ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

IVSSV ATQVE MANDATO

SOCIETATIS SCIENTIARVM ARGENTORATENSIS

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

TOMVS PRIMVS
VOLVMEN PRIMVM
PARS PRIMA

MDCCCCXXVII

WALTER DE GRUYTER & CO.
VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.
BEROLINI ET LIPSIAE

CONCILIVM VNIVERSALE EPHESENVM

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

VOLVMEN PRIMVM

ACTA GRAECA

PARS PRIMA

COLLECTIO VATICANA 1—32

MDCCCCXXVII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

PRÆFATIO

I. DE COLLECTIONIBVS ET CODICIBVS GRAECIS

Concilii uniuersalis quod a. 431 Ephesi habitum est, gesta cum iis uarii generis scriptionibus quæ inde ab initio per longum temporum decursum gestis ipsis additæ sunt, tribus exhibentur collectionibus, quas secundum illorum codices primarios appellaui Vaticanam Seguieranam Atheniensem. omnes tres in hoc uolumine proponentur, primo in sex primis uoluminis partibus Vaticana quippe quæ ordine et copia cete·as superet quamuis ætate inferior, deinde in septima parte Seguieriana et Atheniensis, addentur denique in eadem parte collectiones quædam minores.

V Collectionis Vaticanæ formam plenam unus continet codex Vaticanus 830 chartaceus. quæ præcedunt Gestis Ephesenis, Gelasii Historia ecclesiastica et alia, ex alio exemplari transscripta esse testatur subscriptio quæ legitur f. 105ᵘ ἀπὸ βιβλίου μεμβράνου τοῦ μοναστηρίου τῆσ χώρασ; illis, quæ incipiunt f. 106ʳ, desinunt fol. 474ᵘ, subscriptum est μετεγράφη τὸ παρὸν βιβλίον τῶν πρακτικῶν τῆσ οἰκουμενικῆσ τρίτησ συνόδου ἀπὸ βιβλίου παλαιοτάτου βαμβικίνου τῆσ βιβλιοθήκησ τῆσ ἁγίασ σοφίασ κατὰ τὸ ϛ͡ϡνε ἔτοσ [1446] ὀκτωβρίου ῑε ἰνδ ῑ. codex non pulcre sed accurate scriptus est; contra orthographiæ regulas raro peccatum est. præcedit capitulatio ex antiquo exemplari transsumpta neque ex ipso codice compilata: nam ad numeros qῑ qδ̄ ρῑ ρδ̄ deest ipse epistularum textus, ni fallor, quia in codice aliquo eorum ex quorum stirpe Vaticanus descendit, nonnulla folia exciderunt, librarius autem qui hunc defectum inuenit, truncata capita maluit omittere quam transscribere. de codicibus qui ex V transscripti sunt, referam in capite quarto, ubi de editione Romana loquar.

MP Eiusdem collectionis formæ breuioris codex antiquissimus est Ambrosianus M 88 sup. chartaceus s. XIII, de quo Martini et Bassi in catalogo codicum Græcorum bibliothecæ Ambrosianæ referunt sub numero 534. scriptus est a monacho quodam Iohanne, fuit olim Manuelis Sophiani atque a. 1606 ex insula Chio Mediolanum portatus est. margines superior et multo magis inferior humiditate corrosi sunt adeo ut lectio sæpe incerta sit. codicis per se boni usui obstat quod librarius multa in breuius contraxit aut prorsus omisit. præter M igitur adhibenda sunt alia huius recensionis exempla, quæ quamuis ss. XV et XVI non antiquiora tamen antiqui alicuius codicis unde descripti sunt, imaginem satis accurate repræsentant. quorum inspexi codices Vat. 2179 [= Column. 18] scriptum a Georgio Bastraleto a. 1421 [1]), Parisinum 417 uitiis et interpolationibus fœdatum, Monacensem 40 ex 43 transscriptum; in apparatum recepi Parisinum 416 [*h*] olim 206. 2041 ex bibliotheca Jo. Huralti Boistallerii, chart. s. XVI et Monacensem 43 [*k*] chart. s. XVI, cuius altera pars inde a uerbis ἃ δὲ γεγράφαμεν ὁρθῶς κατὰ τῶν Νεστορίου quæ sunt ex Cyrilli epistula ad Acacium Melitenensem [*V* 128, pars IIII p. 21, 28], ab eodem librario scripta extat in Monacensi 45.

[1]) Gestis Ephesenis praecedit Gelasius; ab editoribus Berolinensibus codex praetermissus est.

SD Collectionis Seguieranae codex antiquissimus est Parisinus Coislinianus 32 membr. s. XII. nitidissime scriptus est a librario non docto, qui terminationum notas sæpe non recte interpretatus est, sed contra orthographiam haud ita multum peccauit. præter folia hic illic amissa codici damnum inde allatum est, quod paginarum partes exteriores non raro plus minus abscisæ sunt. eiusdem collectionis alteram recensionem exhibuit ille codex bombycinus qui cum s. XVI primo Monachium peruenisset, ibi bis descriptus est et pro bibliotheca ducis Bauariæ [Mon. 115] et pro Fuggerana [Mon. 116], tum in bibliothecam Reuchlinianam receptus possessorem habuit marchionem Turlacensem. ex hoc codice eiusque apographo a Bernhardo Hausio pro Iohanne Pistorio Turlacensi confecto H. Commelinus Acta œcumenicæ tertiæ synodi Heidelbergæ a. 1591 edidit, codicem præter paucissima fideliter secutus [1]). ipse codex periit, sed ex duobus apographis Monacensibus facile restituitur præsertim adhibita editione Heidelbergensi.

A Codicem Atheniensem collectionis propriæ et a ceteris mirum quantum discrepantis testem unicum, A. Ehrhard, collega meus Argentoratensis et huius operis adiutor insignis, illic in bibliotheca Societatis Christianæ archæologicæ detexit numero 9 signatum eiusque de inuentione statim me fecit certiorem. cum per Paulum Marc plura comperissem, id egi ut codex totus phototypice exprimeretur, quod ut factum sit, indefesso studio et peritae prudentiæ Georgii Karo debetur, qui illo tempore instituto quod dicitur imperii Germanici archæologico praeerat. uere a. 1914 Fimmen, iuuenis optimæ spei, quem postea in bello gloriosa mors patriæ et litteris eripuit, codicis phototypa mihi Argentorate detulit. codex scriptus est ab homine docto multis scripturæ compendiis adhibitis uersus finem s. XII in charta quæ bombycina dici solet. initio non plus tria folia periere, paucissima in ipso codice, paulo plura in fine; præterea foliorum primorum uiginti angulus exterior partis inferioris abscissus est.

His uniuersorum corporum codicibus, quorum numerus ceterorum conciliorum codices longe superat, accedunt ii qui maiorem minoremue alicuius corporis partem continent.

W Codices Vindobonenses theolog. gr. 18 et 40 unius codicis esse partes ita discerpti, ut prior pars codici 18, altera codici 40 attribueretur, olim ex scripturæ similitudine numerisque quaternionum agnouit Ph. E. Pusey breuiterque rem exposuit in schedula, quæ primæ codicis 18 paginæ adnexa est. scripta est ingens moles in charta bombycina nitide et accurate ab uno librario præter pauca ab homine ætatis inferioris in f. 250^{u} — 251^{r} perscripta sæculo XII, ni fallor, exeunte, post mortem imperatoris Iohannis Comneni [1143], in quo finitur catalogus imperatorum f. 258^{r} [cf. A. Pusch, *das* χρονικὸν ἐπίτομον *der Wiener Hs. P. gr.* 40, *Jena* 1908]. in orthographicis non peccatum est nisi raro, ι semper subscribitur. quæcumque occurrunt correcturæ, ipsi scribæ debentur. totus codex comparatus est ab Augerio de Busbeke Constantinopoli, cum legati Cæsarei munere fungeretur.

Post aliquot Gregorii Nazianzeni et Basilii scripta quæ enumerata sunt a Lambecio in commentariorum de Bibliotheca Cæsarea libro III p. 473, sequitur materies Ephesena. initium faciunt scriptiones nonnullæ, quæ quamuis ab ipsis gestis alienæ, tamen fere non tradi solent nisi in collectionibus Ephesenis. quarum numeros adscripsi adiecta collectione codicis R, quam descripsi in libello singulari [*Abhandlg. d. bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6]:

---

[1]) Plura de his disserui in Commentatione de codice Atheniensi [*Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXX 8 p. 80 sq.], Hartigii sagaces secutus expositiones [ibid. XXVIII 3 p. 277].

a. cod. 18 f. 163^{r} τοῦ ἐν ἁγίοισ $\overline{\text{πρσ}}$ ἡμῶν κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείασ πρὸσ βασιλίδασ λόγοσ ἐν κεφαλαίοισ τεσσαράκοντα πρὸσ τοῖσ τρισί = *V* 149 *S* 43 *A* 2 *R* 8

b. f. 178^{r} τοῦ μακαρίου κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ περὶ τῆσ ἐνανθρωπήσεωσ τοῦ θεοῦ λόγου τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρόσ = *V* 140 *S* 37.

c. συζήτησισ περὶ τοῦ αὐτοῦ = *V* 141 *S* 37

d. f. 178^{u} περὶ τῆσ ἐνανθρωπήσεωσ τοῦ θῦ λόγου τοῦ υἱοῦ τοῦ $\overline{\text{πρσ}}$: ἔκθεσισ τῶν ἐν νικαίᾳ συναχθέντων πρὸσ παῦλον σαμοσατέα = *V* 142 *S* 37 *A* 27 *R* 2

Iam incipiunt ipsa Acta Ephesena:

1. f. 197^{r} ἡ κατὰ νεστορίου τοῦ ἀνθ̄ολάτρου καὶ ἀσεβοῦσ παρακολουθήσασα πρᾶξισ ἐν ἐφέσῳ: — πρὸ τῆσ συνόδου: sequitur Cyrilli epistula ad monachos = *V* 1 *S* 1 *R* 10
2. f. 185^{r} Cyrilli epistula prima ad Nestorium = *V* 2 *S* 2 [7] *A* 10 *R* 11
3. f. 185^{u} Nestorii epistula prior ad Cyrillum = *V* 3 *S* 3 *A* 11 *R* 12
4. [hinc incipit cod. 40] f. 1^{r} ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου κυρίλλου πρὸσ νεστόριον = *V* 4 *S* 11 *A* 12 *R* 13
5. f. 2^{r} Nestorii epistula altera ad Cyrillum = *V* 5 *S* 12 *A* 13 *R* 14
6. f. 4^{r} ἐπιστολὴ κυρίλλου πρὸς νεστόριον ἐπιφωνητικὴ τρίτη = *V* 6 *S* 13 *A* 23 *R* 15; de capitulis omissis et subscriptione cf. notam p. 40, 21
7. f. 7^{r} κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ πρὸσ κελεστῖνον ἐπίσκοπον ῥώμησ = *V* 144 *S* 39 *A* 161
8. f. 8^{u} Cælestini epistula ad Cyrillum = *V* 9 *S* 15 *A* 6
9. f. 9^{r} Cælestini epistula ad Nestorium = *V* 10 *S* 16 *A* 7
10. f. 11^{u} Cælestini epistula ad Constantinopolitanos = *V* 11 *S* 17 *A* 8
11. f. 14^{u} Cælestini epistula ad Iohannem Antiochenum = *V* 12 *S* 18 *A* 9
12. f. 15^{r} τοῦ ἁγίου κυρίλλου καὶ τῆσ αὐτοῦ συνόδου = *V* 145 *S* 40 *A* 162
13. f. 15^{u} ἐπιστολὴ ἰωάννου ἐπισκόπου ἀντιοχείασ πρὸσ νεστόριον = *V* 14 *S* 41 *A* 20 *R* 16
14. f. 17^{r} Cyrilli epistula ad Iohannem Antiochenum = *V* 13 *S* 19 *A* 16
15. f. 17^{u} Cyrilli epistula ad Iuuenalem = *V* 15 *S* 23 *A* 18
16. f. 18^{r} Cyrilli epistula ad Acacium Beroeensem = *V* 16 *S* 21 *A* 35
17. f. 18^{u} Acacii Beroeensis epistula ad Cyrillum = *V* 17 *S* 22 *A* 36
18. f. 19^{r} διαμαρτυρία προτεθεῖσα ἐν δημοσίῳ κατὰ τῶν κληρικῶν κωνσταντινουπόλεωσ καὶ κατὰ ἐκκλησίασ ἐμφανισθεῖσα ὡσ ὅτι ὁμόφρων ἐστὶ νεστόριοσ παύλου τοῦ σαμοσατέωσ τοῦ ἀναθεματισθέντοσ πρὸ ἐτῶν ρ̄ξ̄ ἀπὸ τῶν ὀρθοδόξων ἐπισκόπων = *V* 18 *S* 10 *A* 21
19. f. 19^{u} τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου πρὸσ τοὺσ ἐν κωνσταντινουπόλει ὄντασ κληρικοὺσ αὐτοῦ = *V* 22 *S* 9 *A* 137
20. f. 21^{r} τοῦ αὐτοῦ προσφωνητικὸσ πρὸσ τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα θεοδόσιον περὶ τῆσ ὀρθῆσ πίστεωσ τῆσ εἰσ τὸν κύριον ἡμῶν ἰ̄ν̄ τὸν χ̄ν̄ = *V* 7 *S* 4 *A* 1
21. f. 33^{r} τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ γραφεῖσα πρὸσ τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν κωνσταντινουπόλεωσ ἐν ᾗ γράφει ὥστε μὴ προσέχειν αὐτοὺσ τῇ δυσσεβεῖ διδασκαλίᾳ τοῦ αἱρετικοῦ νεστορίου μήτε μὴν κοινωνεῖν αὐτῷ εἰ μένει λύκοσ ἀντὶ ποιμένοσ· ἀλλὰ μᾶλλον ἀνδρίζεσθαι ἐν κ̄ῳ̄· καὶ τὴν ἑαυτῶν πίστιν τηρεῖν ἀπαράθραυστον· ἔτι τὲ γράφει κοινωνικοὺσ εἶναι τοὺσ ἐκβληθέντασ παρὰ νεστορίου· ἀντειπόντασ αὐτοῦ τῇ διδαχῇ = *V* 24 *S* 14 *A* 22
22. f. 34^{r} Theodosii sacra ad Cyrillum = *V* 8 *S* 6 *A* 5 *R* 21

23. f. 34ᵘ ἴσον σάκρασ γραφείσησ πρὸσ ἀκάκιον τὸν τῆς βεροιαίων· συμεῶνα τὸν ἀντιοχείασ ἀναχωρητὴν καὶ ἄλλαισ ἐπαρχίαις ἰδία ἑκάστω = *V* 23 *S* 94 *A* 138

24. f. 35ʳ ἴσον ὑπομνημάτων τῶν πραχθέντων ἐν τῇ ἐν ἐφέσῳ συνόδῳ: — ἀρχὴ τῆς συνόδου: sequitur sacra imperatorum = *V* 25 *S* 24 *A* 30

f. 35ᵘ καὶ ἀναγνωσθείσησ πράττεται τὰ ὑπομνήματα πραχθέντα ἐν ἐφέσῳ παρὰ τῆσ ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆσ συνόδου ἕνεκα τοῦ δυσσεβοῦσ νεστορίου: ipsa gesta omissa sunt, secuntur statim

25. τὰ παρεκβληθέντα κεφάλαια ἀπ' ἐνὸσ τῶν αἱρετικῶν βιβλίων τοῦ δυσσεβοῦσ νεστορίου τὰ ἐπὶ συνόδου ἀναγνωσθέντα παρὰ πέτρου πρεσβυτέρου ἀλεξανδρείασ = *V* 60 *S* 32 *A* 32 *R* 17

26. f. 37ᵘ synodi sententia de Nestorio = *V* 62 *S* 34 *A* 32

27. καθαίρεσισ = *V* 63 *S* 35 *A* 33

28. τῇ ἐξῆσ τοῦ καθαιρεθῆναι τὸν αὐτὸν νεστόριον ἀπεστάλη αὐτῷ τοῦτο ἐπίσταλμα παρὰ τῆσ ἁγίας συνόδου: — ipsa epistula omissa est, cf. *V* 64 *S* 36 *A* 34

29. Cyrilli epistula ad Comarium Potamonem etc. = *V* 67 *S* 47

30. f. 38ᵘ Cyrilli epistula ad patres monachorum = *V* 68 *S* 48

31. f. 39ʳ ἀναφορὰ πρὸσ τοὺσ εὐσεβεστάτουσ βασιλεῖσ παρὰ τῆσ ἁγίας συνόδου περὶ τῆσ καθαιρέσεωσ νεστορίου = *V* 81 *S* 49

32. f. 40ʳ ἐπιστολὴ γραφεῖσα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸσ τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν κωνσταντινουπόλεωσ περὶ τῆς καθαιρέσεωσ νεστορίου = *V* 85 *S* 50

33. ἐπιστολὴ γραφεῖσα παρὰ τοῦ κλήρου κωνσταντινουπόλεωσ πρὸσ τὴν ἁγίαν σύνοδον = *V* 86 *S* 51 [= 110]

34. f. 40ᵘ ἴσον βασιλικοῦ γράμματοσ ἀποσταλὲν ἐν ἐφέσῳ πρὸσ τὴν ἁγίαν σύνοδον διὰ παλλαδίου μαγιστριανοῦ ἀνατρέποντοσ τὰ παρ' αὐτῶν πραχθέντα· ὡσ ὀφειλούσησ ἄνωθεν γενέσθαι ζητήσεωσ = *V* 83 *S* 52

35. ἀναφορὰ τῆσ συνόδου ἀντίγραφοσ πρὸσ τὴν σάκραν διδάσκουσα ὡσ ψευδῆ τὰ ἀνενεχθέντα παρὰ τοῦ κανδιδιανοῦ = *V* 84 *S* 53

36. f. 41ᵘ ἴσον ἀναφορᾶσ παρὰ τῆσ ἁγίασ συνόδου πρὸσ τοὺσ εὐσεβεστάτουσ βασιλεῖσ περὶ τῶν ἀνατολικῶν = *V* 92 *S* 60 *A* 39

37. f. 42ᵘ γράμματα ἀποσταλέντα παρὰ τῆσ ἁγίασ συνόδου τοῖσ καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν τὲ καὶ πόλιν ἐπισκόποισ πρεσβυτέροισ ὑποδιακόνοισ διακόνοισ καὶ λαικοῖσ περὶ τῶν ἀνατολικῶν = *V* 91 *S* 61 *A* 40

38. f. 43ʳ ἴσον ἀναφορᾶσ πρὸσ τοὺσ εὐσεβεστάτουσ βασιλεῖσ παρὰ τῆσ ἁγίασ συνόδου περὶ τῶν ἀπὸ ῥώμησ ἐλθόντων ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων διὰ τοῦ διακόνου εὐτυχοῦσ = *V* 107 *S* 65 *A* 43

39. f. 43ᵘ ἴσον σάκρασ ἀποσταλείσησ διὰ ἰῶ τοῦ κόμητοσ σακρῶν παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων τῇ ἁγία καὶ μεγάλη συνόδω = *V* 93 *S* 66 *A* 44

40. ἴσον ἀναφορᾶσ τῆσ ἁγίασ συνόδου πρὸσ τὴν σάκραν τὴν ἀναγνωσθεῖσαν παρὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητοσ τῶν σακρῶν ἰῶ = *V* 94 *S* 67 *A* 47

41. f. 44ʳ ἴσον ἐπιστολῆσ κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ γραφείσησ πρὸσ τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν κωνσταντινουπόλεωσ = *V* 100 *S* 68 *A* 51

42. f. 44ᵘ ἴσον ἐπιστολῆσ γραφείσησ παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου κυρίλλου τοῖσ ἐν κωνσταντινουπόλει εὐλαβεστάτοισ ἐπισκόποισ θεοπέμπτω καὶ ποτάμωνι καὶ δανιήλῳ ὑπὲρ ὧν ἔπαθε συσκευῶν τῶν κατὰ νεστόριον καὶ ἰῶ χάριν = *V* 104 *S* 74 *A* 46

43. f. 45ʳ ἐπιστολὴ πραχθεῖσα παρὰ τῆσ ἁγίασ συνόδου τοῖσ ἀποσταλεῖσι παρ'

αὐτῆσ τῆσ ἁγίασ συνόδου ἐν κωνσταντινουπόλει εὐλαβεστάτοισ ἐπισκόποισ ὥστε αὐτοὺσ δικάσασθαι τοῖσ ἀπὸ τῆσ ἀνατολῆσ = *V* 95 *S* 75 *A* 58

44. f. 45ᵘ κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ κατὰ τοῦ ἀποσχίσαντοσ ἰῶ τοῦ τῆσ ἀντιοχείασ = *V* 78 *S* 79 *R* 20

45. f. 46ʳ Cyrilli sermo = *V* 75 *S* 80

46. f. 47ʳ τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου = *V* 77 *S* 81

47. f. 47ᵘ τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου ἐξήγησισ λεχθεῖσα ἐν ἐφέσῳ ἐν ἁγίῳ ἰῶ τῷ εὐαγγελιστῇ = *V* 76 *S* 78

48. f. 48ᵘ τοῦ αὐτοῦ κατὰ νεστορίου = *V* 80 [= 136] *S* 82

49. f. 49ʳ ἀνελθόντων ἐν κωνσταντινουπόλει κτλ. = *V* 109 *S* 115 *A* 149

50. f. 49ᵘ ἀντίγραφον ἑρμηνείασ βασιλικοῦ θεσπίσματοσ γραφέντοσ πρὸσ ἰσίδωρον ἔπαρχον πραιτωρίων καὶ ὕπατον περὶ τῆσ ἐξορίασ νεστορίου = *V* 110 *S* 116 *A* 150

ἀντίγραφον θείου νόμου = *V* 111 *S* 117 *A* 151

51. f. 50ʳ Maximiani epistula ad Cyrillum = *V* 114 *S* 83 *A* 88

52. Cyrilli epistula ad Maximianum = *V* 115 *S* 84 *A* 89

53. f. 51ᵘ τοῦ αὐτοῦ κυρίλλου λόγοσ ἀπολογητικὸσ πρὸσ τὸν βασιλέα Θεοδόσιον = *V* 118 *S* 85 *A* 96

54. f. 57ᵘ ἴσον θείου γράμματοσ ἀποσταλέντοσ δι' ἀριστολάου τριβούνου καὶ νοταρίου ἰῶ τῷ ἐπισκόπῳ ἀντιοχείασ περὶ εἰρήνησ καὶ ἑνώσεωσ τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν = *V* 120 *S* 86 *A* 102

55. f. 58ᵘ λίβελλοι ἐπιδοθέντεσ τῷ ἁγιωτάτῳ ἐπισκόπῳ κυρίλλῳ παρὰ παύλου ἐπισκόπου ἐμέσησ ἀποσταλέντοσ παρὰ ἰωάννου ἀντιοχείασ = *V* 122 *S* 87 *A* 109 *R* 23

56. f. 59ʳ Iohannis Antiocheni epistula ad Cyrillum = *V* 123 *S* 88 *A* 110 *R* 22

57. f. 59ᵘ τοῦ αὐτοῦ κυρίλλου ἐπιστολὴ ἑτέρα γραφεῖσα πρὸσ ἰῶ τὸν ἀντιοχείασ ἐπίσκοπον καὶ τὴν συναχθεῖσαν ἐκεῖσε σύνοδον = *V* 133 *S* 92 *A* 132 *R* 35

58. f. 60ᵘ ὁμιλία πρόκλου ἐπισκόπου λεχθεῖσα καθεζομένου νεστορίου ἐν μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ κωνσταντινουπόλεωσ = *V* 19 *S* 93 *A* 19 *R* 47

59. f. 62ʳ κυρίλλου ἐπιστολαὶ πρὸσ τοὺσ ἀλεξανδρεῖσ· πρὸ τῆσ συνόδου· ἐπιστολὴ πρώτη ἀπὸ ῥόδου = *V* 26 *S* 95 *A* 139

60. f. 62ᵘ τοῦ αὐτοῦ δευτέρα ἐπιστολή = *V* 27 *S* 96 *A* 140

61. τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ τρίτη = *V* 28 *S* 97

62. f. 63ʳ τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ δ̄ = *V* 29 *S* 98 *A* 141

63. ἡ ἐν νικαίᾳ σύνοδοσ πίστιν ἐξέθετο ταύτην = *S* 100 cf. *A* 74

64. ὅτε χαρείσιοσ προσῆλθε τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ κατὰ τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν = *V* 55. 56 *S* 101 cf. *A* 76

65. f. 64ʳ ἴσον τῆσ ἐκθέσεωσ τοῦ παραπλασθέντοσ συμβόλου = *V* 57. 58 *S* 102 cf. *A* 76

66. f. 65ʳ synodi definitio = *V* 59 *S* 103 *A* 77

67. θεοδότου ἐπισκόπου ἀγκύρων λεχθεῖσα ἐν ἐφέσῳ = *V* 71 *S* 106

68. f. 66ʳ τοῦ αὐτοῦ εἰσ τὴν γένναν τοῦ σρσ ἀναγωσθεὶσ ἐν τῇ συνόδωι ἐπὶ τοῦ ἐπισκόπου κυρίλλου = *V* 72 *S* 107 *A* 144

69. f. 69ʳ τοῦ αὐτοῦ λεχθεῖσα ἐν τῇ ἡμέρα τῆσ γεννήσεωσ τοῦ σρσ ἡμῶν ιυ χυ ὑπανεγνώσθη δὲ καὶ αὕτη ἐν τῇ αὐτῇ συνόδῳ = *V* 73 *A* 145

70. f. 72ᵘ ἀκακίου ἐπισκόπου μελετίνησ ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν ἐφέσῳ = *V* 74 *S* 108 *A* 146

71. f. 73ᵘ ὁμιλία παύλου ἐπισκόπου ἐμέσης· λεχθεῖσα χοιακ κθ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἀλεξανδρείασ καθημένου τοῦ μακαρίου κυρίλλου εἰσ τὴν γένναν τοῦ

χῡ καὶ ὅτι θεοτόκοσ ἡ ἁγία παρθένοσ μαρία καὶ ὅτι οὐ δύο υἱοὺσ λέγομεν ἀλλ' ἕνα υἱὸν κν̄ τὸν χριστὸν· καὶ εἰσ τὸν ἀρχιεπίσκοπον ἐγκώμιον = *V* 124 *S* 123 *A* 111 *R* 24

72. f. 74r τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἀλεξανδρείας τυβί· εἰσ τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ σρσ̄ ἡμῶν ιῡ χῡ καὶ εἰσ τὸν ἀρχιεπίσκοπον κύριλλον ἐγκώμιον = *V* 125 *S* 124 *A* 112 *R* 25

73. f. 75r κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ εἰσ τὸν προεξηγησάμενον καὶ εἰσ τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ κυρίου = *V* 126 *S* 125 *A* 113 *R* 26

74. f. 75v ὁμιλία ῥηγίνου ἐπισκόπου κύπρου λεχθεῖσα ἐν ἐφέσῳ μετὰ τὴν καθαίρεσιν νεστορίου = *V* 70 *S* 105 *A* 143

f. 76r uacuum relictum est, sequitur

75. f. 76v κυρίλλου ἀλεξανδρείασ πρὸσ τὰ παρὰ θεοδωρίτου εἰρημένα κατὰ τῶν ἀναθεματισμῶν = *A* 25 *R* 7

76. f. 95r post spatium relictum sequitur τοῦ ἐν ἁγίοισ πρσ̄ ἡμῶν κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ ἐπιστολὴ πρὸσ οὐαλεριανὸν ἐπίσκοπον τοῦ ἰκονίου = *V* 119 *A* 134 *R* 34

77. f. 99v τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου πάπα ἀλεξανδρείασ πρὸσ εὐλόγιον πρεσβύτερον ἐπιστολὴ περὶ πίστεωσ = *V* 132 *S* 91 *A* 131 *R* 31

78. f. 100r τοῦ αὐτοῦ πρὸσ ἀκάκιον ἐπίσκοπον μελιτηνῆσ = *V* 128 *S* 90 *A* 127 *R* 28

79. f. 104r τοῦ αὐτοῦ πρὸσ τὸν μακαριώτατον ἐπίσκοπον σούκενσον τῆσ διοκαισαρέων πόλεωσ κατὰ τὴν ἰσαύρων ἐπαρχίαν περὶ πίστεωσ = *V* 171 *A* 135 *R* 32

80. f. 106r πρόκλου ἀρχιεπισκόπου κωνσταντινουπόλεωσ λόγοσ πρὸσ ἀρμενίουσ περὶ πίστεωσ = *A* 133 *R* 46

81. f. 109v τοῦ ἐν ἁγίοισ πρσ̄ ἡμῶν ἀθανασίου τοῦ μεγάλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ ἐπιστολὴ δογματικὴ πρὸσ ἐπίκτητον ἐπίσκοπον κορίνθου = *R* 55

82. f. 112v τοῦ αὐτοῦ ἀπόδειξισ ὅτι εἷσ ὁ χσ̄ = *R* 59 [Lietzmann, Apollinaris 294]

83. f. 114v τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆσ ἐνσάρκου οἰκονομίασ τοῦ θῡ λόγου καὶ περὶ τῆσ ἁγίασ τριάδοσ = *R* 62 [PG 26, 984]

84. f. 120v ἐπιστολὴ τοῦ ἐν ἁγίοισ πρσ̄ ἡμῶν κυρίλλου πρὸσ τὸν μακαριώτατον πατριάρχην ἀντιοχείασ ιω̄ καὶ τοὺσ τῆσ ἀνατολῆσ ἐπισκόπουσ περὶ εἰρήνησ = *V* 127 *S* 89 *A* 114 *R* 27

85. f. 122r ἐπιστολὴ τοῦ ἐν ἁγίοις πρσ̄ ἡμῶν λέοντοσ πάπα ῥώμησ γραφεῖσα πρὸσ τὸν ἐν ἁγίοισ φλαβιανὸν πριάρχην κωνσταντινουπόλεωσ κατὰ εὐτυχοῦσ αἱρεσιάρχου ἡ ὀνομασθεῖσα παρὰ τῆσ ἁγίασ τετάρτησ συνόδου στήλη ὀρθοδοξίας = *R* in appendice [Leo ep. 28]

86. f. 125v προσφωνητικὸσ παρὰ τῆσ ἁγίασ τετάρτησ συνόδου πρὸσ τὸν φιλόχριστον βασιλέα μαρκιανόν: ὅτι οὐ καινοτομῶν τί καὶ κατὰ τῆσ ἐν νικαίᾳ πίστεωσ νῦν ὁ ἁγιώτατοσ ἀρχιεπίσκοποσ λέων ἐποιήσατο τὴν ἐπιστολὴν τὴν πρὸσ τὸν ἐν ἁγίοισ ἐπίσκοπον τῆσ βασιλίδοσ κωνσταντινουπόλεωσ φλαβιανὸν· ἀλλὰ τοῖσ ἁγίοισ πατράσιν ἀκολουθῶν· τοῖσ καὶ μετὰ τὴν μεγάλην σύνοδον τὴν ἐν νικαίᾳ τὰσ κατὰ καιρὸν ἀναφυείσασ αἱρέσεισ ὁμοιοτρόπωσ ἐλεγξάσασαν = L IIII 819 M VII 456

87. f. 128r λέοντοσ πάπα ῥώμησ τοῦ μακαριωτάτου καὶ σοφωτάτου ἐπιστολὴ πρὸσ λέοντα βασιλέα τὸν μέγαν μετὰ μαρκιανὸν βασιλεύσαντα = *R* in appendice (Leo ep. 165]; edidi in libro speciali de codice *R* [*Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6 p. 56 sq.]

f. 131r ἐπιστολὴ μιχαὴλ τοῦ ἁγιωτάτου πριάρχου κωνσταντινουπόλεωσ πεμφθεῖσα πρὸσ τὸν μακαριώτατον πριάρχην ἀντιοχείασ κύριον πέτρον: cf. Krum-

bacher p. 82, 6. hinc incipit farrago ætatis recentioris et a conciliis aliena, quam enumeratam inuenies in Lambecii commentariis facileque inde codicem tempore Comnenorum compositum esse concludes. unum tamen specimen antiquitatis his immixtum est f. 146^{r} ἔκθεσισ τῆσ ἁγίας πρώτησ συνόδου τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων πρωων κατὰ παύλου τοῦ σαμοσατέως = nr. d supra p. 111

Collectorem, quem orthodoxiæ Constantinopolitanæ asseclam et Cyrillum Leonemque papam pro rectae fidei columnis habuisse apparet, materiem ex uno eodemque fonte petiisse nemo credet; tamen nr. 1—74 ex quodam gestorum Ephesenorum codice transcriptos esse et per se probabile est et inde confirmatur quod haud raro occurrunt spatia uacua relicta, unde illum codicem hic illic male habitum fuisse concludas; eiusmodi locos inueni f. 9^{r} [*V* 10 p. 77, 25], f. 18^{r} [*V* 15 p. 97, 28], f. 22^{r} [*V* 7 p. 46, 12/13], f. 24^{r} [*V* 7 p. 50, 7], f. 25^{u} [*V* 7 p. 54, 13/14], f. 34^{u} [*V* 8 p. 74, 22/23], f. 49^{r} [duobus locis, *V* 80], f. 51^{u} [*V* 118 p. 76, 21. 21/22], f. 58^{u} [*V* 122 p. 7, 6], f. 61^{r} [*V* 19 p. 105, 6], f. 65^{u} [*V* 71], f. 70^{r} [*V* 73], f. 72^{r} [*V* 73], f. 73^{r} [*V* 74]. neque scio an in isto codice gestis adnexa fuerit illa Cyrilli apologiæ pro XII capitulis aduersus Theodoretum recensio quæ codicum *WAR* propria est et sub nr. 75 in *W* inuenitur ab eis quæ præcedunt et quæ secuntur, distincta; nam f. 93^{r} pro ἀνθρωποφαγίαν ἡμῶν ἀποφαίνει [p. 360, 19/20 Pusey] scriptum est in *W* ἀνθρωπο spatium ἀποφαίνει. notandum autem in nr. 76—81 eiusmodi lacunas non extare.

H Ratione longe diuersa materies Ephesena et Chalcedonensis commixta est in collectiuncula quadam quæ extat in codicibus Musei Britannici Arundeliano 529 [= Add. 10 445] et Parisino 1115. ipsam collectiunculam edam in fine uoluminis; at in codice Britannico [*H*] ei quædam præcedunt, quæ causam præbent iam hic de eo referendi. scriptus est priore quadam, sed non multo antiquiore scriptura detersa a. 1111, sicut testatur subscriptio in fine codicis: ἔλαβε τὸ προσῆκον πέρασ ἡ πανίεροσ αὕτη βίβλοσ μηνὶ ἰουνίῳ ζ̄ ἰν̄δ̄ ᾱ [legas δ] ἔτουσ ⟨ϛ⟩χιθ. collectionibus et Ephesenæ et Chalcedonensi interponit librarius excerpta ex Cyrilli Scythopolitani uitis Euthymii et Sabæ quæ enumerata sunt in catalogo bibliothecæ Arundelianæ [*Catalogue of manuscripts in the British Museum. New Series. Vol. I p.* 529 *sq. London* 1834]. f. 1—5^{r} leguntur uaria excerpta quæ ad concilium Nicænum pertinent, f. 5^{b}—6^{u} excerptum de concilio Epheseno ex Cyrilli uita Euthymii [Anal. Gr. Paris 1688 p. 40, 3—42, 21], deinde folium siue folia interciderunt. iam f. 7^{r} materies Ephesena incipit a uerbis — βόλων τιτρώσκεται Cælestini epistulæ ad Nestorium [*V* 10 p. 80, 23], quam secuntur [f. 10^{r}] ipsa quæ post epistulæ lectionem in concilio gesta sunt [καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι πᾶσαν πέτροσ πρεσβύτεροσ ἀλεξανδρείασ — ἐμφερέσθω τοῖσ ὑπομνήμασιν καὶ προεκομίσθη ἐν ἐφέσω ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἐν ἁγίοισ κυρίλλου ἡ πρὸσ νεστόριον cf. *V* 50 p. 36, 16—20] et Cyrilli epistula tertia [*V* 6] ad Nestorium. cuius finis legitur f. 19^{u}; in margine superiore scriptum est ἕωσ ὧδε τὰ τῆσ γ̄ συνόδου· τὰ δὲ ἐντεῦθεν ἀρχόμενα περὶ ἑνώσεωσ εἰσίν atque sequitur collectiuncula illa quæ, sicut dixi, *H* cum codice Parisino [*X*] communis est et in ultima huius uoluminis parte edetur. ceterum codex *H* plurimis et pessimis scripturæ uitiis non minus laborat quam codex *X*, quo damno ne quis ab eius usu deterreatur, moneo ut animaduertatur p. 82, 14, quo loco ex magna testium multitudine unus *H* ueram lectionem exhibet.

De parua, sed docta collectione de Cyrilli cum Nestorio certamine et de pace ab eo cum Iohanne Antiocheno facta, quæ extat in codice Vaticano 504 s. XII [E], in ultima J huius uoluminis parte agendum erit; hic ad describendum transeo codicem Vallicellianum F 22 chart. s. XV a plus uno librario conscriptum, ubi ex gestis Ephesenis præ-

cipue ea excerpta sunt quæ ad rixam et ad pacem Cyrilli et Orientalium episcoporum pertinent. codici inest collectio canonum, quam recentem esse probant additamenta s. XIIII debita [cf. Martini, Catalogo di manoscritti Greci esistenti nelle biblioteche italiane 2, 148 sq.]; præcedunt canonibus hæc, titulos desumpsi ex tabula f. 9r perscripta:

ᾱ συνοδικὸν ἀναγινωσκόμενον τῇ κυριακῇ τῆσ ὀρθοδοξίασ [f. 10r—37u]
β ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆσ πρώτησ συνόδου [f. 40r—48r]: excerpta sunt e Gelasio
γ ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆσ τρίτησ συνόδου· ἔνθα καὶ τὰ κεφάλαια τοῦ ἁγίου κυρίλλου [f. 48u—134u]
δ ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆσ τετάρτησ συνόδου· ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου λέοντοσ πάπα ῥώμησ [f. 135r—142u, Leon. ep. 28]

Parte numero γ signata comprehensa sunt:

1. f. 48u ἐπιστολὴ τῶν ἑπτὰ ἀνατολικῶν ἐπισκόπων πρὸσ τοὺσ ἰδίουσ τοὺσ ἐν ἐφέσω = *A* 65
2. f. 49r ἄλλη ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸσ αὐτούσ = *A* 66
3. f. 50r ἀντίγραφα τῶν ἐν ἐφέσω ἀνατολικῶν πρὸσ τοὺσ ἐν κωνσταντινουπόλει = *A* 67
4. f. 51u ἀναφορὰ τῶν ἐν ἐφέσω ἀνατολικῶν καὶ τῶν σὺν αὐτοῖσ πρὸσ τὸν βασιλέα = *A* 68
5. f. 52u ἐπιστολὴ θεοδωρίτου ἐπισκόπου κύρου πρὸσ ἀλέξανδρον τὸν ἱεραπόλεωσ γραφεῖσα ἀπὸ χαλκηδόνοσ = *A* 69
6. f. 55r ἐπιστολὴ τῶν ἐν κωνσταντινουπόλει σταλέντων ἀνατολικῶν πρὸσ τοὺσ ἰδίουσ τοὺσ ἐν ἐφέσω = *A* 70
7. f. 56u κυρίλλου πρὸσ τὰ παρὰ θεοδωρίτου εἰρημένα κατὰ τῶν ἀναθεματισμῶν: est eadem recensio atque in *A* 25 *R* 7 *W* 75
8. f. 108r ἴσον ἀναφορᾶσ σταλείσησ παρὰ τῆσ ἁγίασ συνόδου πρὸσ τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα θεοδόσιον = *A* 49 *V* 102
9. f. 110r ἴσον ἐπιστολῆσ γραφείσησ παρὰ τῆσ ἁγίασ συνόδου πρὸσ τὸν ἀρχιεπίσκοπον τῆσ ῥώμησ κελεστῖνον δηλοῦσα πάντα τὰ πραχθέντα ἐν αὐτῇ τῇ ἐφεσίων ἁγία καὶ μεγάλῃ συνόδῳ = *A* 54 *V* 82
10. f. 115r Cyrilli epistula tertia ad Alexandrinos, in mg. scriptum extat τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ γ = *V* 28, deest in *A*
11. f. 115u ἐπιστολὴ μαξιμιανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου κωνσταντινουπόλεωσ πρὸσ κύριλλον τὸν ἁγιώτατον κατὰ νεστορίου καὶ περὶ τῆσ οἰκείασ χειροτονίασ = *A* 88 *V* 114
12. f. 116u κυρίλλου πρὸσ τὸν αὐτὸν μαξιμιανὸν σταλεῖσα διὰ ἀριστολάου = *A* 125 *V* 131
13. f. 117u τοῦ αὐτοῦ πρὸσ τὸν αὐτὸν ἐπιστολὴ β = *A* 126
14. f. 118u θεῖον γράμμα πρὸσ τὴν ἐν ἐφέσω ἁγίαν σύνοδον ἀπολύων πάντασ τοὺσ ἐπισκόπουσ εἰσ τὰ ἴδια καὶ ἀποκαθιστῶν κύριλλον καὶ μέμνονα τοὺσ ἁγιωτάτουσ ταῖσ ἰδίαισ ἐκκλησίαισ = *A* 97
15. f. 119r ἀρχὴ τῶν κεκινημένων ἐπὶ τῇ ἑνώσει τῶν ἐκκλησιῶν: — γράμμα βασιλικὸν ἀποσταλὲν διὰ ἀριστολάου τριβούνου καὶ νοταρίου ἰωάννη ἐπισκόπῳ ἀντιοχείασ περὶ τῆσ ἑνώσεωσ τῶν ἐκκλησιῶν = *A* 102 *V* 120
16. f. 121u ἐπιστολὴ ἰωάννου ἐπισκόπου ἀντιοχείασ πρὸσ κύριλλον ἀρχιεπίσκοπον ἀλεξανδρείασ περὶ τῆσ συμβάσεωσ διὰ παύλου πεμφθεῖσα τοῦ ἐμέσησ καὶ μὴ προσδεχθεῖσα παρὰ κυρίλλου = *A* 108
17. f. 124u τοῦ αὐτοῦ πρὸσ τὸν αὐτὸν κύριλλον τὸν ἁγιώτατον = *A* 110 *V* 123

18. f. 126ᵘ κυρίλλου τοῦ ἁγιωτάτου πρὸσ τὸν μακάριον ἰωάννην τὸν ἀντιοχείας ἐπιστολὴ σταλλεῖσα διὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου παύλου = *A* 114 *V* 127
19. f. 131ʳ ἐπιστολὴ ἰωάννου ἐπισκόπου ἀντιοχείας πρὸς κύριλλον = *A* 118
20. f. 132ᵘ τοῦ αὐτοῦ γρὸσ πάντας τοὺς τῆς ἀνατολῆσ ἐπισκόπους μηνύουσα τὴν γεγενημένην εἰρήνην = *A* 119

Accuratius de hac collectione disputandum erit simul cum collectione Atheniensi, quacum eam arte cohærere primo obtutu apparet; hic adnotasse sufficiat J ex ipso codice *A* descriptum esse non posse, quoniam unam certe epistulam [10] continet, quæ in Collectione *A* primaria quidem inerat, in codice tamen *A* cum haud paucis aliis iam non extat.

Fuit cum crederem similiter iudicandum esse de codice Marciano 504 s. xv, qui inter multa alia hanc paruam continet collectionem:

f. 279ʳ θεοδωρίτου πρὸσ ἰωάννην ἐπίσκοπον ἀντιοχείασ = *A* 128
f. 279ᵘ κυρίλλου πρὸσ δυνατὸν ἐπίσκοπον νικοπόλεωσ παλαιᾶσ ἠπείρου = *A* 129 *V* 129
f. 280ᵘ τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸσ εὐσέβιον πρεσβύτερον = *A* 130
f. 281ᵘ τοῦ αὐτοῦ πρὸσ εὐλόγιον πρεσβύτερον ἀλεξανδρείας στάζοντα [sic] ἐν κωνσταντινουπόλει = *A* 131 *V* 132
f. 283ʳ τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸσ ἰωάννην ἀντιοχείασ ἐπίσκοπον καὶ τὴν συναχθεῖσαν ἐκεῖ σύνοδον = *A* 132 *V* 133
f. 285ʳ πρόκλου ἐπισκόπου κωνσταντινουπόλεωσ πρὸσ ἀρμενίους περὶ πίστεωσ = *A* 133

Ordine scriptionum artus inter Marcianum et *A* conexus demonstratur, sed spes qua pellectus me gemellum codicis Atheniensis inuenisse putaveram, fefellit: non gemellus est Marcianus, sed ex ipso codice Atheniensi descriptus. in Cyrilli commonitorio ad Eulogium uerba ἡμᾶς τοὺς ὀρθοδόξους ταῖς Ἀπολιναρίου δόξαις ἀκολουθεῖν καὶ φρονεῖν ὅτι σύγκρασις ἐγένετο ἢ [uol. 14 p. 35, 18/19] omissa sunt in Marciano, lineam faciunt in *A*. ibidem p. 36, 10/11 in *A* linea incipit a ¦ μένησ νοερῶσ, desinit in ἑνώσεως ὁμολογου |: Marcianus uerba νοερῶς usque ad ἑνώσεως ὁμολογουμένης omittit. nota igitur *T* = *cod. Marcianus* 504 in catalogo codicum parti quartæ huius uoluminis præmisso delenda est.

Eius inter duo concilia a. 431 Ephesi habita quod uniuersalis et orthodoxi nomine dignum esse paulo post uel aduersarii Orientales pronuntiarunt, caput præ omnibus ceteris eminens fuit Cyrillus. neque minus recte molis ingentis librorum commentariorum sermonum epistularum quas ille per longum episcopatus tempus conscripsit, pars quamuis non maxima, sed primaria et ea quam posteri plurimi æstimabant, dici potest uaria illa et multiplex series scriptionum quibus ecclesiæ Aegyptiacæ archiepiscopus et dominus pugnam contra Nestorium eiusque et socios et præcessores ante concilium instituit, in concilio peruicit, post synodum et terminauit et continuauit. inde factum est ut non in ipsis tantum concilii gestorum corporibus materies, ut ita dicam, Ephesena et Cyrilliana simul crescerent et magis magisque inter se coalescerent, sed etiam collectiones et ex gestorum corporibus et ex Cyrilli operibus aliunde petitis uario modo componerentur. quarum antiqua et insignia exempla sunt collectio codicis Vaticani 1431 [*R*], cui propter nimiam et partim a concilio Epheseno alienam materiem peculiarem destinaui librum [*Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* xxxii 6], et codicis Vallicelliani *C* 4 [*U*], quam ultimæ huius uoluminis parti reseruaui. simili intentione confectam, ab eis tamen quæ in codicibus ad hæc tempora peruenerunt, longe diuersam describit Photius in bibliothecæ codice 169; continebat illa *V* 165. 166. 4. 5. 6. 119 et alias epistulas inter quas certo erant *V* 135, *V* 134 et scholia de incarnatione

unigeniti. hic enumero eas quæ sicut illæ, materiem et Ephesenam et Cyrillianam præbent, sed non dignæ sunt quæ specialiter ederentur.

Z Incipio a codice Parisino 1308 [olim MDCCXXXIIII. 1897. 2981], quem ut hic explorare potuerim, Henrici Omont probatæ debeo liberalitati. in fine codicis f. 167^{r} alia manu subscriptum est ἐν ἔτει ϛωϙζ′ γέγραπται, i. e. anno p. C. 1388,89. post alia et recentia continet:

- f. 89^{u} τοῦ ἁγίου κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ ἐπιστολὴ πρὸσ νεστόριον ἐπισκοπον κωνσταντινουπόλεωσ = *V* 6
- f. 99^{r} θεοδωρήτου ἐπισκόπου κύρου ἀνατροπὴ τῶν τοιούτων ιβ′ κεφαλαίων, secuntur litteræ fere euanidæ quas ita legere mihi uisus sum ἐν οἷσ αἱ ἀπολογίαι πρὸς, tum clare legitur ἓν ἕκαστον τοῦ ἁγίου κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείασ. est recensio genuina apologiæ Cyrilli contra Theodoretum qualis extat in *V* 167—169. in fine scriptæ sunt litteræ cryptographicæ, quibus rubrica hæc superposita est explicatio: τέλος τῆς φιλονεικίας
- f. 139^{r} τοῦ ἁγίου κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείασ λόγοσ περὶ τῆσ ἐνανθρωπήσεωσ τοῦ θῦ λόγου υἱοῦ τοῦ $\overline{\text{πρσ}}$ = *V* 140
- f. 140^{u} τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου ἐκ τοῦ συνοδικοῦ τόμου. inscriptio falsa est; sequitur anathematismus VIII concilii quinti [L v 573 = *M* VIIII 382 εἴ τις ἐκ δύο φύσεων — ἡ τοῦ θεοῦ ἐκκλησία]
- f. 141^{r} τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου ὑπομνηστικὸν εὐλογίω διακόνω ἀλεξανδρείασ παραμένοντι ἐν κωνσταντινουπόλει ὄντι ἀποκρισεαρίω = *V* 132
- f. 144^{r} τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου ἀλεξανδρείασ ἐπιστολὴ πρὸσ τὸν μακαριώτατον σούκενσον ἐπίσκοπον τῆς διοκαισαρέων τῆσ κατὰ τὴν ἰσαύρων ἐπαρχίαν περὶ τῶν δυσσεβεστάτων νεστορίου δογμάτων = *V* 171
- f. 150^{u} τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ δευτέρα πρὸς σούκενσον: — ἕτερον ὑπομνηστικὸν ἀντιγραφὲν πρὸσ τὰσ πεύσεισ ἡμῶν παρ' αὐτοῦ = *V* 172
- f. 155^{u} τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεωσ τοῦ μονογενοῦς: secuntur excerpta ex Cyrilli Scholiis quæ edidi uol. v p. 219—226

Finem faciunt scriptiones Athanasio et Basilio suppositæ de imaginibus. ceterum ex hoc codice descriptus est Parisinus 882, quo usus est Aubert in Scholiorum editione.

B Aliam huius generis inueni collectionem in codice Borbonico II B 15 bibliothecæ Neapolitanæ s. XIII. initium faciunt [Codices Græci mss. regiæ bibliothecæ Borbonicæ descripti a S. Cyrillo. Neapoli 1826 t. I p. 163 sq.] f. 1 αἱ τῶν ἁρμενίων αἱρέσεις κεφαλαιωδῶς, f. 3 τοῦ ὑπερτίμου τοῦ ψελλοῦ πρὸσ τὸν βασιλέα κύριν μιχαὴλ τὸν δούκαν [1071—1078] τὸ σύμβολον τῆσ ἁγίασ πίστεωσ καὶ περὶ τοῦ [sic] ζ′ συνόδου διὰ στίχων πολιτικῶν, deinde secuntur

- f. 4^{u} $\bar{\gamma}$ ἀναθεματισμοὶ τῶν τοῦ ὡριγένουσ ληρημάτων τῆσ ἁγίασ καὶ οἰκουμενικῆσ $\bar{\epsilon}$ συνόδου: non sunt illi XV anathematismi quos olim Lambecius in cod. Vindob. hist. gr. 7 inuenit, sed decem a Iustiniano in fine tractatus contra Origenem prolati [L v 677 = M VIIII 533]
- f. 5^{u} $\bar{\delta}$ τοῦ ἐν ἁγίοισ $\overline{\text{πρσ}}$ ἡμῶν κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ ἑρμηνεία τῶν ἐκτεθέντων παρ' αὐτοῦ κατὰ νεστορίου δώδεκα κεφαλαίων = *V* 148
- f. 15^{r} $\bar{\epsilon}$ τοῦ ἐν ἁγίοις κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ $\bar{\beta}$ ἐπιστολὴ πρὸσ νεστόριον τὸν ἐν βεβήλοις = *V* 4
- f. 18^{u} $\bar{\varsigma}$ τοῦ ἐν ἁγίοισ κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ ἐπιστολὴ $\bar{\gamma}$ πρὸσ τὸν αὐτὸν δυσσεβῆ νεστόριον = *V* 6
- f. 28^{u} $\bar{\zeta}$ τοῦ ἐν ἁγίοισ κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ ἐπιστολὴ πρὸσ ἰωάννην ἀντιοχείασ ἀρχιεπίσκοπον = *V* 127

f. 40r ἡ τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸσ σούκενσον τὸν μακαριώτατον ἐπίσκοπον τῆσ διοκαισαρέων ἐκκλησίασ κατὰ τὴν ἰσαύρων ἐπαρχίαν = *V* 171

f. 46u θ̄ τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸσ τὸν αὐτὸν ἐπίσκοπον σούκενσον περὶ τῶν δύο φύσεων = *V* 172

f. 51u ῑ̄ τοῦ αὐτοῦ πρὸσ ἀκάκιον ἐπίσκοπον μεμψάμενον αὐτὸν ὡσ συνθέμενον τοῖσ ἀνατολικοῖσ = *V* 128

f. 64u ιᾱ τοῦ αὐτοῦ ἐν ἁγίοισ κυρίλλου ἐπιστολὴ πρὸσ εὐλόγιον πρεσβύτερον χρηματίζοντα ἐν κωνσταντινουπόλει = *V* 132

f. 67r ιβ̄ τοῦ μεγάλου ἁγίου βασιλείου ἐκ τῶν ἀσκητικῶν αὐτοῦ λόγων: ἐρωτήσεισ ὀλίγαι. primam sententiam [ἓν μὲν δὴ τοῦτο ἔχειν δεῖ προειλημμένον ἐν ταῖσ διανοίαισ ἡμῶν ὅτι ποίημα ὄντεσ τοῦ ἀγαθοῦ θεοῦ καὶ ὑπ' αὐτοῦ συγκροτούμενοι μικρά τε καὶ μεγάλα περὶ ἡμᾶσ οἰκονομοῦντοσ οὔτε πάθοιμεν ἄν τι θεοῦ μὴ βουλομένου οὔτε μὴν ὧν πάσχομεν, βλαβερόν τί ἐστιν ἢ τοιοῦτον ὥστε ἐνεῖναι κἂν ἐπινοίαι βέλτιον λαβεῖν] in eis quæ feruntur asceticis Basilii non inueni; ceteræ tres sunt regularum breu. tract. interr. et resp. 204 [usque ad τηρήσετε]. 211. 259

f. 67u ἐκ τοῦ εἰσ τὰ γενέθλια τοῦ σρ̄σ̄ λόγου τοῦ αὐτοῦ = PG 31, 1460. 1461 [τίνα τρόπον φησὶν ἐν σαρκί — οὐ τῇι θεότητι τῆσ οἰκείασ μετέδωκεν ἀσθενείασ]

f. 68r ιγ̄ τοῦ ἐν ἁγίοισ γρηγορίου τοῦ θαυματουργοῦ περὶ τῆσ ἐνανθρωπήσεωσ τοῦ θῡ λόγου πίστισ ἐκτεθεῖσα ἐν κεφαλαίοισ ιβ καὶ ἑρμηνευθεῖσα = *V* 170

f. 72r ιδ̄ εἰσ τὸ ἐγὼ καθεύδω καὶ ἡ καρδία μου ἀγρυπνεῖ [Cant. 5, 2] = Greg. Nyss. homil. in Cant. 10 p. 993 [ὅταν γὰρ ἡ ψυχὴ μόνη — δέχεται τοῦ θεοῦ τὴν ἐμφάνειαν]

f. 72u ιε̄ τοῦ ἐν ἁγίοισ πρσ̄ ἡμῶν γρηγορίου τοῦ θεολόγου πρὸσ νεκτάριον ἐπίσκοπον κωνσταντινουπόλεωσ = Greg. Naz. ep. 202

f. 74u ιϛ̄ τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ β̄ πρὸσ κληδόνιον κατὰ ἀπολιναρίου = Greg. Naz. ep. 101, quæ in editionibus prior numeratur

f. 83r ιζ̄ λέοντοσ τοῦ ἐν ἁγίοισ ἐπισκόπου ῥώμησ πρὸσ φλαβιανὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον κωνσταντινουπόλεωσ κατὰ εὐτυχοῦσ τοῦ ἐν βεβήλοισ περὶ τῆσ ἑνώσεωσ τῶν δύο φύσεων τῆσ υἱικῆσ ὑποστάσεωσ καὶ τῆσ ἑκατέρασ αὐτῶν ἐν τῇ οἰκείᾳ ἰδιότητι μονῆσ = Leon. ep. 28. in hoc tomo celeberrimo finem facit collectio; quæ secuntur inde a f. 93r, aliorsum spectant.

Finem faciat codex Vaticanus 720 s. XII, ubi inter multa et uaria extant

f. 36u τοῦ ἁγίου κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ ἔκθεσισ περὶ τῆσ ἐνανθρωπήσεωσ τοῦ θεοῦ λόγον τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρόσ = *V* 140. adiungitur f. 38r sine interuallo uel distinctione συζήτησισ περὶ τοῦ αὐτοῦ = *V* 141

f. 39r τοῦ ἐν ἁγίοισ κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείασ ἐπιστολὴ πρὸσ σούκενσον ἐπίσκοπον διοκαισαρείασ τῆσ ἰσαύρων χώρασ = *V* 171

f. 43r τοῦ αὐτοῦ πρὸσ τὸν αὐτὸν σούκενσον ἐπιστολὴ δευτέρα = *V* 172

Singulares Cyrilli epistulæ raro in codicibus occurrunt; hic adferendi sunt

Codex Oxoniensis Laudianus 92b s. X, ubi Leontium sequitur f. 210r ὑπομνηστικὸν τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου κυρίλλου πρὸσ τὸν μακάριον σούκενσον ἐπίσκοπον τῆσ διοκαισαρέων κατὰ τὴν ἰσαύρων ἐπαρχίαν [= *V* 171] et f. 218r ἕτερον ὑπομνηστικὸν ἀντιγραφὲν πρὸσ τὰσ πεύσεισ ἡμῶν παρὰ τοῦ αὐτοῦ [*V* 172]

et codex Oxoniensis Baroccianus 26, qui in initio appendicis quæ canonum collectioni adnexa est, f. 341u continet του αγιου κυριλλου ἀλεξανδρειασ ἐκ τῆσ βιβλου τησ τριτησ συνοδου επιστολην προσ τουσ οικειουσ αποκρισιαριους [= *V* 22]. de codice et canonum collectione plura inuenies in libro rossico Wladimiri Beneševič de col-

lectione canonica quattuordecim titulorum p. 316 sq. de codicibus singularibus earum Cyrilli scriptionum, quas pro capitulis suis confecit, suo loco in præfationibus partium v. vi. vii agetur.

In concilii Chalcedonensis actione prima lectæ sunt epistulæ *V* 4 cum initio eorum quæ post lectionem gesta sunt [1 2 p. 13, 20—14, 12] et *V* 127, eædem epistulæ sine gestis iterum in actione tertia quæ uulgo secunda dicitur. hac de causa facere non potui quin uel hic adhiberem codices Gestorum Chalcedonensium, quos in codicum tabula p. 2 enumeraui; adieci duos qui epistulas *V* 4 et *V* 127 ex Gestis Chalcedonensibus præbent excerptas. accurate de his agendum erit in præfatione tomi alterius.

II. DE FLORILEGIO CYRILLIANO

Cyrillus ut primus si non instituit, certe diuulgauit communemque reddidit morem fidei doctrinam quam ueram et unice traditam proclamabat, locis ex patribus excerptis probandi et fulciendi, ita inde ab initio primarium fere locum obtinuit in eis florilegiis quæ eius exemplum secuti composuerunt qui doctrinam eius contra concilium Chalcedonense non magis quam contra Eutychianos defendebant, Timotheus Aelurus et compilator florilegii quod ex codice Vaticano 1431 nuper a me editum est [*Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* xxxii 6 p. 28 sq.], neque duarum naturarum doctrinæ propugnatores sicut Theodoretus et Leo papa facere poterant quin florilegiis a se collectis locos adderent Cyrillianos. etiam magis studium effloruit Cyrillum excerpendi, postquam Iustiniani tempore et auspiciis consuetudo inualuit symbolum Chalcedonense explicandi ex Cyrilli doctrina, sicut faciunt Ephraim Antiochenus et Eulogius a Photio excerpti [bibl. 229. 230]; quod ultimum dicere possis antiquorum florilegiorum exemplum, Doctrina patrum plena est locis Cyrillianis. de quibus omnibus hoc loco agere eo minus in animo est, quo de antiquissimis florilegiis Timothei Aeluri et florilegio codicis Vaticani in libro memorato disserui, de posterioribus utilia dici non possunt dum quis ausus sit Leontii Byzantii libros ex codicibus qui extant boni et antiqui, integros edere. de uno uero uel hic plura dicere commodum duxi, de florilegio illo Cyrilliano nondum edito, quod olim Angelus Maius [Noua bibl. patr. 2, 445], Philippus Edwardus Pusey [Cyrill. in Iohann. euang. uol. 3, 476. de recta fide ad imperatorem etc. p. xi sq.], Franciscus Diekamp [Doctr. patr. p. xlviii sq.] Iohanni Cæsariensi concilii Chalcedonensis defensori adscripserunt. quod falsum esse docte et sagaciter ex Seueri memoria syriaca probauit R. Draguet [*Julien d'Halicarnasse* p. 50 sq.]; quæ ab eo edoctus nuper [*Zeitschr. f. neutestamentl. Wiss.* 1926 p. 73] exposui, eo magis breuiter hic repetenda esse censui, quo ipse olim [Act. Conc. I 5, 1 p. xv] illos uiros secutus falsa protuli. Seuerus cum a. 508—511 Constantinopoli degeret, ibi in collectionem quandam ccxxxxiiii locorum incidit, quos homines complures eo consilio ex Cyrilli scriptis excerpserunt, ut symbolum Chalcedonense ab illius doctrina non abhorrere probarent. quod illis male cessisse ut demonstraret, conscripsit ipse librum Φιλαλήθης nomine inditum et ita dispositum, ut parte priore florilegium illud Cyrillianum repeteret integrum atque totum, parte altera locos illos non accurate exscriptos aut falso intellectos aut similia doceret. libri huius Seueriani memoria extat duplex. totum præbet illum uersio syriaca in cod. Vaticano 139 s. viii; partem priorem, id est florilegium Cyrillianum, et initium refutationis Seuerianæ seruauerunt duo codices Græci inter se simillimi, codex Parisinus 415 [*P*] s. xii, quem hic explorare per Henrici Omont liberalitatem mihi licuit, et codex, s. xiii male et raptim scriptus, olim monasterii S. Ecatherinæ Cairensis, ubi Ph. E. Pusey eum detexit, nunc Sinaiticus 1690 [*s*], iterum ab W. Beneševič inuentus, qui

phototypa a se expressa olim mihi donauit. codicis Parisini apographon est codex Ven. 165 [*p*] s. xv; quoniam ille antequam in bibliothecam Parisinam peruenit, haud paucas quaterniones et inter eas maximam florilegii partem amisit, apographon in hac certe codicis parte utilius est exemplari. in utroque codice, et Parisino et Sinaitico, adiunctum est florilegium epistularum quæ ad instituendum concilium Chalcedonense pertinent, collectioni et ipsis primæ sessionis gestis; in Parisino sequitur canonum collectio. opus quod huc pertinet, incipit nullo titulo uel auctoris nomine præmisso a definitione fidei Chalcedonensi [cf. *Zeitschr. f. neutestamentl. Wiss.* 1926 p. 72]; sequitur comparatio singularum symboli sententiarum cum singulis locis Cyrilli; hæ partes receptæ sunt in Doctrinæ patrum c. 24 tmemata X et XII. iam sequitur ipsum florilegium:

Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας χρήσεις διάφοροι, ἐν αἷς ἔστιν εὑρεῖν τῶν δύο φύσεων τὸ διάφορον καὶ τὸν θεὸν λόγον ἀπαθῆ καὶ ἀθάνατον, τὸν δὲ ναὸν παθητὸν καὶ θνητὸν παρ' αὐτοῦ κηρυττόμενον

$\bar{\alpha}$—$\bar{\varsigma}$	ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον δευτέρας ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· Καταφλυαροῦσι μέν, ὡς μανθάνω, τινὲς τῆς ἐμῆς ὑπολήψεως [*V* 4]: excerpta VI
$\bar{\zeta}$	τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον τρίτης ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· Τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἐναργῶς λέγοντος [*V* 6]: excerptum I
$\bar{\eta}$—$\overline{\iota\alpha}$	τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Ἰωάννην Ἀντιοχείας ἀρχιεπίσκοπον ἐπιστολῆς ἧς ἡ ἀρχή· Εὐφραινέσθωσαν οἱ οὐρανοὶ καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ [*V* 127]: excerpta IIII
$\overline{\iota\beta}$—$\overline{\iota\varepsilon}$	τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Εὐλόγιον ἐπιστολῆς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀποκρισιάριον, ἧς ἡ ἀρχή· Ἐπιλαμβάνονται τινες τῆς ἐκθέσεως ἧς πεποίηνται οἱ Ἀνατολικοί [*V* 132]: excerpta IIII
$\overline{\iota\varsigma}$—$\overline{\iota\theta}$	τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τοῦ περὶ ἐνανθρωπήσεως λόγου, οὗ ἡ ἀρχή· Βαθὺ μὲν καὶ μέγα καὶ ἀξιοθαύμαστον [*R* 19, *Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6 p. 13]: excerpta IIII
$\bar{\kappa}$	τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Ἀκάκιον τὸν Βεροίας δευτέρας ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· Πρέπουσαν ἑαυτῇ φροντίδα καὶ νῦν ἡ σὴ ὁσιότης ἀνεδέξατο [*A* 107]: excerptum I
$\overline{\kappa\alpha}$—$\overline{\kappa\eta}$	τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ ἀποπομπαίου ἧς ἐποίησε πρὸς Ἀκάκιον τὸν Σκυθοπόλεως ἐπίσκοπον, ἧς ἡ ἀρχή· Τοῖς παρὰ τῆς σῆς ὁσιότητος ἀρτίως ἐπεσταλμένοις ἐντυχὼν ἥσθην ἄγαν [*V* 134]: excerpta VIII
$\overline{\kappa\theta}$—$\overline{\lambda\varepsilon}$	τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Ἀκάκιον τὸν Μελιτηνῆς ἐπίσκοπον ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· Χρῆμα μὲν ἀδελφοῖς ἡ πρόσρησις [*V* 128]: excerpta VII
$\overline{\lambda\varsigma}$—$\overline{\mu\zeta}$	τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ πρώτου ὑπομνηστικοῦ τοῦ πρὸς Σούκενσον ἐπίσκοπον τῆς Διοκαισαρέων τῶν κατὰ τὴν Ἰσαύρων ἐπαρχίαν, οὗ ἡ ἀρχή· Ἐνέτυχον μὲν τῶι ὑπομνηστικῶι τῶι παρὰ τῆς σῆς ὁσιότητος ἀποσταλέντι [*V* 171]: excerpta XII
$\overline{\mu\eta}$—$\overline{\nu\delta}$	τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν Σούκενσον δευτέρου ὑπομνηστικοῦ, οὗ ἡ ἀρχή· Ἐμφανῆ μὲν καθίστησιν ἑαυτὴν ἡ ἀλήθεια τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτήν [*V* 172]: excerpta VII
$\overline{\nu\varepsilon}$—$\overline{\nu\zeta}$	τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Θεοδώρητον ἑρμηνείας τοῦ πρώτου ἀναθεματισμοῦ [*V* 169]: excerpta III
$\overline{\nu\eta}$	τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς τὸν αὐτὸν Θεοδώρητον ἑρμηνείασ τοῦ δευτέρου ἀναθεματισμοῦ [*V* 169]: excerptum I
$\overline{\nu\theta}$. $\bar{\xi}$	τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς τὸν αὐτὸν Θεοδώρητον ἑρμηνείας τοῦ τρίτου ἀναθεματισμοῦ [*V* 169]: excerpta II
$\bar{\xi\alpha}$	τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς τὸν αὐτὸν Θεοδώρητον ἑρμηνείας τοῦ τετάρτου ἀναθεματισμοῦ [169]: excerptum I

ξβ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς τὸν αὐτὸν Θεοδώρητον ἑρμηνείας τοῦ ἕκτου ἀναθεματισμοῦ [*V* 169]: excerptum I

ξγ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς τὸν αὐτὸν Θεοδώρητον ἑρμηνείας τοῦ ἑβδόμου ἀναθεματισμοῦ [*V* 169]: excerptum I

ξδ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς τὸν αὐτὸν Θεοδώρητον ἑρμηνείας τοῦ ιβ ἀναθεματισμοῦ [*V* 169]: excerptum I

ξε—οα τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς μονάζοντας πρώτης ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· Ἀφίκοντο μέν τινες [*V* I]: excerpta VII

οβ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς μονάζοντας δευτέρας ἐπιστολῆς, ἐν ᾗ ὑπομνηματίζει τὸ τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ σύμβολον, ἧς ἡ ἀρχή· Τὸ φιλομαθὲς καὶ φιλόπονον τῆς ὑμετέρας ἀγάπης [*V* 135]: excerptum I

ογ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ περὶ ἐνανθρωπήσεως λόγου, οὗ ἡ ἀρχή· Αὐτὸς γὰρ ὑπάρχων τοῦ θεοῦ καὶ πατρός: excerptum I [in editis non inueni]

οδ. οε τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Οὐαλεριανὸν ἐπίσκοπον Ἰκονίου ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· Ἀπόχρη μὲν ὡς διακείμεναι [sic], μᾶλλον δὲ καὶ ὡς ἔχει φύσεως τὸ ἀληθές [*V* 119]: excerpta II

οϛ—ϙ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ κατὰ συνουσιαστῶν λόγου, οὗ ἡ ἀρχή· Ὁ μακρὸς ἡμῖν ἀρτίως πεποίηται λόγος: excerpta XV [edita sunt a Ph. E. Pusey in Cyrilli comment. in euang. Ioh. uol. 3, 476—489]

ϙα τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῆς εἰς τὸν Ἀβραὰμ καὶ τὸν Μελχισεδέκ, ἧς ἡ ἀρχή· Νόμον μὲν εἰς βοήθειαν ἔδωκεν ὁ τῶν ὅλων θεός [Glaphyra 2 PG 69, 80]: excerptum I

ϙβ—ριθ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῶν Σχολίων [edidi uol. V p. 226—230]: excerpta XXVIII

ρκ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἀπὸ τῆς πραγματείας τῆς περὶ δογμάτων ἐπιλύσεως, ἧς ἡ ἀρχή· Ὁ ἐπὶ πάντων θεὸς χεῖρας πόδας ὀφθαλμοὺς ὠτά τε καὶ πτέρυγας ἔχειν ὑπὸ τῆς θείας γραφῆς ὀνομάζεται: excerptum I [editum a Ph. E. Pusey l. c. p. 549]

ρκα τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου πρὸς τοὺς λέγοντας ὅτι ἠγνόησεν ὁ υἱὸς τὴν ἐσχάτην ἡμέραν, τὸ δὲ προοίμιον ἐστὶ τόδε: excerptum I [editum a Ph. E. Pusey l. c. p. 583]

ρκβ. ρκγ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς ἀπολογίας τοῦ πρώτου ἀναθεματισμοῦ ἣν [ὃν p ὃ s] ποιεῖται πρὸς τοὺς τῆς Ἀνατολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· Τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας [*A* 24]: excerpta II

ρκδ—ρκϛ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἀπολογίας τοῦ τρίτου ἀναθεματισμοῦ, ἧς ἡ ἀρχή· Ὁ θεσπέσιος Παῦλος [*A* 24]: excerpta III

ρκζ—ρλ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἀπολογίας τοῦ τετάρτου ἀναθεματισμοῦ, ἧς ἡ ἀρχή· Σκοπός, ὡς ἔοικε, τοῖς ἐθέλουσιν ἀπερισκέπτως [*A* 24]: excerpta IIII

ρλα. ρλβ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἀπολογίας τοῦ ἑβδόμου ἀναθεματισμοῦ, ἧς ἡ ἀρχὴ ἐστι τόδε· Καὶ νῦν ἡμῖν οὐδὲν ἧττον δὴ [sic] τῶν ἴσων ἔρχεται λόγων τῆς ἀπολογίας ὁ τρόπος [*A* 24]: excerpta II

ρλγ. ρλδ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἀπολογίας τοῦ ιβ ἀναθεματισμοῦ [*A* 24]: excerpta II

ρλε—ρνε τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τοῦ προσφωνητικοῦ λόγου τοῦ πρὸς Θεοδόσιον τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα, οὗ ἡ ἀρχή· Τῆς μὲν ἐν ἀνθρώποις εὐκλείας τῶι ἀνωτάτωι [sic] καὶ ἀσυγκρίτοις διαφοραῖς [*V* 7]: excerpta XXI

ρνϛ—ρξδ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τὰς βασιλίσσας Ἀρκαδίαν καὶ Μαρῖναν, ἧς ἡ ἀρχή· Σεμνολόγημα μὲν οἰκουμενικόν [*V* 150]: excerpta VIIII

ρξε—ροε τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τὰς εὐσεβεστάτας βασιλίδας Πουλχερίαν καὶ Εὐδοκίαν, ἧς ἡ ἀρχή· Τοῖς τὸ θεῖον καὶ οὐράνιον ἱερουργοῦσι

κήρυγμα διὰ φωνῆς Ἡσαίου διακελεύεται [sic] λέγων ὁ τῶν ἅλων θεός· ἐπ' ὄρους [sic] ὑψηλὸν ἀνάβηθι ὁ εὐαγγελιζόμενος Σιών, ὕψωσον [*V* 149]: excerpta XI

ρος τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ κατὰ Ἰουλιανοῦ δευτέρου βιβλίου, λόγου δὲ ἕκτου, οὗ ἡ ἀρχή· Ἐπὶ καιροῦ δὲ πάλιν ἐροῦμεν τὰ ἐκ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς· ἔφη γὰρ ὅτι θάνατος καὶ ζωὴ ἐν χειρὶ γλώσσης [PG 76, 780]: excerptum I

ροζ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου λόγου ὀγδόου, οὗ ἡ ἀρχή· Φέρεται [sic] μὲν οὖν τῶι σοφῶι κατὰ τῆς ἀρρήτου δόξης ὁ πόλεμος [PG 76, 885]: excerptum I

ροη τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ κατὰ Ἰουλιανὸν [sic] βιβλίου τρίτου λόγου τετρακαιδεκάτου, οὗ ἡ ἀρχή· Ὁ θεσπέσιος προφήτης Ἱερεμίας ἤγουν δι' αὐτοῦ θεὸς τοῖς τῆς ἀληθείας ἐχθροῖς οἱονεί πως: excerptum I [nondum editum[1]]

ροθ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς αὐτῆς βίβλου τρίτης λόγου δωδεκάτου, οὗ ἡ ἀρχή· Πειρᾶται μὲν οὖν ὁ δι' ἐναντίας πολυτρόποις συκοφαντίαις [legendum συκοφαντίας] εὑρήμασιν ἐκπολιορκεῖν τὴν ἀλήθειαν: excerptum I [nondum editum[1])]

ρπ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς βίβλου λόγου τρισκαιδεκάτου, οὗ ἡ ἀρχή· Ἀκόρεστος μὲν εἰς φιλοψογίας ὁ τῶν ἁγίων κατήγορος: excerptum I [nondum editum[1])]

ρπα—ρqα τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τοῦ λόγου τοῦ κατὰ Διοδώρου ἐπισκόπου Ταρσοῦ, οὗ ἡ ἀρχή· Προτετάξεται μὲν τῆς ἀληθείας οὐδὲν παρά γε τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὴν καὶ εὖ εἰδόσι λαλεῖν περὶ αὐτῆς: excerpta XI [edita a Ph. E. Pusey l. c. p. 492 sq.]

ρqβ—ρqδ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τοῦ πρὸς τὰ Θεοδώρου δευτέρου λόγου, οὗ ἡ ἀρχή· Οἱ τὴν ἁγίαν καὶ θεόπνευστον γραφὴν καθαρῶι διανοίας περιαθρήσαντες ὀφθαλμῶι: excerpta III [edita a Ph. E. Pusey l. c. p. 511 sq.]

ρqε. ρqς τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τοῦ πρὸς τὰ Θεοδώρου ἐπισκόπου Μοψουεστίας τρίτου λόγου, οὗ ἡ ἀρχή· Φορτικοὶ μὲν γὰρ ἴσως οἱ πρὸς ἡμῶν εἰσι λόγοι: excerpta II [edita a Ph. E. Pusey l. c. p. 525 sq.]

ρqζ—σλα[2]) τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς περὶ τριάδος πραγματείας ἣν πρὸς Νεμεσινόν τινα ποιεῖται, καλεῖται δὲ Θησαυρὸς ἡ βίβλος [PG 75]: excerpta XXXV. inde ab excerpto σς [= Thesaur. 15, PG 75, 292] uerbis ultimis [καὶ συνδεσμουμένουσ πρὸσ ἐμὲ διὰ τὴν κατὰ σάρκα συγγένειαν] præsto est codex Parisinus 415. codex Sinaiticus desinit in fine excerpti σλ; excerpti quod sequitur, codex Parisinus non seruauit nisi initium Καὶ μεθ' ἕτερα πάλιν· περὶ. quæ secuntur, uerba esse Seueri ad suam refutationem transeuntis exposui l. l. [*Zeitschr. f. neutestamentl. Wiss.* 1926, 73]. quoniam florilegium excerpta CCXXXXIIII continuisse Seueri testimonio constat, apparet in codicum Græcorum archetypo prioris partis libri Seueriani finem casu quodam periisse. nam codicibus illis florilegii non formam primariam exhiberi, sed eam quam Seuerus in ipsius librum Φιλαλήθης recepit, demonstratur ultimis quamuis laceris et disiectis codicis Parisini uerbis. coniecerim igitur hominem quendam orthodoxiæ Chalcedonensis asseclam ex libro Seueri titulum et partem alteram Seuero ipsi debitam præter prima uerba in eadem pagina atque florilegii finem perscripta cultro adhibito resecuisse et hunc truncum postmodum transscriptum esse cum ipsis illis uerbis, quæ Seueri hæretici esse librarius non nouerat. ceterum si quis Seueri hunc librum critice edere sibi proposuerit, uereor ne codicem Vat. syr. 139 non adiumentum

[1]) Fr. Diekamp se hæc excerpta editurum esse olim pollicitus est [*Sitzungsber. d. Berl. Akad.* 1901, 1051[1]], sed, quantum scio, promisso non stetit.

[2]) De errore quem in numeris adponendis librarius codicis Parisini commisit, cf. *Zeitschr. f. neutestamentl. Wiss.* 1926, 72[1].

tantum necessarium habeat in florilegio, cum codices Græci sat multis uitiis laborasse uideantur, sed impedimentum quoque molestum, ne dicam insuperabile; codex enim et mutilus est et pessime habitus. mihi in eo acquiescendum erat, ut excerptorum Græcorum uariam lectionem plenam apparatui insererem.

III. DE VERSIONIBVS

Ex eis quæ in gestorum Ephesenorum corpora relata sunt, Marius Mercator monachus in monachorum usum statim post ipsum concilium Latine uertit *V* 2. 4. 5. 22 et symbolum illud transformatum quod Ephesi d. 22. m. Iul. a. 431 lectum est [*A* 76] et ipse contra gestorum testimonium Theodoro Mopsuesteno adscripsit. quorum omnium exemplaria Græca non e gestorum quadam collectione, sed ni fallor [cf. uol. v 1 p. XI sq.], a Cyrilli apocrisiariis Constantinopoli constitutis accepit. neque ad gestorum Ephesenorum memoriam pertinet Cyrilli Scholiorum uersio Leonis epistula 165 antiquior, cf. uol. v 1 p. XIIII.

Quæ Ephesi et postmodum Constantinopoli de Nestorii depositione et ordinatione Maximiani acta sunt, præterea pacis formulam quæ inter Cyrillum et Iohannem Antiochenum a. 433 constituebatur, Romam siue per ipsos Cælestini legatos siue per litteras synodales Græce conceptas esse nuntiata certum est; sed horum omnium uersiones Latinæ in scrinio Romanorum pontificum non extabant nisi epistularum Cyrilli alterius ad Nestorium [*V* 4] et de pace ad Iohannem Antiochenum [*V* 127], quas ex Collectione Quesneliana edidi uol. v p. 334—340; sunt concilio Chalcedonensi antiquiores [cf. uol. v 2 p. XIIII sq.]. quam parua uel sub finem sæculi quinti in Occidente fuerit rerum Ephesi gestarum, nedum gestorum Ephesenorum in magna corpora redactorum notitia, testis est Dionysius exiguus qui in epistula uersioni epistulæ Cyrilli synodicæ ad Nestorium [*V* 6, cf. uol. v p. 235, 11 sq.] præmissa illam Græcis iam dudum bene compertam hactenus Latinis esse ignoratam queritur. Dionysius præterea transtulit primus epistulas Cyrilli ad Successum [*V* 171. 172, uol. v 294 sq.].

Cum uero schismate Acaciano sublato et communione inter ecclesias Constantinopolitanam Romanamque restituta controuersiæ primo de uno ex trinitate passo, tum de doctrina Cyrilli concilii Epheseni ducis et propugnatoris, quæ aliis a sym. bolo Chalcedonensi discrepare, aliis cum eo conciliari posse uidebatur, ex Oriente magis magisque in Occidentem transfluerent, acre cœpit studium apud Latinos et ea noscendi quæ Ephesi gesta erant, et quæ aliquo modo ad illud concilium pertinebant. præterea crescebat Constantinopoli notitia sermonis Latini, uel antequam Italia imperio recuperari cœpit. inde factum est ut sæculo sexto quasi pullularent translationes uel partium uel totorum corporum Ephesenorum. primo, ut uidetur, translata sunt ea quæ gesta sunt Ephesi d. 22. m. Iul. a. 431, quæ uulgo contra codicum memoriam dicitur actio sexta; harum uersionum historiam satis intricatam enarraui uol. v 2 p. VIII sq. accedebant alia, quæ in Collectionem quam dixi Sichardianam recepta sunt: Cyrilli defensionis capitulorum contra Theodoretum ea recensio qua illa cum interpretationibus eiusdem coniuncta est [*A* 25], synodi Orientalium decretum [*V* 96] et alia quæ iam Græce ne extant quidem. huic collectori extitit aduersarius collector Palatinus: præter nouam uersionis illorum quæ Ephesi d. 22. m. Iul. a. 431 gesta sunt, recensionem Cyrilli defensionis capitulorum contra Theodoretum formam primariam [*V* 167—169] et defensionem eorundem capitulorum contra Orientales [*A* 24] transtulit [uol. v p. 116 sq.]. eodem fere tempore, certe antequam Liberatus diaconus breuiarium paulo post concilium Constantinopolitanum a. 553 con-

scripsit, facta est translatio concilii Epheseni prima, sicut gloriatur eius auctor in subscriptione quæ antiquissimo illius codice Parisino 1572 seruata est. hæc uersio quæ etiamnunc extat in ea Collectione, quam Fridericum Maassen secutus appellaui Turonensem, bis correcta et emendata est, primo in Collectione Veronensi, qua tamen non recepta est nisi pars illius uersionis, deinde tota et multo diligentius a Rustico, cuius recensio uersionis antiquæ est prior pars Collectionis Casinensis, alteram quam edidi in uol. IIII, de suo adiecit. hæc hic sufficiant; plura præter præfationem uol. II inuenies in uol. III, ubi uersionem antiquam proponam qualis a Rustico emendata est, ita tamen ut etiam illius forma primaria facile possit agnosci.

Syriace totum gestorum corpus translatum non fuisse uidetur; certe nullius eiusmodi uersionis notitia ad me peruenit. neque earum quæ singularium scriptionum quæ in corpora Græca peruenerunt, notæ sunt uersionum Syriacarum exemplaria Græca ex corporibus gestorum Ephesenorum desumpta esse uidentur. omnium antiquissima est ea quam Rabbula inter annos 432 et 435 [cf. *Concilstud.* 2, 24 sq.] confecit orationis Cyrilli ad Theodosium de recta fide [*V* 7], cuius exemplar Cyrillus ipse ei miserat; e codice Musei Britannici add. 14 557 s. VII edidit Ph. Ed. Pusey in editione illius libri Oxonii 1877. est magis paraphrasis uerba Græca sermoni Syriaco libere accommodans quam translatio unde editor lectiones exemplaris Græci diuinari possit, sed uel ita non prorsus inutilis in illius libri recensione ultra modum difficili [1]). ex eodem codice P. Bedjan in editionis Nestorii libri Heraclidæ appendice publicauit uersiones interpretationum seu solutionum quas Cyrillus capitulorum suorum synodalibus Ephesenis protulit [*V* 148], Cyrilli epistulæ ad Valerianum [*V* 119], libelli a Paulo Emeseno Cyrillo oblati [*V* 122], epistulæ Iohannis Antiocheni ad Cyrillum [*V* 123], Cyrilli epistulæ ad Iohannem Antiochenum [*V* 127]. denique codici dudum celebri Musei Britannici Add. 12 156 s. VI, de cuius parte priore egi in adnotationibus ad florilegium codicis Vaticani 1431 [*Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6] insunt uersiones Cyrilli defensionis capitulorum suorum aduersus Orientales i. e. Andream Samosatenum [f. 91^{a}—107^{b}], et eiusdem defensionis eorundem capitulorum aduersus Theodoretum [f. 107^{b}—122^{a}]. quas ut per codicis phototypa commode explorare possim, debeo munificentiæ Pii pontificis XI, qui multis quæ pro conciliorum editione fecit, etiam hoc pretiosum donum adici uoluit.

IIII. DE EDITIONIBVS

Primus Gesta concilii Epheseni Græca typis imprimenda curauit typotheta doctus Hieronymus Commelinus cuius opera ACTA OECVMENICAE TERTIAE SYNODI EPHESI HABITAE *Græce nunc primum e* REVCHLINIANAE BIBLIOTHECAE *exemplari peruetusto fideliter expressa* Heidelbergæ a. 1591 in lucem prodierunt. codice usus est archetypo collectionis *D*, qui cum plurimis ceteris bibliothecæ Reuchlinianæ codicibus periit,

[1]) Quæstionem ad amussim pertractare non huius præfationis est; sed liceat quæ grauissima sunt, in adnotatione perstringere. Cyrillum orationis ad imperatorem alteram confecisse editionem et dialogis ad Hermiam adiunxisse cum cognouisset Pusey, optime egit quod etiam huius libri formæ proposuit editionem ad codices exactam si quæ lectiones dialogi [Δ] sensu et sermone commendabantur, eas recipere non dubitaui; sed restant loci nonnulli quibus aperta uitia et Δ et codicibus orationis imprimis *DA* communia sunt. quem consensum inde ortum esse quod *DA* redeant ad codicem ex Δ correctum, neque per se probabile est et eo refellitur quod earum mutationum quæ Δ propter dialogi formam orationi primariæ superductam propriæ sunt, in *DA* nullum inuenitur uestigium. unde consensus ille mirus non uideo qua alia ratione explicari possit quam ita ut *DA* redeant ad exemplar quoddam orationis ex codice correctum gemello eius quod Cyrillus transscribendum dedit librariis, cum paucis permutatis orationem in dialogum transformasset. ab hoc codice discrepabat ille quem Rabbulæ destinauerat, ne eum quidem uitiis propriis destitutum.

et istius apographo pro Pistorio magistro confecto et illi donato, quod postquam exemplar typothetis Commelinianis fuit, abiectum esse uidetur. summopere se curasse ut editione quantum potuit codex ille archetypus repræsentaretur, ipse dicit Commelinus et testatur artissimus consensus qui inter editionem atque apographa illa Monac. 115 et 116 intercedit [cf. supra p. 11].

Plura uoluerunt ii homines docti quibus a Sixto v et Paulo v munus impositum est ut conciliorum œcumenicorum acta græca ex codicibus ederent adiecta uersione Latina. primus hoc consilium capere ausus est Antonius Augustinus uir ingenio atque doctrina non inter Hispanos tantum et ultra illud sæculum ingeniis fertile eminens, sed consilii magni et uasti fructus remansit nullus nisi apographa codicum Græcorum a Græculis opera mercenaria confecta, quæ postea Romam in bibliothecam Vaticanam perlata sunt. cum Gregorio papæ XIII frustra suasisset ut concilia non Latine tantum, sed etiam Græce edi iuberet, post mortem eius Sixtus papa v consilium ex feruore uera funditus sciendi exortum suum fecit, ut imperio ecclesiæ uniuersali instrumentum fieret. sicut Vulgatæ Bibliorum, ita conciliorum quoque editionem quam celerrime non præparari tantum atque inchoari, sed etiam ad finem perduci uolebat papa, frena uero eius festinationi imperiosæ imposuerunt uiri docti quibus munus edendi imponebatur ne nominum quidem mentione permissa. certe hoc consecuti sunt, ut non unus, sed plures adhiberentur codices ex eis quorum copia facile præsto erat; quod nimis pauci erant et pauci illi opera nisi festina non explorabantur, temporum, ut caute loquar, erat, non illorum culpa. primus conciliorum generalium ecclesiæ catholicæ Pauli v pont. max. auctoritate editorum tomus Romæ a. 1608 ex typographia Vaticana prodiit. indici eorum quæ sub concilii Epheseni titulo continentur, præmissa est nota editorum hæc:

Cum quattuor Græcis codd. mmss. collatum, Bibliothecæ Vaticanæ, et Sfortianæ, tertio Card. Columnæ, olim Card. Sirleti, quarto Ant. Aug. Archiepiscopi Tarraconen. ex Hispaniis Romam allato: ac etiam cum impresso in Germania apud Commelinum. Latina uero interpretatio ubi aliud non adnotatur, est Theodori Peltani, multis locis ad Græcum exemplar castigata.

Quam notam ut explicarem et codices qui illic commemorati sunt, inuenirem, contigit mihi, cum a. 1910 Romæ codices Vaticanos explorarem a Franscisco Ehrle nunc eminentiæ purpura decorato et Iohanne Mercati docte et beneuole adiutus. codex quem typographiæ tradiderunt editores Romani, est is quem illi quarto loco numerant, Vaticanus 1177 [1]) ex bibliotheca Antonii Augustini, codicis Ottoboniani 49, sine dubio eius quem editoribus præbebat bibliotheca Sfortiana, apographon a. 1557 confectum; codex Ottobonianus a. 1524 ex codice transscriptus est Vaticano 830 [*V*], quem primo loco adferunt. qui in nota codex dicitur cardinalis Columnæ, olim cardinalis Sirleti, est Vaticanus 1431, cuius historiam enarraui in libro quem de eo conscripsi [*Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6 p. 3 sq.]. eiusmodi apparatui recensio critica superstrui non poterat; nam ipsorum gestorum codices tres, Vaticani 830 et 1177 atque Ottobonianus 49 re uera ad unum redeunt ceterorum duorum patrem et auum, Vaticanum 830; Vaticanus autem 1431 quippe qui non gestorum codex sit, sed collectio alio et proprio consilio compilata, multa omittit, quæ in concilii editione deesse non poterant. codicem Vaticanum non sufficere editores Romani uel inde nouerant, quod quattuor capitulationis titulis $q\bar{\gamma}$ $\overline{q\delta}$ $\overline{\rho\gamma}$ $\overline{\rho\delta}$ in ipso corpore textus desunt,

[1]) Codicis folia 341—348 per casum in cod. Vat. lat. 6418 perlata et ibi numeris 209—216 signata esse me docuit I. Mercati.

cf. supra p. 1. propter hunc defectum sane intolerabilem ad codicem quendam confugerunt, quem in notis codicis Vaticani 1177 marginibus adscriptis et in titulo ipsorum illorum textuum [*Copie del Bavarico*], qui in foliis nonnullis eidem codici Vaticano post capitulationem insertis perscripti sunt, Bauaricum dicunt. est codex Monacensis 115 [cf. supra p. 11], quem d. 12. m. Nou. a. 1588 ad Sixtum v missum esse testatur F. Oefele bibliothecarius in nota d. 24. m. Febr. a. 1782 perscripta et codici inserta. cuius codicis ut notitia Romam perueniret, ante aliquot annos per mirum causarum casuumque conexum accidit. cum enim circa a. 1558 codex ille uetustus *D*, qui postea bibliothecæ Reuchlinianæ fuit [cf. supra p. 11], Monachii esset et transscriberetur, ducis Bauariæ Alberti iussu sodalis quidam societatis Iesu Theodorus Peltanus, id est de Pelte uico quodam monasterii Leodiensis oriundus, concilium Ephesenum ex illo codice siue potius eius apographo Latine uertit, ea tamen condicione ut translatio simul cum Graeco exemplari, id est codice Monac. 115, Romam mitteretur et hoc illic cum codicibus Vaticanis conferretur. et uersio et exemplar Græcum Romæ per XII annos delituerunt, dum Peltano illuc profecto cardinalis Sirletus tum bibliothecarius utrumque librum qui post uaria fata ad illum peruenerunt, reddidit adiecta collatione Monacensis 115 cum Vaticano 830; alterum uersionis Peltanianæ exemplar Romæ remansit [Vat. lat. 5512]. Peltanus Ingolstadiam, ubi ducis mandato primum Græcam, mox Hebraicam Chaldaicamque linguam, denique theologiam docebat, reuersus translationem denuo ad collationem Sirletianam Vaticani 830 et ad alterum codicis *D* apographon Fuggeranum [Mon. 116] exactam et correctam Ingolstadiæ a. 1576 edidit. quarum rerum memoria cum Romæ mansisset, uiri quibus munus concilia edendi impositum erat, a Sixto v impetrauerunt, ut codicem Mon. 115 iterum Romam mitti a Bauariæ duce rogaret. postea cum Commelini editionem, quæ tribus annis postquam codicem Bauaricum Romam transmissum acceperunt, in lucem prodiit, cum eis quæ ex Bauarico transscripserant et adnotauerant, accurate consentire cognouissent, non tantum capitibus illis ex Bauarico descriptis paginas editionis Commelinianæ adscripserunt, sed etiam in nota illa de codicibus quos adhibuerunt, Bauarici loco editionem Heidelbergensem commemorare maluerunt.

Vt omnes has animaduersiones quas in bibliothecis Vaticana et Monacensi coram ipsis codicibus feci, in summam redigam, editio Romana exprimit mixtam quandam lectionum uarietatem, quarum maxima pars debetur propagini codicis *V*, minor codicibus *D*, minima codici *R*. ex hac materie quamuis parca textum non imperite et cum sensu quodam eius quod aptum et probabile sit, extructum esse iterum iterumque, dum ipse opus non restauro, sed ex fundamentis nouum ædifico, expertus sum; certe concilii Epheseni recensionem Romanam multo meliorem inueni quam Chalcedonensis, quæ raptim et sine diligentia conserta esse uidetur.

Operi ab editoribus Romanis non perpetrato, sed incepto nihil addiderunt qui secuti sunt Conciliorum Collectores uel cloaca illa maxima Migneana, quæ Patrologiæ Græcæ nomine gloriatur, quamuis ueræ patrologiæ grauissima damna intulerit et inferre pergat. nam quod Labbei operosa futtilitas marginibus tomi III editionis regiæ renouatæ quæ Parisiis a. 1671 prodiit, lectiones quasdam ex codice *S* excerptas adspersit, nullius erat usus, quoniam notas nullo signo ab eis distinxit quas ex editione Romanas desumpsit. immo et ille et qui eum secuti sunt, imprimis Dominicus Mansi, in quo desiit ista editorum series immerito celebrata, textum Romanum deprauauerunt typothecarum erroribus haud paucis admissis neque correctis.

Vnus post uiros illos numquam nominatos qui editionem Romanum curauere, strenuam operam non ipsis gestis, sed aliquot gestorum partibus codicum ope recen-

sendis nauauit Philippus Edwardus Pusey. qui feruenti zelo Cyrillum tamquam orthodoxiæ columnam ueneratus magnam temporis pecuniæ laboris copiam eorum illius operum quibus plurimum tribuebat, editionibus nouis parandis impendit; ex haud parua harum editionum mole duo huc pertinent uolumina, quorum alterum Oxoniæ a. 1875 emissum continet Cyrilli duo epistulas ad Nestorium [*V* 4. 6], epistulam ad Iohannem Antiochenum [*V* 127], libros quinque aduersum Nestorium [*V* 166], duodecim capitum explanationem [*V* 148], eorundem defensiones contra Orientales episcopos [*A* 24] et contra Theodoretum [*V* 167—169], Scholia de incarnatione unigeniti [edidi aliter disposita uol. v 184 sq.], alterum ibidem a. 1877 publicatum de recta fide ad Theodosium imperatorem [*V* 7] simul cum dialogo de incarnatione unigeniti, de recta fide ad Arcadiam Marinamque principissas [*V* 150], de eadem re ad Pulcheriam Eudociamque Augustas [*V* 149], quod unus Christus dialogum, apologeticum ad Theodosium imperatorem [*V* 118]. quam promisit epistularum Cyrilli omnium editionem, ea numquam in lucem prodiit. bene de Cyrilli memoria uir Anglus primo eo meritus est quod haud paucos codices primus ex bibliothecarum tenebris ad lucem protraxit aut per se ipsum aut per optimos illorum temporum exploratores codicum Hermannum Hinck et Augustum Mau summa diligentia collatos, deinde indefesso illo et tenaci labore quo Cyrilli librorum quos edebat, memoriam per catenas, panoplias dogmaticas Byzantinorum, excerpta innumera in codicibus Syriacis Musei Britannici abdita persecutus ingentem molem conquisiuit, unde e. g. ei contigit ut Scholiorum Cyrilli Græcorum reliquias omnes quæ extant, colligeret. neque tamen opus inceptum ita absoluit, ut nouo editori nihil nisi spicas legendas relinqueret, immo apparatum ita obscure et ambigue instituit, ut nullius codicis quamuis bene collati accurata notitia inde peti posset et omnes denuo conferri deberent. grauius est quod codices imprudenter et antiquitatis specie nimis confisus elegit memoriæ historia illius sæculi more neglecta; grauissimum quod codicibus imprudenter electis imprudentem tribuebat fiduciam sermonis leges sensusque aptitudinem parum curans; e. g. in Cyrilli apologetico codices *SDW*, quos solos adhibuit, peiorem textum præbere non agnouit, sed ita presse eos secutus est, ut editionem Romanam non emendaret, sed prauiorem redderet. hic quoque igitur omnia de fundamentis denuo erant extruenda.

Hæc in usum lectorum quos non omnes defuturos spero, primæ Actorum Græcorum parti præmittenda esse duxi; caput de collectionum origine et historia in partis quartæ præfationem distuli, quando primaria certe Collectionis Vaticanæ forma edita erit.

Iam cum præfationem eius partis concludo, quod totius operis initium est, in mentem ascendit pia collegæ Argentoratensis et per multos annos amici memoria, Henrici Bresslau ante paucos menses inter graues morbi perniciosi dolores defuncti. qui simul atque Societati scientiarum Argentoratensi per testamentum Trübnerianum maiora audere licuit, consilium concilia œcumenica edendi feruide arripuit, deinde Societatis præses electus indefessa opera atque perita prudentia opus hoc ipsum fouit promouitque neque temporibus infaustis, cum patriæ calamitas Societatem grauiter opprimeret, studium certe et spem præbere destitit. non officii magis quam ueritatis causa nomen uiri optimi cum hoc opere quod ei tantum debet, semper coniunctum fore hoc loco publice testari uolui.

Monachii mense Maio a. xxvii h. s.

E. Schwartz

EDITIONVM CONSPECTVS

Concilia ed. Labbeus et Cossartius Parisiis 1671 t. III	Conciliorum collectio ed. Mansi t. IIII. V	
p. 9—20	IIII p. 577—588	*V* 19 uol. I pars I
p. 20—45	IIII p. 588—617	*V* 1 uol. I pars I
p. 45—105	IIII p. 617—680	*V* 7 uol. I pars I
p. 105—225	IIII p. 680—801	*V* 150 uol. I pars V
p. 225—314	IIII p. 804—884	*V* 149 uol. I pars V
p. 314. 315	IIII p. 884. 885	*V* 2 uol. I pars I
p. 315	IIII p. 885	*V* 3 uol. I pars I
p. 315—322	IIII p. 885—892	*V* 4 uol. I pars I
p. 322—327	IIII p. 892—1000	*V* 5 uol. I pars I
p. 327—330	IIII p. 1000	*V* 21 uol. I pars I
p. 330. 331	IIII p. 1000. 1001	*V* 20 uol. I pars I
p. 331—338	IIII p. 1004—1008	*V* 22 uol. I pars I
p. 338. 339	IIII p. 1008—1012	*V* 18 uol. I pars I
p. 339—346	IIII p. 1012—1017	*V* 144 uol. I pars V
p. 346—350	IIII p. 1017—1021	*V* 9 uol. I pars I
p. 349—352	IIII p. 1021—1024	Coll. Veron. 3. 4 uol. II
p. 351	IIII p. 1023	*V* 24[1] uol. I pars I
p. 354—363	IIII p. 1025—1036	*V* 10 uol. I pars I
p. 363—374	IIII p. 1036—1048	*V* 11 uol. I pars I
p. 375—378	IIII p. 1048. 1049	*V* 12 uol. I pars I
p. 378. 379	IIII p. 1049—1052	*V* 13 uol. I pars I
p. 379. 382	IIII p. 1053. 1056	*V* 16 uol. I pars I
p. 382—386	IIII p. 1056. 1057	*V* 17 uol. I pars I
p. 386. 387	IIII p. 1057. 1060	*V* 15 uol. I pars I
p. 387—395	IIII p. 1061—1068	*V* 14 uol. I pars I
p. 395—410	IIII p. 1068—1084	*V* 6 uol. I pars I
p. 410—419	IIII p. 1085—1094	uol. V p. 235—244
p. 419. 422	IIII p. 1093. 1096	*V* 24 uol. I pars I
p. 422. 423	IIII p. 1097	*V* 145 uol. I pars V
p. 423—426	IIII p. 1099. 1100	uol. V p. 247—249
p. 426—431	IIII p. 1101—1108	*V* 143 uol. I pars V
p. 434. 435	IIII p. 1109. 1112	*V* 8 uol. I pars I
p. 435—439	IIII p. 1112—1116	*V* 25 uol. I pars I
p. 439	IIII p. 1116	*V* 26 uol. I pars I
p. 439. 442	IIII p. 1117	*V* 27 uol. I pars I
p. 442. 443	IIII p. 1117. 1120	*V* 31 uol. I pars I

L	M	
p. 443. 446	IIII p. 1121	*V* 30 uol. I pars I
p. 446—518	IIII p. 1124—1193	*V* 33—54 uol. I pars II
p. 518. 519	IIII p. 1196	*A* 75 uol. I pars VII
p. 519—530	IIII p. 1196—1208	*V* 60 uol. I pars II
p. 530—547	IIII p. 1208—1225	*V* 61. 62 uol. I pars II
p. 560	IIII p. 1228	*V* 63—65 uol. I pars II
p. 560—564	IIII p. 1228—1232	*V* 67 uol. I pars II
p. 564—568	IIII p. 1232—1236	*V* 146 uol. I pars V
p. 568—572	IIII p. 1236—1240	*V* 81 uol. I pars III
p. 572. 573	IIII p. 1240	*V* 69 uol. I pars II
p. 573	IIII p. 1241. 1244	*V* 28 uol. I pars I
p. 576	IIII p. 1244	*V* 29 uol. I pars I
p. 576. 577	IIII p. 1244. 1245	*V* 68 uol. I pars II
p. 577. 580	IIII p. 1245. 1248	*V* 70 uol. I pars II
p. 580—584	IIII p. 1248—1252	*V* 75 uol. I pars II
p. 584—589	IIII p. 1252—1257	*V* 80 uol. I pars II
p. 589—600	IIII p. 1260—1269	*V* 151 uol. I pars V
p. 600	IIII p. 1269. 1272	*V* 152 uol. I pars V
p. 601	IIII p. 1272. 1273	*V* 153 uol. I pars V
p. 601. 604	IIII p. 1273	*V* 155 uol. I pars V
p. 604. 605	IIII p. 1273. 1276	*V* 156 uol. I pars V
p. 605. 608	IIII p. 1276. 1277	*V* 157 uol. I pars V
p. 608. 609	IIII p. 1277. 1280	*V* 160 uol. I pars V
p. 609—632	IIII p. 1280—1304	*V* 106. 107 uol. I pars III
p. 633	IIII p. 1304. 1305	*V* 85 uol. I pars III
p. 633—653	IIII p. 1305—1325	*V* 87—90 uol. I pars III
p. 656—660	IIII p. 1325—1329	*V* 92 uol. I pars III
p. 660—668	IIII p. 1329—1337	*V* 82 uol. I pars III
p. 668. 669	IIII p. 1337—1341	*V* 78 uol. I pars II
p. 672	IIII p. 1341. 1344	*A* 74 uol. I pars VII
p. 673—689	IIII p. 1344—1361	*A* 76. 77 uol. I pars VII
p. 693—697	IIII p. 1368—1372	*V* 79 uol. I pars II
p. 697—700	IIII p. 1372. 1373	*V* 163 uol. I pars V
p. 701. 704	IIII p. 1376. 1377	*V* 96 uol. I pars III
p. 704. 705	IIII p. 1377. 1380	*V* 83 uol. I pars III
p. 705—709	IIII p. 1380—1384	*V* 154 uol. I pars V
p. 709	IIII p,. 1384. 1385	*V* 161 uol. I pars V
p. 712	IIII p. 1385	*V* 162 uol. I pars V
p. 712—716	IIII p. 1385—1389	*V* 158 uol. I pars V
p. 716	IIII p. 1389	*V* 159 uol. I pars V
p. 717. 720	IIII p. 1392	*V* 164 uol. I pars V
p. 721	IIII p. 1396	*V* 93 uol. I pars III
p. 724—728	IIII p. 1400. 1401	*V* 96 uol. I pars III
p. 727—731	IIII p. 1401—1407	Coll. Winteriana 15—18 uol. V
p. 732. 733	IIII p. 1407. 1408	Coll. Winteriana 22 uol. V
p. 733—735	IIII p. 1408—1410	Coll. Winteriana 24 uol. V
p. 735. 736	IIII p. 1410. 1411	Coll. Winteriana 25 uol. V

L	M	
p. 736	IIII p. 1411. 1412	Coll. Winteriana 19 uol. V
p. 736—741	IIII p. 1412—1417	*V* 97 uol. I pars III
p. 743	IIII 1417—1419	Coll. Winteriana 20 uol. V
p. 744	IIII 1419. 1420	Coll. Winteriana 21 uol. V
p. 745. 746	IIII p. 1420—1422	Coll. Winteriana 23 uol. V
p. 745—752	IIII p. 1421—1425	*V* 84 uol. I pars III
p. 752. 753	IIII p. 1428. 1429	*V* 66 uol. I pars II
p. 753	IIII p. 1429	*V* 67 uol. I pars II
p. 756	IIII p. 1432	*V* 86 uol. I pars III
p. 756—760	IIII p. 1433. 1436	*V* 94 uol. I pars III
p. 760. 761	IIII p. 1436. 1437	*V* 100 uol. I pars III
p. 761. 764	IIII p. 1437. 1440	*V* 101 uol. I pars III
p. 764—768	IIII p. 1441. 1444	*V* 102 uol. I pars III
p. 768. 769	IIII p. 1444—1448	*V* 105 uol. I pars III
p. 769. 770	IIII p. 1448	Coll. *CT* 64 uol. III
p. 772	IIII p. 1449	*V* 104 uol. I pars III
p. 772. 773	IIII p. 1450	*V* 98 uol. I pars III
p. 773. 776	IIII p. 1450. 1453	*V* 99 uol. I pars III
p. 777. 780	IIII p. 1453. 1456	*V* 103 uol. I pars III
p. 780. 781	IIII p. 1457. 1460	*V* 95 uol. I pars III
p. 781—785	IIII p. 1460—1464	*V* 108 uol. I pars III
p. 785. 788	IIII p. 1464	*V* 116 uol. I p. III
p. 787 sq.	IIII p. 1465—1468	Coll. Winteriana 6 uol. V
p. 802	IIII p. 1469	*A* 82 uol. I pars VII
p. 802—806	IIII p. 1469—1473	*V* 91 uol. I pars III
p. 806. 807	IIII p. 1476	*A* 83 uol. I pars VII
p. 809	IIII p. 1477. 1478	Coll. Winteriana 3 uol. V
p. 810	IIII p. 1478	Coll. Winteriana 4 uol. V
p. 811—827	V p. 1—20	*V* 148 uol. I pars V
p. 827—887	V p. 20—81	*A* 24 uol. I pars VII
p. 887—943	V p. 81—140	*V* 167—169 uol. I pars VI
p. 944—974	V p. 141—169	Coll. Palat. 57 uol. V
p. 974—979	V p. 169—176	*V* 140—142 uol. I pars V
p. 979—983	V p. 177—180	*V* 77 uol. I pars II
p. 983—987	V p. 181—185	*V* 74 uol. I pars II
p. 988	V p. 186	Coll. *CT* 50 uol. III
p. 987—1006	V p. 185—204	*V* 73 uol. I pars II
p. 1007—1022	V p. 204—217	*V* 72 uol. I pars II
p. 1023—1027	V p. 221—225	*V* 71 uol. I pars II
p. 1027—1058	V p. 225—256	*V* 118 uol. I pars III
p. 1058. 1059	V p. 256	*V* 109. 110 uol. I pars III
p. 1059. 1062	V p. 257	*V* 113 uol. I pars III
p. 1062. 1063	V p. 257. 260	*V* 114 uol. I pars III
p. 1063—1067	V p. 260—265	*V* 115 uol. I pars III
p. 1067—1069	V p. 265. 266	Coll. *CT* 66 uol. III
p. 1069—1072	V p. 266—269	Coll. Veron. 26 uol. II
p. 1072—1074	V p. 269—271	Coll. Veron. 23 uol. II

L	M	
p. 1074. 1075	V p. 271—272	Coll. Veron. 24 uol. II
p. 1075—1086	V p. 273—277	Coll. Veron. 25 uol. II
p. 1082—1082	V p. 277—281	*V* 120 uol. I pars IIII
p. 1086	V p. 281. 284	*V* 121 uol. I pars IIII
p. 1087	V p. 284	*V* 23 uol. I pars I
p. 1087. 1090	V p. 285	*V* 130 uol. I pars IIII
p. 1090. 1091	V p. 288	*V* 122 uol. I pars IIII
p. 1091	V p. 289. 290	Coll. *CT* 73 uol. III
p. 1091—1095	V p. 289—292	*V* 123 uol. I pars IIII
p. 1095. 1098	V p. 293. 296	*V* 124 uol. I pars IIII
p. 1089—1103	V p. 296—301	*V* 125 uol. I pars IIII
p. 1103	V p. 301	*V* 126 uol. I pars IIII
p. 1106—1111	V p. 301—309	*V* 127 uol. I pars IIII
p. 1111—1130	V p. 309—325	*V* 128 uol. I pars IIII
p. 1130—1146	V p. 328—344	*V* 134 uol. I pars IIII
p. 1147. 1150	V p. 344—348	*V* 132 uol. I pars IIII
p. 1151. 1154	V p. 348—352	*V* 129 uol. I pars IIII
p. 1155	V p. 352	*V* 131 uol. I pars IIII
p. 1155—1175	V p. 353—372	*V* 119 uol. I pars IIII
p. 1175—1178	V p. 371—373	Coll. Veron. 32 uol. II
p. 1178. 1179	V p. 379. 380	Coll. Veron. 31 uol. II
p. 1179—1206	V p. 384—408	*V* 135 uol. I pars IIII
p. 1206—1210	V p. 408—413	*V* 133 uol. I pars IIII
p. 1210. 1211	V p. 413	*V* 111 uol. I pars III
p. 1211. 1214	V p. 416. 417	*V* 112 uol. I pars III
p. 1214. 1215	V p. 417. 420	*V* 138. 139 uol. I pars IIII
p. 1218—1231	V p. 421—437	t. IIII 2 p. 187—195
p. 1234—1242	V p. 437—445	*V* 137 uol. I pars IIII

Migne, Patrologia Græca	Hæc editio R = Collectio codicis Vaticani, de qua cf. Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. XXXII 6
75 p. 1369—1412	uol. V p. 184—231
75 p. 1413—1420	*V* 140. 141 uol. I pars V
76 p. 9—248	*V* 166 uol. I pars VI
76 p. 256—292	*A* 3 uol. I pars VII
76 p. 293—312	*V* 148 uol. I pars V
76 p. 316—385	*A* 24 uol. I pars VII
76 p. 385—452	*V* 167—169 uol. I pars VI
76 p. 453—488	*V* 118 uol. I pars III
76 p. 1133—1200	*V* 7 uol. I pars I
76 p. 1201—1336	*V* 150 uol. I pars V
76 p. 1336—1420	*V* 149 uol. I pars V
77 p. 10—40 [ep. 1]	*V* 1 uol. I pars I
77 p. 40. 41 [ep. 2]	*V* 2 uol. I pars I
77 p. 44 [ep. 3]	*V* 3 uol. I pars I
77 p. 44—49 [ep. 4]	*V* 4 uol. I pars I

Migne, Patrologia Græca	
77 p. 49—57 [ep. 5]	*V* 5 uol. I pars I
77 p. 60. 61 [ep. 8]	*V* 21 uol. I pars I
77 p. 61. 64 [ep. 9]	*V* 20 uol. I pars I
77 p. 64—69 [ep. 10]	*V* 22 uol. I pars I
77 p. 80—85 [ep. 11]	*V* 144 uol. I pars V
77 p. 85—89	*U* 3 uol. I pars VII
77 p. 89—93 [ep. 12]	*V* 9 uol. I pars I
77 p. 93. 96 [ep. 13]	*V* 13 uol. I pars I
77 p. 97. 100 [ep. 14]	*V* 16 uol. I pars I
77 p. 100. 101 [ep. 15]	*V* 17 uol. I pars I
77 p. 104. 105 [ep. 16]	*V* 15 uol. I pars I
77 p. 105—121 [ep. 17]	*V* 6 uol. I pars I
77 p. 124. 125 [ep. 18]	*V* 24 uol. I pars I
77 p. 125. 128 [ep. 19]	*V* 145 uol. I pars V
77 p. 128. 129 [ep. 20]	*V* 26 uol. I pars I
77 p. 129. 132 [ep. 21]	*V* 27 uol. I pars I
77 p. 132 [ep. 22]	*V* 30 uol. I pars I
77 p. 132—137 [ep. 23]	*V* 67 uol. I pars II
77 p. 137 [ep. 24]	*V* 28 uol. I pars I
77 p. 137. 140 [ep. 25]	*V* 29 uol. I pars I
77 p. 140. 141 [ep. 26]	*V* 68 uol. I pars II
77 p. 141. 144 [ep. 27]	*V* 100 uol. I pars III
77 p. 144. 145 [ep. 28]	*V* 104 uol. I pars III
77 p. 145. 148 [ep. 29]	*V* 116 uol. I pars III
77 p. 148. 149 [ep. 30]	*V* 114 uol. I pars III
77 p. 149—156 [ep. 31]	*V* 115 uol. I pars III
77 p. 156. 157 [ep. 32]	*CT* 66 uol. III
77 p. 157—162 [ep. 33]	*C* 145 uol. IIII
77 p. 161—164 [ep. 34]	*C* 196 uol. IIII
77 p. 164. 165 [ep. 35]	*V* 130 uol. I pars IIII
77 p. 165. 168 [ep. 36]	*V* 122 uol. I pars IIII
77 p. 168. 169 [ep. 37]	*A* 117 uol. I pars VII
77 p. 169—173 [ep. 38]	*V* 123 uol. I pars IIII
77 p. 173—181 [ep. 39]	*V* 127 uol. I pars IIII
77 p. 181—201 [ep. 40]	*V* 128 uol. I pars IIII
77 p. 201—221 [ep. 41]	*V* 134 uol. I pars IIII
77 p. 221 [ep. 42]	*R* 40
77 p. 221. 224 [ep. 43]	*R* 41
77 p. 224—228 [ep. 44]	*V* 132 uol. I pars IIII
77 p. 228—237 [ep. 45]	*V* 171 uol. I pars VI
77 p. 237—245 [ep. 46]	*V* 172 uol. I pars VI
77 p. 248. 249 [ep. 47]	*A* 118 uol. I pars VII
77 p. 249—253 [ep. 48]	*V* 129 uol. I pars IIII
77 p. 253. 256 [ep. 49]	*V* 131 uol. I pars IIII
77 p. 256—277 [ep. 50]	*V* 119 uol. I pars III
77 p. 277—282 [ep. 51]	Coll. Veron. 30 uol. II
77 p. 283—286 [ep. 52]	Coll. Veron. 31 uol. II

Migne, Patrologia Græca	
77 p. 288. 289 [ep. 54]	*A* 130 uol. I pars VII
77 p. 289—320 [ep. 55]	*V* 135 uol. I pars IIII
77 p. 320 [ep. 56]	*R* 38
77 p. 320. 321 [ep. 57]	*R* 44
77 p. 321 [ep. 58]	*R* 43
77 p. 323. 324 [ep. 59]	*C* 283 uol. IIII
77 p. 323—326 [ep. 60]	*C* 300 uol. IIII
77 p. 325—328 [ep. 61]	*C* 284 uol. IIII
77 p. 327. 328 [ep. 62]	*C* 298 uol. IIII
77 p. 328 [ep. 63]	*R* 30
77 p. 327—330 [ep. 64]	*C* 299 uol. IIII
77 p. 329. 330 [ep. 65]	*C* 302 uol. IIII
77 p. 329—332 [ep. 66]	Coll. Sichard. 14 uol. V
77 p. 332—337 [ep. 67]	*V* 133 uol. I pars IIII
77 p. 337. 338 [ep. 68]	*C* 303 uol. IIII
77 p. 337. 340 [ep. 69]	*R* 36
77 p. 341 [ep. 70]	*R* 37
77 p. 341—344 [ep. 71]	*C* 288 uol. IIII
77 p. 344. 345 [ep. 72]	*R* 39
77 p. 348—352 [ep. 75]	*R* 48
77 p. 352—360 [ep. 76]	*R* 50
77 p. 376 [ep. 82]	*R* 42
77 p. 981—985 [hom. 1]	*V* 77 uol. I pars II
77 p. 985—989 [hom. 2]	*V* 76 uol. I pars II
77 p. 989. 992 [hom. 3]	*V* 126 uol. I pars IIII
77 p. 992—996 [hom. 4]	*V* 80 uol. I pars II
77 p. 996—1001 [hom. 5]	*V* 75 uol. I pars II
77 p. 1001—1005 [hom. 6]	*V* 78 uol. I pars II
77 p. 1005—1009 [hom. 7]	*V* 79 uol. I pars II
77 p. 1009 [hom. 8]	*CT* 50 uol. III
77 p. 1089—1096 [hom. 15]	*R* 19
77 p. 1096 [hom. 16]	*E* 8 uol. I pars VII
77 p. 1349—1369	*V* 73 uol. I pars II
77 p. 1369—1385	*V* 72 uol. I pars II
77 p. 1385—1389	*V* 71 uol. I pars II
77 p. 1433—1437	*V* 124 uol. I pars IIII
77 p. 1437—1444	*V* 125 uol. I pars IIII
77 p. 1444	*HX* 2 uol. I pars VII
77 p. 1449—1457	*V* 14 uol. I pars I
77 p. 1457—1461	*V* 120 uol. I pars IIII
77 p. 1464. 1465	*V* 101 uol. I pars III
77 p. 1468—1472	*V* 74 uol. I pars II

COLLECTIO VATICANA

1—32

V = Collectio Vaticana
Codex Vaticanus 830 s. XV
MP = Collectionis Vaticanæ recensio breuior
M = Codex Ambrosianus M 88 sup. s. XIII
P { h = Codex Parisinus 416 s. XVI
P { k = Codex Monacensis 43 s. XVI
S = Collectio Seguierana
Codex Parisinus Coislinianus 32 s. XI
D = Collectionis Seguieranæ recensio altera
m = Codex Monacensis 115 s. XVI
n = Codex Monacensis [Fuggeranus] 116 s. XVI
A = Collectio Atheniensis
Codex Atheniensis societatis archæologiæ Christianæ 9 s. XII
W = Codex Vindobonensis theol. gr. 40 s. XII, in epistulis 1—3 = Codex Vindobonensis theol. gr. 18 s. XII
R = Codex Vaticanus 1431 s. XI
H = Codex musei Britannici Arundelianus 529 s. XII, in 18 = Codex Monacensis 467
B = Codex Neapolitanus II B 15 s. XIII
E = Codex Vaticanus 504 s. XII
F = Codex Vaticanus 720 s. XII
L = Codex Laudianus 92^{b} s. X
U = Codex Vallicellianus C 4 s. XIIII
J = Codex Vallicellianus F 22 s. XV
Z = Codex Parisinus 1308 s. XIIII
O = Codex Oxoniensis Baroccianus 26 s. X

Acta Chalcedonensia
Δ^{w} = Codex Vindobonensis hist. gr. 27 s. XII
Δ^{m} = Codex Venetus 555 s. XII
Δ^{p} = Codex Parisinus 415 s. XII unde descriptus est codex Venetus 165 s. XV
Δ^{s} = Codex Sinaiticus 1690 s. XIIII

Excerpta ex Actis Chalcedonensibus
Θ^{p} = Codex Parisinus 415
Θ^{r} = Codex Vaticanus 712

Τάδε ἔνεστι τῇδε τῇ βίβλωι

Τὰ πρὸ τῆς τρίτης συνόδου κατὰ Νεστορίου παρακολουθήσαντα κεφάλαια

α Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς μονάζοντας: —
β Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Νεστόριον ἐπιστολή: —
γ Νεστορίου ἐπιστολὴ πρὸς Κύριλλον: —
δ Κυρίλλου πρὸς Νεστόριον ἐπιστολή: —
ε Νεστορίου ἐπιστολὴ πρὸς Κύριλλον: —
ς Κυρίλλου πρὸς Νεστόριον ἐπιστολή, ἐν ἧι καὶ οἱ ἀναθεματισμοὶ ἤτοι τὰ κεφάλαια: —
ζ Τοῦ αὐτοῦ προσφωνητικὸς πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Θεοδόσιον περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως: —
η Θεοδόσιος ἔνδοξος θριαμβευτὴς ἀεὶ αὔγουστος Κυρίλλωι ἐπισκόπωι: —
θ Ἐπιστολὴ Κελεστίνου ἐπισκόπου Ῥώμης πρὸς τὸν ἅγιον Κύριλλον: —
ι Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ πρὸς Νεστόριον: —
ια Κελεστῖνος ἐπισκόποις πρεσβυτέροις διακόνοις κλήρωι θεοῦ δούλοις καὶ καθολικῶι λαῶι διάγουσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει: —
ιβ Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ Κελεστίνου πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας: —
ιγ Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου πρὸς τὸν αὐτὸν Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας: —
ιδ Ἀντίγραφον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας πρὸς Νεστόριον: —
ιε Ἐπιστολὴ Κυρίλλου πρὸς Ἰουβενάλιον ἐπίσκοπον Ἱεροσολύμων: —
ις Ἐπιστολὴ Κυρίλλου πρὸς Ἀκάκιον: —
ιζ Ἐπιστολὴ Ἀκακίου πρὸς Κύριλλον: —
ιη Διαμαρτυρία προτεθεῖσα ἐν δημοσίοις κατὰ τῶν κληρικῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ κατὰ ἐκκλησίαν ἐμφανισθεῖσα ὡς ὅτι ὁμόφρων ἐστὶ Νεστόριος Παύλου τοῦ Σαμοσατέως τοῦ ἀναθεματισθέντος πρὸ ἐτῶν ρξ ἀπὸ τῶν ὀρθοδόξων ἐπισκόπων: —
ιθ Ὁμιλία Πρόκλου ἐπισκόπου Κυζίκου λεχθεῖσα καθεζομένου Νεστορίου ἐν τῇι μεγάληι ἐκκλησίαι Κωνσταντινουπόλεως: —
κ Κυρίλλου πρός τινα ζηλωτὴν περὶ Νεστορίου: —
κα Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἐγγράφως αὐτὸν αἰτιασαμένους ὅτιπερ οὐ σεσιώπηκεν ἐξ ἀκοῆς μαθὼν ἔρπειν ἐπὶ τὸ χεῖρον τὴν δυσσεβῆ τοῦ Νεστορίου διδασκαλίαν: —

VM, P [= hk]

1 om. M ἐστὶν ἐν τῇ P 2 τὰ δὲ M πρὸ — συνόδου om. M κατὰ] τὰ κατὰ τοῦ P κεφάλαια VP ἐν τῇ ἁγία τρίτη συνόδῳ ἐστι ταῦτα M 8 καὶ ἀναθεματισμὸσ P 11 θεοδοσίου βασιλέωσ ἐπιστολὴ πρὸσ τὸν ἅγιον κύριλλον M 12 πρὸς — Κύριλλον euanuere in M 13 τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ M 14/15 κελεστίνου ἐπισκόπου πᾶσι τοῖσ ἐν cetera euanuere M 16 ἐπιστολὴ om. M 17 τοῦ — κυρίλλου ἐπιστολὴ M 18 ἀντίγραφον — παρὰ om. M ἀντιοχείασ ἐπιστολὴ M 20 κυρίλλου ἐπιστολὴ M Ἱεροσολύμων euanuit in M 23 ἐν om. M δημοσία MP 24 κατὰ τὴν P 25 ρξ̄ M ἑκατὸν ἑξήκοντα P ρζ̄ V παρὰ M 26 Κυζίκου om. MP 28 om. MP 29 κ̄ MP τοῦ αὐτοῦ V κυρίλλου MP 30 τοῦ om. MP

κβ Τοῦ αὐτοῦ: —
κγ Ἴσον σάκρας γραφείσης πρὸς Ἀκάκιον τὸν τῆς Βεροιαίων καὶ Συμεῶνα τὸν ἐν Ἀντιοχείαι ἀναχωρητὴν καὶ ἄλλαις ἐπαρχίαις ἰδίαι ἑκάστωι: —
κδ Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἐπιστολὴ γραφεῖσα πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν Κωνσταντινουπόλεως: —
κε Θεῖον γράμμα ἀποσταλὲν ἐν Ἀλεξανδρείαι Κυρίλλωι ἐπισκόπωι καὶ τοῖς κατὰ χώραν τῶν μητροπόλεων ἐπισκόποις: —
κς Πρὸ τῆς συνόδου ἐπιστολὴ Κυρίλλου πρὸς τοὺς ἐν Ἀλεξανδρείαι, ἀπὸ Ῥόδου: —
κζ Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ δευτέρα, ἀπὸ Ἐφέσου: —
κη Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ τρίτη, περὶ τῆς συνόδου: —
κθ Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ τετάρτη, περὶ τῆς καθαιρέσεως Νεστορίου: —
λ Ἐπιστολὴ Ἰωάννου Ἀντιοχείας πρὸς Κύριλλον: —
λα Πάντων συνεδρευσάντων ἐν Ἐφέσωι, ἀπεστάλη ἐν Ἐφέσωι τὸ ἑξῆς θεῖον γράμμα: —
λβ Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι ἐν Ἐφέσωι τοῦτο αὐτὸ τὸ προγεγραμμένον θεῖον γράμμα πράττεται παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων καὶ ἐπισκόπων τὰ τῆι ὑποθέσει ἡρμοσμένα: —
λγ Αἱ ὀνομασίαι τῶν ἐν τῆι συνόδωι ἐπισκόπων καὶ τῶν πόλεων αὐτῶν: —
λδ Διδασκαλία Πέτρου πρεσβυτέρου Ἀλεξανδρείας καὶ νοταρίου περὶ τῶν Νεστορίου ὁμιλιῶν: —
λε Διαλαλιὰ Ἰουβεναλίου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων περὶ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ θείου γράμματος τοῦ πρὸς ἕκαστον μητροπολίτην ἀποσταλέντος: —
λς Αἴτησις Φίρμου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας καὶ κατάθεσις Μέμνονος ἐπισκόπου Ἐφέσου περὶ τοῦ ποιῆσαι τοὺς ἐπισκόπους ἡμέρας δέκα καὶ ἓξ ἐν Ἐφέσωι μετὰ τὴν ὁρισθεῖσαν προθεσμίαν, καὶ τότε συνήδρευσαν: —
λζ Διαλαλιὰ Θεοδότου ἐπισκόπου Ἀγκύρας περὶ τοῦ παραγενέσθαι Νεστόριον ἐν τῆι συνόδωι: —
λη Καταθέσεις τῶν ἐπισκόπων τῶν ἀποσταλέντων πρὸς Νεστόριον: —
λθ Διαλαλιὰ Φλαβιανοῦ ἐπισκόπου Φιλίππων περὶ τοῦ κληθῆναι Νεστόριον ἐκ δευτέρου: —
μ Καταθέσεις τῶν ἀποσταλέντων ἐπισκόπων ἐν τῆι δευτέραι κλήσει Νεστορίου: —
μα Διαλαλιὰ Φλαβιανοῦ περὶ τρίτης κλήσεως: —
μβ Καταθέσεις τῶν ἐν τῆι τρίτηι κλήσει ἀποσταλέντων ἐπισκόπων: —
μγ Διαλαλιὰ Ἰουβεναλίου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων περὶ τῶν τριῶν Νεστορίου κλήσεων καὶ περὶ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ συμβόλου: —
μδ Διδασκαλία Πέτρου πρεσβυτέρου καὶ νοταρίου καὶ διαλαλιὰ Ἀκακίου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς περὶ τῆς δευτέρας Κυρίλλου πρὸς Νεστόριον ἐπιστολῆς: —
με Καταθέσεις πάντων τῶν ἐπισκόπων περὶ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς: —
μς Διαλαλιὰ Παλλαδίου ἐπισκόπου Ἀμασείας περὶ τῆς ἀναγνώσεως τῆς Νεστορίου πρὸς Κύριλλον ἐπιστολῆς: —

VM, P [= hk]

1 κα τοῦ αὐτοῦ: — κβ τοῦ αὐτοῦ MP 2 τῆς om. P βερροιαίων V 4. 5 om. MP 6 κδ MP σταλὲν M κυρίλλω ἐν ἀλεξανδρεία M ἀρχιεπισκόπω P om. M 8 κε MP κυρίλλου ἐπιστολὴ M τὸν ἐν — λαὸν P 9 κς MP 10 κζ MP 11 κη MP 12 om. MP 13 κθ MP ἐστάλη M om. P ἐν Ἐφέσωι om. MP θεῖον om. M 14 λ MP ἐν — προγεγραμμένον VP τὸ ἃ γεγραμμένον γράμμα ἐν ἐφέσω M 16 λα MP 17 λβ MP 19 λγ MP ἐπισκόπου VP τοῦ M θείου om. M 20 πρὸς — ἀποσταλέντος] σταλέντοσ πρὸσ τοὺσ μροπολίταο M 21 λδ MP 22 δέκα καὶ ἑξῆσ V δεκαὲξ P ις M 24 λε P λς M ἀγκύρων VM 26 λς P λζ M 27 λζ P λη M 28 λη P λθ M τῶν ἐπισκόπων τῶν ἀποσταλέντων P 29 λθ P μ M Φλαβιανοῦ] τοῦ αὐτοῦ MP τρίτης] τῆσ P in fine add. νεστορίου εἰσ τὸ ἐλθεῖν M 30 μ P μα M 31 μα P om. M ἐπισκόπου VP τοῦ M 33 μβ MP 35 μγ MP ὑπὲρ MP 36 μδ MP παλαδίου VMP, corr. V 36/37 ἐπιστολῆσ πρὸσ κύριλλον M

μζ Καταθέσεις πάντων τῶν ἐπισκόπων περὶ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς: —
μη Αἱ τῶν ἐπισκόπων ἐκβοήσεις κατὰ Νεστορίου: —
μθ Διαλαλιὰ Ἰουβεναλίου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων περὶ τῆς ἀναγνώσεως τῆς ἐπιστολῆς Κελεστίνου ἐπισκόπου Ῥώμης: —
ν Καταθέσεις τῶν ἐπισκόπων ἀποδεδωκότων Νεστορίωι τὰς ἐπιστολάς: —
να Διδασκαλία Φείδου ἐπισκόπου Ἰόππης περὶ ὧν καὶ ἐν Ἐφέσωι Νεστόριος ἐδυσφήμησεν: —
νβ Διαλαλιὰ Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας περὶ τῶν αὐτῶν δυσφημιῶν: —
νγ Καταθέσεις Θεοδότου ἐπισκόπου Ἀγκύρας καὶ Ἀκακίου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς: —
νδ Διδασκαλία Πέτρου πρεσβυτέρου καὶ νοταρίου περὶ τῶν χρήσεων τῶν ἁγίων πατέρων: —
νε Ὅτε Χαρίσιος προσῆλθε τῆι συνόδωι κατὰ τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν: —
νς Οἱ ἐπιδοθέντες λίβελλοι παρὰ Χαρισίου πρεσβυτέρου: —
νζ Ἴσον ἐκθέσεως τοῦ παραπλασθέντος συμβόλου: —
νη Αἱ ὑπογραφαὶ τῶν μεταθεμένων ἀπὸ τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν καὶ ὑπογραψάντων εἰς αὐτό: —
νθ Ὅρος τῆς συνόδου περὶ τοῦ μηδενὶ ἐξεῖναι πίστιν ἑτέραν ἐκτίθεσθαι παρὰ τὸ ἅγιον σύμβολον: —
ξ Διδασκαλία Πέτρου πρεσβυτέρου καὶ νοταρίου καὶ διαλαλιὰ Φλαβιανοῦ ἐπισκόπου Φιλίππων περὶ τῆς ἀναγνώσεως τῶν Νεστορίου λόγων: —
ξα Διδασκαλία Πέτρου πρεσβυτέρου καὶ νοταρίου περὶ τῆς σταλείσης ἐπιστολῆς ἀπὸ Καρθαγένης παρὰ Καπραιόλου ἐπισκόπου: —
ξβ Ἀπόφασις τῆς συνόδου κατὰ Νεστορίου καὶ ὑπογραφαὶ τῶν ἐπισκόπων: —
ξγ Καθαίρεσις: —
ξδ Τῆι ἑξῆς τοῦ καθαιρεθῆναι τὸν αὐτὸν Νεστόριον ἀπεστάλη αὐτῶι τοῦτο τὸ ἐπίσταλμα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου: —
ξε Ἐπιστολὴ πεμφθεῖσα πρὸς τοὺς κληρικοὺς καὶ οἰκονόμους τῆς ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἐν αὐτῆι τῆι ἡμέραι ἐν ἧι αὐτῶι Νεστορίωι ἀπεστάλη: —
ξς Τῶν εὑρεθέντων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισκόπων ὑπομνηστικόν: —
ξζ Ἡ σταλεῖσα ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου Κομαρίωι καὶ Ποτάμωνι ἐπισκόποις καὶ τῶι ἀρχιμανδρίτηι Δαλματίωι καὶ Τιμοθέωι καὶ Εὐλογίωι: —
ξη Κυρίλλου ἐπιστολὴ γραφεῖσα ἀπὸ Ἐφέσου πρὸς τοὺς πατέρας τῶν μοναζόντων: —
ξθ Συνοδικὴ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαόν: —
ο Ὁμιλία Ῥηγίνου ἐπισκόπου Κύπρου λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσωι μετὰ τὴν καθαίρεσιν Νεστορίου: —
οα Ὁμιλία Θεοδότου ἐπισκόπου Ἀγκύρας λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσωι: —
οβ Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν γένναν τοῦ σωτῆρος ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῆι συνόδωι ἐπὶ τοῦ ἐπισκόπου Κυρίλλου: —
ογ Τοῦ αὐτοῦ λεχθεῖσα ἐν τῆι ἡμέραι τῆς γεννήσεως τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὑπανεγνώσθη δὲ καὶ αὐτὴ ἐν τῆι αὐτῆι συνόδωι: —

VM, P [= lik]

1 με MP 2 μς MP τῶν ἐπισκόπων VP κατὰ τῶν ἐπισκόπων ἤτοι M 3 μζ MP ἐπισκόπου om. M τῆς' om. P 5 μη MP ἀποδεδωκότων ἐπισκόπων M τὰσ νεστορίου P 6 μθ P euanuit in M φίδου P ἰόπησ P 8 ν P euanuit in M 9 να P euanuit in M ἀγκύρων M Ἀκακίου om. P ἐπισκόπου om. M in fine add. περὶ τῶν αὐτῶν δυσφημιῶν MP 10 νβ MP 11 νγ MP 12 νδ MP 13 νε MP 14 Αἱ] καὶ MP numeratione omissa 16 νς MP 18 νζ MP 20 νη MP Διδασκαλία — νοταρίου] ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ πέτρου M ἀποσταλείσησ P 20/21 καθαργένησ MP 21 κραπαιόλου V 22 νθ MP τῆς om. V 23 ξ MP 24—32 om. MP 30 δαλμάτω V 33 ξα MP ριγίνου MP 34 ξβ MP ἐπισκόπου om. M ἀγκύρων M 35 ξγ MP γέννησιν V 37 ξδ P om. M 37/38 γεννήσεως — αὐτὴ] χυ γεννήσεωσ ὑπαναγνωσθεῖσα M

ϙδ Ἀκακίου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσωι: —

ϙε Ὁμιλία Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσωι συνάξεων ἐπιτελουμένων καθαιρεθέντος Νεστορίου: —

d. 26. m. Sept. 431 ϙς Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν ἡμέραι τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ εὐαγγελιστοῦ: —

ϙζ Τοῦ αὐτοῦ ἐν Ἐφέσωι ὁμιλία ὡραία πάνυ:

ϙη Τοῦ αὐτοῦ κατὰ Ἰωάννου τοῦ Ἀντιοχείας: —

ϙθ Τοῦ αὐτοῦ πρὶν συσχεθῆναι παρὰ τοῦ κόμητος καὶ ὑπὸ στρατιωτῶν φυλαχθῆναι: —

π Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Νεστόριον, ἡνίκα κατῆλθον οἱ ἑπτὰ εἰς τὴν ἁγίαν Μαρίαν: —

πα Ἀναφορὰ πρὸς τοὺς εὐσεβεστάτους βασιλεῖς περὶ τῆς καθαιρέσεως Νεστορίου: —

πβ Ἀναφορὰ πρὸς Κελεστῖνον ἐπίσκοπον Ῥώμης: —

πγ Ἴσον βασιλικοῦ γράμματος ἀποσταλέντος ἐν Ἐφέσωι πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον διὰ Παλλαδίου μαγιστριανοῦ:

πδ Ἴσον ἀναφορᾶς τῆς ἁγίας συνόδου σταλείσης διὰ Παλλαδίου μαγιστριανοῦ Καλανδῶν

d. 1. m. Iul. 431 Ἰουλίων Ἐπιφὶ ζ ἰνδ. ιε: —

πε Ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν Κωνσταντινουπόλεως: —

πς Ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ τοῦ κλήρου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον: —

πζ Λίβελλοι ἐπιδοθέντες παρα τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων Κυρίλλου καὶ Μέμνονος: —

πη Διαλαλιὰ Ἰουβεναλίου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων περὶ τῆς ἀναγνώσεως τῶν αὐτῶν λιβέλλων: —

πθ Καταθέσεις τῶν ἐπισκόπων τῶν ἀποσταλέντων παρὰ τῆς συνόδου πρὸς Ἰωάννην Ἀντιοχείας: —

ϙ Διαλαλιὰ τῆς συνόδου ἀνατρέπουσα τὰ πεπραγμένα παρὰ Ἰωάννου κατὰ Κυρίλλου καὶ Μέμνονος: —

ϙα Ἐπιστολὴ ἀποσταλεῖσα παρὰ τῆς συνόδου τοῖς καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν τε καὶ πόλιν ἐπισκόποις πρεσβυτέροις διακόνοις καὶ παντὶ τῶι λαῶι: —

ϙβ Ἴσον ἀναφορᾶς τῆς συνόδου πρὸς τοὺς βασιλεῖς: —

ϙγ Ἴσον σάκρας ἀποσταλείσης διὰ Ἰωάννου τοῦ κόμητος τῶν σάκρων τῆι συνόδωι: —

ϙδ Ἴσον ἀναφορᾶς τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὴν σάκραν τὴν ἀναγνωσθεῖσαν παρὰ Ἰωάννου κόμητος τῶν σάκρων: —

ϙε Ἐντολιμαῖον γράμμα πρὸς τοὺς ζ ὥστε ἐν Κωνσταντινουπόλει δικάσασθαι πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας: —

ϙς Ἴσον ἐντολικοῦ: —

VM, P [= hk]

1 ξε P om. M 2 ξς P om. M ἐπισκόπου om. M 2/3 τελουμένων M 4 ξζ P om. M ὁμιλία — εὐαγγελιστοῦ] εἰσ τὰ τοῦ εὐαγγελιστοῦ ἰωάννου [ἰωάννου om. P] MP 5 ξη P om. M ὁμιλία — πάνυ om. MP 6 ξθ P om. M ἰωάννην P τοῦ Ἀντιοχείας om. MP 7 ο P om. M συσχεθῆναι — φυλαχθῆναι SD in inscriptione συσχεθῆ — φυλαχθῆ VMP 8 οὰ P om. M πρὸσ P 9 οβ P ξδ M βασιλέασ M 10 ογ P ξε M 11 οδ P ξς M 13 οε P om. M ἀποσταλείσησ P 14 τοῦ αὐτοῦ παλλαδίου M μαγιστριανοῦ om. M ἐπὶ φιξίνδι ἰνδικτιῶνοσ πέμπτησ P ἐπιφιξίν M 15 ὸς P om. M 16 τῆσ κωνσταντινουπόλεωσ M 17 οζ P om. M 18 σύνοδον MP σύνοδον καὶ τὸν λαόν V 19 οη P om. M 20 οθ P om. M 22 π P om. M τῶν σταλέντων ἐπισκόπων M 23 ἐπίσκοπον ἀντιοχείασ MP 24 πα P om. M κατὰ Κυρίλλου om. P 26 πβ P om. M σταλεῖσα M τοῖς om. M τε om. M 27 ἐπισκοποις om. P διακόνοισ ἅμα ἐπισκόποισ P τῶι om. M 28 πγ P om. M τῆς — βασιλεῖς om. MP 29 πδ P om. M σταλείσησ M κόμητοσ τῶν σάκρων ἰωάννου M 30 πε P om. M τὴν ἀναγνωσθεῖσαν σάκραν M 30/31 Ἰωάννου — σάκρων] τοῦ κόμητοσ ἰωάννου M 32 πς P om. M ζ scripsi ἑξῆσ VMP 33 ἐπίσκοπον] τὸν M 34 πζ P om. M

ϙζ Ἐπιστολὴ γραφεῖσα παρὰ τοῦ αὐτοῦ Ἰωάννου καὶ τῶν σὺν αὐτῶι πρὸς Ῥοῦφον ἐπίσκοπον Θεσσαλονίκης: —

ϙη Ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης τῆι ἐν Ἐφέσωι ἁγίαι συνόδωι παρὰ τῶν εὑρεθέντων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισκόπων: —

ϙθ Ἀντίγραμμα τῆς προτεταγμένης ἐπιστολῆς παρὰ τῆς συνόδου: —

ρ Ἴσον ἐπιστολῆς Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς τὸν κλῆρον Κωνσταντινουπόλεως: —

ρα Ἴσον ἐπιστολῆς Μέμνονος ἐπισκόπου Ἐφέσου πρὸς τὸν κλῆρον Κωνσταντινουπόλεως: —

ρβ Ἀναφορὰ πρὸς τοὺς βασιλεῖς περὶ τῆς ὑπογραφῆς παρὰ τῆς συνόδου: —

ργ Δέησις παρὰ τοῦ κλήρου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα: —

ρδ Ἐπιστολὴ Κυρίλλου πρὸς Θεόπεμπτον Ποτάμωνα καὶ Δανιὴλ ἐπισκόπους: —

ρε Συνοδικὴ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν κλῆρον Κωνσταντινουπόλεως: —

ρϛ Ἴσον ὑπομνήματος πραχθέντος ἐπὶ τῆι παρουσίαι τῶν ἀπὸ Ῥώμης ἐλθόντων ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων: —

ρζ Ἴσον ἀναφορᾶς πρὸς τοὺς εὐσεβεστάτους βασιλεῖς περὶ τῶν ἀπὸ Ῥώμης ἐπισκόπων τε καὶ πρεσβυτέρων διὰ τοῦ διακόνου Εὐτυχίου: —

ρη Ἀντίγραφον ἀναφορᾶς παρὰ τῆς συνόδου διὰ Ἰουβεναλίου Φίρμου Φλαβιανοῦ Ἀρκαδίου Ἀκακίου Θεοδότου Εὐοπτίου ἐπισκόπων καὶ Φιλίππου πρεσβυτέρου: —

ρθ Βασιλικὸν θέσπισμα τὸ δημεῦον καὶ ἐξορίζον Νεστόριον: —

ρι Ἀντίγραφον ἑρμηνείας βασιλικοῦ θεσπίσματος γραφέντος πρὸς Ἰσίδωρον ἔπαρχον πραιτωρίων καὶ ὕπατον περὶ τῆς ἐξορίας Νεστορίου: — a. 436

ρια Ἀντίγραφον θείου νόμου: —

ριβ Διάταξις τῶν ἐπάρχων: —

ριγ Ἐπιστολὴ συνοδικὴ γραφεῖσα ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως: —

ριδ Ἐπιστολὴ γραφεῖσα παρὰ τοῦ γενομένου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως Μαξιμιανοῦ πρὸς Κύριλλον ἀρχεπίσκοπον Ἀλεξανδρείας: —

ριε Ἐπιστολὴ Κυρίλλου πρὸς Μαξιμιανὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως: —

ριϛ Ἐπιστολὴ Ἀλυπίου πρεσβυτέρου τῶν ἀποστόλων πρὸς Κύριλλον: —

ριζ Κύριλλος Ἀλυπίωι πρεσβυτέρωι: —

ριη Κυρίλλου ἀπολογητικὸς πρὸς τὸν βασιλέα Θεοδόσιον: —

ριθ Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Οὐαλεριανὸν ἐπίσκοπον κατὰ τῶν τὰ Νεστορίου φρονούντων: —

ρκ Ἴσον θείου γράμματος ἀποσταλέντος δι' Ἀριστολάου τριβούνου καὶ νοταρίου Ἰωάννηι ἐπισκόπωι Ἀντιοχείας περὶ τῆς εἰρήνης καὶ ἑνώσεως τῶν ἐκκλησιῶν: —

ρκα Θεῖον γράμμα ἀποσταλὲν πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον Βεροίας: —

ρκβ Λίβελλος ἐπιδοθεὶς τῶι ἀρχιεπισκόπωι Κυρίλλωι παρὰ Παύλου ἐπισκόπου Ἐμέσης τοῦ ἀποσταλέντος παρὰ Ἰωάννου τοῦ Ἀντιοχείας ἐπισκόπου: —

ρκγ Ἐπιστολὴ Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας πρὸς Κύριλλον: —

VM, P [= hk]

1 πη P om. M γραφεῖσα — αὐτοῦ om. M 3 πθ P om. M 5 ϙ P om. M ἀντίγραφα MP 6 ϙα P om. M ἐπισκόπου om. MP ἀλεξανδρείας om. M 8 ϙβ P om. M ἐπισκόπου]τοῦ M τὸν αὐτὸν MP Κωνσταντινουπόλεως om. MP 9 ϙγ P om. M πρὸς — συνόδου om. MP post 9 ins. ϙδ [om. M] Πρὸσ τὸν κλῆρον κωνσταντινουπόλεωσ παρὰ τῆσ συνόδου: — MP 10 ϙε P om. M εὐσεβέστατον om. M 11 ϙϛ P om. M 12 om. MP 13 ϙζ P om. M τῆ om. P 15 ϙη P om. M εὐσεβεῖσ M 17 ϙθ P ξθ M 19 ρ P ο M 20 ρα P οα M 20/21 πραιτωρίων — ὕπατον om. M 22 ρβ P οβ M 23 ργ P inde ab hoc omnes numeros om. M 24 ρδ P 25 ρε P 26 ἐπίσκοπον P τὸν M 27 ρϛ P 28 ρζ P 29 ρη P ἐπιστολὴ κυρίλλου πρὸσ ἀλύπιον πρεσβύτερον M κυρίλλου P 30 om. M ρθ P 31 ρι P φρονούντων τὰ νεστορίου M 32 ρια P 34 ριβ P βερροίασ V 35 ριγ P τῶι ἀρχιεπισκόπωι om. M 37 ριδ P τὸν ἀλεξανδρείας ἅγιον κύριλλον M

d. 25. m. Dec. 432 ρκδ Ὁμιλία Παύλου ἐπισκόπου Ἐμέσης λεχθεῖσα Χοιὰκ εἰκοστῇ ἑνάτῃ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίαι Ἀλεξανδρείας καθημένου τοῦ μακαρίου Κυρίλλου εἰς τὴν γένναν τοῦ Χριστοῦ καὶ ὅτι θεοτόκος ἡ ἁγία παρθένος Μαρία καὶ ὅτι οὐ δύο υἱοὺς λέγομεν, ἀλλ' ἕνα υἱὸν καὶ κύριον τὸν Χριστόν, καὶ εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον ἐγκώμια: —

d. 1. m. Ian. 433 ρκε Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίαι Ἀλεξανδρείας Τυβὶ ς εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κύριλλον ἐγκώμια: —

ρκς Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας εἰς τὸν προεξηγησάμενον καὶ εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ κυρίου: —

ρκζ Ἐπιστολὴ Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Ἰωάννην Ἀντιοχείας: —

ρκη Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον Μελιτηνῆς: —

ρκθ Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Δυνατὸν ἐπίσκοπον Νικοπόλεως Παλαιᾶς Ἠπείρου: —

ρλ Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας καὶ τῶν λοιπῶν τῶν σὺν αὐτῷι ἐπιστολὴ πρὸς Ξύστον ἐπίσκοπον Ῥώμης καὶ πρὸς Κύριλλον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας καὶ πρὸς Μαξιμιανὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως: —

ρλα Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ πρὸς Μαξιμιανὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως: —

ρλβ Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Εὐλόγιον πρεσβύτερον Ἀλεξανδρείας στατίζοντα ἐν Κωνσταντινουπόλει: —

ρλγ Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας καὶ τὴν συναχθεῖσαν ἐκεῖ σύνοδον: —

ρλδ Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον [Μελιτηνῆς] περὶ τοῦ ἀποπομπαίου: —

ρλε Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον σύμβολον: —

ρλς Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Νεστόριον, ἡνίκα κατῆλθον οἱ ἑπτὰ εἰς τὴν ἁγίαν Μαρίαν: —

ρλζ Βασιλικὸς νόμος περὶ τῶν προσφευγόντων ἐν ἐκκλησίαι: —

ρλη Ἴσον θείου θεσπίσματος τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Θεοδοσίου κατά τε Πορφυρίου καὶ Νεστοριανῶν καὶ κατὰ Εἰρηναίου ἐπισκόπου Τυρίων: —

ρλθ Διάταγμα προτεθὲν παρὰ τῶν ἐπάρχων μετὰ τοῦ θείου πραγματικοῦ κατὰ Πορφυρίου καὶ Νεστορίου καὶ Εἰρηναίου: —

ρμ Κυρίλλου περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ θεοῦ λόγου τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρός: —

ρμα Συζήτησις περὶ τοῦ αὐτοῦ: —

ρμβ Ὅροι ἐπισκόπων τῶν ἐν Νικαίαι συναχθέντων ἐν τῇ συνόδωι καὶ ἔκθεσις τῆς αὐτῆς συνόδου κατὰ Παύλου Σαμοσατέως: —

ρμγ Δέησις Βασιλείου διακόνου καὶ λοιπῶν μοναχῶν πρὸς τοὺς φιλοχρίστους βασιλεῖς: —

ρμδ Κυρίλλου ἐπιστολὴ πρὸς Κελεστῖνον: —

ρμε Τοῦ αὐτοῦ συνοδικὴ πρὸς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει μοναχούς: —

ρμς Ἀναφορὰ Νεστορίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷι ἐπισκόπων πρὸς τὸν βασιλέα περὶ τῶν πεπραγμένων παρὰ τῆι ἁγίαι συνόδωι, γραφεῖσα πρὸ τοῦ παραγενέσθαι ἐν Ἐφέσωι τὸν Ἀντιοχείας ἐπίσκοπον: —

V. MP [usque ad 27 Εἰρηναίου: —]

1 ριε P ἐμίσησ M 2 γέννησιν V 4 ἐγκώμιον εἰσ τὸν ἀρχιεπίσκοπον V 5 ριϛ P τυβὶ ς V ς τυβί M καὶ P 6 τοῦ κυ τοῦ σρσ M ἡμῶν om. M ἀρχιεπίσκοπον] ἅγιον M 7 ἐγκώμιον V 8 ριζ P ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας om. M 10 ριη P Ἐπιστολὴ — Ἀλεξανδρείας] τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ M 11 ριθ P 12 ρκ P ἐπιστολὴ om. P δονάτον V 13 ρκα P καὶ — ἐπιστολὴ om. M 14 καὶ πρὸς om. M ἐπίσκοπον om. VM πρὸς om. M 15 ἐπίσκοπον om. M κωνσταντινουπόλεωσ ἐπιστολὴ M 16 ρκβ P ἐπισκόπου — ἐπιστολὴ om. P ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας om. M ἐπίσκοπον om. M 18 ρκγ P πρεσβύτερον VM ἐπίσκοπον P 19 ρκδ P ἐπίσκοπον om. M 20 ρκε P ἐπιστολή in fine coll. M ἐπίσκοπον om. M Μελιτηνῆς falso additum 21 ρκς P ἅγιον om. P 22 om. MP 23 ρκζ P 24 ρκη P τε om. M 27 καὶ¹ om. V

ρμζ Θεῖον γράμμα ἀποσταλὲν τῇι ἁγίαι συνόδωι διὰ Κανδιδιανοῦ τοῦ καὶ τὴν εὐταξίαν τῆς συνόδου ἐγχειρισθέντος: —

ρμη Ἐπίλυσις τῶν δώδεκα κεφαλαίων ῥηθεῖσα ἐν Ἐφέσωι ὑπὸ Κυρίλλου, τῆς ἁγίας συνόδου ἀξιωσάσης αὐτὸν σαφέστερον αὐτοῖς ἐκτρανωθῆναι τὴν τούτων λύσιν: —

ρμθ Κυρίλλου προσφωνητικὸς ταῖς εὐσεβεστάταις βασιλίσσαις περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως: —

ρν Τοῦ αὐτοῦ ἕτερος προσφωνητικὸς ταῖς εὐσεβεστάταις δεσποίναις: —

ρνα Ὑπομνήματα παρὰ τοῖς Ἀνατολικοῖς ἐπισκόποις πραχθέντα κατὰ Κυρίλλου καὶ Μέμνονος καὶ τῆς ἁγίας συνόδου: —

ρνβ Γράμμα τῶν αὐτῶν περὶ τῆς ἀκοινωνησίας σταλὲν τῇι ἁγίαι συνόδωι: —

ρνγ Ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν βασιλέα δι' ἧς ἐμήνυσαν τὰ πραχθέντα καὶ τὴν αἰτίαν τῆς βραδυτῆτος τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἀντιοχείας: —

ρνδ Ἀναφορὰ πρὸς τὸν βασιλέα Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας καὶ τῶν σὺν αὐτῶι, ἣν ἀντέγραψαν διὰ Παλλαδίου: —

ρνε Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν κλῆρον Κωνσταντινουπόλεως: —

ρνς Ἑτέρα πρὸς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει σύγκλητον: —

ρνζ Ἑτέρα πρὸς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει λαόν: —

ρνη Ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν βασιλέα περὶ τῆς καθαιρέσεως Κυρίλλου καὶ Μέμνονος: —

ρνθ Ἑτέρα ἀναφορά, ἣν δεδώκασι μετὰ τῆς προειρημένης Εἰρηναίωι τῶι κόμητι: —

ρξ Ἑτέρα ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὰς βασιλίδας: —

ρξα Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν ἔπαρχον: —

ρξβ Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν πραιπόσιτον: —

ρξγ Ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν βασιλέα, ἧς προέταξαν τὸ σύμβολον τῶν ἐν Νικαίαι, ἀναγαγόντες τὰ τυπωθέντα ὑπὸ τῆς ἁγίας συνόδου ἐπὶ τοῖς δοθεῖσιν αὐτῆι λιβέλλοις παρὰ Κυρίλλου καὶ Μέμνονος, ἥτις ἐστάλη Εἰρηναίωι κόμητι καὶ δι' αὐτοῦ ἐπεδόθη: —

ρξδ Ἐπιστολὴ κόμητος Εἰρηναίου πρὸς τοὺς Ἀνατολικοὺς περὶ τῶν πραχθέντων μετὰ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει εἴσοδον αὐτοῦ καὶ τὴν τῶν ἀναφορῶν ἀπόδοσιν: —

ρξε Τὰ ἀντιλεγόμενα ἐκ τῶν Νεστορίου δυσφημιῶν κεφάλαια ἐν τοῖς κατ' αὐτοῦ γεγραμμένοις πέντε βιβλίοις τῶι ἐν ἁγίοις Κυρίλλωι ἦγουν ἐν μὲν τῶι α̅ κεφάλαια ι̅α̅, ἐν τῶι δευτέρωι ι̅δ, ἐν τῶι τρίτωι ἓξ, ἐν τῶι δ̅ ἑπτὰ καὶ ἐν τῶι πέμπτωι ἑπτά: —

ρξς Ἡ κατὰ τῶν τοιούτων κεφαλαίων πεντάβιβλος ἀντίρρησις ἤγουν οἱ πέντε τόμοι τοῦ ἁγίου Κυρίλλου: —

ρξζ Ἐπιστολὴ Θεοδωρήτου κατὰ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου περὶ τῶν γραφέντων παρ' αὐτοῦ δώδεκα κεφαλαίων ἀναθεματισμῶν διαλαμβάνουσα: —

ρξη Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου πρὸς Εὐόπτιον πρὸς τὴν παρὰ Θεοδωρήτου κατὰ τῶν δώδεκα κεφαλαίων ἀντίρρησιν: —

ρξθ Αὐτὰ τὰ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου κεφάλαια τῶν ἀναθεματισμῶν δώδεκα, ἔχοντα ἓν ἕκαστον ὑποτεταγμένην τὴν παρὰ Θεοδωρήτου μέμψιν καὶ τὴν παρὰ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου πρὸς τὴν μέμψιν ἀντίρρησιν καὶ ἀπολογίαν: —

ρο Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ θαυματουργοῦ ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας κεφάλαια περὶ πίστεως δώδεκα, ἐν οἷς καὶ ἀναθεματισμὸς κεῖται καὶ ἑρμηνεία ἑκάστωι ὑποτέτακται: —

ροα Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς τὸν μακαριώτατον Σούκενσον ἐπίσκοπον τῆς Διοκαισαρέων: —

ροβ Ἕτερον ὑπομνηστικὸν ἀντιγραφὲν πρὸς τὰς πεύσεις ἡμῶν παρ' αὐτοῦ: —

V

35 ἀναθεματισμὸν V

1 = S 1. Latine extat in Collectione CT 1

L III 20 **1** M IIII 588 PG 77, 9 [ep. 1] Κύριλλος πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις πατράσι μοναχῶν καὶ τοῖς σὺν ὑμῖν τὸν μονήρη βίον ἀσκοῦσιν καὶ ἐν πίστει θεοῦ ἱδρυμένοις ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις ἐν κυρίωι χαίρειν. Ἀφίκοντο μὲν τινὲς κατὰ τὸ εἰωθὸς ἐν Ἀλεξανδρείαι τῶν σὺν ὑμῖν· ἐρομένωι δέ μοι καὶ φιλοπευστοῦντι λίαν εἰ τῆς τῶν πατέρων ἐπιεικείας ἰόντες κατ' ἴχνος καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ πίστει μὲν ὀρθῆι τε καὶ ἀμωμήτωι διαπρέπειν ἐπείγεσθε, πολιτείαι δὲ τῆι παγκάλληι κατασεμνύνεσθε καὶ τοῖς τῆς ἀσκήσεως ἐναβρύνεσθε πόνοις, τρυφὴν ἀληθῶς ἡγούμενοι τὸ ὑπέρ γε τοῦ ἀγαθοῦ τληπαθεῖν ἐλέσθαι γεννικῶς, ἀπήγγελλον μὲν ἐκεῖνοι ταῦτά γε ὑμῖν οὕτως ἔχειν, προσέθεσαν δὲ ὅτι τοῖς τῶν προλαβόντων ἀνδραγαθήμασιν ἁμιλλᾶσθε φιλοτιμότερον. ἔχαιρον οὖν ἀναγκαίως ἐγὼ καί μοι διεχεῖτο πρὸς εὐθυμίαν ὁ νοῦς τὰς τῶν ἐμῶν τέκνων εὐδοκιμήσεις οἰκειουμένωι, καὶ σφόδρα εἰκότως. καὶ γάρ ἐστι τῶν ἀτόπων PG 12 παιδοτρίβας μὲν ταῖς τῶν νέων ἐπιγάνυσθαι ῥώμαις κἂν εἴ τι γένοιτο παρ' αὐτῶν τῶν εἰς ἐπαίνους τελούντων τῆι τέχνηι, τοῦτο ταῖς σφῶν αὐτῶν οἷά τινα στέφανον ἀνάπτειν κεφαλαῖς καὶ τῆς ἐκείνων ἀνδρείας μερίζεσθαι τὰ αὐχήματα, ἡμᾶς δὲ πατέρας ὄντας πνευματικοὺς καὶ λόγοις ὑμᾶς ἐπαλείφοντας τοῖς εἰς ἀγαθὴν εὐτολμίαν, ἵνα καταθλήσαντες μὲν τῶν τῆς σαρκὸς κινημάτων παραιτούμενοι δὲ τὸ πίπτειν εἰς ἁμαρτίαν καὶ μὴν καὶ ἡττᾶσθαι πειράζοντι τῶι σατανᾶι κομίσησθε τὸ βραβεῖον, μὴ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ἢ ἐκεῖνοι θεοφιλοῦς M IIII 589 **2** ἀναπίμπλασθαι θυμηδίας. οὐκοῦν, καθά φησιν τοῦ σωτῆρος ὁ μαθητής, σπουδὴν 2 Petr. 1, 5-8 πᾶσαν παρεισενεγκόντες ἐπιχορηγήσατε ἐν τῆι πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν, ἐν δὲ τῆι ἀρετῆι τὴν γνῶσιν, ἐν δὲ τῆι γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῆι ἐγκρατείαι τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῆι ὑπομονῆι τὴν εὐσέβειαν, ἐν δὲ τῆι εὐσεβείαι τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῆι φιλαδελφίαι τὴν ἀγάπην. ταῦτα γὰρ ὑμῖν παρόντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν. χρῆναι γὰρ ἔγωγε φημὶ τοὺς οἵπερ ἂν ἕλοιντο τῆς ἐν Χριστῶι νοουμένης ζωῆς τὴν εὐκλεᾶ τε καὶ ἀξιέραστον διαίτειν ὁδόν, πρῶτον μὲν ἁπλῆι τε καὶ ἀλωβήτωι κατασεμνύνεσθαι πίστει, προσεπάγειν δὲ οὕτως αὐτῆι τὴν ἀρετήν, οὗ δὴ γεγονότος πειρᾶσθαι καταπλουτεῖν τοῦ κατὰ Χριστὸν μυ-

Flor. Cyr. 65 ἐκ τῆς πρὸς μονάζοντας πρώτης ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· Ἀφίκοντο μέν τινες

VM, P [= hk], S, D [= mn], W R Λ^{t} Λ^{c}

inscr. βιβλίον πρῶτον τῶν πρακτικῶν τῆσ τρίτησ συνόδου SD ἡ κατὰ νεστορίου τοῦ ἀνθρωπολάτρου καὶ ἀσεβοῦσ παρακολουθήσασα πράξισ ἐν ἐφέσωι W ᾱ VSD 2 μοναχοῖσ VSD ἡμῖν VMSR 3 καὶ ποθεινοτάτοις om. M ποθεινοτάτοισ ἀδελφοῖσ D χῶ S 4 ἐν αλεξανδρεία κατὰ τὸ ηὠθὸσ R ἐν ἀλεξανδρεία S ὑμῖν MDWR^{corr} Λ^{tc} ἡμῖν VPSR 5 ὄντεσ S 6 τε om. VR δὲ] τε RΛ^{c} καλλίστη V 7 ἐναμβρύνεσθε P 8 γε om. D ἀληθοῦσ S γεννικῶσ R γενικῶσ VMPSW γενναίωσ D ἀπήγγελον W γε] τε SD om. R 8/9 οὕτωσ ὑμῖν P 8 ἡμῖν R 9 ἁμιλλᾶσθαι VR 9/10 φιλοτιμότεροι V 10 μὲν οὖν D ἐγὼ om. V εὐφημίαν D 11 ἀτοπωτάτων R 12 ἐπιγάννυσθαι VMPSDW γένοιτό τι D τι γένηται V 13 ἔπαινον P συντελούντων D 14/15 πνευματικοὺσ ὄντασ V 15 λόγουσ R 16 ἁμαρτίαν VΛ^{tc} ἁμαρτίασ MPSDWR μὴν καὶ] μὴ P 17 ἢ om. SD ἐκείνων D 19 παρεισενέγκαντεσ DR συνεισενέγκαντεσ S ὑμῶν ἐν τῆ πίστει M 23 ἀκάρπους] ἀπράκτουσ W παρίστησιν SD 25/26 διάγειν VD 26 τε] δὲ M

στηρίου τὴν γνῶσιν καὶ ἀναφοιτᾶν εὖ μάλα πρὸς τελεωτάτην σύνεσιν. τοῦτο γάρ, οἶμαι, ἐστὶν τὸ εἰς ἄνδρα τέλειον καταντῆσαι καὶ εἰς μέτρον ἡλικίας ἐλθεῖν τοῦ πλη- Eph. 4, 13
ρώματος αὐτοῦ. νήψει δὴ οὖν τῇ πρεπούσῃ μοναστᾶις τὰς ἑαυτῶν ὀσφύας εὖ μάλα
διεζωσμένοι κατανδρίζεσθε τῶν παθῶν ψυχικῶν τε ἅμα καὶ σωματικῶν· ἔσεσθε γὰρ οὕτω 4
λαμπροὶ καὶ εὐδόκιμοι καὶ ἐν καλῷ τῆς ἐλπίδος τῆς τοῖς ἁγίοις ηὐτρεπισμένης. ἔστω L III 21
δὲ ἐν ὑμῖν καὶ πρό γε τῶν ἄλλων ἡ πίστις ὀρθὴ καὶ τὸ ἀνεπίληπτον ἔχουσα παντελῶς.
οὕτω γὰρ οὕτω καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ τὴν τῶν ἁγίων πατέρων ἰχνηλατοῦντες εὐσέβειαν ἐναυλι-
σθήσεσθε σὺν αὐτοῖς ταῖς ἄνω μοναῖς καὶ σκηνὰς οἰκήσετε τὰς ἐν οὐρανοῖς, ὧν καὶ ὁ θε-
σπέσιος Ἡσαίας διαμέμνηται λέγων· οἱ ὀφθαλμοί σου ὄψονται Ἰερουσαλήμ, πόλις Ies. 33, 20
πλουσία, σκηναὶ αἳ οὐ μὴ σεισθῶσιν. 10

3 Λαμπρὸς μὲν οὖν ὅτι καὶ ἀξιάγαστος ὑμῖν ὁ βίος ὀρθή τε καὶ ἀκαπήλευτος ἐνίδρυται
πίστις, οὐκ ἠγνόηκα, πόθεν; τετάραγμαι δὲ οὐ μετρίως ἀκηκοὼς ὅτι θρύλοι τινὲς εἰς ὑμᾶς
ἀφίκοντο χαλεποὶ καὶ περινοστοῦσι τινὲς τὴν ἁπλῆν ὑμῶν παραλύοντες πίστιν καὶ ῥηματίων
εἰκαίων ἀποπτύοντες ὄχλον ἀναπυνθανόμενοί τε καὶ λέγοντες τὴν ἁγίαν παρθένον πότερόν 14
ποτε θεοτόκον ἢ μὴ κατονομάζεσθαι χρή. καὶ ἦν μὲν ἄμεινον τῶν τοιούτων ὑμᾶς ζητη- PG 13
μάτων εἰς ἅπαν ἀποφοιτᾶν καὶ ἃ μόλις ἐστὶν ὡς ἐν ἐσόπτρωι καὶ αἰνίγματι θεωρούμενα 1 Cor. 13, 12
τοῖς ἀρτίοις τὴν φρένα καὶ βεβηκόσι τὸν νοῦν, μηδὲ ἀνορύττειν ὅλως (τὰ γάρ τοι τῶν
θεωρημάτων ἰσχνότερα τὸν τῶν ἀκεραιοτέρων ὑπερνήχεται νοῦν)· ἐπειδὴ δὲ ἅπαξ οὐκ
ἀνήκοοι τῶν τοιούτων μεμενήκατε λόγων καὶ φιλονεικεῖν εἰκὸς ἐλέσθαι τινὰς καὶ τοῖς τὸν
νοῦν οὐκ ἐρηρεισμένοις οἷά τινα σκόλοπα τὸ ἐπ' αὐτοῖς δὴ τούτοις ἐμπερονῆσαι βλάβος, 20
δεῖν ὠιήθην ἀναγκαίως ὀλίγ' ἄττα πρὸς ὑμᾶς περὶ τούτων εἰπεῖν, οὐχ ἵνα λογομαχῆτε
μᾶλλον, ἀλλ' ἵν' εἴ τινες ὑμῖν ἐπιφύοιντο, ταῖς ἐκείνων εἰκαιολογίαις τὸ ἀληθὲς ἀντε- M IIII 592
ξάγοντες αὐτοί τε διαδιδράσκητε τὴν ἐκ τοῦ πλανᾶσθαι ζημίαν, προσωφελῆτε δὲ καὶ ἑτέ-
ρους, τοῖς καθήκουσι λογισμοῖς ὡς ἀδελφοὺς ἀναπείθοντες τὴν ἄνωθεν ταῖς ἐκκλησίαις καὶ
ἐκ τῶν ἁγίων ἀποστόλων παραδοθεῖσαν πίστιν καθάπερ τινὰ πολύτιμον μαργαρίτην ἐν ἰδίαις 25
ἔχειν ψυχαῖς.

4 Τεθαύμακα τοίνυν εἴπερ ὅλως ἐνδοιάζουσι τινὲς πότερόν ποτε θεοτόκος ἢ μὴ λέγοιτ'
ἂν ἡ ἁγία παρθένος. εἰ γάρ ἐστι θεὸς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, πῶς οὐ θεοτόκος
ἡ τεκοῦσα παρθένος; ταύτην ἡμῖν παρέδοσαν τὴν πίστιν οἱ θεσπέσιοι μαθηταί, κἂν εἰ
μὴ τῆς λέξεως πεποίηνται μνήμην· οὕτω φρονεῖν δεδιδάγμεθα παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων. 30
καὶ γοῦν ὁ τῆς ἀοιδίμου μνήμης πατὴρ ἡμῶν Ἀθανάσιος τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας κατα-
κοσμήσας τὸν θρόνον ἐφ' ὅλοις ἔτεσιν τεσσαράκοντα καὶ ἓξ τὸν ἀριθμὸν καὶ ταῖς τῶν
ἀνοσίων αἱρετικῶν εὑρεσιλογίαις ἄμαχόν τινα καὶ ἀποστολικὴν ἀντιτάττων σύνεσιν καὶ οἷον
εὐοσμοτάτωι τινὶ μύρωι τοῖς ἰδίοις συγγράμμασι κατευφραίνων τὴν ὑπ' οὐρανὸν καὶ ἐπ'

VM, P [= hk], S, D [= mn], WR Λ^{t} Λ^{c}

3 αὐτοῦ] τοῦ χῦ D δ' οὖν P μοναστᾶι D 4 διαζοσμένοι R γάρ φησιν S 5 ἔστι S ἔσται R 6 ἡμῖν S ὀρθὴ SDRΛ^{tc} ὀρθὴ καὶ ἀκαπήλευτος VMPW ἀνεπίλημπτον R ἀνεπίπληκτον VMW εἶχε ἀνεπίπληκτον h^{mg} 7 οὕτω² om. PΛ^{tc}, add. h αὐτοὶ om. P 7/8 συναυλισθήσεσθε P 8 ὧν] ὡσ D 9 μου SD 9/10 πόλεισ πλουσίασ D 10 σκηναὶ MSWR σκηνὰσ VPD 11 οὖν om. D ὑμῖν ὅτι καὶ ἀξιάγαστοσ D ὑμῶν W ἐνήδρωται W ἡ D 12 θρύλλοι VPSD θρλοι W εἰς] ὡσ R 13 ἁπλανῆ D om. W ἡμῶν V 14 παραπτύοντεσ SD παραλύοντεσ R παρθένον SDRΛ^{tc} παρθένον μαρίαν VPW παρθένον καὶ θεοτόκον M 15 ποτε om. D ἡμᾶσ R 16 αἰνίγμασι S 17 μὴ VMPW τοι om. VMPDW 18 ἰσχνότερα τῶν θεωρημάτων VMPW τῶν νοημάτων ἰσχυρότερα D τὸν]τὸ R 19 ἑλέσθαι τινὰσ εἰκόσ VP 20 τούτοισ SDR τοῦτο VMPW 21 ὀλίγα ἄττα SWR ὀλίγα τινὰ VMm περὶ τούτων πρὸσ ὑμᾶσ M 22 ἵνα VR 22/23 ἀντεξετάζοντεσ SD 23 αὐτοί τε om. VMPW πλανᾶσθε D προσωφελεῖτε W 24 ἄνωθεν ἐν VMPSW καὶ om. MDWΛ^{tc}, corr. W 25 πολυτίμητον VMDW ταῖσ ἰδίαισ D 27 τοίνυν] γὰρ R ποτε om. D πωσ M 28 ὁ χῦ MWR 29 τεκοῦσα] τεκοῦσα ἡ ἁγία V αὐτὸν τεκοῦσα P τὴν πίστιν παρέδοσαν VMPSW εἰ om. M 31 ὁ τῆσ V 33 εὑρησιλογίαισ WR ἀντιτάσσων SR 34 εὐοσμωτάτην W τὴν ὑπ'] τὸν S

ὀρθότητι καὶ ἀκριβείαι δογμάτων παρὰ πάντων μαρτυρούμενος τὸ περὶ τῆς ἁγίας ἡμῖν καὶ ὁμοουσίου τριάδος συντιθεὶς βιβλίον, ἐν τῶι τρίτωι λόγωι ἄνω τε καὶ κάτω θεοτόκον ἀποκαλεῖ τὴν ἁγίαν παρθένον, καὶ χρήσομαι δὲ ἀναγκαίως ταῖς αὐτοῦ φωναῖς, αὐταῖς λέξεσιν ἐχούσαις ὧδε

Ath. c. Ar. 3, 29 L IIII 24

Σκοπὸς τοίνυν οὗτος καὶ χαρακτὴρ τῆς θείας γραφῆς, ὡς πολλάκις εἴπομεν, διπλῆν εἶναι τὴν περὶ τοῦ σωτῆρος ἐπαγγελίαν ἐν αὐτῆι, ὅτι τε ἀεὶ θεὸς ἦν καὶ ἐστὶν υἱός, λόγος ὢν καὶ ἀπαύγασμα καὶ σοφία τοῦ πατρός, καὶ ὅτι ὕστερον δι' ἡμᾶς σάρκα λαβὼν ἐκ παρθένου τῆς θεοτόκου Μαρίας ἄνθρωπος γέγονεν.

c. Ar. 3, 33 Ier. 1, 5 Lc. 1, 41

Καὶ μεθ' ἕτερα πάλιν· Πολλοὶ γοῦν ἅγιοι γεγόνασι καὶ καθαροὶ πάσης ἁμαρτίας· Ἱερεμίας δὲ καὶ ἐκ κοιλίας ἡγιάσθη καὶ Ἰωάννης ἔτι κυοφορούμενος ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει ἐπὶ τῆι φωνῆι τῆς θεοτόκου Μαρίας.

Ἀξίοχρεως μὲν οὖν ὁ ἀνὴρ καὶ θαρσεῖσθαι πρέπων ὡς οὐκ ἂν ἔφη τι τῶν ὅσα ἐστὶν τοῖς ἱεροῖς οὐ συμβαίνοντα λόγοις. πῶς γὰρ ἂν ἁμάρτοι τἀληθοῦς ὁ λαμπρὸς οὕτω καὶ διαβόητος καὶ ἐν αὐτῆι τῆι ἁγίαι καὶ μεγάληι συνόδωι, τῆι ἐν Νικαίαι φημὶ κατὰ
PG 16 καιροὺς συναγηγερμένηι, πρὸς ἁπάντων τεθαυμασμένος; οὔπω μὲν γὰρ τὸν τῆς ἐπισκοπῆς διεῖπε θρόνον, ἐτέλει δὲ μᾶλλον ἐν κληρικοῖς· πλὴν ἀγχινοίας ἕνεκα καὶ τῆς ἄλλης ἐπιεικείας καὶ ἰσχνῆς ἄγαν καὶ ἀσυγκρίτου φρενὸς παρελήφθη μὲν τὸ τηνικάδε παρὰ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Ἀλεξάνδρου τοῦ ἐπισκόπου, συνῆν δὲ τῶι πρεσβύτηι οἷάπερ υἱὸς πατρί, ποδηγῶν εἰς ἕκαστα τῶν χρησίμων καὶ τὴν ἐφ' ἑκάστωι τῶν πρακτέων ὁδὸν εὖ μάλα παραδεικνύς.

M IIII 593 5

Ἐπειδὴ δὲ τινὰς εἰκὸς δεῖν μὲν οἴεσθαι τὸν ἐπὶ τούτοις ἡμῖν ἐμπεδοῦσθαι λόγον καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς ἱερᾶς καὶ θεοπνεύστου γραφῆς φάναι τε πρὸς τούτωι τὴν ἁγίαν ἐκείνην καὶ μεγάλην σύνοδον μήτε θεοτόκον εἰπεῖν τὴν τοῦ κυρίου μητέρα μήτε μὴν ὅλως ὁρίσαι τι τοιοῦτον, φέρε δὴ φέρε καὶ νῦν, ὡς ἔνι, καταδεικνύωμεν τῆς ἐν Χριστῶι νοουμένης οἰκονομίας τὸ μυστήριον τίνα μὲν τρόπον παρὰ τῆς θείας ἡμῖν κεκήρυκται γραφῆς, τί δὲ καὶ αὐτοὶ λελαλήκασιν οἱ πατέρες τὸν τῆς ἀμωμήτου πίστεως ὅρον ἐκφέροντες, ἐνηχοῦντος
Mt. 10, 20 αὐτοῖς τἀληθὲς τοῦ ἁγίου πνεύματος. οὐ γὰρ ἦσαν οἱ λαλοῦντες αὐτοὶ κατὰ τὴν τοῦ σωτῆρος φωνήν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς τὸ λαλοῦν ἐν αὐτοῖς. ἀποδεδειγμένου γὰρ οὕτως ὅτι θεὸς κατὰ φύσιν ἐστὶν ὁ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγεννημένος, κατοκνήσειν οἶμαι παντελῶς οὐδένα πρός γε τὸ χρῆναι νοεῖν καὶ μὴν καὶ φράσαι ὅτι θεοτόκος ἂν λέγοιτο, καὶ μάλα εἰκότως. ἔχει δὲ οὕτως ἡμῖν τὸ τῆς πίστεως σύμβολον

6 Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητήν· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς μονογενῆ, τουτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ, θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινὸν

9—11 cf. Exc. Ephes. IIII

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRΛ^{t}Λ^{c}

1 ἀκριβείαι] εὐσεβεία V 2 τε om. R 3 καὶ χρήσομαι R κεχρήσομαι VMPSDW ταῖσ αὐτοῦ φωναῖσ ἀναγκαίωσ V 3/4 λέξεσιν αὐταῖσ S 6 παρὰ V ἐπαγγελίαν PDRΛ^{t} ἀπαγγελίαν VMSWΛ^{c} ἀεὶ om. V 9 πάλιν om. V καὶ om. SR 12 οἷα VMPW 13 μὴ ἔστι τοῖσ ἱεροῖσ D ἂν om. VMPWR 14 οὕτοσ D 14/15 κατὰ καιροὺς om. D 21 ἐπεὶ D 22 φανῆναί SΛ^{t} et φάναι et φανῆναι uertit Λ^{c} τοῦτο P 23/24 ὁρίσαι τι τοιοῦτον ὅλωσ D 24 τοιούτων R καὶ νῦν om. P καταδεικνύομεν W ἐν VMPWR ἐπὶ SD 27 αὐτοῖς om. V τἀληθοῦς Λ^{tc} σωτῆρος] κῦ R 29 οὕτως] αὐτοῖσ S ἐστὶν om. R γεγενημένοσ VS, corr. V 30 μὲν οἶμαι V . νοεῖν — φράσαι] εἰπεῖν καὶ νοῆσαι V 31 καὶ — εἰκότως om. VΛ^{t} 32 πιστεύω D 32/33 ποιητὴν πάντων — ἀοράτων D 32 τε om. P 33—13, 5 θῦ τὸν μονογεννῆ καὶ τὰ λοιπὰ V 34 αὐτοῦ] τοῦ πρσ̄ R

ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῶι πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο τά τε ἐν τῶι οὐρανῶι καὶ τὰ ἐν τῆι γῆι, τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα σαρκωθέντα ἐνανθρωπήσαντα παθόντα καὶ ἀναστάντα τῆι τρίτηι ἡμέραι, ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανούς, ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα.

7 Οἱ μὲν γὰρ τῶν αἱρέσεων εὑρεταὶ τοὺς τῆς ἀπωλείας σφίσιν τε αὐτοῖς καὶ μὴν καὶ L III 25
ἑτέροις ὀρύττοντες βόθρους ματαιότητος εἰς τοῦτο κατώλισθον ἐννοιῶν, ὡς οἴεσθαί τε καὶ λέγειν πρόσφατον εἶναι τὸν υἱὸν καὶ ἐν ἴσωι τοῖς κτίσμασιν παρῆχθαι πρὸς ὕπαρξιν παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός. καὶ τὸν πρὸ παντὸς αἰῶνος καὶ χρόνου, μᾶλλον δὲ τῶν αἰώνων τὸν ποιητὴν τῆι κατὰ χρόνον ἀρχῆι περιγράφοντες οὐκ ἐρυθριῶσιν οἱ δείλαιοι, ὑποβιβάζοντες 10
δέ, κατά γε τὸ αὐτοῖς δοκοῦν, τῆς πρὸς τὸν πατέρα καὶ θεὸν ἰσότητός τε καὶ δόξης, τὸ PG 17
προὔχειν αὐτῶι τῶν ἄλλων παραχωροῦσι μόλις, μεσίτην δὲ εἶναί φασι θεοῦ καὶ ἀνθρώπων οὔτε τῆς εἰς λῆξιν ὑπεροχῆς λαχόντα τὴν δόξαν οὔτε μὴν τοῖς τῆς κτίσεως ἐνιζήσαντα μέτροις. τίς οὖν ἄρα ἐστὶν ὁ καὶ τῆς θείας ὑπεροχῆς ἠττώμενος καὶ τῶν τῆς κτίσεως μέτρων ἀνωικισμένος; ἀδιανόητον παντελῶς τὸ χρῆμά ἐστιν, καὶ τόπος ἢ λόγος 15
οὐδεὶς ὁρᾶται μεταξὺ ποιητοῦ καὶ κτίσματος. κατασύροντες τοίνυν αὐτόν, τό γε ἧκον ἐπ' αὐτοῖς, τῶν τῆς θεότητος θώκων, υἱὸν καὶ θεὸν ὀνομάζουσιν καὶ προσκυνεῖσθαι δεῖν οἴον- M IIII 596
ται, καίτοι τοῦ νόμου βοῶντος ἀναφανδὸν κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις καὶ Deut. 6, 13
αὐτῶι μόνωι λατρεύσεις, καὶ μὴν καὶ διὰ φωνῆς τοῦ Δαυὶδ θεοῦ λέγοντος τοῖς ἐξ Ἰσραὴλ οὐκ ἔσται ἐν σοὶ θεὸς πρόσφατος οὐδὲ προσκυνήσεις θεῶι ἀλλοτρίωι. Ps. 80, 10

8 ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν οἵάπερ ἁμαξιτὸν ἀφέντες εὐτριβῆ τὴν ἀλήθειαν, ἐπὶ βόθρους ἵενται καὶ 21
πέτρας καὶ ἣι φησιν ὁ Σολομών, τοὺς ἄξονας τοῦ ἰδίου γεωργίου πεπλάνηνται καὶ Prou. 9, 12
συνάγουσι χερσὶν ἀκαρπίαν· ἡμεῖς δέ, οἷς τὸ θεῖον εἰς νοῦν ἐνήστραψε φῶς, τῆς ἐκείνων ἀβελτηρίας τὰ ἀσυγκρίτως ἀμείνω φρονεῖν ἠιρημένοι καὶ τῆι τῶν ἁγίων πατέρων ἑπόμενοι πίστει γεγεννῆσθαι φαμὲν ἀληθῶς ἐκ τῆς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς οὐσίας τὸν υἱὸν θεοπρεπῶς 25
τε καὶ ἀπορρήτως καὶ ἐν ἰδίαι μὲν ὑποστάσει νοεῖσθαι, τῆι δὲ ταυτότητι τῆς οὐσίας ἑνοῦσθαι τῶι γεγεννηκότι καὶ εἶναι μὲν ἐν αὐτῶι, ἔχειν δὲ πάλιν ἐν ἑαυτῶι τὸν πατέρα. ὁμολογοῦμεν δὲ εἶναι φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἐκ θεοῦ κατὰ φύσιν ἰσοκλεᾶ τε καὶ ἰσουργὸν χαρακτῆρά τε καὶ ἀπαύγασμα καὶ κατὰ πᾶν ὁτιοῦν ἰσομέτρως ἔχοντα καὶ κατ' οὐδένα Hebr. 1, 3
τρόπον μειονεκτούμενον. ἐπαριθμουμένου γὰρ οὕτως τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἡ ἁγία 30
τε καὶ ὁμοούσιος τριὰς εἰς μίαν θεότητος ἑνοῦται φύσιν.

9 Ἀλλ' ἡ μὲν θεόπνευστος γραφὴ σάρκα φησὶν γεγενῆσθαι τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, τουτέστιν Ioh. 1, 14
ἐνωθῆναι σαρκὶ ψυχὴν ἐχούσηι τὴν λογικήν· ἑπομένη δὲ τοῖς εὐαγγελικοῖς κηρύγμασιν ἡ ἁγία καὶ μεγάλη σύνοδος αὐτὸν ἔφη τὸν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς γεγεννημένον

32—33 Flor. Cyr. 65 ἡ μὲν θεόπνευστος — λογικήν

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRΛ^{t}Λ^{c}

2 τῶι om. MPDW τὰ om. P 3 καὶ σαρκωθέντα MPR καὶ σαρκωθέντα καὶ WΛ^{tc} καὶ παθόντα καὶ ταφέντα P 4 τοὺς om. SR καὶ πάλιν ἐρχόμενον P 8 καὶ ἐν ἴσωι PSDR ἐν ἴσωι τε VM ἐν ἴσωι W παρῆκται S, corr. S^{m2} πρὸσ ὕπαρξιν om. D 9/10 τὸν ποιητὴν τῶν αἰώνων M τὸν om. R 10 τῆι — χρόνον] καὶ κατὰ καιρὸν D 11 γε om. V ἑαυτοῖσ VW τὸν om. DR τὸ] τοῦ S 12 προυπάρχειν V προπροὐχειν M μόλις παραχωροῦσι M 12/13 θῦ καὶ ἀνῶν φασὶν R 14 καὶ^{1} om. VMPW 15 ὑπερανωκισμένοσ SD 15/16 οὐδεὶσ ἡ λόγοσ P τοίνυν]οὖν P γοῦν W 17 θάκων DR 18/19 καὶ — λατρεύσεις om. R 19 τοῦ θῦ P 21 ἁμαξητὸν D 22 ἣι] ὡσ S ὁ om. S 23 εἰς νοῦν om. P 25 γεγενῆσθαι PS ἀληθῶς om. R τὸν μονογενὴ ῦν R 27 τε τῶι MPWR ἐν αὐτῶι μὲν εἶναι V αὐτῶι S 28 δὴ Λ^{c} 29 τε om. P πάντα R καὶ om. SD 30 μὲν γὰρ V 32 γενέσθαι Flor. Cyr. ἐκ θεοῦ om. V θῦ θῦ M 33 ἔχοντα Flor. Cyr. 34 γεγενημένον S

μονογενῆ, τὸν δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἐν ὧι τὰ πάντα, δι' ἡμᾶς τους ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν καταφοιτῆσαι μὲν ἐξ οὐρανῶν, σαρκωθῆναι δὲ καὶ ἐνανθρωπῆσαι παθεῖν τε καὶ ἀναστῆναι καὶ ὅτι κατὰ καιροὺς ἀφίξεται κριτής· ὠνόμαζον δὲ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. ἄθρει δὴ οὖν ὅπως ἕνα λέγοντες υἱόν, κύριον δὲ αὐτὸν καὶ
L III 28 Χριστὸν Ἰησοῦν ὀνομάζοντες, ἐκ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς γεγεννῆσθαί φασιν εἶναί τε μονογενῆ καὶ
PG 20 10 θεὸν ἐκ θεοῦ καὶ φῶς ἐκ φωτός, γεννηθέντα καὶ οὐ ποιηθέντα καὶ ὁμοούσιον τῶι πατρί. καίτοι τὸ Χριστός ὄνομα φαίη τις ἂν ὡς ἥρμοσε μὲν οὐ μόνωι τῶι Ἐμμανουήλ, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἐφ' ἑτέρων αὐτὸ τεθειμένον εὑρήσομεν. ἔφη γάρ που θεὸς περὶ τῶν ἐξειλεγμένων καὶ ἡγιασμένων
Ps. 104, 15 ἐν πνεύματι· μὴ ἅπτεσθε τῶν χριστῶν μου καὶ ἐν τοῖς προφήταις μου μὴ πονηρεύεσθε. καὶ μὴν καὶ ὁ θεσπέσιος Δαυὶδ κεχρισμένον εἰς βασιλέα παρὰ τοῦ θεοῦ
1 Reg. 24, 7 διὰ χειρὸς Σαμουὴλ χριστὸν κυρίου τὸν Σαοὺλ ἀποκαλεῖ. καὶ τί τοῦτο λέγω, καίτοι μετὸν
M IIII 597 εὐκόλως τοῖς ἐθέλουσιν ἰδεῖν τοὺς ἐν πίστει τῆι ἐν Χριστῶι δεδικαιωμένους καὶ ἡγιασμένους ἐν πνεύματι τῆι τοιαῖδε κλήσει τετιμημένους; καὶ γοῦν ὁ προφήτης Ἀμβακοὺμ τὸ ἐπὶ Χριστῶι
Hab. 3, 13 μυστήριον καὶ τὴν δι' αὐτοῦ σωτηρίαν προανακέκραγε λέγων· ἐξῆλθες εἰς σωτηρίαν λαοῦ σου τοῦ σῶσαι τοὺς χριστούς σου. οὐκοῦν τὸ Χριστός ὄνομα πρέποι ἂν οὐχὶ μόνωι τε καὶ ἰδικῶς, ὡς ἔφην, τῶι Ἐμμανουήλ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν οἵπερ ἂν εἶεν τῆι τοῦ ἁγίου πνεύματος χάριτι κατακεχρισμένοι. πεποίηται γὰρ ἀπὸ τοῦ πράγματος ἡ φωνὴ καὶ ἀπὸ τοῦ κεχρίσθαι χριστοί. ὅτι δὲ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ τὴν οὕτως εὐκλεᾶ
1 Ioh. 2, 20. τε καὶ ἀξιόληπτον ἀληθῶς καταπλουτοῦμεν χάριν, ἐμπεδοῖ λέγων ὁ σοφὸς Ἰωάννης· καὶ
27 ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου. καὶ πάλιν· οὐ χρείαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκηι ὑμᾶς, ἀλλ' ὡς τὸ αὐτοῦ χρίσμα διδάσκει ὑμᾶς. γέγραπται δε καὶ
Act. 10, 38 περὶ τοῦ Ἐμμανουήλ· Ἰησοῦν τὸν ἀπο Ναζαρέτ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι ἁγίωι καὶ δυνάμει. καὶ μὴν καὶ ὁ θεσπέσιος Δαυὶδ πρὸς αὐτόν πού
Ps. 44, 8 φησιν· ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀδικίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε ὁ θεός, ὁ θεός σου, ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου. τί οὖν ἄν τις ἴδοι τὸ περιττὸν ἐν τῆι ἁγίαι παρθένωι παρὰ τὰς ἄλλας, κἂν εἰ λέγοιτο τεκεῖν αὐτὴν τὸν Ἐμμανουήλ; ἄτοπον γὰρ οὐδέν, κἂν εἰ ἔλοιτό τις καὶ τὴν ἑκάστου τῶν κεχρισμένων μη-
11 τέρα Χριστοτόκον ἀποκαλεῖν. ἀλλ' ἔστι πολὺ τὸ μεσολαβοῦν καὶ ἀσυγκρίτοις διαφοραῖς τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν εὐκλείας καὶ ὑπεροχῆς ἀποτειχίζον τὰ καθ' ἡμᾶς. οἰκέται μὲν γὰρ ἡμεῖς, ὁ δὲ κατὰ φύσιν κύριος καὶ θεός, κἂν εἰ γέγονε μεθ' ἡμῶν καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς οἰκονομικῶς. ταύτηι τοι καὶ ὁ μακάριος Παῦλος Χριστὸν αὐτὸν ὠνόμαζε καὶ θεόν,
Eph. 5, 5 οὕτω λέγων· τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντες ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ πλεονέκτης, ὅς ἐστιν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῆι βασιλείαι τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ. οὐκοῦν οἱ μὲν ἄλλοι πάντες, ὡς ἔφην, εἶεν ἂν καὶ μάλα εἰκότως διὰ τὸ κεχρίσθαι χριστοί, μόνος δὲ Χριστὸς καὶ θεὸς ἀληθῶς ὁ Ἐμμανουήλ, καὶ οὐκ

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRΛ^{t}Λ^{c}

1 καὶ — πάντα om. VMPW τὸν δι R διὰ om. SΛ^{tc} 2 καταφοιτήσαντα D 4 οὖν om. V πῶσ DR 5 Ἰησοῦν om. W τοῦ om. VMPW γεγενῆσθαι S τε καὶ D 6 καὶ^{2} om. V καὶ3 om. V 7 ὡσ ἥρμοσε μὲν οὐ SD ὡσ ἡρμοσθαι μὲν οὐ R οὐχ ὡσ ἡρμοσμένον [ἡρμοσμένω PW, corr. W] VMPW μόνον SDΛ^{tc} γὰρ om. VDR, corr. V ἑτέρω D ἑκατέρων μᾶλλον δὲ ἐφ' ἑτέρων V 8 που] ὁ P 9 ἅπτεσθαι SR 10 καὶ^{2} om. VMPW κεχρισμένον MPSWΛ^{tc} κεχρισμένοσ VD ἐχρισμένοσ R βασιλεῖαν R τοῦ om. SD 11 ἀπεκάλει S ἐπεκάλει D μετὸν SR μεστὸν D μὲν VMPW 12 εἰσ χν̄ W καὶ ἡγιασμένους om. D 13 ἀββακοὺμ V χν̄ P χῡ R 14 σωτηρίαν] παρουσίαν S προανακέκραγε DΛ^{tc} ἀνακέκραγε S προανακεκράγει VMPWR 17 κεχρισμένοι D 18 ὅτι — αὐτοὶ om. R ὑμεῖσ S 20 ἁγίου VMSWRΛ^{tc} θῡ̄ PD πάλιν om. D καὶ οὐ R 21 διδάξῃ S ἀλλ' ὡς] ἀλλὰ V ημασ R 23 ἐν πν̄ι D καὶ3 om. VMPSW πού om. VMPW 24 ἀδικίαν MPSmWR ἀνομίαν Vn 25 θεός^{1}] θσ̄ M ὁ θεός om. S 26 αὐτῆ R αὐτὸν MPW 27 κἂν] καὶ R 29 τὰ] τὸ W μὲν om. V 31 ὀνομάζει R 32 ἴστε VMPWR ἐστὲ SD inter utrumque uariant Λ^{tc} 33 ὅσ MPDWR ὃ SΛ^{tc} ὅστισ V 34 τοῦ om. VS 34/35 καὶ μάλα εἰκότωσ post χριστοί coll. D om. SΛ^{t} 35 χσ̄ θσ̄ W om. R ἀληθῶς om. P

ἂν ἁμάρτοι τἀληθοῦς, εἴ τις ἔλοιτο λέγειν ὡς αἱ μὲν τῶν ἄλλων μητέρες χριστοτόκοι μέν, οὐ μὴν ἔτι καὶ θεοτόκοι, μόνη δὲ παρ' ἐκείνας ἡ ἁγία παρθένος χριστοτόκος τε ὁμοῦ καὶ θεοτόκος νοεῖταί τε καὶ λέγεται. γεγέννηκε γὰρ οὐ ψιλὸν ἄνθρωπον καθ' ἡμᾶς, σαρκω- PG 21
θέντα δὲ μᾶλλον καὶ ἐνανθρωπήσαντα τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον. ὠνομάσμεθα μὲν γὰρ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ κατὰ χάριν θεοί· πλὴν οὐχ οὕτω θεὸς ὁ υἱός, φύσει δὲ μᾶλλον καὶ L III 29
ἀληθείαι, κἂν εἰ γέγονε σάρξ. 6

12 Ἀλλ' ἴσως ἐκεῖνο ἐρεῖς· ἆρ' οὖν, εἰπέ μοι, θέοτητος μήτηρ γέγονεν ἡ παρθένος; καὶ πρός γε τοῦτο φαμὲν ὅτι γεγέννηται μὲν ὁμολογουμένως ἐξ αὐτῆς τῆς οὐσίας τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὁ ζῶν τε καὶ ἐνυπόστατος αὐτοῦ λόγος καὶ ἄναρχον ἐν χρόνωι τὴν ὕπαρξιν M IIII 600
ἔχει, ἀεὶ συνυφεστηκὼς τῶι γεγεννηκότι ἐν αὐτῶι τε καὶ σὺν αὐτῶι καὶ ὑπάρχων καὶ νοού- 10
μενος· ἐν ἐσχάτοις δὲ τοῦ αἰῶνος καιροῖς, ἐπειδὴ γέγονε σάρξ, τουτέστιν ἠνώθη σαρκὶ ψυχὴν ἐχούσηι τὴν λογικήν, γεγεννῆσθαι λέγεται καὶ σαρκικῶς διὰ γυναικός. ἔοικε δέ πως τῶι καθ' ἡμᾶς τόκωι τὸ ἐπ' αὐτῶι μυστήριον. αἱ μὲν γὰρ τῶν ἐπὶ γῆς μητέρες, ὑπηρετοῦσαι τῆι φύσει πρὸς γένεσιν, ἔχουσι μὲν ἐν μήτραι πηγνυμένην κατὰ βραχὺ τὴν σάρκα καὶ ἀφράστοις τισὶν ἐνεργείαις θεοῦ προιοῦσάν τε καὶ τελειουμένην εἰς εἶδος τὸ ἀνθρώπινον· 15
ἐνίησι δὲ τῶι ζώιωι τὸ πνεῦμα ὁ θεὸς καθ' ὃν οἶδεν τρόπον. πλάττει γὰρ πνεῦμα ἀν- Zach. 12, 1
θρώπου ἐν αὐτῶι κατὰ τὴν τοῦ προφήτου φωνήν. ἕτερος δὲ σαρκὸς καὶ ὁμοίως ἕτερος ὁ ψυχῆς ἐστι λόγος. ἀλλ' εἰ καὶ γεγόνασι μόνων αὗται τῶν ἀπὸ γῆς σωμάτων μητέρες, ἀλλ' οὖν ὅλον ἀποτεκοῦσαι τὸ ζῶιον, τὸ ἐκ ψυχῆς δὴ λέγω καὶ σώματος, οὐχὶ μέρος λέγονται τεκεῖν, οὐδ' ἂν εἴποι τις, φέρε εἰπεῖν, τὴν Ἐλισάβετ σαρκοτόκον μέν, οὐ 20
μὴν ἔτι καὶ ψυχοτόκον· ἐκτέτοκε γὰρ ψυχωθέντα τὸν βαπτιστὴν καὶ ὡς ἓν ἐξ ἀμφοῖν τὸν ἄνθρωπον, ψυχῆς δὴ λέγω καὶ σώματος. τοιοῦτόν τι πεπρᾶχθαι παραδεξόμεθα καὶ ἐπὶ τῆι γεννήσει τοῦ Ἐμμανουήλ. γεγέννηται μὲν γάρ, ὡς ἔφην, ἐκ τῆς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς οὐσίας ὁ μονογενὴς αὐτοῦ λόγος· ἐπειδὴ δὲ σάρκα λαβὼν καὶ ἰδίαν αὐτὴν ποιησάμενος κεχρημάτικε καὶ υἱὸς ἀνθρώπου καὶ γέγονε καθ' ἡμᾶς, οὐδέν, οἶμαι, τὸ ἄτοπον 25
εἰπεῖν, μᾶλλον δὲ καὶ ἀναγκαῖον ὁμολογεῖν ὅτι γεγέννηται κατὰ σάρκα διὰ γυναικός, καθάπερ ἀμέλει καὶ ἡ τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴ τῶι ἰδίωι συναπογεννᾶται σώματι καὶ ὡς ἓν λελόγισται πρὸς αὐτό, καίτοι τὴν φύσιν ἑτέρα παρ' αὐτὸ νοουμένη τε καὶ ὑπάρχουσα κατὰ τὸν ἴδιον λόγον. κἂν εἰ βούλοιτό τις τὴν τοῦ δεῖνος μητέρα λέγειν ὡς ἔστι μὲν σαρκοτόκος, οὐ μὴν ἔτι καὶ ψυχοτόκος, περισσοεπήσει λίαν· τέτοκε γάρ, ὡς ἔφην, συντεθειμένον 30
εὐτεχνῶς ἐξ ἀνομοίων τὸ ζῶιον καὶ ἐκ δυοῖν μέν, πλὴν ἄνθρωπον ἕνα, μένοντος μὲν ἑκατέρου τοῦθ' ὅπερ ἐστίν, συνδεδραμηκότων δὲ ὥσπερ εἰς ἑνότητα φυσικὴν καὶ οἷον ἀνακιρνάντων ἀλλήλοιν ὅπερ ἂν ὡς ἴδιον ἑκατέρωι προσῆι.

7—18 Flor. Cyr. 66 ἀλλ' ἴσως — λόγος

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRΛ^{t}Λ^{c}

1 ἂν ἔλοιτο VSD μὲν om. SDΛ^{t} 2 μὴν δὲ P ἐκείναις S 4 τοῦ θῦ D μὲν om. MPW del. V 5 καὶ om. D αὐτοὶ om. V θεοὶ κατὰ χάριν D 5/6 πλὴν — εἰ om. S 7 διὰ θεότητος SD ἡ ἁγία παρθένος Flor. Cyr. 8 πρό S πρῶτον D γεγένηται S 9 λόγος αὐτοῦ V τοῦ θεοῦ λόγος Flor. Cyr. 10 συνεφεστικῶς R συνεφεστὼς SD συνεφεστηκὼς Flor. Cyr. 10/11 καὶ [om. SD Flor. Cyr.] ὑπάρχων καὶ νοούμενος MPSDWR Flor. Cyr. Λ^{tc} συνυπάρχων καὶ συννοούμενος V 12 καὶ γεγεννῆσθαι λέγεται [λέγεται καὶ S] SD 14 γέννησιν S τῆι μήτρα R 15 ἀφράστως D τε om. VMPW τελουμένην R 16 τῶι ζώιωι om. W ὁ om. MPSDW τὸ πνεῦμα V 18 ὁ om. PR τῆς ψυχῆς SD αὗται μόνων S μόνον αὗται DW 19 δὴ λέγω om. RΛ^{t} 20 λέγεται M τὴν ἐλισάβετ φέρε εἰπεῖν S 21 ἕνα D ἐν W om. S ἐξ om. W 22 ἐκ ψυχῆς W δὴ om. W παραδεξώμεθα MPWR, corr. R 22/23 καὶ ἐπὶ — ἐμμανουὴλ παραδεξώμεθα P 23 γενέσει MSWR γεγένηται S 23/24 ἐκ τῆς — οὐσίας ὡς ἔφην P 23 καὶ om. M 26 καὶ om. S ὅτι καὶ V γεγένηται S 27 ἀμέλει om. VMPW 28 ἐστὶν ἑτέρα R 29 καὶ D 30 ἔτι καὶ ἔτι S περιττοεπήσει P περιττοεπῆσ εἶ W περιττοεπῆσ ἦ M περιττοεπὸν ὑπάρχει V 31 ἐντέχνως P ἀτέχνως D δυεῖν D ἕνα ἄνθρωπον P 32 τοῦτο] τὸ R ὥσπερ om. R 32/33 ἀνακιρνώντων P 33 ἂν] ἐστὶν W

PG 24 18 Ὅτι δέ ἐστιν ἀναγκαιοτάτη λίαν ἡ ἕνωσις ἐπὶ Χριστοῦ, καταθρῆσαι ῥᾴον καὶ ἀταλαίπωρον παντελῶς καὶ διὰ πολλῶν ἑτέρων. φέρε γάρ, εἰ δοκεῖ, τὰς τοῦ μακαρίου Παύλου πολυπραγμονῶμεν φωνάς, ἀκριβῆ τὸν νοῦν καὶ ὡς ἔνι λεπτῶς ἐνερείδοντες. ἔφη τοίνυν
L III 32 περὶ τοῦ μονογενοῦς· ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο
Phil. 2, 6-8 τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώ- 5
ματι ἀνθρώπων γενόμενος, καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, ἐταπεί-
M IIII 601 νωσεν ἑαυτόν. τίς οὖν ἄρα ἐστὶν ὁ ὑπάρχων ἐν μορφῇ τοῦ θεοῦ καὶ οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγησάμενος τὸ εἶναι ἴσα θεῷ; ἢ τίνα κεκένωται τρόπον, καθῆκται δὲ ὅπως εἰς ταπείνωσιν καὶ ἐν τῇ τοῦ δούλου μορφῇ; εἰ μὲν οὖν εἰς δύο τέμνοντες τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, εἵς τε ἄνθρωπον φημὶ καὶ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, τὸν ἐκ τῆς ἁγίας 10
παρθένου φασὶν ὑπομεῖναι τὴν κένωσιν, ἀποδιιστάντες αὐτοῦ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, προαποδεικνύντων ὅτι καὶ ἐν μορφῇ καὶ ἰσότητι νοεῖταί τε καὶ ἦν τοῦ πατρός, ἵνα καὶ τὸν τῆς κενώσεως ὑπομείνῃ τρόπον, εἰς ὅπερ οὐκ ἦν, καθιγμένος. ἀλλ' οὐδέν ἐστιν τῶν πεποιημένων, εἰ κατ' ἰδίαν νοοῖτο φύσιν, τὸ ἐν ἰσότητι τοῦ πατρός· πῶς οὖν ἄρα κεκενῶσθαι λέγεται, εἰ τὴν φύσιν ἄνθρωπος ὢν γεγέννηται καθ' ἡμᾶς ἐκ γυναικός; ἐκ ποίας, εἰπέ μοι, 15
πρεσβυτέρας ὑπεροχῆς τῆς ἀνθρώπου ι· .ονος εἰς τὸ ἄνθρωπος εἶναι κατέβη; ἢ πῶς ἂν νοοῖτο λαβεῖν, ὡς οὐκ ἔχων ἐν ἀρχῇ, τὴν τοῦ δούλου μορφὴν ὁ φύσει τελῶν ἐν οἰκέταις
14 καὶ ὑπὸ ζυγὰ δουλείας κείμενος; ἀλλὰ ναί, φησίν, ὁ φύσει τε καὶ ἀληθῶς καὶ ἐλεύθερος υἱός, ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, ἐν μορφῇ τοῦ γεγεννηκότος ὑπάρχων καὶ ἴσος ὢν αὐτῷ, κατώικησεν ἐν ἀνθρώπῳ γεννηθέντι διὰ γυναικός, καὶ τοῦτό ἐστιν ἡ κένωσις καὶ τὸ τῆς 20
ταπεινώσεως χρῆμα καὶ τὸ ἐν τῇ τοῦ δούλου καθικέσθαι μορφῇ. εἶτα, ὦ βέλτιστοι, τὸ κατοικῆσαι μόνον ἐν ἀνθρώπῳ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἀρκέσειεν ἂν εἰς κένωσιν αὐτῷ, καὶ ἀσφαλὲς εἰπεῖν ὅτι τε οὕτως ὑπέδυ τὴν τοῦ δούλου μορφὴν καὶ οὗτος αὐτῷ γένοιτ' ἂν
Ioh. 14, 23 ὁ τῆς ταπεινώσεως τρόπος; καίτοι λέγοντος ἀκούω τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις· ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτὸν καὶ πρὸς αὐτὸν 25
ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιησόμεθα. ἀκούεις ὅπως ἐν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν συγκατοικήσειν αὐτῷ καὶ αὐτὸν ἔφη τὸν θεὸν καὶ πατέρα; ἆρ' οὖν καὶ αὐτὸν κεκενῶσθαι δώσομεν καὶ τὴν ὁμοίαν ἀνατλῆναι ταπείνωσιν τῷ υἱῷ καὶ τὴν τοῦ δούλου μορφὴν ἀναλαβεῖν, ὅτι τὰς τῶν ἀγαπώντων αὐτὸν ψυχὰς ἁγίας ποιεῖται μονάς; τί δὲ
PG 25 τὸ πνεῦμα τὸ κατοικοῦν ἐν ἡμῖν; ἆρα καὶ αὐτὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως ἀποπληροῖ τὴν 30
οἰκονομίαν, ἣν διὰ μόνου τοῦ υἱοῦ πεπρᾶχθαι φαμὲν τῆς ἁπάντων σωτηρίας ἕνεκα καὶ
15 ζωῆς; ἄπαγε τῆς οὕτω περιττῆς καὶ ἀνονήτου παντελῶς εἰκαιοβουλίας. τεταπείνωκε τοίνυν ἑαυτὸν ὁ ἐν μορφῇ καὶ ἰσότητι τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὑπάρχων λόγος, ὅτε γενόμενος
Ioh. 1, 14 σάρξ, καθά φησιν Ἰωάννης, γεγέννηται διὰ γυναικὸς καὶ ὁ γέννησιν ἔχων τὴν ἐκ θεοῦ
M IIII 604

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRΛ^{t}Λ^{c}

1 ἀναγκαιότατον D ῥάδιον D 3 φωνὰς] ἀφορμὰς S καὶ om. VMWΛ^{t} λεπτομερῶς V ἐπερείδοντες VD 5/6 ὁμοιότητι S 7 τοῦ οπι. D 8 κατῆλθε V ὅμως R 9 εἰ RΛ^{tc} οἱ VMPSDW οὖν om. S τεμόντες R 10 τοῦ θῦ R 11 ἀποδιιστῶντες V ἀποδιιστόντες P 11/12 προαποδεικνύντες D προαποδεικνύτωσαν V 12 τε καὶ ἦν] γε εἶναι P 12—14 ἵνα — πατρός om. S 13 ὑπομείναι R οὐκ om. M καθηγμένος P 14 ἄρα om. S ἔτι D 15 καθ' ἡμᾶς om. P ἐκ^{2} SDRΛ^{tc} καὶ ἐκ VMPW 16 ὑπεροχῆς πρεσβυτέρας καὶ P ὑπεροχῆς S τῆς τοῦ D τοῦ S 17 ἀρχαῖς R 18 ὑπὸ] οὐχ ὑπὸ V ζυγὸν VPW δούλου V φασιν VMPWΛ^{tc} ἀληθῶς ὑπάρχων PD καὶ om. M 20 κατώκηκεν R 21 καθικνεῖσθαι VMPW 23 οὕτος S οὕτως VPW οὕτω M αὐτῷ om. M 24 κενώσεως D λέγοντος ὡς V 26 πῶς SD 27 αὐτὸν om. V καὶ αὐτὸν ἔφη συγκατοικήσειν αὐτῷ P αὐτῷ om. D 28 δώσομεν SDRΛ^{tc} λέγετε VMPW υἱῷ] θῦ R 29 ἁγίας VPSWRΛ^{tc} ἰδίας D πεποίηται W μονὰς DRΛ^{tc} μονὰς ἰδίας VMPSW 30 τὸ ἅγιον πνα V τὸ^{2} om. R ἐνανθρωπίσεως W ἀποπληροῖ SDRΛ^{tc} ἀπεπλήρου VMPW 31 ἦν] ἢ Λ^{tc} πάντων ἕνεκα σωτηρίας VMPW 32 ἀνονήτου R ἀνοήτου VMPSDW 33 τοῦ — πρσ καὶ ἰσότητι P θεοῦ καὶ om. W 34 καθὼς P ὁ ἰωάννης D γεγένηται S

πατρὸς καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς ὑπέμεινε παθεῖν δι' ἡμᾶς. ἐπεὶ διδασκόντων αὐτοὶ κατὰ τίνα
τρόπον ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος Χριστὸς ἂν νοοῖτο καὶ λέγοιτο πρὸς ἡμῶν. εἰ ἀπό γε L III 33
τοῦ κεχρίσθαι Χριστὸς ὀνομάζεται, τίνα κέχρικεν ὁ πατὴρ τῶι ἐλαίωι τῆς ἀγαλλιάσεως Ps. 44, 8
ἤτοι τῶι ἁγίωι πνεύματι; εἰ μὲν οὖν ἰδικῶς τὸν ἐξ αὐτοῦ καὶ μόνον γεννηθέντα θεὸν λόγον
καὶ τοῦτο εἶναί φασιν ἀληθές, ἀγνοοῦσιν ὅπως καὶ τὴν τοῦ μονογενοῦς ἀδικοῦσι φύσιν καὶ 5
τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας παρασημαίνουσι τὸ μυστήριον. εἰ γὰρ κέχρισται τῶι ἁγίωι
πνεύματι θεὸς ὢν ὁ λόγος, ἐπιδεᾶ πάντως ἁγιασμοῦ καὶ οὐχ ἑκόντες ὁμολογήσουσιν
κατὰ τοὺς ἄνωθεν ἔτι χρόνους ὑπάρχειν αὐτόν, καθ' οὓς οὕπω κεχρισμένος ἀμέτοχος ἦν
ἔτι τῆς ὕστερον αὐτῶι δοθείσης δωρεᾶς. τὸ δὲ ἁγιασμοῦ τητώμενον σεσάλευται κατὰ
φύσιν καὶ οὐκ ἂν νοοῖτο παντελῶς ἡμοιρηκὸς ἁμαρτίας ἤτοι τοῦ δύνασθαι πλημμελεῖν· 10
ὑπομεμένηκεν οὖν ἄρα καὶ τροπὴν τὴν εἰς τὰ ἀμείνω τυχὸν ὁ λόγος. πῶς οὖν ὁ αὐτός Mal. 3, 6
ἐστι καὶ οὐκ ἠλλοίωται; καὶ εἰ θεὸς ὢν ὁ λόγος καὶ ἐν μορφῆι καὶ ἰσότητι τοῦ πατρὸς
ἐχρίετό τε καὶ ἡγιάζετο, φαίη τις ἂν ἴσως ὡς ἀπό γε τοῦ πράγματος εἰς ἐξιτήλους ἐννοίας
ἀπενηνεγμένος ὅτι τάχα που καὶ αὐτὸς ὁ πατὴρ δέοιτ' ἂν ἁγιασμοῦ, μᾶλλον δὲ ἤδη καὶ
μείζων αὐτοῦ πέφηνεν ὁ υἱός, εἴπερ ἡγίασται μὲν αὐτός, ἴσος ὢν αὐτῶι καὶ ἐν μορφῆι πρὸ 15
ἁγιασμοῦ, ὃ δὲ ἀπομεμένηκεν ἐν οἷς ἦν ἀεὶ καὶ ἔστιν καὶ ἔσται, οὕπω τὴν εἰς τὰ ἀμείνω
λαβὼν ἐπίδοσιν διά γε τοῦ ἡγιάσθαι καθ' ὁμοιότητα τοῦ υἱοῦ. μεῖζον δὲ ἤδη καὶ ἀμ-
φοῖν ὁρᾶται τὸ πνεῦμα τὸ ἁγιάζον αὐτούς, εἴπερ ἐστὶν οὐκ ἐνδοιαστὸν ὡς ἁπάσης ἀν-
τιλογίας δίχα τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται. ἀλλ' ἐστὶν ταῦτα λῆρος καὶ Hebr. 7, 7
τερθρεία καὶ ἀποπληξίας ἐγκλήματα. ἁγία γὰρ κατὰ φύσιν ἡ ὁμοούσιος τριάς, ἅγιος ὁ 20
πατήρ, ἅγιος δὲ καὶ ὁ υἱὸς οὐσιωδῶς κατὰ τὸν ἴσον τρόπον, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα.
16 οὐκοῦν ὅσον εἰς ἰδίαν φύσιν, οὐχ ἡγίασται κατὰ μόνας ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος. εἰ
δὲ δή τις οἴοιτο τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγεννημένον κεχρίσθαι τε καὶ ἡγιάσθαι μόνον
ταύτηι τοι καὶ ὠνομάσθαι Χριστόν, λεγέτω παρελθὼν εἰ ἀπόχρη τὸ χρίσμα πρὸς τὸ ἀπο- PG 28
φῆναι τὸν χριόμενον ἰσοκλεᾶ καὶ ὁμόθρονον τῶι πάντων ἐπέκεινα θεῶι. καὶ εἰ μὲν 25
ἀπόχρη, καὶ τοῦτο ἐροῦσιν ὡς ἐστὶν ἀληθές· κεχρίσμεθα καὶ ἡμεῖς, καὶ μαρτυρήσει λέ-
γων ὁ θεσπέσιος Ἰωάννης καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου. ἐσόμεθα 1 Ioh. 2, 20
δὴ οὖν ἐν ἴσωι τάχα που καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ τῶι θεῶι, εἴργει δέ, οἶμαι, παντελῶς οὐδὲν καὶ
συνεδρεύειν αὐτῶι, καθάπερ ἀμέλει καὶ αὐτὸς ὁ Ἐμμανουήλ· εἴρηται γὰρ πρὸς αὐτὸν κάθου Ps. 109, 1
ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. προσ- M IIII 605
κυνείτω καὶ ἡμᾶς ἡ τῶν ἄνω πνευμάτων ἁγία πληθύς· ὅταν γάρ φησιν, εἰσαγάγηι τὸν 31
πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῶι πάντες Hebr. 1, 6

3—22 Flor. Cyr. 67 τίνα κέχρικεν — λόγος

22—25 οὐκοῦν — θεῶι adferuntur a Cyrillo in apologia XII capitulorum contra Orientales [A 24] 27 [= PG 76, 329], cf. hos ipsos in 20 [PG p. 325] φησὶν ἐν τῶι πρώτωι τόμωι

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRΛ^{t}Λ^{c}

1 καὶ $\overline{\text{πρσ}}$ VR, corr. R ὑπομεῖναι R δι' ἡμᾶσ παθεῖν R αὐτῶν MDW καὶ κατὰ D 2—3 ἂν νοοῖτο — Χριστὸς om. MW 2 εἰ μὴ P 3 καὶ τίνα M 4 τῶι om. P τὸν μόνον ἐξ αὐτοῦ V λόγον καὶ θν̄ D 5 τοῦτον Flor. Cyr. φασὶν εἶναι D εἶναι φαμὲν S τάληθές Λ^{t} ἀληθῶς Flor. Cyr. 6 παρασιαίνουσι V 7—12 ἐπιδεᾶ — ὁ λόγος om. Flor. Cyr. 9 εἰσ ὕστερον M ἐσύστερον VW ἠττώμενον VMW σαλεύεται VMPW 10 ἡμοιρηκὼσ MR, corr. R ἁμαρτίαν V 11 ἄρα] ἔτι D τὴν om. VMPW ὁ om. M 13 τε om. Flor. Cyr. ὡς om. VMPW εἰς om. R 14—16 μᾶλλον — ἁγιασμοῦ om. SD 15 μεῖζον M πέφηνεν R Flor. Cyr. ἀναπέφηνεν VP ἀπέφηνεν MW αὐτοῦ VW Flor. Cyr. αὐτὸσ M καὶ πρὸ P πρὸ τοῦ V 16 ὑπομεμένηκεν SD ἐναπομεμένηκεν V ἐν om. Vm καὶ ἔσται om. Λ^{tc} 17 διά γε] δέ γε ει δὲ Flor. Cyr. codd. 18 ὁρᾶται om. R ὡς] καὶ M πάσησ W 18/19 ἀπολογίασ P 19 λῆροσ ταῦτα SD 20 γὰρ ἐστι Flor. Cyr. 21 καὶ κατὰ SD τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον Flor. Cyr. 22 ὅσον VMPWRΛ^{tc} apol. ὅσον ἧκεν SD Flor. Cyr. κατὰ — λόγος om. R 23 οἴεται V ἡγιάσθαι] ἁβάσθαι V 25 ἀλειφόμενον V 26 ἀπόχρη SDRΛ^{tc} ἀπόχρη τὸ χρίσμα VMPW 28 δὴ om. P αὐτοὶ om. R

L III 36 ἄγγελοι θεοῦ. ἀλλ' ἡμεῖς μέν, εἰ καὶ τῶι ἁγίωι κεχρίσμεθα πνεύματι, τὴν μὲν τῆς υἱοθεσίας καταπλουτοῦμεν χάριν, κεκλήμεθα δὲ καὶ θεοί, τό γε μὴν τῆς ἑαυτῶν φύσεως μέτρον οὐκ ἀγνοήσομεν. ἐσμὲν γὰρ ἐκ γῆς καὶ τελοῦμεν ἐν οἰκέταις, ὃ δέ ἐστιν οὐκ ἐν οἷς ἡμεῖς, ἀλλὰ
17 φύσει τε καὶ ἀληθῶς υἱὸς καὶ τῶν ὅλων κύριος καὶ ἐξ οὐρανῶν. καὶ οὐ δήπου φαμὲν ὀρθὰ φρονεῖν ἡιρημένοι σαρκὸς γενέσθαι πατέρα τὸν θεὸν οὐδ' αὖ τὴν τῆς θεότητος φύσιν γεγεννῆσθαι διὰ γυναικός, οὕπω προσλαβοῦσαν τὸ ἀνθρώπινον, συνενεγκόντες δὲ μᾶλλον εἰς ἕνωσιν τόν τε ἐκ θεοῦ φύντα λόγον καὶ τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου τελείως ἄνθρωπον, ἕνα Χριστὸν Ἰησοῦν καὶ κύριον προσκυνήσομεν, οὔτε τῶν τῆς θεότητος ὅρων ἔξω τιθέντες διὰ τὴν σάρκα οὔτε μὴν εἰς ἀνθρωπότητα ψιλὴν καταβιβάζοντες διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμοίωσιν. οὕτω νοήσεις τὸν ἐκ θεοῦ φύντα λόγον τὴν ἑκούσιον ὑπομεῖναι κέ-
Phil. 2, 8. 7 νωσιν· οὕτω τεταπείνωκεν ἑαυτὸν μορφὴν δούλου λαβὼν ὁ κατὰ φύσιν ἰδίαν ἐλεύθερος·
Hebr. 2, 16. οὕτω σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπελάβετο καὶ κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκός. εἰ γὰρ ἄν-
14 θρωπος νοεῖται ψιλὸς καθ' ἡμᾶς, πῶς ἑτέρου παρ' αὐτὸν φυσικῶς ἐπελάβετο σπέρματος
Hebr. 2, 17 Ἀβραάμ; πῶς δὲ τῆς ἰδίας σαρκὸς κεκοινωνηκέναι λέγεται, ἵνα κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῇ; τὸ γάρ τισιν ὁμοιοῦσθαι λεγόμενον ἐξ ἀνομοίου τινὸς ἐπὶ τὸ δεῖν ὁμοιοῦ-
18 σθαι τρέχει. ἐπελάβετο τοίνυν σπέρματος Ἀβραὰμ καὶ κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκὸς ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, ἴδιον ποιησάμενος σῶμα τὸ ἐκ γυναικός, ἵνα μὴ μόνον ὑπάρχων θεός, ἀλλ' ἤδη καὶ ἄνθρωπος γεγονὼς καθ' ἡμᾶς νοοῖτο διὰ τὴν ἕνωσιν. οὐκοῦν ἐκ δυοῖν μὲν πραγμάτων ὁμολογουμένως, θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος ὁ Ἐμμανουήλ· πλὴν εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἷς τε καὶ ἀληθῶς υἱὸς θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος καὶ οὐκ ἄνθρωπος
PG 29 θεοποιηθεὶς ἐν ἴσωι τοῖς κατὰ χάριν, θεὸς δὲ μᾶλλον ἀληθινὸς ἐν ἀνθρωπείαι μορφῆι πεφηνὼς δι' ἡμᾶς. πιστώσεται δὲ πρὸς τοῦτο ἡμᾶς καὶ ὁ θεσπέσιος Παῦλος λέγων·
Gal. 4, 4 ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσηι, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν ἡμεῖς. εἶτα τίς ὁ ἀπεσταλμένος ὑπὸ
M IIII 608 νόμον τε καὶ ἐκ γυναικός, ὡς ἔφη, γεγεννημένος, πλὴν ὅτι πάλιν αὐτὸς ὁ πέρα μὲν νόμων
Hebr. 2, 17 ὡς θεός, ἐπειδὴ δὲ κεχρημάτικεν ἄνθρωπος, γεγονὼς καὶ ὑπὸ νόμον, ἵνα κατὰ πάντα τοῖς
Mt. 17, 27 ἀδελφοῖς ὁμοιωθῇ; καὶ γοῦν συνετέλει μὲν ὁμοῦ τῶι Πέτρωι τὸ δίδραγμον κατὰ τὸν Μωσέως νόμον· ὅτι δέ ἐστιν ἐλεύθερος ὡς υἱὸς καὶ νόμου κρείττων ὡς θεός, καὶ εἰ
Mt. 17, 25. 26 γέγονεν ὑπὸ νόμον ὡς ἄνθρωπος, ἐδίδασκε λέγων· οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι κῆνσον ἢ τέλη; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; Πέτρου δὲ φάσκοντος ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων, ἐπήνεγκεν αὐτός· ἄρα γε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί.

Ὄντος δὴ οὖν ἐναργοῦς ὡς οὐκ ἂν λέγοιτο Χριστὸς ἔξω τε σαρκὸς ὑπάρχων καὶ
L III 37 οἷον εἰ κατὰ μόνας ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, πρεπούσης δὲ μᾶλλον αὐτῶι τῆς τοιᾶσδε κλήσεως, ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος, φέρε δὴ φέρε δεικνύωμεν ἐξ αὐτῶν ἑλόντες τὰς πίστεις τῶν ἱερῶν γραμμάτων

4—12 Flor. Cyr. 68 καὶ οὐ — σαρκός

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRΛ$^{tA^c}$

2 τότε γε D 2/3 ἠγνοήσαμεν SD 4 οὐρανῶν SDRΛ^{tc} οὐρανοῦ VMPW 5 πατέρα] παρὰ S οὐδὲ [οὐδ' M] αὐτὴν τὴν MSD αὖ πάλιν Flor. Cyr. 6 γεγενῆσθαι S προλαβοῦσαν S 8 προσκυνήσωμεν MR, corr. R, W τὸν — ὅρον D 12 σαρκὸσ ὁ τοῦ θῦ λόγοσ D 13 πῶσ ὡσ R 14 ἵνα om. S 15 ὁμοιῶσθαι VkWR ὡμοιῶσθαι Mh ἰδεῖν S om. P 15/16 ὡμοιοῦσθαι M 18 ἐν MW δυεῖν D 19 ὁμολογουμένων MPW ὁμολογομένων V τε om. S 20 καὶ^1 om. R καὶ οὐκ ἄνθρωποσ SDRΛ^{tc} οὐ VMPW 21 ἀληθινὸς om. D 22 δὲ om. R πρὸς om. SD 23 δὲ ἦλθεν] διῆλθε M 24 γεννώμενον ἐκ γυναικὸσ VMmW 25 λάβωμεν M ἀποστελλόμενοσ VMPW 26 ἐκ] ἀπὸ P γεγεννημένοσ ὡσ ἔφη R ἔφην D γεγενημένοσ SΛ^{tc} 28 καὶ γοῦν καὶ R συνετέλει RΛ^{tc} συντελεῖ VMPSDW δίδραχμον VMPDW 30 ὑπο R τίνοσ W 32 ἐκ SR αὐτὸσ SRΛ^{tc} ὁ αὐτὸσ D αὐτοῖσ VMPW ἄρα] ἔτι D 34 ἐναργῶσ VR

ὅτι θεὸς κατὰ φύσιν ἐστὶ καὶ εἰς ἑνότητα συνενηνεγμένος, τὴν πρός γε φημὶ τὴν ἰδίαν σάρκα· οὗ δὴ πεφηνότος ἀληθοῦς, θεοτόκος ἂν λέγοιτο πρὸς ἡμῶν καὶ σφόδρα εἰκότως ἡ ἁγία παρθένος.
19 οὐκοῦν ὁ προφήτης Ἡσαίας μόνον οὐχὶ καὶ ἐνανθρωπήσαντα τὸν υἱὸν καὶ ὅσον οὐδέπω παρεσόμενον προκατεδείκνυε λέγων· ἰσχύσατε χεῖρες ἀνειμέναι καὶ γόνατα παρα- Ies. 35, 3-6
λελυμένα· παρακαλέσατε οἱ ὀλιγόψυχοι τῇι διανοίαι· ἰσχύσατε, μὴ φο-
βεῖσθε. ἰδοὺ ὁ θεὸς ἡμῶν κρίσιν ἀνταποδίδωσι καὶ ἀνταποδώσει· αὐτὸς ἥξει καὶ σώσει ἡμᾶς. τότε ἀνοιχθήσονται ὀφθαλμοὶ τυφλῶν καὶ ὦτα κωφῶν ἀκούσονται· τότε ἁλεῖται ὡς ἔλαφος ὁ χωλὸς καὶ τρανὴ ἔσται γλῶσσα μογιλάλων. ἄθρει δὴ οὖν ὅπως καὶ κύριον ἀποκαλεῖ καὶ θεὸν ὀνομάζει καίτοι λαλῶν ἐν πνεύματι, ὅτι μὴ ἄνθρωπον ἁπλῶς θεοφόρον ἠπίστατο τὸν Ἐμμανουὴλ οὔτε μὴν ὡς ἐν ὀργάνου τάξει παρειλημμένον, ἀλλὰ θεὸν ἀληθῶς ἐνηνθρωπηκότα. τότε γὰρ τότε καὶ ἀνεώιχθησαν μὲν ὀφθαλμοὶ τυφλῶν, ἤκουσαν δὲ καὶ ὦτα κωφῶν, τότε καὶ ἐλάφου δίκην ὁ χωλὸς ἀνεπήδα, γέγονε δὲ καὶ τρανὴ γλῶσσα μογιλάλων. οὕτως αὐτὸν τοῖς ἁγίοις εὐαγγελισταῖς διακηρύττειν ἐκέλευεν τὸ πνεῦμα λέγον· ἐπ' ὄρος ὑψηλὸν ἀνάβηθι, ὁ Ies. 40, 9-11
εὐαγγελιζόμενος Σιών, ὕψωσον τῇι ἰσχύι τὴν φωνήν σου, ὁ εὐαγγελιζόμενος Ἱερουσαλήμ· ὑψώσατε, μὴ φοβεῖσθε. εἰπὸν ταῖς πόλεσιν Ἰούδα· ἰδοὺ ὁ θεὸς ἡμῶν, ἰδοὺ κύριος μετὰ ἰσχύος ἔρχεται καὶ ὁ βραχίων μετὰ κυρείας. ἰδοὺ ὁ μισθὸς μετ' αὐτοῦ καὶ τὸ ἔργον ἐνώπιον αὐτοῦ. ὡς ποι- PG 32
μὴν ποιμανεῖ τὸ ποίμνιον αὐτοῦ καὶ τῶι βραχίονι αὐτοῦ συνάξει ἄρνας. ἐπέφανε γὰρ ἡμῖν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ἰσχὺν ἔχων τὴν θεοπρεπῆ καὶ βραχίονα μετὰ κυρείας, τουτέστιν ἐν ἐξουσίαι τε καὶ κυριότητι. τοιγάρτοι καὶ ἔφασκε τῶι μὲν λεπρῶι θέλω, καθαρίσθητι, ἥπτετο δὲ τῆς σοροῦ καὶ ἀνίστη τεθνεῶτα τὸν τῆς χήρας Mt. 8, 3
20 υἱόν. συνήγαγε δὲ καὶ ἄρνας· ποιμὴν γάρ ἐστιν ἀγαθός, τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θεὶς ὑπὲρ Lc. 7, 14
τῶν προβάτων. τοιγάρτοι καὶ ἔφασκε· καθὼς γινώσκει με ὁ πατήρ, κἀγὼ γι- Ioh. 10, 15. 16
νώσκω τὸν πατέρα, καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. καὶ M IIII 609
ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἐστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κἀκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν, 28
καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι καὶ γενήσονται μία ποίμνη, εἷς ποιμήν. ἀρχόμενος δὲ τῶν ἐπ' αὐτῶι κηρυγμάτων καὶ ὁ θεσπέσιος βαπτιστὴς οὔτε θεότητος ὄργανον οὔτε μὴν ἄνθρωπον ἁπλῶς θεοφοροῦντα κατά τινας, θεὸν δὲ μᾶλλον μετὰ σαρκὸς ἢ γοῦν ἐνηνθρωπηκότα τοῖς ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἰουδαίαν εὐηγγελίζετο λέγων· ἑτοιμάσατε Mt. 3, 3
τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους τοῦ θεοῦ ἡμῶν. τίνος οὖν 31
ἄρα προστέταχεν ἑτοιμάζεσθαι τὰς ὁδοὺς πλὴν ὅτι Χριστοῦ, τουτέστιν ἐν ἀνθρωπείαι μορφῆι πεφηνότος τοῦ λόγου; ἀπόχρη δέ, οἶμαι, πρὸς πίστιν καὶ ὁ θεσπέσιος Παῦλος, L III 40
ἐπιμαρτυρῶν τε καὶ λέγων· τί οὖν ἐροῦμεν; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' Rom. 8, 31. 32
ἡμῶν; ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέ- 35

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRΛ^{t}Λ^{c}

1 ὅτι καὶ D 2 ἀληθοῦς om. S καὶ σφόδρα VMPWR σφόδρα καὶ μάλα SD 3 καὶ^{1} om. D οὔπω V 4 προκαταδεικνύει R 5 παρακαλεῖσθε SD 6 ἡμῶν — αὐτὸς om. SD 8/9 μογγιλάλων γλῶσσα V μογγιλάλων PWSD μογγιλάλου M 9 οὖν om. W καίτοι MPSDWRΛ^{tc} ἅτε V 11 ἀληθῶς VMPWRΛ^{tc} ἀληθῶς καὶ S καὶ ἀληθῶς καὶ D γὰρ SDR γὰρ δὴ VMPW 12 μὲν om. R τυφλῶν ὀφθαλμοὶ SD 13 μογγιλάλων VPMWSD τοῖσ ἁγίοισ αὐτὸν M 14 ἐκέλευσε SD πνα MSDWR πνα τὸ VP λέγων W 15 τὴν σιὼν VMPW ἐν τῇ P 16 τὴν ἱερουσαλὴμ VMPW 17 βραχίων SDRΛ^{tc} βραχίων αὐτοῦ VMPW 18 μισθὸσ SDRΛ^{tc} μισθὸσ αὐτοῦ VMPW ἐνώπιον αὐτῶν S 19 τῶ MWRΛ^{tc} ἐν τῶ VPSD 20 ὁ^{2} om. VMPSD τὴν om. P 20/21 μετὰ — βραχίονα V 21 ἐν om. PR μὲν om. R 22 ἀνίστει W ἀνίστα SD τεθνεῶτα om. SD 23 συνῆγε P ἑαυτοῦ S τιθεὶσ SD θήσει MW 24 τῶν om. V 26 δεῖ με MWR 27 ἀκούσωσι D ἀκούουσι R γενήσεται VMPΛ^{tc} 28 αὐτοῦ R βαπτιστὴσ ἰωάννησ SD 30 ἐνανθρωπηκότα M τὴν om. V 31 τοῦ — ἡμῶν MSDRΛ^{tc} αὐτοῦ VPW 32 ἄρα om. VMPW ἑτοιμάσαι D ὀνομάζεσθαι R ἀνου V 33 πεφηνότι V μακάριοσ SD 34 τε om. SD τίσ ὁ M 35 ἁπάντων R om. S

δωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷι τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται; εἶτα, εἰπέ μοι, πῶς ἂν νοοῖτο θεοῦ καὶ ἴδιος υἱὸς ὁ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου; ὥσπερ γὰρ ἴδιον ἀνθρώπου καὶ μὴν καὶ ἑκάστου τῶν ἑτέρων ζώιων τὸ ἐξ αὐτοῦ κατὰ φύσιν γεγεννημένον, οὕτως ἴδιον θεοῦ τὸ ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ νοοῖτ' ἂν εἶναι καὶ λέγοιτο. πῶς οὖν ἴδιος θεοῦ υἱὸς ὠνόμασται ὁ Χριστός, ὃς καὶ δέδοται παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς τῆς ἁπάν- 5
Rom. 4, 25 των ἕνεκα σωτηρίας καὶ ζωῆς; παρεδόθη γὰρ διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ
Ies. 53, 12 αὐτὸς ἀνομίας πολλῶν ἀνήνεγκεν ἐν τῶι σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον κατὰ
1 Petr. 2, 24 τὴν τοῦ προφήτου φωνήν. πρόδηλον οὖν ὅτι τὸ τῆς ἑνώσεως χρῆμα παραληφθὲν ἀναγ-
καίως ἴδιον υἱὸν ἀποφαίνει τοῦ θεοῦ τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου. σῶμα γὰρ ἦν οὐχ ἑτέρου τινὸς τῶν καθ' ἡμᾶς, ἴδιον δὲ μᾶλλον αὐτοῦ τοῦ ἐκ τοῦ πατρὸς ὄντος λόγου τὸ 10
γεννηθὲν ἐξ αὐτῆς.

21 Εἰ δὲ δὴ ψιλὴν καὶ μόνην ἀπονέμει τις αὐτῶι τὴν ὀργανικὴν ὑπουργίαν, ἀποπέμψει καὶ οὐχ ἑκὼν καὶ τοῦ εἶναι κατὰ ἀλήθειαν υἱόν. ὑποκείσθω γάρ τις τῶι λόγωι, φέρε εἰπεῖν, ἄνθρωπος, ἔστω δὲ αὐτῶι καὶ παῖς τὰ εἰς λύραν τεχνίτης ψάλλειν τε ἄριστα μεμελετηκώς· ἆρ' οὖν ὁ τοιοῦτος καταλογιεῖται τὴν λύραν καὶ τὸ τῆς ὠιδῆς ὄργανον ἐν υἱοῦ τάξει σὺν τῶι 15
PG 33 υἱῶι; καίτοι πῶς οὐκ εὐηθες λίαν τὸ χρῆμά ἐστιν; ἡ μὲν γὰρ εἰς ἔνδειξιν παρελήφθη τῆς τέχνης, ὃ δέ ἐστι καὶ ὀργάνου δίχα τοῦ τεκόντος υἱός. εἰ δὲ δὴ φαῖεν ὅτι παρελήφθη πρὸς ὑπουργίαν ὁ ἐκ γυναικός, ἵνα δι' αὐτοῦ τελῆται τὰ θαύματα καὶ τῶν εὐαγγελικῶν θεσπισμάτων ἀναλάμψηι τὸ κήρυγμα, λεγέσθω καὶ ἕκαστος τῶν ἁγίων προφητῶν θεότητος
Exod. 7, 20 ὄργανον καὶ πρό γε τῶν ἄλλων ὁ ἱεροφάντης Μωυσῆς, ὃς ἀνασχὼν τὴν ῥάβδον μετετίθει 20
14, 21. 17, 6 μὲν εἰς αἷμα τοὺς ποταμούς, διιστὰς δὲ καὶ αὐτὴν τὴν θάλασσαν διὰ μέσων ἰέναι κυμάτων
Ps. 113, 8 ἐκέλευε τοῖς ἐξ Ἰσραήλ, ἐπιφέρων δὲ αὐτὴν καὶ πέτραις ὑδάτων αὐτὰς ἐποίει μητέρας καὶ
1 Tim. 2, 5 πηγὴν ἔδειξε τὴν ἀκρότομον καὶ μεσίτης γέγονε θεοῦ καὶ ἀνθρώπων καὶ νόμου διάκονος
M IIII 612 ἦν καὶ καθηγεῖτο λαῶν. οὐδὲν οὖν ἄρα τὸ περιττὸν ἐν Χριστῶι καὶ πεπλεονέκτηκε μὲν οὐδαμῶς τοὺς πρὸ αὐτοῦ γεγονότας ὡς ἐν ὀργάνων χρείαι τε καὶ τάξει κατὰ τὸν ἴσον 25
Ps. 88, 7 τρόπον παρειλημμένος, πεφλυάρηκε δὲ κατὰ τὸ εἰκὸς ὁ θεσπέσιος Δαυὶδ ἐκεῖνο εἰπὼν ὅτι
τίς ἐν νεφέλαις ἰσωθήσεται τῶι κυρίωι καὶ τίς ὁμοιωθήσεται τῶι κυρίωι
22 ἐν υἱοῖς θεοῦ; ἀλλ' ὅ γε σοφώτατος Παῦλος τελοῦντα μὲν ἐν οἰκέταις ἀποφαίνει Μωσέα, θεὸν δὲ καὶ κύριον ἀποκαλεῖ τὸν ἐκ γυναικὸς οἰκονομικῶς γεγονότα, τουτέστι Χριστόν.
Hebr. 3, 1-6 γέγραφε γὰρ ὡδί· ὥστε, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατα- 30
νοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν πιστὸν ὄντα τῶι ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωυσῆς ἐν ὅλωι τῶι οἴκωι αὐτοῦ. πλείονος γὰρ οὗτος δόξης παρὰ Μωυσῆν ἠξίωται, καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει

8—11 Flor. Cyr. 69 πρόδηλον — αὐτῆς

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRΑᵗΛᵉ

1 ἑαυτὸν S χαρίσηται MWR 2 νοῆται P καὶ VMPWRΛᵉ om. SDΑᵗ 3 καὶ μὴν καὶ MPSR καὶ μήν VW καὶ D ἑτέρου S καὶ κατὰ SD 3/4 γεγενημένον S 4 ἐκ om. V νοοῖτο SD εἶναι om. PΑᵗᶜ 5 ὁ om. R καὶ om. SD τοῦ om. VMPW καὶ om. Flor. Cyr. πρσ VMPWRΑᵗᶜ σρσ SD 6 γὰρ] δὲ P 8 προφήτου] μακαρίου S τὸ om. SR 9 ἀποφαίνεται M τοῦ om. SD τὸν] τὸ Λᵉ τὸν ἐμμανουὴλ τὸν V 10 ἐκ πρσ MPWR θυ πρσ Flor. Cyr. 13 τις] πωσ V 14 τε] τὰ VMW τε non uertunt Λᵗᶜ 15 ἄρα VMPW σὺν] ἐν M 16 ἄηθεσ M λίαν om. R γὰρ λύρα SDΑᵗᶜ παρελήμφθη R 18 τελεῖται M τελῆτε V τελῆ S 19 ἀναλάβη D ἁγίων om. R 19/20 ὄργανον θεότητοσ M 20 ἄλλων VMPWRΑᵗᶜ ἄλλων ἁπάντων SD μωσῆσ SDR 21 διαχωρίζων V δὲ om. W θάλατταν R 22 ἐκέλευσε SD ἰσραηλίταισ P 25 εἰ ὡσ V τάξει τε καὶ χρεία V τε om. P 25/26 κατὰ — τρόπον ante πεφλυάρηκε coll. P 26 παρειλημμένοσ SRᶜᵒʳʳ παρειλημμένουσ MPDWRΑᵗᶜ καὶ οὗτοσ παραλαμβάνεται V καὶ ὁ V κακεῖνο V τοῦτο SD ὅτι om. PΑᵗ 27 καὶ τίς om. SD 29 καὶ om. S γεγονότα om. R τὸν χν P 30 γέγραπται SD δὲ P ὧδε VMPW ἁγίασ VMW μου ἁγίασ P 32 μωσῆσ D ὅλω SDRΛᵉ om. VMPWΑᵗ 33 δόξησ οὗτοσ VR

τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν. πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπό L III 41
τινος, ὁ δὲ τὰ πάντα κατασκευάσας θεός. καὶ Μωυσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλωι
τῶι οἴκωι αὐτοῦ ὡς θεράπων εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων· Χριστὸς
δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκος ἐσμὲν ἡμεῖς. ἆθρει δὴ οὖν ὅπως
καὶ τὸ τῆς ἀνθρωπότητος αὐτῶι τετήρηκε μέτρον καὶ τῆς ἀνωτάτω δόξης καὶ θεοπρεποῦς 5
ἀξίας ἀπονέμει τὴν ὑπεροχήν. ἀρχιερέα γὰρ καὶ ἀπόστολον εἰπὼν καὶ μὴν καὶ
γενέσθαι πιστὸν τῶι ποιήσαντι αὐτὸν εὖ μάλα διαβεβαιούμενος, τετιμῆσθαι μειζόνως
ἢ κατὰ Μωσέα φησίν, καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας
αὐτόν· εἶτα προσεπάγει πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπό τινος, ὁ δὲ τὰ
πάντα κατασκευάσας θεός. οὐκοῦν τέτακται μὲν ἐν ποιήμασιν καὶ ἐν τοῖς κα- 10
τεσκευασμένοις ὁ θεσπέσιος Μωυσῆς, κατασκευαστὴς δὲ τῶν ὅλων δέδεικται Χριστός, καίτοι
θεοῦ λεγομένου κατασκευάσαι τὰ πάντα. θεὸς οὖν ἄρα καὶ ἀληθινὸς ἀνενδοιάστως ἐστί.
καὶ Μωυσῆς μὲν ὡς θεράπων ἐν ὅλωι τῶι οἴκωι πιστός, Χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν
οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκος ἐσμὲν ἡμεῖς, καίτοι θεοῦ λέγοντος διὰ φωνῆς προφητῶν ὅτι 14
ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεὸς καὶ αὐτοὶ 2 Cor. 6, 16
23 ἔσονταί μοι λαός. ἀλλὰ τίς ἂν νοοῖτο, φαίη τις ἂν ἴσως, ἡ διαφορὰ Χριστοῦ καὶ PG 36
Μωυσέως, εἴπερ ἄμφω γεγόνασι διὰ γυναικῶν; πῶς ὁ μὲν οἰκέτης καὶ ὡς ἐν οἴκωι
πιστός, ὁ δὲ καὶ φύσει κύριος ὡς υἱὸς καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, τουτέστιν ἡμᾶς; οἶμαι
δὲ ἔγωγε παντί τωι τὸ χρῆμα ὑπάρχειν ἐναργές, εἴπερ ἐστὶν ἐν καλῶι φρενὸς καὶ νοῦν 1 Cor. 2, 16
ἔχει Χριστοῦ κατὰ τὸν μακάριον Παῦλον. ὁ μὲν γὰρ ἦν ἄνθρωπος καὶ ὑπὸ ζυγὰ δουλείας, 20
ὁ δὲ κατὰ φύσιν ἐλεύθερος ὡς θεὸς καὶ δημιουργὸς τῶν ὅλων καὶ κένωσιν ἀνατλὰς τὴν
ἐθελούσιον δι' ἡμᾶς, ἀλλ' οὐχὶ τοῦτο αὐτὸν τῆς θεοπρεποῦς δόξης ἐξοικιεῖ οὔτε μὴν τῆς
ὑπερτάτης καὶ κατὰ πάντων ὑπεροχῆς ἀποσοβήσει· πόθεν; ὥσπερ γὰρ ἡμεῖς τὸ αὐτοῦ M IIII 613
πνεῦμα πλουτήσαντες (κατώικηκε γὰρ ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν) τετάγμεθα μὲν ἐν τέκνοις Eph. 3, 17
θεοῦ, τό γε μὴν εἶναι τοῦθ' ὅπερ ἐσμέν, οὐκ ἀποβεβλήκαμεν (ἐσμὲν γὰρ ἄνθρωποι κατὰ 25
φύσιν, καίτοι θεῶι λέγοντες ἀββᾶ ὁ πατήρ), οὕτως καὶ αὐτὸς ὁ τῆς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς Rom. 8, 15
οὐσίας ἀπορρήτως ἐκπεφηνὼς θεὸς λόγος προσλαβὼν τὸ ἀνθρώπινον τετίμηκε μὲν τὴν
φύσιν, οὐ μὴν ἔξω γέγονε τῆς ἰδίας ὑπεροχῆς, μεμένηκε δὲ καὶ ἐν ἀνθρωπότητι θεός.
οὐκοῦν οὐκ ἐν ὀργάνου τάξει παρειλῆφθαι φαμὲν τὸν ἐκ τῆς παρθένου ναόν, ἑπόμενοι
δὲ μᾶλλον τῆι πίστει τῶν ἱερῶν γραμμάτων καὶ ταῖς τῶν ἁγίων φωναῖς σάρκα γεγενῆσθαι Ioh. 1, 14
τὸν λόγον διακεισόμεθα κατά γε τοὺς ἤδη πλειστάκις ἡμῖν προαποδοθέντας τρόπους. 31
οὕτως καὶ τέθεικεν ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ἰδίαν ψυχήν. ἐπειδὴ γὰρ ἦν ὁ θάνατος αὐτοῦ τῶι κόσμωι
σωτήριος, ὑπέμεινε σταυρόν, αἰσχύνης καταφρονήσας, καίτοι ζωὴ κατὰ φύσιν ὑπάρχων Hebr. 12, 2
ὡς θεός. πῶς οὖν ἡ ζωὴ τεθνάναι λέγεται; τῆι ἰδίαι σαρκὶ παθοῦσα τὸν θάνατον, ἵνα L III 44

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRΛ^{t}Λ^{c}

2 ὁ μωυσῆς P 3 μαρτυρίαν V 4 ὁ οἶκος D πῶς SD 5 αὐτοῦ V δόξης om. SD 8 μωυσέα M 9 εἶτα προσεπάγει MPWR εἶτα προσάγει SD om. V τὰ om. R 10/11 κατεσκευασμένοις MW κατασκευασμένοις PR κατασκευαζομένοις V κατασκευασμοῖς SD 11 μωσῆς R τῶν — χ̄σ̄ SDRΛ^{tc} τούτων ὁ τῶγ ὅλων θ̄σ̄ V τούτων ὁ τῶν ὅλων δέδεικται κ̄σ̄ [κ̄σ̄ om. MW] χ̄σ̄ MPW 13 ἐν ὅλω — πιστὸς ὡσ θεράπων S οἴκω αὐτοῦ SD 14 ὁ οἶκος D τῶν προφητῶν SD 16 μου R νοοῖτο om. P ἴσως om. WR 17 μωσέως PSD ἄμφω om. V γυναικὸς SD 18 καὶ om. W ὡς VMPWRΛ^{tc} καὶ SD καὶ SDRΛ^{tc} om. VMPW αὐτοῦ om. M 19 τωι om. D 20 Ζυγὸν δούλου V 22 ἐθελουσίαν S ἐξοικιεῖ SR ἐξοικειοῖ D ἐξοικίσει VMW ἐξοικήσει P 23 καὶ om. D ἀποσοβεῖ R αὐτὸ SΛ^{tc} 24 κατώκησε VD καὶ τετάγμεθα W μὲν om. W 26 τῶ θ̄ῶ D λέγοντος R 28 οἰκείας M 29 τὸν — ναόν om. R ναόν] υἱὸν V 30 γεγεννῆσθαι VP γενέσθαι D 31 διεισόμεθα P ἡμῖν om. R 32 οὕτω γὰρ SD οὗτος V οὕτι M τέθηκεν P ἰδίαν om. V 32/33 τοῦ κόσμου VMPW 33 ὁ σωτήριος V 34 ὡς] ὁ S

24 φαίνηται ζωή, ζωοποιοῦσα πάλιν αὐτήν. φέρε γάρ, εἰ καὶ ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν ὁ τοῦ θανάτου πολυπραγμονοῖτο τρόπος, οὐχ ἅπας τις οὖν τῶν εὖ φρονούντων ἐρεῖ τοῖς ἀπὸ γῆς σώμασιν οὐ συγκαταφθείρεσθαι τὰς ψυχάς; ἀλλ' οἶμαι τοῦτό ἐστιν οὐδενὶ τῶν ὄντων ἐνδοιαστόν· πλὴν ἀνθρώπου θάνατος τὸ συμβεβηκὸς ὀνομάζεται. οὕτω νοήσεις καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ Ἐμμανουήλ. ἦν μὲν γὰρ ὁ λόγος ὡς ἐν ἰδίωι σώματι τῶι ἐκ γυναικός, ἐδίδου δὲ αὐτὸ τῶι θανάτωι κατὰ καιρόν, πάσχων μὲν οὐδὲν εἰς ἰδίαν φύσιν αὐτός (ζωὴ γάρ ἐστι καὶ ζωοποιός), οἰκειούμενος δὲ τὰ σαρκός, ἵνα καὶ αὐτοῦ λέγηται τὸ παθεῖν καὶ εἷς ὁ πάντων ἀντάξιος τεθνεὼς ὑπὲρ πάντων ἀγοράσηι τῶι ἰδίωι αἵματι τὴν ὑπ' οὐρανὸν καὶ κατακτήσηται τῶι θεῶι καὶ πατρὶ τοὺς ἀνὰ πᾶσαν τὴν γῆν. καὶ τοῦτο ὡς ἀληθὲς ὁ μακάριος προφήτης Ἡσαίας διακηρύττει λέγων ἐν πνεύματι· διὰ τοῦτο αὐτὸς κληρονομήσει πολλοὺς καὶ τῶν ἰσχυρῶν μεριεῖ σκῦλα, ἀνθ' ὧν παρεδόθη εἰς θάνατον ἡ ψυχὴ αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς ἀνόμοις ἐλογίσθη καὶ αὐτὸς ἁμαρτίας πολλῶν **25** ἀνήνεγκεν καὶ διὰ τὰς ἀνομίας αὐτῶν παρεδόθη. εἷς οὖν ὁ πάντων ἀξιώτερος τὴν ἰδίαν ὑπὲρ πάντων τέθεικε ψυχήν, καὶ συνεχώρει μὲν οἰκονομικῶς καταβιβάζεσθαι βραχὺ τῶι θανάτωι τὴν σάρκα, κατήργηκε δὲ πάλιν αὐτὸν ὡς ζωὴ παθεῖν οὐκ ἀνεχομένη τὸ παρὰ φύσιν ἰδίαν, ἵνα καὶ ἐν τοῖς ἁπάντων ἀτονήσηι σώμασιν ἡ φθορὰ καὶ τὸ τοῦ θανάτου παραλύοιτο κράτος. ὥσπερ γὰρ ἐν τῶι Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήισκομεν, οὕτω καὶ ἐν τῶι Χριστῶι πάντες ζωοποιηθησόμεθα. εἰ γὰρ μὴ πέπονθεν ἀνθρωπίνως ὑπὲρ ἡμῶν, οὐδὲ ἐνήργηκε θεικῶς τὰ εἰς σωτηρίαν ἡμῶν. λέγεται γὰρ πρότερον μὲν ἀποθανεῖν ὡς ἄνθρωπος, ἀναβιῶναι δὲ μετὰ τοῦτο διά τοι τὸ εἶναι κατὰ φύσιν θεός. εἰ τοίνυν οὐ πέπονθε τὸ τεθνάναι σαρκὶ κατὰ τὰς γραφάς, οὐδὲ ἐζωοποιήθη πνεύματι, τουτέστιν οὐκ ἀνεβίω. καὶ εἰ τοῦτό ἐστιν ἀληθές, ματαία ἡ πίστις ἡμῶν· ἔτι ἐσμὲν ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν. βεβαπτίσμεθα γὰρ εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ κατὰ τὰς τοῦ μακαρίου Παύλου φωνὰς καὶ τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ἐσχήκαμεν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ.

26 Ἀλλ' εἴπερ ἐστὶν ὁ Χριστὸς οὔτε υἱὸς ἀληθῶς οὔτε μὴν φύσει θεός, ἄνθρωπος δὲ ψιλὸς καθ' ἡμᾶς καὶ θεότητος ὄργανον, σεσώσμεθα μὲν οὐκ ἐν θεῶι, πόθεν; ἑνὸς δὲ μᾶλλον τῶν καθ' ἡμᾶς τεθνεῶτος ὑπὲρ ἡμῶν καὶ δυνάμεσιν ἀλλοτρίαις ἐγηγερμένου. πῶς οὖν ἔτι κατηργήθη θάνατος διὰ Χριστοῦ; καίτοι λέγοντος ἀκούω σαφῶς περὶ τῆς ἰδίας ψυχῆς· οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ. ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτὴν καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν. κατέβη γὰρ μεθ' ἡμῶν εἰς θάνατον διὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς ὁ θάνατον οὐκ εἰδώς, ἵνα καὶ ἡμεῖς ἀναβαίνωμεν σὺν αὐτῶι πρὸς ζωήν. ἀνεβίω γὰρ σκυλεύσας τὸν ἅιδην οὐχ ὡς ἄνθρωπος

PG 37 Ies. 53, 12 M IIII 616 1 Cor. 15, 22 1 Petr. 3, 18 1 Cor. 15, 17 Rom. 6, 3 Eph. 1, 7 Ioh. 10, 18 L III 45

1—7 Flor. Cyr. 70 φέρε — ζωοποιός

13—17 Flor. Cyr. 71 εἷς — κράτος

13—16 Orientales adu. Cyrilli XII capita [A 24] 106 [= PG 76, 377] ἐν τῶι πρώτωι τόμωι· 'εἷς — ἰδίαν'.

20—21 ibid. 75 [= p. 353] ἐν τῶι πρώτωι τόμωι· 'εἰ — πνεύματι'.

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRΛ[1]Λ[c]

1 ζωοποιοῦσα ζωὴ S εἰ om. DΛ[c] ὑμῶν M 2 πολυπραγμονοῖτο SR Flor. Cyr. *perscrutetur* Λ[1c] πολυπραγμονεῖται VMPW πολυπραγμονείσθω D οὖν om. D φήσει P ἀπὸ γῆς om. V 3 μὴ P om. V οὐ del. M ἐν οὐδενὶ D 4 νομίζεται Flor. Cyr. 5 ὁ λόγος] λόγος S ὅλος R 6 ἑαυτὸν Flor. Cyr. 7 σαρκικὰ S αὐτῆ D 8 ἀγοράσει W 9 ὡς om. VMPW 10 διακηρύσσει R 11 μεριεῖται P 12/13 αὐτὸς — καὶ om. SD 13 ἁμαρτίας SD 13/14 ὑπὲρ πάντων ὁ πάντων — ἰδίαν D 14 καταβιβάζεσθαι SDRΛ[1c] Orient. Flor. Cyr. καταβιάζεσθαι VMPW 15 κατήργει VMPW δὲ om. S τὲ VMPW τὸ om. VMPW 16 ἀτονήσει W ἀσθενήση P 17 καὶ om. S 18 ζωοποιησόμεθα P ζωοποιησώμεθα in ζωοποιηθησόμεθα corr. W μὴ] καὶ P 19 οὐδὲ ἐνήργηκε] ἀλλ' ἐνήργει καὶ P ἐνήργησε PSD μὲν γὰρ R το πρότερον V 19/20 ἀποθανεῖν μὲν D 20 τοι om. VSD θεός om. SD 21 τὸ VMSDWR τιὸ V[corr] P 26 ὑμᾶς P 27 τεθνεώτων P 28 ὁ θάνατος VMPW 30 ἐξουσίαν γὰρ D λαβεῖν πάλιν S 31 μεθ' ἡμῶν om. V ἰδίας om. S 31/32 ἀναβῶμεν VD

καθ' ἡμᾶς, ἀλλ' ὡς θεὸς ἐν σαρκὶ μεθ' ἡμῶν καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς. κατεπλούτει δὲ ἡ φύσις ὡς ἐν αὐτῷ δὴ καὶ πρώτῳ τὴν ἀφθαρσίαν καὶ συνετρίβη θάνατος τῷ τῆς ζωῆς σώματι πολεμίου δίκην ἐμβαλών· ὥσπερ γὰρ νενίκηκεν ἐν Ἀδάμ, οὕτω πέπτωκεν ἐν Χριστῷ. καὶ γοῦν ἀναβαίνοντι δι' ἡμᾶς καὶ ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς τὸν ἐν οὐρανοῖς πατέρα καὶ θεόν, ἵνα τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς βάσιμον ἀποφήνῃ τὸν οὐρανόν, τὰς ἐπινικίους ᾠδὰς ἀνετίθει λέγων ὁ θεσπέσιος μελῳδός· ἀνέβη ὁ θεὸς ἐν ἀλαλαγμῷ, κύριος ἐν φωνῇ σάλπιγγος. Ps. 46, 6-9
ψάλατε τῷ θεῷ ἡμῶν, ψάλατε· ψάλατε τῷ βασιλεῖ ἡμῶν, ψάλατε. ψάλατε PG 40
συνετῶς· ἐβασίλευσεν ὁ θεὸς ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη. ἔφη δέ που καὶ ὁ μακάριος Παῦλος περὶ αὐτοῦ· ὁ καταβὰς αὐτός ἐστιν καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν, Eph. 4, 10
ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα.

27 Ὅτε τοίνυν καὶ θεός ἐστιν ἀληθῶς καὶ βασιλεὺς κατὰ φύσιν, εἴρηται δὲ καὶ τῆς 1 Cor. 2, 8
δόξης κύριος ὁ ἐσταυρωμένος, πῶς ἂν ἐνδοιάσειέ τις θεοτόκον εἰπεῖν τὴν ἁγίαν παρθένον; προσκύνησον ὡς ἕνα, μὴ διελὼν εἰς δύο μετὰ τὴν ἕνωσιν· τότε γελάσει μάτην ὁ παράφρων Ἰουδαῖος· τότε κυριοκτόνος ἔσται κατὰ ἀλήθειαν, ἁλώσεται δὲ πεπλημμεληκὼς οὐκ εἰς ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν τῶν ὅλων σωτῆρα θεὸν καὶ δὴ καὶ ἀκούσεται· οὐαὶ M IIII 617
ἔθνος ἁμαρτωλόν, λαὸς πλήρης ἁμαρτιῶν· σπέρμα πονηρόν, υἱοὶ ἄνομοι· Ies. 1, 4
ἐγκατελίπατε τὸν κύριον καὶ παρωργίσατε τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραήλ. Ἑλλήνων δὲ παῖδες κατ' οὐδένα τρόπον τῇ Χριστιανῶν διαμωμήσονται πίστει· λελατρεύκαμεν γὰρ οὐκ ἀνθρώπῳ ψιλῷ, μὴ γένοιτο, θεῷ δὲ μᾶλλον τῷ κατὰ φύσιν, οὐκ ἀγνοοῦντες αὐτοῦ τὴν δόξαν, κἂν εἰ γέγονε καθ' ἡμᾶς μεμενηκὼς ὅπερ ἦν, τουτέστι θεός. δι' αὐτοῦ τε καὶ σὺν αὐτῷ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ ἡ δόξα σὺν ἁγίῳ πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

2 = S 2 [7] A 10. Latinæ uersiones habentur 1) Marii Mercatoris in Collectione Palatina 27; 2) in Collectione CT 2, unde deriuata est Collectio Veronensis 13

1 Τῷ εὐλαβεστάτῳ καὶ θεοσεβεστάτῳ συλλειτουργῷ Νεστορίῳ Κύριλλος ἐν κυρίῳ L III 314
χαίρειν. Ἄνδρες αἰδέσιμοι καὶ πίστεως ἄξιοι παραγεγόνασιν ἐν Ἀλεξανδρείαι, εἶτα μετέδο- M IIII 884
σαν ὡσανεὶ τῆς σῆς θεοσεβείας ἀγανακτούσης σφόδρα καὶ πάντα κινούσης κάλων εἰς τὸ PG 77, 40 [ep. 2]

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRΛ^{t}Λ^{c}
1 καὶ om. P ἡμῶν D 2 δὴ om. VMPSW πρῶτον D ὁ θάνατος V 3 πολέμου P 3 τῷ ἀδὰμ V τῷ χῷ V 4 τοῖς οὐρανοῖς S 5 τῆς om. VS βάσιν D ἐνετίθει VMPW 7/8 ψάλατε συνετῶς om. V 8 πάντα om. V δήπου P ὁ om. SD μακάριος om. SDR 9 αὐτοῦ λέγων VMPW τῶν VMPSDWΛ^{tc} πάντων τῶν R 11 τότε S ὅτι τὲ VMW 15 τῶν ὅλων om. VMPW σρᾶ καὶ θῦ V καὶ^{2} om. P 16 ἁμαρτωλῶν P 17 ἐγκατελίπατε D ἐγκατελείπατε R ἐγκατελίπετε VMP ἐγκατελείπετε SW 18 τὴν τῶν SD μωμήσονται D πίστιν SD 18/19 οὐ λελατρεύκαμεν γὰρ ἀνῷ P 19 οὐκ om. MW 21 θῷ πρὶ S θῷ τε καὶ πρὶ MW ἡ om. P τῷ ἁγίῳ καὶ ζωοποιῷ D αἰῶνας τῶν αἰώνων VMPWΛ^{tc} αἰῶνας SDR

VM, P [= hk] SS$_1$, D [= mn], D$_1$ [= m$_1$n$_1$], AWRΛ^{m}Λ^{t}Λ^{c}Λ^{u}
β VMPSD ζ S$_1$D$_1$ inscr. om. VMPS$_1$W κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας πρὸς νεστόριον S κυρίλλου [τοῦ αὐτοῦ κυρίλλου D$_1$] ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας [ἐπ. ἀλ. om. D$_1$A] πρὸς νεστόριον ἡνίκα ἔμαθεν αὐτὸν κακῶς φρονεῖν DD$_1$A cf. Λ^{u} κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ γραφεῖσα πρὸς νεστόριον εὐσπλαγχνίας καὶ ἀπολογίας μεστὴ ὡσ αὐτοῦ νεστορίου ἐξ ἀρχῆσ αἰτίου γενομένου σκανδάλου πᾶσι χριστιανοῖσ τὸ [l. τῷι] μὴ ὁμολογεῖν αὐτὸν θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον ἀλλὰ χριστοτόκον ὡσ τοῦ χριστοῦ μὴ ὄντοσ κατ' αὐτὸν θεοῦ ἀλλὰ μᾶλλον κοινοῦ ἀνθρώπου· παρακαλοῦντοσ δὲ χαρίσασθαι λέξιν τοῖσ σκανδαλιζομένοισ ἐπὶ τῇι αὐτοῦ ἐξηγήσει καὶ θεοτόκον ὀνομάσαι αὐτήν R 25/26 Τῷι — χαίρειν om. Λ^{m} 25 καὶ om. S θεοσεβεστάτῳ SS$_1$DD$_1$AΛ^{tcu} θεοφιλεστάτῳ VMPWR ἐπισκόπῳ συλλειτουργῷ V κύριλλοσ ἐπίσκοποσ DD$_1$A 25/26 ἐν — χαίρειν om. Λ^{u} 25 χῷ P 26 εἶτα μετέδοσαν om. spat. rel. W εἶτα] οἵτινεσ M 27 καὶ τῆσ D κάλων κινούσησ VSS$_1$DD$_1$ πρὸσ SS$_1$

λυπεῖν ἐμέ. βουλομένωι δέ μοι τῆς σῆς θεοσεβείας τὴν λύπην ἀναμαθεῖν ἔφασαν ὅτι
ep. 1 τὴν πρὸς μοναστὰς ἁγίους γενομένην ἐπιστολὴν περιφέρουσι τινὲς τῶν ἀπὸ τῆς Ἀλεξαν-
2 δρείας καὶ ἡ τοῦ μίσους ἀφορμὴ καὶ τῆς ἀηδίας αὕτη γέγονεν. τεθαύμακα τοίνυν εἰ μὴ
ἐκεῖνο μᾶλλον ἡ σὴ θεοσέβεια καθ' ἑαυτὴν ἐλογίσατο· οὐ γὰρ πρότερον ἐμῆς γραφείσης
ἐπιστολῆς ὁ ἐπὶ τῆι πίστει γέγονε θόρυβος, ἀλλ' ἢ εἰρημένων τινῶν παρὰ τῆς σῆς θεοσε- 5
βείας ἢ καὶ μή. πλὴν χαρτίων ἢ γοῦν ἐξηγήσεων περιφερομένων, κάμνομεν ἡμεῖς ἐπα-
PG 41 νορθοῦν ἐθέλοντες τοὺς διεστραμμένους. ἐγγὺς γὰρ γεγόνασι τινὲς τοῦ μὴ ἀνέχεσθαι
λοιπὸν ὁμολογεῖν ὅτι θεός ἐστιν ὁ Χριστός, ὄργανον δὲ μᾶλλον καὶ ἐργαλεῖον θεότητος καὶ
ἄνθρωπος θεοφόρος καὶ τί γὰρ οὐχὶ τῶν τοιούτων ἐπέκεινα; ἦν οὖν ἄρα τὸ χαλεπαί-
νειν ἡμῶν ἐφ' οἷς εἴρηκεν ἢ οὐκ εἴρηκεν ἡ σὴ θεοσέβεια· τοῖς γὰρ περιφερομένοις χαρ- 10
τίοις οὐ σφόδρα πιστεύω. πῶς οὖν ἔνι σιωπῆσαι πίστεως ἀδικουμένης καὶ τοσούτων
διεστραμμένων; ἢ οὐ παραστησόμεθα τῶι βήματι τοῦ Χριστοῦ, οὐκ ἀπολογησόμεθα δὲ
3 τῆς ἀκαίρου σιωπῆς ἕνεκα, καίτοι τεταγμένοι παρ' αὐτοῦ πρὸς τὸ λέγειν ἃ δεῖ; τί δὲ
ποιήσω νῦν (δεῖ με γὰρ βουλεύσασθαι μετὰ τῆς σῆς θεοσεβείας), μηνύοντος τοῦ εὐλαβε-
στάτου καὶ θεοσεβεστάτου τῆς Ῥωμαίων ἐπισκόπου Κελεστίνου καὶ τῶν σὺν αὐτῶι θεο- 15
σεβεστάτων ἐπισκόπων περὶ τῶν ἀπενεχθέντων οὐκ οἶδ' ὅπως ἐκεῖ χαρτίων, πότερόν ποτε
τῆς σῆς θεοσεβείας ἢ μή; γράφουσι γὰρ ὡς πάνυ σκανδαλισθέντες. πῶς δὲ τοὺς ἀπὸ
τῆς Ἀνατολῆς ἐκ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν ἐρχομένους θεραπεύσομεν καὶ τῶν χαρτίων καταγογγύ-
M IIII 885 ζοντας; ἢ τάχα που νομίζει ἡ σὴ θεοσέβεια ὅτι μικρὸς ταῖς ἐκκλησίαις ἀνεφύη θόρυβος
ἐκ τῶν τοιούτων ὁμιλιῶν; πάντες ἐσμὲν ἐν ἀγῶσι καὶ πόνοις τοὺς ἕτερα φρονεῖν οὐκ οἶδ' 20
ὅπως ἀναπεπεισμένους μεθιστάντες εἰς τὸ ἀληθές. ὅτε τοίνυν ἡ τὴν ἀνάγκην ἅπασιν τοῦ
γογγύζειν ἐπενεγκοῦσα ἡ σὴ θεοσέβειά ἐστιν, πῶς αἰτιᾶται δικαίως; τί δέ μου καὶ μάτην
καταβοᾶι καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπανορθοῖ τὸν ἑαυτῆς λόγον, ἵνα παύσηι σκάνδαλον οἰκουμε-
L III 315 νικόν; εἰ γὰρ καὶ παρερρύη λόγος ὡς ἐπὶ λαοῦ τρέχων, ἀλλ' ἐπανορθούσθω ταῖς ἐπι- 25
σκέψεσιν, καὶ λέξιν χαρίσασθαι τοῖς σκανδαλιζομένοις καταξίωσον, θεοτόκον ὀνομάζων τὴν
ἁγίαν παρθένον, ἵνα θεραπεύσαντες τοὺς λελυπημένους καὶ ὀρθὴν παρὰ πᾶσιν δόξαν
ἔχοντες ἐν εἰρήνηι καὶ ὁμοψυχίαι τῶν λαῶν τὰς συνάξεις ἐπιτελῶμεν. ὅτι δὲ ὑπὲρ
τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως πάντα ἕτοιμοι παθεῖν ἐσμὲν καὶ δεσμωτηρίων εἰς πεῖραν ἐλθεῖν
4 καὶ αὐτοῦ τοῦ θανάτου, μὴ ἀμφιβαλλέτω ἡ σὴ θεοσέβεια. ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὅτι καὶ πε-
ριόντος ἔτι τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Ἀττικοῦ συντέθειταί μοι βιβλίον περὶ τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου 30

29—25, 3 loquitur de Dialogis ad Hermiam, quorum liber sextus est de incarnatione

---

VM, P [= hk], S S_1, D = mn], D_1 [= m_1n_1], AWRΛ^{m}Λ^{t}Λ^{c}Λ^{u}

1 ἔφησαν SS_1A om. R μετέδωσαν R^{mg} 2 τὴν om. D γεγενημένην S_1D_1 γινομένην S τῆς om. PD 3 καὶ ἡ om. S_1 ἀδικίασ SD 4 ἑαυτὴν VMPS_1D_1WR ἑαυτὸν SDA 5 θόρυβος] θρύλλοσ S_1 ἢ om. MPWR περὶ S 6 εἰ RΛ^{tc} χαρτίων τινῶν AR 7 θέλοντεσ V 8 λοιπὸν om. D μᾶλλον δὲ Λ^{m} 9 θεοφόροσ ἀνοσ A τῶν τοιούτων VMPSS_1DWRΛ^{mtc} τούτων D_1A 10 ἡμᾶσ R εἴρηκεν^{1} VSS_1DRΛ^{mtcu} ἢ εἴρηκεν MPD_1WA 11 σφόδρα] πάνυ τι R ἔνι VMPS_1D_1WARΛ^{mu} ἦν SDΛ^{tc} σιωπᾶν R 12 δὲ om. S_1 13 καίτοι γε VS_1D εἶσ SDD_1A δὲ καὶ S_1D_1 14 γάρ με VS_1D_1 γὰρ M μηνύοντι S 15 θεοφιλεστάτου VMPW ῥώμησ V ἐπισκόπου VMPWΛ^{mtc} ἐκκλησίασ ἐπισκόπου S_1DD_1AΛ^{u} ἐπισκόπου ἐκκλησίασ S ἐκλησίασ R 15/16 θεοσεβεστάτων MPWRΛ^{tu} θεοφιλεστάτων VSS_1DD_1AΛ^{c} 16 ἐκεῖ χαρτίων οὐκ οἶδ' ὅπωσ D ἐκεῖ om. S_1 χάρτων V πότερόν ποτε VSDARΛ^{m} πότερον S_1D_1 πρότερον MPWΛ^{tcu} 17 σῆσ εἰσὶ R ἢ μὴ VSS_1DD_1ARΛ^{m} om. MPWΛ^{tcu} ἐκ R 18 ἀνατολικῆσ P χάρτων V 18/19 καταγογγυζόντων SΛ^{t} 19 οὐ μικρὸσ AR ενεφύη R 20 πάντεσ μὲν S πάντεσ γὰρ S_1 ἡ πάντεσ R 21 ὅτι VMkW ἡ om. D πᾶσι A 22 ἐνεγκοῦσα S_1 εἰκαίωσ P τί δέ μου VMPWRΛ^{tu} πῶσ δὲ μισεῖ SS_1DD_1AΛ^{tcu} 23 καὶ] ἢ S_1 ἑαυτοῦ SS_1 . 24 παρρερύη VS_1 παρύη R ὡς om. D ἀλλ' om. V 26 ὀρθῶσ S πᾶσαν S 27 ἐν om. R δὲ]καὶ S περὶ R 28 πάντεσ SA ἑτοίωσ R ἐσμὲν παθεῖν M 29 τοῦ om. S_1D_1R ἀμφιβαλέτω VSS_1DD_1 corr. V δὲ om. R 30 τοῦ τοῦ ἔτι S_1 ἐπὶ S om. R βιβλία MPW

τριάδος, ἐν ὥι καὶ λόγος περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς, οἷς νῦν γέγραφα, συνωιδός, καὶ ὑπανέγνωμεν αὐτὰ καὶ ἐπισκόποις καὶ κλήρωι καὶ τοῖς φιλακροάμοσι τῶν λαῶν, ἐκδέδωκα δὲ τέως οὐδενί. εἰκὸς οὖν ἐκδοθέντος τοῦ λόγου πάλιν ἐγκαλεῖσθαί με ὅτι καὶ πρὸ τῆς χειροτονίας τῆς σῆς θεοσεβείας συντέθεικα τὸ λογίδιον.

= S 3 A 11. Latine extat in Collectione CT 3

Τῶι δεσπότηι μου θεοφιλεστάτωι καὶ ἁγιωτάτωι συλλειτουργῶι Κυρίλλωι Νεστόριος ἐν κυρίωι χαίρειν. Οὐδὲν ἐπιεικείας Χριστιανικῆς βιαιότερον. ὑπὸ ταύτης γοῦν νῦν διὰ τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου Λάμπωνος πρὸς τὸ παρὸν βεβιάσμεθα γράμμα, πολλὰ μὲν εἰπόντος ἡμῖν περὶ τῆς σῆς εὐλαβείας, πολλὰ δὲ ἀκούσαντος, τὸ δὲ τελευταῖον οὐκ ἐνδόντος ἡμῖν, ἕως τὸ παρ' ἡμῶν εἰσεπράξατο γράμμα. καὶ τῆι τοῦ ἀνδρὸς νενικήμεθα βίαι· φόβον γὰρ ὁμολογῶ κεκτῆσθαι πολὺν περὶ πᾶσαν παντὸς ἀνδρὸς Χριστιανικὴν ἐπιείκειαν, ὡς ἐγκαθήμενον αὐτῆι τὸν θεὸν κεκτημένην. τὰ μὲν οὖν παρ' ἡμῶν, καίτοι πολλῶν παρὰ τῆς σῆς θεοσεβείας οὐ κατὰ ἀδελφικὴν ἀγάπην (δεῖ γὰρ εἰπεῖν εὐφημότερον) γεγονότων, ἐν μακροθυμίαι τε καὶ γραμμάτων ἀγάπηι προσρητικῆι· δείξει δὲ ἡ πεῖρα ποταπὸς ἡμῖν ὁ τῆς παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου Λάμπωνος βίας καρπός. PG 77, 44 [ep. 3] Loofs Nest. 169

Πᾶσαν τὴν σὺν σοὶ ἀδελφότητα ἐγώ τε καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ προσαγορεύομεν.

4 = S 11 A 12. Lecta est in concilio Chalcedonensi, cuius Gestorum lectiones non adfero nisi selectas. Latinæ uersiones habentur 1) Marii Mercatoris [Λ^{m}] in Collectione Palatina 26, ad quam proxime accedit uersio Gestorum Chalcedonensium antiqua [Λ^{k}]; hanc correxit Rusticus [Λ^{r}]; 2) in Collectione Quesneliana [Λ^{q}] 66 [uol. v 337—340]; 3) in Collectione CT 6, unde deriuata est uersio Collectionis Veronensis 14 [Λ^{u}] et Gestorum concilii quinti [Λ^{ns}]

Τῶι εὐλαβεστάτωι καὶ θεοφιλεστάτωι συλλειτουργῶι Νεστορίωι Κύριλλος ἐν κυρίωι χαίρειν. Καταφλυαροῦσι μέν, ὡς μανθάνω, τινὲς τῆς ἐμῆς ὑπολήψεως ἐπὶ τῆς σῆς M IIII 888 PG 77, 44 [ep. 4]

4 Flor. Cyr. 1 ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον δευτέρας ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· Καταφλυαροῦσι μέν, ὡς μανθάνω, τινὲς τῆς ἐμῆς ὑπολήψεως

Scripta est mense Mechir [d. 26 m. Ian. — d. 24 m. Febr.] 430, subscribitur in SD: Αὕτη ἡ πρώτη ἐπιστολὴ ἀνεγνώσθη ἐν τῆ ἐν ἐφέσω συνόδω ἀνελήφθη ἐν τοῖσ ὑπομνήμασι καθὼς περιέχει

VM, P [= hk], SS_1, D [= mn], D_1 [= m_1n_1], AWR$\Lambda^{m}\Lambda^{r}\Lambda^{c}\Lambda^{u}$

1 ἐν — λόγος] καὶ MPW 1/2 συνωδὸσ VARΛ^{mtc} συνωδὰ MPSS_1DD_1WΛ^{u} 2 ὑπανέγνων μὲν MPSS_1W αὐτῶ SD καὶ² om. ARΛ^{m} κλήρω SS_1DD_1AR Λ^{mtcu} κληρικοῖσ VMPW 3 οὐδέν MPW 4 θεοσεβείας om. R συντέθειται V λογάδιον M in fine add. ἔρρωσο ἐν κυρίω AR alia Λ^{mc}

3 VM, P [= hk], SD [= mn], AWR Λ^{tc}

γ̄ VPSD inscr. ἐπιστολὴ νεστορίου πρὸσ κύριλλον τὸν ἀλεξανδρείασ διὰ λάμπωνοσ πρεσβυτέρου καὶ μονάζοντοσ SD νεστορίου πρὸσ κύριλλον A 6 ἁγιωτάτω δεσπότη μου M om. V τῶ θεοφιλεστάτω A om. MR ἁγιωτάτω μου V om. M 7 ἐν — χαίρειν om. R βιαιότερον VMARΛ^{c} βεβαιότερον PSDW *suauius* Λ^{t} ὑπ αὐτῆσ A οὖν V 9 δὲ καὶ ἀκούσαντοσ VPR δὲ om. V 10 ἡμῖν R 11 χριστιανικῆσ R 12 αὐτὸν R 14 τε om. S ποταμὸσ Vm 16 οἱ] ἡ W

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARBEUW $\Delta^{w}\Delta^{m}\Delta^{p}$ [= Ven. 165], $\Delta^{s}\Theta^{p}\Theta^{r}\Lambda^{m}\Lambda^{q}\Lambda^{t}\Lambda^{c}\Lambda^{u}\Lambda^{k}\Lambda^{r}\Lambda^{n}\Lambda^{s}$

δ̄ VP ιᾱ S ιβ D inscr. om. VMPSDR κυρίλλου πρὸσ νεστόριον A ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου κυρίλλου πρὸσ νεστόριον W τοῦ ἁγίου κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρίασ πρὸσ νεστόριον ἐπιστολὴ E τοῦ ἐν ἁγίοισ κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ ἐπιστολὴ πρὸσ νεστόριον τὸν ἐν βεβήλοισ B τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ δευτέρα πρὸσ νεστόριον U ἀντίγραφον ἐπιστολῆσ γραφείσησ παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀλεξανδρείασ ἐπισκόπου [ἐπισκόπου ἀλεξανδρείασ Δ^{m}] κυρίλλου πρὸσ νεστόριον ἐπίσκοπον [ἐπ. om. Δ^{m}] μηνὶ μεχὶρ ἰνδικτιῶνοσ τρισκαιδεκάτησ [ιγ' Δ^{m}] Δ^{w}[in prima actione], Δ^{m} ἡ [om. Θ^{pr}] ἐπιστολὴ τοῦ μακαρίου κυρίλλου πρὸσ νεστόριον Δ^{w}[in tertia actione], Θ^{pr} ἀντίγραφον ἐπιστολῆσ ἀποσταλείσησ παρὰ κυρίλλου πρὸσ νεστόριον Δ^{s} 23/24 Τῶι — χαίρειν om. EΔ^{mps} $\Lambda^{mqukrns}$ 23 εὐσεβεστάτω B θεοσεβεστάτω RBΛ^{tc} om. A 23/24 ἐν — χαίρειν om. AR 24 μέν om. WΔ^{ps}

θεοσεβείας, καὶ τοῦτο συχνῶς, τὰς τῶν ἐν τέλει συνόδους καιροφυλακοῦντες μάλιστα, καὶ τάχα που καὶ τέρπειν οἰόμενοι τὴν σὴν ἀκοὴν καὶ ἀβουλήτους πέμπουσι φωνάς, ἠδικημένοι
L III 318 μὲν οὐδέν, ἐλεγχθέντες δέ, καὶ τοῦτο χρηστῶς, ὃ μὲν ὅτι τυφλοὺς ἠδίκει καὶ πένητας, ὃ δὲ ὡς μητρὶ ξίφος ἐπανατείνας, ὃ δὲ θεραπαίνῃ συγκεκλοφὼς χρυσίον ἀλλότριον καὶ τοιαύτην ἐσχηκὼς ἀεὶ τὴν ὑπόληψιν, ἣν οὐκ ἂν εὔξαιτό τις συμβῆναι τισὶν καὶ τῶν λίαν ἐχθρῶν. πλὴν οὐ πολὺς τῶν τοιούτων ὁ λόγος ἐμοί, ἵνα μήτε ὑπὲρ τὸν δεσπότην καὶ διδάσκαλον μήτε μὴν ὑπὲρ τοὺς πατέρας τὸ τῆς ἐνούσης ἐμοὶ βραχύτητος ἐκτείνοιμι μέτρον. οὐ γὰρ ἐνδέχεται τὰς τῶν φαύλων διαδρᾶναι σκαιότητας, ὡς ἂν ἕλοιτό τις διαβιοῦν.
Rom. 3, 14 **2** ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν ἀρᾶς καὶ πικρίας μεστὸν ἔχοντες τὸ στόμα τῶι πάντων ἀπολογήσονται κριτῆι· τετράψομαι δὲ πάλιν ἐγὼ πρὸς τὸ ὅτι μάλιστα πρέπον ἐμαυτῶι καὶ ὑπομνήσω καὶ
PG 45 νῦν ὡς ἀδελφὸν ἐν Χριστῶι τῆς διδασκαλίας τὸν λόγον καὶ τὸ ἐπὶ τῆι πίστει φρόνημα μετὰ πάσης ἀσφαλείας ποιεῖσθαι πρὸς τοὺς λαοὺς ἐννοεῖν τε ὅτι τὸ σκανδαλίσαι καὶ μόνον
Mt. 18, 6 ἕνα τῶν μικρῶν τῶν πιστευόντων εἰς Χριστὸν ἀφόρητον ἔχει τὴν ἀγανάκτησιν. εἰ δὲ δὴ πληθὺς εἴη τοσαύτη τῶν λελυπημένων, πῶς οὐχ ἁπάσης εὐτεχνίας ἐν χρείαι καθεστήκαμεν πρός γε τὸ δεῖν ἐμφρόνως περιελεῖν τὰ σκάνδαλα καὶ τὸν ὑγιᾶ τῆς πίστεως κατευρῦναι λόγον τοῖς ζητοῦσι τὸ ἀληθές; ἔσται δὲ τοῦτο καὶ μάλα ὀρθῶς, εἰ τοῖς τῶν ἁγίων πατέρων περιτυγχάνοντες λόγοις περὶ πολλοῦ τε αὐτοὺς ποιεῖσθαι σπουδάζοιμεν καὶ δοκιμάζοντες ἑαυτοὺς εἰ ἐσμὲν
2 Cor. 13, 5 ἐν τῆι πίστει κατὰ τὸ γεγραμμένον, ταῖς ἐκείνων ὀρθαῖς καὶ ἀνεπιλήπτοις δόξαις τὰς ἐν ἡμῖν ἐννοίας εὖ μάλα συμπλάττοιμεν.

3 Ἔφη τοίνυν ἡ ἁγία καὶ μεγάλη σύνοδος αὐτὸν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς κατὰ φύσιν γεννηθέντα υἱὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ θεὸν ἀληθινόν, τὸ φῶς τὸ ἐκ τοῦ φωτός, τὸν δι' οὗ τὰ πάντα πεποίηκεν ὁ πατήρ, κατελθεῖν σαρκωθῆναι ἐνανθρωπῆσαι παθεῖν ἀναστῆναι τῆι τρίτηι ἡμέραι καὶ ἀνελθεῖν εἰς οὐρανούς. τούτοις καὶ ἡμᾶς ἕπεσθαι δεῖ καὶ τοῖς λόγοις καὶ τοῖς δόγμασιν, ἐννοοῦντας τί τὸ σαρκωθῆναι καὶ ἐνανθρωπῆσαι δηλοῖ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον. οὐ γὰρ φαμὲν ὅτι ἡ τοῦ λόγου φύσις μεταποιηθεῖσα γέγονε σάρξ, ἀλλ' οὐδὲ ὅτι εἰς ὅλον ἄνθρωπον μετεβλήθη τὸν ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος, ἐκεῖνο δὲ μᾶλλον ὅτι
M IIII 889 σάρκα ἐψυχωμένην ψυχῆι λογικῆι ἑνώσας ὁ λόγος ἑαυτῶι καθ' ὑπόστασιν ἀφράστως τε καὶ ἀπερινοήτως γέγονεν ἄνθρωπος καὶ κεχρημάτικεν υἱὸς ἀνθρώπου, οὐ κατὰ θέλησιν μόνην

20—23/24 ἀναστῆναι adfert Nestorius in ep. 5
25—p. 28, 18 Flor. R II 57 ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον ἐπιστολῆς $\overline{\beta}$· οὐ γάρ — ὁ λόγος
25—28 Flor. Cyr. 1 οὐ γάρ — ἄνθρωπος

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARBEUW$\Delta^{w}\Delta^{m}\Delta^{p}$ [= Ven. 165], $\Delta^{s}\Theta^{p}\Theta^{r}\Lambda^{m}\Lambda^{q}\Lambda^{t}\Lambda^{c}\Lambda^{u}\Lambda^{k}\Lambda^{r}\Lambda^{n}\Lambda^{s}$ 1 συνεχῶσ E καὶ om. AΛ^{tuns} 2 καὶ^{1} om. W πεπόμφασι SD 3 χρησίμωσ DAΛ^{tuns} δὲ] δ' ἄλλοσ E 4 ὡσ θεραπαίνη VMPA 5 εὔξοιτό P 6 ὁ λόγοσ τῶν τοιούτων SDE τῶν τοιούτων λόγοσ UΘ^{r} 6/7 διδάσκαλον καὶ δεσπότην SD 7 μοι VMP ἐκτείνοιτο DΛ^{mkr} 8 βιοῦν A 9 μεστὸν om. V post τὸ στόμα coll. B τὸ om. VMP 9/10 ἀπολογήσονται τῶ τῶν πάντων κριτῆ A 10 τρέψομαι P ὑπομιμνήσκω A 11 κῶ DAΛ^{q} θῶ VMPE τὸν τῆσ διδασκαλίασ M 12 ἀκριβείασ E δὲ A 12/13 ἕνα καὶ μόνον SD 13 δὴ om. PAW $\Delta^{w}\Theta^{pr}$ 14 ἦν R οὐχὶ πάσησ E 14/15 πρὸς — δεῖν] καιρὸσ δὲ τὸ ἀεὶ E 15 τε VΔ^{m} ὑγιῆ SEΔ^{mps} κατευρῦναι VMPSDARBEUW$\Delta^{mp}\Theta^{p}\Lambda^{uns}$ κατευρῆναι Δ^{s} κατευθῦναι $\Delta^{w}\Theta^{r}\Lambda^{qtc}$ *insinuetur* Λ^{mkr} 16 καὶ μάλα ὀρθῶσ τοῦτο SD μᾶλλον P εἰ] ἀεὶ E 16/17 λόγοισ περιτυγχάνοντεσ B 17 σπουδάζομεν VSDEUΘ^{p} καὶ om. EΛ^{t} δοκιμάζομεν R εἰ om. S 18 ταῖς] καὶ ταῖσ W ἀνεπιπλήκτοισ VM, h [corr. h^{mg}], RBEUΘ^{p} ἀνεπιπλάστοισ Δ^{ps} 19 εὐνοίασ SE συμπλάττομεν V$\Delta^{mps}\Theta^{r}$ συμπράττομεν E 20 θῦ VMPBE$\Delta^{wmps}\Theta^{pr}\Lambda^{mqtcks}$ θῦ καὶ SDARUWΛ^{urn} 20/21 γεννηθέντα κατὰ φύσιν $\Delta^{w}\Theta^{r}$ γεννηθέντα Λ^{t} 21 τοῦ om. PAU 22 *per quem et cum quo* Λ^{q} ἐστὶν κατελθεῖν S σαρκωθῆναι τε καὶ ἐνανθρωπῆσαι V 23 τοὺσ οὐρανούσ E$\Delta^{mps}\Theta^{r}$ δὲ καὶ V om. R 23/24 τοῖσ λόγοισ ἕπεσθαι δεῖ U 23 δεῖν R 24 δηλοῖ om. B 24/25 τὸν τοῦ θῦ λόγον BΛ^{qkr} *de uerbum de deo* Λ^{m} 25 μεταποιεῖσθαι S 26 οὐδ' ARE ὅτι om. VΘ^{r} flor. Cyr. flor. R ἄνθρωπον om. P 27 ἐμψυχωμένην VkD$\Delta^{s}\Theta^{r}$ ὁ λόγοσ ἑνώσασ S ἑαυτῶι ὁ λόγος Flor. Cyr. 28 μόνον SnE$\Delta^{mps}\Lambda^{mtkr}$ flor. R

ἢ εὐδοκίαν, ἀλλ' οὐδὲ ὡς ἐν προσλήψει προσώπου μόνου, καὶ ὅτι διάφοροι μὲν αἱ πρὸς ἑνότητα τὴν ἀληθινὴν συνενεχθεῖσαι φύσεις, εἷς δὲ ἐξ ἀμφοῖν Χριστὸς καὶ υἱός, οὐχ ὡς τῆς τῶν φύσεων διαφορᾶς ἀνηρημένης διὰ τὴν ἕνωσιν, ἀποτελεσασῶν δὲ μᾶλλον ἡμῖν τὸν ἕνα κύριον καὶ Χριστὸν καὶ υἱὸν θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος διὰ τῆς ἀφράστου καὶ ἀπορ-
4 ρήτου πρὸς ἑνότητα συνδρομῆς. οὕτω τε λέγεται, καίτοι πρὸ αἰώνων ἔχων τὴν ὕπαρ- 5
ξιν καὶ γεννηθεὶς ἐκ πατρός, γεννηθῆναι καὶ κατὰ σάρκα ἐκ γυναικός, οὐχ ὡς τῆς θείας αὐτοῦ φύσεως ἀρχὴν τοῦ εἶναι λαβούσης ἐν τῇ ἁγίᾳ παρθένῳ οὔτε μὴν δεηθείσης ἀναγ- L III 319
καίως δι' ἑαυτὴν δευτέρας γεννήσεως μετὰ τὴν ἐκ πατρός (ἔστιν γὰρ εἰκαῖόν τε ὁμοῦ καὶ ἀμαθὲς τὸν ὑπάρχοντα πρὸ παντὸς αἰῶνος καὶ συναίδιον τῷ πατρὶ δεῖσθαι λέγειν ἀρχῆς τῆς εἰς τὸ εἶναι δευτέρας), ἐπειδὴ δὲ δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἑνώσας 10
ἑαυτῷ καθ' ὑπόστασιν τὸ ἀνθρώπινον προῆλθεν ἐκ γυναικός, ταύτῃ τοι λέγεται γεννηθῆναι σαρκικῶς. οὐ γὰρ πρῶτον ἄνθρωπος ἐγεννήθη κοινὸς ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, εἶθ' οὕτως καταπεφοίτηκεν ἐπ' αὐτὸν ὁ λόγος, ἀλλ' ἐξ αὐτῆς μήτρας ἑνωθεὶς ὑπομεῖναι λέ-
5 γεται γέννησιν σαρκικήν, ὡς τῆς ἰδίας σαρκὸς τὴν γέννησιν οἰκειούμενος. οὕτω φαμὲν αὐτὸν PG 48
καὶ παθεῖν καὶ ἀναστῆναι, οὐχ ὡς τοῦ θεοῦ λόγου παθόντος εἰς ἰδίαν φύσιν ἢ πληγὰς ἢ διατρήσεις ἤλων ἢ γοῦν τὰ ἕτερα τῶν τραυμάτων (ἀπαθὲς γὰρ τὸ θεῖον, ὅτι καὶ ἀσώματον), ἐπειδὴ δὲ τὸ γεγονὸς αὐτοῦ ἴδιον σῶμα πέπονθεν ταῦτα, πάλιν αὐτὸς λέγεται παθεῖν ὑπὲρ ἡμῶν· ἦν γὰρ ὁ ἀπαθὴς ἐν τῷ πάσχοντι σώματι. κατὰ τὸν ἴσον δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τοῦ τεθνάναι νοοῦμεν. ἀθάνατος μὲν γὰρ κατὰ φύσιν καὶ ἄφθαρτος καὶ ζωὴ καὶ ζωοποιός ἐστιν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος· ἐπειδὴ δὲ πάλιν τὸ ἴδιον αὐτοῦ σῶμα χάριτι θεοῦ, καθά φησιν ὁ Hebr. 2, 9
Παῦλος, ὑπὲρ παντὸς ἐγεύσατο θανάτου, λέγεται παθεῖν αὐτὸς τὸν ὑπὲρ ἡμῶν θάνατον, 21
οὐχ ὡς εἰς πεῖραν ἐλθὼν τοῦ θανάτου τό γε ἧκον εἰς τὴν αὐτοῦ φύσιν (ἀποπληξία γὰρ τοῦτο λέγειν ἢ φρονεῖν), ἀλλ' ὅτι, καθάπερ ἔφην ἀρτίως, ἡ σὰρξ αὐτοῦ ἐγεύσατο θανάτου.

1—5 διάφοροι μὲν — συνδρομῆς adfert Flauianus in ep. ad Leonem [ep. 26]
1—4 Flor. R II 6 καὶ ὅτι — ἀνθρωπότητος ἀληθοῦς
1—3 Flor. Cyr. 2 Theodoret. eran. 2, 167 = flor. Chalc. 12 καὶ ὅτι διάφοροι — ἕνωσιν
1—4 Doctr. patr. 5, 5 ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον ἐπιστολῆς· 'διάφοροι — υἱὸν καὶ κύριον'
2—5 Ephr. ap. Phot. bibl. 229 p. 263ª 26 ἐν..τῇ πρὸς τὸν Νεστόριον α' φησὶν ἐπιστολῇ· 'οὐχ ὡς — συνδρομῆς'
2. 3 Doctr. patr. p. 171, 1 ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον ἐπιστολῆς· 'οὐχ ὡς — ἕνωσιν'
8—10 Flor. Cyr. 3 ἔστι γὰρ — δευτέρας
12—p. 28, 3 Flor. Cyr. 4 οὐ γὰρ — ὁμολογήσομεν
14—19 Doctr. patr. 7, 23 ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον α' ἐπιστολῆς· 'οὕτω φαμέν — νοοῦμεν'

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARWBEUΔ^{w} Δ^{m}, Δ^{p} [= Ven. 165], Δ^{c}Θ^{p}Θ^{r}Λ^{m}Λ^{q}Λ^{t}Λ^{c}Λ^{u}Λ^{k}Λ^{r}Λ^{n}Λ^{s}
1 μόνον ΕΛ^{mkr} καὶ] ἀλλ' ΕΛ^{mqtk} 2 ἀληθῆ B om. Λ^{t} συναχθεῖσαι VMPS, ex συνεχθεῖσαι corr. flor. R ἀυφοτέρων V 4 ἕνα — υἱὸν MSRBEUWΔ^{wmps} Θ^{r}Λ^{mqcukrns} flor. RII 57 ἕνα υἱὸν καὶ Χριστὸν καὶ κύριον Λ^{t} Doctr. ἕνα κύριον καὶ υἱὸν καὶ Χριστὸν Θ^{p} Ephr. ἕνα κύριον ἰησοῦν χν̄ καὶ υἱὸν [καὶ υἱὸν om. Flau. Flor. RII 6] P Flau. ἕνα κν̄ ἰησοῦν καὶ χν̄ καὶ υἱὸν DA κν̄ ἕνα χν̄ καὶ υἱὸν V ἐκ θεότητόσ W 4/5 ἀπορρήτου] ἀπερινοήτου B Flau. Λ^{k} [loco altero] 5 τε om. DARΛ^{mtr} 6 καὶ^{2} om. P δὲ καὶ E κατὰ σάρκα om. S 7 post φύσεως add. *in qua consubstantiuus uel coessentialis, id est homousius est patri* Λ^{mkr}, sed adnotat Rusticus *non est in Græco* λαχούσησ SD δεηθείσησ τῆσ V 8 ἑαυτῆσ U 9 προυπάρχοντα Flor. Cyr. λέγειν δεῖσθαι P 10 ἐπεὶ W διὰ om. W 11 ἑαυτῷ ὁ λόγοσ WΔ^{w} Θ^{pr} τὸ ἀνθρώπινον καθ' ὑπόστασιν D τὸ ἀνθρώπινον S τὸ] σῶμα Λ^{mt} σῶμα καὶ Δ^{p} τοι om. W 13 ἐξ αὐτῆσ τῆσ μήτρασ ΕΔ^{mps} Θ^{r} flor R ἐκ τῆσ μήτρασ αὐτῆσ B ἑνωθεὶς] γεννηθεὶσ S 14 σαρκικὴν γέννησιν E σαρκικὴν D 15 καὶ^{1} om W 16 γοῦν om. WΔ^{w} 17 ἴδιον αὐτοῦ D αὐτῷ ἴδιον P ταύτη Δ^{m} ταύτη τοι BΔ^{ps} 19 μὲν om. V ζῶν Flor. Cyr. 20 τοῦ] ἐκ V τὸ ἴδιον αὐτοῦ [αῦ R] πάλιν SDARBU χάριτι θεοῦ om. S 21 Παῦλος] ἀπόστολοσ P *apostolus Paulus* Λ^{mk} 20/21 ὑπὲρ — θανάτου καθά — ὁ παῦλοσ DA 21 αὐτὸν Flor. Cyr. om. flor. R τὸν om. R flor. R 22 ἑαυτοῦ Flor. Cyr. 23 ἡ σὰρξ ἡ SEUΔ^{mps} flor. R

οὕτω καὶ ἐγηγερμένης αὐτοῦ τῆς σαρκός, πάλιν ἡ ἀνάστασις αὐτοῦ λέγεται, οὐχ ὡς πεσόντος εἰς φθοράν, μὴ γένοιτο, ἀλλ' ὅτι τὸ αὐτοῦ πάλιν ἐγήγερται σῶμα.

6 Οὕτω Χριστὸν ἕνα καὶ κύριον ὁμολογήσομεν, οὐχ ὡς ἄνθρωπον συμπροσκυνοῦντες τῷι λόγωι, ἵνα μὴ τομῆς φαντασία παρεισκρίνηται διὰ τοῦ λέγειν τὸ σὺν, ἀλλ' ὡς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν προσκυνοῦντες, ὅτι μὴ ἀλλότριον τοῦ λόγου τὸ σῶμα αὐτοῦ, μεθ' οὗ καὶ αὐτῶι συνεδρεύει τῶι πατρί, οὐχ ὡς δύο πάλιν συνεδρευόντων υἱῶν, ἀλλ' ὡς ἑνὸς καθ' ἕνωσιν μετὰ τῆς ἰδίας σαρκός. ἐὰν δὲ τὴν καθ' ὑπόστασιν ἕνωσιν ἢ ὡς ἀνέφικτον ἢ ὡς ἀκαλλῆ παραιτώμεθα, ἐμπίπτομεν εἰς τὸ δύο λέγειν υἱούς· ἀνάγκη γὰρ πᾶσα διορίσαι καὶ εἰπεῖν
M IIII 892 τὸν μὲν ἄνθρωπον ἰδικῶς τῆι τοῦ υἱοῦ κλήσει τετιμημένον, ἰδικῶς δὲ πάλιν τὸν ἐκ θεοῦ λόγον υἱότητος ὄνομά τε καὶ χρῆμα ἔχοντα φυσικῶς. οὐ διαιρετέον τοιγαροῦν εἰς υἱοὺς
7 δύο τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. ὀνήσει δὲ κατ' οὐδένα τρόπον τὸν ὀρθὸν τῆς πίστεως λόγον εἰς τὸ οὕτως ἔχειν, κἂν εἰ προσώπων ἕνωσιν ἐπιφημίζωσι τινές. οὐ
Ioh. 1, 14 γὰρ εἴρηκεν ἡ γραφὴ ὅτι ὁ λόγος ἀνθρώπου πρόσωπον ἥνωσεν ἑαυτῶι, ἀλλ' ὅτι γέγονε σάρξ. τὸ δὲ σάρκα γενέσθαι τὸν λόγον οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν εἰ μὴ ὅτι παραπλησίως ἡμῖν
Hebr. 2, 14 μετέσχεν αἵματος καὶ σαρκὸς ἴδιόν τε σῶμα τὸ ἡμῶν ἐποιήσατο καὶ προῆλθεν ἄνθρωπος ἐκ γυναικός, οὐκ ἀποβεβληκὼς τὸ εἶναι θεὸς καὶ τὸ ἐκ θεοῦ γεννηθῆναι πατρός, ἀλλὰ καὶ ἐν προσλήψει σαρκὸς μεμενηκὼς ὅπερ ἦν. τοῦτο πρεσβεύει πανταχοῦ τῆς ἀκριβοῦς πίστεως
L III 322 ὁ λόγος· οὕτως εὑρήσομεν τοὺς ἁγίους πεφρονηκότας πατέρας· οὕτως τεθαρσήκασι θεοτόκον εἰπεῖν τὴν ἁγίαν παρθένον, οὐχ ὡς τῆς τοῦ λόγου φύσεως ἤτοι τῆς θεότητος αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν τοῦ εἶναι λαβούσης ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, ἀλλ' ὡς γεννηθέντος ἐξ αὐτῆς τοῦ ἁγίου σώματος ψυχωθέντος λογικῶς, ὧι καὶ καθ' ὑπόστασιν ἑνωθεὶς ὁ λόγος γεγεννῆσθαι λέγεται κατὰ σάρκα. ταῦτα καὶ νῦν ἐξ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῶι γράφω, παρακαλῶν ὡς ἀδελφὸν
PG 49 καὶ διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων ταῦτα μεθ' ἡμῶν καὶ φρονεῖν καὶ διδάσκειν, ἵνα σώιζηται τῶν ἐκκλησιῶν ἡ εἰρήνη καὶ τῆς ὁμονοίας καί ἀγάπης ὁ σύνδεσμος ἀρραγὴς διαμένοι τοῖς ἱερεῦσι τοῦ θεοῦ.

Πρόσειπε τὴν παρὰ σοὶ ἀδελφότητα. σὲ ἡ σὺν ἡμῖν ἐν Χριστῶι προσαγορεύει.

---

7. 8 Doctr. patr. 7, 13 ἐκ τῆς συνοδικῆς Κυρίλλου πρὸς Νεστόριον ἐπιστολῆς· 'ἐὰν δὲ — δύο υἱούς'
11. 12 Doctr. patr. 27, 3 p. 194, 24 [ex Eulogio Alexandrino] 'ὀνήσει — τινές'
14—16 Flor. Cyr. 5 τὸ δὲ σάρκα — εἶναι θεός
18—21 Flor. Cyr. 6 οὕτως — λογικῶς
18 Doctr. patr. p. 172, 12 'οὕτως — πατέρας'

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARWBEUΔ^{w}Δ^{m}, Δ^{p} [= Ven. 165 usque ad 25 πεφρονηκότας, inde a 26 = πατέρας Par. 415], Δ^{s}Θ^{p}Θ^{r}Λ^{n}Λ^{q}Λ^{t}Λ^{c}Λ^{u}Λ^{k}Λ^{r}Λ^{n}Λ^{s}

1 τῆς αὐτοῦ Flor. Cyr. τῆσ VMPΛ^{mqtck} 1/2 πεσόντος αὐτοῦ Fl. Cyr. 2 διαφθορὰν Flor. Cyr. flor. R πάλιν τὸ αὐτοῦ E 3 κν̄ ἕνα Ml^{p} ὁμολογήσωμεν mRBEΔ^{mps}Θ^{pr} ὁμολογοῦμεν WΛ^{mqtuk} Flor. R συμπροσκυνῆσθαι R 4 διὰ τὸ WΘ^{r} ἀλλ' ὡς] ἄλλω E 5 μὴ] μὴ δὲ ὡσ U τὸ σῶμα τοῦ λόγου D αὐτῶ MPS^{corr} REUΛ^{qcurns} αὐτὸ VSDA τὸ σῶμα αὐτὸσ Θ^{r} αὐτὸσ BWΔ^{wmps}ΘpΛ^{t} flor. R om. Λ^{mk} 7 ἰδίασ VMPSDBEUΛ^{uns} ἰδίασ αὐτοῦ R om. AWΔ^{wmps}Θ^{pr}Λ^{mqtckr} flor. R 8 παραιτοὺμεθα VMDΘ^{p} Doctr. flor. R λέγειν δύο SΔ^{wmps} Doctr. flor. R 10/11 δύο υἱοὺσ MARΘp 11 ὠνησε MP ὠφέλησε V δὲ — τρόπον] κατ' οὐδένα γὰρ τρόπον V δὲ κατ' οὐδὲν S 12 λόγον] τρόπον P εἰ] ἢ S εἰσ VMBEWΘ^{pr} ἐπιζημιώσωσί D 13 ἡ om. V πρόσωπον ἀνθρώπου M αὐτῶ S 14 τὸν λόγον γενέσθαι P γεγενῆσθαι τὸν λόγον Flor. Cyr. εἰ μὴ] ἢ B 15 μετασχὼν E κεκοινώνηκεν S τε] δὲ DAΔ^{mps}Λ^{kr} δὲ τὸ flor. R τὸ RE 16 ἐκ γυναικός om. Λ^{m} γεγεννῆσθαι VMPΘp 16/17 ἀλλ' ἐν E 18 εὑρὴσωμεν RΔ^{m} πατέρασ πεφρονηκότασ P πεφρονηκότας Flor. Cyr. τὲ θαρσήσασι P τεθαρρήκασι EWΔ^{wpms}Θ^{pr} Flor. Cyr. τεθαρσήκαμεν U 18/19 εἰπεῖν θεοτόκον SU 19 ἡ P τῆς om. AR τὴν om. WΔ^{wmps}Θ^{pr} 20 λαχούσησ SRB ἁγίου αὐτοῦ Flor. Cyr. 21 ψυχωθέντοσ τὲ DΛ^{tuns} ὧι] ὡσ E καὶ om. RBΛ^{m} γεγενῆσθαι S γεννηθῆναι WΔ^{wmps}Θ^{pr} 22 δὲ καὶ M ὡσ ἐξ V γράφων παρακαλῶ WΔ^{w}Θ^{pr} 23 διαμαρτύρομαι WΔ^{w}Θp τοῦ θῦ VME θῦ P *dei* Λ^{m} *deo* Λ^{tuns} ἀγγέλων αὐτοῦ VMP 24 καὶ^{1} om. AR 25 διαμένοι VMPDAB διαμείνη SREU διαμένη WΔ^{wmr}Θ^{pr} διαμιένει Δ^{s} τοῖσ τοῦ θῦ ἱερεῦσι B 26 om. SDRBUWΔ^{wmps}Θ^{pr}Λ^{mqukrns} πρόσειπε δὲ A ἐρρῶσθαί σε καὶ μνημονεύειν τοῦ κῦ σὺν αὐτοῖσ καὶ οἱ σὺν ἡμῖν λίαν προσαγορεύουσιν A σοὶ P κῶ VMP

5 = S 12 A 13. Latinae uersiones habentur 1) Marii Mercatoris in Collectione Palatina 25; 2) in Collectione CT 7, unde deriuatae sunt uersiones Collectionis Veronensis 15 et Gestorum concilii quinti

1 Τῶι εὐλαβεστάτωι καὶ θεοσεβεστάτωι συλλειτουργῶι Κυρίλλωι Νεστόριος ἐν κυρίωι PG 77, 49 χαίρειν. Τὰς μὲν καθ' ἡμῶν ὕβρεις τῶν θαυμαστῶν σου γραμμάτων ἀφίημι ὡς μακρο- [ep. 5] Loofs Nest. θυμίας ἀξίας ἰατρικῆς καὶ τῆς διὰ τῶν πραγμάτων αὐτῶν κατὰ καιρὸν πρὸς αὐτὰς ἀπο- 173—180 κρίσεως· ὃ δέ γε σιωπῆς οὐκ ἀνέχεται, ὡς μέγαν φέρον, εἰ σιγηθείη, τὸν κίνδυνον, 7 τούτου, καθὼς ἂν οἷός τε ὦ, οὐ πρὸς μακρολογίαν ἀποτεινόμενος, ποιήσασθαι πειράσομαι τὴν διήγησιν σύντομον, τὸν τῆς σκοτεινῆς καὶ δυσπέπτου μακρηγορίας ναυτιασμὸν φυλαττόμενος. ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν πανσόφων τῆς σῆς ἀγάπης φωνῶν, αὐτὰς αὐτολεξεὶ 10 παραθείς. τίνες τοίνυν αἱ τῆς θαυμαστῆς τῶν σῶν γραμμάτων διδασκαλίας φωναί;

Ἡ ἁγία φησὶν καὶ μεγάλη σύνοδος αὐτὸν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς κατὰ φύσιν γεννηθέντα p. 26, 20—23 υἱὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ θεὸν ἀληθινόν, τὸ φῶς τὸ ἐκ φωτός, τὸν δι' οὗ τὰ πάντα πεποίηκεν ὁ πατήρ, κατελθεῖν σαρκωθῆναι ἐνανθρωπῆσαι παθεῖν ἀναστῆναι. 14

2 Ταῦτα τῆς σῆς θεοσεβείας τὰ ῥήματα καὶ γνωρίζεις ἴσως τὰ σά· ἄκουε δὲ καὶ τὰ παρ' ἡμῶν, M IIII 893 ἀδελφικὴν ὑπὲρ εὐσεβείας παραίνεσιν καὶ ἣν ὁ μέγας ἐκεῖνος Παῦλος τῶι φιλουμένωι παρ' αὐτοῦ Τιμοθέωι διεμαρτύρατο· πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδαχῇ. 1 Tim. 4, 13. τοῦτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου. τί δέ 16 μοι τὸ πρόσεχε βούλεται; ὅτι τὴν τῶν ἁγίων ἐκείνων ἐξ ἐπιπολῆς ἀναγινώσκων παράδοσιν συγγνώμης ἀξίαν ἠγνόησας ἄγνοιαν, παθητὸν αὐτοὺς εἰρηκέναι νομίσας τὸν τῶι 20 πατρὶ συναίδιον λόγον· ἔγκυψον δέ, εἰ δοκεῖ, τοῖς ῥητοῖς ἀκριβέστερον καὶ τὸν θεῖον ἐκεῖνον τῶν πατέρων εὑρήσεις χορὸν οὐ τὴν ὁμοούσιον θεότητα παθητὴν εἰρηκότα οὐδὲ πρόσ- PG 52 φατον γεννητὴν τὴν τῶι πατρὶ συναίδιον οὐδὲ ἀναστᾶσαν τὴν τὸν λελυμένον ναὸν ἀναστήσασαν. κἄν μοι τὰς ἀκοὰς εἰς ἀδελφικὴν ἰατρείαν παράσχῃς, αὐτάς σοι τὰς τῶν ἁγίων πατέρων φωνὰς παραθέμενος τῆς κατ' ἐκείνων ἀπαλλάξω συκοφαντίας καὶ τῆς κατὰ 25 τῶν θείων γραφῶν δι' ἐκείνων.

3 Πιστεύω τοίνυν φασί, καὶ εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ L III 323 τὸν μονογενῆ. σκόπησον ὅπως τὸ κύριος καὶ Ἰησοῦς καὶ Χριστὸς καὶ μονογενὴς καὶ υἱὸς πρότερον θέντες τὰ κοινὰ τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος ὡς θεμελίους ὀνόματα

---

5 subscribitur in Collectione C: *scripta est mense Iunio indictione quarta decima* [430]
24—p. 30, 4 adferuntur ab Eutherio in Coll. Casinensi 291 [uol. 4 p. 216, 36—217, 2]

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWRΛ^{m}Λ^{t}Λ^{c}Λ^{u}

ε̄ VP ιβ̄ S ιγ̄ D νεστορίου πρὸσ κύριλλον inscr. A Ἴσον ἐπιστολῆσ νεστορίου πρὸσ τὸν πάππαν κύριλλον ἥτισ πᾶσιν ἀπήρεσεν ἐν τῇ ἁγία συνόδω inscr. D 4/5 Τῶι — χαίρειν om. Λ^{m} 4 εὐλαβεστάτω καὶ θεοσεβεστάτω ARΛ^{u} εὐλαβεστάτω [εὐσεβεστάτω S] καὶ θεοφιλεστάτω SDΛ^{tc} εὐλαβεστάτω W δεσπότη μου τῶ [τῶ om. P] θεοφιλεστάτω καὶ [καὶ om. P] ἁγιωτάτω VMP 4/5 ἐν — χαίρειν om. WRΛ^{uns} 5 θαυμασίων M 6 ἄξια WR πατρικῆσ M γραμμάτων Λ^{t} αὐτῶν om. R καιροὺσ W 7 μέγα R φέρων P σιγηθῆναι S 8 τούτου VMPSDWR τοῦτο Λ^{tcu} τοῦτο οὐκ ἀποκρύψομαι ἀλλὰ A καθ' ὅσον MW ἂν om. W οὐ VMPAWRΛ^{tcu} om. SD σοῦ Λ^{m} 9 δυσπέμπου P 10 ἀγάπης] διδασκαλίασ S 11 αἱ om. MWR σου τῶν γραμμάτων V τῶν γραμμάτων σου M 12 θεοῦ πατρὸσ VMPWRΛ^{m} θεοῦ καὶ πατρὸσ SDΛ^{tcu} τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸσ A 13 τοῦ φωτὸσ MPS 15 δὲ VDAWRΛ^{tcu} δὴ MPSΛ^{m} τὰ^{2} VMPA τὴν D om. S ταῦτα WR 16 παῦλοσ ἐκεῖνοσ PS 17 διδαχῇ VMPSWR διδασκαλία DA 19 ἐπιστολῆσ V 20 αὐτὸν SD 21 λόγον om. S τοῖσ ῥητοῖσ ἀκριβέστερον εἰ δοκεῖ DA 22 ὁμοούσιον SDAWRΛ^{mu} ὁμοούσιον τοῦ πατρὸσ VMPΛ^{tc} 22/23 εἰρηκότασ οὔτε WR 23 γεννητὴν SDAΛ^{mcu} γέννησιν VMPWRΛ^{t} 25 πατέρων DAWRΛ^{u} ἐκείνων VMP om. S *illorum patrum* Λ^{mtc} 26 ἁγίων P 27 πιστεύω VMPWRΛ^{tcu} Eutherius πιστεύομεν SDAΛ^{m} τοίνυν φασὶ A τοίνυν SDΛ^{tcu} φασὶν Λ^{m} Euth. φησὶν VMPWR καὶ SAWΛ^{mtu} Euth. om. VMPDRΛ^{c} 28 ὅτι SD καὶ ιῦ̄ καὶ χῦ̄ MSDAWRΛ^{cu} καὶ ιῦ̄ χῦ̄ PΛ^{mt} ιῦ̄ χῦ̄ V *et Christus* Euther. 29 θέντα S

τότε τὴν τῆς ἐνανθρωπήσεως καὶ τῆς ἀναστάσεως καὶ τοῦ πάθους ἐποικοδομοῦσι παράδοσιν, ἵνα τῶν ὀνομάτων τῆς φύσεως ἑκατέρας κοινῶν τινων σημαντικῶν προκειμένων μήτε τὰ τῆς υἱότητος καὶ κυριότητος τέμνηται μήτε τὰ τῶν φύσεων ἐν τῶι τῆς υἱότητος
4 μοναδικῶι συγχύσεως ἀφανισμῶι κινδυνεύηι. τούτου γὰρ αὐτοῖς παιδευτὴς ὁ Παῦλος γεγένηται, ὃς τῆς ἐνανθρωπήσεως τῆς θείας τὴν μνήμην ποιούμενος καὶ μέλλων τὰ τοῦ πάθους ἐπάγειν, πρότερον θεὶς τὸ Χριστός, τὸ κοινόν, ὡς μικρῶι πρότερον ἔφην, τῶν φύσεων ὄνομα, προσάγει τὸν λόγον ἀμφοτέραις πρεπώδη ταῖς φύσεσιν. τί γάρ φησιν;
Phil. 2, 5. 6 τοῦτο φρονείσθω ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῶι Ἰησοῦ, ὃς ἐν μορφῆι θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῶι. ἀλλ', ἵνα μὴ τὰ καθ' ἕκαστον λέγω, ὑπήκοος ἐγένετο μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. ἐπειδὴ γὰρ
ἔμελλεν τοῦ θανάτου μεμνῆσθαι, ἵνα μὴ τὸν θεὸν λόγον ἐντεῦθέν τις παθητὸν ὑπολάβηι, τίθησιν τὸ Χριστός, ὡς τῆς ἀπαθοῦς καὶ παθητῆς οὐσίας ἐν μοναδικῶι προσώπωι προσηγορίαν σημαντικήν, ὅπως καὶ ἀπαθὴς ὁ Χριστὸς καὶ παθητὸς ἀκινδύνως καλοῖτο, ἀπαθὴς μὲν θεότητι, παθητὸς δὲ τῆι τοῦ σώματος φύσει.

5 Πολλὰ λέγειν περὶ τούτου δυνάμενος καὶ πρῶτόν γε τὸ μηδὲ γεννήσεως ἐπὶ τῆς οἰκονομίας, ἀλλ' ἐνανθρωπήσεως τοὺς ἁγίους ἐκείνους μνημονεῦσαι πατέρας, τὴν τῆς βραχυλογίας ἐν προοιμίοις ὑπόσχεσιν χαλινοῦσαν τὸν λόγον αἰσθάνομαι καὶ πρὸς τὸ δεύτερον
6 τῆς σῆς ἀγάπης κινοῦσαν κεφάλαιον, ἐν ὧι τὴν μὲν τῶν φύσεων ἐπήινουν διαίρεσιν κατὰ τὸν τῆς ἀνθρωπότητος καὶ θεότητος λόγον καὶ τὴν τούτων εἰς ἑνὸς προσώπου συνάM III 896 φειαν καὶ τὸ τὸν θεὸν λόγον δευτέρας ἐκ γυναικὸς μὴ φάσκειν δεδεῆσθαι γεννήσεως καὶ τὸ πάθους ἄδεκτον ὁμολογεῖν τὴν θεότητα. ὀρθόδοξα γὰρ ὡς ἀληθῶς τὰ τοιαῦτα καὶ ταῖς τῶν αἱρέσεων πασῶν περὶ τὰς δεσποτικὰς φύσεις ἐναντία κακοδοξίαις. τὰ λοιπὰ δὲ εἰ μέν τινα σοφίαν κεκρυμμένην ἐπήγετο ταῖς τῶν ἀναγινωσκόντων ἀκοαῖς ἀκατάληπτον, τῆς σῆς ἐστιν ἀκριβείας εἰδέναι· ἐμοὶ γοῦν τὰ πρῶτα καταστρέφειν ἐδόκει. τὸν γὰρ ἐν τοῖς πρώPG 53 τοις ἀπαθῆ κηρυχθέντα καὶ δευτέρας γεννήσεως ἄδεκτον πάλιν παθητὸν καὶ νεόκτιστον οὐκ οἶδ' ὅπως εἰσῆγεν, ὡς τῶν κατὰ φύσιν τῶι θεῶι λόγωι προσόντων τῆι τοῦ ναοῦ συναφείαι διεφθαρμένων ἢ μικροῦ τινος τοῖς ἀνθρώποις νομιζομένου τοῦ τὸν ἀναμάρτητον ναὸν καὶ τῆς θείας ἀχώριστον φύσεως τὴν ὑπὲρ ἁμαρτωλῶν γέννησίν τε καὶ τελευτὴν ὑπομεῖναι ἢ
Ioh. 2, 19 πιστεύεσθαι τῆς δεσποτικῆς οὐκ ὀφειλούσης φωνῆς πρὸς Ἰουδαίους βοώσης· λύσατε τὸν
L III 326 ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν, οὐ· λύσατέ μου τὴν θεότητα καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερθήσεται.

Πάλιν πλατῦναι κἀνταῦθα βουλόμενος, τῆι τῆς ἐπαγγελίας ἀναστέλλομαι μνήμηι·
7 ῥητέον δ' οὖν ὅμως βραχυλογίαι χρησάμενον. πανταχοῦ τῆς θείας γραφῆς, ἡνίκα ἂν

VM, P [= hk], SD [= mn], AWR $\Lambda^{m}\Lambda^{t}\Lambda^{c}\Lambda^{u}$

1 τότε om. VWR τῆσ ἀναστάσεωσ καὶ τοῦ πάθουσ VMSWRΛ^{mcu} Euther. τοῦ πάθους καὶ τῆσ ἀναστάσεωσ PDAΛ^{t} 2 τῆσ φύσεωσ ἑκατερασ DAΛ τῶν φύσεων ἑκατέρων VMP τῶν φύσεων ἑκατέρασ SR ἑκατέρασ τῶν φύσεων W προκειμένων σημαντικῶν S 3 θεότητοσ S καὶ κυριότητος om. V θεότητοσ P 4 μοναδικῶσ SD κινδυνεύηται VMP τοῦτο R αὐτὸσ VMP 5 ἐγένετο WR ὃς] ὁ MP τὴν om. S 6 κοινὸν VMPSWRΛ κοινὸν τῶν δύο DA εἶπον WR τῶν om. A 8 τοῦτο] τοῦ S 9 τὰ om. VMPA 11 παθητὸν τίσ WR ὑπολάβοι SDA 13 καὶ^{2} om. R (οὐ)κ ἀκινδύνωσ M καλοῖτο VMPAΛ^{mtcu} ἐκκαλοῖτο W ἐκαλεῖτο R νοοῖτο SD 14 θεότητοσ S 15 ἐπὶ WR πρότερόν V μηδὲ DAWRΛ^{mtc} μὴ VMPSΛ^{u} 16 ἀλλὰ καὶ D ἐκείνουσ τοὺσ ἁγίουσ A ἀπομνημονεῦσαι h ἀπομνημονεύεται k 18 τὴν μέν] καὶ τὴν V 19 postulatur ἓν πρόσωπον 20 καὶ τὸν τοῦ θεοῦ λόγου R μὴ om. S φάσκειν om. SD 21 τοῦ VMP ἀνεπίδεκτον VMP εἶναι ὁμολογεῖν A 22 λοιπὰ δὲ SDAWR δὲ λοιπὰ VMP 23/24 ἔστι τῆσ σῆσ ἀκριβείασ WR δ'οὖν S 26 εἰσήγαγεν R 27 τοῖς om. P τοῦ VPA τὸ MSDWR 28 φύσειυσ ἀχώριστον WR γένεσίν M 29 οὐκ ὀφειλούσησ φωνῆσ SDA φωνῆσ οὐκ ὀφειλούσησ WR οὐκ ὀφειλομένησ φωνῆσ VMP 30 οὐ om. D 31 ἐγερθήσομαι W 32 πλατύνεσθαι P συστέλλομαι PAΛ^{u} στέλλομαι M 33 δ'οὖν S γοῦν VM οὖν PWR δ' DA χρησαμένουσ P χρησάμενοσ M χρησάμενοι WR

Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ θεὸν καὶ ἄνθρωπον τὸν αὐτὸν οὐδὲ ἐπινοίαις οὐδὲ λογισμοῖς διιστάμενον, ἵνα μὴ τὰ ἑνωθέντα λογισμοῖς διαστήσαντες οἰκονομίαν σωτήριον ἀρνησώμεθα.
PG 1369 εἰ γὰρ ἕνωσις θεοῦ καὶ ἀνθρώπου διὰ τῆς οἰκονομίας γνωρίζεται, ὁ τὴν ἕνωσιν διαστήσας τὴν οἰκονομίαν ἠρνήσατο. πιστεύσωμεν οὖν τῆς οἰκονομίας τοῖς θαύμασιν, ἵνα πιστευθεὶς ὁ Χριστὸς τοῖς ὁμολογοῦσι ταύτην τὴν χάριν βασιλείαν οὐρανῶν δωρήσηται, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν χάριτι τοῦ Χριστοῦ, ὧι ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

74 = S 108 A 146

L III 983
M V 181

Ἀκακίου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσωι

Ὁρῶντί μοι, ἀγαπητοί, τὸ φαιδρὸν τοῦτο καὶ πνευματικὸν τῆς ἁγίας συνόδου συνέδριον χαίρειν τε ὁμοῦ ἐπέρχεται καὶ θαρρεῖν, χαίρειν μὲν ὅτι πάντων ἐλάχιστος ὢν ἐν τῶι μεγίστωι τούτωι τῆς σοφίας πελάγει τὸ πενιχρὸν τοῦτο τοῦ λόγου σκάφος ἰθύνειν ἐπείγομαι, θαρρεῖν δὲ ὅτι τὰ τῆς ἐπαναστάσεως ταχέως θραυσθήσεται κύματα καὶ τῆι γαλήνηι τῆς τοῦ κυρίου εἰρήνης πρὸς τὸ οἰκουμενικὸν τῆς ἐκκλησίας ἐπιστρέψει συνέδριον. εἰ γὰρ δώδεκα ὄντες τοῦ κυρίου μαθηταί, ὅτε αὐτοῖς τὸ σκάφος ὑπὸ τῆς βίας τῶν ἀνέμων ἠλαύνετο, ὁμοῦ τῶι βοῆσαι πρὸς τὸν κύριον τοῦ χειμῶνος ἀπηλλάττοντο, πόσωι μᾶλλον τοῦτο νῦν ἐλπίζειν ἡμῖν ἀναμφίβολον, ὅτε τοσοῦτοι τοῦ κυρίου μαθηταὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνδραμόντες ταῖς οἰκείαις ἐκδυσωπήσουσι φωναῖς τὸν κύριον, ὅτε ὁ μέγας οὗτος πάρεστι καὶ σοφὸς κυβερνήτης οὔτε βίας ἀνέμων εὐλαβούμενος οὔτε ζάλης ταραχάς, ἀλλὰ σὺν τέχνηι πολλῆι τοὺς συνερέτας ἐπὶ τὸ πηδάλιον ἄγων καὶ τούτου συνεφάπτεσθαι πείθων
Mc. 4, 38. 39 καὶ πολλῆι τῆι συμφωνίαι πρὸς τὸν δεσπότην βοῶν οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; καὶ ταχέως τῆι παρ' αὐτοῦ φωνῆι πρὸς τὸν σάλον τῶν κυμάτων δυσωπῶν λέγει· σιώπα πεφίμωσο. θαρρεῖν οὖν ἡμῖν καὶ εὐχαριστεῖν ἐπὶ τοῖς παροῦσιν ἁρμοδιώτατον, ὅτιπερ
L III 986 ἡ δόξασα κατὰ τῆς ἀληθείας γεγενῆσθαι ἀντίπνοια τοὺς τῆς οἰκουμένης φωστῆρας ἐπὶ τὸ
2 Cor. 2, 15 αὐτὸ συνδραμεῖν παρεσκεύασεν, ὧν ὁ μὲν βίος Χριστοῦ εὐωδία ἐστὶ τῶι θεῶι, ἡ δὲ διάνοια πρὸς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν τῆς ἀληθείας συνῆπται ἐκφώνησιν. οὐ γὰρ ἄλλα μὲν τοὺς προσερχομένους διδάσκομεν, ἄλλα δὲ περὶ τῶν διδασκομένων πιστεύομεν, ἀλλ' ἡμῖν εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ θεοῦ, θεὸς λόγος, ὁ αὐτὸς πρὸ μὲν πάντων τῶν αἰώνων ἐκ μόνου πατρός, ἐπ' ἐσχάτων δὲ τῶν ἡμερῶν ἐν τῆι τοῦ δούλου μορφῆι, ἄνω μόνος ἐκ μόνου, κάτω μόνος ἐκ μόνης, τὰ αὐτὰ ἀμφότερα * * θεικῶς, ἀνθρωπίνως δὲ τῶι ἡμετέραι σαρκὶ καὶ νηπιότητι τεχθῆναι, ὁ αὐτὸς ἀπαθὴς θεότητι, παθὼν δὲ ὑπὲρ
Phil. 2, 7 ἡμῶν ἑκουσίως σαρκί, οὐκ ἀκουσίως τὴν οἰκονομίαν δεξάμενος, ἀλλ' ἑαυτὸν κενώσας ἑκουσίως λαβὼν τὴν τοῦ δούλου μορφήν. καὶ λαβὼν διὰ τί; ἵνα σε σύμμορφον τῆς οἰκείας

V, P [= hk], AWΛ[t]Λ[c]

1 λόγοις W 2 τὰ] τὸν W 3 ἕνωσις — οἰκονομίας] *unitione dei et hominis dispensatio* Λ ἀνῶν PW 4 τῆς οἰκονομίας Λ τῆ οἰκονομία VPA τὴν οἰκονομίαν W 5 τὴν χάριν ταύτην P 6 χάριτι — αἰῶνασ [αἰῶνας τῶν αἰώνων Λ] ἀμήν ΑΛ om. VW χάριτι καὶ φιλανθρωπία τοῦ κῦ καὶ θυ καὶ σωτῆροσ ἡμῶν ἰῦ χῦ μεθ' οὗ δόξα κράτοσ τιμὴ αἶνεσισ καὶ μεγαλοπρέπεια τῶ ἀνάρχω αὐτοῦ πρι καὶ τῶ παναγίω καὶ ἀγαθῶ καὶ ζωαρχικῶ καὶ ζωοποιῶ πνι τῆ ἁγία καὶ ὁμοουσίω καὶ ἀδιαιρέτω καὶ ἀχωρίστω τριάδι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνασ τῶν αἰώνων ἀμήν P

V, P [= hk], S, D [= mn], AW

οδ V ξε P ρδ' D 8 μελετίνησ W 10 θαρεῖν P 11 σοφίας VPAW φιλίας SD τοῦτο om. SD 12 κύματα ταχέως θραυσθήσεται P 13 τῆς[2]] τὸ τῆς W συνέδριον SD πέλαγος VPAW 15 ἐκυμαίνετο V τὸν om. VD 16 ἡμᾶς D ἀμφίβολον S 17 τὸν χν W ὅτι SD 19 συνεργάτασ VP τοὺτω VA 20 συμφωνεία P μέλλει SDW 22 ἔπεισιν ἐπὶ V 24 παρεσκεύασεν VPAW συνεκάλεσεν SD 26 ἡμῖν om. V 28 ἐσχάτου W δὲ om. S 29/30 τὰ αὐτὰ — τεχθῆναι om. W spatio relicto 29 τὰ αὐτὰ VPA τὰ SD malim ὁ αὐτός lacunam posui, supplendo e. g. τῶι μὲν γεγεννῆσθαι ἐκ πατρὸς ὢν 30 τῶ A τῆ VPSD τεχθῆναι om. D 31/32 καὶ ἑκουσίως P

L III 327 δειλίας καὶ βοηθείας ἀγγελικῆς ἐνδεᾶ. καὶ σιωπῶ περιτομὴν καὶ θυσίαν καὶ ἱδρῶτας καὶ πεῖναν, ἃ τῇι σαρκὶ μὲν ὡς δι' ἡμᾶς συμβάντα προσκυνητὰ προσαπτόμενα, ἐπὶ δὲ τῆς θεότητος ταῦτα καὶ ψευδῆ λαμβανόμενα καὶ ἡμῖν ὡς συκοφάνταις δικαίας κατακρίσεως αἴτια.

8 Αὗται τῶν ἁγίων πατέρων αἱ παραδόσεις· ταῦτα τῶν θείων γραφῶν τὰ παραγγέλματα· οὕτω τις καὶ τὰ τῆς φιλανθρωπίας τῆς θείας καὶ τὰ τῆς αὐθεντίας θεολογεῖ· ταῦτα
Tim. 4, 15 μελέτα· ἐν τούτοις ἴσθι, ἵνα σοῦ ἡ προκοπὴ φανερὰ ἦι πᾶσιν, ὁ Παῦλος πρὸς πάντας φησίν. τῆς δέ γε τῶν σκανδαλιζομένων φροντίδος καλῶς μὲν ποιεῖς ἀντεχόμενος καὶ χάρις τῆι τῶν θείων μεριμνητικῆι σου ψυχῆι καὶ τῶν παρ' ἡμῖν φροντιζούσηι· γίνωσκε δὲ πεπλανημένον σαυτὸν ὑπὸ τῶν ἐνταῦθα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου καθηιρημένων, ὡς
PG 57 τὰ Μανιχαίων φρονούντων, ἢ τῶν τῆς σῆς ἴσως διαθέσεως κληρικῶν. τὰ γὰρ τῆς ἐκκλησίας καθ' ἑκάστην προκόπτει καὶ τὰ τῶν λαῶν ἐν ἐπιδόσει διὰ τὴν τοῦ Χριστοῦ χάριν
Ies. 11, 9 τοσαύτηι, ὡς τὰ τοῦ προφήτου τοὺς βλέποντας τὰ πλήθη βοᾶν· πλησθήσεται ἡ γῆ τοῦ γνῶναι τὸν κύριον ὡς ὕδωρ πολὺ κατακαλύψαι θαλάσσας. τά τε τῶν βασιλέων ἐν ὑπερβαλλούσηι χαρᾶι πεφωτισμένου τοῦ δόγματος, καὶ ἵνα συνελὼν ἐπιστείλω, ἐκείνην ἐπὶ ταῖς θεομάχοις ἁπάσαις αἱρέσεσιν καὶ τῆι τῆς ἐκκλησίας ὀρθοδοξίαι καθ'
2 Reg. 3, 1 ἑκάστην εὕροι τις ἂν παρ' ἡμῖν τὴν φωνὴν πληρουμένην· ὁ οἶκος Σαοὺλ ἐπορεύετο καὶ ἠσθένει καὶ ὁ οἶκος Δαυὶδ ἐπορεύετο καὶ ἐκραταιοῦτο.

9 Ταῦτα τὰ παρ' ἡμῶν ὡς ἀδελφῶν πρὸς ἀδελφὸν συμβουλεύματα· εἰ δέ τις
1 Cor. 11, 16 φιλονεικεῖ, κεκράξεται καὶ δι' ἡμῶν πρὸς τὸν τοιοῦτον ὁ Παῦλος ἡμεῖς τοιαύτην
M IIII 1000 συνήθειαν οὐκ ἔχομεν οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ. πᾶσαν τὴν σὺν σοὶ ἐν Χριστῶι ἀδελφότητα ἐγώ τε καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πλεῖστα προσαγορεύομεν. ἐρρωμένος ὑπερευχόμενος ἡμῶν διατελοίης, δέσποτα τιμιώτατε καὶ θεοσεβέστατε.

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWRΛ^{m}Λ^{t}Λ^{c}Λ^{u}

1 καὶ A τὲ καὶ VMPSDWR ἐνδεᾶ SDAWR ἐπιδεᾶ VMP 2 πείνην R πεῖναν καὶ δίψαν V προσκυνητὰ MPSAWRΛ προσκυνητῶσ V πρόσκειται D συναπτόμενα VMP προσάπτομεν WR 3 ταῦτα ψευδῆ καὶ WR 5 καὶ ταῦτα D τῶν — τὰ VPA τῶν — γραφῶν SWR τὰ τῶν — γραφῶν D 7 ἢ φανερὰ A παρὰ πᾶσιν A ἐν πᾶσιν WR 7/8 ὁ — πάντασ SDAWRΛ καὶ πρὸσ πάντασ καθὰ ὁ παῦλοσ VMP 8 ποιῶ M 9 ἡμῶν S 10 δὲ μᾶλλον σαυτὸν πεπλανημένον S 10—11 ἐνταῦθα — κληρικῶν] τῆσ σῆσ διαθέσεωσ κληρικῶν περὶ τῶν ἐνταῦθα παρὰ τῆσ ἁγίασ συνόδου καθηρημένων ὡσ τὰ μανιχαίων φρονούντων D 11 φρονούντων PSDAWRΛ^{tcu} νοσούντων VMΛ^{m} ἢ τῶν SDAWRΛ^{mtc} ἡμῶν P ὑμῶν VM 11/12 τῆς ἐκκλησίας om. V 12 τὰ] κατὰ R 12/13 ἐπιδόσει — τοσαύτη [τοσαῦτα S] SDAWR ἐπιδόσει τοσαύτη — χάριν VMP 12 χῡ VMPSWRΛ^{mcu} θῡ DAΛ^{t} 13 τὰ^{II} παρὰ W τοὺς om. VMP 14 τε VMPSWRΛ^{mt} δὲ DAΛ^{cu} 15 ὑπερβαλούσῃ MSm πεφωτισμένων VMP 16 θεομάχοισ SDAWRΛ om. VMP · 17 πληρουμένην τὴν φωνὴν S 19 τὰ A om. VMPSDWR ἀδελφῶ in ἀδελφοῦ corr. S ἀδελφοὺσ D ἀδελφόνσ S 19/20 φιλονεικεῖ SDAWRΛ^{tcu} δοκεῖ φιλονεικεῖν VMP 21 οὔτε A χῡ A 21—23 πᾶσαν — θεοσεβέστατε om. VMP *ipsi gloria in sæcula sæculorum* Λ^{m} 22 ἐν χῷ AWRΛ^{tcu} om. SD 22/23 ἐρρωμένος — θεοσεβέστατε om. S 23 καὶ ὑπερευχόμενοσ DΛ^{u} δέσποτα WΛ^{tcu} δέσποτά μου R πάντα μοι DA

6 = S 13 A 23. Latinae uersiones extant Dionysii exigui [uol. V p. 236—244; Λ^{d}, in anathematismis Λ^{d} et Λ^{u}] et in Collectione TC 8 [$\Lambda^{t}\Lambda^{c}$], unde deriuatae sunt eae quas habent Collectio Veronensis 17 [Λ^{u}] et Gesta Concilii quinti [Λ^{σ}]

1 Τῶι εὐλαβεστάτωι καὶ θεοφιλεστάτωι συλλειτουργῶι Νεστορίωι Κύριλλος καὶ ἡ συνελθοῦσα σύνοδος ἐν Ἀλεξανδρείαι ἐκ τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως ἐν κυρίωι χαίρειν. Τοῦ σωτῆρος ἡμῶν λέγοντος ἐναργῶς ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἐστίν μου ἄξιος καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἐστίν μου ἄξιος, τί πάθωμεν ἡμεῖς οἱ παρὰ τῆς σῆς εὐλαβείας ἀπαιτούμενοι τὸ ὑπεραγαπᾶν σε τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ; τίς ἡμᾶς ἐν ἡμέραι κρίσεως ὀνῆσαι δυνήσεται ἢ ποίαν εὑρήσομεν τὴν ἀπολογίαν, σιωπὴν οὕτω τιμήσαντες τὴν μακρὰν ἐπὶ ταῖς παρὰ σοῦ γενομέναις κατ' αὐτοῦ δυσφημίαις; καὶ εἰ μὲν σαυτὸν ἠδίκεις μόνον τὰ τοιαῦτα φρονῶν καὶ διδάσκων, ἤττων ἂν ἦν ἡ φροντίς· ἐπειδὴ δὲ πᾶσαν ἐσκανδάλισας ἐκκλησίαν καὶ Ζύμην αἱρέσεως ἀήθους καὶ ξένης ἐμβέβληκας τοῖς λαοῖς καὶ οὐχὶ τοῖς ἐκεῖσε μόνοις, ἀλλὰ γὰρ καὶ τοῖς ἁπανταχοῦ (περιηνέχθη γὰρ τῶν σῶν ἐξηγήσεων τὰ βιβλία), ποῖος ἔτι ταῖς παρ' ἡμῶν σιωπαῖς ἀρκέσει λόγος ἢ πῶς οὐκ ἀνάγκη μνησθῆναι λέγοντος τοῦ Χριστοῦ μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν, ἀλλὰ μάχαιραν. ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς; πίστεως γὰρ ἀδικουμένης, ἐρρέτω μὲν ὡς ἕωλος καὶ ἐπισφαλὴς ἡ πρὸς γονέας αἰδώς, ἠρεμείτω δὲ καὶ ὁ τῆς εἰς τέκνα καὶ ἀδελφοὺς φιλοστοργίας νόμος καὶ τοῦ ζῆν ἀμείνων ἔστω λοιπὸν τοῖς εὐσεβέσιν ὁ θάνατος, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν κατὰ τὸ γεγραμμένον. L III 395 M IIII 1068 PG 77, 105 [ep. 17] Mt. 10, 37 M IIII 1069 8 15 Mt. 10, 34. 35 PG 108 Hebr. 11, 35 21

2 Ἰδοὺ τοίνυν ὁμοῦ τῆι ἁγίαι συνόδωι τῆι κατὰ τὴν μεγάλην Ῥώμην συνειλεγμένηι προεδρεύοντος τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν Κελεστίνου τοῦ ἐπισκόπου καὶ τρίτωι σε τούτωι διαμαρτυρόμεθα γράμματι, συμβουλεύοντες ἀποσχέσθαι τῶν οὕτω σκαιῶν καὶ ἐξεστραμμένων δογμάτων ἃ καὶ φρονεῖς καὶ διδάσκεις, 25

Flor. Cyr. 7 ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον τρίτης ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· Τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἐναργῶς λέγοντος

VM, P [= hk], S, D [= mn] ARWHBUZ$\Lambda^{d}\Lambda^{t}\Lambda^{c}\Lambda^{u}\Lambda^{\sigma}$

inscr. om. VMPU ἴσον ἐπιστολῆσ κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείασ πρὸσ νεστόριον περὶ τῆσ ἀκοινωνησίασ SD τοῦ αὐτοῦ πρὸσ νεστόριον A ἐπιστολὴ κυρίλλου ἐπισκοπου ἀλεξανδρειασ πρὸσ νεστόριον $\bar{\gamma}$ παραινετικὴ ὥστε εἰ μὲν πισθείη καὶ καθύπογράψειεν τοῖσ τεταγμένοισ ἐν τῆ ἐπιστολὴ ἐκκλησιαστικοῖσ κεφαλαίοισ κοινωνικὸν ἐπίσκοπον αὐτὸν εἶναι· ει δε μὴ. ξένον καὶ ἀκοινώνητον τυγχάνειν αὐτὸν παρὰ τοῦ τῆσ ῥωμαίων ἐπισκόπου κελεστίνου R ἐπιστολὴ κυρίλλου πρὸσ νεστόριον ἐπιφωνητικὴ τρίτη W ἐπιστολῆ κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείασ πρόσ νεστόριον τὸν αἱρετικόν H τοῦ ἐν ἁγίοισ κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ ἐπιστολὴ πρὸσ τὸν αὐτὸν δυσσεβῆ νεστόριον B τοῦ ἁγίου κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ ἐπιστολὴ πρὸσ νεστόριον ἐπίσκοπον κωνσταντινουπόλεωσ Z

$\bar{\varsigma}$ VP $\bar{\imath\gamma}$ S $\bar{\imath\delta}$ D 4 καὶ θεοφιλεστάτωι om. V θεοσεβεστάτω RW 5 ἐν Ἀλεξανδρείαι om. W ἐν κυρίωι χαίρειν om. V 6 ἐναργῶς om. RW ὑπὲρ ἐμὲ om. A 7 καὶ ὁ φιλῶν — ἄξιος om. PW 8 πάθομεν M πάθοιμεν P θεοσεβείασ S ἀπειθούμενοι RW τοῦ RW ὑπεραγαπᾶν σε VMPΛ^{dtcuo} ὑπεραγαπᾶσθαι SDARWHBUZ 9 Χριστοῦ om. RWΛ^{σ} ποίαν οὕτωσ DA 10 τὴν om. VB σιωπὴ H τιμήσαντες] σιγήσαντεσ AR σιωπήσαντεσ W 10/11 γινομέναισ H 11 βλασφημίαισ κατ' αὐτοῦ P δυσφημίαισ V τὰ om. HZ, corr. H καὶ VPSRWHBUZΛ^{tcuo} ἡ DAΛ^{d} 12 ἦν om. SDH ἡ om. P ἐπεὶ P 13 ἄχθουσ V om. M τε καὶ RW om. M ξένην VMS μόνον VMPZ 14 γὰρ om. V καὶ ποῖοσ RW 14/15 τῶν παρ' ἡμῖν VMP 15 σιωπῆσ VMPS μεμνῆσθαι VMP τοῦ χῦ λέγοντοσ VMP τοῦ χῦ RW 15/16 μὴ — ὅτι] οὐκ A 16 εἰρήνην ἦλθον βαλεῖν SD τῆσ γῆσ Z ἀλλὰ VSAHΛ^{d} οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ MPDRWBUZΛ^{tcuo} 18 ὡς ἕωλος] ἕλεοσ H ἕωλον καὶ ἐπισφαλὲσ S 19 ὁ om. RW 20 ἔσται DA 20/21 τύχωσιν ἀναστάσεωσ B 22 ὁμοῦ PARWHUZ ὅμωσ M ἅμα VSDB 23 ὁσιωτάτου καὶ om. DA καὶ θεοσεβεστάτου om. Z θεοφιλεστάτου RW 24 σοι SD τοῦτο WH om. V διαμαρτυρώμεθα M 25 ἀποσχέσθαι μὲν VP οὕτωσ εἰκαίων U οὕτωσ κενῶν HΛ^{tu} διεστραμμένων VH σου δογμάτων DA

ἀνθελέσθαι δὲ τὴν ὀρθὴν πίστιν τὴν ταῖς ἐκκλησίαις παραδοθεῖσαν ἐξ ἀρχῆς διὰ τῶν ἁγίων
Lc. 1, 2 ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν, οἳ καὶ αὐτόπται καὶ ὑπηρέται τοῦ λόγου γεγόνασιν. καὶ
ep. 10 εἰ μὴ τοῦτο δράσειεν ἡ σὴ εὐλάβεια κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν προθεσμίαν ἐν τοῖς γράμμασι
L III 318 τοῦ μνημονευθέντος ὁσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν τῆς
Ῥωμαίων Κελεστίνου, γίνωσκε σαυτὸν οὐδένα κλῆρον ἔχοντα μεθ' ἡμῶν οὐδὲ τόπον ἢ
λόγον ἐν τοῖς ἱερεῦσιν τοῦ θεοῦ καὶ ἐπισκόποις. οὐ γὰρ ἐνδέχεται περιιδεῖν ἡμᾶς ἐκκλη-
σίας οὕτω τεθορυβημένας καὶ σκανδαλισθέντας λαοὺς καὶ πίστιν ὀρθὴν ἀθετουμένην καὶ
διασπώμενα παρὰ σοῦ τὰ ποίμνια τοῦ σώιζειν ὀφείλοντος, εἴπερ ἦσθα καθ' ἡμᾶς ὀρθῆς
δόξης ἐραστὴς τὴν τῶν ἁγίων πατέρων ἰχνηλατῶν εὐσέβειαν. ἅπασι δὲ τοῖς παρὰ τῆς
σῆς εὐλαβείας κεχωρισμένοις διὰ τὴν πίστιν ἣ καθαιρεθεῖσι λαικοῖς τε καὶ κληρικοῖς κοι-
Coll. Veron. νωνικοὶ πάντες ἐσμέν. οὐ γάρ ἐστι δίκαιον τοὺς ὀρθὰ φρονεῖν ἐγνωκότας σαῖς ἀδικεῖ-
ep. 3, 2 σθαι ψήφοις, ὅτι σοὶ καλῶς ποιοῦντες ἀντειρήκασιν. τοῦτο γὰρ αὐτὸ καταμεμήνυκας
M III 1 1072 ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῇι γραφείσηι παρὰ σοῦ πρὸς τὸν τῆς μεγάλης Ῥώμης ἁγιώτατον καὶ
συνεπίσκοπον ἡμῶν Κελεστῖνον. οὐκ ἀρκέσει δὲ τῇι σῇι εὐλαβείαι τὸ συνομολογῆσαι
μόνον τὸ τῆς πίστεως σύμβολον τὸ ἐκτεθὲν κατὰ καιροὺς ἐν ἁγίωι πνεύματι παρὰ τῆς
ἁγίας καὶ μεγάλης συνόδου τῆς κατὰ καιροὺς συναχθείσης ἐν τῇι Νικαέων (νενόηκας γὰρ
καὶ ἡρμήνευσας οὐκ ὀρθῶς αὐτό, διεστραμμένως δὲ μᾶλλον, κἂν ὁμολογῆις τῇι φωνῇι τὴν
λέξιν), ἀλλὰ γὰρ ἀκόλουθον ἐγγράφως καὶ ἑνωμότως ὁμολογῆσαι ὅτι καὶ ἀναθεματίζεις μὲν
τὰ σαυτοῦ μιαρὰ καὶ βέβηλα δόγματα, φρονήσεις δὲ καὶ διδάξεις ἃ καὶ ἡμεῖς ἅπαντες οἵ τε
κατὰ τὴν Ἑσπέραν καὶ τὴν Ἑώιαν ἐπίσκοποι καὶ διδάσκαλοι καὶ λαῶν ἡγούμενοι. συνέθετο
δὲ καὶ ἡ κατὰ τὴν Ῥώμην ἁγία σύνοδος καὶ ἡμεῖς ἅπαντες ὡς ὀρθῶς ἐχούσαις καὶ ἀνεπιλήπ-
PG 169 τως ταῖς γραφείσαις ἐπιστολαῖς πρὸς τὴν σὴν εὐλάβειαν παρὰ τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλη-
σίας. ὑπετάξαμεν δὲ τούτοις ἡμῶν τοῖς γράμμασιν ἅ σε δεῖ φρονεῖν καὶ διδάσκειν
καὶ ὧν ἀπέχεσθαι προσήκει. αὕτη γὰρ τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ἡ
πίστις, ἣι συναινοῦσιν ἅπαντες οἵ τε κατὰ τὴν Ἑσπέραν καὶ τὴν Ἑώιαν ὀρθοδόξοι ἐπίσκοποι.

V, P [= hk], S, D [= mn], ARWHBUZΛ^{d}Λ^{t}Λ^{c}Λ^{u}Λ$^{\sigma}$

1 ἀνελέσθαι P 2 γεγόνασι τοῦ λόγου S καὶ] ἢ RWHΛ$^{tcu\sigma}$, corr. H 3 θεοσέβεια S θεοσέβεια καὶ εὐλάβεια Z 4 μνημονευθέντος om. D 4/5 ὁσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου [καὶ θ. om. SΛ^{u}] — τῆσ ῥωμαίων [τῆσ ῥωμαίων ἐκκλησίασ B] κελεστίνου SRBUZΛ$^{tcu\sigma}$ ὁσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν ἐπισκόπου τῆσ ῥωμαίων [τοῦ τῆσ ῥωμαίων ἐκκλησίασ ἐπισκόπου V] κελεστίνου VMP ὁσιωτάτου — ἐπισκόπου κελεστίνου τοῦ συλλειτουργοῦ ἡμῶν DA ὁσιωτάτου — ἐπισκόπου καὶ συνύπουργοῦ ἡμῶν κελεστίνου H ὁσιωτάτου ἐπισκόπου τῆσ ῥωμαίων καὶ θεοφιλεστάτου συλλειτουργοῦ ἡμῶν κελεστίνου W 5 μηδένα SDHUZ οὔτε Z 6 οὐδὲ VRW παριδεῖν Z 7 οὕτω om DA καὶ[1] ἢ A 8 διασπώμενα — σοῦ] διασπώμεναι ταράσσουσι H τὰ om. Z 8/9 ὀρθῆς — ἐραστὴς om. S 9 πατέρων om. RW 10 εὐλαβείας] εὐσεβείασ S 10/11 κεχωρισμένοισ — ἢ ἣ καὶ RH] — λαικοῖσ — κληρικοῖσ [κληρικοῖσ τε καὶ λαικοῖσ RUΛ$^{\sigma}$] κοινωνικοὶ [κοινωνοὶ H] — ἐσμέν VMPSRHBUZΛ$^{dtcu\sigma}$ κεχωρισμένοισ διὰ τὴν πίστιν κοινωνικοὶ — ἐσμέν W κεχωρισμένοισ [κεχωρισμένοισ κοινωνοῦμεν ἡμεῖσ D] ἣ καθαιρεθεῖσι κληρικοῖσ διὰ τὴν πίστιν ἣ λαικοῖσ κοινωνικοὶ πάντεσ ἡμεῖσ ἐσμέν DA 12 σοὶ] οἱ VM om PS φρονοῦντεσ DA 13 τῇ γραφείσῃ ἐπιστολῇ M ἁγιώτατον τῆσ μεγάλησ ῥώμησ P τῆσ μεγάλησ] μέγαν Z καὶ VPDHBUZΛ^{d} om MSARWΛ$^{tcu\sigma}$ 14 ἐπίσκοπον S τὸ] τοῦ D 15 σύμβουλον R καιρὸν P 16 ἁγίασ καὶ μεγάλησ SDAHBUZΛ$^{dtcu\sigma}$ μεγάλησ καὶ ἁγίασ RW μεγάλησ VMP τῆσ om. S κατὰ καιροὺσ om. W συνηγμένησ S νικαέων πόλει BΛ$^{\sigma}$ 17 ἑρμήνευσασ H ἡρμήνευκασ DABUZ ἑρμήνευκασ S διεστραμμένα M 18 καὶ ἑνωμότωσ κατενόμοτον H ὁμολογῆσαι σε H ἀναθεματίσεισ W ἀναθεματήσεισ R 19 ωυρία H καὶ βέβηλα om. H βδελυρὰ RW *abominanda* Λ$^{\sigma}$ πάντεσ VMPDH τε om. VMP 20 τὴν^{2} om. RWH 21 μεγάλην ῥώμην B ῥωμαίων AZ ἁγία om VMPB ὡς om. RΛ^{tu} 21/22 ἀνεπιπλήκτωσ R 22 ταῖσ ἐπιστολαῖσ ταῖσ γραφείσαισ [πεμφθείσαισ W] RW 23 ἅ σε Λ$^{dtcu\sigma}$ ἃ τὲ VMSDARWHBUZ ἅ γε P 24 ἀποσχέσθαι SDUZ 24/25 ἡ τῆς — ἐκκλησίασ πίστισ H 24 καὶ ἀποστολικῆς om. A 25 τὴν^{2} om. RW ὀρθόδοξοι om. RWΛ$^{\sigma}$

3 Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητήν· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς μονογενῆ, τουτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρός, θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῶι πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο τά τε ἐν τῶι οὐρανῶι καὶ τὰ ἐν τῆι γῆι, τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα καὶ σαρκωθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα, παθόντα καὶ ἀναστάντα τῆι τρίτηι ἡμέραι, ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανούς, ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα.

Τοὺς δὲ λέγοντας 'ἦν ποτε ὅτε οὐκ ἦν' καὶ 'πρὶν γεννηθῆναι οὐκ ἦν' καὶ ὅτι ἐξ οὐκ ὄντων ἐγένετο, ἢ ἐξ ἑτέρας ὑποστάσεως ἢ οὐσίας φάσκοντας εἶναι ἢ τρεπτὸν ἢ ἀλλοιωτὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, τούτους ἀναθεματίζει ἡ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία.

'Επόμενοι δὲ πανταχῆι ταῖς τῶν ἁγίων πατέρων ὁμολογίαις αἷς πεποίηνται λαλοῦντος ἐν αὐτοῖς τοῦ ἁγίου πνεύματος καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς ἐννοιῶν ἰχνηλατοῦντες τὸν σκοπὸν καὶ βασιλικὴν L III 399
ὥσπερ ἐρχόμενοι τρίβον φαμὲν ὅτι αὐτὸς ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος ὁ ἐξ αὐτῆς γεννηθεὶς τῆς οὐσίας τοῦ πατρός, ὁ ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ θεὸς ἀληθινός, τὸ φῶς τὸ ἐκ τοῦ φωτός, ὁ δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο τά τε ἐν τῶι οὐρανῶι καὶ τὰ ἐν τῆι γῆι, τῆς ἡμετέρας ἕνεκα σωτηρίας κατελθὼν καὶ καθεὶς ἑαυτὸν εἰς κένωσιν ἐσαρκώθη τε καὶ ἐνηνθρώπησε, τουτέστι σάρκα λαβὼν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου καὶ ἰδίαν αὐτὴν ποιησάμενος ἐκ μήτρας τὴν καθ' ἡμᾶς ὑπέμεινε γέννησιν καὶ προῆλθεν ἄνθρωπος ἐκ γυναικός, οὐχ ὅπερ ἦν, ἀποβεβληκώς, ἀλλ' εἰ καὶ γέγονεν ἐν προσλήψει σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ οὕτω μεμενηκὼς ὅπερ ἦν, θεὸς δηλονότι φύσει τε καὶ ἀληθείαι. οὔτε δὲ τὴν σάρκα φαμὲν εἰς θεότητος τραπῆναι φύσιν οὔτε μὴν εἰς M IIII 1073
φύσιν σαρκὸς τὴν ἀπόρρητον τοῦ θεοῦ λόγου παρενεχθῆναι φύσιν. ἄτρεπτος γάρ ἐστιν καὶ ἀναλλοίωτος παντελῶς ὁ αὐτὸς ἀεὶ μένων κατὰ τὰς γραφάς, ὁρώμενος δὲ καὶ βρέφος καὶ Mal. 3, 6
ἐν σπαργάνοις ὢν ἔτι καὶ ἐν κόλπωι τῆς τεκούσης παρθένου πᾶσαν ἐπλήρου τὴν κτίσιν ὡς θεὸς καὶ σύνεδρος ἦν τῶι γεγεννηκότι· τὸ γὰρ θεῖον ἄποσόν τέ ἐστιν καὶ ἀμέγεθες καὶ
4 περιορισμῶν οὐκ ἀνέχεται. ἡνῶσθαί γε μὴν σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν ὁμολογοῦντες τὸν λόγον, ἕνα προσκυνοῦμεν υἱὸν καὶ κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, οὔτε ἀνὰ μέρος τιθέντες καὶ διορίζοντες

19—23 Flor. Cyrill. 7 ἀλλ' εἰ — παντελῶς
21—23 Doctr. patr. 24 p. 170, 15 οὔτε δέ — γραφάς

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARWHBUZ $\Lambda^{d}\Lambda^{t}\Lambda^{c}\Lambda^{u}\Lambda^{\sigma}$

1 πιστεύομεν τὸ ἅγιον μάθημα S τε om. P 2/3 γεννηθέντα — μονογενῆ] τὸν μονογενῆ γεννηθέντα ἐκ τοῦ πρσ SD τοῦ πατρὸς — πατρός] τῆσ οὐσίασ τοῦ πρσ μονογενῆ A 4 ποιηθέντα] ποιηθέντα δι' οὗ ἐποίησε τοὺσ αἰῶνασ DA 5 τε om. S τῶι om. Z ἐπὶ τῆσ γῆσ RW 6 καὶ σαρκωθέντα om. A καὶ[2] om. SDAZ καὶ[3] om. A 7 ἡμέρα κατὰ τὰς γραφάσ Z τοὺς om. SRWH οὐρανόν S 8 τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον DA 9 ἐξ om. A 10 ἢ[3]] καὶ V 11 ἁγία καθολικὴ R ἁγία τοῦ Cῦ καθολικὴ W ἁγία S ἐκκλησία ἀμήν H 12 πανταχοῦ VA πατέρων om. RW *martyrum* Λ^{d} αἱσ DARWBUZΛ^{dtc} αἳ VMPS 13 τὸν om. V 14 ἐχόμενοι R αὐτὸς om. VMP λόγοσ τοῦ θῦ W ὁ om. DA 14/15 τῆσ οὐσίασ γεννηθεὶσ P 15 καὶ ὁ S τοῦ om. VPDA 16 ἐγένοντο Z τε om. SBZ ἐπὶ τῆσ γῆσ DAB 17 λαβὼν τὴν A 19 ἀποβαλὼν Z 20 ἐν om. SDAU Flor. Cyr. πρόσληψις Flor. Cyr. μεμένηκεν Z 21 τε om. VSD δὴ PΛ^{d} om. A φύσιν τραπῆναι RW 21, 22 οὔτε μὴν — παρενεχθῆναι φύσιν om. B σαρκὸς εἰσ φύσιν V εἰς σαρκὸς Doctr. 22 ἄρρητον Flor. Cyr. τοῦ om. VMP μετενεχθῆναι SD παραχθῆναι V ἄστρεπτος S μὲν γὰρ Flor. Cyr. 23 παντελῶς om. BΛ^{d} Doctr. ὁ — ἀεὶ μένων SRWU $\Lambda^{dtcuσ}$ Doctr. ὁ — ἀεὶ μὲν ὢν VMZ θαυμαστὸσ ἀεὶ μένων H ὁ — ἀεὶ διαμένων B ὁ — μὲν ἀεὶ ὢν P μένων ὁ αὐτὸσ ἀεὶ DA 23/24 ὁρώμενος — ἔτι] μένων δὲ ἔτι ἐν σπαργάνοισ καὶ βρέφοσ ὁρώμενοσ P 23 καὶ[2] om. V 24 ἐν σπαργάνοισ] ἐσπαργανωμένοσ RWH ὢν] μένων V κόλπῳ MPSRWHU $\Lambda^{tcuσ}$ κόλποισ VDABZΛ^{d} 25 γὰρ] θεῖον H ἄποσόν τέ ἐστιν] ἄπειρόν ἐστι καὶ ἄποσον Z 26 περιορισμῶν VSABZΛ^{d} περιορισμὸν MPDHU$\Lambda^{tcuσ}$ ὁρισμῶν RW γε μὴν] μὲν H λόγον om. B 27 καὶ[1] om. D ὁρίζοντεσ W

PG 112 ἄνθρωπον καὶ θεὸν ὡς συνημμένους ἀλλήλοις τῇ τῆς ἀξίας καὶ αὐθεντίας ἑνότητι (κενοφωνία γὰρ τοῦτο καὶ ἕτερον οὐδέν) οὔτε μὴν Χριστὸν ἰδικῶς ὀνομάζοντες τὸν ἐκ θεοῦ λόγον καὶ ὁμοίως ἰδικῶς Χριστὸν ἕτερον τὸν ἐκ γυναικός, ἀλλ' ἕνα μόνον εἰδότες Χριστὸν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον μετὰ τῆς ἰδίας σαρκός. τότε γὰρ ἀνθρωπίνως κέχρισται μεθ' ἡμῶν,
Ioh. 3, 34 καίτοι τοῖς ἀξίοις τοῦ λαβεῖν τὸ πνεῦμα διδοὺς αὐτὸς καὶ οὐκ ἐκ μέτρου, καθά φησιν ὁ μακάριος εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης. ἀλλ' οὐδὲ ἐκεῖνο φαμὲν ὅτι κατώικηκεν ὁ ἐκ θεοῦ λόγος ὡς ἐν ἀνθρώπωι κοινῶι τῶι ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγεννημένωι, ἵνα μὴ θεοφόρος
Ioh. 1, 14 ἄνθρωπος νοοῖτο Χριστός. εἰ γὰρ καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν ὁ λόγος, εἴρηται δὲ καὶ
Col. 2, 9 ἐν Χριστῶι κατοικῆσαι πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς, ἀλλ' οὖν ἐννοοῦμεν ὅτι γενόμενος σάρξ, οὐχ ὥσπερ ἐν τοῖς ἁγίοις κατοικῆσαι λέγεται, κατὰ τὸν ἴσον καὶ ἐν αὐτῶι τρόπον γενέσθαι διοριζόμεθα τὴν κατοίκησιν· ἀλλ' ἑνωθεὶς κατὰ φύσιν καὶ οὐκ εἰς σάρκα τραπείς, τοιαύτην ἐποιήσατο τὴν κατοίκησιν, ἣν ἂν ἔχειν λέγοιτο καὶ ἡ τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴ πρὸς τὸ ἴδιον ἑαυτῆς σῶμα. εἷς οὖν ἄρα Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ κύριος, οὐχ ὡς συνάφειαν ἁπλῶς τὴν ὡς ἐν ἑνότητι τῆς ἀξίας ἢ γοῦν αὐθεντίας ἔχοντος ἀνθρώπου πρὸς θεόν· οὐ γὰρ ἑνοῖ τὰς φύσεις [ἡ] ἰσοτιμία. καὶ γοῦν Πέτρος τε καὶ Ἰωάννης ἰσότιμοι μὲν ἀλλήλοις καθὸ καὶ ἀπόστολοι καὶ ἅγιοι μαθηταί, πλὴν οὐχ εἷς οἱ δύο. οὔτε μὴν κατὰ παράθεσιν τὸν τῆς συναφείας νοοῦμεν τρόπον (οὐκ ἀπόχρη γὰρ τοῦτο πρὸς ἕνωσιν
L III 402 φυσικήν) οὔτε μὴν ὡς κατὰ μέθεξιν σχετικήν, ὡς καὶ ἡμεῖς κολλώμενοι τῶι κυρίωι κατὰ
1 Cor. 6, 17 τὸ γεγραμμένον ἓν πνεῦμα ἐσμὲν πρὸς αὐτόν, μᾶλλον δὲ τὸ τῆς συναφείας ὄνομα παραιτούμεθα ὡς οὐκ ἔχον ἱκανῶς σημῆναι τὴν ἕνωσιν. ἀλλ' οὐδὲ θεὸν ἢ δεσπότην τοῦ Χριστοῦ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ὀνομάζομεν, ἵνα μὴ πάλιν ἀναφανδὸν τέμνωμεν εἰς
M IIII 1076 δύο τὸν ἕνα Χριστὸν καὶ υἱὸν καὶ κύριον καὶ δυσφημίας ἐγκλήματι περιπέσωμεν, θεὸν ἑαυτοῦ καὶ δεσπότην ποιοῦντες αὐτόν. ἑνωθεὶς γάρ, ὡς ἤδη προείπομεν, ὁ τοῦ θεοῦ λόγος σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν θεὸς μέν ἐστι τῶν ὅλων, δεσπόζει δὲ τοῦ παντός, οὐτε δὲ αὐτὸς ἑαυτοῦ δοῦλός ἐστιν οὔτε δεσπότης. εὐηθες γάρ, μᾶλλον δὲ ἤδη καὶ δυσ-
Ioh. 20, 17 σεβὲς τὸ οὕτω φρονεῖν ἢ λέγειν. ἔφη μὲν γὰρ θεὸν ἑαυτοῦ τὸν πατέρα, καίτοι θεὸς ὢν φύσει καὶ ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ· ἀλλ' οὐκ ἠγνοήκαμεν ὅτι μετὰ τοῦ εἶναι θεὸς καὶ ἄνθρωπος γέγονεν ὑπὸ θεῶι κατά γε τὸν πρέποντα νόμον τῆι τῆς ἀνθρωπότητος φύσει. αὐτὸς δὲ ἑαυτοῦ πῶς ἄν γένοιτο θεὸς ἢ δεσπότης; οὐκοῦν ὡς ἄνθρωπος καὶ ὅσον

---

26. 27 adfert Ephraim Antioch. ap. Phot. 229 p. 251^{b} 35

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARWHBUZΛ^{d}Λ^{t}Λ^{c}Λ^{u}Λ$^{\sigma}$

1 ὡς om. MP οὔτε V μᾶλλον ἀλλήλουσ V ἀξίας] ἐξουσίασ W 1/2 καινοφωνία V 2 οὐδὲν ἕτερον Z ὀνομάζοντεσ ἰδικῶσ Z ὀνομάζοντεσ P τοῦ θεοῦ MP λόγου P 3 ἰδικῶσ VMPAHUΛ^{dtu} ἰδικῶσ ὡσ SDRWBZΛ$^{c\sigma}$ 3—4 ἀλλ' — σαρκός om. A 4 θῦ VMPZΛ$^{dtc\sigma}$ θῦ [τοῦ θῦ R] καὶ SDRWHBU τότε] οὔτε V τοῖσ ταὐτησ Z ἀνθρώπινον W ἀνο̄σ̄ H κέχρησται S κέχρηται ZΛ^{u} μεθ'] παρ' V 5 τοῦ om. H τὸ om. RW ἐμμέτρου H ἐκ μέρουσ A μέτρου λαμβάνων τοῦτο παρὰ τοῦ πρ̄σ̄ Z 6 μακάριοσ om. RW ἅγιοσ Z εὐαγγελιστὴσ om. VMI' κατώκησεν VMmWHBU 7 ἐν om. VPS superscr. Z γεγενημένω S S νοῆται ὁ Z 9/10 ἐννοῶμεν VMPSARB 10 λέγεται κατοικῆσαι A οὐδὲ κατὰ Λ^{d} τὸ Z 11 γεγενῆσθαι B διοριζόμεθα γενέσθαι PU ἀλλὰ τὴν MP 11/12 ἀλλ' — κατοίκησιν om. MPH, corr. H 12 ἂν om. Z 13 ψυχὴ] εστω M τὸ σῶμα αὐτῆσ V ἴδιον μόνον H κ̄σ̄ καὶ ῡσ̄ καὶ χ̄σ̄ H υσ καὶ χ̄σ̄ καὶ κσ Z 14 τὴν — ἀξίας om. R τῆσ V ἐν MHUΛ^{dteu} θ̄ν̄ SD om. VPAWBZ ἑνότητα V ἔχοντος] ἔχων τῆσ Z 15 ἡ om. VMPA καὶ γοῦν καὶ RW τε om. RWZ 16 καὶ^{1} om. Z 17 τρόπον νοοῦμεν Z 18 ὡς om. B οἰκετικὴν RWΛ$^{\sigma}$ 20 ὡς om. B σημᾶναι VMPRWHB 21 Χριστοῦ] παντὸσ S τέμωμεν RW 22 καὶ υἱὸν SDARWHBUZΛ$^{\sigma u\sigma}$ τὸν υἱὸν VMPΛ^{dt} 23 αὐτοῦ MS εἴπομεν Z θῦ πρ̄σ̄ P 25 καὶ ἤδη DA 26 οὕτω φρονεῖν ἢ λέγειν SARWHBUΛ$^{dtu\sigma}$ οὕτω φρονεῖν καὶ λέγειν D λέγειν οὕτωσ ἢ φρονεῖν ZΛ^{c} οὕτω φρονεῖν VMP 27 οὐχ' R ἠγνόηκεν P μεῖναι VMPΛ^{d} 28 ὑπὸ θῶ VMPSWU ὁ ὑπὸ [ὑπό γε B] θῶ DARBΛ^{d} ὁ ὑπὸ θ̄ν̄ Z οὐ ποθὸν H γε om. AU τῇ φύσει τῆσ ἀνθρωπότητοσ B 29 δ' M om. R αὐτοῦ Λ καὶ om. Λ^{du}

ἦκεν εἷς γε τὸ πρέπον τοῖς τῆς κενώσεως μέτροις, ὑπὸ θεῶι μεθ' ἡμῶν ἑαυτὸν εἶναί
φησιν. οὕτω γέγονε καὶ ὑπὸ νόμον, καίτοι λαλήσας αὐτὸς τὸν νόμον καὶ νομοθέτης Gal. 4, 4
6 ὑπάρχων ὡς θεός. παραιτούμεθα δὲ λέγειν ἐπὶ Χριστοῦ 'διὰ τὸν φοροῦντα τὸν φορούμενον Loofs, Nestor.
σέβω· διὰ τὸν ἀόρατον προσκυνῶ τὸν ὁρώμενον'. φρικτὸν δὲ πρὸς τούτωι κἀκεῖνο εἰπεῖν 'ὁ p. 262, 3. 4. 11. 12
ληφθεὶς τῶι λαβόντι συγχρηματίζει θεός'. ὁ γὰρ ταῦτα λέγων διατέμνει πάλιν εἰς δύο PG 113
Χριστοὺς καὶ ἄνθρωπον ἵστησιν ἀνὰ μέρος ἰδικῶς καὶ θεὸν ὁμοίως. ἀρνεῖται γὰρ ὁμολο- 6
γουμένως τὴν ἕνωσιν, καθ' ἣν οὐχ ὡς ἕτερος ἑτέρωι συμπροσκυνεῖταί τις οὔτε μὴν συγ-
χρηματίζει θεός, ἀλλ' εἷς νοεῖται Χριστὸς Ἰησοῦς υἱὸς μονογενής, μιᾶι προσκυνήσει τιμώμε-
νος μετὰ τῆς ἰδίας σαρκός. ὁμολογοῦμεν δὲ ὅτι αὐτὸς ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς γεννηθεὶς υἱὸς
καὶ θεὸς μονογενής, καίτοι κατὰ φύσιν ἰδίαν ὑπάρχων ἀπαθής, σαρκὶ πέπονθεν ὑπὲρ ἡμῶν 1 Petr. 4, 1
κατὰ τὰς γραφὰς καὶ ἦν ἐν τῶι σταυρωθέντι σώματι, τὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς ἀπαθῶς οἰκει- 11
ούμενος πάθη. χάριτι δὲ θεοῦ καὶ ὑπὲρ παντὸς ἐγεύσατο θανάτου, διδοὺς αὐτῶι τὸ Hebr. 2, 9
ἴδιον σῶμα, καίτοι κατὰ φύσιν ὑπάρχων ζωὴ καὶ αὐτὸς ὢν ἡ ἀνάστασις. ἵνα γὰρ Ioh. 11, 25
ἀρρήτωι δυνάμει πατήσας τὸν θάνατον ὡς ἔν γε δὴ πρώτηι τῆι ἰδίαι σαρκὶ γένηται πρω- Col. 1, 18
τότοκος ἐκ νεκρῶν καὶ ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ὁδοποιήσηι τε τῆι ἀνθρώπου 1 Cor. 15, 20
φύσει τὴν εἰς ἀφθαρσίαν ἀναδρομήν, χάριτι θεοῦ, καθάπερ ἔφημεν ἀρτίως, ὑπὲρ παντὸς 16
ἐγεύσατο θανάτου τριήμερός τε ἀνεβίω σκυλεύσας τὸν ἅιδην. ὥστε κἂν λέγηται 1 Cor. 15, 21
δι' ἀνθρώπου γενέσθαι ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν, ἀλλὰ νοοῦμεν ἄνθρωπον τὸν ἐκ θεοῦ
γεγονότα λόγον καὶ λελύσθαι δι' αὐτοῦ τοῦ θανάτου τὸ κράτος. ἥξει δὲ κατὰ καιροὺς L III 403
ὡς εἷς υἱὸς καὶ κύριος ἐν τῆι δόξηι τοῦ πατρός, ἵνα κρίνηι τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύ- Act. 17, 31
νηι, καθὰ γέγραπται. 21

7 Ἀναγκαίως δὲ κἀκεῖνο προσθήσομεν. καταγγέλλοντες γὰρ τὸν κατὰ σάρκα θάνα-
τον τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ, τουτέστιν Ἰησοῦ Χριστοῦ τήν τε ἐκ νεκρῶν ἀναβίωσιν
καὶ τὴν εἰς οὐρανοὺς ἀνάληψιν ὁμολογοῦντες, τὴν ἀναίμακτον ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τελοῦμεν M IIII 1077
λατρείαν πρόσιμέν τε οὕτω ταῖς μυστικαῖς εὐλογίαις καὶ ἁγιαζόμεθα μέτοχοι γινόμενοι τῆς 25
τε ἁγίας σαρκὸς καὶ τοῦ τιμίου αἵματος τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ καὶ οὐχ ὡς
σάρκα κοινὴν δεχόμενοι, μὴ γένοιτο, οὔτε μὴν ὡς ἀνδρὸς ἡγιασμένου καὶ συναφθέντος τῶι
λόγωι κατὰ τὴν ἑνότητα τῆς ἀξίας ἢ γοῦν ὡς θείαν ἐνοίκησιν ἐσχηκότος, ἀλλ' ὡς ζωο-
ποιὸν ἀληθῶς καὶ ἰδίαν αὐτοῦ τοῦ λόγου. Ζωὴ γὰρ ὢν κατὰ φύσιν ὡς θεός, ἐπειδὴ
γέγονεν ἓν πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σάρκα, ζωοποιὸν ἀπέφηνεν αὐτήν, ὥστε κἂν λέγηι πρὸς ἡμᾶς 30
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ Ioh. 6, 53

3/4 Cyrill. adu. Nestor. 2, 12 = Exc. Eph. VIII. XV
4/5 cf. Cyrill. l. c. 2, 12. Exc. Eph. XV
9—12 Doctr. patr. 7, 24. 8, 15 ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον γ' ἐπιστολῆς· ὁμολογοῦμεν — οἰκειούμενος πάθη
29—p. 38, 3] Doctr. patr. 20, 2 Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον β' ἐπιστολῆς· Ζωή — χρηματίσαντος

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARWHBUZΛ^{d}Λ^{t}Λ^{c}Λ^{u}Λ$^{\sigma}$

1 ἦκον Z γε] δὲ H τοῖσ μέτροισ τῆσ κενώσεωσ B θν Z ἑαυτὸν om. AW
2 καὶ ὑπὸ νόμον γέγονε S καίτοι — νόμιον om. P 3 δὲ om. M τὸ φορούμενον RZΛ^{tu}
4 τὸ ὁρώμενον ZΛ^{tu} τοῦτο WH ὅτι ὁ Z 6 διίστησιν Z 7 ἐν ἑτέρωι D τις om. H
8 κσ ιῦ χῦ B υἱὸς om. W 8/9 μιᾶι — πατρὸς om. P 9 αὐτὸς ὁ om. VM ὁ om. H
10 κατ' ἰδίαν φύσιν BU 11 ἐν om. R ἀπαθῶς om. P 12/13 τὸ ἴδιον om. W 13 ζωὴ
κατὰ φύσιν ὑπάρχων P κατὰ φύσιν ὑπάρχων V 14 ἓν om. WΛ^{u} 15 τοῦ ἀνθρώπου VSD
ἀνθρωπίνη A 16 ἔφημεν VPRWHUΛ^{teus} δημεν M ἔφην SDABZ 17 γευσάμενοσ H τριή-
μερός τε ἀνεβίω SHBUZΛ^{dteu} τριήμεροσ δὲ ἀνεβίω VMDARWΛ$^{\sigma}$ καὶ ἀνεβίω τριήμεροσ P ἅιδην]
θάνατον V 18 γεγενῆσθαι DAB ἀλλὰ καὶ P ἀλλά γε A 19 γεννηθέντα DA τὸ τοῦ
θανάτου DAB 20 κύριος] χῦ H 21 καθὼσ DZ 23 ἀνάστασιν PD 24 ἐν om. M
25 προσιεμεν MPH τε om. VH δὲ RWZ οὕτωσ ἤδη Z τινόμενοι AWBHZ γιγνόμενοι SD
γενόμενοι VMPRU 26 τε om. SHBZ 27/28 τοῦ λόγου S 28 ἔχοντοσ W 29 ἴδιον A
30 ἓν om. HBΛ^{teu} ταύτην A λέγηται Λ^{c} 31 ἀμὴν VMPRWHUΛ^{t} ἀμὴν ἀμὴν SDAH^{corr}BZΛ^{deus}
μὴ om. V superscr. HU ἀνοῦ τοῦ καθ' ἡμᾶσ B

PG 116 πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐχ ὡς ἀνθρώπου τῶν καθ' ἡμᾶς ἑνὸς καὶ αὐτὴν εἶναι λογιούμεθα (πῶς γὰρ ἡ ἀνθρώπου σὰρξ ζωοποιὸς ἔσται κατὰ φύσιν τὴν ἑαυτῆς;), ἀλλ' ὡς ἰδίαν ἀληθῶς γενομένην τοῦ δι' ἡμᾶς καὶ υἱοῦ ἀνθρώπου γεγονότος τε καὶ χρηματίσαντος.

8 Τὰς δέ γε ἐν τοῖς εὐαγγελίοις τοῦ σωτῆρος ἡμῶν φωνὰς οὔτε ὑποστάσεσι δυσὶν οὔτε μὴν προσώποις καταμερίζομεν. οὐ γάρ ἐστι διπλοῦς ὁ εἷς καὶ μόνος Χριστός, κἂν ἐκ δύο νοῆται καὶ διαφόρων πραγμάτων εἰς ἑνότητα τὴν ἀμέριστον συνενηνεγμένος, καθάπερ ἀμέλει καὶ ἄνθρωπος ἐκ ψυχῆς νοεῖται καὶ σώματος καὶ οὐ διπλοῦς μᾶλλον, ἀλλ' εἷς ἐξ ἀμφοῖν. ἀλλὰ τάς τε ἀνθρωπίνας καὶ πρός γε τούτωι τὰς θεικὰς παρ' ἑνὸς εἰρῆσθαι διακεισόμεθα, φρονοῦντες ὀρθῶς. ὅταν μὲν γὰρ θεοπρεπῶς λέγηι περὶ ἑαυτοῦ
Ioh. 14, 9 Ioh. 10, 30 ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακε τὸν πατέρα καὶ ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἓν ἐσμέν, τὴν θείαν αὐτοῦ καὶ ἀπόρρητον ἐννοοῦμεν φύσιν, καθ' ἣν καὶ ἕν ἐστιν πρὸς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα διὰ τὴν
Hebr. 1, 3 ταυτότητα τῆς οὐσίας εἰκών τε καὶ χαρακτὴρ καὶ ἀπαύγασμα τῆς δόξης αὐτοῦ· ὅταν
Ioh. 8, 40 δὲ τὸ τῆς ἀνθρωπότητος μέτρον οὐκ ἀτιμάζων τοῖς Ἰουδαίοις προσλαλῆι νῦν δέ με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, πάλιν οὐδὲν ἧττον αὐτὸν τὸν ἐν ἰσότητί τε καὶ ὁμοιότητι τοῦ πατρὸς θεὸν λόγον καὶ ἐκ τῶν τῆς ἀνθρωπότητος αὐτοῦ μέτρων ἐπιγινώσκομεν. εἰ γάρ ἐστιν ἀναγκαῖον τὸ πιστεύειν ὅτι θεὸς ὢν φύσει γέγονε σὰρξ ἢ γοῦν ἄνθρωπος ἐψυχωμένος ψυχῆι λογικῆι, ποῖον ἂν ἔχοι λόγον τὸ ἐπαισχύνεσθαί τινα ταῖς παρ' αὐτοῦ φωναῖς, εἰ γεγόνασιν ἀνθρωποπρεπῶς; εἰ γὰρ παραιτοῖτο τοὺς ἀνθρώπωι πρέποντας λόγους, τίς ὁ ἀναγκάσας γενέσθαι καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπον; ὁ δὲ καθεὶς ἑαυτὸν δι' ἡμᾶς εἰς ἑκούσιον κένωσιν διὰ ποίαν αἰτίαν παραι-
I. III 406 τοῖτο ἂν τοὺς τῆι κενώσει πρέποντας λόγους; ἐνὶ τοιγαροῦν προσώπωι τὰς ἐν τοῖς εὐαγ-
1 Cor. 8, 6 γελίοις πάσας ἀναθετέον φωνάς, ὑποστάσει μιᾶι τῆι τοῦ λόγου σεσαρκωμένηι. κύριος
M III 1080 9 γὰρ εἷς Ἰησοῦς Χριστὸς κατὰ τὰς γραφάς. εἰ δὲ δὴ καλοῖτο καὶ ἀπόστολος καὶ ἀρχιερεὺς τῆς
Hebr. 3, 1 ὁμολογίας ἡμῶν, ὡς ἱερουργῶν τῶι θεῶι καὶ πατρὶ τὴν πρὸς ἡμῶν αὐτῶι τε καὶ δι' αὐτοῦ τῶι θεῶι καὶ πατρὶ προσκομιζομένην τῆς πίστεως ὁμολογίαν καὶ μὴν καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα, πάλιν αὐτὸν εἶναι φαμὲν τὸν ἐκ θεοῦ κατὰ φύσιν υἱὸν μονογενῆ καὶ οὐκ ἀνθρώπωι προσνεμοῦμεν παρ' αὐτὸν ἑτέρωι τό τε τῆς ἱερωσύνης ὄνομα καὶ αὐτὸ δὲ τὸ χρῆμα.

4—6] Doctr. patr. 22, 13 Εὐβούλου ἐπισκόπου Λύστρων ἐκ τοῦ λόγου τοῦ πρὸς τὸν χάρτην τὸν ἐπιδοθέντα τῶι . . . βασιλεῖ Ἡρακλείωι ὑπὸ Ἀθανασίου τοῦ τῶν Σευηριανῶν ψευδεπισκόπου πονηθέντος αὐτῶι . . . . ἐν τῆι πρὸς . . Νεστόριον δευτέραι ἐπιστολῆι οὕτω πάλιν ἔγραψε· τὰς δέ γε — συνενηνεγμένος.

5] Doctr. patr. 4, 12 in scholio K. ἐν τῆι πρὸς Νεστόριον ἐπιστολῆι φησιν ὅτιπερ οὐκ ἔστι διπλοῦς — Χριστός.

9—12 adfeit Ephraim Antioch. ap. Phot. 229 p. 251^{b} 38 ὅταν — οὐσίας

21—23 idem ibidem p. 260^{a} 6 ἐν τῆι πρὸς Νεστόριον τρίτηι ἐπιστολῆι· τοιγαροῦν — γραφάς

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARWHBUZΛ^{d}Λ^{t}Λ^{c}Λ^{u}Λ$^{\sigma}$

1 τῶν VMPZ τοῦ SDARWHB τὸ U 1/2 λογιούμεθα εἶναι DA 2 ἀνθρωπεία V ἐστι VMP 3 υἱοῦ καὶ $\overline{\text{ἀνου}}$ D γενομένου DA τε om. H 4 ἡμῶν om. A ἤδη δυσὶν Z 5 προσώποισ δυσὶ κατὰ μεριζομένου οὐ H οὐ] οὐδὲ DA κἀν ει RH καὶ εἰ W 6 δυοῖν B νοεῖται W νοοῖτο BZ νοεῖτο H συνενηνεγμένοισ R συνηγμένοσ UWΛ^{u}, corr. W 7 ὁ $\overline{\text{ἀνοσ}}$ Z 8 γε RWBU τοῦτο P πρὸσ S 9 λέγηται RWΛ$^{\sigma}$ περὶ αὐτοῦ R παρὰ αὐτοῦ W om. VMP 11 ἐνοοῦμεν V ἐννοῶμεν B 13 τὸ μέτρον οὐκ ἀτιμάζων τῆσ ἀνθρωπότητοσ B 13/14 ζητεῖτε με AB 15 τὸν om. A τε om. DARWZ τῆς om. V 16 μέτρων αὐτοῦ S μέτρον U 17 κατὰ φύσιν θ$\overline{\text{σ}}$ ὢν V ἐμψυχωμένοσ VSDZ 18 τινὰσ RWHΛ$^{\sigma}$ τὰσ — φωνὰσ H 19 γὰρ καὶ A καθ' ἡμᾶσ γενέσθαι SDAB 19/20 καθ' — ἄνθρωπον om. Z 20 ἄνθρωπον — ἡμᾶς om. MP δι' ἡμᾶς om. Λ^{tc} 21 ἂν om. P τοιγαροῦν ἐνὶ B Ephr. 22 πάσας om. A τῆι om. U σεσαρκωμένου Λ^{dtuo} 22/23 εἷσ γὰρ $\overline{\text{κσ}}$ Z Ephr. $\overline{\text{κσ}}$ γὰρ ἐστιν B 23 ἰ$\overline{\text{σ}}$ χ$\overline{\text{σ}}$ εἷσ V 24 αὐτοῦ Λ^{t} 25 τῆς πίστεωσ om. S 25/26 καὶ μὴν — πνεῦμα om. HΛ^{d} 25 ναὶ μὴν καὶ τὴν Z καὶ μὴν U 26 ὡσ $\overline{\text{υν}}$ VMP 27 προσνέμομεν VPΛ^{d} προσνεμοῦμεν μὲν Λ^{tu} ἑτέρωι παρ' αὐτὸν B τε om. MDA ὄνομα] ἀξίωμα Z αὐτὸ om. V δὴ PS^{corr} Z γε H om. V τὸ om. S, corr. S χρῆμα MPSDARWHBΛ^{dtcuo} χρίσμα VB^{ecorr} UZ

γέγονε γὰρ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων καὶ διαλλακτὴς εἰς εἰρήνην, ἑαυτὸν ἀναθεὶς εἰς ὀσμὴν εὐωδίας τῶι θεῶι καὶ πατρί. τοιγάρτοι καὶ ἔφασκεν θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι. [ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ εὐδόκησας.] τότε εἶπον· ἰδοὺ ἥκω· ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου. προσκεκόμικε γὰρ ὑπὲρ ἡμῶν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας τὸ ἴδιον σῶμα καὶ οὐχ ὑπέρ γε μᾶλλον ἑαυτοῦ. ποίας γὰρ ἂν ἐδεήθη προσφορᾶς ἢ θυσίας ὑπὲρ ἑαυτοῦ, κρείττων ἁπάσης ὑπάρχων ἁμαρτίας ὡς θεός; εἰ γὰρ πάντες ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, καθὸ γεγόναμεν ἡμεῖς ἕτοιμοι πρὸς παραφορὰν καὶ κατηρρώστησεν ἡ ἀνθρώπου φύσις τὴν ἁμαρτίαν, αὐτὸς δὲ οὐχ οὕτως καὶ ἠττώμεθα διὰ τοῦτο τῆς δόξης αὐτοῦ, πῶς ἂν εἴη λοιπὸν ἀμφίβολον ὅτι τέθυται δι' ἡμᾶς καὶ ὑπὲρ ἡμῶν ὁ ἀμνὸς ὁ ἀληθινός; καὶ τὸ λέγειν ὅτι προσκεκόμικεν ἑαυτὸν ὑπέρ τε ἑαυτοῦ καὶ ἡμῶν, ἀμοιρήσειεν ἂν οὐδαμῶς τῶν εἰς δυσσέβειαν ἐγκλημάτων. πεπλημμέληκε γὰρ κατ' οὐδένα τρόπον οὔτε μὴν ἐποίησεν ἁμαρτίαν· ποίας οὖν ἐδεήθη προσφορᾶς, ἁμαρτίας οὐκ οὔσης ἐφ' ἧιπερ ἂν γένοιτο καὶ μάλα εἰκότως; ὅταν δὲ λέγηι περὶ τοῦ πνεύματος ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, νοοῦντες ὀρθῶς οὐχ ὡς δόξης ἐπιδεᾶ τῆς παρ' ἑτέρου φαμὲν τὸν ἕνα Χριστὸν καὶ υἱὸν τὴν παρὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος δόξαν ἐλεῖν, ὅτι μηδὲ κρεῖττον αὐτοῦ καὶ ὑπὲρ αὐτὸν τὸ πνεῦμα αὐτοῦ. ἐπειδὴ δὲ εἰς ἔνδειξιν τῆς ἑαυτοῦ θεότητος ἐχρῆτο τῶι ἰδίωι πνεύματι πρὸς μεγαλουργίας, δεδοξάσθαι παρ' αὐτοῦ φησιν, ὥσπερ ἂν εἰ καί τις λέγοι τῶν καθ' ἡμᾶς περὶ τῆς ἐνούσης ἰσχύος αὐτῶι τυχὸν ἢ γοῦν ἐπιστήμης τῆς ἐφ' ὁτωιοῦν ὅτι δοξάσουσί με. εἰ γὰρ καὶ ἔστιν ἐν ὑποστάσει τὸ πνεῦμα ἰδικῆι καὶ δὴ καὶ νοεῖται καθ' ἑαυτό, καθὸ πνεῦμά ἐστιν καὶ οὐχ υἱός, ἀλλ' οὗν ἐστιν οὐκ ἀλλότριον αὐτοῦ. πνεῦμα γὰρ ἀληθείας ὠνόμασται καὶ ἔστιν Χριστὸς ἡ ἀλήθεια καὶ προχεῖται παρ' αὐτοῦ καθάπερ ἀμέλει καὶ ἐκ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός. ἐνεργῆσαν τοιγαροῦν τὸ πνεῦμα καὶ διὰ χειρὸς τῶν ἁγίων ἀποστόλων τὰ παράδοξα μετὰ τὸ ἀνελθεῖν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐδόξασεν αὐτόν. ἐπιστεύθη γὰρ ὅτι θεὸς κατὰ φύσιν ἐστίν, πάλιν αὐτὸς ἐνεργῶν διὰ τοῦ ἰδίου πνεύματος. διὰ τοῦτο καὶ ἔφασκεν ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται καὶ ἀπαγγελεῖ ὑμῖν. καὶ οὔτι που φαμὲν ὡς ἐκ μετοχῆς τὸ πνεῦμά ἐστιν σοφόν τε καὶ δυνατόν. παντέλειον γὰρ καὶ ἀπροσδεές ἐστιν παντὸς ἀγαθοῦ.

1 Tim. 2, 5 · Eph. 5, 2 · Hebr. 10, 5-7 · Rom. 3, 23 · Ioh. 16, 14 · Ioh. 16, 13 · Ioh. 14, 6 · M III 1081 · Ioh. 16, 14 · L III 407

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARWHBUZΛ^{d}Λ^{t}Λ^{c}Λ^{u}Λ$^{\sigma}$

1 καὶ γὰρ γέγονε Z γὰρ om. A θῡ μεσίτης Z τοῦ θῡ H 1/2 τῶ — πρι εἰσ ὀσμὴν εὐωδίασ Z 3 σῶμα — μοι Λ^{o} σῶμα — μοι. ὁλοκαυτώματα — εὐδόκησασ [ἐζήτησασ Z] VMPDAZ ὁλοκαυτώματα — ηὐδόκησασ σῶμα — μοι SRWHBUΛ^{dtuo} 5 τὸ θέλημά σου ὁ θῡ VP τὸ θέλημά σου RWΛ^{t} προκεκόμικε P περὶ S 6 οὐ μᾶλλον γε ὑπὲρ Z γε μᾶλλον om. V γε om. RW αὐτοῦ P πῶσ H ἂν om. VMH, corr. H δεηθείη P 7 ὑπὲρ ἑαυτοῦ] καὶ H ἁπάσησ ἁμαρτίασ ὡσ θῡ ὑπάρχων B ἁπάσησ ὑπάρχων ἁμαρτίασ VMPS ὑπάρχων ἁπάσησ ἁμαρτίασ DZ ὑπάρχων ἁμαρτίασ ἁπάσησ A ἁπάσησ ἁμαρτίασ ὑπάρχων RWHU 8 εἰσ U 8/9 παραφθορὰν HZ^{corr} 9 κατηρρώστηκεν ARW 10 τητώμεθα ἤγουν ὑστερούμεθα B διὰ τοῦτο om. VRW ἀμφίλογον RW 11 τὸ om. S λέγειν δὲ DA προκεκόμικεν PBA γε V αὐτοῦ S 11/12 ἡμῶν τε καὶ ἑαυτοῦ Z 12 καὶ ἡμῶν καὶ S καὶ ὑπὲρ RW ἂν om. PU 13 πῶσ VA οὖν ἂν BU ἂν οὖν Z *eg.* Λ^{d} 14 καὶ - εἰκότωσ om. V 15 παρ' om. VMP 16 Χριστὸν] κν S ἑλεῖν] αἰτεῖν Z 17 αὐτοῦ VZ 18 ἐκέχρητο VMP ἐχρήσατο H ἰδίωι SDARWBUZΛ^{dtcuo} ἁγίω VMPH μεγαλουργίαν VMPDWUΛ$^{\sigma}$ οὐχ ὥσπερ V 19 καί om. Z αὐτῶ ἰσχύοσ St ἢ γοῦν ἐπιστήμησ τυχὸν B 20 ἐφοτουοῦν RW δοξάσουσιν [δοξάσωσιν H] ἐμὲ ARWHBUZ 21 καὶ^{1} om. Z καθδ καὶ H καὶ om. U οὐχ υἱός] οὐ χσ RW ἐστιν οὐκ] οὐκ ἔστιν B 22 ὠνόμασται] ἐστὶ καὶ ὠνόμασται Z ὁ χσ U ἡ om. H 22/23 καὶ προχεῖται — πατρός om. W, add. in mg. m. rec. 23 θεοῦ καὶ om. P καὶ om. M ἐνήργησεν H 23/24 τοιγαροῦν — καὶ] δὲ το αὐτό πνᾱ U 24 διὰ om. R παράδοξα ποιοῦν H 24/25 μετὰ — οὐρανόν om. U 24 τὸν χν SDA 25 τοὺσ οὐνοῦσ Z 26 πάλιν om. P ἰδίου om. VMP ἁγίου AZ, superscr. H 27 ἀπαγγελεῖ VMPSnA ἀναγγελεῖ mRWHBUZ ὅτι που U οὐ τύπου H 28 ἐστὶ] καὶ S γάρ] δὲ H παντὸς om. Z

1 Cor. 1, 24 ἐπειδὴ δὲ τῆς τοῦ πατρὸς δυνάμεως καὶ σοφίας, τουτέστιν τοῦ υἱοῦ, πνεῦμά ἐστιν, αὐτόχρημα σοφία ἐστὶ καὶ δύναμις.

11 Ἐπειδὴ δὲ θεὸν ἑνωθέντα σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν ἡ ἁγία παρθένος ἐκτέτοκε σαρκικῶς, ταύτῃ τοι καὶ θεοτόκον εἶναι φαμὲν αὐτήν, οὐχ ὡς τῆς τοῦ λόγου φύσεως τῆς Ioh. 1, 1 ὑπάρξεως τὴν ἀρχὴν ἐχούσης ἀπὸ σαρκός (ἦν γὰρ ἐν ἀρχῇ καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος καὶ PG 120 ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεὸν καὶ αὐτός ἐστι τῶν αἰώνων ὁ ποιητής, συναίδιος τῷ πατρὶ καὶ τῶν ὅλων δημιουργός), ἀλλ' ὡς ἤδη προείπομεν, ἐπειδὴ καθ' ὑπόστασιν ἑνώσας ἑαυτῷ τὸ ἀνθρώπινον καὶ ἐκ μήτρας αὐτῆς γέννησιν ὑπέμεινε σαρκικήν, οὐχ ὡς δεηθεὶς ἀναγκαίως ἤτοι διὰ τὴν ἰδίαν φύσιν καὶ τῆς ἐν χρόνῳ καὶ ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς γεννήσεως, ἀλλ' ἵνα καὶ αὐτὴν τῆς ὑπάρξεως ἡμῶν εὐλογήσῃ τὴν ἀρχὴν καὶ τεκούσης γυναικὸς αὐτὸν ἑνωθέντα σαρκὶ παύσηται λοιπὸν ἡ κατὰ παντὸς τοῦ γένους ἀρὰ πέμπουσα Gen. 3, 16 πρὸς θάνατον τὰ ἐκ γῆς ἡμῶν σώματα καὶ τὸ ἐν λύπαις τέξῃ τέκνα δι' αὐτοῦ καIes. 25, 8 ταργούμενον ἀληθὲς ἀποφήνῃ τὸ διὰ τῆς τοῦ προφήτου φωνῆς κατέπιεν ὁ θάνατος ἰσχύσας καὶ πάλιν ἀφεῖλεν ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ παντὸς προσώπου. ταύτης γὰρ ἕνεκα τῆς αἰτίας φαμὲν αὐτὸν οἰκονομικῶς καὶ αὐτὸν εὐλογῆσαι τὸν γάμον καὶ Ioh. 2, 1. 2 ἀπελθεῖν κεκλημένον ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας ὁμοῦ τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις.

12 Ταῦτα φρονεῖν δεδιδάγμεθα παρά τε τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν, καὶ πάσης δὲ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς καὶ ἐκ τῆς τῶν μακαρίων πατέρων ἀληθοῦς ὁμολογίας· τούτοις ἅπασιν καὶ τὴν σὴν εὐλάβειαν συναινέσαι χρὴ καὶ συνθέσθαι δίχα δόλου παντός. ἃ δέ ἐστιν ἀναγκαῖον ἀναθεματίσαι τὴν σὴν εὐλάβειαν, ὑποτέτακται τῇδε ἡμῶν τῇ ἐπιστολῇ.

ᾱ Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ θεὸν εἶναι κατὰ ἀλήθειαν τὸν Ἐμμανουὴλ καὶ διὰ τοῦτο θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον (γεγέννηκε γὰρ σαρκικῶς σάρκα γεγονότα τὸν ἐκ θεοῦ λόγον), ἀνάθεμα ἔστω.

β̄ Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν ἡνῶσθαι τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ἕνα τε εἶναι Χριστὸν μετὰ τῆς ἰδίας σαρκός, τὸν αὐτὸν δηλονότι θεόν τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον, ἀνάθεμα ἔστω.

γ̄ Εἴ τις ἐπὶ τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ διαιρεῖ τὰς ὑποστάσεις μετὰ τὴν ἕνωσιν, μόνῃ συνάπτων αὐτὰς συναφείαι τῇ κατὰ τὴν ἀξίαν ἢ γοῦν αὐθεντίαν ἢ δυναστείαν καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον συνόδῳ τῇ καθ' ἕνωσιν φυσικήν, ἀνάθεμα ἔστω.

28—30] Ephraim Antioch. ap. Phot. 229 p. 259^{b} 34 ἐν τῷ τρίτῳ κεφαλαίῳ τῶν ἀναθεματισμῶν 'εἴ τις — ἔστω'

VM, P [= hk], S, D [= mn], AR, W [usque ad 21], HBUZΛ^{d}, ΛP [inde ab 22], Λ^{t}Λ^{c}Λ^{u}Λ^{σ}

1 πνεῦμα ἐστί, τουτέστι τοῦ υἱοῦ Z 2 ἐστὶ σοφία V 3 ἐπειδὴ δὲ] καὶ ἐπειδὴ V ἁγία om. H τέτοκε A 4 εἶναι om. WΛ^{uσ} 4/5 τὴν τῆσ ὑπάρξεωσ V ὑπάρξεωσ τὴν R 6 τῶν — δ] ὁ τῶν ὅλων Z καὶ συναίδιοσ Z συναίδιοσ ὢν W 7 ὁ δημιουργὸσ R 7/8 αὐτῷ R 8 καὶ om. UΛ^{d} 9 καὶ om. VMPΛ^{d} χρόνοις Z καιροῖσ τοῦ αἰῶνοσ W 10 αὐτὸσ S 11 ἑνωθέντα σαρκὶ om. RWΛ^{σ} 12 πρὸς] εἰσ S 13 ἀληθῆ S καὶ ἀληθὲσ A ἀποφῆναι A τό om. S 16 ὁμοῦ — ἀποστόλοις om. V ἅμα H ἁγίοις om. RZΛ^{σ} 17 τε om. VMPW ἁγίων om. Z 18 δὲ om. H τῆσ ἐκ τῶν S ἁγίων BZ ὁμολογίασ ἀληθοῦσ M 19 καὶ om. P δεῖ M καὶ συνθέσθαι om. RΛ^{σ} λόγου VMPW 20 ἀναγκαῖα DΛ^{cu} τῇ om. Z 21 subscripsit εἰσὶ δὲ ἃ λέγει ὁ ἅγιοσ ὑποτετάχθαι ἐν τῇ παρούσῃ αὐτοῦ ἐπιστολῇ, τὰ δυοκαίδεκα κεφάλαια τὰ κατὰ [l. μετὰ] τῶν ἀναθεματισμῶν· ἅτινα καὶ ἐτέθησαν ἔμπροσθεν μετὰ τὸ ὅλον συμπέρασμα τῶν ἐν τῇ συνόδῳ πραχθέντων· ὅτι καὶ προεγράφησαν μετὰ καὶ τῶν ἑρμηνειῶν αὐτῶν καὶ τῶν πρὸσ τὰ κεφάλαια τοῦ ἁγίου, τοῦ θεοδωρήτου μέμψεων καὶ τῶν παρὰ τοῦ ἁγίου πάλιν κυρίλλου, πρὸσ τὰσ τοῦ θεοδωρίτου μέμψεισ ἀντιθέσεων: — W 22 sq. numeros om. SDZ διὰ τοῦτο om. P σάρκα γεγονότα om. S 24. 27. 30 ἔστω om. Z hic om. M 25 πατρὸς om. S 26 τε^{2} om. V 28 ὑποστάσεις] φύσεισ H 29 ἤτουν H ἢ R αὐθεντία VEphr. ἢ δυναστείαν om. Ephr. Λ^{t} cf. V 148, 10 δυναστεία V 30 φυσικὴ RZ cf. V 169, 22 A 24, 19

δ Εἴ τις προσώποις δυσὶν ἢ γοῦν ὑποστάσεσιν τάς τε ἐν τοῖς εὐαγγελικοῖς καὶ ἀποστολικοῖς συγγράμμασι διανέμει φωνὰς ἢ ἐπὶ Χριστῶι παρὰ τῶν ἁγίων λεγομένας ἢ παρ' M IIII 1084
αὐτοῦ περὶ ἑαυτοῦ καὶ τὰς μὲν ὡς ἀνθρώπωι παρὰ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἰδικῶς νοουμένωι προσάπτει, τὰς δὲ ὡς θεοπρεπεῖς μόνωι τῶι ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγωι, ἀνάθεμα ἔστω.

ε Εἴ τις τολμᾶι λέγειν θεοφόρον ἄνθρωπον τὸν Χριστὸν καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον θεὸν εἶναι κατὰ ἀλήθειαν ὡς υἱὸν ἕνα καὶ φύσει, καθὸ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος καὶ κεκοινώνηκε Hebr. 2, 14
παραπλησίως ἡμῖν αἵματος καὶ σαρκός, ἀνάθεμα ἔστω.

ϛ Εἴ τις λέγει θεὸν ἢ δεσπότην εἶναι τοῦ Χριστοῦ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον καὶ PG 121
οὐχὶ δὴ μᾶλλον τὸν αὐτὸν ὁμολογεῖ θεόν τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον, ὡς γεγονότος σαρκὸς Ioh. 1, 14
τοῦ λόγου κατὰ τὰς γραφάς, ἀνάθεμα ἔστω.

ζ Εἴ τίς φησιν ὡς ἄνθρωπον ἐνηργῆσθαι παρὰ τοῦ θεοῦ λόγου τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν τοῦ μονογενοῦς εὐδοξίαν περιῆφθαι ὡς ἑτέρωι παρ' αὐτὸν ὑπάρχοντι, ἀνάθεμα ἔστω.

η Εἴ τις τολμᾶι λέγειν τὸν ἀναληφθέντα ἄνθρωπον συμπροσκυνεῖσθαι δεῖν τῶι θεῶι λόγωι καὶ συνδοξάζεσθαι καὶ συγχρηματίζειν θεὸν ὡς ἕτερον ἑτέρωι (τὸ γὰρ σὺν ἀεὶ προστιθέμενον τοῦτο νοεῖν ἀναγκάσει) καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον μιᾶι προσκυνήσει τιμᾶι τὸν Ἐμμανουὴλ καὶ μίαν αὐτῶι τὴν δοξολογίαν ἀνάπτει, καθὸ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος, ἀνάθεμα ἔστω.

θ Εἴ τίς φησιν τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν δεδοξάσθαι παρὰ τοῦ πνεύματος, ὡς ἀλλοτρίαι δυνάμει τῆι δι' αὐτοῦ χρώμενον καὶ παρ' αὐτοῦ λαβόντα τὸ ἐνεργεῖν δύνασθαι κατὰ πνευμάτων ἀκαθάρτων καὶ τὸ πληροῦν εἰς ἀνθρώπους τὰς θεοσημείας, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ἴδιον αὐτοῦ τὸ πνεῦμά φησιν, δι' οὗ καὶ ἐνήργηκε τὰς θεοσημείας, ἀνάθεμα ἔστω.

ι Ἀρχιερέα καὶ ἀπόστολον τῆς ὁμολογίας ἡμῶν γεγενῆσθαι Χριστὸν ἡ θεία λέγει Hebr. 3, 1
γραφή, προσκεκόμικε δὲ ὑπὲρ ἡμῶν ἑαυτὸν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας τῶι θεῶι καὶ πατρί. εἴ Eph. 5, 2
τις τοίνυν ἀρχιερέα καὶ ἀπόστολον ἡμῶν γεγενῆσθαί φησιν οὐκ αὐτὸν τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, ὅτε γέγονε σὰρξ καὶ καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος, ἀλλ' ὡς ἕτερον παρ' αὐτὸν ἰδικῶς ἄνθρωπον ἐκ γυναικός, ἢ εἴ τις λέγει καὶ ὑπὲρ ἑαυτοῦ προσενεγκεῖν αὐτὸν τὴν προσφορὰν καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ὑπὲρ μόνων ἡμῶν (οὐ γὰρ ἂν ἐδεήθη προσφορᾶς ὁ μὴ εἰδὼς ἁμαρτίαν), ἀνάθεμα ἔστω.

ια Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ τὴν τοῦ κυρίου σάρκα ζωοποιὸν εἶναι καὶ ἰδίαν αὐτοῦ τοῦ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγου, ἀλλ' ὡς ἑτέρου τινὸς παρ' αὐτὸν συνημμένου μὲν οὐτῶι κατὰ τὴν

1—4 cf. ep. 128, 13

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARHBUZΛ^{d} ΛPΛ^{t}Λ^{c}Λ^{u}Λ$^{\sigma}$

1 ὑποστάσεων H τε om. Z 2 γράμμασι R διανέμοι V λεγομένην S 3 αὐτῶ V αὐτοῦ PS ἐκ] τοῦ H νοουμένω ἰδικῶσ Z νοουμένων H 4 προσάπτειν H ὡς om. U θεοπρεπῶσ Λ^{t} πατρὸς om. AΛ^{t} cf. V 169, 32 A 24, 19 ἔστω om. RZ 7 ἔστω om. MRZ 9 ὁμολογεῖ] ὁμοῦ λέγει H ὁμοῦ τε V 10 ἔστω om. MZ 11 ἐνεργῆσαι A ἐνεργεῖσθαι Z 12 εὐδοξίαν] δόξαν αὐτῶ Z ἕτερον — ὑπάρχοντα VBΛ$^{\sigma}$ ἔστω om. M 13 τολμήσει V δεῖ V 14 θῶ VH ἑτέρω PSHBUZΛ^{dtcu} ἐν ἑτέρω VMDARΛ^{t} 14/15 τό — ἀναγκάσει om. AΛ^{t} cf. V 148, 22. 169, 56. A 24, 62 ἀεὶ συνπροστιθέμενον V προστεθὲν H 15 ἀναγκάσει VMSRHUZΛ^{P} ἀναγκάσοι B ἀναγκάζει PDΛ^{dtcu} δὴ]γε H τιμᾶν Z 16 ἀνάπτει MSU προσάπτει R *dependit* Λ^{dP} *adhibet* Λ^{tc} *refert* Λ^{us} ἀναπέμπει VPDAHB ἀναπέμπειν Z cf. ll. cc. καθὰ S ἔστω om. M 17 Ἰησοῦν om. Λ^{tc} Χριστὸν om. VMP δεδοξάσθαι λέγει D δοξάζεσθαι Λ^{t} πρσ VM, corr. M 18 τῆι δι' αὐτοῦ om. D δύνασθαι ἐνεργεῖν M 19 κατά τε H πνευμάτων τὲ B εἰς ἀνθρώπους om. Λ^{d} cf. V 169, 59 20 φήσει MS φύσει D ἔστω om. R 21/22 Ἀρχιερέα — πατρί om. V 22 προσκεκόμικε MPSRHBUZΛ^{Jtus} προσκεκομικέναι DAΛ^{tc} cf. V 148, 26. 169, 66 A 24, 80 δὲ MPSRHUZΛ^{P} γὰρ BΛ^{dg} τὲ DAΛ^{tcu} cf. ll. cc. ὑπὲρ ἡμῶν om. Λ^{u} αὐτὸν P 23 καὶ — γεγενῆσθαι φησὶν [λέγει DA] VMPDAΛ^{us} φησὶ καὶ ἀπόστολον ἡμῶν γεγενῆσθαι [γενέσθαι SRZ] SRHBUZ Λ^{tc} cf. ll. cc. οὐχ R 24 ὅτι VMPS καὶ om. H παρ'] πρὸς P ἄνθρωπον ἰδικῶσ M ἀνον̄ R 25 καὶ om. RΛ^{d} cf. ll. cc. αὐτοῦ H τὴν προσφορὰν om. Z 26 μόνων om. S 28 οὐκ H 29 αὐτῶ H κατὰ om. P

ἀξίαν ἢ γοῦν ὡς μόνην θείαν ἐνοίκησιν ἐσχηκότος, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ζωοποιόν, ὡς ἔφημεν, ὅτι γέγονεν ἰδία τοῦ λόγου τοῦ τὰ πάντα ζωογονεῖν ἰσχύοντος, ἀνάθεμα ἔστω.

ιβ̄ Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ τὸν τοῦ θεοῦ λόγον παθόντα σαρκὶ καὶ ἐσταυρωμένον σαρκὶ καὶ θανάτου γευσάμενον σαρκὶ γεγονότα τε πρωτότοκον ἐκ τῶν νεκρῶν, καθὸ ζωή τέ ἐστι καὶ ζωοποιὸς ὡς θεός, ἀνάθεμα ἔστω.

7 = S 4 A 1. extat uersio Syriaca a Rabbula confecta et a Puseyo in editione Oxoniensi [1877] huius et aliorum Cyrilli libellorum publicata [Σ], adeo tamen ab exemplari recedit, ut eius ad recensionem paruus sit usus. inde a p. 44, 25 libellum totum repetiit ipse Cyrillus in dialogo septimo ad Hermiam [Δ].

Λόγος προσφωνητικὸς πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Θεοδόσιον περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως τῆς εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν παρὰ Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας

PG 76, 1133 Τῆς μὲν ἐν ἀνθρώποις εὐκλείας τὸ ἀνωτάτω καὶ ἀσυγκρίτοις διαφοραῖς τῶν ἄλλων ἁπάντων ἀνεστηκός τε καὶ ὑπερκείμενον ὑμεῖς, ὦ φιλόχριστοι βασιλεῖς, καὶ κλῆρος ὑμῖν ἐξαίρετός τε καὶ πρέπων παρὰ θεοῦ τῆς ἐνούσης αὐτῷ κατὰ πάντων ὑπεροχῆς ἐοικὸς Ies. 45, 23 Col. 1, 16 ἐπὶ γῆς τὸ γέρας. κάμπτει μὲν γὰρ αὐτῷ πᾶν γόνυ θρόνοί τε καὶ ἀρχαὶ κυρίοτητές τε καὶ ἐξουσίαι δοῦλον ὑπέχουσαι τὸν αὐχένα καὶ ταῖς καθηκούσαις ἀεὶ δοξολογίαις κατα- Ies. 6, 3 γεραίρουσαι πλήρη τε εἶναί φασι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν τῆς δόξης αὐτοῦ. ἴδοι δ' ἄν τις καὶ ἐπὶ τῆς ὑμετέρας γαληνότητος τῆς οὕτω περιφανοῦς καὶ ἀνωτάτω πασῶν εὐκλείας διαπρέποντά τε καὶ ἐναργῆ τὸν τύπον. ὑμεῖς γὰρ ἐστὲ καὶ τῶν εἰς λῆξιν ἀξιωμάτων πηγαὶ καὶ ἁπάσης ὑπεροχῆς ἐπέκεινα καὶ τῆς ἐν ἀνθρώποις εὐημερίας ἀρχὴ καὶ γένεσις, καὶ νεύμασι μὲν τοῖς ἡμερωτάτοις τοῦ ὑμετέρου κράτους πρὸς ἔννομόν τε καὶ ἀξιάγαστον καὶ ἀοίδιμον πηδαλιουχεῖται ζωὴν πᾶν ὅσον ἐστὶ τοῖς τῆς βασιλείας θώκοις ὑπεστρωμένον, οἱ δὲ τῆς ζεύγλης οὐκ ἀνεχόμενοι πίπτουσι ῥαιδίως, τῆς ἐνούσης ὑμῖν εὐσθενείας ἡττώμενοι, κἂν ἀστράψῃ μόνον ἡ βασιλέως ἀσπίς, φροῦδα τὰ ἐκείνων, PG 1136 οἴχονται, διολώλασι καὶ τῆς ἐνούσης αὐτοῖς ἀπονοίας τὸν οἰκεῖον εὐθὺς ἀποστήσαντες νοῦν πεσόντες εἰς γόνυ ζητοῦσι τὸν ἔλεον. τοιγάρτοι κεκράτηκε τῆς ὑπ' οὐρανὸν τῶν ὑμετέρων ὑπασπιστῶν ἡ μαχιμωτάτη καὶ ἐμπειροπόλεμος καὶ ἀεὶ νικῶσα πληθύς· ὑμεῖς ἐστὲ τῶν πρὸς ἕω καὶ ἑσπέραν καὶ ὠιδὴ καὶ λύρα καὶ ἁπάσης εὐφημίας ὑπόθεσις· ὑμᾶς οἱ πρὸς νότον καὶ μὴν καὶ ὅσοι βορειοτέραν οἰκοῦσι χώραν, φωναῖς ταῖς χαριστηρίοις στεφανοῦντες οὐ καταλήγουσιν. ἔρεισμα δὲ τὸ ἀκράδαντον τῆς

Flor. Cyrill. 135 ἐκ τοῦ προσφωνητικοῦ λόγου τοῦ πρὸς Θεοδόσιον τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα, οὗ ἡ ἀρχή· Τῆς μὲν ἐν ἀνθρώποις εὐκλείας τὸ ἀνωτάτω καὶ ἀσυγκρίτοις διαφοραῖς

1 ἐσχηκότα SΛ^{us} 2 ἔφην AZΛσ cf. V 148, 28 A 24, 96 τὰ om R 3 καὶ ἐσταυρωμένον σαρκὶ om. H 4 καὶ θανάτου — σαρκὶ om. B τε om. S δὲ A 4/5 τέ ἐστι VMSHUZΛ^{d} ἐστι PDARB cf. V 169, 89
VM, P [= hk], S, D [= mn], WU
10 λόγοσ SD κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείασ VMP τοῦ αὐτοῦ WU προσφωνητικὸς om. U εὐλαβέστατον SD 11 τῆς — Χριστὸν om. S τὸν χν̄ MW παρὰ — Ἀλεξανδρείας om. VMPWU ζ̄ VP δ̄ SD 13 μὲν om. D ἀνώτατον V ἀσυγκρίτωσ P 14 ἡμῖν WU 15 θεῷ P κατὰ om. S ἐοικόσ VMPWU εἰκὸσ γὰρ SD 16 τε] δὲ S 17 τε om. VMWU ὑπέχουσι SD ἀεὶ VMPWU αὐτῷ S αὐτῶ ἀεὶ D 17/18 καταγεραίρουσι D καταγεραίροντεσ S 18 δὲ SD 19 ἡμετέρασ S ἀνωτάτησ S 20 τόν om. M ἡμεῖσ U 21 πάσησ SD 23 καὶ ἀοίδιμον om. SD πηδαλιουχεῖτε M 24 θάκοισ SD ὑπεστρωμμένον SW 25 ἡμῖν S 26 οἴχεται MW 27 καὶ κεκράτηκε D 29 ἕω SD ἑώαν VMPWU ἕσπερον D 29/30 ὑπόθεσισ εὐφημίασ V μὴν καὶ om. P βορειότερον — τόπον V 31 εὐχαριστηρίοισ D εὐφημοῦντεσ W δὲ om. P ἀκρότατον D

οὕτω θεοφιλοῦς καὶ εὐαγεστάτης ὑμῶν βασιλείας αὐτὸς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. δι' αὐτοῦ γὰρ βασιλεῖς βασιλεύουσι καὶ οἱ δυνάσται γράφουσι δικαιοσύνην Prou. 8, 15
κατὰ τὸ γεγραμμένον. ἔστι γὰρ αὐτῶι παναλκὲς τὸ θέλημα καὶ ἐν τῶι κατανεῦσαι μόνον ἡ παντὸς πλήρωσις ἀγαθοῦ, διανέμει δὲ καὶ λίαν ἑτοίμως τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν τὰ πάντων ἐξαίρετα τῶν ὅσα ἐστὶν ἀξιόληπτα καὶ τεθαυμασμένα. καὶ ἀπόχρη μὲν εἰς ἀπόδειξιν ὧν ἔφην, τὰ τῶι ὑμετέρωι κράτει δεδωρημένα, δοθησόμενα δὲ ἔτι καθὰ πεπιστεύκαμεν· ὅτι δέ ἐστι κρηπὶς ἀκατάσειστος ταῖς βασιλέων τιμαῖς τῆς εἰς θεὸν εὐσεβείας τὰ αὐχήματα, καὶ ἐξ αὐτῆς πειράσομαι τῆς ἁγίας καὶ θεοπνεύστου πληροφορῆσαι γραφῆς, βραχυλογήσας ὡς ἔνι.

2 Πλεῖστοι μὲν γὰρ ὅσοι γεγόνασι κατὰ καιροὺς οἱ τῆς Ἰουδαίων ἄρξαντες χώρας καὶ τοὺς τῆς παρ' αὐτοῖς βασιλείας διέποντες θρόνους· ἀλλ' οἳ μὲν τῆς εἰς θεὸν αἰδοῦς ἀνοσίως ὀλιγωρήσαντες καὶ τὸν τῆς δικαιοσύνης πρύτανιν παρ' οὐδὲν ποιούμενοι νόμον καὶ τοῖς τῆς φαυλότητος βόθροις ἑαυτοὺς ἐνιέντες οἱ τάλανες κακοὶ κακῶς ἀπολώλασι (παγχάλεπον γὰρ τὸ προσκρούειν θεῶι καὶ κατά τι γοῦν ὅλως ἔξω φέρεσθαι τοῦ εἰκότος λυποῦντας αὐτόν)· ὅσοι γε μὴν τῆς εἰς αὐτὸν εὐσεβείας γεγόνασιν ἐπιμεληταὶ καὶ τῶν ἀρεσκόντων αὐτῶι γνήσιοι φύλακες, νενικήκασιν ἐχθροὺς ἀμογητὶ καὶ κεκρατήκασι τῶν δι' ἐναντίας. τοιοῦτός τις ἦν Ἰωσίας ἐκεῖνος, ὃς αὐτοῖς τεμένεσι καὶ βωμοῖς τοὺς τῶν εἰδώλων κατεμπρήσας θεραπευτὰς γοητείας τε πάσης καὶ ψευδομαντείας τρόπους περιελὼν καὶ τὰ τῆς δαιμονιώδους ἀπάτης καταλύσας παίγνια τοῦ παντὸς ἀξίαν ἀπέφηνε λόγου τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ ἀξιάγαστον μὲν τοῖς πάλαι, τεθαυμασμένην δὲ καὶ εἰς δεῦρο παρά γε τοῖς εἰδόσι τιμᾶν τὰ οἷς ἂν ὁ θεῖος ἐφήδοιτο νοῦς. ἀλλὰ ταυτὶ μὲν ἅπαντα τοῖς τε ὑμετέροις προγόνοις καὶ ὑμῖν αὐτοῖς εὖ μάλα κατώρθωται, διαμεμνήσομαι δὲ χρησίμως καὶ τῶν Ἐζεκίαι τῶι σοφωτάτωι κατὰ καιροὺς πεπραγμένων· ὀνήσει γὰρ οὐ μετρίως τὴν εὐσεβεστάτην ὑμῶν κορυφὴν τῶν διηγημάτων ἡ δύναμις.

3 Ἀνήρ τις τῶν ἐκ Βαβυλῶνος τῆς Περσικῆς (Ῥαψάκης οὗτος ἦν) εἶλε μὲν ἅπασαν PG 11 37
ὡς ἔπος εἰπεῖν τὴν τῶν Ἰουδαίων χώραν, καταδηιώσας δὲ σὺν αὐτῆι τὴν Σαμάρειαν ἐπ' αὐτὴν ἤιει τὴν Ἱερουσαλὴμ μυριάνδρωι πληθύι τῶν ὑπὸ χεῖρα δορυφορούμενος καὶ φάλαγγα μὲν ἱππικὴν οὐκ εὐχείρωτον ἔχων, μᾶλλον δὲ καὶ δυσάντητον, ὁπλίτην δὲ πεζομάχον ταῖς ψάμμοις ἰσάριθμον. εἶτα τῶι τείχει περιστήσας τὰς ἑλεπόλεις καὶ τὴν τοῦ πολέμου παρασκευὴν ἀπονοίαις τε βαρβαρικαῖς οὐ μετρίως ὠφρυωμένος, αἱρήσειν μὲν κατὰ κράτος ταῖς ἄλλαις ὁμοῦ καὶ αὐτὴν ἔφασκε τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ τῆς ἀρρήτου δόξης κατεθρασύνετο καὶ παλιμφήμους ἠφίει φωνάς, ἀκρατῆ καὶ ἀχάλινον ἐπὶ θεῶι τὴν γλῶσσαν ἀνείς. ἔφη γὰρ ὅτι κἂν εἰ βούλοιτο σώιζειν αὐτούς, ἀνόνητον ἔσεσθαι τοῖς ἐπ' αὐτῶι πεποιθόσι τῆς ἐπικουρίας τὴν χάριν. ἐπειδὴ δὲ ἦκον τινὲς ἀπαγγέλλοντες τῶι βασιλεῖ τῆς ἐκείνου σκαιότητος τὰ τολμήματα καὶ τοὺς Περσικοῦ φρονήματος γέμοντας λόγους, τότε δὴ τότε

VM, P [= hk], S, D [= mn], A [inde a 25 ἀνήρ τις, per totum libellum foliorum anguli inferiores abscissi], WU

1 ἐναργεστάτης D ὁ χ̄ς MW 3 γὰρ] καὶ D 5 ἀπόδοσιν V 6 ἔτι VMPWU καὶ ἔτι SD καθάπερ SD 8 γραφῆς πληροφορῆσαι PU, corr. U 11 αὐτῆς S 12 δίκης D 13 φιλαυτότητος D 14 καὶ om. S ὅλως om. SD φέρεσθαι ἔξω S 15 γε μὴν] δὲ V 16 καὶ om. MPSWU 18 ἁπάσης VMPU ψευδομαντίας PU 19 ἀπάτης] ἁπάσης MW 20 τε PSD 21 τε om. V 21/22 ἡμετέροις S 22 κατόρθωται W διαμεμνησόμεθα SD καὶ] κατὰ S τῶν ἐν D 23 σοφῶ SD ὀνήσει γὰρ MSDWU καὶ γὰρ ὀνήσει P καὶ ὀνήσει V οὐ μετρίως SDUΣ om. VMPW 24 τῶν διηγημάτων ἡ MPSDWUΣ ἡ τῶν λόγων V 25 οὗτος ἦν VMPWU οὗτος Α οὗτος ἦν οὗτος SD ἀνεῖλε SDA 27 ἦιει om. W 28 δὲ¹ om. M πεζομάχον [πεζομάχων M] καὶ VMPWU τοῖς AW 29 ψάμμων S ψαλιοῖς W παραστήσας D τὰς om. VMPWU 30 ὀφρυώμενος M ὠφριωμένος Sm κατωφρυωμένος V 31 καὶ — ἀρρήτου] τῆς ἀρρήτου δὲ U 32 καὶ² VMPSWU τε καὶ DA ἐπὶ — ἀνεὶς MPAWU τὴν γλῶσσαν ἀνεὶς ἐπὶ θεῶ V ἐπὶ θεῶ τὴν γλῶσσαν ἀφεὶς SD 34 τὴν χάριν τῆς ἐπικουρίας V 35 τοῦ MSWU τότε² om. V

μόναις ὥσπερ ἐπαλγήσας ταῖς κατὰ θεοῦ δυσφημίαις καὶ τοῦ τὴν πόλιν ἁλῶναι ταύτην ἔσεσθαι πρόφασιν ἐμφρόνως ὑπειληφώς, περιερρήγνυτο τὴν ἐσθῆτα καὶ εἰς τὸν οἶκον ἀνέβη τοῦ θεοῦ, λιταῖς δηλονότι τὴν θείαν ὀργὴν ὑποτρέχων καὶ τῶν ἐπὶ ταῖς δυσφημίαις αἰτιαμάτων ἑαυτὸν ἀπαλλάττων. καὶ τί τὸ ἐντεῦθεν; εὐμενῆ καὶ ἵλεων κατεστήσατο τὸν τῶν δυνάμεων κύριον· νενίκηκε τὸν Ἀσσύριον, οὐχ ἵππον εἰς μάχην ὁπλίσας εὐχάλινον, οὐ τοξοτῶν εὐστοχίαις, οὐ δοράτων βολαῖς οὐδὲ ταῖς τῶν τακτικῶν ἐμπειρίαις τῶν ὑπὸ χεῖρα χρώμενος, ψήφωι δὲ μᾶλλον τῆι παρὰ θεοῦ τῆς τῶν Ἀσσυρίων στρατιᾶς τὸν ἐν
Is. 37, 36 μιᾶι νυκτὶ καθορίσαντος θάνατον. ἐξῆλθε γάρ φησιν, ἄγγελος κυρίου καὶ ἀνεῖλεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς τῶν Ἀσσυρίων ἑκατὸν ὀγδοήκοντα πέντε χιλιάδας. καὶ ἀναστάντες τὸ πρωὶ εὗρον πάντα τὰ σώματα νεκρά. οὗτοι τῆς εἰς θεὸν εὐσεβείας καρποὶ καὶ τοῦ μὴ ἀνασχέσθαι φωνῆς, εἰ κατ' αὐτῆς τῆς θείας γένοιτο δόξης.

4 Δεῖν δὲ οἶμαι μάλιστα ταῖς βασιλέων εὐσεβέσιν ἀκοαῖς παλίμφημον μὲν οὐδὲν λαλεῖσθαι κατὰ θεοῦ, ἐκεῖνα δὲ μᾶλλον ὅσα καὶ μώμου παντὸς καὶ διαβολῆς ἐπέκεινα τρέχει καὶ τῆς πρεπούσης δοξολογίας αὐτῶι ποιεῖται τὴν ἔκτισιν. ἄριστα δὲ κἀγὼ τοῦτο εἰδὼς ἔχειν, παρωρμήθην ἀναγκαίως τῆς ὀρθῆς τε καὶ ἀποστολικῆς πίστεως τὴν παράδοσιν ἐγγράψαι μὲν τῶιδε τῶι βιβλίωι, ξένιον δὲ ὥσπερ τι πνευματικὸν προσκομίσαι τῶι ὑμετέρωι κράτει, καὶ αὐταῖς δὲ ταῖς θεοφιλεστάταις ἀληθῶς βασιλίσιν, αἳ τῆι ὑμετέραι γαληνότητι συναστράπτουσιν, ἡ μὲν ταῖς εὐκταιοτάταις ὑμῖν ἐπαυχοῦσα γοναῖς καὶ τῆς
PG 1140 εἰς ἀεὶ διαμονῆς τὰς ἐλπίδας τοῖς σκήπτροις εἰσφέρουσα, ἡ δὲ τοῖς παρθενικοῖς βλαστήμασι συνακμάζουσα καὶ τὰς τῆς εὐκλεεστάτης ὑμῶν βασιλείας οἰκειουμένη φρονῖδας. λίθοι μὲν οὖν Ἰνδικαὶ τὰς ἀοιδίμους ὑμῶν καταφαιδρύνουσι κεφαλάς, ψυχῆς δὲ καὶ νοῦ νοητὸς ἂν γένοιτο κόσμος πίστις ὀρθή τε καὶ ἀκιβδήλευτος, ἣν ὅτι τηρήσετε, τεθαρσηκὼς προσάγω τὸν λόγον ὡς ἔρεισμα νοῦ καὶ ψυχῆς ἀγλάισμα καὶ
Prou. 8, 11 καρδίας στέφανον. γέγραπται γὰρ ὅτι κρείσσων σοφία λίθων πολυτελῶν, πᾶν δὲ τίμιον οὐκ ἄξιον αὐτῆς ἐστιν. οὐκοῦν διὰ βραχέων εἰπεῖν πειράσομαι τὰ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς, καὶ ὅ τί ποτέ ἐστι τὸ ἐπ' αὐτῶι μυστήριον,
Cor. 13, 12 διαρθροῦν ὅτι μάλιστα σαφῶς κατά γε τὸ ἐγχωροῦν τοῖς ἐν ἐσόπτρωι καὶ αἰνίγματι βλέ-
Eph. 4, 7 Phil. 1, 19 πουσι καὶ ἐκ μέρους γινώσκουσι κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύματος, καθὰ καὶ ὁ θεσπέσιος γράφει Παῦλος. οὐδεὶς γὰρ λέγει κύριος Ἰησοῦς εἰ
Cor. 12, 3 5 μὴ ἐν πνεύματι ἁγίωι, καὶ οὐδεὶς λέγει ἀνάθεμα Ἰησοῦς εἰ μὴ ἐν Βεελζεβούλ. φαίη δ' ἂν οἶμαί τις· οὐκοῦν ἐπειδή σοι καὶ τῆς ἐπὶ τούτωι κόνεως ἄψασθαι δοκεῖ καὶ τὸν οὕτω διαβριθῆ καὶ δύσοιστον ἀνατλῆναι πόνον, ἀοκνότατα διασάφει τὸν ἀκριβῆ τε καὶ ἀκιβδήλευτον καὶ ἁπάσης αἰτίας ἀπηλλαγμένον ἐπὶ Χριστῶι λόγον. διαφόροις γὰρ δόξαις καταμεθύουσι τινές, παραπλάττοντες εἰς τὸ ἀκαλλὲς τὰ ἐπ' αὐτῶι κεχρησμωιδημένα παρά τε τῆς νέας καὶ ἀρχαιοτέρας γραφῆς. οὐκ ἠγνοήκαμεν οὖν ὡς ἀνεπιτήδευτόν ἐστι τῶν

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 βλασφημίαισ P 3 ἀποτρέπων A 4 κατεκτήσατο SDA 5 νενίκηκε γὰρ PD 6/7 τῶν ὑπὸ χεῖρα om. S 7 χρώμενοσ D χρωμένων VMPSAWU τὸν om. P 9 παρατάξεωσ A τῶν Ἀσσυρίων om. U ἐν μιᾶι νυκτὶ ἑκατὸν MPAWU 10 τὸ VMS^{corr} DU κατὰ τὸ A τῶ PSW 11 οἱ καρποὶ MP γένοιτο VMPWU γένηται A λέγοιτο SD 12 βασιλέωσ A 13 παντὸς om. PA 14 αὐτῶ δοξολογίασ SD 14/15 τοῦτο κἀγὼ ἔχειν εἰδὼσ SD 16 ἡμετέρω S 17 ταῖσ — ἀληθῶσ MPWU ταῖσ ἀληθεστάταισ ἀληθῶσ V ταῖσ ἀληθῶσ θεοφιλεστάταισ SD ἀληθῶσ ταῖσ θεοφιλεστάταισ A βασιλίσσαισ D 18 καὶ ἡ μὲν DA τοῖσ S 19 ἐσαεὶ V 20 εὐκλεωτάτησ MW 21 ἰνδικαὶ MPWU ἰνδικοὶ VSDA 22 ἀκαπήλευτοσ V 23 τεθαρρηκὼσ SDA προσφέρω A 26 ἐνανθρωπίσεωσ W αὐτῆσ SD 27 σοφῶσ S αἰνίγμασι VA, corr. V 29 λέγει P κν̄ ιν̄ D, de A non constat 30 ιν̄ SDW, de A non constat 31 ἄψεσθαι V 32 διαβριθῆ] διακριβῆ P ἀκριβῆ VMPWU ἀληθῆ SDA 33 πάσησ VMPWU ἐν P 24 παραπλήττοντεσ DA κεχρησμοδοτημένα SD 35 οὐκ ἀνεπιτήδευτον VMPWU

ἀτόπων τοῖς ἀσυνέτοις οὐδέν, πίπτουσι δὲ καὶ λίαν ἑτοίμως εἰς πέταυρον ἄιδου κατὰ τὸ γεγραμμένον καὶ εἰς παγίδα θανάτου, μὴ νοοῦντες μήτε ἃ λέγουσι μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται. τίνες δ' ἂν εἶεν οἱ παρ' ἑκάστωι θρύλοι καὶ τὰ σεμνὰ μυθάρια, διειπεῖν ἀναγκαῖον. Prou. 9, 18 1 Tim. 1, 7

6 Οἳ μὲν γὰρ ὅτι πέφηνε μὲν ἄνθρωπος ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, οὐ μὴν ὅτι καὶ πεφόρηκε τὴν ἐκ τῆς ἁγίας [καὶ θεοτόκου] παρθένου σάρκα, φρονεῖν τε καὶ λέγειν τετολμήκασι, καταψεύδονται δὲ μόνην τοῦ μυστηρίου τὴν δόκησιν. ἕτεροι δὲ αὖ κατερυθριᾶν σκηπτόμενοι τὸ δοκεῖν ἀνθρώπωι προσκυνεῖν καὶ τὴν ἀπὸ γῆς σάρκα ταῖς ἀνωτάτω δόξαις στεφανοῦν παραιτούμενοι καὶ ἐκ τῆς ἄγαν ἀμαθίας νόθην τινὰ καὶ παρεφθαρμένην νοσοῦντες εὐλάβειαν παρατετράφθαι φασὶ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς φύντα λόγον εἰς ὀστέων τε καὶ νεύρων καὶ σαρκὸς φύσιν, τὴν ἐκ παρθένου γέννησιν τοῦ Ἐμμανουὴλ πλατὺ γελῶντες οἱ τάλανες καὶ τὸ ἀπρεπὲς καταγράφοντες τῆς οὕτως ἀρίστης καὶ θεοπρεποῦς οἰκονομίας. οἳ δὲ καὶ ὀψιγενῆ τὸν συναίδιον τῶι πατρὶ θεὸν λόγον εἶναι πεπιστεύκασι καὶ εἰς τὸ μόλις ὑπάρξαι διακεκλῆσθαι τότε ὅτε καὶ τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως ἔλαχε τὴν ἀρχήν. εἰσὶ δὲ οἱ καὶ πρὸς τοῦτο μανίας δυσσεβῶς ἠγμένοι, ὥστε καὶ ἀνυπόστατον τὸν ἐκ θεοῦ φασιν εἶναι λόγον, PG 1141 ῥῆμα δὲ ἁπλῶς τὸ κατὰ μόνην νοούμενον προφορὰν ἐν ἀνθρώπωι γενέσθαι· Μάρκελλος δὲ οὗτοι καὶ Φωτεινός. δοκεῖ γε μὴν καὶ ἑτέροις ἐνανθρωπῆσαι μὲν ἀληθῶς τὸν μονογενῆ καὶ ἐν σαρκὶ γενέσθαι πιστεύειν, μὴ μὴν ἔτι καὶ ἐψυχῶσθαι τελείως τὴν ἀναληφθεῖσαν σάρκα ψυχῆι λογικῆι καὶ νοῦν ἐχούσηι τὸν καθ' ἡμᾶς, εἰς ἑνότητα δὲ τὴν εἰς ἅπαν, ὥσπερ οὖν οἴονται, κατασφίγγοντες τόν τε ἐκ θεοῦ λόγον καὶ τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου ναόν, κατοικῆσαί φασιν ἐν αὐτῶι τὸν λόγον καὶ ἴδιον μὲν ποιήσασθαι σῶμα τὸ ἀναληφθέν, ψυχῆς δὲ αὐτὸν τῆς λογικῆς τε καὶ νοερᾶς ἀναπληροῦν τὸν τόπον. ἕτεροι δὲ αὖ πρεσβεύουσι μὲν ταῖς τούτων δόξαις τὰ ἐναντία καὶ ἀντιφέρονται τοῖς φρονήμασιν, ἔκ τε θεοῦ λόγου καὶ ψυχῆς τῆς λογικῆς καὶ σώματος ἤτοι τελείας ἁπλῶς ἀνθρωπότητος συνεστάναι τε καὶ ἀναπεπλέχθαι διαβεβαιούμενοι τὸν Ἐμμανουήλ, οὐ μὴν ἔτι καὶ ὑγιᾶ καὶ ἀμώμητον παντελῶς τὴν ἐπ' αὐτῶι τετηρήκασι δόξαν. καταδιιστᾶσι γὰρ εἰς δύο τὸν ἕνα Χριστὸν καὶ παχεῖαν ὥσπερ αὐτοῖς ἐνιέντες τὴν διατομήν, ἀνὰ μέρος ἑκάτερον μόνον οὐχὶ καὶ ἑστῶτα παραδεικνύουσιν, ἕτερον μὲν εἶναι διατεινόμενοι τὸν ἐκ παρθένου τεχθέντα τελείως ἄνθρωπον, ἕτερον δὲ αὖ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, οὐχ ὅ τί ποτέ ἐστιν ἥ τε τοῦ λόγου φύσις καὶ τῆς σαρκός, διακρίνοντες οὐδὲ μόναις ταῖς εἰς τοῦτο διαφοραῖς ἐμφιλοχωρεῖν ἐθέλοντες (οὐ γὰρ ἂν ἐννοίας τῆς ἀληθοῦς εἰς τοῦτο διήμαρτον, ἐπεὶ μὴ φύσις ἡ αὐτὴ σαρκός τε καὶ θεότητος), ἀλλὰ τὸν μὲν ὡς ἄνθρωπον ἰδίαι τιθέντες καὶ ἀνὰ μέρος, τὸν δὲ ὡς θεὸν φύσει τε καὶ ἀληθῶς υἱὸν ὀνομάζουσι, καίτοι θέλοντες εἶναι Χριστιανοί. καὶ δὴ καὶ λογίδι' ἄττα περὶ τούτου συγγράφοντες εἰπεῖν τετολμήκασιν αὐταῖς λέξεσιν ὧδε

3—12 Flor. Cyr. 135 τίνες δ' ἂν — οἰκονομίας
17—22 Flor. Cyr. 136 δοκεῖ — τόπον

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 δὲ om. V 2 μήτε² om. S 3 θρύλλοι VMPSDAWU ἄσεμνα Flor. Cyr. 4 δεῖ εἰπεῖν A δὴ εἰπεῖν Flor. Cyr. ἀναγκαίωσ A 5 μὲν om. V γὰρ om. A πεφόρεκε DAU πεφόρακε S 6 τῆσ ἁγίασ καὶ θεοτόκου παρθένου SU τῆσ [γῆσ W] καὶ θεοτόκου παρθένου MW τῆσ ἁγνῆσ καὶ θεοτόκου παρθένου P τῆσ ἁγίασ παρθένου καὶ θεοτόκου VDAΣ τῆς ἁγίας παρθένου Flor. Cyr. 6/7 καταψεύδονται — δόκησιν om. A 7 σκεπτόμενοι DA 8 τῆς — δόξης Flor. Cyr. 9 καὶ om. SD νόθον D 10 τε om. S 11 οἱ τάλανες om. S 13 θεὸν om. S εἶναι λόγον S ὑπάρξαι καὶ M 14 ἔλαβε S 15 ἰγμένοι VAU 16 τὸ] τοῦ S 17 φώτιοσ V γε μὴν] δὲ A μὲν VMPWU μὴν S γε μὴν A om. D 18 μὴ] γε Flor. Cyr. ὅτι DAW ἐμψυχῶσθαι VSD, corr. S 19 τῶν W 20 τὸν ἐκ θῦ τε M τὸν ἐκ θῦ A τὸν ἐκ θυ $\overline{\text{πρσ}}$ SD 21 καὶ κατοικῆσαι Flor. Cyr. 22 δ' V om. MPU τε Flor. Cyr. 23 τἀναντία A 24 τῆς om. SD, de A non constat τελείωσ SD 25 ὅτι W 26 τὴν ἑπαυτὸν παντελῶσ D, de A non codstat εἰς δύο om. V 27 διανομήν A ἑκάτερον καὶ SDA καὶ om. W 28 τῆσ παρθένου D 29 λόγου VMPAWUΔ θῦ SD 31 οὐδὲ D ἂν om. P 34 λογίδια ἄττα SA τούτων D

Loofs, Nestoriana p. 217, 18. 19 Ὁ μὲν γὰρ φύσει καὶ ἀληθῶς υἱὸς ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος ἐστίν, ὁ δὲ ὁμωνύμως τῶι υἱῶι υἱός.

ibid. 20-218, 7 Καὶ μεθ' ἕτερα πάλιν· Οὐ σὰρξ ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, ἀλλὰ ἄνθρωπον ἀνειληφώς. ὁ μὲν γὰρ μονογενὴς προηγουμένως καὶ καθ' ἑαυτὸν υἱὸς τοῦ θεοῦ ἐστιν τοῦ πάντων δημιουργοῦ· ὃν δὲ ἀνέλαβεν ἄνθρωπον, οὐ φύσει θεὸς ὤν, διὰ τὸν ἀναλαβόντα αὐτὸν ἀλη- 5
Mt. 11, 27 θῶς θεοῦ υἱὸν ὁμωνύμως αὐτῶι χρηματίζει. τὸ μὲν γὰρ οὐδεὶς ἔγνω τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατὴρ τὸν φύσει τε καὶ ἀληθείαι δηλοῖ ἐκ τοῦ πατρὸς υἱόν, τὸ δὲ λεγόμενον ὑπὸ
Lc. 1, 30. 31 τοῦ Γαβριὴλ μὴ φοβοῦ, Μαριάμ, εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῶι θεῶι, καὶ ἰδοὺ συλλήψηι ἐν γαστρὶ καὶ τέξηι υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν τῶι ἀνθρώπωι ἐφαρμόζει. 10

7 Ἀλλὰ ταυτὶ μὲν ἐκεῖνοι· φρονήσομεν δὲ ἡμεῖς οὐχ ὧδε, πόθεν; ἀναπείσει γὰρ οὐδαμῶς τῶν ἑτεροδόξων ὁ λόγος τροχιὰν ἀφέντας τὴν ἐπ' εὐθὺ διαστείχειν ἑτέραν τὴν ἔξω
PG 1144 σκοποῦ καὶ διεστραμμένην. καὶ εἰ μέν τις ἔλοιτο μακρὸν ἐφ' ἑκάστωι ποιεῖσθαι λόγον καὶ διαρκῆ τὴν βάσανον, οὐκ εὐαρίθμητον μὲν δαπανήσει χρόνον, δυσαχθῆ δὲ ἱδρῶτα καὶ δυσδιάφυκτον ἀνατλὰς κατορθώσει μόλις· παρέντες δὴ οὖν τὸ δεῖν οἴεσθαι μακρὰ καὶ σφό- 15
δρα στενολεσχεῖν καὶ ὀλίγην κομιδῆι τὴν βάσανον ἐπιρριπτοῦντες ἑκάστωι, φέρε λέγωμεν
Mt. 22, 29 καὶ πρό γε τῶν ἄλλων τοῖς δοκήταις· πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μήτε μὴν
1 Tim. 3, 16 τὸ μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον, τουτέστι Χριστόν, ὃς ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμωι, ἀνελήφθη ἐν δόξηι. δεῖν δὲ οἶμαι τοὺς δι' ἐναντίας ἢ ψῆφον ἐπάγειν 20
τὴν αἰσχίω τοῖς πάλαι καὶ ψευδηγόρους ἀποκαλεῖν τοὺς τῆς οἰκουμένης μυσταγωγούς, οἷς
Mt. 28, 19 αὐτὸς ἔφη Χριστὸς πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, ἢ εἴπερ τοῦτο καταπεφρίκασι δρᾶν, ὀρθὰ μὲν ἐλέσθαι φρονεῖν τὰ ἐπὶ Χριστῶι, φράσαντας δὲ τὸ ἐρρῶσθαι δεῖν ταῖς σφῶν αὐτῶν ἀμαθίαις ἀπρὶξ μὲν ἔχεσθαι τῶν ἱερῶν γραμμάτων, τὴν δὲ ἁπλανῆ τῶν
8 ἁγίων διάιττοντας τρίβον ἐπ' αὐτὴν ἰέναι τὴν ἀλήθειαν. εἴη γὰρ ἂν οὐχ ἕτερον οἶμαί 25
τι τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον ἢ αὐτὸς ἡμῖν ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, ὃς ἐφανερώθη ἐν σαρκί· γεγέννηται γὰρ διὰ τῆς ἁγίας [καὶ θεοτόκου] παρθένου, μορφὴν δούλου λαβών·
Lc. 2, 14 ὤφθη δὲ καὶ ἀγγέλοις, οἳ γεννηθέντα καταγεραίρουσι δόξα τε, φασίν, ἐν ὑψίστοις θεῶι καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία, καὶ μὴν καὶ τοῖς ποιμέσι
Lc. 2, 11. 12 κατασημαίνοντες τὸν δι' ἡμᾶς ἐν σαρκὶ θεὸν λόγον, ἰδοὺ δή, φασίν, ἐγεννήθη ὑμῖν σήμερον 30
σωτήρ, ὅς ἐστι Χριστὸς κύριος, ἐν πόλει Δαυίδ. καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον· εὑρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον καὶ κείμενον ἐν φάτνηι. οὗ δὲ τόκος ὁ διὰ παρθένου καὶ φανέρωσις ἐν σαρκί, πῶς οὐκ ἀδρανὴς εἰκαιομυθία, πῶς δὲ οὐχὶ μανία καὶ λῆρος τὸ τῆς δοκήσεως ὄνομα τῆς οὕτω σαφοῦς τε καὶ ἐναργοῦς καταγράφειν οἰκονομίας; εἰ γὰρ σκιὰ καὶ δόκησις ἦν καὶ οὔτε σάρκωσις ἀληθῶς οὔτε μὴν τέτοκεν ἡ παρθένος, 35

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 καὶ om. SD υἱὸς] θσ P θεοῦ om. W ἐστὶ λόγοσ SD 3 μεθ' om. S ἀλλ' DA 5 θσ VMPSDWU κ̄σ̄ AΔ 6 θῡ̄ υἱὸν SDAΔ υἱὸν θῡ̄ VMPWU 7 τὲ MPSDAWU τέλειον V παρὰ D 8 τῶι om. VMPWU 9 τέξεισ PD 11 φρονήσωμεν SDAU πόθεν om. V ἀναπείθει D, de A non constat 12 ἀφέντεσ SD, de A non constat εὐθείαν in ἐπ' εὐθείαν corr. V διατρέχειν D 12/13 ἔξω σηκοῦ καὶ M om. V ἔξω σκοποῦ spatio relicto om. W 13 ἕκαστον V ἑκάστου A 14 διαρκῆ μου V μὲν om. S καιρὸν A 15 δυσδιάφευκτον A 16 σθενολεσχεῖν D ἕκαστα D, de A non constat 17 δοκίταισ VA πλανᾶσθαι S 18 ἐν om. P 21 τοῖς] τῆσ A οὖσ V 22/23 καὶ πεφρίκασι A 23 φράσαντασ niΔ φράσαντεσ VMPSnAWU 24 σφῶν om. D μὲν om. D εὔχεσθαι S 25 διάγοντασ VD ὁδὸν DA ἂν om. A 27 γεγέννηται S παρθένου Δ καὶ θεοτόκου παρθένου PSAWU θεοτόκου παρθένου MD παρθένου καὶ θεοτόκου VΣ δούλου μορφὴν M 29 καὶ] om. S 30 ἡμῖν DAW σήμερον om. SD 31 ἡμῖν SU, corr. U 32 εὑρήσετε γὰρ M καὶ om. WU οὗ MPSDWUΣ εἰ θυ VA εἰ Δ ὁ MPWUΔ om. VSDA 33 τῆσ παρθένου U εἰκαιομυθίασ M 35 εἰ] ἡ S

οὐκ ἐπελάβετο σπέρματος Ἀβραὰμ ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, οὐχ ὡμοιώθη τοῖς ἀδελφοῖς. Hebr. 2, 16.
σκιὰ γὰρ οὔτι που τὰ καθ' ἡμᾶς ἡ δόκησις, ἀλλ' ἐσμὲν ἐν σώμασιν ἁπτοῖς τε καὶ ὁρατοῖς 17
9 καὶ τὴν γηγενῆ δὴ ταύτην σάρκα κατημφιεσμένοι καὶ φθορᾶς καὶ παθῶν ἠττήμεθα. οὐ-
κοῦν εἰ μὴ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος, οὐδὲ ἐν ᾧι πέπονθεν, αὐτὸς πειρασθεὶς δύνα- Hebr. 2, 18
ται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι· οὐδὲ γὰρ ἄν τι πάθοι σκιά. οἴχεται δὴ οὖν τὸ PG 1145
σύμπαν ἡμῖν εἰς τὸ μηδὲν ἀληθῶς. ποῖον γὰρ ἔτι νῶτον δέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν ἡ ποίαν Ies. 50, 6
τοῖς παίουσι παρειὰν ὑποστρώσας πρὸς τὰς ἐκ τῶν Ἰουδαίων διεκαρτέρει πληγάς; ἥλοις 7
δὲ διαπεπάρθαι χεῖράς τε καὶ πόδας τὸν οὐκ ἐν σαρκὶ πεφηνότα τίνα δὴ τρόπον οἰηθείη
τις ἄν; ἢ ποίαν, εἰπέ μοι, πλευρὰν διανύττοντες οἱ Πιλάτου δορυφόροι τὸ τίμιον αἷμα συ- Ioh. 19, 34
ναναβλύζον ὕδατι τοῖς θεωμένοις παρέδειξαν; καὶ εἰ χρὴ τούτων τὸ ἐπέκεινα λέγειν, οὔτε 10
ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν οὔτε μὴν ἐγήγερται Χριστός, οὗ παραδεχθέντος εἰς ἀλήθειαν κεκένωται
μὲν ἡ πίστις, οἴχεται δὲ ὁ σταυρός, ἡ τοῦ κόσμου σωτηρία καὶ ζωή, καὶ διόλωλε παντελῶς
ἡ τῶν ἐν πίστει κεκοιμημένων ἐλπίς. εὖ γὰρ ὧδε ἔχειν ἐδόκει καὶ τῶι μακαρίωι Παύλωι.
παρέδωκα γὰρ ὑμῖν, φησίν, ἐν πρώτοις ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν 1 Cor. 15, 3-8
ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφὰς καὶ ὅτι ἐτάφη καὶ ὅτι ἐγήγερται 15
τῆι ἡμέραι τῆι τρίτηι κατὰ τὰς γραφὰς καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾶι, εἶτα τοῖς δώ-
δεκα, ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφ' ἅπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείους
μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ καὶ ἐκοιμήθησαν· ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβωι,
ἔπειτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν, ἔσχατον δὲ πάντων, ὥσπερ εἰ τῶι ἐκτρώματι, 19
ὤφθη κἀμοί. καὶ μεθ' ἕτερα πάλιν· εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν 1 Cor. 15,
ἐγήγερται, πῶς λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινὲς ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; εἰ 12-15
δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ
ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ [δὲ] καὶ ἡ πίστις ἡμῶν. εὑρι-
σκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ
ὅτι ἤγειρε τὸν Χριστόν, ὃν οὐκ ἤγειρεν, εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. 25
τεθναίη γὰρ ἄν, εἰπέ μοι, τίνα δὴ τρόπον ἡ σκιά; πῶς οὖν ἀνέστησε τὸν Χριστὸν ὁ πατὴρ
σκιὰν ὄντα καὶ δόκησιν καὶ τοῖς τοῦ θανάτου δεσμοῖς οὐχ ἁλώσιμον; οἰχέσθω δὴ οὖν
ὁ ἐκείνων ἔμετος, μῦθον δὲ ἄλλως καὶ ἀνοσίου βουλῆς ἀποβράσματα τὰ παρ' αὐτοῖς ἡγώ-
μεθα. τοὺς γὰρ τοιούτους ἡμῖν προκαταμηνύει γράφων τοῦ σωτῆρος ὁ μαθητής· ὅτι 1 Ioh. 4, 1-3
πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον, ἐν τούτωι γινώσκετε 30
τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ
ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστι, καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν, ἐκ
τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστι. καὶ τοῦτό ἐστι τὸ τοῦ ἀντιχρίστου ὃ ἀκηκόατε ὅτι
ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῶι κόσμωι ἐστὶν ἤδη. εἰ γὰρ μὴ γέγονεν ἄνθρωπος μήτε

6—10 Flor. Cyr. 137 ποῖον δέδωκε νῶτον — παρέδειξαν

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

2 οὔτι που] οὐ τόπος D ἡ δόκησις om. S τε om. S 3 ταύτην δὴ SD ταύτην A κατημφιασμένοι U ἠττώμεθα DA 4 πέπονθεν] γέγονε A πειραθεὶς AWcorr 6 δέδωκε νῶτον Flor. Cyr. ἡ ποίαν] ὁποίαν Flor. Cyr. 7 ἐκαρτέρει A 8 δὴ οὖν A om. D 9 ἄν om. M δορυφόροι Πιλάτου Flor. Cyr. 10 χρή τι A Δ 11 μὴν om. P ὁ χ̄ς̄ SD 12 μὲν om. VMPWU διόλωλε μὲν A 13 γὰρ] γε W ἐδόκει ἔχειν A 14 παρέδωκε V ἡμῖν φησὶν U φησιν ὑμῖν PA φησιν W 16 τῆ τρίτη ἡμέρα W κατὰ τὰς γραφὰς om. V 17 ἐπάνω] ἐπέκεινα W πλείονες SD 18 εἶτα ὤφθη SD 19 ὡσ περί P τῶ MW τω VPSDAU 20 φησὶ καὶ S κηρύττεται SD 21/22 εἰ — ἔστιν om. SD 22/23 εἰ — ἐγήγερται om. P 23 ἄρα καὶ A δὲ om. DAΔ γὰρ S ὑμῶν DΣ 24 ὅτι — θεοῦ om. P τοῦ om. A 26 τεθναίη — σκιά om. V τεθναίη] τεθνάναι ἢ MW εἰπέ μοι] εἴποιμι U 28 ἐκείνων ὁ D ἀπόβρασμα U τὰ om. MW παρ' αὐτοῖσ VMPAW ἐκείνων SD 28/29 ἡγώμεθα AUΣΔ ἡγούμεθα VMPSDW 29 προκατεμήνυσε DA 30 γιυώσκεται VAU 31 ὃ om. SW, corr. W 32 καὶ πάλιν πᾶν PW 33 ἀκούετε P

μὴν ἀναβέβηκεν ἐν σαρκὶ πρὸς τὸν ἐν οὐρανοῖς πατέρα καὶ θεόν, οὐδ' ἄν ὑποστρέψειεν ἐξ οὐρανοῦ καθ' ἡμᾶς, ἄνθρωπος δηλονότι καὶ ἐν σαρκί.

PG 1148 10 Τὸ δὲ δὴ καὶ ἑτέρους οἴεσθαί τε καὶ φρονεῖν ἐξ ἀμετρήτου νωθείας γέννησιν μὲν ἀνήνασθαι τὴν διὰ τῆς ἁγίας παρθένου τὸν ἐκ θεοῦ φύντα λόγον καὶ φύσιν μὲν ἀτιμάσαι τὴν καθ' ἡμᾶς, παρατετράφθαι δὲ μᾶλλον αὐτὸν εἰς τὴν ἀπὸ γῆς σάρκα, δυσφημούντων ἐστὶ τὴν οἰκονομίαν καὶ τοῖς θείοις σκέμμασιν ἐπιτιμᾶν ἠρημένων. ὁ μὲν γὰρ τῶν Phil. 2, 7 ὅλων δημιουργὸς καὶ πολὺς εἰς ἔλεον τοῦ θεοῦ λόγος κεκένωκεν ἑαυτὸν δι' ἡμᾶς γενόμε- Gal. 4, 4 νος ἄνθρωπος, γενόμενος ἐκ γυναικός, ἵν' ἐπείπερ αἵματος καὶ σαρκὸς κεκοινώνηκε τὰ παι- Hebr. 2, 14. δία, τουτέστιν ἡμεῖς, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετάσχῃ τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τὸν διάβολον, καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. ὧδε γὰρ ἔφη τὸ γράμμα τὸ ἱερόν· οἳ δὲ τῆς οὕτω παγκάλης καὶ ἀρίστης βουλῆς τὸ ἀπρεπὲς καθορίζουσι καὶ ὥσπερ ἐνὸν αὐτοῖς τὰ ἀμείνω φρονεῖν, καὶ τοῖς τῆς σοφίας ἐπιτιμῶσι σκέμμασι. μὴ γὰρ δὴ χρῆναι λέγουσιν ὠδῖνα καὶ τόκον τὸν ἐκ γυναικὸς καταγράφειν ἡμᾶς τοῦ μονογενοῦς, οἴεσθαι δὲ μᾶλλον τὴν τοῦ λόγου φύσιν εἰς τὸ σαθρὸν δὴ τοῦτο καὶ γηγενὲς μετεστοιχειῶσθαι σῶμα καὶ τροπὴν φαντάζονται τοῦ τροπὴν οὐκ εἰδότος. ἐρήρεισται γὰρ ἡ τοῦ θεοῦ φύσις ἐν ἰδίοις ἀγαθοῖς καὶ ἀκατάσειστον ἔχει τὴν ἐφ' οἷς ἐστι διαμονήν. φύσις μὲν γὰρ ἡ γενητὴ καὶ χρόνῳ παρενεχθεῖσα πρὸς ὕπαρξιν πάθοι ἂν τὴν ἀλλοίωσιν καὶ οὐκ ἔξω λόγου τοῦ καθήκοντός τε καὶ ἀληθοῦς τὸ χρῆμα κείσεται· τὸ γὰρ ἀρχὴν ὅλως τοῦ εἶναι λαχὸν οἱονεί πως ἤδη καὶ συνεσπαρμένον ἔχει τὸ ἀλλοιοῦσθαι δεῖν. θεὸς δὲ ὁ παντὸς ἐπέκεινα νοῦ γενέσεως καὶ φθορᾶς τὴν ὕπαρξιν ἔχων ἐξηιρημένην τε καὶ ὑπερίσχουσαν ἀμείνων ἔσται καὶ τροπῆς, καὶ ὥσπερ τῷι τῆς ἰδίας φύσεως λόγωι παντὸς τοῦ κεκλημένου πρὸς γένεσιν ὑπερανέστηκέ τε καὶ ὑπερφέρεται, καὶ τοῦτο ἀσυγκρίτοις διαφοραῖς, οὕτω καὶ ἐν τοῖς εἰωθόσι συμβαίνειν τοῖς δι' αὐτοῦ γεγονόσιν ὑπερανεστήξει πάλιν, παθεῖν οὐκ εἰδὼς τὸ πεφυκὸς ἀδικεῖν. οὐκοῦν ἐν ἀγαθοῖς μὲν τὸ θεῖον ἀμεταπτώτοις ἐστί, τὰ δέ γε τῆς κτίσεως ἐν ἀλλοιώσει καὶ τροπαῖς καὶ ἀγχίθυρον ἔχοντα τὴν παραφθοράν. καὶ τοῦτο γινώσκων εὖ μάλα καὶ ὡς ἄριστα φιλοσοφῶν ὁ προφήτης Bar. 3, 3 Ἱερεμίας ἀνεφώνει πρὸς θεὸν ὅτι σὺ καθήμενος τὸν αἰῶνα καὶ ἡμεῖς ἀπολλύμενοι τὸν αἰῶνα. καθεδεῖται γὰρ ὥσπερ ἐν ἰδίοις θώκοις τὸ θεῖον ἀεὶ βασιλεῦον καὶ κατακρατοῦν τῶν ὅλων καὶ ὑπὸ μηδενὸς τῶν παθῶν τυραννούμενον, ἡμεῖς δὲ τὴν φύσιν εὐτροχωτάτην τε καὶ εὐπαράφορον κομιδῇ πρὸς ἀλλοίωσιν ἔχοντες καὶ τροπὴν ἀπολλύμεθα τὸν αἰῶνα, τουτέστιν ἐν παντὶ καιρῷι καὶ χρόνῳ φθαρτοί τε ἐσμὲν καὶ τρεπτοί. οὔτ' οὖν τὸ θεῖον ἐν παρατροπαῖς γένοιτ' ἄν ποτε, τῆς ἰδίας ἑδραιότητος ἐξωσθὲν ὑπό του τῶν

12—25 Flor. Cyr. 138 οἳ δὲ — ἀδικεῖν

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 τοῖσ οὐρανοῖσ MPSA καὶ om. M ὑποστρέψη V 3 νώθην V γένεσιν MPAW 4 ἀρνήσασθαι A 5 τῆσ γῆσ VMPW 8 γενόμενος SDΑΣΔ om. VMPWU ἐπεὶ W αἵματος om. S 9 παραπλησίως om. V 12 δουλεία D τὸ ἱερὸν γράμμα M 12/13 τῆς — ὥσπερ] τοῖσ οὕπερ S 12 παγκάλου V 14 τὸν DAΔΣ Flor. Cyr. om. VMPSWU 14/15 ἐκ γυναικὸς om. S 15 θῦ λόγου SD ἐσ SD 16 δὴ om. A φαντάζεσθαι VA 17 τοῦ om. AΔ 18 ἐν Flor. Cyr. μὲν om. A γεννητὴ VPSAW Flor. Cyr., corr. A 19 ὕπαρξιν SDAΔ Flor. Cyr. γένεσιν VMPWU τε] δὲ Flor. Cyr. 20 τοῦ εἶναι om. S ἤδη om. A διεσπαρμένον D 21 νοῦ MSDAUΣΔ Flor. Cyr. νοῦ καὶ φύσεωσ PW νοῦ καὶ φύσεωσ καὶ V 22 ἔχων om. D ὑπερέχουσαν U ὑπερισχύουσαν SDA Flor. Cyr. ἐστὶ DA Flor. Cyr. 23 τὸ V πρὸς γένεσιν om. M 24 δια τούτου A 25 ὑπερανεστήξει] ..... τασ A ὑπερανέστηκε Flor. Cyr. παθεῖν om. A εἰδὼσ VP 27 παραφορὰν VU 28 θν SAΔ τὸν θν̄ VMPDWU 29 καθευδεῖται W θάκοισ SD σαλεῦον V 29/30 κρατοῦν SDA 30/31 εὐτροχοτάτην M ἐντροχωτάτην D 31 τε om. V παράφορον SD 32 καιρῶ SDAΔ καιρῶ τὲ MPWU τὲ καιρῶ V τε om. VD 33 γένοιτ' ἄν ποτε ἐν παρατροπαῖσ VMPW παρὰ τῆσ S ἐξεωθὲν S ἔξωθεν VMPWU του om. DA τε S

παθῶν, οὔτ' ἂν ἡ φθαρτή τε καὶ ἀλλοιουμένη φύσις, τουτέστιν ἡ γενητὴ καταπλουτήσειεν ἂν οὐσιώδη τὴν ἀτρεψίαν οὐδ' ἂν ἐπαυχήσειε τοῖς τῆς θείας φύσεως ἀγαθοῖς ὡς ἰδίοις ἡ κτίσις. ἀκούσεται γὰρ εὐλόγως τί γὰρ ἔχεις, ὃ οὐκ ἔλαβες; ὅτι δέ ἐστιν ἄτρεπ- 1 Cor. 4, 7
τος μὲν καὶ ἀναλλοίωτος παντελῶς ἡ τοῦ λόγου φύσις, ἀλλοιωτὴ δὲ πάντως ἡ γενητή, καταθρήσαι τις ἂν καὶ λίαν εὐκόλως ἀναμελωιδοῦντος ἐν πνεύματι τοῦ μακαρίου Δαυίδ· οἱ οὐρανοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθή- Ps. 101, 27.
σονται καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἑλίξεις αὐτούς, καὶ ἀλλαγήσονται· σὺ δὲ ὁ 28
αὐτὸς εἶ καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσι. ποῦ τοιγαροῦν μεμένηκεν ὁ αὐτὸς ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, εἴπερ ἐστὶν ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι μεθεὶς τὸ ἐρηρεισμένως τε καὶ ἀκλονήτως ἔχειν καταπεφοίτηκε μὲν εἰς ὅπερ οὐκ ἦν, μεταπεποίηται δὲ καὶ εἰς σαρκὸς φύσιν καὶ εἰς τὸ φθείρεσθαι πεφυκός; ἆρ' οὖν οὐχὶ λῆρός τε ἤδη καὶ μανία ταυτί; καίτοι πῶς ἂν ἐνδοιάσειέ τις (ὥρα γὰρ εἰπεῖν ταῖς ἐκείνων ἀμαθίαις ἀντιτείνοντας ἀμαθέστερον) ὡς ἐστιν οὐκ ἀπεικὸς καὶ τὴν ἀπὸ γῆς σάρκα πρὸς τὴν τῆς θεότητος φύσιν ἀναφοιτᾶν δύνασθαί ποτε καὶ τῆς ἀνωτάτω πασῶν οὐσίας γενέσθαι σύστασιν; εἰ γὰρ αὐτὴ τῆς θεότητος ἡ φύσις κατά γε τὴν ἐκείνων ἐμβροντησίαν εἰς τὴν τῆς σαρκὸς μετακεχώρηκε φύσιν, οὐδὲν ὡς ἔοικε τὸ ἀπεῖργον ἔτι τὴν μὲν κάτω τε καὶ ἰδίαν φύσιν ὑπερπέτασθαι τὴν σάρκα, μεταπλάττεσθαι δὲ πρὸς θεότητα καὶ εἰς οὐσίαν τὴν ἀνωτάτω. ἀλλ' οὐ ταῖς ἐκείνων ἀσυνεσίαις τὸ εὐπειθὲς χαριούμεθα, προσκεισόμεθα δὲ μᾶλλον ταῖς θείαις γραφαῖς, καὶ προφήτου μὲν λέγοντος ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱὸν καὶ καλέσουσι Ies. 7, 14
τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, κατασφραγίζοντος δὲ τὴν προαναφώνησιν τοῦ μακαρίου Γαβριὴλ καὶ τὴν ἄνωθεν ψῆφον τῇι παρθένωι διερμηνεύοντος (μὴ φοβοῦ γὰρ ἔφη, Μαριάμ, ὅτι ἰδοὺ συλλήψηι ἐν γαστρὶ καὶ τέξηι υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν), ἐκ γυναικὸς ἀληθῶς γεγεννῆσθαι πιστεύομεν τὸν Ἐμμανουὴλ καὶ τὸ λαμπρόν τε καὶ ἀξιάγαστον τῆς ἑαυτῶν φύσεως οὐ διωσόμεθα καύχημα, φρονοῦντες ὀρθῶς. ἐπεδράξατο γὰρ ὁ μονογενὴς οὐχὶ τῆς ἰδίας φύσεως (ἦν γὰρ ἂν οὐδέν τι μᾶλλον τὰ καθ' ἡμᾶς ἐν ἀμείνοσιν), ἀλλ' οὐδὲ τῆς ἀγγέλων, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραάμ, καθὰ γέγρα- Lc. 1, 30. 31
πται. ἦν γὰρ οὕτω καὶ οὐχ ἑτέρως τὸ διολισθῆσαν εἰς φθορὰν ἀνασώσασθαι γένος. Hebr. 2, 16

12 Τί δέ; οὐχὶ κἀκεῖνο πρὸς τοῖσδε καταθαυμάζειν ἄξιον; μόνον γὰρ οὐχὶ καὶ τὸ ἐρρῶ- PG 1152
σθαι φράσαντες τῇι θεοπνεύστωι γραφῇι καὶ πνεύμασι πλάνης τὸν οἰκεῖον τινὲς ἀπονέ- 1 Tim. 4, 1
μοντες νοῦν εἰς τοῦτο καθίκοντο δυσβουλίας καὶ μειρακιώδους ἀβελτηρίας, ὡς οἴεσθαι δεῖν τὸν τῶν αἰώνων δημιουργόν, τὸν συναίδιον τῶι θεῶι καὶ πατρὶ θεὸν λόγον, τῇι τῆς σαρκὸς γενέσει συμπαρομαρτοῦσαν ἔχειν τῆς ὑπάρξεως τὴν ἀρχὴν καὶ ὀψιγενῆ φαντάζεσθαι τὸν ἐπέκεινα παντὸς αἰῶνος καὶ χρόνου, ὡς ἐν ἐσχάτοις καὶ μόλις τοῖς τῆς ἐνανθρωπήσεως

3—17 Flor. Cyr. 139 ὅτι δὲ — ἀνωτάτω

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 γεννητὴ PSA, corr. A 2 ἂν om. A οὐσιώδη DAΔ οὐσιωδῶσ VMPSWU 4 μὲν SDAΔ τε VMPWU πάντωσ MPAWU Flor. Cyr. πάντη V παντελῶσ SDΔ γεννητὴ PSU 5 καταθρήσειεν ἂν τισ D μακαριωτάτου P θεοπνεύστου D 6 διαμενεῖσ VA 7 εἰλίξεισ W καὶ αὐτοὺσ S 8 μεμένηκεν ὁ αὐτὸσ PAΔ ἔτι [ὅτι Flor. Cyr.] μεμένηκεν ὁ αὐτὸσ MSDWU μεμένηκεν ὁ αὐτὸσ ἔτι V 9 ἰδεῖν Flor. Cyr. ἐρηρεισμένον P Flor. Cyr. ἐρηρεισμένοσ U τε om A 11 ταυτὸ S ταύτη Flor. Cyr. ἂν om. A 13 ἀπεοικὸς Flor. Cyr. εἰσ SD 14/15 ποτὲ δύνασθαι A 15 ἡ om. V γε om. Flor. Cyr. 16 οὐδὲν ὡς] οὐδενὸς Flor. Cyr. ἔτι] ἐστὶ A Flor. Cyr. ὑπεπετέσθαι S καὶ τὴν Flor. Cyr. 17 δὲ SDAΔ Flor. Cyr. δὲ καὶ VMPWU εἰς om. V Flor. Cyr., corr. V 18 ἀπειθὲσ An προσκεισόμεθα SDAΔ ἐψόμεθα VMPWU 20 προφώνησιν P 23 Ἰησοῦν] ἐμμανουὴλ V γυναικὸσ οὖν V γεγενῆσθαι SAU Ἐμμανουὴλ] ῑ̅ν̅ V 24 ἑαυτοῦ k αὐτοῦ h 25 ἐπελάβετο DA ἦν] ἡ W ἂν om. D 26 ἀλλὰ σπέρματοσ] σπέρματοσ δὲ V καθὼσ MWU 27 οὕτωσ PAU διολισθεῖσαν W ἀνασώζεσθαι A 28 μόνον γὰρ οὐχὶ MSDW μονονουχὶ γὰρ VPAU 29 πλάνοισ U 30 καθήκοντο mW ὡσ om. W δεῖν] μὲν DA 31 τῶν om. SD πρ̅ὶ̅ καὶ θ̅ῶ̅ SD

καιροῖς πατέρα μὲν γενέσθαι τὸν θεόν, συνεισβαλεῖν δὲ ὥσπερ εἰς τὸ εἶναί τε καὶ ὑφεστάναι τῶι ἐκ τῆς παρθένου ναῶι τὸν δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἐν ὧι τὰ πάντα. ἀρ' οὖν οὐχὶ πρὸς λῆξιν ἤδη τὴν ἀνωτάτω διεληλάκασι τῶν κακῶν οἱ μῦθον οὕτω τὸν γραώδη καὶ βδελυρὸν προχειρότατα προσηκάμενοι καὶ τῆς ἀκράτου νωθείας τὸν οἰκεῖον ἀναπλή-
Ps. 13, 3 σαντες νοῦν; τάφος ἀληθῶς ἀνεωιγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν· ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν, ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει. τὸν γάρτοι δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ προυφεστάναι τῶν πάντων ἀνάγκη νοεῖν.
Ioh. 1, 1-3 τί δὲ δὴ καὶ δρῶιεν ἄν; Ἰωάννου μὲν γράφοντος ἐν ἀρχῆι ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ
Ioh. 1, 1-3 ἐγένετο οὐδέν καὶ πάλιν ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς, καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη καὶ ἑωράκαμεν καὶ μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν, αὐτοῦ δὲ Χριστοῦ τῆς ἰδίας ὑπάρξεως τὴν ἄποπτον ἀρχαιότητα τοῖς Ἰουδαίοις κατα-
Ioh. 8, 57 σημαίνοντος· ἐπειδὴ γὰρ ἔφασκον πεντήκοντα ἔτη οὔπω ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ ἑώρακας; ἀντήκουον ἐναργῶς ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγώ εἰμι. οὗ δὲ τὸ ἦν ἔστιν ἐπενηνεγμένου μηδενὸς καὶ μὴν καὶ τὸ εἰμί τέτακται σαφῶς, τίνα τῆς γενέσεως κατίδοι τις ἂν τὴν ἀρχήν; ἢ τίνα δὴ τρόπον ὁ ὢν ἐν ἀρχῆι τῆι παντὸς ἐπέκεινα νοῦ παραδέξαιτο ἂν τὸ ἐν καιρῶι κεκλῆσθαι πρὸς ὕπαρξιν; εἰ μὲν οὖν τις ἕλοιτο τούτοις σχολαιότερον ἀντιφέρεσθαι, χαλεπὸν οὐδὲν τοὺς τῆς θεοπνεύστου γραφῆς παρακομίζοντας λόγους τὰ ἐκ τῆς ἐκείνων ἐμβροντησίας ἀποκρούεσθαι βλάβη, τά γε μὴν οὕτως ἐναργῆ νοσοῦντα τὸν ἔλεγχον καὶ πολὺ λίαν ἔχοντα τὸ ἀκαλλὲς περιττὸν οἶμαί που καὶ φροντίδος ἀξιοῦν. οὐκοῦν ἐπ' ἐκεῖνο ἴωμεν, ὅπερ ἐστὶ τῶν κατεγνωσμένων συγγενές.

13 Παρασημαίνουσι γὰρ τινὲς τῆς ἀληθείας τὸ κάλλος, καθάπερ τι νόμισμα κιβδηλεύοντες
Ps. 74, 6 ἐπαίροντές τε εἰς ὕψος τὸ κέρας καὶ ἀδικίαν λαλοῦντες κατὰ τοῦ θεοῦ κατὰ τὸ γεγραμ-
PG 1153 μένον ἀνύπαρκτόν τε καὶ ἰδικῶς οὐχ ὑφεστηκότα φαντάζονται τὸν μονογενῆ, καὶ οὐκ εἶναι μὲν ἐν ὑποστάσει τῆι καθ' ἑαυτόν, ῥῆμα δὲ ἁπλῶς καὶ λόγον τὸν κατὰ μόνην τὴν προφορὰν γενέσθαι παρὰ θεοῦ καὶ ἐν ἀνθρώπωι κατοικῆσαί φασιν οἱ τάλανες. συνθέντες δὲ οὕτως τὸν Ἰησοῦν, ἀγίων μὲν εἶναί φασιν ἁγιώτερον, οὐ μὴν ἔτι καὶ θεόν. οὐκοῦν,
1 Ioh. 2, 22. καθὰ καὶ ὁ τοῦ σωτῆρος ἐπιστέλλει μαθητής, τίς ἐστιν ὁ ψεύστης εἰ μὴ ὁ ἀρνού-
23 μενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἐστιν ὁ Χριστός; οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει. ἄμφω γὰρ δι' ἀμφοῖν καὶ ἑκάτερος ἐν ἑκατέρωι πρός τε ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων ἐπιγινώσκονται. οὐ γὰρ ἄν τις ἀναμάθοι τί ἐστι πατήρ, εἰ μὴ υἱὸν ὑφεστῶτά τε καὶ γεγεννημένον εἰσδέξαιτο κατὰ νοῦν· ἀλλ' οὐδ' ἂν ὅ τί ποτέ ἐστιν υἱός, ἀναμάθοι πάλιν, εἰ μὴ ὅτι τέτοκεν

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 συνεισβαλλεῖν W συνεισβάλλειν SDA τὲ A 2 τῆς om. D 3 διεληλάκησαν V 4 τῆς om. S ἀκρατοῦσ PWU ἀκήρατου A 5 ἀληθῶς om. A 7 γὰρ P καὶ προυφεστάναι] καὶ ἐν ὧ τὰ πάντα ἕνα P καὶ — νοεῖν om. W spatio relicto ὄντων D de A non constat 8 δὲ om. D δεῖ P ἂν om. S 9 λόγοσ οὗτοσ ἦν ἐν ἀρχῆ πρὸσ τὸν θν̄ SD 10 οὐδεέν V οὐδὲ ἐν nU 12/13 ἀπαγγελοῦμεν V 13 τὴν αἰώνιον ζωὴν M 14 ὑμῖν S τοῖς Ἰουδαίοις om. A 14/15 κατασημάναντοσ MW κατασημήναντοσ VPU 15/16 εἶδεσ A 16 ἀντήκουσαν SDA ἀμὴν² om. P 17 ναὶ μὴν καὶ V καὶ μὴν D 18 δὴ om. D 19 παρεδέξατο A ἕλοιτό τισ M βούλοιτο DA 19/20 σχολαιότερον τούτοισ M 20 σχολαίτερον SA 21 βλάβη SDAWUΔ βέλη VMPΣ 22 ἀκαλέσ A καὶ DAΔ om. VMPSWU 26 καὶ om. W ὑφεστῶτα PS δοξάζουσι S 28 ὡσ καὶ DA 29 τε DA 30 καὶ om. P ἐπέστειλε AΔ 32 πᾶσ ὁ ἀρνούμενοσ τὸν υἱὸν om. V πᾶσ γὰρ P 33 τὸν υἱὸν om. S γὰρ καὶ D 34 ἐν ἑκατέρω ἑκάτεροσ DA γε V αὐτῶν om. U ἐπιγινώσκεται PU 34/35 ἐπιγινώσκονται — ὑφεστῶτά] ἐξαφανίζοντα S 35 τε om. SDA γεγενημένον S 35/36 εἰσδέξεται DA 36 ὁ υἱόσ VMWΔ

ὁ πατήρ, διενθυμοῖτο σαφῶς οὐκοῦν ἀναγκαῖον οἶμαί που καὶ ἀσφαλὲς εἰπεῖν ὡς εἴπερ ἐστὶν ἀνύπαρκτος ὁ υἱός, οὐδ' ἂν τὸν πατέρα πατέρα κατὰ τὸ ἀληθὲς νοήσαιμεν ἄν. ποῦ γάρ ἐστι πατήρ, εἰ μὴ τέτοκεν ἀληθῶς; ἢ εἴπερ γεγέννηκε τὸ μὴ ὑφεστὼς μηδὲ ὑπάρχον ὅλως, τὸ γεννηθὲν ἔσται τὸ μηδέν. τὸ γάρτοι μὴ ὑφεστὼς ἐν ἴσωι τῶι μηδενί,
14 μᾶλλον δὲ παντελῶς οὐδέν. εἶτα τοῦ μηδενὸς ἔσται πατὴρ ὁ θεός; ἀλλ' ὦ βέλτιστοι, φαίην ἂν ἔγωγε πρός γε τοὺς τῶν τοιούτων ἐξηγητάς, ὕθλος εἰκαῖος τὰ παρ' ὑμῶν. ἢ γοῦν ἐρομένωι φράζετε· πῶς ἐξαίρετος ἡ εἰς ἡμᾶς ἀγάπησις τοῦ θεοῦ καὶ πατρός; καὶ εἰ δέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν τὸν υἱὸν τὸν καθ' ὑμᾶς οὐχ ὑφεστηκότα, τὸ μηδὲν ἄρα δέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ οὔτε γέγονε σὰρξ ὁ λόγος οὔτε τὸν τίμιον ὑπέστη σταυρὸν οὔτε κατήργηκε τοῦ θανάτου τὸ κράτος οὔτε μὴν ἀνεβίω πάλιν. εἰ γάρ ἐστι τὸ μηδὲν καὶ ἀνύπαρκτος καθ' ὑμᾶς, πῶς ἔν γε τούτοις γένοιτ' ἄν; πεφενάκικεν οὖν ἄρα τῆς ἁγίας γραφῆς ὁ λόγος τοὺς πεπιστευκότας καὶ ἡ τῆς πίστεως ἑδραιότης οἴχεται πρὸς τὸ μηδέν. τί δέ; οὐκ ἐν μορφῆι θεοῦ Phil. 2, 6
ὑπάρχειν τὸν υἱὸν τὸ ἱερὸν ἡμῖν κατεσήμηνε γράμμα εἰκόνα τε αὐτὸν καὶ χαρακτῆρά φησι Hebr. 1, 3
τοῦ γεγεννηκότος; καίτοι πῶς τοῦτό ἐστιν οὐχ ἅπασιν ἐναργές· αἱ δὲ εἰκόνες ὡς τὰ ἀρχέτυπα· δεῖ γὰρ οὕτως αὐτὰς καὶ οὐχ ἑτεροίως ἔχειν. οὐκοῦν εἰ μὴ ἐνυπόστατος ἡ εἰκὼν μήτε μὴν ἐν ὑπάρξει νοοῖτο τῆι καθ' ἑαυτὸν ὁ χαρακτήρ, ἀνυπόστατον εἶναι δώσουσιν ὡς ἐξ ἀναγκαίου λόγου καὶ τὸν οὗπέρ ἐστι χαρακτήρ, καὶ τὸ τῆς εἰκόνος ἀκαλλὲς ἀνα-
15 δραμεῖταί που πάντως ἐπὶ τὸ ἀρχέτυπον. εἶτα εἰπέ μοι, Φίλιππος, χριστομαθὴς ὢν ἄγαν, τὸν ὄντα τε καὶ ὑφεστηκότα πατέρα κατιδεῖν ἠξίου λέγων κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν Ioh. 14, 8
πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν ἢ γοῦν τὸν οὐκ ὄντα καὶ ἀνυπόστατον; ἀλλ' οἶμαι φαίη τις ἂν μελλήσας οὐδὲν ὅτι τὸν ὄντα τε καὶ ὑφεστηκότα. εἴπερ οὖν ἐστι τὸ μηδὲν ὁ PG 11 56
υἱός, ἅτε δὴ μὴ ὑφεστηκὼς κατά γε τὸ ἐκείνων ἀχάλινον θράσος, εἰς εἰκόνα καὶ γνῶσιν ἀκριβῆ τοῦ πατρὸς ἑαυτὸν ἡμῖν ἀνθ' ὅτου παρεκόμιζε λέγων· τοσοῦτον χρόνον μεθ' Ioh. 14, 9. 10
ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε; ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακε τὸν πατέρα. οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῶι πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν; ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἓν ἐσμέν. ἀλλ' οὐκ ἂν οἶμαί που τὸν ὑφεστηκότα καταθρήσειέ τις ἔν γε τῶι μὴ ὑφεστηκότι, οὐδ' ἂν ἐννοοῖτό ποτε καὶ ταυτὸν εἰς ἅπαν τῶι μὴ ὑπάρχοντι τὸ ὑπάρχον. ἔσται δὲ ὅπως ἐν υἱῶι μὲν ὁ πατήρ, ὁ υἱὸς δὲ αὖ ἐν τῶι πατρί; ἢ οὐχ ἕτοιμον εἰπεῖν ὡς εἰ μή ἐστιν ὁ λόγος ἐν ὑπάρξει τῆι καθ' ἑαυτόν, κινδυνεύσειεν ἂν καὶ αὐτὸς ὁ πατήρ, ἔχων μὲν ἐν ἑαυτῶι τὸ μηδέν, νοούμενος δὲ ὑπάρχειν ἐν τῶι μηδενί; τὸ γὰρ οὐκ ὂν ὅλως οὐδὲν ἂν νοοῖτο λοιπόν. καὶ οὐκ ἄτραχυς μὲν ὁ λόγος (πλείστην γὰρ ὅσην ἐν ἑαυτῶι τὴν ἀτοπίαν νοσεῖ), περίστησιν δ'οὖν ὅμως εἰς τὸ ἀπηχὲς τῶν δι' ἐναντίας τὸ δόγμα. κατατεθήποι δ' ἄν τις εἰκότως τίνα δὴ τρόπον ἐν τῶι υἱῶι τῶι μὴ λαχόντι τὸ εἶναι τὰ ὄντα πεποίηκεν ὁ πατήρ. εἰ δὲ δή τις ἔροιτο πότερα τοῖς οὖσι τὸ εἶναι καλὸν ἢ γοῦν τὸ μὴ εἶναι τυχόν, φαίη τις ἂν εὐθὺς ὅτι τὸ εἶναι. τοῖς γὰρ

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 σοφῶσ WΔ που om. A 2 πατέρα² om. SΔ 3 ἐστι VMPDAWUΣ ἔτι SΔ ὁ πηρ P γεγένηκε S ὑφεστὸσ MW 4 ὑφεστὸσ MW 6 γε om. SA ἡμῶν S 7 ὑμᾶσ U ἔδωκεν DA 8 ὑφεστῶτα S ἄρα δέδωκεν] παραδέδωκεν P παρέδωκεν MW ἄρα ἔδωκεν V 9 σὰρξ ὁ λόγοσ γέγονεν V κατήργηται A 10 ἀνεβίωσε SD ἀνύπαρκτον VA 12 οὐκ] καὶ A 13 κατεσήμηνε MWU κατεσήμανε VPA ὑπεσήμανε SD αὐτὸν om. A φησι καὶ χαρακτῆρα PDA 14 γεγενηκότοσ S ὅτι αἱ δὲ A 15 ἑτέρωσ V ἐνυπόστατον V 17 ἀκαλὲσ A 18 που om. V 19 τε om. V 20 τὲ καὶ S 21 μελήσασ VPSDAU 22 εἰς] ὡσ Sn 23 ἀκριβῆ om. D προεκόμιζε P τοσούτω χρόνω MW 24 καὶ τὸν D πατέρα μου S 25 ἐστιν om. U 25/26 ἐγὼ — ἐσμέν om. V 26 ἀλλ'] καὶ U που τὸν SDA τοῦτον VMPWU γε om. V 27 ἀλλ' οὐδ' A καὶ ταυτὸν SDAΔ καταυτὸν U κατὰ ταυτὸν VMPW 28 δ' αὖ V δὲ DA 28/29 οὐκ ἑταιμον U οὐκ ἑτυμον A 30 ὁ πατὴρ αὐτὸσ M ὁ πατὴρ U 31 οὐδὲ DA 32 ἐν αὐτῶ S om. VMPWU 33 κατατεθήπη U 34 πότερον M ἑνοῦσι A 35 τυχὸν om. S τοῖσ γὰρ MPSDAWU ὁ γὰρ τοῖσ V

οὐκ οὖσί ποτε τὸ εἶναι διδοὺς ἀγαθὸς ὅτι μάλιστα κεχρημάτικέ τε καὶ ἔστιν ὁ δημιουργός· ἔχοι γὰρ ἂν ὧδε τὸ χρῆμα τῇι φύσει. οὐκοῦν ἐν ἀμείνοσιν ἡ κτίσις ἤπερ ὁ δι' οὗ τὰ πάντα παρήχθη πρὸς γένεσιν· ὃ μὲν γὰρ οὐχ ὑφεστηκέναι λέγεται, τὰ δὲ ὑφέστηκέ τε
Hebr. 4, 12 καὶ ἐν τῶι εἶναι νοεῖται. ὢ τῆς τῶν ἐννοιῶν ἀτοπίας· ἄπαγε τῆς δυσφημίας. ζῶν γὰρ
Ioh. 14, 6 ὁ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ ἐνεργὴς καθὰ γέγραπται. τοιγάρτοι καὶ ἔφασκεν ἐγώ εἰμι ἡ ζωή, ἀλλ' οὐκ ἂν νοοῖτο ζωή, μὴ ὑφεστηκώς· ζωὴ δέ ἐστι κατὰ φύσιν, διαψεύσεται γὰρ οὐδαμῶς. τὸ ἄρα μὴ ὑφεστάναι λέγειν τὸν ἐκ θεοῦ πεφηνότα λόγον ψευδηγόρημα
Exod. 3, 14 σαθρὸν καὶ φρενὸς ἀπόβρασμα τῆς ἠλιθιωτάτης. Μωσεῖ γὰρ ἔφασκεν αὐτὸς ἐγώ εἰμι ὁ ὤν. τὸ δὲ ὂν ἀληθῶς οὐκ ἐν ὑποστάσει τῆι καθ' ἑαυτὸ σωιζόμενον πῶς ἂν νοοῖτό ποτε; οὐκοῦν τῶν τῆιδε διειληφότων καθοριοῦμεν εἰκότως τὸ εἰς ἄκρον ἀμαθές.

16 Οὐ μὴν οὐδὲ ἐκείνους ἐπαινέσομεν, φιλοθηρεῖν εὖ μάλα δεδιδαγμένοι τὸ ἀληθές, οἳ τητᾶσθαι λέγουσι ψυχῆς λογικῆς τὴν ἑνωθεῖσαν τῶι λόγωι σάρκα. σαρκὶ γάρ που μόνηι καὶ τὴν ζωτικήν τε καὶ αἰσθητικὴν λαχούσηι κίνησιν ἀμφιεννύντες τὸν λόγον παραφέρουσιν εἰς κόσμον, τὴν νοῦ καὶ ψυχῆς ἐνέργειαν ἀπονέμοντες τῶι μονογενεῖ. καταπεφρίκασι
PG 1157 γὰρ οὐκ οἶδ' ὅπως ψυχωθείσηι ψυχῆι λογικῆι τῆι ἀνθρωπίνηι σαρκὶ κατὰ φύσιν ἡνῶσθαι τὸν λόγον ὁμολογεῖν, τῆς μὲν ἄνωθέν τε καὶ ἀρχαιοτάτης πίστεως τὴν παράδοσιν ὀλίγου παντελῶς ἀξιοῦντες λόγου, θελήσει δὲ μόνηι τῆι κατὰ σφᾶς αὐτοὺς καὶ τοῖς ἀνθρωπίνοις
Rom. 12, 3 δεῖν ἕπεσθαι λογισμοῖς ἀμαθῶς ἠρημένοι καὶ φρονοῦντες ἀληθῶς παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν. καὶ τίς ὁ λόγος αὐτοῖς τοῦ τοιοῦδε δόγματος; ἐγὼ φράσω. τὸν θεοῦ μεσίτην καὶ
1 Tim. 2, 5 ἀνθρώπων κατὰ τὰς γραφὰς συγκεῖσθαι φαμὲν ἔκ τε τῆς καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπότητος τελείως ἐχούσης κατὰ τὸν ἴδιον λόγον καὶ ἐκ τοῦ πεφηνότος ἐκ θεοῦ κατὰ φύσιν υἱοῦ, τουτέστι τοῦ μονογενοῦς, διαβεβαιούμεθα δὲ σύνοδον μέν τινα καὶ τὴν ὑπὲρ λόγον συνδρομὴν εἰς ἕνωσιν ἀνίσων τε καὶ ἀνομοίων πεπρᾶχθαι φύσεων· ἕνα δ' οὖν ὅμως Χριστὸν καὶ κύριον καὶ υἱὸν ἐπιγινώσκομεν, ἐν ταυτῶι καὶ ὑπάρχοντα καὶ νοούμενον θεόν τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον. ἀδιάσπαστον δὲ παντελῶς τὴν ἕνωσιν διατηρεῖν εἰθίσμεθα, τὸν αὐτὸν εἶναι πιστεύοντες καὶ μονογενῆ καὶ πρωτότοκον, μονογενῆ μὲν ὡς ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον καὶ ἐκ
Rom. 8, 29 τῆς οὐσίας αὐτοῦ πεφηνότα, πρωτότοκον δὲ αὖ καθὸ γέγονεν ἄνθρωπος καὶ ἐν πολλοῖς
1 Cor. 8, 6 ἀδελφοῖς. ὥσπερ γὰρ εἷς ἐστι θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, οὕτως καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα. θεὸν γὰρ ὄντα κατὰ φύσιν ἐπιγινώσκομεν τὸν δι' οὗ τὰ πάντα λόγον, καὶ εἰ γέγονε σάρξ, τουτέστιν ἄνθρωπος.

17 Ἀλλ' οὔτι που σφόδρα ταῖς ἐν ἡμῖν περὶ τούτου δόξαις τὰ ἐκείνων συμφέρεται. ἕνα μὲν γὰρ ὁμολογουμένως παραδέχονται καὶ αὐτοὶ Χριστὸν Ἰησοῦν, παρωθοῦνται δὲ λίαν, ὡς δυσσεβὲς ὅτι μάλιστα, καταδιστᾶν εἰς δύο τὸν Ἐμμανουήλ· ψυχῆς δ' οὖν ὅμως τῆς ἀνθρωπίνης καὶ λογικῆς τὴν σάρκα γυμνώσαντες, ἡνῶσθαί φασιν αὐτῆι τὸν ἐκ θεοῦ λόγον.

11—25 Flor. Cyr. 140 οὐ μὴν — εἰθίσμεθα

VP [= hk], S, D [= mn], AWU

1 διδούσ DAΔ δούσ VMPSWU τε om. PDA 2 ἔχει D γὰρ] δ' A κτῆσισ S ἤπερ PAU εἴπερ VMSDW 3 γὰρ om. W οὐχ om. M ὑφεστηκότα S τε om. VA 6 διαψεύδεται W 8 ἠλιθιωτάτης] λιθώδουσ V μωσῆ S 9 οὐκ om. VA 10 ποτὲ μὴ ὑφεστηκὼσ [ὑφεστὼσ A] VA καθαριοῦμεν V 11 οὐ μὴν VMSAWU Flor. Cyr. οὔκουν P οὐκοῦν D οὐδὲ om. S ἐπαινέσομεν ἂν MA ἐπαινέσωμεν ἂν DU ἐπαινέσαιμεν ἂν Δ Flor. Cyr. δεδιδαγμένους Flor. Cyr. 12 ἡττᾶσθαι VM 12/13 μόνη καὶ DAΔ Flor. Cyr. μόνη MSWU μόνην VP 15 λογικῆ ψυχῆ V φύσιν] ἀλήθειαν Flor. Cyr. 16 τε om. A 17 αὐτοὺς om. S 19 αὐτοῦ S ἐγώ γὰρ Flor. Cyr. τοῦ θεοῦ Flor. Cyr. 20 ἄνθρωπον Flor. Cyr. συγκεῖσθαι] νοεῖσθαι Flor. Cyr. τε om. DA 21 καὶ om. U ἐκ θεοῦ om. DA 22 μέν om. D 23 ἀνίσην U ὁμοίων S κν̄ ιν̄ DA 24 υἱὸν ὀνομάζεσθαι SD 24/25 καὶ ἀνο͞ῡ ὁμοῦ D 25 ἀδιάστατον DA τηρεῖν S 25/26 καὶ μονογενῆ πιστεύοντεσ V 26 ἐκ om. V 27 πεφηνότα καὶ VMPU καθὰ S 28 ὁ θ͞σ̄ ὁ S ὁ θ͞σ̄ καὶ DA 29 γὰρ om. A 32 ὁμολογοῦμεν ὡσ MPW ιν̄ χ̄ν̄ VM 33 τῆς om. D 34 χωρίσαντεσ καὶ γυμνώσαντεσ V

ἐξεύρηται δέ τις αὐτοῖς πιθανός, ὡς οἴονται, πρὸς τοῦτο λόγος. τὰ γάρτοι, φασί, κατὰ σύνθεσιν πρὸς ἑνὸς τελείου σύστασιν συνδεδραμηκότα μέρη τε καὶ ἐξ ἀτελῶν ὁρᾶσθαι φιλεῖ, τοῦ τελείως ἔχοντος καθ' ἑαυτὸ καὶ ὡς ἐν ἰδίαι φύσει τῆς ἐκ μερῶν συνθέσεως οὐ δεδεημένου. τοιγάρτοι, φασί, παραιτητέον εἰκότως ἄνθρωπον δοῦναι τέλειον τὸν συνενωθέντα τῶι λόγωι ναόν, ἵνα καὶ ἡ σύνθεσις, ἥπερ ἂν ἐπὶ Χριστῶι νοοῖτο τυχόν, ἀκριβῆ τε καὶ ἀδιάβλητον τὸν ἐπ' αὐτῆς ἀποσώιζοι λόγον. καὶ μὴν κἀκεῖνο προσθεῖεν ἄν, ὥσπερ οὖν ἐγῶιμαι πάλιν. εἰ γὰρ ἐξ ἀνθρώπου τελείου, φασί, καὶ τοῦ ἐκ πατρὸς ὄντος λόγου συντίθεμεν τὸν Ἐμμανουήλ, οὐ βραχὺ τὸ δεῖμα, μᾶλλον δὲ ἀδιάφυκτον ἤδη πως ἀναφανεῖται λοιπὸν τὸ καὶ ἀβουλήτως δεῖν δύο μὲν υἱούς, Χριστοὺς δὲ αὖ δύο φρονεῖν τε καὶ λέγειν. εἶτα τί τούτοις ἀντεροῦμεν ἡμεῖς; πρῶτον μὲν ὅτι τῆς πίστεως τὴν οὕτως ἀρχαιοτάτην καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἁγίων ἀποστόλων διήκουσαν εἰς ἡμᾶς παράδοσιν οὐ ταῖς PG 1160 ὑπερμέτροις ἀκριβείαις καταλύειν ἄξιον οὔτε μὴν ταῖς εἰς ἄκρον ἐρεύναις ὑποφέρειν τὰ ὑπὲρ νοῦν, ἀλλ' οὐδὲ ἥκειν εἰς μέσον οἷά περ τινὰς ὁριστὰς ῥιψοκινδύνως λέγοντας ὡς τὸ δεῖνα μὲν ὀρθῶς, τὸ δεῖνα δὲ αὖ ἑτεροίως ἔχειν. ἐχρῆν δήπου καὶ ἦν ἄμεινον ἀληθῶς ἀπονέμειν μᾶλλον τῶι πανσόφωι θεῶι τῶν ἰδίων διασκέψεων τὴν ὁδὸν καὶ μὴ τοῖς εὖ ἔχειν παρ' αὐτῶι δεδοκιμασμένοις ἀνοσίως ἐπιτιμᾶν. ἀκουσόμεθα γὰρ λέγοντος ἐναργῶς· οὐ γάρ εἰσιν αἱ βουλαί μου ὥσπερ αἱ βουλαὶ ὑμῶν οὐδὲ ὥσπερ αἱ Ies. 55, 8 ὁδοὶ ὑμῶν, αἱ ὁδοί μου· ἀλλ' ὡς ἀπέχει ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τῆς γῆς, οὕτως ἀπέχει ἡ ὁδός μου ἀπὸ τῶν ὁδῶν ὑμῶν καὶ τὰ διανοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς διανοίας
18 μου. υἱοὺς δὲ οὔ τι που δύο προσκυνήσομεν, ἀλλ' οὐδὲ Χριστοὺς ἐροῦμεν δύο, κἂν ἐψυχῶσθαι πιστεύωμεν ψυχῆι λογικῆι τὸν ἑνωθέντα τῶι λόγωι ναόν. ὥσπερ γὰρ κατά γε τὸ ἐκείνοις εὖ ἔχειν δοκοῦν κἂν εἰ ἐκ μόνης λέγοιτο τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ ἐκ θεοῦ πατρὸς πεφηνότος λόγου, οὐδεὶς αὐτοὺς ἀναπείσει τρόπος ἀνὰ μέρος τὴν σάρκα τιθέντας καὶ ἀνὰ μέρος αὖ τὸν μονογενῆ δυάδα Χριστῶν ὁμολογεῖν, οὕτω κἂν τῆι καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπότητι τελείως ἐχούσηι κατά γε τὸν τῆς ἰδίας φύσεως λόγον οἱονεὶ συνενηνέχθαι τε καὶ ἡνῶσθαι λέγωμεν ἀπορρήτως τε καὶ ὑπὲρ νοῦν τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, οὐχ υἱῶν δυάδα νοήσομεν, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτόν, φύσει μὲν ὄντα θεὸν καὶ ἐξ αὐτῆς πεφηνότα τῆς οὐσίας τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, ἐν ἐσχάτοις δὲ τοῦ αἰῶνος καιροῖς γενόμενον ἄνθρωπον καὶ διὰ τῆς ἁγίας [καὶ θεοτόκου] παρθένου γεγεννημένον καὶ πρός τε ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων προσκυνούμενον κατὰ τὰς γραφάς.

19 Εἰ δὲ δὴ φαῖεν ὅτι μόνης μὲν ἐδεῖτο τὰ καθ' ἡμᾶς τῆς τοῦ μονογενοῦς ἐπιδημίας, ἐθελή-

---

20—27 Flor. Cyr. 141 υἱοὺς — νοήσομεν διὰ τοῦτο

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 ἐξηύρηται S καί τισ V πιθανὸσ αὐτοῖσ DA περὶ τούτου S φησὶ A 2 δεδραμηκότα VMPW 3 οὐ om. D, de A non constat 4 καὶ δοῦναι D, de A non constat τὸν om. SD 5 σύνθεσισ SDAΣΔ ἕνωσισ VMPWU χῡ P τυχὼν W 6 τὸν om. VMPWU αὐτοῖσ S αὐτῆ DA διασώζοι PDA 7 ἐγῶμαι πάλιν SDΣ ἐγῶμαι AΔ ἡγοῦμαι πάλιν VMPWU φασί om. S τοῦ ἐκ τοῦ VMPW 8 συντίθεμεν DAΔ φήσομεν εἶναι VMPSWU τὸν] τὸ D 9 καὶ om. U δ' αὖ V 10 μὲν om. P ὄντωσ P 11 εἰς] ὡσ U 12 ὑπὲρ μέτρον S καταλύειν VMPSWUΣ καταλιπεῖν DA καταλυπεῖν et καταλιπεῖν Δ codd. εἰς om. P ὑπερφέρειν VMDW 13 εἴκειν S ὁριστὰσ VPSWUΣ ὁριστὰσ καὶ DAΔ 14 μὲν om. S ἑτέρωσ VMPWU χρὴν S δέ που A 15 δὲ μᾶλλον MDΔ δὴ μᾶλλον U 15/16 τοῖσ μὴ τοῖσ U 16 αὐτοῦ P αὐτῶν A δεδοκισμένοισ V 18 μου αἱ ὁδοὶ ὑμῶν A ὁ om. A 20 δύο om. P ἀλλ' om. A 21 ἐμψυχῶσθαι SD πιστεύομεν W πιστεύσωμεν Flor. Cyr. 22 τὸ ἐκείνοις] ἐκείνουσ D ἔχον W εἰ om. S ἔλοιτο A ἕλοιντο D τοῦ ἐκ τοῦ S θῡ καί SDA om. Flor. Cyr. 23 λόγοσ SU τρόπος] λόγοσ S 25 ἰδίας om. Flor. Cyr. λόγον om. S συνενέχθαι V συνηνέχθαι MSWU 26 τε om. SD λέγομεν καὶ ἡνῶσθαί πωσ S λέγομεν P(S) DAW Flor. Cyr. 27 αὐτοῖσ U 29 καὶ θεοτόκου om. Δ γεγενημένον SA καὶ om. S ὑμῶν S αὐτῶν om. U 31 τὰ om. VMW

Bar. 3, 38 σας δὲ ὀφθῆναι τοῖς ἐπὶ γῆς καὶ ἀνθρώποις συναναστραφῆναι παραδεῖξαί τε ἡμῖν τῆς εὐαγγελικῆς πολιτείας τὴν ὁδὸν οἰκονομικῶς ἠμπέσχετο τὴν ὁμοίαν ἡμῖν σάρκα (τὸ γάρτοι θεῖον κατὰ φύσιν ἰδίαν οὐχ ὁρατόν), ἠγνοηκότες ἀλώσονται τῆς ἐνανθρωπήσεως τὸν σκοπὸν
1 Tim. 3, 16 καὶ συνέντες οὐδαμῶς τὸ μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον. εἰ γὰρ δὴ μόνην ἔχει τὴν ἀφορμὴν τὸ ὀφθῆναι τοῖς ἐπὶ γῆς τοῦ μονογενοῦς ἡ σάρκωσις ἢ γοῦν ἐνανθρώπησις, προσετίθει γε μὴν ἕτερον οὐδὲν τῇ ἀνθρώπου φύσει, πῶς οὐκ ἄμεινον ἤδη πως καὶ σοφὸν τῇ τῶν δοκητῶν συμφέρεσθαι δόξῃ καὶ ἡμᾶς αὐτούς; οἳ σαρκός τε ὁμοῦ καὶ γηίνου σώματος ἀπαμφιεννύντες τὸν λόγον ὠφθαι μὲν ἐπὶ γῆς ὡς ἄνθρωπον μυθοπλαστοῦσιν
PG 1161 οἱ δείλαιοι, ἡμαρτηκότες δὲ τἀληθοῦς ἁλοῖεν ἂν καὶ οὐ σὺν ἱδρῶτι μακρῷ. ἢ οὐκ ἄμεινον ἐροῦσιν, εἰ μηδὲν ὀνίνησι τὴν ἀνθρώπου φύσιν ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, καὶ εἰ γέγονε σάρξ, ἀπαλλάττεσθαι μὲν ἀκαθαρσίας σαρκικῆς, δόξαι δ' οὖν ἅπαξ τῷι γηίνωι προσκεχρῆσθαι σώματι διαπεραῖναί τε οὕτως τὸν προτεθέντα σκοπόν; τίς οὖν ἂν γένοιτο λοιπὸν τῆς ἐπιδημίας ὁ λόγος ἢ τίς ὁ τρόπος τῆς ἐνανθρωπήσεως, πέπρακται δὲ ὅτου χάριν, εἴ τις ἔροιτο τυχόν, ἀντακούσεται παρ' ἡμῶν· ἡ θεία διδάξει γραφή. ἴθι δὴ οὖν ὦ γενναῖε, πυθοῦ τῶν ἱερῶν γραμμάτων καὶ ταῖς τῶν ἁγίων ἀποστόλων φωναῖς ἐνερείσας εὖ μάλα τῆς διανοίας τὸν ὀφθαλμὸν ἄθρει καλῶς τὸ ζητούμενον. ἔφη τοίνυν ὁ σοφὸς ἡμῖν
2 Cor. 13, 3 Hebr. 2, 14. Παῦλος, αὐτὸν ἔχων ἐν ἑαυτῷι λαλοῦντα Χριστόν· ἐπειδὴ γὰρ τὰ παιδία κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκός, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσηι τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τὸν διάβολον καὶ ἀπαλλάξηι τούτους ὅσοι φόβωι θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. καὶ μὴν καὶ ἑτέρωθι τρόπον ἡμῖν ⟨ἕτερον⟩ ἀφηγούμενος
Rom. 8, 3. 4 τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, φησίν, ἐν ὧι ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῆι ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. ἆρ' οὖν οὐχὶ προδηλότατον καὶ οὐδενὶ τῶν ὄντων ἀσυμφανὲς ὅτι καθ' ἡμᾶς γέγονεν ὁ μονογενής, τουτέστι τέλειος ἄνθρωπος, ἵνα τῆς μὲν ἐπεισάκτου φθορᾶς τὸ γήινον ἡμῶν ἀπαλλάξηι σῶμα, τῇι καθ' ἕνωσιν οἰκονομίαι τὴν ἰδίαν αὐτῶι ζωὴν ἐνιείς, ψυχὴν δὲ ἰδίαν τὴν ἀνθρωπίνην ποιούμενος ἁμαρτίας αὐτὴν ἀποφήνηι κρείττονα, τῆς ἰδίας φύσεως τὸ πεπηγός τε καὶ ἄτρεπτον, οἷά περ ἐρίωι βαφήν, ἐγκαταχρώσας αὐτῆι; δεῖν γὰρ οἶμαι τοῖς περὶ τούτων λό-
1 Cor. 13, 12 γοις παραδειγμάτων πολὺ λίαν ἔχουσι τὸ ἀσυμφανές· ὁρῶμεν γὰρ μόλις ἐν ἐσόπτρωι καὶ αἰνίγματι τὰ θεῖά τε καὶ ὑπὲρ νοῦν μυστήρια. εἴη δ' ἂν οὐκ ἄτοπον οἶμαί που τὸ χρῆμα· φέρει γὰρ ἐν ἑαυτῷι τὸν εἰκότα, μᾶλλον δὲ τὸν ἀληθῆ λογισμόν. ὥσπερ οὖν ἐπειδὴ γέγονε σὰρξ τοῦ ζωοποιοῦντος τὰ πάντα λόγου, τὸ θανάτου καὶ φθορᾶς ὑπερφέρεται κρά-

---

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 τῆσ γῆσ MAWU 1/2 εὐαγγελικῆσ SDAUΣΔ ἀγγελικῆσ VMPW 2 ἡμπίσχετο VU ὁμοίαν] ἰδίαν D 4 συνιέντεσ VWU 5 τὸ] τοῦ VW τῆσ γῆσ MPWU εἶτ' οὖν MPSWU ἐνανθρώπωσισ U 6 προσετέθη V ἀνθρωπεία DAΔ πωσ καὶ] πῶσ δ' οὐ V 7 δοκιτῶν V σαρκὸσ] ψυχῆσ S τε om. A 8 ἀπαμφιαννύντεσ M ἐπαμφιεννῦντεσ D 9 ἂν om. VMPWU μικρῶ U 10 εἰ καὶ VMPWU 11 ἅπαξ] ὅμωσ SD κεχρῆσθαι S 12 οὖν om. P 13 ἢ om. D τρόποσ] λόγοσ A 13/14 εἴ τισ — γενναῖε om. W spatio rel. 14 πρὸσ S ἡ — γραφή om. V ἴσθι V 15 πίθου V ἐρείσασ V 16 ἄθρει δὴ V 17 τὸν χν MSDA γὰρ VMPWUΔ δὲ SDA 20 τούτου S 21 καὶ¹] ναὶ U τὸν ante τρόπον add. Scorr τὸν αὐτὸν τρόπον P ἕτερον Δ om. VMPSDAWU 22 τοῦ νόμον - ἠσθένει VMPWU τοῦ νόμου ἐν ᾧ ἠσθένει φησὶ SD φησὶ τοῦ νόμου ἐν ὧ ἠσθένει A 23 πέμψασ υν M ἐκπέμψασ SD καὶ περὶ ἁμαρτίας om. SD 26 προδηλώτατον U ὄντων] πάντων W 27 τελείωσ A γήιονον V 30 ἐν ἐρίω P αὐτὴν SD αὐτῶ U τούτου SD 31 καὶ] τε καὶ VS καὶ ἐν PA 32 ἄτοπον VMkW ἄποπτον hkmg SDAU που om. VMPW 33 φέροι A γὰρ] δὲ SD ἐν om. SD τὴν εἰκόνα D δὲ καὶ VMPWU τὸν om. P 34 ἐγένετο A φθορᾶσ καὶ θανάτου V ἐπιφέρεται W

τος, κατὰ τὸν αὐτὸν οἶμαι τρόπον, ἐπεί τοι γέγονε ψυχὴ τοῦ πλημμελεῖν οὐκ εἰδότος, ἐρηρεισμένην ἔχει λοιπὸν τὴν ἐφ' ἅπασι τοῖς ἀγαθοῖς ἀμεταποίητον στάσιν καὶ τῆς πάλαι καθ' ἡμῶν τυραννούσης ἁμαρτίας ἀσυγκρίτως εὐσθενεστέραν. πρῶτός τε γὰρ καὶ μόνος ἄνθρωπος ἐπὶ γῆς ὁ Χριστός, ⟨ὃς⟩ οὐκ ἐποίησεν ἁμαρτίαν οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷι στόματι αὐτοῦ, ῥίζα δὲ ὥσπερ καὶ ἀπαρχὴ τεθειμένος τῶν εἰς καινότητα ζωῆς ἀναμορφουμένων ἐν πνεύματι καὶ τὴν τοῦ σώματος ἀφθαρσίαν καὶ τὸ [ἐκ] τῆς θεότητος ἀσφαλὲς καὶ ἐρηρεισμένον, ὡς ἐν μεθέξει καὶ κατὰ χάριν, καὶ εἰς ἅπαν ἤδη τὸ ἀνθρώπινον παραπέμψει γένος. καὶ τοῦτο εἰδὼς ὁ θεσπέσιος γράφει Παῦλος· ὥσπερ γὰρ ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοικοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου. εἰκόνα μὲν γὰρ τοῦ χοικοῦ τὸ εὐόλισθον ἔφη πρὸς ἁμαρτίαν καὶ τὸν ἐντεῦθεν ἡμῖν ἐπιρριφέντα θάνατον, εἰκόνα δὲ αὖ τοῦ ἐπουρανίου, τουτέστι Χριστοῦ τὸ ἑδραῖον εἰς ἁγιασμὸν καὶ τὴν ἐκ θανάτου καὶ φθορᾶς ἀνακομιδήν τε καὶ ἀνακαίνισιν εἰς ἀφθαρσίαν καὶ Ζωήν.

1 Petr. 2, 22

PG 1164
1 Cor. 15, 49

21 Ὅλον οὖν ὅλῃ συνηνῶσθαι φαμὲν τῇι καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπότητι τὸν ἐκ θεοῦ λόγον. οὐ γάρ που τὸ ἄμεινον ἐν ἡμῖν, τουτέστι ψυχὴν οὐδενὸς ἂν ἠξίωσε λόγου, μόνηι δωρούμενος τῇι σαρκὶ τῆς ἐπιδημίας τοὺς πόνους. ἐπράττετο δὲ δι' ἄμφω καλῶς τῆς οἰκονομίας τὸ μυστήριον· προσεχρήσατο δὲ καθάπερ ὀργάνωι τῇι μὲν ἰδίαι σαρκὶ πρὸς τὰ σαρκὸς ἔργα τε καὶ ἀρρωστήματα φυσικὰ καὶ ὅσα μώμου μακράν, ψυχῆι δὲ αὖ τῇι ἰδίαι πρὸς τὰ ἀνθρώπινά τε καὶ ἀνυπαίτια πάθη. πεινῆσαι γὰρ λέγεται κόπους τε ὑπενεγκεῖν τοὺς ἐκ μακρῶν ὁδοιπορίων πτοίας τε καὶ φόβους καὶ λύπην καὶ ἀγωνίαν καὶ τὸν ἐπὶ τῶι σταυρῶι θάνατον. ἐπαναγκάζοντος γὰρ οὐδενὸς τέθεικεν ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν ἰδίαν ψυχὴν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσηι, σάρκα μὲν τὴν ἰδίαν τῆς ἁπάντων σαρκὸς ἀνταποτιννὺς δῶρον ἀληθῶς ἀντάξιον, ψυχὴν δὲ ψυχῆς ἀντίλυτρον τῆς ἁπάντων ποιούμενος, εἰ καὶ ἀνεβίω πάλιν, ζωὴ κατὰ φύσιν ὑπάρχων ὡς θεός. καὶ γοῦν ὁ θεσπέσιος Πέτρος ἄνδρες ἀδελφοί, φησίν, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαυὶδ ὅτι καὶ ἐτελεύτησε καὶ ἐτάφη καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ ἐστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. προφήτης οὖν ὑπάρχων καὶ εἰδὼς ὅτι ὅρκωι ὤμοσεν αὐτῶι ὁ θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ καθίσαι ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, προειδὼς ἐλάλησε περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ ὅτι οὔτε ἐγκατελείφθη εἰς ᾅδην ἡ ψυχὴ αὐτοῦ οὔτε ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδε διαφθοράν. οὐ γάρτοι θέμις εἰπεῖν φθορᾶι μὲν δύνασθαι κρατεῖσθαί ποτε τὴν ἑνωθεῖσαν τῶι λόγωι σάρκα, κάτοχον δὲ αὖ ταῖς ᾅδου πύλαις τὴν θείαν γενέσθαι ψυχήν. οὐκ ἐγκατελείφθη γὰρ εἰς ᾅδου, καθὰ καὶ ὁ θεσπέσιος ἔφη Πέτρος. οὐ γάρ που τήν γε ἄληπτον παντελῶς καὶ ἀνάλωτον τῶι θανάτωι φύσιν, τουτέστι τὴν

Rom. 14, 9

Act. 2, 29-31

14—24 Flor. Cyr. 142 ὅλον — ποιούμενος

31—p. 56, 8 Flor. Cyr. 143 οὐ γάρτοι — κατεφαίνετο

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 τοι om. V 2 λοιπὸν om. DA 2/3 καθ' ἡμῶν πάλαι SD 3 τυραννευούσησ VMWU τυρανευούσησ P 4 τῆσ γῆσ VP δσ ΣΔ om. VMPSDAWU οὐδὲ γὰρ M 5 κενότητα W 6 ἐν om. S ἐκ SDAΣ om. VMPWUΔ 7 καὶ¹ om. VMPW καὶ³ om. D 8 παραπέμψη MPW παραπέμπει A γένος om. S 9 φορέσομεν SD 11 τοῦ χῦ P 12 ἀνακαίνησιν P 13 τὲ καὶ SD 15 ἐν om. P τὴν ψυχὴν DA Flor. Cyr. ἂν om. SD, de A non constat 16 τοῦ πόνου S τοὺσ τρόπουσ P καλῶσ δι' ἄμφω V 18 τε om. A τὰ om. D 19 τε om. Flor. Cyr. κόπους τε] κόπουσ V καὶ κόπους Flor. Cyr. 21 ἀνθ' P 22 ἵνα μὴν Flor. Cyr. 23 ἀποτινὺσ A δῶρον ἀληθῶσ VMWUΔ Flor. Cyr. ἀληθῶσ δῶρον SDA δῶρον P τῆς om. Flor. Cyr. 24 καὶ ζωὴ A 26 ἡμᾶσ SU 27 ὑμῖν SD 26/27 καὶ τὸ — ταύτης om. Σ 27 ἄχρι — ταύτης om. S 28 ὁ θ̄σ̄ αὐτῶ M 29 τοῦ θρόνου SDA 30 οὐκ PS κατελείφθη V ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰσ ᾅδην VMPWU 31 γάρ τι Flor. Cyr. 31/32 κρατεῖσθαι δύνασθαί SD 33 ᾅδην VP καὶ om. A 34 γε Δ Flor. Cyr. τε VMPSDAWU

θεότητα τοῦ μονογενοῦς τῶν ὑπὸ χθόνα μυχῶν ἀνακεκομίσθαι φήσομεν. οὐ γὰρ ἂν ἠξιώθη τὸ χρῆμα θαύματος, εἰ μὴ μεμένηκεν εἰς τὸν ἅιδην ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, τῇι τῆς θεότητος ἐνεργείαι τε καὶ φύσει παραδόξως καὶ ὑπὲρ λόγον πληρῶν μὲν τὰ πάντα καὶ τοῖς πᾶσιν ἐπιδημῶν. ἀνωτέρω γὰρ τόπου καὶ περιορισμοῦ καὶ μεγέθους μετρητοῦ τὸ θεῖον,
PG 1165 22 αὐτὸ δὲ ὑπὸ μηδενὸς χωρούμενον. παράδοξον δὲ καὶ οὐδενὶ τῶν ὄντων ἀθαύμαστον ὅτι σῶμα μὲν ἀνεβίω τὸ τῇι φύσει φθαρτόν (ἦν γὰρ ἴδιον τοῦ ἀφθάρτου λόγου), ψυχὴ δὲ δὴ πάλιν τὴν πρὸς αὐτὸν λαχοῦσα συνδρομήν τε καὶ ἕνωσιν καταπεφοίτηκε μὲν εἰς ἅιδου, θεοπρεπεῖ δὲ δυνάμει καὶ ἐξουσίαι χρωμένη καὶ τοῖς ἐκεῖσε πνεύμασι κατεφαίνετο. τοι-
Ies. 49, 9 γάρτοι καὶ ἔφασκε τοῖς ἐν δεσμοῖς ἐξέλθετε, καὶ τοῖς ἐν τῶι σκότει ἀνακαλύφθητε. καί μοι δοκεῖ φάναι τι τοιοῦτον καὶ ὁ θεσπέσιος Πέτρος περί τε τοῦ θεοῦ
1 Petr. 3, 17-20 λόγου καὶ τῆς καθ' ἕνωσιν οἰκονομικὴν γεγενημένης αὐτοῦ ψυχῆς· κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιοῦντας, ὅτ καὶ Χριστὸς ἅπαξ ὑπὲρ ἁμαρτιῶν ἀπέθανε, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶς προσαγάγηι τῶι θεῶι, θανατωθεὶς μὲν σαρκί, ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι, ἐν ὧι, φησί, καὶ τοῖς ἐν φυλακῆι πνεύμασι πορευθεὶς ἐκήρυξεν ἀπειθήσασι ποτέ. οὐδὲ γάρ, οἶμαι, φαῖεν ἂν ὡς γυμνὴ καὶ καθ' ἑαυτὴν ἡ θεότης τοῦ μονογενοῦς καταπεφοίτηκε μὲν εἰς ἅιδου, διεκήρυξε δὲ τοῖς ἐκεῖσε πνεύμασιν, ἄποπτος οὖσα παντελῶς (κρεῖττον γὰρ ἀεὶ τοῦ ὁρᾶσθαι τὸ θεῖον), ἀλλ' οὐδὲ δοκήσει καὶ ἐσχηματισμένως εἰς τὸ ψυχῆς εἶδος αὐτὴν μεμορφῶσθαι δώσομεν (παραιτητέον γὰρ πανταχῆι τὴν δόκησιν), ἀλλ' ὥσπερ τοῖς ἔτι μετὰ σαρκὸς συνανεστράφη μετὰ σαρκός, οὕτω καὶ ταῖς εἰς ἅιδου ψυχαῖς διεκήρυξεν, ἴδιον ἔχων φόρημα τὴν ἑνωθεῖσαν αὐτῶι ψυχήν.

23 Καὶ βαθὺς μὲν ἴσως καὶ ἀπόρρητος ἀληθῶς καὶ ταῖς ἡμετέραις διανοίαις οὐχ ἁλώσιμος ὁ τῆς ἐνανθρωπήσεως τρόπος, ἐκεῖνο δ' οὖν ὅμως ἀναλογίζεσθαι πρέπει. τὰ γάρτοι μὴ καθ' ἡμᾶς πολυπραγμονεῖν οὐκ ἀζήμιον, ἀνούστατον δὲ παντελῶς τὸ βασάνοις ὑποφέρειν τὰ ὑπὲρ νοῦν καὶ πειρᾶσθαι νοεῖν ἃ νοεῖν οὐχ οἷόν τε. ἢ οὐκ οἶσθα ὅτι τὸ βαθὺ δὴ τοῦτο μυστήριον καὶ νοῦν ὑπερέχον τὸν ἐν ἡμῖν ἀπεριεργάστωι πίστει τετίμηται; τὸ
Ioh. 3, 9 δὲ ἀσυνέτως λέγειν πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι Νικοδήμωι τε ἐκείνωι καὶ τοῖς κατ' αὐτὸν ἀπονέμοντες, ἀνενδοιάστως παραδεξώμεθα τὰ διὰ τοῦ θείου πνεύματος χρη-
Ioh. 3, 11 σμωιδούμενα, καὶ αὐτῶι δὲ πιστεύσωμεν λέγοντι τῶι Χριστῶι· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἃ οἴδαμεν, λαλοῦμεν, καὶ ἃ ἑωράκαμεν, μαρτυροῦμεν. οἰχέσθω δὴ οὖν λῆρος μὲν ἅπας μῦθός τε ἀδρανὴς καὶ ψευδοδοξία καὶ κεκομψευμένων ῥημάτων φενακισμός.

16—21 Flor. Cyr. 144 οὐδὲ γὰρ — ψυχήν

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 θόνα U φήσομεν VMPSDWUΣ Flor. Cyr. φησίν AΔ 2 οὐ SDAΔ Flor. Cyr. οὐδὲ MPWU οὔτε V 3 καὶ²] τε καὶ SDA 4 ἀνώτερον VS τόπου καὶ περιορισμοῦ MPSWUΔ Flor. Cyr. μετρου καὶ τόπου [τύπου A] καὶ περιορισμοῦ DA που καὶ περιορισμοῦ καὶ τόπου V μετρητοῦ] μεστοῦ M 5 δὲ] τε DA οὐδενὶ τῶν ὄντων] οὐδενὸσ ἧττον P θαυμαστὸν VMPW 7 δὴ om. MSDAW Flor. Cyr. αὐτὸ PSD 8 χρώμενοσ A ἐκεῖσε πνεύμασι] ἐκεῖ πᾶσι P 9 ἐξέλθατε A 9/10 ἀνακαλύφθητε VMAWUΔ ἀνακαλύπτεσθε V suprascr., PSD 10 τοιοῦτο MWU τε om. V 11 τοῖσ D αὐτῶ P 12 εἰ θέλει D ἐθέλοι V 13 καὶ om. SD ὁ χ̄σ̄ VMWUΔ περὶ A ἁμαρτωλῶν VSDA ἔπαθε A 14 τῶι om. A μὲν om. AΔ θανατωθὴ — ζωοποιηθὴ V 14/15 τῶ πν̄ι D 15 ἐν om. V 16 ἂν om. S ὡς om. U 17 μὲν om. Flor. Cyr. διακηρύξαι A δὲ om. A 19 τῆσ ψυχῆσ D αὐτὸν P πανταχοῦ Flor. Cyr. 20 ἔτι μετὰ σαρκὸσ] ἐπὶ γῆσ V ἀνεστράφη Flor. Cyr. 21 ἐν P ἐκήρυξεν Flor. Cyr. φρόνημα VA αὐτοῦ S 23 ἑνανθρωπήσεως] ἑνώσεωσ Δ 23/24 τὰ γάρτοι] ὡσ τάγε W 24 καθ' ἡμᾶσ μὴ U καθ' ὑμᾶσ A 25 νοεῖν ἃ νοεῖν DAΔ νοεῖν ἃ MPSWU ἃ V 26 δὴ om. PD τουτὶ AΔ ἐν ἡμῖν τῆ ἡμῶν D ἡμῶν A 27 νικοδίου V τε VPSDWU δή A utrumque Δ codd. 28 παραδεξόμεθα PD θείου] ἰδίου S 29 πιστεύσομεν PS τῶι om. VM 31 μὲν om. P δὲ A ῥηματίων SD et ῥημάτων et ῥηματίων Δ codd.

προσίεμεθα γὰρ οὔτι που τὸ κατασίνεσθαι πεφυκός, κἂν εἰ τοῖς ἄγαν ἐξησκημένοις καὶ μὴν καὶ πικροῖς ἡμᾶς κατακροτοῖεν λόγοις οἱ δι' ἐναντίας. ἔστι γὰρ τὸ θεῖον ἡμῶν μυστήριον οὐκ ἐν πειθοῖ σοφίας ἀνθρωπίνης λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύ- 1 Cor. 2, 4
ματος.

24 Θεὸς οὖν ὑπάρχων καὶ τῶν ὅλων κύριος κατὰ τὰς γραφὰς ὁ μονογενὴς ἐπέφανεν Ps. 117, 27 PG 1168
ἡμῖν. ὤφθη γὰρ ἐπὶ γῆς καὶ ἐπέλαμψε τοῖς ἐν σκότει, γενόμενος ἄνθρωπος, οὐ δοκήσει Bar. 3, 38
(μὴ γένοιτο· μανία γὰρ τοῦτό γε φρονεῖν ἢ λέγειν), οὔτε μὴν εἰς σάρκα παρενεχθεὶς κατὰ μετάστασιν καὶ τροπήν (ἀναλλοίωτος γὰρ καὶ ἀεὶ κατὰ τὸ αὐτὸ καὶ ὡσαύτως ἔχων ὁ ἐκ θεοῦ λόγος), ἀλλ' οὐδὲ ὁμόχρονον τῇ σαρκὶ τὴν ὕπαρξιν ἔχων (αὐτὸς γάρ ἐστι τῶν αἰώνων ὁ ποιητής), οὔτε μὴν ὡς λόγος ἀνυπόστατος οὐδὲ ὡς ῥῆμα ψιλὸν ἐν ἀνθρώπωι γεγονώς· ὁ γάρτοι καλῶν τὰ οὐκ ὄντα ποτὲ πρὸς ὕπαρξίν τε καὶ γένεσιν προυφέστηκεν ἀναγκαίως· αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ Ζωή, πεφηνὼς ἐκ ζωῆς, τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὄντος τε καὶ νοουμένου κατ' ἰδίαν ὑπόστασιν. ἀλλ' οὐδὲ μόνην ἠμπέσχετο σάρκα ψυχῆς ἐρήμην τῆς λογικῆς, γεγέννηται δὲ κατὰ ἀλήθειαν ἐκ γυναικὸς καὶ πέφηνεν ἄνθρωπος ὁ ζῶν καὶ ὑπάρχων καὶ συναίδιος τῶι θεῶι καὶ πατρὶ θεὸς λόγος, μορφὴν δούλου λαβών, καί ἐστιν ὥσπερ ἐν θεότητι τέλειος, οὕτω καὶ ἐν ἀνθρωπότητι τέλειος, οὐκ ἐκ μόνης θεότητος καὶ σαρκὸς εἰς ἕνα Χριστὸν καὶ κύριον καὶ υἱὸν συγκείμενος, ἀλλ' ἐκ δυοῖν τελείοιν, ἀνθρωπότητος δὴ λέγω καὶ θεότητος, εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν παραδόξως συνδούμενος.

25 Ἐρεῖ δέ τις κατὰ τὸ εἰκός· τίνα δὴ οὖν τέτοκεν ἡ ἁγία παρθένος; τὸν ἄνθρωπον ἢ γοῦν τὸν ἐκ θεοῦ λόγον; φαμὲν δὲ ἡμεῖς· καὶ μὴν τοῦτό γέ ἐστιν ἡ πλάνησις καὶ τὸ ἁμαρτεῖν τοῦ πρέποντός τε καὶ ἀληθοῦς. μὴ γάρ μοι διέλῃς μετὰ τὴν ἕνωσιν μηδὲ διιστὰς εἰς ἄνθρωπον ἰδικῶς καὶ εἰς θεὸν λόγον διπρόσωπον ἡμῖν ἀνατύπου τὸν Ἐμμανουήλ, μὴ ἄρα τις ἡμῖν εἰκότως διαμωμήσαιτο φρονεῖν ἑλομένοις ὀρθὸν μὲν οὐδέν, ἐκεῖνο δὲ μᾶλλον ὃ καὶ διὰ τῆς ἁγίας κατεδικάσθη γραφῆς. ὧδε γάρ τις ἔφη τῶν Χριστοῦ Iuda 17-19
μαθητῶν· ὑμεῖς δὲ ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προειρημένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι ἔλεγον ὑμῖν ὅτι ἐπ' ἐσχάτου τῶν χρόνων ἐλεύσονται ἐν παιγμονῇ ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν. οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυχικοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντες. οὐ διοριστέον οὖν ἄρα κατ' οὐδένα τρόπον εἴς γε δὴ μάλιστα τὸ δύο φάναι μετὰ τὴν ἕνωσιν καὶ ἀνὰ μέρος ἑκάτερον ἐννοεῖν. ἰστέον δ' οὖν

16—18 Flor. Cyr. 145 καί ἐστιν — συνδούμενος
30—p. 58, 3 Flor. Cyr. 146 ἰστέον — συνδρομήν

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 προσιέμεθα — πεφυκός om. VMPW προιέμεθα A 1/2 κἂν εἰ — ἐναντίας om. A 2 ἡμᾶς om. DU κατακρατοῖεν W κρατοῖεν SD 3 πειθῶ, suprascr. οι V πειθοῖσ SD σοφίασ ἀνθρωπίνοισ VP ἀνθρωπίνησ σοφίασ SDA λόγων A 5 οὖν ἄρα SDA τὰς om. U ἐπεφάνη A 6 τῆσ γῆσ SD σκότω MSA γενομένοισ ἀνοῖσ A 7 γε om. SDA ἢ φρονεῖν ἢ MPW 8 καὶ SDAΔ ἢ VMPWU καὶ² om. V 9/10 ὁ ποιητὴσ τῶν αἰώνων M 10 ὁ om. SD οὔτε A 11 τε om. VMPWU ὑφέστηκεν D προυφεστηκὼσ A 13 ἠμπίσχετο VP 14 ἔρημον MU γεγέννηται SU δὲ VMPWUΔ γὰρ SDAΣ 15 περὶ καὶ θῶ SD περὶ PA ὁ λόγοσ MW 16 ὡσ P οὕτω — τέλειοσ om. PSD οὕτω om. A 17 κν καὶ υν καὶ χν D θν χν A ἀλλ' — τελείοιν om. D ἐν Flor. Cyr. τέλειον Flor. Cyr. 18 ἀνθρωπότητα V δὴ VMWUΔ Flor. Cyr. om. PA τε SD θεότητα V καὶ εἰς Flor. Cyr. 19 οὖν δὴ S δὴ DA 20 γοῦν om. VMΔ ἐκ θεοῦ] θν A δὲ om. D οὖν W μὴν om. V μὴν καὶ MWU 21 ἁμάρτημα V 22 ἰδικῶς] ἀληθῶσ SD εἰς om. A λόγον] ἰδικῶσ D ἡμῖν om. D 23 μὲν ἑλόμενοσ A μὲν οὖν MWU 24 τοῦ χῦ V ἐν χῶ A 26 ἔλεγεν SD ἡμῖν SDW 27 ἐσχάτων SD τοῦ χρόνου MPAU ἐν παιγμονῇ MPW ἐμπαιγμονῇ VU ἐν ἐμπαιγμονῇ SDAΔ 28 οὗτοι δέ P 29 εἴσ γε PSUΔ εἴσ τε VA εἰσ δέ γε MW εἴτε D δεῖ D 30 τὰ D φανῆναι SD νοεῖν V οὖν V Flor. Cyr.

ὅτι θεωρεῖ μέν τινα φύσεων διαφορὰν ὁ νοῦς (ταυτὸν γὰρ οὔτι που θεότης τε καὶ ἀνθρωπότης), εἰσδέξεται δὲ ὁμοῦ ταῖς περὶ τούτων ἐννοίαις καὶ τὴν ἀμφοῖν εἰς ἑνότητα συνδρομήν. οὐκοῦν θεοῦ μὲν ἐξέφυ τοῦ πατρὸς ὡς θεός, ἐκ παρθένου δὲ ἄνθρωπος.
PG 1169 ὁ γὰρ ἐκ θεοῦ πατρὸς ἀπορρήτως τε καὶ ὑπὲρ νοῦν ἀναλάμψας λόγος γεγεννῆσθαι λέγεται καὶ ἐκ γυναικός, καταφοιτήσας εἰς ἀνθρωπότητα καὶ καθεὶς ἑαυτὸν εἰς ὅπερ οὐκ ἦν, οὐχ ἵνα μείνῃ κεκενωμένος, ἀλλ' ἵνα θεὸς εἶναι πιστεύηται καὶ ἐν εἴδει τῶι καθ' ἡμᾶς πεφηνὼς ἐπὶ γῆς, οὐχ ὡς ἐν ἀνθρώπωι κατοικήσας, ἀλλ' ὡς αὐτὸς κατὰ φύσιν ἄνθρωπος γεγονὼς μετὰ τοῦ τὴν ἰδίαν ἀνασώσασθαι δόξαν. καὶ γοῦν ὁ θεσπέσιος Παῦλος τὰ πολὺ τῆς ἀλλήλων ὁμοουσιότητος διεστηκότα τε καὶ ἀμετρήτωι διαφορᾶι διεσχοινισμένα, θεότητά τε καὶ ἀνθρωπότητα, συλλέγων εἰς ἓν οἰκονομικῶς καὶ ἐξ ἀμφοῖν τὸν ἕνα κατασημαίνων Χριστὸν καὶ υἱὸν καὶ θεόν
Rom. 1, 1-4 Παῦλος δοῦλος, φησίν, Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυὶδ κατὰ σάρκα, τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνης. ἰδοὺ δὴ σαφῶς ἀφωρίσθαι φησὶν ἑαυτὸν εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, καίτοι γράφων ἀναφανδόν·
2 Cor. 4, 5 / 1 Cor. 2, 2 οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον, καὶ πάλιν· οὐ γὰρ ἔκρινά τι εἰδέναι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον.
26 υἱὸν δὲ αὐτὸν ὀνομάσας θεοῦ, καὶ ἐκ σπέρματος τοῦ Δαυὶδ γεγεννῆσθαί φησιν ὡρίσθαι τε διισχυρίζεται καὶ εἰς υἱὸν θεοῦ. πῶς οὖν, εἰπέ μοι, θεὸς ὁ ἐκ σπέρματος ἀναφὺς τοῦ Δαυίδ; ὁ δὲ δὴ καὶ πρὸ αἰώνων καὶ ἀιδίως υἱὸς καθὸ πέφηνεν ἐκ θεοῦ, τίνα δὴ τρόπον εἰς υἱὸν ὡρίσθη θεοῦ, καθάπερ εἰς ἀρχὰς τοῦ ὑφεστάναι παρενεχθείς; ἔφη γὰρ αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ·
Ps. 2, 7 κύριος εἶπε πρός με· υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε, καίτοι τοῦ σήμερον ἀεί πως ἡμῖν οὐχ ὅτι τὸν παρωιχηκότα, τὸν ἐνεστῶτα δὲ μᾶλλον καταδηλοῦντος καιρόν. βαθὺ τὸ μυστήριον, ἀλλὰ τοῖς μὲν ἀνὰ μέρος τιθεῖσι καὶ διορίζουσι δυσέφικτόν τε καὶ ἄπορον ἀληθῶς, τοῖς γε μὴν εἰς ἑνότητα κατασφίγγουσι τὸν Ἐμμανουὴλ ἐγγύς τε ἐλεῖν καὶ ἑτοιμοτάτη λίαν ἡ τῶν ἱερῶν δογμάτων ἀκιβδήλευτος γνῶσις. ὁ γὰρ τῶι φύσαντι συναίδιος καὶ πρὸ παντὸς αἰῶνος υἱὸς ἐπειδὴ καταβέβηκεν εἰς τὴν ἀνθρώπου φύσιν, οὐκ ἀπολισθήσας τοῦ εἶναι θεός, προσλαβὼν δὲ τὸ ἀνθρώπινον, νοοῖτ' ἂν εἰκότως καὶ ἐκ σπέρματος γεγεννῆσθαι Δαυὶδ καὶ νεωτάτην ἔχειν τὴν ἐν ἀνθρωπότητι γέννησιν· ἔστι δὲ οὐκ ἀλλότριον αὐτοῦ τὸ προσληφθέν, ἀλλ' ἴδιον ἀληθῶς. λελόγισται τοιγαροῦν ὡς ἓν πρὸς αὐτόν, καθάπερ ἀμέλει καὶ τὴν ἀνθρώπου σύνθεσιν καταθρήσαι τις ἄν. πέπλεκται μὲν γὰρ ἐξ ἀνομοίων τὴν φύσιν, ψυχῆς δὴ λέγω καὶ σώματος, ἀλλ' οὖν

27—30 Flor. Cyr. 147 ὁ γὰρ — λελόγισται

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 διαφοράν φύσεων W φύσεωσ S Flor. Cyr. ταυτὶ S 1/2 θεότησ — ἀνθρωπότησ MPWUΔ θεότητοσ — ἀνθρωπότητοσ VSDA Flor. Cyr. 2 τούτου S 3 θῦ VMPW ἐξέφυ τοῦ] ἐξ ἐμφύτου VMWU ἐξέφη P 4 τε om. V γεγενῆσθαι S 5 καὶ om. VA ἐν ἀνθρωπότητι V οὐχὶ S 6 εἶναι om. D καὶ erasum S ὢν P τὸ PS 7 φύσιν VMPWUΔ ἀλήθειαν SDA 9 θεότητόσ τε καὶ ἀνθρωπότητοσ S 11 κλητὸς ἀπόστολος om. P 12 θεοῦ om. S 15 δὴ om. D ὡρίσθαι VMW ὡρίσθη U 16 κηρύσσομεν A ῑ̄ν χ̄ν A κ̄ν VMWUΣΔ om. PSD 17 χ̄ν ῑ̄ν V 18 τοῦ om. SD γεγενῆσθαι AU om. S 19 ἀναφυεὶσ D 20 ἀίδιοσ W υἱὸς] θῦ M 21 ἀρχὴν SD ὑφεστάναι] εἶναι postea add. ὑφεστάναι W 21/22 περὶ αὐτοῦ VP πρὸσ ἑαυτὸν S 23 πωσ ἡμῖν ἀεὶ A οὐχ ὅτι] οὐ SDAΔ 22/23 παραδηλοῦντοσ DA 25 τε — ἀληθῶς] ἀληθῶσ καὶ ἄπορον P ἀληθῶσ V^{mg} παντελῶσ V τῶ — κατασφίγγοντι SD 26 ἑτοιμότατοσ S 27 τῶ φύσαντι VMAWU τῶ φύσει S τῆ φύσει P τῶ φῦντι S^{mg} D 28 τὸ MW προσλαβὼν δὲ [δὲ om. SD] MPSDWUΣΔ Flor. Cyr. προελθεῖν εἰσ VA νοοῖτο SD 29 γεγενῆσθαι SA 30 γένεσιν MPSDU Flor. Cyr. ἔστι δὲ] ὥστε V αὐτῶ S 31 αὐτὸ D ἀνθρωπείαν V σύνθεσιν] φύσιν A καταθρῆσαι VMPWU καταθρήσειε A καταθρήσει S καταθρήση D 32 συμπέπλεκται SD μὲν om. V

εἰς νοεῖται τὸ συναμφότερον ἄνθρωπος, ὡς ἀπὸ μόνης μὲν τῆς σαρκὸς ὅλον ἔσθ' ὅτε κατωνομάσθαι τὸ ζῶιον, ψυχῆς δὲ ὠνομασμένης νοεῖσθαι τὸ συναμφότερον. κατὰ τὸν PG 1172
ἴσον οὖν ἄρα τρόπον καὶ ἐπ' αὐτοῦ παραδεξόμεθα τοῦ Χριστοῦ· εἷς γὰρ υἱὸς καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς καὶ πρὸ σαρκὸς καὶ ὅτε πέφηνεν ἄνθρωπος.

27 Καὶ τὸν ἀγοράσαντα ἡμᾶς δεσπότην οὐκ ἀρνησόμεθα, κἂν εἰ διὰ τῶν ἀνθρωπίνων ἡμῖν καὶ ἐκ τῶν τῆς κενώσεως ἔσθ' ὅτε μέτρων κατασημαίνοιτο. Ἰουδαίοις μὲν γὰρ ἔφη προσλαλῶν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστός· εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραὰμ ἦτε, τὰ Ioh. 8, 39. 40
ἔργα τοῦ Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε ἂν· νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα. τοῦτο Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησε. γράφει δὲ καὶ Παῦ- 9
λος περὶ αὐτοῦ· ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις τε καὶ ἱκετη- Hebr. 5, 7. 8
ρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώιζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, καίπερ ὢν υἱός, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθε, τὴν ὑπακοήν. ἆρ' οὖν ἄνθρωπον αὐτὸ δὴ τοῦτο ψιλὸν καὶ κατ' οὐδένα τρόπον ἀνεστηκότα τῶν καθ' ἡμᾶς λογιούμεθα τὸν Χριστόν; μὴ γένοιτο. τὴν δὲ τοῦ θεοῦ σοφίαν καὶ δύναμιν ἀσθενείας εἰς τοῦτο καθικέσθαι δώσο- 15
μεν, ὡς δεδιέναι μὲν θάνατον, ἐξαιτεῖν δὲ τὸ σώιζεσθαι παρὰ τοῦ πατρός, καὶ τοῦ κατὰ φύσιν εἶναι ζωὴν ἐκπέμψομεν τὸν Ἐμμανουήλ; ἢ περιτρέποντες εἰς τὴν ἀνθρωπότητα καὶ εἰς μέτρον φύσεως τῆς καθ' ἡμᾶς τὸ ὡς ἐν λόγοις σμικροπρεπές, δράσομέν τι τῶν ἐπαινουμένων καὶ ἐξ ὧν ἐστι θεός, τὴν ὑπερκόσμιον αὐτοῦ κατοψόμεθα δόξαν, τὸν αὐτὸν εἶναι συνέντες θεόν τε ὁμοίως καὶ ἄνθρωπον ἤτοι θεὸν ἐνηνθρωπηκότα; ἡκέτω δὴ οὖν εἰς μέσον ἡμῖν 20
ὁ δοκιμώτατος Παῦλος, ταυτὶ βοῶν τε καὶ λέγων· σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, 1 Cor. 2, 6-8
σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργουμένων, ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίωι τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν. εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν. καὶ μὴν ἐπὶ τούτοις· 25
ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ φέρων Hebr. 1, 3. 4
τε τὰ πάντα τῶι ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καθαρισμὸν τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ποιησάμενος, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾶι τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, τοσούτωι κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσωι διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα. καίτοι τό γε εἶναί τε καὶ ὀνομάζεσθαι τῆς δόξης κύριον πῶς οὐ 30
λίαν ὑπερτενὲς καὶ παντὸς ἐπέκεινα γενητοῦ καὶ παρηγμένου πρὸς γένεσιν; καὶ παρίημι μὲν τὰ ἀνθρώπινα (σμικρὰ γὰρ δὴ λίαν), ἐρῶ δ' οὖν ὅτι κἂν ἀγγέλους ὀνομάσαι καὶ ἀρχὰς καὶ θρόνους καὶ κυριότητας ἀπαριθμήσαιτό τις καὶ μὴν καὶ εἰ τῶν ἀνωτάτω διαμεμνήσεται σεραφίμ, κατόπιν ἰόντα τῆς οὕτως ὑπερτενοῦς ὁμολογήσειεν ἂν εὐκλείας, εἴ γε νοῦν ἔχοι τὸν εὖ βεβη- PG 1173

13—20 Flor. Cyr. 148 ἆρ' οὖν — ἄνθρωπον

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 ὅλον] ὅ ἐστιν S 2 κατωνομάζεσθαι W 3 οὖν om. A αὐτοῖς S παραδεξώμεθα VMWU εἶσ γὰρ] εἰ γὰρ S εἰ γὰρ εἶσ D 3/4 κσ̄ καὶ εἶσ υσ̄ D 3 ὁ υἱὸσ P 4 ὁ om. VkA ὅτι P 5 εἰ om. A 6 μέτρων ἔσθ' ὅτε VMPWU κατασημαίνεται D κατασημαίνηται A 7 ισ̄ χσ̄ Vk 8 με ζητεῖτε SD ἄνοσ̄ S 10 ὃς — αὐτοῦ om. P τε om. P 13/14 αὐτὸν δὴ τοῦτον D δὴ τοῦτον A 16 τὸν θάνατον SDA ἐξαιτῶν SD τοῦ Flor. Cyr. 18 μικροπρεπὲσ VSW 19 καὶ om. SD, de A non constat τὸν om. Flor. Cyr. 19/20 συνιέντεσ VMP συνθέντεσ A 20 τε om. U ὁμοῦ SDU Flor. Cyr., de A non constat δὴ om. P 23 σοφίαν θῦ λαλοῦμεν P λαλοῦμεν σοφίαν SD 24 ἀρχόντων] ἀνῶν μᾶλλον δὲ τῶν ἀρχόντων V 25 ἔγνωκεν S ἔγνωκαν D ἐσταύρωσε S καὶ μὴν καὶ VMPWU 27 ἡμῶν SDΣΔ om. VMPAWU 28 τοῖσ ὑψηλοῖσ VMPWU τοσοῦτον V τούτω S 29 κρείττω mA ὅσον VP 30 τό γε MPAWUΔ γε τὸ V τὸ SD 31 ὑπερτελὲσ V γεννητοῦ VSDA παρενηνεγμένου A 32 σμικρὰ — λίαν om. SD ὁρῶ γ' οὖν ὅμωσ A ὅτι om. D ὀνομάσαιτο M om. U 33 καὶ¹ om. SD διαμεμνήσεται MSDWΔ διαμεμνήσετε U διαμεμνήσαιτο PA διαμέμνηται V 33/34 σεραφεὶμ MW 34 ἔχει VMPSDU

κότα καὶ σοφόν. ἔκκριτον γὰρ εἶναι φημὶ τὸ γέρας καὶ δεῖν ἀνακεῖσθαι μόνῃ τῇι τῶν ὅλων βασιλίδι φύσει. πῶς οὖν ἂν γένοιτο τῆς δόξης κύριος ὁ ἐσταυρωμένος, τὸ δὲ ἀπαύγασμα τοῦ πατρὸς καὶ τῆς οὐσίας ὁ χαρακτήρ, ὁ φέρων τὰ πάντα τῶι ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, κρείττων ἀγγέλων γεγενῆσθαι λέγεται; τάχα που τὸ ἔλαττον, ὡς ἐγῶιμαι,
Hebr. 2, 9 λαβών, ὅτε πέφηνεν ἄνθρωπος. γέγραπται γὰρ ὅτι τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇι ἐστεφανωμένον. ἆρ' οὖν ἐξώσομεν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς πεφηνότα λόγον τῆς αὐτῶι[1] πρεπούσης οὐσιώδους ὑπεροχῆς καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀκριβοῦς ἐμφερείας, τῆς ἀγγέλων εὐκλείας ἡττώμενον βλέποντες διὰ τὸ ἐκ τῆς οἰκονομίας σμικροπρεπές; οὐ μὲν οὖν. οἶμαι γὰρ δεῖν οὔτε τῶν ἀνθρωπίνων ἀπαλλάττειν παντελῶς τὸν ἐκ θεοῦ λόγον μετὰ τὴν πρὸς σάρκα σύνοδον οὔτε μὴν δόξης τῆς θεοπρεποῦς ἀποστερεῖν τὸ ἀνθρώπινον, εἰ ἐν Χριστῶι νοοῖτο καὶ λέγοιτο.

28 Πλὴν ἐρησομένους οὐκ ἠγνόησά τινας· τίς δὴ ἄρα ἐστὶν ἀληθῶς Ἰησοῦς ὁ Χριστός; ὁ ἐκ γυναικὸς ἄνθρωπος ἢ γοῦν ὁ ἐκ θεοῦ λόγος; καὶ ἠλίθιον μὲν κομιδῇ τὸ διατείνεσθαι περιττὰ καὶ φληνάφοις εἰκαιομυθίαις ἀνταναφωνεῖν, ἐρῶ δ' οὖν ὅτι σφαλερόν τε καὶ οὐκ ἀζήμιον τὸ διατέμνειν εἰς δύο καὶ ἀνὰ μέρος ἱστᾶν ἄνθρωπόν τε καὶ λόγον οὐκ ἀνεχομένης τῆς οἰκονομίας καὶ Χριστὸν ἕνα βοώσης τῆς θεοπνεύστου γραφῆς. χρῆναι γὰρ ἔγωγε φημὶ μήτε τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἀνθρωπότητος δίχα μήτε μὴν τὸν ἐκ γυναικὸς ἀποτεχθέντα ναὸν οὐχ ἑνωθέντα τῶι λόγωι Χριστὸν Ἰησοῦν ὀνομάζεσθαι. ἀνθρωπότητι γὰρ καθ' ἕνωσιν οἰκονομικὴν ἀπορρήτως συνενηνεγμένος ὁ ἐκ θεοῦ λόγος νοεῖται Χριστός, ἀνωτέρῳ μὲν ἀνθρωπότητος, ὡς φύσει θεὸς καὶ υἱός, οὐκ ἀτιμάζων δὲ καὶ τὸ ἐν ὑφέσει γενέσθαι δοκεῖν
Ioh. 14, 9. 10, 30 διὰ τὸ ἀνθρώπινον. τοιγάρτοι ποτὲ μὲν ἔφασκεν ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακε τὸν πα-
Ioh. 14, 28 τέρα· ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἓν ἐσμέν, ὁτὲ δὲ αὖ πάλιν ὁ πατήρ μου μείζων μού ἐστιν. οὐ μείων γὰρ ὢν τοῦ πατρὸς κατά γε τὸ ἐν οὐσίαι ταὐτὸν καὶ κατὰ πᾶν
29 ὁτιοῦν τὸ ἰσοστατοῦν, ἐν ἐλάττοσιν εἶναί φησι διὰ τὸ ἀνθρώπινον. κηρύττεται δὲ καὶ διὰ τῶν ἱερῶν γραμμάτων ποτὲ μὲν ὡς ὅλος ὢν ἄνθρωπος σεσιωπημένης αὐτοῦ τῆς θεότητος οἰκονομικῶς, ποτὲ δὲ αὖ πάλιν ὡς θεὸς σεσιγημένης αὐτοῦ τῆς ἀνθρωπότητος·
Phil. 3, 5 ἀδικεῖται δὲ κατ' οὐδένα τρόπον διὰ τὴν ἀμφοῖν εἰς ἑνότητα σύμβασιν. καὶ γοῦν ὁ
PG 1176 θεσπέσιος Παῦλος ὁ Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων καὶ φυλῆς Βενιαμίν, ὁ κλητὸς ἀπόστολος, ἐπι-
Rom. 1, 1 Col. 3, 5. 3 στέλλει τοῖς διὰ πίστεως δεδικαιωμένοις καὶ κατανεκρώσασι τὰ μέλη τῆς σαρκός, πορνείαν δὴ λέγω καὶ πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν καὶ τὴν πλεονεξίαν· ἀπεθάνετε γὰρ καὶ ἡ Ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῶι Χριστῶι ἐν τῶι θεῶι. αὐτός γε μὴν ἔφη
Ioh. 17, 11-13 περὶ τῶν ἑαυτοῦ μαθητῶν· πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῶι ὀνόματί σου ὧι δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς. ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν, ἐγὼ ἐτήρουν

17—28 Flor. Cyr. 149 χρῆναι — σύμβασιν

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 γένοσ SD 2 πῶς οὖν] ὡσ SD δ' ἂν A κσ̄ τῆσ δόξησ VMPWU 4 τάχα που om. SD ἐγῶμαι SDAΔ οἶμαι U ἡγοῦμαι VMPW 5 ὅτι VMPWU τὸν δὲ om. A 6 ἠλαττωμένον om. SD θανάτου] σταυροῦ SD 7 ἐξώσωμεν W αὐτῆσ S om. VMPWU 8 τῆσ SD καὶ τῆσ VMPAWUΔ τῶν ἀγγέλων VMPWU 9 ἐκ om. VP μικροπρεπὲσ MSW νοούμενον οὔμενουν SD οἶμαι] οὐ U 13 εἰ ἠγνόηκά SD δὲ SD ἀληθῶς om. SDA ισ̄ χσ̄ A 14 γοῦν om. M 15 φληνάφουσ SD εἰκαιομύθοισ V εἰκαιομυθίασ SD 16 ἀνατέμνειν D ἀνεχόμενον S 18 γυναικὸς] παρθένου S τεχθέντα S 19 οὐχ SDΔ Flor. Cyr. ὡσ MPAWU ὡσ μὴ V ἀνθρωπότητα S 20 ἀπορρήτω M συνηνεγμένος V ἀνώτεροσ VS μὲν ὢν DA 21 τὸ καὶ Flor. Cyr. τὸ S 23 καὶ ἐγὼ καὶ Σ Flor. Cyr. ποτὲ Flor. Cyr. πάλιν om. MSD μου om. S μού om. U 25 φασι S διὰ om. Flor. Cyr. κηρύσσεται SD 26 ὢν om. SDA αὐτῆσ S 27 αὖ om. M σεσιγημένησ SDΔ σεσιωπημένησ VMPAWU Flor. Cyr. αὐτῆσ S 28 τοῖν P 29 ὁ¹ om. DA 30 κατανεκρώσασ VMPW τῆσ om. VPW 32 ἡμῶν W γε μὴν] οὖν V 33 οὖσ PAU 34 καὶ ἡμεῖσ DA

αὐτοὺς ἐν τῷι ὀνόματί σου ὧι δέδωκάς μοι, καὶ ἐφύλαξα αὐτοὺς καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῆι. νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷι κόσμωι, ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς. συνίης οὖν ὅπως ἀπὸ μόνης ὥσπερ ἡμῖν τῆς ἀνθρωπότητος ἔν γε τουτοισὶ κατασημαίνεσθαι δοκεῖ; οἰησόμεθα γὰρ οὐδαμῶς κεκρύφθαι τε καὶ ἀποδημεῖν τοῦ κόσμου, καίτοι λέγοντα σαφῶς ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὅπου ἐὰν συναχθῶσι δύο ἢ τρεῖς εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσωι αὐτῶν καὶ πάλιν ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. ἴδοις δ' ἂν καὶ αὐτὸν τὸν ἱερώτατον Παῦλον καταρραθυμοῦντα πολλάκις τοῦ καὶ ἄνθρωπον δεῖν ἀνακηρύττειν αὐτόν· Παῦλος γάρ φησιν, ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ αὖ ἐπὶ τούτοις γνωρίζω δὲ ὑμῖν τὸ εὐαγγέλιον, φησί, τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ ὅτι οὔκ ἐστι κατὰ ἄνθρωπον· οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὐδὲ ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ. καὶ μὴν καὶ ἑτέρωθί φησιν εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. τίς οὖν ἐστιν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ὁ τὴν οὕτως ἀπόρρητον ἁπλανῆ τε καὶ θείαν ἀποκάλυψιν τῶν ἑαυτοῦ μυστηρίων ἐναστράπτων αὐτῶι; ἆρ' οὐχὶ γενόμενος σὰρξ ὁ λόγος καὶ τὴν ἐκ γυναικὸς δι' ἡμᾶς οὐκ ἀτιμάσας γέννησιν; καίτοι πῶς οὐκ ἀληθὲς ὅπερ ἔφην; μεμνήμεθα γὰρ τοῦ μακαρίου λέγοντος Γαβριὴλ πρὸς τὴν ἁγίαν παρθένον μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· ἰδοὺ γὰρ συλλήψηι ἐν γαστρὶ καὶ τέξηι υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. καινὸν δὲ οἶμαι τουτὶ παρὰ τοῦ πατρὸς ὄνομα δεδόσθαι τῶι λόγωι διὰ τῆς ἀγγέλου φωνῆς· προανακεκράγει γὰρ οὕτω καὶ χρησμώιδημα προφητικὸν καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ τὸ καινὸν ὃ ὁ κύριος ὀνομάσει αὐτό. ὅτε τοίνυν ὁ συναίδιος τῶι πατρὶ καὶ πρὸ παντὸς αἰῶνος υἱὸς καὶ μονογενὴς ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς γέγονεν ἄνθρωπος, γεγέννηται δὲ καὶ ἐκ γυναικὸς καὶ ὡρίσθη μὲν υἱός, κεχρημάτικε δὲ καὶ πρωτότοκος καὶ γέγονεν ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς, τότε καὶ ὁ φύσει πατὴρ ὁρίζει τοὔνομα, τοῖς τῆς πατρότητος, ἵν' οὕτως εἴπωμεν, ἑπόμενος νόμοις.

30 Ὁ αὐτὸς οὖν ἄρα καὶ μονογενής ἐστι καὶ πρωτότοκος. ὁ γάρτοι μονογενὴς ὡς θεός, πρωτότοκος ἐν ἡμῖν καθ' ἕνωσιν οἰκονομικὴν καὶ ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς ὡς ἄνθρωπος, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὡς ἐν αὐτῶι τε καὶ δι' αὐτοῦ υἱοὶ θεοῦ φυσικῶς τε καὶ κατὰ χάριν, φυσικῶς μὲν ὡς ἐν αὐτῶι τε καὶ μόνωι, μεθεκτῶς δὲ καὶ κατὰ χάριν ἡμεῖς δι' αὐτοῦ ἐν πνεύματι. ὥσπερ οὖν γέγονεν ἴδιον τῆς ἀνθρωπότητος ἐν Χριστῶι τὸ μονογενὲς διὰ τὸ ἡνῶσθαι τῶι

PG 1177

Mt. 18, 20

Mt. 28, 20

Gal. 1, 1

Gal. 1, 11. 12

2 Cor. 5, 16

Lc. 1, 30

Ies. 62, 2

Rom. 8, 29

33—p. 62, 2 Flor. Cyr. 150 ὥσπερ — σαρκὶ ψυχὴν ἐχούσηι τὴν λογικήν

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 ὧι — μοι om. VΣ οὖσ A καὶ¹ om. A 3 λέγω A 4 αὐτοῖσ M ἑαυτοῖσ UΔ συνιεῖσ MAW ὅπως] ὥσπερ A ὥσπερ om. A 5 ἡμεῖσ P τουτοισί] τοὐτοισ εἰ MW τούτοισ U οἰήσομαι VMPWU 6 κόσμου] σκοποῦ W λέγοντοσ SD ἀμὴν² om. SD 7 ὅτι om. A ἂν A δ' ἂν SD 8 ἡμῶν SU καὶ ἕωσ MPAW 9 αὐτὸν] τὸν τὸν U 10 καὶ om. D γὰρ om. A 10/11 ὁ ἀπόστολοσ P 12/13 τὸ — ἐμοῦ VMPWU φησι τὸ εὐαγγέλιον — ἐμοῦ SD τὸ εὐαγγέλιον τὸ — ἐμοῦ φησιν A 15 εἰ δὲ ἐγνώκαμνε S κατὰ σάρκα om. D 16/17 ἁπλανῆ τε καὶ ἀπόρρητον θείαν VMPW 17 ἀπαστράπτων A 18 ἐκ om. A 19 ἀληθὴσ S ὅθεν S γὰρ om. A μακαρίου om. VΣ γαβριὴλ λέγοντοσ V 20 γὰρ om. PU τέξεισ U 20/21 καὶ καλέσεισ — Ἰησοῦν om. A 21 καλέσησ S τοῦτο VMPWU 22 δίδοσθαι SD 22/23 ἀγγέλου — προφητικὸν] προφητείασ V 22 τοῦ ἀγγέλου SDA προανεκεκράγει D 23 τὸ² om. A 24 αὐτῶ AW ὁ om. D καὶ³ om. V ὁ A 25 τοῦ αἰῶνοσ om. V γεγένηται S 26 υἱὸσ SDAΣΔ υἱὸσ θῦ VMPWU 27 τὸ ὄνομα VSDΔ 28 νόμοισ ἑπόμενοσ V 29 οὖν om. M 29/30 ὁ γάρτοι — πρωτότοκοσ om. U 30 οἰκονομικῶσ V ὡς om. SDAU, corr. U 31 καὶ om. VMPWU ἡμεῖσ MPSDWUΔ ἡμεῖσ ὦμεν VA χάριν γενώμεθα W 32 μεθεκτικῶσ V τὲ S 33 ἴδιον γέγονε A τὸ μονογενὲς om. A

Rom. 8, 29 λόγωι κατὰ σύμβασιν οἰκονομικήν, οὕτως ἴδιον τοῦ λόγου τὸ ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς καὶ τὸ πρωτότοκος διὰ τὸ ἡνῶσθαι σαρκί. ἐρηρεισμένον δ' οὖν ἔχων τὸ εἶναι θεὸς καὶ τροπῆς ἀμείνων ὑπάρχων ἀεί, μεμένηκεν ὅπερ ἦν, καὶ ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος, τῆι κατὰ πάντων ὑπεροχῆι δόξηι τε τῆι ἀνωτάτω κατεστεμμένος. τοιγάρτοι κεκέλευσται μεθ' ἡμῶν καὶ αὐτὴ τῶν ἄνω πνευμάτων ἡ ἁγία τε καὶ παμμακαρία πληθὺς προσκυνεῖν αὐτῶι. ἦν γὰρ δή που καὶ μάλα εἰκὸς ἀνήνασθαι τὴν προσκύνησιν καὶ κατοκνῆσαι τιμᾶν, τὸ τῆς ἀνθρωπότητος ὁρῶντας σμικροπρεπές, καὶ τὸν δι' ἡμᾶς γενόμενον καθ' ἡμᾶς οὐκ ἀξιῶσαι δοξολογεῖν, ἀποφοιτῶντας ὡς ἀπωτάτω τοῦ πεπλανῆσθαι δοκεῖν. ἄποπτον γὰρ καὶ αὐτοῖς ἦν ἔτι τὸ ἐπὶ Χριστῶι μυστήριον, ἐξεκάλυπτε δὲ τὸ πνεῦμα αὐτοῖς καὶ δυσσεβεῖν οὐκ ἠφίει τοὺς
Hebr. 1, 6 ἡγιασμένους. τοιγάρτοι φησὶν ὁ θεσπέσιος Παῦλος· ὅταν δὲ εἰσαγάγηι τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῶι πάντες ἄγγελοι θεοῦ. ὁ γὰρ ἰδιότητι φυσικῆι τῆς οἰκουμένης ἁπάσης διενεγκὼν ἔξω τε αὐτῆς ὑπάρχων καθὸ νοεῖται θεός, εἰσβέβηκεν εἰς αὐτήν, μέρος κόσμου πεφηνὼς ὡς ἄνθρωπος, πλὴν οὐ διὰ τοῦτο τῆς θείας ὑπώλισθε δόξης. προσκυνεῖται γὰρ ὡς μονογενὴς κἂν εἰ καλοῖτο πρωτότοκος, ὅπερ ἐστὶν ἐναργῶς τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις ὅτι μάλιστα πρέπον.

31 Ἆρ' οὖν ὡς ἄνθρωπον προσκυνήσομεν τὸν Ἐμμανουήλ; μὴ γένοιτο. λῆρος γὰρ ἤδη τουτὶ καὶ ἀπάτη καὶ πλάνησις, διοίσομεν δὲ κατ' οὐδὲν τῶν τῆι κτίσει λελατρευκότων
Rom. 1, 25 παρὰ τὸν κτίστην καὶ ποιητήν, οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῶι ψεύδει κατὰ τὸ γεγραμμένον, οἷς εἰ φρονήσαιμεν ἀδελφά, καὶ συνακουσόμεθα πάντως·
Rom. 1, 22.23 φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν. ἢ γὰρ οὐχὶ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ καὶ ἰσουργοὶ καὶ σύμφρονες τοῖς μνημονευθεῖσιν ἐσόμεθα τὴν τοῦ θεοῦ δόξαν ἐν τῶι ψεύδει μεταλλάττοντες ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου, εἰ ὡς ἀνθρώπωι ψιλῶι καὶ ἑνὶ τῶν καθ' ἡμᾶς προσοίσομεν τὴν προσ-
PG 1180 κύνησιν τῶι Ἐμμανουήλ; τί δέ; οὐχὶ καὶ αὐτὴ τῶν ἀγγέλων ἡ ἄνω πληθὺς τοῖς εἰς τοῦτο μανίας ἥκουσι συντετάξεται; ἀνεξίτηλον δὲ οἶμαί που τὴν ἐπὶ τῶι πεπλανῆσθαι γραφὴν καὶ τῆι τῶν ἐθνῶν ἀγέληι περιθήσομεν καὶ δυσαπόνιπτον ἕξει τῶν ἀρχαίων αἰτιαμάτων τὸ βλάβος. πλανᾶται γὰρ οἶμαι καὶ νῦν καὶ οὐδὲν ἧττον ἢ πάλαι, καὶ τὴν εἰς εὐθὺ διαστείχουσαν ἠγνόηκε τρίβον, καὶ περιττός, ὡς ἔοικεν, ὁ μακάριος Παῦλος προ-
Gal. 4, 8.9 σφωνῶν τε αὐτοῖς καὶ λέγων· ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖς φύσει μὴ οὖσι θεοῖς, νῦν δὲ γνόντες θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεύειν θέλετε; ποῖον γὰρ ἔτι θεὸν ἐγνώκασιν, εἰ μὴ φύσει θεὸς ὁ Χριστὸς εἰς ὃν πεπιστεύκασιν; καὶ εἰ λελατρεύκασιν ἀνθρώπωι, τοῖς τῆς ἀρχαίας πλάνης

VM. P [= hk], S, D [= mn], AWU

2 σαρκὶ ψυχὴν ἐχούσηι τὴν λογικήν Flor. Cyr. οὖν W om. U 3 ὅταν V 4 ἀνωτάτη S 5 μακαρία PU δὴ om. A 6 εἰκότως A 6/7 τὸ τῆσ — ὁρῶντασ μικροπρεπὲσ S τὸ τῆσ — ὁρῶντα σμικροπρεπὲσ D ὁρῶντασ τὸ τῆσ — σμικροπρεπὲσ A τὸ τῆσ — σμικροπρεπὲσ [σμικρὸν P] ὁρῶντασ VMPWU 8 ἀποτάτω DA ὕποπτον U ἦν καὶ αὐτοῖσ A αὐτοῖσ ἦν D αὐτῶν εἶναί τι S ἔτι om. A 9 χῡ P ἠφίη A ἐφίει VW 13 αὐτὴν] ἑαυτὸν S 14 ἀπολεῖσθαι S 17 προσκυνήσομεν SDAΣΔ προσκυνήσομεν μόνον VMPWU 18 ἤδη om. SD τοῦτο VMPWU καὶ ἀπάτη om. A διοισόμεθα A καὶ κατ' P τῶν om. S 19 κτίσαντα VMPWU τοῦ θεοῦ om. SDA 20 εἰ φρονήσαιμεν VMPAWU ἐφρονήσαμεν S εἰ συμφρονήσαιμεν D ἀδελφοὶ SD 21 ἠλλάξαντο SD 22 φθαρτοῦ om. D 22/23 ἑρπετῶν καὶ τετραπόδων SD 23 οὐχὶ om. U 24 ἐν — μεταλλάττοντεσ τὴν — δόξαν P μεταλλάσσοντεσ SD 25 ἄνου φθαρτοῦ A εἰ] ἢ SD 26 ἄνω om. V τῆσ V 27 ἀντιτάξεται SD ἀνεξίτηλον SDA ἀνεκζήτητον P τῶν W 28 ἕξει ΣΔ ἔχει VMPSDAWU 29 οἶμαι] ἔτι A καὶ³ SDΔ om. VMPWAU οὐδὲν ἧττον om. A 30 ἠγνοηκέναι VMPW 31 τε] γε U 32 ἀπὸ M 35 πεπιστεύκαμεν S

ἐνέχονται βρόχοις. ἢ οὐκ ἀληθὲς ὃ φημί; ἀληθὲς μὲν οὖν. ἄθρει δὴ οὖν, ὦ φιλόχριστε βασιλεῦ, ὅπως ἐξ ἀναγκαίων ἤδη συλλογισμῶν μόνον οὐχὶ συνωθούμεθα πρός γε τὸ δεῖν ἐμφρόνως ὡς θεῷ τῷι κατὰ φύσιν προσκυνεῖν τῷι ἐκ θεοῦ πατρὸς φύντι λόγωι καὶ ἐν τῷι καθ' ἡμᾶς πεφηνότι σχήματι, τῆς ἀμφοῖν εἰς ἑνότητα συνδρομῆς οὐκ ἀνικάνως ἐχούσης πρὸς τὸ ἀφανίσαι τυχὸν τὸ καὶ ἔσθ' ὅτε λυποῦν εἰς μόνης ἡμᾶς ἀνθρωπότητος ὑποψίαν. προσλαβοῦσα γὰρ ἡ τοῦ λόγου φύσις τὸ ἀνθρώπινον οὐκ ἀνθρωπότης ἔσται ψιλή, νικῶσα δὲ μᾶλλον ἰδίαι δόξηι τὸ προσληφθὲν ἐν ἀκλονήτωι σώιζεται διαμονῆι τῆς θεοπρεποῦς ὑπεροχῆς. ταυτὶ φρονοῦντες οἱ μαθηταὶ προσεκύνουν, λέγοντες ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ, καίτοι βάδην ἰόντα βλέποντες καὶ ἐν σαρκὶ καθ' ἡμᾶς· ἐπ' ἄκρου γὰρ δὴ δίεθει κύματος παραδόξως ὡς θεός. Mt. 14, 33

32 Ἐρεῖ δὲ ἴσως ὁ τῆι τοιᾶιδε δόξηι μαχόμενος· καὶ τίς ἦν ὁ λέγων πρὸς τὴν ἐν τῆι Σαμαρείαι γυναῖκα· ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν; εἶτα πῶς ἔσται προσκυνητὸς ὁ τοῖς προσκυνοῦσι συντεταγμένος; ἐγὼ δὲ φαίην ἂν ὅτι τὸ τίς ἦν ὅλως ἐπὶ Χριστοῦ λεγόμενον ἀσύφηλόν τε καὶ ἀμαθές· μεμέρισται γὰρ οὐδαμῶς. ὁ δὲ τῶι γυναίωι προσλαλῶν ὁ εἷς τε καὶ μόνος κύριος ἦν Ἰησοῦς Χριστός, ἐκ τῆς προσκυνούσης ἀνθρωπότητος καὶ ἐκ τῆς προσκυνουμένης θεότητος τὸ εἶναί τε καὶ ὀνομάζεσθαι θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος ἀληθὲς ἔχων ἐφ' ἑαυτῶι, καθάπερ ἀμέλει φαίη τις ἂν καὶ ἑτέρως περὶ αὐτοῦ. ἦι μὲν γάρ ἐστι θεός, νοοῖτ' ἂν ὑπάρχων αὐτὸς ὁ τῆς δόξης κύριος· ἦι δὲ γέγονεν ὁ κατὰ μέθεξιν τὴν παρὰ θεοῦ δοξαζόμενος ἄνθρωπος, ἐδεῖτο καὶ δόξης, λέγων πάτερ, δόξασόν σου τὸν υἱόν. ἀλλ' εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα κατὰ τὸ γεγραμμένον. ὥσπερ οὖν ἐστι μία πίστις ἡ εἰς Χριστὸν καὶ ἓν ἀληθῶς τὸ βάπτισμα, καίτοι βαπτιζομένων καὶ πεπιστευκότων ἡμῶν εἰς πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα, κατὰ τὸν αὐτὸν οἶμαι. τρόπον τε καὶ λόγον μία προσκύνησις ἡ πατρὸς καὶ ἐνανθρωπήσαντος υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος. ἐξωσθήσεται γὰρ οὐδαμῶς τοῦ προσκυνεῖσθαι δεῖν πρός τε ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων ὁ μονογενής, καὶ εἰ γέγονε σὰρξ καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν κεχρημάτικέ τε πρωτότοκος ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς. ἐπεὶ τίς ἂν εἴη πάλιν ὁ τῆς ἐπ' αὐτῶι πίστεως λόγος; πῶς οὐκ ἄξιον ἰδεῖν; οὐδὲ γὰρ οἶμαι φαῖεν ἂν οἵπερ ἂν ἔλοιντο φρονεῖν ὀρθῶς, ὡς εἰς μόνον πεπιστεύκαμεν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς φύντα λόγον, ἀπογυμνοῦντες αὐτὸν τῆς σαρκός. οὐδ' αὖ ἐκεῖνο παρήσομεν εἰπεῖν (λελέξεται γάρ)· οὐ γὰρ ὡς εἰς ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς οὔτε μὴν ὡς εἰς ἄνθρωπον ἡ πίστις, ἀλλ' ὡς εἰς θεὸν πράττεται τὸν φύσει καὶ ἀληθῶς ἐν προσώπωι Χριστοῦ. συλλήψεται δὲ τῶι λόγωι καὶ ὁ σοφὸς γράφων Παῦλος· οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον, ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι ὁ θεὸς ὁ Ioh. 4, 22 Ioh. 17, 1 Eph. 4, 5 PG 1181 Ioh. 1, 14 Rom. 8, 29 2 Cor. 4, 5. 6

12—17 Flor. Cyr. 151 ὑμεῖς — ἑαυτῶι

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

2 γε om. DA τε S 3 τῶι¹ om. SD θῦ καὶ A 4 τῶι] τοῖσ MW οὐκ ἂν ἱκανῶσ MPS οὐχ ἱκανῶσ D 5 ἐμφανίσαι A καὶ τὸ A τὸ P 6 οὐκ om. W ἀνθρωπότητοσ V 8 ταυτὶ DΔ ταύτη MWU ταῦτα VPSDA 10 κύματα S 11 τῆι om. VMPWU 12 ἡμεῖσ W ἡμεῖς δὲ AΣ Flor. Cyr. 13 ἔσται om. M τεταγμένοσ S 14 ἀσύμφιλόν A Flor. Cyr. καὶ om. S 15 δὲ om. V τε] δὲ V μόνος Ἰησοῦς Χριστὸς ἦν Flor. Cyr. ἦν κύριοσ SD κ̄σ̄ ἡμῶν A, de ἦν non constat 15/16 προσκυνήσεωσ Flor. Cyr. 16 καὶ — θεότητος om. V προσκυνούσης Flor. Cyr. 17 ἀληθῶσ A 18 ἦι] εἰ DA ἐστι θ̄σ̄ VA θ̄σ̄ ἐστι SD ἐστι MPWU αὐτὸσ ὑπάρχων A 19 ἦι] εἰ DA δεξάμενοσ D 21 ἐν χ̄ῳ̄ VMPWU 22 τὸ om. DA 23 καὶ μία SD 23/24 τοῦ ἐνανθρωπήσαντοσ U 24 οὐδαμοῦ D τὸ A 25 τε] γε V εἰ καὶ VMPWU 26 ὡσ ἐν² VMWU ἂν om. A 27 τῆσ — πίστεωσ ὁ λόγοσ VMPWU οὖν οὐκ VMPWU ἂν om. VMPWU 28 εἴπερ V 29 εἰπεῖν om. V 30 οὐ γὰρ] οὐκ A οὔτε γὰρ U ὡσ MSDWUΣΔ om. PA ὡσ VMPSWUΣ om. DA ὡς³ om. DΔ 31 τὲ καὶ A 32 ἑαυτὸν S 32/33 ἱν̄ χ̄ν̄ καὶ κ̄ν̄ S 33—p. 64, 2 ὅτι — Χριστοῦ om. P

εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψαι, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης αὐτοῦ ἐν προσώπωι Ἰησοῦ Χριστοῦ. ἰδοὺ δὴ σαφῶς τε καὶ ἐναργῶς ὁ φωτισμὸς τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἐν προσώπωι
Ioh. 14, 9 διέλαμψε τοῦ Χριστοῦ. τοιγάρτοι καὶ ἔφασκεν ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακε τὸν πα-
Ioh. 10, 30 33 τέρα· ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἓν ἐσμέν. χαρακτὴρ δὲ ὁ θεῖος οὐ σωματικός, ἀλλ' ἐν δυνάμει καὶ δόξηι τῆι θεοπρεπεστάτηι, τοῦτο δὲ ἦν ἀκραιφνὲς ἐν Χριστῶι. γνωρίζεσθαι δὲ καὶ διὰ τούτων ἠξίου καὶ διὰ τῆς τῶν ὁρωμένων ὑπεροχῆς εἰς ἐννοίας ἀναφοιτᾶν τὰς ἐπ' αὐτῶι τοὺς ἀκροωμένους ἤθελε, κατασμικρυνούσης αὐτὸν ἠρέμα παρά γε τοῖς ἀσυνέτοις
Ioh. 10, 37. τῆς ὁρωμένης σαρκός. εἰ γὰρ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, φησί, μὴ
38 πιστεύετέ μοι· εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις μου πιστεύετε. φάναι δὲ οἶμαι ταυτὶ τὸ τηνικάδε Χριστὸν οὐκ ἀσυντελὲς εἰς ὄνησιν εἰδότα τὸ χρῆμα. ἐπειδὴ γὰρ ὤιοντο θεὸν μὲν οὐκ εἶναι κατὰ φύσιν τὸν δι' ἡμᾶς ἐνηνθρωπηκότα, ψιλὸν δὲ ἁπλῶς ἄνθρωπον καθ' ἡμᾶς ἀπαράδεκτόν τε διὰ τοῦτο τὴν ἐπ' αὐτῶι πίστιν ἐποιοῦντο τινές, ἀναγκαίως τὸ δεῖμα καὶ τὸν ἐπὶ τούτοις ὄκνον ὑποτεμνόμενος τῆι τῆς θεότητος φύσει τὴν πίστιν ἀνατιθεὶς ὡς ἐν προσώπωι πατρὸς καὶ οὐχὶ τῆι καθ' ἡμᾶς
Ioh. 12, 44. σμικροπρεπείαι προσνέμων ἔφασκεν· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰς ἐμέ,
45 ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά με, καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. ἆρ' οὖν οὐκ ἴσον εἰπεῖν· ὦ τῶν ἐμῶν κατήκοοι λόγων, μὴ μικρὰ καὶ χαμαιριφῆ τὰ εἰς ἐμὲ δοξάζετε, ἴστε δὲ ὅτι τὴν εἰς αὐτὸν ἐμὲ τὸν ὁρώμενον ἐν σαρκὶ προσιέμενοι πίστιν οὐκ εἰς ἄνθρωπον ἁπλῶς ἔσεσθε πεπιστευκότες, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν πατέρα δι' ἐμοῦ τοῦ κατὰ πᾶν ὁτιοῦν ἴσως τε καὶ ἀπαραλλάκτως ἔχοντος υἱοῦ, σαρκωθέντος μὲν δι' ὑμᾶς καὶ περί-
PG 1184 βλημα σμικροπρεπὲς οἰκειουμένου τὴν ἀνθρωπότητα, τό γε μὴν ἰσοφυές τε καὶ ἰσουργὸν καὶ ἐν ταυτότητι δόξης ἀδιαλώβητον παντελῶς ἔχοντος πρὸς αὐτόν;

34 Μάθοι δ' ἄν τις καὶ ἑτέρως αὐτὸν τὴν πίστιν οὐ διωθούμενον, ἀλλὰ τομῆς τινος δίχα καὶ διαφορᾶς εἰσδεδεγμένον αὐτὴν ὡς ἐν ἰδίωι προσώπωι, καὶ εἰ γέγονεν ἄνθρωπος. ἐπειδὴ γὰρ τὸν ἐκ γενετῆς ἰᾶτο τυφλὸν καὶ τὸ γλυκὺ μέν, ἄηθες δ' οὖν ἐνεφύτευσε φῶς αὐτῶι, παρὰ πάντων εἰκότως ἐθαυμάζετο. ἀλλ' ὁ μὲν τοῦ πάθους ἀπηλλαγμένος παρὰ
Ioh. 9, 35-38 τοῖς Ἰουδαίοις ἐκρίνετο καὶ ὡμολόγει τὸν ἰατρόν, Χριστὸς δὲ αὐτῶι περιτυχὼν σὺ πιστεύεις, ἔφασκεν, εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ; τοῦ δὲ τίς ἐστι, κύριε διακεκραγότος, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; ἀντεφώνει λέγων· καὶ ἑώρακας αὐτὸν καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. ὃ δὲ ἔφη· πιστεύω κύριε, καὶ προσεκύνησεν αὐτῶι. καίτοι πῶς οὐχ
Ioh. 1, 18 ἅπασι συμφανὲς ὡς ἄποπτος παντελῶς ἡ θεία τε καὶ ἀνωτάτω φύσις; θεὸν γὰρ οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε κατὰ τὸ γεγραμμένον. εἴπερ οὖν διιστὰς ἑαυτοῦ τὸ ἀνθρώπινον ὡς αὐτὸ δὴ τοῦτο πεφηνὼς ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος γυμνὸς καὶ μόνος ἠξίου πιστεύεσθαι, τί μὴ μᾶλλον τὴν τοῦ θεοῦ φύσιν ἀναλογίζεσθαι δεῖν, ἥτις ποτέ ἐστι, τὸν εὖ παθόντα διεκελεύετο, παρέδειξε δὲ σωματικῶς, ὡς καὶ αὐτοῖς ὄμμασι καταθεᾶσθαι παρόν; ἔφη γὰρ

31—33 Flor. Cyr. 152 καίτοι — γεγραμμένον

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

2 Ἰησοῦ om. SΣΔ 3 τε om. VMPWU 5 σωματικῶς SU 6 θεοπρεπεστάτω V δὲ om. A 7 ἀποφοιτᾶν τὰς A ἀναφοιτῶνταs S 8 κατασμικρυνούσας V 10 πιστεύητέ A μὴ om. S πιστεύηται W μου om. A 10/11 πιστεύσατε VMPWU 11 ταυτὶ om V ἀτελὲσ SD 12 γὰρ om. W 13 ἄνω̄ ἁπλῶσ V τὲ MWUΔ δὲ VPSDA ἐπ' αὐτῶ] ἑαυτῶν SD 14 ὑποτεμόμενοσ A 16 μικροπρεπεία MPSWU 17 θεωρῶν] ἑωρακώσ A 18 ἄρα SD οὖν om. AΔ 19 ἐν σαρκὶ om. D 21 ἡμᾶσ SD 22 μικροπρεπὲσ U οἰκειωσαμένου VMPWU 23 ἀδιάβλητον D πρὸσ αὐτὸν ἔχοντοσ παντελῶσ P 26 γεννητῆσ SD ἰᾶται U 26/27 αὐτῶ φῶσ D 27 ἀλλὰ SD 28 τοῖσ om. A σὺ] οὐ P 29 δὲ τὸ τίς AΔ κύριε om. A 30 ἀνταναφωνεῖ SDA 32 ὡς — παντελῶς om. S τε om. S ἀνωτάτη SU 33 αὐτοῦ SD 34 τοῦτο om. A τοῦτο καὶ V ὁ om. VMPWU 35 εὐπαθοῦντα A 36 καταθεᾶσθαι SDΔ καταθεάσασθαι VMAW παραθεάσασθαι P θεάσασθαι U παρὼν S παρόντα DA

ὅτι καὶ ἑώρακας αὐτὸν καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. ἢ οὐχὶ τὴν Ioh. 9, 37
σάρκα παραδεῖξαι φήσομεν; εἶτα πῶς αὐτὸς ἂν εἴη λοιπὸν ἡ σάρξ, εἰ μὴ νοοῖτο καθ' ἕνωσιν, ὡς αὐτὸς ὑπάρχων τὸ ἴδιον αὐτοῦ; καθάπερ ἀμέλει καὶ ἐφ' ἡμῶν γένοιτ' ἄν· καταδείξειε γὰρ ἄν τις οὐ μεμερισμένως οὐδὲ ἀτελῶς τὸν καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπον, τὸν ἐκ ψυχῆς δὴ λέγω καὶ σώματος, καὶ ἀπὸ μόνης αὐτοῦ τῆς σαρκός.

35 Γέγραφε δέ που καὶ ὁ σοφὸς ἡμῖν Ἰωάννης ὅτι πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα Ioh. 20, 30. 31
ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἐστι γεγραμμένα ἐν τῷι βιβλίωι τούτωι· ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεύσητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷι ὀνόματι αὐτοῦ. κατατεθήποι δ' ἄν τις οὐ μεῖον καὶ τὸν θεσπέσιον Πέτρον Ἰουδαίοις προσπεφωνηκότα σαφῶς καὶ ἀναφανδόν· ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι, εἰ ἡμεῖς Act. 4, 8-10. 12
σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίαι ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσωσται, γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷι λαῷι Ἰσραὴλ ὅτι ἐν τῷι ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτωι οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής. καὶ μεθ' ἕτερα πάλιν· καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλωι οὐδενὶ ἡ σωτηρία. οὐδὲ γὰρ ὄνομα ἕτερόν ἐστιν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ὧι δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς. τίς οὖν ἄρα ἐστὶν ὁ καὶ θάνατον ὑποδὺς καὶ ἐγηγερμένος PG 1185
ἐν δόξηι καὶ ἐκ Ναζαρέτ, εἰ μὴ Χριστὸς Ἰησοῦς, τουτέστιν ὁ πρὸ παντὸς μὲν αἰῶνος ἐκ πατρὸς ἀπορρήτως γεγεννημένος, ἐν δέ γε τῶι λοίσθωι καὶ εἰς πέρας ἥκοντι τοῦ αἰῶνος καιρῶι καὶ σωματικῶς ἐκ γυναικός; ὁ πίστιν οὖν ἄρα τὴν εἰς αὐτὸν προσιέμενος γέρας ἀποίσεται τὸ ἐξαίρετον· διακεκλήσεται γὰρ υἱὸς θεοῦ. ὅσοι γὰρ ἔλαβον αὐτόν, Ioh. 1, 12. 13
ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν, φησί, τέκνα θεοῦ γενέσθαι τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρός, ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. ἵνα γὰρ γένηται πρωτεύων ἐν πᾶσιν Col. 1, 18
36 αὐτός, καθὰ γέγραπται, γεγέννηται μὲν ἐκ γυναικός, ἐπειδὴ δέ ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς ἀναμορφουμένης κτίσεως δι' ἁγιασμοῦ πρὸς θεόν, καὶ πρό γε τῶν ἄλλων αὐτὸς γεννητὸς ἐδείχθη πνεύματος, τὴν ἀνδρός τε καὶ γυναικὸς οὐ περιμένων σύνοδον καὶ οὐκ ἀτιμίαι καὶ μώμωι καταδικάζων τὴν φύσιν (τίμιος γὰρ ὁ γάμος καὶ ὁ πλάσας ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν καὶ Hebr. 13, 4
θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς), ἀλλὰ τῶι μείζονι καὶ ἀσυγκρίτως ὑπερκειμένωι προσνέμων ἤδη πως τὰ ἀνθρώπινα. γεννητοὺς γὰρ πνεύματος, οὐκ ἀνδρῶν ἡμᾶς ἔτι χρηματίζειν ἤθελε. καὶ γοῦν πατέρα, φησί, μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστιν Mt. 23, 9. 8
ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος, πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστέ. οὐκοῦν ἀμώμητον παντελῶς τὸ πιστεύειν εἰς αὐτόν, μᾶλλον δὲ καὶ τῆι τῶν πλημμελημάτων ἀμνηστίαι τετίμηται. γράφει γὰρ ὧδε πάλιν ὁ ἔκκριτος Παῦλος· εἰδότες δὲ ὅτι οὐ δικαιοῦται Gal. 2, 16

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 ἢ om. P 2 ἂν — λοιπὸν αὐτὸς SDA 3 ὡς om. S αὐτὸ W 3/4 καταδεῖξαι S καταδείξει D καταδείξη A 5 δὴ om. D 6 οὖν om. SD 8 πιστεύητε A ὅτι om. U 9 ὁ Χριστὸς om. A ζωὴν αἰώνιον MW ἔχοιτε S 10 οὐ μεῖον] τὸ ὅμοιον SD 11 καὶ¹ om. S 13 ἡμῖν W 15 παρέστηκεν] ἐστιν S ἡμῶν S 16 ἕτερον S ἐν οὐδενὶ ἄλλωι SD ἐν ἄλλωι ἐν οὐδενὶ W 17/18 ἐν ὧ — ἡμᾶσ τὸ — ἀνοισ SD ἐν ὧ — ἡμᾶσ A 19 καὶ ἐκ] ἐν S Ιησοῦσ χσ AΔ 19/20 ἀπορρήτωσ ἐκ θυ πρσ SD 20 γεγενημένοσ S γε om. A 21 ὁ erasum S προσιέμενος om. S 22 ἀποίσοιτο A τὸ om. A διακεκλήσοιτο A 22/23 ὅσοι — τοῖς] καὶ ὅσοι W 23 φησὶ — γενέσθαι SDAΔ τέκνα — γενέσθαι φησὶ MPU τέκνα θυ γενέσθαι V θυ πρσ S 24/25 ἀνδρὸσ — σαρκὸσ U 25 ἐγενήθησαν S 25/26 αὐτὸσ ἐν πᾶσι SDA 26 καθὼσ γέγραπται P κατὰ τὸ γεγραμμένον A ἐστιν ἀπαρχὴ] ἀπαρχὴν S 26/27 τοῖσ ἀναμορφουμένοισ D 27 κτίσεωσ om. D ἁγιασμὸν MWU πρὸσ θεὸν om. S ἐδείχθη γεννητὸσ P 28 πνσ SDAΔ τοῦ πνσ M^{corr}WU τοῦ πρσ MP ἐκ πνσ V περιμείνασ S μώμου U 30 κρείττονι SD 31 ἤδη πως] εἴδει V ἀνδρὸς P ἔτι om. DA 32 ὑμῶν μὴ καλέσητε A μὴ καλέσητε V 33 ὑμῶν ὁ πηρ S ὑμῶν D

ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐν αὐτῷ. κατοκνήσω δὲ οὐδαμῶς, ὅπερ ἤδη φθάσας ἔφην, ἀνακυκλήσας εἰπεῖν ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς οὐ γυμνὸς καὶ καθ' ἑαυτὸν ὁ ἐκ θεοῦ νοεῖται λόγος, ἀλλ' ὅτε προσέλαβε τὸ ἀνθρώπινον καὶ ἀσυγχύτως ἐνεπλάκη σαρκί, οὕτως ἔχοντα καὶ ὁρώμενον καὶ ἐν εἴδει τῶι καθ' ἡμᾶς τυγχάνοντα τοῖς ἁγίοις ἀπο-
Mt. 17, 5 στόλοις παρέδειξεν ὁ πατήρ, φωνῆς ἄνωθεν ἐκπεποιημένης τοιᾶσδε· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧι εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε. σύνες οὖν ὅπως οὐκ ἐν τούτωι, φησίν, ἐστὶν ὁ υἱός μου, ἵνα μὴ ἀνὰ μέρος ὡς ἕτερος ἐν ἑτέρωι τυχόν, ἀλλ' εἷς νοοῖτο καὶ ὁ αὐτὸς καθ' ἕνωσιν οἰκονομικήν. πλημμελὲς δὲ ὅτι τὸ ἀντιτείνειν ἐστὶ
1 Ioh. 5, 9.10 καὶ τῶν ὅτι μάλιστα σφαλερωτάτων, ἀναπείθει γράφων Ἰωάννης ὡδί· ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ ὅτι μεμαρτύρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυρίαν τοῦ θεοῦ ἐν ἑαυτῶι· ὁ μὴ πιστεύων τῶι θεῶι ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἐπίστευσεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ θεὸς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. μεμαρτύρηκε δὲ ὅτι οὗτος ὁ
PG 1188 μετὰ σαρκὸς καὶ ἐν τῆι τοῦ δούλου μορφῆι μοναδικῶς τε καὶ ἰδικῶς ἐμὸς ἀληθῶς υἱός. καὶ αὐτὴν δὲ τὴν διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος εὐκλεᾶ χάριν καὶ τὴν ἐν αὐτῶι ζωοποίησιν καὶ τὴν θεοῦ μέθεξιν δι' ἁγιασμοῦ ἐν πνεύματι διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ πεπρᾶχθαι δώσομεν
Mt. 3, 11 ἀναγκαίως. μεμνήμεθα γὰρ Ἰωάννου λέγοντος· ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μού ἐστιν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· ἐκεῖνος ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίωι καὶ πυρί. ἆρ' οὖν, εἰπέ μοι, τῆς καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπότητος ἔργον εἶναι φαμὲν τὸ ἐν πνεύματι ἁγίωι βαπτίζειν δύνασθαι καὶ πυρί; καὶ πῶς ἂν εἴη τοῦτό γε; καὶ μὴν ἄνδρα λέγων τὸν ὅσον οὐδέπω παρεσόμενόν τε καὶ ὀφθησόμενον αὐτὸν ἔφη βαπτίζειν ἐν πυρὶ καὶ ἁγίωι πνεύματι, οὐ τὸ ἀλλότριον τοῖς βαπτιζομένοις ἐνιέντα πνεῦμα δουλοπρεπῶς καὶ ὑπουργικῶς, ἀλλ' ὡς θεὸν κατὰ φύσιν μετ' ἐξουσίας τῆς ἀνωτάτω τὸ ἐξ αὐτοῦ τε καὶ ἴδιον αὐτοῦ, δι' οὗ καὶ ὁ θεῖος ἡμῖν ἐνσημαίνεται χαρακτήρ. ἀναμορφούμεθα γὰρ ὡς εἰς εἰκόνα τὴν θείαν, εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, οὐ σωματικὸν ὑπομένοντες τὸν ἀναπλασμόν (κομιδῆι γὰρ εὔηθες οἴεσθαι τουτί), διὰ δὲ τοῦ μεταλαχεῖν ἁγίου πνεύματος αὐτὸν ἐν ἑαυ-
Ies. 61, 10 τοῖς πλουτοῦντες Χριστόν, ὡς ἤδη χαίροντας ἐκεῖνο φωνεῖν ἀγαλλιάσθω ἡ ψυχή μου ἐπὶ τῶι κυρίωι· ἐνέδυσε γάρ με ἱμάτιον σωτηρίου καὶ χιτῶνα εὐφροσύνης.
Gal. 3, 27 ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε, φησίν.

37 Εἰ δὲ δή τις ἔροιτο προσιών· ἆρ' οὖν εἰς ἄνθρωπον βεβαπτίσμεθα καὶ τοῦτο εἶναι φήσομεν ἀληθές; καὶ πρός γε ἡμῶν ἀντακούσεται· εὐφήμει, ἄνθρωπε· τί δρᾶις, ὦ οὗτος; κατακομίζεις ἡμῶν εἰς γῆν τὴν ἐλπίδα; βεβαπτίσμεθα γὰρ οὐκ εἰς ἄνθρωπον ἁπλῶς, ἀλλ' εἰς θεὸν ἐνηνθρωπηκότα καὶ ἀνιέντα ποινῆς καὶ τῶν ἀρχαίων αἰτιαμάτων τοὺς τὴν

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

3 εἶπον A 4 νοεῖται ὁ ἐκ θῦ V ὅτι P προσεπλάκη SD 6 φωνῶν S ἐκπεποιημένης MPSWUΔ ἐκπεμπομένης VDA 7 ηὐδόκησα MDU ἀκούετε αὐτοῦ S 8 ὁ υἱὸσ ἐστὶν SD μου om. SD ἐν om. SD 9 καὶ ὁ MPSAWU ὁ V καὶ D τὸ om. P 10 ὅτι] ὄντι A σφαλερωτέρων D ὧδε SD 11/12 ὅτι — θεοῦ¹ om. S, add. S^{mg} 11 ὅτι] ἣν S^{mg} D 12 μαρτυρίαν τοῦ θῦ VMAWU μαρτυρίαν ἀληθῆ τοῦ θῦ P μαρτυρίαν SD αὐτῶ P 13 τῶ θῶ DAΔ τῶ υἱῶ VMPSWU εἰσ τὸν υἱὸν Σ 14 οὗτος] αὐτὸσ S 15 καὶ om. AW τε om. VMPWU υἱόσ ἐστὶν ἀληθῶσ SD 16 αὐτὸσ S βαπτίσματοσ DAΣΔ πνσ̄ VMPSWU 17 τοῦ θῦ P 18 μεμνησόμεθα S μεμνήσομαι Δ 19 ἐκεῖνος] αὐτὸσ SD 20/21 ἆρ' — πυρί om. P 20 ἄρα οὖν SD ἆρ' V 21 τῶ S βαπτίζειν δύνασθαι] βαπτίζεσθαι D καὶ² om. VMPWU ἂν οὖν P 22 γε om. SD ὅσον om. W οὔπω A 24 θῦ PA 25 τε om. VMPWU ἴδιον] δι' SD 26 εἰς om. PS εἰς om. A ἀναμένοντεσ A 27 οἴεσθαι εὔηθεσ A τουτὶ SDΔ ταυτὶ VMPAWU 28 χαίροντεσ A 30 γὰρ φησιν — ἐνεδύσασθε S γὰρ εἰσ — ἐνεδύσασθε D 32 ἀλήθειαν V γε A τε SD om. VMPWU ὦ ἄνε̄ A ἄνον S 33 καὶ κατακομίζεισ DA κατακομίζων V ἡμῶν τὴν ἐλπίδα εἰσ γῆν S ἡμῶν τὴν ἐλπίδα D εἰσ γῆν ἡμῶν τὴν ἐλπίδα A ἀληθῶσ S 34 ποινῶν SD τὴν om. MPW

εἰς αὐτὸν πίστιν εἰσδεδεγμένους. καὶ γοῦν ὁ θεσπέσιος Πέτρος Ἰουδαίοις ἔφη προσλαλῶν· μετανοήσατε οὖν καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷι ὀνόματι Ἰησοῦ Act. 2, 38
Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου πνεύματος. ἀπολύων γὰρ ἁμαρτίας τὸν αὐτῶι προσκείμενον τῶι ἰδίωι λοιπὸν καταχρίει πνεύματι, ὅπερ ἐνίησι μὲν αὐτὸς ὡς ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος καὶ ἐξ ἰδίας ἡμῖν ἀναπηγάζει φύσεως, κοινὸν δὲ ὥσπερ τὸ χρῆμα τιθεὶς τῆι μετὰ σαρκὸς οἰκονομίαι διὰ τὴν ἕνωσιν καὶ ὡς ἄνθρωπος ἐνέπνει σωματικῶς. ἐνεφύσησε γὰρ τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις εἰπὼν λάβετε πνεῦμα Ioh. 20, 22
ἅγιον, καὶ οὐκ ἐκ μέτρου δίδωσι τὸ πνεῦμα κατὰ τὴν Ἰωάννου φωνήν, ἀλλ' αὐτὸς Ioh. 3, 34
ἐνίησιν ἐξ ἑαυτοῦ, καθάπερ ἀμέλει καὶ ὁ πατήρ. καὶ γοῦν ὁ θεσπέσιος Παῦλος, ὅλην ἀποστήσας τὴν ἔν γε τούτωι διαφοράν, ποτὲ μὲν αὐτὸ τῶι θεῶι καὶ πατρὶ προσνέμων ὁρᾶται, ποτὲ δὲ αὖ τῶι υἱῶι. γράφει γὰρ ὧδε· ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκί, ἀλλ' Rom. 8, 9. 10 PG 1189
ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἐστιν αὐτοῦ. εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζῶν διὰ δικαιοσύνην. ἄραρεν οὖν ὅτι καὶ ἴδιόν ἐστι τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ καὶ οὔτι που μόνον ἧι λόγος ἐστὶ πεφηνὼς ἐκ πατρός, ἀλλ' εἰ καὶ νοοῖτο καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος γεγονὼς ὁ τῶν τῆς θεότητος ἰδιωμάτων ὡς ἐν ἰδίαι φύσει λειπόμενος. καὶ γοῦν αὐτὸς ὑπάρχων ἡ πάντων ζωὴ διὰ τὴν ἐκ ζῶντος πατρὸς ἄρρητον γέννησιν, ζωοποιεῖσθαι λέγεται μεθ' ἡμῶν. πάρα δ' οὖν ὅμως ἰδεῖν χαριζόμενον μὲν τῆι ἰδίαι σαρκὶ τῆς θεοπρεποῦς ἐνεργείας τὴν δόξαν, οἰκειούμενον δὲ αὖ τὰ σαρκὸς καὶ οἱονεί πως καθ' ἕνωσιν οἰκονομικὴν καὶ τῆι ἰδίαι περιτιθέντα φύσει.

88 Ἢ οὐχὶ δὴ μάλιστα πρέπειν ἐρεῖ τις τῶι γε ὄντι κατὰ φύσιν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγωι τὸ ἄνωθεν ἥκειν καὶ ἐξ οὐρανοῦ τὸ ζωογονεῖν δύνασθαι τὰ οἷς ἂν ἐνίεναι βούλοιτο τὴν ζωήν; τί δέ; τὸ δημιουργεῖν, εἰπέ μοι, θεικῶς δοίη τις ἂν εἶναι τῶν ἀνθρωπίνων; οὐδαμῶς. πῶς τοίνυν; ἡμᾶς ζωοποιεῖ μὲν ὡς θεός, πλὴν οὐ μόνωι τῶι μεταλαχεῖν ἁγίου πνεύματος, ἀλλ' ἐδεστὴν παραθεὶς καὶ τὴν ἀναληφθεῖσαν σάρκα. ἔφη γὰρ ὅτι ἀμὴν Ioh. 6, 53
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. κατακερτομούντων δὲ αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων ποτὲ καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς ἀμείνοσι ψῆφον ἀνάπτειν οὐκ οἶδ' ὅπως ἐπικεχειρηκότων τῶι μακαρίωι Μωσεῖ εἰρηκότων τε ἀναφανδὸν οἱ πατέρες ἡμῶν ἔφαγον τὸ Ioh. 6, 31. 30
μάννα ἐν τῆι ἐρήμωι, καθώς ἐστι γεγραμμένον· ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν. τί ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα πιστεύσωμέν σοι; τί ἐργάζηι, ὡς ἄνωθεν ἡμῖν καὶ ἐξ οὐρανοῦ κατακομίσας τὸ σῶμα; φησίν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ioh. 6, 32. 33
οὐ Μωυσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν. ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ θεοῦ ἐστιν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδοὺς τῶι κόσμωι. καὶ πρός γε τούτοις πάλιν μόνον οὐχὶ καὶ δακτύλωι καταδεικνὺς ἑαυτὸν ἐν-

---

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 ἐκδεδεγμένους A ἐνδεδεγμένους μᾶλλον δὲ εἰσδεδεγμένους V προσλαλῶν ἔφη V 2 οὖν om. SD 2/3 εἰσ ὄνομα τοῦ κῦ ἰῦ χῦ S 3 ἁμαρτιῶν MSDΣ τῶν ἁμαρτιῶν A ἁμαρτιῶν ὑμῶν VPWU τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν W^{corr}Δ 4 ἁμαρτιῶν SD 5 ὡς] ὁ W καὶ om. W ἀναπηγάζων MW 6 διὰ om. SW, corr. W 8 κατὰ — φωνὴν τὸ πνα V 9 αὐτοῦ SDA 10 αὐτὸ MSAWUΣ αὐτῶ VPDΔ 11 αὐτῶ τῶ P γὰρ PWUΣΔ δὲ VSDA om. M 12 εἴ τισ δὲ V Χριστοῦ] θῦ W 14 ζῶν VMPWUΣ ζωὴ SDAΔ τὴν δικαιοσύνην SD ἄραρεν] ἄρα γε V 15 υἱοῦ] θῦ SD 16 ὁ MWΣΔ ὁ μὴ VPSDAU 17 λειπόμενον S ὑπάρχει SD διὰ δὲ D ἐκ τοῦ V 17/18 ἀπόρρητον γένεσιν S 18 πάρα δ' οὖν om. W spatio relicto 19 τὴν σάρκα V 21 πρέπον V τε A 22 καὶ om. P coniciam τό (τε) 23 δὲ δὴ D εἶναι om. A ἢ τῶν V 24 ζωοποιεῖ μὲν ἡμᾶσ SD μόνον A 25 σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνοῦ D 26 ὅτι ἐὰν S τοῦ^{2} om. M 27 πίετε U αὐτοῦ om. V 28 ποτὲ om. U 28/29 ἐπιχειρηκότων W 29 μωσῆ PSW τὲ MPWUΔ δὲ VSDA ὑμῶν V 30 ἐρήμω καὶ ἀτέθανον κατὰ τὸ W 32 ἀμὴν^{2} om. VP λέγω λέγω U 33 μωσῆσ U οὐρανοῦ] οὐρανοῦ ἀλλ' ὁ πηρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ VDAΣ 35 δακτύλοισ κατασημαίνων αὐτὸν S 35—p. 68, 1 ἐν σώματι D

Ioh. 6, 51. 56. σώματον ἐγώ εἰμι, φησίν, ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς. ἐάν
57 τις φάγηι ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ
δώσω, ἡ σάρξ μού ἐστιν ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς. ὁ τρώγων μου τὴν
σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν αὐτῶι. καθὼς ἀπέστειλέ
με ὁ ζῶν πατὴρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με κἀκεῖνος ζήσει
δι' ἐμέ. καίτοι πῶς οὐκ ἀληθὲς εἰπεῖν ὡς οὐ καταπεφοίτηκε μὲν ἐξ οὐρανῶν ἡ σάρξ,
PG 1192 ἀλλ' ἣν ἐκ παρθένου κατὰ τὰς γραφάς; ἔστι δὲ οὐκ ἐδεστὸς ὁ λόγος, ἀλλ' εἰς ἓν ἄμφω
συλλέγων κατὰ σύμβασιν οἰκονομικὴν τὰ τῶν φύσεων ἰδιώματα διὰ μυρίων ὅσων ἡμῖν
ὁρᾶται λόγων. Νικοδήμωι μὲν γὰρ οὐ συνιέντι τὸ μυστήριον, ἀνακεκραγότι δὲ ἀμαθῶς
Ioh. 3, 9 πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι; εἰ τὰ ἐπίγεια, φησίν, εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύ-
Ioh. 3, 12. 13 ετε, πῶς ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύσετε; καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν
εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
Ἰουδαίοις δὲ πάλιν τὴν ἴσην ἐκείνωι νοσοῦσιν ἀπαιδευσίαν καὶ διαγελᾶν οὐκ οἶδ' ὅπως
Ioh. 6, 61. 62 ἑλομένοις αὐτόν, ἐπείπερ ἔφη ζωοποιὸν καὶ ἐξ οὐρανοῦ τὸ ἴδιον σῶμα, τοῦτο ὑμᾶς σκαν-
δαλίζει; φησίν· ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου
ἦν τὸ πρότερον; ἢ οὐχὶ τετέχθαι φαμὲν ἐκ γυναικὸς τὸν Ἐμμανουήλ; ποῦ τοιγαροῦν
τὸ πρότερον ἦν ἢ πῶς ἀναβέβηκεν ἔνθαπερ εἶναί φησιν αὐτός, καίτοι τεχθέντος διὰ τῆς
ἁγίας παρθένου τοῦ ἑνωθέντος αὐτῶι σώματος; οὐχὶ δὲ καὶ ἀπρακτεῖν ὁμολογήσαιμεν
ἂν τὴν ἀπὸ γῆς σάρκα πρὸς τὸ δύνασθαι ζωοποιεῖν ὅσον ἦκεν εἰς ἰδίαν φύσιν; πῶς οὖν,
εἰπέ μοι, ζωοποιὸς ἡ σάρξ; ἢ πῶς ἂν νοοῖτο καὶ ἐξ οὐρανοῦ τὸ ἀπὸ γῆς; καθ' ἕνωσιν
δηλονότι τὴν πρός γε φημὶ τὸν ζῶντά τε καὶ οὐρανόθεν λόγον. φρονήσομεν γὰρ ὠδὶ
τὰ λίαν ὀρθὰ καὶ τοῖς ἱεροῖς συμβαίνοντα λόγοις· εἴη γὰρ ἂν οὐχ ἑτέρως καὶ δημιουργὸς
39 θεικῶς καὶ ὅτε μὴ δίχα νοοῖτο σαρκός. συλλήπτορα δὲ τοῦ λόγου ποιήσομαι πάλιν ὠδὶ
Col. 1, 12-20 γεγραφότα τὸν θεσπέσιον Παῦλον· εὐχαριστοῦντες τῶι θεῶι καὶ πατρὶ τῶι ἱκα-
νώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῶι φωτί, ὃς ἐρρυ-
σατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν
τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, ἐν ὧι ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν
τῶν ἁμαρτιῶν, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης
κτίσεως, ὅτι ἐν αὐτῶι ἐκτίσθη τὰ πάντα τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ
ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητες εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι, τὰ
πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται, καὶ αὐτός ἐστι πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα
ἐν αὐτῶι συνέστηκε, καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλη-
σίας, ὅς ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐ-
τὸς πρωτεύων, ὅτι ἐν αὐτῶι εὐδόκησεν πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι καὶ δι'

6—9 Flor. Cyr. 153 πῶς — λόγων
16—21 Flor. Cyr. 154 τετέχθαι — λόγον

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 φησίν om. V ὁ ζῶν om. SD 2 τοῦ ἄρτου τούτου VMPU ζήσει VMPWAU ζήσεται SDΔ δὲ om. SW 3 ἣν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ VΣ 5 ζῶ om. M 6 καταπεφοίτηκε μὲν οὐκ VMWU καταπεφοίτηκε μὲν A Flor. Cyr. 7 ἔστι MPSDUΣΔ Flor. Cyr. ὅτι VAW 8 συμβίβασιν P ἡμῖν ὅσων A ἡμῖν ὅσων ἡμῖν Flor. Cyr. ἡμῖν VMPWU 10 εἶπον ὑμῖν φησὶ DA 11 ἂν A πιστεύσητε U 13 δὲ] τὲ V 14 ἴδιον] ἅγιον A 15 θεωρῆτε φησὶ A 16 οὖν V 17 τὸ] τά A ἡ om. A ἔνθα φησὶν εἶναι V αὐτόν SDA καίτοιγε D τεχθέντα SD ἐκ Flor. Cyr. 18 αὐτῆ S τῶι λόγωι Flor. Cyr. σώματος ψυχὴν ἔχοντος τὴν λογικὴν Flor. Cyr. cf. Σ ὁμολογήσαιμ' V ὁμολογήσομεν SA ὁμολογήσωμεν D 20 τῆσ γῆσ SΔ 21 ἐξ οὐρανοῦ SD φρονήσωμεν VMDW ὠδὶ om. V 22 ἂν om. V ἕτεροσ D 23 ὅτι VMPW ποιήσομεν P 24 γράφοντα S οὐρανόφρονα καὶ θεσπέσιον DA 25 ἐν τῆ μερίδι A 27 τῆς ἀγάπης] τοῦ ἀγαπητοῦ A ἧ U 27/28 τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν om. V 29 τὰ² om. SDA τοῖς om. W τὰ³ om. SDA 33 τῶν om. U 34 ηὐδόκησε S

αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ [δι' αὐτοῦ] εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ἰδοὺ δὴ πάλιν ἀναφανδὸν δι' αὐτοῦ, φησί, καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται τὰ πάντα, καὶ μὴν ὅτι πρὸ πάντων ἐστὶ καὶ ὅτι τὰ πάντα συνέστηκεν ἐν αὐτῷ, καὶ αὐτὸν εἶναί φησι πρωτότοκον ἐκ νεκρῶν, εἰρηνοποιήσαντα διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ τά τε ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. εἶτα τίς ὁ ἐκ νεκρῶν πρωτότοκος, εἰ μὴ Χριστὸς Ἰησοῦς, τουτέστιν ἐν σαρκὶ καὶ PG 1193
μετὰ σαρκὸς ὁ λόγος; τεθναίη γὰρ ἂν οὐδαμῶς τό γε ἧκον εἰς ἰδίαν φύσιν θεὸς ὢν ὁ λόγος οὐδ' ἂν νοοῖτο τῶν ὅλων δημιουργὸς καθ' ἡμᾶς ὢν ἄνθρωπος, εἰ μὴ δεδημιούργηκε μὲν ὡς θεός, καὶ εἰ μὴ δίχα σαρκὸς νοοῖτο μετὰ τὴν ἕνωσιν, πρωτότοκος δὲ καὶ ἐκ νεκρῶν καθὸ πέφηνεν ἄνθρωπος, οὐκ ἀποβαλὼν τὸ εἶναι θεὸς διὰ τὴν ἐνανθρώπησιν.

40 Ἴδοις δ' ἂν καὶ ἑτέρωθι διὰ τῶν αὐτῶν ἰόντας λόγων τοὺς πνευματοφόρους. Ἰωάννης μὲν γὰρ ἐν ἀρχῇ φησὶν ἦν ὁ λόγος καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεὸν καὶ θεὸς Ioh. 1, 1-3
ἦν ὁ λόγος. οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδέν. Παῦλος δὲ αὖ· εἷς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ 1 Cor. 8, 6
τὰ πάντα, καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα. ἀλλ' εἴπερ ἦν τι μεσολαβοῦν μετὰ τὸ ἡνῶσθαι σαρκὶ τὸν λόγον καὶ εἰς ἑτερότητα καταδιαιροῦν, τὴν ὡς ἐν υἱῶν δυάδι φημὶ κατὰ τὸ τισὶ δοκοῦν, πῶς ἐκτίσθη τὰ πάντα διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ; ἀλλὰ μὴν ἐκτίσθη δι' αὐτοῦ τὰ πάντα. πρόδηλον οὖν ὅτι τὰ φύσει τε καὶ ἰδικῶς ἐνυπάρχοντα τῷι ἐκ πατρὸς ὄντι λόγωι τετήρηται πάλιν αὐτῷι καὶ ὅτε πέφηνεν ἄνθρωπος. ἐπισφαλὲς οὖν ἄρα τὸ διατέμνειν ἀποτολμᾶν. εἷς γὰρ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ δι' αὐτοῦ τὰ πάντα δεδημιούργηκεν ὁ πατήρ. ἔστι τοιγαροῦν καὶ δημιουργὸς θεϊκῶς καὶ ζωοποιὸς ὡς ζωὴ ἀνθρωπίνοις τε αὖ καὶ τοῖς ὑπὲρ ἄνθρωπον ἰδιώμασιν εἰς ἕν τι τὸ μεταξὺ συγκείμενος. μεσίτης γάρ ἐστι θεοῦ καὶ ἀνθρώπων κατὰ τὰς γραφάς, φύσει μὲν 1 Tim. 2, 5
ὑπάρχων θεὸς καὶ οὐ δίχα σαρκός, ἄνθρωπος δὲ ἀληθῶς καὶ οὐ ψιλὸς καθ' ἡμᾶς, ἀλλ' ὢν 24
ὅπερ ἦν, καὶ εἰ γέγονε σάρξ. γεγράπται γὰρ ὅτι Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμε- Hebr. 13, 8
41 ρον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. ἢ γὰρ οὐχὶ διὰ τῆς ἁγίας [καὶ θεοτόκου] παρθένου τετέχθαι πιστεύομεν ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς τὸν Ἐμμανουήλ; εἶτα πῶς τοῦτο οὐκ ἀληθές; τὸ δὲ δὴ χθὲς καὶ σήμερον, ὦ φιλόχριστε βασιλεῦ, καιρὸν ἡμῖν τὸν ἐνεστηκότα καὶ τὸν ἤδη παρωιχηκότα κατασημήνειεν ἄν. πῶς οὖν ὁ αὐτὸς εἴη ἂν εἷς γε τὸν παρωιχηκότα, καίτοι γένεσιν οὔπω τὴν κατὰ σάρκα λαχών; οὐκοῦν ἦν ὁ λόγος ἐν 30
ἀρχῇ καὶ ὡς ἐξ ἀιδίου καὶ ἀτρέπτου πεφηνὼς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἔχει καὶ αὐτὸς ἐν ἰδίαι φύσει τὸ ἀίδιόν τε καὶ ἄτρεπτον. ἢ οὐχὶ νεώτατον κομιδῇ καὶ τοῖς τῆς ἐνανθρω-

---

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 καταλλάξαι V 2 τοῦ διὰ V αὐτῷ SD δι' αὐτοῦ MPSDAU om. VWΣΔ εἴτε τὰ] τά τε W τῆς om. A εἴτε τὰ] τά τε W τοῖς om. S 3 φησι δι' αὐτοῦ SD 4 τὰ om. S φησι om. A 5 τῶν νεκρῶν SDA εἰρηνοποιήσασ S αἵματοσ VMPAWUΔ αἵματοσ τοῦ σταυροῦ SDΣ τε om. A τοῖς om. VA ἐπὶ om. S τῆς om. VA 6 ἐκ om. D 7 τεθνάναι M ἂν om. A ἧκον — φύσιν SDA εἰσ — φύσιν ἧκον V εἰσ ἰδίαν φύσιν MPWU θεὸς ὢν om. A 8 ὢν] ὡσ SW 9 μὲν om. SD καὶ SDAΔ κἂν VMPWU νοοῖτ' ἂν A καὶ om. MPA 10 ἄνθρωποσ] εἶναι θεὸσ U 10/11 τὴν ἐνανθρώπησιν — λόγων om. W 10 τὴν om. MU 11 δ' om. D καὶ om. SDA λόγον S 12 γὰρ om. VP φησιν ἐν ἀρχῇ SD 14 οὐδὲ ἕν MSDΔ αὖ om. DA ὁ θσ̄ ὁ U 15 καὶ εἰς — τὰ πάντα om. A 17 δυάδα V φημὶ om. D 17/18 τὰ πάντα — ἐκτίσθη om. MPWU 17 τὰ πάντα SDA ἅπαντα VA 18 οὖν om. VMPWU ἰδίωσ VMPWU 19 τετήρηται] ταῦτα MPWU αὐτῷ] οὕτω A γέγονεν A 21 ἔστι om. SD θεικῶσ] ὡσ θσ̄ SD 22 ζῶν AΣ ἀνθρωπίνωσ SDA 24 οὐχὶ δίχα P ψιλῶσ SD 25 ὅτι om. A 26 οὐ A καὶ θεοτόκου om. Δ 27 φαμὲν καὶ πιστεύομεν SD τοῦ αἰῶνος om. P 28 ἀλήθεια V 28/29 ἐνεστῶτα A 29 ἤδη om. SD κατασημήνοιεν P κατασημαίνη A κατασημαίνει SD ἂν om. SD οὖν om. A ἂν εἴη V γε PUΔ τε VMSDAW 30 καίτοι VMPSUΔ καίτοι γε DAW τὴν κατὰ σάρκα οὔπω VMPWU ἦν om. A 32 ἢ] καὶ A καὶ² om. VS 32—p. 70, 1 ἐνανθρωπίσεωσ W ἐνθρωπήσεωσ P

πήσεως χρόνοις συνδεδραμηκὸς ὄνομα τῶι λόγωι τὸ Ἰησοῦς Χριστός; καὶ μὴν τοῦτο ἡμῖν διὰ πλείστων ὅσων ἐδείχθη λόγων. σύνες οὖν ὅτι Χριστὸν Ἰησοῦν καὶ οὐ μονοειδῶς τὸν λόγον χθές τε καὶ σήμερον τὸν αὐτὸν εἶναί φησι καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. πῶς δ' ἂν
PG 1196 ἔχοι τὸ ἄτρεπτόν τε καὶ τὴν ἐν ταυτότητι διαμονὴν ἡ ἀνθρώπου φύσις, καίτοι κίνησιν ὑπομένουσα καὶ πρό γε τῶν ἄλλων τὴν ἐξ οὐκ ὄντων εἰς τὸ εἶναι καὶ ζῆν; διημάρτηκεν οὖν ἄρα ταληθοῦς ἡμῖν τὸ γράμμα τὸ ἱερὸν καὶ τὸν χθὲς οὐκ ὄντα προεῖναί φησι; φαίην ἂν οὐχὶ τοῦτο ἐγώ, πολλοῦ γε καὶ δεῖ (χθὲς γὰρ καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας Χριστὸς Ἰησοῦς)· τὸ δὲ τοῦ λόγου πρεσβύτατόν τε καὶ ἀκλινὲς ἥκιστα μὲν ἀρνήσομαι, καὶ εἰ γέγονε σάρξ, οἰήσομαι δὲ καθ' ἕνωσιν μετὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς ὡς χθὲς ὄντα καὶ προυπάρχοντα καταδηλοῦσθαι πάλιν αὐτόν. καὶ γοῦν κατεμυσάττετο μὲν ὁ παράφρων Ἰουδαῖος καὶ καταλιθοῦν αὐτὸν ἐπεχείρει, τὴν πίστιν οὐ προσιέμενος. κατατεθήπει γὰρ ὅτι καίτοι καθ' ἡμᾶς ὁρώμενος ἄνθρωπος τῆς ὑπὲρ ἄνθρωπον ἀρχαιότητος ἑαυτῶι τὸ
Ioh. 8, 58 πρεσβύτερον ἐπεμαρτύρει, λέγων ὡς θεὸς ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγὼ εἰμί, ὅτε καὶ πρὸς τοῦτο ἔφασκον ἐκεῖνοι πεντήκοντα ἔτη οὔπω
Ioh. 1, 30 ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ ἑώρακας; ἔφη δὲ καὶ Ἰωάννης· οὗτός ἐστι περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. καίτοι πῶς ἄνδρα τε εἰδὼς καί ὀνομάζων τὸν Ἐμμανουὴλ ἔμπροσθέν τε αὐτοῦ καὶ πρῶτον γενέσθαι φησὶ τὸν ὀψιγενῆ τε καὶ μετ' αὐτόν; ἀλλ' ἐρεῖ τις ἴσως· ἔμπροσθεν αὐτὸν καὶ πρῶτον γενέσθαι φησὶ κατά γε τὴν δόξαν, ὥσπερ οὖν ἔπεισί μοι νοεῖν. καὶ μὴν ὅτι κίβδηλόν τε καὶ ἀμαθὲς τὸ τῆιδε νοεῖν, οὐ μακρὸς ἡμῖν διαδείξει λόγος. παραδεξάμενοι γὰρ τὸ ἔμπροσθεν εἰς τὸ ἄμεινον ἐν δόξηι, κατὰ τὸν ἴσον που λόγον καὶ τὸ ὀπίσω φήσομεν τὸ ὡς ἐν εὐκλείαι δεύτερον εὖ μάλα καταδηλοῦν. συμβήσεται τοίνυν ὡς ἐξ ἀνάγκης ἡμῖν τῆς Ἰωάννου δόξης ἡττᾶσθαι Χριστὸν καὶ ὀπίσω δραμεῖν ἀσυνέτως ὑπονοεῖν. ἔφη γὰρ ὅτι ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνήρ. ὢ τῆς ἀτοπίας·
Ps. 88, 7 οἰησόμεθα γὰρ οὐχ ὧδε ἔχειν, ἐννενοηκότες ὀρθῶς τὸ ἐν ψαλμοῖς γεγραμμένον ὅτι τίς ἐν νεφέλαις ἰσωθήσεται τῶι κυρίωι; ὁμοιωθήσεται τῶι κυρίωι ἐν υἱοῖς θεοῦ; ἀναθετέον οὖν ἄρα καὶ μετὰ σαρκὸς αὐτῶι τὸ πρεσβύτατον ὡς θεῶι κατὰ φύσιν ἑνωθέντι σαρκὶ καὶ τὰ τῆς ἰδίας φύσεως ἀγαθὰ κοινοποιεῖν εἰωθότι τῶι ἰδίωι σώματι.

42 Τοῦτο δ' ἂν μάθοις ὧδέ τε ἔχον καὶ εἰρημένον ὀρθῶς καὶ ἐξ ἑτέρων εὐθύς, εἴπερ ἔλοιο, μαρτυριῶν. ἔφη μὲν γάρ που θεὸς περὶ τοῦ ἐκ σπέρματος Δαυὶδ τὸ κατὰ σάρκα
Mich. 5, 2 Χριστοῦ δι' ἑνὸς τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ σύ, Βηθλεὲμ οἶκος τοῦ Ἐφραθᾶ, μὴ ὀλιγοστὸς εἶ τοῦ εἶναι ἐν χιλιάσιν Ἰούδα; ἐκ σοῦ μοι ἐξελεύσεται τοῦ εἶναι εἰς ἄρχοντα ἐν τῶι Ἰσραήλ, καὶ αἱ ἔξοδοι αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἐξ ἡμερῶν
1 Cor. 10, 2-4 αἰῶνος· περὶ δέ γε τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὁ ἱερώτατος Παῦλος ὅτι πάντες εἰς τὸν Μωυσῆν ἐβαπτίσθησαν ἐν τῆι νεφέληι καὶ ἐν τῆι θαλάσσηι καὶ πάντες βρῶμα

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 χσ̄ ισ̄ VMPWU ἡμῖν SDAΔ ἤδη VMPWU ἤδη ἡμῖν Σ 2 καὶ om. SD 3 γε τὸν A ἐχθέσ SD τοὺς om. SD 4 τε om. U ἡ om. A 5 τὴν] τῶν A διήμαρτεν SD 6 τὸ ἱερὸν γράμμα M ἐχθὲσ SD 7 δεῖ] δή A 8 ισ̄ χσ̄ A τε om. SΔ 10 μὲν SDΔ μὲν καὶ VMPWU καὶ A παραφρονῶν VMPWU 11 προιέμενοσ A κατετεθήπει MD 12 ὁρώμενοσ ἀνο̄σ̄ καθ' ἡμᾶσ P 13 πρεσβύτατον SD κατεμαρτύρει PW ἀυὴν² om. P 15 δὲ πάλιν καὶ VP καὶ om. S 15/16 εἶπον ἐγὼ M 16 εἶπον ὅτι S εἶπον ὑμῖν DΣ 17 τὸν εμμανουὴλ καὶ ὀνομάζων P 18 ἑαυτοῦ U 18/19 τὸν ὀψιγενῆ — φησὶ om. A 19 αὐτοῦ W οὖν om. V 20 διδάξει D 22 θήσομεν A καταδηλον S 24 ὅτι om. A 25 ὀρθῶς om. S 26 ὁμοιωθήσεται τῶι κυρίωι om. MPW τίσ ὁμοιωθήσεται S καὶ τίσ ὁμοιωθήσεται UΔ 27 οὖν ἄρα] τοίνυν S τὸ om. S ὡς] ἡ S 28 οἰκείασ VMWU 29 ὧδέ] τῆδε A τε om. SD ἔχων WU ἐξ — εὐθύς] ἐξαιρέτωσ A 30 ἔχοιο A μὲν om. MPSD ὁ θσ̄ P τὸ om. SDA 31 ἁγίων om. P εὐφραθᾶ PSD μὴ VSDUΣ om. MPAWΔ 32 γάρ μοι W 34/35 μωσῆν SA 35—p. 71, 1 βρῶμα τὸ πνευματικὸν VMΔ βρῶμα πνευματικὸν AW τὸ αὐτὸ βρῶμα πνευματικὸν PU τὸ αὐτὸ πνευματικὸν βρῶμα SD

τὸ πνευματικὸν ἔφαγον καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα. ἔπι- PG 1197
νον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας, ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστός.
ἄθρει δὴ οὖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ δεικνύμενον καθ' ἕνωσιν οἰκονομικὴν τὸ ἰδικῶς τοῦ λόγου
πρεσβύτατον. ἢ οὐκ ἐναργὴς ὁ λόγος; τὸν γάρτοι Βηθλεεμίτην ὡς ἄνθρωπον καὶ ἐκ
γυναικὸς ἀπ' ἀρχῆς αἰῶνος τὰς ἐξόδους ἔχειν εὖ μάλα φησίν. ἐν ἀρχῇ γὰρ ἦν καὶ 5
πρὸ παντὸς αἰῶνος ὁ ἐνανθρωπήσας λόγος καὶ αὐτὸς ἦν ἡ πέτρα, δεδιψηκότα τὸν Ἰσραὴλ
τοῖς παρ' ἐλπίδα καὶ ἀδοκήτοις ἐκμεθύσκων νάμασι, καίτοι γεννηθεὶς κατά γε τὴν σάρκα
καὶ τὸ ἀνθρώπινον ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς καὶ κεχρισμένος εἰς τὴν εἰς τόνδε τὸν
κόσμον ἀποστολὴν παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός· κατωνόμασται γὰρ οὐχ ἑτέρου του χάριν
ἀλλ' ἢ διὰ τοῦτο Χριστός, Χριστὸς δὲ ἦν ἡ πέτρα κατὰ τὸν Παῦλον. ἐπαγωνιεῖται δὲ 10
αὖ καὶ συναθλήσει τῷ λόγῳ καὶ ὁ σοφὸς Ἰωάννης, μόνον οὐχὶ καὶ συναγείρων τὰς
φύσεις καὶ συνδέων εἰς ἕνωσιν τῶν ἑκατέραι προσόντων ἰδιωμάτων τὴν δύναμιν. θέα
γὰρ ὅ φησιν· ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς 1 Ioh. 1, 1. 2
ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ λόγου τῆς
ζωῆς, καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη καὶ ἑωράκαμεν καὶ μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγ- 15
γέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφα-
νερώθη ἡμῖν. ἰδοὺ τὸν ὄντα ἀπ' ἀρχῆς ὤφθαί τέ φησιν ἐναργῶς, ὑπομεῖναι δὲ καὶ
ἁφήν. ἀνακεκράγει γὰρ ὁ Θωμᾶς· ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου, ἀναμετρήσας Ioh. 20, 28
δακτύλωι πλευράν τε τὴν σώματος καὶ τὰς διατρήσεις τῶν ἥλων. γεγενῆσθαι δέ φησι
τοὺς ἁγίους ἀποστόλους καὶ ὁ θεῖος ἡμῖν Λουκᾶς αὐτόπτας τε καὶ ὑπηρέτας τοῦ λόγου. Lc. 1, 2
γέγονε γὰρ ἐμφανὴς ὁ ἀσώματος καὶ ἄπτὸς ὁ ἀναφής, οὐκ ὀθνεῖον ἔχων περίβλημα τὴν 21
ἀπὸ γῆς σάρκα, ἀλλ' ἴδιον αὐτὴν ποιησάμενος ναὸν καὶ ἐν αὐτῇ τε καὶ σὺν αὐτῇ γνω-
ριζόμενος ὡς θεὸς καὶ κύριος. γεγραφότα δὲ οἶσθά που τὸν ἱερώτατον Παῦλον· οὐδεὶς Rom. 14, 7-9
γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήισκει. ἐάν τε γὰρ ζῶμεν,
τῷ κυρίωι ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήισκωμεν, τῷ κυρίωι ἀποθνήισκομεν. ἐάν 25
τε οὖν ζῶμεν ἐάν τε ἀποθνήισκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. εἰς τοῦτο γὰρ
Χριστὸς ἀπέθανε καὶ ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσηι.

43 Ἆραρεν οὖν ὅτι κεκυρίευκεν ἀληθῶς νεκρῶν τε καὶ ζώντων ὁ μὴ ἑτέρου του χάριν
πλὴν ὅτι τοῦδέ γε καὶ μόνου τεθνεὼς καὶ ἐγηγερμένος. τίνα δὴ οὖν ἄρα φαμὲν ὡς
ὑπέδυ μὲν θάνατον, ἀνεβίω δὲ αὖ, ἢ τὸν υἱὸν δηλονότι; ἀλλ' ὅτι μὲν τὸν υἱόν, ἅπας τις 30
οὖν, οἶμαι, συννεύσειεν ἄν. τί οὖν ἐροῦμεν; πότερα δὴ οὖν θνητός τέ ἐστι καὶ
φθορᾶι κάτοχος ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος ἢ πέρα θανάτου καὶ φθορᾶς ἀμείνων ὡς ζωή;
καίτοι πῶς οὐχ ἅπασιν ἐναργὲς ὅτι θανάτου κρείττων ὡς ζωή; εἶτα πῶς γέγονεν
ἐν νεκροῖς καὶ ἐλεύθερος κατὰ τὰς γραφάς; τεθναίη γὰρ ἂν οὔτι που καθ' ἑαυτὸν ὁ λόγος.

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 πόμα πνευματικὸν ἔπιον PU ἔπινον V 2 ἐκ τῆσ U 3—12 δεικνύμενον — προσόντων] δι A 4 βηθλεεμμίτην D βηθλεέμ τὴν S 6 ὁ om. SD θσ̄ λόγοσ VΣ 7 ἀδοκήτωσ SD γε om. SD 8 κεχρημένος M εἰς¹ om. D 9 του] τοῦ δὴ SD 10 ἀλλ' om. VMWU ἦν om. P τὸν νόμον καὶ τὸν παῦλον V 11 τῷ λόγῳ καὶ ἐπαθλήσει SD 12 ἑκατέρῳ W 13 ὅ φησιν] φασιν S 16 τὴν¹ om. A 17 δὲ] τέ A 18 ἀνεκεκράγει D γὰρ] δὲ W 19 τὴν om. MA σώματοσ PUΔ τοῦ σώματοσ VMSDAW 19/20 τοὺσ ἁγίουσ ἀποστόλουσ φησὶ SD 20 θεῖος] θαυμάσιοσ SD 21 ἁπτὼσ S 22 ἐν VMPWUΣ σὺν SDA τε om. V σὺν αὐτῇ VMPWUΣ ἐν ἀρχῇ SD, de A non constat 23 που καὶ V τῶν ἱερωτάτων M 24 ὑμῶν S 25 ἀποθνήσκομεν PU ἀποθνήσκωμεν W 26 ἀποθνήσκομεν S 27 Χριστός om. W καὶ² om. V 28 ὅτι — ζώντων VMAWUΔ ὅτι καὶ νεκρῶν τε καὶ ζώντων κεκυρίευκεν ἀληθῶσ P ἀληθῶσ ὅτι κεκυρίευκε [καὶ κεκυρίευκεν D] καὶ ζώντων καὶ νεκρῶν SD 29 γε καὶ SA τὲ καὶ VMPWU καὶ DΔ τὲ καὶ M 29—p. 72, 3 τίνα δὴ — ἐγηγερμένος om. V 31 πότερα SDA πότερον PΔ ποτέρῳ MWU δὴ οὖν om. SD οὖν om. A τέ om. U 32 ἢ πέρα θανάτου] εἴπερ ἀθάνατοσ A ὡς] ἢ A 33 καίτοι — ζωή om. PΔ θανάτων M κρεῖττον S 34 καὶ ἐν νεκροῖσ ἐλεύθεροσ A ἂν U om. MPSDAW

PG 1200 φαμὲν οὖν ὅτι τεθνεώσης αὐτοῦ τῆς σαρκὸς αὐτὸς τοῦτο λέγεται παθεῖν. οὐκοῦν οὐ δίχα σαρκός, ἐν αὐτῇ δὲ μᾶλλον καὶ μετ' αὐτῆς τὴν τῆς κυριότητος ἀνεδήσατο δόξαν ὁ νόμωι σαρκὸς καὶ φύσει τῆι καθ' ἡμᾶς τεθνεὼς καὶ ἐγηγερμένος, ἀνθρώπινον μὲν τὸ τεθνάναι πάθος, ἐνέργημα δὲ θεικὸν τὸ ἀναβιῶναι δεικνύς, ἵνα δι' ἀμφοῖν γνωρίζηται καθ' ἡμᾶς τε ἅμα καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς ὡς θεὸς καὶ τῶν ὅλων γεγονὼς ὁρῶιτο κύριος ὁ καὶ πρὸ σαρκὸς βασιλεύων μετὰ τοῦ ἰδίου πατρός. οὕτως αὐτὸν ὁ Ναθαναὴλ ἐπιγινώσκων
Ioh. 1, 50 ἔφαοκε· ῥαββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ, αὐτὸς δὲ
Ioh. 13, 13 τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς ὑμεῖς καλεῖτέ με φησὶν ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ
Mt. 10, 1 καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ. ἔργωι δὲ αὐτὸ πιστούμενος ἀνίησι μὲν ἁμαρτίας, ἐξουσίαν δὲ δέδωκε κατὰ πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ καὶ θεραπεύειν
Act. 3, 6. 2 πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῶι λαῶι. ἐν ὀνόματι γὰρ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου τεθεράπευται μὲν ὁ τὼ πόδε λελωβημένος καὶ τῆι ὡραίαι προσιζάνων πύληι, ἀρρωστίαν δὲ τὴν οὕτω μακρὰν ἀπεσείσατο καὶ κομιδῆι δυσδιάφυκτον δίεδρα νόσον Αἰνέας,
Act. 9, 34 πρὸς ὃν ὁ θεσπέσιος ἔφη Πέτρος· Αἰνέα, ἰᾶταί σε Ἰησοῦς ὁ Χριστός.

44 Πανταχόθεν οὖν ἄρα συνωθούμενοι πρὸς ἀλήθειαν καὶ τὸ τοῖς ἱεροῖς γράμμασι δοκοῦν ἰχνηλατεῖν εὖ μάλα σπουδάζοντες καὶ ταῖς τῶν πατέρων ἑπόμενοι δόξαις, τὸν ἐκ ῥίζης Ἰεσσαί, τὸν ἐκ σπέρματος Δαυίδ, τὸν ἐκ γυναικὸς κατὰ σάρκα, τὸν μεθ' ἡμῶν ὑπὸ νόμον ὡς ἄνθρωπον καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς ὑπὲρ νόμον ὡς θεόν, τὸν δι' ἡμᾶς τε καὶ μεθ' ἡμῶν ἐν νεκροῖς, τὸν ὑπὲρ ἡμᾶς δι' ἑαυτὸν ζωοποιὸν καὶ ζωὴν υἱὸν εἶναι τοῦ θεοῦ κατὰ ἀλήθειαν πιστεύομεν, οὔτε ψιλοῦντες θεότητος τὸ ἀνθρώπινον οὔτε μὴν ἀνθρωπότητος ἀπαμφιεννύντες τὸν λόγον μετὰ τὴν ἄφραστόν τε καὶ ἀπερινόητον ἕνωσιν, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ὁμολογοῦντες υἱὸν ἐκ δυοῖν πραγμάτοιν εἰς ἕν τι τὸ ἐξ ἀμφοῖν ἀπορρήτως ἐκπε-
45 φηνότα, καθ' ἕνωσιν δηλονότι τὴν ἀνωτάτω καὶ οὐ φύσεως παρατροπήν. ὅσον γὰρ
1 Ioh. 4, 15 οὕτω δοξάζουσι περιέσται τὸ κέρδος, σαφηνιεῖ λέγων ὁ Χριστοῦ μαθητής· ὃς ἂν ὁμολογήσηι ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῶι μένει καὶ αὐτὸς ἐν τῶι θεῶι. ὅτι δὲ Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἐκ Δαυὶδ κατὰ σάρκα κατὰ φύσιν καὶ ἀληθῶς
Ioh. 1, 14 υἱός ἐστι τοῦ θεοῦ καθὸ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, κατασφραγιεῖ λέγων
1 Ioh. 5, 20 ὁ σοφὸς Ἰωάννης· καὶ οἴδαμεν ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἥκει καὶ ἔδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκωμεν τὸν ἀληθινὸν θεόν, καὶ ἐσμὲν ἐν τῶι ἀληθινῶι, ἐν τῶι υἱῶι αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῶι. οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ ζωὴ αἰώνιος, καὶ δι' αὐτοῦ τε καὶ σὺν αὐτῶι τῶι θεῶι καὶ πατρὶ ἡ δόξα σὺν ἁγίωι πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν.

15—21 Flor. Cyr. 155 πανταχόθεν — ἕνωσιν

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

2 ἐν PWUΣ σὺν SDAΔ μετ' αὐτῆσ MPWUΣΔ ἐν αὐτῇ SD αὐτὴν A ἀνεδήσατο MWUΔ ἀνεδύσατο P ἀνεδέξατο SDA ὁ om. A 3 τεθνηκὼσ SD 5 ὡρῶτο MW, corr. M ὁ om. A 6 ἐπιγινώσκων ὁ ναθαναὴλ [ναθαὴλ S] SD 7 ῥαβὶ A ραββῆ S σὺ βασιλεὺσ εἶ A 10 δ' ἔδωκε P αὐτὰ ἐκβάλλειν D 11 πᾶσαν² om. V ἐν τῶ U 12 τῶ ποδὶ A προσκαθήμενοσ M 13 δυσδιάφευκτον A ἀπέδρα SD 14 Ἰησοῦσ om. V 15 τὴν ἀλήθειαν P 18 τε om. DA μεθ' ἡμῶν ΑΣΔ Flor. Cyr. καθ' ἡμᾶσ μεθ' ἡμῶν SD καθ' ἡμᾶσ VMPWU 19 τὸν] καὶ Flor. Cyr. ἑαυτοῦ Flor. Cyr. 20 ἀνθρώπινον] ἀναληφθὲν Flor. Cyr. ἀνθρωπότητος om. D 21 τε om. S Flor. Cyr. ἀπερινόητον VMPWU ἀπόρρητον SDA Flor. Cyr. 22 υἱὸν VMPWUΣΔ χν̄ SDA δυεῖν D τὸ SDAUΔ τὸν VMW τῶν P 23 οὐ om. S 24 τοῖσ οὕτω SD γράφων DA χῦ θεσπέσιοσ DA 25 αὐτὸσ SDAΔ οὗτοσ VMPWU 26 καὶ om. SD 27 ἐστὶν υἱὸσ SDA κατασφραγίσει SD 28 ἧκε W 29 γινώσκομεν Pm 30 ἡ ζωὴ ἡ SDA ζωὴ ἡ U 31 καὶ om. SD τε om. SD ἡ om. P ἁγίω MPWUΣΔ τῶ ἁγίω S τῶ ἁγίω καὶ προσκυνητῶ καὶ ζωοποιῶ D τῶ ἁγίω καὶ ζωοποιῶ καὶ προσκυνητῶ VA νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰσ VA 32 τῶν αἰώνων om. VMSD

8 = S 6 A 5. Latine extat in Collectione CT 20

1 Αὐτοκράτορες Καίσαρες Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανὸς νικηταὶ τροπαιοῦχοι μέγιστοι L III 434
ἀεισέβαστοι αὔγουστοι Κυρίλλωι ἐπισκόπωι. Μέλει πλεῖστον θεοσεβείας ἡμῖν, δι' ἣν οἱ M IIII 1109
πλημμελοῦντες ἀξιοῦνται συγγνώμης, οὐ μὴν εὐδόκιμον [τὸ δεῖσθαι συγγνώμης] τοῖς ἐπαινεῖσθαι παρ' ἡμῶν ὀφείλουσι καὶ διὰ τὴν σεπτὴν μάλιστα τιμᾶσθαι θρησκείαν. τοὺς δὲ
ἱερέας χρὴ καὶ ἀπὸ τῆς τῶν ἠθῶν χρηστότητος καὶ ἀπὸ τῆς περὶ τὴν πίστιν ἀκριβείας θαυμάζεσθαι καὶ τὴν ἁπλότητα τοῦ βίου διὰ παντὸς ἐπιδεικνύναι γινώσκειν τε ὡς τὴν ἑκάστου πράγματος φύσιν καὶ τοὺς περὶ τὴν εὐσέβειαν μάλιστα λόγους μᾶλλον ἂν εὕροι
2 ζήτησις ἢπερ αὐθάδεια. καὶ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἡμῖν αὐτοὺς οὐκ ἀπειλή τινος δυναστεύοντος ἢ δυναστεύειν νομίζοντος, ἀλλ' ἡ τῶν ἁγίων πατέρων καὶ τῆς ἱερᾶς συνόδου βουλὴ κατεστήσατο, καὶ παντὶ δῆλον ὡς ἡ θρησκεία τὸ βέβαιον οὐκ ἂν ἐκ κελεύσεως σχοίη μᾶλλον ἢ συναινέσεως. νῦν οὖν ἡμᾶς ἡ σὴ θεοσέβεια διδαξάτω τί δήποτε ἡμῶν, οἷς τοσοῦτον οἶσθα μέλειν ἀεὶ εὐσεβείας, ὑπεριδών, ὑπεριδὼν δὲ καὶ τῶν ἁπανταχοῦ ἱερέων, οὓς συλλεχθέντας ἦν ἄμεινον λῦσαι τὴν ἀμφισβήτησιν, ταραχὴν τό γε ἐπὶ σαυτῶι καὶ χωρισμὸν ταῖς ἐκκλησίαις ἐμβέβληκας, ὡς δὴ τοῖς ὑπὲρ εὐσεβείας λόγοις θρασυτέρας ὁρμῆς
πρεπούσης μᾶλλον ἢ ἀκριβείας καὶ παρ' ἡμῖν αὐτοῖς οὐκ ἐμμελείας πλέον ἰσχυούσης ἢ θράσους καὶ ποικιλίας μᾶλλον ἡμῖν ἢπερ ἁπλότητος ἀρεσκούσης. καὶ μὴν οὐχ οὕτως ἡμῶν τὴν πολλὴν ὠιόμεθα τιμὴν παρὰ τῆς σῆς θεοσεβείας δεχθήσεσθαι οὐδὲ ὥσπερ οὐχὶ
3 καὶ ἀγανακτεῖν εἰδότων ἡμῶν πάντα συνταραχθήσεσθαι· νῦν δὲ μελήσει ἡμῖν τῆς ἱερᾶς γαλήνης. πάντα δὲ ἴσθι συγκινήσας οὐχ' ὡς ἐχρῆν, καὶ θαυμαστὸν οὐδὲν τὸ μέτρον ἐκβεβηκότα μὴ μέχρι τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν συνιερέων στῆσαι τὴν ἐπιχείρησιν, ἀλλὰ καὶ περὶ ἡμῶν αὐτῶν πιστεῦσαι τῆς ἡμετέρας τι εὐσεβείας ἀνάξιον. ἢ τίνα εἶχε λόγον ἕτερα μὲν πρὸς ἡμᾶς καὶ τὴν εὐσεβεστάτην αὐγούσταν Εὐδοκίαν τὴν ἐμὴν σύμβιον nr. 7
ἐπιστέλλειν, ἕτερα δὲ πρὸς τὴν ἐμὴν ἀδελφὴν τὴν εὐσεβεστάτην αὐγούσταν Πουλχερίαν; nr. 149
ἢ διχονοεῖν ἡμᾶς ὠιήθης ἢ διχονοήσειν ἤλπισας ἐκ τῶν τῆς σῆς θεοσεβείας γραμμάτων. τοῦτο δὲ καὶ γεγονός, εἴπερ οὕτως εἶχεν, ἐκ περιεργίας εἰδέναι τὸν οὕτω πόρρωθεν ὄντα παντε-

---

8 VM, P [= hk], S, D [= mn], A, WRAᵗAᶜ

inscr. deest VMPWAᵗᶜ Ἴσον σάκρας [σάκρας ἀποσταλείσης D] παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως θεοδοσίου πρὸς κύριλλον ἐπίσκοπον ἀλεξανδρείας SD σάκρα ἀποσταλεῖσα τῶ ὁσιωτάτω κυρίλλω A του βασιλεως θεοδοσίου ἐπιστολὴ πρὸσ κύριλλον R

η̄ V ϛ̄ SD 2—3 αὐτοκράτορες — ἐπισκόπω DARAᵗᶜ θεοδόσιος ἔνδοξος θριαμβευτὴς ἀειαύγουστος κυρίλλω ἐπισκόπω VMPW om. S 3 μέλλει VPSD θεοσεβείασ SDARAᵗᶜ ἐν ἄλλω φιλοσοφίασ Aᵐᵍ φιλοσοφίας VMPW 4 εὐδόκιμον SDARAᵗᶜ εὔδαιμον VMPW τὸ δεῖσθαι συγγνώμης VMPWAᶜ om. SDARAᵗ 4/5 τοὺς — ὀφείλοντας P ἡμῖν R 5 σεπτὴν VMPWAᶜ om. SDARAᵗ 7 τοῦ βίου διὰ παντὸσ ἐπιδεικνύναι [ἐπιδεικνύειν V] VMPWAᵗᶜ διὰ παντὸσ ἐπιδεικνῦναι τοῦ βίου SR διὰ παντὸσ ἐπιδείκνυσθαι τοῦ βίου DA 8 τὴν εὐσέβειαν SDARAᵗᶜ τῆς εὐσεβείας VMPW 9 αὐτοὺσ SDARAᵗᶜ αὐτοῖς VMPW 10 δυναστεύειν om. R 11 καὶ VMPWAᵗᶜ καίπερ SR καίτοι DA δῆλον παντὶ M παντί τωι A ἡ om. VMPWR οὐκ ἂν om. S 11/12 σχοίη μᾶλλον ἢ SDRAᵗᶜ ἔχοι μᾶλλον δὲ ἐκ A ἔχοι ἢ μᾶλλον VMPW 12 συναινέσεωσ SAAᵗᶜ συνέσεως VMPWDR ἡμᾶς om. A οἷς VMPWRAᵗᶜ οἳ S οὗσ DA 13 οἶσθα μέλειν VMPW οἶσθα μὲν DAAᵗᶜ ἤσθημεν S οἶσθα R ἀεὶ SDARAᵗᶜ om. VMPW εὐσεβεῖσ DA ὑπεριδὼν ὑπεριδὼν VMPW ὑπεριδὼν SDAᵗᶜ ὑπεριδὼν δὲ AR πανταχοῦ DA 14 συναφθέντασ A ἄμεινον ἦν M τῶ W σὲ αὐτῶ R 14/15 χωρισμὸν SDARAᵗᶜ om. VMPW 15 ὀργῆσ A 16 προσούσησ S αὐτοῖσ SDARAᵗᶜ om. VMPW 17 μᾶλλον VMPW καὶ μᾶλλον τούτων SDARAᵗᶜ ἢπερ ἁπλότητοσ ἀρεσκούσησ SDARAᵗᶜ ἀρκούσης ἢπερ ἁπλότητος VMPW 18 δειχθήσεσθαι SR 18/19 οὐδὲ — συνταραχθήσεσθαι om. R οὐχὶ καὶ MPW καὶ VA om. SD 19 πάντασ A 20 οὐχ' ὡσ ἐχρῆν SDAᵗᶜ ὡς οὐκ ἐχρῆν VMPAWR οὐδὲν SDARAᵗᶜ οὐδὲν ἐν τούτοισ VMPW 21 τῶν τῆσ ἐκκλησίασ SRAᵗᶜ τῆσ ἐκκλησίασ DA καὶ τῶν om. R συνιερέων SDARAᵗᶜ ἱερέων VMPW τὰ τῆς ἐπιχειρήσεως P 22 τῆσ ἡμετέρασ τι SDARAᵗᶜ τι τῆς ἡμετέρας VMPW τίνα μὲν V 25 ἢ SDARAᵗᶜ εἰ μὴ VMPW ὠήθη R ἔλπισασ R 26 καὶ om. W γεγονὼς D περιεργείασ WR

M IIII 1112 λῶς ἐστιν ἐπίψογον, καὶ μὴ γεγονὸς ποιῆσαι βούλεσθαι παντὸς μᾶλλον ἢ ἱερέως. ὁρμῆς μέντοι μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς προθέσεως τά τε τῶν ἐκκλησιῶν τά τε τῶν βασιλέων μέλη χωρίζειν
LIII 435 4 βούλεσθαι ὡς οὐκ οὔσης ἀφορμῆς ἑτέρας εὐδοκιμήσεως. ὡς ἂν οὖν εἰδείης ὁποῖον τὸ ἡμέτερον, καὶ τὰς ἐκκλησίας ἴσθι καὶ τὴν βασιλείαν ἡνῶσθαι καὶ ἔτι μᾶλλον κελευόντων ἡμῶν ἑνωθήσεσθαι σὺν τῇ τοῦ σωτῆρος προνοίαι θεοῦ καὶ δεδόσθαι τῇ σῇ θεοσεβείαι συγγνώμην, ὡς ἂν μὴ πρόφασις εἴη μηδὲ λέγειν δύναιο διὰ τοὺς ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἐγκεκλῆσθαι λόγους. γυμνασθῆναι γὰρ τούτους ἐπὶ τῆς ἱερᾶς συνόδου βουλόμεθα καὶ κρατεῖν ὡς ἂν καλῶς ἔχειν δόξειεν, εἴτε μεταλαμβάνοιεν συγγνώμης εἴτε μὴ παρὰ τῶν πατέρων οἱ νικηθέντες. ἡμεῖς μέντοι γε συνταράσσεσθαι τὰς πόλεις καὶ τὰς ἐκκλησίας οὐκ ἀνεξόμεθα οὔτε μὴν ἀνεξετάστους ἡμῖν τοὺς λόγους, ὧν κριτὰς προκαθίσαι δεῖ τοὺς τῆς ἁπανταχοῦ προεστῶτας ἱερωσύνης καὶ δι' ὧν ἡμεῖς ἐγκρατέστεροι τῆς ἀληθινῆς δόξης ἐσμέν τε καὶ ἐσόμεθα. πάντως δὲ οὐδεὶς ὅτωι κἂν μικρὸν μέτεστι πολιτείας ἀξίας παρρησιάζεσθαι ἢ τῆς κατὰ τὴν εὐσέβειαν πεποιθήσεως, τὴν τοιαύτην ἀποφυγεῖν αἱρήσεται κρίσιν, ἐπεὶ μηδὲ βουληθέντι τοῦτο ἐξέσται, τῆς ἡμετέρας θειότητος ἐπαινούσης μὲν ἀναγκαίως τοὺς ἐπὶ προθυμίαι θαρροῦντας ἐλθεῖν ἐπὶ τὴν τοιαύτην ἐξέτασιν, οὐκ ἀνεξομένης δὲ εἴ τις κελεύειν μᾶλλον ἢ συμβουλεύειν καὶ συμβουλεύεσθαι περὶ τῶν τοιούτων
5 ἐθέλοι. ὥστε ἥκειν δεῖ σου τὴν εὐλάβειαν κατὰ τὸν χρόνον ὃν τὰ ἕτερα δηλοῖ γράμματα
ep. 25 πρὸς ἅπαντας ἀπεσταλμένα τοὺς τῶν μητροπόλεων ἐπισκόπους, καὶ τὴν παρ' ἡμῶν σχέσιν μὴ ἄλλως ἀνακτήσασθαι προσδοκᾶν, εἰ μὴ πᾶν μὲν λυπηρὸν καὶ ταραχῶδες παύσειας, ἐπὶ δὲ τὴν τῶν ζητουμένων ἔρευναν ἔλθοις ἐθελοντί. καὶ γὰρ ἂν οὕτως δόξειας οὔτε οἰκείαι πεπληγμένος λύπηι οὔτε τινὶ δυσμεναίνων παρὰ τὸ προσῆκον τά τε ἤδη γεγονότα σκληρῶς μὲν καὶ παραλόγως, ὅμως δὲ ὑπὲρ δόξης πεποιηκέναι καὶ τὰ ἑξῆς ἐνδίκως ἐθέλειν· οὐ γὰρ ἑτέρως ἂν ἐθέλοντος ἀνεξόμεθα.

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWRΛ^{t}Λ^{c}

1—3 παντὸς — βούλεσθαι om. PSDARΛ^{t} 2 μέλη MΛ^{c} μέλλει W μέλλειν V 3 εἰδείη S εἰδῆς D 4 κελευόντων VMPWDAΛ^{c} καὶ λεγόντων SRΛ^{t} 5 τοῦ σρσ προνοίαι SRΛ^{tc} τοῦ σρσ ἡμῶν προνοίαι DA προνοίαι τοῦ σρς VMW προνοίαι P τοῦ θεοῦ P om. R δεδόσθαι δὲ P 6 μήτε SDAR τῆσ εὐσεβείασ S εὐσεβείας DAR *pietatis* Λ^{tc} τῆς ἐκκλησίας VMPW 6/7 ἐγκεκλεῖσθαι VMW ἐκκεκλήσθαι R *excluderis* Λ^{tc} 8 ἔχειν καλῶσ SR δείξειεν D μεταλαμβάνειεν S καὶ μὴ SDAR 9 κινηθέντεσ P γε om. SDAR συνταράττεσθαι MPWR τοὺσ ἐκκλησίας A 10 οὐδε R ἡμῖν SDARΛ^{tc} εἶναι VMPW 11 καὶ δι' SDARΛ^{tc} δι' VMPW 12 ὅτω MWSDRΛ^{c} οὕτω VPAΛ^{t} κἂν VDARΛ^{t} καὶ MPWSΛ^{c} μέτεστι SDΛ^{t} μέτεστιν αὐτῶ VA ἐστὶ MPW πρόσεστι R πολιτείασ VSDARΛ^{tc} τάσ αἰτίασ MPW 12/13 ἀξίας παρρησιάζεσθαι scripsi ἄξιος [ἀξίως MW] παρρησιάζεσθαι VSDARΛ^{tc} παρρησιάζεσθαι ἀξίως P 13 ἢ τῆσ MPSWRΛ^{c} εἴ τις VDA τῆσ M^{corr} τὴν εὐσέβειαν πεποιθήσεως MPWΛ^{c} τὴν πεποίθησιν SDAΛ^{t} τὴν πεφοίτησιν R πεποίθησιν V τὴν τοιάνδε DAR τὲ τοιάνδε S ἀποφεύγειν R 14 μὴ MPW βουληθέντοσ S τούτω P 14/15 ἐπαινούσης — ἐξέτασιν om. SDARΛ^{t} 15 ὑπὸ M ex corr. προθυμία W προθυμίας VMP 15/16 ἀνεξομένης VMPW ἀνεχομένησ SDARΛ^{tc} 16 δὲ om. SDARΛ^{t} ἤτισ SDARΛ^{t} κελεύει SDAR συμβουλεύει D καὶ SDAWR ἢ VMPΛ^{tc} 17 ἐθέλει DAR ὥστε καὶ SD ὧν P ἕτερα] ἡμέτερα W συγγράμματα S 18 πάντασ SDAR τῶν om. M 19 ὅλωσ S ἄλλοσ R μὲν SDARΛ^{tc} om. VMPW 20 ἔλθησ SDAR ἐθελοντὴσ SDAR ἂν om. R 21 οὔτε] οὐδέ D τι S παρὰ τὸ προσῆκον om. S τε] δὲ R 22 παρὰ λόγον A 22/23 ὅμως — ἀνεξόμεθα om. W spatio relicto 22 ὅμως VAR ὅλωσ MPSDΛ^{tc} τὲ h τὸ Mk ἐθέλειν ἐνδίκωσ VMP 23 οὐ γὰρ ἑτέρως ἂν V οὐ γὰρ ἂν ἑτέρωσ SDA οὐ γὰρ ἑτέρωσ R ὅπερ ἂν Ml' θέλοντασ S

9 = S 15 A 6. epistula Latina extat in Collectionibus Turonensi [Λ^t], Casinensi [Λ^c], Veronensi [Λ^u], Frisingensi [Λ^f], edita est uol. II p. 5. 6

1 Τῶι ἀγαπητῶι ἀδελφῶι Κυρίλλωι Κελεστῖνος. Τῆι ἡμετέραι στυγνότητι τὰ διὰ L III 346
τοῦ υἱοῦ ἡμῶν Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου ἀποσταλέντα παρὰ τῆς σῆς ἁγιότητος γράμματα M IIII 1017
ἀπέδωκεν εὐθυμίαν καὶ ἀντικατηλλαξάμεθα τὸ ἥδον πρὸς τὸ λυποῦν. ἀποβλέποντες γὰρ ep. 144
καὶ ἐννοοῦντες ἅπερ εἶπεν ὁ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκκλησίαν διεστραμμέναις προσομιλίαις
ταράττειν ἐπιχειρῶν, οὐ σμικρῶι κατ' αὐτὴν τὴν ψυχὴν πεπληγμένοι πόνωι διαφόροις σκέ-
ψεων κέντροις βασανιζόμεθα ἐννοοῦντες ὅπως βοηθηθεῖεν εἰς τὸ ἐμμένειν τῆι πίστει· ὡς
δὲ τὴν ἡμετέραν διάνοιαν εἰς τὰ παρὰ τῆς σῆς ἀδελφότητος γραφέντα μετεστήσαμεν,
ὤφθη ἡμῖν εὐθὺς ἑτοιμοτάτη θεραπεία, δι' ἧς ἡ λοιμώδης νόσος ὑγιεινῶι φαρμάκωι ἀπελα-
θείη, φημὶ δὴ τὴν τῆς καθαρᾶς πηγῆς ἔκροιαν τὴν ἀπὸ τοῦ λόγου τῆς σῆς ἀγάπης ἐκρέ-
ουσαν, δι' οὗ πᾶσα καθαριεῖται ἡ ἰλὺς τοῦ κακῶς διαχεομένου ῥείθρου καὶ πᾶσιν ἀνοίγεται
ὁ τρόπος τῆς δεούσης περὶ τὴν ἡμετέραν πίστιν ἐννοίας. ὥσπερ οὖν ἐκεῖνον καὶ στίζο-
μεν καὶ μεμφόμεθα, οὕτως τὴν σὴν ἁγιότητα ὥσπερ παροῦσαν ἐν τοῖς ἰδίοις γράμμασιν
τῆι τοῦ κυρίου ἀγάπηι περιπλεκόμεθα, ὁρῶντες ὅτι ἓν καὶ τὸ αὐτὸ περὶ τοῦ δεσπότου φρο-
2 νοῦμεν. καὶ θαυμαστὸν οὐδὲν τὸν προνοητικώτατον τοῦ κυρίου ἱερέα ὑπὲρ τοῦ τῆς
πίστεως ἔρωτος τοιαύτηι διαμάχεσθαι ἀρετῆι, ὥστε τῆι ἀτόπωι τῶν ἐναντίων τόλμηι ἀν-
θίστασθαι καὶ τοὺς ἑαυτῶι ἐμπεπιστευμένους τοιαύταις ὑπομνήσεσι βεβαιοῦν. ὥσπερ τοί-
νυν ἐκεῖνα ἡμῖν πικρά, οὕτω ταῦτά ἐστιν ἡδέα· ὥσπερ ἐκεῖνα ἰλυώδη, οὕτω ταῦτα
καθαρά. καὶ χαίρομεν τοσαύτην ἐνεῖναι τῆι σῆι εὐλαβείαι γρηγόρησιν, ὡς ἤδη σε νενικη-
κέναι τὰ ὑποδείγματα τῶν σου προηγησαμένων, γενομένων ἀεὶ καὶ αὐτῶν ἐκδίκων τοῦ
ὀρθοδόξου δόγματος. ἀληθῶς ἐπὶ σοῦ ἁρμόσει ἡ εὐαγγελικὴ μαρτυρία ἡ λέγουσα· ὁ L III 347
ποιμὴν ὁ ἀγαθὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν ἰδίων προβάτων. ἀλλ' Ioh. 10, 11
ὥσπερ σὺ ποιμὴν ἀγαθός, οὕτως ἐκεῖνος οὐδὲ ὡς κακὸς μισθωτὸς κατηγορεῖσθαι ἄξιος, 24
ὃς οὐ διὰ τοῦτο διαβάλλεται ὡς τὰ ἑαυτοῦ καταλιπὼν πρόβατα, ἀλλ' ὅτι ηὑρέθη αὐτὸς Ioh. 10, 12
3 διασπαράττων αὐτά. προσθεῖναι δὲ καὶ ἡμεῖς τινὰ ἐμέλλομεν, ἀγαπητὲ ἀδελφέ, εἰ μὴ
ἑωρῶμέν σε τὰ αὐτὰ φρονοῦντα πάντα ἅπερ φρονοῦμεν ἡμεῖς, καὶ ἐν τῆι βεβαιώσει τῆς M IIII 1020
πίστεως ἐδοκιμάζομέν σε ἔκδικον ἰσχυρότατον. ἀπεδόθη γὰρ ἡμῖν πάντα κατὰ τάξιν
παρὰ τοῦ υἱοῦ ἡμῶν Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου ὅσα περὶ τούτου τοῦ πράγματος ἡ σὴ

V, P [= hk], S, D [= mn], AW$\Lambda^t\Lambda^c\Lambda^u\Lambda^f$

inscr. deest VMPW κελεστίνου ἐπισκόπου πρὸσ κύριλλον S κελεστίνου ἐπισκόπου πρὸς τὸν ἀρχι-
επίσκοπον κύριλλον D κελεστίνου ἀρχιεπισκόπου ῥώμησ πρὸσ τὸν ἀρχιεπίσκοπον κύριλλον A θ̄ VMP
ῑε̄ S ῑξ̄ D

3 Τῶι — Κελεστῖνος [cf. Λ^t] om. S [= Λ^c] 4 ἡμῶν om. W ὁσιότητοσ AW 5 ἀπέδω-
κεν VMPW [= Λ] παρέσχηκεν SD παρέσχον A τὸ ἥδον VSDA τὸν δόντα MPW 6 ὁμιλίαισ PA
8 postulatur ἐβασανιζόμεθα τὸ πῶσ A βοηθηθεῖεν S βοηθεῖεν D βοηθηθῆς VMP βοηθηθεὶσ W
βοηθηθῆ A in exemplari Latino deerat *populis* sicut in Λ^f ἐν τῶ A πίστει οὐ κατεδέξατο W
9 ἔννοιαν S 10 ἠπίω A 11 καθαρᾶς] καθ' ἡμᾶσ W 12 καθαριεῖται VPW καθαρεῖται M
καθαίρεται SD καθαιρεῖται A ἡ om. A ἰσχὺσ MPW 13/14 καὶ στίζομεν καὶ om. V
14 γράμμασιν om. M 15 ὁρῶντες SDA [= Λ] εἰδότες VMPW 16 τοῦ κυρίου VPWS [= Λ] τοῦ
χυ A χριστὸν D 17 τοιαύτη VMPW μετὰ τοσαύτησ SD μετὰ τοιαύτησ A in exemplari Latino lege-
batur siue intellegebatur *hac* pro *ac* ἀρετῆσ SDA ὥστε VMPW [= Λ] ὡσ καὶ SDA 17/18 ἀν-
θίστασθαι δύνασθαι SDA 18 ἑαυτοῦ S αὐτῶ VA αὐτὴν W ἐμπιστευσαμένους P 20 εἶναι P
ἐνεῖναι ὁρῶντες SD ἐνοῦσαν ὁρῶντεσ A εὐσεβεία S γρήγορσιν M ἐγρήγορσιν SD σε om.
VMPW 21 γενομένων om. V 22 ὁρθοῦ DA ἀληθῶσ DA [= Λ] ἀληθῶσ τὲ VMPSW ἁρμόσει VMPW
ἁρμόζουσα εὑρίσκεται SDA *potest ... conuenire* Λ 23 καλὸσ S τῶν ἰδίων προβάτων VMPW τῶν
προβάτων τῶν ἰδίων SD τῶν προβάτων A 24 οὕτοσ P 25 ἑαυτοῦ] ἐκείνου M 26 προ-
σθεῖναι VMW προθεῖναι P προστιθέναι SDA 27 σε om. W ταῦτα πάντα φρονοῦντα S τὰ αὐτὰ φρονοῦν-
τα P καὶ ἡμεῖς καὶ V 28 σοι S ἰσχυρότατον εἶναι SDA κατὰ τάξιν πάντα V 29 πα-
ρὰ SDA [= Λ] διὰ VMPW τούτου om. A

ἁγιότης γεγράφηκεν. πάντα τὰ δίκτυα τῆς δολερᾶς προσομιλίας ἐγύμνωσας καὶ οὕτως τὴν πίστιν ὠχύρωσας, ὡς μὴ δύνασθαι τὴν καρδίαν τῶν τῶι Χριστῶι καὶ θεῶι ἡμῶν πιστευ-
4 όντων εἰς ἕτερον ἑλκυσθῆναι μέρος. μέγας οὗτός ἐστι τῆς ἡμετέρας πίστεως θρίαμβος τὸ καὶ ἀποδεῖξαι τὰ ἡμέτερα οὕτως ἰσχυρῶς καὶ νενικηκέναι τὰ ἐναντία διὰ τῆς τῶν θείων γραφῶν μαρτυρίας. τί λοιπὸν διαπράξεται ἢ ποῦ ἑαυτὸν ἐκεῖνος περιστρέψει; ὃς γενόμε- 5
νος ἐραστὴς ἀσεβοῦς νεωτερισμοῦ, ὡς ἐβούλετο ταῖς ἑαυτοῦ μᾶλλον ἐννοίαις δουλεύειν ἢ τῶι Χριστῶι, τὸν ἐμπιστευθέντα ἑαυτῶι δῆμον βλάψαι ἠθέλησε τῶι τῆς ἰδίας προσομιλίας
Tit. 3, 9 δηλητηρίωι, δέον καὶ ἀναγνῶναι τοῦτο καὶ κατέχειν ὅτι τὰ μάταια ζητήματα καὶ μὴ προκόπτοντα εἰς ὑγίειαν, ἀλλὰ χωροῦντα εἰς ψυχῶν ἀπώλειαν φεύγειν μᾶλλον ἢ ἐπιζητεῖν δεῖ.
5 ἀλλ' ὅμως εἰς κρημνοὺς αὐτὸν ἐπειγόμενον, μᾶλλον δὲ ἤδη ἐν αὐτῶι τῶι κρημνῶι ὄθεν 10
πεσεῖται, διάγοντα, εἴ γε δυνάμεθα, ἀνακαλεῖσθαι ὀφείλομεν, μὴ τὴν πτῶσιν αὐτοῦ τῶι μὴ βοηθεῖν προσωθήσωμεν. ὁ Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν, ὧι ἐπάγεται ζήτησις περὶ τῆς ἰδίας
Lc. 15, 4-5 γεννήσεως, ἐδίδαξεν ἡμᾶς κάμνειν ὑπὲρ προβάτου ἑνός, θέλων καὶ διὰ τῶν ἰδίων ὤμων ἀνακαλεῖσθαι, μὴ ἐκκέηται τῶι λύκωι εἰς ἁρπαγήν· εἶτα ὁ διδάξας ἡμᾶς οὕτως δραμεῖν ὑπὲρ σωτηρίας προβάτου ἑνός, πῶς ἄρα ἡμᾶς κάμνειν βούλεται ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ τῶν προβάτων 15
ποιμένος; ὃς τῆς προσηγορίας ταύτης καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος ἐπιλελησμένος αὐτὸς ἑαυτὸν εἰς ἁρπαγὴν λύκου μετήλλαξεν, ἐπιθυμῶν ἀπολέσαι τὴν ἀγέλην ἣν αὐτὸς ὤφειλε συντηρῆσαι.
6 τοῦτον οὖν ἡμεῖς ἀπὸ τῆς περικλείσεως τῶν ἀμνῶν ἀποκινῆσαι ὀφείλομεν, ἐὰν μὴ αὐτόν,
Ez. 32, 11 ὡς θέλομεν, διορθωσώμεθα. εἴη ἔτι συγγνώμης ἐλπὶς διορθούμένωι· θέλομεν γὰρ ἵνα ὑποστρέψηι καὶ ζήσηι, εἰ μὴ αὐτὸς τὴν ζωὴν τῶν ἐμπεπιστευμένων ἑαυτῶι ἀπολέσειεν· 20
εἴη δέ τις φανερὰ ἀπόφασις κατ' αὐτοῦ ἐμμένοντος. ἐκκοπτέον γὰρ τὸ τοιοῦτον τραῦμα,
cf. Mt. 5, 29 δι' οὗ οὐχ ἓν μέλος βλάπτεται, ἀλλὰ πᾶν τὸ σῶμα τῆς ἐκκλησίας τιτρώσκεται. τί γὰρ ποιεῖ μετὰ τῶν ἀλλήλοις ὁμονοούντων, ὃς μόνος ἑαυτῶι φρονεῖν δοκῶν ἀπὸ τῆς ἡμετέρας
L III 350 διχονοεῖ πίστεως; ὅθεν μενέτωσαν ἐν τῆι κοινωνίαι οὓς αὐτὸς ἀντιλέγοντας αὐτῶι ἀπεκίνησε τῆς κοινωνίας, καὶ γινωσκέτω ὅτι αὐτὸς τὴν ἡμετέραν κοινωνίαν ἔχειν οὐ δύναται, 25
ἐὰν ἐν ταύτηι τῆι τῆς διαστροφῆς ὁδῶι παραμείνηι ἐναντιούμενος τῆι ἀποστολικῆι διδαχῆι.
7 συναφθείσης σοι τοίνυν τῆς αὐθεντίας τοῦ ἡμετέρου θρόνου, τῆι ἡμετέραι διαδοχῆι χρη-

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWΛ^{t}Λ^{c}Λ^{u}Λ^{f}

1 δολερᾶς SDA δολίας VMPW 2 τῶι om. P καὶ om. M τῶ P 3 ἐστι om. A ὁ θρίαμβος P 4 τὸ καὶ DA [= Λ] τὸ VMPSW καὶ SDA [= Λ] καὶ οὕτως VMPW 5 μαρτυρίας ἐδείχθη DA ποῦ λοιπὸν W αὐτὸν V περιστρέψει VMPW περιαγάγοι SDA *circumferat* Λ 6 ἀσεβοῦς om. P ὡς VDA [= Λ] δσ MPSW μᾶλλον ταῖς ἑαυτοῦ VMPW δουλεύων D 7 ἢ τῶ χῶ MPW [= Λ] ὤφθη ἑαυτῶ ἢ [μᾶλλον ἢ A] τῶ χῶ ἑξακολουθῶν καὶ VSDA αὐτῶ PDA ἠθέλησε VMPW [= Λ] ἐσπούδασε SDA 8 ἀναγνόντι W τοῦτον DA τὰ om. A τὸ S 8/9 προκόπτοντα εἰς ὑγίειαν VMPW εἰσ ὑγείαν προκόπτοντα SDA 10 αὐτοὺς V om. D ἐπεισαγόμενον SD ἐπιγενόμενον A ἐν om. S 11/12 μὴ — προσωθήσωμεν om. M τῶ μὴ βοηθεῖν VS [= Λ] τῶ βοηθεῖν PDW τοῦ βοηθεῖν A προσωθήσομεν DA προσωθίσομεν W ὡσ ἐπαγγέλλεται A 13 γενέσεωσ A περὶ P θέλειν S καὶ om. P ὤμων om. W spatio relicto ἡμῶν DA 14 ἀνακεῖσθαι S καὶ μὴ M ὡς μὴ D δραμεῖν VMPW τρέχειν SDA 15 ὅπωσ A πόσον SD τῶν om. P 16 ὅσον S τοῦ om. MW αὐτὸν ἑαυτὸν D 17 ἁρπαγὴν λύκου MPW [= Λ] ἅρπαγα λύκον VSm^{corr} A ἅρπαγμα λύκον D μετήλλαξεν VMPW μετέβαλεν SDA μᾶλλον ὤφειλε S 18 καὶ ἡμεῖσ S περικλείσεωσ VMPW μάνδρασ SDA τὸν αὐτὸν S ἑαυτὸν DA 19 ἐθέλομεν A διορθωσώμεθα VMP [= Λ] διορθωσόμεθα W σπουδάσωμεν διορθώσασθαι S σπουδάση διορθώσασθαι DA εἴη Λ ἢ εἰ MPW εἰ VSDA διορθουμένωι MPW *corrigenti* Λ διορθωθησομένω [διορθωθησομένου S] δυνήσεται περιλείπεσθαι VSDA 20 ἐπιστρέψη P τῶν ἐμπεπιστευμένων τὴν ζωὴν S αὐτῶ PDA 21 εἴη VMPW ἔσται SDA 22 διατιτρώσκεται V 23 ὃς VMPW [= Λ] ὁ SDA ἑαυτὸν S φρονεῖν δοκῶν VMPW δοκῶν φρονεῖν ἄριστα SDA καὶ ἀπὸ DA 24 διχονοεῖ VMPW [= Λ] διχονοῶν SDA μενέτωσαν ἐν τῆ κοινωνία VMPW [= Λ] μένειν ἑαυτούσ πάντεσ ἐν τῆ ἡμετέρα κοινωνία εἰδέτωσαν [ἰδέτωσαν SD] SDA 25 κοινωνίας ὡς ἐνόμισε SDA γινωσκέτω VMPW [= Λ] γινωσκέτωσαν SD om. A δυνήσεται VMPW 26 ἐν om. SDA διαμείνη S διατάξει S 27 τοίνυν σοι M καὶ τῆ SDA διαδοχῆ MW [= Λ] δοχῆ P τοῦ τόπου διαδοχῆ ἐπ' ἐξουσία VSDA

σάμενος ταύτην ἐκβιβάσεις ἀκριβεῖ στερρότητι τὴν ἀπόφασιν ἵνα ἢ ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀριθμουμένων ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ὑπομνήσεως ταύτης τὰ κακὰ κηρύγματα ἑαυτοῦ ἐγγράφωι ὁμολογίαι ἀθετήσηι καὶ ἑαυτὸν διαβεβαιώσηται ταύτην κατέχειν τὴν πίστιν περὶ τῆς M IIII 1021
γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἣν καὶ ἡ Ῥωμαίων καὶ ἡ τῆς σῆς ἁγιότητος ἐκκλησία καὶ ἡ καθόλου καθοσίωσις κατέχει, ἢ ἐὰν μὴ τοῦτο ποιήσηι, εὐθὺς ἡ σὴ ἁγιότης ἐκείνης τῆς ἐκκλησίας προνοησομένη μάθηι αὐτὸν παντὶ τρόπωι ἀπὸ τοῦ ἡμετέρου σωματίου ἀποκινητέον, ὃς οὔτε τῶν θεραπευόντων ἴασιν ἠθέλησε καταδέξασθαι καὶ εἰς ἀπώλειαν αὐτοῦ τε καὶ πάντων τῶν αὐτῶι ἐμπεπιστευμένων καθὼς λοιμώδης ἠπείχθη.

8 Τὰ δὲ αὐτὰ ἐγράψαμεν πρὸς τοὺς ἁγίους ἀδελφοὺς καὶ συνεπισκόπους ἡμῶν Ἰωάννην Ῥοῦφον Ἰουβενάλιον καὶ Φλαβιανόν, ἵνα φανερὰ ᾖι ἡ περὶ αὐτοῦ ἡμῶν, μᾶλλον δὲ ἡ τοῦ Χριστοῦ ἡμῶν θεία ἀπόφασις.

10 = S 16 A 7. Latina epistula extat in Collectionibus Turonensi [Λ^t], Casinensi [Λ^c], Veronensi [Λ^u], Frisingensi [Λ^f], Vaticana [Λ^l], edita est uol. II p. 7—12

1 Τῶι ἀγαπητῶι ἀδελφῶι Νεστορίωι Κελεστῖνος. Ἐφ' ἡμέρας τινὰς τῆς ζωῆς ἡμῶν L III 354
μετὰ τὸ ἀνόσιον καὶ πολλάκις κατακριθὲν δόγμα Πελαγίου καὶ Κελεστίου ἡ καθολικὴ πίστις M IIII 1025
εἰρήνευσεν, ὁπότε ἐκείνους μετὰ τῶν ἑπομένων τῆι δόξηι αὐτῶν ἥ τε Ἀνατολὴ καὶ ἡ Δύσις
ἀκοντίωι συμφωνούσης ἀποφάσεως ἔπληξεν. αὐτίκα ὁ τῆς ἁγίας μνήμης Ἀττικὸς ὁ διδάσκαλος τῆς καθολικῆς πίστεως καὶ ἀληθῶς τοῦ μακαρίου Ἰωάννου καὶ εἰς ταῦτα διάδοχος οὕτως ἐκείνους ἐδίωξεν ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ βασιλέως, ὥστε αὐτοῖς μηδὲ τοῦ ἐκεῖ ἑστάναι ἄνεσιν συγχωρηθῆναι. ἔσχεν ἡμᾶς μετὰ τὴν ἐκείνου ἔξοδον οὐχ ἡ τυχοῦσα φροντὶς ἐκδεχομένους
πότερον ὁ ἐκεῖνον διαδεξόμενος εἴη αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν πίστιν διάδοχος, ἐπειδὴ δυσχερές ἐστιν ἐκτείνεσθαι τὰ καλά· πολλάκις γὰρ ἑαυτὰς ἀμοιβαδὸν αἱ ἐναντιότητες διαδέχονται. ἀλλ' ἐσχήκαμεν μετ' ἐκεῖνον· τὸν μέλλοντα ἡμᾶς ταχέως καταλιπεῖν τὸν ἅγιον Σισίνιον εὐδοκιμήσαντα ἐπί τε ἁπλότητι καὶ ἁγιότητι κοινωνόν, αὐτὴν τὴν πίστιν ἣν εὗρε, κηρύττοντα.
ἀνεγνώκει δηλαδὴ ἡ ἁπλῆ ἐκείνη εὐλάβεια καὶ εὐλαβὴς ἁπλότης δεῖν μᾶλλον φοβεῖσθαι ἢ Rom. 11, 20

VM, P [= hk], S, D [= mn], AW$\Lambda^t\Lambda^c\Lambda^u\Lambda^f$

1 ἵνα om. P ἢ VMPW [= Λ] εἰ μὴ SDA ἡμερῶν δέκα M 2 τῆς ὑπομνήσεως VMPW [= Λ] τῆσ κατὰ τὴν ὑπόμνησιν ταύτην SDA 3 ὁμολογία ἀθετήσηι VMPW ἀναθεματίσηι [ἀναθεματίσει SA] ὁμολογία SDA 4 γενέσεωσ A τοῦ^2 om. W χῦ τοῦ θῦ VPW [= Λ^{tuf}] χῦ καὶ θῦ SDA [= Λ^c] ἡ τῆσ ῥωμαίων DA 4/5 ἐκκλησία om. S 5 καθοσίωσις VMPW [= Λ] θρησκεία SDA κατέχει VMPW [= Λ] κηρύττει SDA ἢ — ποιήσηι VMPW [= Λ] om. SDA ὁσιότησ SDA 6 προνοησομένη Λ προνοησαμένη VMPW ποιήσηται πρόνοιαν καὶ SDA αὐτὸν VMPW ἑαυτὸν SDA ἀπὸ om. SDA 7 ἀποκινητέον VMPW ἀποκινητέον τυγχάνειν SDA τὴν τῶν SD δέξασθαι S 8 αὐτοῦ VMPW ἑαυτοῦ SD καθ' ἑαυτοῦ A πεπιστευμένων VMPW καθὼσ [καθὰ MP] λοιμώδησ MPW *male pestifer* Λ δυστρόπωσ καὶ ὡσ [οἷα A] λοιμώδησ νόσοσ SDA οἷα λοιμώδης νόσος V ἠπείχθη MP [= Λ] ὑπείχθη W ἠπείχθη δραμεῖν διὰ παντόσ τοῦ τῆσ ἐκκλησίασ σώματοσ ἑλαυνόμενοσ VSDA 9—11 Τὰ — ἀπόφασις VMPW [= Λ] om. SDA

10 VM, P [= hk], S, D [= mn], AW$\Lambda^t\Lambda^c\Lambda^u\Lambda^f\Lambda^l$

inscr. deest in VMPW τοῦ αὐτοῦ πρὸσ νεστόριον SA τοῦ αὐτοῦ κελεστίνου πρὸσ νεστόριον D ῑ VMP ῐ̄ς S ῐ̄ε D

14 Τῶ — κελεστῖνος VMPW [= Λ^{tcl}] τῶ ἁγιωτάτω ἀδελφῶ νεστορίω κελεστῖνος ἐν κυρίω χαίρειν D om. SA 15 τὸ τὸ W καὶ om. W καὶ om. M κελεστίνου MSAW, corr. S 16 ἠρεύνησεν P αὐτῶν τῆ δόξη P καὶ δύσισ MA 17 συμφωνούντων S 19 ἐκεῖνοσ VMP om. A αὐτοὺσ MPSW μήτε VDA μὴ MPW 20 ἐκείνου om. S ἐκδεχομένουσ om. VMPW 21 διαδεξόμενοσ D διαδεξάμενοσ VMPSAW 22 αἱ om. P 23 ταχέωσ om. mA διαδέχεσθαι mA γρ καταλιπεῖν m in mg. σισίννιον MD 24 τε τῆ V αὐτὸν P 25—78, 1 ἀνεγνώκει — ζητεῖν om. W spatio relicto 25 γὰρ δηλαδὴ M ἡ ἁπλῆ ἐκείνη VA ἐκείνη ἡ ἁπλῆ MPSD εὐλάβεια VMPA εὐσέβεια SD εὐλαβὴς VMPA ἡ εὐσεβὴς SD δεῖ P

Sir. 3, 22 ἰδίας συνέσεως βάθος ζητεῖν, καὶ ἀλλαχοῦ· μὴ δεῖν ἀνερευνᾶν τὰ βαθύτερα, καὶ πάλιν· εἴ
Gal. 1, 8 **2** τις ἄλλο κηρύξειεν παρ' ὃ ἐκηρύξαμεν, ἀνάθεμα εἴη. ἀλλὰ καὶ τούτου ἐκ τοῦ κόσμου μεθισταμένου, ὡς ἡ ἡμετέρα φροντὶς ἐπὶ τοσοῦτον ἑαυτὴν ἐξέτεινεν, ἐφ' ὅσον ὁ κύριος ἐπέτρεψεν, ἐχαροποίησεν ἡμῶν τὴν ψυχὴν ἡ διήγησις τῶν ἐρχομένων ἀγγέλων, ἣν εὐθέως ἐβεβαίωσεν ἡ τῶν ἡμετέρων κοινωνῶν ἀναφορὰ τῶν παραγενομένων τῇ σῇ χειροτονίαι, 5
οἵτινες τοσοῦτόν σοι ἐμαρτύρησαν ὅσον ἐχρῆν τῶι ἀλλαχόθεν ἐπιλεχθέντι. μετὰ τοσαύτης πρότερον ὑπολήψεως ἔζησας, ὥστε καὶ ἐφθόνησε τοῖς σοῖς ἀλλοτρία πόλις· μετὰ τοσαύτης δὲ νῦν ἀτοπίας φευκτέον σεαυτὸν παρεσκεύασας, ὡς τοὺς σοὺς ἐν ἀλλοτρίοις ὁρᾶν ὅπως
3 ἀπηλλάγησαν. πρώην ἐδεξάμεθα τὰς σὰς ἐπιστολάς, αἷς ἐν στενῶι οὐκ ἠδυνήθημεν ἀποκρίνασθαι· ἔδει γὰρ τὸν λόγον εἰς Ῥωμαικὸν μεταβληθῆναι. ὅπερ ὡς βραδέως διὰ τὴν 10
ἀνάγκην ποιοῦμεν, ἐδεξάμεθα τοιαῦτα περὶ σοῦ γράμματα τοῦ ἁγίου ἀδελφοῦ καὶ συνεπισκόπου μου Κυρίλλου τοῦ δοκιμωτάτου ἱερέως διὰ τοῦ υἱοῦ μου Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου, ἀφ' ὧν σφόδρα ἐλυπήθημεν ἀπολωλέναι τῶν περὶ σοῦ ἀνενεγκόντων τὴν μαρτυρίαν. καλὰς γάρ σου τὰς ἀρχὰς κακή, ὡς ὁρῶμεν, ἀπόβασις διεδέξατο, καλὰς φημὶ ἀρχὰς τὰς παρ' ἡμῖν οὕτω φημισθείσας, ὡς δεῖξαι ἡμᾶς ἐν τῇ ἀποκρίσει τῇ πρὸς τὴν ἀναφορὰν τῶν 15
ἀδελφῶν ὅπως ἦμεν κοινωνοὶ τῆς χαρᾶς· ἀλλὰ νῦν ἐννοοῦντες καὶ τὴν περὶ σοῦ μέμψιν τοῦ προειρημένου ἀδελφοῦ καὶ τὰς σὰς ἐπιστολὰς ἑρμηνευθείσας, αἵτινες φανερὰς περιέχουσι
Gal. 4, 20 βλασφημίας, ὁρῶμεν ὅτι λεκτέον παρ' ἡμῶν τὸ ἀποστολικὸν ἐκεῖνο· ἤθελον ἀλλάξαι μου τὴν φωνήν, ὅτι καταισχύνομαι ἐν ὑμῖν. μᾶλλον δὲ ἤλλαξα, εἰ μὴ ἑαυτὸν ἀπὸ τοῦ
1 Cor. 5, 13 κρημνοῦ ἀνακαλέσειεν ὁ ἀσεβὴς προσομιλητής· ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἵνα ἀφ' ἡμῶν αὐτῶν τὸ 20
κακόν, ὥσπερ ἐκελεύσθη, ἀποστήσωμεν.

L III 355 **4** Ἀνέγνωμεν τοίνυν τῶν ἐπιστολῶν τὸ ὕφος καὶ τὰς βίβλους τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου ἀνδρὸς τοῦ υἱοῦ ἡμῶν Ἀντιόχου ἀποδιδόντος ὑπεδεξάμεθα. ἐπὶ ταύταις ἀνιχνευθεὶς μὲν ἡμῖν καὶ εὑρεθεὶς καὶ κατασχεθείς, πολυλαλίαι τινὶ ἐξωλίσθανες, τἀληθῆ τοῖς σκοτεινοῖς ἐγκαλύπτων καὶ πάλιν συγχέων ἑκάτερα τῶι ὁμολογεῖν μὲν τὰ ἀρνηθέντα, ἐπιχειρεῖν δὲ 25
ἀρνεῖσθαι τὰ ὡμολογημένα· ἐν δὲ ταῖς σαῖς ἐπιστολαῖς φανερὰν ἀπόφασιν οὐχ οὕτως περὶ τῆς ἡμετέρας πίστεως ὡς περὶ σεαυτοῦ ἐξήνεγκας, θέλων περὶ τοῦ θεοῦ λόγου ἄλλως κηρῦξαι ἢπερ ἡ
5 πάντων πίστις ἔχει. ἰδοὺ νῦν εἰς οἵαν καλούμεθα ἀπόφασιν περὶ σοῦ· ἰδοὺ οἷαί εἰσιν αἱ εὐεργεσίαι τῶν σῶν καινοτήτων. ἀφ' οὗ ἀγνοούμενος μὲν ἐπελέχθης, γνωσθεὶς δὲ κατηγορήθης, λοιπὸν
Rom. 8, 26 μετὰ τοῦ τῶν ἐθνῶν διδασκάλου λεκτέον· τί γὰρ εὐξόμεθα ὡς χρή, οὐκ ἴσμεν. ἆρα οὐ ταῦτα 30
τὰ ῥήματα ἐκείνηι τῆι ἐκκλησίαι πρέπει, ἥτις δεδοκιμασμένων ἐν αὐτῆι ἀνθρώπων κατεφρόνησεν, ἀκολουθήσασα τῆι σῆι φήμηι, οὐ τῆι γνώσει; ἠπατήθη ἡ ὑπόνοια τῶν καλῶς

V, P [= hk], S, D [= mn], AWΛ^{1}Λ^{c}Λ^{u}Λ^{f}Λ^{l}

1 ἐρευνᾶν PWA καὶ DA [= Λ] om. VMPSW πλὴν P 2 κηρύξειε καὶ νομοθετήσειε V κηρύξει PDA ἔστω VMPW 3 ἑαυτὴν MSDA αὐτὴν V ἑαυτὸν PW 4 ἐπέστρεψεν M εὐθὺς S 5 ὑμετέρων VMP 6 οἳ DA σοι om. S τοσαύτης οὖν M τοσαύτης γὰρ καὶ SD 7 ὥστε] ὅθεν SD 8 σαυτὸν A παρασκεύασας S 10 ῥωμαικὴν P ἀνενεχθῆναι P 11 ποιοῦμεν MPWS [= Λ] ἐποιοῦμεν VDA τοιαῦτα SDA [= Λ] om. VMPW παρὰ D 12 μου om. PS μου] ἡμῶν D τοῦ διακόνου om. A ἀφ'] δι' DA 13 ἐλυπήθη S τὴν τῶν M τὴν om. MPW 14 κακὴν S ἀπόβασιν S ἀπόφασιν PD 15 φανείσας A 15/16 τῇ — ἀδελφῶν] ἀναφορᾶ τῇ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς A 16 παρὰ D 17 ἀδελφοῦ VMPW [= Λ] ἀδελφοῦ μου SDA ἐπιστολὰς τὰς DA ἔχουσι VMPW 18 ἀναλλάξαι P 19 τὴν φωνήν μου DA ἡμῖν S ἐκ P 20 ἐστιν om. S 21 ἐκελεύσθη DA [= Λ] ἐκελεύσθημεν VMPSW ἀποσπάσωμεν DA 22 postulatur τὰς βίβλους ἃς 23 ἀπεδεξάμεθα VA ἀνιχνεύθης SD 24 ἡμῖν om. P εὑρέθης SD καὶ κατασχεθεὶς om. S κατεσχέθης D πολυλαλιᾶ τινὶ VMPW [= Λ] πολυλαΐα τινὶ A πολύλογα τινα SD ἐξωλίσθανες [ἐξωλίσθαινες A] VPAW [= Λ] ἐξολισθάνων S ἐξολισθαίνων D oblitteratum in M 26 ὁμολογηθέντα P 27 σαυτοῦ A θεοῦ] υἱοῦ M 28 περὶ πάντων P νῦν MPSW [= Λ^{tc}] τοίνυν VDA om. Λ^{ufl} 29 καινοτήτων SDA [= Λ] κενοτήτων VMPW μὲν om. A κατηγορῆ A 30 τῶν om. A καθὼς W ἆρα οὐ] ἄρ' οὖν A 32 ἀκολουθήσασα DA [= Λ] ἀκολουθοῦσα VMPSW

περὶ σοῦ πιστευσάντων. τίς γὰρ ἐντὸς προβατείου μαλλοῦ ἅρπαγα κεκρύφθαι λύκον Mt. 7, 15
νομίσειε; φωνή ἐστιν αὐτοῦ τοῦ ἀποστόλου δεῖν καὶ αἱρέσεις εἶναι, ἵνα οἱ δεδοκιμασμένοι 1 Cor. 11, 19
φανεροὶ ὦσιν. ἄνοιγέ σου τὰς ἀκοὰς καὶ τούτου τοὺς πρὸς Τιμόθεον καὶ Τίτον ἄκουε
λόγους· τί ἄλλο κελεύει ἢ ἵνα τὰς βεβήλους καινότητας τῶν φωνῶν ἀποστρέφωνται; ταῦτα 2 Tim. 2, 16
γὰρ εἰς ἀσέβειαν προχωρεῖ, ἅπερ ἀεὶ ἀκάνθας καὶ τριβόλους ποιεῖ. τὸν δὲ Τιμόθεον καὶ 1 Tim. 1, 3
παρακεκληκέναι αὐτόν φησιν, ἵνα τῇ Ἐφέσωι παραμένων παραγγείλῃ τισὶ μή τις ἄλλο 6
κηρύξῃ. πρὸ ὀφθαλμῶν μοί ἐστι τὰ ῥήματα Ἱερεμίου τοῦ προφήτου· φοβερά, φησίν Ier. 5, 30. 31
6 ἐγένετο ἐπάνω τῆς γῆς· οἱ προφῆται ἀδικίαν προφητεύουσι. ταῦτα, εἰπέ μοι, ὡς
ἄγνωστα σε παρέρχεται ἢ ὡς ἐγνωσμένων καταφρονεῖς; εἰ μὲν ὡς ἄγνωστά σε παρέρ-
χεται, μὴ αἰδεσθῆις μαθεῖν τὸ ὀρθόν, ὡς οὐκ ἐφοβήθης τὸ διεστραμμένον διδάξαι· εἰ δὲ 10
ὡς ἐγνωσμένων καταφρονεῖς, νόει ὅτι ἀναπολόγητά σοι ἔσται, ὅταν ἀπο σοῦ τοῦ ἐπιτρα- Mt. 25, 24 sq.
πέντος σοι ταλάντου τὸν λόγον ἐκεῖνος ἐπιζητήσηι, ὃς δι' ἡμῶν ἀπὸ τούτου τοῦ ἁγίου
δανείσματος ἑαυτοῦ ἀεὶ κέρδος ἐκδέχεται. ὅρα οἷα τιμωρία ἐκεῖνον μένει τὸν κρύψαντα
ὅπερ εἰλήφει, ἔτι γε μὴν τὸν ὁλόκληρον ἀποκαταστήσαντα ὅπερ εἰλήφει. ὅθεν φανερῶς
7 πρόσεχε ὅσος καὶ οἷος ὁ κίνδυνος μηδὲ ὅπερ ἔλαβες, ἀποδιδόναι. ἆρα σὺ τῶι δεσπότηι 15
ἡμῶν ἐρεῖς· οὓς δέδωκάς μοι, ἐφύλαξα, ὁπότε οὕτως ἀκούομεν σχίζεσθαι εἰς μέρη τὴν Ioh. 17, 12
ἐκκλησίαν αὐτοῦ; μεθ' οἵας συνειδήσεως ζῆις, σχεδὸν ὑπὸ πάντων τῶν ἐν ταύτηι τῇι
πόλει καταλειφθείς; ηὐχόμην αὐτοὺς τότε μᾶλλον γεγενῆσθαι ἀσφαλεῖς ἢ νῦν εἰσιν, ὅτε
ἑαυτοῖς ἐπιζητοῦσι βοήθειαν. πόθεν σοι εἰς τοιαῦτα ζητήματα ἰθύνειν λόγους, ἅπερ ἐν-
νοεῖν βλάσφημον; πόθεν ἐπισκόπωι ταῦτα εἰς δήμους κηρύττειν, δι' ὧν τὸ σέβας τοῦ 20
παρθενικοῦ τόκου τιτρώσκεται; οὐκ ὀφείλουσι τῆς ἀρχαίας πίστεως τὴν καθαρότητα
βλάσφημοι εἰς τὸν θεὸν λόγοι διαταράξαι. τίς πώποτε οὐκ ἄξιος τοῦ ἀναθεματισθῆναι
ἐκρίθη ἢ ἀφαιρῶν τι ἢ προστιθεὶς τῇι πίστει; τὰ γὰρ μεστῶς καὶ φανερῶς παραδοθέντα
ἡμῖν παρὰ τῶν ἀποστόλων οὔτε προσθήκην οὔτε μείωσιν ἐπιδέχεται. ἀνέγνωμεν ἐν ταῖς Apoc. 22, 18. 19
βίβλοις ἡμῶν μήτε προστιθέναι δεῖν μήτε ἀφαιρεῖν· μεγίστη γὰρ καὶ τὸν προστιθέντα καὶ M III 1029
τὸν ἀφαιροῦντα τιμωρία δεσμεῖ. L III 358
26
8 Ὅθεν καυτῆρα καὶ σίδηρον ἑτοιμάζομεν, ἐπειδήπερ ἑτέρως οὐκ ἐστι καταντλητέα τὰ
τραύματα, ἅπερ ἐστὶ λοιπὸν ἀποκοπῆς ἄξια· ἴσμεν γὰρ τὰ μέγιστα ἐλαττώματα μετὰ μεί-
ζονος ἀεὶ πόνου θεραπευόμενα. ἀλλὰ μεταξὺ πολλῶν ἅπερ παρὰ σοῦ ἀσεβῶς κηρυτ-
τόμενα ἡ καθόλου ἀπωθεῖται ἐκκλησία, κλαίομεν μάλιστα τὸ ταῦτα τὰ ῥήματα παρὰ σοῦ 30
ἐπῆρθαι ἀπὸ τοῦ συμβόλου, ἅπερ ἡμῖν πάσης ζωῆς καὶ σωτηρίας ἐπαγγέλλεται τὴν ἐλπίδα.

V, M [usque ad 2 νομίσειε], P [= hk], S, D [= mn], AWΛ^{1}Λ^{c}Λ^{u}Λ^{f}Λ^{l}

1 προβατίου S προβάτου V μαλοῦ VSW ἅρπαγα κεκρύφθαι λύκον VMPW ἅρπαγα λύκον κεκρύφθαι S κεκρύφθαι λύκον ἅρπαγα DA 2 νομίσειε VMPS νομίσει W ὑποτοπάσειε A ὑποτοπάσεις D 2—p. 83, 3 φωνή — κρίσει om. M, pro his ponendo ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα τῆσ τοιαύτησ ἐπιστολῆσ περιεχούσησ καὶ πῆ μὲν τὸν δυσσεβῆ νεστόριον κατονειδιζούσησ πῆ δὲ καὶ πρὸσ μετάμελον προκαλούσησ πρὸσ τῶ τέλει διαλαμβάνει M 2 φωνῆσ A 3 τούτου DA [= Λ] om. VPSW 4 καινότητασ SDA [= Λ] κενότητας VPW 5 ἀεὶ SDA [= Λ] ἂν VPW ποιῆ VhW 6 ἑαυτὸν P παραγγέλη A 7 μου SD τὰ ῥήματα τὰ [τὰ διὰ τοῦ S] SA 8 προφῆται φησὶν DA 9 σοι PSD 9/10 εἰ — παρέρχεται om. A 9 μὲν om. VPSW σοι PD 10 μαθεῖν τὸ διεστραμμένον καὶ V 11 καταφρονεῖν A 13 ἑαυτοῦ VPWA [= Λ] ἑαυτῶ SD κέρδος ἀεὶ V μένει ἐκεῖνον DA 14 ὅπερ om. V ἔτι γε — εἰλήφει om. PW μὴν καὶ D τὸν A [= Λ] τὸν μὴ VSD 15 προσέχετε A ὁ om. PAW ἀποδιδότω S 16 ἔδωκάσ A σχίζεσθαι εἰσ μέρη PWSDA [= Λ] σφάζεσθαι καὶ σχίζεσθαι V 17 ἀπὸ VPSW τῶν om. VPW ταύτη VPW [= Λ] αὐτῆ DA om. S 18 καταληφθείς P τότε SDA [= Λ] om. VPW 19 αὐτοῖς SA τὴν βοήθειαν SD 20 εἰς δήμους ταῦτα VP 21 τὴν τῆσ — καθαρότητα SDA 22 εἰσ τὸν θεὸν λόγοι SD [= Λ] εἰσ θεολογίαν A λόγοι VPW ἀνάξιοσ A 23 τι om. S τί τῆ S 24 γὰρ ἐν V 25 προσθεῖναι PS προσθῆναι VW ἀφελεῖν S καὶ^{1} om. S 27 καυστῆρα A τὰ om. A 28 λοιπὸν ἐστὶν A καὶ μετὰ P 29 τοῦ πόνου DA ἀσεβῶσ SDA [= Λ] om. VPW 29/30 ἡ — ἐκκλησία τὰ κηρυττόμενα διὰ σοῦ A 30 καθολικὴ SD ἀπὸ A 31 *fuisse sublata* Λ ἐπῆρθαι VPWSDA ἀπῆρθαι coni. edd. Rom. συμβόλου VPSDA διαβόλου W *symbolo ab apostolis tradito* Λ

ὅπερ διὰ τί γίνεται, λαλοῦσιν αἱ ἐπιστολαί σου, περὶ ὧν οὐδεμία ἀμφιβολία ἐστίν, ἐπειδὴ ταύτας αὐτὸς ἀπέστειλας, ἃς οὐκ ἠβουλόμεθα ἐληλυθέναι εἰς ἡμετέρας χεῖρας, μὴ ἀναγκασθῶμεν δικάσαι περὶ τοῦ εἴδους τοῦ τηλικούτου μύσους. πασῶν τῶν διαλέξεών σου τὰς ὁδοὺς ὁ βραχὺς ἐκείνων περιέκλεισε λόγος· ἥπλωσας σεαυτὸν πλατύτερον καὶ πολλαῖς στροφαῖς περιῆλθες, ὀψὲ δὲ ὅμως διὰ διαφόρων ὁδῶν εἰς τὸν ἀσεβῆ ὅρον ἔφθασας. ἴσμεν τί
Tit. 3, 9 ἐκεῖνος διέταξεν ὁ κελεύσας φεύγειν τὰς ἔριδας καὶ τὰς μάχας τὰς περὶ τοῦ νόμου· εἰσὶ γάρ, φησίν, ἄχρηστοι καὶ μάταιαι. ὅπερ τοίνυν ἄχρηστον καὶ μάταιον κρίνεται, οὐδεὶς
9 ἀμφιβάλλει μακρὰν εἶναι ὠφελείας. τοιγαροῦν εἰ καὶ ὁ ἀδελφὸς Κύριλλος ἤδη σε διὰ δευτέρων ἐπιστολῶν μεθοδευθῆναί φησι, θέλω σε τοῦτο νοεῖν ὅτι μετὰ τὴν πρώτην καὶ δευτέραν ἐκείνου καὶ ταύτην τὴν ἡμετέραν ἐπιτίμησιν, ἣν δῆλόν ἐστιν εἶναι λοιπὸν τρίτην, παντελῶς ἀπὸ τοῦ συνεδρίου ἡμῶν καὶ τῆς τῶν Χριστιανῶν συνόδου ἀπεκλείσθης, ἐὰν
Ioh. 14, 6 μὴ εὐθέως τὰ κακῶς εἰρημένα διορθωθῇ, ἐὰν μὴ εἰς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐπανέλθῃς, ἣν ἑαυτὸν ὁ Χριστὸς εἶναι μαρτύρεται. κακῶς κατὰ τούτου ὅπλα κατ' ἀνελπιστίαν ἐκίνησας,
Mt. 24, 45 sq. ὃς ἐπάνω σε τῶν οἰκετῶν ἑαυτοῦ ὡς πιστὸν καὶ συνετὸν δοῦλον ἐπέτρεψε πρότερον καταστῆναι. ἀπώλετό σοι ἡ ὑπὲρ τῆς τοιαύτης ὑπηρεσίας ἐπαγγελθεῖσα μακαριότης· οὐ γὰρ μόνον τροφὴν οὐ παρέχεις ἐν καιρῷ, ἀλλὰ καὶ δηλητηρίῳ ἀναιρεῖς οὓς ἐκεῖνος τῷ
Ps. 13, 3 ἰδίῳ αἵματι καὶ τῷ ἰδίῳ θανάτῳ ἐκέρδανε. δηλητήριον γὰρ ὑπὸ τοῖς σοῖς χείλεσίν ἐστι ταῦτα ἅπερ κατάρας καὶ πικρότητος μεστὰ καθορῶμεν, ὁπότε κατὰ τοῦ ὄντος ἡδέος
Ioh. 10, 10 ἐπιχειρεῖς διαλέγεσθαι. ποῦ ἐστιν ἡ ποιμενικὴ ἐπιμέλεια; ποιμὴν ἀγαθὸς τὴν ψυχὴν
11. 12 αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν ἰδίων προβάτων, μισθωτὸς δέ ἐστιν, ὃς ταῦτα τοῖς λύκοις καταλιμπάνει καὶ παραδίδωσι. τί δὲ σύ, ὦ ποιμήν, ἐνταῦθα πράξεις, ὅτε τὴν δεσποτικὴν ἀγέλην ἀντὶ λύκων αὐτὸς διασπαράττεις; εἰς ποίους λοιπὸν φραγμοὺς ἡ δεσποτικὴ ἀγέλη καταφυγεῖν δύναται, εἰ ἐντὸς τῶν ἐκκλησιαστικῶν περιβόλων τιτρώσκεται; ἢ
Ioh. 10, 16 ποίαι παραφυλακῇ ἀσφαλὴς ἔσται, ὁπότε σε φάσκει ἀντὶ φύλακος ἅρπαγα; καὶ ἄλλα, φησὶν ὁ κύριος, ἔχω ἅπερ οὔκ ἐστιν ἀπὸ τούτου τοῦ προβατεῶνος κἀκεῖνα δεῖ με ἀγαγεῖν. ἐκεῖνος ἄλλα ἐπαγγέλλεται ἀγαγεῖν, σοὶ δὲ ἅπερ εἶχες, ἀπόλλυται, εἰ καὶ τὰ μάλιστα φανερόν ἐστιν, ὁσάκις ταῦτα συμβαίνει, οὐ τὰ πρόβατα τοῖς ποιμέσιν, ἀλλὰ μᾶλλον τοῖς προβάτοις τοὺς ποιμένας ἀπόλλυσθαι. καὶ τὴν φωνήν μου, φησίν, ἀκούσονται. διὰ τί; ἵνα γένηται μία ἀγέλη. πρὸς τὴν ἐκείνου φωνὴν μία ἀγέλη γίνεται, πρὸς δὲ τὴν σὴν
11 ἢ βλάπτεται ἢ φυγαδεύεται. σκληρόν ἐστιν ἵνα ἐπὶ σοῦ ἁρμόσῃ τὰ ῥήματα τοῦ μακαρίου
M IIII 1032 Παύλου ἀπὸ τῶν Πράξεων τῶν ἀποστόλων· ἐγώ, φησίν, οἶδα ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν
Act. Ap. 20, 29 ἐμὴν ἀναχώρησιν λύκοι βαρεῖς καθ' ὑμῶν, μὴ φειδόμενοι τῆς ἀγέλης· ἀφ' ὑμῶν ἀνα-
L III 359 στήσονται ἄνθρωποι λαλοῦντες διεστραμμένα, ἵνα ἀγάγωσι τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν.

V, P [= hk], S, D [= mn], AW, H [inde a 23 — βόλων], $\Lambda^{t}\Lambda^{c}\Lambda^{u}\Lambda^{f}\Lambda^{l}$

2 πρὸς D 4 ἐκεῖνοσ A περιέκλυσε SD περιστροφαῖσ VA 5 διῆλθες P διὰ om. PW τί SDA ὅτι VPW 9 θέλω A [= Λ] θέλων VPSDW νοεῖν Λ ποιεῖν VPSDAW 11 τοῦ DA τῆς τοῦ VPSW *ab uniuersitate collegii* Λ 12 εἰρημένα ὑπὸ σοῦ SD 14 αὐτοῦ P ὡς VPW ὥσπερ SDA δοῦλον καὶ συνετὸν DA ἐκέλευσε D πότερον S 15 τῆς om. SDA 16 παρέχεις VPW [= Λ] παρέσχεσ SDA 18 εἰσὶ DA ὄντωσ VA ἡδέωσ D 20 ἑαυτοῦ PW τῶν ἰδίων προβάτων VPW τῶν προβάτων τῶν ἰδίων S τῶν προβάτων DA 21 ὁ ποιμὴν S ὅτε SDA ὅτι VPW *qui* Λ 23 καταφεύγειν DSA εἰ] ἢ D ἐν τοῖς τῶν ἐκκλησιαστικῶν περιβόλοις V 24 ἀσφαλὲσ V om. H φάσκει] postulatur πάσχει 25 ἃ P πρόβατα ἅπερ V ἀπὸ τούτου τοῦ προβατεῶνος VA ἀπὸ τούτου τοῦ προβατῶνος D ἐκ τούτου τοῦ προβατῶνοσ S ἀπὸ τούτων τῶν προβάτων ὡσ WH ἀπὸ τῶν προβάτων τούτων ὃσ P 26 ἐκεῖνος — ἀγαγεῖν om. P ἐκεῖνος VSWH [= Λ] ὁ $\overline{\text{κσ}}$ DA σοὶ H [= Λ] σὺ VPSDAW ἃ DA εἶχεσ V^{mg} PSW [= Λ] ἔχεισ VDA ἀπόλλυται VPSW [= Λ] ἀπόλλυνται H ἀπολλύεισ D ἀπολύεισ A 27 ἐστιν om. A 28 τῆς φωνῆς PDA 29 γένωνται S ἀγέλη SDAH ποίμνη PW ποίμνη εἰς ποιμήν V ποίμνη V γένηται H 30 ἢ βλάπτεται SDAH [= Λ^{fl}] βλάπτεται VPW [= Λ^{ctu}] σκληρόν σοι A σοῦ VPWH σοὶ SDA 32 τοῦ ποιμνίου P καὶ ἀφ' H 33 ἄνδρεσ H ἀγάγωσι VPW [= Λ^{efl}] ἀπαγάγωσι SDAH [= Λ^{u}] ἑαυτῶν SD

ταῦτα ἠβουλόμεθα παρὰ σοῦ ἄλλοις ἢ σοὶ εἰρῆσθαι· διδακτέα γὰρ ἦν παρὰ σοῦ, οὐ μαθητέα σοι ἅπερ λέγομεν. τίς γὰρ φέρει διδάσκεσθαι ἐπίσκοπον ὅπως ὀφείλει εἶναι Χριστιανός; ἐπιμελῶς πρόσεχε εἰς οἵαν αἵρεσιν κέκλησαι· προκαλῆι, διαβάλλει, κατηγορῆι. τί τούτων ἱερεῖ πρέπει; σκληροῖς σκληρὰ ἀπόκρισις, εἴ τις ἄρα ἐστὶν ἄμυνα λόγοις τιμωρεῖσθαι τὰ βλάσφημα. ἢ ὑπολαμβάνεις ὅτι ἡμεῖς σου φεισόμεθα, ὁπότε τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς αὐτὸς οὐ φείδηι; ὃς πάντας θέλεις τοὺς φθάσαντας καὶ τοὺς παρόντας καὶ τοὺς μέλλοντας ἀφαιρεῖσθαι
12 τὴν εὐεργεσίαν τῆς σωτηρίας. διώκω δηλονότι τοὺς ἐχθροὺς τοῦ καλοῦ δεσπότου μου δοῦλος πιστός, ὁπότε φησὶν ὁ προφήτης τελείωι μίσει τούτους μισεῖν· ὑπομιμνήσκομαι πάλιν Ps. 138, 22
ἄλλου λαλοῦντος ἵνα μὴ φείσωμαι. τίνι ἐγὼ ἐνταῦθα προσχῶ; τίνι δὲ τιμήν τινα φυλά- Deut. 13, 8
ξω, ὁπότε τοῦτο ὁρῶ πραττόμενον, ἵνα μοι ἀρθῆι ἡ ἁπάσης ἐλπίδος ὑπόθεσις; αὐτοῦ 10
τοῦ κυρίου ἐν τῶι εὐαγγελίωι ῥήματά ἐστιν οἷς φησιν μὴ πατέρα μὴ μητέρα μὴ τέκνα μή τινα Mt. 10, 37
συγγένειαν ὀφείλειν αὐτοῦ προτιμᾶσθαι. ἔστι γὰρ πολλάκις τοιαύτη εὐσέβεια ἀφ' ἧς ἀσέ-
βεια τίκτεται, ὅτε, νικώσης τῆς κατὰ σάρκα διαθέσεως, ἐκείνης τῆς ἀγάπης, ἥτις ἐστὶν ὁ 1 Ioh. 4, 16
θεός, ἡ σωματικὴ ἀγάπη προκρίνεται. δι' ἣν πολλάκις [μὲν] τιμῶμέν τινας· ἀλλ' ὅτε κατ'
ἐκείνου ἐστίν, ὅς ἐστιν αὐτὴ ἡ ἀγάπη, ἀνάγκη λοιπὸν κἀκείνας τὰς ἐννοίας ἐκβάλλεσθαι, 15
13 ὧν ὁ ἀρχηγὸς εἰς δίκην καλεῖται. ἐξυπνίσθητι ὀψέ ποτε· οὐ γὰρ λεκτέον ταύτας ἐγρηγόρσεις ἃς ἀπονέμεις οὐ τῆι φυλακῆι, ἀλλὰ τῆι ἁρπαγῆι. ἠβουλόμεθά σε ἐν τούτωι ὧι κηρύττεις, κοιμᾶσθαι καὶ ἐγρηγορέναι ἐν τούτωι καθ' οὗ πολεμεῖς· τί δὲ λέγω; φορητότερον ἦν ἡμῖν, εἰ ἐκοιμῶ εἰς ἑκάτερον. οὐδένα ἀπώλλυες, οὐδένα ἐκέρδαινες· ἐν οὐδεμᾶι ζημίαι ψυχῶν ἡ ἐκκλησία ἐστύγναζεν, ἐν οὐδενὶ κέρδει ἔχαιρεν· ἤρκει αὐτῆι εἰ τῶι ἰδίωι νυμφίωι 20
αὐτὴν ὥσπερ παρειλήφεις, καὶ παρεδίδους. ἀλλὰ τί πολλοῖς ἐμβραδύνω; λέγοντος τοῦ ἀρχιτέκτονος Παύλου, μάτην διὰ σοῦ ἐπικτισθέν τι ζητῶ, ἐν ὧι οὐχ ὁρῶ θεμέλιον. 1 Cor. 3, 10. 11
14 Ἀκούω βίαν ὑπομένειν τοὺς κληρικοὺς μεγίστην τοὺς καθολικῶς φρονοῦντας, οἷς ἡμεῖς κοινωνοῦμεν, ὡς λέγεσθαι αὐτοὺς καὶ τῆς πόλεως ἀποκεκλεῖσθαι. χαίρομεν ὅτι τὸ ἔπαθλον τῆς ὁμολογίας ἐκέρδαναν, ἀλλὰ λυπούμεθα ὅτι ἐπίσκοπος ὁ διώκων. ὁ 25
μακάριος ἀπόστολος Παῦλος ἀπὸ διώκτου εἰς κήρυκα μετηλλάγη· νῦν δὲ μέγιστον ἀσέ-
15 βημα εἰς διώκτην ἀπὸ κήρυκος μετηλλάχθαι. ἀρίθμει τοὺς πάλαι αἱρετικούς, οἵτινες τοιαύτας ζητήσεις ταῖς ἐκκλησίαις ἐπήνεγκαν. τίς πώποτε ἀπὸ τοιαύτης ἔριδος νικήσας ἀνεχώρησεν; ἔχεις τῆς πόλεως τῆς σῆς ὑπόδειγμα· Παῦλος ὁ Σαμοσατεὺς ἐπιβὰς τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας ὥς τινα ἐκήρυττε, συνῆξε τῶν ἰδίων σπερμάτων τὸ θέρος. τοὺς M IIII 1033
λοιποὺς τῶν κακῶν εὑρετὰς κατασχόντας τῶν ἐκκλησιῶν ἀεὶ ἡ αὐτὴ στερρότης τῆς ἀπο- 31
φάσεως κατεβάλλετο· ἀλλὰ καὶ τούτους τοὺς αἱρετικούς, περὶ ὧν ἡμᾶς, ὡς τὰ κατ' αὐτοὺς

V, P [= hk], S, D [= mn], AWHΛ^{1}Λ^{c}Λ^{u}Λ^{f}Λ^{l}

1 ἐβουλόμεθα P παρὰ σοῦ ἠβουλόμεθα DA 2 σοι] σου A ἐλέγομεν S γὰρ — διδάσκεσθαι om. H 2/3 χριστιανὸς εἶναι V 3 προσέχετε A ποίαν DH κέκλισαι VA προσκαλῆ P 4 εἴ DAH [= Λ] ἤ PSW ἢ V λόγων S 5 ὅτι om. H σου φεισόμεθα ἡμεῖς V ἡμεῖσ σου φειδόμεθα Λ σαυτοῦ A αὐτὸς om. VS 6 θέλει S τοὺς παρόντας καὶ om. P καὶ τοὺς om. H 7 διώκω VSD [= Λ] διώκων PAWH 7/8 δοῦλοσ PAWH [= Λ] ὡσ δοῦλοσ VSD 9 μὴ om. PW φήσωμαι PA γὰρ ἐγὼ H τιμᾶ S τινα om. V τίνα δὲ DA 10 μοι SDAH [= Λ] μὴ VPW ἀρεσθῆ A πάσησ SDAH 11 ῥημά AH 11/12 συγγένειαν τινὰ DA 12 ὀφείλει S 13 ὅτι A ἐκείνην τὴν ἀγάπην PW 14 ἦσ A μὲν om VDH ὅτε] ὧ A 15 ἐκείνουσ PW ἐκεῖνον H ὡσ W 16 ταύτησ S 16/17 ἐγρηγορήσεις V εἰ γρηγορεῖσ DA ἐγρηγορεῖν H 17 ἐβουλόμεθα PSDAH ὧι om. H 18 καὶ] ἢ D ἐν τούτω SDAH [= Λ] om. VPW 18/19 φορητέον W 19 ἦν ἐν V ἀπώλυεσ SA ἐκέρδανες PAW 20 ψυχῆσ SD ἐν om. A αὐτὴν W 21 παρείφης V παρείληφασ A παρεδίδως PDA 22 ἐπικτηθὲν A 23 βίαν ὑπουένειν μεγίστην τούσ κληρικοὺσ A μεγίστην ὑπομένειν βίαν τοὺς κληρικοὺς D 25 ἐκέρδανον A ἀλλὰ SDAH [= Λ] om. VPW 26 ἀπόστολος om. V μετηλλάγη] εἰσ τὴν H δὲ] ὡσ H 27 ἀπὸ κήρυκοσ εἰσ διώκτην S 28 ταῖσ ἐκκλησίαισ SDAH [= Λ^{c1uf}] τῆ ἐκκλησία VPW [= Λ^{l}] 29 τῆσ^{2} — ὑπόδειγμα SDAH ὑπόδειγμα τῆς πόλεως τῆσ σῆς VPW 31 λοιπῶν W αὐτὴ ἡ ἀεὶ A αὐτῆς W 32 κατεβάλετο AH τούτους om. H

ἀγνοῶν, ἐρωτῆσαι ἠθέλησας, ἐκ τῶν ἰδίων θρόνων ὡς ἄδικα λαλοῦντας καταδίκη δικαία ἐξέωσεν. οὓς ἐκεῖ εὑρηκέναι ἀνάπαυσιν οὐ θαυμάζομεν· εὑρήκασιν γὰρ ἀσεβὲς κήρυγμα,
L III 362 **16** ὅτε ἐν συγκρίσει ἑαυτοὺς ἐνόμισαν ἀνευθύνους. ἐνταῦθα ἐπειδὴ ἡ εὐκαιρία τοῦ λόγου ἀπήιτησεν, οὐ δυνάμεθα σιωπᾶν ὅπερ θαυμάζομεν. ἀνέγνωμεν ὅπως καλῶς πιστεύεις περὶ τῆς κατὰ γένεσιν ἁμαρτίας καὶ ὅπως αὐτὴν τὴν φύσιν δεικνύεις εἶναι κατάχρεω καὶ τοῦτον δικαίως ἀποδιδόναι τὸ χρέος, ὃς ἀπὸ τοῦ γένους τοῦ χρεώστου κατάγεται. τί μετὰ σοῦ ποιοῦσιν οἱ κατακριθέντες, ὅτι ταῦτα ἠρνήσαντο; οὐδέποτε ἀνυπόπτως τὰ ἐναντία ἑαυτοῖς συμφωνεῖ· ἀλλὰ μὴν ἐξεβάλλοντο, εἰ καὶ σοὶ ὁμοίως ἀπήρεσκον. ὅμως διὰ τί νῦν τὰ κατ' ἐκείνων πεπραγμένα ζητεῖται, ὁπότε δῆλόν ἐστιν ὅτι ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς παρὰ τοῦ τότε ἐπισκόπου τοῦ καθολικοῦ Ἀττικοῦ τὰ ὑπομνήματα ἀπεστάλη; διὰ τί μὴ ὁ τῆς ἁγίας μνήμης Σισίνιος ἐζήτησε; δηλαδή, ὅτι ἐδοκίμασεν αὐτοὺς παρὰ τοῦ προηγησαμένου δικαίως κατακεκρίσθαι. κλαιέτωσαν οἱ ἄθλιοι ἐκπεπτωκότες τῆς κατὰ ἀνθρώπους ἐλπίδος, οἵτινες εἰς μόνην τὴν κοινωνίαν διὰ μετανοίας βοηθεῖσθαι ἠδύναντο. ἰδοὺ ἤρξω μαθεῖν περὶ αὐτῶν, εἴ τι πρῶτον ἠγνόησας· ἀλλὰ τὸ σὸν πρᾶγμα μᾶλλον ἢ τὸ ἄλλων
Lc. 4, 23 καθολικῆι καὶ ἐπιταχυνομένηι σκέψει θεράπευε, ὅτι ἡρμοσμένως λέγομεν· ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτόν ὁ βοηθεῖν ἄλλοις σκεπτόμενος. ἡ ποιότης τῆς νόσου τῆς σῆς οὔτε ἐπιδέχεται οὔτε
17 ἐπιτρέπει δοθῆναι ἀνακωχήν. τοῦ ἱερέως τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας τὴν πίστιν καὶ ἐσχήκαμεν καὶ ἔχομεν δεδοκιμασμένην, καὶ σὺ δι' αὐτοῦ ὑπομνησθεὶς τὰ αὐτὰ ἡμῖν πάλιν φρόνει, εἰ μεθ' ἡμῶν εἶναι θέλεις. ὦι, ἀδελφέ, εἰ δίδοται παρὰ σοῦ συναίνεσις, πάντων καταγνούς, ὧν ἄχρι τοῦ παρόντος ἐφρόνησας, εὐθὺς ταῦτα, ὡς θέλομεν, κήρυττε, ἅπερ αὐτὸν κηρύττοντα καθορᾶις. ἡμεῖς γὰρ παρὰ τὸ πρέπον καὶ τοὺς ἱερεῖς ἀνεχόμεθα διορθωθῆναι· ἀλλ' ὥσπερ φροντίζομεν αὐτῶν τῶι πρότερον μεθοδεύειν, οὕτως εἰ ἀποχρήσοιντο τῆι ὑγιεινῆι ὑπομνήσει, ἀνάγκη ἡμᾶς βεβαιῶσαι κατ' αὐτῶν τὴν τῆς καταδίκης ἀπόφασιν. τοῦτο δὲ ἔσται μετὰ τὸ καταγνῶναί σε τοῦ φαύλου δόγματος μεστὸν μαρτύριον τῆς διορθώσεως· ἀνακληθῶσι πάντες εἰς τὴν ἐκκλησίαν, οὓς δῆλόν ἐστιν ἀποκεκλεῖσθαι διὰ τὸν Χριστόν, ὅς ἐστι ταύτης κεφαλή. ἀνακληθῶσι πάντες, οὓς εἰ μὴ γίνεται ὃ λέγομεν, ὁ ἐκβλητέος ἐξέβαλεν, εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἐν τῆι ἡμετέραι κοινωνίαι εἰσὶν εἰς οὓς ὤφθης τοιοῦτος.

18 Καὶ πρὸς τὸν κλῆρον δὲ τῆς ἐκκλησίας τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν καὶ πάντας τοὺς ἐπιγραφομένους τὸ τοῦ Χριστοῦ ὄνομα, οἷα ἀπήιτησεν ἡ ἀνάγκη, ἀπεστείλαμεν γράμματα, ἵνα ἐὰν ἐν τῆι τῆς διεστραμμένης διαλέξεως παραμονῆι διατελέσηις καὶ μὴ ταῦτα ἅπερ ὁ ἀδελφὸς Κύριλλος μεθ' ἡμῶν κηρύττει, κηρύξηις, μάθωσί σε ἀποκεχωρίσθαι τοῦ ἡμετέρου

V, P [= hk], S, D [= mn], AWHΛ^{t}Λ^{c}Λ^{u}Λ^{f}Λ^{l}

1 ἠθέλησας ἐρωτῆσαι V 2 ἐξώθησεν P 3 ὅτε ἐν] *cuius* Λ^{etul} *cui* Λ^{f} κρίσει P 4 ὅπωσ DAH [= Λ] ὅτι ὡσ S ὅπερ VPW 4/5 περὶ — ἁμαρτίασ πιστεύεις S 5 κατάχρεων A κατάχρεωσ H 6 κατάγεται] κατέσται H 7 ἠρνήσατο A τὰ ἐνυπόπτωσ τὰ W τὰ P 8 συμφωνήσει DA 9 νῦν om. V ζητεῖτε PSWH ὅτε S om. PW 10/11 ὁ μὴ S ὁ PW 11 σισίννιοσ WH 12 κεκρίσθαι VPW κλαέτωσαν SAW κλάστωσαν H οἱ ἄθλιοι οἱ P 14 ἠγνόηκασ A πράγμα H [= Λ] τραῦμα VPSDAW 15 ἐπισκέψει V θεράπευε VW 16 βοηθήσειν D σκηπτόμενοσ P 17 καὶ om. V 18 ἔσχομεν S πάλιν om. H φρονεῖσ P φρόνησον VW 19 δίδοται Λ δέδοται VPSDAWH παρὰ σοῦ PSWH [= Λ] ἄρα σοὶ VDA συναίνεσισ Λ σύνεσισ VPSDAWH 20 παρόντοσ VPDAWH νῦν S ἐθέλομεν A κηρύττομεν P 20/21 καθορᾶσ κηρύττοντα S 21 τοὺσ ἱερεῖσ] τὴν εἰσ τοὺσ ἱερεῖσ μέμψιν W 22 ἐφροντίζομεν DA ἑαυτῶν PSDA τῶι] τὸ WH 22/23 ὑγιεῖ VA 24 ἐστιν H δόγματοσ DAH [= Λ] διδάγματοσ VPSW μεστὸν SDAH [= Λ] μεστὸν γὰρ VPW διορθώσεωσ PSDWH [= Λ] συνειδήσεωσ VA 25 ἀνακληθῶσι SDAWH [= Λ^{tcf}] ἀνακληθῶμεν V εἰ ἀνακληθῶσι P [= Λ^{ul}] ἂν ἀνακληθῶσι W^{corr} πάντα S οὓσ] οὐ H 26 ἀνακληθῶσι πάντεσ om. W ἀνακληθῶμεν V πάντα S οὓσ PSDA οἷσ V ὡσ WH γίνεται DA γίνηται S γένηται VPWH ὁ ἐκβλητέοσ A [= Λ] ἐκβλητέοσ δσ VPSDW ἐκβέβληται δσ H 28 τοὺσ om. VP 29 τοῦ χῦ VPDWH χῦ S τούτου A ἀπήντησεν SDH ἡ om. D ἐπεστείλαμεν H 30 εἰ VPW διατελέσεισ VP 31 ἀδελφὸσ ἡμῶν D ἐμῶν H κηρύξεισ AH

συνεδρίου, μεθ' ὧν σοι οὐ δύναται εἶναι κοινωνία, εἰσόμενοι καὶ τοῦτο καὶ λοιπὸν ὄντες τῶι ὑποδείγματι ἀσφαλεῖς, ὅπως τῆς ψυχῆς ἑαυτῶν προνοεῖσθαι ὀφείλουσι καθηψημένηι καὶ πεπεμμένηι κρίσει. φανερῶς τοίνυν ἴσθι ταύτην ἡμῶν εἶναι τὴν ἀπόφασιν ὡς ἐὰν M IIII 1036
μὴ περὶ τοῦ θεοῦ τοῦ Χριστοῦ ἡμῶν ταῦτα κηρύξεις ἅπερ καὶ ἡ Ῥωμαίων καὶ ἡ Ἀλεξανδρέων καὶ πᾶσα ἡ καθολικὴ ἐκκλησία κατέχει, ὡς καὶ ἡ ἁγία ἡ κατὰ τὴν μεγάλην Κωνσταντινούπολιν ἐκκλησία ἕως σοῦ κάλλιστα κατέσχε, καὶ ταύτην τὴν ἄπιστον καινότητα, ἥτις ἐπιχειρεῖ χωρίζειν ἅπερ συνάπτει ἡ ἁγία γραφή, ἐντὸς δεκάτης ἡμέρας ἀριθμουμένης ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης τῆς ὑπομνήσεως φανερᾶι καὶ ἐγγράφωι ὁμολογίαι ἀθετήσεις, ἀπὸ L III 363
πάσης κοινωνίας καθολικῆς ἐκκλησίας ἐκβέβλησαι. ὅνπερ τύπον πρὸς σὲ τῆς ἡμετέρας κρίσεως διὰ τοῦ μνημονευθέντος υἱοῦ ἡμῶν Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου μετὰ πάντων τῶν χαρτίων πρὸς τὸν ἅγιον καὶ συνεπίσκοπόν μου τῆς μνημονευθείσης Ἀλεξανδρέων ἱερέα τὸν πρὸς ἡμᾶς περὶ τούτου αὐτοῦ ἐντελέστερον ἀνενεγκόντα ἀπεστείλαμεν, ἵνα τοποτηρῶν ἡμῖν τοῦτο πράξηι ὥστε τὸ παρ' ἡμῶν ὡρισμένον σοί τε καὶ πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς φανερωθῆναι, ἐπειδὴ πάντες εἰδέναι ὀφείλουσι τὸ πραττόμενον, ὁσάκις ἦι περὶ κοινοῦ πράγματος ἡ σκέψις.

11 = S 17 A 8. Latina epistula extat in iisdem Collectionibus atque 10

1 Κελεστῖνος ἐπίσκοπος πρεσβυτέροις διακόνοις κλήρωι θεοῦ δούλοις καὶ καθολικῶι λαῶι διάγουσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀγαπητοῖς ἀδελφοῖς ἐν κυρίωι χαίρειν. Πρὸς τούτους μοι διαλεχθησομένωι οἵπινες ἐκκλησίαν ποιοῦσι, παράσχοι ὁ ἀποστολικὸς λόγος προοίμιον, ἵνα οἱ εὐλαβεῖς μαθηταὶ πρῶτον ἀκούσωσιν ἐκείνου τοῦ διδασκάλου τὰ ῥήματα, ὃς τοῖς ἔθνεσιν ἐκήρυξεν. ἐκτὸς ἐκείνων, φησίν, ἅπερ ἐστὶν ἔξωθεν, ἡ ἐπιμονή μου 2 Cor. 11, 28. 29
ἡ καθημερινή, ἡ φροντὶς πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. καὶ πάλιν· τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται, καὶ ἐγὼ οὐ καίομαι; οὕτω καὶ ἡμεῖς, εἰ καὶ πόρρω ὄντες, ὡς ἐγνώκαμεν ἐνταῦθα διαστροφῆι διδασκαλίας τὰ ἡμέτερα μέλη διασπαράττεσθαι, πατρικῆς φροντίδος ἡμᾶς ὑπὲρ ὑμῶν καιούσης, ἀλλοτρίωι πυρὶ ἐνεπρήσθημεν, εἰ καὶ τὰ μάλιστα παρὰ ταῖς

---

subscr. Αὕτη ἡ ἐπιστολὴ ἀνεγνώσθη ἐν τῆι συνόδωι τῆι ἐν Ἐφέσωι μετὰ τὰς καταθέσεις τὰς κατὰ τῆς ἐπιστολῆς Νεστορίου, ἥτις καὶ ἀνελήφθη ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν: — SD
V, M [inde a 3], P [= hk], S, D [= mn], AWHΛ^{t}Λ^{c}Λ^{u}Λ^{f}Λ^{l}

1 μεθ' ἡμῶν γὰρ DA κοινωνὸν εἶναι V τοῦτο καὶ om. S 2 ὅπερ VPW καθεψημένη D κατηψημένη PWH 4 τοῦ θῦ τοῦ χῦ MP [= Λ] τοῦ θῦ καὶ χῦ S τοῦ χῦ τοῦ θῦ VD χῦ τοῦ θῦ A τοῦ χῦ καὶ θῦ WH καὶ^{1} om. H ἡ^{2} om. H 5 ἁγία κατὰ SD 5/6 μεγάλην κωνσταντινούπολιν SDH μεγαλόπολιν VMPW μεγαλόπολιν κωνσταντινούπολιν A 6 σοῦ SDA [= Λ] οὗ VMPWH καινότητα SDA [= Λ] κενότητα VMPWH 7/8 ἀριθμουμένης — ἡμέρασ om. H 8 ἀθετήσεισ AWH 8/9 ἀπὸ πάσης om. MPW 9 ἐκβέβλησαι κοινωνίασ — ἐκκλησίασ M τῆς καθολικῆς P 11 χαρτῶν S μνημονευθείσης om. V ἀλεξανδρέων MP [cf. Λ] ἀλεξανδρέων ἐκκλησίασ SDAH ἐκκλησίασ ἀλεξανδρέων W ἀλεξανδρείας V 12 πρὸς ἡμᾶς om. V τούτου αὐτοῦ VMPWS [= Λ] τοῦ αὐτοῦ DA 12/13 ἵνα — πράξηι om. M τοποτηρῶν — ὥστε om. V 12 τοποτηρητῶν PWm διὰ τοποτηρητῶν W^{corr} τόπον τηρῶν H ἡμῶν P 13 φανερωθῆ V 14 ἦι VDA om. MPSWH

V M, P [= hk], S [multa abscissa], D [= mn], AWΛ^{t}Λ^{c}Λ^{u}Λ^{f}Λ^{l}

inscr. deest VMPSW τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν κωνσταντινουπόλεως ἐπιστολή A Κελεστίνου ἀρχεπισκόπου ῥώμης πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν κωνσταντινουπόλεως ἐπιστολή D ια VMP ιζ S ις D

17 ἐπισκόποις MPW 18 ἀγαπητοῖς om. D ἐν — χαίρειν om. V 19 ἐκκλησίαν A [= Λ] ἐκκλησίασ SD ἐκκλησίαν θεοῦ VMPW παράσχη MS παράσχοι μοι P 20 πρῶτον om. SD 22 ἡ' om. AW καθ' ἡμέραν A ἡ^{2} om. PW 23 ἐγὼ οὐ καίομαι MPW οὐκ ἐγὼ πυρούμαι VSDA εἰ καὶ| εἶναι P om. MW 24 πατρικὴ A 25 ἡμῶν S

ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ, αἵτινες εἰς ἕνα θάλαμον Χριστοῦ πανταχοῦ ἀναφέρονται, τί ἂν εἴη πόρρω;
2 τί δὲ νομισθείη ἀλλότριον; ὄντων οὖν ὑμῶν ἡμετέρων μελῶν, δικαίως ἠγωνιάσαμεν μὴ τὴν ὑμετέραν πίστιν τὴν πανταχοῦ κηρυττομένην ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀληθείας ἡ ἐνδελέχεια τοῦ κακῶς διδάσκοντος ἀποστρέψῃ. Νεστόριος γὰρ ὁ ἐπίσκοπος περὶ τοῦ παρθενικοῦ τόκου καὶ περὶ τῆς θεότητος τοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν, ὥσπερ τοῦ σεβάσματος αὐτοῦ καὶ τῆς κοινῆς πάντων σωτηρίας ἐπιλελησμένος, ἀθέμιτα κηρύττει, φευκτέα συμβουλεύει, ὡς καὶ τὰ γράμματα αὐτοῦ μετ' ἰδίας ὑπογραφῆς ἀποσταλέντα ἡμῖν, ὡς καὶ ἡ ἀναφορὰ τοῦ ἁγίου ἀδελφοῦ καὶ συνεπισκόπου μου Κυρίλλου διὰ τοῦ υἱοῦ μου
M III 1 1037 Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου πρὸς ἐμὲ ἀποσταλεῖσα ἐδίδαξεν. ὧν πάντων ἀναγνωσθέντων, μεγίστην καὶ φευκτέαν διαστροφὴν ἀσεβοῦς κηρύγματος εὑρήκαμεν. τὴν γὰρ ἀνθρωπίνην καὶ τὴν θείαν φύσιν ἐν τῷ Χριστῷ ἀνακρίνει, νῦν μόνον ἄνθρωπον, νῦν αὐτῷ
3 κοινωνίαν θεοῦ, ὁσάκις καταξιοῖ, προσάπτων. ἀλλ' ἡμεῖς, ὡς Ἱερεμίας φησί, τῶν τοι-
Ier. 23, 16 οὑτων προφητῶν τοὺς ματαίους ἀκοῦσαι οὐ δυνάμεθα λόγους. ἀκούσῃ τοῦ Ἰεζεκιὴλ
Ezech. 13, 9. καὶ ἐπιγνῷ τί αὐτῷ ἀπειλεῖ. ἐκτενῶ, φησί, τὴν χεῖρα μου ἐπάνω τῶν προφητῶν τῶν
10 L III 366 ὁρώντων ψευδῆ καὶ λαλούντων κενά. ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τοῦ λαοῦ μου οὐκ ἔσονται οὐδὲ ἐν τῇ γραφῇ τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ γραφήσονται καὶ εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ οὐκ εἰσελεύσονται, ὅτι τὸν λαόν μου ἠπάτησαν. ποῦ ἐστιν ἡ χρεωστουμένη περὶ τὴν ἱερὰν ἀγέλην φροντὶς τοῦ ποιμένος; ποῦ ἡ πρόνοια τῶν δεσποτικῶν περιβόλων; ποίαν δὲ ἐλπίδα ἔξει ἡ ἀγέλη, ὅτε λύκον ἑαυτὸν ὁ ποιμὴν δείκνυσιν καὶ οὕτως τοῖς προβάτοις ἐπέρχεται, ὡς καθ' ἑκάστου λυσσᾶν; ἐκείνῳ γὰρ τῷ στόματι διασπαράττονται, ἀφ' οὗ τὰ
20 ἀσεβῆ προφέρεται. τροφαὶ παραβάλλονται οὐχ αἱ πιαίνουσαι, ἀλλ' αἱ βλάπτουσαι· μα-
4 καρία δὲ ὅμως ἡ ἀγέλη ἣν παρέσχεν ὁ κύριος κρίνειν περὶ τῆς ἰδίας νομῆς. ὅθεν, ὡς οὐκ ἀμφιβάλλομεν ὅτι ποιεῖτε, τὴν ἀσεβῆ διάλεξιν ἀπωθεῖσθαι ὀφείλει ἡ πίστις ὑμῶν, ἵνα παρ' ὑμῖν ἐν Χριστῷ ἐγρηγορόσι φανερὰ ᾖ διαφορὰ τροφῆς καὶ δηλητηρίου καὶ ἐπιμείνητε τούτοις ἅπερ τοῦ λόγου τῶν προτέρων ποιμένων διδάσκοντος μεμαθήκατε, εἰδότες ὅτι
25 ἄχρι τοῦ παρόντος ἐσχήκατε ἱερέας ἔν τε διδασκαλίαι καὶ ἁγιότητι προύχοντας, οἵτινες οὐδέποτε χωριζόμενοι τῶν πατρικῶν παραδόσεων τὴν ἐκκλησίαν τσῦ κυρίου μετὰ μεγίστης
5 ἐκυβέρνησαν ἡσυχίας. ἵνα γὰρ ἀπὸ τῶν νεαρῶν ἀρξώμεθα, τί οὐκ ἐνέβαλε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἡ παίδευσις τοῦ τῆς ἁγίας μνήμης ἐπισκόπου Ἰωάννου; οὗ ὁ λόγος εἰς πάντα τὸν κόσμον ἐξεχύθη οἰκοδομῶν τὴν καθολικὴν πίστιν, ὃς οὐδαμοῦ κατὰ διδασκαλίαν ἀπῆν·
30 ὅπου γὰρ δήποτε ἀνεγνώσθη, ἐκήρυξεν. τὴν δὲ ἐκείνου ἐπιμελῆ σύνεσιν στερρότης διαβεβοημένη διεδέξατο· ἐκυβέρνησε γὰρ ὁ τῆς ἁγίας μνήμης ἐπίσκοπος Ἀττικὸς τὸν Χριστιανὸν λαὸν τῷ τοῦ προηγησαμένου ὑποδείγματι καὶ ἐδίωξε τὰς ἱεροσύλους τῶν αἱρετικῶν μανίας. ἐσχήκαμεν δὲ τούτου ἀπογενομένου κοινωνὸν τὸν τῆς ἁγίας μνήμης Σισίνιον,

---

V, M [usque ad 12 προσάπτων], P [= hk], S, D [= mn], AWΛ^{t}Λ^{c}Λ^{u}Λ^{f}Λ^{l}

1 τοῦ θεοῦ om. SD τοῦ χῡ S πανταχῆ S 2 ὑμῶν ex ἡμῶν corr. S om. A ἠγωνισάμεθα P 3 ὑμετέραν MhW [= Λ] ἡμετέραν VkSDA πανταχῆ S 5 θειότητοσ A τοῦ χῡ καὶ θῡ V 8 μου^{1} om. SD 8/9 διὰ — διακόνου SDA [= Λ] om. VMPW 10 ἀσεβοῦσ κηρύγματοσ διαστροφὴν A εὕρηκα S 11 καὶ θείαν A *in Christo nostro* Λ νῦν δὲ αὐτῷ SD 12 ἀλλ' — p. 85, 10 διαμερίζεσθαι om. M, ponendo pro illis καὶ μεθ' ἕτερα 13 ἀκούση W ἀκούσει VPSDA 14 ἐκτενῶ VSD [= Λ] ἐκτείνω PAW φησὶ τὴν χεῖρα μου SD [= Λ] τὴν χεῖρα μου φησὶν A φησὶ τὴν μάχαιράν μου VPW 15 κενὰ λαλούντων SD 15/16 οὔτε SDA 16 τοῦ^{2} om. SDA 19 ὅτι A 19/20 ἐπέρχεσθαι D 20 ἐν ἐκείνῳ SD διασπαράσσονται A 21 προφέρεται — παραβάλλονται] προβάλλονται A προφέρονται W οὐχ αἱ] οὐχὶ A ἀλλ' αἱ] ἀλλὰ A βλάπτουσαι SDA [= Λ] λεπτύνουσαι VPW 22 ἡ om. SD παρεῖχεν P τομῆς PW ὡσ SDA [= Λ] om. VPW 24 φανερὰ παρ' ὑμῖν ἐγρηγορόσιν ἡ διαφορὰ SD καὶ^{2} om. A ἐπιμείνητε δὲ A 25 διδάσκοντεσ W 26 τε τῇ V τῇ DA 27 χῡ S 29 ἡμῶν VS μακαρίασ DA ἐπισκόπου om. DA 30 τὴν πίστιν τὴν καθολικήν S ἀπῆ A 32 ἐπίσκοποσ om. S 34 τὸν om. VPW σισίννιον D

εἰδότα ὅση δόξα αὐτοῦ ἔμενεν, εἰ φυλάξειεν ὁλόκληρα καὶ ἀβλαβῆ τὰ ἄχρις αὐτοῦ διαμείναντα τῆς καθολικῆς πίστεως κόσμια. ἐνοήσαμεν ὅπως ἐκείνωι οὐκ ἔλειψε καὶ ἁπλότης περιστερᾶς καὶ σύνεσις ἑρπετοῦ. ἐκλαύσαμεν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ὥσπερ προορῶντες Mt. 10, 16
6 τὰ μέλλοντα, τὸ ταχέως ὑμᾶς τῆς ἐκείνου βοηθείας ἀπεστερῆσθαι. ἐν τούτωι γὰρ ἀγνοῶ ποίαν ἐλπίδα εὑρήσομεν, ὃς περὶ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἄλλως διαλαμβάνει ἢ αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ 5
ἢ οἱ ἀπόστολοι περὶ αὐτοῦ παραδεδώκασιν· οὐ μόνον τοὺς συντετριμμένους οὐ συνδεσμεῖ, cf. Ezech. 34,
ἀλλὰ καὶ συντρίβει τοὺς συνδεδεμένους· οὐ μόνον τοὺς καταβεβλημένους οὐκ ἐγείρει, ἀλλὰ 4
καὶ τοὺς ἱσταμένους καταβάλλειν ἐπιχειρεῖ· οὐ μόνον τὰ διεσπαρμένα οὐ συνάγει, ἀλλὰ καὶ cf. Mt. 12, 30
τὰ συνηγμένα διαμερίζει, εἰ καὶ τὰ μάλιστα οὔτε συντριβῆναι δύναται διάνοια ἀφιερωμένη M III 1 1040
θεῶι οὔτε καταβληθῆναι ἱστάμενος οὐρανίαι δυνάμει οὔτε τὸ ἱερὸν πλῆθος διαμερίζεσθαι. 10
φανερῶς οὖν τῆι ἀγάπηι ὑμῶν, ὅπερ χωρὶς δακρύων οὐ δυνάμεθα εἰπεῖν, ἀπαγγέλλομεν·
ἐκίνησεν ὁ διαλεκτικὸς ὑμῶν μάχην πρὸς τὴν ἀλήθειαν, τῆι ἀρχαίαι πίστει χεῖρας ἐπήνεγκεν,
πολεμεῖ πρὸς τοὺς ἀποστόλους, τοὺς προφήτας ἐκβάλλει, αὐτοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν περὶ
7 ἑαυτοῦ λέγοντος τοῖς ῥήμασιν οὐκ ἀκολουθεῖ. ποίας θρησκείας ἢ ποίοις νόμοις ἑαυτὸν ἐπίσκοπον λέγει, ἀποχρησάμενος τῆι καινῆι καὶ τῆι παλαιᾶι διαθήκηι; καὶ γὰρ καὶ τὸ νοητὸν 15
τοῦ σχήματος ἐκβάλλει καὶ οὐ δέχεται τὴν μεταξὺ ἡμῶν ἀναστραφεῖσαν ἀλήθειαν καὶ
ἁπλῶς ἄλλως περὶ τοῦ μυστηρίου τοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν διαλαμβάνει ἢ ἀνέχεται τὸ L III 367
τῆς πίστεως τῆς ἡμετέρας ἁγίασμα, ὧι μετὰ σεβάσματος ἠκολούθησε πᾶς καθολικῶς διαλεγόμενος. οὐδεὶς γὰρ καλῶς τῆι θρησκείαι ἐκδεδομένος ἄλλως περὶ τοῦ Χριστοῦ
8 ἐφρόνησεν ἢ αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ φρονεῖσθαι ἠθέλησεν. ἐκίνησέ ποτε ἱερόσυλον ζήτησιν 20
ὁ Σαμοσατεὺς Παῦλος, ὅτε τῆς ἁγίας κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν ἐκκλησίας προίστατο· ἀλλὰ
τοῦτον ἀπὸ τοῦ θρόνου, ἐν ὧι μιαρῶς προυκαθέζετο, καθήιρηκεν ἐνωθεῖσα τῶν καθολικῶν
ἱερέων ἀπόφασις. ἀεὶ γὰρ ἐκκόπτεσθαι ὀφείλουσιν οἱ τοιοῦτοι, οἵτινες τὴν ψυχὴν τοῦ
Χριστιανοῦ λαοῦ διαταράττοντες καὶ πρὸς τὴν γνώμην τὴν ἰδίαν τὰ εὐαγγέλια διαστρέφοντες τῶι
θεῶι καρποφορεῖν οὐ δύνανται, καὶ γεωργητέα ἐστὶν ἡ ἄμπελος ἡ τὸ δίκαιον τοῦ κτήτορος 25
9 ἐπιγινώσκουσα. δῆλον δέ ἐστιν ὅτι αἱ τοιαῦται τῶν λόγων καινότητες ἀπὸ ματαίου
ἔρωτος δόξης γεννῶνται· ὡς τινες ἐθέλουσι παρ' ἑαυτοῖς δοκεῖν ὀξεῖς, ὀπτικοὶ καὶ φρόνιμοι, ζητοῦσί τί προσενέγκωσι ξένον, ὅθεν παρὰ ταῖς ἀπαιδεύτοις ψυχαῖς πρόσκαιρον δόξαν
ὀξύτητος ἀπενέγκωνται. ἀλλὰ τίς πώποτε ἀληθῆ δόξαν ἐκέρδανεν ἑαυτῶι δοκῶν φρό-
νιμος; ὁ γὰρ θεὸς ἡμῶν τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐπιλέγεται καὶ ἐκ τῶν ἐναντίων συγχέει 1 Cor. 1, 27
τὰ ἰσχυρὰ καὶ τοὺς φρονίμους διὰ τῶν τοῦ κόσμου μωρῶν. τίς ἐν τῆι τοῦ κόσμου 31
σοφίαι καυχᾶται, εἰ μὴ ὁ ὁμολογῶν ἑαυτὸν ἐκ τοῦ κόσμου εἶναι, εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ἑαυ-

V, M [inde a 11 φανερῶς usque ad 20 ἠθέλησεν], P [= hk], S, D [= mn], AWΛ^{t}Λ^{c}Λ^{u}Λ^{f}Λ^{l}

1 δόξα αὐτοῦ V αὐτοῦ δόξα PW δόξα αὐτὸν D δόξα αὐ . . S αὐτὸν δόξα A ἔμενεν SDA ἔμεινεν VPW 1/2 μείναντα SD 4 τῶ SD ὑμᾶσ VPW [= Λ] ἡμᾶσ SDA [= Λ^{c}] ἀποστερῆσθαι V ἀποστερεῖσθαι PW γὰρ τούτω V τούτω δὲ W ἀνοῶ S 5 αὐτοῦ P 6 οὐ μόνον VPWSDA *qui non solum* Λ συνέδησεν A 7 ἤγειρεν A 8 καταβαλεῖν DA τὰ διεσπαρμένα PWA [= Λ] τὰ διεστῶτα [διεστῶτα καὶ D] διεστραμμένα S τοὺς διεσπαρμένους V συνάγειν οὐ βούλεται W 9 τὰ συνηγμένα PWD [= Λ] τὰ συνημμένα SA τοὺς συνηγμένους V καὶ μάλιστα VPW 10 καταβληθῆναι δύναται A οὐδὲ A 12 ὑπήνεγκε S 13 πρὸσ τοὺσ ἀποστόλουσ VMPSW τοὺς ἀποστόλους D τοῖσ ἀποστόλοισ A ἡμῶν om. S 14 αὐτοῦ S ποίου νόμου VW 15 ἀποταξάμενοσ A τῆ καινῆ καὶ τῆ παλαιᾶ VMAW [= Λ] τῆ παλαιᾶ καὶ τῆ [τῆ om. SD] καινῆ P γὰρ τὸ VP γὰρ τὸν MW 17 τοῦ χῦ καὶ θῦ SD χῦ τοῦ θῦ W 19 καλῶς] ὅλωσ A ἐκδεδεμένος VMPW τοῦ om. SD 20—p. 86, 13 ἐκίνησε — ἐκβληθῆι om. M 21 τὴν om. DA ἐκκλησίας προίστατο] πρωτοεκκλησίασ S 22 προεκαθέζετο DA ἐκαθέζετο S προυκαθίζετο V 23 ἐκκόπτεσθαι ὀφείλουσιν οἱ τοιοῦτοι SDA [= Λ] ἐκκόπτεσθαι ὀφείλουσι καιρίωσ οἱ τοιοῦτοι V ὀφείλουσιν οἱ τοιοῦτοι καιρίωσ ἐκκόπτεσθαι P ἐκκόπτεσθαι ὀφείλουσιν οἱ τοιοῦτοι καιρίωσ W 24 λαοῦ om. PW [= Λ^{l}] τὴν ἰδίαν γνώμην SD μεταστρέφοντεσ τὰ εὐαγγέλια SD τὰ εὐαγγέλια μεταστρέφοντεσ A 25 δίκαιον] ἴδιον W 26 καὶ εὐθὲσ ἐπιγινώσκουσα P κενότητεσ PSW 27 γενῶνται VS γίνονται A αὐτοῖς V 28 δοκοῦσι SD παρενέγκωσι A ξένον προσενέγκουσιν D ξέ . . . . . S 29 πώποτε SDA [= Λ] τούτων ποτὲ VPW

Ioh. 17, 16 τὸν ἐκείνου εἶναι μαθητὴν τοῦ εἰπόντος μὴ εἶναι ἑαυτὸν ἀπὸ τοῦ κόσμου; μία ἐστὶ δόξα
1 Cor. 1, 31 **10** ἵνα, ὡς φησιν ὁ ἀπόστολος, ὁ καυχώμενος ἐν κυρίωι καυχάσθω. ἆρα οὐ τούτωι τῶι
ὑμετέρωι ἐπισκόπωι, ἀλλὰ ἄχρι νῦν ὑμετέρωι, ἐὰν μὴ πιστεύσηι ὅπερ πιστεύομεν, ὁρῶμεν
Rom. 1, 22 ταύτην τὴν γνώμην πρέπουσαν; μωρὸς ἐγένετο, ὃς λέγει ἑαυτὸν σοφόν· ὡμολογημένη
1 Cor. 1, 24 γάρ ἐστι μωρία τὸ ἐκεῖνον ἀγνοεῖν, ὃν ἴσμεν θεοῦ σοφίαν εἶναι καὶ δύναμιν. ὁμολογεῖ
γὰρ ἑαυτὸν ταῦτα ἀγνοεῖν ἅπερ ἀνακρίνει. καὶ μὴ θαυμάσηι ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἀπὸ τῆς
Ioh. 14, 6 ὁδοῦ τῆς ἀληθείας ἀποπλανᾶσθαι τοῦτον, ὁρῶσα ὅτι τὸν Χριστόν, ὅστις ἡ ὁδὸς ἡμῶν
τυγχάνει, ἀπώλεσε. κατειλήφαμεν αὐτὸν ἐνίοτε σκαιᾶι διαλέξει προδιδόμενον, ἐνίοτε
κρυπτόμενόν τισι λανθανούσαις διόδοις καὶ σκέποντα τὰ ἴδια δηλητήρια. καὶ δέον ἡμᾶς
Prou. 26, 4 ἀκολουθοῦντας τῆι γνώμηι τοῦ σοφωτάτου Σολομῶντος μηδεμίαν διδόναι ἀπόκρισιν πρὸς τὴν 10
ἄνοιαν αὐτοῦ, μὴ ὅμοιοι αὐτῶι γενώμεθα, ὅμως συμβουλεύομεν ἵνα μεθ' ἡμῶν τοῖς ἀπο-
στόλοις καὶ τοῖς προφήταις ἀκολουθήσηι, μή, ὡς πᾶσι μόνος ἀνθίσταται, μόνος παρὰ πάν-
11 των ἐκβληθῆι. ὑμεῖς δὲ ἐπιμελέστερον ἐγρηγορέναι ὀφείλετε, ἵνα ἀντιστῆτε τοῖς τοῦ
ἐχθροῦ κηρύγμασι· μείζων γὰρ ὑμῖν ἐστι φροντίς, ὅταν ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας λέγηται
M IIII 104 ὑμῖν τὰ τῆι ἐκκλησίαι ἐναντιούμενα. ἐχέτωσαν ἐκεῖνοι ἀνακωχὴν τῶν καμάτων, οὓς 15
προκαλεῖται ὁ ἀντίδικος ἔξω διάγων, καὶ οἵτινες περὶ τοὺς προμαχῶνας διεσπαρμένοι ἀ-
σφαλίζονται ἑαυτοὺς τῆι τῶν τειχῶν βοηθείαι· οἱ δὲ ἔχοντες ἔνδον τὸν πολέμιον ἀργίαν
οὐκ ἴσασιν. ὅμως ἐν τούτωι τῶι ἐμφυλίωι πολέμωι, ἐν ταύτηι τῆι οἰκειακῆι μάχηι εἴη
ὑμῖν τεῖχος ἡ πίστις καὶ κατὰ τῆς ἀπιστίας αὐτὴ ἑαυτὴν ἐκδικήσει πνευματικοῖς ἀκοντίοις.
Ps. 70, 3 φυλάξωμεν ταύτην, ὅτι φυλαττομένη φυλάττει ἡμᾶς· διὰ ταύτης ἡ ἀσφάλεια ἡμῶν ἐστιν 20
ὁ θεὸς καὶ ἡ καταφυγή. ἁρπάζει ἐκ χειρὸς ἁμαρτωλοῦ· τούτωι ὑμᾶς ἐν κλύδωνι κει-
Mt. 8, 25 μένους πρέπει λέγειν· κύριε ἐλευθέρωσον ἡμᾶς, ἀπολλύμεθα.
L III 370 **12** Πρὸς ὑμᾶς νῦν, ὦ κληρικοὶ καὶ πάντες οἳ καθιερωμένοι ἐστὲ τῶι κυρίωι, μεταστρε-
πτέος ὁ παρ' ἡμῶν λόγος. ἐρεῖ τις τυχὸν τὴν τάξιν μὴ πεφυλάχθαι. ἠθελήσαμεν καὶ
ἡμεῖς πρότερον, ὅπερ ἀπήιτει ἡ ἀκολουθία, διαλεχθῆναι ὑμῖν· ἀλλ' ἐκράτησεν ἡ περὶ ἐκεί- 25
νους μείζων φροντίς, οὓς θέλομεν εἰς τὸ κοινὸν σῶσαι. οὔτε γὰρ περὶ ὑμῶν ἀμφιβάλ-
λειν ὀφείλομεν, ὧν δηλαδὴ ἡγεμονευόντων ἐκείνους ἐν τῆι πίστει ἑστάναι πιστεύομεν.
ἡ ἀναφορὰ τοῦ ἁγίου καὶ θεῶι ἐρασμίου τοῦ ἀδελφοῦ καὶ συνεπισκόπου μου Κυρίλλου,
ἣν ἀπέστειλέ μοι διὰ τοῦ υἱοῦ μου Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου ἑαυτοῦ, ταῦτα ἀνεδίδαξε
πράττεσθαι καθ' ὑμῶν ἅπερ δύναται κατὰ τῶν μελῶν τῆς ἐκκλησίας ποιεῖν ὁ τῆς κεφαλῆς 30
αὐτῆς μὴ φεισάμενος. ἀλλὰ ταῦτα ὑμᾶς μὴ βασανιζέτω. μείζων γὰρ δόξα ἐστὶν
2 Tim. 2, 5 ἐν μείζονι καμάτωι, ὅτι ἡ ποιότης τοῦ ἀγῶνος ποιεῖ τὴν τοῦ ἄθλου ποιότητα. ἀναγινώ-
13 σκετε γὰρ μεθ' ἡμῶν ὅτι ὁ νομίμως ἀγωνισάμενος στεφανοῦται. ὅθεν ἡ προτροπὴ

V, M [inde a 13 ὑμεῖς — 32 ποιότητα], P [= hk], S [multa abscissa], D [= mn], AWΛ^{t}Λ^{c}Λ^{u}Λ^{f}Λ^{l}

1 μαθητὴς A αὐτὸν A ἐκ SDW 2 καυχᾶται A οὐ A οὖν VPSDW 3 ἡμετέρῳ D [= Λ^{c}] def. S 5 εἶναι θῦ σοφίαν SD εἶναι σοφίαν θῦ A 6 θραύσῃ PW 7 τὸν om. D def. S ἡ A om. VPDW def. S 8 ἑαυτὸν D def. S σκιᾷ PmW καὶ A 9 σκέπτοντα hDA def. S 10 σολομῶνος A 11 αὐτοῖς SD 12 καὶ τοῖς προφήταις om. D def. S μόνος πᾶσιν SD 13 ὀφείλετε ἐγρηγορέναι SD 14 ἐστιν ὑμῖν PSD ὅταν VPW ὅτε MDA def. S λέγηται VMPW λέγεται SDA 15 ἡμῖν W οὖ M 16 προσκαλεῖται MDW def. S εἴ τινες P 17 τειχέων A ἔνδοθεν P πολέμιον D [= Λ] def. S πόλεμον VMPAW 18 οἰκεία D def. S 19 τὰς ἀπιστίας P 21 ἀπὸ SD τούτῳ MDA [= Λ] def. S τοῦτο VPW ὑμᾶς VA [= Λ] def. S ἡμᾶς MPDW ἐν VPW [= Λ] τῶ SDA 21/22 κειμένους VMPAW [= Λ] κινουμένους SD 23 νῦν VMPAW [= Λ] οὖν SD ὦ om. D πάντες PDA πάντας VMSW ὅσοι SD τῶ θῶ ἐστὲ D . . . . ἐστὲ S 24 ἡμῖν V μὴ om. nA 25 ἀπαιτεῖ A διαφυλαχθῆναι A 25/26 ἐκείνων VA 26 οὓς] οὐ A ἐθέλομεν V ἡμῶν P 27 ὧν] τῶν SD 28 θεῶ ἐρασμίου τοῦ VMPSDW quod in θεῶι ἐρασμιωτάτου emendem θεοφιλεστάτου A 29 μου om. SD διὰ — ἑαυτοῦ SDA [= Λ] om. VMPW αὐτοῦ A ἐδίδαξε V 32 ἐν — καμάτωι om. A 32—p. 89, 7 προσκαλεσαμένου om. M 32 αἰῶνος A 32/33 ἀναγινωσκεται S 33 ὑμῶν S ἀγωνισάμενος SD [= Λ] ἀγωνιζόμενος VPAW τροπὴ VW ροπὴ P

ἡμῶν χρεωστεῖται ὑμῖν, ἡ καὶ τοῖς μικροψύχοις καὶ τοῖς ἀνδρείως ἀνθισταμένοις ἀναγκαία ἐστίν, ἵνα τοὺς πειρασμοὺς δυνηθῶσι φέρειν οἱ μὴ δυνάμενοι καὶ ἰσχυρότερον στῶσιν οἱ ἀνθιστάμενοι. οὐδέποτε τοῦ βασιλέως ἡμῶν τὰ ὅπλα ἡττᾶται. ἔλεγχός ἐστι πᾶς πειρασμὸς τῶι Χριστιανῶι· τοῦτον γάρ, ὡς ἀνέγνωμεν, ὑπομονὴ ἐργάζεται, ἐκ ταύτης ἐλπὶς Rom. 5, 3. 4
γεννᾶται, ἥτις οὐδένα, τῆς γραφῆς ἐπαγγελλομένης, ἠπάτησεν. ὅθεν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, 5
ἐπειδὴ ἡ παραμυθία ὑμῶν ἐκ θεοῦ ἐστιν, ὧι τὰ σώματα ὑμῶν, τουτέστιν ὑμᾶς αὐτοὺς ζώσας, ὡς φησιν ὁ ἀπόστολος, θυσίας προσφέρετε, μὴ ἀποκάμητε ἀνθιστάμενοι. παρεξει ἐκεῖνος δύναμιν, ὃς διὰ τοῦ ἀποστόλου ἡμᾶς διδάσκων θέλει τὰ ἡμέτερα μέλη ὅπλα 2 Cor. 6, 7
14 εἶναι τῆς ἑαυτοῦ δικαιοσύνης. ἔχετε ὑποδείγματα τῶν ἁγίων, οἵτινές ποτε ἔσπειραν ἐν Ps. 125, 5
δάκρυσιν, ὕστερον δὲ ἐν χαρᾶι θεριοῦσιν. οὐ φιλεῖ ὁ ἡμέτερος δεσπότης δοῦλον, εἰ μὴ 10
τὸν ἐν πείραι δεδοκιμασμένον· τὰς Χριστιανὰς ψυχὰς ἀεὶ ἡ τῶν πραγμάτων παλαίστρα γυμνάζει. τρέχετε, ἵνα ἀλλήλους ἐν ταῖς ὁδοῖς τοῦ κυρίου παρέλθητε· οὐ θέλω ὑμᾶς ὑπὸ cf. 1 Cor. 9,24
τῶν ἀντιδίκων καταλαμβάνεσθαι. φησὶν [δὲ καὶ] ὁ ἀπόστολος χρῆναι γενέσθαι ἅπερ ὁρῶ- cf. 1 Cor. 11,9
μεν· ἰσχὺν καὶ πίστιν οὐ δοκιμάζει εἰ μὴ ὁ τόπος τῆς συμβολῆς. ἡσυχίαν στεφανοῦσθαι δυσχερές· τὰ ἔπαθλα εἰ μὴ τοῖς καμάτοις οὐ δίδοται. τὴν περικεφαλαίαν τῆς Eph. 6, 17. 14
ὑγιείας αἱ κεφαλαὶ ὑμῶν μὴ ἀπόθωνται· μὴ ἐκδύσηται τὸν θώρακα τῆς πίστεως ὁ ἐπαγ- 16
γελλόμενος στρατιώτην τοῦ Χριστοῦ ἀξιόχρεων. οἱ ἡμέτεροι καθ' ἡμῶν πόλεμον κεκινήκασιν, εἰ ἄρα ἡμέτεροι λεκτέοι οὗτοι οὓς ἠισθόμεθα ῥαγέντος τοῦ τῆς φιλίας νόμου πρὸς τὸν ἐχθρὸν ἠὐτομοληκέναι. ὑμέτερόν ἐστιν ἱσταμένους ἔχειν τοὺς πόδας ἐν τοῖς πυλῶ- Ps. 121, 2
σιν Ἱερουσαλήμ. θέλομεν ὑμῶν τὰς βάσεις εἶναι τελείας, μή ποτε πρὸς ἴσον ὑπόδειγμα 20
τὰ ἴχνη τινὸς παρασαλευθῆι· ἀκολουθήσωσι τῶι διαβόλωι μετὰ τοῦ κακοῦ οἱ ἐπιγινώσκοντες M IIII 1044
15 ἑαυτοὺς ἐξ ἐκείνου ὄντας. ὑμεῖς, οἵτινες υἱοὶ θεοῦ τοῖς ἔργοις φαίνεσθε, ἐπειδὴ ἐκ τῶν
καρπῶν θέλει ἕκαστον διαγινώσκεσθαι, ἀμοιβαδὸν τὰς διανοίας τῶν μικροψύχων παραμυθή- Mt. 7, 20
σασθε καὶ ἕκαστον τῶν ἀσθενῶν ὑποδέξασθε βεβαιοῦντες αὐτούς. μὴ δὴ ἀπατήσηι ὑμᾶς ἡ ἀσέβεια, ἀλλὰ περὶ τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ κατὰ τὴν ἑκάστου ποιότητα τὴν κρίσιν 25
κατέχετε, φεύγοντες τὰ διεστραμμένα καὶ τὰ ὀρθὰ ἐπαινοῦντες. ἀποβλητέος γάρ ἐστι Prou. 17, 15
τῶι θεῶι, λέγοντος Σολομῶντος, ὅστις ἢ τὸν δίκαιον ἀντὶ ἀδίκου ἢ ἀντὶ δικαίου δέχεται L III 371
ἄδικον. οὐδέν ἐστιν ἡ πρόσκαιρος θλῖψις, ἀλλὰ πρὸ ὀφθαλμῶν ἧι τὸ αἰώνιον ἔπαθλον,
16 οὗ οὐδὲν προκριτέον. βοᾶι ὁ ἡμέτερος ὑμνωιδὸς ὅτι ἐὰν κατ' αὐτοῦ συστῆι πόλεμος, Ps. 26, 3
ἐλπίδι ἐκείνου τοῦ φωτισμοῦ ὅλως οὐ φοβηθήσεται. εἰ ἀγῶνα πρὸς τὰ ἔθνη εἴχετε, 30

V, P [= hk], S [nonnulla abscissa], D [= mn], AWΛ^{t}Λ^{c}Λ^{u}Λ^{f}Λ^{l}

1 ἡμῶν] ὑμῶν A 2 ἵνα VPW [= Λ^{cif}] ἵνα καὶ DA [= Λ^{u}] def. S ἰσχυρότεροι DA def. S 3 τὰ ὅπλα τοῦ βασιλέως ἡμῶν V ἐστι] δὲ A 4 τοῦτον — ὑπομονή] *quippe quæ patientiam* Λ ἔγνωμεν VPW 5 ἠθέτησεν A ἀδελφοὶ ἀγαπητοὶ A 6 ὑμῶν W [= Λ] ἡμῶν VPSDA ἡμῶν SDA ἡμᾶσ SD 7 ὥσπερ P θυσίας om. D 8/9 εἶναι ὅπλα P 9 αὐτοῦ AW om. SD ὑποδείγματα] ὑπόδειγμα τὸ A 10 ὕστερον δὲ ἐν χαρᾶ θεριοῦσιν VPW ὕστερον θεριοῦσιν ἐν χαρᾶ Sn θεριοῦσιν ἐν χαρᾶ ὕστερον m θεριοῦσιν ὕστερον ἐν χαρᾶ A 12 δικάζει V γυμνάζει in mg. ἀλλήλοισ S ὑπὸ VP ἀπὸ W παρὰ SDA 13 δὲ καὶ VPWA καὶ om. S δὲ om. D δὲ καὶ om. Λ ἅπερ PW [= Λ] ὅπερ VSDA 14 πίστιν VSDA [= Λ] τόπον W κόπον P συμβουλῆσ W ἡσυχίαν VW [= Λ] ἡσυχία P ἧσ δίχα SDA 16 ὑγείασ PSDA ἐκδύσητε PS 17 στρατιώτην Λ στρατιώτησ VPSDAW ἀξιόχρεων VPW [= Λ] ἀξιόχρεωσ SDA 18 ἡσθόμεθα VA *sentiamus* Λ εἰσόμεθα W εὐξόμεθα P αἰσθάνομαι SD φιλᾱνίας P 19 ἡμέτερόν V ὕστερόν P 19/20 τῶ πυλῶνι SD 20 πρὸς — ὑπόδειγμα] προελθόντων ὑπὸ δήγματοσ A 21 τινὸς τὰ ἴχνη A τὰ ἴχνη VPW 21 ἀκολουθήσωσι A [= Λ] ἀκολουθήσουσι SD καὶ ἀκολουθήσωσι VPW 22 ὑμεῖς δὲ P 23 ἕκαστον VPS [= Λ] ἕκαστοσ DAW διαγινώσκεσθε W ἐπιγινώσκεσθαι PS ὀλγοψύχων [sic] A 23/24 παραμυθεῖσθε P 24 μὴ δὲ S 25 ἡ om. V τοῦ κακοῦ καὶ τοῦ καλοῦ VSD 26 ἐπαινοῦντες VPAW [= Λ] φρονοῦντεσ SD 27 τοῦ σολομῶντος V 28 οὐδέν V [= Λ] οὐδὲν δέ PDAW def. S ἀλλὰ VSDAW om. Λ^{uf} ἂν P *si* Λ^{etl} τὸ ἔπαθλον τὸ αἰώνιον A 29 στῆ VPW 30 ἀγωνίαν SDA ἔχετε DA def. S

δηλαδὴ μεγίστης ἂν ἦν νίκης νικᾶν τοὺς ἀεὶ ὑμῖν γενομένους ἐχθρούς· πηλίκη δὲ ἐκείνη ἡ νίκη λεκτέα ὅπου ὁ ἱερεὺς ἀλλαγέντος τοῦ κηρύγματος διώκτης τῶν καθολικῶν ἐγένετο; ἰδικῶς ἐν ἅπασι κατὰ Παύλου φρονῶν, ὃς τοῦ εὐαγγελίου τοῦ κυρίου, οὗ διώκτης ἦν πρότερον, ὕστερον ἐγένετο κῆρυξ. κατελείφθη ὁ ἀσεβὴς διαλεκτικὸς παρὰ τοῦ θείου
17 πνεύματος, ὁπότε κατ' αὐτοῦ τοῦ θείου πνεύματος ἐφρόνησεν ἐναντία. δικαίως, ἐὰν ἐπιμείνῃ, ἀκούσεται παρ' ἡμῶν τὰ ῥήματα τοῦ Σαμουὴλ ἅπερ τότε τῶι Σαοὺλ παρ' αὐτοῦ τοῦ
1 Reg. 15, 23 ἱερέως εἴρηται· ἐξουθενήσει σε κύριος, ἵνα μὴ βασιλεύσῃς ἐπὶ Ἰσραήλ. ἐκεῖνος ἄξιος γέγονεν, ὅτι μόνον ἐν πράγμασιν ἅπερ ἔπραττε, κατεφρόνησε τῶν ἐντολῶν τοῦ θεοῦ· ποία τούτωι χρεωστηθήσεται τιμωρία, ὃς ἑαυτὸν κατὰ τοῦ κυρίου τῆς θειότητος ὕψωσε; νῦν ὑμέτερόν ἐστι θεραπεῦσαι τὸ παρ' ἐκείνου τραῦμα καὶ ἰάσασθαι τοὺς τοῖς παρ' αὐτοῦ ῥήμασι τετρωμένους. ἀσφαλέσιν ἴχνεσιν ἵστασθε κατὰ τοῦ ἤδη πεσόντος, ὡς ὁ παρ' αὐτοῦ λόγος δείκνυσι, καὶ εἴ τι ὑμῖν ἐπήνεγκεν, ἀνεξικάκως φέρετε. ἐμηχανήσατο ὕβρεις, ἐμηχανήσατο ἀφορισμούς· ἐκεῖνος αὐτὸν ἐν τοῖς ἰδίοις πέπονθεν, ὃν ὑποδεδέχθαι ὑπὲρ ἡμῶν ἄνθρωπον ἀρνεῖ-
18 ται. ὅθεν μηδεὶς κλαύσηι τὰ κατά τινος ὑμῶν ἐπινοηθέντα. τῆς ἀνεξικακίας καὶ τῆς ὑπο-
Act. Ap. 7, 54-56 μονῆς τύπος εἴη Στέφανος ὁ πρῶτος τοῦ Χριστοῦ μάρτυς. ὁ ὄχλος τῶν ἀπίστων κατ' αὐτοῦ ἔβρυχε, καὶ ὅμως ὁ συνοδοιπόρος τοῦ Χριστοῦ οὐκ ἐσιώπησεν ὅπερ ἑώρα. ἐβόα μεταξὺ μαινομένων, μεταξὺ τῶν τῆς θρησκείας ἐχθρῶν, λέγων ἑαυτὸν ὁρᾶν ἀνεωιγμένους τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, δι' ὃν ταῦτα ἔπασχεν, ἱστάμενον πρὸς τῆι
19 δεξιᾶι τοῦ θεοῦ. μακρόν ἐστι χωρεῖν δι' ἑκάστου τῶν πριαμένων ἑαυτοῖς ζωὴν ἢ θανάτωι ἢ ὁμολογίαι· ἔχετε ὑμεῖς, ὅσοι τῆς ἐκκλησίας ἐκβέβλησθε, σχεδὸν τῶν ἡμετέρων καιρῶν ὑπόδειγμα τὸ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Ἀθανασίου τοῦ σοφωτάτου ἱερέως τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας. τίνι οὐκ ἂν εἴη παραμυθία ἡ ἐκείνου ὑπομονή; τίνι οὐκ ἂν εἴη ὑπόδειγμα ἡ ἐκείνου στερρότης; τίνι οὐκ ἂν ποίησειεν ἐλπίδα ἡ ἐκείνου πολυπόθητος ἐπάνοδος; ἐκβάλλεται Ἀρείου διώκοντος, ἀλλὰ ἀνακλητέος τοῦ κυρίου προπέμποντος. ἔπαθε φυλακήν, ἔπαθε θλίψεις, καὶ οὐ θαυμαστὸν εἰ ὁ ἀποστολικὸς ἀνὴρ ταῦτα πέπον-
M IIII 1045 θε δι' ὧν ἑαυτὸν γεγυμνάσθαι καυχᾶται ὁ ἀπόστολος, καὶ ἐν τούτους πᾶσιν ἐκείνωι ἠ-
2 Cor. 11, 23 sq. κολούθησε τῶι μαρτυρομένωι ὅτι ἑαυτῶι ἐν ταῖς θλίψεσιν ἀρέσκει. ἐδιώχθη ἐκεῖθεν καὶ
2 Cor. 12, 10 ἐν τοῖς ἡμετέροις μέρεσιν ἀνεκτήσατο· ἀμέλει ἐνταῦθα αὐτοῦ ἡ κατάστασις ἀνεκαινίσθη καὶ ἐν τούτωι τῶι θρόνωι εὗρε κοινωνίας ἀνάπαυσιν, ἀφ' οὗ ἀεὶ τοῖς καθολικοῖς γεννᾶται βοήθεια. καὶ ὅμως ἐν ταῖς θλίψεσιν οὐκ ἠισθήθη πόνου ὁ γενόμενος ἐν τῶι διωγμῶι
20 ὁμολογητής. ὅθεν οὐδεὶς τῶν Χριστιανῶν κλαῦσαι ὀφείλει τὴν ἐπενεχθεῖσαν αὐτῶι πρόσκαιρον ἐξορίαν, ὅτι ἐκείνων οὐδεὶς ἐξωρισμένος ἐστὶ θεῶι. μᾶλλον φοβηθῶμεν μὴ

V, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWΛ^{1}Λ^{c}Λ^{u}Λ^{f}Λ^{l}

1 ἂν ἦν νίκης VPW [= Λ] ἢ ἀνάγκησ S ἡμῖν ἀνάγκησ DA ἡμῖν S γινομένουσ S 1/2 ἐκείνη ἡ νίκη SD ἡ νίκη ἐκείνη A *uictoria* Λ ἐκείνη VPW ἐκεῖνοσ ὁ ἱερεὺσ A 2 ἐγένετο ὕστερον SDA 4 κατελήφθη SDA 4/5 παρὰ — πνεύματος om. A ἁγίου P 5 κατ' A [= Λ] καὶ VPSDW 6 τότε VPW [= Λ] om. SDA 7 ἐξουθένησέ SD σαλεύσης V εἰ ἐκεῖνος V ἄξιοσ PAW [= Λ] ἀνάξιοσ VSD 8 ὅτι VPSW ἐπειδὴ D ὅτι ἐπειδὴ A 9 τῆς θεότητος τοῦ κῦ P θειότητοσ A [= Λ] θέοτητος V(P)SDAW 10 ἡμέτερόν PSD [= Λ^{c}] 10/11 τοῖσ παρ' αὐτοῦ [ἐκείνου S] ῥήμασι τετρωμένουσ SDA [τετραυματισμένουσ A] *eius sermonibus* Λ^{ciuf} παρ' αὐτοῦ ῥήματι τετρωμένουσ PW ῥήματι τετρωμένους παρ' αὐτοῦ V *eius sermone* Λ^{l} 11 ἵστασθαι PW om. A 12 καὶ om. Λ praeter Λ^{c} 13 αὐτὸν SD [= Λ] αὐτὸσ VPAW πέπομφεν SD ὃν om. A ὑποδεδεῖχθαι A 14 ἐπινοηθέντα VPW ἐπενεχθέντα SDA 16 ἔβρυχε VPW [= Λ] ἐβρύχετο S ἐβρυχᾶτο DA ἐβόα VAW [= Λ] ἀλλ' ἐβόα P καὶ ἀνεβόα D ....νεβόα S 17 τῶν om. A 19 μικρόν A 20 ἐτύχετε D καιρῶν om. A ἡμερῶν D 21 ὑπόδειγμα τὸ scripsi ὑποδείγματα τὸ A ὑποδείγματα SD ὑπόδειγμα VPW 22/23 τίνι^{1} — στερρότης VAW [= Λ$^{u(l)}$] τίνι οὐκ ἂν εἴη παραμυθία — ὑπομονή om. PSD τίνι οὐκ ἂν εἴη ὑπόδειγμα — στερρότης om. Λ$^{cf(l)}$ 24 πρέποντοσ S 25 ὁ om. A 26 ὃν VAW ἑαυτὸν om. P γεγυμνῶσθαι A 27 μαρτυρουμένω P αὐτῶ VA ἐν om. SD 30 τῆ θλίψει S ἠσθήθη VSA ἤσθετο P ἤσθη DW 31 ἐπαινεθεῖσαν P 32 πρόσκαιρον] πρότερον P ἐκείνω V

ἀπὸ τῆς χώρας τῶν ζώντων, τουτέστιν ἀπ' ἐκείνης ἣν ἡμετέραν θέλομεν εἶναι πατρίδα, ἐξορισθῶμεν. ἐκεῖνό ἐστιν ἡμέτερον, ἐκεῖνο διηνεκές, ἐκεῖνο αἰώνιον. οὔκ ἐστι γὰρ L III 374
ἐκεῖνο ἡμέτερον, δι' οὗ μόνη πάροδος· ἀλλὰ ταῦτα ἀληθῶς ἡμέτερα, ἅπερ ἀσφαλεστάτη
ἐλπὶς ἐπαγγέλλεται. ἔστι δὲ λέγοντος ἀκοῦσαι τοῦ ἀποστόλου· ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ 1 Cor. 2, 9
εἶδεν οὐδὲ ἀκοὴ ἤκουσεν οὐδὲ εἰς καρδίαν ἀνθρώπου ἀνῆλθεν, ταῦτα ἡ- 5
21 τοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. ἵνα δὲ μηδὲ πρὸς καιρὸν δοκῇ τούτου
ἰσχύειν ἡ ἀπόφασις τοῦ ἤδη καθ' ἑαυτοῦ τὴν θείαν ἀπόφασιν προσκαλεσαμένου, φανερῶς
ἡ αὐθεντία τοῦ ἡμετέρου θρόνου ὡρίσατο μηδένα ἢ ἐπίσκοπον ἢ κληρικὸν ἢ κατά τι ἐπάγ-
γελμα Χριστιανὸν τῶν παρὰ Νεστορίου ἢ τῶν τούτου ὁμοίων, ἀφ' οὗ τοιαῦτα κηρύττειν
ἤρξαντο, ἢ τοῦ ἰδίου τόπου ἢ τῆς κοινωνίας ἀποκινηθέντων δοκεῖν ἢ ἀποκεκινῆσθαι ἢ 10
ἀποκοινώνητον γεγενῆσθαι· ἀλλ' οὗτοι πάντες ἐν τῇ ἡμετέραι κοινωνίαι καὶ ἐγένοντο καὶ
ἄχρι τοῦ παρόντος εἰσίν, ὅτι οὐδένα ἢ καθελεῖν ἢ ἀποκινῆσαι ἠδύνατο ὃς ἐν τῶι κηρύττειν
τοιαῦτα ἀσφαλῶς οὐχ εἱστήκει. πάντας τοίνυν ὁ παρὼν λόγος εἰς τὸ κοινὸν περιπλέ-
κεται, ἵνα μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἰσχυροποιηθέντες καὶ θαρσαλέοι γενόμενοι ἐν κυρίωι μὴ
μετακινηθῆτε, ἀλλὰ μᾶλλον θεραπεύσητε τὰς ἀλλήλων ἀσθενείας. ἤδη γὰρ ὑμῖν ἐκεῖ 15
22 τοὺς ἀσθενεῖς παρατιθέμεθα, ὅπου ὁρῶμεν αὐτὸν νοσοῦντα τὸν ἰατρόν. ὧι θέλομεν
ὅμως, εἴ ἔτι δυνάμεθα, βοηθεῖν. ὡς γὰρ πρὸς τὸν ἅγιον ἀδελφὸν καὶ συνεπίσκοπον
ἡμῶν Κύριλλον ἁρμοδίους ἀποκρίσεις ἐπέμπομεν, καὶ ὑμῖν ἐπεστείλαμεν διὰ τοῦ ποθεινοτάτου
Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου αὐτοῦ τὰ πεμπτέα παρὰ τοῦ αὐτοῦ ἀδελφοῦ μου καὶ πρὸς
ἐκεῖνον περὶ οὗ ὁ λόγος. καὶ ἐπειδὴ ἐν τηλικούτωι πράγματι ἡ ἡμετέρα σχεδὸν παρουσία 20
ἀναγκαία ἐφαίνετο, τὴν ἡμετέραν διαδοχὴν διὰ τὰ κατὰ θάλατταν καὶ γῆν διαστήματα
αὐτῶι τῶι ἁγίωι ἀδελφῶι μου Κυρίλλωι ἀπενείμαμεν, μὴ αὕτη ἡ νόσος ἀφορμῇ τῆς
μακρότητος ἐπιτριβῇ. μόνσν ὑμεῖς τοὺς ἀποστολικοὺς πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχετε λόγους· 1 Cor. 1, 10
ἐν τῇ αὐτῇ διανοίαι καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμηι γίνεσθε τέλειοι, ἵνα, ὡς ἀνέγνωμεν, παρα- Mt. 10, 22
μένοντες ἄχρι τέλους δυνηθῆτε σωθῆναι. ἵνα δὲ γνῶτε ἐφ' οἵωι ὅρωι τὰ γεγραμμένα 25
ἀπεστείλαμεν, αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν ἐποιήσαμεν ταύτηι τῇι ἐπιστολῇι ὑποταγῆναι.

Ὁ θεὸς ὑμᾶς ὑγιεῖς φυλάξαι, ἀδελφοὶ ποθεινότατοι.

23 Σαφῶς τοιγαροῦν μαθήσηι ταύτην ἡμετέραν εἶναι τὴν ἀπόφασιν, ὡς εἰ μὴ περὶ τοῦ M IIII 1048
θεοῦ τοῦ Χριστοῦ ἡμῶν ταῦτα ἐξηγήσηι ἃ καὶ ἡ Ῥωμαικὴ καὶ ἡ Ἀλεξανδρέων καὶ ἅπασα
καθολικὴ ἐκκλησία νοεῖ, καθὼς καὶ ἡ εὐαγεστάτη Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησία μέχρι σοῦ, 30

V, M [inde a 7 φανερῶσ], P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWΛ^{t}Λ^{c}Λ^{u}Λ^{f}Λ^{1}

1 χαρᾶσ A ἡ ἀπ' A 1/2 ἡμετέραν — ἐστιν om. P 2 οὔκ ἐστι] ἐκεῖνο D γὰρ om. A 3 παράδοσισ SD 4 ἐλπίδι SD ἀκοῦσαι om. SD 5 οὖσ SD ἀνέβη SD 6 μηδὲ VPW [= Λ] μὴ SDA 7 τοῦ om. A μεθ' S φανερῶσ] διωρίσατο δὲ φανερῶσ M 8 θρόνου om. A ὡρίσατο om. M ἢ^{1} om. SDW ἢ^{3} om. A 9 παρὰ om. P 10 ἤρξαντο VM [= Λ] ἤρξατο PSDAW [= Λ^{1}] 11 ἀκοινώνητον A 12 ἢ^{1} om. A ἐδύνατο M 13 πάντα D 13/14 περιπλέκει A 14 μᾶλλον καὶ μᾶλλον VMPSW [= Λ] μᾶλλον DA 15 κατακινηθῆτε W ἀλλήλων] *aliorum* Λ ὑμῶν A 17/18 ἀδελφὸν καὶ ἐπίσκοπον ἡμῶν MW ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ ἐπίσκοπον P 18 ἀπεστείλαμεν V 19 τὰ om. A παρ' αὐτοῦ τοῦ A παρὰ τοῦ SD 21 γῆν VMPW [= Λ] τὰ μακρὰ S μακρὰ D τὰ A 22 ἐνείμαμεν A 23 ἐπιτριβῆναι S 24 ἐν τῇ αὐτῇ γνώμη VMPW [= Λ] τῇ αὐτῇ γνώμη A γνώμη SD 24/25 ἄχρι τέλουσ παραμένοντεσ SDA 25 γράμματα DA 26 ἀπεστείλαμεν SDA [= Λ] ἀπεστείλαμεν τῶ πρὸσ δν ἡμῖν ὁ λόγοσ VMPW ἀπόφασιν SDA [= Λ] ἀπόφασιν τὴν κατ' αὐτοῦ νεστορίου VMPW ταύτην MS τὴν ἐπιστολὴν S ὑποταγῆναι SDA [= Λ] ὑποταγῆναι ἵνα γνῶτε τὸν περὶ αὐτοῦ δοθέντα τύπον VMPW 27 φυλάξει W φυλάξοι M διαφυλάξει SD inser. deest in SΛ ἀπόφασις DA ἐστι δὲ ὁ [ὁ om. VPW] ὅροσ μεθ' ἕτερα οὕτωσ [οὗτος P] VMPW 28 τὴν om. PA 28/29 τοῦ θῦ τοῦ χῦ MW θῦ τοῦ χυ P *de deo Christo* Λ τοῦ χῦ τοῦ θῦ SDA χῦ τοῦ θῦ V 29 ῥωμαίων DA ἡ^{3} om. P ἀλεξανδρέων VDA del. S ἀλεξανδρικὴ P ἀλεξανδρινὴ W ἀλεξανδρεινὴ M πᾶσα A 30 τῆς κωνσταντινουπολιτῶν VMPW ἐκκλησίασ MW

ὦ βέλτιστε, ἐνόησε [κατὰ τὴν ἐκτεθεῖσαν πίστιν ἐν τῇι Νικαέων συνόδωι], καὶ εἰ μὴ ταύτην τὴν δύσπιστον καινότητα τῇι σεβαστῇι καὶ σεβασμίαι γραφῇι διαστήσεις ἐντὸς δέκα ἡμερῶν, ἀφ' ἧς γνωρίζονταί σοι, ταύτης τῆς μεθοδείας τὴν ἡμέραν ἐναρίθμιον, τὰ φανερὰ καὶ γεγραμμένα τῆς καταδικασίμου αἱρέσεως, ἀπὸ πάσης καθολικῆς ἐκκλησίας ἀκοινώνητον.

12 = S 18 A 9. Latina epistula extat in Collectionibus Turonensi [Λ^t], Casinensi [Λ^c], Veronensi [Λ^u], Frisingensi [Λ^f]

L III 375 **1** Τῶι ἀγαπητῶι ἀδελφῶι Ἰωάννηι Κελεστῖνος. Εὐχόμεθα μέν, ὥσπερ μία ἐστὶ τῆς θεότητος ἡ οὐσία, οὕτω καὶ παρὰ πᾶσι τοῖς ὁπουδήποτε οὖσιν ἀνθρώποις μίαν τῆς ὀρθῆς πίστεως ἀλήθειαν ἔχειν· ἐλάττων δὲ ὅμως ὁ στεναγμός ἐστιν, ἐὰν τινὲς ἑαυτοὺς ἐκτὸς τῆς ἀγέλης τῆς δεσποτικῆς ἀποχωρίζοντες καὶ διὰ γωνιῶν καὶ συσκίων τόπων λανθάνοντες ἑαυτοῖς ἢ καὶ ὀλίγοις τισὶ συμβουλεύωσιν ὁμονοοῦσιν ἑαυτοῖς ἐν τῇι λανθανούσηι πλάνηι. **2** ὅτε δὲ ἐν τῇι τοῦ θεοῦ ἱερᾶι ἐκκλησίαι ὁ προβεβλημένος ὑπὸ τῶι ὀνόματι τοῦ ἱερέως αὐτὸν τὸν τοῦ Χριστοῦ δῆμον ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀληθείας κατὰ κρημνῶν ἀποστρέφει τῇι οὐκ ὀρθῇι συμβουλῇι καὶ τοῦτο ἐν τῇι μεγίστηι πόλει, εἰς ἣν διὰ τὴν τιμὴν τοῦ ἐνοικοῦντος βασιλείου ἀπὸ παντὸς τοῦ κόσμου συντρέχει τὸ πλῆθος, τότε δηλαδὴ διπλασιαστέος ἐστὶν ὁ θρῆνος καὶ μείζων ἡ φροντίς, ἵνα μήτι ἡ ἁρπαγὴ τοῦ λύκου περιγενομένου κατισχύσηι. ἐλάττων γάρ ἐστιν ἡ φροντὶς πολιορκοῦντος τοῦ ἐχθροῦ ἢ ἐντὸς τειχῶν ἐκβακχεύοντος, καὶ κουφότερον παρενοχλεῖ ὁ λύκος ἐκτὸς τῶν ποιμνίων ἀποπλανώμενος ἢπερ ἐν αὐτῇι τῇι ἀγέληι τόπον ποιμένος ἐπιλαβόμενος, ἐπειδήπερ πλέον τοῦ ἐμφυλίου πολέμου ἐστίν, ὅταν ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας, τουτέστιν ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ δόρατα ἀκοντίζηται τῆς **3** ἀσεβοῦς θρησκείας. ὅθεν πάνυ συντετάρακται ἡμῶν τὰ σπλάγχνα, ὅτι οὗτος ὅστις δοκεῖ κατέχειν τὴν ἐκκλησίαν Κωνσταντινουπόλεως, τοῖς καθωσιωμένοις τοῦ Χριστοῦ δήμοις διεστραμμένα τινὰ ἐγχέει, ὑπεναντία τῆς τιμῆς καὶ αἰδοῦς τοῦ τοκετοῦ τῆς ἁγίας παρθένου καὶ ὑπεναντία τῆς ἐλπίδος τῆς ἡμετέρας σωτηρίας. ταῦτα εἰς ἡμᾶς ἦλθεν ὑποβαλλούσης τῆς ἀλγηδόνος τῶν πιστῶν, ἃ ἐγνωρίσθη διὰ τῶν βιβλίων ἅπερ αὐτὸς ἔπεμψε, καί, ὅπερ

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn]. AW$\Lambda^t\Lambda^c\Lambda^u\Lambda^t\Lambda^l$

1 κατὰ — συνόδωι om. AΛ ἐν — συνόδω VMPW ἐν νικαία SDA 2 δύσπειστον A κενότητα MPW τῇ DA om. VMPSW διαστήσεισ PWA διαστήσοισ VMS διαστήσης D 3 γνωρίζονταί σοι A cf. Λ γνωρίζονται σοι ταῦτα τὰ γράμματα P γνωρίζονταί σοι τὰ γράμματα ταῦτα VMW ταῦτα γνωρίζονται σοι τὰ γράμματα SD 3/4 ταύτης — αἱρέσεως] γίνωσκε V 3 ἡμετέραν MPSW ἐνάριθμον P 4 ἀκοινώνητον MPSW [= Λ] ἀκοινώνητον εἶναι V ἀκοινώνητον ἴσθι σεαυτόν DA in fine add. καὶ ἀνενέργητον πρὸσ πᾶν ὁτιοῦν τῶν ἐξ αὐθεντίασ ἱερατικῆσ VMPSW

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AW$\Lambda^t\Lambda^c\Lambda^u\Lambda^f$

inscr. τοῦ αὐτοῦ πρὸσ τὸν ἀντιοχέα ἐπίσκοπον ἰῶ S τοῦ αὐτοῦ πρὸσ ἰῶ τὸν ἀντιοχέα ἐπίσκοπον A deest VMPDW ιβ̄ VMP ιζ̄ D

7 ἀγαπητῶι om. S κελεστῖνος ἐν κ̄ω̄ χαίρειν n 7/8 ἐστι τῆσ θεότητοσ [ὀρθότητοσ A] ἡ SDA ἐστι τῆσ θεότητοσ VMW ἡ τῆς θεότητος ἐστὶν P 8 τοῖς om. S ὁπουδήπου S 9 πίστεως om. S ἀληθείασ ἔχειν S ἔχειν ἀλήθειαν DA ἐκτὸσ ἑαυτοὺσ DA 10 χωρίζοντεσ P 11 ἑαυτοὺσ VA ἢ καὶ ὀλίγοις PW ἢ ὀλίγοις D [= Λ] ..... ἰγοισ S εἰκαίοισ λόγοισ VA συμβουλεύωσιν V συμβουλεύουσιν MPSDW συμβουλίαισ A ὁμονοοῦσιν PW ὁμονοεῖν VSD ὁμολογῶσιν A ἑαυτούσ A 12 λαμπρᾶ superscr. ἱερᾶ V ἐπὶ V ἐν D ὀνόματι] ναῶ A αὐτὸν Λ αὐτοῦ VMPSDAW 13 ἀποστρέφη MSAW 15 βασιλείου MA [= Λ] βασιλείου γένους P βασιλέως VSDW παντὸσ κόσμου S τὸ πλῆθος om. S 16/17 ἵνα — φροντὶς om. P 16 μὴ S περιγενομένου D παραγενομένου VMSW παραγενομένη A 19 τόπων A 20 αὐτοῦ SDA [= Λ] om. VMPW οἴκου θῦ S *Christi thalamum* Λ ἀκοντίζητε S ἀκοντίζη MPW 21 πάνυ SDA [= Λ] om. VMPW 23 τινὰ SDA [= Λ] om. VMPW ἐγχέει Λ ἐκχέει VMPSDAW ἐναντία DA 24 εἰσ ἡμᾶσ ἦλθεν [ἦλθον DA] SDA εἰσῆλθεν VMPW ὑποβαλούσησ PSW 25 ἃ] *hæc* Λ βιβλίων] πιστῶν V

μείζονος ἀποδείξεως ἦν, πεμφθεισῶν ἐπιστολῶν πρὸς ἡμᾶς ὑπογραφῆι αὐτοῦ τοῦ αὐθέν-
4 του ὠχυρωμένων, ὡς ἀμφιβληθῆναι παρ' ἑτέρων μὴ ἐξὸν εἶναι. ὅθεν ἐπειδὴ ὑπὲρ τοι-
ούτων αἰτιῶν οὐκ ἐστιν ἀσφαλὴς ἡ μακροτέρα παρενθύμησις (τοιοῦτον γάρ ἐστι σχεδὸν M IIII 1049
ἔγκλημα παρενθυμεῖσθαι τὰ τοιαῦτα ὁποῖόν ἐστι μύσος τοιαῦτα ἱερόσυλα λέγειν), καὶ τὸν
ἐπίσκοπον Νεστόριον καὶ εἴ τις ἄλλος αὐτῶι ἀκολουθήσας τοιαῦτα λέγει, ἀπὸ τῆς ἡμετέρας 5
κοινωνίας ἀποχωρίζομεν, ἕως οὗ δι' ἐγγράφου ὁμολογίας πεμφθείσης τὴν διαστροφὴν ἣν
ἤρξατο διδάσκειν, κατακρίνηι καὶ ταύτην ἑαυτὸν περὶ τοῦ παρθενικοῦ τόκου, τουτέστι
περὶ τῆς σωτηρίας τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους τὴν πίστιν ὁμολογήσηι κατέχειν, ἥντινα
κατὰ τὴν ἀποστολικὴν διδασκαλίαν ἡ Ῥωμαίων καὶ ἡ Ἀλεξανδρέων καὶ ἡ καθολικὴ παν-
ταχοῦ ἐκκλησία κατέχει, προσκυνήσηι τε καὶ ὁμολογήσηι. εἴ τις δὲ ἢ ἀπὸ Νεστορίου ἢ 10
ἀπὸ τῶν ἄλλων τῶν αὐτῶι ἐξακολουθησάντων, ἀφ' οὗ τὰ τοιαῦτα ἤρξατο λαλεῖν, ἢ ἀκοινώνη-
τος ἐγένετο ἢ ἐγυμνώθη τῆς τοῦ ἱερέως ἀξίας ἢ τῆς τοῦ κληρικοῦ, τοῦτον ἐν τῆι ἡμετέραι
κοινωνίαι καὶ μεμενηκέναι καὶ μένειν εἰς τὸ ἑξῆς ὡμολόγηται καὶ οὐδὲ λέγομεν αὐτὸν
ἀποκεκινῆσθαι, ἐπειδήπερ οὐδὲ ἠδύνατό τινα ἡ τούτου ἀπόφασις ἀποκινεῖν, ὅστις ἑαυτὸν
παρέσχεν ἤδη ἀποκινητέον. 15

5 Ταῦτα, ἀδελφὲ τιμιώτατε, πρὸς τὴν σὴν ἁγιωσύνην ἐγράψαμεν, ἵνα ἐνδυναμωθεὶς ἐν L III 378
τῶι δεσπότηι καὶ τὸν οἰκεῖον τῶι σῶι στήθει τοῦ Χριστοῦ θώρακα καὶ τὴν ἀσπίδα τῆς Eph. 6, 15. 16
καθολικῆς ὁμολογίας ἐνδυσάμενος τὴν ἀγέλην τοῦ ἡμετέρου δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ,
ὅστις ὑπὲρ ἡμῶν καὶ ἐγεννήθη καὶ ἔπαθεν, ὅστις καὶ ἀνοιγέντων τῶν καταχθονίων καὶ
τοῦ θανάτου ἡττηθέντος ὑπὲρ ἡμῶν τῆι τρίτηι ἡμέραι ἀνέστη, ἀπὸ τῆς πονηρᾶς καὶ 20
αἰσχίστης διδασκαλίας ἑλκύσηις. ὥσπερ δὲ καὶ πρὸς τὸν ἁγιώτατον ἀδελφὸν καὶ
συνεπίσκοπον ἡμῶν Κύριλλον τὸν ἀκριβῆ τῆς καθολικῆς πίστεως ἔκδικον ἐγράψαμεν, ταύ-
την περὶ τοῦ αὐτοῦ Νεστορίου γινωσκέτω ἡ σὴ ἁγιωσύνη παρ' ἡμῶν, μᾶλλον δὲ ὑπ' αὐ-
τοῦ τοῦ δεσπότου θεοῦ Χριστοῦ ἐξενηνεγμένην εἶναι τὴν ἀπόφασιν ἵνα ἢ ἐντὸς δέκα
ἡμερῶν ἀριθμουμένων ἀφ' ἧς ἂν ἡμέρας ὑπομνησθῆι, τὰς ἱεροσύλους αὐτοῦ διδασκαλίας 25
περὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως ἐγγράφωι ὁμολογίαι καταδικάσηι καὶ ταύτηι ἑαυτὸν
ὁμολογήσηι τῆι πίστει ἀκολουθεῖν ἥντινα καὶ ἡ Ῥωμαίων καὶ ἡ Ἀλεξανδρέων καὶ ἡ
καθολικὴ φυλάττει ἐκκλησία, ἢ ἀπὸ τῆς συνόδου τῶν ἐπισκόπων ἀποκινηθεὶς γινωσκέτω
ἑαυτὸν οἰκείωι βεβλάφθαι ὀλέθρωι. ἵνα δὲ ταῦτα τὰ παρ' ἡμῶν ἀποφανθέντα σπου-
δαιότερον ἐξανυσθείη, διὰ τοῦ ἡμετέρου υἱοῦ Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου τῆς Ἀλεξανδρέων 30
ἐκκλησίας τὰς ἡμετέρας ἐπιστολὰς πρὸς τὴν σὴν διάθεσιν ἠβουλήθημεν πιστότερον διακομι-
σθῆναι.

Ὁ θεὸς ὑγιαίνοντά σε διαφυλάξαι, ἀδελφὲ τιμιώτατε.

VM, P [= hk], S [paucissima abscissa]. D [= mn], ΛWΛ^{t}Λ^{c}Λ^{u}Λ^{f}

1 πρὸς ἡμᾶς ἐπιστολῶν P ἐπιγραφαῖσ SD 2 οὐκ P ἐπειδὴ μὴ D ἐπειδή μοι A 3 ἡ om. D 4 ἱερόσυλα λεγειν] ἱερέα συλλέγειν V 6 ὅτου A 7 κατακρίνει VW κατακρινεῖ A ὑπὲρ A 8 ὁμολογήση V^{corr} D ὁμολογήσει VPSAW ἦν W 9 ἢ^{2} om. P 9/10 ἐκκλησία πανταχοῦ S 10 προσκυνήσει MPSDW ὁμολογήσει MPSDW 11 τῶν ἄλλων om. S τῶν μὴ P ἀκολουθησάντων SW ἤρξατο] *coeperunt* Λ 11/12 ἢ ἀκοινώνητος VMPW [= Λ] ἀκοινώνητοσ SDA 13 κοινωνίαι om. VMPW 14 οὔτε ἠδύνατο SDA 17 σῶ SDA [= Λ] om. VMPW τοῦ χῦ SDA [= Λ] om. VMPW ἀσπίδα Λ ἐλπίδα VMPSDAW 18 ὁμολογίασ VMPAW [= Λ] ἐκκλησίας τὴν ὁμολογίαν D ἐκκλησίασ S 19 ἐγενήθη VS, corr. V 21 δὲ A [= Λ] δὴ D om. VMPSW 22 τὸν DW om. VMPSA ἐκκλησίας καὶ πίστεως V 22/23 ταύτην S [= Λ] ταῦτα DA om. VMPW 23 γινωσκέτω καὶ DA ἀπ' SDA 24 θῦ χῦ SDA [= Λ] θῦ καὶ χῦ VMPW εἰ SD 25 ἂν om. VDA, corr. A ὑπομνησθῆ A ὑπομνησθείη VMPSDW 26 καταδικάσει D καταφρονήση S αὐτὸν W 27 ὁμολογήσει SDW ἥντινα ἡ SDA ἢ^{2} om. A def. S 28 ἢ om. S 29 ἑαυτὸν οἰκείω P ἑαυτὸν τῶ οἰκείω DA οἰκείω ἑαυτὸν VMW τῶ οἰκείω ἑαυτὸν S βεβλῆσθαι A ὀλεθρίω MW ἡμῶν] αὐτῶν P 31 ἐβουλήθημεν P βουλόμεθα S 33 Ὁ — τιμιώτατε VMPWSD [= Λ^{c}] om. A [= Λ^{tuf}] διαφυλάξαι SD διαφυλάξει MW διαφυλάξειεν P διαφυλάττοι V

18 = S 19 A 16. Latine extat in Collectione CT 16

Κυρίωι μου ἀγαπητῶι ἀδελφῶι καὶ συλλειτουργῶι Ἰωάννηι Κύριλλος ἐν κυρίωι χαίρειν.
Ἔγνω που πάντως καὶ διὰ πολλῶν ἡ σὴ θεοσέβεια τῆς ἁγίας Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας
τὴν νῦν οὖσαν κατάστασιν ὅτι τεθορύβηται λίαν καὶ ἀποσύνακτοι μεμενήκασι πολλοὶ καὶ
M IIII 1052 τῶν ἄγαν σπουδαίων καὶ ἐπιεικῶν, οὐ τὸν τυχόντα θόρυβον εἰς αὐτὴν ὑπομένοντες τὴν πί- 5
στιν ἐκ τῶν λεγομένων ἐπ' ἐκκλησίας αὐτῆς παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νεστορίου,
ep. 4 ὧι καὶ συνεβούλευσα διὰ γραμμάτων ἀποσχέσθαι τῶν τοιούτων σκαιῶν καὶ ἐξεστραμμένων
ζητημάτων καὶ τῆι τῶν πατέρων ἀκολουθῆσαι πίστει. ἀλλ' ἐμὲ μὲν ὠιήθη ταῦτα γρά-
φοντα δυσμενῆ καὶ τοσοῦτον ἀπέσχε τοῦ προσέχειν ὡς ἐξ ἀγάπης ἐκεῖνα γεγραφότι πρὸς
τὴν αὐτοῦ εὐλάβειαν, ὥστε καὶ ὠιήθη τὰ τοιαῦτα φρονῶν καὶ λέγων καὶ τὰς Ῥωμαίων 10
cf.Coll.Veron. ἀκοὰς συναρπάσαι δύνασθαι· γέγραφε γὰρ ἔκτοπά τινα συνθεὶς ἐν ἐπιστολῆι μακρᾶι τῶι
ep. 3. 4 κυρίωι μου τῶι θεοσεβεστάτωι ἐπισκόπωι τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Κελεστίνωι καὶ δὴ καὶ
τοῖς ἰδίοις ἐνέθηκε γράμμασι κατὰ τῶν ἐναντία δοξαζόντων αὐτῶι ὅτι τὴν ἁγίαν παρθένον
L III 379 θεστόκον λέγοντες οὐ φρίττουσιν, εἶτα καὶ τετράδας ἰδίων ἐξηγήσεων ἀπέστειλεν, ἃς καὶ ἀνα-
γνόντες οἱ κατὰ τὴν μεγάλην Ῥώμην εὑρεθέντες θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι καὶ συνεδρίων πολλῶν 15
γενομένων κατεβόησαν αὐτοῦ φάσκοντες ἐναργῶς αἵρεσιν αὐτὸν καινοτομῆσαι παγχάλεπον
τὴν οὐδενὶ τῶν πάλαι γεγονότων ἐξευρημένην. ἐπειδὴ δὲ ἀνάγκη με γραψάσης αὐτοῦ
ep. 4 τῆς εὐλαβείας ἐκεῖσε ταῦτα τὰ γεγονότα εἰπεῖν ἅπαντα, πέμψαι δὲ καὶ τὰ ἴσα τῶν παρ'
ἐμοῦ γραφέντων πρὸς αὐτὸν γραμμάτων, ἐκδεδήμηκεν ἀναγκαίως κληρικὸς τῆς Ἀλεξανδρέ-
ων, ὁ ἀγαπητὸς διάκονος Ποσειδώνιος. ἀναγνωσθέντων τοίνυν ἐν συνεδρίωι τῶν τε ἐξηγή- 20
σεων αὐτοῦ καὶ τῶν ἐπιστολῶν, μάλιστα ἐν οἷς οὐκ ἔστι συκοφαντίας τόπος (ἔχουσι γὰρ αὐτοῦ
τὴν ὑπογραφήν), φανερὰ τετύπωκεν ἡ ἁγία Ῥωμαίων σύνοδος καὶ δὴ καὶ γεγράφηκε πρὸς τὴν
ep. 12 σὴν θεοσέβειαν, οἷς καὶ ἀνάγκη πείθεσθαι τοὺς ἀντεχομένους τῆς πρὸς ἅπασαν τὴν Δύσιν κοινω-
νίας· γεγράφασι γὰρ τὰ ἴσα καὶ πρὸς τὸν θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον τῆς Θεσσαλονίκης
Ῥοῦφον καὶ πρὸς ἑτέρους τινὰς τῶν κατὰ τὴν Μακεδονίαν θεοσεβεστάτους ἐπισκόπους, 25
οἳ καὶ ἀεὶ συντρέχουσι ταῖς παρ' αὐτοῦ ψήφοις. γεγράφασι δὲ οὐδὲν ἧττον καὶ πρὸς
τὸν τῆς Αἰλιέων θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον Ἰουβενάλιον. τῆς σῆς τοίνυν θεοσεβείας ἐστὶ
σκοπῆσαι τὸ συμφέρον· ἡμεῖς γὰρ τοῖς παρ' αὐτοῦ ἀκολουθήσομεν κρίμασι δεδιότες τὸ ἀπο-
λισθεῖν τῆς τοσούτων κοινωνίας οὐκ ἐφ' ἑτέροις τισὶν ἠγανακτηκότων πράγμασιν οὐδὲ ἐπὶ

VM, P [= hk], S [haud pauca abscissa], D [= mn], AWUAᵗΛᶜ

inscr. om. VMPSDW τοῦ αὐτοῦ πρὸς ἰωάννην τὸν ἀντιοχείας A τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ ἰωάννη ἐπισκόπω ἀντιοχείας U ιγ VM ιθ S κ D

2 τῶ κυρίω VMD ἀγαπητῶ DAUΛᵗᶜ om. VMPSW ἐν — χαίρειν om. S 4 τεθρύλληται καὶ τεθορύβηται V 5 θόρυβον] βόθυνον MPW 7 τοιούτων VMPSWUΛᵗᶜ οὕτω DA καὶ ἐξεστραμμένων SDAUΛᵗᶜ om. VMPW 9 προσχεῖν S ὡσ SDAU τῶ VMPW γεγραφότα DA γράφοντι W γεγωνότι S 10 καὶ¹ om. V φρονῶν VMSWΛᵗᶜ καὶ φρονῶν PDAU 11 γὰρ om. P 12 τῶ SDAU καὶ VMPW θεοσεβάστω P 13 ἐνέθηκα A τὰ ἐναντία MPSWU αὐτῶ SDAUΛᵗᶜ om. VMPW 15 εὑρεθέντες om. DA καὶ om. U 16 γινομένων D αὐτὸν om. P 17 ἐξηυρημένην VMW με γραψάσης] μεταγραψάσησ P 17/18 τῆσ αὐτοῦ V 18 τὰ om. DU 19 γραφέντων] γεγονότων S 20 ἀναγνιυσθειισῶν VA τε om. VkS 21 καὶ μάλιστα DA αὐτοῦ μάλιστα S οὐκ om. Λ ἔχει W 22 φανερὰ [φανερὰν U] — σύνοδοσ DUΛᵗᶜ φανὲρὰν τετύπιυκεν ἡ ἁγία σύνοδοσ A ἡ ἁγία ῥωμαίων σύνοδοσ φανερὰ τετύπωκε S ἡ ἁγία ῥωμαίων σύνοδοσ φανερὰν MPW ἡ ἁγία ῥωμαίων σύνοδοσ φανερὰν τετύπωκεν ἡ ἁγία σύνοδοσ V καὶ² om. P 24 τὰ ἴσα καὶ MPDWU καὶ τὰ ἴσα καὶ V τά ἴσα SA τῆς om. DA θεσαλονίκησ S 25 τὴν om. SD θεοσεβεστάτουσ DAUΛ θεοσεβεστάτων S θεοσεβεῖσ VMPW ἐπισκόπων S 26 ἀεὶ] οἷα P περὶ P, corr. h in mg. ἧττον om. W 27 ἰουβεννάλιον A ἐστὶ θεοσεβείασ SDU 28 τὸ συμφέρον σκοπῆσαι U αὐτοῦ οὐκ W ἀκολουθοῦμεν U τὸ om. VMPSW 28/29 ἀπολισθαίνειν V 29 ἠγανεκτηκότων P

σμικροῖς πεποιημένων τὴν κίνησιν, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῆς τῆς πίστεως καὶ τῶν ἁπανταχοῦ κειμένων ἐκκλησιῶν καὶ τῆς οἰκοδομῆς τῶν λοιῶν.

Πρόσειπε τὴν παρὰ σοὶ ἀδελφότητα· σὲ ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίωι προσαγορεύει.

14 = S 41 A 20. Latine extat in Collectione CT 19

Ἀντίγραφον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας πρὸς Νεστόριον — L III 387, M IIII 1061

1 Τῶι δεσπότηι τῶι θεοφιλεστάτωι καὶ ὁσιωτάτωι ἐπισκόπωι Νεστορίωι Ἰωάννης ἐν κυρίωι χαίρειν. Τὸν ἐμαυτοῦ σκοπὸν περὶ τὴν σὴν θεοσέβειαν μετὰ πάσης ἀληθείας διὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ τὰ πάντα μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος Εἰρηναίου ἐδήλωσα τῆι σῆι διαθέσει καὶ ἐπειδή, ὡς νομίζω, πάσης εἰμὶ λοιπὸν ὑποψίας ἐκτὸς ἀληθέσιν ἀπολογίαις χρησάμενος, πεπαρρησιασμένηι λοιπὸν χρῶμαι πρὸς τὴν σὴν γνησιότητα συμβουλίαι. ἔξεστιν δέ σοι ἐξ αὐτῶν ὧν συμβουλεύω, ἐνέχυρα ἡμῶν λαβεῖν τῆς περὶ σὲ γνησιότητος καὶ ὡς φροντὶς ἡμῖν ἐστιν οὐ μικρὰ τῆς κατὰ θεὸν ἀγάπης, ἣν οἱ μετιόντες τοὺς θείους ἐκπληροῦσι νόμους, οἱ δὲ ἀμελοῦντες καὶ πανούργως προσφερόμενοι τοῖς οἰκείοις μέλεσιν ἑαυτοὺς πρότερον βλάπτουσιν ἢ καθ' ὧν ἐγχειροῦσιν.

Ἐπεὶ οὖν ταῦτά μοι καλῶς πεπροοιμίασται, ὡς ἔγωγε οἶμαι, δέξαι με, παρακαλῶ, L III 390
ἀγαθόν σοι ἐσόμενον σύμβουλον, μὴ παρωθούμενος τὸ ἐν τοῖς παρ' ἐμοῦ λεγομένοις χρήσιμον
2 καὶ μετὰ πάσης τῆς κατὰ θεὸν διαθέσεως λεγόμενον. ἔδει μὲν οὖν ἡμᾶς περὶ χρηστῶν πραγμάτων τὰ σκέμματα πρὸς ἀλλήλους ποιεῖσθαι· ἐπειδὴ δὲ αἱ ἁμαρτίαι ἡμῶν πολλὴν ἐξουσίαν ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς ταραχαῖς ἐνεποίησαν, τούτου ἕνεκα ἠπείχθην τὰ πρόσφατον ἡμῖν γραφέντα ἀπό τε Ῥώμης καὶ Ἀλεξανδρείας τῆι σῆι γνωρίσαι ὁσιότητι. ἀθρόον γὰρ Ἀλεξανδρέων κληρικοὶ ἐπιστάντες ἐπιστολὰς ἡμῖν δεδώκασι διαφόρους περὶ τῆς σῆς φιλοθείας ἐκπεμφθείσας, τὴν μὲν τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Κελεστίνου, τὰς δὲ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου ep. 12
Κυρίλλου, ὧν τὰ ἀντίγραφα ἀποστείλας παρακαλῶ σου τὴν διάθεσιν οὕτως αὐτοῖς ἐντυχεῖν, ὥστε ep. 13
μήτε τάραχόν τινα κατὰ διάνοιαν ὑποστῆναι, ἀφ' ἧς πολλάκις φιλονεικίαι καὶ ἐνστάσεις ἐπιβλαβεῖς συμβαίνουσι, μήτε μὴν καταφρονῆσαι τοῦ πράγματος, εἰδότος τοῦ διαβόλου δι' ὑπεροψίας πολλὰ τῶν οὐ χρηστῶν πραγμάτων κορυφοῦν καὶ εἰς ὕψος αἴρειν, ὥστε ἀδιόρθωτα αὐτὰ ποιῆσαι γενέσθαι, ἀλλ' ἐμμελῶς αὐτοῖς ἐντυχεῖν, παραλαβεῖν δὲ τινὰς τῶν ὁμοψύχων

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWUΛ^{t}Λ^{c}

1 μικροῖσ VMPW σμικρῶ U κρίσιν P κρίσιν καὶ κίνησιν V πανταχοῦ VMPW 1/2 κειμένων MPWUΛ^{tc} κινουμένων DA κεκινημένων καὶ κειμένων V de S non constat 3 ἡ om. M ἐμοὶ D in fine add. ἐρρῶσθαι σε καὶ μνημονεύειν ἡμῶν τῶ κῶ εὔχομαι ἀγαπητὲ καὶ ποθεινότατε U

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWRΛ^{t}Λ^{c}

5. 6 ἀντίγραφον — νεστόριον VMP cf. Λ ἰωάννου — νεστόριον SD ἐπιστολὴ ἰωάννου — νεστόριον W ἰωάννου — νεστόριον ἐν ἡ μακάριον ἀποκαλεῖ θεόδωρον τὸν αἱρετικόν A ἐπιστολὴ ἰωάννου θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου ἀντιοχείασ πρὸσ νεστόριον R ιδ VMP μα S μβ' D 7/8 τῶι δεσπότηι — χαίρειν om. VMPR 7 τῶι^{2}] μου SD μου τῶ WΛ^{tc} καὶ ὁσιωτάτω om. A 10 εἰμὶ om. SW ὑποψίασ λοιπὸν παρ' ὑμῖν VMPR 11 συμβουλῆ W 12 ἔστιν ἡμῖν R ἡμῶν P 13 μετιῶντεσ W τηροῦντεσ VMP 14 πανοῦργοι ὡσ W φερόμενοι D βέλεσιν D 16 προοιμίασται MPSDAR 17 καὶ μὴ P 18 οὖν om. SD ἡμᾶς om. R 19 σκάμματα R πρὸσ ἀλλήλουσ τὰ σκέμματα DA ἀλλήλους] πρὸσ αὐτοὺσ ex ποιουμένουσ corr. W ἐπει S μαρτυρίαι P 20 ἐποιήσαντο V ἕνεκεν VA ἠπείχθη P 22 φιλοθείασ SDR θεοσεβείασ VMPAΛ^{tc} θεοφιλείασ W 23 τὰς] τὴν S; de quibus Cyrilli praeter eam quae praecedit epistulis loquatur, nescitur θεοσεβεστάτου A 24 συντυχεῖν SDWR, corr. W 25 μὴ AR ταραχὴν VMPAR φιλονεικία AR ἔνστασισ ἐπιβλαβὴσ ARΛ^{tc} 26 συμβαίνει ARΛ^{tc} τυγχάνουσι SD 26/27 δι' ὑπεροψίαν V αἱ ὑπεροψίαι S 27 κορυφοῦν τε καὶ D κορυφοῦνται καὶ S αἴρουσιν S 27/28 ἀδιόρθωτον αὐτὸν S 28 αὐτὰ om. P αὐτοῖσ om. VMPW συντυχεῖν S παραλαβῶν R συμπαραλαβεῖν M

σοι πρὸς τὴν τῶν προκειμένων διάσκεψιν, δοῦναι δὲ αὐτοῖς καὶ ἐξουσίαν τὸ συμφέρον, ἀλλὰ μὴ τερπνὸν εἰσηγήσασθαι. πάντως γὰρ εἰ σχοῖεν ἄδειαν πολλοί τε ὄντες καὶ γνήσιοι οἱ τοῦ σκέμματος κοινωνοῦντες, ῥαιδίως ἐπὶ τὴν συμβουλίαν ἥξομεν καὶ τὸ νομιζό-
3 μενον ὑπάρχειν σκυθρωπὸν παραχρῆμα ⟨ἂν⟩ εἴη φαιδρόν. καὶ γὰρ εἰ καὶ προθεσμίαν στενο-
ep. 10 τάτην τοῖς γράμμασιν ἐνέθηκεν ὁ κύριός μου ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κελεστῖνος, δέκα μόναις ἡμέραις, ὡς τὰ γράμματα αὐτοῦ περιέχει, περιορίσας τὴν ἀπόκρισιν, ἀλλ' ἔξεστιν ἔργον αὐτὸ ποιῆσαι καὶ ἡμέρας μόνης μιᾶς, τάχα δὲ καὶ ὡρῶν ὀλίγων. τὸ γὰρ χρήσασθαι προσφόρωι ὀνόματι ἐν τῆι κατὰ τὸν παμβασιλέα Χριστὸν ὑπὲρ ἡμῶν οἰκονομίαι, τετριμμένωι μὲν πολλοῖς τῶν πατέρων, ἐπαληθεύοντι δὲ καὶ τῆι σωτηρίωι ἐκ παρθένου γεννήσει, τοῦτο ῥάιδιον ὡς οὔτε ἐπικίνδυνον χρὴ παραιτήσασθαι τὴν σὴν ὁσιότητα οὔτε ἐκεῖνο ὑπολογίσασθαι ὡς οὐ χρή σε ἑαυτῶι ἐναντία ἐκθέσθαι. εἰ γὰρ ἡ διάνοιά σου τοῦ αὐτοῦ τοῖς πατράσιν καὶ τῆς ἐκκλησίας διδασκάλοις φρονήματος ἔχεται (τοῦτο γὰρ διὰ πολλῶν καὶ κοινῶν φίλων περὶ σοῦ, δέσποτα, μεμαθήκαμεν), τί λυπεῖ τὸ εὐσεβὲς φρόνημα καταλλήλωι ὀνόματι δημοσιεῦσαι, καὶ τοῦτο τοσαύτης προκειμένης ταραχῆς καὶ [τοσαύτης] ζητήσεως ἐκ σοῦ; τοῦτο γὰρ εὖ ἴσθι, θεοφιλέστατε· κεκίνηται τὸ κεφάλαιον καὶ τοῖς τε μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγὺς σφόδρα αὐτὸ περιτεθρύληται καὶ πλείστη ὅση περὶ τούτου ζάλη ἀδοκήτως τὰς ἐκκλησίας διέλαβεν, τῶν πανταχοῦ πιστῶν ταύτης ἕνεκα τῆς αἰτίας ἀλλήλοις καθ' ἑκάστην συρρηγνυμένων τὴν ἡμέραν. καὶ ὅτι τοῦτό ἐστιν ἀληθές, ἀπ'
L III 391 αὐτῶν τῶν πραγμάτων εἴσηι σαφῶς. ἡ γὰρ Δύσις καὶ Αἴγυπτος, τάχα δὲ καὶ Μακεδονία ἔκρινεν ἀπορραγῆναι τῆς ἑνώσεως, ἣν ἱδρῶσι πολλοῖς καὶ πόνοις ἁγίων καὶ ἐπισήμων ἐπισκόπων καὶ μάλιστα τοῦ τὰ πάντα ἁγίου καὶ κοινοῦ ἡμῶν πατρὸς τοῦ μεγάλου Ἀκακίου ἡ τοῦ θεοῦ χάρις τῶι κοινῶι τῶν ἐκκλησιῶν κεχάρισται. τίς γὰρ ἂν μέμψαιτο, εἰ δόξεις λέγειν ἃ φρονεῖς; μᾶλλον δὲ τίς οὐκ ἂν ἀποδέξαιτο, εἰ δέξαιο προσηγορίαν, ἧς τὴν διάνοιαν, ὡς ἔγνωμεν, ἡ σὴ εὐλάβεια κέκτηται, καὶ τοῦτο ὑπὲρ εὐσταθείας καὶ εἰρήνης οἰκουμενικῆς;

Εἰ δοκεῖ δέ, καλοῦ παραδείγματος εἰς καιρὸν ὑπομνήσω σε, οὗ βούλομαι σε καὶ μεμνῆσθαι· οὐδὲ γὰρ χρόνος πολύς ἐστιν ἐξ οὗ παρ' ἡμῖν συμβέβηκεν, ὥστε αὐτὸ καὶ λήθηι παραδοθῆναι. μέμνησαί που πάντως τοῦ μακαρίου Θεοδώρου τοῦ ἐπισκόπου ἐν ἐξηγήσει εἰπόντος τι τῶν οὐ δοξάντων καλῶς εἰρῆσθαι πρώτωι τε σοὶ τῶι καὶ παρρησιασα-

---

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWRΛ^{t}Λ^{c}, cf. Innocentium [t. IIII 2 p. 71] et Facund. 10, 2

1 σου S δὲ] τὲ D καὶ om. D πρὸς τὸ A 2 τὸ τερπνὸν SDW εἰ om. R ἔχοιεν VMPR ἔχοιμεν A 3 πράγματος SDA συμβουλὴν SW ἥξομεν MPSDAWR *descendimus* Λ^{t} ἥξουσι VΛ^{c} 4 ἢ ὑπάρχον R παραυτίκα DA ἂν addidi 4/5 στενωτάτην P 5 ἐνέθηκεν] ἕνεκεν S ἐνέθηκε τοῖσ γράμμασι DA 6 αὐτοῦ om. P 7 μόνης om. SD 8 ὑπὲρ om. D 9 τετριχμμένω S 10 ὡσ οὔτε MPSDWR ὅπερ οὔτε ὡσ VAΛ^{c} locus conceptoris neglegentia corruptus, uoluit τοῦτο οὔτε ὡς χρὴ om. R 11 ἐκείνου S ὑπολογήσασθαι P σε ἑαυτῶ AR σε σεαυτῶ MPW σεαυτῶ VSD ἐναντία SDAR τἀναντία V τὰ ἐναντία MPW σου DARΛ^{tc} ἕωσ S om. VMPW 12 πατράσιν] πράγμασι S τοῖσ διδασκάλοισ τῆσ ἐκκλησίασ SD 13 παρὰ P σὲ W λυπῆ PDW 14 καὶ om. S τοῦτο SDRΛ^{tc} ταῦτα A τότε VMPW περικειμένησ V 15 τοσαύτησ VMPWR om. SDAΛ^{tc} ἕξου R καὶ τοῦτο S εὖ om. V θεοφιλέστατε καλῶσ V 16 τοῖσ SDW οἷσ VMP οἳ AR οἷσ VMP οἳ AR αὐτὸ SDARΛ^{tc} om. VMPW περιτεθρύλληται VPSD περιτεθρύληνται R περιτεθρύλληνται A καὶ om. AR 16/17 αδόκητοσ ζάλη — διέλαβεν περὶ τούτου R 17 ἀδόκητοσ AR ἕνεκεν S 18 συνρητνυμένων R ἀλήθεια S 19 αὐτῶν VPDΛ^{tc} αὐτῶν τούτων MSAWR εἴη V σαφὲσ VW καὶ om. S ἡ αἴγυπτοσ DA 20 ἔκρινεν SDARΛ^{tc} ἔκριναν VMPW 21 τοῦ] καὶ ΛΛ^{tc} 22 ὃν ἡ D γὰρ] δ' V 23 δόξεις] δοξάζεισ MPW ἀποδέξαιτο — δέξαιο om. S δέξαιο DARΛ^{tc} δέξαιτο MPW δέξεται V 24 εὐσέβεια S εὐσταθίασ VR 25 οἰκουμενικῆσ εἰρήνησ M 26 ὑπομνήσεωσ οὐ βούλομαι S καὶ om. SA 27 οὗ παρ' VMPAW οὗπερ SD 27/28 καὶ λήθη αὐτὸ P λήθην S 28 παραδοῦναι SDW παραδραμεῖν A πωσ SR θεοδώρου] παύλου V 28/29 ἐξήγει S 29 τινα W^{corr} σοὶ καὶ τῶ SD 29—p. 95, 1 πεπαρρησιασμένω SDA παρρησιασμένω R

μένωι κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρόν, ἔπειτα καὶ πᾶσιν τοῖς ἀκούσασιν, καὶ ὅπως ἐκεῖνος αἰσθόμενος τῆς βλάβης καὶ τῆς ταραχῆς, ἣν ὁ μικρὸς ἐνεποίησε τονθορυσμός, ἐννοήσας ὡς ἡ ταραχὴ ποιήσει διάστασιν, μᾶλλον δὲ καὶ ἀντίστασιν, φιλούντων τῶν ἀνθρώπων, εἰ τοιαύτης δράξοιντο ἀφορμῆς, τῆιδε κἀκεῖσε διαιρεῖσθαι, καὶ τὴν ἀντίστασιν αὔξειν τὸν δοκοῦντα βραχὺν εἶναι τοῦ σκανδάλου σπινθῆρα (ὃ δὴ καὶ νῦν παρ' ἡμῖν γεγένηται), ὅπως ὁ γεν- 5
ναῖος ἐκεῖνος ἀναστὰς οὐ μετὰ πολλὰς ἡμέρας τὸ παρ' αὐτοῦ λεχθὲν ἀνερυθριάστως ἐπὶ M IIII 1065
χρησίμωι τῆς ἐκκλησίας διωρθώσατο, καὶ διορθωσάμενος, παραχρῆμα ἀπετρίψατο τὴν κατ' αὐτοῦ γεγονυῖαν διαβολήν, οὐ λογισάμενος εἶναί τι σαθρὸν τὴν διόρθωσιν, καὶ τοῦτο πάντων εἰδότων μὲν ὡς σαθρῶς παρ' αὐτοῦ ἐλέχθη τὸ λεχθέν, ἀποδεξαμένων δὲ αὐτὸν τῆς παραυτίκα μεταστάσεως. 10

4 Ἐγὼ δέ σου τὴν θεοσέβειαν οὐκ ἐπὶ διαβεβλημένηι μεταστάσει τοῦ λόγου προτρέπω οὔτε μὴν ἐναντιότητι μειρακιώδει, ὡς ἄν τις εἴποι, ἀλλ' ἐπειδή σοι πολλάκις πρὸς πολλοὺς εἴρηται, ὡς μεμαθήκαμεν, ὡς οὐκ ἐκτρεπόμενος τὴν εὐσεβῆ ταύτην διάνοιαν μόνον τὸ ὄνομα παραιτῆι, εἰ δέ σοι τινὲς τῶν ἐν τῆι ἐκκλησίαι ἐπισήμων καὶ τοῦτο ὑπόθοιντο, οὐκ ἂν παραιτήσαιο ἀνενδοιάστως καὶ θεοτόκον εἰπεῖν τὴν ἁγίαν παρθένον, τούτου ἕνεκα ἐπὶ τὸ 15
σόν σε προτρέπω, προενεγκεῖν ἐκκαλούμενος ὅπερ μεμαθήκαμεν, μὴ διασφάλλεσθαί σε φρονοῦντα, προστιθέντα δὲ ῥῆμα πράγματι καὶ ὄνομα πολλοῖς τῶν πατέρων καὶ συντεθὲν καὶ ῥηθὲν καὶ συγγραφὲν καὶ μὴ παραιτήσασθαι ὅλως ῥῆμα τὴν κατὰ ψυχὴν ἐλέγχον εὐσεβῆ διάνοιαν. τοῦτο γὰρ τὸ ὄνομα οὐδεὶς τῶν ἐκκλησιαστικῶν διδασκάλων παρήιτηται. οἵ τε γὰρ χρησάμενοι αὐτῶι πολλοὶ καὶ ἐπίσημοι οἵ τε μὴ χρησάμενοι οὐκ ἐπελάβοντο τῶν 20
χρησαμένων, καὶ μάτην ἡμεῖς, ὡς ἔοικεν, δῆθεν ἀκριβείας περιττῆς ἕνεκα πρὸς αἱρετικὴν κακοδοξίαν μόνον βλεπούσης τὰς συνειδήσεις τῶν ἀδελφῶν εἰς οὐδὲν δέον πληττομένας περιορῶ- L III 394
μεν, ὄνομα παραιτούμενοι οὗ τὴν διάνοιαν εὖ καὶ καλῶς παραδεχόμεθα. εἰ γὰρ τὸ ἐξ αὐτοῦ σημαινόμενον μὴ παραδεχοίμεθα, λείπεται περὶ πολλὰ ἡμᾶς διασφάλλεσθαι, μᾶλλον δὲ κινδυνεύειν περὶ τὴν ἄρρητον οἰκονομίαν τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. ἀκολουθήσει γὰρ 25
εὐθὺς τῆι τοῦ ὀνόματος τούτου ἀναιρέσει εἴτ' οὖν τῶι ἐξ αὐτοῦ σημαινομένωι τὸ μήτε θεὸν εἶναι τὸν τὴν ἄρρητον οἰκονομίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἀναδεξάμενον μήτε μὴν τὸν θεὸν λόγον κενώσαντα ἑαυτὸν εἰς τὴν τοῦ δούλου μορφὴν ἄφατόν τι περὶ ἡμᾶς ἐπιδεδεῖχθαι φιλαν- Phil. 2, 7
θρωπίας μέγεθος, ἅπερ αἱ θεῖαι γραφαὶ μάλιστα κυροῦσιν τὴν εἰς ἡμᾶς φιλανθρωπίαν, ὅταν τὸν προαιώνιον καὶ συναίδιον καὶ μονογενῆ τοῦ θεοῦ υἱὸν ἐπὶ τὴν ἐκ παρθένου γέννησιν 30
ἀπαθῶς τῶι λόγωι καταγάγωσι κατὰ τὸ εἰρημένον τῶι θείωι ἀποστόλωι ἐξαπέστειλεν ὁ Gal. 4, 4
θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ γενόμενον ἐκ γυναικός, ἀποδεικνύντι σαφῶς τὴν τοῦ μονογενοῦς ἐκ παρθένου, ὡς φθάσας ἔφην, ἄρρητον γέννησιν, ἀφ' ἧς γεννήσεως εἰ προσαγο-

---

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWRΛ^{t}Λ^{c}, cf. Fac. 7, 5

1 κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον M 1/2 αἰσχόμενος A αἰσθανόμενος R 2 μικρὸς τότε AR Innoc. τονθορισμὸς P τῶν θρυσμῶν S τὸν θρυσμὸν R θόρυβος V 5 βραχὺν] μικρὸν W σπιθήρα R παρ' ἡμῖν νῦν VMPSD ὑμῖν Innoc. Fac. 7 χρησμῶ R διορθώσατο VDWR παραυτίκα V ἀπερρίψατο A 8 οὐ VMPSW Fac. om. DARΛ^{tc} λιγάμενος S σαθρὸν VMP Fac. ὀρθὸν SDAWRΛ^{tc} τὴν διόρθωσιν] ἢ τὴν ὄρθωσιν SW καὶ τοῦτο SDARΛ^{tc} καίτοι VMPW 10 μεταβολῆς DA 12 ἐναντιότητα μειρακιώδη PSDWR 13 ἐντρεπόμενος SD μόνον om. D 14 παραιτῆ VMPW παρητήσω SD παρήτησαι AR σοι om. A ἐν om. V 15 καὶ om. SDW τούτου ἕνεκα om. SD 15/16 τὸ σόν σε] τοσόνδε A 16 προσενεγκεῖν VMP διενεγκεῖν W ἐγκαλούμενος R 18 γραφὲν P ῥῆμα ὅλως V 21 δῆθεν om. D ἕνεκεν S 22 ὁρώσης M πλαττομένας S 23 εὖ καὶ καλῶς] εὐκόλως W 24 παραδεχοίμεθα ARΛ^{t} παραδεχόμεθα VMPSDW περὶ om. VS ἡμῖν S 25 γὰρ om. S 26 εἴτ' οὖν — σημαινομένωι om. V τῶν — σημαινομένων A cf. Fac. 29 ἅπερ VMPSW ὅπερ DR καίπερ A *cum* Λ^{tc} τούτοις μάλιστα ΑΛ^{tc} ταῦτα μάλιστα R τὴν — φιλανθρωπίαν conceptoris incuria addita 30 τὸν] τῶν S πρὸ αἰώνων SDAR συναίδιον μονογενῆ A 31 τούτῳ ἀπαθῶς VM τοῦτο ἀπαθῶς P τοῦ λόγου R τῶι — καταγάγωσι] λέγωσι κατελθεῖν A καταγαγεῖν R 32 γενόμενον MPSARΛ^{tc} γεννώμενον VD om. W 33 γέννησιν ἄρρητον ὡσ φθάσασ ἔφην VMP εἶπον R

ρεύοιτο ἡ παρθένος παρὰ τῶν πατέρων, ὥσπερ οὖν καὶ προσαγορεύεται, τούτωι τῶι ὀνόματι,
M IIII 1068 οὐκ οἶδ' ὅτου χάριν τὴν οὐκ ἀναγκαίαν ταύτην ζήτησιν (καί μοι σύγγνωθι) καθ' ἑαυτῶν καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης, ὡς ὁρᾶις, ἀναδεδέγμεθα. κίνδυνος γὰρ οὐδεὶς τὰ αὐτὰ λέγειν τε καὶ φρονεῖν τοῖς ἐν τῆι ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ εὐδοκιμήσασι διδασκάλοις, ὧν περιττὸν μὲν τὰ ὀνόματα ἀπαριθμεῖσθαι· ἐπίστασαι γὰρ αὐτοὺς οὐδενὸς ἧττον, ἐπειδὴ τῶι εἶναι αὐτῶν μαθητὴς αὐτός τε καὶ πάντες ἡμεῖς σεμνυνόμεθα.

Ταῦτα παρ' ἡμῶν συμβουλεύθητι, παρακαλῶ· ταῦτα πρᾶξαι παρακλήθητι· μὴ δῶις χώραν καὶ νομὴν ἑρπούσηι διαστάσει. ἐννόησον γὰρ ὡς εἰ πρὸ τῶν νῦν ἀποσταλέντων γραμμάτων οἱ πολλοὶ ἄσχετοι ἦσαν καθ' ἡμῶν, νῦν δραξάμενοι τῆς ἀπὸ τῶν γραμμάτων τούτων παρρησίας τίνες οὐκ ἔσονται καὶ ποίαι οὐ χρήσονται καθ' ἡμῶν τῆι παρρησίαι. ταῦτα ἐγὼ πολλοὺς τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων καὶ τῶν τῆς σῆς φιλοθείας ἐραστῶν παρ' ἐμαυτὸν ἔχων, οἳ ἔτυχον παρεῖναι ἡμῖν τῶν γραμμάτων τούτων τῶν ἀπευκτῶν ἀποδοθέντων, νομίσας καὶ γνησίου ἔργον ποιεῖν κατὰ τὰς ἐμαυτοῦ ὑποσχέσεις καὶ ἀδελφικῆι συμβουλίαι ἀνορθοῦν κάμνουσάν σοι ἐπὶ τοῦ παρόντος τὴν ὑπόληψιν, ἐπέστειλα, εὐχόμενός σου τὴν φιλοθείαν ἀφιλονείκωι τῆι γνώμηι δέξασθαι, ἣν μετὰ φόβου θεοῦ καὶ φίλτρου τοῦ περὶ σὲ καὶ τοῦ ἀσφαλοῦς ἕνεκα τῆς ἐκκλησίας εἰσηγησάμην, οὐ μόνος ὤν, ὡς ἔφην, ἀλλὰ γὰρ παρόντων μοι τῶν περὶ τὸν κύριόν μου τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Ἀρχέλαον Ἀπρίγγιον Θεοδώρητον Ἡλιάδην Μελέτιον καὶ τὸν πρόσφατον τῆι τοῦ θεοῦ χάριτι προβληθέντα τῆι Λαοδικέων τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαι ἐπίσκοπον Μακάριον, οἳ καὶ δογμάτων ἐντὸς ὑπάρχουσιν καὶ περὶ σὲ διαπύρως διάκεινται, μεθ' ἡμῶν σε εὐχόμενοι, δέσποτα, φρονήματι
L III 395 εὐπειθεῖ χρησάμενον στῆσαι τῶν γραμμάτων τούτων καθάπερ λαίλαπος σφοδροτέραν φοράν, ἱκανήν, εἰ μὲν εἴξαιμεν, μὴ θολῶσαι μηδὲ ταράξαι, εἰ δὲ ἐνσταίημεν, λυπῆσαι. ταῦτα οἰκειούμενοι τὰ σὰ ἡμεῖς μὲν ἐδηλώσαμεν, αὐτὸς δὲ καταδέξασθαι καὶ ἀσμενίσαι καταξίωσον, εἰ μὴ ἄρα τις οὐκ ἀγαπῶν ἡμᾶς παρασκευάσειεν ἐπὶ βλάβηι ἑαυτοῦ τε καὶ τοῦ κοινοῦ καταφρονῆσαι τούτου τοῦ πράγματος. τὸ δοκοῦν, παρακαλῶ, παραχρῆμα ἀντιγράψαι καταξίωσον, μᾶλλον δὲ μὴ τὸ δοκοῦν, ἀλλὰ τὸ συμφέρον.

15 = S 23 A 18. Latine extat in Collectione CT 17

L III 386 Κυρίωι μου ποθεινοτάτωι ἀδελφῶι καὶ συλλειτουργῶι Ἰουβεναλίωι Κύριλλος ἐν κυρίωι
M IIII 1057 χαίρειν. Ἡυχόμην μὲν τοῖς τῶν εὐδοκιμησάντων ἴχνεσι καὶ τῆι ὀρθῆι πίστει κατακολου-

---

VM, P [= hk]. S, D [= mn]. AWRΛ^{t}Λ^{c}

1 οὖν] αὖ D 2 οὐκ^{2} om. A 3 τὰ αὐτὰ SDAW^{corr}Λ^{c} ταῦτα RΛ^{t} τὸ ταὐτὰ P τῶ ταῦτα V τὸ ταῦτα MW 5 τὸ MPSWR 7 δοὺσ V 8 καὶ νομὴν VMPWRΛ^{tc} καινοτομὴν A ἡ νομὴν SD ἑρπούσῃ τῆ A διαστάσει καινοτομεῖν D 10 τῆ om. VPW 11 πολλοῖσ MDW τοῖσ S 12 πρὸσ R ἐμαυτῶ DA 13 ἔργου R 14 σου AW, corr. W ἀπέστειλα MPDR ἐχόμενοσ V 15 ἀφιλονείκω τῆ S ἀφιλονείκω D ἀφιλονεικήτω MPAR ἀφιλονεικοτάτη VW ἣν] ἃ A 16 ἀσφαλῶσ S μόνον ὢν ἔφην S 17 μοι om. R τὸν θεοφιλέστατον κύριόν μου τὸν DA 18 ἀπριγγίου θεοδωρήτου ἡλιάδου μελετίου καὶ τοῦ V ἀπερίγγιον S θεοδώριτον MSDA μελίτιον AR τῆι τοῦ om. A τῆι om. R 18/19 προβληθέντοσ V 19 ἐπισκόπου μακαρίου V 20 ὑπάρχειν S διάκεινται] καίονται S εὐχόμενοί σε V εὐχόμενοι A 21 στῆναι SD σφοδροτέραν — ἱκανήν] σφόδρα τὰ σφοδρότερα τὴν κοινὴν S 22 μὴδὲ SD ἐνσταίημεν] ἐντείνομεν VMP 24 παρασκευάσει V 25 καὶ τούτου V πραγράματοσ R παραχρῆμα om. VA 26 εἰ ante μᾶλλον adrasum S δὲ om. V

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWΛ^{t}Λ^{c}

inscr. om. VMPSW κυρίλλου [κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείασ D] πρὸσ ἰουβενάλιον ἐπίσκοπον [ἐπίσκοπον ἱεροσολύμων A] DA ιε VP numerus abscissus in S κδ' D

28 τῶ κυρίω VM μου om. P ἀδελφῶ ποθεινοτάτω P *Flauiano Iuuenali* Λ^{c} κύριλλοσ ἐπίσκοποσ DA 29 μὲν om. DA *probatissimorum patrum* Λ^{c} τῆι om. A

θεῖν τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Νεστόριον (τίς γὰρ τῶν εὖ φρονούντων οὐκ ἂν εὔξαιτο δοκιμωτάτους εἶναι τοὺς καθηγεῖσθαι λαχόντας τῶν τοῦ σωτῆρος ποιμνίων;)· ἐπειδὴ δὲ παρ' ἐλπίδας ἡ τῶν πραγμάτων ἡμῖν ἐκβέβηκε φύσις (ὃν γὰρ ἔσεσθαι προσεδοκῶμεν ποιμένα γνήσιον, τοῦτον τῆς ὀρθῆς πίστεως διώκτην εὑρήκαμεν), δεῖ λοιπὸν μνημονεῦσαι τοῦ πάν- M IIII 1060
των ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ λέγοντος οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν, Mt. 10, 34. 35
ἀλλὰ μάχαιραν. ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, εἰ 6
δὲ δὴ καὶ πρὸς γονέας ἡμῖν ὁ πόλεμος ἀνέγκλητός τε καὶ ἀνεπίληπτος, μᾶλλον δὲ καὶ παντὸς ἐπαίνου μεστός, ὅτε τῇι τοῦ Χριστοῦ δόξηι συναθλεῖν ἐγνώκαμεν, πῶς οὐκ ἀνάγκη πᾶσα, καίτοι δακρύοντας ὡς ἀδελφὸν ἀπολέσαντας, τὸν θεοφιλῆ περιζώσασθαι ζῆλον καὶ μόνον οὐχὶ τοῖς ἀνὰ πᾶσαν τὴν γῆν ἐκεῖνο εἰπεῖν εἴ τις πρὸς κύριον, ἴτω πρός με. Exod. 32, 26
ἐγὼ μὲν γὰρ καὶ δι' ἑνὸς καὶ δευτέρου γράμματος ὡς ἀδελφὸν παρεκάλεσα μὴ ταῖς ἰδίαις ep. 2. 4
ἀκολουθεῖν ἐννοίαις, ἀλλὰ τῇι ὀρθῇι καὶ ἀποστολικῇι πίστει τῇι παραδοθείσηι ταῖς ἐκκλησί- 12
αις, οἰηθεὶς ἀπαλλάξαι αὐτὸν τῆς τῶν αὐτοῦ γραμμάτων σκαιότητος· ἀλλ' οὐδὲν ὤνησε τὸ τῆς διαθέσεως φάρμακον, ἄπρακτος γέγονεν ἡ συμβουλὴ καὶ τοσοῦτον ἀπέσχε τοῦ θέλειν τοῖς τῆς ἀληθείας ἕπεσθαι δόγμασιν, ὥστε καὶ ἐπιστολὴν ἀπέστειλε πρός με μεθ' ep. 5
ὑπογραφῆς ἰδίας, ἐν ᾗι καὶ ἐπιπλήττει μὲν ὡς λυπούμενος, διωμολόγηκε δὲ σαφῶς θεοτό- 16
κον οὐκ εἶναι τὴν ἁγίαν παρθένον, ὅπερ ἐστὶν ἐναργῶς εἰπεῖν μὴ εἶναι θεὸν ἀληθῶς τὸν
Ἐμμανουήλ, ἐφ' ᾧι τὰς τῆς σωτηρίας ἔχομεν ἐλπίδας. οἰηθεὶς δὲ ὅτι καὶ τὴν Ῥωμαίων L III 387
ἐκκλησίαν συναρπάσαι δυνήσεται, ἔγραψε πρὸς τὸν κύριόν μου τὸν εὐλαβέστατον καὶ θεοσε- Coll. Veron. 3. 4
βέστατον ἀδελφὸν καὶ συλλειτουργὸν Κελεστῖνον τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας ἐπίσκοπον, ἐνθεὶς 20
ταῖς ἐπιστολαῖς τῶν αὐτοῦ δογμάτων τὴν διαστροφήν. πέπομφε δὲ καὶ ἐξηγήσεις πολλάς,
ἐξ ὧν ἐλήλεγκται φρονῶν τὰ διεστραμμένα, καὶ κατεγνώσθη λοιπὸν ἀραρότως ὡς αἱρετικός.
ἐπειδὴ τοίνυν ὁ μνημονευθεὶς εὐλαβέστατος καὶ θεοσεβέστατος τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας
ἐπίσκοπος Κελεστῖνος φανερὰ γέγραφε περὶ αὐτοῦ καὶ πέπομφε πρός με τὰς ἐπιστολάς, ep. 9-12
δεῖν ὠιήθην ἀποστεῖλαι ταύτας καὶ ἀκονηθεῖσαν οἴκοθεν εἰς εὐσεβῆ ζῆλον τὴν σὴν θεοσέ- PG 105
βειαν διαναστῆσαι διὰ τοῦ γράμματος, ὅπως ἂν ἐκ μιᾶς ψυχῆς καὶ συντόνου προθυμίας 26
τὴν εἰς Χριστὸν ἀγάπην ζωσώμεθα καὶ σώσωμεν λαοὺς κινδυνεύοντας καὶ στήσωμεν ἐκ-
κλησίαν τὴν οὕτω διαφανῆ, σύμφρονες δηλονότι γεγονότες ἑκάστοις ἅπαντες καὶ κατὰ τὸν
ὁρισθέντα τύπον ἐπιστέλλοντες αὐτῶι καὶ τοῖς λαοῖς. ἂν μὲν ὠφελήσωμεν καὶ μεταστή-
σωμεν κατὰ τὸ ἀληθὲς αὐτὸν ὧν πεφρόνηκεν, κεκερδάκαμεν ἀδελφὸν καὶ σεσώκαμεν ποι- 30
μένα· ἐαν δὲ ἄπρακτος ἡμῶν ἡ συμβουλὴ γένηται, αὐτὸς ἑαυτῶι ἐπιγράψας τὸ συμβὰν αὐτῶι
τῶν ἰδίων πόνων ἕδεται τοὺς καρπούς. δεῖ δὲ ἡμᾶς ἀναγκαίως καὶ τῶι φιλοχρίστωι καὶ Ies. 3, 10
εὐσεβεστάτωι βασιλεῖ, καὶ ἅπασι δὲ τοῖς ἐν τέλει γράψαι καὶ συμβουλεῦσαι μὴ προτιμῆσαι
τῆς εἰς Χριστὸν εὐσεβείας ἄνθρωπον, ἀλλὰ χαρίσασθαι τῇι οἰκουμένηι τὸ βέβαιον εἰς

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWΛ^{t}Λ^{c}

3/4 γνήσιον ποιμένα D 4 εὕρομεν DA διὸ δεῖ W 6 γὰρ om. S 7 ἡμῖν om. Λ^{c} ἀνεπίληπτόσ τε καὶ ἀνέγκλητοσ S μᾶλλον δὲ om. P 8 τοῦ om. A δόξει P ἐδώκαμεν P 9 ὁλέσαντασ A *lapsum* Λ^{1c} θεοφιλεῖ P περισώζεσθαι P περισώσασθαι S 10 τοῖς] τὴν P ἐκεῖ ἐκεῖνο MP, corr. k 12 ταῖσ SDAΛ^{tc} ταῖσ ἁγίαισ VMPW 13 ἀπαλλάξειν VMPW τῆς — γραμμάτων om. S 14 συμβουλία V 15 ἐπιστολὰσ DA ἀποστεῖλαι VMPW 16 αἷσ SD μὲν] με A 17 οὐκ] εἰπεῖν μὴ V ἀληθῶς om. V 18 ὃν W τῆς σωτηρίας] σωτηρίουσ V 19 εὐλαβέστατον καὶ om. P 19/20 θεοφιλέστατον D 22 ὡς om. A 23 καὶ θεοσεβέστατος om. P θεοφιλέστατοσ DA 23/24 ἐπίσκοποσ τῆσ — ἐκκλησίασ SDA 25 ταῦτασ πρὸσ σὲ W εἰς om. S 26 διαστῆσαι D ψυχῆσ μιᾶσ M 27 ζησιόμεθα M 27/28 καὶ — διαφανῆ om. V 28 διαφωνῆ M om. spatio rel. W γεγονότεσ δηλονότι V 29 αὐτῶι] *et clero* Λ^{c} 30 πεφρόνηκασ S *sapuit et docere praesumpsit* Λ^{c} τὸν ἀδελφὸν V 31 γίνηται M ἑαυτοῦ MW ἐπιγράψασ SDΛ^{tc} γράψασ VMPAW αὐτῶ MPAWΛ^{t} ἑαυτῶ V αὐτὸσ SD *et clero* Λ^{c} 32 οἰκείων V κόπων S τοὺσ καρποὺσ ἕδεται M 33 εὐλαβεστάτω S πᾶσι DA δὲ om. S μὴ] καὶ M

πίστιν ὀρθὴν καὶ ποιμένος ἀπαλλάξαι πονηροῦ τὰ θρέμματα, εἰ μὴ ταῖς ἁπάντιων εἴκει συμβουλαῖς.

Πρόσειπε τὴν παρὰ σοὶ ἀδελφότητα· σὲ ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίωι προσαγορεύει.

16 = S 21 A 35. Latine extat in Collectione CT 14

L III 379 M IIII 1053 PG 77, 97

Κυρίωι μου ἀγαπητῶι ἀδελφῶι καὶ συλλειτουργῶι Ἀκακίωι Κύριλλος ἐν κυρίωι χαίρειν. Οἱ σφόδρα λυπούμενοι καὶ φροντίδι τετρωμένην ἔχοντες τὴν καρδίαν οὐ μικρῶς ἔχουσι παραψυχήν, ὅταν τισὶ τῶν ὁμογνωμόνων τὰ ἐφ' οἷς λελύπηνται, λέγωσι. τοιοῦτός τις γέγονα κἀγώ· διά τοι τοῦτο τῆι σῆι τελειότητι γράψαι δεῖν ὠιήθην τὰς αἰτίας ἐφ' αἷς εἰκότως, ὥς γε οἶμαι, λελύπημαι, μᾶλλον δὲ καὶ ἔτι λυποῦμαι. οὐ γὰρ ἤρκεσε τῶι εὐλαβεστάτωι ἐπισκόπωι Νεστορίωι τὸ ἐπ' ἐκκλησίας εἰπεῖν ἃ ἐπ' ἐκκλησίας ἐσκανδάλισε καὶ παρέλυσε πίστιν τὴν ἐπὶ τῶι πάντων ἡμῶν σωτῆρι Χριστῶι, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἠνέσχετο Δωροθέου τινὸς ἐπισκόπου τολμήσαντος ἐπ' ἐκκλησίας καὶ συνάξεως εἰπεῖν ἀναφανδόν· εἴ τις λέγει θεοτόκον τὴν Μαρίαν, ἀνάθεμα ἔστω. τί τοίνυν δράσομεν ἐν ἐκκλησίαι ὀρθοδόξων
L III 382 ἀναθεματισθέντες μετὰ τῶν ἁγίων πατέρων; εὑρίσκω γὰρ ἐν συγγραφαῖς καὶ τὸν τῆς ἀοιδίμου μνήμης ἐπίσκοπον Ἀθανάσιον πλειστάκις αὐτὴν ὀνομάσαντα θεοτόκον, καὶ τὸν μακάριον δὲ πατέρα ἡμῶν Θεόφιλον καὶ ἑτέρους πολλοὺς τῶν ἁγίων καὶ κατὰ καιροὺς ἐπισκόπων, τοῦτο μὲν Βασίλειον, τοῦτο δὲ Γρηγόριον, καὶ αὐτὸν δὲ τὸν μακάριον Ἀττικόν. οὐδεὶς δὲ οἶμαι τῶν ὀρθοδόξων θεοτόκον αὐτὴν δέδιεν εἰπεῖν, εἴπερ ἐστὶν ἀληθὲς ὅτι θεός ἐστιν ὁ Ἐμμανουήλ. γεγόνασι τοίνυν ἀνάθεμα πρὸς θεὸν ὄντες ἅγιοι πατέρες, καὶ πάντες δὲ ὅσοι τοῖς ὀρθοῖς τῆς ἀληθείας ἑπόμενοι δόγμασι θεὸν ὁμολογοῦσι Χριστόν, καὶ οὐ μέχρι τούτων ἡ ἐκ τοῦ πράγματος ζημία, ἀλλὰ γὰρ καὶ διεστράφησαν αἱ τῶν λαῶν γνῶμαι. τεθρήνηκα γὰρ ἀκούων τοὺς μὲν εἰς τοῦτο πεσόντας ἀπιστίας ἤδη καὶ ἀμαθίας, ὡς μηδὲ θεὸν ὁμολογεῖν τὸν Χριστόν, τοὺς δὲ κἂν εἰ ἕλοιντο ὁμολογεῖν ὅλως αὐτὸν θεόν, μηδὲν ὑγιὲς ἐπ' αὐτῶι δοξάζειν, ἀλλ' εὐδοκίαι καὶ χάριτι μεθ' ἡμῶν κεκλῆσθαι πρὸς τοῦτο λέγοντας. ταῦτα θρήνου καὶ οἰμωγῆς ἄξια. ποία γὰρ ὅλως ἡ χρεία καὶ εἰς μέσον ἄγεσθαι τὰ οὕτως λεπτὰ καὶ κεκρυμμένα; διὰ τί δὲ μὴ μᾶλλον ἠθικαῖς ἐξηγήσεσιν ὠφελοῦμεν τοὺς λαούς, εἰ μὴ σφόδρα ἔχομεν ἱκανῶς εἰς ἀκρίβειαν τὴν δογματικήν; ἐπειδὴ δὲ μονάζουσι τοῖς κατὰ τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν τεθορυβημένοις ἐκ τῶν τοιού-
ep. 1 των ἀναγνωσμάτων ἢ γοῦν ἐξηγήσεων τὸν ὀρθὸν τῆς πίστεως ἐξηγησάμεθα λόγον, ἐκπεπολέμωται καὶ γέγονεν ἐχθρὸς καὶ συλλέγει τινὰς ἀγύρτας καὶ ἀπεγνωσμένους καὶ παρασκευάζει ψεύδεσθαι κατ' ἐμοῦ τινὰ ἐπὶ πολλῶν, καὶ τάχα δικαίως. εἰ γὰρ εἴχομεν ζῆλον

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWΛ[1]Λ[c]

1 ὀρθὴν πίστιν M ἥκει V 2 συμβουλιαῖσ V συμβουλίαισ S 3 περὶ σὲ P παρὰ σοῦ M

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWΛ[1]Λ[c]

inscr. κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ [τοῦ αὐτοῦ A] πρὸσ ἀκάκιον ἐπίσκοπον βερροίασ περὶ τοῦ αἱρετικοῦ νεστορίου DAΛ ἰς VMP numerus abscissus S κβ' D

5 τῶ κυρίω V τῶ τῆσ βερο . . . ἐπισκόπω κυρίω S μου om. M ἀγαπητῶ καὶ συλλειτουργῶ ἀδελφῶ MPW ἀγαπητῶ om. V 6 μικρὰν W 7 λέγουσι V 8 τοι om. P τε M 9 ἠρκέσθη MPW 9/10 εὐλαβεστάτω καὶ θεοσεβεστάτω S 10 ἐκκλησίαισ S ἐπ' VMAWΛ[1c] πάσασ P τὰσ SD 11 παραλῦσαι S ἡμῶν om. DA γὰρ om. SD καὶ om. P 12 ἀναφανδὸν SDΛ[1c] om. VMPAW 13 ἐκκλησίαισ S ὀρθοδόξω V ὀρθόδοξοι Λ[c] 14 γραφαῖσ P 15 ἐπίσκοπον om. DA ταύτην A 16 ἁγίων om. A καὶ om. DA 19 οἱ πρὸσ W τὸν θν̄ SD 20 δὲ SDAΛ[1c] om. VMPW τῆσ ἀληθείασ ὀρθοῖσ A θεὸν om. Λ[1] τὸν χν SD 21 ἐκ om. A γὰρ om. PS 23 θεὸν om. Λ[1] εἰ om. SDA ὅλωσ ὁμολογεῖν S 24 μὴ δὲ S 25 ἢ MW ἦν M[corr] P 27 εἴχομεν SDA ἀκριβῶσ W 28 τὴν[2] om. VMPW τῶν om. VMPW 29/30 ἐκπεπολέμωται — συλλέγει om. P 30 κατεγνωσμένουσ VMPW καὶ om. P 30/31 κατασκευάζει DA 31 τινὰ ἐπὶ πολλῶν κατ' ἐμοῦ S ἔχοιμεν P

θεοῦ καὶ τῆς τῶν πατέρων φιλοθείας ἐγινόμεθα μιμηταί, πάλαι ἂν ἦμεν κατὰ τῶν τετολμηκότων φλυαρῆσαι κατὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀναθεματισάντων ἡμᾶς τε τοὺς ζῶντας καὶ τοὺς M III 1056
πρὸς θεὸν ὄντας ἤδη πατέρας ἁγίους ψῆφον ὁσίαν ἐξενέγκαντες, δι' ἧς ἦν εἰκὸς θεραπεύε- PG 100
σθαι καὶ τοὺς εἰς πίστιν ἠδικημένους τῶν λαῶν.

Πρόσειπε τὴν παρὰ σοὶ ἀδελφότητα· σὲ ἡ σὺν ἡμῖν **ἐν κυρίωι προσαγορεύει.** 5

17 = S 22 A 36. Latine extat in Collectione CT 15

Τῶι δεσπότηι μου τῶι τὰ πάντα ἁγιωτάτωι καὶ θεοφιλεστάτωι ἐπισκόπωι Κυρίλλωι Ἀκάκιος ἐν κυρίωι χαίρειν. Ἐνέτυχον γράμμασι τῆς σῆς θεοσεβείας ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἡμῖν ἀποδοθεῖσιν ἀπευκτοῖς, δακρύων καὶ θρήνου μεστοῖς, τῶν κατὰ Κωνσταντινούπολιν θρυλουμένων ἕνεκεν, καὶ κρατεῖ τὸ βάθος τῆς κατὰ Χριστὸν πίστεως, καθὸ δεῖ, μετέχουσιν, ὡς 10
περιττὸν ἦν τοῦτο καὶ τὴν ἀρχὴν εἰς μέσον ἀχθῆναι. τί γὰρ ὤνησεν Ἀπολινάριος ὁ
Λαοδικεύς, εἷς ὢν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὁ μέγας ἀγωνιστὴς ὁ ὑπὲρ τῆς ὀρθῆς πίστεως κρα-
ταιῶς πρὸς τοὺς ἐχθροὺς μαχεσάμενος θαρσήσας ἑαυτοῦ τῆι σοφίαι καὶ ἐθελήσας παρεισα- L III 383
γαγεῖν ἐξ ἀπόρων πόρους τινὰς τῆι καθαρᾶι καὶ ἀδόλωι τοῦ Χριστοῦ πίστει; οὐ πα-
ρεσκεύασεν ἐν τοῖς σχισματικοῖς ἑαυτὸν παρὰ τῆι καθόλου ἐκκλησίαι λογισθῆναι; οὐκ εἴρηται 15
τινὶ τῶν πρὸ ἡμῶν ἐπισκόπων ἀναστεῖλαι βουλομένωι τὰ ὑπὲρ ἄνθρωπον μὴ περιεργάζεσθαι
τοὺς εὖ διακειμένους, ἐρρωμένηι τῆι διανοίαι καὶ ἐντελεῖ συνέσει ταύτην ῥήξαντι τὴν φω-
νήν· »πῶς ὁ πατὴρ τὸν μονογενῆ ἐγέννησε, σιωπῆι τιμάσθω«; καὶ προιόντος τοῦ λόγου
ἀπηριθμήσατο ὡς διαλανθάνει ἥδε ἡ ἔρευνα κατὰ μικρὸν πάσας ὁμοῦ τὰς κατ' οὐρανὸν
δυνάμεις, μήτι γε ἀνθρώπους καὶ ἔννοιαν ἀνθρώπων. πῶς δὲ οὐκ ἀναγκαία καὶ πρέπουσα 20
ἡ παραίνεσις τῶν θείων γραφῶν ἐκδιδάσκουσα· βαθύτερά σου μὴ ζήτει καὶ ἰσχυρό- Sir. 3, 21
τερά σου μὴ περιεργάζου· ἃ προσετάγη σοι, ταῦτα διανοοῦ, οὐ γὰρ ἔστι σοι
χρεία τῶν κρυπτῶν; οἱ δὲ ὑπεραπολογεῖσθαι ζητοῦντες τῶν ταῦτα ἐννοῆσαι καὶ
φράσαι ἐπιχειρησάντων παρόμοιόν τι λέγουσι πεπονθέναι ὧν ὑπέμεινεν ὁ μακάριος Παυ-
λῖνος ὁ ἐπίσκοπος, ὃς παρητεῖτο τρεῖς ὑποστάσεις λέγειν ῥητῶς, δυνάμει καὶ ἀληθῶς ταῦ- 25
τα φρονῶν, ταῦτα μετιών, ἠκολούθησε δὲ τοῖς Δυτικοῖς θεοφιλέσιν ἐπισκόποις τῶι ἐστενῶ-
σθαι τὴν Ῥωμαικὴν φωνὴν καὶ μὴ δύνασθαι πρὸς τὴν ἡμετέραν τῶν Γραικῶν φράσιν
τρεῖς ὑποστάσεις λέγειν. πλὴν ὅτι χρὴ πάντας ἡμᾶς τοὺς δυναμένους συναλγεῖν καὶ PG 101

18—20 locum non inueni

V, M [usque ad 8], P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWΛ^{t}Λ^{c}

1 ἐγενόμεθα **A** 2 ἀναθεματίσανταϲ S τούϲ τε D τοὺϲ VS 3 τὸν θῦ S ἐξενεγκόντεϲ SD ἦϲ ἦν VMPWΛ^{c} ἦϲ ἂν SD ἦν A 4 ἠδικημένουϲ] ἤδη κειμένουϲ P 5 πρόϲειπε — προσαγορεύει om. AΛ^{tc} σὲ — προσαγορεύει om. V ἐμοὶ SD

inscr. ἀκακίου ἐπισκόπου [om. S] βεροίαϲ [βερροίαϲ D om. A] πρὸϲ κὺριλλον SDA cf. Λ^{tc} ιζ VMP κβ S κγ′ D

7 ἁγίῳ AΛ^{tc} καὶ θεοφιλεστάτωι om. M 8—p. 100, 15 om. M pro iis ponendo Ἡ τοιαύτη ἐπιστολὴ διαλαμβάνει ὅτι ἐδεξάμεθα τὴν σταλεῖσάν μοι ἐπιστολήν τε καὶ τὰ ἐν αὐτῇ διδαχθέντα.... [fere 12 litterae oblitteratae] ἐποίησα δὲ κτλ. 9 θρήνου SDAΛ^{tc} θρήνων VPW 9/10 θρυλλουμένων VPSDW 10 ἕνεκεν PAWΛ^{tc} ἕνεκεν ἐν οἷϲ VSD πάθοϲ V, noli βάθος coniungere cum τῆϲ πίστεωϲ δεῖ VSW δὴ PDAΛ^{tc} 12 ἐν om. PW ὁ ὑπὲρ] οὐ περὶ D 12/13 ὁ κραταιῶϲ SDAΛ^{tc} 13 θαρρήϲαϲ DA 13/14 παραγαγεῖν A 14 ἀπόρου D 14/15 παρεϲκευάϲαμεν V 15 σχηματιϲτικοῖϲ SD 16 ἀναγγεῖλαι VPW 17 ἐντελεῖ] ἐν τελείων P 18 μονογενῆ] υἱὸν PW 19 διαλανθάνοι I' πάϲαϲ ὁμοῦ κατὰ μικρὸν S 20 μήτοι PD καὶ πρέπουϲα om. S 21 βαρύτερά VA 22 περιεργάζου SDA ἐξέταζε VPW προετάγη D 22/23 ἔϲτι ϲοι χρεία SDA χρεία ϲοι VPW 23 ἀπολογεῖϲθαι ζητοῦντεϲ ὑπὲρ S νοῆϲαι S 23/24 καὶ φράϲαι om. D 24 λέγει S 25 ἀληθεία SDW 25/26 τὰ αὐτὰ SD 26 ταῦτα μετιὼν om. W τὰ αὐτὰ SDA μετρῶν Λ^{t} θεοφιλεϲτάτοιϲ SDA 27 γραικῶν SDAΛ^{tc} γραφῶν VPW 28 λέγειν ῥητῶϲ W

συμπάσχειν τῆι ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι καταστεῖλαι τὴν ἐξαγγελθεῖσαν φωνήν, ὅπως μὴ πρόφασις δοθῆι τοῖς διασχίζειν καὶ διατέμνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ ἑτοίμως ἔχουσι. διὸ χρὴ τὴν σὴν ἐντελῆ καὶ ἀπηρτισμένην σύνεσιν, εἰ καί τι τοιοῦτον τὴν ἀρχὴν ἐλέχθη
M IIII 1057 τὸ λυπεῖν καὶ διαταράττειν πολλοὺς τῶν εὐλαβῶν καὶ φιλοχρίστων δυνάμενον, καταστεῖλαι τὸ κινηθέν, εἰ καὶ τὰ μάλιστα, ὡς φθάσας ἔφην, πολλοὶ τῶν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἀφικνουμένων, ἔτι μὴν καὶ πρὸς ἡμᾶς, τοῦτο μὲν κληρικῶν, τοῦτο δὲ λαικῶν, συνηγορεῖν δοκοῦσι τῶι ῥηθέντι ῥητῶι οὐκ ἐναντίως ἔχοντι κατὰ διάνοιαν τῆι ἀποστολικῆι πίστει, προσέτι δὲ καὶ τῆι τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων περὶ τοῦ ὁμοουσίου θεσπισθείσηι καὶ διαδοθείσηι εἰς πᾶσαν τὴν καθόλου ἐκκλησίαν. τὸ τοίνυν συνετὸν καὶ συμπαθητικὸν καὶ ἐντελὲς τῆς σῆς ἱερωσύνης καιροῦ καλοῦντος ἐπιδείξασθαι καταξίωσον, μεσιτευούσης σου τῆς ἁγιωσύνης τῶι ῥηθέντι ῥητῶι πρὸς τοὺς ἀκούσαντας καὶ διαρραγέντας, ὥστε σου τὴν ἁγιωσύνην ἐκεῖνα φρονῆσαί τε καὶ ἐπιτελέσαι, ἃ δυνήσεται, χειμαζομένης ἐπὶ τοῦ παρόντος τῆς καθόλου ἐκκλησίας, ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς ὕψος ἀναπεμφθῆναι, δεσποτικῆι τινι φωνῆι χρώμενον καὶ ἐπινοοῦντα τῆι νοητῆι θαλάττηι ἐπὶ τοῦ παρόντος δοκούσηι
Mc. 4, 39 διαταράττεσθαι καὶ ἐπάγοντα τὸ σιώπα, πεφίμωσο.

Ἐποίησα δὲ ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν τῆς σῆς θεοσεβείας τῶι τὰ πάντα ἁγιωτά-
L III 386 τωι καὶ θεοφιλεστάτωι Ἰωάννηι τῶι τῆς Ἀντιοχέων ἐπισκόπωι, καὶ κατακούσας μετὰ πολλῆς τῆς συναισθήσεως καὶ συμπαθείας, τὰ αὐτὰ ἡμῖν πρεσβυτικὴν ἄγουσιν ἡλικίαν νεωστὶ εἰς ἐπισκοπὴν ἐληλυθώς (ὃς τῆι τοῦ θεοῦ χάριτι ἀκμάζει ἐν τοῖς τῆι ἐπισκοπῆι προσεῖναι ὀφείλουσιν ἐπάθλοις, ὡς μέγα ἐπ' αὐτῶι φρονεῖν καὶ σεμνύνεσθαι πάντας τοὺς τῆς Ἀνατολικῆς διοικήσεως θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους) παρακαλῶν σου τὴν θεοσέβειαν καταλαμβάνεται ὥστε σου τὴν ἁγιωσύνην τῆι προσούσηι αὐτῆι συνέσει χρησαμένην μεταχειρίσασθαι τὸ ἐπισυμβὰν οὐκ ἀνεκτὸν ῥῆμα, ὡς δι' ὧν λαλεῖς, δι' ὧν πράττεις, τὸ ἀποστολικὸν καιροῦ
2 Cor. 10, 8 καλοῦντος ἐπιδείξηι τὸ φάσκον· ἐὰν γὰρ θέλω χρήσασθαι τῆι ἐξουσίαι, ἣι ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι. τὸν δὲ ποθεινότατον τὸν τὰ γράμματα ἡμῶν ἐπαγόμενον πιστὸν ὄντα καὶ Χριστιανὸν ἐκ προγόνων καταξίωσον τῆι ἐνούσηι καὶ ἐνυπαρχούσηι σοι φιλαγαθίαι προσέσθαι καὶ ἐν οἷς ἂν δεηθείη, προνοίας αὐτὸν ἀξιῶσαι τῆς σοι πρεπούσης.

Πᾶσαν τὴν σὺν σοὶ ἀδελφότητα ἐγώ τε καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πλεῖστα προσαγορεύομεν.

V, M [inde a 16 ἐποίησα], P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWΛ^{t}Λ^{c}

1 ποιῆσαι VPW 2 τέμνειν S 3 τοιοῦτο W 4 λυποῦν VPW τοὺς πολλοὺς P 5/6 εἰς τὴν [τὴν om. D] ἀντιόχειαν — καὶ SDA ἀφικνουμένων εἰς ἀντιόχειαν καὶ VPW 7 οὐκ om. P 8/9 θεσπισθεῖσαν καὶ διαδοθεῖσαν W 9 δοθείση P 10 καὶ ἐντελὲς om. VPW 11 καὶ ὡς PW 12 φρονῆσαί τε καὶ om. VPW 13 καθόλου om. VPW 14 τινι] τῆ P χρώμενον φωνῆ DA ἐπινοοῦντα SDWΛ^{tc} ἐπιτιμῶντα VA ἐπιφωνοῦντα P θαλάσση SD 15 καὶ ἐπάγοντα om. PW καὶ ἐπάδοντα V 16 θεοσεβείας] ἁγιωσύνης WΛ^{t} 16/17 τὰ — θεοφιλοστάτω SDAΛ^{tc} ἁγιωτάτω VMPW 17 ἰωάννη — ἐπισκόπω DAΛ^{tc} ἐπισκόπω ἰωάννη τῶ τῆς ἀντιοχείας VMPSW 17—29 καὶ κατακούσας — προσαγορεύομεν om. M 17/18 μετὰ — συμπαθείας om. VPW ἡμῖν VPWΛ ἡμῖν βούλεται SD ἡμῖν φρονεῖ A 19 ὃς — χάριτι VW ὃς ἐν τῆ — χάριτι P ὅστις [ὃς S] χάριτι θῦ SDA τῆς ἐπισκοπῆς SA προσιέναι A 20 καὶ σεμνύνεσθαι om. VPW 20/21 ἀνατολικῆς διοικήσεως SDAΛ ἀνατολῆς VPW θεοφιλεστάτους om. VPDW θεοσέβειαν ὡς DA 21/22 καταλαμβάνεται VPWAΛ παραλαμβάνεται SD 22 τῆι — χρησαμένην om. VPW αὐτῆς D 23 ὥστε SD om. A 23/24 καιροῦ καλοῦντος om. VPW 24 γὰρ om. VPW 25—28 τὸν δὲ — πρεπούσης om. VPW 26 ἡμῖν A 27 προσέσθαι scripsi *suscipere* Λ προέσθαι A προσήσεσθαι S προστήσεσθαι D 28 καταξιῶσαι A 29 σὺν^{1}] ἐν W ἡμῖν P πλεῖστα om. VPW

18 = S 10 A 21. Latina uersio extat in Collectione CT 4

Διαμαρτυρία προτεθεῖσα ἐν δημοσίωι κατὰ τῶν κληρικῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ κατὰ ἐκκλησίαν ἐμφανισθεῖσα ὡς ὅτι ὁμόφρων ἐστὶ Νεστόριος Παύλου τοῦ Σαμοσατέως τοῦ ἀναθεματισθέντος πρὸ ἐτῶν ρξ̄ ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων ἐπισκόπων L III 338 M IIII 1008

Ὁρκίζω τὸν λαμβάνοντα τόδε τὸ χαρτίον κατὰ τῆς ἁγίας τριάδος ὥστε φανερὸν αὐτὸ ποιῆσαι ἐπισκόποις πρεσβυτέροις διακόνοις ἀναγνώσταις λαικοῖς οἰκοῦσι Κωνσταντινούπολιν ἔτι τε καὶ τὸ ἴσον αὐτοῖς ἐκδοῦναι πρὸς ἔλεγχον τοῦ αἱρετικοῦ Νεστορίου ὅτι ὁμόφρων ἐστὶ τοῦ ἀναθεματισθέντος Παύλου τοῦ Σαμοσατέως πρὸ ἐτῶν ἑκατὸν ἑξήκοντα ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων πατέρων ἐπισκόπων. ἔστι δὲ τὰ παρ' ὁποτέρων εἰρημένα οὕτως M IIII 1009

Παῦλος εἶπε· Μαρία τὸν λόγον οὐκ ἔτεκε. Νεστόριος συμφώνως εἶπεν· οὐκ ἔτεκεν, ὦ βέλτιστε, Μαρία τὴν θεότητα. Loofs, Nestoriana p. 252, 5. 6

Παῦλος· οὐδὲ γὰρ ἦν πρὸ αἰώνων. Νεστόριος· καὶ μητέρα χρονικὴν τῆι δημιουργῶι τῶν χρόνων ἐφιστῶσι θεότητι. ibid. p. 245, 18. 19

Παῦλος· Μαρία τὸν λόγον ὑπεδέξατο καὶ οὔκ ἐστι πρεσβυτέρα τοῦ λόγου. Νεστόριος· πῶς οὖν Μαρία τὸν ἑαυτῆς ἀρχαιότερον ἔτεκεν; ibid.p.373,17

Παῦλος· Μαρία ἔτεκεν ἄνθρωπον ἡμῖν ἴσον. Νεστόριος· ἄνθρωπος ὁ τεχθεὶς ἐκ παρθένου. ibid.p.373,11

Παῦλος· κρείττονα δὲ κατὰ πάντα, ἐπειδὴ ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ ἐξ ἐπαγγελιῶν καὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἡ ἐπ' αὐτῶι χάρις. Νεστόριος· τεθέαμαι γάρ φησι, τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, τὸ τὴν ἀνάληψιν αὐτῶι χαρισάμενον (ἐντειλάμενος, φησί, τοῖς ἀποστόλοις οὓς ἐξελέξατο, διὰ πνεύματος ἁγίου ἀνελήφθη), τοῦτο δὴ τὸ τηλικαύτην Χριστῶι χαρισάμενον δόξαν. ibid. p. 293, 20-294, 2 Ioh. 1, 32 Act. 1, 2

Παῦλος· ἵνα μήτε ὁ ἐκ Δαυὶδ χρισθεὶς ἀλλότριος ἦι τῆς σοφίας μήτε ἡ σοφία ἐν ἄλλωι οὕτως οἰκῆι. καὶ γὰρ ἐν τοῖς προφήταις ἦν, μᾶλλον δὲ ἐν Μωσεῖ, καὶ ἐν πολλοῖς κυρίοις, μᾶλλον δὲ ἐν Χριστῶι ὡς ἐν ναῶι. καὶ ἀλλαχοῦ λέγει ἄλλον εἶναι τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ ἄλλον τὸν λόγον. Νεστόριος· μὴ ἐγχωρεῖ τὸν πρὸ πάντων τῶν αἰώνων γεννηθέντα ἄλλο ἅπαξ γεννηθῆναι, καὶ ταῦτα θεότητι; ibid. p. 378, 18. 19 Cassian. c. Nest. 6, 9[3]

2—27 θεότητι adfert Anastasius Sinaita in Hodego 20, lectiones adfero, sed non omnes ex codice Monacensi 467 [H] et excerptorum codice Parisino 1115 [X]

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWΛ[t]Λ[c]

ιη̄ VMP ῑ S ια′ D 2—4 δημοσίωι — ἐπισκόπων] κωνσταντινουπόλει A 2 δημοσία P κατὰ VMPWΛ παρὰ SDHX 3 ἐκκλησίαν SDHΛ τὴν ἐκκλησίαν X ἐκκλησίασ VPW propter scripturam abbreuiatam de M non constat 4 τοῦ ἀναθεματισθέντος — ἐπισκόπων om. HX ἑκατὸν ἑξήκοντα PA ἑξήκοντα V ἀπὸ PSW 5 μεταλαμβάνοντα X λαβόντα SDAW 6 ποιῆσαι αὐτὸ S 6/7 κωνσταντινουπόλει S 7 αὐτοῦ HXΛ[c] 8 πρὸ — ἑξήκοντα om. V ρξ̄ MSnWHX 9 ἀπὸ PSWHX πατέρων om. DAΛ δὲ καὶ S καὶ D παρ' ὁποτέρων SD παρὰ ὁποτέρων H *ab utrisque* Λ[c] παραποτέρων X παρὰ π̄ρω̄ν MPW om. VA 10 ὁ σαμοσατεὺσ παῦλοσ DA τὸν om. DA σύμφωνα A 12 παῦλοσ [ὁ σαμοσατεὺσ παῦλοσ DA] εἶπεν DAHXΛ γὰρ ἦν] παρῆν S νεστόριοσ εἶπε DAHXΛ 13 ἐφίστησι P ἐφιστῶν W ἐφεστώσῃ X 14 παῦλοσ εἶπε DAHXΛ 14/15 νεστόριοσ εἶπε DAHXΛ 15 ἀρχαιότερον αὐτῆσ S 16 παῦλοσ [ὁ σαμοσατεὺσ παῦλοσ A] εἶπε DAHΛ παῦλοσ λέγει X ἡμῖν ἀνο̄ν S νεστόριοσ εἶπεν DAHXΛ 18 παῦλοσ [ὁ σαμοσατεὺσ παῦλοσ A] εἶπε DAHXΛ ἐπειδὴ καὶ ἐκ Λ[c] ἐξ om. S ἀγγελων A 19 ἡ] ἦν Λ[c] νεστόριοσ εἶπε DAHXΛ γάρ SHXΛ om. VMPDAW 20 ὡσ A τὸ om. P 21 τοῖσ ἀποστόλοισ φησὶν DA 22 δὲ P τῶ χ̄ῳ SD αὐτῶι Λ[c] χαρισάμενον χ̄ῳ A 23 παῦλοσ [ὁ σαμοσατεὺσ A] εἶπεν DAHXΛ ἡ om. SHX 24 οἰκεῖ MAHX μωυσῆ SD μωσῆ H 25 ναῶ MPSWXΛ ναῶ θ̄ῡ VDA οὐρανῶ H 26 νεστόριοσ εἶπε VDAHXΛ om. MPW ἐγχωρεῖν PA πρὸ om. D πάντων om. S τῶν om. DHX 27 γεννηθέντα om. S ἄλλον P καὶ τοῦτο D om. A θεότητι MPWHX τῇ θεότητι V *diuinitate* Λ[t] θεότητοσ S θεότητα D κατὰ τὴν θεότητα AΛ[c]

3 Ἰδοὺ δέδεικται σαφῶς λέγων ὁ παραβάτης· οὐκ ἐτέχθη ἀπὸ Μαρίας ὁ γεννηθεὶς ἐκ
L III 339 τοῦ πατρός· ἰδοὺ συναινεῖ τῶι αἱρετικῶι Παύλωι τῶι λέγοντι ἄλλον εἶναι τὸν λόγον καὶ
ἄλλον τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ οὔκ ἐστιν εἷς ὡς ἡ ὀρθοδοξία κηρύττει. διὰ τοῦτο
ἐσημειωσάμην σοι, ὦ ζηλωτὰ τῆς ἁγίας πίστεως, καὶ μέρος τοῦ μαθήματος τῆς ἐκκλησίας
Act. 11, 26 Ἀντιοχέων, ἐξ ἧς καὶ τὴν τῶν Χριστιανῶν ἐπίκλησιν ἐν πρώτοις ἔσχομεν, ὅτι οὐκ οἶδεν
ἄλλον καὶ ἄλλον υἱὸν τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἕνα τὸν πρὸ πάντων αἰώνων γεννηθέντα θεὸν ἐκ
θεοῦ ἀπὸ τοῦ πατρός, ὁμοούσιον τῶι πατρὶ καὶ τὸν αὐτὸν ἐπὶ Αὐγούστου Καίσαρος ἐκ
Μαρίας τῆς παρθένου γεννηθέντα. ἔχει γὰρ ῥητῶς

θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, ὁμοούσιον τῶι πατρί, δι' οὗ καὶ οἱ αἰῶνες κατηρ-
τίσθησαν καὶ τὰ πάντα ἐγένετο, τὸν δι' ἡμᾶς ἐλθόντα καὶ γεννηθέντα ἐκ Μαρίας τῆς ἁγίας
παρθένου καὶ σταυρωθέντα ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου καὶ τὰ ἑξῆς τοῦ συμβόλου

4 Συνάιδει δὲ τούτοις καὶ ὁ μακάριος ἐπίσκοπος Εὐστάθιος ὁ τῆς αὐτῆς Ἀντιοχείας,
εἷς ὢν ἐκ τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἐπισκόπων ἐπὶ τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης συνόδου, λέγων
οὕτως

τὸ μὴ μόνον ἄνθρωπον, ἀλλὰ καὶ θεόν, καθὼς καὶ Ἱερεμίας ὁ προφήτης λέγει·
Bar. 3, 36-38 οὗτος ὁ θεὸς ἡμῶν, οὐ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν. ἐξεῦρε πᾶσαν
ὁδὸν ἐπιστήμης καὶ ἔδωκεν αὐτὴν Ἰακὼβ τῶι παιδὶ αὐτοῦ καὶ Ἰσραὴλ τῶι
ἠγαπημένωι ὑπ' αὐτοῦ. μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη καὶ τοῖς ἀνθρώποις
συνανεστράφη. πότε δὲ συνανεστράφη ἀνθρώποις, εἰ μὴ ὅτε συνεγεννήθη μετ' αὐ-
τῶν ἐκ παρθένου καὶ συνενηπίασε καὶ συνηυξήθη καὶ συνέφαγε καὶ συνέπιε καὶ τὰ ἄλλα;

Εἴ τις οὖν τολμήσειε λέγειν ἄλλον εἶναι υἱὸν τὸν πρὸ τῶν αἰώνων μονογενῆ τὸν
ἀπὸ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα καὶ ἄλλον τὸν ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου τεχθέντα καὶ οὐ τὸν
αὐτὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἔστω ἀνάθεμα.

9—11 plura ex symbolo Antiocheno adfert Cassian. c. Nestor. 6, 3^3. 4^3. 9^1

αὕτη ἡ διαμαρτυρία προετέθη ἐν δημοσίωι τόπωι ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπέχοντος ἔτι Νεστορίου τὸν θρόνον τῆς αὐτῆς πόλεως subscr. A, cf. Λ

V, M [inde a 12 μακάριος deficiunt phototypa], P [= hk], S, D [= mn], AWΛ^{t}Λ^{c}

1 ὁ παραβάτησ λέγων DA 2 τοῦ om. SDA παύλω VMPSWΛ παύλω τῶ σαμοσατεῖ [σαμοσατέων D] DA 5 ἔσχομεν VMPSWΛ^{t} ἔχομεν DAΛ^{c} 6 θῦ υἱὸν V αἰώνων om. V 6/7 θν̄ — τοῦ VMPSWΛ cf. Cass. 6, 6^6 ἐκ θῦ [τοῦ θῦ A] καὶ DA 8 τεχθέντα VMPW 10 ἐγένοντο DA ἐλθόντα SDΛ Cass. ll. cc. et 6, 8 κατελθόντα VMPAW 10/11 ἁγίασ παρθένου VMPSWΛ ἀειπαρθένου DA παρθένου Cass. 12 δὲ om. DA ἐπίσκοποσ εὐστάθιοσ [εὐστάθιοσ om. S] ὁ τῆσ αὐτῆσ [αὐτῆσ ἐκκλησίασ P] VPSW εὐστάθιοσ ὁ γενόμενοσ ἐπίσκοποσ [ἐπίσκοποσ om. D] DAΛ ἀντιοχέων P 13 ἐκ om. SA τιη D 15 τὸν S καὶ^{2} om. DA ὁ προφήτησ ἱερεμίασ S 18 μετὰ δὲ P τῆς om. S 19 ὅτι ὅτε P 20 συννενηπίακε DA συνέφαγε καὶ συνέπιε SDAΛ συνέφαγεν ἀνοισ καὶ συνέπιε P συνέπιε καὶ συνέφαγε VW καὶ τὰ ἄλλα [τἄλλα D] PSDAΛ om. V καὶ τὰ ἄλλα ἁπλῶσ ἀνθρώπινα καὶ ἀδιάβλητα τῆσ φύσεωσ ἡμῶν κατεδέξατο πάθη W 21 λέγειν ἄλλον — μονογενῆ] ἄλλον — μονογενῆ εἰπεῖν S τὸν υἱὸν τὸν W τῶν VPWΛ^{t} πάντων τῶν SDAΛ^{c} 22 ἐκ V τεχθέντα] γεννηθέντα S

19 = S 93 A 19. Latina uersio extabat in cod. Vat. 3836, sed fere tota periit

'Ομιλία Πρόκλου ἐπισκόπου Κυζίκου λεχθεῖσα καθεζομένου Νεστορίου ἐν τῇι μεγάληι ἐκκλησίαι Κωνσταντινουπόλεως L III 9 M IIII 577 PG 65, 680

1 Παρθενικὴ πανήγυρις σήμερον τὴν γλῶτταν, ἀδελφοί, πρὸς εὐφημίαν καλεῖ καὶ ἡ παροῦσα ἑορτὴ τοῖς συνελθοῦσιν ὠφελείας γίνεται πρόξενος. καὶ μάλα εἰκότως· ἁγνείας γὰρ ἔχει ὑπόθεσιν, καὶ τοῦ γένους τῶν γυναικῶν καύχημα τὸ τελούμενον καὶ δόξα τοῦ 6
θήλεος διὰ τὴν ἐν καιρῶι μητέρα καὶ παρθένον. ἐπέραστος ἡ σύνοδος· ἰδοὺ γὰρ PG 681
γῆ καὶ θάλαττα δορυφορεῖ τῆι παρθένωι, ἣ μὲν τὰ νῶτα ταῖς ὁλκάσιν γαληνῶς ὑφαπλώσασα, ἣ δὲ τὰ ἴχνη τῶν βαδιζόντων ἀκωλύτως παραπέμπουσα. σκιρτάτω ἡ φύσις, καὶ γυναῖ- 9
κες τιμῶνται· χορευέτω ἡ ἀνθρωπότης, καὶ παρθένοι δοξάζονται. ὅπου γὰρ ἐπλεόνα- L III 12
σεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις. συνεκάλεσεν ἡμᾶς ἡ ἁγία Μαρία, Rom. 5, 20
τὸ ἀμόλυντον τῆς παρθενίας κειμήλιον, ὁ λογικὸς τοῦ δευτέρου Ἀδὰμ παράδεισος, τὸ ἐργαστήριον τῆς ἑνότητος τῶν φύσεων, ἡ πανήγυρις τοῦ σωτηρίου συναλλάγματος, ἡ 13
παστὰς ἐν ἧι ὁ λόγος ἐνυμφεύσατο τὴν σάρκα, ἡ ἔμψυχος τῆς φύσεως βάτος, ἣν τὸ τῆς Exod. 3, 2
θείας ὠδῖνος πῦρ οὐ κατέκαυσεν, ἡ ὄντως κούφη νεφέλη ἡ τὸν ἐπὶ τῶν χερουβὶμ μετὰ σώ- Ies. 19, 1
ματος βαστάσασα, ὁ τοῦ ἐξ οὐρανῶν ὑετοῦ καθαρώτατος πόκος ἐξ οὗ ὁ ποιμὴν τὸ πρόβα- Iud. 6, 37. 38
τον ἐνεδύσατο, ἡ δούλη καὶ μήτηρ, ἡ παρθένος καὶ οὐρανός, ἡ μόνη θεῶι πρὸς ἀνθρώπους γέφυρα, ὁ φρικτὸς τῆς οἰκονομίας ἱστὸς ἐν ὧι ἀρρήτως ὑφάνθη ὁ τῆς ἑνώσεως χιτών, 18
οὗπερ ἱστουργὸς μὲν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἔριθος δὲ ἡ ἐξ ὕψους ἐπισκιάσασα δύναμις, M IIII 580
ἔριον δὲ τὸ ἀρχαῖον τοῦ Ἀδὰμ κώιδιον, κρόκη δὲ ἡ ἐκ παρθένου ἀμόλυντος σάρξ, κερκὶς Lc. 1, 35
δὲ ἡ ἀμέτρητος τοῦ φορέσαντος χάρις, τεχνίτης δὲ ὁ δι' ἀκοῆς εἰσπηδήσας λόγος.

Τίς εἶδεν, τίς ἤκουσεν ὅτι μήτραν ὁ θεὸς ἀπεριγράπτως ᾤκησεν; ὃν οὐρανὸς οὐκ
2 ἐχώρησεν, γαστὴρ οὐκ ἐστενοχώρησεν, ἀλλ' ἐγεννήθη ἐκ γυναικὸς θεὸς οὐ γυμνὸς καὶ ἄνθρωπος οὐ ψιλός, καὶ πύλην σωτηρίας ὁ τεχθεὶς τὴν πάλαι τῆς ἁμαρτίας ἔδειξεν θύραν. ὅπου γὰρ ὁ ὄφις διὰ τῆς παρακοῆς τὸν ἰὸν ἐνέχεεν, ἐκεῖ ὁ λόγος διὰ τῆς ἀκοῆς εἰσελθὼν 25
τὸν ναὸν ἐζωοπλάστησεν· ὅθεν ὁ πρῶτος μαθητὴς τῆς ἁμαρτίας Κάιν προέκυψεν, ἐκεῖθεν

---

23 cf. Nestorium in Collectione Palatina 22 p. 38, 10

V, P [= hk], S, D [= mn], AWR, Λ [deficit in 14 ἔμψυχος]

2/3 'Ομιλία — ἐπισκόπου] τοῦ αὐτοῦ ὁμειλία R 2 κυζίκου om. PSWR 2/3 καθεζομένου — κωνσταντινουπόλεως VPSW ἐν κωνσταντινουπόλει καθεζομένου νεστορίου εἰσ τὴν ἐναν-θρώπησιν τοῦ κῦ ἡμῶν ιῦ χῦ ὅτι θεοτόκοσ ἐστὶν ἡ ἁγία παρθένοσ μαρία καὶ ὅτι ὁ τεχθεὶσ οὔτε θσ̄ γυμνὸσ οὔτε ἄνσ̄ ψιλὸσ ἀλλ' ἐμμανουὴλ τυγχάνει θσ̄ καὶ ἄνσ̄ ἀσυγχύτωσ καὶ ἀμεταβλήτωσ ὑπάρχων DΛ περὶ τῆσ γεννήσεωσ τοῦ κῦ ἡμῶν ἰῦ χῦ R in fine add. εἶπε δὲ αὐτὴν [αὐτὴν ἐν κωνσταντινουπόλει εἰσ τὴν ἁγίαν μαρίαν συνάξεωσ οὔσησ R] ὅτε ἦν ἐπίσκοποσ νεστόριοσ προτραπεὶσ παρ' αὐτοῦ AR ιθ̄ VP q̄ D

4 γλῶτταν ἡμῶν ARΛ 5/6 ἔχει γὰρ ἁγνείασ W 6 τοῦ κοινοῦ τῶν γυναικῶν γένουσ AR 7 ἐπέραστοσ αὕτη καὶ ἑξαίσιοσ D 8 δωροφορεῖ DΛ ὑφαπλώσασα VDAΛ ἐφαπλώσασα R συν-πλώσασα PSW 9 ἀναλόγωσ W σκιρτᾶ τὲ W 10 καὶ — δοξάζονται om. ARΛ καὶ VPW αἱ SD 10/11 ἐπερίσσευσεν W 11 ὑπὲρ περίσσευσεν R ἡμᾶσ DARΛ μὲν ἡμᾶσ ἐνταῦθα VPSW ἁγία ARΛ ἁγία θεοτόκοσ D ἁγία καὶ θεοτόκοσ παρθένοσ VPS ἁγία παρθένοσ καὶ θεοτόκοσ W 13 ἑνώσεωσ DΛ 14 ἔμψυχοσ DARΛ ἔμφυτοσ VPSW 15 τῶν] τὸν mW 17 ἀνεδήσατο W μαρία ἡ δούλη DAR θῦ DAWR 18 ὑφάνθη ὁ τῆσ ἑνώσεωσ PSW ὑφαν-θεὶσ τῆσ ἑνώσεωσ V ὁ τῆσ ἑνώσεωσ [ἑνανθρωπήσεωσ A γρ καὶ ἑνώσεωσ A^{mg} ἑνσαρκώσεωσ R] ὑφάνθη DAR 19 ἱστουργία V 20 ἀμόλυντοσ ἐκ παρθένου S 21 δὲ om. VPSW ὑπακοῆσ R 22 ὁ om. AR καὶ ὃν VAR 23 γαστὴρ VPSW γαστὴρ παρθένου AR ἡ γαστὴρ τῆσ παρθένου D οὐκ ἐστενοχώρησεν] ἐχώρισεν R ἐκ γυναικὸσ ἐγεννήθη VS 24 πύλη SD πύλη ἦν R 25 ὁ ὄφις] ἡ φύσισ W ἐξέχεεν VR ἐκεῖθεν PSDW ἀκοῆσ AR ὑπακοῆσ VPSDW 26 τὸν ναὸν] τὸ κοινὸν A ἐζωοβλάστησεν S μαθητὴς om. VPSDW ἐκεῖθεν γὰρ S

ὁ τοῦ γένους λυτρωτὴς Χριστὸς ἀσπόρως ἐβλάστησεν. οὐκ ἠισχύνθη ὁ φιλάνθρωπος
τὴν ἐκ γυναικὸς ὠδῖνα· ζωὴ γὰρ ἦν τὸ πραγματευόμενον. οὐκ ἐμιάνθη οἰκήσας μόρια,
PG 684 ἅπερ αὐτὸς ἀνυβρίστως ἐδημιούργησεν. εἰ μὴ παρθένος ἔμεινεν ἡ μήτηρ, ψιλὸς ἄνθρω-
πος ὁ τεχθεὶς καὶ οὐ παράδοξος ὁ τόκος· εἰ δὲ καὶ μετὰ τόκον ἔμεινεν παρθένος, ἐκεῖνος
Ioh. 20, 26. 28 ἀφράστως ἐγεννήθη ὁ καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ἀκωλύτως εἰσελθών, οὗ τὴν συζυγίαν 5
3 τῶν φύσεων ὁ Θωμᾶς ἀνακεκράγει λέγων ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου. μὴ
ἐπαισχυνθῇς τὴν ὠδῖνα, ὦ ἄνθρωπε· αὕτη γὰρ ἡμῖν γέγονε σωτηρίας ἀφορμή. εἰ μὴ
Hebr. 2, 14 ἐκ γυναικὸς ἐγεννήθη, οὐκ ἂν ἀπέθανεν· εἰ μὴ ἀπέθανεν, οὐκ ἂν διὰ τοῦ θανάτου
κατήργησεν τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τὸν διάβολον.
οὐχ ὕβρις ἀρχιτέκτονι μεῖναι ἐν οἷς ᾠκοδόμησεν, οὐ μιαίνει πηλὸς τὸν κεραμέα ἀνακαινίζοντα 10
ὅπερ ἔπλασεν· οὕτως οὐδὲ μιαίνει τὸν ἄχραντον τὸ ἐκ παρθενικῆς γαστρὸς προελθεῖν.
ἦν γὰρ πλάσσων οὐκ ἐμολύνθη, διὰ ταύτης προελθὼν οὐκ ἐμιάνθη. ὦ γαστὴρ ἐν ἧι
τὸ τῆς κοινῆς ἐλευθερίας γραμματεῖον συνετάγη· ὦ κοιλία ἐν ἧι τὸ κατὰ τοῦ θανάτου
ὅπλον ἐχαλκεύθη· ὦ ἄρουρα ἐν ἧι ὁ τῆς φύσεως γεωργὸς Χριστὸς ὡς στάχυς ἀσπόρως
Hebr. 6, 20 ἐβλάστησεν· ὦ ναὸς ἐν ὧι ὁ θεὸς γέγονεν ἱερεύς, οὐ τὴν φύσιν μεταβαλών, ἀλλὰ τὸν 15
L III 13 κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ δι' οἴκτον ἐνδυσάμενος. ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, κἂν
Ioh. 1, 14 Ἰουδαῖοι ἀπιστῶσιν εἰπόντι τῶι κυρίωι· ὁ θεὸς μορφὴν ἀνθρώπου ἐφόρεσεν, κἂν Ἕλληνες
1 Cor. 1, 23 κωμωιδῶσι τὸ θαῦμα. διὰ γὰρ τοῦτο Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, ἔθνεσιν δὲ μωρία
M IIII 581 τὸ μυστήριον, ἐπειδὴ ὑπερ λόγον τὸ θαῦμα. εἰ μὴ ὁ λόγος ὤικησεν γαστέρα, οὐκ ἂν ἐκαθέ-
Mt. 4, 11 σθη ἡ σὰρξ ἐπὶ τοῦ θρόνου· εἰ τῶι θεῶι ὕβρις εἰς μήτραν εἰσελθεῖν, [ἄρα] καὶ τοῖς ἀγγέλοις ὕβρις 20
4 ἀνθρώπωι διακονεῖν. ὁ οὖν κατὰ φύσιν ἀπαθὴς γέγονε δι' οἴκτον πολυπαθής. οὐκ
PG 685 ἐκ προκοπῆς γέγονε θεὸς ὁ Χριστός, μὴ γένοιτο, ἀλλὰ δι' οἴκτον γέγονεν ἄνθρωπος, ὡς
πιστεύομεν. οὐκ ἄνθρωπον ἀποθεωθέντα κηρύττομεν, ἀλλὰ θεὸν σαρκωθέντα ὁμολογοῦ-
μεν. τὴν οἰκείαν δούλην ἐπεγράψατο μητέρα ὁ κατ' οὐσίαν ἀμήτωρ καὶ κατ' οἰκονο-
Hebr. 7, 3 μίαν ἀπάτωρ. ἐπεὶ πῶς ὁ αὐτὸς κατὰ Παῦλον ἀμήτωρ καὶ ἀπάτωρ; εἰ ψιλὸς ἄνθρω- 25
πος, οὐκ ἀμήτωρ· ἔχει γὰρ μητέρα. εἰ γυμνὸς θεός, οὐκ ἀπάτωρ· ἔχει γὰρ πατέρα.
5 νῦν δὲ ὁ αὐτὸς ἀμήτωρ μὲν ὡς πλάστης, ἀπάτωρ δὲ ὡς πλάσμα. αἰδέσθητι κἂν τὴν
προσηγορίαν τοῦ ἀρχαγγέλου. ὁ τὴν Μαριὰμ εὐαγγελισάμενος Γαβριὴλ ἐλέγετο. τί
δὲ ἑρμηνεύεται Γαβριήλ; θεὸς καὶ ἄνθρωπος. ἐπεὶ οὖν ὁ παρ' αὐτοῦ εὐαγγελιζόμενος
θεὸς καὶ ἄνθρωπος, προέλαβεν ἡ προσηγορία τὸ θαῦμα, ἵνα πιστώσηται τὴν οἰκονομίαν. 30

V, P [= hk], S, D [= mn], AWR

2 ταμιευόμενον W ἐμολύνθη AR μόρια] μαρία P 4 τὸν τόκον A 6 ἐκέκραγε AR 7 ὦ om. VPSW γέγονεν ἡμῖν DA μὴ AR γὰρ μὴ S μὴ γὰρ VPDW 8 ἂν om. SW εἰ μὴ ἀπέθανεν om. PSWR διὰ τοῦ θανάτου om. W 10 οἷσ αὐτὸσ AR ὦ W ὁ πηλὸσ R 11 ὃ A ἔπλασεν PSWR ἔπλασε σκεῦοσ V ἐποίησε σκεῦοσ D ἐποίησε πλάσμα καὶ ὅπερ ἔπλασε σκεῦοσ A οὕτως — προελθεῖν om. P μολύνει R ἀνοῡ S ἄχραντον θῡ̄ D παρθένου D 12 παρελθὼν AR 13 καινῆσ VP om. W διαγραμμάτιον P κοιλίασ S 14 χ̣ῡ̣ ὡσ στάχυσ R om. VPSDAW 15 ὁ om. A τὸν om. VP 16 τάξιν τοῦ AR δι' οἶκτον] οἶκον W οἴκτω S 17 οἱ ἰουδαῖοι V ἀπιστοῦσιν S εἰπόντι om. AR ἀνοῡ μορφὴν R οἱ ἕλληνεσ V 18 κωμωδοῦσι R κακῶσ κωμωδῶσι P τουτο γὰρ R τοῦτο W μὲν] τὲ W ἕλλησι VD 18/19 μωρία [μωρίασ R] — θαῦμα AR ὁ παῦλοσ ἐβόα τοῦ γὰρ μυστηρίου τὴν δύναμιν οὐκ ἔγνωσαν A^{mg} μωρίαν ὁ παῦλοσ βοᾶ τοῦ γὰρ μυστηρίου τὴν [τὴν γὰρ τοῦ μυστηρίου S] δύναμιν οὐκ ἔγνωσαν ἐπειδὴ ὑπὲρ λόγον τὸ θαῦμα εἰ γὰρ ἔγνωσαν [ἐπειδὴ — ἔγνωσαν om. S] οὐκ ἂν τὸν κ̄ν̄ τῆσ δόξησ ἐσταύρωσαν VPSDW μὴ γὰρ VPDW γὰρ μὴ S τὴν γαστέρα AR εἰ σὰρξ ἐκαθέσθη R 20 ἁγίου θρόνου VPSDW μήτραν ἣν ἔπλασεν VPSDW ἄρα om. AR ὕβρις om. S 21 ἀνθρώπωι om. W οὖν] ὧν R φύσιν ὡσ θ̄σ̄ R 22 ἀνο̄σ̄ ὁ θ̄σ̄ A 23 τὸν γὰρ χ̣ν̄ οὐκ SW 24 ὑπεγράψατο P 24/25 οἰκονομίαν ἐπὶ γῆσ VPSDW 25 ὁ om. D τὸν παῦλον VD καὶ om. PSW ἀπάτωρ καὶ ἀμήτωρ R 26 εἰ γυμνὸσ — πατέρα om. PA ἔχει — πατέρα om. S εἰ δὲ S 27 μὲν om. A πλάσμα] ἄνο̄σ̄ D καὶ S 28 ὁ γὰρ D μαρίαν PSDAW λέγεται R 29 post ἑρμηνεύεται superscr. τὰ R γαβριὴλ μάθε ἀκούσασ VPSDW 29/30 ἐπεὶ — ἄνθρωπος om. S 29 οὖν om. VPW 30 θ̄σ̄ DA θ̄σ̄ ἐστι VPW ἦν R προσέλαβεν W τὸ θαῦμα om. AR

Μάθε τὴν αἰτίαν τῆς παρουσίας καὶ δόξασον τὴν δύναμιν τοῦ σαρκωθέντος. πολλὰ ὤφειλεν τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος καὶ πρὸς τὸ χρέος ἠπόρει. διὰ τοῦ Ἀδὰμ πάντες τὴν ἁμαρτίαν ἐχειρογραφήσαμεν· δούλους ἡμᾶς κατεῖχεν ὁ διάβολος· τὰς ὠνὰς ἡμῶν προέφερεν, χάρτηι κεχρημένος τῶι πολυπαθεῖ σώματι. εἱστήκει ὁ κακὸς πλαστογράφος, ἐπισείων ἡμῖν τὸ χρέος καὶ ἀπαιτῶν ἡμᾶς τὴν δίκην. ἔδει τοίνυν δυοῖν θάτερον, ἢ πᾶσιν ἐπαχθῆναι τὸν ἐκ τῆς δίκης θάνατον, ἐπειδὴ καὶ πάντες ἥμαρτον, ἢ τοιοῦτον δοθῆναι Rom. 3, 23 πρὸς ἀντίδοσιν ὧι πᾶν ὑπῆρχεν δικαίωμα πρὸς παραίτησιν. ἄνθρωπος μὲν οὖν σῶσαι οὐκ ἠδύνατο· ὑπέκειτο γὰρ τῶι χρέει. ἄγγελος ἐξαγοράσαι οὐκ ἴσχυεν· ἠπόρει γὰρ τοιούτου λύτρου. ἀναμάρτητος ὑπὲρ τῶν ἡμαρτηκότων ἀποθανεῖν ὤφειλεν· αὕτη γὰρ ἐλεί- 9
6 πετο μόνη τοῦ κακοῦ ἡ λύσις. τί οὖν; αὐτὸς ὁ πᾶσαν φύσιν εἰς τὸ εἶναι παραγαγών, ὧι M III 584 μηδὲν πρὸς παροχὴν ἄπορον, ἐξεῦρε τοῖς κατακρίτοις ζωὴν ἀσφαλεστάτην καὶ τῶι θανάτωι λύσιν εὐπρεπεστάτην, καὶ γίνεται ἄνθρωπος ὡς οἶδεν αὐτός (λόγος γὰρ ἑρμηνεῦσαι τὸ L III 16 θαῦμα οὐ δύναται), καὶ ἀποθνήισκει ὧι ἐγένετο, καὶ λυτροῦται ὧι ὑπῆρχεν κατὰ Παῦλον τὸν λέγοντα ἐν ὧι ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν Eph. 1, 7 τῶν παραπτωμάτων. ὦ τῶν πραγμάτων· ἄλλοις ἐπραγματεύσατο τὸ ἀθάνατον, αὐτὸς γὰρ ὑπῆρχεν ἀθάνατος. τοιοῦτος γὰρ ἄλλος κατ' οἰκονομίαν οὔτε ἦν οὔτε γέγονεν οὔτε ἔστιν οὔτε ἔσται ἢ μόνος ὁ ἐκ παρθένου τεχθεὶς θεὸς καὶ ἄνθρωπος, οὐκ ἀντιταλαντεύουσαν μόνον ἔχων τὴν ἀξίαν τῶι πλήθει τῶν ὑποδίκων, ἀλλὰ καὶ πάσαις ψήφοις PG 688 ὑπερέχουσαν, ἐν μὲν τῶι υἱὸς εἶναι τὸ ἀπαράλλακτον σώιζων πρὸς τὸν πατέρα, ἐν δὲ τῶι δημιουργὸς τὸ τῆς δυνάμεως ἀπροσδεὲς ἔχων, ἐν δὲ τῶι φιλοικτίρμων τὸ εἰς συμπάθειαν ἀνυπέρβλητον δημοσιεύων, ἐν δὲ τῶι ἀρχιερεὺς τὸ πρὸς παραίτησιν ἀξιόπιστον φέρων, Hebr. 3, 1 ὧν οὐδὲν εὕροι τις ἂν ἐπ' οὐδενὶ ἴσον ἢ παραπλήσιον πώποτε. ὅρα γὰρ αὐτοῦ τὴν φιλανθρωπίαν· ἑκὼν κατακριθεὶς τὸν κατὰ τῶν σταυρωσάντων ἔλυσεν θάνατον καὶ ἀπέστρεψεν τὴν τῶν ἀποκτεινάντων ἀνομίαν εἰς τὴν τῶν ἀνομησάντων σωτηρίαν.

7 Ἀνθρώπου τοίνυν ψιλοῦ τὸ σῶσαι οὐκ ἦν· καὶ γὰρ αὐτὸς ἐδεῖτο τοῦ σώιζοντος κατὰ Παῦλον τὸν λέγοντα πάντες γὰρ ἥμαρτον. ἡ ἁμαρτία τῶι διαβόλωι προσῆγεν, ὁ διάβο- Rom. 3, 23 λος τῶι θανάτωι παρέπεμπεν, ἐν μεγίστωι κινδύνωι τὰ καθ' ἡμᾶς προῆγεν, ὑπῆρχεν ἐν ἀπόροις

V, M [inde a 2 ἀνθρώπων], P [= hk], S. D [= mn], AWR

1 μάθε πρῶτον D καὶ τότε D 2 ὤφειλεν ἐξ ἁμαρτιῶν VPSDW τῶν — γένος R ἡ τῶν ἀνω φύσις VMPSDWA ἠπόρει πρὸς τὸ χρέος VMPSW τοῦ AR γὰρ τοῦ VMPSD γὰρ W 3 ἐχειρογράφησαν VMPSW δούλους δὲ S 4 χάρτη DAR γραφῆ VMPW γραφεῖ S ἡμῶν σώματι VMPSDW πλαστογράφος VMPSW τῶν παθῶν πλαστογράφος DAR 5 ἡμᾶς om. R ἔδει τοίνυν] ἡ δὲ ἦν P 6 ἐκ om S δίκης R καταδίκης VMPSDAW post ἥμαρτον rel. spat. XX litt. W 7 ἀντίδοσιν τίμημα D οὖν] γὰρ DA σῶσαι] σῶμα A 8 χρέει τῆς ἁμαρτίας VMPSDW ἐξαγοράσαι [ἐξαγοράσασθαι VMPSW] τὴν ἀνθρωπότητα VMPSDW 8/9 τοῦ τοιούτου AR 9 ἀναμάρτητος] λοιπὸν οὖν ὁ ἀναμάρτητος.D γὰρ om. DA 10 τί οὖν om. VMPSW ἐκ μὴ ὄντων εἰς τὸ εἶναι D παραγαγὼν ὡς θῶ R ὧι] ὃ S 11 παροχὴν ἀγαθῶν R ἐξηύρεν καὶ R ἐκπρεπεστάτην R 12 ἐκπρεπεστάτην W ἀσφαλεστάτην R ὡς AR ἐκ παρθένου ὡς VMPSDW 13 ὃ D ὡς W ὃ D 13/14 τὸν λέγοντα παῦλον VMPSDW τὸν παῦλον A 15 παραπτωμάτων] ἁμαρτιῶν R ὦ τῶν πραγμάτων VMSAR ὦ τῶν μεγάλων πραγμάτων D om. PW 16/17 ἦν οὔτε γέγονεν R γέγονεν οὔτε ἦν VMPSDWA 17 οὔτε ἔστιν SmWAR om. VMPn ἔσται ποτὲ DA τε καὶ D 18 μόνον ἔχων VMPR μόνην ἔχων W ἔχων μόνον SDA ἀξίαν] ἐξουσίαν D πάσαις ψήφοις] παντάπασιν W 19 πρὸς τὸν πρα σώζων R 21 δημοσιεύων R ἐδημοσίευεν A ἐδημοσίευσεν VMPSDW τῶι] τὸ AR πρὸς παραίτησιν AR εἰς παράστασιν VMPSDW 22 εὕροι — ἐπ'] ἂν εὕροι τίς ἐν R ὅρα] ὁ MPS 23/24 ἀπέστρεψεν R ἀντέστρεψε VMSDAW ἀνέτρεψε P 25 ψιλοῦ τὸ om. MPSW οὐκ ἦν σῶσαι M σῶσαι] σῶμα R γὰρ αὐτὸς SWR γὰρ καὶ αὐτὸς VMP αὐτὸς γὰρ DA 26 πάντες γὰρ ἥμαρτον R ὅτι πάντες ἥμαρτον MPSW ὅτι πάντες ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ θῦ καὶ τὰ ἑξῆς [καὶ τὰ ἑξῆς om. D] ἐπειδὴ οὖν VDA τῶ διαβόλω R τῶ διαβόλω τὸν ταύτης [αὐτῆς DA] ὑπεύθυνον PMSDAW τὸν ταύτης ὑπεύθυνον τῶ διαβόλω V 26/27 διάβολος R διάβολος τοῦτον VMPSDAW 27 παρέπεμψεν R παρέπεμπε τοιγάρτοι VMPSDAW προῆγεν ὑπῆρχεν scripsi προῆγεν VMPSA προῆγε καὶ D ὑπῆρχεν WR

ἡ λύσις, οἱ πεμφθέντες ἰατροὶ κατηγόρουν. τί οὖν; ὡς εἶδον οἱ προφῆται κρεῖττον τέχνης ἀνθρωπείας τὸ τραῦμα, τὸν ἐξ οὐρανῶν ἐπεβόων ἰατρόν. καὶ ὁ μὲν ἔλεγεν κλῖνον
Ps. 143, 5 οὐρανούς σου καὶ κατάβηθι· ἄλλος ἴασαί με, κύριε, καὶ ἰαθήσομαι· ἕτερος
Ier. 17, 14 Ps. 79, 3 ἐξέγειρον τὴν δυναστείαν σου καὶ ἐλθὲ εἰς τὸ σῶσαι ἡμᾶς· ἄλλος εἰ ὄντως
3 Reg. 8, 27 Ps. 78, 8 κατοικήσει θεὸς μετὰ ἀνθρώπων; ἄλλος ταχὺ προκαταλαβέτωσαν ἡμᾶς
Mich. 7, 1. 2 οἱ οἰκτιρμοί σου, κύριε, ὅτι ἐπτωχεύσαμεν σφόδρα· ἕτερος οἴμοι ψυχή, ὅτι ἀπόλωλεν εὐλαβὴς ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ὁ κατορθῶν ἐν ἀνθρώποις οὐχ ὑπάρχει·
Ps. 69, 2 ἄλλος ὁ θεὸς εἰς τὴν βοήθειάν μου πρόσχες, κύριε, εἰς τὸ βοηθῆσαί μοι
Hab. 2, 3 σπεῦσον· ἄλλος ὅσον ὅσον ὁ ἐρχόμενος ἥξει καὶ οὐ χρονιεῖ· ἄλλος ἐπλανή-
Ps. 118, 176 θην ὡς πρόβατον ἀπολωλός· Ζήτησον τὸν δοῦλόν σου τὸν ἐλπίζοντα ἐπὶ σέ·
Ps. 49, 3 ἄλλος· ὁ θεὸς ἐμφανῶς ἥξει, ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ οὐ παρασιωπήσεται. οὐ περιεῖδεν τοίνυν ἐπὶ πολὺ τὴν φύσιν τυραννουμένην ὁ φύσει βασιλεύς, οὐκ ἀφῆκεν εἰς τέλος
M IIII 585 εἶναι τῶι διαβόλωι ὑπεύθυνον ὁ φιλοικτίρμων θεός, ἀλλ' ἦλθεν ὁ ἀεὶ παρὼν καὶ κατέβαλεν λύτρον τὸ οἰκεῖον αἷμα καὶ ἔδωκεν ὑπὲρ τοῦ γένους ἀντάλλαγμα τῶι θανάτωι ὃ ἐκ παρθένου ἐφόρεσεν σῶμα, καὶ ἐξηγοράσατο τὸν κόσμον ἐκ τῆς τοῦ νόμου κατάρας θανάτωι
Gal. 3, 13 τὸν θάνατον καταργήσας καὶ βοᾶι Παῦλος Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατά-
8 ρας τοῦ νόμου. ὁ τοίνυν ἀγοράσας οὐ ψιλὸς ἄνθρωπος, ὦ Ἰουδαῖε· ἡ γὰρ τῶν ἀνθρώπων φύσις τῆι ἁμαρτίαι δεδούλωτο. ἀλλ' οὐδὲ θεὸς γυμνὸς ἀνθρωπότητος· σῶμα γὰρ εἶχεν, ὦ Μανιχαῖε· εἰ μὴ γὰρ ἐνεδύσατο ἐμέ, οὐκ ἂν ἔσωσεν ἐμέ. ἀλλ' ἐν τῆι γαστρὶ
L III 17 τῆς παρθένου ὁ ἀποφηνάμενος τὸν κατάδικον ἐνεδύσατο καὶ ἐκεῖ τὸ φρικτὸν γέγονεν συν-
PG 689 ἄλλαγμα. δοὺς γὰρ πνεῦμα ἔλαβεν σάρκα· ὁ αὐτὸς μετὰ τῆς παρθένου καὶ ἐκ τῆς
Lc. 1, 35 παρθένου· ὧι μὲν ἐπεσκίασεν, μετ' αὐτῆς· ὧι δὲ ἐσαρκώθη, ἐξ αὐτῆς. εἰ ἄλλος ὁ Χριστὸς καὶ ἄλλος ὁ θεὸς λόγος, οὐκέτι τριάς, ἀλλὰ τετράς. μὴ σχίσηις τὸν τῆς οἰκονομίας χιτῶνα τὸν ἄνωθεν ὑφαντόν· μὴ μαθητεύσηις Ἀρείωι. ἀσεβῶς ἐκεῖνος τὴν οὐσίαν τέ-
Lc. 1, 79 μνει· σὺ τὴν ἕνωσιν μὴ μέριζε, ἵνα μὴ μερισθῆις ἀπὸ τοῦ θεοῦ. τίς ἐπέφανεν τοῖς
ἐν σκότει καὶ σκιᾶι θανάτου καθημένοις; ἄνθρωπος; καὶ πῶς; ὅς γε ἐν σκότει
Col. 1, 13 διῆγεν κατὰ Παῦλον τὸν λέγοντα ὃς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους
Eph. 5, 8 καὶ πάλιν ἦτε γάρ ποτε σκότος. τίς οὖν ἐπέφανεν; Δαυὶδ σε διδάσκει λέγων

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWR

1 ἦν ἡ λύσις τοῦ θανάτου VA οἱ — κατηγόρουν om. MPSW μεῖζον VMPSDAW 2 ἀνθρωπίνης DW ἀνοῡ V οὐρανοῦ M ἰατρὸν ἐπεβόων R ἔλεγε κύριε VDA 3 οὐρανούς] τὸ οὖσ A σου om. VDW ἕτεροσ δὲ W 4 σου κύριε A 4—8 ἄλλοσ οἴμοι — τῆσ γῆσ ἄλλοσ εἰ — σου κύριε ἄλλοσ ὁ θσ̄ R 4/5 εἰ — ἀνθρώπων ἄλλος om. P 5 ὄντως] οὕτωσ MSW θσ̄ κατοικήσει R οἰκήσει ὁ [ὁ om. A] θσ̄ VMSDAW ἡμᾶς om. R 6 ὅτι — σφόδρα om. AR ψυχὴ om. VMPSDAW 7 καὶ ὁ — ὑπάρχει om. AR οὐκ ἔστιν D 8 ὁ θεὸς om. MPSAW 9 καὶ ἄλλοσ A ὅσον — ἄλλος om. W ὅσον ὅσον ὁ VMPSD ὁ R om. A 10/11 τὸν ἐλπίζοντα — παρασιωπήσεται om. AR 10 τὸν ἐλπίζοντα ἐπὶ σέ om. V 12 παρεῖδε VMPSDAW ἐπὶ πολὺ R om. VMPSDAW τὴν φύσιν τὴν ἀνθρωπίνην VMPSDAW βασιλεὺσ ὑπάρχων D βασιλεὺσ καὶ θσ̄ R 12/13 οὐκ — θεός om. AR 13 καὶ om. kA 14 λύτρον ὑπὲρ ἡμῶν D ἴδιον VMPSDW γένους] γενέσθαι W 14/15 τῶι — σῶμα om. MP ὃ — σῶμα] ἣν ἐκὼν ἐφόρεσε σάρκα D 15/16 θανάτωι — καταργήσας om. AR 16 τὸν om. D 16/17 καὶ βοᾶι — νόμου om. MPSW 17 ἀγοράσασ ἡμᾶσ VMPSDW Ἰουδαῖοι M τῶν om. V 18 δεδούλωται S οὐδὲ AR οὔτε μὴν VMPSDW θεὸς om. V 19 με DA ἔσωσέ με DA 19/20 ἀλλ' — παρθένου ὁ] ἄλλο — παρθένου R 20 παρθενίασ S 21 δούς] οὐ MPS μετὰ — καὶ om. VMPS 22 ὧ R ὁ SW ἀλλ' ὁ DA τὸ VMP μὲν γὰρ VMPSW μετ' αὐτῆσ R αὐτὴν DA om. VMPSW ὧ R ὁ VMPSDAW 23 καὶ om. S 23—25 μὴ — μέριζε om. D 24 μαθητευθῆσ VA ἀσεβῶσ ἐκεῖνοσ R ἐκεῖνοσ γὰρ ἀσεβῶσ A ἐκεῖνοσ γὰρ ἀσεβῶν VMPS ἐκεῖνοσ γὰρ ἀσεβὴσ ὢν W 25 ἕνωσιν R συνάφειαν VMPSAW ἵνα — θεοῦ om. AR ἵνα om. S τοῦ om. MSDW ἐπέφανεν εἰπέ μοι VMPSDW 26/27 ἄνθρωπος — ὅς] ἢ τίσ MPSW 26/27 ὅς — διῆγεν] ἠδύνατο ἐν σκότει διάγων D ὥσ γε R οὐ γὰρ VA 28 καὶ πάλιν ἦτε AR ἦμεν VMPSDW σκότοσ κατὰ τὸ γεγραμμένον VMPSDW τίς — ἐπέφανεν om. MPSW ἐπέφανεν ἡμῖν D

εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου. εἰπὲ φανερῶς, ὦ Δαυίδ, ἀναβόησον τῇ ἰσχύι καὶ μὴ φείσῃ· ὡς σάλπιγγα ὕψωσον τὴν φωνήν σου, εἰπὲ τίς οὗτος; κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων· θεὸς κύριος, καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν. συνῆλθον αἱ φύσεις καὶ Ps. 117, 26 Ies. 58, 1 Ps. 117, 27
9 ἀσύγχυτος ἔμεινεν ἡ ἕνωσις. ἦλθεν σῶσαι, ἀλλ' ἐχρῆν καὶ παθεῖν. πῶς ἦν δυνατὸν ἑκάτερα; ἄνθρωπος ψιλὸς σῶσαι οὐκ ἴσχυεν· θεὸς γυμνὸς παθεῖν οὐκ ἠδύνατο. τί οὖν; αὐτὸς ὢν θεὸς [ὁ Ἐμμανουὴλ] γέγονεν ἄνθρωπος, καὶ ᾧ μὲν ἦν, ἔσωσεν, ᾧ δὲ γέγονεν, ἔπαθεν. διὰ τοῦτο ὡς εἶδεν ἡ ἐκκλησία στεφανώσασαν αὐτὸν ταῖς ἀκάνθαις τὴν συναγωγήν, θρηνοῦσα τὴν τόλμαν ἔλεγεν· θυγατέρες Ἱερουσαλήμ, ἐξέλθατε καὶ ἴδετε Cant. 3, 11
τὸν στέφανον, ᾧ ἐστεφάνωσεν αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ. αὐτὸς γὰρ καὶ τὸν ἐξ ἀκανθῶν ἐφόρεσεν στέφανον καὶ τὴν τῶν ἀκανθῶν ἔλυσεν ἀπόφασιν. ὁ Ioh. 1, 18
αὐτὸς ἐν κόλποις πατρὸς καὶ ἐν γαστρὶ παρθένου, ἐν ἀγκάλαις μητρὸς καὶ ἐπὶ πτερύγων Ps. 103, 3
ἀνέμων, ὑπ' ἀγγέλων προσεκυνεῖτο καὶ τελώναις συνανέκειτο· τὰ σεραφὶμ οὐ προσέβλεπεν Hebr. 1, 6
καὶ Πιλάτος ἠρώτα· ὁ δοῦλος ἐράπιζεν καὶ ἡ κτίσις ἔφριττεν. ἐπὶ σταυροῦ ἐπήγνυτο 13
καὶ ὁ θρόνος οὐκ ἐγυμνοῦτο· ἐν τάφῳ κατεκλείετο καὶ τὸν οὐρανὸν ἐξέτεινεν ὡσεὶ δέρριν· Ps. 103, 2
ἐν νεκροῖς ἐλογίζετο καὶ τὸν ἅιδην ἐσκύλευεν. κάτω πλάνος ἐσυκοφαντεῖτο καὶ ἄνω ἅγιος Mt. 27, 63 M IIII 588
ἐδοξολογεῖτο. ὦ τοῦ μυστηρίου· βλέπω τὰ θαύματα καὶ ἀνακηρύττω τὴν θεότητα· ὁρῶ τὰ πάθη καὶ οὐκ ἀρνοῦμαι τὴν ἀνθρωπότητα, ἀλλ' ὁ Ἐμμανουὴλ φύσεως μὲν πύλας ἀνέωι- PG 692
ξεν ὡς ἄνθρωπος, παρθενίας δὲ κλεῖθρα οὐ διέρρηξεν ὡς θεός, ἀλλ' οὕτως ἐκ μήτρας ἐξῆλθεν, ὡς δι' ἀκοῆς εἰσῆλθεν· οὕτως ἐτέχθη, ὡς συνελήφθη. ἀπαθῶς εἰσῆλθεν, ἀφρά- 19
στως ἐξῆλθεν κατὰ τὸν προφήτην Ἰεζεκιὴλ τὸν λέγοντα· ἐπέστρεψέν με, φησί, κύριος Ezech. 44, 1. 2
κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῶν ἁγίων τῆς ἐξωτέρας τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολάς, καὶ αὕτη ἦν κεκλεισμένη. καὶ εἶπεν κύριος πρός με· υἱὲ ἀνθρώπου, ἡ πύλη αὕτη κεκλεισμένη ἔσται, οὐκ ἀνοιχθήσεται. οὐδεὶς οὐ μὴ διέλθῃ δι' αὐτῆς, ἀλλ' ἢ κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, μόνος αὐτὸς εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ ἔσται ἡ πύλη κεκλεισμένη. ἰδοὺ ἀπόδειξις ἐναργὴς τῆς ἁγίας 25
καὶ θεοτόκου Μαρίας· ἀ λελύσθω λοιπὸν ἀντιλογία πᾶσα, καὶ τῇ τῶν γραφῶν φωτιζώμεθα L III 20
διδασκαλίαι, ἵνα καὶ βασιλείας οὐρανῶν τύχωμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWR

1 εἰπὲ VMPSW τίσ οὗτοσ εἰπὲ DAR 1—3 ἀναβόησον — δυνάμεων om. AR 2 ἰσχύι σου SD 3 ἡμῖν AR ἡμῖν ὁ γὰρ λόγοσ σὰρξ ἐγένετο VMPSDW 4 παθεῖν] ἀποθανεῖν A ἦν δυνατὸν] ἐδύνατο A ἑκάτερα] ἀμφότερα γενέσθαι D 5 ἴσχυσεν R τί οὖν om. AR 5/6 αὐτὸς — θεὸς] ὁ αὐτόσ οὖν ὡσ θσ̄ φύσει R 6 θσ̄ ὢν D θεὸς ὁ] ὁ θσ̄ W ὁ Ἐμμανουὴλ om. AR ἐγένετο R ᾧ — ᾧ SAW ὃ — ὃ VMPDA^{corr} R ἦν om. P 7 ταῖς om. W 8 θρηνωδοῦσα V ἐξέλθετε VMPSDA 9 ᾧ DAR ὃν VMPSW 10 ἐξ ἀκανθῶν R ἀκάνθινον VMPSDAW 11 ἐν^3 AR ὁ αὐτόσ ἐν VMPSDW 12 ὑπ' R ὑπὸ A ὁ αὐτόσ ὑπ' VMPSDW συνανέκειτο R συνανεκλίνετο VPSDAW συνεκλίνετο M ὃν τὰ PMSW προέβλεπε S 13 καὶ^1] ὁ P ἔτρεμεν A 14 θρόνοσ τῆσ δόξησ VMPSDW ἐγυμνοῦτο DAR ἐγεγύμνωτο VPSW ἐγύμνωτο M κατέκειτο R τοὺσ οὐρανοὺσ A ὥσπερ A 15 ἐσκύλευσεν MPS κάτω AR ὧδε VMPSDW ἄνω AR ἐκεῖ VMPSDW ὁ ἅγιοσ PSW, de M non constat 18/19 ἄνθρωπος — ἐξῆλθεν ὡσ om. W ἠνέῳξεν S 18 παρθένου S οὕτως om. A 19 ἐτέχθη] ἐγεννήθη V συνελήμφθη R 19/20 ἀπαθῶς — ἐξῆλθεν om. W ἀφράστωσ MDR ἀφθάρτωσ VPS 20 με om. M φησὶ om. VD 22 ἦν om. R 23 καὶ οὐκ R οὐκ ἀνοιχθήσεται om. A καὶ οὐδεὶσ SDW διέλθοι P 24 κύριος om. W Ἰσραὴλ om. R superscr. W μόνος om. D αὐτόσ τε S om. AR 25 καὶ ἔσται om. P καὶ ἰδοὺ R 25/26 τῆσ ἁγίασ θεοτόκου παρθένου μαρίασ S 26 λελύσθω λυπὸν R λυέσθω τοίνυν VMPSDAW πᾶσα ἀντιλογία R τῶν ἁγίων γραφῶν R 26/27 φωτιζώμεθα διδασκαλεία R καταφωτιζώμεθα γνώσει VMPSDAW 27 καὶ om. R 27/28 ἐν — δόξα om. VMPSW αὐτῷ — αἰώνων om. DA 28 τῶν αἰώνων om. R

20 = S 8 A 15. Latine extat in Collectione CT 18

L III 330
M IIII 1000
PG 77, 61

Κυρίλλου πρός τινα ζηλωτὴν περὶ Νεστορίου

Οἶδα μὲν τῆς σῆς ἀγάπης τὸ εἰλικρινὲς καὶ οὐκ ἠγνόηκα τὴν σπουδήν. καὶ εἰ
M IIII 1001 μὲν ἔγραφον πρός τινας τὸν ἐμὸν οὐκ εἰδότας τρόπον, πολλοῖς ἂν ἐχρησάμην λόγοις ἀναπείθων ὅτι σφόδρα εἰμί τις εἰρηνικὸς καὶ οὔτε δύσερις οὔτε φιλόμαχος, ἀλλ' εὐχόμενος καὶ φιλεῖν ἅπαντας καὶ φιλεῖσθαι παρ' ἁπάντων· ἐπειδὴ δὲ πρὸς εἰδότα γράφω, βραχυλογήσας ἐκεῖνο διδάσκω ὅτι εἰ πραγμάτων ἦν ἢ χρημάτων ἀφαίρεσιν ὑπομεῖναι καὶ παῦσαι λύπην ἀδελφοῦ, ἐποίησα ἂν ἡδέως ὑπὲρ τοῦ μὴ δοκεῖν τι τῆς ἀγάπης ἡγεῖσθαι προτιμότερον· ἐπειδὴ δὲ ὁ τῆς πίστεώς ἐστι λόγος καὶ ἐσκανδαλίσθησαν καὶ αἱ κατὰ πᾶσαν ὡς ἔπος εἰπεῖν τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ἐκκλησίαι (οὐ γὰρ ἔστι τις τῶν ἐξ οἱασδηποτοῦν πόλεως ἢ χώρας ἐρχόμενος καὶ μὴ λέγων ὅτι τί ταῦτ' ἐστὶ τὰ θρυλούμενα καὶ ποία καινὴ μάθησις ταῖς ἐκκλησίαις ἐπιφέρεται), πρὸς ταῦτα τί δράσομεν οἱ πεπιστευμένοι παρὰ θεοῦ τὸν τοῦ μυστηρίου λόγον; πρὸς οὓς ἐν ἡμέραι κρίσεως δικάσονται οἱ μυσταγωγούμενοι πάντως. ἐροῦσι γὰρ οὕτως τηρῆσαι τὴν πίστιν, ὡς μεμυσταγώγηνται παρ' ἡμῶν. καὶ εἰ μὲν ὀρθῶς τοῦτο πεπράχαμεν, ἀπολεψόμεθα καὶ μισθόν, τευξόμεθα δὲ καὶ ἐπαίνων· εἰ δὲ ἑτέρως καὶ
Ies. 14, 20 διεστραμμένως, ποῖαι φλόγες ἡμῖν ἀρκέσουσιν; ἀκουσόμεθα γὰρ ὅτι τὴν γῆν μου ἀπώλεσας καὶ τὸν λαόν μου ἀπέκτεινας κατὰ τὸ γεγραμμένον. καὶ ἕκαστος μὲν τῶν ἐν τάξει λαικῶν τῆς ἑαυτοῦ ζωῆς ὑπεραπολογήσεται, ἡμεῖς δὲ οἱ ταῖς τῆς ἱερωσύνης λειτουργίαις πεφορτισμένοι οὐχ ὑπὲρ μόνων ἑαυτῶν, ἀλλ' ὑπὲρ πάντων τῶν πιστευόν-
L III 331 των εἰς Χριστὸν ἀπολογησόμεθα. ἐμοὶ τοίνυν οὐδείς ἐστι λόγος οὐ λύπης, οὐχ ὕβρεως, οὐ λοιδορίας τῆς οὕτω πολλῆς ἧς πεποίηνται κατ' ἐμοῦ τῶν ἀνυπολήπτων τινές, ἀλλ' οἰχέσθω ταῦτα πάντα πρὸς λήθην, δικάσει δὲ καὶ τοῖς πεφλυαρηκόσι θεός. μόνον σωιζέσθω τὰ τῆς πίστεως, καὶ φίλος εἰμὶ καὶ ἀγαπητὸς καὶ οὐδενὶ παραχωρῶν πρὸς τὸ χρῆναι μειζόνως φιλεῖν τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Νεστόριον, ὅν, ὡς ἐπὶ τοῦ θεοῦ φημί, καὶ εὐδοκιμεῖν ἐν Χριστῶι βούλομαι καὶ τὸν ἐπὶ τοῖς παρελθοῦσιν ἀφανίσαι μῶμον καὶ δεῖξαι συκοφαντίαν καὶ οὐ πάντως ἀλήθειαν τὰ παρά τινων ἐπὶ τῆι πίστει θρυλούμενα.
Mt. 5, 44 εἰ δὲ προστετάγμεθα παρὰ Χριστοῦ καὶ τοὺς μισοῦντας ἀγαπᾶν, πῶς οὐ μᾶλλον ἀκόλουθον ἀδελφοῖς τε καὶ συνιερεῦσι τοῦτο ποιεῖν; ὅτι γὰρ εἰ παραλύοιτο παρά τινων ἡ πίστις,
PG 64 τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς οὐ προδώσομεν, κἂν εἰ προκέοιτο παθεῖν καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον, οὐκ ἔστιν ἀμφίβολον. εἰ γὰρ δεδίαμεν ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ την ἀλήθειαν εἰπεῖν, ἵνα

VM, P [= hk], S, D [= mn], AUΛ^{t}Λ^{c}

2 κυρίλλου VMP ἄλλη ἐπιστολὴ S ἄλλη ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ κυρίλλου D τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ A κυρίλλου ἐπιστολὴ γραφεῖσα U πρὸσ — νεστορίου VDA, add. S^{corr}, πρὸσ — τοῦ αὐτοῦ νεστορίου U πρὸσ τοὺσ ἐγγράφωσ αὐτὸν αἰτιασαμένουσ ὅτιπερ οὐ σεσιώπηκεν ἐξ ἀκοῆσ μαθὼν ἕρπειν ἐπὶ τὸ χεῖρον τὴν δυσσεβῆ νεστορίου διδασκαλίαν [cf. 21] MP κ̄ VMP η̄ S θ' D

3 οἴδαμεν ΑΛ σῆς] ὑμετέρασ σῆσ P ἠγνοήκαμεν A 4 ἐγράφομεν A λόγοις] τρόποισ λέγων P 5 εἰμί] εἰ μή U οὔτε^{1}] οὐ V ἀλλ' εὐχόμενος om. A 6 εἰδότασ P 7 ἢ χρημάτων ἦν U ἢ] καὶ S 7/8 λύπην παῦσαι S 8 ἐποιησάμην VMP τῆσ ἀγάπησ ἡγεῖσθαί τι P τῆσ ἀγάπησ ἡγεῖσθαι M 9 λόγοσ ἐστὶ V καὶ^{2} om. U 11 ἐρχόμενοσ καὶ MSDAUΛ ἐρχομένων καὶ V ἐρχουένων ὁ P τί ταῦτ' S ταῦτα VMPDAUΛ θρυλλούμενα VMPSDAU ποία om. Λ 14 ἐροῦσι γὰρ] καὶ ἐροῦσιν P 15 καὶ^{1} om. S 16 ποῖα M 17 ἀπέκτεινασ — ἀπώλεσασ P δ καὶ S 18 αὐτοῦ U ταῖς om. P superscr. S 19 ἑαυτῶν μόνον ἀλλὰ καὶ PΛ 21 οὐδὲ λοιδορίασ D τῆσ — ἧσ VMPD τῆσ — οἵσ S ἧσ οὕτω πολλῆσ A τῆσ — ἣν U 22 πεφλυαρικόσι P 23 καὶ^{1} om. MDA εἰμί καὶ om. MP καὶ^{3} om. DA οὐδεν M παραχωρῶ MPSΛ 24 τοῦ om. PDA 25 τοῖσ AUΛ τοῖσ ἤδη VMPSD ἀφανίσαι μῶμον VMPS μῶμον ἀφανίσαι DA ἀφανίσαι γέλωτα UΛ^{t} *maculam et risum* Λ^{c} 26 θρυλλούμενα VPSDAU 27 προστατττόμεθα U Χριστοῦ] θῦ MP 28 τηρεῖν MP τινων VMPDΛ τινοσ SAU 29 οὐ om. V προδώσομεν] *prodemus taeiturnitate contenti* Λ^{c} 30 ἀμφίβολον] *dubium non est Christo donante uirtutem* Λ^{c}

μὴ περιπέσωμεν ἀηδίαις, ποίωι λοιπὸν προσώπωι τὰ τῶν ἁγίων μαρτύρων ἐγκώμια ποιησόμεθα πρὸς τοὺς λαούς; οὓς ἐπαινοῦμεν ὅτιπερ τετηρήκασι τὸ εἰρημένον ἕως θανάτου ἀγώνισαι ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. Sir. 4, 28

21 = S 7 A 14. Latine extat in Collectione CT 4 4

Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἐγγράφως αὐτὸν αἰτιασαμένους ὅτιπερ οὐ σεσιώπηκεν ἐξ ἀκοῆς μαθὼν ἕρπειν ἐπὶ τὸ χεῖρον τὴν δυσσεβῆ τοῦ Νεστορίου διδασκαλίαν L III 327 M IIII 1000 PG 77, 60

Ἐπειδή μοι γέγραφεν ἡ εὐλάβεια ὑμῶν ὡς λυπουμένου τοῦ θεοσεβεστάτου Νεστορίου ὅτι τὴν πρὸς μονάζοντας ἐποίησα ἐπιστολὴν ἀνασειράζειν βουλόμενος τοὺς ἐπὶ τῶι θρύλλωι σκανδαλισθέντας, ἀναγκαίως τοῦτο φημὶ ὅτιπερ οὐ τοσοῦτον γέγονε παρ' ἡμῶν, ὅσον παρὰ τῆς αὐτοῦ θεοσεβείας. ἐγὼ μὲν γὰρ σκανδαλισθεῖσιν ἀνθρώποις ἀπὸ τῶν ἐξηγήσεων αὐτοῦ τὸν τῆς ὀρθῆς πίστεως ἐξεθέμην λόγον, αὐτὸς δὲ ἠνέσχετο ἐν ἐκκλησίαι τῆι καθολικῆι καὶ τῆι τῶν ὀρθοδόξων τοῦ καλοῦ Δωροθέου τοῦ ἐπισκόπου φανερῶς λέγοντος· ἀνάθεμα εἴ τις εἶναι λέγει θεοτόκον τὴν Μαρίαν. καὶ οὐ μόνον τοῦτ' ἀκούσας σεσίγηκεν ἐκείνου λέγοντος, ἀλλὰ γὰρ καὶ εἰς κοινωνίαν αὐτὸν εὐθὺς τὴν μυστικὴν ἐδέξατο L III 330 καὶ κοινωνὸν ἐποίησεν. ἰδοὺ τοίνυν ἀνεθεματίσθημεν ἐπ' αὐτοῦ, ἵνα τέως μὴ λέγοιμι παρ' αὐτοῦ· οὐ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ἐπ' ἐκκλησίας ἐφθέγξατο τοιαῦτα παρὰ γνώμην αὐτοῦ. τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς οἱ ζῶντες καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐπίσκοποι καὶ οἱ πρὸς θεὸν ἀποδημήσαντες πατέρες ἡμῶν ἀνεθεματίσθημεν. τί οὖν ἐκώλυε καὶ ἡμᾶς ταῖς ἐκείνου φωναῖς γράψαι τὰ ἐναντία καὶ εἰπεῖν· ἀνάθεμα εἴ τις οὐ λέγει θεοτόκον εἶναι τὴν Μαρίαν; ἀλλ' οὐ πεποίηκα τοῦτο δι' αὐτὸν τέως, ἵνα μὴ λέγωσί τινες ὅτι ἀνεθεμάτισεν αὐτὸν ὁ Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος ἤτοι σύνοδος ἡ Αἰγυπτιακή. ἐὰν δὲ μάθωσιν οἵ τε κατὰ τὴν Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι ὅτι ἀνεθεματίσθησαν πάντες (πάντες γὰρ λέγουσι καὶ ὁμολογοῦσιν ὅτι θεοτόκος ἐστὶν ἡ ἁγία Μαρία), πῶς ἄρα διατεθήσονται; ἢ πῶς οὐχ ἅπαντες λυπηθήσονται, κἂν εἰ μὴ δι' ἑαυτούς, ἀλλ' οὖν διὰ τοὺς ἁγίους πατέρας, ὧν ἐν τοῖς συγγράμμασιν εὑρίσκομεν ἀεὶ θεοτόκον ὀνομαζομένην τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν; εἰ δὲ μὴ ἐδόκει φορτικὸν εἶναι τὸ ἐσόμενον, πολλὰς ἂν ἔπεμψα βίβλους πολλῶν ἁγίων πατέρων, ἐν αἷς ἔστιν εὑρεῖν οὐχ ἅπαξ, ἀλλὰ πλειστάκις κειμένην τὴν φωνήν, ἐν PG 61 ἧι ὁμολογοῦσιν εἶναι θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν.

VM, P [= hk], S, D [= mn], AUΛ[1]Λ[c]

2/3 ἕως — ἀγώνισαι] ἕως ἀγώνισαι M ἕως ἀγωνίσαιντο, in mg. οἶμαι ἕως ἀγὼν ἦν περὶ τῆς ἀληθείας P 3 περὶ MP

VM, P [= hk], S, D [= mn], AΛ[1]Λ[c]

5 τοῦ αὐτοῦ VMP κυρίλλου A τοῦ αὐτοῦ [om. S] κυρίλλου [κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας S] ἐπιστολὴ ᾱ β̄ καὶ γ̄ SD 5/6 πρὸς — διδασκαλίαν om. MP, sed cf. quæ ad inscriptionem ep. 20 adnotata sunt 6 τοῦ om. SDA κᾱ VMP ζ̄ S η̄ D

7 γεγράφηκεν DA εὐλαβεστάτου Λ[c] 8 ἐποιησάμην DA 9 θρύλλω VPSDA τοσοῦτο A ἡμῶν VMPAΛ[c] ἐμοῦ SDΛ[1] 10/11 τῆσ ἐξηγήσεωσ S 11 ἑαυτοῦ P 12/13 λέγοντοσ φανερῶσ A 13 εἴ τις om. S λέγει [λέγοι M] θεοτόκον τὴν μαρίαν MP λέγειν θεοτόκον τὴν μαρίαν S θεοτόκον λέγειν τὴν μαρίαν D θεοτόκον λέγοι τὴν μαρίαν A λέγει τὴν ἁγίαν μαρίαν θεοτόκον V τοῦτ' [τοῦτο D] SDAΛ ταῦτα VMP 14 γὰρ om. VMP 15 ἐπ' VPS[corr] D ὑπ' SA μὴ τέωσ λέγω M 19 ἐγγράψαι A τἀναντία V ἐναντία S 19/20 εἴ τισ — μαρίαν ἀνάθεμα VMP 20 λέγωσι καὶ ἡμᾶσ P 21 ἡ σύνοδοσ ἡ V σύνοδοσ D 22 τὴν ἀνατολὴν καὶ δύσιν DAΛ[c] δύσιν [τὴν δύσιν MS] καὶ ἀνατολὴν VMPSΛ[1] 23 καὶ ὁμολογοῦσιν om. S 24 καὶ εἰ VM εἰ καὶ P αὐτούσ P 25 παρθένον om. S 27 ἀλλὰ PAΛ ἀλλὰ καὶ VMSD

22 = S 9 A 137. alia recensio epistulae seruata est uersione Marii Mercatoris in Collectione Palatina 28

Τοῦ αὐτοῦ

L III 331 M IIII 1004 PG 77, 64 **1** Ἀνέγνων τὸ ὑπομνηστικὸν τὸ ἀποσταλὲν παρ' ὑμῶν, δι' οὗ ἐμάνθανον ὅτι Ἀναστάσιος ὁ πρεσβύτερος συντυχὼν ὑμῖν προσεποιεῖτο ζητεῖν καὶ φιλίαν καὶ εἰρήνην καὶ ἔλεγεν ep. 1 ὅτι ὡς ἔγραψεν τοῖς μονάζουσιν, οὕτως φρονοῦμεν· εἶτα πρὸς ἴδιον σκοπὸν βλέπων ἔλεγε περὶ ἐμοῦ ὅτι καὶ αὐτὸς εἴρηκε τὴν ἁγίαν σύνοδον μὴ μεμνῆσθαι τῆς λέξεως, τῆς θεοτό- cf. ep. 1, 5 κου φημί. ἐγὼ δὲ γέγραφα ὅτι εἰ καὶ μὴ ἐμνήσθη ἡ σύνοδος τῆς λέξεως, καλῶς ἐποίησεν· οὔτε γὰρ ἐκινήθη τοιοῦτόν τι κατ' ἐκεῖνο καιροῦ, δι' ὃ οὔτε ἦν ἀνάγκη τὰ μὴ ζητούμενα φέρειν εἰς μέσον, εἰ καὶ τὰ μάλιστα τῇ δυνάμει τῶν ἐννοιῶν οἶδε θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον. αὐτὸν γὰρ λέγει τὸν γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρός, τὸν δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, σαρκωθῆναι ἐνανθρωπῆσαι παθεῖν ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν. ἀνελθεῖν εἰς οὐρανούς, ἥξειν δὲ καὶ κριτὴν ζώντων καὶ νεκρῶν καὶ οὐχ ὅτι πάντως αὐτὸς ὁ ἐκ θεοῦ Ioh. 19, 34 κατὰ φύσιν γεννηθεὶς λόγος ἀπέθανεν ἢ ἐνύχθη τῇ λόγχῃ εἰς τὴν πλευράν (ποίαν γὰρ ἔχει πλευρὰν τὸ ἀσωματον ἢ πῶς ἂν ἀπέθανεν ἡ Ζωή;), ἀλλ' ὅτι ἑνωθεὶς τῇ σαρκί, εἶτα πασχούσης αὐτῆς, ὡς τοῦ ἰδίου πάσχοντος σώματος, αὐτὸς πρὸς ἑαυτὸν οἰκειοῦται τὸ πάθος.

L III 334 **2** σοφιζόμενοι τοίνυν καὶ ἀπατῶντες ἑαυτοὺς ταῦτα λέγουσιν· ὅτι γὰρ ψεύδονται καὶ τὸν ἴδιον ἰὸν ἔχουσιν εἰς τὴν καρδίαν, ἔστιν καὶ διὰ τούτου ἰδεῖν. ἀπεστάλησαν γὰρ τῷ Βουφᾷ Μαρτυρίῳ τῷ διακόνῳ τῷ φροντίζοντι τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων δύο χαρτία, ἓν ep. 1 μὲν συνταχθὲν παρὰ Φωτίου ἢ παρ' ἑτέρου τινὸς κατὰ τοῦ τόμου τοῦ πρὸς τοὺς μονάζοντας, PG 65 ἓν δὲ ὡς ἐν σχήματι τετράδος, ἀλλόκοτον ἔχον τὴν ἐπιγραφήν, ἔχει δὲ οὕτως· Πρὸς τοὺς Loofs Nestor. διὰ τὴν συνάφειαν ἢ τὴν θεότητα τοῦ μονογενοῦς νεκροῦντας ἢ ἀποθεοῦντας τὴν ἀνθρω- p. 265, 3-5 πότητα. τὸ δὲ προοίμιον εἰς τὰς παρὰ τῶν αἱρετικῶν λοιδορίας ὡς ἐπὶ σκληρῶν γενομένας· εἶτ' ἀποτείνεται καὶ δῆθεν πειρᾶται δεικνύειν ὅτι τὸ σῶμά ἐστι τὸ πεπονθὸς καὶ οὐχ ὁ θεὸς λόγος, ὡς τινῶν λεγόντων ὅτι ὁ ἀπαθὴς τοῦ θεοῦ λόγος παθητός ἐστιν. ἀλλ' οὐδεὶς οὕτω μαίνεται· ὡς δὲ πολλάκις εἴπομεν, ἡ ἁγία σύνοδος αὐτὸν ἔφη παθεῖν 1 Petr. 4, 1 τὸν λόγον τὸν δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, παθεῖν δὲ σαρκὶ κατὰ τὰς γραφάς. παθόντος γὰρ τοῦ σώματος αὐτοῦ αὐτὸς λέγεται παθεῖν, ὅτι καὶ ἡ τοῦ ἀνθρώπου ψυχή, καίτοι πά- M IIII 1005 σχουσα μηδὲν εἰς ἰδίαν φύσιν, πάσχειν λέγεται τοῦ αὐτῆς παθόντος σώματος. ἀλλ' ἐπειδὴ σκοπὸς ἐκείνοις δύο λέγειν Χριστοὺς καὶ δύο υἱοὺς καὶ τὸν μὲν ἄνθρωπον ἰδικῶς, Ps. 140, 4 τὸν δὲ θεὸν ἰδικῶς, εἶτα μόνων τῶν προσώπων ποιοῦσιν τὴν ἕνωσιν, διὰ τοῦτο ποικίλλον- **3** ται καὶ προφάσεις πλάττονται ἐν ἁμαρτίαις, καθὰ γέγραπται. συντυχόντες τοίνυν αὐτοῖς

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWOΛ

κβ VMP θ̄ S ι' D τοῦ αὐτοῦ VMP Τοῦ ἁγίου κυρίλλου A κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας πρὸς τοὺς κληρικοὺς τοὺς στασιάζοντας ἐν κωνσταντινουπόλει S τοῦ αὐτοῦ κυρίλλου ἑτέρα ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς κλήρους τοὺς στασιάζοντας ἐν κωνσταντινουπόλει D τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου πρὸς τοὺς ἐν κωνσταντινουπόλει ὄντας κληρικοὺς αὐτοῦ W τοῦ ἁγίου κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας ἐκ τῆς βίβλου τῆς τρίτης συνόδου ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς οἰκείους ἀποκρισιαρίους O 5 ἡμῖν S καὶ¹ om. D 7 μὴ om. VMPAWO, μεμνησθαι in μημνησθαι corr. O 9 μὴ om. S 11 παρθένον] μαρίαν V 13 ειξεν O οὐχ ὅτι VMPAW ουκ ότι O οὐχὶ SD αὐτὸς — θεοῦ om. P 15 ἔχει πλευρὰν WΛ ἔχει εἰπέ μοι πλευρὰν VPAO ἔχει πλευρὰν εἰπέ μοι MSD ἂν om. SD 16 πρὸς VPAW εἰς MSDO 17 γὰρ SDΛ δὲ VPWO om. MA τὸ A 18 ἔχουσιν ἰὸν V ἐν τῇ καρδία SD καὶ PSD δὴ καὶ V δὲ καὶ MAO τοῦτο M 20 τοὺς om. SD 21 ἔχον om. SD ὑπογραφήν W 22 σμικροῦντας V 23 σκληρῶν VMPSDAW σκληρον O *durissime* Λ; Nestorium λήρωι [λήρων Loofs] dixisse sequitur ex Coll. Palat. 21 [uol. V p. 31, 2] 24 γινομένας W εἶτ' ἀποτείνεται VMPAW ειτ' αποτινεται O ἐπαποτείνεται SD 25 ἀπαθὴς τοῦ θεοῦ VMPSDAOΛ θεὸς W 26 αὐτὸν om. O εἶπε W 28 αὐτοῦ MSDOΛ om. VPAW αὐτὸς om. M τοῦ om. V καίτοι καὶ SD 29 αὐτοῦ P 30 ἄνθρωπον] θανατον O 31 μόνην MPA τὴν om. V 32 καθὼς D

ἐκεῖνα λέγετε ὅτι ποιεῖτε μὲν κακῶς εἰσβάλλοντες τινὰς καταφλυαρεῖν τοῦ ἐπισκόπου ἡμῶν καὶ τούτους θάλποντες καὶ συγκροτοῦντες καὶ ὄργανα τῆς ἑαυτῶν μοχθηρίας ποιούμενοι. πλὴν οὐχ αὕτη τῆς λύπης ἐστὶν ἡ πρόφασις, ἀλλ' οὐδὲ ὅλως ἐχθρός ἐστιν ὁ ἐπίσκοπος ἡμῶν τοῦ ἐνταῦθα· λυπεῖ δὲ πάντας τοὺς κατὰ τὴν Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν ἐπισκόπους τὸ μὴ γίνεσθαι ὀρθῶς τὸν περὶ Χριστοῦ λόγον, ἀλλὰ διεστραμμένως. ἀρκεῖ δὲ πρὸς ἀπόδειξιν καὶ ἔλεγχον αὐτῶν τὸ μηδὲ πώποτε ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ταῦτα παρά τινος εἰρῆσθαι οἷον δὴ τὸ κείμενον ἐν ταῖς αὐτοῦ ἐξηγήσεσιν, ἔχει δὲ οὕτως·

4 Οὐ ταῖς κραυγαῖς κρίνω τὴν περὶ ἐμὲ φιλοστοργίαν, ἀλλὰ τῶι περὶ τὰ δόγματα πόθωι καὶ τῶι μεμνῆσθαι τῆς τοῦ δεσπότου καὶ θεότητος ἅμα καὶ ἀνθρωπότητος Loofs Nestoriana p. 282, 19-21

καὶ μετ' ὀλίγα

Καὶ προσέχω τοῖς ἡμετέροις δήμοις εὐλάβειαν μὲν πολλὴν κεκτημένοις καὶ θερμοτάτην εὐσέβειαν, ὑπὸ δὲ τῆς περὶ τὸ δόγμα θεογνωσίας ἀγνοίας πεπηρωμένοις. τοῦτο δὲ οὐκ ἔγκλημα τῶν λαῶν, ἀλλὰ (πῶς ἂν εὐπρεπῶς εἴποιμι;) τῶι μὴ ἔχειν τοὺς διδασκάλους καιρὸν καί τι τῶν ἀκριβεστέρων ὑμῖν παραθέσθαι δογμάτων. ibid. p. 283, 2-8 Exc. Eph. XXV

5 Πῶς γὰρ οὐκ ἐσχόλασαν οἱ πρὸ αὐτοῦ; ἆρά γε εὐστομώτερός ἐστιν Ἰωάννου, ἴσος δὲ τοῦ μακαρίου Ἀττικοῦ ἢ συνετώτερος; τίς ἡ ὀφρὺς αὕτη; μᾶλλον δὲ πῶς οὐχ ὡμολόγησεν ἐναργῶς ὅτι ξένην καὶ ἀσυνήθη διδασκαλίαν εἰσήγαγεν καὶ τοῖς πρὸ αὐτοῦ μὴ ἐγνωσμένην διὰ τὴν ἀτοπίαν μήτε ἐν συλλόγωι πιστῶν μήτε ἐν ἁγίαις ἐκκλησίαις; ἐμοὶ τοίνυν πρὸς αὐτὸν περὶ πραγμάτων τέως λόγος οὐδὲ εἷς, γένοιτο δὲ μᾶλλον μετανοῆσαι αὐτὸν καὶ τὴν ὀρθὴν ὁμολογῆσαι πίστιν, καὶ ὑπὲρ ὧν εἰς ἐμὲ πεποίηκεν ἐρεθίζων καὶ L III 335

6 ἐπαλείφων κατ' ἐμοῦ τοὺς ἐχθρούς, ἀπολογήσεται τῶι θεῶι. οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν εἰ κακῶς ἡμᾶς λέγουσιν αἱ κοπρίαι τῆς πόλεως, Χαιρήμων Θοΐκτωρ Σωφρονᾶς καὶ τὸ τοῦ φυ- PG 68
ρατοῦ Φλαυιανοῦ παιδαρύλλιον· ἀεὶ γὰρ γεγόνασιν καὶ περὶ ἑαυτοὺς καὶ περὶ πάντας κακοί. ἴστω δὲ ὁ εἰσβαλὼν αὐτοὺς ὅτι οὔτε ἀποδημίαν φοβούμεθα οὔτε ἀπολογίαν τὴν πρὸς ἐκείνους, καὶ εἰ γένοιτο τούτου καιρός (συμβαίνει γὰρ ὅτι ἡ τοῦ σωτῆρος οἰκονομία διὰ μικρῶν καὶ εὐτελεστάτων πραγμάτων συνάγει σύνοδον, ἵνα καθαρίσηι τὴν ἑαυτοῦ ἐκκλησίαν ἄσπιλον καὶ ἀσύγχυτον ἔχουσαν τὴν εὐγενῆ πίστιν), μὴ προσδοκάτω [δὲ] ὁ δείλαιος [ὅτι] εἰ καὶ πλείους καὶ ἀξιόλογοι εἶεν οἱ διὰ τῆς αὐτοῦ σπουδῆς κατηγορεῖν ἡμῶν μέλλοντες, δικαστὴς ἔσεσθαι τῶν καθ' ἡμᾶς, κἂν τοῦτο προσταχθῆι ἐξ ἀμβιτίωνος, παραιτησόμεθα

7 ἐκεῖσε ἐλθόντες καί, σὺν θεῶι φάναι, ταῖς ἑαυτοῦ δυσφημίαις ἀπολογήσεται. ὅθεν φεύγομεν τὴν εἰρήνην οὐδαμῶς, ἀλλὰ μᾶλλον ἁρπάζομεν, ἐὰν ὁμολογηθῆι ἡ πίστις ὀρθὴ καὶ M IIII 1008
παύσωνται τοῦ λέγειν τοιαῦτα ἅπερ ξενοεποῦντες ἐπικαλοῦνται θάνατον· τοσαύτην γὰρ διαστροφὴν ἔχει τὸ ἀποσταλὲν τετράδιον τῶν αὐτοῦ δυσφημιῶν, ὡς μολύνεσθαι τὸν ἀναγινώσκοντα. ἐπειδὴ δὲ αἰτιᾶται ὡς λέξιν ἀσυνήθη εἴρηκεν ἡ γραφὴ ἢ γοῦν ἡ ἁγία σύνοδος θεοτόκον ὀνομάσασα τὴν ἁγίαν παρθένον, ἐρωτάσθωσαν αὐτοὶ ποῦ Χριστοτόκον ἢ θεοδόχον εὗρον

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWOΛ

1 ὑμῶν VM 3 οὐκ αὐτὴ VMPAWO 4 ὑμῶν VMP τοῦ] τὸν M τούσ τε SD τῶ MPW 5 γενέσθαι SDO το O 6 τὸ VAΛ τοῦ MSPDWO παρά — εἰρῆσθαι VPAW ῥηθῆναι παρά τινοσ SDO παρά τινοσ M 8 ante Οὐ ins. νεστορίου D, in mg. S 9 καὶ τῶ om. MO καὶ' om. SD 11 ὑμετέροισ D 12 ὑπὸ] ἐπὶ V ἀγνείασ M πεπηρωμένοις Λ πεπληρωμένοις VPDA πεπληρωμένουσ MSWO ὁλισθαίνουσι Exc. Eph. 13 τὸ SDO 14 ὑμῖν VPSAOΛ ἡμῖν Scorr DW 15 γε om. P ἴσωσ P 19 τέωσ SDO om. VMPAWΛ 20 ὑπὲρ VA om. MPSDWO 22 βίκτωρ SD 23 φλαβιανοῦ VPD γὰρ om. SD παρ' ἑαυτοῖσ W 26 συλλέγει MPAWO 27 τὴν VMPAWO καὶ SD προσδοκάσθω SD δὲ deleui ὅτι deleui 28 καὶ²] εἰ καὶ P σπουδῆς] πίστεωσ P ἡμᾶσ W 29 ἔσεσθαι MSDWO ἔσεται VA ἔσται P κἂν VMPAWOΛ καὶ SD προσταχθῆ om. SD ἀμβιτίωνοσ MPAW ἀμβιτίονοσ O ἀμμιτίωνοσ V ἀμφιτίονοσ SD παραιτησόμεθα γὰρ SD 30 αὐτοῦ V 31 μᾶλλον ῥαδίωσ P 32 ἐξενοεποῦντεσ S ξενοποιοῦντεσ P γὰρ] δὲ SD 32/33 ἔχει διαστροφὴν SD 33 καὶ τὸν V 34/35 εἴρηκεν — ὀνομάσασα confusa, uidentur εἴρηκεν — σύνοδος dittographia esse uerborum εὗρον γεγεγραμμένον (35) et scribendum esse τὸ θεοτόκον ὀνομάσαι, cf. Λ 34 τῆ γραφῆ SD 35 ὀνομάζουσα M ηὗραν WO

Coll. Pal. 21 p. 37, 9. 11. 12 γεγραμμένον. πρὸς τούτωι κἀκεῖνο ἐνέθηκεν αὐταῖς λέξεσιν οὕτως· τὴν θεοδόχον τῶι θεῶι μὴ συνθεολογῶμεν παρθένον, οὐκ εἰδὼς ὃ λέγει. εἰ γὰρ μὴ τέτοκε θεὸν μηδὲ ἔσχεν ἐν τῆι κοιλίαι θεὸν ὄντα Χριστόν, πῶς ἔτι θεοδόχος ἐστίν; καὶ αὐτὸς δὲ τὸν πατέρα εἶπεν θεοτόκον. ποῦ τοίνυν ἀνέγνω τὰς λέξεις ταύτας, ἀγνοῶ· πλὴν ἐπειδὴ καὶ ἄλλα πολλὰ ἐπισύρονται ἐγκλήματα ἐκ τῶν ἐξηγήσεων αὐτοῦ, φυλαχθήσονται ἕως καιροῦ, εἰ μή τις 8 γένηται μετάγνωσις. τὸ δέ γε σχεδάριον τῆς δεήσεως τὸ παρ' ὑμῶν ἀποσταλὲν ὡς ὀφεῖλον ἐπιδοθῆναι μὲν βασιλεῖ, οὐκ ἄνευ δὲ γνώμης ἡμῶν, λαβὼν ἀνέγνων· ἐπειδὴ δὲ πολλὴν εἶχεν καταδρομὴν κατὰ τοῦ ἐκεῖσε ἢ ἀδελφοῦ ἢ πῶς ἂν εἴποιμι; τέως ἐπέσχον, ἵνα μὴ ἐπέρχοιτο ἡμῖν λέγων· κατηγορήσατέ μου ἐπὶ τοῦ βασιλέως ὡς αἱρετικοῦ. ὑπηγορεύσαμεν δὲ ἑτέρως μετὰ τοῦ καὶ παραιτεῖσθαι τὴν αὐτοῦ κρίσιν, εἰπόντες καὶ τῆς ἔχθρας τὸν τρόπον, καὶ τὴν δίκην μετασπάσαι, εἰ ἐνίστανται ὅλως ἐκεῖνοι, εἰς ἑτέρους ἄρχοντας. ἀναγνόντες τοίνυν τὸ σχεδάριον ἐπίδοτε, εἰ καλέσειεν χρεία, κἂν ἴδητε ὅτι ἐπιβουλεύων ἐμμένει καὶ ἀληθῶς πάντα κινεῖ τρόπον τὸν καθ' ἡμῶν ὁρῶντα, σπουδαίως γράψατε καὶ
L III 338 ἐπιλεξάμενος ἄνδρας εὐλαβεῖς καὶ φρονίμους ἐπισκόπους τε καὶ μονάζοντας ἐξαποστελῶ
Ps. 131, 4 πρώτωι καιρῶι. οὐ γὰρ μὴ δώσω ὕπνον κατὰ τὸ γεγραμμένον τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ
PG 69 τοῖς βλεφάροις μου νυσταγμὸν καὶ ἀνάπαυσιν τοῖς κροτάφοις μου, ἕως οὗ ἀγωνίσωμαι τὸν ὑπὲρ τῆς ἁπάντων σωτηρίας ἀγῶνα. τοιγάρτοι μεμαθηκότες τὴν ἡμῶν γνώμην, ἀνδρίσασθε· ἤδη γὰρ καὶ γενήσονται παρ' ἡμῶν γράμματα ἃ δεῖ καὶ πρὸς οὓς δεῖ. σκοπὸς γάρ μοι διὰ τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν καὶ καμεῖν καὶ ὑποστῆναι πᾶν ὁτιοῦν τῶν νομιζομένων εἶναι δεινῶν ἐν βασάνοις, ἕως οὗ καὶ τὸν ἡδύν μοι διὰ τοῦτο ὑπομείνω θάνατον.

23 = S 94 A 138

L III 1087 M V 284 Ἴσον σάκρας γραφείσης πρὸς Ἀκάκιον τὸν τῆς Βεροιαίων καὶ Συμεῶνα τὸν Ἀντιοχείας ἀναχωρητὴν καὶ ἄλλας ἐπαρχίας ἰδίαι ἑκάστωι

Οὐδὲν παντελῶς ἡμῖν παραλέλειπται τῶν ὑπὲρ τῆς ἑαυτῶν ὀφειλόντων σπουδασθῆναι θρησκείας καὶ τοῦτό ἀκριβῶς εἴσεταί σου ἡ ὁσιότης παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀντιοχέων καὶ τῶν λοιπῶν μαθοῦσα τῶν σὺν αὐτῶι ἁγίων ἐπισκόπων. γεγένηνται δέ τινες περὶ τὸ πρᾶγμα φιλονεικίαι καὶ δυσκολίαι, ἃς ἐξαλεῖψαι πειραθέντες ὑπὸ τῶν πολλῶν τέως πραγμάτων διεκωλύθημεν· οὐ μὴν ἀποστῆναι ταύτης τῆς σπουδῆς αἱρησόμεθα, πρὶν ἂν ἡμῖν ὁ ἀγαθὸς θεὸς τὴν τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν ἕνωσιν χαρίσοιτο δι' ὑμετέρων εὐχῶν, ὥστε προσήκει μετὰ πάσης σπουδῆς ταῦτα παρὰ τοῦ θεοῦ τὴν σὴν αἰτεῖν ἁγιότητα, τῆς Ῥωμαικῆς θρησκείας ἱερέας ἐπιδείξαντα εὐδοκίμους.

6—11 adfert Nestorius in Libro Heraclidae p. 154. 155

12—17 adfert Nestorius l. c. p. 155. 156

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWOΛ

1 γεγραμμένην V τοῦτο D 2 εἰδὼσ VMPAWO εἰδὼσ ὅλωσ SD 3 αὐτὸσ SDΛ αὐτὸν VMPAWO δὲ] τοίνυν P 4 εἴρηκε SD ταύτασ VPAWOΛ πάσασ SD 5 πολλὰ VPAWO τινὰ SD αὐτῶν MAW 6 ἀποσταλὲν παρ' ὑμῶν SD ημων O 7 ὀφεῖλον] φιλον O ἡμῶν SDWO ὑμῶν VPS^{corr} A 9 ὡς om. PW, corr. W 10 τοῦ καὶ VAWO τοῦτο καὶ SD καὶ τοῦ P 12 καλέσοι VP καλέσοιεν O ἴδοιτε V 13 τὸν om. SD 14 ἐξαποστελλῶ P ἐξαποστέλλω MAW 15/16 ὀφθαλμοῖσ μου SD 17 ἀγωνίσομαι VSm, corr. S τοιγαροῦν SD μεταμεμαθηκότεσ W 18 ανδριζεσθαι O ex corr. 19 ὁ σκοπόσ M υπομειναι O

VM, P [= hk], S, D [= mn], AW

22 τῆς om. A βερροιαίων VA καὶ om. W 22/23 ἐν ἀντιοχεία P om. SD 23 ἄλλασ ἐπαρχίασ VA ἄλλαισ ἐπαρχίαισ MPSDW ἑκάστη V κγ VMP γα' D 26 τῆσ ἀντιοχέων SD λοιπῶν — τῶν om. W δὲ] καὶ S 27 περὶ τὸ πρᾶγμα om. S τραῦμα P 28 γραμμάτων P 29 ὁ θσ̄ ἡμῖν ὁ ἀγαθόσ S ἡμῖν om. V ἁγίων om. D 30 προσήκειν MPSD 30 τοῦ om. V αἰτεῖν τὴν σὴν P 31 ἐπιδείξαντα VPW ἐπιδείξαντασ SD ἐπιδείξαντοσ A

24 = S 14 A 22. Latine extat in Collectione CT 9

L III 419
M IIII 1093
PG 77, 124

Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἐπιστολὴ γραφεῖσα πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν Κωνσταντινουπόλεως ἐν ᾗ γράφει ὥστε μὴ προσέχειν αὐτοὺς τῇ δυσσεβεῖ διδασκαλίαι τοῦ αἱρετικοῦ Νεστορίου μήτε μὴν κοινωνεῖν αὐτῷ, εἰ μένει λύκος ἀντὶ ποιμένος, ἀλλὰ μᾶλλον ἀνδρίζεσθαι ἐν κυρίῳ καὶ τὴν ἑαυτῶν πίστιν τηρεῖν ἀπαρακόμιστον, ἔτι τε γράφει κοινωνικοὺς εἶναι τοὺς ἐκβληθέντας παρὰ Νεστορίου ἀντειπόντας αὐτοῦ τῇ διδαχῇ

Τοῖς ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις καὶ λαῷ Κωνσταντινουπόλεως Κύριλλος ἐπίσκοπος καὶ ἡ συνελθοῦσα σύνοδος ἐν Ἀλεξανδρείαι ἐκ τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως ἐν κυρίῳ χαίρειν. Ὀψὲ μὲν καὶ μόλις ἤλθομεν ἐφ' ὅπερ ἦν ἄμεινον ἐν ἀρχαῖς ἐλθεῖν, τὸ φροντίδα θέσθαι φαμὲν τῆς ἁπάντων ὑμῶν σωτηρίας καὶ τοῦ μὴ χρῆναι παθεῖν τὸν ἐπὶ τῇ πίστει θόρυβον· ἀπολογούμεθα δὲ ταῖς ἁπάντων ὑμῶν διὰ τοῦτο λύπαις. διετελέσαμεν γὰρ οὐκ ἀδακρυτὶ τὸν παρωιχηκότα καιρόν, προσεδοκῶμεν δὲ ὅτι συμβουλαῖς καὶ παραινέσεσιν ἐκκλησιαστικαῖς καὶ τοῖς παρὰ πάντων ὑμῶν ἐλέγχοις μεταστήσεται μὲν τῶν ἀπηχεστάτων ἑαυτοῦ δογμάτων ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νεστόριος, τιμήσει δὲ μεθ' ἡμῶν τὴν πίστιν τὴν παραδοθεῖσαν ταῖς ἐκκλησίαις παρά τε τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν καὶ παρὰ παντὸς ἱεροῦ γράμματος καὶ ταῖς διὰ τῶν ἁγίων προφητῶν φωναῖς εἰς τὸ ἔχειν ὀρθῶς κατεσφραγισμένην. ἐπεὶ δὲ καὶ ἐξ ὧν παρ' ὑμῖν ἐπ' ἐκκλησίας λαλῶν οὐ παύεται καὶ ἐκ τῶν ἐγγράφων ἐξηγήσεων αὐτοῦ πεπλανημένον εὑρίσκομεν καὶ οὐ μετρίως δυσσεβοῦντα περὶ τὴν πίστιν, λοιπὸν ἀναγκαίως ἤλθομεν ἐπὶ τὸ χρῆναι διὰ συνοδικοῦ γράμματος αὐτῷ διαμαρτύρασθαι ὡς εἰ μὴ ἀπόσχοιτο τὴν ταχίστην τῶν ἑαυτοῦ καινοτομιῶν καὶ κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν προθεσμίαν παρὰ τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας ἐπισκόπου Κελεστίνου ἀναθεματίσειε μὲν ἐκεῖνα ἐγγράφως ἅπερ εἴρηκέ τε παρ' ὑμῖν καὶ βίβλοις ἐνέθηκεν ἢ γοῦν ἐντεθῆναι παρεσκεύασεν, αἳ καὶ παρ' ἡμῖν εἰσιν, οὐδένα κοινωνίας ἔχει τόπον πρὸς τοὺς ἱερέας τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἔσται πάντων ἀλλότριος. αἰτιάσθω δὲ μηδεὶς τὴν μέλλησιν· οὐ γὰρ ἐνυστάξαμεν θορυβουμένης οὕτω μεγάλης ἀγέλης, μᾶλλον δὲ καὶ τῶν ἁπανταχόθεν λαῶν καὶ ἐκκλησιῶν, ἐμιμησάμεθα δὲ τοὺς ἰατρικὴν ἔχοντας ἐμπειρίαν, οἳ τὰ ἐν τοῖς σώμασι γινόμενα τῶν παθῶν οὐκ εὐθὺς ταῖς διὰ σιδήρου καὶ πυρὸς ὑποφέρουσιν ἀνάγκαις, ἀλλ' ἠπίοις ἐν ἀρχαῖς φαρμάκοις καταμαλάσσουσι περιμένοντες τὸν ταῖς τομαῖς πρέποντα καιρόν.

L III 419 ep. 6
M IIII 1096
PG 125

Ἀνδρίζεσθε τοίνυν ἐν κυρίῳ καὶ τὴν ἑαυτῶν πίστιν τηροῦντες ἀπαρακόμιστον εὐαρεστεῖν σπουδάζετε τῷ Χριστῷ τῷ ἑνὶ καὶ μόνῳ καὶ ἀληθῶς υἱῷ τοῦ θεοῦ, μεμνημένοι καὶ τῶν

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWΛ^{t}Λ^{c}

2—6 τοῦ — διδαχῇ om. S 2 ἁγίου VMP αὐτοῦ DAWΛ^{tc} Κυρίλλου om. W ἐπιστολὴ γραφεῖσα VMPWΛ om. DA 3—6 ἐν ᾗ — διδαχῇ VMPWΛ om. DA 5 ἀπαράθραυστον W καὶ κοινωνούς V

κδ VP κε M numerus abscissus S ιε' D 7 ποθεινοτάτοις ἀδελφοῖς DA πρεσβυτέροις διακόνοις VMPW 8 ἐπίσκοπος om. W 9 μὲν om. M 10 ἀρχῇ S φαμὲν om. P ὑμῶν om. A 11 ἐν W πάντων DA 13 καὶ^{1}] ἢ S ἡμῶν S 15 ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις P 16 παρὰ om. A τάγματος VS 17 ἀποστόλων καὶ προφητῶν S κατεσφιγμένην P ἐπειδὴ δὲ SD ἐπεὶ P ἡμῖν S 17/18 *in ecclesiis* Λ^{c} 18 ἐγγράφως VMP, corr. M, oblitteratum in W 19 δυσσεβοῦντα — πίστιν om. P 20 χρῆναι] χρῆμα A ἀπόσχηται A τὴν ταχίστην ἀπόσχοιτο SD 21 καὶ om. D 22 κελεστίνου ἐπισκόπου S ἀναθεματίσειε AΛ^{t} ἀναθεματίσει VM καὶ ἀναθεματίσειε PSWΛ^{c} καὶ ἀναθεματίσει D 23 τε παρ' ὑμῖν καὶ SDAΛ^{c} ταῖς παρ' ὑμῖν δὲ VMPW εἶτ' οὖν S τεθῆναι D 24 αἳ — τόπον om. S ὑμῖν W τόπον ἔχει P ἔχει τρόπον DA 25 μέλησιν VPDAW 26 οὕτω om. S ἀγέλης] πόλεως S ἁπανταχόσε SD πανταχόσε A 27 ἰατρικῆς W γινόμενα om. V 28 ἀρχῇ S 28/29 καταμαλθάσσουσι A 29 τὸν om. P 30 τηροῦντες πίστιν DA

L III 422 ἁγίων ἡμῶν πατέρων τῶν ἱερατευσάντων ὀρθῶς καὶ ἁγίως παρ' ὑμῖν, οἱ καὶ ἔτι περιόντες [καὶ] θεοτόκον ὠνόμαζον τὴν ἁγίαν παρθένον (τέτοκε γὰρ τὸν Ἐμμανουήλ, ὅς ἐστι θεὸς ἀληθῶς· γέγονε γὰρ σὰρξ ὁ λόγος καὶ γεγέννηται σαρκικῶς ἐκ γυναικός, ἵνα ἡμεῖς εὑρεθῶμεν ἀδελφοὶ τοῦ ὑπὲρ πᾶσαν τὴν κτίσιν), ἐκήρυσσον δὲ οὐ δύο παρ' ὑμῖν Χριστούς, ἀλλ' ἕνα τὸν αὐτὸν θεὸν λόγον καὶ ἄνθρωπον κατὰ σάρκα ἐκ γυναικὸς οὐ συναφείαι ψιλῇ καὶ ὡς ἐν ἰσότητι μόνῃ τῶν ἀξιωμάτων συνημμένον ἄνθρωπον θεῶι (ταῦτα γὰρ ἐκείνου τὰ ψυχρὰ καὶ ἀνωφελῆ καὶ γραώδη δόγματα), τὸν αὐτὸν δὲ καὶ παθεῖν ἔφασκον σαρκικῶς ὑπὲρ ἡμῶν τὸν θάνατον καὶ ἀναστῆναι θεικῶς πατήσαντα τοῦ θανάτου τὸ κράτος ἤξειν τε ἔφασκον τῶν ὅλων κριτήν. ταύτην ἑαυτοῖς ἀναζωπυροῦντες ἀεὶ τὴν πίστιν, ἀσπίλους καὶ ἀμώμους ἑαυτοὺς τηρήσατε, μήτε κοινωνοῦντες τῶι μνημονευθέντι μήτε μὴν ὡς διδασκάλωι προσέχοντες, εἰ μένοι λύκος ἀντὶ ποιμένος καὶ μετὰ ταύτην ἡμῶν τὴν ὑπόμνησιν τὴν πρὸς αὐτὸν γενομένην φρονεῖν ἕλοιτο τὰ διεστραμμένα. τοῖς δέ γε τῶν κληρικῶν ἤτοι λαικῶν διὰ τὴν ὀρθὴν πίστιν κεχωρισμένοις ἢ καθαιρεθεῖσι παρ' αὐτοῦ κοινωνοῦμεν ἡμεῖς, οὐ τὴν ἐκείνου κυροῦντες ἄδικον ψῆφον, ἐπαινοῦντες δὲ μᾶλλον τοὺς πεπονθότας
1 Petr. 4, 14 κἀκεῖνο λέγοντες αὐτοῖς· εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν κυρίωι, μακάριοι, ὅτι τὸ τῆς δυνάμεως καὶ τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπέπαυται.

24[a] Latine extat in Collectione CT ante Caelestini epistulam ad Nestorium [10]

L III 351 M IIII 1023 Δεξάμενος δὲ ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ῥώμης Κελεστῖνος τετράδας ἐξηγήσεων παρ' αὐτοῦ Νεστορίου διὰ Ἀντιόχου καὶ εὑρὼν αὐτὰς πεπληρωμένας δυσφημιῶν ἔτι τε ὑπομνησθεὶς καὶ παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου ὡς μὴ καταδεχομένου τοῦ αὐτοῦ Νεστορίου τὰ τῆς συμβουλῆς ἢ παραινέσεως εἰς τὸ τὰ ὀρθὰ φρονεῖν καὶ μὴ τὰ ἐναντία, ἔγραψεν αὐτῶι καὶ αὐτὸς Κελεστῖνος ἀκοινώνητον ἐπιστολήν, ὁρίσας καὶ δέκα ἡμερῶν προθεσμίαν, ἥτις
ep. 10 ἐστὶν αὕτη ἡ ἐπιστολή· Ἐφ' ἡμέρας τινὰς τῆς ζωῆς ἡμῶν καὶ τὰ λοιπά.

25 = S 24 A 30. Latinae uersiones extant duae, altera in Collectione CT 22, altera in Collectione Veronensi 12

L III 435 M IIII 1112 Θεῖον γράμμα ἀποσταλὲν ἐν Ἀλεξανδρείαι Κυρίλλωι ἀρχιεπισκόπωι καὶ τοῖς κατὰ χώραν τῶν μητροπόλεων ἐπισκόποις

1 Αὐτοκράτορες Καίσαρες Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανὸς νικηταὶ τροπαιοῦχοι μέγιστοι ἀεισέβαστοι αὔγουστοι Κυρίλλωι ἐπισκόπωι. Ἥρηται τῆς εἰς θεὸν εὐσεβείας ἡ τῆς

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWΛ[t]Λ[c]

1 πρῶν ἡμῶν S ὑμῶν πρων M 2 καὶ om. VDΛ[tc] ὀνομάζοντεσ PW 3 γὰρ om. MDW δὲ V γεγένηται MP 4 παρ' ὑμῖν οὐ δύο DA 5 καὶ ἐκ S 7 δὲ] γὰρ A καὶ om. S σαρκικῶσ ἔφασκον παθεῖν S 8/9 θάνατον — τῶν om. S 8 ἀθάνατον V τὸ τοῦ θανάτου V 9 τε VMPWΛ[tc] δὲ SDA ἐν ἑαυτοῖσ DA 10 ἑαυτοὺσ καὶ ἀμώμουσ DA 11 μένει VP ὑμῶν VM 12 τὴν om. S γινομένην A γεγενημένην SD τὰ om. A γε om. S 13 ἢ S 14 κηρύττοντεσ A 15 ἐκεῖνο A 16 τὸ τοῦ om. V εἰσ VMPW ἡμᾶσ SD

24[a] suo loco inter epistulam Cyrilli ad clerum Constantinopolitanum et Cælestini ad Nestorium ponit Λ, sine interuallo ep. 24 adiungunt VMPW om. SDA

18 δὲ καὶ M 19 βλασφημιῶν V 21 τἀναντία V 22 ἀκοινώνητον VMPΛ τὴν προγραφεῖσαν W 22/23 ἥτις — λοιπά] ἐν αὐτῇ W *est enim* Λ[t] *quæ est ista* Λ[c], utrobique sequitur ipsa epistula ἡ om. P

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWΛ[t]Λ[c]Λ[u]

26/27 θεῖον — ἐπισκόποισ VMP περὶ τῆσ ἐνανθρωπήσεωσ τοῦ θῦ λόγου τοῦ υἱοῦ τοῦ πρᾶ [περὶ — πρᾶ om. SW]: ἴσον ὑπομνήματοσ τῶν πραχθέντων ἐν τῇ ἐν ἐφέσῳ συνόδῳ [ἁγία συνόδῳ D]: Ἀρχὴ τῆσ συνόδου SDW ἀρχὴ τῆσ συνόδου: σάκρα βασιλική A κε̄ VMD κδ̄ PS

28 οὐαλεντιανὸσ D 29 ἐπισκόπω AΛ[tcu] ἀρχιεπισκόπω VMP ἐπισκόπω ἀλεξανδρείασ SDW

ἡμετέρας πολιτείας κατάστασις καὶ πολὺ ταύταις ἔνεστι τὸ συγγενές τε καὶ προσφυές. ἔχονται γὰρ ἀλλήλων καὶ ἑκατέρα τῆι τῆς ἑτέρας συναύξεται προκοπῆι, ὥστε τὴν μὲν ἀληθῆ θρησκείαν τῆι δικαιοπραγίαι, τὴν δὲ πολιτείαν ὑπ' ἀμφοτέρων συγκροτουμένην ἐκλάμπειν. βασιλεύειν οὖν τεταγμένοι παρὰ θεοῦ σύνδεσμοί τε τῆς τῶν ὑπηκόων εὐσεβείας τε καὶ 4
εὐπραγίας τυγχάνοντες, ἀρραγὲς ἀεὶ τὸ προσφυὲς τούτων φυλάττομεν, τῆι τε προνοίαι καὶ M IIII 1113
ἀνθρώποις μεσιτεύοντες ἐκείνηι μὲν ὑπουργοῦμεν εἰς τὴν τῆς πολιτείας αὔξησιν, διὰ πάν- L III 438
των δὲ ὡς εἰπεῖν τῶν ὑπηκόων γινόμενοι τούτους εὐσεβεῖν τε καὶ πολιτεύεσθαι κατὰ τὸ εὐσεβέσι πρέπον παρασκευάζομεν. ἑκατέρου δεόντως ἐπιμελούμενοι (οὐδὲ γὰρ ἔνεστι τὸν θατέρου μεταποιούμενον μὴ ὁμοίως καὶ τοῦ ἑτέρου φροντίσαι) σπουδὴν τιθέμεθα πρὸ τῶν ἄλλων τὴν ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν θεῶι πρέπουσαν καὶ τοῖς ἡμετέροις καιροῖς 10
πρόσφορον διαμένειν ἔχειν τε ἐκ τῆς τῶν πάντων ὁμονοίας τὸ ἀτάραχον καὶ διὰ τῆς ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς πράγμασιν εἰρήνης τὸ ἀστασίαστον προσεῖναί τε τῆι εὐσεβεῖ θρησκείαι τὸ ἀνεπίληπτον καὶ τοὺς εἰς τὸν κλῆρον τήν τε μεγάλην ἱερωσύνην τελοῦντας πάσης
2 τῆς κατὰ τὸν βίον μέμψεως ἀπηλλάχθαι. ταῦτά τε συνορῶντες διὰ τῆς εἰς θεὸν ἀγάπης καὶ τῆς φιλαλλήλου γνώμης τῶν εὐσεβούντων κρατύνεσθαι, πολλάκις μὲν ἤδη διὰ τὰ κατὰ 15
καιρὸν συμπεσόντα ἀναγκαίαν τὴν τῶν ἁπανταχόθεν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων θεοφιλῆ σύνοδον ἡγησάμεθα, ὀκνηρότεροι δὲ ὅμως περὶ τὸν σκυλμὸν τῆς αὐτῶν θεοσεβείας γεγόναμεν. ἀλλ' ἡ τῶν νῦν ἀναγκαίων ἐκκλησιαστικῶν τε καὶ τῶν ταύταις συνημμένων δημοσίων χρειῶν ζήτησις χρειωδεστάτην τε καὶ ἀπαραίτητον ταύτην ἀπέδειξεν· ὅθεν ὡς ἂν μὴ τὰ τῆς προ-
κειμένης τῶν οὕτω χρησίμων ἐξετάσεως ἀμελούμενα τὴν ἐπὶ τὸ χεῖρον λάβοι ροπήν, ὅπερ 20
ἐστὶ τῆς τῶν ἡμετέρων καιρῶν εὐσεβείας ἀλλότριον, φροντίσει ἡ σὴ θεοσέβεια μετὰ τὸ
ἐπιόν, σὺν θεῶι δὲ εἰρήσθω, ἅγιον πάσχα εἰς τὴν Ἐφεσίων τῆς Ἀσίας παραγενέσθαι κατ' d. 19. m. Apr. 431
αὐτὴν τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς τὴν ἡμέραν, ὀλίγους οὓς ἂν δοκιμάσειεν, ἐκ τῆς ὑπ αὐτὴν d. 7. m. Iun.
τεταγμένης ἐπαρχίας ἁγιωτάτους ἐπισκόπους εἰς τὴν αὐτὴν συνδραμεῖν παρασκευάσασα, 431
ὥστε καὶ τοὺς ἀρκοῦντας ταῖς κατὰ τὴν αὐτὴν ἐπαρχίαν ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις καὶ τοὺς τῆι 25
3 συνόδωι ἐπιτηδείους μηδαμῶς ἐλλεῖψαι. γέγραπται γὰρ τὰ ἴσα παρὰ τῆς ἡμετέρας θειότητος περὶ τῆς προλεχθείσης ἁγιωτάτης συνόδου τοῖς θεοφιλέσιν ἐπισκόποις τῶν ἁπανταχοῦ μητροπόλεων, ὥστε τούτου γενομένου τήν τε ἐκ τῶν ἀμφισβητουμένων συμβαίνουσαν ταραχὴν κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας διαλυθῆναι καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς οὐ δεόντως γενομένοις δοθῆναι διόρθωσιν τῆι τε περὶ θεὸν εὐλαβείαι καὶ τῆι τῶν δημοσίων λυσιτελείαι ὑπάρξαι τὸ βέβαιον, 30
δηλαδὴ μηδεμιᾶς πρὸ τῆς ἁγιωτάτης συνόδου καὶ τοῦ μέλλοντος παρ' αὐτῆς κοινῆι ψήφωι ἐφ' ἅπασι δίδοσθαι τύπου καινοτομίας ἰδίαι παρά τινων γινομένης. καὶ πεπείσμεθα μὲν ἕκαστον τῶν θεοφιλεστάτων ἱερέων γνόντας ἐκκλησιαστικῶν τε καὶ οἰκουμενικῶν πραγμάτων χάριν τὴν ἁγιωτάτην σύνοδον τούτωι ἡμῶν τῶι θεσπίσματι κατεπείγεσθαι συνδραμεῖν σπουδαίως τοῖς οὕτως ἀναγκαίοις καὶ εἰς θεοῦ ἀρέσκειαν φθάνουσι τὰ δυνατὰ 35

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWΛ^{t}Λ^{c}Λ^{u}

1 ταύταισ VMPSΛ^{tcu} ταύτησ DAW 2 ἔχονται VAΛ^{tcu} ἔχεται MPSDW τῆι om. M τὴν μὲν] μὴν τὴν A 3 συγκρατουμένην P 4 θεῶ MP 6 τοῖσ ἀνοῖσ DA κακείνη V 7 γιγνόμενοι D γενόμενοι A τούτουσ VMPSWΛ^{tcu} τουτέστιν DA εὐσεβεῖσ P 8 ἑκατέρου SWΛ^{tcu} ἑκατέρου τὲ VMP ἑκατέρου γε D ἑκατέρου δὲ A ἐπιμελόμενοι W 9 θάτερον SD 10 τὸ τὴν V καὶ τὴν W κατάστασιν om. MP θῶ τε SDW 10/11 πρόσφορον διαμένειν καιροῖσ V πρόσφορον διαμένειν MP 11 τε καὶ W 11/12 ἐν τοῖς om. A 13 τὸ] καὶ τὸ WΛ^{cu}, de S non constat 15 φιλαλήθουσ SD 18 οὐ συνημμένων MP 19 τε om. VMP ἀπέδειξαν D 21 ἐστὶ] ἐπὶ VMP κατὰ P 22 δὲ om. A 23 τὴν τῆσ — πεντηκοστῆσ ἡμέραν VM^{corr}, τὴν om. M οὖσ DAWΛ^{tcu} ὅσουσ VMP de S non constat αὐτὸν P 24 παρασκευάσασ MP 25 ταῖς om. P 25/26 τῆσ συνόδου VMP 26 ἐκλεῖψαι A γαληνότητοσ V 27 πρότερον λεχθείσησ V 29 διαλεχθῆναι S γινομένοισ S γιγνομένοισ W 30 εὐλαβεία MPSWΛ^{tcu} εὐσεβεία VDA 31 αὐτῆ SW αὐτοῖσ V 32 δίδοσθαι ἐφ' ἅπασι S δεδόσθαι P γενομένησ VMP 33 γνόντασ VMPSDΛ^{c} γνόντα AWΛ^{tu} 34/35 συνδραμεῖν δὲ V 35 ἀναγκαίωσ S δυνατὰ] δοκοῦντα A

M IIII 1116 συμβαλούμενον· καὶ ἡμεῖς δὲ τούτων πολλὴν ποιούμενοι φροντίδα ἀπολιμπάνεσθαι οὐδένα φορητῶς ἀνεξόμεθα οὐδεμίαν τε ἕξει πρὸς θεὸν οὐδὲ πρὸς ἡμᾶς ἀπολογίαν ὁ μὴ παραχρῆμα κατὰ τὸν προειρημένον καιρὸν εἰς τὸν ἀφορισθέντα τόπον σπουδαίως παραγενόμενος.
L III 439 καὶ γὰρ ὁ καλούμενος εἰς ἱερατικὴν σύνοδον καὶ μὴ προθύμως συντρέχων οὐκ ἀγαθῆς εἶναι δείκνυται συνειδήσεως.

Ὁ θεός σε διαφυλάξαι πολλοῖς χρόνοις, πάτερ ὁσιώτατε καὶ εὐλαβέστατε.

d. 19. m. Nou. 430 Ἐδόθη τῇι πρὸ δεκατριῶν Καλανδῶν Δεκεμβρίων ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπατείαι τῶν δεσποτῶν ἡμῶν Θεοδοσίου τὸ τρισκαιδέκατον καὶ Οὐαλεντινιανοῦ τὸ τρίτον τῶν αἰωνίων αὐγούστων.

26 = S 95 A 139

Πρὸ τῆς συνόδου ἐπιστολὴ πρώτη ἀπὸ Ῥόδου

PG 77, 128 Κύριλλος πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις καὶ λαῶι Ἀλεξανδρείας ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις ἐν κυρίωι χαίρειν. Χάριτι καὶ φιλανθρωπίαι τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ τὸ πλατὺ καὶ μέγα διενηξάμεθα πέλαγος ἁπαλοῖς τε καὶ ἡμερωτάτοις πνεύμασιν, ὥστε δίχα φόβου καὶ κινδύνου παντὸς τὸν πλοῦν ἐξανύσαντας ἀφικέσθαι εἰς τὴν Ῥοδίων
Ps. 88, 10 δοξολογοῦντας θεὸν καὶ λέγοντας μετὰ τῆς τοῦ ψάλλοντος φωνῆς σὺ δεσπόζεις τοῦ κράτους τῆς θαλάσσης καὶ τὸν σάλον τῶν κυμάτων αὐτῆς σὺ καταπραύνεις.
Col. 2, 5 ἐπειδὴ δὲ ἦν ἀναγκαῖον ἀπόντας τῶι σώματι, παρόντας δὲ τῶι πνεύματι περιπτύξασθαι
PG 129 διὰ τοῦ γράμματος ὡς τέκνα, δεῖν ᾠήθην ἐπιστεῖλαι τέως ταῦτα ὑμῖν καὶ ἐναργῆ καταστῆσαι. πιστεύω γὰρ ὅτι προσθήσει θεὸς τὰ λοιπὰ καὶ διὰ τῆς ἁπάντων ὑμῶν προσευχῆς παρακεκλημένος. δείξατε τοίνυν εἰς τὸν παρόντα μάλιστα καιρὸν ὡς καρπὸν ἀγάπης τὰς ὑπὲρ ἡμῶν προσευχάς· κἀγὼ γὰρ τοῦτο ποιῶν οὐ διαλιμπάνω, ἵνα πάλιν ὁ
Iudith 16, 2 πάντας συντρίβων πολέμους ὁ τῶν δυνάμεων κύριος καταστήσας τὰ μεταξὺ καὶ πάντα ῥαίσας θόρυβον χαίροντας ἡμᾶς χαίρουσιν ὡς τέκνοις ἀποδῶι. πάντα γὰρ δύναται κατὰ
Lc. 1, 37 τὸ γεγραμμένον, ἀδυνατεῖ δὲ αὐτῶι παντελῶς οὐδέν. τῆς δὲ ὑμῖν συντρόφου καὶ πρεπούσης ἐπιεικείας ἀντέχεσθε· τοῦτο γὰρ ὑμᾶς ἀποφανεῖ μάλιστα δοκιμωτάτους, οἳ καὶ ἀπόντος καὶ παρόντος τοῦ κατὰ πνεῦμα πατρὸς τὸν εὐγενῆ καὶ ἀξιόληπτον τιμᾶτε βίον.
Rom. 16, 16 Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίωι. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. ἐρρῶσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίωι εὔχομαι, ἀγαπητοὶ καὶ ποθεινότατοι.

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWΛ^{1}Λ^{c}Λ^{u}

1 συμβαλλόμενον P 2 τε] τὸ S οὔτε SW 3 εἰρημένον P ἀφωρισμένον SW παραγινόμενος A 4 τρέχων A ὀρθῆς V 5 δείκνυσι S 6 ὁ θεός — εὐλαβέστατε om. AΛ^{1cu} διαφυλάξαι SD διαφυλάξει W διαφυλάττοι VMP χρόνοις πολλοῖς VMP 7—9 ἐδόθη — αὐγούστων om. V 7 ιγ̄ MW δεκεμβρίου M νοεμβρίων A 8 ιγ̄ M οὐαλεντιανοῦ D γ̄ M in fine add. καὶ ἀναγνωσθείσης πράττεται τὰ ὑπομνήματα πραχθέντα ἐν ἐφέσῳ παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου ἕνεκεν [ἕνεκα W] τοῦ δυσσεβοῦς νεστορίου SDW

V, P [= hk], S, D [= mn], AW

11 πρὸ — ῥόδου VPSD κυρίλλου ἐπιστολαὶ πρὸς τοὺς ἀλεξανδρεῖς πρὸ — ῥόδου W κυρίλλου ἐπιστολὴ πρώτη ἀπὸ ῥόδου στα(τιῶνος) πρὸ τοῦ ἀπαντῆσαι εἰς τὴν σύνοδον A κ̄ς V κ̄ε P ϛβ′ D 12/13 ποθεινοτάτοις ἀδελφοῖς SD 14 ἡμεροτάτοις D 16 τὸν θ̄ν SDA 17 καὶ τὸν VPWA τὸν δὲ SD 18 ἦν om. A 19 ἡμῖν S 20 προσθήσει θ̄ς PA προσθήσει ὁ θ̄ς VW θ̄ς προσθήσει SD ἡμῶν SD 22 πάλιν om. V 23 πάντα — πόλεμον SDW θ̄ς ὁ V τὰ om. A 24 ὑμᾶς P τέκνα P 25 δὲ^{1} om. A ἐν ὑμῖν V 26 ὑμᾶς ἀποφανεῖ PAW ὑμᾶς ἀποφαίνει SD ἀποφανεῖ ὑμᾶς V δοκιμωτάτοις D

27 = S 96 A 140

Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ δευτέρα M IIII 1117

Κύριλλος πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις καὶ λαῶι Ἀλεξανδρείας ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις ἐν κυρίωι χαίρειν. Διψῶντί μοι πάλιν τῆς ὑμῶν ἐπιεικείας τὴν πρόσρησιν δέδο- 4
ται τοῦ γράφειν καιρὸς καὶ τόπος. ἐσμὲν τοιγαροῦν ἐν τῆι Ἐφεσίων, διὰ τὰς πάντων L III 442
ὑμῶν εὐχὰς ἐν εὐρωστίαι διατελοῦντες καὶ λοιπὸν ἐγγὺς ἔχοντες τὸν τῆς συνόδου καιρόν.
πιστεύομεν δέ ὅτι Χριστὸς ὁ πάντων σωτὴρ καθαρὰς ἀποφανεῖ διεστραμμένων ἐννοιῶν
τὰς ἑαυτοῦ ἐκκλησίας καὶ τὴν ὀρθὴν πίστιν φανοτάτην ἅπασι καταστήσει, ὥστε πάντας
πανταχῆι καθαροὺς καὶ ἀμώμους, ἀκαπήλευτον ἔχοντας αὐτήν, ὁσίας αἴρειν χεῖρας εἰς προσ- 1 Tim. 2, 8
ευχάς, ἐκεῖνο λέγοντας τὸ διὰ φωνῆς τοῦ μακαρίου Δαυὶδ κατευθυνθήτω ἡ προσευ- Ps. 140, 2
χή μου ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν σου· ἔπαρσις τῶν χειρῶν μου θυσία ἑσπερινή. 11
περιέρχεται γὰρ ὁ πονηρός, τὸ ἀκοίμητον θηρίον, ἐπιβουλεύων τῆι δόξηι Χριστοῦ, ἰσχύει 1 Petr. 5, 8
δὲ ὅλως οὐδέν, ἀργούσης αὐτοῦ τῆς σκαιότητος καὶ ἀπρακτούσης τῆς πονηρίας. ἐπιβου-
λεύει γὰρ οὐκ ἀνθρώπωι κοινῶι οὐδὲ ἑνὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ἁπλῶς κατὰ τὸ δοκοῦν τοῖς νέοις
δογματισταῖς, ἀλλὰ θεῶι τῶι πάντα ἰσχύοντι. οὐκοῦν ἀκουέτω παρὰ παντὸς ἀγαπῶντος 15
Χριστὸν σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. πλήττει γὰρ ἑαυτὸν ὁ δείλαιος Act. 9, 5
καὶ ὁμοῦ τοῖς ἰδίοις τέκνοις πεσεῖται πρὸς ὄλεθρον. οἱ γὰρ τὰ ὀρθὰ τῶν ἁγίων ἐκκλη- PG 130
σιῶν διαστρέφοντες δόγματα τῆς ἐκείνου μερίδος εἰσίν, οὐ φεύξονται δὲ τὸ κρίμα τοῦ
θεοῦ. προσεύχεσθε τοίνυν ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα ὁ θεὸς ὁ πάντων σωτὴρ δοίη πάλιν χαίρουσι 19
χαίροντας ἀποδοθῆναι· πάντα γὰρ δύναται καὶ ἀδυνατεῖ παντελῶς οὐδὲν αὐτῶι. Lc. 1, 37

Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίωι. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ Rom. 16, 16
ἀδελφοί. ἐρρῶσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίωι εὔχομαι, ἀγαπητοὶ καὶ ποθεινότατοι.

28 = S 97. Latine extat in Collectione CT 29

Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ τρίτη L III 573
M IIII 1241

Κύριλλος πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις καὶ λαῶι Ἀλεξανδρείας ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτά- PG 77, 137
τοις ἐν κυρίωι χαίρειν. Εἰ καὶ πλατύτερον ἔδει τὰ γεγενημένα τῆι ὑμετέραι θεοσεβείαι 26
γνωρίσαι, ἀλλὰ διὰ τὸ κατεπείγεσθαι τοὺς τοῦ γράμματος διακομιστὰς συντόμως ἐπέστειλα.
ἴστε τοίνυν ὅτι κατὰ τὴν ὀγδόην καὶ εἰκάδα τοῦ Παυνὶ μηνὸς ἡ ἁγία σύνοδος γέγονεν ἐν d. 22. m. Iun.
τῆι Ἐφεσίων ἐν τῆι μεγάληι ἐκκλησίαι τῆς πόλεως, ἥτις καλεῖται Μαρία θεοτόκος, δια- 431

V, P [= hk], S, D [= mn], AW

2 τοῦ — δευτέρα Pm τοῦ — δευτέρα ἐπιστολή SnW om. V τοῦ αὐτοῦ δευτέρα πρὸσ τοὺσ αὐτοὺσ μεθὸ κατήντησεν A κ̄ζ̄ V κ̄ς̄ P ϛγ' D 3 καὶ¹ om. P ἀγαπητοῖς] ἀγαθοῖσ W 4/5 δέδονται SD 5 τοῦ γράφειν om. W 6 εὐρρωστία S χρόνον P 7 ἀπὸ τῶν διεστραμμένων D 8 φανοτάτην — καταστήσει] ἀποκαταστήσει φανοτάτην V 8/9 πανταχῆ πάντασ W 9 καὶ ἀκαπήλευτον A 12 ἐπιβουλεύων] ἐπιζητῶν τίνα καταπίη καὶ ἐπιβουλεύων P τοῦ χῦ VP 13—15 ἐπιβουλεύει — παρὰ om. D 15 τὰ πάντα W 16 τὸν χν̄ PA τὸ πρὸσ V 17 ὁμοῦ] ἡμῖν W ἁγίων om. SD 18 ἐκείνων A 20 παντελῶς — αὐτῶι] αὐτῶ οὐδέν SD 21 καὶ οἱ S 22 ἀγαπητοὶ καὶ] ἀδελφοὶ V

VM, P [= hk], S, D [= mn], WJΛ¹Λ^c

præmittit Τοῦ ἁγίου κυρίλλου ἐπιστολαὶ β̄ πρὸ τῆσ συνόδου προσαγορευτικαὶ πρὸσ τοὺσ πρεσβυτέρουσ καὶ διακόνουσ καὶ τὸν λαὸν ἀλεξανδρείασ ἡ μὲν μία σταλεῖσα ἀπὸ τῆσ ῥόδου ἡ δὲ ἑτέρα ἀπὸ τῆσ ἐφέσου: — Τοῦ αὐτοῦ πρὸσ τοὺσ αὐτοὺσ τρίτη ἐπιστολή M 24 τοῦ — τρίτη om. V ἐπιστολὴ τρίτη om. S κ̄η̄ V κ̄ζ̄ MP ϛδ' D

25/26 Κύριλλος — χαίρειν om. M 25 καὶ¹ om. P 26 καὶ om. V 27 συντόμως om. DJ ἀπέστειλα V ἐπέστειλεν S 28 πανέμου MP 29 ἐφέσω VMPS ἐν] μεν M 29/p. 118, 1 διατελέσαντεσ M

τελέσαντες δὲ πᾶσαν τὴν ἡμέραν τελευταῖον καταγνωσθέντα καὶ οὐδὲ τολμήσαντα παραβαλεῖν ἐν τῇι ἁγίαι συνόδωι τὸν δύσφημον Νεστόριον καθαιρέσει ὑποβεβλήκαμεν καὶ ἐξεβάλομεν τῆς ἐπισκοπῆς. ἦμεν δὲ οἱ συνελθόντες ἐπίσκοποι ὑπὲρ τοὺς διακοσίους. ἐπέμεινε δὲ πᾶς ὁ λαὸς τῆς πόλεως ἀπὸ πρωὶ ἕως ἑσπέρας περιμένων τὸ κρίμα τῆς ἁγίας συνόδου· ὡς δὲ ἤκουσαν ὅτι καθηιρέθη ὁ δύσφημος, πάντες μιᾶι φωνῆι ἤρξαντο εὐφημεῖν τὴν ἁγίαν σύνοδον καὶ δοξολογεῖν τὸν θεὸν ὅτι πέπτωκεν ὁ τῆς πίστεως ἐχθρός. ἐξελθόντας δὲ ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐκκλησίας προέπεμψαν μετὰ λαμπάδων ἕως τοῦ καταγωγίου (λοιπὸν γὰρ ἦν ἑσπέρα) καὶ γέγονε πολλὴ θυμηδία καὶ λυχναψία ἐν τῇι πόλει, ὥστε καὶ τὰς γυναῖκας θυμιατήρια κατεχούσας προηγεῖσθαι ἡμῶν. καὶ ἔδειξεν ὁ σωτὴρ τοῖς δυσφημοῦσι
M IIII 1244 τὴν δόξαν αὐτοῦ ὅτι πάντα δύναται. μέλλομεν οὖν τοὺς χάρτας τελειώσαντες τοὺς γενομένους ἐπὶ τῇι καθαιρέσει αὐτοῦ, λοιπὸν ἐπιταχύνειν πρὸς ὑμᾶς σὺν θεῶι.

Πάντες ἐσμὲν ἐν εὐθυμίαι καὶ ὑγείαι διὰ τὴν τοῦ σωτῆρος χάριν. ἐρρῶσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίωι εὔχομαι, ἀγαπητοὶ καὶ ποθεινότατοι.

29 = S 98 A 141

Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ τετάρτη

L III 576 Κύριλλος πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις καὶ λαῶι Ἀλεξανδρείας ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις ἐν κυρίωι χαίρειν. Τὰ λαμπρὰ καὶ μεγάλα τῶν κατορθωμάτων οὐ δίχα πόνων εἰς πέρας ἄγεται, δεῖ δὲ δὴ πάντως ἀγαθοῦ παντὸς ἱδρῶτα προανατεῖλαι καὶ οὐ θαυμαστὸν
PG 140 εἰ ἐν τοῖς μεγάλοις ἀκολουθοῦν ὁρῶμεν τὸ τοιοῦτον, ὅτε καὶ τὰ κοινὰ καὶ τὰ κάτωθεν καὶ μερίμνης γέμει καὶ διὰ πόνων ἔρχεται. ἀλλὰ καὶ ἐν τῶι πονεῖν δεδιδάγμεθα λέγειν
Ps. 26, 14 ἀνδρίζου καὶ κραταιούσθω ἡ καρδία σου καὶ ὑπόμεινον τὸν κύριον. τεθαρσήκαμεν γὰρ ὅτι καρπὸς εὐκλεὴς τοῖς εἰς ἀρετὴν σπουδάσμασιν ἕπεται καὶ πνευματικῆς ἀνδρείας ξένιον εὑρίσκομεν τὸν παρὰ θεοῦ μισθόν. αἵρεσιν τοίνυν μιαρωτάτην ἐπιχειρή-
Ps. 74, 6 σασαν ἤδη κατὰ πάσης αἵρεσθαι τῆς ὑπ' οὐρανὸν καὶ ἀνιστῶσαν εἰς ὕψος τὸ κέρας καὶ λαλοῦσαν ἀδικίαν κατὰ τοῦ θεοῦ καθεῖλεν αὐτὸς καὶ οἱάπερ φλόγα κατεμπρῆσαι θέλουσαν τὰ ὀρθὰ τῆς ἐκκλησίας δόγματα κατέσβεσεν ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος, τὸν ταύτης εὑρετὴν καὶ πατέρα καταργήσας τε ὁμοῦ καὶ παύσας τῆς ἱερωσύνης ψήφωι τῆς ἁγίας
Ps. 125, 3 συνόδου, ὥστε καὶ χαίροντας ἡμᾶς λέγειν ἐμεγάλυνε κύριος τοῦ ποιῆσαι μεθ' ἡμῶν· ἐγενήθημεν εὐφραινόμενοι. εὐθυμία γὰρ διδασκάλοις καὶ τοῖς λαῶν ἡγουμένοις τὸ τὴν ὀρθὴν κρατύνεσθαι πίστιν καὶ δοξάζεσθαι πανταχοῦ τὸν τῶν ὅλων σωτῆρα θεόν, καταργουμένου τοῦ σατανᾶ καὶ ἀνηιρημένων τῶν παρ' αὐτοῦ σκανδάλων καὶ τῶν τῆς ἀληθείας δογμάτων κατισχυόντων τοῦ ψεύδους, ἵνα πάντες ἐξ ἑνὸς στόματος ὁμοφώνως
Eph. 4, 5 λέγωμεν εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα. ταῦτα καὶ νῦν ὡς τέκνοις γράφω,

---

VM, P [= hk], S, D [= mn], A [inde a 15], W, JΛ^{t}Λ^{c} [usque ad 13]

1 οὐ SDJ τολμήσαντεσ S 2 ἐν om. S 3 δὲ om. P οἱ om. W ὑπὲρ τοὺσ διακοσίουσ [διακοσίουσ ὡσεὶ τριακοσίουσ ἥττω ἢ πλείω S] SDWJΛ ὡσεὶ τριακόσιοι ἧττουσ ἢ πλείουσ VMP 4 ἐπέμενε W περιμένων om. SW 5 ἤκουσεν S δύσφημοσ DJΛ δύστηνοσ VMPSW πάντα S ἤρξαντο πάντεσ μιᾶ φωνῇ P φωνῇ μιᾶ VM 6 δοξάζειν VMPSW 7 δὲ om. W ἐκ om. W τοῦ om. J 9 πηρ̄ S τοῖς om. S 11 ἐπὶ τῇ — αὐτοῦ γενομένουσ P ἐπὶ] ἐν V 12 ὑγιεία DJ 13 εὔχομαι ἐν κ̄ω̄ W καὶ om. MP

15 Τοῦ αὐτοῦ κυρίλλου δ̄ ἐπιστολὴ πρὸσ τοὺσ αὐτοὺσ τῆσ αὐτῆσ ἐχομένη ἐννοίασ: — M, ipsa epistula omissa τοῦ — τετάρτη om. V ἐπιστολὴ om. P τοῦ αὐτοῦ πρὸσ τοὺσ αὐτοὺσ ἀπὸ ἐφέσου A κθ̄ V κη̄ P ϛε′ D 16 καὶ^{1} om. P ἀγαπητοῖς] ἀγαθοῖσ W 17 εἰς] ὡσ S 18 δὴ om. DW 19 ἀκολουθοῦντεσ W τὸ om. W κάτωθεν VPA κατὰ τὸ θεῖον SD κατὰ τὸν βίον W καὶ om. P 23 ἀνδρίασ VD 24 ἀνιστᾶσαν P τὸ ὕψοσ A 26 κατέσβεσεν om. SD 28 καὶ om. SDW 30 δέξασθαι SDW πανταχοῦ om. P θεόν] χ̄ν̄ SD καὶ θ̄ν̄ V

τὰ παράδοξα τοῦ σωτῆρος διηγούμενος, ἵνα ἐκτενεστέρας ποιῆσθε τὰς προσευχάς, ὥστε ἰσχῦσαι μετὰ τῆς τοῦ θεοῦ βουλῆς χαίροντας χαίρουσιν ἀποδοθῆναι μετ' εὐρωστίας.

Ἐρρῶσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίωι εὔχομαι.

30 = S 20 A 17 Latine extat in Collectione CT 21 4

Ἐπιστολὴ Ἰωάννου Ἀντιοχείας πρὸς Κύριλλον L III 443 M IIII 1121

Τῶι δεσπότηι μου τῶι θεοφιλεστάτωι καὶ ἁγιωτάτωι συλλειτουργῶι Κυρίλλωι Ἰωάννης PG 77, 132
ἐν κυρίωι χαίρειν. Οὐδὲ ἐμὲ μετρίως δάκνει τὸ ὅλως τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος εἰς τὴν
Ἔφεσον παραγενομένης τὰς μικρὰς ταύτας ὑστερῆσαι ἡμέρας. τῆς γὰρ χρείας ὁ περὶ L III 446
τὴν σὴν ἁγιωσύνην πόθος πλέον μοι ἔγκειται συντόνως τὴν ὁδὸν ἐξανύσαι. εἰμὶ γοῦν
εὐχαῖς τῆς σῆς ὁσιότητος ἐπὶ θύραις λοιπόν, πολὺν ὑποστὰς τὸν τῆς ὁδοιπορίας πόνον.
ἡμέρας γὰρ ἔχω τριάκοντα (τοσοῦτον γὰρ ὁ κύκλος τῆς ὁδοῦ ἔχει) ὁδεύων, οὐδαμοῦ οὐδ'
ὅλως ἐνδιδοὺς ἐμαυτῶι, ἐνίων τῶν κυρίων τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων ἀνωμαλίαι κατὰ
τὴν ὁδὸν χρησαμένων, ζώιων δὲ πολλῶν πεπτωκότων ἀπὸ τῆς συντόνου ὁδοιπορίας.
εὔχου οὖν, δέσποτα, καὶ ταύτας τὰς πέντε ἢ ἓξ μονὰς καὶ ἀλύπως ἡμᾶς ὁδεῦσαι καὶ δρα-
μεῖν καὶ περιπτύξασθαι τὴν ἱερὰν ἡμῖν καὶ ὁσίαν κεφαλήν.

Οἱ περὶ τὸν κύριόν μου τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην Παῦλον Μακάριον
προσφθέγγονταί σου τὴν ὁσιότητα. πᾶσαν τὴν σὺν σοὶ ἀδελφότητα ἐγώ τε καὶ οἱ σὺν
ἐμοὶ πλεῖστα προσαγορεύομεν. ἐρρωμένος ὑπερευχόμενος ἡμῶν διατελοίης, δέσποτα
θεοφιλέστατε καὶ ὁσιώτατε.

30[a] Πρὸ τῆς ἐπιστολῆς Ἰωάννου ἡ σάκρα προαπεστάλη ⟨ἡ⟩ ἑξῆς· ἀλλ' ἐπειδὴ συνεδρευ-
σάντων τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων αὕτη ἡ σάκρα προλάμπει τῶν ὑπομνημάτων, προ-
ετάξαμεν τὴν ἐπιστολήν, ἵνα μὴ ἐκ δευτέρου γραφῆι ἡ αὐτὴ σάκρα ἡ καλοῦσα πάντας εἰς
τὸ συνέδριον.

Πάντων συνεδρευσάντων ἐν Ἐφέσωι ἀπεστάλη ἐν Ἐφέσωι τὸ ἑξῆς θεῖον γράμμα
περιέχον οὕτως

---

30 maximam epistulæ partem adfert Cyrillus in apologetico [V 118, 20 uol. I 3 p. 84]

V, P [= hk], S, D [= mn], AW

1 ποιεῖσθε S 2 εὐχαριστίασ VP

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], DAΛ[1]Λ[c]

5 ἐπιστολὴ ἰωάννου [ἰωάννου ἐπισκόπου MP] ἀντιοχείασ πρὸσ κύριλλον VP ἰωάννου ἐπισκόπου ἀντιοχείασ πρὸσ τὸν ἁγιώτατον κύριλλον DA om. SΛ[1c] λ̄ V κθ̄ P κη̄ M κα' D numerus abscissus S 6 Τῶι — Κυρίλλωι om. A τῶι[2] om. SD ἁγίω S 7 τὴν om. VMP 9 ἐξανύσασ MP διανύσαι S γοῦν] τοίνυν A 10 ἁγιότητοσ VMP ἐπὶ — λοιπὸν τῆσ σῆσ — εὐχαῖσ V 11 τοσοῦτο A τοσοῦτοσ VP οὐδαμῶσ V om. SD 11/12 οὐδὲ ὅλωσ SD μηδόλωσ A 12 ἑαυτῶ SD ἐμαυτῶ ἐν μηδενὶ A τῶν κυρίων om. SD 13 δὲ] τὲ P 14 μονὰς] ἡμέρασ D καὶ[1] om. M 14/15 δραμεῖν καὶ SDAΛ[1c] ἀλύπωσ VMP 15 ὑμῖν D 16 τὸν[2] SDA καὶ VP καὶ μακάριον VP 17 προπροσφθέγγονται Λ[c] πᾶσαν SDAΛ[1c] καὶ πᾶσαν VMP σὺν σοὶ] σὴν P σοὶ M τε om. A 18 διατελοίησ ἡμῶν S 19 ὁσιώτατε] ἁγιώτατε A

VM, P [= hk]

30[a] falsa narrat collector; neque enim ep. 31, sed ep. 25 in gesta relata est. melius res exponitur in ea præfatione quæ in Collectione Casinensi huic epistulæ præmittitur, cf. Candidiani contestationem in uol. IIII p. 32

20 ἡ addidi ἀλλ' om. V 24 ἐν Ἐφέσωι[2] om. P

31 = 147 [V_1] S 44 A 31. Latine extat in Collectione C 23

L III 442 M IIII 1117 Αὐτοκράτορες Καίσαρες Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανὸς νικηταὶ τροπαιοῦχοι μέγιστοι ἀεισέβαστοι αὔγουστοι τῇι ἁγίαι συνόδωι. Πάντων μὲν τῶν κοινῇι λυσιτελούντων πολλὴν φροντίδα ποιούμεθα, διαφερόντως δὲ τῶν εἰς εὐσέβειαν ἡκόντων, δι' ὧν καὶ τῶν λοιπῶν ep. 25 ἀγαθῶν ἡ χορηγία τοῖς ἀνθρώποις προσγίνεται. διά τοι τοῦτο πρώην μὲν περὶ τοῦ συνελθεῖν τὴν ὑμετέραν θεοσέβειαν εἰς τὴν Ἐφεσίων μητρόπολιν τὰ εἰκότα γεγραφήκαμεν· ἐπειδὴ δὲ ἐχρῆν καὶ τῆς πρεπούσης εὐταξίας τε καὶ ἡσυχίας τῇι διασκέψει τῆς ἁγιωτάτης M IIII 1120 ὑμῶν συνόδου δεόντως φροντίσαι, οὐδὲ τοῦτο παρήκαμεν ὥστε αὐτῇι πανταχόθεν ὑπάρξαι τὸ ἀτάραχον. καὶ πεπείσμεθα μὲν ὡς οὐδεμιᾶς τῆς ἔξωθεν βοηθείας εἰς τὸ καὶ ἑτέροις εἰρήνην παρασχεῖν δεῖται ὑμῶν ἡ θεοσέβεια, ἦν δὲ καὶ τοῦτο τῆς ἐμμελοῦς ἡμῶν περὶ τὴν εὐσέβειαν προνοίας μὴ παριδεῖν. ἐντέταλται τοίνυν Κανδιδιανὸς ὁ μεγαλοπρεπέστατος κόμης τῶν καθωσιωμένων δομεστίκων ἄχρι τῆς ἁγιωτάτης ὑμῶν διαβῆναι συνόδου καὶ μηδὲν μὲν ταῖς περὶ τῶν εὐσεβεστάτων δογμάτων γινομέναις ζητήσεσιν ἢ γοῦν εἰσηγήσεσι L III 443 κοινωνῆσαι (ἀθέμιτον γὰρ τὸν μὴ τοῦ καταλόγου τῶν ὁσιωτάτων ἐπισκόπων τυγχάνοντα τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς σκέμμασιν ἐπιμίγνυσθαι), τοὺς κοσμικοὺς δὲ καὶ μονάζοντας τούς τε ἤδη διὰ τοῦτο συνηγμένους καὶ τοὺς συνάγεσθαι μέλλοντας τῆς αὐτῆς παντὶ τρόπωι χωρίσαι πόλεως, ἐπειδήπερ οὐ χρὴ τοὺς κατ' οὐδὲν ἀναγκαίους ὄντας τῇι μελλούσηι τοῦ δόγματος διασκέψει κινεῖν θορύβους καὶ διὰ τοῦτο ἐμποδίζειν τοῖς εἰρηνικῶς τυπωθῆναι παρὰ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης ὀφείλουσι, καὶ φροντίσαι τοῦ μή τινα διχόνοιαν ἐξ ἀντιπαθείας ἐπὶ πλέον παραταθῆναι, ὡς ἂν μὴ ἐκ τούτου ἡ τῆς ἁγιωτάτης ὑμῶν συνόδου παρεμποδίζοιτο διάσκεψις καὶ ἡ ἀκριβὴς τῆς ἀληθείας ζήτησις ἐκ τῆς ἐγγινομένης τυχὸν ἀτάκτου περιηχήσεως διακρούηται, ἀνεξικάκως δὲ τῶν λεγομένων ἕκαστον ἀκροώμενον προστιθέναι τὸ δοκοῦν ἢ ἀντιτιθέναι καὶ οὕτως πᾶσαν κατὰ πρότασίν τε καὶ λύσιν τὴν περὶ τοῦ ἀληθοῦς δόγματος ἔρευναν δίχα τινὸς ταραχῆς διακριθῆναι καὶ κοινῇι τῆς ὑμετέρας ἁγιότητος ψήφωι ἀστασίαστόν τε καὶ τὸν πᾶσιν ἀρέσκοντα τύπον λαβεῖν. πρωτοτύπως δὲ παρὰ τῆς ἡμετέρας θειότητος ὁ αὐτὸς μεγαλοπρεπέστατος ἀνὴρ Κανδιδιανὸς ἐντέταλται παντὶ τρόπωι

---

post formulam salutationis ins. Οὐκ ἐνεφανίσθη αὕτη τῇι ἁγίαι [om. V_1] συνόδωι κατὰ τὸν δέοντα καιρόν, ἀλλ' ὑπεκρύβη διὰ Κανδιδιανοῦ κόμητος Νεστορίωι χαριζομένου, μετὰ δὲ [δὲ om. S καὶ μετὰ D] τὴν ἀπόφασιν ἀνεγνώσθη ὡς τὰ κεκριμένα ἀργῆσαι V_1SD

31 VV$_1$ M, P [= hk], S, D [= mn], ΑΛ

inscr. Θεῖον γράμμα ἀποσταλὲν [σταλὲν SD] τῇ ἁγία συνόδω διὰ κανδιδιανοῦ κόμητος δομεστίκων τοῦ καὶ τὴν εὐταξίαν τῆς συνόδου ἐγχειρισθέντος V_1SD ἴσον θείου γράμματος ἀναγνωσθέντος τῇ συνόδω παρὰ τοῦ κόμητος κανδιδιανοῦ A om. VMPΛ λᾱ V κθ̄ MP ρμζ V_1 μδ̄ S με' D

2/3 Αὐτοκράτορες — συνόδωι V_1SD cf. Λ θεοδόσιος ἔνδοξος θριαμβευτὴς ἀεὶ αὔγουστος πρὸς τὴν ἁγίαν τοῦ θ̄ῡ [τοῦ θ̄ῡ om. P] σύνοδον VMP om. A 3 λυσιτελούντων SDA συντελούντων VMPV_1 4 διὸ A 5 γίνεται VMP 6 θεοσέβειαν V_1SDAΛ εὐλάβειαν VMP ἐπὶ VM τῶν ἐφεσίων V_1 πόλιν VMP 7 ἐχρῆν V_1SDAΛ χρὴ VMP τε om. VMP ἡσυχίας] εὐκοσμίασ S 8 ὑμῶν om. A ὑπαρχθῆναι MP περιφυλαχθῆναι V 9 μὲν om. D 10 δέεται VMP θεοσέβεια V_1SDAΛ εὐσέβεια VMP ἐντελοῦς SD ὑμῶν V 11 οὐ A τοιγαροῦν VM 12 κόμης — δομεστίκων V_1SDAΛ καὶ καθωσιωμένος κόμης τῶν δομεστίκων VMP ἁγιωτάτης V_1SDAΛ ἁγίας VMP 13 εὐσεβεστάτων VMPΛ om. V_1SDA συζητήσεσι V_1 ἤγουν εἰσηγήσεσι VΛ εἴτ' οὖν [ἤτουν M] γινομέναις εἰσηγήσεσι MP om. V_1SDA 14 μὴ VMPΛ ἔξω V_1SDA ὁσιωτάτων V_1SDA ἁγιωτάτων VMP 15 τοὺσ V_1SDA om. VMP δὲ] τε A καὶ om. S 16 συνηγμένους VMP συνειλεγμένουσ V_1SDA καὶ τοὺσ VMPΛ ἢ καὶ V_1SDA συνεῖναι A 16/17 χωρίσει MP 17 ἀναγκαῖον P 20 πλεῖον VMP ἐπιτεθῆναι DA 22 προτιθέναι SDΛ προταθῆναι MP 23 τὸ δοκοῦν ἢ ἀντιτιθέναι V_1SD τὸ δοκοῦν ἢ ἀνατιθέναι A τὲ ἢ ἀντιτιθέναι τὸ δοκοῦν V τὲ καὶ ἀντιτεθῆναι [ἀντιταθῆναι P] πρὸς τὸ δοκοῦν MP πᾶσαν κατὰ VMPAΛ κατὰ V_1 κατὰ πᾶσαν SD τὴν περὶ om. VMP 24 διακριθῆναι V_1SDAΛ διαλυθῆναι VMP καὶ κοινῇ VPV$_1$SΛ τῇ D om. A ὁσιότητος VMP 25 τε] δὲ SD 25/26 ὑμετέρας V_1 26 ἁγιότητοσ S

παραφυλάττειν μηδένα τῶν τῆς ἁγιωτάτης ὑμῶν συνόδου, ὡς οἵκαδε ἐπανιόντα ἢ καὶ τὸ θεῖον ἡμῶν στρατόπεδον καταλαβεῖν βουλόμενον ἢ καὶ ἀλλαχοῦ που ἀφικνεῖσθαι προηιρημένον, ἀπολιπεῖν τὸν ἀφορισθέντα τῇι διασκέψει τόπον μήτε μὴν ἑτέραν τὸ παράπαν προτεθῆναι ἐκκλησιαστικὴν ζήτησιν ἢ τινῶν ἐξαιτούντων ἢ ὁπωσοῦν ἔκ τινος ἀνακύπτουσαν ὑποθέσεως μὴ συντείνουσαν εἰς τὴν προκειμένην τοῦ ἁγίου δόγματος διάσκεψιν, πρὶν ἂν πᾶσα ἡ περὶ τούτου κινουμένη λυθῆι ἀμφισβήτησις καὶ τὰ εἰς τὴν ἀληθῆ αὐτοῦ ἔρευναν συντελοῦντα πρὸς ἀκρίβειαν ζητηθέντα τέλους τύχηι τοῦ τῇι ὀρθοδόξωι θρησκείαι συμβαίνοντος.

Γινωσκέτω δὲ ὑμῶν ἡ θεοσέβεια δεδόχθαι τῇι ἡμετέραι γαληνότητι μηδεμίαν ἢ ἐπὶ τῆς ἁγιωτάτης ὑμῶν συνόδου ἢ καὶ ἐν δημοσίωι αὐτόθι δικαστηρίωι χρηματικὴν ἢ ἐγκληματικὴν κατά τινος κινηθῆναι αἰτίασιν, εἴ τινι τυχὸν ταύτην εἶναι συμβαίνοι, πᾶσαν δὲ τὴν περὶ τούτων διάγνωσιν συγκροτηθῆναι κατὰ ταύτην τὴν μεγαλώνυμον πόλιν· Εἰρηναῖον δὲ τὸν μεγαλοπρεπέστατον ἄνδρα φιλίας μόνης χάριν συνεκδεδημηκέναι τῶι ἁγιωτάτωι καὶ θεοφιλεστάτωι ἐπισκόπωι τῆσδε τῆς μεγαλωνύμου πόλεως Νεστορίωι μήτε τοῖς σκέμμασι τῆς ἁγιωτάτης ὑμῶν συνόδου μήτε μὴν τοῖς ἐγχειρισθεῖσι τῶι παρ' ἡμῶν ἀποσταλέντι ἐνδοξοτάτωι ἀνδρὶ Κανδιδιανῶι κατά τινα λόγον κοινωνήσοντα.

32 Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι ἐν Ἐφέσωι τοῦτο αὐτὸ τὸ προγεγραμμένον θεῖον γράμμα πράττεται παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων καὶ ἐπισκόπων τὰ τῇι ὑποθέσει ἡρμοσμένα, ἅτινα καὶ ὑποτέτακται.

VV$_1$M, P [= hk], S, D [= mn], AΛ

1 φυλάττειν S καὶ om. S 2 καὶ om. MP 2/3 προειρημένον V$_1$A 3 ἀπολείπειν A ὁρισθέντα V$_1$SDA σκέψει A τόπον VMP τύπον V$_1$SDA 3/4 προταθῆναι MPSDA 5 ὑποθέσεως Λ ὑπόθεσιν VPV$_1$SDA, de M propter scripturam abbreuiatam non constat δόγματος] πνσ̄ A διάσκεψιν V$_1$SDA διάγνωσιν MP ζήτησιν καὶ διάγνωσιν V 6 περὶ om. V$_1$ τούτου κινουμένη VMPΛ τοῦ ζητουμένου V$_1$SDA λυθείη V$_1$SDA τὰ om. MP αὐτοῦ ἔρευναν V ἔρευναν αὐτοῦ MP *eius inquisitionem* Λ ἔρευναν V$_1$SDA 7 λυσιτελοῦντα V τὰ λυσιτελοῦντα MP καὶ πρὸς VMP πρὸσ ἀκρίβειαν συντελοῦντα S ζητηθέντα om. S τύχοι P τοῦ τῇ PMV$_1$A τοῦ V τῇ SD 9 ἡ ὑμῶν V$_1$SDA ἢ om. VMP 10 ἁγιωτάτης VMPΛ ἁγίασ V$_1$SDA καὶ om. S 11 ἢ M τινα MP ταύτη MP συμβαίνει MP πᾶσι P 12 τούτων VMPΛ τούτου V$_1$SDA ταύτην VMPΛ om. V$_1$SDA μεγαλώνυμον πόλιν VMPV$_1$AΛ μεγαλόπολιν SD 13 μόνησ SDAΛ μόνην V$_1$ μόνον VMP χάριν ἤδη VP ἁγιωτάτω [ἁγίω S] καὶ V$_1$SDAΛ om. VMP 14 μήτε V$_1$SDAΛ μὴ VMP 15 ἁγιωτάτησ V$_1$SDAΛ ἁγίας VMP μὴν om. VMPA τῆσ ἐγχειρισθείσησ M 15/16 ἐνδοξοτάτω V$_1$DAΛ μεγαλοπρεπεστάτω VMP om. S 16 κοινωνήσαντα M

VM, P [= hk]

32 cf. quæ ad 30^a adnotata sunt λβ̄ V λ̄ M λᾱ P

INDICES

I

IN HAC VOLVMINIS I PARTE I CONTINENTVR

Capitulatio Collectionis Vaticanae ..... p. 3—9

Sacra ad Cyrillum ..... 8 p. 73. 74
Sacra ad Cyrillum et metropolitas qua synodus Ephesum conuocatur..... 25 p. 114—116
Imperatorum scriptum ad synodum ..... 31 p. 120. 121
Sacra ad Acacium Beroeensem et Symeonem styliten ..... 23 p. 112

Acacii Beroeensis ep. ad Cyrillum ..... 17 p. 99. 100
Caelestini ep. ad Constantinopolitanos [Coll. Veron. 5] ..... 11 p. 83—90
Caelestini ep. ad Cyrillum [Coll. Veron. 1] ..... 9 p. 75—77
Caelestini ep. ad Iohannem Antiochenum [Coll. Veron. 6] ..... 12 p. 90. 91
Caelestini ep. ad Nestorium [Coll. Veron. 2]..... 10 p. 77—83
Cyrilli oratio ad Theodosium ..... 7 p. 42—72
Cyrilli epistulae IIII ad Alexandrinos [ep. 20. 21. 24. 25] ..... 26—29 p. 116—119
Cyrilli ep. ad Acacium Beroeensem [ep. 14] ..... 16 p. 98. 99
Cyrilli ep. ad Constantinopolitanos [ep. 18] ..... 24 p. 113. 114
Cyrilli ep. ad Iohannem Antiochenum [ep. 13] ..... 13 p. 92. 93
Cyrilli ep. ad Iuvenalem [ep. 16] ..... 15 p. 96—98
Cyrilli ep. ad Nestorium I [ep. 2] ..... 2 p. 23—25
Cyrilli ep. ad Nestorium II [ep. 4] ..... 4 p. 25—28
Cyrilli ep. ad Nestorium III [ep. 17] ..... 6 p. 33—42
Cyrilli ep. ad monachos [ep. 1] ..... 1 p. 10—23
Cyrilli ep. ad apocrisiarios Constantinopoli constitutos [ep. 10] ..... 22 p. 110—112
Cyrilli ep. ad uituperatores [ep. 8]..... 21 p. 109
Cyrilli ep. ad zeloten quendam [ep. 9]..... 20 p. 108. 109
Iohannis Antiocheni ep. ad Cyrillum ..... 30 p. 119
Iohannis Antiocheni ep. ad Nestorium..... 14 p. 93—96
Nestorii ep. ad Cyrillum I [Loofs, Nestor. p. 169]..... 3 p. 25
Nestorii ep. ad Cyrillum II [Loofs, Nestor. p. 173—180]..... 5 p. 29—32
Procli sermo ..... 19 p. 103—107

obtestatio Constantinopoli proposita..... 18 p. 101. 102

narratio de Caelestini ep. ad Nestorium [10] ..... 24[a] p. 114
notae collectoris..... 30[a] p. 119. 32 p. 121

II

ADFERVNTVR

Caelestini epistularum ratio habita non est

Gen.	3, 16	40, 12
Exod.	3, 2	103, 14
	3, 14	52, 8
	7, 20	20, 20
	14, 21	20, 21
	17, 6	20, 22
	32, 26	97, 10
Deut.	6, 13	13, 18
Iud.	6, 37. 38	103, 16
1 Reg.	24, 7	14, 11
2 Reg.	3, 1	32, 17
3 Reg.	8, 27	106, 4
Ps.	2, 7	58, 22
	13, 3	50, 5
	26, 14	118, 21
	44, 8	14, 24. 17, 3
	46, 6—9	23, 6
	49, 3	106, 11
	69, 2	106, 8
	74, 6	50, 25. 118, 24

	78, 8	106, 5
	79, 3	106, 4
	80, 10	13, 20
	88, 7	70, 25
	88, 10	116, 16
	101, 27. 28	49, 6
	103, 2	107, 14
	103, 3	107, 11
	104, 15	14, 9
	109, 1	17, 29
	113, 8	20, 23
	117, 26	107, 1
	117, 27	57, 5. 107, 3
	118, 176	106, 9
	125, 3	118, 28
	131, 4	112, 15
	140, 2	117, 10
	140, 4	110, 32
	143, 5	106, 2
Prou.	8, 11	44, 24
	8, 15	43, 2
	9, 12	13, 22
	9, 18	45, 1
Cant.	3, 11	107, 8
Sir.	3, 21	99, 21
	4, 28	109, 2
Iudith	16, 2	116, 23
Ies.	1, 4	23, 15
	3, 10	97, 32
	6, 3	42, 18
	7, 14	49, 19
	11, 9	32, 13
	14, 20	108, 16
	19, 1	103, 15
	25, 8	40, 13
	33, 20	11, 9
	35, 3—6	19, 4
	37, 36	44, 8
	40, 9—11	19, 14
	45, 23	42, 16
	49, 9	56, 9
	50, 6	47, 6
	53, 12	20, 7. 22, 10
	55, 8	53, 17
	61, 10	66, 28
	62, 2	61, 23
Ier.	1, 5	12, 10
	17, 14	106, 3
	58, 1	107, 1
Baruch	3, 3	48, 28
	3, 36—38	102, 16
	3, 38	54, 1. 57, 6
Ezech.	44, 1. 2	107, 20
Mich.	5, 2	70, 31
	7, 1. 2	106, 6
Habac.	2, 3	106, 9
	3, 13	14, 14
Zach.	12, 1	15, 16
Mal.	3, 6	17, 11. 35, 23
Mt.	1, 1	31, 4
	1, 16	31, 5
	1, 18	31, 7
	1, 20	31, 12
	2, 13	31, 12
	3, 3	19, 30
	3, 11	66, 18
	4, 11	104, 20
	5, 44	108, 27
	8, 3	19, 22
	10, 1	72, 9
	10, 20	12, 27
	10, 34. 35	33, 15. 97, 5
	10, 37	33, 6
	11, 27	46, 4
	14, 33	63, 8
	17, 5	66, 6
	17, 25. 26	18, 30
	17, 27	18, 28
	18, 6	26, 13
	18, 40	61, 6
	22, 29	46, 17
	22, 42—44	31, 21
	29, 9. 8	65, 32
	27, 63	107, 15
	28, 19	46, 22
	28, 20	61, 8
Mc.	4, 39	100, 15
Lc.	1, 2	34, 2. 71, 20
	1, 30. 31	46, 8. 49, 21
	1, 30	61, 20
	1, 35	103, 19. 106, 22
	1, 37	116, 25. 117, 20
	1, 41	12, 10
	1, 79	106, 25
	2, 11. 12	46, 30
	2, 14	46, 28
	7, 14	19, 22
Ioh.	1, 1—3	50, 8. 69, 12
	1, 1	40, 5
	1, 12. 13	65, 22
	1, 14	13, 32. 16, 34. 21, 30. 28, 13. 36, 8. 41, 9. 63, 25. 72, 27. 104, 16
	1, 18	64, 32. 107, 11
	1, 30	70, 15
	1, 32	101, 19
	1, 50	72, 7
	2, 1. 2	40, 16
	2, 1	31, 11
	2, 19	30, 29
	3, 9	56, 27. 68, 10
	3, 11	56, 29
	3, 12. 13	68, 10
	3, 34	36, 5. 67, 8

4, 22 63, 12
6, 31. 30 67, 29
6, 32. 33 67, 32
6, 51. 56. 57 68, 1
6, 53 37, 31. 67, 25
6, 61. 62 68, 14
8, 39. 40 59, 7
8, 40 38, 13
8, 57 50, 15
8, 58 70, 13
9, 35—38 64, 28
9, 37 65, 1
10, 15. 16 19, 24
10, 18 22, 29
10, 30 38, 10. 60, 23. 64, 5
10, 37 64, 9
11, 25 37, 13
12, 44. 45 64, 16
13, 13 72, 8
14, 6 39, 22. 52, 5
14, 8 51, 19
14, 9. 10 51, 23
14, 9 38, 10. 60, 22. 64, 4
14, 23 16, 24
14, 28 60, 23
16, 13 39, 22
16, 14 39, 15. 26
17, 1 63, 20
17, 11—13 60, 33
19, 34 47, 9. 110, 14
20, 17 36, 26
20, 22 67, 7
20, 26. 28 104, 5
20, 30. 31 65, 6

Act. 1, 2 101, 21
1, 14 31, 11
2, 29—31 55, 25
2, 38 67, 2
3, 6. 2 72, 11
4, 8-10. 12 65, 11
9, 5 117, 16
9, 34 72, 14
10, 38 14, 22
11, 26 102, 5
17, 31 37, 20

Rom. 1, 1—4 58, 11
1, 1 60, 29
1, 3 31, 13
1, 22. 23 62, 21
1, 25 62, 19
3, 14 26, 9
3, 23 39, 7. 105, 6. 26
4, 25 20, 6
5, 20 103, 10
6, 3 22, 23
8, 3. 4 54, 22
8, 3 31, 15
8, 9. 10 67, 11
8, 15 21, 26
8, 29 52, 27. 61, 26. 62, 1. 63, 26
8, 31. 32 19, 34
12, 3 52, 18
14, 7—9 71, 23
14, 9 55, 22
16, 16 116, 28. 117, 21

1. Cor. 1, 23 104, 18
1, 24 40, 1
2, 2 58, 16
2, 4 57, 3
2, 6—8 59, 21
2, 8 63, 18
2, 16 21, 19
4, 7 49, 3
6, 17 36, 19
8, 6 38, 22. 52, 28
10, 2—4 70, 34
11, 16 32, 19
11, 24 31, 17
12, 3 44, 30
13, 12 11, 16. 44, 27. 54, 31
15, 3—8 47, 14
15, 3 31, 16
15, 12—15 47, 20
15, 17 22, 22
15, 20 37, 15
15, 21 37, 18
15, 22 22, 17
15, 49 55, 8

2. Cor. 4, 5. 6 63, 32
4, 5 58, 16
5, 16 61, 15
6, 16 21, 15
10, 8 100, 24
13, 3 54, 17
13, 5 26, 18

Gal. 1, 1 61, 10
1, 11. 12 61, 12
2, 16 65, 35
3, 13 106, 16
3, 27 66, 30
4, 4 18, 23. 37, 2. 48, 8
4, 8. 9 62, 31

Eph. 1, 7 22, 24. 105, 14
3, 17 21, 24
4, 5 63, 20. 118, 33
4, 7 44, 28
4, 10 23, 9
4, 13 11, 2
5, 2 39, 1. 41, 22
5, 5 14, 32
5, 8 106, 28

Phil. 1, 19 44, 28
2, 5. 6 30, 8
2, 6—8 16, 4

	2, 6	51, 12
	2, 7	48, 7
	2, 8. 7	18, 11
	3, 5	60, 29
Col.	1, 12—20	68, 24
	1, 13	106, 27
	1, 16	42, 16
	1, 18	37, 13
	2, 5	116, 18
	2, 9	36, 9
	3, 5. 3	60, 30
1. Tim.	1, 7	45, 2
	2, 5	20, 23. 39, 1. 52, 19. 69, 23
	2, 8	117, 9
	3, 16	46, 18. 54, 4
	4, 1	49, 29
	4, 13. 16	29, 17
	4, 15	32, 6
Hebr.	1, 3. 4	59, 26
	1, 3	13, 29. 38, 12. 51, 13
	1, 6	17, 31. 62, 10. 107, 12
	2, 9	27, 20. 37, 12. 60, 5
	2, 14. 15	48, 8
	2, 14	28, 15. 41, 6. 54. 17. 104, 8
	2, 16. 14	18, 12
	2, 16. 17	47, 1
	2, 16	49, 26
	2, 17	18, 14. 27
	2, 18	47, 4
	3, 1—6	20, 30
	3, 1	38, 23. 41, 21. 105, 21
	4, 12	52, 4
	5, 7. 8	59, 10
	6, 20	104, 16
	7, 3	104, 25
	7, 7	17, 19
	10, 5—7	39, 2
	11, 35	33, 20
	12, 2	21, 33
	13, 4	65, 29
	13, 8	69, 25
1. Petr.	2, 22	55, 4
	2, 24	20, 7
	3, 17—20	56, 11
	3, 18	22, 21
	4, 1	31, 17. 37, 10. 110, 27
	4, 14	114, 15
	5, 8	117, 12
2. Petr.	1, 5—8	10, 18
1. Ioh.	1, 1—3	50, 10
	1, 1. 2	71, 13
	2, 20. 27	14, 19
	2, 22. 23	50, 30
	4, 1—3	47, 29
	4, 15	72, 24
	5, 9. 10	66, 10
	5, 20	72, 28
Iuda	17—19	57, 25
V 1		24, 2. 98, 29. 109, 8. 110, 6. 8. 20
V 2. 4		97, 11
V 4		29, 12. 92, 7. 18
V 5		97, 15
V 6		113, 20
V 7		73, 23
V 9—12		97, 24
V 10		34, 3. 94, 5. 114, 23
V 12		92, 22. 93, 23
V 13		93, 24
V 16		100, 16
V 25		120, 5
V 149		73, 24
Coll. Veron. 3. 4		92, 11. 97, 18
Coll. Veron. 3, 2 [Nestorius]		34, 12
Coll. Palat. 21 p. 37, 9. 11. 12 [Nestorius p. 276, 4. 5. 7]		112, 1
symbolum Nicaenum		12, 32. 35, 1
μέρος τοῦ μαθήματος τῆς ἐκκλησίας Ἀντιοχέων		102, 9
Athanasius ἐν τῷι τρίτωι λόγωι περὶ τῆς τριάδος [c. Arian. 3, 29. 33]		12, 5. 9
Cyrilli βιβλίον περὶ τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου τριάδος, ἐν ὧι καὶ λόγος περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς		24, 30
Eustathius Antiochenus		102, 15
Nestorius [cf. supra]		
p. 217, 18. 19		46, 1
p. 217, 20—218, 7		46, 3
p. 245, 18. 19		101, 12
p. 252, 5. 6		101, 10
p. 262, 3. 4. 11. 12		37, 3
p. 265, 3—5		110, 21
p. 282, 19—21		111, 8
p. 283, 2—8		111, 11
p. 293, 20—294, 2		101, 19
p. 373, 11		101, 16
p. 373, 17		101, 15
p. 378, 18. 19		101, 26
Paulus Samosatenus		101, 10. 12. 14. 16. 18. 23
episcopus aliquis		99, 15

ceteri indices in calce voluminis proponentur

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

IVSSV ATQVE MANDATO

SOCIETATIS SCIENTIARVM ARGENTORATENSIS

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

TOMVS PRIMVS
VOLVMEN PRIMVM
PARS ALTERA

MDCCCCXXVII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG VERLAGS-BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

CONCILIVM VNIVERSALE EPHESENVM

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

VOLVMEN PRIMVM

ACTA GRAECA

PARS ALTERA

COLLECTIO VATICANA 33—80

MDCCCCXXVII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

PRÆFATIO

I. DE CODICE D

In Commentatione de codice et collectione Atheniensi [*Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. xxx 8 p. 80 sq.*] et breuius in præfatione partis I huius uoluminis p. II egi de codice altero collectionis Seguieranæ [D], qui cum s. XVI primo Monachium peruenisset, ibi bis transcriptus est in usum bibliothecarum et ducis Bauariæ Monacensis [Mon. 115] et Fuggerorum Augustanæ [Mon. 116], tum a marchione Turlacensi emptus et in bibliothecam Reuchlinianam receptus Henrico Commelino commodatus est, unde Acta concilii Epheseni Græce ederet [cf. ll. cc. p. 81 et p. XVII]. codicem ipsum periisse ratus eius uariam lectionem desumpsi ex consensu duorum illorum apographorum Monac. 115 et 116, adhibita editione Commelini. neque tamen periit codex, sed nescio quando et quomodo in oppidum Wilna et bibliothecam comitis Demetrii Nicol. Mawros [cf. *Catalogue de la bibliothèque du lieutenant général comte D. Mawros, Königsberg, Hartwigsche Buchdruckerei 1890 p. 1*] delatus ibi latuit, dum a. 1921 ab eis qui rei publicæ Rossicæ præsunt, emptus et numero 785 signatus bibliothecæ publicæ Leningradensi traditus est. infelici casu accidit ut litteræ quibus amicus W. Beneševič mihi hunc rerum statum illo ipso anno nuntiauerat, ad me non peruenirent neque de codice feliciter inuento quicquam comperirem, antequam omnibus fere uoluminis I partibus, ad quas codex D pertinet, prelo traditis Beneševič ipse Monachium adiens me de illo certiorem fecit et precibus meis, postquam in patriam rediit, officiose obsecutus descriptionem codicis diligenter et perite confectam ad me destinauit. quibus ex litteris hæc excerpsi. codex est chartaceus foliorum 274, mensuræ 31 × 23 cm, linearum plerumque 30 mensuræ 27,8 × 13,3 cm. pulcerrime legatus est a. 1580, sicut docet numerus corio impressus, quo tempore in bibliotheca Reuchliniana Phorcæ erat. scripturam Beneševič ineunti s. XIIII mauult adiudicare quam exeunti XIII. collatione inter codicem et editionem Commelinianam eiusque adnotationes instituta luculenter probat codicem esse illum ueterem quem Pistorio magistro sibique præsto fuisse Commelinus dicit, atque notas et correcturas quæ satis frequentes inueniuntur, fere omnes Pistorio deberi, id quod inde confirmatur quod in apographis nisi rarissime non apparent. quamquam me apographorum lectiones instar ipsius exemplaris in apparatu proposuisse ægerrime fero, tamen a me impetrare non potui ut totum codicem denuo conferam; neque enim uaria lectio D corrigeretur nisi paucis locis neque eum locum in recensione tenet, ut singulari sit dignitate; immo nisi accedunt siue S siue A, raro et per casum euenit ut lectio D in textum recipiatur. at capitulationem D in uoluminis huius parte VII ex ipso codice Leningradensi proponam.

II. DE TIMOTHEI AELURI FLORILEGIIS

De locorum ex patribus et hæreticis excerptorum collectionibus quibus Timotheus Aelurus epistulam quandam ad amicos Constantinopoli consistentes et duo opera aduersus synodum Chalcedonensem tomumque Leonis conscripta ornauit, disserui in libro de codice Vaticano 1431 [*Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. xxxii 6 p. 97 sq.*] et quæ ex illis florilegiis per syriacas et armeniacas translationes seruata sunt, enumeraui. quæ hic repetere uel excerpere non opus est; at quoniam accidit ut Timotheo studium impenderem postquam huius uoluminis pars I tota, partis II sat multæ paginæ, denique in uol. V scholia impressa sunt, desunt illic aliquot loci a Timotheo allati, quos hic proponere liceat:

pars I p. 13, 32—14, 4] Tim. arm. p. 143
p. 16, 21—17, 1] Tim. arm. p. 61
p. 16, 23 οὕτως Tim. = VPMW
29 ἀτίας] ἰδίας Tim. = D
μονάς Tim. = DRΛ^{tc}
30 ἀποπληροῖ Tim. = SDRΛ^{tc}
32 ἀνοήτου Tim. = VMPSDW
p. 17, 1 καὶ πατρός Tim. = VR
p. 18, 10—18] Tim. arm. p. 61
p. 26, 25—27, 1 μόνου] Tim. arm. p. 62
p. 28, 3—10] Tim. arm. p. 62
3 ὁμολογοῦμεν Tim. = WΛ^{mqtuk} floril. R
5 αὐτῶι Tim. = MPS^{corr}REUΛ^{qcurns}
7 ἰδίας Tim. = VMPSDBEUΛ^{uns}
p. 28, 12 οὐ — 17] Tim. arm. p. 63
p. 36, 6—8] Tim. arm. p. 63
p. 38, 4—8 ἀμφοῖν] Tim. arm. p. 68. 179
p. 40, 20—42, 5] Tim. arm. p. 165 syr. f. 9^{a}
p. 40, 29 ἡ δυναστείαν om. Tim. arm. = Ephr. Λ^{t}
p. 41, 14 ἕτερον ἑτέρωι Tim. = PSHBUΛ^{dpcu}
14/15 τὸ — ἀναγκάσει om. Tim. arm. = AΛ^{t}
16 ἀνάπτει (sic: προσάπτει) Tim. arm. = MSU(K)
17 Χριστόν om. Tim. arm. = VMP
18 δι'] ἰδίαι Tim. syr.
22 προσκεκόμικε Tim. arm. = MPSRHBUZΛ^{dpuσ}, προσκεκομικέναι Tim. syr. = DAΛ^{tc}
23 καὶ — φησιν om. Tim. arm. = VMPDAΛ^{uσ}
p. 104, 1 οὐκ ἠισχύνθη — 5 εἰσελθών] Tim. arm. p. 33 syr. f. 10^{b}
p. 104, 6 μὴ ἐπαισχυνθῆις — 9 διάβολον] Tim. arm. p. 33 syr. f. 10^{b}
6 μή [sine γάρ] Tim. = AR
p. 104, 20 εἰ τῶι θεῶι — 27 ὡς πλάσμα] Tim. arm. p. 33 syr. f. 10^{a}
20 μήτραν εἰσελθεῖν Tim. = AR
ἄρα om. Tim. = AR
22 ἄνθρωπος θεὸς ὤν Tim. cf. A
24/25 οἰκονομίαν ἀπάτωρ Tim. = AR
25 ἀπάτωρ καὶ ἀμήτωρ Tim. = R
p. 105, 12 καὶ γίγνεται — 15 παραπτωμάτων] Tim. arm. p. 33
p. 105, 12 καὶ γίγνεται — 13 ὑπῆρχεν] Tim. syr. f. 10^{b}
12 ἄνθρωπος ὡς Tim. = AR
13/14 Παῦλον τὸν λέγοντα Tim. arm. = R
p. 107, 9 αὐτὸς γάρ — 16 ἐδοξολογεῖτο] Tim. arm. p. 34 syr. f. 10^{b}
10 ἐξ ἀκανθῶν Tim. = R
11 παρθένου ἐν Tim. = AR
12 ἀνέμων ὑπ' Tim. = AR
τά [sine ὄν] Tim. = VDAR

14 ὁ θρόνος οὐκ Tim. = AR
κατέκειτο Tim. = R

pars II p. 39, 15—21] Tim. arm. p. 72 syr. f. 1b
p. 40, 5 ὅθεν — 7 γέννησιν] Tim. arm. p. 76
p. 40, 15—23] Tim. arm. p. 76
p. 43, 18] Tim. arm. p. 25
p. 44, 3. 4] Tim. arm. p. 25. 142
p. 45, 9—21] Tim. arm. p. 109 syr. f. 41b; 19 ἀλλ' ἐπειδήπερ — 21] Tim. arm. p. 122. 152
10 μακαρίας Tim. arm. = SDRΛuA78, Μαρίας Tim. syr. = VMPAWΛtc
12 τῶν φύσεων — τῶν δύο Tim. arm. = SDAWR
14 τί Tim. = AΛtcuA78
18 ἵνα τὴν Tim. arm. = MSDWRΛtcu
19 υἱοῦ Tim. = VMPARΛtcu
p. 46, 29—32 ἐνώικησεν ἐν ἡμῖν] Tim. syr. f. 44a; 29—32 φύσιν] Tim. arm. p. 54; 32 τὴν — φύσιν] Tim. arm. p. 84 syr. f. 45b
32 post φύσιν add. σκηνὴν γὰρ ἔσχεν τὴν ἀνθρωπότητα Tim.
p. 47, 2—5 φαινόμενον] Tim. arm. p. 74
p. 48, 2 inde a χωρίζω τάς] Tim. syr. f. 46b
p. 48, 5 ἀλλ' ὧν — 10] Tim. arm. p. 122. 151. 170 syr. f. 42a
6 τὴν ἀνάληψιν τῆς σαρκός Tim.
κεχωρισμένως [= SA] υἱὸς ὁ υἱός Tim.
p. 48, 12. 13 θεόν] Tim. arm. p. 89
12 τηροῦμεν — ὁμολογοῦμεν Tim. = Λtu
p. 48, 18 οὐκοῦν — 19] Tim. arm. p. 100
p. 48, 23 ὁ αὐτός — 24] Tim. syr. f. 44a
p. 49, 10—11 τὸν φαινόμενον] Tim. arm. p. 89
p. 49, 11—12 προσκύνησιν] Tim. arm. p. 170
p. 50, 15 τί οὖν — 16] Tim. arm. p. 152. 171 syr. f. 42a
16 σώματι = A Cyrill. c. Nest. 3, 4
16 ἀρχιερέα ποιῶν Tim. = SDAWΛA78
p. 51, 18—22 ἀμφότερα] Tim. arm. p. 127 syr. f. 41b [Patr. or. 13 p. 231]

pars V p. 64, 17—18 Χριστός] Tim. arm. p. 107; quae secuntur, ab hoc loco aliena
uol. V p. 192, 20—28] Tim. arm. p. 199
p. 197, 20. 21] Tim. arm. p. 63
p. 198, 2—13] Tim. arm. p. 64
p. 201, 23—26] Tim. arm. p. 63. 92
p. 231, 8. 9 = p. 202, 1—3] Tim. arm. p. 63
p. 203, 10—13] Tim. arm. p. 63
p. 214, 31—34] Tim. arm. p. 99
p. 221, 20—32] Tim. arm. p. 197
21 ἡμῶν Tim. = IR1ΛΩ
23 ἐλευθέρους Tim.
26 αὐτὸ] ἐν αὐτῶι Tim. = Doctr.
28 αὐτὸ] ἐν αὐτῶι τὸ Tim. = I
ἐνεργάζεται Tim. = R1 Doctr.
ἓν ἤδη Tim. = PR1 Doctr. ΛΩ
30 τε] γάρ Tim.
p. 222, 17—31] Tim. arm. p. 78
18 κατὰ ἀλήθειαν om. Tim.
τὸν θεοῦ λόγον Tim.
19 ἔστι προσλαβεῖν] τινὰ προσέλαβεν Tim.
21 τοῦ τὸ scripsi] τοῦ P τοῦτο Tim.
p. 227, 27—37] Tim. arm. p. 198
32 ἄφθαρτον om. Tim. = vΛ.

Monachii, mense Nouembri anni h. s. XXVII

E. Schwartz

V = Collectio Vaticana
Codex Vaticanus 830 s. XV
Collectionis Vaticanæ recensio breuior
M = Codex Ambrosianus M 88 sup. s. XIII
P { h = Codex Parisinus 416 s. XVI
  { k = Codex Monacensis 43 s. XVI
S = Collectio Seguierana
Codex Parisinus Coislinianus 32 s. XI
D = Collectionis Seguieranæ recensio altera
m = Codex Monacensis 115 s. XVI
n = Codex Monacensis [Fuggeranus] 116 s. XVI
A = Collectio Atheniensis
Codex Atheniensis societatis archæologicæ Christianæ 9 s. XII
W = Codex Vindobonensis theol. gr. 40 s. XII
R = Codex Vaticanus 1431 s. XI
H = Codex Musei Britannici Arundelianus 529 s. XII

33—62 = S 25—34 A 32. Latina uersio extat in Collectione CT 24. 25, qua utitur Collectio Veronensis 11—18,4. episcoporum catalogus repetitur in Gestis d. 22. m. Iul. 431 [A 73].

33 Τοῖς μετὰ τὴν ὑπατείαν τῶν δεσποτῶν ἡμῶν Φλαυίου Θεοδοσίου τὸ τρισκαιδέκατον καὶ ⟨Φλαυίου⟩ Οὐαλεντινιανοῦ τὸ τρίτον τῶν αἰωνίων αὐγούστων πρὸ δέκα Καλανδῶν Ἰουλίων συνόδου συγκροτηθείσης ἐν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει ἐκ θεσπίσματος τῶν θεοφιλεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων καὶ καθεσθέντων ἐν τῇ ἁγίαι ἐκκλησίαι τῇι καλουμένηι Μαρίαι τῶν θεοφιλεστάτων καὶ θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων L III 446 M IIII 1124 d. 22. m. Iun. 431

1 Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, διέποντος καὶ τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Κελεστίνου
2 καὶ Ἰουβεναλίου Ἱεροσολύμων
3 καὶ Μέμνονος τῆς Ἐφεσίων
4 καὶ Φλαυιανοῦ Φιλίππων, ἐπέχοντος καὶ τὸν τόπον Ῥούφου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Θεσσαλονικέων
5 καὶ Θεοδότου Ἀγκύρας Γαλατίας πρώτης
6 καὶ Φίρμου Καισαρείας Καππαδοκίας πρώτης
7 καὶ Ἀκακίου Μελιτηνῆς Ἀρμενίας
8 καὶ Ἰκονίου Γορτύνης τῆς Κρήτης
9 καὶ Περιγένους Κορίνθου τῆς Ἑλλάδος
10 καὶ Κύρου Ἀφροδισιάδος τῆς Καρίας
11 καὶ Οὐαλεριανοῦ Ἰκονίου
12 καὶ Ἡσυχίου Παρίου
13 καὶ Ἑλλανίκου Ῥόδου L III 447
14 καὶ Δυνατοῦ Νικοπόλεως Ἠπείρου παλαιᾶς
15 καὶ Εὐχαρίου Δυρραχίου Ἠπείρου νέας
16 καὶ Περρεβίου Φαρμάλου
17 καὶ Εὐδοξίου Χώματος τῆς Λυκίας

---

cf. ep. 67. gesta iterum recitata sunt d. 11. m. Iul. cf. 106, 30

V, P [= hk], S, D [= mn], AΛ^{t}Λ^{c}Λ^{u}

λγ̄ V λᾱ P λ M κ̄ε̄ S κς′ D 3 ὑπατίαν P 3 4 Θεοδοσίου — καὶ om. VMP 4 *Flauio* A et 106, 30 om. VMPSDA 5 λα̅ M κροτηθείσησ S 6 θεοσεβεστάτων SDA 6/7 ἐν τῇι — θεοσεβεστάτων om. V 6 ἁγιωτάτη MSDA 7 θεοσεβεστάτων] ὁσιωτάτων DA

1 καὶ ὁσιωτάτου om. M ἐπισκόπου A πόλεωσ P inde a 2 καὶ semper om. A 3 om. VMP 4 ἐπέχοντος — p. 7155 om. M, pro iis ponendo καὶ ἑτέρων ἐπισκόπων ἑκατὸν ἑξήκοντα τῆς om. SDA 5 θεοδώρου P ἀγγύρασ P 6 om. S 7. 8 om. VP 8 τῆς om. A post 8 ins. δαλματίου κυζίκου S 10 τῆς om. A 11 οὐαλλεριανοῦ SA ἰουαλεριανοῦ P 12 om. S post 13 coll. D 14 δονάτου VP 15 δωρακίου VSD δορακίου P 16 περεβίου V φαρμάλλου P 17 εὐξίου A

18 καὶ Σιλουανοῦ Χαιρετάπων Φρυγίας
19 καὶ Ἀμφιλοχίου Σίδης τῆς Παμφυλίας
20 καὶ Ἐπιφανίου Κρατίας τῆς Ὀνωριάδος
21 καὶ Γρηγορίου Κερασοῦντος Πόντου Πολεμωνιακοῦ
22 καὶ Προθυμίου Κομάνης
23 καὶ Παλλαδίου Ἀμασείας ἑλλησπόντου
24 καὶ Σενεκίωνος Σκόδρων
25 καὶ Ἀκακίου Ἄρκης
26 καὶ Δοκιμασίου Μαρωνείας τῆς Θράικης
27 καὶ Ἰωάννου Προικοννήσου
28 καὶ Δανιήλου Κολωνείας δευτέρας Καππαδοκίας
29 καὶ Ῥωμανοῦ Ῥαφίας
30 καὶ Παυλινιανοῦ Μαιουμᾶ
31 καὶ Παύλου Ἀνθηδόνος
32 καὶ Φίδου Ἰόππης
33 καὶ Αἰανοῦ Συκαμαζόνος
34 καὶ Θεοδώρου Γαδάρων
M IIII 1125 35 καὶ Λητοίου Λιβιάδος
36 καὶ Ἀβδελᾶ Ἐλούσης
37 καὶ Θεοδώρου Ἀρινδήλων
38 καὶ Πέτρου Παρεμβολῆς
39 καὶ Ἰωάννου Αὐγουστοπόλεως
40 καὶ Σαιδᾶ Φαινοῦς
41 καὶ Ῥουφίνου ταβῶν
42 καὶ Ἀνυσίου Θηβῶν
43 καὶ Καλλικράτους Ναυπάκτου
44 καὶ Δομνίνου Ὀποῦντος
45 καὶ Νικίου Μεγάρων
46 καὶ Ἀγαθοκλέους κολωνείας
47 καὶ Φίληκος Ἀπολλωνίας καὶ Βελλίδος
48 καὶ Θεοδώρου Δωδώνης
49 καὶ Ἀνδηρίου Χερσονήσου Κρήτης
50 καὶ Κυρίλλου Κοίλων τῆς Χερσονήσου
51 καὶ Παύλου Λάμπης

V, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], ΑΛ^{t}Λ^{c}Λ^{u}

18 σιλλουανοῦ P χαιρετόπων P χαιρετόπου V χαράπου A cf. 108a post 18 ins. καὶ βερνιανοῦ [βεριανοῦ P] πέργης τῆς παμφυλίας VPΛ^{u} 19 ἀμφιλόχου D ἀμφιλούχου S τῆς Παμφυλίας om. VP 20 κρατείας VPS τῆς om. SDA 21 πολεμωνικοῦ P 22 om. A κακόνης VP 23 ἀμασίας P ἑλλησπόντου VPDΛ^{tcu} ἑλησπόντου SA legendum Ἑλενοπόντου 24 σεννεκίωνος A *Scodrorum* Λ^{c} κόδρων VPSDAΛ^{tu} cf. A 73, 24 post 24 ins. καὶ ἰκονίου γορτύνης κρήτης καὶ δαλματίου κυζίκου VP cf. ad 8 et uol. IIII p. 28, 18. 31, 20 26 δοκιμησίου VP 27 προικονήσου VPm 28 δανιὴλ P κολωνίας VP καππαδοκίας δευτέρας V 30 παυλινιανοῦ ΑΛ παυλιανοῦ VPSD 31 om. P 34. 32. 33 coll. P 32 φείδου DA 33 om. V *Iohanne* Λ συναμαζόνος P *Sycomazonis* Λ 35 λητωίου A λιτοίου P λιβυάδος DA 36 om. V ἀβδελᾶ A *Abdella* Λ ἀμπελᾶ D ἀπελλᾶ S ἀπελὲ P 37 ἀριδηλῶν AΛ^{u} *Aribdelon* Λ^{c} ἀρβδήλων VP ἀρβήλων S ἀριβήλων D cf. 45, 41 41 ταβῶν VPSDAΛ cf. 45, 40, legendum esse uidetur Γάβων cf. A 73, 41 43 ταβῶν V 43 καλικράτους P καλλιστράτους D 46 ἀγαθόκλεως S ἀγαθοκλέος D τῆς Κορωναίων 62, 23 47 καὶ — Ἀπολλωνίας om. VP φίλικος ἀπολλωνείας D *et Bellidis* Λ^{u} καὶ βελλίδου P κεβελλίδος V κυβελίδος A καὶ βελλιάδος SDΛ^{tc} 49 om. V ἀνδήρου A χερρονήσου DA 50 om. SDAΛ^{tc} cf. A 73, 50 *Cylon* Λ^{u} πυλῶν VP 51 λατίτης A λάππης SD

52 καὶ Ζηνοβίου Κνωσοῦ
53 καὶ Λουκιανοῦ Τοπηρίου Θράικης
54 καὶ Ἐννεπίου Μαξιμιανουπόλεως
55 καὶ Σεκουνδιανοῦ Λαμίας
56 καὶ Δίωνος Θηβῶν Θεσσαλίας
57 καὶ Θεοδώρου Ἐχιναίου
58 καὶ Μαρτυρίου Ἰλίστρων
59 καὶ Θωμᾶ Δέρβης
60 καὶ Ἀθανασίου παρωσίθου
61 καὶ Θεμιστίου Ἰασοῦ
62 καὶ Ἀφθονήτου Ἡρακλείας
63 καὶ Φιλητοῦ Ἀμυζόνος
64 καὶ Ἀπελλᾶ Κιβύρας
65 καὶ Σπουδασίου Κεράμων
66 καὶ Ἀρχελάου Μύνδου
67 καὶ Φανία Ἀρπάσων
68 καὶ Προμαχίου Ἀλινδῶν
69 καὶ Φιλίππου Περγάμων τῆς Ἀσίας
70 καὶ Μαξίμου Κύμης
71 καὶ Δωροθέου Μυρίνης
72 καὶ Μαξίμου Ἀσσοῦ
73 καὶ Εὐπόρου Ὑπαίπων L III 450
74 καὶ Ἀλεξάνδρου Ἀρκαδιουπόλεως
75 καὶ Εὐτυχοῦς Θεοδοσιουπόλεως
76 καὶ Ῥόδωνος Παλαιᾶς πόλεως
77 καὶ Εὐτροπίου Εὐάζων
78 καὶ Ἀφοβίου Κολόης
79 καὶ Νεστορίου Σιών
80 καὶ Ἡρακλέωνος Τράλλεων
81 καὶ Θεοδότου Νύσης
82 καὶ Θεοδώρου Ἀνινήτου
83 καὶ Τιμοθέου Βριούλων
84 καὶ Θεοδοσίου Μασταύρων
85 καὶ Τυχικοῦ Χύτρων
86 καὶ Εὐσεβίου Κλαζομενῶν
87 καὶ Εὐθαλίου Κολοφῶνος
88 καὶ Μοδέστου Ἀναίων

V, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AΛ^{t}Λ^{c}Λ^{u}

52 κνώσσου D 53 λαυκιανοῦ P τοπείρου AΛ^{u} ἰθάκησ P 54 ἐνεπίου V ἀννεπίου P 55 *Secundino* Λ^{u} λαμείασ A λάμησ V 57 *Theodoto* Λ^{u} ἐχινεοῦ SD 58 ἡλίστρων SDΛ 59 ζέρβησ AΛ 60 παροσίθου Vk παρωγίθου A corruptela antiquissima quae redit in A 73, 60; latet Πάρου τῆς νήσου cf. A 79, 185 61-62 om. V 61 ἰασσοῦ SDA^{corr}Λ 62 ἀφθονίου P 63 om. P *amyasonis* Λ^{c} *amizonis* Λ^{u} ἀμαζόνοσ VSDAΛ^{t} 64 om. VP κιβύρρασ SD κιββύρασ A 66 μένδου S μήδου V 67 φανίου A ἁρπάσσων P 71 *Theodoro* Λ^{u} μυρρίνησ SD 73 ἀπόρου V ὑπέπων VPSDA 75 εὐτυχοῦσ SDAΛ εὐτυχίου VP cf. 62, 54 76 Ῥοδίων 45, 104 παλαιαπόλεωσ P παλμᾶσ πόλεωσ V 77 αἰγαίων VP 78 κολῶνοσ VP 80 τράλεων VP 81 νύσσησ VP μύσησ SDΛ μύσεωσ A 82 θεοδωρίτου ἀνηνοῦ A 83 βρυέλλων P 85 Ἐρυθραίων 45, 68 A 79, 104, cf. V 62, 52 86 εὐτυχίου V 88 δομέστου P ἀνέων VPSA ἀρνέων D

89 καὶ Θεοδοσίου Πριήνης
90 καὶ Εὐσεβίου Μαγνησίας Σιπύλου
91 καὶ Σαπρικίου Πάφου τῆς Κύπρου
92 καὶ Ζήνωνος Κουρίου τῆς Κύπρου
93 καὶ Ῥηγίνου Κωνσταντίας
94 καὶ Εὐαγρίου Σόλων
95 καὶ Καισαρίου χωρεπισκόπου
96 καὶ Τριβωνιανοῦ Ἀσπένδου τῆς Παμφυλίας
97 καὶ Νουνεχίου Σέλγης
98 καὶ Σόλωνος Καραλίας
99 καὶ Ἀκακίου Κοτέννων
100 καὶ Νησίου Κορυβρασσοῦ
101 καὶ Ματιδιανοῦ Κορακησίων
M IIII 1128 102 καὶ Νεκταρίου Σεννέων
103 καὶ Εὐτροπίου Ἐτεννῶν
104 καὶ Ταριανοῦ Λύρβης
105 καὶ Εὐσεβίου Ἀσπώνων τῆς Γαλατίας
106 καὶ Φιλουμένου Κίννης
106[a] [καὶ Στρατηγίου]
107 καὶ Εὐσεβίου Ἡρακλείας τῆς Ὀνωριάδος
108 καὶ Παραλίου Ἀνδράπων τῆς Ἑλενοπόντου
108[a] [καὶ Σιλουανοῦ Κερατάπων]
109 καὶ Ἑρμογένους Ῥινοκουρούρων
110 καὶ Εὐοπτίου Πτολεμαίδος τῆς Πενταπόλεως
111 καὶ Εὐσεβίου Πηλουσίου
112 καὶ Εὐλογίου Τερενουθίδος
113 καὶ Ἀδελφίου Ὀνούφεως
114 καὶ Παύλου Φραγώνεως
115 καὶ Φοιβάμμωνος Κοπτοῦ
116 καὶ Θεοπέμπτου Καβάσου
117 καὶ Μακαρίου Μετήλεως
118 καὶ Ἀδελφίου Σάεως
119 καὶ Μακεδονίου Ξόεως
120 καὶ Μαρίνου Ἡλιουπολιτῶν
121 καὶ Μητροδώρου Λεόντων
122 καὶ Μακαρίου Ἀνταίου

V, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], ΑΛ[t]Λ[c]Λ[u]

89 Θεοσεβίου legendum esse uidetur cf. 45, 60. 62, 56 A 73, 89 90 σηπύλου P om. ℵ Λ[t] 91 σαπρικου P 92 κυρίου VDΛ[t] τῆς Κύπρου om. VP 93 κωνσταντείασ P καττανίασ D 97, 96 coll. P om. A 96 παμφύλου P 97 σύλγησ SD 98 καραλλίασ SDΛ 99 κατένων VP 100 νισίου SD κορυβάσσου V κορυβάσου P 101 μαντιδιανοῦ D μετεδιανοῦ VP κορακισίων D κορακησίου A 102 σεννεων A συνέων SD ἐννεῶν VPΛ cf. 45, 31 103 εὐπρεπίου V ἐτένων V 104 τυριανοῦ S ταυριανοῦ D 105 ἀσπόνων DA 106[a] καὶ στρατηγίου SDΑΛ καὶ ἀστραπιτοῦ V καὶ ἄστραποσ P repetitum ex 125 107 τῆσ ἡρακλείασ S ὀνορίδοσ P 108 ἑλενοπόντου SD ἑλλησπόντου VkΛ ἑλησπόντου hA 108a repetitum ex 18 109 ῥινοκούρων SDA 110 om. Λ[1c] εὐόπτου ℵ τῆς om. VP 113 om. V ὀνυφέωσ P 114 φραγώνεωσ ΑΛ φραυουνέωσ SD φλαβωνέωσ VP 115 om. V φοιβάμωνοσ D 116 *Theopompo* Λ[u] καβάσσου P ναβάσσου V καβάσεωσ A *Cabaseorum* Λ 117 om. VA 118 om. A 119 μακεδίου A ξαέωσ P ζόεωσ SD 120 μαριανοῦ A ἡλιουπόλεωσ SDΑΛ[u] 122 ἀντέου VSDA ἀντέων PΛ

123 καὶ Παβίσκου Ἀπόλλωνος.
124 καὶ Πέτρου Ὀξυρύγχου
125 καὶ Στρατηγίου Ἀθριβίδος
126 καὶ Ἀθανασίου Παράλου
127 καὶ Σιλουανοῦ Κοπριθίδος
128 καὶ Ἰωάννου Ἡφαίστου
129 καὶ Ἀριστοβούλου Θμούεως
130 καὶ Θέωνος Σεθροίτου
131 καὶ Λαμπετίου Κασίου
132 καὶ Κύρου Ἀχαιῶν
133 καὶ Πουπλίου Ὀλβίας L III 451
134 καὶ Σαμουήλου Δύσθεως
135 καὶ Ζηνοβίου Βάρκης
136 καὶ Ζήνωνος Τευχείρων
137 καὶ Δανιήλου Δάρνεως
138 καὶ Σωπάτρου Σεπτιμιακῆς
139 καὶ Εὐσεβίου Νειλουπόλεως
140 καὶ Ἡρακλείδου Ἡρακλεοῦς
141 καὶ Χρυσαορίου Ἀφροδιτοῦς
142 καὶ Ἀνδρέου Ἑρμουπόλεως μεγάλης
143 καὶ Σαβίνου Πανός
144 καὶ Ἀβραὰμ Ὀστρακίνης
145 καὶ Ἱέρακος Ἀφναίου
146 καὶ Ἀλυπίου Σελή
147 καὶ Ἀλεξάνδρου Κλεοπατρίδος
148 καὶ Ἰσαὰκ Ταβᾶ
149 καὶ Ἄμμωνος Βουτοῦ
150 καὶ Ἡρακλείου Θύνεως
151 καὶ Ἰσαὰκ Ἑλεαρχίας
152 καὶ Ἡρακλείου Ταμιαθίδος
153 καὶ Θεωνᾶ Ψίγχους
154 καὶ Ἀμμωνίου Πανεφύσου
155 καὶ Βεσσούλα διακόνου Καρθαγένης

34 Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπεν· Ἔτι πρότερον, 34
τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου χειροτονηθέντος ἐπισκόπου τῆι ἁγίαι Κωνσταντινουπολιτῶν d. 10. m. Apr.
ἐκκλησίαι καὶ τινῶν οὐ πολλῶν διαδραμουσῶν ἡμερῶν, παρηνέχθησαν ἀπὸ τῆς Κωνσταν- 428

V, P [= hk], S, D [= mn], ΑΛ[t]Λ[c]Λ[u]

124 ὀξυρίγχου VSD 125 ἀθρίβεωσ A 126 παράλλου DΛ[u] 127 om. V 129 om. VP 130. 131 om. P 131 λάμπωνοσ V κασσίου DΑΛ[tu] 133 ποπλίου V οὐλβίασ SDA 134 σαμουὴλ VSD δάρνεωσ V 137—140 om V 137 δανιὴλ P δαρδάνεωσ ΑΛ[tc] 138 σεπτιαμικῆσ D 140 ἡρακλείου A ἡρακλέωσ S ἡρακλέοσ D 141 ἀφροδιτῶν V 142 μεγάλης om. SDAΛ 145 ἱερακεὺσ VP 146 ἐλύπου V σέλησ SD 148 ταύα SDΛ τύα A 149 βωτῶν SD 150 ἡρακλείδου SD θύννεωσ A θοίνεωσ V 151 ἐλαιαρχίασ SD 152 ἡρακλείου ταμισθίδοσ P ἡραμισθίδοσ V ἡρακλείδου SD 153 ψυγχοῦσ V ψυχοῦσ P 154 πανεφυσοῦ ΑΛ πανεφέσου VPSD 155 βεσσουλοῦ P' μέσσουλα D διανοῦ S in fine add. καὶ ἀρκαδίου καὶ προιέκτου τῶν θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων [ἐπισκόπων om. V] καὶ πρεσβευτῶν καὶ τοῦ [τοῦ om. P'] θεοσεβεστάτου φιλίππου πρεσβυτέρου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου ῥωμαίων καὶ λεγάτου [γελάτου P] VP'Λ[u] cf. A 73

34 λδ̄ V λβ̄ MP' κζ' D ἀλεξανδρείασ πρεσβύτεροσ M πριμμικήριοσ VP πριμμικίριοσ D
36 οὐκ ὀλίγων A

τινουπόλεως παρὰ τινῶν ἐξηγήσεις αὐτοῦ ἐκταράττουσαι τοὺς ἀναγινώσκοντας, ὡς πολὺν
M IIII 1129 ἐκ τούτου ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις γενέσθαι τὸν θόρυβον. τοῦτο μαθὼν ὁ εὐλαβέστατος
ep. 2. 4 τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος Κύριλλος ἔγραψε πρώτην καὶ δευτέραν ἐπιστολὴν πρὸς τὴν
ep. 5 εὐλάβειαν αὐτοῦ, συμβουλῆς καὶ παραινέσεως γεμούσας. πρὸς ταύτας ἀντέγραψεν ἀνανεύων καὶ ἐναντιούμενος τοῖς ἐπεσταλμένοις. καὶ πρὸς τούτοις ἔτι μαθὼν ὁ αὐτὸς εὐλα-
Coll. Ver. ep. βέστατος ἐπίσκοπος Κύριλλος ὅτι καὶ εἰς τὴν Ῥώμην ἀπεστάλησαν παρ' αὐτοῦ ἐπιστολαὶ
3. 4 καὶ βιβλία τῶν ἐξηγήσεων αὐτοῦ, ἔγραψε καὶ αὐτὸς πρὸς τὸν θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον
ep. 144 τῆς Ῥώμης Κελεστῖνον διὰ Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου, ἐντειλάμενος αὐτῷ ὅτιπερ εἰ εὑρεθείη ἀποδοθέντα αὐτῷ τὰ βιβλία τῶν ἐξηγήσεων αὐτοῦ καὶ αἱ ἐπιστολαί, ἀπόδος καὶ τὰ παρ' ἐμοῦ γράμματα· εἰ δὲ μή, ἄγαγε αὐτὰ ἐνταῦθα μὴ ἀποδοθέντα. οὗτος εὑρὼν τὰς ἐξηγήσεις καὶ τὰς ἐπιστολὰς αὐτοῦ ἀποδοθείσας, ἀναγκαίως καὶ αὐτὸς ἀποδέδωκε, καὶ
ep. 9. 10 γέγραπται τὰ εἰκότα παρὰ τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Κελεστίνου τύπον φανερὸν περιέχοντα. ἐπεὶ οὖν ἐκ βασιλικοῦ καὶ θεοφιλοῦς νεύματος ἡ ἁγία ὑμῶν συγκεκρότηται σύνοδος ἐνταῦθα, ἀναδιδάσκομεν ἀναγκαίως ὅτι δὴ τοὺς ἐπὶ τούτοις χάρτας μετὰ χεῖρας ἔχομεν πρὸς τὸ παριστάμενον τῇ ὑμῶν θεοσεβείαι.

35 Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Ἀναγινωσκέσθω τὸ θεοφιλὲς τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων γράμμα τὸ πρὸς ἕκαστον τῶν μητροπολιτῶν γραφὲν καὶ προλαμπέτω τῶν πραττομένων νυνὶ ὑπομνημάτων.

Ὅπερ προκομισθὲν διὰ τοῦ εὐλαβεστάτου Πέτρου πρεσβυτέρου Ἀλεξανδρείας ἀνεγνώσθη οὕτως

L III 454 Αὐτοκράτορες Καίσαρες Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανὸς νικηταὶ τροπαιοῦχοι μέγιστοι
ep. 25 ἀεισέβαστοι αὔγουστοι Κυρίλλωι ἐπισκόπωι. Ἤρτηται τῆς εἰς θεὸν εὐσεβείας ἡ τῆς ἡμετέρας πολιτείας κατάστασις καὶ τὰ λοιπὰ ὥσπερ προλάμπει.

36 Φίρμος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπεν· Τοῦτο ἡμῖν μαρτυρηθῆι παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς πόλεως Ἐφέσου Μέμνονος, πόσος ἀριθμὸς ἡμερῶν ἐξῆκε μετὰ τὴν ἄφιξιν ἡμῶν.

d. 7. m. Iun. a. 431 Μέμνων ἐπίσκοπος πόλεως Ἐφέσου εἶπεν· Ἀπὸ τῆς ὡρισμένης προθεσμίας ἐν τῶι εὐσεβεῖ καὶ θεοφιλεῖ γράμματι παρῆλθον ἡμέραι δεκαέξ.

Κύριλλος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἀρκούντως ἡ ἁγία καὶ μεγάλη αὕτη σύνοδος διεκαρτέρησεν ἐκδεχομένη τὴν ἄφιξιν τῶν ἥξειν προσδοκηθέντων θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων. ἐπειδὴ δὲ πολλοὶ τῶν ἐπισκόπων οἳ μὲν ἀρρωστίαι περιέπεσον, ἀπογεγόνασι δὲ καὶ τινὲς καὶ ἔστιν ἀκόλουθον τὸ ἱκανὸν ἤδη τοῖς τεθεσπισμένοις πράττεσθαι καὶ τὰ περὶ τῆς πίστεως

---

36 κλῆσις Νεστορίου in mg. SD

VM, P [= hk], S, D [= mn], AΛ^{t}Λ^{c}Λ^{u}

1 ἐκταράσσουσαι A 2 γενέσθαι ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις SD τὸν om. A εὐλαβέστατος SDAΛ εὐλαβέστατος καὶ θεοσεβέστατος VMP 3 τῆς ἀλεξανδρέων ἐπίσκοπος A ἐπίσκοπος τῆς ἀλεξανδρέων SD 4 γέμουσαν D ταῦτα A ἔγραψεν VMP 5 ἐπεσταλμένοις MPAΛ^{u} ἐπισταμένοις S ἀπεσταλμένοις VD 8 τῆς om. PSD αὐτὰ MP 10 ἐμὰ A μή γε V 11 τὰς ἐπιστολὰς καὶ τὰς ἐξηγήσεις αὐτοῦ DA τὰς ἐπιστολὰς αὐτοῦ καὶ τὰς ἐξηγήσεις S αὐτὰς S ἀπέδωκε PSD 12/13 γέγραπται παρὰ — κελεστίνου τὰ εἰκότα S 12 καὶ θεοσεβεστάτου SDAΛ om. VMP 13 τόπον Sm 14 ἡμῶν D ἀναδιδάσκομεν om. MP δεῖ MP 15 τούτους P τοῦτω V ἡμῶν S 16 λε V λγ MP 16/17 θεοφιλὲς γράμμα τῶν — βασιλέων A 17 ἡμῶν om. VMP 18 νυνὶ om. A 19 πρεσβυτέρου ἀλεξανδρείας πέτρου VMP πρεσβυτέρου πέτρου ἀλεξανδρείας S 22 ἀεισέβαστοι om. VMP Κυρίλλωι ἐπισκόπωι om. P 23 ὥσπερ προλάμπει om. D 24 λς V λδ' P ἐμαρτυρήθη MP 25 καὶ ἁγιωτάτου om. M 25/26 ἡμερῶν ἀριθμὸς SD ἀριθμὸς A 28 ις M δέκα καὶ ἓξ SD 29 κς S ἐπίσκοπος om. S σύνοδος αὕτη A σύνοδος PΛ 30 ἐκαρτέρησεν A ἐκδεχομένη om. VMP λδ M 31 ἐπεὶ P 32 τὰ om. MP

διαλαβεῖν εἰς ὠφέλειαν πάσης τῆς ὑπ' οὐρανόν, ἀναγινωσκέσθω καθεξῆς τὰ εἰς τὴν ὑπόθεσιν συντελοῦντα χαρτία, μάλισθ' ὅτι καὶ δεύτερον θέσπισμα τῶν θεοφιλεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων ὑπανεγνώσθη τῇ συνόδῳ διὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου κόμητος τῶν καθωσιωμένων δομεστίκων Κανδιδιανοῦ τὸ προστάττον τὰ τῆς πίστεως ἐρευνᾶσθαι καὶ τυποῦσθαι δίχα πάσης ἀναβολῆς. ep. 31

37 Θεόδοτος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπεν· Ἡ μὲν τῶν χαρτίων ἀνάγνωσις ἔσται κατὰ τὸν δέοντα καιρόν, νῦν μέντοι ἀκόλουθόν ἐστι τοῖς πραττομένοις συνεῖναι καὶ τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Νεστόριον, ὥστε τὰ τῆς εὐσεβείας στῆναι ἐκ κοινῆς γνώμης καὶ συναινέσεως. M IIII 1132

38 1 Ἑρμογένης ἐπίσκοπος Ῥινοκουρούρων εἶπεν· Ἀπεστάλημεν κατὰ τὴν χθὲς ἡμέραν παρὰ τῆς ὑμετέρας θεοσεβείας ὑπομνῆσαι τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον ὅτι ὀφείλει συνεδρεῦσαι ἐν τῇ συνόδῳ, καὶ οὐκ ἠγνόησε τὴν ἡμέραν τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου καὶ εἶπε· τέως σκοπῶ, καὶ ἐὰν δέησηι με ἐλθεῖν, ἔρχομαι.

2 Ἀθανάσιος ἐπίσκοπος Παράλου εἶπεν· Ἀπεστάλημεν παρὰ τῆς ὑμετέρας θεοσεβείας κατὰ τὴν χθὲς ἡμέραν ὥστε ὑπομνῆσαι τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον συνεδρεῦσαι εἰς τὴν ἁγίαν ταύτην σύνοδον, παρεγενόμεθα δὲ πρὸς αὐτὸν ὑπομιμνήσκοντες αὐτὸν περὶ τούτου. ὃς δὲ διεβεβαιοῦτο λέγων ὅτι σκοπῶ, καὶ ἐὰν δέησηι με ἐλθεῖν, ἔρχομαι.

3 Πέτρος ἐπίσκοπος Παρεμβολῶν εἶπεν· Κατὰ τὴν χθὲς ἡμέραν ἀπεστάλημεν παρὰ τῆς ὑμετέρας θεοσεβείας πρὸς τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Νεστόριον ὑπομνῆσαι αὐτὸν ὅτι κατὰ τήνδε τὴν ἡμέραν συνεδρεύσει ἡ ἁγία σύνοδος, καὶ ἀπεκρίνατο λέγων ὅτι σκοπῶ, καὶ ἐὰν δέησηι με ἐλθεῖν, ἔρχομαι. ὑπεμνήσθησαν δὲ καὶ οἱ ὄντες ἐκεῖ εὐλαβέστατοι καὶ θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι, ὄντες μικρῶι πρὸς ἓξ ἢ ἑπτά, καὶ εἶπον καὶ αὐτοί· σκοποῦμεν, καὶ ἐὰν δοκιμάσωμεν, αὔριον ἐρχόμεθα.

4 Παῦλος ἐπίσκοπος Λάμπης εἶπε· Τῆς ἁγίας ὑμῶν καὶ μακαρίας συνόδου ἐπιτρεψάσης παραγενέσθαι ἡμᾶς πρὸς τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον καὶ ὑπομνῆσαι τοῦτον ὥστε κατὰ τὴν σήμερον ἡμέραν παραγενέσθαι ἐπὶ τῆς ἁγίας ὑμῶν καὶ μακαρίας συνόδου, παραγενόμενος κἀγὼ μετὰ τῶν ἁγίων ἀδελφῶν τῶν ἤδη καταθεμένων ὑπέμνησα αὐτὸν ὥστε κατὰ τὴν σήμερον ἡμέραν παραγενέσθαι ἐπὶ τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου καὶ συνεδρεῦσαι. ὃς δὲ ἔφη· εἰ δοκιμάσω, φησί, τὸ τηνικαῦτα παραγίνομαι. οὐ μόνον δὲ αὐτὸν ὑπεμνήσαμεν, ἀλλὰ καὶ τινὰς οὓς εὕρομεν μετ' αὐτοῦ εὐλαβεστάτους ἐπισκόπους τυγχάνοντας, ἦσαν δὲ μετ' αὐτοῦ μικρῶι πρὸς ἓξ ἢ ἑπτὰ ἐπίσκοποι. L III 455

39 1 Φλαυιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπεν· Διαβάντες τινὲς τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων ὑπομνήσωσι καὶ αὖθις ὥστε παραγένεσθαι αὐτὸν καὶ συνεδρεῦσαι τῇ ἁγίαι συνόδωι.

---

12 sq. cf. ep. 67

VM, P [= hk], S, D [= mn], ΑΛ^{1}Λ^{c}Λ^{u}

1 ἁπάσης SD ὑπὸ τὸν MP τὴν om. P 4/5 διερευνᾶσθαι P 6 λζ V λε M θεόδωρος P ἀγκύρων MSDA χαρτῶν MP 9 λῆ V λξ M ῥινοκούρων MA om. SD 10 εὐσεβέστατον S εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον V ὅτι ὀφείλει SDAΛ om. VMP 11 ἐν τῇ συνόδῳ SDAΛ εἰσ τὴν ἁγίαν ταύτην σύνοδον VMP 11/12 καὶ οὐκ — καὶ εἶπε [καὶ εἶπε om. S] τέως σκοπῶ [σκοπῶ τέως S] SDAΛ καὶ παρεγενόμεθα πρὸσ αὐτὸν ὑπομιμνήσκοντεσ αὐτὸν [αὐτὸν om. VP] περὶ τούτου ὁ δὲ διεβεβαιοῦτο λέγων ὅτι σκοπῶ VMP 12 ἐὰν δεήσει P εἰ δεήσει SDA 13—30 τὰ αὐτὰ τῶ ἑρμογένει διεσάφησαν ὅ τε ἀθανάσιοσ ἐπίσκοποσ παράλου καὶ ὁ ἐπίσκοποσ παρεμβολῶν πέτροσ καὶ παῦλοσ ὁ ἐπίσκοποσ λάμπησ M 13 παραλίασ SD 13/14 θεοσεβείασ πρὸσ τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον νεστόριον κατὰ — ὑπομνῆσαι αὐτὸν [αὐτῶ D] συνεδρεῦσαι αὐτὸν εἰσ SD 15 παρεγενόμεθα δὲ SDAΛ καὶ παρεγενόμεθα VP ὑπομνήσοντεσ A αὐτὸν SDAΛ om. VP ὃσ SDA ὁ VPΛ 16 δεήσει P 17 παραβολῶν P κατὰ — ἡμέραν om. SD 18 ἡμετέρασ Vh ἐπίσκοπον om. ΑΛ^{u} 19 συνεδρεύσει VΛ συνεδρεύει PSDA 20 δεήσει P δέη A 21 θεοσεβέστατοι SDAΛ^{c} θεοφιλέστατοι VPΛ^{tu} καὶ3 om. S 22 ἂν P 23 παυλιανὸσ VP καὶ μακαρίασ om. V 24/25 κατὰ τὴν σήμερον ἡμέραν ὥστε A 25—27 παραγενόμενος — συνόδου om. D 27 ὑμῶν καὶ μακαρίασ S ὃσ SDAΛ^{tu} ὁ VPΛ^{c} 28 τηνικάδε A 29 γὰρ P 30 ἐπίσκοποι om. A 31 λθ V λζ M 32 ὑπομνήσωσι ΜΑΛ ὑπομνήσουσι VM^{corr} PSD

2 Καὶ ἀπεστάλησαν παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου Θεόδουλος ἐπίσκοπος Ἐλούσης Παλαιστίνης, Ἀνδήριος ἐπίσκοπος Χερρονήσου Κρήτης, Θεόπεμπτος ἐπίσκοπος Καβάσων Αἰγύπτου καὶ Ἐπαφρόδιτος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἑλλανίκου τῆς Ῥοδίων πόλεως, ἐπιφερόμενοι παραναγνωστικὸν τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς αὐτὸν τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Νεστόριον, περιέχον οὕτως

3 Ἔδει μὲν ὑπομνησθεῖσαν τὴν σὴν θεοσέβειαν τῇ χθὲς ἡμέραι διὰ τῶν εὐλαβεστάτων καὶ θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων ἐφ' ὧι τε συνδραμεῖν εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον τὴν σήμερον
M IIII 1133 συγκροτουμένην ἐν τῇι ἁγίαι καὶ καθολικῇι ἐκκλησίαι, μὴ ἀπολειφθῆναι ταύτης. ἐπειδὴ δὲ συναχθείσης τῆς ἁγίας συνόδου ἀπελείφθη ἡ σὴ ὁσιότης, ἀναγκαίως πάλιν διὰ Θεοπέμπτου καὶ Θεοδούλου καὶ Ἀνδηρίου τῶν εὐλαβεστάτων καὶ θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων καὶ Ἐπαφροδίτου ἀναγνώστου καὶ νοταρίου τῆς Ῥοδίων πόλεως παρακαλοῦμέν σε παραγενέσθαι καὶ μὴ ἀπολειφθῆναι τῶν πραττομένων τῶι μάλιστα τοὺς εὐσεβεστάτους καὶ θεοφιλεστάτους βασιλέας προστάξαι πάντα παραλιπόντας ἡμᾶς τὴν περὶ τῆς πίστεως βεβαίωσιν ποιήσασθαι.

4 Καὶ ἐπανελθόντων αὐτῶν Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπεν· Ἐπειδὴ παραγεγόνασιν οἱ ἀποσταλέντες παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου εὐλαβέστατοι καὶ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι, ἀξιοῦμεν αὐτοὺς καταθέσθαι ποίαν ἀπόκρισιν εἰλήφασιν.

40 1 Θεόπεμπτος ἐπίσκοπος Καβάσων εἶπεν· Ἀποσταλέντες παρὰ τῆς ἁγίας ταύτης καὶ μεγάλης συνόδου πρὸς τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον, ἐγενόμεθα ἐν τῇι τούτου οἰκίαι καὶ θεωρήσαντες πλῆθος στρατιωτῶν μετὰ ῥοπάλων παρακεκλήκαμεν μηνυθῆναι. οὗτοι δὲ κεκωλύκασιν ἡμᾶς λέγοντες· ἰδιάζει καὶ ἀναπατεῖ, καὶ ἐκελεύσθημεν μηδένα συγχωρῆσαι εἰσελθεῖν καὶ συντυχεῖν αὐτῶι. ἡμῶν δὲ λεγόντων ὅτι ἀδύνατόν ἐστιν ἡμᾶς ἀποστῆναι, εἰ μὴ ἀπόκρισιν δεξόμεθα· ἀπέστειλε γὰρ πρὸς αὐτὸν παραναγνωστικὸν ἡ ἁγία σύνοδος παρακαλοῦσα ὥστε ἅμα αὐτοῖς συνεδρεῦσαι, ἐξελθόντες οἱ κληρικοὶ αὐτοῦ τὰ αὐτὰ τοῖς στρατιώταις ἡμῖν ἀπεκρίναντο. ὡς δὲ ἐπεμένομεν ζητοῦντες ἀπόκρισιν δέξασθαι, ἐξελθὼν ὁ καθωσιωμένος τριβοῦνος Φλωρέντιος ὁ συνὼν Κανδιδιανῶι τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι καὶ
L III 458 ἐνδοξοτάτωι κόμητι τῶν καθωσιωμένων δομεστίκων παρεσκεύασεν ἡμᾶς μεῖναι, ὡς μέλλων ἡμῖν ἀπόκρισιν φέρειν, καὶ δὴ ἐξεδεξάμεθα. ὕστερον ἐξελθὼν μετὰ κληρικῶν αὐτοῦ ἔφησε πρὸς ἡμᾶς· ἐγὼ μὲν ἰδεῖν αὐτὸν οὐ δεδύνημαι, ἐδήλωσε δὲ ὥστε εἰπεῖν τῇι θεοσεβείαι ὑμῶν ὅτι μετὰ τὸ συνελθεῖν πάντας τοὺς ἐπισκόπους συντυγχάνομεν ἑαυτοῖς. ἡμεῖς δὲ διαμαρτυράμενοι καὶ αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς παρόντας στρατιώτας καὶ τοῦς κληρικοὺς αὐτοῦ, ἀνεχωρήσαμεν.

---

17 sq. cf. ep. 67

VM, P [= hk], S, D [= mn], AΛ^{t}Λ^{c}Λ^{u}

1 ἀπεστάλη SD 1/2 τῆσ παλαιστίνησ SDA 2—4 Ἀνδήριος — πόλεως] καὶ ἕτεροι β̄ τῶν ἐπισκόπων ἀνδήριοσ κρήτησ καὶ θεόπεμπτοσ καβάσων M 2 χεροννήσου S 4 ἐπιφερόμενοι καὶ V ἁγίας om. A 5 ἐπίσκοπον om. VMP . ἔχον A 6 παρὰ A 8 ἐπεὶ P 10 θεοδούλου καὶ ἀνδηρίου VMPΛ^{tu} ἀνδηρίου καὶ θεοδούλου SDAΛ^{c} θεοσεβεστάτων καὶ εὐλαβεστάτων P θεοσεβεστάτων M εὐλαβεστάτων A 10/11 καὶ — πόλεως om. M 12 εὐλαβεστάτουσ SD καὶ θεοσεβεστάτουσ SD om. Λ^{c} 13 ἡμῶν βασιλέασ A καταλιπόντασ A 14 πριμμικήριοσ VM^{corr} PD 15 λ̄η̄ M οἱ ἀπὸ [παρὰ A] τῆσ συνόδου ἀποσταλέντεσ SDA 15/16 καὶ θεοσεβέστατοι A om. M 17 μ̄ V ταύτης om. VMP 18 ἐπίσκοπον νεστόριον SD παρεγενόμεθα PA 19 παρεκαλέσαμεν V 20 παρακεκλήκασιν SD ἀναπατεῖ MSDAΛ^{cu} ἀναπαύεται VPΛ^{t} συγχωρῆσαι om. PA 23 αὐτῆ PA ἐξελθόντεσ οὖν V ἐξελθόντεσ δὲ mΛ^{u} οἱ et αὐτοῦ om. A 24 ἀπεφήναντο P ἐπέμπομεν SD ἐπεμένομεν τὰ αὐτὰ τοῖσ στρατιώταισ V 25/26 καὶ ἐνδοξοτάτωι om. M 26 μένειν A 27 ἐξεδεξάμεθα A ἐδεξάμεθα VMPSD ὕστερον γὰρ P ὕστερον δὲ D ἐλθὼν D κληρικοῦ SD ἔφη V 29 ἑαυτοῖσ MPSΛ αὐτοῖσ VPA 30 πάντασ τοὺσ — στρατιώτασ ΑΛ τοὺσ παρόντασ πάντασ [ἅπαντασ SD] στρατιώτασ MPSD τοὺσ — στρατιώτασ πάντασ V

Θεόδουλος ἐπίσκοπος Ἐλούσης εἶπεν· Κἀγὼ τὰ αὐτὰ ἤκουσα καὶ τὰ αὐτὰ κατατίθεμαι.

Ἀνδήριος ἐπίσκοπος Χερρονήσου Κρήτης εἶπεν· Καὶ αὐτὸς κατὰ τὸν ὅρον τῆς ἁγίας καὶ μακαρίας ὑμῶν συνόδου παραγενόμενος ἐκεῖ τὰ αὐτὰ εἶπον καὶ ἤκουσα, ὥσπερ ἀπαραλείπτως κατέθεντο οἱ μετ' ἐμοῦ θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι.

41 1 Φλαυιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπεν· Ἐπειδὴ οὐδὲν προσήκει παραλιπεῖν τῶν ἡκόντων εἰς ἀκολουθίαν ἐκκλησιαστικήν, φανεροῦ τυγχάνοντος ὅτι κατὰ τὴν χθές τε καὶ σήμερον δεύτερον ὑπομνησθεὶς ὁ θεοφιλέστατος Νεστόριος οὐκ ἀπήντησε, καὶ τρίτωι πάλιν παραναγνωστικῶι ὑπομνησθήσεται, διαβαινόντων δηλαδὴ Ἀνυσίου ἐπισκόπου Θηβῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ Δόμνου ἐπισκόπου τῆς αὐτῆς Ἑλλάδος καὶ Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἡφαίστου M IIII 1136
τῆς Αὐγουσταμνικῆς καὶ Δανιήλου ἐπισκόπου Δάρνεως τῆς Λιβύης τῶν θεοφιλεστάτων
συλλειτουργῶν καὶ ἐκ τρίτου ὑπομιμνησκόντων αὐτόν.

2 Καὶ ἀπῆλθον μετὰ Ἀνυσίου τοῦ νοταρίου καὶ ἀναγνώστου Φίρμου τοῦ ἐπισκόπου Καππαδοκίας, ἐπιφερομένου [τὸ] παραναγνωστικόν, περιέχον οὕτως

3 Τρίτηι ταύτηι κλήσει τὴν εὐλάβειάν σου συγκαλεῖ ἡ ἁγιωτάτη σύνοδος, τῶι τε κανόνι can. apost. 74
ὑποταττομένη καὶ νέμουσά σοι τὴν ἀνοχὴν καὶ μακροθυμίαν· καταξίωσον κἂν νῦν γοῦν
ἀπαντήσας ἀπολογήσασθαι περὶ ὧν φασί σε εἰρηκέναι ἐπ' ἐκκλησίας αἱρετικῶν δογμάτων
ἐπὶ τοῦ κοινοῦ τῆς ἐκκλησίας, εἰδὼς ὅτι εἰ μὴ ἀπαντήσας συστῆις πρὸς τὰ ἀγράφως καὶ
ἐγγράφως κατὰ σοῦ λεγόμενα, ἀνάγκην ἕξει ἡ ἁγιωτάτη σύνοδος τὰ δοκοῦντα τοῖς τῶν
ἁγίων πατέρων κανόσιν ἐπὶ σοὶ ὁρίσαι.

42 1 Ὧν ἐπανελθόντων, Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπεν·
Ἐπειδὴ καὶ νῦν ἐπανῆλθον οἱ ἀποσταλέντες εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι, ἀξιοῦμεν αὐτοὺς κατα-
θέσθαι ποίας ἀποκρίσεως ἔτυχον.

2 Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἡφαίστου εἶπεν· Ἀποσταλέντες παρὰ τῆς ἁγίας ταύτης καὶ θεο-
φιλοῦς συνόδου ὥστε διὰ τοῦ παραναγνωστικοῦ τοῦ τρίτου ὑπομνῆσαι τὸν θεοσεβέστατον
Νεστόριον συνδραμεῖν κἂν νῦν γοῦν εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον πρὸς τὸ παρούσης αὐτοῦ τῆς
θεοσεβείας τοὺς περὶ τῆς πίστεως κατεξετασθῆναι λόγους, ἀκολούθως τοῖς προστεταγμένοις
ἡμῖν παρὰ τῆς ὑμετέρας θεοσεβείας ἀφικόμεθα εἰς τὸ τούτου καταγώγιον καὶ ἐν τοῖς προ-
θύροις γενόμενοι εὕρομεν πλῆθος στρατιωτῶν μετὰ ῥοπάλων ἱστάμενον ἐν αὐτοῖς τοῖς προ-
θύροις αὐτοῦ. παρεκαλέσαμεν ὥστε ἢ ἐπιτρέψαι ἡμῖν εἰς τὸν πυλῶνα γενέσθαι τῆς οἰ-
κίας ἔνθα διάγει ὁ αὐτὸς θεοσεβέστατος Νεστόριος, ἢ γοῦν αὐτοὺς ἡμᾶς καταμηνῦσαι
ἀπεσταλμένους παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου μετὰ παραναγνωστικοῦ τρίτου τοῦ πράως αὐτὸν
καὶ μετὰ πάσης προσηνείας καλοῦντος εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον. καὶ πολὺ διετελέσαμεν, L III 459
οὐδὲ παρὰ τὴν σκιὰν ἑστάναι ἐπιτρεπόμενοι παρὰ τῶν στρατιωτῶν ὠθούντων θρασέως

VM, P [= hk] S, D [= mn], AΛ^{t}Λ^{c}Λ^{u}

1 λθ M 1—4 τὰ ὅμοια τούτοις εἶπον καὶ οἱ ἀποσταλέντες ἕτεροι ἐπίσκοποι M 1 τὰ αὐτὰ^{1}] ταῦτα A 2 ἀνδόριοσ D χερσονήσου V χεροννήσου S κρήτησ om. A 3 καὶ μακαρίασ VPΛ^{tc} om. SDAΛ^{u} ὑμῶν SDAΛ ἡμῶν P om. V 4 θεοσέβαστοι S 5 μᾱ V λθ P 6 ἐκκλησιαστικὴν ἀκολουθίαν P 7 δεύτερον om. V 8 δηλαδὴ πρὸσ αὐτόν A 9 καὶ^{1} om. A 9/10 Δόμνου — καὶ] ἰωάννου — τῆσ ἡφαίστου τῆσ αὐτοῦ σταμνικῆσ δόμνου ἐπισκόπου ἑλλάδοσ καὶ A 9 δόμνου] μέμνοσ V 10 δανιὴλ M θεοφιλεστάτων MPSDΛ^{c} θεοσεβεστάτων VAΛ^{tu} 11 καὶ om. A ἐκ τρίτου om. D 12 τοῦ om. A τοῦ om. SDA 13 τὸ om. SDA 14 σου om. P συγκαλῶν S τε SDAΛ^{tc} om. VMPΛ^{u} 15 καὶ P 16 ἐπ' ἐκκλησίαισ S om. Λ^{tc} 16/17 αἱρετικῶν — ἐκκλησίας om. P 17 ἐπὶ — ἐκκλησίας om. M 20 μβ V ἀπελθόντων P πριμικήριοσ VM^{corr} PD νοταρίων om. A 21 ἀπῆλθον P ἀποσταλέντες om. D ἀξιοῦμεν αὐτοὺσ SDAΛ παρακαλοῦμεν VMP 23/24 καὶ θεοφιλοῦς om. V 23 καὶ om. P 24 θεοφιλέστατον A 25 κἂν om. VMPS 27 ἡμῖν om. VMP 28 γινόμενοι ηὕρομεν S 29 παρεκαλέσαμεν SΛ παρεκαλέσαμεν δὲ VMP καὶ παρεκαλέσαμεν DA ὥστε om. DA ἢ m. SΛ 31 τοῦ om. A 33 στῆναι DA

καὶ ἀποπεμπόντων ἡμᾶς τῶν τόπων καὶ μηδεμίαν ἡμῖν φιλάνθρωπον ἀπόκρισιν παρεχόντων. ὡς δὲ ἐπὶ πολὺ ἐπεμένομεν παρακαλοῦντες καὶ λέγοντες ὅτι τέσσαρες ἐσμὲν ἐπίσκοποι τὸν ἀριθμόν, οὐχ ὕβρεως ἕνεκα ἀπεσταλμένοι, οὐχ ὥστε ἐφύβριστόν τι πρᾶξαι τῶν μὴ προσηκόντων, ἀλλ' ὥστε μετὰ πάσης ἀκολουθίας καὶ νῦν ὑπομνῆσαι εἰς τὴν εὐαγῆ ταύτην ἐκκλησίαν παραγενέσθαι καὶ συνεδρεῦσαι τῇ ἁγίαι ταύτῃ συνόδῳ, τελευταῖον οἱ στρατιῶται ἀπέπεμψαν φάσκοντες μηδεμίαν ἄλλην ἀπόκρισιν ἡμᾶς λαμβάνειν, κἂν μέχρις ἑσπέρας ἐκδεξώμεθα ἐν τοῖς προθύροις τῆς οἰκίας. προσέθηκαν δὲ καὶ τοῦτο φάσκοντες διὰ τοῦτο ἵστασθαι ἐν τοῖς προθύροις ὥστε μὴ ἐπιτρέψαι τινὶ τῶν ἀπὸ τῆς συνόδου εἰσελθεῖν, ταύτας εἰληφότες παρ' αὐτοῦ τὰς ἐντολάς.

3 Ἀνύσιος ἐπίσκοπος Θηβῶν εἶπεν· Ἅπερ κατέθετο ὁ ἁγιώτατος ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς Ἰωάννης, ἀληθῆ. ἐπὶ πλεῖον γὰρ στάντων ἡμῶν ἐν τοῖς προθύροις τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου, ταῦτα εἴδομεν καὶ ἠκούσαμεν.

M IIII 1137 **4** Δόμνος ἐπίσκοπος Ὀποῦντος τῆς Ἑλλάδος εἶπεν· Ἅπερ κατέθεντο οἱ ἁγιώτατοι καὶ θεοφιλέστατοι ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνύσιος, ταῦτα κἀγὼ εἶδον καὶ ἤκουσα.

5 Δανιὴλ ἐπίσκοπος Δάρνεως εἶπεν· Ἅπερ κατέθεντο οἱ θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι, ταῦτα ἤκουσα καὶ ἀληθῆ εἰσιν.

43 Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Τῶν ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν ἀρκεῖσθαι
can. apost. 74 κελευόντων τῇ τρίτῃ κλήσει εἰς ἀπολογίαν τοὺς καλουμένους περὶ ὧν ἂν ἐνάγοιντο, ἕτοιμοι ἦμεν ἐκ περιττοῦ καὶ τετάρτωι παραναγνωστικῶι διὰ θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων πάλιν καλέσαι τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον· ἐπειδὴ δὲ σύστημα στρατιωτῶν περιστήσας τῶι ἰδίωι οἰκήματι, ὡς οἱ παραγενόμενοι θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι κατέθεντο, οὐ συγχωρεῖ προσιέναι, δῆλός ἐστιν οὐκ ἀγαθῶι συνειδότι τὴν εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον ἄφιξιν παραιτούμενος. ὅθεν πραττέσθω τὰ ἑξῆς κατὰ τὴν τῶν κανόνων τάξιν καὶ ὅσα συντελεῖ πρὸς τὴν σύστασιν τῆς ὀρθῆς ἡμῶν καὶ εὐσεβοῦς πίστεως, ἀναγινωσκέσθω δὲ ἐν πρώτοις ἡ ἐκτεθεῖσα πίστις παρὰ τῶν συνελθόντων ἐν τῇι Νικαέων ἁγιωτάτων πατέρων καὶ ἐπισκόπων τῶν τριακοσίων δεκαοκτώ, ὥστε ταύτῃ τῇι ἐκθέσει παραβαλλομένων τῶν περὶ τῆς πίστεως λόγων τοὺς μὲν συμφωνοῦντας βεβαιωθῆναι, τοὺς δὲ διαφωνοῦντας ἐκβληθῆναι.

Καὶ ἀνεγνώσθη τὸ σύμβολον οὕτως

Ἡ ἐν Νικαίαι σύνοδος πίστιν ἐξέθετο ταύτην· Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητήν· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς μονογενῆ, τουτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρός, θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ

17 ἐντεῦθεν ἡ θεία σύνοδος ἄρχεται δοκιμάζειν τὰ Νεστορίου δόγματα D in mg.

VM, P [= hk], S, D [= mn], AΛ^{t}Λ^{c}Λ^{u}

1 ἀποπεμπομένων SD φιλανθρωπίασ ἀπόκρισιν VMP ἀπόκρισιν φιλάνθρωπον SD 2 παρεμένομεν A 4 ἡ τῶν P μετὰ om. S πάσησ VPS τῆσ DAΛ 5 τῇ ἁγία ταύτῃ S ταύτῃ τῇ VMP τῇ ἁγία DA 6 ἡμᾶσ ἀπόκρισιν SD 7 μέχρι P 8 μηδενὶ SD 9 ἐντολὰσ ὑπεστρέψαμεν M 10—16] ὅμοια τοὐτοισ ἀπήγγειλαν καὶ οἱ ἕτεροι M 10 ἁγιώτατος om. A 11 ἀληθῆ εἰσιν V 11/12 θεοσεβεστάτου καὶ εὐλαβεστάτου PΛ^{c} θεοσεβεστάτου A 13 μέμνων VP τῆς Ἑλλάδος om. A 13/14 καὶ θεοφιλέστατοι om. A 14 Ἀνύσιος] κύριλλοσ SD καὶ εἶδον A post 14 extat depositio Iohannis episcopi Augustopoleos in Λ^{t}, eadem post 16 in Λ^{u} 15 δανιὴλοσ V δάρεωσ P 16 ἀκήκοα A *audiui et fateor* Λ^{c} 17 μγ V μᾱ M κζ S κη' D 18 ἐγκαλοῖντο SD 19 θεοσεβεστάτων AΛ θεοφιλεστάτων VMPSD 20 πάλιν καλέσαι VMPAΛ παρακαλέσαι -SD 21 θεοσεβέστατοι om. D συγχωρῶν S 22 οὐ καθαρῶ DA 23 συντελεῖ MPSDA ἐν ὠφελεία τυγχάνουσι V 23/24 εἰσ σύστασιν SD 24 ἀναγινώσκεσθαι P 24—26 ἡ — πίστισ παρὰ — τῶν [om. A] — δεκαοκτὼ [δέκα καὶ ὀκτὼ A] SDAΛ τὰ παρὰ — δεκαοκτὼ VM καὶ τὴν παρὰ — δεκαοκτὼ τῆσ πίστεωσ ἔκθεσιν P 25 νικαία SDA 26 ἐκτεθεῖσα SD περὶ om. S 29 ἡ — ταύτην om. A 30 τε om. kD 31 τὸν — θεοῦ om. SD 32 πατρός] θῦ SD 32—p. 13, 7 φωτὸσ καὶ τὰ ἑξῆσ V

ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῶι πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο τά τε ἐν τῶι οὐρανῶι καὶ τὰ ἐν τῆι γῆι, τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα καὶ σαρκωθέντα, ἐνανθρωπήσαντα παθόντα καὶ ἀναστάντα τῆι τρίτηι ἡμέραι, ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανούς, ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα. τοὺς δὲ λέγοντας 'ἦν ποτε ὅτε οὐκ ἦν' καὶ 'πρὶν γεννηθῆναι οὐκ ἦν' καὶ ὅτι ἐξ οὐκ ὄντων ἐγένετο ἢ ἐξ ἑτέρας ὑποστάσεως ἢ οὐσίας, φάσκοντας εἶναι ἢ τρεπτὸν ἢ ἀλλοιωτὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, τούτους ἀναθεματίζει ἡ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία.

44 Οὗ ἀναγνωσθέντος Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπεν· Ἔχομεν μετὰ χεῖρας τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου ἐπιστολὴν ep. 4 γραφεῖσαν πρὸς τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον, συμβουλῆς καὶ παραινέσεως γέμουσαν ὡς οὐκ ὀρθὰ φρονοῦντος αὐτοῦ, ἣν, εἰ κελεύσειεν ὑμῶν ἡ ὁσιότης, ἀναγνώσομαι.

Ἀκάκιος ἐπίσκοπος Μελιτηνῆς εἶπεν· Ἐπειδὴ ὁ εὐλαβέστατος καὶ θεοσεβέστατος L III 462 πρεσβύτερος Πέτρος ὁ τὴν ἀρχὴν τῆς διηγήσεως ποιησάμενος ἔφησεν ἐπεστάλθαι τινὰ παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου πρὸς τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον ὡς οὐκ ὀρθῆι διδασκαλίαι χρώμενον, ἀκόλουθον καὶ ταῦτα ἀναγνωσθῆναι.

Καὶ ἀνεγνώσθη καὶ κεῖται ἐν τοῖς προλαβοῦσιν, ἧς ⟨οὕτως περιέχει⟩ ἡ ἀρχή· Καταφλυαροῦσι μέν, ὡς μανθάνω, τινὲς τῆς ἐμῆς ὑπολήψεως ἐπὶ τῆς σῆς θεοσεβείας καὶ τὰ λοιπά.

Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν Κύριλλος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἤκουσεν ἡ ἁγία καὶ μεγάλη σύνοδος ὧν ἐπέστειλα τῶι εὐλαβεστάτωι Νεστορίωι, συναγορεύων τῆι ὀρθῆι πίστει. διάκειμαι δὲ ὅτι κατ' οὐδένα τρόπον ἐκβεβηκὼς ἁλίσκομαι τὸν ὀρθὸν τῆς πίστεως λόγον ἢ γοῦν παραβεβηκὼς τὸ ἐκτεθὲν παρὰ τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης M IIII 1140 συνόδου τῆς κατὰ καιροὺς ἐν τῆι Νικαέων συνειλεγμένης σύμβολον, καὶ παρακαλῶ τὴν ὑμετέραν ὁσιότητα εἰπεῖν πότερόν ποτε ὀρθῶς καὶ ἀνεπιλήπτως καὶ συμφώνως τῆι ἁγίαι ἐκείνηι συνόδωι τὰ τοιαῦτα γέγραφα ἢ μή.

45 1 Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Ἀναγνωσθείσης τῆς ἐκτεθείσης ἁγίας πίστεως τῆς ἐν Νικαίαι καὶ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, καὶ τὰ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου ἐκτεθέντα σύμφωνα εὑρηνται καὶ τούτοις τοῖς εὐσεβέσι δόγμασι συντίθεμαι καὶ συναινῶ.

44—49 lecta sunt multis omissis in collatione VI concilii quinti [L V 517—534 = M VIIII 308—328] 20—p. 14, 12 extant in Gestis Chalcedonensibus [L IIII 164 = M VI 665, Δ^w = Vindob. hist. gr. 27 Δ^m = Ven. 555 Δ^p = Paris. 415, Λ^k = uersio antiqua, Λ^r = uersio a Rustico correcta]

VM, P [= hk], S, D [= mn], A$\Lambda^t\Lambda^c\Lambda^u$

1 τε om. SD 2 καὶ² om. A 3 σαρκωθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα A παθόντα ταφέντα P 4 τοὺς om. A τὸ πνα τὸ ἅγιον MPSD 6 φασκόντων A 7 τούτους om. A καὶ ἀποστολικὴ om. A 8 μβ M καὶ — νοταρίων om. A πριμμικήριος VM^{corr} PSD 9 μδ V θεοφιλεστάτου SDA 11 ἡ ὑμῶν A ἡμῶν ἡ S ἀναγνώσομεν PΛ^{tc} 12 ἐπειδὴ δὲ P καὶ θεοσεβέστατος VPΛ καὶ θεοφιλέστατος A om. MSD 13 πρεσβύτερος om. SD ἀπεστάλθαι MPAΛ^u τινὰ om. S 16 Καὶ — ἀρχή] ἀντίγραφον ἐπιστολῆσ γραφείσησ παρὰ κυρίλλου πρὸσ νεστόριον VMP ἧς — λοιπά om. Λ^t ἧς — ἀρχή scripsi *cuius ita principium continet* Λ^c ἧσ ἡ ἀρχὴ A καθὼσ περιέχει ἡ ἀρχὴ τῆσ ἐπιστολῆσ SD 17 τῆς ἐμῆς — θεοσεβείασ om. S 17/18 καὶ τὰ λοιπὰ VPΛ^c καὶ τὰ ἑξῆσ SD om. MA 19 Καὶ — ἐπιστολήν SDAΛ^t om. VMPΛ^{cu} ἐπίσκοπος om. SD Ἀλεξανδρείας om. A 20 ἤκουσεν VPMΔ^{mp} ἐπήκουσεν SDAΔ^w καὶ μεγάλη σύνοδοσ VMP καὶ μεγάλη αὕτη σύνοδοσ SDΛ^{tcu} αὕτη καὶ μεγάλη σύνοδοσ AΛ^{kr} καὶ μεγάλη σύνοδοσ αὕτη Δ ἀπέστειλα V 21 τῆ πίστει τῆ ὀρθῆ A 22 τοῦ ὀρθοῦ — λόγου P τῶν ὀρθῶν — λόγων D καὶ μεγάλης om. P 23 τῆς om. D 24 ποτε om. Δ 25 τὰ τοιαῦτα] ταῦτα A ἐγράφη A γεγράφαμεν Δ^w γεγράφηκα Δ^{mp} 26 με V ἁγίας om. A 27 καὶ ὁσιωτάτου SDAΛΔ om. VMP ἐπισκόπου Δ 28 καὶ VMPSDAΛ^{ukr} ταῦτα καὶ Δ^w *idem* Λ^{tc} ηὕρηνται S εὕρηται PA ηὕρηται MΔ^{mp} 29 συναινῶ] κοινωνῶ A

2 Φίρμος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπεν· Τὰ συντόμως καὶ ἐν κεφαλαίωι εἰρημένα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῆς ἐν Νικαίαι ἐξηγησαμένη ἡ σὴ θεοσέβεια λεπτῶς καὶ περὶ πόδα σαφεστέραν ἡμῖν καὶ ἐναργεστέραν τὴν κατάληψιν τῆς ἐκτεθείσης πίστεως ἐποιήσατο, ὥστε μηδὲν εἶναι ἐν τοῖς λεγομένοις ἀμφίβολον, πάντων ἀλλήλοις συμφωνούντων καὶ τῆς πίστεως βεβαιουμένης. τούτων οὖν ἀκριβῶς ἐχόντων καὶ ἀπαρατρέπτως καὶ οὐδένα νεωτερισμὸν ἐπιφερομένων, κἀγὼ συντίθεμαι τὴν αὐτὴν δόξαν παρὰ τῶν ἁγίων ἐπισκόπων τῶν ἐμῶν πατέρων δεξάμενος.

3 Μέμνων ἐπίσκοπος Ἐφεσίων μητροπόλεως εἶπεν· Τῆι πίστει τῆι ἐκτεθείσηι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων σύμφωνα καὶ ἡ ἐπιστολὴ ἡ ἀναγνωσθεῖσα τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς Κυρίλλου τοῦ ἐπισκόπου περιέχει, οἷς καὶ συντιθέμεθα καὶ συναινοῦμεν, μηδὲν ἐλλιπὲς εὑρίσκοντες μηδὲ διαφωνοῦν.

4 Θεόδοτος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπεν· Θαυμαστὴν οὖσαν καὶ εὐσεβεστάτην καὶ ὀρθὴν τὴν ἔκθεσιν τῆς ἁγίας πίστεως γεγενημένην ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τιη ἐν Νικαίαι συνειλεγμένων ἔδειξε σαφέστερον καὶ φανερώτερον ἡ ἐπιστολὴ τοῦ θεοσεβεστάτου καὶ ἁγιωτάτου πατρὸς καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου, κατ' οὐδὲν διαφωνοῦσα πρὸς τὴν ἔκθεσιν τῆς πίστεως ἐκείνης, τὰ δὲ συντομώτερον εἰρημένα πλατύτερον ἐκθεμένη. ὅθεν τὴν συμφωνίαν ἐπιγνόντες τῆς τε ἐπιστολῆς καὶ τῆς πίστεως τῶν τιη ἁγίων πατέρων, συντιθέμεθα καὶ
L III 463 συναινοῦμεν ὥσπερ ἐκείνοις, οὕτω καὶ τῶι πατρὶ ἡμῶν τῶι δι' ἐπιστολῆς τὰ ἐκείνων γνωρίσαντι καὶ ταῦτα πιστεύομεν ἅπερ καὶ αὐτοὶ ἐξέθεντο καὶ ἡ ἐπιστολὴ τοῦ μνημονευθέντος ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου σαφῶς διηγήσατο.

5 Φλαυιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπεν· Ἀναγνωσθείσης ἡμῖν τῆς πίστεως τῆς ἐν Νικαίαι ἐκτεθείσης παρὰ τῶν ἀθροισθέντων ἐν ἐκείνηι τῆι πόλει ἁγίων πατέρων τῶν τιη ὑπαναγνωσθείσης τε καὶ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου τῆς γραφείσης πρὸς τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον περὶ τῆς πίστεως, εὕρομεν συνάιδουσαν αὐτὴν σαφῶς καὶ διαρρήδην τῆι ἐν Νικαίαι ἐκτεθείσηι πίστει καὶ πολὺ φῶς παρασχοῦσαν εἰς κατάληψιν τῆς ἐννοίας τῶν εἰρημένων. ὅθεν σύμφημι καὶ αὐτὸς τῆι ἐπιστολῆι τῆι γραφείσηι παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς καὶ συλλειτουργοῦ Κυρίλλου, κατ' οὐδένα τρόπον ἀπαιδούσηι τῆς ὀρθῆς πίστεως, ἀλλὰ συμφώνωι οὔσηι τῶι ἀποστολικῶι κηρύγματι καὶ τῆι ἐκτεθείσηι ἐν Νικαίαι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ὀρθοδόξωι πίστει.
M IIII 1141 συναινεῖν δὲ τούτοις διαβεβαιοῦμαι καὶ τὸν ἁγιώτατον ἡμῶν πατέρα Ῥοῦφον τῆς Θεσσαλονικέων μητροπόλεως. ταύτας γάρ μοι παραγινομένωι εἰς ταύτην τὴν μεγάλην καὶ ἁγίαν σύνοδον δέδωκε τὰς ἐντολάς, δι' ἀρρωστίαν αὐτὸς παραιτησάμενος τὴν ἐνθάδε

VM, P [= hk], S, D [= mn], ΑΛ^{t}Λ^{c}Λ^{u}

1 συντόμωσ ΑΛ^{tcu}Δ ἐν συντόμω VMPSDΛ^{kr} 2 ἁγιωτάτησ Δ ἐξηγησάμενοσ V 3 περὶ πόδα MSD, Δ^{m} m. 1, Δ^{p} παρὰ πόδα P παρὰ πόδασ VΛ^{u} Δ^{w}, Δ^{m} corr. περισπούδωσ A ἐνεργεστέραν ΜΛ^{kr} 5 ἀτρέπτωσ A 8—30 τὰ αὐτὰ τούτοισ κατατίθενται καὶ μέμνων ἐπίσκοποσ τῆσ ἐφεσίων μητροπόλεωσ θεόδοτοσ ἀγκύρασ φλαυιανὸσ φιλίππων M 8 [τῆσ add. PΔ^{w}] ἐφεσίων μητροπόλεωσ PSDΛΔ τῆσ ἐφεσίων πόλεωσ V ἐφέσου A 9 τῶν τριακοσίων — ἁγίων πατέρων τῶν P τῶν ἁγίων πατέρων τῶν Δ^{mp} δέκα καὶ ὀκτὼ A συμφώνωσ V 10 ἁγίου S θεοφιλεστάτου VPAΛ^{c} Δ^{mp} θεοσεβεστάτου SDΛ^{tu} Δ^{w} 10/11 τοῦ ἐπισκόπου om. ΑΛ^{tu} ἀρχιεπισκόπου SD 11 συμφωνοῦμεν P μηδὲ S εὑρίσκοντα S 12 διαφωνοῦντεσ P 13 θεόδωροσ ΑΛ^{t} ἀγκύρων A 14 τῶν ἁγίων — τῶν τιη VS τῶν ἁγίων — τῶν τριακοσίων δέκα ὀκτὼ [δέκα καὶ ὀκτὼ A] DA τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων P 15/16 θεοσεβεστάτου καὶ ἁγιωτάτου [ἁγίου V] VPΛ^{tc} θεοφιλεστάτου καὶ θεοσεβεστάτου SD ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου A 16 πρσ ἡμῶν V οὐδένα τρόπον A 17 δὲ DAΛ τε P om. VS 18 τε om. A καὶ τῆσ γνώσεωσ καὶ τῆσ πίστεωσ V τριακοσίων δεκαοκτὼ PD πατέρων ἡμῶν V 23 παρὰ τῶν om. A τριακοσίων δεκαοκτὼ PDA 24 δὲ DA 25 τῆς om. VP ηὕρομεν S 26 παρέχουσαν P 28 ἁγίου A καὶ θεοφιλεστάτου om. ΑΛ^{u} 30 τῶν ὀρθοδόξων SDAΛ 31—p. 31, 2 om. M 31 συμβαίνειν P τὸν om. S ἡμῶν om. S 31/32 τὸν τῆσ — μητροπόλεωσ ἐπίσκοπον P 32 αὐτὴν D

ἄφιξιν. καὶ πάντας δὲ πείθομαι τοὺς τοῦ Ἰλλυρικοῦ τὰ αὐτά μοι φρονεῖν καὶ μηδὲν ἀμφιβάλλειν περὶ τῶν ἀναγνωσθέντων.

6 Ἀκάκιος ἐπίσκοπος Μελιτηνῆς εἶπεν· Πάσης εὐσεβείας καὶ συμφωνίας τῆς πρὸς τοὺς πατέρας τοὺς τιη τοὺς ἐν Νικαίαι πεπληρωμένην τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου ὁρῶν, ἀποδέχομαι ταύτης τὴν ἔννοιαν καὶ τὰ αὐτὰ φρονεῖν ὁμολογῶ. ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς τὴν ἐκκλησίαν τὰ αὐτὰ ἔχειν φρονήματα καὶ ἀπὸ τῶν πονημάτων τῶν ὁσίων πατέρων καὶ ἀπὸ τῶν ἁγίων γραφῶν καὶ ἀπὸ τῶν παραδόσεων τῆς πίστεως ἐπίσταμαι.

7 Ἰκόνιος ἐπίσκοπος πόλεως Γορτύνης μητροπόλεως εἶπε· Τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐκθέσεως τῶν ἁγιωτάτων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων ἀναγνωσθείσης καὶ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου, ἐπιγνοὺς σύμφωνον οὖσαν ἐκείνοις ταύτην τὴν ἔκθεσιν, συντίθεμαι καὶ συναινῶ, ὡσαύτως ἐκείνοις δοξάζων εἰς ὄνομα πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος, τοὺς δὲ μὴ οὕτω φρονοῦντας ἐκβάλλειν οἶδα τὴν ἁγίαν σύνοδον.

8 Ἑλλάνικος ἐπίσκοπος μητροπόλεως Ῥόδου εἶπεν· Τῇ ἐκθέσει τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τῆς ἐν Νικαίαι ἀκολουθῶ καὶ τῇι ἐπιστολῇι τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου συμφώνωι οὔσηι καὶ ταύτην φυλάττω τὴν πίστιν τὴν ἀληθινὴν καὶ ὀρθόδοξον. καὶ τοῖς ἐναντία ταύτηι φρονοῦσι καὶ ὁ θεὸς αὐτὸς ἀντιτάσσεται, καὶ ἀνάθεμα ἔστω ὁ μὴ πιστεύων θεοτόκον εἶναι τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν.

9 Παλλάδιος ἐπίσκοπος Ἀμασείας εἶπεν· Ἡ ἀναγνωσθεῖσα ἐπιστολὴ τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου συμβαίνουσα διὰ πάντων τυγχάνει τῇι ἐκτεθείσηι πίστει παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν συνειλεγμένων ἐν τῇι Νικαέων. ὀρθῶς τοίνυν αὐτὴν ἔχουσαν καὶ ὅπερ ἔφην, σύμφωνον τῇι ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων L III 466
ἄγαμαί τε καὶ συντίθεμαι αὐτῇι καὶ ὁμοίως δοξάζω αὐτῶι τε καὶ τοῖς ἁγίοις πατράσι τοῖς ὅπερ ἔφην, ἐν τῇι Νικαέων πόλει συνειλεγμένοις.

10 Κῦρος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀφροδισιάδος ἐπαρχίας Καρίας εἶπε· Σύμφωνον καὶ ὁμοδύναμον τῇι ἐκτεθείσηι πίστει παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν συναχθέντων κατὰ τὴν Νικαέων πόλιν κἀγὼ τὴν ἐπιστολὴν θεασάμενος τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου τὴν γραφεῖσαν τῶι εὐλαβεστάτωι Νεστορίωι, τὰ αὐτὰ τοῖς προλαβοῦσι πατράσι κατατίθεμαι.

11 Περιγένης ἐπίσκοπος Κορίνθου εἶπε· Τὰ αὐτὰ φρονεῖν ἔχω καὶ ἐπὶ τῆς νῦν καλῶς ἐκτεθείσης πίστεως παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου ἡμῶν Κυρίλλου, καθάπερ καὶ ἡ παρὰ τῶν ἁγιωτάτων καὶ ὁσιωτάτων πατέρων ἐκτεθεῖσα εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον τὴν κατὰ Νίκαιαν. ἀναμφιβόλως οὖν φυλάττειν εὔχομαι τοὺς παραδοθέντας θεσμοὺς ἐξ ἀρχῆς M IIII 1144
καὶ ἄχρι νῦν σωιζομένους παρ' ἡμῶν.

V [usque ad 13], P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], A, $\Lambda^{t}\Lambda^{c}\Lambda^{u}$ [usque ad 28]

1 μηδένα P 3 εὐλαβείασ VP τῆσ VPA καὶ τῆσ SD 4 τριακοσίουσ δεκαοκτὼ [δέκα καὶ ὀκτὼ A] PDA πεπληρωμένη τῇ ἐπιστολῇ A 4/5 θεοσεβεστάτου $V\Lambda^{c}$ 5 ἐπισκόπου om. A ὁρῶν — ἔννοιαν] συμφώνω οὔσῃ καὶ ταύτην φυλάττω τὴν πίστιν A ταύτησ VPΛ ταύτην SD τὰ αὐτὰ VPSDΛ^{tu} ταῦτα AΛ^{c} 6—8 τὴν ἐκκλησίαν — ἐπίσταμαι om. V 6 τὴν ἐκκλησίαν om. A τὰ PΛ καὶ τὰ SDA ἃ καὶ A 7 πονημάτων τῶν om. P ὁσίων PA ἁγίων SD 8 ἐπίσταται P 9 πόλεωσ om. AΛ μητροπόλεωσ SDΛ^{c} τῆσ κρήτησ μητροπόλεωσ V τῆσ μητροπόλεωσ κρήτησ P om. AΛ^{tu} 10 ἁγίων AΛ^{u} 11 συμφωνοῦσαν A 11/12 ταύτησ τῇ ἐκθέσει A 12 ὡσαύτωσ ἐκείνοισ om. VP εἰς| τὸ P 12/13 τοῦ πρσ καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ P 13 ἐκβαλεῖν VP οἶμαι A 14—p. 16, 21 om. V 14 Ἀλλάνικοσ D μητροπόλεωσ om. AΛ^{tu} 15 τῆς] τῇ A ἐπισκόπου om. PA 17 ταύτηι om. P 18 εἶναι θεοτόκον P 19/20 θεοφιλεστάτου καὶ ἁγιωτάτου AΛ^{t} ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου PSD 20 καὶ ἐπισκόπου PAΛ om. SD συμφωνοῦσα P 22 σύμφωνον A συμφωνοῦσαν P om. SD ἐκτεθείσῃ PSD 25 Πύροσ D 26 ἁγίων PΛ ἁγιωτάτων SDA τῶν om. A 27/28 τὴν ἐπιστολὴν θεασάμενοσ τοῦ — νεστορίῳ A θεασάμενοσ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ — νεστορίῳ P τὴν ἐπιστολὴν τοῦ — νεστορίῳ θεασάμενοσ SD 27 ἐπισκόπου κυρίλλου PΛ κυρίλλου τοῦ ἐπισκόπου A κυρίλλου SD 28 τῶι εὐλαβεστάτωι om. A 29/30 ἐκτεθείσησ καλῶσ A 33 καὶ om. A ἡμῶν PA ἡμῖν D, de S non constat

12 Ἀμφιλόχιος ἐπίσκοπος Σίδης εἶπε· Τῆς ἐπιστολῆς τοῦ τὰ πάντα θεοφιλεστάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου τὴν ἀποστολικὴν παράδοσιν ἀκριβῶς σωιζούσης καὶ τῆι ἐκθέσει τῆς πίστεως τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν τῆι Νικαέων συναχθέντων συμβαινούσης, ἄγαμαί τε τῆς ὀρθότητος καὶ σύμφημι καὶ συναινῶ τῶι εὐσεβεῖ τῶν δογμάτων.

13 Προθύμιος ἐπίσκοπος Κομάνης εἶπε· Κατ' οὐδὲν λειπομένην ἢ πλεονάζουσαν τὴν ἔκθεσιν τῆς πίστεως τῆς ὑπανεγνωσμένης ἡμῖν διὰ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου εὑρὼν τὴν πίστιν τὴν ἐκτεθεῖσαν παρὰ τῶν πατέρων τῶν τιη ἢ μόνον ἐν ψιλαῖς λέξεσιν, ὁμολογῶ ἐν αὐτῆι βεβαπτίσθαι καὶ τετέχθαι καὶ ηὐξῆσθαι καὶ ἱερωσύνης ἠξιῶσθαι. ἐν ταύτηι εὔχομαι καὶ τὸν βίον τοῦτον ὑπεξελθεῖν καὶ ταύτην φυλάξαι ἐν τῆι ἀναστάσει τῶι δεσπότηι Χριστῶι.

14 Ἰωάννης ἐπίσκοπος Προικοννήσου εἶπεν· Τὰ αὐτὰ κἀγὼ κατατίθεμαι τῶι εὐλαβεστάτωι ἐπισκόπωι Προθυμίωι καὶ οὕτω πιστεύω.

15 Κωνστάντιος ἐπίσκοπος Φρυγίας Πακατιανῆς εἶπε· Τὰ αὐτὰ κἀγὼ κατατίθεμαι καὶ οὕτως πιστεύω.

16 Οὐαλεριανὸς ἐπίσκοπος Ἰκονίου εἶπεν· Ἐν διαφόροις λέξεσιν ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν κανόνα τῆς πίστεως εὑρίσκομεν, ἐπειδὴ καὶ τῶι αὐτῶι ἁγίωι πνεύματι ἑκάτερα ὑπηγόρευται. τοῖς οὖν ὀρθοδόξως καὶ ἀκριβῶς εἰρημένοις καὶ ἐκτεθειμένοις παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῆς κατὰ Νίκαιαν σύμφωνα καὶ συνωιδὰ τὴν ἐπιστολὴν ἔχουσαν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου κατανοήσαντες, τούτοις καὶ ἡμεῖς συναινοῦμεν καὶ συντιθέμεθα, εὑρόντες τὴν ἐπιστολὴν ὥσπερ τι μύρον τὴν ἐκείνων πίστιν εἰς εὐωδίαν ἀνανεουμένην.

17 Θεόδουλος ἐπίσκοπος Ἐλούσης εἶπεν· Συνήθως ἑπακολουθῶ τῆι ὀρθῆι πίστει ταύτης τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης συνόδου καὶ τῆι ἐπιστολῆι τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου Κυρίλλου τοῦ ἀρχιεπισκόπου καὶ τῆι ἐν Νικαίαι ἐκτεθείσηι πίστει παρὰ τῶν ἁγιωτάτων καὶ ὁσιωτάτων ἡμῶν πατέρων τῶν τιη.

L III 467 18 Φίδος ἐπίσκοπος Ἰόππης εἶπεν· Θαυμάζω τὴν πίστιν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τιη τῶν ἐν Νικαίαι γενομένων, θαυμάζω δὲ οὐδὲν ἧττον καὶ τὴν νυνὶ ἀναγνωσθεῖσαν ἐπιστολὴν τοῦ κατὰ πίστιν ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου, σύμφωνα τῆι ἐκείνων πίστει ὥσπερ ἐξ ἁγίου πνεύματος γεγραμμένην, καὶ πιστεύω τὸν μὴ ἐμμένοντα τῆι αὐτῆι πίστει τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκβεβλῆσθαι τῆς ἁγίας καὶ καθολικῆς ἐκκλησίας.

19 Παυλιανὸς ἐπίσκοπος Μαιουμᾶ Παλαιστίνης πρώτης εἶπεν· Τὴν τῶν πατέρων πίστιν, ἣν μεμαθήκαμεν παρὰ τῶν τιη ἐν τῆι κατὰ Νίκαιαν, ταύτην παρὰ τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου γραφεῖσαν ἐπέγνων καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος σύμφωνα τὰ παρ' αὐτοῦ θεσπισθέντα ἐθαυμάσαμεν καὶ κατέχομεν καὶ ἀκολουθοῦμεν.

V [inde a 22], P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], A

2 ἀρχιεπισκόπου] ἐπισκόπου ἡμῶν A 3 συμφωνούσησ P 4 τε PA σε SD ὀρθότητοσ PA ὀρθῆσ πίστεωσ SD 5 κομάνησ SD κονώνου P κανάησ A οὐδένα τρόπον A 5/6 τὴν ἔκθεσιν male inserta 8 τριακοσίων δεκαοκτὼ PD μόναισ DA τετάχθαι D 9 καὶ ἱερωσύνησ ἠξιῶσθαι om. A 9/10 ἐν τῆ ἀναστάσει ταύτην φυλάξαι P 10 τῆ om. S 11 προικονήσου Pn κἀγὼ om. A 13/14 post 21 coll. A 13 κωνσταντῖνοσ P καπατιανῆσ P 15 ἰουαλεριανὸσ P ταῖσ λέξεσιν SD 16 πίστεωσ] ὀρθοδοξίασ PA ἐπειδὴ δὲ P 17 οὖν ὀρθοδόξωσ] συνορθοδόξοισ P ἐκθεμένοισ P 18/19 καὶ θεοφιλεστάτου om. P 19 ταύτη A 20 μύρον τί A 23/24 ἀρχιεπισκόπου [ἐπισκόπου V] κυρίλλου VD 24/25 καὶ ὁσιωτάτων om. VP 25 πατέρων ἡμῶν SD τριακοσίων δεκαοκτὼ [δέκα καὶ ὀκτὼ A] VPDA 26 φεῖδοσ VPA ἰόπησ P ἁγίων om. A τριακοσίων δεκαοκτὼ PD 27 κατ' οὐδὲν SD καὶ om. S 28 ὁσιωτάτου SD κυρίλλου τοῦ ἐπισκόπου A κυρίλλω S σύμφωνον V 29 ἐκείνων PSDA ἐν νικαία V 30 ἁγίας καὶ om. V καὶ om. A 31 παυλῖνοσ DA, abscissum in S τῆσ πρώτησ SD τῶν πατέρων om. A 32 ἀπὸ A τριακοσίων δεκαοκτὼ PD 33 ἐπιγνόντεσ VA τὰ om. S

20 Δανιὴλ ἐπίσκοπος Κολωνείας Καππαδοκίας εἶπεν· Αὐτὰ τὰ ῥήματα καὶ τὰς συλλαβὰς M IIII 1145
σχεδὸν εἰπεῖν τὰς ἐμπεριεχομένας τῇ ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι κατὰ καιρὸν τὴν σύνοδον ποιησαμένων καὶ τῶν ἐγγεγραμμένων δογμάτων τὰ νοήματα ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου νοήσας ὥσπερ τινὰς πατρώιους χαρακτῆρας διδάξας αὐτός τε παραλαβὼν τὴν διδασκαλίαν ταύτην καὶ ἐν τῇ ἁγίαι ἐκκλησίαι τῇ ἐγχειρισθείσῃ μοι ταύτην ἐρριζωμένην καὶ ἐμπεπιστευμένην καὶ ἐνεσπαρμένην παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἐγνωκώς, ὁμολογῶ σύμφωνον εἶναι τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου τῇ ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ ἡμέτερον φρόνημα, ἐμοῦ τε καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ ἁγίας ἐκκλησίας, τοῦτο τυγχάνει, ἐν ὀνόματι τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου τριάδος τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος.

21 Ἀνύσιος ἐπίσκοπος Θηβῶν εἶπεν· Καθάπερ τῇ παρουσίαι κοινῇ πάντων τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων καὶ τῇ διανοίαι συνημμένος, αἰσθανόμενος τῆς ὀρθῆς ὑπαγορείας τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, συντίθεμαι ταύτῃ ὁμοιουμένῃ καὶ συμφώνωι οὔσῃ τῇ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν κατὰ Νίκαιαν συνειλεγμένων ἐκθέσει.

22 Καλλικράτης ἐπίσκοπος Ναυπάκτου εἶπεν· Συντίθεμαι τῇ ἐπιστολῇ τῇ ἐκτεθείσῃ παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, συμφώνωι οὔσῃ τοῖς ἐκτεθεῖσι παρὰ τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων τῶν συναχθέντων ἐν τῇ κατὰ Νίκαιαν ἁγίαι συνόδωι.

23 Δόμνος ἐπίσκοπος Ὀποῦντος εἶπεν· Εἴ τι καί ποτε ἔδοξε παρὰ τοῖς ἀγνοοῦσι τὴν ἀκριβῆ πίστιν, ἔδοξεν οὐ καλῶς· ἀλλ' ἡμεῖς γνωρίζομεν τὰ τυπωθέντα καὶ νῦν δικαίως παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου ἐξισωθέντα τῇ κατὰ Νίκαιαν ἁγίαι συνόδωι τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ πατέρων, ὧν πάντως μετὰ τούτων φυλάττειν δικαίως γνωρίζομεν. καὶ πιστεύω εἰς τὸν πατέρα καὶ υἱὸν καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα καὶ εὔχομαι μέχρι τοῦ τῆς ζωῆς μου χρόνου ἐν τούτωι εἶναι καὶ ἐν τούτωι ἀποθανεῖν.

24 Νικίας ἐπίσκοπος Μεγάρων εἶπεν· Ὥσπερ ἐν φρονοῦντες ἐληλύθαμεν, οὕτω καὶ ἐν λέγειν ἐδιδάχθημεν. συμφώνων τοίνυν ὄντων τῶν τε παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου L III 470
Κυρίλλου καὶ τῶν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων πάλαι ἐκτεθέντων κατὰ Νίκαιαν, σύμψηφοι ἐσμέν, μηδὲν ἀμφιβάλλοντες περὶ τῶν καλῶς ἤδη καὶ νῦν τετυπωμένων.

25 Ῥωμανὸς ἐπίσκοπος Ῥαφίας εἶπεν· Σύμφωνα τοῖς ἐκτεθεῖσι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τιῆ τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων κἀγὼ φρονῶ, καὶ τῇ ἐπιστολῇ δὲ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου συντίθεμαι, συνωιδὰ περιεχούσῃ τῇ πίστει τῶν ἁγίων πατέρων.

26 Γρηγόριος ἐπίσκοπος Κερασοῦντος εἶπεν· Συνωιδὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῆς κατὰ Νίκαιαν πίστεως καὶ ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου περιέχει, καὶ ταύτῃ ἀρεσθεὶς συμφώνωι οὔσῃ τῆς ἐκκλησιαστικῆς πίστεως, συντίθεμαι ταύτῃ

V, P [= hk], S [nonnulla abscissa], D [= mn], A

1 κολωνίασ V 3 τὴν om. A γεγραμμένων VP ῥημάτων P νοημάτων A δόγματα A 4 ἐπισκόπου καὶ S 5 conicio διδαξάσῃ 6 7 ἐνεσπαρμένην καὶ ἐμπεπιστευμένην καὶ ἐρριζομένην P 7 πατέρων ἡμῶν V ἀνεγνωκὼσ D 9 ταυτὸ A 10 τοῦ πατρὸς — πνεύματος om. V 11 12 ἁγίων PA 12 αἰσθόμενοσ SDA ἐπαγορείασ A ὑπηγορίασ V abscissum in S 13 ὡμοιωμένη P ὁμοία V καὶ om. S 13/14 συμφωνούσῃ A 14 ἁγίων καὶ μακαρίων A 16 ἡμῶν πρσ̄ P καὶ ἀρχιεπισκόπου om. A 17 μακαρίων καὶ ἁγίων P ἁγίων S τῶν om. A 18 ἁγία καὶ μακαρία DA 20 ἔδοξεν om. A 22 τ̄ι καὶ η̄ V καὶ om. PD θεοφόρων πατέρων V ὧν PSDA ἣν V postulatur ἃ φυλάττειν om. P 23 τὸν om. D abscissum in S τὸν ὑ̄ν A τὸ om. PSD 25 νίκασ P 26 δεδιδάγμεθα DA 26/27 τοῦ — παρὰ om. P 26 περὶ V 27 τῶν κατὰ A κατὰ Νίκαιαν om. V 28 οὐδὲν P ἐν οὐδενὶ D abscissum in S ἤδη καὶ νῦν VD ἤδη νῦν P ἤδη A abscissum in S 29 ῥαφείασ SD 30 τριακοσίων δεκαοκτὼ PD δὲ om. A 31/32 τῶν αὐτῶν ἁγίων V 33 τῇ ἁγία συνόδῳ SD postulatur τῇ τῆς — συνόδου — πίστει 34 καὶ θεοφιλεστάτου om. V 35 postulatur συμφώνου οὔσης κἀγὼ ταύτῃ P om. A

M III 1148 καὶ συναινῶ, παραγενόμενος οὐ μόνον ὑπὲρ ἐμαυτοῦ, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τοῦ τῆς μητροπόλεως ἐπισκόπου Ἐλευσίου Νεοκαισαρείας τοῦ θεοσεβεστάτου, ταύτας τὰς ἐντολὰς παρ' ἐκείνου δεξάμενος.

27 Νουνέχιος ἐπίσκοπος Σέλγης τῆς Παμφυλίας εἶπεν· Ὑπαναγνωσθείσης ἡμῖν τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, συμφώνου οὔσης κατὰ πάντα τῇ πίστει τῇ κατὰ Νίκαιαν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων γεγενημένῃ, σύμφημι κἀγὼ καὶ οὕτω πιστεύω καὶ ἐν ταύτῃ τῇ πίστει εὔχομαι συζήσας παραστῆναι τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ μετὰ παρρησίας, ταύτην τὴν ὀρθόδοξον φυλάττων πίστιν.

28 Σόλων ἐπίσκοπος Καραλίας τῆς Παμφυλίας εἶπεν· Καθὼς ὁ ἁγιώτατος καὶ θεοσεβέστατος ἀρχιεπίσκοπος Κύριλλος τὴν κατὰ Χριστὸν πίστιν παραδέδωκε καὶ παραδίδωσι, σύμφωνον οὖσαν κατὰ πάντα τῇ ἐν Νικαίαι ἁγίαι καὶ μεγάλῃ συνόδῳ, οὕτω καὶ ἐβαπτίσθην καὶ οὕτως πιστεύω καὶ εὔχομαι φυλάξαι ἕως ἐσχάτης ἀναπνοῆς.

29 Ἀκάκιος ἐπίσκοπος Κοτέννων τῆς Παμφυλίας εἶπεν· Ἐπακούσας τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, συμφώνου οὔσης τῇ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων κατὰ πάντα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ὁμολογῶ κἀγὼ οὕτως ἔχειν καὶ πιστεύειν καὶ εὔχομαι φυλάξαι ἕως τέλους.

30 Ταριανὸς ἐπίσκοπος Λύρβης τῆς Παμφυλίας εἶπεν· Κἀγὼ τὰ αὐτὰ κατατίθεμαι καὶ συναινῶ τοῖς δόγμασι τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν καὶ ἐπισκόπων καὶ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ εὐλαβεστάτου καὶ θεοφιλεστάτου Κυρίλλου.

31 Νεκτάριος ἐπίσκοπος Σεννέων τῆς Παμφυλίας εἶπεν· Κἀγὼ τὰ αὐτὰ πιστεύω καὶ συναινῶ τοῖς δόγμασι τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν καὶ ἐπισκόπων καὶ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ εὐλαβεστάτου καὶ θεοφιλεστάτου Κυρίλλου.

32 Ματιδιανὸς ἐπίσκοπος Κορακησίων τῆς Παμφυλίας εἶπε· Συμφωνῶ τῇ ὁμολογίαι τῇ γεγενημένῃ περὶ τῆς ὀρθῆς καὶ ὑγιοῦς πίστεως παρὰ τῶν νῦν τε παρόντων ἁγίων πατέρων καὶ τῶν τὸ τηνικαῦτα οὐκ ἀθεεὶ τὴν ἔκθεσιν τὴν περὶ τῆς πίστεως πεποιημένων
L III 471 ἐν τῇ Νικαέων πόλει, γνωρίσας ταύτην ἀποστολικὴν οὖσαν, ἐν ᾗ καὶ εὔχομαι εἶναι καὶ ἀκέραιον ταύτην μέχρις ἐσχάτης ἀναπνοῆς μου φυλάξαι.

33 Νήσιος ἐπίσκοπος Κορυβρασσοῦ τῆς Παμφυλίας εἶπε· Τῇ ἁγίαι πίστει τῇ ἐκτεθείσῃ παρὰ τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων τῶν ἐν τῇ Νικαέων καὶ ἡ ὑπαναγνωσθεῖσα σήμερον ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου συνεφώνησε, καὶ ταύτην τὴν πίστιν εὔχομαι φυλάξαι μέχρις ἐσχάτης ἀναπνοῆς.

34 Ἐπιφάνιος ἐπίσκοπος Κρατίας εἶπεν· Κἀγὼ συναινῶ τοῖς τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν

V, P [= hk] S [pauca abscissa], D [= mn], A

1 τοῦ om. P 2 ἐπισκόπου om. S θεοφιλεστάτου A αὐτοῦ A 4 σέλγησ A πέργησ VPD abscissum in S 5 ἐπισκόπου πρσ A ἀρχιεπισκόπου κυρίλλου SD συμφώνω οὔσῃ SDA 8 ἔνδοξον SD 9 παραλίασ P παμφύλου P 10 ἐπίσκοποσ P παρέδωκε VP 11 τῇ ἐν νικαίᾳ κατὰ πάντα A τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ συνόδῳ τῇ ἐν νικαίᾳ PS 11/12 οὕτωσ ἐβαπτίσθην VP 13 Ἀκάκιος — Κοτέννων] δαριανὸσ ἐπίσκοποσ λύρβησ V κοτέννων DA κοτένιων S κοτυαέων P παμφύλου P 14 συμφωνούσησ VP 15 συνελθόντων ἐκθέσει A 16 κἀγὼ ἕωσ τέλουσ φυλάττειν SD 17—19 om. V cf. ad 13 17 τραιανὸσ P παμφύλου P 18 ἡμῶν om. PA καὶ ἐπισκόπων SDA τῶν ἐν νικαίᾳ συνελθόντων P 19 κυρίλλου SD ἐπισκόπου κυρίλλου P κυρίλλου τοῦ ἐπισκόπου A 20 Σεννέων scripsi ἐννέων VP ἐνέων A σενεννίων SD τῆσ παμφύλου P om. A 20/21 κἀγὼ — συναινῶ VPA συμφωνῶ τῇ ὁμολογίᾳ τῇ γεγενημένῃ καὶ τὰ αὐτὰ συναινῶ καὶ πιστεύω καὶ SD 22 θεοσεβεστάτου V ἐπισκόπου κυρίλλου PD ἀρχιεπισκόπου κυρίλλου V 23 κορακισίων VSD κησίων P τῆσ παμφύλου P om. A 24 γενομένῃ P νῦν τε VP νυνὶ SDA 25 τὸ om. A ἀθεεὶ V τὴν περὶ om. A 28—31 om. V 28 νίσιοσ P κορυβρασοῦ S κορυβρασίου A κορυβάσου P παμφύλου P 29 ἐν νικαίᾳ PA 29/30 ἐπιστολὴ σήμερον A 30 παρὰ τοῦ ὁσιωτάτου P 32 κρατίασ A κράτησ V κρατείασ PSD ἡμῶν om. VA

καὶ ἐπισκόπων δόγμασι καὶ τῇι ἐπιστολῇι τῇι γραφείσηι παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου καὶ εὔχομαι μέχρι τελευταίας ἀναπνοῆς ἐν τούτοις με διαμεῖναι.

35 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Ἡρακλείας ἐπαρχίας Ὀνωριάδος εἶπε· Συντίθεμαι τῇι ἐπιστολῇι τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ὡς κατὰ πάντα τρόπον ἑπομένηι τῇι πίστει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τιῆ τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων, καὶ οὕτως ἔχοντες εὐχόμεθα διατελέσαι τὸν ὡρισμένον παρὰ τοῦ κρείττονος ἡμῖν χρόνον. 4 M IIII 1149

36 Σιλουανὸς ἐπίσκοπος Κερατάπων Φρυγίας Πακατιανῆς εἶπεν· Εἰ καὶ βραδύτερον ἠξίωμαι τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, πλὴν εἰς ταύτην τὴν πίστιν βεβάπτισμαι τήν τε ἐν Νικαίαι ἐκτεθεῖσαν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τιῆ ἐπισκόπων καὶ εἰς τὴν σήμερον πλατύτερον ἡμῖν διὰ τῆς ἐπιστολῆς ἐξηγηθεῖσαν τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, συμφωνοῦσαν τῇι προλαβούσηι. εἰς ταύτην καὶ πλείστους ἐβάπτισα, ταύτην καὶ φυλάξαι ἄσπιλον εὔχομαι ἕως ἡμέρας τῆς ἀναστάσεως καὶ προσενέγκαι Χριστῶι. 10

37 Εὐτρόπιος ἐπίσκοπος Ἐτένων τῆς Παμφυλίας εἶπεν· Ἀναγνωσθείσης τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου, συμφωνούσης κατὰ πάντα πᾶσι τοῖς ἐκτεθεῖσι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τιῆ τῶν ἐν Νικαίαι συναχθέντων, σύμφημι καὶ συναινῶ, καὶ ἐν ταύτηι εὔχομαι τῇι ὁμολογίαι παραστῆναι τῶι δεσπότηι Χριστῶι. 15

38 Σεκουνδιανὸς ἐπίσκοπος Θεσσαλίας ἐπαρχίας πόλεως Λαμίας εἶπεν· Καὶ πεπίστευκα καὶ πιστεύω καὶ οὕτως ἐδόξασα καὶ δοξάζω κατὰ τὴν ἐκτεθεῖσαν παρὰ τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων τῶν κατὰ Νίκαιαν τιῆ ἐπισκόπων, ἤτινι ἀκόλουθος καὶ ἡ ἀναγνωσθεῖσα ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου. 20

39 Θεόδωρος ἐπίσκοπος Θεσσαλίας ἐπαρχίας πόλεως Ἐχιναίου εἶπεν· Τὰ αὐτὰ κἀγὼ κατατίθεμαι καὶ τούτοις συναινῶ.

40 Ῥουφῖνος ἐπίσκοπος Ταβῶν εἶπε· Κἀγὼ τὰ αὐτὰ φρονῶ τοῖς ἁγιωτάτοις πατράσι τοῖς ἐν Νικαίαι συνελθοῦσι καὶ συντίθεμαι τῇι ἐπιστολῇι τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου, καλῶς καὶ ὀρθῶς περιεχούσηι καὶ συμφώνωι οὔσηι τῇι αὐτῇι ἐκτεθείσηι πίστει. 25

41 Θεόδωρος ἐπίσκοπος Ἀρινδήλων εἶπε· Κἀγὼ τὰ αὐτὰ κατατίθεμαι καὶ συντίθεμαι τῇι ἐπιστολῇι τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου καλῶς καὶ ὀρθοδόξως περιεχούσηι.

42 Παῦλος ἐπίσκοπος Ἀνθηδόνος εἶπεν· Συντίθεμαι κἀγὼ τῇι ἐπιστολῇι τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου ὁμοίως ἐχούσηι τῇι πίστει τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων. L III 474

43 Λητόιος ἐπίσκοπος Λιβιάδος εἶπεν· Καθὼς συνέταξαν οἱ ἅγιοι ἡμῶν πατέρες οἱ ἐν Νικαίαι συνελθόντες (ἁρμοδίως γὰρ τῇι ὀρθοδόξωι πίστει τὴν πίστιν ἐξέθεντο), κἀγὼ πιστεύω καὶ συντίθεμαι τῇι ἐπιστολῇι τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου.

VM, P [= hk], S, D [= mn], A

1 θεοφιλεστάτου SDA ἁγιωτάτου VP 2 με om. V 3 ὀνωριάδοσ ἐπαρχίασ Λ συντιθέμεθα SD 5 τριακοσίων δεκαοκτὼ [δέκα καὶ ὀκτὼ A] PDA τῶν om. SD ἔχοντεσ om. SD 7 κεράτων P πακατιανῆσ φρυγίασ SD φρυγίασ καπατιανῆσ VP 9 τριακοσίων δεκαοκτὼ PD 11 εὔχομαι ἄσπιλον SD 11/12 τῆσ ἀναστασίμου ἡμέρασ V 12 προσενεγκεῖν Λ 13 παμφύλου P 14 καὶ· om. P συμφωνοῦσαν P συμφώνω οὖση A 14/15 κατὰ — πᾶσι om. P 15 τοῖσ προλαβοῦσι καὶ ἐκτεθεῖσι P τριακοσίων δεκαοκτὼ PD 16 συμφημι κἀγὼ V 17 πόλεωσ om A λαμείασ P 18 δοξάσω V 18/19 ἁγίων καὶ μακαρίων PSD μακαρίων καὶ πνευματικῶν V ἁγίων καὶ μακαρίων πνευματικῶν Λ 19 τριακοσίων δεκαοκτὼ VPDA 21 πόλεωσ ἐπαρχίασ ἐχινεοῦ SD 22 συντίθεμαι D 23 Ταβῶν cf. 33, 41 A 79, 80 24/25 καὶ θεοφιλεστάτου om. A 25 ἡμῶν καὶ om. SD ἡμῶν om. A 26 συμφωνούση SDA 27 θεοδώριτοσ A ἀρινδηλιῶν Λ ἀρβδήλων P ἀρβήλων VSD cf. 33, 37 καὶ συντίθεμαι om. A 31 κυρίλλου ἐπισκόπου SD ὁμοίωσ PSDA καλῶσ καὶ ὀρθοδόξωσ περιεχούση καὶ ὁμοίωσ V ἡμῶν om. SDA 33 λιτόιοσ SD λητὼιοσ A λιβυάδοσ PDA 34 πίστιν ἐξέθεντο] ἔκθεσιν ἐξέθεντο ταύτησ A 35 καὶ ὁσιωτάτου om. VP

44 Πέτρος ἐπίσκοπος Παρεμβολῶν εἶπεν· Κἀγὼ τὰ αὐτὰ φρονῶ καὶ συντίθεμαι τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου καλῶς καὶ εὐσεβῶς περιεχούσῃ.

45 Ἰωάννης ἐπίσκοπος Αὐγουστοπόλεως εἶπεν· Κατὰ τὴν πίστιν τῶν ἁγίων πατέρων
M IIII 115[2] ἡμῶν οὕτω κἀγὼ πιστεύω καὶ συντίθεμαι τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου συνωιδὰ περιεχούσῃ ταύτῃ τῇ πίστει.

46 Σαίδας ἐπίσκοπος Φαινοῦς εἶπεν· Κατὰ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν οὕτω περιέχει ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου, ἣν καὶ συντίθεμαι.

47 Θεόδωρος ἐπίσκοπος Γαδάρων εἶπεν· Ἐπειδὴ καλῶς καὶ εὐσεβῶς καὶ ἁρμοζόντως τῇ πίστει τῇ ἐκτεθείσῃ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν συνελθόντων ἐν τῇ Νικαέων περιέχει ἡ ἐπιστολὴ ἡ ἀναγνωσθεῖσα τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου, ταύτῃ κἀγὼ συντίθεμαι.

48 Αἰάνης ἐπίσκοπος Συκαμαζόνος εἶπεν· Ὡσαύτως κἀγὼ συντίθεμαι τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου ἐξακολουθησάσῃ τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει τῇ ἐκτεθείσῃ παρὰ τῶν ἁγιωτάτων ἡμῶν πατέρων.

49 Θεοδόσιος ἐπίσκοπος Μασταύρων τῆς Ἀσίας εἶπεν· Τῇ ἐκθέσει τῆς πίστεως τῶν ἁγίων πατέρων τῶν συνελθόντων ἐν Νικαίαι, λέγω δὴ τῶν τιη̄, ἐξ ἀρχῆς μέχρι καὶ νῦν πεπιστευκώς, συνωιδὰ περιεχούσῃ καὶ τῇ ἐπιστολῇ τῇ γραφείσῃ παρὰ τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου πρὸς τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον τὸν ἐπίσκοπον ἐμμένω καὶ πείθομαι, συμφώνωι οὔσῃ, ὡς ἔφην, τῇ τῶν πατέρων ψυχωφελεῖ διδασκαλίαι.

50 Ἀλέξανδρος ἐπίσκοπος Ἀρκαδιουπόλεως τῆς Ἀσίας εἶπε· Τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου συνωιδὰ τῇ τῶν ἁγίων πατέρων ἐκτεθείσῃ τῶν συναχθέντων ἐν τῇ Νικαέων πόλει, τουτέστι τῶν τιη̄, πίστει ὁμοφρόνωι οὔσῃ καὶ πιστεύω καὶ ἐπίστευσα καὶ οὕτως εὔχομαι φρονεῖν.

51 Μάξιμος ἐπίσκοπος Κύμης τῆς Ἀσίας εἶπεν· Τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου συμφώνωι οὔσῃ τῇ ὀρθῇ πίστει τῇ ἐκτεθείσῃ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων τῶν τιη̄ συναινῶ καὶ συντίθεμαι καὶ ὁμολογῶ ταύτην ὀρθόδοξον εἶναι τὴν πίστιν.

52 Θεοσέβιος ἐπίσκοπος Πριήνης εἶπεν· Τῇ ἐκτεθείσῃ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τιη̄
L III 475 πιστεύω πίστει, καὶ παραδέδωκα ταῖς ἁγίαις τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις, ἅμα καὶ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου τῇ γραφείσῃ πρὸς τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον, συνωιδὰ ἐχούσῃ τῇ πίστει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι.

V, P [= hk], S, D [= mn], A

1 τῶν παρεμβολῶν SD 2 καὶ ὁσιωτάτου om. A 3/4 τὴν τῶν — ἡμῶν πίστιν SD 4/5 συντίθεμαι τοῦ — κυρίλλου τῇ ἐπιστολῇ A 5 ταύτῃ om. A 6 φαεινῆσ V φαινῆσ P 7 καὶ — ἐπισκόπου om. A κυρίλλου τοῦ ἐπισκόπου P καὶ om. VS 9 ἐν νικαία συνελθόντων SD συναχθέντων A 10 ἡ ἀναγνωσθεῖσα ἐπιστολὴ VP ἡ ἐπιστολὴ A 11 ταῦτα P 12 αἰάνησ V ἀιανὸσ PA ἀιανόησ SD συκαμάζωνοσ Sn συκαμόζονοσ P ἀμαζόνοσ V 14 ἁγίων A πατέρων ἡμῶν SD 16 συναχθέντων SDA τριακοσίων δεκαοκτὼ PD καὶ μέχρι καὶ P καὶ μέχρι A 17 τῇ γραφείσῃ παρὰ om. V ὁσιωτάτου SDA ἁγιωτάτου VP 18 ἐπισκόπου om. P πρὸς — ἐπίσκοπον om. V τὸν ἐπίσκοπον om. A 19 πείθομαι VPA συντίθεμαι SD συμφώνωι — διδασκαλίαι om. V συμφωνούσῃ A ψυχωφελῆ τῶν πατέρων P 20 τῆσ ἐπιστολῆσ VP 21/22 συνωιδὰ — οὔσῃ] ὁμοίασ οὔσησ τῇ πίστει τῇ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἐκτεθείσῃ V 21 συνωιδὰ eiciendum ἐκτεθείσησ P ἐκθέσει περιεχούσῃ A τῶν om. S 22 τριακοσίων δεκαοκτὼ PDA πίστει] καὶ A 24 κύβησ P τῆς Ἀσίας om. P 25—26 τῇ πίστει καὶ τῇ ἐπιστολῇ τῶν δηλωθέντων καὶ ἐγὼ συναινῶ V 24 τῆσ ἐπιστολῆσ PS 25 ἡμῶν καὶ DA συμφωνούσῃ A συμφωνούσησ P 26 παρὰ τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων τῶν συνελθόντων ἐν νικαία P τῶν[3] om. A τριακοσίων δεκαοκτὼ D(P) συναινῶ ταύτῃ PDA 27 καὶ ὁμολογῶ — πίστιν om. V τὴν ὀρθόδοξον εἶναι πίστιν P 28 θεοδόσιοσ P cf. 33, 89 A 73, 89 ἐκτεθείσῃ P ἐκτεθείσῃ παρὰ SD ἐκθέσει VA ἁγίων — τιη̄ [τριακοσίων δεκαοκτὼ D SD τριακοσίων δεκαοκτὼ [δέκα καὶ ὀκτὼ A] ἁγίων πατέρων VPA 29 πίστει om. VA πίστει ἣν D 30 θεοφιλεστάτου VPA ὁσιωτάτου SD 31 συνωιδὰ — Νικαίαι om. V

53 Εὐτρόπιος ἐπίσκοπος Εὐάζων εἶπεν· Κατὰ τὴν πίστιν τῶν τιη ἐπισκόπων τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων καὶ τῇι ἐπιστολῇι τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου τῇι γραφείσηι πρὸς τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον, συμφώνωι οὔσηι τῇι τῶν ἁγίων πατέρων πίστει, ταύτηι πιστεύω καὶ συναινῶ καὶ πεπίστευκα.

54 Εὐθάλιος ἐπίσκοπος Κολοφῶνος τῆς Ἀσίας εἶπε· Τῇι ἁγίαι πίστει τῇι τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων καὶ τῇι ἐπιστολῇι τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου τῇι γραφείσηι πρὸς τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον ὁμοφρόνωι οὔσηι συντίθεμαι καὶ συναινῶ καὶ κατὰ ταύτην πιστεύω τὴν παράδοσιν.

55 Δοκιμάσιος ἐπίσκοπος Μαρωνείας εἶπεν· Τῇι εὐσεβῶς καὶ φιλοχρίστως ἐκτεθείσηι πίστει παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἐν τῇι Νικαέων πόλει σύμφωνα ὁρῶν τὰ γράμματα τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ὁσιωτάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, συντίθεμαι καὶ συναρέσκομαι, οὕτω φρονήσας μέχρι τέλους ἄτρωτον διαφυλάξαι. M IIII 1153

56 Λουκιανὸς ἐπίσκοπος Τοπηρίου εἶπεν· Ἀναγνωσθείσης τῆς ἐπιστολῆς τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ὁσιωτάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, ἧς ἐπέστειλε τῶι εὐλαβεστάτωι Νεστορίωι, ἀρέσκομαι τῇι ὑπαγορείαι καὶ συνωιδὰ κατὰ πάντα εὑρίσκων τῇι ἁγίαι συνόδωι τῇι εἰς τὴν Νικαέων μητρόπολιν ἐκτεθείσηι συναρέσκομαι, ἄτρωτον αὐτὴν μέχρι τέλους διαφυλάττων.

57 Ἐννέπιος ἐπίσκοπος Μαξιμιανουπόλεως εἶπεν· Τῇι παρὰ τῶν ὁσιωτάτων πατέρων ἐκτεθείσηι πίστει ἐν τῇι Νικαέων μητροπόλει ἀναγνοὺς σύμφωνον οὖσαν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν ἐπισκόπου Κυρίλλου γραφεῖσαν πρὸς τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον, συναρέσκομαι καὶ συντίθεμαι οὕτω φρονεῖν καὶ πιστεύω ταύτην ἀσάλευτον διαφυλάξαι.

58 Στέφανος ἐπίσκοπος Δίου εἶπεν· Ἀνέγνωμεν σύμφωνον τυγχάνουσαν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ τρισμακαρίου πατρὸς ἡμῶν ἐπισκόπου Κυρίλλου τῇι ἐκτεθείσηι ὑπὸ τῶν ἁγίων τιη πατέρων καὶ ἐπισκόπων τῶν ἐν Νικαία συνελθόντων· ὅθεν καὶ αὐτὸς συναινῶ ταύτηι καὶ εἰς ταύτην ἐπίστευσα.

59 Μόδεστος ἐπίσκοπος τῆς Ἀνεατῶν πόλεως τῆς Φρυγίας εἶπεν· Κἀγὼ ἐμμένω τῇι ἐκτεθείσηι πίστει ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τιη ἐπισκόπων τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῇι νυνὶ ἀναγνωσθείσηι ἐπιστολῇι ὑπὸ τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, τῇι γραφείσηι πρὸς τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Νεστόριον συμφώνως ἐκτεθείσηι τῇι πίστει τῶν προλεχθέντων ἁγίων πατέρων.

VM, P [= hk], S, D [= mn], A

1 τριακοσίων δεκαοκτὼ [δέκα καὶ ὀκτὼ A] PDA 2/3 τῇι — Νεστόριον om. VD 3/4 τῇι τῶν — πεπίστευκα] καὶ αὐτὸσ ἐπίστευσα καὶ πιστεύω καὶ οὕτωσ εὔχομαι ἀποθανεῖν V 3 καὶ τῇ A 4 ταύτη P ταύτη καὶ A καὶ SD πιστεύω PA πείθομαι SD καὶ πεπίστευκα om. A 5—8 om. V 5 τῆς Ἀσίας om. A* τῇι² om. P ἁγίων om. PA 6 θεοφιλεστάτου καὶ ὁσιωτάτου PA ὁσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου SD 7 συμφώνω SD 7/8 συντίθεμαι PA καὶ πείθομαι SD 8 παραίνεσιν PS 9/10 τῆσ — ἐκτεθείσησ πίστεωσ VP 10 πατέρων τῶν P πόλει om. P 11 καὶ ὁσιωτάτου om. A κυρίλλου SD ἐπισκόπου κυρίλλου A ἀρχιεπισκόπου κυρίλλου VP 12 μέχρι om. V 13—16 om. V 13 τοπηρίου A τοπήρου SD ποτήρου P 13/14 θεοφιλεστάτου καὶ ὁσιωτάτου PA ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου SD 14 ἀπέστειλε A ἐπιστέλλει P 15 ἐπαγορεία A ὑπαγορία S εὑρίσκω DA 15/16 ἐν τῇ — μητροπόλει A 16 ἐκτεθείσηι om. A 17 ἀννέπιοσ P 18 ἐν — μητροπόλει om. A πόλει VP οὖσαν SD ὑπάρχειν VPA 19/20 γραφεῖσαν — Νεστόριον om. V 19/20 νεστόριον τὸν εὐλαβέστατον PSD 20/21 ταύτην εἶναι βεβαίαν καὶ ἀσάλευτον ταύτην διαφυλάττω A 22 συνωδὸν P τυγχάνειν VPA 23 τρισμακαρίου A τρισμάκαροσ V μακαρίου P ἁγιωτάτου καὶ τρισμακαρίου SD ἡμῶν om. P παρὰ VA ἁγίων om. PA 23/24 τιη — ἐπισκόπων] καὶ θεοφόρων V 23 τριακοσίων δεκαοκτὼ [δέκα καὶ ὀκτὼ A] PDA 24 αὐτῇ SD εἰς ταύτην [αὐτὴν SD] ἐπίστευσα SDA ταύτη ἐπίστευσα καὶ πιστεύω V ταύτην ἐπίσταμαι P 25 τῆς Φρυγίας falso additum 26 τριακοσίων δεκαοκτὼ [δέκα καὶ ὀκτὼ A] PSDA ἐπισκόπων om. V 27—29 οὐ — πατέρων] ὅθεν καὶ αὐτὸσ συναινῶ ταύτη καὶ ταύτη ἐπίστευσα P 27 νῦν A 28 ἐπίσκοπον A om. VSD

60 Ἀφόβιος ἐπίσκοπος Κολόης εἶπε· Πραναγνωσθείσης τῇι ἁγίαι συνόδωι τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου, συνωιδὰ ἐχούσης τῇι ἐκτεθείσηι ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι τιη̄, ταύτηι τῇι πίστει καὶ συντίθεμαι καὶ πιστεύω.

L III 478 61 Μάξιμος ἐπίσκοπος Ἀσσοῦ τῆς Ἀσίας εἶπεν· Καθὼς ὁ ἁγιώτατος καὶ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος ἡμῶν Μέμνων κατέθετο, ταύτηι τῇι πίστει κἀγὼ καὶ πιστεύω καὶ ἐμμένω.

62 Δωρόθεος ἐπίσκοπος Μυρίνης τῆς Ἀσίας εἶπεν· Τῇι ἐκτεθείσηι πίστει ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τιη̄ συνωιδὰ περιεχούσης τῆς ἐπιστολῆς τῆς ἀναγνωσθείσης παρὰ τοῦ τὰ πάντα ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου καὶ πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, καὶ πιστεύω καὶ οὕτως φρονῶ.

63 Εὐχάριος ἐπίσκοπος Δυρραχίου εἶπεν· Ὀρθῶς πάνυ καὶ δικαίως κατανοήσας τὴν ἐπιστολὴν ἔχειν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου τὴν πρὸς τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον γραφεῖσαν, εὗρον σύμφωνον οὖσαν τῇι ἐκτεθείσηι πίστει παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν τῶν συνελθόντων ἐν τῇι Νικαέων κατὰ καιρούς, κἀγὼ οὕτως φρονῶ καὶ πιστεύω καὶ εὔχομαι καὶ αὐτὸς καὶ ζῆσαι καὶ τελέσαι ἐν κυρίωι.

M IIII 1156 64 Θεόδωρος ἐπίσκοπος Ἀνινησίας εἶπεν· Συναινῶ καὶ αὐτὸς τῇι καταθέσει τῶν ἁγίων πατέρων περὶ τῆς ἐκτεθείσης πίστεως ἐν Νικαίαι καὶ τῇι γραφείσηι παρὰ τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου ἐπιστολῆι πρὸς τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Νεστόριον.

65 Εὐδόξιος ἐπίσκοπος Λυκίας πόλεως Χώματος εἶπεν· Ἐθαύμασα τὰ γραφέντα παρὰ τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου τῶι εὐλαβεστάτωι ἐπισκόπωι Νεστορίωι, σύμφωνα ὄντα τῇι ἐκτεθείσηι πίστει παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι, καὶ συντίθεμαι καὶ ὁμολογῶ οὕτως φρονεῖν, καθὼς καὶ οἱ ἁγιώτατοι ἡμῶν ἐξέθεντο πατέρες.

66 Φίλιππος ἐπίσκοπος Περγάμου εἶπεν· Συντίθεμαι τῇι ἐκτεθείσηι ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων πίστει τῶν τιη̄ τῶν συναχθέντων κατὰ τὴν Νικαέων πόλιν κατὰ τοὺς κανόνας ἐκείνους οὕσπερ αὐτοὶ ἐξέθεντο, καὶ τῇι ἐπιστολῆι τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, συμφώνωι οὔσηι τοῖς αὐτοῖς κανόσι, καὶ οὕτως φρονῶ καὶ πιστεύω.

67 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Μαγνησίας τῆς Ἀσίας εἶπεν· Τῇι ἐκτεθείσηι πίστει παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων τιη̄ συντίθεμαι καὶ τῇι ἐπιστολῆι τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, περιεχούσηι συνωιδά, καὶ οὕτως φρονῶ καὶ πιστεύω.

68 Εὐτύχιος ἐπίσκοπος τῆς Ἐρυθρῶν πόλεως τῆς Ἀσίας εἶπε· Πεισθεὶς ὄψεσι καὶ

V, P [= hk], S, D [= mn], A

1—3 om. V 1 κολοηνῶν P 2 θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου] ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου A ἐχούση SD 3 τριακοσίων δεκαοκτὼ [δέκα καὶ ὀκτὼ Λ] PDA καὶ¹ om. D 4 ἀσσοῦ PSD 5 καγὼ — ἐμμένω] καὶ συντίθεμαι καὶ πιστεύω A καὶ¹ om. VP 6 τῆς Ἀσίας om. PA 6/7 ἐκτεθείση ὑπὸ — πατέρων πίστει A 7 τριακοσίων δεκαοκτὼ [δέκα καὶ ὀκτὼ Λ] PDA καὶ τῆσ¹ V 8 καὶ² om. VS καὶ³ om. V 10 εὐχάριοσ SDA εὐάρχιοσ V εὔαρχος P δυρραχίου ἐπίσκοποσ A ἐπίσκοποσ δωρακίου [δορακίου P] VPSD ὀρθῶσ καὶ πάνυ V 11 ἐπισκόπου SD καὶ — ἡμῶν om. SDA 12 συμφωνοῦσαν A 13 ἁγιωτάτων SD συναχθέντων A τῆ νικαία A νικαία VP 14 καὶ φρονῶ καὶ SD καὶ αὐτὸς om. A καὶ⁴ om. VA τελειῶσαι V τελειῶσαι τὸν βίον P 15 ἀνινυσίασ SD 16 πίστεωσ τῆσ A 16/17 ὁσιωτάτου καὶ om. SD ἁγιωτάτου καὶ A 17 ἐπίσκοπον om. SD 19 ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου A καὶ ἐπισκόπου om. V 20 ἐπισκόπωι om. SDA 21 καὶ συντίθεμαι] συντίθεμαι οὖν P 21/22 πατέρεσ ἡμῶν ἐξέθεντο V 23 ἐπίσκοπος om. SD ἐκτεθείσηι] πίστει A παρὰ PA 24 πίστει om. A τῶν τιη̄ [τριακοσίων δεκαοκτὼ P] τῶν — πόλιν PA τῶν συναχθέντων κατὰ νίκαιαν V τῶν ἐν νικαία συνελθόντων τιη̄ [τριακοσίων δεκαοκτὼ D] κατὰ τὴν νικαέων πόλιν SD 24/25 κατὰ — ἐξέθεντο om. V 24 καὶ κατὰ D 25 ἁγιωτάτου SD 25/26 συμφωνούση A 26 φρονῶ καὶ om. A 27 τῆς Ἀσίας om. VA 28 ἐν — συνελθόντων om. SD τριακοσίων δεκαοκτὼ PD om. V 28/29 ἁγίου A 31 τῶν D ἐρθρῶν SD posi εἶπε coll. τῇ ἐκτεθείση — πατέρων τῶν τιη τῶν ἐν νικαία συνελθόντων καὶ τῇ γραφείση ἐπιστολῇ πρὸσ — εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον νεστόριον παρὰ — κυρίλλου [cf. p. 23, 2—4] A

ἀποδείξεσι τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τε μητροπολιτῶν καὶ ἀπὸ διαφόρων ἐπαρχιῶν κατατιθεμένων τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων τιη καὶ τῇ γραφείσῃ ἐπιστολῇ πρὸς τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου ὁμολογῶ καὶ πιστεύω.

69 Δυνατὸς ἐπίσκοπος Νικοπόλεως Παλαιᾶς Ἠπείρου εἶπεν· Ἐπακούσας τῆς ἐπιστολῆς τῆς ἀναγνωσθείσης σήμερον ἐπὶ τῆς ἁγίας ταύτης καὶ μεγάλης συνόδου, ἧς ἔγραψεν ὁ ἁγιώτατος καὶ θεοφιλέστατος πατὴρ ἡμῶν καὶ συλλειτουργὸς Κύριλλος πρὸς τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον, εὑρών τε αὐτὴν σύμφωνον καὶ συνομόλογον τῇ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων καὶ ἐκθεμένων τὴν ὀρθόδοξον πίστιν τυγχάνουσαν καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἀξιώσας τό τε ὕφος τῆς ἐπιστολῆς καὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν τὴν ἐν αὐτῇ γραφεῖσαν, οὕτω κἀγὼ πιστεύω καὶ συγκατατίθεμαι.

70 Θεόδωρος ἐπίσκοπος πόλεως Δωδώνης εἶπεν· Κἀγὼ συναινῶ καὶ συγκατατίθεμαι οἷς κατέθετο ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως τῆς ἐμῆς Δυνατός. L III 479

71 Ἡρακλέων Τράλλεων ἐπίσκοπος εἶπεν· Κατ' ἴχνος βαίνω τῶν ἁγίων πατέρων καὶ ἐπιμένω τῇ ἐκθέσει τῆς συνόδου τῆς γενομένης ἐν Νικαίαι τῶν τιη ἐπισκόπων τῶν τὴν ὀρθόδοξον κηρυξάντων πίστιν, πάλιν δὲ ἐν τῇ ἁγίαι ταύτῃ συνόδωι τῇ κατὰ τὴν Ἐφεσίων μητρόπολιν γινομένηι τὰ αὐτὰ ἀκούσας τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τοῦ πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ἐν τῇ ἐπιστολῇ κηρύξαντος καὶ μᾶλλον φωτίσαντος καὶ συνωιδὰ τοῖς τιη γνωρίσας ταῦτα, καὶ συναινῶ καὶ εὔχομαι ἐν ταύτηι τῇ πίστει διαμεῖναι καὶ ταῖς εὐχαῖς ὑμῶν οὕτως τελειωθῆναι.

72 Παράλιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀνδράπων εἶπεν· Ἐντραφεὶς τῇ πίστει τῇ ἐκτεθείσῃ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τιη τῶν κατὰ Νίκαιαν, οὕτω καὶ πιστεύω καὶ συναινῶ, συνωιδὰ δὲ εὑρίσκω κατὰ πάντα ἐν πλατυτέραι τῇ ἐπεξηγήσει τῇ αὐτῇ ἐκθέσει καὶ τὰ ἀρτίως ἡμῖν ἀναγνωσθέντα παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς Κυρίλλου γραφέντα καὶ συναινῶ καὶ εὔχομαι ἐν ταύτηι τελειωθῆναι τῇ πίστει. M IIII 1157

73 Ἀρχέλαος ἐπίσκοπος πόλεως Μύνδου τῆς Καρίας εἶπεν· Τῆς εὐσεβῶς ἡμῖν καὶ σωτηριωδῶς παραδοθείσης πίστεως παρὰ τῶν ἁγίων καὶ θεοφιλεστάτων πατέρων καὶ ἐπισκόπων τῶν συλλεγέντων ἐν τῇ Νικαέων πόλει ἰσότυπός ἐστι καὶ σύμφωνος ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, καὶ πιστεύειν οὕτως ὁμολογῶ καὶ εὔχομαι.

74 Ἀπελλᾶς ἐπίσκοπος Κιβύρας τῆς Καρίας εἶπεν· Κἀγὼ τὰ αὐτὰ κατατίθεμαι καὶ τούτοις συναινῶ.

V, P [= bk], S, D [= mn], A

1 πατέρων· πατέρων τῶν ἐν νικαία συνελθόντων V καὶ ἀπὸ] τῶν ἀπὸ V 1/2 κατατιθεμένων — τιη om. V καταθεμένων A 2—4 τῇ ἐκτεθείσῃ — Κυρίλλου hic om. A 2 τριακοσίων δεκαοκτὼ PD 3 εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον P 3/4 παρὰ — Κυρίλλου om. V 5 δονάτος VPD δωνάτος S ἠπείρου παλαιᾶς P 6 τῆς¹ om. SD 7 ἐπίσκοποσ πατὴρ SD 7/8 εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον A 8 δὲ A post πατέρων superscr. ἐκθέσει A 10 γε D 11/12 πιστεύω — κἀγὼ om. D 11 συντίθεμαι S 12 θεόδωροσ S δωρόθεοσ VPA πόλεως om. A συντίθεμαι SD 13 τῆσ ἑυῆσ μητροπόλεωσ A δονάτοσ VPD 14 τράλεων ἐπίσκοποσ VPSD ἐπίσκοποσ τράλεων A βαίνων A 15 ἐπιμένων SDA τριακοσίων δεκαοκτὼ PDA 16 ὀρθοδοξίαν VPA πίστιν om. VPA 17 μητρόπολιν om. SD γενομένη VPn γενομένην Sm τοῦ· om. SD 18 προπάτοροσ A Κυρίλλου om. SD φωτίσαντοσ ἡμᾶσ VPA 19 τριακοσίοισ δεκαοκτὼ PD ἐν A om. VPSD 20 οὕτως om. V 21—25 post 30 coll. A 21 πόλεως om A ἀδράπων A ἐντραπεὶσ S 21/22 πίστει τῶν ἁγίων πατέρων τῇ ἐκτεθείσῃ παρὰ τῶν τιη [τριακοσίων δεκαοκτὼ D] SD 22 τριακοσίων δεκαοκτὼ P τῶν om A 23 εὑρίσκων P ἐν om A ἐξηγήσει VP 24 πατρὸσ ἡμῶν P 25 συνεύχομαι VP 26 πόλεως om. SD ἀμένδου SD 27 ἁγιωτάτων A καὶ ἐπισκόπων om. V 28 συλλεχθέντων SD 28, 29 ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου VPA θεοφιλεστάτου καὶ θεοσεβεστάτου SD 29 ἡμῶν καὶ PA πιστεύων A πιστεύω P καὶ ὁμολογῶ καὶ P 30 εὔχομαι] συντίθεμαι A 31 κιβύρρασ PSD κἀγὼ τὰ αὐτὰ DA κἀγὼ κατὰ αὐτὰ S κατὰ τὰ αὐτὰ V τὰ αὐτὰ ταῦτα P

75 Θωμᾶς ἐπίσκοπος Δέρβης τῆς Λυκαονίας εἶπεν· Συγκατατίθεμαι καὶ αὐτὸς συνωιδὰ τῇι τῶν πατέρων πίστει καὶ τῇι ἐπιστολῇι τῇι γραφείσηι παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου καὶ ὁμόφρων καὶ ὁμόπιστός εἰμι ταύτηι.

76 Θεμίστιος ἐπίσκοπος Ἰασοῦ τῆς Καρίας εἶπεν· Κατὰ τὴν ὑγιᾶ πίστιν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι τιη̄ καὶ τὴν ὁμόφωνον ἐπιστολὴν τὴν ἀναγνωσθεῖσαν τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου τὰ αὐτὰ πιστεύω καὶ κατατίθεμαι.

77 Σπουδάσιος ἐπίσκοπος Κεράμων ἐπαρχίας Καρίας εἶπεν· Τῇι πίστει τῇι ἐκτεθείσηι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν συναχθέντων κατὰ τὴν Νικαέων καὶ συνέζησα καὶ συζῆν εὔχομαι, ὁμοίως δὲ καὶ τὴν ἐπιστολὴν τὴν γραφεῖσαν παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου τῶι θεοσεβεστάτωι ἐπισκόπωι Νεστορίωι ὁμώνυμον θεασάμενος, καὶ ταύτην καταδέχομαι καὶ οὐδὲν διαφωνοῦσαν τῆς πίστεως εὑρίσκω. διὸ κἀγὼ εἰς ἑκάτερα τούτων καὶ πιστεύω καὶ συμψηφίζομαι.

78 Ἀφθόνητος ἐπίσκοπος Ἡρακλείας τῆς Καρίας εἶπεν· Ἑρμηνεία καὶ θεμέλιός ἐστι τῆς παραδοθείσης ἡμῖν εὐσεβοῦς πίστεως παρὰ τῶν ἐν Νικαίαι ἁγιωτάτων πατέρων καὶ ἐπι-
L III 482 σκόπων ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, καὶ κατὰ ἀμφότερα πιστεύειν ὁμολογῶ καὶ εὔχομαι.

79 Φιλητὸς ἐπίσκοπος Ἀμυζόνος τῆς Καρίας εἶπεν· Κατὰ τὴν οὐράνιον καὶ ἔνδοξον πίστιν τὴν ἐκτεθεῖσαν παρὰ τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων εὐλαβεστάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τῶν τιη̄ καὶ κατὰ ταύτην τὴν ἐπιστολὴν τὴν γραφεῖσαν παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου σύμφωνον οὖσαν τῇι αὐτῇι ἁγίαι ἐκθέσει καὶ κατατίθεμαι καὶ πιστεύω καὶ σύμψηφός εἰμι τῇι αὐτοῦ θεοσεβείαι.

80 Φανίας ἐπίσκοπος πόλεως Ἀρπάσων τῆς Καρίας εἶπεν· Κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐπουρανίου πίστεως τὴν ἐκτεθεῖσαν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τιη̄ τῶν συνελθόντων κατὰ τὴν Νικαέων καὶ κατὰ τὴν ὑπαναγνωσθεῖσαν ἡμῖν ἐπιστολὴν παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου καὶ κοινοῦ πατρὸς Κυρίλλου τὴν γραφεῖσαν πρὸς τὸν εὐλαβέστατον
M IIII 1160 ἐπίσκοπον Νεστόριον ὁμοδύναμον οὖσαν τῇι τῶν ἁγίων πατέρων πίστει τὰ αὐτὰ φρονεῖν ὁμολογῶ καὶ συγκατατίθεμαι.

81 Προμάχιος ἐπίσκοπος Ἀλίνδων τῆς Καρίας εἶπεν· Γινώσκων καὶ αὐτὸς σύμφωνον εἶναι τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου τῇι ἐκθέσει τῆς πίστεως τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων ἁγιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων πατέρων ἡμῶν καὶ ἐπισκόπων κατὰ τὰ αὐτὰ πιστεύω τε καὶ φρονῶ καὶ συγκατατίθεμαι.

82 Σαΐδας ἐπίσκοπος Φαινοῦς τῆς Σαλουταρίας Παλαιστίνης εἶπε· Συντίθεμαι τοῖς ἐκτε-

---

V, P [= hk], S, D [= mn], A

1 ζέρβησ A τῆς Λυκαονίας om. A 2 ἁγίων πατέρων V 2/3 θεοφιλεστάτου P ὁσιωτάτου A 3 ἐπισκόπου PA σύμφρων P 4 ἰασσοῦ V ὑγιῆ V ἁγίαν P 5 τριακοσίων δεκαοκτὼ P τῶν τιη̄ SD 7 τῆσ καρίασ P 8 ἐν τῇ A νικαέων πόλιν V καὶ¹ om. P 9 καὶ ἀρχιεπισκόπου V 10 καὶ — ἡμῶν om. A καὶ om. VP τῶι — Νεστορίωι om. V ἐπισκόπωι om. SD ὁμονοοῦσαν P conicio ὁμοδύναμον 11 ταῦτα SD 13 Ἡρακλείας] κεράμων ἐπαρχίασ P 14 πίστεως om. S παρὰ om. SD ἐν Νικαίαι om. A 16 κατὰ τὰ PD 17 ἀμυζόνοσ A ἀμαζόνοσ VPSD τῆς om. A 18 συναχθέντων A καὶ θεοφιλεστάτων om. V 19 τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ PD καὶ θεοφόρων πατέρων V κατὰ om. SD παρὰ A om. VPSD 19/20 καὶ θεοφιλεστάτου om. SD 20 πρσ̄ καὶ ἀρχιεπισκόπου SD συμφωνοῦσαν VP αὐτῇι om. P 21 καὶ¹ om. A καὶ² VPD ὡσ SA 22 ἐπιφάνιοσ P 23 τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ P om. SD 23/24 ἐν τῇ A 24 ἐπαναγνωσθεῖσαν P ἡμῖν om. A 25 ἐπισκόπου om. SD πρσ̄ ἡμῶν SD Κυρίλλου om. P 26 ὁμοδυναμοῦσαν A 27 συντίθεμαι P 29 καὶ τὴν V 30 ἐκτεθείσῃ VSD τῆσ πίστεωσ τῶν PSDA πίστει παρὰ V 30/31 ἁγίων καὶ θεοφόρων V 31 ἡμῶν καὶ ἐπισκόπων om. V καὶ κατὰ [κατ' A] SDA τὰ αὐτὰ D αὐτὰ SA τοῦτο VP 33 τῆς — Παλαιστίνης om. A παλουταρίασ SD

θεῖσι παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῆς ἐν Νικαίαι συνελθούσης τῶν τιη καὶ τοῖς γραφεῖσι παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου Κυρίλλου καὶ τοῖς κατατεθεῖσι παρὰ τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου ἡμῶν Ἰουβεναλίου συνάιδουσι τῇι τῶν πατέρων ἐκθέσει συμψηφίζομαι καὶ συναινῶ.

88 Ἑρμηνεία τῆς καταθέσεως Σενεκίωνος ἐπισκόπου· Σενεκίων ἐπίσκοπος ⟨Σ⟩κοδρίας εἶπεν· Κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν πίστιν παρὰ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων τῶν τιη τῶν κατὰ Νίκαιαν πνεύματι ἁγίωι πεπληρωμένων, οὐ μὴν δὲ καὶ κατὰ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου τὴν νυνὶ ἡμῖν ἀναγνωσθεῖσαν πιστεύω καὶ συναινῶ.

84 Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἡφαίστου Αὐγουσταμνικῆς εἶπεν· Τῆς πίστεως τῆς ἐκτεθείσης παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῆς συγκροτηθείσης παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἐν τῇι Νικαέων καὶ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον γραφείσης παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου μίαν ἐχόντων τὴν διάνοιαν καὶ μίαν πίστιν ἐν διαφόροις συλλαβαῖς, ταύταις κἀγὼ συντίθεμαι καὶ συνδοξάζω καὶ συζῆν εὔχομαι χάριτι τῆς ἁγίας τριάδος.

85 Ἀθανάσιος ἐπίσκοπος Παράλου εἶπεν· Κἀγὼ τὰ αὐτὰ κατατίθεμαι καὶ συναινῶ τῇι ὀρθῇι πίστει τοῦ πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου τοῦ ἀρχιεπισκόπου.

86 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Ἀσπώνων πόλεως Γαλατίας εἶπεν· Πολλὴν ἐπιγνοὺς οὖσαν τὴν L III 483 συμφωνίαν τῆς πίστεως τῆς τε διὰ τῆς ἐπιστολῆς ἐκτεθείσης τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ θεοσεβεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου τῆς τε παρὰ τῶν ὁσιωτάτων πατέρων πάλαι ἐκτεθείσης, συναινῶ καὶ δέχομαι καὶ πιστεύω καὶ τὰ αὐτὰ δοξάζω καὶ διδάσκω.

87 Θέων ἐπίσκοπος Σεθροίτου εἶπεν· Συναινῶ τῇι ἐπιστολῇι τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Κυρίλλου συνωιδὰ ἐκθεμένηι τῇι ἐκτεθείσηι πίστει παρὰ τῶν κατὰ καιροὺς συνειλεγμένων ἁγιωτάτων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι.

88 Δανιὴλ ἐπίσκοπος Δάρνεως εἶπε· Συναινῶ τῇι ἀναγνωσθείσηι ἐπιστολῇι τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου συνωιδὰ ἐκθεμένηι τῇι πίστει τῶν ἁγιωτάτων ἡμῶν πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι.

89 Μακάριος ἐπίσκοπος Ἀντέου εἶπεν· Εὑρὼν τὴν αὐτὴν τοῦ ἁγίου πνεύματος χάριν ἔν τε τῇι ἐκτεθείσηι παρὰ τῶν ἁγιωτάτων πατέρων ἐν Νικαίαι πίστει ἔν τε τῇι ἐπιστολῇι τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, θαυμάζω καὶ ἐμμένω καὶ εὔχομαι ταύτην διατηρεῖν κυβερνῶσαν καὶ σώιζουσαν τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος.

90 Σώπατρος ἐπίσκοπος Σεπτιμιακῆς εἶπεν· Τὸ μὲν πολὺν καταναλῶσαι λόγον καὶ ἐξει- M IIII 1161

V, P [= hk], S, D [= mn], A

1 συναχθείσησ A τριακοσίων δεκαοκτὼ PD πατέρων καὶ SD 2 ἐπισκόπου [πρσ ἡμῶν V] κυρίλλου VPA ἁγιωτάτου A 3 θεοφιλεστάτου SD πατέρων ἡμῶν A 5—9 post 17 coll. SD 5 Ἑρμηνεία — ἐπισκόπου V om. PSDA σεννεκίων A κοδρίασ SD πόλεωσ κοδρίασ VPA 6 πατέρων ἡμῶν V τριακοσίων δεκαοκτὼ PD 7 πνι — πεπληρωμένων PSD πνσ ἁγίου πεπληρωμένων V πεπληρωμένων πνσσ ἁγίου A οὐ μὴν δὲ PSA οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ D ναὶ μὴν V 8 νῦν VPA ἀναγνωσθεῖσαν ἡμῖν V 10 τῆσ αὐγουσταμνικῆσ A om. SD 13 καὶ ἐπισκόπου SD τοῦ ὀρχιεπισκόπου VPA ἐχουσῶν SD 14 καὶ ταύταισ A 16 παραλίων SD εἶπεν om. S 18 ἀσπόνων πόλεωσ SD ἀπώνων πόλεωσ P αὐσόνων πόλεωσ V πόλεωσ ἀσπόνων A γαλατίασ A ἀγκύρασ VPSD 19 τῆσ ἐκτεθείσησ παρὰ V 19/20 θεοφιλεστάτου καὶ θεοσεβεστάτου SD θεοφιλεστάτου καὶ ὁσιωτάτου A θεοσεβεστάτου καὶ θεοφιλεστάτου VP 20 καὶ ἐπισκότου om. VA πάλιν SD 21 πιστεύω VPA πιστεύω καὶ τὰ αὐτὰ πιστεύω SD καὶ³ — διδάσκω om. V τὰ αὐτὰ SD ταῦτα PA 22 σεθροίτου A σοθροίτου VP ἀθροίτησ SD 22/23 ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου A 23 ἐκθεμένου P ἐκδεδομένη V τῇ πίστει τῇ ἐκτεθείσῃ V 24 τῶν om. PA 25—27 om. VP 25 παρὰ τοῦ SD 26 καὶ θεοφιλεστάτου om. A πατρὸσ ἡμῶν SD ἀρχιεπισκόπου A 26/27 ἁγίων A 28 ἀντέου V ἀντέων P ἀτεοῦσ A παντέου SD 29 ἁγίων A πατέρων τῶν P ἐν Νικαίαι om. V 30 καὶ ὁσιωτάτου om. VP 32 σωσίπατροσ V σεπτιμακῆσ A

πεῖν τὰ θαύματα τῶν ἁγίων πατέρων οὐκ ἐμὸν ἂν εἴη, ἀλλ' ἑτέρου τινὸς αὐχοῦντος μεγίστην παίδευσιν. ἀναγνωσθείσης τοίνυν τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου τῆς γραφείσης πρὸς Νεστόριον καὶ συνωιδὰ περιεχούσης τῇι συνόδωι τῇι γενομένηι κατὰ τὴν Νικαέων πόλιν τῶν τιη̄, οὕτως κἀγὼ δοξάζω καὶ συναινῶ, καθὼς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν οἱ ἅγιοι καὶ ἐδόξασαν καὶ ἐπίστευσαν.

91 Σαμουὴλ ἐπίσκοπος Δύσθεως Πενταπόλεως εἶπεν· Σύμφωνα πιστεύω τοῖς ἁγίοις πατράσι τοῖς κατὰ τὴν Νικαέων συνειλεγμένοις καὶ οὕτω νοῶ καὶ πιστεύω, ἐπακούσας καὶ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου.

92 Στρατήγιος ἐπίσκοπος τῆς Ἀθριβιτῶν ἐπαρχίας Αὐγουσταμνικῆς εἶπε· Σύμφωνα καὶ ὁμόπιστα τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν τῶν τιη̄ ἐπισκόπων τῶν ἐν Νικαίαι συνεδρευσάντων περιεχούσης τῆς ἐπιστολῆς τῆς ὑπαναγνωσθείσης τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου τῆς γραφείσης πρὸς τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον, ἀναγκαίως καὶ ἐφρόνησα καὶ φρονῶ καὶ ἐπίστευσα καὶ πιστεύω καὶ ταύτηι τῇι πίστει παραμένω χάριτι τῆς ἁγίας τριάδος καὶ ταύτης τῆς ἁγίας συνόδου.

93 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Νειλουπόλεως ἐπαρχίας Ἀρκαδίας εἶπεν· Ἀπεδεξάμην τὴν ἐπιστολὴν συμφωνοῦσαν τῇι πίστει τῶν ἁγίων πατέρων καὶ κατὰ ταύτην πιστεύω τὴν ἔννοιαν.

94 Μαρῖνος ἐπίσκοπος Ἡλιουπολιτῶν ἐπαρχίας Αὐγουσταμνικῆς εἶπεν· Ἀπεδεξάμην τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Κυρίλλου ὀρθὴν οὖσαν καὶ σύμφωνον τῇι τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι πίστει.

95 Παῦλος ἐπίσκοπος Φραγώνεως εἶπεν· Μίαν καὶ τὴν αὐτὴν διαλάμπουσαν πίστιν ἐκ-
L III 486 τεθεῖσαν μὲν πάλαι διὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι, νῦν δὲ καὶ διὰ τῆς μεγάλης ταύτης συνόδου ἐκ συμφώνου φανεῖσαν καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου λαμπρότερον κηρυχθεῖσαν ἔχω καὶ πιστεύω καὶ ταύτηι συντίθεμαι, δι' ἧς καὶ σώιζεσθαι πιστεύω, ὁμολογῶν αὐτὴν ἐν Χριστῶι.

96 Μητρόδωρος ἐπίσκοπος Λεόντων εἶπεν· Τῆς ἁγίας πίστεως τῆς ἐκτεθείσης παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν ἐν τῇι Νικαέων καὶ τῆς νυνὶ ἀναγνωσθείσης ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου τῆς γραφείσης [πάλαι] πρὸς τὸν θεοσεβέστατον Νεστόριον μίαν ἐχουσῶν πίστιν καὶ διάνοιαν ἐν διαφόροις συλλαβαῖς, ἀναγκαίως κἀγὼ ταύτηι συντίθεμαι, τὰ αὐτὰ πιστεύων καὶ δοξάζων καὶ συνομολογῶν χάριτι τῆς ἁγίας τριάδος.

97 Θεόπεμπτος ἐπίσκοπος Καβάσων εἶπεν· Περιττόν ἐστι τοὺς ἀπὸ Αἰγύπτου ἐπισκόπους τὸν περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως ἀπαιτεῖσθαι λόγον. πᾶσι γὰρ εὐσύνοπτον ὅτι τῇι πίστει τῇι ἐκτεθείσηι παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου ἐξακολουθοῦμεν καὶ συναινοῦμεν συμφώνωι οὔσηι τῆς τῶν ἁγίων πατέρων πίστεως.

V, P [= hk], S, D [= mn], A

1 εἴη λέγειν SD 4 τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ PD om. V 5 καθὼς — ἐπίστευσαν om. V οἱ ἅγιοι πρε̄σ ἡμῶν A 6 δύσθεος SD οὐδυσθέως P 7 νικαέων A νικαέων σύνοδον VPSD 8 τῇ ἐπιστολῇ A καὶ θεοφιλεστάτου om. SD καὶ ἀρχιεπισκόπου om. V 9 τῆς om. VP ἀθριβιτῶν A ἀθριβητῶν VP ἀθριγητῶν SD Αὐγουσταμνικῆς om. A 10 τριακοσίων δεκαοκτὼ [δέκα καὶ ὀκτὼ A] VPDA 11 θεοφιλεστάτου V θεοφιλεστάτου πρ̄σ ἡμῶν καὶ A 12 τῆς om. A καὶ ἀναγκαίωσ καὶ P ἀναγκαίως VA 13 χάριτι om. SD 14 ταύτης] τῇ εὐχῇ ταύτησ P ἁγίασ θεοφιλοῦσ V ἁγίασ καὶ θεοφιλοῦσ P 16 σύμφωνον οὖσαν A τῇι πίστει om. A κατὰ ταύτην VA κατ' αὐτὴν SD ταύτην P 17 μαριανόσ A ἡλιουπόλεως SDA 18 ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου A τῇι om. A 19 ἁγίων om. SD τῶν — πίστει] καὶ κατὰ ταύτην πιστεύω τὴν ἔννοιαν A 20 φραγώνεωσ A φραυωνέωσ D φραυωνέοσ S φλαυονέωσ V φλαβωνέωσ P 21 τῶν² om. VP νυνὶ A καὶ om. DA 22 ἐκ συμφώνου VP σύμφωνον SDA φανεῖσαν VPA οὖσαν SD 24 ἐν χ̄ῳ̄ VPSD ἔχειν A 25 ἐπίσκοπος om SD λεοντῶ VA 26 νῦν A 27 καὶ²] τοῦ P ἡμῶν καὶ A πάλαι om. SD 29 ταῦτα P καὶ δοξάζων om. P 32 γὰρ ἐστιν VPA 33/34 πατρὸσ ἡμῶν [ἡμῶν πατρὸσ P] καὶ [καὶ om. SD] ἀρχιεπισκόπου VPSD ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν A

98 Ἡρακλείδης ἐπίσκοπος τῆς Ἡρακλεουπολιτῶν Ἀρκαδίας εἶπεν· Τῆς πίστεως τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν τῶν συναχθέντων πάλαι ἐν τῇι Νικαέων καὶ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου μίαν καὶ σύμφωνον κηρυττόντων καὶ ὁμολογούντων πίστιν, ἀναγκαίως ἐγὼ τεχθεὶς καὶ τραφεὶς ἐν αὐτῇι μέχρι παντὸς τῆς αὐτῆς εὔχομαι γνώμης εἶναι χάριτι τῆς ἁγίας τριάδος. M IIII 1164

99 Σαβῖνος ἐπίσκοπος Πανὸς ἐπαρχίας Θηβαίδος εἶπεν· Τῆς πίστεως τῶν ἁγίων πατέρων τῆς ἐκτεθείσης ἐν τῇι Νικαέων πάλαι καὶ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ θεοσεβεστάτου καὶ εὐλαβεστάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου σύμφωνον ἐχούσης πίστιν, ταύτηι κἀγὼ ἀναγκαίως συντίθεμαι χάριτι τῆς ἁγίας τριάδος.

100 Ἡράκλειος ἐπίσκοπος Ταμιάθεως εἶπεν· Οὐδεμίαν παραλλαγὴν ἐχούσης τῆς ἐπιστολῆς τοῦ εὐλαβεστάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου πρὸς τὴν ἐν τῇι Νικαέων πάλαι ἐκτεθεῖσαν πίστιν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων, ἀναγκαίως ταύτηι κἀγὼ συντίθεμαι χάριτι τοῦ Χριστοῦ.

101 Ἰσαὰκ ἐπίσκοπος Ἑλεαρχίας εἶπεν· Ὁμολογῶ τὴν αὐτὴν εἶναι συμφωνίαν ἔν τε τῶι συμβόλωι τῶν ἁγίων πατέρων καὶ ἐν τῇι ἐπιστολῆι τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, ἣι κἀγὼ ἀναγκαίως συντίθεμαι χάριτι τοῦ Χριστοῦ.

102 Εὐτύχιος ἐπίσκοπος Θεοδοσιουπόλεως τῆς Ἀσίας εἶπεν· Ἐκ νέας ἡλικίας καθὼς ἐπιστεύσαμεν, οὐδὲν ἐξενίσθημεν ἐκ τῆς ἀναγνωσθείσης ἐπιστολῆς παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου τῆς ἐπισταλείσης τῶι εὐλαβεστάτωι Νεστορίωι. σύμφωνος γὰρ εὑρέθη τῇι ἐκτεθείσηι πίστει τῶν τῇ πατέρων τῶν συνελθόντων ἐν τῇι Νικαέων, καὶ οὕτως πιστεύω, καθὼς καὶ οἱ ἅγιοι πατέρες ἐξέθεντο ἐν ταύτηι τῇι μεγάλῃι συνόδωι.

103 Ἀδέλφιος ἐπίσκοπος Σάεως εἶπεν· Τῆς πίστεως τῶν ἁγίων πατέρων τῆς ἐκτεθείσης ἐν τῇι Νικαέων πάλαι καὶ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου σύμφωνον ἐχούσης πίστιν, ταύτηι κἀγὼ ἀναγκαίως συντίθεμαι χάριτι τῆς ἁγίας τριάδος. L III 487

104 Ῥοδίων ἐπίσκοπος Παλαιᾶς πόλεως τῆς Ἀσίας εἶπεν· Οὐδὲν ἀπαιδούσης τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου τῶν ἁγίων πατέρων τῶν συνελθόντων ἐν τῇι Νικαέων πόλει, καὶ αὐτὸς οὕτω πιστεύων κατατίθεμαι κατὰ τὴν ἐκτεθεῖσαν παρ' αὐτῶν πίστιν.

105 Νεστόριος ἐπίσκοπος Σιῶν ἐπαρχίας Ἀσίας εἶπεν· Κατὰ τὴν ἔκθεσιν τὴν γενομένην παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἐν Νικαίαι πιστεύσας καὶ αὐτὸς καὶ οὕτως ἔχων, εὗρον συνωιδὰ καὶ τὴν ἐπιστολὴν περιέχουσαν τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου, καὶ ταύτηι τῇι

V, P [= hk], S, D [= mn], A

1 ἡρακλεουπολιτῶν P ἡρακλεοπολιτῶν VA ἡρακλεωτῶν SD τῇ πίστει V 2—7 ἡμῶν — πατέρων om. P 2 πάλιν S τῇ ἐπιστολῇ V 3 μίαν καὶ SD καὶ μίαν καὶ A μίαν V 4 καὶ τεχθεὶς καὶ A ἐν αὐτῇι om. VA 7 πόλει PSD ἐπιστολῆσ τῆσ ἐκτεθείσησ παρὰ A 7/8 θεοσεβεστάτου καὶ εὐλαβεστάτου VP θεοφιλεστάτου καὶ ὁσιωτάτου A εὐλαβεστάτου καὶ θεοσεβεστάτου SD 8 πατρὸσ καὶ ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν A τὴν πίστιν V ἀναγκαίωσ κἀγὼ SD 11 ἁγιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου SD καὶ SD τοῦ VPA 12 πάλιν S πόλει P 12/13 κἀγὼ ταύτη A 14—16 post 22 coll. SD 14 ἐλαιαρχίασ A ἐλεάρχου V σύμφωνον V 15 τῶν — πατέρων om. V ἀρχιεπισκόπου om. VP 16 ἀναγκαιοτάτωσ P θῦ SD 18 οὐδὲ P ἀναγνωσθείσησ ἐπιστολῆσ PSDA ἐπιστολῆς τῆσ γραφείσησ V ἁγιωτάτου καὶ om. V 19 κυρίλλου τοῦ ἀρχιεπισκόπου A σταλείσησ V ἀποσταλείσησ SD θεοφιλεστάτῳ SD 20 τριακοσίων δεκασκτὼ PD πατέρων om. V 20/21 τῶν — Νικαέων om. P 20 συναχθέντων SD 21 αὐτῇ A 24 εὐλαβεστάτου καὶ θεοφιλεστάτου PA θεοφιλεστάτου καὶ εὐλαβεστάτου V ἐπισκόπου SD πρσ̄ ἡμῶν VPA 25 ἀναγκαίως om. A 26 Ῥόδων 33, 76 τῆς om. SD 27 καὶ ὁσιωτάτου om. SD κυρίλλου τῆσ πίστεωσ P τῶν² om. S 27/28 συναχθέντων DA 28 ἐν νικαία P πιστεύειν DA 30 ἐπαρχίασ SDA τῆσ VP Ἀσίας om. A 30/31 ἔκθεσιν τῶν ἁγίων πατέρων τὴν γενομένην P 31 πατέρων τῶν A τῇ νικαία D 32 ἔχουσαν SD ἐπισκόπου ἡμῶν A ταύτην S

πίστει καὶ ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων καὶ αὐτὸς συντίθεμαι καὶ εὔχομαι ἐν ταύτῃ τῇ πίστει τὸν λοιπὸν διαβιῶναι τῆς ζωῆς μου χρόνον χάριτι τοῦ Χριστοῦ.

106 Ἀνδήριος ἐπίσκοπος πόλεως Χερσονήσου ἐπαρχίας Κρήτης εἶπεν· Ὥσπερ μύρου πολυτίμου τῆς πίστεως τῶν ἁγίων πατέρων τῶν συνελθόντων ἐν τῇ Νικαέων ἀνεωιχθείσης, ἐπὶ πλεῖον ἡμᾶς εὐωδίασε διὰ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου καὶ σύμφωνα καὶ ὁμοούσια ἐχούσης. καὶ αὐτὸς ταύτῃ συντίθεμαι καὶ οὕτως πιστεύειν εὔχομαι πάντα τὸν τῆς ζωῆς μου χρόνον.

107 Παῦλος ἐπίσκοπος πόλεως Λάμπης ἐπαρχίας Κρήτης εἶπεν· Τῆς τῶν ἁγίων πατέρων
M IIII 1165 τῶν συνελθόντων ἐν τῇ Νικαέων ἐκτεθείσης πίστεως ὁμόφωνον καὶ ὁμόδοξον ἐπακούσας τε καὶ εὑρὼν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου, ταύτῃ συντίθεμαι καὶ οὕτως πιστεύω καὶ εὔχομαι μέχρι παντὸς ἐν ταύτῃ τῇ πίστει διαμεῖναι.

108 Ζηνόβιος ἐπίσκοπος πόλεως Κνωσοῦ ἐπαρχίας Κρήτης εἶπεν· Φανερᾶς οὔσης τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τῶν ἁγίων πατέρων τῶν συνελθόντων ἐν τῇ Νικαέων πόλει ὁμοδόξου τε καὶ ὁμοφώνου τῶν ὀρθῶς τότε τὴν πίστιν ἐκτεθειμένων φανερωθείσης ἡμῖν καὶ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου, ταύτῃ συντίθεμαι καὶ συναινῶ καὶ ἐν ταύτῃ τῇ πίστει εὔχομαι διαμεῖναι.

109 Μακάριος ἐπίσκοπος Μετηλιτῶν τῆς Αἰγύπτου εἶπεν· Τῆς ἐπιστολῆς ἀναγνωσθείσης τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Κυρίλλου συμφώνως τε ἐχούσης τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει διὰ πνεύματος ἁγίου παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, συντίθεμαι τῇ ὁμοπιστίαι, οὐκ ἄλλως ἔχοντος τοῦ δόγματος, ἀλλ' ὡς προεῖπον, τῆς παραδοθείσης τῇ τοῦ θεοῦ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίαι παρὰ τῶν ἁγιωτάτων πατέρων πίστεως συμφώνου οὔσης.

110 Λαμπέτιος ἐπίσκοπος Κασίου ἐπαρχίας Αὐγουσταμνικῆς εἶπε· Συντίθεμαι τῇ ἐπιστολῇ τῇ ὑπαναγνωσθείσῃ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Κυρίλλου συμφώνῳ οὔσῃ τῇ ἐν Νικαίᾳ συνόδῳ καὶ τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων.

111 Μακεδόνιος ἐπίσκοπος Ξόεως εἶπεν· Κατὰ τὴν σήμερον ἀναγνωσθείσης ἡμῖν τῆς ἁγίας συνόδου τῆς ἐν Νικαίᾳ γεγενημένης παρὰ τῶν ὁσιωτάτων πατέρων ἡμῶν, ἔτι γε μὴν καὶ ταύτην πιστουμένου τοῦ ἁγιωτάτου ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου ὡς ὁμόδοξος αὐτῇ τυγχάνει, ταύτῃ κἀγὼ συναινῶ καὶ πιστεύω ἐν ὅσῳ ζῶ, καὶ οὕτω διδάσκειν με καὶ τετράφθαι.

V, P [= hk], S, D [= mn], A

1 αὐτὸ S ἐν om. VPS 1/2 αὐτῇ τῇ πίστει A τῇ πίστει ταὐτῃ VPS 2 τὸν λοιπὸν — τοῦ Χριστοῦ] διαμεῖναι VP παραμεῖναι S διαβιῶσαι A 3 χερρονήσου DA ἐπαρχίας] τῆσ A 4 ἀνανεωθείσησ SD ἀναγνωσθείσησ A 5 ἁγιωτάτου ἐπισκόπου SD ἁγιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου πρσ̄ ἡμῶν VA ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πρσ̄ ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου P καὶ om. VP ὁμοούσια PSDA ὁμόδοξα V ἐχούσης om. SD 6—11 πιστεύειν — οὕτως om. D 6 πιστεύω καὶ εὔχομαι μέχρι παντὸσ ἐν ταύτῃ τῇ πίστει διαμεῖναι [cf. 10. 11] S 8 πόλεως om. P 9 νικαέων πόλει V 10 καὶ θεοφιλεστάτου om. S 11 διαμένειν A 12 πόλεως om. PA κνωσσοῦ VSA 14 ὁμοφώνου — τότε] ὁμοφωνούντων ὀρθῶσ τὲ A ὀρθῶς om. SD ἐκτεθειμένων P ἐκτιθεμένων VA ἐκθεμένων SD 15 ἐπισκόπου SD πρσ̄ [πρσ̄ ἡμῶν P] καὶ ἐπισκόπου VPA 17—21 om. sed pro 23—24 συμφώνωι — πατέρων habet 18—21 συμφώνωσ τε ἐχούση — συμφώνου οὔσησ V 17 μετηλιτῶν SD μελιτηνῶν A πόλεωσ μετηλέωσ P εἶπεν om. S 18 ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου P μακαριωτάτου καὶ ἁγιωτάτου A 18 ἐχούσῃ V 19 τῇ νικαίᾳ D 20 ὁμολογία P 21 ἁγίων A πίστεως om. S συμφωνούσησ SDA 22 κασσίου P ἐπαρχίας Αὐγουσταμνικῆς om. A 23 καὶ θεοφιλεστάτου A καὶ VP om. SD ἡμῶν VPA πρσ̄ ἡμῶν SD 24 ἁγία ἐν νικαίᾳ P ἐν νικαίᾳ ἁγία A καὶ om. A παρὰ P πρῶν τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ καὶ ταύτῃ πιστεύω A 25 ξούεωσ V ζόεωσ SD ζὼεωσ A ξαέων P ἡμῖν om. A ἡμῖν τῆσ ἐκτεθείσησ πίστεωσ παρὰ P 25/26 τῇ ἁγία συνόδῳ A 26 παρὰ om. P ἁγιωτάτων SD θειοτάτων A ἡμῶν VPA ἡμῶν πίστιν SD 27 ἡμῶν om. SD 27/28 ὁμοδόξου ταύτῃ τυγχάνοντοσ P 28 αὔτη A συμπιστεύω A 28/29 με καὶ τετράφθαι SD με καὶ τετράφθαι πιστεύω P δεδίδαγμαι VA

112 Ἄμμων ἐπίσκοπος πόλεως Βουτοῦ εἶπεν· Συμφωνῶ τῇι ἁγίαι συνόδωι τῇι κατὰ Νί- L III 490
καιαν γενομένηι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων καὶ τῇι ἐπιστολῇι τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου
ἡμῶν Κυρίλλου καὶ αὐτὸς συνευδοκῶ ταύτην διαφυλάξαι μέχρις ἐσχάτης ἡμέρας τῆς ζωῆς μου.

113 Ἀμμώνιος ἐπίσκοπος πόλεως Πανεφύσου ἐπαρχίας Αὐγουσταμνικῆς εἶπεν· Ταύτηι τῇι
πίστει καὶ πιστεύω καὶ ἐμμένω τῶν τιη· ἐπισκόπων καὶ τῇι ἐπιστολῇι τῇι γραφείσηι παρὰ 5
τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου συντίθεμαι, οὕσηι συμφώνωι τῶν ἁγίων πατέρων,
καὶ οὕτως πιστεύω καὶ ἐν αὐτῇι ἀποθανεῖν εὔχομαι.

114 Ἀλύπιος ἐπίσκοπος Σέλης ἐπαρχίας Αὐγουσταμνικῆς εἶπεν· Ἐπήκουσα τῆς ἐπιστολῆς
τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου τῆς γραφείσης
πρὸς Νεστόριον τὸν εὐλαβέστατον, καὶ ταύτηι ἐστὶ σύμφωνος ἡ ἐκτεθεῖσα πίστις παρὰ τῶν 10
ἁγίων πατέρων τῶν τιη τῶν συνελθόντων ἐν τῇι Νικαέων. οὕτως πιστεύω ἐν τῇι ὀρ-
θοδόξωι ταύτηι πίστει καὶ οὕτως εὔχομαι τὸν ἐνθάδε βίον καταλῦσαι καὶ τῶι βήματι τοῦ
Χριστοῦ παραστῆναι.

115 Περρέβιος ἐπίσκοπος τῶν Θετταλικῶν σάλτων εἶπεν· Ἀρραγοῦς καὶ ἀκλινοῦς οὔσης
τῆς ἐκτεθείσης ἐν Νικαίαι πίστεως παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ τὴν σύμφωνον ταύτηι 15
δι' ἐπιστολῆς ἐκτεθεῖσαν πίστιν παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου στέργω, καθὼς
καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν πάντες ἅγιοι πατέρες κατέθεντο.

116 Φιλούμενος ἐπίσκοπος πόλεως Κίννης τῆς Γαλατίας εἶπεν· Σύμφωνον τὴν ἐπιστολὴν
τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου εὑρὼν τῇι ἐκθέσει τῆς πίστεως τῶν M IIII 1168
τιη ἁγίων ἐπισκόπων τῶν κατὰ Νίκαιαν, συντίθεμαι αὐτοῖς καὶ πιστεύω καθὼς αὐτοί τε 20
ἐξέθεντο οἱ ἅγιοι πατέρες καὶ ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου περιέχει.

117 Ἑρμογένης ἐπίσκοπος Ῥινοκουρούρων εἶπεν· Ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα ἅγιον τό τε
ἐν τοῖς πατράσι τοῖς ἐν Νικαίαι ἐνηχῆσαν περὶ τῆς πίστεως καὶ τὸ ἐν τῇι ψυχῇι καὶ
γλώττηι τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου πατρὸς καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου τοῦ τὴν ἐπι-
στολὴν ὑπαγορεύσαντος πρὸς διόρθωσιν τῶν παρὰ τοῦ θεοσεβεστάτου Νεστορίου μὴ καλῶς 25
ἐπ' ἐκκλησίας λεχθέντων. διὸ καὶ τὴν συμφωνίαν θαυμάσας, σύμψηφος καὶ αὐτὸς τῇι
τῶν πατέρων δόξηι γενόμενος, τὰ αὐτὰ τῇι ἁγιωτάτηι συνόδωι κατατίθεμαι.

118 Εὐόπτιος ἐπίσκοπος Πτολεμαίδος Πενταπόλεως εἶπεν· Τεθαύμακα τὴν συμφωνίαν
τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου

V, P [= hk], S, D [= mn], A

1 πόλεως om. SD βοτοῦ A σύμφωνα VP συμφώνωσ A 2 γινομένη S γεγενημένη DA ἡ ἐπιστολὴ P τῇ ἐπιστολῇ ἐχούσῃ A 3 ἡμῶν om. SD κυρίλλου διαλαμβάνουσα P συνευδοκῶ] συνευδοκῶν ταύτῃ εὔχομαι P φυλάξαι A 4 πόλεως om. SD πανεφύσου V πανεφέσου PDA πανεφέσων S 4/5 ταύτην τὴν πίστιν P 5 πιστεύω καὶ ἐμμένω VDA πιστεύω καὶ φυλάττω S φυλάττω καὶ πιστεύω P τριακοσίων δεκαοκτὼ PD γραφείσῃ πρὸσ νεστόριον V 6 ἐπισκόπου D om. S συμφώνῳ οὔσῃ V οὔσῃ συμφώνῳ τῇ ἐκθέσει P 8 σέλλησ SD ἐπακούσασ P 9 καὶ θεοσεβεστάτου om. SD καὶ² om. V 10 ταύτῃ — σύμφωνοσ SDA αὕτῃ — σύμφωνοσ V οὔσησ αὐτῆσ συμφώνου P 10/11 ἡ ἐκτεθεῖσα — Νικαέων] ἡ ἐπιστολὴ τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει παρὰ τῶν ἁγίων καὶ θεοφόρων πατέρων V τῇ πίστει τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ πατέρων τῶν συνελθόντων ἐν νικαίᾳ P ἐκτεθεῖσα — πατέρων SD ἐκθεσισ A 11 τριακοσίων δεκαοκτὼ SD τῇ νικαέων SD νικαίᾳ A 11/12 οὕτως — οὕτως uerba male concepta 11 καὶ οὕτωσ VA ἐν SDA κἀγὼ V κἀγὼ καὶ συντίθεμαι P 12 πίστει ταύτῃ A οὕτως om. V ἐνταῦθα D 12/13 καὶ — παραστῆναι om. V 14 τῶν om. A θεσσαλονικῶν PSn, θεσσαλικῶν Scorr m παλτῶν A 15 τῆσ ἐν νικαίᾳ ἐκτεθείσησ SD τῆσ ἐκτεθείσησ τῆσ ἐν νικαίᾳ V ταύτησ P 16 ἀρχιεπισκόπου κῦρίλλου A κυρίλλου τοῦ ἀρχιεπισκόπου P 17 πάντες om. PA 18 τῆσ VPS ἐπαρχίασ A ἐπαρχίασ τῆσ D τὴν om. A 19 ἐκτεθείσῃ τῆσ πίστεωσ SD ἐκτεθείσῃ πίστει P 20 τριακοσίων δεκαοκτὼ PD τῶν om. P τε om. PA 21 ἀρχιεπισκόπου SD 22 ῥινοκούρων SDA ἔφη P τό τε om. P 23 ἐνήχησε VPS τὸ] τῶ S 23/24 καὶ γλώττῃ om. A 24 ἁγίου A ἡμῶν καὶ² P om. SD 25 ἐπαγορεύσαντοσ A 25/26 ἐπ' ἐκκλησίασ μὴ καλῶσ V 26 ἐκκλησία SD 28 εὐόπιοσ SD πολεμαίδοσ S τῆσ πενταπόλεωσ VI' 29 θεοφιλεστάτου VP

τῆς πρὸς τὸν θεοσεβέστατον Νεστόριον πρὸς διόρθωσιν τῶν οὐκ ὀρθῶς εἰρημένων γραφείσης καὶ τοῦ συμβόλου τοῦ παρὰ τῶν ἁγιωτάτων καὶ θεοσεβεστάτων πατέρων ἡμῶν τῶν ἐν Νικαίαι συναχθέντων καὶ κατὰ μηδὲν ἐν αὐτῇ ἐνηλλαγμένον συνιδὼν συντίθεμαι μετὰ πάσης τῆς συνόδου τῶι συμφώνωι τῆς ὀρθῶς ἐχούσης πίστεως.

119 Φοιβάμμων ἐπίσκοπος Κοπτοῦ Θηβαίδος εἶπεν· Ὁμοδυναμεῖ ἡ ἀναγνωσθεῖσα ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου τοῖς ἐκτεθεῖσι δόγμασι παρὰ τῆς ἐν Νικαίαι
L III 49¹ συνόδου ἐν μηδενὶ ἀπάιδουσα πρὸς διόρθωσιν μὲν τῶν ὀρθοδόξων, καθαίρεσιν δὲ τῶν αἱρετικῶν δογμάτων, κἀγὼ πιστεύω καὶ συντίθεμαι.

120 Ζήνων ἐπίσκοπος πόλεως Κουρίου τῆς Κύπρου εἶπεν· Τοῖς ὁρισθεῖσι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν κατὰ Νίκαιαν καὶ τοῖς γραφεῖσι παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου συμφώνοις οὖσι καὶ ἡμεῖς συντιθέμεθα, τὴν αὐτὴν πίστιν ὁμολογοῦντες.

121 Μαρτύριος ἐπίσκοπος Ἰλίστρων εἶπεν· Ἄνωθεν καὶ ἐκ προγόνων τοῖς κανόσι τῶν κατὰ Νίκαιαν ἐντραφέντες καὶ πιστεύοντες τούτους μέχρι τέλους διαφυλάξαι, εἶτα δὲ καὶ τῆς ἐπιστολῆς ἐπακούσαντες τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου καὶ σύμψηφον ταύτην εὑρόντες τῶν ἁγίων κανόνων, πιστεύομεν ἕως τέλους καὶ διαφυλάξαι καὶ τηρῆσαι τοὺς ἡμῖν ἐμπεπιστευμένους λαούς.

122 Ἡσύχιος ἐπίσκοπος Παρίου εἶπεν· Εἰ καὶ μόνος δοκῶ τῆς ἐπαρχίας τῆς ἐμῆς καὶ ταῦτα δι' εὐχὴν ἐλθών, ἀλλ' οὖν γε καὶ αὐτὸς τῆς πίστεως εἶναι τῆς αὐτῆς κατατίθεμαι, ἥσπερ ἐξέθεντο οἱ ἁγιώτατοι καὶ θεοσεβέστατοι πατέρες οἱ ἐν Νικαίαι συνελθόντες. ταύτην καὶ ἐκύρωσεν ὁ ἁγιώτατος καὶ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Κύριλλος διὰ τῆς ἐπιστολῆς τῆς γραφείσης πρὸς τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον.

123 Ἑλλάδιος ἐπίσκοπος Ἀτραμυτίου εἶπεν· Κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν τιη̄ ἁγιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων πατέρων ἡμῶν καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου πιστεύω καὶ τὴν πίστιν ταύτην διαφυλάξω.

124 Δίων ἐπίσκοπος πόλεως Θηβῶν εἶπεν· Πίστις μοί ἐστι τῶν ἁγίων πατέρων τῶν
M IIII 116⁹ κατὰ Νίκαιαν καὶ ταύτην ὁμολογῶ, οἶδα δὲ τῶι αὐτῶι φρονήματι καὶ τὸν ἁγιώτατον πατέρα καὶ συλλειτουργὸν ἀρχιεπίσκοπον Κύριλλον διὰ τῆς ἁγίας ἐπιστολῆς ἐκτεθεῖσθαι καὶ εἰρηκέναι τῆς γραφείσης πρὸς Νεστόριον.

125 Ἀνδρέας ἐπίσκοπος Ἑρμουπόλεως τῆς Θηβαίδος εἶπεν· Κατὰ τὰ ἐψηφισμένα περὶ τῆς ὀρθῆς καὶ σωτηριώδους πίστεως παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν τῆι Νικαέων πόλει συναχθέντων τιη̄ ἐπισκόπων καὶ κατὰ τὴν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου ἀναγνωσθεῖσαν ἐπιστολὴν καὶ ἐπισταλεῖσαν τῶι εὐλαβεστάτωι

V, P [= hk], S, D [= mn], A

1 θεοσεβέστατον καὶ εὐλαβέστατον P ὀρθῶσ ὑπ' αὐτοῦ P 2 ἡμῶν πατέρων P 3 συνελθόντων SD ἐν αὐτῆι om. P συνιδὼν καὶ S 4 τῆ συμφωνία SD τῆσ συμφώνωσ A ὀρθῆσ SA, corr. S 5 φοιβάμων DA κοπτῶν SD τῆσ θηβαίδοσ V ἐπαρχίασ θηβαίδοσ A 6/7 τῆ — συνόδω VA 6 τῆ νικαία V 7 μὲν καὶ V ὀρθῶν A 8 συντίθεμαι τοῖσ ὀρθοῖσ δόγμασιν P 9 πόλεωσ om. PA 10 ἐν νικαία A ὁσιωτάτου SD 13 ἰλιστρῶν PA ἰλλίστρων SD ἰλούστρων V τῶν] τοῖσ A 14 τὴν νίκαιαν S ἐντραφέντων S πιστεύσαντεσ P τούτοισ S ἄχρι A διαφυλάξαι εὐχόμεθα P δὲ] δὴ P 15 ἐπακούσαντεσ S ὑπακούσαντεσ VPDA ἀρχιερέωσ A σύμφωνον P 16 διατηρῆσαι DA 19 τῆσ αὐτῆσ εἶναι VP 20 καὶ θεοσεβέστατοι om. SD 21 θεοσεβέστατοσ DA ἐπίσκοποσ SD ἡμῶν ἀρχιεπίσκοποσ A 23 ἀτραμυτίου VPA ἀδραμυτίου D ἀδραμυττίου S κατὰ SD om. VPA τριακοσίων δεκαοκτὼ PSD 25 φυλάττω VP φυλάξω A 26 θηβῶν πόλεωσ A πατέρων om. P 28/29 τῆσ αὐτοῦ ἐπιστολῆσ τῆσ γραφείσησ πρόσ νεστόριον τὰ αὐτὰ ἐκτεθεῖσθαι καὶ εἰρηκέναι P 28 ἐπιστολῆς om. D ἐκτεθῆσθαι A ἐκθεῖναι V 30 θερμουπόλεωσ SD 32 συναχθέντων τῶν P τριακοσίων δεκαοκτὼ PD 33 καὶ VSDA τὴν P ἐπισταλεῖσαν PSA ἀποσταλεῖσαν V σταλεῖσαν D

ἐπισκόπωι Νεστορίωι, συνωιδοῦσαν τοῖς πάλαι δεδογμένοις παρὰ τῶν αὐτῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων τῶν ἐν τῆι Νικαέων συναχθέντων, πιστεύω καὶ δοξάζω τὴν τῶν ὀρθοδόξων πίστιν.

126 Καὶ πάντες δὲ οἱ λοιποὶ οἱ προταγέντες ἐν τῆι στάσει ἐπίσκοποι τὰ αὐτὰ κατατίθενται καὶ οὕτως πιστεύουσι καθὼς καὶ οἱ πατέρες ἐξέθεντο καὶ ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου ἡ γραφεῖσα πρὸς Νεστόριον τὸν ἐπίσκοπον ἐγνώρισεν.

46 Παλλάδιος ἐπίσκοπος Ἀμασείας εἶπεν· Ἀκόλουθόν ἐστι καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου ἀναγνωσθῆναι, ἧς ἐμνημόνευσε κατ' ἀρχὰς ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος Πέτρος ὥστε γνῶναι ἡμᾶς εἰ κἀκείνη σύμφωνός ἐστι τοῖς παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι ἐκτεθεῖσιν.

Καὶ ἀναγνωσθεῖσα ὑποτέτακται καθὼς προεγράφη, ἧς ἡ ἀρχή· Τῶι εὐλαβεστάτωι καὶ θεοφιλεστάτωι συλλειτουργῶι Κυρίλλωι Νεστόριος ἐν κυρίωι χαίρειν. Τὰς μὲν καθ' ἡμῶν ὕβρεις τῶν θαυμαστῶν σου γραμμάτων ἀφίημι ὡς μακροθυμίας ἀξίας ἰατρικῆς καὶ τὰ λοιπά. ep. 5 L III 494

47 1 Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν Κύριλλος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Τί δοκεῖ τῆι ἁγίαι ταύτηι καὶ μεγάληι συνόδωι περὶ τῆς ἀρτίως ἀναγνωσθείσης ἐπιστολῆς; ἆρα φαίνεται καὶ αὐτὴ σύμφωνος εἶναι τῆι ὁρισθείσηι πίστει ἐν τῆι συνόδωι τῶν ἁγίων πατέρων τῶν κατὰ καιροὺς συνειλεγμένων ἐν τῆι Νικαέων πόλει ἢ οὔ;

2 Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Οὐδαμῶς σύμφωνος τυγχάνει τῆι εὐσεβεῖ πίστει τῆι ἐκτεθείσηι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι, καὶ ἀναθεματίζω τοὺς οὕτως πιστεύοντας. καὶ γὰρ ἀλλότρια ταῦτα πάντηι τυγχάνει τῆς ὀρθοδόξου πίστεως.

3 Φλαυιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπεν· Τὰ ἐγκείμενα τῆι ἀναγνωσθείσηι ἐπιστολῆι σύμπαντα μαχόμενα τυγχάνει πάντηι καὶ ἀλλότρια καθάπαξ τῆς πίστεως τῆς ἐκτεθείσης ἐν Νικαίαι παρὰ τῶν ἁγιωτάτων πατέρων, καὶ ἀλλοτρίους εἶναι τῆς ὀρθῆς πίστεως τοὺς οὕτω πιστεύοντας κρίνομεν.

4 Φίρμος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπεν· Μόρφωσιν εὐσεβείας περιθεὶς ἐν προοιμίοις τῆι ἐπιστολῆι, προιόντος τοῦ λόγου οὐδενὶ τρόπωι τὸ ἑαυτοῦ φρόνημα συσκιάσαι δυνηθεὶς γυμνὸν παρακαλύμματος τὸ ἑαυτοῦ παρέθετο φρόνημα, ἀπαίδον τῆς τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τιη πίστεως καὶ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου ὑπεναντίως ἔχον.

---

3 cf. Gesta concilii quinti [*L V 520 = M VIIII 311*]: *et postquam dixerunt centum uigintiquattuor episcopi consonanter, in fine ita scriptum est: Et omnes qui supra scripti sunt etc.*

13 in fine add. *scripta mense Iunio die quinta decima* Λ^{c}

V, M [inde a 3 usque ad 24], P [= hk], S, D [= mn], A, Λ^{tcu} [inde a 3]

1 ἐπισκόπωι om. V δεδογματισμένοισ VP αὐτῶν om. PSD 2 τῆ νικαέων PA τῆ νικαέων πόλει V νικαία SD 3 ὁμοίωσ καὶ M δὲ SDAΛ^{c} om. VMP λοιποὶ οἱ om. A οἱ καὶ προταγέντεσ VMP ἐν — ἐπίσκοποι om. V ταῦτα M 4 πιστεύω A 4/5 ἐπισκόπου M 6 μ̄ς̄ V μ̄δ̄ M κθ' D ἀμασίασ P 8 καὶ ἡμᾶσ D τῶν S 9 τῶν om. MPS 10 ἀναγνωσθεῖσα ὑποτέτακται VPAΛ^{c} ἀνεγνώσθη SD προεγράφη — ἀρχή AΛ^{tc} περιέχει VMP προτέτακται SD 10/11 τῶι — χαίρειν om. AΛ^{c} εὐλαβεστάτωι καὶ om. V 12 ῥημάτων P 12/13 ὡς — λοιπά om. A 12 ἄξια P 13 λοιπά VΛ^{tc} λοιπὰ ὡσ [ὥσπερ M] προλάμπει MP ἐξῆσ προεγράφη SD 14 μ̄ζ̄ V κ̄η̄ S καὶ — ἐπιστολὴν DAΛ^{tc} om. VPMSΛ^{u} 15 ἁγία — μεγάλη DAΛ ταύτη τῆ ἁγία καὶ μεγάλη VMP τῆ μεγάλη ταύτη καὶ ἁγία S 16 καὶ αὐτὴ φαίνεται S συνόδω MAΛ ἁγία συνόδω VPSD 17 τῶν om. V συνηγμένων VMP ἢ οὔ om. S 20 πάντη SΛ^{tc} πάντα PDA conc. quintum om. VΛ^{u} locus oblitteratus in M 22 μαχόμενα — ἀλλότρια] ἀλλότρια καὶ μαχόμενα τυγχάνει P πάντη τὲ A om. VM 23 τῆ νικαέων A ἁγίων AΛ^{t} 24 δοξάζοντασ P κρίνομεν om. P 25—p. 35, 29 om. M, pro iis ponendo ὁμοίωσ τούτοισ καὶ οἱ λοιποὶ πάντεσ ἐπίσκοποι εἶπον ὡσ τὰ ἐγκείμενα τῆ ἀναγνωσθείση ἐπιστολῆ τοῦ νεστορίου ἀλλότρια τυγχάνει τῆσ πίστεωσ τῆσ ἐκτεθείσησ ἐν νικαία παρὰ τῶν ἁγίων π̄ρ̄ω̄ν̄ καὶ ταῦτα ἀνεθεμάτισαν καὶ τούσ ταῦτα φρονοῦντασ 26 αὐτοῦ S 27 περικαλύμματοσ P προκαλύμματοσ V τὸ ἑαυτοῦ] τοῦτο A φρόνημα om. A καὶ τῆσ SDA τοῖσ P 28 τριακοσίων δεκαοκτὼ PD τῆσ ἐπιστολῆσ SDAΛ^{tcu} τῆ ἐπιστολῆ VP conc. **quintum** **ἀρχιεπισκόπου** V

5 Οὐαλεριανὸς ἐπίσκοπος Ἰκονίου εἶπεν· Πᾶσιν εὐσύνοπτος ἡ τῆς ἐπιστολῆς ἐναντιότης τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου οὐ μόνον τῆς πίστεως τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι καὶ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου ἀπάιδουσα, ἀλλ' οὐδὲ ἑαυτῇι συμβαίνουσα.

IIII 1172 **6** Ἰκόνιος ἐπίσκοπος Γορτύνης εἶπεν· Ἡ ἐπιστολὴ τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου ἡ νῦν ἀναγνωσθεῖσα οὐδεμίαν ἔχει συμφωνίαν πρὸς τὴν ἔκθεσιν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συναχθέντων οὔτε μὴν πρὸς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου. διὸ ταύτηι ἀποτασσόμενος καὶ ἀναθεματίζων τοὺς οὕτω πιστεύοντας, συντίθεμαι τῆι ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι καὶ τῆι ἐπιστολῆι τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου.

7 Ἑλλάνικος ἐπίσκοπος Ῥόδου εἶπεν· Καὶ ἤδη κατεθέμην ὅτι τῆι ἐκθέσει τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τῶν τιη̄ ἁγίων πατέρων τῶν συνελθόντων ἐν τῆι Νικαέων ἀκολουθῶ καὶ τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν θεοτόκον ὁμολογῶ, ἀνάθεμα δὲ ἔστω ὁ μὴ πιστεύων οὕτως.

8 Ἀκάκιος ἐπίσκοπος Μελιτηνῆς εἶπεν· Ἔδειξεν ἡ ἀναγνωσθεῖσα ἐπιστολὴ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νεστορίου ὅτιπερ οὐκ εἰκαῖον ἠγωνίασε φόβον εἰς τὴν ἁγίαν ταύτην καὶ μεγάλην συνελθεῖν σύνοδον. ἀκόλουθον γὰρ ἦν τὸν συνειδότα ἑαυτῶι καὶ τὰς θείας παραχαράξαντα γραφὰς καὶ τὰ τῶν ἁγίων πατέρων παρασαλεύσαντα δόγματα τοσούτωι κατασχεθῆναι φόβωι ὥστε στρατιωτῶν πλήθει τὴν ἑαυτοῦ περιτειχίσαι οἰκίαν. σαφέστατα
L III 495 γὰρ καὶ ἡ ἀναγνωσθεῖσα αὐτοῦ ἐδήλωσεν ἐπιστολὴ ὅτιπερ τὰς περὶ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ ἐγκειμένας τῆι πίστει τῶν ἁγίων πατέρων τιη̄ ἐπισκόπων φωνὰς ἀφελὼν μόνηι τῆι σαρκὶ τὰ τῆς σωτηριώδους περιῆψεν οἰκονομίας, ψιλὸν τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ γέννησίν τε καὶ τελευτὴν ὑπομεῖναι εἰπών. καὶ κατεψεύσατο μὲν τῆς γραφῆς ὡς καὶ αὐτῆς τὴν γέννησιν καὶ τὸ πάθος οὐ τῆς θεότητος, ἀλλὰ τῆς ἀνθρωπότητος διδασκούσης, κατεσυκοφάντησε δὲ καὶ τῶν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου γραμμάτων ὡς παθητὸν λεγόντων θεόν, ὅπερ οὔτε αὐτὸς οὔτε ἄλλος τις τῶν εὐσεβῶς φρονούντων ἢ ἐνενόησεν ἢ εἰπεῖν ἐτόλμησεν. διὰ πάντων δὲ ἔδειξεν ἑαυτὸν ὀνόματι μόνωι τὴν ἑνότητα τοῦ θεοῦ πρὸς τὴν σάρκα ὁμολογῶν, τῶι δὲ πράγματι ταύτην πάντηι ἀρνούμενος, ἤλεγξε δὲ ἑαυτὸν καὶ ξένηι διδαχῆι χρησάμενον ἐν τῶι νῦν πεφωτίσθαι τὰ δόγματα λέγειν δι' αὐτοῦ. οἷς ἅπασιν ἀλλοτρίοις οὖσι τῆς ἀληθείας καὶ πολλὴν τὴν ἀσέβειαν ἔχουσιν ἀποτάσσομαι, ἀλλότριον ἐμαυτὸν τῆς τῶν τοιαῦτα φθεγγομένων κοινωνίας ποιῶν.

9 Μέμνων ἐπίσκοπος Ἐφέσου εἶπεν· Οὐ συκοφαντίας μόνον, ἀλλὰ καὶ βλασφημίας

V, P [usque ad 4], S, D [= mn], A, Λ^{tcu}

1 οὐαλλεριανὸσ SDA ἰουλιανὸσ VP πάνυ A 3 θεοφιλεστάτου καὶ ἁγιωτάτου VPΛ^{c} θεοσεβεστάτου καὶ ἁγιωτάτου A ἁγιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου SD ἀρχιεπισκόπου om. SD 4 ἀλλ — συμβαίνουσα] ἀλλὰ καὶ αὐτῶ τῶ δημιουργῶ τῆσ ἐπιστολῆσ διὰ τοῦτο ἀναθεματίζω αὐτόν P ἑαυτῆσ S 5—p. 35, 26 om. P 5 ἡ^{2} om. V 6/7 οὐδεμίαν συμφωνίαν — συναχθέντων ἔχει V 7 συναχθέντων VΛ συνελθόντων SDA οὐδε V ἁγιωτάτου om. SD 7/8 καὶ ἐπισκόπου om. SD 10 πατρὸς καὶ om. SD ἐπισκόπου SDA 11 Ἀλλάνικοσ D 12 τριακοσίων δεκαοκτὼ [δέκα καὶ ὀκτὼ A] DA 13 καλῶ A 14 ἔδειξεν VΛ ἔδειξεν ἡμῖν SDA 15 ἐπισκόπου om. D 16 συνελθεῖν σύνοδον ΑΛ ἐλθεῖν σύνοδον V σύνοδον συνελθεῖν SD ἑαυτῶ τοιαῦτα A 17 δόγματα SDAΛ ὅρια V τοσούτω VΛ τοιούτω SDA 18 πλήθη S πλῆθοσ A περιστοιχίσαι D 19 ὅτι SD υἱοῦ om. V 20 τιη̄ S τριακοσίων δεκαοκτὼ [δέκα καὶ ὀκτὼ A] DAΛ καὶ θεοφόρων V 21 τὰ DAΛ τὰσ VS τε VΛ om. SDA 23 καὶ SDAΛ τε καὶ V μόνον ἀλλὰ καὶ SD 24 δὲ om. V καὶ θεοσεβεστάτου ΑΛ καὶ θεοφιλεστάτου V om. SD 25 τὸν θν̄ V ἐνόησεν S ἢ εἰπεῖν SDAΛ εἰπεῖν ἢ V 26 μόνω VSDΛ^{t} μόνον ΑΛ^{uc} 27 ὁμολογῶν SDAΛ ὁμολογοῦντα V πάντη ταύτην A δὲ αὐτὸν SD καὶ om. SD 28 τὰ δόγματα λέγει δι' αὐτοῦ VΛ δι' αὐτοῦ τὸ δόγμα λέγειν SDA 30 τῆς — ποιῶν VΛ κρίνων τῆσ — κοινωνίασ SDA 31 μόνον ΑΛ μόνησ V μῶμον SD καὶ om. SD

ἡ ἀναγνωσθεῖσα πεπλήρωται ἐπιστολή· ὅθεν πᾶσα ἐναντία ἐστὶ τῇι πίστει τῇι ἐκτεθείσηι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτώ.

10 Θεόδοτος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπεν· Κατ' οὐδὲν συμφωνοῦσαν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου ἔγνωμεν τῇι ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνειλεγμένων τιη· ὅθεν τῇι μὲν ἐκθέσει πειθόμεθα, τὴν δὲ ἐπιστολὴν τοῦ Νεστορίου ἀλλοτρίαν τῆς ὀρθῆς πίστεως τιθέμεθα καὶ τοὺς ταῦτα φρονοῦντας ἀλλοτρίους τῆς ὀρθῆς πίστεως [εἶναι] κρίνομεν.

11 Παλλάδιος ἐπίσκοπος Ἀμασείας εἶπεν· Ἐγὼ μὲν διὰ τὴν ἐγγεγραμμένην τῇι ἐπιστολῆι βλασφημίαν καὶ τὰ ὦτα ἀποφράττειν οὐκ ὀκνῶ καὶ μικροῦ λίθινος ἐγενόμην ὑπὸ ἀθυμίας ὥστε μὴ δύνασθαι φωνὴν ῥῆξαι τοσαύτηι ἀθυμίαι κατειλημμένον· πιστεύω δὲ πᾶσαν τὴν θεοφιλῆ ἁγίαν σύνοδον τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν ἐμοὶ ἐπὶ τῇι ἀρτίως ἀναγνωσθείσηι ἐπιστολῆι, τοσοῦτον δὲ μόνον φημὶ ὅτιπερ σφόδρα ἀπάιδουσα ἡ ἀναγνωσθεῖσα ἐπιστολὴ τυγχάνει τῆς τῶν ἁγίων πατέρων ἐπὶ τῇι πίστει ἐκθέσεως τῶν συνειλεγμένων ἐν τῇι Νικαέων καλλιπόλει. M III 1173

12 Δυνατὸς ἐπίσκοπος Παλαιᾶς Ἠπείρου εἶπεν· Οὐδένα ἀληθείας λόγον ἀπαγγέλλει ἡ ἀναγνωσθεῖσα ἐπιστολὴ τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου· οὔτε τῇι ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνάιδειν αὐτὴν ἐπιγινώσκομεν οὔτε τῇι παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας. διὸ δὴ κατ' οὐδένα λόγον ἐπιγινώσκομεν αὐτὴν τῆς καθολικῆς εἶναι ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ εἴ τις ἕτερος οὕτω φρονεῖ, οὐκ ἀκολουθεῖ τῇι τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας πίστει.

13 Προθύμιος ἐπίσκοπος Κομάνης εἶπεν· Τοῖς γράμμασι τοῖς ἐκτεθεῖσι παρὰ τῆς σῆς ἁγιωσύνης πιστεύω καὶ ἀναθεματίζω τὸν μὴ λέγοντα θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον.

14 Γρηγόριος ἐπίσκοπος Κερασοῦντος εἶπεν· Ἐναντία τῆς εὐσεβοῦς θρησκείας τῶν τιη ἐπισκόπων τῶν ἐν Νικαίαι γέγραφεν ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νεστόριος τῶι ἁγιωτάτωι καὶ θεοφιλεστάτωι ἀρχιεπισκόπωι Κυρίλλωι· ὅθεν ταῦτα αὐτοῦ φρονοῦντος οὐ συγκατατίθεμαι τῶι ἐκείνου δόγματι, ἀλλὰ συναινῶ τῶι τοῦ προλεχθέντος ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου καὶ τῶν προλεχθέντων ἁγίων πατέρων. L III 498

15 Ῥωμανὸς ἐπίσκοπος Ῥαφίας εἶπεν· Κίβδηλον πίστιν ἐξέθετο ὁ εὐλαβέστατος Νεστόριος παρὰ τὴν τῶν ἁγίων πατέρων· ὅθεν ταύτην ἀναθεματίζομεν κατὰ τὴν τοῦ ἀποστόλου φωνὴν τὴν λέγουσαν εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. Gal. 1, 9

16 Θεόδουλος ἐπίσκοπος Ἐλούσης εἶπεν· Παραγράφομαι τὴν ἐπιστολὴν τὴν γραφεῖσαν παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου πρὸς τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Κύριλλον τῶι παρανόμως καὶ παρὰ τοὺς θεσμοὺς τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς γεγενῆσθαι αὐτήν, τὴν δὲ πίστιν τὴν ἐν Νικαίαι βεβαίαν ἡγοῦμαι.

17 Ἑρμογένης ἐπίσκοπος Ῥινοκουρούρων εἶπεν· Παντάπασιν ἀλλότρια τὰ παρὰ τοῦ εὐλα-

---

VS, D [= mn], A, Λ[tcu] [usque ad 14]

1 πεπλήρωται ἐπιστολή VΛ ἐπιστολὴ περιέχει SD περιέχει ἐπιστολὴ A 2 τριακοσίων — ὀκτώ SAΛ τιη D om. V 3 ἀγκύρων SA 4 ἔγνωμεν νεστορίου V 4/5 τῶν — τιη om. SD 5 τιη ΑΛ ἁγίων καὶ θεοφόρων ἐπισκόπων V μὲν VSΑΛ μὲν ἐκείνων D τοῦ om. SDA 6 ὀρθοδόξου SD ὀρθῆσ SDAΛ χριστιανῶν V 7 εἶναι om. VΛ 9 μαρτυρίαν βλάσφημον SD 10 μὴ VSΑΛ[ic] μηδὲ DΛ[u] δὲ VAΛ δὲ καὶ D om. S 11 ἁγίαν SDΛ[tc] καὶ ἁγίαν VΑΛ[u] κἀμοὶ V om. Λ[u] 12 τοσοῦτο SA 13—16 τυγχάνει — ἐπιστολὴ om. V 13/14 τῶν — καλλιπόλει ΑΛ om. SD 15 δονάτοσ m λόγον ἀληθείασ A 17 αὐτὴν συνάδειν A συνάδουσαν αὐτὴν SD καθολικῆς om. D 18 διὸ — ἐκκλησίας om. SD λόγον V τρόπον A 20 κονάνησ VA κονάησ SD 22 τριακοσίων δεκαοκτὼ D 23 τῶν ἐν Νικαίαι om. SD ἐπίσκοπος om. SDA 24 καὶ — ἀρχιεπισκόπωι om. SD ταῦτα — φρονοῦντος om. SD 25 τῶι D τὸ S τῇ ἐκθέσει V om. A 27 ῥαφείασ SDA 29 ὑμῖν V 31 θεόδωροσ V 32/33 παρὰ τοὺσ θεσμοὺς — καὶ παρανόμωσ A 33 τοὺσ ἐκκλησιαστικοὺσ θεσμοὺσ V γενέσθαι D 35 ῥινοκούρων SDA

βεστάτου Νεστορίου ὑπηγορευμένα τῆι ὀρθοδόξωι τυγχάνει πίστει καὶ τῆι τῶν πατέρων ἐκθέσει, ἔτι γε μὴν καὶ τοῖς γεγραμμένοις παρὰ τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου Κυρίλλου, συμφώνοις τυγχάνουσι τῶι τῶν πατέρων φρονήματι περὶ τῆς πίστεως.

18 Εὐόπτιος ἐπίσκοπος Πτολεμαίδος εἶπεν· Ὥσπερ οἱ τὸ βασιλικὸν νόμισμα παραχαράττοντες τιμωρίας παρὰ τῶν νόμων εἰσὶ τῆς ἐσχάτης ὑπεύθυνοι, οὕτως καὶ ὁ εὐλαβέστατος Νεστόριος τὸ δόγμα τῆς ὀρθοδοξίας παραχαράξαι τολμήσας καὶ παρὰ θεῶι καὶ παρὰ ἀνθρώποις πάσης ἀξιός ἐστι τιμωρίας καὶ ἅπερ προήνεγκεν ἀπάιδοντα τῆι καθολικῆι ἐκκλησίαι δόγματα πρὸς λύμην καὶ ἀπώλειαν τῶν ἀκολουθησάντων ἀνθρώπων αὐτῶι. ὅθεν ἀλλότριον ἑμαυτὸν τῆς κοινωνίας αὐτοῦ καὶ πάντων τῶν τὰ αὐτὰ φρονούντων αὐτῶι καθιστῶ.

Cor. 6, 14.15 19 Φείδος ἐπίσκοπος Ἰόππης εἶπεν· Τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος ἢ τίς συγκατάM IIII 1176 θεσις Χριστῶι πρὸς Βελίαρ; πολὺ γὰρ ἀφέστηκε τῆς ἀληθείας ἡ νυνὶ ἀναγνωσθεῖσα ἐπιστολὴ τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου, πολὺ δὲ συγκατατίθεται τῆι παρανόμωι γνώμηι Παύλου τοῦ Σαμοσατέως· ὅθεν ἀπαράδεκτος πᾶσι διὰ τὰς ἐγκειμένας ἐν αὐτῆι δυσφημίας ἔσται.

20 Θεόδωρος ἐπίσκοπος Ἀραβδήλων εἶπεν· Οὐκ ὀρθῶς οὐδὲ σύμφωνα τῆι ὀρθοδόξωι πίστει οὐδὲ τῆι ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων περιέχει ἡ ἐπιστολὴ τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου, ἀλλὰ πάντηι ἀπάιδοντα· ὅθεν κἀγὼ ἀναθεματίζω αὐτὸν τοιαῦτα φρονοῦντα.

21 Θεόδωρος ἐπίσκοπος Γαδάρων εἶπεν· Ἀναθεματίζω κἀγὼ τὸν τιμιώτατον Νεστόριον μὴ φρονήσαντα τὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων, καθὼς καὶ ἡ ἀναγνωσθεῖσα αὐτοῦ ἐπιστολὴ ἔδειξεν.

22 Ῥουφῖνος ἐπίσκοπος Ταβῶν εἶπεν· Ἡ ἀναγνωσθεῖσα ἐπιστολὴ τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου ἔδειξεν αὐτὸν ὑπεναντία τῆς ἐκτεθείσης πίστεως παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν L III 499 ἐν Νικαίαι συνελθόντων φρονοῦντα· ὅθεν ἀναθεματίζω αὐτὸν καὶ ταῖς ἐκτεθείσαις παρ' αὐτοῦ βλασφημίαις ἀποτάσσομαι.

23 Παυλιανὸς ἐπίσκοπος Μαιουμᾶ εἶπεν· Ὁμοίως κἀγὼ αὐτὸν ἀναθεματίζω, ἐπειδὴ κακῶς φρονεῖ. ἔδειξε γὰρ ἡ ἐπιστολὴ τοῦτο αὐτό.

24 Ἀιάνης ἐπίσκοπος Συκαμαζόνος εἶπεν· Οὐχ ἁπλῶς οὐδ' ὡς ἔτυχεν ἐδείχθη ἡ γνώμη τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου διὰ τῆς ἀναγνωσθείσης ἐπιστολῆς σαφῶς περιεχούσης, ὡς ὑπεναντία τῆς ὀρθοδόξου πίστεως φρονεῖ· ὅθεν κἀγὼ αὐτὸν ἀναθεματίζω.

25 Πέτρος ἐπίσκοπος Παρεμβολῶν εἶπεν· Ἐπειδὴ χρὴ ἑξακολουθεῖν τῆι ὀρθοδόξωι πίστει τῆι ἐκτεθείσηι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων τοὺς θεῶι ἀνακειμένους, εὕρηται δὲ ὁ εὐλαβέστατος Νεστόριος οὐχ ὁμοίως φρονῶν, κατὰ τοῦτο κἀγὼ αὐτὸν ἀναθεματίζω ἀπὸ τῆς ἀναγνωσθείσης αὐτοῦ ἐπιστολῆς.

26 Ἰωάννης ἐπίσκοπος Αὐγουστοπόλεως εἶπεν· Ὤφθαι ἀπὸ τῆς ἀναγνωσθείσης ἐπιστολῆς Νεστόριος ὁ εὐλαβέστατος ὑπεναντία τῆς ὀρθοδόξου πίστεως φρονῶν· ὅθεν κἀγὼ αὐτὸν ἀναθεματίζω.

27 Παῦλος ἐπίσκοπος Ἀνθηδόνος εἶπεν· Οὐ χρὴ τοὺς μάλιστα Χριστιανοὺς συνυπάγεσθαι

VS, D [= mn], A

1 τυγχάνει om. S post ἐκθέσει coll. D 2 ἐγγεγραμμένοις SDA καὶ θεοφιλεστάτου om. SD 3 συμφώνως S σύμφωνα A 4 εὐόπιος Sm πολεμαίδος Sm 6 παρὰ² om. V 8 ἀνθρώπων om. S 9 αὐτῶι om. D καθίστημι V 12 νεστορίου τοῦ εὐλαβεστάτου V παρανόμωι om. SDA γνώμη τῆ A 13 ἀπαράδεκτος V απρόσδεκτος A ἀποδεκτικὸς S οὐκ ἀποδεκτέος D ἐγκειμένας αὐτῆ A ἐν αὐτῆ ἐγκειμένας SD ἔσται om. V 14 ἀρβδήλων V 18 φρονήσαντα ὀρθῶς DA 20 Ταβῶν pro Γάβων, idem uitium extat 45, 40 cf. 33, 41 22 τῆ νικαέων A φρονοῦντα om. S 23 δυσφημίαις καὶ βλασφημίαις SD ἀποτάττομαι S 24 αὐτὸν om. S 25 ἡ ἐπιστολὴ V αὐτοῦ ἡ ἐπιστολὴ A ἡ ἐπιστολὴ αὐτοῦ SD 26 ἀιανὸς A 26—28 οὐχ — ἀναθεματίζω] ὁμοίως κἀγὼ αὐτὸν ἀναθεματίζω ὡς ὑπεναντία τῆς ὀρθοδόξου πίστεως φρονοῦντα V 27 αὐτοῦ ἐπιστολῆς SD περιεχούσης ὡς] περιέχει καὶ S 29 χρὴ] δεῖ S 29/30 τῆ — ἐκτεθείση DA τῆ ἐκτεθείση ὀρθοδόξω πίστει S τῆ ὀρθοδόξω πίστει V 31 ὅμοια A 36 συνυπάγεσθαι V συνάγεσθαι A συνάπτεσθαι SD

τοῖς οὐ καλῶς φρονοῦσιν, ἀλλὰ τἀναντία· ὅθεν ἀπὸ τῆς ἀναγνωσθείσης ἐπιστολῆς τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου ὑπεναντία τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τῆς ἐκτεθείσης παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι τὸ τηνικαῦτα συνελθόντων σαφῶς περιεχούσης ἀναθεματίζω αὐτόν.

28 Λητόιος ἐπίσκοπος Λιβιάδος εἶπεν· Πολὺ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἀπάιδει τὸ φρόνημα Νεστορίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἀπὸ τῶν ἀναγνωσθέντων· διὸ κἀγὼ ἀναθεματίζω αὐτόν.

29 Σαίδας ἐπίσκοπος Φαινοῦς εἶπεν· Κἀγὼ αὐτὸν ἀναθεματίζω κακῶς φρονοῦντα καὶ μὴ συμφωνοῦντα τῇι πίστει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων. ἔδειξε γὰρ αὐτοῦ τὴν γνώμην ἡ τῆς αὐτοῦ ἐπιστολῆς ἀνάγνωσις.

30 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Πηλουσίου εἶπεν· Τὰ ἐγκείμενα πάντα τῇι ἐπιστολῆι τῇι ἀνα- M IIII 1177
γνωσθείσηι τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου ἀλλότρια τυγχάνει τῆς πίστεως τῆς ἐκτεθείσης ἐν Νικαίαι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ ταῦτα ἀναγκαίως ἀναθεματίζω καὶ τοὺς ταῦτα φρονοῦντας.

31 Μακάριος ἐπίσκοπος Ἀνταίου εἶπεν· Σφόδρα ἀπάιδουσι τὰ ἐγκείμενα τῇι ἐπιστολῆι τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου τῆς ἐκτεθείσης πίστεως παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων, καὶ ἀναθεματίζω τοὺς οὕτω φρονοῦντας ὡς ἔξω τυγχάνοντας τῆς ὀρθοδόξου πίστεως.

32 Φοιβάμμων ἐπίσκοπος Κοπτοῦ εἶπεν· Οὐδαμῶς σύμφωνος τυγχάνει τῇι ἐκτεθείσηι πίστει παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων ἡ ἐπιστολὴ τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου, ἀλλ' οὐδὲ τῇι ἐπιστολῆι τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου Κυρίλλου· διὸ ἀνάθεμα τοῖς οὕτως πιστεύουσιν.

33 Θεόπεμπτος ἐπίσκοπος Καβάσων εἶπεν· Δῆλός ἐστιν ἐκ τῆς νυνὶ ἀναγνωσθείσης ἐπιστολῆς ἀλλότρια φρονῶν τῆς πίστεως τῶν ἁγίων πατέρων ὁ εὐλαβέστατος Νεστόριος, L III 502
καὶ ἀναθεματίζω αὐτὸν καὶ τοὺς τὰ αὐτὰ φρονοῦντας.

34 Ἀριστόβουλος ἐπίσκοπος Θμούεως εἶπεν· Ἔγνωμεν ἐναντία φρονοῦντα τῆς ὀρθῆς πίστεως τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον ἐκ τῆς ἀναγνωσθείσης αὐτοῦ ἐπιστολῆς καὶ διὰ τοῦτο ἀναθεματίζω αὐτόν.

35 Ἀμφιλόχιος ἐπίσκοπος Σίδης εἶπεν· Τὸ ἔκφυλον καὶ μυσαρὸν τῶν δογμάτων ἃ διὰ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου ἐκδηλα γέγονεν, οὐ μόνον τὴν ἀκοὴν τῶν εὐσεβούντων ἀποκναίει, ἀλλὰ καὶ τὸ πολέμιον πρὸς τὴν ὀρθὴν δείκνυσι πίστιν.

48 Πάντες οἱ ἐπίσκοποι ἅμα ἐπεφώνησαν· Ὁ μὴ ἀνάθεματίζων Νεστόριον ἀνάθεμα ἔστω. Τοῦτον ἡ ὀρθὴ πίστις ἀναθεματίζει, τοῦτον ἡ σύνοδος ἀναθεματίζει. Τοῦτον ἡ ἁγία σύνοδος ἀναθεματίζει. Ὁ κοινωνῶν Νεστορίωι ἀνάθεμα ἔστω. Πάντες ἀναθεματίζομεν τὴν ἐπιστολὴν καὶ τὰ δόγματα Νεστορίου. Τὸν αἱρετικὸν Νεστόριον

---

30 *et cum interlocuti essent triginta tres episcopi* Conc. quintum [L v 523 = M viiii 315]

V, M [inde a 30], P [= hk, inde a 27], S, D [= mn], A, Λ^{tcu} [inde a 30]

1 τουναντίον SD ὅθεν ἀναγνωσθείσης τῆσ ἐπιστολῆσ V 2 ὀρθοδόξου — ἐκτεθείσησ V ἐκτεθείσησ πίστεωσ SDA παρὰ om. A 3 τὸ τηνικαῦτα om. V περιέχει S 4/5 om. DA 4 λιβάδοσ V 6—8 om. V 6 φαιδοῦσ A φρονήσαντα A 10 τῆσ ἐκτεθείσησ πίστεωσ V 11 ἀναγκαίωσ om. V 13 ἀντέου VSD 15 ὡς om. SDA 17 φοιβάμων DA Κοπτοῦ om. SD οὐδαμοῦ V σύμφωνα D σύμφωνασ S 18 παρὰ om. SD 19 ἀλλ' — Κυρίλλου om. SD οὕτε V 20 ἀνάθεμα τοῖσ — πιστεύουσιν V ἀναθεματίζω τοὺσ οὕτω πιστεύονταασ SDA 21 καββάσσων V δῆλον S 22 ἄλλα V ἁγίων om. V 23 τὰ αὐτὰ αὐτῶ φρονοῦνταασ ἡ φρονήσονταασ A 24 θμούσεωσ V 25 καὶ om. S 27 μυσαρὸν DA μιαρὸν S δύσερι VP 28 τοῦ εὐλαβεστάτου om. S 29 ἀποκνέει A 30 μ̄η V μς P εἶτα πάντεσ M ἀνεφώνησαν M συνεφώνησαν P ἀνεβόησαν Vm 31 τοῦτον — πίστις ἀναθεματίζει] τοῦ νεστορίου ἡ πίστισ ἀνάθεμα εἴη A 31/32 τοῦτον· — ἁγία σύνοδος ἀναθεματίζει om. V 31 τοῦτον [τὸν δυσσεβῆ νεστόριον A] ἡ σύνοδοσ ἀναθεματίζει MPAΛ^{cu} om. SDΛ^{t} 31/32 τοῦτον ἡ ἁγία σύνοδοσ ἀναθεματίζει MPSDAΛ^{tu} om. Λ^{c} 32 post ἔστω ins. *Qui sapit ea quae sunt Nestorii, anathema sit* Λ^{c} καὶ πάντεσ VMP 33 τὸ δόγμα A

πάντες ἀναθεματίζομεν. Τοὺς κοινωνοῦντας Νεστορίωι πάντες ἀναθεματίζομεν. Τὴν ἀσεβῆ πίστιν Νεστορίου πάντες ἀναθεματίζομεν. Τὸ ἀσεβὲς δόγμα Νεστορίου πάντες ἀναθεματίζομεν. Τὸν ἀσεβῆ Νεστόριον πάντες ἀναθεματίζομεν. Ὅλη ἡ οἰκουμένη ἀναθεματίζει τὴν ἀσεβῆ θρησκείαν Νεστορίου. Ὁ τοῦτον μὴ ἀναθεματίζων ἀνάθεμα ἔστω. Τοῦτον ἡ ὀρθὴ πίστις ἀναθεματίζει. Τοῦτον ἡ ἁγία σύνοδος ἀναθεματίζει. Ὁ κοινωνῶν Νεστορίωι ἀνάθεμα ἔστω. Τοῦ Ῥωμαίων ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τὸ γράμμα ἀναγνωσθῆι.

49 Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Ἀναγινωσκέσθω καὶ τὰ γράμματα τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥωμαίων Κελεστίνου, ἅπερ ἀπέστειλε περὶ τῆς πίστεως.

Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας καὶ πριμικήριος νοταρίων ἀνέγνω

ep. 10 Ἑρμηνεία ἐπιστολῆς Κελεστίνου ἐπισκόπου Ῥώμης πρὸς Νεστόριον· Τῶι ἀγαπητῶι ἀδελφῶι Νεστορίωι Κελεστῖνος. Ἐφ' ἡμέρας τινὰς τῆς ζωῆς ἡμῶν μετὰ τὸ ἀνόσιον καὶ πολλάκις κατακριθὲν δόγμα Πελαγίου καὶ Κελεστίου ἡ καθολικὴ πίστις εἰρήνευσε καὶ τὰ λοιπά.

M IIII 1180 Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπεν· Τούτοις τοῖς ἀναγνωσθεῖσι σύμφωνα γέγραφεν ἡ ἁγιότης τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου ἡμῶν Κυρίλλου, ἃ καὶ μετὰ χεῖρας ἔχομεν, καὶ εἰ κελεύσειεν ὑμῶν ἡ θεοσέβεια, ἀναγνωσόμεθα.

Φλαυιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπεν· Ἀναγνωσθέντα καὶ ταῦτα ἐμφερέσθω τοῖς πραττομένοις.

Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας καὶ πριμικήριος νοταρίων ἀνέγνω

ep. 6 Τῶι εὐλαβεστάτωι καὶ θεοσεβεστάτωι συλλειτουργῶι Νεστορίωι Κύριλλος καὶ ἡ συνελθοῦσα σύνοδος ἐν Ἀλεξανδρείαι ἐκ τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως ἐν κυρίωι χαίρειν. Τοῦ

Mt. 10, 37 σωτῆρος ἡμῶν λέγοντος ἐναργῶς ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστι μου ἄξιος καὶ τὰ λοιπά.

L III 503 Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι αὐτὴν καὶ ἐντεθῆναι τοῖς ὑπομνήμασι Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπεν· Οὐ μόνον δὲ ταῦτα τὰ ἐπισταλέντα παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας ἐπισκόπου Κελεστίνου ἀπέ-

---

VM, P [= hk], S, D [= mn], A, H [inde a 16 usque ad 20], Λ^{tcu}

1—3 τὴν — ἀναθεματίζομεν¹ om. SD 1/2 τὴν ἀσεβῆ — ἀναθεματίζομεν om. MP 2 ἄθεον A 4 νεστορίου SDAΛ αὐτοῦ VMP τοῦτο A 5/6 τοῦτον¹ — ἔστω om. A 6/7 τοῦ — ἀναγνωσθῆι om. Λ^{u} 6 ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου A ἀρχιεπισκόπου MΛ^{1} 7 ἀναγνωσθῆ AΛ^{1c} ἀναγνωσθήτω V ἀνάγνωθι MPSD 8 $\overline{μθ}$ V μΖ MP $\overline{κθ}$ S λ' D ὁ εὐλαβέστατοσ ἐπίσκοποσ A καὶ om. AΛ^{c} Conc. quintum 9 ἁγιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου VMPAΛ^{1} θεοσεβεστάτου καὶ ἁγιωτάτου SDΛ^{cu} ἀνδρὸσ κελεστίνου τοῦ τῆσ ῥωμαίων ἀρχιεπισκόπου M ἐπισκόπου SD ῥωμαίων VPΛ ῥωμαίων ἐκκλησίασ SDA ἐπέστειλε P 11—15 καὶ ἀνεγνώσθη καθὼσ προεγράφη A 11 καὶ om. D 11. 16. 21 πριμμικήριοσ $M^{c\,rr}$ PSD πριμμηκήριοσ V 11 εἶπεν· ἀνέγνων VMP 12 ἐπισκόπου κελεστίνου V 14 πελαγίου κελεστίου [κελεστίνου P] VMP 14/15 *et cetera* Λ^{tc} καὶ τὰ λοιπὰ ὥσπερ [ὡσ MP] προλάμπει VMP καὶ ἀνεγνώσθη καθὼσ προτέτακται SD 16 καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι πᾶσαν πέτροσ HΛ^{c} νοταρίων om. M 17 γεγράφηκεν SD ἡμῶν ἐπισκόπου VMP 18 ἃ om. SDA κελεύει S ἀναγνωσθησόμεθα S ἀναγνώσωμαι H 19 ἀναγινωσκέσθω SD 20 πραττομένοισ VAΛ ὑπομνήμασιν MPSD ὑπομνήμασιν καὶ προεκομίσθη ἐν ἐφέσω ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἐν ἁγίοισ κυρίλλου ἡ πρὸσ νεστόριον, sequitur ipsa epistula H 21—25 om. A 21 καὶ μετὰ τὸ — ὑπομνήμασι πέτροσ — εἶπε [26/27] V νοταρίων om MS 22 καὶ θεοσεβεστάτωι om. M θεοφιλεστάτωι VP 25 *et cetera* Λ^{tc} καὶ ἀνεγνώσθη καθὼσ προτέτακται SD καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστι μου ἄξιοσ [καὶ ὁ — ἄξιος om. VM] τί πάθωμεν ἡμεῖσ οἱ παρὰ τῆσ σῆσ εὐλαβείασ ἀπαιτούμενοι τὸ ὑπεραγαπᾶν σε τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆροσ χυ καὶ τὰ λοιπὰ ὥσπερ προλάμπει VMP 26 λα' D Καὶ — ὑπομνήμασι AΛ om. VMPSD αὐτὰ V [cf. 21] 27 Ἀλεξανδρείας om. M πριμμικήριοσ $VM^{c\,rr}$ PSD νοταρίων om. M 28 ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου SD ὁσιωτάτου M τῆσ — ἐκκλησίασ ἐπισκόπου VPAΛ ἐπισκόπου τῆσ — ἐκκλησίασ SD τῆσ ῥωμαίων ἐπισκόπου M 28—p. 37, 1 ἐπέσταλται M

σταλται καὶ ἀποδέδοται αὐτωι τῶι εὐλαβεστάτωι Νεστορίωι, ἀλλὰ γὰρ καὶ τὰ ἐπισταλέντα παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας Κυρίλλου καὶ τῆς σύνοδου πάσης τῆς Αἰγυπτιακῆς διὰ Θεοπέμπτου καὶ Δανιὴλ καὶ Ποτάμωνος καὶ Κομαρίου τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων, καὶ παρακαλῶ ἐρωτᾶσθαι Θεόπεμπτον καὶ Δανιὴλ τοὺς εὐλαβεστάτους ἐπισκόπους ἐνταῦθα τυγχάνοντας περὶ τούτου.

Φλαυιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπεν· Κατατιθέσθωσαν οἱ εὐλαβέστατοι συλλειτουργοὶ ἡμῶν Θεόπεμπτος καὶ Δανιὴλ οἱ παρόντες εἴ γε ἀποδεδώκασι τὰς ἐπιστολάς.

50 Θεόπεμπτος ἐπίσκοπος Καβάσων εἶπεν· Εἰς τὸ ἐπισκοπεῖον ἀνελθόντες ἐν ἡμέραι κυριακῆι, συνάξεως ἐπιτελουμένης, παρόντος παντὸς τοῦ κλήρου καὶ τῶν ἰλλουστρίων σχεδὸν πάντων, ταῦτα ἀποδεδώκαμεν Νεστορίωι τὰ γράμματα. d. 30. m. Nou. 430

Δανιὴλ ἐπίσκοπος Δάρνεως εἶπεν· Εἰς τὸ ἐπισκοπεῖον ἀνελθόντες ἐν ἡμέραι κυριακῆι παρόντος παντὸς τοῦ κλήρου καὶ τῶν ἰλλουστρίων σχεδὸν πάντων ταῦτα ἀποδεδώκαμεν Νεστορίωι τὰ γράμματα.

Φλαυιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπεν· Ἐποίησεν οὖν τὸ ἱκανὸν τοῖς γραφεῖσιν;

Δανιὴλ ἐπίσκοπος Δάρνεως εἶπεν· Εἶπεν ἡμῖν τότε ὥστε ἐλθεῖν τῆι ἑξῆς ἡμέραι καὶ ἰδιάσαι αὐτῶι. ἀλλ' ἡμῶν ἀπελθόντων, ἀπέκλεισεν ἡμῖν τὰς θύρας καὶ οὐκ ἠξίωσεν ἡμᾶς ἀποκρίσεως.

Θεόπεμπτος ἐπίσκοπος Καβάσων εἶπεν· Δεξάμενος τὰ προειρημένα χαρτία, συνετάξατο ἡμῖν τῆι ἑξῆς συντυχεῖν αὐτῶι. ἀπήλθομεν, εἶτα ἀπελθόντας οὐκ ἐδέξατο οὔτε μὴν τὸ ἱκανὸν τοῖς γράμμασι πεποίηκεν, ὥστε ἐπ' ἐκκλησίας τὰ αὐτὰ καὶ χείρονα δογματίζειν. cf. Coll. Pal. 23 οὐ μόνον δὲ πρὸ τοῦ λαβεῖν τοὺς χάρτας ταῦτα ἐδίδασκεν, ἀλλὰ καὶ πολλῶι χείρονα μετὰ τὸ λαβεῖν ἐδίδαξεν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.

51 Φεῖδος ἐπίσκοπος Ἰόππης εἶπεν· Ὅτι ἐπιμένει ἕως σήμερον τῆι αὐτῆι διδασκαλίαι, M IIII 1181 δύνανται λέγειν καὶ οἱ παρόντες θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι Ἀκάκιος καὶ ὁ κύριός Θεόδοτος, οἳ καὶ διαλέξεις πρὸς αὐτὸν ἐποιήσαντο, ὥστε καὶ κινδυνεῦσαί τινα ἀπ' αὐτῶν. οὓς καὶ παρακαλοῦμεν καὶ ὁρκίζομεν κατὰ τῶν προκειμένων ἁγίων εὐαγγελίων ἐπὶ τῆς πίστεως τῶν ὑπομνημάτων εἰπεῖν τί ἤκουσαν πρὸ τριῶν τούτων ἡμερῶν παρ' αὐτοῦ Νεστορίου. d. 20. m. Iun.

52 Κύριλλος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἐπειδὴ οὐ περὶ τῶν τυχόντων ἡμῖν ὁ λόγος, ἀλλὰ περὶ τοῦ πάντων κεφαλαιωδεστέρου πράγματος, φημὶ δὴ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως, ἀκόλουθόν ἐστι τοὺς εὐλαβεστάτους καὶ τὰ πάντα θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους Θεόδοτον 431

VM, P [= hk], S, D [= mn], ΑΛ^{tcu}

1 ἀποδίδοται VM ἀσεβεστάτω D 2 θεοσεβεστάτου καὶ ἁγιωτάτου SD ἁγιωτάτου M ἐκκλησίας om. MSDA 3 πάσης τῆς αἰγυπτιακῆς VMPSDΛ τῶν τῆς αἰγυπτιακῆς διοικήσεως Λ διά om. P καὶ Ποτάμωνος καὶ Κομαρίου om. A Κομαρίου] μακαρίου D 4 καὶ om. V ἐρωτᾶσθαι] παραγενέσθαι A 5 τυγχάνοντας — τούτου om. A περὶ τούτου om. P αὐτοῦ τούτου VM 6 ἐπίσκοπος om. M κατατιθέτωσαν P 7 γε om. P 8 $\bar{\nu}$ V μὴ P $\bar{\lambda}$ S καβάσσων VP ἐλθόντεσ A ἐν om. A 9 κυριακῆσ S παντὸσ τοῦ SD παντὸσ VMP *omni* Λ^{c} τοῦ ΑΛ^{tu} ἰλουστρίων S 10 ἐπιδεδώκαμεν MP 11—13 Δανιὴλ — γράμματα MPΑΛ ὁμοίωσ δὲ καὶ δανιὴλ ἐπίσκοποσ δάρνεωσ τὰ αὐτὰ κατέθετο SD om. V 11/12 κυριακῆι om. A 12 παντὸσ τοῦ] παντὸσ MP *omni* Λ τοῦ A ἐπιδεδώκαμεν P 14 ἐπίσκοπος om. M γραφεῖσιν MPDΑΛ γράμμασιν VS 15—17 om. M 15 δάρνεων V(M) τό γε S 16 ἡμῶν PSDA οὖν V ἡμῖν om. S 18 ἐπίσκοπος om. M καβάσσων VP 19 ἑξῆσ ἡμέρα ΑΛ^{cu} συνελθεῖν καὶ συντυχεῖν SD ἀπελθόντεσ P 20 ἐκκλησίαισ S post ἐκκλησίας ins. *ex tunc* Λ^{c} 21 χάρτας] ἄρχοντασ S ἐδίδαξεν S 21/22 πολλῶι χείρονα om. P 22 ἐδίδαξεν om. P post ἡμέρας habet δανιὴλ ἐπίσκοποσ δάρνεων τὰ αὐτὰ τῶ θεοπέμπτω ἐξεῖπε M cf. Λ^{t} 23 νᾱ V μθ P ὅτι εἰ D ἕωσ VM ἕωσ τῆσ P μέχρι τῆσ SDA 24 κύριοσ MA κύριοσ PSD in spatio uacuo om. V 25 τινασ SD τὴν MP 26 ἐπὶ om. MP 27 τριῶν τούτων SDΑΛ τούτων τῶν VMP παρὰ τοῦ DA 28 superscr. rubro διαλαλιὰ κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείασ περὶ τῶν αὐτοῦ δυσφημιῶν V ὁ λόγοσ ἡμῖν M $\bar{\nu\beta}$ V $\bar{\nu}$ P 29 πάντων ἡμῶν A τῆσ VMPΛ^{tc} τῆσ ὀρθῆσ SDΑΛ^{u} 30 καὶ τὰ πάντα [τὰ πάντα om. SD] θεοφιλεστάτουσ SDΑΛ^{c} om. VMPΛ^{t}

καὶ Ἀκάκιον κατὰ τὰς παρακλήσεις τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Φείδου καὶ τοὺς ὁρκισμοὺς τοὺς ἐπενεχθέντας, φιλαλήθεις ὄντας καὶ ἁγίους, εἰπεῖν ἅπερ ἀκηκόασι λέγοντος αὐτοῦ ἐν τῇι Ἐφεσίων πόλει, διάλεξιν πρὸς αὐτὸν ὑπὲρ τῆς ὀρθῆς πίστεως κινήσαντες.

53 Θεόδοτος ἐπίσκοπος Ἀγκύρων εἶπεν· Ὀδυνῶμαι μὲν ὑπὲρ φίλου, πλὴν πάσης φιλίας
L III 498 προτιμῶ τὴν εὐσέβειαν· δι' ὃ ἀνάγκην ἔχω καὶ μετὰ πολλῆς ἀθυμίας περὶ ὧν ἐρωτῶμαι, τὴν ἀλήθειαν ἐκφράσαι. οὐκ οἶμαι χρείαν εἶναι τῆς ἡμῶν μαρτυρίας τοῦ φρονήματος αὐτοῦ δήλου γεγενημένου ἐκ τοῦ γράμματος τοῦ πρὸς τὴν σὴν θεοσέβειαν. ἃ γὰρ ἐκεῖ ἀπηγόρευσε περὶ τοῦ θεοῦ λέγεσθαι, τουτέστι τοῦ μονογενοῦς, ὀνειδίζων αὐτῶι τὰ ἀνθρώπινα, ταῦτα καὶ ἐνταῦθα διαλεγόμενος ἔφη μὴ δεῖν περὶ θεοῦ λέγειν γαλακτοτροφίαν μηδὲ γέννησιν τὴν ἐκ παρθένου. οὕτως καὶ ἐνταῦθα πολλάκις ἔφη διμηνιαῖον ἢ τριμηνιαῖον μὴ δεῖν λέγεσθαι θεόν, καὶ ταῦτα οὐχ ἡμεῖς μόνοι, ἀλλὰ καὶ ἕτεροι πλείονες ἀκηκόαμεν οὐ πρὸ πολλῶν ἡμερῶν πρὸς ἡμᾶς αὐτοῦ ἐν Ἐφέσωι διαλεγομένου.

Ἀκάκιος ἐπίσκοπος Μελιτηνῆς εἶπεν· Πίστεως προκειμένης καὶ τῆς εἰς θεὸν εὐσεβείας, ἀνάγκη πᾶσαν σχολάζειν διάθεσιν· ὅθεν εἰ καὶ σφόδρα ὑπὲρ τοὺς ἄλλους τὸν κύριν Νεστόριον ἠγάπησα καὶ παντοίως αὐτὸν περισῶσαι ἐσπούδασα, ἀνάγκη νῦν φιλαλήθως τὰ παρ' αὐτοῦ εἰρημένα εἰπεῖν ὑπὲρ τοῦ μὴ κατακριθῆναί μου τὴν ψυχὴν ἀποκρύψαντος τἀληθῆ. παραχρῆμα ἐπιστὰς τῆι Ἐφεσίων πόλει ἐποιησάμην πρὸς τὸν προειρημένον ἄνδρα διάλεξιν καὶ γνοὺς αὐτὸν οὐκ ὀρθῶς φρονοῦντα παντοίως ἐσπούδασα αὐτὸν διορθώσαοθαι καὶ ἀποστῆσαι τοῦ πονηροῦ φρονήματος αὐτόν τε ἐκεῖνον ἑώρων τοῖς χείλεσι συνομολογοῦντα ὅτι δὴ μετατίθεται τῆς τοιαύτης ἐννοίας, ἡμέρας δὲ δέκα ἢ δώδεκα διαλιπών, πάλιν λόγου τινὸς κινηθέντος, ἀντελαβόμην τοῦ τῆς ἀληθείας λόγου καὶ ἀντιπίπτοντα αὐτὸν τούτωι ἑώρων καὶ δύο ἀτόποις κατὰ τὸ αὐτὸ ἐγίνωσκον περιπίπτειν. πρότερον μὲν γὰρ ἐκ τῆς αὐτοῦ ἐπερωτήσεως ἀτόπου οὔσης ἀνάγκην ἐπετίθει τοῖς ἀποκρινομένοις ἢ πάντηι ἀρνήσασθαι τὴν τοῦ μονογενοῦς θεότητα ἐνηνθρωπηκέναι ἢ ὁμολογεῖν,
M IIII 1184 ὅπερ ἦν ἀσεβές, ὅτιπερ καὶ ἡ τοῦ πατρὸς καὶ ἡ τοῦ ἁγίου πνεύματος θεότης συνεσαρκώθη τῶι λόγωι, ἅπερ ἦν παντὶ τρόπωι κακοτεχνοῦς διανοίας καὶ ἐκβαλλούσης τὴν εὐσεβῆ πίστιν. ἔπειτα δευτέρου κινηθέντος λόγου, ἀντελάβετό τις συνὼν αὐτῶι ἐπίσκοπος τοῦ λόγου καὶ ἄλλον μὲν ἔφησεν εἶναι τὸν υἱὸν τὸν τὸ πάθος ἀναδεξάμενον, ἄλλον δὲ τὸν θεὸν λόγον. πρὸς ἣν βλασφημίαν, οὐχ ὑπενεγκεῖν δυνηθείς, συνταξάμενος πᾶσιν ἐξῆλθον. καὶ ἕτερος δὲ τῶν σὺν αὐτῶι συνηγόρει τοῖς Ἰουδαίοις ὡς οὐκ εἰς θεόν, ἀλλ' εἰς ἄνθρωπον ἠσεβηκόσιν.

Φλαυιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπεν· Φανερᾶς οὔσης τῆς καταθέσεως τῶν εὐλαβεστάτων καὶ θεοσεβεστάτων συλλειτουργῶν ἡμῶν Θεοδότου καὶ Ἀκακίου, ἀκόλουθόν ἐστιν ἣν εἶχον περὶ τῶν προκειμένων δόξαν οἱ μακάριοι πατέρες ἡμῶν καὶ ἐπίσκοποι, ἀναγνωσθῆναι καὶ ἐμφέρεσθαι τοῖς πραττομένοις.

10—11 cf. infra 67

VM, P [= hk], S, D [= mn], A, Λ^{tcu}

1 φείδου ἐπισκόπου P 1/2 τοὺσ ἐπενεχθέντασ ὁρκισμοὺσ M ὅρκουσ P 3 περὶ D 4 $\overline{\text{νγ}}$ V $\overline{\text{να}}$ P ἀγκύρασ P 5 προτιμῶμαι M διὸ καὶ SD 6 ἐκφάναι V 7 γενομένου S 8 ἀπηγόρευε A 9 θῦ MPAΛ θῦ λόγου VSD 10 διμηναῖον ἢ τριμηναῖον VP 11 θῦ λέγεσθαι S ἀκηκόασιν PΛ^{tc} 12 διαλεγομένου ἐν ἐφέσω A ἐνταῦθα ἐν τῆ ἐφεσίων διαλεγομένου SD 13 ἐπίσκοπος om. M τὸν θῦ V 14 κύριον MPA 16 περὶ A ἀποκρύψαντα D 17 τὰ ἀληθῆ SD τἀληθὲσ V ἐπιστὰσ ex ἐφιστὰσ corr. S σπείσασ MP 18 ὀρθὰ SD αὐτὸν ἐσπούδασα VMP 19 τοῦ φρονήματοσ αὐτὸν τοῦ πονηροῦ ἑώρων τε αὐτὸν ἐκεῖνον A 19/20 τοῖσ χείλεσι om. P 20 δὲ om. PΛ^{t} 20/21 διαλείπων MP 22 τοῦτον P ταυτὸν SD 25 καὶ ἡ τοῦ ἁγίου $\overline{\text{πνᾶ}}$ SDAΛ καὶ ἡ τοῦ υἱοῦ P καὶ ἡ τοῦ υἱοῦ καὶ ἡ τοῦ $\overline{\text{πνᾶ}}$ VM 26 θῶ λόγω V κακοτέχνου SDA ἐκβαλούσησ SD ὀρθὴν V, corr. V^{mg} 28 μὲν om. SDA ἔφησεν εἶναι MPA εἶναι ἔφη V ἔφη SD 29 οὐκέτι ἐνεγκεῖν SDA καὶ om. SD 30 ὡς οὐκ] οὐχ ὡσ A ὡσ εἰσ A ἀσεβήσασι MSDA 31 λβ' D πάντων τῶν A 32 καὶ θεοσεβεστάτων om. SDA 33 εἶπον D ἡμῶν πατέρεσ A καὶ οἱ ἐπίσκοποι SD om. Λ^{tc}

54 Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπεν· Ἐπειδὴ μετὰ χεῖρας ἔχομεν καὶ βιβλία τῶν ἁγιωτάτων καὶ ὁσιωτάτων πατέρων καὶ ἐπισκόπων καὶ διαφόρων μαρτύρων, ἐπελεξάμεθα δὲ ἐκ τούτων ὀλίγα κεφάλαια, εἰ παρίσταται, ἀναγνωσόμεθα. L III 507
Φλαυιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπεν· Καὶ ταῦτα ἀναγνωσθέντα ἐμφερέσθω.
Καὶ ἀνεγνώσθη οὕτως

Πέτρου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου καὶ μάρτυρος ἐκ τοῦ περὶ θεότητος βιβλίου

[I] Ἐπεὶ καὶ ἀληθῶς ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο Ioh. 1, 17
(ὅθεν καὶ χάριτι ἐσμὲν σεσωσμένοι κατὰ τὸ ἀποστολικὸν ῥητὸν καὶ τοῦτο, φησίν, οὐκ Eph. 2, 8
ἐξ ἡμῶν· θεοῦ τὸ δῶρον, οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τις καυχήσηται), θελήματι θεοῦ 9
ὁ λόγος σὰρξ γενόμενος καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος οὐκ ἀπελείφθη τῆς Phil. 2, 7
θεότητος. οὐδὲ γὰρ ἵνα τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἡ δόξης τέλεον ἀποστῇ, πτωχεύσας πλού- 2 Cor. 8, 9
σιος ὤν, τοῦτο ἐγένετο, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν θάνατον ὑπὲρ ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν ἀναδέξηται,
δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ὅπως ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατωθεὶς μὲν 1 Petr. 3, 18
σαρκί, ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι.

[II] Καὶ μεθ' ἕτερα· Ὅθεν καὶ ὁ εὐαγγελιστὴς ἀληθεύει λέγων· ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο Ioh. 1, 14
καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, τότε δηλονότι ἀφ' οὗ ὁ ἄγγελος ἠσπάσατο τὴν παρθένον 16
εἰπών· χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ. τὸ γὰρ ὁ κύριος μετὰ σοῦ Lc. 1, 28
νῦν ἔστιν ἀκοῦσαι τοῦ Γαβριὴλ ἀντὶ τοῦ ὁ θεὸς λόγος μετὰ σοῦ· σημαίνει γὰρ αὐτὸν
γεννώμενον ἐν μήτραι καὶ σάρκα γενόμενον, καθὼς γέγραπται· πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται Lc. 1, 35
ἐπὶ σὲ καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον
κληθήσεται υἱὸς θεοῦ.

[III] Καὶ πάλιν μεθ' ἕτερα· Ὁ δὲ θεὸς λόγος παρὰ τὴν ἀνδρὸς ἀπουσίαν κατὰ βούλησιν
τοῦ τὰ πάντα δυναμένου κατεργάσασθαι θεοῦ γέγονεν ἐν μήτραι τῆς παρθένου σάρξ, μὴ
ἐπιδεηθεὶς τῆς ἀνδρὸς ἐνεργείας ἢ παρουσίας. ἐνεργέστερον γὰρ τοῦ ἀνδρὸς ἐνεποίησεν
ἡ τοῦ θεοῦ δύναμις ἐπισκιάσασα τῇ παρθένωι σὺν τῷι ἐπελεληυθότι ἁγίωι πνεύματι.

Ἀθανασίου τοῦ ἁγιωτάτου γενομένου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐκ τοῦ Κατὰ Ἀρειανῶν βιβλίου M IIII 1185

[IIII] Πολλοὶ γοῦν ἅγιοι γεγόνασι καὶ καθαροὶ πάσης ἁμαρτίας, Ἱερεμίας δὲ καὶ ἐκ κοιλίας c. Ar. 3, 33
ἡγιάσθη καὶ Ἰωάννης ἔτι κυοφορούμενος ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει ἐπὶ τῇι φωνῇι τῆς θεο- Ier. 1, 5
τόκου Μαρίας· καὶ ὅμως ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωυσέως καὶ Lc. 1, 44
ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷι ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδὰμ Rom. 5, 14
καὶ οὕτως ἕμενον οὐδὲν ἧττον οἱ ἄνθρωποι θνητοὶ καὶ φθαρτοί, δεκτικοὶ τῶν ἰδίων τῆς

I—III altera uersio extat ap. Eutychen in florilegio 8
II = Cyrill. apol. adu. Orient. 13; Tim. arm. p. 72, syr. f. 1^{b}

VM, P [= hk], S, D [= mn], A, RΛ^{tcu} (A75)

1 inscr. χρήσεισ ἁγίων πατέρων προενεχθεῖσαι παρὰ τοῦ μακαρίου κυρίλλου ἐν τῇ συνόδω κατὰ νεστορίου R νδ̄ V νβ̄ P Ἀλεξανδρείας om. MΛ^{t} πριμμικήριοσ M^{corr} PSD νοταρίων om. M 2 καὶ βιβλία om. A 3 ἃ εἰ MPΛ παρίσταται ὑμῖν D 4 ἐπίσκοπος om. M λα S καὶ om. R ἐμφερέσθωσαν R 6 τοῦ om. VMP ἐπισκόπου VPRΛ^{tcu} A75 ἐπισκόπου ἀλεξανδρείασ SDA 7 καὶ^{1} om. A 9 ὑμῶν M τοῦ θεοῦ SD 11 αὐτοῦ δυνάμεωσ A τῆσ δόξησ SD 12 ἵνα om. V 13 τῷι om. VMP *deo patri* Λ^{tu} 16 δηλονότι] δὴ τότε V ἠσπάσατο ὁ ἄγγελοσ R 17 καὶ εἶπε SD καὶ εἰπών A τὸ γὰρ — σοῦ om. MPSD 18 ὁ om. S 19 γενόμενον VMPR γινόμενον DA γιγνόμενον SA75 20 γενόμενον S 22 μεθ' ἕτερα πάλιν D μεθ' ἕτερα A δὲ om. V 23 τὰ om. VA 23/24 μὴ — παρουσίας om. S 24 δεηθεὶσ DA75 25 ἡ θεοῦ V 26 αὐτοῦ βιβλίου A 27 ἅγιοι καὶ καθαροὶ γεγόνασιν R καὶ om. SD καὶ om. P κοιλίασ μητρὸσ V 31 οἱ om. AR 31—p. 40, 1 τῆσ φύσεωσ ἰδίων P

φύσεως παθῶν. νῦν δὲ τοῦ λόγου γενομένου ἀνθρώπου καὶ ἰδιοποιουμένου τὰ τῆς σαρκός, οὐκέτι ταῦτα τοῦ σώματος ἅπτεται διὰ τὸν ἐν αὐτῷ γενόμενον λόγον, ἀλλὰ ὑπ' αὐτοῦ μὲν ἀνήλωται, λοιπὸν δὲ οἱ ἄνθρωποι οὐκέτι κατὰ τὰ ἴδια πάθη μένουσιν ἁμαρτωλοὶ καὶ νεκροί, ἀλλὰ κατὰ τὴν τοῦ λόγου δύναμιν ἀναστάντες ἀθάνατοι καὶ ἄφθαρτοι ἀεὶ διαL III 510 μένουσιν. ὅθεν καὶ γεννωμένης τῆς σαρκὸς ἐκ τῆς θεοτόκου Μαρίας, αὐτὸς λέγεται γεγεννῆσθαι ὁ τοῖς ἄλλοις γέννησιν εἰς τὸ εἶναι παρασχών, ἵνα τὴν ἡμῶν εἰς ἑαυτὸν μεταθῇ γέννησιν καὶ μηκέτι ὡς γῇ μόνῃ ὄντες εἰς γῆν ἀπέλθωμεν, ἀλλ' ὡς τῷι ἐξ οὐρανοῦ λόγωι συναφθέντες εἰς οὐρανὸν ἀναχθῶμεν παρ' αὐτοῦ. οὐκοῦν οὕτως καὶ τὰ ἄλλα πάθη τοῦ σώματος οὐκ ἀπεικότως εἰς ἑαυτὸν μετέθηκεν, ἵνα μηκέτι ὡς ἄνθρωποι, ἀλλ' ὡς
1 Cor. 15, 22 ἴδιοι τοῦ λόγου τῆς αἰωνίου ζωῆς μετασχῶμεν. οὐκέτι γὰρ κατὰ τὴν προτέραν γένεσιν ἐν τῷι Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήισκομεν, ἀλλὰ λοιπὸν τῆς γενέσεως ἡμῶν καὶ πάσης τῆς σαρκικῆς ἀσθενείας μετατεθέντων εἰς τὸν λόγον ἐγειρόμεθα ἀπὸ γῆς, λυθείσης τῆς δι' ἁμαρ-
Gal. 3, 13 τίαν κατάρας διὰ τὸν ἐν ἡμῖν ὑπὲρ ἡμῶν γενόμενον κατάραν.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Ἐπίκτητον ἐπιστολῆς

ad Epict. 2 [V] Πῶς δὲ καὶ ἀμφιβάλλειν ἐτόλμησαν οἱ λεγόμενοι Χριστιανοὶ εἰ ὁ ἐκ Μαρίας προελθὼν κύριος υἱὸς μὲν τῇι οὐσίαι καὶ φύσει τοῦ θεοῦ ἐστιν, τὸ δὲ κατὰ σάρκα ἐκ σπέρματός ἐστι Δαυίδ, σαρκὸς δὲ τῆς ἁγίας Μαρίας, τινὲς δὲ ἄρα οὕτω τολμηροὶ γεγόνασιν ὥστε εἰπεῖν τὸν Χριστὸν τὸν σαρκὶ παθόντα καὶ ἐσταυρωμένον μὴ εἶναι κύριον καὶ σωτῆρα καὶ θεὸν καὶ υἱὸν τοῦ πατρός; ἢ πῶς Χριστιανοὶ θέλουσιν ὀνομάζεσθαι οἱ λέγοντες εἰς ἄνθρωπον ἅγιον ὡς ἐπὶ ἕνα τῶν προφητῶν ἐληλυθέναι τὸν λόγον καὶ μὴ αὐτὸν ἄνθρωπον γεγονέναι λαβόντα ἐκ Μαρίας τὸ σῶμα, ἀλλ' ἕτερον εἶναι τὸν Χριστὸν καὶ ἕτερον τὸν τοῦ θεοῦ λόγον τὸν πρὸ Μαρίας καὶ πρὸ αἰώνων υἱὸν ὄντα τοῦ πατρός; ἢ πῶς εἶναι Χριστιανοὶ δύνανται οἱ λέγοντες ἄλλον εἶναι τὸν υἱὸν καὶ ἄλλον τὸν τοῦ θεοῦ λόγον;

[VI] Καὶ μεθ' ἕτερα πάλιν· Οὐ θέσει δὲ ταῦτα ἐγίνετο, μὴ γένοιτο, ὥς τινες πάλιν ὑad Epict. 7 πέλαβον, ἀλλ' ὄντως ἀληθείαι ἀνθρώπου γενομένου τοῦ σωτῆρος ὅλου τοῦ ἀνθρώπου σωτη-
M IIII 1188 ρία ἐγίνετο. εἰ γὰρ θέσει ἦν ἐν τῷι σώματι ὁ λόγος κατ' ἐκείνους, τὸ δὲ θέσει λεγόμενον φαντασία ἐστίν, εὑρίσκεται δοκήσει καὶ ἡ σωτηρία καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν ἀνθρώπων λεγομένη κατὰ τὸν ἀσεβέστατον Μανιχαῖον. ἀλλὰ μὴν οὐ φαντασία ἡ σωτηρία ἡμῶν οὐδὲ σώματος μόνου, ἀλλὰ ὅλου ἀνθρώπου, ψυχῆς καὶ σώματος, ἀληθῶς ἡ σωτηρία γέγονεν· ἀνθρώπινον φύσει τὸ ἐκ Μαρίας κατὰ τὰς θείας γραφὰς καὶ ἀληθινὸν ἦν τοῦ σωτῆρος.

IIII 5—7 γέννησιν = Cyrill. apol. adu. Orient. 14
V = ibid. 15; 14—22 Tim. arm. p. 76. 77

VM, P [= hk, usque ad 27 δοκήσει καὶ], S, D [= mn], ARΛ^{tcu} (A75)
2 θεὸν λόγον VA 3 ἀνάλωται A μένουσι πάθη P 4/5 διαμενοῦσιν ἀεὶ A 5 γενομένης SD 6 γεγενῆσθαι SA τὴν γέννησιν VMP παρασχὼν SDAR (A75) παρέχων VMP αὐτὸν P 7 γένεσιν VMP ὄντες μόνῃ VSDA, corr. V 8 παρ' SDAR (A75) ὑπ' V^{corr} MP δι' VΛ^{t} οὕτως om. AR 9 ἄνθρωποι VMPARΛ (A75) ἄνθρωποι ἀποθνήισκωμεν SD 10 αἰωνίου] ἑαυτοῦ P 11 πάντες om. Λ^{t} cf. A75 12 μεταθέντων P γῆς SnAR τῆς VMPm τῆς om. VP 12/13 ἁμαρτίας S 13 κατάραν R ὑπὲρ ἡμῶν om. R 14 αὐτοῦ ἁγίου ἀθανασίου P αὐτοῦ ἀθανασίου Λ 16 κ̄ς̄ δς υἱὸς P οὐκ ἐκ SD corr. n 17 τοῦ δ̄ū̄ SDR τίνες Λ^{tcu} Tim. cf. A75 οὕτω om. Λ^{t} 18 σαρκὶ παθόντα] σαρκωθέντα P 21 ἕτερον^{2}] ἄλλον M 23 χριστιανοὶ εἶναι A 24 δὲ πάλιν S δὲ om. SDΛ^{tcu} ἐγένετο VMP καθὼς D 24—26 μὴ γένοιτο — ἐγίνετο om. P 26 ἐγίνετο SAA75 ἐγένετο VMDR ἐν τῷι] τὸ R 27 φαντασίας VP δοκήσει εὑρίσκεται V ἡ σωτηρία — p. 42, 2 om. P 30 ἀνθρώπινον MAR Λ^{tcu} cf. A75 ἀνθρώπινον γὰρ VSD

Ἰουλίου τοῦ ἁγιωτάτου γενομένου ἐπισκόπου Ῥώμης ἐκ τῆς πρὸς Προσδόκιον ἐπιστολῆς

Lietzmann, Apollinaris p. 284

[VII] Κηρύσσεται δὲ εἰς συμπλήρωσιν τῆς πίστεως καὶ σαρκωθεὶς ἐκ παρθένου Μαρίας ὁ τοῦ θεοῦ υἱὸς καὶ σκηνώσας ἐν ἀνθρώποις, οὐκ ἐν ἀνθρώπωι ἐνεργήσας (τοῦτο γὰρ ἐπὶ προφητῶν ἐστι καὶ ἀποστόλων), τέλειος θεὸς ἐν σαρκὶ καὶ ἄνθρωπος τέλειος ἐν πνεύματι· οὐ δύο υἱοί, εἷς μὲν γνήσιος υἱὸς ἀναλαβὼν ἄνθρωπον, ἕτερος δὲ θνητὸς ἄνθρωπος ἀναληφθεὶς ὑπὸ θεοῦ, ἀλλ' εἷς μονογενὴς ἐν οὐρανῶι, μονογενὴς ἐπὶ γῆς θεός.

Φήλικος τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Ῥώμης καὶ μάρτυρος ἐκ τῆς πρὸς Μάξιμον τὸν ἐπίσκοπον καὶ τὸν κλῆρον τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπιστολῆς L III 511

Lietzmann, Apollinaris p. 318

[VIII] Περὶ δὲ τῆς σαρκώσεως τοῦ λόγου καὶ πίστεως, πιστεύομεν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν τὸν ἐκ τῆς παρθένου Μαρίας γεννηθέντα ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ τοῦ θεοῦ ἀίδιος υἱὸς καὶ λόγος καὶ οὐκ ἄνθρωπος ὑπὸ θεοῦ ἀναληφθείς, ἵν' ἕτερος ἦι παρ' ἐκεῖνον. οὐδὲ γὰρ ἄνθρωπον ἀνέλαβεν ὁ τοῦ θεοῦ υἱός, ἵνα ἦι ἕτερος παρ' αὐτόν, ἀλλὰ θεὸς ὢν τέλειος γέγονεν ἅμα καὶ ἄνθρωπος τέλειος, σαρκωθεὶς ἐκ παρθένου.

Θεοφίλου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀλεξανδρείας ἐκ τῆς πέμπτης ἑορταστικῆς ἐπιστολῆς

[VIIII] Ἔστιν γὰρ καὶ νῦν τῶν τότε θαυμάτων τὰ λείψανα. μὴ ἀπιστείτωσαν ὅτι δύναμις θεοῦ ἰσχύει ποιεῖν παρθένον ἀποτίκτειν, ἐν ἧι γενόμενος ὁ ζῶν τοῦ θεοῦ λόγος διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμοίωσιν (ἄλλως γὰρ ἡμῖν συνομιλεῖν αὐτὸν ἐγγύτερον οὐχ οἷόν τε ἦν), ἵνα μὴ ἐξ ἡδονῆς καὶ ὕπνου, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἔχει, δέξηται σῶμα, τὸ ἐν ὁμοιώματι τούτου λαμβάνει ἐκ παρθένου τικτόμενος ἄνθρωπος φαινόμενος μὲν ὡς ἡμεῖς κατὰ τὴν δουλείαν μορφήν, ἐκ δὲ τῶν ἔργων ἀποδεικνύμενος ὅτι τῶν ἁπάντων δημιουργὸς καὶ κύριός ἐστι, πράττων ἔργα θεοῦ. Sap. Sal. 7, 2

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἕκτης ἑορταστικῆς ἐπιστολῆς

[X] Οἷα γὰρ τῶν τεχνιτῶν οἱ ἄριστοι οὐκ ἐν τιμίαις μόνον ὕλαις τὴν τέχνην ἐκφαίνουσι θαυμαζόμενοι, ἀλλ' εὐτελοῦς πηλοῦ καὶ κηροῦ διαλυομένου πολλάκις ἐπειλημμένοι τῆς ἐπιστήμης ἑαυτῶν ἐπιδεικνύουσι τὴν δύναμιν πολλῶι μᾶλλον ἐπαινούμενοι, οὕτως ὁ πάντων ἀριστοτέχνας, ὁ ζῶν καὶ ἐνεργὴς τοῦ θεοῦ λόγος, τάξεως ἁρμονίαι διακοσμήσας τὰ σύμπαντα, οὐχ οἱά τινος τιμίας ὕλης, οὐρανίου λαβόμενος σώματος, πρὸς ἡμᾶς ἀφῖκται, ἀλλ' Pind. frg. 57

M IIII 1189

VII = Cyrill. l. c. 52; 3—6 adfert Eulogius ap. Phot. 230 p. 272[1] 31

VIII = Cyrill. apol. adu. Orient. 53; florileg. Eutychis 9; Tim. arm. p. 2. 68 syr. f. 1[b]. 42[b]

VIIII florileg. R I 9 [= Timoth. arm. p. 105]

X Timoth. arm. p. 105

V, M [usque ad 6], S, D [= mn], ARΛ[tcu] (A75)

1 γενομένου om. AΛ[tc] A75 πρὸσ προσδόκιον RΛ[tcu] πρὸσ δόκιον VMSDA Eulog. 2 κηρύσσεται δὲ] κήρυσσε τάσδε VM 4 τέλειοσ ἄνθρωποσ A Eulog. 5 τὸν ἄνθρωπον DA 6 τοῦ θεοῦ A Eulog. ἐν $\overline{\text{ουνω}}$ μονογενὴσ R Eulog. Λ[u] θεός om. A cf. A75 7—p. 42, 16 om. M 7 φήλικοσ R φίληκοσ VA φηλίκου S φίλικοσ D Ῥώμης om. AR καὶ μάρτυρος om. SR 8 τῆς om. VSR 9 δὲ om. Λ[c] τῆσ πίστεωσ V 10 τὸν[1] ARA75 om. VSD τῆσ ἁγίασ R Tim. p. 68 om. SD 10/11 ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ ἀίδιοσ λόγοσ VΛ[c] ὁ τοῦ θεοῦ υἱὸσ V[mg] 12 οὐδὲ — αὐτόν om. S 14 ἁγιωτάτου γενομένου Λ[cu] τῆς om. ARA75 ἀλεξανδρέων V 16 τότε] τε R ἀποστήτωσαν S 17 ἀποτεκεῖν A ζῶν om. R 18 ἄλλοσ S ἡμῖν συνομιλεῖν RAA75 flor. συνομιλεῖν ἡμῖν VD συνομιλεῖν S 19 τὸ σῶμα τὸ R 20 μὲν φαινόμενοσ V 21 δουλείαν RAA75 Λ[tcu] flor. δουλείας Timoth. τοῦ δούλου VSD τῶν πάντων D πάντων A 23 ἐκ τῆς om. Λ[u] ἕκτης om. VΛ[tc] 24 Οἷα] Διὰ D corr. n οἱ A οἱ om. A ὕλαισ μόνον SD ἐμφαίνουσι A 26 ἀποδεικνύουσι SRA75 27 ἀριστοτέχνασ R ἀριστοτέχνησ VSDA 28 οἵασ V οὐρανίου om. Λ[t] ἵκται A

ἐν πηλῶι τὸ μέγα τῆς ἑαυτοῦ δείκνυσι τέχνης, τὸν ἐκ πηλοῦ πλασθέντα διορθούμενος ἄνθρωπον, αὐτὸς ἐκ παρθένου καινοπρεπῶς προιὼν ἄνθρωπος, τῶι μὲν τρόπωι τῆς γενέσεως
Hebr. 4, 15 διαλλάττων, τὴν δὲ κατὰ πάντα πρὸς ἡμᾶς χωρὶς ἁμαρτίας οὐκ ἐκφεύγειν κρίνας ὁμοίωσιν, τικτόμενος σπαργανούμενος τιθηνούμενος βρέφος ἐν φάτνηι κείμενος, τῆς φύσεως ἡμῶν τὴν ἀσθένειαν ἐκδεχόμενος διὰ τὰς προλαβούσας αἰτίας. ἀλλ' ἔτι βρέφος ὤν, ὁμοῦ καὶ
Mt. 2, 8. 12 τὸν ἐχθρὸν καὶ τὴν τούτου θορυβεῖ φάλαγγα, μάγους ἔλκων ἐπὶ μετάνοιαν καὶ παρασκευάζων τοῦ ἀποστείλαντος αὐτοὺς περιφρονεῖν βασιλέως.

Κυπριανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου καὶ μάρτυρος ἐκ τοῦ περὶ ἐλεημοσύνης, ἑρμηνεία

[XI] de op. et elemos. 1 L III 514 Πολλαὶ καὶ μέγισται τυγχάνουσιν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, αἱ θεῖαι εὐεργεσίαι ἀφ' ὧν τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἡ τοῦ θεοῦ πατρὸς καὶ ⟨Χριστοῦ⟩ δαψιλὴς καὶ πλουσία φιλανθρωπία εἰργάσατο καὶ ἀεὶ ἐργάζεται, διὸ φυλάξαι ἡμᾶς καὶ ζωοποιῆσαι ὁ πατὴρ τὸν υἱὸν ἔπεμψεν, ἵνα ἡμᾶς ἀνακαινίσηι, καὶ πεμφθεὶς ὁ υἱὸς ἠθέλησεν υἱὸς ἀνθρώπου γενέσθαι, ὅπως ἡμᾶς υἱοὺς θεοῦ καταστήσηι. ἐταπείνωσεν τοίνυν ἑαυτόν, ἵνα τὸν λαὸν τὸν ἀπερριμμένον ἀνακτήσηται· τετραυμάτισται, ἵνα τὰ ἡμέτερα τραύματα θεραπεύσηι· ἐδούλευσεν, ὅπως ἐκ δουλείας εἰς ἐλευθερίαν τοὺς δουλεύοντας ἀγάγηι· θάνατον ὑπέστη, ἵνα τοῖς θνητοῖς τὴν ἀθανασίαν ἀποδῶι.

Ἀμβροσίου τοῦ ἁγιωτάτου γενομένου ἐπισκόπου Μεδιολάνων, ἑρμηνεία

[XII] de fide 1, 94 Gal. 4, 4 Εἰ ἐμοὶ οὐ πιστεύουσιν, πιστεύσωσιν τῶι ἀποστόλωι λέγοντι· ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον. τὸν υἱόν, φησίν, αὐτοῦ, οὐχ ἕνα ἐκ πολλῶν· 29v
οὐ κοινόν, ἀλλ' ἑαυτοῦ τῆς ἀιδίου γεννήσεως τὴν ἰδιότητα ἐσήμανεν. τοῦτον μετὰ ταῦτα γενόμενον ἐκ γυναικὸς κατασκευάζει, ὅπως τὸ γενέσθαι οὐ τῆι θεότητι, ἀλλὰ τῶι προσληφθέντι σώματι περιγράψηι, γενόμενον ἐκ γυναικὸς διὰ τῆς προσληφθείσης σαρκός, γενόμενον ὑπὸ νόμον διὰ τῆς τοῦ νόμου φυλακῆς. ἡ γὰρ θειοτάτη αὐτοῦ γέννησις πρὸ τοῦ νόμου, αὕτη μετὰ τὸν νόμον.

Τοῦ αὐτοῦ

[XIII] de fide 2, 77. 78 1 Cor. 2, 4 M IIII 1192 Σιωπήσωσι τοίνυν αἱ ἀπὸ τῶν λόγων μάταιαι ζητήσεις, ὅτι ἡ τοῦ θεοῦ βασιλεία, καθὼς γέγραπται,, οὐκ ἐν πειθοῖς λόγων ἀνθρωπίνων ἐστίν, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει δυνάμεως. φυλάξωμεν τὴν ἀνάγνωσιν τῆς θεότητος καὶ τῆς σαρκός. εἷς ἐν ἑκατέραι λαλεῖ ὁ τοῦ

XI Tim. arm. p. 18. 117 syr. f. 3a; ipsa Cypriani uerba exhibet Λc cf. A75

XII. XIII ipsa Ambrosii uerba exhibent Λtcu

29—p. 43, 4 flor. R II 16 φυλάξωμεν — διελέγετο, p. 43, 1—4 Tim. arm. p. 18 syr. f. 7 . 31b

---

V, [M inde a 17 usque ad 25], P [= hk inde a 2 καινοπρεπῶς], S, D [= mn], ARΛtcu (A75)

2 καινοπρεπὴσ PΛc cf. A75 τὸ μεν τρόπον R γεννήσεωσ A 3 ἐκφεύγειν ARA75 ἐκφυγεῖν VPSD 4 τιθηνούμενοσ om. VPA 5 ἁμαρτίασ καὶ αἰτίασ V 6 ἄγων A 7 αὐτοὺς om. R καταφρονεῖν SD 8 κυπριανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου VPA75 κυπριανοῦ ἁγίου S τοῦ ἁγίου κυπριανοῦ DA κυπριανοῦ R ἑρμηνεία SDARΛcuA75 Tim. βιβλίου P λόγου V 9 μέγιστοι SD ἀδελφοί om. Λt 10 πατρὸς καὶ [καὶ om. Tim. syr.] Χριστοῦ Λtu Tim. syr. πρσ καὶ VARA75 καὶ πρσ SD πρσ P Tim. arm. 11 ἐργάσεται A Tim. ἡμᾶσ καὶ ζωοποιῆσαι ARΛtuA75 Tim. καὶ ζωοποιῆσαι ἡμᾶσ VPSD 12 ὁ om. A 15 δουλεύοντασ VPSΛt A75 δουλεύοντασ αὐτῶ ARΛu Tim. arm. αὐτῶ δουλεύοντασ D τοὺσ θνητοὺσ R τὴν om. S 15/16 τὴν ἀθανασίαν τοῖσ θνητοῖσ VP 17 τοῦ γενομένου A om. MPΛtcu cf. A75 μεδιολάνων PAA75 τῆσ [om. R] μεδιολάνου SR τῆσ μεδιολάνων VMD 18 πιστεύετε A πιστεύσωσιν RA75 πιστεύσουσι VMPSD πιστεύετε A 21 τὴν ἰδιότητα om. R 23 ἐπιγράψη VMP 24 σαρκὸσ om. MP 25 αὕτη δὲ SD 27—p. 43, 8 om. M 27 σιωπήσωσι AA75 σιωπήσουσι VPSDR 28 πειθοῖ V 29 ἀνάγνωσιν VPSRA75 flor. διαφορὰν DAA75corr *distinctionem* Ambr. ἑκατέρα PDAΛu ἑκατέρω VSRΛtc flor. cf. A75; ἑκατέρωι a Seuero falsatum esse contendit Eulogius apud Phot. 230 p. 271b 13 sq.

θεοῦ υἱός, ὅτι ἐν αὐτῷι ἡ ἑκατέρα φύσις ἐστίν. ὁ αὐτὸς λαλεῖ καὶ οὐκ ἐν ἑνὶ πάντοτε διαλέγεται τρόπωι. πρόσχες ἐν αὐτῷι νυνὶ μὲν δόξαν θεοῦ, νυνὶ δὲ ἀνθρώπου πάθη, ὅτι ὡς θεὸς διδάσκει τὰ θεῖα, ἐπεὶ λόγος ἐστίν, ὡς δὲ ἄνθρωπος λέγει τὰ ἀνθρώπινα, ἐπεὶ ἐν τῆι ἐμῆι οὐσίαι διελέγετο. οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, ὃς κατέβη ἐξ οὐρανοῦ· οὗτος Ioh. 6, 51. 58
ὁ ἄρτος ἡ σάρξ ἐστιν, καθὼς αὐτὸς ἔφη· οὗτος ὁ ἄρτος ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ Ioh. 6, 54
μού ἐστιν. οὗτός ἐστιν ὁ καταβάς· οὗτός ἐστιν ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασεν καὶ ἔπεμψεν εἰς 6
τὸν κόσμον. οὐδὲ αὐτὸ τὸ γράμμα ἡμᾶς διδάσκει τοῦ ἁγιασμοῦ μὴ τὴν θεότητα χρείαν ἐσχηκέναι, ἀλλὰ τὴν σάρκα.

Γρηγορίου τοῦ μεγάλου ἁγιωτάτου ἐπισκόπου [γενομένου] Ναζιανζοῦ

[XIIII] Μὴ ἀπατάτωσαν οἱ ἄνθρωποι μηδὲ ἀπατάσθωσαν, ἄνθρωπον ἄνουν δεχόμενοι τὸν ep. 101
κυριακόν, ὡς αὐτοὶ λέγουσιν, μᾶλλον δὲ τὸν κύριον ἡμῶν καὶ θεόν. οὐδὲ γὰρ τὸν ἄν- 11
θρωπον χωρίζομεν τῆς θεότητος, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν δογματίζομεν, πρότερον μὲν οὐκ ἄνθρωπον, ἀλλὰ θεὸν καὶ υἱὸν μόνον καὶ προαιώνιον, ἀμιγῆ σώματος καὶ τῶν ὅσα σώματος· ἐπὶ τέλει δὲ καὶ ἄνθρωπον, προσληφθέντα ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας, παθητὸν σαρκί, ἀπαθῆ θεότητι· περιγραπτὸν σώματι, ἀπερίγραπτον πνεύματι· τὸν 15
αὐτὸν ἐπίγειον καὶ οὐράνιον, ὁρώμενον καὶ νοούμενον, χωρητὸν καὶ ἀχώρητον, ἵν' ὅλωι ἀνθρώπωι τῶι αὐτῶι καὶ θεῶι ὅλος ἄνθρωπος ἀναπλασθῆι πεσὼν ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν.

Εἴ τις οὐ θεοτόκον τὴν Μαρίαν ὑπολαμβάνει, χωρίς ἐστι τῆς θεότητος. L III 5,5

Εἴ τις ὡς διὰ σωλῆνος τῆς παρθένου δραμεῖν, ἀλλὰ μὴ ἐν αὐτῆι διαπεπλάσθαι [λέγει] θεικῶς ἅμα καὶ ἀνθρωπικῶς, θεικῶς μὲν ὅτι χωρὶς ἀνδρός, ἀνθρωπικῶς δὲ ὅτι νόμωι κυή- 20
σεως, ἀνάθεμα ἔστω.

Εἴ τις διαπεπλάσθαι λέγει τὸν ἄνθρωπον, εἶθ' ὑποδεδυκέναι θεόν, κατάκριτος· οὐ γὰρ γέννησις θεοῦ τοῦτό ἐστιν, ἀλλὰ φυγὴ γεννήσεως.

Εἴ τις εἰσάγει δύο υἱούς, ἕνα μὲν τὸν ἐκ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, δεύτερον δὲ τὸν ἐκ 24
τῆς μητρός, ἀλλ' οὐχὶ ἕνα καὶ τὸν αὐτόν, καὶ τῆς υἱοθεσίας ἐκπέσοι τῆς ἐπηγγελμένης τοῖς Eph. 1, 5
ὀρθῶς πιστεύουσιν. φύσεις μὲν γὰρ δύο θεὸς καὶ ἄνθρωπος, ἐπεὶ καὶ ψυχὴ καὶ σῶμα· υἱοὶ δὲ οὐ δύο οὐδὲ θεοί. οὐδὲ γὰρ ἐνταῦθα δύο ἄνθρωποι, εἰ καὶ οὕτως ὁ Παῦλος τὸ ἐντὸς 2 Cor. 4, 16
τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸ ἐκτὸς προσηγόρευσεν. καί, εἰ δεῖ συντόμως εἰπεῖν, ἄλλο μὲν καὶ ἄλλο τὰ ἐξ ὧν ὁ σωτήρ, εἴπερ μὴ ταυτὸν τὸ ἀόρατον τῶι ὁρατῶι καὶ τὸ ἄχρονον τῶι ὑπὸ χρόνον· οὐκ ἄλλος δὲ καὶ ἄλλος, μὴ γένοιτο. τὰ γὰρ ἀμφότερα ἓν τῆι συγκράσει, θεοῦ 30
μὲν ἐνανθρωπήσαντος, ἀνθρώπου δὲ θεωθέντος ἢ ὅπως ἄν τις ὀνομάσειεν. λέγω δὲ ἄλλο καὶ ἄλλο ἔμπαλιν ἢ ἐπὶ τῆς τριάδος ἔχει. ἐκεῖ μὲν γὰρ ἄλλος καὶ ἄλλος, ἵνα μὴ τὰς ὑποστάσεις συγχέωμεν, οὐκ ἄλλο δὲ καὶ ἄλλο· ἓν γὰρ τὰ τρία καὶ ταυτὸν τῆι θεότητι. M IIII 1193

15/16 flor. R II 10 παθητόν — ἀχώρητον
22—23 Timotheus arm. p. 60
24—30 florilegium R II 15 εἴ τις — καὶ ἄλλος

V, M [inde a 8], P [= hk], S, D [= mn], ARΛ^{tcu} (A^{75})

1 postulatur ⟨εἰ⟩ καὶ cf. Λ^{tcu} Ambr. οὐκ' ἑνὶ S οὐχ ἑνὶ DA Tim. 1/2 διαλέγεται πάντοτε R 2 πάθη ἀνου P 3 λαλεῖ A 5 ἔφησεν A 6 οὗτός — ἐστιν om. P 7 οὐδὲ] *nec* Λ^{tcu}, falsa lectio pro *hæc* ἡμᾶσ τὸ γράμμα A διδάξει SD μὴ om. V 9 ἁγιωτάτου — γενομένου VMAA^{75} ἁγιωτάτου γενομένου ἐπισκόπου P γενομένου ἁγιωτάτου ἐπισκόπου SD ἁγιωτάτου ἐπισκόπου RΛ^{tcu} ναζιαζοῦ mR 12 μὲν οὖν οὐκ AR 13 μόνον προαιώνιον V 14 σωτηρίας] σαρκὸσ D 15 πνεύματι] *diuinitate* Λ^{t}, cf. A^{75} 16 νοούμενον] ἀόρατον VMP 16/17 *in toto* Λ^{tu} cf. A^{75} 18 ἑκτόσ V ἔσται R *sit* Λ^{u} uariæ lectiones apud Gregorium 19 ἀναπεπλᾶσθαι SD λέγει MPA^{75}Λ^{c} λέγοι V om. SDARΛ^{tu} cf. A^{75} 20 ἀνθρωπίνωσ MA ὅτε S ἀνθρωπίνωσ A 21 ἀνάθεμα ἔστω VMPSDARA^{75} Λ^{tu} *similiter anathema sit* Λ^{c} ὁμοίως ἄθεος Gregorius edd. cf. A^{75} 22 ἄνθρωπον] ναόν A 24 τὸν^{1} om. VMP 25 μητρός] μαρίασ RΛ^{tcu} flor. καὶ^{2} om. Λ^{t} A^{75} 26 γὰρ om. S 27 οὐδὲ θεοί om. R γὰρ om. P εἰ om. R 29 ὁρατὸν τῶ ἀορατω D 30 δὲ om. A τῆ εἰσ ἄκρον ἑνώσει ἐν τῆ συγκράσει RΛ^{tcu} 31 ὀνομάση SD 33 ἄλλοσ δὲ καὶ ἄλλο R ἄλλο δὲ VMP

Εἴ τις ὡς ἐν προφήτῃ λέγει κατὰ χάριν ἐνηργηκέναι, ἀλλὰ μὴ κατ' οὐσίαν συνῆφθαι καὶ συναναπεπλάσθαι, εἴη κενος τῆς κρείττονος ἐνεργείας, μᾶλλον δὲ πλήρης τῆς ἐναντίας.

Εἴ τις οὐ προσκυνεῖ τον ἐσταυρωμένον, ἀνάθεμα ἔστω καὶ τετάχθω μετὰ τῶν θεοκτόνων.

Εἴ τις ἐξ ἔργων τετελειωμένον ἢ μετὰ το βάπτισμα ἢ μετὰ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν υἱοθεσίας ἠξιῶσθαι λέγει, καθάπερ Ἕλληνες παρεγγράπτους εἰσάγουσιν, ἀνάθεμα ἔστω. το γὰρ ἠργμένον ἢ προκόπτον ἢ τελειούμενον οὐ θεος, κἂν διὰ τὴν κατὰ μικρὸν αὔξησιν οὑτω λέγηται.

Βασιλείου τοῦ ἁγιωτάτου γενομένου ἐπισκόπου Καισαρείας τῆς πρώτης Καππαδοκίας

[XV] de spir. s. 18 Οὐ γὰρ τοσοῦτον οὐρανὸς καὶ γῆ καὶ τὰ μεγέθη τῶν πελαγῶν καὶ τὰ ἐν ὕδασι διατώμενα καὶ τὰ χερσαῖα τῶν ζώιων καὶ φυτὰ καὶ ἀστέρες καὶ ἀὴρ καὶ ὧραι καὶ ἡ ποικίλη τοῦ παντος διακόσμησις τὸ ὑπερέχον τῆς ἰσχύος συνίστησιν ὅσον το δυνηθῆναι τὸν θεὸν τον ἀχώρητον ἀπαθῶς διὰ σαρκος συμπλακῆναι τῶι θανάτωι, ἵνα ἡμῖν τῶι ἰδίωι πάθει τὴν ἀπάθειαν χαρίσηται.

Γρηγορίου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Νύσης

[XVI] or 1 de beatit. [PG p. 1201] Phil 2, 5-7 L III 518 Apoc. 19, 16 Ies 40, 12 Lc. 2, 7 Τοῦτο γὰρ φρονείσθω, φησίν, ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῶι Ἰησοῦ· ὃς ἐν μορφῆι θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῶι, ἀλλ' ἑαυτον ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβών. τί πτωχότερον ἐπὶ θεοῦ τῆς τοῦ δούλου μορφῆς, τί ταπεινότερον ἐπὶ τοῦ βασιλέως τῶν ὅλων ἢ τὸ εἰς κοινωνίαν τῆς πτωχῆς ἡμῶν φύσεως ἑκουσίως ἐλθεῖν; ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων τὴν τῆς δουλείας μορφὴν ὑποδύεται· ὁ κριτὴς τοῦ παντὸς ὑπόφορος τοῖς δυναστεύουσιν γίνεται· ὁ τῆς κτίσεως κύριος ἐν σπηλαίωι κατάγεται· ὁ τοῦ παντὸς περιδεδραγμένος οὐχ εὑρίσκει τόπον ἐν τῶι καταλύματι, ἀλλ' ἐν φάτνηι τῶν ἀλόγων παραρρίπτεται· ὁ καθαρὸς καὶ ἀκήρατος τὸν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καταδέχεται ῥύπον καὶ διὰ πάσης τῆς πτωχείας ἡμῶν διεξελθὼν μέχρι τῆς τοῦ θανάτου πρόεισι πείρας. ὁρᾶτε τῆς ἑκουσίου πτωχείας το μέτρον· ἡ ζωὴ θανάτου γεύεται· ὁ κριτὴς εἰς κριτήριον ἄγεται· ὁ τῆς ζωῆς

XV Cyrill apol adu. Orient 114; Tim. arm. p. 21 143. 192 syr f 8a

XVI Cyrill. ibid. 113; Tim. arm. p 25. 83

p 45, 3 Hic finem faciunt capitulorum ex patribus excerptorum S 31 D 32 R codex Casinensis Collectionis C; adnotatur in Λ^t *haec testimonia quae secuntur, in aliis exemplaribus non inuenitur.* neque Atticus uel Amphilochius enumerantur in Vincentii Lerinensis Commonitorio [30] bina Attici et Amphilochii testimonia [XVII—XX] adduntur hoc loco in VPAΛ^{tu}, initio supplementi appendici inserti in S 99 D 100; singula Attici et Amphilochii adiciuntur in codice Vaticano Collectionis C, omnia quattuor desunt in M. in V [55—59] MPSD secuntur concilii decretum de symbolo Nicaeno [A 74, 3] et actio de Charisio, quae a prima sessione aliena sunt. uel hinc eiuncitur illa quattuor Attici et Amphilochii testimonia non in prima sessione lecta esse, sed ad ea gesta pertinere, quae d 22 m Iul. 431 habita esse dicuntur [A 73—79 = Coll Palatina 38 et Coll TC 46], et ex illis in haec gesta esse translata hoc confirmatur testimonio Rustici in dialogo contra Acephalos p. 74b [PL 67, 1249]: *suscipe de Ephesina synodo lectionem quam super addiderunt postquam uenerunt uicarii sanctissimi Caelestini papae Romani, ex iis demonstrantes quomodo debeat CCCXVIII sanctorum patrum symbolum declarari ex testimonio sanctae memoriae Attici*

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARΛ^{tcu}(A75)

2 συναναπεπλάσθαι] συνάπτεσθαι P Greg. edd. 6 ἐξιοῦσθαι S καθάπερ SDARΛ^{tcu} καθάπερ οὖσ VMPA75 παρεγγράπτους οὖσ SD 9 γενομένου om. RΛ^{tc} cf. A75 10 μυρία V 11 φυτῶν S καὶ ὧραι om. P 13 συμπλασθῆναι M 15 τοῦ om. R νύσσησ VPSDA 16 γὰρ om AR Tim. φησίν om. DA 18 τοῦ om MP 19 τοῦ om. A ὅλων VAΛ^{tcu} Tim ὄντων MPSDR ἐν κοινωνία P 20 πτωχείασ A Tim. καὶ φύσεωσ A ἑκουσίως om. V ὁ κυριοσ VMRA75 21 τοῦ δούλου VSD cf A75 25 ἡμῶν τῆσ πτωχείασ R 26 ὁ — ἄγεται om R

τῶν ὄντων κύριος ἐπὶ τῇ ψήφωι τοῦ δικάζοντος γίνεται· ὁ πάσης τῆς ὑπερκοσμίου δυνάμεως βασιλεὺς τὰς τῶν δημίων οὐκ ἀπωθεῖται χεῖρας. πρὸς τοῦτό σοι, φησί, τὸ ὑπόδειγμα τῆς ταπεινοφροσύνης βλεπέτω τὸ μέτρον.

60 Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπεν· Ἔχομεν δε [μετὰ χεῖρας] καὶ βιβλία τῶν βλασφημιῶν τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου, ἀφ' ὧν ἑνὸς ἐξελεξάμεθα κεφάλαια, ἅπερ, εἰ παρίσταται [τῇ ἁγίαι ταύτῃ συνόδωι], ἀναγνωσόμεθα. L III 519

Φλαυιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπεν· Ἀναγινωσκέσθω καὶ ἐμφερέσθω τοῖς πραττομένοις.

[I] Ἐκ τοῦ βιβλίου αὐτοῦ Νεστορίου τετράδος ιζ̄ εἰς δόγμα M IIII 1197

Loofs, Nestoriana p. 273, 18-274, 17

Ὅταν οὖν ἡ θεία γραφὴ μέλλῃ λέγειν ἢ γέννησιν τοῦ Χριστοῦ τὴν ἐκ τῆς μακαρίας παρθένου ἢ θάνατον, οὐδαμοῦ φαίνεται τιθεῖσα τὸ θεός, ἀλλ' ἢ Χριστὸς ἢ υἱὸς ἢ κύριος, ἐπειδὴ ταῦτα τὰ τρία τῶν φύσεών ἐστι σημαντικὰ τῶν δύο, ποτὲ μὲν ταύτης, ποτὲ δὲ ἐκείνης, ποτὲ δὲ ταύτης κἀκείνης. οἷόν τι λέγω, ὅταν τὴν ἐκ παρθένου γέννησιν ἡμῖν ἡ γραφὴ διηγῆται, τί λέγει; ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ. οὐκ εἶπεν· ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν θεὸν λόγον, ἀλλὰ λαμβάνει τὸ ὄνομα τὸ μηνῦον τὰς φύσεις τὰς δύο. ἐπειδὴ γὰρ ὁ υἱὸς ἄνθρωπός ἐστιν καὶ θεός, λέγει· ἐξαπέστειλεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, ἵνα ὅταν ἀκούσῃς τὸ γενόμενον ἐκ γυναικός, εἶτα ἴδῃς τὸ ὄνομα προκείμενον τὸ μηνῦον τὰς φύσεις τὰς δύο, τὴν γέννησιν τὴν ἐκ τῆς μακαρίας παρθένου υἱοῦ μὲν καλῇς· υἱὸν γὰρ ἐγέννησεν θεοῦ καὶ ἡ Χριστοτόκος παρθένος, ἀλλ' ἐπειδήπερ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ διπλοῦς ἐστι κατὰ τὰς φύσεις, οὐκ ἐγέννησεν μὲν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἐγέννησεν τὴν ἀνθρωπότητα, ἥτις ἐστὶν υἱὸς διὰ τὸν συνημμένον υἱόν. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 Gal. 4, 4 Gal. 4, 4 16 17 18 19 20

[II] Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος κᾱ

Loofs p. 277, 19-278, 2

Βλέπε τὸ συμβαῖνον, αἱρετικέ. οὐ φθονῶ τῆς φωνῆς τῇ Χριστοτόκωι παρθένωι, ἀλλ' οἶδα σεβασμίαν τὴν δεξαμένην θεόν, δι' ἧς προῆλθεν ὁ τῶν ὅλων δεσπότης, δι' ἧς

9—p. 52, 5 repetuntur in gestis d. 21 m. Iul. [A 78]
I = Cyrill. adu. Nest. 2, 2. 15—21 adferuntur in gestis Concilii quinti L V 547 = M VIIII 344
II. III cf. Cyrill. adu. Nest. 1, 2. ep. 128, 9

VM, P [= hk], S, D [= mn], A, W [inde a 9], R [præter 4—9], Λ^{tcu}
ξ̄ V νζ P λβ̄ S λγ' D

1 ὅλων RΛ^{tc} cf. A^{75} ἄγεται V τῆς om. R 2 οὐκ ἀπωθεῖται τὰσ τῶν δημίων SD σοι om. MPS 2/3 τῆσ ταπεινοφροσύνησ τὸ ὑπόδειγμα DA 4 καὶ om. S πριμμικήριοσ VM^{corr} PSD δὲ om. SD 4/5 μ. τ χεῖρασ VMP om. SDAΛ^{tcu} 5 τοῦ εὐλαβεστάτου SΛ^{tcu} τοῦ ἀσεβεστάτου D om. VMPA ἑνὸσ SDAΛ^{tcu} ἑνὸσ βιβλίου VMP 6 τῇ — συνόδω VMP om. SDAΛ^{tcu} 7 ἀναγινωσκέσθωσαν καὶ ἐμφερέσθωσαν VMP 7/8 τοῖσ πραττομένοισ SDAΛ^{tcu} τῇ πίστει τῶν [τῶν χριστιανῶσ V] πεπραγμένων VMP in fine add. πάντεσ οἱ ἐπίσκοποι εἶπον πάντεσ τὰ αὐτὰ λέγομεν ἀναγινωσκέσθωσαν καὶ ἐμφερέσθωσαν τῇ πίστει τῶν πεπραγμένων [ἀναγινωσκέσθωσαν — πεπραγμένων om. V] VP ὁμοίωσ καὶ πάντεσ εἶπον SD 9 αὐτοῦ SDAWA^{78} τοῦ αὐτοῦ Λ^{tcu} τοῦ VM om. P τετράδια SD εἰσ δόγμα MPAΛ^{tc}A^{78} om. V εἰσ δόγμα καὶ ἀνεγνώσθη οὕτωσ SDW uaria lectio in Λ^{p} [A^{78}] 10 inscr. χρήσεισ νεστορίου ἐπιλήμψιμοι R μέλλει DR, corr. R τὴν om. R τῆσ μακαρίασ SDRΛ^{u}A^{78} τῆσ μαρίασ MPAW μαρίασ τῆσ V *Maria uirgine* Λ^{tc} cf. A^{78} 11 οὐδαμῶσ S 12 ἐστὶ SDWRA^{78} εἰσὶ VMPA τῶν δύο σημαντικὰ VMP ἐκείνης] κακείνησ R 13/14 ὅταν — λέγει om. P 13 τὴν om. R ἡμῖν om. A 14 διεξηγῆται VM τί ΑΛ^{tcu}A^{78} om. VMPSDWR 14/15 ὁ θ̄σ̄ ἐξαπέστειλε W 15 φύσεισ τὰσ δύο PAWRA^{78} δύο φύσεισ VMSD 16 ἄνου R cf. A^{78} ἐξαπέστειλεν VMPAWRA^{78} ἐξαπέστειλεν ὁ θ̄σ̄ SDΛ^{tcu} 16/17 αὐτοῦ — γενόμενον om. W 16 γεννώμενον VM 17 γεννώμενον VM τὸ ὄνομα τὸ VMAW 18 προκείμενον VMSDWRΛ^{tcu} προσκείμενον PA cf. A^{78} τὰσ δύο φύσεισ D ἵνα τὴν MSDWRΛ^{tcu} cf. A^{78} τὴν ἐκ W ἁγίασ VMP *Maria* Λ^{u} 19 υἱοῦ VMPARΛ^{tcu} υἱὸν SDW cf. A^{78} ἡ om. VM 20 τὸν om. W 21 ἥτις — υἱόν om. A 22 ὁμοίωσ τοῦ αὐτοῦ] καὶ ἐν ἄλλω R 24 σεβασμίαν] βλασφημίαν M δεσπότησ SDAWRΛ^{tcu}A^{78} θεὸσ VMP

Mal. 4, 2 ἀνέλαμψεν τῆς δικαιοσύνης ὁ ἥλιος. πάλιν ὑποπτεύω τὸν κρότον· πῶς τὸ προῆλθεν ἐνοήσατε; οὐκ εἴρηταί μοι τὸ προῆλθεν ἀντὶ τοῦ ἐγεννήθη· οὐ γὰρ οὕτω ταχέως ἐπιλανθάνομαι τῶν ἰδίων. τὸ προελθεῖν τὸν θεὸν ἐκ τῆς Χριστοτόκου παρθένου παρὰ τῆς θείας ἐδιδάχθην γραφῆς, τὸ δὲ γεννηθῆναι θεὸν ἐξ αὐτῆς οὐδαμοῦ ἐδιδάχθην.

Loofs p. [III] 278, 5-13 L III 522 Καὶ μεθ' ἕτερα· Οὐδαμοῦ τοίνυν ἡ θεία γραφὴ θεὸν ἐκ τῆς Χριστοτόκου παρθένου λέγει γεγεννῆσθαι, ἀλλὰ Ἰησοῦν Χριστὸν υἱὸν κύριον. ταῦτα πάντες ὁμολογῶμεν· ἃ γὰρ ἐδίδαξεν ἡ θεία γραφή, ἄθλιος ὁ μὴ εὐθὺς δεχόμενος. ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παι-

Mt. 2, 13 δίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ. αὕτη τῶν ἀγγέλων ἡ φωνή· τάχα δὲ μᾶλλον σοῦ τὰ κατὰ τὴν γέννησιν ἤιδεσαν οἱ ἀρχάγγελοι. ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, οὐκ εἶπεν· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸν θεὸν καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ.

[IIII] Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος κδ

Loofs p. 285, 24-287, 21 Mt. 1, 20 "Οπερ οὖν ἐλέγομεν μὴ φοβηθῆις παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῆι γεννηθέν, εἴτε διὰ τοῦ ἑνὸς ν̄ εἴτε διὰ τῶν δύο, τῶι νοήματι οὐδὲν λυμαίνεται (τὸ γὰρ ἐν αὐτῆι τεχθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου), ἐὰν ⟨δὲ⟩ εἴπωμεν ὅτι ὁ θεὸς

M IIII 1200 λόγος ἐγεννήθη ἐν τῆι γαστρί. ἄλλο γάρ ἐστι τὸ συνεῖναι τῶι γεννωμένωι καὶ ἄλλο τὸ γεννᾶσθαι. τὸ γὰρ ἐν αὐτῆι, φησί, γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου, τουτέστι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔκτισε τὸ ἐν αὐτῆι. εἰδὸν οὖν οἱ πατέρες, ὡς ἐπιστήμονες τῶν θείων γραφῶν, ὅτι ἐὰν ἐπὶ τοῦ σαρκωθέντος θῶμεν τὸ γεννηθέντα, εὑρίσκεται ἡ υἱὸς τοῦ πνεύματος ὁ θεὸς λόγος ἢ δύο πατέρας ἔχων, ἢ διὰ τοῦ ἑνὸς ν εὑρεθήσεται ὁ θεὸς λόγος κτίσμα τοῦ πνεύματος ὤν. φεύγοντες οὖν τὴν τῆς γεννήσεως λέξιν, ἔθηκαν τὸν κατελθόντα δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν καὶ σαρκωθέντα. τί ἐστι σαρκωθέντα; οὐ τραπέντα ἀπὸ θεότητος εἰς σάρκα· τῶι σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου ἠκολούθησαν τῶι εὐαγγελιστῆι. καὶ γὰρ ὁ εὐαγγελιστὴς ἐλθὼν εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν ἔφυγε γέννησιν εἰπεῖν ἐπὶ τοῦ λόγου καὶ τέθεικε σάρκωσιν. ποῦ;

Ioh. 1, 14 ἄκουσον· καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο. οὐκ εἶπεν· ὁ λόγος διὰ σαρκὸς ἐγεννήθη. ὅπου μὲν γὰρ μνημονεύουσιν ἢ οἱ ἀπόστολοι ἢ οἱ εὐαγγελισταὶ τοῦ υἱοῦ, τιθέασιν ὅτι ἐγεννήθη ἐκ γυναικός. πρόσεχε τῶι λεγομένωι, παρακαλῶ. ὅπου λέγουσι τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ καὶ ὅτι ἐγεννήθη ἐκ γυναικός, τιθέασι τὸ ἐγεννήθη· ὅπου δὲ μνημονεύουσι τοῦ λόγου, οὐδεὶς αὐτῶν ἐτόλμησεν εἰπεῖν γέννησιν διὰ τῆς ἀνθρωπότητος. ἄκουε· ὁ μακάριος εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ἐλθὼν εἰς τὸν λόγον καὶ τὴν ἐνανθρώπησιν τὴν αὐτοῦ, ἄκουσον οἷά

Ioh. 1, 14 φησιν· ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, τουτέστιν ἀνέλαβε σάρκα, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, τουτέστιν τὴν ἡμετέραν ἐνεδύσατο φύσιν καὶ ἐνώικησεν ἐν ἡμῖν καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, τοῦ υἱοῦ. οὐκ εἶπεν· ἐθεασάμεθα τὴν γέννησιν τοῦ λόγου.

---

23 ἠκολούθησαν — 31 ἐγένετο = Cyrill. adu. Nest. 1, 8

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWRΛ^{tcu}

3 θεὸν λόγον VMP 4 οὐδαμῶσ SD ἐδιδάχθη V 5 παρθένου om. VΛ^{1} 6 γεγενῆσθαι SA υν̄ κν̄ MAΛ^{cu}A^{78} ῡν καὶ κν VPSDW κν̄ RΛ^{1} ὁμολογῶμεν MSDAW cf. A^{78} ὁμολογοῦμεν VPRΛ^{tcu} 7 δεχόμενοσ εὐθύσ S 8—10 αὕτη — αὐτοῦ om. VP 8 σοῦ μᾶλλον A 9 τὰ om. W 11—33 om. R 11 τετράδοσ κᾶ VP κᾶ τετράδοσ M cf. A^{78} 12 οὖν om. VMP 13 νυ MPA υἱοῦ SD, in ν̄ corr. m ὀνόματι D 14 μολύνεται A τεχθὲν] γεννηθὲν W δὲ addidi, cf. A^{78} 15 γαστρί ΑΛ^{1}A^{78} σαρκὶ VMPSDWΛ^{cu} ἐστι om. V cf. A^{78} 16 γεννηθὲν φησὶν SD γενηθέν Λ^{c} 17 τὸ^{2} om. M τὸ ἐν] τὸν ἐν P οὖν om. P 18 ἁγίων W τὸν σαρκωθέντα VMPS τὸ AA^{78} τὸν VMPSDW 19/20 ἢ δύο — λόγος om. SW 19 τοῦ om. VM *sancti spiritus* Λ^{tc} δι' ἑνὸσ V 19 νῦ A νῦν D, corr. m 21 ἔθηκαν om. MP καὶ^{2} om. DA 22 τῶ VDA^{78} τὸ A τὸν MPSW 23 ἁγίου εἰπεῖν D 24 ἐπὶ τοῦ λόγου εἰπεῖν W 24/25 καὶ — ἄκουσον om. Λ^{tcu} 24 τέθηκε P 25 εἶπεν ὅτι DA 26 γὰρ om. P ἢ^{1} VMPΛ^{u}A^{78} om. SDWΛ^{tc} τοῦ υἱοῦ] τούτων A τοῦ θῦ W 27 ὅπου SDAA^{78} ὅπου μὲν VMP 29/30 ἰωάννησ ὁ εὐαγγελιστὴσ VMP 30 καὶ εἰσ A τὴν αὐτοῦ SDAWA^{78} αὐτοῦ VMP 31 ἔλαβε SDW 32 τὴν om. VMP καὶ ἐνώικησεν ἐν ἡμῖν om. S καὶ^{1} om. MPA^{78} ἐσκήνωσεν VW 33 αὐτοῦ om. A

[V] Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος ιε εἰς δόγμα

Οὕτω καὶ τὸν κατὰ σάρκα Χριστὸν ἐκ τῆς πρὸς τὸν θεὸν λόγον συναφείας θεὸν ὀνομάζομεν, τὸ φαινόμενον εἰδότες ὡς ἄνθρωπον. ἄκουσον ἀμφότερα τοῦ Παύλου κηρύττοντος· ἐξ Ἰουδαίων, φησίν, ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεός. ὁμολογεῖ τὸν ἄνθρωπον πρότερον καὶ τότε τῇ τοῦ θεοῦ συναφείαι θεολογεῖ τὸ φαινόμενον, ἵνα μηδεὶς ἀνθρωπολάτρην τὸν Χριστιανισμὸν ὑποπτεύῃ. Loofs p. 248 10-249, 1

[VI] Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος κζ Loofs p. 289, 6-15

Ἀλλ' ὥσπερ ἐλέγομεν θεὸν τὸν πάντων δημιουργὸν καὶ θεὸν τὸν Μωυσέα (θεὸν γάρ φησιν, τέθεικά σε τοῦ Φαραώ) καὶ υἱὸν τὸν Ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ (υἱὸς γάρ φησι, πρωτότοκός μου Ἰσραήλ) καὶ ὥσπερ ἐλέγομεν Χριστὸν τὸν Σαούλ (οὐ μὴ γάρ φησιν, ἐπιβάλω τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτόν, ὅτι Χριστὸς κυρίου ἐστί) καὶ τὸν Κῦρον ὡσαύτως (τάδε λέγει, φησίν, κύριος τῷι Χριστῷι μου Κύρωι) καὶ τὸν Βαβυλώνιον ἅγιον (ἐγὼ γάρ φησιν, συντάξω αὐτοῖς· ἡγιασμένοι εἰσὶν καὶ ἐγὼ ἄγω αὐτούς), οὕτω λέγομεν καὶ τὸν δεσπότην Χριστὸν καὶ θεὸν καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον καὶ Χριστόν· ἀλλ' ἡ μὲν κοινωνία τῶν ὀνομάτων ὁμοία, οὐχ ἡ αὐτὴ δὲ ἀξία. L. III 523 Exod. 7, 1 Exod. 4, 22 1 Reg. 24, 7 Ies. 45, 1 Ies. 13, 3 M IIII 1201

[VII] Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος ιε

Τοῦτο φρονείσθω ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷι Ἰησοῦ, ὃς ἐν μορφῇι θεοῦ ὑπάρχων ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβών. οὐκ εἶπεν, τοῦτο φρονείσθω ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν τῷι θεῷι λόγωι, ὃς ἐν μορφῇι θεοῦ ὑπάρχων μορφὴν δούλου ἔλαβεν· ἀλλὰ λαβὼν τὸ Χριστός, ὡς τῶν δύο φύσεων προσηγορίαν σημαντικήν, ἀκινδύνως αὐτὸν καὶ δούλου μορφήν, ἣν ἔλαβεν, καὶ θεὸν ὀνομάζει, τῶν λεγομένων εἰς τὸ τῶν φύσεων ἀλήπτως μεριζομένων διπλοῦν. Loofs p. 254, 5-12 Phil. 2, 5. 7

[VIII] Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος ις

Ἵνα ἐν τῷι ὀνόματι Ἰησοῦ, φησί, πᾶν γόνυ κάμψηι ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστός. διὰ τὸν φοροῦντα τὸν φορούμενον σέβω· διὰ τὸν κεκρυμμένον Loofs, p. 261, 20-262, 6 Phil. 2, 10. 11

V inde a 3 ἄκουσον = Cyrill. adu. Nest. 2, 14

VI = Cyrill. adu. Nest. 2, 4

VII = Coll. Palat. 29, 9 Cyrill. apol. adu. Orient. 23

VIII cf. Cyrill. apol. adu. Orient. 24 et usque ad p. 48, 1 φαινόμενον Cyrill. adu. Nestor. 2, 11. 12. Coll. Palat 21 p. 35, 13—16. 26—p. 48, 1. 2 redeunt in XV; adferuntur ep. 128, 15 et in gestis Concilii quinti [L V 547 = M VIIII 343]

VM, P [hk], S, D [= mn], AWRΛ^{tcu}

1 ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ om. R ὁμοίως om. DAW εἰς δόγμα om. PR 2 καὶ τὸν om. P τὸν DAA^{78} τὸ VMSRWΛ^{c} κατὰ om. M χ̄σ̄ R τὸν DARA^{78} om. VMPSW 3 τὸ VMRΛ^{c} A^{78} τὸν PA om. SDW *uisibilem* Λ^{tu} τοῦ παύλου ἀμφότερα VMP 3/4 κηρύσσοντοσ SDW 4 φησίν om. VMPΛ^{u} ὁ om. A *Christum* Λ^{t} cf. A^{78} 5 τὸ] τὸν A cf. A^{78} 6 ἀνθρωπολάτρην MAA^{78} ἀνθρωπολατρῆν, ἣν in ras. R ἀνθρωπολάτριν P *hominis cultricem* [*cultorem* Λ^{u}] Λ^{tcu} ἀνθρωπολατρεῖν SDW ἀνθρωπολατρείαν V χριστιανὸν A ὑποπτεύοι D ὑποπτεύση VMPR 7 ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ om. R ὁυοίως om. A 8 λέγομεν MA μωσέα DAW 9 τέθηκά P τῶ φαραὼν A τὸν] τοῦ V 9/10 πρωτότοκόσ μου ιηλ φησι R 10 λέγομεν A σαμουὴλ SD, corr. S γὰρ μὴ A φησιν om. A 11 μου τὴν χεῖρα A ἐπ' αὐτὸν om. VM κν̄ nWΛ^{u} 12 φησίν om. A κύριω W 12/13 καὶ τὸν — αὐτοῖς om. SD 13 καὶ ἡγιασμένοι A κἀγὼ VM 14 Χριστὸν om. W καὶ υν̄ καὶ θν̄ SD καὶ θν̄ υν̄ P 15 ἀξία] δύναμισ A 16 ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ om. R ὁμοίως om. SD 17. 18/19 φρονεῖτε Λ^{tcu} cf. A^{78} 20 τῆσ τῶν — προσηγορίασ σημαντικὸν SDW 21 uορφὴν δούλου M ἣν ἔλαβεν ARΛ^{tcu}A^{78} ἀναλαβεῖν VMPSDW Coll. Pal. 22 ἀλήπτως om. S 23—p. 48, 2 om. W 23 ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ om. R 24 καὶ VMPSDAΛ^{u} om. Λ^{tc}A^{78} 25 ἐξομολογήσεται R 26 φρονοῦντα V *indumentum* Λ^{tu} τὸ κεκρυμμένον PR τὸν ἀόρατον S

προσκυνῶ τὸν φαινόμενον. ἀχώριστος τοῦ φαινομένου θεός· διὰ τοῦτο τοῦ μὴ χωριζομένου τὴν τιμὴν οὐ χωρίζω. χωρίζω τὰς φύσεις, ἀλλ' ἑνῶ τὴν προσκύνησιν.

[VIIII] Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος ιζ̄ εἰς δόγμα

Loofs p. 275, 1-11 Ἦν μὲν γὰρ ὁ θεὸς λόγος καὶ πρὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως καὶ υἱὸς καὶ θεὸς καὶ συνὼν τῷ πατρί, ἀνέλαβεν δὲ ἐν ὑστέροις καιροῖς τὴν τοῦ δούλου μορφήν. ἀλλ' ὢν πρὸ τούτου υἱὸς καὶ καλούμενος, μετὰ τὴν ἀνάληψιν οὐ δύναται καλεῖσθαι κεχωρισμένος υἱός, ἵνα μὴ δύο υἱοὺς δογματίσωμεν· ἀλλ' ἐπειδήπερ ἐκείνωι συνῆπται τῷι ἐν ἀρχῆι ὄντι υἱῷι τῷι πρὸς αὐτὸν συναφθέντι, οὐ δύναται κατὰ τὸ ἀξίωμα τῆς υἱότητος διαίρεσιν δέξασθαι, κατὰ τὸ ἀξίωμα φημὶ τῆς υἱότητος, οὐ κατὰ τὰς φύσεις. διὰ τοῦτο καὶ Χριστὸς ὁ θεὸς λόγος ὀνομάζεται, ἐπειδήπερ ἔχει τὴν συνάφειαν τὴν πρὸς τὸν Χριστὸν διηνεκῆ.

[X] Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος ιε̄ εἰς δόγμα

Loofs p. 249, 1-4 Ἀσύγχυτον τοίνυν τὴν τῶν φύσεων τηρῶμεν συνάφειαν· ὁμολογῶμεν τὸν ἐν ἀνθρώπωι θεόν· σέβωμεν τὸν τῆι θείαι συναφείαι τῶι παντοκράτορι θεῶι συμπροσκυνούμενον ἄνθρωπον.

[XI] Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος ς̄

Loofs p. 234, 10-16 Hehr. 2, 17.18 L III 526 Σκόπει καὶ τὸ τούτοις εὐθὺς συναπτόμενον ἵνα ἐλεήμων, φησί, γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν. ἐν ὧι γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθείς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι. οὐκοῦν ὁ παθὼν ἀρχιερεὺς ἐλεήμων· παθητὸς δὲ ὁ ναός, οὐχ ὁ ζωοποιὸς τοῦ πεπονθότος θεός.

[XII] Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος κζ̄

Loofs p. 292, 1-6 Ἵνα μάθητε, φησίν, ὡς σφοδρά τις τῆς θεότητος ὑπῆρχεν συνάφεια, καὶ ἐν βρέφει τῆς δεσποτικῆς καθορωμένης σαρκός. ἦν γὰρ αὐτὸς καὶ βρέφος καὶ τοῦ βρέφους δεσπότης. ἐπηνέσατε τὴν φωνήν, ἀλλὰ μηδὲ αὐτὴν ἀβασανίστως κροτεῖτε· εἶπον γάρ· ὁ αὐτὸς ἦν βρέφος καὶ τοῦ βρέφους οἰκήτωρ.

VIIII = Cyrill. adu. Nestor. 2, 8; 9. 10 ep. 128, 11; adferuntur in gestis Concilii quinti [L V 547 = M VIIII 343]

X = Cyrill. adu. Nestor. 2, 14; ep. 128, 11 cf. apol. adu. Orient. 68

XI = Coll. Pal. 29, 6 cf. Cyrill. adu. Nestor. 3, 2. apol. adu. Theodoret. 51

XII = Coll. Pal. 29, 21. cf. Cyrill. apol. adu. Theodoret. 51

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWRΛ^{tcu}

1 τὸ P τῶ R 1/2 χωριζομένου] φαινομένου P 3 ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ om. R ὁμοίως om. SDA εἰς δόγμα MPAWΛ^{tcu} om. VSDR 4 ὁ λόγοσ θ̄σ̄ W καὶ om. SD καὶ υἱόσ SDAWRΛ^{c} υἱόσ VMPΛ^{tu} cf. A^{78} 5 καιροῖσ καὶ D 6 κεχωρισμένοσ VMPDWΛ^{tcu} Cyrill. κεχωρισμένωσ SA κεχωρισμέν R cf. A^{78} 7 δογματίζωμεν V τῶι om. S 8 τῶι om. S υἱότητοσ οὐ κατὰ τὰσ φύσεισ διὰ τοῦτο καὶ V 9 οὐ κατὰ — τοῦτο καὶ om. V 10 ὁ om. D τὴν συνάφειαν SDAWR συνάφειαν VMP τὸν DAA^{78} om. VMPSWR 11 om. W ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ om. R ὁμοίως om. SD εἰς δόγμα om. RΛ^{t} 12 φύσεωσ RΛ^{t} τηροῦμεν Λ^{tu} ὁμολογοῦμεν Λ^{tu} 12/13 ἐν ἀνθρώπωι] ἕνα W 13 σέβομεν PAΛ^{tu} τὸν ἐν h ἐν k τῆι θείαι om. V 15 ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ om. R τετράδος ς̄ om. V ζ̄ P om. R 16 τὸ — εὐθὺς] τοῦτο τοῖσ ἑξῆσ W τὸ τούτοισ] τοσούτοισ D φησί om. VMA 17 τὸν om. SD 17/18 πειρασθεὶσ AA^{78} 20 ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ om. R ὁμοίως om SDA 21 μάθη M ὑπάρχει MP συνάφειαν R om. M 22 καθορωμένη W cf. A^{78} αὐτὸσ MPSDAWR ὁ αὐτὸσ VA^{78} αὐτοῦ Λ^{c} καὶ^{1} om. VΛ^{u} 23 κροτεῖτε SDAWRΛ^{tcu} κρατεῖτε MP κρατῆτε V cf. A^{78} 24 οἰκήτωρ DAWRΛ^{tcu}A^{78} Coll. Pal. δεσπότησ VMPS

[XIII] 'Ομοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος ᾱ

Κοιναὶ γὰρ αἱ τῆς τριάδος ἐνέργειαι καὶ μόναις ὑποστάσεσιν τὴν διαίρεσιν ἔχουσαι. Loofs p. 225, 13-18
ἡ γοῦν τοῦ μονογενοῦς εὐδοξία ποτὲ μὲν τῶι πατρὶ περιῆπται (ἔστιν γάρ φησιν, ὁ πατήρ Ioh. 8, 54
μου ὁ δοξάζων με), ποτὲ δὲ τῶι πνεύματι (τὸ πνεῦμα γάρ φησι, τῆς ἀληθείας Ioh. 16, 13.14
ἐμὲ δοξάσει), ποτὲ δὲ τῆι τοῦ Χριστοῦ δυναστείαι. 5

[XIIII] 'Ομοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος ῑ̄ς̄

Περὶ τοῦ υἱοῦ λέγων Οὗτος ὁ λέγων· θεέ μου, θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες; Loofs p. 260, 4-7
οὗτος ὁ τριήμερον τελευτὴν ὑπομείνας· προσκυνῶ δὲ σὺν τῆι θεότητι τοῦτον ὡς τῆς Mt. 27, 46
θείας συνεργὸν αὐθεντίας. 9

[XV] Καὶ μεθ' ἕτερα· Διὰ τὸν φοροῦντα τὸν φορούμενον σέβω· διὰ τὸν κεκρυμμένον Loofs p. 262, 3-12
προσκυνῶ τὸν φαινόμενον. ἀχώριστος τοῦ φαινομένου θεός· διὰ τοῦτο τοῦ μὴ χωρι-
ζομένου τὴν τιμὴν οὐ χωρίζω. χωρίζω τὰς φύσεις, ἀλλ' ἑνῶ τὴν προσκύνησιν. οὐ
καθ' ἑαυτὸ θεὸς τὸ πλασθὲν ἐπὶ μήτρας· οὐ καθ' ἑαυτὸ θεὸς τὸ κτισθὲν ἐκ τοῦ πνεύματος·
οὐ καθ' ἑαυτὸ θεὸς τὸ ταφὲν ἐπὶ μνήματος. οὕτω γὰρ ἂν ἦμεν ἀνθρωπολάτραι καὶ
νεκρολάτραι σαφεῖς. ἀλλ' ἐπειδήπερ ἐν τῶι ληφθέντι θεός, ἐκ τοῦ λαβόντος ὁ ληφθείς, 15
ὡς τῶι λαβόντι συναφθείς, συγχρηματίζει θεός.

[XVI] 'Ομοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος γ̄ κατὰ αἱρετικῶν

Περὶ τοῦ πνεύματος λέγων· Πῶς γὰρ ἂν εἴη δοῦλον, φησί, τὸ μετὰ υἱοῦ καὶ πατρὸς Loofs p. 226, 14-227, 3
ἐργαζόμενον; κἂν ζητῆι τις τὰς τοῦ πνεύματος πράξεις, εὑρήσει τῶν τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ
πατρὸς κατ' οὐδὲν λειπομένας, οὐχ ὡς τῆς μιᾶς μεριζομένης θεότητος, ἀλλὰ τῆς θείας 20
γραφῆς τὰ τῆς μιᾶς ἰσχύος καὶ καθ' ἑκάστην μεριζομένης ὑπόστασιν εἰς ἀπόδειξιν τοῦ
τῆς τριάδος ὁμοίου. καί μοι σκόπει τὸ ὅμοιον ἐκ τῶν ἐν ἔργοις καιρίων ἀρξάμενον.
ὁ θεὸς λόγος ἐγένετο σὰρξ καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν. συνεκάθισεν ἑαυτῶι τὴν Ioh. 1, 14
ἀναληφθεῖσαν ὁ πατὴρ ἀνθρωπότητα· εἶπε γάρ φησιν, ὁ κύριος τῶι κυρίωι μου· κάθου Ps. 109, 1
ἐκ δεξιῶν μου. τὴν τοῦ ἀναληφθέντος τὸ πνεῦμα κατελθὸν συνεκρότησε δόξαν· ὅταν Ioh. 16, 13.14
γάρ φησιν, ἔλθηι τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει. 26

XIII inde a 3 ἡ γοῦν = Cyrill. adu. Nest. 2, 7. Coll. Palat. 29, 4
XIIII cf. Cyrill. adu. Nest. 2, 10. 5, 5. Coll. Pal. 29, 10
XV [cf. VIII] = Cyrill. adu. Nest. 2, 12 [usque ad 11 φαινόμενον]. 13. Coll. Pal. 29, 11
XVI inde a 23 ὁ θεός = Cyrill. adu. Nest. 4, 1

VM, P [= hk], S, D [= mn], AW, R [usque ad 9], Λ^{tcu}

1 ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ om. R ὁμοίως om. SDA τετράδος ᾱ om. V πρώτης PA 3 ἤγουν ἡ M 4 δικάζων M 5 ποτὲ — δυναστείαι om. V δὲ τῆι om. M τοῦ om. ARA^{78} δυνάμει A 6 ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ om. R ὁμοίως om. A τετράδος — λέγων^{1} om. V τετράδια D 7 περὶ — λέγων^{1} om. R τοῦ υἱοῦ MPAΛ^{u} χῡ SD τοῦ χῡ W *de Iesu* Λ^{tc} cf. A^{78} ἐγκατέλιπές με D 10—p. 50, 16 καὶ μεθ' — ποιῶν om. R καὶ om. S τόν^{3}] τὸ W 11 τὸ φαινόμενον SW 12 χωρίζω^{2}] οὐ χωρίζω P 13 ἐπὶ MPSAWΛ ἀπὸ V ἐκ D ἐκ VMPDAΛ ὑπὸ SW 14 τὸ ταφὲν om. Λ^{t} τοῦ μνήματος SW ἄν om. S 15 ληφθέντος W 16 συναφθεὶς om. Λ^{t} χρηματίζει P 17 ὁμοίως om. P τρίτης PA 18 λέγον D ἄν om. V ἤ SW δοῦλος P ὁ MP υἱοῦ] χῡ MP 19 ἐργαζόμενον] κατ' οὐδὲν ὅλως MP ζητοίη V τάξεις SD τὸν P 19/20 τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ [τοῦ om. AA^{78}] πρς̄ SDAWA^{78} *filii et patris* Λ^{tcu} τοῦ πρς̄ καὶ [καὶ τοῦ P] υἱοῦ VMP 21 καὶ om. Λ^{u} cf. A^{78} 22 τῆς τριάδος om. W καιρίων VAΛ^{tcu}A^{78} καιρῶν MPSDW 23 ἐγίνετο A 24 ὁ πατὴρ ἀνθρωπότητα] σάρκα ὁ πατὴρ V 25 τοῦ om. A ἀποληφθέντος P 26 τὸ — ἀληθείας ἔλθη VMP ἐκεῖνο P με D δοδάσει in διδάξει corr. W

[XVII] Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος ξ̄

Lc. 4, 18. 19 Περὶ Χριστοῦ λέγων ὅτι ἀπεστάλη κηρῦξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν ὡς [ὁ] ἀπόστολος,
Loofs, p. 235, 6-236, 6 ἐπιφέρει καὶ φησιν· Οὗτος ὁ πιστὸς τῷι θεῷι πεποιημένος ἀρχιερεύς (ἐγένετο γὰρ οὗτος,
Hebr. 2, 17 οὐκ ἀιδίως προῆν)· οὗτος ὁ κατὰ μικρὸν εἰς ἀρχιερέως, αἱρετικέ, προκόψας ἀξίωμα. καὶ
L III 527 ἄκουε σαφεστέρας· σοι τοῦτο διαβοώσης φωνῆς. ἐν ταῖς ἡμέραις, φησί, τῆς σαρκὸς
Hebr. 5, 7-9 αὐτοῦ δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώιζειν αὐτὸν ἐκ
θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας καὶ εἰσακου-
M IIII 1205 σθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, καίπερ ὢν υἱός, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθεν, τὴν ὑπα-
κοὴν καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷι πᾶσιν αἴτιος σωτη-
ρίας αἰωνίου. τελειοῦται δὲ τὸ κατὰ μικρὸν προκόπτον, αἱρετικέ, περὶ οὗ καὶ Ἰωάννης
Lc. 2, 52 ἐν τοῖς εὐαγγελίοις βοᾶι· Ἰησοῦς προέκοπτεν ἡλικίαι καὶ σοφίαι καὶ χάριτι·
Hebr. 5, 9. 10 οἷς σύμφωνα καὶ Παῦλος φθεγγόμενος τελειωθείς, φησίν, ἐγένετο πᾶσιν τοῖς ὑπ-
ακούουσιν αὐτῷι αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου, προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ
ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

[XVIII] Καὶ μεθ' ἕτερα· ἀρχιερεὺς κεκλημένος. τί οὖν ἀνθερμηνεύεις τῷι Παύλωι τὸν
Loofs, p. 236, 12-14 ἀπαθῆ θεὸν λόγον ἐπιγείωι καταμιγνὺς ὁμοιώματι καὶ παθητὸν ἀρχιερέα ποιῶν;

[XVIIII] Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος ζ̄

Loofs, p. 240, 1-4 Ὅθεν, ἀδελφοί [ἅγιοι], κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν
Hebr. 3, 1. 2 ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν, πιστὸν ὄντα τῷι
ποιήσαντι αὐτόν.

[XX] Καὶ μεθ' ἕτερα· Ὄντος οὖν ἡμῖν τούτου μόνου ἀρχιερέως συμπαθοῦς καὶ συγγενοῦς
Loofs, p. 240, 4-9 καὶ βεβαίου, τῆς εἰς αὐτὸν μὴ παρατρέπεσθε πίστεως. αὐτὸς γὰρ ἡμῖν τῆς ἐπηγγελμένης
εὐλογίας ἐκ σπέρματος Ἀβραὰμ ἀπεστάλη ὡς ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τοῦ γένους τὴν τοῦ σώ-
ματος θυσίαν συνεπαγόμενος.

Σημειωτέον ὅτι ὁμολογήσας πάντα ἀρχιερέα δεῖσθαι θυσίας καὶ ὑπεξελὼν τὸν Χριστὸν
ὡς μὴ δεόμενον, ἐν τούτοις φησὶν ὑπὲρ ἑαυτοῦ προσφέρειν καὶ τοῦ γένους τὴν θυσίαν.

XVII. XVIII = Cyrill. adu. Nest. 3, 4; cf. Cyrill. adu. Orient. 85. adu. Theodoret. 77
XX = Cyrill. adu. Nest. 3, 5; cf. Cyrill. apol. adu. Theodoret. 77

VM, P [= hk], S, D [= mn], AW, R [inde a 17], Λ^{tcu}

1 ξ τετράδοσ M ξ] καὶ SW 2 λέγον D ὁ deleui cf. A^{78}; male uertit Λ^{u} *sicut apostolus dicit* 3 ἐπιφέρει καί om. Λ^{t} 4 αἱρετικὲ εἰσ ἀρχιερέωσ [ἱερέωσ A] DA 5 σαφέστερον $S\Lambda^{tu}$ δσ ἐν Λ^{tc} [= Cyrill.] cf. A^{78} ἡμέραισ ἐκείναισ V 6 τε om. V ἱκεσίασ V 9 πᾶσι τοῖσ ὑπακούουσιν αὐτῶ SW αὐτοῦ V 10 τὸ om. S προκόπτων V ἰωάννησ VMPSDAWΛ^{*} *Lucas* Λ^{t} *Iohannes et Lucas* Λ^{u} cf. A^{78} putauerim nomen a Nestorio omissum et ab excerptore falso suppletum esse 11 ἱεροῖσ εὐαγγελίοισ W ἐβόα A *clamant* Λ^{u} προέκοψεν S 12 ὁ παῦλοσ SDW 12/13 τοῖσ ὑπακούουσιν αὐτῶ [αὐτοῦ V] πᾶσιν VMP 13 παρὰ, superscr. ὑπὸ W κῦ V ἀρχιερεὺσ VMPSDAWΛ^{u} καὶ ἀρχιερεὺσ Λ^{tc} cf. A^{78} 16 ἐπιγείωι] λέγει ῶι Λ^{t} σώματι A *simili corpori* Λ^{c} *simile corpori* Λ^{u} ἀρχιερέα ποιῶν SDAW$\Lambda\Lambda^{78}$ λέγων VMP 17 ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ om. R in fine add. *sic* Λ^{u} 18 ἅγιοι RΛ^{c} A^{78} om. VMPSDAWΛ^{*u} 21 καὶ — ἕτερα om. V, nihil ex Nestorii uerbis omissum οὖν om. D ὑμῖν MΛ^{tcu} μόνου om. P καὶ συμπαθοῦσ καὶ P 21/22 συγγενοῦσ βεβαίου VM 22 πίστεωσ om. S 23 ἀρχιερεὺσ εὐλογίασ Ps. Chrysost. ἀπεστάλη om. S ὡς ὑπὲρ] ὥσπερ M αὐτοῦ P συγγενοῦσ SD 25 ὑπεξελθὼν V 26 ὑπὲρ ἑαυτοῦ φησι VMP συγγενοῦσ SD τὴν om. VMP

[XXI] Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος δ

Ἀκούσατε τοίνυν προσέχοντες τοῖς ῥητοῖς. ὁ τρώγων μου, φησί, τὴν σάρκα. Loofs, p. 227, 20-228, 3
μνημονεύετε ὅτι περὶ τῆς σαρκός ἐστι τὸ λεγόμενον καὶ ὅτι οὐ παρ' ἐμοῦ προστέθειται Ioh. 6, 56
τὸ τῆς σαρκὸς ὄνομα, ὥστε μὴ δοκεῖν ἐκείνοις παρερμηνεύειν. ὁ τρώγων μου τὴν
σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα. μὴ εἶπεν· ὁ τρώγων μου τὴν θεότητα καὶ πίνων 5
μου τὴν θεότητα; ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ
μένει κἀγὼ ἐν αὐτῷ.

[XXII] Καὶ μεθ' ἕτερα· Ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον. ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ Loofs, p. 228, 4-16
πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν αὐτῷ. μνημονεύετε ὅτι περὶ τῆς
σαρκὸς τὸ λεγόμενον. καθὼς ἀπέστειλέν με ὁ ζῶν πατήρ, ἐμὲ τὸν φαινόμενον. Ioh. 6, 57
ἀλλ' ἐνίοτε παρερμηνεύω· ἀκούσωμεν ἐκ τῶν ἑξῆς. καθὼς ἀπέστειλέν με ὁ ζῶν 11
πατήρ. ἐκεῖνος λέγει τὴν θεότητα, ἐγὼ τὴν ἀνθρωπότητα· ἴδωμεν τίς ὁ παρερμηνεύων.
καθὼς ἀπέστειλέν με ὁ ζῶν πατήρ. λέγει ὁ αἱρετικός· ἐνταῦθα τὴν θεότητα
λέγει· ἀπέστειλέν με, φησί, τὸν θεὸν λόγον. καθὼς ἀπέστειλέν με ὁ ζῶν πατήρ,
κατ' ἐκείνους κἀγὼ ζῶ, ὁ θεὸς λόγος, διὰ τὸν πατέρα. εἶτα τὸ μετὰ τοῦτο· καὶ 15
ὁ τρώγων με κἀκεῖνος ζήσεται. τίνα ἐσθίομεν, τὴν θεότητα ἢ τὴν σάρκα;

[XXIII] Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος ις̄

Καὶ ὅλως, φησίν, εἰ πᾶσαν ὁμοῦ τὴν καινὴν μεταλλεύοις, οὐκ ἂν εὕροις οὐδαμοῦ Loofs, p. 269, 14-27
παρὰ ταύτῃ τὸν θάνατον τῷ θεῷ προσαπτόμενον, ἀλλ' ἢ Χριστῷ ἢ υἱῷ ἢ κυρίῳ. τὸ L III 530
γὰρ Χριστὸς καὶ τὸ υἱὸς καὶ τὸ κύριος, ἐπὶ τοῦ μονογενοῦς παρὰ τῆς γραφῆς λαμβανόμενον, 20
τῶν φύσεων ἐστὶ τῶν δύο σημαντικὸν καὶ ποτὲ μὲν δηλοῦν τὴν θεότητα, ποτὲ δὲ τὴν ἀν- M IIII 1208
θρωπότητα, ποτὲ δὲ ἀμφότερα, οἷον ὅταν Παῦλος ἐπιστέλλων κηρύττῃ ἐχθροὶ ὄντες Rom. 5, 10
κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τὴν ἀνθρωπότητα
βοᾷ τοῦ υἱοῦ· ἂν λέγῃ πάλιν ὁ αὐτὸς πρὸς Ἑβραίους ὁ θεὸς ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν Hebr. 1, 2
υἱῷ, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν, τὴν θεότητα δηλοῖ τοῦ υἱοῦ. οὐδὲ γὰρ 25
ἡ σὰρξ δημιουργὸς τῶν αἰώνων ἡ μετ' αἰῶνας δημιουργηθεῖσα πολλούς.

[XXIIII] Καὶ μεθ' ἕτερα· Οὐδὲ θεότης ἀδελφὸν τὸν Ἰάκωβον ἔσχεν οὐδὲ τὸν τοῦ θεοῦ λόγου Loofs, p. 271, 1-3
καταγγέλλομεν θάνατον, τὸ δεσποτικὸν αἷμά τε καὶ σῶμα σιτούμενοι.

XXI. XXII = Cyrill. apolog. adu. Orient. 98
XXI = Coll. Pal. 29, 20
XXII [inde a 8 ὁ τρώγων] = Cyrill. adu. Nest. 4, 4. Coll. Pal. 29, 14
XXIII — 22 ἀμφοτερα adfertur a Timotheo Aeluro Patrol. or. 13, 231

V [usque ad 6], M, P [= hk], S, D [= mn], AWRΛ^{tcu}
1 ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ om. R ὁμοίωσ καὶ M τετάρτησ P λ̄ A 2 προσχόντεσ D φησί om. SD 3 προστίθεται Λ^{u} 5/6 μὴ εἶπεν — μου τὸ αἷμα om. MW 6 τὴν θεότητα] ταύτην V 6—8 ὁ τρώγων — ἕτερα] ὁμοίωσ τοῦ αὐτοῦ τετράδοσ δ̄ P 6—28 ὁ τρώγων — σιτούμενοι om. V 6/7 ὁ τρώγων — αὐτῷ om. R 8 ἀλλ' — προκείμενον om. A 10 σαρκόσ ἐστι MP 10—12 ἐμὲ — ὁ ζῶν πατὴρ om. AW 11 παρερμηνεύων P 12/13 ἐκεῖνος — ὁ ζῶν πατήρ om. MPΛ^{t} 12 ἐγὼ δὲ DΛ^{c} τί S 13 λέγει καὶ DA 14 λέγειν M 15 μετ' αὐτὸ R μετὰ σοῦ A καὶ om. S 16 ἐσθίομεν] τρώγομεν P σάρκα] ἀνθρωπότητα DA 17 ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ om. R ὁμοίως om. S τετράδια D *tertio* Λ^{u} 18 μεταλλεύοισ MRA^{78} μεταλεύοισ PS μεταλεύεισ D μεταλεύσεισ A μεταλάττοισ W οὐδαμῶσ SDW 19 ταύτην A τῶι om. PS 20 λαμβάνομεν Λ^{tu} *sicut* ante παρὰ interpolat Λ^{t} 22 ὁ παῦλοσ PR 24 ἂν SDAWR *cum* Λ^{tcu} ὅταν δὲ MPA^{78} λέγῃ] δὴ MP ὁ^{I} om. W 25 δηλοῖ] λέγει A 26 πολλούς om. Λ^{t} 27—p. 52. 5 om. M 27 θεότητοσ D cf. A^{78} ἰακὼβ W τὸν θν λόγον Wm τὸν τοῦ θῦ λόγον nΛ^{u}

[XXV] Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος κγ

Loofs, p. 283, 2-8 Προσέχω, φησί, τοῖς ἡμετέροις δήμοις εὐλάβειαν μὲν πολλὴν κεκτημένοις καὶ θερμοτάτην εὐσέβειαν, ὑπὸ δὲ τῆς περὶ τὸ δόγμα θεογνωσίας ἀγνοίας ὀλισθαίνουσι. τοῦτο δὲ οὐκ ἔγκλημα τῶν λαῶν, ἀλλὰ (πῶς ἂν εὐπρεπῶς εἴποιμι;) τοῦ μὴ σχεῖν τοὺς διδασκάλους καιρὸν καί τι τῶν ἀκριβεστέρων ὑμῖν παραθέσθαι δογμάτων.

Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπεν· Ἰδοὺ φανερῶς ἐν τούτοις φησὶν ὅτι τῶν πρὸ αὐτοῦ διδασκάλων οὐδεὶς ταῦτα ἐλάλησε τοῖς λαοῖς ἃ αὐτὸς ἐλάλησεν.

Φλσυιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπεν· Ἐπειδὴ δεινὰ καὶ βλάσφημα τὰ παρὰ Νεστορίου εἰρημένα καὶ οὐ φέρουσιν αἱ ἀκοαὶ ἡμῶν ἐπὶ πλεῖον μολύνεσθαι, ἕκαστον μέρος τῆς βλασφημίας αὐτοῦ ἐμφερέσθω τοῖς πραττομένοις πρὸς κατηγορίαν τοῦ διδάξαντος ταῦτα.

61 Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπεν· Ὁ εὐλαβέστατος καὶ θεοσεβέστατος μητροπολίτης καὶ ἐπίσκοπος τῆς Καρθαγένης Καπρέολος διὰ Βεσσούλα τοῦ διακόνου γέγραφε πρὸς τὴν ἁγίαν ταύτην σύνοδον ἐπιστολήν, ἣν εἰ κελεύσειεν ὑμῶν ἡ θεοσέβεια, ἀναγνώσομαι, ἀναγνώσομαι δὲ καὶ τὴν ἑρμηνείαν αὐτῆς.

Τοῖς θεοσεβεστάτοις καὶ μακαριωτάτοις καὶ ἁγιωτάτοις συλλειτουργοῖς τοῖς ἁπανταχόθεν εἰς τὴν σύνοδον συνελθοῦσι Καπρέολος. Ἠὐχόμην, εὐλαβέστατοι ἀδελφοί, ἐν τοιαύτῃ καταστάσει τὴν προσκυνητὴν ὑμῶν σύνοδον συγκροτηθῆναι, ἵνα καὶ ἡμεῖς, ἐπιλεχθέντων κοινῇ κρίσει ἀδελφῶν καὶ συνεπισκόπων ἡμετέρων, οὐ παραίτησιν θρήνου ἀξίαν, ἀλλὰ παρεσκευασμένην πρεσβείαν μᾶλλον πέμψωμεν, εἰ μὴ τὴν ἡμετέραν ἔνστασιν αἰτίαι διάφοροι ἐνεπόδιζον. καὶ γὰρ πρῶτον τοῦ δεσπότου καὶ υἱοῦ ἡμετέρου εὐσεβεστάτου βασιλέως Θεοδοσίου τοιαῦτα εἰς τὰς ἡμετέρας χεῖρας γράμματα ἐλήλυθεν, ἅτινα τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης ἀδελφοῦ ἡμετέρου καὶ συνεπισκόπου Αὐγουστίνου τὴν παρουσίαν ἰδικῶς
L III 531 ἀπήιτει, ἅτινα προειρημένα γράμματα εἰς ταύτην τὴν ζωὴν εὑρεῖν αὐτὸν οὐδαμῶς δεδύνηνται. ὅθεν ἐγώ, ὅστις τὴν αὐτὴν βασιλικὴν σημείωσιν, εἰ καὶ τὰ μάλιστα τῶι προειρη-
M IIII 1209 μένωι πεπέμφθαι ἐδόκει, ἐδεξάμην καταπεμφθεῖσαν, κατὰ πάσας τὰς ἐπαρχίας τῆς Ἀφρικῆς ἁρμοδίοις γράμμασι καὶ ταῖς ἐθίμοις διαλέξεσι σύνοδον ἠβουλήθην συναγαγεῖν, ἵνα ἐπιλεχθέντες ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀδελφῶν καὶ ἐπισκόπων τῶν ἡμετέρων εἰς τὴν προσκυνη-

---

XXV adfert Cyrillus in ep. ad clericos [V 22, pars 1 p. 111, 11—14]

VM, P [= hk], S, D [= mn], A, W [usque ad 11], Λ^{tcu}

1 ὁμοίως om. D κβ V κε P γ̄ Λ^{u} 2 ὑμετέροις D 2/3 θερμότητος SD 3 τὸ δόγμα] δόγμα τῆς SW ἀγνοίας SW ἀγνοία DAA^{78} om. VP ὀλισθαίνουσι VAA^{78} ὀλισθαίνοντας SDW ὀλισθαίνοντι P 4 τοῦ DAW καὶ τοῦ S τὸ P τῶ V ἔχειν VPA^{78} 5 ἡμῖν παραθέσθαι S παραθέσθαι ἡμῖν W 6 πριμμικήριος M^{corr} PSDW πριμμηκήριος V νοταρίων om. M 7 ταῦτα ἐπ' ἐκκλησίας A 9 ἐπίσκοπος om. M 9/10 τοῦ νεστορίου P 10 πλέον SD 11 αὐτά VPD 12 ξᾱ V λδ' D Ἀλεξανδρείας om. M πριμμικήριος M^{corr} PSD πριμμηκήριος V νοταρίων om. M 13 θεοφιλέστατος M καθαργένης MPD καπραίολος VPSD καὶ πραίολος M βεσουλᾶ MSDA 14 ἔγραψε A 15 ἀναγνώσομαι δὲ — p. 54, 16 om. M pro iis ponendo ἡ δὲ τοιαύτη ἐπιστολὴ βούλεται τὰ μὲν ἀρχαῖα κρατύνεσθαι δόγματα τὰ δὲ νεαρὰ καὶ ἀτόπως ἐξηυρημένα καὶ ἀσεβῶς εἰρημένα ἀποδοκιμάζεσθαι καὶ ἐκβάλλεσθαι ἤντινα ἐπιστολὴν ἐμφέρεσθαι τῆι πίστει τῶν ὑπομνημάτων κύριλλος ὁ τῆς ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος ἐκέλευσεν 15 ἀναγνωσόμεθα δὲ DΛ om. A καὶ om. A 16 λγ̄ S θεοσεβεστάτοις] εὐλαβεστάτοις A 16/17 πανταχόθεν A ἁπανταχοῦ SD 17 συνελθοῦσι VAΛ ἐλθοῦσι PSD καπραίολος VPSΛ καπρέολος [καπραίολος D] ἐπίσκοπος ἐν κῶ χαίρειν DA 18 ἡμῶν S 19 θρόνου P 20 μᾶλλον πρεσβείαν VP ἔνστασιν AΛ σύστασιν VPSD 21 τοῦ ἡμετέρου SD 24 αὐτὸν εὑρεῖν οὐδαμῶς D αὐτὸν οὐδαμῶς εὑρεῖν A εὑρεῖν οὐδαμῶς S 24/25 δεδύνηται A 25 τὴν αὐτὴν] τὴν τοιαύτην P τὴν S *ipsam* Λ 26 καταπεμφθεῖσι A τὰς om. A 27 τοῖς ἁρμοδίοις V ἐθίμοις om. spat. rel. S σύνοδον PSΛ συνάδουσαν A συνάδουσαν σύνοδον V σὺν ἡδονῆ D 28 τῶν ἐπισκόπων τῶν A

τὴν σύνοδον τῆς ὑμετέρας μακαριότητος καταπεμφθῶσιν. ἀλλ' ἐπειδὴ οὐκ ἀνέωικται ἡ εἴσοδος τῆς παρόδου (καὶ γὰρ ἡ ἐπιχυθεῖσα τῶν πολεμίων πληθὺς καὶ ἡ πόρθησις ἡ πλατεῖα τῶν ἐπαρχιῶν ἥτις ἢ ἀποσβεσθέντων τῶν οἰκητόρων ἢ φυγόντων ἀθλίαν ἐρημώσεως ὄψιν εἰς μῆκος καὶ πλάτος ἐκτείνουσα τὴν εὐχέρειαν συστέλλει τοῦ ἐλθεῖν), τούτοις τοιγαροῦν τοῖς κωλύμασι συνελθεῖν εἰς ἓν τοῦ κύκλου τῆς Ἀφρικῆς οἱ ἐπίσκοποι οὐδαμῶς ἠδυνήθησαν. οἷς προσετέθη ἐπειδὴ τὰ βασιλικὰ γράμματα ἐν ἡμέραις τοῦ πάσχα εἰς ἡμᾶς ἦλθεν, ὅτε d. 19. m. Apr. 431 μόλις μέχρι τῆς προσκυνητῆς πάσης συνόδου δύο μηνῶν διάστημα περιελιμπάνετο, οἵτινες μόλις ἤρκουν κἂν αὐτῇ τῇ κατὰ Ἀφρικὴν συνόδωι εἰς τὸ συνελθεῖν, καὶ εἰ μηδεμία δυσχέρεια ἀπὸ τῶν πολεμίων ἡ παροῦσα συμβεβήκει. ἐντεῦθεν γεγένηται ἵνα, εἰ καὶ τὰ μάλιστα πρέσβεις οὐδαμῶς ἐκπέμψαι δεδυνήμεθα, διὰ τὴν εὐλάβειαν ὅμως τὴν χρεωστουμένην τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἐπιστήμηι τὸν υἱὸν τὸν ἐμὸν Βεσσούλαν τὸν διάκονον μετὰ τούτων τῶν τῆς παραιτήσεως γραμμάτων ἐπέμψαμεν, προσκυνητοὶ ἀδελφοί. ὅθεν αἰτῶ τὴν ὑμετέραν ἁγιότητα, εἰ καὶ τὰ μάλιστα πιστεύω τῇ βοηθείαι τοῦ ἡμετέρου θεοῦ τοσαύτην σύνοδον προσκυνητῶν ἱερέων βεβαίαν διὰ πάντων τὴν πίστιν τὴν καθολικὴν ἐσομένην, ἵνα ἐνεργοῦντος τοῦ ἁγίου πνεύματος, ὅπερ ταῖς ὑμετέραις καρδίαις ἐν πᾶσι τοῖς πρακτέοις πιστεύομεν παρεσόμενον, τὰς καινὰς διδασκαλίας καὶ πρὸ τούτου ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς ἀκοαῖς ἀπείρους τῆς ἀρχαίας αὐθεντίας τῇ δυνάμει ἀπώσησθε καὶ οὕτως ταῖς καιναῖς οἱαισδήποτε πλάναις ἀντιστῆτε, ἵνα μὴ τούτους οὓς πάλαι ἐπολέμησεν ἡ ἐκκλησία καὶ τούτοις τοῖς καιροῖς ἐν οἷς ἀνεφύησαν, καὶ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ἡ αὐθεντία καὶ εἰς ἓν συμφωνοῦσα ἡ ψῆφος ἡ ἱερατικὴ συνέχωσεν, προσχήματι δευτέρας διαλέξεως ἡ φωνὴ δόξηι ἡ πάλαι ἀφαιρεθεῖσα ἀνανεοῦσθαι. ἔχει γάρ, εἴ τι τυχὸν νεωστὶ ἀναφυῆι, ζητήσεως ἀνάγκην, ἵνα ἢ δεχθὲν δοκιμασθῆι ἢ καταδικασθὲν δυνηθῆι ἀποκρουσθῆναι· ταῦτα δὲ περὶ ὧν ἤδη πάλαι ἐκρίθη, ἐάν τις ἐπαφῆι εἰς δευτέραν διάλεξιν κληθῆναι, οὐδὲν ἕτερον δόξει ἢ περὶ τῆς πίστεως ἥτις μέχρι δεῦρο κατέσχεν, αὐτὸς ἀμφιβάλλειν. ἔπειτα διὰ τὸ τῶν μεταγενεστέρων ὑπόδειγμα, ἵνα ταῦτα ἅπερ νῦν ὑπὲρ τῆς καθολικῆς πίστεως ὥρισται, ἔχειν δυνηθῆι διηνεκῆ βεβαίωσιν, ταῦτα ἅπερ ἤδη ἐστὶ παρὰ τῶν πατέρων ὁρισθέντα, φυλακτέα ἐστίν, ἐπειδὴ ὅστις βούλεται ἅτινα ὑπὲρ τῆς καθολικῆς καταστάσεως ἐθέσπισεν, εἰς τὸ διηνεκὲς μένειν, οὐ τῇ ἰδίαι αὐθεντίαι, ἀλλὰ καὶ τῇ τῶν ἀρχαιοτέρων ψήφωι ὀφείλει

21—24 Fulgentius Ferrandus in ep. 6, 6 [BP ed. Gallandi XI p. 362b], ni fallor, ex ipso latino exemplari excerpsit: *habet quidquid forte nuper exoritur, discussionis necessitatem, ut aut recipi probatum aut damnatum possit excludi; ea uero de quibus antea iam iudicatum est, siquis admiserit in retractationem uocari, (nihil aliud) uidebitur quam de fide quam nunc usque tenuit, ipse dubitare.*

V, P [= hk], S, D [= mn], AΛ^{tcu}

1 καταπεμφθῶ V 2 παροδίασ V ἐπελθοῦσα A τῶν om. VP 3/4 ἥτις — ἐκτείνουσα = *quae extendit*; ἥτις ἐκτείνει et ἡ ἐκτείνουσα solito translatorum more conflata sunt. ceterum ἐκτείνουσαν legit Λ^{iu} 3 ἢ om. DA ἢ] καὶ DA ἀθλίαν VPSΛ εἰσ τελείαν DA 5 οὐδαμῶσ οἱ ἐπίσκοποι D 6 προσετέθη VPAΛ προετέθη SD; προσετέθη ἐπειδή = *accedebat quoniam* [= *quod*] ἔφθασαν εἰσ ἡμᾶσ ἐλθεῖν A ὅτε VDAΛ ὅτι PS 7 προσκυνητοῦ V πάσης] ταύτησ P 8 ἤρκουν ἂν P ἤρκεσαν S τὴν ἀφρικὴν A ἐλθεῖν VPS 9 ἡ a translatore male additum συμβέβηκεν S γεγένηται AΛ γεγενῆσθαι VPSD ἵν' A om. Λ 10 πέμψαι SD 11 βεσούλαν V βεσουλᾶν SDA 12 ἐπέμψαμεν DAΛ πέμψωμεν VS πέμψομεν P προσκυνητὴν SD 13/14 *per tantam* Λ 14 προσκυνητὴν VPS 14/15 βεβαίαν — ἐσομένην] *firmam futuram* pro *firmaturam*? 15 ἡμετέραισ P 16 καινὰσ Λ κοινὰσ A κενὰσ VPSD τούτων S ταῖς] καὶ P 17/18 καιναῖσ AΛ κεναῖσ VSD κοιναῖσ P 18 οἱασδήποτε PA ἀντιστῆναι PSΛ^{tu} *eorum* Λ^{c}, malim τούτοις 19 ἐν om. SD 20 ἡ ἱερατικὴ] ἱερατικὸν S συνέχωσεν] συνεχῶσ ἐν [*frequenter sub*] Λ συνέχωσεν ἐν VA συνεχώρησε D συνεχώρησεν ἐν PS δευτέρας om. D 21 δόξει S τισ P ἀναφυεῖ P 22 ἀνάγκην] ἀγωγὴ P δεχθὲν AΛ λεχθὲν VPSD δὲ om. P 23 κριθῆναι DA οὐδὲ S 24 ἅπερ V εἴπερ Λ^{tu} μέχρι τῆσ DA 25 ὑπὲρ] διὰ A 27 ἅπερ V

βεβαιῶσαι ὅπερ ἐφρόνησεν, ὥστε οὕτως τοῦτο μὲν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων, τοῦτο δὲ ἀπὸ
L III 534 τῶν νέων ὅρων τοῦτο ὅπερ διαβεβαιοῦται, δοκιμάζων, μονογενῆ τῆς ἐκκλησίας τῆς καθολι-
M IIII 1212 κῆς τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τῶν παρωιχημένων καιρῶν μέχρι τῶν ἡμετέρων ἁπλῇ καθαρότητι
καὶ ἀηττήτωι αὐθεντία τρέχουσαν ἑαυτὸν καὶ λέγειν διδάξει καὶ κατέχειν. ταῦτα τέως
ὑπὲρ τῆς παρούσης πρεσβείας τῆς Ἀφρικῆς, ἥντινα καταπέμψαι ἡ ἀνάγκη ἡ προρρηθεῖσα
οὐ συνεχώρησε, ταῖς προσκυνηταῖς ὑμῶν ἀκοαῖς ὑπέβαλον, πλεῖστα παρακαλῶν ἵνα θεωρη-
θεισῶν τῶν ἐν τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς καιροῖς συμφορῶν τὴν ἡμετέραν ἀπουσίαν μηδεμιᾶ
ὑπερηφανίαι ἡ ἀμελείαι, ἀλλὰ ταύτηι τῆι προδήλωι ἀνάγκηι μᾶλλον λογίσασθαι καταξιώσητε.

Κύριλλος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Καὶ ἡ ἀναγνωσθεῖσα ἐπιστολὴ τοῦ εὐλαβε-
στάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Καρθαγένης Καπρεόλου ἐμφερέσθω τῆι πίστει
τῶν ὑπομνημάτων, φανερὰν ἔχουσα διάνοιαν. βούλεται γὰρ τὰ μὲν ἀρχαῖα κρατύνεσθαι
τῆς πίστεως δόγματα, τὰ δὲ νεαρὰ καὶ ἀτόπως ἐξηυρημένα καὶ ἀσεβῶς εἰρημένα ἀποδοκι-
μάζεσθαι καὶ ἐκβάλλεσθαι.

Πάντες οἱ ἐπίσκοποι ἀνεφώνησαν· Αὗται πάντων αἱ φωναί. Ταῦτα πάντες λέγο-
μεν. Αὕτη πάντων ἡ εὐχή.

Ἀπόφασις ἐξενεχθεῖσα κατὰ Νεστορίου ἡ καθαιροῦσα αὐτόν

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Πρὸς τοῖς ἄλλοις μήτε ὑπακοῦσαι βουληθέντος τοῦ τιμιωτάτου
Νεστορίου τῆι παρ' ἡμῶν κλήσει μήτε μὴν τοὺς παρ' ἡμῶν ἀποσταλέντας ἁγιωτάτους καὶ
θεοσεβεστάτους ἐπισκόπους προσδεξαμένου, ἀναγκαίως ἐχωρήσαμεν ἐπὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν
δυσσεβηθέντων αὐτῶι καὶ φωράσαντες αὐτὸν ἔκ τε τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν
συγγραμμάτων τῶν ἀναγνωσθέντων καὶ ἐκ τῶν ἀρτίως παρ' αὐτοῦ ῥηθέντων κατὰ τήνδε
τὴν μητρόπολιν καὶ προσμαρτυρηθέντων δυσσεβῶς φρονοῦντα καὶ κηρύττοντα, ἀναγκαίως
ep. 10 κατεπειχθέντες ἀπό τε τῶν κανόνων καὶ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν
καὶ συλλειτουργοῦ Κελεστίνου [τοῦ] ἐπισκόπου τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας δακρύσαντες πολλάκις
ἐπὶ ταύτην τὴν σκυθρωπὴν κατ' αὐτοῦ ἐχωρήσαμεν ἀπόφασιν

62 Ὁ βλασφημηθεὶς τοίνυν παρ' αὐτοῦ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὥρισε διὰ τῆς
παρούσης ἁγιωτάτης συνόδου ἀλλότριον εἶναι τὸν αὐτὸν Νεστόριον τοῦ τε ἐπισκοπικοῦ
ἀξιώματος καὶ παντὸς συλλόγου ἱερατικοῦ.

9—15 adfert Vincentius Lerinensis in Commonitorio 31
16—28 adferuntur V 106, 30 [pars 3 p. 60, 14—24]

V, M [inde a 17], P [= hk], S, D [= mn], A, W [inde a 17], Λ[1cu]

1 βεβαιωθῆναι V 1/2 δὲ — τοῦτο om. A 2 τοῦτο om. V μονογενῆ SDΛ μόνος ἐν ἧι VP περὶ τοῦ μονογενοῦς A 2/3 τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας V 3 ἡμετέρων PSDAΛ παρόντων ἤτοι τῶν ἡμετέρων V 4 διδάξει PD τέως VPSΛ ὡς DA 6 παρεχώρησε A ἐν ταῖς D ὑμῶν om. P ὑπολαβὸν S ὑπολαβὼν P παρακαλῶ P 6/7 θεωρηθῆ των νέων τοῖς πράγμασι S 8 ὑπερηφανεία P ἀλλὰ ταύτη VPS ἀλλ' αὐτῆ DA καταλογίσασθαι A 10 τῆς om. D καθαργένης PSD καπρεόλου A καπραιόλου VPSD 11 φανερὰν — διάνοιαν om. Λ 12 τῆς πίστεως om. VP καὶ — ἐξηυρημένα] *utpote adiuuenta* = ἅτε προσεξηυρημένα Λ ἐξευρημένα D ὑπεξηρημένα A 14 ἅμα ἀνεβόησαν D ἅμα ἐβόησαν A συνεφώνησαν P πάντα D 15 ἡ om. S 16 om. VPS λδ S λε' D 17 νθ P μὴ δὲ A τιμιωτάτου] ἀσεβεστάτου D 18 παρ' ἡμῶν] παρενίων W 18/19 καὶ θεοφιλεστάτους A 106, 30 om. M 19 δεξαμένου VMP' πρὸς A 20 δυσφημηθέντων A αὐτοῦ DAΛ om. VMPSW 21 γραμμάτων W τῶν ἀναγνωσθέντων M[corr] SAΛ τῶν τε ἀναγνωσθέντων D τῶν [om. M] καὶ ἀναγνωσθέντων MW ἀναγνωσθέντων P αὐτοῦ V cf. 106, 30 τήνδε] δὲ A 23 κινηθέντες 106, 30 τῶν om. M ἐκ om. A 24 καὶ συλλειτουργοῦ om. D τοῦ om. SDA 25 ταύτην om. V 26 ξβ V 27 ἁγίας SD τε om. V

1 Κύριλλος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇι ἁγίαι συνόδωι.
2 Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇι ἁγίαι συνόδωι.
3 Φλαυιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇι ἁγίαι συνόδωι.
4 Φίρμος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇι ἁγίαι συνόδωι.
5 Μέμνων ἐπίσκοπος Ἐφέσου ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇι ἁγίαι συνόδωι. M IIII 1213
6 Ἀκάκιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Μελιτηνῶν συναινῶν τῇι ἁγίαι συνόδωι ἐπὶ τῇι προγε- L III 535
γραμμένηι ἀποφάσει ὑπέγραψα.
7 Θεόδοτος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας τῆς ἁγίας ἐκκλησίας συναινῶν τῇι ἁγίαι συνόδωι ὑπέγραψα.
8 Παλλάδιος χάριτι Χριστοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀμασέων συναινῶν τῇι ἁγίαι συνόδωι ἐπὶ τῇι προγεγραμμένηι ἀποφάσει ὑπέγραψα.
9 Ἀμφιλόχιος ἐπίσκοπος Σίδης ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇι ἁγίαι συνόδωι.
10 Ἰκόνιος ἐπίσκοπος Γορτύνης τῆς Κρήτης ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇι ἁγίαι συνόδωι.
11 Φῆλιξ ἐπίσκοπος πόλεων Ἀπολλωνίας καὶ Βελλίδος ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇι ἁγίαι συνόδωι.
12 Δανιὴλ ἐπίσκοπος Κολωνείας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇι ἁγίαι συνόδωι.
13 Περιγένης ἐπίσκοπος Κορίνθου ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇι ἁγίαι συνόδωι.
14 Ἑλλάνικος ἐπίσκοπος Ῥόδου ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇι ἁγίαι συνόδωι.
15 Κῦρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Ἀφροδισιάδος ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇι ἁγίαι συνόδωι.
16 Δυνατὸς ἐπίσκοπος Νικοπόλεως Παλαιᾶς Ἠπείρου ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇι ἁγίαι συνόδωι.
17 Εὐχάριος ἐπίσκοπος Δυρραχίου ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇι ἁγίαι συνόδωι.
18 Σενεκίων ἐπίσκοπος πόλεως Σκοδρίνης ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇι ἁγίαι συνόδωι.
19 Ἐπιφάνιος ἐπίσκοπος Κρατίας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇι ἁγίαι συνόδωι.
20 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Ἡρακλείας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇι ἁγίαι συνόδωι.
21 Ἀνύσιος ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Θήβας ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας τῆς κατὰ τὴν Ἑλλάδα ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇι ἁγίαι συνόδωι.

V, M [usque ad 3], P [= hk], S, D [= mn], A, W [usque ad 1] Λ^{tcu} [usque ad 2]

1 subscriptiones hoc loco om. Λ^{u}, non habent nisi 1. 2 Λ^{tc}, sed in initio subscriptionum quas in fine TC 46 U XVIIII habent, exhibent horum gestorum et uerba et ordinem usque ad 12 Λ^{tcu}, subscriptionibus tamen Arcadii sub 2, Proiecti et Philippi sub 4. 5 insertis, cf. A in mg. 1 (ηὕρ)ηται καὶ Ἀρκάδιος ἐπίσκοπος καὶ τοποτηρητὴς τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου ὑπογράψας Προίεκτος ὡσαύτως ἐπίσκοπος καὶ τοποτηρητὴς Φίλιππος πρεσβύτερος καὶ αὐτὸς τοποτηρητὴς τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας A, hos tres ceteris connumerans, cf. ad 9 1-197 numeros [ᾱ — ρπθ] adscribit P ὑπέγραψα VSA fere ubique plene scribunt, in 1. 2 Λ^{t} in 1 W, ὑπέγραψεν sæpe D in 1—5 P in 1. 2 Λ^{c} inde a 2 subscriptiones om. W, pro iis ponendo καὶ πάντες τῷ αὐτῷ συνέθεντο οἱ ἕτεροι ἐπίσκοποι οἳ καὶ ἦσαν τὸν ἀριθμὸν ρϥβ 2. 3 ἀποφηνάμενος — συνόδωι] ἀποφηνάμενοσ ὁμοίωσ S 3 om. V inde a 4 subscriptiones om. M, pro iis ponendo ὁμοίωσ καὶ ἕτεροι ἐπίσκοποι ρπη ὑπέγραψαν ἀποφηνάμενοι ἅμα τῇ ἁγία συνόδω 4 ἀποφηνάμενος — συνόδωι om. S 5 ἀποφηνάμενοσ ὁμοίωσ S 6 ἐλέει [siue ἐλέω] θῦ ἐπίσκοποσ A(Λ) ἐπίσκοποσ ἐλέει [ἐλέω VP] θῦ VPSD μελιτηνῆσ V προκειμένη A 7 post 8 coll. A post 12 SD ἀγκύρων A ἁγίας ἐκκλησίας] γαλατίασ A συνόδω V(Λ) συνόδω ἐπὶ τῇ προγεγραμμένη ἀποφάσει PSDA 8 χάριτι θῦ [*Christi* (Λ)] — ἀμασέων A(Λ) ἐπίσκοποσ τῆσ ἀμασέων χάριτι χῦ [θῦ D] PSD ἐπίσκοποσ τῆσ ἀμασέων V ἐν A ἀποφάσει ὑπέγραψα om. S 9. 10. 12. 19. 20. 26. 27 ἀποφηνάμενοσ ὁμοίωσ S inde a 9 incipit numeratio [ιβ — ρϥη'] in A 10 γορτύνησ τῆσ DAΛ^{c} om. VPSΛ^{tu} 11 om. A φίλιξ V φίληξ P πόλεων V πόλεωσ D abbreuiate S om. P ἀπολλωνείασ SD ἀπολλωνίου P βελλίδοσ PS βελίδοσ V βελιάδοσ D 11. 14. 15. 16. 18 ἀποφηνάμενος — συνόδωι om. S 11. 15. 16. 22. 23 ἅμα — συνόδωι om. V 12 κολωνίασ V ἀπολλωνίασ A 13. 17. 21 ἅμα — συνόδωι om. S 16 δυνατὸσ SA δυνάτοσ n δονάτοσ VPm 17 εὐχάριστοσ A διρραχίου V 18 om. VA κοδρίνησ SD δρινῆσ P 19 om. A κρατίσασ h κρατίσσασ k 21 καὶ τῆσ κατὰ ἑλλάδα A om. V ἀποφηνάμενος — συνόδωι om. V

22 Δόμνος ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Ὀποῦντα ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

23 Ἀγαθοκλῆς ἐπίσκοπος τῆς Κορωναίων πόλεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

24 Γρηγόριος κατὰ θεοῦ χάριν ἐπίσκοπος Κερασοῦντος ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

25 Παράλιος ἐλέει Χριστοῦ ἐπίσκοπος Ἀνδραπηνῶν ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

26 Καλλικράτης ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Ναύπακτον ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

27 Νικίας ἐπίσκοπος Μεγάρων ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

28 Δοκιμάσιος ἐπίσκοπος διοικήσεως Θράικης ἐπαρχίας Ῥοδόπης τῆς πόλεως Μαρωνείας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

29 Λουκιανὸς ἐπίσκοπος τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας πόλεως Τοπήρου ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

30 Ἐννέπιος ἐπίσκοπος τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας πόλεως Μαξιμιανοῦ ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

31 Ῥηγῖνος ἐπίσκοπος πόλεως Κωνσταντίας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

32 Σαπρίκιος ἐπίσκοπος Πάφου ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

M IIII 1216 33 Θεμίστιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος ταρσοῦ ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

L III 538 34 Περρέβιος ἐπίσκοπος τῶν Θεσσαλικῶν σάλτων ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

35 Ἀφθόνητος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Ἡρακλείας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

36 Σπουδάσιος ἐπίσκοπος Κεράμων ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

37 Φιλητὸς ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Ἀμυζόνος ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

38 Ἀρχέλαος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Μύνδου ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

39 Ἀπελλᾶς ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Κιβύρας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

40 Φανίας ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Ἁρπάσων ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

41 Προμάχιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Ἀλίνδων ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

42 Ἀνδήριος ἐπίσκοπος ἐπαρχίας Κρήτης πόλεως Χερσονήσου ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

V, P [= hk], S, D [= mn], A

22 δομνῖνοσ P δόμνινοσ S cf. 33, 44 σκοπτοῦ V σποῦντα S 23 τῆσ κορωναίων [κορωνέων VS] VSD κορώνησ PA Κολωνείας 33, 46 sed cf. A 79, 88 24 ἐπισκοποσ κατὰ θῦ χάριν P ἐπίσκοποσ V κατὰ θῦ χάριν S τῆσ κερασοῦντοσ PS 25 om. V ἐλέω χῖι [θῦ P] ἐπίσκοποσ PS ἐπίσκοποσ ἐλέει θῦ DA ἀνδράπων P 26 καλλιστράτησ V τῆς — ἐκκλησίας] ναυπάκτου V 28 διοικήσεως — πόλεως om. V ῥόδου A τῆς om. A 29. 30 om. V 29 συνόδωι om. S 30 ἐνέποσ A μαξιμιανοῦ P μύξει S μύξι A μύξησ D 31 ῥιγῖνοσ P ῥιγίνιοσ V πόλεως om. SD κωνσταντείασ D κωνσταντιανῆσ P ἅμα] σὺν V 32 post 35 coll. P 33 ἐλάχιστος om. V ταρσοῦ uitium anticum pro ἰασοῦ cf. 33, 61 A 79, 96 34 περέβιοσ VS τῆσ P θεσσαλικῶν DA θεσσαλονικῶν VS θεσσαλονικέων P 24. 30. 33. 34. 38–45 ἀποφηνάμενος — συνόδωι om. S 34 σὺν V ἁγία om. V 35 ἀφθόνιοσ A ἐλάχιστος om. VPA Ἡρακλείας om. VS 23. 25. 28. 31. 32. 35. 37 ἅμα — συνόδωι om. S 36 om. VP 37 φιλούμενοσ P ἐλάχιστος om. PA κίνησ P om. VS 38 ἐλάχιστος om. VA μίνδου P μένδου SD 39 ἀπελᾶσ S ὁ ἐλάχιστοσ SD om. PA κιβύρρασ D βύρασ V βύρρασ P σὺν V 40 om. V ὁ ἐλάχιστοσ SD om. A ἁρπασέων P 41 ὁ ἐλάχιστοσ SD om. VA ἀλίνδεων PSD ἁγία om. V 42 χερρονήσου DA ἅμα — συνόδωι om. V

43 Παῦλος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος ἐπαρχίας Κρήτης πόλεως Λάμπης ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

44 Ζηνόβιος ἐπίσκοπος ἐπαρχίας Κρήτης πόλεως Κνωσσοῦ ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

45 Θεόδωρος ἐπίσκοπος Δωδώνης Ἠπείρου Παλαιᾶς ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

46 Δίων ἐπίσκοπος ⟨Θηβῶν⟩ Θεσσαλίας συνευδοκῶν τοῖς πᾶσιν ὑπέγραψα.

47 Σεκουνδιανὸς ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Λαμίαν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

48 Θεόδωρος ἐπίσκοπος Ἐχιναίου ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

49 Ἡρακλέων ὁ καὶ Θεόφιλος ἐπίσκοπος Τράλλεων ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

50 Εὔπορος ἐπίσκοπος Ὑπαίπων ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

51 Ῥόδων ἐπίσκοπος Παλαιᾶς πόλεως τῆς Ἀσίας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

52 Τυχικὸς ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Ἐρυθραίων πόλεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

53 Νεστόριος ἐπίσκοπος Σιὼν ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

54 Εὐτύχιος ἐπίσκοπος τῆς ἐν Θεοδοσιουπόλει ἁγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

55 Μόδεστος ἐπίσκοπος τῆς Ἀνεατῶν πόλεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

56 Θεοσέβιος ἐλάχιστος τῶν ἐπισκόπων Πριήνης πόλεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

57 Θεόδοτος ἐπίσκοπος Νύσης ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

58 Μάξιμος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Ἀσσοῦ ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

59 Μάξιμος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Κύμης ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

60 Ἀλέξανδρος ἐπίσκοπος Ἀρκαδιουπόλεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

61 Θεόδωρος ἐπίσκοπος τῆς Ἀνινησίων πόλεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

62 Εὐσέβιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Μαγνησίας Σιπύλου ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

63 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Κλαζομενῶν ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

64 Θεοδόσιος ἐπίσκοπος Μασταύρων ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι. L III 539 M IIII 1217

V, P [= hk], S, D [= mn], A

43 ὁ ἐλάχιστοσ SD om. VA πόλεωσ λάμπησ ἐπαρχίασ κρήτησ SD 43·64 ἁγίαι om. V 44 κνωσοῦ PSn 44·49·51·55·56 ἅμα — συνόδωι om. V 45·47 ἀποφηνάμενος — συνόδωι om. V 46 om. V ἐπίσκοπος om. PS Θηβῶν om. PSDA cf. 33, 56, A 79, 42 θεσσαλὸσ PS συνευδοκῶν — ὑπέγραψα P συνευδοκῶ τοῖσ πᾶσιν S ὑπέγραψα ἀποφηνάμενοσ ἅμα τῇ ἁγία συνόδω A ὑπέγραψα ἀποφηνάμενοσ D 47·49·51·52·60-62 ἀποφηνάμενος — συνόδωι om. S 47 λάμην V τοῦ θεοῦ om. S 48·50·54-59·63·64 ἅμα — συνόδωι om. S 48 om. V ἐχινεοῦ SD 49 τράλεων VPSDA 50·51 post 52 coll. A 50 om. V Εὐπόριος A 79, 119 sed cf. 33, 73 ὑπέπων A 51 παλαιαπόλεωσ P 52-54 om. V 52 εὐτύχιοσ P cf. 45, 68 ἐρυθρέων D Χύτρων 33, 85 sed cf. A 79, 104 53 σέιων S ἀποφηνάμενοσ ὁμοίωσ S 54 εὔτυχοσ SA τῆς — ἐκκλησίας] θεοδοσιουπόλεωσ P καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς om. A 55 νεατῶν VS 56 ὁ ἐλάχιστοσ ἐπίσκοποσ VSD περίνησ V περιήνησ S πόλεως om. SDA 57 om. V νύσσησ P μύσησ S μνάσιησ DA 58 ὁ ἐλάχιστοσ VSD ἀσσοῦ kSD om. h 59 om. V ὁ ἐλάχιστοσ ἐπίσκοποσ SD ἐπίσκοποσ ἐλάχιστοσ A 60 τῆσ ἀρκαδιουπόλεωσ D 61 om. VA ἀνηνισείων S ἀνισέων P 62 ὁ ἐλάχιστοσ SD om. VA ἐπιπύλου S σιπύλων DA om. V 63 om. A κλυζομενῶν SD

65 Εὐτρόπιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Εὐάζων ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

66 Φίλιππος ἐπίσκοπος τῆς Περγάμων πόλεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

67 Ἀφόβιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Κολόης ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

68 Δωρόθεος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Μυρίνης ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

69 Εὐθάλιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Κολοφωνίων πόλεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

70 Τιμόθεος ἐλάχιστος τῶν ἐιπισκόπων Βριουλιτῶν ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

71 Ἀθανάσιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Πάρου τῆς νήσου ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

72 Ἡσύχιος ἐπίσκοπος πόλεως Παρίου ἐπαρχίας Ἑλλησπόντου ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

73 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Ἀσπώνων ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

74 Φιλούμενος ἐπίσκοπος πόλεως Κίννης ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

75 Ζήνων ἐπίσκοπος πόλεως Κουρίου τῆς Κύπρου ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

76 Τριβωνιανὸς ἐπίσκοπος τῆς ἐν Πριμοπόλει ἁγίας ἐκκλησίας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

77 Νουνέχιος ἐπίσκοπος τῆς ἐν Σέλγηι ἁγίας ἐκκλησίας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

78 Εὐάγριος ἐπίσκοπος Σόλων ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

79 Καισάριος χωρεπίσκοπος πόλεως Ἄρκης ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

80 Ἰωάννης ἐπίσκοπος Προικοννῆσου ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

80a Στρατήγιος ἐπίσκοπος ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

81 Νήσιος ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Κορυβρασσὸν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

82 Ἀκάκιος ἐπίσκοπος τῆς ἐν Κοτέννοις ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

V, P [= hk], S, D [= mn], A

65 om. A ὁ ἐλάχιστος VSD εὐάβοις S ὑπέγραψα om. P 65. 67. 68. 73. 80 ἁγίαι om. V 65. 67. 69-71. 75. 77. 79. 81-83 ἀποφηνάμενος — συνόδωι om. S 66. 68. 73. 74. 78. 80. 80a ἅμα — συνόδωι om. S 66. 69. 71. 75-77. 80a ἅμα — συνόδωι om. V 66 τῆς om. A πόλεως om. PSDA 67 ὁ ἐλάχιστος VSD κολώνης PDA σὺν V 68 ὁ ἐλάχιστος SD μυρρίνης P σμύρνης D 69 om. A ὁ ἐλάχιστος SD om. V τῆσ κολοφώνων πόλεως V πόλεως κολοφῶνος P κολοφωνίων S 70 om. V τιμόθεος P ἰλίθεος S ἡλιόθεος D de A non constat ὁ ἐλάχιστος τῶν ἐπισκόπων SD ἐπίσκοπος PA βριουλ superscr. τ' S βαριουλιτῶν DA βρυέλλων P 71 ὁ ἐλάχιστος SD om. VPA Πάρου τῆς νήσου A 79, 185 παράσου τῆσ νήσου VSD παράλου P νήσου λάρου A 72 πόλεως om. S ἑλησπόντου PSDA ἀποφηνάμενος — συνόδωι om. V 73 ἀσώνων V ἀπώνων P 74 om. V πόλεως om. PS βίννησ P 75 πόλεως om. A κουρίτων P 76 τριβουνιανὸσ PA πριμοπόλει A (79, 50 πρίμου πόλει A) πριάμου πόλει PSD πριάμω πόλεωσ V ἁγίας ἐκκλησίας om. V 76. 87 ὑπέγραψα ὁμοίωσ S 77 τῆς — ἐκκλησίας] σέλγησ P σέλη A ἁγίας ἐκκλησίας om. VS 78 σολῶν P ὀλίασ DA σέλγησ VS 79 post 80a coll. A om. V ἐπίσκοποσ P πόλεως om. A 80 ἐπίσκοποσ τῆσ VA προικονήσου VP 80a redit infra sub 120, item in catalogis 33 [106¹ = 125] et A 73 [106³ = 122] Strategius bis enumeratur ἐπίσκοποσ ἀθριβίδοσ P 81 νίσσιοσ VP κορύβρασσον A κορύβασον S κορυβασσὸν D κορυβοσύνην V ἐν κοπενοῖσ P ἁγίας — ἐκκλησίας om. VS 81. 82 ἀποφηνάμενος — συνόδωι om. V 81 ἐν κοτέννοισ DA ἐν κοπένοισ VS κατὰ κορυβοσύνην P ἁγίας — ἐκκλησίας om. PS

83 Σόλων ἐπίσκοπος τῆς Καραλίας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.
84 Νεκτάριος ἐπίσκοπος τῆς ἐν Σεννέαι καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.
85 Ματιδιανὸς ἐπίσκοπος τῆς Κορακησιωτῶν πόλεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.
86 Ταριανὸς ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Λύρβην ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.
87 Θεόδουλος ἐπίσκοπος Ἐλούσης ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.
88 Φιλαδέλφιος ἐπίσκοπος τῆς Γρατιανουπολιτῶν πόλεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.
89 Θεόκτιστος ἐπίσκοπος τῆς Φωκαέων πόλεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.
90 Ῥουφῖνος ἐπίσκοπος τῆς Ταβηνῶν πόλεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.
91 Ἰωάννης ἐπίσκοπος Αὐγουστοπόλεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.
92 Ῥωμανὸς ἐπίσκοπος Ῥαφίας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.
93 Φεῖδος ἐπίσκοπος Ἰόππης ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.
94 Ἀιάνης ἐπίσκοπος τῆς Συκαμαζόνος πόλεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.
95 Παυλιανὸς ἐπίσκοπος Μαιουμᾶ ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι. L III 542 M IIII 1220
96 Θεόδωρος ἐπίσκοπος Ἀρινδήλων ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.
97 Πέτρος ἐπίσκοπος Παρεμβολῶν ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.
98 Παῦλος ἐπίσκοπος Ἀνθηδόνος ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.
99 Νετίρας ἐπίσκοπος ⟨Γάζης⟩ ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.
100 Σαίδας ἐπίσκοπος Φαινοῦς ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι σύνοδωι.
101 Ἐρεννιανὸς ἐπίσκοπος τῆς Μυρέων πόλεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.
102 Κύριλλος ἐπίσκοπος πυλων ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι. Ἑλλησπόντιος πρεσβύτερος περιοδευτὴς ὑπέγραψα ὑπὲρ αὐτοῦ, ἐπειδὴ τὴν χεῖρα πάσχει.
103 Ἑρμογένης ἐπίσκοπος Ῥινοκουρούρων ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.
104 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Πηλουσίου ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.
105 Εὐόπτιος ἐπίσκοπος Πτολεμαίδος ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.
106 Φοιβάμμων ἐπίσκοπος Κοπτοῦ ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.
107 Παῦλος ἐπίσκοπος Φραγώνεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.
108 Μακεδόνιος ἐπίσκοπος Ξόεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

V, P [= hk], S, D [= mn], A

83 τῆς om. A καράλου V σὺν V 83. 89. 108 ἁγίαι om. V 84. 89. 91. 98. 99. 106.–108 ἅμα — συνόδωι om. S 84 om. V ἐν σενέα SD ἐννέα A ἐννεῶν P καθολικῆσ καὶ ἀποστολικῆσ SDA ἁγίασ τοῦ θύ P 85 om. VPS 86. 88. 90. 92–97. 100. 101. 103–105 ἀποφηνάμενος — συνόδωι om. S 86. 87. 95. 105 ἅμα — συνόδωι om. V 86 μαριανόσ D κυπριανόσ VP 88 φιλάδελφοσ VPS γρατιουνιτῶν V ἀποφηνάμενος — συνόδωι om. V 89 φωκέων DA σὺν V 90–94 om. V 93 παβηνῶν S uidetur Γαβηνῶν legendum esse cf. A 73, 41 91 om. P ῥαφείασ SDA 93 ἰόπησ P 94 αἰανόσ P τῆσ — πόλεωσ SD πόλεωσ συκαμόζωνοσ P συκαμαζόνοσ A 95 παυλῖνοσ DA 96 ἀρινδηλῶν A ἀριδήλων PS ἀρβδήλων V ῥαβδήλωι D 96. 103. 104. 106. 107. 111. 120 σὺν τῇ συνόδω V 97–102 om. V 99 νετίρασ P νετόρασ SD νεστόριοσ A Γάζης A 79, 124, σιὼν A om. PSD 100 σαίδασ A σάιδοσ D σάαδοσ PS φάνουσ A 101 ἐρρενιανὸσ PA σερενιανὸσ SD μυρρίων A 102 πυλῶν corruptela antiqua pro Κοίλων A 79, 50 102 ἀποφηνάμενος — συνόδωι] ὁμοίωσ S ἀπο D ἑλησπόντιοσ A σελήσποντοσ P σελληνησπόνδιοσ S σεληνησπόνδιοσ D καὶ περιοδευτὴσ A περιοδευτοῦ P ἔπασχεν A 103 ῥινοκούρων SDA 105 εὐόπιοσ VSm πολεμαίδοσ S 106 φοιβάμων PDA 107 φραγέωσ P φραέωσ V 108 ξόεωσ A ξούεωσ V ξαέωσ P ζόεωσ SD

109 Πέτρος ἐπίσκοπος Ὀξυρύγχου ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι.
110 Ἀδέλφιος ἐπίσκοπος τῆς Ὀνουφιτῶν ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι.
111 Ἀθανάσιος ἐπίσκοπος τῆς Παράλου ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι.
112 Ἡράκλειος ἐπίσκοπος παροικίας Θύνεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι.
113 Σιλουανὸς ἐπίσκοπος Κοπρίθεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι.
114 Κῦρος ἐπίσκοπος Ἀχαιῶν ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι.
115 Μαρῖνος ἐπίσκοπος Ἡλιουπόλεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι.
116 Μακάριος ἐπίσκοπος Μετήλεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι.
117 Ἀδέλφιος ἐπίσκοπος Σάεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι.
118 Μητρόδωρος ἐπίσκοπος Λέοντων ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι.
119 Ἰωάννης ἐπίσκοπος τῆς Ἡφαιστιωτῶν ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι.
120 Στρατήγιος ἐπίσκοπος τῆς Ἀθριβιτῶν ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι.
121 Λαμπέτιος ἐπίσκοπος τοῦ Κασίου ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι.
122 Θέοπεμπτος ἐπίσκοπος Καβάσων ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι.
123 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Νειλουπόλεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι.
124 Χρυσαόριος ἐπίσκοπος Ἀφροδιτοῦς ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι.
L III 543 125 Ἀλέξανδρος ἐπίσκοπος Κλεοπατρίδος ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι.
126 Θέων ἐπίσκοπος Ἡρακλεοῦς τοῦ Σεθροίτου ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι.
M IIII 1221 127 Θεωνᾶς ἐπίσκοπος Ψίγχους ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι.
128 Ἡρακλείδης ἐπίσκοπος τῆς ἄνω Ἡρακλεοῦς ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι.
129 Ἀριστόβουλος ἐπίσκοπος Θμούεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι.
130 Ἄμμων ἐπίσκοπος τῆς Βουτιτῶν πόλεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι.
131 Ἀνδρέας ἐπίσκοπος Ἑρμουπόλεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι.
132 Μακάριος ἐπίσκοπος Ἀνταίου ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι.
133 Σαβῖνος ἐπίσκοπος Πανὸς ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι.
134 Ἡράκλειος ἐπίσκοπος Ταμιάθεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι.
135 Ἰσαὰκ ἐπίσκοπος Ἑλεαρχίας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι.
136 Ζηνόβιος ἐπίσκοπος πόλεως Βάρκης τῆς κατὰ Πεντάπολιν ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι.
137 Ζήνων ἐπίσκοπος πόλεως Τευχείρων ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι.
138 Ἀβραὰμ ἐπίσκοπος πόλεως Ὀστρακίνης ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι.
139 Ἱερακὺς ἐπίσκοπος τῆς Ἀφναιτῶν ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι.
140 Σαμουὴλ ἐπίσκοπος Δύσθεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι.

V, P [hk], S, D [= nm], A

109-113. 117 120. 121. 123-126. 128. 130-140 ἀποφηνάμενος — συνόδωι om. S 109 ὀξυρίγχου S ὀξυρίγχουσ VP 109. 119. 121 ἁγίαι om. V 110 τῆς om. A ὀνοὐφεωσ A 110. 123-125. 130. 140 ἅμα — συνόδωι om. V 111 τῆς om. A παραλίου PSD 112 παροικίας om. A θμούεωσ A om. V 113-118 om. V 113 κοβριθέωσ S βριθέωσ P 114. 115. 118. 122. 127 ἅμα — συνόδωι om. S 114 ἀχέων A ἀρχαίων S 116 om. PS μετίλεωσ A 117 om. P 118 λεοντὼ A 119 Ἰωάννης] λεόντιοσ V τῆς om. VA ἡφαίστου A ἀποφηνάμενοσ ὁμοίωσ S 119. 121 ἁγίαι om. V 120 τῆς om. A ἀθριβητῶν VP ἀθρίβεωσ A 121 τοῦ om. A κασσίου D 122 καυάσσων V καβάσου A τῆι - συνόδωι om. V 124 ἀφροδιτῶν V ἀφροδίτου SD 126 post 127 coll. SA τοῦ Σεθροίτου om. DA 126. 136 ἀποφηνάμενος — συνόδωι om. V 127-129 om. V 127 θέων S ψυχοῦσ P 128 τῆς om. A ἡρακλεοῦσ ἄνω A ἄνω ἡρακλείασ P 129 om. PS 130 τῆσ — πόλεωσ ἐπίσκοποσ SD ἐπίσκοποσ βουτίτων A 132 ἀντέου VSD ἀντέουσ A 133 om. P 135 om. V 136 om. P πόλεως om. VS Βάρκης τῆς] βαρκιστῆσ S 137 om. V 139 om. VP post 140 coll. SD τῆς om. A ἀφναίου A 140 οὐδυσθέωσ P

141 Δανιὴλ ἐπίσκοπος Δάρνεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.
142 Σώπατρος ἐπίσκοπος Λιβύης Σεπτιμιακῆς ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.
143 Ἀλύπιος ἐπίσκοπος πόλεως Σελῆ ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.
144 Ἀμμώνιος ἐπίσκοπος Πανεφύσου ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.
145 Βοσπόριος ἐπίσκοπος Γαγγρῶν τῆς μητροπόλεως ἐπαρχίας Παμφυλίας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι. Ὑπάτιος πρεσβύτερος ἐπιτραπεὶς παρ' αὐτοῦ ὑπέγραψα διὰ τὸ ἀρρωστεῖν αὐτόν.
146 Ἀργῖνος ἐπίσκοπος Πομπηιουπόλεως τῆς Παφλαγονίας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι. Συνέσιος πρεσβύτερος ὑπέγραψεν ὑπὲρ αὐτοῦ διὰ τὸ ἀνωμαλεῖν αὐτόν.
147 Ἑλλάδιος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας τῆς κατὰ τὸ Ἀτραμύτιον ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.
148 Στέφανος ἐπίσκοπος τῆς Τηιτῶν πόλεως Ἀσιανὸς ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.
149 Ἰδδούας ἐπίσκοπος Σμύρνης ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.
150 Ἀριστόνικος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Λαοδικέων μητροπόλεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.
151 Βενάντιος ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Ἱεράπολιν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι. Παῦλος πρεσβύτερος ὑπέγραψα ὑπὲρ αὐτοῦ παρόντος καὶ ἐντειλαμένου μοι.
152 Σιλουανὸς ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Κερατάπων ἁγίας τοῦ θεοῦ ὀρθοδόξου ἐκκλησίας L III 546
ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.
153 Κωνστάντιος ἐπίσκοπος τῆς Διοκλητιανουπόλεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.
154 Ἑρμόλαος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Ἀττουδέων πόλεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος M IIII 1224
ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.
155 Ἀσκληπιάδης ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Τραπεζόπολιν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.
156 Ἰωάννης ἐπίσκοπος Λέσβου ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

V, P [= hk], S, D [= mn], A

141-143 ἅμα — συνόδωι om. S 141 δάρνησ V σὺν τῇ συνόδω V 142 Λιβύης om. P Σεπτιμιακῆς om. V 143 om. P πόλεως om. V σελῆ S σελλῆ Scorr σέλησ DA ἐλείμ V 144. 146. 156 ἀποφηνάμενος — συνόδωι om. S 144 πανεφέσου A post 144 ins. ἑλλάδιοσ ἐπίσκοποσ τῆσ ἁγίασ τοῦ θῦ ἐκκλησίασ ὑπέγραψα V cf. 147 145 βόσποροσ A βαπόριοσ P ἐπίσκοποσ τῆσ μητροπόλεωσ γαγγρῶν ἐπαρχίασ παμφύλου P ἐπίσκοποσ ἐπαρχίασ τῆσ μητροπόλεωσ παμφυλίασ A ἐπαρχίας Παμφυλίας om. V ἀποφηνάμενος — αὐτόν om. V ἅμα — συνόδωι om. D sicut solet ἁγίαι συνόδωι om. S προτραπεὶσ A 146 πομπιουπόλεωσ SD παμφλαγονίασ D ἀποφηνάμενος — συνόδωι om. V ἅμα — συνόδωι om. D Συνέσιος — αὐτόν om. VP ὑπὲρ] περὶ SDA 147 τῆσ κατὰ τὸ — ἁγίασ τοῦ θῦ [τοῦ θῦ om. V] ἐκκλησίασ VP τὸ om. A ἀτραμύτιον A ἀδραμυτηνὸν D ἀδραμυτινὸν S ἀτραμύτον V ἀδραμυτὸν k ἀδραμύτιον h 147. 150-155 ἀποφηνάμενος — συνόδωι om. V 148. 149 om. V 148 τηιτῶν πόλεωσ SD τηινῦν πόλεωσ τῆσ P τηιοπόλεωσ A ἀσίασ P 149 ἰδδύασ PS Ἰνδούας A 79, 27 150 ἐλάχιστος om. PS πόλεωσ S 151 Βενάντιος A 79, 163 βενάτιοσ A βενεάτιοσ SD βενεάγοσ V σενεάτιοσ P ἁγίας — ἐκκλησίας om. VPS ἅμα — συνόδωι om. D Παῦλος — μοι om. V ἐπίσκοποσ S μοι om. PS 152 σιλιανὸσ A τῆς — ἐκκλησίας] κερατάπων S κεράτων VP τοῦ — ὀρθοδόξου A καὶ ὀρθοδόξου τοῦ θῦ D 153 κωνστάντιοσ A cf. A 79, 65 κωνσταντῖνοσ VPSD διοκλητιανῶν πόλεωσ VS 153. 155. 158. 160. 173 ἅμα — συνόδωι om. P 154 ἐλάχιστος om. VPS τῆς om. VPS ἀπουδέων πόλεωσ A σαττουδέων [σαττουδαίων S σατουδαίων D] πόλεωσ VSD πόλεωσ σαττουδέων P 155 ἐλάχιστος om. VPS τραπεζοῦντα P ἁγίας — θεοῦ om. V τοῦ θεοῦ om. PSA 156 τῆσ λέσβου DA ἀποφηνάμενος om. V

157 Πέτρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Προύσης ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

158 Εὐγένιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀπολλωνιάδος ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

159 Καλλίνικος ἐπίσκοπος Ἀπαμείας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

160 Ἀθανάσιος ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Δούελτον καὶ Σωζόπολιν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

161 Οὐαλεριανὸς ἐπίσκοπος Ἰκονίου ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

162 Πίος ἐπίσκοπος τῆς Πισινουντίων πόλεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

163 Θωμᾶς ἐπίσκοπος τῆς Δερβιτῶν πόλεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

164 Μαρτύριος ἐπίσκοπος πόλεως Ἰλίστρων ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

165 Ἀβλάβιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀμορίου ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

166 Διογένης ἐπίσκοπος Ἰωνοπόλεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

167 Λητόιος ἐπίσκοπος Λιβιάδος ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

168 Σευῆρος ἐπίσκοπος Συνάδων ἐπαρχίας Φρυγίας Σαλουταρίας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

169 Δομνῖνος ἐπίσκοπος Κοτυαείου ἐπαρχίας Φρυγίας Σαλουταρίας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

170 Εὐστάθιος ἐπίσκοπος Δοκιμίου ἐπαρχίας Φρυγίας Σαλουταρίας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

171 Δαλμάτιος ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Κύζικον ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

172 Τιμόθεος ἐπίσκοπος ἐπαρχίας Σκυθίας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

173 Ἀθανάσιος ἐπίσκοπος τῆς Σκηψίων πόλεως ἐπαρχίας Ἑλλησπόντου ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

174 Μαιόνιος ἐπίσκοπος τῆς Λυδίας πόλεως Σάρδεων ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

175 Θεοφάνιος ἐπίσκοπος πόλεως Φιλαδελφείας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

176 Φῶσκος ἐπίσκοπος πόλεως Θυατείρας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

177 Τιμόθεος ἐπίσκοπος τῆς Γερμηνῶν πόλεως ἐπαρχίας Ἑλλησπόντου ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

V, P [= hk], S, D [= mn], A

157 om. A ἐλάχιστος om. VPS πόλεως om. VPS Προύσης A 79, 40 κρούσης VPSD 157. 172 ἅμα — συνόδωι om. S 157. 175. 178 τῇι — συνόδωι om. V 158-165. 167. 168. 170. 171. 173. 175. 176 ἀποφηνάμενος — συνόδωι om. S 158 ἐλάχιστος om. VPS 158 162. 165 172. 176. 177 ἅμα — συνόδωι om. V πόλεως ἀπολλωνιάδος DA ἀπολλωνιάδος S ἀπολλωνίδος V τῆς κατὰ δούελτον καὶ σωζόπολιν P cf. 160 159 καλλικράτης A ἀπαμοῦ P 159-161. 171. 177 ἀποφηνάμενος — συνόδωι om. V 160 τῆς — Σωζόπολιν om. P δύελτον A ἁγίας — ἐκκλησίας om. VPS τοῦ θεοῦ om. A 161 οὐαλλεριανὸς PD 161 τίος SD τῆς om. VPS πισινούντων PS πισσινούντιων V πόλεως om. VPS 163 δερβητῶν PSDA πόλεως om. VPS 164 om. VA πόλεως om. PS ἰλλίστρων P 165 ἀλάλιος P πόλεως om. VPS ἀμμορίου SDA ἀμοτυρίου P 166 om. VPSD; Diogenes Ionopoleos Orientalium parti adnumeratur in Coll. Cas. 96, 45. 116, 31, similiter et Bosporius 96, 19. 116, 5 cf. 82, 20 167-170 om. V 167 λιτόιος S ληβιάδος P λιβυάδος DA 168 σεβῆρος DA σελεύκιος P 168. 170. 171. 177. 179 ἀποφηνάμενος — συνόδωι om. P 169 om. PS κοτναίου D 171 τοῦ θεοῦ om. SD 173 om. V τῆς om. P πόλεως σκηψίων P κιψίων A ἐπαρχίας Ἑλλησπόντου om. A ἑλησπόντοι D 174 om. VPS ιεωνιος D 175 θεοφάνης VPDA πόλεως om. P φιλαδελφίας VPn 176 φῶκος V φωκᾶς A πόλεως om. VPS θυατήρων V θεατείρας P θεατείας SD θεατρείας A 177 post 172 coll. VP om. S τῆς om. V γερμανῶν VP τερμηνῶν DA ἑλησπόντου DA

178 Κόμοδος ἐπίσκοπος πόλεως Τριπόλεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

179 Εὐθήριος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Στρατονικέων πόλεως Λυδίας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇι ἁγίαι συνόδωι.

180 Παῦλος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Λυδίας πόλεως Δαλδιανῶν ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇι ἁγίαι συνόδωι, χρησάμενος χεῖρα κατ' ἐντολὰς ἐγγράφους παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουγοῦ Φώσκου διὰ τὸ ἐν ἀρρωστίαι με κατακεῖσθαι. L III 547 M IIII 1225

181 Λιμένιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Σέττας ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἐπαρχίας Λυδίας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇι ἁγίαι συνόδωι.

182 Ἰωάννης ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Αὐρηλιοπολιτῶν ἐπαρχίας Λυδίας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇι ἁγίαι συνόδωι.

183 Θεόδωρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Ἀτταλέων πόλεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇι ἁγίαι συνόδωι.

184 Παῦλος ἐπίσκοπος τῆς ἐν Ὀρύμνοις πόλεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇι ἁγίαι συνόδωι.

185 Τιμόθεος ἐπίσκοπος πόλεως Τερμησοῦ καὶ Εὐδοκιάδος ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇι ἁγίαι συνόδωι.

186 Αἰδέσιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἰσίνδων ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇι ἁγίαι συνόδωι.

187 Θωμᾶς ἐπίσκοπος Οὐαλεντινιανουπόλεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇι ἁγίαι συνόδωι.

188 Λιβάνιος ἐπίσκοπος πόλεως Παλαιᾶς πόλεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇι ἁγίαι συνόδωι.

189 Εὐπρέπιος ἐπίσκοπος Βιζύης ὑπέγραψα καὶ ἀπεφηνάμην ἅμα τῇι ἁγίαι συνόδωι.

190 Θεόδωρος ἐπίσκοπος Γαδάρων ὑπέγραψα καὶ συναπεφηνάμην τῇι ἁγίαι συνόδωι. Αἰθέριος ἀρχιδιάκονος ὑπέγραψα ἐπιτραπεὶς παρ' αὐτοῦ ἀγραμμάτου ὄντος.

191 Δάφνος ἐπίσκοπος Μαγνησίας Μαιάνδρου ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇι ἁγίαι συνόδωι.

192 Βερηνιανὸς ἐπίσκοπος Πέργης ὑπέγραψα τῇι προκειμένηι ἀποφάσει τῆς ἁγίας συνόδου.

193 Παύισκος ἐπίσκοπος τῆς Ἀπόλλωνος ὑπέγραψα καὶ ἀπεφηνάμην ἅμα τῇι ἁγίαι συνόδωι.

194 Εὐλόγιος ἐπίσκοπος Τερενούθεως ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇι ἁγίαι συνόδωι.

V, P [= hk], S, D [= mn], A

178-185· 187· 189· 191-194· 196 ἀποφηνάμενος — συνόδωι om. S 178 om. P πόλεως om. S 179 om. V ἐλάχιστος om. PSD στρατονικαίων P ἀποφηνάμενος — συνόδωι om. P 180 ἐλάχιστος om. VPS πόλεως om. VPS Δαλδιανῶν A 79, 60, χαλδάνων A δαρδάνων VPSD ἀποφηνάμενος — συνόδωι om. P ἅμα τῇι — κατακεῖσθαι om. V χεῖρα SD χεῖρας A χειρὶ P παρὰ om. P ἀδελφοῦ καὶ om. P φώκου A εἶναι PS 181· 183 om. V 181 ἐλάχιστος om. PSD Σέττας scripsi cf. Σεττηνῶν πόλεως A 79, 10 σέλλας Scorr DA σέλας PS ἁγίας — ἐκκλησίας om. PS τοῦ θεοῦ om. A 181· 182· 185 ἅμα — συνόδωι om. P 182 ἐλάχιστος om. PS αὐρηλίου πόλεως PSD 183 ἐλάχιστος om. PS τῆς om. PS ἀτταλέων A ἀττελέων S ἀταλέων P ἀτάλων D πόλεως om. PS 184 ὀρύμνοις D ἐρυμνοῖς A θρύμνοις V θρύμνης P θύμνοις S πόλεως om. VPS 184· 188· 189· 194 ἀποφηνάμενος — συνόδωι om. V 185· 186 om. V 185 πόλεως om. PS τερμισοῦ P τερμισσοῦ A 186 ἐδέσιος PS Ἰσίνδων A 79, 90, ἰσίδων PS ἰσιωδῶν DA ἀποφηνάμενος — συνόδωι] ὁμοίως S 187 post 190 coll. V post 188 coll. P οὐαλλεντινιανουπόλεως A οὐαλεντινιανοπόλεως S οὐαλεντιανουπόλεως P ἅμα — συνόδωι om. V 188 om. S λιβάνιος V λιβαίνιος A λιβένιος D λιβιανὸς P πόλεως — πόλεως DA παλαιᾶς πόλεως P πόλεως παλαῖς V 189 ante 192 coll. V εὐτρέπιος P βύζης A 189· 190 καὶ — συνόδωι om. S καὶ ἀπεφηνάμην A ἀποφηνάμενος PD ἅμα — συνόδωι om. D 190 καὶ συναπεφηνάμην A ἀποφηνάμενος VPD ἅμα τῇ συνόδωι P om. VD Αἰθέριος — ὄντος om. VPS διάκονος D ἀγραμμάτου ὄντος A ἀδυνάτου ὄντος ἢ μὴ γράφοντος D 191 om. V δάφνος DA μάγνος PS 192 βερινιανὸς VP τῇι — συνόδου D ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγία συνόδωι PA om. VS 193 παύισκος DA πάβισκος S παβίσκιος VP τῆς ἀπόλλωνος A ἀπολλωνίας VP ἀπολλωνείας SD καὶ — συνόδωι om. V καὶ ἀπεφηνάμην A ἀποφηνάμενος PD 194 τερνουθέως P τερενούνθεως D

195 Ἰσαὰκ ἐπίσκοπος Ταυᾶ ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι. Ἀδέλφιος ἐπίσκοπος Ὀνούφεως παρακληθεὶς παρ' αὐτοῦ ὑπέγραψα ὑπὲρ αὐτοῦ κακουμένου ὄντος αὐτοῦ.

196 Εὐδόξιος ἐπίσκοπος πόλεως Χώματος ἐπαρχίας Λυκίας ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

197 Ἀριστόκριτος ἐπίσκοπος Ολύμπου ὑπέγραψα τῇ προκειμένηι ἀποφάσει τῆς ἁγίας συνόδου καὶ συναινῶ.

Καὶ ἕτεροι δὲ ἐπίσκοποι προσελθόντες τῇ ἁγίαι συνόδωι μετὰ τὸ ὑπογράψαι τούτους τῇ καθαιρέσει Νεστορίου ὑπέγραψαν τῇ προκειμένηι ἀποφάσει.

Εἰσὶν ἐπίσκοποι ὑπὲρ τοὺς διακοσίους· ἐτοποτήρησαν γὰρ τινὲς ἄλλοις ἐπισκόποις μὴ δυναμένοις παραγενέσθαι ἐν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει.

63 = S 35 A 33. uersio Latina extat in Collectione CT 26

L III 560
M IIII 1228

Καθαίρεσις

Ἡ ἁγία σύνοδος ἡ χάριτι θεοῦ κατὰ τὸ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων συναχθεῖσα ἐν τῇ Ἐφεσίων Νεστορίωι νέωι Ἰούδαι. Γίνωσκε σεαυτὸν διὰ τὰ δυσσεβῆ σου κηρύγματα καὶ τὴν πρὸς τοὺς κανόνας ἀπείθειαν κατὰ τὸ δοκοῦν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς θεσμοῖς Ἰουνίου μηνὸς τοῦ ἐνεστῶτος δευτέραι καὶ εἰκάδι παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου καθηιρῆσθαι καὶ παντὸς ἐκκλησιαστικοῦ βαθμοῦ ὑπάρχειν ἀλλότριον.

64 = S 35

Τῇι ἑξῆς τοῦ καθαιρεθῆναι τὸν αὐτὸν Νεστόριον ἀπεστάλη αὐτῶι τοῦτο τὸ ἐπίσταλμα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου.

65 = S 36 A 34. uersio Latina extat in Collectione CT 28

Ἐπιστολὴ πεμφθεῖσα πρὸς τοὺς κληρικοὺς καὶ οἰκονόμους τῆς ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἐν αὐτῇι τῇι ἡμέραι ἐν ἧι καὶ αὐτῶι ἀπεστάλη

Ἡ ἁγία σύνοδος ἡ χάριτι θεοῦ ἐν Ἐφέσωι συναχθεῖσα κατὰ τὸ θέσπισμα τῶν εὐσε-

---

V. M [inde a 7], P [= hk], S, D [= mn], A [praeter 13. 14], W [inde a 3 usque ad 14], Λ^{ic} [3—4. 6—11 inde a 16]

195 ταβᾶ SD ταχᾶ A ταυλῶν VP ἀποφηνάμενος — συνόδωι] ἀποφηνάμενοσ D ὁμοίωσ S ἁγίαι om. V Ἀδέλφιος — ὄντος αὐτοῦ om. V ἀδελφειόσ P παρακληθεὶς — ὄντος αὐτοῦ] ἀποφηνάμενοσ ἅμα τῇ ἁγία συνόδω P κακουμένου — αὐτοῦ om. A ὄντος om. S 196 om. V πόλεως om. PS ἐπαρχίας Λυκίας om. A 197 Ὀλύμπου om. S τῆς — συναινῶ om. V τῆς — συνόδου om. A ἁγίας om. P καὶ συναινῶ] συναινῶν P

1—4 om. V 1/2 om. PS 3/4 εἰσὶν — μητροπόλει] εἰσὶ καὶ διάκονοι ὑπὲρ τῶν ἐπισκόπων αὐτῶν· ἠπόρησαν γὰρ τινὲσ ἐξ αὐτῶν μὴ δυνάμενοι ἐλθεῖν εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον P *et omnes supra scripti episcopi subscripserunt in damnationem Nestorii* Λ^{ic}, add. Λ^{t} *qui sunt ultra ducenti, nam uices egerunt quidam aliorum episcoporum uenire non ualentium ad Ephesenam metropolim* 3 εἰσὶν S εἰσὶ δὲ W εἰσὶν οὖν οἱ καθελόντεσ αὐτὸν [αὐτὸν τὸν D] νεστόριον DA ἐπίσκοποι om. A ἄλλοισ ἐπισκόποισ DA cf. Λ^{t} ἐξ αὐτῶν τισὶν SW 4 παραγενέσθαι — μητροπόλει DA cf. Λ^{t} ἐλθεῖν εἰσ τὴν ἁγίαν [ἁγίαν om. W] σύνοδον SW 6 καθαίρεσισ [ἡ καθαίρεσισ V] VPSW καθαίρεσισ [ἡ καθαίρεσισ SA] πεμφθεῖσα [ἡ πεμφθεῖσα DA] αὐτῶ τῇ ἐπαύριον τοῦ καθαιρεθῆναι αὐτόν DAΛ 7 ξῆ V λε̄ S λς' D 7/8 κατὰ — βασιλέων DAΛ om. VMPSW 8 συναχθεῖσα A συγκροτηθεῖσα VMPSDW νεστορίω ΑΛ μητροπόλει ἐπιστέλλει [ἐπιστέλει P] νεστορίω VMPSDW Ioudaiω W 9 κατὰ τὸ δοκοῦν ΑΛ κατὰ τὰ δοκοῦντα VMSDW καὶ τὰ δοκοῦντα P 11 καθαιρεῖσθαι PW βαθμοῦ] ἀριθμοῦ M

13/14 om. ΑΛ 13 ξδ̄ V τὸ om. W

16 ξε̄ V ἐπίσταλμα πεμφθὲν A ἐπιστολὴ γραφεῖσα SD 17 ἐν αὐτῇι — ἧι] ἐν ἡ ἡμέρα M τῇι om. S καὶ om. VMS αὐτῶ ΑΛ αὐτῶ νεστορίω VMPSD ἐπεστάλη MA 18 λξ̄ S λζ' D τὸ [om. VP] θέσπισμα VMPAΛ τὰ θεσπίσματα SD

βεστάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἡμῶν βασιλέων Λαμπροτάτωι καὶ Εὐχαρίωι εὐλαβεστάτοις πρεσβυτέροις καὶ οἰκονόμοις καὶ λοιποῖς εὐλαβεστάτοις κληρικοῖς τῆς κατὰ τὴν φιλόχριστον Κωνσταντινούπολιν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας. Γινωσκέτω ἡ ὑμετέρα εὐλάβεια τὸν δύσφημον Νεστόριον διὰ τὰ δυσσεβῆ αὐτοῦ κηρύγματα κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς ἀπειθήσαντα κατὰ τὴν χθὲς ἡμέραν, ἥτις ἐστὶν τοῦ ἐνεστῶτος μηνὸς Ἰουνίου δευτέρα καὶ εἰκάς, παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου κατὰ τὸ δοκοῦν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς κανόσι καθηιρῆσθαι καὶ παντὸς ἐκκλησιαστικοῦ βαθμοῦ ὑπάρχειν ἀλλότριον. φυλάξατε τοίνυν τὰ ἐκκλησιαστικὰ σύμπαντα ὡς μέλλοντες καὶ λόγον ἀποδοῦναι τῶι κατὰ βούλησιν θεοῦ καὶ νεύματι τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων χειροτονηθησομένωι τῆι Κωνσταντινουπολιτῶν ἁγίαι ἐκκλησίαι.

66. 67 = S 46. 47. uersio Latina extat in Collectione CT 33. 31

L III 752
M IIII 1428

Τῶν εὑρεθέντων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισκόπων ὑπομνηστικόν

66 Συναχθεῖσα ἡ ἁγία σύνοδος ἐν Ἐφέσωι κατὰ τὸ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων καὶ εὑροῦσα τὸν ἐχθρὸν τοῦ Χριστοῦ τοῖς αὐτο ς ἐπιμείναντα καὶ δυσσεβῆ κηρύσσοντα καθεῖλεν αὐτόν, ἵνα λοιπὸν τῆς οἰκουμένης ὅλης ἐκκοπῆι τὰ σκάνδαλα. καὶ ὡς ἐθρυλήθη τοῦτο ἐν Κωνσταντινουπόλει, πάντες οἱ τὰ ἐκείνου σπουδάζοντες, πάντα τὰ ἐκκλησιαστικὰ λαβόντες παρ' αὐτοῦ, συνεσκευάζοντο τὴν ἀλήθειαν, λέγομεν δὴ φρουροῦντες τὰ πλοῖα τὰς ὁδοὺς καὶ μὴ συγχωροῦντες μήτε ἐλθεῖν ἐν Κωνσταντινουπόλει τινὰ ἀπὸ τῆς ἁγίας συνόδου μήτε ἀπελθεῖν ἐκεῖ, ἀλλὰ μόνον τὰ τοῦ ἐχθροῦ τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀπήγοντο καὶ ἀπεφέροντο. καὶ ἐπεὶ οὐδεὶς δύναται πρὸς τὸν θεόν (τί γάρ ἐστιν ἄνθρωπος;), ἐξ οἰκονομίας θεοῦ ἔρχεται ἐπιστολὴ ἀπὸ Ἐφέσου γραφεῖσα πρὸς τοὺς ἁγίους ἐπισκόπους καὶ μοναστάς, πεμφθεῖσα δι' ἐπαίτου δήσαντος αὐτὴν εἰς κάλαμον ἔσω, καὶ οὕτως ἐπαιτῶν καὶ ἐπιφερόμενος τὸν κάλαμον ταύτην ἤνεγκε. καὶ ἀναστάντα πάντα τὰ μοναστήρια ἅμα τοῖς ἀρχιμανδρίταις αὐτῶν ἐξῆλθον ἐπὶ τὸ παλάτιον ψάλλοντες ἀντίφωνα. ἦν δὲ ὁ ἅγιος Δαλμάτιος εἷς τῶν ἀρχιμανδριτῶν, ἔτη τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ ἔχων μὴ ἐξελθὼν τοῦ ἑαυτοῦ μοναστηρίου, ἀλλ' ἔσω ὢν ἀποκεκλεισμένος (ὁ δὲ εὐσεβέστατος ἡμῶν βασιλεὺς ἀπήρχετο πρὸς αὐτὸν καὶ ἔβλεπεν αὐτόν), ὡς καὶ σεισμῶν πολλάκις γενομένων ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ πολλάκις παρακαλέσαντος τοῦ βασιλέως ὥστε αὐτὸν ἐξελθεῖν καὶ λιτανεῦσαι, μηδέποτε πεισθῆναι ἐξελθεῖν. εὐξαμένου δὲ αὐτοῦ περὶ τούτου, φωνὴ ἐξ οὐρανοῦ αὐτῶι κατῆλθεν ὥστε ἐξελθεῖν· θεὸς γὰρ οὐκ ἠθέλησεν ἀπολέσθαι αὐτοῦ τὴν ἀγέλην εἰς τέλος. ἦν δὲ σὺν αὐτοῖς καὶ λαὸς πολὺς

Ps. 8, 5

21—23 cf. Iohannem Diacrinomenon [Rév. archéol. 26, 400] οἱ ἐν Ἐφέσωι ὀρθόδοξοι τῶν ὁδῶν φυλαττομένων, ἵνα μὴ δυνηθῶσιν ἀποκρίσεις ἐν Βυζαντίωι πέμψαι, τὰς ἐπιστολὰς αὐτῶν ἐν καλάμωι βαλόντες διὰ πτωχοῦ ἐπαιτοῦντος τοῖς τοῦ Βυζαντίου ἀπέστειλαν κληρικοῖς

VM, P [= hk], S, D [= mn], $\Lambda^t\Lambda^c$

1 καὶ θεοφιλεστάτων om. $M\Lambda^c$ ἡμῶν om. A καὶ VAΛ om. MPSD εὐχαρίωνι V 2 πρεσβυτέροις — εὐλαβεστάτοις om. MP τοῖσ VMPD 5 ἰουνίου μηνὸσ M 5/6 κβ̄ M 5 καὶ om. D 6 καθαιρεῖσθαι P 9 καὶ φιλοχρίστων om. A καὶ θεοφιλεστάτων Λ 9/10 κωνσταντινουπόλεωσ A 10 ἁγία SDAΛ^c om. VMPΛ^t 12 ξ̄ς V μ̄ς SD τῶν VMPΛ ἀντίγραφον τῶν D ἀντίγραμμα τῶν S ἐπισκόπων VMΛ ἐπισκόπων παρὰ τῆσ ἁγίασ συνόδου SD om. P ὑπομνήστερον P 13/14 καὶ φιλοχρίστων om. M 14 ἐν τοῖσ Scorr D αὐτοῦ D ὑπομείναντα M 15 τὰ δυσσεβῆ SD κοπῆ M 16 ἐθρυλλήθη VPSD 17 συνεσκίαζον P 20 ἀπῆγον τὲ [τὲ om. M] καὶ ἀπέφερον MP ἐφέροντο S τὸν om. VP 22 ἐπαίνου τινὸσ V δήσαντεσ MP 22/23 εἰσ κάλαμον ἔσω MPD εἰσ κάλαμον ἔωσ S καλάμου ἔσωθεν V 23 οὕτοσ D 24 ἅπαντα D ἅμα S 25 δαλμάτοσ M 25/26 μ̄η MSD 26 τοῦ [τῆσ M] ἑαυτοῦ μοναστηρίου [μονῆσ M] MSD τοῦ μοναστηρίου αὐτοῦ VP 27 δέ γε D εὐλαβέστατοσ P καὶ — αὐτόν om. SD 28 καὶ [1] om. S 29 καὶ μηδέποτε S πεισθῆναι ἐξελθεῖν MPSDA ἐξελθεῖν καὶ λιτανεῦσαι ἐπείσθη V 30 ἐκ τῶν οὐρανῶν S αὐτῶι om. PS κατῆλθε MPΛ κατῆλθε λέγουσα VSD 31 ἀπολέσαι D

τῶν ὀρθοδόξων. ὡς οὖν ἦλθον εἰς τὸ παλάτιον, κληθέντες παρὰ τοῦ βασιλέως εἰσῆλθον οἱ ἀρχιμανδρῖται καὶ ἔμεινε τὸ πλῆθος τῶν μοναζόντων καὶ τῶν λαῶν, ψάλλοντες ἀντίφωνα. εἶτα ἐξῆλθον τυχόντες δικαίας ἀποκρίσεως· βοῶσι πάντες 'τὰ μανδάτα τοῦ βασιλέως'. εἶτα ἀπολογοῦνται ὅτι 'ἀπέλθωμεν εἰς τὸ μαρτύριον τοῦ ἁγίου Μωκίου, καὶ ἀναγινώσκομεν
L III 753 καὶ τὴν ἐπιστολὴν καὶ μανθάνετε τὴν ἀπολογίαν τοῦ βασιλέως'. λοιπὸν ἀπῆλθον πάντες καὶ οἱ μονάζοντες καὶ οἱ λαοί· ἦν γὰρ ἡ ὁδὸς κεφαλὴ μία. ψάλλοντες αὐτὸν τὸν τελευταῖον ψαλμόν, κατὰ τοῦ τελευταίου τόπου τῆς πόλεως ἀπαντῶσι τοῖς λαοῖς μονάζοντες μετὰ κηριόλων ψάλλοντες καὶ ὡς εἶδον τὰ πλήθη, ἐβόησαν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. ἔρχονται εἰς τὸ μαρτύριον τοῦ ἁγίου Μωκίου καὶ ἀναγινώσκεται αὐτοῖς ἡ ἐπιστολή

L III 560 **67** Κύριλλος ἀρχιεπίσκοπος Κωμαρίῳ Ποτάμωνι ἐπισκόποις καὶ τῷ ἀρχιμανδρίτῃ τῶν
M IIII 1228 μοναστηρίων κυρίῳ Δαλματίῳ καὶ Τιμοθέῳ καὶ Εὐλογίῳ πρεσβυτέροις ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις καὶ ἐν Χριστῷ ἡγιασμένοις πλεῖστα χαίρειν. Προσεδοκῶμεν ἐλθόντα τὸν τιμιώτατον Νεστόριον μεταγνῶναι ἐφ' οἷς δεδυσφήμηκεν ἀφ' οὗ κεχειροτόνηται, καὶ συγγνώμην αἰτῆσαι παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα καὶ οὕτως ἐπικίνδυνον τὸ
M IIII 1229 χαρίσασθαι συγγνώμην αὐτῷ· οὐ γὰρ ἐνεδέχετο ἀνδρὶ τοιαῦτα κηρύξαντι (πᾶσαν γὰρ διέστρεψε τὴν οἰκουμένην καὶ τὴν θρησκευομένην τῶν ἐκκλησιῶν παρέλυσε πίστιν) χαρίσασθαι συγγνώμην. εἰ γὰρ καὶ ὁ μίαν ἀφεῖναι φωνὴν δύσφημον τολμήσας κατὰ τῶν εὐσεβε-
L III 561 στάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων δικαίως ὑπομένει τὰς ἐκ τῶν νόμων ἀγανακτήσεις, οὐ μᾶλλον ὁ ἀσεβὴς ὁ σύμπαν τὸ εὐαγὲς ἀνατρέπων ἡμῶν μυστήριον καὶ ἀναιρῶν τὴν οἰκονομίαν ἣν ὁ ἅγιος καὶ φιλάνθρωπος τοῦ θεοῦ πατρὸς υἱὸς μονογενὴς δι' ἡμᾶς ἐπλήρωσε καταξιώσας ἄνθρωπος γενέσθαι, ἵνα πάντας ἡμᾶς σώσῃ καὶ ἀπαλλάξῃ τὴν ὑπ' οὐρανὸν καὶ ἁμαρτιῶν καὶ θανάτου; πλὴν ἐθαυμάσαμεν τὴν σκληροκαρδίαν τοῦ ἀνδρός· οὐ γὰρ μετενόησεν οὐδὲ ἔκλαυσεν ἐφ' οἷς εἰπεῖν ἐτόλμησε κατὰ τῆς δόξης τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἐν Ἐφέσῳ παραγεγονὼς τοῖς αὐτοῖς ἐκέχρητο λόγοις καὶ πάλιν ἔδειξεν ἑαυτὸν φρονοῦντα τὰ διεστραμμένα, ὡς καὶ τῶν ἐπισήμων μητροπολιτῶν θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων λόγους πρὸς αὐτὸν κινούντων, εἶτα συγκλειόντων αὐτὸν διὰ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς καὶ διδαξάντων ὅτι θεός ἐστιν ὁ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου
p. 38, 10 κατὰ σάρκα γεννηθείς, ἀθεμίτῳ φωνῇ χρησάμενος ἔφη· ἐγὼ διμηνιαῖον καὶ τριμηνιαῖον θεὸν οὐ λέγω, καὶ ἄλλα δὲ πρὸς τούτοις ἕτερα, ἀναιρῶν τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ μονογενοῦς. δέδοται μὲν οὖν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ προθεσμία ἡ ἁγία πεντηκοστὴ παρὰ τῶν
d. 7. m. Iun. 431 θεοφιλεστάτων ἡμῶν βασιλέων (τὸ γὰρ πρῶτον γράμμα δι' οὗ κεκλήμεθα, τοῦτον ἔχει τὸν

VM, P [= hk], S, D [= mn], W [inde a 10], $\Lambda^{t}\Lambda^{c}$

1 ἦλθον VMPΛ^{t} εἰσῆλθον SDΛ^{c} τὰ παλάτια S ὑπό SD 4 μαρτυρεῖον P 5 καὶ — καὶ SDΛ τὴν ἐπιστολὴν VMP καὶ τὴν ἀπολογίαν VM 7 τόπου VPΛ μέρους SD ἀπαντῶσι τοῖς λαοῖς SDΛ ἀπαντῶντος τοῦ λαοῦ καὶ οἱ VMP 8 κηρῶν VMPΛ^{t} 9 μαρτυρεῖον P 10 ἐΖ V μΖ SD κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου P κύριλλος ἀρχιεπίσκοπος ἀλεξανδρείας SDW κωμαρίῳ VW ποταμίωνι SD ἐπισκόπῳ VP *archimandritis* Λ 11 τῷ κυρίῳ δαλματίῳ VMP πρεσβυτέροις SDWΛ καὶ πατράσιν VMP 11/12 καὶ ποθεινοτάτοις om. M 12 καὶ ἐν — πλεῖστα SDW ἐν κῳ VMPΛ θῳ W 13 τίμιον V μεταγνῶναι om. D ἐν D 14 καὶ^{2} om. V 15 οὐδὲ P γὰρ om. V 17 τὸν — τολμήσαντα MP ἀφεῖναι S ἀφῆναι W ἀφιέναι VMPD δύσφημον φωνὴν VMP 18 καὶ φιλοχρίστων om. M ἡμῶν om. VMPΛ δίκαιον ὑπομένειν MP καὶ τὰς D 19 ὁ ἀσεβὴς SD ἀσεβὴς VMPW ὁ σύμπαν τὸ WΛ σύμπαν τὸ SD τὸ σύμπαν ὁ τὸ VMP ἡμῶν ἀνατρέπων VMP 20 ἦν καὶ S θῡ καὶ W 21 ἡμᾶς om. W 22 καὶ ἁμαρτιῶν SDWΛ καὶ ἁμαρτίας M ἁμαρτίας VP 25 αὐτὸν V 25/26 μητροπολιτῶν SWΛ μητροπολιτῶν καὶ VMPD 26 λόγους SDW δικαίως MPΛ λόγους δικαίως V 27 διὰ VMPΛ ἀπὸ SDW διδαξάντων VM διδασκόντων P *docentibus* Λ δὴ δειξάντων S δειξάντων DW 28 διμηναῖον καὶ τριμηναῖον VW 30 ἡ — πεντηκοστὴ προθεσμία D

τύπον), κατηντήσαμεν δὲ ἐπὶ τὴν Ἐφεσίων πόλιν πρὸ τῆς ὁρισθείσης ἡμέρας· οὐ γὰρ ἦν ep. 25
καταφρονῆσαι δεσποτικῶν θεσπισμάτων. ἐπειδὴ δὲ ἀκηκόαμεν ἔρχεσθαι τὸν εὐλαβέστα-
τον καὶ θεοφιλέστατον τῆς Ἀντιοχέων ἐπίσκοπον Ἰωάννην, περιεμείναμεν ἡμέρας δεκαέξ, p. 8, 28
καίτοι πάσης τῆς συνόδου καταβοώσης καὶ λεγούσης ὅτι ἐκεῖνος οὐ βούλεται συνεδρεῦσαι·
δέδιε γὰρ μὴ ἄρα καθαίρεσιν ὑπομείνῃ ὁ τιμιώτατος Νεστόριος ληφθεὶς ἐκ τῆς ὑπ' αὐτὸν 5
ἐκκλησίας, καὶ ἴσως τὸ πρᾶγμα αἰσχύνεται. ὃ καὶ ἔδειξεν ἡ πεῖρα τὸ λοιπὸν ἀληθινῶς·
ὑπερέθετο γὰρ τοῦ ἐλθεῖν. προλαβόντες γὰρ τινὲς τῶν σὺν αὐτῷ εὐλαβεστάτων ἐπι-
σκόπων ἐκ τῆς Ἀνατολῆς ἔφησαν· ἐνετείλατο ἡμῖν ὁ κύριος Ἰωάννης ὁ ἐπίσκοπος εἰπεῖν
τῇ θεοσεβείαι ὑμῶν ὅτι ἐὰν βραδύνω, πράττετε ὃ πράττετε'. συναχθεῖσα τοίνυν ἡ ἁγία 9
σύνοδος τῇ κατὰ Ἀλεξανδρεῖς ὀγδόῃ καὶ εἰκάδι τοῦ Παυνὶ μηνὸς ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίαι d. 22. m. Iun
τῇ καλουμένῃ Μαρίαι ἐκάλεσεν αὐτὸν πέμψασα εὐλαβεστάτους ἐπισκόπους ὥστε ἐλθεῖν 431
αὐτὸν καὶ συστῆναι ἑαυτῷ καὶ ἀπολογήσασθαι περὶ ὧν ἐδίδαξε καὶ ἔγραψεν. ὃ δὲ τὴν
μὲν πρώτην ἀπόκρισιν ἐποιήσατο λέγων ὅτι σκέπτομαι καὶ ὁρῶ· κέκληται δευτέρωι παρα- p. 9, 12 sq.
ναγνωστικῶι παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου, πάλιν πεμφθέντων πρὸς αὐτὸν θεοσεβεστάτων ἐπι-
σκόπων. ὃ δὲ πρᾶγμα ποιῶν ἄτοπον στρατιώτας λαβὼν παρὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου 15
κόμητος Κανδιδιανοῦ ἔστησε πρὸ τῆς οἰκίας αὐτοῦ μετὰ ῥοπάλων κωλύοντας εἰσελθεῖν
τινα πρὸς αὐτόν. ὡς δὲ ἐπέμενον οἱ πεμφθέντες ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι λέγοντες ὅτι
οὐδὲν χαλεπὸν ἤλθομεν εἰπεῖν ἢ ἀκοῦσαι, ἀλλ' ἡ ἁγία σύνοδος αὐτὸν καλεῖ, ἀφορμαῖς
ἐκέχρητο διαφόροις ὡς μὴ θέλων ἐλθεῖν· ἐπέπληττε γὰρ αὐτῷι τὸ συνειδός. εἶτα M IIII 1232
κεχρήμεθα καὶ τρίτωι παραναγνωστικῶι καὶ πάλιν πεμφθέντων ἐπισκόπων πρὸς αὐτὸν ἐκ L III 564
διαφόρων ἐπαρχιῶν πάλιν τῇι τῶν στρατιωτῶν ἐχρήσατο βίαι καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐλθεῖν. 20
καθεσθεῖσα τοίνυν ἡ ἁγία σύνοδος καὶ ἀκολουθήσασα τοῖς τῆς ἐκκλησίας θεσμοῖς καὶ
ἀναγνοῦσα τὰς ἐπιστολὰς αὐτοῦ καὶ τὰς ἐξηγήσεις καὶ εὑροῦσα δυσφημιῶν αὐτὰς μεστάς,
μαρτυρησάντων δὲ καὶ ἐπισήμων εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων μητροπολιτῶν ὅτι ἐν αὐτῇι τῇι p. 38, 24
Ἐφεσίων πρὸς ἡμᾶς διαλεγόμενος σαφῶς εἴρηκεν ὅτι θεὸς οὐκ ἔστιν ὁ Ἰησοῦς, καθεῖλεν 25
αὐτὸν καὶ δικαίαν καὶ ἔννομον κατ' αὐτοῦ τὴν ψῆφον ἐξήνεγκεν. ἐπειδὴ δὲ ἦν ἀναγκαῖον
ταῦτα αὐτὰ μαθοῦσαν τὴν ὑμετέραν θεοσέβειαν διδάξαι, οὓς χρὴ μάλιστα αὐτὰ μαθεῖν, ἵνα
μὴ συναρπάσηι ἢ αὐτὸς ἢ οἱ σπουδάζοντες αὐτῷι, ταῦτα ἀναγκαίως μεμήνυκα. ἔχομεν
δὲ καὶ τοῦ εὐλαβεστάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Ἰωάννου ἐπιστολὴν γραφεῖσαν ep. 14
πρὸς αὐτόν, δι' ἧς σφόδρα αὐτῷι ἐπιτιμᾶι ὡς καινὰ καὶ ἀσεβῆ δόγματα εἰσενεγκόντι εἰς 30
τὰς ἐκκλησίας καὶ παραλύοντι τὸ κήρυγμα τὸ ἐκ τῶν ἁγίων πατέρων καὶ ἀποστόλων
παραδοθὲν ταῖς ἐκκλησίαις. ἐπειδὴ δὲ οὐδὲν δύναται πρὸς τὰς ἑαυτοῦ δυσφημίας εἰπεῖν, cf. ep. 146
προφασίζεται ὅτι παρεκάλεσα ἡμέρας τέσσαρας ὑπερτεθῆναι, ἕως ἂν παραγένηται ὁ τῆς
Ἀντιοχέων ἐπίσκοπος, καὶ οὐκ ἐνδεδώκασι, καίτοι τοῦ μνημονευθέντος ἁγιωτάτου ἐπισκό-

---

VM, P [= hk], S, D [= mn], WΛ[t]Λ[c]

1 οὐδὲ W 2 βασιλικῶν θεσπισμάτων n θεσπισμάτων βασιλικῶν S 3 τῆς om. W ις MSD 4 βοώσησ V 5 δέδοικε VP δέδωκε M εὐλαβέστατοσ SD 6 καὶ ἔδειξε καὶ VMP 7 ἁγιωτάτων W 8 κύριοσ SDW 9 ὁ πράττετε om. P 10 τῆι — Ἀλεξανδρεῖς om. VMP πανὶ MP 11 εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον S 12 αὐτὸν] αὐτῷ D 12 13 τὸ μὲν πρῶτον S 13 λέγων om. P ὅτι — ὁρῶ om. MP 14 τῇ ἁγία συνόδω S θεοφιλεστάτων P 16 κωλύοντασ DΛ κωλύειν SW κωλύων VMP 17 ὑπέμνησαν P λέγοντες om. VMP 19 ἐχρᾶτο W ἀνελθεῖν VMP ἐπέπληκτο P αὐτὸν SDW 20 καὶ[2] om. W 23 καὶ ἐξηγήσειο D καὶ τὰσ εἰσηγήσεισ S 24 τῆι om. V 25 ἐφεσίων καὶ V οὐκ ἔστι θῦ V ὁ om. M 26 ἦν VMP/Λ om. SDW 27 αὐτὰ om. W ὑμῶν SDW ταῦτα αὐτὰ PΛ 28 συναρπάζῃ VMP συσπουδάζοντεσ V μεμηνύκαμεν W 29 εὐλαβεστάτου καὶ θεοσεβεστάτου SDW θεοσεβεστάτου καὶ θεοφιλεστάτου VP locus oblitteratus in M *reuerentissimi* Λ ἰωάννου τοῦ ἀντιοχείασ λέγω W 29/30 γραφεῖσαν πρὸσ αὐτὸν ἐπιστολὴν SDW 30 καινὰ VPDΛ[c] νέα W κενὰ SΛ[t] 31 πατέρων SDW καὶ [om. VP] εὐαγγελιστῶν VMP *prophetis* Λ[c] 32 δοθὲν S 33 παρεκάλεσεν V παραγίνηται MP 34 οὐδὲν δεδώκασι P ἁγιωτάτου om. S

που Ἰωάννου παραιτησαμένου τὴν ἄφιξιν. εἰ γὰρ ἤθελε παρεῖναι, διὰ τί ἐμήνυσε διὰ τῶν ὑπὸ χεῖρα αὐτοῦ ἐπισκόπων ὅτι ἐὰν βραδύνω, πράττετε ὃ πράττετε; ὡς γὰρ ἔφην, οὐκ ἠθέλησε παρεῖναι εἰδὼς ὅτι πάντως ἡ ἁγία σύνοδος καταψηφιεῖται Νεστορίου τὴν καθαίρεσιν ὡς ἀσεβῆ καὶ δύσφημα λαλήσαντος κατὰ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ.
cf. uol. IIII p. 33, 29. 39, 39 ἐπεὶ οὖν, ὡς ἔμαθον, ἀνηνέχθησαν ἀναφοραὶ παρὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος Καν- 5
διδιανοῦ, νήψατε διδάσκοντες ὅτι οὔπω τὰ ὑπομνήματα τὰ πεπραγμένα ἐπὶ τῇ καθαιρέσει
ep. 81 αὐτοῦ ἐτελειώθη ἐν χάρταις, δι' ὃ οὐκ ἠδυνήθημεν οὔτε τὴν ἀναφορὰν πέμψαι τὴν ὀφείλουσαν πεμφθῆναι πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς καὶ νικητὰς ἡμῶν βασιλεῖς· σὺν θεῷ δὲ εἰπεῖν, καταλήψεται ἡ ἀναφορὰ μετὰ τῶν ὑπομνημάτων, ἄν τις ἡμῖν συγχωρήσῃ πέμψαι τὸν διακομίσαι δυνάμενον. ἂν τοίνυν βραδύνῃ ἡ τῶν ὑπομνημάτων καὶ τῆς ἀναφορᾶς ἄφιξις, 10
γινώσκετε ὅτι οὐ συγχωρούμεθα πέμψαι. ἔρρωσθε.

L III 753
M IIII 1429 Ὁ λαὸς ὁμοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει μιᾷ βοῇ πάντων· ἀνάθεμα Νεστορίῳ.

Ἀνῆλθεν ἐφ' ὑψηλοῦ ὁ ἅγιος Δαλμάτιος καὶ εἶπεν· Εἰ θέλετε ἀκοῦσαι, ἡσυχάσατε καὶ μανθάνετε· μὴ θελήσητε ἐμποδίσαι τοῖς λεγομένοις, ἀλλὰ μακροθυμήσατε, ἵνα τὰ ῥήματα ἀκριβῶς ἀκούσητε. τὴν ἐπιστολὴν τὴν νῦν ἀναγνωσθεῖσαν τῇ ὑμετέραι εὐλαβείαι ὁ 15
εὐσεβέστατος βασιλεὺς ἀνέγνω καὶ ἐπείσθη. ἐπειδὴ ἦμην ἐγὼ εἰρηκὼς τῷ βασιλεῖ, ὅτε ἦλθε πρός με, τί ὤφειλε γράψαι τῇ ἁγίαι συνόδῳ, ἃ ἐλέχθη αὐτῷ καὶ πλήρης οὐκ ἐγράφη, ἔπεμψε δὲ πρός με καὶ ἀνεγνώσθη καὶ ἵνα μὴ λυπήσω αὐτόν, τὰ ἀκόλουθα προέπεμψα, ἃ οἱ ἀποφέροντες οὐκ ἔδειξαν, ἀλλ' ἀντὶ αὐτῶν ἄλλα ὑπέδειξαν γράμματα, τὰ πρέποντα οὖν καὶ τὰ ἀκόλουθα ἐλάλησα αὐτῷ, ἃ οὐκ ἔξεστι νῦν εἰπεῖν ἐπὶ τῆς ὑμετέρας 20
Ps. 52, 6 εὐλαβείας. μὴ γὰρ νομίσητε ὅτι ὑπεραιρόμενός τις εἰμὶ ἢ καυχώμενος· συντρίψει γὰρ ὁ θεὸς ὀστᾶ ὑποκριτῶν. ὁ δεσπότης πάντα ἀκολούθως ἤκουσε τὰ γεγενημένα καὶ ἐχάρη μετὰ εὐχαριστίας τῆς πρὸς θεὸν καὶ συνεφώνησε τοῖς ῥήμασι τῆς ἀκολουθίας τῆς ἁγίας συνόδου, ὡς πρέπει τῇ αὐτοῦ βασιλείαι, οὐ τοῖς ἐμοῖς ῥήμασιν ἐξακολουθήσας, ἀλλὰ τῇ πίστει τῶν πάππων ἑαυτοῦ καὶ πατέρων. πλὴν καθὼς ἔπρεπεν, ἐδέξατο καὶ 25
ἀνέγνω καὶ ἐπείσθη καὶ τοῦτο εἶπεν ὅτι 'ἐὰν οὕτως ἐστίν, ἄφες ἔλθωσιν οἱ παραγενόμενοι ἐπίσκοποι'. καὶ εἶπον αὐτῷ ὅτι 'οὐδεὶς αὐτοῖς συγχωρεῖ τοῦ ἐλθεῖν'. καὶ εἶπεν· 'οὐδεὶς κωλύει', ἐγὼ δὲ εἶπον ὅτι 'ἐκρατήθησαν καὶ ἐκωλύθησαν τοῦ ἐλθεῖν', καὶ εἶπον πάλιν ὅτι 'ἐκ τοῦ μέρους ἐκείνου καὶ ἔρχονται πολλοὶ καὶ ἀπέρχονται ἀκωλύτως, τὰ δὲ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πραττόμενα οὐδεὶς συγχωρεῖ ἀνενεχθῆναι ἐπὶ τὴν ὑμετέραν εὐσέ- 30
βειαν'. εἰς δὲ τὸ μέρος τὸ ἕτερον, τουτέστιν εἰς τὸ τοῦ κυρίου, εἶπον αὐτῷ τῷ βασιλεῖ ἔμπροσθεν πάντων· 'τίνος θέλεις ἀκοῦσαι, τῶν ἑξακισχιλίων ἀριθμῷ ἐπισκόπων ἢ ἑνὸς ἀνθρώπου δυσσεβοῦς; τοὺς δὲ ἑξακισχιλίους εἶπον, οἵτινές εἰσιν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν

VM, P [= hk], S, D [= mn], W [usque ad 11] $\Lambda^{1}\Lambda^{c}$

1 ἐμήνυε D *nuntiaret* Λ^{c} διά] μετά P 3 ἁγία om. P 4 βλάσφημα P 5 ἐπειδὴ οὖν SDW ἀνεμάθομεν W 6 γεγραμμένα Pm ἐν W 7 ἐτελειώθησαν V χαρτίῳ P 9 ἡ om. V τισ MPSDΛ τε W τέωσ V συγχωρηθῆ V συγχωρήσειαν W 9/10 διακονῆσαι D 10 τοίνυν om. P 11 ἔρρωσθε om. W ἔρρωσθε ἐν κυρίωι Λ^{c}

12 in fine habent post ὑπὲρ ἡμῶν [p. 69, 6], hic uero inscriptionem Ἀπολογία τοῦ ἁγίου δαλματίου SD ὁμοῦ SDΛ μου P μου in βοᾷ corr. M om. V καὶ μιᾷ φωνῇ P ἀναθεματιζέτω νεστόριον P *Nestorii* Λ^{c} 13 ἐφ' ὑψηλοῦ] ὑψηλὸσ MP δαλμάτοσ VM 14 μὴ VMPΛ καὶ μὴ SD 15 τὴν νῦν] τοίνυν P ἡμετέρα P 16 ἐγὼ ἦμην SD 17 τί SDΛ ὅτι VMP καὶ om. D πλήρησ MPSD *plene* Λ om. V 18/19 προέπεμψεν V 19 ἀλλ' — ὑπέδειξαν om. MP 21 ἐ.ιπρόμενόσ S 22 ἀνθρωπαρέσκων P ὁ δεσπότησ γὰρ D 23 τὸν θν̄ SD 24 ὥσπερ D αὐτῶν P ἐξακολουθῶν SD 25 αὐτοῦ VP τῶν πατέρων SD καὶ ἐδέξατο καὶ P 26 παραγινόμενοι Sn 27 ὅτι om. SD αὐτοῖς om. P 30/31 εὐλάβειαν VMP 31 κῡ VMPΛ κυρίλλου SD 32 ἀριθμῶι om. V · 33 ἀσεβοῦσ SD τούσ ἑξακισχιλίουσ δὲ I P τῶν ἑξακισχιλίων V

μητροπολιτῶν ἁγίων ἐπισκόπων. τοῦτο οὖν ἐγένετο, ἵνα πεμφθῇ καὶ ἔλθωσιν οἱ ἐρχόμενοι οἱ καὶ τὰ πεπραγμένα ποιοῦντες φανερὰ καταστῆναι, λέγω δὴ οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι οἱ νῦν ἐρχόμενοι παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου.' καὶ εἶπεν ὅτι 'καλῶς ἐζήτησας' καὶ πάλιν προσέθηκε ῥῆμα ἓν καὶ εἶπεν· 'εὔχεσθε ὑπὲρ ἐμοῦ'. καὶ οἶδα ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐξηκολούθησε μᾶλλον τῶι θεῶι καὶ τῆι ἁγίαι συνόδωι καὶ οὐκέτι τοῖς διεστραμμένοις ἀνθρώποις. εὔχεσθε οὖν ὑπὲρ τοῦ βασιλέως καὶ ὑπὲρ ἡμῶν.

68 = S 48. Latina uersio extat in Collectione CT 32

Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ γραφεῖσα ἀπὸ Ἐφέσου πρὸς τοὺς πατέρας τῶν μοναζόντων L III 576 M IIII 1244

Κύριλλος τοῖς εὐλαβεστάτοις καὶ θεοσεβεστάτοις πατράσι μοναχοῖς καὶ τοῖς σὺν ὑμῖν τὸν μονήρη βίον ἀσκοῦσι καὶ ἐν πίστει θεοῦ ἱδρυμένοις ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις ἐν κυρίωι χαίρειν. Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὅτε τὰς παρὰ τῶν ἀνοσίων Ἰουδαίων ὑπέμεινε παροινίας, λοιδορούμενος καὶ ῥαπιζόμενος, μαστιζόμενος καὶ τὸ τελευταῖον δι' ἡμᾶς καὶ ὑπὲρ ἡμῶν σταυρωῖ προσηλούμενος, ὁρῶν ἅπαντας τοὺς πλημμελοῦντας εἰς M IIII 1245 αὐτὸν τὰς ἀνοσίους ἐπ' αὐτῶι κινοῦντας κεφαλάς, ἔλεγε· καὶ ὑπέμεινα συλλυπούμενον, Ps. 68, 21 καὶ οὐχ ὑπῆρξε· καὶ παρακαλοῦντας, καὶ οὐχ εὗρον, τοιοῦτόν τι καὶ νῦν 16 γεγενημένον ὁρῶμεν, μᾶλλον δὲ ἵνα μὴ τὸν τῶν πιστῶν καὶ γνησίων ὑβρίσω ζῆλον, ἐπὶ ταῖς Νεστορίου δυσφημίαις πολλοὺς ἔσχε τοὺς συλλυπουμένους, εἰ καὶ ἠθέτησαν τινὲς αὐτὸν τῶν συντεταγμένων εἰς ἱερωσύνην συμπράττοντες τῶι αἱρετικῶι καὶ τοῖς αὐτῶι πολε- L III 577 μοῦσιν ἀντιταττόμενοι· ἀλλὰ καταργήσει Χριστὸς τὰς τούτων ἀπαιδευσίας, μᾶλλον δὲ ἤδη 20 καὶ κατήργηκε. πέπαυται γὰρ τὸ δύσφημον στόμα καὶ σεσίγηκεν ἡ μιαρωτάτη γλῶττα οὐκέτι τὰς κατὰ Χριστοῦ προφέρουσα βλασφημίας ἐν ἐξουσίαι διδασκαλικῆι τε καὶ ἱερατικῆι καὶ οἱ τὴν φιλίαν αὐτοῦ δυσωπηθέντες μᾶλλον καὶ οὐχὶ τῆς εἰς Χριστὸν ἀγάπης πεφροντικότες ἀτιμίας ἔχουσι τὰ πρόσωπα μεστά· τοῦτο γὰρ αὐτοῖς ὠφείλετο. ἀλλ' εἰ καὶ νενίκηται λοιπὸν ὁ ἐχθρὸς καὶ ἐσμὲν ἐν λειψάνοις τῆς φροντίδος, χρήιζομεν καὶ οὕτως 25 τῶν ὑμετέρων ἱκετειῶν πρὸς θεὸν καὶ ἐστὶν ἀναγκαῖον ὑμᾶς, ὡς ἀναθέντας θεῶι τὴν ἑαυτῶν ζωήν, ὁσίους ἐπαίρειν χεῖρας καὶ συχνῶς τοῦτο πράττειν ὑπὲρ ἡμῶν. ἐννοήσατε 1 Tim. 2, 8 γὰρ ὅτι Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυῆ μετὰ τῶν ἐπιλέκτων τοῦ Ἰσραὴλ ἀντετάττετο τῶι Ἀμαλήκ, ὁ Exod 17, δέ γε μακάριος Μωσῆς τὰς χεῖρας ἐπαίρων ἐζήτει παρὰ θεοῦ τὸ νικᾶν δύνασθαι τοὺς ἐν 9—13 πολέμωι καὶ μάχηι. ἀνδριζέσθω τοίνυν ἡ θεοσέβεια ὑμῶν εἰς προσευχὰς καὶ ὡς τέκνα 30 γνήσια πατράσι συμπράττετε νόσον ὥσπερ τινὰ λοιμικὴν τὴν Νεστορίου κακοδοξίαν ἐκκόψασιν, ἵνα καὶ ἄσπιλον καὶ ἀμώμητον καὶ οὐδαμόθεν διαβεβλημένην ἔχοντες πίστιν εὐαρεστεῖν ἰσχύσωμεν τῶι τὰ πάντα δι' ἡμᾶς καὶ ὑπὲρ ἡμῶν ὑπομεμενηκότι Χριστῶι. εὐφράνατε

VM, P [= hk], S, D = [mn], W [inde a 10], $\Lambda^t\Lambda^c$

1 μητροπολιτῶν P μητροπολιτῶν τῶν VMSD 3 εἶπεν MP εἶπον VSDΛ
8 ξῆ V μῆ SD 8/9 om.W 8 ἀρχιεπισκόπου VMΛ ἐπισκόπου PSD 10 καὶ θεοσεβεστάτοις om. M πατράσι μοναχοῖσ VPS μοναχοῖς Λ^t πατράσι μοναχῶν [τῶν μοναχῶν D] DWΛ^c πατράσι μοναχοῖσ siue μοναχῶν M ἡμῖν VS 12 ἀνοσίων om. SD 13 παροι.οίασ P παρανοίασ W ῥαπιζόμενοσ μαστιζόμενοσ VMΛ ῥαπιζόμενοσ καὶ μαστιζόμενοσ P μαστιζόμενοσ SD μαστιζόμενοσ ῥαπιζόμενοσ W τὸ om. P τῶι δι' VMP 15 καὶ τὰσ V κινοῦντασ SDWΛ σείοντασ VMP ἔφασκε VMP 16 ὑπῆρχε MPS παρακαλοῦντα MPΛ 18 δυσφημίαισ νεστορίου VMP τοὺς om. VMP λυπουμένουσ S 19 αὐτὸν P 20 ἀντιπραττόμενοι SW 20/21 ἤδη καὶ κατήργηκε MPΛ ἤδη κεκατήργηκε VD ἤδη κατήργηκε S καὶ ἤδη κατήργηκε W 21 σεσιώπηκεν SDW γλῶσσα SW 22 τοῦ χῦ P προφέρουσι D 22/23 ἀρχιερατικῆ VMP 24 ἀτιμία S 25 νενίκητο S ἐν] φησι W 26 τὸν θν VM ἡμᾶσ D τῶ θω VMP 27 ὁσίασ W 28 ὁ ἱσ ὁ S ἀντεπράττετο V 29 γε om. SW μωυσῆσ MS τοῦ θῦ W τοῖσ MP 31/32 ἐκκόψαντεσ V 33 ἰσχύσομεν W εὐφράνετε D

δὲ καὶ διὰ γραμμάτων ἡμᾶς· δεξόμεθα γὰρ ὡς ἱκανωτάτην τὸ πρᾶγμα παράκλησιν. ἐρρῶσθαι ὑμᾶς εὔχομαι, ἀγαπητοὶ καὶ ποθεινότατοι ἀδελφοί.

69 = S 104 A 142

L III 572
M IIII 1241 Τῶι εὐλαβεστάτωι κλήρωι καὶ τῶι λαῶι παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου. Οὐδεὶς τολμήσας τῶι ἰδίωι κτίστηι ἐναντιωθῆναι ἔμεινεν ἐκτὸς θείας δίκης, ἀλλ' εὐθὺς ὅσον ἦκε καὶ εἰς ἀνθρωπίνην ὄψιν, ἠμείφθη μερικῶς διὰ τὸ τὴν τελειοτέραν ἀμοιβὴν τῶι τῆς κρίσεως καιρῶι
L III 573 κατ' αὐτοῦ φυλάττεσθαι. ὅθεν καὶ Νεστόριος ὁ τῆς δυσσεβοῦς αἱρέσεως ἀνακαινιστὴς φθάσας ἐν τῆι Ἐφεσίων, ἔνθα ὁ θεολόγος Ἰωάννης καὶ ἡ θεοτόκος παρθένος ἡ ἁγία Μαρία, τοῦ συλλόγου τῶν ἁγίων πατέρων καὶ ἐπισκόπων ξενώσας ἑαυτὸν καὶ κακῶι τῶι συνειδότι ἀπαντῆσαι μὴ τολμήσας, μετὰ τρίτην κλῆσιν ψήφωι δικαίαι τῆς ἁγίας τριάδος καὶ τῆς αὐτῶν θεοπνεύστου κρίσεως κατακέκριται καὶ ἐκβέβληται ἐγγράφως ἐπὶ πράξεως ὑπομνη-
Phil. 4, 4 μάτων πάσης ἱερατικῆς ἀξίας. χαίρετε τοίνυν ἐν κυρίωι πάντοτε, πάλιν ἐρῶ χαίρετε. κατήργηται γὰρ τὸ σκάνδαλον καὶ ἐξερριζώθη τὸ Ζιζάνιον ἐκ τοῦ γεωργίου
Eph. 6, 16 τοῦ πνευματικοῦ χωρίου, ὑμεῖς δὲ ἀναζωπυρήσατε καὶ λαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως ἐκποδὼν ἐλάσατε τοὺς τῆς μιαρᾶς καὶ βεβήλου καινοφωνίας ἐργάτας· ἔσται γὰρ ὑμῖν ὁ μισθὸς οὐκ ἐλάττων τῶν ἐνταῦθα κεκμηκότων. πάντας ὑμᾶς ἀσπάζονται οἱ ἐνταῦθα σὺν ἡμῖν γνήσιοι ἀδελφοί.

70 = S 105 A 143. Latina uersio quæ extat in Collectione CT 58, longiorem sequitur recensionem

L III 577
M IIII 1245 Ὁμιλία Ῥηγίνου ἐπισκόπου Κύπρου λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσωι μετὰ τὴν καθαίρεσιν Νεστορίου

Ἐμοὶ μὲν ἐδόκει σιγᾶν καὶ ταύτηι τοὺς πατέρας τιμᾶν καὶ μὴ στήλην ἀπαιδευσίας καταλιμπάνειν τὸν λόγον· ἐπειδὴ δὲ σιγᾶν ἐθέλοντα οὐκ ἐᾷς, ὦ σοφέ, καί μοι τῶν λόγων
Prou. 12, 15 ἀρκτέον· εἴρηται γάρ που· ὑπακούει συμβουλίας σοφός.
Ies. 14, 12 Οὐκοῦν ἐπειδήπερ σε διαγράφειν ἔγνωκεν ὁ μυσταγωγὸς λέγων πῶς ἐξέπεσεν
Apoc. 18, 2 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὁ ἑωσφόρος ὁ πρωὶ ἀνατέλλων καὶ πῶς ἔπεσε Βαβυλών,
Deut. 32, 9 ἀναγκαίως ἑτέρωι τινὶ οὐκ ἦν συγκρῖναι. ἢ Ἰουδαίοις τοῖς κυριοκτόνοις, ὧν τὴν δυσσέβειαν ἐξῆψας; οὗτοι γάρ ποτε θεοῦ μερὶς ἐγένοντο καὶ τὸν νόμον ἐδέξαντο καὶ υἱοθεσίας ἠ-
Rom. 9, 4 ξιώθησαν καὶ μυρίων ἀγαθῶν ἀπέλαυσαν καὶ ταῖς εὐεργεσίαις ἐμπαροινήσαντες ἤκουσαν
Ies. 1, 2 θεοῦ λέγοντος· υἱοὺς ἐγέννησα καὶ ὕψωσα, αὐτοὶ δέ με ἠθέτησαν. τί δ' ἄν σέ τις προσειπὼν ὀρθῶς προσείποι; τὸν ἄθλιον Κάιν; ἀλλὰ τὰ ἐκείνου μετριώτερα τῶν
Gen. 9, 22 σῶν. τὸν ἐλεεινὸν Χὰμ τὸν τῆι τοῦ πατρὸς ἐπιγελάσαντα γυμνώσει; ἀλλὰ τὰ
M IIII 1248
Ezech. 16, 52 Σοδομιτῶν ταῖς σαῖς δυσφημίαις ἀντιμετρήσας εἶπω δεδικαίωται Σόδομα ἐκ σοῦ;

V, M [usque ad 2], P [= hk], S, D [= mn], WΛ^{t}Λ^{c}
1 δεξώμεθα V 2 ἡμᾶσ V
V, P [= hk], S, D [= mn], A
4—17 om. M, pro iis ponendo ἔγραψεν ἑτέραν ἐπιστολὴν τῆσ αὐτῆσ τῇ προγραφείσῃ ἐχομένην ἐννοίασ τῶ κλήρω καὶ τῶ λαῶ ἡ ἁγία σύνοδοσ ἥ γοῦν ὅτι καθηρέθη ὁ νεστόριοσ καὶ χαίρετε διὰ τοῦτο 4 ξθ̄ V ρ′ D Τῶ — συνόδου VPSD ἐπιστολὴ τῆσ ἁγίασ συνόδου πρὸσ τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν κωνσταντινουπόλεωσ A τῶ λαῶ VSD λαῶ κωνσταντινουπόλεωσ P 6 διὰ — καιρῶι om. P ἐν τῶ SD τῆσ κρίσεωσ] μέλλοντι V 10 τρίτην] τὴν D δικαίαι om. SD τριάδοσ VPA συνόδου SD 12 πάντοτε VSA χαίρετε P om. D καὶ πάλιν V 13 ἐξεριζώθη SD 13/14 χωρίου — γεωργίου V 14 δὲ καὶ P ἀναζωπυρίσατε S 15 μισαρᾶσ P κενοφωνίασ VPSDA ἡμῖν S 16 πάντασ γὰρ D
VM, P [= hk], S, D [= mn], AW (Λ^{tc})
20 ō V ξᾱ P ρα′ D λεχθεῖσα ἐν ἐφέσω ῥηγίνου — κύπρου VMSD ῥηθεῖσα A 22 ἐθέλονταν W(Λ^{tc}) 23 συμβούλου P 24 ἐπειδὴ SD 26 σε τινὶ W(Λ^{tc}) 27 θεῶ P 28 ἀπήλαυσαν VPSDW 30 μετριότερα W 31 τοῦ om. VP ἐπεγγελάσαντα W 32 ἐπιμετρήσασ SD

σὺ γὰρ ἐν βραχεῖ χρόνωι τὴν οἰκουμένην ἐσάλευσας καὶ τὴν πίστιν ἀνατρέψαι ἠθέλησας καὶ τὴν ἄρρητον οἰκονομίαν τῆς ἐνσάρκου παρουσίας τοῦ μονογενοῦς πορθῆσαι ἐσπούδασας τό γε ἦκον ἐπὶ σοί, ὡς καὶ περὶ σοῦ λέγεσθαι οὐκ ἔστι μάλαγμα ἐπιθεῖναι τοῖς σοῖς τραύμασιν οὔτε ἔλαιον οὔτε καταδέσμους. καὶ ἔδει μὲν ἔκπαλαι πρὸς ἔλεγχον τῆς σῆς δυσσεβείας μικρὰ ὧν τετόλμηκας, ἀπονάσθαι σέ τε καὶ τὴν σὴν παρεμβολὴν ἢ πυρίφλεκτον ἢ χασματιαίαν γενομένην, ἵνα τοῖς ἁπλουστέροις φαίνοιο δίκας δεδωκώς· παρ' ἡμῖν γὰρ ἤδη δέδωκας. ὁ γὰρ παρὰ σοῦ μεριζόμενος θεὸς λόγος ὁ προκύψας ἔνσαρκος ἐκ τῆς θεοτόκου Μαρίας ἄφευκτόν σοι τὸ τῆς βασάνου κολαστήριον ἐν ἡμέραι κρίσεως ὁριεῖ. ἀλλὰ τί φαίης, ὦ θαλάσσης καὶ θανάτου ἀνοητότερε; θάλασσα μὲν γὰρ τὸν δεσπότην ἰδοῦσα τὰ νῶτα ὑπέστρωσε, θάνατος δὲ Λάζαρον ἐδίδου τοῖς ἐξ αἵματος ἀσυνήθει νόμωι, καὶ σιγῶ ἥλιον ὑπὸ δέους κρυπτόμενον διὰ τὸ δεσποτικὸν πάθος, πέτρας ῥηγνυμένας, μνήματα ἀνοιγόμενα, καὶ εἰ μικρά σοι ταῦτα, αἰσχύνθητι τῶν ἐγερθέντων νεκρῶν τὴν μαρτυρίαν, τῶν τοῦ ἅιδου πυλωρῶν τὸν τρόμον, τὸ τοῦ καταπετάσματος σχίσμα, τοῦ φωτὸς τὴν μεταβολήν, τῆς ἡμέρας τὸ σκότος. καὶ ἐπὶ τούτοις ἅπασιν ἔμεινεν ἀκαμπὴς ὁ δείλαιος, ἀνουθέτητον ἔχων τῆς κακίας τὸν τρόπον. καὶ οὗτος μὲν ἐν τούτοις· ἡμεῖς δὲ τοῖς θείοις νεύμασιν εἴκοντες προσκυνήσωμεν τὸν θεὸν λόγον τὸν καταξιώσαντα μετὰ σαρκὸς πολιτεύσασθαι μεθ' ἡμῶν, οὐκ ἐκστάντα τῆς πατρικῆς οὐσίας, ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως φέρων τε τὰ πάντα τῶι ῥήματι τοῦ στόματος αὐτοῦ· αὐτῶι ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

L III 580
Ies. 1, 6
Num. 16, 31. 35
Mt. 14, 25
Ioh. 11, 44
Mt. 27, 45. 51, 52
Hebr. 1, 3

71 = S 106

L III 1023
M V 221 **PG** 77, 1385

Ὁμιλία Θεοδότου ἐπισκόπου Ἀγκύρας λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσωι πρὸς Νεστόριον ἐν [ἡμέραι] Ἰωάννηι τῶι εὐαγγελιστῆι

1 Ὅπερ ἐστὶ τοῖς σώμασιν ἡμῶν ἰατρός, τοῦτο ταῖς ψυχαῖς ἱερεύς. ἐπειδὴ γὰρ νόσημα ψυχῶν ἐστιν ἡ πλάνη καὶ χρονίζουσα θάνατον τὸν τῆς τιμωρίας ἐπήγαγεν, ὠικονόμησεν ἡ τοῦ πνεύματος χάρις ἰατρείαν ψυχῶν τὴν ἱερωσύνην τὴν ἁγίαν, καὶ τὸ προληφθὲν τῶι πάθει μέλος ἐξέκοψεν, οὐκ ἐκείνου ἀφειδῶν, ἀλλὰ τῶν λοιπῶν μελῶν φειδόμενος. ἐπειδὴ γὰρ τὸ συνεχὲς τῆς πίστεως τῆς σαθρᾶς μετάδοσιν εἰργάζετο τῆς κακίας, ἐκτέμνει τὸ μέλος, ἵν' ἐπιτέμηι τὴν κακίαν, καὶ ἐστὶ τὸ εἶδος τοῦτο οὐκ ὠμότης, ἀλλὰ θεραπεία. δακρύων μὲν γὰρ ὁ ἰατρὸς ἐκτέμνει τὸ μέλος, ἀλλ' ἡ φειδὼ τὴν τμῆσιν θεραπείαν εἰργάσατο. ἀρχαῖον τοῦτο τῆς θεραπείας τὸ εἶδός ἐστι καὶ ἄνωθεν· οὕτως οἱ ἅγιοι ἐπεμελήθησαν τῆς πανσέπτου ταύτης ἐκκλησίας. ἔχει γὰρ ὁ ἱερεὺς καὶ ξίφος, οὐχ ἵνα κακώσηι, ἀλλ' ἵνα θεραπεύσηι. καὶ τοῦτο δηλοῦσα ἄνωθεν ἡ χάρις πρώτωι τῶι Ἱερεμίαι ἐμήνυσε λέγουσα· καθέστακά σε σήμερον ἐπὶ ἔθνη καὶ ἐπὶ βασιλείας ἐκριζοῦν καὶ κατασκάπτειν καὶ ἀπολλύειν καὶ ἀνοικοδομεῖν καὶ καταφυτεύειν. οὐ φυτεύεται

Ier. 1, 10

VM, P [= hk], S, D [= mn], AW(Λ^{tc})

1—15 σὺ γὰρ — τρόπον om. M 1 σὺ] οὐ V σαλεύσας P 2 τῆς — παρουσίας om. W τῆς — μονογενοῦς om. (Λ^{tc}) 3 ὡς καὶ] ὥστε SD 5 τε] γε W om. P 6 γενομένην VA om. PSDW 7 ἤδη om. W μὲν ἔνσαρκος PSDW 13 σχῆμα D 15 ἔχον P 16 τοῖς om. W 17 ὄντα V 18 χαρακτῆρα V φέροντά V 19 αὐτῶι — ἀμήν om. V

VM, P [= hk], S, D [= mn], W

21 ϙα V ξβ P ρβ' D θεοδότου — ἀγκύρων [ἀγκύρας S] ὁμιλία [om. SW] VMSW ἐπισκόπου om. D 21/22 πρὸς — εὐαγγελιστῆι om. VMPSW, ἡμέρα ιω τοῦ εὐαγγελιστοῦ D, emendani cl. p. 94, 23 23 ἱερεὺς ταῖς ψυχαῖς τοῦτο S 24 ἐστιν om. P ἐπήγεν D ἐπάγει W 25 θεραπείαν D προσληφθὲν VDW 27 ἐπεὶ SW τῆς σαθρᾶς πίστεως M πίστεως (M) PSW φύσεως V σίψεως D ἐργάζετο V ἐργάζεται S τῆς om. V 28/29 ἵν' — μέλος om. V 28 ὠμότητος M 29 ἡ φειδὼ MPSW ἀφειδῶν VD τὴν τμῆσιν om. W spatio rel. 30 τὸ om. P 31 πανσέμνου VMW 32 πρῶτον D 33 καθέστακά MS καθέστηκά W κατέστησά VPD ἐπὶ^2 om. VMP βασιλείαν S βασιλεῖς P ἀνεκριζοῦν D 34 φυτεύειν W

L III 1026 γὰρ εὐσέβεια μὴ ἐκκοπείσης κακίας. εὔλογον μὲν πρῶτον ἀρδεύειν, ἐπιμελείαι γεωργικῇ χρῆσθαι, λόγους προσάγειν εὐσεβείας, ἐπιμέλειαν παντοίαν προσφέρειν τῶι μέλει· εἰ δὲ ἡ κακία κρείττων γένοιτο τῆς ἐπιμελείας, ἡ ἐκκοπὴ ἴαμα τῶν οὕτως διακειμένων ἐστίν. πῶς γὰρ ἄν τις ἐπιμελήσαιτο τῶν οὕτως διακειμένων, τῶν ὀνειδιζόντων θεῶι τὰ ἀνθρώπινα
2 καὶ τὴν χάριν ἐν μέρει ὀνείδους ποιουμένων; τί λέγεις, εἰπέ. θεόν, φησίν, οὐ λέγω πεπονθέναι. εἰ μὲν πρὸς τὴν φύσιν βλέπεις, καλῶς ὁρᾶις· εἰ δὲ παντελῶς ἀναιρεῖς τὸ πάθος, ἀρνῆι τὴν οἰκονομίαν. μὴ γὰρ ὀνειδίσηις θεῶι παθόντι, ἀλλὰ τῶν παθημάτων βλέπε τὰ κατορθώματα. εἰς εὐτέλειαν κατέβη θεός, οὐ μειωθεὶς τὴν φύσιν, ἀλλὰ τὴν
PG 1388 χάριν δωρούμενος. ἔμεινεν ὃ ἦν, προσέλαβεν ὃ οὐκ ἦν· ἔμεινε θεὸς διὰ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν, γέγονεν ὅπερ σύ, διὰ τὴν περὶ σὲ φιλανθρωπίαν. μὴ οὖν τὸ εἶδος τῆς ἐπιμελείας ὕβριν νομίσηις· μὴ ὀνειδίσηις τῶι ἰατρῶι, εἰ καὶ ἐν εὐτελείαι σώματος τὴν ὑγείαν εἰργάζετο. οὐ γὰρ ὕβρις ἐστὶν ἡ εὐτέλεια, ἀλλὰ δεῖγμα φιλανθρωπίας. κατέβη πρὸς σέ, οὐχ ἵνα μείνηι κάτω, ἀλλ' ἵνα σὲ πρὸς ἑαυτὸν ἀναγάγηι. μὴ ἀρνήσηι τὴν κατάβασιν, ἵνα μὴ
MV 224 ἀπολέσηις τὴν ἀνάβασιν. δέξαι τὴν ὕβριν τὴν σοὶ δόξαν γεννήσασαν. οὐχ ὕβρισται φύσις, ἀλλ' ἡ χάρις δωρεῖταί σοι τὰ ἀγαθά. διὰ σὲ τὸν ὑβρισμένον οἰκέτην ὁ δεσπό-
3 της ὑβρίζεται· τὰ σὰ ἀνέλαβεν, ἐπειδὴ σὺ τὰ ἐκείνου κατέλιπες. ἀπεδράσαμεν ἡμεῖς ἀγαθοῦ δεσπότου· οὐκ ἠνέγκαμεν τὴν παρὰ τοῦ δεσπότου δεδομένην χάριν· πρόχρεων τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ παραδείσου ἐλάβομεν· τὸν νόμον παρετρώσαμεν· τὸν νομοθέτην παρέβημεν· τῶι ἐχθρῶι ἐπείσθημεν· ἐξεπέσαμεν τῆς τιμῆς. εἰς τὸν περίγειον τόπον τοῦτον ὁ δραπέτης διῆγεν· οὐκ ἀνένευσε πρὸς τὸν δεσπότην· ἡ ἡδονὴ κάτω κατεῖχε τὸν φυγάδα· ἡ ἁμαρτία δεσμώτην εἶχε τὸν δραπέτην· ἀπέγνω τῆς ἡμῶν διανοίας ὡς οὐ δυναμένης ἀνανεῦσαι πρὸς θεόν. τί οὖν; ἡ ἐμὴ βραδυτὴς ζημιώσει θεὸν τὸ κάλλιστον κτῆμα, τὸν ἄνθρωπον; ἀλλ' οὐκ ἠνέσχετο τοῦτο ὁ τῶν ὅλων θεός· οὐδὲ γὰρ ἔδει φθόνον κρατεῖν δεσποτικῆς χάριτος οὐδὲ τὴν τοῦ θεοῦ δωρεὰν ἔδει νικᾶσθαι ὑπὸ τῆς ἐπιβουλῆς τοῦ διαβόλου. τί οὖν ὁ δεσπότης ποιεῖ; παραγίνεται πρὸς τὸν δραπέτην· ὁ γὰρ δοῦλος πρὸς ἐκεῖνον ἰέναι οὐκ ἠδύνατο. παραγίνεται πρὸς τὸν οἰκέτην, οὐκ ἐν ἀξιώματι δεσποτικῶι, οὐκ ἀγγέλων δορυφορίαν προαποστέλλων, οὐκ ἀρχαγγέλων κινῶν φάλαγγας, οὐ πῦρ κινῶν, οὐ στοιχεῖα σαλεύων· τοῦτο γὰρ ἦν φυγάδα ποιῆσαι τὸν δραπέτην· ἀλλὰ παραγίνεται ἀγρεῦσαι τὸν φυγάδα βουλόμενος, κατασχεῖν τὸ ἴδιον κτῆμα θέλων. οὐ σοβεῖ τῶι φαινομένωι, ἀλλὰ πρὸς ὁμιλίαν ἐκκαλεῖται τῆι
4 εὐτελείαι τοῦ προσώπου. γίνεται σύνδουλος, ἵνα ἀναδειχθῆι δεσπότης. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ὁ
Phil. 2, 5 μέγας ἀπόστολος ἔλεγεν· τοῦτο φρονείτω ἕκαστος ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῶι Ἰησοῦ. Ἰησοῦν ἐνταῦθα λέγει· εἰπὲ τίνα; ἡ μήτηρ ἔθετο τὴν προσηγορίαν τῶι βρέφει·
Lc. 1, 31 L III 1027 καλέσεις γὰρ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. ποῦ ὁ διαιρῶν τὸν Χριστόν; ποῦ ὁ τὸ μυστήριον ἡμῶν ὁμωνυμίαν ἐργασάμενος καὶ Χριστὸν μὲν ἕνα λέγων, δύο δὲ ὑποτιθέμενος, τὸν μὲν δοῦλον, τὸν δὲ δεσπότην, τὸν μὲν πάσχοντα, τὸν δὲ μὴ πάσχοντα; τίς ὄνησις τῆς

33—p. 73, 1 flor. R I 7 ποῦ ὁ διαιρῶν — πραγμάτων = Timoth. arm. p. 104 syr. f. 10a

---

VM, P [= hk], S, D [= mn], W

1 μὲν πρῶτον V μὲν γὰρ πρῶτον MPW πρῶτον μὲν SD ἐπιμελείασ γεωργικῆσ S ἐπιμελεία λογικῆ W 2 κεχρῆσθαι W 3 γένηται D τὸ ἴαμα D ἴαμα ἐστὶ S 4 ἐπιμελήσοιτο P 5 εἰπὲ VPD ἐπεὶ MSW θῦ S 6/7 τὸ παθεῖν D 9 εἰ καὶ προσέλαβεν P 11 καὶ om. VD ὑγίειαν V εἰργάσατο VD 14 ἄνοδον D 15 τὰ om. P 17 δεχομένην S διδομένην P πρόχρεων SW πρὸσ χρείαν VMPD 18 ἀπόδοσιν W 19 ἐξεπέσομεν VMS τοῦτον τόπον W 20 ἀνένευε D 20/21 τὸν δεσπότην — πρὸς om. M δεσπότην — ἁμαρτία om. P δεσπότην D ἔσχε VPS 21 τὸν θν̄ SD 22 βραχύτησ SW 23 τούτων VMPS οὐδὲ1] οὐ D 25 ἰέναι πρὸσ ἐκεῖνον P 27 τὰσ φάλαγγασ D 29 ἐγκαλεῖται S 30 ἀναδειχθῆσ VM ὡσ δεσπότησ W ἡ δεσποτεία SD καὶ om. P 31 ἀπόστολος] παῦλοσ P φρονείσθω VD ἕκαστος om. D 33 γάρ φησι D αὐτοῦ om. P 34 μυστήριον] ὄνομα αὐτοῦ P μὲν om. W 35 μὲν2] δὲ S τίσ ἡ SD flor.

μιᾶς προσηγορίας, δύο κειμένων πραγμάτων; τοῦτο φρονείτω ἕκαστος ἐν ὑμῖν Phil. 2, 5
ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἰησοῦν λέγει τοῦτον τὸν ὁρώμενον ὃν οὕτως ἐκάλεσεν PG 1389
ἡ παρθένος. τοῦτο φρονείτω ἕκαστος ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
τί γὰρ ἐφρονήσαμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ; ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγ- Phil. 2, 6
μὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ. τί ἐστι τὸ λεγόμενον; ὁ ἐξ ἁρπαγῆς ἐλευθερίαν 5
λαβὼν οὐδὲν δουλικὸν ὑπομένει, ἵνα μὴ πρόκριμα τῇ ἐλευθερίαι ποιήσῃ. τί οὖν αὐτός;
ἐπειδὴ τῇ φύσει δεσπότης ἦν, οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ· τὸ γὰρ
τῆς οἰκονομίας οὐδὲν ἔβλαψε τὴν θεότητα. ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ Phil. 2, 6. 7
ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσεν. εἰπέ μοι τὴν
τοῦ μονογενοῦς κένωσιν. εἰ μὴ τὰ ἀνθρώπινα πέπονθε, ποῦ ἐκενώθη; ὅταν δὲ λέγω 10
πεπονθέναι θεόν, φυλάττων τὴν φύσιν ἀπαθῆ λέγω· πάθος γὰρ περιῆψε θεῷ οὐ φύσις
παθητή, ἀλλ' ἡ πρὸς τὸ παθητὸν ἕνωσις. ἐπειδὴ γὰρ ὁ φιλάνθρωπος δεσπότης συμπα-
θῆσαι προέθετο τῷ οἰκέτῃ, εἶχε δὲ τὴν φύσιν ἀπαθῆ, ἑνώσας ἑαυτῷ τὸ παθητὸν τὸν M V 225
σκοπὸν ἀνεπλήρωσεν. οὕτως παραγέγονεν ὁ δεσπότης, οὕτως ἐπέστη τῷ φυγάδι, ὡς
σύνδουλος φαινόμενος καὶ ὡς δεσπότης εὐεργετῶν, μορφὴν δούλου δεικνὺς καὶ χάριν 15
δεσπότου χαριζόμενος, πεινῶν ὡς δοῦλος καὶ ἄρτους πηγάζων ὡς θεός, κοπιῶν ὡς ἄνθρωπος
καὶ ἐπὶ νώτου θαλάσσης βαδίζων ὡς θεός, ὑποστελλόμενος τὸν σταυρὸν ὡς ἄνθρωπος.
καὶ γὰρ τοῖς πάθεσιν ἐπιστοῦτο τὸ φαινόμενον καὶ τοῖς θαύμασιν ἐδείκνυ τὸν κρυπτόμενον.
οὕτως φανεὶς ὡς ἄνθρωπος ἡμᾶς ἅπαντας εἰς τὴν οἰκειότητα συνήγαγεν. Ἰωάννην
ἡμῖν διδάσκαλον ἐπέστησε, τὸν υἱὸν τῆς βροντῆς, τὸν χαρισάμενον τῇδε τῇ μητροπόλει 20
τὸ κοινὸν τῆς οἰκουμένης κειμήλιον, τὸν ἐν ἑνὶ στίχωι πᾶσαν ἐκθέμενον τὴν εὐσέβειαν·
ὁ λόγος γάρ φησιν, σὰρξ ἐγένετο. ὁ ὢν ἐγένετο σάρξ, ὢν μὲν διὰ τὴν φύσιν, Ioh. 1, 14
ἐγένετο δὲ διὰ τὴν οἰκονομίαν· δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ τῷ πατρὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν
τῷ ἁγίωι πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

72 = S 107 A 144. Latina uersio extat in Collectione CT 57 25

Θεοδότου ἐπισκόπου Ἀγκύρας εἰς τὴν γένναν τοῦ σωτῆρος ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῇ συνόδωι L III 1007
ἐπὶ τοῦ ἐπισκόπου Κυρίλλου M V 204
PG 77, 1369

1 Λαμπρὰ τῆς παρούσης ἑορτῆς ἡ ὑπόθεσις καὶ κοινὴν σωτηρίαν τοῖς ἀνθρώποις
κομίζουσα, λαμπρὸς δὲ καὶ ὁ παρὼν σύλλογος, εὐχαρίστως τὴν χάριν ὑποδεχόμενος.
καὶ δέδοται δαψιλὴς ἡ χάρις τοῖς μετ' εὐχαριστίας αὐτὴν ὑποδεχομένοις· τοσοῦτον γὰρ τὸ 30
μέτρον τῆς δωρεᾶς παρέχεται ὅσον τὸ μέγεθος τῆς εὐχαριστίας ἐστὶ τῶν κομιζομένων τὴν
χάριν, ὡς ὅταν λαβὼν δωρεὰν εὐχαριστῇς τῷ δεδωκότι, οὐκ ἀντέδωκας ὑπὲρ ὧν ἔλαβες,

28 ἀναγκαῖος λόγος πάνυ P^{mg}

VM, P [= hk], S, D [= mn], W
1 φρονείσθω PD ἕκαστος om. D 2/3 Ἰησοῦν — Ἰησοῦ om. VW 3 ἕκαστοσ ὑμῖν S
6 μὴ — ἐλευθερίαι] spatium κριτῆ ἐλευθερίαν P τῆσ ἐλευθερίασ SW, corr. S 7 ἡγήσατο ἴσα εἶναι S θῶ ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβὼν MP 7-9 τὸ γὰρ — ἴσα θεῶι om. M
8 οὐκ SD 8/9 ὃς — θεῶι om. W 9 ἀλλ — ἐκένωσεν om. P ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβὼν MSDW 13 προσέθετο DW 14 φυγαδία S 16/17 κοπιῶν — θεός om. S 17 θαλάττησ V
18 ἐδείκνυε D τὸ VD 19 ὡς om. SD πάντασ W 20 διδάσκαλον ἡμῖν SD κεχαρισμένον VD 21 ἐν om. D 22 γάρ om. VPS ὁ ὢν — σάρξ om. MPSW 23 καὶ τὸ κράτος om. S 23/24 σὺν — πνεύματι om. MPW 24 τῶ om. S νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ D

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWΛ^{1}Λ^{c}
25 οβ̄ V ργ' D 26 ὁμιλία θεοδότου — ἀγκύρασ Λ τοῦ αὐτοῦ θεοδότου — ἀγκύρασ P τοῦ αὐτοῦ MW 26/27 ὡραῖοσ λόγοσ πάνυ ἀναγνωσθεὶσ — κυρίλλου εἰσ τὴν γέννησιν τοῦ σ̄ρ̄σ̄ V
26 ὁμιλία εἰσ P ἀναγνωσθεῖσαν S ἀναγνωσθεὶσ W 30 καὶ] *quoniam* Λ δαψιλῶσ V
31 ἐστι τῆσ εὐχαριστίασ MW κομιζόντων W 32 ἀντιδέδωκασ DW ἀντιδέδωκεν S

μόνον, ἀλλὰ καὶ ὀφειλέτην σοι πλείονων τὸν δοτῆρα πεποίηκας. εὐχαρίστως οὖν προσδέξασθε τὴν χάριν, λαμπρὰν ἡμῖν ταύτην τὴν πανήγυριν ἐπιδείξαντες. ὑπόθεσις δὲ τῆς ἑορτῆς ἐμφάνεια θεοῦ πρὸς ἀνθρώπους ἐστίν, ἐπιδημία τοῦ ἀεὶ παρόντος, ἐπιστασία τοῦ
Ioh. 1, 11 πάντα πληροῦντος, ἐποψία τοῦ πάντα ὁρῶντος. εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, φησί, καὶ οἱ
Ioh. 1, 10 ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον, μᾶλλον δὲ ἐν τῷι κόσμωι ἦν καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. ἀλλ' οὐ τῆς τῶν ἀνθρώπων κατηγορίας ἡ ἄγνοια αὕτη. διὰ γὰρ θειότητα φύσεως ἀνέφικτος λογισμοῖς ἀνθρωπίνοις ἐστὶν ὁ θεός· οὐ πέφυκε γὰρ νοῦς ἀνθρώπων αὐτὸν καθορᾶν. διαδιδράσκει τῶν ἀνθρώπων τὸν νοῦν ἡ θεία φύσις· ὑψηλοτέρα τῶν ἡμετέρων ἐστὶ λογισμῶν. Ζημιούμεθα
M V 205 οὖν ἐξ ἀμείνονος φύσεως θεογνωσίαν, ὅπερ ἵνα μὴ γένηται, ἀναλαμβάνει φύσιν ὁρωμένην ὁ ἀόρατος, δέχεται σῶμα ψηλαφώμενον ὁ ἁφῆι μὴ κρατούμενος. ὁ ἀόρατος θεὸς ὁρώμενος γίνεται· ὁ λόγος ψηλαφᾶται· ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ παῖς συγγενὴς τῶν δούλων γίνεται, ἵνα μὴ διαλάθηι τὴν γνῶσιν τῶν ἀνθρώπων ἡ ὑπερβαίνουσα τὸν ἄνθρωπον φύσις.
2 καὶ μὴ νομίσηις ἀλλότριον θεοῦ τὸν υἱὸν γεγενημένον. πάλαι γὰρ ἡ θεοῦ παρουσία προεμελετᾶτο, τοῖς τύποις ἀεὶ τοῖς ἀνθρωπίνοις ἐγνώσθη φαινόμενος, ὕλαις κεχρημένος ὁρᾶσθαι παρ' ἡμῶν δυναμέναις.

Ἐπεὶ παρίτω Ἰουδαῖος εἰς μέσον· παρίτω ὁ διαπιστῶν τῆι τοῦ θεοῦ ἐμφανείαι
PG 1372 φανείσηι τοῖς ἀνθρώποις ἐν ἀνθρώπου φύσει. λεγέτω μοι, πῶς Μωυσῆς εἶδε θεόν; τὴν φύσιν εἶδε τὴν ἀόρατον; οὐδαμῶς. ἀνέφικτος γὰρ αὕτη λογισμοῖς ἀνθρωπίνοις. πῶς
Exod. 3, 2 δὲ εἶδεν; εἰπέ· ἐκ τῆς βάτου ἀναπτόμενον πῦρ καὶ τὴν βάτον οὐ φθεῖρον. διὰ τί οὖν ἀπιστεῖς τῶι ἐκ παρθένου γεγεννημένωι καὶ τὴν παρθενίαν μὴ φθείραντι; ἢ σὺ μὲν ἀκούων
Exod. 3, 6 ὅτι ἐκ βάτου φθέγγεται θεὸς καὶ λέγει Μωυσῆι ἐγὼ ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακὼβ καὶ ὅτι πεσὼν Μωυσῆς προσκυνεῖ, πιστεύεις, οὐ λογιζόμενος τὸ πῦρ τὸ ὁρώμενον, ἀλλὰ θεὸν τὸν φθεγγόμενον· ὅταν δὲ μήτρας παρθενικῆς μνημονεύσω, βδελύσσηι καὶ ἀποστρέφηι; τί γὰρ εὐτελέστερον, εἰπέ, βάτος ἢ μήτρα παρθενικὴ καθαρὰ
L III 1010 τῶν ἁμαρτίας παθῶν; οὐκ οἶδας ὅτι τὰ ἀρχαῖα μελέτη τῶν νεωτέρων καὶ τῶν νῦν γενομένων ἐστί; τὰ γὰρ μυστήρια προτυποῦνται διὰ τῶν παλαιῶν. διὰ τοῦτο βάτος ἀνάπτεται, πῦρ φαίνεται καὶ τὰ πυρὸς οὐκ ἐνεργεῖ οὔτε μὴν κολάζει. ἆρα ἐν τῆι βάτωι οὐχ ὁρᾶις τὴν παρθένον; ἆρα ἐν τῶι πυρὶ οὐ βλέπεις φιλανθρωπίαν τοῦ παραγενομένου; ὁ κριτὴς ἐν τοῖς κρινομένοις, καὶ κρίσις οὐ γίνεται· ὁ δικαστὴς ἐν τοῖς καταδίκοις, καὶ οὐδαμοῦ τιμωρία· ὁ κριτὴς ἐπέστη, ἀλλ' οὐ κρίνων ἀλλὰ διδάσκων, οὐ καταδικάζων ἀλλ' ἰατρεύων. ὁρᾶις πῶς ἐκεῖνο τὸ ἥμερον πῦρ τὴν ὧδε φιλανθρωπίαν ἐμήνυσε; μὴ θαυμάσηις εἰ διὰ μήτρας

20—p. 75, 6 Timoth. arm. p. 112

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWΛ^{t}Λ^{c}

4 ἐποψία — ὁρῶντος ἐπιστασία — πληροῦντος Λ πάντα^{1}] τὰ, superscr. πάντα V 5 δὲ] *autem ait* Λ τῶι om. P 6 ἀνθρώπων] ὅλων SD 8 καθορᾶν αὐτὸν SD *conspicere deum* Λ 8/9 τὸν νοῦν τῶν ἀνθρώπων SD 9 ἡ φύσις ἡ θεία M 10 φύσιν om. P 12 συγγενεῖς S 13 μὴ om. S γνῶσις τὴν φύσιν SD ἡ om. SD φύσις om. SD 14 του θῦ VD τὸν υἱὸν] τὸ Λ γεγονέναι W 14/15 προσεμελετᾶτο W 15 καὶ τοῖς τύποις D τύποις τοῖς — ἐγνώσθη ἀεὶ W ἀνθρώποις Λ φαινόμενον S 17 παρίτω MSDAW *assit* Λ ἐλθέτω V φανήτω P ἐμφανείαι] *naturae* Λ 19 ἀνθρώποις S 20 εἶδεν εἰπὲ MPSDWA εἶδεν εἶδεν V εἶδεν Λ οὐ φθεῖρον] μὴ κᾶον D *non consumi* Λ 21 γεγενημένω VPS, corr. S παρθένον PSDAW 22 καὶ^{2}] καὶ ἐγὼ SD 23 μωσῆς V 24 φεγγόμενον A δὲ om. SD 25 ἀποστρέφει S 26 τῆς ἁμαρτίας SD ἁμαρτιῶν W παθῶν] πασῶν W 26/27 γινομένων SDΛ 27 προτυποῦντα P 28 καὶ πῦρ P μὴν om. VMPA, locus decurtatus, cf. Λ *inluminat, non corrumpit*; *splendificat, non incendit*; *beneficium præstat, non punit*, item Tim. 29 τὴν φιλανθρωπίαν V 30 ἀδίκοις W δικαίοις SD 31 ἀλλ' οὐ κρίνων MSDAW Tim. οὐ κρίνων VPΛ διδάσκων] δικάζων D 32 πῆ S ἥμερον VMPSAW Tim. μυστήριον D *antiquus* Λ

παρθενικῆς θεὸς ὢν τίκτεται· οὐδὲν γὰρ ὕβριν ἡγεῖται θεὸς ὁ πρόξενον σωτηρίας ἀνθρώποις ἐστίν. σὺ δέ μοι μὴ οὕτως εὐτελῆ τὴν τοῦ θεοῦ φύσιν ὑπολάβῃς, ὡς καὶ ἐφικτὴν ὕβρεσι γενέσθαι ποτέ. οὐδὲν γὰρ ὧν εἵλετο δι' ἡμᾶς εὐτελῶν, ὑβρίζει τὴν φύσιν ἐκείνην, οἰκειοῦται δὲ τὰ ἐλάττονα, ἵνα σώσῃ τὴν φύσιν τὴν ἡμετέραν. ὅταν οὖν τὰ μὲν εὐτελῆ τὴν τοῦ μακαρίου θεοῦ φύσιν μὴ ὑβρίζῃ σωτηρίαν τε ἀνθρώποις ἐργάζηται, 5
3 πῶς ἐρεῖς τὰ αἴτια τῆς ἡμῶν σωτηρίας ὕβρεως πρόξενα θεῶι γεγονέναι; ὥφθη τοίνυν θεὸς σήμερον διὰ παρθένου καὶ ἡ παρθένος ἔμεινε παρθένος καὶ μήτηρ ἐγένετο. ὁ γὰρ ἀφθαρσίας πρόξενος φθορὰν οὐκ ἐργάζεται· ὁ ποιητὴς ἀθανασίας οὐδὲν διέφθειρεν.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ Φωτεινὸς ψιλὸν ἄνθρωπον λέγει τὸν γεγεννημένον, θεοῦ μὴ λέγων 9
εἶναι τὸν τόκον, καὶ τὸν ἐκ μήτρας προελθόντα ἄνθρωπον ὑποτίθεται διηιρημένον θεοῦ, M V 208
λεγέτω μοι νῦν πῶς φύσις ἀνθρωπίνη διὰ μήτρας παρθενικῆς τικτομένη τὴν παρθενίαν τῆς μητρὸς ἐφύλαξεν ἄφθορον. οὐδενὸς γὰρ ἀνθρώπου μήτηρ παρθένος μεμένηκεν. ὁρᾶις πῶς διττὴν ἔννοιαν περὶ τοῦ τεχθέντος παρέχει μοι τὸ γεγενημένον; εἰ μὲν γὰρ καθ' ἡμᾶς ἐτέχθη, ἄνθρωπος ἦν· εἰ δὲ τὴν μητέρα παρθένον ἐφύλαξε, θεὸς ὁ PG 1373
τεχθεὶς τοῖς εὖ φρονοῦσι γνωρίζεται. θεὸς γὰρ ἐπεδήμησε τῶι κόσμωι, οὐ τόπον ἐκ 15
τόπου μεταβάς, ἀλλὰ φύσιν περιθέμενος τὴν ἐμὴν καί, ὡς εἶπον, ὀφθῆναι θελήσας ὁ τὴν φύσιν ἀόρατος, ὥστε οὐκ ἔσχεν ἀρχὴν τοῦ εἶναι θεὸς ἐκ τοῦ τόκου, ἀλλὰ τοῦ φανῆναι ἀνθρώποις. ἐπειδὴ γὰρ θεὸς ἦν, ἄνθρωπος γενέσθαι προείλετο διὰ φιλανθρωπίαν τὴν περὶ ἡμᾶς, ἵνα ἡμεῖς τὸν κριτὴν ὡς συγγενῆ περιπτυξώμεθα, ἵνα ἔχωμεν θαρρεῖν οἱ ἐξ οἰκείων κατορθωμάτων παρρησίαν οὐκ ἔχοντες. ἐπὶ γὰρ τοῦ βήματος ἀχθέντες οἱ ἐξ 20
οἰκείων ἀρετῶν μὴ παρρησιαζόμενοι ὡς ἐκ συγγενοῦς ἰδίου καρποῦνται τὴν παρρησίαν. τί οὖν; ἐπιδημεῖ θεὸς ὡς ἄνθρωπος, οὐ τόπον ἐκ τόπου ἀμείβων, ἀλλὰ τὴν ἀόρατον φύσιν ἐπιδεικνὺς ὁρατὴν καὶ ὀφθεὶς ὡς ἄνθρωπος καὶ συγγενὴς ἀνθρώποις φανείς, καθὼς καὶ ὁ εὐαγγελιστὴς ἀνακηρύττει λέγων ὅτι ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο. Ioh. 1, 14

4 Καὶ πῶς, φησίν, ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο; πῶς δυνατὸν τὸν θεὸν λόγον γενέσθαι 25
ἄνθρωπον; ἐρωτᾶις τὸν τρόπον τῶν τοῦ θεοῦ θαυμάτων; εἰ ἐφικτὸν ἦν ἡμῖν τὸ ἀκα- L III 1011
τάληπτον τοῦ λόγου, οὐκ ἦν θαῦμα, ἀλλὰ κατὰ φύσιν πρᾶγμα· εἰ δὲ θαῦμα καὶ σημεῖον τὸ γεγενημένον, παραχώρει τὸν λόγον τῶι θαυματουργοῦντι δεσπότηι. ὅτι γὰρ ἐγένετο, γνῶναί σε βούλομαι καὶ τὸ ἐκ τοῦ γενομένου κέρδος τῆι πίστει καρπώσασθαι· πῶς δὲ γέγονε, τῶι ἐνεργοῦντι παραχώρει. ἢ σὺ τῶι μὲν ἰατρῶι πιστεύεις προστάττοντι καὶ 30
οὐ περιεργάζηι τὸν τρόπον τῆς θεραπείας, πιστεύων τῆι τέχνηι τὴν σαυτοῦ σωτηρίαν, ἀλλ'

6—15 floril. R 1 10 ὥφθη — γνωρίζεται [= Tim. syr. f. 9u arm. p. 126]
18—30 ἐπειδὴ γὰρ — παραχώρει Tim. syr. l. c. arm. p. 119

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWΛ1Λc

1 οὐδὲν MSDAΛ οὐδὲ VPW 1/2 ἐστὶ τῆσ ἀνθρωπίνησ V ἐστί Tim. 2 μοι om. SDΛ τὴν φύσιν τοῦ θῦ V καὶ om. D 3 γίνεσθαί D ποτέ om. P οὐδὲ VW 4 τὴν1 om. M 5 τοῦ — θῦ τὴν V τοῦ — θῦ W μακαρίου om. Λ μὴ ὑβρίζῃ] ἐνυβρίζη V δὲ DWΛ Tim. ἐργάζεται SW 6 τῶ θῶ̄ V 7 τῆσ παρθένου D 8 ἀθανασίασ VMPAΛ flor. Tim. ἀφθαρσίασ SDW 9 γεγενημένον S θῦ γεγενημένον W μὴ λέγων θῦ V 10 τὸν om. V καὶ τὸν] τὸν flor. Tim. arm. τὸν δὲ Tim. syr. ὑποτίθεται om. SD 11 ἡ φύσισ ἡ W 11/12 τὴν — μητρὸσ flor. Tim. τὴν — μήτρασ VMPAΛ τῆσ παρθένου τὴν μήτραν SDW 12 ἐφύλαξαν S ἄφθορον flor. ἄφθαρτον VMPSDAW μήτηρ ἀνθρώπου M 13 περὶ τοῦ τεχθέντοσ om. W περιέχει floril. Tim. γεγεννημένον Λ flor. 14 καὶ ἦν Λ 16 καὶ ὡς εἶπον] ὡς εἰπεῖν Λ 17 τοῦ VMPSDA τῶ W 18 ἀνθρώποισ VPSDA ἄνθρωποσ WΛ ἄνθρωπον M ἦν] ὢν Λ Tim. 19 κριτὴν VMPAWΛ Tim. κτίστην SD 21 μὴ om. P 22 ὡς ἄνθρωπος] ὢν ἀνθρώποις Λ Tim. 23 ὡς ἄνθρωπος] ἀνθρώποις Tim. 24 ἀνακηρύττει] ὁρᾶται V 25 καὶ πῶς — ἐγένετο om. DWΛ ἐγένετο σὰρξ V 26 θαυμασίων W ἡμῖν ἦν MA ἦν V 27 τῶι λόγωι Λ 28 γὰρ ἐγένετο] παρεγένετο Tim. 29 καὶ τὸ — καρπώσασθαι om. M τῆι om. W 30 ἢ] εἰ Λ τῶ μὲν VMSWA μὲν τῶ DΛ τῶ P προστάττοντι πιστεύεις D προστάττεισ τί πιστεύεισ S

οὐδὲ ἄλλος τις ἄτεχνος ὢν τὸν τοῦ τεχνίτου περιεργάζεται τρόπον, ἀλλὰ γνωρίζει μὲν τὸ γενόμενον, τὸν δὲ τρόπον τῇι τέχνηι παραχωρεῖ· σὺ δὲ πάντων τῶν ὑπὸ θεοῦ τεθαυματουργημένων τοὺς λόγους ἐπιζητεῖς ὡς χρήιζων τῶν λόγων, ἵνα τὰ αὐτὰ τῶι θεῶι θαυματουργήσηις καὶ σύ; ἀλλ' ὅπερ ἔλεγον, καὶ νῦν λέγω· πράγματος οὗ τὸν λόγον ἐπιγινώσκομεν, τούτου ἡ φύσις οὐ θαῦμά ἐστιν οὐδὲ σημεῖον. τοιοῦτόν τί ἐστιν ὃ λέγω. οἰκοδόμος κτίζει οἶκον· τὸν λόγον γινώσκομεν, τὰς ὕλας συντεθείσας γνωρίζομεν, λέγειν τὸ
Ioh. 9, 1. 6 γεγενημένον δυνάμεθα, εἰ καὶ δι' ἀτεχνίαν ἐνεργεῖν οὐκ ἐσμὲν ἱκανοί. ἔπλασε τῶι ἐκ γενετῆς τυφλῶι ὀφθαλμοὺς ὁ μονογενὴς ἐκ πηλοῦ· τοῦτο ὑπὲρ λόγον ἐστὶ τὸν ἡμέτερον· θαῦμα καλεῖται λογισμοῖς ἀνθρώπων οὐκ ἐρευνώμενον· σημεῖον καλεῖται ὑπὲρ τὴν συνήθη φύσιν γεγενημένον. καὶ ὅτι μὲν ἐγένετο, ἴσμεν, τὸν δὲ τρόπον λέγειν οὐκ ἔχομεν.
ἐκ πηλοῦ μὲν γὰρ κέραμος καὶ πλίνθος κατασκευάζεται, οὐκ ὀφθαλμῶν εὐγένεια πλάττεται, οὐχ ὑμένες λεπτοὶ γίνονται, οὐχ ὁράσεως ποικιλία συνίσταται, οὐ περιφερείας ἀκρίβεια μετὰ τοσαύτης εὐχροίας τορνεύεται. πηλὸς οὐ πέφυκεν εἰς ὀφθαλμῶν εὐγένειαν ἀνάγεσθαι.
M V 209 οὐκοῦν ὅπερ ἡ φύσις τῆς γῆς οὐκ ἐπιδέχεται, οὐ γὰρ πέφυκεν ἐπιδέχεσθαι ὀφθαλμοῦ τὴν
PG 1375 ἰδέαν, ταύτην ἐδέξατο τοῦ θαυματουργοῦντος πρὸς τὸ ἑαυτοῦ θέλημα τὴν φύσιν ἑλκύσαντος, οὐκ αὐτοῦ δουλεύοντος τῶι λόγωι τῆς φύσεως. μηκέτι οὖν εἰς ἀσθένειαν ἀνθρωπίνης κατάπιπτε φύσεως μηδὲ λέγε· πῶς ἀνθρώπου φύσις ἐχώρησε τὸν θεόν; πῶς θεὸς γέγονεν ἄνθρωπος; πῶς θεὸς λόγος σὰρξ ὁρωμένη γεγένηται; ἀλλ' ὅτι μὲν γέγονε, πίστευε,
5 τὸν δὲ τρόπον εἰδέναι δὸς τῶι πεποιηκότι. εἰ δὲ θέλεις καὶ ἐξ ὑποδείγματος σαφηνίσαι τὸ προκείμενον, ἐγὼ δείξω σοι πῶς τὸ ἀσώματον σωματοῦται, τὸ ἀόρατον ὁρᾶται, τὸ ἀψηλάφητον ψηλαφᾶται, οὐ τῆι οἰκείαι φύσει μεταβληθέν, ἀλλ' ἀναλαβὸν σχῆμα ὁρώμενον καὶ ψηλαφώμενον. ὁ λόγος οὗτος ὁ προφορικός, ὁ τῶν ἀνθρώπων φημί, ὧι κεχρημένοι ἀλλήλοις τε συγγινόμεθα καὶ τὰ ἐνθύμια ἀλλήλοις ἑρμηνεύομεν, λόγος ἐστὶν οὐχ ὁρώμενος, ἀλλ' οὐδὲ χειρὶ ψηλαφώμενος, ἀκοῆι δὲ μόνον ἐνηχούμενος. ἀλλ' ἐπειδὰν τὸν προφορικὸν λόγον ὑπόδειγμα τοῦ ἐνυποστάτου θεοῦ λόγου φέρω, μὴ νομίσηις με προφορικὸν λέγειν τὸν θεὸν λόγον· ἄπαγε. λόγος γὰρ εἴρηται ὁ μονογενὴς ἑρμηνευούσης τῆς θείας γραφῆς τὸ ἀπαθὲς αὐτοῦ τῆς γεννήσεως, ἐπειδὴ καὶ νοῦς ἀνθρώπων ἀπαθῶς τίκτει τὸν λόγον.
L III 1014 διὰ τοῦτο ὅπου μὲν υἱὸν αὐτὸν προσαγορεύει τοῦ πατρός, ὅπου δὲ λόγον ὀνομάζει, ἑτέρωθι
Hebr. 1, 3 ἀπαύγασμα καλεῖ ἡ θεία γραφή, ἕκαστον τούτων τῶν ὀνομάτων περὶ αὐτοῦ λέγουσα, ἵνα νοῆις τὰ περὶ Χριστοῦ λεγόμενα βλασφημίας ἐκτός. ἄλλοτε γὰρ ἄλλαις περὶ αὐτοῦ προσηγορίαις ἐχρήσατο, ἡρμοσμένην δόξηι θεοῦ τὴν διδασκαλίαν ποιήσασθαι θέλουσα.
6 οἷόν τί ἐστιν ὃ λέγω· υἱὸν καλεῖ τοῦ πατρὸς τὸν μονογενῆ, τὸ ὁμοούσιον παραστῆσαι τῆι δόξηι θελήσασα. ἐπειδὴ γὰρ ὁ σὸς υἱὸς τῆς αὐτῆς σοι φύσεως γεγένηται, βουλόμενος ὁ λόγος δεῖξαι μίαν οὐσίαν πατρὸς καὶ υἱοῦ λέγει υἱὸν τοῦ πατρὸς τὸν ἐξ αὐτοῦ γεγεννημένον μονογενῆ. εἶτα ἐπειδὴ γέννησις καὶ υἱὸς ἐφ' ἡμῶν ἔμφασιν παρέχει τοῦ κατὰ

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWΛ[1]Λ[c]

1 ἀτεχνῶς S ἀτεχνὴς W 2 γινόμενον W τῶν om. Λ τοῦ θῦ VMPW 3/4 θαυματουργῆς V 5 τί om. DA 6 γνωρίζομεν] γινώσκομεν W 7 οὐ δυνάμεθα MSDWΛ[1], corr. M εἰ om. Λ[1] τὸ VSA. corr. A 7/8 ἐν γεννητοῖς VMSDA μονογενὴς VMPAWΛ μονογενὴς τοῦ θῦ λόγος SD 10 γεγενημένον] *nativitas* Λ 11 γὰρ om. V 12 ὑμέναις P post γίνονται ins. *non pupillæ nobilis* [*nobilis* add. Λ[c]] *decor* Λ 13 εὐχρείας P ἀκριβείας Λ[c] τορεύεται W ἀνάγεσθαι εὐγένειαν V 14 οὐκ om. V 17/18 πῶς δὲ θσ γέγονεν D πῶς θσ λόγος γέγονεν W 20 καὶ τὸ ἀόρατον SDW 20/21 τὸ ἀψηλάφητον ψηλαφᾶται om. Λ 21 ἀναλαβὼν MPSuW, corr M 22 ὁ[2]] ἐκ SD ὁ τῶν ἀνθρώπων om. V 23 τε om. SDΛ συγγενόμεθα MS ἀλλήλους W 24 οὐ SD 26 γὰρ om. V 28 ποῦ — ποῦ W αὐτὸν om. V post πατρὸς coll. P λόγος V 32 τὸν om. VMP 32/33 παραστῆσαι τῆ δόξη MPSDA τῆ δόξη παραστῆσαι V *probare* Λ παραστῆσαι τῆς δόξης W 33 σοι om. W γεγέννηται MD 34 μίαν οὐσίαν δεῖξαι V τοῦ πρσ̄ W καὶ om. V 34/35 γεγεννημένον MhDAW γεγενημένον kS γεννηθέντα V 35 ἡμῖν V

τὴν γέννησιν πάθους, τοῦτον τὸν υἱὸν προσαγορεύει καὶ λόγον, τὸ ἀπαθὲς τῆς γεννήσεως τῶι ὀνόματι τούτωι δηλῶν. ἀλλ' ἐπειδὴ πατήρ τις γενόμενος ὡς ἄνθρωπος ὁμολογουμένως πρεσβύτερος τοῦ ἰδίου υἱοῦ ἐπιδείκνυται, παρεχούσης τῆς προσηγορίας αὐτῆς προεπινοεῖν τοῦ υἱοῦ τὸν πατέρα, ἵνα μὴ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῆς θείας φύσεως ὑπολάβηις, συνυπάρχοντα δὲ τὸν μονογενῆ τῶι πατρὶ νοήσηις διηνεκῶς, ἀπαύγασμα καλεῖ τὸν μονογενῆ τοῦ Hebr. 1, 3
πατρός. τὸ γὰρ ἀπαύγασμα τίκτεται μὲν ἐξ ἡλίου, οὐδαμῶς δὲ νοεῖται τοῦ ἡλίου μετα- 6
γενέστερον, ἀλλ' ἀφ' οὗπερ ἥλιος, ἐκ τότε καὶ τοῦ ἡλίου τικτόμενον τὸ ἀπαύγασμα νοοῦμεν. τὸ οὖν συνυπάρχειν ἀεὶ τῶι πατρὶ τὸν υἱὸν μηνυέτω σοι τὸ ἀπαύγασμα· τὸ ἀπαθὲς τῆς γεννήσεως δηλούτω ὁ λόγος· τὸ ὁμοούσιον ὁ υἱὸς γνωριζέτω. PG 1377

Ἀλλ' ἐπανέλθωμεν ἐπὶ τὸ προκείμενον καὶ τοῦ σήμερον τεχθέντος θεοῦ λόγου δηλώ- 10
σωμεν τὴν ἐμφάνειαν καὶ δι' ὑποδείγματος ἐπιδείξωμεν πῶς τὸ τῆι φύσει μὴ ὁρώμενον M V 212
ὁρώμενον γίνεται καὶ τὸ μὴ ψηλαφώμενον διὰ ἀσώματον φύσιν εὑρίσκεται ψηλαφώμενον. ὁ λόγος τοίνυν οὗτος ὃν προφέρομεν ⟨ὧι ἐν⟩ ταῖς πρὸς ἀλλήλους ὁμιλίαις [ὧιπερ] κεχρήμεθα, λόγος ἐστὶν ἀσώματος, οὐ τῆι ὄψει φαινόμενος, οὐχ ἁφῆι ψηλαφώμενος. ἀλλ' ἐπειδὰν ὁ λόγος ἐνδύσηται γράμματα καὶ στοιχεῖα, φαινόμενος γίνεται, ὄψει καταλαμβάνεται, 15
ἁφῆι ψηλαφᾶται. ὑπόθου γάρ μοί τινα φθεγγόμενον πρός τινα· μὴ ὁ προιὼν ὁρᾶται λόγος; μὴ τῆι χειρὶ ψηλαφῶμεν τὸν προχεόμενον λόγον; ἐὰν δὲ ἃ εἶπεν, ἐν χάρτηι γράψηις, ὃ πρότερον οὐχ ἑώρας, ὕστερον ὁρᾶις καὶ ὅπερ οὐκ ἐψηλάφας πρότερον εἶδος τοῦ λόγου, τοῦτο διὰ τοῦ χάρτου ψηλαφᾶις καὶ τῶν γραμμάτων. τίνος ἕνεκεν; ὅτι ὁ ἀσώματος λόγος τὸ σῶμα τοῦ χάρτου καὶ τὸ σχῆμα τῶν στοιχείων ἐνδέδυται. οὐκοῦν ἐπειδὴ 20
σαφὲς τὸ ὑπόδειγμα γέγονεν καὶ ὑπεμνήσθης τῶι ὑποδείγματι τῶι γινομένωι κατὰ συνήθειαν, φέρε δείξωμεν πῶς ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ θεὸς λόγος ὁ προαιώνιος συνὼν τῶι πατρὶ ἀσώματος ὢν τὴν φύσιν ἀνθρώπου φύσιν οἰκειωσάμενος ὕστερον ἐτέχθη διὰ παρθένου, οὐκ ἀρχὴν λαβὼν τοῦ εἶναι θεός, ἀλλ' ἀρχὴν λαβὼν τοῦ φανῆναι ἄνθρωπος. μὴ γὰρ εἴπηις· ἐπειδὴ παρὰ τοῦ πατρὸς γεγέννηται ὁ μονογενής, πῶς ἐτέχθη πάλιν ἐκ 25
παρθένου; ἐκ τοῦ πατρὸς γεγέννηται τῆι φύσει, ἐκ παρθένου γεγέννηται δι' οἰκονομίαν· ἐκεῖνο ὡς θεός, τοῦτο ὡς ἄνθρωπος. ἐπεὶ καὶ ὁ σὸς λόγος γέννημά ἐστι τῆς σῆς L III 1015
διανοίας, ἀλλ' ἐπειδὰν τὸν λόγον τοῦτον ὃν ἔτεκεν ὁ σὸς νοῦς, ἐνθεῖναι θελήσηις στοιχείοις καὶ γράμμασι καὶ ἐντυπῶσαι βουληθῆις τῶι χάρτηι, χειρὶ γράφεις τὰ γράμματα καὶ τρόπον τινὰ πάλιν διὰ τῆς χειρὸς τίκτεις τὸν λόγον, οὐ τότε λαβόντα τὴν ἀρχὴν τοῦ εἶναι, ὅτε 30
διὰ χειρὸς ἐγράφη, οὐδὲ τότε προελθόντα εἰς τὸ εἶναι, ὅτε ἡ χεὶρ ἐνετύπου τὰ γράμματα, ἀλλ' ἐκ μὲν τοῦ νοῦ γεγέννηται, τοῦ δὲ φανῆναι τὴν ἀρχὴν ἐκ τῆς χειρὸς ὁ λόγος ἐδέξατο
8 τυπούσης τὰ γράμματα. ἐπεὶ οὖν τὸ ὑπόδειγμα σαφὲς καὶ ἡ εἰκὼν γνωριμωτάτη γεγένηται, φέρε τῶι πρωτοτύπωι ἐφαρμόσωμεν τὴν εἰκόνα. ὧδε νοῦς, ἐκεῖ νόει πατέρα· ὧδε λόγον ἐκ τοῦ νοῦ γινώσκεις τικτόμενον, ἐκεῖ λόγον οὐσιώδη καὶ ἐνυπόστατον νόει ἐκ τοῦ 35
πατρὸς γεγεννημένον· ὧδε χεῖρα βλέπεις διὰ γραμμάτων τίκτουσαν λόγον, ἐκεῖ νόει παρθένον διὰ τοῦ σώματος τὸν λόγον ὠδίνουσαν, οὐχὶ τὴν ἀρχὴν θεότητι δοῦσαν διὰ τοῦ

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWΛ^{t}Λ^{c}

2/3 πρεσβύτεροσ ὁμολογουμένωσ V 3 αὐτοῦ SD ταύτης Λ 3/4 προσεπινοεῖν D 5 νοήσεισ W 6 γὰρ om. W 6—8 μὲν — ἀπαύγασμα om. SDW, μὲν ὅτι τὸ ins. per corr. S 7 ὁ ἥλιοσ V 7/8 νοοῦμεν om. Λ 11 ἐμφάνειαν] εὐγένειαν V τῆι om. PSD 13 ὧι ἐν Λ^{c} ὧι Λ^{t} om. VMPSDAW ὧιπερ VMPSDAW om. Λ 14 οὐ τῆ ἁφῆ D 17 προερχόμενον P δὲ καὶ W om. D χάρτηι] ἀρχῆ M 18 ἑώρακασ M ὃ πρότερον οὐκ ἐψηλάφασ W ἐψηλάφησασ DA 19 καὶ τῶν γραμμάτων ψηλαφᾶσ P 19/20 ὁ — λόγος om. P 19 ὁ om. SDW 21 γενομένω SD 21/22 κατὰ συνήθειαν om. SD 22 σὺν SDW 24 ἀλλὰ SD 24/25 ἀρχὴν — ἐπειδὴ om. SD 25 γεγένηται S 26 γεγέννηται, in mg. ἐτέχθη V γεγένηται S γεγέννηται VMPAWΛ γεννᾶται SD δι' VP διὰ τὴν MSDAW 28/29 καὶ στοιχείοισ καὶ V 29 γράμμασι] σχήμασι W 32 γεγένηται S 36 γεγενημένον S διὰ γραμμάτων βλέπεισ SD 37 διδοῦσαν SD τὸν P

τόκου, μὴ γένοιτο, ἀλλὰ τὸ φανῆναι θεὸν ἀνθρώποις γενόμενον ἄνθρωπον. ἐπειδὴ γὰρ ἐγένετο ὅπερ ἐγώ, ἀναγκαίως ἐτέχθη καθάπερ ἐγώ, μετὰ τῆς φύσεως τῆς ἐμῆς καὶ τὸν
PG 1380 ἐμὸν τόκον ἀναγκαίως αἱρούμενος. διὰ τοῦτο καὶ γέννησιν ᾠκειώσατο ὁ θεὸς λόγος καὶ μητέρα ἠσπάσατο τὴν παρθένον καὶ διὰ μήτρας ἦλθε κοσμουμένης τῇι παρθενίαι. οὐδὲν γὰρ ὧν ἔπλασεν ὁ θεὸς βδελύσσεται, ἐπειδήπερ οὐδὲν ἀνάξιον αὐτοῦ τῶν ἔργων ἐγένετο. πάντα καλὰ καὶ καλὰ λίαν, ἐὰν ταῦτα ἴδωμεν ὡς ὁ πλάστης εἶδε γεγενημένα·
Gen. 1, 31 M V 213 εἶδε γὰρ ὁ θεὸς τὰ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ ἰδοὺ καλὰ λίαν. ἀπαθέσι βλέπε πάντα τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ ὡς ὁ θεὸς αὐτὰ βλέπεις λίαν καλά. ἐξόρισον τὸ πάθος, καὶ γνωρίσεις τὴν εὐγένειαν τοῦ γενομένου.

9 Τί οὖν θαυμαστὸν εἰ ἐν ἰδίωι ἔργωι καὶ οἴκωι κατεσκήνωσεν ὁ θεός; σὺ δὲ λέγεις ἀξίως μὲν αὐτὸν ἐν οὐρανῶι κατοικεῖν, ἀναξίαν δὲ μονὴν αὐτοῦ τὸν ἄνθρωπον οἴει, κρίνων τὰ πράγματα οὐ τῆι ἀληθείαι τῶν λόγων, ἀλλὰ τῶι πάθει καὶ τῆι προλήψει. τί γὰρ ὑψηλότερον, εἰπέ μοι, οὐρανὸς ἢ ἄνθρωπος; τί θεῶι τιμιώτερον, ἥλιος ἢ ἄνθρωπος; μὴ γάρ μοι τῆι τῶν στοιχείων πρόσχηις λαμπρότητι μηδὲ διὰ τὴν εὔχροιαν προκρίνηις τὴν
Iob 10, 11 φύσιν μηδὲ τὴν ἐκπηδῶσαν μαρμαρυγὴν τοῦ ἡλίου καταπλαγῆις μηδὲ ὅτι ἐγὼ δέρμα τε καὶ κρέας ἐνδέδυμαι κατὰ τὸν θεῖον Ἰώβ, ἀλλὰ λογικῆς ψυχῆς τὴν εὐγένειαν σκόπησον. βλέπε τὴν ἀνθρώπου κατασκευὴν καὶ θαύμασον τὸ ζῶιον. νοῦν ἔχει πάντων ζώιων κρατεῖν τε καὶ ἄρχειν δυνάμενον· χεῖρας ἔλαβεν ὑπηρετουμένας τοῦ νοῦ τῆι σοφίαι, ὄργανα παντοδαπῆς τέχνης δημιουργά· μόνον τῶν κτισθέντων πάντων ἀνάγκης ἐλεύθερον γέγονε· κύριον γνώμης ἰδίας μόνον τὸν ἄνθρωπον ἔκτισεν ὁ θεός. οὐχ ὁρᾶις ἥλιον ἠναγκασμένους τρέχοντα δρόμους; οὐ βλέπεις μονοειδῆ αὐτοῦ τὴν φοράν; διὰ τί; ἐπειδὴ γνώμης ἰδίας οὐ γέγονε κύριος. σὺ δὲ προέρχηι ἐλεύθερος, πράττεις ὃ βούλει, οὐκ ἔχεις ἀνάγκην ὠθοῦσάν σε βίαι, ἐλεύθερος τῆι ψυχῆι κατέστης. ἥλιος δοῦλος ἀνάγκης,
L III 1018 ἄνθρωπος δὲ τὴν γνώμην ἐλεύθερος. τίς οὖν ἀμείνων, εἰπέ μοι, ὁ δοῦλος ἢ ὁ ἐλεύθερος; ὁ ὑπὸ ζυγὸν ἀνάγκης ἢ ὁ πάσης ἀνάγκης ἀπόλυτος; οὐδὲν θαυμαστὸν οὐδὲ παράδοξον

10 εἰ ἐν ἀνθρώπωι ᾤκησεν ὁ θεός, ὃν ἰδίαν εἰκόνα εὐθὺς πλάσας ἠσπάσατο. τὴν γὰρ
Gen. 2, 7 περὶ τὸν ἄνθρωπον πρόθεσιν ὁ θεὸς εὐθὺς ἐν προοιμίοις τῆς κτίσεως ἐπεδείξατο, χοῦν
Gen. 1, 27 μὲν λαβὼν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ πλάσας αὐτόν, εἰκόνα δὲ κατασκευάσας τῆς ἰδίας θεότητος. διὰ τί οὖν ὃν ἔμελλε τῆι κατασκευῆι τιμᾶν, οὕτως ἐξ εὐτελοῦς φύσεως ἔπλασε; διὰ τί μὴ ἀπὸ τῆς λαμπρότητος τοῦ ἡλίου λαβὼν ἐποίησεν [αὐτὸν] τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' ἀπὸ γῆς καὶ χοὸς αὐτὸν διαπλάττει, τοῦ κάτω κειμένου καὶ πατουμένου στοιχείου; τίνος ἕνεκεν, θέλεις μαθεῖν; ἐπειδὴ τῆι εἰκόνι ἔμελλε τιμᾶν τὸν ἄνθρωπον, εὐτελῆ αὐτῶι δίδωσι τὴν
PG 1381 φύσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς τιμῆς μὴ ἐπαίρηι τὸν ἄνθρωπον εἰς ἀπόνοιαν, ἵνα ὅταν ὑπὲρ τὴν φύσιν τιμηθῆι, συσταλῆι τῆι μνήμηι τῆς φύσεως καὶ γνωρίσηι τὸ μέγεθος τῆς τιμῆς, οὐ τῆς αὐτοῦ ἀξίας, ἀλλὰ τῆς χάριτος τοῦ δεδωκότος. οὐκοῦν καὶ τοῦτο φιλανθρωπία

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWΛ¹Λ^{c}

1 τόκον P τῶ W τοῦ PΛ 2 ἐγώ²] κἀγὼ VMA τῆσ ἐμῆσ φύσεωσ VA 3 αἱρούμενος — γέννησιν om. Λ γένησιν P 4 παρθένω S 6 πάντα γὰρ PΛ λίαν καλὰ D 6/7 ἐὰν — λίαν hic om. M sed addit post 8 ὀφθαλμοῖσ, pergendo ἀπαθέσι πάντα βλέπε τοῖσ ὀφθαλμοῖσ καὶ ὡσ ὁ θ̄σ κτλ. 7/8 βλέπε πάντα] ταῦτα βλέπε WΛ πάντα βλέπε M 8 καὶ MSDAWΛ κἂν P καὶ εἰ V ταῦτα W βλέπησ P 9 *factorum* Λ 10 δὲ om. W 11 αὐτοῦ μονὴν W 12 προσλήψει D προλήψει τί οὖν θαυμαστὸν εἰ ἐν ἰδίω ἔργω κατεσκήνωσεν ὁ θ̄σ W 13 τί — ἄνθρωπος om. VD 15 φαῦσιν A τοῦ ἡλίου μαρμαρυγὴν W τε om. P 17 νοῦν ἔχει om. SD ζώιων om. Λ 18 τῆ τοῦ νοῦ D τοῦ νοῦ SW 19 δημιουργεῖ Λ ἐλεύθερον ἀνάγκησ V 21 ἀναφορὰν WΛ^{c} 22 ἐλευθέρωσ A 25 ἀπόλυτος] ἐλεύθερος SD οὐδὲ VMPSAWΛ^{c} οὐδὲν DΛ^{t} 26 ὃν ὡσ W εὐθὺ MSD 27 εὐθὺς om. V τῆς om. MW 28 τῆς¹ om. PSW 29 ὃν – τιμᾶν] *quod in tali oper. facturus erat* Λ ἤμελλε MAW ἤμελε S 30 αὐτὸν VMPSDAW om. Λ τὸν om. P 31 ἀναπλάττει P 32 τῆ ἑαυτοῦ εἰκόνι D om. Λ ἤμελλε MA ἤμελε VS 33 ἡ ὑπερβολὴ VMPSDA ὑπερβολὴ WΛ 34 τιμηθῆι Λ τιμιθῆ P τιμήση VMSDAW 35 αὐτῆσ VM, corr. M

τοῦ κατασκευάσαντος ἦν, τὸ τὴν εἰκόνα τοῦ θεοῦ ἐκ γῆς ἔχειν τὴν φύσιν· ἐνέχυρον γὰρ
11 εἶχε τὴν φύσιν μετρίου φρονήματος· ὥστε εὐγενὲς ζῶιον ὁ ἄνθρωπος, εἰ καὶ ὕστερον
ὑβρίσθη τοῖς ὑπεισελθοῦσι παθήμασι. μὴ γὰρ αὐτὸν ἴδοις προσκεκρουκότα, ἀλλὰ πρὸ
τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τῆς εἰκόνος τοῦ θεοῦ τὴν εὐγένειαν λόγισαι. τί οὖν ἐξευ-
τελίζεις τὸν ἔκπτωτον, τῆς πρώτης αὐτοῦ κατασκευῆς ἐπιλελησμένος καὶ τὴν τιμὴν τὴν
ἀρχαίαν οὐ λογιζόμενος, ἣν αὐτῶι πάλιν μετὰ πολλῆς τῆς φιλοτιμίας ἀποδέδωκεν ὁ θεὸς
ἐνώσας ἑαυτῶι τὴν ἰδίαν εἰκόνα; οὐδὲν οὖν ἀπᾶιδον τῆς ἐκείνου φιλανθρωπίας ἐγένετο. M V 216
οὐδὲ γὰρ ἐφύβριστον ἀγαθῶι δεσπότηι κοινωνῆσαι δούλωι τῶν δουλικῶν εἰς ὠφέλειαν τοῦ
οἰκέτου. οὐ γὰρ ὑβρίζεται τούτοις ὁ ἀγαθός, ἀλλ' ὅπερ ἐστί, διὰ τῶν τοιούτων γνω-
ρίζεται. καὶ μὴ θαυμάσηις τοῦ πράγματος· καὶ γὰρ νῦν ἐὰν σεαυτὸν οἶκον κατασκευ-
άσηις θεοῦ, καὶ ἐν σοὶ κατοικεῖ, εἰ καὶ μὴ οὕτως ὡς ἐν τῶι Χριστῶι· ἐν Χριστῶι γὰρ
κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς. ἀλλ' ὦ τοῦ θαύματος· Col. 2, 9
πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς ἐν ἑνὶ κατοικεῖ καὶ πάντα πληροῖ καὶ ὑπερέχει
τὴν κτίσιν ὅλος ὢν ἐν ἑνὶ καὶ τῶν κτισμάτων οὐδενὸς χωριζόμενος. καὶ μὴ δή σοι
τὸ εἰρημένον φαινέσθω ἀδύνατον. καὶ γὰρ κἀγὼ νῦν προφέρομαι λόγον· οὗτος ὁ
λόγος ἐστὶν ἐν ἑνὶ καὶ ὁ λόγος ἐν πᾶσι γέγονε, καὶ ὅλον τὸν λόγον ἐχώρησεν εἷς καὶ
ὑπὸ πλήθους ὁ λόγος οὐ περιγράφεται. εἰ τοίνυν πρᾶγμα γινόμενον καὶ φθειρόμενον
καὶ ἐν ἑνὶ ὅλον οἰκεῖ καὶ ἐν πᾶσι γίνεται, τί θαυμαστόν σοι φαίνεται εἰ θεὸς καὶ ὅλος ἐν
ἀνθρώπωι ᾤκησε καὶ ἐν πᾶσιν εὑρίσκεται;
12 Ὑπόθεσις τοίνυν τῆς σήμερον πανηγύρεως τὸ θεὸν γενέσθαι ἄνθρωπον, ἑλόμενον
τὰ ἀνθρώπινα, ἵνα δῶι τὰ θεικά, καὶ οἰκειωσάμενον τὰ πάθη, ἵνα χαρίσηται τὴν ἀπάθειαν,
ὑπεισελθόντα θάνατον, ἵνα τὴν ἀθανασίαν δωρήσηται. καὶ ἴδια τὰ τῶν ἀνθρώπων ἐκτήσατο
πάθη, οὐ τὴν φύσιν μεταβαλλόμενος, τῆι δὲ γνώμηι τοῦτο οἰκειούμενος, καὶ λίαν εἰκότως
ταῦτα ποιεῖ, τὸν ἄνθρωπον σῶσαι προθέμενος. διὰ ποίαν οὖν αἰτίαν ἴδια τὰ πάθη L III 1019
τὰ τῶν ἀνθρώπων πεποίηται; ἐπειδὴ ἐβούλετο πάθει πάθος ἀναιρεῖν καὶ θανάτωι καταργῆσαι
θάνατον καὶ διὰ τῶν ὁμοειδῶν τὰ ὁμοειδῆ καταπαλαῖσαι ἠθέλησεν, οἰκειοῦται τὸν σταυρόν,
ἴδιον ποιεῖται τὸ ῥάπισμα, τὸν δεσμὸν ἑαυτοῦ πεποίηται, ἵνα θεοῦ γενόμενα τὰ πάθη κατὰ PG 1384
παθῶν ἐξουσίαν λάβωσιν. οὔτε γὰρ φύσις θεοῦ ἠδίκηται (οὐδὲ γὰρ μεταβολῆι ἰδίαι τὰ
πάθη ἐδέξατο) καὶ τὴν ἰσχὺν παρὰ θεοῦ τὰ πάθη κατὰ τῶν ὁμοειδῶν λαμβάνει. λοιπὸν
γὰρ ὁ θάνατος ὡς θεοῦ γενόμενος καταργεῖ τὸν θάνατον, καὶ ἀποθανὼν λύει τὴν τυραν-
νίδα τοῦ θανάτου, ἐπειδὴ καὶ θεὸς καὶ ἄνθρωπος ἦν. οὐ γὰρ ψιλὸν ἄνθρωπον ἐσταύρωσαν
οἱ Ἰουδαῖοι οὐδὲ τὴν ὁρωμένην μόνην καθήλωσαν φύσιν, ἀλλ' εἰς τὸν ἐν αὐτῆι θεὸν ἤγαγον
τὰ τολμήματα τῆς ἡνωμένης φύσεως οἰκειωσάμενον τὰ πάθη. καὶ ἵνα σοι καὶ τοῦτο
13 γένηται σαφές, ἐπὶ τὸ ἐν ἀρχῆι ῥηθὲν ὑπόδειγμα τὸν λόγον ἀγάγωμεν. κείσθω γὰρ

24—31 θανάτου florilegium R I 2 [= Timoth. syr. f. 10r, arm. p. 270] τοῦ μακαρίου Θεοδότου ἐπισκόπου Ἀγκύρας ἐκ τῆς εἰς τὴν γέννα τοῦ Χριστοῦ ὁμιλίας· διὰ ποίαν — θανάτου

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWΛ^{t}Λ^{c}

1/2 ἐνέχυρον — φύσιν om. Λ 3 πάθεσι SD 4 συγγένειαν Λ 6 τῆς om. M ἀπέδωκεν PD δέδωκεν M 7 ἐκείνου] αὐτοῦ W 8 τοῦ om. VMPA 9 τοιούτοισ D 10 περὶ τοῦ D σαυτὸν P 11 θεῶι Λ Χριστῶι^{2}] υἱῶι Λ 13 σωματικῶς om. Λ περιέχει Λ 14 ὅλωσ PS ὢν] ὡσ P καὶ^{1} om. P 16 ἐν ἑνὶ ἐστι SD ἐν πᾶσιν ὁ λόγοσ V 17 τὸ πρᾶγμα V 18 γίνεται] φαίνεται SD φαίνεταί σοι M σοι γίνεται SD 19 ἀνθρώπωι MPΛ^{c} οὐρανῶι VM^{corr}SDAW ἑνὶ Λ^{t} 20 νῦν V om. Λ τὸν SW 23 ταῦτα WΛ οἰκειωσάμενοσ D 24/25 πεποίηται τὰ πάθη τὰ [τὰ om. D] τῶν ἀνθρώπων SD 25 τὰ om. flor. πάθοσ] πάθη SD 26 τὸν θάνατον flor. τὸν om. P 27 ἰδιοποιεῖται D 28 τὴν ἐξουσίαν flor. Tim. γὰρ^{2} om. flor. Tim. 29 ὁμοιοειδῶν SD 30 ὁ θάνατος om. S 31 καὶ^{1} om. SD 32 οἱ om. VMA μόνον M καθείλωσαν W 33 ἑνωμένησ SD ὁρωμένης Λ

βασιλέα φθέγγεσθαι λόγον καὶ τοῦτον ἐντυποῦσθαι διὰ γραμμάτων χάρτηι τινί, τὴν λεγομένην σάκραν ἐξαποστέλλειν ταῖς πόλεσι, λόγον ἠμφιεσμένον καὶ χάρτηι καὶ γράμμασιν, ἐλευθερίαν χαριζόμενον ἢ ἄλλα δῶρα βασιλικὰ τοῖς δεομένοις κομίζοντα. ἀλλὰ ταύτην τὴν σάκραν τὴν λεγομένην τῆι τῶν Ἰταλῶν φωνῆι ὑποδεχέσθω ἄπιστός τις καὶ ἀπειθὴς
M V 217 καὶ τῆς πόλεως ἐχθρὸς καὶ τοῦ βασιλέως πολέμιος καὶ λαβὼν τὸν χάρτην διαρρηγνύτω. τί ἐρράγη ἐνταῦθα; εἰπέ μοι· ὁ χάρτης μόνος ἢ καὶ ὁ λόγος ὁ βασιλικός; καὶ μὴν εἰ χάρτης διερράγη αὐτὸ μόνον, εὔωνον ἦν τὸ φθαρέν, ἀνεύθυνος ὁ ῥήξας ἢ πέντε ὀβολοῖς μόνοις ὑπεύθυνος ἦν. ἀλλὰ δίκην δίδωσι τὴν ἐσχάτην καὶ τιμωρεῖται καὶ τὴν ἐπὶ θάνατον ἄγεται, οὐχ ὡς χάρτην λυμηνάμενος μόνον, ἀλλ' ὡς καὶ λόγον διαρρήξας βασιλικόν. καὶ μὴν ὁ τοῦ βασιλέως λόγος ἐστὶν ἀπαθής, οὔτε χερσὶ λαμβανόμενος τῆι ἑαυτοῦ φύσει οὐδὲ διαρραγῆναι δυνάμενος, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς διερράγη, τοῦ χάρτου καὶ τῶν γραμμάτων τὸ πάθος οἰκειωσάμενος. ὁρᾶις πῶς τὸ ἀπαθὲς δέχεται πάθος, ἐπειδὰν φύσει κοινωνήσηι παθητικῆι; οὐδὲ γὰρ ὁ λόγος τῆι οἰκείαι φύσει διέρρηκτο καὶ τὸ πάθος τοῦ χάρτου καὶ τῶν
14 στοιχείων ἐδέξατο. μὴ θαρρείτω τοιγαροῦν Ἰουδαῖος ὡς ψιλὸν ἄνθρωπον σταυρώσας. τὸ γὰρ φαινόμενον χάρτης ἦν, τὸ δὲ ἐν αὐτῶι κρυπτόμενον λόγος βασιλικὸς ἐκ φύσεως, οὐ διὰ γλώττης προενεχθείς. λόγος μὲν γὰρ ὁ μονογενὴς λέγεται, οὐ προφορικὸς δέ, ἀλλ' οὐσιώδης καὶ ἐνυπόστατος, οὐδὲν μὲν τῆι οἰκείαι φύσει πάσχων, ὢν ἀπαθὴς λόγος, ἴδια δὲ ποιούμενος τὰ τοῦ φαινομένου παθήματα καὶ ὥσπερ ὁ βασιλικὸς λόγος καὶ τῶν γραμμάτων τὴν ὕλην αὐτὸς ἐδέξατο καὶ τὸ πάθος τοῦ χάρτου ἴδιον τοῦ λόγου γεγένηται, οὕτως ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος τὰ τοῦ καθηλωθέντος ἴδια πεποίηται πάθη. διὰ τοῦτο ὥσπερ ὁ σάκραν βασιλικὴν λυμηνάμενος ὡς βασιλέως ῥήξας τὸν λόγον τὴν ἐπὶ θάνατον ἄγεται, οὕτως ὁ σταυρώσας Ἰουδαῖος τὸ φαινόμενον δίκας δίδωσιν εἰς αὐτὸν τὸν
L III 1022 PG 1385 θεὸν λόγον ἐκτείνας τὸ τόλμημα. ὁ γὰρ θεὸς λοιπὸν ὡς ἴδιον πάθος ἐκδικεῖ τὸ γενόμενον.

Ἀλλ' ἱκανὰ τὰ εἰρημένα, ἐπειδὴ φροντίζειν δεῖ καὶ τῆς μνήμης τῆς ὑμετέρας· τὸ γὰρ πλῆθος τῶν λεγομένων ὑπερβλύζον τῆς τῶν ἀκροωμένων ἐννοίας ἀμνήμονα τὸν ἀκροατὴν τῶν εἰρημένων ποιεῖ. γένοιτο δὲ χάριτι θεοῦ καὶ τὰ εἰρημένα τῆι μνήμηι ὑμᾶς περιλαβεῖν καὶ ἑτέρους ἐκ τούτων ὠφελεῖν καὶ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἀντὶ τούτων κληρονομεῖν· ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν χάριτι τοῦ Χριστοῦ, ὧι ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

73 = A 145. Latina uersio extat in Collectione CT 56

L III 987 M V 185 PG 77, 1349 Τοῦ αὐτοῦ λεχθεῖσα ἐν τῆι ἡμέραι τῆς γεννήσεως τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὑπανεγνώσθη δὲ καὶ αὐτὴ ἐν τῆι αὐτῆι συνόδωι

1 Λαμπρὰ καὶ παράδοξος τῆς παρούσης ἑορτῆς ἡ ὑπόθεσις, λαμπρὰ μὲν ὅτι κοινὴν ἀνθρώποις σωτηρίαν ἐπήγαγε, παράδοξος δὲ ὅτι τὸν τῆς φύσεως λόγον ἐνίκησε. φύσις μὲν γὰρ τὴν τεκοῦσαν οὐκ οἶδεν οὐκέτι παρθένον, ἡ δὲ χάρις καὶ τίκτουσαν ἔδειξε καὶ παρθένον

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWΛ^{t}Λ^{c}

1—4 dittographiis turbata, nescio an τὴν λεγομένην — γράμμασιν delenda sint 2 χάρτην kSD 4 τὴν^{2} delendum τῆι om. M τις] τε SD 6 καὶ om. P ὁ βασιλικὸσ λόγοσ W 7 ἢ] εἰ Λ^{c} 8 δίδωσι δίκην V 9 μόνον om. Λ 9/10 καὶ μὴν — ἀπαθής om. MP 10 ἐν χερσὶ SD λαμβανόμενον P οὔτε D 11 δυνάμενον P αὐτὸ S 12 τὸ πάθοσ W 13 παθητῆ P 14 ὁ ἰουδαῖοο V 16 δέ om. VΛ 17 ὢν Λ ὁ λόγοσ SD 19 τραυμάτων V ὕλην VMPAW φύσιν SD *iniuriam* Λ ἐδέξατο αὐτὸσ V 20 τοῦ θυ PSDA θῡ M θσ̄ VW τοῦ θυ θσ Λ 22 ὁ om. W 25 διανοίασ D 26 τοῦ θῡ SA παραλαβεῖν D 28/29 ἧς — ἀμήν om. M τοῦ — ἀμήν] καὶ W 29 τῶν αἰώνων om. SD

V, P [= hk], AWΛ^{t}Λ^{c}

ο̅γ̅ V ξ̅δ̅ P 31 τοῦ αὐτοῦ VW ἑτέρα τοῦ αὐτοῦ A τοῦ αὐτοῦ ἑτέρα ὁμιλία P 34 ἐπήγασε V 35 μὲν γὰρ] *itaque* Λ 35/p. 81, 1 καὶ παρθένον ἐφύλαξε om. Λ

ἐφύλαξε καὶ μητέρα ἐποίησε καὶ παρθενίαν οὐκ ἔβλαψε· χάρις γὰρ ἦν, σωφροσύνην φυλάττουσα. ὦ γῆς ἀσπόρου καρπὸν βλαστησάσης σωτήριον· ὦ παρθένος αὐτὸν νικήσασα τῆς Ἐδὲμ τὸν παράδεισον. ἐκεῖνος μὲν γὰρ μοσχευτῶν φυτῶν γένος ἀνέτειλεν, ἐκ παρθένου γῆς ἀνατειλάντων φυτῶν· ἡ δὲ παρθένος αὕτη κρείττων ἐκείνης τῆς γῆς. οὐ γὰρ ὀπώρας ἀνέτειλε δένδρα, ἀλλὰ τὴν ῥάβδον Ἰεσσαὶ καρπὸν σωτήριον τοῖς ἀνθρώποις παρέχουσαν. κἀκείνη ἡ γῆ παρθένος ἦν καὶ αὕτη παρθένος· ἀλλ' ἐκεῖ μὲν φῦναι δένδρα προσέταξεν ὁ θεός, ταύτης δὲ τῆς παρθένου αὐτὸς ὁ δημιουργὸς κατὰ σάρκα γέγονε βλάστημα. οὐδὲ ἐκείνη μόσχευμα πρὸ τῶν δένδρων ἐδέξατο οὐδὲ αὕτη ἐκ τοῦ τόκου τὴν παρθενίαν ἠδίκησεν. ἡ παρθένος τοῦ παραδείσου ἐνδοξοτέρα γεγένηται· ὃ μὲν γὰρ θεοῦ γεώργιον γέγονεν, ἣ δὲ κατὰ τὴν σάρκα θεὸν αὐτὸν ἐγεώργησεν, ἑλόμενον ἀνθρώπου συναφθῆναι τῇ φύσει.

Εἶδες πῶς γέγονε παράδοξον τὸ μυστήριον παρωσάμενον τὸν τῆς φύσεως λόγον; εἶδες τὸ ὑπὲρ φύσιν πρᾶγμα θεοῦ δυνάμει μόνῃ γενόμενον; εἶδες τὸν λόγον ὑπὲρ τὸν λόγον τικτόμενον; ὅτι γάρ ἐστιν ὁ τεχθεὶς λόγος θεοῦ, δῆλον ἐξ ὧν τὴν παρθενίαν οὐκ ἔλυσεν. ἡ τίκτουσα σάρκα ψιλὴν τῆς παρθενίας παύεται· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐτέχθη σαρκὶ λόγος θεοῦ, φυλάττει τὴν παρθενίαν, ἑαυτὸν λόγον δεικνύς. ὅταν δὲ λόγον ἀκούσῃς, 2 οὐσιώδη τε καὶ ἐνυπόστατον νόει, μὴ τοῦτον τὸν διὰ στόματος προχεόμενον. τίκτεται οὖν ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ καὶ λόγος καλούμενος, οὐκ ἀρχὴν τοῦ εἶναι λόγος ἐκ τοῦ τόκου λαβών, ἀλλὰ τοῦ γενέσθαι ἄνθρωπος ἀρχὴν τὸν τόκον ποιούμενος. ἦν μὲν γὰρ πρὸ αἰώνων θεὸς λόγος, τῶι γεννήσαντι συναίδιος· ἐπειδὴ δὲ ἄνθρωπος γενέσθαι δι' ἀνθρώπους ἠθέλησεν, οὐ μεταβολῇι θεικῆς φύσεως, ἀλλὰ θαύματι καὶ θελήσει θεοῦ, ὡς ἀρχὴν τοῦ γενέσθαι ἄνθρωπος τὸν τόκον ἠσπάσατο. διὰ τοῦτο καὶ ὡς ἄνθρωπος τίκτεται καὶ ὡς θεὸς λόγος παρθενίαν ἐφύλαξεν. οὐδὲ γὰρ ὁ ἡμέτερος λόγος τικτόμενος φθείρει διάνοιαν, οὐδὲ λόγος θεοῦ οὐσιώδης τε καὶ ἐνυπόστατος τὸν τόκον ἑλόμενος παρθενίαν διέφθειρεν. ὑπὲρ λόγον οὖν τῆς φύσεως ἐστὶ τὸ γενόμενον, καὶ μηκέτι κατάβαινε πρὸς λόγους τῆς φύσεως· θαῦμά σοι λέγω. μὴ κίνει τοὺς λογισμούς· θεὸν τεχθέντα σοι λέγω, ἑλόμενον τόκον, οὐκ ἀρξάμενον τῆς θεότητος. ὧν θεὸς ᾠκειώσατο τόκον, οὐχ ὁ τόκος αὐτὸν κατεσκεύασε θεόν. ὃ ἦν, ἔμεινε, καὶ γέγονεν ὃ οὐκ ἦν. τοῦτο οὖν δι' οἰκονομίαν γενέσθαι βουλόμενος ὅπερ οὐκ ἦν, αἱρεῖται τὸν τόκον ὡς τῆς οἰκονομίας ἀρχήν. γέγονεν ἄνθρωπος, οὐ μεταβληθείσης τῆς φύσεως, οὐ κινηθέντων τῶν ὅρων θεικῆς οὐσίας· σὺ γὰρ ὁ αὐτὸς εἶ καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν, ἡ θεία γραφή φησι, καὶ σὺ καθήμενος τὸν αἰῶνα, τοῦτο δηλοῦσα τῆς θεικῆς οὐσίας τὸ ἀμετάβλητον. καὶ πάλιν ὁ θεός, φησιν, ὁ αὐτὸς εἰμὶ καὶ οὐκ ἠλλοίωμαι. οὐ κινηθείσης οὖν τῆς τοῦ θεοῦ οὐσίας γέγονεν ἄνθρωπος οὐδὲ μεταβληθείσης εἰς φύσιν ἑτέραν. ἦ γὰρ ἂν οὐκ ἦν θαῦμα τὸ γεγενημένον, εἰ φύσεως μεταβολῇι φύσιν ἑτέραν ἐδέξατο. πολλαὶ γὰρ παρ' ἡμῖν γίνονται τοιαῦται πραγμάτων μεταβολαί, ἀλλ' ἐν τούτωι θαυματουργεῖ θεὸς ὅτι μένων ὃ ἦν, γέγονεν ὃ οὐκ ἦν, ὃ δὴ καὶ σημαίνιυν ὁ μέγας ἀπόστολος ἔλεγεν·

V, P [= hk], AWΛ¹Λ^c

1 παρθένον W 5 δένδρον Λ 6 ἐκεῖ] *illius* Λ φάνασ V δένδρα φῦναι P *arborem nasci* Λ 9 ἠδίκησεν VAΛ ἠδίκηται PW 10 αὐτὸν om. Λ ἐγνώρισεν P 11 συναφῆναι φύσει P 13/14 εἶδες τὸ — τικτόμενον om. Λ 13 εἶδεσ πῶσ W γενόμενον μόνη V 13/14 ὑπὲρ τὸν λόγον om. P 14 τί W 16 παρθένον W ἑαυτὸν] *se ipsum per hoc* Λ^c 17 τε καὶ ἐνυπόστατον om. Λ^c προχεόμενον Λ cf. p. 77, 17 προσλεγόμενον VAW προφερόμενον P 18 ὃ² om. W 21 θεοῦ om. Λ 24 οὐσιώδης τε καὶ om. Λ 25 λεγόμενον W πρόβαινε P 26 λόγον W λόγους W 28 ὃ ἦν — αἱρεῖται] ὃ οὐκ ἦν, γενέσθαι βουλόμενοσ, καὶ ὃ ἦν ἔμεινεν· αἱρεῖτε V 29 βουλόμενοσ γενέσθαι W 30 μεταβληθεὶσ VW φύσεως] *divinitatis* Λ τῶν om. AW 31 τῆσ θεικῆσ P 31/32 φησὶ γραφὴ W 32 τοῦτο] *per hoc* Λ 34 μεταβληθεὶς Λ 35 τὸ om. P ἑτέραν om. Λ 36 παρ' om. V πραγμάτων τοιαῦται V 37 ὁ θεὸσ V

Phil. 2, 6 ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων, ὑπάρχων λέγει, οὐχ ὑπάρξας ποτέ, ἵνα δείξῃ τῆς φύσεως τὸ μόνιμον. ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο
L III 991 τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, εἶναι λέγει ἴσα θεῷ, οὐ γενήσεσθαί ποτε. εἶτα πάλιν βοᾷ λέγων·
Phil. 2, 7 ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβών. ὁρᾷς πῶς καὶ μένει ὃ ἦν, καὶ ἑαυτὸν ἐκένωσεν εἰς τὴν τοῦ δούλου μορφήν, κἀκεῖνο ὢν καὶ τοῦτο γενόμενος, θαυματουργήσας, οὐ φύσιν μεταβαλών, θελήσας, οὐκ ἀναγκασθεὶς μεταβολῇ τῆς οὐσίας; ὃ γὰρ λέγει θεός, ποιεῖ, κἂν ὑπὲρ τὸν λόγον τῆς φύσεως ᾖ τὸ λεγόμενον. ἔχει γὰρ καὶ δύναμιν θαυματουργεῖν δυναμένην καὶ οὐκ ἐκδεχομένην τοὺς λόγους τῆς φύσεως. διὰ τοῦτο καὶ ὑπάρχει θεὸς καὶ κενοῦται εἰς δούλου μορφήν, καὶ ἴσος ἐστὶ θεῷ καὶ ἄνθρωπος γίνεται, καὶ ἐστὶ προαιώνιος καὶ τόκον ὑφίσταται, καὶ ταῦτα θαυματουργεῖ ἅπερ οὐκ οἶδεν ὁ λόγος τῆς φύσεως.

3 Ἔνθεν καὶ τοῖς Ἕλλησι μωρία λογίζεται τοῦ Χριστοῦ τὸ μυστήριον καὶ Ἰουδαῖοι
1 Cor. 1, 23 σκάνδαλον λέγουσι τῆς οἰκονομίας τὸν λόγον, ὃ καὶ Παῦλος ἐδήλου λέγων· κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι δὲ μωρίαν.
1 Cor. 2, 14 διὰ τί μωρίαν τοῖς Ἕλλησιν; ὅτι ψυχικὸς ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος, μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστ. τῇ γὰρ φύσει παρακαθήμενος ὁ ψυχικὸς καὶ λογισμοῖς ψυχῆς τὰ πάντα διερευνώμενος τὰ θαύματα τοῦ θεοῦ μωρίαν λογίζεται, οὐκ ἔχοντα μεθ'
Ioh. 20, 19 ἑαυτῶν τὸν λόγον τῆς φύσεως. καὶ γὰρ ἀκούων Ἕλλην ὅτι κεκλεισμένης τῆς θύρας εἰσῆλθεν ὁ σωτήρ, διαγαγὼν τὸ παχὺ τοῦτο σῶμα καὶ τόπου δεόμενον, γελᾷ, οὐ πιστεύων
PG 1353 τῷ θαύματι, ἀλλὰ ζητῶν τὸν λόγον τοῦ πράγματος. καὶ ἀκούων ὅτι παρθένος τεκοῦσα μεμένηκε παρθένος, μωρίαν ἡγεῖται τὸν λόγον, οὐ μαθὼν πιστεύειν θαυματουργίαι θεοῦ. οὐκοῦν καὶ ἀκούων ἀμεταβλήτως θεὸν γενόμενον ἄνθρωπον, ἀδύνατον τὸ γενόμενον οἴεται,
M V 189 φύσεως κἀνταῦθα μεταβολὰς ἀπαιτῶν. ἀλλ' οὐχ οὕτως ἐδίδαξεν ὁ Παῦλος εἰπὼν τὸν ὄντα ἴσον θεῷ γεγενῆσθαι ἄνθρωπον. ἑαυτὸν γὰρ κεκενωκέναι φησί, μὴ ἀποβαλόντα τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος. δι' ὃ καὶ ἔλεγεν· ἡμεῖς κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι δὲ μωρίαν. καὶ διὰ τί Ἕλλησι μωρίαν, εἰ ψιλὸς ἐσταύρωται ἄνθρωπος; οὐδενὶ νομίζεται μωρὸν τὸ κατὰ φύσιν γινόμενον. εἰ ὃ ἐπεφύκει, πέπονθε, πῶς νομίζεται μωρὸν τὸ διήγημα; ἀλλ' ἐπειδὴ Χριστόν, φησί, κηρύσσομεν σταυρούμενον, ⟨ὄν⟩ πάλιν λέγομεν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν
1 Cor. 1, 24 (αὐτοῖς γὰρ τοῖς κλητοῖς, φησίν, Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν κηρύσσομεν Χριστὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν), ὡς σταυρουμένην, φησί, κηρύσσοντες θεοῦ σοφίαν, μωρίαν λέγειν τοῖς Ἕλλησι νομιζόμεθα πιστεύειν οὐκ εἰδόσι θαυματουργοῦντι θεῷ, ἀλλὰ περὶ πάντων φύσεως κινεῖν λογισμοὺς καὶ ἡγουμένοις ὑβρίζειν θεὸν οἰκειωσάμενον πάθη, ἵνα σώσῃ τὸ παθητόν. οὐ γὰρ τὸν ἀνυόμενον ὁρῶσι σκοπόν, σωτήριον ὄντα καὶ τῇ ἀγαθότητι πρέποντα τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ μόνον ὅτι θεὸς ἑαυτῷ συνῆψε παθήματα, λέγουσιν, οὐ σκοποῦντες τὸ ἐκ τούτου τῆς τῶν ἀνθρώπων σωτηρίας κατόρθωμα. οὐδὲν δὲ τῶν σωιζόντων ἄνθρωπον ὑβρίζει θεόν, τούτοις δεικνύμενον οὐ παθητόν, ἀλλὰ φιλάν-

---

V, P [= hk], AWΛ^{t}Λ^{c}

1/2 ὑπάρχων λέγει — ὑπάρχων om. W 1 ὑπάρξας] *rapiens* Λ^{c} 3 γεγενῆσθαι Λ 4/5 ὁραῖς — μορφήν om. Λ 5 αὐτὸν P 7 γενόμενον Λ 8 τὸν λόγον Λ 9 τῷ θῷ A 12 Χριστοῦ] θῦ W 13 ὃν AW 14 ἔθνεσι A 18 ἑαυτοῦ P καὶ γὰρ] καίπερ W 19 σῶμα τοῦτο P 21 θαυματουργίαν θῦ V *deo neque miraculo dei* Λ 22 ἀκούων om. Λ λεγόμενον Λ οἴεται] λέγει W 24 τῷ θῷ P κεκοινωνηκέναι V 26 ἔθνεσι PA καὶ om. P ἔθνεσι PA 27 εἶ] οὐ P 28 πέφυκε P 29 φησί om. W ὃν Λ om. VPAW 30/31 αὐτοῖς — σοφίαν om. W 30 κηρύσσομεν om. Λ 31 ὡς σταυρουμένην Λ^{t} ὡσ σταυρουμένου PAW τὸν σταυρούμενον V ὡς σταυρούμενον Λ^{c} κηρύττοντεσ V 32 ἕλλησι VWΛ ἔθνεσι PA λογιζόμεθα W 32/33 θαυματουργίαν θῦ V 33 ἡγουμένουσ ὑβρίζειν VAW οἰομένουσ ὑβρίζειν P, *æstimantibus iniuriam — fieri* Λ 34 τὸ P ἀννόμενον V 35 τοῦ θῦ πρέποντα W συνῆψεν ἑαυτῷ W 36/37 οὐδὲν δὲ τῶν] οὐδὲ W 37 δεικνυόμενον P

θρωπον. ἀλλὰ ἀνθρώπου πάθη, φησίν, οὐ τολμῶ προσάψαι θεῶι. οὐκοῦν οὐδὲ σώιζειν αὐτὸν τοῖς πάθεσι τὸν ἄνθρωπον λέγεις οὐδὲ τῶι σταυρῶι στηλιτεύειν διαβόλου τὴν L III 994
δύναμιν οὐδὲ τὴν ἡμῶν ἁμαρτίαν προσηλωκέναι τῶι ξύλωι οὐδὲ τοῖς ἰδίοις πάθεσιν τὰ τῶν ἀνθρώπων ἰᾶσθαι παθήματα οὐδὲ θανάτωι λέγεις αὐτὸν καταργῆσαι τὸν θάνατον. εἰ γὰρ οὐκ ὠικειώσατο τὰ πάθη θεός, πόθεν τοῖς πάθεσι τοῦ Χριστοῦ τὰ τοσαῦτα κατορθώματα πῶς ἐγένοντο δυνάμεις; πῶς ἀναιρεῖται θανάτωι ὁ θάνατος, εἰ μὴ θεὸς αὐτὸν ἴδιον ἐποιήσατο; ἀλλὰ ταῦτα τὰ πάθη οἰκειωθέντα θεῶι τὴν μὲν ἰσχὺν τῶν τοσούτων κατορθωμάτων ἐκ θεότητος ἔλαβεν, ὡς θεοῦ ἴδια γεγενημένα, οὐσίαν δὲ θεότητος οὐ παρέβλαψεν ἐν τῆι ἑαυτῆς ἀεὶ μένουσαν ἀπαθείαι. πῶς γὰρ προσηλώθη τῶι ξύλωι τὸ καθ' ἡμῶν Col. 2, 14
τῆς ἁμαρτίας χειρόγραφον, ἀνθρώπου ψιλοῦ τὸν σταυρὸν ὑπομείναντος; πῶς δὲ σταυρὸς ἁμαρτίαν ἐσταύρωσεν ἢ θάνατος θανάτου τὴν τυραννίδα διέλυσεν, εἰ μὴ ταῦτα γέγονε θεοῦ καὶ παρ' ἐκείνου τὴν δύναμιν ἔλαβεν οἰκειωσαμένου τὰ ἡμέτερα, οὐ παθόντος φύσει; ὃ δὴ καὶ σημαίνων ὁ μέγας ἀπόστολος ἔλεγεν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος 1 Cor. 2, 8
τούτου τοῦ κυριακοῦ πάθους τὸ μυστήριον ἔγνωκεν· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, φησίν, οὐκ
ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν. διὰ τοῦτο λέγομεν καὶ μένειν αὐτὸν ὃ PG 1356
ἦν, καὶ γεγονέναι ὅπερ οὐκ ἦν. τῆι γὰρ οὐσίαι μένων ὃ ἦν, ἐδέξατο πάθη, ἑαυτὸν 16
ἑνώσας φύσει τῆι παθητῆι. ὑπήκοος γέγονε, βασιλείαν μὴ ἀποθέμενος· γέγονεν ἄνθρω- Phil. 2, 9
πος, μείνας θεός τε καὶ λόγος· ἀσώματος ὢν τὴν φύσιν, ἀναλλοιώτως γέγονε σάρξ. πῶς καὶ τίνα τρόπον; οὐχ ὡς λογίζεσθαι δύνασαι, ἀλλ' ὡς ἐκεῖνος θαυματουργεῖν ἐστιν 19
ἱκανός. ὅταν γὰρ θαῦμά σοι λέγω, κατάλειπε λογισμούς. σημεῖα γὰρ καὶ τεράστια M V 192
τῆι τοῦ θεοῦ πίστει κρατύνεται καὶ οὐκ ἐρευνᾶται τοῖς λόγοις. οὐδὲ γὰρ ἄλλο τι τῶν θαυμάτων κατὰ λόγον ἐστὶ τὸν ἡμέτερον, ἀλλ' ὅμως γέγονεν ἕκαστον, κἂν ὁ λογισμὸς ἡμῶν οὐκ ἐφικνῆται τοῦ πράγματος.

Ταῦτα καὶ μάγοι ὡμολόγησαν, ἀστέρι πιστεύσαντες καὶ οὐ πολυπραγμονήσαντες φύσιν. βάρβαροι δέχονται πίστει θαύματα, καὶ ὁ πιστὸς σὺ τί ἀπιστεῖς πρὸς λογισμὸν 25
καταπίπτων ἀνθρώπινον; οἱ ἐκ Χαλδαίας παραγενόμενοι, ὡς ὁ εὐαγγελιστὴς ἔλεγε Mt. 2, 11
σήμερον, αὐτοῖς τοῖς δώροις τὸ μυστήριον ἔδειξαν τῶι τὸν σκοπὸν τῶν βαρβάρων συνορῶντι καλῶς. τριττὸν γὰρ εἶδος τῶν δώρων προσκομίζουσι, χρυσὸν λίβανον σμύρναν, χρυσὸν μέν, ὅτι βασιλεὺς ὁ τιμώμενος, λίβανον δέ, ὅτι θεὸς ἦν ὁ τεχθείς· τοῦτον γὰρ ἐξ ἔθους προσεκόμιζον τοῖς ὑπ' αὐτῶν νομιζομένοις θεοῖς. προσφέρουσι δὲ καὶ σμύρναν, 30
τὸ πάθος, οἶμαι, τοῦ θανάτου ταύτηι μηνύοντες. εἶδες πῶς καὶ μάγοι ἐπέγνωσαν ὅτι καὶ θεὸς ἔμεινε καὶ ἄνθρωπος γέγονε δεχόμενος θάνατον; γέγονε γὰρ ὅπερ ἐγώ, ἵνα τὴν ἡμετέραν ἀναβιβάσηι φύσιν πρὸς τὴν ἰδίαν ἀξίαν. ἡ γὰρ ἕνωσις τοῦτο ποιεῖ ἑκατέρωι τὰ τοῦ ἑτέρου συνάπτουσα. διὰ τοῦτο οὖν θεὸς ὢν ἄνθρωπος γέγονεν, ἵνα καὶ ἄνθρωπος γένηται θεός, τῆι συναφείαι ταύτηι πρὸς θεικὴν δόξαν ἀναγόμενος, ὡς ἕνα καὶ τὸν 35
αὐτὸν εἶναι θεικῶς τε δοξαζόμενον καὶ πάσχοντα τὰ ἀνθρώπινα.

Καὶ ταῦτα ἡμῖν συνομολογήσειαν ἂν ἅπαντες οἱ ἕνωσιν ὁμολογοῦντες θεότητός τε L III 995

35—p. 84, 7 adferuntur a Tim. Ael. syr. f. 10^{a} = arm. p. 96 = florileg. R 1 5 ὡς ἕνα — ἀθετῶν

V, P [= hk], AWΛ^{t}Λ^{c}

2 τῶι om. VW 4 ἀνιᾶσθαι W 5/6 *tantarum correctionum sunt factæ uirtutes* Λ scripserim τῶν τοσούτων κατορθωμάτων ἐγένετο δύναμις 6 ὁ om. PW 8 γεγενημένα om. W 9 μένουσαν ἀεὶ W 10 σταυρὸν] θάνατον Λ 11 θανάτου] θανάτῳ V 12 ἔλαβον VPA τῆ φύσει P 14 μυστήριον] σωτήριον A 16 μένων] μόνον P τὰ πάθη W 17 τῆ φύσει τῆ V 18 ἀναλλοίωτοσ PΛ 19 ἐστιν VWΛ ὢν P om. A 20 κατάλιπε PW 23 ἡμῶν om. Λ ἐφικνεῖται VA 24 καὶ^{2} om. Λ^{c} 25 τὰ θαύματα P σὺ] οὐ Λ^{t} 26 χαλδαίων W 29 τοῦτο P 35 ταύτηι om. P ἀγόμενοσ W 37 ἡμῖν Λ^{tc} flor. Tim. μὲν VPAW 37—p. 84, 1 συνομολογήσειαν ἂν — ἀνθρωπότητος scripsi secundum Λ *nobiscum confitebuntur omnes qui unitionem* [Λ^{c} *unitatem* Λ^{t}] *confitentur diuinitatis et humanitatis* συνομολογήσειαν ἅπαντες οἱ ἕνωσιν — ἀνθρωπότητος flor. Tim. συνωμολόγησαν ἵνα πάντεσ ἓν ὦσιν ὁμολογοῦντεσ θεότητά τε καὶ ἀνθρωπότητα [ἓν — ἀνθρωπότητα om. W spatio rel.] VPAW

καὶ ἀνθρωπότητος· τὸ γὰρ ἑνωθὲν οὐκέτι δύο, ἀλλ' ἓν ὀνομάζεται, τῆι δὲ ἐννοίαι πάλιν
[εἰ] διαιρεῖς καὶ ἕκαστον κατ' ἰδίαν σκοπεῖς. οὐκοῦν λύεις τὴν ἕνωσιν· ἀδύνατον γὰρ
ἅμα καὶ φυλάττειν τὴν ἕνωσιν καὶ ἑκάτερον κατ' ἰδίαν σκοπεῖν, ἀλλὰ τὸ ἑνωθὲν ἀλύτως
6 ἓν γέγονε καὶ οὐκέτι γίνεται δύο. ἀλλ' ἐπινοίαι μόνηι χωρίζω, φησίν. οὐκοῦν τῆι
αὐτῆι ἐπινοίαι καὶ τὴν ἕνωσιν ἔλυσας· ὧι γὰρ ἂν διαστήσηις τοῦ ἑτέρου τὸν ἕτερον, τού-
τωι καὶ τὴν συνάφειαν ἔτεμες. τί οὖν ἀναλύεις οἰκονομίαν σωτήριον, δύο νοῶν καὶ τὴν
Hebr. 13, 8 ἕνωσιν ἀθετῶν; ἀλλὰ καθὼς καὶ ὁ μέγας ἀπόστολός φησιν, Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς
καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας, ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν λέγων αἰώνιόν τε
θεὸν καὶ ἀπὸ χρόνων ἀρχόμενον ἄνθρωπον, καὶ ἡμεῖς ὁμολογῶμεν τὸν αὐτὸν θεόν τε καὶ
ἄνθρωπον τὸ μὲν ὄντα πρότερον, τὸ δὲ γενόμενον ὕστερον. ἀλλὰ πῶς, φησίν, ὁ μονο-
γενὴς δοῦλος γεγένηται, μείνας ὃ ἦν, καὶ γενόμενος ὃ οὐκ ἦν; [εἰ] βούλει οὖν τοῦτο
PG 1357 μαθεῖν; μάθε ὅτι γέγονε, τὸ δὲ πῶς γέγονεν, ὁ θαυματουργήσας ἐπίσταται μόνος. οὐδὲ
Exod. 7, 20. γὰρ σύ μοι δύνασαι λέγειν πῶς ὁ τῶν Αἰγυπτίων ποταμὸς αἷμα γεγένηται, ἀμεταβλήτου
21 μεινάσης τῆς τοῦ ὕδατος φύσεως. καὶ γὰρ ὡς ὕδατι μὲν οἱ Ἑβραῖοι ἐκέχρηντο, αἷμα
δὲ τοῖς Αἰγυπτίοις ὁ Νεῖλος ἐγένετο, καὶ γέγονεν ὃ οὐκ ἦν, μείνας ὃ ἦν. εἰπέ μοι τὸν
τρόπον. ἀλλ' οὐκ ἔχεις εἰπεῖν· θαῦμα γάρ ἐστι θεοῦ, λογισμοὺς παρωθούμενον. πῶς
Exod. 10, 22. δὲ καὶ τὸ φῶς ἐν Αἰγύπτωι γέγονε σκότος, οὐ σβεσθέν, ἀλλὰ μένον ὃ ἦν; ἡμέρα γὰρ τοῖς
23 Ἰσραηλίταις ἦν καὶ λαμπρὸν αὐτοὺς περιεῖχε τὸ φῶς, τοῖς δὲ Αἰγυπτίοις τὸ φῶς τοῦτο
M V 193 γέγονε σκότος, καὶ ἓν ὂν τὸ ὁρώμενον φῶς τε ἦν ὁμοῦ καὶ σκότος, οὐδὲ ἐκ τούτου μετα-
βληθὲν κἀκεῖνο γενόμενον. οὐδὲν γὰρ τοῦ φωτὸς παθόντος σκότος ἐγένετο, τοῦ θεοῦ
θαυματουργοῦντος καὶ τὸν λόγον οὐκ ἐκδεχομένου τῆς φύσεως. πῶς οὖν τὸ ὕδωρ τοῦ
Νείλου μεῖναν ὕδωρ αἷμα γεγένηται; ἢ πῶς ἐπὶ τῆς ἰδίας φύσεως μεῖναν τὸ φῶς σκότος
ἐγένετο; οὐδὲ γὰρ τοῦτο ἔφθαρται κἀκεῖνο γεγένηται. οὐδὲ γὰρ ἐφθάρη ἡ φύσις τοῦ
ὕδατος, καὶ ἐδήλουν οἱ Ἑβραῖοι, τοῦτο πότιμον ἔχοντες· ἀλλ' ἔμεινε καὶ αὐτὴ ἡ φύσις ἐν
7 ἰδίοις ὅροις καὶ γέγονεν αἷμα, ὅπερ οὐκ ἦν, θεοῦ ὑπὲρ λόγον δεικνύντος τὸ θαῦμα. ἡ
δὲ Βαβυλωνία φλὸξ πῶς δρόσος τοῖς τρισὶν ἐγένετο παισί; καὶ γὰρ φλὸξ ἦν καὶ δρόσος
ἐγένετο, καὶ ἄμφω ταῦτα δηλοῦνται τῆι ἐνεργείαι. ὅτι μὲν γὰρ δρόσος ἦν, οἱ τρεῖς
Dan. 3, 50. 48 διδάσκουσι παῖδες ταύτηι καταψυχόμενοι· ὅτι δὲ καὶ φλὸξ ἦν, οἱ ταύτηι κατακαυθέντες
μηνύουσι Βαβυλώνιοι. εἶδες πῶς τὸ πῦρ ἔμεινε πῦρ καὶ δρόσος ἐγένετο· οὐ δύο πρά-
γματα οὐδὲ δύο φύσεις, ἀλλ' ἓν ἦν καὶ ⟨τὸ αὐτὸ⟩ τὸ ὁρώμενον. ὃ γὰρ ἦν φλόξ, τοῦτο
γέγονε δρόσος, καὶ μαρτυροῦσιν οἱ δίκαιοι. μηκέτι οὖν ἐρώτα με τῶν τοῦ θεοῦ σημείων

---

12 sq. *Nota: Abhinc pessima exempla uertibilium rerum et periturarum* Λ^c in mg.
2/3 ἀδύνατον — σκοπεῖν adferuntur a Timoth. arm. p. 69
13—15. 16—21 θαυματουργοῦντος. 25——p. 85, 1 nonnullis omissis adferuntur a Timotheo syr. f. 49^r

---

V, P [= hk], AWΛ^tΛ^c
1 οὐ PΛ^t 1/2 τῆι — διαιρεῖς] εἰ δὲ ἓν ποία πάλιν παρείσδυσισ flor. Tim. 2 εἰ VPAW om. Λ καὶ εἰ Tim. σκοπεῖν V 4 χωριζέτω W 4/5 τῆ αὐτοῦ W ταύτηι τῆι Λ 5 καὶ om. Λ *secundum quodlibet* [utrumque om. Λ^t] *enim si* [*si enim* Λ^t] *disiunxeris* Λ^tc ὧι [ὡς flor.] γὰρ ἂν διαστήσησ flor. Tim. ὧι γὰρ διιστᾶσ VPAW τὸν flor. τὸ VW om. PA 5/6 τούτωι] τούτου Λ^t κατὰ τοῦτο Λ^c 6 συνάφειαν VPWAΛ ἕνωσιν flor. Tim. σωτηρίου Λ^c ἐπινοῶν P 7 ἀλλὰ καθὼσ PAW ἀλλὰ καθὰ V ὅθεν Λ^t *sicut* Λ^c καὶ om. A ἀπόστολος] παῦλοσ P Χριστὸς Ἰησοῦς Λ^c 8 post αἰῶνας ins. *heri et hodie dixit principium temporis dans. ipse et in sæcula ait* Λ 8/9 τε] τε καὶ V 9/10 καὶ ἡμεῖς — ἄνθρωπον om. VΛ 9 ὁμολογῶμεν A ὁμολογοῦμεν PW 11 εἰ VPAW om. Λ οὖν PAWΛ om. V 12 μάθε om. Λ μόνος om. W 14 μενούσησ P 18 αὐτοὺσ περιεῖχε AWΛ Tim. αὐτοῖσ παρεῖχε VP 19 τὸ ὁρώμενον ὂν V ἦν om. W ὁμοῦ om. P 20—23 οὐδὲν — γεγένηται om. P 20 οὐδὲν Λ^c οὐδὲ VAWΛ^t 21—25 πῶς οὖν — θαῦμα dittographiæ sunt eorum quæ præcedunt 23 ἔφθαρτο W 24 οἱ om. W 26 δὲ] τε Λ ἦν om. Λ 27 ἐγίνετο VA 29 ἔμενε P οὐ] οὐδὲ A 30 οὐδὲ] καὶ P τὸ αὐτὸ Λ Tim. om. VPAW ὃ γὰρ Λ ὅπερ VPAW

τὸν τρόπον. πάλιν γὰρ ἐρῶ σοι, τὰ θαύματα δεικνὺς μὲν ὅτι γέγονε, θεῶι δὲ καταλιμπάνων εἰδέναι τῶν θαυμάτων τὸν λόγον. εἶτα εἰπέ μοι· ταῦτα θαυματουργεῖ θεὸς καὶ τὴν φλόγα ⟨φυλάττων⟩ δρόσον ποιεῖ, οὐδὲ φλόγα μεταβαλὼν καὶ πρὸς δρόσον αὐτὴν μεθιστῶν, τυράννου τὴν ἀπόφασιν λῦσαι βουλόμενος καὶ ἠδικημένους ἐκδικῆσαι θέλων καὶ 4
τοὺς αἰτίους καταναλῶσαι βουλόμενος βαρβάρους [καὶ θαυματουργεῖ τὰ τοιαῦτα θεὸς τὸ L III 998
πῦρ φυλάξας ἐν ἰδίοις ὅροις καὶ δρόσον ἐπιδείξας, καὶ ἵνα τρεῖς παῖδες σωθῶσι, θαυματουργεῖ τὰ τοιαῦτα θεός], ἵνα δὲ κόσμον σώσηι θεός, ἀμφιβάλλεις ὅτι αὐτὸς μείνας θεὸς γέγονεν ἄνθρωπος; οὐκ ἐδεήθη φλόγα μεταβαλεῖν, ἵνα δρόσον ἐργάσηται, καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος γενέσθαι βουληθεὶς διὰ σωτηρίαν ἀνθρώπων τὴν ἑαυτοῦ φύσιν ἐδεήθη μεταβαλεῖν; πῦρ ἔμεινε καὶ γέγονε δρόσος, καὶ σὺ λέγεις· πῶς μένει θεὸς καὶ γίνεται ἄνθρωπος; 10

Ἐπειδὴ γὰρ τὴν φύσιν ἡμῶν βουλόμενος σῶσαι θεὸς οὐ δι' ἑτέρων τὴν σωτηρίαν ἡμῶν, ἀλλὰ δι' ἑαυτοῦ κατεσκεύασεν, ἐπειδὴ πᾶσα κτίσις ἠτόνει πρὸς σωτηρίαν ἡμῶν ἕξιν ἐχόντων καὶ κακίας καὶ πλάνης· ἡ γὰρ μακρὰ τῆς κακίας συνήθεια ἀντὶ φύσεως τοῖς PG 1360
ἀνθρώποις ἐγίνετο παρωσαμένη τὴν φύσιν, προεφήτευσε προφήτης, ἀλλ' ἠτόνει ὁ λόγος τῆι κακίαι νικώμενος, ἄγγελοι λειτουργοὶ τῆς ἡμέτερας ἐγίνοντο σωτηρίας (καὶ μαρτυρεῖ ὁ 15
μέγας Παῦλος λέγων περὶ ἀγγέλων· οὐχὶ πάντες εἰσὶ λειτουργικὰ πνεύματα εἰς Hebr. 1, 14
διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;), ἄγγελος ὁ κρείττων τὴν φύσιν ἐλειτούργει πρὸς σωτηρίαν ἡμῶν, ἀλλ' οὐκ ἐσώιζετο ἄνθρωπος, ταῖς κακίαις σπουδαίως ἐγκείμενος, ἠτόνει οὖν ἅπαντα πρὸς ἀνθρώπων τὴν ἀμέλειαν· ἡ γὰρ κακία τῶν πονηρῶν τὴν σπουδὴν ἐνίκα τῶν ἀγαθῶν, οὐχ ὅτι νικᾶται θεός, 20
ἀλλ' ὅτι γνώμηι τοῦ αὐτεξουσίου τὴν ἀρετὴν ἐπιτρέπει, ἀνάγκηι οὐκ ὠθεῖ σε πρὸς κατορθώματα οὐδὲ μὴ βουλόμενον ἕλκει πρὸς ἀρετήν, ἵνα σοι τὴν ἀρετὴν κατασκευάσας ἑκούσιον
8 σὸν αὐτὴν ποιήσηι κατόρθωμα, τί οὖν; ἐπειδὴ καὶ προφῆται ἐνενίκηντο καὶ οὐκ ἐνήργουν M V 196
διδάσκαλοι καὶ νόμος ἠτόνει καὶ ἄγγελοι τῆς σπουδῆς ἀπετύγχανον, τῆς γνώμης τῶν ἀνθρώπων οὐκ εἰκούσης τοῖς ἀγαθοῖς, αὐτὸς ὁ τῆς φύσεως ποιητὴς ἐπεδήμησε, φύσιν 25
νενικημένην ἀνορθῶσαι βουλόμενος, καὶ παραγίνεται, οὐ κτυπῶν ὡς θεὸς οὐδὲ βρονταῖς Exod. 19, 16
καταπλήττων τὰς ἀκοὰς οὐδὲ γνόφον περιβαλλόμενος καὶ πῦρ φοβερὸν ἐν τῶι γνόφωι δεικνὺς οὐδὲ σάλπιγγος ἤχωι τοὺς ἀκούοντας δεδιττόμενος, ὥς ποτε τοῖς Ἰουδαίοις ἐπεφάνη φόβον ἐμποιῶν, οὐ σοβῶν τὸν οἰκέτην, χάριτι δὲ μᾶλλον αὐτὸν προσκαλεῖται καὶ ἀγαθότητι. οὐ δορυφορίας ἐπάγεται ἀρχαγγέλων· οὐ κινεῖ τὰ τῶν ἀγγέλων στρατόπεδα. οὐ γὰρ 30
ἠθέλησε σοβῆσαι τὸν δραπέτην τὸν φυγάδα τῶν ἐκείνου νόμων γενόμενον, ἀλλ' ἔρχεται ὁ πάντων κύριος ἐν δούλου μορφῆι, πτωχείαν περιβαλλόμενος, ἵνα μὴ σοβήσηι τὸ θήραμα. ἐν ἀδήλωι τίκτεται χωρίωι, ἀγρὸν ἀφανῆ πρὸς γέννησιν ἐκλεξάμενος· διὰ πτωχῆς τίκτεται παρθένου καὶ πάντα πτωχὰ προσλαμβάνεται, ἵνα ἡσύχως πρὸς σωτηρίαν ἀγρεύσηι τὸν ἄν-

---

V, P [= hk], AWΛ^{t}Λ^{c}

1 δεικνὺς Λ δείκνυσι V δεικνύουσι A δεικνύω σοι P δείκνυμί σοι W 1/2 καταλιμπάνων Λ καταλιμπάνω VPAW 2 εἰδέναι om. W εἶτα om. P 3 φυλάττων Λ om. VPAW ποιεῖ PAWΛ ποιῶν V εἰσ P 5 ἀναλῶσαι A 5—7 καὶ θαυματουργεῖ — τὰ τοιαῦτα θεός dittographiæ sunt eorum quae præcedunt, eieci utpote constructionem obscurantia 5 καὶ θαυματουργεῖ] *operatur itaque* Λ^{c} 7 ὁ θ̄σ̄ A θεός^{2} om. WΛ 8/9 ἄνθρωποσ αὐτὸσ W 9 τὴν] οὐ τὴν Λ^{1} πῶς τὴν Λ^{c} αὐτοῦ W μεταβαλεῖν ἵνα δρόσον ἐργάσηται P 10 ἔμενε P πῶς] *quia non* Λ μένη P 11 γὰρ om. Λ ἑτέρου W 12 ἐπειδὴ γὰρ Λ ἡ κτίσισ W φύσισ A 13 ἡ μακρὰ γὰρ W 14 ἐγένετο P *constat* Λ προεφήτευσε P 16 οὐχὶ] ὅτι Λ 17 σωτηρίαν] βασιλείαν P 18 κρείττων] κηρύττων P 18/19 ὁ ἄνθρωποσ W 19 ἅπαντα om. Λ τὴν τῶν ἀνθρι'πων P τὴν ἀνθρώπων W 21 ἀνάγκη δὲ P ὠθεῖ σε VAWΛ^{t} ὠθεῖσθαι P *impellens* Λ^{c} 22 οὐδὲ] εἰ δὲ P βουλόμενοσ V 23 αὐτὸ W νενίκηντο P 24/25 τῶν ἀνθρώπων] *hominis* Λ^{c} 25 φύσιν om. P *naturamque* Λ 26 καὶ om. Λ 27 φοβερὸν om. Λ 29 ἐμποιῶν] *iniciens indeuotis* Λ *euocans* Λ post ἀγαθότητι ins. *propterea non uenit cum imperiali fastu* [*fastigio* Λ^{t}] Λ^{tc} 30 δορυφορίαισ P 30/31 οὐ γὰρ — φυγάδα om. P 31 νόμω P om. W γενομένων P 32 μὴ σοβήσηι] ἀγρεύση W 34 καὶ om. Λ προσλαμβάνεται om. Λ

θρωπον. εἰ γὰρ ἐπιδόξως ἐτέχθη καὶ πλοῦτον πολὺν περιβαλλόμενος παρεγένετο, εἶπον ἂν οἱ ἄπιστοι ὅτι ἡ τοῦ πλούτου δαπάνη τὴν μεταβολὴν τῆς οἰκουμένης εἰργάσατο. εἰ τὴν μεγάλην Ῥώμην εἵλετο πόλιν, τῇ δυναστείαι τῶν πολιτῶν τῆς οἰκουμένης τὴν μεταβολὴν ἐλογίζοντο. εἰ υἱὸς ἐγένετο βασιλέως, τῇ δυναστείαι τὴν ὠφέλειαν ἐπέγραφον.
L III 999 εἰ νομοθέτου ἐγεγόνει υἱός, αὐτοῦ τοῖς προστάγμασι τὴν ὠφέλειαν ἐπέγραφον. ἀλλὰ τί ποιεῖ; πάντα [τὰ ἔργα] πτωχὰ καὶ εὐτελῆ, πάντα μέτρια καὶ τοῖς πλείοσιν ἀφανῆ, ἵνα θεότης μόνη γνωρισθῇ τὴν οἰκουμένην μετακοσμήσασα. διὰ τοῦτο πτωχὴν αἱρεῖται μητέρα, πτωχοτέραν πατρίδα, ἐνδεὴς τοῖς χρήμασι γίνεται.

Lc. 2, 7 Καὶ τὴν ἔνδειαν ἑρμηνευέτω σοι ἡ φάτνη. οὐχ ὑπαρχούσης γὰρ κλίνης ἐφ' ἧς κατακλιθῇ ὁ κύριος, ἐν φάτνῃ τίθεται καὶ γίνεται τῆς χρείας τὸ ἄπορον προφητείας κάλλι-
PG 1361 στον μήνυμα. ἐν φάτνῃ γὰρ κατετέθη, μηνύων ὅτι καὶ ἀλόγων ἔσται τροφή. ὁ γὰρ τοῦ θεοῦ λόγος πρὸς ἑαυτὸν ἐφείλκετο καὶ πλουσίους καὶ πένητας καὶ ἐλλογίμους καὶ τῶι λόγωι βραδεῖς, πενίαι τε συζῶν καὶ ἐν φάτνῃ τεθείς. ὁρᾶις πῶς τῆς χρείας ἡ ἔνδεια προφητείαν εἰργάσατο καὶ ἡ πτωχεία τὸν δι' ἡμᾶς πτωχεύσαντα εὐπρόσιτον πᾶσιν ὑπέδειξεν; οὐδεὶς γὰρ δεδοικὼς τοῦ Χριστοῦ πλοῦτον ὑπέρογκον ἄτολμος ἦν· οὐδένα προσελθεῖν αὐτῶι βασιλείας ὕψος ἐκώλυσεν, ἀλλὰ κοινὸς ὤφθη καὶ πένης ὁ πᾶσιν ἑαυτὸν εἰς σωτηρίαν προθείς. ἐν φάτνῃ γὰρ ὁ τοῦ θεοῦ κατατίθεται λόγος καὶ διὰ μέσου τοῦ σώματος, ἵνα ἄδειαν ἔχηι λογικός τε καὶ ἄλογος μεταλαβεῖν τῆς σωτηριώδους τροφῆς. καὶ τοῦτο τάχα καὶ ὁ προφήτης πρότερον ἐβόα, τῆς φάτνης ταύτης διηγούμενος τὸ μυστήριον λέγων·
Ies. 1, 3 ἔγνω βοῦς τὸν κτησάμενον καὶ ὄνος τὴν φάτνην τοῦ κυρίου αὐτοῦ, Ἰσραὴλ δέ με οὐκ ἔγνω καὶ ὁ λαός με οὐ συνῆκεν. εἰ γὰρ καὶ ἁπλουστέραν ἔννοιαν ὁ λόγος ἔχει, δεικνὺς τὸν Ἑβραῖον τῶν ἀλόγων ἀγνωμονέστερον, ἀλλὰ δύναιτ' ἂν καὶ τοῦτο δηλοῦν, φάτνην ὑποδεικνὺς τοῦ κυρίου, ἐφ' ἧς τεθεὶς τροφὴ τοῖς ἀλογωτέροις
M V 197 ἐγένετο. καὶ γὰρ οὐκ ἀορίστως ὁ προφήτης φάτνην δηλοῖ, ἀλλὰ τὴν φάτνην ταύτην ἔφη τοῦ κυρίου αὐτοῦ, τῶι ἄρθρωι τούτωι, οἶμαι, τὴν φάτνην ὡρισμένως σημαίνων. καὶ ταῦτα μὲν φιλοσοφείτω ὁ βουλόμενος, τῇ ποικίλῃ θεωρίαι τῆς θείας γραφῆς ἐντρυφῶν·
9 ἡμεῖς δὲ ἐδείξαμεν ὅτι ἐπτώχευσε δι' ἡμᾶς ὁ πλούσιος τῶι τῆς θεότητος λόγωι εὔληπτον
2 Cor. 8, 9 πᾶσι τὴν σωτηρίαν ποιῶν. ὃ δὴ καὶ σημαίνων ὁ μέγας Παῦλος ἔλεγε· δι' ἡμᾶς ἐπτώχευσε πλούσιος ὤν, ἵνα ἡμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείαι πλουτήσωμεν. καὶ τίς ἦν ὁ πλουτῶν; τί δὲ ἐπλούτει; καὶ πῶς οὗτος ἐπτώχευσε δι' ἡμᾶς; λεγέτωσαν ἡμῖν οἱ τοῦ θεοῦ λόγου διαιροῦντες τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸ ἐνωθὲν διιστάντες τῇ μνήμηι τῶν φύσεων, οἱ δύο τινὰ λέγοντες τὸν Χριστὸν καὶ τὸ ⟨ἓν⟩ ἐπινοίαι μόνηι πρὸς ἀπολογίαν κομίζοντες. τίς οὖν ὢν πλούσιος, εἰπέ μοι, τὴν ἐμὴν πτωχείαν ἐπτώχευσεν; ἆρα ὁ φαινόμενος ἄνθρωπος, ὃν σὺ διιστᾶις τῆς θεότητος; ἀλλ' οὐδέποτε οὗτος ἐγένετο πλούσιος· ἦν πτωχός, ἐκ πτωχῶν προγόνων τεχθείς. τίς οὖν ὁ πλούσιος καὶ τί πλουτῶν

30—33 Tim. arm. p. 105 syr. fol. 10a, 49a = floril. R 1 8 πῶς ἐπτώχευσεν — ἐπικομίζοντες

V, P [= hk], AWΛ[1]Λ[c]

3 Ῥώμην] πόλιν W πόλιν Λ πάλιν VPAW 5 αὐτοῖσ PAW om. Λ ἐπέγραφον τὴν ὠφέλειαν P 6 τὰ ἔργα VPW ἔργα A *elegit* Λ eieci 7 μόνη νῦν W 12 λόγος καὶ υἱός Λ ἀφείλκετο V 13 ὅρα Λ 14 ὑπέδειξεν P ἐπέδειξεν AW ἀπέδειξεν V 15 ἀτόλμητος A 16 βασιλέωσ W αὐτὸν P 17 τοῦ²] τούτου τοῦ W 22 τῶν ἀλόγων τὸν ἑβραῖον P δύναιτ' scripsi δύναται VPW δύνηται A 23 φάτνη P om. Λ ὑποδεικνύοντος Λ τὸν κν P ἐφ' ἧι V *quia ibi* Λ ἀλόγοισ P 24 ὁ προφήτης om. Λ 25 λέγει P post αὐτοῦ repetit ἐφ' ἧσ — ἀλογωτέροισ — ταύτην ἔφη τοῦ κῦ αὐτοῦ P ἄρθρω PWΛ ἄνω VA 26 τῇ ποικίλῃ PΛ τὴν ποικιλίαν VAW ἐντρυφᾶν P 31 θεοῦ om. W τὸ ἀνθρώπινον flor. Tim. syr. f. 10[1] καὶ] οἱ Λ[c] διιστάντεσ flor. διιστῶντεσ VPA om. W 32 ἓν flor. Tim. om. VPAWΛ 33 οὖν ὢν Λ οὖν PAW ὢν V 35 ἦν γὰρ PW *sed* Λ

ἦν, ὃς δι' ἡμᾶς ἐγένετο πένης; θεός, φησίν, ἐπλούτει τὴν κτίσιν. οὐκοῦν θεὸς καὶ πένης ἐγένετο, ἰδίαν πενίαν τὴν τοῦ ὁρωμένου ποιούμενος. ὁ γὰρ αὐτὸς καὶ ἐπλούτει τὴν θεότητα καὶ δι' ἡμᾶς πένης ἐγένετο. οὐδὲ γὰρ τὸν ἄνθρωπον ἂν εἴποις πλουτεῖν, πτωχὸν ὄντα καὶ φύσει καὶ χρήμασιν, οὐδὲ [γὰρ] τὸν πλουτοῦντα θεότητος ἀξίαν πτωχεύειν ἂν εἴποις, μὴ προσάψας αὐτῷ τὰ ἀνθρώπινα. διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἀπόστολος συνάπτων δόξαν θεότητος ἀνθρωπίνοις παθήμασιν, οὐδὲ ἐπινοίαι διαιρεῖν οὐδὲ λόγωι διαστῆσαι τὰ ἑνωθέντα βουλόμενος, τὸν αὐτὸν ἔφη πλουτεῖν θεότητα καὶ πτωχεύειν παθήμασι καὶ τὸ μὲν δι' ἑαυτὸν εἶναι, τὸ δὲ δι' ἡμᾶς πεπονθέναι. εἰ δὲ ὁ πλουτῶν τὴν θεότητα πτωχεύει τὴν ἀνθρώπων πτωχείαν, πῶς οὐχὶ καὶ τὰ λοιπὰ πέπονθεν, ἅπαξ ἄνθρωπος γενέσθαι διὰ φιλανθρωπίαν ἑλόμενος;

L III 1002
PG 1364

10 Ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἰς τοσοῦτον· σὺ δέ μοι βλέπε τὸ πτωχότατον οἴκημα τοῦ πλουτοῦντος τὸν οὐρανόν· βλέπε τὴν φάτνην τοῦ ἐπὶ τῶν χερουβὶμ καθημένου· βλέπε σπάργανα τοῦ δήσαντος ψάμμωι τὸ πέλαγος· βλέπε τὴν κάτω πτωχείαν, τὸν ἄνω πλοῦτον αὐτοῦ λογιζόμενος. οὕτως γὰρ ἂν καὶ χάριτος καὶ φιλανθρωπίας ἴδοις τὸ μέγεθος, εἰ τὴν τοσαύτην τοῦ θεοῦ λογίσηι συγκατάβασιν. καὶ γὰρ ἐν ταύτηι τῆι πτωχείαι ὁ πλοῦτος αὐτοῦ τῆς θεότητος δείκνυται, ἀστέρος τοῖς μάγοις δηλοῦντος τὸν πένητα καὶ τοὺς βαρβάρους ἄγοντος ἐπὶ τὴν φάτνην τοῦ πένητος. ἀλλὰ καὶ ἄγγελοι χαίροντες τοῦτον ἀνηγόρευον τὸν πτωχὸν τοῖς ποιμέσιν, ἄιδοντες τὸν πλοῦτον αὐτοῦ τῆς θεότητος. καὶ γὰρ οἱ μάγοι τῶι φαινομένωι τὸν λίβανον προσεκόμισαν ὡς θεῶι, οὐ διιστῶντες τὴν φύσιν τῆς φύσεως οὐδὲ ἐπινοίαις τέμνοντες τὸν ἡνωμένον, ἀλλ' ἅπαξ τῶι θαύματι τὸν φαινόμενον εἰδότες θεὸν προσφέρουσι λίβανον αὐτῶι τούτωι θεικὴν ἀξίαν μηνύοντες. οὐδὲ ἄγγελοι ταῖς ἐπινοίαις ταῖς κατὰ σὲ τὸ τεχθὲν τοῦ θεοῦ λόγου διέστησαν, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν εἰδότες καὶ ὁρώμενον καὶ νοούμενον ἐβόων λέγοντες· δόξα ἐν ὑψίστοις θεῶι καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία, καὶ οὐκ ἄλλα μὲν λέγοντες κατὰ σέ, ἄλλα δὲ ἐπινοοῦντες καὶ ῥήμασι μὲν ὁμολογοῦντες ἕνα Χριστὸν Ἰησοῦν, ἐπινοίαι δὲ διαιροῦντες τὸν αὐτόν, ὥσπερ σύ, ἐννοίας ἔχων μαχομένας τοῖς ῥήμασιν, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν δοξάζουσι θεόν. καὶ ἐν πενίαι τοίνυν καὶ ἐν φάτνηι τοῖς πᾶσιν ἐφαίνετο. διὰ τοῦτο καὶ ἐν σπαργάνοις ἐστὶ καὶ ὑπὸ ἀγγέλων δοξάζεται * * οὐ τοῦ ἀστέρος καταβάντος πρὸς τοὺς μάγους (οὐδὲ γὰρ τοὺς τόπους ἀμείβουσιν οἱ ἀστέρες), ἀλλ' ἐπειδὴ τῶν Χαλδαίων ἡ γῆ πολλοὺς ἔχει τῆι κινήσει τῶν ἀστέρων προσέχοντας, ἡ δύναμις ἡ κρείττων ὁδηγοῦσα τοὺς μάγους ἀστέρος ἀνέλαβεν ἰδίωμα, ἵνα ἀφ' ὧν ἔμαθον οἱ Χαλδαῖοι μάθωσιν ὃ οὐκ ἠδείσαν, καὶ ἀστρονομίαι προσέχοντες αὐτοῖς τοῖς ἄστροις τὰ τοῦ Χριστοῦ διδαχθῶσι μυστήρια. ὅτι γὰρ οὐκ ἦν ἀστήρ, ἀλλὰ δύναμις ἀγγελικὴ ὁδηγοῦσα τοὺς βαρβάρους πρὸς τὴν εὐσέβειαν, αὐτὸς ὁ εὐαγγελιστὴς δηλοῖ, τὸν ἀστέρα τοῦτον καὶ ἐν ἡμέραι ποτὲ φαίνεσθαι, ποτὲ δὲ κρύπτεσθαι λέγων, ἄλλοτε δὲ καὶ ὁδηγεῖν αὐτὸν τοὺς μάγους

Ps. 79, 2. 98, er. 5, 22
Mt. 2, 9
Lc. 2, 13. 14
Lc. 2, 14
M V 200

V, P [= hk], AWΛ[1]Λ[c]

1 κτίσιν φύσιν P 2 καὶ om. WΛ 3 καὶ] κἂν W 4 γὰρ om. WΛ *diuinitate per dignitatem* Λ ἂν] ἀνὲ W 5 διὰ om. P 6 οὐδὲ PAW *neque* Λ οὐκ V διαιρεῖν Λ διαιρῶν VPAW λόγοις W 9/10 γενέσθαι — ἑλόμενος A διὰ — γενέσθαι ἑλόμενος V διὰ φιλανθρωπίαν ἑλόμενος εἶναι W διὰ φιλανθρωπίαν γενόμενος P 11 ἐσ V πτωχότερον Λ . 12 οὐρανόν] ἄνον V 13 ψάμω V τὴν θάλασσαν W 14 ἂν om. VPA 15 ταύτηι] αὐτῆι Λ 17 πτωχεύσαντος P οἱ ἄγγελοι V 18 πένησιν P cf. Λ 19 ὡς om. P τὴν φύσιν om. P 20 ἐπινοίαι Λ ἀλλ' — θαύματι VP ἀεὶ ἀλλ' — θαύματι AW ἅπαξ τῶι θαύματι ἀλλὰ Λ 20/21 τὸ φαινόμενον W 21 μηνύοντες PAWΛ κρίνοντες V 22 τεχθὲν ὅλως P 22/23 ἕνα — αὐτὸν om. Λ 24 ἐν — εὐδοκία om. Λ 25 ἐπινοοῦντες δὲ ἕτερα W Ἰησοῦν om. Λ 26 τὸν om. Λ καὶ σὺ V ἀλλ' PΛ ἀλλὰ καὶ VAW καὶ om. W 27 ὡς θεόν Λ[c] ὃς καὶ ἐν πενίαι καὶ ἐν Λ 28 lacunam posui secundum Λ *et in præsepe positus et ab stella denuntiatus* 28/29 βάντος A 29 εἰσ P οὐδὲ] οὔτε VPAW 30 τῆι] τοὺσ P 31 ἔλαβεν PA τὴν ἰδέαν W 34 καὶ ἐν ἡμέρα τὸν ἀστέρα τοῦτον P 35 ποτὲ[1] WΛ om. VPA δὲ PWΛ om. VA ἄλλοτε] ἄλλωσ τε W τοὺσ μάγουσ αὐτὸν W

φησὶ καὶ σὺν αὐτοῖς ἐπὶ τὴν Βηθλεὲμ ἰέναι, ὅπερ οὐκ ἄν τις εἴποι τινὰ τῶν συνήθων ἀστέρων [δῆλον τῇ αἰσθήσει] ποιεῖν, ἀλλὰ δύναμιν ἐν ἄστρου σχήματι φαινομένην τοῖς
Mt. 2, 9 ἀστρονόμοις. τὸ δὲ καὶ ἔστη ἐπάνω τοῦ παιδίου περὶ τοῦ ἀστέρος ῥηθὲν δύναμιν
PG 1365 εἶναι τὸ φαινόμενον μηνύσει σαφῶς. οὐ γὰρ ἄν τις τῶν ἐν οὐρανῷ τεταγμένων ἀστὴρ δῆλος ἐγένετο ἐπάνω στὰς τοῦ παιδίου, ἐπειδὴ τὸ τοῦ διαστήματος μέγεθος τῆς ὄψεως κλέπτον τὴν κρίσιν οὐδὲ στάσιν οὐδὲ κίνησιν τῶν ἀστέρων δήλην τῇ αἰσθήσει ποιεῖ. ἔστη, φησίν, ὁ ἀστὴρ ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον. οὐκοῦν ἀπολιπὼν τὸ ὕψος ὁ φαινόμενος ἀστὴρ χθαμαλώτερος γέγονεν, ἵνα τῇ στάσει δείξῃ τοῦ βασιλέως τὴν γέννησιν.
L III 1003 καὶ γὰρ ὡς βασιλέα ἐζήτουν οἱ μάγοι, βασιλέως ἐπερωτῶντες τὸν τόκον καὶ τοῖς Ἰουδαίοις
Mt. 2, 2 λέγοντες· ποῦ ἐστιν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. βασιλέα ζητεῖς, ὦ μάγε· τίνος ἕνεκεν ὡς θεῷ προσφέρεις τὸν λίβανον; ἀλλ' οἶδα καὶ βασιλέα καὶ θεὸν ἐγνώρισα· διὰ τοῦτο καὶ χρυσὸν αὐτῷ προσφέρω καὶ λίβανον, τοῖς δώροις ὁμοῦ καὶ θεὸν καὶ βασιλέα μηνύων.

11 Ἀλλ' οὗτος ὁ τότε μάγους ἑλκύσας ἀρρήτῳ δυνάμει πρὸς τὴν εὐσέβειαν καὶ νῦν τὴν φαιδρὰν πανήγυριν συνεκρότησε σήμερον, οὐκέτι ἐν φάτνῃ τιθέμενος, ἀλλ' ἐπὶ τῆς σωτηριώδους τραπέζης ταύτης προκείμενος. ἐκείνη γὰρ ἡ φάτνη τῆς τραπέζης ταύτης μήτηρ ἐγένετο· διὰ τοῦτο ἐν ἐκείνῃ τίθεται, ἵνα ἐπὶ ταύτης βρωθῇ καὶ γένηται τοῖς πιστοῖς σωτήριον ἔδεσμα. ἀλλ' ἡ μὲν φάτνη τὴν λαμπρὰν ταύτην ἀνέδειξε τράπεζαν, ἡ δὲ παρθένος τοὺς χοροὺς τούτους ἐβλάστησε τῆς παρθενίας, ἡ δὲ τοῦ ἐν Βηθλεὲμ οἰκίσκου εὐτέλεια τοὺς περιφανεῖς τούτους ἀνέδειξε ναούς, τὰ δὲ τότε σπάργανα νῦν τῶν ἁμαρτημάτων λυτήρια γέγονεν. εἶδες τῆς τότε πενίας τὰ νῦν φαινόμενα κατορθώματα; εἶδες πτωχείαν τοσούτου πλούτου γεγενημένην μητέρα; μὴ βλάπτει ἡ κάτω τοῦ μονογενοῦς πρὸς ὀλίγον εὐτέλεια, τοσοῦτον πλοῦτον τῇ οἰκουμένῃ κομίσασα; τί οὖν ὀνειδίζεις Χριστῷ τὴν ἐν Βηθλεὲμ εὐτέλειαν; διὰ τί πενίαν φέρεις εἰς μέσον, τὰ ἐξ αὐτῆς κέρδη τοῦ κόσμου μὴ λογιζόμενος; διὰ τί ἀνάξιον λέγεις θεοῦ πάθος τοσούτων ἀγαθῶν γενόμενον πρόξενον; διὰ τί ἀφαιρῇ τοῦ μονογενοῦς τὰ τραύματα, ἃ τοσαύτην
M V 201 σωτηρίαν τοῖς ἀνθρώποις ἐπήγασε; τί παρακαθέζῃ παθήμασι καὶ οὐ βλέπεις τῶν παθημάτων τὰ νῦν γενόμενα κατορθώματα; διὰ τί πάθος ἀνάξιον λέγεις θεοῦ, ὧι λέλυται τυραννὶς διαβόλου; διὰ τί πενίαν λέγεις ἀναξίαν θεοῦ, δι' ἧς ὁ κόσμος πλουτεῖ τὴν εὐσέβειαν; διὰ τί θάνατον ἀνάξιον λέγεις θεοῦ, ὧι θεὸς ἀνήλωσε θάνατον; τίνος ἕνεκεν σταυρὸν οὐ λέγεις θεοῦ, ὧι θεὸς τὴν κακίαν τοῦ δαίμονος ἐθριάμβευσεν; διὰ τί τοῦτο μόνον
Col. 2, 14 οὐ λέγεις θεοῦ, ὃς τὴν ἐμὴν ἁμαρτίαν τῷι ξύλωι προσήλωσε; μὴ διαβάλῃς πάθη ἀφ' ὧν ἀπάθεια τίκτεται· μὴ διασύρῃς εὐτέλειαν ἀφ' ἧς διαβόλου τυραννὶς καταλύεται· μὴ ὀνειδίσῃς ῥάπισμα θεῷι, δι' οὗ τῆς ἁμαρτίας τὸν ἄνθρωπον ἠλευθέρωσε· μὴ θεοῦ δεσμὸν εἴπῃς ἀνάξιον, ὧι τὸν δεσμὸν τῶν σειρῶν τῆς ἁμαρτίας ἀνέλυσε· μὴ λέγε πενίαν ἀναξίαν θεοῦ

V, P [= hk], AWΛ¹Λ^c

2 δῆλον — ποιεῖν om. spatio rel. W δῆλον τῇ αἰσθήσει VA δήλην πορείαν τῇ αἰσθήσει P om. Λ 3 τοῦ παιδίου] τοῦ σπηλαίου οὗ ἦν τὸ παιδίον P περὶ τοῦ ἀστέρος om. W 4 μηνύει W 5 τῆς] τὴν A 6 κλέπτων VP 9 βασιλέα — μάγοι om. W 9/10 καὶ τοῖς — Ἰουδαίων om. Λ 10 γάρ φησιν Λ 12 τίνοσ AWΛ καὶ τίνοσ VP οἶδα βασιλέα P 15 καὶ νῦν VPA καὶ ἡμῖν W om. Λ 16 τῆς om. P 17 ταύτησ τραπέζησ W 21 ἀνέδειξε] *prædixit* Λ νῦν τῶν Λ τῶν νῦν VAW τῶν P 23 βλάπτη V 25 Χριστοῦ Λ 26 τοῦ κόσμου om. Λ πάθος] τὸ Λ 27 τραύματα] πράγματα Λ ἃ PΛ ὃσ VAW 28 τοῖς om. W ἐπήγαγε Λ 29 τὰ — γενόμενα om. Λ γινόμενα W 29/30 πάθος — διὰ τί om. V 29 λέγεις om. W λύεται W 31 ἀνάξιον — θῦ PΛ ἀνάξιον θῦ λέγεισ V λέγεισ ἀνάξιον θῦ W 31/32 ἀνήλωσε — θεός om. Λ 31 ἀνεῖλε W 32 τοῦ δαίμονος] ἐχθροῦ V, corr. in mg. V μόνον τοῦτο P τοῦτο W 33 θεοῦ ὃς] ὅτι Λ 34 τυραννὶσ διαβόλου P 36 τῶν σειρῶν om. V θεῷ P

ὅτι ὁ διάβολος πλουτῶν τὴν πλάνην ἐπτώχευσε· μὴ καταγνῶις σταυροῦ βωμοὺς καταλύσαντος· μὴ ἐξευτελίσηις ἥλους οἷς τὴν οἰκουμένην Χριστὸς εἰς ἓν φρόνημα τῆς εὐσεβείας συνέπηξε. μὴ λογίζου τὰ εὐτελῆ, ἀλλὰ τὰ ἐκ τούτων τοῦ παθόντος γενόμενα κατορθώ- PG 1368
ματα, ἃ οὐκ ἂν εἴποις ἀνθρώπου γεγονέναι παθόντος ψιλοῦ, νοῦν ἔχων καὶ τοῖς φαινομένοις πειθόμενος. διὰ τί δὲ καὶ καλεῖς εὐτελῆ ἃ ὁ θεὸς διὰ σωτηρίαν ἀνθρώπων ἠσπάσατο; εἰ γὰρ παθήματα τῆι φύσει ἐστί τε καὶ λέγεται, ἀλλ' ἰατρεία γέγονε τῶν ἡμετέρων παθῶν. μηκέτι οὖν αὐτὰ προσαγόρευε πάθη, ἀλλὰ παθῶν τῶν ἡμετέρων ἰάματα.

Καὶ μή μοι τὰ μέλη τῆς παρθένου εἰς ὄνειδος θεότητος φέρε. οὐδὲ γὰρ τούτων ἡ φύσις ἐστὶν ἀναξία, κἂν ἐπεισελθόντα τὰ τῆς ἀτιμίας πάθη τὴν εὐγένειαν τοῦ σώματος 9
ἐλυμήναντο. οὐ γὰρ αἰσχρὰ τῆι φύσει τὰ μέλη, ἀλλὰ δι' ἐπιθυμίας ἀτόπου ὑβρίζεται. L III 1006
εἰ γὰρ ἦν αἰσχρὰ τῆι φύσει, οὐκ ἂν ταῦτα θεὸς ταῖς ἰδίαις παλάμαις διέπλασεν, ἐπειδήπερ οὐκ αἰσχρῶν ὁ θεός, ἀλλὰ τῶν καλλίστων ἐστὶ ποιητής· εἶδε γὰρ πάντα ὅσα ἐποίησεν Gen. 1, 32
ὁ θεός, καὶ ἰδοὺ καλὰ λίαν. οὐδὲν γὰρ τῶν ὑπὸ θεοῦ γενομένων τῆι ἰδίαι φύσει κακόν, οὐδὲ αἰσχρόν τι θεὸς κατεσκεύασεν, ἀλλ' ἡμεῖς τῆς πρώτης ἐκπεσόντες κατασκευῆς ἐπιθυμίαις ἀτόποις τὴν φύσιν ἡμῶν καθυβρίσαμεν. εἰ οὖν πλάσας ὁ θεὸς τὰ μέλη τῆς 15
γυναικὸς οὐ διαβάλλεται, οὐδὲ ἐνοικήσας ἐν αὐτοῖς ἐνυβρίζεται· ἐν ἰδίαι γὰρ κτίσει θεὸς
12 οὐκ ἀναξίως οἰκεῖ. εἰ δὲ λέγεις· πῶς οὐρανὸν καταλιπὼν ἐν μήτραι κατώικησεν; ἐρῶ σοι κἀγὼ ὅτι θεὸς ὢν ἄνθρωπος δι' ἀνθρώπους ἐγένετο, μείνας θεὸς καὶ οὐ μετατεθείσης οὐσίας.

Ὁμολογῶ τοιγαροῦν τὸν αὐτὸν θεὸν καὶ ἄνθρωπον, θεὸν μὲν πρὸ αἰώνων, ἄνθρωπον 20
δὲ γενόμενον ἐκ τοῦ τόκου ἀρξάμενον, οὐ δύο, ἀλλ' ἕνα, οὐ φραζόμενον ὡς ἕνα, διττὸν δὲ ἐπινοούμενον· οὐδὲ γὰρ μάχεσθαι δεῖ τῶι λόγωι τὴν ἔννοιαν. οὐ νοοῦμεν δύο, ὁμολογοῦμεν δὲ ἕνα· τὸ γὰρ οἰκονομίαι καὶ θαύματι συνημμένον οὐδὲ λόγος διίστησιν οὐδὲ ἔννοια. εἰ δέ τις ἐπινοίαι διαστήσειε τὸ συνημμένον, διαλελυμένον ἐνόησε καὶ ψευδὴς ἡ ἔννοια γίνεται, διαστήσασα ⟨δηλονότι⟩ τὸ συνημμένον ἀεί. δεῖ οὖν συνομο- 25
λογοῦσαν ἔχειν τῶι λόγωι τὴν ἔννοιαν. ἕνα λέγεις Χριστόν, τὸν αὐτὸν θεὸν καὶ ἄνθρω- M V 204
πον; οὐκοῦν ἕνα καὶ νόει. εἰ δὲ λέγεις μὲν ἕνα, ἐπινοεῖς δὲ δύο, τῶι λόγωι σου πολεμοῦσαν ἔχεις τὴν ἔννοιαν. μὴ οὖν λέγε δύο διαφορᾶι τινι διιστάμενα. εἰ γὰρ ἑνοῖς τῶι λόγωι, μὴ τέμνις τῆι ἐννοίαι· εἰ δὲ τέμνεις ταῖς ἐννοίαις, τὴν ἕνωσιν ἤρνησαι. μὴ οὖν πρὸς φύσεις διισταμένας καταγάγηις τὸν λογισμόν, θεοῦ τὴν ἄκραν θαυματουργήσαν- 30
τος ἕνωσιν. πίστευε τῶι θαύματι καὶ μὴ ἐρεύνα λογισμοῖς τὸ γενόμενον. μὴ καταλύσηις τὸ θαῦμα, εὑρεῖν τὸν λόγον φιλονεικῶν· οὐ γὰρ μένει τὸ θαῦμα οὗ ὁ λόγος γνωρίζεται. εἰ τοῦ γενομένου γνώριμος ὁ λόγος, οὐκέτι σημεῖον οὐδὲ θαῦμα τὸ γεγονός· εἰ δὲ σημεῖον καὶ θαῦμα, καταλιπὼν λογισμοὺς τὴν πίστιν ἀνάλαβε, ὁμολογῶν ἕνα κύριον

28—33 Timoth. syr. f. 10r = arm. p. 96 = flor. R 1 6 εἰ γάρ — γνωρίζεται

V, P [= hk], AWΛ^{t}Λ^{c}

1 ὅτε W 1/2 καταλύοντος V 3 ἐνέπηξε Λ 4 ἃ] ὧν W 5 post πειθόμενος add. *hæc recipe* Λ 5 καλεῖς PΛ λαλεῖσ VAW 6 παθήματα τῆι] παθητῆ P 7 αὐτὰ WΛ αὐτὸ VA αὐτῶ P πάθη — ἰάματα WΛ πάθοσ — ἴαμα VPA 8 παρθενίασ V 9 ἐπισελθόντα P 12 ὅσα AW ἃ VP 14 κατεσκεύασεν ὁ θ̄σ V κατεσκεύασε Λ 16 αὐτοῖς VAΛ αὐτῆ PW οἰκεία A 17 καταλιπὸν P 18 μετατεθείσης AW μεταθεὶσ τῆσ P μετατεθείσης τῆσ V 20 τὸν αὐτὸν] καὶ Λ προαιώνιον W 20/21 ἄνθρωπον — ἀρξάμενον] *hominem uero factum ex partu; deum quidem perpetue consubstantialem* [Λ^{c} *consempiternum* Λ] *patri, esse uero hominem ex partu incipientem* Λ^{tc} 21 δὲ om. W ἐκ — ἀρξάμενον om. W καὶ ἐκ V 21/22 φράζομεν — ἐπινοοῦμεν Λ 22 οὐ] οὐδὲ W 23 καὶ θαύματι om. Λ 24 διαστήσει P 25 δηλονότι addidi *utique* Λ om. VPAW 25/26 δεῖ — ἔχειν *confitentem habeto* Λ 26 λέγεισ Λ λέγειν VPAW 27 ἐπινοεῖς] ἐννοεῖς W 28 μὴ διιστάμενα P 29 τέμνησ W 30 εἰσ flor. κατάγης W λόγον V 31 γινάμενον V flor. 32 εὑρεῖν — θαῦμα om. V τὸ — λόγος VPAWΛ θαυμαστὸς [θαύματος Tim. syr.] ὁ λόγος εἰ flor. Tim. 33 εἰ] ἀεὶ Λ^{t} δ οὐκέτι Λ^{t} 34 εἰ] σὺ V ex corr.

Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ θεὸν καὶ ἄνθρωπον τὸν αὐτὸν οὐδὲ ἐπινοίαις οὐδὲ λογισμοῖς διιστάμενον, ἵνα μὴ τὰ ἑνωθέντα λογισμοῖς διαστήσαντες οἰκονομίαν σωτήριον ἀρνησώμεθα. PG 1369 εἰ γὰρ ἕνωσις θεοῦ καὶ ἀνθρώπου διὰ τῆς οἰκονομίας γνωρίζεται, ὁ τὴν ἕνωσιν διαστήσας τὴν οἰκονομίαν ἠρνήσατο. πιστεύσωμεν οὖν τῆς οἰκονομίας τοῖς θαύμασιν, ἵνα πιστευθεὶς ὁ Χριστὸς τοῖς ὁμολογοῦσι ταύτην τὴν χάριν βασιλείαν οὐρανῶν δωρήσηται, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν χάριτι τοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

74 = S 108 A 146

L III 983 M V 181

Ἀκακίου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσωι

Ὁρῶντί μοι, ἀγαπητοί, τὸ φαιδρὸν τοῦτο καὶ πνευματικὸν τῆς ἁγίας συνόδου συνέδριον χαίρειν τε ὁμοῦ ἐπέρχεται καὶ θαρρεῖν, χαίρειν μὲν ὅτι πάντων ἐλάχιστος ὢν ἐν τῶι μεγίστωι τούτωι τῆς σοφίας πελάγει τὸ πενιχρὸν τοῦτο τοῦ λόγου σκάφος ἰθύνειν ἐπείγομαι, θαρρεῖν δὲ ὅτι τὰ τῆς ἐπαναστάσεως ταχέως θραυσθήσεται κύματα καὶ τῆι γαλήνηι τῆς τοῦ κυρίου εἰρήνης πρὸς τὸ οἰκουμενικὸν τῆς ἐκκλησίας ἐπιστρέψει συνέδριον. εἰ γὰρ δώδεκα ὄντες τοῦ κυρίου μαθηταί, ὅτε αὐτοῖς τὸ σκάφος ὑπὸ τῆς βίας τῶν ἀνέμων ἠλαύνετο, ὁμοῦ τῶι βοῆσαι πρὸς τὸν κύριον τοῦ χειμῶνος ἀπηλλάττοντο, πόσωι μᾶλλον τοῦτο νῦν ἐλπίζειν ἡμῖν ἀναμφίβολον, ὅτε τοσοῦτοι τοῦ κυρίου μαθηταὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνδραμόντες ταῖς οἰκείαις ἐκδυσωπήσουσι φωναῖς τὸν κύριον, ὅτε ὁ μέγας οὗτος πάρεστι καὶ σοφὸς κυβερνήτης οὔτε βίας ἀνέμων εὐλαβούμενος οὔτε ζάλης ταραχάς, ἀλλὰ σὺν τέχνηι πολλῆι τοὺς συνερέτας ἐπὶ τὸ πηδάλιον ἄγων καὶ τούτου συνεφάπτεσθαι πείθων
Mc. 4, 38. 39 καὶ πολλῆι τῆι συμφωνίαι πρὸς τὸν δεσπότην βοῶν οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; καὶ ταχέως τῆι παρ' αὐτοῦ φωνῆι πρὸς τὸν σάλον τῶν κυμάτων δυσωπῶν λέγει· σιώπα πεφίμωσο. θαρρεῖν οὖν ἡμῖν καὶ εὐχαριστεῖν ἐπὶ τοῖς παροῦσιν ἁρμοδιώτατον, ὅτιπερ
L III 986 ἡ δόξασα κατὰ τῆς ἀληθείας γεγενῆσθαι ἀντίπνοια τοὺς τῆς οἰκουμένης φωστῆρας ἐπὶ τὸ
2 Cor. 2, 15 αὐτὸ συνδραμεῖν παρεσκεύασεν, ὧν ὁ μὲν βίος Χριστοῦ εὐωδία ἐστὶ τῶι θεῶι, ἡ δὲ διάνοια πρὸς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν τῆς ἀληθείας συνῆπται ἐκφώνησιν. οὐ γὰρ ἄλλα μὲν τοὺς προσερχομένους διδάσκομεν, ἄλλα δὲ περὶ τῶν διδασκομένων πιστεύομεν, ἀλλ' ἡμῖν εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ θεοῦ, θεὸς λόγος, ὁ αὐτὸς πρὸ μὲν πάντων τῶν αἰώνων ἐκ μόνου πατρός, ἐπ' ἐσχάτων δὲ τῶν ἡμερῶν ἐν τῆι τοῦ δούλου μορφῆι, ἄνω μόνος ἐκ μόνου, κάτω μόνος ἐκ μόνης, τὰ αὐτὰ ἀμφότερα * * θεικῶς, ἀνθρωπίνως δὲ τῶι ἡμετέραι σαρκὶ καὶ νηπιότητι τεχθῆναι, ὁ αὐτὸς ἀπαθὴς θεότητι, παθὼν δὲ ὑπὲρ
Phil. 2, 7 ἡμῶν ἑκουσίως σαρκί, οὐκ ἀκουσίως τὴν οἰκονομίαν δεξάμενος, ἀλλ' ἑαυτὸν κενώσας ἑκουσίως λαβὼν τὴν τοῦ δούλου μορφήν. καὶ λαβὼν διὰ τί; ἵνα σε σύμμορφον τῆς οἰκείας

V, P [= hk], AWΛ[1]Λ[c]

1 λόγοις W 2 τὰ] τὸν W 3 ἕνωσις — οἰκονομίας] *unitione dei et hominis dispensatio* Λ ἀνῶν PW 4 τῆς οἰκονομίας Λ τῆ οἰκονομία VPA τὴν οἰκονομίαν W 5 τὴν χάριν ταύτην P 6 χάριτι — αἰῶνας [αἰῶνας τῶν αἰώνων Λ] ἀμήν ΑΛ om. VW χάριτι καὶ φιλανθρωπία τοῦ κῦ καὶ θυ καὶ σωτῆροσ ἡμῶν ἰῦ χῦ μεθ' οὗ δόξα κράτοσ τιμὴ αἶνεσισ καὶ μεγαλοπρέπεια τῶ ἀνάρχω αὐτοῦ πρὶ καὶ τῶ παναγίω καὶ ἀγαθῶ καὶ ζωαρχικῶ καὶ ζωοποιῶ πνὶ τῆ ἁγία καὶ ὁμοουσίω καὶ ἀδιαιρέτω καὶ ἀχωρίστω τριαδι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνασ τῶν αἰώνων ἀμήν P

V, P [= hk], S, D [= mn], AW

οδ V ξε P ρδ' D 8 μελετίνησ W 10 θαρεῖν P 11 σοφίας VPAW φιλίας SD τοῦτο om. SD 12 κύματα ταχέως θραυσθήσεται P 13 τῆς[2]] τὸ τῆς W συνέδριον SD πέλαγος VPAW 15 ἐκυμαίνετο V τὸν om. VD 16 ἡμᾶς D ἀμφίβολον S 17 τὸν χν W ὅτι SD 19 συνεργάτασ VP τούτω VA 20 συμφωνεία P μέλλει SDW 22 ἔπεισιν ἐπὶ V 24 παρεσκεύασεν VPAW συνεκάλεσεν SD 26 ἡμῖν om. V 28 ἐσχάτου W δὲ om. S 29/30 τὰ αὐτά — τεχθῆναι om. W spatio relicto 29 τὰ αὐτὰ VPA τὰ SD malim ὁ αὐτός lacunam posui, supplendo e. g. τῶι μὲν γεγεννῆσθαι ἐκ πατρὸς ὢν 30 τῶ A τῆ VPSD τεχθῆναι om. D 31/32 καὶ ἑκουσίως P

δόξης ἐργάσηται. καὶ μαρτυρεῖ Παῦλος λέγων· ἡμῶν δὲ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς Phil. 3, 20. 21
ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ὃς
μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν εἰς τὸ γενέσθαι καὶ αὐτὸ
σύμμορφον τῷι σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ. ὁ τοίνυν ἑκουσίως λαβὼν τὴν τοῦ
δούλου μορφήν, ὁ τὴν ἕνωσιν μὴ παραιτησάμενος, πῶς τὰ τοῦ δούλου παρητήσατο πάθη; 5
εἰ δὲ παρητήσατο, τίνος ἕνεκεν παθητὴν οὖσαν τὴν τοῦ δούλου μορφὴν ἀνελάμβανεν;
ἀλλ' οὗτος οὐ παρητήσατο, ὅτι λαβὼν τὴν τοῦ δούλου μορφὴν ὑπήκοος γίνεται, ὁ ἄνω Phil. 2, 8
ἐξουσιαστὴς κάτω ὑπήκοος, ὁ ἄνω υἱὸς κάτω παιδίον. ἀναμιμνήισκω σε τῆς προφητείας·
τί ἐβόα ὁ μακάριος Ἡσαίας; παιδίον ἡμῖν ἐγεννήθη υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν. M V 184
τί ἐστι καὶ ἐδόθη; οὐ μόνον ἐγεννήθη, ἀλλὰ καὶ ἐδόθη· ὁ γὰρ ὢν ἐδόθη, οὗ ἡ Ies. 9, 6
ἀρχὴ ἐγενήθη ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ. τί ἐστιν ἡ ἀρχὴ τοῦ θεοῦ λόγου γενομένου 11
ἀνθρώπου; ἡ ἐκκλησία· καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας. Col. 1, 18
πῶς οὖν ἐπὶ τοῦ ὤμου ταύτην φορεῖ; τὸ συντετριμμένον ἐπὶ τοῦ ὤμου βαστάζει οὗ ἡ
ἀρχὴ ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ. καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεγάλης Ies. 9, 6
βουλῆς ἄγγελος, καλεῖται δὲ διὰ τὴν οἰκονομίαν· τί δὲ ἔστι; σύμβουλος θεὸς 15
ἰσχυρὸς ἐξουσιαστὴς πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. ὁ οὖν ἄνω ἐξουσιαστὴς
κάτω ὑπήκοος, ὁ ἄνω υἱὸς κάτω παιδίον, ὁ ἄνω θαυμαστὸς σύμβουλος κάτω ἄνθρωπος, ὁ ἄνω
θεὸς ἰσχυρὸς κάτω ἄνθρωπος ῥαπιζόμενός τε καὶ ὑβριζόμενος καὶ τῶι σταυρῶι προσηλωμένος
καὶ τὸν διὰ τούτου δεξάμενος θάνατον. πάντα γὰρ ταῦτα τῆς τοῦ δούλου ὄντα μορφῆς
οὐδαμῶς ἡ ταύτην λαβοῦσα θεότης ἐξέκλινεν, ἵνα δι' ἑκάστου τῶν εἰρημένων λύσηι μὲν ἡμῖν τὰ 20
πρὸς σωτηρίαν κωλύματα, ἀξίαν δὲ τῆς τοσαύτης κενώσεως τὴν εὐεργεσίαν ἡμῖν χαρίσηται.
οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ· οὐ παραιτοῦμαι εἰπεῖν ἃ ἐκεῖνος ὑπέμεινεν ὑπὲρ ἐμοῦ.
ἀπαθὴς ὢν οὐ παρητήσατο, ἀλλὰ τῶι παθητῶι συνάψας ἑαυτὸν οὕτω τὰ ὑπὲρ ἐμοῦ
ἐδέξατο πάθη. οὐκ ἀποστερῶ τῆς τιμῆς τὴν θεοτόκον παρθένον, ἣν αὐτῆι ἡ τῆς οἰκονο-
μίας ὑπηρεσία κεχάρισται. καὶ γὰρ καὶ ἄτοπον, ἀγαπητοί, σταυρὸν μὲν τὸν ἐφύβριστον 25
βαστάσαντα τοῖς θυσιαστηρίοις Χριστοῦ συνδοξάζεσθαι καὶ ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς ἐκκλη- L III 987
σίας ἐκλάμποντα φαίνεσθαι, τὴν δὲ ἐπὶ τοσαύτηι εὐεργεσίαι δεξαμένην θεότητα τῆς θεο-
τόκου ἀποστερηθῆναι τιμῆς. θεοτόκος οὖν ἡ ἁγία παρθένος· θεὸς γὰρ ὁ ἐξ αὐτῆς
τεχθείς, οὐκ ἐκεῖθεν τοῦ εἶναι τὴν ἀρχὴν λαβών, ἀλλὰ ἐκεῖθεν τὴν ἀρχὴν τῆς ἐνανθρω-
πήσεως δεξάμενος. μὴ οὖν ἀμέριμνος ἔσο, αἱρετικέ, ὡς εἰς ἄνθρωπον τὰς βλασφημίας 30
ἐκτείνων· οὐκ ἄνθρωπός ἐστιν ὁ ὑπὸ σοῦ εἰς τὴν τοῦ δούλου καὶ τοῦ κτίσματος τάξιν
καταγόμενος. μὴ ἀνορθοῦ, Ἰουδαῖε, ὡσεὶ ἄνθρωπον ψιλὸν σταυρώσας· οὐχ ὑπὲρ ἀν-
θρώπου ψιλοῦ ἀλγῶν ὁ μακάριος Δαυὶδ ἐβόα κατὰ τοῦ ἔθνους λέγων· σκοτισθήτωσαν Ps. 68, 24
οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διὰ παντὸς
σύγκαμψον. μὴ καταπιπτέτω τῆς ἐκκλησίας τὸ φρόνημα ὡς εἰς ἄνθρωπον μόνον ἐλπι- 35
ζούσης, ἀλλὰ πειθέσθω τῶι μακαρίωι Παύλωι λέγοντι· εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα 1 Cor. 15, 32
ἐν Ἐφέσωι, τί μοι τὸ ὄφελος; οὐ κατὰ ἄνθρωπον οὐδὲ ὑπὲρ ἀνθρώπου οἱ μακάριοι

V, P [= hk], S, D [= mn], AW

1 πολείτευμα A 4 τῶι σώματι om. SD 6 τὴν — μορφὴν παθητὴν οὖσαν SD ἀνέλαβεν W 7 οὕτως SDW 8 καὶ ἀναμιμνήσκω VPA 9 ἐγεννήθη ἡμῖν SD 10 ἐστι] ἐστιν ἐγεννήθη W 11 ἀρχὴ αὐτοῦ PSD ἐγεννήθη PSD τίσ W 12 τί ἐστιν SD 13 φέρει P 15 τίσ W τὸ σύμβουλος V 16 πατὴρ — ἐξουσιαστὴς om. SD 17/18 ὁ ἄνω θεὸς — ἄνθρωπος om. W 19 τοῦ om. P 20 μὲν om. SD 21 ἡμῖν om. V 23 ὢν παθεῖν W 25 ὑπηρεσία om. S καὶ² om. DW 25—27 σταυρὸν — θεότητα τῆς om. D 26 post βαστάσαντα superscr. χν̄ W Χριστοῦ om. W τοῦ θῡ S συνδοξάζεσθαι] δέξασθαι W τοῦ om. W 28 ὁ om. PW 31 τοῦ² om. P 32 καὶ μὴ SDW ὡς SD 33 τοῦ ἔθνους] τῶν φονευτῶν P 34 τοῦ μὴ βλέπειν om. V αὐτὸν P 35 σύγκαψον VPD ὡς εἰς] ὡσεὶ S 37 μοι om. SDW

2 Cor. 11, 23 ἀπόστολοι ἐν πληγαῖς καὶ φυλακαῖς καὶ αἰκισμοῖς τὴν ἑαυτῶν Ζωὴν κατηνάλωσαν· οὐ κατὰ ἄνθρωπον ἢ ὑπὲρ ἀνθρώπου οἱ ἅγιοι μάρτυρες κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἀθλήσαντες ἐν κατατομῇ τῶν οἰκείων μελῶν καὶ κακώσει τὴν παροῦσαν ζωὴν κατέλιπον, ἀλλὰ ὑπὲρ
Bar. 3, 38 τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ θεοῦ τοῦ πρὸ αἰώνων ὑπάρχοντος καὶ μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς γῆς ὀφ-
Ies. 53, 7 θέντος καὶ τοῖς ἀνθρώποις συναναστραφέντος καὶ ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἀχθέντος καὶ
Act. 1, 3 τῇ τρίτῃ ἡμέραι ἀναστάντος καὶ εἰς οὐρανοὺς ἀναληφθέντος καὶ τῶι αὐτῶι τρόπωι ἐρχομένου κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. αὕτη ἡμῶν ἡ πίστις· ἐπὶ τούτωι τῶι θεμελίωι ὠι-
Mt. 16, 18 κοδομήθη ἡ ἐκκλησία καὶ πύλαι ἅιδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. γένοιτο δὲ
M V 185 πάντων ὑμῶν εὐχαῖς φυλαχθέντων ἡμῶν δόξαν ἀναπέμψαι τῶι παναγίωι θεῶι, ὧι ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

75 = S 80. Latina uersio extat in Collectione CT 53

L III 580
M IIII 1248
PG 77, 996

Ὁμιλία Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσωι συνάξεων ἐπιτελουμένων καθαιρεθέντος Νεστορίου

Ἔδει μὲν ἀρκεῖσθαι ταῖς τῶν προλαβόντων διδασκάλων μυσταγωγίαις καὶ τοῖς ἱεροῖς ἐμπιπλαμένους νάμασι τιμῆσαι τὸν κόρον· ἐπειδὴ δὲ βλέπω πρὸς φιληκοίαν ἁπλήστως διακειμένους, φέρε καὶ ἡμεῖς ὀλίγα λέγωμεν τοῖς προλαβοῦσιν ἀκόλουθα. ἔστι τοίνυν οὐδαμόθεν ἀμφίβολον ὅτι ταῖς εἰς Χριστὸν εὐφημίαις ὁ λαμπρὸς τῶν ἁγίων ἐπισεμνύνεται χορὸς καὶ καύχημα ποιεῖται τῆς εἰς αὐτὸν ἀγάπης τὸ γνήσιον. καὶ γοῦν ὁ μακάριος
Ies. 25, 1 προφήτης Ἡσαίας πρὸς αὐτόν πού φησι· κύριε ὁ θεός μου, δοξάσω σε, ὑμνήσω
PG 997 τὸ ὄνομά σου, ὅτι ἐποίησας θαυμαστὰ πράγματα· ὁ δέ γε μακάριος προφή-
Ps. 34, 28 της Δαυὶδ ἡ γλῶσσά μου, φησί, μελετήσει τὴν δικαιοσύνην σου, ὅλην τὴν ἡμέραν τὸν ἔπαινόν σου. ἀλλ' οὗτος μὲν ὁ τῶν ἁγίων σκοπός, οἱ δὲ πονηροὶ καὶ ἀλιτήριοι οἱ τὸ μέγα καὶ σεπτὸν καὶ βαθὺ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς οὐκ εἰδότες μυστήριον δυσφημοῦσιν ἀφυλάκτως, ἀκρατὲς καὶ ἀπύλωτον ἀνοίγοντες στόμα.
M IIII 1249
Ies. 57, 3. 4 οὐκοῦν ἀκουέτωσαν λέγοντος πρὸς αὐτοὺς τοῦ προφήτου Ἡσαίου· ὑμεῖς δὲ προσα-
γάγετε ὧδε, υἱοὶ ἄνομοι, σπέρμα μοιχῶν καὶ πόρνης· ἐν τίνι ἐνετρυφήσατε καὶ ἐπὶ τίνα ἠνοίξατε τὸ στόμα ὑμῶν; οὐχ ὑμεῖς ἐστὲ τέκνα ἀπωλείας,
L III 581 σπέρμα ἄνομον; τέκνα γὰρ ἀπωλείας κατὰ ἀλήθειαν καὶ ἄνομον σπέρμα οἱ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι· ἠγοράσθημεν γὰρ τιμῆς, καὶ οὐ φθαρτοῖς ἀργυρίωι ἢ χρυσίωι, ἀλλὰ τιμίωι αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ.
1 Cor. 6, 20
1 Petr. 1, 18 αἷμα δὲ ἀνθρώπου κοινοῦ καὶ ἑνὸς τῶν καθ' ἡμᾶς πῶς ἂν ἐγένετο τῆς οἰκουμένης ἀντάξιον; πῶς δὲ καὶ εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα πάντας πλουτίσηι; πῶς αὐτοῦ γεγόναμεν
Rom. 1, 25 οἱ τὸν ἀληθῆ καὶ φύσει θεὸν ἐπιγραφόμενοι; πῶς αὐτῶι λατρεύομεν οἱ τὸ προσκυνεῖν τῆι

28—p. 93,5 adferuntur a Timoth. arm. p. 143

V, P [= hk], S, D [= mn], AW

1 κατανάλωσαν SD 1/2 οὐ — ἄνθρωπον om. W 1 οὐχὶ P 3 κατέλειπον S ἀλλὰ καὶ SD 4 τοῦ om. SD θῦ ἡμῶν PA 5 σφαγὴσ S 6 ἀναληφθέντοσ καὶ πεντακοσίοισ [πεντακοσίουσ D] ἐφάπαξ ὀφθέντοσ καὶ ἐν [ἐπ' W] ὄψεσι τῶν μαθητῶν εἰσ οὐρανοὺσ ἀναχθέντοσ SDW 9 φυλαχθέντασ ἡμᾶσ VPA 10 αἰῶνασ τῶν αἰώνων V

V, P [= hk], S, D [= mn], WΛ¹Λᶜ

12/13 τοῦ αὐτοῦ κυρίλλου SD τοῦ cetera abscissa W 14 ϐε V ξ̄ P οζ' D 15 νεύμασι W 16 λέξωμεν SDW 17 τῆς S σεμνύνεται W ἐπεσεμνύνετο P 18 καὶ om. P τὴν S 20 γε om. SW 21 φησί om. P τὴν om. kW σου om. W 22 τοῖσ ἁγίοισ ὁ VP 25 ἡμεῖς V 26 ἀνόμων W ἐτρυφήσατε VP 27 τίνι P τίνοσ W 28 σπέρμα ἄνομον SD 29 ἀρνησάμενοι VP ἠγοράσμεθα SDW 31 δὲ] δὲ καὶ W 32 πλουτίση SDWΛ Tim. σῶση VP 33 λατρεύσομεν W

κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα παραιτούμενοι; ἀλλὰ γάρ, ὡς ἔφην ἀρτίως, ἀχαριστοῦσί τινες τῇ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἡμερότητι, ἀρνοῦνται τὸν δεσπότην, ἀποσείονται τὸν τῆς δουλείας ζυγόν, ἵνα καὶ περὶ αὐτῶν λέγῃ Χριστὸς διὰ φωνῆς προφήτου· οὐαὶ αὐτοῖς ὅτι ἀπε- Os. 7, 13
πήδησαν ἀπ' ἐμοῦ. δειλαιοί εἰσιν, ὅτι ἠσέβησαν εἰς ἐμέ, ἐγὼ δὲ ἐλυτρωσάμην αὐτούς, αὐτοὶ δὲ κατελάλησαν κατ' ἐμοῦ ψευδῆ. καταψεύδονται γὰρ τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν εὐκλείας καὶ ὑπεροχῆς οἱ τῆς τῶν Φαρισαίων σκαιότητος καὶ ἀνοσιότητος μιμηταί, οἱ Χριστιανοῦ μὲν πρόσωπον περιτιθέντες ἑαυτοῖς, Ἰουδαΐζουσαν δὲ τὴν διάνοιαν ἔχοντες, οἱ γλῶσσαν ἐπησκηκότες πικρὰν καὶ ἰοβόλον, ἵνα καὶ πρὸς αὐτὴν λέγῃ Χριστὸς τὸ διὰ φωνῆς Ἱερεμίου· ἰδοὺ ἐγὼ πρὸς σὲ τὴν ὑβρίστριαν, λέγει κύριος. Ier. 27(50), 31
Ἰουδαῖοι μὲν οὖν οἱ πάλαι κατεπεφύοντο τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ· ἐπεπήδων ὡς θῆρες· λίθοις ἔβαλλον εὐεργετοῦντα καὶ σώιζοντα· εἶτα πρὸς αὐτοὺς ἔφασκεν ὁ σωτήρ· πολλὰ καλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός μου, διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον Ioh. 10, 32. 33
λιθάζετέ με; οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν ἔλεγον· περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν. ταῦτα τῶν ἀρχαίων Ἰουδαίων τὰ κατὰ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἐγκλήματα, οἱ δὲ τῆς ἐκείνων ἀπονοίας καὶ ἀνοσιότητος ζηλωταὶ πάλιν ἐγκαλοῦσι λέγοντες· διὰ τί σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν; ὦ ἀνόητε καὶ βδελυρώτατε, οὐ συνῆκας τὸ μυστήριον. οὐ γὰρ ἄνθρωπος ὢν ἑαυτὸν ἐποίησε θεόν, ἀλλὰ θεὸς ὢν φύσει γέγονεν ἄνθρωπος ἀτρέπτως καὶ ἀσυγχύτως· ὁ τὴν ἐκ θεοῦ πατρὸς ἀπόρρητον ἔχων γέννησιν ὑπέμεινε γέννησιν κατὰ PG 1000
σάρκα τὴν ἐκ γυναικὸς καὶ κεχρημάτικεν υἱὸς ἀνθρώπου, ἵνα ἡμᾶς διασώσῃ. γέγονε κατὰ σὲ διὰ σὲ καὶ μεμένηκε δι' ἑαυτὸν ὅπερ ἦν. ἐπίγνωθι τοίνυν ἐν σαρκὶ γεγονότα τὸν μονογενῆ· ὁμολόγησον εἶναι θεὸν τὸν δι' ἡμᾶς ἐνηνθρωπηκότα. ἑαυτόν σοι παρίστησι λέγων αὐτὸς ὁ λαλῶν πάρειμι· λελάληκε γὰρ τοῖς ἀρχαιοτέροις τὸν νόμον διὰ Is. 52, 6
Μωσέως, παραγέγονε δὲ μετὰ σαρκός. δέχου μαρτυροῦντας τοὺς ἁγίους προφήτας. τί φησιν ὁ Βαρούχ, μόνον οὐχὶ καὶ χειρὶ δεικνύων τὸν Ἐμμανουήλ; οὗτος ὁ θεὸς ἡμῶν· Bar. 3, 36-38
οὐ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν. ἐξεῦρε πᾶσαν ὁδὸν ἐπιστήμης καὶ 26
ἔδωκεν αὐτὴν Ἰακὼβ τῷ παιδὶ αὐτοῦ καὶ Ἰσραὴλ τῷ ἠγαπημένῳ ὑπ' αὐτοῦ. καὶ μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη. M IIII 1252
ψάλλει δὲ καὶ ὁ μακάριος Δαυὶδ περὶ αὐτοῦ· ὁ θεὸς ἡμῶν ἐμφανῶς ἥξει. βούλει Ps. 49, 3
μαρτυρῆσαί σοι καὶ τοὺς τῆς νέας διαθήκης κήρυκας; ἄκουε λέγοντος Ἰωάννου τοῦ βα- 30
πτιστοῦ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους τοῦ θεοῦ Lc. 3, 4
ἡμῶν. βούλει καὶ ἑτέραν πληροφορίαν ἐπὶ ταύταις δέξασθαι; ἐπηγγείλατο ὁ θεὸς τῷι L III 584
μακαρίωι Δαυὶδ ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ καθίσαι ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ. Act. 2, 30
ὃ δέ, καίτοι χαίρων ἐπὶ τούτωι λίαν, καὶ αὐτὸν τῆς γεννήσεως τὸν τρόπον περιειργάζετο.

V, P [= hk], S, D [= mn], WΛ[1]Λ[c]

1 ἀρτίως πως Λ[c] εὐχαριστοῦσι D ἀχάριστοι οἳ VP 2 ἀρνοῦνται] ἀρνοῦν τὰ S τῆς δουλείας τὸν VP 3 διὰ φωνῆς προφήτου VP Tim. τὸ διὰ φωνῆς ὡσηέ SDW *per uocem Esaiae* Λ 3/4 ἀπεδήμησαν V 6 φαρισσαίων SDW 7 περιθέντες P 8 ἐξησκηκότες P 9 ἱερεμίου τοῦ προφήτου SDW πρὸς VP ἐπὶ SDW λέγει κύριος om. S 10 καταπεφύοντο P κατεφύοντο SD τοῦ πάντων — σρσ VPSDΛ[1] τοῦ σρσ ἡμῶν W ἡμῶν om. Λ[c] 11 ὡς λίθοις V ἔβαλλον DΛ ἔβαλον VPSW 12 πολλὰ καὶ SDW ἀπὸ SDW 13 ἐμὲ λιθάζετε SW 14 καὶ ὅτι DW ἑαυτὸν P 14/17 ταῦτα — θεόν om. S 16 καὶ om. W ἀνοσιώτατοι W 17 ἑαυτὸν P ἀνόητε καὶ om. P 18 ἑαυτὸν — ἄνθρωπος om. SW ἐποίησεν ἑαυτὸν θν̄ D 19 ἀσυγχήτως P θῦ καὶ SDW ἔχων ἀπόρρητον V 20 σώσῃ VP 21 ἔμεινε VP 22 ὁμολόγησαι V θν̄ εἶναι P ἐνανθρωπήσαντα SDW 22/23 παρίστησί σοι VP 23 μὲν γὰρ SD μὲν W 24 μωσέος D μωυσέως S μωυσέος W μαρτυροῦντας SDWΛ μάρτυρας VP 25 δεικνύων χειρὶ V 28 καὶ μετὰ SDWΛ[1] μετὰ VΛ[c] μετὰ δὲ P 29 ἡμῶν om. SDW 30/31 κήρυκος καὶ βαπτιστοῦ SD 31 τὰς ὁδοὺς VP κυρίωι Λ[c] 32 ἡμῶν om. S ὁ om. Sn 34 τὸν τῆς γεννήσεως SDW

Ps. 131, 3-5 ἔστιν οὖν ἀκοῦσαι λέγοντος αὐτοῦ· εἰ ἀναβήσομαι ἐπὶ κλίνης στρωμνῆς μου, εἰ δώσω ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου καὶ τοῖς βλεφάροις μου νυσταγμὸν καὶ ἀνάπαυσιν τοῖς κροτάφοις μου, ἕως τί καταλάβῃς; ἕως οὗ εὕρω τόπον τῷι κυρίωι, σκήνωμα τῷι θεῷι Ἰακώβ. πολυπραγμονεῖς τὸν τρόπον, ὦ μακάριε Δαυίδ; ἀποδέχομαι τὴν προθυμίαν, ἐπαινῶ τὴν ὑπομονήν· ἀλλ' εἴ τι μεμάθηκας πλέον, ἀπάγγειλον καὶ ἡμῖν. ποῦ ἔσται ἡ γέννησις καὶ εἰς ποῖον ἄρα γενήσεται χῶρον, ἄκουε
Ps. 131, 6 σαφῶς λέγοντος· ἰδοὺ ἠκούσαμεν αὐτὴν ἐν Ἐφραθᾶ, εὕρομεν αὐτὴν ἐν τοῖς πεδίοις τοῦ δρυμοῦ. Ἐφραθᾶ δὲ λέγων σημαίνει τὴν Βηθλεέμ. καὶ μαρτυρήσει
Micha 5, 2 λέγων ὁ θεὸς δι' ἑνὸς τῶν ἁγίων προφητῶν· καὶ σύ, Βηθλεὲμ οἶκος τοῦ Ἐφραθᾶ, ὀλιγοστὸς εἶ τοῦ εἶναι ἐν χιλιάσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γάρ μοι ἐξελεύσεται τοῦ εἶναι εἰς ἄρχοντα ἐν τῷι Ἰσραήλ, καὶ αἱ ἔξοδοι αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἐξ ἡμερῶν αἰῶνος. ἀκούεις ὅτι τὸν Βηθλεεμίτην καθὸ γέγονεν ἄνθρωπος, ἀπ' ἀρχῆς
Ioh. 1, 1 αἰῶνος τὰς ἐξόδους ἔχειν διισχυρίζεται; ἐν ἀρχῇι γὰρ ἦν ὁ λόγος. ἀλλὰ αἰσχύνομαι, φησί, θεὸν ὁμολογῆσαι τὸν ἐν γυναικὸς γεγεννημένον. ἐπιτιμᾷις οὖν, εἰπέ μοι, τοῖς θείοις σκέμμασιν; ἀθετεῖς τὴν οἰκονομίαν; ἐπιπλήττεις ταῖς τοῦ δεσπότου βουλαῖς; οὕτως ἠθέλησε διασῶσαι τὴν οἰκουμένην· μὴ σοφώτερος εἶ τῆς σοφίας; ὦ παραδόξου πραγματος, λύχνος ἡλίωι φιλονεικεῖ. οἶδε τῶν ἰδίων ἔργων τὴν ὁδὸν ὁ τῶν ὅλων δεσπότης.
PG 1001 παραδέχου τοίνυν τὴν οἰκονομίαν· τίμησον τῇι πίστει τὸ μυστήριον· μὴ περιεργάζου τὰ ὑπὲρ νοῦν· μὴ πολυπραγμόνει τὰ ὑπὲρ λόγον· πίστευε μεθ' ἡμῶν. εἰ δὲ μένεις ἀπειθής, ἐκεῖνος πιστὸς μένει καὶ ἀρνήσασθαι ἑαυτὸν οὐ δύναται. αὐτῶι ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν ἁγίωι πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

76 = S 78. Latina uersio extat in Collectione CT 51

Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἐξήγησις λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσωι ἐν τῷι ἁγίωι Ἰωάννηι τῷ εὐαγγελιστῆι

L III 1022 M V 217 PG 77, 985-988 Phil. 2, 15. 16 Mt. 10, 20 Ps. 65, 4 M V 220 Ps. 75, 2 Exod. 4, 10

Τῆς μὲν τῶν ἁγίων εὐκλείας τε καὶ δόξης ἐλάσσων ἐστὶ πᾶς λόγος· γεγόνασι γὰρ φωστῆρες ἐν κόσμωι λόγον ζωῆς ἐπέχοντες κατὰ τὸ γεγραμμένον· ὅταν δὲ τὰ θεῖα λαλῶσι μυστήρια, πρέποι ἂν παρὰ πάντων λέγεσθαι πρὸς αὐτούς· οὐχ ὑμεῖς ἐστὲ οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. διεκήρυξαν γὰρ ἡμῖν τὸν Ἰησοῦν, τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ὧι καὶ ἡμεῖς λέγομεν κατὰ τὴν φωνὴν τοῦ μακαρίου Δαυίδ· πᾶσα ἡ γῆ προσκυνησάτωσάν σοι καὶ ψαλάτωσάν σοι, ψαλάτωσαν δὴ τῷι ὀνόματί σου. ἔτι μὲν γὰρ τῆς διὰ Μωσέως κρατούσης ἐντολῆς, οὕπω τῶν εὐαγγελικῶν κηρυγμάτων εἰσκεκομισμένων, γνωστὸς ἦν ἐν τῇι Ἰουδαίαι ὁ θεός, ἐν τῷι Ἰσραὴλ μέγα τὸ ὄνομα αὐτοῦ. ἰσχνόφωνος

V, P' [= hk], S [praeter 8—21], D [= mn], WΛ[t]Λ[c]

1 αὐτοῦ om. Λ[c] μου om. S 2/3 καὶ ἀνάπαυσιν — καταλάβῃς om. S 3 τόπον om. V 4 τρόπον VPSW τόκον DΛ ὦ om. SW 5 πλέον P πλεῖον V *amplius* Λ om. SDW 6 ἔσται VΛ ἔστιν PSDW ποίαν — χώραν VP 7. 8 εὐφρανθᾶ SD 8 παιδίοις VP, corr. V λέγων] desinit S propter folii defectum μαρτυρήσει] μαρτυρεῖ σοι W 9 λέγων om. VP ὁ om. P ἁγίων om. P εὐφρανθᾶ D 10 μὴ ὀλιγοστὸσ Pm εἶ τοῦ om. P ταῖσ χιλιάσιν P γάρ om. V 12 τὴν βηθλεὲμ τὴν P 16 σῶσαι W 17 οἰκείων V 18 τίμησον ἐν DW τιμήσωμεν Λ 20 καὶ ἀρνήσασθαι DWΛ ἀρνήσασθαι γὰρ VP 21 σύν — πνι VPΛ om. m νῦν καὶ n νῦν καὶ ἀεὶ καὶ W 21 τῶν αἰώνων PDΛ om. VW ἀμήν om. W

inscr. τοῦ ἁγίου [αὐτοῦ ἁγίου W] κυρίλλου — ἐν τῷ [τῷ om. W] ἁγίωι — εὐαγγελιστῆ SDW *Eiusdem dicta in Iohannis euangelistae basilica* [*sermonibus* Λ[t]]Λ[1c] τοῦ αὐτοῦ εἰσ τὰ τοῦ ἁγίου εὐαγγελισμοῦ P τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία ῥηθεῖσα ἐν ἡμέρα ιῶ τοῦ εὐαγγελιστοῦ V ὁς V ξζ P οε' D 25 ὅταν δὲ] ὅθεν Λ[c] 26 λαλοῦσι Λ[c] πρέποι ἂν SDWΛ πρέπων ἂν P πρέπον ἂν εἴη V αὐτὸν S οὐκ ἐστὲ ὑμεῖσ VP 27 τοῦ πατρὸς ὑμῶν Λ[c] 28 ἐν ἡμῖν S 30 τὸ ὄνομά P σου ὕψιστε SD ἔτι Λ ἐπὶ VPSDW 31 κρατούσης om. VP 32 τῶι Ἰσραὴλ] τῇ ἱερουσαλὴμ D

γὰρ καὶ βραδύγλωσσος ἦν ὁ Μωσῆς· διὰ τοῦτο καὶ κατὰ μόνην ἠκούετο τὴν Ἰουδαίαν
ὁ νόμος. ἐπειδὴ δὲ τὸ φῶς ἡμῖν ἐπέλαμψε τὸ ἀληθινὸν καὶ παραπλησίως ἡμῖν μετέσχεν Hebr. 2, 14
αἵματος καὶ σαρκὸς θεὸς ὢν ὁ λόγος, μεστὰ γέγονε τὰ πάντα αὐτοῦ. πανταχοῦ ναοὶ
καὶ θυσιαστήρια· πανταχοῦ χορευταὶ καὶ προσκυνηταὶ καὶ ποιμένες ἀγαθοὶ καὶ λογικῶν
θρεμμάτων ἀγέλαι. στενὰς ἀποφαίνουσαι τῶι πλήθει τὰς ἱερὰς αὐλάς. πρὸ μὲν γὰρ
τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἐπιδημίας τὸ ἐπὶ γῆς ἐπλανᾶτο γένος· ἐλάτρευον τῆι κτίσει παρὰ Rom. 1, 25
τὸν κτίσαντα· προσκεκυνήκασι τοῖς ἔργοις τῶν ἰδίων χειρῶν καὶ τῶν πλανωμένων ἑκάστωι
θεὸς ἦν τὸ δοκοῦν· ἀλλ' ἐπέφανεν ἡμῖν, ὡς ἔφην, ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος, ὁ ποιμὴν
ὁ καλός, ὁ ἀμνὸς ὁ ἀληθινός, ὃν ἡ ἁγία θεοτόκος καὶ ἀπειρόγαμος ἐκ παρθενικῶν ἡμῖν
λαγόνων ἀπεκύησε βλάστημα ζωοποιόν, τὸν ἐνανθρωπήσαντα θεόν, τὸν ἐλεύθερον ἐν
δούλου μορφῆι, τὸν καθ' ἡμᾶς δι' ἡμᾶς καὶ ὑπὲρ πᾶσαν τὴν κτίσιν δι' ἑαυτόν, τὸν ἐν
ὑφέσει τῆι καθ' ἡμᾶς καὶ ἐν δόξηι θεοπρεπεῖ, τὸν ἑαυτὸν ταπεινώσαντα καὶ σύνθρονον Phil. 2, 7
τῶι πατρί, τὸν ἑαυτὸν κενώσαντα καὶ ἐκ τοῦ ἰδίου πληρώματος διανέμοντα τοῖς ἁγίοις Ioh. 1, 16
τὰ ἀγαθά, τὸν προσκυνοῦντα μεθ' ἡμῶν ἀνθρωπίνως καὶ προσκυνούμενον ὡς θεόν, οὐκ
ἐν γῆι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ὅταν γάρ φησιν, εἰσαγάγηι τὸν πρωτό- Hebr. 1, 6
τοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῶι πάντες
ἄγγελοι θεοῦ. τίς οὖν ἄρα ἐστὶν ὁ εἰσβεβηκὼς εἰς τὴν οἰκουμένην; τίνα δὲ ὅλως
εἰσκεκόμισται τρόπον; μυσταγώγησον, εὐαγγελιστά, εἰπὲ καὶ νῦν, ὦ μακάριε Ἰωάννη· υἱὸς L III 1023
ἐπεκλήθης βροντῆς, μέγα τι καὶ ἐξαίσιον κατεκτύπησας τὴν ὑπ' οὐρανόν· ἀθανάτους ἔχεις Mc. 3, 19
φωνὰς καὶ λήθη καὶ χρόνος τοῖς σοῖς παραχωροῦσι λόγοις. ἰδοὺ τοσαύτη ποιμένων
ἄθροισις ἥκει παρὰ σοί· ἀποκύλισον ἡμῖν τὸν λίθον ὡς ὁ μακάριος Ἰακὼβ τοῖς ποιμέσιν. Gen. 29, 10
ἀποκάλυψον ἡμῖν τὸ φρέαρ τῆς ζωῆς· δὸς ἀρύσασθαι καὶ νῦν ἐκ τῶν τοῦ σωτηρίου
πηγῶν, μᾶλλον δὲ τὴν σὴν ἡμῖν παράθες πηγήν. οὐκοῦν ἀκούσωμεν λέγοντος· ἐν Ioh. 1, 1
ἀρχῆι ἦν ὁ λόγος καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεὸν καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος· οὗτος PG 989
ἦν ἐν ἀρχῆι πρὸς τὸν θεόν. ἀλλ' ὅτι μὲν ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος ἀπόρρητον
ἔχει τὴν ἐκ πατρὸς ὕπαρξιν, πεπιστεύκαμεν· προστίθει τὸ λεῖπον ἡμῖν, ὦ εὐαγγελιστά.
ἄκουε πάλιν λέγοντος· καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, τουτέστιν ἄνθρωπος· γέγονε δὲ Ioh. 1, 14
ἄνθρωπος ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος, οὐκ ἀποβεβληκὼς τὸ εἶναι θεός, ἀλλὰ καὶ ἐν
προσλήψει σαρκὸς μεμενηκὼς ὅπερ ἦν. ἄτρεπτος γάρ ἐστι καὶ ἀναλλοίωτος ἡ τοῦ
λόγου φύσις καὶ οὐκ οἶδε παθεῖν τροπῆς ἀποσκίασμα. ταῦτα φρονεῖν ἐδίδαξεν Iac. 1, 17
ἡμᾶς ὁ μακάριος εὐαγγελιστής, τὸ ἄστρον ἀληθῶς τὸ μέγα καὶ περιφανέστατον, ἄστρον
χρησιμώτατον, οὐ τοῖς τὴν αἰσθητὴν διαπεραιουμένοις θάλασσαν, ἀλλὰ τοῖς τῆς εὐσεβείας
ἐμπόροις, τοῖς τῆς ἀληθείας ἐρασταῖς, τοῖς ὀρθὴν ἔχειν ἐθέλουσι καὶ ἁπλανῆ τὴν πίστιν. εἴ M V 221
τις οὖν ἐρᾶι τοῦτον ναυτίλλεσθαι τὸν τρόπον, ἄστρον ὥσπερ εἰς νοῦν ἐχέτω τὰς τοῦ
θεηγόρου φωνάς· οὕτω τὰ πικρὰ τῶν αἱρέσεων διαπηδήσει κύματα· οὕτως εἰσ εὔδιον

V, P [= hk], S, D [= mn], WΛ[1]Λ[c]

1 μωυσῆσ VP τὴν ἰουδαίαν ἠκούετο D 2 νόμος VPWΛ θω̄ SD ἔλαμψε VP
3 μεστὰ om. P 6 τὸ — γένος SDWΛ ἐπὶ γῆσ ἐπλανᾶτο τὸ γένοσ ἡμῶν VP *colebant enim* Λ
7 προσκεκυνήκασι PSDWΛ[t] προσκεκυνήκασι γὰρ VΛ[c] 9 καὶ ἀπειρόγαμοσ SDWΛ μαρία VP ἡμῖν
om. VP 10 ἀπεκύησε — ζωοποιόν SDW ἐβλάστησε τὸ ζωοποιὸν βλάστημα VP 11 δι' ἑαυτὸν VP
om. SDWΛ τὸν ἐν om. P 12 ὑφέσει] τῆ φύσει S φύσει W τῆι om. P θεοπρεπῆ Λ
13 ἁγίοις PΛ ἀξίοις SDW ἰδίοις V 15 φησίν om. VPW 15/16 πρωτότοκον αὐτοῦ P
18 τρόπον εἰσκεκόμισται VP 19 ἐκλήθης VP 20 καὶ[1] om. W 21 ἦλθε VP σέ P
22 ἀποκάλυψον ἡμῖν SDW ἀποκάλυψον V ἀπεκάλυψε PΛ 23 παράθεσ ἡμῖν VP πίστιν καὶ
πηγὴν V ἀκούοωμεν V ἀκούσομέν σου P ἀκούωμεν n ἀκούομεν SmW 25 θεόν] πατέρα SDW
26 ἔχη P τοῦ πρω̄ SD λεῖπον ἡμῖν SDWΛ λοιπὸν VP 27 ἐγένετο οὐκ ἐν
ἀνθρώπω γέγονεν ἀλλὰ σὰρξ γέγονεν V 28 ἀλλὰ καὶ SDWΛ ἀλλ' VP 29 μεμενικὼσ P
32 διαπορευομένοις VP θάλατταν SD 33 τὴν ὀρθὴν P ἐθέλουσιν ἔχειν VP τὴν om. VP
34 ἐρᾶ SDWΛ αἱρεῖται VP ναυτίλλασθαι D ἀνατέλλεσθαι VP ὥσπερ ἄστρον V 35 θεηγόρου
θεολόγου V

καταντήσει λιμένα καὶ πρὸς αὐτὴν ἥξει τὴν ἀλήθειαν, τουτέστι Χριστόν· μεθ' οὗ τῶι πατρὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν ἁγίωι πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

77 = S 81. Latina uersio extat in Collectione CT 54

L III 979
M V 177
PG 77, 981

Ὁμιλία τοῦ αὐτοῦ ἐν Ἐφέσωι, ὡραία πάνυ

Οἱ τοῖς ἱεροῖς προσέχοντες γράμμασι σεσοφισμένην ἔχουσι τὴν καρδίαν ἔργων τε
PG 984 ἀγαθῶν ἐπιστήμονα καὶ ὀρθῆι πίστει λαμπρυνομένην, τὸ δὲ γνώσεως τῆς ἀληθοῦς ἐρᾶν ζωὴν ἔχει τὸ τέλος. καὶ πληροφορήσει πρὸς τοῦτο ἡμᾶς αὐτὸς ὁ σωτὴρ πρὸς τὸν ἐν
Ioh. 17, 3 οὐρανοῖς πατέρα καὶ θεὸν οὕτως λέγων· αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. οὐκοῦν συμπαρέζευκται τῆι περὶ τοῦ πατρὸς γνώσει καὶ ἡ περὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ οὕτως ἐστὶ τὸ πρᾶγμα ζωοποιοῦν· ὅταν δὲ χωρίζηται τοῦ ἑτέρου τὸ ἕτερον, χωλεύει πάντως ἡ γνῶσις.
Ioh. 8, 19 οὕτω καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τοῖς Ἰουδαίων δήμοις προσεφώνει λέγων· οὔτε ἐμὲ οἴδατε οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ἤιδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ἤιδειτε. καὶ πάλιν ἐνόμιζον οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ἑαυτῶν πατέρας ἐν τῶι ὄρει τὸν φύσει
L III 982 τε καὶ κατὰ ἀλήθειαν ἑωρακέναι θεόν, ὅτε καταβέβηκεν ἐν εἴδει πυρὸς ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ Σινᾶ· ὤιοντο γὰρ κατὰ ἀλήθειαν ἀκηκοέναι τῆς φωνῆς αὐτοῦ. ταύτης ἕνεκα τῆς αἰτίας τεθαυμάκασι μὲν τὸν ἱεροφάντην Μωσέα, κατασμικρύνοντες δὲ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν
Ioh. 9, 29 Χριστὸν διὰ τὸ ἀνθρώπινον ἀνοσίως ἔφασκον· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι Μωσεῖ λελάληκεν
Ioh. 5, 37. 38 ὁ θεός, τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστί. τί οὖν πρὸς ταῦτα Χριστός; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὔτε εἶδος αὐτοῦ πώποτε ἑωράκατε οὔτε φωνὴν αὐτοῦ ἠκούσατε καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε μένοντα ἐν ὑμῖν, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτωι ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. ἀληθεύει δὲ πάντως ἡ ἀλήθεια. οὐ γὰρ ἦν ἐν τῶι
Exod. 19, 18. 19 ὄρει Σινᾶ φύσις θεοῦ ἡ ὁρωμένη, πῦρ δὲ μᾶλλον (ἐγίνοντο δὲ καὶ φωναὶ τῆς σάλπιγγος, καπνοὶ δὲ ἦσαν ἐξαπτόμενοι) καὶ τῆς ἀληθείας οἱ τύποι προαναφαίνοντες τὴν ἀλήθειαν. καταβέβηκε γὰρ ὁ τῶν ὅλων θεὸς ἐν εἴδει πυρὸς ἐπὶ τὸ ὄρος Σινᾶ. καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν ἐν εἴδει πυρός; ἐπειδὴ γὰρ ἔμελλεν αὐτοῖς ὁρίζειν τὸν νόμον, ἐν εἴδει πυρὸς τότε δὴ μάλιστα χρησίμως ἐφαίνετο καταβεβηκώς, ἵνα γνῶσιν οἱ παραβαίνοντες ὅτι πρὸς πῦρ ἔχουσιν. οὕτω καὶ ὁ μακάριος Μωυσῆς σωφρονεστέρους ἀποτελῶν τῶι φόβωι τοὺς
Deut. 4, 24 ἁμαρτάνοντας προσεφώνει πλειστάκις· ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον ἐστίν. ἐγίνοντο δὲ καπνοὶ καὶ σκότος, τοῦ μὲν σκότους τὸ ἀκατάληπτον τῆς περὶ θεοῦ γνώσεως ἀστείως ἡμῖν ὑπεμφαίνοντος, τοῦ δὲ καπνοῦ διδάσκοντος αἰνιγματωδῶς ὅτι τοῖς καταφρονεῖν ἐθέλουσι τῶν θείων νόμων πάντηι τε καὶ πάντως ἀκολουθήσει τὸ δάκρυον· δακρύειν γὰρ

V, P [= hk], S [inde a 22 — τωι ὑμεῖς οὐ], D [= mn], WΛ[1]Λ[c]

4—21/22 ἐκεῖνος, τοὺ — om. S propter folii defectum, cf. p. 94, 8 4 ὁμιλία — πάνυ V τοῦ αὐτοῦ ἐν ἐφέσω P τοῦ αὐτοῦ κυρίλλου D τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου W οζ V ξη P οη′ D 6 λελαμπρυσμένην VP 7 αὐτὸς ἡμᾶσ W ὑμᾶς P 7/8 πρὸς — θεὸν om. P 10 περὶ[1] παρὰ P ἔσται P 11 ζωοποιόν VP 12 ὁ χσ DW προσφωνεῖ W 14 ἐνόμιζον om. W 15 τε om. VP υἱὸν καὶ θν̄ V ἐπὶ DW πρὸσ VP 16 ἀκοῦσαι P 18 ἀνθρώπινον ἀνοσίως] ἀνὸν θεᾶσθαι P μωυσῆ W 19 ὁ χσ VP ἀμὴν ἀμὴν DW 20 τὴν φωνὴν DW ἀκηκόατε P 21 ἐν ὑμῖν μένοντα P 22 δὲ] γὰρ P om. Λ 23 πῦρ δὲ μᾶλλον SDWΛ ἀλλὰ πῦρ [πυρὸσ P] VP 24 δὲ om. VP ἐξαπτόμενοι VSDWΛ[c] ἐξελιττόμενοι PΛ[c] 25 καταβέβηκε SDW κατέβη μὲν VP 25/26 ἐπὶ τὸ — νόμον ἐν εἴδει πυρὸς om. P 25 τὸ ὄρουσ τὸ V 26 ἐπειδὴ — πυρὸς om. W ὁρίζειν αὐτοῖσ V 27 δὲ W μάλιστα om. W χρησίμως] ὅτε P καταβεβηκὼς ἐφαίνετο P ἐφαίνετο WΛ μάθωσιν P 28 μωσῆσ W 29 καταναλίσκων P 30 δὲ καὶ PΛ 31 ὑποφαίνοντος SDW 32 λογίων P ἀκολουθήσει τὸ δάκρυον πάντη — πάντωσ P

ἀνάγκη τὸν τοῦ σώματος ὀφθαλμὸν ἐν καπνῶι. οὐκοῦν Ἰουδαῖοι μὲν οὐ τεθέανται τὸ εἶδος τοῦ πατρός, ἡμεῖς δὲ αὐτὸ ἐθεασάμεθα ἐν Χριστῶι. ἐστὶ γὰρ αὐτὸς τὸ ἀκραιφνέστατον κάλλος τοῦ γεγεννηκότος, ὁ χαρακτὴρ καὶ τὸ ἀπαύγασμα. εἰ γὰρ καὶ ἐπελάβετο σαρκὸς καὶ αἵματος θεὸς ὢν ὁ λόγος καὶ κεχρημάτικεν υἱὸς ἀνθρώπου, οὐκ ἄψυχον οὐδὲ ἄνουν σῶμα λαβὼν καθά φησιν ὁ φρενοβλαβὴς καὶ αἱρετικὸς Ἀπολινάριος, ἀλλ' ἔμεινε καὶ οὕτω θεός. Hebr. 1, 3

Οὕτω τοῖς ἁγίοις πατράσιν ἀπεκάλυπτε κατὰ καιροὺς τὸ ἑαυτοῦ μυστήριον, καὶ πολλὴ μὲν λίαν ἡ τούτων ἀπόδειξις ἐν τοῖς ἁγίοις προφήταις, ἐπειδὴ δὲ χρὴ ταμιεύεσθαι, κατὰ μέρος φέρε δεικνύωμεν ἐκ τοῦ τῆς Γενέσεως βιβλίου ἄνθρωπον ὁρώμενον τὸν υἱὸν καὶ θεὸν ὀνομαζόμενον. οὐκοῦν ὁ μακάριος Ἰακὼβ τὴν Μεσοποταμίαν ἀφεὶς ἐπὶ τὴν τοῦ πατρὸς οἰκίαν αὖθις ἠπείγετο καὶ δὴ καὶ τὰς δύο θυγατέρας τοῦ Λάβαν ἀναλαβὼν καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν αὐτῶι γεγονότα παιδία, διεβίβασεν αὐτὰ τὸν Ἰαβώκ, ὄνομα δὲ τοῦτο χειμάρρου. ἀλλ' ὥς φησιν ἡ θεόπνευστος γραφή, διαβιβασθέντων τῶν παιδίων καὶ τῶν γυναικῶν ὑπελείφθη Ἰακὼβ μόνος καὶ ἐπάλαιε μετ' αὐτοῦ ἄνθρωπος ἕως πρωί. καὶ εἶδεν ὅτι οὐ δύναται πρὸς αὐτόν, καὶ ἥψατο τοῦ πλάτους τοῦ μηροῦ αὐτοῦ, καὶ ἐνάρκησε τὸ πλάτος τοῦ μηροῦ Ἰακὼβ ἐν τῶι παλαίειν αὐτὸν μετ' αὐτοῦ. καὶ εἶπεν, φησίν, ὁ ἄνθρωπος ὁ παλαίων μετὰ τοῦ Ἰακώβ· ἀπόλυσόν με· ἀνέβη γὰρ ὁ ὄρθρος. ὃ δὲ εἶπεν· οὐ μή σε ἀπολύσω, ἐὰν μή με εὐλογήσηις. καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν ἐκεῖ, καὶ ἐκάλεσεν Ἰακὼβ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου Εἶδος θεοῦ. εἶδον γὰρ, φησί, θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, καὶ ἐσώθη μου ἡ ψυχή. ὢ σοφίας ἁγιοπρεποῦς· ἄνθρωπον ὁρᾶι τὸν παλαίοντα μετ' αὐτοῦ καί φησιν ὁ πατριάρχης· εἶδον θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, καὶ ἐσώθη μου ἡ ψυχή. συνῆκε γὰρ εὐθὺς τῆς ἐνανθρωπήσεως τὸ μυστήριον ἀποκαλύπτοντος αὐτῶι τοῦ ἁγίου πνεύματος. πλὴν ἐκεῖνο ἐπιτήρει. ὅλην τὴν νύκτα ἐπάλαιε μετ' αὐτοῦ· ὡς δὲ ἐγένετο ὄρθρος, ἀπόλυσόν με, φησίν, ἀνέβη γὰρ ὁ ὄρθρος. τί οὖν ἄρα σημαίνει τὸ αἴνιγμα; τοῖς ὡς ἐν σκότει καὶ νυκτὶ διάγουσι καὶ τὴν τῆς ἀγνωσίας ἀχλὺν εἰς νοῦν ἔχουσι καὶ καρδίαν παλαίει καὶ μάχεται Χριστός, ἐχθροὺς γὰρ ἡγεῖται· ὅταν δὲ αὐτοῖς ἀνατείλῃ κατὰ τὸν νοῦν ὁ νοητὸς ἑωσφόρος, ὅταν οἷά τις ἡμέρα τὸ τῆς ἀληθοῦς θεογνωσίας αὐτοῖς διαυγάσῃ φῶς, τότε καταλύει τὴν μάχην. παλαίει μὲν γὰρ καὶ μάχεται τοῖς ὡς ἐν νυκτὶ καὶ σκότωι, τοῖς ἀφεγγῆ καὶ ἀφώτιστον ἔχουσι τὴν καρδίαν· οὐ μάχεται δὲ τοῖς ἐν φωτὶ γεγονόσι, τοῖς τὸν νοητὸν ὄρθρον ἔχουσι κατὰ νοῦν. δέχου τοίνυν, ἄνθρωπε, τὸν νοητὸν ἑωσφόρον· διαυγαζέτω σοι τῆς ἀληθείας τὸ φῶς· παῦσαι μαχόμενος τῶι Χριστῶι. οὐκ οἶδεν ἡττᾶσθαι, νικᾶι δὲ ἀεὶ καὶ πάντως. εἰ καὶ γέγονε νῦν ἄνθρωπος ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος, πλὴν οὐκ ἀπέστη τοῦ εἶναι φύσει θεός, ἄτρεπτος καὶ ἀναλλοίωτος ὤν. ὁ αὐτὸς οὖν ἄρα καὶ ἐκ πατρὸς ὡς λόγος καὶ ἐκ γυ- M V 180 PG 985 Gen. 32, 22 Gen. 32, 24-26 Gen. 32, 29. 30 L III 983

V, P [= hk], S, D [= mn], W $\Lambda^{t}\Lambda^{c}$

2 τεθεάμεθα SDW 3/4 ἐπελάβετε S 4 σαρκὸσ δι' ἡμᾶσ V ὁ om. W 5 ἀπολλινάριοσ VS 7 ἁγίοις om. P ἀποκεκάλυπται P καιρὸν P 11 οἰκείαν W τοῦ λάβαν ἀναλαβὼν θυγατέρασ V τοῦ λάβαν θυγατέρασ P 12 αὐτὰ om. V τὸν ἰαβὼκ V τὸν ἰαβὼχ P τὸ ναβὸκ W τὸν ἰακὼβ S τῶ ἰακὼβ D τούτω SD τοῦ W 13 παίδων W τέκνων VP 14 κατελείφθη P ἄνθρωποσ μετ' αὐτοῦ VP 15 οἶδεν P 17 μετὰ τοῦ ἰακὼβ SDW μετὰ ἰακὼβ V μετ' αὐτοῦ P ἀπόλυσόν VP ἐξαπόστειλόν SDW 18 με om. SΛ^{c} 19 ἐκείνου om. VP 20 φησί om. Λ 20/21 ἡ ψυχή μου S μου ἡ ψυχή· εἶδον φησὶ θν̄ πρόσωπον πρὸσ πρόσωπον P 22 ὁ πατριάρχης om. P 22/23 καὶ — ψυχή om. P 23 τό τῆσ ἐνανθρωπήσεωσ SDW 25 γέγονεν P ὁ ὄρθροσ V οὖν] δὴ P ἄρα om. W 26 ὡς om. W ἀγνωσίας] ἀληθείασ P 29 γνώσεωσ PW αὐτοῖς om. W πάλην P 30 ὡς om. D τοῖς om. PΛ ἀφευγῆ S τὴν om. P 33 καὶ om. P πάντωσ πάντασ V πάντασ P 33/34 εἰ καὶ γέγονε νῦν ἄνθρωποσ Λ εἰ καὶ γέγονεν ῡσ ἀνθρώπου SDW γέγονε τοίνυν ἄνθρωποσ VP 35 τε καὶ VD ὁ om. P

1 Cor. 8, 6 ναικὸς ἄνθρωπος κατὰ σάρκα. εἷς γὰρ θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ ἓν πνεῦμα ἅγιον, ἐν ᾧι τὰ πάντα· αὐτῶι ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

78 = S 79. Latina uersio extat in Collectione CT 52

Τοῦ αὐτοῦ κατὰ Ἰωάννου τοῦ Ἀντιοχείας

L III 668
M IIII 1337
PG 77, 1001

Τῆς εἰς θεὸν ἀγάπης τὴν δύναμιν παρὰ τῆς θείας δεδιδάγμεθα γραφῆς, οὐδὲν
Ioh. 12, 26 δὲ ἧττον καὶ αὐτὸς ἡμᾶς ὁ σωτὴρ ἐδίδαξε λέγων· ὁ ἐμὲ ἀγαπῶν ἐμοὶ ἀκολουθείτω, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔστω. δεῖ γὰρ ἡμᾶς ἀεὶ συνεῖναι, φιλεῖν, ἀκολουθεῖν τῶι πάντων ἡμῶν σωτῆρι Χριστῶι καὶ κατὰ μηδένα τρόπον αὐτοῦ χωρίζεσθαι, καὶ τοῦτο τηρήσομεν διὰ τοῦ βούλεσθαι τὰ αὐτοῦ. τοῦτο πεπλήρωκεν ὁ λαμπρὸς οὗτος καὶ μέγας τῶν ἱερέων χορός, περὶ ὧν ἂν λέγοιτο καὶ σφόδρα δικαίως
Ies. 34, 15. 16 τὸ διὰ τῆς τοῦ προφήτου φωνῆς· ἐκεῖ ἔλαφοι συνήντησαν καὶ εἶδον τὰ πρόσωπα ἀλλήλων· ἀριθμῶι παρῆλθον καὶ μία αὐτῶν οὐκ ἀπώλετο· ἑτέρα τὴν ἑτέραν οὐκ ἐζήτησαν, ὅτι κύριος ἐνετείλατο αὐταῖς καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ συνήγαγεν αὐτάς. οὐ γὰρ κοινοῦ τινος ἕνεκα πράγματος ἢ γοῦν ἐπιγείου τυχὸν ἡ τῶν νοητῶν ἐλάφων ἐνθάδε γέγονε συνδρομή· ἐπειδὴ δὲ καθάπερ ἐν κήπωι καλῶι καὶ εὐανθεστάτωι, φημὶ δὴ τῆι τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἐκκλησίαι δεινὸς καὶ παγχάλεπος ὤφθη δράκων, οὐ μίαν ἔχων, ἀλλὰ πολλὰς ἐν ἑνὶ σώματι κεφαλάς, χρησιμωτάτη καὶ ἀναγκαία γέγονεν ἡ τῶν νοητῶν ἐλάφων ἄθροισίς τε καὶ παρουσία, ἵνα τῆς τῶν ἰοβόλων σκαιότητος τὸ δεσποτικὸν ἀπαλλάξηι χωρίον. οὐκοῦν τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα συνήγαγεν αὐτὰς καὶ ὁ
Ioh. 12, 26 κύριος ἐνετείλατο αὐταῖς. τί δὲ ἐνετείλατο; ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκο-
M IIII 1340 νος ὁ ἐμὸς ἔστω. οὐκοῦν· πρὸς σὲ γάρ μοι νῦν ὁ λόγος τὸν ὑψηλὴν κατὰ πάντων αἴροντα τὴν ὀφρύν, τὸν ἐκ τῶν Ἀνατολικῶν ἥκοντα κλιμάτων· εἰ πάντες ἐσμὲν λειτουργοὶ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ, εἰ πεπιστεύμεθα τὴν διακονίαν τῶν αὐτοῦ κηρυγμάτων, διὰ τί μὴ πάντες ἐσμὲν μετ' αὐτοῦ τῶι βούλεσθαι φρονεῖν τὰ αὐτοῦ; ἐπῆρεν, ὡς ὁρᾶις, ὁ πολυκέφαλος δράκων τὴν ἀνοσίαν καὶ βέβηλον κεφαλὴν τοῖς τῆς ἐκκλησίας τέ-
Eph. 6, 17 κνοις τὸν τῆς ἰδίας ἀνοσιότητος ἰὸν ἐπιπτύων· ἔρχομαι κατ' αὐτοῦ τὴν τοῦ πνεύματος ἀπογυμνώσας μάχαιραν· μάχομαι διὰ Χριστὸν τῶι θηρίωι· διὰ τί μὴ συγκάμνεις καλῶς πονεῖν ἐθέλοντι; διὰ τί μὴ συμπαρέστηκας καὶ αὐτός; βαλλέσθω τῆι πάντων χειρί· κοινὸν ἡγησώμεθα τὸν ἀγῶνα, ἵνα καὶ ὁμοῦ νικήσαντες ἀναφέρωμεν τὰς εὐχαριστίας τῶι

V, P [= hk], S, D [= mn], WΛ[1]Λ[c]

1 ἄνθρωποσ VPΛ ὡσ ἄνθρωποσ SD ὡσ ἄσαρκοσ W ὁ θ̄σ̄ καὶ VP 2 καὶ ἓν — πάντα om. PΛ 3 αἰῶνασ τῶν αἰώνων VDΛ

V, P [= hk], S, D [= mn], WR Λ[1]Λ[c]

οῆ V ξ̄θ̄ P οϛ' D 5 τοῦ — τοῦ [ἐπισκόπου P] ἀντιοχείας VPΛ[1] τοῦ αὐτοῦ [τοῦ αὐτοῦ ἁγίου R om. W] κυρίλλου [κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ WR] κατὰ τοῦ ἀποσχίσαντοσ ἰω̄ τοῦ [τοῦ τῆσ W ἐπισκόπου R] ἀντιοχείας SDWR *eiusdem contra Iohannem Antiochenum de his qui se separauerunt* Λ[c] 6 θν̄ VPRΛ χν̄ SDW 7 ἡμᾶς om. R ἐδίδαξεν ὁ σωτὴρ SPW ἐδίδασκε R 8 ἐστὶν R 9 φιλεῖν ἀκολουθεῖν VRΛ φιλεῖν καὶ ἀκολουθεῖν P καὶ φιλεῖν ἀκολουθεῖν SD καὶ φιλεῖν ἀκολουθεῖν τὲ W ἡμῶν om. SD 10 καὶ — τηρήσομεν om. VP τηρήσομεν Λ τηρήσωμεν SDWR τὸ VPS βουλεύεσθαι mW τετήρηκεν R 11 καὶ μέγας om. Λ ἱερῶν VR ὃν P *dicetur nunc* Λ[c] καὶ om. VP 14 ἐζήτησαν VP ἐζήτησεν SDWRΛ ὁ κσ PS 15 ἕνεκεν PS om. R ἢ γοῦν — τυχὸν om. SD γοῦν om. V 16 γέγονεν ἐνθάδε VP ἀλλ' ἐπειδὴ VP 17 εὐανθεστάτω VPRΛ εὐανθεῖ SDW 17 τῆσ — ἐκκλησίασ R 18 ἐν om. S ἑνὶ om. W 20/21 καὶ — αὐταῖς om. R 21 ὅτι ὅπου S 23 ἀποστολικῶν R ὑπουργοὶ VPR 24 πάντων ἡμῶν om. V εἰ DRΛ καὶ VPSW 25 ἐσμὲν ὑπουργοὶ V τοῦ βούλεσθαι καὶ D 26 ἀνόσιον V 28 ἀπογυμνων R 29 ποιεῖν PS παρέστηκας D τῆ SWΛ τῆ παρὰ DR παρὰ VP 30 ἡγησόμεθα S φέρομεν W

σωτῆρι λέγοντες· σὺ ἐταπείνωσας ὡς τραυματίαν ὑπερήφανον· σὺ συνέτριψας PG 1004
τὰς κεφαλὰς τοῦ δράκοντος. ἀλλ' ἡμεῖς μὲν οἱ γνήσιοι τοῦ σωτῆρος ἱερουργοί, Ps. 88, 11
οἱ τῶν αὐτοῦ μυστηρίων οἰκονόμοι, πολεμιωτάτους ἡγούμεθα τοὺς καταφλυαροῦντας τῆς Ps. 73, 13
δόξης αὐτοῦ· σὺ δὲ οὐχ οὕτως, πόθεν; ὅτι γὰρ οὐ προσέρχῃ γνησίως, αὐτά σε διε-
λέγχει τὰ πράγματα. ὁρᾷς ἡμᾶς ὡς ἐν πολέμῳ κεκονιαμένους, ἔτι καταστάζοντας τὸν 5
ἐκ τῆς μάχης ἱδρῶτα, εὐψυχίας πνευματικῆς καὶ παρακλήσεως δεομένους, μᾶλλον δὲ ἤδη
νενικηκότας· σὺ δὲ ὁ τεταγμένος εἰς ἀδελφούς, ὁ Χριστὸν δεσπότην ἐπιγραφόμενος, ὁ L III 669
συνοπλιτεύειν ὀφείλων κατὰ τῶν τῆς ἀληθείας δογμάτων τὰ ὅπλα κινεῖς. ὦ παραδόξου
πράγματος· οὐχ ἥψω τῆς μάχης· οὐ συνήθλησας τοῖς ἠθληκόσιν· ἔφυγες τὸν τοῦ πολέμου
καιρὸν τῷι τῆς ἐλεύσεως βράδει· εἱστήκεις μακρόθεν θεωρῶν τοὺς ἀνδριζομένους· εἶδες 10
πεπτωκότα τὸν ἐχθρόν, ἀτονήσασαν καὶ κεκολασμένην τὴν δύσφημον γλῶτταν, εἶτα ἐλυ-
πήθης. εἰπέ μοι διὰ ποίαν αἰτίαν; ὅτι νενίκηκεν ὁ Χριστός; ὅτι κεκράτηκε τῶν ἀνθε-
στηκότων; ὅτι σεσίγηκεν στόμα λαλοῦν μεγάλα; ὅτι πέπαυται νόσος τοῖς τῆς ἐκκλησίας
ἐγκατασκήπτουσα τέκνοις; ἀλλ' ἦν ἄμεινον ἀνδρίζεσθαι μεθ' ἡμῶν καὶ μὴν κἀκεῖνο λέγειν
τὸ διὰ φωνῆς τοῦ Δαυίδ· οὐχὶ τοὺς μισοῦντάς σε, κύριε, ἐμίσησα καὶ ἐπὶ Ps. 138, 21. 22
τοὺς ἐχθρούς σου ἐξετηκόμην; τέλειον μῖσος ἐμίσουν αὐτούς, εἰς ἐχθροὺς 16
ἐγένοντό μοι. ἀλλ' οὐδεὶς μὲν ὅλως παρὰ σοὶ τῶν τοιούτων ὁ λόγος, ἐκ δὲ τῶν
ἐναντίων κατατοξεύεις τοὺς νενινηκότας καὶ τοῖς ἀπὸ φθόνου βέλεσιν τιτρώσκειν ἐπιχει-
ρεῖς οὓς ἔδει μᾶλλον θαυμάζεσθαι παρὰ σοῦ. ἀλλὰ κἂν αὐτὸς προσέρχῃ σκληρῶς,
οὐδὲν δεδιότες λέγομεν· βέλος νηπίων ἐγενήθησαν αἱ πληγαὶ αὐτῶν καὶ Ps. 63, 8 9
ἐξησθένησαν ἐπ' αὐτοὺς αἱ γλῶσσαι αὐτῶν. κἂν ὅπλοις τοῖς ἔξωθεν σαυτὸν 21
περιφράττων καταστρατεύειν ἐπιχειρῇς τῆς συναγωγῆς κυρίου, ἀλλ' ἡμῶν τὰ ὅπλα οὐ 2 Cor. 10, 4
σαρκικά, ἀλλὰ δυνατὰ τῷι θεῷι, καθὰ γέγραπται, δυνατὰ πρὸς καθαίρεσιν
ὀχυρωμάτων. γενναιοτέρους εὑρήσεις τῶν παρὰ σοὶ τοὺς Χριστοῦ στρατιώτας· Eph. 6, 14.
ἔχουσι τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, τὸ τῆς εὐδοκίας ὅπλον, τουτέστι Χριστόν· ἔχουσι θώρακα 16. 17
τὴν δικαιοσύνην, τὴν τοῦ σωτηρίου περικεφαλαίαν, τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος. ὥστε 26
κἂν ἐπέρχῃ θρασὺς καὶ δεινὸς καὶ πολλὴν ἔχων τὴν ὑπεροψίαν καὶ κατὰ τὸν ἀλαζόνα
Γολιὰθ βαρβαρικαῖς ἀπονοίαις καὶ ἀμαθίαις καθ' ἡμῶν ἐξογκούμενος, ἀλλὰ νικήσει
Χριστός, νικήσει δὲ διὰ τῶν ἰδίων ὑπασπιστῶν. πῶς νενίκηκεν ὁ Δαυίδ; πέντε M IIII 1341
λίθους ἔχων ἐν τῷι καδδίωι, λεῖοι δὲ ἦσαν οἱ λίθοι, καὶ τοῦτο ἦν εἰς τύπον τοῦ 1 Reg. 17, 40
Χριστοῦ. ποῖον γάρ ἐστι τὸ τοῦ Χριστοῦ κάδδιον; ἡ ἐπὶ γῆς ἐκκλησία πολ- 31
λοὺς ἔχουσα λίθους τιμίους καὶ ἐκλεκτούς, περὶ ὧν καὶ ὁ προφήτης φησὶν ὅτι λίθοι Zach. 9, 16
ἅγιοι κυλίονται ἐπὶ τῆς γῆς. διὰ τούτων τῶν ἁγίων λίθων περιέσται Χριστός. PG 1005
λεῖοι δὲ ἦσαν, ὡς ἔφην, οἱ λίθοι, ἡ δὲ τῶν λίθων λειότης τὸ ἄληπτον ὑπαινίττεται· ἄληπτον
γάρ πως ἀεὶ τὸ λεῖον, ἀνεπίληπτος δὲ τῶν ἁγίων ἡ πολιτεία. οὐκοῦν νικήσει Χριστός, 35

V, P [= hk], S, D [= mn], WRΛ[t]Λ[c]

1 σὺ — σὺ om. S ἐταπείνωσας — σὺ om. DW συνέθλασας VP 2 *draconum* Λ 3 πολε-
μιώτατοι S 3/4 τῆς δόξης om. R 4 γὰρ] δε RΛ 4/5 διελέγχει VPRΛ διελέγξει DW διελέγξη S
5 κεκονισμένους R κεκονιμένους PS καταστάζοντα R 6 καὶ παρακλήσεως om. W μᾶλλον
om. SW δὲ καὶ SDWR 7 σὺ δὲ ὁ] ὁ δε R ἀδελφούς] *nos* Λ[c] 9 συνήθλησαι R
συνηθληκόσιν D 10 ἀφίξεως SDWR εἶδες πῶς V 11 καὶ om. P γλῶσσαν R
13 λαλοῦν SDWRΛ λαλοῦντος V λαλοῦν τὰ P 14 ἐγκατασκήψασα W ἐνσκήπτουσα R
16 τοῖς ἐχθροῖς PDR τέλειον — μοι] καὶ τὰ ἐξῆς VP 17 ὁ om. SDW 19 προέρχῃ Λ[t]
σκληρὸς D 20 βέλη SDWΛ 20/21 καὶ — αὐτῶν om. SDW 21 καὶ S ἑαυτὸν SDW
22 περιφράττεις R στρατεύειν P ἐπιχειρεῖς PnR κατὰ τῆς P 23 δυνατὰ[2] VPΛ[t] δυνατὰ
δὲ SDWRΛ[c] 24 τοὺς τοῦ χῡ SDW 25 τὸν θώρακα SDW 26 τῆς δικαιοσύνης DRΛ[c]
σωτηρίου] σταυροῦ V 27 καὶ[3] om. W 29 θεραπόντων καὶ ὑπασπιστῶν R 30 καδίῳ PSR
καὶ τοῦτο om. D ε.σ τύπον ἦν SD ἦν] *fecerat* Λ[c] τοῦ om. VPWR 31 τὸ om. VPR
κάδιον PSR 32 ὅτι om. VP 33 τίμιοι καὶ ἅγιοι V τῆς om. W τῶν λίθων τῶν ἁγίων
SDW ὁ χς SDW 34 οἱ λίθοι ὡς ἔφην R 35 δὲ καὶ P

κἂν ἰσχύσηις τρῶσαι, καὶ οὕτω νενίκηκα· κἂν ἀδικήσηις ἐκ πανουργίας, ἐστεφάνωσας οὐχ
Phil. 1, 29 ἑκών. ἡμῖν γὰρ ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν
Ioh. 3, 18 πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν. ὁ γὰρ πιστεύων εἰς αὐτὸν
οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται.

79 = S 109. Latina uersio extat in Collectione CT 55. idem sermo in V 117 [V_1] P 108 [P_1] S 118 [S_1] D 114ª [D_1] extat falsa inscriptione commutatus in epistulam qua Cyrillus Alypii presbyteri Constantinopolitani litteris [V 116] responderit

L III 693 M IIII 1368

Τοῦ αὐτοῦ πρὶν συσχεθῆναι παρὰ τοῦ κόμητος καὶ ὑπὸ στρατιωτῶν φυλαχθῆναι

Ὁ μακάριος προφήτης Δαυὶδ τοὺς ἐπὶ θεῶι πεποιθότας εὐτολμοτάτους ἀποφαίνει
Ps. 30, 25 λέγων· ἀνδρίζεσθε καὶ κραταιούσθω ἡ καρδία ὑμῶν, πάντες οἱ ἐλπίζοντες
ἐπὶ κύριον. τὰ μὲν γὰρ ἐν τοῖς παραδείσοις φυτὰ ταῖς ἀφθονωτάταις τῶν ὑδάτων
ἐπιρροαῖς αὔξει τε καὶ τέθηλε καὶ εἰς ὕψος αἴρεται μέγα· ψυχὴ δὲ ἀνδρὸς ταῖς τοῦ ἁγίου
πνεύματος παρακλήσεσιν ἁδρύνεται πρὸς εὐσέβειαν, βεβαιοῦται πρὸς πίστιν, ἄθραυστον
δέχεται τὴν ὑπομονήν, ἣν δὴ μάλιστα πασῶν τῶν ἄλλων ἀρετῶν ὁ μακάριος Παῦλος τε-
Rom. 5, 3-5 θαύμακέ τε καὶ οὕτω φησίν· οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν ταῖς θλίψεσιν,
εἰδότες ὅτι ἡ θλῖψις ὑπομονὴν κατεργάζεται, ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμήν, ἡ δὲ
δοκιμὴ ἐλπίδα, ἡ δὲ ἐλπὶς οὐ καταισχύνει. ἐστὶ τοίνυν ἡ ὑπομονὴ παντὸς
ἡμῖν ἀγαθοῦ πρόξενος καὶ προμνήστρια, ὁδὸς εἰς εὐδοκίμησιν, τροφὸς ἐλπίδος τῆς εἰς
αἰῶνα τὸν μέλλοντα. κατορθώσομεν δὲ τὴν ὑπομονὴν τίνα τρόπον; ἡ θεία διδάσκει
Sir. 2, 1. 2 λέγουσα γραφή· τέκνον, εἰ προσέρχηι δουλεύειν κυρίωι, ἑτοίμασον τὴν ψυχήν
L III 696 σου εἰς πειρασμόν· εὔθυνον τὴν καρδίαν σου καὶ καρτέρησον. ἀλλ' ἴσως ἐρεῖ
M IIII 1369 τις· οὐ γὰρ ἦν ἑτέρως εὐδοκιμῆσαι τὸν ἄνθρωπον; οὐκ ἦν δίχα πόνου κατορθοῦν δύνασθαι
τὸ ἀγαθόν; οὐδαμῶς, φησί. καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν; πολλοὶ γὰρ λίαν οἱ τοῖς ἁγίοις ἐπι-
βουλεύοντες καὶ δεινὸς περὶ αὐτοὺς ὁ πόλεμος. διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς ἔλεγεν ὁ σωτήρ·
Ioh. 16, 33 θλῖψιν ἔχετε ἐν τῶι κόσμωι, ἀλλὰ θαρσεῖτε· ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.
οὐκοῦν ἐπειδήπερ πολὺς πανταχόθεν τῶν ἁγίων ὁ πόλεμος, ἀντιφέρεσθαι νεανικῶς ἀναγ-
Iac. 1, 12 καῖον αὐτοὺς ταῖς τῶν πειρασμῶν ἐφόδοις καὶ διαμεμνῆσθαι τοῦ λέγοντος μαθητοῦ· μακά-

---

V, P [= hk], S, D [= mn], WRΛ^{t}Λ^{c}

1 τρῶσαι SDWRΛ σταυρῶσαι VP νενίκηκε DRΛ 2 τὸ ὑπὲρ VPR *pro* Λ παρὰ SDW 4 κρίνεται W in fine add. ὅτι αὐτῶ πρέπει δόξα κράτος [κράτος om. W] τιμὴ καὶ προσκύνησις νῦν καὶ ἀεὶ καὶ [νῦν — ἀεὶ καὶ om. W] εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν [τῶν — ἀμήν om. W] SDW

V, P [= hk], S, D [= mn], Λ^{t}Λ^{c} V_1 P_1 [= h_1k_1], S_1, D_1 [= m_1n_1, usque ad 11 κύριον]

οθ V ō P ρε' D ριζ V_1 ρῆ P_1 8 Τοῦ — φυλαχθῆναι] κύριλλος ἁλυπίω προσβυτέρω $V_1P_1S_1D_1$ τοῦ αὐτοῦ VPΛ ὁμιλία κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας λεχθεῖσα ἐν ἐφέσω SD πρὶν — φυλαχθῆναι om. Λ συσχεθῆ VP ὑπὸ V φυλαχθῆ VP 9 τῶ θῶ $V_1P_1S_1D_1$ εὐτολμωτάτους SD_1 εὐτολμοτέρους D 9/10 ἀποφαίνων λέγει V_1P_1 10 ὑμῶν ἡ καρδία V_1 11 κν προεγράφη καὶ τὰ ἑξῆς ζήτει ὄπισθεν εἰς τὴν ὁμιλίαν κυρίλλου ἀλεξανδρείας D_1 γὰρ om. PD ἀφθονωτάτοις D 12 ἐπιροαῖς S ἐπιρροίαις DP_1S_1 12/13 τοῦ ἁγίου πνεύματος] τῶν ἁγίων πατέρων P 13 ἁνδρύνεται D καὶ βεβαιοῦται $V_1P_1S_1$ καὶ ἄθραυστον $V_1P_1S_1$ 14 ἔχει S_1 δὴ om. $V_1P_1S_1$ τῶν ἀρετῶν τῶν ἄλλων V_1S_1 παῦλος VPSDΛ ἀπόστολος V_1S_1 ἀπόστολος παῦλος P_1 15 τε om. SD καυχώμενοι $V_1P_1S_1Λ$ καυχώμεθα VPSD 17 ἡ^{a} om. $V_1P_1S_1$ 17/18 ἡμῖν παντὸς V_1P_1 18 πρόξενος ἀγαθοῦ D καὶ προμνήστρια om. $V_1P_1S_1$ τροφὸς] προφορὰ V_1 19/20 κατορθώσομεν — γραφή] τίνα δὲ τρόπον ταύτην κατορθώσομεν διδάσκει λέγουσα ἡ θεία γραφὴ $V_1P_1S_1$ 19 κατορθώσαιμεν D κατορθώσωμεν Λ 20 γραφὴ λέγουσα D τῶ κῶ VP ἑτοιμάσθητι τῆ ψυχῆ P 22 πόνων S 23 καὶ om. $V_1P_1S_1$ γὰρ om. $V_1P_1S_1$ οἱ] ἐν D 24 καὶ om. $V_1P_1S_1$ αὐτῶν P_1 καὶ αὐτὸς om. $V_1P_1S_1$ 25 ἕξετε DΛ 26 πανταχόθεν om. $V_1P_1S_1$ 26/27 ἀναγκαῖον αὐτοὺς] χρὴ $V_1P_1S_1$ 27 καὶ διαμεμνῆσθαι DΛ διαμεμνῆσθαι δὲ VPS διαμεμνημένους $V_1P_1S_1$ μαθητοῦ om. $V_1P_1S_1$

ριος ἄνθρωπος ὃς ὑπομένει πειρασμόν, ὅτι δόκιμος γενόμενος λήψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγείλατο ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. βούλομαι δέ τι τῶν ἀρχαιοτέρων ὑμῖν ἀφηγήσασθαι πραγμάτων, ἵνα μάθητε τῆς πνευματικῆς εὐανδρίας τὸ τέλος. οἱ Βαβυλωνίων τύραννοι καὶ οἱ τοὺς τῆς παρ' αὐτοῖς βασιλείας διέποντες PG 1008
θρόνους ἑτοιμότεροί πως ἀεὶ γεγόνασι πρὸς ὠμότητα καὶ ὑπεροψίαν, καὶ τοὺς τῆς ἀνθρω- 5
πότητος ὑπερβαίνοντες ὅρους τὸ μόνωι πρέπον ἀξίωμα τῶι ἐπὶ πάντων θεῶι εἰς ἑαυτοὺς ἁρπάζειν
ἤθελον. καὶ γοῦν ὁ ἐπάρατος Ναβουχοδονόσορ ἀνέστησε μὲν εἰκόνα χρυσῆν, ὑπηχούντων Dan. 3, 1-5
δὲ αὐτῆι τῶν εὐφωνοτάτων ὀργάνων προσκυνεῖν ἐκέλευε τοῖς ὑπὸ χεῖρα λαοῖς. οἳ δὲ
οὐκ ἀμελέτητον ἔχοντες τὸ λατρεύειν τῆι κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα θεὸν ἑτοιμότατα μὲν Rom. 1, 25
πρὸς τοῦτο ἐβάδιζον, ἤλλαξαν δὲ τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι Rom. 1, 23
εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου. ἐπειδὴ δὲ τοὺς τῶν Ἑβραίων παῖδας ἤγον εἰς μέσον 11
οἱ Βαβυλώνιοι· Ἀνανίας δὲ ἦν καὶ Ἀζαρίας καὶ Μισαήλ· προσκυνεῖν ἐκέλευον τῆι εἰκόνι τῆι
χρυσῆι καὶ τὸ εὐγενέστατον καὶ φιλόθεον κατεβιάζοντο γένος εἰς τὴν ἴσην αὐτοῖς κατο-
λισθῆσαι ἁμαρτίαν καὶ προσκυνεῖν τῆι εἰκόνι τῆι χρυσῆι. ἀλλ' ἤνυον μὲν οὐδέν, ἡττώ-
μενοι δὲ ὑπὸ τῆς ἐκείνων φιλοθείας τὴν διὰ πυρὸς αὐτοῖς ἐπήγαγον κόλασιν. ἔγκλημα δὲ 15
ἦν τοῖς πλεονεκτουμένοις τὸ βέβαιον εἰς πίστιν, τὸ πεπηγὸς εἰς εὐσέβειαν, ἀνθρωπολα-
τρείας παραίτησις καὶ τὸ μὴ βούλεσθαι φρονεῖν ὅσα τὴν θείαν περιυβρίζει φύσιν. ἐπειδὴ
δὲ ἐνεβλήθησαν εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός, τότε δὴ τότε τῆς ἀρρήτου δυνάμεως μεγάλη
γέγονεν ἡ ἐπίδειξις· μετεσκευάζετο γὰρ τῶν στοιχείων ἡ δύναμις εἰς τὸ παρὰ φύσιν καὶ
τοῖς τοῦ κτίσαντος νεύμασι παρεχώρει τὸ πῦρ καὶ εἰς πνεῦμα δρόσου διασυρίζον ἡ φλὸξ Dan. 3, 50. 51
μετεπλάττετο. αἰσθόμενοι δὲ τῆς ἄνωθεν ἐπικουρίας οἱ νεανίαι ᾖδον ἐν τῆι καμίνωι 21
τοῦ πυρός, ταῖς εἰς θεὸν ὑμνωιδίαις ἐξημεροῦντες τὸ πῦρ. ἐκκλησίας τύπος ἡ κάμινος
ἦν, ἁγίους ἔχουσα χορευτάς, οὐκ ἀνθρώπους μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀγγέλους. τεθαύμακας Dan. 3, 49. 92
τῶν ἀνδρῶν τὴν ἀρετήν, ἐπήινεσας τὴν ὑπομονήν, [ἔγνως] τῆς φιλοθείας τὸ μέγεθος; ἴδωμεν
ἐν τίσι τὰ καθ' ἡμᾶς. ἐκεῖνοι μὲν ὑπὸ τυράννοις ἦσαν βαρβάροις, ἡμεῖς δὲ ὑπὸ 25
σκήπτροις εὐσεβέσιν, εὐσεβεστάτους ἔχοντες τοὺς τῶν ὅλων κρατοῦντας πραγμάτων. πῶς
ἐνδώσομεν τοῖς ἐχθροῖς; εἰ γὰρ καὶ κάμινον ἀνάπτουσιν ἐπιβουλῆς καὶ φλόγας ἐγείρουσι
δυστροπίας, ἀνθρωπολατρείαν ἡμῖν εἰσφέροντες, ἀλλ' ἡμεῖς ἔχομεν θεὸν ἐν οὐρανῶι, αὐτῶι L III 697
προσκυνήσωμεν. θεὸς γὰρ ὢν φύσει γέγονε καθ' ἡμᾶς, οὐκ ἀποβεβληκὼς τὸ εἶναι θεός,
τιμήσας δὲ τὴν ἀνθρώπου φύσιν. δυνατὸς οὖν ἐστιν ἐξελέσθαι ἡμᾶς. ἡμεῖς γὰρ τῆι M IIII 1372
πίστει τῶν εὐσεβεστάτων ἑπόμενοι βασιλέων καὶ τῆς ἐνούσης αὐτοῖς ἡμερότητος εἰδότες 31

V, P [= hk], S, D [= mn], $\Lambda^{t}\Lambda^{c}$ V_1P_1, S_1 [usque ad 7 ἤθελον]

1 ἀνὴρ $DV_1P_1S_1$ ὑπέμεινε S ὑπομείνει S_1 θλίψιν καὶ πειρασμὸν VP τον πειρασμόν S 2 ὁ θεὸς om. $S_1\Lambda$ 3 δὲ καί $V_1P_1S_1$ ἀρχαίων V_1 ὑμῖν om. VPS 4 οἱ² om. VPSD αὐτῆς V 5 γεγόνασι om. VPS 6 ὑπερβαῖνον S πρέπον — θεῶι] θῶ πρέπον ἀξίωμα $V_1P_1S_1$ 7 ἤθελον προεγράφη καὶ τὰ ἑξῆς ζήτει ὄπισθεν εἰσ τὴν ὁμιλίαν κυρίλλου ἀλεξανδρείασ S_1 οὖν V ἔστησε V_1P_1 8 αὐτὴν DP_1 προσκυνεῖν ταύτη V_1P_1 9 ἀτημέλητον V_1 θεόν om. V_1P_1 10 ἠλλάξαντο D 11 δὲ καὶ V_1P_1 εἰσ μέσον ἦγον V_1P_1 ἤγαγον εἰσ μέσον D 12 δὲ] τὲ V_1P_1 ἦσαν D ἐκελεύοντο Λ^{c} 13 εὐγενὲσ $V_1P_1\Lambda$ καὶ τὸ V_1 κατεβιάζετο Λ γένοσ κατεβιάζοντο P τοὐτοισ V_1 13/14 κατολισθεῖν PP_1 ἁμαρτίαν κατολισθῆσαι SD 14 προσκυνῆσαι SD μὲν DΛ μὲν οἱ βιάζοντεσ V_1P_1 om. VPS 14/15 ἡττόμενοι P_1 ἡττόμενοσ P 15 ὑπὸ D οἱ τύραννοι ὑπὸ V_1P_1 om. VPS φιλοθείας] καρτερίασ V_1P_1 ἐπῆγον V_1P_1 ἐπήγαγε P ἐγκλήματα V_1P_1 16/17 ἀνθρωπολατρίασ PSDP_1 17 ἐπεὶ D 18 ἐβέβληντο V_1P_1 τοῦ πυρὸσ κάμινον V_1P_1 τότε² om. V_1 19 ἡ om. V_1P_1 τοῦ στοιχείου D τὴν παρὰ φύσιν ἐνέργειαν P_1 22 εὐχαῖσ P_1 τόποσ V_1P_1 24 ἔγνωσ V_1P_1 om. VPSDΛ 25 ἡμᾶσ οὐκ ἀγνοοῦντεσ κἀκεῖνα V_1P_1 μὲν DΛ μὲν γὰρ VPS om. V_1P_1 ἦσαν om. V_1P_1 καὶ βαρβάροις D δὲ om. V_1P_1 26 πῶσ τὸ λοιπὸν V_1P_1 27 καὶ om. V ἅπτουσιν V_1P_1 ἐπιβουλὴ P ἐπίβουλοι V καὶ $V_1P_1\Lambda$ εἰ καὶ VPS ἢ καὶ D ἀνάπτουσι P 28 δυστροπία VPS ἀνθρωπολατρίαν PDP_1 ἀνθρωπολατρία S ἀνθρωπολάτρασ V_1 αὐτὸν V_1 29 προσκυνήσομεν VP_1 καὶ θῶ γὰρ S 30 τοῦ ἀνθρώπου V_1 τῶν ἀνθρώπων VP οὖν $V_1P_1\Lambda$ om. VPSD

τὸ μέγεθος τῆς τῶν ἐναντίων σκαιότητος οὐκ ἀνεξόμεθα, ὁμολογήσομεν δὲ ὅτι θεὸς κατὰ φύσιν ἐστὶν ὁ Ἐμμανουήλ. καὶ τοῦτο λέγοντες οὕτω τε διακείμενοι πλείστην ὅσην
Mt. 10, 32. 33 ἀποκερδανοῦμεν τὴν ἀντιμισθίαν. καὶ ποίαν ταύτην; αὐτὸς ἡμᾶς διδάξει λέγων· πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω
PG 1009 κἀγὼ αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς· ὃς δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι κἀγὼ αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. ὁμολογεῖ δὲ αὐτὸν ὁ λέγων ὅτι θεός ἐστιν ἀληθινός καὶ τοῖς ἀπιστοῦσιν ἐπιτιμῶν, ἀρνεῖται δὲ πάλιν ὁ μὴ λέγων ὅτι θεός ἐστιν ἀληθινός, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὁμολογοῦσι μαχόμενος. οὐκοῦν ἀρνήσεται μὲν ἐκείνους, ὁμολογήσει δὲ ἡμᾶς ὁ πάντων σωτήρ· δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ τῷι πατρὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν ἁγίωι πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

80 = 136 [V_1] S 82

Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Νεστόριον, ἡνίκα κατῆλθον οἱ ἑπτὰ εἰς τὴν ἁγίαν Μαρίαν

L III 584 Φαιδρὸν ὁρῶ τὸ σύστημα, τῶν ἁγίων πάντων συνελθυθότων προθύμως, κεκλημένων
M IIII 1252 PG 77, 992 ὑπὸ τῆς ἁγίας καὶ θεστόκου Μαρίας τῆς ἀειπαρθένου. ἀλλὰ γὰρ ἐν λύπηι με διάγοντα πολλῆι εἰς χαρὰν μετέβαλεν ἡ τῶν ἁγίων πατέρων παρουσία. νῦν ἐπληρώθη πρὸς ἡμᾶς
Ps. 132, 1 τὸ τοῦ ὑμνογράφου Δαυὶδ γλυκερὸν ῥῆμα· ἰδοὺ δὴ τί καλὸν ἢ τί τερπνὸν ἀλλ' ἢ τὸ κατοικεῖν ἀδελφοὺς ἐπὶ τὸ αὐτό; χαίροις τοίνυν παρ' ἡμῶν, ἁγία μυστικὴ τριὰς ἡ τούτους ἡμᾶς πάντας συγκαλεσαμένη ἐπὶ τήνδε τὴν ἐκκλησίαν τῆς θεοτόκου Μαρίας·
M IIII 1253 χαίροις παρ' ἡμῶν, Μαρία θεοτόκε, τὸ σεμνὸν κειμήλιον ἁπάσης τῆς οἰκουμένης, ἡ λαμπὰς
L III 585 ἡ ἄσβεστος, ὁ στέφανος τῆς παρθενίας, τὸ σκῆπτρον τῆς ὀρθοδοξίας, ὁ ναὸς ὁ ἀκατάλυτος, τὸ χωρίον τοῦ ἀχωρήτου, ἡ μήτηρ καὶ παρθένος, δι' ἧς ὀνομάζεται ἐν τοῖς ἁγίοις εὐαγ-
Mt. 21, 9 γελίοις εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου· χαίροις ἡ τὸν ἀχώρητον χωρήσασα ἐν μήτραι ἁγίαι παρθενικῆι, δι' ἧς τριὰς ἁγία δοξάζεται καὶ προσκυνεῖται εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, δι' ἧς οὐρανὸς ἀγάλλεται, δι' ἧς ἄγγελοι καὶ ἀρχάγγελοι εὐφραίνονται, δι' ἧς δαίμονες φυγαδεύονται, δι' ἧς διάβολος πειράζων ἔπεσεν ἐξ οὐρανοῦ, δι' ἧς τὸ ἐκπεσὸν πλάσμα εἰς οὐρανοὺς ἀναλαμβάνεται, δι' ἧς πᾶσα ἡ κτίσις εἰδωλομανίαι κατεχομένη εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλήλυθε, δι' ἧς βάπτισμα ἅγιον γίνεται τοῖς πιστεύουσι, δι' ἧς ἔλαιον ἀγαλλιάσεως, δι' ἧς εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐκκλησίαι τεθεμελίωνται, δι' ἧς ἔθνη ἄγονται εἰς μετάνοιαν καί, τί πολλὰ λέγω; δι' ἧς ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ θεοῦ φῶς

V, P [= hk], S, D [= mn], $\Lambda^t\Lambda^c$ V_1P_1

1/2 ἐστι κατὰ φύσιν D 2 οὕτω τε SD οὕτω δὲ VP καὶ οὕτω V_1P_1 3 ἀποκερδάνωμεν D κερδανοῦμεν S καὶ — ταύτην om. P_1 αὐτὸσ ὁ σωτὴρ V_1P_1 ὁ αὐτὸσ P ἡμᾶσ διδάσκει DΛ διδάξει ἡμᾶσ V_1P_1 4 οὖν om. $V_1P_1\Lambda^t$ 5 αὐτὸν] ἐν αὐτῶ DP_1 τοῖς οὐρανοῖσ SP_1 5—7 ὃς — οὐρανοῖσ $V_1\Lambda$ om. P_1VPSD 8—11 καὶ τοῖς — πνεύματι] ὁ ἐμμανουὴλ ὁ ἐκ τῆσ ἁγίασ καὶ θεοτόκου μαρίασ γεννηθεὶσ ὁ δὲ μὴ οὕτωσ ὁμολογῶν δηλονότι ἀρνεῖται οὐ γνωριζόμενοσ [γνωρίζεται P_1] παρὰ θῦ ὁ τοιοῦτοσ ἀλλ' ἔχων [ἔχει P_1] τῆσ ἀρνήσεωσ τὴν τιμωρίαν ἐν ἡμέρα κρίσεωσ ἔνθα ἐστὶ πυρὸσ ζῆλοσ ἐσθίειν μέλλοντοσ τοὺσ ὑπεναντίουσ ἡμεῖσ τοιγαροῦν [το παρὸν V_1] ὁμολογοῦντεσ αὐτῶ προσκυνήσωμεν V_1P_1 8/9 καὶ τοῖς — ἀληθινός om. S 8 ἐπιτιμᾶ VD 9 οὐ μαχόμενοσ Scorr 10 ὑμᾶσ S καὶ μεθ' οὗ om. Λ τῶ θῶ καὶ πατρὶ SD καὶ τὸ κράτοσ om. SD 10/11 σὺν — ἀμήν om. V 11 αἰῶνασ τῶν αἰώνων $V_1P_1\Lambda$ ἀμὴν om. SV_1

V, V_1 P [= hk], S, D [= mn], W; sermo non est Cyrilli

π V ρλς' V_1 ōā P οθ' D 13 τοῦ αὐτοῦ κυρίλλου D κατὰ νεστορίου W ἡνίκα — Μαρίαν om. SDW πρὸσ P 16 ὑμᾶσ DW 17 δὴ om. S 18 ἡ ἁγία P 19 ἐκκλησίαν SDW κλῆσιν VV_1P 20 μαρία VV_1P ἁγία SDW σεπτὸν D πάσησ SDW 21/22 ἀκατάληπτοσ P 22 ἁγίοις om. VV_1P 24 παρθένε P ἁγία [ἡ ἁγία D] δοξάζεται SDW ἁγιάζεται P ἁγιάζεται δι' ἧσ σταυρὸσ τίμιοσ ὀνομάζεται VV_1 25 ὁ οὐρανὸσ VV_1P 27 οὐρανὸν DW 28 ἅγιον βάπτισμα SDW 29 ἐκκλησία τεθεμελίωται W

ἔλαμψε τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις, δι' ἧς προφῆται προεμή- Lc. 1, 79
νυσαν, δι' ἧς ἀπόστολοι κηρύττουσι σωτηρίαν τοῖς ἔθνεσι, δι' ἧς νεκροὶ ἐγείρονται, δι' ἧς βασιλεῖς βασιλεύουσι. διὰ τριάδος ἁγίας (καὶ τίς δυνατὸς ἄνθρωπον λέγειν τὴν πολυύμνητον Μαρίαν;) ἡ μήτρα ἡ παρθενική. ὦ τοῦ θαύματος· ἐκπλήττει με τὸ θαῦμα. τίς ἤκουσε πώποτε οἰκοδόμον ναὸν ἴδιον οἰκοδομήσαντα καὶ κωλυόμενον οἰκεῖν ἐν αὐτῷ; τίς τὴν ἰδίαν δούλην μητέρα προσκαλεσάμενος ἐνυβρίζεται;

Ἰδοὺ τοίνυν χαίρει τὰ σύμπαντα θάλαττά τε ὑπετάγη τοῖς ἰδίοις συνδούλοις ἐπιγνοῦσα, καὶ σκιρτώντων κυμάτων ἀγρίων ἡ τῶν ἁγίων ἐπίβασις εἰς γαλήνην μετέβαλεν. ἐμέμνητο γὰρ τοῦ σωτῆρος τῆς φωνῆς ἡ δούλη ἐπανισταμένη λέγοντος σιώπα, πεφίμωσο. Mc. 4, 39
γαῖαν δὲ τήν ποτε ὑπὸ ληιστῶν διοδευομένην ἡ τῶν πατέρων ὁδοιπορία εἰς εἰρήνην μετέβαλεν· ὡς ὡραῖοι γὰρ οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην. ποίαν Rom. 10, 15
εἰρήνην; Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν, ὃν ἔτεκε Μαρία, ὡς αὐτὸς ἠθέλησε. τί μοι γὰρ PG 993
πολυπραγμονεῖν καὶ μὴ φιλοφρονεῖν περὶ τὴν γραφήν; ἀλλ' ἐρεῖς μοι Ἰουδαίων τὴν ἄρνησιν; οἱ προφῆται τούτους ἀπεκήρυξαν ἐξ ἀρχῆς, οἴκοθεν τὸ χριστοκτονεῖν ἐπιτηδεύσαντας ἄρνησιν προσεκαλέσαντο. ἀλλὰ Ἀρείου τὸ πικρὸν νόσημα; φιλοκαθεδρίας λοιμικῆς τὸ ἐπιθύμημα. ἀλλ' Ἑλληνικῆς ἀσελγείας τὸ ἀνώνυμον καὶ ἄθεον φρόνημα; ἀγνωσίας τὸ ἐπιτήδευμα. καὶ τί δεῖ λέγειν; πᾶν ἔθνος πορευόμενον ἀθεμίτοις κώμοις οὗτος τῇι κακίαι ὑπερῆρεν. ἔθνη γὰρ πολλάκις ἀγνοοῦντα τὴν γραφὴν θεὸν δυσφημοῦσιν οὐχ ἑκόντα· οὗτος δὲ γραφὴν ἅπασαν κεκτημένος, τολμῶ δὲ λέγειν, τάχα καὶ μαγικῆς ἐμπαίγματα μελετήσας, οὐκ ἐνέκυψε γνησίως πρὸς τὴν θεόπνευστον γραφήν, ἀλλ' ἐνέκυψεν εἰς ἀργύριον καὶ χρυσίον. τυφλωθεὶς καὶ κεπφωθεὶς τῇι μανίαι περὶ πράγματα, δυσφημίαι σεαυτὸν βουλόμενος ἀλλοτριῶσαι, τοῦ θρόνου καὶ τοῦ καταλόγου τῶν ἀδελφῶν σεαυτὸν ἐξήλειψας, μὴ ἐπιγνοὺς τόν σοι χαρισάμενον ἀρχιερέως κλῆρον. ἆρα γὰρ οὐκ ἐπείσθης M IIII 1256
Παύλωι λέγοντι· κἂν ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίσηται παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα, L III 588
ἀνάθεμα ἔστω; Παῦλος οὐκ ἔπαυσέ σου τὸ κενὸν φρόνημα· ἀλλ' Ἡσαίας εἰπὼν ἰδοὺ Gal. 1, 8
ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱὸν καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ies. 7, 14
Ἐμμανουήλ, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ θεὸς οὐδ' αὐτός· Mt. 1, 23
διάνοιαν γὰρ ἐκτήσω δεινῆς κακοφροσύνης. ἄκουσον κἂν τῶν δαιμόνων λεγόντων τί ἡμῖν καὶ σοί, υἱὲ τοῦ θεοῦ; ἦλθες πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς. τίς δέ Mt. 8, 29
σοι τοῦτον τὸν εὐτελῆ λογισμὸν συνεβούλευσε κηρῦξαι; τίς ὁ συμπονήσας τῶι ἀκαίρωι νοσήματι; οὐκ ἠιδέσθης θεὸν ἐξομοιῶν Περσικῆι βασιλείαι· οὐκ ἐνετράπης ἀθετεῖν βουλόμενος πατέρων καὶ εὐαγγελιστῶν καὶ προφητῶν παραδόσεις καὶ νομίσας ἄρχειν πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν οὐκ ἐμνήσθης τοῦ ἀπὸ κοπρίας εἰς ὕψος οὐράνιον ἀναγαγόντος σε καὶ τοῖς ἔργοις προσέχων οὐκ ἐπέγνως τὸν δημιουργόν. βουλόμενος ἀνάστατον

VV$_1$, P [= hk], S, D [= mn], W

1 καθεζομένοις SDW ἧς SDW ἣν VV$_1$P 1/2 προὐμήνυσαν S 3 ἀνῶν VV$_1$PSDW 5 οἰκοδόμον om. V$_1$ 6 τὴν om. VV$_1$ 7 θάλασσά W δὲ VV$_1$P τοὺς ἰδίους συνδούλους VV$_1$P 8 σκιρτῶσα τῶν W 9 τῆς τοῦ σρσ VV$_1$ 10 ὑπό — διοδευομένην ποτὲ SDW τῶν ἁγίων πατέρων S 11/12 ποίαν εἰρήνην om. V$_1$P 12 γάρ μοι SDW 13 καὶ μὴ φιλοφρονεῖν om. SW 14 ἐξ ἀρχῆς οἴκοθεν] ἐξανέκαθεν P ἐπιτηδεύσαντεσ PW 15 προεκαλέσαντο SW νόημα V^{corr} V$_1$ φρόνημα V λοιμοκαθεδρίασ λοιμικῆσ P 18 βλασφημοῦσιν SDW 19 αὐτόσ SDW ἔμπαιγμα S 20/21 ἄργυρον καὶ χρυσὸν VV$_1$P 21 τυφωθεὶς SW κεπφωθεὶσ] τυφωθεὶσ P πράγματα SDW πρᾶγμα VV$_1$P 21/22 δυσφημίαι σεαυτὸν scripsi δυσφημίασ ἑαυτὸν PSDW δυσφημίασ σεαυτὸν VV$_1$ 22 τοῦ θρόνου ἀλλοτριῶσαι SD 23 ἀπήλειψασ SDW ἀρχιερωσύνησ SDW γὰρ om. SDW ἐπείσθη VV$_1$P 24 καὶ S 25 οὐκ om. VV$_1$P 28 ἐκτίσω S κενῆσ P 29 σοὶ V^{corr} W σὺ VV$_1$PSD ἦλθεσ ὧδε VD, corr. V 30 ἐντελῆ VV$_1$ ἀτελῆ P συμπονέσασ PS 31 ἐξομοιοῦν SDW 32 παραδόσεισ καὶ προφητῶν W παραδόσεισ V$_1$ 33 ἁπασῶν SD 33/34 οὐκ — προσέχων om. W spatio rel. οὐράνιον — σε VP ἀναγαγόντοσ σε οὐράνιον V$_1$ οὐράνιον ἀναγαγόντοσ S οὐράνιον ἀγαγόντοσ D 34 ἀπέγνωσ W ἄστατον SD

καταστῆσαι τὴν οἰκουμένην ἀπατηλοῖς λόγοις, ἐφυβρίζων ναὸν θεοῦ καὶ τὸν κυηθέντα ἐκ παρθένου Μαρίας ἀπομερίζειν βουλόμενος, δόγμα πονηρὸν καὶ λύσσαν [τῶι] κόσμωι διεγεῖρον μήτε λυόμενον μήτε φανερούμενον, ἀλλά γε μὴ ζητούμενον πρὸ καιροῦ, Βελίαρ μιμησάμενος ἐνόμισας σειραῖς τῶν σῶν ἀνόμων ἐννοιῶν πείθειν βασιλέα φίλον ὀρθοδοξίας καὶ προσκυνητὴν ὁμοουσίου τριάδος, δι' ἧς διηνεκῶς βασιλεύει, δι' ἧς ἔθνη τὰ πολέμια συνετρίβη, δι' ἧς χορὸς ἀειπαρθένων βασιλεύει, δι' ἧς κόσμον ἐν εἰρήνηι καθίστησι, τοῦτον λόγοις σοῖς ἀπατηλοῖς ἐνόμισας ἀποστάτην γενέσθαι καὶ λαὸν θεοφιλῆ πορθεῖν ἐβουλήθης καὶ πατέρων πλῆθος εἰς ἀναπνοὴν τυγχάνοντας διέσκυλας. οὐκ ἠρκέσθης σεαυτὸν ὀλέσαι
PG 996 δυσφημήσας θεόν, ἀλλὰ καὶ τὴν οἰκουμένην πᾶσαν διεθρύλησας. ἀλλ' ἰδοὺ ἐπληρώθη
Ps. 9, 17 καὶ ἐπὶ σοὶ ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτοῦ συνελήφθη ὁ ἁμαρτωλός. κλῆρον ἅγιον διακόνων καὶ πρεσβυτέρων ἀποσυναγώγους ἐποίησας, ἐλέγχοντάς σου τὴν ἄκαιρον μανίαν * * μὴ τὰ Ἀρείου φρονεῖν. καὶ νῦν οὐ τὸν πεσόντα καταβάλλω οὐδὲ τὸν κλυδωνιζόμενον καταποντίζω, ἀλλὰ τῶν ἀνόμων συμβούλων σκώπτω τὴν μάταιον συκοφαντίαν. τίς εἶδε πλοῖον, εἰς εὔδιον λιμένα ἐν γαλήνηι διάγον, ναυάγιον ὑπομένον; τίς εἶδεν ἀθλητὴν ἐπὶ τὸ σκάμμα πεσόντα καὶ μὴ ἀνορθούμενον; ἀλλὰ ἆρα, σοῦ πεσόντος ἢ ναυαγήσαντος περὶ τὴν πίστιν, ἡμεῖς χεῖρα οὐκ ὠρέξαμεν; μάρτυρα δέχου τὸν
ep. 10 τίμιον καὶ ἅγιον ἀρχιεπίσκοπον τῆς μεγάλης Ῥώμης Κελεστῖνον, συνεχῶς γράφοντά σοι ἀποστῆναι τοῦ ματαίου καὶ ἀνωφελοῦς καὶ ἀσυστάτου δόγματος, ἔτι μὴν καὶ τὴν ἡμετέραν πτωχείαν διὰ γραμμάτων βραχέων τὸν αὐτὸν τρόπον παρακαλοῦντας δέξασθαι ἡμᾶς λέγοντας περὶ θεοῦ. σὺ δὲ οὐκ ἐλογίσω ἡμᾶς, ἀσπλαγχνίαν τινὰ καὶ ἀπόνοιαν περι-
M IIII 1257 βεβλημένος, κακίαι ἐγκαυχώμενος, ὡς δυνατός, ἄνομα διαλογιζόμενος, καὶ ξυρὸν γέγονας κατὰ σεαυτοῦ ἐξηκονημένον, μέλλων ἐργάζεσθαι δόλον. διὰ τοῦτο ὁ θεός, ὃν παρελογίσω, καθεῖλέ σε καὶ ἐξέτιλε τὸ ῥίζωμά σου ἐκ γῆς ζώντων, διότι οὐκ ἐφρόνησας περὶ θεοῦ.

L III 589 Καὶ ταῦτα μὲν παρ' ἡμῶν ἀρκείτω τὰ πρὸς τοῦτον· θεός ἐστι κριτὴς καὶ ἀποδότης ἑκάστωι κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. γένοιτο δὲ ἡμᾶς τρέμειν καὶ προσκυνεῖν τὴν ἑνότητα καὶ βασιλεῖ θεοφιλεστάτωι ὑπηκόους γίνεσθαι καὶ ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι καὶ τρέμειν καὶ σέβειν τὴν ἀδιάστατον τριάδα, ὑμνοῦντας τὴν ἀειπαρθένον Μαρίαν, δηλονότι τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν καὶ τὸν ταύτης υἱὸν καὶ νυμφίον ἄσπιλον, ὅτι αὐτῶι ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

VV_1, P [= hk], S, D [= mn], W

1 στῆσαι W ποιῆσαι P 2 τῶ om. SDW διεγεῖρον VV_1 διεγείρειν PSDW 3 μὴ SD λυομένην μήτε φανερουμένην VV_1 ζητούμενοσ VV_1PSDW 4 βασιλεῖ φίλω S 5 πάντα τὰ πολέμια ἔθνη P συντρίβη V 7 σὺ W ἠβουλήθησ SDW 7/8 καὶ — διέσκυλας om. W spat. rel. 8 διέσκυλασ VV_1 διεσκύλευσασ PD ἐσκύλευσασ S σαυτὸν VV_1P ὀλέσασ SDW 9 ἀλλὰ — διεθρύλησας om. V_1 διεθρύλλησασ PSDW διελύθρησασ V 10 σὲ SDW συνελείφθη S 11 πρεσβυτέρων καὶ διακόνων SDW ἐλέγχοντά VP 12 lacunam statui e. g. supplendo ὡς οὐδὲν ἄλλο οὖσαν εἰ 13 ἀνόμων VV_1P ματαίων SDW συμβούλων VV_1PW συμβουλιῶν SD σκώπτω V_1W σκόπτω V σκοπῶ P κόπτω SD ματαίαν W 14 οἶδε Vn ὑπομεῖναν SDW 15 οἶδεν Vn 16 ἐπὶ P ἡμεῖς om. SDW ὀρέξαμεν VV_1PmW 17 ἀρχεπίσκοπον D μεγάλης om. W 18 ἀπὸ τοῦ SDW 18/19 τὴν ἡμετέραν πτωχίαν VV_1 ἡ ἡμετέρα πτωχεία PSDW; 20 παρὰ W; περὶ θεοῦ suspecta 21 ὡσ οὐ δυνατὸσ W ὡσ οὐ δυνατόν S ἄνομα διαλογιζόμενοσ VV_1P ἀναλογιζόμενοσ SDW 22 μέλλων V^{corr} P μέλλον VV_1SDW 23 καθελεῖ SW καὶ om. W ἐξέτειλε SW ἐξέτιλλε PD ἐφρόνησασ ἀξίωσ P 25 ἀρκείτω VV_1 ἀρκείσθω PDW om. S τὰ om. V_1 ἀποδιδοὺσ SDW 26 τὴν ἑνότητα per se stare posse nego 26—28 ἑνότητα — σέβειν τὴν om. W 27 γενέσθαι SD 28/29 δηλονότι τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν et καὶ νυμφίον ἄσπιλον ab hoc loco aliena; praeterea ἄσπιλον non Christo, sed ecclesiae attribuendum erat 30 τῶν αἰώνων om. SD sequitur hunc sermonem in V_1 τοῦ αὐτοῦ κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείασ πρὸσ ἰωάννην ἐπίσκοπον ἀντιοχείασ καὶ τὴν συναχθεῖσαν ἐκεῖ σύνοδον, sed ipsa epistula 133 hoc loco non repetita est

INDICES

I

IN HAC VOLVMINIS I PARTE II CONTINENTVR

Gesta a concilio Ephesi d. 22. m. Iun. a. 431 ..... 33—54. 60—62 p. 3—64
Nestorii depositio ad eum missa a concilio ..... 63. 64 p. 64
Concilii epistula ad Lamprotatum et Eucharium oeconomos ecclesiae Constantinopolitanae ..... 65 p. 64. 65
Concilii ep. ad clerum et populum ..... 69 p. 70

Episcoporum Constantinopoli consistentium commonitorium ..... 66 p. 65. 66. 68. 69

Acacii episcopi Melitenae sermo Ephesi habitus ..... 74 p. 90—92
Cyrilli ep. ad episcopos Constantinopoli consistentes et Dalmatium archimandritam [ep. 23] ..... 67 p. 66—68
Cyrilli ep. ad monachos [ep. 26] ..... 68 p. 69. 70
Cyrilli sermo Ephesi habitus [5] ..... 75 p. 92—94
Cyrilli sermo Ephesi habitus in s. Iohannis basilica [2] ..... 76 p. 94—96
Cyrilli sermo Ephesi habitus [1] ..... 77 p. 96—98
Cyrilli sermo Ephesi habitus contra Iohannem Antiochenum [6] ..... 78 p. 98—100
Cyrilli sermo Ephesi habitus ante quam custodiae traditus est [7] ..... 79 p. 100—102
[Cyrilli] sermo cum septem legati Cyrillianorum ad synodum in s. Mariae ecclesia congregatam redierunt [4] ..... 80 p. 102—104
Regini episcopi Cypri sermo Ephesi habitus ..... 70 p. 70. 71
Theodoti episcopi Ancyrae sermo Ephesi in s. Iohannis basilica habitus ..... 71 p. 71—73
eiusdem sermo in natiuitatem Christi Ephesi lectus ..... 72 p. 73—80
eiusdem sermo in die natiuitatis Christi habitus et Ephesi lectus ..... 73 p. 80—90

II

ADFERVNTVR

Gen.	1, 27	78, 28
	1, 31	78, 7
	1, 32	89, 12
	2, 7	78, 27
	2, 9	81, 3
	9, 22	70, 31
	29, 10	95, 21
	32, 22	97, 11
	32, 24—26	97, 14
	32, 29. 30	97, 19
Exod.	3, 2	74, 20
	3, 6	74, 22
	4, 10	94, 32
	4, 22	47, 9
	7, 1	47, 8
	7, 20. 21	84, 13
	10, 22. 23	84, 17
	17, 9—13	69, 28
	19, 16	85, 26
	19, 18. 19	96, 23
Num.	16, 31. 35	71, 5
Deut.	4, 24	96, 29
	32, 9	70, 27
1 Reg.	17, 40	99, 29
	24, 7	47, 10
Ps.	8, 5	65, 20
	9, 17	104, 10
	30, 25	100, 10

34, 28 92, 21
49, 3 93, 29
52, 6 68, 21
63, 8. 9 99, 20
65, 4 94, 29
68, 21 69, 15
68, 24 91, 33
73, 13 99, 1
75, 2 94, 31
79, 2 87, 12
88, 11 99, 1
98, 1 87, 12
101, 28 81, 31
109, 1 49, 24
131, 3—5 94, 1
131, 6 94, 7
132, 1 102, 17
138, 21. 22 99, 15

Prou. 12, 15 70, 23
Iob 10, 11 78, 15
Sap. Sal. 7, 2 41, 19
Sir. 2, 1. 2 100, 20
Ies. 1, 2 70, 29
1, 3 86, 20
1, 6 71, 3
7, 14 103, 25
9, 6 91, 9. 13
11, 10 81, 5
13, 3 47, 12
14, 12 70, 24
25, 1 92, 19
34, 15. 16 98, 12
40, 12 44, 22
45, 1 47, 11
52, 6 93, 23
53, 7 92, 5
57, 3. 4 92, 25

Ier. 1, 5 39, 27
1, 10 71, 33
5, 22 87, 13
27 (50), 31 93, 9

Bar. 3, 3 81, 32
3, 36—38 93, 25
3, 38 92, 4

Ezech. 16, 52 70, 32

Dan. 3, 1—5 101, 7
3, 49. 92 101, 23
3, 50. 48 84, 27
3, 50. 51 101, 20

Os. 7, 13 93, 3
Micha 5, 2 94, 9
Zach. 9, 16 99, 32
Mal. 3, 6 81, 33
4, 2 46, 1

Mt. 1, 20 46, 12
1, 23 103, 27
2, 2 88, 10
2, 9 87, 16. 88, 3. 7
2, 11 83, 26
2, 13 46, 7
8, 29 103, 29
10, 20 94, 26
10, 32. 33 102, 3
10, 37 36, 24
14, 25 71, 9
16, 18 92, 8
21, 9 102, 23
27, 45. 51. 52 71, 11
27, 46 49, 7

Mc. 3, 19 95, 18
4, 38. 39 90, 20. 21
4, 39 103, 9

Lc. 1, 28 39, 17
1, 31 72, 33
1, 35 39, 19
1, 44 39, 28
1, 79 103, 1
2, 7 44, 23. 86, 9
2, 13. 14 87, 17
2, 14 87, 23
2, 52 50, 11
3, 4 93, 31
4, 18. 19 50, 2

Ioh. 1, 1 94, 13. 95, 23
1, 10 74, 5
1, 11 74, 4
1, 14 39, 15. 46, 25. 31. 49, 23. 73, 22. 75, 24. 95, 27
1, 16 95, 13
1, 17 39, 7
3, 18 100, 3
5, 37. 38 96, 19
6, 51. 58 43, 4
6, 54 43, 5
6, 56 51, 2. 4. 6. 8
6, 57 51, 10. 11. 13. 14—16
8, 19 96, 12
8, 54 49, 3
9, 1. 6 76, 7
9, 29 96, 18
10, 32. 33 93, 12
11, 44 71, 10
12, 26 98, 7. 21
16, 13. 14 49, 4. 25
16, 33 100, 25
17, 3 96, 8
20, 19 82, 18

Act. 1, 3 92, 6
2, 30 93, 33

Rom. 1, 23 101, 10
1, 25 92, 33. 95, 6. 101, 9
5, 3—5 100, 15
5, 10 51, 22
5, 14 39, 29

	9, 4	70, 27
	10, 15	103, 11
1 Cor.	1, 23	82, 13. 25
	1, 24	82, 30
	2, 8	83, 13
	2, 14	82, 15
	2, 24	42, 27
	6, 20	92, 29
	8, 6	98, 1
	15, 22	40, 10
	15, 32	91, 36
2 Cor.	2, 15	90, 24
	4, 16	43, 27
	6, 14. 15	34, 10
	8, 9	39, 11. **86, 28**
	10, 4	99, *22*
	11, 23	92, 1
Gal.	1, 8	103, 24
	1, 9	33, 29
	3, 13	40, 13
	4, 4	42, 18. 45, 14. 16
Eph.	1, 5	43, 25
	2, 8	39, 8
	6, 14. 16. 17	99, 25
	6, 16	70, 14
	6, 17	98, 27
Phil.	1, 29	100, 2
	2, 5—7	44, 16
	2, 5. 7	47, 17
	2, 5	72, 31. 73, 1. 3
	2, 6. 7	73, 8
	2, 6	73, 4. 7. 82, 1
	2, 7	39, 10. 82, 4. 90, 31. 95, 12
	2, 8	91, 7
	2, 9	83, 17
	2, 10. 11	47, 24
	2, 15. 16	94, 25
	3, 20. 21	91, 1
	4, 4	70, 12
Col.	1, 18	91, 12
	2, 9	79, 12
	2, 14	83, 9. 88, 33
1 Tim.	2, 8	69, 27
Hebr.	1, 2	51, 24
	1, 3	71, 17. 76, 29. 77, 4. 97, 3
	1, 6	95, 15
	1, 14	85, 16
	2, 14	95, 2
	2, 17. 18	48, 16
	2, 17	50, 3
	3, 1. 2	50, 18
	5, 7—9	50, 5
	5, 9. 10	50, 12
	13, 8	84, 7
1 Petr.	1, 18	92, 29
	3, 18	39, 13
Iac.	1, 12	100, 27
	1, 17	95, 30
Apoc.	18, 2	70, 25
	19, 16	44, 20

V 2—4	8, 3
V 4	13, 9
V 5	8, 4. 31, 6 et passim
V 6	36, 22
V 9. 10	8, 12
V 10	36, 12. 54, 23. 104, 17
V 14	67, 29
V 25	8, 21. 66, 31
V 31	9, 2
V 81	68, 7
V 144	8, 7
V 146	67, 32
Coll. Veron. 3. 4	8, 6

auctoris sermonis V 80
epistula breuis ad Nestorium 104, 19

symbolum Nicaenum **12, 29**
can. apost. 74 **11, 14. 12, 17**

Ἀμβροσίου [de fide 1, 94] 42, 17
[de fide 2, 77. 78] 42, 27
Ἀθανασίου ἐν τοῦ κατὰ Ἀρειανῶν βιβλίου [3, 33] 39, 26
ἐκ τῆς πρὸς Ἐπίκτητον ἐπιστολῆς [2. 7] 40, 15. *24*
Βασιλείου ἐπισκόπου Καισαρείας [de spir. s. 18] 44, 9
Γρηγορίου τοῦ ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ [ep. 101] 43, **9**
Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσης [or. 1 de beatit.] 44, **15**
Ἰουλίου ἐπισκόπου Ῥώμης ἐκ τῆς πρὸς Προσδόκιον ἐπιστολῆς [Lietzmann Apollin. 284] 41, 1
Κυπριανοῦ ἐκ τοῦ περὶ ἐλεημοσύνης [de op. et elem. 1] **42**, 8
Νεστορίου p. 225, 13—18 [XIII] 49, 2
p. 226, 14—227, 3 [XVI] 49, 18
p. 227, 20—228, 3 [XXI] 51, 2
p. 228, 4—16 [XXII] 51, 8

p. 234, 10—16 [XI] 48, 15
p. 235, 6—236, 6 [XVII] 50, 2
p. 236, 12—14 [XVIII] 50, 15
p. 240, 1—4 [XVIIII] 50, 18
p. 240, 4—9 [XX] 50, 21
p. 248, 10—249, 1 [V] 47, 1
p. 249, 1—4 [X] 48, 11
p. 254, 5—12 [VII] 47, 16
p. 260, 4—7 [XIIII] 49, 7
p. 261, 20—262, 6 [VIII] 47, 23
p. 262, 3—12 [XV] 49, 10
p. 269, 14—27 [XXIII] 51, 18
p. 271, 1—3 [XXIIII] 51, 27
p. 273, 18—274, 17 [I] 45, 9
p. 275, 1—11 [VIIII] 48, 3
p. 277, 19—272, 2 [II] 45, 22
p. 278, 5—13 [III] 46, 5
p. 283, 2—8 [XXV] 52, 2
p. 285, 24—287, 21 [IIII] 46, 11
p. 289, 6—15 [VI] 47, 6
p. 292, 1—6 [XII] 48, 20
Πέτρου ἐπισκόπου καὶ μάρτυρος ἐκ τοῦ περὶ θεότητος βιβλίου 39, 6
Pindar. frg. 57 41, 27
Θεοφίλου ἐκ τῆς πέμπτης ἑορταστικῆς ἐπιστολῆς 41, 14
ἐκ τῆς ἕκτης ἑορταστικῆς ἐπιστολῆς 41, 23
Φήλικος ἐπισκόπου Ῥώμης καὶ μάρτυρος ἐκ τῆς πρὸς Μάξιμον τὸν ἐπίσκοπον καὶ τὸν κλῆρον τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπιστολῆς [Lietzmann 318] 41, 7

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

IVSSV ATQVE MANDATO

SOCIETATIS SCIENTIARVM ARGENTORATENSIS

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

TOMVS PRIMVS

VOLVMEN PRIMVM

PARS TERTIA

MDCCCCXXVII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

CONCILIVM VNIVERSALE EPHESENVM

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

VOLVMEN PRIMVM

ACTA GRAECA

PARS TERTIA

COLLECTIO VATICANA 81—119

MDCCCCXXVII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

PRAEFATIO

Quoniam de collectionum origine et compositione agere non placuit nisi postquam parte quarta edita primaria certe Collectionis Vaticanae pars lectorum iudicio atque usui parata erit, de codicibus autem in partis primae praefatione disserui, hic non praefandum est nisi de canonum codicibus Graecis quos ad recensendam epistulam generaliter a concilio Cyrillianorum emissam [V 91] praeter gestorum codices adhibui.

Synodi Ephesenae tales canones in unum redacti numerisque distincti quales emiserunt synodi Nicaena Serdicensis Constantinopolitana Chalcedonensis, non extant in gestis neque extitere umquam. postea tamen canonum Ephesenorum compilatum est corpusculum quoddam, cuius tres formae mihi notae sunt. in tabula canonum quae praemissa est Iohannis Scholastici synagogae L titulorum [cf. Wladimiri Beneševič librum Rossicum de hac synagoga Petropoli c. 1914 publicatum p. 218] legitur τῶν ἐν Ἐφέσωι συνελθόντων πατέρων, ὑφ' ὧν ἐξετέθησαν κανόνες ζ̄; in ipsis titulis, si recte intellexi quae in libro laudato p. 224sq. de distributione canonum inter singulos titulos ex codicibus enotata sunt, adferuntur ep. V 91, 2—7, decretum synodale A 77, epistula synodalis quae claudit A 81. Latina translatio quae extat in Collectione canonum Dionysiana quam F. Maassen appellauit Bobbiensem propter codicem eius primarium Ambros. S 33 sup., tmemata V 91, 2—6 numerat pro canonibus I—V, decretum synodi A 77 pro canone VI, in fine addendo: *item in supra scripto VI canone similiter et si qui uelint* etc. [= V 91, 7], epistulam quae claudit A 81, pro canone VII, denique repetit translationem V 91, 7 sub numero *VIII*. tertia forma recepta est in collectionem canonum, quae titulorum dicitur XIIII, Iohanne Scholastico recentiorem et usque ad Photium per uarias recensiones propagatam: hic V 91, 2—7 canones factae sunt I—VI, decretum synodi A 77 canon VII, epistula synodalis quae claudit A 81, canon VIII, denique epistula synodalis A 83 sine numero adiecta est. Wladimiri Beneševič libro doctissime de hac collectione conscript odebeo quod aliquot codices diuersarum recensionum seligere potui quorum uariam lectionem in apparatu enotarem, ut aliqua certe imago illius collectionis repraesentaretur. non id egi ut omnes recensiones quascunque Beneševič enumerat, adhiberem; ex nomocanonis redactionis primae, ut illius nominibus utar, codicibus selegi sex qui sunt recensionis Photio prototypae, Palatinum 376, Parisinum 1334, Vaticanos 2060 et 2184, Parisinos suppl. 614 et 1085 atque unum recensionis propriae, Laudianum 39, ex syntagmate I redactionis Patmenses 172 et 173, quarum lectiones desumpsi ex textu graeco, quem idem uir editioni syntagmatis XIIII titulorum slauonici adiecit, ex syntagmate II redactionis Vallicellianum F 10 et Vaticanum 827, ex nomocanone II redactionis Vaticanum 1980, denique Baroccianum 26. de quibus recensionibus si quis plura scire uoluerit, ipsum illum librum adeat, unde ego eas desumpsi. codices omnes sunt ss. X et XI, saepe uitiis orthographicis plenissimi, quae omisi omnia.

Monachii m. Maio a. h. s. XXVII

E. Schwartz

COLLECTIO VATICANA

81—119

Acta conciliorum oecumenicorum. I 1, 3.

V = Collectio Vaticana
Codex Vaticanus 830 s. XV
Collectionis Vaticanae recensio brevior
M = Codex Ambrosianus M 88 sup. s. XII
P { h = Codex Parisinus 416 s. XVI
  { k = Codex Monacensis 43 s. XVI
S = Collectio Seguierana
Codex Parisinus Coislinianus 32 s. XI
D = Collectionis Seguieranae recensio altera
m = Codex Monacensis 115 s. XVI
n = Codex Monacensis [Fuggeranus] 116 s. XVI
A = Collectio Atheniensis
Codex Atheniensis societatis archaeologicae Christianae 9 s. XII
W = Codex Vindobonensis theol. gr. 40 s. XII
R = Codex Vaticanus 1431 s. XI
U = Codex Vallicellianus C 4 s. XIIII
J = Codex Vallicellianus F 22 s. XV

K = Codices canonum
a = Codex Palatinus 376
b = Codex Parisinus 1334
c = Codex Vaticanus 2060
d = Codex Vaticanus 2184
e = Codex Parisinus suppl. 614
f = Codex Parisinus suppl. 1085
l = Codex Oxoniensis Laudianus 39
p = Codex Patmensis 172
q = Codex Patmensis 173
r = Codex Vallicellianus F 10
t = Codex Vaticanus 827
u = Codex Vaticanus 1980
y = Codex Oxoniensis Baroccianus 26

81 = S 49. Latina uersio extat in Collectione CT 30

Ἀναφορὰ πρὸς τοὺς εὐσεβεστάτους βασιλεῖς παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου περὶ τῆς καθαιρέσεως Νεστορίου — L III 568 M IIII 1236

1 Τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ θεοφιλεστάτοις Θεοδοσίωι καὶ Οὐαλεντινιανῶι νικηταῖς τροπαιούχοις ἀεὶ αὐγούστοις ἡ ἁγία σύνοδος ἡ χάριτι Χριστοῦ καὶ νεύματι τοῦ ὑμετέρου κράτους συναχθεῖσα ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει. Ἐκ προγόνων τὴν ἀληθῆ πίστιν παραλαβοῦσα ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια, φιλόχριστοι καὶ θεοφιλέστατοι βασιλεῖς, καὶ ταύτην ὁσημέραι συναύξουσα, φροντίδα πλείστην τῶν τῆς ἀληθείας ποιεῖται δογμάτων, ὑπερ ὧν καὶ ταραχῆς ἐγγινομένης οὐ μόνον ἐν ἐκείνηι τῆι μεγαλοπόλει, ἀλλὰ καὶ ἐν πάσηι τῆι οἰκουμένηι ἐκ τῶν κηρυχθέντων τε καὶ διδαχθέντων παρὰ Νεστορίου δογμάτων, ἀλλοτρίων ὄντων τῆς τῶν ἁγίων πατέρων καὶ τῆς τῶν ἁγιωτάτων ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν παραδόσεως, οὐ περιεῖδεν τὸ ὑμέτερον κράτος ταραττομένας τὰς ἁγίας ἐκκλησίας καὶ νοθευόμενα τὰ τῆς πίστεως καὶ τὰ τῆς ἀληθοῦς εὐσεβείας δόγματα, ἀλλ' ἐκ πάσης μητροπόλεως συναχθῆναι ἐκέλευσεν ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια τοὺς θεοφιλεστάτους μητροπολίτας ἐπισκόπους, ἐπαγομένους καὶ τινὰς τῶν ἄλλων πόλεων ἐπισκόπους, καιρὸν αὐτάρκη πρὸς τὴν συνδρομὴν τὸν ἄχρι τῆς πεντη- d. 7. m. Iun. a. 431
2 κοστῆς ὁρίσασα. καὶ δὴ πάντων ἡμῶν συνειλεγμένων ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ἡμῖν προθεσμίαν, βραδῦναι συνέβη τὸν ἁγιώτατον Ἰωάννην τὸν Ἀντιοχείας ἐπίσκοπον, ἀλλ' ὑπολαβόντες ἡμεῖς τῆς ὁδοῦ τὴν δυσχέρειαν αἰτίαν γεγονέναι τῆς βραδυτῆτος ἀνεβαλλόμεθα τὴν ἀκρόασιν ἐπὶ χρόνον δέκα καὶ ἓξ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ὡρισμένης προθεσμίας παρὰ τοῦ ὑμετέρου κράτους. καὶ οἳ μὲν τῶν ἁγίων ἐπισκόπων ὑπὸ γήρως πιεζόμενοι τὴν ἐπὶ ξένης διατριβὴν οὐκ ἔφερον, οἳ δὲ ἐν ἀρρωστίαις ἐκινδύνευον, τινὲς δὲ καὶ τὸ τέλος ὑπεξῆλθον τοῦ βίου ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει, ἄλλοι δὲ πενίαι σφιγγόμενοι προ- L III 569
3 σιόντες ἡμῖν κατήπειγον τὴν ἀκρόασιν. μετὰ δὲ δεκαὲξ ὅλας ἡμέρας ἀριθμουμένας ἀπὸ τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς συνεκροτήσαμεν τὴν ἀκρόασιν. ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων Ἰωάννης διὰ Ἀλεξάνδρου Ἀπαμείας καὶ Ἀλεξάνδρου Ἱερασπόλεως τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων προλαβόντων αὐτὸν ἐδήλωσεν ἡμῖν ἔχεσθαι τῆς ὑποθέσεως, τῆι πλείονι βραδυτῆτι ἐβάρησε τὴν ἁγίαν σύνοδον οὐχ ὁρώμενος. συναχθέντων τοίνυν

VM, P [= hk], S, D [= mn], W ΛtΛc

1 πα V ξδ M οβ P μθ SD 2 βασιλέασ VM παρὰ — συνόδου om. VMP 4 θεοσεβεστάτοισ MSW οὐαλεντιανῶ D 4/5 νικηταῖς — ἀεὶ om. VMP 5 ἡμετέρου S 6 μητροπόλει om. V 7 ὦ φιλόχριστοι VMP θεοσεβέστατοι W ὡσημέραι W ὅσαι ἡμέραι VMP 8 συναυξάνουσα VMP *crescentem* Λ πλεῖστον Λ ποιεῖτε Λ 9 ἐγγενομένησ VM ἐν[1] om. VMP οἰκουμένηι] μεγαλοπόλει S 10 τῆς] τοῖσ P 11/12 παρεῖδε VMP 12 ἁγίας om. S 13 ἀναχθῆναι W 14 θεοσέβεια S θεοσεβεστάτουσ VMh ἐπισκόπουσ μητροπολίτασ SDW 17 τὸν τῆσ ἀντιοχέων W 18 εἶναι D 19 ἀνεβαλόμεθα SW δέκα — ἡμερῶν PW δεκαὲξ ἡμερῶν MD ἡμερῶν δέκα καὶ ἓξ S δέκα ἡμερῶν καὶ ἓξ V 20 παρὰ om. SDW ἡμετέρου S γήρουσ VM 21 ἀρρωστίαισ MPSDWΛc ἀρρωστία VΛt 22 τοῦ βίου ὑπεξῆλθον SDW 23/24 μετὰ — ἀκρόασιν om. W ἀπὸ — πεντηκοστῆσ ἀριθμουμένασ V 24 ἁγίας om. SD καὶ om. W 25 ἀντιοχείασ MSD ἀπαμίασ V ἱεραπόλεωσ VW 26 θεοσεβεστάτων VMP αὐτῶν S αὐτὰ M 27 ἐβάρησε — οὐχ ὁρώμενος] *onerare — nolens* Λ ἐβάρυνε P

ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέραι μηνὸς Ἰουνίου δευτέραι καὶ εἰκοστῇ κατὰ Ῥωμαίους καὶ πρὸ μιᾶς παρακαλεσάντων δι' εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων τὸν θαυμαστὸν Νεστόριον συνεδρεῦσαί τε ἡμῖν καὶ κοινωνῆσαι τῆς περὶ τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς πίστεως ζητήσεως, οὐδεμιᾶς παρ' αὐτοῦ σαφῶς τετυχήκαμεν ἀποκρίσεως, δηλώσαντος τοῦτο μόνον διὰ τῶν ἀπεσταλμένων ὅτιπερ σκέπτομαι,
4 καὶ ἐὰν δοκιμάσω, ἀπαντῶ. τῇ οὖν ἐπαύριον συναχθέντες ἐν τῇ ἁγίαι καὶ μεγάλῃ 5
ἐκκλησίαι τῇ καλουμένῃ Μαρίαι, προκειμένου τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου ἐν τῶι μεσαιτάτωι θρόνωι καὶ αὐτὸν ἡμῖν παρόντα Χριστὸν δεικνύοντος, ἡμεῖς μὲν κατὰ τὴν τῶν κανόνων ἀκολουθίαν αὖθις ἀπεστείλαμεν πρὸς αὐτὸν τρεῖς ἑτέρους ἁγιωτάτους ἐπισκόπους παρακαλοῦντες ἀπαντῆσαι εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον καὶ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ ἀπολογίαν ποιήσασθαι· ὃ δὲ στρατιώταις τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν κυκλοῦσθαι παρασκευάσας, καίτοι μηδενὸς ὄντος μήτε μὴν γενο- 10
μένου θορύβου κατὰ τὴν πόλιν, οὐδὲ ἀποκρίσεως τοὺς ἀποσταλέντας ἠξίωσε. τῶν δὲ
can. apost. 74 κανόνων παρακελευομένων προσκαλεῖσθαι καὶ τρίτηι κλήσει τὸν ἀπειθοῦντα, ἀποστείλαντες πρὸς αὐτὸν αὖθις ἑτέρους ἁγιωτάτους ἐπισκόπους, ἀπειθοῦντα εὕρομεν καὶ ἀποπέμποντα τοὺς
5 ἀπεσταλμένους μετὰ πολλῆς αἰσχύνης καὶ ὕβρεως διὰ τῶν πρὸ τῆς οἰκίας αὐτοῦ περιεστώ- 15
των στρατιωτῶν. ἐπεὶ οὖν οὐκ ἔδει τὴν τοσαύτην ἁγίαν σύνοδον συνελθοῦσαν ἄπρακτον μένειν ἐκείνου κακῶι συνειδότι μὴ ἀπαντήσαντος, τὰ περὶ τῆς πίστεως καὶ τῆς εὐσεβείας ἀναγκαίως ἐκινοῦμεν δόγματα, προλάμπειν τῶν πραττομένων ὑπομνημάτων τυπώσαντες
ep. 25 τὸ θεοφιλὲς γράμμα τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας, μεθ' ὃ τὴν ἔκθεσιν τῆς εὐσεβοῦς πίστεως προθέντες τῆς πρότερον μὲν παρὰ τῶν ἁγιωτάτων ἀποστόλων παραδεδομένης ἡμῖν, μετὰ δὲ ταῦτα ἐκτεθείσης παρὰ τῶν ἁγιωτάτων πατέρων τῶν τιη ἐν τῇ Νικαέων πόλει συνηγμένων 20
παρὰ τοῦ ἐν ἁγίοις Κωνσταντίνου, οὗ τὴν ὀρθὴν πίστιν λαμπροτέραν ἐπέδειξε τὸ ὑμέτερον
ep. 4 κράτος, καὶ τῇ ἐκθέσει ταύτηι πρότερον μὲν τὰς περὶ τῆς πίστεως ἐπιστολὰς τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου συγκρίναντες, συμφώνους εὕρομεν τοῖς τε
1 IIII 1240 δόγμασι καὶ νοήμασι καὶ κατ' οὐδὲν ἀπηλλοτριωμένην τὴν αὐτοῦ διδασκαλίαν τῆς εὐσεβοῦς
6 ἐκείνης ἐκθέσεως. ἐπειδὴ δὲ λοιπὸν ἐλείπετο δοκιμασθῆναι τὰ δόγματα τὰ κηρυχθέντα 25
παρὰ τοῦ θαυμασιωτάτου Νεστορίου (οὐ γὰρ ἄδηλα ἦν, ἔν τε ταῖς ἐπιστολαῖς αὐτοῦ διαρρήδην κηρυττόμενα καὶ ἐν βίβλοις καὶ ἐν ταῖς δημοσίαις διαλέξεσι φανερῶς ἐκβοώμενα, καὶ ἐν αὐτῇ δὲ τῇ τῶν Ἐφεσίων μητροπόλει πρὸς τινὰς τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων
L III 572 ὑπ' αὐτοῦ φανερῶς εἰρημένα· οὐδὲ γὰρ ἐπαύετο λέγων· οὐ δεῖ λέγεσθαι θεὸν τὸν δι' ἡμᾶς ἄνθρωπον γεγενημένον, ὀνειδίζων θεότητι τὰ ἀνθρώπινα, ἃ οὐ δι' ἀσθένειαν, ἀλλὰ διὰ τὴν 30
εἰς ἡμᾶς φιλανθρωπίαν ἀνεδέξατο, διαγελῶν δὲ ὥσπερ τὸ σεπτὸν ἡμῶν καὶ θεῖον μυστήριον, διαλεγόμενος πρὸς τοὺς εὐλαβεστάτους ἐπισκόπους τετόλμηκεν εἰπεῖν ὅτι ἐγὼ διμηνιαῖον καὶ τριμηνιαῖον θεὸν οὐ λέγω, καὶ ταῦτα πρὸ τριῶν ὅλων ἡμερῶν τῆς ἁγίας συνόδου, καθὰ

VM, P [= hk], S, D [= mn], WΛtΛc

1 τῇι om. S β καὶ κ̄ W εἰκάδι VMP 1/2 καλεσάντων VP 2 δι' — ἐπισκόπων om. W 3 τῆς om. PW τε καὶ VMP τῆς om. VMP 3/4 οὐδεμιᾶς — ἀποκρίσεως om. SW 3 καὶ οὐδεμιᾶσ D σαφῶς om. V 4 δηλώσαν S δεδήλωκεν ἡμῖν W ἀποσταλέντων S ὅτι S om. W 5 καὶ om. W 7 παρόντα] τὸν V 8 καὶ αὐθισ VMP παρακαλοῦντασ S 9 τὴν ἀπολογίαν VM διδασκαλίαν P 12 προσκαλεῖσθαι — κλήσει SDW τῇ τρίτη προσκαλεῖσθαι [προκαλεῖσθαι V] VMP τὸν om. S 13 ἁγιωτάτους om. V 14/15 περιεστώτων MPDΛ προεστώτων S ἑστώτων VW 15 ἐπειδὴ οὖν VMP 17 ἀναγκαίως om. V 19 ὑπὸ SD 20 ἐκτεθεῖσαν S τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ [τιη M] ἁγίων [ἁγίων θεοφόρων P] πατέρων VP τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ D ἐπισκόπων πατέρων W μητροπόλει VMP συνειλεγμένων SD 21 ὀρθὴν om. SDW ἐπεδείξατο SDW ὑπέδειξε P 23 συμφωνοῦσαν V ηὕραμεν M 24 δόγμασι καὶ νοήμασι VMPWΛ δόγμασι καὶ ῥήμασι S νοήμασι καὶ ῥήμασι D ἠλλοτριωμένην SDW 25 ἔλιπε τὸ MP 26 οὐ VMPΛt οὐδὲ SDWΛc τε om. VMP 27 καὶ ἐν βίβλοις om. V βιβλίοισ MP δημοσίοισ S 27—29 ἐκβοώμενα — φανερῶς om. V 27 ἐκβοώμενα MPWΛ ἀκροώμενα SD 28/29 καὶ ἐν αὐτῇ — εἰρημένα om. W 30 γεγεννημένον V γενόμενον W 31 πρόσ SDW φιλίαν S καὶ θεῖον ἡμῶν VM καὶ θεῖον P 32 τὸν διμηνιαῖον VMPΛc 32/33 διμηναῖον καὶ τριμηναῖον W

καὶ ἡ τῶν ὑπομνημάτων περίεχει πίστις), ἀναγκαίως καὶ ταῦτα συγκρίναντες τῇ ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων μαχόμενά τε εὑρίσκομεν καὶ πάντῃ ἐναντία τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως, ὡς μηδὲ δεῖσθαι ἀπολογίας Νεστόριον, ἀλλ' αὐτὸν ἑαυτοῦ γίνεσθαι καθ' ἑκάστην κατήγορον, ἐμμένοντα τοῖς διεφθαρμένοις αὐτοῦ δόγμασι καὶ ἐναντίοις παντελῶς
7 τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως. τούτου οὖν ἕνεκεν αὐτὸν μὲν τῆς ἱερω- 5
σύνης καὶ τῆς διαφθαρμένης ἐπαύσαμεν διδασκαλίας, καθαίρεσιν αὐτοῦ κανονικὴν ποιησάμενοι καὶ ἐπαινέσαντες τὸν θεοφιλέστατον καὶ ἁγιώτατον ἐπίσκοπον τῆς μεγάλης Ῥώμης Κελεστῖνον πρὸ τῆς ἡμῶν ψήφου καταγνόντα τῶν αἱρετικῶν δογμάτων Νεστορίου καὶ πρὸ ἡμῶν ἐξενεγκόντα τὴν κατ' αὐτοῦ ψῆφον διὰ τὴν τῶν ἐκκλησιῶν ἀσφάλειαν καὶ τὴν τῆς παραδοθείσης ἡμῖν εὐσεβοῦς καὶ σωτηριώδους πίστεως παρά τε τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ 10
εὐαγγελιστῶν καὶ τῶν ἁγίων πατέρων, ἣν διαστρέφειν ἐπεχείρησε τῷ διεφθαρμένῳ λόγῳ (καὶ πολὺ πλῆθος ὁ καταγνωσθεὶς ἔξέχεε)· τοῦ δὲ ὑμετέρου δεόμεθα κράτους κελεῦσαι πᾶσαν αὐτοῦ διδασκαλίαν ἀναιρεῖσθαι ἐκ τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν καὶ τὰ εὑρισκόμενα ὁπουδηποτοῦν βιβλία πυρὶ παραδίδοσθαι, δι' ὧν ἀθετεῖν πειρᾶται τὴν τοῦ θεοῦ χάριν ἀνθρώπου γενομένου διὰ φιλανθρωπίαν, ἣν αὐτὸς οὐ φιλανθρωπίαν, ἀλλ' ὕβριν ἐνόμισε τῆς θεότητος· 15
εἰ δέ τις κατοφρονήσει τῶν θεσπιζομένων, δεδιέναι τοῦ ὑμετέρου κράτους τὴν ἀγανάκτησιν. οὕτω γὰρ καὶ ἡ ἀποστολικὴ πίστις ἄτρωτος διαμενεῖ τῇ ὑμετέραι εὐσεβείαι κρατυνομένη ἅπαντές τε ἡμεῖς ἐκτενεῖς τὰς εὐχὰς ὑπὲρ τοῦ ὑμετέρου ποιησόμεθα κράτους, δι' οὗ Χριστὸς δοξάζεται καὶ ἡ πίστις κρατύνεται καὶ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ πᾶσιν ἀνθρώποις γνώριμος γίνεται. 20

Προς δὲ σαφεστέραν καὶ ἐντελεστέραν εἴδησιν τῶν πεπραγμένων συνέζευκται καὶ τὰ ὑπομνήματα, καὶ ὑπέγραψαν πάντες οἱ προταγέντες ἐν τοῖς ὑπομνήμασι θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι.

82 = S 73 A 54. Latina uersio extat in Collectione CT 59 et in Collectione Veronensi 22 25

Ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου προς τον ἀρχιεπίσκοπον τῆς Ῥώμης Κελεστῖνον δηλοῦσα πάντα τὰ πραχθέντα εν αὐτῇ τῇ Ἐφεσίων ἁγίαι καὶ μεγάλῃ συνόδῳ L III 660 M IIII 1329

1 Τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ ὁσιωτάτῳ συλλειτουργῷ Κελεστίνῳ ἡ ἁγία σύνοδος ἡ κατὰ θεοῦ χάριν συναχθεῖσα ἐν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει ἐν κυρίῳ χαίρειν. Τῆς μὲν σῆς ὁσιότητος ὁ περὶ τὴν εὐσέβειαν ζῆλος καὶ ἡ περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως τῷ πάντων ἡμῶν σω- 30
τῆρι θεῷ φίλη τε καὶ ἀρέσκουσα φροντὶς ἀξία παντὸς γέγονε θαύματος ἔθος γὰρ ὑμῖν τοῖς οὕτω μεγάλοις εὐδοκιμεῖν εἰς πάντα ἔρεισμά τε τῶν ἐκκλησιῶν τὰς ἑαυτῶν
2 ποιεῖσθαι σπουδάς. ἐπειδὴ δὲ ἐχρῆν ἅπαντα εἰς γνῶσιν τῆς σῆς ὁσιότητος ἀνενεχθῆναι

---

82 cf. epist. Caelestini [Coll. Veron. 25, 10]. *gestarum rerum . quarum nobis ordinem sancti fratris nostri Cyrilli relatio patefecit*

VM, P [= hk], S, D [= mn], WΛtΛc

3 πίστεως] ἐκκλησίασ W ἀλλὰ VMh αὐτοῦ P γενέσθαι PW 4 καὶ] τοῖσ καὶ W ἐναντίωσ S 5 μέν] μετὰ D 6 καθολικὴν D 7 καὶ ἁγιώτατον om V 9 διά τε τὴν P τὴν om VMP 12 τὸ πλῆθοσ D συνέχεε P δεόμεθα om. W 13 τὴν διδασκαλίαν S ἀναιρεθῆναι SD ἐκ om. SDW 13/14 ὁπουδηποτεοῦν M ὁπουδήποτε V ὁπουδήποτ' ἂν S 15 γενομένου οὐ V ἣν — φιλανθρωπίαν om V ἰσσ ἐνόμισε V 18 ἡμετέρου S κράτουσ ποιησόμεθα VMP 19 ἡ¹ om. VMP 21 γεγραμμένων S 22 ὑπεγράψαμεν SD 22/23 θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι om VMP

VM, P [= hk], S, D [= mn], AJΛtΛcΛu

26/27 ἴσον — συνόδῳ SDAJΛ ἀναφορά VMP 27 πάντα om Λtc 28 πβ̄ V οϛ̄ PD ὁσιωτάτῳ SDAJ θεοσεβεστάτῳ VMP 29 ἐν — χαίρειν om. S 30/31 τοῦ — σωτῆρος Λtc 31 θεῷ] χῳ̄ S γέγονε παντόσ S 32 μεγάλωσ S ἅπαντα VMP

τὰ παρακολουθήσαντα, γράφομεν ἀναγκαίως ὅτι κατὰ βούλησιν τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ καὶ κατὰ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων συνήχθημεν ἐν τῇι Ἐφεσίων μητροπόλει ἐκ πολλῶν καὶ διαφόρων ἐπαρχιῶν, ὑπὲρ τοῦς διακοσίους ὄντες
ep. 25 τὸν ἀριθμὸν ἐπίσκοποι, εἶτα τῶν εὐσεβῶν θεσπισμάτων τῶν φιλοχρίστων βασιλέων, δι' ὧν
d. 7. m. Iun. a. 431 κεκλήμεθα, καιρὸν ὁριζόντων τῶι συνεδρίωι τῆς ἁγίας συνόδου τὴν ἡμέραν τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς, ἁπάντων δὲ συνδεδραμηκότων μάλιστα διὰ τὸ ἐγκεῖσθαι ταῖς τῶν βασιλέων συλλαβαῖς ὡς εἰ μή τις ἀπαντήσειε κατὰ τὴν ὡρισμένην προθεσμίαν, οὐκ ἀγαθῶι συνειδότι ἀπο-
M IIII 1332 λιμπάνεται καὶ ἐστὶν ἀναπολόγητος παρά τε θεῶι καὶ ἀνθρώποις, ὑστέρησεν ὁ εὐλαβέστατος Ἰωάννης ὁ τῆς Ἀντιοχέων ἐπίσκοπος, οὐχ ὡς ἀπὸ γνώμης ἁπλῆς, ἀλλ' οὐδὲ τοῦ διαστήματος τοῦ κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν ἐμποδὼν γενομένου, ἀλλὰ κρύπτων εἰς νοῦν βουλήν τε καὶ
3 σκέψιν ἀπάιδουσαν τῶι θεῶι, ἣν οὐκ εἰς μακρὰν ἐλθὼν ἔδειξεν ἐν τῇι Ἐφεσίων. ὑπερεθέμεθα τοίνυν τὸ συνέδριον μετὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ἡμέραν τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς ἐφ' ὅλαις δέκα καὶ ἓξ ἡμέραις, καίτοι πολλῶν ἐπισκόπων τε καὶ κληρικῶν καὶ νόσωι πεπιεσμένων καὶ τεθλιμμένων εἰς δαπανήματα, ἐνίων δὲ καὶ ἐξοδευσάντων τοῦ βίου, καὶ ἦν, ὡς ὁρᾶι καὶ ἡ σὴ ὁσιότης, ὕβρις μᾶλλον κατὰ τῆς ἁγίας συνόδου τὸ δρώμενον. τοσαύτηι γὰρ ὑπερθέσει δυστρόπως ἐχρήσατο, καίτοι φθασάντων αὐτὸν τῶν ἐκ μακροτέρων διαστημάτων. ὅμως μεθ' ἡμέραν ἐξκαιδεκάτην προέδραμον τινὲς τῶν σὺν αὐτῶι ἐπισκόπων μητροπολῖται δύο, Ἀλέξανδρος Ἀπαμείας καὶ ἕτερος Ἀλέξανδρος Ἱεραπόλεως, εἶτα ἡμῶν αἰτιωμένων τὸ τῆς ἀφίξεως βράδος τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἰωάννου, ἔφασαν οὐχ ἅπαξ, ἀλλὰ πλει-
L III 661 στάκις ὅτι ἐνετείλατο ἡμῖν ἀπαγγεῖλαι τῇι θεοσεβείαι ὑμῶν ὥστε εἰ γένοιτο αὐτὸν καὶ ἔτι
4 βραδῦναι, μὴ ὑπερθέσθαι τὴν σύνοδον, ποιῆσαι δὲ μᾶλλον ἃ δεῖ. τούτων ἀπαγγελθέντων καὶ φανεροῦ γεγονότος ἀπό τε τοῦ βράδους καὶ ἐκ τῶν παρ' αὐτοῦ μηνυθέντων ὅτι παραιτεῖται τὸ συνέδριον ἢ τῇι Νεστορίου φιλίαι χαριζόμενος ἢ καὶ ὅτι κληρικὸς γέγονε τῆς ὑπ' αὐτὸν ἐκκλησίας ἢ καὶ ταῖς τινῶν ὑπὲρ αὐτοῦ παρακλήσεσιν εἴκων, συνήδρευσεν ἡ ἁγία σύνοδος ἐν τῇι μεγάλῃι κατὰ τὴν Ἐφεσίων ἐκκλησίαι τῇι ἐπίκλην Μαρίαι. ἐπειδὴ δὲ πάντων προθύμως συνδεδραμηκότων μόνος ἀπελιμπάνετο τοῦ συνεδρίου Νεστόριος, ὑπέμνησεν ἡ ἁγία σύνοδος κανονικῶς αὐτὸν δι' ἐπισκόπων πρώτηι καὶ δευτέραι καὶ τρίτηι κλήσει· ὁ δὲ στρατιώταις περιφράξας τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν ἀπενοήθη κατὰ τῶν τῆς ἐκκλησίας θεσμῶν καὶ οὐκ ἠνέσχετο ἑαυτὸν ἐμφανῆ καταστῆσαι οὔτε μὴν ἀπολογήσασθαι περὶ τῶν ἀνοσίων
ep. 4 5 ἑαυτοῦ δυσφημιῶν. λοιπὸν ἀνεγνώσθη τὰ γράμματα τὰ γραφέντα πρὸς αὐτὸν παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας Κυρίλλου, ἃ καὶ ἐδοκίμασεν ἡ ἁγία σύνοδος ὀρθῶς καὶ ἀλήπτως ἔχειν καὶ κατὰ μηδένα τρόπον ἀσύμφωνα εἶναι ταῖς θεοπνεύστοις γραφαῖς ἢ γοῦν τῇι παραδοθείσηι καὶ ἐκτεθείσηι πίστει ἐν τῇι μεγάλῃι συνόδωι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων κατὰ καιρούς, καθὰ καὶ ἡ
ep. 5 σὴ ὁσιότης ὀρθῶς τοῦτο δοκιμάσασα ἐμαρτύρησεν. ἀναγνωσθείσης δὲ καὶ τῆς ἐπιστολῆς Νεστορίου τῆς πρὸς αὐτὸν γραφείσης τὸν μνημονευθέντα ἁγιώτατον καὶ θεοσεβέστατον

VM, P [=hk], S [usque ad 15 τοσαύτη], D [= mn], AJΛtΛcΛu

5 καὶ κεκλήμεθα VP ἡμετέραν S 6 δὲ om. PΛtu 7 ὑπαντήσειε Λ μετὰ Λ 8 τε om. S 9 ἀλλ' om. S 10 ὁδὸν S 10/11 εἰς — σκέψιν SDAJΛ μὲν βουλὴν εἰσ νοῦν τε καὶ σκέψιν VMP 13 δεκαέξ DAJ τε om. P 14 τὰ δαπανήματα VMP ὁρᾶ καὶ SDAJΛcu ὁρᾶ VMPΛt 15 γὰρ — p. 7, 8 ἔχων ἐκ- om. S propter folii defectum 16 δυστρόπω A τῶν] *multi* Λ 17 ἐκκαιδεκάτην P 19 ἰωάννου τοῦ ἐπισκόπου ἀντιοχείασ M ἀλλὰ καὶ SDAJ 20 γένηται DAJ 21 ὑπέρθησθε A ποιῆσαι DJ ποιεῖσθαι VMP ποιεῖτε Λ 24 συνήθροισεν AJ γρ συνήδρευσεν J in mg. 25 τῇ μεγάλῃ τῇ P ἔφεσον VMP 26 ὑπελιμπάνετο A 27 καὶ τρίτηι κλήσει] κλήσει ὡσαύτωσ καὶ τρίτη V 28 ἐπενοήθη A κατὰ om. DJ τοὺσ — θεσμούσ P 29/30 καὶ οὐκ — δυσφημιῶν om. P 30 αὐτοῦ VM 31 καὶ θεοφιλεστάτου om. M ἀρχιεπισκόπου DAJ 32 εἶναι ἢ Λ ἢ MP 33 πίστει καὶ ἐκτεθείσηι V πίστει P 34 παρὰ om. Λ τῇ νικαίᾳ M 35 τοῦτο ὀρθῶσ A δὲ δὴ P 36 θεοφιλέστατον M

ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ συλλειτουργὸν Κύριλλον, ἐδικαίωσεν ἡ ἁγία σύνοδος ἀλλότρια παντελῶς
τῆς τε ἀποστολικῆς καὶ εὐαγγελικῆς πίστεως εἶναι τὰ ἐν αὐτῇ δόγματα πλείστην ὅσην καὶ
6 ξένην νοσοῦντα τὴν δυσφημίαν. ἀναγνωσθεισῶν δὲ ὁμοίως καὶ τῶν ἐξηγήσεων αὐτοῦ
τῶν ἀσεβεστάτων, ἔτι μὴν καὶ τῆς γραφείσης πρὸς αὐτὸν ἐπιστολῆς παρὰ τῆς σῆς ὁσιό- ep. 10
τητος, δι' ἧς εὐλόγως κατεκρίνετο ὡς δύσφημα γεγραφὼς καὶ ἀνοσίους φωνὰς ταῖς ἰδίαις 5
ἐξηγήσεσιν ἐνθείς, ψῆφος ἐξενήνεκται δικαία καθαιρέσεως κατ' αὐτοῦ, μάλιστα ὅτι τοσοῦτον
ἀπέσχε τοῦ μετανοῆσαι ἢ μεταγνῶναι ἐφ' οἷς δεδυσφήμηκεν ἔτι τὴν Κωνσταντινουπολιτῶν M IIII 1333
ἔχων ἐκκλησίαν, ὥστε καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει διαλέγεσθαι πρὸς τινὰς τῶν
ἁγίων μητροπολιτῶν ἐπισκόπων, ἀνδρῶν οὐκ ἀσήμων, ἀλλ' ἐλλογίμων καὶ θεοσεβεστάτων,
τολμῆσαί τε εἰπεῖν ὅτι ἐγὼ διμηνιαῖον καὶ τριμηνιαῖον θεὸν οὐχ ὁμολογῶ, καὶ ἕτερα δὲ πρὸς 10
τούτοις εἶπε χαλεπώτερα. ὡς οὖν ἀνοσίαν καὶ μιαρωτάτην αἵρεσιν καὶ ἀνατρέπουσαν
τὴν εὐαγεστάτην ἡμῶν θρησκείαν καὶ ὅλην ἐκ βάθρων τοῦ μυστηρίου τὴν οἰκονομίαν ἀφαι-
7 ροῦσαν καθείλομεν, ὡς ἤδη φθάσαντες εἴπομεν. ἀλλ' οὐκ ἦν, ὡς ἔοικε, τῆς εἰς Χριστὸν
ἀγάπης τὸ γνήσιον ἔχοντας καὶ ζηλώσαντας τῶι κυρίωι μὴ πολλῶν πειραθῆναι πραγμάτων.
προσεδοκήσαμεν γὰρ τὸν εὐλαβέστατον τῆς Ἀντιοχέων ἐπίσκοπον Ἰωάννην τήν τε ἀκρίβειαν 15
τῆς συνόδου καὶ τὴν εὐσέβειαν ἐπαινέσαι καὶ τάχα που καὶ μέμψασθαι τὸ ἐπὶ τῇ καθαι-
ρέσει βράδος, μεταπέπτωκε δὲ εἰς πᾶν τοὐναντίον τὰ τῆς προσδοκίας ἡμῖν. εὕρηται L III 664
γὰρ ἐχθρὸς καὶ πολεμιώτατος τῇ τε ἁγίαι συνόδωι, καὶ αὐτῇ δὲ τῇι ὀρθῇι πίστει τῶν ἐκ-
κλησιῶν, ὡς αὐτὰ μηνύει τὰ πράγματα. ἅμα τε γὰρ εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἐφεσίων, πρὶν
ἀποπλύνασθαι τὴν ἐκ τῆς ὁδοιπορίας κόνιν, πρὶν ἀποδύσασθαι τὸ ἱμάτιον, συναγαγὼν τινὰς 20
τῶν Νεστορίωι συναποστατησάντων καὶ βλάσφημα κατὰ τῆς ἑαυτῶν λαλ ύντων κεφαλῆς
καὶ μόνον οὐχὶ καταπαιζόντων τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ καὶ συλλέξας ὥσπερ κολλήγιον ἑαυ-
τῶι τριάκοντά που τὸν ἀριθμὸν ἀνθρώπων ἐπισκοπῆς ἐχόντων ὄνομα, ὧν οἱ μέν εἰσιν
ἀπόλιδες, σχολάζοντες δὲ καὶ ἐκκλησίας οὐκ ἔχοντες, ἕτεροι δὲ πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐπὶ δει-
ναῖς αἰτίαις καθηιρημένοι παρὰ τῶν ἰδίων μητροπολιτῶν, σὺν αὐτοῖς δὲ καὶ Πελαγιανοὶ καὶ 25
Κελεστιανοὶ καὶ τῶν ἀπὸ Θεσσαλίας ἐκβεβλημένων τινές, πρᾶγμα τετόλμηκεν ἀνόσιον, ὃ
μηδεὶς πώποτε τῶν πρὸ αὐτοῦ. συντάττει γὰρ κατὰ μόνας χαρτίον καὶ δὴ καθαιρέσεως nr. 151
ὀνόματι ὕβριν προσετρίψατο τῶι ἁγιωτάτωι καὶ θεοσεβεστάτωι τῆς Ἀλεξανδρέων ἐπισκόπωι
Κυρίλλωι καὶ τῶι θεοσεβεστάτωι ἀδελφῶι καὶ συνεπισκόπωι ἡμῶν Μέμνονι τῶι τῆς Ἐφεσίων,
οὐδενὸς ἡμῶν εἰδότος, ἀλλ' οὐδὲ τῶν ὑβρισθέντων ἐγνωκότων τὸ δρώμενον ἢ διὰ ποίαν 30
αἰτίαν τοῦτο τετολμήκασιν, ἀλλ' ὥσπερ οὐκ ἀγανακτοῦντος ἐπὶ τούτοις τοῦ θεοῦ, ὡς
οὐκ ὄντων κανόνων ἐκκλησιαστικῶν ἢ ὡς οὐ μέλλοντες κινδυνεύειν αὐτοὶ διὰ τὸ ἐπὶ τού-
τοις θράσος. ὑβρίζουσι δὲ τῶι τῆς ἀκοινωνησίας ὀνόματι καὶ πᾶσαν τὴν σύνοδον καὶ
δὴ καὶ δημοσίαι χαρτίωι ταῦτα ἐνθέντες προύθεσαν εἰς ἀνάγνωσιν τοῖς ἐθέλουσι, τοῖς τοῦ

VM, P [= hk], S [inde a 8 — κλησίαν ὥστε], D [= mn], AJΛ^{t}Λ^{c}Λ^{u}

1 ἀλλότριον P 2 τὰ] εἰσ τὰ P 3 βλασφημίαν DAJ 4 ἔτι γε μὴν V παρὰ om. P 6 ἐξενήνεγκται D δικαίω M 7 ἀπέσχετο VMP 10 τε] τι MP διμηνιαῖον A τὸν διμηνιαῖον VMPSDJΛ^{c} 12 τὴν οἰκονομίαν τοῦ μυστηρίου P 12/13 ἀναφέρουσαν DJ ἀναστρέφουσαν A 13 καθείδομεν A εἴπαμεν A 14 γνήσιον] τέλειον S ζηλώσαντεσ A 15 ἀντιοχείασ S ἐπίσκοπον om. SDAJ 17 ηὕρηται S 18 καὶ^{1} om. Λ^{c} 19 καὶ ὡσ S ἐφεσίων καὶ P ἐφεσίων πόλιν V 21 ἀποστατησάντων P λαλούντων κατὰ τῆσ ἑαυτῶν VMP 22 οὐχὶ καὶ DAJ τοῦ om. A κολλέγιον PA τὸ κολλήγιον DJ 23 ἐπισκόπων V 24 δὲ VMPΛ om. SDAJ ἐκκλησίαν A ἔχοντασ S δὲ καὶ VMP πολλῶν ἐτῶν] πολλοῦ S 25 ὑπὸ P ἀπὸ VM καὶ^{2} om. DAJ 26 θεσσαλονίκησ M τετολμήκασιν S 27 καὶ δὴ] *quidem* Λ 28 ὀνόματι καὶ Λ ὄνομα καὶ VMP προέτριψε S θεοφιλεστάτω S 28/29 τῆς Ἀλεξανδρέων — θεοσεβεστάτωι om. V 29 τῶι om. M ἀδελφῶ — ἡμῶν VMPΛ^{c} καὶ συνεπισκόπω ἡμῶν Λ^{t} ἡμῶν ἀδελφῶ καὶ συνεπισκόπω SA ἡμῶν καὶ συνεπισκόπωι Λ^{u} ἡμῶν ἀδελφῶ καὶ συλλειτουργῶ ἐπισκόπω DJ 30 εἰδότοσ ὑμῶν S ὑβρικότων S 31 ὥσπερ DJ 32 μελλόντων — αὐτῶν VMP 33 κοινωνησίασ k κοινωνίασ h 33/34 καὶ — καὶ] καὶ δὴ SDJ καὶ A 34 ἐπιθέντεσ VMP εἰσ — τοῖσ ἐθέλουσι [θέλουσι DJ] προύθεσαν [προύθεσαν om. A] SDAJ

θεάτρου τοίχοις προσπήξαντες, ἵνα τὴν ἑαυτῶν ἀσέβειαν θεατρίσωσι. καὶ οὐ μέχρι τού-
nr. 153 των γέγονεν αὐτοῖς τὰ τολμήματα, ἀλλὰ γὰρ καὶ τεθαρσήκασιν, ὡς δράσαντές τι κανονικόν,
8 καὶ εἰς ἀκοὰς τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων ἀνενεγκεῖν τὰ τοιάδε. τού-
των οὕτως γεγονότων ὅ τε ἁγιώτατος καὶ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος τῆς Ἀλεξανδρέων Κύ-
nr. 87 ριλλος καὶ μὴν καὶ ὁ θεοσεβέστατος τῆς Ἐφεσίων πόλεως ἐπίσκοπος Μέμνων βιβλία συν- 5
M IIII 1336 θέντες καὶ αἰτιασάμενοι αὐτόν τε τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ
τοῦτο δράσαντας, προσήγαγον ὀρκοῦντες ἡμῶν τὴν ἁγίαν σύνοδον μεταπέμψασθαι κανονι-
κῶς αὐτόν τε τὸν Ἰωάννην καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ὥστε καὶ ἀπολογήσασθαι περὶ ὧν τετολμή-
nr. 151 κασι, καὶ εἴ τι ἐγκαλεῖν ἔχοιεν, εἰ δύνανται, εἰπεῖν καὶ διελέγξαι· ἐν γὰρ τῷι γραφέντι παρ'
αὐτῶν καθαιρετικῷι, μᾶλλον δὲ ὑβριστικῷι χαρτίωι πρόφασιν ἐνέθηκαν ὅτι Ἀπολιναριασταὶ 10
9 καὶ Ἀρειανοὶ καὶ Εὐνομιανοί εἰσι καὶ διὰ τοῦτο καθήιρηνται παρ' ἡμῶν. ἐνισταμένων
τοίνυν τῶν τὴν ὕβριν ὑπομεινάντων τὴν παρ' ἐκείνων, πάλιν ἡμεῖς ἀναγκαίως συνεδρεύ-
σαντες ἐν τῆι μεγάληι ἐκκλησίαι, ὑπὲρ τοὺς διακοσίους ἐπισκόπους ὄντες, μιᾶι καὶ δευτέραι
καὶ τρίτηι κλήσει ἐν ἡμέραις δυσὶ κεκλήκαμεν αὐτόν τε τὸν Ἰωάννην καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ εἰς
τὸ συνέδριον ὥστε διελέγξαι τοὺς ὑβρισμένους καὶ ἀπολογήσασθαι καὶ τὰς αἰτίας εἰπεῖν ἐφ' 15
L III 665 αἷς τὸ τῆς καθαιρέσεως συνέθηκαν χαρτίον, καὶ οὐκ ἐθάρσησαν ἐλθεῖν. ἔδει δὲ αὐτόν,
εἴπερ ἀληθῶς ἐλέγχειν ἠδύνατο τοὺς μνημονευθέντας ὁσίους ἄνδρας ὡς ὄντας αἱρετικούς, καὶ
ἀπαντῆσαι καὶ δεῖξαι τοῦτο ἀληθὲς ὄν, ὃ καὶ λαβὼν ὡς ἰσχυρὸν καὶ ἀναμφίβολον ἔγκλημα τὴν
προπετῆ ψῆφον κατ' αὐτῶν ἐξηνέγκατο. ἀλλ' ὑπὸ σαθροῦ συνειδότος οὐκ ἀπήντησε, τὸ
δὲ κατασκευαζόμενον ἐκεῖνο ἦν. ὠιήθη γὰρ ὅτι τῆς ἀτόπου ταύτης καὶ ἐκνομωτάτης 20
ὕβρεως λυομένης συνανατραπήσεται καὶ ἡ δικαία τῆς συνόδου ψῆφος ἡ ἐξενεχθεῖσα κατὰ
10 τοῦ αἱρετικοῦ Νεστορίου. ἀγανακτήσαντες τοίνυν εἰκότως ἐβουλευσάμεθα μὲν τὴν ἴσην
κατά τε αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων ψῆφον ἐξενεγκεῖν ἐννόμως, ἣν αὐτὸς παρανόμως κατὰ τῶν
ἐπ' οὐδενὶ κατεγνωσμένων ἔθετο· ὑπὲρ δὲ τοῦ τὴν ἐκείνου προπέτειαν μακροθυμίαι νικῆσαι,
εἰ καὶ ὅτι μάλιστα δικαίως ἂν ἔπαθεν αὐτὸ καὶ ἐννόμως, τετηρήκαμεν τῆι κρίσει τῆς σῆς 25
θεοσεβείας καὶ τοῦτο, τέως αὐτοὺς ἀκοινωνήτους ποιήσαντες καὶ περιελόντες αὐτῶν πᾶσαν
ἐξουσίαν ἱερατικήν, ὥστε μηδένα δύνασθαι βλάπτειν δι' οἰκείων ἀποφάσεων. τοὺς γὰρ
οὕτως ἀγρίως καὶ ἀπηνῶς καὶ ἀκανονίστως χωρεῖν εἰωθότας ἐπὶ τὰ οὕτω δεινὰ καὶ παγ-
χάλεπα τῶν πραγμάτων πῶς οὐκ ἦν ἀναγκαῖον καὶ οὐχ ἑκόντας παρελέσθαι τῆς τοῦ δύ-
11 νασθαι βλάπτειν ἐξουσίας; τοῖς μὲν οὖν ἀδελφοῖς ἡμῶν καὶ συλλειτουργοῖς Κυρίλλωι 30
καὶ Μέμνονι τοῖς τὴν παρ' αὐτῶν ὑπομείνασιν ὕβριν καὶ κοινωνικοὶ πάντες ἐσμὲν καὶ μετὰ τὴν
ἐκείνων προπέτειαν συνελειτουργήσαμεν καὶ συλλειτουργοῦμεν, κοινῆι πάντες τὰς συνάξεις
ἐπιτελοῦντες, ἀκυρώσαντες ἐγγράφως τὰ ἐκείνων παίγνια ἀνίσχυρά τε καὶ ἀδρανῆ παντελῶς
ἀποφήναντες. ὕβρις γὰρ ἦν μόνη καὶ ἕτερον οὐδέν. ἄνδρες γὰρ τὸν ἀριθμὸν τριά-

---

VM, P [= hk], S, D [= mn], AJΛ^{t}Λ^{c}Λ^{u}

1 αὐτῶν V 2 καὶ om. A γράψαντες Λ 3 εὐσεβεστάτων VMPΛ θεοφιλεστάτων SDAJ τὰ τοιάδε] τάδε M 4 ἁγιώτατος καὶ om. M θεοφιλέστατοσ MSDAJΛ^{c} θεοσεβέστατοσ VPΛ^{tu} 5 θεοσεβέστατοσ MSDAJΛ θεοφιλέστατοσ VP 6 ἐπίσκοπον VMΛ om. P ἐπίσκοπον τῆσ ἀντιοχέων SDAJ 7 ἡμᾶσ S μεταπέμψασθαι] ἐπισκέψασθαι S 10 ἔθηκαν VMP ἀπολλιναριασταὶ S ἀπολιναρισταὶ P 12 τὴν^{2} om. SDAJ ἡμῖν P 15 ὑβριζομένουσ P καὶ τὰσ αἰτίασ SDAJΛ τὰσ αἰτίασ καὶ P τὰσ αἰτίασ VM 16 ἐθάρρησαν P *praesumpsit* Λ ἠθέλησαν DAJ ἠθέλησεν S ἔδει] ἔδειξε S δὲ] *namque* Λ^{c} αὐτούσ DAJ 17 ἠδύναντο DAJ ὡς om. S αἱρετικοὺσ ὄντασ VMP αἱρετικούσ S 18 ἀπαντῆσαι P ὑπαντῆσαι VMSDAJ 18 ὄν om. SDAJ 19 κατ'] παρ' A οὐχ ὑπήντησε VM 20 ἐκνομωτάτου V ἐννομωτάτησ S 21 ψῆφοσ τῆσ συνόδου VMP 22 τὴν] τὸ V 23 κατά τε DAJΛ κατά γε S κατ' VMP ἐνόμωσ P ὁμοίωσ SDJ καὶ αὐτὸσ J παρανόμωσ om. DAJ 25 εἰ om. V 27 μηδένα SDAJΛ μὴ VMP 28 χαίρειν DJ 29 πραγμάτων SΛΛ πεπραγμένων VMP om. DJ ἦν] οὖν S ἔχοντασ Λ^{tu} 30 Κυρίλλωι Λ κυρίλλω τῶ ἐπισκόπω SDAJ κυρίλλω τε τῶ ἐπισκόπω VM κυρίλλω τε P 31 Μέμνονι] μέμνονι τοῖσ ἐπισκόποισ P τὴν om. VMP καὶ om. SDAJ κοινωνοὶ SDAJ 32 τὰσ om. VMP 34 ἦν — οὐδέν SDAJΛ μόνη καὶ — οὐδὲν ἦσαν VMP ἀριθμὸν ἦσαν MP

κοντα, καὶ οἱ μὲν αἱρέσεως σπίλωι κατεστιγμένοι, οἱ δὲ ἀπόλιδες καὶ ἐκβεβλημένοι, ποῖον ἔχουσι συνόδου πρόσωπον ἢ ποίαν ἰσχὺν κατὰ συνόδου συγκροτηθείσης ἐξ ἁπάσης τῆς ὑπ' οὐρανόν; συνήδρευσαν γὰρ ἡμῖν καὶ οἱ παρὰ τῆς σῆς ὁσιότητος ἀπεσταλμένοι θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι Ἀρκάδιος καὶ Προίεκτος καὶ σὺν αὐτοῖς ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος M IIII 133
Φίλιππος, τὴν σὴν ἡμῖν παρουσίαν δι' ἑαυτῶν χαριζόμενοι καὶ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας
12 τὸν τόπον ἀναπληροῦντες. ἀγανακτησάτω τοίνυν προσφόρως ἐπὶ τοῖς γεγενημένοις ἡ σὴ ὁσιότης. εἰ γὰρ δοθείη τοῖς ἐθέλουσιν ἄδεια καὶ τοὺς μείζονας ὑβρίζειν θρόνους καὶ καθ' ὧν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν, παρανόμους οὕτω καὶ ἀκανονίστους ἐκφέρειν ψήφους, μᾶλλον δὲ ὕβρεις καὶ τοῖς ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας τοσούτους ἄθλους ὑπομεμενηκόσιν, ὧν ἕνεκεν καὶ νῦν ἡ εὐσέβεια διὰ τῶν εὐχῶν τῆς σῆς ὁσιότητος ἀνέλαμψεν, οἰχήσεται πρὸς ἐσχάτην ἀταξίαν τὰ τῆς ἐκκλησίας πράγματα, σωφρονισθέντων δὲ καθ' ὃν προσήκει τρόπον τῶν τὰ τοιαῦτα τετολμηκότων ἀργήσει πᾶς θόρυβος καὶ ἡ πρέπουσα τοῖς κανόσιν αἰδὼς παρὰ πάντων σωθήσεται.

13 Ἀναγνωσθέντων δὲ ἐν τῆι ἁγίαι συνόδωι τῶν ὑπομνημάτων τῶν πεπραγμένων ἐπὶ τῆι καθαιρέσει τῶν ἀνοσίων Πελαγιανῶν καὶ Κελεστιανῶν, Κελεστίου Πελαγίου Ἰουλιανοῦ Περσιδίου Φλώρου Μαρκελλίνου Ὁρεντίου καὶ τῶν τὰ αὐτὰ τούτοις φρονούντων, ἐδικαιώσαμεν καὶ ἡμεῖς ἰσχυρὰ καὶ βέβαια μένειν τὰ ἐπ' αὐτοῖς ὡρισμένα παρὰ τῆς σῆς θεοσε- I. III 668
βείας καὶ σύμψηφοι πάντες ἐσμὲν καθηιρημένους ἔχοντες αὐτούς. ὑπὲρ δὲ ἀκριβοῦς εὐμαθείας ἁπάντων τῶν πεπραγμένων ἀπεστείλαμεν καὶ τὰ ὑπομνήματα καὶ τὰς ὑπογραφὰς τῆς συνόδου.

Ἐρρῶσθαί σε καὶ μνημονεύειν ἡμῶν τῶι κυρίωι εὐχόμεθα, ἀγαπητὲ καὶ ποθεινότατε.

83 = S 52. Latina uersio extat in Collectione CT 34

Ἴσον βασιλικοῦ γράμματος ἀποσταλέντος ἐν Ἐφέσωι πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον διὰ Παλλαδίου μαγιστριανοῦ I. III 704 M IIII 1377

Αὐτοκράτορες Καίσαρες Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανὸς νικηταὶ τροπαιοῦχοι μέγιστοι ἀεισέβαστοι αὔγουστοι τῆι κατ' Ἔφεσον ἁγιωτάτηι συνόδωι. Τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος τῶν καθωσιωμένων δομεστίκων Κανδιδιανοῦ γνωρίσαντος μεμάθηκεν ἡ ἡμετέρα εὐσέβεια ταραχωδῶς τινὰ καὶ παρὰ τὸ προσῆκον κατὰ τὴν Ἐφεσίων γεγονέναι μητρόπολιν, οὔτε πάντων, ὥσπερ ἐδέδοκτο, τῶν θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων συνεληλυθότων, καίτοι τοῦ τῆς μεγαλοπόλεως Ἀντιοχείας ἐπισκόπου πλησιάζειν ἤδη σὺν ἑτέροις μητροπολίταις μέλλοντος, οὔτε τῶν ἤδη παραγεγονότων συσκεψαμένων ἢ ὁμονοησάντων ἀλλήλοις οὔτε μὴν τὰ περὶ τῆς πίστεως καθ' ὃν ἐχρῆν τρόπον ἐξετασάντων ἢ ὥσπερ τοῖς ἀεὶ καταπεμφθεῖσι θείοις

26/27 Cf. Coll. C 86a [uol. IIII p. 33, 29]

VM, P [= hk], S, D [= mn], AJΛtΛcΛu

1 ποῖον οὖν P 3 ὑπὸ τὸν SΛ τῆσ ὁσιότητοσ τῆσ σῆσ VP 8 οὐκ om V παρανόμωσ S καὶ om. S 9 τοιούτουσ A 15 καὶ Κελεστιανῶν om. SDAJ 16 *Praesidii* Λ φρώρου A *Marcelliani* Λ ταὐτὰ P ταῦτα M 17 ἐπ' αὐτοῖσ τὰ DAJ 18 καὶ om. S 19 εὐμαθίασ V συμπαθείασ A ἁπάντων S 19—21 ἀπεστείλαμεν — ἡμῶν post ποθεινότατε coll. S 19 καὶ[1] om. S αἱ ὑπογραφαὶ A 21 σε om. MP in fine add *subscripserunt uero* [*uero* om. Λtu] *et deinceps* [*deinceps om.* Λu] *omnes episcopi secundum nomen* Λtcu

VM, P [= hk], S, D [= mn], WΛtΛc

πγ̄ V οδ̄ P ξ̄ς M νβ̄ SD 23 ἀποσταλὲν SDW πρὸς — σύνοδον om DΛ 24 post μαγιστριανοῦ add. ἀνατρέποντοσ [ἀνατρέπων D] τὰ παρ' αὐτῶν πραχθέντα ὡς ὀφειλούσησ ἄνωθεν γενέσθαι ζητήσεωσ SDW 25 καὶ om. W οὐαλεντιανὸς D 26 αὔγουστοι SDW om. VMPΛ ἁγία D 27 γνωρίσαντοσ SDWΛ γνωρίσαντος ἡμῖν VMP 28 παρὰ VMWΛ μὴ κατὰ PSD 29 θεοφιλεστάτων D 30 μεγάλης πόλεως P 31 σκεψαμένων VMP 32 ἔχει D ἀεὶ καταπεμφθεῖσι MPSDWΛ ἐγκαταπεμφθεῖσι V θείοις om. S

ἡμῶν περιείχετο γράμμασιν, ἀλλὰ ὥστε δήλην εἶναι τὴν τινῶν πρὸς τινὰς ἀπέχθειαν διὰ πολλὴν τὴν περὶ τὰ ὁπωσοῦν δόξαντα σπουδὴν οὐδὲ παρακαλύμματι χρήσασθαι δυνηθέντων, δι' ὃ νομίσειέν ἄν τις λογισμῶι τὰ γεγονότα πεπρᾶχθαι. ὅθεν δέδοκται τῆι ἡμετέραι θειότητι χώραν μὲν τὴν τοιαύτην μηδαμῶς ἔχειν αὐθεντίαν, τῶν δὲ ἀνακολούθως γεγονότων ἀργούντων τοὺς περὶ τῆς εὐσεβείας λόγους, ὥσπερ ἐδέδοκτο, πρώτως ἐξετασθῆναι καὶ κατὰ
M IIII 1380 L III 705 τὸ κοινῆι πάσηι τῆι συνόδωι δοκοῦν εἰς τὸν ἑξῆς χρόνον κρατεῖν, οὐκ ἀνεχομένης τῆς ἡμετέρας εὐσεβείας τῶν ἐξ ἐπιτηδεύσεως προλημμάτων, οὕτω δὲ ἐπὶ τοῖς γεγονόσιν ἀγανακτούσης, ὥστε κελεύειν μέχρις ἂν καὶ παρὰ πάσης τῆς συνόδου τὰ τῆς εὐσεβείας ἐξετασθῆι δόγματα καὶ ἀποσταλῆι τις ἐκ τοῦ θείου ἡμῶν παλατίου ἅμα τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι Κανδιδιανῶι τῶι κόμητι τὰ πεπραγμένα κατὰ κέλευσιν ἡμετέραν εἰσόμενος καὶ κωλύσων τὰ ἀνακόλουθα, μήτε ἀποστῆναί τινα τῶν συνειλεγμένων ἐπισκόπων τῆς Ἐφεσίων πόλεως μήτε μὴν ἐπὶ τὸ θεῖον ἡμῶν ἐλθεῖν στρατόπεδον ἢ ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα ἀναστρέψαι. ὥστε γὰρ μηδενὶ τοῦτο ἐξεῖναι μηδὲ ἐλπίζειν ἀδεῶς προβήσεσθαι, ἱκανὰ μὲν καὶ ταῦτά ἐστι τῆι ὑμετέραι θεοσεβείαι παρεγγυῆσαι τὰ γράμματα, μήτι καὶ ἕτερον παρὰ τὴν ἡμετέραν κέλευσιν τοῖς γεγονόσι προσθεῖναι· ἴστω δὲ ἡ ἁγιότης ὑμῶν ὡς καὶ τοῖς λαμπροτάτοις ἄρχουσι τῶν ἐπαρχιῶν ἐπέσταλται μηδένα παντελῶς ἐᾶσαι εἰς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα καὶ πόλιν δίχα ἡμετέρας κελεύσεως ὑποστρέψαντα δεχθῆναι. χρὴ γὰρ πάντα κατὰ τὸ τῶι θεῶι μέλλον ἀρέσειν δίχα φιλονεικίας καὶ μετὰ ἀληθείας ἐξετασθέντα οὕτω παρὰ τῆς ἡμετέρας εὐσεβείας βεβαιωθῆναι, ὡς οὐχ ὑπὲρ ἀνθρώπων νῦν οὐδὲ μέντοι τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Νεστορίου ἢ ἑτέρου τινός; ὑπὲρ δὲ αὐτοῦ τοῦ δόγματος καὶ τῆς ἀληθείας αὐτῆς φροντίδα ποιουμένης τῆς ἡμετέρας θειότητος.

d. 29. m. Iun. a. 431 Ἐδόθη τῆι πρὸ τριῶν Καλανδῶν Ἰουλίων ὑπατείαι Φλαυίου Ἀντιόχου καὶ τοῦ δηλωθησομένου.

84 = S 53. Latina uersio extat in Collectione CT 38

L III 745 M IIII 1421 d. 1. m. Iul. a. 431 Ἴσον ἀναφορᾶς τῆς ἁγίας συνόδου ἀποσταλείσης διὰ Παλλαδίου μαγιστριανοῦ Καλανδῶν Ἰουλίων Ἐπιφὶ ζ' ἰνδικτιῶνος ιε'

1 Τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ θεοφιλεστάτοις Θεοδοσίωι καὶ Οὐαλεντινιανῶι νικηταῖς τροπαιούχοις ἀεὶ αὐγούστοις ἡ ἁγία σύνοδος ἡ χάριτι θεοῦ καὶ νεύματι τοῦ ὑμετέρου κράτους συναχθεῖσα ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει. Τὸ μὲν ὑμέτερον κράτος τὴν εὐσέβειαν βεβαιῶσαι βουλόμενον ἐπέταξε τῆι ἁγίαι συνόδωι ζήτησιν περὶ τῶν δογμάτων ποιήσασθαι σπουδαιοτέραν, ἣν καὶ πεποιήμεθα καὶ τῆι ἀρχαίαι παραδόσει τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν πειθόμενοι καὶ τῆι τῶν τιη συναχθέντων ἐπὶ τῆς Νικαίας, ἣν καὶ ἑρμηνεύσαντες συμφώνως καὶ γνώμηι μιᾶι

VM, P [= hk], S, D [= mn], W ΛtΛc

1 γράμμασι περιείχετο P ἄλλως τε SW 2 οὔτε VMP 4 ἔχειν ἐξελθεῖν VMP αὐθεντίαν VMPSWΛ ἀκολουθίαν D 5 πρώτως VP πρώτους M πρῶτον W *prima* Λc πρότερον SDΛt 7 πλημμελημάτων MP 9 θείου om. S θειοτάτου W ἡμῶν om. SDW 10 τὴν ἡμετέραν D 11 ἀκόλουθα P μὴ δὲ VMPSDW τινα om. MP 12 ἡμῶν om. D ἐπιστρέψαι P 13 ταῦτα SD μήτε SDW προσβήσεσθαι W μὲν οὖν D 14 εὐσεβεία D 17 χρῆναι Λc γὰρ om. V τὸ om. W τῶι om. P 18 ἀρέσαι S ἀλήθειαν M 18/19 ὑμετέρας P 19 ἁγιωτάτου καὶ om. M 20 θεοσεβεστάτου V ἐπισκόπου νεστορίου VMDW νεστορίου ἐπισκόπου P νεστορίου S 22 ἐδόθη om. MP δέκα τριῶν S ιγ' D ὑπάτου V φλαβίου VPW

25—27 ἴσον — ιε' VMP ἀναφορὰ τῆς συνόδου ἀντιγραφεῖσα [ἀντίγραφοσ W] πρὸσ τὴν σάκραν καὶ [καὶ om. W] διδάσκουσα ὡσ ψευδῆ τὰ ἀνενεχθέντα παρὰ τοῦ κανδιδιανοῦ ἐστίν initio posita Wn post 29 μητροπόλει collocata Sm om. Λ πὸ V οε P νγ SD 26 ἐπιφὶ ζ' VM ἐπὶ P πεντεκαιδεκάτησ P 27 οὐαλεντιανῶ D 28 Χριστοῦ Λt 30 βουλόμενον om. S 31 ἁγίων ἀποστόλων Λ ἀποστόλων VMP πατέρων οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ τῶν [τῆ τῶν S] ἁγίων ἀποστόλων SDW 32 τῆι om. nW τριακοσίων δεκαοκτὼ VPD Νικαίας] ἐν νικαία P

ἐμφανῆ τῆι ὑμετέραι εὐσεβείαι κατεστήσαμεν ἐν αὐτοῖς τοῖς ὑπομνήμασι τοῖς πεπραγμένοις, ἐν
οἷς καὶ Νεστόριον ἕτερα φρονοῦντα ἐναργῶς εὑρηκότες καθείλομεν. οὐδὲ γὰρ ἐν τῆι Ἐφε- L III 748
σίων μητροπόλει τὸ ἑαυτοῦ ἔκρυψε φρόνημα, ἵνα ἐλέγχων ἑτέρων δεηθῆι, ἀλλ' ἀνεβόα καθ'
ἑκάστην ἡμέραν τὰ ἀλλότρια τῆς πίστεως κηρύττων πρὸς πλείονας δόγματα, καὶ ἕκαστα
κατὰ μέρος ἐν τοῖς πεπραγμένοις ὑπομνήμασι δῆλα κατεστήσαμεν τῆι ὑμῶν εὐσεβείαι.
2 ἀλλ' ἐπειδὴ τὴν φιλίαν Νεστορίου τῆς εὐσεβείας προτιμῶν ὁ μεγαλοπρεπέστατος κόμης
Κανδιδιανὸς ὑφαρπάσαι τὴν ἀκοὴν τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας ἐσπούδασε πρὶν καταμαθεῖν ἀκριβῶς
τὰ πεπραγμένα τὸ ὑμέτερον κράτος, πρὶν δέξασθαι τὰ ὑπομνήματα, πρὶν ἐπιστῆσαι τοῖς
γεγενημένοις, ἐσπούδασεν αὐτὸς τὰ αὐτῶι φίλα καὶ κεχαρισμένα Νεστορίωι ἀναδιδάξαι τὴν
ὑμετέραν εὐσέβειαν πρὶν γνῶναι τὸ ὑμῶν κράτος τὸ ἀληθὲς ἐκ τῆς τῶν πραχθέντων ὑπο-
μνημάτων ἀναγνώσεως, ἐν οἷς δεικνύμεθα οὐδεμίαν κατὰ Νεστορίου δυσμένειαν γυμνάζοντες, M IIII 1424
ἀλλ' αὐτὰ τῆς εὐσεβείας ἐκθέμενοι τὰ δόγματα, οἷς παραβαλόντες τὰ ὑπὸ Νεστορίου κη-
ρυττόμενα, ἔχοντα τὸν ἔλεγχον ἐκ τῶν γραμμάτων Νεστορίου ἐπιστολῶν τε καὶ τῶν ἐν
δημοσίωι γενομένων διαλέξεων, τὴν ψῆφον ἐξηνέγκαμεν, τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου ἐν μέσωι
κειμένου καὶ δεικνύντος ἡμῖν παρόντα τὸν τῶν ὅλων δεσπότην Χριστόν· δεόμεθα τοίνυν
τοῦ ὑμετέρου κράτους μηδένα παραδοχῆς ἀξιωθῆναι τῶν προτιμώντων ἀνθρώπου φιλίαν τῆς
3 εὐσεβείας. καὶ γὰρ τοιαύτης αἰσθόμενοι τῆς διαθέσεως τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου
Ἰωάννου τοῦ Ἀντιοχείας ὡς βουλομένου φιλίαι χαρίζεσθαι μᾶλλον ἢ τὸ συμφέρον τῆι πίστει
σκοπεῖν, ἐξ ὧν μήτε τὴν τοῦ ὑμετέρου κράτους ἀπειλὴν φοβηθεὶς μήτε τῶι ζήλωι κινού-
μενος τῆς ἄνωθεν παραδεδομένης πίστεως τὴν ἁγίαν ἀνεβάλλετο συνόδον ἐπὶ εἴκοσι καὶ
μίαν ἡμέραν μετὰ τὴν δεδομένην προθεσμίαν παρὰ τοῦ ὑμετέρου κράτους, ἠναγκάσθημεν
ἅπαντες οἱ τῆς ἁγίας συνόδου ὀρθόδοξοι καὶ μόνης ἐρῶντες τῆς πίστεως ζητῆσαι τὰ περὶ
τῆς εὐσεβείας, τοῦτο πεπονθέναι καὶ τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην ὑπολαβόντες
ὅπερ δείκνυται πεπονθὼς καὶ ὁ μεγαλοπρεπέστατος κόμης Κανδιδιανός. οὐ γὰρ πάντων
ἐστὶ τῆς πρὸς .οὺς ἀνθρώπους φιλίας προτιμᾶν τὴν εὐσέβειαν. ἦν δ' ἄρα ἡ περὶ τοῦ
θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Ἰωάννου ὑπόνοια ἡμῶν οὐκ εἰκαία οὐδὲ μάταιος· ἐλθὼν γὰρ δῆλον
ἑαυτὸν ἐποίησε τῆι ἁγίαι σύνοδωι ὡς τὰ Νεστορίου φρονεῖ εἴτε φιλίαι χαριζόμενος εἴτε
4 κοινωνῶν τῆι πλάνηι τοῦ δόγματος ἐκείνου. ἀλλ' ἐπειδὴ σαφῶς τὰ πεπραγμένα γνωρίζειν
τῶι ὑμετέρωι κράτει κωλύομεθα, ὡς ἔφημεν, τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος Κανδιδιανοῦ
ἡμᾶς μὲν κωλύοντος γνωρίζειν τὰ κατὰ τὸν εὐσεβῆ λόγον πεπραγμένα, πᾶσαν δὲ σπουδὴν
νέμοντος Νεστορίωι, δεόμεθα τοῦ ὑμετέρου κράτους ὑπὲρ τοῦ γνωσθῆναι τὴν κατὰ θεὸν
σπουδὴν τῆς ἁγίας συνόδου μετασταλῆναι τὸν μεγαλοπρέπεστατον Κανδιδιανὸν καὶ πέντε τῆς
ἁγίας συνόδου συστησομένους τοῖς πεπραγμένοις ἐπὶ τῆς ὑμῶν εὐσεβείας. δεινοὶ γάρ
εἰσιν οἱ ἕτερα παρὰ τὴν ὀρθὴν πίστιν φρονοῦντες συσκιάζειν τὴν πλάνην, ὡς καὶ τινὰς
τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων κρυπτομένης μὲν τῆς πλάνης παρὰ Νεστορίου δελεασθῆναι καὶ L III 749

VM, P [= hk], S, D [= mn], WΛtΛc

1 ὑπομνήμασι — πεπραγμένοις] τοῖσ πεπραγμένοισ ὑπομνήμασιν P 2 καθείλαμεν D 3 ἵν' D ἀλλὰ MP 6 κόμης om. P 8 ἐπιστῆναι D 9 γεγραμμένοισ P λεγομένοισ S 10 ὑμέτερον VP πεπραγμένων S 12 τὰ αὐτὰ — ἐκθέμενοι δόγματα MP παραβάλλοντεσ SD παραλαβόντεσ M 12/13 κηρυττομένου S 13 νεστορίου VMPΛ αὐτοῦ SDW 14 δημοσία PW γινομένων M γεγενημένων W 15 δεσπότην τῶν ὅλων VMP 16 τὴν ἀνθρώπου SDW φιλανθρωπίαν S 17 αἰσθανόμενοι D 18 τοῦ VM τοῦ τῆσ SW τῆσ D om. P φίλα W 19 τὴν om. VMP 20 τῆσ θεοφιλοῦσ πίστεωσ τῆσ ἄνωθεν παραδεδομένησ V ἀνεβάλετο VW 21 καὶ ἠναγκάσθημεν VMP 22 τῆ ἁγία συνόδω D 23 ἐπίσκονον om. P 24 ἁπάντων MP 25 τοὺς om. W 26 Ἰωάννου om. V 27 φρονῶν D 28 κοινωνῶν — πλάνῃ SDWΛ κοινωνόσ ὢν τῆσ πλάνησ VMP ἐκείνου SDΛ ἐκείνω VMPW 30 τὴν σπουδὴν SD 32 μετασταλῆναι WΛ μετασταλῆναί τε SD καὶ μετασταλῆναι μὲν VMP 33 συστησομένουσ DΛ συστησομένου S συστησομένοισ W συστησαμένουσ V συστημένουσ M συστησαμένου P ἡμῶν P ἁγίασ ὑμῶν S 33/34 εὐσεβείας — φρονοῦντες om. P 34 ὀρθὴν] εὐσεβῆ M 35 μὲν VMPΛ om. SDW παρὰ om. W

προσθέσθαι αὐτῶι τοῖς τε ὑπ' αὐτοῦ πραττομένοις ὑπογράψαι, ἐπειδὴ δὲ σαφῶς ἐρωτήσαντες αὐτὸν εὗρον ἄνακαλύπτοντα ἑαυτοῦ τὰς βλασφημίας, ἀποστάντες ἐκείνου τῆι ἁγίαι προσῆλθον συνόδωι, αὐτὴν τὴν βλασφημίαν αὐτοῦ δήλην καταστήσαντες καὶ μεθ' ἡμῶν καταψηφισάμενοι τοῦ μνημονευθέντος Νεστορίου, ὡς ἀπολειφθῆναι παρὰ Νεστορίωι καὶ τῶι εὐλαβεστάτωι ἐπισκόπωι Ἰωάννηι τῶι Ἀντιοχείας τριάκοντα καὶ ἑπτὰ μικρῶι πρός (ὧν οἱ πλείους ὑπεύθυνοι ὄντες αἰτίαις καὶ τὴν ψῆφον δεδιότες τῆς ἁγίας συνόδου, ὡς ἔφημεν, προσέθεντο Νεστορίωι, ὧν καὶ τὰς προσηγορίας ἀπεστείλαμεν τῶι ὑμετέρωι κράτει), τοὺς
M 1111 1425 μὲν ἐπὶ δογμάτων διαστροφῆι ὡς Πελαγιαν ὑς τε ὄντας καὶ ἐναντία τῆς εὐσεβείας φρονήσαντας, τοὺς δὲ καθηιρημένους ἤδη πρὸ πλειόνων ἐνιαυτῶν, τοὺς δὲ ἐφ' ἑτέραις αἰτιάσεσι πονηραῖς ὀφείλοντας μετὰ τὸν ἔλεγχον τὸ ἐπιτίμιον δέξασθαι παρὰ τῆς συνόδου ἐχούσης πάντας τοὺς τῆς οἰκουμένης ἁγιωτάτους ἐπισκόπους ἓν καὶ τὸ αὐτὸ φρονήσαντας διὰ τὸ καὶ τὸν τῆς μεγάλης Ῥώμης συμπαρεῖναι τῆι συνόδωι καὶ τοὺς τῆς Ἀφρικῆς διὰ τοῦ θεοσεβεστάτου καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, ὧι καὶ τὴν ἑαυτῶν γνώμην ἐνώσαντες, κεχωρισμένοι μόνωι τῶι τόπωι, τῆι αὐτοῦ τε καὶ ἁπάντων ἡμῶν ψήφωι συνήινεσαν. οὐδὲ γὰρ ἂν συνῆλθε Νεστορίωι τις καὶ τῶι εὐλαβεστάτωι ἐπισκόπωι Ἰωάννηι τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, εἰ μὴ αὐτός τε δεινὸς ἦν σχήμασι λόγων ἐπικαλύπτειν ἑαυτοῦ τὴν δυσσέβειαν οἵ τε νῦν σὺν αὐτῶι ὄντες ἐδεδοίκεσαν τὸ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου μέλλον ἐπ' αὐτοῖς ὁρίζεσθαι ἐπιτίμιον. ἡμεῖς δὲ συσχεθέντες δι' ὀλίγων ἀντιγράψαι τῶι ὑμετέρωι κράτει τὸ πλάτος ὧν πεπόνθαμεν καὶ παρὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος Εἰρηναίου, οὐ δεδυνήμεθα τοῦ πᾶσαν διαταράξαντος τὴν ἁγίαν σύνοδον καὶ φόβον ἐπικρεμάσαντος τοῖς ἁγιωτάτοις ἐπισκόποις διὰ θορύβων τινῶν καὶ τῆς ἔξω περιδρομῆς, ὡς καὶ τοὺς πλείονας ἡμῶν περὶ αὐτοῦ κινδυνεύειν τοῦ ζῆν, ἀλλὰ κατὰ μέρος ἀναδιδάξομεν τὸ ὑμέτερον κράτος, εἴπερ ἡμῖν ὃ ἠιτήσαμεν, παρασχεθείη παρὰ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας καὶ παραγενόμενοι πέντε τῆς ἁγίας συνόδου τὰ καθ' ἕκαστον τετυπωμένα τὸ ὑμέτερον ἀναδιδαξάτωσαν κράτος. καὶ οἱ μὲν συνεδρεύσαντες καὶ κανονικὴν ἐξενέγκαντες κατὰ τοῦ αἱρετικοῦ Νεστορίου τὴν ψῆφον τῆς καθαιρέσεως ἐσμὲν ὑπὲρ τοὺς διακοσίους, ἐξ ἁπάσης τῆς οἰκουμένης συνειλεγμένοι, συμψηφιζομένης ἡμῖν καὶ πάσης τῆς Δύσεως· ὑπεγράψαμεν δὲ ὀλίγοι τῆιδε τῆι ἀναφορᾶι, παρόντων πάντων καὶ συναινούντων, τῶι μάλιστα κατεπείγεσθαι τὸν καθωσιωμένον μαγιστριανὸν Παλλάδιον καὶ μὴ περιμένειν τὸ βράδος τῆς πάντων ὑπογραφῆς.

Ὁ θεὸς ὁ ἐπὶ πάντων τὴν βασιλείαν ὑμῶν πολλαῖς ἐτῶν περιόδοις διαφυλάττοι, εὐσεβέστατοι νικηταὶ ἀεὶ αὔγουστοι.

Φλαυιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων ὑπέγραψα.

6 Καὶ ἔστι τὰ ὀνόματα οὕτως· Ἰωάννης Ἀντιοχείας Συρίας, [2]Ἰουλιανὸς [3]Μακάριος [4]Διο-

---

33 sq. ad hunc catalogum quam proxime accedit ille XXXVI episcoporum qui inest uersioni latinae epistulae canonicae, quae extat in Collectione C 311 [uol. IIII p. 242]

VM, P [= hk], S, D [= mn], W [usque ad. 31], Λ^{ic}

1 προθέσθαι M θέσθαι in προθέσθαι corr. W 2 βλασφημίας] πλημμελείασ M 3 καταστήσοντεσ W ποιήσαντεσ V 4 καταψηφισόμενοι W παρὰ om. P 6 αἰτίαν M 9 καθηιρημένους — τοὺς δὲ om. M πολλῶν VP αἰτιάσεσι SDWΛ αἰτίαισ VMP 10 τὸ ἐπιτίμιον τῆσ οἰκουμένησ SDW τῆσ ἁγιωτάτησ SDW τῆς ἁγίας Λ 11 τῆς οἰκουμένης om. SDW 12/13 εὐσεβεστάτου P 13 καὶ om. MSDW ἀρχιεπισκόπου om. M 13 ὧι] οἳ P 14 τῶι om. P πάντων VMP 16 σχήμασι VMP ἐν σχήμασι SD ἐν σχήματι W *sub schemate* Λ λόγων SDWΛ λογισμῶν VMP 17 ἐδεδοίκησαν VP 18 γράψαι V 20 ἐκκρεμάσαντοσ W 21 ἐπιδρομῆσ V περὶ, superscr. παρὰ V 22 τὰ κατὰ PD καὶ κατὰ Λ *uestram serenitatem* Λ 22. 24 ἡμέτερον S 24 ἀναδιδαξάτωσαν VMP *doceant* Λ ἀναδιδάξομεν SDW scribendum ἀναδιδάξειαν, nisi locus ut multi alii huius relationis, propter festinationem male redactus esse uideretur 25 καὶ om. SDW ἐξενεγκόντεσ SDW 28/29 τὸν μαγιστριανὸν τὸν καθωσιωμένον W 29 παραμένειν D τὸ om. VP πάντων om. VS 30/31 ter habet Λ 32—p. 13, 7 om. W 33 ἔστι καὶ P *nomina eorum contra quos scriptum est* Λ nominum

γένης [5]Ἀλέξανδρος [6]Πλάκων [7]Ἀπρίγγιος [8]Θεοδώρητος [9]Ἀλέξανδρος [10]Μελέτιος [11]Ἡλιάδης [12]Παῦλος [13]Ἰωάννης [14]Μαρκελλῖνος [15]Μουσαῖος [16]Μαξιμῖνος [17]Ἑλλάδιος ‹[18]Δεξιανὸς [19]Ἑλλάδιος› [20]Ἀστέριος [21]Γερόντιος [22]Δωρόθεος [23]Ἀντίοχος [24]Ζεβινᾶς [25]Ἰάκωβος [26]Φριτίλας [27]Πέτρος [28]Θεοσέβιος [29]Ἰμέριος [30]Ἀναστάσιος [31]Εὐθήριος [32]Βασίλειος [33]Τραγκυλῖνος. οὗτοι I III 752
μόνοι κοινωνοὶ τῶν ἀσεβῶν δογμάτων Νεστορίου περιόντες κατὰ τὴν πόλιν θορύβους καὶ στάσεις κινοῦσι χειροτονίας ἐπαγγελλόμενοι, ὡς πάντας τοὺς ἐν τῇ πόλει ὀρθοδόξους ὄντας καὶ τὸν περὶ τούτου φόβον ὑποπτεύοντας κωλύειν αὐτοὺς τῆς ἀτόπου ἐπιχειρήσεως.

85 = S 50. Latina uersio extat in Collectione CT 36

Ἐπιστολὴ γραφεῖσα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν Κωνσταντινουπόλεως περὶ τῆς καθαιρέσεως Νεστορίου L III 633 M IIII 1304

Ἡ ἁγία καὶ μεγάλη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἡ χάριτι θεοῦ συναχθεῖσα ἐν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει τοῖς θεοσεβεστάτοις καὶ εὐλαβεστάτοις συμπρεσβυτέροις καὶ συνδιακόνοις καὶ παντὶ τῷ κλήρῳ καὶ τῷ λαῷ τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν κυρίῳ χαίρειν. Ἐπὶ τὸ πολυστένακτον ἤλθομεν μήνυμα, πρότερον μὲν ἐπὶ τῷ γεγονότι δακρύσαντες, ὑπὸ δὲ τῆς ἀνάγκης αὐτῆς καὶ τοῦ μὴ πολλοὺς ἁλῶναι τῷ τῆς ἀσεβείας λοιμῷ ἐκκόψαι τὸν αἴτιον τῆς νόσου ταύτης. πέπαυται γὰρ τῆς ἱερωσύνης Νεστόριος πάρεργον τῆς ἑαυτοῦ ἀσεβείας γενόμενος, ἧς μάρτυρες ὑμεῖς ἐκ τῶν προς ὑμᾶς τολμηθεισῶν πολλάκις παρ' αὐτοῦ διαλέξεων, προσθήκη δὲ τῶν κακῶν καὶ η ἐνταῦθα βλασφημία. οὔτε γὰρ ἡ ἐπαγγελθεῖσα ἁγία σύνοδος οὔτε το πλῆθος τῶν ἐν εὐσεβείαι συνειλεγμένων ἐπέσχεν αὐτὸν τῆς ὁρμῆς, ἀλλὰ προσέθηκε βλασφημίας χαλεπωτέρας, διμηνιαῖον καὶ γαλακτοτροφηθέντα μὴ ἂν ἐλέσθαι προσκυνεῖν καὶ τον εἰς Αἴγυπτον φυγόντα μὴ ὀνομάζειν θεόν, ως ἐντεῦθεν πᾶσαν τὴν δι' ἡμᾶς παρὰ τοῦ σωτῆρος γενομένην οἰκονομίαν μικροῦ γενεσθαι τοῖς ἁπλουστέροις ἀμφίβολον τῆς δὲ ὑμετέρας εὐχῆς γενέσθω ἔργον επιτεταμένως επιτελουμένης προς θεὸν τον ἄξιον τοῦ θρόνου καὶ τῆς μεγαλοπόλεως ἀναδειχθῆναι τον ἐπισκοπήσειν τὰ ὑμέτερα μέλλοντα. τῆς γὰρ βασιλευούσης εὐσεβῶς ἰθυνομένης πόλεως, κοινὸν ταῖς ἁπανταχοῦ ἁγίαις τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις τὸ κέρδος γίνεται.

Κύριλλος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας ἐρρῶσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίῳ εὔχομαι, ἀγαπητοὶ καὶ ποθεινότατοι

Φίλιππος πρεσβύτερος ἐκκλησίας ἀποστόλων

Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων

VM, P [= hk], S, DΛιΛc

ordinem exhibui secundum SD, antiquissimus, in columnis dispositus et numeris signatus extat in Λ, ita se habens 1 3 2 5 4 7 6 9 8 11. 10. 13 12 15 14 17. 16 19 18. 21 20 23 22 25 24 27 26 29 28 31. 30 33 32, VMP ita disponunt 1 3 17. 2 33 5 16 4 19 7. 18 6. 21 9 20 8 23 11 [11 om. V] 22 10 25 [25 om V]. 13 24. 12 27 [27 12 M] 15 26 14 29 28. 31. 30. 32

[1] ἐπίσκοποσ ἀντιοχείασ D ἐπίσκοποσ S [6—9] om S [8] θεοδώριτοσ P [10] μελίτιοσ SD [14] μαρκέλλιοσ S [16] μαξιμῖνοσ VMPΛ μάξιμοσ SD [18 19] suppleui ex ΛVP [21] ζεβινᾶσ DΛ ζεβῖνοσ VMPS [26] φριτίλλασ P φριτίλοσ SD [33] τρακυλλῖνοσ S τρακυλῖνοσ D

5 περιόντεσ M 6 ὡς SDΛ πρὸς V om MP ὄντασ ὀρθοδόξουσ VMP in fine add *Dat Kal Iulias* ΕΠΙΦ Ζ ΙΝΔ ΙΕ Λ

VM, P [= hk], S, D [= mn], WΛιΛc

9 πε V ος P ν SD ἴσον ἐπιστολῆσ γραφείσησ VMP 10 περὶ — Νεστορίου om VMP 11 σύνοδοσ καὶ οἰκουμενικὴ VMP 12 καὶ εὐλαβεστάτοισ VMPΛ om SDW διακόνοισ VMP 13 τῶι[2] om S 13/14 τοῦ — Κωνσταντινουπόλει] κωνσταντινουπόλεωσ W 15 τοῦ VMPΛ τῶ SDW 16 ἐκκόψαι MPΛ βιασθέντεσ ἐκκόψαι V ἐκκόψαντεσ SDW τὸ P 17 γινομένησ S ἡμεῖσ D πρὸς ὑμᾶς om MP 19 ἐπανελθοῦσα SD ἐν om V 20 διμηναῖον W 21 ἂν ἐλέσθαι PDW ἀνελέσθαι S ἀνέλεσθαι M ἀνέχεσθαι VΛ 24 ἐπιτεταμένωσ P τελουμένησ VMP τον θν VMP τῶ θρόνω VMP καὶ om VΛι μεγάλησ πόλεωσ P 25 μέλλοντα] λελαχόντα S 25/26 εὐθυνομένησ V εὐθυνουμένησ MP 26 τοῦ θεοῦ om D 27/28 ποθεινότατοι ἀδελφοί SD

Ἀρκάδιος ἐπίσκοπος ληγάτος
Προίεκτος ἐπίσκοπος ληγάτος
Φίρμος ἐπίσκοπος Καισαρείας
Φλαυιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων
M IIII 1305 Μέμνων ἐπίσκοπος Ἐφέσου
Θεόδοτος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας
Βερηνιανὸς ἐπίσκοπος Πέργης

Ὄντων τῶν καθελόντων Νεστόριον ὑπὲρ τοὺς διακοσίους, ἠρκέσθημεν ταῖς ἐγκειμέναις ὑπογραφαῖς.

86 = S 51 [= 110]. Latina uersio extat in Collectione CT 37

L III 756
M IIII 1432 Ἐπιστολὴ γραφεῖσα παρὰ τοῦ κλήρου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον

Τοῖς θεοσεβεστάτοις καὶ ὁσιωτάτοις πατράσιν ἡμῶν τοῖς ἀθροισθεῖσιν κατὰ πρόσταγμα τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων ἐκ τῆς ὑφ' ἥλιον ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει Κυρίλλωι Ἰουβεναλίωι Μέμνονι Φλαυιανῶι Φίρμωι Θεοδότωι Ἀκακίωι Ἀμφιλοχίωι Ἐλευσίωι Παλλαδίωι Βερηνιανῶι Ἰκονίωι καὶ πάσηι τῆι λοιπῆι ἁγίαι συνόδωι παρὰ Δαλματίου Τιγρίου Σαμψωνίου Μαξιμιανοῦ Ἰωάννου Εὐάνδρου Μοδεστιανοῦ Ἀδελφίου Φιλοθέου Εὐλογίου Βασιλίσκου Φλωρεντίου καὶ παντὸς τοῦ κατὰ Κωνσταντινούπολιν κλήρου. Ἀεὶ καὶ ἐκ νέας ἡλικίας τῶι ὀρθοδόξωι δόγματι σεμνυνόμενοι τὴν τῶν ἁγίων πατέρων παράδοσιν φυλάττειν σπουδὴν τιθέμεθα. ταύτης δὲ πάλιν παρὰ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης πρώην εἰς μνήμην ἀχθέν-
ep. 67 τες δι' ὧν ὁ θεοσεβέστατος καὶ ἁγιώτατος ἀρχεπίσκοπος Κύριλλος ἐπιστεῖλαι πρὸς ἡμᾶς κατηξίωσε, χάριν ὡμολογήσαμεν τῶι σωτῆρι θεῶι. ὑπόγυον τοίνυν τὰ ὑπὲρ τῆς αὐτῆς πίστεως κατορθώματα πολλὰ καὶ μεγάλα δῆλα κατέστη ἡμῖν, διὸ καὶ τὴν καθαίρεσιν τοῦ πάλαι προεδρεύσαντος ἡμῶν Νεστορίου διὰ τὸ παραχαράξαι τὰ ἀποστολικὰ καὶ εἰλικρινῆ εὐσεβῆ τε διδάγματα γεγενῆσθαι παρὰ τῆς ὑμετέρας γνόντες θεοσεβείας τοὺς μνημονευθέντας ἡμῖν χάρτας παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων Θεοδοσίου καὶ Οὐαλεντινιανοῦ ὡς ἀποσταλέντας παρ' ὑμῶν, ὁσιώτατοι, ἐδεξάμεθα καὶ ἐπὶ τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἀθροισθείσης πανδήμου ἀναγνωσθῆναι εὐθὺς πεποιήκαμεν. ἴστω οὖν ἡ ὑμετέρα ἁγιωσύνη ὡς ὁ λαὸς σύμφωνος ἡμῖν γεγένηται καὶ πολλαῖς εὐφημίαις εἴς τε τὴν ὑμετέραν ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν ἐχρήσατο σύνοδον εἴς τε τοὺς τροπαιούχους βασιλέας τοὺς φροντίδα ποιησαμένους τῆς θεοφιλοῦς ὑμῶν συνελεύσεως. ἡμεῖς δὲ ἡσθέντες τὰ ἐν χερσὶν ἀντεγράψαμεν, καὶ δὴ παρακαλοῦμεν ὑπερεύχεσθαι μὲν ἡμῶν τὴν ἀοίδιμον ὑμῶν

VM, P [hk], S, D [= mn], WΛtΛc

1—9 καὶ οἱ λοιποὶ: καὶ γὰρ ἦσαν οἱ καθελόντεσ νεστόριον ὑπὲρ τοὺσ διακοσίουσ W 1—3 ληγάτος — ἐπίσκοπος om. S 2 om D 6 ἐπίσκοπος om. M ἀγκύρων VMP 7 βεριανὸσ V βερεανὸσ MP ἐπίσκοπος om. M 8 σ' V

VM, P [= hk], S, D [= mn], S_1, D_1 [= m_1n_1], WΛtΛc

πς̄ V οζ̄ P νᾱ SD 11 ἴσον ἐπιστολῆσ γραφείσησ VMPS_1D_1 12 θεοφιλεστάτοισ W 13 ἐκ om. VMPS_1D_1 ἡλίω VPS_1m_1 13—17 Κυρίλλωι — Φλωρεντίου om. M 13 Κυρίλλωι om. P 15 βερηνιανῶ SD οὐηρινιανῶ D_1Λ οὐηρηνιανῶ S_1 βερονιανῶ W εἰρηνιανῶ VP εἰκονίω S_1 πάση SDWΛ om. VPS_1D_1 15—17 παρὰ — κλήρου om. W 16 *Euandrio* Λc δομεστιανοῦ S_1 δομετιανοῦ D_1 ἀδελφειοῦ V ἀλογίου S 17 καὶ] παρὰ M κατὰ τὴν MP ἁγίαν ἐκκλησίαν κλήρου M ἀεὶ γὰρ S_1 ἐπεὶ D 19 ταύτην S_1 πρώην SDWΛ πρων̄ MP πρεσ̄ S_1D_1 om. V 19/20 ἀχθέντεσ VMPΛ ἐλθόντεσ SDWS_1D_1 20 θεοφιλέστατοσ Λ 21 Χριστῶι Λ ὑπόγυον SDW ἐπεὶ γοῦν VMPS_1 ἐπεὶ D_1 αὐτῆσ ὀρθῆσ SD 23 ἡμῖν MPS_1D_1 καὶ om. VMP 24 παρὰ τῆσ ὑμετέρασ γεγενῆσθαι S_1D_1 25/26 οὐαλεντιανοῦ D 26 ὁσιώτατα P ὁσιωτάτουσ S_1D_1 ἁγίας om. S_1D_1 27 ἀθροισθέντεσ πανδημεὶ P εὐθὺ hS_1 29 σύνοδον ἐχρήσατο WS_1D_1 ἐχρήσαντο σύνοδον VM 31 καὶ δὴ καὶ VMPS_1 ὑπερεύχεσθαι — ἡμῶν VMS_1D_1 ὑπερεύχεσθαι ἡμῶν P εὔχεσθαι μὲν ὑπὲρ ἡμῶν SDW ἀίδιον MP

θεοσέβειαν, φροντίδα δὲ θέσθαι τοῦ λειπομένου εἰς κατάστασιν τῆς παρ' ἡμῖν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας. τοῦτο γὰρ καὶ μόνον ὑπόλοιπον εἶναι συνορᾶι ἡ ὑμετέρα μεγάλη τοῦ ὀρθοῦ δόγματος πρόνοια ὥστε πάντα ἐπὶ πέρας ἀχθῆναι τῶι δεσπότηι ἀρέσκον Χριστῶι καὶ μηδενὶ ἑτέρωι ἐπιγραφῆναι, ἀλλὰ τῆι ὑμετέραι ἁγιότητι τὰ καθ' ἡμᾶς ἅπαντα καὶ τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ φιλοχρίστοις βασιλεῦσιν.

Δαλμάτιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης πατὴρ μοναστηρίων ὑπερεύχεσθαί μου παρακαλῶ τὴν ὑμετέραν ἁγιωσύνην.

87—90 = S 54—59 A 37. 38. Latina uersio extat in Collectione CT 39 et in Collectione Veronensi 20

Λίβελλοι ἐπιδοθέντες τῆι ἁγίαι συνόδωι παρὰ τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας καὶ Μέμνονος Ἐφέσου L III 633 M IIII 1305

Τοῖς μετὰ τὴν ὑπατείαν τῶν δεσποτῶν ἡμῶν Φλαυίου Θεοδοσίου τὸ τρισκαιδέκατον καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ τὸ τρίτον τῶν αἰωνίων αὐγούστων τῆι πρὸ ιζ̄ Καλανδῶν Αὐγούστων L III 636 d. 16. m. Iul. a. 431

συνόδου συγκροτηθείσης ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει ἐκ θεσπίσματος τῶν θεοφιλεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων

καὶ καθεσθέντων ἐν τῆι ἁγιωτάτηι ἐκκλησίαι τῆι καλουμένηι Μαρίαι τῶν θεοφιλεστάτων καὶ θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, διέποντος καὶ τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Κελεστίνου, καὶ Ἀρκαδίου ἐπισκόπου καὶ ληγάτου τῆς Ῥωμαίων καθέδρας καὶ Προιέκτου ἐπισκόπου καὶ ληγάτου τῆς Ῥωμαίων καθέδρας καὶ Φιλίππου πρεσβυτέρου καὶ ληγάτου καὶ Ἰουβεναλίου Ἱεροσολύμων καὶ Μέμνονος τῆς Ἐφεσίων καὶ Φλαυιανοῦ Φιλίππων, ἐπέχοντος καὶ τὸν τόπον Ῥούφου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Θεσσαλονικέων καὶ πάντων τῶν προταγέντων ἐπισκόπων ἐν τῆι στάσει τῶν ὑπομνημάτων

Ἡσύχιος διάκονος εἶπεν· Ὁ τὰ πάντα ἁγιώτατος καὶ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἀλεξανδρέων ἁγίας ἐκκλησίας Κύριλλος καὶ ὁ ἁγιώτατος καὶ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Ἐφεσίων Μέμνων λίβελλον ἐπιδεδώκασι τῆι ἁγιωτάτηι καὶ οἰκουμενικῆι συνόδωι τῆι κατὰ θέσπισμα τῶν θεοφιλεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων ἐν τῆιδε τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει συγκροτηθείσηι, ὃν μετὰ χεῖρας ἔχοντες, εἰ κελεύσειεν ἡ ὑμετέρα ἁγιότης, ἀναγνωσόμεθα.

88 1 Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Ἀναγινωσκέσθω ὁ ἐπιδοθεὶς λίβελλος παρὰ

VM, P [= hk], S, D [= mn], W, S_1, D_1 [= m_1n_1], $\Lambda^t\Lambda^c$

1 φροντίσαι δὲ τοῦ VMPS$_1$D$_1$ 2 εἶναι om. P μεγάλη VMSWS$_1$D$_1$Λ γαληνὴ D om. P 3 ὀρθοῦ SDWΛ ὀρθοδόξου VMPS$_1$D$_1$ ἀρέσκον Λ^t ἀρέσκοντα VMPSDWS$_1$D$_1\Lambda^c$ 7 τὴν — ἁγιωσύνην VMPS$_1$D$_1$Λ ὦ θεία καὶ ἱερὰ συνέλευσις SDW

V, P [= hk], S, D [= mn], $A\Lambda^t\Lambda^c\Lambda^u$

superscr. πρᾶξις πρώτη SD πζ̄ V οη̄ P νδ SD 10 λίβελλος ἐπιδοθεὶς SD τῆι — συνόδωι om. VP 10/11 κυρίλλου — ἐφέσου SDAΛ^{tc} κυρίλλου καὶ μέμνονος VP 11 post Ἐφέσου iterum superscr. ὑπομνήματα πραχθέντα ἐν ἐφέσῳ ἐν οἷς ἀκοινωνησίαν ὥρισε κατὰ τῶν ἀνατολικῶν SD 12 ιγ̄ D 13 βλαβίου V οὐαλεντίνου SD δεκαεπτὰ VPA Καλανδῶν om. P 14 κροτηθείσης PS ἐν om. S 18 καὶ ὁσιωτάτου om. VP ἐπισκόπου S 18—23 καὶ Ἀρκαδίου — ὑπομνημάτων om. Λ^{tu} 18/19 καὶ Ἀρκαδίου — καθέδρας om. VP 19/20 καὶ ληγάτου — καθέδρας VPΛ^c τῆς ῥωμαίων καὶ αὐτοῦ ἐκκλησίας τυγχάνοντος SDA 20 καὶ Φιλίππου — ληγάτου om. VP *legato Romanorum sedis* Λ^c 22 τῆς om. SDA 22/23 πάντων — ὑπομνημάτων SDAΛ^c φίρμου καισαρείας καππαδοκίας πρώτης καὶ ἀκακίου μελιτηνῆς καὶ θεοδοσίου ἀγκύρας γαλατίας πρώτης καὶ τῶν λοιπῶν πάντων καὶ βεσσούλα [σεβουλᾶ V] διακόνου καρθαγένης VP 25 ἁγίας AΛ^{tc} om. VPSDΛ^u θεοφιλέστατος D 25/26 ἐν ἐφέσῳ SDA 26 λιβέλλους AΛ 27 τῆιδε] δὲ S 27/28 τῆ μητροπόλει τῆ ἐφεσίων VP 28 κροτηθείση S οὖσ SΛ 30 πη̄ V οθ̄ P

τῶν ἁγιωτάτων καὶ ὁσιωτάτων ἐπισκόπων Κυρίλλου τῆς Ἀλεξανδρέων καὶ Μέμνονος τῆς Ἐφεσίων καὶ ἐνταττέσθω τοῖς πραττομένοις.

Ἡσύχιος διάκονος ἀνέγνω

2 Τῆι ἁγίαι συνόδωι τῆι κατὰ θεοῦ χάριν καὶ θέσπισμα τῶν θεοφιλεστάστων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων συναχθείσηι ἐν τῆιδε τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει Κύριλλος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας καὶ Μέμνων τῆς Ἐφεσίων. Εὐσεβὲς θέσπισμα ἐν τῆιδε τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει καὶ ἡμᾶς
M 1111 1308 καὶ τὴν ὑμῶν ὁσιότητα συνδραμεῖν ἐκέλευσεν, ὥστε τὸν ὀρθὸν τῆς ἀποστολικῆς πίστεως ὅρον κοινῆι ψήφωι κρατυνθῆναι, δοκιμασθῆναι δὲ καὶ τὴν καινοτομηθεῖσαν αἵρεσιν παρὰ Νεστορίου. ἀλλ' ἡ μὲν ἁγία ὑμῶν σύνοδος, ὀρθὰ καὶ κανονικῶς πάντα πράττουσα, συνήδρευσε μὲν ἐν τῆι ἁγίαι ἐκκλησίαι τῆι κατὰ τήνδε τὴν μητρόπολιν, ἐκάλεσε δὲ τὸν μνημονευθέντα Νεστόριον ὥστε εἰσελθεῖν εἰς τὸ συνέδριον καὶ ἀπολογήσασθαι ὑπὲρ ὧν ἔν τε ἐξηγήσεσι δεδυσφήμηκε καὶ ἐν ἰδίαις ἐπιστολαῖς ἀσεβεῖς καὶ ἀλιτηρίους ἀφιεὶς φωνὰς κατὰ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ, τρίτον δὲ αὐτὸν κληθέντα καὶ οὐκ ἀνασχόμενον ἀπαντῆσαι διὰ τὸ κακῶι συνειδότι πλήττεσθαι τοῖς τῆς ἐκκλησίας ἑπομένη θεσμοῖς καθαιρέσει ὑποβέβληκε, πάντα ἀκριβῶς ἐξετάσασα τὰ κατ' αὐτὸν καὶ πληροφορηθεῖσα ὅτι καὶ αἱρετικὸς καὶ δύσφημός ἐστι. τούτων οὕτω πραχθέντων καὶ ἀνενεχθέντων εἰς γνῶσιν τῶν εὐσεβεστάτων καὶ καλλινίκων ἡμῶν βασιλέων, ὀψὲ καὶ μόλις τὴν Ἐφεσίων καὶ ὅτε ἠβουλήθη, καταλαβὼν ὁ τῆς Ἀντιοχέων Ἰωάννης συναγαγών, ὡς ἐμάθομεν, τινὰς τῶν τὰ Νεστορίου
I. 111 637 φρονούντων, ὧν οἳ μέν εἰσι πάλαι καθηιρημένοι, οἳ δὲ οὐδὲ πόλεις ἔχουσιν, ἀλλ' εἰσὶν ὀνόματι μόνωι ἐπίσκοποι, ὥσπερ ἀγανακτήσας ὅτι δεδόξασται Χριστὸς καθαίρεσιν ὑπομείναντος δικαίαν τοῦ βλασφημοῦντος εἰς αὐτόν, οὐκ ἴσμεν ὅπως, εἴ γε ὅλως ἐστὶν ἀληθὲς τὸ θρυλούμενον, πάντα πατήσας θεσμὸν ἐκκλησιαστικὸν καὶ πάσας ὑβρίσας ἐκκλησιαστικὰς ἀκολουθίας ἀσεβὲς καὶ παράνομον συνέταξε χαρτίον καὶ ἡμᾶς τῶι τῆς καθαιρέσεως ὀνόματι δύνασθαι πλήττειν νομίσας ὕβρισεν οὐ φορητῶς, καὶ ταῦτα τῆς μὲν ἁγίας συνόδου τῆς Νεστόριον καθελούσης ὑπὲρ τοὺς διακοσίους τὸν ἀριθμὸν ἁγίους ἐπισκόπους ἐχούσης, ἐκείνου δὲ συλλέξαντος αἱρετικοὺς καὶ διαβεβλημένους ἑτέρους τριάκοντά που τὸν ἀριθμόν, καίτοι οὔτε ὑπὸ θεσμῶν ἐκκλησιαστικῶν οὔτε ἐκ θεσπίσματος βασιλικοῦ ἐξουσίαν ἔχων ἢ δικάσαι τινὶ ἡμῶν ἢ γοῦν ὅλως ἐπιχειρῆσαί τι τοιοῦτον, μάλιστα κατὰ μείζονος θρόνου, ὁπότε εἰ καὶ ἐξῆν αὐτῶι δικάσαι, ἐχρῆν τοῖς κανόσιν ἐξακολουθῆσαι τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς καὶ ὑπομνῆσαι τοὺς ὑβρισμένους ἡμᾶς μετὰ τῆς ἄλλης ἁπάσης ἁγίας ὑμῶν συνόδου καλέσαι πρὸς ἀπολογίαν. νυνὶ δὲ τούτων μηδὲν ὑπολογισάμενος μηδὲ τὸν τοῦ θεοῦ φόβον εἰς νοῦν βαλών, κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν καθ' ἣν εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἐφεσίων, λεληθότως καὶ οὐδενὸς εἰδότος τὸ σύμπαν ἡμῶν τὸ τολμώμενον κατέπαιξε τῆς ἑαυτοῦ κεφαλῆς, ἵνα μὴ λέγωμεν τῶν τῆς ἐκκλησίας θεσμῶν, καὶ ὑβρίζει ψήφωι καθαιρέσεως τοὺς μηδὲν εἰδότας μέχρι σήμερον κἂν γοῦν ποίαν

V, P [= hk], S, D [= mn], ΑΛ^{t}Λ^{c}Λ^{u}

1 ἐπισκόπων om. S 2 *inserantur* Λ^{tc} 4 νε' D 6 ν̄ε̄ S *sanctio* [*decretum* Λ^{u}] *deoamantissorum imperatorum* [*principum* Λ^{tu}] Λ^{tcu} μητροπόλει om. P 9 ὑμῶν om. P ὀρθὰ καὶ] ὁρᾶ ὡσ Λ *recte et* Λ κανονικὰ SD 10—13 κατὰ τήνδε — κατὰ τοῦ om. P spatio magno relicto 10 ἐκάλεσε Λ ἐκέλευσε VSDA 11 ὥστε om. V 13 μὴ V 15 ὑπέβαλε V 17 ἐβούλετο V 18 τῶν om. S 19 φρονοῦντασ S οὐ S 20 ὁ δὲ ὥσπερ P δεδόξασθαι A 21 ὅπως om. A 21/22 θρυλλούμενον VPSD 22/23 πάσασ — ἀκολουθίασ SDA πᾶσαν — ἀκολουθίαν ἐκκλησιαστικὴν V πᾶσαν — ἀκολουθίαν P *omnem consequentiam* Λ 23 ἀσεβὲς — καθαιρέσεως om. P συνετάξατο A καὶ om. SΛ 24 πλάττειν P καὶ ταῦτα] καίτοι Λ^{c} τῆσ μὲν DA μὲν τῆσ S τῆσ VP τὸν νεστόριον P 25 τούς om. SDA 26 ὑπὸ VSDA ἀπὸ P *ex* Λ 27 ἐκ VP *ex* Λ ὑπὸ SDA τὴν ἐξουσίαν SDA ὑμῶν S ἐξ ἡμῶν V 29 ὑπομνῆσαι abundat 30 ὑμᾶσ S πάσησ D συνόδου ὑμῶν P *nostra synodo* Λ^{tu} 31 λαβὼν SA 33 τετολμημένον VP κατέπαιε D κεφαλῆς] κελεύσεωσ S γρ κελεύσεωσ ad τὸ τολμώμενον per signum relatum D in mg. λέγοιμεν VP 34 ὑβρίζη S μὴ PΛ κἂν] καὶ D ποίαν om. P

ἔσχεν εἰς τοῦτο πρόφασιν. ἐπειδὴ τοίνυν ἀκόλουθόν ἐστι μὴ οὕτω πατεῖσθαι τοὺς τῆς ἐκκλησίας θεσμοὺς μηδὲ εἰκῆι φέρεσθαι κατὰ μειζόνων ἢ καὶ λεληθότως τοιαῦτα τολμᾶν ἅπερ οὐκ ἂν ἔδρασεν οὐδὲ εἷς ἕνα τῶν τὸν τελευταῖον ἐν ἐκκλησίαις ἐχόντων βαθμὸν καὶ ὑπὸ χεῖρα πραττόντων τὴν αὐτοῦ, ἐνταῦθα δέ ἐστι μετὰ τῶν τοῦτο συνδεδρακότων αὐτῶι, ἀναγκαίως προσάγομεν τῆι ὑμετέραι θεοσεβείαι τάδε τὰ βιβλία, ὁρκίζοντες κατὰ τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου τριάδος μεταπεμφθῆναι αὐτόν τε τὸν Ἰωάννην καὶ τοὺς συνδραματουργήσαντας αὐτῶι ὥστε ἐλθόντας εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον ἀπολογήσασθαι ὑπὲρ τοῦ ἰδίου τολμήματος· ἑτοίμως γὰρ ἔχομεν ἀποδεῖξαι αὐτὸν ἀνόσιον καὶ παράνομον τῆς καθ' ἡμῶν ὕβρεως πεποιημένον τὸ ἐγχείρημα. M IIII 1300

8 Ἀκάκιος ἐπίσκοπος Μελιτηνῆς εἶπεν· Περιττὴ μὲν ἡ περὶ τῶν αἰτιαθέντων ὑπόνοια, εἴ γε καὶ αὐτὴ ἀληθὴς εἴη, καὶ περιττὴ ἡ αἴτησις τῶν ἁγιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων Κυρίλλου τῆς Ἀλεξανδρέων καὶ Μέμνονος τῆς Ἐφεσίων (οὐδὲ γὰρ οἷόν τε ἦν τοὺς ἀποστατήσαντας ἀπὸ τῆς ἁγίας συνόδου καὶ προστεθέντας τοῖς τῆι κακοδοξίαι Νεστορίου ἑαυτοὺς συνάψασι καὶ ὑπὸ ἔγκλημα τοσοῦτον καὶ τοιοῦτον γενομένους τολμᾶν τι κατὰ τῶν προέδρων τῆς οἰκουμενικῆς ταύτης συνόδου διαπράττεσθαι, μηδὲ ὅλως ἔχοντας αὐθεντίαν)· ἐπειδὴ δὲ ἤρεσε τῆι ὑμετέραι ὁσιότητι ὥστε καὶ περὶ τούτων αὐτοὺς εἰς κρίσιν ἑλκυσθῆναι, ὑπομνησθεὶς διὰ τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων Ἀρχελάου καὶ Παύλου καὶ Πέτρου ὁ πρόεδρος τῆς τοιαύτης ἀποστασίας ὁ τῆς Ἀντιοχέων ἐπίσκοπος Ἰωάννης περὶ ὧν ἠτιάθη, ἀπολογήσεται τίνι λόγωι τοιαῦτα ἐτόλμησεν.

Καὶ ἀπελθόντων Ἀρχελάου ἐπισκόπου Μύνδου τῆς Καρίας καὶ Παύλου ἐπισκόπου Λάμπης τῆς Κρήτης καὶ Πέτρου ἐπισκόπου Παρεμβολῶν τῆς Παλαιστίνης καὶ ἐπανελθόντων, L III 640

89 1 Φίρμος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπεν· Διδασκέτωσαν οἱ θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι οἱ τὸ δήλωμα διακονῆσαι πρὸς τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην ἐπιταχθέντες τίνος ἔτυχον παρ' αὐτοῦ ἀποκρίσεως.

2 Παῦλος ἐπίσκοπος Λάμπης εἶπεν· Πεμφθέντες παρὰ τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου πρὸς τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην τῆς Ἀντιοχέων, πλησιάζοντες τῆι τούτου οἰκίαι ἐθεασάμεθα πλῆθος στρατιωτῶν καὶ ἑτέρων τινῶν ὅπλα καὶ ξίφη ἐπιφερομένων, οἳ μὴ συνεχώρουν ἡμῖν πλησιάσαι τῶι πυλῶνι. μόλις δὲ πλησίον ἐγενόμεθα καὶ πολλῶν ῥηθέντων παρ' ἡμῶν ὅτι εἰρηνικοί ἐσμεν· μὴ γὰρ πλῆθός ἐσμεν; τρεῖς ἐσμεν ἀποσταλέντες, δέξασθε ἡμᾶς· ἡ ἁγία σύνοδος ἀπέστειλεν ἡμᾶς ῥήματα ἔχοντας εἰρηνικὰ κανονικοῦ ἕνεκα πράγματος πρὸς τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην, πολλῶν τοίνυν περιεστώτων ἡμᾶς, γνούς, ὡς ἔοικε, τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἀπεστάλημεν, οὐκ ἐδέξατο ἡμᾶς, πολλὰ δὲ παρὰ πολλῶν ἐρρέθη, ἐν οἷς καὶ δύσφημα ἦν κατὰ τῆς ἁγίας συνόδου καὶ κατὰ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ἅτινα διακονῆσαι διὰ τὸν γενόμενον ἐκεῖσε θόρυβον μετὰ ἀκριβείας οὐ δυνάμεθα.

V, P [= hk], S, D [= mn], AΛtΛcΛu

2 ἡ om. VP ταῦτα τολμᾶν VPΛ ταῦτα ποιεῖν SDA 3 τὸν om. P ἐκκλησία PΛ 4 ταττομένων PΛ ἑαυτοῦ V εἰσ τοῦτο συνδεδραμηκότων P 5 τῆι — θεοσεβείαι om. S 5/6 ὁμοουσίου καὶ ἁγίασ SDA 6 αὐτόν τε τὸν SD καὶ αὐτὸν τὲ τὸν VP καὶ αὐτόν τε A 7 ἐλθόντα VP 9 τὸ om. VP 10 νς' D μελίτησ S μὲν καὶ V περὶ om. PΛu αἰτηθέντων Λu 11 εἴ γε] εἴτε Λ αἴτησισ VPΛ αἰτίασισ SDA 12 ἀλεξανδρείασ V οὐδὲ scripsi οὔτε VPA *neque* Λ οὐ SD ἦν οἷόν τε VP 13 ἀπὸ om. P 13/14 τοῖσ τῆ — συνάψασι SDAΛ τῆ — καὶ ἑαυτοὺσ συνάψαντασ VP 14 τοσοῦτον καὶ τοιοῦτον VPΛ τοιοῦτον καὶ τοσοῦτον SDA 15 συνόδου ταύτησ P αὐθεντίαν VPΛ ἐξουσίαν SDA 16 ὥστε om. SDA αὐτῶν τούτουσ V 18 ὑποστασίασ S ὁ] καὶ V 20 μίνδου P μένδου S 21 καὶ om. Λtu Παρεμβολῶν om. A τῆς om. DA 22 καισαρείασ καππαδοκίασ VPΛc καισαρείασ SDA om. Λtu πθ̄ V π̄ P διδασκέσθωσαν V θεοφιλέστατοι D 25 νς̄ S ὑμῶν om. S 26 ἀντιοχείασ S πλησιάζοντεσ δὲ VP 27 μὴ] οὐ μὴ A οὐδὲ V 30 εἰρηνικὰ] κανονικὰ A ἕνεκεν SD 34 διακομίσαι P ἐκεῖ S μετὰ ἀκριβείας om. P δεδυνήμεθα VP

8 Ἀρχέλαος ἐπίσκοπος Μύνδου εἶπε· Πολὺν θόρυβον καὶ κίνδυνον μικροῦ δεῖν ὑπεμείναμεν ἐν τῇι οἰκίαι παραγενόμενοι τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἰωάννου, στρατιωτῶν ξίφη γυμνωσάντων καὶ ξύλα κρατούντων καὶ ἀπειλούντων ἡμῖν καὶ πλήθους ἑτέρου περιεστῶτος, καὶ πολλοὺς παρακαλέσαντες μηνυθῆναι, οὐκ οἶδα δι' ἣν αἰτίαν, οὐκ ἐδέχθημεν.

M IIII 1312 4 Πέτρος ἐπίσκοπος Παρεμβολῶν εἶπε· Παραγενόμενος καὶ αὐτὸς ἅμα τοῖς εὐλαβεστάτοις ἐπισκόποις εἰς τὴν οἰκίαν Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου, πολλῶν στρατιωτῶν ὅπλα ἐμφερομένων καὶ γυμνωσάντων καὶ περιστοιχισάντων ἡμᾶς, καὶ ἑτέρων δὲ πολλῶν σὺν αὐτοῖς ἐκεῖσε θορυβούντων καὶ ἀπειλούντων ἡμῖν καὶ βλάσφημα ἀφιέντων ῥήματα κατὰ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τῆς ἁγίας ὑμῶν καὶ θεοφιλοῦς συνόδου, παρακαλέσαντες μηνυθῆναι καὶ τὰ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου διακονῆσαι ῥήματα τῶι εὐλαβεστάτωι ἐπισκόπωι Ἰωάννηι, οὐκ ἐδέχθημεν, γνόντος, ὡς οἰόμεθα, τοῦ αὐτοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἰωάννου τὴν αἰτίαν ἐφ' ἣι ἀπεστάλημεν· παρῆσαν γὰρ τινὲς τῶν αὐτοῦ κληρικῶν, οἷς εἰρήκαμεν ὅτιπερ ἀπεστάλημεν παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου, οὐδεὶς δὲ ἡμᾶς δεχθῆναι συνεχώρησεν.

5 Κύριλλος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Συνορᾶι ἡ ἁγία ὑμῶν σύνοδος ὅτι ἐγὼ μὲν καὶ ὁ εὐλαβέστατος καὶ θεοφιλέστατος συνεπίσκοπος Μέμνων ἐνταῦθα ἐσμὲν καθαρὸν ἔχοντες τὸ συνειδὸς καὶ τῇι ἑαυτῶν ὑπολήψει συστῆναι ἠὐτρεπισμένοι, ἀλλ' ὡς ἔοικε, μελέτη μία τῶι τε αἱρετικῶι Νεστορίωι καὶ τῶι ὑπερασπίζοντι τῶν αὐτοῦ δογμάτων Ἰωάννηι τῶι τῆς
L III 641 Ἀντιοχέων κατὰ τῶν τῆς ἁγίας ἐκκλησίας ἀπονοεῖσθαι θεσμῶν καὶ καλουμένους εἰς ἀπολογίαν ὧν πεπλημμελήκασιν, ὅπλοις τὰς ἑαυτῶν περιφράττειν οἰκίας ἀπροσίτους τε αὐτὰς ἀποφαίνειν τοῖς κανονικῶς καλοῦσιν εἰς ἀπολογίαν ὧν εὐθύνονται. ἐπειδὴ τοίνυν ὁ μνημονευθεὶς εὐλαβέστατος Ἰωάννης δεδιὼς τὸ ἴδιον πλημμέλημα ποικίλας ἀφορμὰς ὑπερθέσεως ἑαυτῶι πορίζεται, ὡς ἔστιν ἰδεῖν ἀφ' ὧν ἐδίδαξαν οἱ θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι, μᾶλλον δέ, ὡς ἔφην, ἀφ' ὧν ἀπρόσιτον τοῖς ἀποστελλομένοις παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τὴν ἑαυτοῦ κατεσκεύασεν οἰκίαν, δῆλός ἐστιν ἑαυτοῦ καταψηφιζόμενος καὶ τῶν οἰκείων τολμημάτων κατηγορῶν δι' ὧν ὑφορᾶται καὶ δέδιε τὴν ἄφιξιν τὴν εἰς τὴν ἁγίαν ταύτην καὶ μεγάλην σύνοδον. καταξιωσάτω τοίνυν ὑμῶν ἡ ὁσιότης, ἀσυνάρπαστον τὴν ἀκοὴν ἔχουσα καὶ τῇι φύσει τοῦ πράγματος ἐνορῶσα, τὰ μὲν καθ' ἡμῶν ἀνοσίως παρ' ἐκείνου τετολμημένα ταῖς ἐννομωτάταις ἀφανίσαι ψήφοις, ὁρίσαι δὲ τὰ δοκοῦντα κατὰ τοῦ τοιαύτην ὕβριν ἐπενεγκεῖν τολμήσαντος ἡμῖν.

6 Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Ἐχρῆν μὲν Ἰωάννην τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας ἐνθυμούμενον την ἁγίαν καὶ μεγάλην καὶ οἰκουμενικὴν ταύτην σύνοδον εὐθέως εἰς ἀπολογίαν τῶν ἐπαγομένων αὐτῶι δραμεῖν [καὶ τὸν ἀποστολικὸν θρόνον συνεδρεύοντα ἡμῖν τῆς μεγάλης Ῥώμης] καὶ τῶι ἀποστολικῶι τῆς Ἱεροσολύμων ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὑπακοῦσαι [καὶ τιμῆσαι], παρ' ὧι μάλιστα ἔθος αὐτὸν τὸν Ἀντιοχέων θρόνον ἐξ

V, P [= hk], S, D [= mn], AΛ¹Λ^{c}Λu

1—4 post 5—13 coll. S 1 μίνδου P μένδου S 6 εἰς — ἐπισκόπου om P Ἰωάννου om. S ἐπισκόπου om. Λ^{c} πολλῶν om. D 7 δὲ om. SDA 8 ἐκεῖθεν SDA ἀφιέντων] ἀπειλούντων D 10 τὰ om. A 11 Ἰωάννηι om. S ἰωάννου ἐπισκόπου S 12 ἣν PSD κληρικοί A 13 ὅτι προαπεστάλημεν P ἀπὸ SDA 14 σύνοδοσ ὑμῶν PS 15 ἐπίσκοποσ SDΛ¹ 16 τῇι om. V 17 τε om. A 18 ἀντιοχείασ DA *Antiocheno* Λu ἀντιοχέων ἐπισκόπω VPΛ^{c} 19 ἀπροσίτουσ τε VPA καὶ ἀπροσίτουσ SD 20 ἀπολογίασ V 21/22 ἑαυτῶ πορίζεται ὑπερθέσεωσ SD ἑαυτῶ ὑπερθέσεωσ πορίζεται A 22 αὐτῶ P ὡσ ἔστιν SDAΛ ἔξεστιν V ἔστιν P θεοφιλέστατοι P 23 ἀφ' ὧν om. AΛ παρὰ — συνόδου om S 26 ἡ ὑμῶν VP ἡμῶν ἡ S ἀνάρπαστον D 27 τὴν φύσιν SD παρ' ἐκείνου ἀνοσίωσ P 28 ἐννομωτάτοισ P κατὰ τοῦ SDAΛ κατ' αὐτοῦ VP 29 ὑπενεγκεῖν P ἡμῖν τολμήσαντοσ VP τολμήσαντοσ ὑμῖν S 30 νζ' D 31 σύνοδον ταύτην V σύνοδον P 32/33 καὶ τὸν — Ῥώμης et 34 καὶ τιμῆσαι interpolata esse ipsa oratione proditur. interpolationis finis erat ut Iuuenalis praesumptio mitigaretur, quae post concilium Chalcedonense locum non habebat; cf. Leon. ep. 119. ceterum interpolatione factum est ut θρόνωι post ἀποστολικῶι periret συνεδρεύοντα ἡμῖν θρόνον P 33 ἁγίασ ἱεροσολύμων SDA 34 παρ' ὧ VPAΛ παρὸ SD

ἀποστολικῆς ἀκολουθίας καὶ παραδόσεως ἰθύνεσθαι καὶ παρ' αὐτῶι δικάζεσθαι· ἐπειδὴ δὲ τῆι συνήθει ὑπεροψίαι χρώμενος τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν ὅπλοις περιέφραξε διὰ στρατιωτῶν καὶ ἰδιωτῶν, ὡς οἱ καταθέμενοι θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι οἱ παρὰ τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου πεμφθέντες ἐγνώρισαν ἡμῖν, τοῖς κανόσιν ἡμεῖς ἑπόμενοι καὶ τὴν ἀκολουθίαν φυλάττοντες πάλιν ἐκ δευτέρου αὐτὸν ὑπομνησθῆναι ὁρίζομεν. διαβάντες οὖν ἕτεροι θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι μετὰ τῆς αὐτῆς τῆς πρότερον ἐπιεικείας ὑπομνήσουσιν αὐτὸν παραγενέσθαι εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον καὶ ἀποκρίνασθαι τοῖς αὐτῶι ἐπαγομένοις. M IIII 1313

Καὶ ἀπελθόντων Τιμοθέου ἐπισκόπου Τερμεσσοῦ καὶ Εὐδοκιάδος καὶ Εὐσταθίου ἐπισκόπου Δοκιμίου καὶ Εὐδοξίου ἐπισκόπου Χώματος καὶ ἐπανελθόντων, Εὐδόξιος ἐπίσκοπος Χώματος ἐπαρχίας τῆς Λυκίας εἶπεν· Κατὰ τὴν κέλευσιν τῆς ὑμετέρας θεοσεβείας παραγενόμενοι εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἰωάννου τῆς Ἀντιοχέων, εὕρομεν καὶ στρατιώτας περὶ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ μετὰ ξιφῶν γυμνῶν καὶ κληρικούς τινας, παρεκαλέσαμεν δὲ τοὺς κληρικοὺς λέγοντες· ἀπεστάλημεν παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου ἀπαγγεῖλαί τινα ῥήματα τῶι εὐλαβεστάτωι ἐπισκόπωι Ἰωάννηι καὶ καταξιώσατε μηνῦσαι ἡμᾶς. οἳ δὲ εἰσελθόντες καὶ μηνύσαντες ταῦτα, ὑποστρέψαντες ἀπόκρισιν ἡμῖν δεδώκασι λέγοντες ὅτι εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος Ἰωάννης ὅτι ἡμεῖς ἀνθρώποις καθαιρεθεῖσι παρ' ἡμῶν καὶ ἀκοινωνήτοις οὖσιν ἀπόκρισιν οὐ ποιοῦμεν. ὡς δὲ ἠρωτήσαμεν παρὰ τίνος καθηιρέθημεν καὶ ἀκοινώνητοι γεγόναμεν, εἰρήκασιν ἡμῖν ὅτι παρὰ τοῦ ἐπισκόπου τῆς Ἀντιοχέων Ἰωάννου. ὡς δὲ ἐπέμψαμεν ἀκριβέστερον μαθεῖν, ἔφασαν ὅτι ἐπὶ ταβουλαρίων ταῦτα οὐ παραιτούμεθα εἰπεῖν. L III 644

Τιμόθεος ἐπίσκοπος Τερμεσσοῦ καὶ Εὐδοκιάδος εἶπεν· Ὡς ἐκέλευσεν ἡ θεοσέβεια ὑμῶν, παρεγενόμεθα ἐν τῆι οἰκίαι τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἰωάννου καὶ εὑρόντες πρὸ τῶν θυρῶν κληρικοὺς ἑστῶτας, ἐμηνύσαμεν ἀξιοῦντες δεχθῆναι καὶ κατὰ πρόσωπον εἰπεῖν τὰ ἐντεταλμένα ἡμῖν. οἳ δὲ εἰσελθόντες ταύτην ἡμῖν τὴν ἀπόκρισιν δεδώκασιν ὅτι ἡμεῖς ἀκοινωνήτοις καὶ καθηιρημένοις ἀπόκρισιν οὐ ποιοῦμεν· μὴ καμνέτωσαν καλοῦντες ἡμᾶς συνεχῶς.

Εὐστάθιος ἐπίσκοπος Δοκιμίου εἶπε· Κατὰ τὴν κέλευσιν τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος παρεγενόμεθα ἐν τῆι οἰκίαι ἔνθα μένει ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἰωάννης τῆς Ἀντιοχέων, καὶ τοῖς ἐκεῖσε κληρικοῖς εὑρεθεῖσι παρηνέσαμεν μηνυθῆναι ὡς δεῖν ἡμᾶς συντυχεῖν τῶι αὐτῶι εὐλαβεστάτωι ἐπισκόπωι Ἰωάννηι καὶ εἰπεῖν τὰ παρὰ τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου δι' ἡμῶν δηλωθέντα αὐτῶι. οἳ δὲ εἰσελθόντες καὶ ἐπαναστρέψαντες πρὸς ἡμᾶς ἔφασαν ὅτιπερ ἡμεῖς καὶ καθείλομεν καὶ ἀκοινωνήτους πεποιήκαμεν καὶ μὴ καμνέτωσαν καλοῦντες ἡμᾶς. ἐπειρώμεθα δὲ μαθεῖν τὰ ὀνόματα τῶν εἰσελθόντων μηνῦσαι, καὶ εἰπεῖν οὐκ ἠβουλήθησαν, λέγοντες· κληρικοί ἐσμεν καὶ οὐ ταβουλάριοι.

Κύριλλος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ καὶ νῦν τῆι

V, P [= hk], S, D [= mn], AΛ^{t}Λ^{c}Λ^{u}

2 συνήθη PSn, corr. S 3 θεοφιλέστατοι SDA οἱ om. V 4 τοῖσ κανόσι πειθόμενοι τοῖσ κανόσιν ἡμεῖσ ἑπόμενοι S καὶ om. S 4/5 ἐκ δευτέρου πάλιν VP 6 τῆς^{2}] τῆ A αὐτὸν ὑπομνήσουσι SD ἁγίαν ταύτην Λ^{c} 8 τερμεσσοῦ A τερμέσου SD, corr. S περμεσσοῦ PΛ^{c} περμεσοῦ VΛ^{tu} 9 χώματοσ VPΛ χώματοο τῆσ λυκίασ SDA ἐλθόντων VP 9/10 Εὐδόξιος — εἶπεν] εἶπον A ἐπίσκοπος — Λυκίας om. SD νζ S 11 ἀντιοχείασ DAΛ 11/12 ηὕρομεν A 14 καὶ — ἡμᾶς om. VP 14/16 οἳ δὲ — Ἰωάννης] οὗτοι πρὸσ ἡμᾶσ ἀντέφησαν V 15 ὑποστρέψαντες om. S οὐ δεδώκασι S 17 οὐ ποιοῦμεν SDA οὐδεμίαν ποιούμεθα VP 18 γεγόναμεν] ἐσμὲν V 19 ἐπέμψαμεν] *persisteremus* Λ^{tc} *permaneremus* Λ^{u} ἔφησαν VP ἐπὶ VPΛ^{tu} καὶ ἐπὶ SDAΛ^{c} ταβουλλαρίων VPSD εἰπεῖν οὐ παραιτούμεθα S 20 τερμεσσοῦ SA τερμέσου D τερμισσοῦ P περμισσοῦ VΛ^{t} *permessi* Λ^{c} 21 καὶ ἰωάννου καὶ S 23 ἡμῖν] εἰπεῖν V δεδώκασι τὴν ἀπόκρισιν P ἀπόκρισιν δεδώκασιν SDA 26 ἐπίσκοπος om. S 27 ἐπίσκοπος om. Λ^{c} 28 ἐκεῖθεν A δεῖ VA αὐτῶι om. SΛ^{tu} 29 ἐπισκόπωι om. VP δι' ἡμῶν om. V 30 ἔφησαν VP 31 καὶ^{1} om. PΛ^{tu} ἡμᾶς om. S 32 ἠβουλήθησαν VPΛ ἠβουλήθησαν οὐδὲ [δὲ A] μηνῦσαι ἡμῖν SDA 33 καὶ om. P οὐ om. V ταβουλλάριοι VPSD 34 ὁ χσ DA

ἁγίαι συνόδωι παρὼν τὰς τῶν πραγμάτων φύσεις ἐναργεῖς ἡμῖν κατέστησεν εἰπὼν ὅτι
Ioh 3, 20 πᾶς ὁ τὰ φαῦλα πράσσων μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα
μὴ ἐλεγχθῆι τὰ ἔργα αὐτοῦ. τοῦτο παθόντα καὶ νῦν τὸν εὐλαβέστατον Ἰωάννην
M 1111 1316 τῆς Ἀντιοχείας [ἐπίσκοπον] ἡ ὑμετέρα που πάντως ὁσιότης καὶ νῆψις ὁρᾶι. εἰ γὰρ ἑαυτῶι συνήιδει πεπραχώς τι καθ' ἡμῶν κανονικὸν ἢ ἀρέσκον θεῶι, πῶς οὐκ ἐχρῆν αὐτὸν ἀφικέσθαι προθύμως εἰς τὴν ἁγίαν ταύτην καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον, ὥστε καὶ ψήφωι τῆι παρ' ὑμῶν ἐπισφραγισθὲν αὐτοῦ τὸ ἐγχείρημα μᾶλλον ἰσχῦσαι καθ' ἡμῶν, εἴπερ ἐπέπρακτο κατὰ θεσμοὺς ἐκκλησιαστικούς; ἐπειδὴ δὲ δέδιε τὸ μισοπόνηρον τῆς ἁγίας ταύτης καὶ μεγάλης συνόδου καὶ οἷδε δυσσεβῶς καὶ παρανόμως ἐνυβρίσας ἡμῖν, παραιτεῖται τὴν ἄφιξιν, ἵνα μὴ τὴν αὐτῶι πρεπωδεστάτην ὑπομείνηι τιμωρίαν καὶ ἀγανάκτησιν· κρύπτει γὰρ ἃ πεπλημμέληκε, καὶ αἰσχύνεται ἐπὶ κριταῖς ὑμῖν ἐμφανίσαι τὴν ἑαυτοῦ παρανομίαν. ὅθεν παρακαλοῦμεν ἀποφήνασθαι τὴν ἁγίαν ταύτην σύνοδον ἐντεῦθεν ἤδη μηδεμίαν μὲν ἰσχὺν τὰ παρ' ἐκείνου τετολμημένα καθ' ἡμῶν ἔχειν, κληθέντα δὲ καὶ εἰς αὖθις ὑπὲρ ὧν δέδρακεν ἀνοσίως, ἐννόμωι καὶ δικαιοτάτηι ἀποφάσει τῆι παρ' ὑμῶν καὶ ἀπὸ τῶν κανόνων ὑπενεχθῆναι.

11 Μέμνων ἐπίσκοπος Ἐφέσου εἶπεν· Ἡ ἀκανόνιστος γνώμη τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἰωάννου τῆς Ἀντιοχέων καὶ τῶν ἅμα αὐτῶι εὐαριθμήτων τινῶν, ἀφ' ὧν ἐνεωτέρισε καὶ κατὰ τῶν θεσμῶν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἠτάκτησε, δήλη τῆι ὑμετέραι γεγένηται ὁσιότητι. ὅθεν καὶ ἡμεῖς τὰ ἐκείνωι τετολμημένα καθ' ἡμῶν διὰ λιβέλλου ἀνεδιδάξαμεν τὴν ὑμετέραν
I. III 645 ἁγιωσύνην, καὶ κανονικῶς κινούμενοι κεκλήκατε δι' ὁσιωτάτων ἐπισκόπων συστῆναι αὐτὸν τοῖς παρ' αὐτοῦ παρὰ τοὺς θεσμοὺς τοὺς ἐκκλησιαστικούς, μᾶλλον δὲ κατὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας ἡμαρτημένοις καὶ ἀπολογήσασθαι ἐφ' οἷς κατὰ τῶν κανόνων ἐθρασύνετο. ἀλλὰ σαθρῶι τῶι συνειδότι κεχρημένος ὑπακοῦσαι οὐκ ἠβουλήθη κληθείς. τούτου χάριν τὴν ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν ὑμῶν παρεκαλέσαμεν σύνοδον τὰ μὲν παρ' ἐκείνου ἀθέσμως πραχθέντα καὶ τῶν ἅμα αὐτῶι εὐαριθμήτων ὄντων, ὧν τινὲς μὲν αἱρετικοὶ τυγχάνουσι, τινὲς δὲ μηδὲ πόλεις ἔχοντες καὶ ἕτεροι πολλαῖς αἰτίαις ὑπεύθυνοι ὄντες, ἀργὰ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀνίσχυρα τυγχάνοντα διὰ τὸ ἐφ' ὕβρει τῆς τῶν κανόνων εὐταξίας τετολμῆσθαι, καταλυθῆναι καὶ ψήφωι τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τήν τε ἡμετέραν ἀποδεχομένους ἔνστασιν περὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, ἣν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων παρειλήφαμεν, ὁρίσαι κατ' ἐκείνων τὸ παριστάμενον.

12 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Μηδεμίαν ἰσχὺν μηδὲ ἀκολουθίαν ἔχειν τὰ πεπραγμένα, ἐπὶ πᾶσιν ἀκανονίστως Ἰωάννου κινηθέντος, ἐκ τῶν πεπραγμένων δεδήλωται. ἦ γὰρ ἂν ἐθάρσησε προσκαλούμενος παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου συστῆναι τοῖς παρ' αὐτοῦ νεωτερισθεῖσιν, εἴ τινα εἶχεν εὔλογον ἀκολουθίαν τὰ πεπραγμένα. ὅθεν ταῦτα μὲν οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἰσχυρὰ ὄντα οὔτε κανονικῶι γεγονότα λόγωι ἀνίσχυρα ἡ ἁγία σύνοδος ἀποφαίνεται, οὐδενὶ τῶν ὑβρισμένων πρόκριμα φέρειν δυνάμενα· τὸ δὲ ἀκόλουθον καὶ τὸ ἐπιβάλλον ἑαυτῆι ποιοῦσα ἡ

V, P [= hk], S, D [= mn], ΑΛ^{t}Λ^{c}Λ^{u}

2 φρονῶν καὶ πράσσων S εἰσ P 4 ἀντιοχέων PS ἐπίσκοπον om. SDAΛ τε καὶ VP 5 σύνοιδε V πεπραχώς — ἡμῶν SDAΛ πεπραχὼσ V πεπραχότι P 7 ἡμῶν S ἐπείπερ S πέπρακτο V 8 ἐπειδὴ δὲ VPΛ^{tu} ἐπειδὴ Λ^{c} ἀλλ' ἐπειδὴ SDA 9 ἡμᾶσ VP 10 ἑαυτῶ P ἑαυτοῦ V 11 ἡμῖν S παρανομίαν αὐτοῦ S ὅθεν καὶ D 12 μὲν om. V 13 εἰς om. P 14 καὶ ἐννόμω VP 14/15 ὑπαχθῆναι A 16 Ἐφέσου om. Λ^{tu} 18 ἡμετέρα S γέγονεν V 19 ἐδιδάξαμεν S 19/20 τὴν ὑμετέραν δσιότητα V τῆ ὑμετέρα ἁγιωσύνη D 22 ἐθρασύνατο SA ἀλλὰ om. S 23 τῶι om. SDA 24 ἁγίαν — ὑμῶν DA ἁγίαν ὑμῶν καὶ οἰκουμενικὴν PS ἁγίαν σύνοδον ὑμῶν καὶ οἰκουμενικὴν V σύνοδον παρεκάλεσαμεν P παρεκαλέσαμεν V 26 ἕτεροι PSDAΛ^{u} ἕτεροι δὲ V *hi* Λ^{tc} 27 τετολμᾶσθαι P τετολμημένα D 28 γε A ὑμετέραν D δεχομένουσ VP 29 κατειλήφαμεν S 31 πᾶ P ἔχει Λ^{u} 32 ἐθάρρησε D 33 προκαλούμενοσ P 34 εὔκολον P πεπραγμένα VPΛ παρ' αὐτοῦ πεπραγμένα SDA ταῦτα SDAΛ τὰ VP μηδὲ VP 35 οὔτε] ὡσ οὐ P 36 ἀκόλουθον δὲ A αὐτῆ S

ἁγιωτάτη σύνοδος τὰ μὲν τήμερον πεπραγμένα ἀνοίσει εἰς γνῶσιν τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων, ὥστε μηδὲν ἀγνοηθῆναι τῶν θρασέως ἐφ' ὕβρει τῆς ἁγίας συνόδου παρὰ Ἰωάννου τετολμημένων, ὁ δὲ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἰωάννης καὶ τρίτηι προσκληθεὶς κλήσει εἰ μὴ ἀπαντήσειε, τηνικαῦτα τὰ ἐκ τῶν κανόνων αὐτῶι ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ψηφιεῖται.

13 Τοῖς μετὰ τὴν ὑπατείαν τῶν δεσποτῶν ἡμῶν Φλαυίου Θεοδοσίου τὸ τρισκαιδέκατον M IIII 1317
καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ τὸ τρίτον τῶν αἰωνίων αὐγούστων πρὸ δεκαὲξ Καλανδῶν d 17. m. Iul
Αὐγούστων, a 431

[τῆι αὐτῆι ἡμέραι] τῆς ἁγίας συνόδου καθεσθείσης ἐκ τῆι αὐτῆι ἐκκλησίαι τῆι καλουμένηι Μαρίαι, τῶν θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων,

Κύριλλος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπε· Τῆι προτεραίαι τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος ἐνθάδε συνεδρευούσης, παρόντων δὲ καὶ τῶν ἀπὸ τῆς μεγάλης Ῥώμης ἀπεσταλμένων ληγάτων ἤτοι τοποτηρητῶν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Κελεστίνου, βιβλία προσηγάγομεν ἐγώ τε καὶ ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Μέμνων τῆσδε τῆς Ἐφεσίων μητροπόλεως αἰτοῦντες εἰς τὴν ἁγίαν ταύτην καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον κληθῆναι τὸν εὐλαβέστατον Ἰωάννην τῆς Ἀντιοχέων καὶ τοὺς σὺν αὐτῶι τὴν καθ' ἡμῶν συνθέντας ὕβριν καὶ τῶι τῆς καθαιρέσεως ὀνόματι χρήσασθαι τολμήσαντας, ὥστε παρόντας ἀπολογήσασθαι καὶ ταῖς ἑαυτῶν συνειπεῖν ἀθυροστομίαις ἤτοι παρανόμοις ἐπιχειρήμασι. πάντα δὲ ἀκολούθως καὶ κανο- L III 648
νικῶς ἡ ὑμετέρα πράττουσα θεοσέβεια κέκληκεν αὐτοὺς κλήσει πρώτηι καὶ δευτέραι, εὐλαβεστάτους καὶ θεοσεβεστάτους ἀποστείλασα ἐπισκόπους, καθὰ καὶ ἡ πίστις τῶν πεπραγμένων ὑπομνημάτων περιέχει· οἳ δὲ τοῖς παρ' ἑαυτῶν τολμηθεῖσιν οὐκ ἔχοντες ἐφαρμόσαι λόγους οὔτε μὴν ἀπολογίας ἀνευρίσκοντες τρόπους (ἦ γὰρ ἂν ἔδραμον εὐθὺς ἐπὶ τήνδε τὴν ἁγίαν καὶ μεγάλην σύνοδον οἷς ἔδρασαν, συστησόμενοι), πρᾶγμα πεποιήκασιν αἰσχρόν τε καὶ ἀγυρτῶδες καὶ τοῖς ἐν ἀγορᾶι πρέπον. δέον, εἴπερ ἐβούλοντό τι τῆι μεγάληι ταύτηι συνόδωι καταστῆσαι φανερόν, ἀφικέσθαι μᾶλλον μετ' εὐταξίας καὶ τῆς πρεπούσης Χριστιανοῖς εὐκοσμίας εἰπεῖν τε ἃ δεῖ καὶ ἀκοῦσαι, καίτοι μηδενὸς τοῦ κωλύοντος ὄντος αὐτούς (οὐ γὰρ ἐστήκασι στρατιῶται πρὸ τῆς ἁγίας συνόδου, καθὰ καὶ πρὸ τῶν οἰκημάτων ἐν οἷς εἰσι), χαρτίον συνθέντες ἀπονοίας τε ὁμοῦ καὶ ἀμαθίας μεστὸν προύθεσαν δημοσίαι, πᾶσαν εἰς θορύβους, μᾶλλον δὲ εἰς κατάγνωσιν τῆς ἑαυτῶν δυσβουλίας διανιστάντες τὴν πόλιν. εἰ μὲν οὖν τοῦτο πεπράχασιν, ἵνα λυπώμεθα θεωροῦντες ἀσχημονοῦσαν ὑπόληψιν ἀδελφῶν

V, P [= hk], S, D [= mn], AΛιΛcΛu

1 εὐλαβεστάτων VP 2 θρασέως om. P 3 παρα Ἰωάννου om. Λιu ἐπίσκοπος om. SDA προκληθεὶσ V 4 ἀπαντήσειε VPΛ ὑπακούσειε SDA τηνικαῦτα τὰ P τηνικαῦτα V τό τηνικαῦτα SDA 5 ψηφιεῖται VPΛ τό ἐποφειλόμενον καταψηφιεῖται SDA

6 superscr. πρᾶξισ β SD κύριλλοσ ἐπίσκοποσ ἀλεξανδρείασ εἶπε P Τοῖς om. P 7 Φλαυίου om. SΛ οὐαλεντιανοῦ D 7/8 *XVI* [*VI* Λu] *Kl. Aug.* Λ πρό δέκα καλανδῶν αὐγούστων VP om. SDA 9 τῆ — ἡμέρα VPSDAΛu om. Λtc ἁγίασ Λtc αὐτῆσ ἁγίασ PAΛ αὐτῆσ ἁγιωτάτησ D ἁγίασ αὐτῆσ VS καθεσθέντων V 10 τῶν — ἐπισκόπων et participium et nomina desunt θεοσεβεστάτων Λ θεοφιλεστάτων SDA θεοφιλεστάτων καὶ θεοσεβεστάτων V θεοσεβεστάτων καὶ θεοφιλεστάτων P 11 νη' D ἐνταῦθα SDA 12 συνεδρευσάσησ D καὶ om. SΛu λεγάτων V 13 θεοφιλεστάτου VP προηγάγομεν D 14 θεοφιλέστατοσ P θεοφίλεστοσ V 15 καὶ οἰκουμενικὴν ταύτην VP ἐπίσκοπον ἰωάννην V 16 ἀντιοχέων ἐπίσκοπον P ἀντιοχέων ἐπισκοπῆσ V τὴν [om. A] καθ' [μεθ' A] ἡμῶν σύν αὐτῶ SDA συντιθέντασ V 17 χρήσασθαι SDAΛ προορίσασθαι VP αὐτῶν A 18 δὲ om. V 19 κεκλήκατε A πρώτη VPΛ μιᾶ SDA 20 θεοφιλεστάτουσ VPΛc καὶ om. P 21 παρ' VPΛ om. SDΛ τολμηθεῖσιν PΛ τολμήμασιν VSDA 22 εὑρίσκοντεσ P 26 τοῦ — ὄντοσ V τοῦ κωλύοντοσ P τοῦτο [εἰσ τοῦτο A] κωλύοντοσ SDA 28 ὁμοῦ SDAΛ om. VP 29 αὐτῶν S 30 θεωροῦντασ P, corr. k in mg.

καὶ γελωμένην παρὰ πάντων, ἀρκούντως λελυπήμεθα· πλειστάκις γὰρ τοῦτο δράσαντες ἐγελάσθησαν. εἰ δὲ ἀληθῶς, ὡς ἐν τῶι παρ' αὐτῶν προτεθέντι χαρτίωι περιέχει, ὡς ἐξάρχους ἡμᾶς τῆς Ἀπολιναρίου γεγονότας αἱρέσεως ἤτοι τὰ ἐκείνου πεφρονηκότας πώποτε διελέγχειν ἔχουσι, καὶ νῦν ἠκέτωσαν, διελεγχέτωσαν, ἀποφαινέτωσαν αἱρετικούς, εἰ δύνανται, καὶ μὴ ῥήμασιν ἁπλῶς περιυβριζέτωσαν κενοῖς, ἐννοοῦντες τὴν θείαν ἀγανάκτησιν· ἔφη γάρ
Prou. 21, 28 που θεὸς ὁ τῶν ὅλων κριτὴς ὅτι μάρτυς ψευδὴς οὐκ ἀτιμώρητος ἔσται, καὶ διὰ φωνῆς τοῦ
Ps. 49, 20 μακαρίου Δαυίδ· καθήμενος κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου κατελάλεις. ἡμεῖς γὰρ οὔτε τὰ Ἀπολιναρίου πεφρονήκαμεν πώποτε οὔτε τὰ Ἀρείου οὔτε τὰ Εὐνομίου, ἀλλ' ἐκ μι-
M IIII 1320 κρᾶς ἡλικίας τὰ ἱερὰ γράμματα μεμαθήκαμεν καὶ εἰς χεῖρας πατέρων τεθράμμεθα ὀρθοδόξων καὶ ἁγίων, ἀναθεματίζομεν δὲ καὶ Ἀπολινάριον καὶ Ἄρειον καὶ Εὐνόμιον καὶ Μακεδόνιον Σαβέλλιον Φωτεινὸν Παῦλον καὶ Μανιχαίους, καὶ ἑτέραν δὲ πᾶσαν αἵρεσιν καὶ πρὸς τούτοις ἔτι τὸν τῶν νέων βλασφημιῶν εὑρετὴν Νεστόριον καὶ τοὺς τούτου κοινωνοὺς καὶ ὁμόφρονας καὶ τοὺς φρονοῦντας τὰ Κελεστίου ἤτοι Πελαγίου, οὐ πεφρονηκότες τὰ ἐκείνων πώποτε οὐδὲ νῦν ἐκ μετανοίας εἰς τὸ θέλειν τὰ ὀρθὰ φρονεῖν ἀφιγμένοι, ἀλλ', ὡς ἔφην, ἐντεθραμμένοι τοῖς ὀρθοῖς καὶ ἀποστολικοῖς τῆς ἐκκλησίας δόγμασιν. ἐπειδὴ δὲ χρὴ τοὺς ἅπαξ τεταγμέ-
15 νους εἰς ἱερωσύνην ἀληθεῖς ὁρᾶσθαι κἀκεῖνα λαλεῖν ἅπερ ἴσασιν οὕτως ἔχειν, καὶ νῦν παρακαλοῦμεν τὴν ἁγίαν ταύτην καὶ μεγάλην σύνοδον μεταπέμψασθαι κανονικῶς αὐτόν τε τὸν εὐλαβέστατον Ἰωάννην τὸν τῆς Ἀντιοχέων καὶ τοὺς σὺν αὐτῶι τὴν καθ' ἡμῶν συνθέντας συκοφαντίαν· ἔστι γὰρ ἀκόλουθον αὐτοὺς καὶ ἀναγκαῖον παρόντας ἢ αἱρετικοὺς ἡμᾶς δεῖξαι
I. III 649 καὶ τὰ Ἀπολιναρίου πεφρονηκότας, καθά φασιν, ἢ γοῦν ἀνανεύοντας τὴν ἄφιξιν καὶ ὀκνοῦντας
20 πρὸς τοὺς ἐλέγχους αὐτόθεν καταγινώσκεσθαι, μάλιστα ὅτι, καθὰ πάλιν ἐν τῶι προτεθέντι παρ' αὐτῶν χαρτίωι γέγραπται, ψυχρὰς καὶ ἑώλους συκοφαντίας εἰς τὰς τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων ἀνενηνόχασιν ἀκοάς. δεῖ δὲ μάλιστα ὑμῶν τὴν ὁσιότητα πλείστην θέσθαι φροντίδα τοῦ μὴ παραλογίζεσθαι πρός τινος τὰς εὐσεβεῖς τῶν κρατούντων ἀκοάς, εἰδυῖαν
Prov 24, 22b τὸ εἰρημένον παρὰ τῆς θείας γραφῆς· μηδὲν ψεῦδος ἀπὸ γλώσσης βασιλεῖ λε-
25 γέσθω καὶ οὐδὲν ψεῦδος ἀπὸ στόματος αὐτοῦ οὐ μὴ ἐξέλθηι.

14 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀκόλουθος καὶ νῦν ἡ αἴτησις τῶν θεοφιλεστάτων καὶ ὁσιωτάτων ἐπισκόπων Κυρίλλου τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ Μέμνονος τῆς Ἐφεσίων. ὅθεν καὶ κατὰ τὴν σήμερον ἡμέραν διαβάντες θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι Δανιὴλ καὶ Κόμοδος καὶ Τιμόθεος μετὰ παραναγνωστικοῦ ὑπομνήσουσι τὸν εὐλαβέστατον Ἰωάννην τὸν τῆς Ἀντιο-
30 χέων ἐπίσκοπον ἐλθόντα μετὰ τῶν ἅμα αὐτῶι τὴν αἰτίασιν ὑπομεινάντων τὴν ἀπολογίαν ὧν ἐγκαλοῦνται, ποιήσασθαι.

15 Καὶ ἀπελθόντων τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων Δανιήλου Κολωνείας καὶ Κομόδου Τρι-

---

V, P [= hk], S, D [= mn], AΛ^{t}Λ^{c}Λ^{u}

2 ἐφωράθησαν A ὡς om. SDA 3 ἀπολλιναρίου S 4 ἠκέτωσαν] *aut quandoque* Λ^{u} ἐλεγχέτωσαν D 5 κενοῖς VPSn κἀκείνοις mA γρ κενοῖς m in mg 6 ὁ θς ὁ VP 8 ἀπολιναρίου S οὔτε ἀρείου οὔτε εὐνομίου S 9 τεθραύμεθα D 10 καὶ^{1} om. V δὲ ἀπολλινάριον S 11 καὶ σαβέλλιον PΛ^{c} δὲ om. SD 12 τούτων Λ καὶ^{3} om. D 13 ἤγουν S οὔτε SDA 15/16 τεταγμένους SDAΛ τεθραμμένους V τεθειμένους P 17 μεγάλην ταύτην καὶ ἁγίαν VP τε SDAΛ om. VP 18 τὸν τῆς ἀντιοχέων [ἀντιοχείας DA] SDAΛ τῆς ἀντιοχέων ἐπίσκοπον VP συντιθέντας V 20 ἀπολλιναρίου S 21 αὐτόθι μάλιστα καταγινώσκεσθαι V μάλιστα P καθὰ om. Λ^{u} 21/22 παρ' αὐτῶν προτεθέντι S 22 ὡς ψυχρὰς VP εὐσεβῶν P 23 ἐνηνόχασιν V 24 τινος DAΛ^{c} τινων VP om. S 25 ἁγίας D μηδὲ S 25/26 λογιζέσθω S 27 νῆ S 28 ἀλεξανδρέων PS τῶν A καὶ om. AΛ^{tu} 29 οἱ θεοφιλέστατοι P 30/31 ἰωάννην — ἐπίσκοπον [ἐπίσκοπον om. S] SDAΛ ἐπίσκοπον ἰωάννην τὸν τῆς ἀντιοχέων [ἀντιοχείας V] VP 33 ἀπελθόντων τῶν εὐλαβεστάτων VPΛ ἀπῆλθον οἱ εὐλαβέστατοι SDA *episcopis Danihele* Λ δανιήλου VP ἐπίσκοποι δανιὴλ SDA κολωνίας V ὁ κολωνείας S κόμοδος SDA

πόλεως Λυδίας καὶ Τιμοθέου Γέρμης Ἑλλησπόντου μετὰ Μουσωνίου νοταρίου μετὰ παραναγνωστικοῦ περιέχοντος οὕτως

16 Ἐπειδὴ εἰρηνικῶς τὰ τῶν κανόνων βουλομένη τυποῦν ἡ ἁγία σύνοδος διττῇ κλήσει ἐκάλεσε τὴν σὴν εὐλάβειαν καὶ οὐχ ὑπήκουσας, ὥστε ἢ συστῆναι οἷς ἐφύβρισας, ἢ διορθώσασθαι, τούτου ἕνεκεν τέως μὲν ἡ ἁγία σύνοδος οὐδὲν ἐπισκοπικὸν συγχωρεῖ σοι πράττειν ἐξ οἰκείας ἀποφάσεως οὐδέ τινι τῶν μετὰ σοῦ· εἰ δὲ τῇ τρίτῃ ταύτῃ κλήσει μὴ ὑπακούσας παραγένοιο, τὰ τοῖς κανόσι δοκοῦντα ἐφ' ὑμῖν ὁρισθήσεται

17 καὶ ἐπανελθόντων, Δανιὴλ ἐπίσκοπος Κολωνείας εἶπε· Παρεγενόμεθα ὅπου προσέταξεν ἡ θεοσέβεια ὑμῶν, τουτέστιν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Ἰωάννου, καὶ μήκοθεν μὲν κατέβημεν τῶν ὑποζυγίων, μετὰ πολλῆς δὲ τῆς παρακλήσεως δεδηλώκαμεν τοῖς κληρικοῖς ὅτιπερ παρεγενόμεθα ἀποσταλέντες παρὰ τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου. εὕρομεν M IIII 1321 δὲ ἐκεῖ ἑστῶτα Ἀσφάλιον τὸν πρεσβύτερον, ὃς ἐστι μὲν τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας, ἐκδικεῖ δὲ ἐν Κωνσταντινουπόλει τὰ πράγματα τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας. οὗτος ἐγγύτερον ἡμᾶς ἦγαγε τοῦ οἴκου ἐν ᾧι μένει ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἰωάννης, καὶ συνῆν ἡμῖν κωλύων τοὺς ἐπερχομένους. τοῖς δὲ στρατιώταις ὁμολογοῦμεν χάριν· διὰ γὰρ τοῦ γνωρίσαι τὸν πάντα θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον Κόμοδον τῶι εἶναι ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ ἐγκαθεστῶτας, ἐπέσχον πάντας τοὺς καθ' ἡμῶν ὡρμημένους κληρικούς. μηνυσάντων δὲ αὐτῶι Ἀσφαλίου καὶ ἑτέρων κληρικῶν, κατῆλθε πρὸς ἡμᾶς ὁ ἀρχιδιάκονος αὐτοῦ (τὸ μὲν ὄνομα αὐτοῦ οὐκ ἴσμεν, ἐστὶ δὲ σπανὸς ὁ ἄνθρωπος, ὑπωχρος μικροφυής) ἐπιφερόμενος χαρτίον, ὃ προσφέρων ἡμῖν ἔλεγεν ὅτί ἡ ἁγία σύνοδος ὑμῖν ἀπέστειλε τοῦτο ὥστε ὑποδέξασθαι. εἰρήκαμεν· ἡμεῖς ἀπεστάλημεν εἰπεῖν τὰ παρὰ τῆς ἁγίας σύνοδου, οὐ μὴν δέξασθαι γραμμάτιον. οὔτε γὰρ ἡμεῖς χάρτην ἐκομίσαμεν οὔτε ὑποδεχόμεθα χάρτην, δήλωμα δὲ εἰρηνικὸν L III 652 ἐκομίσαμεν. παρακαλεῖ γὰρ ἡ ἁγία σύνοδος συνεδρεῦσαι τὸν κύριν Ἰωάννην καὶ ἀπαντῆσαι εἰς τὴν σύνοδον. ἀπεκρίνατο ἡμῖν ὁ ἀρχιδιάκονος· οὐκοῦν ἐκδέξασθε ἵνα μηνύσωταῦτα τῶι ἐπισκόπωι. ὑπέστρεψε καὶ ἐπανελθὼν πάλιν προσήγαγεν ἡμῖν τὸ αὐτὸ χαρτίον, λέγων τοῦτο· μήτε ὑμεῖς πέμπετε πρὸς ἡμᾶς, οὔτε ἡμεῖς πέμπομεν πρὸς ὑμᾶς· τύπον γὰρ ἐκδεχόμεθα παρὰ τοῦ βασιλέως, ἐπειδήπερ ἅπαξ ἐκεῖ τὰ δόξαντα ἡμῖν ἀνηνέγκαμεν. ep. 153 ἡμῶν δὲ εἰρηκότων ὅτι οὐκοῦν ἀκούσατε καὶ τὰ παρὰ τῆς συνόδου, ἀπεπήδησε λέγων· οὐκ ἐδέξασθε τὸ χαρτίον, οὐκ ἀκούω τὰ τῆς συνόδου. ταῦτα μὲν οὕτως· Ἀσφαλίωι δὲ προπέμποντι ἡμᾶς καὶ Ἀλεξάνδρωι πρεσβυτέροις εἴπομεν ταῦτα ὅτι ἡ ἁγία σύνοδος τὰ σπλάγχνα τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς χρηστότητος ἐπιδείκνυται πρὸς τὸν κύριν Ἰωάννην καὶ μάλιστα μέν, ἐπειδὴ κληθεὶς δεύτερον οὐκ ἠβουλήθη παραγενέσθαι, ἐδικαίωσεν αὐτὸν μηδὲν ἱερατικὸν πράττειν· τῇ δὲ τρίτῃ κλήσει παρακαλεῖ αὐτὸν συνελθεῖν, ἵνα μὴ ἀναγκασθῆι κανονικόν τι κατ' αὐτοῦ ἐξενεγκεῖν.

V, P [= hk], S, D [= mn], AΛ^{t}Λ^{c}Λ^{u}

1 Λυδίας om. P τιμόθεοσ SDA *germi* Λ^{u} τέρμησ SDA *termarum* Λ^{c} πέρμησ VP om. Λ^{t} 1/2 τοῦ παραναγνωστικοῦ VP 4 ἐφ' οἷσ ὕβρισασ VP 5 τέωσ μὲν PS *tantisper* Λ τέωσ V om. DA ἐπισκόπων P 6 ταύτῃ om. A 7 μὴ ὑπακούσασ VPΛ^{c} ὑπακούσασ μὴ SDAΛ^{tu} 8 ἐπανελθόντων S ἐπανελθόντων αὐτῶν VPDA δανιήλοσ Scorr κολωνείασ SDAΛ^{c} om VPΛ^{tu} 9 θεοφιλεστάτου SDA 10 ἐδηλώσαμεν VP 11 ὅτι P 12 ἑστῶτασ P 13 τὰ πράγματα — ἐκκλησίασ ἐν κωνσταντινουπόλει S αὐτός Λ^{c} 14 εὐλαβέστατοσ S συνῆν VP σὺν SDΛ om. A κωλύον Sn 15 ὡμολογοῦμεν S 16 ἐγκαθεστῶτεσ D 17 ἀσφίλειαν S 18 αὐτοῦ om. PΛ τὸ — αὐτοῦ] οὗ τὸ μὲν ὄνομα S 19 ὁ om. P ὑπόχροοσ P 20 ἀπέστειλεν ὑμῖν [ἡμῖν S] SDA ἀποδέξασθαι A 21/22 γραμματεῖον SD *scripturam* Λ γράμματα V 22 οὔτε ἡμεῖσ SD οὐδὲ A 22/23 δήλωμα — ἐκομίσαμεν om. S 23 κῦριν PD compendio scribunt SA *domnum* Λ^{c} *sanctum* Λ^{tu} κύριον V 24 ἀπεκρίθη SDA 25 προσῆγεν A 26 τοῦτο PSDΛ οὕτω V οὕτωσ A πέμψομεν SD 27 τὰ δόξαντα ἡμῖν ἐκεῖ SDA 28 καὶ τὰ [τὰ om. D] — συνόδου ἀκούσατε SDA συνόδου VPSAΛ^{c} ἁγίασ συνόδου DΛ^{tu} ἐπεπήδησε P ἀπεδήμησε A 30 πρεσβυτέρῳ S εἶπαμεν P 32 κῦριν n compendio scr. S *domnum* Λ^{c} *sanctum* Λ^{tu} κύριον VPmA 33 ἐδικαίωσεν VPAΛ ἐβεβαίωσαμεν SD

18 Κόμοδος ἐπίσκοπος Τριπόλεως τῆς Λυδίας εἶπε· Συνωιδὰ τοῖς εἰρημένοις παρὰ τοῦ θεοσεβεστάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Δανιήλου καὶ ἡμεῖς καὶ ἐθεασάμεθα καὶ κατατιθέμεθα τὰ αὐτά.

19 Τιμόθεος ἐπίσκοπος Γερμῶν Ἑλλησπόντου εἶπε· Συνωιδὰ τοῖς εἰρημένοις παρὰ τοῦ θεοσεβεστάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Δανιήλου καὶ ἡμεῖς καὶ ἐθεασάμεθα καὶ κατατιθέμεθα.

20 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀκολούθως καὶ νῦν ἡ ὑπόμνησις γεγένηται παρὰ τῶν θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων Δανιήλου καὶ Κομόδου καὶ Τιμοθέου καὶ τὴν αἰτίαν δηλωσάντων ἐφ' ἧι ἀπεστάλησαν, καὶ εἰς ἱερατικοὺς ἀνενεγκόντων τὴν γνῶσιν, ὡς μηδὲν ἀγνοῆσαι τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην τῶν δηλωθέντων μηδὲ ἔχειν σκήψει τινὶ χρήσασθαι εἰς ἀπολογίαν τὴν ἄγνοιαν προβαλλόμενον.

21 Κύριλλος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ὅτι πάρειμι καὶ νῦν ἐξαιτῶν ἀπολογίας ἅμα
M IIII 1324 τῶι εὐλαβεστάτωι ἐπισκόπωι Μέμνονι ὑπὲρ ὧν εἰς ἡμᾶς πεπλημμέληκε παρὰ τοὺς θεσμοὺς τῆς ἐκκλησίας καὶ παρὰ πάντα λόγον ὁ εὐλαβέστατος τῆς Ἀντιοχέων Ἰωάννης, ἡ ἁγία ὑμῶν σύνοδος συνοραῖ, καὶ ἐστὶν οὐκ ἀμφίβολον ὡς εἴπερ ἐδεδίειμεν τοὺς παρ' αὐτῶν ἐλέγχους, οὐκ ἂν ἐχρησάμεθα τοιαύτηι παρρησίαι, ὥστε παρακαλέσαι καὶ τρίτηι ταύτηι κλήσει προτραπῆναι τὸν μνημονευθέντα ἐλθεῖν καὶ χρήσασθαι οἵσπερ ἂν βούλοιτο καθ' ἡμῶν λόγοις. ἐπειδὴ δὲ ὑπερθέσεις πλάττεται ποικίλας, ἄλλοτε ἄλλας ἐπινοῶν ἀφορμάς (ὁ
Iob 11, 12 γὰρ ἄλογος νήχεται λόγοις κατὰ τὸ γεγραμμένον), ἀκόλουθόν ἐστι τὴν ἁγίαν ταύτην καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον τὰ τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς δοκοῦντα θεσμοῖς ἀποκρίνασθαι.

90 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἔδει μὲν κανονικῶς κινηθεῖσαν τὴν ἁγίαν ταύτην σύνοδον ἐπὶ ταῖς ὕβρεσι ταῖς κατὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου καὶ τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ὁσιωτάτου συνεπισκόπου Μέμνονος ταῖς γενομέναις παρὰ τοῦ εὐλα-
I. III 653 βεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀντιοχέων Ἰωάννου καὶ τῶν σὺν αὐτῶι μετὰ τὴν τρίτην ταύτην κλῆσιν τὴν παρ' ἡμῶν γενομένην, ἧς οὐδαμῶς ὑπακοῦσαι ἠνέσχετο οὔτε μὴν ἀπαντῆσαι εἰς τὸ συνέδριον τῆς ἁγίας συνόδου καὶ ἐμφανεῖς καταστῆσαι τὰς αἰτίας δι' ἃς παρὰ τοὺς θεσμοὺς καὶ τοὺς κανόνας τῆς ἐκκλησίας ἐπὶ τοιοῦτον ὥρμησαν νεωτερισμόν, ἀξίαν τῆς τοσαύτης ἀπονοίας ἐξενεγκεῖν κατ' αὐτοῦ τε καὶ τῶν σὺν αὐτῶι τὴν ἀπόφασιν· ἐπειδὴ δὲ ἐπισκοπικῆς χρηστότητος ἔργον εἶναι ἐλογισάμεθα μακροθυμίαι βαστάσαι τὰ γεγονότα, τέως μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος κατὰ τὰ ἤδη τετυπωμένα ἀλλότριος ἔστω αὐτός τε Ἰωάννης καὶ οἱ σὺν αὐτῶι τοῦτο δραματουργήσαντες

[2] Ἰωάννης Δαμασκοῦ

[3] Ἀλέξανδρος Ἀπαμείας

---

30 sq. idem catalogus extat in 91

V, P [= hk], S, D [= mn], AΛtΛcΛu

1 λυκίασ P 2 καὶ ἡμεῖσ καὶ ΑΛ καὶ ἡμεῖσ VPSD 3—6 τὰ αὐτά — κατατιθέμεθα om. D 3 τὰ αὐτὰ om. Λ ταῦτα SA 4 *germon hellisponti* Λu τέρμησ ἑλλησπόντου ΑΛtc ἑλλησπόντου τέρμησ S πέρμησ ἑλλησπόντου VP 5 ἐπισκόπου om SA καὶ ἡμεῖς καὶ Λc ἡμεῖσ καὶ S καὶ ἡμεῖσ VPDAΛt om. Λu 5/6 κατατιθέμεθα τὰ αὐτά P 7 ἀκόλουθοσ SDA 8 καὶ[1] om. S 9 ἱερατικὴν SDΛtu ἀνενεγκάντων A 11 προβαλλόμενοσ P 12 νθ' D Ἀλεξανδρείας om. Λtu ἀπολογίαν PΛ 13 ἐπισκόπωι om. S 14 εὐλαβέστατοσ SDAΛ εὐλαβέστατοσ ἐπίσκοποσ VP 15 αὐτῶν SDAΛ αὐτοῦ VP 16 τῇ αὐτῇ D 17 ἡμᾶσ S 19 ταύτην om. S 21 ϛ V πᾱ P νθ̄ S τὴν — ταύτην κινηθεῖσαν S ἁγίαν om. Λ 22 θεοσεβεστάτου VP 23 καὶ ὁσιωτάτου om. D ἐπισκόπου PΛc παρὰ SDAΛ παράτε VP 24 ἐπισκόπου om. Λtu 25 γινομένην S ἣ S ὑπακοῦσαι ἠνέσχετο VPΛtu ἠνέσχετο ὑπακοῦσαι S ὑπακοῦσαι ἠνέσχοντο DAΛc 26 τῆσ — συνόδου om. S 27 ὥρμησεν Λu ἀξίασ V 28 τοσαύτησ SDΛ τοιαύτησ VPA κατὰ τούτου A τε] γε D 29 ἐπισκοπῆσ PA χρηστοτάτησ P 30 κατὰ] καταστῆσαι A αὐτόσ τε [τε δ P] ἰωάννησ VPAΛ ὁ αὐτόσ ἰωάννησ SD 31 τούτω P 32—p. 25, 28 numeros α'—λδ' apponit P [3] ἀπαμίασ V

[4] Δεξιανός
[5] Ἀλέξανδρος Ἱεροπόλεως
[6] Ἰμέριος Νικομηδείας
[7] Φριτίλας Ἡρακλείας
[8] Ἑλλάδιος Ταρσοῦ
[9] Μαξιμῖνος Ἀναζάρβου
[10] Δωρόθεος Μαρκιανουπόλεως
[11] Πέτρος Τραιανουπόλεως
[12] Παῦλος Ἐμίσης
[13] Πολυχρόνιος Ἡρακλεωτῶν πόλεως
[14] Εὐθήριος Τυάνων
[15] Μελέτιος Νεοκαισαρείας
[16] Θεοδώρητος Κύρου
[17] Ἀπρίγγιος Χαλκίδος
[18] Μακάριος Λαοδικείας τῆς μεγάλης
[19] Ζῶσυς Ἐσβοῦντος
[20] Σαλούστιος Κωρύκου Κιλικίας
[21] Ἡσύχιος Κασταβάλης Κιλικίας
[22] Οὐαλεντῖνος Μουτλουβλάκης
[23] Εὐστάθιος Παρνασσοῦ
[24] Φίλιππος Θεοδοσιανῶν
[25—28] Δανιήλ, Ἰουλιανός, Κύριλλος, Ὀλύμπιος
[29] Διογένης ‹Ἰωνο›πόλεως
[30] Θεοφάνιος Φιλαδελφείας [πώλιος]
[31] Ταριανὸς Αὐγούστης
[32] Αὐρήλιος Εἰρηνουπόλεως
[33] Μουσαῖος Ἀράδου
[34] Ἑλλάδιος Πτολεμαίδος

τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας, μηδεμίαν ἔχοντες ἄδειαν ὡς ἐξ αὐθεντίας ἱερατικῆς εἰς τὸ δύνασθαί τινας βλάπτειν ἐκ ταύτης ἢ ὠφελεῖν, ἄχρις ἂν ἑαυτῶν καταγνόντες τὸ οἰκεῖον ὁμολογήσωσι σφάλμα, εἰδότες ὡς εἰ μὴ τοῦτο ἐν τάχει ποιήσειαν, τὴν τελείαν ἐκ τῶν κανόνων ἑαυτοῖς ἐπισπάσονται ἀπόφασιν, προδήλου κἀκείνου τυγχάνοντος ὅτι οὐδὲ τὰ ἤδη πρότερον παρ' αὐτῶν ἀθέσμως καὶ παρὰ τοὺς κανόνας ἐφ' ὑβρει τῶν θεοφιλεστάτων καὶ ἁγιωτάτων ἐπισκόπων καὶ προέδρων τῆς ἐκκλησίας Κυρίλλου καὶ Μέμνονος γενόμενα ἰσχὺν ἔχει τινὰ κατὰ τὰ ἤδη καὶ τῇ προτεραίαι διαλαληθέντα. ἀνενεχθήσεται δὲ πάντα τὰ πεπραγμένα ταῖς εὐσεβέσι καὶ φιλοχρίστοις ἀκοαῖς τῶν θεοφιλεστάτων βασιλέων, ὡς καὶ τὰς θείας ἀκοὰς γνῶναι τὰ παρακολουθήσαντα

M IIII 1325

V, P [= hk], S, D [= mn], ΑΛιΛcΛu

[4] *Dexianus Seleuciae* Λ [5] μεροπόλεωσ VA μητροπόλεωσ P [6] ἡμέριοσ S [7] φριτηλᾶσ VP φριτηρᾶσ A [9] μαξιμιανόσ SDΛc *Maximus* Λiu ἀναβαρζοῦ S [12] ἐμέσησ P [13] πόλεωσ om. S [14] ἐπίσκοποσ τυάνων VP [15] μελίτιοσ SDA [16] θεοδώριτοσ DA τύρου P [17] χαλκηδόνοσ VP [19] ζωσῆσ P [20] κωρίκου P κουρίκου A [22] μουτλουβλάκκησ A *mutublacces* Λt μουτλουβάκησ D [29] 'Ιωνοπόλεως addidi cf [30] et p. 27[29] [30] θεοφάνησ VSDΛu φιλαδελφίασ hS πώλιοσ V πώλλιοσ PΛ παλλάδιοσ SDA hoc loco deleui [31] τραιανόσ VP ταρριανόσ A [32] αὐρίλλιοσ S αὐρηλιανόσ VP εἰρηνοπόλεωσ S [33] ἀρκαδιουπόλεωσ SDΛ [34] καὶ ἑλλάδιοσ VP

29 ὡς SDAΛ καὶ VP 31 σφάλμα] βλάσφημον P ὡς SDA ὅτι VP τάχιον P ποιήσαιεν V ποιήσειεν D 32 ἑαυτῶν S ἐφ' ἑαυτοὺσ VP 33 καὶ[1] om. VP 35 διαληφθέντα SD ἀνενεχθήσονται S

Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων ὑπέγραψα

Ἑρμηνεία τῶν ὑπογραφῶν· Ἀρκάδιος ἐπίσκοπος καὶ πρεσβευτὴς τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ὑπέγραψα. Προίεκτος ἐπίσκοπος καὶ πρεσβευτὴς τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ὑπέγραψα. Φίλιππος πρεσβύτερος τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας καὶ πρεσβευτὴς ὑπέγραψα.

Ὑπέγραψαν δὲ καὶ οἱ λοιποὶ πάντες.

91 = S 61 A 40. Latina uersio ex codice Acoemitensium translata habetur in Collectione C 311 [uol. IIII 242. 243]

I. III 802 1 M IIII 1469 Ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἡ ἐν Ἐφέσωι συγκροτηθεῖσα ἐκ θεσπίσματος τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων τοῖς καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν τε καὶ πόλιν ἐπισκόποις πρεσβυτέροις διακόνοις καὶ παντὶ τῶι λαῶι. Συναχθέντων ἡμῶν κατὰ τὸ εὐσεβὲς γράμμα ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει, ἀπεστάτησαν τινὲς ἐξ ἡμῶν, ὄντες τὸν ἀριθμὸν τριάκοντα μικρῶι πρός, ἔξαρχον τῆς ἑαυτῶν ἀποστασίας ἐσχηκότες τὸν τῆς Ἀντιοχέων ἐπίσκοπον Ἰωάννην,

I. III 803 ὧν καὶ τὰ ὀνόματά ἐστι ταῦτα

[1] πρῶτος αὐτὸς Ἰωάννης ὁ Ἀντιοχείας Συρίας
[2] καὶ Ἰωάννης Δαμασκοῦ
[3] Ἀλέξανδρος Ἀπαμείας
[4] Ἀλέξανδρος Ἱεραπόλεως
[5] Ἰμέριος Νικομηδείας
[6] Φριτίλας Ἡρακλείας
[7] Ἑλλάδιος Ταρσοῦ
[8] Μαξιμῖνος Ἀναζάρβου
[9] Δωρόθεος Μαρκιανουπόλεως
[10] Πέτρος Τραιανουπόλεως
[11] Παῦλος Ἐμίσης
M IIII 1472 [12] Πολυχρόνιος Ἡρακλεωτῶν πόλεως
[13] Εὐθήριος Τυάνων
[14] Μελέτιος Νεοκαισαρείας
[15] Θεοδώρητος Κύρου
[16] Ἀπρίγγιος Χαλκίδος
[17] Μακάριος Λαοδικείας τῆς μεγάλης
[18] Ζῶσυς Ἐσβοῦντος

---

91 Cf. ep. 113

V, P [= hk], S, D [= mn], AΛιΛcΛ[u]

1—5 Ἰουβενάλιος — πάντες] *et subscripsit omnis synodus per episcopos centum nonaginta octo* Λ[u] 1 ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος P 2 ἑρμηνεία τῶν ὑπογραφῶν ante 1 Ἰουβενάλιος coll. P om. S 4 πρεσβύτερος] ἐπίσκοποσ SD τῆς — πρεσβευτὴς] καὶ πρεσβευτὴσ τῆσ ἀποστολικῆσ καθέδρασ PS 5 δὲ om. S

VP [= lik], S, D [= mn], AWΛ et codices canonum [K = abcdeflpqrtuy]

ϙα V πβ P ξα SD inscr. deest VPK Γράμματα ἀποσταλέντα παρὰ τῆσ ἁγίασ συνόδου τοῖσ καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν τὲ καὶ πόλιν ἐπισκόποισ πρεσβυτέροισ διακόνοισ [ὑποδιακόνοισ διακόνοισ W] καὶ λαικοῖσ περὶ τῶν ἀνατολικῶν ἐπισκόπων [καὶ — ἐπισκόπων om. D ἐπισκόπων om. AW] SDAW 8—10 Ἡ — διακόνοις om. D 8 συνόδος καὶ οἰκουμενικὴ S 9 εὐσεβεστάτων] ἁγίων u τοῖς om. d 11 τῶν ἐφεσίων rt ἀπεστάτησαν SDAW ἀπέστησαν VPK 12 ἔξαρχον — p. 27[34] om. K 12 ἔξαρχον — Ἰωάννην om. W ἐπίσκοπον om. SDA 13 ταῦτα ἐστὶ τὰ ὀνόματα S [1] αὐτὸσ SDAWΛ οὗτοσ VP τῆσ συρίασ VP [4] μεροπόλεωσ VA μητροπόλεωσ P [5] ἡμέριοσ S [6] φρίτηλασ W φριτηλᾶσ VP φριτηρᾶσ A [8] μαξιμιανόσ SWΛ ἀναβαρζοῦ S [11] ἐμέσησ W [13] εὐθύριοσ V [14] μελίτιοσ SDAW [15] θεωδώριτοσ DAW τύρου P [16] ἀπρίγκιοσ V Χαλκίδος p. 25[17] χαλκηδόνοσ VP ἀπαμείασ SDAW [18] om. V ζωσῆσ P ζώουσ W ἐβοῦντοσ P

[19]Σαλούστιος Κωρύκου Κιλικίας
[20]Ἡσύχιος Κασταβάλης Κιλικίας
[21]Οὐαλεντῖνος Μουτλουβλάκης
[22]Εὐστάθιος Παρνασσοῦ
[23]Φίλιππος Θεοδοσιανῶν
[24—25]Δανιήλ τε καὶ Δεξιανός
[26—27]Ἰουλιανός τε καὶ Κύριλλος
[28—29]Ὀλύμπιός τε καὶ Διογένης <Ἰωνο>πόλεως
[30]Θεοφάνης Φιλαδελφείας
[31]Ταριανὸς Αὐγούστης
[32]Αὐρήλιος Εἰρηνουπόλεως
[33]Μουσαῖος Ἀράδου
[34]Ἑλλάδιος Πτολεμαίδος

οἵτινες τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας, μηδεμίαν ἔχοντες ἄδειαν ὡς ἐξ αὐθεντίας ἱερατικῆς εἰς τὸ δύνασθαι τινὰς βλάπτειν ἐκ ταύτης ἢ ὠφελεῖν διὰ τὸ κοί τινὰς ἐν αὐτοῖς εἶναι καθηρημένους, πρὸ πάντων μὲν τὰ Νεστορίου καὶ τὰ Κελεστίου φρονήματα ἐπιφερόμενοι σαφέστατα ἀπεδείχθησαν ἐκ τοῦ μὴ ἐλέσθαι μεθ' ἡμῶν Νεστορίου καταψηφίσασθαι οὐστινας δόγματι κοινῶι ἡ ἁγία σύνοδος πάσης μὲν ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας ἀλλοτρίους ἐποίησεν, πᾶσαν δὲ αὐτῶν ἐνέργειαν ἱερατικὴν περιεῖλεν, δι' ἧς ἠδύναντο βλάπτειν ἢ ὠφελεῖν τινας.

2 Ἐπειδὴ δὲ ἐχρῆν καὶ τοὺς ἀπολειφθέντας τῆς συνόδου καὶ μείναντας κατὰ χώραν ἢ πόλιν διά τινα αἰτίαν ἢ ἐκκλησιαστικὴν ἢ σωματικὴν μὴ ἀγνοῆσαι τὰ περὶ αὐτῶν τετυπωμένα, γνωρίζομεν τῆι ὑμετέραι ἁγιότητί τε καὶ ἀγάπηι ὅτιπερ εἴτε ὁ μητροπολίτης τῆς ἐπαρχίας ἀποστατήσας τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου προσέθετο τῶι τῆς ἀποστασίας συνεδρίωι ἢ μετὰ τοῦτο προστεθείη ἢ τὰ Κελεστίου ἐφρόνησεν ἢ φρονήσει, οὗτος κατὰ τῶν τῆς ἐπαρχίας ἐπισκόπων διαπράττεσθαί τι οὐδαμῶς δύναται, πάσης ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας ἐντεῦθεν ἤδη ὑπὸ τῆς συνόδου ἐκβεβλημένος καὶ ἀνενέργητος ὑπάρχων, ἀλλὰ καὶ αὐτοῖς τοῖς τῆς ἐπαρχίας ἐπισκόποις καὶ τοῖς πέριξ μητροπολίταις τοῖς τὰ τῆς ὀρθοδοξίας φρονοῦσιν ὑποκείσεται εἰς τὸ πάντηι καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἐπισκοπῆς ἐκβληθῆναι.

3 Εἰ δέ τινες ἐπαρχιῶται ἐπίσκοποι ἀπελείφθησαν τῆς ἁγίας συνόδου καὶ τῆι ἀποστασίαι προσετέθησαν ἢ προστεθῆναι πειραθεῖεν ἢ καὶ ὑπογράψαντες τῆι Νεστορίου καθαιρέσει

V, P [= hk[, S, D [= mn], A, W [usque ad 20 τινας], Λ, K [= abcdeflpqrtuy, inde a 14]

[19] om V [19–21] Κωρύκου — Οὐαλεντῖνος om W [19] κουρίκου A [21] μουτλουβλακκησ A μουτλουβάκησ SD βλάκησ W [22] παρνασσοῦ VP [24 25] δοξιανὸσ W [28. 29] Ἰωνοπόλεως scnpsi cf p 25 [29] πόλιος SD πόλλιοσ W πώλλιοσ P παλλαδιοσ A om V [30] φιλάδελφοσ SW [31] ταρριανὸσ W ταυριανὸσ S τραιανὸσ VP [32] αὐρίλιοσ S [33] ἀρκαδίου A [34] καὶ ἑλλαδιοσ P

14/15 τῆς — ὠφελεῖν om Λ 14 ἐκ τῆσ c κοινωνίασ ἠλλωτριώθησαν lrt 15 τινα VP ἐκ ταύτησ βλάπτειν pq ἐν αὐτοῖς] ἑαυτοῖσ c 16 Νεστορίου] κελεστίου W καὶ τὰ Κελεστίου om d τὰ om SDAWtu κελεστίνου elrt 17 σαφεστατοι S ἐν τῶ D Λ 19 καθείλεν u ἐδύναντο P 20 τινα f 21—p 28, 18 om W 21 κανὼν α' Smg D ᾱ K δὲ om du χρην y τῆσ VPSDAWΛ τῆσ ἁγίασ K ἢ] καὶ SDA 22 ἢ[1] om VP μὴ] ἢ S 23 ὁσιότητί τε καὶ ἀγάπη a ἀγάπη τε καὶ ἁγιότητι t τε om d εἴτε ὁ] εἴτισ ὁ r εἰτισ lt ὁ y 23/24 ὁ τῆσ ἐπαρχίασ μητροπολίτησ SDA 24 ἀποστήσασ Su αποστατήσει d τε καὶ ν καὶ οἰκουμενικῆς om t τὸ Pc om u 25 συνέδρω y προστεθειη η KΛ προστεθείο VPSDA τα] την d τοῦ κελεστίνου lrt κελεστίω e φρονήσει VPK φρονήσοι SDA 26 τῆς om lt τῶν d 27 ἀπεντεῦθεν lrt 28 τοῖς om y τῆς om V ἐπισκοποις om il τοῖς om d τα] τᾶσ u κατα r 29 ὑποκεῖσθαι lrty ὑπόκειται d καὶ om d καὶ τῆσ VP 30 κανων β' Smg D β̄ K ἐπαρχεῶται Pabdefuy ἐπίσκοποι om SDA 31 προσέθησαν c προσετέθησαν ἢ προστεθείησαν lty υποστρέψαντεσ DA καθαιρέσει νεστορίου VP

ἐπαλινδρόμησαν πρὸς τὸ τῆς ἀποστασίας συνέδριον, τούτους πάντηι κατὰ τὸ δόξαν τῆι ἁγίαι συνόδωι ἀλλοτρίους εἶναι τῆς ἱερωσύνης καὶ τοῦ βαθμοῦ ἀποπίπτοντας.

L. III 806 **4** Εἰ δὲ τινὲς καὶ τῶν ἐν ἑκάστηι πόλει ἢ χώραι κληρικῶν ὑπὸ Νεστορίου καὶ τῶν σὺν αὐτῶι ὄντων τῆς ἱερωσύνης ἐκωλύθησαν διὰ τὸ ὀρθῶς φρονεῖν, ἐδικαιώσαμεν καὶ τούτους
M IIII 1173 τὸν ἴδιον ἀπολαβεῖν βαθμόν, κοινῶς δὲ τοὺς τῆι ὀρθοδόξωι καὶ οἰκουμενικῆι συνόδωι συμφρονοῦντας κληρικοὺς κελεύομεν τοῖς ἀποστατήσασιν ἢ ἀφισταμένοις ἐπισκόποις μηδ' ὅλως ὑποκεῖσθαι κατὰ μηδένα τρόπον.

5 Εἰ δὲ τινὲς ἀποστατήσαιεν τῶν κληρικῶν καὶ τολμήσαιεν ἢ κατ' ἰδίαν ἢ δημοσίαι τὰ Νεστορίου ἢ τὰ Κελεστίου φρονῆσαι, καὶ τούτους εἶναι καθηιρημένους ὑπὸ τῆς ἁγίας συνόδου δεδικαίωται.

6 Ὅσοι δὲ ἐπὶ ἀτόποις πράξεσιν κατεκρίθησαν ὑπὸ τῆς ἁγίας συνόδου ἢ ὑπὸ τῶν οἰκείων ἐπισκόπων καὶ τούτοις ἀκανονίστως κατὰ τὴν ἐν ἅπασιν αὐτοῦ ἀδιαφορίαν ὁ Νεστόριος ἢ οἱ τὰ αὐτοῦ φρονοῦντες ἀποδοῦναι ἐπειράθησαν ἢ πειραθεῖεν κοινωνίαν ἢ βαθμόν, ἀνωφελήτους μένειν καὶ τούτους καὶ εἶναι οὐδὲν ἧττον καθηιρημένους ἐδικαιώσαμεν.

7 Ὁμοίως δὲ καὶ εἴ τινες βουληθεῖεν τὰ περὶ ἑκάστου πεπραγμένα ἐν τῆι ἁγίαι συνόδωι τῆι ἐν Ἐφέσωι οἱωιδήποτε τρόπωι παρασαλεύειν, ἡ ἁγία σύνοδος ὥρισεν, εἰ μὲν ἐπίσκοποι ἢ κληρικοὶ εἶεν, τοῦ οἰκείου παντελῶς ἀποπίπτειν βαθμοῦ· εἰ δὲ λαικοί, ἀκοινωνήτους ὑπάρχειν.

Καὶ ὑπέγραψαν πάντες οἱ ἐν τῆι στάσει ἐπίσκοποι.

92 = S 60 A 39. Latina uersio extat in Collectionibus CT 39 et Veronensi 21

L III 656 M IIII 1325 Ἴσον ἀναφορᾶς παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τοὺς εὐσεβεστάτους βασιλεῖς περὶ τῶν Ἀνατολικῶν

1 Τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ θεοφιλεστάτοις Θεοδοσίωι καὶ Οὐαλεντινιανῶι νικηταῖς τροπαιούχοις ἀεὶ αὐγούστοις ἡ ἁγία σύνοδος ἡ χάριτι θεοῦ καὶ νεύματι τοῦ ὑμετέρου κράτους συναχθεῖσα ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει. Τὰ μὲν προστεταγμένα τῆι ἁγίαι συνόδωι παρὰ
ep. 81 τοῦ ὑμετέρου κράτους εἰς πέρας ἤχθη τὸ προσῆκον καὶ τοῦτο γνώριμον τῆι ὑμῶν κατεστήσαμεν εὐσεβείαι τήν τε ἀποστολικὴν πίστιν, ἣν καὶ οἱ ἐπὶ τῆς Νικαίας τριακόσιοι δέκα καὶ

---

21 in fine add. *haec missa est per Auxentium magistrianum* Λc

---

V, P [= hk], S, D [= mn], AΛ et K [= abcdeflpqrtuy]

1 ἐπαλινδρόμησεν d πρὸ τῆσ f 2 ἐκπίπτοντασ abcdefpqu ἐκπίπτειν lrty 3 κανὼν γ' Smg D γ̄ K καὶ om. pq ἐν om. drt, corr. d χώρα ἢ πόλει S πόλει καὶ χώρα y τοῦ νεστορίου S 4 αὐτῶι ὄντων] αὐτῶν y καὶ om. S τούτοισ P 5 τοὺς om. abcdefrtuy τῆ ὀρθοδόξω καὶ τῆ οἰκουμενικῆ SDA τῆ οἰκουμενικῆ καὶ ὀρθοδόξω pq 5/6 φρονοῦντασ u 6 κληρικοὺς — ἐπισκόποις] κληρικοὺσ [hic om. pq τοὺσ κληρικοὺσ y^{corr}] ἢ [ἢ καὶ pq] συμφρονήσανταϲ ἢ νῦν ἢ μετὰ ταῦτα [hic ins κληρικούσ pq] ἐν οἰωδήποτε χρόνω κελεύομεν [κελεύομεν hic om. pq] τοῖσ ἀποστατήσασιν ἢ ἀφισταμένοισ ἢ παραβαίνουσιν [hic ins. ἐπισκόποισ pq] τούσ τε ἁγίουσ κανόναϲ καὶ τὴν ὀρθὴν [ὀρθόδοξον pq] πίστιν [hic ins. κελεύομεν pq] ἐπισκόποισ [hic om. pq] pqy 6 ἢ om. S 7 τρόπον ἢ χρόνον pq 8 κανὼν δ' Smg D δ̄ K ἢ[1] om. SDA δημοσία SDabdeflpqrty δημοσίαν cu ἐν δημοσίω VPA δημοσίω in δημοσία corr. k 9 κελεστίνου lrty φρονῆσαι ἢ τὰ κελεστίου S 11 κανὼν ε' Smg D ε̄ K ὑπὸ SDK ἀπὸ A ἐπὶ VP τῆς om. SDabcflrtuy ὑπὸ SDK ἀπὸ A ἐπὶ VP 12 τούτουσ VAu πᾶσιν p αὐτοῦ ἀδιαφορίαν VPA αὐτοῦ διαφωνίαν SD ἀδιαφορίαν αὐτοῦ K 13 οἱ om. u ἐπειράσθησαν uy πειρασθεῖεν y 14 μένειν καὶ τούτουσ εἶναι S εἶναι καὶ μένειν u τούτοισ bf ἧττον ἢ t ἐδικαιώσαμεν VPSD AΛlpqrty ἐδικαίωσαν abcdefr ἐδικαίωσεν u 15 κανὼν ϛ' Smg D ϛ̄ K δὲ om. u 17 εἶεν ἢ κληρικοὶ K ἀκοινωνήτουσ P τυγχάνειν de 18 om. KΛ

V, P [= hk], S, D [= mn], AWΛtAcAu

20/21 SDAWΛtc παρὰ — Ἀνατολικῶν om. VP 20 βασιλέασ SA 21 ϛβ̄ V π̄γ̄ P ξ SD 22 θεοσεβεστάτοισ V καὶ[3] om. V 23 θῦ VPSD χῦ W τοῦ χῦ A *Christi* Λ 25 ὑμετέρα VP 25/26 εὐσεβεία κατεστήσαμεν SDAW 26/p. 29, 1 τ̄ι καὶ η̄ W 26 καὶ[3] om. VPD

ὀκτὼ συναχθέντες ἐξέθεντο, φανερὰν κατεστήσαμεν τῆι ὑμῶν εὐσεβείαι καὶ τὸν ἐναντία ταύτηι φρονήσαντα Νεστόριον καθείλομεν τῆς ἱερατικῆς λειτουργίας τε καὶ παρρησίας τοῦ
2 κηρύττειν τὴν ἑαυτοῦ δυσσέβειαν. ἐπειδὴ δέ τινες ὀλίγοι, προδιαφθαρέντες τὴν γνώμην ὑπὸ τῆς διδασκαλίας Νεστορίου, προσμείναντες αὐτῶι καὶ τοὺς ὑπὸ αἰτίασιν ὄντας μεθ' ἑαυτῶν προσελάβοντο, προσθεμένου αὐτῶι καὶ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἰωάννου Ἀντιοχείας ἢ διὰ φιλονεικίαν ἢ διὰ τὴν πρὸς ἀνθρώπους φιλίαν, καὶ οἱ πάντες γενόμενοι τριάκοντα μόνοι, πρὶν ἀπολογήσασθαι περὶ ὧν ἕκαστος ἐνεκαλεῖτο πταισμάτων, ἑαυτοὺς προσηγόρευσαν σύνοδον, ὡς τῆς ὑμῶν εὐσεβείας δύο συνόδους κελευσάσης συγκροτηθῆναι, ἀλλ' οὐχὶ μίαν, ὀφείλουσαν τήν τε πίστιν κρατῦναι τὴν εὐαγγελικὴν καὶ τοὺς τὰ διεφθαρμένα φρονοῦντας ἐκβάλλειν τῆς ἐκκλησιαστικῆς λειτουργίας, ἀλλ' ὡς ἔφημεν, οἱ μνημονευθέντες πρὶν ἀπολογήσασθαι περὶ ὧν ἐνεκαλοῦντο, ὀλίγοι συγκροτήσαντες ἑαυτοὺς καὶ συλλήπτορα τῆς ἀπονοίας προσλαβόντες τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην τῆς Ἀντιοχείας καὶ αὐτὸν δεδοικότα περὶ τῆς βραδυτῆτος εὐθύνας ὑποσχεῖν, ὡς ἐμάθομεν ὑποθρυλούντων τινῶν, ἐτόλμησαν ἔξω πάσης ἀκολουθίας ἐκκλησιαστικῆς καὶ τῶν κανόνων ἐκτὸς κατὰ τῆς ἁγίας συνόδου καὶ τῆς κεφαλῆς τῶν συνειλεγμένων ἁγιωτάτων ἐπισκόπων, Κυρίλλου φαμὲν τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου, ἔτι μὴν καὶ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Μέμνονος, ἐξενεγκεῖν βλασφημίαν, ὡς ἐνόμιζον, ὕβριν ἔχουσαν καθαιρέσεως, οὔτε κατηγορίαν παρά τινος δεδεγμένοι M IIII 1328
οὔτε κατήγορον ἀναμείναντες οὔτε μὴν προσκαλεσάμενοι εἰς κρίσιν τινά, ἀλλὰ πρὸ δίκης καὶ ἐξετάσεως τὴν ὕβριν ταύτην ἐγγράφως ἐξεμέσαντες τῶι ὑμετέρωι κράτει ἀνενεγκεῖν ep. 153
ἐτόλμησαν τὰ οὕτω παράλογα, ὡς τῆς ὑμῶν εὐσεβείας ἀγνοούσης ὅτι μία σύνοδος ἡ τῆς οἰκουμένης ἐστὶ καὶ οὐκ ἂν ῥηθείη σύνοδος ἡ τῶν ὑπ' αἰτίαν πιπτόντων ὀλίγων συστροφὴ καὶ ἑαυτοὺς διὰ φόβον ἐπιτιμήσεως ἀπορρηξάντων τῆς ἁγίας συνόδου· οὐδὲ γὰρ κατεγνωκότες πταίσματος τὴν ὕβριν ἐτόλμησαν, ἀλλὰ περὶ ὧν ἐνεκαλοῦντο, ἴσως ἀπολογίαν οὐκ ἔχοντες καὶ ἑαυτοὺς ὄντας ὀλίγους ὁρῶντες καὶ δεδοικότες ὡς μέλλουσι μετὰ τοὺς ἐλέγχους ἐπιτίμιον ὑποδέχεσθαι, προλαβόντες ἐθρασύναντο καὶ τοῦτ' ἐνόμισαν ποιεῖν ὅπερ ἤλπισαν L III 657
ὑπομένειν μετὰ τὸν ἔλεγχον, ἀλλὰ τοῦτο ὡς ἄλογον ἔδοξεν ἡμῖν καταφρονήσεως ἄξιον· 26
ἐπειδὴ δὲ καὶ μέχρι τοῦ ὑμετέρου κράτους ἀνενεγκεῖν ἐτόλμησαν τὴν ἀλογωτάτην ἑαυτῶν ἀπό- ep. 153
νοιαν καὶ τὸ παρὰ θεσμοὺς καὶ κανόνας καὶ πᾶσαν ἀκολουθίαν ἐκκλησιαστικὴν αὐτοῖς πεπραγμένον δηλῶσαι τετολμήκασι τῆι ὑμῶν εὐσεβείαι, οὐκέτι παρείδομεν τὴν ἄλογον ἐκείνων ὁρμήν, ἀλλ' ἑπόμενοι πάλιν τῶι τύπωι τῶν κανόνων προσεκαλεσάμεθα τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην τὸν τὰ τηλικαῦτα μετὰ τῶν ἄλλων κατὰ τῶν προειρημένων τετολμηκότα. οὐδὲ γὰρ ἐθάρσησαν ἐκεῖνοι πρὸς τοσαύτην ἀπόνοιαν χωρῆσαι οἱ ὑπ' αἰτίαν ὄντες ὀλίγοι, εἰ μὴ τῆι θρασύτητι τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἰωάννου τοῦ τῆς Ἀντιοχέων
3 ἐθάρσησαν. συναχθέντες οὖν ἡμεῖς λιβέλλων προσδοθέντων ἡμῖν παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου

V, P [= hk], S, D [= mn], AWΛ^{tcu}

2 φρονήσαντα ταὐτη S ἱερᾶσ VP τε λειτουργίασ W 3 ἀσέβειαν W 4 καὶ ὑπὸ^1 D αἰτίασ SDAW 5 αὐτῶ VSDAWΛ^{tu} αὐτοῖς Λ^c δὲ αὐτοῖσ P 6/7 λ̄ W 7 μόνον A πραγμάτων Sm γρ πταισμάτων m in mg. 10 ἐκβαλεῖν DW ἐκβαλλεῖν S λειτουργίας] ἀκολουθίασ S ἔφημεν] ἔοικεν S 11 ἀπολογήσονται V ἀπολογήσωνται P ἐνεγκαλοῦντο S 12 συλλαβόντεσ A ἰωάννην τῆσ ἀντιοχέων PS τῆσ ἀντιοχείασ ἰωάννην W 'Ιωάννην Λ 13 ὑποθρυλλούντων VPSDW 14 τῶν om. V ἐκκλησιαστικῆσ καὶ ἁγίασ V 15 συνειλεγμένων SDWΛ ἀπηγγελμένων VP ἐπηγγελμένων A ἁγιωτάτων om. S 16 ἀρχιεπισκόπων VP ἔτι γε μὴν V 17 καὶ καθαιρέσεωσ A ὑπό SDAW 18 κατήγορον] κατηγορίαν P προσκαλεσάμενον S 21 αἰτίαν τινὰ SDAW 22 αὐτῶν A 24 αὐτοὺσ SDW καὶ SDAWΛ om. VP 25 τὸ ἐπιτίμιον VP ἐθρασύνοντο DAW τοῦτο VP 26 ὑπομένειν om. W 27 *ausi sunt omnino* Λ^c 27/28 ὑπόνοιαν A 28 αὐτοῖσ τὴν ἐκκλησιαστικὴν SDAW 29 τετολμήκασι δηλῶσαι S ὑμετέρα VP 29/30 ἐκείνην VW 31 εἰρημένων VP 32 γὰρ ἂν P ἐθάρρησαν SDAW χωρῆσαι] θαρρῆσαι A ὑπὸ VP 33 ἐπισκόπου om. SD ἀντιοχείασ SDAW 34 ἐθάρρησαν SDAW om. Λ^u λιβέλλων — ἡμῖν A λιβέλλων προδοθέντων ἡμῖν SDW προδοθέντων ἡμῖν λιβέλλων VP

καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου καὶ τοῦ θεοφιλεστάτου συνεπισκόπου Μέμνονος μετεκαλεσάμεθα τὸν μνημονευθέντα θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην, ὥστε νῦν γοῦν τὴν μέμψιν εἰπεῖν, δι' ἣν εἰς τοῦτο ὕβρεως ἐξώκειλε κατὰ τῶν πρώτων τῆς ἁγίας συνόδου, ὃς ἅπαξ καὶ δεύτερον καὶ τρίτον μετακληθεὶς ὥστε τὴν αἰτίαν εἰπεῖν, παραγενέσθαι μὲν ἐν τῇ συνόδῳ οὐκ ἠνέσχετο, οὐκ ἔχων [εἰπεῖν] εὔλογον ὧν τετόλμηκε τὴν αἰτίαν, στρατιώταις δὲ καὶ ὅπλοις περιφράξας τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν οὐδὲ τοὺς ἀποστελλομένους παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου ἁγιωτάτους ἐπισκόπους ἐδέξατο οὐδὲ ἀποκρίσεως τῆς δεούσης ἠξίωσε τὴν συναχθεῖσαν ἁγιωτάτην σύνοδον. ὅθεν γνόντες αὐτὸν μὴ θαρροῦντα δικαιολογίαις, τὰ μὲν ὑπ' αὐτῶν εἰκῇ καὶ μάτην φλυαρηθέντα' καὶ παρὰ πᾶσαν τὴν τῶν κανόνων ἀκολουθίαν γεγραμμένα κατά τε τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου καὶ κατὰ τοῦ εὐλαβεστάτου συνεπισκόπου Μέμνονος ἄκυρά τε καὶ μάταια παντάπασιν εἶναι ἐδικαιώσαμεν· κρίσις γὰρ ἡ μεθ' ἑαυτῆς οὐκ ἔχουσά τι κανονικὸν οὐδὲ δίκαιον λοιδορίας οὐδὲν ἔχει πλέον. οὕτως οὖν ἀκανονίστως αὐτόν τε καὶ τοὺς ἅμα αὐτῷ ἀτάκτως πράττοντας καὶ ἔξω πάσης ἀκολουθίας ἐκκλησιαστικῆς ἀκοινωνήτους τέως εἶναι ἐδικαιώσαμεν, εἶρξαντες αὐτῶν τὴν ἄλογον ἀταξίαν, ἕως ἂν ἐλθόντες περὶ ὧν προεπετεύσαντο, ἀπολογήσωνται τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ.

M IIII 1329 5 Τὰ οὖν τυπωθέντα ἀναγκαίως ἐπὶ τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν ἀνηνέγκαμεν δεόμενοι ὥστε μὴ σύνοδον κρίνεσθαι τὴν συστροφὴν τῶν ὑπ' αἰτίας γεγενημένων διὰ τὸ καὶ πάλαι ἐπὶ τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης συνόδου τῶν τιη τῶν ἐπὶ τῆς Νικαέων συνειλεγμένων τινὰς οὕτως ἀποστῆναι τῆς μεγάλης ἐκείνης συνόδου, δεδοικότας τὸ ἐξ αὐτῆς ἐπιτίμιον, καὶ μήτε κριθῆναι σύνοδον τούτους ὑπὸ τοῦ μεγάλου καὶ ἐν ἁγίοις βασιλέως Κωνσταντίνου, ἀλλὰ καὶ κελευσθῆναι δίκας ὑποσχεῖν ὑπὲρ ὧν ἀποσχίσαντες τὴν τῶν ἁγίων ἐκείνων ἐπισκόπων συμφωνίαν ἠρνήσαντο, πονηρᾶι, καθάπερ οὗτοι, καὶ αὐτοὶ συνειδήσει κεχρημένοι. ἄτοπον γὰρ συνόδῳ διακοσίων δέκα ἁγίων ἐπισκόπων, οἷς καὶ πᾶν τὸ πλῆθος τῆς Δύσεως τῶν ἁγίων ἐπισκόπων συνεψηφίσατο καὶ δι' αὐτῶν ἅπαν τὸ πλῆθος τὸ λοιπὸν τῆς οἰκου-
l. III 600 μένης, τριάκοντα μόνους ἀντιμαχέσασθαι, ὧν οἱ μὲν ἤδη πάλαι καθηιρημένοι τυγχάνουσιν, οἱ δὲ καὶ τῆς Κελεστίου κακοδοξίας εἰσίν, οἱ δὲ καὶ ἀνεθεματίσθησαν ὡς τὰ Νεστορίου φρονήσαντες, ἀλλὰ κελεῦσαι τὰ ὑπὸ τῆς οἰκουμενικῆς καὶ ἁγίας συνόδου τετυπωμένα εἰς συγκρότησιν τῆς εὐσεβείας κατὰ Νεστορίου καὶ τοῦ ἀσεβοῦς αὐτοῦ δόγματος τὴν ἰδίαν ἰσχὺν ἔχειν, κρατυνθέντα τῇ ἐπινεύσει καὶ συγκαταθέσει τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας.

Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων ἀνήνεγκα

Ἀρκάδιος καὶ Προίεκτος ἐπίσκοποι καὶ Φίλιππος πρεσβύτερος πρεσβευταὶ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ἀνηνέγκαμεν

Ὑπέγραψαν δὲ καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ἐπίσκοποι.

V, P [= hk], S, D [= mn], AWΛ¹Λ^{c}Λ^{u}

1 κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου SD ἐπισκόπου κυρίλλου P 2 θεοφιλέστατον SDWA εὐλαβέστατον P om. VΛ ἐπίσκοπον om. W κἂν νῦν A 3 προσώπων W ὃς] ὡσ P, corr. k 4/5 τῇ συνόδῳ VPAΛ τῇ ἁγία συνόδῳ SDW 5 εἰπεῖν om. Λ ὧν — αἰτίαν] ἀπολογίαν ὧν τετόλμηκε V 6 τὴν — οἰκίαν περιφράξασ D τὴν — οἰκίαν S 7/8 τὴν — σύνοδον VPΛ τοὺσ συναχθέντασ εἰσ τὴν ἁγίαν σύνοδον SDAW 8 αὐτοῦ W 9 τῶν om. S 10 τε VPΛ om. SDAW εὐλαβεστάτου καὶ P συνεπισκόπου ἡμῶν VPΛ^{c} 13 καὶ^{2}] οὐκ S 13/14 ἐκκλησιαστικῆσ ἀκολουθίασ SDAW 15 ἐπροπετεύσαντο DA 16 γοῦν V ἠνέγκαμεν D om. S 17 αἰτίαισ Sm^{corr} αἰτίοισ D αἰτίασιν V 18 τριακοσίων δέκα καὶ [καὶ om. PD] ὀκτὼ VPD τῶν om. VP νικαίασ VP 19 καὶ δεδοικότασ P 20 βασιλέως om. W 21 ἀποσχίσαντεσ ἑαυτούσ PΛ^{c} ἐπισκόπων om. P 22 οὗτοι καὶ αὐτοὶ VPΛ καὶ οὗτοι SDW καὶ τούτοισ A 23 σύνοδον PΛ^{u} 24 τὸ πλῆθοσ τό λοιπόν V τὸ πλῆθοσ τῶν λοιπῶν P τὸ λοιπὸν πλῆθοσ SDAW 25 λ W ἀντιμαχέσασθαι SDWΛ om. VPA πάλαι om. SW 26 καὶ om. PΛ τῆσ — δὲ καὶ om. V 27 φρονήσαντεσ ἀντιλέγειν A 28 αὐτοῦ ἀσεβοῦσ S ἰδίαν om. P 29 κρατηθέντα W 30—33 om. VP *et subscripsit synodus per episcopos centum nonaginta octo* Λ^{u}

93 = S 66 A 44. praeter numerum et titulum deest in V. Latina uersio extat in Collectione CT 40

Ἴσον σάκρας ἀποσταλείσης διὰ Ἰωάννου τοῦ κόμητος τῶν σακρῶν τῇ ἁγίαι συνόδωι

1 Κελεστίνωι[1] Ῥούφωι[2] Αὐγουστίνωι[3] Θεοδότωι[4] Ἀλεξάνδρωι[5] Ἀκακίωι[6] [ἄλλωι Ἀκακίωι[7]] Τραγκυλίνωι[8] Οὐαλεντίνωι[9] Ἰκονίωι[10] Ἰωάννηι[11] Ἀκακίωι[12] Οὐρσωι[13] Φίρμωι[14] Ἰμερίωι[15] Δεξιανῶι[16] Βερινιανῶι[17] Παλλαδίωι[18] Ἀστερίωι[19] Ἰουβεναλίωι[20] Φλαβιανῶι[21] Ἑλλαδίωι[22] Ῥαμβούλωι[23] Ἀλεξάνδρωι ἄλλωι[24] Μαξίμωι[25] Φριτίλαι[26] Περιγένει[27] Κύρωι[28] Ἰωάννηι ἄλλωι[29] Εὐθηρίωι[30] Ἑλλανίκωι[31] Βοσπορίωι[32] Κύρωι ἄλλωι[33] Βηναντίωι[34] Πέτρωι[35] Δυνατῶι[36] Δωροθέωι[37] Ἀντιόχωι[38] Δαλματίωι[39] Εὐσεβίωι[40] Σελεύκωι[41] Ἐλευσίωι[42] Εὐλογίωι[43] Σαππίδωι[44] Τιμοθέωι[45] Πίωι[46] Τρωίλωι[47] Ἐρρηνιανῶι[48] Μονίμωι[49] Ὀλυμπίωι[50] Θεοφίλωι[51] 2 Ἰουλιανῶι[52] Βασιλείωι[53] καὶ λοιποῖς εὐλαβεστάτοις ἐπισκόποις. Ὅσον περὶ τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν προγονικὴν πίστιν ἔχοντες ζῆλον διατελοῦμεν, ἐκ πολλῶν ἡγούμεθα τῶν προλαβόντων ἐναργῶς δεδηλῶσθαι, οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ ἐκ τῆς ἔναγχος ἐπὶ τῇι κλήσει τῆς ἁγιωτάτης ὑμῶν συνόδου τοῦτο φανερὸν γεγονέναι πᾶσι τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην πεπιστεύκαμεν. οὐδὲ γὰρ πρὸς βραχὺ ἀνακυψάσης τινὸς ἀμφισβητήσεως ἀνασχόμενοι, ὑπὲρ τοῦ θᾶττον τὴν ταύτης παρακολουθῆσαι λύσιν σπουδαίως συνελθεῖν τὴν ὁσιότητα ὑμῶν ἐπεστείλαμεν, καὶ οὐδαμῶς ἡγούμενοι τὸν ὑπὲρ εὐσεβείας πόνον τῇι θεοσεβείαι ὑμῶν ἔσεσθαι φορτικόν, ἐπεκουφίσαμεν ὅμως βασιλικῆι προνοίαι τὴν τούτου δυσχέρειαν ἐπιτηδειότητι καιροῦ τε καὶ τόπου. τὴν γὰρ Ἐφεσίων ἀφωρίσαμεν πόλιν τοῖς τε ἐκ γῆς καὶ θαλάσσης εὐπρόσιτον, καὶ πάντων δὲ τῶν οἰκείων καὶ ἐπεισάκτων καρπῶν τὰ χρειώδη τοῖς ἐνδιατρίβουσιν ἀφθόνως παρέχουσαν, ὥστε τὸν τῆς ἡμετέρας γαληνότητος εὐσεβῆ σκοπὸν καὶ 3 τῆς ἁγιωτάτης ὑμῶν συνόδου συνδραμεῖν τε ῥαιδίως καὶ εἰς ἔργον ἀχθῆναι. ὅθεν καὶ νῦν τὴν γνωρισθεῖσαν παρὰ τῆς θεοσεβείας ὑμῶν Νεστορίου καὶ Κυρίλλου καὶ Μέμνονος καθαίρεσιν ἐδεξάμεθα, τῶν δὲ ἄλλων τῶν παρ' ὑμῖν πραχθέντων κατέγνωμεν, τὴν περὶ τὸν Χριστιανισμὸν πίστιν καὶ ὀρθότητα φυλάττοντες, ἣν ἐκ πατέρων καὶ προγόνων παρειλήφαμεν καὶ ἣν ἡ ἁγιωτάτη σύνοδος ἡ ἐπὶ τοῦ τῆς θείας λήξεως Κωνσταντίνου γενομένη συμφώνως ἐκύρωσε. φροντίσει τοίνυν ἕκαστος τοῦ ἁγιωτάτου ὑμῶν συλλόγου, λυθείσης πάσης ἀμφισβητήσεως κοπέντων τε τῶν σκανδάλων, μετ' εἰρήνης καὶ ὁμονοίας εἰς τὴν οἰκείαν

M IIII 139[6]
L. III 7[21]

V [praeter numerum et titulum omnia desunt], P [= hk], S [3 τῶν σακρῶν — p. 32, 4 ὑμῶν συλλόγωι desunt propter folii defectum], D [= mn], AWΛ^{t}Λ^{c}

ϛγ̄ V πδ̄ P ξ̄ς SD 3 τοῦ om. PS τῶν om. W σακρῶν VPΛ σακρῶν παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων DAW ἁγία PΛ^{t} om. V ἁγία καὶ μεγάλη DAW

4—11 ordo idem inuenitur in Λ^{t}, confusus est in Λ^{c}, ubi accedunt *Sabbatius* et *Iohannes* tertius, pro Valentino[9] habetur *Valerianus* 4 praemittit Ἰουβενάλιος ἐπίσκοποσ ἱεροσολύμων ἀνήνεγκε ex fine ep. 92 P [8] αὐγουστίνῳ P αὐγουστιανῶ DA αὐγουστινιανῶ W [4] om. DAW [7] P om. DAWΛ [17] βερινιανῶ A βερηνιανῶ D βεριανῶ P βενινῶ W [26] φριτίλαι D φριτηλᾶ P φριτηρᾶ A φιρτιάνῳ W [27] περιγενίω P [32] βοσφορίω P [33—39] om. W [39] ante [33] coll. P [34] βινατίω D βιννατίω A [35] post [37] coll. P [36] δυμάτω P [41] σελευκίω W [43] ante [40] coll. W post [47] iterum habet P [44] σαππίω D [48] ἐρρηνιανῶ A ἐρηνιανῶ DW ἐρριανῶ P 11 τοῖσ λοιποῖσ A ὅσοι A 12 τὴν προγονικὴν πίστιν WΛ τῆσ προγονικῆσ πίστεωσ PDA 12 ἔχοντεσ ζῆλον διατελοῦμεν P ζῆλον διατελοῦμεν ἔχοντεσ W τὸν ζῆλον διατελοῦμεν ἔχοντεσ [ἔχοντεσ om. A] DA 13 τῆι om. P 13/14 ἁγιωτάτησ PΛ om. DAW 14 τοῦτον P 16/17 ἀπεστείλαμεν DA 17 καὶ om. W τῆσ θεοσεβείασ W 18/19 ὑμῶσ — ἀφωρίσαμεν om. W 20 προσιτὴν P δὲ] διά τε P τὰ] καὶ P 22 καὶ ῥαιδίωσ Λ 23 θεοσεβείασ P *sanctitate* Λ εὐσεβείασ DAW 24 ὑμὶν PDAΛ^{t} ὑμῶν WΛ^{c} κατέγνωμεν PΛ ἔγνωμεν DA ἔγνωμεν τὰ ὑπομνήματα W τήν τε W 25 τέ καὶ DA καὶ — φυλάττοντεσ om. W τε καὶ P 26 ἡ^{2} om. DA τοῦ om. P γεγενημένη κωνσταντίνου P 27 post ἐκύρωσεν add. ὀρθοτατα φυλάττοντεσ ὦμεν W 28 τε PΛ δὲ DA καὶ W τέ καὶ A *concordia generali* Λ^{c} οἰκίαν W

4 ἐπανελθεῖν. ὑπὲρ δὲ τοῦ τὴν ὁσιότητα ὑμῶν μὴ μόνον ἀπὸ τῶν τῆς ἡμετέρας εὐσεβείας γραμμάτων προτραπεῖσαν εἰς ὁμόνοιάν τε καὶ εἰς τὴν καθόλου τοῦ εὐσεβοῦς δόγματος εἰρήνην ἰδεῖν, καὶ τὰ γράμματα τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Βεροιαίων Ἀκακίου τοῦτο παραινοῦντος ἀναγνόντες ἀπεστείλαμεν, ὃς τῶι ἁγιωτάτωι ὑμῶν συλλόγωι προστεθῆναι διὰ τὸ μακρὸν γῆρας οὐ δυνηθείς, δι' ὧν ἔγραψε, τὰ τῆι αὐτοῦ θεοσεβείαι πρέποντα καὶ τῆι ὀρθοδόξωι θρησκείαι συντελοῦντα εἰσηγήσατο, ἅπερ οἷα τυγχάνει, ἡ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς δηλώσει ἀνάγνωσις. γινωσκέτω μέντοι ἡ ὑμῶν ὁσιότης ὅτιπερ τὸν μεγαλοπρεπέστατον καὶ ἐνδοξότατον κόμητα τῶν σακρῶν Ἰωάννην τούτου ἕνεκα ἀπεστείλαμεν ὥστε αὐτὸν εἰδότα τὸν περὶ τὴν πίστιν τῆς ἡμετέρας θειότητος σκοπόν, ἅπερ ἂν συνίδηι λυσιτελεῖν, διαπράξασθαι.

94 = S 67 A 47. praeter numerum et titulum deest in V. Latina uersio extat in Collectione CT 41

L III 756 M IIII 1433 Ἴσον ἀναφορᾶς τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὴν σάκραν τὴν ἀναγνωσθεῖσαν παρὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος τῶν σακρῶν Ἰωάννου

1 Τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ φιλοχρίστοις Θεοδοσίωι καὶ Οὐαλεντινιανῶι νικηταῖς τροπαι-
L III 757 σύχοις ἀεὶ αὐγούστοις ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἡ χάριτι θεοῦ καὶ νεύματι τοῦ ὑμετέρου κράτους συναχθεῖσα ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει. Ἡ μὲν φιλόχριστος ὑμῶν βασιλεία, εὐσεβέστατοι βασιλεῖς, ἐκ παίδων τὸν περὶ τὴν πίστιν καὶ τοὺς κανόνας ἐπεδείξατο ζῆλον, οὗπερ ἕνεκεν καὶ τοὺς ἐκ τῆς οἰκουμένης ἐπισκόπους τὴν Ἐφεσίων καταλαβεῖν εὐσεβεῖ θεσπίσματι παρεκελεύσατο· τὸ δὲ νῦν ἡμῖν ἀναγνωσθὲν γράμμα τῆς ὑμετέρας γαληνότητος διὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου κόμητος Ἰωάννου οὐ μικρὰν ἡμῖν ἐποίησε ταραχήν, ἐνδειξάμενον ἀπάτην τινὰ καὶ ψεῦδος ταῖς ἀψευδέσιν παρενοχλῆσαι ὑμῶν
2 ἀκοαῖς. ὡς γὰρ παρ' ἡμῶν ἀναφορὰν δεξάμενον τὸ ὑμέτερον κράτος καθαίρεσιν ἔχουσαν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου καὶ τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου συνεπισκόπου [ἡμῶν] Μέμνονος, οὕτω διὰ τῶν γραμμάτων ἐδήλωσεν. ὅθεν μηδαμῶς ἰσχύειν ψεῦδος ἐπὶ τῆς ὑμετέρας φιλοχρίστου βασιλείας εὐχόμενοί τε καὶ σπουδάζοντες ἐθαρσήσαμεν ἀνενεγκεῖν τῆι ὑμετέραι γαληνότητι ὅτιπερ ἡ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἡ πᾶσαν μὲν τὴν Δύσιν μετὰ τῆς μεγάλης ὑμῶν Ῥώμης καὶ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου συνεδρεύουσαν ἔχουσα, πᾶσαν δὲ τὴν Ἀφρικὴν καὶ πᾶν τὸ Ἰλλυρικὸν οὐκ ἐποίησε καθαίρεσιν τῶν προειρημένων ἁγιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων οὔτε ἀνήνεγκεν, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον τοὺς ἄνδρας ἐπὶ ζήλωι ὀρθοδοξίας θαυμάζουσα πολλῶν ἡγεῖται καὶ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ἐπαίνων καὶ παρὰ τῶι δεσπότηι Χριστῶι στεφάνων ἀξίους, μόνον δὲ τὸν τῆς ἀθεμίτου αἱρέ-
ep 81 σεως τῶν ἀνθρωπολατρῶν κήρυκα Νεστόριον καθελόντες ἀνηνέγκαμεν τῆι φιλοχρίστωι ὑμῶν
3 βασιλείαι. κἀκεῖνο δὲ ἡμᾶς οὐ μικρῶς ἔθλιψεν ἐκ συναρπαγῆς γενέσθαι φαινόμενον τὸ

P, S [inde a 4 προστεθῆναι], DAWΛtΛc

2 τῆσ τοῦ P 3 ἐνιδεῖν P ante καὶ superscr ἀλλὰ W ὁσιωτάτου PA om DAW ἐπισκόπου τῆσ βερροιαίων DAW τῆσ βερροιαίων ἐπισκόπου P 6 αὐτῆσ om. P 7 ὑμετέρα P 8 καὶ τούτου ἕνεκεν W 9 τὸν περὶ τὴν] τὴν περιττὴν S ὑμετέρασ W σκοπὸν τῆσ ἡμετέρασ θειότητοσ P συνίδηι W συνειδῆ SDA συνήδει P 9/10 διαπράξασθαι PWΛ διαπράξησθε SDA

V [praeter numerum et titulum omnia desunt], P [= hk], S, D [= mn], AWΛtΛc

ϙδ V πε̄ P ΕΖ SD 13/14 τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου om. V 14 ἰωάννου κόμητοσ τῶν σακρῶν VP 15—17 Τοῖς — μητροπόλει om. P 15 εὐλαβεστάτοισ S 16 θεοῦ] *Christi* Λ 16/17 *uestrae pietatis* Λc 18 ἐπεδείξαντο P 20 ὑμῖν D 21 ἡμῖν om. SW 22 παρενοχλῆσαι ὑμῶν P ὑμῶν παρενοχλῆσαι W *inquietare* Λ ὑμῶν παρενοχλῆσαν SDA 24 θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου PΛ ὁσιωτάτου SDAW 24/25 καὶ τοῦ —:Μέμνονος om. P 24 τοῦ om. S ὁσιωτάτου καὶ om W 25 ἡμῶν om. Λ 27 ἐθαρρήσαμεν PSW 28 τὴν om. P ἡμῶν Pm 30 καὶ[2] om. WΛt 31 διηγεῖται SW 33 τὸν ἀνθρωπολάτριν P 34 δὲ om. P οὐ μικρῶσ ἡμᾶς D

τοὺς ἀποστατήσαντας ἀπὸ τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου τοὺς περὶ Ἰωάννην τὸν Ἀντιοχείας καὶ τοὺς σὺν αὐτῶι Κελεστιανοὺς καὶ καθηιρημένους τοῖς ἡμετέροις ἐγκαταμῖξαι ὀνόμασι καὶ μίαν πρὸς ἡμᾶς τε κἀκείνους σάκραν διαπέμψασθαι, περὶ ὧν ἤδη μὲν καὶ πάλαι φανερὰ ep 84
τῆι ὑμετέραι εὐσεβείαι κατεστήσαμεν ὅπως μὲν ἡμῶν ἀπέσχισαν· ὅπως δὲ εἰς ὕβριν τὴν κατὰ τῶν ἡμετέρων προέδρων τραπέντες τούς τε κανόνας πατῆσαι ἐτόλμησαν καὶ ἑαυτοὺς 5
ἀκοινωνήτους πάσης τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου διὰ τῆς καθ' ἡμῶν προπετείας εἰργάσαντο ὅπως τε καλούμενοι εἰς ἔλεγχον οὐδαμῶς ὑπακοῦσαι ἠνέσχοντο καὶ ὅτι πάντηι ἀκοινώνητοι διὰ τοῦτο καὶ ἀνενέργητοι παρὰ τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου γεγόνασι, ταῦτα καὶ νῦν γνωρίζοντες τῆι ὑμετέραι φιλοχρίστωι βασιλείαι δηλοῦμεν ὡς διὰ τὴν τοιαύτην αὐτῶν ἀτοπίαν
καὶ τοὺς ὑπὲρ τοῦ καθηιρημένου Νεστορίου αὐτῶν καὶ μέχρι νῦν ἀγῶνας οὐδαμῶς εἰς κοι- M IIII 1436
νωνίαν δέξασθαι ἠνεσχόμεθα, μήτε τῆι καθαιρέσει Νεστορίου ὑπογράψαι ἀνασχομένους, ἀλλὰ 11
καὶ τὰ ἐκείνου προδήλως φρονοῦντας, ὑποπεσόντας δὲ καὶ τοῖς κανόσι διά τε τὴν ἄτακτον
αὐτῶν κατὰ τῶν ἡμετέρων προέδρων ἐπιχείρησιν καὶ διὰ τὸ ψεύσασθαι καὶ συναρπάσαι L III 760
τολμῆσαι τὰς εὐσεβεῖς ὑμῶν ἀκοάς, καὶ δεόμεθα τῆς τῶι θεῶι ἀνακειμένης ὑμῶν βασιλείας
τοὺς μὲν ἁγιωτάτους καὶ θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους Κύριλλον καὶ Μέμνονα ἀποδοθῆναι 15
τῆι ἁγίαι συνόδωι, οὐδαμῶς ἀπὸ τῶν κανόνων κατακεκριμένους, τὴν δὲ πίστιν φυλαχθῆναι
ἀσάλευτον, ἥτις καὶ τῆι ὑμετέραι ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος καταγέγραπται ψυχῆι ἐκ προγόνων ὑμῖν παραδεδομένη καὶ ἐν τοῖς παρ' ἡμῶν πάλαι ἀνενηνεγμένοις ὑπομνήμασι τοῖς
κατὰ Νεστορίου πραχθεῖσι σφόδρα σεσαφήνισται, προκειμένης μὲν τῆς πίστεως τῶν ἐν
Νικαίαι ἁγιωτάτων πατέρων τῶν τιη, πάσης δὲ τῆς ἐπ' αὐτῶι πράξεως ἱκανῆς οὔσης διε- 20
λέγξαι μὲν τὴν τῶν ἐναντίων ἀσέβειαν, παραστῆσαι δὲ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, ἣν μέχρι τοῦ
4 νῦν φυλάξαι διὰ πάντων ἐσπουδάσατε. εἰ δὲ παρίσταται τῶι ὑμετέρωι κράτει ὑπὲρ τοῦ
ἀκριβῶς διαγνῶναι τὰ μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ τῶν ἀποσχισάντων, τὴν ὑμετέραν κορυφὴν ἱκετεύομεν τῆι ἁγίαι συνόδωι ἐκπέμψαι ὅσους ἂν δοκιμάσηι τὸ ὑμέτερον κράτος, ὥστε καὶ
κατὰ πρόσωπον περὶ πάντων πληροφορῆσαι τὴν φιλόχριστον ὑμῶν βασιλείαν. 25

95 = S 75 A 58. Latinae uersiones extant duo, in Collectione CT 60 et in Collectione Winteriana 11

Ἐντολὴ πραχθεῖσα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τοῖς ἀποσταλεῖσι παρ' αὐτῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐλαβεστάτοις ἐπισκόποις ὥστε αὐτοὺς δικάσασθαι τοῖς ἀπὸ τῆς Ἀνατολῆς

1 Τῶι θεοφιλεστάτωι καὶ θεοσεβεστάτωι πρεσβυτέρωι Φιλίππωι, διέποντι τὸν τόπον τοῦ L III 781
ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τοῦ τῆς μεγάλης Ῥώμης M IIII 1457

P [= hk], S, D [= mn], AWΛtΛc

1 ἀντιοχέα A 2 Κελεστιανούς] κελεστίω τούσ W καὶ SA τε καὶ P om DW ἐγκαταμίξαι PΛ ἐντάξαι SDAW 3 ἐκείνουσ τε καὶ ἡμᾶσ P τε om. D διαπέμψαι P 4 μὲν PSDAWΛ, melius deesset ἡμᾶσ PA 5 προτραπέντεσ A 7 ἐλέγχουσ P 7/8 διὰ τοῦτο ἀκοινώνητοι P 8 παρὰ] διὰ P 10 τούσ in τοῦ corr. W 10/11 αὐτῶν — Νεστορίου om W 10 καὶ μέχρι νῦν om P 11 τὴν καθαίρεσιν A μὴ ἀνασχομένουσ W 13 τό] τοῦ P 16 ὑπὸ P 18 ἡμῖν W παραδιδομένη P ante καὶ superscr ἢ W ἀνηνεγμένοισ P 20 τι καὶ η A τριακοσίων δεκαοκτώ PD δὲ PSW μὲν D μὲν γὰρ A αὐτῶ A *eius* Λ αὐτῆ PSW αὐτοῖσ D 21 τοῦ om S 22 διὰ πάντων φυλάξαι S 23 ὑμετέραν εὐσεβῆ P 24 ὅσουσ PΛ οὓσ SDAW καὶ om P

V, P [= hk], S, D [= mn], AWΛtΛcΛu

Ζήτει τὰ προβάντα μετὰ τὴν τοιαύτην ἐντολὴν κατὰ ἀκολουθίαν ἐν τῶι δευτέρωι βιβλίωι, ἐν ὧι καὶ αὕτη προτέτακται SD in mg

ϛ^ε V πς P 28/29 ἐντολὴ [ἐπιστολὴ SW] — ἀνατολῆσ SDAWΛ Ἐντολιμαῖον γράμμα προσ τούσ ἐξῆσ ὥστε ἐν κωνσταντινουπόλει δικάσασθαι [δικάσασθαι ἐν κωνσταντινουπόλει P] πρὸσ ἰωαννην ἐπίσκοπον ἀντιοχείασ VP 28 αὐτῆσ τῆσ ἁγίασ συνόδου SDW 30 θεοσεβεστατω καὶ θεοφιλεστάτω SW 31 ἁγιωτάτου VPAΛ εὐλαβεστάτου SDW καὶ θεοφιλεστάτου om VD καὶ ὁσιωτάτου P *et pientissimi* Λw ἀρχιεπισκόπου PAΛ ἐπισκόπου VSDW μεγίστησ VP

Κελεστίνου, καὶ τοῖς θεοφιλεστάτοις καὶ ἁγιωτάτοις ἐπισκόποις Ἀρκαδίωι Ἰουβεναλίωι Φλαβιανῶι Φίρμωι Θεοδότωι Ἀκακίωι Εὐοπτίωι ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἡ χάριτι θεοῦ καὶ θεσπίσματι τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων συναχθεῖσα ἐν τῆι Ἐφεσίων μετροπόλει ἐν κυρίωι χαίρειν. Ἐπιτραπέντες παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων πρεσβευτὰς ἀποστεῖλαι ὑπὲρ πάσης ὁμοῦ τῆς οἰκουμένης, ἥτις διὰ τῶν ἐν τῆι Ἐφεσίων πόλει συνειλεγμένων μεθ' ἡμῶν τὸν ὑπὲρ τῆς ὀρθῆς πίστεως ἀνείληφεν ἀγῶνα, ἐψηφισάμεθα τὴν ὑμετέραν θεοσέβειαν, ὡς ἐνώπιον τοῦ Χριστοῦ ὑμῖν τὴν ὑπὲρ τῆς ὀρθοδοξίας καὶ τῶν
L III 781 ἁγίων πατέρων καὶ ἀδελφῶν τοῦ τε ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου καὶ τοῦ θεοφιλεστάτου συνεπισκόπου Μέμνονος πρεσβείαν ἐγχειρίσαντες. ἀμφοτέρων δὲ ποιούμενοι πρόνοιαν καὶ τῆς ἑαυτῶν ἀσφαλείας καὶ τῆς ὑμετέρας, τοῦτο ὑμῖν τὸ ἐντολικὸν ὠρέξαμεν, ὥστε καὶ ἡμᾶς εἰδέναι ἐπὶ τίσιν ὑμᾶς ἐξεπέμψαμεν, καὶ τὴν ὑμετέραν θεοσέβειαν γινώσκειν ὅτιπερ οὐδὲν παρὰ ταῦτα ποιῆσαι ὀφείλετε. πρὸ πάντων μὲν οὖν ἐκεῖνο εἰδέναι χρὴ τὴν ὑμετέραν ὁσιότητα ὅτιπερ τὴν πρὸς Ἰωάννην τὸν Ἀντιοχείας καὶ τὸ σὺν αὐτῶι τῆς ἀποστασίας συνέδριον κοινωνίαν κατ' οὐδένα τρόπον καταδέξασθαι ὀφείλετε διὰ τὸ μήτε ἐλέσθαι αὐτοὺς συγκαθελεῖν ἡμῖν τὸν τῆς ἀσεβείας κήρυκα Νεστόριον, ἀλλὰ καὶ τὸν ὑπὲρ ἐκείνου λόγον μέχρι τῆς ὑμετέρας ἐξόδου ποιεῖσθαι, τολμῆσαι δὲ παρὰ πάντας τοὺς κανόνας κατακρῖναι τόν τε ἁγιώτατον καὶ θεοφιλέστατον ἀρχιεπίσκοπον Κύριλλον καὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Μέμνονα, ἄλλως δὲ διὰ τὸ ἔτι καὶ νῦν τοῖς Νεστορίου συναγωνίζεσθαι δόγμασι καὶ τινὰς τῶν ἐν αὐτοῖς εἶναι Κελεστιανοὺς καὶ καθηιρημένους καὶ τὴν τῆς οἰκουμένης σύνοδον τολμῆσαι ὡς αἱρετικὴν διαβαλεῖν. εἰ δὲ ἄρα
2r ἀνάγκη τις παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου προσάγοιτο βασιλέως, ἐπειδὴ χρὴ φιλοχρίστωι καὶ εὐσεβεῖ θεσπίσματι κατὰ δύναμιν πειθαρχεῖν, εἰ ἔλοιντο οἱ προειρημένοι ὑπογράψαι μὲν τῆι καθαιρέσει Νεστορίου, διὰ λιβέλλων δὲ συγγνώμην αἰτῆσαι παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου ἐφ' οἷς προεπετεύσαντο κατὰ τῶν ἡμετέρων προέδρων, ἀναθεματίσαι δὲ καὶ τὰ Νεστορίου δόγματα καὶ τοὺς προδήλως τὰ αὐτοῦ φρονοῦντας ἢ φρονήσαντας ἀπορρίψασθαι καὶ σὺν ἡμῖν πονῆσαι εἰς τὸ ἀποδοθῆναι ἡμῖν τοὺς ἁγιωτάτους ἀρχιεπισκόπους Κύριλλον καὶ Μέμνονα, ἐπιτρέπομεν τῆι ὑμετέραι ἁγιότητι, τούτων γινομένων, ὑποσχέσθαι μὲν αὐτοῖς τὴν κοινωνίαν, γράψαι δὲ
M IIII 1460 πρὸς ἡμᾶς, ὥστε καὶ ἡμῶν ὑμῖν συντιθεμένων τελείαν τὴν πρὸς αὐτοὺς γενέσθαι εἰρήνην· μὴ πρότερον δὲ τὴν κοινωνίαν αὐτοῖς ὑποσχέσθαι, εἰ μὴ τοὺς προέδρους ἑαυτῆς ἀπολάβοι ἡ ἁγία σύνοδος. εἰδέναι δὲ βουλόμεθα τὴν ὑμετέραν ὁσιότητα ὅτιπερ εἴ τι τούτων παροφθείη παρ' ὑμῶν, οὔτε ἡ ἁγία σύνοδος καταδέξεται τὰ παρ' ὑμῶν πραττόμενα οὔτε ὑμᾶς ἕξει κοινωνούς.

V, P [= hk], S, D [= mn], AWΛtΛcΛw

1 θεοφιλεστάτοις VPAΛtc θεοσεβεστάτοις SDWΛw καὶ ἁγιωτάτοις om. VP 1/2 φλαυιανῶ SD 2 εὐοπίω S καὶ εὐοπτίω P 2—4 ἡ ἁγία — χαίρειν om. W 4 καὶ φιλοχρίστων om. V καὶ θεοφιλεστάτων καὶ φιλοχρίστων P 5 ἐξαποστεῖλαι VP οἰκουμενικῆσ συνόδου P μητροπόλει P 6 μεθ'] ἀνθ' W ἀνείληφεν ἀγῶνα πίστεωσ SDW ἀνειλήφει P ἐψηφίσατο P 7 ὡς om. S 8 θεοφιλεστάτου VPAΛ ὁσιωτάτου SDW 8/9 Κυρίλλου — συνεπισκόπου om. V 9 θεοφιλεστάτου DAWΛ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου P om. S συνεπισκόπου AWΛ συνεπισκόπου ἡμῶν S ἐπισκόπου PD ἐγχειρήσαντεσ P 10 πρόνοιαν ποιούμενοι VP τὸ om. P 11 ὑμᾶσ PW, corr. W ἡμᾶσ S 12 οὐδὲ P 13 τὸν om. D 14 δέξασθαι S 17/18 ἀρχιεπίσκοπον — θεοφιλέστατον om. V ἐπίσκοπον W 18 καὶ θεοφιλέστατον om. SW καὶ θεοσεβέστατον Λtc δὲ SDAW τε P τε καὶ V 19 καὶ² SDAWΛ ἔτι τε P ἔτι τε καὶ V 20 τολμῆσαι om. VP διαβάλλειν VP ἄρα SDAWΛ om. VP 21 εὐλαβεστάτου W προσάγοιτο SAW προάγοιτο D ἐπάγοιτο VP ἐπειδὴ PA ἐπειδήπερ SDW ἐπεὶ V χρὴ SDAW δεῖ VP 22 θεσπίσματι DAWΛ δόγματι S κράτει VP πειθαρχεῖν κατὰ δύναμιν S 22/23 νεστορίου καθαιρέσει VP 24 δὲ DAWΛc om. S δὲ πρωτοτύπωσ VP τὰ νεστορίου δόγματα VPAΛ τοῦ νεστορίου τὸ δόγμα SW τὸ νεστορίου δόγμα D 25 αὐτοῦ SDAWΛ αὐτὰ VP ἡ AΛ καὶ VPSDW πονέσαι P 27 γενομένων SD μὲν om. P 28 συντεθειμένων P 29 τὴν κοινωνίαν αὐτοῖσ A κοινωνίαν αὐτοῖσ SDW αὐτοῖσ κοινωνίαν VP αὐτῆσ SDW 30 τούτων τί SDW 31 καταδέξασθαι V ἡμῶν S οὔτε δὲ SDW κοινωνικοὺσ AW

Ὑπογραφαί

[1]Βηρινιανὸς ἐπίσκοπος Πέργης ἐντειλάμενος ὑπέγραψα
[2]Ἐρενιανὸς ἐπίσκοπος ὑπέγραψα
[3]Δαλμάτιος ἐπίσκοπος ὑπέγραψα
[4]Σεβῆρος ἐπίσκοπος ὑπέγραψα
[5]Πίος ἐπίσκοπος ὑπέγραψα
[6]Ἑλλάνικος ἐπίσκοπος ὑπέγραψα
[7]Παλλάδιος ὁμοίως
[8]Ἀμφιλόχιος ὁμοίως
[9]Περιγένης ὁμοίως
[10]Ἰκόνιος ὁμοίως
[11]Οὐαλεριανὸς ὁμοίως
[12]Κῦρος ὁμοίως
[13]Ἀριστόνικος ὁμοίως
[14]Μαιόνιος ὁμοίως
[15]Δυνατὸς ὁμοίως
[16]Ἰδδούας ὁμοίως
[17]Ἐπιφάνιος ὁμοίως
[18]Γρηγόριος ὁμοίως
[19]Ἡσύχιος ὁμοίως
[20]Τριβουνιανὸς ὁμοίως
[21]Φίλιππος ὁμοίως
[22]Ἡρακλέων ὁμοίως
[23]Πέτρος ὁμοίως
[24]Θεοδόσιος ὁμοίως
[25]Εὐσέβιος ὁμοίως
[26]Βενάντιος ὁμοίως
[27]Ἀνύσιος ὁμοίως
[28]Δομνῖνος ὁμοίως
[29]Ζηνόβιος ὁμοίως
[30]Αἴτιος ὁμοίως
[31]Τιμόθεος ὁμοίως
[32]Εὐγένιος ὁμοίως
[33]Κάλλιππος ὁμοίως
[34]Ἰωάννης ὁμοίως
[35]Θεόδοτος ὁμοίως
[36]Ἀβλάβιος ὁμοίως
[37]Δομνῖνος ὁμοίως
[38]Εὐστάθιος ὁμοίως
[39]Κωνστάντιος ὁμοίως
[40]Ἐννέπιος ὁμοίως
[41]Εὐπρέπιος ὁμοίως
[42]Παράλιος ὁμοίως
[43]Σιλουανὸς ὁμοίως
[44]Λιμένιος ὁμοίως
[45]Κύριλλος ὁμοίως
[46]Εὔπορος ὁμοίως
[47]Ῥόδων ὁμοίως
[48]Τυχικὸς ὁμοίως
[49]Μαρτύριος ὁμοίως
[50]Θωμᾶς ὁμοίως
[51]Νικίας ὁμοίως
[52]Νεστόριος ὁμοίως
[53]Θεόδωρος ὁμοίως
[54]Ἀρχέλαος ὁμοίως
[55]Ἀφόβιος ὁμοίως
[56]Ἑρμόλαος ὁμοίως
[57]Μακάριος ὁμοίως
[58]Δοκιμάσιος ὁμοίως
[59]Θεοσέβιος ὁμοίως
[60]Δόμνος ὁμοίως
[61]Ἀστέριος ὁμοίως
[62]Ῥηγῖνος ὁμοίως
[63]Σενεκίων ὁμοίως
[64]Βεσσούλας διάκονος ὁμοίως
[65]Μάξιμος ὁμοίως
[66]Θεόδουλος ὁμοίως
[67]Κόμοδος ὁμοίως
[68]Μόδεστος ὁμοίως
[69]Ἀριστόβουλος ὁμοίως
[70]Εὐθάλιος ὁμοίως
[71]Ἡράκλειος ὁμοίως
[72]Παῦλος ὁμοίως
[73]Θέων ὁμοίως
[74]Ἱέρακυς ὁμοίως
[75]Χρυσαόριος ὁμοίως
[76]Ἑρμογένης ὁμοίως
[77]Ἀριστόκριτος ὁμοίως

ὑπογραφαί — [140] Παῦλος] subscriptionibus omnibus omissis in fine nr. 95 habent δοθέντων ἐπὶ τούτοις λιβέλλων ἀντιρρητικῶν παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου καὶ τῶν μνημονευθέντων ἀποσταλέντων ἐντολικαρίων, ἀπέστειλε καὶ τὸ ἕτερον μέρος τοῦ Ἰωάννου ἐντολικαρίους ἐν Κωνσταντινουπόλει· ἧς ἐντολῆς τὸ ἴσον καθὼς ἐξῆς περιέχει οὕτως: — VP

S, D [= mn], AWΛ^{t}Λ^{c}Λ^{w}

ὑπογραφαί ΑΛ^{w} om. SDAWΛ^{tc} [1] βηρινιανὸσ ΑΛ^{tw} βερηνιανὸσ SDWΛ^{c} ἐντειλάμενοσ ΑΛ^{tc} ἐντεταλμένοσ SDWΛ^{w} ὑπέγραψεν W [2—140] ΑΛ^{w} om. SDWΛ^{tc} substituendo ὑπέγραψαν δὲ καὶ [καὶ om. S] πάντεσ οἱ προταγέντεσ ἐν τῇι στάσει τῶν ὑπομνημάτων θεοσεβέστατοι καὶ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι SDWΛ^{tc} [33] κάλιππος A [39] *Constantinus* Λ^{w} [64] διάκονος om. Λ^{w}

78 Ἀλέξανδρος ὁμοίως
79 Λαμπέτιος ὁμοίως
80 Σεβῆρος ὁμοίως
81 Αἰδέσιος ὁμοίως
82 Ἀπελλᾶς ὁμοίως
83 Ἀλύπιος ὁμοίως
84 Ἀνδήριος ὁμοίως
85 Παῦλος ὁμοίως
86 Μακεδόνιος ὁμοίως
87 Ἀκάκιος ὁμοίως
88 Σπουδάσιος ὁμοίως
89 Ἀφθόνιος ὁμοίως
90 Φιλητὸς ὁμοίως
91 Προμάχιος ὁμοίως
92 Νεκτάριος ὁμοίως
93 Μητρόδωρος ὁμοίως
94 Δωρόθεος ὁμοίως
95 Ταριανὸς ὁμοίως
96 Ἀβραὰμ ὁμοίως
97 Πέτρος ὁμοίως
98 Εὐδόξιος ὁμοίως
99 Ἀδέλφιος ὁμοίως
100 Εὐλόγιος ὁμοίως
101 Θεωνᾶς ὁμοίως
102 Κῦρος ὁμοίως
103 Μαρκελλῖνος ὁμοίως
104 Εὐάγριος ὁμοίως
105 Θεόδωρος ὁμοίως
106 Σόλων ὁμοίως
107 Ματιδιανὸς ὁμ ίως
108 Εὐσέβιος ὁμοίως
109 Ἡρακλείδης ὁμοίως
110 Ἄμμων ὁμοίως
111 Ζηνόβιος ὁμοίως
112 Ζήνων ὁμοίως
113 Ἰσαὰκ ὁμοίως
114 Νατηρᾶς ὁμοίως
115 Τιμόθεος ὁμοίως
116 Ζήνων ὁμοίως
117 Εὐσέβιος ὁμοίως
118 Φιλάδελφος ὁμοίως
119 Μακάριος ὁμοίως
120 Παβίσκος ὁμοίως
121 Ἀνδρέας ὁμοίως
122 Φοιβάμμων ὁμοίως
123 Σαβῖνος ὁμοίως
124 Εὐσέβιος ὁμοίως
125 Ἀλέξανδρος ὁμοίως
126 Σάαδος ὁμοίως
127 Εὐθήριος ὁμοίως
128 Πέτρος ὁμοίως
129 Ἰωάννης ὁμοίως
130 Ἄμμων ὁμοίως
131 Ῥωμανὸς ὁμοίως
132 Παῦλος ὁμοίως
133 Ἰωάννης ὁμοίως
134 Ῥουφῖνος ὁμοίως
135 Νήσιος ὁμοίως
136 Θωμᾶς ὁμοίως
137 Ἰωάννης ὁμοίως
138 Τιμόθεος ὁμοίως
139 Εὐσέβιος ὁμοίως
140 Παῦλος ὁμοίως

96 = S 76 A 60. S 111 A 61. Latinae uersiones extant tres partis prioris, in Collectione CT 62 [Λ^{tc}], in Collectione C 111 [Λ^{g}] et in Collectione Winteriana 13 [Λ^{w}], et tres partis alterius, in Collectione C 110 [Λ^{c}], in Collectione Winteriana 14 [Λ^{w}] et in Collectione Sichardiana 5 [Λ^{s}]

Ἐντολὴ πραχθεῖσα παρὰ τῶν Ἀνατολικῶν τοῖς ἀποσταλεῖσι παρ' αὐτῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισκόποις ὥστε δικάσασθαι μετὰ τῶν ἀποσταλέντων παρὰ τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου ὀρθοδόξων ἐπισκόπων ἐν τῇ αὐτῇ Κωνσταντινουπόλει

L. III 724
V 1111 1400

Ἡ ἁγία σύνοδος ἡ ἐν Ἐφέσωι συγκροτηθεῖσα τοῖς θεοφιλεστάτοις καὶ ὁσιωτάτοις Ἰωάννηι ἀρχιεπισκόπωι τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως καὶ Ἰωάννηι ἐπισκόπωι τῆς Δαμασκη-

ζήτει καὶ τὰ ἐπὶ ταύτηι παρακολουθήσαντα ἐν τῶι δευτέρωι βιβλίωι ὁμοίως SD in mg. V, P [= hk], S, D [= mn], ΛΛ^{tc}Λ^{g}Λ^{w}

ς̄ς̄ V πζ P 37-39 Ἐντολὴ — Κωνσταντινουπόλει SDΛ cf. Λ$^{tc w}$ ἴσον ἐντολῆς V ἴσον ἐντολικαρίου P cf. notam ad p. 35 1—140 39 ὀρθοδόξοις ἐπισκόποις S τῆι om. S 40 κροτηθεῖσα Λ ὁσιωτάτοις VP ἁγιωτάτοις SDΛ 41 ἀρχιεπισκόπω VPΛΛ$^{g w}$ ἐπισκόπω SDΛ^{tc} μεγαλονπόλεως D μεγάλης πόλεως P 41/p. 37. 1 τῆς δαμασκηνῶν ἐπισκόπω μητροπόλεως [μητροπόλεως ἐπισκόπω P] VP

νῶν μητροπόλεως καὶ Ἱμερίωι ἐπισκόπωι τῆς Νικομηδέων μητροπόλεως καὶ Παύλωι ἐπισκόπωι τῆς Ἐμισηνῶν, ποιουμένωι τὸν λόγον καὶ ὑπὲρ τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Ἀκακίου τοῦ Βεροίας, καὶ Μακαρίωι ἐπισκόπωι τῆς Λαοδικέων πόλεως, ποιουμένωι τὸν λόγον καὶ ὑπὲρ Κύρου ἐπισκόπου τῆς Τυρίων μητρ πόλεως, καὶ Ἀπριγγίωι ἐπισκόπωι τῆς Χαλκιδέων, ποιουμένωι τὸν λόγον καὶ ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου ἐπισκόπου τῆς Ἀπαμέων μητροπόλεως, καὶ L III 725
Θεοδωρήτωι ἐπισκόπωι τῆς Κυρεστῶν πόλεως, ποιουμένωι τὸν λόγον καὶ ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου 6
ἐπισκόπου τῆς Ἱεραπολιτῶν μητροπόλεως, καὶ Ἑλλαδίωι ἐπισκόπωι Πτολεμαίδος παρόντες παροῦσιν ἐνετειλάμεθα τὰ ὑποτεταγμένα

Ἐπειδὴ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἕνεκεν ὑποθέσεως δι' ἣν ἅπαντες ἐκλήθημεν εἰς τὴν Ἐφεσίων, ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ ὑμετέρα θεοσέβεια κατὰ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασι- 10
λέων ἐπὶ τὴν μεγαλώνυμον ἐκλήθη Κωνσταντινούπολιν ὑπὲρ τοῦ συναγωνίσασθαι τῇι ἀληθείαι καὶ τῇι πίστει τῶν ἁγίων πατέρων καὶ τοῖς δόγμασι τοῖς ὀρθοῖς, οὐ προσετάχθημεν δὲ ἅπαντες παρεῖναι ὑμῖν, ἔδει δὲ τὴν γνώμην πάντων ἡμῶν κατάδηλον ποιῆσαι ὡς ἐμμένομεν καὶ κύρια ἡγούμεθα τὰ ὑφ' ὑμῶν πραττόμενα καὶ συντείνοντα εἰς τὸν τοῦ θεοῦ φόβον καὶ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν εἰρήνην τε καὶ εὐταξίαν, τούτου ἕνεκεν τόδε ὑμῖν τὸ ἐντολικὸν 15
πεποιήμεθα, δι' οὗ ἐντελλόμεθα καὶ ἐπιτρέπομεν ὁλοτελῆ τε ἐξουσίαν δίδομεν, ἥνπερ καὶ αὐτοὶ παρόντες εἴχομεν, ὥστε σὺν θεῶι παραγενομένους ὑμᾶς ἐπὶ τῆς προειρημένης μεγαλοπόλεως, εἴτε ἐπὶ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως δέοι εἴτε ἐν κονσιστορίωι εἴτε ἐπὶ τῆς ἱερᾶς συγκλήτου εἴτε ἐν συνόδωι πατέρων ὁ λόγος κινοῖτο ὁ περὶ τῶν ζητουμένων, τοῦτον μετὰ τῆς προσηκούσης ὑμῖν παρρησίας τε καὶ συνέσεως καὶ ἐμμελείας κινῆσαι ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ 20
τῶν ἐκκλησιῶν καὶ ἀναδέξασθαι τὸν ἀγῶνα τὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἁπάντων, ἡμῶν δηλαδὴ ἐμμενόντων καὶ στοιχούντων καὶ στεργόντων καὶ κύρια ἡγουμένων πάντα τὰ ὑφ' ὑμῶν πραττόμενα ἕνεκα ταύτης τῆς ὑποθέσεως ἢ πραχθησόμενα. εἰ δέ που καὶ χρεία γένοιτο συμβιβασμοῦ ἢ εἰρήνης ἐκκλησιαστικῆς ἢ ἑτέρου τινὸς ἀπαιτοῦντος ὑπογραφὴν ὑπὲρ πάντων ἡμῶν ἕνεκα, καὶ τοῦτο αὐτὸ παρακαλοῦμεν τὴν ὑμετέραν ἁγιωσύνην μὴ ὀκνῆσαι ποιῆσαι 25
ὑπὲρ τοῦ λυσιτελοῦντος τῶι κοινῶι καὶ ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ δεσπότου Χριστοῦ. εἰ δὲ καὶ συνοδικὸν δόξει ἀποσταλῆναι παρ' ὑμῶν ἐνταῦθα ἀπαιτοῦν πάντων τὴν ὑπογραφήν, ὁμολογοῦμεν ἅπαντες κοινῆι καὶ ἰδίαι ἕκαστος τούτωι καθυπογράφειν μετὰ πάσης προθυμίας καὶ ἐξαποστέλλειν εἰς τὸ εὐσεβὲς στρατόπεδον, δήλου ἐκείνου τυγχάνοντος ὡς παντὶ τρόπωι τῶν κεφαλαίων τῶν αἱρετικῶν τῶν ὑπὸ Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρέως ἐπεισαχθέντων τῇι 30
πίστει τῶν πατέρων τῶν κατὰ Νίκαιαν μετὰ ἀναθεματισμῶν ἐκβαλλομένων ὡς ἀλλοτρίων M IIII 1401
τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας.

V, P [= hk], S, D [= mn], AΛ^{t}Λ^{c}Λ^{g}Λ^{w}

1—3 καὶ παύλω — βερροιαίων ante καὶ ἱμερίωι coll. AΛ^{w} 1 ἡμερίω S πόλεωσ A 2 ἐμεσηνῶν VP ἁγιωτάτου V *sanctissimo et sacratissimo* Λ^{g} 3 τοῦ] τῆσ V βερροίασ VP *Beroeae* Λ^{tcg} τῆσ βεροιαίων [βερροιαίων DA] SDA 4 ὑπὲρ] ὑπὲρ τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου ἀκακίου τῆσ λαοδικέων πόλεωσ καὶ ὑπὲρ V πόλεωσ V ἀπριγκίω S 5 τοὺσ λόγουσ VP 5—7 τῆς Ἀπαμέων — ἐπισκόπου om V 5 ἐπισκόπου om P ἀπαμέων μητροπόλεωσ PΛ^{tcg} ἀπαμείασ SDAΛ^{w} 6 θεοδωρίτου ἐπισκόπου P θεοδωρίτω DA κυρατῶν P 9 ἕνεκα VP πάντεσ SDA εἰσ τὴν VP ἐπὶ τῆ Sn ἐπὶ τῆσ mA 10 ἐπὶ τοῦ παρόντοσ VPAΛ οἱ παρόντεσ καὶ SD ἡ ὑμετέρα θεοσέβεια] *uestra nouit pietas quod* Λ^{w} καὶ κατὰ D 10/11 βασιλέων ἡμῶν SDA 11 ἐκλήθη Λ^{tcg} ἐκλήθημεν VPSDAΛ^{w} 11/12 ἀληθείαι] ἐκκλησία S 13 πάντεσ SDA ἡμῶν πάντων DA ὑμῶν πάντη S 14 τὰ SDAΛ πάντα τὰ VP ἡμῶν VSΛ^{w} 15 τοῦδε P 16 διδόαμεν SDA 17 αὐτοὶ SDAΛ^{tcg} om VPΛ^{w} 17 ἡμᾶσ P 17/18 μεγαλουπόλεωσ D 18 κοσιστορίω P σοσιστωρίω S 19 ὁ^{2} om. VP 20 προσηκούσησ AΛ πρυσούσησ VPSD εὐμελείασ D 21 ἁπάντων ἡμῶν δηλαδὴ PDΛ^{tg} ἁπάντων δηλαδὴ VAΛ^{w} ἁπάντων ἡμῶν S 22 ἡμῶν S 23 ἕνεκεν SDA ἢ Λ^{tcg} ἢ καὶ VP καὶ SDA 23/24 συμβιβασμοῦ SDAΛ^{tcg} ἢ συμβιβασμοῦ V ἢ συμβιβασμόσ P 26 συντελοῦντοσ P 27 ἡμῶν VD ἀπαιτοῦν πάντων AΛ^{gw} ἀπαιτούντων VPSDΛ^{tc} 28 πάντεσ SDA τοῦτο VP 30 ἀλεξανδρείασ V ἀλεξανδρέων S ἐπεισαχθέντων SDAΛ^{tcw} ὑπεισαχθέντων VPΛ^{g} 31 ἀναθεματισμοῦ P

Ἀλέξανδρος ἐπίσκοπος μητροπολίτης Ἱερᾶς πόλεως· Εἴ τι κατὰ τὴν ἐκτεθεῖσαν πίστιν ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι διαπράξεσθε μήτε ἐπεισαγομένου τινὸς τῇι πίστει τῶν ἁγίων πατέρων καὶ ἐκβαλλομένων τῶν αἱρετικῶν κεφαλαίων Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρέως, τούτωι συγκατατίθεμαι. ταύτηι γὰρ τῇι ἐκθέσει τῆς πίστεως καὶ ἤδη μετὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῆς σὺν ὑμῖν καθυπέγραψα.

Δωρόθεος ἐπίσκοπος Μαρκιανουπόλεως δευτέρας Μυσίας γεγράφηκα ὡσαύτως, ἐντει-
L III 728 λάμενος ὡς πρόκειται.

Συνυπέγραψαν δὲ καὶ οἱ λοιποὶ πάντες.

Δοθείσης δὲ τῆς ἐντολῆς, συναπεδόθη καὶ τόμος περιέχων οὕτως

L III 701 M IIII 1376 Ἡ ἁγία σύνοδος ἥ τε τῆς Ἀνατολικῆς διοικήσεως καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς ἐκ διαφόρων διοικήσεων καὶ ἐπαρχιῶν συνηγμένοι, Βιθυνίας Πισιδίας Καππαδοκίας δευτέρας Παφλαγονίας Εὐρώπης Μυσίας Ῥοδόπης Θεσσαλίας Δακίας διελάλησαν τὰ ὑποτεταγμένα

Τῶν ἔναγχος ἀναφυέντων ἐκκλησιαστικῶν ἕνεκα ζητημάτων εἰς τὴν Ἐφεσίων πόλιν συγκληθέντες ὑπὸ τῶν δικαίως βασιλεύειν ὑπὸ τοῦ θεοῦ δοκιμασθέντων καὶ τῆς οἰκουμένης τοὺς οἴακας ἐγχειρισθέντων τῶν σοφῶς τε καὶ εὐσεβῶς τοὺς ὑπηκόους ἰθυνόντων, ἀόκνως τὴν προειρημένην κατελάβομεν πόλιν. χρόνου δὲ τριβέντος οὐκ ὀλίγου διὰ τὰς γεγενημένας ὑπὸ
ep. 31. 83. 93 Κυρίλλου τοῦ Αἰγυπτίου ταραχὰς καὶ δὶς καὶ τρὶς γραμμάτων φοιτησάντων παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων παρεγγυώντων τῶι συνδέσμωι τῆς εἰρήνης ἑνῶσαι τὰς ἁπανταχοῦ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας καὶ ἀρκεσθῆναι τῇι ἐν Νικαίαι ὑπὸ τῶν μακαριωτάτων πατέρων ἐκτεθείσηι πίστει, ἐκβαλλομένων δηλαδὴ τῶν ἀρτίως ἀναφυέντων σκανδάλων, ἐπειράθημεν μὲν τοὺς τὰ τοῦ Αἰγυπτίου φρονοῦντας ἐπισκόπους καὶ τοῖς ὑπ' αὐτοῦ ἐκτεθεῖσιν αἱρετικοῖς κεφαλαίοις καθυπογράψαντας πεῖσαι ἀνελεῖν μὲν ἐκεῖνα τὰ τῇι ὀρθοδόξωι πίστει σαφῶς λυμαινόμενα, ἀρκεσθῆναι δὲ τῇι ἐν Νικαίαι γενομένηι ἐκθέσει κατὰ τὸ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων· μὴ δυνηθέντες δὲ αὐτοὺς πεῖσαι διὰ τὴν κακῶς γενομένην αὐτοῖς πρόληψιν, ἠναγκάσθημεν οἱ τῇι ὑγιεῖ τῶν πατέρων ἐμμένοντες πίστει καὶ μηδὲν αὐτῇι ξένον παρεισαχθῆναι συγχωροῦντες ταύτην ἐγγράφως ἐκθέσθαι καὶ ταῖς ὑπογραφαῖς τὴν οἰκείαν ὁμολογίαν βεβαιῶσαι. ἀρκεῖ γὰρ τῶν ὀλίγων τούτων ῥημάτων ἡ ἔκθεσις καὶ τῆς εὐσεβείας διδάξαι τὸ ἀκριβὲς καὶ τῆς ἀληθείας ὑποδεῖξαι τὴν τρίβον καὶ τῆς αἱρετικῆς κακοδοξίας διελέγξαι τὴν πλάνην.

10—29 V, P [= hk], S, D [= mn], ΑΛcΛwΛs [cf. supra p. 36]. conscripsit Theodoretus, cf. Coll. Cas. 184 uol. IIII p. 133, 37

1—9 om. Λg 1 μητροπολίτησ ἱερᾶσ πόλεωσ PΛtc μητροπόλεωσ ἱεραπόλεωσ V ἱεραπόλεωσ τῆσ μητροπόλεωσ SDAΛw ἐντεθεῖσαν S 2 διαπράξησθε SD μήτι P μὴ S 3 τοῦ om. D ἀλεξανδρείασ V 4 τοῦτο P ταύτην S μετά] παρὰ A 5 ὑμῖν DAΛtcw ἡμῖν VPS 7 πρόσκειται D προείρηται A 8 δὲ om. S πάντεσ SDAΛtcw om. VP 9 om. SDAΛtcw 10 ρς' D inscr. deest in VPSΛc Ἔκθεσισ πίστεωσ ἣν ἐκθέμενοι οἱ ἀνατολικοὶ ἐπίσκοποι καὶ οἱ σὺν αὐτοῖσ καὶ ὑπογράψαντεσ αὐτῇ δεδώκασι τοῖσ παρ' αὐτῶν σταλεῖσιν ἐν κωνσταντινουπόλει A cf. Λw Περὶ [Τὰ n] τῶν ἀποσχιστῶν D 11 πισιδίασ [πισσιδίασ VPScorr D] — παφλαγονίασ VPSDΛcs et Facund. 7, 3 καππαδοκίασ δευτέρασ παφλαγονίασ πισιδίασ ΑΛw 12 *Moesiae secundae* Λs Fac. θεσσαλίασ δακίασ ΑΛcw *Daciae Thessaliae* Λs Fac. θεσσαλίασ VPSD διελάλησαν DAΛws διελάλησε VPSΛc 13 ζητημάτων ἕνεκα SD μητρόπολιν SD 14 τοῦ θῦ VA θῦ PSD 14/15 τούσ οἴακασ τῆσ οἰκουμένησ V 15 τῶν om. A εὐθυνόντων VPS 15/16 εἰρημένην V 16 γενομένασ SD 17 τοῦ αἰγυπτίου ΑΛcw καὶ μέμνονοσ VPSDΛs 17/18 εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων SD 18 συνδέσμω ΑΛc δεσμῷ VPSD 19 παρὰ D μακαριωτάτων ΑΛcw μακαρίων VPSDΛs 20 ἀρτίωσ ΑΛ om. VPSD ἀναφυομένων D 21 μὲν ΑΛws γὰρ VPSD τοῦ om. PSD αἰγυπτίου ΑΛ αἰγυπτίου κυρίλλου VPSD φρονήσαντασ VPSD 22 καθυπογράψαντεσ S ἀντανελεῖν P μὲν ΑΛs om. VPSD τὰ om. SD 22/23 λυμαινόμενα σαφῶσ VPSD 24 εὐσεβεστάτων ΑΛ φιλοχρίστων VPSD 25 ἑπόμενοι SD 26 συγχωροῦντεσ A συγχωρήσαντεσ VPSD 28 τριβὴν S 29 ἐλέγξαι VPSD πλάνην ΑΛ πλάνην ἔστι δὲ ἡ ἔκθεσισ τῆσ πίστεωσ οὕτωσ [οὕτωσ ἔχουσα P] VPSD

Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητήν· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς μονογενῆ, τουτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρός, θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῶι πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο τά τε ἐν τῶι οὐρανῶι καὶ τὰ ἐν τῆι γῆι, τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα καὶ σαρκωθέντα, ἐνανθρωπήσαντα, παθόντα καὶ ἀναστάντα τῆι τρίτηι ἡμέραι, ἀνελθόντα εἰς οὐρανοὺς καὶ ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα. τοὺς δὲ λέγοντας >ἦν ποτε ὅτε οὐκ ἦν< καὶ >πρὶν γεννηθῆναι οὐκ ἦν< καὶ ὅτι ἐξ οὐκ ὄντων ἐγένετο ἢ ἐξ ἑτέρας ὑποστάσεως ἢ οὐσίας, φάσκοντας εἶναι τρεπτὸν ἢ ἀλλοιωτὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, τούτους ἀναθεματίζει ἡ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία.

cf Eccles. Cccid. mon. iuris antiqu ed. Turner l 110sq I. III 704 M IIII 1377

Αὕτη ἐστὶν ἡ πίστις, ἣν ἐξέθεντο οἱ πατέρες, πρῶτον μὲν κατὰ Ἀρείου βλασφημοῦντος καὶ λέγοντος κτίσμα τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, καὶ κατὰ πάσης δὲ αἱρέσεως Σαβελλίου τε καὶ Φωτεινοῦ καὶ Παύλου τοῦ Σαμοσατέως καὶ Μανιχαίου καὶ Οὐαλεντίνου καὶ Μαρκίωνος καὶ κατὰ πάσης αἱρέσεως ἥτις ἐπανέστη τῆι καθολικῆι καὶ ἀποστολικῆι ἐκκλησίαι, οὓς κατέκριναν οἱ ἐν τῆι Νικαέων πόλει συνηγμένοι ἐπίσκοποι τριακόσιοι δεκαοκτώ. ταύτηι τῆι ἐκθέσει τῆς πίστεως ἅπαντες ἐμμένειν ὁμολογοῦμεν ἡμεῖς τε οἱ ἐν Ἐφέσωι συνελθόντες καὶ οἱ ἐν ταῖς ἡμετέραις ἐπαρχίαις θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι, συνθέμενοι ἐμμένειν πᾶσι τοῖς ὑφ' ἡμῶν πραττομένοις. πειθόμεθα γὰρ τῶι σοφῶι λέγοντι μὴ μέταιρε ὅρια αἰώνια, ἃ ἔθεντο οἱ πατέρες σου. τὰ δὲ ἔναγχος ὑπὸ Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρέως ἐκτεθέντα αἱρετικὰ κεφάλαια, οἷς καὶ ἀναθεματισμοὺς περιττοὺς καὶ ματαίους συνέζευξεν καὶ ἐπειράθη ταῦτα κυρῶσαι ψήφωι καὶ ὑπογραφῆι ἐπισκόπων, ἐκβάλλει καὶ ἀλλοτριοῖ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἡ ἐν Εφέσωι συναθροισθεῖσα ἁγία σύνοδος.

Prou. 22, 28

Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας τῆς Ἀνατολῆς συνεθέμην τῆι προγεγραμμένηι ἁγίαι πίστει.

Συνυπέγραψαν δὲ ὁμοίως καὶ οἱ λοιποὶ αὐτῶν ἐπίσκοποι, οἵτινες διὰ τῆς ἐξῆς αὐτῶν ἐπιστολῆς καὶ Ῥοῦφον ἐπίσκοπον συνάρασθαι αὐτοῖς ἠξίουν.

97 = S 112 A 147

Τῶι θεοφιλεστάτωι καὶ ὁσιωτάτωι συλλειτουργῶι Ῥούφωι Ἰωάννης Ἰμέριος Θεοδώρητος καὶ οἱ καθεξῆς ἐν κυρίωι χαίρειν. Λίαν βεβλάφθαι τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν εἰρήνην ὑπὸ τῆς ἀπουσίας τῆς σῆς ἁγιωσύνης ἡγούμεθα· ἔπαυσε γὰρ ἂν παραγενομένη καὶ τὰς γεγενημένας συγχύσεις καὶ τὰς τολμηθείσας ἀταξίας καὶ σὺν ἡμῖν ἂν

L III 73[6] M IIII 1412

I. III 737

25/26 epistula 97 ad Rufum non ab uniuersa synodo Epheso, sed a mandatariis Chalcedone scripta est

---

V, P [= hk], S, D [= mn], AΛcΛwΛs

1 τε om. V 3 ἐκ $\overline{\text{πρσ}}$ V 5 ἐν $\overline{\text{ουνῶ}}$ D 6 καὶ[2] om. AΛw 7 τοὺσ οὐρανοὺσ PD καὶ ἐρχόμενον AΛcw καὶ ἐν δεξιᾶ [ἐκ δεξιῶν SD] τοῦ πατρὸσ καθεσθέντα καὶ ἐρχόμενον VPSDΛs 8 τὸ ἅγιον $\overline{\text{πνα}}$ A τὸ $\overline{\text{πνα}}$ τὸ ἅγιον VPSD 8/9 καὶ πρὶν — ἦν om. PSDΛs 9/10 φάσκοντα S 10 τρεπτὸν ΑΛ ἢ τρεπτὸν VPSD τούτους om. AΛws καθολικὴ VPΛcs ἁγία καθολικὴ SDAΛw 13 κτίσμα AΛws κτίσμα εἶναι VPSDΛc πάσησ δὲ αἱρέσεωσ PAΛc πάσασ δὲ αἱρέσεισ SD πάσησ αἱρέσεωσ V 15 πᾶσαν αἵρεσιν SD πάσησ ἄλλησ P καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ AΛcw καθολικὴ VSDΛs om. P καὶ κατέκριναν V 16 οἱ om. A 18 θεοφιλέστατοι AΛc θεοσεβέστατοι VPSDΛs 19 αἰώνια om. Λcs *antiquos* Λw 20 τοῦ om. SD ἀλεξανδρείασ V 22 ταύτην SD καὶ ψήφω καὶ V ὑπογραφαῖσ SD 23 ἁγία om. VS 24—26 Ἰωάννης — ἠξίουν om. AΛ 24 ἁγίαι om. VP 25 συνέγραψαν P αὐτῶν om. VPS καὶ διὰ P

V, P [= hk], S, D [= mn], A

inscr. ἐπιστολὴ τῶν ἐν χαλκηδόνι ὄντων ἐκ τῶν ἀποσχισάντων πρὸσ τοὺσ ἐν ἐφέσωι A $\overline{\text{ςζ}}$ V $\overline{\text{πη}}$ P ρζ' D 28 ἡμέριοσ SD 28/29 θεοδώριτοσ DA 31 γενομένασ SD

κατηγωνίσατο τὰς ἐπεισαχθείσας αἱρέσεις τῇι ὀρθοδόξωι πίστει καὶ τῇι εὐαγγελικῇι καὶ ἀποστολικῇι διδασκαλίαι, ἣν παῖδες παρὰ πατέρων ἀεὶ δεχόμενοι μέχρις ἡμῶν ταύτην παρέπεμψαν. ταῦτα δὲ οὐχ ἁπλῶς φαμέν, ἀλλὰ ἄλλον σκοπὸν τῆς σῆς ὁσιότητος μεμαθη-
cf. A 94 κότες ἐκ τῶν πρὸς τὸν θεοφιλέστατον καὶ ἁγιώτατον Ἰουλιανὸν τὸν τῆς Σερδικῆς ἐπίσκοπον παρὰ τῆς σῆς θεοσεβείας γραφέντων. ἐδήλου γὰρ τὰ γράμματα ὡς χρὴ τὸν προειρημένον θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον συναγωνίσασθαι τῇι ἐκτεθείσηι πίστει ὑπὸ τῶν μακαρίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συναθροισθέντων καὶ μὴ συγχωρῆσαι μῶμον ἐκείνοις τοῖς βραχέσι ῥήμασιν ἐπεισαχθῆναι ἀρκοῦσι καὶ τὴν ἀλήθειαν δεῖξαι καὶ τὸ ψεῦδος ἐλέγξαι. ταῦτα ἡ μὲν ὁσιότης ἡ σὴ ὀρθῶς καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς εἰσηγήσατο καὶ ὁ δεξάμενος τὰ γράμματα τῇι τῶν γραμμάτων ἠκολούθησε συμβουλῇι, πολλοὶ δὲ τῶν εἰς τὴν σύνοδον παραγενομένων
Ps. 13, 3 ἐξέκλιναν κατὰ τὸν προφήτην καὶ ἠχρειώθησαν, ἣν μὲν παρὰ τῶν πατέρων παρέλαβον πίστιν καταλιπόντες, τοῖς δὲ Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρέως δώδεκα κεφαλαίοις καθυπογράψαν-
M IIII 1413 τες, ἃ τῆς Ἀπολιναρίου γέμει κακοδοξίας, συμβαίνει δὲ καὶ τῇι Ἀρείου καὶ Εὐνομίου δυσσεβείαι καὶ ἀναθεματίζει πάντα τὸν μὴ δεχόμενον τὴν γυμνὴν ταύτην ἀσέβειαν. ταύτηι τῇι λύμηι τῆς πίστεως λίαν ἀντέστημεν οἵ τε ἀπὸ τῆς Ἑώιας συνελθόντες καὶ ἕτεροι οἱ ἐκ διαφόρων διοικήσεων, ὥστε τὴν ἐν Νικαίαι ἐκτεθεῖσαν ὑπὸ τῶν μακαρίων πατέρων κρατυνθῆναι πίστιν. οὐδὲν γὰρ αὐτῇι ἐλλείπει, ὡς οἶδεν ἡ σὴ ἁγιότης, εἴς τε διδασκαλίαν τῶν εὐαγγελικῶν δογμάτων καὶ εἰς ἔλεγχον πάσης αἱρέσεως. ὑπὲρ ταύτης ἀγωνιζόμενοι διατελοῦμεν, πάντων ὁμοῦ τῶν κατὰ τὸν βίον καταφρονοῦντες τερπνῶν τε καὶ λυπηρῶν, ὥστε ἀνέπαφον διαφυλάξαι τὸν πατρῶιον τοῦτον κλῆρον· τούτου χάριν καὶ Κυρίλλον καὶ Μέμνονα, τὸν μὲν ὡς αἱρεσιάρχην, τὸν δὲ ὡς συνεργὸν γεγενημένον καὶ ἐν ἅπασιν αὐτῶι συμμαχήσαντα ὥστε βεβαιωθῆναι καὶ στηριχθῆναι τὰ ἐπὶ διαφθορᾶι τῶν ἐκκλησιῶν ἐκτεθέντα κεφάλαια, καθαιρέσει ὑποβεβλήκαμεν καὶ τοὺς ὑπογράψαι καὶ συνθέσθαι τοῖς ἐναντίοις τῆς εὐσεβείας δόγμασι τετολμηκότας ἀκοινωνήτους πεποιήκαμεν, ἕως ἂν ἐκεῖνα μὲν ἀναθεματίσωσιν, εἰς δὲ τὴν πίστιν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων ἐπανέλθωσιν. ἀλλ' οὐδὲν αὐτοὺς ὤνησεν ἡ ἡμετέρα μακροθυμία. μέχρι γὰρ τῆς σήμερον ἡμέρας τῶν διεφθαρμένων ἐκείνων ὑπερμάχονται δογμάτων. περιέπειραν
can.Antioch. δὲ ἑαυτοὺς καὶ τῶι τοῦ κανόνος ὅρωι, ὃς σαφῶς διαγορεύει, εἴ τις καθαιρεθεὶς ἐπίσκοπος
4 ὑπὸ συνόδου ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου ἑαυτῶι ἐπιτρέψειε τὴν λειτουργίαν καὶ μὴ ἀναμείνειε συνόδου κρίσιν, μηκέτι χώραν αὐτὸν ἔχειν ἀπολογίας μηδὲ ἐφ' ἑτέρας συνόδου, ἀλλὰ καὶ τοὺς κοινωνοῦντας αὐτῶι παντελῶς ἐξωθεῖσθαι τῆς ἐκκλησίας. τούτωι τῶι ὅρωι περιπεπτώκασιν οἵ τε καθαιρεθέντες οἵ τε ἀκοινώνητοι γεγενημένοι. εὐθὺς γὰρ μετὰ τὸ γνῶναι τὴν γενομένην καθαίρεσιν καὶ ἀκοινωνησίαν καὶ συνε-
Mt. 18, 18 λειτούργησαν καὶ διατελοῦσι λειτουργοῦντες, ὡς ἀπιστοῦντες δηλονότι τῶι εἰπόντι ὃ δὴ
L III 740 ἂν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ταῦτα ἐβουλευσάμεθα μὲν εὐθὺς τῇι σῇι ἁγιωσύνηι γνωρίσαι, προσδοκήσαντες δὲ ἔσεσθαί τινα τῶν λυπηρῶν μεταβολὴν μέχρι τοῦ παρόντος ἀνεμείναμεν. ἀλλ' ἐψεύσθημεν τῆς ἐλπίδος· ἔμειναν γὰρ τῆς δυσσεβοῦς ταύτης αἱρέσεως ὑπερμαχοῦντες καὶ μηδὲ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως

V, P [= hk], S, D [= mn], A

1 εἰσαχθείσασ PSD 2 διδασκαλία VPA ἐκκλησία SD τῶν πατέρων SD διαδεχόμενοι SD μέχρισ ἂν A 3 ἄλλον τὸν D 4 τὸν² om. D Σερδικῆς scripsi ἐριδικῆσ VPSDA 5 γραφέντων SD γραμμάτων PA σταλέντων γραμμάτων V 6 εὐσεβέστατον P πίστει om. PS 7 συνελθόντων SD βραχέσι PSDA ἀραγέσι V 8 ἡ om. SD 10 πραγμάτων S 11 τῶν ἁγίων SD om P 12 ἀλεξανδρείασ V 13 τῆς] τοῖσ P ἀπολλιναρίου S 14 μὴ om VPA, in mg. add. V 15 λύμηι] τόλμη V 17 ὁσιότησ SD 20 διαφυλαχθῆναι V 22 διαφορᾶ VkSD, corr. VS 23 ὑπογράψαι δὲ καὶ D 24 ὡσ VPS, corr k in mg. 25/26 συνελθόντων SD 26 αὐτοῖσ P ὑμετέρα S 28 αὐτοὺσ P 29 ἐπιτρέψει V ἐπιγράψειε A 30 ἀναμείνη D ἀναμείνει S ἀναμείνοιεν P 34 δὴ om. D 36 εὐθὺς] ἡμεῖσ P 38 γὰρ] δὲ P

τὰς συμβουλὰς αἰδούμενοι. πεντάκις γὰρ ἤδη καὶ ἡμῖν καὶ αὐτοῖς συντετυχηκὼς προσέταξεν αὐτοῖς ἢ ὡς ἐναντία τῇι πίστει ἐκβάλλειν τὰ Κυρίλλου κεφάλαια ἢ τὸν ὑπὲρ τούτων ἀναδέξασθαι ἀγῶνα καὶ δεῖξαι ὡς συμβαίνει τῇι τῶν μακαρίων πατέρων ὁμολογίαι. ἑτοίμους γὰρ εἴχομεν ἡμεῖς τοὺς ἐλέγχους δι' ὧν ἀπεδείξαμεν ἂν ὡς ἄντικρυς μὲν μάχεται τοῖς τῆς ὀρθοδοξίας διδασκάλοις, συμφέρεται δὲ λίαν τῇι τῶν αἱρετικῶν διδασκαλίαι. διδάσκει γὰρ διὰ τούτων αὐτῶν ὁ τὰ πονηρὰ ταῦτα κτίσας γεννήματα ὡς ἡ θεότης τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ ἔπαθεν καὶ οὐχ ἡ ἀνθρωπότης, ἣν ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ἀνείληφε σωτηρίας, τῆς ἐνοικούσης δηλονότι θεότητος οἰκειουμένης μὲν τὰ πάθη ὡς ἰδίου σώματος, οὐδὲν δὲ πασχούσης εἰς τὴν ἰδίαν φύσιν· πρὸς δὲ τούτοις ὅτι μία φύσις γέγονε θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος. οὕτω γὰρ τὸ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο ἡρμήνευσεν ὡς τῆς θεότητος Ioh. 1, 14
τροπήν τινα ὑπομεινάσης καὶ εἰς σάρκα μεταβληθείσης. πρὸς τούτοις ἀναθεματίζει M IIII 1416
τοὺς διαιροῦντας τὰς εὐαγγελικὰς καὶ ἀποστολικὰς περὶ τοῦ δεσπότου Χριστοῦ φωνὰς καὶ τὰς μὲν ταπεινὰς κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, τὰς δὲ θεοπρεπεῖς κατὰ τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ ἐκλαμβάνοντας, ὅπερ φρονοῦντες Ἀρειανοὶ καὶ Εὐνομιανοὶ καὶ τὰς μὲν ταπεινὰς περὶ τῆς οἰκονομίας φωνὰς εἰς τὴν θεότητα ἀναφέροντες καὶ κτίσμα καὶ ποίημα τὸν θεὸν λόγον καὶ ἑτεροούσιον καὶ ἀνόμοιον τῶι πατρὶ λέγειν ἐπραγματεύσαντο. ἐντεῦθεν δὲ εἴ τι κἂν συμβαίνει βλάσφημον, ῥάιδιον κατιδεῖν. σύγχυσις γὰρ εἰσάγεται τῶν φύσεων καὶ προσάπτεται τῶι θεῶι λόγωι τὸ θεέ μου, θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες; καὶ τὸ πάτερ, Mt. 27, 46
εἰ δυνατόν, παρελθέτω τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ καὶ τὸ πεινῆν καὶ διψῆν Mt. 26, 39
καὶ ὑπὸ ἀγγέλου στηρίζεσθαι καὶ τὸ λέγειν νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται καὶ περί- Ioh. 12, 27
λυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου καὶ ὅσα τοιαῦτα περὶ τὴν ἀνθρωπότητα τοῦ Mt. 26, 38
κυρίου συμβέβηκε. ταῦτα δὲ ὡς σαφῶς τῇι Ἀρείου καὶ Εὐνομίου δυσσεβείαι συμβαίνει, εὐχερῶς ἄν τις κατίδοι. ἐκεῖνοι γὰρ τὸ ἑτεροούσιον κατασκευάσαι μὴ δυνάμενοι τὰ παθήματα καὶ τὰς εὐτελεῖς φωνὰς τῇι θεότητι τοῦ Χριστοῦ περιάπτουσιν, ὡς προείρηται. ἴστω δέ σου ἡ θεοσέβεια ὡς οἱ τῶν Ἀρειανῶν διδάσκαλοι νῦν οὐδὲν ἕτερον ἐν ταῖς ἐκκλησίαις αὐτῶν διδάσκουσιν ἢ ὡς οἱ τὸ ὁμοούσιον διδάσκοντες νῦν τὰ Ἀρείου φρονοῦσι καὶ ὅτι διὰ χρόνου μακροῦ τὸ ἀληθὲς ἀνεφάνη. ἡμεῖς δὲ τοῖς τῶν μακαρίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνεληλυθότων καὶ τῶν μετ' ἐκείνους ἐν τῇι διδασκαλίαι διαπρεψάντων, Εὐσταθίου τοῦ Ἀντιοχείας, Βασιλείου τοῦ Καισαρείας καὶ Γρηγορίου καὶ Ἰωάννου καὶ Ἀθανασίου καὶ Θεοφίλου καὶ Δαμάσου τῆς Ῥώμης καὶ Ἀμβροσίου τοῦ Μεδιολάνων καὶ τῶν ταὐτὰ τούτοις διδαξάντων ἐμμένομεν δόγμασι καὶ τοῖς εὐσεβέσιν αὐτῶν ἀκολουθοῦμεν ἴχνεσι. τοῖς γὰρ εὐαγγελικοῖς καὶ ἀποστολικοῖς καὶ προφητικοῖς ἑπόμενοι ῥήμασιν ἀκριβῆ τῆς ὀρθοδοξίας ἡμῖν κανόνα κατέλιπον, ὃν ἀκλινῆ καὶ ἀσάλευτον φυλάξαι σπουδάζομεν L III 741
ἅπαντες οἱ τὴν Ἀνατολὴν οἰκοῦντες, ὡσαύτως δὲ καὶ Βιθυνοὶ καὶ Παφλαγόνες καὶ ἡ δευτέρα Καππαδοκία καὶ Πισιδία καὶ Δακία καὶ Μυσία καὶ Θετταλία καὶ Εὐρώπη καὶ Ῥοδόπη καὶ ἄλλοι πλεῖστοι ἀπὸ διαφόρων ἐπαρχιῶν. δῆλοι δέ εἰσι καὶ Ἰταλιῶται τῆς καινοτομίας ταύτης οὐκ ἀνεχόμενοι. ὁ γὰρ θεοφιλέστατος καὶ ἁγιώτατος Μαρτῖνος ὁ τῆς Μεδιολάνων ἐπίσκοπος καὶ γράμματα πρὸς ἡμᾶς ἀπέστειλεν καὶ τῶι εὐσεβεστάτωι βασιλεῖ βιβλίον

V, P [= hk], S, D [= mn], A

1 καὶ² om. D 2 ἐκβαλεῖν SD τούτου P 3/4 ἑτοίμως VSD 7 οὐχὶ ἡ S εἴληφε S εἴληφε D 9/10 θεότης καὶ ἀνθρωπότης Pn 10 τὸ A om. VPSD 12 τοὺς διαιροῦντας om. S τοῦ δεσπότου om. SD 14 οἱ ἀρειανοὶ καὶ οἱ SD 15 φέροντες SD 16 ἑτερούσιον S 16/17 συμβαίνει scripsi συμβαί superscripta ν A συμβαίνη VS σημαίνη P συμβαίη D 17 βλάσφημον SD τὸ βλάσφημον VPA σύγχησις P 18 λόγωι om. S 23 γὰρ om. V 24 εὐτελεῖς] εὐαγγελικὰς P 25 ἀρεινῶν P, corr. k 27 μακροῦ χρόνου SD δὲ VPA καὶ SD 29 εὐστάθιος S 30 τῆς] τοῦ A ἀμβροσίου τῆς μεδιολάνου S 32 ῥήμασιν VPA δόγμασιν SD 33 κατέλιπον κανόνα V 34 ἀνατολικὴν SD οἱ βιθυνοὶ V παφλαγῶνες V 35 πισσιδία VPSD δα spatium καὶ θετταλία V καὶ Εὐρώπη om. V εὐρόπη P 36/37 καινοτομίας] οἰκονομίας P 37 καὶ ἁγιώτατος om. V 37/38 μεδιολάνου V 38 γράμμα A

ἐξέπεμψε τοῦ μακαρίου Ἀμβροσίου περὶ τῆς τοῦ κυρίου ἐνανθρωπήσεως, ὅπερ τὰ ἐναντία τοῖς αἱρετικοῖς τούτοις διδάσκει κεφαλαίοις. γινωσκέτω δέ σου ἡ ἁγιότης ὡς οὐκ ἤρκεσε Κυρίλλωι καὶ Μέμνονι τὸ τῆι ὀρθοδόξωι πίστει λυμήνασθαι, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς κανόνας ἐπάτησαν. τοὺς γὰρ ὑπὸ διαφόρων διοικήσεων καὶ ἐπαρχιῶν γενομένους ἀκοινωνήτους εὐθὺς εἰς κοινωνίαν ἐδέξαντο, πρὸς τούτοις δὲ καὶ ἑτέρους ἐπὶ αἱρέσεσιν ἐγκαλουμένους καὶ τὰ αὐτὰ φρονοῦντας Κελεστίωι καὶ Πελαγίωι (Εὐχῖται γάρ εἰσιν εἴτ' οὖν Ἐνθουσιασταί, δι' ὃ καὶ ἀκοινώνητοι ἦσαν τῶι τε διοικητῆι καὶ τῶι μητροπολίτηι) τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας καταφρονήσαντες εἰς κοινωνίαν ἐδέξαντο αὐτούς, τὸ πλῆθος ἑαυτοῖς πανταχόθεν ἀθροίζοντες καὶ τυραννικῶς μᾶλλον ἢ εὐσεβῶς δογματίζειν σπουδάζοντες. ἐπειδὴ γὰρ τῆς
M IIII 1417 εὐσεβείας ἐγεγύμνωντο, ἀναγκαίως ἑτέραν ἑαυτοῖς ἐπενόησαν δύναμιν ἀνθρωποειδῆ χρημάτων ῥεύμασιν οἰόμενοι τὴν τῶν πατέρων καταγωνίζεσθαι πίστιν. ἀλλὰ τούτων οὐδὲν αὐτοὺς ὀνήσει, τῆς ὑμετέρας ἐρρωμένης ὁσιότητος καὶ συνήθως τῆς εὐσεβείας ὑπερασπιζούσης. παρακλήθητι τοίνυν, δέσποτα ἁγιώτατε, τὴν μὲν κοινωνίαν τῶν ταῦτα τετολμηκότων καὶ τὴν αἵρεσιν ταύτην εἰσαγαγόντων φυλάξασθαι, γνωρίσαι δὲ πᾶσι, καὶ τοῖς ἐγγὺς
cf. Theodoret. HE 5, 10 καὶ τοῖς μακράν, ὡς ταῦτά ἐστι τὰ κεφάλαια ἐφ' οἷς ὁ τρισμακάριος Δάμασος καθεῖλεν Ἀπολινάριον καὶ Βιτάλιον καὶ Τιμόθεον τοὺς αἱρετικούς, καὶ ὅτι οὐ χρὴ τῆι ἐκπεμφθείσηι
ep. 4 ἐπιστολῆι παρ' αὐτοῦ ἁπλῶς προσέχειν, ἐν ἧι τὸ μὲν αἱρετικὸν συνεσκίασε φρόνημα, τῶι δὲ τῆς εὐσεβείας αὐτὴν κατέχρωσε δόγματι. ἐν μὲν γὰρ τοῖς κεφαλαίοις σφόδρα αὐτοῦ τὴν ἀσέβειαν ἐγύμνωσεν, ἔνθα καὶ ἀναθεματίσαι τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας ἐτόλμησεν· ἐν δὲ τῆι ἐπιστολῆι κλέψαι πανούργως τοὺς ἁπλουστέρους ἐπεχείρησεν. μὴ τοίνυν καταφρονήσηι τῆς ὑποθέσεως ἡ σὴ ὁσιότης, ἵνα μὴ ὕστερον ὁρῶσα τὴν αἵρεσιν κρατυνθεῖσαν ἀνονήτως ἀλγύνηται καὶ ἀσχάλληι, ἐπαμῦναι μηκέτι δυναμένη τῆι εὐσεβείαι.

ep. 96 Ἀπεστείλαμεν δὲ καὶ τὸ ἴσον τοῦ τόμου οὗ ἐπιδεδώκαμεν τῶι εὐσεβεστάτωι καὶ φιλοχρίστωι ἡμῶν βασιλεῖ, ἔχον τὴν πίστιν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι, ἐν ὧι ἐξεβάλομεν τὰ πρόσφατον ἐπεισαχθέντα ὑπὸ Κυρίλλου αἱρετικὰ κεφάλαια, ἀλλότρια κρίναντες αὐτὰ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. ἐπειδὴ δὲ μόνοι ὀκτὼ παρεγενόμεθα εἰς τὴν Κωνσταν-
ep. 96 τινούπολιν, οὕτω τοῦ εὐσεβεστάτου προστάξαντος βασιλέως, ὑπετάξαμεν καὶ τὸ ἴσον τοῦ ἐντολικοῦ τοῦ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου δοθέντος ἡμῖν, διὰ τὴν γνῶσιν τῶν ἐγκειμένων αὐτῶι ἐπαρχιῶν, ἃς ἔστιν ἀπὸ τῶν ὑπογραφῶν τῶν μητροπολιτῶν γνῶναι τὴν σὴν ὁσιότητα.

Πᾶσαν τὴν σὺν σοὶ ἀδελφότητα προσαγορεύομεν.

98 = S 45. Latina uersio extat in Collectione CT 47

Ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης τῆι ἐν Ἐφέσωι ἁγίαι συνόδωι παρὰ τῶν εὑρεθέντων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισκόπων Μεσορὴ κ̄ ινδ̄ ιε̄ ἀποδοθείσης

c. 13 m. Aug. a 431 L III 772 M IIII 1450 Τοῖς παναγίοις καὶ θεοφιλεστάτοις ἀρχιεπισκόποις καὶ πατράσι τοῖς συναχθεῖσι κατὰ θεοῦ χάριν ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει Κελεστίνωι Κυρίλλωι Ἰουβεναλίωι Φίρμωι Φλαυιανῶι

V, P [= hk], S, D [= mn], A

4 ἀπὸ P 5 αἱρέσεσιν VA αἱρέσεισ PSD 6 εὐχηταὶ S εὐχῆται D ἤτουν VD ἤγουν P 8 αὐτοὺς malim deesse 9 καὶ τυραννικῶς — σπουδάζοντες om. S 10 ἑτέραν om. D ἀνθρωποειδῆ scripsi ἀνθρώπων τείχη VSA ἀνθρώπων τείχει D ἀνθρώπων τύχη καὶ P 12 τῆσ — ὁσιότητοσ V τῆς — ὁσιότητοσ ἐρρωμένησ P τῆς ὁσιότητοσ τῆσ ὑμετέρασ ἐρρωμένησ A τῆσ ὑμετέρασ ὁρωμένησ θεοφιλείασ [θεοφιλείασ om. S] SD 14 καὶ τὴν — εἰσαγαγόντων om. VPA 15 εἰσὶ P 16 ἀπολλινάριον S 17 παρ' αὐτοῦ] παρὰ τοῦ S ἐσκίασε P συνεσκίασαν D 18 κατέχρωσαν D 20 βλέψαι S βλάψαι D 20/21 καταφρονησάτω SD 21 καθορῶσαν καὶ κρατυνθεῖσαν V 22 ἀνοήτωσ S ἀσχάλη P 26/27 κατανούπολιν D 27 ὑπεγράψαμεν D 29 γραφῶν P

V, P [= hk], S, D [= mn], ΛιΛc

q̄η̄ V πθ̄ P μ̄ε̄ SD 33 Μεσορὴ — ἀποδοθείσης om. P μεσορὶ V *datae* Λ ἀποδοθῆναι SD om. V 34 παναγίοισ VP ἁγιωτάτοισ SD ἀρχιεπισκόποισ VPΛ ἐπισκόποισ SD καὶ om. D 35/p. 43, 1 φλαυιανῶ μέμνονι φίρμω SD

Μέμνονι Ἐρενιανῶι Θεοδότωι Ἀκακίωι καὶ πάσηι τῆι καθ' ὑμᾶς ἁγίαι καὶ οἰκουμενικῆι συνόδωι παρὰ τῶν εὑρεθέντων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισκόπων ἐν κυρίωι χαίρειν. Ἔδει μὲν ἡμᾶς μὴ ταῖς ψυχαῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς σώμασι συνόντας τῆι ὑμετέραι ἁγιότητι καὶ τὴν ἐκ τῶν πειρασμῶν θλῖψιν μερίζεσθαι καὶ μεθ' ὑμῶν στεφανοῦσθαι τοῖς ἄθλοις· ἐπειδὴ δὲ ὁ πρὸς L III 773
τὴν ἁγίαν σύνοδον πόλεμος καὶ μέχρις ἡμῶν ἐξετείνετο (ἄπλους μὲν ἡ θάλασσα, ἄβατος δὲ ἡ γῆ τοῖς αὐτόθεν ἀφικομένοις διὰ τοὺς ταῖς ὁδοῖς ἐφεδρεύοντας), οὐκ ἔχοντες ὅ τι ποιήσομεν, δάκρυσι καὶ λιταῖς τὰ παρ' ἑαυτῶν συνεισηνέγκαμεν, φθάσαι δὲ πρὸς τὴν ὑμετέραν ἁγιότητα μὴ δυνάμενοι τὰς προθυμίας ὑμῖν ὡς χεῖρας ἐχρήσαμεν, τοὺς μὲν καθηιρημένους συγκαθαιροῦντες καὶ τοὺς ὁσίους τοῦ Χριστοῦ συνεγείροντες. ἐγενόμεθα δὲ οὐδὲ τοῖς ἐνταῦθα ἄχρηστοι, ῥωννύντες μὲν τὸν λαὸν καὶ τῶν πλείστων τὸν ζῆλον ἐξάπτοντες, ὑπηρετοῦντες δὲ καὶ τοῖς ἱερεῦσιν ὅσα ἐκείνοις ἐδόκει. ἀλλ' ἐπειδὴ μικρὰ ταῦτα καὶ ὅσα ἀπόντες δύνανται, ἐθαρσήσαμεν καὶ τήνδε ἐκπέμψαι τὴν ἐπιστολήν, τοὺς ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἱδρῶτας ὑμῶν μακαρίζοντες καὶ ἰδίαι ἑκάστωι τῶν ἁγίων πατέρων καὶ κοινῆι πᾶσι τὰ τῶν προφητῶν καὶ πατέρων ἐπιφθεγγόμενοι ὅτι ὡς πατέρες ἅγιοι καὶ κλήσεως τῆς Hebr. 3, 1
ἐπουρανίου ἄξιοι, ἐλογίσθητε ὡς πρόβατα σφαγῆς, ὅλην τὴν ἡμέραν ὑπὲρ Χριστοῦ θανατού- Ps. 43, 23
μενοι ὑστερούμενοι κακουχούμενοι θλιβόμενοι ὑμεῖς ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος. ἀλλὰ Hebr. 11, 37
δότε καὶ ἡμῖν τῶν πρακτέων συμβουλὴν δι' ἐπιστολῆς, ἵν' εἰ μὲν δεῖ καταλαβεῖν τὴν ἁγίαν 38
σύνοδον καὶ τὰ ὑπόλοιπα τῶν ἀγώνων συνδιενεγκεῖν, τοῦτο ποιήσωμεν (πρόθυμον γὰρ τὸ καθ' ἡμᾶς)· εἰ δὲ μένειν ἐνταῦθα κελεύετε, ἐπειδήπερ διὰ τὸν προσκυνητὸν θεὸν χρηστὰ καὶ τὰ παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ εὐσεβεστάτου βασιλέως ἡμῖν ἀγγέλλεται, τοῦτο φανερὸν καταστήσατε, ἵνα μὴ ἐπὶ πολὺ ὦμεν ὑπὸ τῆς ἄγαν φροντίδος ἐκδαπανώμενοι.

99 = S 113 A 148

Τοῖς εὐλαβεστάτοις καὶ θεοφιλεστάτοις συλλειτουργοῖς Εὐλαλίωι Ἐντρεχίωι Ἀκακίωι Χρυσαφίωι Ἱερεμίαι Θεοδούλωι Ἡσαίαι ἡ ἁγία σύνοδος ἡ κατὰ θεοῦ χάριν καὶ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων συγκροτηθεῖσα ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει ἐν κυρίωι χαίρειν. Τοὺς οὕτω διακειμένους, ὡς ἐδήλωσεν ἡμῖν καὶ τὰ γράμματα, οὐδὲν ἀπεικὸς καὶ τῆι ψυχῆι καὶ τοῖς σώμασι συναθλεῖν καὶ οὓς διηντλήσαμεν ἐνταῦθα M IIII 1452
πόνους, κοινοὺς ἡγεῖσθαι. καὶ γὰρ ἐν τοῖς ἀγῶσιν οὐκ ὀλίγα τοῖς ἀγωνιζομένοις οἱ σπουδαῖοι παρέχονται τῶν θεατῶν, καὶ τῶν παλαισμάτων ὑποβάλλοντες τὴν πεῖραν καὶ πρὸς τὴν νίκην ἐγείροντες καὶ παρεγγυῶντες ἃ δεῖ τοὺς ὑπὲρ δόξης ἀγωνιζομένους ποιεῖν· τῆι δὲ θεοσεβείαι ὑμῶν πλεῖον τῆς τέχνης ταύτης ἐπινενόηται, τὸ εὐχαῖς ἡμᾶς δυναμοῦν καὶ ἐξιλεοῦσθαι ὑπὲρ ἡμῶν τὸν θεόν, ὡς ἂν μὴ πειρασθείημεν παρ' ὃ δυνάμεθα φέρειν, ἢ

V, P [= hk], S, D [= mn], ΛtΛc

1 ἐρρενιανῶ VP ἡμᾶσ kSD καὶ οἰκουμενικῆι om. Λ 2 *in amica Christo Constantinopoli* Λc ἁγιωτάτων ἐπισκόπων SD post ἐπισκόπων add. *Eulalio Chalcedonae, Entrechio Chii, Acacio Ararathiae, Achilliade Elaeae, Seuero Codrulae, Isaiu Panemotichiton, Chrysaphio Apri, Theodulo Basilinupoleos, Ieremia Iberos partium Persidis* Λc 5 ἁπλουσ PSD καὶ ἁπλουσ VΛ δὲ καὶ D 6 αὐτόθι D ἀφικνουμένοισ S 7 συνηνέγκαμεν SD 8 ὡσ χεῖρασ ὑμῖν SD 9 συγκαθαίροντεσ P οὐ S 10 πλειόνων D 11 καὶ om. SD ἐδόκει ἐκείνοισ VP 12 ἅπαντεσ P τήνδε — ἐπιστολὴν VSD τὴν ἐπιστολὴν PΛt *epistulam scribere* Λc 13 ὑμῶν om. VPΛ ἁγίων om. P 14 τῶν — πατέρων SD τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ τῶν πατέρων VP *prophetarum et sanctorum* [*sanctorumque* Λt] *patrum* [*apostolorum* Λc] Λtc ὡς] ὦ S 14/15 τῆσ ἐπουρανίου κλήσεωσ VP 16 ὑστερούμενοι θλιβόμενοι κακοχούμενοι S κακουχούμενοι ὑστερούμενοι θλιβόμενοι D 17 ἵνα VP 18 ποιήσομεν P 20 ἡμῶν SD ἀγγέλλεται VP *promittuntur* Λ ἀγγέλματα SD

V, P [= hk], S, D [= mn], A

inscr. ἀντίγραφον τῆσ προτεταγμένησ ἐπιστολῆσ παρὰ τῆσ ἁγίασ συνόδου P ϙθ V ϛ P ρη' D 23 εὐσεβεστάτοισ SD καὶ συλλειτουργοῖσ VP εὐτρεχίω SD 24 καὶ ἡσαία P χάριν θῦ V 28 καὶ κοινοὺσ S 29 παρέχονται PSDA συναίρονται V 30 τῆσ δόξησ V

πειρασθέντες κρείττους τῶν πειραζόντων γενοίμεθα. κεκοινωνήκατε δὲ ἡμῖν τῇι φροντίδι τῶν πόνων. εἰώθασι γὰρ πλεῖον ὑπὸ τῆς μερίμνης πάσχειν οἱ πόρρωθεν μανθάνοντες
L III 776 τὰ γινόμενα ἢ οἱ τοῖς ἀγῶσιν ἐμβεβηκότες αὐτοῖς. ἱκανὸν δὲ ἡμῖν εἰς παραμυθίαν τὸ μὴ ἀγνοηθῆναι τὰς τῶν ἐναντίων καθ' ἡμῶν ἐπιτεχνήσεις, ἀλλὰ καὶ ἄχρις ὑμῶν ἐλθεῖν τὰ κατὰ τῆς ἁγίας συνόδου τολμώμενα. ἴσμεν γὰρ ὅτι διὰ τῆς ὑμετέρας θεοφιλείας καὶ εἰς τὰς τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων ἀκοὰς ἕκαστα παρελεύσεται καὶ λύσις ἔσται τῶν δυσχερῶν, δηλωσάντων ὑμῶν τήν τε Ἰωάννου τοῦ τῆς Ἀντιοχέων ἀπόνοιαν καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ καὶ ὅσα αὐτοῖς ἀθέσμως παρὰ τοὺς κανόνας κατὰ τῶν θεοφιλεστάτων καὶ ἁγιωτάτων ἐπισκόπων Κυρίλλου καὶ Μέμνονος καὶ τῆς ἁγίας συνόδου τετόλμηται. λογιζόμεθα γὰρ μηδὲν τούτων σαφῶς ἐγνωκέναι τὸν θεοφιλῆ καὶ εὐσεβέστατον βασιλέα· οὐ γὰρ ἂν οὕτως ἴσχυσαν οἱ τὸν καθ' ἡμῶν ἐγείροντες πόλεμον, ὥστε μηδὲ οἴκτου ἡμᾶς ἠξιῶσθαι ἀδικουμένους, ἀλλ' ὡς ἀδικοῦντας ἐν ἐγκλήμασιν εἶναι, καὶ ταῦτα πρὸς τὸ πάσχειν ἑαυτοὺς ἐκδεδωκότας, πρὸς ἄμυναν δὲ οὐδεμίαν τῶν ἀδικούντων ἐγειρομένους. τὰ δὲ κωλύσαντα τὴν ὁσιότητα ὑμῶν πρὸς ἡμᾶς ἀφικέσθαι ἡμᾶς ἔχει τὴν πρόφασιν. πολιορκία γὰρ ἡμᾶς ἀκριβὴς νῦν συνέχει ἐκ γῆς τε καὶ θαλάττης, ὥστε μηδὲ γνωρίζειν τῇι ὑμῶν ὁσιότητι δύνασθαι τὰ γινόμενα. τῶν δὲ δακρύων καὶ τῆς προσευχῆς ὑμῶν ἔργον ἐγένετο τὸ ἕκαστον ἡμῶν τῶν * * μήπω πρὸς τὸ τέλος συνελθόντων τὴν αὐτὴν ἔχειν ἐπὶ τῶι πράγματι κρίσιν καὶ ἀσυμβάτως πρὸς αὐτοὺς διακεῖσθαι, πολλῆς ἀνάγκης εἰς τοῦτο τῶν ἀρχόντων ἡμᾶς συνελαυνούσης. καὶ ἐν τούτωι δὲ τῆς εὐνοίας ὑμῶν τὸ μέρος ἔχομεν, κοινωνοὺς ὑμᾶς καὶ τῶν ἀγώνων καὶ τῶν ἄθλων εἰδότες, καὶ ὃ ἐπὶ τῶν τοὺς ἁγίους μάρτυρας ἀγαπώντων ἴσμεν γινόμενον, τοῦτο ἔστι καὶ ἐπὶ τῆς ὑμετέρας θεοφιλείας ἰδεῖν. ἔξω γὰρ τῶν ἀγώνων ὄντες τέως ἀπονητὶ τῶν στεφάνων κατηξιώθητε, εὐνοίαι μὲν τοῖς ἀδικουμένοις προσκείμενοι, τῶν δὲ ἐπαναστάντων καταδικάζοντες, ὡς μηδὲν ὑμᾶς δοκεῖν τῇι ἀπολείψει ἔλαττον ἔχειν, εἰς πάντα ὑμῶν ταῖς ἡμετέραις συμφερομένων γνώμαις. οὐ μικρὸν δὲ εἰς ἀφορμὴν νίκης τοῖς μαχομένοις, ἀλλὰ καὶ μέγιστον εἰς παράκλησιν ὃ καὶ ὑμᾶς ἐμάθομεν πεποιηκέναι, τοῦ λαοῦ τὸν ζῆλον αὐξάνοντας καὶ θαρρεῖν κατὰ τῶν ὑπεναντίων ἐγείροντας. λείπεται δὲ κατὰ χώραν μένοντας τά τε αὐτόθι γνωρίζειν ἡμῖν καὶ τὰ παρ' ἡμῶν εἰς γνῶσιν τῶν θειοτάτων βασιλέων καὶ τῆς ἁγίας ἐκκλησίας ἄγειν. τοῦτο γάρ ἐστι μᾶλλον εἰς ἐπικουρίαν αὔταρκες ἢ εἰ καταλαβόντες ἡμᾶς συνταλαιπωρεῖν ἡμῖν πολιορκουμένοις ἀνάσχοισθε. λογιζό-
M IIII 1453 μενοι δὲ μὴ ἐληλυθέναι εἰς γνῶσιν ὑμετέραν τὰ πρώην ἀποσταλέντα, καὶ αὖθις τῇι θεοσε-
ep. 102 βείαι ὑμῶν τῶν αὐτῶν ἀντίτυπα διεπεμψάμεθα, ἀνηνέγκαμεν δὲ πάλιν καὶ τοῖς εὐσεβεστάτοις βασιλεῦσι, καὶ γενέσθω τῇι θεοσεβείαι ὑμῶν ἐπιμελὲς μαθεῖν, ἵν' εἰ μὲν ἀποδέδονται, ὑπομνησθῶσι περὶ τῶν ἀνηνεγμένων, εἰ δὲ μὴ τοῦτο γεγένηται, ἵνα νῦν γοῦν μάθηι αὐτῶν ἡ εὐσέβεια ἃ πρότερον ἐπιβουλεύοντες ἡμῖν τινες ἀγνοῆσαι τὴν αὐτῶν θεοφίλειαν ἐσπούδασαν.

Ἐρρῶσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίωι εὐχόμεθα, ἀγαπητοὶ καὶ ποθεινότατοι ἀδελφοί.

V, P [= hk], S, D [= mn], A

1 γενώμεθα VPA κεκοινωνήκαμεν A 2 πλέον SD 3 γενόμενα P ἐμβεβληκότες ἑαυτοὺς SD 5 γὰρ VPA οὖν SD θεοφιλίας V 7 ἡμῶν V τῆς ἀντιοχέων PSDA ἀντιοχείας V 8 ἁγίων P 11 μεθ' S ἠξιῶσθαι PA ἀξιοῦσθαι SD ἀξιῶσαι V 12 ἐκδεδωκότα S 13 ἄμειναν D ἀδικουμένων SD 14 ἀκριβὴς ἡμᾶς VPA νῦν om. P 15 δύνασθαι τῇ ὑμῶν ὁσιότητι SD 15/16 γεγενημένα SD 16 ἔργον καὶ τῆς – ὑμῶν V καὶ om. D lacunam statui e. g. supplendo ἐπαναστάντων τῇι συνόδωι 19 ἡμῶν D ἀγώνων] ἁγίων S 20 ἄθλων] πόνων D ἀγαπόντων P 21 θεοφιλίας VS 22/23 ἀπονητὶ – ἔχειν εἰς om. D τοὺς δὲ ἐπαναστάντας V τῶν δὲ ἐπαναστάντων τὰ στίφη P 23 εἰς] ὑς A 24 ἡμῶν Vn ὑμετέραις S 26 αὐξάνοντα S ἐναντίων SD 27 τε PA δὲ S om. VD αὐτόθεν P 29 καταλαβόντας ὑμᾶς P πολιορκουμένους ἀνέχεσθαι P 31 πάλαι VA 33 γένηται SDA νῦν om. D 34 ὑμῖν S 35 εὔχομαι SD

100 = S 68 A 51. Latina uersio extat in Collectione CT 42

Ἴσον ἐπιστολῆς Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας γραφείσης πρὸς τὸν κλῆρον Κωνσταντινουπόλεως

Ἐταράχθη λίαν ἡ ἁγία σύνοδος ἀκούσασα ὅτι οὐ πάντα ὀρθῶς ἀνήνεγκεν ὁ μεγαλοπρεπέστατος καὶ ἐνδοξότατος κόμης Ἰωάννης, ὥστε βουλεύεσθαι τοὺς ἐκεῖσε καὶ περὶ ἐξορίας καθ' ἡμῶν ὡς τῆς ἁγίας συνόδου καταδεξαμένης τὴν ἀκανόνιστον καὶ ἄθεσμον γενομένην καθαίρεσιν παρά τε Ἰωάννου καὶ τῶν σὺν αὐτῶι αἱρετικῶν. ἰδοὺ τοίνυν καὶ ἑτέρα γέγονεν ἀναφορὰ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου διδάσκουσα ὅτι καὶ λυπεῖται ἐπὶ τῶι δεσποτικῶι γράμματι, καὶ ὅτι οὐ κατεδεξάμεθα τῶν τριῶν τὰς καθαιρέσεις, καὶ ἐξαιρέτως ἀκυροῦσθαι μὲν τὰ παρ' ἐκείνων δυσσεβῶς τε καὶ ἀθέσμως γενόμενα, κρατύνεσθαι δὲ μᾶλλον τὰ παρ' ἡμῶν. ἐδίδαξαν γὰρ καὶ διὰ πρώτης ἀναφορᾶς ὅτι ἄκυρα μὲν τὰ παρ' ἐκείνων ἀκανονίστως γενόμενα πεποιήκασι, κοινωνικοὺς δὲ ἡμᾶς καὶ συνεπισκόπους ἔχουσι καὶ ὅτι τῆς τοιαύτης οὐκ ἐξίστανται γνώμης. μυρία δὲ πεποιηκότος τοῦ μνημονευθέντος μεγαλοπρεπεστάτου ἀνδρὸς ὥστε ἐλθεῖν εἰς κοινωνίαν Ἰωάννην καὶ τοὺς σὺν αὐτῶι τῆι ἁγίαι συνόδωι, μέχρι σήμερον οὐδὲ ἀκοῦσαι ἠνέσχοντο τοιαύτης φωνῆς, ἀλλ' ἐνίστανται μὲν πάντες λέγοντες ὅτι ἀδύνατον ἡμᾶς εἰς τοῦτο ἐλθεῖν, ἐὰν μὴ καὶ τὸ παρ' αὐτῶν ἀκανονίστως γενόμενον λυθῆι καὶ προσπέσωσι τῆι συνόδωι ὡς πλημμελήσαντες, ἀναθεματίσωσι δὲ Νεστόριον καὶ τὰ δόγματα αὐτοῦ ἐγγράφως, καὶ ἐν τούτοις ἡ πᾶσα ἔνστασις τῆς συνόδου. ἀποτυχὼν δὲ τούτου ὁ μνημονευθεὶς μεγαλοπρεπέστατος ἀνὴρ ἐπενόησε καὶ τοῦτο καὶ ἀπήιτει τὴν σύνοδον ἔκθεσιν πίστεως ἐγγράφως ἐπιδοῦναι αὐτῶι, ἵνα κἀκείνους ποιήσηι συνθέσθαι καὶ ὑπογράψαι καὶ ἀνέλθηι λέγων ὅτι συνῆψα αὐτοὺς εἰς φιλίαν ἀνθρωπίνας λύπας ἔχοντας μεταξὺ ἀλλήλων. τοῦτο νοήσασα ἡ ἁγία σύνοδος πάλιν ἐνέστη ἄχρι παντὸς λέγουσα ὅτι οὐχ ὑβρίζομεν ἑαυτούς· οὐ γὰρ ὡς αἱρετικοὶ κεκλήμεθα, ἀλλ' ἤλθομεν πίστιν ἀθετουμένην στῆσαι, ἣν καὶ ἐστήσαμεν, καὶ οὐ χρήιζει ὁ βασιλεὺς τοῦ μαθεῖν νῦν τὴν πίστιν, εἰδὼς αὐτὴν καὶ ἐν αὐτῆι βαπτισθείς. οὐ προέβη τοίνυν οὐδὲ τοῦτο τοῖς ἀπὸ τῆς Ἀνατολῆς. κἀκεῖνο δὲ γινώσκετε ὅτι συνθέντες ἔκθεσιν πίστεως ἐφιλονείκησαν πρὸς ἀλλήλους καὶ εἰσὶν ἐν τῶι φιλονεικεῖν ἔτι. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν καταδέχονται θεοτόκον εἰπεῖν τὴν ἁγίαν παρθένον μετὰ καὶ τοῦ ἀνθρωποτόκον, οἱ δὲ παντελῶς ἀρνοῦνται καί φασιν ἑτοίμως ἔχειν ἀποτμηθῆναι τῶν χειρῶν ἢ ὑπογράψαι τοιαύτηι φωνῆι. ἀσχημονοῦσι δὲ πανταχοῦ αἱρετικοὶ δεικνύμενοι. ταῦτα πάντες παρὰ τῆς θεοσεβείας ὑμῶν διδασκέσθωσαν καὶ μάλιστα οἱ θεοσεβέστατοι καὶ ἁγιώτατοι ἀρχιμανδρῖται, μήποτε ὑποστρέψας ὁ προρρηθεὶς ἕτερα ἀνθ' ἑτέρων εἴπηι ἢ διδάξηι, τέρπων τάς τινων ἀκοάς. μὴ ἀποκνήσηι δὲ ὑμῶν ἡ θεοσέβεια μηδὲ ἀποκαμνέτω πρὸς τοὺς ὑπὲρ ἡμῶν ἱδρῶτας, εἰδυῖα ὅτι ἑαυτὴν παρατίθεται καὶ θεῶι καὶ ἀνθρώποις. καὶ ἐνταῦθα γὰρ διὰ τὴν τοῦ σωτῆρος χάριν οἱ μηδέποτε ἡμᾶς εἰδότες τῶν θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων ἑτοίμως ἔχουσι τὴν ψυχὴν θεῖναι ὑπὲρ ἡμῶν καὶ μετὰ δακρύων προσέρχονται λέγοντες καὶ συνεξορισθῆναι καὶ συναποθανεῖν δι' εὐχῆς ἔχειν. ἐν πολλῆι δὲ θλίψει πάντες ἐσμὲν καὶ διὰ

L III 760
M IIII 1436
PG 77, 141
6
ep. 102
ep. 93
ep. 94
11
15 PG 144
M IIII 1437
20
l. III 761
24
ep. A 48
cf. uol. IIII
ep. 182
30
35

V, P [= hk], S, D [= mn], AWΛιΛc

p̄ V cā P ξη S 2 ἐπισκόπου VP γραφείσης om. P κλῆρον VPΛ κλῆρον καὶ τὸν λαὸν SDAW 5 καὶ ἐνδοξότατος om. VP βουλεύσασθαι SD βούλεσθαι W 8 ἁγίας VPΛc om. SDAWΛι οὐκ ἐδεξάμεθα SDAW 9 μὲν ἀκυροῦσθαι VP τε om. VP 10 γὰρ om. P 14 τῆσ σήμερον V 14/15 ἠνέσχετο SW 15 τῆσ τοιαύτησ SDAW πάντεσ VPΛ παντελῶσ SDAW 17 ὡς om. P δὲ καὶ VP 18 μνημονευθεὶς om. W 19 ὑπαιτεῖ P 20 ποιήση SDAWΛ ποιήσωσι VP 22 ἀνέστη DΛ 23 ἀλλὰ VP 24 νῦν om. S ταύτη D 25 τοῦτο τοίνυν οὐδὲ SDW 27 τοῦ καὶ S ἀνθρωποτόκον] ἄρθην D 28/29 τῆ τοιαύτη S 29 ἀσχημονοῦσι δὲ] ἀσχημονούση P 31 τάς om. P 31/32 ἀκοὰσ τινῶν SW 32 ἀποκαμέτω P 34 θεοφιλεστάτων S 35 θεῖνοι τὴν ψυχὴν A τὰσ ψυχὰσ W 36 δι' εὐχῆσ VPΛ ἑτοίμωσ SDAW ἔχειν Λ ἔχουσιν VPSAW ἔχουσι μεθ' ἡμῶν D

τὸ φρουρεῖσθαι παρὰ στρατιωτῶν καὶ πρὸ τῶν κοιτώνων ἔχειν αὐτοὺς καθεύδοντας, μάλιστα δὲ ἡμεῖς. ἡ δὲ ἄλλη πᾶσα σύνοδος ἀπέκαμεν καὶ κάμνει καὶ οἱ πλείους ἀπέθανον, λοιπὸν δὲ καὶ οἱ λοιποὶ τὰ ἑαυτῶν πιπράσκουσιν, οὐκ ἔχοντες ἀναλώματα.

101 = S 69 A 52. Latina uersio extat in Collectione CT 43

Ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ Μέμνονος ἐπισκόπου Ἐφέσου πρὸς τὸν κλῆρον Κωνσταντινουπόλεως

Οἷα διὰ τὴν ἀληθῆ πίστιν τῆς ὀρθοδοξίας καθ' ἑκάστην ὑπομένομεν ἐν Ἐφέσωι, οὐδὲ λόγωι παραστῆσαι δυνατόν· ταραχὴ γὰρ ταραχὴν ἀπαύστως διαδέχεται. πολλὴν δὲ ἡμῖν εὐτονίαν παρέχει τοῦ ταῦτα φέρειν γενναίως ἡ τῆς πίστεως ὁμολογία καὶ ἰσχύς. ποτὲ μὲν γὰρ ὁ μεγαλοπρεπέστατος κόμης Κανδιδιανὸς ἐπισείων ἡμῖν τοὺς στρατιώτας καὶ τὴν πόλιν ταραχῆς ἐμπιπλῶν καὶ πάντων ὁμοῦ τῶν ἐπιτηδείων τῆς εἰσκομιδῆς ἀποστερῶν διὰ τῆς παραφυλακῆς, πολλοὺς δὲ συγχωρῶν ὕβρεις καταχέειν ἡμῶν τε καὶ πάσης τῆς ἁγίας συνόδου τῶν τοῦ Ζευξίππου παραμενόντων τῶι καθηρημένωι Νεστορίωι καὶ ἐπὶ τούτωι τρεφομένων καὶ πολὺ πλῆθος χωρικῶν ἀπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων καὶ δι' ἐκείνων τὰς ὕβρεις καταχεόντων, διεδέξατο καὶ τὴν προειρημένην ἀταξίαν καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου
M IIII 1440 κόμητος Εἰρηναίου τὴν καθημερινὴν ἀπάτην τῶν ἀφελεστέρων καὶ ἡ τοῦ Ἀντιοχέως ἐπισκόπου παρουσία. μαθοῦσα γὰρ ἡ ἁγία σύνοδος τὴν μέλλουσαν αὐτοῦ ἐπιδημίαν γενήσεσθαι, τιμῶσα καὶ τὸ κεχρεωστημένον τῆι ἱερωσύνηι πληροῦσα ἀπέστειλε τινὰς τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων μετὰ καὶ εὐλαβεστάτων κληρικῶν εἰς ὑπάντησιν αὐτοῦ, δύο ταῦτα ποιοῦσα, καὶ τὴν κεχρεωστημένην πληροῦσα τιμὴν καὶ ποιοῦσα φανερὸν ὡς ὀφείλει τὴν πρὸς Νεστόριον συντυχίαν φυλάξασθαι διὰ τὸ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου καθηιρῆσθαι αὐτὸν
L III 764 τῆς ἀσεβείας ἕνεκα ἧς ἐμελέτησεν. οὐ συγχωρηθέντες δὲ παρὰ τῶν ἑπομένων αὐτῶι στρατιωτῶν κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτῶι περιτυχεῖν, οὐδὲν ἧττον ἠκολούθησαν καὶ τὴν οἰκίαν ἔνθα κατέλυσε, κατειλήφασι καὶ πολλὰς προσκαρτερήσαντες ὥρας καὶ μὴ συγχωρηθέντες τὴν πρὸς αὐτὸν ποιήσασθαι συντυχίαν ἔμειναν ὕβρεις ὑπομένοντες. μετὰ δὲ πολλὰς ὥρας τοῦτο δόξαν αὐτῶι, μετεστείλατο τοὺς θεοσεβεστάτους ἐπισκόπους καὶ τοὺς εὐλαβεστάτους κληρικούς, εἰσάγων αὐτοὺς διὰ στρατιωτῶν. ὡς δὲ τὰ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου φανερὰ πεποιήκασιν αὐτῶι, συνεχώρησε τὸν μεγαλοπρεπέστατον Εἰρηναῖον καὶ τοὺς σὺν αὐτῶι ἐπισκόπους τε καὶ κληρικοὺς ἀφορήτους ἐπιθεῖναι πληγὰς τοῖς ἡμετέροις συλλειτουργοῖς καὶ τοῖς κληρικοῖς, ὡς καὶ κινδύνοις αὐτοὺς προσομιλῆσαι. τούτων τοίνυν γεγενημένων, παραγενόμενοι εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον οἱ ἀποσταλέντες θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι καὶ τὰς πληγὰς ἐπιδείξαντες καὶ τὰ γεγενημένα διηγησάμενοι ἐπὶ πράξεως ὑπομνημάτων τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου προκειμένου, εἰς ἀγανάκτησιν διανέστησαν τὴν ἁγίαν σύνοδον καὶ μικρὸν αὐτὸν σωφρονίζοντες ἀκοινώνητον πεποιήκασι καὶ γεγένηται αὐτῶι ἡ ἀκοινωνησία φανερά. ἔγνωμεν

V, P [= hk], S, D [= mn], AWΛtΛc

1 τοῦ V καὶ om. S τῶν ἰδίων D κοιτωνίων PSD 2 δὲ om. V σύνοδοσ πᾶσα W 3 δὲ om. S λοιποὶ VPΛ πολλοὶ SDAW

V, P [= hk], S, D [= mn], AΛtΛc

$\overline{ρα}$ V $\overline{cβ}$ P $\overline{ξθ}$ SD 7 ἀληθῆ — ἑκάστην VPΛ τοῦ θῦ πίστιν τὴν ἀληθῆ τὲ καὶ ὀρθόδοξον SDA 8 διαδέχεται ἀπαύστωσ SD ἄπαυστοσ A 8/9 εὐτονίαν ἡμῖν SDA 12 φυλακῆσ P 12/13 τῆσ — συνόδου πάσησ VP 13 τοῦ om V 13—15 oratio inconcinna 14 χορηγῶν P 16 ἀντιοχείασ PD 17/18 γεγενῆσθαι A 18 τῆσ ἱερωσύνησ D τινασ εἰσ ἀπάντησιν S 19 κληρικῶν] ἐπισκόπων D ἀπάντησιν P ὑπόμνησιν SD αὐτῶ SD 20 κεχρεωστουμένην VP 22 εὐσεβείασ S ἐμελέτησεν VPSΛ ὡμολόγησεν DA συγχωρηθέντα S 23 ἠκολούθει S 24 προσκαρτερήσανταϲ S 27 εἰσαγαγὼν SDA 28/29 ἐπισκόπους — κληρικούς om P ἐπισκόποισ τε καὶ συλλειτουργοῖσ P 33/34 σωφρονίσαντεσ D σωφρονήσαντεσ A 34 ἀκοινώνητον SDAΛ ἀκοινώνητον αὐτὸν VP αὐτῶν Λ

γὰρ ὡς ἀνώνυμόν τι καὶ ἀνυπόγραφον κατά τι μέρος τῆς πόλεως προετέθη, δηλοῦν αὐτοῦ τὴν ἀταξίαν καὶ ἀκανόνιστον γνώμην, καθ' ἑκάστην δὲ προσκαλούμενος τὸ σεμνὸν βουλευτήριον καὶ τοὺς λαμπροτάτους καὶ ἐξαιτῶν μετὰ ἀνάγκης ψηφίσματα ὥστε εἰς τὸν τόπον τὸν ἐμὸν χειροτονῆσαι, ὡς πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν πόλιν ὀρθοδόξους τυγχάνοντας τοὺς εὐκτηρίους κατειληφέναι τόπους καὶ ἐν αὐτοῖς οἰκεῖν, ἵνα μὴ ἡ ἐκείνου προπέτεια καὶ ἀκανόνιστος θρασύτης ἡ διὰ τῶν προθεμάτων εἰς ἔργον ἀχθῇ τῆς φήμης. ὅθεν καὶ ἐν τῷι ἁγίωι ἀποστόλωι Ἰωάννηι ἀνελθὼν καὶ τοῦτο ὑπεμφήνας ὡς ὀφείλειν αὐτὸν ἐκεῖ χειροτονῆσαι, στάσιν καὶ ταραχὴν τῶι τόπωι ἐνεποίησε καὶ μετὰ πλήθους ἀτάκτων ὡπλισμένων ἀνελθών, ὡς καὶ τινὰς τῶν ἐκεῖσε πτωχῶν ἡμιθανεῖς ποιῆσαι, ὡς καὶ ὑβρισθεὶς παρὰ ep. 159
τῶν ἐκεῖσε, ἀνήνεγκεν ἐπὶ φθόνωι τῆς ἁγίας συνόδου. καταξιώσατε τοίνυν, ὁσιώτατοι,
πᾶσαν σπουδὴν θέσθαι καὶ τὴν ἀπόνοιαν καὶ ἀκανόνιστον γνώμην Ἰωάννου καὶ τῶν σὺν αὐτῶι δημοσιεῦσαι πρὸς τὸ καὶ τοὺς μεγαλοπρεπεστάτους κόμητας ἐντεῦθεν ἀναχωρῆσαι τοὺς καθ' ἡμέραν ταράττοντας καὶ τὴν πόλιν καὶ τὴν πίστιν, ἵνα μὴ ἐκ συναρπαγῆς τούτων νοθεύηται τὰ τῆς πίστεως.

102 = S 70 A 49. Latina uersio extat in Collectione CT 44

Τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ φιλοχρίστοις Θεοδοσίωι καὶ Οὐαλεντινιανῶι νικηταῖς τροπαιούχοις ἀεὶ αὐγούστοις ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἡ χάριτι θεοῦ καὶ νεύματι τοῦ ὑμετέρου κράτους συναχθεῖσα ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει. Τὸ μὲν ὑμέτερον κράτος οὐ περιεῖδε τὴν ἀληθῆ πίστιν ὑπορυττομένην ὑπὸ τῆς Νεστορίου διδασκαλίας μετὰ Ἰουδαίων ὀνειδίζοντος τῶι δεσπότηι Χριστῶι ἃ δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ὑπέμεινεν ἀνθρώπινα πάθη, ἀλλὰ βδελυξαμένη ἡ ὑμῶν εὐσέβεια τοὺς τοιούτους κατὰ Χριστοῦ λόγους ἐκ πάσης σχεδὸν τῆς ὑφ' ἥλιον ἡμᾶς συναχθῆναι προσέταξεν ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει, παγῆναι τὰ τῶν πατέρων καὶ τῶν ἀποστόλων τῆς εὐσεβείας βουλομένη δόγματα. ὅθεν συνελθόντες καὶ κοινῆι κρίσει βεβαιώσαντες τὴν ἐκτεθεῖσαν περὶ τούτου πίστιν παρὰ τῶν τιη̄ τῶν ἐν Νικαίαι συναχθέντων ἐπὶ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Κωνσταντίνου Νεστόριόν τε καινοτομοῦντα ταύτην τὴν πίστιν κατειληφότες τέχναις λόγων καὶ ἐπεισάκτοις σοφίσμασι παραβλάπτοντα τῆς εὐσεβείας τὸ φρόνημα τοῦ ἱερατικοῦ βαθμοῦ καθείλομεν, καθάπερ τινὰ λοιμὸν τὸν λόγον αὐτοῦ τὰς ἐκκλησίας ἐπινεμόμενον εἶρξαι βουλόμενοι. ἀλλ' ἐπειδὴ τινὰς εὕρομεν καὶ τῶν ἐπισκόπων ἤδη σαλευθέντας καὶ τὰ αὐτοῦ φρονοῦντας καὶ τῆι ἐκείνου βλασφημίαι συναπαχθέντας, ἅπαντας τοὺς τὰ αὐτοῦ φρονοῦντας ἀκοινωνήτους πεποιήκαμεν, M IIII 1441 L III 765

V, P [= hk], S, D [= mn], AΛ¹Λ²

1 τινα P 2 καὶ τὴν SDA 2/3 καθ' ἑκάστην — ψηφίσματα om. VP 5 τόπουσ VPΛ οἴκουσ SDA 6 θρασύτησ VPDA σαθρότησ PΛ 7 ἀποστόλω SDAΛ εὐαγγελιστῆ VP καὶ om. V ὑποφήνασ P ὑποφῆναι V ὡς om. P 8 στάσεισ καὶ ταραχὰσ SD ἐποίησε V 8/9 ὁπλισμένων P 9 ἐκεῖ P ὡσ καὶ VP δσ k in mg. καὶ ὡσ SDAΛ 10 ὁσιότατοι P 12 τῶ DA 13 καὶ¹ SDAΛ om. VP 13/14 τούτων νοθεὺηται AΛ νοθεύηται τούτων SD τούτων νοθεύωνται VP

V, P [= hk], S, D [= mn], AJΛ¹Λ²

inscr. om. Λ ἴσον ἀναφορᾶσ σταλείσησ παρὰ τῆσ ἁγίασ συνόδου πρὸσ τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα θεοδόσιον SDAJ περὶ τῆσ ὑπογραφῆσ τῶν βασιλέων ἀναφορά VP ρβ̄ V ϛγ̄ P ō SD 16 εὐλαβεστάτοισ V φιλοχρίστοισ SDAJΛ φιλοχρίστοισ βασιλεῦσι V φιλοχρίστοισ ἡμῶν βασιλεῦσι P καὶ² om. V 17 χῦ AJΛ 19 ὑποκρυπτομένην J ὑπὸ τῆσ — διδασκαλίασ SDAJ *doctrina* Λ ταῖσ — διδασκαλίαισ VP 20 τῶ χῶ καὶ δεσπότη S διὰ om. V 21 ὑμῶν ἡ S τοῦ τοιούτου τοὺσ D 22 ἡλίω AJ 23 τῶν ἀποστόλων om. Λ τῶν² om. S τῆς εὐσεβείας om. S 24 χρίσει m χρήσει n 25 τιη̄ S τιη̄ δεκαοκτὼ V τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ AJΛ τριακοσίων δεκαοκτὼ PD συναχθέντων VPΛ συνελθόντων SDAJ τε om. S 27 τοῦ om. P 28 ταῖσ ἐκκλησίαισ SDAJ σπουδάζοντεσ SD 29 ηὕρομεν S εὑρίσκομεν VP 30 συνυπαχθέντασ V αὐτοῦ SAΛ αὐτὰ VPDJ

μέχρις ἂν ἀποστάντες τῆς διεφθαρμένης ἐκείνου διδασκαλίας ἐπιγνῶσι τὴν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν πίστιν, ἣι ἄνωθεν ἐπερειδόμενοι ἅπαντες σωιζόμεθα. ἀλλ' ἡμεῖς μὲν ἐπὶ διορθώσει τῶν ὑπαχθέντων νῦν ἐν τῆι πλάνηι ὡρίσαμεν ταῦτα, τὴν αὐτῶν ἐκδεχόμενοι μεταμέλειαν· αὐτοὶ δέ, τριάκοντα ὄντες τὸν ἀριθμὸν μικρῶι πρός (ἦσαν γὰρ τινὲς ἐν αὐτοῖς καὶ ἐξ ἑτέρων αἰτιῶν τοῖς κανόσιν ὑπεύθυνοι καὶ προσειληφότες τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον τῆς Ἀντιοχέων Ἰωάννην, ὃς καὶ αὐτὸς ὑπὲρ πολλῆς βραδυτῆτος ὑπεύθυνος ἦν αἰτιάσει, ἄλλοι δὲ ἐφ' ἑτέραις αἱρέσεσιν ἐλεγχόμενοι, τινὲς δὲ αὐτῶν καὶ ἤδη καθηιρημένοι), πρὸς μετάνοιαν μὲν οὐκ εἶδον, συναχθέντες δὲ ἐπὶ προστασίαι Νεστορίου κατὰ τῶν ἐξάρχων τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου καθαίρεσιν γράψαι τετολμήκασι καὶ ὡς ἐκ πάσης
ep. 153 τῆς συνόδου γεγενημένην ἀνήγαγον ἐπὶ τὴν ὑμῶν εὐσέβειαν, ἣν δεξάμενον τὸ ὑμέτερον
ep. 93 κράτος ἐκέλευσε μένειν, νομίσαν ἐκ τῆς συνόδου ταύτην γεγενῆσθαι καὶ οὐχὶ κατὰ τῆς συνόδου παρὰ τῶν τὰ Νεστορίου φρονούντων καὶ ἀμυνομένων ἡμᾶς ἐπὶ τῆι καθαιρέσει Νεστορίου, οὐκ ἔγκλημα λέγειν δυναμένων κατὰ τῶν ἐξάρχων τῆς ἁγίας ἡμῶν συνόδου, καὶ ἐτόλμησαν ἀπατῆσαι τὰς θεοφιλεῖς ὑμῶν ἀκοάς, ὡς δεχθῆναι καὶ τὴν παρ' αὐτῶν γενομένην κατὰ τῆς συνόδου καθαίρεσιν, ἣν οὐδὲ ἐνθέσμως οὐδὲ κανονικῶς οὐδὲ πολλοὶ πεποιή-
M IIII 1444 κασι, δι' ὃ καὶ ἡ ἁγία σύνοδος ἐνθέσμως καὶ κανονικῆι πράξει ἀνέτρεψε τὰ παρ' αὐτῶν ὑβριστικῶς καὶ οὐκ εὐλόγως κεκριμένα. ὅθεν καταφεύγομεν ἅπαντες ἐπὶ τὸ κράτος τῆς ὑμῶν εὐσεβείας, δεόμενοι τὰ μὲν κατὰ Νεστορίου πεπραγμένα καὶ τῶν τὰ Νεστορίου φρονούντων ἔχειν τὴν ἰδίαν ἰσχύν, τὰ δὲ παρὰ τῶν ἐκδικούντων Νεστόριον διὰ τὸ φρονεῖν τὰ ἐκείνου ἀθέσμως γεγενημένα κατὰ τῶν ἐξάρχων τῆς ἡμετέρας συνόδου μένειν ἄπρακτά τε καὶ ἀργά, ὡς μήτε ἀκολούθως ἢ κανονικῶς μήτε ἐπὶ πταίσματι ἐληλεγμένωι γεγενημένα, ἀλλὰ ἀμύνης ἕνεκα μόνης παρὰ τῶν φρονούντων τὰ Νεστορίου κατὰ τῆς ἁγίας συνόδου τετολμημένα. εἰ γὰρ εὔλογος ἡ κατὰ Νεστορίου τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου ψῆφος γεγένηται καὶ ταύτην τὸ ὑμέτερον κράτος ἐδέξατο, ὡς Νεστορίου γυμνὴν κηρύξαντος τὴν ἀσέ-
I. III 768 βειαν, εὔλογον δήπου συνορᾶι καὶ τὸ ὑμέτερον κράτος τὰ πεπραγμένα κατὰ τῆς ἁγίας συνόδου παρὰ τῶν φρονούντων τὰ Νεστορίου ἄπρακτα παντελῶς μένειν καὶ ἄκυρα, ἐξ οὐδεμιᾶς αἰτίας τὸ εὔλογον ἔχοντα ἢ ἐκ μόνης ἀμύνης ὑπὲρ ὧν κατὰ Νεστορίου ἡ ἁγία καὶ μεγάλη σύνοδος ἔπραξε. δεόμεθα τοίνυν τοῦ ὑμετέρου κράτους ἀνεῖναι λοιπὸν ἡμᾶς ἀπὸ τῆς θλίψεως καὶ κελεῦσαι ἀποδοθῆναι ἡμῖν τοὺς ἐξάρχους τῆς ἁγίας συνόδου τοὺς θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους Κύριλλον καὶ Μέμνονα· εὔλογον γὰρ ἐκδικηθείσης τῆς εὐσεβείας καὶ τῶν βλαπτόντων αὐτὴν πεπαυμένων τοὺς συναθλήσαντας ὑπὲρ τῆς πίστεως ἡμῖν τιμῆς ἀπολαύειν, οὐ συγκατακρίνεσθαι μετὰ τῶν ἐληλεγμένων ἐπὶ ταῖς ἀθέσμοις κατὰ τοῦ δεσπότου Χριστοῦ βλασφημίαις.

Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων ὑπέγραψα ταῖς δεήσεσιν

Ὁμοίως καὶ πάντες οἱ ἐν τῆι στάσει τῶν ὑπομνημάτων ἐπίσκοποι.

V, P [= hk], S, D [= mn], AJΛιΛc

1 ἐκείνου διεφθαρμένης SDAJ 1/2 καὶ ἀποστολικὴν om. VP 2 ἅπαντες ἐπερειδόμενοι SDAJ μὲν om. P 3 ὑπαρχόντων Λ δεχόμενοι P 4 τὸν ἀριθμὸν ὄντες VP γὰρ] δὲ J καὶ ἐν P 5 καὶ[1] om. J 7 ἐφ' ἑτέραις] ἀμφοτέραις J 8 προστασίαν SD 10 τῆς om. J γενομένην SDAJ ἡμέτερον V 13 ἡμῶν DAcorr ὑμῶν VSAJ om. P *uniuersalisque* Λ 16 ἐνθέσμως VPD καὶ om. S ἀπέτρεψε D ὑπ' αὐτῶν VP *ab his* Λc 18 κατὰ νεστορίου μὲν J τῶν om. J 21 μήτε[1]] μηδὲ SDAJ πταίσμασιν D ἐληλεγμένων SD 22 περὶ J τὰ κατὰ νεστορίου J 23 τετολμημένα VP γεγενημένα SDAJ *confecta* Λ εὐλόγως SD τῆς οἰκουμενικῆς [ἁγίας V] συνόδου ψῆφος VAJ ψῆφος τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου PS ψῆφος τῆ οἰκουμενικῆ συνόδω D 24 κηρύξαντα S 24/25 εὐσέβειαν S 25 ἁγίας om. Λ 26 περὶ J 29 ἀπὸ om. VP ἁγίας ταύτης VP 29/30 τὸν θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον J θεοσεβεστάτους DA 30 κύριλλον καὶ μέμνονα VPΛ κύριλλον τὸν [τὸν om. S] τῆς ἀλεξανδρέων καὶ μέμνονα τῆς ἐφεσίων SDAJ καὶ τῆς VPSD 31 ἡμῶν DAJ 32 τιμῶν AJ 34. 35 om. P 35 om. VΛt *Arcadius et Proiectus episcopi et uices agentes sedis apostolicae et Philippus presbyter suscripsimus precibus. et reliqui omnes similiter* Λc

103 = S 72 A 53. et numerus et inscriptio et textus desunt in V. Latina uersio extat in Collectione CT 48

Δέησις καὶ ἱκεσία παρὰ τοῦ κλήρου Κωνσταντινουπόλεως ὑπὲρ τῆς ἐν Ἐφέσωι ἁγίας συνόδου L III 777

Εἰδότες τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν πολύν τινα λόγον ποιησαμένην τῶν τε ἁγίων τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν τῆς τε ἐν αὐταῖς κηρυσσομένης εὐσεβοῦς καὶ ἐκ πατέρων ἡμῖν παραδεδομένης πίστεως καὶ οἷα μὲν ὑμῖν ὑπὲρ αὐτῆς προπεπόνηται, ἡλίκα δὲ πάλιν διὰ τὴν ὑπὲρ αὐτῆς σπουδὴν ὑπῆρκται τῆι ὑμετέραι εὐσεβείαι, θαρροῦμεν διὰ τοῦτο ταῖς φιλοχρίστοις ὑμῶν ἀκοαῖς καὶ τὴν ἐν χερσὶν ἀναδιδάσκομεν τῶν ἐκκλησιῶν ταραχήν. ὁ γὰρ τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ ἡμετέρου σκοπός, εὐσεβέστατοι βασιλεῖς, πρὸς ταῖς ἄλλαις νομοθεσίαις καὶ τὸ δεῖν πειθαρχεῖν πάσαις ἀρχαῖς τε καὶ ἐξουσίαις παρεγγυᾶι, μέχρις ἂν ἡ πειθὼ δοκοίη λυσιτελὴς εἶναι ταῖς ψυχαῖς· ἐπειδὰν δὲ τὸν τοῦ συμφέροντος ὅρον ἐκφύγηι, τηνικαῦτα παρρησιάζεσθαι καὶ πρὸς τὴν ὑμετέραν κορυφὴν οἱ τῶν θείων νόμων ἐξηγηταὶ παρακελεύονται καὶ διαφερόντως γε, εἰ καὶ ἡ βασιλεία τῶι τῆς ὀρθοδοξίας ἐγκαλλωπίζεται πράγματι, ἐν μέρει κατορθωμάτων καὶ αὐτοί που λογιζόμενοι τοῦτο καὶ λίαν ἐπὶ τούτωι φιλοτιμούμενοι, ἕως ὅταν τὸ ἐλάλουν ἐναντίον βασιλέων καὶ οὐκ ἠισχυνόμην συνεχῶς ἡμῖν ἐπάιδωσι καὶ διὰ τούτου προτρέπωσιν ἐν τοῖς ὁμοίοις τῆς παρρησίας καιροῖς μὴ ἀπολιμπάνεσθαι τῆς μιμήσεως. ταύτην τοίνυν καὶ ἡμεῖς τὴν παρρησίαν εἰς καιρὸν ἡμῖν παρεῖναι πεισθέντες, διὰ τῆσδε τῆς ἱκεσίας τὴν ἡμῶν αὐτῶν γνώμην δήλην τῆι ὑμετέραι εὐσεβείαι καθιστῶμεν ὡς εἰ τὸ ὑμέτερον κράτος τὴν γεγονυῖαν δῆθεν καθαίρεσιν κατὰ τῶν ἁγιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων Κυρίλλου καὶ Μέμνονος παρὰ τῶν ἀποσχισάντων τῆς ἁγίας συνόδου, ὧν οἱ πλείους αἱρετικοὶ καὶ ἀπόλιδες καὶ ἀκοινώνητοι, ταύτην ἐγκρῖναι πεισθείη, τὴν αὐθεντίαν τῶν τῆς ψήφου ταύτης καθεστώτων κυρίων καὶ τὴν ἐξουσίαν παραιρουμένη, καὶ ψῆφον προσδέξαιτο ἄλογον οὖσαν καὶ ἀνίσχυρον κατὰ πάντα τρόπον καὶ μειρακιώδη τῶι μήτε εὐλάβειαν παρὰ τὴν ἀρχὴν παρά τινος γεγονέναι ἐπὶ τῆς ἁγίας συνόδου τῆς τῶν τοιούτων τὴν ἀκρόασιν καὶ τὸ κῦρος ἐχούσης μήτε μὴν ἔλεγχον ἐπί τινι τῶν ἀπηγορευμένων ἱερωσύνηι παρηκολουθηκέναι, πάντες ἡμεῖς ἕτοιμοι μετὰ τῆς πρεπούσης M IIII 1456 Χριστιανοῖς προθυμίας συγκινδυνεῦσαι τοῖς προειρημένοις ὁσίοις ἀνδράσι καὶ πρὸς μηδεμίαν πεῖραν κινδύνων ἀποναρκῆσαι, ταύτην αὐτοῖς προσήκουσαν ἀμοιβὴν τῶν ὑπὲρ τῆς πίστεως κινδύνων συνεισφέρειν ἡγούμενοι. καὶ ταύτης τῆς προθέσεως ἕκαστος ἡμῶν ἐπειλημμένος τὴν ὑμετέραν ἐκδυσωποῦμεν θειότητα (καὶ ἐξαιτοῦμεν, ὡς πεπείσμεθα, δίκαιον) τὸ καὶ παρ' ὑμῶν βεβαιωθῆναι τὴν τῶν πλείονων ψῆφον τῶν καὶ τῆι κατὰ τοὺς θρόνους αὐθεντίαι καὶ τῆι κατὰ τὴν ἐξέτασιν τῆς ὀρθῆς πίστεως ἀκριβείαι σύμψηφα τῶι ἁγιωτάτωι ἀνδρὶ καταθεμένων καὶ ὡς ὀρθὰ φρονεῖ, πρὸς τὸ ὑμέτερον γνωρισάντων κράτος καὶ μὴ τῶι τῆς εἰρήνης προσχήματι καὶ τῶι μὴ δοκεῖν βραχύ τι μέρος τῆς Ἀνατολῆς ἀποσχοινισ-

---

P [= hk, 103. 104 post 105 collocantur], S, D [= mn], AΛ^{t}Λ^{c}

ς$\bar{ε}$ P οβ' D 3 παρὰ P ὑπὸ SDA 3/4 ὑπὲρ — συνόδου SDAΛ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα P 5 τε om. P 6 κηρυττομένησ P ὑμῖν Λ om. P 7 ὑμῖν PΛ ἡμῖν SDA 8 *praesumpsimus* Λ^{c} καὶ διὰ PS 12 λυσιτελὲσ S 14 γε A τὲ P om. SD 15 που PAΛ om. SD 16 ὡσ A ἐνελάλουν S 17 ἐπάδουσι P τούτου PΛ τοῦτο S τούτων DA προτρέπονται P 19 ἱκετείασ SDA ὑμῶν PS 19/20 τῆ εὐσεβεία καθιστῶμεν τῆ ὑμετέρα P 22 ὧν] ὡσ S 23 τὴν αὐθεντίαν scripsi τῆ αὐθεντία PSDAΛ καθεστώτων om. P 24 παραιρουμένη PSDA *usi sunt* [= παραχρωμένων?] Λ^{t} *abolendam* [παραιρουμένην] Λ^{c} 25 μειρακιώδεσ S γεγονέναι παρά τινοσ P ἐπὶ τῆσ PSA παρὰ τῆσ D *in quacumque* Λ^{c} 26 τῆς — ἐχούσης] *in talibus auditorii robur habente* Λ^{t} *per quam tales audientiae robur haberent* Λ^{c} καὶ PA om. SD 28 συγκινδυνεύειν SA συνκινδυνεύειν D ὁσίοισ PΛ^{c} ὁσιωτάτοισ SDAΛ^{t} 29 ναρκῆσαι S πίστεως] φύσεωσ S 30 καὶ om. D ταύτης] πάσησ P ὑμῶν S 32 ὑμῶν PAΛ ὑμῖν SD 34 γνωρισάντων κράτοσ A ἐγνώρισαν κράτοσ SD κράτοσ ἐγνώρισαν P 35/p. 50, 1 ἀποσχισθῆναι P

θῆναι, ὅπερ οὐδὲ αὐτὸ τῆς ἑνώσεως ἀπορραγῆναι προήρηται, εἰ τὰ τῶν κανόνων πεισθείη
L III 780 κρατεῖν, πᾶσαν ὁμοῦ τὴν οἰκουμένην συγχεομένην περιιδεῖν. εἰ γὰρ ὁ τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου καθηγητής, ὧι σύμψηφοι πάντες δὶ ὧν κατέθεντο, γεγόνασιν, ὑπομείνειέν τι τῶν οὐ προσηκόντων παρὰ τὴν τῶν κανόνων ἀκολουθίαν καὶ ταῦτα τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας ἐπιεικῶς τὴν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ἀποδυσαμένης κοινωνίαν καὶ διὰ τοῦτο καὶ σύνοδον ἀθροισάσης, ἵνα μὴ τῆς ἐξουσίας αὐτὴν τῶν οἰκείων θεσμῶν ἀποστερήσηι, εὔδηλον ὡς διὰ τῆς οἰκείας βλάβης καὶ τὴν κατὰ τῶν ἄλλων ὁμοψήφων ἐπήρειαν βεβαιοῖ καὶ δεήσει πάντας τοὺς τῆς οἰκουμένης ἐπισκόπους συγκαθιρῆσθαι τοῖς προειρημένοις ὁσίοις ἀνδράσι καὶ περιστήσεται λοιπόν, ὡς ἔοικεν, Ἀρείωι καὶ Εὐνομίωι ἡ τῆς ὀρθοδοξίας ὑπόληψις, ἅτε Νεστορίου μὲν εὐλόγως διὰ τὴν δυσσεβῆ διδασκαλίαν καθηιρημένου, Κυρίλλου δὲ καὶ Μέμνονος τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων ἀναξίως καὶ ἀθέσμως καὶ οὐ δεόντως τὴν ἴσην ὑπομενόντων ἐκ περιδρομῆς ζημίαν. μηδαμῶς τοίνυν, ὦ φιλόχριστοι βασιλεῖς, τὴν τιθηνησαμένην ὑμᾶς ἐκκλησίαν σπαραττομένην περιίδητε τὴν ἀκμητὶ τῶι ὑμετέρωι κράτει κατὰ τῶν ἀντιπάλων ἐγείρειν παρέχουσαν τρόπαια μηδὲ μαρτυρίου καιρὸν τοὺς τῆς βασιλείας ὑμῶν ἀναδείξητε χρόνους, ἀλλὰ τὴν τῶν προγόνων ὑμῶν περὶ τὴν ἐκκλησίαν στοργὴν ἀναλαβόντες κατὰ νοῦν καὶ ὅπως ἕκαστος ἐκείνων τῆι κατὰ τοὺς οἰκείους καιροὺς γενομένηι συνόδωι τῶν ἁγίων πατέρων ἐπειθάρχησε καὶ τῆι διὰ τὸ τοὺς ὅρους τοὺς παρ' αὐτῶν τεθέντας ὀχυρῶσαι νομοθεσίαι τὴν περὶ αὐτοὺς αἰδῶ διέδειξαν, οὕτω καὶ αὐτοὶ τὰ ἴσα περὶ τὴν νῦν παρ' ὑμῶν συγκροτηθεῖσαν ἁγίαν σύνοδον φρονῆσαι προθυμήθητε, ὡς ἂν τοὺς παρ' αὐτῆς χαριστηρίους ὕμνους ὑπὲρ τῆς βασιλείας ὑμῶν καθαρῶς καὶ εὐαγῶς καρπώσησθε καὶ ἡμεῖς τὰς ὑπὲρ τῆς διαμονῆς τοῦ ὑμετέρου κράτους εὐχὰς εἰλικρινεῖς ἀναπέμπωμεν τῶι δεσπότηι Χριστῶι, εὐσεβέστατοι καὶ φιλόχριστοι βασιλεῖς.

104 = S 74 A 46. et numerus et inscriptio et textus desunt in V. Latina uersio extat in Collectione CT 49

L III 772 M IIII 1449 Ἴσον ἐπιστολῆς τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου γραφείσης τοῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐλαβεστάτοις ἐπισκόποις Θεοπέμπτωι Ποτάμωνι καὶ Δανιήλωι ὑπὲρ ὧν πέπονθε συσκευῶν τῶν κατὰ Νεστόριον καὶ Ἰωάννην χάριν, ὅτε παρεγένετο ἐν Ἐφέσωι ὁ κόμης τῶν σακρῶν Ἰωάννης

Κύριλλος Θεοπέμπτωι Ποτάμωνι Δανιήλωι ἀγαπητοῖς καὶ συλλειτουροῖς ἐν κυρίωι χαίρειν. Πολλαὶ καθ' ἡμῶν γεγόνασιν ἐκεῖσε διαβολαί, τοῦτο μὲν ὡς ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας ἀκολουθησάντων ἡμῖν ἐκ τοῦ βαλανείου πολλῶν, τοῦτο δὲ ὡς κανονικῶν ἐξελθουσῶν· ὡς δέ φασιν, [ὅτι] εἴρηται παρὰ τῶν διαβεβληκότων ὅτι κατὰ συσκευὴν ἐμὴν καὶ οὐ κατὰ σκοπὸν τῆς ἁγίας συνόδου τὴν καθαίρεσιν ὑπέμεινε Νεστόριος. ἀλλ' εὐλογητὸς ὁ σωτὴρ ὁ τοὺς τὰ τοιαῦτα λέγοντας ἐλέγξας· ἐλθὼν γὰρ εἰς τὴν Ἐφεσίων ὁ κυριός μου ὁ

P [= hk], S, D [= mn], AΛtΛc

1 ὅθεν D προείρηται PD 6 ταύτην A ἀποστερήσησ SD 8 ὁσίοις PAΛc ὁσιωτάτοις SDΛt 9 ὡσ ἔοικεν PAΛ om. SD καὶ PΛ ἡ SDA ἡ om. P 11 ὑπομένειν SD ὑπομένειν ἐκείνοισ P 12 τιθηνεύσασαν P 14 ἐγείρειν παρέχουσαν PΛc ἐγείρουσαν DAΛt παρέχουσα S 15 λαβόντεσ P 17 τὸ AΛc om. PSDΛt 18 διεδίδαξαν D ἔδειξαν P ὑμῶν PDΛt ἡμῶν SAΛc 20 καρπώσασθε D τὰς om. S 21 ἀναπέμψωμεν S

P [= hk], S, D [= mn], AWΛtΛc

25—27 om. PΛ cq̄ P 25 γραφείσησ παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου κυρίλλου SDW ἐν κωνσταντινουπόλει τοῖσ A 26 ποταμίωνι A καὶ ποτάμωνι SDW δανιὴλ A 26—28 ὑπὲρ ὧν — Δανιήλωι om. S 26 ἔπαθε DW 26/27 νεστορίου καὶ ἰῶ̄ D χάριν AW χαρτίων D 27 ὅτε — Ἰωάννησ om. DW 28 *Potamoni Daniheli* Λ ποταμίωνι δανιὴλ A ποτάμωνι καὶ δανιήλω DW ποτάμονι καὶ δανιὴλ P ἀγαπητοῖσ ἀλελφοῖσ P 29/30 ἀλεξανδρέων SD 30 ἐκ om. PAW 31 ὅτι PSDAW om. Λ καὶ κατὰ WΛ 33 σωτὴρ] θῡ̄ P τὰ om. P ἐν τῇ A ἐφεσίων πόλιν P

μεγαλοπρεπέστατος καὶ ἐνδοξότατος κόμης τῶν θείων λαργιτιόνων Ἰωάννης κατέγνω τῶν ταῦτα πεφλυαρηκότων, οὐδὲν εὑρὼν ἀληθές. εἶδε δὲ ὅτι ἰδίαν ἔνστασιν ἡ ἁγία σύνοδος ὑπὲρ τῆς πίστεως ἔχει καὶ οὔτε ἐμοὶ χαριζομένη οὔτε ἑτέρωι τινί, ἀλλὰ θείωι ζήλωι κινουμένη καὶ οὐκ ἐνεγκοῦσα τὰς ἐκείνου βλασφημίας κατεψηφίσατο αὐτοῦ. ἀναγνωσθέντος ep. 93
δὲ τοῦ γράμματος τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων, δι' οὗ αἱ τῶν τριῶν καθαιρέσεις ἐλέγοντο εἶναι δεκταί, ἐφρουρούμεθα τέως, οὐδὲ εἰδότες τὸ ἐκβησόμενον. πλὴν εὐχαριστοῦμεν τῶι Χριστῶι, ὅταν καταξιωθῶμεν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ οὐ δεσμῶται γενέσθαι μόνον, ἀλλὰ γὰρ καὶ τὰ ἕτερα πάντα ὑπομεῖναι· οὐ γὰρ ἄμισθον τὸ πρᾶγμά ἐστιν. οὐκ ἠνέσχετο δὲ ἡ σύνοδος κοινωνῆσαι Ἰωάννηι, ἀλλ' ἐνίσταται λέγουσα· ἰδοὺ τὰ σώματα, ἰδοὺ αἱ ἐκκλησίαι, ἰδοὺ αἱ πόλεις· ἐξουσίαν ἔχετε. ἡμᾶς κοινωνῆσαι ἀδύνατον τοῖς Ἀνατολικοῖς, ἂν μὴ λυθῆι τὸ κατασκευασθὲν ἐκ τῆς αὐτῶν συκοφαντίας κατὰ τῶν συλλειτουργῶν ἡμῶν, ὁμολογήσωσι δὲ καὶ πίστιν τὴν ὀρθήν. καταγινώσκονται γὰρ τὰ Νεστορίου καὶ λαλοῦντες καὶ φρονοῦντες καὶ ὁμολογοῦντες. ἡ πᾶσα οὖν ἔνστασις ἐν τούτοις· εὐχέσθωσαν ὑπὲρ ἡμῶν πάντες οἱ ὀρθόδοξοι. ὡς γάρ φησιν ὁ μακάριος 14
Δαυίδ, ἐγὼ εἰς μάστιγας ἕτοιμος. Ps. 37, 18

105 = S 71 A 50. Latina uersio extat in Collectione CT 45

Ἡ ἁγία σύνοδος ἡ κατὰ θεοῦ χάριν καὶ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων ἐν L III 768
τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει συγκροτηθεῖσα τοῖς ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις ἀδελφοῖς καὶ M IIII 1444
συλλειτουργοῖς τοῖς κατὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν διατρίβουσι καὶ τοῖς εὐλαβεστάτοις πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις τῆς αὐτῆς Κωνσταντινουπόλεως. Τοῖς ἐν τοσαύτηι τρικυμίαι καθεστῶσι πραγμάτων καὶ πολὺν μὲν πανταχόθεν δεχομένοις τὸν πόλεμον, οὐδαμῶς δὲ συγχωρουμένοις οὔτε τὸ ἥμερον καὶ γαληνὸν τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων θεάσασθαι πρόσωπον, ὅθεν ἦν μόνον ἐλπίζειν τῶν δυσχερῶν τὴν λύσιν, ποίαν ἦν ἄλλην ἐπινοηθῆναι παραμυθίαν ἢ πρὸς τὰ ἴδια μέλη τὰ καθ' ἑαυτοὺς ἀποδύρασθαι; ὑμεῖς δὲ μέλη τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου, τὸν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ζῆλον διὰ πάντων ἐπιδειξάμενοι. τοιγαροῦν εἰδέτω ἡ ὑμετέρα εὐλάβεια φρουρᾶς οὐδὲν πλέον ἡμᾶς τὴν Ἐφεσίων οἰκεῖν καὶ 25
τριμηνιαῖον χρόνον λοιπὸν ἐν ταύτηι κατακεκλεῖσθαι, μήτε διὰ θαλάσσης μήτε διὰ γῆς ἀκινδύνως καὶ ἀδεῶς ἐκπέμπειν τινὰς ἐπὶ τὸ εὐσεβὲς στρατόπεδον ἢ ἐφ' ἕτερον τόπον συγχωρουμένους. καὶ γὰρ ὁσάκις τὰ παρ' ἡμῶν διαπεμφθέντα ἀποδοθῆναι ἴσχυσε, διὰ μυρίων κινδύνων οἱ ταῦτα κομίζοντες ἄλλοτε ἄλλως μετασχηματιζόμενοι σωθῆναι δεδύνηνται. αἴ- 29
τιον δὲ τοῦ οὕτως ἡμᾶς φρουρεῖσθαι τὸ πάντα καθ' ἡμῶν ψευδῶς τῶι εὐσεβεστάτωι βασιλεῖ M IIII 1445
ἀναφέρεσθαι. οἳ μὲν γάρ, ὡς μανθάνομεν, ὡς στάσεις ἡμῶν ἐργαζομένων, οὕτως τὰς

V [inde a 16], P [= hk], S, D [= mn], A, W [usque ad 15], Λ[1]Λ[c]

1 καὶ ἐνδοξότατος om. P 2 τὰ τοιαῦτα SDW πεπλημμεληκότων S δὲ om. SW 2/3 ἡ — τῆσ πίστεωσ PAΛ ἡ — σύνοδοσ τῆσ πίστεωσ DW τῆσ πίστεωσ ἡ — σύνοδοσ S 5 δὲ PAΛ δὲ καὶ SD ἡμῶν βασιλέων A 6 λέγονται P δεκτέαι SDW 7 εὐχαριστοῦμεν Λ[c] Χριστῶι] θ$\overline{ω}$ D ἀξιωθῶμεν SW 7/8 μόνον δεσμῶται γενέσθαι P 8 τὰ om. P 9 ἐνίσταται DW[corr] Λ ἐνίστατο PSAW 11 ἐὰν P καταλυθῆ W τὸ κατασκευασθὲν PAΛ τὰ κατασκευασθέντα SDW συκοφαντίασ αὐτῶν S 12 ὁμολογήσουσι SW τὴν πίστιν τὴν ὀρθὴν SAW τὴν πίστιν ὀρθὴν D γὰρ] δὲ P 13 νεστορίου φρονοῦντεσ καὶ λαλοῦντεσ P καὶ λαλοῦντες om. A 14 εὐχέσθωσαν SDWΛ εὐχέσθωσαν δὲ PA 15 ἐγὼ AΛ ἐγὼ δὲ PSDW
inscr. πρὸσ τὸν κλῆρον κωνσταντινουπόλεωσ συνοδικὴ ἐπιστολή [συνοδικὴ ἐπιστολή om. P] VP ἐπιστολὴ σταλεῖσα [γραφεῖσα S] παρὰ τῆσ ἁγίασ συνόδου τοῖσ ἐν κωνσταντινουπόλει ἐπισκόποισ πρεσβυτέροισ καὶ διακόνοισ SDA om. Λ ρ$\overline{ε}$ V ϛ$\overline{δ}$ P οα' D 17 πόλει PA ἀδελφοῖσ καὶ SDAΛ om. VP 18/19 πρεσβυτέροις] ἐπισκόποισ S 20 μὲν om. V 21 καὶ φιλοχρίστων om. S 22 ἐλπίζεσθαι A 24 διὰ πάντων om. V 25 εἰδέτω A ἰδέτω PS οἰδέτω D γινωσκέτω V τὴν ἐφεσίων οἰκεῖν ἡμᾶσ P 26 ἐν ταύτη λοιπὸν ἡμᾶσ SDA θαλάττησ SA 28 τὰ om. P ἴσχυσεν ἀποδοθῆναι P 30 καθ' ἡμῶν SDAΛ τὰ καθ' ἡμᾶσ VP εὐσεβεῖ S 31 ἐμάθομεν P μανθάνουσιν S

εὐσεβεῖς ἐδίδαξαν ἀκοάς· ἄλλοι δὲ ὡς τῆς οἰκουμενικῆς ἡμῶν συνόδου καθελούσης τὸν τὰ πάντα θεοφιλέστατον καὶ ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον τῆς Ἀλεξανδρέων Κύριλλον καὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ θεοφιλέστατον συνεπίσκοπον ἡμῶν Μέμνονα, οὕτως ἀνενέγκαι ἐτόλμησαν· ἕτεροι δὲ καὶ τοῦτο τάχα προσθεῖναι ἐθάρρησαν ὡς ἡμῶν καταδεξαμένων τῶι τῆς ἀποστασίας συνεδρίωι εἰς φιλικοὺς λόγους ἐλθεῖν, ὧν ἔξαρχος ὁ τῆς Ἀντιοχέων Ἰωάννης ἐστί. καὶ
L III 769 ὑπὲρ τοῦ μὴ ταῦτα γνωσθῆναι ἡ πολλὴ καθ' ἡμῶν φρουρὰ καὶ ὁ πολὺς γίνεται πόλεμος. ἐν ἀμηχανίαι τοίνυν ὑπάρχοντες οὐ μικραῖ, πρὸς τὴν ὑμετέραν γράψαι θεοσέβειαν ἐσπουδάσαμεν, εἰδότες ὅτι τέκνων γνησίων τῆι οἰκουμενικῆι συνόδωι ἐπέχοντες τάξιν καὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν προδοθῆναι μηδαμῶς ἀνεχόμενοι μετὰ πολλῆς ἱκεσίας καὶ δακρύων καὶ τουτωνὶ τῶν γραμμάτων προσπίπτοντες τῶι εὐσεβεστάτωι καὶ φιλοχρίστωι βασιλεῖ διδάξετε τὰ καθ' ἡμῶν ἅπαντα. ἡμεῖς γὰρ οὔτε κατέγνωμεν τῶν προειρημένων ἁγιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τῶν περὶ Κύριλλον καὶ Μέμνονα, ἀλλὰ καὶ μεγάλης αὐτοὺς ἀποδοχῆς καὶ στεφάνων ἀξίους ἡγούμεθα, μόνους καὶ πρώτους ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἅπαντας ζήλωι τῶι κατὰ θεὸν κινηθέντας καὶ παντοίους γενομένους ἐκκόψαι τὸν τῆς ἀσεβείας κήρυκα τὸν ἀσεβέστατον Νεστόριον καὶ τὰς ἐκκλησίας τοῦ τοιούτου καθαρθῆναι μύσους· οὔτε δὲ νῦν ἀνεχόμεθα τῆς τῶν προειρημένων ἁγιωτάτων ἐπισκόπων κοινωνίας χωρισθῆναι, ἀλλὰ καὶ συνεξορισθῆναι τούτοις κέρδος ἡγούμεθα μέγιστον. κέκριται δὲ ἡμῖν μηδὲ τὸ τῆς ἀποστασίας συνέδριον εἰς κοινωνίαν δέξασθαι, ἀλλὰ καὶ ταῖς τῶν πάντων ἀνεθεματίσαμεν φωναῖς ἐπ' ἐκκλησίας Ἰωάννην τὸν Ἀντιοχείας καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, πρότερον μὲν ἐφ' οἷς συγκαθελεῖν ἡμῖν τὸν τῆς ἀσεβείας κήρυκα Νεστόριον οὐκ ἠνέσχοντο, ἀλλὰ καὶ σὺν αὐτῶι διάγοντες καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ ποιούμενοι τὸν λόγον οὐδαμῶς ἐπαύσαντο, ἔπειτα δὲ ἐφ' οἷς καὶ τὴν παρανομωτάτην καὶ τῶν κανόνων ἀλλοτρίαν ἐγχείρησιν τῆς κατὰ τῶν προειρημένων
ep. 153. 158 ἁγιωτάτων ἐπισκόπων ὕβρεώς τε καὶ ἐπηρείας ποιησάμενοι συναρπάσαι τὰς εὐσεβεῖς τῶν φιλοχρίστων βασιλέων ἀκοὰς ἐτόλμησαν, μετὰ δὲ τούτων καὶ διὰ τὸ τοῦ φρονήματος Νεστορίου μηδαμῶς ἀποστῆναι. διά τοι ταῦτα πάντα ἅπαξ αὐτοὺς πάσης ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας ἀποτεμόντες καὶ πᾶσαν ἱερατικὴν ἐνέργειαν περιελόντες ἀφωρίσαμεν, κρίσεως ὄντες μᾶλλον καὶ τῶν ἐκκλησιῶν, ὅπερ ἀπείη, ἐκστῆναι ἢ τούτοις ἔτι ἐλθεῖν εἰς κοινωνίαν, μάλιστα μὴ διορθωσαμένοις ἅπαντα τὰ προειρημένα αὐτῶν πλημμελήματα. γνωρίζομεν δὲ καὶ τῆι ὑμετέραι εὐλαβείαι ὥστε ἐν τῆι ἴσηι ἔχειν αὐτοὺς τάξει.

Ταῦτα οὖν παρακλήθητε τὸν εὐσεβέστατον καὶ θεοφιλέστατον βασιλέα διδάξαντες αἰτῆσαι ὑπὲρ πάσης τῆς συνόδου ἀποδοθῆναι ἡμῖν τοὺς ὑπὸ τῶν κανόνων μηδαμῶς κατεγνωσθέντας, τουτέστι τοὺς ἁγιωτάτους καὶ θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους Κύριλλον καὶ Μέμνονα, ἐλεηθῆναι δὲ καὶ ἡμᾶς καὶ ἀπὸ τοῦ εὐπροσώπου περιορισμοῦ τούτου ἀνακληθῆναι λοιπόν, καὶ εἰ μὲν ἄξιοι ἐσμὲν ἰδεῖν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως τὸ πρό-
I IIII 1448 σωπον, τοῦτο ἐπιτραπῆναι ποιῆσαι, εἰ δὲ ἀνάξιοι τούτου ἐκρίθημεν, κἂν εἰς τὰς ἑαυτῶν ὑποστρέψαι ἐκκλησίας, ἵνα μὴ ἐνταῦθα πάντες καταφθαρῶμεν, οἱ μὲν ὑπὸ νόσου, οἱ δὲ

V, P [= **hk**], S, D [= **mn**], ΑΛtΛc

1 ἡμῶν om. D τὰ om. DA 2 ἁγιώτατον καὶ θεοφιλέστατον P 3 ἐπίσκοπον PΛc 4 τάχα καὶ τοῦτο VP 4/5 τὸ — συνέδριον D 8 ἐσπεύσαμεν VP ἐπέχοντασ S 10 τούτων VP βασιλεῖ καὶ φιλοχρίστωι A βασιλεῖ D 11 διδάξετε ΑΛ διδάξατε VPSD ἡμᾶσ D πάντα VP 11/12 ἁγιωτάτων καὶ om. VP 12/13 αὐτούς om. VP 13 ἀποδοχῆς] δόξησ V 15 τὸν ἀσεβέστατον om. D τοῦ om. VP 16 οὐδὲ νῦν S ἀνεδόμεθα V ἁγιωτάτων om. A 17 μέγιστον κέρδοσ ἡγούμεθα S κέρδοσ μέγιστον ἡγούμεθα VP 18 τῶν om. VP 19 τε τὸν VP ἀντιοχέα P 20 Νεστόριον om. S 21 διάγοντες — αὐτοῦ om. S ἐν οἷσ DA εὐθύσ S 22 ἀλλότριον SD τῆς] τὴν D 24/25 τοῦ νεστορίου VP 25 πάντα om. SΛ πάσης] τῆσ S 27 ἀπῆει D 28 διορθωσαμένουσ SA ὀρθωσαμένουσ P πλημμελήματα] σφάλματα A 29 αὐτοὺσ ἔχειν VP 30 παρακλήθητε ΑΛ παρακλήθητε καὶ VPSD εὐλαβέστατον P θεοφιλέστατον SDAΛ φιλόχριστον VP 31 ἀπό SDA 32/33 καὶ Μέμνονα om. S 33 δὲ καὶ] τὲ SΛ ἡμᾶσ ἀπὸ P τούτου] τοῦ S καὶ ἀνακληθῆναι P

ὑπὸ ἀθυμίας ἀναλισκόμενοι. διὰ δὲ τὸ μὴ ὄχλον πολὺν ἐνθεῖναι ταῖς ὑπογραφαῖς ἠρκέσθημεν ταῖς τῶν πρόεδρων χερσίν.

106 = S 62—64 A 41. 42. Latina uersio partis prioris [usque ad p. 59, 8] extat in Collectione CT 35; Coelestini epistulae exemplar Latinum editum est in Collectione Veronensi 7 L III 609 M IIII 1280

Ἴσον ὑπομνήματος πραχθέντος ἐπὶ τῇι παρουσίαι τῶν ἀπὸ Ῥώμης ἐλθόντων ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρου

1 Τοῖς μετὰ τὴν ὑπατείαν τῶν δεσποτῶν ἡμῶν Φλαβίου Θεοδοσίου τὸ τρισκαιδέκατον καὶ Φλαβίου Οὐαλεντινιανοῦ τὸ τρίτον τῶν αἰωνίων αὐγούστων τῇι πρὸ ἓξ Εἰδῶν Ἰουλίων, ἥτις ἐστὶ κατ' Αἰγυπτίους Ἐπὶφ ις̄, συνόδου συγκροτηθείσης ἐν τῇι Ἐφεσίων μητροπόλει ἐκ θεσπίσματος τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων d. 10 m. Iul. a. 431

καὶ καθεσθέντων ἐν τῶι ἐπισκοπείωι τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Μέμνονος τῶν θεοφιλεστάτων καὶ θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων

Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, διέποντος καὶ τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Κελεστίνου,

καὶ Ἰουβεναλίου Ἱεροσολύμων

καὶ Μέμνονος τῆς Ἐφεσίων

καὶ Φλαυιανοῦ Φιλίππων, ἐπέχοντος καὶ τὸν τόπον Ῥούφου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Θεσσαλονικέων,

καὶ Θεοδότου Ἀγκύρας Γαλατίας πρώτης καὶ πάντων τῶν προταγέντων ἐπισκόπων ἐν τῇι στάσει τῶν ὑπομνημάτων M IIII 1281

εἰσελθόντων τε καὶ συνεδρευσάντων τῶν ἀπὸ τῆς Ἑσπέρας θεοφιλεστάτων καὶ θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων καὶ πρεσβευτῶν Ἀρκαδίου καὶ Προιέκτου καὶ τοῦ θεοσεβεστάτου πρεσβυτέρου Φιλίππου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου καὶ ληγάτου

Ἑρμηνεία τῆς καταθέσεως L III 612

2 Φίλιππος τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου πρεσβύτερος καὶ πρεσβευτὴς εἶπεν· Εὐχαριστοῦμεν τῇι ἁγίαι καὶ σεπτῇι τριάδι ὅτι ἡμᾶς τοὺς εὐτελεῖς τοῦ ἁγίου ὑμῶν συλλόγου ἠξίωσεν. πάλαι μὲν οὖν ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος πάπας ἡμῶν Κελεστῖνος ὁ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ἐπίσκοπος περὶ τῆς παρούσης ὑποθέσεως δι' ἐπιστολῶν ἑαυτοῦ πρὸς τὸν ἅγιον καὶ εὐλαβέστατον ἄνδρα, τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας ἐπίσκοπον Κύριλλον ὥρισεν, ἅτινα ep. 9 γράμματα τῶι ἁγίωι ὑμῶν συλλόγωι πεπόρισται· καὶ νῦν δὲ πρὸς βεβαίωσιν τῆς καθολικῆς πίστεως πρὸς τὴν πάντων ὑμῶν εὐλάβειαν δι' ἡμῶν γράμματα ἐξέπεμψεν, ἅτινα παρ' ἡμῶν ὑποδειχθέντα πρεπόντως τῇι ἁγίαι συνόδωι ἀναγνωσθῆναι κελεύσατε καὶ τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ὑπομνήμασιν ἐνταγῆναι.

V, P [= hk], S, D [= mn], AΛtΛc

1 ἀπὸ ἀθυμίασ P

5 ρ̄ς̄ V ϛ̄ζ̄ P ξ̄β̄ SD τῇ om. SDA 6 πρεσβυτέρων VPSD 7 Τῆς P φλαβίου VPΛ om. SDA 8 τῇι om. VP 9 ἐπὶφ ις̄ DAΛ ἐπιφὶ ἕκτῃ VPA ἐπιφὶ καὶ S 10 ἡμῶν βασιλέων S 11 θεοσεβεστάτου VPΛ θεοφιλεστάτου SDA 12 καὶ θεοσεβεστάτων SD om. VPA 16 καὶ om. S ἐφέσου DA 17 εὐλαβεστάτου VPΛ ἁγιωτάτου SDA 19/20 καὶ πάντων — ὑπομνημάτων SDAΛ καὶ φίρμου καισαρείας καππαδοκίας πρώτης καὶ πάντων τῶν λοιπῶν ἐπισκόπων καὶ βεσσούλα [βεσουλᾶ V] διακόνου καρθαγένης VP 21 τε VPΛ δὲ SDA τῶν om. VP 22 ἀρκαδίου προιέκτου P θεοσεβεστάτου SDAΛ θεοφιλεστάτου VP 23 καὶ ληγάτου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου A 24 ἑρμηνεία τῆς καταθέσεως om. P 25 καὶ πρεσβευτὴς om. P 27 πάππας D ὁ] ὡς P 28/29 ἅγιον καὶ om. S 28 ἁγιώτατον P 29 ὥρισω [sic] S 30 συλλόγω ὑμῶν P 31 δι' ὑμῶν P om. S 32 ὑμῶν ὑποδεχθέντα PS

Ἑρμηνεία τῆς καταθέσεως

3 Ἀρκάδιος ἐπίσκοπος καὶ πρεσβευτὴς τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας εἶπεν· Κελευσάτω ἡ ὑμετέρα μακαριότης τὰ προσενεχθέντα ὑμῖν γράμματα τοῦ ἁγίου καὶ μετὰ πάσης προσκυνήσεως ὀνομαζομένου πάπα Κελεστίνου τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ἐπισκόπου ἀναγνωσθῆναι, ἐξ ὧν γνῶναι δυνήσεται ἡ ὑμετέρα μακαριότης ποίαν ἔχει φροντίδα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν.

3a Προίεκτος ἐπίσκοπος καὶ πρεσβευτὴς τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας εἶπε· Κελευσάτω ἡ ὑμετέρα μακαριότης τὰ προσενεχθέντα ὑμῖν γράμματα τοῦ ἁγίου καὶ μετὰ πάσης προσκυνήσεως ὀνομαζομένου πάπα Κελεστίνου τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ἐπισκόπου ἀναγνωσθῆναι ἐξ ὧν γνῶναι δυνήσεται ἡ ὑμετέρα μακαριότης ποίαν ἔχει φροντίδα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν.

3b Καὶ μετὰ το διαλαλῆσαι τὸν ἁγιώ- 11a
τατον καὶ θεοφιλέστατον ἀρχιεπίσκοπον τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας Κύριλλον [καθὼς ἐξῆς περιέχει], 14a

4 Κύριλλος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ὑποδεχθὲν τὸ γράμμα τοῦ ἁγιωτάτου καὶ τὰ πάντα ὁσιωτάτου τῆς ἁγίας ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ἐπισκόπου τῆς Ῥωμαίων Κελεστίνου μετὰ τῆς προσφόρου τιμῆς ἀναγινωσκέσθω τῇ ἁγίαι συνόδωι.

5 Ἑρμηνεία. Σιρίκιος νοτάριος τῆς ἁγίας καθολικῆς ἐκκλησίας πόλεως Ῥωμαίων ἀνέγνω.

6 Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι Ῥωμαιστὶ Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Τὰ ἀναγνωσθέντα τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου τῆς μεγάλης Ῥώμης Κελεστίνου γράμματα εὐσεβῶς καὶ ὀρθοδόξως ἔχοντα ἐμφερέσθω τοῖς πραττομένοις.

7 Πάντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἠίτησαν ἑρμηνευθῆναι τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἀναγνωσθῆναι.

M IIII 1284 Ἑρμηνεία τῆς καταθέσεως

8 Φίλιππος πρεσβύτερος τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας καὶ πρεσβευτὴς εἶπεν· Τὸ ἱκανὸν ἐγένετο τῇι συνηθείαι ἵνα τὰ γράμματα τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ἐν πρώτοις Ῥωμαιστὶ ἀναγνωσθῆι· νῦν δὲ ὁμοίως, ἐπειδὴ ἡ ὑμετέρα ἀπαιτεῖ μακαριότης ὅπως καὶ Ἑλληνιστὶ ἀναγνωσθῶσιν, ἀναγκαῖόν ἐστι τῶι πόθωι τῆς ὑμετέρας ἁγιότητος γενέσθαι τὸ ἱκανόν. ὅπερ πρᾶξαι ἐφροντίσαμεν ἵνα ἡ Ῥωμαικὴ ὁμιλία Ἑλληνιστὶ μεταβληθείη. κελεύσατε οὖν ὑποδεχθῆναι καὶ ταῖς ἁγίαις ὑμῶν ἀκοαῖς ἐγκατατίθεσθαι.

V, P [= hk], S, D [= mn], ΑΛιΛc

2 ἀρκάδιοσ καὶ προίεκτοσ ἐπίσκοποι καὶ πρεσβευται SDAΛ εἶπον SDAΛ 3 ἡμῖν S 7—11 om SDAΛ 11a—14a 18 19 12—17. 18 19 (iterum) V 12—17 11a—14a 18 19 P 12—17 18 19 SDAΛ 12 ἐπίσκοπος om. S 13 υποδειχθὲν A 14 τα om VP ἁγίασ καὶ SD ἀποστολικῆς] καθολικῆς P 13a 14a καθὼς — περιέχει deleui 15 καθέδρας V ἐκκλησίας V mg τῆσ ῥωμαίων VPΛ om SDA 17 τῇ ἁγία συνόδω SDAΛ om VP 18 Ἑρμηνεία DA om V (altero loco) PS σηρίκιοσ A Μηρίκιος D 19 ἀνέγνω VPΛι ἀνέγνω ῥωμαιστὶ SDAΛc 20 Καὶ — Ῥωμαιστὶ om SDAΛ 21 ἐπισκόπου VPΛ ἀρχιεπισκόπου SDA 22 πραττομένοις VP ὑπομνήμασι SDA 23 τὴν ἐπιστολὴν SDAΛ om. VP 23/24 ἀναγνωσθῆναι καὶ ἑρμηνευθῆναι V 25 τῆς om. V 26 πρεσβύτεροσ καὶ πρεσβευτὴσ [his postea non omissis] S 27 τὰ γράμματα DA γράμματα τὰ S γράμματα VP 27/28 ἀναγνωσθῆ SDA ἀναγνωσθεῖεν P ἀναγνωσθῶσι V 29 ἁγιότητος VPΛ μακαριότητοσ SDA 30/31 ὑποδειχθῆναι A 31 ἐγκατατεθῆναι SD

Ἑρμηνεία τῆς καταθέσεως L III 613

9 Ἀρκάδιος καὶ Προίεκτος οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι καὶ πρεσβευταὶ εἶπον· Καθὼς ἐκέλευσεν ἡ ὑμετέρα μακαριότης, ἵνα εἰς τὴν πάντων γνῶσιν ἔλθηι τὰ γράμματα τὰ προσενεχθέντα, ἐπειδὴ πολλοί εἰσι τῶν ἁγίων ἀδελφῶν καὶ ἐπισκόπων ἡμῶν, οἵτινες Ῥωμαιστὶ ἀγνοοῦσι, διά τοι τοῦτο καὶ Ἑλληνιστὶ ἡ προκομισθεῖσα ἐπιστ λὴ μεταβέβληται· καὶ εἰ κελεύσοιτε, ἀναγνωσθήσεται.

10 Φλαυιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπεν· Ἡ προκομισθεῖσα ἑρμηνεία τῆς ἐπιστολῆς τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Ῥωμαίων ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ὑποδεχθεῖσα ἀναγινωσκέσθω.

11 Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας καὶ πριμικήριος νοταρίων ἀνέγνω

12 Κελεστῖνος τῆι ἁγίαι συνόδωι τῆι ἐν Ἐφέσωι συναχθείσηι, ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις, ἐν κυρίωι χαίρειν. Τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐμφανίζει τὴν παρουσίαν τῶν ἱερέων ἡ σύνοδος. ἀληθὲς γάρ ἐστι τὸ γεγραμμένον, ἐπειδὴ καὶ οὐ δύναται ἡ ἀλήθεια ψεύσασθαι, ὅτι δὴ ἐν εὐαγγελίωι τοιαύτη ἔγκειται φωνή· ὅπου δύο ἢ τρεῖς εἰσι συνηγμένοι Mt. 18, 20
ἐπὶ τῶι ἐμῶι ὀνόματι, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσωι αὐτῶν. τούτ υ οὕτως ἔχοντος,
εἰ οὐδὲ τοῦ οὕτως βραχέος ἀριθμοῦ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἀπολείπεται, πόσωι μᾶλλον αὐτὸ νῦν μεσιτεύειν πιστεύσαιμεν, ὅπου εἰς ἓν συνήχθη τοσοῦτον πλῆθος ἁγίων; καὶ γὰρ ἅγιόν ἐστι κατὰ τὸ οἰκεῖον σέβας συνέδριον ἐν ὧι καθάπερ ἐκείνης τῆς μεγίστης τῶν ἀποστόλων συνόδου, ὡς ἀνέγνωμεν, ἔστιν ὁρᾶν τὴν εὐλάβειαν. οὐδεπώποτε τούτων Act. 15, 6
ἀπελείφθη ὁ παρ' αὐτῶν κηρυχθεὶς διδάσκαλος· παρὴν αὐτοῖς ἀεὶ ὁ κύριος καὶ διδάσκαλος,
ἀλλ' οὐδὲ διδασκόμενοι παρὰ τοῦ οἰκείου διδασκάλου πώποτε κατελείφθησαν. ὁ πέμψας ἐδίδασκεν· ὁ εἰπὼν τί διδάξουσιν, ἐδίδασκεν, ⟨ἐδίδασκεν⟩ ὁ τοῖς οἰκείοις ἀποστόλοις ἑαυτὸν
13 ἐμφανίζων. ἀκουέσθω ταῦτα παρὰ πάντων εἰς τὸ κοινόν, κύριοι ἀδελφοί· ἃ τῆς παρατεθείσης διδασκαλίας ἡ φροντὶς παρέπεμψε δικαίωι κληρονομίας εἰς ἡμᾶς, ἐν ταύτηι τῆι φροντίδι σφιγγόμεθα οἳ πανταχοῦ καὶ ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην τῆι ἐκείνων διαδοχῆι τὸ
ὄνομα τοῦ κυρίου κηρύττομεν, ὡς ἐκείνοις προστέτακται· πορευθέντες μαθητεύσατε Mt. 28, 19
πάντα τὰ ἔθνη. προσέχειν ἡ ὑμετέρα ἀδελφότης ὀφείλει ὅτι παρεδέξατο γενικὴν ἐντολὴν καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς πάντας τοῦτο πράττειν ἠθέλησεν ὅστις πᾶσιν ἐκείνοις περὶ τῆς κοινῆς ἐνετείλατο λειτουργίας. ἀναγκαῖόν ἐστιν ὅπως προσηκόντως τοῖς ἑαυτῶν πα- 29
τράσιν ἀκολουθήσωμεν, ὑπεισελθόντες πάντες αὐτῶν τὸν κάματον οἱ τὴν τούτων διαδεξά- M IIII 1285
μενοι τιμήν. χορηγήσωμεν τὴν ἐπιμέλειαν τοῖς τούτων διδάγμασι, μεθ' ἃ ὑπομιμνήσκοντος Gal 1, 9
τοῦ ἀποστόλου οὐδεμίαν διδασκαλίαν προσθεῖναι κελευόμεθα. οὔκ ἐστιν ἐλάσσων τιμὴ

Caelestini epistulae exemplar latinum [JK 379] extat praeter Collectionem CT in Collectionibus Veronensi [Λu], Frisingensi [Λf], Vaticana [Λt], denique in Hadriana quae dicitur aucta. haec et Collectio Casinensis ex uersione Graeca interpolatae sunt

V, P [= hk], S, D [= mn], ΑΛtΛc [usque ad 10], ΛtΛcΛuΛfΛt [inde a 11]

1 Ἑρμηνεία τῆς καταθέσεως om. P τῆς om. VSA 3 καὶ ἵνα P 3/4 προενεχθέντα A 4 *coepiscoporum* Λ 6 κελεύσητε P 7/8 τοῦ θεοφιλεστάτου — ἐκκλησίας om. VPΛ 10 πριμικήριοσ VPSD εἶπε A 11 ἔγ SD 14 δὴ καὶ A συνηγμένοι εἰσὶν P 16 οὐδὲ] δὲ P οὐκ ἀπολείπεται P 17 νῦν οὐ D πιστεύσαιμεν D [= Λtuf] πιστεύσαιεν S πιστεύσομεν A πιστεύομεν VP [= Λc] τοσούτων P τοσοῦτο A 19 τούτων VP αὐτῶν SDA 20 ἀπελείφθη SD [= Λ] ἀπέλειπεν A ἀπολείπει VP αὐτὸς D ἀεὶ om. P καὶ ὁ P 21 διδασκάλου om. P 22 ἐδίδασκεν addidi ex Λ 24 δικαίως κληρονομίαν SDA 25 σφιγγόμενοι SD 26 τοῦ om. V κηρύττοντες V 27 προσχεῖν SA 28 πάντας om. P ἠθέλησε τοῦτο πράττειν SDA 29 πίστεως καὶ λειτουργίας V 30 ἀκολουθήσωμεν VP ἀκολουθῶμεν SDA πάντως P καὶ οἱ SD 30/31 δεξάμενοι S 31 μεθ' ἃ om. A ὑπομιμνήσκοντεσ DA 32 κελευσόμεθα V ἐλάττων S

τῆς ὑπηρεσίας τῶι διδάσκοντι ἡ τῶν παραδιδομένων φυλακή. ἐκεῖνοι ἔσπειραν τῆς
cf. Mt. 25, πίστεως τὰ σπέρματα· ταῦτα ἡ ὑμετέρα φροντὶς ἀσφαλιζέσθω ὅπως ἀδιάφθορον καὶ πο-
14 sq. λυπλασιασθέντα καρπὸν ἡ παρουσία τοῦ ἡμετέρου δεσπότου εὕροι, ὧι μόνωι τῶν ἀποστό-
1 Cor. 3, 7 λων ἡ ὡραιότης ἐμφανίζεται. καὶ γὰρ λαλῶν τοῖς ἑαυτοῦ ἐκλεκτοῖς Παῦλος ἑαυτὸν
φυτεύειν καὶ ποτίζειν οὐκ ἐπαρκεῖν ἔφη, εἰ μὴ θεὸς τὸ αὐξάνεσθαι καὶ πληθύνεσθαι ἐχα- 5
I. III 61b ρίσατο. τοιγαροῦν περισπούδαστόν ἐστι καὶ πρακτέον καμάτωι κοινῶι ὅπως τὰ ἐμπι-
14 στευθέντα καὶ διὰ τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς ἕως τοῦ νῦν συσχεθέντα φυλάξωμεν. ἐκεῖνο
2 Cor. 5, 7 γὰρ παρ' ἡμῶν αἰτεῖται ἵνα κατὰ τὸν ἀπόστολον περιπατήσωμεν· οὔτε γὰρ νῦν πρόσωπόν
τι, ἀλλ' ἡ ἡμετέρα πίστις καλεῖται πρὸς δίκην. ὅπλα πνευματικὰ θωρήξασθαι δεῖ, ἐπειδὴ
πόλεμοι κινοῦνται ψυχῶν, καὶ βέλη ῥημάτων, ὅπως ἐν τῆι πίστει τοῦ βασιλέως ἡμῶν παρα- 10
1 Tim. 1, 3 μείνωμεν. πάντας νῦν τοὺς ἐκεῖσε ὁ μακάριος Παῦλος ὑπομιμνήσκει, ἔνθα Τιμοθέωι
μένειν ἐνετείλατο. ὁ αὐτὸς τοιγαροῦν τόπος, ἡ αὐτὴ ὑπόθεσις τὴν αὐτὴν διακονίαν καὶ
νῦν ἀπαιτεῖ, ἡμεῖς τε νῦν πράξωμεν καὶ σπουδάσωμεν εἰς τοῦτο ὃ ἐκείνοις πράττειν προσ-
1 Tim. 1, 3. 4 τέτακται, ἵνα μὴ ἄλλως τις φρονῆι, καὶ ζητήσεις ταῖς μάλιστα παρούσαις μακρολογίαις
Phil. 2, 2. 3 μηδεὶς ἐντεινέτω· ὡς αὐτὸς προσέταξε, μένωμεν ὁμόψυχοι, ἓν καὶ τὸ αὐτὸ φρονοῦντες, 15
ἐπειδὴ τοῦτο συμφέρει, μηδὲν διὰ φιλονεικίαν, μηδὲν πράττειν διὰ ματαίαν κενοδοξίαν εὐχό-
μενοι. μία ψυχὴ καὶ καρδία μία ἔστω τοῖς πᾶσιν, ὅτε ἡ πίστις, ἥτις μία ἐστί, παρα-
15 χαράττεται. πονείτω, μᾶλλον δὲ θρηνείτω τοῦτο μεθ' ἡμῶν κοινῆι πᾶν τὸ συνέ-
δριον. εἰς κριτήριον καλεῖται ὁ κρίνων τὴν οἰκουμένην· εὐθύνεται ὁ σείων πᾶσαν τὴν
Eph. 6, 17 γῆν, καὶ ὁ λυτρωτὴς συκοφαντίαν ὑπομένει. θωρηξάσθω τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ ἡ ὑμε- 20
Eph. 6, 14 τέρα ἀδελφότης· οἴδατε τὴν περικεφαλαίαν ἥτις τὴν ἡμετέραν ἀσφαλίζεται κεφαλήν, ποῖος
θῶραξ τὸ ἡμέτερον στῆθος τειχίζει. οὐ νῦν πρῶτον ὑμᾶς οἱ ἐκκλησιαστικοὶ περίβολοι
Eph. 2, 14 διδασκάλους ἐδέξαντο. οὐδεὶς ἀμφιβάλλει, τοῦ θεοῦ συνεργοῦντος, ὃς ποιεῖ τὰ ἀμφότερα
ἕν, ὅτιπερ ἀποτεθέντων τῶν ὅπλων εἰρήνη διαδέχεται, ἐπειδὴ αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις ἑαυτὴν ἐκ-
16 δικεῖ. ἀναπολήσωμεν πάλιν κἀκεῖνα τὰ ῥήματα τοῦ ἡμετέρου δεσπότου, οἷς ἰδικῶς ἐχρή- 25
Act. Ap. 20, 28 σατο διὰ τῶν οἰκείων ἐπισκόπων ταῦτα παραγγέλλων· προσέχετε, φησίν, ἑαυτοῖς καὶ πάσηι
τῆι ἀγέληι, ἧς ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔταξεν ἐπισκόπους διοικεῖν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ
θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο τῶι ἰδίωι αἵματι. ὅθεν τούτους κληθέντας ἀνέγνωμεν τοὺς ταῦτα
ἀκούσαντας Ἐφεσίους, ἔνθα νῦν ἡ ὑμετέρα ἁγιότης συνελήλυθε. τούτοις τοιγαροῦν οἷς
ἐστι γνώριμος ἡ διδασκαλία τῆς πίστεως, ἔστω γνωστὴ καὶ ἡ ὑμετέρα ἐκδίκησις. παρά- 30
σχωμεν αὐτοῖς διὰ τῆς ἡμετέρας διανοίας ἐκείνης τῆς προσκυνήσεως τὴν ἰσχύν, ἧς εἰσιν
ἄξιοι, καὶ μὴν καὶ τὰ λίαν ὑψηλότερα, ἃ εὐσεβεῖ διανοίαι ἡ διηνεκὴς ἐφύλαξεν εἰρήνη.
ἀπαγγελλέσθω παρ' ἡμῶν τὰ παρὰ τῶν ἀποστόλων προκηρυχθέντα, ὅτι οὐδεπώποτε τοῦ

V, P [= hk], S, D [= mn], ΑΛιΛcΛuΛfΛl

2 σπέρματα] δόγματα D ἡμετέρα SA 4 ὁ παῦλοσ SDA 6 καμάτω κοινῶ ὅπως P [= Λ] ὅπως καμάτω κοινῶ SDA ὅπως V 6/7 ἐμπεπιστευμένα S 7 διδαχῆσ SD ἐκεῖνο] αἰτεῖται [sic] S 8 τὸν ἀποστολικὸν τύπον A 9 σωματικὰ S 10/11 παραμένωμεν SDA 11 ἐκεῖ P 12 τύποσ A 12/13 ἀπαιτεῖ καὶ νῦν SDA 13 ὃ om. A 14 ἄλλωσ τίσ PA ἄλλο τισ V τισ ἄλλωσ S τισ ἄλλοσ D ἐκ τῆσ παρούσησ μάλιστα μακρολογίασ V παρούσαισ μάλιστα P 15 ἐντείναιτο A 16/17 ἐχόμενοι VPA 18 τοῦτο τῶν μεθ' ὑμῶν P κοινὸν Λ παντὸσ A πάντων τὸ P 18/19 συνεδρίου A 19 κρίσιν SDA τὴν SDA [= Λ] πᾶσαν τὴν VP 21 ἡμετέραν V [= Λ] ὑμετέραν PSDA καὶ ποῖος P 22 ὑμέτερον PDA 23 ἀμφιβάλει V ἀμφιβαλεῖ P ποιεῖται A 24 τῶν om. VP ἡ αὐτὴ V 25 τοῦ ἡμετέρου τὰ ῥήματα P εἰδικῶσ S 26 ἰδίων SDA φησὶν VP [= Λ] om. SDA 27 ἡμᾶσ D ἐπισκοπεῖν ἔταξεν S 28 τούτουσ A [= Λ] τουτ' S τούτου D τοιούτους VP κληθέντ S κληθέντοσ D 29 τούτοισ SDA [= Λf] om. VP 30 ἡ om. S ἡ om. S ἡμετέρα V ἐκδικία P διδασκαλία SDA 31 ἡμετέρασ V [= Λ] ὑμετέρασ PSDA διανοίασ om. A τὴν ἰσχὺν] τυχεῖν P 32 μὴν PSD μέν A μείνη V καὶ τὰ λίαν SDA καταλαλιᾶσ VP ὑψηλὰ S 33 ὑμῶν VP ἀπαγγελθέντα A

βασιλέως τῶν βασιλευόντων ῥήματα τυραννικῆς ἐπιχειρήσεως ἠλάττωται οὐδὲ κάμνειν ἠδυ- M IIII 1288
νήθη διὰ πλαστολογίας ἡ δύναμις τῆς ἀληθείας. ὑμᾶς προτρέπω, ἀδελφοὶ τιμιώτατ ι΄
ἐκείνη μόνη περισκοπείσθω ἡ γνώμη κατὰ τὴν φωνὴν Ἰωάννου τοῦ ἀποστόλου, οὗ τὰ λεί- 1 Ioh. 4, 16
ψανα παρόντες τετιμήκατε. ἔστω κοινὴ εὐχὴ πρὸς τὸν κύριον. οἴδαμεν ποία δύναμις
τῆς θείας αὐτοῦ καὶ ἐσομένης παρουσίας ἔσται, παρακαλούσης ὁμοψύχως τῆς τοσαύτης τῶν 5
ἱερέων πληθύος, ἐπειδὴ ὁ τόπος ἐκεῖνος κινεῖν δύναται, ἐν ὧι ὁμογνωμόνως ⟨παρακεκλη- Act. 4, 31
κέναι⟩ τοὺς δώδεκα ἀνέγνωμεν. τίς τῶν ἀποστόλων ἡ αἴτησις δεομένων ἐγένετο; δηλαδὴ
ἵνα δέξωνται τὸν λόγον τοῦ θεοῦ λαλεῖν μετὰ παρρησίας καὶ διὰ τῆς αὐτοῦ δυνάμεως Act. 4, 29. 30
ἐνεργεῖν ὧν διδόντος Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν εἰλήφεισαν τὴν ἐξουσίαν. καὶ τῆι ὑμετέραι 9
νῦν ἁγίαι συνόδωι τί ἐστιν ἄλλο αἰτεῖν ἢ ὅπως μετὰ παρρησίας λαλήσητε τὸν λόγον τοῦ L III 617
κυρίου; καὶ ταῦτα δέδωκε φυλάττειν ὥσπερ καὶ κηρύττειν ἐχαρίσατο, καὶ πεπληρωμένοι
πνεύματος ἁγίου καθ' ἃ γέγραπται, εἰ καὶ διαφόρωι στόματι, ἓν ὅμως ὅπερ αὐτὸ τὸ πνεῦμα Act. 2, 4
ἐδίδαξε, προσοίσετε. τούτοις πᾶσι συντόνως νενευρωμένοι, ἐπειδὴ καθ' ἃ φησιν ὁ ἀπό-
στολος, εἰδόσι λαλῶ καὶ λαλῶ σύνεσιν ἐν τοῖς τελείοις, ἐπαγωνίσασθε κανονικῆι Rom. 7, 1
πίστει καὶ τῆι τῶν ἐκκλησιῶν εἰρήνηι, συνηγορήσατε, ἐπειδὴ οὕτως εἴρηται, καὶ τοῖς πάλαι 1 Cor. 2, 6 15
καὶ τοῖς νῦν καὶ τοῖς μέλλουσι, παρακαλοῦντες καὶ σώιζοντες τὰ εἰς εἰρήνην τῆι Ps. 121, 6
Ἱερουσαλήμ.

18 Ἀπεστείλαμεν τὴν ἡμετέραν ἀναδεχομένους φροντίδα τοὺς ἁγίους ἀδελφοὺς καὶ συλλειτουργοὺς ἡμῶν ὁμοψύχους ἡμῖν καὶ δεδοκιμασμένους Ἀρκάδιον καὶ Προίεκτον ἐπισκόπους καὶ Φίλιππον τὸν ἡμέτερον πρεσβύτερον, οἳ τοῖς πραττομένοις παρέσονται καὶ τὰ παρ' 20
ἡμῶν πάλαι ὁρισθέντα ἐκβιβάσουσιν, οἷς παρασχεθῆναι παρὰ τῆς ὑμετέρας ἁγιότητος οὐκ ἀμφιβάλλομεν συγκατάθεσιν, ἐπειδὴ τοῦτο ὅπερ ἀνέγνωτε, δοκεῖ ὑπὲρ τῆς πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν ἀμεριμνίας κεκρίσθαι.

19 Πάντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἅμα εἶπον· Αὕτη δικαία κρίσις. νέωι Παύλωι Κελεστίνωι· νέωι Παύλωι Κυρίλλωι. Κελεστίνωι τῶι φύλακι τῆς πίστεως. Κελεστίνωι 25
τῶι ὁμοψύχωι τῆς συνόδου. Κελεστίνωι εὐχαριστεῖ πᾶσα ἡ σύνοδος. εἷς Κελεστῖνος, εἷς Κύριλλος· μία πίστις τῆς συνόδου, μία πίστις τῆς οἰκουμένης.

Ἑρμηνεία τῆς καταθέσεως

20 Προίεκτος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος καὶ πρεσβευτὴς εἶπε· Κατανοησάτω ἡ ὑμετέρα ἁγιότης τῶι τύπωι τῶν γραμμάτων τοῦ ἁγίου καὶ σεβασμίου πάπα Κελεστίνου τοῦ ἐπισκό- 30
που, ὃς προετρέψατο τὴν ὑμετέραν ἁγιωσύνην οὐχ ὡς ἀγνοοῦσαν διδάσκων, ἀλλ' ὡς γινώσκουσαν ὑπομιμνήσκων ἵνα ταῦτα ἃ καὶ πάλαι ὥρισε καὶ νῦν ὑπομνῆσαι κατηξίωσεν, εἰς πέρας κελεύσητε πληρέστατον ἄγεσθαι κατὰ τὸν κανόνα τῆς κοινῆς πίστεως καὶ κατὰ τὸ χρήσιμον τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας.

V, P [= hk], S, D [= mn], A, ΛᵗΛᶜΛᵘΛᶠΛᵗ [usque ad 23], ΛᵗΛᶜ [inde a 24 usque ad 27]

1 τυραννικῶσ ἐπιχειρήσεων S 1/2 ἐδυνήθη P 2 πλαστολογίαν D προτρέπω A [= Λ] προτρεπέτω PSD προπεμπέτω V 3 ἀποστόλου SDA [= Λ] εὐαγγελιστοῦ VP 6 ὁ τόποσ A [= Λ] τούτουσ VPSD *moueri* Λ 6/7 παρακεκληκέναι ex Λ addidi 7 ἀποστόλων SDA [= Λ] δώδεκα VP 8 τοῦ om. P ἑαυτοῦ DA 9 ὧν SD [= Λ] ὃν V ὡσ PA εἰλήφεσαν P εἰλήφασι SDA [= Λᶜᶠ] 10 ἢ A [= Λ] ἢ γὰρ VPSD λαλήσητε τὸν om. SD 11 κῦ SDA [= Λ] χῦ VP καὶ — δέδωκε] *quam ut det* Λ ὥπερ SD 13 προσοίσετε A [cf. Λ] καὶ προσοίσετε P καὶ προσοίσεται SD καὶ προσίεται V πᾶσι τῶ πνι A συντόνως] om. A *breuiter* Λ 15 συναγορεύσατε P εἴρηκε D 16 τοῖς νῦν καὶ om. P 18 ἀναδεχόμενοι S 20 τῶν πραττομένων S 21 πάλιν SDA ἐκβιβάζουσιν P ἀνέγνωτε SDA [= Λ] ἂν γνῶτε VP 23 μερίμνης P 24 εἶπον VPΛ ἀνεβόησαν SD ἐβόησαν A 25 κελεστίνω τῶ φύλακι τῆς πίστεως post 26 σύνοδος coll. D 26 τῶι om. P 28 — p. 58, 31 om. Λ 28 om. P 29 ὁ εὐλαβέστατος om. PD ὁ om. SA 30 τῶ τύπω VPS τὸν τύπον DA πάππα D 32 πάλιν S

21 Φίρμος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπε· Καὶ πρότερον ψῆφον ἐπέθηκε καὶ τύπον τῶι πράγματι ὁ ἀποστολικὸς καὶ ἅγιος θρόνος τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπι-
ep. 9. 12. 11 σκόπου Κελεστίνου διὰ γραμμάτων τῶν πρὸς τοὺς θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους, φημὶ δὴ
M IIII 1289 Κύριλλον τὸν τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ Ἰουβενάλιον τὸν Ἱεροσολύμων καὶ Ῥοῦφον τὸν τῆς Θεσσαλονικέων καὶ πρὸς τὰς ἁγίας ἐκκλησίας τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τὴν ἐν Ἀντιοχείαι, ὧι ἀκολουθήσαντες καὶ ἡμεῖς, πάλαι τῆς προθεσμίας τῆς δεδομένης εἰς διόρθωσιν Νεστορίωι παρελθούσης καὶ πολλῶν διαγενομένων χρόνων, ἐπειδὴ τὴν Ἐφεσίων κατελάβομεν, τοῦτο τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως προστάξαντος, καὶ ἐνταῦθα διατρίψαντες χρόνον οὐκ ὀλίγον, ὥστε καὶ τὴν παρὰ τοῦ βασιλέως παρελθεῖν προθεσμίαν, ἐπειδὴ προσκαλεσαμένων ἡμῶν Νεστόριον οὐχ ὑπήκουσε, τὸν τύπον ἐξεβιβάσαμεν, κανονικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐν αὐτῶι κατανοήσαντες κρίσιν.

Ἑρμηνεία τῆς καταθέσεως

22 Ἀρκάδιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος καὶ πρεσβευτὴς εἶπεν· Εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἡμᾶς τὸ βράδος τοῦ πλοὸς καὶ τοῦ χειμῶνος ἡ ἐναντιότης κατέσχεν ἵνα εἰς τὸν τεταγμένον τόπον ἧιπερ ἠλπίζομεν, ἀφιχθῶμεν, ὅμως, κυβερνῶντος θεοῦ καὶ τῶν εὐχῶν τῆς ὑμετέρας μακαριότητος, ἐνταῦθα τὸ ἡμῶν μέτριον παρεγένετο, καὶ εὐχαριστοῦμεν αὐτῶι, ἐπειδὴ τὴν μακαριότητα τὴν ὑμετέραν εἰς ἕνα τόπον καὶ εἰς μίαν πίστιν μένουσαν εὕρομεν μεριμνῶντάς τε ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ, ἣν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τῶι ἑαυτοῦ αἵματι περιεποίησε. διὰ τοῦτο αἰτοῦμεν τὴν μακαριότητα τὴν ὑμετέραν ὅπως τί τετύπωται παρὰ τῆς ὑμετέρας μακαριότητος, ἡμᾶς διδάσκεσθαι κελεύσητε.

Ἑρμηνεία τῆς καταθέσεως

23 Φίλιππος πρεσβύτερος καὶ πρεσβευτὴς τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας εἶπε· Χάριτας ὁμο-
L III 620 λογοῦμεν τῆι ἁγίαι ταύτηι καὶ σεβασμίαι συνόδωι ὅτι ἀναγινωσκομένων ὑμῖν τῶν γραμμάτων τοῦ ἁγίου καὶ μακαρίου πάπα ἡμῶν τὰ ἅγια μέλη ταῖς ἁγίαις ὑμῶν φωναῖς τῆι ἁγίαι κεφαλῆι καὶ ταῖς ἁγίαις ὑμῶν ἐκβοήσεσιν ἐνηνόχατε· οὐ γὰρ ἀγνοεῖ ἡ ὑμῶν μακαριότης ὅτι ἡ κεφαλὴ ὅλης τῆς πίστεως ἦ καὶ τῶν ἀποστόλων ὁ μακάριος Πέτρος ὁ ἀπόστολος. καὶ ἐπειδὴ νῦν τὸ μέτριον τὸ ἡμέτερον πολλοῖς χειμῶσιν ἐσκυλμένον βραδύτερον παρεγένετο, διὰ τοῦτο παρακαλοῦμεν τὰ ἐν τῆι ἁγίαι συνόδωι πρὸ τῆς ἡμῶν ἀφίξεως πεπραγμένα ἡμῖν φανερωθῆναι κελεύσητε, ἵνα κατὰ τὴν γνώμην τοῦ μακαρίου πάπα ἡμῶν, ἔτι μὴν καὶ τοῦ παρόντος ἁγίου συλλόγου καὶ ἡμεῖς ὁμοίως τῆι ἑαυτῶν καταθέσει βεβαιώσωμεν.

24 Θεόδοτος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπε· Δικαίαν τῆς ἁγίας συνόδου τὴν ψῆφον ἀπέδειξεν ὁ τῶν ὅλων θεὸς τῆι ἐπιφοιτήσει τῶν γραμμάτων τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Κελεστίνου

V, P [=hk], S, D [= mn], A, ΛtΛc [inde a 32]

1 ψήφου P 1/2 καὶ τύπον SDA τύπον VP 2 ἅγιος] ἄξιοσ S καὶ ὁσιωτάτου SDA om. VP 3 θεοφιλεστάτους VP ὁσιωτάτουσ καὶ ἁγιωτάτουσ SDA 4 τὸν² V om. PSDA 5 τὴν² SDA om. VP 6/7 νεστορίω εἰς διόρθωσιν VP 8 διατρίψαντος D 9 διωρίαν V, in mg. προθεσμίαν 10 ἡμῶν om. P 11 ἐν αὐτῶ PS αὐτῶ DA om. V 12 om. P 13 ὁ εὐλαβέστατος om. P ὁ om SA ἐπίσκοπος] πρεσβύτεροσ S 14 πλοὸς V πλοῦ PSDA 15 ἧπερ VPA ἡ γὰρ SD postulauerim ἠι περ ἡμέραι τῶν εὐχῶν P om. VSDA 16 παραγέγονε D 17 ηὕραμεν P ηὕρομεν S 17/18 μεριμνῶντάσ τε SDA μεριμνῶντεσ δὲ VP 18 ὁ χσ̄ DA 20 κελεύση S 21 om P 22 ἓδ D 23 ταύτη SDA om. VP 24 πάππα D ταῖς om. A ἡμῶν V 26 ὅλης SDA om. VP ἅγιος S 27 ἐπεὶ A ἐσκυλμένον SDA καὶ σκυλμῶ VP 29 κελεύσατε DA ἁγιωτάτου DA πάππα D 30 ἔτι γε VP ἔτι τε S αὐτῶν VP 32 ἐπίσκοπος om S ἀγκύρων V

καὶ τῆι παρουσίαι τῆς ὑμῶν θεοσεβείας· τόν τε γὰρ ζῆλον τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Κελεστίνου ἐδείξατε καὶ τὴν περὶ τὴν εὐσεβῆ πίστιν σπουδήν. ἐπειδὴ δὲ καὶ τὰ πεπραγμένα ἐπεζήτησεν εὐλόγως καταμαθεῖν ἡ ὑμετέρα θεοσέβεια, ἐξ αὐτῶν τῶν πεπραγμένων ὑπομνημάτων ἐπὶ τῶι καθηιρημένωι Νεστορίωι πληροφορηθήσεται ὑμῶν ἡ εὐλάβεια τῆς τε ψήφου τὸ δίκαιον καὶ τῆς ἁγίας συνόδου τόν τε ζῆλον καὶ τὴν συμφωνίαν τῆς πίστεως, ἣν καὶ ὁ θεοσεβέστατος καὶ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Κελεστῖνος μεγάληι κηρύσσει τῆι φωνῆι, δηλαδὴ μετὰ τὴν ὑμῶν πληροφορίαν καὶ τῶν ὑπολοίπων τῆι πράξει τῆι νῦν προστιθεμένων.

25 Τοῖς μετὰ τὴν ὑπατείαν τῶν δεσποτῶν ἡμῶν Φλαυίου Θεοδοσίου τὸ τρισκαιδέκατον καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ τὸ τρίτον τῶν αἰωνίων αὐγούστων τῆι πρὸ πέντε Εἰδῶν Ἰουλίων, ἥτις ἐστὶ κατ' Αἰγυπτίους Ἐπὶφ ιζ̄, L III 621 M IIII 1292 d. 11. m. Iul 431

τῆι ἐπαύριον τῆς αὐτῆς ἁγίας συνόδου συνελθούσης ἐν τῶι αὐτῶι τόπωι καὶ καθεσθέντων τῶν θεοφιλεστάτων καὶ θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων, M IIII 1293

26 Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων Ἀρκαδίωι καὶ Προιέκτωι εὐλαβεστάτοις ἐπισκόποις καὶ Φιλίππωι εὐλαβεστάτωι πρεσβυτέρωι εἶπε· Κατὰ τὴν χθὲς ἡμέραν συνεδρευούσης τῆς ἁγίας ταύτης καὶ μεγάλης συνόδου ἡ θεοσέβεια ὑμῶν παροῦσα μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν γραμμάτων τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου τῆς μεγάλης Ῥώμης Κελεστίνου ἤιτησε τὰ ὑπομνήματα τὰ πραχθέντα ἐπὶ τῆι καθαιρέσει τοῦ αἱρετικοῦ Νεστορίου ἀναγνωσθῆναι· ἀκολούθως ἡ ἁγία σύνοδος τοῦτο γενέσθαι ἐτύπωσεν. εἰ οὖν ἀνέγνω καὶ μεμάθηκε τὴν ἐν αὐτοῖς δύναμιν ἡ ὑμετέρα ἁγιότης, τοῦτο διδάξαι καταξιώσει.

〈Ἑρμηνεία τῆς καταθέσεως〉

27 Φίλιππος πρεσβύτερος καὶ πρεσβευτὴς τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας εἶπε· Πεφανέρωται μὲν ἡμῖν ἀπὸ τῆς ἀναγνώσεως τῶν πεπραγμένων τὰ κατὰ Νεστορίου ὁρισθέντα ἐν τῶι ἁγίωι ὑμῶν συλλόγωι, ἐν οἷς ὑπομνήμασιν ἔγνωμεν πάντα κανονικῶς καὶ κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἐπιστήμην κεκρίσθαι· ἀλλὰ καὶ νῦν αἰτοῦμεν τὸν ὑμέτερον στέφανον, εἰ καὶ ἐκ περιττοῦ, τὰ αὐτὰ καὶ ἀναγνωσθέντα ἐν τῆι ὑμετέραι συνόδωι αὖθις ἡμῖν ἀναγνωσθῆναι, ὅπως ἡμεῖς ἀκολουθήσαντες τῶι τύπωι τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Κελεστίνου τοῦ ταύτην ἡμῖν τὴν φροντίδα ἐγχειρίσαντος, ἔτι μὴν καὶ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης, δυνηθῶμεν τὰ κεκριμένα βεβαιῶσαι. 24 L III 624

Ἑρμηνεία τῆς καταθέσεως

28 Ἀρκάδιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος καὶ πρεσβευτὴς τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας εἶπε· Χάριτας ὁμολογοῦμεν τῆι ὑμετέραι μακαριότητι ὅτι τῆι ἡμετέραι ἐπιθυμίαι καὶ τῆι αἰτήσει τὸ ἱκανὸν πεποίηκεν ἀπὸ τῶν πεπραγμένων, καὶ νῦν ὁρισάτω ἡ ὑμετέρα μακαριότης ὅπως ἀκολουθήσαντες τῶι τύπωι τῆς ὑμετέρας μακαριότητος διδαχθῆναι δυνηθῶμεν τὰ ὁρισθέντα παρ' ὑμῶν.

29 Μέμνων ἐπίσκοπος Ἐφεσίων εἶπεν· Οὐδὲν κωλύει κατὰ τὴν αἴτησιν τῶν ἁγιωτάτων καὶ ὁσιωτάτων ἐπισκόπων Ἀρκαδίου καὶ Προιέκτου καὶ τοῦ εὐλαβεστάτου καὶ θεοφιλεστάτου

V, P [= hk], S [usque ad 15 ἡμέραν], D [= mn, usque ad 15 ἡμέραν], A [usque ad 15 ἡμέραν], $\Lambda^{t}\Lambda^{c}$ [usque ad 8]

1/2 ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου VP 2 ἐδέξατο P 4/5 ὑμιῶν ἡ εὐλάβεια VPA ὑμῶν ἡ θεοσέβεια DA ἡ θεοσέβεια ὑμῶν S 5 τε om. V τε om. D 6 θεοσεβέστατος] θεοφιλέστατος καὶ θεοσεβεστατος P 9 ἔδ S πραξισ β SD in mg. ___ ὑμῶν V ιγ̄ DA 10 Φλαυίου om. SDA 10/11 ἰουνίων VPSDA 11 ἐπιφὶ ζ̄ S ἐπὶ φιζ̄ D ἐπιφὶ ἑβδόμη VPA 12/13 καὶ καθεσθέντων om. P 13 καὶ θεοσεβεστάτων VP καὶ ὁσιωτάτων DA om. S 14/15 εἶπεν ἀρκαδίω — πρεσβυτέρω V 15—p. 60, 16 συνεδρευούσης — προσδεξαμένου om. SDA 20 ἐν αὐτοῖσ V ἑαυτῆσ P 21 addidi 23 νεστόριον P 28 ἐγχειρήσαντοσ VP ἔτι γε V καὶ om. P 34 ἁγιότητοσ V 36 ἐφέσου P

πρεσβυτέρου Φιλίππου τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τῆς μεγάλης Ῥώμης καὶ δεύτερον πάλιν ἀναγνωσθῆναι τὰ πεπραγμένα ἐπὶ τῆι καθαιρέσει Νεστορίου τοῦ αἱρετικοῦ· ὅθεν καὶ αὖθις ἀναγινωσκέσθω.

30 Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας καὶ πριμικήριος νοταρίων ἀνέγνω

nr. 33 Τοῖς μετὰ τὴν ὑπατείαν τῶν δεσποτῶν ἡμῶν Φλαυίου Θεοδοσίου τὸ τρισκαιδέκατον
d. 22. m. Iun. καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ τὸ τρίτον τῶν αἰωνίων αὐγούστων τῆι πρὸ δέκα Καλανδῶν
431 Ἰουλίων, Παυνὶ εἰκάδι ὀγδόηι κατ' Αἰγυπτίους, συνόδου συγκροτηθείσης ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει ἐκ θεσπίσματος τῶν θεοφιλεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων, καθεσθέντων ἐν τῆι ἁγιωτάτηι ἐκκλησίαι τῆι καλουμένηι Μαρίαι τῶν θεοσεβεστάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, διέποντος καὶ τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Κελεστίνου, καὶ Ἰουβεναλίου Ἱεροσολύμων καὶ Μέμνονος τῆς Ἐφεσίων καὶ Φλαυιανοῦ Φιλίππων, ἐπέχοντος καὶ τὸν τόπον Ῥούφου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Θεσσαλ νικέων, καὶ Θεοδότου Ἀγκύρας Γαλατίας πρώτης καὶ τὰ ἑξῆς.
nr. 62 ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Πρὸς τοῖς ἄλλοις μήτε ὑπακοῦσαι βουληθέντος τοῦ τιμιωτάτου Νεστορίου τῆι παρ' ἡμῶν κλήσει μήτε μὴν τοὺς παρ' ἡμῶν ἀποσταλέντας ἁγιωτάτους καὶ θεο-
M IIII 1296 φιλεστάτ υς ἐπισκόπους προσδεξαμένου, ἀναγκαίως ἐχωρήσαμεν ἐπὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν δυσσεβηθέντων αὐτῶι καὶ φωράσαντες αὐτὸν ἔκ τε τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν συγγραμμάτων τῶν ἀναγνωσθέντων καὶ ἐκ τῶν ἀρτίως παρ' αὐτοῦ ῥηθέντων κατὰ τήνδε τὴν μητρόπολιν καὶ προσμαρτυρηθέντων δυσσεβῶς φρονοῦντα καὶ κηρύττοντα, ἀναγκαίως κινη-
ep. 10 θέντες ἀπό τε τῶν κανόνων καὶ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ συλλειτουργοῦ Κελεστίνου τοῦ ἐπισκόπου τῆς Ρωμαίων ἐκκλησίας δακρύσαντες πολλάκις ἐπὶ ταύτην τὴν σκυθρωπὴν κατ' αὐτοῦ ἐχωρήσαμεν ἀπόφασιν. ὁ βλασφημηθεὶς τοίνυν παρ' αὐτοῦ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὥρισε διὰ τῆς παρούσης ἁγιωτάτης συνόδου ἀλλότριον εἶναι τὸν αὐτὸν Νεστόριον τοῦ τε ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος καὶ παντὸς συλλόγου ἱερατικοῦ. καὶ ἑξῆς αἱ ὑπογραφαὶ τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων.

L III 625 Ἑρμηνεία τῆς καταθέσεως

31 Φίλιππος πρεσβύτερος καὶ πρεσβευτὴς τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας εἶπεν· Οὐδενὶ ἀμφίβολόν ἐστι, μᾶλλον δὲ πᾶσι τοῖς αἰῶσιν ἐγνώσθη ὡς ὅτι ὁ ἅγιος καὶ μακαριώτατος Πέτρος, ὁ ἔξαρχος καὶ κεφαλὴ τῶν ἀποστόλων, ὁ κίων τῆς πίστεως, ὁ θεμέλιος τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ἀπὸ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος καὶ λυτρωτοῦ τοῦ γένους τοῦ ἀνθρωπίνου τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας ἐδέξατο καὶ αὐτῶι δέδοται ἐξουσία τοῦ δεσμεύειν καὶ λύειν τὰς ἁμαρτίας, ὅστις ἕως τοῦ νῦν καὶ ἀεὶ ἐν τοῖς ἑαυτοῦ διαδόχοις καὶ ζῆι καὶ δικάζει. τούτου τοιγαροῦν κατὰ τάξιν ὁ διάδοχος καὶ τοποτηρητὴς ὁ ἅγιος καὶ μακαριώτατος πάπας ἡμῶν Κελεστῖνος ὁ ἐπίσκοπος εἰς ταύτην τὴν ἁγίαν σύνοδον διαδόχους ἡμᾶς τῆς ἑαυτοῦ παρουσίας ἀπέστειλεν, ἥντινα σύνοδον οἱ χριστιανικώτατοι καὶ φιλανθρωπότατοι βασιλεῖς [ὥρισαν] μνημονεύοντες καὶ εἰς τὸ διηνεκὲς φυλάττοντες τὴν καθολικὴν πίστιν, οἳ καὶ τὴν διδασκαλίαν τὴν ἀποστολικὴν τὴν ἀπὸ τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλανθρωποτάτων

V, P [= hk,], S [inde ab 16 ἀναγκαίως], D [= mn, inde ab 16 ἀναγκαίως], A [inde ab 16 ἀναγκαίως]

3 ἀναγινωσκέσθωσαν V 4 πριμμικήριοσ VP 6 τὸ τρίτον om. V 7 πανὶ VP εἰκάδι καὶ P 13 καὶ τὰ P μετὰ τὰ V 14 μὴ P 16/17 δυσσεβηθέντων PSDA δυσσεβῶσ λεχθέντων V 17 αὐτῶι PS νεστορίω DA παρ' αὐτοῦ V τε om. A 18 τῶν καὶ ἀναγνωσθέντων SDA cf. nr. 62 19 πόλιν S κηρύσσοντα SDA 19/20 κινηθέντες] κατεπειχθέντες nr. 62 20 τῶν ἐπιστολῶν S 21 τοῦ om. S 22 σκυθρωπὸν V 24/25 καὶ ἑξῆς — ἐπισκόπων om. D 28 ὡς om. VP ὁ om. P 29 καὶ VP ἡ SDA 31 δεσμεῖν V 32 τὰς om. VP ἐν om. D αὐτοῦ V 33 ὁ om. S ὁ om. VP 34 πάππασ D 35 οἱ] ἡ P 36 ὥρισαν VA om. PSD μνήμονεσ ὄντεσ S οἱ μνημονευθέντεσ P οἳ VA ἡ PS om. D

τῆς ἁγίας μνήμης πάππων καὶ πατέρων ἑαυτῶν ἕως νῦν αὐτοῖς παραδεδομένην ἐφύλαξαν καὶ φυλάττουσι, φροντίζοντες τοίνυν, ὡς προειρήκαμεν, σύνοδον ὥρισαν, ἵνα ἡ πίστις ἡ καθολική, ἥτις ἀπὸ τῶν αἰώνων ἕως νῦν πεφύλακται, οὕτως καὶ εἰς τὸ διηνεκὲς ἀσάλευτος διαμένοι. Νεστόριος τοίνυν ὁ τῆς καινῆς διαστροφῆς ἀρχηγὸς καὶ κεφαλὴ τῶν κακῶν, κληθεὶς καὶ ὑπομνησθεὶς, καθὼς ἐκ τῶν πεπραγμένων συνοδικῶν ἡμῖν πεφανέρωται, κατὰ τοὺς τύπους τῶν πατέρων ἤτοι κατὰ τὴν τῶν κανόνων ἐπιστήμην εἰς τὴν δίκην ἐλθεῖν κατεφρόνησεν, ὃς αὐθαιρέτως ἑαυτὸν προσενεγκεῖν ὤφειλε τοσούτωι ἁγίωι συλλόγωι, ἵνα τῆι πνευματικῆι θεραπείαι τὴν ὑγείαν δέξηται, ἀλλὰ κεκαυτηριασμένην ἔχων τὴν συνείδησιν εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον ὑπομνησθείς, ὡς προείρηκα, κανονικῶς καὶ κατὰ τὴν τῶν κανόνων ἐπιστήμην παρεῖναι οὐκ ἠθέλησε, καὶ τὴν ὑπέρθεσιν δὲ οὐ μόνον τὴν ἀπὸ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας συγχωρηθεῖσαν, ἀλλὰ καὶ πολλὰ καιρῶν διαστήματα παρεληλυθέναι. ἀσφαλές ἐστι τοιγαροῦν [τὸ ἐξενεχθὲν κατ' ἐκείνου], ὅστις πνεύματι πολεμίωι καὶ στόματι ἀσεβεῖ κατὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐτόλμησεν ἐξενεγκεῖν βλασφημίαν, κατὰ τὸν τύπον πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν, ἐπειδὴ συνεστήκασιν ἐν τούτωι τῶι ἱερατικῶι συλλόγωι διά τε τῶν παρόντων διά τε τῶν πρεσβευτῶν τῶν ἀπὸ τῆς Ἀνατολικῆς τε καὶ Δυτικῆς ἐκκλησίας, οἱ παρόντες ἱερεῖς διά τοι τοῦτο ἀκολουθήσαντες τοῖς τύποις τῶν πατέρων καὶ ἡ παροῦσα ἁγία σύνοδος ὥρισε κατὰ τοῦ βλασφήμου καὶ πρ πετοῦς προενεγκόντες ἀπόφασιν ὥστε τὸν μὴ αἰδεσθέντα τὴν διόρθωσιν μετ' ἐκείνου τὴν μερίδα ἔχειν περὶ οὗ εἴρηται· τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λήψεται ἕτερος. ὅθεν γινωσκέτω Νεστόριος ἀλλότριον ἑαυτὸν εἶναι τῆς κοινωνίας τῆς ἱερωσύνης τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας. M IIII 1297 Act. 1, 20

Ἑρμηνεία τῆς καταθέσεως

82 Ἀρκάδιος εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος καὶ πρεσβευτὴς τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας εἶπε· Πολυθρήνητος ἡμῖν καὶ δακρύων μεστὴ λύπη καὶ ἀνία ἀπὸ τοῦ τύπου τῆς ὑμετέρας ἱερωσύνης, καὶ Νεστόριος, ὃς παρασταθεὶς τοῖς γράμμασι τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, ἔτι μὴν καὶ τῆς ὑμετέρας μακαριότητος, ἀπὸ τοῦ φαύλου δόγματος καὶ τῆς κακοθελοῦς γνώμης πλανᾶσθαι βουλόμενος, ὡς καὶ ἡ ἀπόφασις ἡ κατ' αὐτοῦ ἐξενεχθεῖσα πεφανέρωται, ὃς μὴ σκοπήσας ἑαυτῶι καιρὸν εἶναι διορθώσεως καὶ τὸν τύπον τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας οὐκ ἐδέξατο ὑπόμνησίν τε καὶ προτροπήν, δι' ἧς ὑγιὴς γένηται, πάντων τῶν ἁγίων ἱερέων, (εἰς τοσαύτην γὰρ ἐλήλακεν ἀσέβειαν, ὥστε εἰς τὸν ποιητὴν καὶ λυτρωπὴν ἑαυτοῦ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν καὶ σωτῆρα τοῦ γένους τοῦ ἀνθρωπίνου πλήρη βλασφημίας προενεγκεῖν διδασκαλίαν, ὥστε τὰς καλῶς κανονισθείσας καὶ θεῶι ἡρμοσμένας διανοίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ὥσπερ ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὀλισθήσας ὑπεισέλθοι, ἀμνημονήσας πρῶτον τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας καὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς καὶ ἀγνωσίαν νοσήσας τῶν πατρικῶν ep. 10 L III 628

V, P [= hk], S, D [= mn], A

1 αὐτῶν V ἑαυτοῖσ VP 2 ἵνα] ὥστε P 4 κενῆσ VP 5 παραδέδοται SD 7 αὐθαιρέτω S τῶ τοσούτω SDA ἁγίω τούτω A 8 ὑγίειαν V κεκαυστηριασμένην SDA 9 ἁγίαν ταύτην D 10 ὡσ καὶ A ὑπόθεσιν S τὴν ἀπὸ om. PSD 11 καιρῶν πολλὰ VP 12 τὸ — ἐκείνου VA om. PSD πνευματικῶ SD 13 εἰσενεγκεῖν VP 14 ἱερῶ S 15—17 οἱ παρόντες — προενεγκόντες turbata a translatore 16 ἀκολουθήσαντεσ PSDA ἀκολουθήσασα V 17 προσενεγκόντεσ P προενεγκοῦσα A προσενέγκασα V 18 εἴρηται SDA γέγραπται VP 19 λάβοι S 22 ὁ εὐλαβέστατοσ PSD ἐπίσκοπος] πρεσβύτεροσ S 23 πολυθρύλλητοσ S ἀνίατοσ P ἀνομία S ἐπὶ A τοῦ om. P ἡμετέρασ VP 24 καὶ νεστόριοσ SDA (referendum esse uidetur ad p. 62, 8 γινωσκέτω) καὶ νεστορίου V κατὰ νεστορίου P ὃσ VPSD ὡσ A τοῖς om. V ἔτι γε V 26 ὡς om. P ἡ² om. S ὃς turbat constructionem 27 καὶ VSDA κατὰ P emendatione infelici 28 τε om. VP 29 γὰρ ἐλήλακεν] παρελήλακεν S λυτρωτὴν τὸν V αὐτοῦ P 30 ἰν̄ χν̄ P 31 προσενεγκεῖν P προσενεγκεῖν ἐτόλμησε SDA 32 ὡσ V ὁ ἀρχαῖοσ ὄφισ P ὑπεισελθεῖν V ὑπεισελθεῖν ὃσ A

παραδόσεων, ἀμνημονήσας δὲ καὶ τοῦ κηρύγματος τῶν προφητῶν, ἔτι μὴν καὶ τῶν εὐαγγελιστῶν καὶ τῆς διδασκαλίας τῶν ἀποστόλων αὐτὸς ἑαυτὸν τῇ ἰδίαι ἀπιστίαι κατεκρήμνισε) καὶ ἐπειδὴ αὐτὸς ἑαυτὸν διὰ τῆς οἰκείας γνώμης ἀλλότριον ἡμῶν καὶ ἐξόριστον πεποίηκε, διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἀκολουθοῦντες τοῖς ὅροις τοῖς ἄνωθεν ἀπὸ τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας παραδοθεῖσιν, ἐπειδὴ τοῦτο ἐδίδαξαν ὃ καὶ παρὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰλήφασιν, ἀκολουθήσαντες δὲ καὶ τοῖς τύποις τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας Κελεστίνου, ὃς ἡμᾶς ἐδικαίωσε ταύτῃ τῇ ὑποθέσει [καὶ] ἐκβιβαστὰς ἑαυτοῦ ἐξαποστεῖλαι, καὶ τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου τοῖς δόγμασι, γινωσκέτω ἑαυτὸν Νεστόριος τῆς ἀξίας τῆς ἐπισκοπικῆς γεγυμνῶσθαι καὶ ἀλλότριον ἑαυτὸν πάσης ἐκκλησίας καθολικῆς καὶ κοινωνίας πάντων τῶν ἱερέων.

Ἑρμηνεία τῆς καταθέσεως

33 Προίεκτος ἐπίσκοπος, ληγάτος καὶ πρεσβευτὴς τῆς ἐκκλησίας Ῥωμαίων, εἶπε· Πάνυ φανερῶς ἀπὸ τῆς ἀναγνώσεως τῶν πεπραγμένων ἐν ταύτῃ τῇ ἁγίαι καὶ θεοφιλεστάτῃ συνόδωι τῶν τοσούτων καὶ τηλικούτων τοῦ θεοῦ ἱερέων ἐγνώσθη Νεστόριος, ὥς τις ἀχάριστος, τοσαύτης τυχὼν ἀνεξικακίας ἀπό τε τ ῦ ἁγίου πάπα Κελεστίνου τοῦ τῆς ἁγίας καὶ ἀποστολικῆς καθέδρας τῆς Ῥωμαίων πόλεως ἐπισκόπου, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν παρόντων εὐλαβεστάτων πατέρων καὶ ἀδελφῶν τοῦ κυρίου ἐπισκόπων, ἐπ' ὀλέθρωι ἰδίωι τὴν
M IIII 1300 ἀποστασίαν καὶ τὴν βλασφημίαν ἐπικεχειρηκέναι, ὅθεν ἐπειδὴ ἐτόλμησε κατὰ τῆς πίστεως τῆς εὐαγγελικῆς καὶ τῆς ἀποστολικῆς διδασκαλίας, ἥτις διὰ τῆς ἁπανταχοῦ καθολικῆς ἐκκλησίας ἐβεβαιώθη, τὴν διαστροφὴν τῆς ἑαυτοῦ αἱρέσεως εἰσενεγκεῖν, διὸ δὴ ταῦτα κἀγὼ ὁρίζω ἐξ αὐθεντίας, τῆς ἁγίας ἀποστολικῆς καθέδρας πρεσβείαι μετὰ τῶν ἀδελφῶν τῆς ἀποφάσεως ἐκβιβαστὴς ὑπάρχων, τὸν μνημονευθέντα Νεστόριον, τὸν τῆς ἀληθείας ἐχθρόν, τὸν φθορέα τῆς πίστεως, ὡσανεὶ τούτων ὑπεύθυνον, ἐκτὸς τοῦ βαθμοῦ εἶναι τῆς ἐπισκοπικῆς τιμῆς καὶ τῆς κοινωνίας πάντων τῶν ὀρθοδόξων ἱερέων.

34 Κύριλλος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Αἱ καταθέσεις αἱ γεγενημέναι παρὰ τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων Ἀρκαδίου καὶ Προιέκτου, ἔτι μὴν καὶ τοῦ θεοσεβεστάτου Φιλίππου τοῦ πρεσβυτέρου δῆλαι τῇ ἁγίαι συνόδωι καθεστήκασι. κατέθεντο γὰρ τὸν τόπον ἀναπληροῦντες τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, καὶ ἁπάσης δὲ τῆς κατὰ τὴν Δύσιν ἁγίας συνόδου τῶν θεοφιλεστάτων καὶ ἁγιωτάτων ἐπισκόπων· ὅθεν καὶ τὰ ἤδη ὁρισθέντα
L III 629 παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κελεστίνου ἐξεβίβασαν, συνήινεσαν δὲ καὶ τῇ ψήφωι τῇ ἐξενεχθείσηι κατὰ τοῦ αἱρετικοῦ Νεστορίου παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῆς συναχθείσης ἐνθάδε κατὰ τὴν Ἐφεσίων μητρόπολιν. διὸ συναπτέσθω μὲν τοῖς ἤδη πεπραγμένοις τὰ κατὰ τὴν χθὲς καὶ σήμερον πραχθέντα ὑπομνήματα, προσαγέσθω δὲ τῇ θεοσεβείαι αὐτῶν, ὥστε καὶ ἰδίαι ὑποσημειώσει κατὰ τὸ σύνηθες φανερὰν καταστῆσαι τὴν πρὸς ἅπαντας ἡμᾶς κανονικὴν συναίνεσιν.

V, P [= hk], S, D [= mn], A

ἔτι γε V 1/2 εὐαγγελιστῶν — ἀποστόλων] ἀποστολικῶν καὶ εὐαγγελικῶν παραδόσεων V 2 πίστει D 4 ὑπὸ P 5 τοῦτο om. D ἐδίδαξεν S 6 πάπα [πάππα D] καὶ μακαριωτάτου SDA 7 καὶ om. SDA 8 ἐξαπέστειλε VP ταύτης om. VP 9 ἐπισκοπῆσ VP 9/10 καὶ ἀλλότριον — καθολικῆς om. S 10 τῶν om. A 12 ληγάτου S πρεσβύτεροσ S 14/15 ὅστισ ἀχαρίστωσ PSD 15 πάππα D 17/18 τῇ ἀποστασία καὶ τῇ βλασφημία A ἀποστασίαν SD ἀπιστίαν VP καὶ βλασφημίαν P 19 καὶ τῆς ἀποστολικῆς om. S 20 malim διὰ δὴ ταῦτα SD δῆτα V δὴ PA 21 γνωρίζω P 21 τῆσ ἁγίασ καὶ P om. SDA πρεσβείασ VA πρεσβευτὴσ P καὶ τῆσ P 23 τοῦτον VP 25 αἱ καταθέσεισ αἱ γενόμεναι A αἱ γενόμεναι καταθέσεισ SD τε τῶν VP 26 ἔτι γε V 26/27 θεοφιλεστάτου S 27 πρεσβυτέρου φιλίππου VP 28 ἀποπληροῦντεσ VP τῆσ τε A 31 καὶ om. S κατὰ] παρὰ S 32 τὴν τῶν P διὸ καὶ P om. A συναπτέσθω οὖν A συναπτέσθωσαν VP 33 κατά τε P 34 καταστήσασ S 35 ἡμᾶσ ἅπαντασ S παραίνεσιν P

Ἑρμηνεία τῆς καταθέσεως

35 Ἀρκάδιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος καὶ πρεσβευτὴς τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας εἶπε· Κατὰ τὰ πεπραγμένα ἐν ταύτῃ τῇι ἁγίαι συνόδωι ἀναγκαίως τὰς ἑαυτῶν διδασκαλίας ταῖς ἑαυτῶν ὑπογραφαῖς βεβαιοῦμεν.

36 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀκολούθως διαλαλησάντων τῶν εὐλαβεστάτων καὶ θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων καὶ πρεσβευτῶν Ἀρκαδίου καὶ Προιέκτου καὶ Φιλίππου τοῦ πρεσβυτέρου καὶ πρεσβευτοῦ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, ἑπόμενόν ἐστι τῇι οἰκείαι ὑποσχέσει τὸ ἱκανὸν ποιοῦντας καὶ διὰ ὑποσημειώσεως βεβαιῶσαι τὰ πεπραγμένα. προσαγέσθω τοίνυν αὐτοῖς τὰ πραχθέντα ὑπομνήματα.

Ἑρμηνεία τῆς ὑπογραφῆς

37 Φίλιππος πρεσβύτερος καὶ πρεσβευτὴς τῆς ἀπ στολικῆς καθέδρας τοῖς ὑπομνήμασιν ὑπέγραψα.

Ἑρμηνεία τῆς ὑπογραφῆς

38 Ἀρκάδιος ἐπίσκοπος καὶ πρεσβευτὴς τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τῇι ἐξενεχθείσηι ἀποφάσει κατὰ Νεστορίου τοῦ αὐθέντου τοῦ σχίσματος καὶ αἱρέσεως ἁπάσης βλασφημίας καὶ ἀσεβείας ὑπέγραψα.

Ἑρμηνεία τῆς ὑπογραφῆς

39 Προίεκτος ἐπίσκοπος καὶ πρεσβευτὴς τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τῇι δικαίαι κρίσει τῆς ἁγίας ταύτης καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου, καθὼς ἐκ τῶν πεπραγμένων ἐμάθομεν, κατὰ πάντα ἐξακολουθῶν τῇι καθαιρέσει τοῦ ἀσεβοῦς Νεστορίου ὑπέγραψα.

107 = S 65 A 43. Latina uersio extat in Collectione CT 63

Ἴσον ἀναφορᾶς πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς βασιλεῖς παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου περὶ τῶν ἀπὸ Ῥώμης ἐλθόντων ἐπισκόπων τε καὶ πρεσβυτέρου διὰ τοῦ διακόνου Εὐτυχοῦς M IIII 1301

Τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ θεοφιλεστάτοις Θεοδοσίωι καὶ Οὐαλεντινιανῶι νικηταῖς τροπαιούχοις ἀεὶ αὐγούστοις ἡ ἁγία σύνοδος ἡ χάριτι θεοῦ καὶ νεύματι τοῦ ὑμετέρου κράτους συναχθεῖσα ἐν τῇι Ἐφεσίων μητροπόλει. Τὴν περὶ τὴν εὐσέβειαν ὑμῶν φροντίδα τε καὶ σπουδήν, φιλόχριστοι βασιλεῖς, ἀποδεξάμενος ὁ τῶν ὅλων θεὸς καὶ τῶν ἁγίων ἐπισκόπων τῶν κατὰ τὴν Δύσιν τῶι ζήλωι τὰς ψυχὰς ἀνεπτέρωσεν εἰς ἐκδίκησιν τοῦ ὑβρισμένου Χριστοῦ. εἰ γὰρ καὶ τὸ πλεῖστον τῆς ὁδοῦ διάστημα φθάσαι πρὸς ἡμᾶς εἶρξε πᾶν τὸ πλῆθος ἐκεῖνο τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων, ἀλλ' αὐτόθι συναχθέντες, παρόντος καὶ τοῦ τῆς μεγάλης Ῥώμης ὁσιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κελεστίνου, καὶ νῦν τὸ ἡμέτερον φρόνημα τῆς πίστεως μετὰ πολλῆς ἀνεκήρυξαν τῆς συμφωνίας καὶ τοὺς ἔξω τούτου φρο-

---

V, P [= hk], S, D [= mn], A

1 ὑπογραφῆσ VPDA 3 τοῖσ — διδασκάλοισ P 5/6 θεοφιλεστάτων P 6 πρεσβυτέρων S τοῦ om. P 8 σημειώσεωσ P 9 πεπραγμένα VP 10 καταθέσεωσ S 13 om. V 15 αὐθεντοσχίσματοσ P σχίματοσ m σχήματοσ n βλασφήμου P καὶ βλασφημίασ S 17 om. V τῆσ Pm ἑτέρα τῆσ Sii ἑτέρασ A 18—20 τῇι δικαίαι — Νεστορίου] τοῖσ πεπραγμένοισ VP

V, P [= hk] S, D [= mn], AWΛtΛc

22/23 om. Λ ρζ̄ V ςῆ P ξ̄ε SD 22 εὐσεβεστάτουσ VPW βασιλέασ VA παρὰ — συνόδου om. VP 23 ἐλθόντων om. VP τε καὶ πρεσβυτέρων PSDW καὶ πρεσβευτῶν V 24 εὐλαβεστάτοισ SW 25 χῡ̄ VPΛ 26 ὑμῶν om. P 28 τὴν om. VD ἀνεπύρωσεν P 29 *domini Christi* Λ παρ' P 31 ὑμέτερον P 32 τούτων DA

L III 63² νήσαντας ἀλλοτρίους εἶναι παντελῶς ὥρισαν ἱερατικοῦ κλήρου καὶ βαθμοῦ. ταῦτα μὲν δὴ καὶ πρότερον καὶ ὁ τῆς μεγάλης Ῥώμης ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Κελεστῖνος, πρὶν συλλε-
ep. 9 γῆναι τὴν ἁγιωτάτην ταύτην σύνοδον, διὰ τῶν ἑαυτοῦ γραμμάτων ἐμήνυσεν, ἐπιτρέψας τῶι ἁγιωτάτωι καὶ θεοφιλεστάτωι ἐπισκόπωι Κυρίλλωι τῶι τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως
ep. 106 καὶ τὸν αὐτοῦ ἐπέχειν τόπον, καὶ νῦν δὲ αὖθις δι' ἑτέρων γραμμάτων ταῦτα δῆλα τῆι ἁγίαι συνόδωι κατέστησεν, ἣν συναχθῆναι τὸ ὑμέτερον προσέταξε κράτος ἐπὶ τῆς Ἐφεσίων μητροπόλεως, ἃ καὶ ἀπέστειλε διά τε τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων Ἀρκαδίου καὶ Προιέκτου καὶ τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου Φιλίππου τοῦ τῆς μεγάλης Ῥώμης, ἀναπληροῦντος τὴν παρουσίαν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κελεστίνου. ἐπεὶ οὖν οἱ ἄνδρες παραγενόμενοι τὴν γνώμην πάσης τῆς κατὰ τὴν Δύσιν ἁγίας συνόδου φανερὰν τῆι ἐνταῦθα γενομένηι συνόδωι πεποιήκασι διὰ τῶν γραμμάτων σύμφωνόν τε ἡμῖν τὸ φρόνημα τῆς πίστεως καὶ τῆς εὐσεβείας ἔδειξαν καὶ ἡμῖν ὁμόψηφοι διά τε τῶν ἐπιστολῶν καὶ τῶν ἐντεταλμένων αὐτοῖς, ἃ καὶ ἐγγράφως κατέθεντο, γεγένηνται, ἀναγκαίως καὶ περὶ τῆς αὐτῶν πρὸς ἡμᾶς συμφωνίας πράξαντες τὰ εἰκότα ἐπὶ τὸ ὑμέτερον ἀνηνέγκαμεν κράτος, ὡς εἰδέναι ἔχοι ἡ ὑμῶν εὐσέβεια ὅτι μία καὶ κοινὴ ψῆφος ἁπάσης τῆς οἰκουμένης ἡ παρ' ἡμῶν ἔναγχος ἐξενεχθεῖσα κρίσις γεγένηται, ἣν ἀναδιδαχθῆναι καὶ φανερὰν γενέσθαι ὁ περὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν εὐσέβειαν ὑμῶν ζῆλος παρεσκεύασεν. ἐπεὶ οὖν τὰ τῆς ὑποθέσεως πέρας εἴληφεν εὐκταῖόν τε τῶι ὑμετέρωι κράτει καὶ ταῖς ἐκκλησίαις ἁπάσαις ἀσφαλέστατον καὶ τῆι πίστει παρέχον τὸ βέβαιον, δεόμεθα τῆς ὑμῶν εὐσεβείας ἀνεῖναι λοιπὸν ἡμᾶς τῆς τε φροντίδος καὶ τῆς ἐν τῆι ξένηι διαγωγῆς, τοὺς μὲν πενίαι σφιγγομένους, τοὺς δὲ νόσωι συνεχομένους, τοὺς δὲ τῶι γήραι καμπτομένους καὶ τὴν ἐπὶ τῆς ξένης διατριβὴν ἐπὶ πλέον φέρειν οὐ δυναμένους, ὡς καὶ τινὰς ἐξ ἡμῶν ἐπισκόπους καὶ κληρικοὺς ἀποθανεῖν, ὥστε λοιπὸν παυσαμένους τῆς τοιαύτης μερίμνης φροντίδα τῆς κατὰ τὴν μεγαλόπολιν ἐκκλησίας ποιήσασθαι.
M IIII 1304 κωλύεσθαι δὲ καθικετεύομεν καὶ τὰ πρὸς τοὺς κατὰ τόπον ἄρχοντας ἠπειλημένα γράμματα
ep. 83 πέμπεσθαι, ὡς μή τινα πάλιν ἑτέραν δυσχέρειαν ἐντεθῆναι ταῖς ἐκκλησίαις ἢ θλῖψιν ἐπαναστῆναι ἐν ταῖς ἑαυτῶν χώραις τοῖς ἁγιωτάτοις ἐπισκόποις. τῆς γὰρ εὐσεβείας ἀναδειχθείσης καὶ πάσης τῆς οἰκουμένης σύμφωνον ἐπ' αὐτῆι τὴν ψῆφον ἐξενεγκούσης, πλὴν ὀλίγων τῶν τῆς εὐσεβείας προτιμώντων τὴν Νεστορίου φιλίαν, δικαίαν αἰτοῦμεν χάριν δεόμενοι τοῦ ὑμετέρου κράτους ἀνεθῆναι λοιπὸν ἡμᾶς τῆς φροντίδος καὶ ἔχεσθαι τῆς χειροτονίας τοῦ μέλλοντος καὶ ἐντρυφῆσαι λοιπὸν τῆι βεβαιωθείσηι πίστει τε καὶ εὐσεβείαι καὶ καθαρῶς καὶ εἰλικρινῶς τὰς ὑπὲρ τοῦ ὑμετέρου κράτους ἀναπέμπειν προσευχὰς τῶι δεσπότηι τῶν ὅλων Χριστῶι.

Κύριλλος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας ἀνήνεγκα.

Καὶ ὑπέγραψαν πάντες οἱ ἐν τῆι στάσει τῶν ὑπομνημάτων εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι.

V, P [= hk], S, D [= mn], AWΛ¹Λᶜ

1 ἱερατικοῦ SDAWΛ παντὸς ἱερατικοῦ VP 2 καὶ πρὶν SDAW 4 ἀλεξανδρείας A μεγαλουπόλεως D μητροπόλεως P 5 ἑαυτοῦ S 6 ἣν] οἷς VP ἡμέτερον nA, corr. A κράτος προσέταξεν VPS 6/7 τῆ — μητροπόλει P 8 ἀναπληροῦντος PSDWΛ ἀναπληρούντων VA 10 τὴν om. VDA 11/12 τῆς πίστεως — εὐσεβείας SDAW τῆς εὐσεβείας — πίστεως PΛ καὶ τῆς εὐσεβείας — πίστεως V 12 ἔδειξε P ὁμόψυχοι V *unanimes* Λ 13 γεγενῆσθαι P γεγένηται S αὐτῶν] εἰς αὐτὸν S 16 ἀναχθῆναι P ἀναδιδαχθῆναι τοῖς πᾶσι W 18 ταῖς om. P 19 τὸ βέβαιον παρέχον VP παρέχων S 20 τῆι om. S 21 τοὺς δὲ τῶι — καμπτομένους om. V 21 γήρει SW ὡσ καὶ A τῆς om. SDAW πλεῖον VP 22/23 ὡς καὶ — μερίμνης] καὶ V 22 ὡς — τινὰς om. A 23 καὶ φροντίδα P 24 τὸν τόπον A ἄρχοντας om. SW 25 πάλιν τινὰ SDAW ἐντεθῆναι VPΛ γίνεσθαι SDAW 27 ἐπ' αὐτῆ VPΛ ἐπὶ ταύτη SDAW τὴν om. V ἐνεγκεῖν P 28 νεστορίου VPΛ πρὸσ νεστόριον SDAW 29 ἡμᾶς om. P post φροντίδος add. *et unumquemque suam comprehendere ciuitatem* Λᶜ ἔχεσθαι λοιπὸν P 30 τε om. P 31 καθαρῶς] καθεῖσθαι V 33/34 om. S 34 καὶ — ἐπίσκοποι] *Iuuenalis episcopus Hierosolymorum retuli. Firmus episcopus Caesariae retuli. et omnis quoque synodus retulit* Λ ὑπέγραψαν] ὑπέγραψα καὶ P στάσει DAW τάξει VP ὑπομνήσεων W εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι om. VP

108 = S 114 A 59. Latinae uersiones extant in Collectionibus CT 61 et Winteriana 12

Ἀναφορὰ πρὸς τοὺς βασιλεῖς σταλεῖσα διὰ Ἰουβεναλίου Φίρμου Φλαβιανοῦ Ἀρκαδίου Θεοδότου Ἀκακίου Εὐοπτίου τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων καὶ Φιλίππου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου L III 781 M IIII 1460

Τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ θεοφιλεστάτοις καὶ φιλοχρίστοις Θεοδοσίωι καὶ Οὐαλεντινιανῶι νικηταῖς τροπαιούχοις ἀεὶ αὐγούστοις ἡ ἁγία σύνοδος ἡ κατὰ θεοῦ χάριν καὶ θέσπισμα τοῦ ὑμετέρου κράτους ἐν τῆι Ἐφεσίων συγκροτηθεῖσα. Πάντα μὲν τὰ τῆς ὑμετέρας L III 784 βασιλείας ἐπαινετὰ καὶ πολὺν τὸν περὶ τὴν εὐσέβειαν ἐπιδεικνύμενα ζῆλον, φιλόχριστοι βασιλεῖς, καὶ διὰ τοῦτο κοινῆι τε ἅπαντες καὶ ἰδίαι ἕκαστος τὰς ὑπὲρ τοῦ αἰωνίου ὑμῶν κράτους προσευχὰς τῶι δεσπότηι Χριστῶι ἀναπέμπομεν, φυλαχθῆναι τῆι οἰκουμένηι δι' αἰῶνος τὴν φιλόχριστον ὑμῶν αἰτούμενοι κορυφήν· ἐπειδὴ δὲ καὶ νῦν ταῖς ἡμετέραις ἐπικαμφθεῖσα δεήσεσιν ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια παρεκελεύσατο διὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου κόμητος Ἰωάννου ἐξαποστεῖλαι τὴν οἰκουμενικὴν ἡμῶν σύνοδον οὓς ἂν δοκιμάσηι θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους πρὸς τὸ ὑμέτεραν κράτος καὶ αὐτοπροσώπως ἀναδιδάξαι πάντα τὰ καθ' ἡμᾶς, ἀναγκαίως εὐχαριστήσαντες τῆι φιλοχρίστωι ὑμῶν βασιλείαι ἐξελεξάμεθα τοὺς ἁγιωτάτους καὶ θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους Ἀρκάδιον Ἰουβενάλιον Φλαβιανὸν Φίρμον Θεόδοτον Ἀκάκιον Εὐόπτιον καὶ Φίλιππον πρεσβύτερον Ῥώμης, διέποντα τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τοῦ τῆς μεγάλης Ῥώμης Κελεστίνου καὶ διὰ τούτων τῶν γραμμάτων προσάγομεν αὐτοὺς τῆι ὑμετέραι γαληνότητι, εὐμενοῦς ἀξιοῦντες βλέμματός τε αὐτοὺς καὶ ἀκοῆς τυχεῖν. εἰδότες δὲ τὴν φιλόχριστον ὑμῶν καὶ θεῶι ἀνακειμένην ψυχὴν περὶ πολλοῦ ποιουμένην θεραπεύειν τὸν ὑπερμαχοῦντα καὶ σώιζοντα ὑμᾶς Χριστὸν καὶ τοὺς αὐτοῦ ἱερεῖς διὰ πάντων τιμᾶν διὰ τὸ παρ' αὐτοῦ εἰρημένον ὁ ὑμῶν ἀκούων ἐμοῦ ἀκούει καὶ ὁ ὑμᾶς δεχόμενος ἐμὲ δέχεται, θαρροῦμεν Lc. 10, 16 καὶ τὴν περὶ ὧν λελυπήμεθα, προστιθέναι τῶι γράμματι μήνυσιν. ἡμεῖς γὰρ οὐκ ἄλλου Mt. 10, 40 τινὸς χάριν τὴν Ἐφεσίων κατειληφότες ἢ περὶ τῆς πίστεως διασκέψασθαι κατὰ τὸ ὑμέτερον εὐσεβὲς θέσπισμα, ἐπειδήπερ τὴν ταύτης ἀκίνητον ἐξ αἰῶνος γαλήνην τὰ μιαρὰ Νεστορίου M IIII 1461 ἐτάραξε δόγματα, εἰκότως βουλὴν περὶ τούτου προθέντες μετὰ ἑξκαιδεκάτην ἡμέραν τῆς d 22 m Iun ὁρισθείσης προθεσμίας καὶ τὸν συνταράττοντα τὰς ἐκκλησίας τοῖς οἰκείοις δόγμασι Νεστόριον προσκαλεσάμενοι, ἐπειδήπερ ὑπὸ συνειδότος οὗτος πονηροῦ κατεχόμενος ἁπάντων οὐκ ἠβούλετο, ἐξετάσαντες τὰ παρ' αὐτοῦ ἐγγράφως ἐκτεθέντα περὶ τῆς ἐνσωματώσεως τοῦ δεσπότου Χριστοῦ ἀσεβῆ δόγματα, αὐτά τε ἐκεῖνα ἀνεθεματίσαμεν καὶ τὸν τούτων πατέρα πάντηι τῆς ἐπισκοπικῆς ἀξίας ἠλλοτριώσαμεν. ἀλλ' ὁ τῆς Ἀντιοχέων Ἰωάννης μετὰ εἰκο- 431

32 dies concilii quo Cyrillus et Memnon depositi sunt, in Gestis quae insunt Collectioni Casinensi [uol. IIII p. 33, 35] 87 notatus est VI Kal. Iul [d 26. m Iunii]

VM, P [= hk], S, D [= mn], ΑΛtΛcΛw

ρη V cθ P ρθ' D 2—4 *Relatio missa a synodo imperatori per supra dictos* [A 58 = V 95] *et destinatos episcopos* Λtc *Relatio synodi missa cum praedictis episcopis et locum tenente papae ad reges* Λw 2 ἀναφορὰ — σταλεῖσα A ἀντίγραφον ἀναφορᾶσ παρὰ τῆσ [τῆσ ἁγίασ SD] συνόδου VMPSD 3 τῶν θεοφιλεστάτων A om. VMPSD ἐπισκόπου SD τοῦ εὐλαβεστάτου A om VMPSD 4 in fine add. εἰσ οὖσ καὶ τὸ προτεταγμένον [A 58 = V 95] ἐντολικὸν γεγένηται A 5 καὶ θεοφιλεστάτοις om. SD φιλοχρίστοισ ΑΛtcw φιλοχρίστοισ βασιλεῦσι VMPSD 7 συγκροτηθεῖσα ἐν τῆ ἐφεσίων μητροπόλει SD πάντα — τὰ] πάντα τὰ μὲν k πάντα μὲν Mh 9 τε om P 10 τῶ — χῶ προσευχάσ P 11 ὑμετέραισ D 13 ἡμῶν ΑΛtc *uestra* Λw om VMPSD 14 ἀπὸ προσώπου S 17 εὐόπιον V 20 καὶ ἀκοῆσ αὐτοὺσ SD 21 ποιούμενον S 22 ἡμᾶσ P 23 ἀκούων ὑμῶν SD 26 ἐπειδὴ περὶ S ταύτην S 27 γράμματα, superscr δογματα V βουλὴν περὶ τούτου βουλὴ P τούτων SD προστιθέντεσ P 28/29 νεστόριον τοῖσ οἰκείοισ δόγμασι SD 29 ἐπειδήπερ ΑΛtc ἐπειδὴ δὲ VMPSD 32 πάντη τὲ S ἐπισκοπικῆς ἀξίας] ἐπισκοπῆσ M ἠλλοτριάσαμεν A ἐξεώσαμεν SD 32/p 66, 1 εἰκοστὴν om. D

στὴν [δευτέραν] τῆς ὁρισθείσης προθεσμίας μόλις φθάσας ἡμέραν, ὥσπερ ἀμυνόμενος ἡμᾶς ἐπὶ τῶι ὑπὲρ τῆς πίστεως ζήλωι, τριάκοντα μικρῶι πλέον περὶ αὐτὸν συναθροίσας, ὧν οἱ μὲν Κελεστιανοί, οἱ δὲ καθηιρημένοι πρὸ πολλοῦ ἐτύγχανον, κατ' αὐτῶν τῶν ἡμετέρων ἐχώρησε προέδρων καὶ τοὺς ζηλωτὰς τῆς ὀρθοδοξίας τόν τε ἁγιώτατον καὶ θεοσεβέστατον ἀρχιεπίσκοπον τῆς Ἀλεξανδρέων Κύριλλον καὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ θεοφιλέστατον συνεπίσκοπον Μέμνονα οὔτε κατηγορηθέντας παρ' αὐτῶν οὔτε προσκληθέντας κατὰ τὴν τῶν κανόνων ἀκολουθίαν τῆι τῆς καθαιρέσεως περιέβαλεν ὕβρει καὶ ὡς κοινωνησάσης αὐτῶι τῆς ἁγίας
L III 785 καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου εἰς τὴν κατ' αὐτῶν ἀδικίαν, οὕτως τὰς εὐσεβεῖς ὑμῶν καὶ θεο-
ep. 153. 158 φιλεῖς συνήρπασεν ἀκοάς. ἡ μὲν οὖν ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἧι συνεδρεύει καὶ ὁ τῆς μεγάλης ὑμῶν Ῥώμης ἁγιώτατος καὶ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Κελεστῖνος καὶ ἅπασα ἡ Δυτικὴ σύνοδος διὰ τῶν παρ' αὐτῆς ἀπεσταλμένων πρὸς ἡμᾶς ἁγίων ἐπισκόπων, συνεδρεύει δὲ καὶ ἡ Ἀφρικὴ πᾶσα καὶ τὸ Ἰλλυρικόν, κανονικῶς κινηθεῖσα αὐτόν τε τὸν ἔξαρχον τοῦ τῆς ἀποστασίας συνεδρίου Ἰωάννην καὶ τοὺς σὺν αὐτῶι πάσης ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας ἀλλοτρίους εἶναι ἐδογμάτισεν, πᾶσαν δὲ αὐτῶν ἱερατικὴν περιεῖλεν ἐνέργειαν, ἀνατρέψασα καὶ τὰ παρ' αὐτῶν ἀκανονίστως γενόμενα. καὶ τῶν ἐπ' αὐτοῖς πεπραγμέ-
ep. 92. 102 νων τὴν μήνυσιν τῆι ὑμετέραι πρώην ἀπεστείλαμεν κορυφῆι· νυνὶ δὲ διά τε τούτων τῶν γραμμάτων καὶ διὰ τῶν ἀποσταλέντων θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων μακραῖς ταῖς χερσὶ τῶν εὐσεβῶν ὑμῶν ἁπτόμεθα γονάτων δεόμενοι τὰ [μὲν] κατὰ συναρπαγὴν γεγονότα ἐπὶ τῶν ἁγιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων Κυρίλλου καὶ Μέμνονος οὐδεμίαν ἐκ τῶν κανόνων ἰσχὺν ἔχοντα πάντηι ἀργεῖν, ὥστε μὴ ἀκέφαλον ἡμῶν ὑπάρχειν τὴν σύνοδον μηδὲ ἀφορήτωι πένθει ἡμᾶς τε καὶ τοὺς ἅπαντας τῆς οἰκουμένης τοῦ Χριστοῦ ἱερεῖς ἀδιαλείπτως ἐπὶ τοῖς προέδροις συντρίβεσθαι, ἀλλὰ τυχόντας τῶν αἰτήσεων τὰς συνήθεις εὐχὰς μετὰ τῶν ἐν τῆι οἰκουμένηι ἐκκλησιῶν ἀναπέμπειν τῶι δεσπότηι Χριστῶι ὑπὲρ τοῦ δι' αἰῶνος ἡμῖν χαρισθῆναι τὸ φιλόχριστον ὑμῶν κράτος. ἡ γὰρ κατ' αὐτῶν γενομένη συκοφαντία παρά τε Ἰωάννου τοῦ τῆς Ἀντιοχέων καὶ τῶν σὺν αὐτῶι εἰς ἅπαντας ἡμᾶς βλέπει τοὺς ὁμοπίστους τοῖς μνημονευθεῖσι καὶ συνιερατεύοντας αὐτοῖς διὰ τὸ καὶ πᾶσαν τὴν Δυτικὴν σύνοδον μαρτυρεῖν αὐτοῖς τὴν ὀρθὴν καὶ ἀδιάβλητον πίστιν, καὶ ἡμᾶς δὲ αὐτοὺς περὶ τού-
nr. 45 του πληροφορηθέντας καὶ ἐγγράφως ἐπὶ ὑπομνημάτων ῥῆξαι φωνὰς ὅτι τέ εἰσιν ὀρθόδοξοι καὶ τὴν τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων ἔχουσι γνώμην περὶ τὰ τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς
M IIII 1464 ἐκκλησίας δόγματα. δεόμεθα τοίνυν τοῦ ὑμετέρου κράτους· λύσατε καὶ ἡμᾶς καὶ αὐτοὺς τῶν δεσμῶν· συνδεδέμεθα γὰρ τοῖς δεδεμένοις ὡς ἀδελφοῖς καὶ προέδροις τῆς ἁγίας ἡμῶν συνόδου.

V, M, P [= hk], S, D [= mn], ΑΛιΛcΛw

1 δευτέραν VMPSDAΛιc οm. Λw ἡμέραν μόλισ φθάσασ D 2 τῆς om. S 4 ἐχώρησαν P καὶ θεοφιλέστατον V om. M 5 ἐπίσκοπον M ἀλεξανδρείασ V ἁγιώτατον καὶ om. M θεοφιλέστατον om D συνεπίσκοπον ἡμῶν SD *coepiscopum* Λcw ἐπίσκοπον ἡμῶν VMP ἐπίσκοπον ΑΛι 6 αὐτῶν MPSDΛtc αὐτῶ VA *ab ipso* Λw 7 περιέβαλον MSD ὑπέβαλον P 8/9 καὶ θεοφιλεῖς om. M 9 συνήρπασαν S οὖν om. V 10 ἡμῶν ῥώμησ VSD, corr S, ῥώμησ ὑμῶν M καὶ θεοφιλέστατος om M 11 αὐτῶν SD 13 πάντασ SD 15/16 πεπραγμένων] γενομένων P 17—19 μακραῖς — ἐπισκόπων om. V 18 ἁπτόμεθα — δεόμενοι] ἁπτο γονάτων δεόμεθα S μὲν MPSDΛtc om. VA ἐπὶ] κατὰ D 18/19 ἁγίων SD 20 μὴ δὲ VSD μήτε δὲ MPA 21 ἱερέασ A 22 τυγχάνοντασ SD 24 κράτοσ ὑμῶν PS γινομένη P 25 ἡμᾶς om. P 25/26 τοὺσ ὁμοπίστουσ VPA ὁμοπίστουσ ὄντασ D ὁμοπίστουσ S 26 τοῖσ DAΛtcw ἐν τοῖσ VMPS 28 ἐγγράφουσ SD οἱ ὀρθόδοξοι V 29 πατέρων ἡμῶν PSD γνώμην] πίστιν SD 30 τοῦ κράτουσ ὑμῶν D καὶ² om VΛt 31 ὑμῶν P, corr. h

109 = S 115 A 149. Latina uersio extat in Collectione CT 64[a]

Ἀνελθόντων ἐν Κωνσταντινουπόλει τῶν ἑπτὰ καὶ ἑπτὰ ἐπισκόπων ἐξ ἑκατέρου μέρους ἐπληροφορήθη ὁ βασιλεὺς ὡς ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος πάντα κανονικῶς καὶ ἀκολούθως πράξασα καθεῖλε Νεστόριον. διʼ ὃ καὶ ἀποδεξάμενος αὐτοὺς κατέγνω τῶν Ἀνατολικῶν καὶ λοιπὸν ἐξώρισε μὲν Νεστόριον, ἐκέλευσε δὲ τοὺς ἐκ τῆς ἁγίας συνόδου εἰσελθεῖν εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ χειροτονῆσαι ἐπίσκοπον τῇι ἁγίαι Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίαι. καὶ εἰσελθόντες ἐχειροτόνησαν Μαξιμιανὸν ἐπίσκοπον. καὶ μετὰ τοῦτο ἐκέλευσεν ὁ βασιλεὺς πάντας τοὺς ἐπισκόπους ἕκαστον ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἑαυτοῦ χώραν τε καὶ πόλιν, ἔμεινε δὲ Ἰωάννης ὁ Ἀντιοχείας καὶ οἱ μετʼ αὐτοῦ ἐν τῇι χωρίσει ὄντες. L III 1058 M V 256

110 = S 116 A 150. Latina uersio extat in Collectione CT 67

Ἀντίγραφον ἑρμηνείας βασιλικοῦ θεσπίσματος γραφέντος πρὸς Ἰσίδωρον ἔπαρχον πραιτωρίων καὶ ὕπατον περὶ τῆς ἐξορίας Νεστορίου a. 436

Εἰ καὶ τῆς τῶν δημοσίων πραγμάτων φροντίδος περιφανής ἐστιν ἡ ἡμετέρα σπουδή, ὅμως οὐχ ἧττων παρʼ ἡμῖν τῆς ἁγιωτάτης θρησκείας ἡ ἀσφάλεια, ἥσπερ θεραπευομένης παρʼ ἡμῶν καὶ ἐν ταῖς δημοσίαις χρείαις πιστεύομεν ἑαυτοὺς βοηθεῖσθαι. καὶ διὰ τοῦτο, ἐπειδὴ Νεστόριος ὁ τῆς καθολικῆς ποτε ἐκκλησίας ἱερεύς, νῦν δὲ τῆς πίστεως προδότης, τηλικούτοις μυσαρῶν μεγέθεσιν ἐνδεδεμένος φαίνεται καὶ ἀναγκαῖόν ἐστιν ἵνα ἀποφάσει τῆς ἡμετέρας γαληνότητος ὑποβληθεὶς τῇι ἁρμοζούσηι τοῖς οἰκείοις τρόποις ταλαιπωρίαι καταβαρυνθείη, ὅστις καταλειφθέντων τῶν σεβασμίων νόμων τῆς ἐκκλησίας ἀθεμίτου αἱρέσεως αὐθέντης ἐφάνη καὶ ἐν τῶι διαφθείρειν αὐτῶν τὴν πίστιν οὔστινας τῇι κοινωνίαι τῆς ἑαυτοῦ προδοσίας συνῆψεν, εἰς τὸ οἰκεῖον ἑαυτοῦ πρόσωπον ἀνέλαβε καὶ τὸ ἔγκλημα τῆς προδοσίας τῆς ἀλλοτρίας, ἡ ἔνδοξος τοιγαροῦν σου αὐθεντία τοῦ πραγματικοῦ τούτου ἤτοι ἰδικῆς αὐθεντίας ὑποδειχθείσης τὸν μνημονευθέντα Νεστόριον εἰς ἐξορίας Πέτρας εἰς τὸ διηνεκὲς προσταξάτω ὑπὲρ τῶν ἠσεβημένων αὐτῶι καταχθῆναι οὕτως ὥστε πάντα αὐτοῦ τὰ ὑπάρχοντα τῇι ἐκκλησίαι Κωνσταντινουπόλεως προσκυρωθῆναι πρὸς τὸ τοῦ σεβασμιωτάτου τόπου τὰ πράγματα αὐξηθῆναι, οὗ προέδωκε πρώην τὸ μυστήριον. οὕτω γὰρ ἔσται ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀνθρώπων ἡ εὐλάβεια τῆς ἁγιωτάτης πίστεως ἀβλαβὴς καὶ τοῦ ἡμετέρου βασιλείου ἡ εὐδαιμονία ὀχυρωθεῖσα τῇι θρησκείαι ἀνθήσει. L III 1059

---

7 Socr. 7, 37[19] Μαξιμιανοῦ . . προχειρισθέντος εἰς τὴν ἐπισκοπὴν ἐν ὑπατείαι Βάσσου καὶ Ἀντιόχου [431] περὶ τὴν εἰκάδα πέμπτην τοῦ Ὀκτωβρίου μηνός . . 8 cf. ep. A 97 = Coll. Casin. 122 [uol. IIII p. 73]

V, M, P [= hk], S, D [= mn], AWΛtΛcΛw

inscr. βασιλικὸν θέσπισμα τό δημεῦον [δημοσιεῦον D] καὶ ἐξορίζον νεστόριον VMPSDA om. W *narratio ordinationis Maximiani Constantinopoleos episcopi* Λ ρθ V ρ̄ P ρ̄ι D 2 ἐξ ἑκατέρου μέρους om. Λ 3 *satisfactum est per semet ipsum praesenti imperatori* Λ 6 ἐν τῇ ἐκκλησία W 8 εἰσ τὴν ἑαυτοῦ ἀπελθεῖν D 9 ὁ ἀντιοχείας ἰωάννησ M ἰωάννησ W χωρίσει] χειρήσει S χειροτονία W ὄντες om. M in fine add. *ingressus autem est Cyrillus episcopus Alexandriae Athyr tertia et suscepit eum ciuitas cum multa excellentia et gloria* Λ d. 31. m. Oct. 431

V, M, P [= hk], S, D [= mn], AWΛtΛc

ρ̄ι V ρ̄α P ο̄α M ρ̄ια D 11 βασιλικῆσ SD 12 *cons ordinarium* Λ περὶ — Νεστορίου om. Λ νεστορίου: — κατὰ νεστορίου ἀπόφασισ D 13 φροντίδος om. S ἡμετέρα VDΛ ὑμετέρα MPSAW 14 ἧττον VMPSDW, corr. VM ἡ τῆσ ἁγίασ θρησκείασ SD 15 ὑμῶν Μl' βοηθεῖσθαι ἑαυτοὺσ M βοηθῆσθαι Λ 17 μυσαροῖσ P ἐνδεδυμένοσ SW 19 νόμων| τόπων P 20 αὐτὸν MP οὔσ τινα A 21 ἑαυτοῦ²] αὐτοῦ P om. V 22 σου ἡ Ml τύπου τούτου V 23 ἐξορίουσ P ἐξορίαν D 24 καταταχθῆναι SD κατενεχθῆναι A οὕτως om. SD 25/26 σεβασμίου SD 27 εὐσέβεια P 27/28 τῆσ ἡμετέρασ βασιλείασ W 28 βασιλέωσ SD

111 = S 117 A 151. Latina uersio extat in Collectione CT 68 cf. 280, altera a Iustiniano interpolata in Gestis Concilii quinti [L V 471 = M VIIII 249]. ipsius Latini exemplaris epitome in Theodosianum [16, 5, 66] recepta est

Ἀντίγραφον θείου νόμου

L III 1210 M V 413 Τὸ τῇ εὐσεβεστάτῃ θρησκείαι παρ' ἡμῶν ὀφειλόμενον σέβας τοὺς περὶ τὸ θεῖον ἀσεβῶς ἔχοντας δίκαις τε ἀξίαις κολάζεσθαι καὶ ὀνόμασι τῇ αὐτῶν φαυλότητι πρέπουσι προσαγορεύεσθαι βούλεται, ὡς ἂν ὀνείδεσι περιβληθέντες αἰωνίαν ὑπομένοιεν τῶν ἁμαρτημάτων ἀτιμίαν καὶ μήτε ζῶντες τιμωρίας μήτε θανόντες ἀτιμίας ἐκτὸς ὑπάρχοιεν. Νεστορίου τοίνυν τοῦ τῆς τερατώδους διδασκαλίας ἡγεμόνος κατακεκριμένου, λείπεται τοὺς ὁμογνώμονας αὐτοῦ καὶ τῆς ἀσεβείας κοινωνοὺς ὀνόματι περιβαλεῖν κατεγνωσμένωι, ἵνα μὴ τῇι τῶν Χριστιανῶν ἀποχρώμενοι προσηγορίαι τοιούτων ὀνόματι κοσμοῖντο ὧν τοῦ δόγματος δυσσεβοῦντες ἐξέστησαν. διὰ ταῦτα νομοθετοῦμεν τοὺς ἁπανταχοῦ τῆς Νεστορίου ἀθεμίτου δόξης κοινωνοὺς Σιμωνιανοὺς ὀνομάζεσθαι (προσήκει γὰρ τοὺς ἐν τῇι τοῦ θείου ἀποστροφῇι τὸ ἐκείνου μιμουμένους δυσσέβημα τὴν αὐτὴν ἐκείνωι κληροῦσθαι προσηγορίαν, ὃν τρόπον Ἀρειανοὶ νόμωι τοῦ τῆς θείας λήξεως Κωνσταντίνου Πορφυριανοὶ διὰ τὸ ὅμοιον τῆς ἀσεβείας ἐκ Πορφυρίου προσαγορεύονται, ὃς τὴν ἀληθῆ θρησκείαν ἐπιχειρήσας τῇι τοῦ λόγου δυνάμει καταγωνίσασθαι βίβλους ἑαυτῶι οὐ παιδεύσεως ὑπομνήματα καταλέλοιπε) καὶ μηδένα τολμᾶν τὰς αὐτοῦ Νεστορίου τοῦ ἀθεμίτου τε καὶ ἱεροσύλου ἀσεβεῖς βίβλους περὶ τῆς εὐαγοῦς τῶν ὀρθοδόξων θρησκείας καὶ κατὰ τῶν δογμάτων τῆς ἐν Ἐφέσωι τῶν ἐπισκόπων ἁγίας συνόδου κατέχειν ἢ ἀναγινώσκειν ἢ μεταγράφειν, ἃς δεῖ σπουδῇι πάσηι ζητήσαντας δημοσίαι ἐμπίπρασθαι (τούτωι γὰρ τῶι τρόπωι πάσης ἀσεβείας ῥιζόθεν ἐκκοπείσης τὸ ἁπλοῦν καὶ εὐαπάτητον πλῆθος οὐδὲν πλάνης σπέρμα εὑρεῖν ποτε δυνήσεται), μηδὲ μνήμην τῶν οὕτως ἀπολλυμένων ἀνθρώπων ἔν τινι τῆς θρησκείας διαλέξει ἑτέρωι ἢ τῶι Σίμωνος ὀνόματι ποιεῖσθαι ἢ οἰκίαν αὐτοῖς ἢ ἀγρὸν ἢ προάστειον ἢ ὁντινοῦν ἄλλον
L III 1211 τόπον συνόδου ἕνεκα λεληθότως ἢ φανερῶς παρασχεῖν. τοὺς γὰρ τοιούτους ὁρίζομεν πάσης συνόδου ἀδείας στερίσκεσθαι, προδήλου ὄντος ἅπασιν ὡς ὁ παραβαίνων τε τὸν νόμον τοῦτον καὶ Νεστόριον μιμούμενος δημεύσει τῶν ὑπαρχόντων τιμωρηθήσεται. ἡ μεγίστη τοίνυν καὶ περιφανής σου ἐξουσία ταύτην ἡμῶν τὴν διάταξιν εἰς γνῶσιν ἁπάντων τῶν τὰς ἐπαρχίας οἰκούντων διατάγμασι συνήθως ἐλθεῖν παρασκευάσει. τὸν νόμον δὲ τοῦτον τῇι τε Ῥωμαίων τῇι τε Ἑλλήνων τεθείκαμεν γλώττηι, ὡς πᾶσιν σαφῆ καὶ γνώριμον εἶναι.

---

15 Gelas. HE 2, 36 31 subscribitur in Theodosiano 16, 5, 66: DAT. III NON. AVG. CONSTANTP D N THEOD. A. XV ET QVI FVERIT NVNTIATVS CONSS. [435]. anni certe notationem falsam esse inde sequitur quod in titulo nr. 110 Isidorus consul ordinarius [436] dicitur

---

V, M, P [= hk], S, D [= mn], ΛWΛιΛc

ρια V ρβ P ριβ D 4 νόμου κατὰ νεστορίου DΛ superscr. *Imperatores Caesares Theodosius et Valentinianus victores triumphatores maximi semper uenerabiles augusti* Λc 6 ὀνόμασι — πρέποντι P τοῖσ τῇ W 7 ὑπομένειεν V ὑπομείνοιεν SD 7/8 τῶν — ἀτιμίαν] τιμωρίαν τῶν ἁμαρτημάτων V 8 ζῶντασ D ζῶντοσ S θανόντασ D θανόντοσ S ὑπάρχειν VMSDW 9 κεκριμένου W κατακεκριμμένου V *occultato* Λt 10 αὐτῶ D καθυποβαλεῖν SD 11 τοιούτων Λtc τοιούτω VMPSDAW 11/12 τὰ δόγματα W 12 τοῦτο SD 14 ἐκείνου] *illorum* Λtc 17 καταγωνίζεσθαι A οὐ παιδεύσεωσ VMPAΛt οὐ παιδεύματοσ SD παιδεύσεωσ W *sceleratos non eruditionis* Λc, scripserim ⟨ἀσεβείας⟩ οὐ παιδεύσεως 20 δεῖ] δὴ VW 24 προάστειον ἢ ἀγρὸν W 26 ἀδείασ συνόδου P πρόδηλον S τε om. D 27 νεστόριοσ S δημεύσεισ W 29 διὰ τάγματοσ συνήθουσ W 30 ῥωμαικῆ SD ἑλλήνιυ SD

112 = S 118 A 152. Latina uersio extat in Collectione CT 68

Φλαύιος Ἀνθέμιος Ἰσίδωρος, Φλαύιος Βάσσος, καὶ Φλαύιος Σιμπλίκιος Ῥηγῖνος οἱ ἔπαρχοι λέγουσιν M V 416

Οὐδὲν οὕτω φίλον τοῖς κρατοῦσιν ὡς τὸ διὰ πάντων εὐσεβεῖν, οἳ δὴ εἰ τῆς ἐν ταῖς πράξεσι διηνεκῶς ἐπιμελεῖσθαι καθ' ἑκάστην ὡς εἰπεῖν οὐκ ὀκνοῦσιν εὐαγείας, νύκτας τε καὶ ἡμέρας συνάπτοντες ἐπὶ φροντίσι, πόσωι μᾶλλον ἐπ' αὐτῆς τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς θρησκείας οὐ μετὰ σπουδῆς ἁπάσης παραφυλάττειν ἐγνώκασι; μελλούσης τοίνυν ἀναφύεσθαί τινος παραλόγου τε καὶ ἀνοίας καὶ τόλμης ἀναμέστου θρησκείας, μᾶλλον δὲ οὐδὲ μελλούσης, ἀλλὰ καὶ ἤδη τινὰ πλάνην αὐθεντίας ἐκδικησάσης, τῆι οἰκείαι προμηθείαι ἄνευ τινὸς ταραχῆς μετὰ πάσης γαλήνης, ὅπερ ἔμφυτον αὐτοῖς ἐστιν ἀεὶ καὶ διὰ πάντων φίλον, τὴν τοιαύτην διόρθωσιν γενέσθαι διέταξαν, τοὺς μὲν ἀρχηγέτας τῆς παρανομίας ἐπιτιμίοις τοῖς καθήκουσι σωφρονίσαντες, τῶν δὲ λοιπῶν πρόνοιαν ποιησάμενοι, ὅπως ἂν βλαπτόμενοι μηδέν, νουθεσίαι δὲ μόνηι ἐπὶ τὸ βέλτιον πειθόμενοι μεταρυθμισθέντες μηδὲν τῶν προσόντων ἀποκτήσαιντο, τὸ δὲ τέλειον καὶ ὅπερ ἀίδιον καὶ μετὰ ἀποβίωσιν ὑπάρχει κτῆμα τὸ τῆς εὐσεβείας βεβαίως ἐπιγνόντες φυλάξωσιν. ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ἀνθρώπινον, προληφθὲν ἄπαξ καὶ σαγηνευθὲν δολεροῖς τε λόγοις καὶ χείροσι λογισμοῖς, δυσπειθὲς καὶ δεῖ πρὸς τοῦτο καὶ φόβου πολλοῦ καὶ βαρυτάτων ἐπιτιμίων, τοὺς μὲν παραχαράττοντας τὰ τῆς πίστεως δόγματα προστάττουσιν ἡσυχάζειν τε τοῦ λοιποῦ καὶ μεταβουλεύσασθαι κάλλιον καὶ μήτε αὐτοὺς εἴς τινα τόπον συνιέναι μήτε ἑτέροις στάδιον ἀσεβείας ἀποδεικνύναι τι τῶν αὐτοῖς διαφερόντων χωρίων ἢ ἐν ἄστει ὂν ἢ ἀπωικισμένον ἢ πλησιάζον πόλει, [ἢ] ἁπλῶς ⟨δ'⟩ ἄβατον εἶναι τοιαύτης συνόδου πᾶσαν τὴν γῆν· τοὺς δέ γε ταῖς φρενοβλαβέσι συνθέσεσιν Νεστορίου τιθεμένους καὶ ἐφόδια τῆς πλάνης τὰς βίβλους ἔχοντας αὐτοῦ οἰκτείραντες μᾶλλον ἢ τιμωρησάμενοι προαγγέλλουσιν ἐκεῖνά τε πυρὶ παραδιδόναι καὶ ἀφανίζειν, ὅπως ἂν μὴ μνημόσυνα τοσαύτης πλάνης ἐν τῆι πολιτείαι καλινδούμενα ἐμπόδια τῆι ἀληθεῖ γίνοιντο πίστει, μήτε γράφειν γε ἕτερα, οἷς μηδὲ τὴν ἀρχὴν ἐμπεσεῖν εὐαγέστερον, μηδὲ ἐντυγχάνωσι τοῖς τοιούτοις, ἀφ' ὧν ἡ ζημία τοῦ παντὸς τὴν ἀπώλειαν ἔχει. τί γὰρ ψυχῆς καὶ πίστεως προτιμότερον; ἃ τὰ τοιαῦτα τῶν ἀναγνωσμάτων βλάπτει καὶ τὸ καίριον τῆς ψυχῆς τυφλοῦντα πρὸς τὸ χεῖρον ἐπείγεσθαι παρασκευάζει. καὶ ἵνα μηδὲ λάθοιεν οἵτινες εἶεν, ἢ ἐπίκλησίν τινα ἔχοντες πρόσφορον ὑπομιμνήσκοιεν τοῦ αὐθέντου τῆς δραματουργίας αὐτῆς, εἰς ἀνάμνησιν ἄγοντες ὃν κάλλιον παραδίδοσθαι λήθηι, Σιμωνιανοὺς μὲν αὐτοὺς προστάτουσι καλεῖσθαι, βαρυτάτ ις δὲ ἐπιτιμίοις, εἰ παραβαῖεν εἰς τὸ μέλλον, σωφρονίζοντες. ὡς δ' ἂν γνοίητε τὴν γαλήνην, τὴν εὐσέβειαν τῶν προστεταγμένων, τὴν πρόνοιαν ἣν διὰ πάντων τοῖς ὑπηκόοις νέμουσι, τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων τῶν μόνων ἀποδιδόντων M V 417 L III 1214

V, P [= hk], S, D [= mn], ΑΛ^{t}Λ^{c}

inscr διάταγμα τῶν ἐπάρχων ὥστε μὴ ἀναγινώσκεσθαι τὰ νεστορίου D ριβ V ρϛ P ριβ D 2 φλ ανθέμιοσ S φλησανθέμιοσ PD φλαύιοσ βάσσοσ A φλησβάσσοσ P φλισβασοσ V φλησβάσιοσ S φλησάβιοσ D φλησιυπλίκιοσ P φλησσυμπλίκιοσ SD ριγῖνοσ P 4/5 οἳ — καθ' ἑκάστην] *aut actibus huiusmodi diligentiam adhibere qui cottidie* Λ 4 εἰ V εἰ καὶ P τὸ D om. SA τῆς] ταῖσ S om. D 5 εὐαγεῖσ SD ζωῆσ εὐαγοῦσ P 5/6 τε καὶ ἡμέρας] ἡμέραισ SD 6 πόσωι] πολλῶ A 7 σπουδῆς ἁπάσης] πολλῆσ σπουδῆσ SD ἐγνώκασι] *consueuerunt* Λ 10 αὐτοῖς om. SD 11 διέταξαν A διέταξε VP προσέταξαν SD 12 προσήκουσι D 13 νομοθεσία SD μεταρρυθμισθέντεσ SA 14 καὶ ὅπερ A καὶ ὅπερ καὶ P ὅπερ καὶ SD καὶ ὅπερ αἴτιον καὶ V βίουσιν VAΛ 15 ἐπιγνόντεσ βεβαίωσ SD φυλάξουσιν P προσληφθὲν D 16 τε om DΛ τε καὶ S καὶ om Λ χείροσι] *meliuribus* Λ^{c} λογισμοῖς om. D 17 παρασχόνταϲ P 20/21 ἁπλῶς δ' scripsi secundum Λ ἢ ἁπλῶσ VPSDA 21 τῆσ τοιαύτησ P φρενοβλαβίαισ καὶ V 22 μᾶλλον om. P 23 προσαγγέλλουσιν P παραγγέλλουσιν D 24 τῆσ τοσαύτησ P πλάνης] βλάβης Λ γίγνοιντο PA γένοιντο V 25 γε] τὲ P om D ἐντυγχάνουσι S 27 προτιμώτερον P 28 τυφλοῦν SD μηδὲν D εἴ τινεσ P 29 τοῦ τῆσ P 30 ἄγονταϲ SD ὃν S ὧν VPA ἣν D ὃ Λ 31 σωφρονίζεσθαι P 33 μόνων VAΛ μόνω P μόνον SD

τῶι κρείττονι διὰ πίστεως ἀμοιβὴν τὴν ἀξίαν τῶν εἰς αὐτούς τε καὶ τὴν οἰκουμένην ἅπασαν καταβληθεισῶν εὐεργεσιῶν, τοῦδε ἡμῶν τοῦ προγράμματος κατὰ τὸ εἰωθὸς τὸν τοῦ θείου φωτὸς γέμοντα νόμον προλάμπειν προσετάξαμεν, ὧι πεισθέντες τιμωρίας ἑαυτοὺς ἐλευθέρους καταστήσετε καὶ εἰς τὸ μέλλον τοῦ μήκους τοῦ παντὸς αἰῶνος εὐσεβεῖν μαθόντες ἀθανάτοις εὐεργεσίαις προσομιλήσετε, τοσαῦτα ὠφεληθέντες ὅσα τε βασιλεὺς νομοθετῶν θεός τε εὐσεβούμενος πέφυκεν ὠφελεῖν.

113 = S 119 A 91 = A 153

M V 257
L III 1059

Ἐπιστολὴ συνοδικὴ γραφεῖσα ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως

Τοῖς θεοφιλεστάτοις καὶ εὐλαβεστάτοις ἀδελφοῖς καὶ συνεπισκόποις πᾶσι τοῖς τῆς Παλαιᾶς Ἠπείρου Μαξιμιανὸς Ἰουβενάλι ς Ἀρκάδιος Φίλιππος Φλαυιανὸς Φίρμος Θεόδοτος Ἀκάκιος Εὐόπτιος Δανιὴλ καὶ ἡ συμπαροῦσα αὐτοῖς ἁγία σύνοδος ἐν κυρίωι χαίρειν. Εἰδότες τὴν τῶν ἀποσχισάντων ἐπιβουλήν τε καὶ ἀπάτην τὴν κατὰ τῶν ἐκκλησιῶν παρ' αὐτῶν γινομένην καὶ ὅτι περιτρέχοντες ἑκάστην ἐκκλησίαν, ὡς κοινωνικοὶ τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης συνόδου τῆς ἐν Ἐφέσωι, σπουδάζουσιν ἀπατᾶν ἕκαστον καὶ τὴν πρὸς λαούς τε καὶ κλήρους κοινωνίαν ἐφέλκεσθαι, πολλὴν περὶ τούτου πρόνοιαν ποιούμενοι ἐδικαιώσαμεν
d. 25. m Oct 431 ἅμα τῶι καταστῆναι τὸν τὰ πάντα θεοφιλέστατον καὶ ἁγιώτατον τὸν κύριον ἐπίσκοπον Μαξιμιανὸν τῆς μεγαλοπόλεως τὸ γράμμα τοῦτο πρὸς ὑμᾶς σὺν αὐτῶι διαπέμψασθαι ἵνα γνόντες τὰ κατ' αὐτοὺς παντοίως αὐτούς τε καὶ τὴν πρὸς αὐτοὺς κ ινωνίαν φυλάξησθε. ὑπὲρ δὲ πλείονος ἀσφαλείας καὶ τοῦ γνῶναι ὑμᾶς ὅτι οὐχ ἡμετέροις μόνοις πειθαρχεῖτε γράμμασιν, ἀλλὰ καὶ δόγμασι τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδ υ τῆς ἐν Ἐφέσωι, ὑπετάξαμεν τὸ συνοδικον γράμμα, ὥστε ὑμᾶς καὶ ἐξ ἐκείνου πληροφορηθῆναι τίνα τέ ἐστι τὰ τυπωθέντα περὶ τῶν ἀποστατησάντων καὶ τὰ Νεστορίου φρονησάντων καὶ οἷα τὰ ἐπιτίμια κατὰ τῶν κοινωνεῖν αὐτοῖς τολμώντων.

Πᾶσαν τὴν σὺν ὑμῖν ἀδελφότητα ἡμεῖς τε καὶ οἱ σὺν ἡμῖν πάντες προσαγορεύομεν. ἐρρωμένοι ἐν κυρίωι ὑπερεύχεσθέ μου, θεοφιλέστατοι ἀδελφοί.

Ὁμοίως καὶ οἱ λοιποὶ οἱ προγεγραμμένοι ἐπίσκοποι ὑπέγραψαν.

Ἔστι δὲ τὸ συναποσταλὲν ταύτηι τῆι ἐπιστολῆι συνοδικὸν γράμμα τοῦτο

I. III 1062
ep 91

Ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἡ ἐν Ἐφέσωι συγκροτηθεῖσα ἐκ θεσπίσματος τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων τοῖς καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν τε καὶ πόλιν ἐπισκόποις τε καὶ πρε-

---

V, P [= hk] S, D [= mn], A Λ1Λc

2 γράμματοσ P τοῦ om PSD 3 προετάξαμεν SD 4 καταστήσατε SD καὶ VA om PSDΛ 5 *immortaliaque* Λ 6 in fine add τὸ τοιοῦτον [τὸ τοιοῦτον om. VP] γράμμα τῶν ἐπάρχων συναποστάλη [συναποσταλὲν VP] τῶι θείωι νόμωι καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν VPA

V, P [= hk], S, D [= mn], A [= A 153], A_1 [= A 91, usque ad 23]

8 ἐπιστολη — κωνσταντινουπόλεωσ VPSDA ἐπιστολὴ μαξιμιανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκοπου κωνσταντινουπολεωσ καὶ τῶν ἀπὸ τῆσ ἐφέσου ἁγίασ συνόδου σταλέντων ἑπτὰ ὁσιωτατων ἐπισκοπων τῶν καὶ χειροτονησάντων αὐτὸν καὶ τῶν λοιπῶν ἐπισκόπων τῶν ἐνδημιούντων τῆι βασιλίδι πόλει σταλεῖσα κατὰ πᾶσαν ἐπαρχίαν A_1 ριγ̄ V ρδ̄ P ριβ̄ D, in ριγ̄ corr m 9 πᾶσι τοῖσ hSDA πᾶσι Vk om A_1 10 Παλαιᾶς Ἠπείρου] κατα τήνδε τὴν επαρχίαν ἁγίασ τοῦ θῦ ἐκκλησίασ A_1 φλαυιανὸσ φίρμοσ φίλιπποσ πρεσβύτεροσ A_1 11 εὐόπιοσ V Δανιὴλ om A_1 αὐτοῖς] ἡμῖν A_1 ἐν — χαίρειν om. V 12 βουλὴν PD 13 γενομένην VPA παρατρέχοντεσ VPSA 13/14 καὶ μεγάλης om SD 14/15 λαικοὺσ τε καὶ κληρικοὺσ A_1 15 καὶ πολλην A_1 ἐπίσκοπον τὸν κύριον A_1 17 μεγάλησ πόλεωσ P ἡμᾶσ S 19—21 ὅτι — ὑμᾶς om. SD 20 δογματι A_1 22 τὰ] κατὰ S τὰ A_1 τὲ VPSA om D 24—p 71, 3 om A_1 24 ἡμῖν S 25 μου] ἡμῶν Λ 27 τῆσ ἐπιστολῆσ S 29 εὐσεβεστάτων] αὐτοκρατόρων SD 29/p 70, 1 τῶν καθ' — ἐπισκόπων τε καὶ πρεσβυτέρων καὶ διακόνων SD

σβυτέροις καὶ διακόνοις καὶ παντὶ τῶι λαῶι. Συναχθέντων ἡμῶν κατὰ τὸ εὐσεβὲς γράμμα ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει, ἀπέστησαν τινὲς ἐξ ἡμῶν, ὄντες τὸν ἀριθμὸν τριάκοντα μικρῶι πρός, καὶ τὰ λοιπὰ ὡς προγέγραπται

114 = S 83 A 88. Latina uersio extat in Collectione CT 65

Τῶι θεοφιλεστάτωι καὶ εὐλαβεστάτωι συλλειτουργῶι Κυρίλλωι Μαξιμιανὸς ἐν κυρίωι χαίρειν. 5 PG 77, 148
Πεπλήρωταί σοι τὰ τῆς ἐπιθυμίας, θεοφιλέστατε· ἤνυσταί σοι ὁ ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας σκοπός· PG 149
εἰς πέρας ἐλήλυθεν ὁ ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας πόθος. θέατρον ἐγένου καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀν- M V 260
θρώποις καὶ πᾶσι τοῖς τοῦ Χριστοῦ ἱερεῦσιν· οὐ μόνον ἐπίστευσας εἰς Χριστόν, ἀλλὰ γὰρ 1 Cor. 4, 9
καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ ἔπαθες. μόνος ἄξιος ἐκρίθης τῶν παθημάτων τοῦ Χριστοῦ, καταξιωθεὶς Gal. 6, 17
τὰ στίγματα αὐτοῦ ἐν τῶι ἰδίωι σώματι βαστάσαι. ὡμολόγησας αὐτὸν ἔμπροσθεν τῶν Mt. 10, 32
ἀνθρώπων· ὡμολογήθης παρ' αὐτοῦ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων, ἀνεδήσω 11
τοὺς ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας στεφάνους. πάντα ἴσχυσας ἐν τῶι ἐνδυναμοῦντί σε Χριστῶι· Apoc. 2, 10
ἐταπείνωσας τὸν σατανᾶν διὰ τῆς ὑπομονῆς· κατεγέλασας κολαστηρίων· ἐπάτησας θυμὸν Iac. 1, 12
ἀρχόντων· λιμοῦ κατεφρόνησας· ἔσχες γὰρ τὸν ἄρτον τὸν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατελθόντα καὶ Ioh. 6, 50
ζωὴν δεδωκότα τοῖς ἀνθρώποις τὴν ἄνωθεν. ἐπεὶ τοίνυν οὐδὲ ἡμεῖς ἀπελείφθημεν 15
τούτων, τὰ μὲν αἰσθητῶς παιδευόμενοι ἐνταῦθα, τὰ δὲ ἐν τῆι ἀκοῆι τῆς ὑμετέρας θλίψεως
πρὸς τὰς ἀρχὰς ἀντικαταστάντων, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκρά- Eph. 6, 12
τορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας,
παρήχθημεν δὲ εἰς τὴν ἀρχιερωσύνην τῆς μεγαλοπόλεως, καταξίωσον, θεοφιλέστατε, εὐχαῖς
τε ἡμᾶς ὑποστηρίζειν καὶ συμβουλαῖς στοιχειοῦν καὶ πάσηι περὶ ἡμᾶς κεχρῆσθαι εὐνοίαι, 20
ὥστε πληρωθῆναι καὶ ἐφ' ἡμῖν τὸ γραφικὸν ῥητὸν ἀδελφὸς ὑπὸ ἀδελφοῦ βοηθού- Prov. 18, 19
μενος ὡς πόλις ὀχυρά. ἀληθῶς γὰρ ἡ πνευματικὴ ἀγάπη πόλις ἐστὶν ὀχυρά, οὐ δυναμένη καταγωνισθῆναι οὔτε πολιορκηθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου οὔτε ὑπωρυγαῖς οὔτε ὑπερβάσεσιν.
οὔτε γὰρ εἴκει ταῖς ἐλεπόλεσι τοῦ σατανᾶ διὰ τὸ παρὰ τοῦ δεσπότου Χριστοῦ φυλάσσεσθαι,
Χριστοῦ τοῦ τὸν κόσμον νικήσαντος καὶ τὰ αἰώνιά σοι ἀγαθὰ ἑτοιμάσαντος, τοῦ εἰρηκότος 25
ὅστις οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ Mt. 10, 39
ἔστί μου ἄξιος. ἄξιος οὖν τοῦ δεσπότου Χριστοῦ διὰ τὸ λαβεῖν τὸν σταυρὸν καὶ ἀκολουθῆσαι αὐτῶι γενόμενος, μὴ ἀμέλει τῆς περὶ ἡμῶν πρὸς τὸν Χριστὸν πρεσβείας, τὰ δὲ ἀδελφικὰ κατορθώματα οἰκεῖα προτερήματα λογιζόμενος. 29

Ἐρρωμένος ἐν κυρίωι ὑπερεύχου μου, θεοφιλέστατε καὶ ὁσιώτατε ἀδελφέ. L III 1063

V, P [= hk], S, D [= mn], A
2 ἀπεστάτησάν S 3 προλάμπει P add. ζήτει ὄπισθεν D
V, P [= hk], S, D [= mn], AWJΛ¹Λc
inscr. ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ τοῦ γενομένου ἐπισκόπου κωνσταντινουπόλεως μαξιμιανοῦ πρὸς κύριλλον ἀρχιεπίσκοπον ἀλεξανδρείας VP ἐπιστολὴ μαξιμιανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου κωνσταντινουπόλεως πρὸς κύριλλον τὸν ἁγιώτατον κατὰ νεστορίου καὶ περὶ τῆς οἰκείας χειροτονίας AJ ριδ̄ V ρε̄ P π′ D 5 εὐλαβεστάτω VPAJΛ ἁγιωτάτω SDW κυρίλλω ἀρχιεπισκόπω ἀλεξανδρείας SDW 6 θεοφιλέστατε om. S 7 εἰς — πόθος om. W εἰς — εὐσεβείας] καὶ V ἀληθείας AJ 8 ἱερεῦσιν] ἀνθρώποισ καὶ ἱερεῦσιν V γὰρ om. D 9 τῶν τοῦ χ̄ῡ παθημάτων VP 11 παρ' αὐτοῦ — πατρὸς VPAJΛc παρὰ τοῦ πατρὸς SDWΛt καὶ AJΛtc ἐπὶ VP om. SDW ἁγίων om. SDWJ ἀνεδύσω P ἐνεδύσω W ἐνεδήσω AJ 13 post σατανᾶν add. *confringens eius arcum* Λc δικαστηρίων SW ἠπάτησασ S 14 τὸν om. W τὸν om. S 15 ἡμεῖσ οὐδὲν ὑπελείφθημεν SDW 16 τούτων om. SW μὲν γὰρ P παιδευόμεθα P τὰ om. S τῆσ — θλίψεωσ SDWΛ τῆσ θλίψεωσ τῆσ περὶ ὑμῶν VPA τῆσ περὶ ὑμῶν J 17 ἀντικαταστάντιων V ἀντικατυστάντεσ PS ἀντικαθιστάντεσ DAWJ 19 μεγαλουπόλεωσ D μεγάλησ πόλεωσ P καὶ καταξίωσον S 21 πληροφορηθῆναι S 22 ἐστὶν om. S 24 ἥκει V ἐκεῖ S φυλάττεσθαι P 27 ὑπὸ τοῦ V χ̄ῡ φυλάσσεσθαι χ̄ῡ τοῦ τὸν κόσμον νικήσαντοσ V τὸ] τοῦ SDW σταυρὸν αὐτοῦ SDW 28 χ̄ν̄ SDWAJΛ δεσπότην χ̄ν̄ VP 30 μοι P ὁσιώτατε VPAJ ἁγιώτατε SDW ἀδελφρέ VPAJΛ ἀδελφέ καὶ συλλειτουργέ SDW

115 = S 84 A 89

Τῶι εὐλαβεστάτωι καὶ θεοφιλεστάτωι συλλειτουργῶι Μαξιμιανῶι Κύριλλος ἐν κυρίωι
PG 152 χαίρειν. Πρέπειν οἶμαι καὶ νῦν εἰπεῖν, τῆς σῆς τελειότητος τὴν πολύευκτον ἡμῖν λαχούσης
1 Paral. 16,31 ἱερωσύνην· εὐφρανθήτω ὁ οὐρανὸς ἄνωθεν, χαιρέτω δὲ καὶ ἡ σύμπασα γῆ καὶ βοάτω μετ'
Dan. 7, 20 εὐφροσύνης κατὰ τὴν τοῦ προφήτου φωνήν. οὐ γὰρ ἔτι στόμα λαλοῦν μεγάλα τῆς τοῦ
Ps. 74, 6 σωτῆρος ἡμῶν κατεπαίρεται δόξης οὔτε μὴν ὁ τοῦτο δρᾶν εἰωθὼς τὸ κέρας εἰς ὕψος ἐπαίρει
καὶ ἀδικίαν λαλεῖ κατὰ τοῦ θεοῦ, τὸν ἀγοράσαντα ἡμᾶς δεσπότην ἀρνούμενος. ἐξεπρίατο
1 Petr. 1, 18 γὰρ ἡμᾶς Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ὁ εἷς τε καὶ μόνος καὶ ἀληθῶς υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, οὐ
Ioh. 10, 15
Eph. 5, 2 φθαρτοῖς ἀργυρίωι ἢ χρυσίωι, τεθεικὼς δὲ μᾶλλον ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν
M V 261 καὶ ὡς ἄμωμον ἱερεῖον ἑαυτὸν προσκομίσας εἰς ὀσμὴν εὐωδίας τῶι θεῶι καὶ πατρὶ καὶ
δοὺς ἀντάλλαγμα τῆς ἁπάντων ζωῆς τὸ ἴδιον αἷμα. καὶ γὰρ ἦν ἁπάντων ἀξιώτερος,
μᾶλλον δὲ καὶ ὑπὲρ πᾶσαν τὴν κτίσιν, εἰ καὶ γέγονε καθ' ἡμᾶς τέλειος ἄνθρωπος ὁ μονο-
γενὴς τοῦ θεοῦ λόγος, οὐ τροπήν, οὐκ ἀλλοίωσιν, οὐ τὴν θρυλουμένην ἀνάχυσιν ὑπομείνας,
οὐ φυρμόν, οὐ μετάστασιν τὴν εἰς ὅπερ οὐκ ἦν, μεμενηκὼς δὲ μᾶλλον καὶ ἐν τῆι καθ'
ἡμᾶς ἀνθρωπότητι τοῦθ' ὅπερ ἦν, πεπίστευται καὶ ἔστιν ἀληθῶς, ζῶν τε καὶ ἐνυπόστατος
τοῦ πατρὸς λόγος. φέρε τοίνυν ὡς ἀπὸ γλώττης μιᾶς καὶ θεοφιλοῦς διανοίας τῆς ὀρθῆς
Bar. 3, 36-38 πίστεως τὴν ὁμολογίαν αὐτῶι προσφέρωμεν, λέγοντες μετὰ τοῦ μακαρίου Βαρουχ οὗτος
ὁ θεὸς ἡμῶν, οὐ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν. ἐξεῦρε πᾶσαν ὁδὸν
ἐπιστήμης καὶ ἔδωκεν αὐτὴν Ἰακὼβ τῶι παιδὶ αὐτοῦ καὶ Ἰσραὴλ τῶι
ἠγαπημένωι ὑπ' αὐτοῦ. καὶ μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη καὶ τοῖς ἀν-
θρώποις συνανεστράφη. οὐ γὰρ ἕτερος μὲν ἦν υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὁ πρὸ
παντὸς αἰῶνος καὶ χρόνων, ὁ δι' οὗ τὰ πάντα παρήχθη πρὸς γένεσιν, ἕτερος δὲ πάλιν ὁ
ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς διὰ τῆς ἁγίας παρθένου κατὰ σάρκα γεγεννημένος, ὁ αὐτὸς
Hebr. 2, 16.14 δὲ μᾶλλον, σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαβόμενος κατὰ τὴν τοῦ μακαρίου Παύλου φωνὴν
καὶ παραπλησίως ἡμῖν μετεσχηκὼς αἵματος καὶ σαρκός, ὁμοιωθεὶς κατὰ πάντα
Hebr. 4, 15 τοῖς ἀδελφοῖς, τουτέστιν ἡμῖν, δίχα μόνης ἁμαρτίας. ἐψυχῶσθαί γε μὴν ψυχῆι νοερᾶι
προσομολογοῦμεν τὸ ἐνωθὲν αὐτῶι κατὰ ἀλήθειαν σῶμα. ὐ γὰρ ταῖς τοῦ φρενοβλαβοῦς
Ἀπολιναρίου προσκείμεθα δόξαις, ἀναθεματίζομεν δέ, φρονοῦντες ὀρθῶς, Ἀπολινάριόν τε καὶ
Ἄρειον καὶ Εὐνόμιον καὶ σὺν αὐτοῖς Νεστόριον. τὴν γὰρ ἄνωθεν ἡμῖν παραδοθεῖσαν
Hebr. 6, 19 πίστιν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν κατὰ τὸ γεγραμ-
μένον. ὁμολογοῦμεν τοίνυν, ὡς ἔφην, ἕνα καὶ μόνον καὶ ἀληθῶς υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ
L III 1066 πατρὸς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστόν, τὸν αὐτὸν εἰδότες καὶ θεὸν λόγον ἐκ πατρὸς
καὶ ἄνθρωπον ἐκ γυναικός, καὶ ὑπὲρ νόμον ὡς θεὸν καὶ ὑπὸ νόμ ν διὰ τὸ ἀνθρώπινον, ἐν
ἀξιώματι τῶι δεσποτικῶι κατὰ φύσιν καὶ ἐν δούλου μορφῆι διὰ τὴν οἰκονομίαν. ταύτην
PG 153 ἡμῖν παρέθεντο τὴν παράδοσιν καὶ λόγοι Μωσαικοὶ καὶ προαγορεύσεις προφητικαί, καὶ αὐτοὶ
Lc. 1, 2 δὲ πρὸς τούτοις οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου καὶ
Phil. 2, 15.16 μὴν καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν γεγονότες ἅγιοι πατέρες, οἳ καὶ γεγόνασι φωστῆρες ἐν κόσμωι,

---

V, P [= hk], S, D [= mn], AW

inscr. ἀντίγραφον τοῦ ἐν ἁγίοις κυρίλλου πρὸς τὸν αὐτὸν ἐν ἁγίοις μαξιμιανόν A om. VPSDW ριε̄ V ρς̄ P πα′ D 2 κύριλλος ἐπίσκοπος SDW 3 πρέπον VW 4 ὁ om. S καὶ[1] om. V ἡ γῆ σύμπασα SDW 5 καὶ κατὰ S μέγα S 6 αἴρει S 7 ἡμᾶς ὁ κ̄ς̄ ἡμῶν A 8 ῑσ̄ χ̄σ̄ VP 10 αὐτὸν P 11 πάντων V ἡμετέρας SDW 12 ἄνθρωπος τέλειος W 13 θρυλ-λουμένην VPSDW 14 καὶ μᾶλλον καὶ V 15 τοῦτο ˢDW πεπίστευται δὲ SD καὶ ἔστιν om. SA 16 λόγος τοῦ πατρὸς VP 17 φέρωμεν A βαρουκ S 19 καὶ[1] om. A 20 καὶ[1] om. S τῆς om. S 21 ἦν ὁ A 22 παντὸς μὲν αἰῶνος SD πάντων μὲν αἰώ-νων W χρόνου SD 23 γεγενημένος PS ὁ om. A 25 ὁμοιωθεὶς δὲ SDW ὁμοιωθεὶς τε A 26 ἐμψυχῶσθαι D 27 κατὰ ἀλήθειαν om. S 28 ἀπολλιναρίου S προκείμεθα S ἀπολλινάριόν S 29 καὶ Εὐνόμιον om. A 32 ῑν̄ χ̄ν̄ kW καὶ θ̄ν̄ λόγον SAW θ̄ν̄ λόγον VP καὶ θ̄ν̄ καὶ λόγον D 34 ἐν τῆ P 36 τοῦ λόγου γενόμενοι A 37 ἐν κόσμωι om. V

λόγον ζωῆς ἐπέχοντες· ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς, τὴν πίστιν
ἀπομιμούμεθα, τουτέστι τὰ αὐτὰ καὶ φρονεῖν αὐτοῖς καὶ λαλεῖν σπουδάζομεν, κατ' οὐδένα
τρόπον ἔξω φέρεσθαι τῆς εὐθείας ἀνεχόμενοι τρίβου· μεμνήμεθα γὰρ τῆς θεοπνεύστου
βοώσης γραφῆς ὀρθὰς τροχιὰς ποίει σοῖς ποσὶ καὶ τὰς ὁδούς σου κατεύθυνε. Prou. 4, 26
οἱ μὲν γὰρ τὰς ὀρθὰς τιμῶντες τροχιὰς κατὰ σκοπὸν τρέχουσιν εἰς τὸ βραβεῖον τῆς Phil. 3, 14
ἄνω κλήσεως ἐν Χριστῷ, οἱ δὲ τῆς ἀποστολικῆς τε καὶ εὐαγγελικῆς παραδόσεως ἀλογήσαντες καὶ τὴν νεωτέραν καὶ ἐπισφαλῆ καὶ καταγέλαστον ἀληθῶς τῆς ἑαυτῶν διανοίας τιμῶντες εὕρεσιν ἀκουέτωσαν παρὰ πάντων μὴ μέταιρε ὅρια αἰώνια, ἃ ἔθεντο οἱ Prou. 22, 28
πατέρες σου. οὐ γὰρ ἀστεία τῶν τοιούτων ἡ ὁδός, καμπύλαι δὲ μᾶλλον αἱ τροχιαὶ καὶ
εἰς πέταυρον ἅιδου καὶ παγίδα θανάτου κατακομίζουσαι. καί μοι δοκεῖ σοφὸς ὢν ἄγαν Prou. 9, 18
ὁ Σολομὼν ἀσέμνωι γυναικὶ τὸ ἑκάστης τῶν αἱρέσεων περιθεῖναι πρόσωπον, εἶτα περὶ M V 264
αὐτῆς εἰπεῖν ὡς χρὴ παραιτεῖσθαι καὶ φεύγειν τὴν γυναῖκα, ἥτις ἐστὶ θήρευμα καὶ Eccles. 7, 27
σαγήνη καρδία αὐτῆς, δεσμὸς εἰς χεῖρας αὐτῆς. ἀγαθὸς πρὸ προσώπου τοῦ θεοῦ ἐξαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς καὶ ἁμαρτάνων συλληφθήσεται ἐν
αὐτῇ. ἀλλ' ἐξηιρήμεθα μὲν ἡμεῖς τῆς τοῦ θηρεύοντος ἁπλήστου παγίδος, σεσώσμεθα 15
δὲ διὰ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ, ὃν καὶ θεὸν εἶναι πιστεύοντες, ὁμολογοῦντες
δὲ θεοτόκον καὶ τὴν κατὰ σάρκα τεκοῦσαν αὐτόν, αὐτῶι πρόσιμεν λέγοντες ζωώσεις Ps. 79, 19
ἡμᾶς καὶ οὐ μὴ ἀποστῶμεν ἀπὸ σοῦ, καὶ τῶι ὀνόματί σου ἐξομολογησόμεθα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἁπάντων δὲ τούτων ἡμῖν τῶν τριποθήτων ἀγαθῶν γέγονε
πρόξενος ἡ θεία τε καὶ ἀπόρρητος καὶ ἄνωθεν ψῆφος καὶ ἡ τοῖς ἄνωθεν νεύμασι συντρέ- 20
χουσα γνώμη τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως. ἔπρεπε γὰρ τῇι γαληνότητι
αὐτῶν μὴ μόνον ὁρατοὺς καταπαλαίειν ἐχθρούς, ἀλλὰ γὰρ πρὸς τούτωι καὶ ἀοράτους, καὶ
βαρβαρικὰς μὲν συνθραύειν φάλαγγας, ἀπράκτους δὲ καὶ τὰς τοῦ διαβόλου δυστροπίας
ἀποτελεῖν καὶ τοῖς εἰς Χριστὸν πιστεύουσι διὰ τῆς σῆς θεοσεβείας πρυτανεύειν τὴν ἀσφάλειαν. ὁ μὲν γὰρ εἰκῆι βατταρίζων ἐν ἐκκλησίαι καὶ ταῖς κατὰ Χριστοῦ δυσφημίαις 25
ἀκρατὲς ἀνοίγων τὸ στόμα τῆς ἱερᾶς τε καὶ θείας ὑπεχώρησεν αὐλῆς, ἀντανέφυ δὲ καὶ
ἀνεβλάστησεν ἡ σὴ τελειότης ὡς φυτὸν εἰρήνης κατὰ τὸ γεγραμμένον, ξένιον δὲ καὶ τοῦτο Ezech. 34, 29
λαμπρὸν βασιλέως εὐσεβοῦς, προηγουμένης, ὡς ἔφην, τῆς ἄνωθεν ψήφου.

Συνηδόμεθα τοίνυν καὶ ὑμῖν τοῖς τὴν ὀρθὴν καὶ ἀμώμητον ἔχουσι πίστιν· ἐγήγερται
γὰρ ἱερουργὸς ἀνὴρ ὃν ἴστε καὶ χρόνος ὑμῖν παρέθετο μακρός, καὶ αὐτὴ δὲ τῶν πραγμά- 30
των ἐστεφάνωσεν ἡ πεῖρα, ἀνὴρ ταῖς εἰς ὑμᾶς ἀγαθαῖς φροντίσι μακροὺς δαπανήσας χρό- PG 156
νους καὶ τὴν οὕτω πάνσεμνον πολιὰν ἐξηνθηκώς. ἔδει γὰρ ἔδει ταῖς ἐξαιρέτοις μάλιστα L III 1067
τοῦ σωτῆρος ἀγέλαις σοφόν τε καὶ ἐπιστήμονα δοθῆναι τὸν ἐπιστάτην, π ιμενικῆς εὐτεχνίας
ἐπίμεστον ἔχοντα τὸν νοῦν, ἐν νομῆι ἀγαθῆι καὶ ἐν τόπωι πίονι κατανέμειν εἰδότα, δεδο- Ezech. 34, 14
κιμασμένον δὲ διὰ πραγμάτων ὡς πιστὸν καὶ γνήσιον οἰκονόμον. τοὺς μὲν γὰρ οὕτω 35
ζῆν εἰωθότας καὶ προσίεται Χριστὸς καὶ λόγου παντὸς ἀξιοῖ, τοὺς δὲ μὴ τοιούτους ἐξίστησι
τῆς ἐγχειρισθείσης αὐτοῖς οἰκονομίας. καὶ τοῦτό ἐστιν ἰδεῖν ἀληθὲς ἐξ αὐτῶν τῶν ἱερῶν

V, P [= hk], S, D [= mn], AW

1 ἀνατροφῆσ S 2 καὶ φρονεῖν αὐτοῖσ τὰ αὐτὰ S τὰ αὐτὰ φρονεῖν αὐτοῖσ V 4 γραφῆσ βοώσησ VPS 5 εἰς τὸ βραβεῖον om. SDW 6 τῆς om. VP τε om. VP παραδόσεως] καθέδρασ S 7 ἐπισφαλῆ VP ἀνωφελῆ SDW ἀνασφαλῆ A 8 τιμῶσιν S μεταίρετε SD 9 ὑμῶν SD τοιούτων ἐστὶν S 10 εἰσ παγίδα A 12 αὐτοῦ S εἰπεῖν om. SW τὴν τοιαύτην V σὺν τὴν A σὲ τὴν P 13 σαγῆναι SD ἡ καρδία AW αὐτῆ S δεσμὸς εἰς] δεσμώσεισ S 13/14 ἀγαθὸς — αὐτῆς om. S 13 ὁ ἀγαθόσ D 14 τοῦ θεοῦ] κῦ D ὁ ἁμαρτάνων D ἁμαρτάνων καὶ S 15 ἀλήστου A 17 πρόσειμεν V προσίεμεν SD ζωώσαι W 19 ἡμῖν τούτων W 21 εὐλαβεστάτου P 22 αὐτοῦ SW 24 τοῖσ] τῆσ S 25 ἐκκλησίαισ SD βλασφημίαισ P 26 τὸ om. W ἀντανέφη P 28 βασιλέωσ εὐσεβοῦσ λαμπρὸν V βασιλείασ S προηγουμένωσ Sm 30 ἡμῖν S 31 ἡμᾶσ D φροντίσιν ἀγαθαῖσ P 34 εἰδότι SW 37 οἰκονομίας] διακονίασ S ἰδεῖν ἀληθέστατον D ἀληθὲσ ἰδεῖν VP

Ies. 22, 15-25 γραμμάτων. ἔφη γάρ που θεὸς πρὸς τὸν μακάριον προφήτην Ἡσαίαν· πορεύου εἰς τὸ παστοφόριον πρὸς Σομναν τὸν ταμίαν καὶ εἰπὸν αὐτῷι· τί σοι ὧδε καὶ τί σοι ἔστιν ὧδε; ἰδοὺ δὴ κύριος Σαβαὼθ ἐκβαλεῖ καὶ ἐκτρίψει ἄνδρα καὶ ἀφελεῖ τὴν στολήν σου καὶ τὸν στέφανόν σου τὸν ἔνδοξον καὶ ῥίψει σε εἰς χώραν μεγάλην καὶ ἀμέτρητον καὶ ἐκεῖ ἀποθανῇι καὶ ἀφαιρεθήσηι ἐκ τῆς οἰκονομίας σου καὶ ἐκ τῆς στάσεώς σου. καὶ ἔσται ἐν τῇι ἡμέραι ἐκείνηι, καλέσω τὸν παῖδά μου Ἐλιακεὶμ τὸν τοῦ Χελκίου καὶ ἐνδύσω αὐτὸν τὴν στολήν σου καὶ τὸν στέφανόν σου δώσω αὐτῷι καὶ τὴν οἰκονομίαν σου δώσω εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ, καὶ ἔσται ὡς πατὴρ τοῖς ἐνοικοῦσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ τοῖς ἐνοικοῦσιν ἐν Ἰούδα, καὶ δώσω τὴν δόξαν Δαυὶδ αὐτῷι, καὶ ἄρξει καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἀντιλέγων. καὶ στήσω αὐτὸν ἄρχοντα ἐν
M V 265 τόπωι πιστῷι, καὶ ἔσται εἰς θρόνον δόξης τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἔσται πεποιθὼς ἐπ' αὐτὸν πᾶς ἔνδοξος ἐν τῷι οἴκωι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, καὶ ἔσονται ἐπικρεμάμενοι αὐτῷι ἐν τῇι ἡμέραι ἐκείνηι. τάδε λέγει κύριος Σαβαώθ· κινηθήσεται ὁ ἄνθρωπος ὁ ἐστηριγμένος ἐν τόπωι πιστῷι καὶ πεσεῖται καὶ ἀφαιρεθήσεται ἡ δόξα ἡ ἐπ' αὐτόν, ὅτι κύριος ἐλάλησεν. ἀγαπᾶι τοίνυν ὁ τῶν ὅλων θεὸς τὸν πιστὸν ἀληθῶς καὶ γνήσιον οἰκονόμον, τὸν δὲ μὴ τοιοῦτον ὡς βέβηλον ἀποστρέφεται. συγκροτήσει δὲ ὅτι τὴν σὴν ὁσιότητα καὶ τοῖς ἄνωθεν εὐφρανεῖ χαρίσμασιν πλουσίαι χειρί, τεθαρσήκαμεν, ἵνα τὸν τῆς ἀληθείας ὀρθοτομοῦσα λόγον καὶ τὴν τῶν ἁγίων πατέρων ἰχνηλατοῦσα πίστιν εὐδόκιμος διαμείνηι διὰ φειδοῦς τε καὶ εὐμενείας τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ, δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ τῷι θεῷι καὶ πατρὶ ἡ δόξα σὺν ἁγίωι πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

Πρόσειπε τὴν παρά σοι ἀδελφότητα. σὲ ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίωι προσαγορεύει. ἐρρῶσθαί σε καὶ μνημονεύειν ἡμῶν τῷι κυρίωι εὔχομαι, εὐλαβέστατε καὶ θεοφιλέστατε ἀδελφέ.

116 = S 120 A 154

L III 785 M IIII 1464 Τῷι ἁγιωτάτωι καὶ θεοφιλεστάτωι καὶ ἀρχιερουργῷι Κυρίλλωι Ἀλύπιος πρεσβύτερος τῶν ἀπ στόλων ἐν κυρίωι χαίρειν. Μακάριος ἄνθρωπος ὃν καταξιώσει ὁ θεὸς πρῶτον τοῖς τῆς ἀγάπης ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν τὴν θεοφιλῆ καὶ ἁγίαν σου κεφαλὴν τῆς ὁμολογίας τὸν τοῦ μαρτυρίου στέφανον φοροῦσαν. σὺ γάρ, ἁγιώτατε πάτερ, τὴν τῶν ἁγίων πατέρων
3 Reg. 18, 21 ὁδὸν ἐγρηγόρωι τῷι ὄμματι περιεπάτησας καὶ τοὺς χωλαίνοντας ἐπ' ἀμφοτέραις ταῖς ἰγνύαις
Num. 25, 11 ὀρθοποδεῖν πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἐδίδαξας· σὺ τὴν παρρησίαν τοῦ Ἠλία ἐνεδύσω καὶ τὸν
Bel et drac. 27, 14-22 ζῆλον τοῦ Φινεὲς μόνος ἀνείληφας· σὺ τὸ δυσσεβὲς στόμα τοῦ ἰοβόλου δράκοντος ἐνέφραξας καὶ τὸν πολυφάγον Βὴλ κατέστρεψας καὶ τὴν μάταιον αὐτοῦ ἐλπίδα, τὴν διὰ χρημάτων
L III 788 αὐτῷι ἐπιγενομένην προστασίαν, ἀρχὴν καὶ ἀνίσχυρον κατέστησας καὶ τὸ κατασκεύασμα

V. P [= hk]. S, D [= mn], AW

1 πορεύθητι V πορευθεὶσ P 2 παστοφορεῖον P σώμναν P σώμαν V ταμίαν] ποταμίαν A καὶ[1] om. P 3 ἔστιν om. S δὴ om. V κύριοσ ὁ θσ̄ P Σαβαὼθ om. SDW ἄνδρα καὶ ἐκτρίψει A 4 ἀφελεῖται P τὸν[1] om. W 5 ἄμετρον SDW ἀφαιρεθείσῃ PW ἀπὸ SDW 6 ἀπὸ W 7 τὸν[2] om. W χαλκίου AW χελκίρου D 9 σου om. VAW δώσει S πᾶσι τοῖσ SDW 10 ἐν[1] om. SW Ἰουδαία P 11 ἄρχει P 12 τῷ οἴκω A 13 αὐτῷ S 14 ἀποκρεμάμενοι W ἀποκρεμμάμενοι S ἐπικεκραμένοι P ἐν αὐτῷ A ἐν om. SW 15 κριθήσεται W ὁ om. SDW ὁ om. VP 16 τόπωι] τῷ VP ἡ[2] om. SW 19 ὅτι om. P 20 τῇ — πίστει P 22 θεῷι καὶ om DA σὺν — πνεύματι om. P καὶ τὸ κράτοσ V αἰῶνασ τῶν αἰώνων VA 23 περὶ σὲ P 24 ὅτι σὲ VP ἡμῶν om. PS

V, P [= hk], S, D [= mn], A

ρις̄ V ρζ̄ P ριδ' D 26 ἁγίω P καὶ[2] om. SD ἀρχιεπισκόπω SD 27 ἂν καταξιώση DA 29 φέρουσαν SD 30 τῷι om. SD χωλεύοντασ SD 31 σύ] οὐ V 32 φηνεὲσ SA, corr. A 33 ματαίαν A τὴν om. V 34 ἀργὴν καὶ VPA καὶ ἀρχὴν SD

τῆς χρυσῆς εἰκόνος νεκρὸν γενέσθαι ἐποίησας. καὶ ποῖον στόμα μύρων ἀπογέμον πνευματικῶν δυνήσεται φθέγξασθαι τοῦ ζήλου τοῦ σοῦ τὰ ἐγκώμια; ὁπότε ἴσος ἐγένου τοῦ μακαρίου Θεοφίλου τοῦ σοῦ θείου μιμητής, ἀλλὰ καὶ τὸ μαρτύρι ν τοῦ τρισμακαρίου Ἀθανασίου ἀνεδήσω καὶ καθάπερ ἐκεῖνος τῶν ἀνόμων αἱρετικῶν τὰς συσκευὰς ὡς σπιλάδας ἐξέφυγε ταῖς προσευχαῖς ἀπωσάμενος, οὕτως καὶ ἡ σὴ ἁγιωσύνη τὰς συσκευὰς τοῦ ἀνόμου ὥσπερ λαίλαπας ἀσθενεῖς κατεκοίμισε τῶι καθαρῶι τῆς συνειδήσεως βίωι. οὕτως γὰρ καὶ ὁ μακάριος Ἀθανάσιος μετὰ πολλὰς τὰς ψευδεῖς ἐπαγγελίας τὰς ὑπὸ αἱρετικῶν αὐτῶι προσγενομένας, ἐώλους ἀποδείξας, καὶ ἀλλοδαπὴν οἰκῆσαι κατεδέξατο ἐξορίας λόγωι, τῶν τότε κρατούντων τοῦτο κατασκευασάντων, καὶ ὅσον ἔσπευδον τὰ μιαρὰ ἐκεῖνα στόματα πλέκειν ψευδῆ ἐγκλήματα, τοσούτωι καθαρώτερος καὶ λαμπρότερος ἀνεδείκνυτο τῆι μακροθυμίαι διαλάμπων. τούτοις τοῖς πλεονεκτήμασι καὶ τούτοις τοῖς ἄθλοις τὸν στέφανον τοῦ μαρτυρίου ἑαυτῶι πλέξας, τὸ ὁμοούσιον ἔστησε καὶ τὴν Ἀρείου κακοδοξίαν κατεπάτησε καὶ τὴν ὀρθοδοξίαν ἀνέστησε καὶ τὸν ἅγιον τοῦ εὐαγγελιστοῦ Μάρκου θρόνον ὕψωσεν. οἷς καὶ αὐτὸς χρησάμενος κατόπιν ἐκείνου τοῦ ἁγίου περιεπάτησας. εὔχομαι τοίνυν, ἁγιώτατε πάτερ, καταξιωθῆναι αὐτοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν τὸ ἅγιόν σου πρόσωπον καὶ κρατῆσαι σῶν γονάτων καὶ ἀπολαῦσαι μάρτυρος ἐν καιρῶι εἰρήνης τοὺς στεφάνους ἀναδησαμένου. ἅπαντα δὲ τὰ καθ' ἡμᾶς, ὡς ἐπαρρησιασάμεθα θαρσήσαντες τῆι σῆι προσευχῆι καὶ τῶν ἁγίων πατέρων καὶ ὅσα ἐποιήσαμεν, λέξει ὁ ἀγαπητὸς διάκονος Κανδιδιανός, ὃς καὶ τὰ γράμματα τῆς ἐμῆς βραχύτητος ἐπιδίδωσι τῆι σῆι ἁγιωσύνηι.

Προσαγορεύω πᾶσαν τὴν ἁγίαν σύνοδον τῶν ἀναδησαμένων τὸν στέφανον τοῦ μαρτυρίου μετὰ τῆς σῆς ὁσιότητος. ἐρρωμένος εὔθυμος, διαπρέπων ἐν κυρίωι, ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ τῆς ἀληθείας χαρισθείης ἡμῖν ἀπὸ θεοῦ.

117 = 79; cf. quae ibi adnotaui

118 = S 85 A 96

Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς πρὸς τὸν βασιλέα Θεοδόσιον L III 1027 M V 225

1 Τῶι εὐσεβεστάτωι καὶ θεοφιλεστάτωι καὶ φιλοχρίστωι Θεοδοσίωι νικητῆι ἀεὶ αὐγούστωι 26 PG76.453
Κύριλλος ἐν κυρίωι χαίρειν. Ἡ μὲν θεία καὶ ἀκήρατος καὶ τῶν ὅλων κατεξουσιάζουσα 1 Tim. 6, 16
φύσις καὶ φῶς ἀπρόσιτον οἰκεῖ καὶ θρόνον ἔχει τὸν ἀνωτάτω τὸν αὐτῆι τε καὶ μόνηι πρε- Col. 1, 16
πωδέστατον, ὃν περιεστήκασιν ἀρχαὶ κυριότητές τε καὶ ἐξουσίαι, καὶ αὐτὰ δὲ τὰ ἅγια σερα- L III 1030
φίμ, καὶ καθά φησι τὸ γράμμα τὸ ἱερόν, πάντα τὰ ἔργα αὐτὴν σείεται καὶ τρέμει. 1 Esra 4, 36
ἀλλὰ καὶ οὕτως δεδοξασμένη καὶ τοῦ παντὸς θαύματος ἰοῦσα πρὸς λῆξιν, τῶι μεγέθει τῆς 31
ὑπεροχῆς καὶ τῆς ἀπορρήτου δυνάμεως ἰσάμιλλον ἔχει τὴν ἡμερότητα· οὐ γὰρ ἂν ἤνεγκεν
ἡ γενητὴ φύσις χρηστότητος ἀμιγῆ τὴν οὕτως ἀλκιμωτάτην καὶ ὑπερφυᾶ δύναμίν τε καὶ

V, P [= hk], S, D [= mn], A
2 τοῦ[1] om. D 3 τρισμάκαροσ V 4 ἀνεδύσω P καὶ καθάπερ PSDA καθάπερ γὰρ V 6 λαίλαποσ S κατεκοίμησε PS κατεκοίμισασ VA 7 μακαριώτατοσ SD 8 ἀπέδειξασ VS ἀπέδειξε D ἀλλοδαπὴν] ἄλλα ὁδάπιν P, corr. k in mg. 9 τότε] τε S 10 τοσοῦτον DA 12 κατεπάτησε] κατέλυσε P 13 τὴν — καὶ om. P εὐαγγελικοῦ A Μάρκου om. D 16 σῶν] τῶν Vn ἀναδησαμένουσ S 17 θαρρήσαντεσ P 19 ἐμῆς] αὐτῆσ P 21 ἐν κω διαπρέπων V
V, P [= hk], S, D [= mn], AWU
ρις V ρθ P πβ' D 25 τοῦ αὐτοῦ κυρίλλου PSDW λόγοσ ἀπολογητικὸσ SDAW πρὸς — Θεοδόσιον om. U τὸν VPW τὸν εὐσεβέστατον A τὸν εὐσεβέστατον [εὐλαβέστατον S] ἡμῶν βασιλέα [βασιλέα ἡμῶν D] SD θεοδόσιον σημαίνων πάντα τὰ πραχθέντα κατὰ τὴν ἐφεσίων πόλιν A 26 εὐλαβεστάτω PSU θεοσεβεστάτω U καὶ om. VhU ἡμῶν βασιλεῖ θεοδοσίω SDAW νικητῆ τροπαιούχω S 29 κυριότητέσ τε VPU κυριότητεσ SD καὶ κυριότητεσ AW δὲ om. S 30 γράμμα] πνα S 31 παντὸς] παρόντοσ V θαυμαστῶσ VU 33 γεννητὴ VS om. D χριστότητοσ D

ἐξουσίαν. καὶ γοῦν ὁ μακάριος προφήτης Δαυὶδ τὰς ὑπέρ τε ἑαυτοῦ καὶ ἁπάντων δὲ
Ps. 103, 14 τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἐποιεῖτο λιτάς, ποτὲ μὲν λέγων· μνήσθητι, κύριε, ὅτι χοῦς ἐσμέν,
Ps. 130, 3 ποτὲ δὲ πάλιν· ἐὰν ἀνομίας παρατηρήσῃς, κύριε κύριε, τίς ὑποστήσεται;
καὶ μὴν καὶ ὁ πανάριστος Ἰὼβ πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου πικραῖς τε καὶ ἀφορήτοις
Iob 7, 21 αἰκίαις ἐνισχημένος ἀνακεκράγει πρὸς θεόν· διὰ τί οὐκ ἐποιήσω τῆς ἀνομίας μου
Iob 14, 17 λήθην καὶ καθαρισμὸν τῆς ἁμαρτίας μου; ἐσφράγισας δέ μου τὰς ἀνομίας
2 ἐν βαλαντίῳ, ἐπεσημήνω δέ, εἴ τι ἄκων παρέβην. ἀλλ', οἶμαι, φαίη τις
ἂν πρὸς τοῦτο εὐθύς· τί οὖν, ὦ γενναιότατε τῶν ἀθλητῶν, εἰς ἐγκλήματος δύναμιν κατα-
λογίζῃ τῷι θεῷι τὸ μὴ ἐλεεῖν; εἰ πεπλημμέληκας αὐτός, αἰτιᾶι τὸν νομοθέτην ὅτι μέμνηται
PG 456 τῶν ἡμαρτημένων; ναί, φησίν· ὁ γὰρ ἐλεεῖν πεφυκὼς καὶ οὐκ ἀθαύμαστον ἔχων ἐπὶ τούτωι
τὴν δόξαν διὰ τί μὴ τοιοῦτος ὁρᾶται καὶ εἰς ἐμέ; εἰ μὲν γὰρ ἐνδέχεται κατὰ μηδένα τρό-
M V 228 πον παρολισθεῖν δύνασθαι τὸν ἀνθρώπινον νοῦν, ἀκριβολογείσθω λίαν ὁ κριτής, σφραγιζέτω
τὰς ἁμαρτίας ἐν βαλαντίωι, παραιτείσθω τὴν λήθην τὴν ἐπί γε τοῖς προσκεκρουκόσι καὶ
Iac. 3, 2 ἀδοκήτως ἔσθ' ὅτε· εἰ δὲ πολλὰ πταίομεν ἅπαντες καὶ τὸ εἰς ἅπαν ἀμώμητον αὐτῶι τε
3 καὶ μόνωι πρέπει, χαριζέσθω τὸ ἀμνησίκακον τοῖς εἰωθόσιν ἀσθενεῖν. πρέπει τοίνυν
ταῖς ἀνωτάτω λίαν ὑπεροχαῖς τὸ γάληνόν τε καὶ ἥμερον φρόνημα, πρόσεστι δὲ τοῦτο κατὰ
τρόπον μὲν τὸν ἐξαίρετον τῆι θείαι τε καὶ ὑπερτάτηι φύσει, κατὰ μίμησιν δὲ τὴν πρὸς
αὐτὴν καὶ τῶι ὑμετέρωι κράτει, φιλόχριστοι βασιλεῖς, ὅτι τῆς ἐν οὐρανοῖς βασιλείας ἐκμα-
γεῖον ὥσπερ τι καὶ μίμημα τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς ὑμεῖς δὴ καὶ μόνοι τὸ κατὰ πάντων λαχόν-
τες κράτος φόβωι τε καὶ ἡμερότητι σώιζοντες τὸ ὑπήκοον καὶ οἷόν τινα λαμπράν τε καὶ
4 εἰρηνικὴν εὐδίαν τοῖς ἀνὰ πᾶσαν ἁπλοῦντες τὴν ὑπ' οὐρανόν. ταύτηι τοι κἀγὼ παρωρ-
μήθην ἀναγκαίως ἐπί γε τὸ δεῖν ταῖς καθηκούσαις ἀπολογίαις λελυπημένην ὑμῶν θεραπεῦσαι
τὴν εὐσέβειαν. ὃ δὲ ἦν μοι μάλιστα τοῦτο δρᾶν ἑλομένωι χρήσιμόν τε καὶ ἀναγκαῖον,
παρίημι καὶ οὐχ ἑκὼν διὰ τὸ τῶι ὑμετέρωι κράτει παρὰ πάντων ὀφειλόμενον σέβας. τὸ
μὲν γὰρ εἰπεῖν ὡς οὐ γέγονά τις οὕτω θρασὺς ἢ ὀλιγογνώμων ἢ καὶ σφόδρα τοῦ πρέπον-
τος κατημεληκώς, ὡς πλημμελῆσαί τι, καὶ τοῦτο εἰς ὑμᾶς, οὐκ ἀζήμιον ἔσθ' ὅτε. δέδια
γὰρ καὶ μάλα εἰκότως τὸ ταῖς παρ' ὑμῶν ἀντιφέρεσθαι ψήφοις, ἵνα μή τι πάθοιμι τοιοῦτον
ὁποῖόν τί φασι πεπονθέναι τὸν Ἰσραήλ· οὐ γὰρ εἰς ἅπαν ἀπηλλαγμένος τοῦ καὶ ἔσθ' ὅτε
Iac. 3, 2 πλημμελεῖν (πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες καὶ νοσεῖ τὸ εὐόλισθον ἡ ἀνθρώπου φύσις),
L III 1031 ὡς ἀκριβὴς νομοφύλαξ ὤιετο τάχα που κατὰ μηδένα τρόπον προσκροῦσαι θεῶι, ἀλλ' ἤκουε
Ier. 2, 35 λέγοντος αὐτῶι· ἰδοὺ ἐγὼ κρίνομαι πρὸς σὲ ἐν τῶι λέγειν σε 'οὐχ ἥμαρτον'.
ἄμεινον οὖν ἄρα καὶ σοφὸν τὸ τοῖς κρατοῦσι παραχωρεῖν καὶ τὴν ἐφ' οἷς λελύπηνται
συγγνώμην αἰτεῖν. πρόσεστι γάρ, ὡς ἔφην, κατὰ μίμησιν τὴν ὡς πρὸς θεὸν καὶ τῶι
ὑμετέρωι κράτει τὸ ἀμνησίκακον.

V, P [= hk], S, D [= mn], AW, U [finem facit in 33 αἰτεῖν]

1 αὐτοῦ SW 2 τῆς om. U 4 καὶ² om. P πανάριστος] μακάριοσ S ἀπορρήτοισ SDW 5 ἀνεκεκράγει W τὸν θν̄ PW ἐποίησασ V 5/6 λήθην τῆσ — μου SDAW 7 βυλλαντίῳ A δὲ καὶ D 8 εἰς] ὡσ SW 9 ἐλεεῖν] ἐλθεῖν D εἰ] ἐπὶ SDW πεπλημμεληκότασ DW πεπλημμεληκότι S αἰτιᾶι] αὐτίκα SDW 10 ναί φησίν] καὶ φησ U 11 τὴν om. V εἰ] ὃ SW μὲν om. D γὰρ om. P 12 παρολισθῆσαι V δύνασθαι om. S 13 ἀνομίασ SDW τὴν ἐπί γε] ἣν ἐπῆγε W ἣν ἐπάγει V προκεκρουκόσι S 14 τὸ — ἅπαν] εἰσάπαν τὸ VPU τε] γε A 17 τρόπον μὲν] τὸν τρόπον δὲ W τὸν] τὸ V τε om. W ὑπερτάτῳ S 18 φιλόχριστοι βασιλεῖς om. U 18/19 ἐκτύπωμα VPU 19 τοῖς] οἱ U δὴ] δεῖ U δὲ PW 20 καὶ² om. S τε om. P 21 εἰρηνικὴν — πᾶσαν] εὐ spatium uacuum W εἰρήνην εὐωδίαν SD τοι om. P 21/22 παρορμήθην W ἐπὶ — δεῖν om. spatio relicto W ἡμῶν U 23 ἑλομένω μάλιστα — δρᾶν V 24 παρίειμι S πάνταϲ S 25 μὲν γὰρ] δὲ V γέγονέ W οὕτω om. S καὶ om. A 26 πλημμελήσασ SDW τι om. P σέ [in με corr.] τι V ἡμᾶσ P 27 ἡμῶν W 28 φασι om. SDW 30 τάχα που om. U που om W 31 αὐτοῦ VPU

5 Γέγραφα τοίνυν τῆι τε ὑμῶν εὐσεβείαι καὶ μὴν καὶ αὐταῖς ταῖς εὐκλεεστάταις βασι- ep. 7. 149
λίσιν. ἔδρων δὲ τοῦτο, καὶ μάλα ὀρθῶς, οὐχ ἵνα θόρυβον ἢ διχόνοιαν ταῖς ἱερωτάταις cf. ep. 8
ὑμῶν αὐλαῖς ἐμβάλοιμι (πόθεν; μὴ γὰρ οὕτως εἴην ἔξω τε φρενὸς ἀγαθῆς καὶ λογισμοῦ τοῦ πρέ-
ποντος), ἐννενοηκὼς δὲ μᾶλλον ὅτι νηφαλίους εἶναι προσήκει τοὺς ἱερουργεῖν τεταγμένους τῶι
παναγίωι θεῶι, περισκέπτεσθαι δὲ τὸ αὐτῶι δοκοῦν καὶ ἀμελλητὶ τοῦτο δρᾶν, τὸν ἐπηρτη- 5 PG 457
μένον αὐτοῖς δεδιότας ὄλεθρον, εἰ κατά τι γοῦν ὅλως ἀναπίπτοιεν εἰς ῥαθυμίας. δεῖ
γὰρ ἡμᾶς βεβαιοτέρους εἰς πίστιν ἀπεργάζεσθαι τοὺς ἤδη πεπιστευκότας εἰς τὸν κύριον
ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, οὓς τῶι ἰδίωι αἵματι κατεκτήσατο καὶ γνησίους ἀπέφηνε προσκυνη-
τὰς γένος τε ἐκάλεσεν ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον καὶ λαὸν 1 Petr. 2, 9
εἰς περιποίησιν, ἵνα τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλωσι τοῦ πάντας καλοῦντος ἐπὶ τὸ θαυμαστὸν 10
6 αὐτοῦ φῶς. καὶ γοῦν τὰ ἐπί γε τοῖς ἱερᾶσθαι λαχοῦσι θεσμοθετῶν, πρὸς τὸν μακάριον
προφήτην Ἰεζεκιὴλ οὕτω πού φησιν· υἱὲ ἀνθρώπου, λάλησον τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ Ezech.33,2-6
σου καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· γῆ ἐφ' ἣν ἂν ἐπάγω ῥομφαίαν καὶ λάβηι ὁ M V 229
λαὸς τῆς γῆς ἄνθρωπον ἕνα ἐξ αὐτῶν καὶ δῶσιν αὐτὸν ἑαυτοῖς εἰς σκο-
πὸν καὶ ἴδηι ῥομφαίαν ἐρχομένην ἐπὶ τὴν γῆν καὶ σαλπίσηι τῆι σάλπιγγι 15
καὶ σημάνηι τῶι λαῶι καὶ ἀκούσηι ὁ ἀκούσας τῆς φωνῆς τῆς σάλπιγγος
καὶ μὴ φυλάξηται καὶ ἐπέλθηι ἡ ῥομφαία καὶ καταλάβηι αὐτόν, τὸ αἷμα αὐτοῦ
ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἔσται. ὅτι τὴν φωνὴν τῆς σάλπιγγος ἀκούσας οὐκ
ἐφυλάξατο, τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπ' αὐτοῦ ἔσται, καὶ οὕτ ς, ὅτι ἐφυλάξατο,
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐξείλετο. καὶ ὁ σκοπός, ἐὰν ἴδηι τὴν ῥομφαίαν ἐρχο- 20
μένην καὶ μὴ σημάνηι τῆι σάλπιγγι καὶ ὁ λαὸς μὴ φυλάξηται καὶ ἐλθοῦσα
ἡ ῥομφαία λάβηι ἐξ αὐτῶν ψυχήν, αὕτη διὰ τὴν αὐτῆς ἀνομίαν ἑλήφθη,
7 καὶ τὸ αἷμα ἐκ χειρὸς τοῦ σκοποῦ ἐκζητήσω. χρῆναι δὲ οἶμαι τῶν εἰρημένων
τὴν δύναμιν οὐκ ἀζήτητον ἐᾶν· ὀνήσειε γὰρ ἂν καὶ ἔτι μειζόνως, τῆς ἐπ' αὐτῶι θεωρίας
ἐξευρυνομένης εἰς τὸ ἐμφανές. οὐκοῦν ἐφόδου βαρβαρικῆς προσδοκωμένης ἔσεσθαι κατὰ 25
πόλεως, οἱ ταύτης μελεδωνοὶ καὶ φρ ντισταὶ καὶ προεστηκότες σκοπευτηρίοις τισὶν ἤτοι
πύργοις τοῖς ἄγαν ὑψηλοτάτοις ἐνιζάνουσι τινάς, οἳ τοῖς ἀγροῖς ἐνορῶντες, ἀεὶ τῆιδε κἀ-
κεῖσε τὸν οἰκεῖον περικομίζοντες ὀφθαλμὸν ἐπαγρύπνως, περιεργάζονται μὴ ἄρα τις τῶν
πολεμίων ἐμβάλοι. προκατασημήναντες μὲν γὰρ τῆι πόλει τὴν ἔφοδον, οὐ μετρίων ἀξι-
οῦνται γερῶν· ἀπονυστάξαντες δὲ πρὸς τοῦτο, τὰς τοῦ ἁλῶναι καὶ παθεῖν αἰτίας αὐτοὶ 30
ταῖς ἰδίαις ἀναμάττονται κεφαλαῖς, τὴν ἁπασῶν ἐσχάτην ὑπομένοντες δίκην. κατὰ τὸν

V, P [= hk], S, D [= mn], AW

1 τε] γε SDW om. A μὴν καὶ om. P αὐταῖς om. SDW 1/2 βασιλίσσαισ SDAW 2 ἑδραιῶν S δὲ] τε SW διχόνοιαν καὶ θόρυβον SDW 3 ἐμβdλλοιμι V τε om. S τοῦ om. VP 4 ἐννοηκὼσ V προσήκει om. P 5 δὲ om. P τε V ἀμελητὶ VPSAW μὴ ἀμελητὶ D 5/6 ἐπηρτιμένον D ἐπηρτισμένον V 6 δεδιότα W κατά τι VP καὶ ταὐτη SDAW ῥαθυμίαν PS 7 κατεργάζεσθαι A πιστεύσανταϲ VP 8 τὸν χν̄ SAW 9 τε] τί S ἐκλεκτόν om. S καὶ ἔθνοσ VP 10 τοὺσ — καλοῦντασ SW εἰσ SDAW 11 γοῦν] μὴν S τὰ ἐπί γε SDA τὰ ἔπη γε W ἐπὶ VP νομοθετῶν SDAW 12 που om. SW 13 ἐπαγάγω VP ῥοφαίαν P 13—15 καὶ λάβηι — ῥομφαίαν om. P 13 λάβοι A 14 δῶσιν A δώσει SDW δώσουσιν V ἑαυτοῖς] ἐν αὐτοῖσ SDW 14/15 κόπον S 15 σαλπίσει nAW 16 σημανεῖ SDAW λαῶ μου SD ἀκούσει AW 17 φυλάξεται A ἐπέλθοι Wcorr λάβη SDAW 18 τῆ κεφαλῆ SDA 18/19 ὅτι τὴν — ἔσται om. P 19 τὸ αἷμα — ἐφυλάξατο om. W 20 ἐξείλατο S ἐξήλατο W 21 σημανεῖ SDAW μὴ om. SW φυλάξητε S 22 ῥοφαία P ἀπ' SDAW αὐτὴ μὲν P 23 τῆσ χειρὸσ SDAW οἶμαι] τοι καὶ SDW 24 οὐκ ἀζήτητον] ἐγκαταζήτησον S νοήσειϲ W ἂν om. SDAW 26 πόλιν SDW καὶ φροντισταὶ om. SDAW ἦγουν W 27 ἐφιζάνουσι VP 29 ἐμβάλλοι VP προκατασημάναντεσ DA προκατασημαίνοντεσ W μὲν om. W μετρίωσ SD 30 ἀπονυστάζοντεσ A 31 ἀναμάσσονται D ἀναμάττοντεσ SW πασῶν V ἐσχάτην om. D ὑπομένουσι SW

ἴσον οἶμαι τούτωι τρόπον καὶ τῶν ἱερέων ἕκαστος, ἐπειδὴ τέθειται παρὰ θεοῦ σκοπός, εἰ μὲν ἀπαγγέλλοι τοῖς ὑπὸ χεῖρα λαοῖς τὸ πεφυκὸς ἀδικεῖν, στεφάνου πρόξενον αὐτῶι τὸ
L III 1034 χρῆμα ποιήσεται· περιπεσεῖται δὲ πάλιν τοῖς ἐκ θείας ὀργῆς ἐπισυμβαίνουσι κακοῖς, ἀδικήσας οὐ μετρίως ταῖς σιωπαῖς τὸ ταῖς παρ' αὐτοῦ φωναῖς εἰς ὀρθότητα διοικούμενον.
8 οὐκοῦν ὁ πόλεμος ἦν οὐ καθ' ἑνὸς τῶν καθ' ἡμᾶς ἀνθρώπου κοινοῦ, κατ' αὐτοῦ δὲ μᾶλλον
PG 460 κινούμενος τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ. γέγραπται μὲν γὰρ ὅτι οὐδεὶς λέγει
1 Cor. 12, 3 ἀνάθεμα Ἰησοῦς, εἰ μὴ ἐν Βεελζεβούλ, τουτέστιν οὐδεὶς ἀρνεῖται Χριστόν, εἰ μὴ ἔχοι
Mt. 12, 24 πρὸς τοῦτο διανιστάντα τὸν σατανᾶν· ἀληθὲς δὲ ὅτι τὸ εἰρημένον, οὐκ ἂν ἐνδοιάσειέ τις. οὐκοῦν ὁ δράκων ὁ ἀποστάτης, τουτέστιν ὁ σατανᾶς ἀνδρὸς ἱερέως οὐκ ἀσφαλοῦς, μᾶλλον δὲ καὶ πεπλανημένου διάνοιαν εὑρὼν καὶ γλώσσης εὐπορήσας ἑτοιμότατα καὶ ἀπερισκέπτως τοῖς τῆς ἀληθείας ἐνυβριζούσης δόγμασι καὶ τὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν κατασμικρυνούσης δόξαν (θρασεῖα γὰρ ἦν καὶ ἀχαλίνοις ὁρμαῖς πρὸς πᾶν ὁτιοῦν τῶν ἀπηχεστάτων ἰοῦσα θερμῶς), θορύβου μὲν πάσας ἐπίμπλα τὰς ἐκκλησίας, πολιορκουμένης δὲ οὕτω τῆς ὀρθῆς πίστεως, διχόνοιαι πανταχοῦ καὶ πολὺς ἦν ὁ λόγος παρὰ τοῖς ἤδη πεπιστευκόσι, μὴ ἄρα πως πεπλάνηνται, θεὸν εἶναι κατὰ ἀλήθειαν ἐννοήσαντες τὸν Χριστόν. καὶ τί τὸ ἐντεῦθεν; νόσος οἵα τις λοιμικὴ τὴν ὑφ' ἥλιον κατεβόσκετο, ῥίζαν ἔχουσα τὸ ψεῦδος καὶ πατέρα τὸν σατανᾶν. ἐπειδὴ δὲ τεθείμεθα παρὰ θεοῦ σκοποὶ καὶ τῶν λαῶν κηδεμόνες, πῶς οὐκ
M V 232 ἔδει καὶ μάλα προθύμως τὴν ἱεράν τε καὶ ἐκκλησιαστικὴν λαβόντας σάλπιγγα τοῖς εὐσεβεῖν βουλομένοις τῆς τοῦ διαβόλου ῥομφαίας κατασημᾶναι τὴν ἔφοδον; τίνα γὰρ ἐπήρτησε δίκην
Ezech. 33, 8 τοῖς σιωπῶσι θεός; τὸ αἷμα, φησίν, ἐκ τῆς χειρός σου ἐκζητήσω.
9 Ἀλλ' ἦν, ὦ φιλόχριστε βασιλεῦ, ἀσφαλὴς καὶ ἀκλόνητος ἡ σὴ καρδία. ναί, καὶ αὐτὸς ὁμολογῶ, μᾶλλον δὲ καὶ αὐτὰ τοῦτο βοήσει τὰ πράγματα καὶ πρός γε τούτωι μακρὸς μαρτυρήσει χρόνος καθ' ὃν εὐδόκιμοι γεγονότες εἰς εὐσέβειαν ταῖς τῶν προγόνων ἁμιλλᾶσθε δόξαις. καὶ ἐπείπερ ἐστὶν ἐκείνοις εὐκλεὲς τὸ καὶ τῆς ὑμετέρας γαληνότητος ἡττᾶσθαι τυχόν, φαίην ἂν εἰκότως, καταδείσας οὐδέν, ὅτι τὴν ἀμείνω καὶ προφερεστέραν ὑμεῖς ἀνεδήσασθε ψῆφον. οἶδα τῆς ἐνούσης ὑμῖν πίστεως τὸ ἀκλόνητον, τῆς εἰς Χριστὸν ἀγάπης τὸ ἱδρυμένον, ἔγραφον δὲ χρησίμως, ἵνα τοῖς ἄλλοις, μᾶλλον δὲ ταῖς ἐκκλησίαις ἁπάσαις θορυβουμέναις ἐπικουρήσητε· σώιζειν γὰρ ἔθος ὑμῖν. ἡ βαρβαρικὰς ἐφόδους σημαίνουσα σάλπιγξ τὸν μὲν εὐσθενῆ τε καὶ μαχιμώτατον τῆς αὐτῶι πρεπούσης εὐανδρίας ὑπομιμνήσκει μόνον, τὸν δὲ οὐ σφόδρα γοργὸν οὐδὲ ἐμπειροπόλεμον ἀσφαλίζεται, μὴ ἄρα πως ταῖς τῶν πολεμίων φάλαγξιν ἀδοκήτως ἐμβαλὼν τῆς ἐνούσης αὐτοῖς ὠμότητος γένηται θήραμα. ὁ ἐμὸς τοιγαροῦν περὶ Χριστοῦ λόγος τῆς μὲν ὑμετέρας εὐσεβείας τὸ κέντρον ἐκίνει κατὰ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ἠσφαλίζετο δὲ πρὸς πίστιν τοὺς ἐλαφρόν τε καὶ εὐπαρακόμιστον ἔχοντας νοῦν. οὐ πολλοῖς εὐκάτοπτόν ἐστι τὸ Χριστοῦ μυστήριον, βαθὺς δὲ λίαν ὁ λόγος ὁ περὶ αὐτοῦ καὶ τοῖς ὅτι μάλιστα νουνεχεστάτοις καὶ τὰς θείας ἠκριβω-

---

V, P [=hk], S, D [= mn], AW

1 τοῦτο S τοῦτον V τῶν] τὸν P 2 ἀπαγγέλοι PS ἀπαγγέλλει V ἑαυτῶ VP 5 πολέμιος A ἀνθρώπων W 6 μὲν om. PSW 7 ἰν̄ PDW τὸν χν̄ SAW ἔχει VP 8 διανιστῶντα SD διαναστάντα W 10 τὴν διάνοιαν VP τυχὼν V εὐπορησάσης W ἑτοιμότατα DA ἑτοιμοτάτης VP ὠμότατα S ὠμότητα W 12 ἀχαλινώτοις D 13 μὲν om. P ἐπίμπλα V ἐμπιπλᾶ SDAW ἐνεπίμπλα P 14 καὶ παρὰ VP πιστεύσασι V πιστεύουσι P 15 πως om. VP νομίσαντες V in mg. P πιστεύσαντεσ V 16 νόσος] νομὴ W οἷά om. SDAW ἡλίω P 17 παρὰ θῡ τεθείμεθα V λαῶν] ἄλλων D 18 ἱερατικὴν W λαβόντεσ P καὶ τοῖσ SDW 19 ἑλομένοις VD ῥομφαίασ SDAW παγίδοσ VP κατασημῆναι VP 20 γάρ φησιν SDW 21/22 καὐτὸσ S 22 βοῶσι SDW τοῦτο SnW 23 ὃν] ἣν W εἰς] τὴν W 24 ἐκείναισ W καὶ om. SDW ἡττᾶσθαι om. W 25 φαίη V προσφερεστέραν S ὑμεῖς om. SDW 26 ἐνδούσησ W πίστεως om. V 27 ἡδρασμένον D 30 μόνον δὲ τὸν S οὐ] οὔτε V οὐδὲ] ἢ VP 31 αὐτῆσ S γένοιτο VP 32 ἐμοὶ V τῆσ μὲν εὐσεβείασ τῆσ ὑμετέρασ V 34 τὸν νοῦν D τοῦ χῡ VP 35 ὁ² om. P 35/p. 79, 1 καὶ τοῖς — γραφὰς om. P ἠκριβοκόσι V ἠκριβωμένοσ S

κόσι γραφὰς μόλις ὡς ἐν αἰνίγματι καὶ ὡς ἐν ἐσόπτρωι γνώριμος. καὶ καθά φησιν ὁ 1 Cor. 13, 12
ἱερώτατος Παῦλος, φθείρουσιν ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί, καὶ μὴν καὶ κατά γε τὸν Σο- 1 Cor. 15, 33
λομῶντος λόγον σταγὼν στάζουσα κοιλαίνει πέτραν· τὸ γάρ τοι συχνῶς εἰς νοῦν τὸν ἀν- PG 461
θρώπινον σταγόνος δίκην τοὺς ἀδικεῖν πεφυκότας καθίεσθαι λόγους οὐ μετρίαν ἔσθ' ὅτε, L III 1035
μᾶλλον δὲ ὡς ἐπίπαν ἐργάζεται τὴν ζημίαν. ἀναγκαία τοιγαροῦν καὶ ἐπωφελὴς ἡ παρ' 5
ἐμοῦ γέγονεν ὑπόμνησις πρός τε ἐκεῖνον αὐτὸν τὸν παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα Χριστῶι πολεμή-
σαντα καὶ πρός γε τοὺς ἄλλους, οἳ τὴν τοῦ μυστηρίου γνῶσιν οὐ λίαν ἠκριβωκότες τοῖς
10 τοῦ πλανῶντος λόγοις οὐ μετρίως κατεχειμάζοντο. ὅτι γὰρ ἔγραφον ἀναγκαίως, καὶ
αὐτὴ πιστώσεται τῶν πραγμάτων ἡ δύναμις. κατὰ μὲν γὰρ τοὺς ἄνωθεν καὶ παρωιχη-
κότας ἤδη καιροὺς διειστήκει θεοῦ τὰ ἀνθρώπινα. πεπλάνητο γὰρ ἡ σύμπασα γῆ καί, 10
καθά φησιν ὁ μακάριος Δαυίδ, πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρειώθησαν· οὐκ ἦν ὁ Ps. 13, 3
ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἦν ἕως ἑνός. ἀλλ' ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ Lc. 1, 78
ὕψους, ἐπέφανεν ἡμῖν ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος καὶ συνανεστράφη τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς, Bar. 3, 38
καθ' ἡμᾶς γεγονὼς ἄνθρωπος μετὰ τοῦ μεῖναι φύσει θεός· αὐτὸς ἡμᾶς συνῆψε δι' ἑαυτοῦ
τῶι θεῶι καὶ πατρί, περιελὼν τὸ μεσολαβοῦν καὶ ἀμνησικάκως ἀπαλλάξας τῆς διιστάσης 15
ἡμᾶς ἁμαρτίας καὶ δικαιώσας τῆι πίστει. καὶ γάρ ἐστιν αὐτὸς ἡ εἰρήνη ἡμῶν κατὰ τὰς Eph. 2, 14
γραφάς. ἔμελλε τοίνυν ὁ τῆς πρὸς θεὸν εἰρήνης ἡμῶν σύνδεσμος διαρρήγνυσθαι παρα-
λυομένης τῆς πίστεως· ἔμελλεν ἡ τῆς δικαιοσύνης ὁδὸς ἐκ τῶν ἡμετέρων κρύπτεσθαι δια-
νοιῶν, ἵνα μή τι λέγοιμι φορτικόν. δικαιούμεθα γὰρ διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος τὸν M V 233
θάνατον τοῦ Χριστοῦ καταγγέλλοντες, προσομολογοῦντες δὲ καὶ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῦ. Rom. 6, 4. 5
πλὴν οὐκ ἀνθρώπου κοινοῦ θάνατον καταγγέλλομεν, ὦ φιλόχριστε βασιλεῦ, ἀλλ' ἐνανθρω- 21
πήσαντος θεοῦ καὶ παθόντος μὲν ὑπὲρ ἡμῶν σαρκί, καθὰ γέγραπται, ζῶντος δὲ ὡς θεοῦ 1 Petr. 4, 1
καὶ τῆι ἰδίαι φύσει μεμενηκότος ἀπαθοῦς. κινδυνευούσης τοιγαροῦν τῆς Χριστιανῶν
ἐλπίδος τό γε ἧκον εἰς τοὺς τοῦ πλανῶντος λόγους καὶ τὴν ἀτεχνῆ καὶ ἀπύλωτον γλῶτταν,
ἀναγκαῖόν πως ἦν καὶ ἀπαραίτητον, βασιλεῦ, σύνοπλον ἡμᾶς ἔχοντας τὴν ἀλήθειαν τοῖς 25
11 τὴν ὀρθὴν ἔχουσιν ἐπαμῦναι πίστιν. τὸ δὲ δὴ μάλιστα εἰς τοῦτο ἡμᾶς παροτρῦνον
ἐλθεῖν ἐκεῖνό ἐστιν. ἐνταῦθα μὲν γὰρ οἱ μακάριοι πατέρες ἡμῶν θαρσηθέντες παρὰ θεοῦ
τὴν ἱερωσύνην ταῖς τῶν αἱρέσεων κατὰ καιροὺς ἀντετάξαντο δυστροπίαις, μάλιστα δὲ τῆι
τῶν ἀνοσίων Ἀρειανῶν, καίτοι κατ' ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ οἱ τῶν ἀνθρωπίνων κρατοῦντες
πραγμάτων οὐκ ἠιδεισαν τὴν ἀλήθειαν, ἐφρόνουν δὲ μᾶλλον τὰ ἐκείνων καὶ τοὺς ὀδόντας 30 PG 464
ἐπέτριζον τοῖς τῶν ἐκκλησιῶν διδασκάλοις. ἀλλ' ἦσαν ἀμείνους παντὸς ἐκεῖνοι δείματος,
τὸν ὀρθόν τε καὶ ἀνεπίπληκτον τῆς πίστεως διακηρύττοντες λόγον. ἠιδεισαν γὰρ λέγοντα
τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν· μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων τὸ Mt. 10, 28
σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν
δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννηι. ὅτε τοίνυν ἐκεῖνοι 35

V, P [= hk], S, D [= mn], AW

1 καὶ² om. VS καθὸ S 2 καὶ² om. SDW 3 τὸ γάρ τοι] τοιγάρτοι S συνε-
χῶσ SD τὸν νοῦν τὸν S 4 μικρὰν A 5 τοίνυν SDW 6 τε] γε SDW 7 οὐ λίαν
om. W 8 τοῦ om. P ἔγγραφοσ S 9 γάρ om. PS 10 ἤδη om. S καί om. S
11 ἔστι SDW ὁ om. SDW 12 χρηστότητα] ἀγαθὸν S ἔστιν SDW 13 τῆς om. SW
14 φύσει om. VP 15 περιέχων W διιστώσησ SD 16 αὐτόσ ἐστιν P 17 ἔμελε V
ὁ om. V 17/18 παραπολλωμένησ W 18 ἔμελεν V ὑμετέρων D 19 λέγομεν V
ἁγίου] ἀνθρωπίνου W 20 τοῦ om. W προσομολογοῦμεν P αὐτοῦ om. VP 22 κα-
θώσ W ὡς om. VP 23 τοίνυν SDAW τῶν χριστιανῶν D 24 ἀθὺρωτον SDW
25 ἦν πωσ SDAW βασιλεῖ S ἔνοπλον V τὴν om. VP 26 ἡμᾶσ πρὸσ τοῦτο VP
27 ἐλθεῖν om. W ἐνταῦθα — οἱ VP οἱ μὲν γὰρ SDAW ἡμῶν om. W θαρσήσαντεσ
SDW 28 ἀντηλλάξαντο S τῆι] τὴν SW 29 τοῦ om. SDW 30 ἤδεσαν P ὀδόν-
τασ αὐτῶν VP 31 ἐπέτρυζον D ἐκεῖνοι παντὸσ ἀμείνουσ V 32 διακηρύσσοντεσ DAW
ἤδεσαν PAW λέγοντεσ S 33 τὸν χ̄ν̄ A ἀποκτενόντων VPSDW 34 φοβήθητι S
35 τῇ γεέννῃ D

τοὺς τῶν ὅλων κρατοῦντας κατ' ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ πολεμιωτάτους ἔχοντες οὐ σεσιγήκασιν εἰς δόξαν ἀδικουμένου τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ, πῶς οὐκ ἀναγκαῖον καὶ ἡμᾶς
L III 1038 αὐτοὺς κατ' ἴχνος ἰέναι τῆς ἐκείνων ἐπιεικείας καὶ τῆς εἰς Χριστὸν γνησιότητος; πῶς οὐκ ἔδει ταῖς τοῦ δυσφήμου φωναῖς ἀντερεύγεσθαι τὴν ἀλήθειαν; ἤιδειν, ὡ- ἔφην, τῆς εὐσεβείας ὑμῶν τὸ ἐρηρεισμένον· ἠπιστάμην ἀκριβῶς ὡς οὐκ ἐκεῖνος μᾶλλον ἤρεσκεν, ἀλλ' ἐγώ. τί τὸ σιωπᾶν ἀναπεῖθον ἦν; μικροῦ με τοῦ πρέποντος ἐξέστησεν ὄκνος καὶ θεῶι προσκροῦσαι παρεσκεύασεν. ἀλλ' ἔφην αὐτὸς ἐμαυτῶι· ἀπροφάσιστον ἔχεις, ὦ οὗτος, τὴν σιωπήν, δεινὰ κατὰ σοῦ τὰ ἐγκλήματα παρά τε θεῶι καὶ ἀνθρώποις, εὐσεβὴς καὶ φιλόχριστος ὁ τῆι βασιλίδι δόξηι κατεστεμμένος παρὰ θεοῦ. καὶ μὴν καὶ αὐτὴ τοῖς ἴσοις αὐχήμασιν ὁρᾶται διαπρεπὴς ἡ τῶν εὐκλεεστάτων βασιλίδων δυάς, ὁμογνωμονεῖ καὶ αὐτὰ τὰ σεμνά τε καὶ ἀξιάγαστα τῆς παρθενίας βλαστήματα. οἱ στάσιν ἔχοντες τὴν ἐγγὺς καὶ ταῖς τῶν ἀξιωμάτων ὑπεροχαῖς ἐκλελαμπρυσμένοι ὀρθῆι τε καὶ ἀδιαβλήτωι διαπρέπουσι πίστει, λελύπηνται καὶ αὐτοὶ τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν δόξης ἀθετουμένης. εἶτα πῶς οὐ σφόδρα νεανικῶς τὰ θεῶι δοκοῦντα πληροῖς; ἢ οὐκ ἀδρανὴς ὁ ναυτίλος, ὅταν ἐξ οὐρίας αὐτῶι τοῦ πνεύματος καταχεομένου τῶν λίνων παραιτῆται τὸ πλεῖν; οὐχὶ ἀσθενής τε καὶ φυγοπόλεμος εἴη ἂν ὁ τεταγμένος ἐν στρατιώταις, εἰ νικᾶν ἐξὸν τῆς τῶν ἀρίστων χειρὸς ἐπικουρούσης αὐτῶι ῥίψασπίς τις ὁρῶιτο καὶ ἄνανδρος; ταῖς τοιαύταις ἐμαυτὸν παραθή-
M V 236 γων ἐννοίαις καὶ τῆι εὐσεβείαι τοῦ ὑμετέρου κράτους τεθαρσηκώς, ἀοκνότατα παρῆλθον
12 ἐπὶ τὸ χρῆναι συνειπεῖν δυσφημουμένωι Χριστῶι. ἄλλως τε (χρῆναι γὰρ ἔγωγε φημὶ προσεπενεγκεῖν οἷς ἔφην, καὶ τόδε) ἐπελέχθη Νεστόριος ὡς τοῖς ἀποστολικοῖς κηρύγμασιν ἐγγεγυμνασμένος, ὡς τεχνίτης εἰς εὐσέβειαν, ὡς ὀρθὴν ἔχων τὴν πίστιν καὶ ἀμώμητον παντελῶς, καὶ τοιοῦτον εἶναι τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸ εὐσεβὲς ὑμῶν ἐπεθύμει κράτος, καὶ πάντες δὲ οἱ τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν προεστηκότες, κἀγὼ δὲ αὐτός. καὶ γοῦν ὅτε τὰ περὶ τῆς χειροτονίας αὐτοῦ παρὰ τῶν εἰς τοῦτο παρενεγκόντων θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων διεπέμφθη γράμματα, ἀντέγραφον ἀμελλητί, χαίρων ἐπαινῶν, ἐπευχόμενος ὡς ἀδελφῶι καὶ συλλειτουρ-
PG 465 γῶι τὰ πάντων ἐξαίρετα τῶν ἀγαθῶν διὰ τῆς ἄνωθεν ὑπάρξαι ψήφου, ἀλλ' οὐ τῆς ἡμῶν φιλαδελφίας τὰ μετὰ τοῦτο κατηγορήματα, μᾶλλον δὲ τῆς ἐκείνου σκαιότητος. ἐπελέχθη μὲν γὰρ ὡς πρόβατον, ἀλλ' εὕρηται λύκος· ὡς πιστὸς καὶ γνήσιος οἰκέτης, ἀλλ' ἠγάπησε
Ies. 5, 4 τὸ ἐναντίον· ὡς εὔβοτρυς ἀμπελών, ἀλλ' ἐκτέτοκεν ἀκάνθας κατὰ τὸ γεγραμμένον· ὡς γηπόνος εὐτεχνής, ἀλλ' ἐπεβούλευσε τῶι χωρίωι· ὡς ποιμὴν ἀγαθός, ἀλλὰ θηρῶν ἀγρίων γέγονεν ἀπηνέστερος. εἶτα νενοσηκὼς οὐκ οἶδ' ὅπως τὴν κακοδοξίαν, νενουθέτηται πλειστάκις, καὶ τοῦτο παρὰ πολλῶν· ἆρ' οὖν ὠφελήθη νουθετούμενος, ἐδήχθη τὸν νοῦν ἐλεγχόμενος; μετεβουλεύσατο τὰ ἀμείνω, πεφρόνηκέ τι τῶν ἀγαθῶν; ἆρα μεμίσηκε τὸ ψεῦδος, ἠγάπησε τὴν ἀλήθειαν; παρητήσατο τὴν τῆς ἀμαθίας ἀχλύν, ἐζήτησε δὲ τὸ φῶς; κατέληξε τῆς κατὰ Χριστοῦ γλωσσαλγίας; τῶν ἀντειρηκότων ἐδυσωπήθη τὸ πλῆθος; ἐφείσατο πολλοὺς

V, P [= hk], S, D [= mn], AW

3 ἐπιέναι S καὶ om. VP 3/4 πῶς οὐκ ἔδει om. W 5 ἐριρεισμένον P ἐρειρισμένον W 6 τί τὸ VPAW τῶ μὴ SD ἀναπείθων A δ ἀπείθανον [ἀπίθανον D] SD δὲ ἀπίθανον W με SDAW τὲ VP ὄγκοσ P 8 τε om. D 9 ὑπὸ S παρὰ, superscr. ὑπὸ W 10 καυχήμασιν SDAW εὐσεβεστάτων S 11 παρθένου S τὴν om. VP 12 τε om. VP 13 ἡμῶν om. VPW 14 τὰ τῶ θω̄ W τῶ θω̄ S 15 λιμένων P παραιτῆται DW παραιτεῖται S παραιτοῖτο PA παραιτεῖτο V τὸ om. VP πλέον SDW οὐχὶ δὲ SDAW 16 φιλοπόλεμοσ S ἀφιλοπόλεμοσ D μισοπόλεμοσ W 17 τις om. SDAW ἑαυτὸν VPW 18 τεθαρρηκὼσ SDAW ἀοκνώτατα V 19 τῶ P χρῆναι SAW χρῆν VP χρὴ D 20 προσενεγκεῖν V ἔφη S ἀποστολικοῖσ τε καὶ εὐαγγελικοῖσ DA 22 εὐσεβέσ ὑμῶν VPA ὑμέτερον SDW κράτοσ ἐπεθύμει VP πάντωσ P 23 οἱ τῶν — καγὼ δὲ om. P δὲ] τε D 24 διεπέμφθη μοι W 25 ἀμελητὶ VPSDAW εὐχόμενοσ SW 27 φιλαλληλίασ A φιλίασ V ἀφιλίασ P 28 ηὕρηται S 29 ὡς] καὶ V εὔοτρυσ V 30 εὔτεχνοσ V 32/33 ἐδήχθη — ἐλεγχόμενος om. S 34 παρετηρήσατο Vk, h in mg. ἀληθείασ VP δὲ om. SDW 35 χῡ VPA θῡ SDW γλωσαλγίασ VS

καὶ ἀναριθμήτους σκανδαλιζομένους ὁρῶν; λελύπηκεν αὐτὸν τὸ κένανδρον τῶν πεπιστευκότων τὴν ἐκκλησίαν ὁρᾶν; οὐδαμῶς, καθὰ καὶ αὐτὸ τῶν πραγμάτων τὸ πέρας διαβοήσειεν L III 1039
13 ἄν. ἐπειδὴ γὰρ ἡ ἁγία σύνοδος κατὰ θέσπισμα τοῦ ὑμετέρου κράτους συναγήγερτο πανταχόθεν κατὰ τὴν Ἐφεσίων μητρόπολιν, ἀφίκετο δὲ καὶ αὐτός, τότε δὴ τότε, καίτοι δέον τοῖς ἤδη παρωιχηκόσιν ἐπολοφύρεσθαι καὶ κλαίειν αὐτόν, ὥσπερ οὐδενὸς ἀγανακτοῦντος ὅλως ἐφ' οἷς τετόλμηκεν εἰπεῖν, ἔτι ποιούμενος τὰς διατριβὰς ἐν ἐκείνῃ τῇ μεγαλωνύμωι πόλει, προσετίθει τὰ χείρω· κατεφλυάρει τὰ αἰσχίονα καὶ τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν κατεθρασύνετο δόξης, ὀλίγου παντελῶς ἀξιώσας λόγου, μᾶλλον δὲ τοῦ μηδενὸς ὅλως τῆς εἰς αὐτὸν δυσφημίας τὸ ἔγκλημα. οἷα γὰρ τετόλμηκεν εἰπεῖν, σιωπᾶν ἄμεινον, καὶ τοῦτο διαλεγόμενος ἐπισκόποις ὁσίοις καὶ εὐπρεπεστάτην ἔχουσι τὴν ἐφ' ἅπασι τοῖς ἀγαθοῖς ψῆφόν τε καὶ δόξαν, ἦσαν δὲ καὶ τῶν θείων γραφῶν ἐμπειρότατοί τε καὶ ἐπιστήμονες· οἳ καὶ πολὺ λίαν ταῖς κατὰ Χριστοῦ δυσφημίαις ἐπηλγηκότες καὶ τὴν ἀκρατῆ καὶ ἀπύλωτον αὐτοῦ μισήσαντες γλῶσσαν ἀπονιψάμενοί τε τὰς χεῖρας αὐτῶι ταῦτα τῆι συνόδωι δακρυροοῦντες ἀπήγγελλον, οὐκ ἐν παραβύστωι καὶ λεληθότως, θαρσήσαντες δὲ καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς nr. 53
πίστεως τῶν ὑπομνημάτων εἰπεῖν καὶ ἑτοίμως ἔχοντες διελέγχειν αὐτὸν ἃ μηδὲ θέμις ἐννο-
14 εῖν, κατειρηκότα Χριστοῦ. ἔδρων δὲ τοῦτο τὴν ἐπὶ τοῦ θείου βήματος δεδιότες κρίσιν· οὐ γὰρ ἀφιλόστοργοί τινες ἦσαν, φιλόθεοι δὲ μᾶλλον καὶ τῆς εἰς Χριστὸν ἀγάπης γνήσιοι M V 237
φύλακες. ὥσπερ γὰρ τοὺς ὑπὸ σκῆπτρα κειμένους τῆς εὐαγοῦς ὑμῶν βασιλείας ἢ γενναίους στρατηγοὺς ἢ γοῦν καὶ ἑτέρους τινὰς τῶν ἐν ἀξιώμασι καὶ ὑπεροχαῖς λαμπρούς τε καὶ φιλαιτάτους ὑμῖν ἀποφαίνει τὸ καθηκόντως ἀγανακτεῖν, εἰ δήπου τινὲς ἢ ἀσελγῆ καὶ ἀκόλαστον κατά γε τοῦ ὑμετέρου κράτους κινήσειαν γλῶτταν ἢ καὶ δρᾶν ἕλοιντό τι τῶν ἔξω λόγου καὶ τοῦ εἰκότος, οὕτω καὶ τὸν θεῖον ἱερουργὸν ἐπαίνου παντὸς ἄξιον ἀπεργάζεται PG 468
παρά τε θεῶι καὶ ἀγγέλοις τὸ μὴ ἀνέχεσθαί τινος τῶν τῆς θείας καταφλυαρούντων δόξης, ἐν μοίραι δὲ μᾶλλον αὐτοὺς τῶν ὅτι μάλιστα πολεμιωτάτων ποιεῖσθαι φιλεῖν. καὶ γοῦν 24
ὁ μακάριος Δαυὶδ αὔχημα λαμπρὸν ἑαυτῶι δὴ τοῦτο περιτιθεὶς ἀνεφώνει· οὐχὶ τοὺς Ps. 138,21.22
μισοῦντάς σε, κύριε, ἐμίσησα καὶ ἐπὶ τοῖς ἐχθροῖς σου ἐξετηκόμην; τέλειον μῖσος ἐμίσουν αὐτούς· εἰς ἐχθροὺς ἐγένοντό μοι. εἰ μὲν οὖν ἀγαπῶσι Χριστὸν οἱ δυσφημοῦντες αὐτόν, λογισμοῦ τοῦ πρέποντος ἁμαρτάνουσιν οἱ πολεμοῦντες αὐτοῖς· εἰ δὲ μισοῦσιν ἀναφανδὸν καὶ τὸ πρᾶγμά ἐστι κατ' οὐδένα τρόπον ἀμφίβολον, πῶς οὐκ ἀξιάγαστοι καὶ θεοφιλεῖς οἱ ταῖς ἐκείνων βδελυρίαις τὸν εὐδρανῆ καὶ φιλόθεον ἀντεξάγοντες λόγον;
15 Ἦν δὲ καὶ ἑτέρως χρήσιμόν τε καὶ ἀναγκαῖον τῶι ὑμετέρωι κράτει τὸ τῶν θείων ἐλαύνεσθαι θυσιαστηρίων τὸν βεβηλοῦντα αὐτά. καὶ τίνα τρόπον; ἐρῶ, τὰ ἐκ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς παρενεγκὼν εἰς πληροφορίαν. ὀλιγωρήσαντές ποτε τῶν διὰ τοῦ πανσόφου Μωυσέως τεθεσπισμένων οἱ ἐξ Ἰσραὴλ καὶ τῆς δοθείσης αὐτοῖς ἀλογήσαντες ἐντολῆς, ἐτράποντο πρὸς ἀποστασίαν τὴν ἀπὸ θεοῦ καὶ προσκεκυνήκασιν εἰδώλοις καὶ τῆι στρατιᾶι 4 Reg. 17, 12. 16

V, P [= hk], S, D [= mn], AW

1 ὁρᾶν SD 1/2 λελύπηκεν — ὁρᾶν om. SW 1 τὸ κενὴν ἀνδρῶν D spatium ἀνδρῶν P 2 ὁρῶν P 3 γὰρ ἡμῖν SDW 4 δὲ om. D 5 κλαίειν A 6/7 μεγαλοπόλει S 7 καὶ κατεφλυάρει SDW αἰσχρὰ V 9 τοῦτο VA διὰ τοῦτο SW ταῦτα PD 10 ὁσίοις SDAW θείοις VP ἁπρεπεστάτην S ἐκπρεπεστάτην A 12 καὶ om. W καὶ κατὰ S τῆσ κατὰ χν βλασφημίασ ἕνεκεν W 13 γλῶτταν VP 13/14 δακρυροοῦντεσ P 14 ἀπήγγελον VD 15 καὶ διελέγχειν W μὴ VP 16 ἔδρον S 17 οὐδὲ P ἀφιλόχριστοι P φιλόστοργοι S 19 τῶν VP τοὺσ SDAW 20 φιλτάτουσ VD θεοφιλεστάτουσ W ἥδη που W 21 τι om. W 22 καὶ τοῦ εἰκότος om. SDAW τῶν θείων ἱερουργῶν W 23 ἀνασχέσθαι SDAW καταφλυαροῦντα P 24 μᾶλλον αὐτοὺς] πάντωσ S 26 τοῖσ ἐχθροῖσ PDA τοὺσ ἐχθροὺσ VSW 27 οὖν om. P 28 οἱ[1] om. S 29/30 ἀμφίλογον PA 30 οἱ ταῖς] οὐ ταῖσ S αὐταῖσ W ἐκείνω S ἀδρανῆ SW, corr. W 33/34 θείασ VP 35 μωυσέοσ D μωσέωσ VA 36 ἀποστασιν SDAW τοῦ θῦ SDW τῆι στρατιᾶι] ἀστροισ P

L III 1042 τοῦ οὐρανοῦ, καθὰ γέγραπται. ἦκον δὲ ἤδη πρὸς τοῦτο δυστροπίας οἱ τάλανες, ὡς καὶ
2 Paralip. αὐτὸν τὸν θεῖον καταμιᾶναι ναόν. ἠγανάκτει πρὸς ταῦτα θεὸς καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς
28, 24 εἰς χεῖρας ἐχθρῶν. ἐπειδὴ δὲ βεβασίλευκεν Ἐζεκίας, ἀνὴρ ὅσιός τε καὶ ἀγαθός, ἐπηνώρ-
θου τὰ διεπταισμένα, καὶ δὴ τὸν θεῖον διακαθάρας ναόν, προσεκόμιζεν οὕτω τὰ νενομισμένα
2 Paralip. τῶι πάντων κρατοῦντι θεῶι· γέγραπται δὲ οὕτω περὶ αὐτοῦ· καὶ Ἐζεκίας ἐβασίλευ- 5
29, 1. 5. 6 σεν ὢν εἴκοσι πέντε ἐτῶν, εἶτα προσπεφώνηκε τοῖς Λευίταις· ἀκούσατε οἱ Λευ-
ῖται· νῦν ἁγνίσθητε καὶ ἁγνίσατε τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ τῶν πατέρων ἡμῶν
καὶ ἐκβάλλετε τὴν ἀκαθαρσίαν ἐκ τῶν ἁγίων, ὅτι ἀπέστησαν οἱ πατέρες
ἡμῶν καὶ ἐποίησαν τὸ πονηρὸν ἔναντι κυρίου καὶ ἐγκατέλιπον αὐτόν.
11. 12. 15. 16 προσθεὶς δὲ τούτοις ἕτερά τινα τῶν χρησίμων τοῖς ἀκροωμένοις, ἐπιφέρει πάλιν· καὶ 10
νῦν μὴ διαλίπητε, ὅτι ἐν ὑμῖν ἡιρέτικε κύριος στῆναι ἐναντίον αὐτοῦ λει-
τουργεῖν καὶ εἶναι αὐτῶι λειτουργοῦντας καὶ θυμιῶντας. καὶ ἀνέστησαν
οἱ Λευῖται, φησί, καὶ συνήγαγον τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν καὶ ἡγνίσθησαν
κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ βασιλέως διὰ προστάγματος κυρίου καθαρίσαι τὸν
οἶκον κυρίου. καὶ εἰσῆλθον οἱ ἱερεῖς ἕως εἰς τὸν οἶκον κυρίου καὶ ἐξέβα- 15
M V 240 λον πᾶσαν τὴν ἀκαθαρσίαν τὴν εὑρεθεῖσαν ἐν τῶι οἴκωι κυρίου καὶ εἰς
17. 18 τὴν αὐλὴν οἴκου κυρίου. εἶτά φησι τὸ γράμμα τὸ ἱερόν· καὶ τῆι ἡμέραι τῆι
ἑξκαιδεκάτηι τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου συνετέλεσαν καὶ εἰσῆλθον ἔσω πρὸς
PG 469 Ἐζεκίαν τὸν βασιλέα καὶ εἶπον· ἡγνίσαμεν πάντα τὰ ἐν τῶι οἴκωι κυ-
20. 21 ρίου. γέγραπται δὲ πάλιν ὅτι καὶ ὤρθρισεν Ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς καὶ συνή- 20
γαγε τοὺς ἄρχοντας τῆς πόλεως καὶ ἀνέβη εἰς οἶκον κυρίου καὶ ἀνήνεγκε
μόσχους ἑπτά, χιμάρους αἰγῶν ἑπτὰ περὶ ἁμαρτίας, περὶ τῆς βασιλείας
16 καὶ περὶ τῶν ἁγίων καὶ περὶ Ἰσραήλ. σύνες ἐντεῦθεν, ὦ φιλόχριστε βασιλεῦ,
ὅτι καίτοι θυμιᾶσαι τῶι θεῶι προτεθυμημένος ὁ πανάριστος ἐκεῖνος καὶ ὅσιος Ἐζεκίας οὐ
πρότερον εἰσβέβηκεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τετέλεκε τὰ κατ' εὐχήν, εἰ μὴ προενετεί- 25
λατο τοῖς ἱερεῦσι τοῦ θεοῦ καθαρίσαι τὸν οἶκον καὶ ἐκβαλεῖν αὐτοῦ πᾶσαν ἀκαθαρσίαν·
οὗ δὴ γεγονότος ἐθυμία λαμπρῶς ἔχαιρέ τε καὶ λίαν ὀρθῶς ὡς εὐπαράδεκτον ἤδη θυσίαν
προσκομίσας θεῶι διά τοι μάλιστα τὸ τῆς ἐνούσης ἀκαθαρσίας προαπαλλάξαι τὸν ναόν. τοι-
οῦτόν τι πέπρακται καὶ παρὰ τοῦ ὑμετέρου κράτους εἰς δόξαν θεοῦ. ἔθος γὰρ ὑμῖν
θυσιάζειν ἐν ἐκκλησίαις καὶ χειρὶ πλουσιωτάτηι προσκομίζειν ἀεὶ τὰ εἰς δόξαν θεοῦ, ἀλλ' 30
ἦν ἀναγκαῖον προαποκαθᾶραι τὸν ναὸν μώμου τε καὶ μολυσμοῦ προαπαλλάξαι παντὸς
οὕτω τε θύειν ἐπὶ καιροῦ. μολυσμοῦ δὲ παντὸς ἐπέκεινα πρὸς διαβολὴν ἡ κατὰ Χριστοῦ
δυσφημία ἀλλ' ἐκελεύσατε τοῖς ἱερεῦσι καὶ καθάπερ ἔφην ἀρτίως, προεξεκάθηραν ὑμῖν τὸν

V, P [= hk], S, D [= mn], AW

1 δυστροπίασ SDAW δυσσεβείασ VP 2 νεὼν VP ἠγανακτήκει W 3/4 ἐπανώρθου A ἐπηνόρθου W 5 πάντων — θεῶι] παντοκράτορι P 5/6 ἐβασίλευεν V 6 ὢν om. A ἐτῶν κε̄ W εἴκοσι καὶ DA εἶτα om. P προσεφώνει V 6/7 ἄνδρεσ λεβῖται ἀκούσατε V 7 ἁγνίσατε] ἁγιάσαιτε S ἁγιάσατε D τὸν om. SW 8 ἐκβάλετε SAW 9 ἐναντίον VP 10 καὶ ἕτερα V 11 διαλίπητε SDA διαλίπετε, ι ex ει corr. W διαλείπητε P διαλίποιτε V αὐτοῦ] τοῦ P κῡ τοῦ S 12 θυμιοῦντασ W 15 καὶ εἰσῆλθον — κυρίου om. P ἕωσ εἰσ τὸν οἶκον SD ἕωσ τοῦ οἴκου W ἕσω εἰσ τὸν οἶκον VA 15/16 καὶ ἐξέβαλον — οἴκωι κυρίου om. SW 16 τῶι om. D 17 οἴκου κῡ SW κῡ D τοῦ οἴκου κῡ VPA 18 ις̄ W ἔσω om. V 19 εἶπαν S 20 ὅτι om. W 21 τὸν οἶκον P 22 χιμάρους — ἑπτὰ om. SW καὶ χιμάρουσ VPA 23 καὶ[1] om. V ιλη̄μ S ἐνταῦθα A 24 καίτοι] καὶ τὸ SDW θυσιάσαι SDW ἐκεῖνοσ καὶ ὅσιοσ A ἐκεῖνοσ SDW καὶ ὅσιοσ VP 25/26 καὶ τετέλεκε — θεοῦ] πρὶν ἢ P 26 τὸν οἶκον κῡ SD 28 διὰ τὸ μάλιστα [μάλιστα om. V] VSDW προσαπαλλάξαι PW νεὼν VP 29 θεοῦ] χῡ SDW 30 θυσιάζειν SDW θυμιάζειν A θυμιάζειν πυκάζειν VP ἐν om. VP ἐκκλησίασ P θῡ SDAW χῡ VPS corr 31 προσαπαλλάξαι P 32 τε] δὲ V κατὰ] τοῦ V 33 καὶ — ἀρτίωσ VPA καθάπερ — ἀρτίωσ καὶ SDW

ναόν, ἤγνισαν αὐτὸν τὴν ἀτεχνῆ καὶ ἀνόσιον παύσαντες γλῶσσαν, ἵν' ὑμεῖς εὐδοκιμῆτε μειζόνως παρά τε θεῶι καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις.

17 Ἡ μὲν οὖν ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος καὶ τὸν τῶν ὅλων σωτῆρα Χριστὸν εὐφραίνουσα καὶ τῆι εἰς αὐτὸν πίστει συναγορεύουσα, μόνον οὐχὶ λέγουσα ζηλοῦσα ἐζήλωκα τῶι κυρίωι κατὰ τὸ γεγραμμένον, ἐκ μέσου γενέσθαι παρεσκεύασε τοῦ σκανδάλου τὴν ἀφορμήν· οὓς δὲ ἦν εἰκός, μᾶλλον δὲ καὶ ἀναγκαῖον καὶ συνάρασθαι νεανικῶς καὶ συναθλῆσαι προθύμως τοῖς πεπονηκόσι καὶ μερίσασθαι μεθ' ἡμῶν τῆς διὰ Χριστὸν εὐανδρίας τὰ γέρα, τὸν αὐτὸν ἡμῖν ἀναλαβόντας ζῆλον καὶ θεοφιλοῦς εὐψυχίας τὸν οἰκεῖον ἀναπιμπλῶντας νοῦν, οὗτοι γεγόνασι σκληροὶ καὶ ἀφιλοικτίρμονες καὶ τῆς τοῦ δυσφήμου σκαιότητος κατ' οὐδὲν ἐν μείοσι, λελυπημένοι δὲ καὶ ἀλγήσαντες, οὐχ ὑπέρ γε μᾶλλον τῆς δόξης Χριστοῦ, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ πλεῖστά τε καὶ ἀνοσίως κατ' αὐτοῦ πεφλυαρηκότος, τῶν γνησίων κατεστρατεύοντο μαχητῶν καὶ τοῖς τὰ Χριστοῦ φρονεῖν ἐθέλουσιν ἀντεφέροντο, δι' ὧν δρᾶσαι τετολμήκασι, μόνον οὐχὶ κεκραγότες· τί τὴν ἀσελγῆ καὶ ἀχάλινον ἐπαύσατε γλῶσσαν καὶ τὸ τοῦ προβάτου περιελόντες κώδιον τὸν ἅρπαγα λύκον τοῖς ἁπανταχοῦ γνώριμον κατεστήσατε; τὸ γὰρ ἐφ' οἷς ἐκεῖνος ἐλήλεγκται δυσφορεῖν ἕτερον οὐδέν, ὥς γε **18** οἶμαι, πλὴν ὅτι τουτὶ διακεκραγότων ἐστίν. ὁ γάρτοι τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας προεστηκὼς ἀπελιμπάνετο μὲν τῆς ἁγίας συνόδου, καίτοι παρεῖναι κεκελευσμένος κατά γε τὴν ὁρισθεῖσαν ἡμέραν παρὰ τοῦ ὑμετέρου κράτους, ἀνεδύετο δὲ τὴν ἄφιξιν ταῖς τοῦ πεφλυαρηκότος κατὰ Χριστοῦ δυστροπίαις τὴν μέλλησιν χαριζόμενος, μᾶλλον δέ, ὡς εἰκός, ἢ καὶ ἀληθῶς καὶ ἀναμφιλόγως ἐκείνωι τὰ ἴσα φρονῶν. ἕκτης γὰρ ἐπὶ δεκάτηι διαγενομένης ἡμέρας, ἦκον τινὲς μόλις τῶν σὺν αὐτῶι, τῶν ἄλλων οἱ προύχοντες (μητροπολῖται δὲ οὗτοι), καὶ δὴ καὶ ἀπήγγελλον ὡς παρ' αὐτοῦ τῆι ἁγίαι συνόδωι μὴ δὴ χρῆναι πάντως ἀναμένειν αὐτοῦ τὴν ἄφιξιν, πληροῦν δὲ μᾶλλον ἐπείγεσθαι τὰ τεθεσπισμένα. τότε δὴ μόλις ἡ ἁγία σύνοδος συναγήγερτο μὲν ἐν τῆι ἁγίαι ἐκκλησίαι τῆι καλουμένηι Μαρίαι, σύνεδρον δὲ ὥσπερ καὶ κεφαλὴν ἐποιεῖτο Χριστόν· ἔκειτο γὰρ ἐν ἁγίωι θρόνωι τὸ σεπτὸν εὐαγγέλιον, μόνον οὐχὶ καὶ ἐπιφωνοῦν τοῖς ἁγίοις ἱερουργοῖς· κρίμα δίκαιον κρίνατε, δικάσατε τοῖς ἁγίοις εὐαγγελισταῖς καὶ ταῖς Νεστορίου φωναῖς. κοινῆι δὴ οὖν τῆι παρὰ πάντων ψήφωι τὰ μὲν ἐκείνου κατεκρίνετο, τῆς δὲ ἀποστολικῆς τε καὶ εὐαγγελικῆς παραδόσεως τὸ ἀκραιφνὲς ἐδείκνυτο κάλλος καὶ τῆς ἀληθείας ἡ δύναμις ἐκρατύνετο. ὡμολογεῖτο γὰρ παρὰ πάντων ἡ ὀρθή τε καὶ ἀδιάβλητος πίστις, τοῦτο καὶ ὑμῖν δοκοῦν, ὦ φιλόχριστοι βασιλεῖς· ὅλος γὰρ ὑμῶν ὁ σκοπὸς εἴς τε τὸ θεῶι δοκοῦν καὶ εἰς εὐσέβειαν βλέπει· προτε-**19** τιμήκατε γὰρ πώποτε τῆς ἀληθείας οὐδέν. ὁ δὲ τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας προεστάναι λαχὼν Ἰωάννης, ὁ μελλητὴς καὶ ῥάθυμος καὶ ἀνεξίκακος μὲν ἀδικουμένου Χριστοῦ, ὀξὺς δὲ καὶ μισοπόνηρος, ὅτε τῆς κατ' αὐτοῦ γλωσσαλγίας ὁ ταύτην κεκινηκὼς ἐπράττετο δίκας,

L III 1043

3 Reg. 19, 14

Mt. 7, 15

PG 472 d. 7. m. Iun. 431

M V 241

d. 22 m. Iun. 431

Zach. 7, 9

V, P [= hk], S, D [= mn], AW

1 ἁγνίσαντεσ SDW αὐτῶν S γλῶτταν D ἡμεῖσ SW 3 τε καὶ[1] VPA 4 συνηγοροῦσα SDW δὲ οὐχὶ P οὐχὶ δὲ SDW 5 παρεσκεύασε γενέσθαι A 6 ἦν om D καὶ ἀναγκαῖον καὶ PDAW καὶ ἀναγκαῖον V ἀναγκαῖον καὶ S καὶ[3] om. S 7 πεπονηκόσι] ἠθληκόσι P διά] εἰσ SW 8 ἡμῖν om. P 9 ἀναπιμπλάντασ PD ἀναπιμπλάντεσ S 10 μείοσι VPA μειώσει SDW δὲ] τὲ W μὲν SD γε] δὲ SDW 11 τοῦ χῦ VW 12 τοῦ χῦ V 13 ἐπαύσαντο A 14 γλῶτταν V om S 15 ἐφ' — ἐκεῖνοσ PA ἐφ' — ἐκεῖνο V ἐκείνον [κἀκεῖνον W] ἐφ' οἷσ SDW ἐλήλεκται SW 16 τουτὶ διακεκραγότων] τῶν ἀντιδιακεκραγότων W τῆσ τῶν W 17 γε om. SDW 19 μέλησιν VSDW 20 ἀναμφιβόλωσ SDW τὰ ἴσα ἐκείνω φρονῶν W τὰ ἴσα φρονῶν αὐτῶ S δεκάτην V διαγεναμένησ S 22 ἀπήγγελον VhD 23 τά τε θεσπίσματα W τὰ θεσπίσματα S 25 σεπτὸν om. V 26 καὶ om. V ἐπιβοῶν V 28 κατέκρινε SDW εὐαγγελικῆσ τὲ καὶ ἀποστολικῆσ SDW 29 ὡμολόγητο VSDW ὡμολόγηται P 30 ἡ om. PW, corr. W ἡμῖν V 30/31 φιλόχριστε βασιλεῦ S 31 ἡμῶν V τὸ τῶ SDW 31/32 προτετίμηκε VP 33 ὁ μελλητὴσ PA ὁ ἀμελητὴσ W ἀμελητὴσ VSD δὲ] τὲ SDW 34 γλωσαλγίασ S

πτηνοῦ τινος δίκην τὴν Ἐφεσίων καταλαβὼν καὶ ὥσπερ ἐνὸν ἐπ' ἐξουσίας αὐτῶι τὰ ὅσα-
περ ἂν βούλοιτο, δρᾶν, οὐδενὸς ἐπιτιμῶντος ὅλως, ὡς ἀνηιρημένων εἰς ἅπαν τῶν τῆς
ἐκκλησίας θεσμῶν, ὡς οὐκ ἐφορῶντος θεοῦ τὰ ἀνθρώπινα καὶ ἀλογίαι μᾶλλον ἢ φρονήσει
L III 1046 διοικούμενος καὶ θυμῶι δοὺς τὸ πλέον ἢ λογισμῶι τῶι σώφρονι κρατεῖν ἐπιτρέψας, ἄρτι
nr. 151 καὶ μόλις τοῦ ὀχήματος ἀποπηδήσας καὶ τὸ δωμάτιον εἰσδὺς ἔτι τε κεκονιαμένος ψῆφον
ἐκφέρει σαθράν τε καὶ ἐκνομωτάτην, ὁμοῦ τοῖς τὰ αὐτὰ φρονοῦσιν αὐτῶι· ἄνδρες δὲ
ἦσαν ἀπόλιδες καὶ καθηιρημένοι καὶ οἱ τῆς Νεστορίου φρενοβλαβείας ὑπασπισταὶ καὶ ἐκ
πολλῆς ἄγαν ἐμβροντησίας μεριζόμενοι σὺν αὐτῶι τῆς κατὰ Χριστοῦ δυσφημίας τὰ ἐγκλή-
ματα. ὑβρίζει τοίνυν ἅπασαν μὲν τὴν ἁγίαν σύνοδον, τῶι τῆς ἀκοινωνησίας ὀνόματι
περιβαλὼν τοὺς ἐκ πάσης ἥκοντας τῆς ὑπ' οὐρανόν, ἄνδρας ἀοιδίμους καὶ τῶι ὑμετέρωι
κράτει γνωριμωτάτους καὶ πολλὴν λαχόντας ἐφ' ἅπασι τοῖς ἀρίστοις τὴν εὐφημίαν· ἐμὲ δὲ
καὶ τὸν τῆς Ἐφεσίων ἱερουργὸν φορτικωτέραι περιβέβληκεν ὕβρει, ψευδηγορῶν καὶ λέγων
PG 473 ὡς τὰ τοῦ δυσσεβοῦς Ἀπολιναρίου πεφρονήκαμεν καὶ τοῖς Ἀρείου καὶ Εὐνομίου βδελυροῖς
τε καὶ ἀνοσίοις συναινοῦμεν δόγμασιν. ἔδρα δὲ τοῦτο, ὡς ἔφην, πάντα κάλων ἀνασείων
ταῖς ἀτιθάσοις ὀργαῖς καὶ ὅλας ὥσπερ ἡνίας ἀνεὶς τοῖς ἐκ θυμοῦ καὶ ὑπεροψίας ἀφιλο-
20 θέοις κινήμασιν, ὃ δὴ καὶ θαυμάσας ἔχω. ὁ γὰρ ἀεὶ φίλος καὶ ἀγαπητός, ὁ μηδεπώποτε
τοῖς ἐμοῖς ἐπισκήψας λόγοις, ὁ γράφων ἀσμένως καὶ τὰ παρ' ἐμοῦ κομιζόμενος γράμματα,
M V 244 ὁ πρὸ αὐτῶν τῶν τῆς Ἐφέσου πυλῶν τοῖς τῆς ἀγάπης προσφθέγμασι μόνον οὐχὶ περιφὺς
ep. 30 καὶ ταῖς ἰδίαις ἐπιστολαῖς ἐνθείς· Τῶι δεσπότηι μου τῶι θεοφιλεστάτωι καὶ ἁγιωτάτωι
συλλειτουργῶι Κυρίλλωι ἐν κυρίωι χαίρειν. Οὐδὲ ἐμὲ μετρίως δάκνει τὸ ὅλως τῆς ὑμε-
τέρας ὁσιότητος εἰς τὴν Ἔφεσον παραγενομένης τὰς μικρὰς ταύτας ὑστερῆσαι ἡμέρας·
τῆς γὰρ χρείας ὁ περὶ τὴν σὴν ἁγιωσύνην πόθος πλέον μοι ἔγκειται συντόνως τὴν ὁδὸν
ἐξανύσαι, καὶ μεθ' ἕτερα· εὔχου οὖν δέσποτα, καὶ ταύτας τὰς πέντε ἢ ἓξ μονὰς καὶ ἀλύ-
πως ἡμᾶς ὁδεῦσαι καὶ δραμεῖν καὶ περιπτύξασθαι τὴν ἱερὰν ἡμῖν καὶ ὁσίαν κεφαλήν.
οἱ περὶ τὸν κύριόν μου τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην Παῦλον Μακάριον προσ-
φθέγγονταί σου τὴν ὁσιότητα. πᾶσαν τὴν σὺν σοὶ ἀδελφότητα ἐγώ τε καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ
πλεῖστα προσαγορεύομεν. ἐρρωμένος ὑπερευχόμενος ἡμῶν διατελοίης, δέσποτα θεοφιλέ-
στατε καὶ ὁσιώτατε. πῶς οὖν ὁ συλλειτουργόν τε καὶ ἀδελφὸν ὀνομάσας ἀδοκήτως ἦν
21 ἐχθρός, ἠδικημένος οὐδέν; ἀκούω δὲ σοφὸν οἴεσθαί τι λέγειν αὐτόν, τῆς κατ' ἐμοῦ πλημμε-
λείας ἀποκρουόμενον τὰ ἐγκλήματα, ὅτι γέγραφα κρύπτων ἔτι τὴν ἔχθραν καιρῶι τε τῶι
δέοντι ταμιευόμενος τὴν φανέρωσιν. εἶτα πῶς εἴπερ ἦμην αἱρετικὸς ἐγὼ καὶ τῆς τοῦ
δυσσεβοῦς Ἀπολιναρίου καὶ μὴν καὶ Ἀρείου καὶ Εὐνομίου φαυλότητος κοινωνός, συλλειτουρ-
γὸν ὠνόμαζε; τί δὲ καὶ ὁσίαν καὶ πρός γε τούτωι καὶ ἱερὰν τὴν ἐμὴν ἐκάλει κεφαλήν; ἢ

V, P [= hk], S, D [= mn], AW

1 πτηνοῦ τινοσ PA πλὴν οὕτινοσ SDW πτηνοῦ V ὑπ' SW ἐξουσίαισ SDA τὰ VPA τὸ SDW 1/2 ὅσαπερ ἂν] ὅσα S 2 εἰς ἅπαν τῶν] ἁπάντων W 4 διοικούμενα W δοὺς om. W τῶι om. W 5 ἐπιπηδήσασ D εἰσδύσ] εἰσ δύο S τε om. VPS κε-
κονιμένοσ P 6 τε om. VP ἔκνομον D ἔκνοον SW δὲ om. S 7 καθηρημένοι P κελεστιανοὶ καθηρημένοι SDAW καθηρημένοι καὶ κελεστιανοὶ καθηρημένοι V καὶ² om. V ὑπερασπισταὶ W 8/9 τῆς — ἐγκλήματα om. W 9 τοίνυν — μὲν VA μὲν ἅπασαν PSDW 10 τοὺς — οὐρανόν om. V 12 περιέβαλεν VP 13 ἀπολλιναρίου S 14 τε om. SW 15 ἀτιθάσσοισ PD Wcorr ὁρμαῖσ W 15/16 οὐ φιλοθέοισ P 16 θαυμάσαι V μηδέποτε D 17 ἐπι-
σκώψασ VPW 18 τῆσ SDAW ἐξ VP ἀγάποισ P, corr. k 20 κυρίλλω SDW κυρίλλω ἰῶ VPA 21 ἐφεσίων VP 23 οὖν] ὦ D ἑ ἢ ξ S καὶ PA ὥστε V om. SDW 24 διοδεῦσαι W καὶ² om. P ὑμῶν W ὁσίαν VPA θείαν SDW 25 ἰῶ παῦλοσ μακά-
ριοσ W 28 ὁσιώτατε VP ἁγιώτατε SDAW τε om. V 28/29 ἀδοκήτωσ — οὐδέν om. SW 30 ἔτι] ἔνδον P τε AW δὲ VP om. SD 30/31 τῶι δέοντι om. V 31 ἦν VP καὶ om. P τοῦ om. A 32 ἀπολλιναρίου S μὴν καὶ om. VP 33 ὀνομάζει SW γε om. SDAW τὴν ἐμὴν ἐκάλει [καλεῖ P] VPA ἐκάλει τὴν ἐμὴν SDW

οὐχ ἅπασιν ἐναργὲς ὡς εἴπερ τις ἕλοιτο φρονεῖν τὰ βαρβάρων, οὗτος ἔσται πάντως τῆς εὐαγεστάτης ὑμῶν βασιλείας ἐχθρός; ἀλλ' ἔκρυπτεν, ὥς φησι, τὴν ἔχθραν καὶ γλυκὺς μὲν ἦν τό γε ἧκον εἰς λόγους, δόλου δὲ καὶ πικρίας ἐπίμεστος τὴν καρδίαν. εἶτα τίς ὁ ἐπαινέσαι τολμῶν τὸν οὕτω ζῆν εἰωθότα; ἆρα βούλεται τοὺς Ἑλλήνων ἡμᾶς πολυπραγμο- 4 νῆσαι λογάδας; ἀλλὰ κἀκεῖνοι μεμισήκασι τὸν ἑτερόγλωσσον καὶ ἑτερογνώμονα. ἐξετά- L III 1047 σωμεν τῆς θεοπνεύστου γραφῆς τὸν σκοπόν, ἀλλὰ θεοῦ λέγοντος ἀκηκόαμεν ἐναργῶς περὶ τῶν ὁμοτρόπων ἐκείνωι· βολὶς τιτρώσκουσα ἡ γλῶσσα αὐτῶν, δόλια τὰ ῥή- Ier. 9, 8. 9 ματα τοῦ στόματος αὐτῶν· τῶι πλησίον αὐτοῦ λαλεῖ εἰρηνικὰ καὶ ἐν ἑαυτῶι ἔχει τὴν ἔχθραν. μὴ ἐπὶ τούτοις οὐκ ἐπισκέψομαι, λέγει κύριος, ἢ ἐν λαῶι τοιούτωι οὐκ ἐκδικήσει ἡ ψυχή μου; δόλος γὰρ καὶ ἀπάτη καὶ κεκρυμ- 10 μένη πικρία μεμίσηνται παρὰ θεῶι καὶ τὸ λαλεῖν μὲν εἰρηνικά, διακεῖσθαι δὲ δυσμενῶς PG 476 ἀφόρητόν τι χρῆμα λελόγισται παρ' αὐτῶι· τοιγάρτοι καὶ ἐκδικεῖν ἐπαγγέλλεται.

22 Προφασιζόμενος δὲ ἴσως προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις κατὰ τὸ γεγραμμένον ὁ νεανικὸς Ps. 140, 4 εἰς ὕβρεις καὶ τεχνίτης εἰς συκοφαντίας ποιήσεταί τινα πρὸς τοῦτο λόγον, οὐκ ἄκομψον 14 ἴσως, ὥς γε οἴεταί τε καὶ φρονεῖ. φησὶ γὰρ ὅτι κἀγὼ ἐζήλωκα τῶι κυρίωι, καθὰ 3 Reg. 19, 14 καὶ ἡ ἁγία σύνοδος, αἱρετικοὺς δὲ ὄντας ὑμᾶς ταῖς παρ' ἐμαυτοῦ λελύπηκα ψήφοις. ὅτι δὲ ταῦτα λέγων ἐκείνοις ἔσται προσεοικώς, οὓς καὶ ὁ προφήτης ἡμῖν Ἡσαίας εἰσκεκόμικε λέγοντας ἐθέμεθα ψεῦδος τὴν ἐλπίδα ἡμῶν καὶ τῶι ψεύδει σκεπασθησό- Ies. 28, 15 μεθα, κἂν εἰ μή τις λέγοι τυχόν, αὐτὰ βοήσει τὰ πράγματα. πρῶτον μὲν γὰρ ὑπέρο- 19 φρύς τε καὶ ἀλαζὼν εὑρεθήσεται τοὺς κατὰ πᾶσαν ὄντας τὴν οἰκουμένην ἁγίους ἱερουργοὺς M V 245 ὕβρει τε περιβάλλων καὶ ῥάβδωι μιᾶι καταπαίων· ἀκοινωνήτους γὰρ εἶναι προστέταχεν, οὐκ ἐκείνους μᾶλλον διὰ τούτου λυπῶν, ἀλλ' ἑαυτὸν ἔξω τῆς πρὸς αὐτοὺς κοινωνίας τιθείς. ἔθος γάρ πως ἀεὶ τοῖς ὀλιγογνώμοσιν οἴεσθαι μὲν ὅτι πλήττουσί τινας δρᾶν ἐπιχειροῦντες ἃ μὴ θέμις ἔσθ' ὅτε, ἑαυτοὺς δὲ μᾶλλον ἢ ἑτέρους ἀδικεῖν. πῶς δὲ ἦν ἀκόλουθον καὶ τοῖς προύχουσιν ἐπιτιμᾶν καὶ τοῖς τὴν ἀμείνω λαχοῦσι τάξιν ἀσυνέτως 25 ἐπιπηδᾶν καὶ τῶν τῆς ἐκκλησίας θεσμῶν τὴν τῆς εἰρήνης προμνήστριαν καταλιπεῖν εὐταξίαν καὶ μηδὲ αὐτὴν ἀπομιμεῖσθαι φιλεῖν τῶν ἐν κόσμωι τὴν ἐπιστήμην; μέτρα μὲν γὰρ τοῖς ἀξιώμασι τὸ εὐσεβὲς ὑμῶν ὡρίσατο κράτος, ἕκαστος δὲ τῶν τετιμημένων τὴν ἑαυτοῦ τάξιν οὐκ ἠγνοηκὼς εἴκει τε τῶι προύχοντι καὶ περὶ τῶν ἴσων οὐ φιλονεικεῖ. ὃ δὲ καὶ τοῦτο παρεὶς ὡς ἕωλον καὶ ἀλογήσας τοῦ πρέποντος ἀχαλίνοις ὥσπερ καὶ ἀπερισκέπτοις ὁρμαῖς 30 κεχώρηκε κατὰ πάντων καὶ τῆς πρὸς ἅπαντας κοινωνίας ἑαυτὸν ἐκβαλὼν οἴεταί τι δρᾶσαι τῶν ὀνησιφόρων αὐτῶι. ἀλλ' εἴπερ ὄντως ἐμὲ καὶ τὸν τῆς Ἐφεσίων ἱερουργὸν αἱρετικοὺς ὄντας ἠπίστατο, τί τὸ κωλῦον ἦν καὶ πρὶν εἰς τὴν Ἐφεσίων ἀφικέσθαι πόλιν, αἰτιάσασθαι διὰ γραμμάτων, ἐμφανῆ καταστῆσαι τὰ ἐφ' οἷς ἦν αὐτῶι καθ' ἡμῶν ὁ λόγος; ἀφιγμένον δὲ εἰς τὴν Ἐφεσίων τί κεκώλυκε συντυχεῖν, αἰτιάσασθαι μετὰ παρρησίας, εἰς 35 μέσον ἀγαγεῖν τὰ ἐγκλήματα, συνεδρεύοντα τῆι ἁγίαι συνόδωι καλέσαι πρὸς ἀπολογίαν

V, P [= hk], S, D [= mn], AW

3 πικρείασ P εἶτα om. D οὕτω W 4 τοὺς] τοῦ S 6 ἀλλὰ om. SDW 7 ἡ γλῶσσα om. P 8 αὐτοῦ οὐ S 9 κσ̄ λέγει S 10 ἔθνει SDW τῶ τοιούτω VP ἐκδικεῖ VP 11 μεμίσηται SDW τῶ θω̄ W 12 ἀδικεῖν S 13 κατά γε τὸ A νεανικὸσ PAW νεανίσκοσ VSD 14 ὁ τεχνίτησ VP πρὸς τοῦτο om. V πρὸσ τοῦτον SW 15 φωνεῖ SW 16 ἑαυτοῦ A 17 ὑμῖν S κεκόμικε SW 18 ἐν τῶ SDAW 19 λέγει W βοῶσι SDAW 20 τε om. VP τίσ W 21 περιβάλλων SW περιβαλὼν VPDA γὰρ] δὲ V 23 πως om. S μὲν om. SDW 24 ἐπιχειροῦντασ S μὴ δὲ SW ἀδικοῦσι A 25 ἐπιτιμᾶν — λαχοῦσι om. P 26 προμνήστορα V καταλυπεῖν A 27 καὶ om. V αὐτῶν V τῶ κόσμω V 29 περὶ om. SDW ὃ δὲ] οὐδὲ S 30 αἴολον, αι in ε corr. W ἀπερισκέπτοις] ἀπεριφάνοισ S 32 ἑαυτῶ VP 33/34 αἰτιᾶσθαι P αἰτιᾶσθε V 34 καὶ ἐμφανῆ SD 35 ἀφιγμένων SD καὶ αἰτιᾶσθαι καὶ P 35/36 εἰς — καλέσαι] εἰσκαλέσαι S 36 καὶ συνεδρεύοντα P

οὑτω τε ὁμοῦ τοῖς ἄλλοις ἢ ἀπαλλάξαι τῆς αἰτίας ὀρθὰ φρονοῦντας καὶ λέγοντας ἢ γοῦν ὑποθεῖναι ψήφωι δικαίαι τὰ τοῖς τῆς ἐκκλησίας ἀπάιδοντα δόγμασι φρονεῖν ἠιρημένους;
23 ἐπειδὴ δὲ ἠπίστατο μάτην ἐγκαλῶν καὶ συντιθεὶς ἀνοσίως τὰς κατὰ τῶν ὀρθοδόξων συκοφαντίας καὶ τῆι πρὸς Νεστόριον αἰδοῖ καὶ φιλίαι τὰ καθ' ἡμῶν δωρούμενος, λεληθότως
L III 1050 ἠδίκει καὶ καθάπερ ἐν νυκτομαχίαι τετόξευκεν οὐχ ὁρώμενος καὶ ψευδηγορίας μεστὸν συν-
ep. 153 PG 477 τάξας χαρτίον τετόλμηκεν ἀνενεγκεῖν εἰς τὰς εὐσεβεῖς ὑμῶν ἀκοάς, οὐδὲ ἐκεῖνο λαβὼν εἰς
Prou. 24, 22b νοῦν τὸ παρὰ τῆι θείαι κείμενον γραφῆι μηδὲν ψεῦδος ἀπὸ γλώσσης βασιλεῖ λε-
ep. 87 γέσθω. ἡμεῖς δὲ τοῦτο μαθόντες βιβλίων ἐπίδοσιν πεποιήμεθα τῆι ἁγίαι καὶ οἰκουμενικῆι συνόδωι, τὴν μὲν ὀρθὴν καὶ ἀβέβηλον τῆς ἐκκλησίας ὁμολογοῦντες πίστιν, ἀναθεματίζοντες δὲ τοὺς τὰ Ἀρείου καὶ Ἀπολιναρίου καὶ Εὐνομίου φρονοῦντας, παρεκαλοῦμεν δὲ κατὰ 10
τοὺς τῆς ἐκκλησίας θεσμοὺς ἥκειν τε αὐτὸν εἰς μέσον τοῖς ἰδίοις συστησόμενον λόγοις καὶ διελέγχειν ἡμᾶς. ἔννομα δὲ ἦν, ὥς γε οἶμαι, τὰ παρ' ἡμῶν· ὃ δὲ εἰς τοῦτο κατώλισθεν ἀμαθίας, μᾶλλον δὲ δειλίας τε καὶ ἀπορίας, ὡς καταναρκῆσαι τὴν ἄφιξιν καὶ μηδὲ ὅσον ἰδεῖν καταθαρσῆσαι τὴν ἁγίαν σύνοδον. καίτοι ἐχρῆν δήπου μᾶλλον ἐνστῆναι νεανικῶς καὶ τὴν κλῆσιν οὐκ ἀναμείναντα δραμεῖν αὐτόμολον, ἐλέγξαι σαφῶς, ἀποφῆναι 15
κατεγνωσμένους καὶ ταῖς ἰδίαις αὐτὸν ἐπαγωνίσασθαι ψήφοις. ἀλλ' οὐκ ἔδραμεν εἰς τοῦτο σαθρῶι συνειδότι χρώμενος, δεδιὼς δὲ οὕτω τὴν ἄφιξιν τὴν εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον, ὡς μηδὲ ὅσυν εἰπεῖν τῆς ἑστίας προκύψαι τολμᾶν. καίτοι πῶς ἦν εἰκὸς τοὺς ἐξειλεγμένους
M V 248 Zach. 7, 9 ἱερουργούς, μεμνημένους ἱερουργίας, μεμνημένους θεοῦ λέγοντος κρίμα δίκαιον κρί-
Deut. 1, 17 νατε καὶ οὐ λήψηι πρόσωπον ἐν κρίσει, ὅτι ἡ κρίσις τοῦ θεοῦ ἐστι, μὴ 20
οὐχὶ πάντηι τε καὶ πάντως ἐληλεγμένους ἡμᾶς ὡς αἱρετικοὺς ταῖς τῆς κατακρίσεως ὑποθεῖναι ψήφοις; ἦν γάρ πως ἀνάγκη καὶ ὑπομνημάτων συστῆναι πρᾶξιν καὶ ταῦτα ὑμῖν γενέσθαι καταφανῆ. χώραις μὲν γὰρ ὅλαις καὶ πόλεσι ταῖς μεγάλαις νεύματι τοῦ ὑμετέρου κράτους εἷς ἀναδείκνυται δικαστής, θαρσεῖται δὲ κρίσεις καὶ τὰς ἐφ' αἵματι καὶ ψυχῆι δέδιέν τε τοὺς νομοθετοῦντας ὑμᾶς καὶ τοῖς παρ' ὑμῶν θεσπίσμασι πρὸς τὴν τοῦ δικαίου 25
θήραν ἀπευθύνεται· εἶτα πῶς ἔμελλον οἱ παρὰ θεοῦ πρὸς ἱερουργίαν ἐξειλεγμένοι τοσοῦτοί τε ὄντες τὸν ἀριθμὸν καὶ οὐκ ἀθαύμαστον ἔχοντες τὴν ὑπόληψιν τὴν ἐπί γε φημὶ τῶι βιῶναι λαμπρῶς ἡμᾶς αἰδεσθῆναι μᾶλλον καὶ οὐχὶ τὴν θείαν ἐντολήν;

24 Ὅτι δὲ ἀχάλινος αὐτῶι πρὸς ὑπεροψίαν τε καὶ ὕβριν γέγονεν ὁ νοῦς, καὶ δι' ἑτέρων πραγμάτων ἀταλαίπωρον ἰδεῖν. τρίτον μὲν γάρ που διατετέλεκεν ἔτος δυσφημῶν ἐπ' 30
Coll. Ver. 3. 4 ἐκκλησίας ὁ τῶν νέων δογμάτων εὑρετὴς Νεστόριος· ἐπειδὴ δὲ καὶ δι' οἰκείων γραμμάτων τῶι ὁσιωτάτωι τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας ἐπισκόπωι Κελεστίνωι καταφανῆ τῆς ἑαυτοῦ διανοίας ἐποίει τὴν νόσον, οὐκ ἀπότομον, οὐκ ἀσυμπαθῆ τὴν ψῆφον ὑπέμεινε, παρεκαλεῖτο

V, P [= hk], S, D [= mn], AW

2 τῆσ ἐκκλησίασ VP ἐκκλησιαστικοῖσ SDAW 3 κατὰ om. P 4 τὸν νεστόριον W τὰ om. P λοιδορούμενοσ W 6 ἐτόλμησεν S ἀκοὰσ ὑμῶν A οὔτε PA οὔτ' V 7 μὴ δὲ SW 8 ἐπίδοσιν om. D 8/9 συνόδω καὶ οἰκουμενικῆ S 9 ἀβέβηλον] βεβαίαν SW γρ(ά)φεται καὶ βέβαιον W in mg. 10 ἀπολλιναρίου S 11 τῆς ἐκκλησίας] ἐκκλησιαστικοὺσ W 12 ἐλέγχειν A 13 τε om. SDAW 14 καταθαρσῆσαι VPW καταθαρσῆσαι μόνον SDA μόνον καταθαρσῆσαι W^{corr} χρῆν P δήπου VPA σπουδῆ SDW ἐκστῆναι S 15 κλῆσιν] ἐκλησίαν W 16 ἐπαγωνίσασθαι SDW ἐναγωνίσασθαι A καταγωνίσασθαι VP ἔδραμεν εἰσ SDAW ἔδρασε VP 17 σαθρῶ VPA κακῶ SDW 18 ἑστίας] εἰσόδου P τοὺς om. P 19 ἱερουργίασ μεμνημένους om. SDAW 20 λήψεσθε SDW ἡ om. P, corr. k 21 τε om. V κρίσεωσ SDW 22 ἡμῖν D 23 ὅλαις om. SDW 24 θαρσεῖται VAW θαρσεῖτε PSD δὲ VPA δὲ καὶ SDW καὶ^{1} SDA om. VPW 25 δέδιέ τε VA δεδίενται SW δεδιέναι D δέδιε δὲ P νομοθέτασ W ἡμᾶσ SDW ἡμῶν W 26 ἀπευθύνετε D ἤμελλον V ἱερουργίασ A 27 φημι] μὴν W τὸ W 29 δὲ] καὶ S ὑπεροψίασ SDA ὕβριν VPW^{corr} ὕβρεισ SDAW 31 ἐκκλησίαισ W 32 κελεστίνω ἐπισκόπω S αὐτοῦ W ἑαυτῶν S 33 ποιεῖται SDW τὴν νόσον] τὸν νοῦν P οὐκ] οὐδὲ SD

δὲ μᾶλλον ἀποφοιτῆσαι μὲν τῆς ἐνούσης κακοδοξίας αὐτῶι καὶ τὴν ὀρθὴν καὶ ἀμώμητον ἀνθελέσθαι πίστιν, παρεκαλεῖτο δὲ οὐχ ἅπαξ, ἀλλὰ καὶ πλειστάκις. ὁ δὲ ἀκριβής, ὡς οἴεται, τῶν θείων δογμάτων ἐρευνητής, ἵνα μή τι λέγοιμι φορτικόν, ὁ μέγα φρονῶν ἐπὶ τῆι τῶν θείων εἰδήσει νόμων, οὐχ ὑπομνήσας πώποτε τοὺς ἠδικημένους παρ' αὐτοῦ, οὐ λόγου μεταδούς, μᾶλλον δὲ οὐδὲ συστῆναι ταῖς ἑαυτοῦ προπετείαις θαρσήσας, ὑβρίζει μὲν ἀνοσίαι ψήφωι, τάχα δέ που καὶ μέγα πεφρόνηκεν ἐπὶ τούτωι, ἵνα καὶ ἀκούηι λέγοντος τοῦ μακαρίου Δαυίδ, μᾶλλον δὲ τοῦ ἁγίου πνεύματος διὰ φωνῆς τοῦ Δαυίδ· τί ἐγκαυχᾶι ἐν κακίαι ὁ δυνατὸς ἀνομίαν ὅλην τὴν ἡμέραν; ἀδικίαν ἐλογίσατο ἡ γλῶσσά σου; ὡσεὶ ξυρὸν ἠκονημένον ἐποίησας δόλον. ἠγάπησας κακίαν ὑπὲρ ἀγαθωσύνην, ἀδικίαν ὑπὲρ τὸ λαλῆσαι δικαιοσύνην· ἠγάπησας πάντα ῥήματα καταποντισμοῦ, γλῶσσαν δολίαν. διὰ τοῦτο ὁ θεὸς καθελεῖ σε εἰς τέλος· ἐκτίλαι σε καὶ μεταναστεύσαι σε ἀπὸ σκηνώματός σου καὶ τὸ ῥίζωμά σου ἐκ γῆς ζώντων. PG 480 I. III 1051 Ps. 52, 3-7

Ἐπυθόμην δὲ ὅτι τῆς καθ' ἡμῶν πλημμελείας ἀπαλλάττειν αὐτὸν ἐπιχειροῦσι τινές, λελυπῆσθαι δικαίως διαβεβαιούμενοι διά τοι τὸ δίχα αὐτοῦ τὸ ἐπὶ τῶι δεδυσφημηκότι γενέσθαι συνέδριον. ἀλλ' ἦν ἄμεινον οὐχ ἡμᾶς αἰτιάσασθαι μᾶλλον, γράφεσθαι δὲ τὴν οἰκείαν αὐτὸν ἐπὶ τούτωι μέλλησιν. εἶτα τοὺς προαφιγμένους καὶ προαπηγγελκότας τῆι ἁγίαι συνόδωι μὴ δὴ χρῆναι περιμένειν αὐτὸν καὶ οὐκ αὐτομόλους εἰς τοῦτο ἐλθεῖν, ἀλλὰ γὰρ ταῖς παρ' αὐτοῦ διακονουμένους φωναῖς, τί μὴ μᾶλλον ἐποιεῖτο κατεστυγημένους ὡς ψευδηγορήσαντας, ὡς ἠπατηκότας, ἀλλ' ἐν τοῖς ὅτι μάλιστα γνησιωτάτοις ἔχει; ἀλλ' ἔστω τυχὸν καὶ λελύπηται. ταύτης οὖν ἕνεκα τῆς αἰτίας ἔδει τῶν θείων αὐτὸν ἀλογῆσαι νόμων, ἐπιλαθέσθαι δὲ θεοῦ λέγοντος ἀθῶιον καὶ δίκαιον οὐκ ἀποκτενεῖς; ἔδει κατακρῖναι τοὺς ἐπ' οὐδενὶ τῶν ἀτόπων κατεγνωσμένους; ἐχρῆν ἀδελφῶν τὸ τῆς ἀνοσιότητος κατωθῆσαι ξίφος; θεσμοὺς ἐκκλησιαστικοὺς περιυβρίσαι; συκοφαντῆσαι, ψεύσασθαι καὶ τοῦτο τὰς εὐσεβεστάτας ὑμῶν ἀκοάς; ἐχρῆν ἡγήσασθαι παρ' οὐδὲν τὴν ὀρθότητα τῆς πίστεως καὶ τὸ ἐθελῆσαι φρονεῖν ὅσα μῶμον ἔχει παντελῶς οὐδένα, χαρίσασθαι δὲ τὴν ἐπικουρίαν τῶι δυσφημοῦντι κατὰ Χριστοῦ καὶ ἀναστῆσαι ζητεῖν τὸ ψεῦδος, καταστρέφειν δὲ τὴν ἀλήθειαν; ταῦτα φρενὸς ἁγίας δοίη τις ἂν εἶναι καρπόν; ταῦτα βουλῆς ἱερατικῆς εὑρήματα; καίτοι λέγοντος ἀκούω θεοῦ ὅτι χείλη ἱερέως φυλάξεται κρίσιν καὶ νόμον ἐκζητήσουσιν ἐκ στόματος αὐτοῦ. πρόδηλον οὖν ὅτι δι' ὧν ἂν οἴηται τῆς καθ' ἡμῶν ἀπονοίας τὰς αἰτίας ἀποσκευάζεσθαι, διὰ τούτων αὐτῶν ἀνόσια πεπραχὼς καταφωρᾶται μειζόνως. ἐγὼ δέ, ὦ φιλόχριστε βασιλεῦ, ἔχαιρον μὲν τῆς ἐνεγκούσης ἀπαίρων καὶ τῆς ὑμετέρας Ἀλεξανδρείας ἐκδεδημηκώς, πνεύματος δὲ λάβρου καταχεομένου τῶν ἱστίων καὶ μόνον οὐχὶ καταβροντῶντος τῆς νεὼς αἰρομένου τε ὑψοῦ τοῦ κύματος καὶ ταῖς τῶν οἰάκων περιπαφλάζοντος κεφαλαῖς, εὔθυμος καὶ οὕτω διετέλουν τὸν ἐκ τοῦ χειμῶνος κίνδυνον ὀπίσω τιθεὶς τῆς εὐκταιοτάτης μοι θέας τοῦ ὑμετέρου κράτους. καὶ μὴν ὅτε PG 481 Mal. 2, 7 M V 249 Exod. 23, 7

V, P [= hk], S, D [= mn], AW

1 αὐτῶ κακοδοξίας S καὶ τὴν] τὴν δὲ SD 3 τι om. P λέγωμεν SDW μεγαλόφρων VP 4 αὐτῶ P 5 τῆ — προπετεία W θαρρήσας V 6 ἀνοσίω V που om. VP ἀκούοι P 7 μᾶλλον — Δαυίδ om. SW ἐγκαχᾶ P, corr. k 9 κακίαν] ἀδικίαν A 10 τοῦ D 11 πάντα τὰ PSD 11/12 καθέλοι D 12 ἐκτίλαι σε] ἐκτίλλεσαι V 13 καὶ τὸ — ζώντων om. VPA 14 αὐτὸν om. SDW 15 τοι om. SD τὸ δίχα] τάχα W 16 αἰτιάσθαι AW 17 αὐτὸν VSAW αὐτῶ P αὐτῶν D μέλησιν W 18 δὴ om. SDW αὐτομόλως P 19 γὰρ om. SAW διακονουμέναισ PSD μὴ om. D κατεστιγμένους PW 20 ἔχειν VD 22 ἀποκτείνησ S ἔδει δὲ P 23 ἀδελφῶ D 24 ὑβρίσαι W 25 τοῦτο] ταῦτα εἰσ P 26 πίστεως] πίστεωσ ἀσπαζομένουσ ὡσ τὸ εἰκὸσ W ὅσα μῶμον] ὡσ ἄμωμον P δὲ] καὶ S δὲ μᾶλλον W 28 ἁγίας] ὑγειοῦσ W 29 εὑρέματα VSDW ὅτι om. S φυλάξει SDW 30 ὅτι om. P 33 ἡμετέρασ VP τε SDW λαύρου VSDAW καταχεομένων W 34 δὲ P ὑψοῦ VPA εἰσ ὕψοσ SDW 35 εὐθύμωσ SW

τὴν Ἐφεσίων ἀφέντες ἐπὶ τὴν λαμπρὰν ἐκείνην ἀνεκομίζοντο πόλιν οἱ ἐκ τῆς ἁγίας συνόδου προκεχειρισμένοι πρός γε τὸ χρῆναι συνειπεῖν τοῖς παρ' αὐτῆς πεπραγμένοις, ἐπεθύμουν γενέσθαι τοῖς ἀνδράσιν ἐναρίθμιος, πρῶτον μὲν ὑπὲρ τοῦ τὸ ὑμέτερον κράτος ἰδεῖν, εἶτα πρὸς τούτῳι ἵνα καὶ αὐτῶι τῶι τῆς Ἀντιοχείας ἐφ' ὑμῶν δικάσωμαι καὶ δείξω συκοφαντήσαντα καὶ παρανόμως λελυσσηκότα καὶ μανίαις ἀκράτοις νενικημένον, ὅτι τῶν Νε-
ep. 6 στορίου δυσφημιῶν ἀνεθεμάτισα τὰ κεφάλαια. τῆι γὰρ ἐμῆι πίστει μεμαρτύρηκε τὴν
L III 1054 ὀρθότητα καὶ ἡ Ῥωμαίων ἐκκλησία καὶ μὴν καὶ ἡ ἁγία σύνοδος ἡ ἐξ ἁπάσης ὡς ἔπος εἰπεῖν συναγηγερμένη τῆς ὑπ' οὐρανόν. ὅτι γὰρ κατ' οὐδένα τρόπον ἔξω γεγονὼς ἁλοίην ἂν τῆς τε ἀποστολικῆς καὶ εὐαγγελικῆς παραδόσεως ὀρθήν τε καὶ ἀδιάστροφον
nr. 45 τῶν ἱερῶν δογμάτων διελαύνω τρίβον, παμψηφὶ διωμολογήκασι, καὶ τοῦτο ἐγγράφως ἐπὶ πίστεως ὑπομνημάτων, ἀναγινωσκομένων τῶν παρ' ἐμοῦ γραφεισῶν πρὸς Νεστόριον ἐπι-
27 στολῶν. ηὐχόμην δὲ οὐχὶ τούτων ἕνεκα μόνων ἐκεῖσε γενέσθαι, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰς τῶν ἑτέρων διαβολὰς τὰς κατ' ἐμοῦ καὶ τῶν ἐμῶν ψευδεῖς ἀποφήνω. οἱ γὰρ τῶν Νεστορίου δογμάτων ὑπασπισταὶ τὸ ἐκ φθόνου καὶ βασκανίας ἐπ' ἐμοὶ συντείνοντες τόξον καὶ τὰ ἐξ ἀκράτου μανίας πολυτρόπως ἀρτύοντες, ἄνδρας ἐξωνούμενοι καὶ κατηγόρους ἱστάντες, ὧν
Phil. 3, 19 ὁ θεὸς ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῆι αἰσχύνηι αὐτῶν, καθά φησιν ὁ μακάριος Παῦλος, τῶι ὑμετέρωι κράτει δι' ὄχλου γίνεσθαι παρεσκεύαζον καὶ μάλα συχνῶς, καίτοι παρ' ἐμοῦ πεπονθότας τῶν ἀτόπων οὐδέν· οὐ γὰρ ἦν τις αὐτοῖς πρὸς ἐμὲ λόγος παντελῶς, ἀπομισθώσαντες δέ, ὡς ἔφην, τοῖς ἐπιβουλεύουσιν ἐμοὶ τὰς ἑαυτῶν γλωσσαλγίας κατε-
M V 252 φλυάρουν εἰκῆι, πάντα δρῶντες ἑτοίμως. ἀτόλμητον δὲ τοῖς τοιούτοις οὐδέν· σύντροφον γὰρ ἔχουσι τὸ κακὸν καὶ οὐδὲν λελόγισται παρ' αὐτοῖς τὸ καὶ γραφὴν ἁλῶναι συκοφαντίας καὶ ψευδηγορῆσαι πλειστάκις καὶ καθ' ὧν ἂν βούλοιτό τις, καὶ εἰ μή τις εἴη γνώριμος αὐτοῖς τῶν κατηγορουμένων. ἴσασι δὲ ὄντας τοιούτρυς οὕτω τε ζῆν εἰωθότας οἱ κατὰ πᾶσαν ὄντες τὴν ὑμετέραν Ἀλεξάνδρειαν. κατεφλυάρουν μὲν οὖν ἐκεῖνοι τοῖς εἰς τοῦτο παρωρμηκόσι τὸ χρῆμα προπίνοντες καὶ ἀντέκτισιν ὥσπερ τινὰ τῆς δωροδοκίας τῆς κατ' ἐμοῦ γλωσσαλγίας ποιούμενοι τὴν ἐπίδειξιν. καὶ δεδυσφόρηκα μὲν λίαν ἐπὶ τούτοις ἐγώ (πῶς γὰρ οὐκ ἔμελλον;), πλὴν ἐμεμνήμην λέγοντος τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος
Mt. 5, 11. 12 Χριστοῦ· μακάριοι ἐστέ, ὅταν διώξωσιν ὑμᾶς καὶ ὀνειδίσωσι καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ. χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτως γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προ-
PG 484 28 φήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν. ὅτε γὰρ ὁ τῆς ἀνομίας πατήρ, τουτέστιν ὁ σατανᾶς, ταῖς ἐκκλησίαις παγίδα καὶ τοῖς τὴν ὀρθὴν ἔχουσι πίστιν ἐξαρτύειν ἐπιχειρεῖ καὶ διὰ τῶν ἰδίων ὑπασπιστῶν παραχαράττειν ἀποτολμᾶι τῆς ἀποστολικῆς τε καὶ εὐαγγελικῆς πίστεως τὴν παράδοσιν, εἶτα τῆς ὀρθῆς δόξης οἱ φύλακες ἀντανιστῶσιν αὐτῶι τὴν ἀλήθειαν καὶ τοῖς τὰ ὀρθὰ διαστρέφουσιν ἀντιφέρονται, σύνοπλον ἔχοντες καὶ συμπαραστάτην αὐτὸν τὸν

V, P [= hk], S, D [= mn], AW

1 ἐκεῖνοι P 2 πρό D γε om. P αὐτοῖσ PD αὐτῆ SAW 3 συναρίθμιοσ S 4 ἔπειτα SDW ἡμῶν W 5 λελυσσηκότα SDW λελυπηκότα VPA 6 ἀνεθεματίσθησαν P τὴν om. P 7 ἡ² om. SDW 8 καὶ κατ' A 9 εὐαγγελικῆσ καὶ ἀποστολικῆσ SDAW 10 διελαύνων V παμψηφεὶ VP ὡμολογήκασι SW 11 γραφησομένων καὶ γραφεισῶν S γραφέντων V 11/12 ἐπιστολῶν om. V 12 εὐχόμην P μόνον PW τάσ om. VP 13 ἀποφήνωσιν S 15 ἀκράτου AW ἀκρατοῦσ VP ἀκρασίασ καὶ SD ἱστῶντεσ VW 16 ὁ om. PS 17 γενέσθαι VSDW 17/18 παρ' ἐμοῦ om. SW 18 πεπονθότεσ PSDW οὐδὲ V 19 γλωσαλγίασ PS 21 οὐδὲ P γραφὴν ἦν W γραφῆ D γραφῆσ P 23 αὐτῶν S 24 ἡμετέραν VPW οὖν om. W 25 προτείνοντεσ W 26 τῆς om. SD γλωσαλγίασ S ἀπόδειξιν W δεδυσφήμηκα W λίαν] πλέον SD 28 ὀνειδίσωσιν ὑμᾶσ καὶ διώξωσιν D ὀνειδίσωσι καὶ διώξωσιν ὑμᾶσ S 29 καθ' ὑμῶν PA ῥῆμα καθ' ὑμῶν D καθ' ὑμῶν ῥῆμα V ῥῆμα SW ἐμοῦ om. S 30 ἡμῶν S 31 ἡμῶν PDW 32 τὴν om. V πίστιν ἔχουσιν P ἐπιχειρῆ D καὶ om D 33 τολμᾶ P 34 δόξης] πίστεωσ S ἀντανιστᾶσιν A ἀνθιστῶσιν P 35 ὅπλον VP συνπαραστάτην W τὸν om. S

Χριστόν, ὅς ἐστιν ἀλήθεια, τότε δὴ πάντως ὁ τοῦ ψεύδους πατὴρ πολλοὺς ἐγείρει τοὺς ψευδηγόρους, τότε καὶ συκοφαντῶν ἀγρία πληθὺς τοῖς εὐσεβεῖν ἠιρημένοις ἀντανίσταται. τοῦτο παθόντας καὶ αὐτοὺς εὑρίσκομεν τοὺς ἁγίους προφήτας. προεφήτευε μὲν γὰρ κατὰ καιροὺς ὁ μακάριος Ἀμώς, κατηιτιᾶτο δὲ σφόδρα τοὺς ἐξ Ἰσραὴλ ὡς τῆς εἰς θεὸν ἀγάπης ἠφειδηκότας καὶ τῶν δοθέντων αὐτοῖς ὑπερορῶντας νόμων· ἀλλ' εἰς μέσον ἦιει παραχρῆμα καὶ ἀντέπραττεν ὁ Πασχώρ (ψευδοπροφήτης δὲ οὗτος καὶ δαιμονίων θεραπευτής), εἶτα τῶι βασιλεῖ τοῦ Ἰσραὴλ διαβέβληκε τὸν ἀληθῶς ἅγιον καὶ προφήτην, ὧδε γεγραφώς· συστροφὰς ποιεῖται κατὰ σοῦ Ἀμώς· οὐ μὴ δύνηται ἡ γῆ ὑπενεγκεῖν πάντας τοὺς λόγους αὐτοῦ. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ μακάριος Ἱερεμίας πλημμελοῦντα τὸν Ἰσραὴλ ἐπανορθοῦν ἐκέλευε τὰς οἰκείας ὁδούς, ἀλλ' οὐκ ἀπῆσαν οἱ διαβάλλοντες· παρώτρυναν γὰρ κατ' αὐτοῦ τὸν Σεδεκίαν τοὺς τῆς βασιλείας διέποντα θρόνους. καὶ φορτικὸν μὲν ἦν τοῖς ἁγίοις τὸ χρῆμα καὶ δύσοιστον ἀληθῶς· πλὴν τὸ θεῶι δοκοῦν καὶ φίλον τῆς ἑαυτῶν προθέντες ζωῆς, εἴχοντο καὶ οὕτω τῶν ἐν χερσὶ σπουδασμάτων, οὐκ ἀγνοοῦντες τὸ γεγραμμένον ὅτι καρδία βασιλέως ἐν χειρὶ θεοῦ· οὗ δ' ἂν θέλων νεῦσαι, ἐκεῖ ἔκλινεν αὐτήν. πράους γὰρ αὐτοὺς ἀπετέλει καὶ φιλοικτίρμονας, καίτοι πλειστάκις παρωξυμμένους, τοὺς τῶν Ἰουδαικῶν κρατοῦντας πραγμάτων ἀλλὰ γὰρ παρήσομεν τὰ ἐκείνων, ὡς ἅπασιν ἐγνωσμένα, μεμνήσομαι δὲ τοῦ πανευφήμου καὶ τρισμακαρίου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου τοῦ γεγονότος κατὰ καιροὺς ἐπισκόπου τῆς ὑμετέρας Ἀλεξανδρείας. ἐμάχετο μὲν γὰρ ταῖς Ἀρείου κακοδοξίαις, οἱ δὲ τῆς ἐκείνου βδελυρίας παράσιτοι συκοφαντοῦντες αὐτὸν διετέλουν. ἀσελγῆ δὲ καὶ ἀχάλινον ἐπ' αὐτῶι τὴν γλῶσσαν ἀνέντες, ὡς οὐκ ἀρκούντων αὐτοῖς τῶν ψευσμάτων, χεῖρα τεμόντες ἀνθρώπου περιεκόμιζον καὶ φρικτὸν τοῖς ὁρῶσι παρατιθέντες θέαμα ταύτην αὐτὸν ἔφασκον ἀποτεμεῖν, Ἀρσένιον δέ τινα τοῦτο παθεῖν διετείνοντο. χρόνους δὲ μακροὺς διατετελέκασι συναρπάζοντες, ἄχρις οὗ διαλανθάνων κατελήφθη ζῶν ὁ Ἀρσένιος, πεφώραται δὲ οὕτω μόλις τῆς ἐκείνων σκαιότητος τὸ ἐγχείρημα. δύσοιστον μὲν οὖν καὶ σφόδρα δριμὺ ψυχαῖς ἐλευθέραις καὶ καθαρὸν ἐχούσαις τὸ συνειδὸς ἡ συκοφαντία, ἀλύει δὲ σφόδρα τῶν πεπονθότων ὁ νοῦς καὶ τὸ εἰκῆι καὶ μάτην ἐπιβουλεύεσθαι παρὰ τῶν ἠδικημένων οὐδὲν παγχάλεπον ὁμολογουμένως. πλὴν ὅτι ταῦτα συμβήσεται τοῖς πρεσβεύουσι τὴν ἀλήθειαν, προκαταμεμήνυκεν ἡ θεία γραφή. ἔφη γοῦν· ἕως θανάτου ἀγώνισαι ὑπὲρ τῆς ἀληθείας, καὶ κύριος πολεμήσει ὑπὲρ σοῦ. καὶ μὴν καὶ αὐτὸς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς εἰς ἀγαθὴν εὐτολμίαν ἐπαλείφων τοὺς μαθητὰς καὶ ψευδηγορίας ἁπάσης ἀλογεῖν ἀναπείθων καὶ τῶν ἐπὶ τῶι διώκεσθαι πόνων, εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, φησί, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβοὺλ ἐκάλεσαν, πόσωι μᾶλλον τοὺς οἰκειακοὺς αὐτοῦ. ἐκδυσωπεῖ δὲ καὶ σφόδρα χρησίμως προσεπειπών· οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδά-

Ier. 20, 1
L III 1055
Amos 7, 10
Ier. 33, 13
Prou. 21, 1
M V 253
Sir. 4, 28
Ioh. 15, 20
Mt. 10, 25
Mt. 10, 24

V, P [= hk], S, D [= mn], AW

1 ἡ ἀλήθεια DW 2 τότε δὴ SD ὅτε δὴ W ἄγρια πλήθη VP ἀνθίσταται P 3 ἁγίασ S 4 καιρὸν V 5 ὑπερορῶντεσ S ἦει PA ἦκει SDW ἦλθε V 6 παραχρῆια om. SDW ἀντέπασχεν SD ἀντέπεσχεν W δὲ om. P 7 τὸν om. SDW ἀληθῶσ in ἀληθῆ corr. S 8 σοῦ] τοῦ W δυνήσεται SD δυνήσηται W ἐπενεγκεῖν P 9 πάντας om. P τρισμακάριοσ A μακάριοσ προφήτησ SDW 10 ἐνδιαβάλλοντεσ V 10/11 παρώτρυνον A 11 γὰρ VPA δὲ SDW διέποντασ S 12 μὲν om. VP ἦν] ἐν D καὶ — ἀληθῶς om. P τὸ Vm1 τῶι Sm1A τὸ τῶι PW φίλον ὂν A 14 βασιλέων V θῶ καὶ D θέλη PW νεύση A νεύσειεν V ἔκλιναν S 15 ἀποτελεῖ A 15/16 πολλάκισ S 16 παρωξυμένουσ D παροξυνομένουσ W παρωτρυμμένουσ V ἰουδαίων P παρήσωμεν PSD 17 πᾶσιν V ἐγνωσμένων W δὲ om. W 18 ἡμετέρασ VP 19 ἐμάχοντο S βδελλυρίασ W κακοδοξίασ P 19/20 συκοφαντοῦσιν V 20 αὐτοῦ SDW γλῶτταν Sm1W 20/21 οὐκ ὡσ S 21 καὶ om. VP 22 παρατίθενται S 24 κατελείφθη VW 25 σφόδρα om. SW ἐλευθέροισ P 27 πλὴν ὁμολογουμένωσ P 29 ἠγώνισαι S ὑπέρ] περὶ V 30 αὐτὸς om. AW, corr. W ἰσ χσ VP 31 ὑπαλείφων W πάσησ D 32 καὶ ὑμᾶσ φησὶ S 33 ἀπεκάλεσαν A πόσω SDW πολλῶ VPA 33/34 ἐδυσώπει SDW 34 προσειπὼν P

σκαλον οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. εἰ γὰρ αὐτοῦ κατειρήκασι τοῦ Χριστοῦ, ποῖος ἡμῶν ὁ λόγος; καὶ εἰ κατὰ παντὸς ἁγίου γεγόνασιν αἱ συκοφαντίαι, πῶς ἦν ἄρα διαφυγεῖν τοὺς ἐλαχίστους ἡμᾶς; ἀκρατὴς μὲν γὰρ τῶν ἀνοσίων ἡ γλῶττα, φέρεται δὲ ὥσπερ κατὰ πρανοῦς, ἀλλ' ἐστὶν ἐπάρατος καὶ θεῶι κατεστυγημένη. ψάλλει γοῦν ὁ
Ps. 11, 4 μακάριος προφήτης Δαυίδ· ἐξολοθρεύσαι κύριος πάντα τὰ χείλη τὰ δόλια καὶ γλῶσσαν μεγαλορήμονα.

31 Πεπείραται σὺν ἐμοὶ τῶν ἐκ γλώττης ἀχαλίνου βελῶν καὶ ὁ ἀγαπητὸς μοναστὴς Βίκτωρ. ἐπεφήμισαν γὰρ τινὲς αὐτῶι τῶν τάχα που ψευδηγορεῖν εἰωθότων ὅτι καὶ
L III 1058 αὐτὸς τῶν ἐκτόπων τινὰ πεφλυάρηκε κατ' ἐμοῦ, ὥστε καὶ ἀφιγμένον εἰς τὴν Ἐφεσίων πρός με κατηιτιῶντο σφόδρα τῶν ἀπὸ τῆς ἁγίας συνόδου τινές, μᾶλλον δὲ καὶ ἀπεστράφησαν ἅπαντες ὡς ἕνα τῶν ἀνοσίων μεμισηκότες. διατετελέκασι γοῦν πατραλοίαν ὀνομάζοντες καὶ ἀδελφοκτόνον καὶ ὅσα τούτοις ἐστὶ παραπλήσια. καὶ τοῦτο γνοὺς ὁ πρεσβύτης, πλείστων ὅσων αὐτὸν περιεστηκότων ἁγίων ἐπισκόπων, ἀνατείνας εἰς οὐρανὸν τὰς χεῖρας ὁμώμοκεν ἀσυνήθως κατά τε τοῦ ἁγίου βαπτίσματος καὶ τῶν σεπτῶν τοῦ Χριστοῦ μυστηρίων μηδὲν ἑαυτῶι συνειδέναι τοιοῦτον οὕτω τε μόλις ἐγώ τε καὶ αὐτὸς ἰσχύσαμεν τὰς τῶν λυπουμένων θεραπεῦσαι ψυχάς. πλὴν εἰ καὶ πολλοὶ λίαν οἱ ψευδοεπεῖν ἐθέλοντες ἐπιφυόμενοί τε καὶ ἐπιπηδῶντες μάτην, μᾶλλον δὲ καὶ παρωτρυμμένοι πρὸς τοῦτο παρὰ τῶν Νεστορίου σπουδαστῶν, ἀλλ' ἤρκεσεν εἰς ἐπικουρίαν τοῦ σωτῆρος ἡ χάρις καὶ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας τὸ μισοπόνηρον. ὥσπερ γὰρ ἐκ καμίνου καιομένης ἁρπάσαντες, ἡμερωτάτοις νεύμασι διεσώσατε, ἵνα τοῖς ἄλλοις ὁμοῦ τοῖς ἀνὰ πᾶσαν τὴν ὑμετέ-
M V 256 ραν Αἴγυπτον ἁγίοις ἐπισκόποις καὶ μονασταῖς ἀκαταλήκτους εὐχαριστίας τὰς ὑπέρ γε
PG 488 τοῦ ὑμετέρου κράτους νίκης τε καὶ διαμονῆς ἀναφέρωμεν τῶι παναγίωι Χριστῶι· δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ τῶι θεῶι καὶ πατρὶ ἡ δόξα σὺν ἁγίωι πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

119 = A 134. uersionem Syriacam edidit Bedjan in appendice Nestorii libri Heraclidae p. 542—562

L III 1155 1 Κυρίωι ἀγαπητῶι καὶ συλλειτουργῶι Οὐαλεριανῶι ἐπισκόπωι [τοῦ Ἰκονίου] Κύριλλος
M V 353 PG 77, 256 ἐν κυρίωι χαίρειν. Ἀπόχρη μέν, ὡς διάκειμαι, μᾶλλον δὲ καὶ ὡς ἔχει φύσεως τὸ ἀληθές,

---

7 sq. cf. ep. 22, 6

27 ὡραία πάνυ πρὸς τὸ δόγμα V in mg. Flor. Cyr. 74 ἐκ τῆς πρὸς Οὐαλεριανὸν ἐπιστολῆς ἐπίσκοπον Ἰκονίου, ἧς ἡ ἀρχή· Ἀπόχρη — ἀληθές

V, P [= hk], S, D [= mn], AW

1 τοῦ om. S 2 πῶσ ἡ ποῖοσ V καὶ εἰ] εἰ καὶ W οἱ συκοφάνται W 3 καὶ διαφυγεῖν SW γὰρ om. V τῶν ἀνοσίων ἡ PSDAW ἡ κατὰ τῶν ἁγίων V γλῶσσα S 5 προφήτης om. VP καὶ om. W 6 μεγαλορρήμονα V 8 οὑίτωρ P ἐπεφήμησαν kW που om. D ὅτι] ὥστε S 9 οὗτοσ A ἀτόπων S ἀφιγμένων m τῶν ἀφιγμένων V 11 γοῦν PA οὖν SDW γὰρ V 12 ἀνθρωποκτόνον S ἐστὶ om. SDW τοῦτο] οὕτω W 13/14 τὰσ χεῖρασ εἰσ [εἰσ τὸν V] οὐρανόν VP 14 ὤμοκεν S ὡμόμοκεν W συνήθωσ V τε om. SDW σεπτῶν om. VP 15 αὐτῶ SW συνιέναι V τε² om. V 16/17 οἱ — ἐθέλοντες] ἦσαν ὑθλοῦντεσ P 17 παρωτρυμένοι D παρωτρυνόμενοι W παροτρυνόμενοι VP 17/18 πρὸς τοῦτο om. VP 20/21 ἡμετέραν VP 21 καὶ μοναστα῀ῖσ om. S 22 Χριστῶι] θῶ P 23 πρι καὶ θῶ P ἡ om. V 23/24 τῶν αἰώνων om. SDA 24 ἀμήν om. S

V, P [= hk], AWRU, D [= mn], Σ

inscr. τοῦ αὐτοῦ πρὸσ οὐαλεριανὸν ἐπίσκοπον κατὰ τῶν τὰ νεστορίου φρονούντων VP κυρίλλου [τοῦ ἁγίου κυρίλλου D] ἴσον ἐπιστολῆσ γραφείσησ πρὸσ τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον οὐαλεριανόν AD τοῦ ἐν ἁγίοισ πρσ̄ ἡμῶν κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ ἐπιστολὴ πρὸσ οὐαλεριανὸν ἐπίσκοπον τοῦ ἰκονίου W τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸσ οὐαλεριανὸν ἐπίσκοπον τοῦ ἰκονίου U om. R ρμ̄ D ρῑ P 27/28 Κυρίωι — χαίρειν RΣ om. VPAWUD 27 ἀγαπητῶι καὶ ἀδελφῶι καὶ συλλειτουργῶι Σ τοῦ ἰκονίου R om. Σ

καὶ ἡ νῆψις τῆς σῆς ὁσιότητος εἴς γε τὸ δύνασθαι καὶ μάλα νεανικῶς ἀνταναστῆσαι τὸ ἀκριβὲς ταῖς τινῶν εἰκαιομυθίαις. ψυχρολογοῦσι γὰρ γραοπρεπῶς ἄνω τε καὶ κάτω πάντα κυκῶντες καὶ προσποιούμενοι μὲν περιεργάζεσθαι λεπτῶς τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς τὸ μυστήριον, οὐ μὴν ἔτι καὶ συνιέντες αὐτό, παρατρεπόμενοι δέ, καὶ τοῦτο L III 1158
εὐκόλως, πρὸς ἃ μὴ θέμις, καὶ φρονοῦντες τὰ διεστραμμένα. τὸ δέ γε παγχάλεπον
ἐκεῖνό ἐστιν ἐν τούτοις· ὑποπλάττονται μὲν γὰρ τὰ ὀρθὰ βούλεσθαι φρονεῖν καὶ δόκησιν
ἑαυτοῖς τῆς εἰς τοῦτο ῥοπῆς καθάπερ τι προσωπεῖον ἐναρμόσαντες τὸν τῆς Νεστορίου
δυσσεβείας ἰὸν ἐγχέουσι ταῖς τῶν ἁπλουστέρων ψυχαῖς, ἐοίκασι δέ πως τοῖς τῶν ἀνθρωπίνων σωμάτων ἀκεσταῖς ἢ γοῦν ἰατροῖς, οἳ τοῖς τῶν φαρμάκων οὐχ ἡδέσι τὸ γλυκὺ προσπλέκουσι μέλι, τῇ τοῦ χρηστοῦ ποιότητι τοῦ πεφυκότος λυπεῖν τὴν αἴσθησιν ὑποκλέπ-
2 τοντες. ἀλλ' οὐ γὰρ αὐτῶν τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν, νοῦν ἔχοντες Χριστοῦ κατὰ τὸν 2 Cor. 2, 11
πάνσοφον Παῦλον. εἰ μὲν γὰρ ἦν τις ὁ λέγων ὡς ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς ἀπορρήτως γεννη- 1 Cor. 2, 16
θεὶς μονογενὴς θεὸς λόγος ὁ καὶ αὐτῶν τῶν αἰώνων ποιητὴς ἀρχὴν ὑπάρξεως ἔσχεν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, ἔδοξεν ἂν αὐτοῖς οὐκ ἔξω φέρεσθαι σκοποῦ τὸ χρῆναι λέγειν· εἰ πνεῦμα κατὰ φύσιν ἐστὶν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, πῶς ἂν ἀπὸ σαρκὸς ἐγεννήθη, τοῦ κυρίου
λέγοντος τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ ἐστιν; ἐπειδὴ δὲ ὁ τοῦ κατὰ Ioh. 3, 6
Χριστὸν μυστηρίου λόγος ἑτέραν οἶμον ἔρχεται τὴν εἰς εὐθύ τε καὶ ἁπλανῆ καὶ οὐδὲν ἔχουσαν τὸ διάστροφον, ἀνθ' ὅτου βαττολογοῦσιν εἰκῆι, μὴ νοοῦντες μήτε ἃ λέγουσιν 1 Tim. 1, 7
μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται; φαμὲν γὰρ ὅτι ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος,
πνεῦμα ὢν ὡς θεὸς κατὰ τὰς γραφάς, ἐπὶ σωτηρίαι τῶν ὅλων ἐσαρκώθη τε καὶ ἐνηνθρώ- Ioh. 4, 24
πησεν, οὐκ ἐκ τῆς ἰδίας φύσεως αὐτὸς ἑαυτῶι σῶμα μεταβαλών, ἀλλ' οὐδὲ ἐκστὰς τοῦ εἶναι ὃ ἦν, ἢ τροπὴν ἢ ἀλλοίωσιν ὑπομείνας, ἀλλ' ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου τὸ ἄχραντον σῶμα λαβὼν ἐψυχωμένον νοερῶς καὶ ἴδιον ἀποφήνας αὐτὸ καθ' ἕνωσιν ἀπερινόητον καὶ ἀσύγχυτον καὶ ἄφραστον παντελῶς, ὡς μὴ ἑτέρου τινός, ἀλλ' ἴδιον αὐτοῦ τοῦτο νοεῖσθαι.
οὕτως εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον ὁ μονογενὴς ὡς πρωτότοκος καὶ ἐν πολλοῖς γέγονεν ἀδελ- Rom. 8, 29
φοῖς ὁ ἀσύντακτος τῆι κτίσει καθὸ νοεῖται θεός. ὅταν τοίνυν γεγεννῆσθαι λέγηται καὶ ἐκ γυναικός, ἀναγκαίως τὸ κατὰ σάρκα προσεπιφέρεται, ἵνα μὴ ὑπάρξεως ἀρχὴν νοῆται λαβὼν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, καίτοι πρὸ παντὸς αἰῶνος ὑπάρχων, ὁ συναίδιος καὶ ἀεὶ συνυφεστηκὼς τῶι ἰδίωι πατρὶ θεὸς λόγος, ἀλλ' ὅτε κατ' εὐδοκίαν τοῦ πατρὸς τὴν τοῦ δούλου μορφὴν ἠθέλησε λαβεῖν, τότε καὶ ἀπότεξιν τὴν ἐκ γυναικὸς κατὰ σάρκα μεθ' ἡμῶν
ὑπομεῖναι λέγεται. οὐκοῦν ὁμολογουμένως μὲν τὸ ἀπὸ σαρκὸς σάρξ ἐστιν, τὸ δὲ ἐκ θεοῦ θεός· ἔστι δὲ κατὰ ταυτὸν ἀμφότερα Χριστός, εἷς ὢν υἱὸς καὶ κύριος μετὰ τῆς ἰδίας M V 356

19—29 λόγος Timoth. arm. p. 120 31——p. 92, 1 οὐκοῦν — σαρκός **Doctr. p. 212, 24 ex Eulogio** 31—p. 92, 1 Flor. Cyr. 74 ὁμολογουμένως — νοερῶς

V, P [= hk], AWRU, D [= mn], Σ

1 ἀναστήσαι R 2 εἰκαιομυρίαισ A 3 τὰ πάντα WU om. AD μὲν περιεργάζεσθαι om. W μὲν om. D 4 μονογενοῦσ καὶ κῦ V 5 διεστραμένα V γε om. D 6 μὲν· om. W γὰρ om. AD τὸ W βουλεύεσθαι R 7 τὸ R 8 δυσφημίασ WR ἐκχέουσι WRD 9 τοῖς] τῆ P 9/10 οὐχ ἡδέσι — χρηστοῦ om. P 10 προσπλέκοντεσ WR 10/11 ὑποκλέπτουσιν P 12 πάνσοφον WRU εἰπόντα πάνσοφον P σοφώτατον εἰπόντα πάνσοφον V σοφώτατον A σοφὸν D δ² om. R 12/13 γενηθεὶσ V 13 θεὸς om. P 15 κατὰ φύσιν πνᾶ P ἐγενήθη V 16 γεγενημένον V 17 οἶμον WR οἶμαι U ὁδὸν AD οἶμον ἤτοι ὁδὸν VP ἁπλανὴν R ἁπλῆν PU 17/18 ἔχουσα R 18 βατολογοῦσιν W 20 σωτηριαν R ἄλλων V 21 μεταλαβὼν A 21—23 ἐκστὰς — ἀποφήνας] ἐκφήνασ D 22 ἢ¹] οὐ A 24 τοῦτο om. AD 25 ὡς — καὶ] καὶ πρωτότοκοσ PΣ γενόμενοσ WR 26 ὁ om. W τῆι κτίσει om. AD γεγενῆσθαι V om. D 27 ἐπιφέρεται R ἐπιφέρηται W νοοῖτο AWRD 29 συνεφεστηκὼσ P τοῦ¹ om. WR 30 τὴν γέννησιν τὴν P 32 δὲ om. AD κατ' αὐτὸν VR, corr. R ὢν εἷς Flor. εἷσ κσ WR Flor. Doct.

3 αὐτοῦ σαρκός, οὐκ ἀψύχου μᾶλλον, ὡς ἔφην, ἀλλ' ἐμψυχωμένης νοερῶς. μὴ τοίνυν διατεμνέτωσαν εἰς δύο τὸν ἕνα υἱὸν ἡμῖν, ἀνὰ μέρος ἱστάντες τὸν λόγον καὶ υἱὸν ἕτερον ἰδικῶς τε καὶ ἀνὰ μέρος ἄνθρωπον τὸν ἐκ γυναικός, καθά φασιν αὐτοί, ἀλλ' ἐννοείτωσαν ὅτι οὐκ ἀνθρώπωι συνήφθη μᾶλλον ὁ θεὸς λόγος, ἀλλ' αὐτὸς ἄνθρωπος γενέσθαι λέγεται,
Hebr.2,16.17 σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαβόμενος κατὰ τὰς γραφὰς καὶ ὁμοιωθεὶς κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς 5
L III 1159 δίχα μόνης ἁμαρτίας. ἡ δὲ εἰς ἅπαν ὁμοίωσις ἔχοι ἂν εἰκότως καὶ πρό γε τῶν ἄλλων τὴν ἐκ γυναικὸς ἀπότεξιν, ἣ νοεῖται μὲν ἐφ' ἡμῶν ἀνθρωπίνως καὶ καθ' ἡμᾶς, ἐπὶ δέ γε τοῦ μονογενοῦς ὑπὲρ τοῦτο· θεὸς γὰρ ἦν σαρκούμενος. τοιγάρτοι καὶ θεοτόκος ἡ ἁγία
4 καλεῖται παρθένος. ἐὰν δὲ λέγωσιν ὅτι θεὸς καὶ ἄνθρωπος συνελθόντες κατὰ ταυτὸν ἀπετέλεσαν ἕνα Χριστόν, φυλαττομένης δηλονότι τῆς ὑποστάσεως ἑκατέρου ἀσυγχύτως, τῶι 10
δὲ λόγωι διαιρουμένης, οὐδὲν ἀκριβὲς ἐπὶ τούτωι φρονοῦντας ἢ λέγοντας ἔνεστιν ἰδεῖν. οὐ γάρ, καθά φασιν, θεὸς καὶ ἄνθρωπος συνελθόντες ἀπετέλεσαν ἕνα Χριστόν, ἀλλ', ὡς
Hebr. 2, 14 ἔφην ἤδη, θεὸς ὢν ὁ λόγος παραπλησίως ἡμῖν μετέσχεν αἵματος καὶ σαρκός, ἵνα θεὸς ἐνανθρωπήσας νοῆται καὶ τὴν ἡμετέραν σάρκα λαβὼν καὶ ἰδίαν αὐτὴν ποιησάμενος, ἵνα κα-
PG 260 θάπερ ὁ καθ' ἡμᾶς νοούμενος ἄνθρωπος ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος συνεστὼς εἷς ἐστιν, οὕτω 15
καὶ αὐτὸς εἷς ὁμολογῆται ὑπάρχειν καὶ υἱὸς καὶ κύριος. μία γὰρ ὁμολογεῖται φύσις ἀνθρώπου καὶ σύστασις, κἂν ἐκ διαφόρων νοῆται καὶ [ἐξ] ἑτεροειδῶν πραγμάτων. ἑτερουσὲς μὲν γὰρ ὁμολογουμένως ὡς πρός γε ψυχὴν τὸ σῶμά ἐστιν, ἀλλ' ἴδιον αὐτῆς καὶ συναποτελεστικὸν τῆς ὑποστάσεως τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου. καὶ νῶι μὲν καὶ θεωρίαι τὸ διάφορον τῶν ὠνομασμένων οὐκ ἀσυμφανές, ἡ δέ γε σύνοδος ἤτοι συνδρομὴ τὸ ἀδιάτμη- 20
τον ἔχουσα ἐν ἀποτελεῖ ζῶιον τὸν ἄνθρωπον. ὁ τοίνυν μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος οὐκ ἄνθρωπον προσλαβὼν προῆλθεν ἄνθρωπος, ἀλλὰ καίτοι τὴν ἐκ θεοῦ πατρὸς ἀπόρρητον ἔχων γέννησιν, διὰ τοῦ ἁγίου καὶ ὁμοουσίου πνεύματος ἑαυτῶι δημιουργήσας ναὸν γέγονεν ἄνθρωπος. τοιγάρτοι καὶ εἷς νοεῖται, κἂν τῆι θεωρίαι τῆι κατὰ τὸν λόγον ἑτεροφυὲς ἦι παρ' αὐτὸν τὸ σῶμα αὐτοῦ. ὁμολογείσθω δὲ πανταχοῦ ὅτι μὴ ἄψυχον ἦν, ἀλλ' ἐψύχωτο 25
ψυχῆι νοερᾶι.

5 Ἥκειν γε μὴν εἰς τοῦτο ἀποπληξίας ἐπυθόμην τινάς, ὡς μὴ καταδεῖσαι λέγειν ὡς ἔν τινι Ἰησοῦ τῶι ἐκ παρθένου τεχθέντι ἐνοικήσαντα τὸν θεὸν λόγον τοῦτον ἀποθεῶσαι. ἀλλ' οὐ τοῦτό γε ἐστιν, ὦ βέλτιστοι, φαίην ἂν αὐτοῖς, τὸ σαρκωθῆναί τε καὶ ἐνανθρωπῆσαι τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, ἐγκατοικῆσαι δὲ μᾶλλον ἀνθρώπωι καθάπερ ἀμέλει καὶ ἐνὶ τῶν 30
ἁγίων προφητῶν. ὁ δέ γε τοῦ καθ' ἡμᾶς μυστηρίου λόγος, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἀνωτέρω
Ioh. 1, 14 βραχὺ προδεδήλωται, αὐτὸν βούλεται τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς γεννηθέντα λόγον σάρκα γενέσθαι

1—21 Timoth. arm. p. 120

V, P [= hk], AWRU, D [= mn], Σ

1 σαρκὸσ αὐτοῦ AD σαρκὸσ VP ὡσ ἔφην, ἀλλ' VPAUD δὲ ὡσ ἔφην WR Flor. ἐμψυχωμένησ D 1/2 τεμνέτωσαν WR 2 ἡμῖν εἰσ δύο τόν — υἱόν P ἡμῖν τὸν ἕνα υἱόν V ἱστῶντεσ D καὶ υἱόν καὶ WR 3 ἐννοήτωσαν P ἐνοείτωσαν V 4 ὅτι] ὡσ WR θεόσ] τοῦ θεοῦ WR γενέσθαι λέγεται ἄνθρωποσ P 5 ἐπιλαμβανόμενοσ WR ὡμοιωθεὶσ V 6 δίχα καὶ W ἔχοιεν ἂν R πρόσ R 7 καὶ om. WR, corr. W γε om. VPU 9 παρθένοσ καλεῖται U 9 ὅτι om. D καταυτὸν VU 10 ἀσυγχύτου VUn Tim. 11 ἀκριβῶσ P ἢ λέγοντασ om. WR Tim. 12 οὐδὲ W συνελθόντεσ θεὸσ καὶ ἄνθρωποσ WR 13 μετέσχηκεν P 14 καὶ[1] om. W 15 συνεστηκώσ WR 16 ὁμολογεῖται R καὶ[2] om D Tim. 17 σύστασισ AWRUDΣ ὑπόστασισ VP ἐξ om. WRΣ 17/18 ἑτεροειδέσ P 18 μὲν om. P γὰρ om. AD ὡς om. WRU τὴν ψυχὴν WR τῶ R 19 ἐστὶ τῆσ D 20 ὀνομασμένων VhRmn γε om. WR 20/21 διάτμητον V 22 ἄρρητον R 24 νοῆται V θεωρεῖται WR τῆι[1] om. AD τὸν om. W ἦν WR 25 παρ' αὐτῶ W παρ' αὐτὸ R δὴ WR πανταχῆ WR ἐψύχωται U ἐμψύχωτο D 27 γε μήν] μὲν οὖν WR μὴ — ὡς om. WR μὴ καταδεῖσαι VPUΣ καταδέχεσθαι AD 28 ἵῦ UΣ υἱῶ VPAWRD 29 γε om. VP 30 ἐγκατοικεῖν AD ἐνοικῆσαι WR ἐν ἐνὶ WR 31 ἐν om. P ἀνωτέροισ V 32 γεννηθέντα om. R

κατὰ τὰς γραφάς, οὐχ ὡς μετάστασιν φυσικὴν ἢ γοῦν τροπὴν ἢ ἀλλοίωσιν ὑπομείναντα,
τὴν εἰς σάρκα φημί, ἀλλ' ὅτι σάρκα ἐψυχωμένην νοερῶς ἰδίαν ἐποιήσατο καὶ αὐτὸς προ-
ἦλθεν ἄνθρωπος, οὐκ ἀνθρώπωι συνήφθη οὐδὲ ἐνώικηκεν, καθά φασιν. τὸ δὲ δὴ καὶ
ἀποτεθεῶσθαι λέγειν τὸν ἐσχηκότα τὴν ἐνοίκησιν, ὡς αὐτοὶ διατείνονται (τοῦτο γὰρ παρ' M V 357
ἡμῖν ἀπόβλητον παντελῶς), πῶς οὐχ ἁπάσης ἐμβροντησίας ἀπόδειξιν ἔχει; μάχεται γὰρ 5
τῶι σκοπῶι τῆς θεοπνεύστου γραφῆς. ὁ μὲν γὰρ θεσπέσιος Παῦλος τὸν τοῦ θεοῦ Phil. 2, 6-8
6 λόγον ἐν μορφῆι καὶ ἰσότητι τῆι κατὰ πᾶν ὁτιοῦν τοῦ πατρὸς ὄντα φησὶν οὐχ ἁρπαγμὸν
ἡγήσασθαι τὸ εἶναι ἴσα θεῶι, ἑαυτὸν δὲ μᾶλλον κενῶσαι καὶ μορφὴν δούλου λαβεῖν καὶ L III 1162
ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενέσθαι ὡς ἄνθρωπον ταπεινῶσαί τε ἑαυτόν· οἳ δὲ πρὸς πᾶν
τοὐναντίον μεθιστάντες τῶν πραγμάτων τὴν φύσιν καὶ τῆς ἀληθείας τὴν δύναμιν ἀνοσίως 10
ἐκκαπηλεύοντες τεθεοποιῆσθαί φασιν ἄνθρωπον. εἶτα τίς ὁ κενώσας ἑαυτόν, ὦ βέλτιστοι,
καὶ πῶς τεταπείνωται; ποίαν, εἰπέ μοι, λαβὼν τοῦ δούλου μορφήν; εἰσκομίζει γάρ, ὡς ἔοικεν,
ἡμῖν ὁ παρ' αὐτῶν λόγος ἐκ τῆς καθ' ἡμᾶς ταπεινότητος ὑψούμενον ἄνθρωπον καὶ ἐκ τῆς
καθ' ἡμᾶς κενώσεως εἰς τὸ πλῆρες τῆς θεότητος ἀναβαίνοντα καὶ ἐκ τῆς τοῦ δούλου μορ- PG 261
φῆς μεθιστάμενον εἰς δεσποτικήν. πῶς οὖν ἄρα κεκενῶσθαί φασιν τὸν μονογενῆ ἢ πῶς 15
τὴν ἡμῶν ὑπομεῖναι ταπείνωσιν, οὐκ ἔχω νοεῖν, εἰ μὴ ἄρα κεκενῶσθαί φασιν αὐτόν, ὅτι
τῆι ἰδίαι δόξηι τετίμηκεν ἄνθρωπον. καὶ εἰ τιμῶν ἀδικεῖται καὶ κενοῦται δοξάζων, πῶς
οὐκ ἄμεινον ἐρεῖ τις εἶναι τὸ μήτε τιμὴν αὐτὸν μήτε μὴν δόξαν τινὶ νέμειν; ἔμεινε γὰρ ἂν
ἐν ἰδίαις ὑπεροχαῖς, μήτε τιμήσας μήτε δοξάσας τόν, ὡς αὐτοί φασιν, οἰκειωθέντα αὐτῶι
ἄνθρωπον. ἆρ' οὐ γέλωτος ἄξια παντί τωι φανεῖται καὶ ἀβελτηρίας ἔμπλεω τῆς ἐσχάτης 20
ἃ φρονεῖν ἐγνώκασι καὶ θαρσοῦσι λαλεῖν; ἀλλ' ὅ γε τῆς ἀληθείας λόγος οὐκ ἂν ὑποπτεύ-
σειέν τι κεκενῶσθαι πώποτε μὴ οὐχὶ πλῆρες ὂν κατ' ἰδίαν φύσιν, οὐδ' ἂν οἴοιτο τεταπει-
νῶσθαί τι μὴ οὐχὶ δὴ πάντως ὑψοῦ τε καὶ ἀνωτάτω κείμενον, εἶτα καταφοιτῆσαν εἰς ὅπερ
οὐκ ἦν, τὸν δέ γε δούλου λαβόντα μορφὴν εἴσεταί που πάντως πρὸ αὐτῆς ἔχοντα τὸ κατὰ
φύσιν ἐλεύθερον καὶ τὸν γεγονότα ἄνθρωπον οὐκ οἶδεν ὄντα τοῦτο πρὶν γένηται. τῆς 25
τοίνυν ἁγίας καὶ θεοπνεύστου γραφῆς κένωσιν ὀνομαζούσης καὶ δούλου μορφὴν καὶ μέντοι
καὶ ἀνθρωπότητα καὶ τὸν ταῦτα ἐθελουσίως ὑπομείναντα λεγούσης εἶναι τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς
λόγον, τί παρατρέπουσιν αὐτοὶ πρὸς τὸ ἐναντίον τῆς οὕτω τεθαυμασμένης οἰκονομίας τὸ
εὐτεχνές, ἄνθρωπον τεθεοποιῆσθαι λέγοντες, ἵνα μηδὲν ἔτι διαφέρωσι Χριστιανοὶ τῶν τῆι Rom. 1, 25
κτίσει λελατρευκότων παρὰ τὸν κτίσαντα; ἢ τάχα που πεπλανῆσθαι δώσουσι μεθ' ἡμῶν 30
καὶ αὐτοὺς τοὺς ἁγίους ἀγγέλους, οὓς δὴ προστετάχθαι φησὶ τὸ γράμμα τὸ ἱερὸν προ- Hebr. 1, 6
σκυνῆσαι τὸν πρωτότοκον εἰσαχθέντα εἰς τὴν οἰκουμένην; τὸ δέ γε πρωτότοκος ὄνομα
πῶς ἂν ἁρμόσαι μὴ ἐνανθρωπήσαντι τῶι μονογενεῖ; εἰ γάρ ἐστιν ἀληθὲς ὡς ἐν πολλοῖς Rom. 8, 29

V, P [= hk], AWRU, D [= mn], Σ

2 ἐμψυχωμένην D 3 φησί V δὲ δὴ PAWRD δὲ V τε δέ U 3/4 λέγειν καὶ ἀπο-
τεθεῶσθαι P 4 οἴκησιν WR 4/5 παρ' ἡμῖν om AD παρ' om. U 5 οὐκ R ἀποπλη-
ξίασ WR 6 θείασ VP 7 τῆι om. WRD 8 ἠγήσατο PWR γάρ ἠγήσατο D μᾶλ-
λον] μόνον WR 9 ἐν om V τε] δὲ WR οἳ δὲ] οὐδε V 10 μεθιστῶντεσ D καὶ om. P
11 τὸ θεοποιεῖσθαι D φασὶ τὸν U αὐτόν P 12/13 ἡμῖν ὡσ ἔοικεν VAD 14 κενώσεως]
ταπεινώσεωσ WR 16 ὑπέμεινε VAD αὐτόν om. D 17 τὸν ἄνθρωπον VP 18 μηδὲ
VP τιμᾶν PD αὐτὸν VPD αὐτῶ AWRU τινὶ VPDΣ τινά AWRU νέμεισ V
μεμένηκε WR ἂν om. WR 20 ἀβελτερίασ R 21 θαρροῦσι PU 22 πλήρησ D ὢν
WUD οἴοιτο UΣ νοοῖτο VPAWRD 22/23 ταπεινοῦσθαί VP 23 δὴ om. W τε om
AD εἶτα] εἰ P καταφοιτήσασ R καταφοιτήσαντα D 24 γε om P λαβόντα δού-
λου WR 24 πρὸ αὐτῆς om. W 25 ειδεν U τοῦτον R τοιοῦτον W om. P ἂν
γένηται U γεγένηται V 26 καὶ²] τὴν U 27 ἐθελουσίως om. D 27/28 τὸν ἐκ — λόγον
εἶναι V τὸν ἐκ — λόγον P 28 περιτρέπουσιν U 29 τεθεοποιεῖσθαι D διαφέρουσι PU
30 που om WR 31 οἶσ δή που U 32 γε om. WR 33 ἂν om U ἁρμόσαιμι VA
ἁρμόσαιμεν D μὴ om. D τὸ ὡσ VP

ἀδελφοῖς νοεῖται πρωτότοκος, τότε κατέβη πρὸς ἀδελφότητα, δηλονότι τὴν πρὸς ἡμᾶς,
Hebr. 2, 17 ὅτε καθ' ἡμᾶς γέγονεν ἄνθρωπος, ὁμοιωθεὶς κατὰ πάντα δίχα μόνης ἁμαρτίας. ἀπόχρη
M V 360 δὲ πρὸς εὐσέβειαν ἡμῖν τὸ λογίζεσθαι καὶ νοεῖν ὅτι θεοῦ γενομένη σὰρξ τοῦ ζωογονοῦντος
τὰ πάντα τὴν ζωοποιὸν αὐτοῦ δύναμιν καὶ ἐνέργειαν ἔχει, καταπλουτεῖ δὲ καὶ δόξαν ἄρρη-
τον καὶ ἀπρόσβλητον.

8 Ἀπεικὸς δὲ οὐδὲν τοὺς οἵ γε ταυτὶ φρονεῖν ἐγνώκασι, καὶ ἑτέρας τοῖς ἱεροῖς δόγμα-
σιν ἐπάγειν συκοφαντίας, ἀποφέροντας μὲν τοῦ προσώπου τοῦ μονογενοῦς ἃς ὑπομεμένηκεν
L III 1163 ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων παροινίας, καὶ αὐτὸν ἐπὶ ταύταις τὸν κατὰ σάρκα θάνατον, ἀπονέμοντας
δὲ ὥσπερ υἱῶι κατ' ἰδίαν ἑτέρωι τῶι ἐκ γυναικός. δοκεῖ γὰρ αὐτοῖς οὐκ οἶδ' ὅπως διὰ
Prou. 9, 18. τῆς εἰς εὐσέβειαν οὐκ εὐθείας ὁδοῦ πρὸς πέταυρον ἅιδου καταπηδᾶν καὶ εἰς ἅιδου πυθμένα
14, 12. 16, 25 κατὰ τὸ γεγραμμένον. ἔστιν μὲν γὰρ ὁμολογουμένως ἀπαθὲς τὸ θεῖον καὶ ἀνέπαφον
PG 264 παντελῶς, ὅτι μὴ κατὰ σῶμά ἐστιν, ἀλλ' ἐπέκεινα πάσης κτίσεως ὁρατῆς τε καὶ νοητῆς
καὶ ἐν ἀσωμάτωι καὶ ἀχράντωι καὶ ἀψαύστωι καὶ ἀπερινοήτωι φύσει· ἐπειδὴ δὲ ὁ μονο-
γενὴς τοῦ θεοῦ λόγος σῶμα λαβὼν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου καί, ὡς ἔφην ἤδη πλειστάκις,
Eph. 5, 2 ἴδιον αὐτὸ ποιησάμενος, ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσκεκόμικεν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας τῶι θεῶι καὶ
Hebr. 9, 14 πατρὶ ὡς ἄμωμον ἱερεῖον, ταύτηι τοι καὶ ὑπομεῖναι λέγεται πρὸς ἡμῶν τὰ εἰς τὴν σάρκα
αὐτοῦ γεγονότα. οὗ γὰρ ἴδιόν ἐστι τὸ σῶμα, τούτωι ἂν εἰκότως προσγράφοιτο καὶ τὰ
αὐτοῦ πάντα δίχα μόνης ἁμαρτίας. οὐκοῦν ἐπειδήπερ ἐνανθρωπήσας ἦν ὁ θεὸς λόγος,
μεμένηκε μὲν θεικῶς ἀπαθής, οἰκειούμενος δὲ ἀναγκαίως τὰ τῆς ἑαυτοῦ σαρκὸς παθεῖν λέ-
9 γεται κατὰ σάρκα, καίτοι τοῦ παθεῖν ἀπείρατος ὤν, καθὸ νοεῖται θεός. εὐσεβείας
οὖν δόκησις ἀποφέρει τῆς ἀληθείας αὐτούς, οὐκ ἐννοοῦντας ὅτι τετήρηται μὲν τὸ ἀπαθὲς
αὐτῶι, καθὸ καὶ ὑπάρχει καὶ ἔστι θεός, προσγράφεται δὲ καὶ τὸ παθεῖν ὑπὲρ ἡμῶν κατὰ
σάρκα, καθὸ θεὸς ὢν φύσει γέγονε σὰρξ ἤτοι τέλειος ἄνθρωπος. τίς γὰρ ἦν ὁ λέγων
Hebr. 10, 5-7 πρὸς τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς πατέρα καὶ θεὸν θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλη-
σας [ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ εὐδόκησας]· σῶμα δὲ κατηρ-
τίσω μοι. τότε εἶπον, ἰδοὺ ἥκω τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου; ὁ γὰρ
ἔξω σώματος ὡς θεὸς ἑαυτῶι σῶμα κατηρτίσθαι φησίν, ἵνα τοῦτο ὑπὲρ ἡμῶν προσενέγκας
Ies. 53, 5 τῶι ἰδίωι μώλωπι πάντας ἡμᾶς θεραπεύσηι κατὰ τὴν τοῦ προφήτου φωνήν. πῶς δὲ καὶ
εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν ὁ πάντων ἀντάξιος, εἰ ἁπλῶς ἀνθρώπου τινὸς νοεῖται τὸ πά-
θος; εἰ δὲ πέπονθεν ἀνθρωπίνως, ὡς τὰ τῆς ἑαυτοῦ σαρκὸς οἰκειούμενος πάθη, τότε δὴ
τότε φαμέν, καὶ μάλα εἰκότως, ὡς τῆς ἁπάντων Ζωῆς ἀντάξιος ὁ ἑνὸς νοεῖται κατὰ σάρκα
θάνατος, οὐχ ὡς ἑνὸς ὄντος τῶν καθ' ἡμᾶς, εἰ καὶ γέγονεν καθ' ἡμᾶς, ἀλλ' ὅτι θεὸς ὢν
φύσει σεσάρκωταί τε καὶ ἐνηνθρώπησεν κατὰ τὴν τῶν πατέρων ὁμολογίαν. εἰ δὲ ἀπο-
φέρουσι τινὲς τοῦ μονογενοῦς, ὡς ἀκαλλὲς καὶ ἀνάρμοστον καὶ ἀπεικὸς αὐτῶι, τὸ κατὰ

V, P [= hk] AWR, U [usque ad 31 ἁπάντων], D [= mn], Σ

1 νοεῖται AWRUDΣ ἄρα εἰκότως νοεῖται VP τότε PWRUΣ ὅτε VAD καὶ κατέβη P ἀδελφότητα VPUΣ ἀνθρωπότητα AWRD πρὸς] καθ' AD 2 καὶ καθ' D γέγονε καθ' ἡμᾶς W γέγονεν R 3 δὲ] γε A τοῦ θῦ WR ἡ θῦ P 4 τὴν δόξαν U 4/5 ἀπόρρητον WR 6 τοῖς PD ταύτη D ἐγνωκόσι D καὶ om. U 7 ἀποφερούσας WR 8 ἐκ PU ἀπονέμοντες W 9 κατ' ἰδίαν om. P 10 οὐχ ὁσίας WR εὐθείας A θείας D πέτευρον R 11 μὲν om. AWRD 13 καὶ ἀχράντωι om. U 14 ἁγίας AWRUD ἁγίας καὶ θεοτόκου VP καί om. P 15 αὐτῶ P ὑπὲρ ἡμῶν om. P 17 ἑαυτοῦ WR εἰκότως om. WR 18 ὁ om. WR θεὸς om. AD τοῦ θῦ U 19 μεμένηκε μέν] καὶ μεμένηκε P ἀπαθὴς θεικῶς V δὲ] τε P 20 κατὰ σάρκα om. WR τὰ κατὰ VAD καίτοιγε WR ἀπείραστος PWRD 22 καὶ[1] om. VP προγράφεται D 23 κατὰ φύσιν P τελείως A 24 τοῖς om. WRUD 25/26 ὁλοκαυτώματα — ηὐδόκησας σῶμα δὲ — μοι UΣ σῶμα δὲ — μοι ὁλοκαυτώματα — εὐδόκησας VPAD σῶμα δὲ — μοι WR 26 ἧκον P ὁ θεός om. WR 27 σῶμα ἑαυτῶ U ἑαυτῶ τὸ σῶμα VP 28 καὶ om. A 29 τινὸς ἀνθρώπου V[1] 31—p. 96, 31 ζωῆς — κατ' αὐτοῦ om. U 32 τῶν om. W εἰ — ἡμᾶς om. PS 33 τε om. AWRD ἐνηνθρώπισε W δὲ καὶ WR 34 ἀκαλλὲς] ἀπαθὲς καὶ ἀκαλλὲς WR πεοικὸς P

σάρκα πάθος, ἀναιρείτωσαν ὁμοίως αὐτοῦ καὶ τὴν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου κατὰ σάρκα γέννησιν. εἰ γάρ ἐστι τῶν ἀπεοικότων αὐτῷ τὸ σαρκὶ λέγεσθαι παθεῖν, πῶς οὐ πρό γε τούτου τὸ πρῶτον, τουτέστιν ἡ κατὰ σάρκα γέννησις ἢ καὶ ἅπαξ ἁπλῶς εἰπεῖν ὁ τῆς ἐνανθρωπήσεως τρόπος; οἴχεται δὴ οὖν τὸ Χριστιανῶν μυστήριον καὶ μεματαίωται λοιπὸν M V 361
ἡ τῆς σωτηρίας ἐλπίς.

10 Ἀλλὰ γὰρ πῶς, φησίν, πάθοι ἂν ὁ παθεῖν οὐκ εἰδώς; ἀπαθὴς μὲν οὖν ὁμολογουμέ-
νως, ὡς ἔφην, κατ' ἰδίαν φύσιν ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, λέγεται δ' οὖν σαρκὶ τῇ ἰδίαι παθεῖν L III 1166
κατὰ τὰς γραφάς· ἦν γὰρ αὐτὸς ἐν τῷι πάσχοντι σώματι. καὶ πιστώσεται γράφων ὁ 1 Petr. 4, 1 PG 265
Πέτρος περὶ αὐτοῦ· ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἀνήνεγκεν ἐν τῷι σώματι αὐτοῦ 1 Petr. 2, 24
ἐπὶ τὸ ξύλον. οὐκοῦν ἀπαθὴς μὲν ὁ λόγος, καθὸ φύσει νοεῖται θεός, αὐτοῦ γε μὴν 10
κατ' οἰκείωσιν οἰκονομικὴν τὰ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ νοεῖται πάθη. ἐπεὶ τίνα τρόπον ὁ
πρωτότοκος πάσης κτίσεως, ὁ δι' οὗ γεγόνασιν ἀρχαί τε καὶ ἐξουσίαι θρόνοι τε καὶ κυριό- Col. 1, 15
τητες, ὁ ἐν ὧι τὰ πάντα συνέστηκεν, πρωτότοκος ἐκ νεκρῶν καὶ ἀπαρχὴ γέγονε τῶν 1 Cor. 15, 20
κεκοιμημένων, εἰ μὴ τὸ παθεῖν πεφυκὸς ἴδιον ἐποιήσατο σῶμα θεὸς ὢν ὁ λόγος; ὥσπερ Col. 1, 18
δὲ γέγονε κατὰ σάρκα ἐκ γυναικός, τὴν καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπίνως ἀπότεξιν οἰκειούμενος, καί- 15
τοι γέννησιν ἰδίαν ἔχων τὴν ἐκ πατρός, οὕτω καὶ σαρκὶ λέγεται παθεῖν καθ' ἡμᾶς τε καὶ
ἀνθρωπίνως, καίτοι φύσει προσὸν αὐτῷ τὸ ἀπαθὲς ἔχων, καθὸ νοεῖται θεός. οὕτως
γὰρ εἷς νοεῖται Χριστός, οὕτως ἐστὶν καὶ σύνεδρος τῷι πατρί, οὐχ ὡς ἄνθρωπος τῇι ἐνοι-
κήσει τοῦ θεοῦ λόγου τετιμημένος, ἀλλ' ὡς υἱὸς ἀληθῶς, καὶ ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος.
τετήρηται γὰρ αὐτῷ τῆς οὐσιωδῶς ἐνυπαρχούσης ὑπεροχῆς τὸ ἀξίωμα, καὶ εἰ πέφηνεν 20
οἰκονομικῶς ἐν δούλου μορφῇ. οὐκοῦν καθὰ φαμέν, εἰ καὶ κοινωνὸς τῆς ἡμετέρας φύ-
σεως ἦν καθὸ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἦν μετὰ τούτου καὶ ὑπὲρ πᾶσαν τὴν κτίσιν ὡς θεός.

11 Ἐπυθόμην δὲ τινὰς τῆς εἰς οὐρανοὺς ἀνόδου τὴν αἰτίαν ἐξηγουμένους εἰς χωρίον
αὐτὸν ἀναφοιτῆσαι λέγειν ἀσφαλές τε καὶ ἄσυλον, ἠξιῶσθαι δὲ καὶ τῆς πρὸς τὸν πατέρα
συνεδρίας, ἔνθα, φησίν, ὁ ἐχθρὸς τῆς ἡμετέρας φύσεως οὐ δύναται πλησιάσας αὐτῷι πάλιν 25
ἐπιβουλεῦσαι. φρούριον οὖν, εἰπέ μοι, γέγονεν ὁ οὐρανὸς αὐτῷι καὶ φυγὴ μᾶλλον, οὐκ
ἀνάληψις ἡ ἀφ' ἡμῶν ἀποδημία γέγονεν, ἐφ' ἧι καὶ καυχώμεθα; ἐδεδίει δὲ κατὰ τὸ εἰκὸς
μὴ ἄρα πως δευτέραν αὐτῷι συμπήξηι πάγην ὁ πονηρός, καὶ εἰ μὴ γέγονεν ἀνελθεῖν, ἐπε-
βουλεύθη ἄν, ὡς ἔοικεν, καὶ μετὰ τὴν ἀνάστασιν. τίς τῶν τοιούτων ἐμέτων οὐκ ἀπο-
φοιτήσει μακράν; ἢ τίς τῆς οὕτως αἰσχρᾶς τερατολογίας οὐκ ἀπαναστήσεται, πολλὰ χαίρειν 30
εἰπὼν τοῖς τὰ τοιαῦτα τολμῶσιν φρονεῖν ἢ λέγειν; ἄπαγε τῆς οὕτω μυσαρωτάτης καὶ
χαμαιπετοῦς ἐννοίας· οὐδὲν οἶμαι τούτων γραοπρεπέστερον οὐδὲ ἀμαθέστερον. ἥκει γὰρ

6—8 Flor. Cyr. 75 ἀπαθὴς — σώματι

V, P [= hk], AWR, D [= mn], Σ

1 ὁμοίωσ om. WR ἐξ ἁγίας P 2 γὰρ] δὲ WR τὸ om. VP 3 ἢ om. WR 4 λόγοσ D 5 τῆσ σωτηρίασ ἡ P τῆσ σωτηρίασ R 6 πάθοι ἂν] πάθοιεν R πάθοσ WR μὲν οὖν] μένων Flor. Cyr. μὲν AD 6/7 ὡσ ἔφην ὁμολογουμένωσ VAD 7 ἐκ] τοῦ WR Flor. Cyr. γοῦν AWRD Flor. Cyr. τῇ ἰδία σαρκὶ AD σαρκὶ Flor. Cyr. παθεῖν ὁ Χριστὸς Flor. Cyr. 8 ἦν γὰρ om. AD αὐτὸς] ὁ ἀπαθὴς Flor. Cyr. αὐτῷ τῷ D πιστώσεται AWRDΣ πιστώσεταί σε VP 9 ὡσ D ἡμῶν αὐτὸσ AD ἐν om. D 10 μὲν ἀπαθὴσ R νοεῖται φύσει n νοεῖται mWΣ 10/11 μὴν νοεῖται — αὐτοῦ πάθη V 11 τῆσ ἰδίασ αὐτοῦ σαρκὸσ WR 12 τε om WR 13 ὁ om. AD γέγονε] καὶ γεγέννηται WR 17 μὴ προσὸν AD ἀπα-θῶσ V πάθοσ AD ἔχειν VP om. W 18 εἷσ WRΣ om. VPAD Χριστός] θσ̄ P σύν-θρονοσ WR 19 θεοῦ om. WR υἱὸσ VADΣ θσ̄ PWR 21 φαμέν Σ φασὶν WR φησὶν VPAD 22 καθὸ ἄνθρωποσ om. AD τοῦτο P 23 τινὸσ AD ἐξηγουμένου AD 25 συνεδρείασ WRD 27 ἡ — ἀποδημία AWRD ἀφ' ἡμῶν ἀποδημία P ἡ ἀποδημία ἡ ἀφ' ἡμῶν V καὶ om. WR 28 ἄρα πωσ] ἀπαρασπάστωσ P δευτέραν om. AD αὐτῷι om. AWRD συν-πήξη R 29 καὶ om. R 30 ἢ om. WR τῆς om. P 31 τὰ om. D 32 οὐδὲν AD ἢ VP

εἰς τοῦτο χυδαιότητος ἐννοιῶν τὸ χρῆμα αὐτοῖς, ὡς οὐδὲν εἶναι τὸ αἴσχιον. ἀποπεράνας γὰρ ὁ Χριστὸς τὴν καθ' ἡμᾶς οἰκονομίαν καὶ πατήσας τὸν σατανᾶν καὶ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν δύναμιν κατασείσας, καταλύσας δὲ καὶ αὐτοῦ τοῦ θανάτου τὸ κράτος, ἐνεκαίνισεν ἡμῖν
Hebr. 9, 24 ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν, ἀναφοιτήσας εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐμφανισθεὶς ὑπὲρ ἡμῶν τῷι
PG 268 προσώπωι τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, καθὰ γέγραπται· συνεδρεύει δὲ αὐτῷι καὶ μετὰ σαρκός,
M V 364 οὐχ ὡς ἄνθρωπος ἰδικῶς νοούμενος καὶ ἕτερος υἱὸς παρὰ τὸν αὐτοῦ λόγον οὐδὲ ὡς ἔνοικον ἔχων αὐτόν, ἀλλ' ὡς υἱὸς ἀληθῶς εἷς τε καὶ μόνος, καὶ ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος.
I. III 1167 συνεδρεύει τοίνυν ὡς θεὸς θεῷι καὶ κύριος κυρίωι καὶ υἱὸς πατρὶ τῷι κατὰ ἀλήθειαν, φύσει τοῦτο ὑπάρχων, κἂν εἰ νοοῖτο μετὰ σαρκός.

12 Καὶ ἦν μὲν ἴσως διὰ μακρῶν ἔτι λόγων τῆς ἐκείνων ἀμαθίας καταδεῖξαι τὸ βάραθρον· τὸ δὲ τοῖς οὕτω ψυχροῖς ἀντιλέγειν διὰ πλειόνων ἔτι τάχα που συναμαθαίνειν ἐστὶ τοῖς ἐκεῖνα πεφλυαρηκόσιν. προσεπενεγκεῖν δὲ τοῖς εἰρημένοις ἀναγκαῖον οἶμαί που τὰ
Num. 20, 4 δι' ὧν οἴονται καταπτοεῖν δύνασθαι τὴν συναγωγὴν κυρίου κατὰ τὸ γεγραμμένον καὶ κατα-
Ps. 10, 2 τοξεύειν ἐν σκοτομήνηι τοὺς εὐθεῖς τῆι καρδίαι, τουτέστι τοὺς ἐν ἁπλότητι γνώμης διαβιοῦν ἡιρημένους καὶ τῆς πίστεως τὴν παράδοσιν καθάπερ τινὰ παρακαταθήκην λαβόντας εἰς νοῦν ὑγιᾶ τε καὶ ἀπαράφθορον τηροῦντας αὐτήν. οἱ γάρτοι δεινοὶ πρὸς ἀπάτην καὶ ἐννοιῶν εὑρήμασιν πολυπλόκως ἐξυφασμένοις τῆς τῶν ἀληθῶν ἀποκομίζοντες θήρας τοὺς ἀμαθεστέρους, οἱ τὰς τῶν ἑτέρων αἱρετικῶν κακίας ἀπομιμούμενοι προτείνουσιν ἀμαθῶς ἃ
Habac. 2, 15 δὴ κἀκείνοις ἔθος, οὐκ ἐννοοῦντες τὸ γεγραμμένον· οὐαὶ ὁ ποτίζων τὸν πλησίον
13 αὐτοῦ ἀνατροπὴν θολεράν. οἱ μὲν γὰρ τῆς Ἀρείου δυσσεβείας ὑπασπισταὶ τὸν μονογενῆ τοῦ θεοῦ λόγον ἑτεροούσιον εἶναί φασιν καὶ ἐν δευτέροις τίθενται τοῦ γεννήσαντος κτιστόν τε καὶ γενητὸν εἶναι διατείνονται καὶ τῆι κτίσει συντάττουσι τὸν δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἐν ὧι τὰ πάντα· εἶτα τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας τοῦ μονογενοῦς πολυπραγμονοῦντες τὸ μυστήριον, κακουργότατα παραφθείρουσι τῆς ἀληθείας τὴν δύναμιν καὶ τῆς Ἀπολιναρίου δόξης τὰ ἐγκλήματα προαρρωστοῦντες αὐτοὶ σάρκα μὲν λαβεῖν τὸν τοῦ θεοῦ λόγον διισχυρίζονται, ἐψυχωμένην γε μὴν νοερῶς ἥκιστά γε, εἶναι δὲ μᾶλλον αὐτὸν ἀντὶ νοῦ καὶ ψυχῆς ἐν τῶι σώματι. κακουργότατα δὲ, ὡς ἔφην, τοῦτο δρῶντες ἁλίσκονται. ἵνα γὰρ τὰς ἀνθρωπίνας τοῦ κυρίου φωνὰς μὴ οἰκονομικῶς εἰρῆσθαι νομίζωμεν καὶ κατά γε τὸ πρέπον τῆι ἀνθρωπότητι μέτρον, ἐπειδὴ γέγονεν ἄνθρωπος, ὑπεκκλέπτουσι τῆς σαρκὸς τὴν νοεράν τε καὶ ἔνοικον αὐτῆι ψυχήν. οὕτως αὐτὸν καὶ ὑποβιβάζουσιν καὶ ἐν μείοσιν εἶναί φασιν οὐσιωδῶς τοῦ πατρός, τῆς κατ' αὐτοῦ συκοφαντίας τὰς ἀφορμὰς ἐκ τῶν ἱερῶν γραμμάτων ἀνοσίως ἐρανιζόμενοι. ἀλλ' ἰδοὺ δὴ καὶ νῦν τῆς ἐκείνων ἀμαθίας οἱ ζηλωταὶ κατεπιφύ-

---

μ

24 ση ὅτι πρὸ τοῦ Ἀπολιναρίου οἱ ἀπὸ Ἀρείου σάρκα ἄψυχον ἀνειληφέναι τὸν κύριον ἐφλυάρησαν: — h in mg.

V, P [= hk], AWR. U [inde a 31 συκοφαντίας], D [= mn], Σ

1 χρῆ V 3 τὴν om. AD αὐτὸ P ἀνεκαίνισεν P 5 δὲ] γὰρ WR καὶ om. R 6 τῶν V 7 μόνος ὑπάρχων VP 8 καὶ ὡς υἱὸς WR τῶι] τὸ WR 9 εἰ P om. VAWRD 10 ἴσως WRΣ ἴσως οὐ χαλεπὸν VPAD ἀμαθείας WR 12 ἐκεῖνα] τὰ ἐπάγειν A τὰ ἐπέκεινα D προσενεγκεῖν A 13 καταπτοεῖ V 14 τουτέστι VADΣ om. PWR 14/15 τοὺς — διαβιοῦν] καὶ ὀρθῶς βιοῦν P 15 εἰρημένους R 16 ὑγιᾶ PWRΣ ἁγίαν VAD τε om. V τηροῦντες VPR 17 εὑρέμασι P πολυπλόκοις R ἀληθινῶν PW ἀληθινὸν R 18 τῶν om. A ἄλλων WR αἱρετικῶν om. AD μιμούμενοι P προτείνωσιν R ἀληθῶς W 19 ἔθος ἦν AD ὁ ποτίζων PWRDΣ οἱ ποτίζοντες VA τῶ PD 20 αὐτοῦ PWRDΣ αὐτῶν VA ἀνατροπῆ θολερᾶ AR 21 τιθέντες P εἶναι τίθενται AD 22 γεννητὸν VWRD τάττουσι P 25 προαρρωστοῦντες PWRΣ προσαρρωστοῦντες VAD τοῦ θεοῦ] θῦ P 25/26 ἰσχυρίζονται AD 26 ἐμψυχωμένην VD γε μὴν] δὲ AD 27 ἐν om. WR τῶι om. P πανουργότατα VAD 29 ὑποκλέπτουσι VWD ὑποκλέπτοντες P 30 αὐτῆς WR μείωσιν W μειώσει P 31 συκοφαντείας R 32 δὴ om. AD καὶ νῦν om. WR 32 οἱ τῆς — ἀμαθίας ζητηταὶ P ἀμαθείας WR

ονται πικροὶ τῶν τὰς Νεστορίου κενοφωνίας οὐ προσιεμένων καὶ τὴν ὀρθὴν καὶ ἀμώμητον ἐκπολιορκοῦσι πίστιν, συρφετοὺς εἰκαίων συναγείροντες ἐννοιῶν. φασὶ μὲν γὰρ τὸν θεσπέσιον Παῦλον εἰπεῖν περὶ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ ὅτι κεκένωκεν ἑαυτὸν μορφὴν δούλου λαβὼν ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος καὶ σχήματι Phil. 2, 7-9
εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος ἐταπείνωσεν ἑαυτόν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι PG 269
θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. δι' ὃ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσεν καὶ 6
ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα. καὶ μὴν καὶ ἑτέρωθί που· ὅτι 2 Cor. 5, 19
ὁ θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ, κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ. καὶ πάλιν· ἐν ᾧ Col 2, 19
κατῴκησε πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς. ἐφαρμόζονται δὲ καὶ M V 365
ταῖς τοῦ Πέτρου φωναῖς, ποτὲ μὲν λέγοντος Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ, ὡς ἔχρισεν Act. 10, 38
αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώ- L III 1170
μενος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸς
ἦν μετ' αὐτοῦ. καὶ πάλιν· τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν Act. 17, 30. 31
ὁ θεὸς τὰ νῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πάντας πανταχοῦ μετανοεῖν,
καθότι ὥρισεν ἡμέραν κρίσεως, ἐν ἧι μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην, ἐν 15
ἀνδρὶ ᾧι ὥρισεν, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.
ταῦτα παραθέντες καὶ τὰ καθ' ἕτερον τρόπον ἀνθρωποπρεπῶς εἰρημένα προσερωτῶσιν
εὐθύς, ἐκ μοχθηρῶν ἐννοιῶν πικροὺς ἀναπτύοντες λόγους· τίνι δέδωκεν ὁ θεὸς καὶ πατὴρ
τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα; ἆρα τῶι ἰδίωι λόγωι; καὶ πῶς οὐκ ἀπίθανον κομιδῆι τὸ
χρῆμα; φασίν. ἦν γὰρ ἀεὶ θεὸς ὡς ἐξ αὐτοῦ κατὰ φύσιν γεγεννημένος· ὄνομα δὲ τοῦτο 20
τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα νοοῖτ' ἂν εἰκότως. τί γὰρ ἐπέκεινα τοῦ κατὰ φύσιν θεοῦ; τίνα δὲ
κέχρικεν ἁγίωι πνεύματι; ἢ μετὰ τίνος ἦν ὁ θεός; προσεπάγοντες δὲ τούτοις τὰ ἕτερα
14 διακυκῶσι λίαν καὶ θορύβου πιμπλᾶσι τῶν ἀκεραιοτέρων τὸν νοῦν. διορίζοντες δὲ παν- Iuda 19
ταχῆι (ψυχικοὶ γάρ εἰσι, πνεῦμα μὴ ἔχοντες) καὶ ἀποδιιστάντες εἰς υἱοὺς δύο τὸν ἕνα
Χριστὸν καὶ υἱὸν καὶ κύριον, ἐξ αὐτῶν ἁλώσονται τῶν ἰδίων ἐγχειρημάτων. ἕνα μὲν 25
γὰρ Χριστὸν καὶ υἱὸν ὁμολογεῖν ὑποπλάττονται καὶ ἓν αὐτοῦ πρόσωπον εἶναί φασιν, διαιροῦντες δὲ πάλιν εἰς ὑποστάσεις δύο κεχωρισμένας τε καὶ ἀποφοιτώσας ἀλλήλων εἰς ἄπαν
τὸν τοῦ μυστηρίου παρευθύνουσι λόγον. φασὶν γὰρ δὴ τὸν ἐκ γυναικὸς ἤτοι τὴν τοῦ
δούλου μορφὴν ἰδίαι τε καὶ κατὰ μόνας τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα λαβεῖν, ὑπομεῖναι δὲ καὶ τὴν
χρίσιν τοῦ ἁγίου πνεύματος καὶ τὸ ἔχειν ἀεὶ συνόντα τὸν θεόν, τουτέστι τὸν ἐκ θεοῦ 30
πατρὸς λόγον· ἀβελτηρίας δὲ τῆς ἁπασῶν ἐσχάτης ἐξόζοντας ἐναργῶς ἐρεύγονται λόγους.

25—28 Timoth. arm. p. 69

V, P [= hk], AWUR, D [= mn], Σ

1 καινοφωνίασ UnΣ 2 μέν om. D 3 παντὸσ D ἡμῶν om. WR 4 καὶ ἐν WR 4/5 καὶ σχήματι — γενόμενος om. P 7 τὸ ὄνομα τὸ R που WRUDΣ πω A που φησὶν VP 8 ὁ om. VAUD ἑαυτῶ καταλλάσσων VPWR 9 κατώκηκε PAD ἐφαρμόζοντεσ WR ἐφορμίζονται U 10 τὰσ — φωνὰσ WR λέγοντεσ PU ναζαρέτ' ἄνδρα ἀποδεδειγμένον WR ὡς] ὃν PΣ 11 αὐτὸν om. PΣ 12 ὁ om. P 13 οὖν om. PWR ἀγνοίασ ἡμῶν W 14 παραγγέλει V 15 κρίσεωσ om. WR 15/16 ἐν ἀνδρὶ PWRUΣ ἐν δικαιοσύνη ἐν ἀνδρὶ VAD 17 τὰ om. PWR προσεπερωτῶσιν AWD πρὸσ επερώτησιν R om. Σ 18 πονηρῶν D ἀνάπτοντεσ AD θεὸς καὶ om. WR 19 τὸ¹ om. V ὄνομα αὐτοῦ D τὸ ὑπὲρ — ὄνομα om. P 20 ὡσ PWRUΣ om. VAD 20/21 γεγεννημένος — φύσιν om. P 20 γεγενημένοσ VA τούτω D 21 δὲ καὶ VAD 22 κέχρηκεν U ἢ] καὶ WR αὐτοῖσ WR 23 λίαν om. V θορύβων W θορύβοισ R πιμπλῶσι AUR πιπλῶσι W ἐμπιπλῶσι D ἀκεραίων PWR δὲ om. AWR 24 εἰσὶ γὰρ VA εἰσὶ D ἀποδιιστῶντεσ WRD 25 ἁλώσονται] ἁλογώτατα VAD 26 γὰρ om. WR τὸ πρόσωπον WR 27 δὲ καὶ WR τε] δὲ WR 28 παρευθύνουσι ARUD Tim. παραφθείρουσι W περαίνουσι P παρασύρουσι V γὰρ] μὲν γὰρ D 29 ἰδίωσ WR 30 χρῆσιν VAD 31 ἀβελτερίασ R δὲ om. WR ἐνεργῶσ V ἐρεύονται R

Mt. 12, 34 πονηροὶ γὰρ ὄντες ἀγαθὰ λαλεῖν οὐκ ἂν δύναιντο κατὰ τὴν τοῦ σωτῆρος φωνήν. ἦν μὲν γὰρ ὁμολογουμένως καὶ ἔστιν ἀεὶ θεὸς καὶ κύριος ὁ τὴν ἐκ θεοῦ πατρὸς γέννησιν ἄποπτόν τε καὶ ἀπόρρητον ἔχων· ἐπειδὴ δὲ γέγονεν ἐκ γυναικὸς κατὰ σάρκα, παραδόξως
Lc. 1, 35 μὲν καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς ἐν ἐπιφοιτήσει πνεύματος ἁγίου καὶ ἐν ἐπισκιασμῷι δυνάμεως θεοῦ, τὴν
Phil. 2, 7-10 δ' οὖν καθ' ἡμᾶς ἀπότεξιν ὑπομείνας (οὕτω γὰρ ἑαυτὸν κενῶσαι λέγεται ταπεινῶσαί τε καὶ
PG 272 ἐν ὑπακοῇι γενέσθαι τῆι μέχρι θανάτου καὶ σταυροῦ), ταύτηι τοι καὶ μάλα εἰκότως λέγεται λαβεῖν τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, καὶ αὐτῶι κάμπτει πᾶν γόνυ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρός. οὐ γὰρ ἠγνόησεν ἡ λογικὴ κτίσις ὅτι
Hebr. 2, 14 θεὸς ἦν ὁ ἐνανθρωπήσας λόγος· εἰ γὰρ καὶ γέγονεν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς καὶ παραπλησίως ἡμῖν μετέσχεν αἵματος καὶ σαρκός, ἀλλ' οὖν οὐκ ἀποπεφοίτηκεν τοῦ εἶναι θεὸς οὐδὲ ἀπόβλητον ἐποιήσατο τὸ εἶναι ὃ ἦν. μεμένηκε γὰρ προσκυνητὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρός· δόξα γὰρ αὐτῶι συμβασιλεύοντά τε καὶ συμπροσκυνούμενον ἑαυτῶι τὸν ἴδιον ἔχειν υἱόν, εἰ καὶ γέγονεν οἰκονομικῶς ἄνθρωπος, ἵνα σώσηι τὴν ὑπ' οὐρανόν.

LIII 1171 **15** M V 368 Οὐκοῦν ὅτε παρά τε τῶν ἁγίων ἀγγέλων καὶ ἡμῶν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἐπιστεύθη καὶ μετὰ σαρκὸς ὡς εἴη θεὸς φύσει τε καὶ ἀληθῶς, τότε τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα νοεῖται λαβών, οὐκ ἐν προσθήκης μοίραι τὸ χρῆμα κερδαίνων αὐτός (ὃ γὰρ ἦν τε καὶ ἔστιν ἀεί, πῶς ἂν ὡς οὐκ ἔχων λάβοι;), ἐλλάμψαντος δὲ μᾶλλον ταῖς ἁπάντων διανοίαις τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς καὶ τὸν σαρκωθέντα λόγον ὅτι θεὸς κατὰ φύσιν ἐστίν, ἀγνοηθῆναι μὴ συγχωρήσαντος.
Ioh. 6, 44 οὐδεὶς γάρ φησιν, δύναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με
16 ἑλκύσηι αὐτόν. γέγονεν δὲ καὶ ἡ χρίσις αὐτῶι περὶ τὸ ἀνθρώπινον· ἅγιος γὰρ ὢν κατὰ φύσιν, καθάπερ ἀμέλει καὶ ὁ πατήρ, ὁ ἐξ αὐτοῦ πεφηνὼς υἱὸς μονογενὴς κεχρίσθαι λέγεται καθ' ἡμᾶς ἢ γοῦν ἡγιάσθαι παρὰ τοῦ πατρός, καθὸ πέφηνεν ἄνθρωπος. γράφει
Hebr.2,11.12 γοῦν ὁ πάνσοφος Παῦλος περί τε αὐτοῦ καὶ ἡμῶν· ὅ τε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸς πάντες, δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν, λέγων· ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου. οὐκοῦν κατὰ φύσιν ἅγιος ὢν ὁ μονογενὴς καὶ ἁγιάζων τὴν κτίσιν, ὅτε κεχρημάτικεν ἡμῶν ἀδελφός, τότε καὶ μεθ' ἡμῶν ἀνθρωπίνως κεχρίσθαι λέγεται, τὸ τῆι ἀνθρωπότητι πρέπον τε καὶ ἑοικὸς οὐκ ἀτιμάσας μέτρον διὰ τὴν οἰκονομίαν. οὕτω γάρ πού φησιν καὶ πρὸς τὸν
Mt. 3, 15 θεσπέσιον βαπτιστὴν ὅτι πρέπον ἡμῖν ἐστι πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην.
17 εἰ δὲ δὴ λέγοιτο καὶ ὁ θεὸς εἶναι μετ' αὐτοῦ, πῶς ἠγνόησαν οἱ δεινοὶ σοφισταὶ ὅτι σύνεστιν ἀεὶ φυσικῶς ὁ πατὴρ τῶι υἱῶι, αὐτός τε ὢν ἐν αὐτῶι καὶ ἔχων αὐτὸν ἐν ἑαυτῶι;
Ioh. 14, 9 ἢ οὐ διαμέμνηνται λέγοντος τοῦ Χριστοῦ· τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ
Ioh. 10, 30 οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε; ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακε τὸν πατέρα· ἐγὼ καὶ ὁ
Ioh. 14, 10 πατὴρ ἓν ἐσμέν· οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῶι πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί

V, P [= hk], AWUR, D [= mn], Σ

1 ἂν om. AD δύναντα V δύνωνται P ἐδύναντο A δεδύνηνται D 2 γὰρ] οὖν P ὁ] καὶ ὁ P 3 ἄπτοτον R ἀτρεπτόν U τε om. WR ἀπαραδόξωσ R 4 ἐπιφοιτήσει δὲ U τοῦ ἁγίου πνσ̄ W ἐν om. VPAD 5 δ' οὖν PAD γοῦν VU δὲ WR καὶ κενῶσαι VAD 6 τῆι om. WR καὶ θανάτου καὶ P καὶ WR 7 τό¹ om. P 7/8 τε καὶ ἐπιγείων D 8 ἐξολογήσεται A ἐξομολογεῖται U 9 ἠγνόηκεν WR κτίσις] φύσισ V 10 λόγοσ WRU θσ̄ λόγοσ VP om. AD ἐν τοῖς om. WR τοῖσ D ἐν αὐτοῖσ P 11 μετέσχηκεν V οὐδὲ] οὐκ WR 12 τοῦ RD γὰρ υἱόσ U 13 δόξαν AD αὐτὸσ A τε om. VP προσκυνούμενον PR ἔχει AD ἔχων R 15 τε om. AD 17 ὁ αὐτὸσ AD δ om. WR καὶ ἐστὶν ἀεὶ WRU καὶ ἀεὶ ἐστὶ A καὶ ἐστὶ καὶ ἔσται ἀεὶ VP ἐστι καὶ ἀεὶ D 18 ὡς om. D ταῖσ τῶν WR 19 ὁ θσ̄ V om. WR ἀγνοῆσαι VAD 20 φησιν om. P 21 ἡ om P χρῆσισ VRm 22 δ²] καὶ ὁ VAD om. WR πεφηνὼς υἱὸς om. D πέφηνεν ὡσ R πέφηνεν W 24 γὰρ om. PU, corr. U 25 αὐτοὺσ ἀδελφοὺσ PU 27 ὢν ὁ μονογενὴσ ἅγιοσ WR 30 ἐστὶν ἡμῖν WR 31 ὁ om. WR 33 τοῦ χῡ̄ λέγοντοσ WR τὸ σοὺτω χρόνω R 34 ἔγνωσ R

ἐστιν; ἔφη δὲ καὶ ἑτέρωθι τοῖς μαθηταῖς προσλαλῶν· ἔρχεται ὥρα καὶ ἐλήλυθεν PG 273
ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια καὶ ἐμὲ μόνον ἀφῆτε, καὶ οὐκ εἰμι Ioh. 16, 32
μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ [μου] μετ' ἐμοῦ ἐστιν. οὐ γάρτοι, καθὰ νομίζουσιν οἱ τῶν
ἀλλοτρίων ἐμέτων ἀσυνέτως ἀναπιμπλάμενοι, θεὸς ὢν ὁ λόγος ὡς ἕτερος ὢν υἱὸς μεθ'
ἑτέρου γέγονεν υἱοῦ, τοῦ ἀναληφθέντος ἀνθρώπου· τομὴ γὰρ τοῦτο καὶ διαίρεσις, υἱῶν 5
δυάδα παρακομίζουσα· ἀλλ' ἦν ὁ θεὸς καὶ πατὴρ μετὰ τοῦ υἱοῦ, τουτέστι τοῦ σαρκωθέντος
18 τε καὶ ἐνανθρωπήσαντος τοῦ θεοῦ λόγου· ἀχώριστος γὰρ ὁ πατὴρ τοῦ υἱοῦ. εἰ δὲ δὴ
μέλλει κρίνειν ὁ θεὸς τὴν οἰκουμένην ἐν ἀνδρὶ ὧι ὥρισεν, οὐκ ἂν οἴοιτό τις εὖ φρονῶν Act. 17, 31
ὅτι τὸν μονογενῆ φησι τὸ γράμμα τὸ ἱερὸν ὡς ἐν ἀνδρὶ νοουμένωι κατὰ μόνας υἱῶι τῶι
ἐκ γυναικὸς δικάσειν τὴν ὑπ' οὐρανόν, ἐκεῖνο δὲ μᾶλλον εὐσεβὲς ὑπάρχειν διαβεβαιού- 10
μεθα τὸ χρῆναι νοεῖν ὅπερ ἔφη Χριστός· οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρινεῖ οὐδένα, ἀλλὰ Ioh. 5, 22. 23
πᾶσαν τὴν κρίσιν δέδωκεν τῶι υἱῶι, ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱόν, καθὼς
τιμῶσι τὸν πατέρα. ὁ γάρτοι θεος λόγος γεγονὼς ἄνθρωπος καὶ τελέσας ἐν ἀν-
δράσιν ἢ γοῦν τοῦτο μεθ' ἡμῶν ὀνομασθείς, οὐδὲν ἧττον ἔσται κριτὴς ὡς θεὸς καὶ κύριος 14
καὶ εἷς ὢν υἱός, ἐνόντος αὐτῶι καὶ τότε τοῦ θεοῦ καὶ πατρός. ἔχει γὰρ, ὡς ἔφην, ἐν L III 1174
ἑαυτῶι τὸν γεννήσαντα, καὶ αὐτὸς δέ ἐστιν ἐν αὐτῶι. ὥσπερ δέ ἐστιν εἷς θεὸς καὶ M V 369
πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, οὕτω καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ 1 Cor. 8, 6
19 πάντα παρευθύνουσι δὲ οὐδὲν ἧττον ἐπὶ τὸ ἀκαλλὲς καὶ τὸ ὀρθῶς εἰρημένον διὰ τῆς
τοῦ μακαρίου Παύλου φωνῆς. ὃ μὲν γὰρ ἔφη, καὶ μάλα ὀρθῶς, ὅτι θεὸς ἦν ἐν Χρι- 2 Cor. 5, 19
στῶι, κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῶι οἳ δὲ πάλιν παχεῖάν τινα τῶι ἐνὶ Χριστῶι 20
καὶ υἱῶι τὴν τομὴν ἐπιφέροντες ἀποδιιστᾶσιν εἰς ἅπαν τὸν θεὸν λόγον καὶ ὡς ἐν ἑτέρωι
τινὶ νοουμένωι Χριστῶι κατὰ μόνας εἶναί φασιν αὐτόν, ἵνα μὴ μᾶλλον σεσαρκωμένος, ἀλλ'
ἐνοικήσας ἀνθρώπωι νοῆται. ἀλλ' ὅ γε τῶν ἱερῶν γραμμάτων σκοπὸς οὐχ ὧδε ταῦτα
ἔχειν ἐφίησιν, ὦ σοφοί. συγχεῖτε γὰρ τὴν ἀνάγνωσιν, τὴν τῶν ἐννοιῶν δύναμιν ἐφ' ἃ 24
μὴ προσῆκεν, ἀποκομίζοντες, καίτοι δέον ἡμᾶς αἰχμαλωτίζειν πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπα- 2 Cor. 10, 5
κοὴν τοῦ Χριστοῦ, καθὰ γέγραπται. ἦν γὰρ ὁ θεὸς ἑαυτῶι κόσμον καταλλάσσων
ἐν Χριστῶι· καταλλαττόμενοι γὰρ τῶι Χριστῶι τὰς πρὸς θεὸν καὶ πατέρα ποιούμεθα καταλ-
λαγάς, ὅτι μὴ ἕτερος παρ' αὐτὸν κατά γε τὸ ἐν οὐσίαι ταυτὸν ὁ ἐξ αὐτοῦ θεὸς λόγος,
ἀδικούμενος οὐδὲν εἴς γε τὸ εἶναι κατὰ φύσιν υἱός, καὶ εἰ γέγονεν ἄνθρωπος· ἦν γὰρ τοῦτο 29
καὶ μετὰ σαρκός. ὅτι δὲ τὴν καταλλαγὴν ἐσχήκαμεν ἐν Χριστῶι καὶ αὐτός ἐστιν ἡ Eph 2, 14
εἰρήνη ἡμῶν, τίς ὁ μὴ φάναι τολμῶν; αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ θύρα καὶ ἡ ὁδὸς καὶ ἐν PG 276
αὐτῶι κατώικηκε πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς. Ioh 10, 9. 14, 6 Col 2, 9

20 Ἀλλ' ὀρθόν μοι πάλιν ἵστησι τὸ οὖς ὁ πικρὸς εἰς θεωρίας καὶ δεινὸς εἰς συκοφαντίας
καὶ δὴ καί φησιν· εἰ ἕτερος ὁ κατοικῶν, ἕτερος δὲ ὁμοίως ὁ ἐν ὧι κατοικῆσαι λέγεται,

---

V, P [= hk], AWUR, D [= mn], Σ

1 ἐστιν om WRU μαθηταῖσ WRΣ ἁγίοισ μαθηταῖσ AUD ἁγίοισ αὐτοῦ μαθηταῖσ VP καὶ νῦν UΣ 2 σκορπισθήσεσθε D κἀμὲ ARD 3 post ὅτι superscr καὶ W μου om. AWRU 4 ἐμέτων om P ἀναπιμπλώμενοι D 5 ἀναλημφθέντοσ R 6 τουτέστι μετὰ V om WR 7 τε om P τοῦ θῦ VPΣ om AWRUD 8 ὁ θ̄σ̄ κρίνειν P κρίνειν τὴν — ὡσ [ὁ D] θ̄σ̄ VAD ἐν δικαιοσύνη ἐν ἀνδρὶ WR νοοῖτο D 9 νοούμενον U καὶ κατὰ VWRU τῶι] τὸ P 11 ὅτιπερ AWD ἔφη Χριστός] ἔχει ὁ ῦ̄σ̄ P 12 τὴν κρίσιν πᾶσαν U 14 ἐστὶ PΣ 15 συνόντοσ τὲ WR ὡς ἔφην om WR 16 δὲ[1]] γὰρ WR om U θεὸς om U, corr U, ὁ θ̄σ̄ AD καὶ] ὁ PU^{corr} 17 Χριστός om WR 18 ἀκαλὲσ V καὶ om WR 19 μακαρίου om P δ — ἔφη VAUΣ ἔφη γὰρ WR ἔφη μὲν γὰρ P 20 καταλάσσων PWD ἑνὶ] ἐν P 21 ἀποδιιστῶσιν VPWRUD εἰς ἅπαν om U θεοῦ PA ἐν om VP 24 ἔχειν] εἶναι V, corr. V^{mg} 25 ὑμᾶσ AD 26 ἑαυτῶ PWRUΣ ἐν αὐτῶ [ἐν ἑαυτῶ D] τὸν VAD καταλάσσων PWD 27 καταλλασσόμενοι R καταλασσόμενοι W καταλαττόμενοι D τὸν θ̄ν̄ WR καὶ om AD ποιούμενοι R ποιοῦμεν W 28 τὸ] τὸν R 33 ὀρθοτομοῖ πάλιν καὶ D ὁ] ὅτι WR θεωρείασ R θεωρίαν W συκοφαντείασ R 34 ὁ[2] om. WR

πῶς οὐκ ἀναγκαῖον διαιρεῖσθαι τὰς ὑποστάσεις καὶ ὑφεστάναι λέγειν ἀνὰ μέρος ἑκατέραν; εἶτα ὅποι ποτὲ λοιπὸν τὸ ἓν πρόσωπον, εἰπέ μοι· ἓν γὰρ πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ προσποιοῦνται λέγειν, δύο δὲ ὑποστάσεων ἰδίαι τε καὶ ἀνὰ μέρος κειμένων ἔσονταί που πάντως καὶ πρόσωπα δύο. ἀλλ' εἰσβαίνουσι νομοθέται, τὸ αὐτοῖς δοκοῦν ὡς ὀρθῶς ἔχον πάντῃ τε καὶ πάντως κρατύνοντες. διαιροῦντες γάρ, φασίν, τὰς ὑποστάσεις ἑνοῦμεν τὸ πρόσωπον. καὶ πῶς οὐκ ἀπίθανον τοῦτο καὶ ἀμαθὲς καὶ ἀμήχανον; θεωρίαι μὲν γάρ, ὡς ἔφην, ἑτεροούσιον οὖσαν τὴν σάρκα παρὰ τὸν ἑνωθέντα αὐτῇ λόγον κατίδοι τις ἄν· ἐπειδὴ δὲ υἱὸν ἕνα καὶ Χριστὸν καὶ κύριον αἱ θεόπνευστοι λέγουσι γραφαὶ καὶ τῆς πίστεως ἡ παράδοσις οὕτως ἔχει καὶ οὐχ ἑτέρως, συνενεγκόντες ἡμεῖς εἰς ἀδιάτμητον ἕνωσιν ἐψυχωμένῃ νοερῶς τῇ σαρκὶ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ἕνα Χριστὸν καὶ υἱὸν ὁμολογοῦμεν ὑπάρχειν. ὡς δὲ ἑνὸς ὄντος υἱοῦ, καὶ ἓν αὐτοῦ φαμὲν εἶναι πρόσωπον, ἑπόμενοι παν-
Lc. 1, 2 ταχοῦ τῶι θείωι τε καὶ ἱερῶι κηρύγματι καὶ τοῖς ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπταις καὶ ὑπηρέταις γενομένοις τοῦ λόγου, τοὺς δὲ ἕτερόν τι παρὰ τοῦτο φρονεῖν εἰωθότας καὶ συλλογισμῶν ἀσυνέτων εὑρήμασιν, ἐφ' ἃ μὴ προσῆκεν, ἐκτετραμμένους ἀποπεμψόμεθα τῆς πρὸς ἑαυτοὺς
L III 1175 κοινωνίας, λέγοντες· πορεύεσθε τῶι φωτὶ τοῦ πυρὸς ὑμῶν καὶ τῇ φλογὶ ἣι
Ies. 50, 11 ἐξεκαύσατε.

M V 372 **21** Ἐπειδὴ δὲ μανθάνω τῶν ἀσυνέτων τινὰς περινοστοῦντας λέγειν ὡς κεκράτηκε παρὰ τοῖς κατὰ τὴν Ἑώιαν ἅπασιν θεοσεβεστάτοις ἐπισκόποις ἡ Νεστορίου κακοδοξία καὶ εὖ ἔχειν ὑπείληπται παρ' αὐτοῖς καὶ αὐτῇ μᾶλλον ἔπεσθαι χρή, δεῖν ὠιήθην κἀκεῖνο μηνῦσαι. οἱ γάρτοι κατὰ τὴν Ἑώιαν ἅπαντες θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι ἅμα τῶι κυρίωι μου τῶι θεοσεβεστάτωι ἐπισκόπωι τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας Ἰωάννηι δι' ἐγγράφου καὶ σαφοῦς ὁμολογίας φανερὸν ἅπασιν κατέστησαν ὅτι τὰς μὲν βεβήλους Νεστορίου κενοφωνίας κατακρίνουσί τε καὶ ἀναθεματίζουσι μεθ' ἡμῶν καὶ οὐδενὸς ἠξίωσαν αὐτὰς πώποτε λόγου, ἀλλὰ τοῖς ἀποστολικοῖς τε καὶ εὐαγγελικοῖς ἔπονται δόγμασιν καὶ τὴν τῶν πατέρων ὁμολογίαν κατ' οὐδένα λυποῦσι
ep. 123. 127 τρόπον. ὡμολόγησαν γὰρ καὶ αὐτοὶ μεθ' ἡμῶν ὅτι καὶ θεοτόκος ἐστὶν ἡ ἁγία παρθένος καὶ οὐ προσέθεσαν ὅτι Χριστοτόκος ἢ ἀνθρωποτόκος, καθά φασιν οἱ τὰ Νεστορίου δύστηνα καὶ ἀπόπτυστα δοξάρια θεραπεύοντες. ἀλλὰ γὰρ καὶ ἔφασαν ἐναργῶς ἕνα εἶναι Χριστὸν
PG 277 καὶ υἱὸν καὶ κύριον τὸν ἐκ θεοῦ μὲν πατρὸς πρὸ παντὸς αἰῶνος ἀπορρήτως γεννηθέντα θεὸν λόγον, ἐν ὑστέροις δὲ καιροῖς τὸν αὐτὸν καὶ ἐκ γυναικὸς κατὰ σάρκα, ὥστε τὸν αὐτὸν εἶναι θεόν τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον, τέλειον ἐν θεότητι καὶ τέλειον ἐν ἀνθρωπότητι τὸν αὐτόν, καὶ ἓν αὐτοῦ τὸ πρόσωπον εἶναι πιστεύουσιν, κατ' οὐδένα διαιροῦντες τρόπον

2—6 Timoth. arm. p. 69. 180 20—23 οἱ γάρτοι — μεθ' ἡμῶν Doctr. patr. 23, 7

V, P [= hk], AWRU, D [= mn], Σ

1 ἑκάτερον V^{corr} AD 2 εἰπέ — πρόσωπον om. A ὑπέ V εἰ ἓν V γὰρ om. U 4 εἰσβαίνουσι] ἀσεβοῦσιν ὡσ V ὡς ὀρθῶς] ὀρχῶσ [sic] U ἔχοντα R ἔχειν U 5 πάντωσ τε καὶ πάντη P ἐπικρατύνοντεσ U ἑνοῦσι V ἐννοοῦμεν D 6 καὶ ἀμαθὲς om. R θεωρίαν D γάρ om. R 7 οὖσαι V εἶναι WR 9 ἡμεῖς om. AD 9/10 ἐψυχωμένην P ἐμψυχωμένην D 11 τοῦ υἱοῦ VP τὸ πρόσωπον WR 12 τε om. P αὐτόπται P, corr. k τέ καὶ W 13 καὶ] ἡ P 14 ἐκτετρεμμένουσ D ἀποπεμψώμεθα AWUD πρὸς ἑαυτοὺς] ἑαυτῶν D 15 ἡμῶν VU 17 παρὰ om. AU 18 κατὰ VWR ἀνὰ A παρὰ U om. P ἅπασαν U θεοσεβεστάτοις om. PΣ κενολογία WR 19 ταύτῃ D δεῖν ὠιήθην ἔπεσθαι χρὴ WR 20 ἅπαντεσ PWRΣ ἅπασαν U πᾶσαν VAD 20/21 ἅμα — Ἰωάννηι om. P 21 ἐπισκόπω om. U τῆσ — ἐκκλησίασ ἐπισκόπω V ἐκκλησίας om. WR καὶ δι' WRU Doct. 22 ἅπαντεσ P νεστορίου βεβήλουσ VAD κενοφωνίασ νεστορίου P καινοφωνίασ D 23 αὐτὰσ ἠξίωσαν WR 23/24 ἀποστολικοῖσ τε [τε om. WR] καὶ εὐαγγελικοῖσ WRU εὐαγγελικοῖσ [τε add. AD] καὶ ἀποστολικοῖσ VPAD 26 ὅτι καὶ WR χριστοτόκοσ ἐστὶν VP νεστορίου τὰ V 27 εἶναι om. D 27/28 υἱὸν καὶ $\overline{χν}$ AD 28 καὶ υἱὸν om. P 29 ἐσχάτοισ WR καὶ om. U ὡσ WR 30 τε om. WR τέλειον εἶναι A καὶ^2 om. WR 31 τὸ πρόσωπον εἶναι VPU πρόσωπον εἶναι AD εἶναι πρόσωπον WR

εἰς δύο υἱοὺς ἢ Χριστοὺς ἢ κυρίους. ἐὰν τοίνυν καταψευδόμενοί τινες λέγωσιν ἕτερά τινα παρὰ ταῦτα φρονεῖν αὐτούς, μὴ πιστευέσθωσαν, ἀλλ' ὡς ἀπατεῶνες καὶ ψεῦσται κατὰ τὸν ἑαυτῶν πατέρα διάβολον ἀποπεμπέσθωσαν, ἵνα μὴ ταράττωσι τοὺς ἐθέλοντας ὀρθοποδεῖν. ἐὰν δὲ καὶ ἐπιστολὰς ἑαυτοῖς συντιθέντες τινὲς περιφέρωσιν ὡς ἐκ προσώπου γραφείσας ἀνδρῶν ἐπιφανεστέρων, οὐκ ὀφείλουσι θαρσεῖσθαι· οἱ γὰρ ἅπαξ ἐγγράφως ὁμολογήσαντες τὴν πίστιν πῶς ἕτερα γράφειν δύνανται, καθάπερ ἐκ μετανοίας εἰς τὸ μηκέτι βούλεσθαι φρονεῖν ὀρθῶς παρενηνεγμένοι; 5

Πρόσειπε τὴν σὺν σοὶ ἀδελφότητα. σὲ ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίωι προσαγορεύει. ἐρρῶσθαί σε ἐν κυρίωι εὔχομαι.

V, P [= hk], AWRU, D [= mn], Σ

1 ἐὰν VP ἂν AWRUD ψευδόμενοι WR λέγουσιν U 2 ταὐτασ U 2/3 ἀλλ' — ἀποπεμπέσθωσαν om. R 2 καὶ ψεῦσται om. P 3 αὐτῶν AWD τὸν διάβολον V μὴ om. A θορυβῶσι W θορυβοῦσι R θέλοντασ AD 4 παραφέρωσιν AUD ἐπιφέρωσιν WR 5 περιφανεστέρων U θαρρεῖσθαι WRD 6 μὴ P 8/9 πρόσειπε — εὔχομαι om. AUDΣ 8 σὺν[1] VP παρὰ WR 9 ἐρρῶσθαί — εὔχομαι om. WR

INDICES

I

IN HAC VOLVMINIS I PARTE III CONTINENTUR

Constitutio ad Isidorum scripta de relegatione Nestorii . . . . . 110 p. 67
constitutio de Nestorianis . . . . . 111 p. 68
imperatoris scriptum ad synodum per Palladium . . . . . 83 p. 9. 10
sacra per Iohannem comitem sacrarum largitionum destinata . . . . . 93 p. 31. 32
edictum praefectorum praetorio . . . . . 112 p. 69 70

Gesta Ephesi d. 10 et 11 m. Iul. a. 431 cum epistula Caelestini ad synodum . . 106 p. 53—63
gesta Ephesi d. 16 et 17 m. Iul. a. 431 . . . . . 87—90 p. 15—26
synodi epistula uniuersalis . . . . . 91 p. 26—28
synodi mandatum episcopis Constantinopolim directis . . . . . 95 p. 33—36
synodi relatio ad imperatores de Nestorii damnatione . . . . . 81 p. 3—5
synodi relatio ad imperatorem destinata per Palladium . . . . . 84 p. 10—13
synodi relatio ad imperatores de legatis Romanis per Eutychen diaconnm . . . . 107 p. 63. 64
synodi relatio ad imperatores de Orientalibus . . . . . 92 p. 28—30
synodi relatio ad sacram ab Iohanne comite sacrarum largitionum lectam . . . . 94 p. 32. 33
synodi relatio ad imperatores per legatos . . . . . 108 p. 65. 66
synodi ep. ad imperatores . . . . . 102 p. 47. 48
synodi ep. ad clerum et populum Constantinopolitanum de depositione Nestorii . . 85 p. 13. 14
synodi ep. ad clerum Constantinopolitanum . . . . . 105 p. 51—53
synodi ep. ad episcopos Constantinopoli degentes . . . . . 99 p. 43. 44
synodi ep. ad Caelestinum . . . . . 82 p. 5—9
Orientalium mandatum episcopis Constantinopolim directis et tomus . . . . . 96 p. 36—39
Orientalium legatorum ep. ad Rufum Thessalonicensem . . . . . 97 p. 39—42

Synodi Constantinopoli degentis epistula . . . . . 113 p. 70 71
episcoporum Constantinopoli degentium ep. ad synodum . . . . . 98 p. 42. 43
cleri Constantionpolitani ep. ad synodum . . . . . 86 p. 14. 15
cleri Constantinopolitani petitio pro synodo . . . . . 103 p. 49. 50
narratio de Maximiani ordinatione . . . . . 109 p. 67

Alypii presbyteri Constantinopolitani ep. ad Cyrillum . . . . . 116 p. 74. 75
Cyrilli apologeticus ad Theodosium . . . . . 118 p. 75—90
,, ep. ad clerum Constantinopolitanum [ep. 27] . . . . . 100 p. 45. 46
,, ep. ad Theopemptum Potamonem et Danihelem [ep. 28] . . . . . 104 p. 50. 51
,, ep. ad Maximianum [ep. 31] . . . . . 115 p. 72—74
,, ep. ad Valerianum [ep. 50] . . . . . 119 p. 90—101
Maximiani ep. ad Cyrillum [Cyr. ep. 30] . . . . . 114 p. 71
Memnonis ep. ad clerum Constantinopolitanum . . . . . 101 p. 46. 47

II

ADFERVNTVR

Caelestini apistulae ratio habita non est

Exod. 23, 7 . . . . . 87, 22
Num. 20, 4 . . . . . 96, 13
25, 11 . . . . . 74, 32
Deut. 1, 17 . . . . . 86, 20
3 Reg. 18, 21 . . . . . 74, 30
19, 14 . . . . . 83, 4. 85, 15
4 Reg. 17, 12. 16 . . . . . 81, 36
1 Paralip. 16, 31 . . . . . 72, 4
2 Paralip. 28, 24 . . . . . 82, 2
2 Paralip. 29, 1. 5. 6. 11. 12. 15—18. 20. 21: 82, 5—23
1 Esra 4, 36 . . . . . 75, 30
Ps. 10, 2 . . . . . 96, 14
11, 4 . . . . . 90, 5
13, 3 . . . . . 40, 11. 79, 11
37, 18 . . . . . 51, 15
43, 23 . . . . . 43, 15
49, 20 . . . . . 22, 7
52, 3—7 . . . . . 87, 7
74, 6 . . . . . 72, 6
79, 19 . . . . . 73, 17
103, 14 . . . . . 76, 2
118, 46 . . . . . 49, 16
130, 3 . . . . . 76, 3
138, 21. 22 . . . . . 81, 25
140, 4 . . . . . 85, 13
Prov. 4, 26 . . . . . 73, 4
9, 18 . . . . . 73, 10. 94, 10
14, 12. 16, 25 . . . . . 94, 10
18, 19 . . . . . 71, 21
21, 1 . . . . . 89, 14
21, 28 . . . . . 22, 6
22, 8 . . . . . 73, 8
22, 28 . . . . . 39, 19
24, 22b 22, 25. 86, 7
Eccles. 7, 72 . . . . . 73, 12
κατὰ τὸν Σολομῶντος λόγον[?] 79, 3
Iob 7, 21 . . . . . 76, 5
11, 12 . . . . . 24, 19
14, 17 . . . . . 76, 6
Sir. 4, 28 . . . . . 89, 29
Ies. 5, 4 . . . . . 80, 29
22, 15—25 . . . . . 74, 1
28, 15 . . . . . 85, 18
50, 11 . . . . . 100, 15
53, 5 . . . . . 94, 28
Ier. 2, 35 . . . . . 76, 31
9, 8. 9 . . . . . 85, 7
20, 2 . . . . . 89, 6
33, 13 . . . . . 89, 9
Baruch 3, 36—38 . . . . . 72, 17
3, 38 . . . . . 79, 13
Ezech. 33, 2—6 . . . . . 77, 12
33, 8 . . . . . 78, 20
Ezech. 34, 14 . . . . . 73, 34
34, 29 . . . . . 73, 27
Dan. 7, 20 . . . . . 72, 5
Bel et drac. 27, 14—22 . . . . . 74, 33
Amos 7, 10 . . . . . 89, 8
Habac. 2, 15 . . . . . 96, 19
Zach. 7, 9 . . . . . 83, 26. 86, 19
Mal. 2, 7 . . . . . 87, 29
Mt. 3, 15 . . . . . 98, 30
5, 11. 12 . . . . . 88, 28
7, 15 . . . . . 83, 14
10, 24 . . . . . 89, 34
10, 25 . . . . . 89, 32
10, 28 . . . . . 79, 33
10, 32 . . . . . 71, 10
10, 39 . . . . . 71, 26
12, 24 . . . . . 78, 7
12, 34 . . . . . 98, 1
18, 18 . . . . . 40, 34
26, 38 . . . . . 41, 20
26, 39 . . . . . 41, 18
27, 46 . . . . . 41, 18
Lc. 1, 2 . . . . . 72, 36. 100, 12
1, 35 . . . . . 98, 4
1, 78 . . . . . 79, 12
Ioh. 1, 14 . . . . . 41, 10. 92, 32
3, 6 . . . . . 91, 16
3, 20 . . . . . 20, 2
4, 24 . . . . . 91, 20
5, 22. 23 . . . . . 99, 11
6, 44 . . . . . 98, 20
6, 50 . . . . . 71, 14
10, 9 . . . . . 99, 31
10, 15 . . . . . 72, 9
10, 30 . . . . . 98, 34
12, 27 . . . . . 41, 20
14, 6 . . . . . 99, 31
14, 9 . . . . . 98, 33
14, 10 . . . . . 98, 35
15, 20 . . . . . 89, 32
16, 32 . . . . . 99, 1
Act. 1, 20 . . . . . 61, 18
10, 38 . . . . . 97, 10
17, 30. 31 . . . . . 97, 13
17, 31 . . . . . 99, 8
Rom. 1, 25 . . . . . 93, 30
6, 4. 5 . . . . . 79, 19
8, 29 . . . . . 91, 25. 93, 33
1 Cor. 2, 16 . . . . . 91, 11
4, 9 . . . . . 71, 7
8, 6 . . . . . 99, 16
12, 3 . . . . . 78, 6
15, 20 . . . . . 95, 13

1 Cor. 15, 33 . . . . . 79, 2
2 Cor. 2, 11 . . . . . 91, 11
5, 19 . . . . . 97, 7. 99, 19
10, 5 . . . . . 99, 25
13, 12 . . . . . 79, 1
Gal. 6, 17 . . . . . 71, 10
Eph. 2, 14 . . . . . 79, 16. 99, 30
5, 2 . . . . . 72, 10. 94, 15
6, 12 . . . . . 71, 17
Phil. 1, 29 . . . . . 71, 8
2, 6—8 . . . . . 93, 6
2, 7—10 . . . . . 98, 5
2, 7—9 . . . . . 97, 4
2, 15. 16 . . . . . 72, 37
3, 14 . . . . . 73, 5
3, 19 . . . . . 88, 16
Col. 1, 15 . . . . . 95, 12
1, 16 . . . . . 75, 29
1, 18 . . . . . 95, 13
2, 9 . . . . . 99, 31
2, 19 . . . . . 97, 8
1 Tim. 1, 7 . . . . . 91, 18
6, 16 . . . . . 75, 28
Tit. 3, 1 . . . . . 49, 11
Hebr. 1, 6 . . . . . 93, 31
2, 11. 12 . . . . . 98, 24
2, 14 . . . . . 92, 13. 98, 10
2, 16. 14 . . . . . 72, 24
2, 16. 17 . . . . . 92, 5
2, 17 . . . . . 94, 2
3, 1 . . . . . 43, 14
4, 15 . . . . . 72, 26
6, 19 . . . . . 72, 30
9, 14 . . . . . 94, 16
9, 24 . . . . . 96, 4
10, 5—7 . . . . . 94, 24
11, 37. 38 . . . . . 43, 16
1 Petr. 1, 18 . . . . . 72, 8
2, 9 . . . . . 77, 9
2, 24 . . . . . 95, 9
4, 1 . . . . . 79, 22. 95, 7
Iac. 1, 12 . . . . . 71, 22
3, 2 . . . . . 76, 14. 29
Iud. 19 . . . . . 97, 23
Apoc. 2, 10 . . . . . 71, 12

V 4 . . . . . 4, 22. 6, 30. 42, 17
V 5 . . . . . 6, 35
V 6 . . . . . 88, 6
V 7 . . . . . 77, 1
V 8 . . . . . 77, 2
V 9 . . . . . 53, 29. 58, 3. 64, 3
V 10 . . . . . 61, 24
V 11. 12 . . . . . 58, 3
V 20 . . . . . 7, 4
V 25 . . . . . 4, 18, 6, 4
V 30 . . . . . 84, 9
V 31 . . . . . 38, 17
V 33 . . . . . 60, 5
V 45 . . . . . 66, 28. 88, 10
V 53 . . . . . 81, 15
V 67 . . . . . 14, 20
V 81 . . . . . 16, 16. 28, 25. 32, 33
V 83 . . . . . 38, 17. 64, 24
V 84 . . . . . 33, 3
V 87 . . . . . 8, 5. 86, 8
V 91 . . . . . 70, 21. 28
V 92 . . . . . 66, 16
V 93 . . . . . 38, 17. 45, 8. 48, 11. 51, 4
V 94 . . . . . 45, 10
V 96 . . . . . 42, 23. 28
V102 . . . . . 44, 31. 45, 7. 66, 16
V106 . . . . . 64, 5
V123. 127 . . . . . 100, 25
V149 . . . . . 77, 1
V151 . . . . . 8, 9. 84, 5
V153. 158 . . 8, 3. 22, 22. 23, 27. 29, 19. 26. 48, 10. 52, 23. 66, 8. 86, 6
V159 . . . . . 47, 9
A 48 . . . . . 45, 25
Coll. Veron. 3. 4 . . . . . 86, 31

symbolum Nicaenum 39, 1
can. apost. 74 . . . . . 4, 12
can. Antioch. 4 . . . . . 40, 28

epistula synodica de Nestorii electione et Cyrilli responsum 80, 23
Candidiani relatio ad imperatorem . 9, 27. 11, 7
Acacii Beroeensis ep. ad imperatorem . 32, 3
Rufi Thessalonicensis ep. ad Iulianum Serdicensem 40, 4

ceteri indices in calce uoluminis proponentur

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

IVSSV ATQVE MANDATO

SOCIETATIS SCIENTIARVM ARGENTORATENSIS

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

TOMVS PRIMVS

VOLVMEN PRIMVM

PARS QVARTA

MDCCCCXXVIII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

CONCILIVM VNIVERSALE EPHESENVM

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

VOLVMEN PRIMVM

ACTA GRAECA

PARS QVARTA

COLLECTIO VATICANA 120—139

MDCCCCXXVIII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

PRAEFATIO

Postquam quinque Collectionis Vaticanae partes editae sunt, tempus est de collectionum quae acta Ephesena continent, origine et historia breuiter praefari neque ineptum uideatur hanc praefationem ei Collectionis Vaticanae parti praemittere, qua olim illam terminatam esse uel obiter ultimos eius numeros perlustranti apparet. quod uero sexta et septima pars huius uoluminis publico usui nondum praesto sunt, non obstat; nam ut mox eas in lucem proditurus esse praeteream, et ultima Collectionis Vaticanae pars [165—172] et Collectionis Atheniensis additamenta tam singularem locum tenent, ut sua quaeque praefatione indigeant.

Actorum concilii Epheseni et eorum quae iis addita sunt, collectiones sunt tres, Vaticana [V], cuius breuiorem recensionem praebent MP, Seguierana [S], a qua Durlacensis [D] fere non distat, Atheniensis [A]. Vaticanae capitulatio ex codicibus edita est uol. I 1 p. 3sq.; Seguieranam et Atheniensem ante hos octo annos descripsi numerisque distinxi in dissertatione *Neue Aktenstücke zum ephesinischen Konzil von 431* [*Abhandl. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXX 8], qua descriptione utantur rogo lectores, dum huius uoluminis pars septima edita erit. iam ut recte procedat inquisitio, ante omnia statuendum est collectiones S et A non singula esse corpora eiusdem originis atque finis, sed alteras partes inde a S 93 et A 137 esse appendices corporibus primariis extrinsecus adiectas. quod ita se habere uel inde elucet quod in codice A inter 136 et 137 spatium haud paruum relictum est; grauioris momenti est temporum ut ita dicam regressus, quoniam a S 92 [= V 133], quae est epistula Cyrilli ad Iohannem Antiochenum synodumque Antiochenam aliquot annis post pacem quae inter illos facta est, scripta, et ab A 135 136 [= V 171. 172], id est Cyrilli epistulis ad Successum, quae item longiore temporis interuallo a pace illa distant, saltus fit ad Procli sermonem [S 93 = V 19] uel ad Cyrilli epistulam ad apocrisiarios Constantinopoli constitutos [A 137 = V 22]. unde autem hae appendices desumptae sint, ex ipsa serie cum collectione V comparata primo obtutu elucebit; quae in A uel S non ad appendices pertinent, asteriscis signaui:

S 93	= A 19*	= V 19
S 9*	= A 137	= V 22
S 94	= A 138	= V 23
S 95	= A 139	= V 26
S 96	= A 140	= V 27
S 97	deest in A	= V 28
S 98	= A 141	= V 29
S 99—103		= V 54 ad finem. 55—59[1])
S 104	= A 142	= V 69

1 Pertinent ad ea quae d. 22. m. Iul. a. 431 gesta [A 74—78] et a collectore V eis inculcata sunt, quae de Nestorii damnatione d. 22. m. Iun. eiusdem anni gesta sunt; cf. quae ad 1 2 p. 45, 3 adnotaui.

S 105	= A 143	= V 70
S 106	deest in A	= V 71
S 107	= A 144	= V 72
deest in S	A 145	= V 73
S 108	= A 146	= V 74
S 109	deest in A	= V 79
S 110 [= 51]	deest in A	= V 86
S 111	= A 61*	= V 96 [I 3 p. 38,10—39,26]
S 112	= A 147	= V 97
S 113	= A 148	= V 99
S 114	= A 59*	= V 108
S 115	= A 149	= V 109
S 116	= A 150	= V 110
S 117	= A 151	= V 111
S 118	= A 152	= V 112
S 119 [cf. 61]	= A 153 [cf. 91]	= V 113 [cf. 91]
S 120	= A 154	= V 116
S 121 [cf. 109]	deest in A	= V 117 [cf. 79]
S 122	= A 104*	= V 121
S 123	= A 111*	= V 124
S 124	= A 112*	= V 125
S 125	= A 113*	= V 126
S 126	= A 129*	= V 129
S 127	= A 122*	= V 130
S 128	= A 125*	= V 131
S 129	= A 155	= V 134
S 130	= A 156	= V 137
S 131	= A 157	= V 138
S 132	= A 158	= V 139
S 5*	= A 159	= V 150
S 38	= A 160	= V 143
S 39	= A 161	= V 144
S 40	= A 162	= V 145
S 42	= A 163	= V 146
S 133	= A 164	= V 151
S 134	= A 165	= V 152
S 135	= A 166	= V 153
S 136	= A 167	= V 154
S 137	= A 168	= V 155
S 138	= A 169	= V 156
S 139	= A 170	= V 157
deest in S	A 171	= V 158
S 140	= A 172	= V 159
S 141	= A 173	= V 160
S 142	= A 174	= V 161
S 143	= A 175	= V 162
S 144	= A 176	= V 163
S 145	= A 177	= V 164

Licet pauca restent enucleanda, dubium non est quin collectiones S et A ex collectione V suppletae sint et ita quidem, ut collectores secundum suum uterque usum eandem appendicem expilauerint. neque latet quando istud supplementum compositum sit. post S 145 enim et A 177 in codicum SDA terminis perscripta est epistula synodica quam Nicephorus patriarcha Constantinopolitanus ad Leonem papam III destinauit iussu imperatoris Michaelis Rangaui, cum ille simul atque die 2. m. Octobr. a. 811 imperatoriam dignitatem adeptus est, misit legationem ad Carolum Magnum [cf. Theophan. p. 494, 22. Vitae Nicephori ab Ignatio diacono scriptae p. 161, 1. Annal. Einh. 812]. eiusmodi enim documenta non multo postquam in lucem prodiere, in fine aliorum operum adscribi solent neque praetermittendum Nicephori epistulam ab Ignatio quidem diacono Nicephori fere aequali orthodoxiae columnam dici, sed postea raro commemorari[1]).

Iam restat ut quaestiones illae soluantur, quae ex numerorum serie hic uel illic interrupta uel turbata oriuntur ac primum quidem notandum est Collectionem A antiqua laborare lacuna. ibi gesta concilii [A 32 = S 25 — 34 = V 33—62] atque damnationis iudicium ad ipsum Nestorium et oeconomos ecclesiae Constantinopolitanae destinatum [A 33. 34 = S 35. 36 = V 63. 65] secuntur primo epistulae Cyrilli ad Acacium Beroeensem et illius ad Cyrillum [A 35. 36 = S 21. 22 = V 16. 17] falso ex illis quae ipsis gestis praemitti solent, huc delatae, tum quae a concilio dd. 16. et 17. m. Iul. a. 431 contra Iohannem Antiochenum gesta sunt [A 37. 38 = S 54—59 = V 87—90]. quoniam in hac parte A proxime ad S accedit, seriem numerorum ex S propono, ut appareat quanta lacuna ante 37 hiet in A:

S 45	deest in A = V 98
S 46. 47	deest in A = V 66. 67
S 48	deest in A = V 68
S 49	deest in A = V 81
S 50	deest in A = V 85
S 51 [= 110]	deest in A = V 86
S 52	deest in A = V 83
S 53	deest in A = V 84

S 54—76 redeunt in A eodem fere ordine, licet hic illic noua et quae in ceteris collectionibus desiderantur, inserta sint; S 77 [= V 148] est Cyrilli solutio XII capitulorum, quam A cum apologia contra Theodoretum coniunctam ex collectione codicis Vaticani 1431 deprompsit. sed post hunc numerum iterum aliquid hiat; addo numeros uersionis Latinae [CT], ut ordinem S non recens inuentum, sed antiquitus traditum probem:

S 78	deest in A = V 76 = CT 51
S 79	deest in A = V 78 = CT 52
S 80	deest in A = V 75 = CT 53

1 Epistulam integram ex D edidit Commelinus in Actis concilii Ephesini; in S propter ultimi folii defectum desinit in uerbis μιχαὴλ δὲ τῷ ὁσιωτάτῳ μρ̄οπολίτῃ τῆσ συναδέων φιλοχρί — [L VII 1232 = M XIIII 56], in A incipit, item propter foliorum defectum, a uerbis καὶ ἀκατάβλητον τῆσ ψυχῆσ διαφυλαχθῆναι τὸ σύντονον [L VII 1212 = M XIIII 37] et desinit in uerbis ἀπὸ σίμωνοσ τοῦ μάγου καὶ μέχρι τοῦ δεῦρο τῆσ εὐσεβείασ παντάπασιν ἀποπεπτωκότασ [L VII 1228 = M XIIII 52]. excerptum extat in codice Coislin. 211 f. 320r—325u, cf. Beneševič in libro rossico de synagoga L titulorum p. 130. uersionis Latinae apographum ex codice quodam Virdunensi quem ut inuenirem, mihi hucusque non contigit, Fronto Ducaeus ad Baronium misit.

S 81	deest in A = V 77	= CT 54
S 82	deest in A = V 80 [= 136]	deest in CT

Nulla ex his lacunis in appendice Collectionum S et A communi suppleta est; non sunt igitur propriae eius collectionis A qualis erat quando supplementum illud componebatur, sed postmodum et casu quodam ortae. mirum uero quod non una est series lacunarum, sed duo interuallo quodam distinctae. altera series pertinet ad sermonum quandam collectionem, quae in V [70—80] statim sequitur Nestorii damnationem et eas epistulas quae primis diebus post illam scriptae sunt, in parte primaria collectionis S [78—82] et in uersione Latina [50—58] collocatae sunt post Iohannis Antiocheni depositionem Iohannisque comitis sacrarum largitionum ad synodum legationem. iam si quaeritur qualem ista collectio in Collectione A primaria locum habuerit, et ponitur hunc eundem fuisse atque in V, id est post V 68 = S 48, euanescit illud interuallum quo lacunae Collectionis A cum S comparatae distingui videbantur, simulque apparet hunc ipsum locum fuisse collectionis sermonum in ea collectione ad quam supplementum collectionum S et A commune pertinuit. similiter atque 78—82 collectionis S primariae, etiam 109 appendicis S [= V 79] olim in collectione A non sicut nunc defuisse, sed post S 81 extitisse coniecerim; hunc enim locum tenet in CT [55]. quod S 106 [= V 71, deest in CT] in appendice A non extat, casui tribuendum esse uidetur non aliter quam quod V 73 [= A 145] in appendice S desideratur.

Quae in V 26—29 exhibetur collectiuncula quattuor epistularum Cyrilli ad Alexandrinos, integra redit in appendice S [95—98], praeter unam [V 28] in appendice A [139—141]. haec quae una in A desideratur, una extat in uersione Latina [CT 29]; quoniam in ea describitur quanto gaudio plebs Ephesena Nestorii damnationem ipsius illius diei uespera acceperit, collocata est statim post uersiones epistularum quae cum Nestorii depositione inseparabiliter cohaerent [CT 26—28 cf. V 63—65. S 35. 36], ipso illo loco quo magna illa lacuna in A incipit. licet igitur conicere ibi in A quoque olim epistulam V 28 extitisse neque sicut in S omissam et in appendice suppletam esse.

Aliis turbis interrupta est numerorum series in ultima appendicis parte: qui A 159 respondet numerus 150 in V, eum secuntur in comparatione cum A instituta numeri minores 143—146, et quae in A 159—163 appendicis sunt, ea in primaria parte collectionis S inueniuntur. artus et clarus consensus inter appendicem SA et collectionem V redit demum in gestis relationibus epistulis Orientalium quae extant inde a S 133 = A 164 = V 151 usque ad finem collectionum S et A; quod enim in S omissum est A 171 = V 158, casui uel neglegentiae deberi luce clarius est. atqui V 151—164 = S 133—145 = A 164—177 extant a Rustico ex Irenaei libro desumpta [cf. uol. IIII p. X sq.] in collectione Casinensi [C 87—94. 97—102. 109] eodem prorsus ordine praeter pauca quae illic addita sunt. ex eodem libro deriuandum est adque eandem seriem pertinet Nestorii et qui cum eo episcoporum relatio de eis quae d. 22. m. Iun. a. 431 a parte Cyrilliana gesta sunt [V 146 = S 42 A 163 = C 83] neque aliter iudicari potest de sacra per Candidianum comitem ad concilium perlata (V 147 [= 31] = S 44 A 31), quam Rusticus antiquae concilii Epheseni uersioni inseruit [C 23]. haec tamen ut clare eluceant, necesse est de illis quae in S ad partem primariam, in A ad appendicem ex V depromptam pertinent, accuratius disputetur. propono tabulam, ut quam artus sit inter S et VA conexus, facile perspiciatur:

S 37 = V 140—142[1])
S 38 = A 160 = V 143
S 39 = A 161 = V 144
S 40 = A 162 = V 145
S 41 = A 20 = V 14
S 42 = A 163 = V 146
S 43 = A 2[2]) = V 149
S 44 = A 31 = V 147 [= 31]
S 45 deest in A = V 98

Sacrae per Candidianum perlatae duplicem esse traditionem probatur uaria lectione, alteram in V 31 [= MP], alteram in V 147 SDA, quam ab Irenaeo deriuandam esse testatur consensus cum uersione Rustici [C 23]. aptissime V 147 post Nestorii relationem [V 146] collocatur quippe quae de sacrae parum a Cyrillianis habita ratione queratur; sed insertionem quae in S 43 fit Cyrilli orationis ad augustas [V 149], quamuis non aptam, tamen ad antiquum quendam ordinem referendam esse inde apparet quod in V quoque per 148—150 conexus quem inter V 146. 147 et 151 intercedere supra probaui, moleste interrumpitur. quod in A huius perturbationis non extat uestigium, sed A 163 [= V 146] bene cum A 164 [= V 151] coniungitur, noli nimis premere; nam V 148 in A [25] sicut in codice Vaticano 1431 cum Cyrilli apologia contra Theodoretum coniunctum est, V 149 item in A [2] ex eadem collectione depromptum est, sed V 150 in A [159] post V 139 [= A 158] collocatum est, loco sane non inepto, eo tamen qui non procul ab illo distat, quo in V cum 148. 149 positum est. quamuis ad hanc seriem non pertineat S 45, tamen uel hic quae necessaria sunt, dicere liceat. est epistula ab episcopis illo tempore Constantinopoli consistentibus ad concilium scripta d. 13. m. Aug. a. 431, non modo satis longo tempore post Iohannis Antiocheni depositionem quae facta est d. 17. m. Iulii [cf. S 54—61 = V 87—90. 92. 91], sed etiam, sicut ipsae litterae docent, post Iohannis comitis legationem Cyrillique et Memnonis in custodia coercitionem [cf. S 66—74 = V 93. 94. 100—102. 105. 103. 82. 104]. falso igitur loco eam positam esse apparet, sed hic quoque error antiquior esse uidetur. quod enim inde a S 45 in A incipit illa lacuna qua S 45—54 in A interceptae sunt [cf. p. VII], inde haud improbabiliter concludere mihi uideor olim in collectione A S 45 eodem fere loco extitisse quo nunc habetur in S. aliter res se habet in epistula Iohannis Antiocheni ad Nestorium [S 41 = A 20 = V 14]: haec pertinet ad collectionem epistularum quae antiquitus gestis praemitti solebat, et per similem neglegentiam atque A 35. 36 [cf. supra p. VII] in locum qui est post gesta, delata esse uidetur. denique, ut ad ipsam illam seriem redeam, si quaeritur utrum melius collocata sint V 140—147 uel A 160—163 an S 37—40. 42. 44, dubitari nequit quin ordo qui est in V, praeferendus sit. hic enim supplementi gratia sicut V 151—164, quae V 146. 147 continuant, in fine collectionis posita sunt atque si hic eis locus primarius fuit longe ab ea parte distans, ad quem si res quas continent, spectas, pertinent, facile fieri potuit ut sacra per Candidianum destinata [V 147 = 31] ex alia memoria repeteretur; praeterea tenendum est seriem totam in uersione Latina antiqua [T] deesse. at in S series conexum qui est optimus inter S 36 [= V 65] et 46 [= V 66], moleste interrumpit neque iam apparet S 42. 44 [= V 146. 147] ad eandem redire auctoritatem atque S 133—145. casu igitur quodam uel consilio imprudenti series ab eo loco quo est in V uel potius

1 A 27 = V 142 huc non pertinet, quoniam A hic sequitur collectionem Vaticani 1431.
2 A proxime ad codicem Vaticanum 1431 accedere testantur lectiones.

ab eo quo erant V 140—147 in appendice primario, delatus esse uidetur. de V 148—150 [= S 77. 43. 5] aptius infra disputabitur.

Restat ut pauca dicam de collectione W, quam ex actorum collectionibus excerptam esse elucet ex descriptione quam exhibui I 1 p. III sq. et uaria lectione et ordine probatur inde a 24 [= S 24 = V 25 A 30], id est a gestorum ipsorum initio eam quam proxime accedere ad collectionem S neque ad priorem tantum huius collectionis partem, sed ad appendicem quoque. nam post 57 [= S 92 = V 133], quo clauditur prior pars collectionis S, exhibet appendicis initium [58 = S 93 = V 19] et pergit illius ordinem sequi hic illic more suo pauca omittendo, sed explendo lacunam quae in S est inter 107 et 108 [69 = A 145 = V 73, cf. tabulam p. VI]. duae tantum discrepantiae inueniuntur, altera in parte priore:

W 44 = S 79 = V 78
W 45 = S 80 = V 75
W 46 = S 81 = V 77
W 47 = S 78 = V 76

quam casui deberi inde probatur quod in omnibus his quattuor sermonibus uaria lectio W proxime accedit ad SD; altera in eo est quod sermo Regini [W 74 = S 105 = V 70] non ante 67 [= S 106 = V 71], sed, ni fallor, quoniam antea casu omissus erat, in fine collocata est; finem enim quendam significari pagina uacua post 74 relicta eo confirmatur quod sequitur ea Cyrilli apologetici contra Theodoretum recensio quae extat tantummodo in AR, a ceteris uero collectionibus aliena est. ex serie S 37—43 W habet S 43. 37 [= V 149. 140—142] initio totius collectionis, inserit autem proprio, ut coniecerim, consilio S 39 [= V 144] et 40 [= V 145] locis minime ineptis [7 et 12] inter epistulas gestis praemissas.

Apparuit igitur ex Collectione V non multo post a. 811 supplementum quoddam esse compositum collectionis quae ea fere continebat, quae partibus prioribus collectionum S [1—92] et A [1—136] communia sunt. quo ex supplemento in archetypis harum collectionum appendices istae depromptae sunt, de quibus modo disputaui. neque minus clarum est, quoniam in istis appendicibus ultimae partis collectionis V [165—172] ratio habetur nulla, hanc partem post a. 811 esse compositam et speciali indigere disputatione.

His enucleatis transitio patet ad inquisitionem de Collectionibus V 1—164 S 1—92 A 1—136 instituendam, ita tamen ut additamenta Collectionis A procul habeantur. apte tota moles actorum diuidetur in tres partes, in ea quae ipsis gestis praemittuntur, deinde gesta et quae cum illis coniuncta sunt, usque ad Maximiani ordinationem, denique ea quae ad pacem pertinent quae facta est inter Cyrillum Iohannemque Antiochenum. primae partis in tribus collectionibus Graecis et in uersione Latina hic est ordo:

V 1	= S 1	= CT 1	deest in A
V 2	= S 2 [=7][1]	= CT 2	= A 10
V 3	= S 3	= CT 3	= A 11
V 4	= S 11	= CT 6	= A 12
V 5	= S 12	= CT 7	= A 13
V 6	= S 13	= CT 8	= A 23
V 7	= S 4	deest in CT	= A 1
V 8	= S 6	= CT 20	= A 5

1 Numerus in S deletus est.

V 9	= S 15	= CT 12	= A 6
V 10	= S 16	= CT 10	= A 7
V 11	= S 17	= CT 11	= A 8
V 12	= S 18	= CT 13	= A 9
V 13	= S 19	= CT 16	= A 16
V 14	= S 41	= CT 19	= A 20
V 15	= S 23	= CT 17	= A 18
V 16	= S 21	= CT 14	= A 35
V 17	= S 22	= CT 15	= A 36
V 18	= S 10	= CT 5[2])	= A 21
V 19 [S 93]		deest in CT	= A 19
V 20	= S 8	= CT 18	= A 15
V 21	= S 7	= CT 4	= A 14
V 22 [A 137]	= S 9	deest in CT	
V 23 [S 94 A 138]		deest in CT	
V 24	= S 14	= CT 9	= A 22
V 25	= S 24	= CT 22	= A 30
V 26 [S 95 A 139]		deest in CT	
V 27 [S 96 A 140]		deest in CT	
V 28 [S 97]		deest in CT	deest in A
V 29 [S 98 A 141]		deest in CT	
V 30	= S 20	= CT 21	= A 17
V 31 [= 147]	= S 44	= C 23	= A 31

Primo eliminanda sunt quae in A ex collectione codicis Vaticani 1431 [R] deprompta esse nuper [*Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6 p. 89] demonstraui:

A 2 [= V 149 = S 43]	= R 8
A 3	= R 9
A 4 [= V 135, deest in S]	= R 5
A 24	= R 6
A 25	= R 7
A 26—29	= R 1—4

addendus est Procli sermo [19 = V 19], quem non ex actorum quadam collectione, sed ex Collectione R [46] desumptum esse probatur lectionibus. hanc memoriam ea quae in V et appendice S extat, multo meliorem esse et ipsis lectionibus probatur et testatur Timotheus Aelurus [cf. I 2 p. VI]. quod pauca ex V in A irrepserunt, non mirum, immo sine exemplo collectionis V sermo in A omnino non intrasset.

Collectionis S [= D] initium turbatum esse inde apparet quod S 2 in S 7 repetitur, ita tamen ut textus differat neque pateat ulla excusatio erroris nisi collectionis compilatorem postquam codicem quo primo usus est, abiecerit et ad alterum transierit, oblitum esse epistulae 2 quam ex priore transscripserit, atque eam iterum scripsisse. ultra coniectando progredi periculosum; coniciat quis in codice priore post S 2 excidisse e. g. V 4. 5. 6, in altero epistulam Cyrilli quae in VS et CT prima est. eandem ob causam iudicium incertum est quem locum in collectionum quae nunc sunt, archetypis habuerint Cyrilli orationes ad Theodosium [V 7], ad augustas [V 149], ad dominas [V 150]. a quibus separari nequit sacra [V 8] qua Cyrillus uituperatur

2 Quod I 1 p. 101, 1 legitur CT 4, corrigendum est.

quod alia ad imperatorem et Eudociam uxorem, alia ad Pulcheriam augustam scripserit; quin de V 7 et V 149 sermo sit, dubitari nequit, licet V 7 ad solos imperatores, i. e. Theodosium et Valentinianum, V 149 ad Pulcheriam et Eudociam destinata sint. propter hanc quae in V 8 fit orationum V 7 et V 149 mentionem et quoniam oratio ad dominas [V 150] simul cum V 149 composita est, haec omnia in collectionibus aliter aliis, sed nusquam apte composita sunt:

V 8 = S 6 = CT 20 = A 5
V 7 = S 4 deest in CT = A 1
V 149 = S 43 deest in CT = [A 2, ex R desumptum]
V 150 = S 5 deest in CT = A 159

melius rem egit is qui collectionem W redegit, cuius initio inueniuntur [cf. I 1 p. III]

W a = V 149 S 43
b = V 140 S 37
c = V 141 S 37
d = V 142 S 37

negari enim nequit, si ad rem spectas, aptum tribus orationibus fuisse locum initio illius supplementi quod in Collectione V nunc inde a 140 incipit, sed uereor ne hic ordo a collectore W inuentus sit simili consilio atque S 39 [= V 144] et 40 [= V 145] inter epistulas gestis praemissas posuit. coniciam potius illud collectionis V supplementum ex duabus partibus coaluisse, priore quae ad ea quae gestis praecedunt, pertinet [V 143—147], altera quae gesta sequitur [V 151—164]; priori parti praemissa esse quae ab actis paene aliena sunt [V 140—142]. inter has duas uero partes collocatae sunt V 148—150 non aliter quam sermonum collectione [V 70—80] ipsa gesta ab eis quae ea secuntur, separari infra apparebit.

His impedimentis amotis iam quaeramus de primaria illius forma epistularum collectionis quae inde ab antiquissimis temporibus ipsis gestis praemitti solebat. atque initium quidem faciendum est ab illis quae a ceteris collectionibus aliena in V demum accesserunt. clare res se habet in collectiuncula quattuor epistularum quas Cyrillus primo a statione Rhodi facta, deinde ab ipsa Ephesi urbe ad Alexandrinos scripsit [V 26—29]. nulla ex his epistulis inuenitur in collectionis S parte priore; unam [V 28] quae in uersione Latina propter argumentum post gesta posita sit [CT 29], eodem fere loco olim in A quoque extitisse supra [p. VIII] demonstraui. apparet collectorem V in tetradem integram, unde illa una antiquitus desumpta erat, incidisse eamque, quoniam duo priores epistulae [V 26. 27] ante synodum scriptae sunt, in prima actorum parte collocasse post sacram qua Cyrillus sicut ceteri episcopi ad synodum uocabatur. praeterea in V accesserunt sermo [19]quem Proclus tum nomine episcopus Cyzicenus, sed Constantinopoli consistens [cf. Socr. 7, 28] d. 25. m. Mart. a. 429 Nestorio in cathedra sedente contra illum ipsum [cf. uol. V p. 38, 10] habuit, desumptus ex codice grauissime interpolato, et sacra [V 23] quam Theodosius postquam d. 19. m. Nou. a. 430 synodum conuocauit, deuotionis causa destinauit ad Acacium episcopum Beroeensem aetatis plus quam centennis grauitate impeditum quominus synodo adesset, et ad Symeonem styliten Antiochenum, cui quamuis summa sanctitatis florenti auctoritate tamen episcopali dignitate carenti concilio interesse non licebat. initio mentio fit sacrae ad metropolitas missae [p. 115, 27], qua synodus conuocabatur; supponitur Acacium et Symeonem ab Iohanne Antiocheno illorum metropolita de eadem sacra certiores esse factos, in qua imperatores de concilii propter quaestiones obortas necessitate et per longius temporis spatium dilatione ample scripserant [p. 115, 14 sq.];

quae in fine epistulae [p. 112, 30. 31] habetur allusio de episcopis uituperatione non immunibus, qua tecte tangitur Cyrillus [cf. V 8 p. 73, 5 sq.], extat in sacra quoque [p. 115, 13. 14]. concedendum est epistulae locum deberi non ante, sed post sacram uniuersalem; multo uero grauius peccauere recentes inde ab editione Romana collectores conciliorum, dum contra testimonium Collectionis V, praeter quod in hac epistula nullum est, epistulam inter V 121 et 130 eis inserunt quae ad pacem inter Cyrillum et Iohannem factam pertinent.

In S extat breuis quaedam Cyrilli epistularum collectio ab illa [V 26—29] de qua supra [p. XII] disputaui, diuersa:

S 7 = CT 4 = A 14 = V 21
S 8 = CT 18 = A 15 = V 20
S 9 [= A 137] deest in CT = V 22.

S 7 inscripta est κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείασ ᾱ β̄ καὶ γ̄; quamuis autem hoc modo coniunctae, argumento et intentione tres illae epistulae quam maxime distant. priores enim duo [S 7. 8] in eo concordant quod ad homines scriptae sunt quibus Cyrilli rixa cum Nestorio displicebat, tertia ipsius apocrisiarii qui Constantinopoli erant, monentur ne uerbis pacificis Anastasii presbyteri, quem Nestorius Antiochia secum illuc duxerat [Socr. 7, 32], fiduciam tribuant, atque ex chartis recens Alexandriam portatis Nestorius haereticus esse probatur; in fine cautum tectumque consilium exponitur quo utendum sit ut ille a Cyrillo non priuatae inimicitiae, sed fidei causa peti uideatur. quam haec arcana consilia uulgo patefieri Cyrillus noluerit, inde apparet quod Marius Mercator epistulae accepit exemplar ad transferendum ab ipsis, ut uidetur, apocrisiariis immutatum [cf. uol. V 1 p. XII]. neque praetermittendum Nestorium in Heraclida [p. 154] imprimis huius epistulae ultima parte uti ut Cyrillum perfidiae accuset[1]). iam apparet cur S 9 = V 22 non extet neque in parte priore collectionis A neque in uersione Latina: nocere uidebatur memoriae Cyrilli. neque tamen eam primariae collectioni epistularum gestis praemissarum infuisse et postea eiectam esse, sed primo utpote collectionis fini intentionique contrariam reiectam postmodum receptam esse, cum collectores a controuersiae Nestorianae odiis et ardoribus longe distantes quaecumque illis memoria digna esse uidebantur, arriperent, elucebit, cum collectionis primariae consilium patefactum erit.

Trium collectionum Graecarum uersionisque Latinae antiquae communia sunt haec:

---

1 Non inutile est ea enumerare quae Nestorii libro atque actorum collectionibus communia sunt; non commemoro nisi ea quae expressis uerbis a Nestorio adferuntur:

V 22 p. 154
V 2 p. 157, sequitur lacuna
C 82 p. 162
V 31 p. 165
C 84 p. 170
V 83 p. 176
V 84 p. 178 sq.
Gesta contra eum p. 193 sq.
inter ea quae in synodo lecta sunt
V 4 et V 5 p. 209 sq. 246
V 151 p. 368
V 81 p. 369
V 152 p. 371
V 128 p. 404 sq.

CT 1	= S 1	= V 1	deest in A
CT 2	= S 2 (7)	= V 2	= A 10
CT 3	= S 3	= V 3	= A 11
CT 4	= S 7	= V 21	= A 14
CT 5	= S 10	= V 18	= A 21
CT 6	= S 11	= V 4	= A 12
CT 7	= S 12	= V 5	= A 13
CT 8	= S 13	= V 6	= A 23
CT 9	= S 14	= V 24	= A 22
CT 10	= S 16	= V 10	= A 7
CT 11	= S 17	= V 11	= A 8
CT 12	= S 15	= V 9	= A 6
CT 13	= S 18	= V 12	= A 9
CT 14	= S 21	= V 16	= A 35
CT 15	= S 22	= V 17	= A 36
CT 16	= S 19	= V 13	= A 16
CT 17	= S 23	= V 15	= A 18
CT 18	= S 8	= V 20	= A 15
CT 19	= S 41	= V 14	= A 20
CT 20	= S 6	= V 8	= A 5
CT 21	= S 20	= V 30	= A 17
CT 22	= S 24	= V 25	= A 30

Quae selecta compositaque esse in fauorem partis Cyrillianorum primo elucet obtutu. accedit quod in uersione Latina extant non longiores tantum epistularum inscriptiones, sed hic illic narratio quoque qua illae introducebantur uel inter se coniungebantur; haec omnia non a translatore addita, sed ex Graeco collectionis exemplari uersa esse testantur et inscriptiones nonnullae [cf. p. 109, 4. 5 cum CT 4, p. 101, 2—4 cum CT 5, p. 113, 2—6 cum CT 9] et unum narrationis fragmentum in V ad locum non aptum [24[a] p. 114, 18—23 cf. CT 11] delatum. quae, dum uersio Latina nondum edita est, inuenies in dissertatione mea de Collectione A [*Abhdlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXX 8 p. 108 sq.]: iis iterum iterumque commendatur causa Cyrilli, increpatur pro haeretico Nestorius.

Composita est igitur tempore satis antiquo, probabiliter Alexandriae, collectio epistularum quae gestis ipsis concilii uel ut accuratius loquar, concilii Cyrillianorum praeponeretur, eo fine ut Cyrilli pugnam contra Nestorium iustam fuisse probaretur. recepta est sacra quoque Cyrillo infestissima [V 8], sed praemissa narratione [cf. CT 19] qua eam a Nestorio per subreptionem impetratam esse contenditur. deerat uero sacra illa quae ante ipsum concilii initium per Candidianum perlata et a Cyrillianis in gesta non recepta est [cf. I 2 p. 9, 2 sq. 5 p. 119, 14 sq. IIII p. 32, 11 sq.]; postea addita est in supplemento illo quod collectioni Vaticanae post 139 adnexum esse supra [p. XII] exposui [V 147 = S 44]. quod in A 31 extat, eo nihil probatur, quoniam A ubique multa exhibet a primariis collectionibus aliena; V 31 uero ex alia memoria postea additum esse apparet ex nota 30[a] praemissa, qua haec sacra confunditur cum altera quae concilium conuocauit et re uera gestis praefulget. uersioni uero Latinae antiquae Rusticus demum eam [C 23] addidit, cf. IIII p. 8, 34. denique notatu dignissimum a collectione primaria afuisse Cyrilli epistulas ad Caelestinum per Posidonium diaconum destinatam [V 144 = S 39 = A 161] et quam cum V 6 misit ad monachos

Constantinopolitanos [V 145 = S 40 = A 162]. omissionis consilium scrutari periculosum sane, sed non otiosum est; certo ex utraque epistula elucet Cyrillum omnia molitum ut Nestorius damnaretur, postremo Caelestinum instigasse ut iudicium ferret. aliter rem egit in epistula synodica [V 6] et in eis quas simul cum illa et Caelestini litteris ad Iuuenalem Iohannemque Antiochenum misit [V 15. 13]; ibi fingit Caelestinum litteris et sermonibus a Nestorio acceptis commotum illum damnasse; uno tantum loco et cautissimis uerbis Posidonii diaconi mentionem facit. idem consilium uidetur sequi narrator ille de qua supra disputaui [V 24ª].

Quamquam ex certi cuiusdam epistularum numeri in certum quendam finem facta selectione antiquam collectionem extitisse necessario sequitur, quae non casu et fortuito coaluerit, sed ab homine consilii et studii sui conscio, tamen hanc ipsam collectionem integram etiam nunc extare quominus credamus, impedimur cum eo quod in collectionibus Graecis et V et S et A haud pauca accreuerunt quae a pristina collectionis forma et intentione aliena esse demonstrata sunt, tum ordinis quae per omnes quae nunc extant collectiones obtinet uariatione. proxime tamen ad speciem primariam accessisse uidetur exemplar Graecum uersionis Latinae antiquae [T] quippe quae nihil alieni, si quid uideo, receperit et si non semper, tamen ceteris saepius eum sequatur ordinem quem conexus ille per inscriptiones magisque etiam per narrationes, ut ita dicam, introductorias inter epistulas constitutus postulat, ordinem dico quamuis non totum, tamen inprimis ex epistularum tempore deriuatum. hanc ob rationem inter primas epistulas collocat Cyrilli epistulam excusatoriam V 21 [= CT 4 = S 7 = A 14] et contestationem Constantinopoli propositam V 18 [= CT 5 = S 10 = A 21]. quod illam non ante [cf. quae supra p. XIII ex Nestorii Heraclida enotaui], sed post Cyrilli epistulam ad Nestorium primam V 2 [= CT 2 = S 2 = A 10] posuit, non admodum uituperandum propter artum qui inter illam et Cyrilli epistulam ad monachos V 1 [= CT 1 = S 1] intercedit conexum; grauius in eo peccauit quod epistulam alteram Cyrilli excusatoriam V 20 [= CT 18 = S 8 = A 15] in locum posteriorem ante Iohannis Antiocheni ad Nestorium epistulam V 14 [= CT 19 = S 41 = A 20] detulit; ordinis antiquioris testes sunt S et A. etiam in eis quae secuntur usque ad CT 13 [= V 12], CT et S concordant, inprimis in eo quod Cyrilli epistulam [V 24 = CT 9 = S 14 = A 22] quam simul cum synodica [V 6] ad clerum et populum Constantinopolitanum destinauit, quattuor Caelestini epistulis praeponunt neque inepte neque contra temporum ordinem, si Caelestini epistulas primo ad Cyrillum et ab eo demum ad eos quibus scriptae erant, missas esse consideras. hanc epistulam in pristina collectionis forma secutas esse Caelestini litteras ad Nestorium V 10 [= CT 10 = S 16 = A 7] testis est narratio quae et in V [24ª] et in CT illam Cyrilli epistulam sequitur. at eum qui solus huic conexui aptus est ordinem ipsarum Caelestini epistularum una seruauit collectio CT; ceterae consentiunt cum collectione Veronensi omissis tamen Nestorii epistulis, quae illic post V 10 insertae sunt. temporis ratio non habita est in epistulis Cyrilli et Acacii reciprocis V 16. 17 [= CT 14. 15 = S 21. 22 = A 35. 36]; sine dubio enim scriptae sunt antequam Cyrillus Caelestino persuasit ut pugnae contra Nestorium societatem secum faceret, et primis adnumerandae erant collectionis epistulis; nulla enim fit mentio Caelestini ad Nestorium litterarum, sed occasionem Acacio scribendi Cyrillo dedit uox illa Dorothei Marcianopolitani quae eo fere tempore edita esse uidetur quo Cyrilli litterarum ad monachos Aegyptios exemplaria Constantinopoli propagabantur [cf. V 21 p. 109, 11]. etiam minus aptum illis epistulis locum V et S inuenerunt, quin etiam post gesta detulit eas collector A. melius CT 16 [= S 19 = V 13 = A 16]

et 17 [= S 23 = V 15 = A 18] quas Cyrillus ad Iohannem Antiochenum et Iuuenalem simul cum Caelestini litteris misit, coniunctae remanserunt quam in ceteris collectionibus aliis insertis separatae sunt; quae in CT finem faciunt 19—22 [= S 41. 6. 20. 24 = V 14. 8. 30. 25 = A 20. 5. 17. 30], temporum rationi apte procedunt.

Collectionem S praeter ea quae accesserunt [4. 5. 9], haud ita multum a CT distare ipsa docet tabula quam supra proposui. in paucis anticum ordinem melius esse seruatam modo apparuit; eis quae non apte mutata esse exposui, addo sacram quae ad Cyrillum destinata est V 8 [= S 6 = A 5 = CT 20] in S similiter, sed non prorsus eadem ratione atque in ceteris Graecis collectionibus cum Cyrilli in aulam imperatoris missis orationibus coniunctam et ad initia collectionis delatam, epistulam quam Iohannes Antiochenus ex itinere ad Cyrillum scripsit V 30 [= S 20 = CT 21 = A 17], adnexam Cyrilli ad illum litteris V 13 [= S 19 = CT 16 = A 16], quod etiam in A factum est. cauendum igitur ne quis lectionum multitudine prauarum quibus SD laborant, commoueatur ut archetypum anticum esse neget.

Magnas uero mutationes subiit pristinus ordo in eis collectionibus quibus haud pauca aliunde addita sunt, in V et A. illic id actum esse uidetur ut epistulae similis argumenti uel ad eosdem scriptae coniungerentur, uelut epistulae Cyrilli ad Nestorium Nestoriique ad Cyrillum in unum coaceruatae sunt [V 2—6], Iohannis Antiocheni epistula ad Nestorium [V 14] adnexa Cyrilli ad Iohannem [V 13], post epistulas quae certorum hominum nomina prae se ferunt, ea collocata quorum aut scriptor aut acceptor nomine carent [V 18. 20—22], inserto loco sane, si argumentum spectas, non inepto Procli sermone [V 19]. tum quae restabant et antiqua et noua, excussa sunt potius quam ordinata; erroris qui in sacra per Candidianum perlata [V 31] commissus est, supra [p. XIIII] mentionem feci.

In A tot additamenta inprimis ex collectione codicis Vaticani 1431 desumpta accesserunt, ut commodum uideatur eorum quae ad antiquam actorum collectionem pertinent, tabulam proponere:

A 1 = V 7 = S 4
A 5 = V 8 = S 6 = CT 20
A 6 = V 9 = S 15 = CT 12
A 7 = V 10 = S 16 = CT 10
A 8 = V 11 = S 17 = CT 11
A 9 = V 12 = S 18 = CT 13
A 10 = V 2 = S 2 = CT 2
A 11 = V 3 = S 3 = CT 3
A 12 = V 4 = S 11 = CT 6
A 13 = V 5 = S 12 = CT 7
A 14 = V 21 = S 7 = CT 4
A 15 = V 20 = S 8 = CT 18
A 16 = V 13 = S 19 = CT 16
A 17 = V 30 = S 20 = CT 21
A 18 = V 15 = S 23 = CT 17
A 20 = V 14 = S 41 = CT 19
A 21 = V 18 = S 10 = CT 5
A 22 = V 24 = S 14 = CT 9
A 23 = V 6 = S 13 = CT 8
A 30 = V 25 = S 24 = CT 22

A 31 = V 31 [= 147 = S 44 = C 23]
A 35 = V 16 = S 21 = CT 14
A 36 = V 17 = S 22 = CT 15

Quod sollemne collectionum initium, Cyrilli epistula ad monachos Aegyptios [V 1], deest, non consilio attribuam, sed casui quo accidit ut in archetypo codicis A prima folia exciderent. sed consulto factum esse uidetur ut ea quae ex Collectione R desumpta sunt, duobus locis, post A 1 et ante 30 conglomerarentur; ne apologetici XII capitulorum [A 24. 25] ab his ipsis separarentur, epistula Cyrilli synodica V 6 in paenultimum locum antiquae collectionis [A 23] ante sacram qua synodus conuocatur, delata est. ceterae uero Cyrilli Nestoriique litterae sicut in V [2—5] inter se coniunctae sunt [A 10—13], similiter Caelestini epistulae [V 9—12 = A 6—9] adnexae Cyrilli orationi ad imperatorem sacraeque ad illum missae [V 7. 8 = A 1. 5]; quod uero hae duae moles locum inter se mutarunt, hoc ei consilio deberi coniecerim, ut res imperatoris litteraeque papae Romani initio positae locum praeberent maiori epistularum scriptionumque multitudini quae a Graecis episcopis scriptae sunt. sicut in lectionibus Collectio A modo cum SD modo cum V stare solet, ita postquam ordinem V praeter unam illam mutationem secuta est, magis ad S accedit [A 14—18 = S 7. 8. 19. 20. 23 = V 21. 20. 13. 30. 15], tum quae restabant, composuit [A 20—22 = V 14. 18. 24 = S 41. 10. 14], praemisso Procli sermone qui non ex V, sed ex R desumptus est. A 31 ad pristinam epistularum collectionis formam non pertinere, A 35. 36 de suo loco mota esse supra [p. XIIII. VII] exposui. ceterum quod et V et A ab illa pristina forma longius recesserunt, inde etiam lectiones spernendas esse credere noli. cui opinioni primo obstat studium uariandi, ne dicam interpolandi, cuius uestigia plurima in SD occurrunt; tum dubitari nequit quin docti homines quibus istae collectiones debentur, noua siue collectionum siue epistularum scriptionumque singularium exemplaria adhibuerint non sine fructu. neque mirandum si inprimis in eis quae iterum iterumque describebantur, sicut e. g. in Cyrilli epistulis V 4 et 6, ingens obtinet lectionum uariatio et ea qua ne antiquissimi quidem testes immunes sint. conferantur textus XII capitulorum qualis in V 6 extat, cum Cyrilli apologeticis uel obiectionibus Andreae et Theodoreti uel in altera parte eclogae ex Nestorii sermonibus excerptae quae in synodo lectae sunt uel a Maria Mercatore translatae, cum eis quae a Cyrillo in libris contra Nestorium impugnantur: uaria capitulorum exemplaria inde ab initio diuulgata esse eclogasque Nestorianas ex diuersis exemplaribus desumptas et plus semel collatas correctasque esse apparebit.

Cum ad alteram partem primoque ad ipsa concilii monumenta [ὑπομνήματα] siue gesta [πραχθέντα] siue gestorum monumenta transeo, nihil magis ab eo qui illis usurus est, cauendum esse moneo quam ne omnia quaecumque in concilio acta et fidei monumentorum commissa sunt, plena atque integra in eis quae per codices traditae sunt actorum collectionibus extare credat. multa quae lecta discussa decreta sunt, omissa esse uel ex ipsarum collectionum inter se comparatione discitur. sola Collectione A, unde pendet Collectio Winteriana, seruatae sunt concilii actiones de Messalianis [A 80], de rebus Cypriis [A 81], de Europae prouinciae oppidis inter paucos episcopos distributis [A 82], de Eustathio olim Pamphyliae metropolita [A 83], quae omnia a ceteris collectionibus praetermissa sunt quippe quae a pristino et principali actorum concilii Epheseni fine et consilio aliena essent, partim tamen notae fuerunt iis qui sub finem s. VI canones conciliorum in nouam formam redegerunt. sunt uero quaedam quae omnino interierint; per relationem ad Caelestinum papam desti-

et 17 [= S 23 = V 15 = A 18] quas Cyrillus ad Iohannem Antiochenum et Iuuenalem simul cum Caelestini litteris misit, coniunctae remanserunt quam in ceteris collectionibus aliis insertis separatae sunt; quae in CT finem faciunt 19—22 [= S 41. 6. 20. 24 = V 14. 8. 30. 25 = A 20. 5. 17. 30], temporum rationi apte procedunt.

Collectionem S praeter ea quae accesserunt [4. 5. 9], haud ita multum a CT distare ipsa docet tabula quam supra proposui. in paucis anticum ordinem melius esse seruatam modo apparuit; eis quae non apte mutata esse exposui, addo sacram quae ad Cyrillum destinata est V 8 [= S 6 = A 5 = CT 20] in S similiter, sed non prorsus eadem ratione atque in ceteris Graecis collectionibus cum Cyrilli in aulam imperatoris missis orationibus coniunctam et ad initia collectionis delatam, epistulam quam Iohannes Antiochenus ex itinere ad Cyrillum scripsit V 30 [= S 20 = CT 21 = A 17], adnexam Cyrilli ad illum litteris V 13 [= S 19 = CT 16 = A 16], quod etiam in A factum est. cauendum igitur ne quis lectionum multitudine prauarum quibus SD laborant, commoueatur ut archetypum anticum esse neget.

Magnas uero mutationes subiit pristinus ordo in eis collectionibus quibus haud pauca aliunde addita sunt, in V et A. illic id actum esse uidetur ut epistulae similis argumenti uel ad eosdem scriptae coniungerentur, uelut epistulae Cyrilli ad Nestorium Nestoriique ad Cyrillum in unum coaceruatae sunt [V 2—6], Iohannis Antiocheni epistula ad Nestorium [V 14] adnexa Cyrilli ad Iohannem [V 13], post epistulas quae certorum hominum nomina prae se ferunt, ea collocata quorum aut scriptor aut acceptor nomine carent [V 18. 20—22], inserto loco sane, si argumentum spectas, non inepto Procli sermone [V 19]. tum quae restabant et antiqua et noua, excussa sunt potius quam ordinata; erroris qui in sacra per Candidianum perlata [V 31] commissus est, supra [p. XIIII] mentionem feci.

In A tot additamenta inprimis ex collectione codicis Vaticani 1431 desumpta accesserunt, ut commodum uideatur eorum quae ad antiquam actorum collectionem pertinent, tabulam proponere:

A 1 = V 7 = S 4
A 5 = V 8 = S 6 = CT 20
A 6 = V 9 = S 15 = CT 12
A 7 = V 10 = S 16 = CT 10
A 8 = V 11 = S 17 = CT 11
A 9 = V 12 = S 18 = CT 13
A 10 = V 2 = S 2 = CT 2
A 11 = V 3 = S 3 = CT 3
A 12 = V 4 = S 11 = CT 6
A 13 = V 5 = S 12 = CT 7
A 14 = V 21 = S 7 = CT 4
A 15 = V 20 = S 8 = CT 18
A 16 = V 13 = S 19 = CT 16
A 17 = V 30 = S 20 = CT 21
A 18 = V 15 = S 23 = CT 17
A 20 = V 14 = S 41 = CT 19
A 21 = V 18 = S 10 = CT 5
A 22 = V 24 = S 14 = CT 9
A 23 = V 6 = S 13 = CT 8
A 30 = V 25 = S 24 = CT 22

A 31 = V 31 [= 147 = S 44 = C 23]
A 35 = V 16 = S 21 = CT 14
A 36 = V 17 = S 22 = CT 15

Quod sollemne collectionum initium, Cyrilli epistula ad monachos Aegyptios [V 1], deest, non consilio attribuam, sed casui quo accidit ut in archetypo codicis A prima folia exciderent. sed consulto factum esse uidetur ut ea quae ex Collectione R desumpta sunt, duobus locis, post A 1 et ante 30 conglomerarentur; ne apologetici XII capitulorum [A 24. 25] ab his ipsis separarentur, epistula Cyrilli synodica V 6 in paenultimum locum antiquae collectionis [A 23] ante sacram qua synodus conuocatur, delata est. ceterae uero Cyrilli Nestoriique litterae sicut in V [2—5] inter se coniunctae sunt [A 10—13], similiter Caelestini epistulae [V 9—12 = A 6—9] adnexae Cyrilli orationi ad imperatorem sacraeque ad illum missae [V 7. 8 = A 1. 5]; quod uero hae duae moles locum inter se mutarunt, hoc ei consilio deberi coniecerim, ut res imperatoris litteraeque papae Romani initio positae locum praeberent maiori epistularum scriptionumque multitudini quae a Graecis episcopis scriptae sunt. sicut in lectionibus Collectio A modo cum SD modo cum V stare solet, ita postquam ordinem V praeter unam illam mutationem secuta est, magis ad S accedit [A 14—18 = S 7. 8. 19. 20. 23 = V 21. 20. 13. 30. 15], tum quae restabant, composuit [A 20—22 = V 14. 18. 24 = S 41. 10. 14], praemisso Procli sermone qui non ex V, sed ex R desumptus est. A 31 ad pristinam epistularum collectionis formam non pertinere, A 35. 36 de suo loco mota esse supra [p. XIIII. VII] exposui. ceterum quod et V et A ab illa pristina forma longius recesserunt, inde etiam lectiones spernendas esse credere noli. cui opinioni primo obstat studium uariandi, ne dicam interpolandi, cuius uestigia plurima in SD occurrunt; tum dubitari nequit quin docti homines quibus istae collectiones debentur, noua siue collectionum siue epistularum scriptionumque singularium exemplaria adhibuerint non sine fructu. neque mirandum si inprimis in eis quae iterum iterumque describebantur, sicut e. g. in Cyrilli epistulis V 4 et 6, ingens obtinet lectionum uariatio et ea qua ne antiquissimi quidem testes immunes sint. conferantur textus XII capitulorum qualis in V 6 extat, cum Cyrilli apologeticis uel obiectionibus Andreae et Theodoreti uel in altera parte eclogae ex Nestorii sermonibus excerptae quae in synodo lectae sunt uel a Maria Mercatore translatae, cum eis quae a Cyrillo in libris contra Nestorium impugnantur: uaria capitulorum exemplaria inde ab initio diuulgata esse eclogasque Nestorianas ex diuersis exemplaribus desumptas et plus semel collatas correctasque esse apparebit.

Cum ad alteram partem primoque ad ipsa concilii monumenta [ὑπομνήματα] siue gesta [πραχθέντα] siue gestorum monumenta transeo, nihil magis ab eo qui illis usurus est, cauendum esse moneo quam ne omnia quaecumque in concilio acta et fidei monumentorum commissa sunt, plena atque integra in eis quae per codices traditae sunt actorum collectionibus extare credat. multa quae lecta discussa decreta sunt, omissa esse uel ex ipsarum collectionum inter se comparatione discitur. sola Collectione A, unde pendet Collectio Winteriana, seruatae sunt concilii actiones de Messalianis [A 80], de rebus Cypriis [A 81], de Europae prouinciae oppidis inter paucos episcopos distributis [A 82], de Eustathio olim Pamphyliae metropolita [A 83], quae omnia a ceteris collectionibus praetermissa sunt quippe quae a pristino et principali actorum concilii Epheseni fine et consilio aliena essent, partim tamen notae fuerunt iis qui sub finem s. VI canones conciliorum in nouam formam redegerunt. sunt uero quaedam quae omnino interierint; per relationem ad Caelestinum papam desti-

natam [V 82, I 3 p. 9, 14 sq.] et concilii epistulam generalem [V 91, I 3 p. 27, 16. 25. 28, 9] in synodo de Caelestianis Pelagianisque qui Constantinopoli degebant [cf. Nestorii epistulas in Coll. Veron. 3. 4 [II p. 12. 22 sq. 15, 5 sq.], actum esse nouimus, ipsa tamen gestorum monumenta iam non extant. unde sequitur non ipsa gesta plena atque integra transscripta et diuolgata fuisse, sed eas tantum partes quae certo cuidam fini partisque cuiusdam studio utilia uidebantur; cf. quae de his rebus alio loco [*Zeitschr. f. neutestamentl. Wiss.* 25 p. 43 sq.] exposui.

Peculiari egent tractatione quae in concilio gesta esse feruntur d. 22. m. Iul. a. 431. quorum monumenta integra diu non nota erant nisi per uersiones Latinas quae extant et in Collectionibus Palatina atque compluribus aliis de quibus egi uol. V 2 p. VIIII sq., et in Collectione CT 46 [= uol. III] et in gestorum Chalcedonensium uersione antiqua a Rustica correcta, quae edetur in t. II 3. Graecum exemplar plenum apparuit in A 73—79, quod descripsi in dissertatione de hac collectione [*Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXX 8 p. 28 sq.], edam in parte VII huius uoluminis. incipit a solemni notatione temporis et loci et catalogo episcoporum qui adfuerunt, secuntur symbolum Nicaenum et eaedem ex patribus excerptae eclogae quae lectae erant in primo concilii synedrio quo Nestorius depositus erat [I 2 p. 39, 6 sq.], quattuor tamen ex Attico Constantinopolitano et Amphilochio eclogis additis [cf. quae ad I 2 p. 45,3 adnotaui]. adnectitur introductione noua praeposita actio concilii de Charisii presbyteri Philadelphiensis libello [A 76], quae ab editoribus Romanis dicta est actio VI, quamquam in codicibus nulla actionum numeratio extat; hic mos actiones siue collationes conciliorum numerandi non ante Chalcedonense concilium inualuit. tum habentur concilii decretum [A 77] et quae in decreto subter annexae esse dicuntur eclogae ex Nestorii sermonibus excerptae, quae sine discrimine eaedem sunt atque eae quae in synedrio de Nestorii depositione lectae erant [A 78]; finem faciunt subscriptiones episcoporum [A 79]. quae omnia quominus ita ut scripta sunt, credantur esse gesta, obstat primo mira illa et insolita altera quae gestorum continuationem interrumpit introductio, quae caret temporis locique notatione, sed eius loco breuiter ea quae ante acta sunt, complectitur [συνεδρευούσης ὁριζούσης τε κρατεῖν καὶ βεβαίαν εἶναι τὴν πίστιν τὴν ἐκτεθεῖσαν . . . παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν κατὰ καιροὺς ἐν τῇ Νικαέων πόλει συνειλεγμένων . . . τυπούσης τε τὰ περὶ τούτων καθ' ὃν ἔδει τρόπον], deinde grauem mouet suspicionem quod catalogus episcoporum qui adfuerunt, plerumque erroribus scripturaeque lapsibus conseruatis, raro correcturis adhibitis ex eo transscriptus est, qui quae in primo synedrio gesta sunt, introducit [cf. Miscellanea Fr. Ehrle 2 p. 59 sq.]. ne quis tamen falsarii consilio posterioris opera hic aliquid turbatum esse putet, Cyrillus gestorum testimonio utitur talium qualia et Graece et Latine tradita sunt. in epistula enim quam aliquanto post pacem cum Iohanne Antiocheno factam controuersia denuo exardescente ad monachos Antiochenos Iohanni infestos de recta symboli Nicaeni interpretatione scripsit [V 135], postquam claris uerbis decretum synodi Ephesenae de Nestorii damnatione et eorum qui siue post siue ante eum eadem senserunt dixerunt scripserunt, id est id quod extat A 77, laudauit [I 4 p. 50, 34 sq.], post pauca pergit [p. 51, 9]: ὑπὲρ δὲ τοῦ μὴ ἀγνοεῖσθαι παρά τισὶ τοῦ συμβόλου τὴν δύναμιν . . . πατέρων ἁγίων δόξας ἢ γοῦν ἐκθέσεις ἐνέταξα τοῖς αὐτόθι πεπραγμένοις ὑπομνήμασιν, ἵν' εἰδεῖεν οἱ ἐντυγχάνοντες αὐταῖς τίνα προσήκει νοεῖσθαι τρόπον τῶν ἁγίων πατέρων τὴν ἔκθεσιν ἤτοι τὸ ἀκραιφνὲς τῆς ὀρθῆς πίστεως σύμβολον, quae ad uerbum fere deprompta sunt ex gestis A 74. similiter antea in epistula V 128 [I 4 p. 24, 1 sq.] ad Acacium Melitinensem attulit decretum synodale A 77 neque dubito quin ea quae in concilio gesta contra Nestorium et eos

qui cum eo sentiebant, misit per Eulogium apocrisiarium ad praepositum cubiculi [V 132; I 4 p. 37, 7], ni fallor Chrysaphium, ea ipsa sint de quibus hic agitur. quae omnia bene consideranti fieri non potest quin oboriatur suspicio ista gesta in eam formam quam in collectionibus A et Latinis exhibent, redacta esse ab ipso Cyrillo et ita quidem ut ueris et genuinis gestis de Charisii libello et symbolo quod, nomine auctoris non addito, dicitur transformatum [A 76. 77], praemiserit introductionem sollemnem, cui ex gestis de Charisio loci et diei notationem inseruit, tum catalogum episcoporum ex eis quae d. 22. m. Iun. gesta sunt, transscriptum, denique symboli Nicaeni lectionem patrumque eclogas item ex illis prius gestis derumptas[1].) intentio erat ut actioni singulari et a causa principali remotae auctoritas generalis similiter atque Nestorii depositioni uindicaretur atque iudicii quod de symbolo illo a Nestorii asseclis ad ecclesiam haereticis redeuntibus proposito latum a synodo erat, uis sensusque in totam doctrinam Nestorianam extenderetur, id quod commodum uidebatur, quoniam in primo synedrio Nestorius unus et solus damnatus erat. num ipsi et genuino decreto infuerint uerba ἤ γοῦν τὰ μιαρὰ καὶ διεστραμμένα Νεστορίου δόγματα, ἃ καὶ ὑποτέτακται eclogaeque Nestorii ex primo synedrio depromptae an haec quoque a Cyrillo addita sint, certis argumentis discerni nequit, crediderim uero etiam haec hominis astuti et uafri machinationibus deberi.

Quoniam eclogae patrum et Nestorii et in eis quae d. 22. m. Iun., et in eis extabant quae d 22. m. Iul. gesta fuisse ferebantur, collectores V [55 et 59] et A [32], ne eadem bis scriberentur, eam sibi sumpersunt licentiam ut patrum eclogis quattuor ultimas adderent [cf. quae ad I 2 p. 45, 3 adnotaui], tum totam de Charisio actionem synodique decretum exhiberent, denique Nestorii eclogis perscriptis ad ea quae d. 22. m. Iun. gesta sunt, redirent. prius gestorum formam puram seruarunt S (D) 31. 32, eis quae in V accreuerunt [54 (ultimae quattuor eclogae). 55—59], in appendice suppletis [S 99—103]. simile quid etiam in collectionibus Latinis CT et Veronensi obseruari licet. illic post 26 [= V 63] inseruntur A 74, 1—3. 77 et in gestis alteris [46] Nestorii eclogae praeter primam omittuntur; in Collectione Veronensi [11] pro uero die primi synedrii positus est dies alterorum gestorum [uol. II p. 27, 11], patrum eclogis ultimae quattuor adiectae sunt [p. 58, 1 sq.], post iudicium synodi [V 62] exhibetur actio de Charisio synodique decretum [A 76. 77] sine Nestorii eclogis. adnotandum denique in utraque collectione primas quindecim subscriptiones ex gestis prioribus esse transscriptas, ceteras in Collectione Veronensi esse gestorum posteriorum.

Cum eis quae d. 22. m. Iun. a. 431 de Nestorii depositione gesta sunt, arte cohaerent temporum ratione et ipso argumento quae in V et S et CT eodem fere ordine secuntur, in A propter magnam illam lacunam interiere [cf. supra p. VII]:

V 63 (+ 64) = S 35 = CT 26 = A 33
V 65 = S 36 = CT 28 = A 34
V 66 = S 46 = CT 33
V 67 = S 47 = CT 31
V 68 = S 48 = CT 32
V 69 [S 104 A 142]

Accessit in V [69] nescio unde arrepta epistula qua Cyrillus damnationem Nestorii adnuntiat clero et populo ciuitatis quae non nominatur; noli tamen de Constanti-

1 Quoniam interlocutio Petri presbyteri, quae eclogas relegendas proponit [A 75], ex gestis prioribus [I 2 p. 39, 1] et conexu diuerso sine mutatione transcripta est, factum est ut cum synodi depositione quae symbolum sequitur [A 74], non bene concordet.

nopoli uel Alexandria cogitare. ceterorum idem est ordo in V et S; nam S 37—45 aliunde intercalata esse supra [p. VIII] probaui. CT 27 huc non pertinere modo [p. XVIIII] exposui; consilio debetur quod Cyrilli epistula V 67 ex commonitorio episcoporum Constantinopoli consistentium [I 2 p. 65, 12—66, 9. 68, 12—69, 6] euolsa et ab illa separata est insertis aliis Cyrilli litteris [V 68 = CT 32] argumenti sane simillimi, sed paucis diebus post illam alteram et Iohannis Antiocheni aduentum [cf. p. 69, 18] scriptis. alterum addidit peccatum iste collector quod propter mentionem quae relationis a concilio ad imperatorem destinatae in epistula V 67 [= CT 31] fit [p. 68,7], his litteris illam [CT 30 = V 81 = S 49] praemisit. at epistula Cyrilli ad Alexandrinos V 28 (S 97) = CT 29 post V 65 [= CT 28] collocata pristinum ordinem in CT olimque etiam in A conseruatum esse supra [p. VIII] exposui.

Quamuis autem ordo in CT hic illic immutatus, epistula quam Cyrillus statim post primum concilii synedrium ad Alexandrinos scripsit [CT 29 = V 28 (S 97], in V propter rationem quae supra [cf. p. VIII] apparuit, delata sit inter epistulas gestis praemissas, clare elucet hic quoque collectio antiqua unde et V et S et A et CT sua desumpserunt. neque magis casu accidit ut in omnibus appareant collectionibus uestigia cuiusdam sermonum collectionis; quae tamen quia in V non modo aucta, sed etiam de loco pristino delata esse uidetur, commodius infra tractabitur.

Theodosius minor et dum concilium uniuersale Ephesum conuocat, diuersis et inter se contrariis consiliis cessit neque Constantini et aui sui Theodosii exempla secutus episcopos congressos talem seruare coegit unitatem[1]) qualis conuentum decebat qui spiritu sancto inspirari credebatur. quo factum est ut ab ipso initio synodus in duas partes distaret, quarum utraque auctoritatem uniuersalem sibi uindicabat. duplicia igitur acta quoque fiebant, quae utraque in unum ut redigerentur opus erat, si ii qui acta publicarunt, id egissent ut concilii plenam et ueram imaginem proponerent. sed a tali intentione longe aberant illi quibus pristina illa collectio debetur, unde eae quae nunc extant collectiones quasi ex communi fonte hauserunt; qui uictores manserunt Cyrillus eiusque asseclae ea selegerunt et composuerunt quae studio ac uoluntati eorum seruire uidebantur, ut imperatorem, cum eis non obsequeretur, male instructum fuisse, concilium Orientalium omni iure atque auctoritate caruisse probarent. ut temporum rationes facile dispiciantur, commodum erit tabulam proponere earum rerum quarum aut ipse dies notus est aut quomodo se secutae sint:

d. 22. m. Iun. a. 431 Nestorius a concilio Cyrillianorum tunc primum consedente damnatus est.

d. 26. m. Iun. [uol. IIII p. 33, 35] Cyrillus et Memnon a concilio Orientalium damnati sunt.

d. 29. m. Iun. [I 3 p. 10, 22] sacra per Palladium ad concilium missa est [V 83 = S 52 = CT 34].

d. 1. m. Iul. [I 3 p. 10, 25] relatio concilii Cyrillianorum per Palladium redeuntem ad imperatorem destinata est [V 84 = S 53 = CT 38].

dd. 10. 11. m. Iul. [I 3 p. 53, 8. 59, 10] Arcadius Proiectus Philippus legati Caelestini papae litteris quas ille synodo scripserat, relectis damnationi Nestorii per depositiones atque subscriptiones in concilio Cyrillianorum adstipulantur [V 106 = S 62—64 = CT 35 = A 41. 42].

1 Cf. quae in Rufinianis prope Chalcedonem ad Theodoretum ab eo ut utramque partem pariter coerceret, petentem dixit: ἐγὼ προστάσσειν ἐπισκόπωι οὐ δύναμαι [A 69].

dd. 16. 17. m. Iul. [I 3 p. 15, 13. 21, 7] libellis a Cyrillo et Memnone oblatis Iohannes Antiochenus ter frustra uocatus a concilio Cyrillianorum damnatus est [V 87—90 = S 54—59 = CT 39 = A 37. 38].

d. 22. m. Iul. in concilio Cyrillianorum de Charisii presbyteri libellis actum est. sacra per Iohannem comitem sacrarum largitionum ad concilium perlata damnatio Nestorii Cyrilli Memnonis confirmata est illique custodiae traditi sunt [V 93 = S 66 = CT 40 = A 44; A 45].

d. 13. m. Aug. [I 3 p. 42, 33] episcopi Cyrilliani Constantinopoli consistentes epistulam ad concilium Cyrillianorum miserunt [V 98 = S 45 = CT 47].

octoni legati ab utraque parte imperatoris iussu ad comitatum missi sunt [V 95 = S 75 = CT 60 = A 58; V 96 = S 76 = CT 62 = A 61].

d. 11. m. Sept. primo legati Orientalium ad imperatoris audientiam admissi sunt [A 65].

d. 25. m. Oct. [Socr. 7, 37[19]] Maximianus Constantinopoli Nestorii loco ordinatus est adsistentibus Cyrillianorum legatis [V 109 = CT 64[a]].

d. 31. m. Oct. [I 3 p. 67, 9 adn.] Cyrillus postquam ex custodia effugit, Alexandriam ingressus est.

Vt primo secernam quae a pristina collectione aliena esse constat, in V sicut uni Cyrilli epistulae ad Alexandrinos tres aliae [cf. supra p. XII], ita in hac parte [V 99] litteris episcoporum Constantinopoli consistentium ad concilium [V 98 = S 45 = CT 47] accessit concilii responsum. deinde collectionis V propria est epistula quam Alypius presbyter ecclesiae apostolorum Constantinopolitanae dedit ad Cyrillum, postquam custodiae traditus est [V 116]. mirum uero quid accidit in epistula qua V 117 Cyrillus presbytero respondisse dicitur. neque enim aliud quidquam est ista epistula quam sermo quem Cyrillus Ephesi habuit priusquam in custodiam abductus est [V 79 = CT 55]: quin uera sit inscriptio V 79, spuria V 117, per argumentum et elocutionem non licet dubitare. uidetur in aliqua collectiuncula, qualibus V uti solere plus semel apparuit et apparebit, sermo litteris Alypii adnexus fuisse, quoniam et is ad Cyrilli custodiam spectabat; inscriptione per casum uel neglegentiam deficiente pro responso quod Cyrillus Alypio scripsisset, uolgabatur. denique una Collectio V [97] seruauit litteras quas octo Orientalium legati Rufo episcopo Thessalonicensi scripserunt, a collectione pristina sine dubio alienas; quoniam legati una cum litteris et tomum quem imperatori obtulerunt [V 96 (I 3 p. 38, 9—39, 26) = A 61], et mandatum suum [V 96 (p. 36, 37—38,8) = S 76 = CT 62 = A 60] ad Rufum destinarunt, V in horum exemplar quoddam cum epistula ad Rufum coniunctum incidisse uidetur.

Neque ea quae V cum A communia sunt, a S et CT uero absunt, collectioni primariae adiudicari posse uidentur. aliunde utique accessit epistula Cyrilli ad Valerianum. deest in S et CT, in V [119] posita est quasi appendix huius partis ante eam quae ad pacem inter Cyrillum Iohannemque factam pertinet, quamquam ut haec pax excusaretur, scripta est; in D, qui hoc uno a S recedit quod eam recepit, ultimum etiam post appendicem locum obtinet; aptius in A et W, epistulis aliquibus quae post illam pacem scriptae sunt, aggregatur, primo loco in W [76], cuius uaria lectio proxime ad collectionem codicis Vaticani 1431 accedit, haud multo ante magnum illud interuallum quo appendix distinguitur [cf. p. V] collocata in A. duae aliae epistulae, V 98 et 113, quod et in V et in A neque tamen in ceteris collectionibus extant, si ut par est, appendicum S et A ratio non habetur, hoc magis casui quam originis communitati debetur. tomum Orientalium [V 98 = A 61] in V ex litterarum ad Ru-

fum exemplari desumptum esse modo exposui, cui et tomus et mandatum adnexa fuerint; in A istae litterae desunt. epistulae generalis quam Cyrillianorum legati episcopique Constantinopoli consistentes post Maximiani ordinationem ad uniuersos prouinciarum metropolitas miserunt, formam A 91 exhibet uere uniuersalem, cui nomen metropolitae singulare nondum inscriptum erat, V 113 uero illam quae ad Epirum ueterem peruenit.

His exceptis quae relinquuntur, eorum tabulam propono, omittendo tamen S 46—48 = V 66—68 = CT 33. 31. 32 quippe de quibus actum sit [cf. p. XVIIII]; adduntur numeri Collectionis W [cf. I 1 p. IIII sq.], ut eluceat illius cum S affinitas:

S 45		= CT 47	deest in A	= V 98
S 49	= W 31	= CT 30	deest in A	= V 81
S 50	= W 32	= CT 36	deest in A	= V 85
S 51 [= 110]	= W 33	= CT 37	deest in A	= V 86
S 52	= W 34	= CT 34	deest in A	= V 83
S 53	= W 35	= CT 38	deest in A	= V 84
S 54—59		= CT 39	= A 37. 38	= V 87—90
S 60	= W 36	= CT 39	= A 39	= V 92
S 61	= W 37		= A 40	= V 91
S 62—64		= CT 35	= A 41. 42	= V 106
S 65	= W 38	= CT 63	= A 43	= V 107
S 66	= W 39	= CT 40	= A 44	= V 93
S 67	= W 40	= CT 41	= A 47	= V 94
S 68	= W 41	= CT 42	= A 51	= V 100
S 69		= CT 43	= A 52	= V 101
S 70		= CT 44	= A 49	= V 102
S 71		= CT 45	= A 50	= V 105
S 72		= CT 48	= A 53	= V 103
S 73		= CT 59	= A 54	= V 82
S 74	= W 42	= CT 49	= A 46	= V 104
		CT 50—58 sermonum collectio		
S 75	= W 43	= CT 60	= A 58	= V 95
		CT 61	= A 59	= V 108 [S 114]
S 76		= CT 62	= A 60	= V 96
S 78—82 sermonum collectio				
		CT 64		
	W 49	= CT 64a		= V 109 [S 115 A 149]
	W 50	= CT 67		= V 110 [S 116 A 150]
	W 50	= CT 68		= V 111 [S 117 A 151]
		CT 68		= V 112 [S 118 A 152]
S 83	= W 51	= CT 65	= A 88	= V 114
S 83	= W 51	= CT 65	= A 88	= V 114
S 84	= W 52		= A 89	= V 115
		CT 66	= A 90	
S 85	= W 53		= A 96	= V 118

Desunt in uersione Latina V 91 [= S 61 = A 40], V 115 [= S 84 = A 89], V 118 [= S 85 = A 96]; quoniam uero epistulam concilii encyclicam [V 91] a collectione primaria afuisse non potest putari, ne Cyrilli quidem litteras ad Maximianum [V 115] neque apologeticum [V 118] quem post fugam ad imperatorem direxit, ab illa procul habere ausus sum; num epistula a Cyrillo ad legatos de Maximiani ordinatione scripta, cuius dudum per solam uersionem Latinam [CT 66] notae exemplar Graecum in A [90] apparuit, illi infuerit, dubitari posse concedo. at relationem quam concilium Cyrillianorum per legatos imperatori obtulit [V 108 = CT 61 = A 59], ad antiquam referendam esse collationem mihi constat, etsi in S desideratur; neque enim neglegenda est nota marginalis quae in S 75 [= CT 60 = A 58 = V 95] adscripta est: ζήτει καὶ τὰ ἐπὶ ταύτηι παρακολουθήσαντα ἐν τῶι δευτέρωι βιβλίωι ὁμοίως. denique summopere est cauendum ne CT 64. V 109—112 [= CT 64^{a}. 67. 68] a pristina collectione abiudicentur, quippe quae in S desint. non opus est iterum ad illam notam prouocetur; sufficit testimonium codicis W quo illa olim in S quoque extitisse probetur. CT 64, quod in collectionibus Graecis omissum est, excerptum est ex commonitorio quo Cyrilliani episcopum quendam Constantinopoli consistentem rogarunt ut ab imperatore concilii dimissionem impetraret; scriptum est illo tempore quo legati utriusque partis ad comitatum morabantur. eiusmodi frustulum aptum est narrationi, atque sequitur narratio [V 109 = CT 64^{a}] qua episcopos uniuersos post Maximiani ordinationem domum redire iussos esse refertur. neque cum frustulo tantum quod in CT praecedit, ista narratio cohaeret, sed etiam cum eis quae secuntur. dicitur imperator Nestorium in exilium relegasse antequam legatos concilii, i. e. Cyrillianorum Constantinopolim intrare episcopumque ordinare iuberet; auctoritatis causa adduntur sanctio imperialis de Nestorii relegatione [V 110 = CT 67], constitutio de Nestorianis [V 111 = CT 68], edictum praefectorum [V 112 = CT 68]. habemus eundem narratorem quem supra in epistulis quae gestis praemissa sunt, deteximus [cf. p. XIIII] atque etiam grauius quam illic partis Cyrillianae studio contra rerum ueritatem peccantem: minime enim Nestorium a. 431 relegatum esse ex eo sequitur quod ipsa illa quae narrationem sequitur de illius relegatione sanctio ad Isidorum consulem a. 436 directa est. falsitas correcta est ex libro Irenaei in A 55. 56 [= Coll. C 112. 113, uol. IIII p. 64]; inde factum est ut haec omnia in A omitterentur, neque dubito quin eidem consilio debeatur quod in S quoque desunt. adnotandum denique ordinem in V melius esse seruatum quam in CT, ubi inter narrationem eiusque testimonia inculcantur epistulae quae ad Maximiani ordinationem pertinent.

Ceterorum ordo in S et CT atque etiam in A, si magnam de qua supra locutus sum [p. VII] lacunam non curas, et idem fere est et temporis rationem sequitur praeter pauca, de quibus iam disputandum est. V 98 falso loco in S [45] olimque etiam in A collocatam esse supra [p. VIIII] exposui neque melius in V mandatis quibus utraque pars legatos suos instruxit, postponitur; ubi pristina collectio epistulam habuerit, incertum. uarius quoque locus adsignatur eis quae post aduentum legatorum Romanorum gesta sunt [V 106. 107 = S 62—65 = CT 35. 63 = A 41—43], quamuis ipsius diei notationem exhibeant. in S et A ea gestis de Iohanne Antiocheno et eis quae cum illis arte cohaerent, quasi appendix adnectuntur; in V simili modo adiunguntur eis quae secuntur Cyrilli Memnonisque in custodiam traditionem. res etiam intricatior fieri uidetur, quod in CT ipsa gesta [CT 35], in quibus post Caelestini epistulam omnia fere omissa sunt, diuolsa sunt a relatione quam synodus de illis ad imperatorem misit [CT 63]. huius collocationis quamuis mira et absona uideatur, ratio in eo est quod in fine relationis [13 p. 64, 17 sq.] synodus ab imperatore

petit ut quoniam Nestorio damnato concilium munere suo perfunctum sit, dimittatur; qui pro petitionis commendatione proferuntur questus, simillimi sunt illis qui in frustulo illo, de quo modo locutus sum, CT 64 exhibentur. atqui in V quoque gesta et relatio quam proxime a narratione illa [V 109 = CT 64[a]] stant, quam a CT 64 seiungi non posse probaui; qua enim illic dirimuntur epistula [V 108], eam de proprio loco delatam esse clarum est infraque etiam magis apparebit, quando de turbis in ordine Collectionis V agam. hic latere uidetur pristinae ordo collectionis, quo propter illam dimissionis petitionem etiam contra temporis rationem et gesta et relatio in fine omnium eorum quae Maximiani ordinationi praecedebant, collocata sunt. qui ordo correctus est in S et A, quippe quae totam illam narrationem omitterent; in CT propter diei notationem gesta a relatione diuolsa et in locum superiorem translata sunt post sacram per Palladium destinatam [CT 34 = V 83 = S 52] et ante epistulam concilii de Nestorii damnatione ad clerum populumque Constantinopolitanum missum [CT 36 = V 85 = S 50].

Gesta de Charisio posteriore tempore in V [55—59] et A [32] eis quae antea de Nestorii damnatione acta sunt, inserta esse supra [p. XVIIII] exposui; in antiqua collectione S desunt. neque tamen credibile illum Cyrilli fetum qui summa neque apud Cyrilli tantum asseclas auctoritate fruebatur, a pristina collectione afuisse, etsi quem locum ibi tenuerit, eruere iam non licet. in A 73—79 initio stant ceterorum gestorum quae in A [80—83] praeter ceteras collectiones additae sunt; praecedit magna illa moles additamentorum [62—72], quae ex Irenaei libro deprompta secuntur tomum quo episcopi Orientales legatos suos instruxerunt [A 61 = V 96]. ordo exemplaris quo utebatur uersio Latina, hoc loco turbatus est; gesta enim illa [CT 46] mediis inserta sunt epistulis quae ad Cyrilli Memnonisque custodiam pertinent.

Iam restat ut examinetur sermonum collectio, cuius certe partem ex antiqua collectione actorum Ephesenorum deriuandam esse supra [p. XX] dixi. hic quoque commodum erit tabulam proponere:

	CT 50	
S 78 =	CT 51 =	V 76
S 79 =	CT 52 =	V 78
S 80 =	CT 53 =	V 75
S 81 =	CT 54 =	V 77
	CT 55 =	V 79 [S 109]
S 82	=	V 80 [= 136]
	CT 56 =	V 73 [A 145]
	CT 57 =	V 72 [S 107 A 144]
		V 71 [S 106]
		V 74 [S 108 A 146]
	CT 58 =	V 70 [S 105 A 143]

In CT et V praeter Cyrilli aliorum quoque sermones exhibentur; hos tamen postea accessisse concluditur cum ex eo quod desunt in S, tum ex inscriptione quae in CT exhibetur: *sermones diuersi sanctissimi archiepiscopi Cyrilli dicti apud Ephesum collectis celebratis damnato haeretico Nestorio et excommunicatis factis Orientalibus a sancto concilio.* primus sermo totus fere interiit, ni fallor, propter detrimentum quod chartae initia subierunt; frustulum quod remansit, uni ei librario qui exemplar uersionis Latinae scripsit, dignum uisum est quod transcriberetur. olim tamen illum sermonem in collectione primaria extitisse eo proditur quod loci notatio quae

in CT 50 frustulo illi inscripta est *in maiore ecclesia quae uocatur Maria*, apte conuenit ei quae in capite V 76 per codices SDW tradita est ἐν τῷι ἁγίωι Ἰωάννηι τῷι εὐαγγελιστῆι, quod non bene uertit Λ^t *in Iohannis euangelistae sermonibus*, recte intellexit Rusticus pro *sermonibus* reponendo *basilica*, pessime uero V mutauit in ἐν ἡμέρα ιω̄ τοῦ εὐαγγελιστοῦ; illo enim die [26. m. Sept.] Cyrillus in custodia erat. quod sermo quem Cyrillus habuisse dicitur antequam custodiae traditus sit [V 79 = CT 55], in S (et W) deest, nescio an ex eo possit explicari quod in epistulam Cyrilli ad Alypium conscriptam transmutatus est [cf. p. XXI]; sermonem uero V 80 [= 136] = S 82, quia in fine chartae stabat collectionis primariae, in Graeco exemplari uersionis Latinae excidisse crediderim. ceterum eum re uera paulo post d. 25. m. Oct. a. 431 habitum esse ab episcopo quodam, qui Ephesi remanserat cum concilio — I 2 p. 104, 18—20, iam refero[1]) ad litteras quibus Nestorius ad synodum uocabatur [I 2 p. 10, 6 sq. 11, 14 sq.] —, cum legati Cyrillianorum post Maximiani ordinationem Ephesum rediissent, ex ipsis uerbis clare elucet [cf. inprimis p. 103, 7 sq.], sed non minus certum est eum nomen Cyrilli non recte prae se ferre. quoniam enim Cyrillus d. 31. m. Oct. a. 431 Alexandriam ingressus est, non ante legatorum tantum reditum, sed uel ante diem quo Constantinopoli Maximianus ab illis ordinatus est, Epheso ex custodia effugisse putandus est. alterum sermonis exemplar inerat collectiunculae V 136—139, de qua infra agendum erit.

Et memoriae communitas et inscriptiones partim certe ex ipsa rerum notitia petitae hos sermones satis antiquo tempore Alexandriae in unum congestos esse testantur neque quidquam obstat quin antiquitus putentur pertinuisse ad istam antiquam actorum Ephesenorum collectionem cuius uestigia nunc rimamur. quod si uerum est, forma atque intentio illius perclare illustratur: seruiebat, ut dixi, studio partis Cyrillianae. atque eodem studio factum est ut haec collectionis pars non minus ceteris augeretur sermonibusque Cyrilli etiam alii adderentur uel propter auctores uel propter tempus notabiles, quo sunt habiti. accreuere enim duo sermones Theodoti Ancyrani, qui quam Cyrilli sectatoribus placuerint, testatur frequentia locorum quos Timotheus Aelurus inde excerpsit; aliter se sentire Rusticus feruidus concilii Chalcedonensis duarumque naturarum propugnator non a se impetrauit quin profiteretur [cf. notam eius I 2 p. 84, 12]. habiti sunt in Christi natiuitatem, id est dd. 25 m. Dec. [V 72, cf. I 2 p. 77, 10] et 6. m. Ian. [V 73, cf. p. 83, 26], quo tempore a. 431/2 concilium dudum dimissum erat; ut tamen lectores conexum inter eos conciliumque extitisse sciant, inscriptum est eos in concilio coram Cyrillo praeside relectos fuisse. cuius lectionis quoniam in eis quae extant gestis, ne minimum quidem inuenitur uestigium, aliquid suspicionis de inscriptionum fide quae in uno Collectionis V, unde ceterae Graecae pendent, testimonio nititur, mihi obortum esse fateor, malui tamen rem in incerto relinquere. praeterea sermo quem Reginus episcopus Cypri insulae inter alios episcopos post ipsam Nestorii damnationem pronuntiauit Cyrilli, ut uidetur, iussu [cf. I 2 p. 70, 22], accessit et in V [70] et in CT [58], ex diuersis tamen exemplaribus, unde apparet quantum operae his sermonibus a collectoribus datum sit. non mirum igitur quod in Collectione V etiam alii duo additi sunt, alter Theodoti Ancyrani, alter Acacii Melitinensis [V 74], uterque Ephesi prolatus.

Propter Regini sermonem collector V ordinem antiquae collectionis mutauit: initio illum quippe qui ceteris antiquior esset, collocauit, deinde sequi iussit eos qui

1 Deleatur rogo notula indicis I 2 p. 109 de breui epistula ab auctore sermonis V 80 ad Nestorium scripta.

antiquae Cyrilli sermonum collectioni additi erant, ipsos Cyrilli sermones in finem distulit paulo aliter dispositos. neque in his mutationibus acquieuit, sed quoniam Regini sermo quem intio posuerat, Nestorii damnationem sequebatur, totam sermonum collectionem post epistulas quae cum gestis de illa damnatione cohaerent [V 63—69] inseruit; similiter eam in A quoque olim collocatam fuisse supra [p. VIII] exposui. neque melius in duobus aliis locis ordo pristinus in V mutatus est. relationi quam synodus Cyrillianorum de Nestorii damnatione ad imperatorem misit [V 81 = S 49 = CT 30], adiuncta est eiusdem synodi relatio ad Caelestinum papam [V 82 = S 73 = CT 59 = A 54] quamuis multo posterior, atque mandatum quo illa synodus legatos suos instruxit [V 95 = S 75 = CT 60 = A 58], una cum Orientalium mandato [V 96 = S 76 = CT 62 = A 60] litterisque ad Rufum Thessalonicensem [V 97] sequitur relationem [V 94 = S 67 = CT 41 = A 47] qua synodus Cyrillianorum respondit sacrae per Iohannem comitem perlatae, quia in eiusdem synodi mandato legati iubentur pro Cyrillo et Memnone ab illo in custodiam abductis agere [I 3 p. 34,8 sq.].

Haud multo postquam Maximianus ordinatus Nestorioque permissum est ut Epheso in monasterium prope Antiochiam abiret [A 55. 56], imperator ita concilium dissoluit [A 97 = C 122], ut Cyrillus et Memnon sedibus restituerentur, de Orientalibus autem nullum iudicium ferretur, quoniam Cyrilliani legati illorum opiniones refellere noluissent. remanserunt igitur illi separati [I 3 p. 67, 9], dum Theodosius, ni fallor, a sorore Pulcheria incitatus, ecclesiae unitatem reddere coepit Aristolao tribuno et notario mense Augusto uel Septembri a. 432 [cf. uol. IIII p. 91, 12 et p. XV] ad Iohannem Antiochenum Cyrillumque misso, ut eos pacem facere iuberet. post longas tractationes inprimis Pauli Emeseni, quem Iohannes Alexandriam direxit, opera euenit ut pacis formula redigeretur et ab utroque acciperetur. quae ab actis Ephesenis eo minus abesse poterat, quoniam non in Chalcedonense tantum symbolum, sed in Zenonis imperatoris quoque edictum, quod uulgo henoticon dicitur, recepta est. ultima igitur pars actis adicienda erat, quae et imperatoris sacram quae pacem fieri iussit, et huius ipsius formulam contineret; notandum uero pristinam collectionem his fere non plura exhibuisse. in S et CT enim haec tantum insunt:

S 86 = W 54 = CT 69 = V 120 = A 102
S 87 = W 55 = CT 70 = V 122 = A 104
S 88 = W 56 = CT 71 = V 123 = A 110 = E [cod. Vat. 504] ζ[1]) = HX [cod. Mus. Brit. Arundelianus 529 et Paris. 1115] 1
S 89 = CT 72 = V 127 = A 114 = E $\bar{\iota\beta}$ = HX 6 = W 84
CT 73 = E $\bar{\iota\alpha}$ [A. Mai Scriptt. uett. VIII 149 = Noua bibl. patr. II 113]

addidi numeros collectionum E et HX, quas in ultima huius voluminis parte edam, quoniam aut totae aut maxima ex parte ad pacem pertinent; hic adnoto et in exemplari Graeco uersionis Latinae et in E coniunctam fuisse epistulam Cyrilli ad Iohannem Antiochenum cum sermone illius, post quem et suam ipsius et Iohannis in ecclesia relegendas curauit. W 54—56, ut plurima alia, ex collectione Seguieranae simillima depromptae sunt; W 84 quae singularem obtinet locum [cf. I 1 p. IIII], exemplari debetur quod proxime accessit ad illud quo is utebatur qui collectionem HX composuit.

Plurima omissa esse et id consulto uidebis, si magnam epistularum copiam perlustraueris, quae in A congesta est, neque multa addidit V, nihil autem quod non aliunde notum sit:

1 Numeri sunt codicis.

V 121 [S 122] = A 104
V 124 [S 123 W 71] = A 111 = E $\bar{\eta}$ = HX 3
V 125 [S 124 W 72] = A 112 = E $\bar{\theta}$ = HX 4
V 126 [S 125 W 73] = A 113 = E $\bar{\imath}$ = HX 5

Ab suis ipsius sectatoribus propter pacem Cyrillus rogatus et uituperatus haud paucis epistulis consilia sua exposuit, simul uero controuersiam quae statim post pacem de Nestorii magistris et praecessoribus, inprimis de Theodoro Mopsuhesteno exarsit [cf. *Concilstud.* 2,18 sq. *Abhdlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6 p. 91 sq.], et tecte et aperte per litteras fouit. unde accidit ut actorum Ephesenorum collectionibus aliqua adnecterentur, paucissima quidem in collectione primaria:

= CT 74 = A 125 = V 131 [S 128]
S 90 = CT 76 = A 127 = V 128 = W 78
S 91 = CT 75 = A 131 = V 132 = W 77 = E $\bar{\imath\eta}$
S 92 = W 56 = A 132 = V 133,

paulo plura in V, ubi praeter ea quae modo enumeraui, exhibentur

V 129 [S 126] = A 129
V 130 [S 127] = A 122
V 134 [S 129 A 155]
V 135

extat symboli interpretatio [V 135] quam Cyrillus monachis Antiochenis cum Iohanne episcopo rixantibus destinauit, etiam in A [4], sed ex collectione codicis Vaticani 1431 deprompta. ceterum notatu dignissimum quod Cyrilli epistula ad Dynatum [V 129] extabat in illo codice Dioscorianorum quem Rusticus inuenit in bibliotheca Acoemitarum Constantinopoli [uol. IIII p. 225, 12].

Eiusdem generis breuis collectio in W sequitur appendicem illam quam ex collectione S deriuandam esse supra [p. X] exposui:

W 76 = V 119 = A 134
W 77 = V 132 = A 131 = S 91 = CT 75
W 78 = V 128 = A 127 = S 90 = CT 76
W 79 = V 171
W 80 = A 133

Quorum nihil ex actis Ephesenis desumptum est: 76—78 ad simile exemplar redeunt atque id quod in collectione codicis Vaticani 1431 adhibitum est neque minus litteras Cyrilli ad Successum [79] et Procli tomum [80] posteris tantum temporibus actorum collectionibus adhaesisse constat.

Denique in collectionem primariam V recepta est collectiuncula quaedam quales plus semel in V extant [26—29. 95—97 cf. supra pp. XII. XXI], cui inerant

V 136 [= 80[1])]
Cyrilli epistula ad Iohannem Antiochenum et synodum illic congregatam [= 133], cuius tamen inscriptio tantum perscripta est
V 137 constitutio de profugis in ecclesia, quae proposita est d. 12. m. Pharmuthi ind. XIIII [= d. 7. m. Apr. a. 431]
V 138 constitutio contra Porphyrium Nestorianos Irenaeum episcopum Tyri
V 139 edictum praefectorum praetorio, quod una cum constitutione 'quae praefulget', lectum est in ecclesia eorum qui in τοῖς ἐρημικοῖς uitam agebant

1 Non 81, sicut impressum est 1 3 p. 61, 19.

monasticam, d. 23. m. Pharmuthi ind. I anni Diocletiani 164 [d. 18. m. Apr. a. 448].

Egi de hac collectiuncula in appendice libri quem u. d. F. de Woess de asylis in Aegypto sub regibus Ptolemaeis conscripsit [*Münchener Beiträge z. Papyrusforschung* 5 p. 254 sq.]; quae ibi longius exposui, hic breuiter comprehendere liceat. monachus aliquis uel, si mauis, duo ex iis qui habitabant in loco deserto quinque m. p. ab urbe Alexandria, qui postea Πέμπτον appellabatur, conscripserunt in charta post sermonem qui Cyrilli ferebatur contra Nestorium [V 80], et Cyrilli epistulam contra Theodorum [V 133] duas constitutiones quae in ecclesia eorum publicatae erant; alterius eis intererat quoniam asylum illius ecclesiae prope ad urbem sitae frequenter adibatur, alterius propter zelum quo monachi illi Nestorianos, id est Chalcedonenses oderant uenerabanturque Dioscorum fidei suae propugnatorem confessoremque. collectori V conexum aliquem fuisse cum Alexandrinorum ecclesia et ea quidem quae Dioscorum Timotheumque Aelurum pro ueris Cyrilli successoribus colebat, non inde solum constat, quod hanc chartam in monasterio prope Alexandriam sito perscriptam accepit; praesto illi erant e. g. etiam epistulae quas Cyrillus in itinere et ex urbe Ephesi ad ecclesiam suam destinauit [cf. supra p. XII]. quin etiam ipsam antiquam collectionem cui opus suum superstruxit, primum Alexandriae compositam esse si quis contenderit, difficile erit ei fidem negare uel ualida opponere argumenta; tantus in seligendo et omittendo spirat fauor zelusque partis Cyrillianae.

Longe ab illo diuersus erat qui haud paulo, opinor, post primariam Collectionis V redactionem addidit id supplementum quod continet 140—164. cuius partem alteram [140—147] additam esse epistularum quae gestis praemissae erant collectioni, alteram gestis et quae ea sequebantur usque ad Maximiani ordinationem, interpositas esse Cyrilli ad augustaset ad dominas orationes supra [p. XII] exposui. quae sicut in S et A aut aliorsum delatae aut omnino aliunde desumptae sunt, ita eiusdem Cyrilli solutiones uel interpretationes XII capitulorum, quas V [128] illis orationibus praeposuit, S [77] ante collectionem antiquam sermonum collocauit. item supra [p. VIII] exposui Nestorii relationem [V 146] et eam quae hic proponitur recensionem sacrae per Candidianum ad synodum perlatae [V 147 = 31], deinde omnia Orientalium gesta relationes epistulas quae exhibentur V 151—164, petitas esse ex libro Irenaei, quod fieri non potuit nisi tempore adeo ab ipsorum illorum studiorum acerbitate remoto, ut curiositati cuidam historicae locus dari posset, id est non ante saeculum VII. initium supplementi facit Cyrilli sermo breuis, qui receptus est propter concilii Epheseni quae in fine fit [15 p. 4, 21] mentionem. cui nescio quomodo adhaesit breuis expositio per interrogationem et responsionem quae qua occasione a Cyrillo conscripta sit, latet. ceterum cur hae scriptiones Cyrillo indignae iudicentur, non uideo: eius sunt et doctrina et elocutio. confessio quae appellatur uulgo Confessio Antiochena [cf. Lietzmann, Apollinaris p. 158], extat praeter V [S 37 W d, cf. I 1 p. III] in collectione codicis Vaticani 1431, unde migrauit in A [27] et W, ubi iterum exhibetur loco singulari in farragine aetatis recentioris [cf. I 1 p. V]; fetum esse Apollinaristarum dudum constat.

De codice Laurentiano VI 12 in parte sexta huius uoluminis, de Parisino 1115 in parte septima agendum erit.

Monachii mense Decembri a. h. s. XXVII

E. Schwartz

COLLECTIO VATICANA

120–139

V = Collectio Vaticana
Codex Vaticanus 830 s. XV
P = Collectionis Vaticanae recensio decurtata
h = Codex Parisinus 416 s. XVI
k = Codex Monacensis 43 + 45 s. XVI
S = Collectio Seguierana
Codex Parisinus Coislinianus 32 s. XI
D = Collectionis Seguieranae recensio altera
m = Codex Monacensis 115 s. XVI
n = Codex Monacensis [Fuggeranus] 116 s. XVI
A = Collectio Atheniensis
Codex Atheniensis societatis archaeologicae Christianae 9 s. XII
W = Codex Vindobonensis theol. gr. 40 s. XII
R = Codex Vaticanus 1431 s. XI
B = Codex Neapolitanus II B 15 s. XIII
E = Codex Vaticanus 504 s. XII
U = Codex Vallicellianus C 4 s. XIIII
J = Codex Vallicellianus F 22 s. XV
H = Codex musei Britannici Arundelianus 529 s. XII
X = Codex Parisinus 1115 s. XII
X_1 = Codicis Parisini 1115 additamenta recentia
T = Codex Venetus 504 s. XV

Acta Chalcedonensia
Δ^w = Codex Vindobonensis hist. gr. 27 s. XII
Δ^m = Codex Venetus 555 s. XII
Δ^p = Codex Parisinus 415 s. XII, unde descriptus est codex Venetus 165 s. XV
Δ^s = Codex Sinaiticus 1690 s. XIII
Excerpta ex Actis Chalcedonensibus
Θ^p = Codex Parisinus 415
Θ^r = Codex Vaticanus 712
F^{cyr} = Florilegium Cyrillianum cod. Parisini 415 [Ven. 165] et Sinaitici 1690

120 = S 86 A 102. Latina uersio extat in Collectione CT 69, alia et diuersa in Collectione Veronensi 27

Ἴσον θείου γράμματος ἀποσταλέντος διὰ Ἀριστολάου τριβούνου καὶ νοταρίου Ἰωάννηι ἐπισκόπωι Ἀντιοχείας περὶ τῆς εἰρήνης καὶ ἑνώσεως τῶν ἐκκλησιῶν L III 1082 M V 277

1 Αὐτοκράτορες Καίσαρες νικηταὶ τροπαιοῦχοι μέγιστοι καὶ ἀεισέβαστοι Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανὸς Ἰωάννηι ἐπισκόπωι Ἀντιοχείας. Σκοπὸς ἡμῖν τῆς εἰρήνης τὸ κατόρθωμα, ἣν δὴ τῶι ἐπιτηδεύματι τῶι ἑαυτῶν ἑπόμενοι διηνεκῶς πληροῦν ἐπαγγέλλεσθε, καὶ τοὺς ἄλλους δὲ πάντας ἀνθρώπους, ὡς δι' ἀγάπην ἱερεῖς προβαλλόμενοι, διδάσκειν οὐ παύεσθε. καιρὸς οὖν, ἐπειδὴ ταύτην ὀκλάζειν ὅθεν οὐκ ἐχρῆν, συμβέβηκεν, εἰς τοῦτο προτρέπειν, εἰς ὅπερ τοὺς ἄλλους ἐνάγοντες νομίζομεν ὡς προθύμως ἐλεύσεσθε. πρᾶγμα γὰρ φευκτὸν καὶ ἀπροσδόκητον ἐπὶ τῶν ἡμετέρων καιρῶν συνέβη, ἱερέων τῆς ἀληθοῦς θρησκείας διχόνοια, ἥτις καὶ πᾶσαν διηγήσεως δύναμιν ὑπερβέβηκεν. ὅτε γὰρ ἠλπίσθη παντοία καὶ μέχρις ὑποψίας περιαιρεθήσεσθαι φιλονεικία καὶ τὸ τῆς τελειοτάτης ἑνώσεως παρακολουθήσειν συμπέρασμα, τότε διαστάσεως καὶ θορύβου μεγίστου προφάσεις ἐξήφθησαν. ἀδημονία τοιγαροῦν ἐν τῶι πράγματι καὶ πολλῆς ἀθυμίας ἀφορμὴ τὸ τοὺς διδασκάλους τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης καὶ τὴν πηγὴν τῆς ὁμονοίας εἰς τοσοῦτον διχονοίας τραπῆναι, ὡς
2 δεῖσθαι τῶν αὐτοὺς προτρεπόντων ὥστε μεμνῆσθαι τούτων ἃ πρεσβεύειν ἐτάχθησαν. τὴν τοσούτου τοίνυν κακοῦ λύσιν, ὅθεν καὶ τὴν ἀρχὴν εἴληφεν, εὑρασθαι προσδοκήσαντες καὶ ἐπιμελῶς ὅπως ἂν τοῦτο κατορθωθείη, φροντίσαντες, ἵνα μὴ ἕρπον ἐπινεμηθῆι πλέον τὸ τῆς φιλονεικίας ἐλάττωμα, τοῦτ' ἐσκοπήσαμεν, πάντων ἡμῖν συνδραμόντων, τοῦ τε ἁγιωτάτου τῆς ἐνδόξου ταύτης πόλεως καὶ πάντων τῶν εὑρεθέντων ἐνταῦθα θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων καὶ τοῦ παντὸς αὐτῶν κλήρου, εἰς τὸ τὰ καλῶς πρώην ἡνωμένα δυστήνου τε πάθους παρεισπεσόντος διασπασθέντα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως μέλη συναρμόσαι, ὥστε ὑμᾶς, σέ τε φαμὲν καὶ τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον τῆς Ἀλεξανδρέων Κύριλλον, συμβάντας L III 1083

V, P [= hk], S, D [= mn], AJWΛ^{1}Λ^{c}Λ^{u}

superscr. Ἀρχὴ τῶν κεκινημένων ἐπὶ τῆ ἑνώσει τῶν ἐκκλησιῶν AJ ρκ V ριᾶ P πγ' D 3/4 om. Λ^{tc} 3 ἴσον — γράμματος VPSDΛ^{u} γράμμα βασιλικόν AJ ἀποσταλὲν PAJ 4 τῶ ἐπισκόπω SDW τῆς om. W εἰρήνης καὶ om. AJ τῶν ἁγίων SDW 5—6 Ἀντιοχείας om. SDWΛ^{u} 6 *Antiocheno similiter et Cyrillo episcopo Alexandrino* Λ^{c} σκοπὸς μὲν SDW 7 ἐπαγάλλεσθε W 7/8 καὶ τοὺς — δὲ] τούς τε ἄλλους VP 8 δι' ἀγάπην PSDWΛ^{cu} διὰ ταύτην AJ διὰ ταύτης V *propter veritatem* Λ^{t} 9 ταύτην ἡμῖν V 10 ἄλλους ἅπαντας SD ἀνάγοντες SDWΛ^{u} νομίζομεν PSDWΛ^{tc} ἐνομίζομεν VAJΛ^{u} ἐλεύσεσθε AJWΛ^{u} ἐλεύσεσθαι VSDΛ^{tc} ἐλέσθαι P φευκτὸν SDWAJΛ^{tc} φρικτὸν VPΛ^{u} 11 ὑμετέρων S 12 καὶ^{2} om. AJ 13 ὑπονοίας SDW τελεωτάτης AJ 13/14 παρακολουθῆσαι PSD 14 συμπεραίωμα P μεγίστου θορύβου V θορύβου μεστοῦ W ἐξήχθησαν S 14/15 ἀδημονίας Λ^{u} 17 προτρεψόντων P ὥστε VPΛ^{tcu} πρὸς τὸ SDAJ εἰς τὸ W 18 τοῦ τοσούτου AJ τοσούτην S εἴληφεν om. SDW εὑρέοθαι V καὶ om. SW 19 ἕρπων S ἐπινεμηθείη πλέον PS ἐπὶ πλέον νεμηθῆ V 20/21 ἁγιωτάτου SDAJΛ^{ic} ἁγιωτάτου ἐπισκόπου VPWΛ^{u} 22 αὐτοῦ P 22/23 τε πάθους VPΛ^{ic} δὲ πάθους SDAJ πάθους δὲ W 23 προσπεσόντος DAJW προπεσόντος S τὰ διασπασθέντα VP μέρη P συνορμιᾶσθαι SDW 24 εὐλαβέστατον SDAJΛ^{ic} ἁγιώτατον VPΛ^{u} τῆς om. W ἀλεξανδρείας VW συμβάντα S

ἀλλήλοις ἀποθέσθαι τὴν μεταξὺ ὑμῶν δυσχέρειαν τε καὶ ἀμφισβήτησιν, ἐπαγγειλαμένων ὧν προείπομεν εὐλαβεστάτων ἀνδρῶν ὡς εἰ ὑπογράφοις τῆι καθαιρέσει Νεστορίου καὶ τὴν τούτου ἀναθεματίζοις διδασκαλίαν, οὐδὲ μία περιλειφθήσεται ἀμφιβολίας ἀφορμή, ἀλλ' εὐθὺς καὶ ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Κύριλλος καὶ αὐτοὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ ὁ ὁσιώτατος δὲ τῆς ἐνδόξου Ῥώμης ἐπίσκοπος Κελεστῖνος καὶ πάντες οἱ πανταχοῦ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἱερεῖς τῆι σῆι θεοσεβείαι κοινωνήσουσι, τῶν ἄλλων, εἴ γέ τινα εἴη τὰ ὀφείλοντα διορθωθῆναι, τὴν πρέπουσαν εὐχερῶς δεχομένων λύσιν, ἣν αὐτοὶ ἀναγκαίως ἀναλαβόντες καὶ
3 συμπείσαντες ἑαυτοὺς ἰδίαι τε καὶ κοινῆι πάντας ἐπάξετε. γνοὺς τοίνυν ταύτην ἡμῶν εἶναι τὴν σπουδὴν καὶ τοῦτο τὸ βούλευμα, μηδενὸς ἄλλου θελήσηις φροντίδα ποιήσασθαι ἢ τοῦ πάσης ἐκποδὼν ἔριδος καὶ ζηλοτυπίας γενομένης τὴν εἰρήνην ἐπιμελῶς καὶ βεβαίως ταῖς ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις ταῖς πανταχοῦ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ διὰ τοῦτο πᾶσι τοῖς ὑφ' ἡμᾶς τῆι τοῦ κρείττονος βοηθείαι πήξασθαι καὶ ἐλθεῖν μετὰ πλείστης ταχυτῆτος ἐν τῆι Νικομηδέων πόλει, μηδένα τὸ σύνολον ἐπισκόπων μετὰ σαυτοῦ ἐπαγόμενος πλὴν ὀλίγων τῶν ὑπηρετουμένων τῆι σῆι ἁγιότητι κληρικῶν. καὶ δίχα πάσης ὑπερθέσεως σπούδασον,
M V 281 εἰδὼς ὡς καὶ Κύριλλον τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον ὁμοίως ἐκεῖσε ἐπειχθῆναι καὶ συνδραμεῖν τῆι αὐτῆι προθυμίαι θείοις ἡμῶν γράμμασι προσετάξαμεν, τούτωι παρεγγυήσαντες μὴ ἄλλως αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς ἐλεύσεσθαι πρὶν ἂν συντυχόντες ἑαυτοῖς καὶ τὰ τῆς πρὸς ἀλλήλους ἔχθρας ἀποθέμενοι εἰς τὸ τὴν εἰρήνην βεβαιωθῆναι δι' οἰκείας ὁμονοίας τῶι σκοπῶι τῶν πάντων συνέλθητε. ὅπερ ἔσεσθαι καὶ ἐπὶ τῆι σῆι εὐλαβείαι σημαίνομεν· ἄνδρες γὰρ ὄντες τοσοῦτοι οὓς ἐκδέχεται καὶ τὰ τῆς εἰρήνης ἀγαθὰ καὶ τὰ τῆς διχονοίας κακὰ λαθεῖν οὐκ ἀνέχεται, οὐ πρότερον παρ' ἡμῶν ὀφθήσεσθε, ἄχρις ἂν διορθωθῆι ταῦθ' ἅπερ ἡμᾶς οὐ μικρῶς ἀθυμῆσαι πεποίηκεν. ἐν τοσούτωι δὲ ἐν ὅσωι ἡ σπουδαζομένη τῆς εἰρήνης καὶ ὁμονοίας τῆς ὑμετέρας καὶ τῆς πρὸς ἀλλήλους φιλίας καὶ ἐκ ταύτης τῆς πρὸς ἡμᾶς προοδοποιηθείσης συντυχίας βεβαιοῦται συγκρότησις, μηδεμία ἐξ ἐπισκοπικῶν καταστάσεων ἢ καθαιρέσεων ἢ καὶ οἱασδηποτοῦν χειροτονίας καινοτομία προσγένηται, ἀλλ' εἴ τι καὶ ἐν τῶι μεταξὺ γενέσθαι συμβέβηκε, τοῦτο ἐν ἡσυχίαι μένον ἀτάραχον τὴν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας φυλαττέτω κατάστασιν, ἐπαρκούντων τῶν ὄντων εὐλαβεστάτων κληρικῶν, ἄχρις ἂν τελεία ἕνωσις παρακολουθήσηι, πρὸς τὸ τὰς θείας ὑπηρεσίας ἐκτελεῖν.

4 Ἔχεις παρ' ἡμῶν ταῦτα, καὶ οὐκ ἀμφιβάλλομεν ὡς παντὶ σθένει καὶ πάσηι δυνάμει, εἰλικρινῆ καὶ ἀμετάτρεπτον ἑωρακὼς τὴν ἡμετέραν πρόθεσιν καὶ ἀξίαν Χριστιανικῆς ἐν-

---

V, P [= bk], S, D [= mn], AJWΛ^{t}Λ^{c}Λ^{u}

1 ἡμῶν SD τε om. VP 2 προείπαμεν AJ ὑπογράφοις AJW ὑπογράφεισ SD ὑπογράψεισ V ὑπογράψαισ P 3 ἀναθεματίζοις SAJW ἀναθεματίζεισ D ἀναθεματίσεισ V ἀναθεματίσησ P ἀμφιβολίασ SDAJWΛ^{tc} αντιλογίασ VPΛ^{u} 4 καὶ AJΛ^{tcu} om. VPSDW ἐπίσκοπος om. V καὶ — αὐτοῦ om. PΛ^{u} οἱ om. SAJW καὶ ὁ] καὶ ἡ σὴ θεοσέβεια καὶ οἱ μετ' αὐτῆσ καὶ ὁ VPΛ^{uc} δὲ om. VP 6 γέ om. S εἶεν W 8 αὐτοὺσ VP τε om. VP πάντεσ AJ υμῶν S 9 εἶναι om. VP βούλευμα SDAJWΛ^{tc} βούλημα VPΛ^{u} 10 τοῦ] τὸ SDAJW γινομένησ P γενομένησ S γιναμένησ W τῆσ W εἰρήνην SDAΛ^{tc} εἰρήνησ W εἰρήνην ταύτην VPΛ^{u} καὶ βεβαίως om. P 11 ταῖσ τε SD ἁγιωτάταις om. VP ἁπανταχοῦ VP τοῦτο SDWΛ^{tc} τούτων VPAJΛ^{u} τοῖς om. V 12 ἐφ' SDW ἡμᾶσ PAJWΛ^{tc} ὑμᾶσ VSDΛ^{u} τῆι] ἀναλαβεῖν καὶ τῆ PΛ^{u} πήξασθαι VPAJW ἐπείξασθαι D ἐπείξεσθαι P et hoc et illud uertunt Λ^{icu} καὶ om. PSDW πλείστησ SDAJWΛ^{tc} πάσησ VPΛ^{u} 13 νικομηδεία J νικαέων PΛ^{u} ἐπίσκοπον AJ 14 καὶ om. AJ 15 ἐκεῖσε VAJΛ^{tc} ὡσ καὶ σὲ P καὶ σὲ Λ^{u} om. SDW 16 τούτω SDAJ τοῦτο J^{corr}Λ^{tc} αὐτῶ τε VP παρεγγυησάμενοι SDW παρεγγυήσασθαι PΛ^{u} μὴ ἂν W 17 ἢ ἂν VP ἑαυτοῖσ SDAJWΛ^{tc} ἀλλήλοισ VPΛ^{u} καὶ τὰ] κατὰ S 17/18 ἀλλήλουσ SDAJWΛ^{tc} ἑαυτοὺσ VP 18 βεβαιῶσαι D 20 τοσοῦτοι ὄντεσ VP 21 ἀνέχεται SDAJWΛ^{tu} ἀνέξονται VPΛ^{c} ἡμᾶς ἅπερ S 22 ἐν ὅσωι ἡ om. P ἥ τε SDW σπουδαζομένησ PSWΛ^{tc} 23 ἡμετέρασ V 24 μὴ δὲ μιᾶσ SDW ἢ VΛ^{tcu} τε ἢ SDAJ τῆσ P 25 καθαιρέσεωσ V καθαιρέσεωσ ὧν P καὶ om. SD χειροτονία D καινοτομία προσγένοιτο P προσγένοιτο καινοτομία V προσγένηται D ἐν τῶι om. VP 26 μένον V μὲν P μεῖναν SDAJW 28 παρακολουθήσοι V 29 ἔχειν Λ^{u} 30 ἀξίαν τῆσ W

στάσεως, συμπράξεις καὶ αὐτὸς καὶ οὐδένα κάματον ἢ σκυλμόν, οὐχ ὕβρεως καταφρόνησιν, οὐκ ἀμνηστίαν ὀργῆς ἀναδέξασθαι παραιτήσηι ὑπὲρ τοῦ τὰ παρὰ τῆς ἡμετέρας εὐσεβείας ἕνεκεν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τῆς τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν ἑνώσεως προσταχθέντα πέρατι παραδοθῆναι. εἰ δέ, ὅπερ οὐ πιστεύομεν, ἐναντίον τι ταύτης ἡμῶν τῆς γνώμης καὶ L III 1086
τοῦ οὕτως ὀρθοῦ βουλεύματος φρονῆσαι ἰδίωι τινὶ σκοπῶι καὶ ἐνστάσει ἀνθρωπίνου πά- 5
θους ἐπιχειρήσειας τῶν τε ἄλλων παρ' ἡμῶν κελευσθέντων ἀμελήσειας, σαυτῶι λογιῆι, ὡς τῆς προθυμίας τῆς περὶ τὴν συγκρότησιν τῶν τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν ἡ σὴ ὁσιότης καταφρονήσασα ἀξίας ἀμοιβὰς ἀπενέγκηται.

121 = S 122 A 104. Latina uersio extat in Collectione C 141

Γράμμα βασιλικὸν ἀποσταλὲν τῶι μακαρίωι Συμεῶνι τῶι στυλίτηι 10

Ὅλον τὸν τῆς σῆς εὐλαβείας βίον ἐπεστράφθαι πρὸς τὸν θεὸν καὶ οὕτως ζῆν ὥστε δύνασθαι τῆι παρρησίαι καὶ τὴν περὶ ἡμᾶς προκαλεῖσθαι εὐμένειαν, ἀκριβῶς ἐπιστάμενοι, ἀναγκαίως νῦν ἐπὶ τάδε τὰ γράμματα ἐλθεῖν προετράπημεν, ἵνα ἀληθῶς πρᾶγμα τῆς τοῦ θεοῦ προνοίας ἐχόμενον ἐν τούτωι μάλιστα τῶι χρόνωι κατορθῶσαι σπουδάσηις, φαμὲν δὴ τὴν καλῶς ῥιζωθεῖσαν εἰρήνην βεβαιωθῆναι, τὴν δὲ διαβόλου τινὸς κακομηχανίαι ἐμβληθεῖσαν 15
μάχην ἐκποδὼν γενέσθαι παρασκευάσηις. ἔσται δὲ τοῦτο, εὖ ἴσμεν πεποιθότες ταῖς τε εὐχαῖς τῆς σῆς ὁσιότητος καὶ τῆι πρὸς τοὺς δυναμένους ταύτην θεμελιῶσαι καὶ διεσπασμένην ἀνανεώσασθαι ἐνστάσει τε καὶ προτροπῆι. ὁ γὰρ εὐλαβέστατος Ἰωάννης ὁ τῆς M V 284
Ἀντιοχέων ἐπίσκοπος ἐὰν τῆι καθαιρέσει τοῦ ἐμβαλόντος τὰ τῆς φιλονεικίας σπέρματα ὑπογράψαι βουληθῆι καὶ πείσηι ὡς οὐ συναινεῖ τῶι κατὰ καινοτομίαν καὶ ἀφροσύνην ἐπι- 20
χειρηθέντι δόγματι, πάλιν ἡ τῶν ἀποσπασθέντων μελῶν ἕνωσις ἐπακολουθήσει, εἰς τοῦτο πάντων ὁμοῦ συντρεχόντων. εἰ γὰρ τοῦτο ποιήσειε καὶ τῶι εὐλαβεστάτωι ἐπισκόπωι τῆς Ἀλεξανδρέων Κυρίλλωι ὁμονοήσειεν, ὥιπερ οἵ τε ἐν τῆι Δύσει καὶ οἱ ἐνταῦθα καὶ οἱ πανταχοῦ συντρέχουσιν, τὰ πάλαι τῆι τοῦ θεοῦ φιλανθρωπίαι συγκροτηθέντα καὶ νῦν ἁρμοσθήσεται. τὴν γὰρ ἀηδίαν καὶ τὸν θόρυβον ἡ περιττὴ καὶ ἀνόνητος, μᾶλλον δὲ καὶ 25
ἐπιβλαβὴς διδασκαλία ἐνεγέννησεν, ἥτις ἐξωσθεῖσα καὶ πόρρω που τῶν ψυχῶν ἡμῶν ἐλαθεῖσα ταῖς ὑμετέραις εὐχαῖς ἡμᾶς ἀναπαῦσαι, καθὼς εἰς τὴν τοῦ θεοῦ προστασίαν ἐλπίζομεν, καὶ ἀνακτήσασθαι δυνήσεται. οὕτω γὰρ ἡμᾶς ἡ νῦν διχόνοια καὶ φιλονεικία ταράττει, ὥστε καὶ πρώτην ταύτην αἰτίαν εἶναι τῶν συμβαινόντων δυσχερῶν λογίζεσθαι,

---

V, P [= hk], S, D [= mn], AJWΛtΛcΛu

1 καὶ² om. VPΛtu 2 ἀμνηστίας ὀργὴν D καταδέξασθαι SDW παραιτήση] τισὶν P 2 τὰ om. W 3 ἕνεκα VP τῆς om. SDW ἁγίων SDW 4 ἐναντίον τί AJΛtc ἐναντία D τὰ ἐναντία W ἔναντι S om. VPΛu 5 οὕτως ἡμῶν SDW φρονῆσαι SDAJWΛtc καταφρονῆσαι VΛu καταφρονήσειας P τινὶ om. W καὶ SDAJWΛtc ἡ VPΛu 6 ἐπιχειρήσας SDW τε om. SDW ἄλλων VPΛtcu om. SDAJW ἀλογήσειας S σαυτῶ V καὶ σαυτῶ P ἑαυτῶ SDAJW λογιεῖ SW 6/7 ὡς τῆς VP *quoniam* Λtc *quia* Λu εἰ τῆς AJ τῆς γὰρ SDW 7 τῆς om. SDW

V, P [= hk], S, D [= mn], AΛ

ρκα V ριβ P ριε' D 10 γράμμα βασιλικὸν DA θεῖον γράμμα VPS ἀποσταλὲν διὰ τοῦ αὐτοῦ [cf. A 104] A τῶ μακαρίω — στυλίτη DAΛ πρὸς ἀκάκιον ἐπίσκοπον βεροίας [βερροίας VP] VPS 11 σῆς DAΛ om. VPS εὐλαβείας DAΛ εὐσεβείας VPS τὸν om. P ζῆς S 12 τὴν παρρησίαν AΛ πρὸς A 13 πράγματα V 14 σπεύσης V φαμὲν δὴ om. D 15 τῆς [καὶ τῆς n] — ῥιζωθείσης εἰρήνης D βεβαιωθῆναι om. SD δὲ om. SD 16 τε A om. VPSD 17 τοὺς] τὰς S 18 ἀνανεώσασθαι AΛ ἀνακαλέσασθαι VPSD γὰρ AΛ μὲν γὰρ VPSD εὐσεβέστατος A τῆς A om. VPSD 19 ἐμβάλλοντος SD 20 βουληθείη VPSD πείσηι AΛ πεῖσαι VPSD 23 τῆς ἀλεξανδρέων A τῆς ἀλεξανδρείας VP om. SD ὁμονοήσειε κυρίλλω P ὁμονοήσει nA ὁμονοῆσαι Sm ὥπερ VAΛ ὥσπερ PSD τε AΛ om. VPSD 25 ἀνόνητος DAΛ ἀνόητος VPS καὶ VΛ om. PSDA 26 ἐνεγέννησεν AΛ ἐγέννησεν VPSD 27 ἀναπαῦσαι VAΛ ἀναπαύσει PSD καθὰ P 28 καὶ om. V καὶ ἡμᾶς V ἡ νῦν P ἡ A om. VSD 29 ταύτην αἰτίαν VP αὐτὴν αἰτίαν A αἰτίαν ταύτην SD

θαρρεῖν δὲ ὡς πάντα τὰ τῆς ἡμετέρας βασιλείας κατὰ γνώμην τῆς τοῦ θεοῦ φιλανθρωπίας προβήσεται, τῶν τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως μελῶν συναπτομένων τε καὶ ἑνουμένων. ἐπὶ τούτωι τῶι κατορθώματι καὶ ἀγώνισαι ἀγῶνα τὸν κάλλιστον, ὥστε περιγενέσθαι τῶν τοῦ δαίμονος ἐπιχειρημάτων. λογισθήσεται γάρ σοι καὶ τοῦτο εἰς ἆθλον μέγιστον καὶ νίκην ἰσχυροτάτην, ἧς τευξόμενος σαυτῶι ἀκολουθήσεις, ταῦτα πράττων ἅπερ ἐπαγγέλλει· οἷς δὴ καὶ πιστούμενος παρακέκλησο πρεσβείαις ταῖς συνήθεσιν ἀδιαλείπτως ἡμᾶς τε καὶ τὴν ἡμετέραν βασιλείαν πάντας τε τοὺς ὑφ' ἡμῶν ἀρχομένους τῶι θεῶι παρατίθεσθαι πρὸς τὸ ἡμῖν ἐξαιρέτως τοῖς ποιουμένοις τὴν ἁρμόζουσαν περὶ τὴν εἰρήνην τῆς αὐτοῦ θρησκείας φροντίδα τὰ ἀγαθὰ παρὰ τῆς αὐτοῦ δυνάμεως ἄφθονα χορηγεῖσθαι.

122 = S 87 A 109. Latina uersio extat in Collectione CT 70; Syriaca in appendice [p. 563—565] libri 'Nestorius, le livre d'Héraclide par Bedjan', edita ex cod. Mus. Britt. 14557

L III 1090 M V 288 Λίβελλος ἐπιδοθεὶς τῶι ἀρχιεπισκόπωι Κυρίλλωι παρὰ Παύλου ἐπισκόπου Ἐμέσης τοῦ ἀποσταλέντος παρὰ Ἰωάννου Ἀντιοχείας

Τῶι δεσπότηι μου τῶι πάντων ἕνεκα ἁγιωτάτωι καὶ ὁσιωτάτωι ἐπισκόπωι Κυρίλλωι Παῦλος ἐν κυρίωι χαίρειν. Οἱ εὐσεβέστατοι καὶ καλλίνικοι ἡμῶν βασιλεῖς ἣν ἄνωθεν ἔχειν ἀξιοῦσι σπουδὴν καὶ ἐπιμέλειαν περὶ τὸ ὑπήκοον καὶ μάλιστα περὶ τὰς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας καὶ τὴν εὐσεβῆ καὶ εἰλικρινῆ καὶ ὀρθὴν πίστιν ἣν ἐκ πατέρων διεδέξαντο,
ep. 120 ἐνδεικνύμενοι γράμμα ἐξέπεμψαν διὰ τοῦ περιβλέπτου τριβούνου καὶ νοταρίου Ἀριστολάου πρός τε τὴν σὴν ὁσιότητα καὶ πρὸς τὸν ὁσιώτατον καὶ ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην
ep. A 103 πρός τε τὸν ὁσιώτατον καὶ ἁγιώτατον πατέρα ἡμῶν Ἀκάκιον τὸν ἐπίσκοπον τῆς Βεροιαίων τὸ κελεῦον ὥστε συνελθόντας ἢ κατὰ πρόσωπον ἢ γνώμην γοῦν λύσιν δοῦναι ταῖς ἀνακυψάσαις διαφοραῖς μεταξὺ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τῶν εἰς τὴν Ἔφεσον συνεληλυθότων καὶ ἡμῶν αὐτῶν καὶ ταῖς ἁγίαις τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις τὴν τῶι θεῶι φίλην εἰρήνην πρυτανεῦσαι παῦσαί τε τὰς ὀσημέραι ἐγγινομένας ταραχὰς ταῖς ἁγίαις τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις συνθέσθαι τε τῆι Νεστορίου καθαιρέσει καὶ ἀναθεματίσαι τὴν φαύλην αὐτοῦ διδασκαλίαν. δεξάμενοι οὖν τὸ εὐσεβὲς τοῦτο καὶ φιλόχριστον γράμμα ὅ τε προειρημένος ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἰωάννης καὶ ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἀκάκιος καὶ λογισάμενοι ὡς ἔστι πολλὰ δεόμενα τῆς κατὰ πρόσωπον ὑμῶν συντυχίας εἰς τὸ μὴ μακρὸν χρόνον ἐντριβῆναι τῆι

V, P [= hk], S, D [= mn], AΛ

1—9 θαρρεῖν — χορηγεῖσθαι om. PSD 4 εἰς om. V 5 νίκη ἰσχυροτάτη V

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRΛ^{1}Λ^{c}Σ

ρκβ V ριγ P πδ' D 13 λίβελλος ἐπιδοθεὶς VPRΛΣ λίβελλος ἤγουν ὁμολογία ἐπιδοθεῖσα A λίβελλοι ἐπιδοθέντες [δυθέντες S] SDW τῶ — κυρίλλω VPΛΣ τῶ ἁγιωτάτω ἀρχιεπισκόπω [ἐπισκόπῳ W] κυρίλλω SDW τῶ ἁγιωτάτω κυρίλλω A τῶ μακαρίω κυρίλλω ἐπισκόπω R ἐμίσησ VDA 13/14 τοῦ — Ἀντιοχείας om. A 13 τοῦ om. SDW 13/14 ἀποσταλέντεσ SD 14 ἰωάννου ἀντιοχείασ SDWR *Iohanne Antiocheno* Λ Ἰωάννου Σ ἰῶ ἀντιοχείασ [τοῦ ἀντιοχείασ P^{1}] ἐπισκόπου VP 15 τῶι^{2}] τῶ πανεντίμω καὶ P 16 παῦλοσ VPRAΛΣ παῦλοσ ἐπίσκοποσ SDW 17 τάσ] τῆσ R cf. Λ 18 περὶ τὴν R 19 γράμματα AΣ 20/21 τὴν σὴν — πρός τε om. A 20 πρὸς^{2} om. P 21 πρός τε] καὶ πρὸσ VP ἁγιώτατον καὶ ὁσιώτατον AΛ ὁσιώτατον Ικ βερροιαίων VPD βερροιαίων πρόσ τε τὴν σὴν ὁσιότητα A 22 τὰ κελεύοντα AΣ ὥστε om P γνώμη P^{1}W κατὰ γνώμην V γοῦν om. V λυσιτελῆ R 22/23 ἀνακύψασι R 24 ὑμῶν P^{1}Λ^{1} αὐτῶν om A ut uidetur 25 ἐμπρυτανεῦσαι S ἐγγινομένασ ταῖσ — ἐκκλησίαισ ταραχὰσ R ταραχὰσ ἐγγινομένασ A ἁγίαις om. A 26 συντεθεῖσθαί SDWΛ^{c} τε] δὲ καὶ AΣ 27 τοῦτο τὸ εὐσεβέσ SDW ἁγιώτατος] ἅγιοσ V 28 ἐπίσκοπος^{1}] ἀρχιεπίσκοποσ A om. VP ἔτι πολλὰ εἰσι καιροῦ W 29 ὑμῶν συντυχίασ VA ἡμῶν συντυχίασ P συντυχίασ ὑμῶν DWR συντυχίασ ἡμῶν S μὴ μακρὸν] μικρὸν A χρόνον om. V συντριβῆναι P

ὑποθέσει, ἀπέστειλάν με πρὸς τὴν σὴν ὁσιότητα ὥστε συσκοπῆσαί σου τῇι ἁγιότητι τίνα δεῖ τρόπον τὰ τῆς εἰρήνης ἀσφαλῶς διατεθῆναι καὶ τῇι ἀρίστηι ταύτηι πράξει τέλος τὸ δέον καὶ λυσιτελὲς ἐπιθεῖναι. ἐλθὼν οὖν καὶ συντυχὼν καὶ διαλεχθεὶς εὗρον τὴν σὴν ὁσιότητα παρεσκευασμένην ἡμέρως καὶ εἰρηνικῶς καὶ ὡς ἀρχιερεῦσι πρέπει, διαθεῖναι τὰ ἐν χερσὶν καὶ δὴ γράμμα ἡμῖν ἐνεχείρισεν ἡ σὴ ἁγιότης κηρύττον ἣν ἐκ πατέρων διεδεξάμεθα ὀρθὴν καὶ ἀκηλίδωτον πίστιν, ὃ πρῶτον ἦν καὶ ἄξιον πόνου καὶ σπουδῆς. ἐπειδὴ δὲ ἔδει καὶ τὰ κατὰ Νεστόριον τύπον λαβεῖν τὸν ἄνωθεν ἡμῖν δόξαντα, πεποίημαι παρὼν πρὸς παροῦσάν σου τὴν ὁσιότητα τόδε τὸ γράμμα, δι' οὗ ὁμολογῶ καταδεδέχθαι ἡμᾶς τὴν κα- L III 1091
τάστασιν τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Μαξιμιανοῦ, ἔχειν δὲ Νεστόριον τὸν πρὸ τούτου γεγονότα τῆς μεγίστης Κωνσταντινουπόλεως καθηιρημένον. καὶ ἀναθεματίζομεν τὰ ἐν διδασκαλίας μέρει ἀσεβῶς αὐτῶι εἰρημένα καὶ ἀσπαζόμεθα τὴν καθαρὰν καὶ εἰλικρινῆ πρὸς ὑμᾶς κ ινωνίαν κατὰ τὴν ἐπιδοθεῖσαν τῇι σῇι θεοσεβείαι παρ' ἡμῶν διὰ βραχέων περὶ τῆς τοῦ θεοῦ λόγου ἐνανθρωπήσεως ἔκθεσιν, ἣν καὶ ἐπήινεσας καὶ ὡς ἰδίαν ἐδέξω πίστιν· ἧς καὶ τὸ ἴσον ἐντέτακται τῶιδε τῶι γράμματι. καὶ ταύτηι τῇι καθαρᾶι κοι- ep. 123. 127
νωνίαι λύσιν διδόαμεν ἅπασι τοῖς ἐν μέσωι παρ' ἑκατέρων τῶν μερῶν ὡς ἐν ταραχαῖς γεγενημένοις καὶ ἐπανερχόμεθα εἰς τὴν προτέραν τῶν ἐκκλησιῶν τῇι τοῦ θεοῦ χάριτι γαλήνην.

123 = S 88 A 110. Latina uersio extat in Collectione CT 71 et ex Collectione T desumpta atque correcta in Collectione Veronensi 28; Syriaca ex cod. Mus. Britann. 14557 edita habetur in libro laudato p. 565—568

Τῶι ἁγιωτάτωι καὶ θεοφιλεστάτωι ἐπισκόπωι Κυρίλλωι Ἰωάννης ἐν κυρίωι χαίρειν. 20 M V 289
Πρώιην ἐκ θεσπίσματος τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων ἐκελεύσθη σύνοδος θεοφιλεστά- PG 77, 169
των ἐπισκόπων κατὰ τὴν Ἐφεσίων μητρόπολιν συναθροισθῆναι ἐκκλησιαστικῶν ἕνεκα πραγμάτων καὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως. καταλαβόντων δὲ καὶ ἡμῶν τὴν μνημονευθεῖσαν

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRΛ^{t}Λ^{c}Σ

1 ἀπέστειλάν VPAWΣ ἀπέστειλαν μὲν Λ ἀπεστείλαμεν SDR συνσκοπῆσαι D σκοπῆσαι S σου om. S τῆ ὁσιότητι D τὴν ἁγιότητα SAΛ 2 δεῖ PΣ δὴ VSDAR χρὴ W ἀσφαλῶσ τά τῆσ εἰρήνησ R εἰρήνησ ὀφείλει SDΛ^{c} πράξει om. R τὸ om. D 3 συντυχὼν διαλεχθεὶσ S εὗρον καὶ VP 4 παρασκευασμένην VR εἰλικρινῶσ W διατιθέναι W 5 καὶ δὴ καὶ A ἁγιότησ SDWRΣ ὁσιότης VPA κηρύττον ἣν VPARΛΣ περιέχον ἥντινα κηρυττομένην SDW 6 ἀμώμητον S εἰλικρινῆ καὶ ἀκηλίδωτον A ὃ — σπουδῆς om. W spat. rel. καὶ ἄξιον PSDRΛΣ ἄξιον VA τόνου R ἐπεὶ WR δὲ om. VS, corr. V 7 ἔδει καὶ τὰ κατὰ νεστόριον [τοῦ νεστορίου P] τύπον VPAR τὰ [om. SW] κατὰ νεστόριον [νεστορίου W] τύπον ἔδει SDW ὑμῖν V δοθέντα SDW 8 καὶ ὁμολογῶ R καταδέχεσθαι VPW 9 ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου AΣ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου VPRΛ ἁγιωτάτου SDW ἀρχιεπισκόπου A om. V δὲ VSWR τὲ A δὲ καὶ P τὸν om. S πρὸσ S 10 μεγάλησ P κωνσταντινουπόλεωσ ἐπίσκοπον P 11 τὰ] εἴ τι αὐτῶ A ἐκ διδασκαλίασ μέρη P ἀσεβῶς om. W αὐτῶι εἰρημένα] εἴρηται A 12 δοθεῖσαν P ἐκδοθεῖσαν R παρ' ἡμῶν om. SDW διὰ βραχέων om. Σ 13 τῆς om. P 15 διδόμεν R πᾶσι VPR ἀμφοτέρων VP ταραχῆ SD 16 γενομένοισ SD τῶν — χάριτι] τοῦ θῦ ἐκκλησιῶν χάριτι R τῇι om. A

V, P [= hk], S, D [= mn], AJWRH, X [usque ad p. 8, 3 μάλιστα], X$_1$ [inde a φροντίσαι], ΕΛ^{t}Λ^{c}Λ^{u}Σ

ῥκϛ̄ V ῥιδ P πε' D inscr. om. SDWEΛ^{tc}; ἐπιστολὴ ἰωάννου ἐπισκόπου [ἀρχιεπισκόπου HX om. Σ] ἀντιοχείασ πρὸσ κύριλλον [κύριλλον ἀλεξανδρείασ Σ κύριλλον ἀρχιεπίσκοπον ἀλεξανδρείασ περὶ ἑνώσεωσ H κύριλλον ἐπίσκοπον ἀλεξανδρείασ PX, in fine add. περὶ πίστεωσ X] VPHXΛ^{u}Σ ἐπιστολὴ [om. J] τοῦ μακαρίου ἰωάννου ἐπισκόπου ἀντιοχείασ [τοῦ αὐτοῦ J] πρὸσ [πρὸσ τὸν αὐτὸν J] κύριλλον τὸν ἁγιώτατον AJ ἰωάννου ἐπισκοπου ἀντιοχειασ ἐπιστολὴ πρὸσ τὸν μακάριον κύριλλον R 20 τῶ ἁγιωτάτω [ὁσιωτάτωι Σ ἀγαπητῶ R] καὶ θεοφιλεστάτω ἐπισκόπω [WRΛ^{cu}Σ ἀρχιεπισκόπω SD om. Λ^{t}] SDWRΛ^{tcu}Σ τῶ δεσπότη μου τῶ [τῶ om. HX] θεοφιλεστάτω καὶ ἁγιωτάτω συλλειτουργῶ [pro συλλ. habent εὐλαβεστάτω HX] VPAJHXE cf. notam ad Λ^{tc} 21/22 τῶν θεοφιλεστάτων P θεοφιλῶν HX 23 καὶ ἡμῶν VPAWRHEΛ^{tc}Σ ἡμῶν SDXJΛ^{u}

πόλιν καὶ ὑποστρεψάντων ἐκτὸς τῆς πρὸς ἀλλήλους συντυχίας (περιττὸν δὲ τὰς αἰτίας τῆς διχονοίας ἐν καιρῷι εἰρήνης νῦν εἰπεῖν), διηιρημένων δὲ πρὸς διχόνοιαν τῶν ἐκκλησιῶν
PG 172 τούτωι τῶι τρόπωι, ἐπειδὴ τούτου μάλιστα φροντίσαι πάντας ἐχρῆν ὅπως συναφθεῖεν ἐκ μέσου γενομένης διχονοίας ἁπάσης, καὶ τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων αὐτὸ δὴ τοῦτο γενέσθαι θεσπισάντων τὸ ἑνῶσαι τὰς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας καὶ εἰς αὐτὸ δὴ τοῦτο ἀποστειλάντων τὸν κύριόν μου τὸν θαυμασιώτατον καὶ περίβλεπτον τριβοῦνον καὶ
ep. 120 νοτάριον Ἀριστόλαον ἐπιφερόμενον τὸ εὐσεβὲς αὐτῶν γράμμα τὸ παρακελευόμενον ἐντεῦθεν ἤδη συμβῆναι ἡμᾶς καὶ περιελεῖν τὰ σκάνδαλα ἐκ τοῦ μέσου καὶ κατευνάσαι πᾶσαν ταραχὴν καὶ πᾶσαν λύπην· ὧι εἴκοντες εὐσεβεῖ γράμματι εὐθὺς καὶ παραχρῆμα ἀπεστείλαμεν τὸν
L III 1094 κύριόν μου καὶ κατὰ πάντα θεοφιλέστατον καὶ ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Παῦλον, τοῦτο συναρέσαν καὶ τῶι ἁγιωτάτωι καὶ ὁσιωτάτωι πατρὶ ἡμῶν Ἀκακίωι καὶ τοῖς παρ' ἡμῖν θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις (ὑπὲρ δὲ πλείονος συντομίας τοῦτο πεποιήκαμεν διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἡμᾶς συνελθόντας τὰ θεσπισθέντα ὑπὸ τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων κατὰ πρόσωπον εἰς πέρας ἀγαγεῖν), ἐντειλάμενοι αὐτῶι ὥστε καὶ ἀνθ' ἡμῶν καὶ ὑπὲρ ἡμῶν καὶ εἰς πρόσωπον ἡμέτερον τυπῶσαι μὲν τὰ περὶ τῆς εἰρήνης, ὅπερ ἐστὶ προηγούμενον, ἐγχειρίσαι δὲ τῆι σῆι θεοσεβείαι τὴν ἔκθεσιν τὴν παρ' ἡμῶν συμφώνως γενομένην περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἀπεστείλαμεν τῆι σῆι θεοσεβείαι διὰ τοῦ προλεχθέντος θεοφιλεστάτου ἀνδρός· ἥτις ἐστὶν αὕτη

M V 292 2 ep. 127. 3. 4 Περὶ δὲ τῆς θεοτόκου παρθένου ὅπως καὶ φρονοῦμεν καὶ λέγομεν, τοῦ τε τρόπου τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ ἀναγκαίως, οὐκ ἐν προσθήκης μέρει, ἀλλ' ἐν πληροφορίας εἴδει, ὡς ἄνωθεν ἔκ τε τῶν θείων γραφῶν ἔκ τε τῆς παραδόσεως τῶν ἁγίων πατέρων παρειληφότες ἐσχήκαμεν, διὰ βραχέων ἐροῦμεν, οὐδὲν τὸ σύνολον προστιθέντες
ep. 96 τῆι τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι ἐκτεθείσηι πίστει. ὡς γὰρ ἔφθημεν εἰρηκότες, πρὸς πᾶσαν ἐξαρκεῖ καὶ εὐσεβείας γνῶσιν καὶ πάσης αἱρετικῆς κακοδοξίας ἀποκήρυξιν. ἐροῦμεν δὲ οὐ κατατολμῶντες τῶν ἀνεφίκτων, ἀλλὰ τῆι ὁμολογίαι τῆς οἰκείας ἀσθενείας ἀποκλείοντες τοῖς ἐπιφύεσθαι βουλομένοις ἐν οἷς τὰ ὑπὲρ ἄνθρωπον διασκεπτόμεθα.

3 Ὁμολογοῦμεν τοιγαροῦν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ, θεὸν τέλειον καὶ ἄνθρωπον τέλειον ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος, πρὸ αἰώνων μὲν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα κατὰ τὴν θεότητα, ἐπ' ἐσχάτου δὲ τῶν ἡμερῶν τὸν αὐτὸν δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα,

---

V, P [= hk], S, D [= mn], AJWRH, X_1 [usque ad 12 θεοφιλεστάτοις], X [inde a 12 ἐπισκόποις], ΕΛ^{tc}Λ^{cu}Σ

1 πρὸς ἀλλήλους] ἀλλήλων P περιττὸν] θᾶττον X δὲ om. HX 1/2 αἰτίας τῆς om. R 2 διανοίας X συντυχίας SDW νῦν εἰπεῖν VAJREΛ^{tcu} εἰπεῖν PHXΣ προσειπεῖν W συνιδεῖν SD ἐκκλησιῶν] ἐκκλινόντων HX · 3 ἐπειδὴ δὲ P τούτωι X μάλιστα τούτου W 3—12 φροντίσαι — θεοφιλεστάτοισ spatio uacuo inserit X_1 4 γινομένησ R 5 τὸ VSDWΛ^{tc}Σ καὶ PAJR HX$_1$EΛ^{u} Χριστοῦ] θῦ RΛ^{tcu} 6 ἀπέστειλαν H τὸν^2] καὶ H 6/7 τριβοῦνον νοτάριον VP *tribunum notariorum* Λ^{u} τριβοῦνον Σ 7 τὸ^2 om. SW παρακελεῦον SDW 8 τοῦ om. PW καταπαῦσαι AJX$_1$E 9 ὧι] ὡσ WR τοῦτο H τῶ εὐσεβεῖ H εὐθὺ SD 10 καὶ om. AJX$_1$EΛ^{u}Σ κατὰ πάντα VmAJRHX$_1$E τὰ πάντα PSn σύμπαντα W θεοφιλεῖ H 11 ὁσιωτάτω SDAJWRH X$_1$Λ^{tc}Σ θεοσεβεστάτω E θεοφιλεστάτω P θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπω V ὑμῖν H 12 συντομίασ VPAJHXE ἀσφαλείασ SDWRΛ^{tcu}Σ πεπράχαμεν W 13 θεσπίσματα τῶν P εὐλαβεστάτων W βασιλέων ἡμῶν P 15 τὰ om. VPAJHXE ἐγχειρῆσαι WR 16 καὶ τὴν ἔκθεσιν W 17/18 λεχθέντοσ HX 18 θεοσεβεστάτου SWRHXΛ^{u} ἐστὶν om. HX, corr. H 19 φρονῶμεν καὶ λέγωμεν X 20 οὐκ ἀναγκαίωσ οὐκ P προσθίω S 21 εἴδει ὡς] ἰδίωσ HXΛ^{u} τε^1 om. SWHX, corr. H 22 παρειληφότες ἐσχήκαμεν] παρειλήφαμεν H παρειλήφατε X οὐδὲ X 23 τῶν^2] τῆ RHXEΛ^{u} 24 ἀρκεῖ SDW καὶ^1 om. AJ κακίασ R 25 ἐφικτῶν ἀνεφίκτων W 26 ἀποκλίνοντεσ E τοὺσ — βουλομένουσ P ἀνθρώπουσ H, γρ ἔνθα τὰ ὑπὲρ ἄνθρωπον H in mg. διεσκεπτόμεθα R 27 ἰν̄ χ̄ν̄ PWHXJ 28 τέλειον θῦ P 29 τοῦ om. PS ἐσχάτου PRHXEΛ^{tc}Σ ἐσχάτων VSDJWH^{com}Λ^{cu} abbreuiatum A

ὁμοούσιον τῶι πατρὶ τὸν αὐτὸν κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα. δύο γὰρ φύσεων ἕνωσις γέγονεν· διὸ ἕνα Χριστόν, ἕνα υἱόν, ἕνα κύριον ὁμολογοῦμεν. κατὰ ταύτην τὴν τῆς ἀσυγχύτου ἑνώσεως ἔννοιαν ὁμολογοῦμεν τὴν ἁγίαν παρθένον θεοτόκον διὰ τὸ τὸν θεὸν λόγον σαρκωθῆναι καὶ ἐνανθρωπῆσαι καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς συλλήψεως ἑνῶσαι ἑαυτῶι τὸν ἐξ αὐτῆς ληφθέντα ναόν. τὰς δὲ εὐαγγελικὰς καὶ ἀποστολικὰς περὶ τοῦ κυρίου φωνὰς ἴσμεν τοὺς θεολόγους ἄνδρας τὰς μὲν κοινοποιοῦντας ὡς ἐφ' ἑνὸς προσώπου, τὰς δὲ διαιροῦντας ὡς ἐπὶ δύο φύσεων καὶ τὰς μὲν θεοπρεπεῖς κατὰ τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ, τὰς δὲ ταπεινὰς κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα αὐτοῦ παραδιδόντας.

4 Ἧς δεχθείσης, συνήρεσεν εἰς ἀναίρεσιν ἁπάσης φιλονεικίας καὶ ὑπὲρ τοῦ τὴν οἰκουμενικὴν εἰρήνην βραβευθῆναι ταῖς τοῦ θεοῦ ἁγίαις ἐκκλησίαις καὶ ἐκποδὼν τὰ ἀναφυέντα γενέσθαι σκάνδαλα ἔχειν ἡμᾶς Νεστόριον καθηιρημένον τὸν πάλαι γενόμενον ἐπίσκοπον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἀναθεματίζομεν τὰς φαύλας αὐτοῦ καὶ βεβήλους κενοφωνίας διὰ τὸ τὰς παρ' ἡμῖν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας τὴν ὀρθὴν καὶ ὑγιῆ ἐσχηκέναι πίστιν καὶ ταύτην L III 1095
φυλάττειν καὶ παραδιδόναι τοῖς λαοῖς, καθὰ καὶ ἡ ὑμετέρα ὁσιότης. συναινοῦμεν δὲ καὶ τῆι χειροτονίαι τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Μαξιμιανοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας καὶ κοινωνικοὶ πᾶσιν ἐσμὲν τοῖς κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην θεοσεβεστάτοις ἐπισκόποις ὅσοι τὴν ὀρθὴν καὶ ἀμώμητον ἔχουσί τε καὶ τηροῦσι πίστιν.

Ἐρρωμένος ὑπερευχόμενος ἡμῶν διατελοίης, δέσποτα θεοφιλέστατε καὶ ὁσιώτατε καὶ πάντων ἐμοὶ γνησιώτατε ἀδελφέ.

124 = S 123 A III

Ὁμιλία Παύλου ἐπισκόπου Ἐμέσης λεχθεῖσα Χοιὰκ κθ̄ ἐν τῆι μεγάληι ἐκκλησίαι Ἀλεξανδρείας, καθημένου τοῦ μακαρίου Κυρίλλου, εἰς τὴν γέννην τοῦ Χριστοῦ καὶ ὅτι θεοτόκος ἡ ἁγία παρθένος Μαρία καὶ ὅτι οὐ δύο υἱοὺς λέγομεν, ἀλλ' ἕνα υἱὸν κύριον τὸν Χριστόν, καὶ εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον ἐγκώμια M V 293 d. 25 m. Dec. 432

1 Εὔκαιρον σήμερον τὴν ὑμετέραν παρακαλέσαι εὐλάβειαν ἱερόν τινα χορὸν ἅμα ἡμῖν συστήσασθαι καὶ μετὰ τῶν ἁγίων ἀγγέλων ἀναβοῆσαι δόξα ἐν ὑψίστοις θεῶι καὶ Lc. 2, 14

---

21 aliam ante hanc homiliam habet Collectio HX

V, P [= hk], S, D [= mn], AJWRHXEΛtΛcΛuΣ

1 ὁμοούσιον τῶι — ἀνθρωπότητα om. SmWRΛtΣ τὸν αὐτὸν κατὰ² H in mg. 2 διὸ καὶ SDW 3 δὴ τὴν P om. VX 5 ἑαυτὸν X συλληφθέντα P ναόν. τὰς] ἄγοντας X καὶ περὶ S παρὰ J καὶ ἀποστολικὰς om. R 6 ἑσμὲν X θεηγόρους SDW τὰς μὲν κοινοποιοῦντας om. S τὰς] τοὺς J 8 ἐνανθρωπότητα S αὐτοῦ VPAJHXEΛcΣ om. SDWRΛtu παραδιδόντες R 9 τῆς τοιαύτης δὲ ὁμολογίας δειχθείσης E ἧς om. H πάσης SDWX εἰς ἁπάσης E καὶ om. AJE 9/10 τῆ οἰκουμένη S 10 ἁγίαις τοῦ θῦ S τοῦ θῦ AJR 11 ἔχειν δὲ P 11/12 τῆ κωνσταντινουπόλει HX 11 τῆς om. SW 12 φαύλους HXE καὶ βεβήλους αὐτοῦ HX κενοφωνίας DWR καινοφωνίας SΛtcu διδασκαλίας VPAJHXE 13 τὸ] τε P ἡμῶν PHX, corr. k ὀρθὴ καὶ ὑγιεῖ H ὑγιᾶ SDE 13/14 ταύτην φυλάττειν] ταύττειν V 15 ἁγιωτάτου AJHX καὶ θεοφιλεστάτου VP om. E μαξίμου HX 15/16 κωνσταντινουπολιτῶν HX 16 ἐκκλησίας τοῦ θῦ S καὶ om. P κοινωνοὶ SDJ 17 θεοσεβέσιν HX τε καὶ SDW 17/18 τηροῦσι] κηρύττουσιν V 19/20 om. HX 19 ἐρρωμένος καὶ R ἐρρῶσθαι S θεοφιλέστατε om. P ἁγιώτατε AJ 20 ἐμοὶ om. ΕΛtcu

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRHXE

ρκδ V ρῑε P ριϛ' D 22 Ὁμιλία — λεχθεῖσα] τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία δευτέρα HX ἐμίσης VSAR ἐμεσῶν E χοιὰκ [χοιὰθ SD] κθ̄ SDWRE χοιὰκ εἰκοστῆ ἑνάτη P ἀχιακ κε HX κθ̄ χοιὰκ V om. A 22/23 Ἀλεξανδρείας — Κυρίλλου om. HXE μακαρίου] ἁγιωτάτου ἐπισκόπου A 23 γέννησιν VA τοῦ κῦ καὶ σρσ̄ ῑῦ χῦ V 24 κύριον] ῑν AHXE τὸν om. HX 24/25 καὶ — ἐγκώμια om V 25 ἀρχιεπίσκοπον κύριλλον A ἀρχιεπίσκοπον [ἐπίσκοπον HX] ἀλεξανδρείας HXE ἐγκώμια SRHXE ἐγκώμιον PDAW 26 οὐ καιρὸς in εὔκαιρος corr. S καὶ ἱερόν HX ὑμῖν RHX om. E 27 ἁγίων om. W

ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία. σήμερον γὰρ ἡμῖν παιδίον ἐγεννήθη ἐφ' ὧι πᾶσα ἡ ὁρωμένη καὶ ἀόρατος κτίσις βεβαίας τὰς ἐλπίδας τῆς σωτηρίας κέκτηται· σήμερον ἡ ὑπερφυὴς λύεται λοχεία καὶ τῆς ἀπειρογάμου παρθένου λύονται αἱ ὠδῖνες. ὦ τοῦ θαύματος· τίκτει ἡ παρθένος καὶ μένει παρθένος· γίνεται μήτηρ καὶ οὐ πάντα τὰ μητρὸς ἀκριβῶς ὑπομένει. ἔτικτεν μὲν γάρ, ὡς νόμος γυναιξίν, ἡ παρθένος, ἔμεινεν δὲ παρθένος, ὡς οὐ νόμος ταῖς τικτούσαις γυναιξίν. ἄνωθεν προορώμενος ὁ προφήτης
Ies. 7, 14 Ἡσαίας τὸ θαῦμα ἀνεβόα· ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱὸν καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ. τοῦτο διασαφῶν ὁ εὐαγγελιστὴς
Mt. 1, 23 εἶπεν ἑρμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. τίκτει οὖν ἡ θεοτόκος Μαρία τὸν Ἐμμανουήλ.

2 Ἐβόησεν ὁ λαός· ἰδοὺ ἡ πίστις αὕτη ἐστίν, θεοῦ δῶρον Κύριλλε ὀρθόδοξε· τοῦτο ἀκοῦσαι ἐζητοῦμεν. ὁ μὴ οὕτω λέγων ἀνάθεμα ἔστω.

3 Λοιπὸν εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος Παῦλος· ὁ τοῦτο μὴ λέγων καὶ νοῶν καὶ φρονῶν ἀνάθεμα ἔστω ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας.

Ἔτεκεν οὖν ἡμῖν ἡ θεοτόκος Μαρία τὸν Ἐμμανουήλ, Ἐμμανουὴλ δὲ θεὸν ἐνανθρωπήσαντα. ὁ γὰρ πρὸ τῶν αἰώνων ἐκ πατρὸς ἀρρήτως καὶ ἀνεκφράστως γεννηθεὶς θεὸς λόγος ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τίκτεται καὶ ἐκ γυναικός. τὴν γὰρ ἡμετέραν τελείως ἀνειληφὼς φύσιν καὶ τὸ ἀνθρώπινον ἐκ πρώτης συλλήψεως οἰκειώσας ἑαυτῶι καὶ τὸ ἡμέτερον σῶμα ναὸν ἑαυτῶι κατασκευασάμενος, προῆλθεν ἐκ τῆς θεοτόκου θεὸς τέλειος καὶ ἄνθρωπος τέλειος ὁ αὐτός. δύο γὰρ φύσεων τελείων συνδρομή, θεότητος φημὶ καὶ ἀνθρωπότητος, τὸν ἕνα ἡμῖν ἀπετέλεσεν υἱόν, τὸν ἕνα Χριστόν, τὸν ἕνα κύριον.

4 Ὁ λαὸς ἐβόησεν· καλῶς ἦλθες, ὀρθόδοξε ἐπίσκοπε. ὁ ἄξιος τῶι ἀξίωι. Χριστιανοὶ λέγουσιν, θεοῦ δῶρον Κύριλλε ὀρδόδοξε.

L III 1098 5 M V 296 Ὁ ἐπίσκοπος Παῦλος εἶπεν· ἤιδειν κἀγώ, ἀγαπητοί, ὡς πρὸς ὀρθόδοξον ἀφικόμην πατέρα.

Διὰ τοῦτο τριάδα, οὐ τετράδα προσκυνοῦμεν, πατέρα καὶ ἕνα υἱὸν καὶ πνεῦμα ἅγιον, ἀναθεματίζομεν δὲ τοὺς λέγοντας δύο υἱοὺς καὶ τῶν ἱερῶν τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλομεν περιβόλων. οὔτε οὖν δύο υἱοὺς λέγομεν οὔτε ψιλὸν ἄνθρωπον τὸν Ἐμμανουὴλ τὸν ἐκ τῆς θεοτόκου γεννηθέντα οὔτε χάριτος ἠξιωμένον ὡς προφήτην ἢ ὡς δίκαιον πλέον τῶν ἄλλων.
Col. 1, 19. 2, 9 ἐν αὐτῶι γὰρ ηὐδόκησεν κατοικῆσαι πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς, τουτέστιν ὡς ἐν ἰδίωι σώματι· τὸ γὰρ ἡμέτερον ἴδιον ἐποιήσατο σῶμα. ἐπὶ ταύτηι τῆι πίστει τεθεμελίωται ἡ ἐκκλησία τοῦ θεοῦ· ἐπὶ ταύτηι τῆι προσδοκίαι ἐπὶ τῆς

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRHXE

1 γὰρ om. HX παιδίον ἡμῖν W 3 ἡ om. RE 4 καὶ μένει παρθένος om. HX 4/5 ἀκριβῶσ τὰ μητρὸσ P 4 τὰ om. V 5 ἔτεκε VA μὲν om. HX 5/6 ἡ παρθένος — γυναιξίν om. SDW 5 ἔμενεν RE μεμένηκε HX 6 προορῶν A προορώμενοσ δ' W 7 ἀνεβόα ARHXE ἐβόα VPSDW 9 μεθερμηνευόμενον HXE 11 ἡ πίστισ ἰδοὺ V 12 ἔστω ἀνάθεμα A ἀνάθεμα RHXE 13 εἶπε λοιπὸν HXE Παῦλος] παῦλοσ φησὶν SDR ὁ om. H φρονῶν καὶ νοῶν P φρονῶν E 14 ἔστω om. RHXE ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας] τῆ ἐκκλησία HXE πάλιν εἶπεν ὁ ἐπίσκοποσ παῦλοσ A 15 δὲ λέγομεν W 16 τῶν om. SDA 16/17 ἐκ πρσ̄ — γεννηθεὶσ θσ̄ [θσ̄ om. HX] λόγοσ VPWRHXE ἐκ πρσ̄ γεννηθεὶσ θσ̄ λόγοσ ἀρρήτωσ καὶ ἀνεκφράστωσ SD ἀρρήτωσ καὶ ἀνεκφράστωσ ἐκ πρσ̄ γεννηθεὶσ θσ̄ λόγοσ A 17 ἐσχάτων VD καὶ om. SD 18 ἀνθρώπειον SDW 20 τελείων om. D 21 τέ φημι W τὸν ἕνα Χριστόν om. HXE 23 ἐβόησεν ὁ λαόσ A λαὸσ ἐβόησε X ἦλθασ R ἐπίσκοπε ὀρθόδοξε AHXE 23/24 ὁ ἄξιοσ — ὀρθόδοξε om. W 25 πάλιν λέγει ὁ ἐπίσκοποσ παῦλοσ A ὁ [om. X] ἐπίσκοποσ εἶπεν HXE 26 πρᾱ πάλιν λέγει A 27 ἕνα PWRHXE om. VSDA ἅγιον πνᾱ SD 28 δὲ om. P 28/29 περιβόλων ἐκβάλλομεν SD 28 ἐβάλλομεν A 30 ἢ ὡσ HXE ἢ καὶ ὡσ D πλέον om. HXE 31 γὰρ καὶ S om. A εὐδόκησε PDX 33 ἡ τοῦ θῦ ἐκκλησία P 33/p. 11, 1 ἐπὶ τῆσ πέτρασ PSDWRHE ἐπὶ τῆ πέτρα X ἐπὶ ταύτησ τῆσ πέτρασ VA, deleuerim

πέτρας ἔθετο τὰ θεμέλια ὁ δεσπότης θεός. ὅτε ἀνήιει ὁ δεσπότης, περὶ τὰ Ἱεροσόλυμα ἠρώτα τοὺς μαθητὰς λέγων· τίνα με λέγουσιν οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ- Mt. 16, 13-16
που; λέγουσιν οἱ ἀπόστολοι· οἳ μὲν Ἠλίαν, ἕτεροι δὲ Ἱερεμίαν ἢ ἕνα τῶν προφητῶν. λέγει· ὑμεῖς δέ, τουτέστιν ἡ ἐμὴ ἐκλογή, τὰς διεψευσμένας λέγετε δόξας ὅτι οἱ μὲν Ἠλίαν, ἕτεροι δὲ Ἱερεμίαν ἢ ἕνα τῶν προφητῶν· ὑμεῖς δὲ οἱ παρακολουθήσαντές μοι τρία ἔτη καὶ ἰδόντες μου τὴν δύναμιν καὶ τὰ τεράστια καὶ θεασάμενοί με ἐπὶ θαλάσσης περιπατοῦντα, οἱ τραπεζῶν μοι κοινωνήσαντες, τίνα με λέγετε; εὐθέως ὁ κορυφαῖος, τὸ στόμα τῶν ἀποστόλων, Πέτρος· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος· σὺ εἶ ὁ Χριστός, ἡ διττὴ φύσις, ὁ ἐνανθρωπήσας· σὺ εἶ ὁ Χριστός, καὶ οὐκ εἶπεν υἱοί, ἀλλ' ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος· ἐπέγνω καὶ τὸ μοναδικὸν πρόσωπον.

Παρακαλέσωμεν τὸν πατέρα τὴν συνήθη παραθεῖναι ἡμῖν τράπεζαν καὶ τὰ πολυτελῆ καὶ ποικίλα τοῦ πνεύματος ὄψα, στεφανῶσαι τὸν κρατῆρα τῆς διδασκαλίας καὶ μεθύσαι ἡμᾶς μέθην σωφροσύνης μητέρα. εἴπωμεν ἐξεγέρθητι, ὦ πάτερ, ἐξεγέρθητι, ἡ δόξα μου· ἐξεγέρθητι, ψαλτήριον καὶ κιθάρα τοῦ ἁγίου πνεύματος· ὦι ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

125 = S 124 A 112. Latina uersio extat in Collectione Sichardiana 11

Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν τῆι μεγάληι ἐκκλησίαι Ἀλεξανδρείας Τυβὶ ϛ εἰς τὴν ἐνανθρώ- d. m. 1 Ian
πησιν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ καὶ εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κύριλλον ἐγκώμια 433

1 Πρώιην πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀγωνιστικώτερον διαλεγόμενοι ἀγάπην, πέρας ἐπιθεῖναι τῶι λόγωι οὐκ ἰσχύσαμεν, στενοχωρία δὲ τῶν ἡμετέρων ἀδελφῶν ἐξῶσεν ἡμᾶς τῶν σκαμμάτων. φέρε οὖν αὖθις ἀποδυσάμενοι τῶν αὐτῶν ἁψώμεθα παλαισμάτων, ὁ δὲ γενναῖος οὗτος πατὴρ καὶ παιδοτρίβης ὅπερ τότε ἐποίει, καὶ αὖθις ποιείτω· κρινέτω τὰ παλαίσματα. καὶ γὰρ τότε γεγανυμένωι τῶι προσώπωι καὶ φαιδρῶι τῶι μειδιάματι ἐδείκνυ χαίρων τοῖς ἀγῶσι τοῦ παιδὸς καὶ θαλλοῦ δίκην τὴν δεξιὰν ἡμῖν ἐπισείων δῆλος ἦν ἡμῖν τιθέμενος καὶ ἐπιθυμῶν τὸν παῖδα ἀναρρηθῆναι καὶ στεφανίτην καὶ νικητὴν ἀποδειχθῆναι.

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRHXE

1 θεμέλια τῆσ ἐκκλησίασ V θεός] χσ AW ὅτε ἀνήει ARHX ὅτε ἀνείη E ὅταν ἥει SDW ἕωσ ἂν εἴη P ὅτε οὖν ἦλθεν V δεσπότησ χσ VA 2 οἱ υἱοὶ — τὸν VARHXE οἱ υἱοὶ — εἶναι τὸν SD εἶναι οἱ ἄνοι τὸν P οἱ ἄνοι εἶναι τὸν W 4/5 λέγει — προφητῶν om. PW 4 λέγει R καὶ λέγει V λέγει αὐτοῖσ SDA om. HXE δέ om. V λέγεται RHX, corr. RH ἔλεγον SD 5 ἕτεροι] οἱ SD ἔτη τρία W 7/8 τό — ἀποστόλων SDWRHXE τῶν ἀποστόλων τό τοῦ χυ στόμα P τῶν ἀποστόλων τὸ στόμα τῶν μαθητῶν VA 8 ὁ πέτροσ HXE πέτροσ φησὶν W εἶπε P θυ ζῶντοσ S 9 οἱ υἱοὶ VAE υἱόσ SD 10 ἐπέγνωκε καὶ E ἐπέγνω γάρ W ἐπέγνωκα P 11 παρακαλέσωμεν οὖν SDW τὸν om. HX, corr. X ἡμῖν παραθεῖναι A παραθῆναι υμιν E καὶ om. HXE 13 ἡμᾶς om. P ὑμᾶσ HE ὦ — ἐξεγέρθητι² om. VP ὦ om. HX 14 δόξα καὶ τὸ κράτοσ SD δόξα — κράτοσ καὶ ἡ προσκύνησισ νῦν καὶ ἀεὶ καὶ H 14/15 εἰς — ἀμήν om. W τῶν αἰώνων om. SDE 15 ἀμήν om. S

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRHXEΛ

ρκε V ριζ P ριζ' D 17 τοῦ αὐτοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου παύλου A τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου παύλου ἐμεσῶν E ὁμιλία γ̄ HX τῆ αὐτῆ A Ἀλεξανδρείας om. AHXE τυβὶ ϛ RE τυβὶ καὶ HX spat. καὶ S τιβὶ ϛ καὶ V τυβὶ W om PAΛ 18 τοῦ] τοῦ κυ καὶ V σωτῆρος ἡμῶν om. HXE ἡμῶν Χριστοῦ om. A ιυ χυ PW ἐγκώμια PSRHXE ἐγκώμιον VDW om. Λ 19 διαλεγόμενος S 20 ἡμᾶς om. V 21 ἀπωσάμενοι SD ἀναπαυσάμενοι P ἁψόιεθα P 22 οὗτοσ RX οὗτοσ ex οὗτοσ εἰ corr. H πατὴρ VPAWRHX ἀνὴρ SD καὶ — ποιείτω om. E δειξάτω HX 23 γεγαννυμένω PDARXE γεγαννωμένω VS γεγανωμένω W ἐδείκνυ PSWRXEΛ ἐδείκνυτο VDA χαίρειν W χρῶν HX 24 ἀγαπῶσι R τοὺσ παῖδασ HX τῶν παίδων E τὴν δεξιὰν δίκην SD ἐπισείω A δῆλος ἦν] δήλωσιν HX 25 στεφανίτην] κηρυχθῆναι στεφανίτην A ἀναδειχθῆναι VPAHX

M V 297 2 Ὁ λαὸς ἐβόησεν· θεοῦ δῶρον Κύριλλε, ὅλους ἐποίησας ὡς ἑαυτόν. ὁ ἄξιος τῶι
L III 1099 ἀξίωι. ὁ λαός σου εἴρηκεν. τῶν ἐπισκόπων τὸν πατέρα, κύριε, σῶσον. καλῶς
ἦλθες, ἐπίσκοπε ὀρθόδοξε, τῆς οἰκουμένης παιδευτά. ὁ πιστεύων οὕτω φιλεῖται. μεγά-
λου διδασκάλου μέγας ἐπαινέτης.

3 Ὁ ἐπίσκοπος Παῦλος εἶπεν· Ἐπανέλθωμεν οὖν ἐπὶ τὴν θεοτόκον Μαρίαν καὶ τὸν ἐξ
αὐτῆς τεχθέντα Ἐμμανουήλ, τὸν θεὸν τὸν ἐνανθρωπήσαντα. ἔτεκεν γὰρ ἡμῖν ἡ παρ-
θένος τὸν Ἐμμανουήλ, κατὰ μὲν τὴν θεότητα τῶι πατρὶ ὁμοούσιον, κατὰ δὲ τὴν ἀνθρω-
Ies. 11, 1 πότητα τὸν αὐτὸν ἡμῖν ὁμοούσιον. ἐπεὶ πῶς ἂν λεχθείη ῥάβδος ἐκ τῆς ῥίζης
Gal. 3, 16 Ἰεσσαί; πῶς δὲ σπέρματος Ἀβραάμ; πῶς δὲ υἱὸς Δαυίδ; πῶς δ' ἂν νοηθείη τὸ ἐξ αὐ-
Rom 9, 5 τῶν κατὰ σάρκα Χριστὸς ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεός; τὸ δὲ τοῦ θεσπεσίου Παύλου
Rom 1, 3 4 πῶς ἂν ἐκλάβωμεν περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυὶδ
κατὰ σάρκα, τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνης
ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν; ἔτεκεν οὖν ἡ
Μαρία τὸν Ἐμμανουήλ, κατὰ μὲν τὴν θεότητα, καθὰ προειρήκαμεν, ὁμοούσιον τῶι πατρί,
κατὰ δὲ τὴν ἀνθρωπότητα ἡμῖν ὁμοούσιον, κατὰ τὴν θεότητα ἀπαθῆ, κατὰ τὴν ἀνθρωπό-
τητα παθητόν. εἰ γὰρ καὶ οἰκειοῦται τοῦ ἰδίου σώματος τὰ πάθη ὁ θεὸς λόγος καὶ εἰς
ἑαυτὸν ἀναφέρει, ἀλλά γε αὐτὸς μεμένηκεν ἐν τοῖς τῆς ἀπαθείας ὅροις, κἂν ἀκούσηις αὐ-
Ies 50, 6 τοῦ λέγοντος ἔδωκα τὸν νῶτόν μου εἰς μάστιγας, τας δὲ σιαγόνας μου εἰς
ῥαπίσματα, τὸ δὲ πρόσωπόν μου οὐκ ἀπέστρεψα ἀπὸ αἰσχύνης ἐμπτυσμά-
των, μηδὲν αὐτον πεπονθέναι εἰς τὴν ἰδίαν φύσιν ὑπολάβηις, οἰκειώσασθαι δὲ μᾶλλον τοῦ
4 ἰδίου σώματος τὰς μάστιγας· ὁ γὰρ θεὸς λόγος μεμένηκεν ἀπαθής. οἱ δὲ ἀντιταττόμενοι
ταῖς θείαις γραφαῖς καὶ ταῖς ὀρθαῖς δόξαις ἐροῦσιν ἡμῖν· εἰ ἀπαθὴς ὁ θεὸς λόγος καὶ
ἄτρεπτος καὶ ἀναλλοίωτος, πῶς ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο; ἄκουε, ἀγαπητέ· ὁ λόγος σὰρξ
ἐγένετο οὐ μεταπεπτωκὼς εἰς σάρκα· οὔτε γὰρ ὁ θεὸς λόγος μεταπέπτωκεν εἰς σάρκα
οὔτε ἡ ἀναληφθεῖσα σὰρξ ἐχώρησεν εἰς τὴν φύσιν τοῦ ἀνειληφότος. τί οὖν ἐστιν ὁ
Ioh 1, 14 λόγος σαρξ ἐγένετο; τουτέστιν σάρκα ἀνέλαβεν, καὶ σάρκα οὐ ψιλήν, ἀλλὰ τὴν μετὰ
ψυχῆς λογικῆς καὶ νοερᾶς, ὅπερ ἐστὶ τελεία ἡ ἡμετέρα φύσις. οὕτως ὁ λόγος σὰρξ
ἐγένετο. ἐβουλόμην δὲ ὑμᾶς καὶ τὴν διάνοιαν τοῦ μεγαλοφωνοτάτου Ἰωάννου γνῶναι,
Mc 3, 17 ἵνα εἰδῆτε τοῦ προειρημένου τὴν δύναμιν. ὁ θεολόγος Ἰωάννης ὁ τῆς βροντῆς υἱὸς ὁ
Ioh 13, 23 καταξιωθεὶς ἐπὶ τοῦ δεσποτικοῦ στήθους κατακλιθῆναι κἀκεῖθεν ἡμῖν τὰ ὑψηλότερα καὶ
θειότερα ἀρυσάμενος δόγματα βούλεται παραστῆσαι τὴν ὑπερβάλλουσαν τοῦ θεοῦ περὶ ἡμᾶς
Ioh 1, 1-3 φιλανθρωπίαν καὶ πρῶτον εἰρηκὼς τὰ θειότερα (ἐν ἀρχῆι ἦν ὁ λόγος καὶ ὁ λόγος

2 καλῶς — 3 φιλεῖται adfert Facundus 1, 5

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRHXEΛ

1 ἐξεβόησε A ἐπεβόησεν H σαυτον REH^{corr} αὐτόν HX 2 σου om. VAWΛ εἰρήνησε X εἰρήνευσε H 3 ὀρθόδοξε ἐπίσκοπε HX 3/4 μεγάλη διδασκαλία SD 5 Παῦλος om HXEΛ 6/7 τον θεον — Ἐμμανουήλ om P ἔτεκεν — Ἐμμανουήλ om. V 8 ἡμῖν om X ἐπεὶ] εἰπέ HX ἡ ῥάβδοσ SHX, corr H 9 σπέρμα AHXEΛ ἐκ σπέρματοσ W^{corr} υἱοῦ HX τὸ om PW 9/10 αὐτῶν] ὢν το P ὢν Λ 10 χ̄σ̄ VPW ὁ χ̄σ̄ A τὸν χ̄ν̄ SDRHXE et *Christum* et *Christus* Λ 12 τοῦ θῦ VPE 13 κυρίου] θῦ SD οὖν ἡμῖν HX 14 ἁγία μαρία DW ἁγία μαριὰμ S καθάπερ ειρήκαμεν P τω πρ̄ῑ ὁμοούσιον SD 15 τὴν ἀνθρωπότητα δὲ W κατὰ μὲν SD κατὰ δὲ SD 16 θεὸς om P 17 αὐτὸν HX αὐτὸσ μεμένηκεν ARHXEΛ ὁ αὐτὸσ μεμένηκεν P μεμένηκεν αὐτοσ V μεμένηκεν SD 18 τὸ νῶτον P 18/19 τας — ραπίσματα om. V 19 τὸ πρόσωπον S 20 ὑπολάβοισ A δὲ om E 21 οἰκείου P ὁ] ὁτι R ἀντιδιαταττόμενοι HXE 22 θῦ D om R λογος] λέγεται S 23/24 ἄκουε — ἐγένετο om X 24 οὔτε — σάρκα om. VH 25 οὐτε μὴν A ἀναλημφθεῖσα R ειληφότοσ SD 26—28 τουτέστι — ἐγένετο om. W 26 ἔλαβε VPSD 27 ὑπέρ A τελεία om V ὑμετέρα S 28 ἠβουλώμην H δὲ om W ἡμᾶσ H 30 ἀνακλιθῆναι V ἡμῖν om W 31 θεῖα SD ὕδατα HX 32 πρότερον W

ἦν πρὸς τὸν θεὸν καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇι πρὸς τὸν θεόν. πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν), ὅτε ἔδειξεν αὐτὸν συναίδιον τῶι πατρί (τοῦ γὰρ ἐν ἀρχῇι οὐδὲν πρεσβύτερον εὑρίσκομεν, κἂν ἀναδράμηις τῆι διανοίαι, προλαμβάνει σε τὸ ἦν· τοῦ γὰρ ἦν οὐδὲν τέρμα εὑρίσκεται), ὅτε ταῦτα εἴρηκεν καὶ ἔδειξεν συναίδιον τῶι πατρὶ καὶ δημιουργὸν τῶν πάντων, τότε ἐπάγει ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, μόνον οὐχὶ λέγων ὅτι ὁ συναίδιος τῶι πατρὶ καὶ τῶν πάντων κύριος καὶ δημιουργὸς τοσοῦτον ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν δι' ἡμᾶς καὶ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν, ὥστε σὰρξ ἐγένετο, ἵνα ἀπὸ τοῦ εὐτελεστέρου τῆς φύσεως ἡμῶν μέρους τοὺς ὑπερβάλλοντας τοῦ θεοῦ περὶ ἡμᾶς οἰκτιρμοὺς δείξηι. ὁ λόγος οὖν, φησί, σὰρξ ἐγένετο, καὶ οὐκ ἔστη μέχρι τούτου, ἀλλ' ἐπήγαγεν καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, τὸ δὲ δεύτερον τοῦ πρώτου ἑρμηνεία ἐστίν. τί ἐστιν ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο; ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, τουτέστιν ἐν τῆι ἡμετέραι φύσει. ὅρα καὶ τὸν Ἰωάννην δύο φύσεις κηρύττοντα καὶ ἕνα υἱόν. ἕτερον σκηνὴ καὶ ἕτερον τὸ σκηνοῦν· ἕτερον ναὸς καὶ ἕτερον ὁ ἐνοικῶν θεός. πρόσεχε τῶι λεγομένωι· οὐκ εἶπον ἕτερος καὶ ἕτερος ὡς ἐπὶ δύο προσώπων ἢ δύο Χριστῶν ἢ δύο υἱῶν, ἀλλ' ἕτερον καὶ ἕτερον ὡς ἐπὶ δύο φύσεων. ὅτε οὖν εἶπεν ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν καὶ ἐκήρυξεν τὰς δύο φύσεις, τότε ἐπήγαγεν καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς. οὐκ εἶπε δύο υἱῶν, ἀλλ' ὡς μονογενοῦς. Ἡσαίας οὖν κηρύσσει τὸν Ἐμμανουήλ, τουτέστι θεὸν ἐνανθρωπήσαντα· Πέτρος λέγει σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, τὴν διττὴν φύσιν καὶ τὸ μοναδικὸν πρόσωπον τοῦ υἱοῦ· ὁ θεολόγος Ἰωάννης λέγει καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, δύο φύσεις καὶ τοῦ μονογενοῦς τὸ ἓν πρόσωπον. ἔμεινεν δὲ ὁ θεὸς λόγος ἀπαθής (πάλιν γὰρ ἐπ' ἐκεῖνο ἔρχομαι· πρόσεχε τῶι λεγομένωι) καὶ τῶν μὲν θειοτέρων μεταδέδωκεν τῆι ἀνειλημμένηι φύσει, τῶν δὲ τῆς ἀνθρωπότητος οὐδενὸς μετέλαβεν. περιεπάτησεν ἐπὶ θαλάσσης, ἀλλὰ μετὰ τοῦ ἰδίου σώματος. ἐπετίμησε τοῖς ἀνέμοις καὶ τῆι θαλάσσηι, ἀλλὰ διὰ τοῦ ἰδίου σώματος. ἀπήντησεν αὐτῶι λεπρὸς λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. λέγει· θέλω, καθαρίσθητι· καὶ ἥψατο αὐτοῦ τὸ σῶμα τὸ δεσποτικὸν καὶ ἐδραπέτευσεν τὸ νόσημα, ἀπεξύσθη ἡ λέπρα. ἔθρεψεν πεντακισχιλίους ἐκ πέντε ἄρτων, ἀλλὰ διὰ τοῦ ἡμετέρου σώματος· λαβὼν γὰρ ηὐχαρίστησεν τῶι πατρὶ καὶ κλάσας ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τῶι πλήθει, καὶ ἐπερίσσευσαν δώδεκα κόφινοι κλασμάτων. μόνου θεοῦ ἐστιν ἀφιέναι ἁμαρτίας· λέγει ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι ἁμαρτίας. πάλιν λέγει· οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῶι οὐρα-

L III 1102 Ioh. 1, 14 M V 300 9 Ioh. 1, 14 Ioh. 1, 14 Ies. 7, 14 Mt. 16, 15 20 Mt. 14, 25 Mt. 8, 26 Mt. 8, 2. 3 25 Ioh. 6, 11 Mt. 14, 19. 20 30 Mt. 9, 6 Ioh. 3, 13

9—12 cf. Eulog. ap. Phot. 230 p. 269a 38 11 τί ἐστιν — 18 adfert Facundus 1, 5 cf 7, 7 12—17 adfert Eulog. l. c. p. 269b 2 12—15 adfert Leontius c. Monophys. [Mai, scriptt. uet. 7, 131]

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRHXEΛ

2 οὐδὲν SA 3 τοῦ] τούτου HX, corr. H εὑρίσκομεν πρεσβύτερον W ἐπ' ἄπειρον ἀναδράμῃς A 5 τὸν E ἁπάντων AHX καὶ ὁ A 6 ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν A ὁ om. HX τῶν om. P ἁπάντων AHX 7 τοσοῦτον] αὐτὸσ οὕτοσ [οὕτωσ HX] HXEΛ διὰ τὴν DΛ 8/9 περὶ ἡμᾶσ τοῦ θῦ H περὶ ἡμᾶς Xcorr Λ 9—11 οὐκ — ἐγένετο om. V 9 οὐκ ἔστι SH οὐκέτι X 10/11 τὸ δὲ — ἡμῖν om. PWΛ 10 δὲ RHXE om. SDA 11 ἐσκήνωσεν R καὶ ἐσκήνωσεν VSDAHXE Fac. 12 κηρὺσσοντα ARHX 12/13 ἕτερον — σκηνοῦν om. HX 13 τὸ om. E τὸν A 14 εἶπον ARΛ Eulog. Leont. Fac. εἶπεν VPSDWHXE 15 καὶ ἐσκήνωσεν HXΛ 17 οὐκ — μονογενοῦς om. R ἀλλ' ὡσ AHXEΛ Fac. ἀλλὰ VPSDW κηρύττει AX 18 πέτροσ ARHXEΛ πέτροσ δὲ VPSDW 20 καὶ[2] om. E cf. Λ τὸ om. V 22 καὶ om. R 23 ἐπὶ] διὰ τῆσ W θαλάττησ E 23/24 μετὰ — ἀλλὰ om. W 24 ἐπετίμησε — σώματος om. R 25 θελήσησ S 26 λέγει αὐτῶ SDW 27 καὶ [superscr. W] ἀπεξύσθη WΛ καὶ ἐξύσθη HX 28 εὐχαρίστησε PAWX 28/29 μαθηταῖσ αὐτοῦ V 29 τοῖσ ὄχλοισ W ἐπερίσσευσεν HXE περιέσσευσαν W κώφινοι D κοφίνουσ [κοφήνουσ H κωφίνουσ X] RHXE, corr. R 30/31 λέγει — ἁμαρτίας om. VRΛ 30 δὲ om. SD 31/32 ἀφιέναι — ἀνθρώπου om. HX

νῶι. ὁραῖς; τῶν θειοτέρων μεταδέδωκεν. ὅταν δὲ ἴδῃς αὐτὸν πεινῶντα καὶ διψῶντα, κοπιῶντα ἱδροῦντα, παραδιδόμενον Πιλάτωι, ἀγόμενον καὶ περιαγόμενον χερσὶ δημίων, ἀγωνιῶντα, εὐχόμενον ἐλωΐ ἐλωί, λιμᾶ σαβαχθανί, τουτέστιν θεέ μου θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες; καὶ πάλιν πάτερ, εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ, ὅταν ἴδῃς αὐτὸν ἀνασκολοπιζόμενον, ὅταν ἴδῃς ἥλους ἐπὶ τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν, κεκεντημένον τὴν πλευράν, τότε νόει ὅτι ὁ θεὸς λόγος ἀπαθὴς μεμένηκεν, ταῦτα δὲ πάντα οἰκειοῦται τὰ γινόμενα εἰς τὸ ἴδιον αὐτοῦ σῶμα. ἵνα δὲ δείξῃ ὅτι οὔτε ἐν τῶι καιρῶι τοῦ πάθους ἀπέστη τοῦ ἰδίου ναοῦ, ὅτε οἱ Ἰουδαῖοι ταῦτα ἐδραματούργουν κατὰ τοῦ δεσπότου, ἀπέσβεσεν ὡς θεὸς ἀκτῖνα ἡλιακήν, σκότον κατέχεεν τοῦ κόσμου, ἔσχισεν τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ, πέτρας διέρρηξεν, νεκροὺς ἤγειρεν. ταῦτα πάντα εἰργάσατο, ἵνα γνῶις ὅτι συνῆν τῶι πάσχοντι καὶ τὰ μὲν πάθη ὠικειοῦτο, αὐτὸς δὲ ἀπαθὴς ἅπαντα εἰργάζετο.

Mt. 27, 46 Mt. 26, 39 Ioh. 19, 34 Mt. 27, 45 L III 1103 M V 301 Mt. 27, 51. 52

6 Τὰ ὑμῶν ὑμῖν παρεθήκαμεν· αὕτη γὰρ τοῦ πατρὸς ἡ διδασκαλία· οὗτος ὁ θησαυρὸς προγονικὸς ὑμῶν, τοῦ μακαρίου Ἀθανασίου τὰ δόγματα, τοῦ μεγάλου Θεοφίλου τὰ διδάγματα, τῶν στύλων τῆς ὀρθοδοξίας. ἀλλ' ἐπειδὴ μακροθύμως τῶν ἡμετέρων ἠνέσχεσθε ψελλισμάτων, ἀναμείνατε τοῦ πατρὸς τὴν σοφίαν. ἠκούσατε καλάμου ποιμενικοῦ· ἀκούσατε καὶ σάλπιγγος μεγαλοφωνοτάτης.

7 Ὁ λαὸς εἶπεν· υἱὲ Θεοφίλου καὶ Ἀθανασίου, Κυρίλλου σοφίας ἀκούσωμεν

8 Ὁ ἐπίσκοπος Παῦλος εἶπεν· ἡμῶν μὲν τῶν ὁμοδόξων τὰ φρονήματα διεγειρούσης, τῶν δὲ ἐναντίων τῆς ἐκκλησίας τὰ στίφη καταβαλλούσης. τῶι θεῶι τοίνυν δόξαν ἀναπέμψωμεν νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

126 = S 125 A 113. alterius homiliae recensionis uersio Latina extat in Collectione Sichardiana 12

Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας εἰς τὸν προεξηγησάμενον καὶ εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ κυρίου

Ies. 12, 3 Ὁ μακάριος προφήτης Ἡσαίας τῶν ἐν Χριστῶι διδασκάλων τὰς εὐστομίας προανακηρύττων ἔλεγεν ἀντλήσατε ὕδωρ μετ' εὐφροσύνης ἐκ τῶν πηγῶν τοῦ σωτη-

---

27—p. 15, 3 adfert Facundus 1, 5

V, P [= lik], S, D [= mn], AWRHXEΛ

1 ὁρᾶς πῶς VA ὁρᾶς ὅπως E *uides quia* Λ μετέδωκεν VPSDW καὶ om. HXEΛ 2 καὶ κοπιῶντα A κοπιῶντα καὶ VA ἱδρῶντα WHX περιαγόμενον] παραγόμενον P ἐν χερσὶ A 3/4 ἐλωΐ ἐλωΐ — ἐγκατέλιπες om. V 3 ἐλωί alterum om. P λιμα SH λειμά E λιμᾶσ DAX λημᾶ P λεμᾶ R λέγοντα λιμά W *helima* Λ σαβαχθανῆ PH σαβακχθανί X ἀβαχθανῆ A 4 ἐγκατέλειπασ H ἐγκατέλιπασ X πάλιν βοῶντα AHXEΛ εἰ δυνατόν περ V παρελθάτω R ἀπελθέτω S 5/6 ἀνασκολαπιζόμενον R 6 καὶ κεκεντημένον VPΛ καὶ λόγχη κεκεντημένον W 7 ὁ om. SD 8 αὐτοῦ om.PR δὲ om. W οὔτε ἐν τῶι om. V οὐκ R 9 καὶ γὰρ ὅτε W καὶ οἱ V om. SDW κατὰ τοῦ δεσπότου om. D ὡς] ὁ RHXEΛ, corr. H 10 σκότοσ PAHX τῶ κόσμω AHXE 11 ἠργάσατο P γνῶ HX 12 ἀπαθὴσ ὢν PΛ ἀπαθῶσ WE ἠργάζετο P εἰργάσατο HX 13 ἡμῶν VPX παρέθηκα HX 14 ἡμῶν X μακαρίου πάπα HX 14/15 τοῦ μεγάλου — διδάγματα om. E δόγματα HX 15 τοῦ στύλου E 15—22 ἀλλ' — ἀμήν om. E 15 ἐπεὶ ARH om. X ἠνέχεσθαι H νῦν ἔχεσθε X 18 εἶπεν om. HX υἱοὶ HXΛ κυρίλλου om. X 19 Παῦλος om. HXΛ μὲν om. W ὀρθοδόξων VSDHX 20/21 ἀναπέμπομεν X 21 αἰῶνας — ἀμήν om. S τῶν αἰώνων om. DRX

ρκς V ριζ P ριη' D 24/25 ὁμιλία κυρίλλου τοῦ ἁγιωτάτου ῥηθεῖσα μετὰ τὸ ὁμιλῆσαι τὸν μακάριον παῦλον τὸν ἐπίσκοπον A 24 ἐπισκόπου D 25 τοῦ κυρίου om. HXE 26 ὁ μὲν HX τὰσ [τὰ X] τῶν — διδασκάλων εὐστομίασ HXE εὐσταθμίασ W 26/27 ἀνακηρύττων SW

ρίου. ἰδοὺ τοίνυν ἠντλήσαμεν ὑμῖν ὕδωρ ἐξ ἁγίας πηγῆς, τοῦ προλαβόντος φημὶ διδασκάλου, ὃς καὶ ταῖς διὰ τοῦ πνεύματος δαιδουχίαις λελαμπρυσμένος διεσάφησεν ἡμῖν τὸ μέγα καὶ σεπτὸν τοῦ σωτῆρος μυστήριον, δι' οὗ σεσώσμεθα πιστεύσαντες εἰς αὐτὸν καὶ ἀπεφορτισάμεθα τὴν δυσαχθῆ καὶ δυσφόρητον ἁμαρτίαν καὶ πρὸς ἔτι τούτοις τὰ τοῦ 4
θανάτου διαρρήξαντες δεσμὰ ἐκεῖνο φαμὲν τὸ προφητικὸν ποῦ ἡ νίκη σου, θάνατε; Os. 13, 14
ποῦ τὸ κέντρον σου, ἅιδη; οὐκοῦν ὁ ὢν ἐν ἀρχῇι θεὸς λόγος, ὁ ἐν κόλποις ὢν Ioh. 1, 1. 18
τοῦ πατρός, ὁ δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἐν ὧι τὰ πάντα, τὴν δι' ἡμᾶς κένωσιν ὑπέμεινεν ἑκὼν καὶ γέγονεν σάρξ, τουτέστιν ἄνθρωπος. ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν δι' ἡμᾶς καὶ κεχρημάτικεν υἱὸς ἀνθρώπου, ἵνα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτὸν πλουτήσωμεν πατέρα τὸν θεόν. δεδιδάγμεθα γὰρ λέγειν ἐν προσευχαῖς πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. οὐκοῦν διὰ τοῦτο γέγονεν 10
ὁ μονογενὴς πρωτότοκος, ἵνα ἡμεῖς, ὡς ἔφην, τὰ αὐτοῦ πλουτήσωμεν· ὑπέμεινε σταυρὸν Hebr. 12, 2
αἰσχύνης καταφρονήσας καὶ δέδωκεν ἑκὼν τῶι θανάτωι τὸ ἴδιον σῶμα, οὐχ ἵνα μεθ' ἡμῶν τῶν ὑπὸ θάνατον ἀπομείνηι νεκρός, ἀλλ' ἵνα ἡμᾶς ἑαυτῶι συναναστήσηι, πατήσας τοῦ θανάτου τὸ κράτος. εὐχαριστήσωμεν τῶι δι' ἡμᾶς ἐνανθρωπήσαντι λόγωι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. 15

127 = S 89 A 114. extat praeterea in Gestis Chalcedonensibus [$\Delta^w \Delta^m \Delta^p \Delta^s$] et singulariter in codicibus [$\Theta^p \Theta^r$] ex his Gestis desumptis; codicum Δ et Θ hic non exhibeo lectiones nisi selectas. Latinae uersiones habentur in Collectione Quesneliana [Λ^q] et in Collectione CT 72 [Λ^{tc}], unde desumpta est uersio Collectionis Veronensis 29 [Λ^u], qua utuntur Gesta Chalcedonensia in Actionibus i et ii [iii] [$\Lambda^k \Lambda^r$] uersionem Syriacam edidit P. Bedjan in appendice Nestorii libri Heraclidae p. 569—577 20

Ἐπιστολὴ Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Ἰωάννην L III 1106

Κυρίωι μου ἀγαπητῶι ἀδελφῶι καὶ συλλειτουργῶι Ἰωάννηι Κύριλλος ἐν κυρίωι χαίρειν. PG 77, 173
1 Εὐφραινέσθωσαν οἱ οὐρανοὶ καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ· λέλυται γὰρ τὸ μεσότοιχον Ps. 95, 11
τοῦ φραγμοῦ καὶ πέπαυται τὸ λυποῦν καὶ διχονοίας ἁπάσης ἀνήιρηται τρόπος, τοῦ πάντων Eph. 2, 14
ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ ταῖς ἑαυτοῦ ἐκκλησίαις τὴν εἰρήνην βραβεύοντος, κεκληκότων δὲ M V 304
πρὸς τοῦτο ἡμᾶς καὶ τῶν εὐσεβεστάτων καὶ θεοφιλεστάτων βασιλέων, οἳ προγονικῆς εὐσε- 26

16 cf. Eutherium Tyanensem in Coll. Cas. 291, 2 et Nestorium ibid. 209

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRHXE, Λ [usque ad 3 μυστήριον]

1 ὑμῖν om. AHXEΛ φημὶ] ἡμῖν SD 2 ταῖς διὰ] διὰ τῆσ P διὰ om. AE δαδουχίασ P ὑμῖν E 3 τῆσ σωτηρίασ W τοῦ σρσ ἡμῶν SD 4 ἀπεφορτίσμεθα PSDW προσεπι W 5 ἐκεῖνα S νίκη] δίκη SWH διαθήκη X 8 ἑαυτὸν ἐταπείνωσε SD καὶ ἐχρημάτισεν VPSDW κεχρημάτικεν ARHX 9 δι' αὐτὸν καὶ ἡμεῖσ E δι' om. HX αὐτοῦ W πατέρα πλουτήσωμεν A τὸν om. HX 10 τὸ πάτερ AR 12 καὶ om. D ἡμῶν] ὧν E 13 ἀπὸ X σαυτῶ HX συναναστήσηται VP 14 οὖν τῶ VW τοίνυν τῶ AHE τῶ νῦν αὐτῶ X 15 καὶ εἰς — ἀμήν om. E 15 εἰς τοὺς — ἀμήν om. W τῶν — ἀμήν om. A τῶν αἰώνων om. R

V, P [= hk], S, D [= mn], AJRBEUHXW$\Delta^w\Delta^m\Delta p\Delta^s\Theta p\Theta^r\Lambda^q\Lambda^t\Lambda^c\Lambda^u\Lambda^k\Lambda^r\Sigma$

ρκζ V ριη P πς' D 22 Ἐπιστολὴ — ἰωάννην VP τοῦ ἐν ἁγίοισ κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ ἐπιστολὴ πρὸσ ἰωάννην ἀντιοχείασ ἀρχιεπίσκοπον B κυρίλλου τοῦ ἁγιωτάτου [τοῦ αὐτοῦ U] πρὸσ τὸν μακάριον ἰωάννην τὸν [τὸν om. U] ἀντιοχείασ ἐπιστολὴ σταλεῖσα διὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου παύλου AJU τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸσ ἰωάννην ἐπίσκοπον ἀντιοχείασ ἀποσταλεῖσα διὰ παύλου ἐπισκόπου ἐμίσησ R τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ γραφεῖσα πρὸσ ἰωάννην ἀρχιεπίσκοπον ἀντιοχείασ περὶ τῆσ εἰρήνησ HX ἐπιστολὴ τοῦ ἐν ἁγίοισ πρσ ἡμῶν κυρίλλου πρὸσ τὸν μακαριώτατον πατριάρχην ἀντιοχείασ ἰωάννην καὶ τοὺσ τῆσ ἀνατολῆσ ἐπισκόπουσ περὶ εἰρήνησ W om. SDE 23 τῶ κυρίω P Κυρίωι — ἀγαπητῶι] τῶ εὐλαβεστάτω καὶ θεοσεβεστάτω B Κύριλλος — χαίρειν om. V 26 βραβεύσαντοσ VSDAJU 27 ἡμᾶσ πρὸσ τοῦτο AJUΛqtcukr θεοφιλεστάτων καὶ εὐσεβεστάτων P θεοφιλάκτων HX ἡμῶν βασιλέων VPΛr οἳ καὶ S

βείας ἄριστοι ζηλωταὶ γεγονότες ἀσφαλῆ μὲν καὶ ἀκατάσειστον ἐν ἰδίαις ψυχαῖς τὴν ὀρθὴν φυλάττουσι πίστιν, ἐξαίρετον δὲ ποιοῦνται φροντίδα τὴν ὑπὲρ τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν, ἵνα καὶ διαβόητον ἔχωσιν εἰς αἰῶνα τὴν δόξαν καὶ εὐκλεεστάτην ἀποφήνωσι τὴν ἑαυτῶν βασιλείαν, οἷς καὶ αὐτὸς ὁ τῶν δυνάμεων κύριος πλουσίαι χειρὶ διανέμει τὰ ἀγαθὰ καὶ δίδωσι
PG 176 μὲν κατακρατεῖν τῶν ἀνθεστηκότων, χαρίζεται δὲ τὸ νικᾶν. οὐ γὰρ ἂν διαψεύσαιτο
1 Reg. 2, 30 λέγων Ζῶ ἐγώ, λέγει κύριος, ὅτι τοὺς δοξάζοντάς με δοξάσω.

2 Ἀφικομένου τοίνυν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν τοῦ κυρίου μου τοῦ θεοσεβεστάτου ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ Παύλου, θυμηδίας ἐμπεπλήσμεθα καὶ σφόδρα εἰκότως, ὡς ἀνδρὸς τοιούτου μεσιτεύοντος καὶ τοῖς ὑπὲρ δύναμιν πόνοις ἑλομένου προσομιλεῖν, ἵνα τὸν τοῦ διαβόλου νικήσῃ φθόνον καὶ συνάψῃ τὰ διηρημένα καὶ τὰ μεταξὺ διερριμμένα σκάνδαλα περιελὼν ὁμονοίαι καὶ εἰρήνῃ στεφανώσῃ τάς τε παρ' ἡμῖν καὶ τὰς παρ' ὑμῖν ἐκκλησίας. τίνα μὲν γὰρ διήρηνται τρόπον, περιττὸν εἰπεῖν· χρῆναι δὲ μᾶλλον ὑπολαμβάνω τὰ τῶι τῆς εἰρήνης πρέποντα καιρῶι καὶ φρονεῖν καὶ λαλεῖν. ἥσθημεν τοίνυν ἐπὶ τῆι συντυχίαι τοῦ μνημονευθέντος θεοσεβεστάτου ἀνδρός, ὃς τάχα που καὶ ἀγῶνας ἔξειν οὐ μικροὺς ὑπενόησεν ἀναπείθων ἡμᾶς ὅτι χρὴ συνάψαι πρὸς εἰρήνην τὰς ἐκκλησίας καὶ τὸν τῶν ἑτεροδόξων ἀφανίσαι γέλωτα ἀπαμβλῦναί τε πρὸς τούτωι τῆς τοῦ διαβόλου δυστροπίας τὸ κέντρον. ἑτοίμως δὲ οὕτως ἔχοντας εἰς τοῦτο κατέλαβεν, ὡς μηδένα πόνον ὑποστῆναι παντελῶς·
Ioh. 14, 27 μεμνήμεθα γὰρ τοῦ σωτῆρος λέγοντος εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· εἰρήνην
Ies. 26, 12 τὴν ἐμὴν ἀφίημι ὑμῖν, δεδιδάγμεθα δὲ καὶ λέγειν ἐν προσευχαῖς κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, εἰρήνην δὸς ἡμῖν, πάντα γὰρ ἀπέδωκας ἡμῖν, ὥστε εἴ τις ἐν μεθέξει γένοιτο

3 τῆς παρὰ θεοῦ χορηγουμένης εἰρήνης, ἀνενδεὴς ἔσται παντὸς ἀγαθοῦ. ὅτι δὲ περιττὴ παντελῶς καὶ οὐκ εὐάφορμος τῶν ἐκκλησιῶν ἡ διχοστασία γέγονεν, νυνὶ μάλιστα πεπληροφορήμεθα, τοῦ κυρίου μου τοῦ θεοσεβεστάτου Παύλου τοῦ ἐπισκόπου χάρτην προκομίσαντος ἀδιάβλητον ἔχοντα τῆς πίστεως τὴν ὁμολογίαν καὶ ταύτην συντετάχθαι διαβεβαιουμένου παρά τε τῆς σῆς ὁσιότητος καὶ τῶν αὐτόθι θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων. ἔχει δὲ οὕτως ἡ συγγραφὴ καὶ αὐταῖς λέξεσιν ἐντέθειται τῆιδε ἡμῶν τῆι ἐπιστολῆι·

11/12 adferuntur ibid. p 214, 20 21—23 adferuntur ibid. p. 214, 28. 29 et p. 150, 31. 32 23—25 adferuntur ibid. p. 214, 36—38 et p. 151, 6 sq. 21—26 Facund. 1, 5. 6, 1

V, P [= hk], S, D [= mn], AJRBEUHXWΔwΔmΔpΔsΘpΘrΛqΛtΛcΛuΛkΛrΣ

1 ἄριστοι] ἄξιοι B οὗτοι E ἰδίαις ἔχειν ψυχαῖς SDRB ἰδίοις P ταῖς ἰδίαις H 2 φυλάττουσι] σπουδάζουσι B 3 καὶ om. DΔmpsΛqtukr διαβόητον S *inenarrabilem* Λq ἔχουσιν X τὸν αἰῶνα W αἰῶνας VPUΛukr ὀρθοδοξίαν U ἀποφαίνωσι HX 4 οἷς] ὁ εἷς X τῶν ἄνω SDB 5 διαψεύσαιτο ἡ ἀλήθεια R [cf. Λq], διαψεύσεται HX διαψεύσηται Δmps διεψεύσατο ΔwΘpr 6 ὁ λέγων W ὅτι ἀλλ' ἡ SDB δοξάζω mR 7 ἀφικνουμένου VAJU μου om. R τοῦ] καὶ PR θεοσεβεστάτου PSRBEHXΘpΛqtcu θεοφιλεστάτου VDAJUWΔwmpΘrΣ 7/8 καὶ συλλειτουργοῦ ἀδελφοῦ Λr (1) συλλειτουργοῦ ἀδελφοῦ ΔmpΣ *consacerdote ac fratre* ΛtcukΛr (11) 8 παύλου καὶ συλλειτουργοῦ SD τοῦ τοιούτου X 9 τόνοις S 10 τὰ[2] om. SΘr διερριμμένα] γεγονότα VP om. W 11 καὶ στεφανώσει X ὑμῖν X τὰς om. AJUWΔmpsΘr ἡμῖν X 12 γὰρ om. P διήρηται PS διήρηντο WΔwΘpr διήρειντο HX τρόπω H μᾶλλον om. HXΔmps τὰ τῶ] ταυτῶ HX 13 εἰρήνησ μὲν E πρέποντι J καὶ[1] om. P λέγειν R ἐντυχία W 14 ἀνδρὸσ θεοσεβεστάτου B ἀνδρὸσ SΔs ὃς] ὡσ HXΔwmpsΘp, corr. Δm ἔχειν SD οὐ μικρουὺς] μακρουὺσ WΔwΘrΣ ἀπενόησεν X πρόσ ἐδόκησεν R 16 δὲ AJUΛqukrΣ τοῦτο EHXΔms τούτω καὶ W 17 οὕτως om. HX καταλαβεῖν B γρ καταλαμβάνει Emg μὴ δὲ WΘpr 18 εἰρήνην[2]] εἰρήνην καὶ X 19 δὲ καὶ AJRBUHXWΔwmpΘprΛtcukrΣ δὲ SDΔs γὰρ καὶ E καὶ VΛq om P προσευχῇ E 20 πάντα — ἡμῖν om. PS 21 χῡ WΔwrΘpr *domino* Λtuk ἐστι DJ εἴτε HX 22 παντελῶς om. E οὐκ om. HX νῦν B 22/23 πεπληροφόρημαι U 23 μου om. REHXΘr θεοφιλεστάτου WΔwΘprΣ ἐπισκόπου παύλου D προσκομίσαντοσ DJBXΔps προκομισαμένου E 24 ἔχοντοσ SR διαβεβαιούμενοσ PΛq 25 τε om. SDR θεοφιλεστάτων WΔwmpsΘprΛrΣ θεοφυλάκτων HX 25/26 ἔχει — ἐπιστολῆι] καὶ αὐταῖσ λέξεσιν ἐντεθεῖσθαι τῆδε ἡμῶν τῇ ἐπιστολῇ ἔχει δὲ οὕτωσ SD 26 ἡμῶν om. VPAJEUΣ *meae* Λtcukr

4 Περὶ δὲ τῆς θεοτόκου παρθένου ὅπως καὶ φρονοῦμεν καὶ λέγομεν, τοῦ τε τρόπου τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ ἀναγκαίως, οὐκ ἐν προσθήκης μέρει, ἀλλ' ἐν πληροφορίας εἴδει, ὡς ἄνωθεν ἔκ τε τῶν θείων γραφῶν ἔκ τε τῆς παραδόσεως τῶν ἁγίων πατέρων παρειληφότες ἐσχήκαμεν, διὰ βραχέων ἐροῦμεν, οὐδὲν τὸ σύνολον προστιθέντες τῇι τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι ἐκτεθείσηι πίστει. ὡς γὰρ ἔφθημεν εἰρηκότες, πρὸς πᾶσαν ἐξαρκεῖ καὶ εὐσεβείας γνῶσιν καὶ πάσης αἱρετικῆς κακοδοξίας ἀποκήρυξιν. ἐροῦμεν δέ, οὐ κατατολμῶντες τῶν ἀνεφίκτων, ἀλλὰ τῇι ὁμολογίαι τῆς οἰκείας ἀσθενείας ἀποκλείοντες τοῖς ἐπιφύεσθαι βουλομένοις ἐν οἷς τὰ ὑπὲρ ἄνθρωπον διασκεπτόμεθα. L III 1107 ep. 123, 2. 3 M V 305

5 Ὁμολογοῦμεν τοιγαροῦν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ, θεὸν τέλειον καὶ ἄνθρωπον τέλειον ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος, πρὸ αἰώνων μὲν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα κατὰ τὴν θεότητα, ἐπ' ἐσχάτου δὲ τῶν ἡμερῶν τὸν αὐτὸν δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ὁμοούσιον τῶι πατρὶ τὸν αὐτὸν κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα. δύο γὰρ φύσεων ἕνωσις γέγονεν· διὸ ἕνα Χριστόν, ἕνα υἱόν, ἕνα κύριον ὁμολογοῦμεν. κατὰ ταύτην τὴν τῆς ἀσυγχύτου ἑνώσεως ἔννοιαν ὁμολογοῦμεν τὴν ἁγίαν παρθένον θεοτόκον διὰ τὸ τὸν θεὸν λόγον σαρκωθῆναι καὶ ἐνανθρωπῆσαι καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς συλλήψεως ἑνῶσαι ἑαυτῶι τὸν ἐξ αὐτῆς ληφθέντα ναόν. τὰς δὲ εὐαγγελικὰς καὶ ἀποστολικὰς περὶ τοῦ κυρίου φωνὰς ἴσμεν τοὺς θεολόγους ἄνδρας τὰς μὲν κοινοποιοῦντας ὡς ἐφ' ἑνὸς προσώπου, τὰς δὲ διαιροῦντας ὡς ἐπὶ δύο φύσεων, καὶ τὰς μὲν θεοπρεπεῖς κατὰ τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ, τὰς δὲ ταπεινὰς κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα [αὐτοῦ] παραδιδόντας. PG 177

6 Ταύταις ὑμῶν ἐντυχόντες ταῖς ἱεραῖς φωναῖς οὕτω τε καὶ ἑαυτοὺς φρονοῦντας εὑρίσκοντες (εἷς γὰρ κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα), ἐδοξάσαμεν τὸν τῶν ὅλων σωτῆρα θεόν, ἀλλήλοις συγχαίροντες ὅτι ταῖς θεοπνεύστοις γραφαῖς καὶ τῇι παραδόσει τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων συμβαίνουσαν ἔχουσι πίστιν αἵ τε παρ' ἡμῖν καὶ αἱ παρ' ὑμῖν ἐκκλη-
7 σίαι. ἐπειδὴ δὲ ἐπυθόμην τῶν φιλοψογεῖν εἰωθότων τινὰς σφηκῶν ἀγρίων δίκην περιβομβεῖν καὶ μοχθηροὺς ἐρεύγεσθαι κατ' ἐμοῦ λόγους, ὡς ἐξ οὐρανοῦ κατακομισθὲν καὶ οὐκ Eph. 4, 5

9—25 Fcyr 8 ἐκ τῆς πρὸς Ἰωάννην Ἀντιοχείας ἀρχιεπίσκοπον ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· Εὐφραινέσθωσαν οἱ οὐρανοὶ καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ· 'ὁμολογοῦμεν — ἐκκλησίαι'. adferuntur Latine uersa in Innocentii Maronitae epistula de collatione cum Seuerianis 41. 42 [t. IIII 2 p. 176] et Facund. 1, 5 9—14 Coll. Casin. p. 215, 14—18 9—12 Coll. Cas. p. 153, 16—18 14—17 Theodoret. eran. 2, 168 [= flor. Chalc. 15] 15—17 Coll. Casin. p. 215, 32—34 17—20 Coll. Cas. p. 153, 12—14 21 Coll. Casin. p. 216, 28

V, P [= hk], S, D [= mn], AJRBEUHXWΔmΔwΔpΔsΘpΘrΛqΛtΛcΛuΛkΛrΣ

1 δὲ om. S ὅπωσ φρονοῦμεν SAJRU 2—20 υἱοῦ — παραδιδόντας om. S, in mg adnotando τὰ λοιπὰ ζήτει ὅπισθεν εἰς τὴν ἐπιστολὴν ἰωάννου τοῦ ἀντιοχείασ 3 εἴδει ὡς] ἰδίωσ HXΛq τῶν θείων — ἔκ τε om. B 5 τῆ παρὰ τῶν V τῶν²] τῆ AJRBEHXΔwΘpr om. W 6 ἀρκεῖ D πᾶσι καὶ πάσησ HX, corr. H κακίασ ἀποδίωξειν E 7 κατὰ τολμοῦντεσ H 8 τοὺσ — βουλομένουσ P ἐν οἷς τὰ] ἔνθα τὰ H ἐνταῦθα X 9 τὸν χν DRB 11 τοῦ om. X ἐσχάτου PAJRHBUΔmpsFcyr ἐσχάτων VDEHcorrXWΔwΘpr 12 διὰ om. PAJEUΘp κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα] καὶ ἐνανθρωπήσαντα Fcyr 13/14 ὁμοούσιον¹ — ἀνθρωπότητα om. JUW 13 τὸν αὐτὸν τῶ πρι ΕΘr τῶι πατρὶ ΛqtukFcyr ἡμῖν τὸν αὐτὸν RBHXΘpΛr (11) Fcyr 14 ἕνα κν ἕνα υἱόν [ιν Fcyr] EFcyr ἕνα υἱόν om. Λq 15 τὴν om BEX ὁμολογοῦμεν δὲ E 16 ἀληθῶσ θεοτόκον Hcorr τῆς om. W Theod. flor. Chalc. 17 συλλήμψεωσ R συλληφθέντα WΘr 18 κυρίου] υἱοῦ HX θεηγόρουσ DB 20 αὐτοῦ HXWΔwmpsΘprΛqtcukrΣ om. VPDAJRBEUFcyr παραδιδοῦνταϲ B 21 ταῦταϲ R 22 εὑρίσκομεν V κύριος] χσ W 23 θεόν] ιν HX χαίροντεσ S 24 πρων ἡμῶν VB τὴν πίστιν S αἵ] ἥ E αἵ τε παρ' ὑμῖν καὶ παρ' ἡμῖν Fcyr *uestrae et nostrae* Λtu καὶ παρ' ὑμῖν HXWΔw, Δm in mg., Θpr om. Δmps 25 ἐπεὶ PΘr δὲ ὡσ J φιλοψεγεῖν VAJΔw ἀγρίων δίκην σφηκῶν B 26 κατ' ἐμοῦ ἐρεύγεσθαι PΔw λόγουσ κατ' ἐμοῦ B κατακεκομίσ αι VP κατὰ κεκομεῖσθαι H γρ κατακομισθὲν Hmg κατακεκοσμεῖσθαι N

ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου λέγοντος τὸ ἅγιον σῶμα Χριστοῦ, δεῖν ὠιήθην ὀλίγα περὶ τούτου πρὸς αὐτοὺς εἰπεῖν. ὦ ἀνόητοι καὶ μόνον εἰδότες τὸ συκοφαντεῖν, πῶς εἰς τοῦτο παρηνέχθητε γνώμης καὶ τοσαύτην νενοσήκατε τὴν μωρίαν; ἔδει γὰρ ἔδει σαφῶς ἐννοεῖν ὅτι σχεδὸν ἅπας ἡμῖν ὁ ὑπὲρ τῆς πίστεως ἀγὼν συγκεκρότηται διαβεβαιουμένοις ὅτι θεοτόκος ἐστὶν ἡ ἁγία παρθένος. ἀλλ' εἴπερ ἐξ οὐρανοῦ καὶ οὐκ ἐξ αὐτῆς τὸ ἅγιον σῶμα γεγενῆσθαι φαμὲν τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ, πῶς ἂν ἔτι νοοῖτο θεοτόκος, τίνα γὰρ ὅλως τέτοκεν, εἰ μή ἐστιν ἀληθὲς ὅτι γεγέννηκε κατὰ σάρκα τὸν Ἐμμανουήλ; γελάσθωσαν τοίνυν οἱ ταῦτα περὶ ἐμοῦ πεφλυαρηκότες. οὐ γὰρ ψεύδεται λέγων ὁ μακάριος
I. III 1110 προφήτης Ἡσαίας ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱὸν καὶ καλέ-
Ies 7, 14 σουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ
Mt 1, 23 θεός. ἀληθεύει δὲ πάντως καὶ ὁ ἅγιος Γαβριὴλ πρὸς τὴν μακαρίαν παρθένον εἰπών·
Lc. 1, 30 31 μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷι θεῷι, καὶ ἰδοὺ συλλήψηι ἐν
Mt 1, 21 γαστρὶ καὶ τέξηι υἱὸν καὶ καλέσεις το ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ
M V 308 σώσει τον λαον αὐτοῦ ἀπο τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. ὅταν δὲ λέγωμεν ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἄνωθεν τον κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, οὐχ ὡς ἄνωθεν καὶ ἐξ οὐρανοῦ
PG 1180 κατενεχθείσης τῆς ἁγίας αὐτοῦ σαρκὸς τὰ τοιαῦτα φαμέν, ἑπόμενοι δὲ μᾶλλον τῶι θεσπε-
1 Cor 15, 47 σίωι Παύλωι διακεκραγότι σαφῶς ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοικός, ὁ δεύτε-
ρος ἄνθρωπος ὁ κύριος ἐξ οὐρανοῦ. μεμνήμεθα δὲ καὶ αὐτοῦ τοῦ σωτῆρος
Ioh 3, 13 λέγοντος οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανον εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καίτοι γεγέννηται κατὰ σάρκα, καθάπερ ἔφην ἀρτίως, ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου. ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνωθεν καὶ ἐξ οὐρανοῦ καταφοιτήσας θεὸς λόγος
Phil 2, 7 κεκένωκεν ἑαυτὸν μορφὴν δούλου λαβὼν καὶ κεχρημάτικεν υἱὸς ἀνθρώπου μετὰ τοῦ μεῖναι ὃ ἦν, τουτέστι θεός (ἄτρεπτος γὰρ καὶ ἀναλλοίωτος κατὰ φύσιν ἐστίν), ὡς εἷς ἤδη νοούμενος μετὰ τῆς ἰδίας σαρκος ἐξ οὐρανοῦ λέγεται κατελθεῖν, ὠνόμασται δὲ καὶ ἄνθρωπος ἐξ οὐρανοῦ, τέλειος ὢν ἐν θεότητι καὶ τέλειος ὁ αὐτὸς ἐν ἀνθρωπότητι καὶ ὡς ἐν ἑνὶ προσώπωι νοούμενος εἷς γὰρ κύριος Ἰησοῦς Χριστός, κἂν ἡ τῶν φύσεων

3—7 Fcyr 9 ἔδει γάρ — Ἐμμανουήλ 21—p 19, 1 Coll Cas p. 152, 18 sq 24—p. 19, 3 Fcyr 10 ὠνόμασται — ἐπιστουίζειν 26/p 19, 1 Theodoret eran 2, 168 = flor Chalc 13 εἷς — φαμέν

V, P [= hk], S, D [= mn], AJRBEUHXWΔwΔmΔrΔpΔsΘpΘrΛqΛtΛcΛuΛkΛrΣ

1 λέγοντασ EΔpsΘp το σῶμα τὸ ἅγιον AJU τοῦ χῦ VAJRU κυρίου Λq 2 τὸ] τοῦ E τῶ X 2/3 προηνέχθητε V 3 τοσαύτη E την μωρίαν] τημωρίαν R τιμωρίαν Δm [in τὴν ωρίαν corr], Θp τιωωρία E μωρίαν BΔps, Θp corr τὴν ἄνοιαν VAJU σοφῶσ DHXΛcFcyr 4 σχεδον] περ SD περ σχεδὸν B ἅπασιν Fcyr περὶ PΔmps τῆς om. P ἀγὼν συγκεκρότηται] συγκεκρότηται λόγοσ W συγκεκρότηκε S διαβεβαιούμενοσ PW 5 οὐρανῶν HX 5/6 γεγεννῆσθαι [γεγενῆσθαι S] φαμὲν τοῦ — χῦ τὸ πανάγιον σῶμα SD γεγενῆσθαι VAJ, B [corr B], EHX, Δwp [αὐτοῦ γεγενῆσθαι Δw], Θpr [φαμὲν γεγενῆσθαι Θp], ΛtcukrΣ γεγεννῆσθαι et γεγενῆσθαι Fcyr codd cf notam Rustici *ita* GR *natum, hoc est* ΓΕΓΕΝΝΗΣΘΑΙ *et non* ΓΕΓΕΝΗΣΘΑΙ 6 ἡμῶν om E ἰῦ χῦ WΘr κυρίου Λq om Fcyr 7 γεγένηκε S 8 περὶ ἐμοῦ ταῦτα S 9 προφήτης om VP 11 πάντως om E ἅγιος] ἄγγελοσ S μακάριοσ mWΣ om VΔs τὴν μακαρίαν] την μαρίαν P μαριὰμ τὴν R 12 τῶι om VPBHX συλλήμψη R 13 τέξεισ RB τέξησ Δs καλεσουσι V 14 αὐτοῦ AJUΔws, corr J 15 τὸν χν VDR οὐρανῶν R 16 τα om. SDBHX οἰόμενοι X 17 κεκραγότι AJ 18 ἄνθρωπος ὁ κύριος om AJR ο κύριος om Λqtcukr καὶ αὐτοῦ om P 19 οὐδεὶσ VSPAJUWΔwΘpΛqtcukΣ καὶ οὐδεὶς DRBEHXΔmpsΛr (1) ωσ οὐδεὶσ Θr, cf notam Rustici GR *istud et in multis non est* 20 ἀνθρωπου ὁ ὢν ἐν τῶ οὐρανῶ E 20/21 καίτοι — παρθένου om X 20 γεγένηται hSJBΣ, corr JB 21 ὁ om AJRUΔmps ὁ θσ̄ VAJUΔs 22 κεκοινώνηκεν S καὶ om Λq ἀνθρώπου om. WΔw τὸ E 23 εἶναι RE γὰρ om EΛtuk ὡς om. WΔwΘp 24 ἰδιασ αὐτοῦ SDB ἐξ οὐρανοῦ om R 25 ἐν ἀνθρωπότητι ὁ [καὶ Θr] αὐτὸσ PWΔwΘrΛr ὢν ἐν ἀνθρωπότητι SD ἐν ἀνθρωπότητι AJUΛtcuk Fcyr καὶ² om X 26 ἐν om PR Ἰησοῦς] ὁ HΣ

9 μὴ ἀγνοῆται διαφορά, ἐξ ὧν τὴν ἀπόρρητον ἕνωσιν πεπρᾶχθαι φαμέν. τοὺς δὲ λέγοντας ὅτι κρᾶσις ἢ σύγχυσις ἢ φυρμὸς ἐγένετο τοῦ θεοῦ λόγου πρὸς τὴν σάρκα, καταξιωσάτω ἡ σὴ ὁσιότης ἐπιστομίζειν. εἰκὸς γὰρ τινὰς καὶ ταῦτα περὶ ἐμοῦ θρυλεῖν ὡς ἢ πεφρονηκότος ἢ εἰρηκότος, ἐγὼ δὲ τοσοῦτον ἀφέστηκα τοῦ φρονῆσαί τι τοιοῦτον, ὥστε καὶ μαί- 4
νεσθαι νομίζω τοὺς οἰηθέντας ὅλως ὅτι τροπῆς ἀποσκίασμα περὶ τὴν θείαν τοῦ λόγου Iac. 1, 17
φύσιν συμβῆναι δύναται. μένει γὰρ ὅ ἐστιν, ἀεὶ καὶ οὐκ ἠλλοίωται, ἀλλ' οὐδ' ἂν ἀλλοι- Mal. 3, 6
ωθείη πώποτε καὶ μεταβολῆς ἔσται δεκτική. ἀπαθῆ δὲ πρὸς τούτωι τὸν τοῦ θεοῦ λόγον ὑπάρχειν ὁμολογοῦμεν ἅπαντες, κἂν εἰ πανσόφως αὐτὸς οἰκονομῶν τὸ μυστήριον ἑαυτῶι προσνέμων ὁρῶιτο τὰ τῆι ἰδίαι σαρκὶ συμβεβηκότα πάθη. ταύτηι τοι καὶ ὁ πάνσοφος 1 Petr. 4, 1
Πέτρος Χριστοῦ οὖν φησὶ παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκὶ καὶ οὐχὶ τῆι φύσει τῆς 10
ἀρρήτου θεότητος. ἵνα γὰρ αὐτὸς τῶν ὅλων σωτὴρ εἶναι πιστεύηται, κατ' οἰκείωσιν οἰκονομικὴν εἰς ἑαυτόν, ὡς ἔφην, τὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς ἀναφέρει πάθη, ὁποῖόν ἐστιν τὸ διὰ τῆς τοῦ προφήτου φωνῆς προαναφωνούμενον ὡς ἐξ αὐτοῦ τὸν νῶτόν μου δέδωκα Ies. 50, 6
εἰς μάστιγας, τὰς δὲ σιαγόνας μου εἰς ῥαπίσματα, τὸ δὲ πρόσωπόν μου
10 οὐκ ἀπέστρεψα ἀπὸ αἰσχύνης ἐμπτυσμάτων. ὅτι δὲ ταῖς τῶν ἁγίων πατέρων 15
δόξαις ἑπόμεθα πανταχοῦ, μάλιστα δὲ ταῖς τοῦ μακαρίου καὶ πανευφήμου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου, τὸ κατά τι γοῦν ὅλως ἔξω φέρεσθαι παραιτούμενοι, πεπείσθω μὲν ἡ σὴ ὁσιότης, ἐνδοιαζέτω δὲ τῶν ἄλλων μηδείς. παρέθηκα δ' ἂν καὶ χρήσεις αὐτῶν πολλάς, τοὺς L III 1111
ἐμαυτοῦ λόγους ἐξ αὐτῶν πιστούμενος, εἰ μὴ τὸ μῆκος ἐδεδίειν τοῦ γράμματος, μὴ ἄρα πως γένηται διὰ τοῦτο προσκορές. κατ' οὐδένα δὲ τρόπον σαλεύεσθαι παρά τινων ἀνεχόμεθα 20
τὴν ὁρισθεῖσαν πίστιν ἤτοι τὸ τῆς πίστεως σύμβολον παρὰ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων κατὰ καιροὺς οὔτε μὴν ἐπιτρέπομεν ἑαυτοῖς ἢ ἑτέροις ἢ λέξιν ἀμεῖψαι τῶν ἐγκειμένων ἐκεῖσε ἢ μίαν γοῦν παραβῆναι συλλαβήν, μεμνημένοι τοῦ λέγοντος PG 18, 1
μὴ μέταιρε ὅρια αἰώνια, ἃ ἔθεντο οἱ πατέρες σου. οὐ γὰρ ἦσαν αὐτοὶ οἱ M V 30, 9
λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, ὃ ἐκπορεύεται μὲν ἐξ αὐτοῦ, ἔστιν δὲ οὐκ Prov. 22, 28
ἀλλότριον τοῦ υἱοῦ κατὰ τὸν τῆς οὐσίας λόγον. καὶ πρός γε τοῦτο ἡμᾶς οἱ τῶν ἁγίων 26
μυσταγωγῶν πιστοῦνται λόγοι. ἐν μὲν γὰρ ταῖς Πράξεσιν τῶν ἀποστόλων γέγραπται ἐλθόντες δὲ κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον εἰς τὴν Βιθυνίαν πορευθῆναι, Act. 16, 7
καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ. ἐπιστέλλει δὲ καὶ ὁ θεσπέσιος Παῦλος

7—12 Fcyr 11 ἀπαθῆ — πάθη

V, P [= hk], S, D [= mn], AJRBEUHXWΔwΔmΔrΔpΔsΘpΘrΛqΛtΛcΛuΛkΛrΣ

1 πεπρᾶχθαι] γεγενῆσθαι E 2 ὅτι om. Fcyr σύγχυσις] οὐ χύσις X γέγονε B 2/3 σοῦ ἡ AJU 3 θεοσέβεια R ἐπιστομίσαι AJU θρυλλεῖν VPDBcorrUXW θρυλλοῦν S 3/4 πεφλυαρηκότος ΛqΛr (1) 4 τοιοῦτο A 5 θείαν τοῦ] τοῦ θῦ ΔmpsΛtukr 5/6 φύσιν τοῦ λόγου B 6 μένει — ἀλλ' om. V ἐστιν] ἦν R 7 καὶ] οὐδὲ VAJUΛq ἢ EΛtcukrΣ δεκτικὸσ SDB τοῦτο BEHXWΛq 8 πάντεσ HX om. AJUΣ εἰ] ἢ X 9 ὁρῶιτο τὰ] ὅρω τὰ ὅτε X ὅρω τὰ H ὁρῶ τὰ Λq τῆι om. ΔmpsFcyr συμβαίνοντα S 9/10 ταύτη — σαρκὶ post 11 θεότητοσ coll. HX 10 οὖν om. ΔmpsΛqtukΛr (1) παθόντοσ φησὶν ὑπὲρ ἡμῶν AJR παθόντοσ ὑπὲρ ἡμῶν φησὶ U παθόντοσ ὑπὲρ ἡμῶν SD Fcyr 11 ἀπορρήτου PΘrFcyr αὐτὸσ ὁ RWΔwrΘpr εἶναι om. HX πιστεύεται X 12 εἰς] ὡσ R ἔφη B 13 ὡς om. HX 14 ῥάπισμα S 15 ἀπεστράφη SΔs 16 ἑπόμεθα δόξαισ VAJU πανταχοῦ ἑπόμεθα B ἑπόμενοι Λq δὲ om. HX ταῖς] τῆσ HX πανευφήμου καὶ μακαρίου EΘr ἁγίου καὶ [καὶ om. S] πανευφήμου SD 17 ὅλως om. U ἔξω φέρεσθαι] ἀντιφέρεσ . P 18 ἄλλων] ὅλων R δ'] γὰρ P καὶ om. P χρήσεισ αὐτῶ VD χρήσεισ ἁγίων E αὐτῶν ῥήσεισ P 19 τὸ] γε HX ἐδεδοίκειν X ἐδεδίκην H 20 γένοιτο VPAJEU διὰ τοῦτο om. E δὲ om. DU γὰρ B 21 τὸ] τὸν R σύμβολον τὸ VPB πατέρων ἡμῶν BW πατέρων JE 22 συνελθυθότων AJU οὐδὲ R ἑτέροισ λέξιν RΛqtukr 23 γοῦν om. U 24 μετάβαινε ΔsΛtcukr αὐτοὶ] οὗτοι AJU 25 μὲν] μόνον HX, corr. X 26 τοῦ υἱοῦ om. V κατά γε VSD 27 μυσταγωγοὶ R ταῖς om. S 28 ἐπείραθον U 29 εἶα P τοῦ ῑ̄ῡ̄ D δὲ om. AJUΛq μακάριοσ WΔwΘpr

Rom. 8, 8.9 οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται· ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκί, ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν· εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. ὅταν δὲ τινὲς τῶν τὰ ὀρθὰ διαστρέφειν εἰωθότων τὰς ἐμὰς παρατρέπωσι φωνὰς εἰς τὸ αὐτοῖς δοκοῦν, μὴ θαυμαζέτω τοῦτο ἡ σὴ ὁσιότης, εἰδυῖα ὅτι καὶ οἱ ἀπὸ πάσης αἱρέσεως ἐκ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς τὰς τῆς ἑαυτῶν πλάνης συλλέγουσιν ἀφορμάς, τὰ διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ὀρθῶς εἰρημένα ταῖς ἑαυτῶν κακονοίαις παραφθείροντες καὶ ταῖς ἰδίαις κεφαλαῖς τὴν ἄσβεστον ἐπαντλοῦντες φλόγα.

11 Ἐπειδὴ δὲ μεμαθήκαμεν ὅτι καὶ τὴν πρὸς τὸν μακάριον Ἐπίκτητον ἐπιστολὴν τοῦ πανευφήμου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου ὀρθοδόξως ἔχουσαν παραφθείραντες τινὲς ἐκδεδώκασιν, ὡς ἐντεῦθεν ἀδικεῖσθαι πολλούς, διὰ τοῦτο, χρήσιμόν τι καὶ ἀναγκαῖον ἐπινοοῦντες τοῖς ἀδελφοῖς, ἐξ ἀντιγράφων ἀρχαίων τῶν παρ' ἡμῖν καὶ ἀπλανῶς ἐχόντων ἀπεστείλαμεν τὰ ἴσα τῇ σῇ ὁσιότητι.

128 = S 90 A 127. Latina uersio extat in Collectione CT 76 cf. Coll. Casin. 172a [uol. IIII p 119]. ultimae partis inde a p. 25, 22. altera uersio adnexa est Dionysianae translationi Cyrilli epistulae alterius ad Successum [Coll. Sichard. 9]

Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον Μελιτηνῆς

1 Κυρίῳ μου ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ Ἀκακίῳ Κύριλλος ἐν κυρίῳ χαίρειν. Χρῆμα μὲν ἀδελφοῖς ἡ πρόσρησις γλυκύ τε καὶ ἀξιάγαστον καὶ τοῦ παντὸς ἄξιον λόγου παρά γε τοῖς ἀρτίφροσιν ἀληθῶς· χρῆναι δὲ φημὶ τοὺς ὁμοπίστους τε καὶ ὁμοψύχους ἀδιαλείπτως ἐπείγεσθαι τοῦτο δρᾶν, οὐδενὸς ὄντος ἐμποδὼν οὔτε μὴν ἀνακόπτοντος τὴν εἴς γε τοῦτο θερμὴν ἔφεσίν τε καὶ προθυμίαν. ἀλλ' ἔσθ' ὅτε βασκαίνει καὶ οὐχ ἑκοῦσιν
PG 184 ἡμῖν ἢ τῶν μεταξὺ διαστημάτων τὸ μῆκος ἢ τῶν τοῦ γράμματος διακομιστῶν ἡ σπάνις· καιροῦ δὲ τὸ δύνασθαι προσειπεῖν εἰσφέροντος, εὕρεμα ποιεῖσθαι προσήκει τὸ πρᾶγμα καὶ
Coll Cas 172 τοῖς τριποθήτοις ἀσμένως ἐπιπηδᾶν. ἡσθεὶς δὴ οὖν ἄγαν ἐπὶ τοῖς παρὰ τῆς σῆς τελειό-

---

17—19 Fcyr 29 ἐκ τῆς πρὸς Ἀκάκιον τὸν Μελιτινῆς ἐπίσκοπον ἐπιστολῆς ἧς ἡ ἀρχή Χρῆμα — πρόσρησις

V, P [= hk], S, D [= mn], AJRBEUHXWΔwΔmΔpΔsΘpΘrΛqΛtΛcΛuΛkΛrΣ

4 στρέφειν WΘr φρονεῖν R ἐμὰς] ὀρθὰς S παρατρέπουσι R διαστρέφωσι S διαστρέφουσι HX παρατρέχωσι P εἰς — δοκοῦν om PAJU αὐταῖς S 5 τοῦτο om EHXΘr 6 πλάνης] αἱρέσεως S ὀρθῶς] καλῶς S 7 αὐτῶν UΔs ἀσεβεστάτην W 9 ἐπεὶ WΔwΘpr δὲ om. E τὴν om B 10 παραφθείραντος S 11 ὡς om S ἀδίκησεν H ἠδίκησε X διὰ τοῦτο] καὶ τοῦτο SDRBHX το P τι] τε VPU 12 καὶ VPAJREUHXWΔmpsΛcr (1) om. SDBΔwΛqtuΛk Λr (11) Σ 12/13 τὰ ἴσα — ὁσιότητι om P in fine add ἐρρωμένον σε καὶ ὑπερευχόμενον ἡμῶν ὁ κς διαφυλάξει [διαφυλάξει σε Xcorr] τιμιώτατε ἀδελφέ HXWΔwΘrΛr (11), cf notam Rustici $\overline{GR}$ *non habent, unus habet adiectum*, ἐρρωσο VSD ἐρρῶσθαί σε καὶ μνημονεύειν ἡμῶν τῷ κῳ εὔχομαι ἀναπητὲ καὶ ποθεινότατε E

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBUΛtΛc

17 Τοῦ — μελιτηνῆσ VPWRU' ἐπιστολὴ κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ γραφεῖσα πρὸσ ἀκάκιον ἐπίσκοπον [add μελιτηνῆσ Smg] μεμψάμενον αὐτὸν δι' ἐπιστολῆσ ὡσ συνθέμενον τοῖσ ἀνατολικοῖσ SD τοῦ αὐτοῦ πρὸσ ἀκάκιον μελιτηνῆσ μεμψάμενον αὐτῷ ὅτι συνέθετο A τοῦ αὐτοῦ πρὸσ ἀκάκιον ἐπίσκοπον μεμψάμενον αὐτὸν ὡσ συνθέμενον τοῖσ ἀνατολικοῖσ B ρκη V ριθ P πζ' D 18 Κυρίῳ — χαίρειν] κύριλλοσ ἀκακίῳ W τῷ κυρίῳ P 19 πρόρρησισ R ἀξιέραστον B τοῦ om R τοῦτο SD 20 ἀρτιόφροσιν W ἄρτια φρονοῦσιν P ὁμοψύχους] ὁμοτίμουσ S 22 θερμὴν om WR τε om. WR προθεσμίαν U βασκαίνειν S 23 μεταξὺ om. SD τοῦ μεταξὺ V 24 καιροὺσ S τοῦ S εὕρημα U ποιεῖσθαι τὸ πρᾶγμα προσήκει A προσηνῆ [προσηνὲσ D] ποιεῖσθαι τὸ πρᾶγμα SD προσήκει ποιεῖσθαι τὸ γράμμα WRB 25 τριποθήτοισ PSDWRBΛtc οὕτω τριποθήτοισ VAU ἦσθην SD δὴ om. W δὴν U 25/p 21, 1 ὁσιότητοσ 3DU

τητος ἐπεσταλμένοις καὶ τεθαυμακὼς τὴν διάθεσιν, δεῖν ὠιήθην τῆς τῶν ἐκκλησιῶν εἰρήνης L III 1112
καταμηνῦσαι τὸν τρόπον ἕκαστά τε ὅπως γέγονεν, διειπεῖν.

2 Ὁ εὐσεβέστατος καὶ φιλόχριστος βασιλεὺς τὴν ὑπὲρ τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν φροντίδα πλείστην τε ὅσην καὶ ἀναγκαίαν ποιούμενος οὐ φορητὴν ἡγεῖτο τὴν τούτων διχόνοιαν· μεταπεμψάμενος τοίνυν τὸν εὐλαβέστατον καὶ θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον τῆς ἁγίας Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας Μαξιμιανόν, καὶ ἑτέρους δὲ πλείστους τῶν αὐτόθι κατειλημμένων, τίνα δὴ τρόπον ἐκ μέσου μὲν γένοιτ' ἂν τῶν ἐκκλησιῶν ἡ διαφορά, κεκλήσονται δὲ M V 312
πρὸς εἰρήνην οἱ τῶν θείων μυστηρίων ἱερουργοί, διεσκέπτετο. οἳ δὲ ἔφασκον ὡς οὐκ ἂν ἑτέρως γένοιτο τοῦτό ποτε οὐδ' ἂν εἰς ὁμοψυχίαν ἔλθοιεν τὴν πρὸς ἀλλήλους οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος, μὴ προανατείλαντος αὐτοῖς καὶ οἱονεὶ προεισκεκομισμένου τοῦ συνδέσμου τῆς ὁμοπιστίας, ἔφασκόν τε ὅτι τὸν τῆς Ἀντιοχείας θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην ἀναθεματίσαι χρὴ τὰ Νεστορίου δόγματα καὶ ἐγγράφως ὁμολογῆσαι τὴν καθαίρεσιν αὐτοῦ καὶ τό γε ἧκον εἰς λύπας ἰδίας ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος ἀμνημονήσει τε διὰ τὴν ἀγάπην καὶ παρ' οὐδὲν ἡγήσεται τὸ ὑβρίσθαι κατὰ τὴν Ἐφεσίων, καίτοι παγχάλεπόν τε καὶ δύ-
3 σοιστον ὄν. συναινέσαντος τοίνυν καὶ ἡσθέντος ἄγαν ἐπὶ τούτοις τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως, ἀπεστάλη τοῦτο αὐτὸ κατορθώσων ὁ κύριός μου ὁ θαυμασιώτατος τριβοῦνος καὶ νοτάριος Ἀριστόλαος. ἐπειδὴ δὲ τοῖς κατὰ τὴν Ἑώιαν τὸ βασιλικὸν ἐνεφανίσθη θέσπισμα ep. 120
καὶ ὡς μετὰ γνώμης γεγονὸς τῶν εὑρεθέντων ἐπισκόπων κατὰ τὴν μεγάλην Κωνσταντινούπολιν, οὐκ οἶδ' ὅτι σκοπήσαντες συνήχθησαν μὲν πρὸς τὸν ὁσιώτατον καὶ θεοσεβέστατον τῆς Βεροιαίων ἐπίσκοπον Ἀκάκιον γράψαι τε πρός με παρεσκεύασαν ὅτι τὸν τῆς συμβάσεως A 105
τρόπον ἤτοι τὸν τῆς εἰρήνης τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν οὐχ ἑτέρως γενέσθαι προσήκει, εἰ μὴ κατὰ τὸ αὐτοῖς δοκοῦν. ἦν δὲ δὴ ἄρα τοῦτο φορτικὸν καὶ βαρὺ τὸ αἴτημα. ἤθελον γὰρ ἀργῆσαι μὲν σύμπαντα τὰ παρ' ἐμοῦ γραφέντα ἔν τε ἐπιστολαῖς καὶ τόμοις καὶ βιβλιδίοις, μόνηι δὲ ἐκείνηι συνθέσθαι τῆι ἐν Νικαίαι παρὰ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων ὁρισθείσηι πίστει. ἐγὼ δὲ πρὸς ταῦτα ἔγραφον ὅτι τῆι μὲν ἐκθέσει τῆς πίστεως τῆι ὁρισθείσηι A 107
παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων κατὰ τὴν Νικαέων πόλιν ἑπόμεθα πάντες, οὐδὲν τὸ παράπαν τῶν ἐν αὐτῆι κειμένων παρασημαίνοντες (ἔχει γὰρ πάντα ὀρθῶς καὶ ἀλήπτως καὶ τὸ περίεργον ἔτι μετ' ἐκείνην οὐκ ἀσφαλές), ἃ δὲ γεγράφαμεν ὀρθῶς κατὰ τῶν Νεστορίου δυσφημιῶν, οὐδεὶς ἡμᾶς ἀναπείσει λόγος ὡς οὐκ εὖ γεγόνασιν, εἰπεῖν, χρῆναι δὲ μᾶλλον αὐτοὺς PG 185
κατά γε τὸ δόξαν καὶ τῶι εὐσεβεστάτωι καὶ φιλοχρίστωι βασιλεῖ, καὶ αὐτῆι δὲ τῆι ἁγίαι

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRB, U [usque ad 10 προανατεί-], ΛtΛc

1 ἀπεσταλμένοις P τεθαυμακόσι S τεθαυμακώσ σοι D 2 διαμηνῦσαι W τε] δὲ SDWR 3 εὐλαβέστατοσ P ἡμῶν βασιλεὺσ WR ἁγίων om. VP¹ 4 τε om. VP καὶ om. VP ἀναγκαιοτάτην BU ἡγεῖται P 5 θεοφιλέστατον καὶ θεοσεβέστατον P 6 δὲ om. WRB 6/7 κατειλεγμένων B 7 δὴ om. SDB τρόπον ἕκαστά τε οἷσ V μὲν VPAUΛtc om. SDWRB κεκλῆσθαι SD 8 οἱ τῶν θείων ἱερουργοὶ μυστηρίων V τῶν θείων μυστηρίων οἱ ἱερουργοὶ SDB διεσκέπτοντο SD ὡς om. SDWRB 9 καὶ οὐδ' SD εἰς] εἰ V ἔλθοιεν ποτὲ S 10—p. 24, 7 -λαντος αὐτοῖς — τῆς ἑνού- om. U propter folii defectum 11 ὁμοψυχίασ καὶ ὁμοπιστίασ SD ὅτι om. P τὸν τῆσ θεοσεβείασ ἔμπλεων ἐπίσκοπον ἰωάννην τὸν ἀντιοχείασ V θεοσεβέστατον om. WR 12 χρὴν P 13 ἀλεξανδρέων SD τε om. WR δι' ἀγάπην P 14 ὑβρισθῆναι WR τε om. SD 15 ὄν om. SD τούτω WR 16 αὐτὸ τοῦτο V κατορθωκὼσ Bcorr 18 γεγονότοσ SD ἁγίων ἐπισκόπων A ἐπισκόπων om. R 19 συνηνέχθησαν S ὁσιώτατον καὶ θεοσεβέστατον] ἁγιώτατον καὶ ὁσιώτατον SDB 20 τῆσ βερροιαίων [βερροιέων W βεροιέων RB] ἐπίσκοπον VPAWRB ἐπίσκοπον τῆσ βεροιαίων SD δὲ D ἐμὲ SD παρασκευάσαντεσ P συμβιβάσεωσ VP 22 τε καὶ PA 23 μὲν γὰρ ἀργῆσαι SD ἐπιστολῆ S καὶ τόμοις om. R 23/24 βιβλίοισ DA βίβλοισ S 24 πρῶν ἡμῶν PWRB 25 ἔγραψα SD γέγραφα WR 26 πάντεσ ἑπόμεθα B τὸ παράπαν] τῶν πάντων S 27 παρασημαίνοντεσ VPA *transgredientes* [= παραβαίνοντεσ] Λc παρασαλεύοντεσ SDWRB *destruentes* Λt καὶ ἀλήπτωσ om. V 28 γεγραφήκαμεν SDB 29 ἡμᾶς om. V λόγοσ] ὅλωσ SD 30 καὶ¹ om. WR

συνόδωι τῆι κατὰ τὴν Ἐφεσίων πόλιν συναγηγερμένηι ποιεῖσθαι μὲν ἀποκήρυκτον τὸν τῆι τοῦ σωτῆρος δόξηι μεμαχημένον, ἀναθεματίσαι δὲ τὰς ἀνοσίους αὐτοῦ δυσφημίας ὁμολογῆσαί τε τὴν καθαίρεσιν αὐτοῦ καὶ συναινέσαι τῆι χειροτονίαι τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοσε-
4 βεστάτου ἐπισκόπου Μαξιμιανοῦ. τούτων τοίνυν αὐτοῖς τῶν γραμμάτων ἀποδοθέντων, πεπόμφασιν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν τὸν εὐλαβέστατον καὶ θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον Παῦλον τῆς Ἐμεσηνῶν· πρὸς ὃν πλεῖστοι μὲν ὅσοι καὶ μακροὶ γεγόνασι λόγοι περὶ τῶν κατὰ τὴν
L III 1115 Ἐφεσίων ὡμῶς καὶ ἀκαθηκόντως εἰρημένων τε καὶ πεπραγμένων. ἐπειδὴ δὲ τούτων ἀμνημονήσαντας τῶν ἀναγκαιοτέρων ἔχεσθαι μᾶλλον ἐχρῆν σπουδασμάτων, ἠρώτων εἰ ἐπι-
A 108 κομίζεται γράμματα τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Ἰωάννου. εἶτά μοι προεκόμισεν ἐπιστολήν, ἃ μὲν ἐχρῆν ἔχειν, οὐκ ἔχουσαν, ὑπαγορευθεῖσαν δὲ μᾶλλον οὐ καθ' ὃν ἔδει τρόπον (παροξυσμοῦ γάρ, οὐ παρακλήσεως εἶχεν δύναμιν, καὶ ταύτην οὐ προσηκάμην), καίτοι γε δέον ταῖς ἀπολογίαις τὴν ἐμὴν καταγοητεῦσαι λύπην τὴν ἐπί γε τοῖς φθάσασι καὶ παρ' αὐτῶν γεγονόσι κατὰ τὴν Ἐφεσίων. καὶ εὐαφόρμως ἔφασκον παρωξύνθαι κατ' ἐμοῦ διά τοι τὸν
M V 313 ζῆλον τὸν ὑπέρ γε τῶν ἱερῶν δογμάτων. ἀλλ' ἤκουον ὅτι οὔτε ζῆλος αὐτοὺς κεκίνηκεν θεῖος οὔτε τῶν τῆς ἀληθείας δογμάτων ὑπερμαχόμενοι συνεφράττοντο κατ' ἐμοῦ, ἀλλὰ ταῖς ἀνθρώπων εἴξαντες κολακείαις καὶ τὰς τῶν ἰσχύοντων τὸ τηνικάδε φιλίας ἐφ' ἑαυτοὺς ἁρπάζοντες. ὅμως τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου φάσκοντος ἑτοίμως ἔχειν ἀναθεματίζειν τὰς Νεστορίου δυσφημίας καὶ ὁμολογεῖν αὐτοῦ τὴν καθαίρεσιν ἐγγράφως καὶ τοῦτο δρᾶν ὑπὲρ πάντων καὶ ὡς ἐκ προσώπου πάντων τῶν κατὰ τὴν Ἀνατολὴν θεοσεβεστάτων
ep. 122 ἐπισκόπων, ἀντενήνεγμαι λέγων τὸν παρ' αὐτοῦ περὶ τούτου προκομιζόμενον χάρτην ἀρκέσειν αὐτῶι καὶ μόνωι προς τὸ χρῆναι τυχεῖν τῆς παρὰ πάντων ἡμῶν κοινωνίας, διεβεβαιούμην δὲ ὅτι πάντηι τε καὶ πάντως ἔγγραφον ὁμολογίαν περὶ τούτων ἐκθέσθαι προσήκει τὸν εὐλαβέστατον καὶ θεοσεβέστατον τῆς Ἀντιοχέων ἐπίσκοπον Ἰωάννην· ὃ δὴ καὶ γέγονεν, καὶ πέπαυται τὸ μεσολαβοῦν καὶ ἀποφοιτᾶν ἀλλήλων ἀναπεῖθον τὰς ἐκκλησίας.

5 Ἀλλ' ἦν οὐδαμόθεν ἀμφίβολον ὅτι τῶν Νεστορίου δυσφημιῶν τοὺς ὑπασπιστὰς κατατήξειν ἔμελλεν τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν ἡ εἰρήνη. καί μοι δοκοῦσι τοιοῦτόν τι παθεῖν ὁποῖόν τι συμβαίνειν ἔθος τοῖς νήχεσθαι μὲν οὐκ εἰδόσι, νεώς γε μὴν ἀδοκήτως ἀπολισθήσασιν· οἳ ἐπειδὰν καταπνίγωνται, πόδας τε καὶ χεῖρας ὧδε κἀκεῖσε διαρριπτοῦντες ἀτάκτως τοῦ παρατυχόντος ἁπλῶς ἐπιδράττονται φιλοψυχοῦντες οἱ δείλαιοι. ἢ οὐκ ἀληθὲς εἰπεῖν ὡς

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBΛ¹Λ^{c}

1 τὴν τῶν V πόλει VS μητρόπολιν Λ συνειλεγμένη S ποιῆσαι V τὸν om S 2 μεμηχανημένον P τὲ SWR φωνὰς S 2/3 ὁμολογῆσαι — αὐτοῦ om. S 3 δὲ WR ὁσιωτάτου] ἁγιωτάτου B 4 μαξιμιανοῦ τοῦ ἐπισκόπου WR αὐτῶν [αὐτῶ D] τῶν γραμμάτων SD τῶν γραμμάτων αὐτοῖσ A 5 πεπόμφαμεν S τὸν om. B καὶ θεοσεβέστατον om. SDB καὶ θεοφιλέστατον WR παῦλον ἐπίσκοπον W ἐπίσκοπον VP 5/6 τῆσ ἐμεσινῶν παῦλον B 6 ἐμισηνῶν VA καὶ om. VP τὴν τῶν V τῶν R 7 ὅμως P ἀνόμως SD τὲ καὶ WR ἀκαθηκόντωσ SABΛ^{1c} οὐ καθηκόντωσ VDWR οὐ καθηκόντων P τῶν τοιούτων A 8 ἀμνημονήσαντεσ S μᾶλλον ἔχεσθαι WRB 8/9 ἐπικομίζετε Λ^{1c} ἐπικομίζονται V 9 τὰ γράμματα R μοι AWB μὴ R ἐμοὶ VP om. SD προεκόμιζεν WR προσεκόμισεν B 10 ἐχρῆν ἔχειν] ἔχειν B ἔχειν δέον B^{corr} 11 ἔχει SD γε VA γὰρ PWRBΛ^{c} om. SD 12 ἐπὶ τοῖσ VP ἐπὶ τοῖσ γε B 13 ἔφασκον γὰρ A παροξυνθῆναι SD 14 γε om. VPWR ἤκουσαν V ὁ ζῆλοσ V αὐτοὺς om S 15 ὁ θεῖοσ V συνεφράξαντο SDB 16 τὸ om. S ἑαυτοῖσ DRB 17 θεοφιλεστάτου PΛ^{1} ἐπισκόπου φάσκοντοσ A ἐπισκόπου παύλου φάσκοντοσ PDBΛ^{1c} παύλου ἐπισκόπου φάσκοντοσ V παύλου φάσκοντοσ S ἐπισκόπου φάσκοντοσ παύλου WR 18 καὶ ὁμολογεῖν — ἐγγράφως om. V 20 προκείμενον WR 20/21 ἀρέσκειν D οὐκ ἀρκέσειν WR 21 καὶ om. VP μόνον P παρὰ — ἡμῶν] παρ' αὐτοῦ S ἡμῶν om. B 22 δὲ] τὲ PΛ^{1c} πάντωσ τε καὶ πάντη V ἔγραφον P περὶ om. V ἐκθέσθαι περὶ τούτων WR 23 θεοφιλέστατον R ἐπίσκοπον τῆσ [τῆσ om. WR] ἀντιοχέων SDWR 25 ἀμφιβολία V ἀμφιβολία ἢ P ἀμφίλογον B 25/26 καταλήξειν SD 26 ἁγίων om W τοιοῦτό WR 27 τι om. D εἰδόσι νεῶσ VAWRBΛ^{1c} εἰδόσιν ἕωσ P εἰδόσιν ὅμωσ SD γε μὴν] δ' ἡμῖν h δὲ ἡμὶν k 28 διαρίπτοντεσ S

τεθορύβηνται λίαν, ἐκπεσόντες καὶ μεμονωμένοι καὶ ἔξω γεγονότες ἐκκλησιῶν, ἃς ἐνόμιζον ἔσεσθαι πρὸς ἐπικουρίαν αὐτοῖς; ἢ οὐκ ἀσχάλλουσι, καὶ τοῦτο οὐ φορητῶς, ἀποπη- PG 188
δῶντας αὐτῶν τοὺς ἡπατημένους ὁρῶντες καὶ λοιπὸν ἀνανήφοντας εἰς ἀλήθειαν τοὺς ταῖς παρ' αὐτῶν βεβήλοις κενοφωνίαις οἱονεί πως ἐκμεμεθυσμένους; καίτοι φαίη τις ἂν αὐτοῖς καὶ λίαν ἐπὶ καιροῦ τὸ διὰ τῆς τοῦ προφήτου φωνῆς συνάχθητε καὶ συνδέ- Sophon. 2, 1
θητε, τὸ ἔθνος τὸ ἀπαίδευτον, πρὸ τοῦ γενέσθαι ὑμᾶς ὡσεὶ ἄνθος παρα- 6
πορευόμενον. διὰ τί γὰρ ὅλως γεγόνασιν ἀλλοτρίων ἐμέτων παράσιτοι, οὐκ αἰσχύ-
νονται δὲ τοῖς ἑτέρου βορβόροις τὰς ἑαυτῶν καρδίας καταμιαίνοντες; οἱ κωφοὶ ἀκούσατε Ies. 42, 18
καὶ οἱ τυφλοὶ ἀναβλέψατε ἰδεῖν· φρονήσατε περὶ τοῦ κυρίου ἀληθῆ καὶ Sap. Sal. 1, 1
ἐν ἁπλότητι καρδίας ζητήσατε αὐτόν. ποία γὰρ χρεία πολυπλόκων ὑμῖν εὑρη- 10
μάτων καὶ λόγων διεστραμμένων; τί τὴν ἐπ' εὐθὺ περιυβρίζοντες τρίβον καμπύλας ποιεῖτε
τὰς ἑαυτῶν τροχιάς; νεώσατε ἑαυτοῖς νεώματα καὶ μὴ σπείρετε ἐπ' ἀκάνθαις. Ier. 4, 3
6 ἀλύοντες γάρ, ὡς ἔφην, ἐπὶ τῇι εἰρήνηι τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν, τοὺς μὴ ἀνασχομένους τὰ I. III 1118
ἴσα φρονεῖν αὐτοῖς κακουργότατα διασύρουσιν καὶ καταγορεύουσι πικρῶς τῆς ἀπολογίας τῶν
ἁγίων ἐπισκόπων, τῶν ἀπό γε τῆς Ἑώιας φημί· εἶτα περιέλκοντες αὐτὴν πρὸς τὸ αὐτοῖς 15
ἡδύ τε καὶ φίλον καὶ νοοῦντες οὐκ ὀρθῶς, οὐκ ἀπαιδόντως γενέσθαι φασὶ ταῖς Νεστορίου
κενοφωνίαις. συγκαταψέγουσι δὲ καὶ ἡμᾶς ὡς οἷς ἤδη γεγράφαμεν, πεφρονηκότας τὰ
ἐναντία. μανθάνω δὲ ὅτι κἀκεῖνό φασιν ὅτι πίστεως ἔκθεσιν ἤτοι σύμβολον καινὸν
ἀρτίως κατεδεξάμεθα, τάχα που τὸ ἀρχαῖον ἐκεῖνο καὶ σεπτὸν ἀτιμάσαντες. καὶ ὁ μὲν
μωρὸς μωρὰ λαλήσει καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ μάταια νοήσει, πλὴν ἐκεῖνο φαμέν· 20 Ies. 32, 6
οὐ πίστεως ἔκθεσιν ἢ ἐξήιτηνται παρ' ἡμῶν τινες ἢ γοῦν καινοτομηθεῖσαν παρ' ἑτέρων κα- M V 316
τεδεξάμεθα. ἀπόχρη γὰρ ἡμῖν ἡ θεόπνευστος γραφὴ καὶ τῶν ἁγίων πατέρων ἡ νῆψις
καὶ τὸ πρὸς πᾶν ὁτιοῦν τῶν ἐχόντων ὀρθῶς ἐκτετορνευμένον τῆς πίστεως σύμβολον.
7 ἐπειδὴ δὲ ἦσαν οἱ κατὰ τὴν Ἀνατολὴν ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι διχονοήσαντες πρὸς ἡμᾶς κατὰ
τὴν Ἐφεσίων καὶ γεγόνασί πως ἐν ὑποψίαις τοῦ καὶ ἐναλῶναι βρόχοις τῶν Νεστορίου 25
δυσφημιῶν, ταύτηι τοι καὶ μάλα ἐμφρόνως ἀπαλλάττοντες ἑαυτοὺς τῆς ἐπὶ τούτοις αἰτίας
καὶ τοὺς τῆς ἀμωμήτου πίστεως ἐραστὰς πληροφορεῖν σπουδάζοντες ὅτι τῆς ἐκείνου βδε-
λυρίας ἀμοιρεῖν ἐγνώκασιν, πεποίηνται τὴν ἀπολογίαν, καὶ τὸ χρῆμά ἐστι ψόγου τε παντὸς
καὶ μώμου μακράν. ἆρα γὰρ εἰ καὶ αὐτὸς Νεστόριος κατ' ἐκεῖνο καιροῦ καθ' ὃν αὐτῶι
προετείνετο παρὰ πάντων ἡμῶν τὸ χρῆναι καταψηφίσασθαι τῶν ἑαυτοῦ δογμάτων καὶ ἀν- 30
θελέσθαι τὴν ἀλήθειαν, ἔγγραφον ἐποιήσατο τὴν ἐπὶ τούτοις ὁμολογίαν, καὶ αὐτὸν ἄν τις
ἔφη πίστεως ἡμῖν καινοτομῆσαι σύμβολον; τί τοίνυν διαλοιδοροῦνται μάτην, ἔκθεσιν συμ-
βόλου καινὴν ὀνομάζοντες τὴν συναίνεσιν τῶν κατὰ τὴν Φοινίκην θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων,
ἣν πεποίηνται χρησίμως τε καὶ ἀναγκαίως ἀπολογούμενοί τε καὶ θεραπεύοντες τοὺς οἰη- PG 189

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBΛ¹Λ^{c}

1 γενόμενοι A τῶν ἐκκλησιῶν SD 2 οὐ φορητῶς] ἀφορήτως WR 3 ὁρῶντες τοὺς ἡπατημένους B 4 καινοφωνίαις SD ἄν τις SDB 5/6 συνδεήθητε P 6 τὸ¹ om. P ὡς SDWRB 7 ὅλως AWRBΛ^{c} om. VPSD καὶ οὐκ S 8 δὲ om. BΛ^{c} ἑτέρου] ἐκείνου WR 9 χῡ BΛ^{t} 10 ἐκζητήσατε S ἡμῖν VSmB 10/11 εὑρεμάτων SDW 11 ἐπ' εὐθὺ] εὐθῆ SD περιυβρίσαντες SDB 13 τὴν εἰρήνην V, corr. V τῶν ἐκκλησιῶν τῶν ἁγίων P ἀνεχομένους WR 13/14 αὐτοῖς τὰ ἴσα φρονεῖν B 15 ἐπισκόπων] ἐκκλησιῶν B γε om. VP ἑαυτοῖς V 16 φασὶ γενέσθαι SDWRB τὰς D 17 καινοφωνίαις S καινοφωνίας D ὡς οἷς] ὅσοις S 21 ἡ om. VPΛ^{c} ἐζήτηνται PSDA, corr. S γοῦν om. W 24 ἦσαν om. S 25 τὴν τῶν V καὶ om. S ὑπεροψίαις S γρ ἐν ὑποψίαις superscr. S ὑποψία VP ἁλῶναι SD 26 βλασφημιῶν P ἐμφρόνως ὡς SD 27 ἀμώμου D 28 ἀμοιρεῖν] καταφρονεῖν S 28/29 παντὸς καὶ] καὶ παντὸς WR 29 γὰρ om. P γε W κἂν SD 30 παρ' ἡμῶν S 30/31 καὶ ἀνθελέσθαι] ἀνθελέσθαι δὲ WR 31 ἐπί γε SDB 32 τοίνυν ταύτη W ἔκθεσιν εἶναι B 33 σύνεσιν VP τὴν om. A

θέντας ὅτι ταῖς Νεστορίου κατακολουθοῦσι φωναῖς; ἡ μὲν γὰρ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ
A 77 σύνοδος ἡ κατὰ τὴν Ἐφεσίων πόλιν συνειλεγμένη προενόησεν ἀναγκαίως τοῦ μὴ δεῖν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ πίστεως ἔκθεσιν ἑτέραν εἰσκρίνεσθαι παρά γε τὴν οὖσαν, ἣν οἱ τρισμακάριοι πατέρες ἐν ἁγίωι πνεύματι λαλοῦντες ὡρίσαντο. οἵ γε μὴν ἅπαξ οὐκ οἶδ' ὅπως πρὸς αὐτὴν διχονοήσαντες, γεγονότες δὲ καὶ ἐν ὑποψίαις τοῦ μὴ ὀρθῶς ἐλέσθαι φρονεῖν μήτε μὴν τοῖς ἀποστολικοῖς τε καὶ εὐαγγελικοῖς ἕπεσθαι δόγμασιν ἆρα σιωπῶντες ἀπηλλάγησαν ἂν τῆς ἐπὶ τούτωι δυσκλείας ἢ μᾶλλον ἀπολογούμενοι καὶ τῆς ἐνούσης αὐτοῖς δόξης
1 Petr. 3, 15 τὴν δύναμιν ἐμφανίζοντες; καίτοι γέγραφεν ὁ θεσπέσιος μαθητής· ἕτοιμοι ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῶι αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος· ὁ δὲ τοῦτο δρᾶν ἡιρημένος καινουργεῖ μὲν οὐδέν, ἀλλ' οὐδὲ πίστεως ἔκθεσιν ὁρᾶται καινοτομῶν,
ἐναργῆ δὲ μᾶλλον καθίστησιν τοῖς ἐρομένοις αὐτὸν ἣν ἂν ἔχοι πίστιν περὶ Χριστοῦ.

8 Ἐπυθόμην δὲ πρὸς τούτοις ὅτι ταῖς τῶν θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων ὁμοψυχίαις οὐ
L III 1119 μετρίως ἐπιστυγνάζοντες οἱ τῆς ἀληθείας ἐχθροὶ ἄνω τε καὶ κάτω διακυκῶσι [τὰ πάντα] καὶ τοῖς ἀνοσίοις ἑαυτῶν εὑρήμασι συμβῆναί φασι τῆς παρ' αὐτῶν γεγενημένης ὁμολογίας τὴν δύναμιν, ἣν ἐπὶ τῆι ὀρθῆι πεποίηνται πίστει, καινοτομοῦντες μέν, ὡς ἔφην, ἢ γοῦν προσεπάγοντες τοῖς πάλαι διωρισμένοις τὸ σύμπαν οὐδέν, ἑπόμενοι δὲ μᾶλλον τοῖς τῶν ἁγίων πατέρων ἀνεπιπλήκτοις δόγμασιν. ἵνα δὲ ψευδοεποῦντας ἐλέγχωμεν, φέρε, παραγάγωμεν εἰς μέσον τὰς Νεστορίου φλυαρίας καὶ τὰς τούτων φωνάς. ἐκδείξειε γὰρ ἂν ὧδέ τε
9 καὶ οὐχ ἑτέρως τὸ ἀληθὲς ἡ βάσανος. οὐκοῦν Νεστόριος μὲν ἀναιρῶν εἰς ἅπαν εὑρίσκεται τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ τὴν κατὰ σάρκα γέννησιν· οὐ γάρτοι τετέχθαι φησὶν αὐτὸν ἐκ γυναικὸς κατὰ τὰς γραφάς. ἔφη γὰρ οὕτως·

Loofs, Nestoriana p. 277, 25—278, 2 M V 317

Τὸ παρελθεῖν τὸν θεὸν ἐκ τῆς Χριστοτόκου παρθένου παρὰ τῆς θείας ἐδιδάχθην γραφῆς· τὸ δὲ γεννηθῆναι θεὸν ἐξ αὐτῆς οὐδαμοῦ ἐδιδάχθην.

ibid. p. 278, 5-7

Ἐν ἑτέραι δὲ πάλιν ἐξηγήσει· Οὐδαμοῦ τοίνυν ἡ θεία γραφὴ θεὸν ἐκ τῆς Χριστοτόκου παρθένου λέγει γεγεννῆσθαι, ἀλλὰ Ἰησοῦν Χριστὸν υἱὸν κύριον.

Ὅτι δὲ ταῦτα λέγων εἰς υἱοὺς δύο μερίζει τὸν ἕνα καὶ ἕτερον μὲν ἰδικῶς εἶναί φησιν υἱὸν καὶ Χριστὸν καὶ κύριον, τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς γεννηθέντα λόγον, ἕτερον δὲ πάλιν ἀνὰ μέρος τε καὶ ἰδικῶς υἱὸν καὶ Χριστὸν καὶ κύριον, τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, πῶς ἂν ἐν-
ep. 127 10 δοιάσειέ τις, αὐτὸ δὴ τοῦτο σαφῶς μόνον οὐχὶ βοῶντος ἐκείνου; οἳ δὲ θεοτόκον ὀνομάζουσι τὴν ἁγίαν παρθένον ἕνα τε εἶναί φασιν υἱὸν καὶ Χριστὸν καὶ κύριον, τέλειον ἐν θεό-

1—4 adfert Timoth. arm. p. 256 19—p. 27, 24] Doctr. patr. 23, 5 ἐκ τῆς πρὸς Ἀκάκιον ἐπιστολῆς· 'οὐκοῦν Νεστόριος — καὶ ἐν ταυτῶι'

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRB, U [inde a 7 -σησ αὐτῶ δόξησ], RΛιΛc

1 κενοφωνίαισ V τὲ καὶ AWR 2 γε τὴν A γε τῶν V 4 πατέρεσ ἡμῶν SD 5 εἰσ WR καὶ ἐν ὑποψίαισ δὲ γεγονότεσ V ὑπεροψίαισ S γρ ὑποψίαισ superscr. S ἑλέσθαι om. S 6 σιωπήσαντεσ WR 6/7 ἀπηλλάχθησαν PAB 7 ἂν om. WR τούτοισ S δυσκλείασ VAWR δυσκολίασ SDB διδασκαλίασ P 8 ἐμφανίσαντεσ WR ἕτοιμοσ S 9 ἀπαιτοῦντι PAB τῆσ οὔσησ WRB ἡμῖν BΛιc ὁ VAU αὐτὸ SDWRB ὁ αὐτὸσ P δὴ WR 10 δρᾶν τίσ B οὖν δρᾶν τισ WR 11 μᾶλλον om SD ἔχη h ἔχει k χν̄ B 13 τὰ πάντα VAWRU om. PSDBΛιc 14 αὐτῶν V εὑρέμασι DB om. S τῆς om. S γενομένησ PWR ἀπολογίασ WRB 17 ἀνεπιλήπτοισ P δὲ om. R ψευδοποιοῦνταασ W ἐλέγξωμεν VP ἐλέγχωμεν αὐτοὺσ WRB 18 τούτου V ἐκδείξειε γὰρ ἂν AU ἐκδείξειε γὰρ S ἐκδείξει γὰρ DWR ἐνδείξειε γὰρ ἂν VP ἐκδεξώμεθα ἔχει γὰρ B τε om. SDB 19 τὸ] ὅτι S εἰσ ἅπαν ἀναιρῶν SDB 22 παρθένου om. WR ἐδιδάχθημεν SD 23 γεγεννῆσθαι DB γεγενῆσθαι S οὐδαμοῦ VAWRAιc οὐδαμῶσ PSDBU 24 καὶ ἐν ἑτέρα δὲ WR 25 γεγενῆσθαι λέγει P γεγενῆσθαι VSRU, corr. RU χν̄ ιν̄ VP κν̄ AWRBU Doctr. καὶ κν̄ VPSD om. Λιc 26 εἶναι ἰδικῶσ S φησιν εἶναι S 27 θεοῦ — λόγον] τῆσ ἁγίασ παρθένου B 28 υἱὸν — παρθένου] τὸν ἐκ θῦ πρ̄σ γεννηθέντα λόγον B 29/30 ὁμολογοῦσι A 30 κν̄ καὶ χν̄ B

τητι, τέλειον ἐν ἀνθρωπότητι, ἅτε δὴ καὶ ἐψυχωμένης αὐτοῦ τῆς σαρκὸς ψυχῇ νοερᾷ. ὅτι γὰρ οὐχ ἕτερον εἶναί φασιν υἱὸν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, ἕτερον δὲ πάλιν τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, καθὰ Νεστορίῳ δοκεῖ, ἕνα δὲ μᾶλλον καὶ τὸν αὐτόν, σαφὲς ἂν γένοιτο PG 192
καὶ μάλα ῥαιδίως διά γε τῶν ἐφεξῆς. προσεπάγουσι γάρ, τίς ἂν εἴη σημαίνοντες ὁ 4
τέλειος ὡς θεός, τέλειος δὲ καὶ ἄνθρωπος, >τὸν πρὸ αἰώνων μὲν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα ep. 123. 127
κατὰ τὴν θεότητα, ἐπ' ἐσχάτου δὲ τῶν ἡμερῶν δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκ Μαρίας τῆς ἁγίας παρθένου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ὁμοούσιον τῷ πατρὶ τὸν αὐτὸν κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα<. οὐκοῦν ἥκιστα μὲν εἰς δύο διαιροῦσι τὸν ἕνα υἱὸν καὶ Χριστὸν καὶ κύριον Ἰησοῦν, τὸν αὐτὸν δὲ εἶναί φασιν τὸν πρὸ αἰῶνος καὶ ἐν ἐσχάτοις, δῆλον δὲ ὅτι τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς ὡς θεὸν καὶ ἐκ γυναικὸς κατὰ 10
11 σάρκα ὡς ἄνθρωπον. πῶς γὰρ ἂν νοοῖτο πρὸς ἡμᾶς ὁμοούσιος εἶναι κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, καίτοι γεννηθεὶς ἐκ πατρός, κατά γε φημὶ τὴν θεότητα, εἰ μὴ νοοῖτο καὶ λέγοιτο θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος ὁ αὐτός; ἀλλ' οὐχ ὧδε ταῦτ' ἔχειν Νεστορίῳ δοκεῖ, τέτραπται δὲ μᾶλλον ὁ σκοπὸς αὐτῷ πρὸς πᾶν τοὐναντίον. ἔφη γοῦν ἐπ' ἐκκλησίας ἐξηγούμενος· 15

Διὰ τοῦτο καὶ Χριστὸς ὁ θεὸς λόγος ὀνομάζεται, ἐπειδήπερ ἔχει τὴν συνάφειαν τὴν Loofs, Nestoriana p. 275, 9-11
πρὸς τὸν Χριστὸν διηνεκῆ.

Καὶ πάλιν· Ἀσύγχυτον τοίνυν τὴν τῶν φύσεων τηρῶμεν συνάφειαν· ὁμολογῶμεν τὸν ibid. p. 249, 1-4
ἐν ἀνθρώπῳ θεόν· σέβωμεν τὸν τῇ θείαι συναφείαι τῷ παντοκράτορι θεῷ συμπροσκυνούμενον ἄνθρωπον. 20

Ὁρᾷς οὖν ὅσον ἔχει τὸ ἀπηχὲς ὁ λόγος αὐτῷ; δυσσεβείας γὰρ τῆς ἀνωτάτω L III 1122
μεμέστωται. Χριστὸν μὲν γὰρ ἰδικῶς ὠνομάσθαι φησὶν τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, ἔχειν δὲ τὴν συνάφειαν τὴν πρὸς τὸν Χριστὸν διηνεκῆ. ἆρ' οὖν οὐ δύο Χριστοὺς ἐναργέστατα λέγει; οὐκ ἄνθρωπον θεῷ συμπροσκυνούμενον σέβειν οὐκ οἶδ' ὅπως ὁμολογεῖ; ταῦτ' οὖν ἀδελφὰ τοῖς παρ' ἐκείνων ὁρᾶται; οὐκ ἀντεξάγουσαν ἔχει πρὸς ἄλληλα τῶν ἐννοιῶν τὴν 25
δύναμιν; ὁ μὲν γὰρ δύο φησὶν ἐναργῶς, οἱ δὲ Χριστὸν ἕνα καὶ υἱὸν καὶ θεὸν καὶ κύριον ὁμολογοῦσι προσκυνεῖν, τὸν αὐτὸν ἐκ πατρὸς κατὰ τὴν θεότητα καὶ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα. δύο μὲν γὰρ φύσεων ἕνωσιν γενέσθαι φασίν, πλὴν ἕνα Χριστόν,

---

11—13 ibid. 7, 19 ἐκ τῆς πρὸς Ἀκάκιον ἐπιστολῆς· 'πῶς γὰρ — ὁ αὐτός'

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBU, Λd [inde a 22 Χριστὸν μέν], ΛtΛc

1 καὶ τέλειον ἐν ἀνθρωπότητι A καὶ τέλειον ἐν ἀνθρωπότητι τὸν αὐτὸν WR Doctr. τὸν αὐτὸν B ἐμψυχωμένησ D τῆσ σαρκὸσ αὐτοῦ DWRB τῆσ ψυχῆσ αὐτοῦ S 2 γάρ] δὲ WRB φασὶν εἶναι V υἱὸν om. WR 4 ὁ] ὅτι VPA 5 ὡς om. P ὢν U καὶ ὡσ V 5/6 καὶ ἄνθρωπος — θεότητα] τὴν ἀνθρωπότητα S 5 ὡσ ἐκ WR 6 ἐσχάτων VD ἡμερῶν] αἰώνων SWRB διὰ om. UΛt 8 εἰς δύο om. P 9 χν καὶ υν B καὶ Χριστὸν om. P 10 αἰῶνοσ VASDU αἰώνων PWRB ἐπ' WR δηλονότι SDB 11 ἂν om. S Doctr. 12 γε φημὶ om. Doctr. φημὶ om. PΛt 13 ἀλλ' οὐχ ὧδε [οὕτω B] — νεστορίῳ VPAWRBUΛtc ἀλλ' ὧδε ταῦτ' ἔχειν νεστορίῳ οὐ D ἄλλωσ δὲ ταῦτα ἐχειν νεστορίῳ οὐ S 14 ὁ om. SD τοὐναντίον] ὁτιοῦν S 14/15 ἐν ἐκκλησία διηγούμενοσ WR 16 ἐπειδὴ παρέχει D ἐπειδὴ ἔχει S 17 τὸν om. S 18 τηρῶμεν [τηροῦμεν WΛt, τηροῦμεν et τηρῶμεν Doctr.] τὴν τῶν φύσεων WR Doctr. ὁμολογοῦμεν SDW Doctr. Λt ὁμολογοῦντεσ V 19 ἐν ἀνθρώπῳ] ἕνα V σέβομεν VW Doctr. Λtc σέβω SD 19/20 σὺν προσκυνοῦμενον R 21 οὖν VPAWRcorrΛtc om. SDRBU ὁ λόγοσ τὸ ἀπηχὲσ WR ἀνωτάτω] νεωτάτης Λtc 22 Χριστὸν] θν SD γὰρ VAWRUΛtc Doctr. om. PSDB ὀνομάζεσθαι SDWΛtc ὀνομάζειν V τοῦ] ἐκ τοῦ WR 23 ἐνεργέστατα R 24 οὐκ² — ὁμολογεῖ σέβειν B Doctr. 25 ἀδελφὲ ἃ Λd ἀδελφοὶ Doctr. οὐ κατεξάγουσαν R ἔχειν Doctr. 26 οἵ] ὁ S ἕνα υν BΛt κν καὶ θν SDΛd κν W 27 κατὰ θεότητα U 28 γεγενῆσθαι B φαμὲν SDΛd 28/p. 26, 1 χν ἕνα υν ἕνα κν SDAWRUΛdc χν ἕνα κν ἕνα υν BΛt χν καὶ ἕνα υν καὶ ἕνα κν V χν καὶ ἕνα κν P

Ioh. 1, 14 ἕνα υἱόν, ἕνα κύριον ὁμολογοῦσιν σαφῶς. γέγονε γὰρ σὰρξ ὁ λόγος κατὰ τὰς γραφὰς καὶ σύμβασιν οἰκονομικὴν καὶ ἀπόρρητον ἀληθῶς πεπρᾶχθαι φαμὲν ἀνομοίων πραγμάτων
M V 320 12 εἰς ἕνωσιν ἀδιάσπαστον. οὐ γάρτοι κατὰ τινὰς τῶν ἀρχαιοτέρων αἱρετικῶν ἐξ ἰδίας λαβόντα φύσεως, τουτέστι τῆς θεικῆς ἑαυτῷ κατασκευάσαι τὸ σῶμα τὸν τοῦ θεοῦ λόγον ὑπονοήσομεν, ἑπόμενοι δὲ πανταχῇ ταῖς θεοπνεύστοις γραφαῖς ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου 5
λαβεῖν αὐτὸν διαβεβαιούμεθα. ταύτῃ τοι τὰ ἐξ ὧν ἐστιν ὁ εἷς καὶ μόνος υἱὸς καὶ κύριος Ἰησοῦς Χριστός, ὡς ἐν ἐννοίαις δεχόμενοι, δύο μὲν φύσεις ἡνῶσθαι φαμέν, μετὰ δέ γε τὴν ἕνωσιν, ὡς ἀνηρημένης ἤδη τῆς εἰς δύο διατομῆς, μίαν εἶναι πιστεύομεν τὴν τοῦ υἱοῦ
PG 193 φύσιν ὡς ἑνός, πλὴν ἐνανθρωπήσαντος καὶ σεσαρκωμένου. εἰ δὲ δὴ λέγοιτο σαρκωθῆναί τε καὶ ἐνανθρωπῆσαι θεὸς ὢν ὁ λόγος, διερρίφθω που μακρὰν τροπῆς ὑποψία (μεμέ- 10
13 νηκε γὰρ ὅπερ ἦν), ὁμολογείσθω δὲ πρὸς ἡμῶν καὶ ἀσύγχυτος παντελῶς ἡ ἕνωσις. ἀλλὰ γὰρ ἴσως ἐκεῖνο φαῖεν ἂν οἱ δι' ἐναντίας· ἰδοὺ δὴ σαφῶς οἱ τῆς ὀρθῆς πίστεως τὴν ὁμολογίαν ποιούμενοι δύο μὲν ὀνομάζουσι φύσεις, διηρῆσθαι δὲ τὰς τῶν θεηγόρων φωνὰς διατείνονται κατά γε τὴν διαφορὰν αὐτῶν· εἶτα πῶς οὐκ ἐναντία ταῦτα τοῖς σοῖς; οὐδὲ γὰρ ἀνέχῃ προσώποις δυσὶν ἢ γοῦν ὑποστάσεσιν τὰς φωνὰς διανέμειν. ἀλλ', ὦ 15
ep. 6, 12, 4 βέλτιστοι, φαίην ἄν, γέγραφα μὲν ἐν τοῖς κεφαλαίοις· εἴ τις προσώποις δυσὶν ἢ γοῦν ὑποστάσεσι διανέμει τὰς φωνὰς καὶ τὰς μὲν ὡς ἀνθρώπωι παρὰ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἰδικῶς νοουμένωι προσάπτει, τὰς δὲ ὡς θεοπρεπεῖς μόνωι τῶι ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγωι, οὗτος ἔστω κατάκριτος· φωνῶν δὲ διαφορὰν κατ' οὐδένα τρόπον ἀνηιρήκαμεν, εἰ καὶ ἀπόβλητον πεποιήμεθα τὸ μερίζειν αὐτὰς ὡς υἱῶι κατὰ μόνας τῶι ἐκ πατρὸς λόγωι καὶ ὡς ἀνθρώπωι 20
πάλιν κατὰ μόνας υἱῶι νοουμένωι τῶι ἐκ γυναικός. μία γὰρ ὁμολογουμένως ἡ τοῦ λόγου
14 φύσις, ἴσμεν δὲ ὅτι σεσάρκωταί τε καὶ ἐνηνθρώπησε, καθάπερ ἤδη προεῖπον. τίνα δὲ τρόπον ἐσαρκώθη τε καὶ ἐνηνθρώπησεν, εἰ περιεργάζοιτό τις, καταθρήσειεν ἂν τὸν ἐκ
Phil. 2, 7 θεοῦ θεὸν λόγον δούλου τε λαβόντα μορφὴν καὶ ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενον, καθὰ γέγραπται. καὶ κατ' αὐτὸ δὴ τοῦτο καὶ μόνον νοηθείη ἂν ἡ τῶν φύσεων ἢ γοῦν 25
ὑποστάσεων διαφορά· οὐ γάρτοι ταυτὸν ὡς ἐν ποιότητι φυσικῇ θεότης τε καὶ ἀνθρωπότης.
L III 1123 ἐπεὶ πῶς κεκένωται θεὸς ὢν ὁ λόγος, καθεὶς ἑαυτὸν ἐν μείοσιν, τουτέστιν ἐν τοῖς καθ'

1—7 Fγcr 29 γέγονε — φαμέν 11—21 Fcyr 30 ἀλλὰ — γυναικός 19—22 ἐνηνθρώπησε Tim. arm. p. 107. 196 19 Doctr. patr. p. 25, 8 πρὸς Ἀκάκιον ἔγραψεν· 'φωνῶν — ἀνηιρήκαμεν' 22—26 Fcyr 31 τίνα δὲ τρόπον — ἀνθρωπότητος 22 τίνα δέ — 26 διαφορά Facund. 11, 17

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBUΛdΛtΛc

1 ὁμολογοῦμεν SDΛd γὰρ σὰρξ] σὰρξ VcorrR γὰρ σὰρξ V 2 οἰκουμενικὴν P 3 ἀρχαίων WRBΛdtcFcyr 4 κατεσκεύασαι R τὸ om. SDB 5 ὑπονοήσωμεν SR πανταχοῦ PU πανταχοῖ R 6 αὐτὸν VARΛtc Fcyr Doctr. αὐτὸ PWBU αὐτὸν τὴν σάρκα SD *corpus eum* Λd 7 ἐν om. DBFcyr δέ γε om. D γε om. SB 9 πλὴν ὡσ WR 10 τὲ SDABU om. VPWR ὢν om WR μακρὰ R 11 ὁμολογείσθω — ἡμῶν ὅτι μεμένηκεν ὅπερ ἦν καὶ ἀσύγχυτοσ B καὶ om. WR ἀσυγχύτωσ SR 12 ἐκεῖνο ἴσωσ Doctr. ἴσωσ SDWRB τὴν τῆσ ὀρθῆσ πίστεωσ B 13 διηρεῖσθαι VP διαιρεῖσθαι SDΛdtcFcyr Doctr. δὲ om. V 15 οὐ Fcyr ἂν ἔχοι P ἔχοι V τὰσ φωνὰσ ἀπονέμειν WR διανέμειν [διανέμει m] τὰσ φωνὰσ Sm 16 βέλτιστε SFcyr γέγραφεν Fcyr 17 θῦ πρσ̄ SDWRB 18 ὡς om. SDWRB, corr. B πατρὸς om VPΛtc οὕτωσ ScorrR ὃσ Fcyr 19 δὲ om. W 20 θῦ πρσ̄ WRBΛd Doctr. ὡς om. P 21 κατὰ μόνασ πάλιν V λόγου AWRBUΛdtc θῦ λόγου SD υἱοῦ VP Tim. 22 τε om. SDWR 22/23 καθάπερ — ἐνηνθρώπησεν om. SD Doctr. 22 ἤδη καὶ WRB 22/23 τίνα δὲ τρόπον WRBUΛdtcFcyr Fac. τὸν δὲ τρόπον ὃν VPA 23 καταθροίσειεν P ἂν] αὐτὸν W 23/24 θεοῦ θεόν] τοῦ θῦ PΛd θεοῦ Fcyr 24 τε om. SD ἀνθ̄ου W 25 κατ' αὐτό] κατὰ WR δὴ om. SWR τοῦτο VPB τοῦτο τοῦτι R 25/26 ἢ — ὑποστάσεων om. W 26 οὐ] σοὶ Fcyr γὰρ που VP γὰρ δὴ Doctr ταυτὸν [ταυτό W] ὡσ AWRBUΛdFcyr ταυτὸν VPSDΛtc θεότητόσ τε καὶ ἀνθρωπότητοσ SDFcyr 27 μειώσει VPΛtc

ἡμᾶς; ὅταν τοίνυν ὁ τῆς σαρκώσεως πολυπραγμονῆται τρόπος, δύο τὰ ἀλλήλοις ἀπορρήτως τε καὶ ἀσυγχύτως συνενηνεγμένα καθ' ἕνωσιν ὁρᾶι δὴ πάντως ὁ ἀνθρώπινος νοῦς, ἑνωθέντα γε μὴν διίστησιν οὐδαμῶς, ἀλλ' ἕνα τον ἐξ ἀμφοῖν καὶ θεὸν καὶ υἱὸν καὶ
15 Χριστον καὶ κύριον εἶναί τε πιστεύει καὶ ἀραρότως εἰσδέχεται. ἑτέρα δὲ παντελῶς παρὰ ταύτην ἡ Νεστορίου κακοδοξία ὑποκρίνεται μὲν γὰρ ὁμολογεῖν ὅτι καὶ ἐσαρκώθη 5
καὶ ἐνηνθρώπησε θεὸς ὢν ὁ λόγος, τὴν δέ γε τοῦ σεσαρκῶσθαι δύναμιν οὐκ εἰδὼς δύο μὲν ὀνομάζει φύσεις, ἀποδιίστησι δὲ ἀλλήλων αὐτάς, θεὸν ἰδίαι τιθεὶς καὶ ὁμοίως ἄνθρωπον ἀνὰ μέρος συναφθέντα θεῶι σχετικῶς κατὰ μόνην τὴν ἰσοτιμίαν ἢ γοῦν αὐθεντίαν. ἔφη γὰρ οὕτως 9

Ἀχώριστος τοῦ φαινομένου θεός. διὰ τοῦτο τοῦ μη χωριζομένου τὴν τιμὴν οὐ χωρίζω χωρίζω τὰς φύσεις, ἀλλ' ἑνῶ τὴν προσκύνησιν. Loofs, Nestor p. 262, 4-6

Οἱ δέ γε κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν ἀδελφοὶ τὰ μὲν ἐξ ὧν νοεῖται Χριστός, ὡς ἐν ψιλαῖς καὶ μόναις ἐννοίαις δεχόμενοι, φύσεων μὲν εἰρήκασι διαφοράν, ὅτι μη ταυτόν, ὡς ἔφην, ἐν M V 311
ποιότητι φυσικῆι θεότης τε καὶ ἀνθρωπότης, ἕνα γε μὴν υἱὸν καὶ Χριστον καὶ κύριον καί, PG 196
ὡς ἑνος ὄντος ἀληθῶς, ἓν αὐτοῦ καὶ πρόσωπον εἶναί φασιν, μερίζουσι δὲ κατ' οὐδένα 15
τρόπον τὰ ἡνωμένα οὔτε μὴν φυσικὴν παραδέχονται τὴν διαίρεσιν, καθὰ φρονεῖν ἔδοξε
16 τῶι τῶν ἀθλίων εὑρημάτων εἰσηγητῆι. διαιρεῖσθαι δὲ μόνας διατείνονται τας ἐπὶ τῶι κυρίωι φωνὰς πρέπειν τέ φασιν αὐτὰς οὐ τὰς μὲν ὡς υἱῶι κατὰ μόνας τῶι ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγωι, τὰς δὲ ὡς ἑτέρωι πάλιν υἱῶι τῶι ἐκ γυναικός, ἀλλὰ τὰς μὲν τῆι θεότητι αὐτοῦ, τὰς δὲ τῆι αὐτοῦ πάλιν ἀνθρωπότητι (θεὸς γάρ ἐστιν ὁ αὐτὸς καὶ ἄνθρωπος), εἶναι δέ 20
φασιν καὶ ἑτέρας κοινοποιηθείσας τρόπον τινὰ καὶ οἷον ἐπ' ἀμφω βλεπούσας, θεότητά τε καὶ ἀνθρωπότητα λέγω, οἷον δή τι φημί· αἳ μὲν γάρ εἰσι τῶν φωνῶν ὅτι μάλιστα θεοπρεπεῖς, αἳ δὲ οὕτω πάλιν ἀνθρωποπρεπεῖς, αἳ δὲ μέσην τινὰ τάξιν ἐπέχουσιν, ἐμφανίζουσαι τον υἱὸν θεὸν ὄντα καὶ ἄνθρωπον ὁμοῦ τε καὶ ἐν ταυτῶι ὅταν μὲν γὰρ τῶι Φιλίππωι λέγηι 24
τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμί, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε; οὐ Ioh 14, 9
πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῶι πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν, ὁ ἑωρακὼς 10 9
ἐμὲ ἑώρακε τὸν πατέρα. ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἓν ἐσμέν, θεοπρεπεστάτην εἶναι διαβεβαιούμεθα την φωνήν. Ioh 10, 30
ὅταν δὲ τοῖς Ἰουδαίων ἐπιπληττηι δήμοις, ἐκεῖνο λέγων εἰ Ioh 8, 39 40
τέκνα τοῦ Ἀβραὰμ ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε ἄν νῦν δὲ Ζητεῖτέ
με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα τοῦτο Ἀβραὰμ 30

1—4 Ephr ap Phot 229 p 262b 15 ἐν τῆι προς Ἀκακιον τον Μελιτηνῆς 'ὅτε — εἰσδέχεται' 1—3 Fcyr 32 ὁταν — οὐδαμῶς 22—24 Fcyr 33 οἷον — αὐτῶι

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBUΛdΛtΛc

1 ὅτε B Ephr πολυπραγμονεῖται VB Ephr 2 τε και — πάντως ὁ om S καθ'] προσ WR ὁρᾶι δη] ὁρᾶται Bcorr ὁρᾶ U 3 και[1] om WR 3/4 καὶ Χριστὸν om S 4 τε PAUΛtc om SDWRB Ephr τὲ καὶ V ἀρρήτωσ P ἀναρρήτωσ S ἐνδέχεται SD ἐκδέχεται WR πάλιν S 5 παρ' αὐτην SD κενοδοξία S καὶ om S 6 οὐ συνειδωσ U 7 ἀποδιαιρεῖ V ἄνον ὁμοιωσ A 10 ὁ θ̄ς B 11 αινῶ S 13 ἐννοίαις om Λd φυσεωσ R μὲν om WR ὡς ἐν Λd 14 θεοτητοσ τε καὶ ἀνθρωπότητοσ R τε om SD κν̄ καὶ χ̄ν SD 15 το προσωπον VP 16 φυσικῶσ P τὴν om W 17 ευρεματων VPSDWB εὐρυματων U δογματων Doctr Λtc διαιρεῖσθαι VPSDBΛtc διηρῆσθαι AWRU Doctr 17/18 τῶι κυρίωι] κ̄ω̄ P χ̄ω̄ WRB 18 τε VPABU δὲ SDWRΛtc Doctr αὐτασ φασὶν B ὡς om SD κατα μονασ ὡσ υἱῶ P 19 δὲ καὶ ωσ V ἐν ἑτερω B τας om A 20 τας] τα Λ παλιν τῆ ἀνθρωποτητι αὐτοῦ V παλιν τῆ αὐτοῦ ἀνθρωπότητι P καὶ ἄνοσ ὁ αὐτοσ B εἰδέναι S 21 καὶ ἑτέρασ φασι B καινοποιηθεισασ D κοινωθείσασ W κοινωνηθεισασ R τε om SDB 22 δὲ δη VPRB τι om Fcyr 23 αἳ δὲ — ἀνθρωποπρεπεῖς om VWR ουτωσ] αὐτῶι Fcyr ὁτι μαλιστα μεσην SD ἐπέχουσαι P 24 τὲ ὁντα VFcyr αὐτῶι Fcyr λέγει VR 25 το σούτω χρόνω R 26 ἐστιν om SΛdt 27 καὶ ἐγὼ καὶ U εἰδέναι S 28 τῶν ιουδαίων SD δήμοισ ἐπιπλήττη B ἐκεῖνο om SΛd 28/29 εἰ τέκνα — ἐποιεῖτε ἄν om B 30 λελαληκα ὑμῖν U

οὐκ ἐποίησεν, ἀνθρωποπρεπῶς εἰρῆσθαι τὰ τοιάδε φαμέν, πλὴν τοῦ ἑνὸς υἱοῦ τὰς θεοπρεπεῖς καὶ μέντοι τὰς ἀνθρωπίνας. θεὸς γὰρ ὢν γέγονεν ἄνθρωπος, οὐ τὸ εἶναι θεὸς ἀφείς, ἐν προσλήψει δὲ μᾶλλον σαρκὸς καὶ αἵματος γεγονώς· ἐπειδὴ δὲ εἷς ἐστιν Χριστὸς
17 καὶ υἱὸς καὶ κύριος, ἓν αὐτοῦ καὶ πρόσωπον εἶναι φαμὲν ἡμεῖς τε κἀκεῖνοι. μέσας
Hebr. 13, 8 δὲ εἶναι φωνὰς ἐκείνας διαβεβαιούμεθα, οἷον ὅταν ὁ μακάριος γράφηι Παῦλος Ἰησοῦς
L III 1126 Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον, ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. καὶ πάλιν·
1 Cor. 8, 5. 6 εἴπερ εἰσὶ θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοὶ ἔν τε τῶι οὐρανῶι καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλ' ἡμῖν εἷς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς ἐξ αὐτοῦ, καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ. καὶ
Rom. 9, 3-5 πάλιν· ηὐχόμην γὰρ αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν
ἀδελφῶν μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα, οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλῖται, ὧν ἐστιν ἡ υἱοθεσία καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ διαθήκη καὶ ἡ δόξα, ὧν οἱ πατέρες καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν. ἰδοὺ γὰρ ἰδοὺ Χριστὸν Ἰησοῦν ὀνομάσας, χθὲς καὶ σήμερον τὸν αὐτὸν εἶναί φησι καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας καὶ δι' αὐτοῦ γενέσθαι τὰ
πάντα καὶ τὸν κατὰ σάρκα ἐξ Ἰουδαίων ἐπὶ πάντων ὀνομάζει θεὸν καὶ μὴν καὶ
PG 197 εὐλογητὸν εἶναί φησιν εἰς τοὺς αἰῶνας. μὴ τοίνυν διέλῃς ἐν τούτοις τὰς ἐπὶ τῶι κυρίωι φωνάς (ἔχουσι γὰρ ἐν ταυτῶι τὸ θεοπρεπὲς καὶ τὸ ἀνθρώπινον), ἐφάρμοσον δὲ μᾶλλον αὐτὰς ὡς ἑνὶ τῶι υἱῶι, τουτέστιν τῶι θεῶι λόγωι σεσαρκωμένωι. ἕτερον τοίνυν ἐστὶν τὸ διαιρεῖν τὰς φύσεις, καὶ τοῦτο μετὰ τὴν ἕνωσιν, καὶ κατὰ μόνην ἰσοτιμίαν συ-
M V 324 18 νῆφθαι λέγειν ἄνθρωπον θεῶι καὶ ὁμοίως ἕτερον τὸ φωνῶν εἰδέναι διαφοράν. ποῦ τοιγαροῦν ταῖς Νεστορίου κενοφωνίαις τὰ ἐκείνων συντρέχει; εἰ γὰρ καί τισιν δοκεῖ τῶν λέξεων ἡ συνθήκη καὶ τῶν ῥημάτων ἡ προφορὰ τῆς ἰσχνῆς ἄγαν ἀκριβείας ἀπολιμπάνεσθαι,
Eph. 6, 19 θαυμαστὸν οὐδέν· δυσεκφώνητα γὰρ τὰ τοιάδε λίαν. ταύτηι τοι καὶ ὁ θεσπέσιος Παῦλος ἐζήτει παρὰ θεοῦ λόγον ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματος αὐτοῦ. ὅτι γὰρ οὐ μερίζουσιν εἰς δύο τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, χρῆναι λέγοντες ἐφαρμόζεσθαι τὰς φωνάς, τῆι μὲν θεότητι αὐτοῦ τὰς θεοπρεπεῖς, τῆι δὲ ἀνθρωπότητι πάλιν αὐτοῦ τὰς ἀνθρωπίνας, πῶς οὐχ ἅπασιν ἐναργές; διαβεβαιοῦνται γάρ, ὡς ἔφην, ὅτι αὐτὸς ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, γεννηθεὶς πρὸ αἰώνων, καὶ ἐν ἐσχάτοις καιροῖς ἐγεννήθη κατὰ σάρκα ἐκ τῆς ἁγίας παρ-
ep. 123. 127 θένου· προσεπάγουσι δὲ ὅτι διὰ τὴν ἄφραστόν τε καὶ ἀσύγχυτον ἕνωσιν καὶ θεοτόκον

14—19 Fcyr 34 ἰδοὺ γὰρ — υἱῶι 25—p. 29, 15 Doctr. patr. 23, 6 ὅτι γὰρ — πάσας ἑνί

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBUΛdΛtΛc

1 τοιαῦτα VPS τοῦ om. WR τάσ τε ABΛtc 2 ὢν om. V 3 μᾶλλον om. WR ἐστι om. VP 3/4 χσ καὶ υσ καὶ κσ VPAUΛtc υσ καὶ θσ καὶ κσ SDWRB *filius et dominus et deus* Λd 4 ἐν αὐτῶ S καὶ om. SD προσώποισ S εἶναι om WR 5 ἐκείνας om. WR οἷον om. VS ὅταν om. R παῦλοσ γράφη [γράφει R] VWR 7 καὶ γὰρ εἴπερ AUΛd τε om. SDB τῶι om AWRU 7/8 ἐν τῆ γῆ V 8 θσ καὶ πηρ WR κσ θσ πηρ S κσ θσ καὶ πηρ D καὶ — ἐξ αὐτοῦ om. VP, corr. Vmg 9/10 καὶ πάλιν om. S 10 τοῦ om. P 11 τῶν κατὰ U 12 καὶ ἡ νομοθεσία om. W αι διαθῆκαι SD 13 καὶ om. S τὸ κατὰ σάρκα χσ VP 14 ἀμήν om. Λc ἐχθὲσ R 15 γεγενῆσθαι SDB τὰ om. SD 16 ἐπὶ πάντων om. WRU ἐπὶ πάντασ BFcyr 17 εἰσ τουσ αἰῶνασ εἶναι φησιν R φασὶν S τοίνυν] οὖν WR διέλῃς ἐν] διάλασσε S διέλυσε U, corr. S τούτω SDWRB, corr. S, αὐτῶι Fcyr 18 ἐφήρμοσε U 19 μᾶλλον om. WR ἐν ἑνὶ SR 20 διελεῖν SDB τὴν ἰσοτιμίαν WR 21/22 τοίνυν SD 22 καινοφωνίαισ SDΛdtc συμβαίνει S δοκεῖ τισὶ B 23 ῥημάτων] νοημάτων SD διαφορὰ V ἄγαν] αὖ ἂν W ἀπολιμπάνεσθαι] ἐστὶ καταλιμπάνεσθαι SD 24 οὐδέν οm S λίαν] λέγειν U μακάριοσ WR 25 ἐξήτει R ἐξαιτεῖ B λόγον παρὰ θῦ WR τοῦ θῦ ABU τοῦ om. S χωρίζουσιν S 26 δύο υἱοὺσ WRΛd Doctr. ἐφαρμόζοντεσ U 27 ἀνθρωπίνη S αὐτοῦ πάλιν PBU πάλιν WRΛd 28 αὐτὸς οm. WR 29 κατὰ σάρκα om. W 30 τε om V

εἶναι πιστεύουσι τὴν ἁγίαν παρθένον, καὶ ἕνα υἱὸν καὶ Χριστὸν καὶ κύριον ὁμολογοῦσι σαφῶς. ἀπίθανον δὲ παντελῶς τὸ καὶ ἕνα λέγειν καὶ διατέμνειν εἰς δύο τὸν ἕνα νομίζειν αὐτούς. οὐ γὰρ ἂν εἰς τοῦτο προῆλθον ἀποπληξίας, ὡς παραβάτας ἑαυτοὺς συνιστάνειν, ἃ κατέλυσαν ὀρθῶς, οἰκοδομοῦντες ἀβούλως. εἰ γὰρ ταῖς Νεστορίου συμφέρονται δόξαις,
19 πῶς αὐτὰς ἀναθεματίζουσιν ὡς βεβήλους καὶ μυσαράς; οἶμαι δὲ δεῖν καὶ τὰς αἰτίας εἰπεῖν, δι' ἃς εἰς τοῦτο προῆλθον ἰσχνομυθίας. ἐπειδὴ γὰρ οἱ τῆς Ἀρείου δυσσεβείας ὑπασπισταί, τῆς ἀληθείας τὴν δύναμιν ἀνοσίως ἐκκαπηλεύοντες, τὸν ἐκ θεοῦ φασι λόγον γενέσθαι μὲν ἄνθρωπον, πλὴν ἀψύχωι προσχρήσασθαι σώματι (πράττουσι δὲ τοῦτο φιλοκακούργως, ἵνα τὰς ἀνθρωπίνας φωνὰς αὐτῶι προσνέμοντες ὡς ἐν μείοσιν ὄντα τῆς τοῦ πατρὸς ὑπεροχῆς τοῖς παρ' αὐτῶν πλανωμένοις καταδεικνύωσιν ἑτεροφυᾶ τε αὐτὸν εἶναι λέγωσιν), ταύτηι τοι δεδιότες οἱ ἐκ τῆς Ἀνατολῆς, μὴ ἄρα πως ἡ τοῦ θεοῦ λόγου κατασμικρύνοιτο δόξα τε καὶ φύσις ἀπό γε τῶν ἀνθρωπίνως εἰρημένων διὰ τὴν μετὰ σαρκὸς οἰκονομίαν, διορίζουσι L III 1127 τὰς φωνάς, οὐκ εἰς [πρόσωπα] δύο τέμνοντες, ὡς ἔφην, τὸν ἕνα υἱὸν καὶ κύριον, ἀλλὰ τὰς μὲν τῆι θεότητι αὐτοῦ προσνέμοντες, τὰς δὲ τῆι ἀνθρωπότητι πάλιν τῆι αὐτοῦ, πλὴν τὰς πάσας ἑνός.

20 Ἐπυθόμην δὲ ὅτι γέγραφεν τισὶ τῶν ἐπιτηδείων ὁ εὐλαβέστατος καὶ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἰωάννης ὡσανεὶ ἐμοῦ σαφῶς διδάξαντος καὶ λαμπρᾶι τῆι φωνῆι ὁμολογεῖν μὲν PG 200
τῶν φύσεων τὸ διάφορον, διαιρεῖν δὲ τὰς φωνὰς καταλλήλως ταῖς φύσεσιν, καὶ ἐπ' αὐτῶι ep. A 119
δὴ τούτωι σκανδαλίζονταί τινες. ἦν οὖν ἀναγκαῖον καὶ πρός γε τοῦτο ἡμᾶς εἰπεῖν. οὐκ ἠγνόησεν ἡ σὴ τελειότης ὅτι τῆς Ἀπολιναρίου δόξης τὸν μῶμον τῶν ἐμῶν καταχέοντες ἐπιστολῶν ὠιήθησαν ὅτι καὶ ἄψυχον εἶναι φημὶ τὸ ἅγιον σῶμα Χριστοῦ καὶ ὅτι κρᾶσις ἢ σύγχυσις ἢ φυρμὸς ἢ μεταβολὴ τοῦ θεοῦ λόγου γέγονεν εἰς τὴν σάρκα ἢ γοῦν τῆς σαρκὸς μεταφοίτησις εἰς φύσιν θεότητος, ὡς μηδὲν ἔτι σώιζεσθαι καθαρῶς μήτε μὴν εἶναι ὅ ἐστιν. ὠιήθησαν δὲ πρὸς τούτωι καὶ ταῖς Ἀρείου με συμφέρεσθαι δυσφημίαις διά τοι τὸ μὴ θέλειν διαφορὰν εἰδέναι φωνῶν καὶ τὰς μὲν εἶναι λέγειν θεοπρεπεῖς, τὰς δὲ ἀνθρωπίνας καὶ πρεπούσας μᾶλλον τῆι οἰκονομίαι τῆι μετὰ σαρκός. ἐγὼ δὲ ὅτι τῶν τοιούτων ἀπήλλαγμαι, M V 325 μαρτυρήσειεν ἂν ἑτέροις ἡ σὴ τελειότης, πλὴν ἔδει σκανδαλισθεῖσιν ἀπολογήσασθαι. ταύτηι

19—p. 30, 6 Fcyr 35 ἦν — ἄνθρωπος

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBUΛdΛιΛc

1 τὴν ἁγίαν παρθένον πιστεύουσι WR $\overline{\chi\nu}$ καὶ $\overline{\upsilon\nu}$ SDWR υἱὸν Λd 2 καὶ om WRU Doctr. λέγειν ἕνα Doctr. λέγειν VP ὀνομάζειν SD 3 ἂν om. V προῆλθεν A ἑαυτοῦ P 4 οἰκονομοῦντεσ ἀβούλωσ P ἀβούλωσ οἰκοδομοῦντεσ SD 5 μιαρὰσ B δὲ om. U 6 ἰσχομυθίασ S ἰσχνοφωνίασ V 7 ἐγκαπηλεύοντεσ S λόγον φασὶ WR γεγενῆσθαι SDWB γεγεννῆσθαι R 8 ἄνθρωπον] ἀλλ' ἐκ γυναικὸσ S δὲ om. P 9 αὐτῶ φωνὰσ SDB Doctr. μείωσιν WΛιc ὄντι P 10 καταδεικνύωσιν AWRB Doctr. καταδεικνύουσιν U ἐπιδεικνύωσιν V ἐπιδεικνύουσιν P ὑποδεικνύωσιν D ὑποδεικνύουσιν S τὲ VPAUΛdιc δὲ WRB δὲ ὄντωσ SD παρ' αὐτὸν AU Doctr. οὕτωσ εἶναι WRB λέγουσι SR 11 τοι γὰρ VP ἡ ἐκ τοῦ WR κατασμικρύνηται SD Doctr. 12 γε om. W τε R εἰρημένων ἀνθρωπίνωσ B ἀνθρωπίνωσ S 13 πρόσωπα AWRBUΛd Doctr. om. VPSDΛιc ὡς ἔφην om. WR τὸν ἕνα om. SD υἱὸν] $\overline{\chi\nu}$ WR 14 αὐτοῦ om. WR τῆι^{3} om. WRB 15 ἁπάσασ SD ἑνὸσ VPAWRUΛdιc ἑνὶ SD Doctr. ἑνὶ υἱῶ B 16 γεγράφηκε B 17 ἐπίσκοποσ τῆσ ἀντιοχέων SΛd ὡσεὶ W λαμπρᾶι τῆι] λαμπροτάτη WR 18 αὐτὸ V 19 τοῦτο PSR 20 ἠγνόηκεν VPFcyr ἠγνόησε δὲ WR δόξησ ἀπολιναρίου B ἀπολλιναρίου S 21 ἅγιον om. W ἢ] καὶ V 22 ἢ^{2}] καὶ Fcyr θεοῦ om. Fcyr γοῦν om. W 23 μεταφοιτησάσησ Fcyr ἔτι] τι SD μὴν om. S 24 δὲ] τε τινὲσ WRB τούτοισ WRΛd καὶ om. WR με συμφύρεσθαι A συμφέρεσθαί με WR βλασφημίαις Fcyr τοι] τε U τὸ] τοῦτο τὸ S ἐθέλειν VPFcyr 25 λέγειν εἶναι U 26 τῶν τοιούτων] τούτων WR 27 μαρτυρήσει ἂν ἐν V μαρτυρήσει ἐν k μαρτυρήσειεν h κἂν Λc ἀπολογίσασθαι VR

ep. 127 τοι γέγραφα προς τὴν θεοσέβειαν αὐτοῦ ὡς οὔτε πεφρόνηκά ποτε τὰ Ἀρείου τε καὶ Ἀπολιναρίου οὔτε μὴν μεταπεποιῆσθαι τὸν τοῦ θεοῦ λόγον εἰς σάρκα φημί, ἀλλ' οὐδὲ εἰς φύσιν θεότητος μεταφῦναι τὴν σάρκα διὰ τὸ ἄτρεπτον εἶναι καὶ ἀναλλοίωτον τὸν τοῦ θεοῦ λόγον· ἀνεφικτον δὲ καὶ τὸ ἕτερον οὐτε μὴν ἀνήιρηκά ποτε φωνῶν διαφοράς, ἀλλ' οἶδα τον κύριον θεοπρεπῶς τε ἅμα καὶ ἀνθρωπίνως διαλεγόμενον, ἐπείπερ ἐστὶν ἐν ταὐτῶι θεος καὶ ἄνθρωπος. οὐκοῦν αὐτὸ δὴ τουτὶ κατασημῆναι θέλων γέγραφεν ὅτι ἐδίδαξεν ὁμολογεῖν τῶν φύσεων τὸ διάφορον καὶ διαιρεῖν τὰς φωνὰς καταλλήλως ταῖς φύσεσιν· αἱ δὲ τοιαῦται διαλέξεις ἐμαὶ μὲν οὐκ εἰσιν, ἐξεφωνήθησαν δὲ παρ' αὐτοῦ.

21 Κἀκεῖνο δέ, οἶμαι, τοῖς εἰρημένοις προσεπενεγκεῖν ἀναγκαῖον. ἀφίκετο γὰρ πρός με ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Παῦλος τῆς Ἐμεσηνῶν, εἶτα λόγου κεκινημένου περὶ τῆς ὀρθῆς τε καὶ ἀμωμήτου πίστεως διεπυνθάνετό μου καὶ μάλα ἐσπουδασμένως εἰ συναινῶ τοῖς γραφεῖσιν παρὰ τοῦ τῆς ἀοιδίμου μνήμης καὶ τρισμακαρίου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου προς Ἐπίκτητον ἐπίσκοπον τῆς Κορινθίων. ἐγὼ δὲ ἔφην ὅτι εἰ σώιζεται παρ' ὑμῖν οὐ νενοθευμένον το γράμμα (παραπεποίηται γὰρ τῶν ἐν αὐτῶι πολλὰ παρὰ τῶν τῆς ἀληθείας ἐχθρῶν), συναινέσαιμι ἂν πάντηι τε καὶ πάντως. ὃ δὲ πρὸς τοῦτο ἔφασκεν ἔχειν μὲν καὶ αὐτὸς τὴν ἐπιστολήν, βούλεσθαι δὲ ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν ἀντιγράφων πληροφορηθῆναι καὶ μαθεῖν πότερόν ποτε παρεποιήθη τὰ αὐτῶν βιβλία ἢ μή. καὶ δὴ καὶ λαβὼν ἀντίγραφα παλαιὰ καὶ οἷς ἐπεφέρετο, συμβαλών, ηὗρισκεν ταῦτα νενοθευμένα καὶ προέτρεψεν ἐκ τῶν
L III 1130 παρ' ἡμῶν βιβλίων ἴσα ποιῆσαι πέμψαι τε τῆι Ἀντιοχέων ἐκκλησίαι· ὃ δὴ καὶ γέγονεν.
A 119 καὶ τοῦτό ἐστιν ὃ γέγραφεν ὁ εὐλαβέστατος καὶ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἰωάννης τῶι
PG 201 Καρρηνῶι περὶ ἐμοῦ ὅτι ›ἐξέθετο τὰ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως, συνυφάνας ἡμῖν καὶ τὴν πατρωιαν παράδοσιν, μικροῦ καὶ ἐξ ανθρώπων, ἵν' οὕτως εἴπω, γενέσθαι κινδυνεύσασαν‹.

22 Ἐὰν δὲ περικομίζωσί τινες ἐπιστολὴν ὡς γραφεῖσαν παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Φιλίππου ὡσανεὶ τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Ξύστου χαλεπήναντος ἐπὶ τῆι Νεστορίου καθαιρέσει καὶ ἐνρήξαντος αὐτῶι, μὴ πιστευέτω ἡ σὴ ὁσιότης· σύμφωνα γὰρ τῆι ἁγίαι συνόδωι γέγραφεν καὶ πάντα ἐβεβαίωσεν τὰ παρ' αὐτῆς πραχθέντα καὶ ἐστιν ὁμόφρων ἡμῖν. εἰ δὲ δὴ καὶ ὡς παρ' ἐμοῦ γραφεῖσα παρακομίζοιτο πρός τινων ἐπιστολὴ ὡς μετανοοῦντος ἐφ' οἷς πεπράχαμεν κατὰ τὴν Ἐφεσίων, γελάσθω καὶ

V, P [= hk], S, D [= nin], AWRBUΛ^{d}Λ^{t}Λ^{c}

1/2 πεφρόνηκα ποτὲ τὰ [τὰ om R] ἀρείου τε [τε om. WR] καὶ ἀπολιναρίου VPAWRUF^{cyr} πεφρόνηκα τα ἀρείου ποτὲ καὶ ἀπολιναρίου D τὰ ἀρείου καὶ ἀπολλιναρίου πεφρόνηκα S πεφρόνηκα τα αρείου B 2 τον τοῦ θῦ λόγον εἰσ σάρκα μεταπεποιῆσθαι B 3 μεταφυῆναι V καὶ ἀναλλοιωτον εἶναι B 4 τὸ om B διαφορὰν WRBF^{cyr} 5 θεοπρεπῶσ ἅμα καὶ ἀνθρωπίνωσ P θεοπρεπῶσ τε καὶ ἀνθρωπίνωσ αμα V θεοπρεπῶσ τε καὶ ἀνθρωπίνωσ WR τούτω S θεός τε ὁμοῦ F^{cyr} 6 αὐτῶ P τοῦτο VSD om P κατα tum spat rel. P ὁτι δὲ R ἐδίδαξεν ὁμολογεῖν VPARBUΛ^{dtc} ἐδιδαξεν W ἔδει νῦν συνιδεῖν SD 7 καταλλήλων R 8 λεξεισ P 9 οἶμαι om VP ἀναγκαῖον προσεπενεγκεῖν B προσενεγκεῖν PSD προσεπινοεῖν W ἄξιον VS, corr Vulg μὲν γὰρ AU 10 παῦλοσ ὁ WRB om V τῆς] τῶν S ἐμισηνῶν VA 11 τε om VPSD καὶ μάλα ἐσπουδασμένως om SD συναινῶ] ἁρα συμφωνῶ SD 12 καὶ — Ἀθανασίου] ἀθανασίου τοῦ τρισμακαρίστου ἡμῶν πρσ̄ SD 13 τῆς om WR ὅτι om. W ημῖν P 14 παραπεποίηνται WRU πολλὰ τῶν ἐν αὐτῶ WR αυτοῦ πολλὰ P διὰ S τῆς om P 15 τε om R τούτοισ D 16 δὲ καὶ ἐκ SD πληροφορηθῆναι τοῦτο S 17 τὰ αὐτῶν βιβλία παρεποιήθη V καὶ δὴ καὶ VAU καὶ δὴ PSDB καὶ WR 18 συνεφέρετο D εὕρισκε PDBU *deprehendi* Λ^{d} 19 ἴσα] τοῦτο S πέμψασ S 20 τὸ V 21 καρρηνῶ SARΛ^{tc} καρήνιυ PD καρίνω VWBU *Careno pontifici* Λ^{d} τὰ om WRB περὶ om P συνυφήνασ AU 22 κινδυνεύουσαν VW κινδυνεύσασαν ex κινδυνεύσαν corr. R 23 παρακομίζωσι D προκομίζωσι B^{corr} ὡς om D τοῦ om V εὐλαβεστάτου om. WR 24 ξυστάτου B 25 καθαιρέσει νεστορίου S ἐνρήξαντοσ [ἐναρήξαντοσ U] αὐτῶ [αὐτὸ W] PSDWRU *increpauerit ei* Λ^{c} ἀρήξαντοσ αὐτῶ VB ἀρήξαντοσ αὐτοῦ A *scripserit ei* Λ^{t} *eamque irritam duxerit* Λ^{d} πιστευέτω τοῦτο [τουτω S] SDBΛ^{d} 26 παρ' αὐτῆς om A 27 ὁμοφρονῶν SD δὴ om U 28 ἐφεσίων πόλιν VP γενέσθω V

τοῦτο· ἐσμὲν γὰρ διὰ τὴν τοῦ σωτῆρος χάριν ἐν καλῷι φρενὸς καὶ τοῦ εἰκότος οὐκ ἐκπεφορήμεθα λογισμοῦ.

Πρόσειπε τὴν παρὰ σοὶ ἀδελφότητα σὲ ἡ σὺν ἡμῶν ἐν κυρίωι προσαγορεύει.

129 = S 126 A 129. Latina uersio extat in Collectione Casinensi 295

Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Δυνατὸν ἐπίσκοπον Νικοπόλεως Παλαιᾶς Ἠπείρου ἐπιστολή

1 Κυρίωι μου ἀγαπητῶι ἀδελφῶι καὶ συλλειτουργῶι Δυνατῶι Κύριλλος ἐν κυρίωι χαίρειν. L III 1151 M V 348 PG 77, 249
Δεῖν ὠιήθην τῆι σῆι θεοσεβείαι τὰ παρακολουθήσαντα ἐπὶ τῆι εἰρήνηι τῶν ἐκκλησιῶν καταστῆσαι γνώριμα. ἀφίκετο τοίνυν ὁ κύριός μου ὁ θαυμασιώτατος τριβοῦνος καὶ νοτάριος Ἀριστόλαος εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, ἐπιφερόμενος καὶ βασιλικὰς συλλαβάς, αἳ παρεκελεύοντο τὸν εὐλαβέστατον ep. 120
τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας ἐπίσκοπον Ἰωάννην ἀναθεματίσαι μὲν τὰ μιαρὰ Νεστορίου δόγματα, 10
καταψηφίσασθαι δὲ καὶ τὴν καθαίρεσιν αὐτοῦ καθ' ὁμοιότητα τῆς ἁγίας συνόδου ζητῆσαί τε οὕτω τὴν παρ' ἡμῶν κοινωνίαν. καὶ ἡ μὲν δύναμις τῶν γεγραμμένων αὕτη· τινὲς δὲ τῶν κατὰ τὴν Ἀνατολὴν ἐπισκόπων, οὔπω τάχα Νεστορίου καταγινώσκοντες ἢ καὶ προστασίαν αὐτῶι νέμοντες τὴν ὀρθὴν ἡμῶν λυποῦσαν πίστιν καὶ τῆι δόξηι τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ προσκρούουσαν οὐ μετρίως, παρεσκεύασαν γράψαι πρός με τὸν θεοσε- 15 ep. A 105
βέστατον καὶ ὁσιώτατον τῆς Βεροιαίων ἐπίσκοπον Ἀκάκιον εἰκαῖά τινα, ὡς αὐτῶν αἰτούντων χρῆναι μὲν ἅπαντα τὰ παρ' ἡμῶν γραφέντα κατὰ Νεστορίου παραλύεσθαι καὶ ὡς ἄκυρα ῥίπτεσθαι, συνθέσθαι δὲ μόνωι τῶι συμβόλωι τῆς πίστεως τῆς ὁρισθείσης παρὰ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων ἐν τῆι Νικαέων πόλει. οἷδε δὲ ἡ σὴ ὁσιότης ὅτι τοιαῦτοι πάλαι αὐτῶν ep. 90
2 αἱ προτάσεις ἦσαν κατὰ τὴν Ἐφεσίων πόλιν. ἐγὼ δὲ πρὸς ταῦτα γέγραφα ὅτι πρᾶγμα 20 ep. A 107
αἰτοῦσιν οὐκ ἐνδεχόμενον· γεγράφαμεν γὰρ ὀρθῶς ἃ γεγράφαμεν, τῆι ὀρθῆι καὶ ἀμωμήτωι συναγορεύοντες πίστει, καὶ οὐδὲν τὸ παράπαν τῶν ἰδίων ἀρνούμεθα. οὐ γὰρ εἴρηταί τι, καθάπερ αὐτοί φασιν, ἀτημελῶς, ἀλλὰ τῆς ὀρθότητος ἐχόμενα πανταχοῦ καὶ τῆι τῆς ἀληθείας δυνάμει συντρέχοντα· χρῆναι δὲ μᾶλλον αὐτοὺς μὴ περιδρομαῖς τισι καὶ ἀναβολαῖς κεχρῆσθαι τοιαύταις μήτε μὴν ἔξω φέρεσθαι τῶν ἀναγκαίων, ἀλλὰ κατὰ τὸ δόξαν εὖ ἔχειν 25 M V 349
καὶ αὐτῶι τῶι εὐσεβεστάτωι καὶ θεοφιλεστάτωι βασιλεῖ καὶ τῆι ἁγίαι συνόδωι τὰς Νεστορίου PG 252
φλυαρίας καὶ τὰς κατὰ Χριστοῦ γενομένας δυσφημίας ἀναθεματίσαι ὁμολογῆσαί τε τὴν καθαίρεσιν αὐτοῦ καὶ συνθέσθαι τῆι χειροτονίαι τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου
3 Μαξιμιανοῦ. τούτων τοίνυν παρ' ἐμοῦ διαπεμφθέντων αὐτοῖς τῶν γραμμάτων, συνεωρακότες ὅτι οὐκ ἂν λάβοιεν τὴν κοινωνίαν, μὴ εἰς πέρας ἐνηνεγμένων ὧν ἔδει ποιεῖν αὐτούς, 30
ἀποστέλλουσιν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν τὸν εὐλαβέστατον καὶ θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον τῆς Ἐμεσηνῶν Παῦλον ἐπικομιζόμενον πρός με γράμματα κοινωνικὰ μέν, ὑπαγορευθέντα δὲ οὐ ep. A 108
σφόδρα καθηκόντως. προσεποιοῦντο γὰρ καὶ μέμψεις προσάγειν ὡς οὐκ ὀρθῶς τινων εἰρημένων καὶ πεπραγμένων ἐν τῆι ἁγίαι συνόδωι. καὶ τὰς μὲν τοιαύτας ἐπιστολὰς οὐ προσηκάμην, ἀλλ' ἔφην ὅτι οἱ καὶ συγγνώμην αἰτεῖν ὀφείλοντες ἐπὶ τοῖς φθάσασι πῶς καὶ 35

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBUΛΘΛιΛc
1 φρενὶ D 2 λογισμοῖσ B 3 om WR
V, P [= hk], S, D [= mn], AΛ
5 Τοῦ αὐτοῦ VPSD Κυρίλλου Λ δονάτον VP ἐπιστολή om mA 6 δονάτω VP 7 ρκθ V ρκ̄ P ριθ' D ὠιήθην] *opinor peculiariter* Λ τῆ παρακολουθήσαντι S 10 νεστορίου μιαρὰ SD δόγματα καὶ V 11 καὶ om SD αὐτοῦ om. SD 12 ἡμῖν P δὲ καὶ SD 13 ἡ] οἳ P 14 ἡμῶν om. P 14/15 λυποῦσαν — προσκρούουσαν Λ λυποῦσι — προσκρούουσιν [προσκυνοῦσιν S οὐ προσκυνοῦσιν D] VPSDA 15 Χριστοῦ om. P οὐ μετρίωσ αἳ A αἳ οὐ μετρίωσ D παρεσκεύασάν τε V 16 βερροιαίων VDA 19 ἡμιων om VPSD 20 καὶ κατὰ Λ τὴν τῶν V γέγραφα] ἔφην P 22 εἴρηταί τι] εἴρητί V 23 πανταχοῦ PSDΛΛ παντελῶσ καὶ πανταχοῦ V 26 εὐσεβεστάτω ΛΛ θεοσεβεστάτω VPSD 30 ἀνηνεγμένων Λ 32 ἐμισηνῶν VSA γράμματα VΛΛ om. PSD που οὐ SD 35 οἳ] εἰ P

δευτέρας ἐπάγουσιν ὕβρεις; ἀπολογουμένου δὲ τοῦ μνημονευθέντος θεοσεβεστάτου
I. III 1154 ἐπισκόπου ἑνωμότως τε διαβεβαιουμένου μὴ τοιοῦτον ἐσχηκέναι σκοπὸν αὐτούς, ἐξ ἁπλό-
τητος δὲ μᾶλλον ἐπὶ τὸ γράμμα ἐλθεῖν, παρῆκα μὲν διὰ τὴν ἀγάπην καὶ τοῦτο, οὐ πρό-
ep. 122 τερον δὲ συναχθῆναι αὐτῶι συγκεχώρηκα, εἰ μὴ βιβλίον ἐπιδοὺς ἐγγράφως ἀνεθεμάτισε τὰ
Νεστορίου δόγματα καὶ ὡμολόγησεν ἔχειν αὐτὸν καθηιρημένον καὶ συντίθεσθαι τῆι χειρο-
4 τονίαι τοῦ εὐλαβεστάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Μαξιμιανοῦ. καὶ ἠξίου μὲν ὡς
ὑπὲρ πάντων τῶν κατὰ τὴν Ἀνατολὴν ὄντων θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων τὰ τοιαῦτα βιβλία
δούς, μηδὲν ἕτερον ἡμᾶς προσαπαιτῆσαι· ἠνεσχόμην δὲ οὐδαμῶς, ἀλλὰ γὰρ συνεξέπεμψα
τῶι κυρίωι μου τῶι θαυμασιωτάτωι τριβούνωι καὶ νοταρίωι Ἀριστολάωι δύο τῶν ἡμετέρων
κληρικῶν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, ἐγχειρίσας χάρτην καὶ εἰπὼν ὅτι ἐὰν ὑπογράψηι ὁ θεοσε-
βέστατος ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων Ἰωάννης καὶ δέξηται τοῦτον, τότε ἀπόδοτε τὰ κοινω-
νικά. ἐδυσχέραινε γὰρ ἐπὶ τῶι βράδει ὁ μνημονευθεὶς θαυμασιώτατος τριβοῦνος Ἀριστό-
λαος. ὑπογράψαντος τοίνυν τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Ἰωάννου καὶ τῶν σὺν αὐτῶι
ἐπιφανεστέρων, ἀναθεματισάντων δὲ τὰ Νεστορίου δόγματα καὶ ὁμολογησάντων ἔχειν αὐτὸν
καθηιρημένον συνθεμένων τε τῆι χειροτονίαι τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Μαξιμιανοῦ,
ep. 95 ἀποδεδώκαμεν τὴν κοινωνίαν· ταῦτα γὰρ αὐτοῖς καὶ κατὰ τὴν Ἐφεσίων μητρόπολιν προε-
5 τείνετο παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου. ἴστω δὲ κἀκεῖνο ἡ σὴ ὁσιότης· ἐνέστη μὲν γὰρ ἐν
ἀρχαῖς πλεῖστα παρακαλῶν ὁ εὐλαβέστατος καὶ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Παῦλος τῶν
καθηιρημένων ἕνεκα, Ἑλλαδίου τε φημὶ καὶ Εὐθηρίου καὶ Ἱμερίου καὶ Δωροθέου καὶ ἠξίου
τὰ ἐπ' αὐτοῖς ἀρχῆσαι, διατεινόμενος μὴ ἑτέρως δύνασθαι τὴν εἰρήνην τῶν ἐκκλησιῶν
ἐνεχθῆναι πρὸς πέρας, εἰ μὴ προστεθείη καὶ τοῦτο. ἐγὼ δὲ ἔφην ἀδυνάτωι πράγματι
ἐπιχειρεῖν αὐτὸν καὶ τοῦτο οὐκ ἔσεσθαί ποτε παρ' ἡμῶν. μεμενήκασι τοίνυν ἐν ὧι καὶ
PG 253 νῦν εἰσι σχήματι, καὶ οὐδεμία γέγονεν αὐτῶν μνήμη ἐν ταῖς συνθήκαις ταῖς περὶ τῆς εἰρήνης
ep. 130 6 τῶν ἐκκλησιῶν. γεγράφασι δὲ τὴν αὐτὴν ἐπιστολὴν ἣν ἔπεμψαν πρός με, καὶ πρὸς τοὺς
M V 352 θεοσεβεστάτους καὶ ὁσιωτάτους ἐπισκόπους τόν τε τῆς μεγάλης Ῥώμης Ξύστον καὶ τὸν
τῆς ἁγίας Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας Μαξιμιανόν. καὶ ἦν ἀναγκαῖον ἀκριβῶς
διδαχθῆναι ταῦτα τὴν σὴν τελειότητα, ὡς ἂν μή τινες ἕτερα ἀνθ' ἑτέρων φλυαρεῖν εἰω-
θότες ταράξωσι τινὰς τῶν ἀδελφῶν ὡς ἡμῶν ὀρνησαμένων ἃ γεγράφαμεν κατὰ τῶν
ep. 127 Νεστορίου δυσφημιῶν. ἀπέστειλα δὲ τὰ ἴσα τῶν ἐπιστολῶν τῆς τε παρ' ἐμοῦ γρα-
φείσης πρὸς τὸν εὐλαβέστατον τῆς Ἀντιοχέων ἐπίσκοπον Ἰωάννην καὶ τῆς παρ' αὐτοῦ
ep. 123 γραφείσης πρός με ἐπὶ τῶι ἀναθεματισμῶι τῶν Νεστορίου δυσφημιῶν καὶ τῆι καθαιρέσει
αὐτοῦ πρὸς εὐμάθειαν ἀκριβῆ τῆς σῆς τελειότητος. καὶ ἑτέρους ἐπιστολὰς παρὰ ταύτας
προκομιζέτω μηδείς.

Πρόσειπε τὴν παρὰ σοὶ ἀδελφότητα. σὲ ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίωι προσαγορεύει.

V, P[= hk], S, D [= mn], AΛ

2 ἑνομότως VD τε A τὲ καὶ VSD δὲ P 3 πρὸσ D παρῆκα μὲν P παρήκαμεν AΛ παρηκάμην V προσηκάμην SD 4 δοὺσ V 6 καὶ θεοσεβεστάτου SDAΛ om. VP 8 γὰρ om. VP συνέπεψα SD 9/10 Ἀριστολάωι — Ἀντιόχειαν om. SD 10 τὴν om. P ἐγχειρήσασ PA 11 ἐπίσκοπος om A δέξησθε SDA 12 ἐδυσχέραι δὲ superscr. γὰρ V μνημονευθεὶς om SD 14 δὲ VP τὲ SDAΛ 15 συνθεμένων τὲ VAΛ καὶ συνθεμένων P καὶ συντίθεσθαι SD εὐλαβεστάτου καὶ θεοσεβεστάτου SD 16 καὶ om. D 18 θεοφιλέστατοσ V 19 παλλαδίου V φημὶ om. V εὐθηρίου ἰμερίου V ἡμερίου SD 21/22 ἐγὼ — τοῦτο om V 22 ἐσόμενον V 23 σχίσματι D 24 τῶν ἁγίων V καὶ τοὺσ S καὶ τοῖσ D 25 θεοφιλεστάτουσ P θεοσεβεστάτοισ D ὁσιωτάτοισ ἐπισκόποισ D ἐπισκόπους om. V τῶ — ξύστω D 25/26 τῶ — μαξιμιανῶ D 27 ταῦτα om. V 29 ἀπεστείλαμεν A δὲ καὶ SD 30/31 τὸν εὐλαβέστατον — πρός οm V 30 ἀντιοχείασ D 31 σὲ V 31/32 καὶ — αὐτοῦ om. A 33 κομιζέτιυ P 34 σὺν V σὲ — προσαγορεύει om. V

130 = S 127 A 122

'Ιωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας καὶ τῶν λοιπῶν τῶν σὺν αὐτῶι ἐπιστολὴ πρὸς Ξύστον ἐπίσκοπον Ῥώμης καὶ πρὸς Κύριλλον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας καὶ Μαξιμιανὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως L III 108 M V 285

Τοῖς ὁσιωτάτοις καὶ θεοφιλεστάτοις ἀδελφοῖς καὶ συλλειτουργοῖς Ξύστωι Κυρίλλωι καὶ Μαξιμιανῶι 'Ιωάννης καὶ οἱ λοιποὶ πάντες οἱ σὺν ἐμοὶ ἐν κυρίωι χαίρειν. Καὶ σπουδὴ καὶ σκοπὸς πᾶσι τοῖς ἱερᾶσθαι λαχοῦσι καὶ τὴν θείαν τῆς ἐπισκοπῆς λειτουργίαν πεπιστευμένοις παρὰ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ τὸ ἐν ὀρθῆι πίστει διαπρέπειν οὕτω τε διδάσκειν τοὺς ὑπὸ χεῖρα λαούς. οὕτω τοίνυν ἔχοντος τοῦ πράγματος, κατὰ τὸ παρωιχηκὸς ἔτος ἐκ θεσπίσματος τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων ἁγία σύνοδος θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων συνήχθη κατὰ τὴν 'Εφεσίων μητρόπολιν τῆς κατὰ Νεστόριον ὑποθέσεως χάριν, οἳ καὶ συνεδρεύσαντες ἅμα τοῖς ἀποσταλεῖσιν ἐκδίκοις παρὰ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Κελεστίνου τ ῦ γενομένου ἐπισκόπου τῆς ἁγίας Ῥωμαίων ἐκκλησίας ψήφωι καθαιρέσεως ὑποβεβλήκασι τὸν μνημονευθέντα Νεστόριον ὡς βεβήλωι διδασκαλίαι χρησάμενον καὶ σκανδαλίσαντα πολλοὺς καὶ οὐκ ὀρθοποδήσαντα περὶ τὴν πίστιν· συνδεδραμηκότες δὲ καὶ ἡμεῖς, εἶτα τοῦτο γεγονὸς εὑρόντες λελυπήμεθα. ταύτης ἕνεκα τῆς αἰτίας διαφορᾶς μεταξὺ γενομένης ἡμῶν τε καὶ τῆς ἁγίας συνόδου καὶ πολλῶν μεταξὺ πεπραγμένων τε καὶ εἰρημένων, ὑπεστρέψαμεν εἰς τὰς ἑαυτῶν ἐκκλησίας τε καὶ πόλεις, οὐ συνενεχθέντες τὸ τηνικάδε τῆι ἁγίαι συνόδωι δι' ὑπογραφῆς εἰς τὴν ἐξενεχθεῖσαν κατὰ Νεστορίου τῆς καθαιρέσεως ψῆφον. διηιρημένων δὲ πρὸς διχόν ιαν τῶν ἐκκλησιῶν, ἐπειδὴ τούτου μάλιστα πάντας φροντίσαι ἐχρῆν ὅπως συναφθεῖεν ἐκ μέσου γενομένης διχονοίας ἁπάσης, καὶ τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων αὐτὸ δὴ τοῦτο γενέσθαι θεσπισάντων καὶ εἰς τοῦτο πεπομφότων τὸν θαυμασιώτατον τριβοῦνον καὶ νοτάριον Ἀριστόλαον, συνήρεσεν εἰς ἀναίρεσιν ἁπάσης φιλονεικίας καὶ ὑπὲρ τοῦ τὴν εἰρήνην βραβευθῆναι ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς νῦν συνθέσθαι τῆι ψήφωι τῆς ἁγίας συνόδου τῆι ἐξενεχθείσηι κατὰ Νεστορίου ἔχειν τε αὐτὸν καθηιρημένον καὶ ἀναθεματίσαι τὰς δυσφήμους αὐτοῦ διδασκαλίας διὰ τὸ τὰς παρ' ἡμῖν ἐκκλησίας τὴν ὀρθὴν ἀεὶ καὶ ἀβέβηλον ἐσχηκέναι πίστιν, καθὰ καὶ ἡ ὑμετέρα ὁσιότης, καὶ ταύτην ἀεὶ φυλάττειν καὶ παραδιδόναι τοῖς λαοῖς. συναινοῦμεν δὲ καὶ τῆι χειροτονίαι τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου τῆς Κωνσταντινουπολιτῶν ἁγίας ἐκκλησίας ἐπισκόπου Μαξιμιανοῦ καὶ κοινωνικοὶ πᾶσιν ἐσμὲν τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην θεοσεβεστάτοις ἐπισκόποις, ὅσοι τὴν ὀρθὴν καὶ ἀμώμητον ἔχουσί τε καὶ τηροῦσι πίστιν. ep. 120 L III 1090

V, P [= bk], S, D [= mn], A

ρλ V ρκα P ρκ' D 2 'Ιωάννου — 'Αντιοχείας] τοῦ αὐτοῦ A λοιπῶν] λοιπῶν ἐπισκόπων A 3 πρὸς om. A 5/6 Ξύστωι — χαίρειν om. D 6 οἱ λοιποὶ — ἐμοὶ] οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες S 7 ἅπασι DA 10 θεσπισμάτων A 11 θεοφιλεστάτων — συνήχθη SDA ἠθροίσθη θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων P θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων V 12 χάριν γέγονεν V 13 ἁγίας om. SD 14 διδασκάλω S 14/15 χρώμενον VPSD 15 καὶ² om. SD ὀρθοποδίσαντα SD 17 γενομένης μεταξὺ P γενομένης V 18 εἰσ τὰσ — πόλεισ ὑπεστρέψαμεν V εἰσ τὰσ — πόλεισ P συναχθέντεσ P 19 τηνικαῦτα V 19/20 τῆσ κατὰ νεστορίου καθαιρέσεωσ A 19 τοῦ νεστορίου SD 20 δὲ om. V ἐπειδὴ δὲ V τοῦτο PS 21 πάντας om. V 22 θεοσεβεστάτων V γενέσθαι om. P 23 θαυμάσιον V 24 εἰς — φιλονεικίας] ἁπάσησ φιλονεικίασ ἐξαιρεθείσησ P 25 καὶ νῦν SD om. V τῆδε τῆ VSD 29 ὁσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου] θεοσεβεστάτου καὶ θεοφιλεστάτου P 30 ἁγίας om. SD ἀνὰ SD πᾶσαν τὴν A 31 ὀρθόδοξον V

131 = S 128 A 125. Latina uersio extat in Collectione CT 74

L III 1155
M V 352
PG 77, 253

Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Μαξιμιανὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως ἐπιστολή

Κυρίωι μου ἀγαπητῶι ἀδελφῶι καὶ συλλειτουργῶι Μαξιμιανῶι Κύριλλος ἐν κυρίωι χαίρειν. Οὐκ ἦν ἀμφίβολον ὅτι πάντηι τε καὶ πάντως αἱ τῆς σῆς ὁσιότητος ἰσχύουσι προσευχαί· κατανεύει γὰρ ἑτοίμως τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν ὁ πάντων ἡμῶν σωτὴρ ὥστε
Ps. 17, 7 ἕκαστον καὶ ἐπὶ τούτωι χαίροντά τε καὶ ἀνασκιρτῶντα λέγειν· ἤκουσεν ἐκ ναοῦ ἁγίου αὐτοῦ φωνῆς μου καὶ ἡ κραυγή μου ἐνώπιον αὐτοῦ εἰσελεύσεται εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ ἰδοὺ τὰ διεσπασμένα μέλη τοῦ τῆς ἐκκλησίας σώματος συνήφθη πάλιν ἀλλήλοις καὶ διατέμνει μὲν οὐδὲν εἰς διχόνοιαν τοὺς ἱερουργοῦντας τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, μιᾶι δὲ οἱ πάντες στεφανούμεθα πίστει, τὸν τῶν ἀνοσίων εὑρετὴν Νεστόριον ἔξω τῶν ἱερῶν ἐλάσαντες περιβόλων καὶ ἀγέλης εὐγενοῦς ἀποστήσαντες τὸν ψευδοποιμένα· γέγονε δὲ καὶ τοῦτο [ἐν] τῶν σῶν κατόρθωμα προσευχῶν. ἐπεὶ τοίνυν φροντὶς ἀναγκαία γέγονε καὶ τοῖς εὐσεβεστάτοις βασιλεῦσιν ἡ περὶ τῶν ἐκκλησιῶν εἰρήνης, εὐχόμεθα δὲ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ γενέσθαι μὲν ἐκ μέσου τὸ διατειχίζον καὶ διατέμνον ἡμᾶς εἰς διαφοράν, ἀνα-
ep. 123 λάμψαι δὲ φωτὸς δίκην τὴν θεῶι φιλτάτην εἰρήνην, ὁμολογησάντων ἐγγράφως τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ θεοσεβεστάτου τῆς Ἀντιοχέων ἐπισκόπου Ἰωάννου καὶ τῶν σὺν αὐτῶι εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων ὅτι καὶ καθηιρημένον ἔχουσι Νεστόριον καὶ ἀναθεματίζουσι τὰς ἀνοσίους
ep. 127 αὐτοῦ δυσφημίας, πέπομφα γράμματα πρός τε τὴν θεοσέβειαν αὐτοῦ καὶ τοὺς ἄλλους κοι-
PG 256 νωνικὰ καὶ συνήφθημεν εἰς ὁμόνοιαν, πρὸς τοῦτο καὶ τῆς σῆς συναινούσης ὁσιότητος καὶ ἁπάντων τῶν ἄλλων ἐξ ὧν τὸ τῆς ἁγίας συνόδου γέγονε πλήρωμα. οὐ γὰρ ἔρις καὶ φιλονεικία κρατεῖ παρ' ἡμῖν, ἀλλ' ἕνα σκοπὸν οἱ πάντες ἐσχήκαμεν πρὸς εἰρήνην βλέποντα, καὶ εἴπερ ἠθέλησαν οἱ ἐξ ἀρχῆς διχονοήσαντες καὶ ἑαυτοὺς ἡμῶν ἀποτεμόντες, οὐδ' ἂν ὅλως γέγονέ τις ἔρις καὶ διαφορὰ τῶν ἐκκλησιῶν. πλὴν εὐλογητὸς ὁ σωτὴρ ὁ τὸν χειμῶνα καταπαύσας καὶ τὴν τῆς ὁμοψυχίας ἡμῖν ἁπλώσας γαλήνην εὐχαῖς καὶ πρεσβείαις τῆς σῆς ὁσιότητος, καὶ τῶν ἄλλων δὲ ἁπάντων ὅσοι πίστιν ἔχοντες ὀρθὴν καὶ εἰλικρινῆ
Ioh. 3, 23 τὴν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείαι προσκύνησιν καὶ λατρείαν τελοῦσιν αὐτῶι.

V, P [= hk], S, D [= mn], AJΛ^{t}Λ^{c}

ρλα V ρκβ P ρκα′ D 2/3 Κυρίλλου — ἐπιστολή VPSDΛ κυρίλλου πρὸς τὸν αὐτὸν μαξιμιανὸν σταλεῖσα διὰ ἀριστολάου AJ 3 in fine add. *qui ordinatus est post Nestorium* Λ^{t} *qui — Nestorium directa post pacem* Λ^{c} 4/5 Κυρίωι — χαίρειν om. V 4 κυρίω — συλλειτουργῶ AJ *reuerentissimo et deoamantissimo comministro* Λ τῶ ὁσιωτάτω καὶ ἁγιωτάτω δεσπότη ἐμῶ ἀρχιεπισκόπω πατρὶ PSD 5 ἰσχύσουσι VD 7 καὶ om. P τε om. D 7/8 αὐτοῦ ἁγίου S 9 διεσπασμένα VPAJΛ^{c} διεσπαρμένα SDΛ^{t} 12 ἑλάσαντα S ἀγενοῦσ S ἀποστήσαντα S 13 ἓν om. VAJΛ ἐπεὶ δὲ τοίνυν V 14 παρὰ J εἰρήνης Λ εἰρήνη VPSDAJ 15/16 ἀναλάμψαι — εἰρήνην om. SD 16 τὴν AJ om. VP τοῦ τε P 17 εὐσεβεστάτου P 18 καὶ^{1} AJΛ om. VPSD ἀνοσίους] *insensatas* [= ἀνοήτους] Λ^{c} 19 δυσφημίασ αὐτοῦ SD καὶ πέπομφα P ἄλλουσ AJΛ ἄλλουσ ἐπισκόπουσ VPSD 20 συντρεχούσησ πρὸσ τοῦτο καὶ τῆσ σῆσ ὁσιότητοσ D ὁσιότητοσ συναινούσησ P 22 οἱ πάντεσ AJ ἅπαντεσ VPSD 23 ἡμῖν διχονοήσαντεσ D 25 καταπαύσασ VAJ καταστήσασ PS κατασιγήσασ D ἡμῖν DAJΛ ἡμῶν VPS 26 πάντων VP 27 πνεύματί τε καὶ AJ

132 = S 91 A 131. Latina uersio extat in Collectione CT 75

Ὑπομνηστικὸν Εὐλογίῳ πρεσβυτέρῳ Ἀλεξανδρείας παραμένοντι ἐν Κωνσταντινουπόλει παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου L III 1147 M V 344 PG 77, 224 PG 225 ep. 123. 127

Ἐπιλαμβάνονται τινὲς τῆς ἐκθέσεως ἧς πεποίηνται οἱ Ἀνατολικοί, καί φασιν· διὰ τί δύο φύσεις ὀνομαζόντων αὐτῶν ἠνέσχετο ἢ καὶ ἐπήινεσεν ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας; οἱ δὲ τὰ Νεστορίου φρονοῦντες λέγουσιν κἀκεῖνον οὕτω φρονεῖν, συναρπάζοντες τοὺς οὐκ εἰδότας τὸ ἀκριβές. χρὴ δὲ τοῖς μεμφομένοις ἐκεῖνα λέγειν ὅτι οὐ πάντα ὅσα λέγουσιν οἱ αἱρετικοί, φεύγειν καὶ παραιτεῖσθαι χρή· πολλὰ γὰρ ὁμολογοῦσιν ὧν καὶ ἡμεῖς ὁμολογοῦμεν. οἷον Ἀρειανοὶ ὅταν λέγωσιν τὸν πατέρα ὅτι δημιουργός ἐστι τῶν ὅλων καὶ κύριος, μὴ διὰ τοῦτο φεύγειν ἡμᾶς ἀκόλουθον τὰς τοιαύτας ὁμολογίας; οὕτω καὶ ἐπὶ Νεστορίου, κἂν λέγῃ δύο φύσεις τὴν διαφορὰν σημαίνων τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ θεοῦ λόγου· ἑτέρα γὰρ ἡ τοῦ λόγου φύσις καὶ ἑτέρα ἡ τῆς σαρκός. ἀλλ' οὐκέτι τὴν ἕνωσιν ὁμολογεῖ μεθ' ἡμῶν. ἡμεῖς γὰρ ἑνώσαντες ταῦτα ἕνα Χριστόν, ἕνα υἱόν, τὸν αὐτὸν ἕνα κύριον ὁμολογοῦμεν καὶ λοιπὸν μίαν τὴν τοῦ υἱοῦ φύσιν σεσαρκωμένην, ὁποῖόν ἐστιν καὶ ἐπὶ τοῦ κοινοῦ εἰπεῖν ἀνθρώπου· ἔστιν μὲν γὰρ ἐκ διαφόρων φύσεων, ἀπό τε σώματος φημὶ καὶ ψυχῆς, καὶ ὁ μὲν λόγος καὶ ἡ θεωρία οἶδεν τὴν διαφοράν, ἑνώσαντες δέ, τότε μίαν ποιοῦμεν ἀνθρώπου φύσιν. οὐκοῦν οὐ τὸ εἰδέναι τῶν φύσεων τὴν διαφορὰν διατέμνειν ἐστὶν εἰς δύο τὸν ἕνα Χριστόν. ἐπειδὴ δὲ πάντες οἱ ἐκ τῆς Ἀνατολῆς νομίζουσιν ἡμᾶς τοὺς M V 345 ὀρθοδόξους ταῖς Ἀπολιναρίου δόξαις ἀκολουθεῖν καὶ φρονεῖν ὅτι σύγκρασις ἐγένετο ἢ σύγχυσις (τοιαύταις γὰρ αὐτοὶ κέχρηνται φωναῖς, ὡς τοῦ θεοῦ λόγου μεταβεβηκότος εἰς φύσιν σαρκὸς καὶ τῆς σαρκὸς τραπείσης εἰς φύσιν θεότητος), συγκεχωρήκαμεν αὐτοῖς οὐ διελεῖν εἰς δύο τὸν ἕνα υἱόν, μὴ γένοιτο, ἀλλ' ὁμολογῆσαι μόνον ὅτι οὔτε σύγχυσις ἐγένετο

---

2 Fcyr 12 ἐν τῆς πρὸς Εὐλόγιον ἐπιστολῆς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀποκρισιάριον, ἧς ἡ ἀρχή· Ἐπιλαμβάνονται — Ἀνατολικοί 4—14 σεσαρκωμένην Doctr. patr. 23, 1 4—8 χρή Eulogius ap. Phot. bibl. 230 p. 270b 23 7 οὐ πάντα — 12 σαρκός Coll. c. Seuer. 47 [t. IIII 2 p. 177] 11 κἂν — 14 σεσαρκωμένην Eulogius p. 270b 35 17/18 οὐκοῦν — Χριστόν Doctr. patr. 23, 1 οὐ τὸ — Χριστόν Fcyr 15 18—p. 36, 2 Fcyr 12 ἐπειδὴ — φωνήν

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBEUZΛ^{t}Λ^{c}

2/3 ὑπομνηστικὸν εὐλογίῳ πρεσβυτέρῳ ἀλεξανδρείασ [ἀλεξανδρείασ om. SD] παραμένοντι — τοῦ ἁγιωτάτου [ἁγιωτάτου om. SD] ἐπισκόπου [ἀρχιεπισκόπου SDΛ] κυρίλλου SDRΛ τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου ὑπουνηστικὸν εὐλογίῳ διακόνῳ ἀλεξανδρείασ παραμένοντι ἐν κωνσταντινουπόλει ὄντι ἀποκρισεαρίῳ Z τοῦ αὐτοῦ [ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ V κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ E] πρὸσ εὐλόγιον πρεσβύτερον [ἐπίσκοπον P] ἀλεξανδρείασ [hic finem facit inscriptionis V] στατίζοντα [στασιαζοντα E] ἐν κωνσταντινουπόλει VPAEU τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου πάπα ἀλεξανδρείασ προσ εὐλόγιον πρεσβύτερον ἀλεξανδρείασ ἐπιστολὴ περὶ πίστεωσ W τοῦ αὐτοῦ ἐν ἁγίοισ κυρίλλου ἐπιστολὴ πρὸσ εὐλόγιον πρεσβύτερον χρηματίζοντα ἐν κωνσταντινουπόλει B ρλβ V ρκϛ P πη' D 4 διά τί] ὅτι SD 5 ἀλεξανδρείασ ἐπίσκοποσ ZΛ 5/6 τὰ Νεστορίου] *qualia* [Λ^{t} *qui* Λ^{c}] *Nestorii sunt* Λ^{tc} 6 φρονοῦντεσ om. SDΛ^{tc} συναρπάζοντασ R 7 ἐκεῖνα VWRBEUΛ Eulog. ἐκεῖνο PSDAZ ὅτι om. D 8 ὧν] ὡσ Λ 9 οἱ ἀρειανοὶ VE ὅτε λέγουσι E ὅτι om. P τῶν ὅλων om. Z 10 ἡμᾶσ φεύγειν SDWRZ ἀκόλουθον ἦν P ἀκολουθεῖν E ἀκόλουθον καὶ ἀρνεῖσθαι Z ταῖσ τοιαύταισ ὁμολογίαισ E ταύτασ τὰσ ὁμολογίασ VP 11 λέγει R λέγοι Z σημαίνων om. V 12 οὐκέτι] οὐ κατὰ SD 13 Χριστὸν] κν̄ E 14 τὴν om. VP υἱοῦ] θῦ SD σεσαρκωμένην φαμὲν WR 15 μέν om. WR φημὶ om WRBE 16/17 ἑνώσαντεσ — διαφοράν om. S 16 τότε] ταῦτα Z ποιοῦμεν μίαν DZ μίαν V 17 οὔκουν αὖ B 18 ἐκ om. Fcyr 18/19 τοὺσ ὀρθοδόξουσ ἡμᾶσ ἀκολουθεῖν ταῖσ — δόξαισ B 19 ἀπολλιναρίου S κακοδοξίαισ Fcyr ἢ καὶ φρονεῖν Z 20 τοιαύταισ γὰρ] καὶ τοιαύταισ Z καὶ αὐτοὶ D μεταβεβηκότοσ DAWRBEUZΛ^{t} Fcyr καταβεβηκότοσ S μεταβεβληκότοσ VPΛ^{c} εἰς om. Λ^{c} 20/21 εἰς — τραπείσης] τὴν σάρκα P 21 συνεχωρήσαμεν VPAU αὐτοὺσ SDWRΛ μὴ SD 22 τὸν ἕνα χν̄ εἰσ δύο Z υἱὸν SDAWRBEΛ^{tc} Fcyr χν̄ VPU(Z)

οὔτε κρᾶσις, ἀλλ' ἡ μὲν σὰρξ σὰρξ ἦν ὡς ἐκ γυναικὸς ληφθεῖσα, ὁ δὲ λόγος ὡς ἐκ πατρὸς
Ioh. 1, 14 γεννηθεὶς λόγος ἦν· πλὴν εἷς ὁ Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ κύριος κατὰ τὴν Ἰωάννου φωνὴν ὡς
γεγονότος σαρκὸς τοῦ λόγου. παρασκεύαζε δὲ αὐτοὺς προσέχειν τῇι ἀναγνώσει τῆς
ἐπιστολῆς τοῦ μακαρίου πάπα Ἀθανασίου, ὅτι ἐκεῖ φιλονεικούντων τινῶν καὶ λεγόντων ὅτι
ἐκ τῆς ἰδίας φύσεως ὁ θεὸς λόγος μετεποίησεν ἑαυτῶι σῶμα, ἄνω καὶ κάτω ἰσχυρίζεται
ὅτι οὐχ ὁμοούσιον ἦν τῶι λόγωι τὸ σῶμα. εἰ δὲ οὐχ ὁμοούσιον, ἑτέρα πάντως καὶ
ἑτέρα φύσις, ἐξ ὧν ὁ εἷς καὶ μόνος νοεῖται υἱός. κἀκεῖνο δὲ μὴ ἀγνοείτωσαν· ὅπου
γὰρ ἕνωσις ὀνομάζεται, οὐχ ἑνὸς πράγματος σημαίνεται σύνοδος, ἀλλ' ἢ δύο ἢ καὶ πλειόνων
καὶ διαφόρων ἀλλήλοις κατὰ τὴν φύσιν. εἰ τοίνυν λέγομεν ἕνωσιν, ὁμολογοῦμεν ὅτι
L III 1150 σαρκὸς ἐψυχωμένης νοερῶς καὶ λόγου, καὶ οἱ δύο λέγοντες φύσεις οὕτω νοοῦσι· πλὴν τῆς
ἑνώσεως ὁμολογουμένης οὐκέτι διίστανται ἀλλήλων τὰ ἑνωθέντα, ἀλλ' εἷς λοιπὸν υἱός, μία
φύσις αὐτοῦ, ὡς σαρκωθέντος τοῦ λόγου. ταῦτα ὡμολόγησαν οἱ ἐκ τῆς Ἀνατολῆς, εἰ
ep. 123. 127 καὶ περὶ τὴν λέξιν ὀλίγον ἐσκοτίσθησαν. οἱ γὰρ ὁμολογοῦντες ὅτι ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς
PG 228 γεννηθεὶς μονογενὴς λόγος ἐγεννήθη ὁ αὐτὸς καὶ κατὰ σάρκα ἐκ γυναικός, καὶ ὅτι θεοτόκος
ἐστὶν ἡ ἁγία παρθένος, καὶ ὅτι ἓν αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, καὶ ὅτι οὐ δύο υἱοί, οὐ δύο
Χριστοί, ἀλλ' εἷς, πῶς ταῖς Νεστορίου συμφέρονται δόξαις; Νεστόριος μὲν γὰρ ἐν ταῖς
ἑαυτοῦ ἐξηγήσεσιν προσποιεῖται λέγειν >εἷς υἱὸς καὶ εἷς κύριος<, ἀλλ' ἀναφέρει τὴν υἱότητα
καὶ τὴν κυριότητα ἐπὶ μόνον τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, ὅταν δὲ ἔλθηι εἰς τὴν οἰκονομίαν, πάλιν
ὡς ἕτερον κύριον τὸν ἐκ γυναικὸς ἰδίαι ἄνθρωπόν φησιν συναφθέντα τῇι ἀξίαι [τῇι ἰσο-
τιμίαι]. τὸ γὰρ λέγειν ὅτι διὰ τοῦτο ὁ θεὸς λόγος Χριστὸς ὀνομάζεται, ὅτι ἔχει τὴν
συνάφειαν τὴν πρὸς τὸν Χριστόν, πῶς οὐκ ἐναργῶς ἐστιν δύο λέγειν Χριστούς, εἰ Χριστὸς
πρὸς Χριστὸν ἔχει συνάφειαν ὡς ἄλλος πρὸς ἄλλον; οἱ δὲ ἐκ τῆς Ἀνατολῆς οὐδὲν
εἰρήκασι τοιοῦτον, τὰς δὲ φωνὰς διαιροῦσι μόνον. διαιροῦσι δὲ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον,
ep. 123. 127 ὡς τὰς μὲν θεοπρεπεῖς εἶναι λέγειν, τὰς δὲ ἀνθρωπίνας, τὰς δὲ κυινοποιηθείσας, ὡς ἐχούσας
ὁμοῦ καὶ τὸ θεοπρεπὲς καὶ τὸ ἀνθρώπινον, πλὴν εἰρημένας παρ' ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ καὶ
οὐχ ὡς Νεστόριος τὰς μὲν τῶι θεῶι λόγωι ἰδικῶς ἀπονέμει, τὰς δὲ τῶι ἐκ γυναικὸς ὡς

---

3 παρασκεύαζε — 7 νοεῖται Χριστός Coll. c. Seuer. 47 παρασκεύαζε — φύσις Fcyr 13 7—11 Fcyr 14 κἀκεῖνο — ἑνωθέντα 7 κἀκεῖνο — 10 νοοῦσι Coll. c. Seuer. 48; 7—10 λόγου Ephraim ap. Phot. 229 p. 251a 8 7 κἀκεῖνο — 9 φύσιν Coll. c. Seuer. 45 11/12 εἷς — λόγου adferuntur ab Eulogio Phot. p. 273a 13, falsata dicuntur in Coll. c. Seuer. 49 13 οἱ γὰρ — 16 δόξαις Coll. c. Seuer. 49 22 οἱ δὲ — p. 37, 2 καὶ ἑτέρωι adferuntur Doctr. patr. 23, 4 et in Coll. c. Seuer. 49

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBEUZΛ¹Λᶜ

1 σύγκρασιν VP σὰρξ alterum om. PSDZ, corr. S λημφθείσα R ὡς] ὁ R τοῦ πρσ̄ A 2 ὁ om. S καὶ υἱὸς om. WR εἰσ υἱόσ S 3 σαρκὸς — αὐτοὺς om. P παρασκεύαζε DWRBEUZΛ¹ Coll. Fcyr *procurauit* Λᶜ παρασκευάζεσθαι VSA 4 μακαριωτάτου A πάππα D ἐκείνων P τινῶν om. P 5 μετεποίησεν ὁ θσ̄ λόγοσ Z ὁ om. E αὐτῶ E διισχυ-ρίζεται WRB διισχυρίζεται λέγων Fcyr Coll. 6 οὐκ R σῶμα ἄνω V οὐκ R 7 ἡ φύσισ SDWR υἱόσ VPABEUΛ θσ̄ καὶ υἱόσ Z χσ̄ SDWR Coll. μὴ ἀγνοείτωσαν] μανθανέτωσαν VP 7/8 οὗ γὰρ E ὅτι ὅπου Z ὅπου γὰρ ὅλωσ SDΛ 8 ἡ² om. Fcyr καὶ om. VPR, corr. R 9 ἀλλήλων SD τὴν om. SDWR 10 ἐμψυχωμένησ DZ νοερᾶσ WE τοῦ λόγου Z 11 διίσταται SZ 12 τοῦ λόγου] ἐπινοεῖται B λόγου S καθωμολόγησαν B ὁμολογείτωσαν Z ἐκ om. SDWRBEZ 13 καὶ om. U οἱ] εἰ WR 13/14 ὅτι ἐκ — γεννηθεὶσ ὁ WR 14 λόγοσ μονογενὴσ S αὐτὸσ κατὰ σάρκα καὶ S 15 ἐστὶν om. Z αὐτῖῦ S τὸ om. VP οὐ δύο²] οὐδὲ Z 17 αὐτοῦ P αὐτοῦ Z λέγειν προσποιεῖται B λέγειν ὅτι SD υἱόσ εἷσ VP 18 καὶ τὴν κυριότητα om. Λ τὴν¹ om. E 19 ὡς om. kSDWR 19/20 τῇ ἰσοτιμία VPABEUZΛ ἢ τῇ ἰσοτιμία WR τῆσ ἰσοτιμίασ SD dittographiam antiquissimam deleui 20 ὅτι om. P Χριστὸς om. SR τὴν om. Z 21 χν̄ διηνεκὴ Z ἐναργέσ VP λέ-γειν δύο W υἱοὺσ ἢ χριστοὺσ Z εἰ Χριστὸς om. E εἰ γὰρ S 23 μόνασ VPE 25 καὶ¹ om, WRBU παρ'] περὶ V καὶ⁴ om. U

ἑτέρωι υἱῶι. ἕτερον δέ ἐστι τὸ φωνῶν εἰδέναι διαφορὰν καὶ ἕτερον τὸ μερίζειν δύο προσώποις, ὡς ἑτέρωι καὶ ἑτέρωι.

Ἡ δὲ ἐπιστολὴ ἡ πρὸς Ἀκάκιον μάλιστα ἧς ἡ ἀρχὴ Ἀρῆμα μὲν ἀδελφοῖς ἡ πρόσρησις M V 348 γλυκύ τε καὶ ἀξιάγαστον' καλὴν ἀπολογίαν ἔχει περὶ πάντων. ἔχεις δὲ πλείστας ἐπιστολὰς ep. 128 ἐν τῶι γλωσσοκόμωι, ἃς ὀφείλεις σπουδαίως δοῦναι. προσάγαγε δὲ τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι πραιποσίτωι τὰ ἀποσταλέντα παρ' ἐμοῦ δύο βιβλία, ἓν μὲν κατὰ τῶν Νεστορίου δυσφημιῶν, ἕτερον δὲ ἔχον τὰ ἐν τῆι συνόδωι πεπραγμένα κατὰ Νεστορίου καὶ τῶν τὰ A 73-79 αὐτοῦ φρονούντων καὶ ἀντιρρήσεις παρ' ἐμοῦ γενομένας πρὸς τοὺς γράψαντας κατὰ τῶν A 24 κεφαλαίων· δύο δέ εἰσιν ἐπίσκοποι, Ἀνδρέας καὶ Θεοδώρητος. ἔχει δὲ ἐπὶ τέλει τὸ αὐτὸ V 167-169 βιβλίον καὶ συντόμους ἐκθέσεις περὶ τῆς κατὰ Χριστὸν οἰκονομίας, σφόδρα καλὰς καὶ ὠφελῆσαι δυναμένας. προσάγαγε δὲ ὁμοίως αὐτῶι ἐκ τῶν ἐχουσῶν δέρμα ἐπιστολὰς πέντε, μίαν μὲν τοῦ μακαρίου πάπα Ἀθανασίου πρὸς Ἐπίκτητον καὶ ἄλλην πρὸς Ἰωάννην ep. 127 παρ' ἡμῶν καὶ πρὸς Νεστόριον δύο, μίαν τὴν μικρὰν καὶ μίαν τὴν μεγάλην, καὶ τὴν πρὸς ep. 4 ep. 6 Ἀκάκιον. ταῦτα γὰρ ἐζήτησεν παρ' ἡμῶν. ep. 128

133 = S 92 A 132

Τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας καὶ τὴν συναχθεῖσαν ἐκεῖ σύνοδον L III 1206 M V 408

Οὐκ ἠρέμησεν ὁ δράκων ὁ ἀποστάτης, τὸ παγχάλεπον ἀληθῶς καὶ θεομάχον θηρίον, PG 77, 332 οὔτε μὴν κατέληξε πώποτε τῆς ἐνούσης αὐτῶι δυστροπίας, ἀκατάπαυστον δὲ τὸν φθόνον PG 333 τὸν κατὰ τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν ὠδίνων ἐν ἑαυτῶι γλώσσας ἀκρατεῖς ἀνοσίων καὶ βεβήλων ἀνθρώπων κεκαυτηριασμένην ἐχόντων τὴν συνείδησιν ἀνταναστῆσαι τετόλμηκεν τοῖς τῆς ἀληθείας δόγμασιν. ἀλλ' ἥλω πανταχοῦ καὶ νενίκηται, ἄπρακτον αὐτοῦ τὴν σκαιότητα M V 409 καὶ τῶν ἐγχειρημάτων τὴν δύναμιν ἀποφήναντος τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ. πλεῖστοι μὲν οὖν οἱ πρὸ ἡμῶν τοῖς ἁγίοις ἡμῶν πατράσι μεμαχημένοι καὶ κατὰ τῆς ἀρρήτου δόξης τὰ τῆς ἑαυτῶν ἀθυροστομίας ὅπλα κινήσαντες, ἀλλ' ἠλέγχοντο θρασεῖς ὄντες καὶ ἀμαθεῖς καὶ κενολογοῦντες μᾶλλον ἢ γοῦν ἐγνωκότες τι κατὰ ἀλήθειαν τῶν ὅσα ἐστὶν ἐξ αὐτῆς τῆς ἀληθείας μαρτυρούμενα ὡς εἶεν ὀρθὰ καὶ ἀμώμητα καὶ διαβολῆς ἁπάσης ὡς ἀπωτάτω· ἐπειδὴ δὲ πρὸς ἐκείνοις ὁ δυσσεβείας ἁπάσης εὑρετὴς καὶ διδάσκαλος ἤγειρεν

17—22 adferuntur in Gestis Concilii quinti collationis V [Σ] L V 483 = M VIIII 265

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBEUZΛιΛc

1 τὸ om. WR εἰδέναι φωνῶν B δυσὶ WR 3—14 ἡ δὲ — ἡμῶν om. WU 3 ἡ² om. P 4 γλυκύ τε] γλυκύτατον E περὶ πάντων ἀπολογίαν ἔχει B ὁμολογίαν A περὶ πάντων ἔχει SD ἔχει D ἐπιστολὰσ τοιαύτασ [τοσαύτασ R] SDR 5 γλῶσσοκομίω RBE γλωσσοκομείω SD ἐπιδοῦναι VP προσάγαγε δὲ om. SD 6 πρεποσίτω E πρεποσίτο R καὶ τὰ SD δύο om. E τοῦ νεστορίου P 7 τῆι om. V 8 ἀντιρήσεισ S γράψαντας] κατὰ τῶν γραψάντων RBE 9 κεφαλαίων ὧν ἐξεθέμην Z θεοδώριτοσ PDABE 11 αὐτῶ ομοίωσ R 12 ε̄ R μὲν SDRBEZΛc om. VPA πάππα D om. BE ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ BE 13 καὶ¹ om. VPE τὴν³ om. E 14 ἀκάκιον ἐπίσκοπον τῆσ μελιτηνῆσ [μελιτῆσ E] BE ταῦτα VPAE ταύτασ BZ αὐτὰσ SDΛ αὐτὸ R

V, P [= hk], S, D [= mn], AWR

ρλγ̄ V ρκδ̄ P πθ' 16 Κυρίλλου om. AR πρὸσ R ἐπισκόπου ἀλεξανδρείασ πρὸσ VP ἐπιστολὴ [ἐπιστολὴ ἑτέρα W] γραφεῖσα [om. A] πρὸσ SDAW τὸν ἀντιοχείασ ἐπίσκοπον SDAW ἐκεῖσε SW 17 ἀληθῶς om. D 18 ἀκατάπαυστον R *infinitam* Σ εὐκατάγνωστον SDAW ἀκαταγώνιστον VP 19 ἁγίων om. SDAW ὠδίνων ἐν] ὤδινε ἐν A ὤδινεν SD γλώτταο VPR 20 κεκαυστηριασμένην AR ἀναστῆσαι P 21/22 ἀλλ' — Χριστοῦ om. S 21 εἵλω D αὐτῶ A 22 ἀποφαίνοντοσ VPR 23 ἡμῶν² om. AW μεμηχανημένοι W 24 δόξης] οἰκονομίασ S 25 καινολογοῦντεσ S 26/27 ὡσ ἀπωτάτω AR ὡσ [om. S] ἀνωτάτω SD ἀνώτερα W ὑπέρτερα V ἐκτόσ P 27 ἁπάσησ om. A

ἡμῖν τὰς Νεστορίου κενοφωνίας, ἰδοὺ δὴ σύμπαντες διὰ τὴν τοῦ θεοῦ χάριν καὶ τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν παρ' αὐτοῦ σύνεσιν μιᾶι γλώττηι τὸν ἀποστάτην ἀναθεματίζομεν, τὸν εὐκλεᾶ τῶν πατέρων ἰχνηλατοῦντες ζῆλον καὶ κατανδριζόμενοι τῶν ἐχθρῶν τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν ἀληθῆ πρεσβεύοντες πίστιν καὶ διδάσκοντες ἐν ἐκκλησίαις μὴ ταῖς ἐκείνου δυσσεβείαις προστίθεσθαι μᾶλλον δύο λέγοντος Χριστοὺς καὶ υἱούς, ἕνα μὲν φύσει καὶ ἀληθῆ, τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, ἕτερον δὲ θέσει καὶ χάριτι, τὸν ἐκ σπέρματος τοῦ Δαυίδ, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἄνωθεν καταβαίνουσαν εἰς ἡμᾶς ἀκραιφνῆ καὶ ἀνεπίληπτον πίστιν ἕνα υἱὸν καὶ κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ἐνανθρωπήσαντα καὶ σεσαρκωμένον κατὰ τὴν τῶν ἁγίων πατέρων ὁμολογίαν, ὥστε τὸν αὐτὸν εἶναί τε καὶ λέγεσθαι καὶ ἐκ θεοῦ πατρὸς θεικῶς, ὡς λόγον αὐτοῦ καὶ ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ προελθόντα φυσικῶς, καὶ ἐκ σπέρματος τοῦ Δαυὶδ κατὰ σάρκα ἢ γοῦν ἐκ τῆς ἁγίας καὶ θεοτόκου
Luc. 1, 2 Μαρίας. οὐ γαρ ἕτερον καὶ ἕτερον, ὡς ἔφην, παρέδοσαν οἱ [ἀπ' ἀρχῆς] αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν θεόν τε ὁμοῦ καὶ ἄν-
Rom. 8, 29 θρωπον, μονογενῆ καὶ πρωτότοκον, ἵνα τὸ μὲν ἔχοι θεικῶς, τὸ δὲ ἀνθρωπίνως, ὅτε γέγονεν ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς, τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμοίωσιν ὑπελθὼν καὶ οὐκ ἄνθρωπον ἄλλον συνάψας ἑαυτῶι, καθὰ φρονεῖν ἔδοξε τισίν, ἀλλ' αὐτόχρημα γενόμενος ἄνθρωπος καὶ οὐκ ἀποστὰς τοῦ εἶναι ὃ ἦν. θεὸς γὰρ ὢν φύσει καὶ ἀπαθής, διὰ τοῦτο σαρκὶ τῆι ἰδίαι πέπονθεν ἑκών. οὐ γὰρ τὸ ἑτέρου τινὸς σῶμα δέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν, ἀλλ' αὐτὸς ἑαυτὸν ο μονο-
Hebr. 9, 14 γενὴς τοῦ θεοῦ λόγος γενόμενος ἄνθρωπος ὡς ἄμωμον ἱερεῖον προσεκόμισε τῶι θεῶι καὶ
L III 1207 πατρί. ἦν οὖν ἀναγκαῖον λαμπρὰν ἡμᾶς ἐπὶ τούτοις ἄγειν ἑορτήν, συνεκβεβλημένης δηλονότι ταῖς Νεστορίου κακοδοξίαις καὶ φωνῆς ἁπάσης παρ' ὁτουοῦν, εἰ ταῖς ἐκείνου συμβαίνοι ψευδηγορίαις. κεχώρηκε γὰρ κατὰ πάντων τῶν τὰ ἴσα φρονούντων ἐκείνωι,
PG 336 ἢ γοῦν καὶ πεφρονηκότων πώποτε τὸ ἀπολύτως ἡμᾶς τε καὶ τὴν ὁσιότητα ὑμῶν εἰπεῖν ὅτι ἀναθεματίζομεν τοὺς υἱοὺς λέγοντας δύο καὶ δύο Χριστούς· εἷς γάρ, ὡς ἔφην, κηρύττεται πρός τε ἡμῶν καὶ ὑμῶν Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ κύριος ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος ἐν
Phil. 2, 7 ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος κατὰ τὴν τοῦ σοφωτάτου Παύλου φωνήν. ὅτι δὲ τὴν τοῦ κυρίου σάρκα ἐψυχῶσθαι φαμὲν
t. IIII 2 p. 187 sq. M V 412 ψυχῆι νοερᾶι, δέδεικται πλεισταχοῦ· ταῦτα καὶ ἐν τῆι πρὸς Ἀρμενίους ἐπιστολῆι τὸν τῆς ἀληθείας λόγον ὀρθοτομῶν διεκήρυξε σαφῶς ὁ ὁσιώτατος καὶ θεοσεβέστατος ἀδελφὸς ἡμῶν καὶ συνεπίσκοπος Πρόκλος, ἀνὴρ εὐσεβὴς καὶ τοῖς τὰ ὀρθὰ διαστρέφουσιν ἀνταποδύεσθαι μεμελετηκώς, ὅ τι καὶ νικᾶν ἔθος αὐτῶι πρεσβεύοντι τὴν ἀλήθειαν. διαβεβλημένας δὲ
Coll Sichard. 14, 7 δόξας, Διοδώρου τε φημὶ καὶ Θεοδώρου ἢ καὶ ἑτέρων τινῶν, οὓς ἦν ἄμεινον οὐκ ἐπαινεῖν, ἵνα μή τι λέγοιμι φορτικόν, διὰ τὸ ὅλοις ὥσπερ ἱστίοις κατενεχθῆναι τῆς δόξης Χριστοῦ,

---

20—27 ἦν — φωνήν adferuntur in Gestis Concilii quinti collationis V [L V 483 = M VIIII 265] et VIII [L V 565 = M VIIII 372]; 31—p. 39, 6 διαβεβλημένας — γεγράφασιν in collatione V [L V 484 = M VIIII 265]

V, P [= hk], S, D [= mn], AWR

1 καινοφωνίασ S σύμπαντα S 3 πατέρων] ἀνθρώπων P 4 ἐκκλησία VS 5 λέγοντεσ VSA λέγωσι W 6 ἀληθῶσ SDAW τὸν² om. S τοῦ om. SW 7 ἀνεπίπληκτον AR 8 τὸν χν̄ τὸν S 10 καὶ¹ om. VW 11 τοῦ R om. VPSDAW 12 ἀπ' ἀρχῆς om. VPR 14 ἔχη mAW ἔχει Sn ὅτε R ὅτι VPSDAW 16 καθ ὃ R 17 ὃ ἦν] θσ̄ R 18 ἡμᾶσ S 20 ἡμᾶς λαμπρὰν SDAW ἑορτὴν ἄγειν W συμβεβλημένησ S 21 τῆσ — κακοδοξίασ V κενοδοξίαισ A καινοφωνίαισ SD παρ' ὁτοοῦν V παρ' ὁτιοῦν P παρ' οὐτουοῦν D παρ' ἀτουοῦν S ἐκείνων S 22 συμβαίνει VPSDW τὰ om. A 23 ἀκολύτωσ k ἀκωλύτωσ h 24 λέγοντασ υἱοὺσ R δύο λέγοντασ W κηρύσσεται R 25 ἡμῶν αὐτῶν SDAW καὶ² om. DW υἱὸς] ῑσ̄ W ὁ VPRΣ καὶ SDAW 27 ἐμψυχῶσθαι D 28 πανταχοῦ P πλεῖστα πανταχοῦ R 29 τε καὶ SDAW 30 τὰ om R 32 ἢ om. SDAW μὴ SD 33 μήτι VPRΣ μὴ καί τι DW μηκέτι SA ιυσ περιεστίοισ W τῆσ τοῦ χῡ̄ δόξησ S

μηδεὶς ἐπιφημιζέτω, παρακαλοῦμεν, τοῖς ἁγίοις καὶ ὀρθοδόξοις ἡμῶν πατράσιν, Ἀθανασίωι τε φημὶ καὶ Βασιλείωι Γρηγορίοις τέ καὶ Θεοφίλωι καὶ τοῖς λοιποῖς, μὴ ἄρα πως σκανδάλου πρόφασις τὸ χρῆμα γένηται τισὶν οἰηθεῖσιν κατὰ ἀλήθειαν οὕτω φρονῆσαι καὶ διδάξαι τοὺς ἁπάσης ὀρθότητος ἐπιμελητὰς καὶ οὐ ταῖς Νεστορίου μόναις κακοδοξίαις ἀντεγειρομένας ἀφέντας βίβλους, ἀλλὰ γὰρ καὶ ταῖς τῶν ἑτέρων, οἳ τὰ Νεστορίου πρὸ αὐτοῦ πεφρονήκασί τε καὶ γεγράφασιν. εὐχόμεθα δὲ πάντας ἰδιοπραγεῖν καὶ μήτε θορύβους ταῖς ἐκκλησίαις ἐγείρειν τοὺς ἤδη κατηρεμήσαντας χάριτι τοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τῆς νήψεως τῶν ἁπανταχόσε μυσταγωγῶν μήτε μὴν ἀνασκαλεύειν ἑαυτοῖς ἢ ἑτέροις πράγματα. χρὴ δὲ καὶ τοὺς τὰ Νεστορίου πεφρονηκότας πώποτε μεταγινώσκοντας κατὰ ἀλήθειαν καὶ ἀποφοιτῶντας μὲν τῶν ἐκείνου φλυαριῶν, μεθορμιζομένους δὲ πρός γε τὸ ἐθέλειν τὴν ἀμώμητον καὶ ὀρθὴν ἑλέσθαι πίστιν δεκτοὺς εἶναι καὶ μὴ ὀνειδίζεσθαι τῶν παρωιχηκότων ἕνεκα, μὴ ἄρα πως ὄκνου πρόφασίν τισι τῆς εἰς τὰ ἀμείνω μεταδρομῆς ἐνεργάσηται τοῦτο. εἰ γὰρ τοὺς ὄντας ἐν ἀρρωστίαις σωματικαῖς ἀπαλλάττεσθαι τούτων εὐχόμεθα καὶ συνηδόμεθα τούτου συμβάντος αὐτοῖς, πῶς οὐ πολὺ μᾶλλον ἡσθείη τις ἂν ἐπιστρέφοντος τοῦ πεπλανημένου καὶ πρὸς τὸ τῆς ἀληθοῦς γνώσεως μετὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἄιττοντος φῶς; ὅτι γὰρ τὴν ἐπὶ τούτοις ἑορτὴν ἐπιτελεῖν ἔθος καὶ τοῖς ἁγίοις ἀγγέλοις, οἶδεν ὑμῶν ἡ ὁσιότης, τοῦτο διδάσκουσα καὶ ἐν ἁπάσαις ταῖς ἐκκλησίαις ἐξηγουμένη καὶ τὰς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν οὐκ Luc. 15, 10 ἀγνοοῦσα φωνάς. ἐκεῖνο μέντοι παρακαλοῦμεν ὡς ἀδελφοὺς καὶ συνδιδασκάλους παρεγγυῆσαι τοῖς κλήροις μὴ ἕτερα λαλεῖν, ἐν ἐκκλησίαις μάλιστα, παρὰ τὰ ὀρθὰ καὶ δεδοκιμασμένα καὶ εὖ ἔχειν δόξαντα, ἕπεσθαι δὲ μᾶλλον τῆι τῆς ὀρθῆς πίστεως ὁμολογίαι καὶ PG 337 μάλιστα μὲν μὴ ἐπιτρέχειν τοῖς περὶ τούτων λόγοις, εἰ δέ που τις ἀνάγκη γένοιτο διά τοι L III 1210 τὸ χρῆναι μυσταγωγεῖσθαί τινας, μηδαμοῦ παροχετεύεσθαι τῆς ὀρθότητος ἐὰν τὸν ἐπὶ τῆι πίστει λόγον. ἐπειδὴ δὲ τὰς τῶν θορύβων ἀφορμὰς ἀποκείρεσθαι χρὴ διὰ τῆς νήψεως τῆς ὑμῶν ὁσιότητος, ὅπερ ἐνομίσαμεν εἶναι καλόν, τοῦτο καὶ γεγράφαμεν. ἂν τοίνυν τινὲς ἢ κληρικῶν ἢ μοναστῶν ἐγκαλῶνται παρά τινων ὡς κοινωνήσαντες μὲν τῆι ἐκκλησίαι, φρονοῦντες δὲ καὶ εἰς δεῦρο τὰ τοῦ δυσσεβοῦς Νεστορίου, προκείσθω τούτοις ἀκρόασις ἐν ταῖς ἐκκλησίαις μᾶλλον καὶ παρ' ὑμῖν τοῖς ἰθύνουσιν αὐτὰς καὶ ζήτησις ἀκριβὴς τῶν λεγομένων. εἰκὸς γὰρ τοὺς ἐγκαλεῖν ἐθέλοντας, ὡς οὐδενὸς ἀνεχομένου τοὺς παρ' αὐτῶν προσίεσθαι λόγους, τοῖς ἔξω δικαστηρίοις παρενοχλεῖν, πολλῶι δὲ ἄμεινον καὶ δικαιότερον M V 413 τὰς ἐκκλησιαστικὰς ζητήσεις ἐν ταῖς ἐκκλησίαις κινεῖσθαι καὶ τυποῦσθαι καὶ μὴ παρ' ἑτέροις τισίν, οἷς ἂν εἴη καὶ ἀνάρμοστος παντελῶς ἡ ἐπὶ τούτοις δίαιτα.

Προσείπατε τὴν παρ' ὑμῖν ἀδελφότητα· ὑμᾶς ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίωι προσαγορεύει.

· V, P [= hk], S, D [= mn], AWR

2 φαμὲν PR καὶ om. SΣ γρηγορίοισ PAΣ γρηγορίω VSDWR τε καὶ om. SDAW λοιποῖς] ἄλλοις RΣ που P 4 ἀπὸ πάσησ V ὀρθότητος] ὀρθῶσ S ἀντεγειρομένουσ V 5 ἀφέντεσ P γὰρ om. V τὰσ WR τῶν om. A 5/6 πεφρονήκασί τε πρὸ αὐτοῦ D 6 ἰδιοπράττειν S μὴ δὲ SDAW 7 καθηρεμήσαντασ SDW τοῦ om. PW καὶ om. D ἁπανταχοῦ VP ἁπανταχοῦσε R 8/9 τὰ τοῦ νεστορίου D 10 μεθοριζομένουσ SW δὲ] τὲ A πρός γε om. S γε] τε V καὶ ὀρθὴν om. V 11 μὴ¹ om. P 12 ἐπεργάσηται V ἐργάσηται SDAW 13 τούτων Vcorr τούτουσ VPSDAWR 14 συμβαίνοντοσ R 15 μετὰ συνειδήσεως om. SDAW ἀγαθῶσ SD καὶ ἀγαθῆσ A om. W 16 ἁγίοις om. VPD οἶδεν] οὐδὲν S ἡ ὁσιότησ ὑμῶν W τοῦτο R αὐτὰ VPSDAW 17 ἐν] θν̄ P πάσαις D ταῖς om. W 19 κληρικοῖσ VP ἐκκλησία P 21 περὶ om. W δέ AR δὲ δή VP δὲ ἄμ S δὲ ἄν D δὲ ἄρα W 22 ὀρθοτάτησ SA ἑᾶν] κατὰ P 23 ἐπεὶ SW ἀποκείρασθαι PDAW 24 καὶ om. SW γράφομεν W 25 ἢ om. P τῶν κληρικῶν A ἐγκαλοῦνται VS μὲν] ἐν SW 26 προσκείσθω SD ἀκρόασιν R 27 ἰθύνουσιν VPWR συνιοῦσιν SDA 29 προίεσθαι SD προίσθαι R 30 καὶ τυποῦσθαι om. A 31 τισίν om. SDAW περὶ τούτων SDAW 32 προείπατε S πρόσειπε VP παρὰ σοὶ VP ὑμᾶς — προσαγορεύει om. V ὑμᾶς — ἡμῖν] ἡ ἡμῶν σὺν ἐμοὶ W προσαγορεύει] χαίρειν P

134 = S 129 A 155

L III 1130 M V 328 Ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον περὶ τοῦ ἀποπομπαίου

PG 77, 201 1 Τοῖς παρὰ τῆς σῆς ὁσιότητος ἀρτίως ἐπεσταλμένοις ἐντυχὼν ἥσθην ἄγαν, μόνον δὲ οὐχὶ καὶ περιφὺς ἠσπαζόμην. γνώμης γὰρ εἰς τοῦτο προῆλθον, ὡς τάχα που μηδὲ ἀπεῖναι δοκεῖν. αἱ γὰρ τῶν γνησίων προσρήσεις ἱκαναὶ τοιαύτην ἐμποιῆσαι διάθεσιν. τὰ ἐμὰ μὲν ἐν τούτοις, πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ τὰ τῆς σῆς θεοσεβείας οὐχ ἑτεροτρόπως ἔχει. ἐπειδὴ δὲ μηνῦσαι κατηξίωσας ὡς χρὴ παρ' ἐμοῦ γενέσθαι τινὰς λόγους περὶ τοῦ ἀποπομπαίου, δι' ὧν ἔσται καταφανὲς τὸ ἐπ' αὐτῷι μυστήριον, ἀναγκαίως ἐκεῖνο φημί· τῆς σῆς ἀγχινοίας ἀποχρῶν ἐχούσης τὸ εὐμαθὲς καὶ τῶν ἱερῶν γραμμάτων εὐφυᾶ καὶ οὐκ ἀθαύμαστον ἐπιστήμην, περιττὸν μὲν ἴσως τὸ λέγεσθαί τι παρ' ἑτέρου περὶ τῶν ζητουμένων· ἐπειδὴ δὲ τὸ λυποῦν οὐδὲν καὶ τὰ εἰς νοῦν ἰόντα καὶ τὸν ἐμὸν εἰπεῖν, γεγράφαμεν· οὐ γὰρ ἦν ἀνήνασθαι τὸ ἐπιταχθέν. εἰ δὲ δὴ τῆς εἰς λῆξιν ἀκριβείας βραχύ πως ἡμᾶς ἁφαμαρτεῖν συμβαίνοι, συγγνώμων ἔσο. τὰ γάρτοι δυσπρόσιτα τῶν θεωρημάτων δυσχερῆ πρὸς διασάφησιν καὶ οὐ ῥαιδίαν ἐλεῖν τὴν κατάληψιν ἔχει. πλὴν ἐλπίδος ἐσμὲν οὐ μακρὰν ὡς διὰ τῶν τῆς σῆς θεοσεβείας εὐχῶν καὶ πρός γε τοῦτο ἡμᾶς κατευθυνεῖ

Iob 12, 22 Psal. 145, 8. 67, 12 Χριστὸς ὁ ἀποκαλύπτων βαθέα ἐκ σκότους καὶ σοφῶν τυφλοὺς καὶ ῥῆμα διδοὺς ὡς λόγος.

2 Γέγραπται τοίνυν ἐν τῶι Λευιτικῶι περὶ τοῦ ἀποπομπαίου· καὶ λήψεται τοὺς

Lev. 16, 7-10 PG 204 δύο χιμάρους καὶ στήσει αὐτοὺς ἔναντι κυρίου παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἐπιθήσει Ἀαρὼν ἐπὶ τοὺς δύο χιμάρους, καὶ κλῆρον ἕνα τῶι κυρίωι καὶ κλῆρον ἕνα τῶι ἀποπομπαίωι, καὶ προσάξει Ἀαρὼν τὸν χίμαρον ἐφ' ὃν ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτὸν ὁ κλῆρος τῶι κυρίωι, καὶ προσοίσει περὶ ἁμαρτίας, καὶ τὸν χίμαρον ἐφ' ὃν ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτὸν ὁ κλῆρος τοῦ ἀποπομπαίου, στήσει αὐτὸν ζῶντα ἔναντι κυρίου τοῦ ἐξιλάσασθαι ἐπ' αὐτοῦ, ὥστε ἀποστεῖλαι αὐτὸν εἰς τὴν ἀποπομπήν· ἀφήσει αὐτὸν εἰς τὴν ἔρημον.

L III 1131 3 Καὶ μεθ' ἕτερα· καὶ σφάξει τὸν χίμαρον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας τὸν παρὰ

Lev. 16, 15. 16 cf. p. 44, 10-16 τοῦ λαοῦ ἔναντι κυρίου καὶ εἰσοίσει τοῦ αἵματος αὐτοῦ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος καὶ ποιήσει τὸ αἷμα αὐτοῦ ὃν τρόπον ἐποίησε τὸ αἷμα τοῦ μόσχου, καὶ ῥανεῖ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον κατὰ πρόσωπον τοῦ ἱλαστηρίου καὶ ἐξιλάσεται τὸ ἅγιον ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ ἀπὸ τῶν ἀδικημάτων αὐτῶν περὶ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν. καὶ οὕτω ποιήσει τῆι σκηνῆι τοῦ μαρτυρίου τῆι ἐκτισμένηι ἐν αὐτοῖς ἐν μέσωι τῆς ἀκαθαρσίας αὐτῶν.

Phot. 169 p. 116b 19 συμπεριείχετο δὲ καὶ ἡ πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον Σκυθοπόλεως περὶ τοῦ ἀποπομπαίου Fcyr 21 ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ ἀποπομπαίου ἧς ἐποίησε πρὸς Ἀκάκιον τὸν Σκυθοπόλεως ἐπίσκοπον, ἧς ἡ ἀρχή· Τοῖς παρὰ — ἄγαν Ephr. ap. Phot. 229 p. 253a 9 Κύριλλος . . πρὸς Ἀκάκιον Σκυθοπόλεως γράφων, καὶ ἐν τῆι ἑρμηνείαι δὲ τοῦ ἀποπομπαίου. scripta est in ultimis uitae annis cf. Theodoret. ep. 83

V, P [= hk], S, D [= mn], A

ρλδ V ρκε P ρκβ' D 2 γραφείσης παρὰ om. PA αὐτοῦ] ἁγίου κυρίλλου A ἐπίσκοπον μελιτηνῆς P 3 ἀρτίως om. V 3/4 μονονουχὶ δὲ A μονονουχὶ V 4 περιφυεὶς V 6 καὶ τά] κατὰ S 7 καταξιώσας S 9 ἀποχρόντως V 10 τι om. SD 13 συμβαίνει D 15 κατιθυνεῖ SD 19 χιμάρρους S et ita usque ad 27 24 ἔναντι κῦ ζῶντα P 24/25 ἐξιλάσκεσθαι SD 25 ἀφίσει V 27 σφάζει P τὸν παρὰ om. P παρὰ VA περὶ SD 31 τὸ ἅγιον] τὸ αἷμα τὸ ἅγιον V 33 αὐτῶ D

4 Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ σφαζομένου χιμάρου καὶ ἁγιάζοντος τῶι αἵματι τὴν ἁγίαν σκηνήν, περὶ δέ γε τοῦ ζῶντος καὶ ἀφιεμένου πάλιν ὧδέ φησι· καὶ προσάξει τὸν χίμαρον τὸν ζῶντα καὶ ἐπιθήσει Ἀαρὼν τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ χιμάρου τοῦ ζῶντος καὶ ἐξαγορεύσει ἐπ' αὐτοῦ πάσας τὰς ἀνομίας τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ πάσας τὰς ἀδικίας αὐτῶν καὶ πάσας τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν καὶ ἐπιθήσει αὐτὰς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ χιμάρου τοῦ ζῶντος καὶ ἐξαποστελεῖ ἐν χειρὶ ἀνθρώπου ἑτοίμου εἰς τὴν ἔρημον καὶ λήψεται ὁ χίμαρος ἐφ' ἑαυτῶι τὰς ἀδικίας αὐτῶν εἰς τὴν ἄβατον καὶ ἐξαποστελεῖ τὸν χίμαρον εἰς τὴν ἔρημον. Lev. 16, 20-22 cf. p. 45, 4-9 M V 329

5 Πᾶσα μὲν οὖν γραφὴ θεόπνευστός τε καὶ ὠφέλιμος· ὃ γὰρ ἂν φθέγξαιτο θεός, τοῦτο δὴ πάντως ἐστὶ σωτήριον. καὶ τοῖς μὲν οὖσιν οἵοις τε συνιδεῖν τῆς ἀληθείας τὴν δύναμιν τὸ ταύτης κάλλος ὑπαντᾶι φωτὸς δίκην ἐναστράπτον τῶι νῶι τοῦ κατὰ Χριστὸν μυστηρίου τὴν γνῶσιν, τοῖς γε μὴν οὐκ ἔχουσιν εὖ βεβηκότα τὸν νοῦν, ἀλλ' οἷον ἔτι σκάζοντά τε καὶ νηπιάζοντα, τούτοις ἂν εἶεν καὶ τὰ ἐξαίρετα τῶν θεωρημάτων ὑπὸ μῶμον ἔσθ' 6 ὅτε καὶ γραφήν. καὶ ταῦτα φημὶ τοῖς παρὰ τῆς σῆς θεοσεβείας γραφεῖσιν οὐκ ἀβασανίστως ἐντυχών. ὠιήθησαν γὰρ ἴσως τῶν αὐτόθι τινὲς τὸν μὲν ἕνα τῶν χιμάρων ἤτοι τῶν τράγων τῶι ἐπὶ πάντων ἐκνεμηθῆναι θεῶι πρὸς καθιέρωσιν καὶ θυσίαν, τόν γε μὴν ἕτερον ἀποπομπαίωι τινὶ καὶ πονηρῶι καὶ ἀκαθάρτωι δαίμονι πεμφθῆναι κατὰ τὴν ἔρημον, καὶ τοῦτο διὰ χειρὸς ἱερᾶς καὶ ἐκ νομικοῦ θεσπίσματος. αὐτόθεν μὲν οὖν τὸ χρῆμά ἐστιν εὐηθές τε καὶ καταγέλαστον, φαίη δ' ἄν τις τοῖς οὕτω ταῦτα ἔχειν ὑπειληφόσι· καίτοι πῶς οὐκ ἔδει μᾶλλον ἐκεῖνο περινοεῖν; ὁ γάρτοι τῶν ὅλων δημιουργὸς ὁ παντὸς ἐπέκεινα καὶ νοῦ καὶ λόγου καὶ μόνος ὢν φύσει θεὸς καὶ κύριος πῶς ἂν ἠνέσχετο κοινωνὸν ὥσπερ τινὰ τῆς ἑαυτοῦ βασιλείας καὶ δόξης τὸν ἀποστάτην εἰσδέξασθαι σατανᾶν; καίτοι λέγοντος ἀκηκόαμεν ἐναργῶς δι' ἑνὸς τῶν ἁγίων προφητῶν τὴν δόξαν μου ἑτέρωι οὐ δώσω. εἰ δὲ αὐτῶι καὶ μόνωι τὸ χρῆναι καθιεροῦν ἃ ἂν βούλοιτό τις, ὁ διὰ τοῦ πανσόφου Μωυσέος προστέταχε νόμος, εἶτα αὐτὸς ὁ λαλήσας τὸν νόμον κατεχρησμώιδησε δεῖν καὶ πνεύμασι πονηροῖς τὴν αὐτῶι καὶ μόνωι πρεπωδεστάτην ἀπονέμεσθαι δόξαν, πῶς οὐχὶ τοῖς ἰδίοις ἀντιτάξεται λόγοις; ὃ γὰρ ἀπέφησε δρᾶν, τοῦτο γενέσθαι προστέταχεν. ἀλλ' ἔστι τῶν ἄγαν ἐκτοπωτάτων τὸ οἴεσθαι μὲν ἀλογεῖν τῆς ὀφειλομένης αὐτῶι τιμῆς τε καὶ δόξης τὸν τῶν ὅλων κατεξουσιάζοντα θεόν, ἀνάψαι δὲ καὶ ἑτέροις ἐθέλειν αὐτήν, καίτοι σαφῶς λέγοντα διὰ Μωυσέος· κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῶι μόνωι λατρεύσεις· καὶ οὐκ ἔσονταί σοι θεοὶ ἕτεροι πλὴν 7 ἐμοῦ. διὰ τοῦτο καὶ ὁ θεσπέσιος Μωυσῆς ταῖς ἄνωθεν καὶ παρὰ θεοῦ ψήφοις εὖ μάλα συμπλάττεται καὶ δὴ καί φησι τοῖς ἐξ αἵματος Ἰσραήλ· καὶ ταῦτα τὰ προστάγματα καὶ τὰ κρίματα, ἃ φυλάξεσθε ποιεῖν ἐπὶ τῆς γῆς ἧς κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν δίδωσιν ὑμῖν ἐν κλήρωι πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ὑμεῖς ζῆτε ἐπὶ τῆς γῆς. ἀπωλείαι ἀπολεῖτε πάντας τοὺς τόπους ἐν οἷς ἐλάτρευσαν Deut. 6, 13. 10, 10 Exod 20, 3 L III 1134 Deut. 12, 1-3

V, P [= hk], S, D [= mn], A

6 αὐτῶν om. VPA 7 ἐξαποστελλεῖ P ἀποστελεῖ A χειρὶ κῦ ἀνου V 10 τε om. VSD φθέγξοιτο VSDA 11 δὴ om. SD καὶ σωτήριον SD μὲν οὖσιν SD θέλουσιν VPA οἵα τε V οἷά τισ P 12 δίκην φωτὸσ SD 13 εὖ βεβηκότα] ἐμβεβηκότα P τὸν νοῦν om. SD 14 εἶεν ἂν V ἀπορημάτων P ὑπὸ μῶμον om. SD 17 πάνταϲ PSA 18 καὶ[1] om. SD 19 μὲν om. D 20 ὑποειληφόσι S 21 ὁ[2]] καὶ V 22 καὶ νοῦ] καιροῦ S 24 ἐναργῶς om. D ἁγίων om. D οἰκείων S 25 εἰ δὲ] οὐδὲ S καθιεροῦν] καὶ ἱεροῦν P 26 μωυσέωσ SD 26/27 κατεχρησμώδευσε D 28 ἀντιτετάξεται VSA λόγοις om. VPA γενέσθαι om. D 31 θέλειν V αὐτήν om. P διά μωυσέοσ σαφῶσ λέγοντα SD μωυσέωσ VS, corr. S 35 φυλάξασθε P φυλάξασθαι S 36 ὑμῖν Vn ἡμῖν PSmA ἐν κλήρωι] τὸν κλῆρον A ὑμεῖς om. D ζητεῖτε V 37 πάντας om. D

ἐκεῖ τὰ ἔθνη τοῖς θεοῖς αὐτῶν, οὓς ὑμεῖς κληρονομεῖτε αὐτούς, ἐπὶ τῶν ὀρέων τῶν ὑψηλῶν καὶ ἐπὶ τῶν θινῶν καὶ ὑποκάτω δένδρου δασέος. καὶ κατασκάψετε τοὺς βωμοὺς αὐτῶν καὶ συντρίψετε τὰς στήλας αὐτῶν καὶ τὰ ἄλση αὐτῶν ἐκκόψετε καὶ τὰ γλυπτὰ τῶν θεῶν αὐτῶν κατακαύσετε πυρὶ καὶ ἀπολεῖτε τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐκ τοῦ τόπου ἐκείνου. εἶτα πῶς ἦν εἰκὸς τὸν ἐξ ἀπάτης Ἑλληνικῆς πρὸς τὸ τῆς ἀληθείας μεθορμίζεσθαι φῶς διὰ Μωυσέος προστάττοντα καὶ εἰδώλοις ὁμοῦ τὰ τεμένη καταπιμπρᾶν καὶ ἀναβοθρεύειν βωμοὺς ἄλση τε ἐκκόπτειν, ὡς μηδὲν τῆς ἐκείνων βδελυρίας ἀπομεῖναι λείψανον, μερίζεσθαι προς αὐτὰ τὴν δόξαν, καθάπερ ἤδη προεῖπον, καὶ εἰς τοῦτο γνώμης ἐλθεῖν, ὥστε καὶ αὐτοὺς τοὺς
M V 33² ἐκνεμηθέντας αὐτῶι πρὸς ἱερουργίαν θύειν αὐτοῖς ἐπιτάξαι, ἀφιέντας εἰς τὴν ἔρημον τὸν ἕτερον τῶν χιμάρων; καίτοι μοσχοποιήσαντα μὲν ἐν τῆι ἐρήμωι τὸν Ἰσραὴλ κατηιτιᾶτο
Exod. 32, 7 8 σφόδρα, τῶι θεσπεσίωι λέγων Μωυσῆι· βάδιζε, κατάβηθι τὸ τάχος ἐντεῦθεν· ἠνόμησε γὰρ ὁ λαός σου, οὓς ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου· ἐποίησαν ἑαυ-
8 τοῖς εἴδωλον. καὶ μὴν καὶ τοῖς τελεσθεῖσι τῶι Βεελφεγώρ, ὅτε ταῖς Μωαβιτῶν συνε-
Num. 25, 1-9 πλέκοντο γυναιξί, ταῖς τῶν σωμάτων ὥραις σεσαγηνευμένοι πρὸς ἀπόστασιν, πικρὰν ἐπαρτήσας ὁρᾶται δίκην· ἀπολώλασι γὰρ οὐκ ὀλίγοι τὸν ἀριθμὸν ταύτης ἕνεκα τῆς αἰτίας. γένοιτο δ' ἂν οὐ μικρὰ κατὰ τῆς θείας τε καὶ ἀκαταψέκτου βουλῆς κατάρρησις, εἰ πεπτώκασι μὲν καὶ ἀπώλοντό τινες θεοῖς ἑτέροις προσκυνήσαντες, αὐτός γε μὴν ὁ τοῖς ἀποστά-
PG 208 ταις ἐπιμηνίσας θεὸς γερῶν ἀξιοῦσθαι καὶ θυσιῶν προστέταχε πονηρὰν καὶ ἀντικειμένην δύναμιν, ἣν ἀποπομπαῖον ὠνομάσθαι φαῖεν ἂν ἴσως τινὲς τὴν τῶν ἱερῶν γραμμάτων
9 δύναμιν τοῖς εἰς νοῦν ἔσω κεκρυμμένοις οὐχ ὁρῶντες ὄμμασιν. ἡμεῖς δὲ τοῖς θείοις θεσπίσμασιν ἐπαφιέντες τὸν νοῦν οὐκ ἀτημελῆ καὶ ῥάθυμον, ἀκριβῆ δὲ μᾶλλον καὶ καθ' ὅσον οἷόν τε, φιλογρήγορον τῆς ἀληθείας τὸ ἀξιάγαστον κάλλος φιλοθηρεῖν εὖ μάλα σπουδάσομεν. καὶ δὴ καὶ φαμὲν ὡς ὁ τῶν ὅλων θεὸς ἐπ' ἀνατροπῆι τῆς πολυθέου πλάνης καὶ ἐπὶ φωτισμῶι τῶν ἐν σκότωι καταχρησμωιδήσας τὸν νόμον τοῖς πάλαι διὰ Μωυσέος ἠνέσχετο ἂν οὐδαμῶς ὁδὸς γενέσθαι καὶ θύρα, μᾶλλον δὲ καὶ διδάσκαλος τοῦ χρῆναι τιμᾶν τοὺς ἀκαθάρτους δαίμονας. πολυπραγμονοῦντες δὲ τὰ ἐν ταῖς θεοπνεύστοις γραφαῖς κεκρυμμένην εὑρήσομεν τὴν ἀλήθειαν, πρέποι δ' ἂν ταῖς τοῦ νόμου σκιαῖς ἐνορῶντας εἰπεῖν
Os 14, 10 τὸ δι' ἑνος τῶν ἁγίων προφητῶν ὀρθῶς εἰρημένον· τίς σοφός, καὶ συνήσει ταῦτα;
Hebr. 10, 1 καὶ συνετός, καὶ ἐπιγνώσεται αὐτά; σκιὰν γὰρ ὁ νόμος ἔχει τῶν μελλόντων ἀγαθῶν καὶ οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, καθὰ γέγραπται· πλὴν
L III 1135 ὠδίνουσιν αἱ σκιαὶ τὴν ἀλήθειαν καὶ οὐκ αὐτό που πάντως εἰσὶ τὸ ἀληθές. διὰ τοῦτο
2 Cor 3, 13 καὶ ὁ θεσπέσιος Μωυσῆς κάλυμμα ἐτίθει ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ προσελάλει τε οὕτω τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, μόνον οὐχὶ δι' αὐτοῦ κεκραγὼς τοῦ πράγματος ὅτι τῶν δι' αὐτοῦ θεσπισμάτων τὸ κάλλος κατίδοι τις ἂν οὐκ ἔν γε τοῖς ἐξωφανέσι τύποις, ἀλλ' ἐν τοῖς ἔσω κεκρυμ-
10 μένοις θεωρήμασι. φέρε δὴ οὖν περιελόντες τοῦ νόμου τὸ κατασκίασμα καὶ τῶν ἔξωθεν ἐπιβλημάτων τὸ Μωυσέος πρόσωπον ἀπαλλάττοντες γυμνὴν ἴδωμεν τὴν ἀλήθειαν.

V, P [= hk], S, D [= mn], A

3 κατασκάψατε Pn συντρίψατε P 4 τὰ om. V ἐκκόψατε P κατακαύσατε P 5 ἀπολεῖται PS αὐτοῦ SD 6 ἀπάτης] ἀπάσης τῆς P καθορμίζεσθαι P μωυσέως S 7 προστάττοντος S τὰ om VA καὶ P τεμένει V 11 μοσχοποιήσαντος SD τοῦ D 12 θαυμασίῳ SD 13 σου om. A γῆς] τῆς S 13/14 αὐτοῖς S 14 ὅτε PA ἅτε SD ὅτι V 14/15 ενεπλέκοντο A 15 σεσαλευμένοι SD πικρὰν om. D 15/16 ἐπαρτίσας D 17 ἀκαθέκτου A 19 θυσίας P 21 καὶ κεκρυμμένοις PSD 23/24 σπουδάσωμεν P σπουδάζομεν SD 25 ἐπὶ A σκότει D μωσέως V 26 καὶ² om. D 28 κεκρυμμένα SD ἐνορῶντες S 30 καὶ² om. D 31 καθὰ] ὡς V 32 οὐκ αὐτό που SD αὐτὸ οὐ VA αὗται οὐ P 33 προσλάλει V 34 γράμματος P 35 ἔξω φανεῖσι V τόποις SD τούτοις P 35/36 καὶ κεκρυμμένοις SD 36 σκίασμα SD 37 ἐπιβλημάτων] συγκαλυπτόντων P

δύο μὲν γὰρ χιμάρους προσκομισθῆναι προστέταχε καὶ δύο γράφεσθαι κλήρους ἐπ' αὐτοῖς, ὡς τὸν μὲν ἕνα τῶν χιμάρων ὀνομασθῆναι κύριον, τόν γε μὴν ἕτερον ἀποπομπαῖον. οὐκοῦν ὀνόματα τοῖς χιμάροις κύριός τε καὶ ἀποπομπαῖος, σημαίνεται δὲ δι' ἀμφοῖν ὁ εἷς καὶ μόνος υἱὸς καὶ κύριος Ἰησοῦς Χριστός. καὶ τίνα τρόπον; ἐροῦμεν ὡς ἔνι, τῇι τῶν θεωρημάτων ἀκριβείαι προσβάλλοντες. αἶξ τοίνυν ἢ τράγος ἢ γοῦν ἔριφος ἦν ὑπὲρ ἁμαρτίας τὸ θύμα κατά γε τὸ τῶι νόμωι δοκοῦν. προβάτωι μὲν γὰρ ἀφομοιοῖ πλεισταχοῦ τὸν δίκαιον ἡ θεόπνευστος γραφή, αἰγὶ δὲ τὸν φιλαμαρτήμονα. καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν; πλήρης μὲν γὰρ ὁ δίκαιος αὐχημάτων τῶν εἰς ἀρετήν, ἔγκαρπος δὲ διὰ τοῦτο νοοῖτ' ἂν εἰκότως· ἐριοφορεῖ δὲ τὸ πρόβατον· ταύτηι τοι καὶ μάλα εἰκότως προβάτωι παρεικάζεται. γυμνὴν δὲ καὶ ἄκαρπον καὶ ἀγαθοεργίας ἁπάσης ἐρήμην τὴν τοῦ πλημμελοῦντος ψυχὴν κατίδοι τις ἄν. αἶξ οὖν ἄρα τύπος αὐτῆς, ἄπρακτον δὲ τὸ ζῶιον καὶ τῆς τοῦ προβάτου τιμῆς κατόπιν ἔρχεται. διὰ τοῦτο καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὅταν καθίσηι, φησίν, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δοξης αὐτοῦ, στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. καὶ τοῖς μὲν ἐκ δεξιῶν, ἅτε δὴ τοὺς τῆς δικαιοσύνης ἔχουσι καρπούς, τὴν ἡτοιμασμένην αὐτοῖς ἀποκαθίστησι βασιλείαν, τοῖς γε μὴν ἐξ εὐωνύ-
11 μων πῦρ καὶ κόλασιν καὶ τὰς τῶι διαβόλωι πρεπούσας ἐποίσει ποινάς. ἐσφάζετο τοίνυν ὑπὲρ ἁμαρτίας ἔριφος, καὶ τοῦτο μαθήσηι τοῦ νόμου λέγοντος ἐναργῶς· ἐὰν δὲ ὁ ἄρχων ἁμάρτηι καὶ ποιήσηι μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν ἢ οὐ ποιηθήσεται, ἀκουσίως καὶ ἁμάρτηι καὶ πλημμελήσηι καὶ γνωσθῆι αὐτῶι ἡ ἁμαρτία ἣν ἥμαρτεν ἐν αὐτῆι, καὶ προσοίσει τὸ δῶρον αὐτοῦ χίμαρον ἐξ αἰγῶν, ἄρσεν ἄμωμον. ἔφη δὲ που καὶ αὐτὸς ὁ ἐπὶ πάντων θεὸς περὶ τῶν ἱερᾶσθαι λαχόντων κατὰ τὸν νόμον· ἁμαρτίας λαοῦ μου φάγονται, τουτέστι τὰ ὑπὲρ ἁμαρτιῶν θύματα· μερὶς γὰρ καὶ κλῆρος τοῖς ἱερεῦσι κάρπωμα κυρίωι κατὰ τὸ γεγραμμένον. γέγονε τοίνυν σφάγιον ὁ Χριστὸς ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφὰς ταύτης τε ἕνεκα τῆς αἰτίας ἁμαρτίαν αὐτὸν ὠνομάσθαι φαμέν. γράφει γοῦν ὁ πάνσοφος Παῦλος ὅτι τὸν μὴ γνόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ὁ θεὸς καὶ πατὴρ δηλονότι. οὐ γάρτοι φαμὲν ἁμαρτωλὸν γενέσθαι Χριστόν, μὴ γένοιτο, ἀλλ' ὄντα δίκαιον, μᾶλλον δὲ αὐτόχρημα δικαιοσύνην (οὐ γὰρ οἶδε πλημμελεῖν), σφάγιον ἐποίησεν ὁ πατὴρ ὑπὲρ τῶν τοῦ κόσμου πλημμελημάτων καὶ ἐν τοῖς ἀνόμοις ἐλογίσθη, ψῆφον ὑπομείνας τὴν τοῖς ἀνόμοις πρεπωδεστάτην. καὶ πιστώσεται λέγων ὁ θεσπέσιος προφήτης Ἡσαίας ὅτι πάντες ὡς πρόβατα ἐπλανήθημεν, ἕκαστος τῇι ὁδῶι αὐτοῦ ἐπλανήθη, καὶ κύριος παρέδωκεν αὐτὸν ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν καὶ αὐτὸς ὑπὲρ ἡμῶν ὀδυνᾶται καὶ τῶι μώλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν. γράφει δὲ καὶ ὁ πάνσοφος Πέτρος ὅτι τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἀνήνεγκεν ἐν τῶι
12 σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον. οὐκοῦν ἐπεκρέματο μὲν τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς ὁ κλῆρος, τὸ χρῆναι παθεῖν τὸν θάνατον διά τε τὴν ἐν Ἀδὰμ παράβασιν καὶ τὴν ἐξ ἐκείνου μέχρις ἡμῶν τυραννήσασαν ἁμαρτίαν, ἀλλ' ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος ὁ πολὺς εἰς ἡμερότητα καὶ

M V 333

Mt. 25,31-34. 41 PG 209

Os. 4, 8

Deut. 18, 1

2 Cor. 5, 21

Ies. 53, 12

L III 1138

Ies. 53, 6

Ies. 53, 5

1 Petr. 2, 24

1—4 Fcyr 21 δύο μὲν — Χριστός

V, P [= hk], S, D [= mn], A [usque ad 3 ἀποπομπαῖος]

1 προκομισθῆναι P προστετάχειν Fcyr κλήροις Fcyr 2 γε μὴν VPAFcyr δέ γε SD 3 καὶ[1] om. Fcyr 3—p. 44, 34 σημαίνεται δὲ — ἁμαρτίας ἡμῶν om. A propter folii defectum 5 προσβαλόντεσ SD θαῦμα SD 6 τὸ om. V μὲν om. P ἀφομοιοῦν P ἑκαστα-χοῦ P 6/7 θεία D 7 καὶ — αἰτίαν om. V μὲν om. VP 8 τούτου VP ἔριον φορεῖ P 10 ἀγαθουργίασ V ἐρήμην ἁπάσησ D 11 δὲ] γὰρ P 13 στήσει SD καὶ στήση VP δεξιῶν αὐτοῦ V 14 τοῖς] τοὺσ S 15 γε μὴν PSD δὲ V 16 ποινάς] φωνάσ P 18 ἀπὸ πασῶν] ἁπασῶν P 19 πλημμελήσει SD 21 ἄρρεν V 22 περὶ] ἐπὶ D 23 κῶ SD κῦ VP 25 τε om. SD ὀνομάσθαι P 26 ὑπὲρ — ἁμαρτίαν om. V 30 ἀνόμοις] νόμοισ P 31 θεσπέσιος om. P 32 ἀνομίαισ V 36 τὸ VP τοῦ SD ἐν] ἐξ D 37 τυρρανήσασαν V

φιλανθρωπίαν γέγονε σάρξ, τουτέστιν ἄνθρωπος σύμμορφός τε ἡμῖν τοῖς ὑφ' ἁμαρτίαν
Hebr. 2, 9 καὶ τὸν ἡμῶν ὑπέστη κλῆρον. ὡς γὰρ ὁ πανάριστος γράφει Παῦλος, χάριτι θεοῦ
ὑπὲρ παντὸς ἐγεύσατο θανάτου καὶ τῆς ἁπάντων ζωῆς ἀντάλλαγμα τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν
ἐποιήσατο καὶ εἰς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα οἱ πάντες θεῶι ζήσωμεν, ἁγιαζόμενοί τε καὶ
ζωοποιούμενοι διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ δικαιούμενοί τε δωρεὰν τῆι παρ' αὐτοῦ χάριτι. ὡς
1 Ioh. 1, 7 γάρ φησιν ὁ μακάριος εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, τὸ αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ καθαρίζει
13 ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας. ὄνομα δὴ οὖν τῶι σφαζομένωι χιμάρωι κύριος, καὶ
PG 212 κληρωτὴν ἐδέχετο τὴν σφαγὴν ἅγιόν τε θύμα καὶ ἱερὸν ἦν εἰς τύπον Χριστοῦ, οὐ δι' ἑαυτὸν
M V 336 ἀποθνήισκοντος, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν, ὡς ἔφην, καὶ ἁγιάζοντος τὴν ἐκκλησίαν τῶι ἰδίωι αἵματι.
Leu. 16, 15. σφάξει γὰρ τὸν χίμαρον, φησίν, τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας τὸν παρὰ τοῦ λαοῦ
16 cf. p. 40, 27-34 ἔναντι κυρίου καὶ εἰσοίσει τοῦ αἵματος αὐτοῦ ἐσώτερον τοῦ καταπε-
τάσματος καὶ ῥανεῖ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον κατὰ πρόσωπον
τοῦ ἱλαστηρίου καὶ ἐξιλάσεται τὸ ἅγιον ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν τῶν υἱῶν
Ἰσραὴλ καὶ ἀπὸ τῶν ἀδικημάτων αὐτῶν περὶ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.
καὶ οὕτως ποιήσει τῆι σκηνῆι τοῦ μαρτυρίου τῆι ἐκτισμένηι ἐν αὐτοῖς ἐν
Hebr. 9, 12 μέσωι τῆς ἀκαθαρσίας αὐτῶν. εἰσῆλθε γὰρ ὁ Χριστὸς εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, οὐ δι'
αἵματος τράγων καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος αἰωνίαν λύτρωσιν
εὑράμενος καὶ ἁγιάζων, ὡς ἔφην, τὴν ἀληθεστέραν σκηνήν, τουτέστι τὴν ἐκκλησίαν, καὶ
Hebr. 13, 12 ἅπαντας δὲ τοὺς ἐν αὐτῆι. γράφει γοῦν ὁ θεσπέσιος Παῦλος ποτὲ μὲν ὅτι διὸ καὶ
Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσηι τῶι ἰδίωι αἵματι τὸν λαόν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθε,
Eph. 5, 1. 2 ποτὲ δὲ πάλιν γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ ὡς τέκνα ἀγαπητὰ καὶ περι-
πατεῖτε ἐν ἀγάπηι, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἑαυτὸν
παρέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας. ἀθρη-
τέον δὴ οὖν ἐν τῶι σφαγέντι χιμάρωι γενόμενον μὲν ἐν θανάτωι σαρκὸς τὸν Ἐμμανουήλ,
πλὴν ἐπὶ λύσει θανάτου καὶ ἁμαρτίας. ἦν γὰρ ἐν νεκροῖς ἐλεύθερος, τουτέστιν ἀνάλωτος
ἁμαρτίαις καὶ οὐκ ἔνοχος μεθ' ἡμῶν τῆι τοῦ θανάτου δίκηι.

14 Ἴδωμεν ⟨οὖν⟩ αὐτὸν ἐν τῶι ἑτέρωι χιμάρωι τῶι ζῶντι καὶ ἀφιεμένωι καὶ ἐν τῶι
παθεῖν ἀνθρωπίνως μὴ πάσχοντα θεικῶς καὶ ἐν τῶι τεθνάναι σαρκὶ θανάτου κρείττονα καὶ
οὐ κατὰ τὴν Ἰουδαίων ὑπόνοιαν ἀπομείναντα μεθ' ἡμῶν ἐν μνήματι καὶ κάτοχον γεγονότα
L III 1139 ταῖς ἄιδου πύλαις τοῖς ἄλλοις ὁμοῦ. ὡς γὰρ ὁ αὐτοῦ φησι μαθητής, οὔτε ἐγκατε-
Act. 2, 31 λείφθη εἰς ἄιδου ἡ ψυχὴ αὐτοῦ οὔτε ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδε διαφθοράν· ἀνεβίω
Ies. 49, 9 γὰρ σκυλεύσας τὸν ἅιδην καὶ τοῖς ἐν δεσμοῖς εἰπὼν ἐξέλθετε, καὶ τοῖς ἐν τῶι
σκότει ἀνακαλύφθητε, καὶ πρὸς τὸν ἄνω καὶ ἐν τοῖς οὐρανοῖς πατέρα καὶ εἰς τὴν
ἀνθρώποις ἄβατον ἀνεπήδησε χώραν, αὐτὸς ἐφ' ἑαυτῶι τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἀναλαβών καὶ
ἱλασμὸς ὑπάρχων περὶ αὐτῶν. γράφει γοῦν ὁ θεσπέσιος Ἰωάννης τοῖς εἰς αὐτὸν
1 Ioh. 2, 1. 2 πιστεύσασι· τεκνία, ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ ἁμαρτάνητε. καὶ ἐάν τις
δὲ ἁμάρτηι, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα Ἰησοῦν Χριστὸν δί-

---

23—28 Fcyr 22 ἀναθετέον οὖν — κρείττονα

V, P [= hk], S, D [= mn], A [inde a 34 ἀναλαβών]

1 ἁμαρτίασ SD 2 γὰρ om. P 4 ἀποθανεῖν S ζήσωσιν SD τε] δὲ P 6 Ἰησοῦ] τοῦ P 7 οὖν τῶ D οὖν τὸ S οὕτω V οὕτω τω P 9 ὡς om. S 10 σφάζει VPSD φησί om. P 19 γράφει γοῦν ὁ scripsi γράφει οὖν ὁ VSD ὁ οὖν P ποτὲ μὲν om. D ὅτι om. PD 22/23 παρέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν ἑαυτὸν P 23/24 ἀθρητέον] ἀναθετέον Fcyr 26 ἁμαρτίας Fcyr οὐκ ἔνοχος] οὐχ ἑνός Fcyr 27 οὖν Fcyr om. VPSD αὐτῶ P χιμάρωι om. P ἀφιερωμένω P 29 τὴν τῶν P μνήμασι SD 30 αὐτόσ SD 31 ἅδην SD οἶδε V 34 ἀνεπήδησε V ἀπεπήδησε P ἀπεδήμησε SD τὰς om. SD 35 ὑπάρχει SD οὖν V 36 πιστεύουσι P 37 δὲ om. P

καιον, καὶ αὐτὸς ἱλασμός ἐστι περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐ περὶ τῶν
15 ἡμετέρων δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου. οἶμαι δὲ δεῖν καὶ
αὐτὴν ποιήσασθαι τὴν παράθεσιν τῶν νομικῶν γραμμάτων εἰς ἀνάμνησιν τοῖς ἀκροωμένοις,
ἔχει δὲ οὕτως· καὶ προσάξει τὸν χίμαρον τὸν ζῶντα καὶ ἐπιθήσει Ἀαρὼν Leu. 16, 20.
τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ χιμάρου τοῦ ζῶντος καὶ ἐξαγο- 21 cf. p. 41, 2-9
ρεύσει ἐπ' αὐτοῦ πάσας τὰς ἀνομίας τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ πάσας τὰς 6 PG 213
ἀδικίας αὐτῶν καὶ πάσας τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν καὶ ἐπιθήσει αὐτὰς ἐπὶ
τὴν κεφαλὴν τοῦ χιμάρου τοῦ ζῶντος καὶ ἐξαποστελεῖ ἐν χειρὶ ἀνθρώπου
ἑτοίμου εἰς τὴν ἔρημον. ἆθρει δὴ οὖν ὅπως, καίτοι τοῦ πρώτου σφαγέντος χιμάρου,
ζῶντα πλεισταχοῦ τὸν ἕτερον ὀνομάζει· ἦν γάρ, ὡς ἔφην, ἐν ἀμφοῖν γραφόμενος ὁ εἷς 10
καὶ μόνος υἱὸς καὶ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ὡς ἐν πάθει σαρκὸς ἰδίας καὶ ἔξω πάθους, ὡς
ἐν θανάτῳ καὶ ὑπὲρ θάνατον. ἔζη γὰρ ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, καὶ γευομένης θανάτου τῆς
ἁγίας αὐτοῦ σαρκός, καὶ μεμένηκεν ἀπαθής, καίτοι τοῦ ἰδίου σώματος τὸ πάθος οἰκειού-
μενος καὶ εἰς ἑαυτὸν ἀναφέρων αὐτό.

16 Ἴδοι δ' ἄν τις τοῦτο τὸ μέγα καὶ βαθὺ μυστήριον καὶ ἑτεροτρόπως ἡμῖν γραφόμενον M V 337
ἐν τῷι Λευιτικῷι. μεμολυσμένον μὲν γὰρ ἀποφαίνει τὸν λεπρὸν ὁ διὰ Μωυσέος νόμος, 16
ἐκπέμπεσθαι δὲ προστέταχε τῆς παρεμβολῆς ὡς ἀκάθαρτον. εἰ δὲ συμβαίη καταλωφῆσαι
τὸ πάθος, τότε δὴ τότε παράδεκτον γενέσθαι κελεύει καὶ δὴ καί φησιν· οὗτος ὁ νόμος Leu. 14, 2-7
τοῦ λεπροῦ· ἧι ἂν ἡμέραι καθαρισθῆι, καὶ προσαχθήσεται πρὸς τὸν ἱερέα.
καὶ ἐξελεύσεται ὁ ἱερεὺς ἔξω τῆς παρεμβολῆς καὶ ὄψεται ὁ ἱερεύς. καὶ 20
ἰδοὺ ἰᾶται ἡ ἁφὴ τῆς λέπρας ἀπὸ τοῦ λεπροῦ, καὶ προστάξει ὁ ἱερεὺς καὶ
λήψονται τῶι κεκαθαρισμένωι δύο ὀρνίθια ζῶντα καθαρά. καὶ προστάξει
ὁ ἱερεὺς καὶ σφάξουσι τὸ ὀρνίθιον τὸ ἓν εἰς ἀγγεῖον ὀστράκινον ἐφ'
ὕδατι ζῶντι, καὶ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν, λήψεται αὐτὸ καὶ βάψει εἰς τὸ αἷμα
τοῦ ὀρνιθίου τοῦ σφαγέντος ἐφ' ὕδατι ζῶντι καὶ περιρανεῖ ἐπὶ τὸν 25
καθαρισθέντα ἀπὸ τῆς λέπρας ἑπτάκις, καὶ καθαρὸς ἔσται. καὶ ἐξαπο-
στελεῖ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν εἰς τὸ πεδίον. δύο μὲν οὖν τὰ πτηνὰ καὶ ἀκίβδηλα,
τουτέστι καθαρὰ καὶ μηδεμίαν ἔχοντα διαβολήν, τὴν ἀπό γε φημὶ τοῦ νόμου. καὶ τὸ
μὲν ἓν ἐσφάζετο ἐφ' ὕδατι ζῶντι, τό γε μὴν ἕτερον, ἔξω μένον σφαγῆς, εἶτα βαπτισθὲν
ἐν τῷι αἵματι τοῦ τετελευτηκότος καὶ ἐφ' ὕδατι ζῶντι, κατὰ τὸν ἴσον τῷι χιμάρωι τρόπον 30
εἰς τὴν ἔρημον ἐξεπέμπετο. ὑπεμφήνειε δ' ἂν ὁ τύπος ἡμῖν κἀν τούτωι δὴ πάλιν τὸ
17 μέγα καὶ σεπτὸν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν μυστήριον. ἦν μὲν γὰρ ἄνωθεν, τουτέστιν ἐκ L III 114²
τοῦ πατρὸς καὶ ἐξ οὐρανῶν ὁ λόγος (ταύτηι τοι καὶ μάλα εἰκότως πτηνῶι παρεικάζεται),
καταπεφοίτηκε δὲ οἰκονομικῶς εἰς ὁμοίωσιν τὴν πρὸς ἡμᾶς καὶ ἔλαβε δούλου μορφήν·
πλὴν καὶ οὕτως ἄνωθεν ἦν. καὶ γοῦν ἔφασκεν ἐναργῶς, Ἰουδαίοις προσλαλῶν· ὑμεῖς Ioh. 8, 23
ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί. ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου τού- 36
του. καὶ πάλιν· οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρα- Ioh. 3, 13

2—14 Fcyr 23 οἶμαι — αὐτό

V, P [= hk], S, D [= mn], A

1 ἐστι om. P 2 μόνον] μᾶλλον P τοῦ ὅλου V 3 αὐτῶν P 4 δὲ] γὰρ P 5—8 καὶ ἐξαγορεύσει — ζῶντος om. S 6/7 ἀνομίας — τὰς om. Fcyr 10 ἐν] δι' Fcyr ὁ om. V 12 θανάτωι] ἀθανάτωι Fcyr 12/13 ἐν θανάτωι — πάθος om. D 12 γευόμενος P 13 ἁγίας — σαρκός] ἰδίας σαρκὸς αὐτοῦ P 15 βαθὺ καὶ μέγα VPA 16 μὲν om. VP μωσέως A 17 συμφαίη S συμβαίνει P συνέβη V 21—23 καὶ λήψονται — ἱερεὺς om. P 22 κεκαθαρμένωι VP καθαρά om. SD 23 σφάζουσι P τὸ ὀρνίθιον om. D 25 ἐν SD περιρρανεῖ VPA 26/27 ἐξαποστελλεῖ P 28 ἀπὸ τοῦ νόμου φημί V 29 ἓν om. V ἐν SD 33 ὁ om. V 34 τῆς P 35 πλὴν om. P ἄνωθεν οὗτος ἦν V οὗτος P καὶ — ἔφασκεν] αὐτὸ δὴ τοῦτο ἀπέδειξεν P τοῖς ἰουδαίοις P 36 ἐγὼ²] καὶ P

νοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. ὡς γὰρ ἔφην ἀρτίως, καὶ σὰρξ γεγονὼς ἢ γοῦν τέλειος ἄνθρωπος, οὐ γήινος ἦν ἡ χοικὸς καθ' ἡμᾶς, ἀλλ' οὐράνιός τε καὶ ὑπερκόσμιος καθὸ νοεῖται θεός. πλὴν ἔστιν ἰδεῖν ἐν τοῖς ὀρνιθίοις, καθὰ καὶ ἐν τοῖς χι-
1 Petr. 4, 1 μάροις, σαρκὶ μὲν παθόντα κατὰ τὰς γραφάς, μείναντα δὲ καὶ ἐπέκεινα τοῦ παθεῖν καὶ
PG 216 ἀποθνήισκοντα μὲν ἀνθρωπίνως, ζῶντα δὲ θεικῶς· ζωὴ γὰρ ὁ λόγος ἦν. καὶ γοῦν ὁ 5
18 πάνσοφος μαθητὴς θανατωθῆναι μὲν αὐτὸν ἔφη σαρκί, Ζωοποιηθῆναι δὲ πνεύματι. πλὴν
1 Petr. 3, 18 ὅτι κἂν εἰ τοῦ παθεῖν τὸν θάνατον εἰς ἰδίαν φύσιν ἄμοιρος ἦν ὁ λόγος, ἀλλ' οὖν οἰκειοῦται τὸ πάθος τῆς ἑαυτοῦ σαρκός, ὡς ἤδη προεῖπον. ἐβαπτίζετο γὰρ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν ἐν τῶι αἵματι τοῦ τετελευτηκότος, πεφυρμένον δὲ τῶι αἵματι, μόνον δὲ οὐχὶ καὶ κοινωνῆσαν τοῦ πάθους εἰς τὴν ἔρημον ἐξεπέμπετο. ἀναπεφοίτηκε γὰρ ἐν τοῖς οὐρανοῖς 10
ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος μετὰ τῆς ἐνωθείσης αὐτῶι σαρκὸς καὶ ξένον ἦν ἐν οὐρανοῖς τὸ θέαμα. κατεπλήττετο γοῦν ἡ τῶν ἁγίων ἀγγέλων πληθὺς ἐν εἴδει βλέπουσα τῶι καθ' ἡμᾶς τὸν βασιλέα τῆς δόξης καὶ τῶν δυνάμεων κύριον. καὶ δὴ καὶ ἔφασκον·
Ies. 63, 1 τίς οὗτος ὁ παραγενόμενος ἐξ Ἐδώμ, τουτέστιν ἐκ γῆς, ἐρύθημα ἱματίων ἐκ Βοσόρ; διερμηνεύεται δὲ τὸ Βοσόρ σὰρξ ἤτοι συνοχὴ καὶ θλῖψις. εἶτα τούτωι προ- 15
M V 340 σεπυνθάνοντο· τί αὗται αἱ πληγαὶ ἀνὰ μέσον τῶν χειρῶν σου; ὁ δὲ πρὸς αὐ-
Zach. 13, 6 τούς· ἃς ἐπλήγην ἐν τῶι οἴκωι τοῦ ἀγαπητοῦ μου. ὥσπερ γὰρ ἀπιστήσαντι
Ioh. 20, 27 τῶι Θωμᾶι οἰκονομικώτατα λίαν καὶ μετὰ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀναβίωσιν ἐπεδείκνυ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς ἐν αὐταῖς τῶν ἥλων τύπους, ἐκέλευσε δὲ ψηλαφᾶν καὶ τὰς ἐν τῆι πλευρᾶι διατρήσεις, οὕτω καὶ ἐν οὐρανῶι γεγονὼς πεπληροφόρηκε τοὺς ἁγίους ἀγγέλους ὅτι δικαίως 20
τῆς πρὸς αὐτοὺς οἰκειότητος ἐκβέβληται καὶ ἀπώλισθεν ὁ ἠγαπημένος Ἰσραήλ. διὰ τοῦτο πεφυρμένον αἵματι τὸ ἀμφίον καὶ τὰς ἐν χερσὶν ἐπεδείκνυ πληγάς, οὐκ ἀναποβλήτους ἔχων αὐτάς (ἐγηγερμένος γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀπεδύσατο τὴν φθορὰν καὶ σὺν αὐτῆι
Eph. 3, 10. 11 πάντα τὰ ἐξ αὐτῆς), ἀλλ' ἵνα, ὡς ἔφην, οἰκονομικῶς γνωρισθῆι νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποι- 25
κιλος σοφία τοῦ θεοῦ, ἣν ἐποίησεν ἐν τῶι Χριστῶι κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων· γράφει γὰρ οὕτως τισὶν ὁ ἱερώτατος Παῦλος.

19 Ὥσπερ οὖν ἐν τοῖς χιμάροις ἐγράφετο σοφῶς τὸ τοῦ Χριστοῦ μυστήριον, οὕτως καὶ ἐν τοῖς ὀρνιθίοις. ἀλλ' ἴσως ἐρεῖ τις· πῶς οὖν ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν φὴς εἶναι υἱὸν καὶ κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καίτοι δύο χιμάρων παρενηνεγμένων ὀρνιθίων τε δύο; ἢ τάχα 30
L III 1143 που καταδείξειεν ἂν οὐκ ἀσυμφανῶς ὁ νόμος ὡς δύο που πάντως εἰσὶν υἱοὶ καὶ Χριστοί; καὶ δυσσεβείας μὲν εἰς τοῦτο κατεβιβάσθησαν ἤδη τινές, ὥστ' οἴεσθαί τε καὶ λέγειν ἕτερον μὲν εἶναι Χριστὸν ἰδικῶς τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, ἕτερον δὲ αὖ τὸν ἐκ σπέρματος τοῦ Δαυίδ· ἡμεῖς δὲ φαμὲν τοῖς ὧδε ταῦτ' ἔχειν ἐξ ἀμαθίας ὑπειληφόσιν· ὁ θεσπέσιος γράφει

3—12 Feyr 24 πλὴν — θέαμα 28/29 Feyr 25 ὥσπερ — ὀρνιθίοις 29 cf. Theodoret. quaest. in Leuit. 16 p. 260 Schulz

---

V, P [= hk], S, D [= mu], A

2 τελείωσ SD οὐχὶ SD 8 αὐτοῦ Feyr οὐ βαπτίζεται S 9 πεφυρμένον Feyr πεφυραμένον VPSDA μονονουχὶ δὲ VA μόνον οὐ Feyr καὶ om. Feyr 11 λόγος om. S πατὴς D αὐτὸ V 12 γοῦν] γὰρ V 13 τῶι] τὸ P καὶ] τὸν D κ̄ς̄ S καὶ[3] om. VD ἔφασκε D 14 παραγινόμενοσ SD τῆσ γῆσ SD 15 ἤτοι] εἴτε S τοῦτο SD 15/16 προσεπυνθάνετο D 17 ἃς] ὥσ P γὰρ om. V 18 Θωμᾶι] θῶ μᾶλλον S ἀνάστασιν V ἐδείκνυ D om. V 20 ἐν om. S 21 αὐτὸν P 23 ἔχον S γὰρ post ἀπεδύσατο iterum habet S 25 οὐρανοῖσ P 26 τῶν om. SD 28 οὖν VPA γὰρ SD om. Feyr ἐγράφη Feyr σαφῶσ SD Feyr 29 τοῖσ δυσὶν ὀρνιθίοισ SD Feyr τίσ ἐρεῖ V φὴσ εἶναι A φησιν εἶναι D εἶναι φὴσ V εἶναι φησὶν PS 30 ἢ] εἰ SD 31 καὶ καταδείξειεν P ὁ νόμοσ οὐκ ἀσυμφανῶσ SD ἀσύμφωνοσ k ἀσύμφωνον h ὡσ VPA εἰ D εἰσ S 32 ὥστ' SD ὡσ VPA τε om. V 33 τοῦ om. SD 34 ὡσ ὁ D

Παῦλος ὅτι εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα. οὐκοῦν εἰ δύο φασὶν υἱούς, Eph. 4, 5
δύο που πάντως ἂν εἶεν οἱ κύριοι, δύο δὲ καὶ πίστεις, τοσαῦτα δὲ καὶ βαπτίσματα. PG 217
ψευδομυθήσει δὴ οὖν ὁ Χριστὸν ἔχων ἐν ἑαυτῷ λαλοῦντα, καθά φησιν αὐτός. ἀλλ' 2 Cor. 13, 3
οὐκ ἔστι ταῦτα, μὴ γένοιτο. οὐκοῦν εἷς κύριος καὶ μία πίστις, ἓν βάπτισμα· πιστεύομεν
γὰρ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τουτέστι τὸν μονογενῆ τοῦ θεοῦ λόγον ἐνανθρωπή- 5
σαντα καὶ σεσαρκωμένον. διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ βαπτιζόμεθα καὶ μόνον Rom. 6, 3
ἴσμεν αὐτὸν κύριον ὡς θεόν, οὐκ ἀνὰ μέρος τιθέντες ἄνθρωπον καὶ θεόν, ἀλλ' αὐτόν, ὡς
ἔφην, τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ἄνθρωπον γενέσθαι διαβεβαιούμενοι μετὰ τοῦ μεῖναι θεόν.
20 ἄτρεπτος γὰρ καὶ ἀναλλοίωτος κατὰ φύσιν ἐστίν. ἐπεὶ φραζέτωσαν οἱ δι' ἐναντίας·
εἰ δύο φασὶν υἱούς, ἕνα μὲν ἰδικῶς τὸν ἐκ σπέρματος τοῦ Δαυίδ, ἕτερον δὲ αὖ καὶ ἀνὰ 10
μέρος τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, ἀρ' οὐκ ἀμείνων κατὰ φύσιν ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος τοῦ
ἐκ σπέρματος τοῦ Δαυὶδ καὶ ἀσυγκρίτοις διαφοραῖς; τί γὰρ ἀνθρώπου φύσις ὡς πρός γε
τὴν θείαν καὶ ὑπερτάτην; ἀλλ', οἶμαι, καὶ οὐχ ἑκόντες ἐροῦσιν ὡς ἀμείνων ἐστὶ κατὰ φύσιν
ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος. εἶτα τί δράσομεν τοὺς χιμάρους ὁρῶντες οὐχ ἑτεροφυεῖς
ὄντας ἀλλήλοις, ὁμοειδεῖς δὲ μᾶλλον καὶ κατ' οὐδὲν ἀλλήλων διαφέροντας κατά γε τὸ εἶναι 15
τοῦθ' ὅπερ εἰσίν; ὁ αὐτὸς δ' ἂν γένοιτο λόγος καὶ ἐπὶ τοῖς δυσὶν ὀρνιθίοις. οὐκοῦν
συγχωρείτωσαν διὰ τὸ τῶν χιμάρων ἢ γοῦν ὀρνιθίων ὁμοειδὲς μηδὲν ἀνθρώπου διαφέρειν
τὸν τοῦ θεοῦ λόγον. ἀλλ' οὐκ ἀνέξονται, καθάπερ ἐγῶιμαι, τοῦ τοιούτου λόγου· πλεῖστον M V 341
γὰρ ὅσον τὸ μεταξὺ θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος. ἐφῶμεν δὴ οὖν τοῖς παραδείγμασι
κατὰ τὸν αὐτοῖς πρέποντα νοεῖσθαι λόγον· ἠττᾶται γὰρ λίαν τῶν ἀληθῶν καὶ μερικὴν ἔσθ' 20
ὅτε ποιεῖται τῶν σημαινομένων τὴν ἔνδειξιν. φαμὲν δὲ ὅτι σκιὰ καὶ τύπος ὁ νόμος ἦν
καὶ οἷόν τις γραφὴ παρατιθεῖσα πρὸς θέαν τοῖς ὁρῶσι πράγματα, αἱ δὲ σκιαὶ τῆς τῶν
γραφόντων ἐν πίναξι τέχνης τὰ πρῶτα τῶν χαραγμάτων εἰσίν, αἷς εἴπερ ἐπενεχθείεν τῶν
χρωμάτων τὰ ἄνθη, τότε δὴ τότε τῆς γραφῆς ἀπαστράπτει τὸ κάλλος. ἔδει δὴ οὖν τὸν
διὰ Μωυσέος νόμον καταγράψαι σαφῶς ἐθέλοντα τὸ τοῦ Χριστοῦ μυστήριον οὐχ ἑνὶ τιῶν 25
χιμάρων ἤτοι τῶν ὀρνιθίων ἀποθνήισκοντά τε ὁμοῦ καὶ ζῶντα καταδεικνύειν αὐτόν, ἵνα μὴ
τερατοποιία σκηνικὴ δόξηι πως εἶναι τὸ δρώμενον, ἀλλ' ἐδέχετο μὲν ὡς ἐν ἑνὶ παθόντα
τὴν σφαγήν, κατεδείκνυ δὲ τὸν αὐτὸν ἐν ἑτέρωι ζῶντά τε καὶ ἀφιέμενον.
21 Ἀποφῆναι δὲ τὸν ἐπὶ τῶιδε λόγον οὐκ ἔξω βαίνοντα τοῦ εἰκότος οἰήσομαι δεῖν καὶ
ἑτέραν οἷς ἔφην, ἐπεισφρήσας εἰκόνα. γέγραπται τοίνυν ἐν τῶι τῆς κοσμοποιίας βιβλίωι· 30
καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, ὁ θεὸς ἐπείραζε τὸν Ἀβραὰμ καὶ εἶπε Gen. 22, 1-6
πρὸς αὐτόν· Ἀβραὰμ Ἀβραάμ. ὁ δὲ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ. καὶ εἶπε· λάβε τὸν I. III 1146
υἱόν σου τὸν ἀγαπητὸν ὃν ἠγάπησας, τὸν Ἰσαὰκ καὶ πορεύθητι εἰς τὴν
γῆν τὴν ὑψηλὴν καὶ ἀνένεγκε αὐτὸν ἐκεῖ εἰς ὁλοκάρπωσιν ἐφ' ἓν τῶν
ὀρέων ὧν ἄν σοι εἴπω. ἀναστὰς δὲ τὸ πρωί, ἐπέσαξε τὴν ὄνον αὐτοῦ, 35 PG 220
παρέλαβε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ δύο παῖδας καὶ Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ σχίσας

11—19 Fcyr 26 ἆρ' οὐκ — ἀνθρωπότητος 24—27 Fcyr 27 ἐπειδὴ οὖν — δρώμενον

V, P [= hk], S, D [= mn], A

1 φασὶν ex φαμὲν corr. V 2 εἶεν ἂν SD 3 ἐφ' ἑαυτὸν V 4 καὶ om. SD 5 γὰρ] δὲ καὶ P 7 οὐκ — θεόν om. P 9 φραζέτωσαν ἡμῖν A 12 σπέρματοσ δᾶδ DFcyr σπέρματοσ τοῦ δᾶδ ἕτερον δὲ αὖ καὶ ἀνὰ μέροσ S 14 δράσσομεν P 15 κατὰ — εἶναι om. SD 17 τῶν ὀρνιθίων Fcyr 18 ἀλλ' — λόγου om. SD ἐγῶμαι] πρότερον ἔφην P ἡγοῦμαι Fcyr τοιούτου A τοιοῦδε VPFcyr 21 τὴν ἔνδειξιν τῶν σημαινομένων SD 22 παρατεθεῖσα VSD τὰ πράγματα VSD 24 ἀπαστράψει SD ἔδει δὴ] ἐπειδὴ Fcyr 25 μωσέοσ ex μωυσέωσ corr. S σοφῶς Fcyr τοῦ om. Fcyr οὐχ om. VP ἑνὶ ἑνὶ Fcyr 26 ἢ D ὀρνίθων P καταδεικνύει Fcyr 27 σκηνικὴ - - εἶναι VPA σκηνικὴ πωσ εἶναι δόξη S σκηνίπωσ εἶναι δόξη n σκηνικὴ πωσ δόξη m μὲν om. P ἐν om. P 29 δὲ καὶ P 32 πρὸς αὐτὸν] αὐτῷ V 35 εἶπω VPA δείξω SD τὸ om. SD

ξύλα εἰς ὁλοκάρπωσιν, ἀναστὰς ἐπορεύθη. καὶ ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ θεός, τῇ ἡμέραι τῇ τρίτῃ. καὶ ἀναβλέψας Ἀβραὰμ τοῖς ὀφθαλμοῖς εἶδε τὸν τόπον μακρόθεν καὶ εἶπεν Ἀβραὰμ τοῖς παισὶν αὐτοῦ· καθίσατε αὐτοῦ μετὰ τῆς ὄνου, ἐγὼ δὲ καὶ τὸ παιδάριον διελευσόμεθα ἕως ὧδε καὶ προσκυνήσαντες ἀναστρέψομεν πρὸς ὑμᾶς. ἔλαβε δὲ τὰ ξύλα τῆς ὁλοκαρπώσεως καὶ ἐπέθηκεν Ἰσαὰκ τῷ υἱῷ αὐτοῦ, ἔλαβε δὲ μετὰ χεῖρας τὸ πῦρ καὶ τὴν μάχαιραν καὶ ἐπορεύθησαν οἱ δύο ἅμα. καὶ
Gen. 22,9. 10 μεθ' ἕτερα· καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ Ἀβραὰμ θυσιαστήριον καὶ ἐπέθηκε τὰ ξύλα καὶ συμποδίσας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἐπέθηκεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπάνω τῶν ξύλων. καὶ ἐξέτεινεν Ἀβραὰμ τὴν χεῖρα αὐτοῦ
22 λαβεῖν τὴν μάχαιραν σφάξαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ. ἆρ' οὖν εἴπερ τις τῶν καθ' ἡμᾶς ἐπεθύμησεν ἰδεῖν καταγεγραμμένην ἐν πίνακι τὴν ἐπί γε τῷι Ἀβραὰμ ἱστορίαν, πῶς ἂν αὐτὸν ἐχάραξεν ὁ ζωγράφος; ἆρ' ἐν ἑνὶ πάντα δρῶντα τὰ εἰρημένα ἢ ἀνὰ μέρος καὶ ἑτεροίως ἢ γοῦν ἑτεροειδῶς πλειστάχου τὸν αὐτόν; οἷόν τι φημί, ποτὲ μὲν ἐφιζήσαντα τῇι ὄνωι, συμπαραληφθέντος τοῦ παιδαρίου καὶ ἑπομένων τῶν οἰκετῶν, ποτὲ δὲ αὖ πάλιν ἀπομεινάσης τῆς ὄνου κάτω τοῖς οἰκέταις ὁμοῦ, καταφορτίσαντα μὲν τοῖς ξύλοις τὸν Ἰσαάκ, ἔχοντα δὲ μετὰ χεῖρας τὴν μάχαιραν καὶ τὸ πῦρ, καὶ μὴν καὶ ἑτέρωθι τὸν αὐτὸν ἐν εἴδει πάλιν ἑτέρωι, συμποδίσαντα μὲν τὸ μειράκιον ἐπὶ τὰ ξύλα, ὁπλίσαντα δὲ τῇι μαχαίραι τὴν δεξιάν, ἵν' ἐπαγάγοι τὴν σφαγήν. ἀλλ' ἦν οὐχ ἕτερος καὶ ἕτερος Ἀβραάμ πλειστάχου τῆς γραφῆς
M V 344 ὁρώμενος ἑτεροίως, ἀλλ' ὁ αὐτὸς πανταχοῦ, ταῖς τῶν πραγμάτων χρείαις συγκαθισταμένης ἀεὶ τῆς τοῦ γράφοντος τέχνης. οὐ γὰρ ἦν εἰκὸς ἢ γοῦν τῶν ἐνδεχομένων ἐν ἑνὶ κατιδεῖν
23 αὐτὸν πάντα δρῶντα τὰ εἰρημένα. γραφὴ τοιγαροῦν ὁ νόμος ἦν καὶ τύποι πραγμάτων ὠδίνοντες τὴν ἀλήθειαν, ὥστε κἂν εἰ δύο χιμάρους παρεκόμισεν ἡ χρεία πρὸς παράδειξιν τοῦ κατὰ Χριστὸν μυστηρίου, κἂν εἰ δυὰς ὀρνιθίων ἦν, ἀλλ' εἷς ἦν ὁ ἐν ἀμφοῖν, καὶ ὡς ἐν πάθει καὶ ἔξω πάθους, καὶ ἐν θανάτωι καὶ ὑπὲρ θάνατον καὶ ἀναβαίνων εἰς οὐρανοὺς ἀπαρχή τις ὥσπερ δευτέρα τῆς ἀνθρωπότητος ἀνανεωθείσης εἰς ἀφθαρσίαν. αὐτὸς γὰρ ἡμῖν ἀνεκαίνισε τὴν εἰς τὰ ἄνω τρίβον, καὶ ἑψόμεθα κατὰ καιροὺς αὐτῶι. πορεύσομαι
Ioh. 14, 2. 3 γάρ φησιν, καὶ ἑτοιμάσω τόπον ὑμῖν καὶ πάλιν ἔρχομαι καὶ παραλήψομαι ὑμᾶς μεθ' ἑαυτοῦ, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὑμεῖς μετ' ἐμοῦ ἦτε. ταύτας ἔχομεν τὰς ἀληθεῖς ἐλπίδας.
24 Ἐγὼ μὲν οὖν ἅπερ ἤιδειν, γέγραφα, τῆς δὲ σῆς θεοσεβείας ἐστὶν ἀκριβεστέραν τοῖς γεγραμμένοις ἐπενεγκεῖν τὴν βάσανον, ἵν' εἴπερ τι τῶν ἀμεινόνων εὑρεθῆναι συμβῆι, ἡμᾶς
PG 221 τε καὶ τοὺς αὐτόθι λαοὺς ὠφελῆι. Χριστὸς γάρ ἐστιν ὁ ἀποκαλύπτων βαθέα καὶ ἀπό-
Iob 12, 22 Col. 2, 3 κρυφα καὶ σύνεσιν καρδίαις ἐνιείς· ἐν αὐτῷι γὰρ καὶ παρ' αὐτοῦ πάντες εἰσὶν οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ γνώσεως ἀπόκρυφοι δι' αὐτοῦ τε καὶ σὺν αὐτῷι τῷι θεῷι καὶ πατρὶ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν ἁγίωι πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

23—27 Fcyr 28 ὥστε — αὐτῷι

V, P [= hk], S, D [= mn], A

1—3 καὶ ἦλθεν — μακρόθεν om. V 4 παιδίον SD 5 δὲ om. A 7 μετὰ — μάχαιραν] καὶ τὸ πῦρ μετὰ χεῖρας P 8 ἀβραὰμ ἐκεῖσε V 11 μάχαιρα S τοῦ σφάξαι SD εἴ τις D 12 ἀναγεγραμμένην SD γε om. V 13 ἆρ' οὖν P 16 μὲν τοῖσ VA μέντοι PSD ξύλα SD 18 τῶν ξύλων P τῇι om. P 19 ἐπάγοι P καὶ ἕτερος om. P 20 ὁρώμενον S 22 δρῶντα om. VPA 23 εἰ om. V 23/24 παράδειξιν μυστηρίου τοῦ κατὰ Χριστὸν Fcyr 24 μυστηρίου om. S εἰ om. V δύο D Fcyr ὀρνίθων PSDFcyr ἦν ἀλλ' om. Fcyr 25 ἐν — θάνατον] ὑπὲρ θάνατον ἐν θανάτωι V ἐν om. Fcyr 27 ἐνεκαίνισε PSD Fcyr τὸ S πορεύομαι D 28 καὶ ἑτοιμάσω VPA ἑτοιμάσαι SD 29 μεθ' ἑαυτοῦ VA μετ' ἐμοῦ P μετ' ἐμαυτοῦ SD ἐκεῖ om. V 31 ἤιδειν] ἤδη V 33 τε om. P ὠφελεῖ P 33/34 κρύφια SD 34 καρδίασ SD καρδία P παρ' αὐτῷ D om. P 36 ἡ δόξα SD τῶν αἰώνων om. SD

135 = A 4. Latina uersio extat in Collectione Winteriana 1

Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον σύμβολον

1 Τοῖς ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις Ἀναστασίωι Ἀλεξάνδρωι Μαρτινιανῶι Ἰωάννηι Παρηγορίωι πρεσβυτέροις καὶ Μαξίμωι διακόνωι καὶ λοιποῖς ὀρθοδόξοις πατράσι μοναχῶν καὶ τοῖς σὺν ὑμῖν τὸν μονήρη βίον ἀσκοῦσι καὶ ἐν πίστει θεοῦ ἱδρυμένοις Κύριλλος ἐν κυρίωι χαίρειν. Τὸ φιλομαθὲς καὶ φιλόπονον τῆς ὑμετέρας ἀγάπης καὶ νῦν οὐ μετρίως ἐπαινέσας ἔχω καὶ ἄξιον εἶναι φημὶ τοῦ παντὸς λόγου. τὸ γάρτοι θείων ἐφίεσθαι μαθημάτων καὶ τῆς τῶν ἱερῶν δογμάτων ὀρθότητος μεταποιεῖσθαι φιλεῖν πῶς οὐκ ἂν ὑπεραγάσαιτό τις; καὶ γάρ ἐστι ζωῆς τῆς ἀπεράντου καὶ μακαρίας τὸ χρῆμα πρόξενον καὶ οὐκ ἄμισθος ἡ ἔν γε τούτοις σπουδή· φησὶ γάρ που πρὸς τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς πατέρα καὶ θεὸν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστός· αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ ἵνα γινώσκωσι σὲ τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν.

2 ὀρθὴ γὰρ πίστις καὶ ἀκατάσκωπτος, σύνδρομον ἔχουσα τὴν ἐξ ἔργων ἀγαθῶν φαιδρότητα, παντὸς ἡμᾶς ἐμπίπλησιν ἀγαθοῦ καὶ διαπρεπῆ λαχόντας τὴν δόξαν ἀποφαίνει· πράξεων δὲ λαμπρότης εἰ ἀμοιροῦσα φαίνοιτο δογμάτων ὀρθῶν καὶ ἀδιαβλήτου πίστεως, ὀνήσειεν ἄν, ὡς γε οἶμαι, κατ' οὐδένα τρόπον τὴν τοῦ ἀνθρώπου ψυχήν. ὥσπερ γὰρ ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστιν, οὕτως εἶναι φαμὲν ἀληθὲς καὶ τὸ ἔμπαλιν. οὐκοῦν συναναλαμπέτω τοῖς τῆς εὐζωίας αὐχήμασι καὶ τὸ ἀμώμητον ἐν πίστει· ἄρτιοι γὰρ οὕτως ἐσόμεθα κατὰ τὸν τοῦ πανσόφου Μωυσέος νόμον. τέλειος γάρ φησιν, ἔσηι ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου. οἱ δὲ τοῦ πίστιν ἔχειν ὀρθὴν ἐξ ἀμαθίας ὀλιγωρήσαντες, εἶτα ταῖς ἐπιεικείαις τὸν ἑαυτῶν κατασεμνύνοντες βίον ἐοίκασί πως ἀνδράσιν εὐφυᾶ μὲν λαχοῦσιν τοῦ προσώπου τὸν χαρακτῆρα, πεπλανημένην δὲ καὶ διάστροφον τῶν ὀμμάτων τὴν βολήν, ὥστε καὶ πρέπειν αὐτοῖς τὸ διὰ φωνῆς Ἱερεμίου πρὸς τὴν τῶν Ἰουδαίων μητέρα,

3 φημὶ δὴ τὴν Ἱερουσαλὴμ εἰρημένον παρὰ θεοῦ· ἰδοὺ οὐκ εἰσιν οἱ ὀφθαλμοί σου οὐδὲ ἡ καρδία σου καλή. χρὴ τοίνυν ὑμᾶς ὑγιᾶ καὶ πρό γε τῶν ἄλλων ἔχειν ἐν ἑαυτοῖς τὸν νοῦν καὶ διαμεμνῆσθαι γράμματος ἱεροῦ προσφωνοῦντός τε καὶ λέγοντος· οἱ ὀφθαλμοί σου ὀρθὰ βλεπέτωσαν. ὀρθὴ δὲ βλέψις ὀμμάτων τῶν ἔσω κεκρυμμένων τὸ ἰσχνῶς καὶ ἀπεξεσμένως περιαθρεῖν δύνασθαι κατά γε τὸ ἐγχωροῦν τοὺς οἵπερ ἂν γένοιντο περὶ θεοῦ λόγους. βλέπομεν γὰρ ἐν ἐσόπτρωι καὶ αἰνίγματι καὶ γινώσκομεν ἐκ μέρους· ὅ γε

L III 1179 M V 384 PG 77, 289 PG 292 0 Ioh. 17, 3 Iac. 2, 20 Deut. 18, 13 Ier. 22, 17 L III 1182 Prou. 4, 25 M V 385 1 Cor. 13, 12. 9

Fcyr 72 ἐκ τῆς πρὸς μονάζοντας δευτέρας ἐπιστολῆς ἐν ἧι ὑπομνηματίζει τὸ τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ σύμβολον, ἧς ἡ ἀρχή· Τὸ φιλομαθὲς — ἀγάπης

Coll. Cas. 288 [uol. 4, 211] Cyrillus ad imperatorem: *rogauerunt archimandritae Orientis orthodoxi interpretari a me eiusdem symboli uim. quae et interpretata est et necessarium fuit ut in uestras . . . aures perueniret hoc opus.* R 36 [ep. 69] προτρέψαντος δέ με τοῦ μνημονευθέντος . . . διακόνου καὶ ἀρχιμανδρίτου Μαξίμου διερμηνεῦσαι τὸ σύμβολον τῆς πίστεως . . . καὶ πρὸς τοῦτο καθῆκα ἐμαυτόν. similiter in R 37 [ep. 70] 3—10 σπουδή adferuntur in Actis Concilii quinti [L V 468 = M VIII 246]

V, P [= hk], A, R [2 usque ad 8 μεταποιεῖσθαι φιλεῖν m. rec. suppleta], Λ

ρλε V ρκς P 2 τοῦ αὐτοῦ ἑρμηνεία εἰσ τὸ ἐν νικαία σύμβολον A τοῦ μακαρίου κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ ἑρμηνεία εἰσ τὸ ἅγιον σύμβολον Rr ἅγιον om. P 4 πρεσβυτέρωι V μαξιμίνωι RrΛ Conc. 5 ἡμῖν VA 6/7 οὐ μετρίωσ ἐπαινέσασ PA Conc. ἐπαινέσασ οὐ μετρίωσ Rr οὐ μετρίωσ ἐπαινέσαι VΛ 9 μακρᾶσ P 10 τοῖς om. A 11 ὁ² om. P 12 γινώσκουσι R μόνον superscr. R 13 ἀκατάσκηπτοσ P 14/15 ἀποφαίνει — ἀμοιροῦσα om. P 15 λαμπρότητοσ V δογμάτων δὲ P πίστεωσ ἄνευ P 16 τρόπον βίοσ ἐνάρετοσ P 17/18 συναναλαμπέτω V συλλαμπέτω P ἀναλαμπέτω AR 19 τοῦ om. P superscr. R μωυσέωσ AR ἔσηι φησὶν VP ἔναντι P 20 τοῦ θεοῦ σου om. V 21 κατασεμνύνοντεσ AR ἐπισεμνύνοντεσ VP 24 θεοῦ AR τοῦ θεοῦ VP οὐδὲ] καὶ V 25 ἡμᾶσ AR 26 τε om. V 27 τῶν om. P καὶ κεκρυμμένων VAΛ 28 εἴπερ V 29 λόγοι R γὰρ ὡσ P ἐν αἰνίγματι P

Iob 12, 22 μὴν ἐκ σκότους ἀποκαλύπτων βαθέα τὸ τῆς ἀληθείας ἐνίησι φῶς τοῖς ἐθέλουσιν ὀρθῶς τὴν περὶ αὐτοῦ γνῶσιν ἐλεῖν. χρὴ τοιγαροῦν ἡμᾶς θεῶι προσπίπτειν λέγοντας· φώ-
Ps. 12, 4 τισον τοὺς ὀφθαλμούς μου, μήποτε ὑπνώσω εἰς θάνατον. τὸ γὰρ τῆς ὀρθότητος τῶν ἱερῶν δογμάτων ἀπολισθεῖν εἴη ἂν ἕτερον οὐδὲν πλὴν ὅτι σαφῶς τὸ ὑπνοῦν εἰς θάνατον· ἐκπίπτομεν δὲ τῆς ὀρθότητος, ὅτε μὴ ταῖς θεοπνεύστοις ἑπόμεθα γραφαῖς, ἀλλ' ἢ προλήψεσιν οὐκ ἐπαινουμέναις ἢ κατὰ πρόσκλισιν τὴν πρός γέ τινας οὐκ ὀρθοποδοῦντας περὶ τὴν πίστιν τὰς τῆς ἑαυτῶν διανοίας ἀπονέμοντες ῥοπὰς καὶ πρό γε
PG 293 4 τῶν ἄλλων τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς ἀδικοῦντες ἁλισκόμεθα. πειστέον δὴ οὖν τοῖς τῆς ὀρθότητος ἐπιμεληταῖς πρὸς τὸ τοῖς ἱεροῖς κηρύγμασι δοκοῦν, ἃ καὶ διὰ πνεύματος ἁγίου
Lc. 1, 2 παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου, ὧν τοῖς ἴχνεσιν ἀκολουθεῖν ἐσπούδασαν καὶ οἱ πανεύφημοι πατέρες ἡμῶν οἱ τὸ σεπτόν τε καὶ οἰκουμενικὸν τῆς πίστεως ὁρισάμενοι σύμβολον ἐν τῆι Νικαέων συναγηγερμένοι κατὰ
Mt. 18, 20 καιρούς. οἷς δὴ καὶ αὐτὸς σύνεδρος ἦν ὁ Χριστός· ἔφη γὰρ ὅτι ὅπου ἐὰν ὦσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσωι αὐτῶν. ὅτι γὰρ πρόεδρος ἦν ἀοράτως τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης ἐκείνης συνόδου Χριστός, πῶς ἔστιν ἀμφιβάλλειν; κρηπὶς οἷά τις καὶ θεμέλιος ἀρραγὴς καὶ ἀκράδαντος τοῖς ἀνὰ πᾶσαν τὴν γῆν κατεβάλλετο τῆς ἀκραιφνοῦς τε καὶ ἀμωμήτου πίστεως ἡ ὁμολογία· εἶτα πῶς ἀπῆν ὁ
1 Cor. 3, 11 Χριστός, εἴπερ ἐστὶν αὐτὸς ὁ θεμέλιος κατὰ τὴν τοῦ σοφωτάτου Παύλου φωνήν; θεμέλιον γὰρ ἄλλον, φησίν, οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός. τὴν τοίνυν ἐκτεθεῖσαν παρ' ἐκείνων καὶ ὁρισθεῖσαν πίστιν τετηρήκασιν ἀδιαβλήτως καὶ οἱ μετ' αὐτοὺς γεγονότες ἅγιοι πατέρες καὶ ποιμένες λαῶν καὶ φωστῆρες ἐκκλησιῶν καὶ εὐτεχνέστατοι μυσταγωγοί. ἐλλελοιπὸς δὲ ὅλως οὐδὲν ἢ γοῦν παρεωραμένον τῶν ἀναγκαίων εἰς ὄνησιν κατίδοι τις ἂν ἐν ταῖς τῶν πατέρων ὁμολογίαις ἢ γοῦν ἐκθέσεσιν ἃς πεποίηνται περὶ τῆς ὀρθῆς καὶ ἀκαπηλεύτου πίστεως εἰς ἔλεγχον μὲν καὶ ἀνατροπὴν αἱρέσεως ἁπάσης καὶ δυσσεβοῦς ἀθυροστομίας, εἰς βεβαίωσιν δὲ καὶ ἀσφά-
2 Petr. 1, 19 λειαν τοῖς ὀρθοποδοῦσι περὶ τὴν πίστιν, οἷς ὁ λαμπρὸς ἀνέτειλεν ἑωσφόρος καὶ διηύγασεν ἡ ἡμέρα κατὰ τὰς γραφὰς καὶ τὸ τῆς ἀληθείας ἐνίησι φῶς ἡ διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος χάρις.

Ἐπειδὴ δὲ γέγραφεν ὑμῶν ἡ εὐλάβεια ὡς παροχετεύουσι τινὲς ἐφ' ἃ μὴ προσῆκεν, τὰ ἐν τῶι συμβόλωι, τῶν ἐν αὐτῶι ῥημάτων τὴν δύναμιν ἢ οὐ συνιέντες ὀρθῶς ἢ καὶ ἐκ τοῦ προσκεκλίσθαι ταῖς τινων συγγραφαῖς εἰς ἀδόκιμον ἀποφερόμενοι νοῦν, εἶτα χρῆναι
L III 1183 κἀμὲ τοὺς περὶ τούτων αὐτῶν πρὸς ὑμᾶς ποιήσασθαι λόγους καὶ διερμηνεῦσαι σαφῶς τὴν τῆς ἐκθέσεως δύναμιν, δεῖν ὠιήθην ἅπερ εἰς νοῦν ἥκει τὸν ἐμόν, ἐπιδρομάδην εἰπεῖν.
M V 388 ἑψόμεθα δὲ πανταχοῦ ταῖς τῶν ἁγίων πατέρων ὁμολογίαις τε καὶ δόξαις, ὀρθῶς καὶ
A 77 ἀπροσκλινῶς βασανίζοντες τὰ παρ' αὐτῶν εἰρημένα. ἤδη μὲν γὰρ καὶ ἡ ἁγία σύνοδος, ἡ κατά γε φημὶ τὴν Ἐφεσίων συνειλεγμένη κατὰ βούλησιν θεοῦ, τῆς Νεστορίου κακο-

---

28—p. 51, 18 adferuntur in gestis Concilii quinti [LV 468. 469 = M VIIII 246. 247] 34—p. 51, 9 adferuntur in gestis Concilii quinti [L V 479. 565 = M VIIII 260. 372]

V, P [= hk], ARΛ

1 βαθέσ A 2 τὴν om. P 3—5 τὸ γὰρ — θάνατον om. P 5 ἑπόμεθα VPΛ ἑπόμενοι AR 6 ἀλλ' ἢ VAR ἀλλὰ P πρόσκλησιν PR, corr. R *exhortationibus* Λ 7 ἀποπέμποντεσ V superscr. νέμον *tollimus* Λ 8 πειστέον VAR *alias* πειστέον Λ in mg. ἰτέον kΛ ἱστέον h δὴ οὖν] δὲ R τῆσ V^{corr}P om. VAR 11 τε om. R 12 σύμβουλον P ἀγηγερμένοι P 14 ἐμμέσω R 15 ἐκείνησ om. P χσ̄ kA ὁ χσ̄ VhR 16 κρηπὶσ γὰρ PΛ 17 ἀνεβάλλετο μᾶλλον δὲ κατεβάλλετο V τε AR om. VP 18 ἐστὶν ARΛ ἦν VP 19 φησίν om. PΛ 20 ἰσ̄ ὁ χσ̄ V 22 ἐκκλησίασ P δὲ VARΛ γὰρ P ὅλως om. P 27 πνσ̄ PARΛ βαπτίσματοσ V 28 ἡ ὑμῶν P 29 ἁγίω συμβόλω P γραμμάτων, in mg. γρ. ῥημάτων V 30 προσκεκλῆσθαι P προσκεκλεῖσθαι R ποιήσθαι R 35 τὴν] τῶν V κατὰ — τῆς] καταβαλλοῦσα θῦ χάριτι τὰσ τοῦ P 35/p. 51, 1 κακοδοξίασ καὶ κενοφωνίασ P

δοξίας ὁσίαν καὶ ἀκριβῆ κατενεγκοῦσα τὴν ψῆφον καὶ τὰς τῶν ἑτέρων κενοφωνίας, οἵπερ ἂν ἢ γένοιντο μετ' αὐτὸν ἢ καὶ πρὸ αὐτοῦ γεγόνασιν, τὰ ἴσα φρονοῦντες αὐτῶι καὶ εἰπεῖν ἢ συγγράψαι τολμήσαντες, συγκατέκρινεν ἐκείνωι, τὴν ἴσην αὐτοῖς ἐπιθεῖσα δίκην. καὶ γὰρ ἦν ἀκόλουθον, ἑνὸς ἅπαξ ἐπὶ ταῖς οὕτω βεβήλοις κενοφωνίαις κατεγνωσμένου, μὴ καθ' ἑνὸς μᾶλλον ἐλθεῖν, ἀλλ', ἵν' οὕτως εἴπω, κατὰ πάσης αὐτῶν τῆς αἱρέσεως ἤτοι τῆς συκο- 5 PG 296
φαντίας, ἧς πεποίηνται κατὰ τῶν εὐσεβῶν τῆς ἐκκλησίας δογμάτων, δύο πρεσβεύοντες υἱοὺς καὶ διατέμνοντες τὸν ἀμέριστον καὶ ἀνθρωπολατρείας ἔγκλημα καταγράφοντες οὐρανοῦ τε καὶ γῆς· προσκυνεῖ γὰρ μεθ' ἡμῶν ἡ τῶν ἄνω πνευμάτων ἁγία πληθὺς τὸν ἕνα
6 κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. ὑπὲρ δὲ τοῦ μὴ ἀγνοεῖσθαι παρά τισι τοῦ συμβόλου τὴν δύναμιν, ὃ καὶ ἐν ἁπάσαις ταῖς ἁγίαις τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις καὶ κρατεῖ καὶ κεκήρυκται, 10
πατέρων ἁγίων δόξας ἢ γοῦν ἐκθέσεις ἐνέταξα τοῖς αὐτόθι πεπραγμένοις ὑπομνήμασιν, ἵν' A 75
εἰδεῖεν οἱ ἐντυγχάνοντες αὐταῖς τίνα προσήκει νοεῖσθαι τρόπον τῶν ἁγίων πατέρων τὴν ἔκθεσιν ἤτοι τὸ ἀκραιφνὲς τῆς ὀρθῆς πίστεως σύμβολον. οἶμαι δὲ τὴν ἀγάπην ὑμῶν καὶ ἐντυχεῖν τῶι βιβλίωι ὃ περὶ τούτων αὐτῶν συγγεγράφαμεν. αὐτὸ δὲ καὶ νῦν, ὡς ἔφην, ἐπὶ λέξεως αὐτῆς παραθεὶς τὸ σύμβολον, τετράψομαι σὺν θεῶι πρός γε τὸ δεῖν 15
ἕκαστα τῶν ἐν αὐτῶι κειμένων διερμηνεῦσαι σαφῶς. γεγραφότα γὰρ οἶδα τὸν παναοίδιμον Πέτρον· ἕτοιμοι ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῶι αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον 1 Petr. 3, 15
περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος.

7 Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητήν· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, γεννηθέντα ἐκ τοῦ 20
πατρὸς μονογενῆ, τουτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ, θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῶι πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο τά τε ἐν τῶι οὐρανῶι καὶ τὰ ἐν τῆι γῆι, τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα καὶ σαρκωθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα, παθόντα καὶ ἀναστάντα τῆι τρίτηι ἡμέραι, ἀνελθόντα εἰς οὐρανούς, ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· 25
καὶ εἰς τὸ πνεῦμα το ἅγιον.

Τοὺς δὲ λέγοντας >ἦν ποτε ὅτε οὐκ ἦν< καὶ >πρὶν γεννηθῆναι οὐκ ἦν< καὶ ὅτι ἐξ οὐκ ὄντων ἐγένετο, ἢ ἐξ ἑτέρας ὑποστάσεως ἢ οὐσίας φάσκοντας εἶναι ἢ τρεπτὸν ἢ ἀλλοιωτὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, τούτους ἀναθεματίζει ἡ ἀποστολικὴ καὶ καθολικὴ ἐκκλησία.

8 Πιστεύειν ἔφασαν εἰς ἕνα θεόν, ἐκ βάθρων ὥσπερ αὐτῶν κατασείοντες τὰς Ἑλλήνων 30
δόξας, οἳ φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ Rom. 1, 22 23
ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ I. III 1186
τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν, προσεκύνησαν δὲ καὶ τῆι κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα Rom. 1, 25
καὶ τοῖς τοῦ κόσμου στοιχείοις δεδουλεύκασι, πολλοὺς καὶ ἀναριθμήτους ὑποτοπήσαντες Gal. 4, 3

V, P [= hk], ARΛ

1 κενοφωνίασ V^{corr}PARΛ Conc. καινοφωνίασ V εἵπερ P οἵσπερ V 2 ἢ γένοιντο ARΛ ἢ γένοιτο V γένοιντο P 3 συγγράψαι scripsi *componere* Λ συνάψαι AR γράψαι VP *scribere* Conc. 6 οἱ δύο P 7 ἀνθρωπολατρίασ VP ἐγκλήματα P 7/8 οὐρανοῦ — γῆς] οὐκ ὀρθῶσ V 8 καὶ ἡ PΛ ἁγία om. P 8/9 τὸν — Χριστόν om. P 9 ὑπὲρ — μὴ] ὥστε μηδὲ P 10 πάσαισ P τὰσ τῶν ἁγίων $\overline{πρων}$ P 11 ἢ γοῦν ἐκθέσεις om. R ἐνέταξε PΛ om. R πεποιημένοισ AR 13 οἶδα P 14 ἐντυγχάνειν P ὧ VA συγγεγράφασιν P 15 τρέψομαι P 17 ἀεὶ γίνεσθε P γίνεσθε superscr. R *sitis semper* Λ 18 ἐλπίδοσ AR οὔσησ ἐλπίδοσ VP inscriptio symboli deest in VΛ τὸ σύμβολον AhR τὸ σύμβολον τῆσ πίστεωσ k 20/21 γεννηθέντα — πατρὸς] τὸν VP 21—26 τουτέστιν — ἅγιον] καὶ τὰ ἑξῆσ V 24 κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν P σαρκωθέντα ἐνανθρωπήσαντα P 25 ἡμέραι om. A καὶ ἀνελθοντα P τοὺσ οὐρανοὺσ P 27 λέγοντασ ὅτι V 29 τούτους om. P 30/31 πιστεύειν — δόξας om VP 30 ἔφασκον P 31 ἠλλάξαντο V 34 ὑποτοπήσαντεσ VP ὑποπτεύσαντεσ AR

εἶναι τοὺς θεούς. οὐκοῦν εἰς ἀναίρεσιν τῆς πολυθέου πλάνης ἕνα θεὸν ὀνομάζουσιν,
M V 389 ἑπόμενοι πανταχοῦ τοῖς ἱεροῖς γράμμασι καὶ τῆς ἀληθείας τὸ κάλλος τοῖς ἀνὰ πᾶσαν τὴν
ὑφ' ἥλιον κατασημαίνοντες. τοῦτο καὶ ὁ πάνσοφος ἔδρα Μωυσῆς, σαφέστατα λέγων·
PG 297 ἄκουε Ἰσραήλ· κύριος ὁ θεός σου κύριος εἷς ἐστιν. καὶ αὐτὸς δέ πού φησιν
Deut. 6, 4
Exod. 20, 3 ὁ τῶν ὅλων γενεσιουργὸς καὶ δεσπότης· οὐκ ἔσονταί σοι θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ· 5
Ies. 44, 6 ναὶ μὴν καὶ διὰ φωνῆς τῶν ἁγίων προφητῶν· ἐγὼ θεὸς πρῶτος καὶ ἐγὼ μετὰ
ταῦτα καὶ οὐκ ἔστιν πάρεξ ἐμοῦ. ἄριστα δὴ οὖν οἱ πανεύφημοι πατέρες κρηπῖδα
τῇ πίστει καταβαλλόμενοι τὸ χρῆναι φρονεῖν καὶ λέγειν ὡς εἷς καὶ μόνος ἐστὶ φύσει τε
καὶ ἀληθείαι θεός, πιστεύειν ἔφασαν εἰς ἕνα θεόν.

9 Προσονομάζουσι δὲ αὐτὸν καὶ πατέρα παντοκράτορα, ἵνα συνεισφέρηται τῶι πατρὶ 10
δήλωσις υἱοῦ, δι' ὃν ἐστι πατήρ, συνυφεστῶτός τε καὶ συνυπάρχοντος ἀεί. οὐδὲ γὰρ
γέγονεν ἐν χρόνωι πατήρ, ἀλλ' ἦν ὅ ἐστιν, ἀεί, τουτέστι πατήρ, παντὸς ὑπάρχων ἐπέκεινα
γενητοῦ καὶ ἐν ὑπερτάτοις ὑψώμασιν. τὸ γάρτοι κρατεῖν καὶ κυριεύειν τῶν ὅλων
10 λαμπρὰν οὕτω καὶ ἀπαράβλητον αὐτῶι προσνέμει τὴν δόξαν. παρ' αὐτοῦ δέ φασι
δεδημιουργῆσθαι τὰ πάντα τά τε ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἵνα κἀντεῦθεν τὸ 15
ἀσυμφυὲς αὐτοῦ πρὸς πᾶσαν κτίσιν νοοῖτο· ἀσύγκριτος γὰρ ἡ διαφορὰ ποιητοῦ καὶ ποιή-
ματος, ἀγενήτου καὶ γενητοῦ φύσεώς τε τῆς ὑπὸ Ζυγὸν καὶ δουλείαν καὶ τῆς τοῖς δεσπο-
τικοῖς ἀξιώμασιν ἐξωραισμένης θεοπρεπῆ τε καὶ ὑπερκόσμιον λαχούσης τὴν δόξαν.

11 Υἱοῦ γε μὴν διαμνημονεύσαντες, ἵνα μὴ δοκοῖεν ὄνομα κοινὸν προσνέμειν αὐτῶι,
ὅπερ ἂν ἴσως τάττοιτο καὶ ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν (κεκλήμεθα γὰρ καὶ ἡμεῖς υἱοί), νουνεχέστατα 20
προσεπάγουσι τὰ δι' ὧν ἔστιν ἰδεῖν τῆς ἐνούσης αὐτῶι φαιδρότητος φυσικῆς τὸ ὑπὲρ
κτίσιν ἀξίωμα. γεγεννῆσθαι γὰρ καὶ οὐ πεποιῆσθαί φασιν, ἀσύντακτον μὲν οὐσιωδῶς
τῆι κτίσει διὰ τοῦ μὴ πεποιῆσθαι νοοῦντες αὐτόν, ἐκφῦναι δὲ μᾶλλον διισχυριζόμενοι τῆς
Ioh. 1, 1 οὐσίας τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἀχρόνως τε καὶ ἀπερινοήτως· ἦν γὰρ ὁ λόγος ἐν ἀρχῆι.
εἶτα τῆς ὠδῖνος τὸ γνήσιον (ἀνθρωπίνως δὲ καὶ τοῦτο εἰρήσθω διὰ τὸ χρήσιμον) εὖ μάλα 25
κατασημαίνοντες, θεὸν ἔφασαν ἐκ θεοῦ γεγεννῆσθαι τὸν υἱόν· ἔνθα γὰρ ὅλως γέννησις
ἀληθής, ἐκεῖ που πάντως ἔποιτο ἂν τὸ χρῆναι νοεῖν καὶ λέγειν οὐκ ἀλλότριον τῆς οὐσίας
τοῦ τεκόντος τὸ τεχθέν, ἀλλ' ἴδιον αὐτῆς, ὅτι καὶ ἐξ αὐτῆς κατὰ τὸν αὐτῆι πρέποντά τε
καὶ ἐοικότα λόγον. οὐ γὰρ κατὰ σῶμα τέξεται τὸ ἀσώματον, οὕτω δὲ μᾶλλον ὡς φῶς
ἐκ φωτός, ἵν' ἐν τῶι ἀπαστράψαντι φωτὶ τὸ ἀπαυγασθὲν νοοῖτο φῶς, καὶ ἐξ αὐτοῦ κατὰ 30
πρόοδον ἀπόρρητόν τε καὶ ἄφραστον καὶ ἐν αὐτῶι καθ' ἕνωσιν καὶ ταυτότητα φυσικήν.
οὕτω γὰρ εἶναι φαμὲν ἐν μὲν τῶι πατρὶ τὸν υἱόν, ἐν δὲ τῶι υἱῶι τὸν πατέρα· ὑπογράφει
L III 1187 γὰρ ὁ υἱὸς ἐν ἰδίαι φύσει τε καὶ δόξηι τὸν ἑαυτοῦ γεννήτορα. καὶ γοῦν ἔφη σαφῶς
Ioh. 14, 10.9 πρὸς ἕνα τῶν ἁγίων μαθητῶν· Φίλιππος δὲ οὗτος ἦν· οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῶι
Ioh. 10, 30 πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν; ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακεν τὸν πατέρα· ἐγὼ 35
καὶ ὁ πατὴρ ἓν ἐσμέν. οὐκοῦν ὁμοούσιος ὁ υἱὸς τῶι πατρί. ταύτηι τοι καὶ
PG 300 θεὸς ἀληθινὸς ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ γεγεννῆσθαι πιστεύεται. καὶ τὸ μὲν τῆς γεννήσεως
Ies. 1, 2 ὄνομα τεθὲν εὑρήσομεν καὶ ἐπὶ τῶν κτισμάτων, κατά γε φημὶ τὸ υἱοὺς ἐγέννησα καὶ

V, P [= hk], ARΛ

1 τοὺς om. R ὀνομάζοντασ R, ασ in εσ corr. 3 ὑφηλίω R μωσῆσ AR 6 ναὶ VAR καὶ P 8 τε om. VP 10 ὀνομάζουσι P δὲ om. AΛ πατέρα] θν̄ R, superscr. πρᾱ 11 ὃν VPA οὗ R συνεφεστῶτοσ PR, corr. R ἀεὶ οὐδὲ γὰρ VAΛ εἴπερ οὐ PR 13 γεννητοῦ VA 14 αὐτῆ V τήν om. P 15 τοῖς om. AR τῆς om. A κἂν ταῦθα V 16 πᾶσαν τὴν AR 17 ἀγεννήτου καὶ γεννητοῦ VAΛ ζυγὰ V δουλείασ VP 22 γὰρ — πεποιῆσθαι om. P 23 τοῦ] τὸ V ἰσχυριζόμενοι P 24 θεοῦ καὶ om. P ἦν] καὶ P 26 κατασημαίνοντοσ R γεγενῆσθαι A 28 τε om. R 29 τὸ σῶμα AR 30 ἀπαυγασθὲν ARΛ ἀπαυγασθὲν ἔνθεν V ἀπαύγασμα ἔνθεον P 31 ἄρρητόν A ταυτῶ P 32 γράφει P 33 ἰδία VARΛ ἑαυτῶ P 34 μαθητῶν αὐτοῦ P δὲ om. PΛ 35 καὶ ὁ πατὴρ δὲ P 36 καὶ² om. P 37 γεγενῆσθαι A 38 τὸ] τοο R γεγέννηκα A

ὕψωσα περὶ τῶν ἐξ αἵματος Ἰσραὴλ εἰρημένον παρὰ θεοῦ· ἀλλ' ἐν χάριτος τάξει τὴν τοιάνδε κλῆσιν ἀποκερδαίνει τὸ ποιηθέν, ἐπὶ δέ γε τοῦ κατὰ φύσιν υἱοῦ καταχρηστικῶς μὲν τῶν τοιούτων οὐδέν, ἀληθῆ δὲ πάντα, καὶ διὰ τοῦτο μόνος ἐκ πάντων ἐγώ εἰμι, M V 39²
φησίν, ἡ ἀλήθεια· ὥστε κἂν γέννησιν κἂν υἱότητά τις ἐπ' αὐτοῦ λέγῃ, ψευδοεπήσειεν Ioh. 14, 6
ἂν οὐδαμῶς· αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ ἀλήθεια. ἀσφαλίζονται τοίνυν τὰς ἡμετέρας ψυχὰς οἱ 5
πανεύφημοι μυσταγωγοί, πατέρα καὶ υἱὸν πανταχοῦ καὶ γέννησιν ὀνομάζοντες καὶ θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ καὶ φῶς ἐκ φωτὸς ἀπαστράψαι λέγοντες, ἵνα καὶ τὸ ἀσώματον καὶ τὸ ἁπλοῦν ἡ γέννησις ἔχοι καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ γε καὶ ἐν αὐτῷι καὶ ἑκάτερος ὑπάρχων ἰδιοπροσώπως νοῆται. πατὴρ γάρ ἐστιν ὁ πατὴρ καὶ οὐχ υἱός, καὶ υἱὸς ὁ τεχθεὶς καὶ οὐ πατήρ, καὶ ἐν ταυτότητι φύσεως ἴδιον ἑκατέρου τὸ εἶναι ὅ ἐστιν. 10

12 Ἁπάντων δὲ ποιητὴν ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ἀποφήναντες τὸν πατέρα, δι' υἱοῦ τὰ πάντα δεδημιουργῆσθαί φασιν, οὐ τὸ μεῖον ἐν δόξῃ καθάπερ τινὰ κλῆρον αὐτῷι πρέποντα προσνενεμηκότες, πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ποῦ γὰρ ὅλως ἐστὶ τὸ ἔλαττον ἢ γοῦν τὸ μεῖζον ὁρᾶν ἐν ταυτότητι τῆς οὐσίας; ἀλλ' ὡς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς οὐ πεφυκότος ἑτέρως ἐργάζεσθαί τι καὶ εἰς τὸ εἶναι καλεῖν πλὴν ὅτι δι' υἱοῦ ἐν πνεύματι ὡς διὰ δυνάμεως καὶ σοφίας τῆς 15
ἑαυτοῦ. γέγραπται γὰρ ὅτι τῶι λόγωι τοῦ κυρίου οἱ οὐρανοὶ ἐστερεώθησαν Ps. 32, 6
καὶ τῶι πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῶν. ναὶ μὴν
καὶ ὁ πάνσοφος Ἰωάννης ἐν ἀρχῆι ἦν ὁ λόγος εἰπὼν καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Ioh. 1, 1. 3
θεὸν καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος, προσεπήνεγκεν ἀναγκαίως ὅτι πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο
καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν. 20

13 Ὁμοούσιον τοίνυν ἰσοκλεᾶ τε καὶ ἰσουργὸν τῶι πατρὶ τὸν υἱὸν ἀποδεδειχότες, διαμέμνηνται χρησίμως τῆς ἐνανθρωπήσεως αὐτοῦ καὶ τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας διατρανοῦσι τὸ μυστήριον, τελεωτάτην ἔσεσθαι καὶ ἀπροσδεᾶ διὰ τούτου τῆς πίστεως τὴν παράδοσιν εὖ μάλα διεγνωκότες. οὐ γάρτοι μόνον ἀπόχρη τοῖς πιστεύουσιν εἰς αὐτὸν τὸ διακεῖσθαι καὶ φρονεῖν ὡς θεὸς ἐκ θεοῦ γεγέννηται τοῦ πατρὸς ὁμοούσιός τε αὐτῷι καὶ 25
χαρακτὴρ ὑπάρχων τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, ἀλλ' ἦν ἀναγκαῖον εἰδέναι πρὸς τού- Hebr. 1, 3
τοις ὡς τῆς ἁπάντων ἕνεκα σωτηρίας καὶ ζωῆς καθεὶς ἑαυτὸν εἰς κένωσιν ἔλαβε δούλου Phil. 2, 7
μορφὴν καὶ προῆλθεν ἄνθρωπος, γεννηθεὶς κατὰ σάρκα ἐκ γυναικός. διὰ τοῦτό φασι
τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα σαρκωθέντα
ἐνανθρωπήσαντα. ἄθρει δὲ ὅπως ἐν κόσμωι τῶι δέοντι καὶ ἐν τάξει τῆι πρεπωδεστάτηι 30 PG 30₁
πρόεισιν ὁ λόγος αὐτοῖς. κατελθεῖν γὰρ ἔφασαν, ἵνα διὰ τούτου τὸν ἐπάνω πάντων
ἐννοῶμεν φύσει τε καὶ δόξῃ καὶ τοῦτον καταφοιτήσαντα δι' ἡμᾶς, εἰς τὸ θελῆσαι φημὶ L III 1190
τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμοίωσιν ὑπελθεῖν καὶ ἐπιλάμψαι τῶι κόσμωι μετὰ σαρκός. γέγραπται
γὰρ ἐν βίβλωι ψαλμῶν· ὁ θεὸς ἐμφανῶς ἥξει, ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ οὐ παρασιω- Ps. 49, 3
πήσεται. νοηθείη δ' ἄν, εἴπερ ἕλοιτό τις, καὶ καθ' ἕτερον τρόπον ἡ κάθοδος, οἷον ἐξ 35
οὐρανοῦ καὶ ἄνωθεν ἢ καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ πατρός. φωναῖς γὰρ ταῖς καθ' ἡμᾶς καὶ τὰ M V 393
ὑπὲρ νοῦν καταδηλοῦν ἔθος τοῖς ἱεροῖς γράμμασι. καὶ γοῦν ἔφη τοῖς ἁγίοις προσδιαλεγόμενος μαθηταῖς· ἐξῆλθον ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· Ioh. 16, 28
πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα. καὶ πάλιν·

V, P [= hk], ARΛ

2 τοιαὐτην P 4 αὐτῶ P λέγοι VA λέγει R ψευδοεπήσειεν A ψευδοεπήσει R
ψεῦδοσ ἐπήσειεν V ψεῦδοσ ἐπάσειεν P 6 πατέρεσ R 8 γε VAR τὲ P ἕτεροσ PΛ
9 ἑτεροπροσώπωσ P 11 υἱοῦ ed. Rom Λ οὗ VPAR 15 εἰσ τό VAR αὐτό P τῆς om P
16 τοῦ om. VP 17 ναὶ VAR καὶ P 19 ὅτι om. VP 20 οὐδὲ ἓν R οὐδέν VPA
23 τελειοτάτην P 24 γάρ τι P 28 φασὶ PAR φασὶ τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίσ διηγήσεται V
30 καὶ τάξει P 31 πάντων κύριον V 32 νοῶμεν P πάλιν τοῦτον V ἐθελῆσαι VP
34 βιβλίω P 34/35 παρασιωπηθήσεται A 38 ἀπὸ V 39 τὸν κόσμον ἀφίημι A πατέρα
VARΛ πέμψαντά με P

Ioh. 8, 23 ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί. ἔτι τε πρὸς τούτοις· ἐγὼ
Ioh. 8, 42 Ioh. 3, 31 ἐκ τοῦ πατρὸς ἐξῆλθον καὶ ἥκω. γράφει δὲ καὶ ὁ θεσπέσιος Ἰωάννης· ὁ ἄνωθεν
ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστί. καίτοι γὰρ ὑπάρχων ἐν ὑπερτάταις ὑπεροχαῖς
καὶ ἐπάνω πάντων οὐσιωδῶς μετὰ τοῦ ἰδίου πατρός, ἅτε δὴ καὶ ταυτότητι φύσεως τῆς
Phil. 2, 6-8 πρὸς αὐτὸν στεφανούμενος, οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβὼν ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος ἐταπείνωσεν ἑαυτόν. ἐπειδὴ γὰρ θεὸς ὢν ὁ λόγος τὴν ἡμῶν ἠμπέσχετο σάρκα, μεμένηκε δὲ καὶ οὕτω θεός, ταύτῃ τοι θεὸν ὁ ἱερώτατος Παῦλος ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενέσθαι φησὶν εὑρεθῆναί τε ὡς ἄνθρωπον σχήματι. θεὸς γὰρ ἦν, ὡς ἔφην, ἐν εἴδει τῷι καθ' ἡμᾶς καὶ οὐκ ἄψυχόν γε τὴν σάρκα λαβών, καθὰ φρονεῖν ἔδοξε τισὶ τῶν αἱρετικῶν, ἐψυχωμένην δὲ μᾶλλον ψυχῇι νοερᾶι. αὐτὸν οὖν ἄρα τὸν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς προελθόντα λόγον καὶ υἱὸν μονογενῆ, τὸν θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, τὸ φῶς τὸ ἐκ τοῦ φωτός, τὸν δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, κατελθεῖν ἔφασαν οἱ πατέρες σαρκωθῆναί τε καὶ ἐνανθρωπῆσαι, τουτέστιν ὑπομεῖναι γέννησιν τὴν κατὰ σάρκα ἐκ γυναικὸς καὶ προελθεῖν ἐν εἴδει τῷι καθ' ἡμᾶς· τοῦτο γὰρ τὸ ἐνανθρωπῆσαί ἐστιν.

14 Εἷς οὖν ἄρα κύριος Ἰησοῦς Χριστός, αὐτὸς ὁ μονογενὴς τοῦ πατρὸς λόγος γενόμενος ἄνθρωπος, οὐκ ἀποφοιτήσας δὲ τοῦ εἶναι ὃ ἦν· ἀπομεμένηκε γὰρ καὶ ἐν ἀνθρωπότητι θεὸς καὶ ἐν δούλου μορφῇι δεσπότης καὶ ἐν κενώσει τῆι καθ' ἡμᾶς τὸ πλῆρες ἔχων θεικῶς καὶ ἐν ἀσθενείαι σαρκὸς τῶν δυνάμεων κύριος καὶ ἐν τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις ἴδιον ἔχων τὸ ὑπὲρ πᾶσαν τὴν κτίσιν. ἃ μὲν γὰρ ἦν πρὸ σαρκός, ἀναποβλήτως ἔχει, θεὸς γὰρ ἦν καὶ υἱὸς ἀληθινὸς μονογενής τε καὶ φῶς, ζωὴ καὶ δύναμις· ἃ δέ γε οὐκ ἦν, ταῦτα προσειληφὼς ὁρᾶται διὰ τὴν οἰκονομίαν. ἴδια γὰρ ἐποιήσατο τὰ τῆς σαρκός· οὐ γὰρ ἦν ἑτέρου τινός, αὐτοῦ δὲ μᾶλλον ἡ ἀφράστως αὐτῶι καὶ ἀπορρήτως ἑνωθεῖσα σάρξ.
PG 304 οὕτω καὶ ὁ σοφὸς Ἰωάννης σάρκα φησὶ γενέσθαι τὸν λόγον· γέγονε δὲ σὰρξ οὐ κατὰ
Ioh. 1, 14 μετάστασιν ἢ τροπὴν ἢ ἀλλοίωσιν εἰς τὴν τῆς σαρκὸς φύσιν μεταβαλὼν οὔτε μὴν φυρμὸν ἢ σύγκρασιν ἢ τὴν θρυλουμένην παρὰ τισὶ συνουσίωσιν ὑπομείνας (ἀμήχανον γάρ, ἐπείπερ ἐστὶ κατὰ φύσιν ἀτρέπτως τε καὶ ἀναλλοιώτως ἔχων), σάρκα δὲ μᾶλλον, ὡς ἔφην, ἐψυχωμένην ψυχῇι νοερᾶι ἐκ παρθενικοῦ καὶ ἀχράντου σώματος λαβὼν καὶ ἰδίαν αὐτὴν ποιησάL III 1191 μενος. ἔθος δὲ τῇι θεοπνεύστωι γραφῇι καὶ ἀπὸ μόνης ἔσθ' ὅτε τῆς σαρκὸς ὅλον ἄνIoel 2, 28 θρωπον ὑποδηλοῦν. ἐκχεῶ γάρ φησιν ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα. οὐ γάρτοι σαρξὶν οὐκ ἐψυχωμέναις ψυχῇι νοερᾶι τὴν τοῦ πνεύματος χάριν ἐνήσειν θεὸς ἐπηγγέλλετο, ἀνθρώποις δὲ μᾶλλον τοῖς συνεστῶσιν ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος.

15 Οὐκοῦν οὐκ ἀποδραμὼν ὁ λόγος τοῦ εἶναι ὃ ἦν, γέγονεν ἄνθρωπος, ἀλλὰ καὶ ἐν εἴδει τῷι καθ' ἡμᾶς πεφηνὼς ἀπομεμένηκε λόγος καὶ οὐ πρότερον ἄνθρωπος νοεῖται Χριστός,
M V 396 εἶθ' οὕτως προελθὼν εἰς τὸ εἶναι θεός, ἀλλὰ θεὸς ὢν ὁ λόγος γέγονεν ἄνθρωπος, ἵν' ἐν ταυτῷι νοῆται θεὸς ὑπάρχων ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος ὁ αὐτός. οἵ γε μὴν αὐτὸν εἰς υἱοὺς μερίζοντες δύο καὶ τολμῶντες λέγειν ὅτι τὸν ἐκ σπέρματος τοῦ Δαυὶδ ἄνθρωπον ἑαυτῷι συνῆψεν ὁ θεὸς λόγος καὶ μετέδωκεν αὐτῷι τῆς ἀξίας καὶ τῆς τιμῆς καὶ τοῦ τῆς υἱότητος

25—33 Fcyr 72 ὁ σοφὸς — σώματος

V, P [= hk] ARΛ

4 καὶ² ἐν V 9/10 ἀνου R 13 τοῦ om. P 18 ἀποφοιτήσασ PAR ἀποβεβληκῶσ V δὲ ARΛ om. VP τοῦ PAR τὸ V καὶ om. A 19 μορφῇ δούλου VP 20 ὁ τῶν P 22 γε om V 23 τῆς om. R τὰ τῆς om. A 27 θρυλλουμένην VPA 29 ἐκ PΛFcyr om. VAR 32 σαρκὶ οὐκ ἐψυχωμένη P τὴν — χάριν om. V 32/33 ἐνθήσειν P 33 θεὸς om. P 37 δέ γε μὴν R 38 τολμόλτεσ [sic] R τοῦ om. A

ἀξιώματος καὶ παρεσκεύασεν αὐτὸν ὑπομεῖναι σταυρόν, ἀποθανεῖν καὶ ἀναβιῶναι καὶ ἀνελθεῖν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐν δεξιᾷ καθίσαι τοῦ πατρός, ἵνα προσκυνῆται παρὰ πάσης τῆς κτίσεως, ἀναφορᾶι θεοῦ δεχόμενος τὰς τιμάς, πρῶτον μὲν υἱοὺς πρεσβεύουσι δύο, εἶτα τοῦ μυστηρίου τὴν δύναμιν ἀντιστρέφουσιν ἀμαθῶς. οὐ γὰρ ἐξ ἀνθρώπου θεὸς γέγονεν ὁ Χριστός, ὡς ἔφην, ἀλλὰ θεὸς ὢν ὁ λόγος γέγονε σάρξ, τουτέστιν ἄνθρωπος· κεκενῶσθαι δὲ λέγεται ὡς πρὸ τῆς κενώσεως τὸ πλῆρες ἔχων ἐν ἰδίαι φύσει καθ' ὃ νοεῖται θεός. οὐ γὰρ ἐκ τοῦ κενὸς εἶναί τις εἰς τὸ πλῆρες ἀνέβη, ἐταπείνωσε δὲ μᾶλλον ἑαυτὸν ἐξ ὑψωμάτων θεικῶν καὶ ἀρρήτου δόξης· οὐ ταπεινὸς ὢν ἄνθρωπος ὑψώθη δεδοξασμένος, ἔλαβεν δὲ δούλου μορφὴν ὡς ἐλεύθερος· οὐχὶ δοῦλος ὢν εἰς τὴν τῆς ἐλευθερίας ἀνεπήδησε δόξαν· ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γέγονεν ὁ ἐν μορφῆι καὶ ἰσότητι τοῦ πατρός, οὐκ ἄνθρωπος ὢν τὸ ἐν ὁμοιώματι γενέσθαι θεοῦ πεπλούτηκεν μεθεκτῶς.

16 Τί τοίνυν ἀντιστρέφουσι τῆς οἰκονομίας τοὺς λόγους καὶ παρασημαίνουσι τὴν ἀλήθειαν, ἁπάσαις ἀντανιστάμενοι ταῖς θεοπνεύστοις γραφαῖς, αἳ θεὸν ὄντα γινώσκουσι καὶ ἐνανθρωπήσαντα τὸν υἱὸν ἕνα τε αὐτὸν ὀνομάζουσι πανταχοῦ; καὶ γοῦν ἐν τῶι τῆς κοσμοποιίας βιβλίωι γέγραφεν ὁ Μωυσῆς ὡς διεβίβασε μὲν ὁ θεσπέσιος Ἰακὼβ τὸν χείμαρρουν Ἰαβὼκ τὰ παιδία αὐτοῦ καὶ ἀπέμεινε μόνος, ἐπάλαιε δὲ ἄνθρωπος μετ' αὐτοῦ ἕως πρωὶ καὶ ἐκάλεσεν Ἰακὼβ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου εἶδος θεοῦ· εἶδον γάρ, φησίν, θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον καὶ ἐσώθη μου ἡ ψυχή. ἀνέτειλεν δὲ αὐτῶι ὁ ἥλιος, ἡνίκα παρῆλθεν τὸ εἶδος τοῦ θεοῦ· Ἰακὼβ δὲ ἐπέσκαζε τῶι μηρῶι αὐτοῦ. προανεδείκνυ γὰρ τῶι πατριάρχηι θεὸς ὅτι καὶ ἐνανθρωπήσει κατὰ καιροὺς ὁ μονογενὴς αὐτοῦ λόγος καὶ ἀντίπαλον ἕξει τὸν Ἰσραὴλ καὶ ὅτι περὶ αὐτὸν οὐκ ὀρθοποδήσουσι, χωλανοῦσι δὲ ὥσπερ, καθά φησιν αὐτὸς διὰ τῆς τοῦ ψάλλοντος λύρας· υἱοὶ ἀλλότριοι ἐψεύσαντό μοι, υἱοὶ ἀλλότριοι ἐπαλαιώθησαν καὶ ἐχώλαναν ἐκ τῶν τρίβων αὐτῶν. τουτὶ γὰρ οἶμαι καταδηλοῦν τὸ ἐπισκάσαι τὸν Ἰακὼβ τῶι μηρῶι αὐτοῦ. πλὴν ἐκεῖνο ἄθρει· ἀνθρώπου παλαίοντος πρὸς αὐτόν, ἑωρακέναι φησὶ θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον καὶ εἶδος αὐτὸν ὀνομάζει θεοῦ. ἀπομεμένηκε γὰρ ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, καὶ ἄνθρωπος γεγονώς, ἐν μορφῆι τοῦ πατρός, κατά γε φημὶ τὴν νοητὴν εἰκόνα καὶ τὸ κατὰ πᾶν ὁτιοῦν ἀπαραλλάκτως ἔχον. καὶ γοῦν ἔφη πρὸς Φίλιππον, χαρακτῆρα τῆς ὑποστάσεως τοῦ πατρὸς ἑαυτὸν ἀποφαίνων

17 καὶ μετὰ σαρκός· ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακε τὸν πατέρα. ἐπειδὴ δέ τινα τῶν ἐκ γενετῆς τεθεράπευκε τυφλόν, εὑρὼν αὐτὸν ἐν τῶι ἱερῶι, σὺ πιστεύεις, ἔφασκεν, εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ; ἐκείνου γε μὴν πρὸς τοῦτο λέγοντος τίς ἐστιν, κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; ἀπεκρίνατο λέγων· καὶ ἑώρακας αὐτὸν καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. τεθέαται δὲ ὁ τυφλὸς οὐ γυμνὸν ἢ ἄσαρκον αὐτόν, ἀλλ' ἐν εἴδει μᾶλλον τῶι καθ' ἡμᾶς, καὶ πεπίστευκεν εἰς τὸν ἑωραμένον οὐχ ὡς εἰς υἱὸν υἱῶι συνημμένον ἑτέρωι, ἀλλ' ὡς εἰς ἕνα τὸν φύσει τε καὶ ἀληθῶς οὐ δίχα σαρκὸς ἐπιλάμψαντα

18 τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς. Μωυσῆς γε μὴν ὁ θεσπέσιος ἐν εὐλογίαις φησί· δότε Λευὶ τὴν

Ioh. 14, 9

Ioh. 9, 35-37

Hebr. 1, 3

Deut. 33, 8. 9

12—30. 25—28 πλὴν — πατρός adfert Timoth. arm. p. 134. 93

V, P [= hk], ARΛ

2 καὶ om. P καθίσαι ἐν δεξιᾶ VP τῆς om. P 5 ὁ om. A 7 δὲ μᾶλλον om. P 10 γενόμενοσ P καὶ ἐν ἰσότητι RΛ 11 τὸ om. P θεοῦ γενέσθαι V 13 ἀνθιστάμενοι P καὶ VARΛ τὸν P 14 τὸν υἱὸν om. P αὐτὸν ARΛ Tim. om. VP 15 μωσῆσ AR 16 ἰαβόκ' R 18 θν̄ φησὶ A 18/19 ἡ ψυχή μου R 19 ὁ om. V 21 μονογενὴσ VPA μονογενὴσ γοῦν R 22 αὐτῶν P δὲ om. P δὲ τοῖς τρίβοις ὥσπερ Ἰακὼβ ἐπέσκαζε τῶι μηρῶι αὐτοῦ Tim. 24 ἀπὸ V τοῦτο R 26 αὐτὸν²] αὐτὸ P 28 κατά γε τὸ R ἔχον V^{corr}AΛ ἔχων VP ἔχειν R 30 καὶ ἐπειδὴ δὲ R τὸν R 31 γῆσ Λ τυφλῶν A 35 οὐχ ὡσ εἰσ PAΛ οὐχ ὡσ ὡσ R οὐχ ὡσ VR^{corr} 36 τε om. P 37 τῆς om. A μωσῆσ AR τὴν om. PR

δήλωσιν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀλήθειαν αὐτοῦ τῶι ἀνδρὶ τῶι ὁσίωι, ὃν ἐξεπείρασαν αὐτὸν ἐν πείραι· ἐλοιδόρησαν αὐτὸν ἐφ' ὕδατος ἀντιλογίας. ὁ λέγων τῶι πατρὶ καὶ τῆι μητρὶ οὐχ ἑώρακά σε, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ
Exod.28,38sq. οὐκ ἐπέγνω. προστέταχε μὲν γὰρ ὁ τῶν ὅλων θεὸς τὸν ποδήρη γενέσθαι τῶι Ἀαρὼν ποικίλως ἐξυφασμένον· φόρημα δὲ τοῦτο μόνηι τῆι ἀρχιερωσύνηι πρέπον καὶ ἐκνεμηθὲν
Exod. 28, αὐτῆι. πρὸς δέ γε τῶι στήθει τοῦ ἀρχιερέως λίθοι τινὲς ἦσαν ἀπηρτημένοι τὸν ἀριθμὸν
15 sq. Exod. 28, 26 δυοκαίδεκα, ὧν ἐν μέσωι τετάχατο δήλωσίς τε καὶ ἀλήθεια, δύο πάλιν ἕτεροι λίθοι. αἰνιγματωδῶς δὲ διὰ τούτων ὁ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐδείκνυτο χορὸς οἷον ἐν κύκλωι περιέχων τὸν Ἐμμανουήλ, ὅς ἐστι δήλωσις καὶ ἀλήθεια· δεδήλωκε γὰρ ἡμῖν τὴν ἀλήθειαν, τὴν ἐν
19 σκιαῖς καὶ τύποις ἀποστήσας λατρείαν. ὅτι δὲ γέγονεν ἡμῶν ἀρχιερεὺς ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος, ὅτε καὶ ἄνθρωπος γέγονε, πῶς ἔστιν ἀμφιβάλλειν, γεγραφότος ὡδὶ τοῦ
Hebr. 3, 1. 2 θεσπεσίου Παύλου· κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν, πιστὸν ὄντα τῶι ποιήσαντι αὐτόν; τὸ γάρτοι τῆς ἱερωσύνης ἀξίωμα τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις οὐκ ἀπεοικὸς νοοῖτ' ἂν εἰκότως καὶ μεῖον μὲν ἢ κατὰ τὴν τοῦ θεοῦ λόγου φύσιν τε καὶ δόξαν, οὐκ ἀνάρμοστον δὲ τῆι μετὰ σαρκὸς οἰκο-
PG 308 νομίαι· γεγόνασι γὰρ αὐτοῦ τὰ ἀνθρώπινα. δότε τοίνυν, φησι, τῶι Λευί, τουτέστι τῶι ἱερεῖ τὴν δήλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν. ποίωι δέ φησιν ἄρα Λευὶ ἢ γοῦν ἱερεῖ
1 Petr. 2, 22 διεσάφησεν εἰπὼν τῶι ἀνδρὶ τῶι ὁσίωι; οὐ γὰρ ἐποίησεν ἁμαρτίαν ὁ κύριος ἡμῶν
Hebr. 7, 26 Ἰησοῦς ὁ Χριστός. γράφει γοῦν ὁ Παῦλος περὶ αὐτοῦ· τοιοῦτος ἡμῖν ἔπρεπεν ἀρχιερεύς, ὅσιος ἄκακος ἀμίαντος κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ
Deut. 33, 8 ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος. τοῦτον ἐξεπείρασαν ἐν πείραι· ἐλοιδόρησαν αὐτὸν ἐφ' ὕδατος ἀντιλογίας. ὦ παραδόξου πράγματος. ἄνδρα λέγων αὐτὸν θεὸν ἀπέφηνεν εὐθύς, ὃν δὴ παρώξυνέ τε καὶ ἐξεπείρασεν ὁ Ἰσραὴλ ἔν τε τῆι ἐρήμωι καὶ ἐπὶ τοῦ ὕδατος τῆς ἀντιλογίας. καὶ πιστώσεται λέγων ὁ ψαλμωιδός·
Ps. 77, 15. 16 διέρρηξεν πέτραν ἐν ἐρήμωι καὶ ἐπότισεν αὐτοὺς ὡς ἐν ἀβύσσωι πολλῆι καὶ ἐξήγαγεν ὕδωρ ἐκ πέτρας καὶ κατήγαγεν ὡς ποταμοὺς ὕδατα. καὶ τί
Ps. 77, 18-20 μετὰ τοῦτο; καὶ ἐξεπείρασαν, φησίν, αὐτὸν ἐν τῆι καρδίαι αὐτῶν καὶ κατελάλησαν τοῦ θεοῦ καὶ εἶπον· μὴ δυνήσεται ὁ θεὸς ἑτοιμάσαι τράπεζαν ἐν
L III 1195 ἐρήμωι, ὅτι ἐπάταξεν πέτραν καὶ ἐρρύησαν ὕδατα καὶ χείμαρροι κατεκλύσθησαν; μὴ καὶ ἄρτον δυνήσεται δοῦναι ἢ ἑτοιμάσαι τράπεζαν τῶι
λαῶι αὐτοῦ; σύνες οὖν ὅπως διαλελοιδόρηνται θαυματουργοῦντι τῶι θεῶι, ὃν δὴ καὶ
1 Cor. 10, 4 ἄνδρα φησὶν ὁ Μωυσῆς. συνεὶς γὰρ οὕτως καὶ ὁ θεσπέσιος Παῦλος γράφει· ἔπινον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας· ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστός. οὐκοῦν ὁ λοιδορηθεὶς ἀνὴρ αὐτὸς ἦν ἐκεῖνος ὃς οὔπω σεσαρκωμένος ἐπειράζετο παρὰ τῶν
20 ἐξ Ἰσραήλ. ὅτι γὰρ οὐχ ἕτερος ἦν υἱὸς ὁ πρὸ σαρκός, ἕτερος δὲ παρ' αὐτὸν ὁ ἐκ
M V 400 σπέρματος τοῦ Δαυίδ, καθὰ φάναι τολμῶσί τινες, ἀλλ' εἷς τε καὶ ὁ αὐτὸς πρὸ μὲν τῆς σαρκώσεως γυμνὸς ἔτι λόγος, μετὰ δέ γε τὴν ἀπότεξιν τὴν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου σεσαρκωμένος καὶ ἐνανθρωπήσας, καθὰ γεγράφασιν οἱ θεσπέσιοι πατέρες, σημείωι πάλιν ἑτέρωι πεπληροφόρηκεν ὁ Μωυσῆς. ὥσπερ γὰρ ἐρομένου τινὸς καὶ ἀναμαθεῖν ἐθέλοντος περὶ ποίου γέγονεν ἀνδρὸς ὁ λόγος αὐτῶι, ὃν δὴ καὶ ἐκπεπειρᾶσθαι καὶ λελοιδορῆσθαί φησι

V, P [= mn], ARΛ

1 δήλωσιν αὐτοῦ VAΛ δήλουσ αὐτοῦ [αὐτῶ P] PR 2 αὐτὸν[1] om. V 4 ἐπέγνων P ἔγνω AR 4 ὁ θ̄ς̄ τῶν ὅλων P 7—9 δύο πάλιν — ἀλήθεια om. A 7 ἕτεραι R 8 ὁ om. R διεδείκνυτο V 9 τε καὶ P 10 ὑποστήσασ VA 13 ἡμῶν om. P 15 ἀνάρμοστα P 16 γὰρ om. P τὰ om. R 17 ἄρα φησὶ V φασὶν ἄρα A 19 ἰ̄σ̄ χ̄σ̄ P ἡμῖν Vcorr ΑΛ γὰρ ἡμῖν VPR 24 τοῦ ὕδατοσ τῆς AR ὕδατοσ V τῆσ τοῦ ὕδατοσ P 25 ἐν ἐρήμω πέτραν V 28 εἶπαν R 30 δύναται VPR, corr. V ἢ VAR καὶ P 31 σύνες οὖν om. R πῶσ A τῶι om. PR 32 μωσῆσ R 36 τοῦ om. AR 37 γε om. P 38 ἅγιοι καὶ θεσπέσιοι V 39 μωσῆσ AR 40 καὶ λελοιδορῆσθαι om. R φασὶ V

παρὰ τῶν ἐξ Ἰσραήλ, μόνον οὐχὶ καὶ χεῖρα προτείνων καταδείκνυσιν τὸν Ἰησοῦν καί φησιν·
ὁ λέγων τῶι πατρὶ καὶ τῆι μητρὶ οὐχ ἑώρακά σε, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ Deut. 33, 9
οὐκ ἐπέγνω. μεμνήμεθα δὲ γεγραφότος ἑνὸς τῶν ἁγίων εὐαγγελιστῶν ὡς διδάσκοντός Mt. 12, 46-50
ποτε τοῦ Χριστοῦ καὶ μυσταγωγοῦντός τινας ἐπέστησαν ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοί, cf. Luc. 8,
εἶτα προσδραμόντος τινὸς τῶν μαθητῶν καὶ λέγοντος ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ 20. 21
ἀδελφοί σου ἑστήκασιν ἔξω ἰδεῖν σε θέλοντες, ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ a
ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπεν· μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν
οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ ποιοῦντες. ὃς γὰρ ἂν ποιήσηι
τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, οὗτος ἀδελφός μου καὶ b
ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν. τοῦτο, οἶμαι, ἐστὶν ὅπερ ἔφη Μωυσῆς· ὁ λέγων τῶι Deut. 33, 9
πατρὶ καὶ τῆι μητρὶ οὐχ ἑώρακά σε, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ οὐκ ἐπέγνωι. PG 309
21 ναὶ μὴν καὶ ὁ πάνσοφος Δανιὴλ ἐν εἴδει τῶι καθ' ἡμᾶς τεθεᾶσθαί φησι τὸν μονογενῆ τοῦ
θεοῦ λόγον. ἰδεῖν μὲν γὰρ ἔφη παλαιὸν ἡμερῶν καθήμενον ἐπὶ θρόνου μυρίας τε μυριάδας
τῶν παραστατῶν καὶ χιλίας χιλιάδας τῶν λειτουργῶν, καὶ διὰ μέσου τινὰ παρενθεὶς ἕτερα,
τούτοις ἐπάγει· ἐθεώρουν ἐν �ράματι τῆς νυκτός, καὶ ἰδοὺ μετὰ τῶν νεφε- Dan. 7, 13. 14
λῶν τοῦ οὐρανοῦ ὡς υἱὸς ἀνθρώπου ἐρχόμενος καὶ ἕως τοῦ παλαιοῦ τῶν 10
ἡμερῶν ἔφθασεν καὶ ἐνώπιον αὐτοῦ προσηνέχθη καὶ αὐτῶι ἐδόθη ἡ τιμὴ
καὶ ἡ βασιλεία καὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ καὶ γλῶσσαι αὐτῶι δουλεύσουσιν.
ἰδοὺ δὴ πάλιν σαφῶς τε καὶ ἐναργῶς ἀναβαίνοντα πρὸς τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς πατέρα καὶ
θεὸν τεθέαται τὸν Ἐμμανουήλ. νεφέλη γὰρ ὑπέλαβεν αὐτόν, ὃν δὴ καὶ οὐκ ἄνθρωπον 20 Act. 1, 9
ἁπλῶς, ἀλλ' ὡς υἱὸν ἀνθρώπου φησί· θεὸς γὰρ ἦν ἐν ὁμοιώσει τῆι πρὸς ἡμᾶς γεγονὼς ὁ
λόγος. οὕτω συνεὶς καὶ ὁ πάνσοφος Παῦλος ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενέσθαι φησὶν Phil. 2, 7
αὐτόν, εὑρεθῆναι δὲ καὶ ὡς ἄνθρωπον σχήματι καὶ ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας ὠφθαι Rom. 8, 3
τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς. εἰ δὲ ἄνθρωπος ἦν συναφείαι τῆι πρὸς θεὸν ὡς θεὸς τιμώμενος,
ἔφη γ' ἂν ὁ προφήτης ὡς θεὸν ἢ ὡς υἱὸν θεοῦ τεθεᾶσθαι τὸν μετὰ τῶν νεφελῶν ἐρχό- 25
μενον· ἀλλ' οὐ τοῦτό φησιν, ἐκεῖνο δὲ μᾶλλον τὸ ὡς υἱὸν ἀνθρώπου. οἶδεν ἄρα θεὸν
ὄντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα τὸν υἱὸν ἢ γοῦν ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενον κατὰ τὴν
τοῦ Παύλου φωνήν. πλὴν καὶ ἐν σαρκὶ πεφηνὼς ἕως τοῦ παλαιοῦ τῶν ἡμερῶν L III 1198
ἔφθασεν, τουτέστιν εἰς τὸν τοῦ ἀιδίου πατρὸς ἀναπεφοίτηκε θρόνον, καὶ αὐτῶι ἐδόθη
ἡ τιμὴ καὶ ἡ βασιλεία καὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ καὶ γλῶσσαι αὐτῶι δουλεύσουσι. 30
καὶ τοῦτο ἦν ἄρα τὸ εἰρημένον παρ' αὐτοῦ· πάτερ, δόξασόν με τῆι δόξηι ἣι εἶχον Ioh. 17, 5
22 πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. ὅτι δὲ σαρκωθεὶς ὁ τοῦ θεοῦ λόγος σύνε-
δρός ἐστι καὶ ἰσοκλεὴς τῶι θεῶι καὶ πατρὶ καὶ μετὰ σαρκός, ὡς εἷς ὑπάρχων υἱὸς καὶ ὅτε
γέγονεν ἄνθρωπος, σαφηνιεῖ γράφων ὁ πάνσοφος Παῦλος· τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, Hebr 8, 1
ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾶι τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς. ναὶ μὴν 35
καὶ αὐτὸς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ἐρομένων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων εἴπερ ἐστὶν M V 401
αὐτὸς ἀληθῶς ὁ Χριστός, ἐὰν εἴπω, φησίν, οὐ μὴ πιστεύσητε· καὶ ἐὰν ἐπερω- Lc. 22, 67-69
τήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτε. ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. οὐκοῦν ἐν τοῖς τῆς θεότητος

V, P [= hk], ARΛ

1 μονουχὶ V 3 ἐπέγνων P δὲ PRΛ γὰρ VA γράφοντοσ P 10 μωσῆσ AR
ὁ om. VP 11 ἐπέγνων P 12 ναὶ VAR καὶ P 14 παραστατῶν PA παραστάντων V παρε-
στώτων R 15 ἐθεώρουν γὰρ V 16 ὡσεὶ AR 18 αἱ om. AR καὶ om. AR δου-
λεύουσιν R 19 τε om. A 23 σχήματι ARΛ ἐν σχήματι VP 24 τῆσ V, R in mg., om.
PAR 25 γ' ἂν V γὰρ P ἂν AR ὡσεὶ AR ὡσεὶ P 26 ἐκεῖνον V τὸν V
ὡσεὶ P εἰδεν P 27 υἱὸν VPAΛ χν̄ R ἦγουν VARΛ τοῦ θεοῦ P 29 ἰδίου P
30 αἱ om. AR καὶ om. PR δουλεύσουσι in δουλεύουσι corr. R 35 τοῖσ ὑψηλοῖσ VP
36 ῑσ χσ̄ P 37 φησὶν AR φησὶν ὑμῖν VPΛ 38 δὲ om. P 39 τούτοισ τοῖσ P

23 θώκοις καὶ ἐνανθρωπήσαντα τὸν υἱὸν ὁ τῶν ἁγίων προφητῶν ἐθεᾶτο χορός. ἴδωμεν δὲ καὶ τοὺς τῆς νέας διαθήκης κήρυκας τοὺς τῆς ὑφ' ἥλιον μυσταγωγούς, οἷς αὐτὸς ἔφη
Mt. 10, 20 Χριστός· οὐχ ὑμεῖς ἐστὲ οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν
Ioh. 1, 30 τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. εὑρήσομεν τοίνυν λέγοντα τὸν θεσπέσιον βαπτιστήν· ὀπίσω
PG 312 μου ἔρχεται ἀνήρ, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. εἶτα πῶς ὁ μετ' αὐτὸν ἰὼν πρῶτος ἦν αὐτοῦ; ὅτι γὰρ ὑστερίζει κατὰ τὸν τῆς σαρκὸς χρόνον Ἰωάννου Χριστός, πῶς οὐχ ἅπασιν ἐναργές; τί οὖν πρὸς ταῦτα φαίη τις ἄν;
Ioh. 8, 58 ἔλυσεν ἡμῖν αὐτὸς ὁ σωτὴρ τὸ ζητούμενον. ἔφη γὰρ Ἰουδαίοις προσλαλῶν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγὼ εἰμί. ἦν μὲν γὰρ καὶ πρὸ Ἀβραὰμ θεικῶς, νοεῖται δὲ μετ' αὐτὸν καθὸ πέφηνεν ἄνθρωπος. εἶτα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς
Ies. 42, 8 βοῶντος ἀναφανδὸν τὴν δόξαν μου ἑτέρωι οὐ δώσω (θεὸς γὰρ ἕτερος παρ' αὐτὸν
Mc. 8, 38 οὐδείς), ἔφη πρὸς ἡμᾶς ὁ Χριστός· ὅταν δὲ ἔλθηι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῆι δόξηι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. υἱοῦ δὲ ἀνθρώπου καταβαίνειν
Tit. 2, 11-13 προσδοκωμένου ἐξ οὐρανῶν, γράφει πάλιν ὁ πάνσοφος Παῦλος· ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς καὶ ἐπιεικῶς ζήσωμεν ἐν τῶι νῦν αἰῶνι, προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ
Rom. 9, 4. 5 Χριστοῦ. ἔφη δὲ καὶ ἑτέρωθι περὶ τῶν ἐξ αἵματος Ἰσραὴλ τοὺς λόγους ποιούμενος ὅτι αὐτῶν εἰσιν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ διαθήκη καὶ ἐξ αὐτῶν τὸ κατὰ σάρκα Χριστὸς ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

24 Οὐκοῦν κατ' ἴχνος ἰόντες ἀπροσκλινῶς τῆς τῶν πατέρων ὁμολογίας αὐτὸν φαμὲν τὸν ἐκ τοῦ θεοῦ πατρὸς γεννηθέντα υἱὸν μονογενῆ σαρκωθῆναί τε καὶ ἐνανθρωπῆσαι, παθεῖν, ἀποθανεῖν, τῆι τρίτηι ἡμέραι ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν. ἀπαθὴς μὲν γὰρ ὁμολογουμένως τό γε ἧκον εἰς ἰδίαν φύσιν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος καὶ οὐδεὶς οὕτως ἐμβρόντητος, ὡς
L III 1201 νομίσαι δύνασθαι πάθους εἶναι δεκτικὴν τὴν ὑπὲρ πάντα φύσιν· ἐπειδὴ δὲ γέγονεν ἄνθρωπος ἰδίαν ποιησάμενος σάρκα τὴν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, ταύτηι τοι τοῖς τῆς οἰκονομίας ἑπόμενοι λόγοις σαρκὶ τῆι ἰδίαι παθεῖν ἀνθρωπίνως διαβεβαιούμεθα τὸν ἐπέκεινα τοῦ παθεῖν ὡς θεόν. εἰ γὰρ θεὸς ὑπάρχων γέγονεν ἄνθρωπος, ἀποπεφοίτηκε δὲ οὐδαμῶς τοῦ εἶναι θεός, εἰ γέγονε κτίσεως μέρος καὶ μεμένηκεν ὑπὲρ κτίσιν, εἰ νομοθέτης ὢν ὡς
Gal. 4, 4 θεὸς γέγονεν ὑπὸ νόμον καὶ νομοθέτης ἦν ἔτι καὶ δεσπότης ὢν θεικῶς δούλου μορφὴν ὑπέδυ καὶ ἀναπόβλητον ἔχει τὸ τῆς δεσποτείας ἀξίωμα, εἰ μονογενὴς ὑπάρχων γέγονε πρω-
Rom. 8, 29 τότοκος ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς καί ἐστι μονογενής, τί τὸ παράδοξον, εἰ σαρκὶ παθὼν ἀν-
M V 404 **25** θρωπίνως ἀπαθὴς καὶ οὕτως νοεῖται θεικῶς; καὶ γοῦν ὁ πάνσοφος Παῦλος τὸν ἐν μορφῆι
Phil. 2, 8 καὶ ἐν ἰσότητι τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὑπάρχοντα λόγον τὸν αὐτὸν ὑπήκοον γενέσθαι φησὶ καὶ μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. ἐν ἑτέραι δὲ τῶν ἰδίων ἐπιστολῶν περὶ
Col. 1, 15-18 αὐτοῦ φησιν· ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως, ὅτι ἐν αὐτῶι ἐκτίσθη τὰ πάντα τά τε ἐν τῶι οὐρανῶι καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ αὐτός ἐστι πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῶι συνέστηκεν,
PG 313 καὶ αὐτὸν δεδόσθαι φησὶν κεφαλὴν τῆι ἐκκλησίαι, γενέσθαι δὲ καὶ ἀπαρχὴν τῶν κεκοιμημένων
1 Cor. 15, 20 καὶ πρωτότοκον ἐκ νεκρῶν. καίτοι ζωὴ καὶ ζωοποιὸς ὁ ἐκ θεοῦ πατρός ἐστι λόγος ἅτε

V, P [= hk], ARΛ

1 θώκοις A θάκοις R θρόνοις VP ἐθεᾶτο VP ἐθεάσατο ARΛ 2 ἥλιον V^{corr} ἡλίῳ VPAR 3 ὁ χς̄ VP ἡμῶν P 4 εὑρήσωμεν V 6 αὐτοῦ ἦν A 7 ὁ χς̄ VP 8/9 ἀμὴν — ὑμῖν om. Λ 8 ἀμὴν AR ἀμὴν ἀμὴν VP 13/14 προσδοκωμένου καταβαίνειν V 14 γὰρ om. P 15 ἡ om. R 16/17 καὶ ἐπιεικῶς om. V 21 πάντασ R 22 φασὶν R 24 ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῆ τρίτη ἡμέρα V 27 καὶ ἰδίαν R 30 τῆσ κτίσειωσ V τὴν κτίσιν V 35 καὶ ἰσότητι VΛ τοῦ om. P 38 τε om. V

δὴ καὶ ἐκ ζωῆς ἀναφὺς τοῦ τεκόντος αὐτόν· εἶτα πῶς γέγονε πρωτότοκος ἐκ νεκρῶν καὶ ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων; ἐπειδὴ γὰρ τὴν τοῦ θανάτου δεκτικὴν ἰδίαν ἐποιήσατο σάρκα, χάριτι θεοῦ, καθά φησιν ὁ πάνσοφος Παῦλος, ὑπὲρ παντὸς ἐγεύσατο θανάτου τῇι παθεῖν Hebr. 2, 9 αὐτὸν δυναμένηι σαρκί, οὐκ ἀποβαλὼν αὐτὸς τὸ εἶναι ζωή. οὐκοῦν κἂν εἰ λέγοιτο σαρκὶ παθεῖν, οὐ φύσει θεότητος εἰσδέξεται τὸ παθεῖν, ἀλλ' ὡς ἔφην ἀρτίως, ἰδίαι σαρκὶ τῇι τοῦ 5
26 πάθους δεκτικῇι. καὶ γοῦν ὁ μακάριος προφήτης Ἡσαίας ἐνανθρωπήσαντα θεὸν τὸν σαρκὶ παθόντα γινώσκων ἔφη που περὶ αὐτοῦ· ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη καὶ Ies. 53, 7. 8 ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ. ἐν τῇι ταπεινώσει αὐτοῦ ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ. καίτοι εἴπερ 10 τις ἦν ἄνθρωπος καὶ ἰδικῶς νοούμενος υἱός, συνημμένος δὲ θεῶι, καθά φασιν οἱ τῶν ἀνοσίων δογμάτων εἰσηγηταί, πῶς ἔτι δυσεύρετος ὁ τὴν γενεὰν αὐτοῦ διηγεῖσθαι δυνάμενος; γέγονεν οὖν ἐκ σπέρματος Ἰεσσαὶ καὶ Δαυίδ, τὴν δέ γε τοῦ θεοῦ λόγου γέννησιν ἤτοι τὸν τῆς γεννήσεως τρόπον τίς ὁ φάναι δυνάμενος; αἴρεται γὰρ ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ, τουτέστιν ἡ ὕπαρξις (τέθεικε γὰρ ἀντὶ τῆς ὑπάρξεως τὴν ζωήν), ὑψοῦ δὲ διάιττει 15 καὶ ὑπερνήχεται τοὺς ἐπὶ τῆς γῆς· ἀπερινόητος γὰρ καὶ ἀπρόσβλητος παντελῶς ταῖς ἀν-
27 θρώπων διανοίαις ὁ περὶ τῆς ἀρρήτου φύσεως λόγος. προσεποίσω δὲ τοῖς εἰρημένοις καὶ τόδε. εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα, καθά φησιν ὁ ἱερώτατος Παῦλος. Eph. 4, 5 ἑνὸς οὖν ὄντος κυρίου πίστεώς τε μιᾶς καὶ ἑνὸς βαπτίσματος, τίς ὁ κύριος καὶ εἰς τίνα πεπιστεύκαμέν τε καὶ βεβαπτίσμεθα; ἀλλ' ἴσως πρέπειν ὅτι μάλιστα φαίη τις ἂν τῶι 20 ἐκ θεοῦ πατρὸς ὄντι λόγωι τήν τε κυριότητα καὶ τὴν πίστιν τὴν πρὸς ἡμῶν, ἐπ' αὐτῶι δὲ τελεῖσθαι καὶ τὸ σωτήριον βάπτισμα. οὕτω γάρ που τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις ἐνετεί- L III 1202 λατο λέγων· πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς Mt. 28, 19 εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. ὅ γε μὴν θεσπέσιος Παῦλος τὴν τῆς κυριότητος δόξαν καὶ τῆς πίστεως τὴν ὁμολογίαν καὶ τὴν 25 τοῦ ἁγίου βαπτίσματος δύναμιν ἐμφανῆ καθίστησι, λέγων· μὴ εἴπηις ἐν τῇι καρδίαι Rom. 10, 6-9 σου· τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ' ἐστὶ Χριστὸν καταγαγεῖν· ἢ τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον; τοῦτ' ἐστὶ Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν ἐν τῶι στόματί σου καὶ ἐν τῇι καρδίαι σου, ὅτι ἐὰν εἴπηις· κύριος Ἰησοῦς, καὶ πιστεύ- 30 σηις ἐν τῇι καρδίαι σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσηι. M V 405 γράφει δὲ πάλιν· οὐκ οἴδατε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς Rom. 6, 3 τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; ἰδοὺ δὴ σαφῶς περιίστησιν εὐτεχνῶς τῆς τε PG 316 κυριότητος καὶ τῆς πίστεως τὴν ὁμολογίαν, καὶ αὐτὴν δὲ τὴν τοῦ ἁγίου βαπτίσματος χάριν
28 εἰς τὸν παθόντα τὸν θάνατον καὶ ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν. ἆρ' οὖν εἰς υἱοὺς πιστεύομεν 35 δύο; ἆρα τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς ἀπαστράψαντα παραδραμόντες λόγον ὡς υἱῶι παρ' αὐτὸν ἑτέρωι τῶι παθόντι προσάψομεν τὴν τῆς κυριότητος δόξαν, καὶ αὐτὴν δὲ τῆς πίστεως τὴν ὁμολογίαν καὶ τὸ οὐράνιον βάπτισμα; εἶτα πῶς οὐκ εὔηθες, μᾶλλον δὲ ἀναμφιλόγως δυσσε-βὲς τὸ οὕτω φρονεῖν ἢ λέγειν; τί οὖν ἐροῦμεν; εἷς κύριος ἀληθῶς μία τε πίστις καὶ ἓν Eph. 4, 5 βάπτισμα. καὶ γάρ ἐστιν εἷς υἱὸς καὶ κύριος οὐκ ἄνθρωπον κατὰ συνάφειαν λαβὼν ὁ 40

6—17 Timoth. arm. p 135

V, P [= hk], ARΛ

3 σοφώτατος P 4 δυναμένη αὐτὸν R 9 αὐτοῦ[1] om. ΛR Tim., corr. R τὴν δὲ P 12 διηγήσασθαι V 13 οὖν PAΛ γὰρ VR Tim. 16 τῆς om P 16/17 ἄνιναισ P 17 δὲ om. V 19 τε om. P 26 βαπτίσματος VPRΛ πνσ̄ A καθίστη R 28/29 ἀναγαγεῖν ἐκ νεκρῶν V 31 ἤγειρεν αὐτὸν V 33 παρίστησιν P ἐτεχνῶσ k ἀτεχνιῶσ hΛ 35 πιστεύ-σομεν V 37 τὴν om. et ante δόξαν superscr R αὐτῆσ V τὴν superscr R 38 δὲ καὶ V

λόγος καὶ μέτοχον αὐτὸν ἀποφήνας τῶν ἰδίων ἀξιωμάτων καὶ μεταδοὺς υἱότητός τε καὶ κυριότητος αὐτῶι, καθά φασι καὶ γεγράφασι ληροῦντές τινες, ἀλλ' αὐτὸς ἐνανθρωπήσας καὶ σαρκωθεὶς ὁ ἐκ θεοῦ θεὸς λόγος, τὸ φῶς τὸ ἐκ τοῦ φωτός. εἰς τὸν τούτου θάνατον βεβαπτίσμεθα, παθόντος μὲν ἀνθρωπίνως αὐτοῦ ἰδίαι σαρκί, μεμενηκότος δὲ ἀπαθοῦς θεικῶς καὶ ζῶντος ἀεί· ζωὴ γάρ ἐστιν ἐκ ζωῆς τοῦ θεοῦ καὶ πατρός. οὕτω νενίκηται θάνατος, ἐπιπηδῆσαι τολμήσας τῶι σώματι τῆς ζωῆς· καταργεῖται δὲ οὕτω καὶ ἐν ἡμῖν ἡ φθορὰ καὶ
Ioh. 6, 53 τὸ αὐτοῦ τοῦ θανάτου κράτος ἀσθενεῖ. καὶ γοῦν ἔφη Χριστός· ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. ζωοποιὸν οὖν ἄρα τὸ ἅγιον σῶμα καὶ αἷμα Χριστοῦ. σῶμα γάρ, ὡς ἔφην, ἐστὶν οὐκ ἀνθρώπου τινὸς μετόχου ζωῆς, ἴδιον δὲ μᾶλλον
29 τῆς κατὰ φύσιν ζωῆς, δῆλον δὲ ὅτι τοῦ μονογενοῦς. ταῦτα φρονεῖ μεθ' ἡμῶν ὁ φιλόχριστος τῶν ἁγίων πατέρων χορός, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ νυνὶ τὸν τῆς ἁγίας Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας κατακοσμήσας θρόνον ὁ ὁσιώτατος καὶ θεοσεβέστατος ἀδελφὸς καὶ συνεπίσκοπος Πρόκλος. γέγραφε γὰρ καὶ αὐτὸς πρὸς τοὺς τῆς Ἑώιας θεοσεβεστάτους ἐπισκόπους αὐταῖς λέξεσιν ὧδε· >καὶ σαρκοῦται μὲν ἀτρέπτως ὁ ἀνείδεος, τίκτεται δὲ κατὰ σάρκα ὁ ἄναρχος· προκόπτει δὲ τῆι κατὰ σῶμα ἡλικίαι ὁ φύσει παντέλειος καὶ παθῶν ἀνέχεται ὁ παθῶν ἀνώτερος, οὐχ ὡι ἦν, ὑπομείνας τὰς ὕβρεις, ἀλλ' ὧι γέγονε, καταδεξάμενος τὰ τοῦ σώματος πάθη.< ἐλέγχεται τοίνυν τῶν ἕτερα παρὰ ταῦτα φρονούντων ἢ
L III1 1203 γεγραφότων ἡ κακοπιστία πανταχοῦ νοσοῦσα τὸ βέβηλον καὶ τὸ τοῖς τῆς ἀληθείας ἀπάιδον δόγμασι.

30 Διαπεράναντες δὲ τὸν περὶ Χριστοῦ λόγον οἱ τρισμακάριοι πατέρες τοῦ ἁγίου πνεύματος διαμνημονεύουσι· πιστεύειν γὰρ ἔφασαν εἰς αὐτὸ καθάπερ ἀμέλει εἰς τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. ὁμοούσιον γάρ ἐστιν αὐτοῖς καὶ προχεῖται μὲν ἢ γοῦν ἐκπορεύεται καθάπερ ἀπὸ πηγῆς τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, χορηγεῖται δὲ τῆι κτίσει διὰ τοῦ υἱοῦ· ἐνεφύσησε
PG 317 γοῦν τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις λέγων· λάβετε πνεῦμα ἅγιον. οὐκοῦν ἐκ θεοῦ καὶ
Ioh. 20, 22 θεὸς τὸ πνεῦμά ἐστιν καὶ οὐκ ἀλλότριον τῆς ἀνωτάτω πασῶν οὐσίας, ἀλλ' ἐξ αὐτῆς τε καὶ ἐν αὐτῆι καὶ ἴδιον αὐτῆς.

31 Αὕτη μὲν οὖν τῶν ἁγίων πατέρων ἡ εὐθυτενὴς καὶ ἁπλανεστάτη πίστις ἤτοι τῆς
2 Cor. 4, 4 πίστεως ἡ ὁμολογία· ἀλλ' ὡς ὁ Παῦλός φησιν, ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύ-
M V 408 φλωσεν τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης Χριστοῦ. ἀφέντες γοῦν τὸ εὐθὺ τῆς ἀληθείας ἰέναι τινὲς
1 Tim. 1, 7 ἄιττουσι κατὰ πετρῶν, μὴ νοοῦντες μήτε ἃ λέγουσιν, μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται. περιστάντες γὰρ τὴν τῆς υἱότητος δόξαν εἰς μόνον τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς φύντα λόγον, ὡς υἱὸν ἕτερον τὸν ἐκ σπέρματος Ἰεσσαὶ καὶ Δαυὶδ συνῆφθαί φασιν αὐτῶι καὶ μετέχειν υἱότητος καὶ τιμῆς θεοπρεποῦς καὶ τῆς ἐνοικήσεως αὐτοῦ τοῦ λόγου καὶ πάντα μᾶλλον ἐσχηκέναι παρ' αὐτοῦ, ἴδιον δὲ παντελῶς οὐδέν. περὶ τῶν τοιούτων,
Iud. 4 ὡς γε οἶμαι, γεγράφασι τοῦ σωτῆρος οἱ μαθηταί· παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι οἱ καὶ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρίμα ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ θεοῦ χάριν μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν καὶ τὸν μόνον δεσπότην καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι. Ἰησοῦς δὲ Χριστὸς ὀνομάζοιτο ἂν εἰκότως ἐν ἀνθρωπείαι μορφῆι πεφηνὼς ὁ λόγος. ἐπεὶ φραζέτωσαν ἐρομένοις οἱ δι' ἐναντίας

14—18 Timoth. arm. p. 136 33—41. 41—p. 61, 13 Timoth. arm. p. 168

V, P [= hk], ARΛ

3 θεὸσ RΛ om. VPA τοῦ om. V 7 ἀμὴν ARΛ ἀμὴν ἀμὴν VP 13 ὁ om. V 14 θεοφιλεστάτουσ V 15 δὲ καὶ V 16 τὸ σῶμα V 17 δ R δ R 19 τῆς om. PR 21 διαπέραντεσ P, corr. h τοῦ χῦ P 23 καὶ εἰσ R 41 ἀνθρωπεία AR ἀνθρωπίνη P ἀνθρώπου V

οἱ τὰ Νεστορίου τε καὶ Θεοδώρου φρονεῖν καὶ λαλεῖν ἐκ πολλῆς ἄγαν ἀσυνεσίας οὐ παραιτούμενοι· ἐκβάλλετε τοῦ εἶναι θεὸν καὶ υἱὸν ἀληθινὸν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, τὸ παθεῖν αὐτῷι προσνέμοντες μόνωι καὶ ἀποσοβοῦντες αὐτὸ τοῦ θεοῦ λόγου, ἵνα μὴ θεὸς λέγοιτο παθητός; ταῦτα γὰρ τῆς ἐκείνων ἐθελακριβείας τὰ εὑρήματα καὶ ἡ τῶν ἐννοιῶν χυδαιότης. οὐκοῦν μὴ ὀνομαζέσθω Χριστὸς ἰδικῶς καὶ κατὰ μόνας ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος· ὥσπερ γάρ ἐστιν ἀπεοικὸς αὐτῷι τὸ παθεῖν, ὅταν ἔξω νοῆται σαρκός, οὕτω καὶ ἡ χρίσις ἀνάρμοστόν τι χρῆμα καὶ ἀλλότριον αὐτοῦ. Ἰησοῦν γὰρ τὸν Act. 10, 38 ἀπὸ Ναζαρὲτ ἔχρισεν ὁ θεὸς πνεύματι ἁγίωι, αὐτοτελὴς δὲ πάντως ὁ ἐκ θεοῦ λόγος καὶ οὐκ ἂν ἐδεήθη χρίσεως τῆς διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος. οὐκοῦν ἀρνήσασθε τὴν οἰκονομίαν, ἀποστήσατε τὸν μονογενῆ τῆς εἰς τὸν κόσμον ἀγάπης· μὴ ὀνομαζέσθω Χριστὸς παρ' ὑμῶν. ἢ οὐ σμικρὸν αὐτῷι τὸ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς γενέσθαι μέτροις; οὐκοῦν ἐπειδήπερ καὶ τοῦτό ἐστιν ἀπεοικὸς αὐτῷι, ὁμολογείτω μηδεὶς ὅτι γέγονεν ἄνθρωπος, ἵνα καὶ αὐτοῖς εἴπηι Χριστός· πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ. Mt. 22, 29 οὐκοῦν ὡς τῆς ἀληθείας ἐχθροὺς τοὺς ὧδε φρονεῖν ἡιρημένους ἡγούμενοι φεύγωμεν αὐτῶν τὰς ὀλεθρίους κενοφωνίας, ἐπώμεθα δὲ μᾶλλον ταῖς δόξαις τῶν ἁγίων πατέρων καὶ τῆι παραδόσει τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν. αὐτὸς γὰρ ἦν ὁ λαλῶν ἐν αὐτοῖς PG 320 ὁ ἐνανθρωπήσας λόγος, δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ τῶι θεῶι καὶ πατρὶ τιμὴ δόξα κράτος σὺν ἁγίωι L III 1206 πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

136 = 81. subscribitur Τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας καὶ τὴν συναχθεῖσαν ἐκεῖ σύνοδον [133], ipsa epistula hoc loco non repetita est

137 = S 130 A 156. excerptum et Latinum et Graecum [(t)] extat in Theodos. 9, 45, 4; lectiones non adfero nisi selectas

Βασιλικὸς νόμος περὶ τῶν προσφευγόντων ἐν ἐκκλησίαι

1 Ἀρχαία τις καὶ ἀπὸ τῶν καιρῶν τῆς πλάνης συνήθεια καὶ νόμου φυσικοῦ διάταξις δι' L III 1234 εὐσέβειαν ἀεί τις τοιαύτη κεκράτηκεν ὥστε τὰς θείας θρησκείας τῶν δημοσίων διοικήσεων M V 437 καὶ τῶν ἀνθρωπίνων χρήσεων ἐν παντί τε χώρωι καὶ ἔθνει διορισθῆναι καὶ ταύτας οὐ μόνον ἐν τῶι ἀκροτάτωι τῶν πραγμάτων, ἀλλ' ὥσπερ ἔν τινι ἐπὶ γῆς οὐρανῶι ἀνατίθεσθαι καὶ ὅποι πλησιάζειν μόνοις καθαροῖς καὶ ὁσίοις θέμις. ἐντεῦθεν κἀκεῖνο συμβαίνει τὸ πάντων φυσικῶς ταῖς διανοίαις ἐγκεῖσθαι μηδενὶ τρόπωι δύνασθαι τὰ τῶι θεῶι ἀφιερωθέντα μιαίνεσθαι μήτε κατὰ τῆς θείας δυνάμεως τὴν ἀνθρώπων ὕβριν χωρεῖν. πῶς γὰρ οἷόν τε μολύνεσθαι ἅπερ ἀεὶ καθαρεύειν ἀνάγκη; ἢ πῶς οἷόν τε ῥυποῦσθαι ἅπερ ἅπαξ
2 ἁγιασθέντα τοῦ τοιαῦτα εἶναι οὐ παύεται; ὅθεν εἰ καὶ πεπείσμεθα ὑπὸ τῶν ἐναγχος ἀθεμίτως ἐκ τῆς βαρβαρικῆς μανίας κατὰ τοῦ θείου τολμηθέντων θυσιαστηρίου μήτε μολύνεσθαι

33/34 cf. Socrat. 7, 33 et Chron. min. 2, 78 ed. Mommsen

V, P [= hk], ARΛ

1 τε om. A 2 ἐκβάλλεται PR, corr. R 3 μόνωι V^{corr}PARΛ Tim. μόνον V αὐτὸ R^{corr} αὐτὸν VPAR 4 ῥήματα P 6 νοοῖτο V 7 χρῆσις VAR Tim., corr. AR 8 ναρέθ R 14 τοὺς om. R 15 καὶ ἐπόμεθα μᾶλλον V 16 ὁ λαλῶν ἐν αὐτοῖσ PA ἐν αὐτοῖς ὁ λαλῶν VR 18 εἰσ PARΛ νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰσ V

VS, D [= mn], A

ρλζ V ρκγ' D 24 ἐν τῆ D 25 συνήθεια] σύνηθεσ ἀεὶ S νόμοισ S φυσικὴ VS 26 ταῖσ θείαισ θρηκείαισ S ταῖσ θρησκείαισ D 27 χώρω A χρόνω VSD ταῦτα SD 28 γῆσ οὐρανῶ VA τῆσ οὐρανῶν SD 29 μόνοισ V νόμοισ SDA 32 καθαριεύειν S καθαρειεύειν n 33 τοῦ SD τὸ V om. A

τὸ καθαρὸν μήτε κεχράνθαι ὅπερ εἶναι πεφυκεν ἅγιον, ὅμως ἐπειδὴ γέγονεν ὅπερ οὐδαμῶς ἠλπίσθη γενέσθαι, καὶ μέχρι τῆς εὐσεβείας ἡ τῶν μυσαρῶν ἔφθασε τόλμα, ὥστε μὴ τοῖς ἀνοσίοις γοῦν δοκεῖν βέβηλα εἶναι ταῦτα ἅπερ θεῖα τυγχάνει, μήτε ἐν τοῖς ἁγιασθεῖσι καὶ ἀφιερωθεῖσι τόποις ἐξῆι ταῦτα ἅπερ οὐδὲ ἐν ἄλλοις χύδην ἀδίκως ἀνεκτὸν γίνεσθαι, καὶ ὑπὲρ τοῦ τὴν θρησκείαν καὶ τὴν τῆς εὐσεβείας παραφυλακὴν ἀνόθευτον παραμένειν, πᾶσαν ὕβριν τῆς τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος ἐκκλησίας, τήν τε παρὰ τῶν τολμώντων καὶ ἀκόν-
3 των ἐγγινομένην, ἀπείργομεν. καὶ γὰρ εἰ ἐθνικῆς ἀρχαιότητος ἡ θρησκεία πλάνη καὶ θεὸς τὸ δοκοῦν, οὕτως τῆς οἰκείας δεισιδαιμονίας ἐξήσκει τὴν παρατήρησιν, ὥστε τοὺς βωμοὺς μὴ πᾶσιν, ἀλλὰ γὰρ τισὶν ἐπιτρέπειν τῶν ἱερέων τούς τε ναοὺς ὥσπερ καὶ διὰ τῆς γῆς ὑψουμένους ἐν ταῖς ἀκροπόλεσι καὶ τοῖς ὀχυρωτέροις τῶν πόλεων ἀναθεῖναι τό-
M V 440 ποις τά τε κατασκευασθέντα εἴδωλα προσκυνεῖν καὶ μετὰ σεπτῆς μεγίστης ἔχειν ματαιότητος. πόσωι μᾶλλον ἡμᾶς προσήκει τὴν θρησκείαν μετὰ πάσης φυλάττειν παρατηρησεως, πρὸς οὓς ὁ θεὸς μετὰ τῆς ἀληθοῦς θρησκείας, οὐρανοὺς μὴ ἀπολιπών, καταβέβηκε καὶ ὥσπερ τινὸς μεταξὺ θεοῦ τε καὶ ἀνθρώπων ἀντιδόσεως γενομένης, ἄνθρωπος θεὸν εἰς γῆν ὑπεδέξατο καὶ θεὸς εἰς οὐρανοὺς ἀνήγαγεν ἄνθρωπον; πρὸ δέ γε τῶν ἄλλων καὶ τούτωι μάλιστα ἐξιλεοῦνται θεὸν οἱ τῆς ἄκρας ἐξουσίας τῶν πραγμάτων ἐπειλημμένοι τῶι σωτηρίας Ζωῆς τε καὶ ἀμεριμνίας φροντίζειν ἀνθρώπων, ἅπερ κατὰ τὸ ἡμῖν ἔμφυτον οὐ-
L III 1235 δαμῶς * θάτερον τῶι ἑτέρωι δίχα τῆς ἑκατέρου βλάβης συνάπτομεν, ὥστε μήτε τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς οἴκοις ἢ τοῖς ἁγίοις θυσιαστηρίοις ἐκ τῆς πολλῆς τῶν προσφευγόντων ἀπαγορεύσεως τε καὶ δειλίας προπετείας τε καὶ καταφρονήσεως τόλμης ἢ καὶ μανίας ὕβριν παρὰ τὸ πρέπον γενέσθαι τινὰ καὶ τὸν τῶν ἀθλίων τε καὶ ἀβοηθήτων μόνον ἔσχατόν γε λιμένα
4 εὐρυτέροις τοῖς πεποιημένοις ὑποδέξασθαι κόλποις. οὐδένα τῶν τὸν κλύδωνα τῆς θαλάττης καὶ τοὺς σκοπέλους ἐκκλινόντων προσήκει τὴν τῆς γῆς ἀφαιρεῖσθαι γαλήνην· πολέμου καθ' οὗ συνέστη παράταξις, τὴν κατὰ τοῦ προσφεύγοντος ἀπειλὴν ἀποτίθεται· τὸ ἄσυλόν ποτε ὑπερήσπισε τῶν διαφόροις ἐνόχων ἐγκλήμασι τὴν τῶν νόμων παρωθούμενον αὐθεντίαν. καὶ ὥστε μηδαμοῦ τοῖς εὐλαβουμένοις ἀναιρεθῆναι φιλανθρωπίαν, βωμὸν σωτηρίας καὶ ἐν τοῖς ἡμετέροις ἀφιδρύμασιν ἡ ἀρχαιότης ἀνέθηκε καὶ οἱ τά ἴχνη τῶν ἡμετέρων χαρακτήρων καταλαμβάνοντες κατὰ τῶν ἀπειλῶν τῆς σκαιᾶς τύχης ἐλευθερωθέντες τε καὶ ἀμεριμνοῦντες γεγήθασι. τοσαύτην τοιγαροῦν τῆς ἀφῆς τοῦ ἱδρύματος διὰ τὸ βασιλικὸν σέβας τοῖς δεομένοις ἐπικουρίαν διδούσης, πόσην χρὴ τοῖς εἰς τὰ ἁγιώτατα καταφεύγουσι θυσιαστήρια ὑπάρχειν βοήθειαν;

5 Ἀνεώιχθωσαν τοίνυν τοῖς δεδιόσιν οἱ ναοὶ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ τοὺς προσφεύγοντας ἱκέτας ὁ κοινὸς ὑποδεχέσθω βωμὸς καὶ τὴν θείαν βοήθειαν τὴν κοινῆι προσκομιζομένην ἅπασιν ἐκ τῶν ταύτης οἴκων μηδεμία ὡς ὑπερτέρα διωθείτω ἀπειλή. ποῖος γὰρ ταῖς συμφοραῖς οἶκτος ὑπολειφθήσεται ἐν τοῖς ναυαγοῦσιν, εἰ τὸν αἰγιαλὸν ἀποκλείσεις καὶ τὴν

VS, D [= mn], A, (t) [32 Ἀνεώιχθωσαν — θεοῦ]

2 ἠλπισται SD 3 βέβηλα δοκεῖν D 5 ὑπὲρ — καὶ om. A τοῦ] αὐτοῦ S τὴν — παραφυλακὴν A τῆ — παραφυλακῆ VSD διαμένειν SD 6 τῆσ — ἐκκλησία S τῆ — ἐκκλησία D 11 μετὰ σεπτῆσ] malim σεπτὰ μετὰ 12 παραφυλάττειν D 14 θεῶν S γινομένησ D 15 πρόσ SD τῶν ἄλλων V καὶ τῶν ἄλλων SA καὶ τοῖσ ἄλλοισ D 15/16 τοῦτο VSD 16 ἐξιλεοῦνται θεὸν Commelinus ἐξιλεοῦται θσ VSDA οἱ SA οἱ τῶν D τοῖσ V τῶν om. VSD ἐπειλημμένοισ V 18 lacunam statui e. g. suppliendo παραλείποντες τοῦ ἑτέρου S ἑτέρου D ἑκατέρασ SD μηκέτι D 20 ἀδειλίασ SD περὶ S 21 τὸν om. A μόνον om. SD γε VA τε S om D 22 εὐρυτέροισ VSD εὑρόντασ A conicio τοὺς πεπονημένους τῶν] τὸν V 22/23 θαλάσσησ SD 23 ἐκκλίνοντα V 23/24 πολέμου scripsi πόλεμοσ VSDA 24 ἀπειλὴν om. SD 25 τὸν A ἐνοχαῖσ A ἐγκλήμασι V ἐγκαλοῦντα SDA 26 αὐθεντίαν VA βίαν SD 27 ἱδρύμασιν SD 28 κατὰ om V σκαιᾶσ VSD ἐκεῖσε A 29 τοσαύτησ V 30 τοῖς²] τὴν S 30/31 ἅγια D 32 ἀνεώιχθωσαν (t) ἀνειώιχθησαν VSDA 33 ἱκέτασ V οἰκέτασ SDA τὴν² VnA τῆ Sm κοινῆ VSD κοινὴν A 34 διωχθείτω n διωχθήτω Sm

πηγὴν τοῖς διψῶσι θολώσεις; ἢ ποία ταῖς ἀνθρωπίναις περιέσται συμφοραῖς θεραπεία, ἐὰν αὐτοῖς ὁ θεὸς ἀρνηθείη; ἐπὶ γὰρ τῶν ἡμετέρων καιρῶν οὐ μόνον τὰ θεῖα θυσιαστήρια καὶ τὸ εὐκτήριον τοῦ λαοῦ τὸ τετραγώνων τοίχων περιβολῇ τειχιζόμενον εἰς ἀσφάλειαν συντελεῖν τῶν προσφευγόντων θεσπίζομεν, ἀλλ᾽ εἴ τι καὶ περαιτέρω τούτου τυγχάνει ἄχρι τῶν τελευταίων θυρῶν τῆς ἐκκλησίας, ὧν τοῖς εὔξασθαι προηιρημένοις πρώτων ἐπιβαίνειν συμβαίνει, ἐλέου βωμὸν τοῖς προσφεύγουσιν εἶναι προστάττομεν, ὥστε μεταξὺ τοῦ ναοῦ, ὃν τῶι προειρημένωι τρόπωι προσφυγαῖς διεγράψαμεν, καὶ τῶν πρώτων μετὰ τοὺς δημοσίους τόπους τῆς ἁγίας ἐκκλησίας θυρῶν τὰ περιεγκείμενα, εἴτε ἐν οἰκίαις εἴτε ἐν κήποις εἴτε ἐν αὐλαῖς ἢ ἐν λουτροῖς ἢ καὶ ἐν στοαῖς τυγχάνει, τοὺς εἰσδύντας πρόσφυγας καθ᾽ ὁμοιότητα τοῦ ἐνδοτάτου ναοῦ φυλάττειν. καὶ εἰ καὶ τὰ μάλιστα θρησκείας τε καὶ εὐλαβείας λόγωι τὰ μικρῶι ἀλλήλων διεστῶτα τῶι τόπωι οὐ μικρῶι τῶι τῆς παρατηρήσεως διώρισται τρόπωι, ὅμως ὑπὲρ τοῦ τὴν ἀμεριμνίαν πλατῦναι τοῖς προσφεύγουσι καὶ τοῖς εὐλαβουμένοις τὴν βοήθειαν ἐκτεῖναι, πᾶσαν τὴν προδηλουμένην περίοδον ἀδιάκριτον εἶναι M V 441 λιμένα τῆς ἡσυχίας προστάττομεν καὶ μηδένα εἰς τὸ ἐξωθεῖσθαι τούτους ἱεροσύλους ἐπιβάλλειν χεῖρας, μή που γε ὁ τοῦτο τολμῶν, ἐν συμφοραῖς ἑαυτὸν ἰδών, καὶ αὐτὸς ἐξαιτῶν
6 βοήθειαν καταφύγῃ. τὸ δὲ τοιοῦτο τῶν διαστημάτων πλάτος ἐν καιρῶι τοῦ φόβου εἰς ἄδειαν τοῦ διάγειν, μᾶλλον δὲ τοῦ περινοστεῖν φιλανθρώπως συνεχωρήσαμεν, ἵνα μή τινι τῶν προσφευγόντων ἐν τῶι τοῦ θεοῦ ναῶι ἢ ἐν τοῖς ἁγίοις θυσιαστηρίοις μένειν ἢ ἐσθίειν ἢ καθεύδειν ἢ παννυχίζεσθαι ἐξῇ, τοῦτο τῶν μὲν κληρικῶν τῆς θρησκείας χάριν κωλυόν- L III 1238 των καὶ τῶν προσφύγων τῆς εὐσεβείας ἕνεκα φυλαττόντων, ἵνα μήτε οἱ προσφεύγοντες βεβήλωι γνώμηι προσφεύγειν δοκοῖεν τῇι θρησκείαι καταμιγνύντες τὰς οἰκείας χρείας μήτε οἱ τὰ οὕτως αἰσχρὰ δυνάμενοι τοῦ θείου ἀπείργειν οἴκου δόξωσι τὴν εὐσέβειαν ἧς ὑποφῆται τυγχάνουσι, καταβλάπτειν. προκειμένου δὲ τοῦ θατέρωι πάντως προσκροῦσαι, αἱρετώτερον τοὺς κληρικοὺς τὰς ἀνθρωπίνας καὶ φυσικὰς τῶν ἁγίων θυσιαστηρίων ἀπωθουμένους ὕβρεις θραοεῖς μᾶλλον ἢ ἀσεβεῖς νομίζεσθαι καὶ περὶ ἄνθρωπον ἢ περὶ θεὸν ἁμαρτάνειν, ὁπότε τούτου τεθέντος τοῦ νόμου μήτε ἀπανθρωπίας τις ὑπόνοια δικαίως ἂν φθάσειεν εἰς τοὺς κληρικούς, ἐπειδὴ πολλὴ τοῦ τε φόβου καὶ τῆς ἀμεριμνίας τῶν προσφευγόντων πρόνοια γέγονε. καὶ γὰρ καὶ τῇι ἀνθρωπίνηι χρήσει τε καὶ ἀνάγκηι ῥυποῦσθαι τὸν τοῦ θεοῦ ναὸν καὶ τὸ θεῖον μυστήριον τῇι ἐφυβρίστωι ἀσθενείαι καταμίγνυσθαι, τὰ θεῖα ὑπὸ βεβήλων χραίνεσθαι, τὰ ἱερὰ ὑπὸ τῶν σαθρῶν μολύνεσθαι μὴ βουλόμενοι, τοῦ αἰτεῖν βοήθειαν τοῖς προσφεύγουσιν οὐκ ἀπεκλείσαμεν, ἀλλὰ καὶ προσέτι καὶ πλατυτέροις διαστήμασι μακροτέροις τε χωρήμασιν ἀσφαλισθῆναι τούτους ἐψηφισάμεθα, τοῦ πρέποντος τῇι τε ἀνθρωπότητι καὶ τῇι θεότητι φυλαχθέντος.

VS, D [= mn], A, (t) [2—5 οὐ — ἐκκλησίας, 6 ἐλέου — 10 φυλάττειν, 14 καὶ μηδένα — 16 πλάτος, 17 συνεχωρήσαμεν — 20 φυλαττόντων]

3 τὸ — τὸ] τὸν εὐκτήριον ναὸν τὸν (t) τετράγωνον SD 5 πρῶτον VA 6 ἰλέω SD 7 ὃν (t) ἐν VSDA τρόπω (t) τόπω VSDA προσφυγαῖς scripsi πρόσφυγες A προσφυγὲς SD πρόσφυγας V περιπεφράχθαι (t) 7/8 δημόους m δημώους n δημίους S 8 εἴτε²] ἢ V 9 ἢ¹ VA εἴτε SD τοὺς V (t) καὶ τοὺς SDA πρόσφυγας om. SD 10 ἐνδοτάτω A καὶ εἰ VSA εἰ D τὰ om. SD 11 ἀλλήλων] ὀλίγων V 12 διώρισται τρόπωι scripsi διώρισται τόπω SDA τόπω διώρισται V 13 τὴν om. V 14 τούτοις SD ἱεροσυλίας SDA 15 γε VSD καὶ A 16 καταφύγοι A τοιοῦτον VD 18 προσφευγόντων SD (t) προσπεφευγότων VA 19 τοῦτον A 20 καὶ τῶν VSA τῶν δὲ D ἵνα om. SD 21 βεβήλωι — προσφεύγειν om. A ὡς βεβήλω D ὡς βεβήλου S τῇ — χρείας V τῆς θρησκείας τὰς οἰκείας καταλιπόντες χρείας SDA 22 δόξουσι S 23 γεγόνασι SD 28 χρήσει VA φύσει SD ῥυπᾶσθαι SD 30 μὴ βουλόμενοι om. V τοῦ] malim τὸ 32 δὲ A τούτοις V 32/33 τοῦ — θεότητι A τοῦ πρέποντος τῇ τε ἀνθρωπότητι V τῇ τε ἀνθρωπότητι καὶ τῇ θεότητι τοῦ πρέποντος SD

7 Ὅπλα ἐν σιδήρωι ἢ ἐν ἑτέρωι εἴδει ἀμυντηρίωι τοὺς προσφεύγοντας οὐδαμῶς ἔχειν ἢ ἐπιφέρεσθαι ἐντὸς τῆς ἁγίας ἐκκλησίας προστάττομεν, ταῦτα οὐ μόνον ἐκ τῶν θείων ναῶν τε καὶ θυσιαστηρίων ὡς τὰ λοιπὰ κωλύοντες, ἀλλὰ καὶ τῶν οἰκημάτων καὶ κελλίων καὶ κήπου καὶ λουτροῦ καὶ αὐλῶν καὶ στοῶν, ἅπερ κατὰ τὸν προειρημένον λόγον ὑπερασπίζειν τῶν προσφευγόντων δεδηλώκαμεν. οὔτε γὰρ θέμις τοῖς ἁγιωτάτοις ναοῖς ἢ τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς τόποις κατὰ περιεργίαν διχονοίας ἢ πολέμων ὕλας ἐπιφέρεσθαι· ἀρκείτω τοῖς προσφεύγουσιν ἡ τοῦ θεοῦ βοήθεια, ὧι τά τε ὅπλα καὶ οἱ νόμοι καὶ ἡ βασιλεία ὑποτάττεται. καὶ γὰρ ἡμεῖς, οὓς ἀεὶ τῶι δικαίωι τῆς ἡγεμονίας περιστοιχίζει τὰ ὅπλα καὶ οὓς οὐ πρέπει δίχα δορυφόρων εἶναι, τῶι τοῦ θεοῦ ναῶι προσιόντες ἔξω τὰ ὅπλα καταλιμπάνομεν, ἀποτιθέμενοι το διάδημα, καὶ τῆι τῆς βασιλείας ἐλαττώσεως εἰκόνι μᾶλλον ἡμῖν το τῆς βασιλείας σέβας ἐπαγγέλλεται. τοῦ ἁγιωτάτου θυσιαστηρίου διὰ μόνην τὴν τῶν δωρεῶν προσφορὰν ἐφαπτόμεθα· εἰς τὴν τῶν θείων κύκλωι περιστοιχουμένην ἔπαυλιν ἅμα τῶι εἰσελθεῖν ὑπεκβαίνομεν καὶ οὐδὲν ἐκ τῆς ἀγχιστευούσης θειότητος ἑαυτοῖς ἀπονέμομεν.

8 ὅθεν τοὺς δίχα ὅπλων τῶι ἁγίωι οἴκωι τοῦ θεοῦ καὶ εἰς τὸ ἅγιον θυσιαστήριον ἐν οἱωιδή-
M V 444 ποτε ἔθνει ἢ κατὰ ταύτην τὴν πόλιν προσφεύγοντας ὑπνοῦν ἐν τῶι ναῶι ἢ καὶ ἐν τῶι θυσιαστηρίωι καὶ διαίτης μεταλαμβάνειν ἐκτός τινος ὕβρεως παρὰ τῶν κληρικῶν προσήκει κωλύεσθαι. καὶ οὕτως τοῦτο τυποῦσθαι χρὴ πρὸς αὐτούς, ὥστε μὴ δοκεῖν ὕβριν εἶναι τοῦ κωλύοντος, ἀλλὰ γὰρ τὸν λόγον τῆς θρησκείας ἀπαιτεῖν τὸ γινόμενον· τῆς ἁγιωσύνης καὶ τῆς καθαρότητος τοῦ τόπου τοὺς εὐλαβουμένους ὑπομιμνησκέτωσαν καὶ μηδὲν ταῖς
L III 1239 θρησκείαις μετὰ τῶν ἀνθρωπίνων χρήσεων εἶναι κοινὸν διδασκέτωσαν· τὰ διαστήματα τὰ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς περιβόλοις τῆι αὐτῶν ἀσφαλείαι ἡσυχίαι τε ἀφορισθέντα κατὰ μέρος δεικνυέτωσαν, τιμωρίαν κεφαλικὴν κατὰ τῶν προπετῶς ἐπιόντων αὐτοῖς ὡρίσθαι· γνώτωσαν ὡς οὐ χρὴ τὴν θρησκείαν τοῖς ἀνθρωπίνοις ῥύποις μιαίνειν ἢ τῆι ὕβρει τῆς φυσικῆς ἀνάγ-
9 κης χραίνειν τὸν διὰ τῆς αὐτῆς θρησκείας ἀνύβριστον εἶναι βουλόμενον. εἰ τούτοις πᾶσί τις μὴ ἐπινεύει μήτε πείθεται, προτιμάσθω τῆς πραότητος ἡ θρησκεία καὶ ἐκ τῶν θείων εἰς τοὺς προλεχθέντας τόπους διωκέσθω ἡ θρασύτης. ἔστω γὰρ καὶ ὁ σφόδρα φοβηθεὶς ἐκτος κινδύνου καὶ οὔτε ἡ θρησκεία τῆι τῶν ἀνθρωπίνων χρήσεων ἐπιμιξίαι μολυνθήσεται. τοὺς δὲ βοήθειαν ἐξαιτοῦντας παρὰ τοῦ μεγίστου θεοῦ καὶ μεθ' ὅπλων εἰσιόντας εἰς τοὺς ἁγιωτάτους ναοὺς ἢ καὶ παρασκευῆι, ἥτις φυσικῶι καὶ ἐθνικῶι νομίμωι τῆς θρησκείας ἀπείργεται, μὴ μόνον ἐπιφέρειν τῆι ταύτης εὐαγείαι, ἀλλὰ γὰρ καὶ συνάπτειν ἐπιχειροῦντας ὅπερ βοῆι ἀκουσθῆναι ἢ ἀγριότητι ἰδεῖν ἀφόρητον, πληρεστάτωι αὐστηρίας προστάγματι καὶ φοβεραῖς ἀπειλαῖς προηγουμένως μὲν τοῦτο μὴ ποιεῖν παραινέσεις (ποίαν γὰρ ἐλπίδα ἐν τῆι θρησκείαι ἐντίθεται ὃς ἐφ' ὕβρει ταύτης ὅπλα περικείμενος εἴσεισιν;)· ἐὰν δέ τινα μανία τυφλώττουσα παροξύνηι τῶν ἡμετέρων παριδεῖν τι θεσπισμάτων, ἐν οἱωιδήποτε τόπωι τῆς ἐκκλησίας ἢ ἐντὸς τοῦ ναοῦ ἢ περὶ τὸν ναὸν ἢ καὶ ἐκτὸς τούτου τυγχάνοντα, παραχρῆμα τοῦτον τὰ ὅπλα αὐθεντίαι τοῦ ἐπισκόπου παρὰ μόνων τῶν κληρι-

---

VS, D [= mn], A, (t) [1 ὅπλα — 4 στοῶν, 14 τοὺς δίχα — 17 κωλύεσθαι, 20 τὰ διαστήματα — 22 ὡρίσθαι, 24 εἰ — 26 θρασύτης, 32 προηγουμένως — p 65, 9 ὑποβληθήσονται, sed abbreuiata]

1 ἀμυντηρίωι om. SD 1/2 ἢ ἔχειν ἢ A 3 κελλίων scripsi *cellulis* (t lat) ἑλῶν VSDA διαιτῶν (t) 5 προσφυγόντων A δεδηλώκαμεν SD ἐδηλώσαμεν VA 6 διχοννοίασ A 10 τῆι — ἡμῖν om SD τῆι οπι A 11 ἁγιωτάτου δὲ V 12 καὶ εἰσ V 13 ἐκ om. D θειότητοσ VA θεότητοσ S om. D 14 ἅγιον SD (t) ὁσιώτατον VA ἐν om D 15 ἢ SD (t) ἢ καὶ VA κατ' αὐτὴν D 16 διαίτης scripsi ἀπ' αὐτῆσ SDA ἐπ' αὐτοῖσ V τροφὴσ (t) 19 μὴ δὲ A 21 ἀφορισθέντα τὰ A 22 προπετῶσ VA προπετῶσ δεικνυέτωσαν [δεικνυέτωσαν καὶ S] SD 25 ἐπινεύοι V πείθηται VD πείθητε S 26 διωκέσθω scripsi διωκέτω VSDA χωριζέσθω (t) ἔστω] conicias ἔσται 27 τῆι om V ἐπιμελεία SD 29 ἢ VA εἰ SD παρασκευῆσ VA 30 ἀπείργεται om SD εὐαγία SD 31 βοῆι scripsi βοηθηθῆναι ἢ VDA βοηθῆναι ἢ S ἀγριότητα D ἀφόρητον scripsi φορητὸν VSDA 32 τοῦτο (t) τούτου VA τούτουσ SD 34 τυφλώττοντα D τί παριδεῖν A

κῶν καὶ αὐστηρότερον ὑπὲρ τῆς αὐτῶν σωτηρίας ἀποτίθεσθαι καταναγκασθῆναι προστάττομεν, διδομένης αὐτοῖς ἐλπίδος καὶ θάρσους ὡς τῆι θρησκείαι μᾶλλον ἢ τῆι τῶν ὅπλων
10 ἐπικουρίαι ὀχυρωθήσονται. ἐὰν δὲ τῆι τοῦ ἡμετέρου νόμου αὐθεντίαι καὶ τῆι ἐκκλησιαστικῆι φωνῆι ὑπομνησθέντες τῶι τόνωι τῆς οἰκείας ἀγνοίας ἐμμείνωσι καὶ τὰ ὅπλα μὴ ἀπόθωνται, ἅπερ παρὰ τὸ θεμιτὸν οὐ σωτηρίας χάριν, ἀλλὰ τυραννίδος καὶ ἱεροσυλίας θρασύτητι ἀνεδέξαντο, γινωσκέτωσαν ὡς διὰ τοσούτων καὶ τηλικούτων παραγγελμάτων ἐξευμενισθείσης τῆς θρησκείας παρά τε τῆς ἡμετέρας γαληνότητος καὶ τῶν ἐπισκόπων θεῶι τῆς ἀπολογίας δοθείσης, κατὰ τὸ οἰκεῖον πταῖσμα καὶ παρ' ἐνόπλων εἰσχωρουμένων ἀποσπασθήσονται καὶ πάσαις ταῖς συμφοραῖς ὑποβληθήσονται εὐσεβῶς τε ταῦτα εἰς αὐτοὺς γενήσεται ἅπερ χρὴ γενέσθαι ὑπὲρ τοῦ χαλεπὰ καὶ τραγωιδίας ἄξια ἐξαμαρτάνειν αὐτούς
11 (τί γὰρ ἐκ τῶν τολμηθέντων ἔναγχος κατὰ τῆς θρησκείας καὶ τῆς θειότητος παρὰ τῶν σφόδρα ἐλεουμένων εὐλαβεῖσθαι ἢ ὑποπτεύειν ἡμᾶς καὶ διὰ τοῦτο πᾶσαν ὁδὸν ἀφορμήν τε ἀποκινῆσαι μανίας οὐκ ἂν προσήκοι;), ἵνα μὴ ὅπερ ἐξ ὑποδείγματος ἡ τραγικὴ μανία πρώτως ἐξήμαρτε, τὸ αὐτὸ καὶ αὖθις, ὅπερ ἀπείη, ἱεροσυλίας τρόπωι τολμηθείη. ἀλλ' οὔτε M V 445
δίχα γνώμης ἢ κελεύσεως τοῦ ἐπισκόπου ἢ καὶ ἡμῶν τῶν δικαστῶν τῶν κατὰ τήνδε τὴν πόλιν ἢ καὶ ὁπουδήποτε τυγχανόντων τὸν ὡπλισμένον ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν χρὴ παραδίδοσθαι, ἵνα μὴ ἐὰν κατὰ τῶν ἀθλίων πολλοῖς τοῦτο καὶ ἀδιαφόρως ἐξῆι, σύγχυσις ἐκ τούτου ἐγγένηται. εὐλαβεῖσθαι γὰρ τοὺς μεθ' ὅπλων φεύγοντας πρὸς διόρθωσιν βουλόμεθα ἀφαιρεῖσθαι τὰ ὅπλα καὶ οὔτε σωτηρίαν. ἐν κεφαλαίωι καὶ τοῦτο, μᾶλλον δὲ προηγουμένως L III 1242
διὰ τοῦ νόμου τούτου θεσπίζομεν ἵν' αἱ τοιαῦται ἀθέμιτοί τε καὶ ἱερόσυλοι κινήσεις ἢ ἅμα τῶι ἄρξασθαι ἐν αὐτοῖς τοῖς προοιμίοις τῶν ὅπλων ἀποτεθέντων τῆι καλλίστηι νουθεσίαι ἡσυχάσωσιν ἢ τῶι φαυλοτάτωι τόνωι ἐμμένοντες τῶι προειρημένωι ἐπισχεθῶσι λόγωι τῆς ὑπερλάμπρου ἐξουσίας σου διὰ τῆς κοσμιωτάτης δικαιοσύνης τε καὶ ἀκριβοῦς εὐσεβείας.

12 Ταῦθ' ἅπερ περὶ τῆς θρησκείας σεβασμίως καὶ μετὰ πάσης παρατηρήσεως εὐλαβείας τιμῆς καθαρότητος ἁγιωσύνης αἰδοῦς εὐσεβείας καὶ μάλιστα παρὰ τῶν προσφευγόντων φυλάττεσθαι, μήτε διὰ τὴν θρησκείαν τῆς φιλανθρωπίας ἀποκλειομένης μήτε μὴν διὰ φιλανθρωπίαν τῆς θρησκείας παρορωμένης, προσετάξαμεν, τοῦ πρέποντος ὁμοῦ τῆι θειότητι καὶ τῆι ἀνθρωπότητι ἀφορισθέντος, διαταγμάτων προτεθέντων εἰς πάντων γνῶσιν περιελθεῖν φροντίσεις, ὥστε καὶ τοὺς προσφεύγοντας διὰ τῆς τῶν ὁρισθέντων φιλανθρωπίας ἀμερίμνους τυγχάνειν καὶ μηδενὸς προπετείαι * τὰ εἰς τιμὴν τῆς θρησκείας τυπωθέντα διακρατεῖν.

Νόμος προετέθη ἰνδ. ιδ̄ μηνὶ Φαρμουθὶ ιβ̄ d. 7. m. Apr. 431

VS, D [= mn], A, (t) [14 ἀλλ' οὔτε — 18 ἐγγένηται]

1 αὐστηρότερον (t) αὐστηρότερα SD αὐστηροτέρα VA 2 θράσουσ SD 4 ἐμμένωσι V τὰ om. VA 5 σωτηρίασ χάριν VA σωτηρία χωρεῖν SD καὶ om. SD 6 παραγγελίασ SD cf. μετὰ τοσαύτας καὶ τηλικαύτας παραγγελίας (t) 12 ἢ VSD δεῖ A 13 οὐκ ἂν προσήκοι scripsi οὐ συνπροσήκει [συμπροσήκει DA] SDA οὐ προσήκει V τραγικὴ VSA στρατιωτικὴ D 14 τολμηθέν SD 15 τῶν τε δικαστῶν (t) 16 ἢ om. A ἀποδίδυσθαι A 17 ἀδιαφόρωσ (t) διαφόρωσ SD διαφόροισ A διαφόροι V 18 conicio εὐλαβῶς 19 οὔτε om. spatio rel. A προηγουμένωσ VA προηγήσαμεν ὡσ SD 20 ἵν' αἱ VSA ἵνα D 21 ἀποτεθέντεσ SD 22 τῶι προειρημένωι scripsi τῶν προειρημένων VSDA ἐπισχεθεισῶν SD 23 σου SD om VA κοσμιότητοσ V εὐσεβείασ VA ἐξουσίασ καὶ εὐσεβείασ SD 27 τῆ τε θεότητι V 28 προστεθέντων S πάντων γνῶσιν SDA πάντα κόσμον καὶ γνῶσιν πάντων V 29 φροντίσεις scripsi φροντίσει VA φροντίση SD 30 τυγχάνειν om. SD lacunam statui e. g. supplendo ἐκπλήττεσθαι ἀλλὰ πανταχοῦ 32 ὁ παρὼν νόμοσ A ιδ̄ μηνόσ φαρμουθὶ ἰνδικτιῶνοσ δευτέρασ A ἰνδικτιῶνι τεσσαρεσκαιδεκάτη D

138 = S 131 A 157. excerptum extat in ea Codicis Iustinianei primi libri epitoma quae Constitutionum ecclesiasticarum collectio dici solet, cf. Cod. Iustin. ed. Krüger 1, 1[8]

L III 1214 M V 417 Ἴσον θείου θεσπίσματος τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Θεοδοσίου κατά τε Πορφυρίου καὶ Νεστοριανῶν καὶ κατὰ Εἰρηναίου τοῦ Τυρίων ἐπισκόπου

Πρέπειν ἡγούμεθα τῇι ἡμετέραι βασιλείαι τοὺς ὑπηκόους τοὺς ἡμετέρους περὶ τῆς εὐσεβείας ὑπομιμνήσκειν. οὕτω γὰρ καὶ πλείονα κτήσασθαι τὴν τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εὐμένειαν δυνατὸν εἶναι νομίζομεν, ὅταν καὶ ἡμεῖς τὰ κατὰ δύναμιν αὐτῶι ἀρέσκειν σπουδάζωμεν καὶ τοὺς ἡμῖν ὑπακούοντας εἰς τοῦτο προτρέπωμεν. θεσπίζομεν τοίνυν ὥστε πάντα ὅσα Πορφύριος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ μανίας ἐλαυνόμενος κατὰ τῆς εὐσεβοῦς θρησκείας τῶν Χριστιανῶν συνέγραψε, παρ' οἱωιδήποτε εὑρισκόμενα πυρὶ παραδίδοσθαι· πάντα γὰρ τὰ κινοῦντα τὸν θεὸν εἰς ὀργὴν συγγράμματα καὶ τὰς ψυχὰς ἀδικοῦντα οὐδὲ εἰς ἀκοὰς ἀνθρώπων ἐλθεῖν βουλόμεθα. ἔτι θεσπίζομεν ὥστε τοὺς ζηλοῦντας τὴν ἀσεβῆ Νεστορίου πίστιν ἢ τῆι ἀθεμίτωι αὐτοῦ διδασκαλίαι ἀκολουθοῦντας, εἰ μὲν ἐπίσκοποι εἶεν ἢ κληρικοί, τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν ἐκβάλλεσθαι· εἰ δὲ λαικοί, ἀναθεματίζεσθαι
nr. 111 κατὰ τὰ ἤδη νομοθετηθέντα παρὰ τῆς ἡμετέρας θειότητος, ἐξουσίαν ἐχόντων τῶν βουλομένων ὀρθοδόξων τῶν ἑπομένων τῆι εὐσεβεῖ ἡμῶν νομοθεσίαι δίχα φόβου καὶ βλάβης δημοσιεύειν αὐτοὺς καὶ ἐλέγχειν. ἐπειδὴ δὲ ἦλθεν εἰς τὰς εὐσεβεῖς ἡμῶν ἀκοὰς ὡς τινες διδασκαλίας τινὰς συνέγραψαν καὶ ἐξέθεντο ἀμφιβόλους καὶ οὐκ ἀκριβῶς συμφωνούσας τῆι ἐκτεθείσηι ὀρθοδόξωι πίστει παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῶν συνελθόντων ἐν Νικαίαι καὶ ἐν Ἐφέσωι ἁγίων πατέρων καὶ Κυρίλλου τοῦ τῆς εὐλαβοῦς μνήμης τοῦ γεγονότος τῆς Ἀλεξανδρέων μεγάλης πόλεως ἐπισκόπου, κελεύομεν τὰ μὲν γεγονότα τοιαῦτα συγγράμματα ἢ
L III 1215 καὶ πρὸ τούτου ἢ καὶ νῦν ἐμπίπρασθαι καὶ τελείωι ἀφανισμῶι παραδοθῆναι, ὥστε μήτε εἰς ἀνάγνωσίν τινος ἐλθεῖν, τῶν τὰ τοιαῦτα συγγράμματα ἤτοι βιβλία ἔχειν καὶ ἀναγινώσκειν ἀνεχομένων τὴν ἐσχάτην τιμωρίαν ὑφορωμένων· τοῦ δὲ λοιποῦ μηδενὶ ἐξεῖναι παρὰ τὴν ἐκτεθεῖσαν πίστιν, καθάπερ εἰρήκαμεν, ἔν τε Νικαίαι καὶ ἐν Ἐφέσωι λέγειν τι ἢ διδάσκειν, δηλαδὴ τῶν παραβαινόντων τοῦτο ἡμῶν τὸ θεῖον θέσπισμα τῆι ἐγκειμένηι τιμωρίαι τῶι
nr. 111 ἐκπεμφθέντι περὶ τῆς δυσσεβοῦς πίστεως Νεστορίου νόμωι ὑποβαλλομένων.

Ὥστε δὲ πάντας τῆι πείραι μαθεῖν ὡς ἡ ἡμετέρα θειότης ἀποστρέφεται τοὺς ζη-
M V 420 λοῦντας τὴν ἀσεβῆ Νεστορίου πίστιν, θεσπίζομεν Εἰρηναῖον τὸν πάλαι διὰ τὴν αἰτίαν ταύ-
Coll. Cas. 277 την παρ' ἡμῶν ἀγανακτήσει ὑποβληθέντα καὶ μετὰ τοῦτο οὐκ ἴσμεν ὅπως μετὰ δύο γάμους,
1 Tim. 3, 2 ὡς μεμαθήκαμεν, παρὰ τοὺς ἀποστολικοὺς κανόνας τῆς Τυρίων πόλεως ἐπίσκοπον γεγονότα τῆς μὲν ἐν Τύρωι ἁγίας ἐκκλησίας ἐκβληθῆναι, ἐν δὲ τῆι αὐτοῦ μόνηι πατρίδι διάγειν ἡσυχάζοντα, παντελῶς τοῦ σχήματος καὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἱερέως ἐστερημένον.

Ταῦτα τοίνυν ἡ σὴ μεγαλοπρέπεια ἀκολουθοῦσα τῶι σκοπῶι τῆς ἡμετέρας εὐσεβείας παραφυλάξαι καὶ πέρατι παραδοῦναι σπουδάσει.

---

d. 17. m. Febr. 448 subscr. in Cod. Iustin.: D. XIIII K. Mart. Constantinopoli Zenone et Postumiano conss.

VS, D [= mn], A

ρλη V ρκδ' D 4 τυρέων S 5 praemittit Αὐτοκράτορες Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανὸς ΑΑ. Ὁρμίσδαι ἐπάρχωι πραιτωρίων Cod. Iust. 11 πρὸσ ὀργὴν τὸν θν V 12 ἀκοὰσ ἀνθρώπων ἐλθεῖν VA Cod. ἀκοὰσ ἐλθεῖν ἀνθρώπων S ἀκοὰσ ἐλθεῖν D βούλομαι SD 13 δόξαν V 17 εὐσεβεῖσ ἡμῶν ἀκοὰσ V Cod. εὐσεβεῖσ ἀκοὰσ τῆσ ἡμετέρασ θειότητοσ A ἡμετέρασ ἀκοὰσ τὰσ εὐσεβεῖσ καὶ θειοτάτασ SD 18 ἀμφιβολὰσ S 19 ἐκτεθείσηι om. SD 20 εὐλαβοῦσ VA εὐσεβοῦσ SD Cod. 21 μεγάλης om. SD 21—23 ἢ καὶ πρὸ — συγγράμματα om. D 24 περὶ D 31 τυρέων S πόλεως om. SD 33 καὶ τοῦ σχήματοσ SD 35 σπουδάσῃ S

139 = S 132 A 158

Διάταγμα προτεθὲν παρὰ τῶν ἐπάρχων μετὰ τοῦ θείου πραγματικοῦ κατὰ Πορφυρίου καὶ Νεστορίου καὶ Εἰρηναίου

Καὶ νόμων καὶ αὐτῆς τῆς πολιτείας σύστασιν εἶναι τὴν ὀρθόδοξον θρησκείαν καλῶς δοκιμάσας ὁ θειότατος ἡμῶν αὐτοκράτωρ διὰ ἰδίου θεσπίσματος πᾶν ἀσεβείας ἀνεῖλε σπέρμα, ἰώμενος μὲν διὰ σωφρονισμοῦ συμμέτρου τοὺς ταύτην νοσοῦντας, ὁδὸν δὲ εὐζωίας πᾶσιν ὑποδεικνύς. οἷα τοίνυν περί τε τῶν βιβλίων Πορφυρίου τῶν κατὰ τῆς εὐαγοῦς τῶν Χριστιανῶν θρησκείας συγγραφέντων καὶ τῶν τὰς ἀθεμίτους Νεστορίου διδασκαλίας συγγραψαμένων ἐθέσπισε καὶ ὡς οὐδὲν δόγμα περὶ θρησκείας δεῖ κρατεῖν, εἰ μὴ τὸ δοκιμασθὲν παρὰ τῶν συνεληλυθότων εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων πάλαι τε ἐν Νικαίαι καὶ μετὰ ταῦτα ἅμα Κυρίλλωι τῶι τῆς εὐλαβοῦς μνήμης κατὰ τὴν Ἐφεσίων πόλιν, ἔτι μὴν καὶ περὶ τῆς καθαιρέσεως Εἰρηναίου τοῦ γεγονότος τῆς Τυρίων πόλεως ἐπισκόπου, ἅπαντες εἴσεσθε ἐκ τοῦ προλάμποντος θείου θεσπίσματος δηλουμένου Ἑλληνίδι φωνῆι, ὥστε μηδένα τούτων ἄγνοιαν προφασίζεσθαι. προσήκει τοίνυν ἅπαντας μετὰ πάσης ἀκριβείας ταῦτα παραφυλάξαι, πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχοντας τὴν τῶι θείωι γράμματι περιεχομένην ἀγανάκτησιν.

Ἀνεγνώσθη ἐν τῆι ἐκκλησίαι τῶν μοναζόντων ἐν τοῖς ἐρημικοῖς Φαρμουθὶ κγ̄ ἰνδικτιῶνος ᾱ ἔτους Διοκλητιανοῦ ρξδ̄ d. 18. m. Apr. 448

VS, D [= mn], A

ρλθ V ρκε' D 2/3 καὶ νεστορίου SD νεστορίου V om. A 4 νόμον V 5 διὰ — θεσπίσματος VSD ἰδίω θεσπίσματι A 7 περί VSA κατά D 9 τῆσ θρησκείασ SD 11 ἅμα om. V 12 τυρέων S 13 προλαβόντοσ SD 17 ᾱ VA δ̄ ᾱ SD

INDICES

I

IN HAC VOLVMINIS I PARTE IIII CONTINENTUR

Constitutio de asylo in ecclesiis . . . . . 137 p. 61—65
Constitutio aduersus Porphyrium Nestorianos Irenaeum . . . . . 138 p 66
imperatoris scriptum ad Iohannem Antiochenum . . . . . 120 p. 3—5
imperatoris scriptum ad Symeonem styliten . . . . . 121 p 5 6
edictum praefectorum praetorio . . . . . 139 p 67

Cyrilli ep ad Acacium Melitenensem [ep 40] . . . . . 128 p 20—31
„ ep ad Acacium Scythopolitanum de apopompaeo [ep. 41] . . . . . 134 p 40—48
„ ep ad Dynatum episcopum Nicopoleos [ep 48] . . . . . 129 p 31 32
„ commonitorium ad Eulogium [ep 44] . . . . . 132 p 35—37
„ ep ad Iohannem Antiochenum [ep 39] . . . . . 127 p 15—20
„ ep ad Iohannem Antiochenum et synodum Antiochenam [ep. 67] . . . . 133 p 37—39
„ ep ad Maximianum [ep 49] . . . . . 131 p 34
„ ep de symbolo [ep. 55] . . . . . 135 p 49—61
„ sermo [hom 3] . . . . . 126 p 14 15
Iohannis Antiocheni ep ad Cyrillum [Cyr ep 38] . . . . . 123 p 7—9
„ „ ep ad Xystum Cyrillum Maximianum . . . . . 130 p 33
libellus Cyrillo oblatus a Paulo episcopo Emeseno . . . . . 122 p 6 7
Pauli Emeseni sermo Alexandriae habitus . . . . . 124 p 9—11
„ „ sermo alter Alexandriae habitus . . . . . 125 p. 11—14

II

ADFERVNTVR

Gen 22, 1—6 . . . . . 47, 31
22, 9 10 . . . . . 48, 8
32, 22—24 30 31 . . . . . 55, 15
Exod 20, 3 . . . . . 41, 32 52, 5
28, 3 sq 56, 4
28, 15 sq 56, 6
28, 26 . . . . . 59, 9
32, 7 8 . . . . . 42, 12
Leuit 4, 22 23 . . . . . 43, 17
14, 2—7 . . . . . 45, 18
16, 7—10 . . . . . 40, 18
16, 15 16 . . . . . 40, 27 44, 10
16, 20—22 . . . . . 41, 2
16, 20 21 . . . . . 45, 4
Num 25, 1—9 . . . . . 42, 14
Deuter 6, 4 . . . . . 52, 4
6, 13 . . . . . 41, 31
Deuter 12, 1—3 . . . . . 41, 34
18, 1 . . . . . 43, 23
18, 13 . . . . . 49, 19
33, 8 9 . . . . . 55, 37
33, 8 . . . . . 56, 21
33, 9 . . . . . 57, 2 10
1 Reg 2, 30 . . . . . 16, 6
Ps 12, 4 . . . . . 50, 2
17, 7 . . . . . 34, 7
17, 45 46 . . . . . 55, 23
32, 6 . . . . . 53, 16
49, 3 . . . . . 53, 34
67, 12 . . . . . 40, 16
77, 15 16 . . . . . 56, 25
77, 18—20 . . . . . 56, 27
95, 11 . . . . . 15, 24
145, 8 . . . . . 40, 16

Prou. 4, 25 . . . . . 49, 26
22, 28 . . . . . 19, 24
Sap. Sal. 1, 1 . . . . . 23, 9
Iob 12, 22 . . . . . 40, 16. 50, 1
Ies. 1, 2 . . . . . 52, 38
7, 14 . . . . . 10, 7. 18, 9
11, 1 . . . . . 12, 8
12, 3 . . . . . 14, 27
26, 12 . . . . . 16, 19
32, 6 . . . . . 23, 20
42, 8 . . . . . 41, 24. 58, 11
42, 18 . . . . . 23, 8
44, 6 . . . . . 52, 6
49, 9 . . . . . 44, 32
50, 6 . . . . . 12, 18. 19, 13
53, 3 . . . . . 43, 33
53, 6 . . . . . 43, 31
53, 7. 8 . . . . . 59, 7
53, 12 . . . . . 43, 29
63, 1 . . . . . 46, 14
Ier. 4, 3 . . . . . 23, 12
22, 17 . . . . . 49, 24
Dan. 7, 13. 14 . . . . . 57, 15. 28
Os. 4, 8 . . . . . 43, 22
13, 14 . . . . . 15, 5
14, 10 . . . . . 42, 29
Ioel 2, 28 . . . . . 54, 31
Soph. 2, 1 . . . . . 23, 5
Zach. 13, 6 . . . . . 46, 6
Mal. 3, 6 . . . . . 19, 6
Mt. 1, 21 . . . . . 18, 13
1, 23 . . . . . 10, 9. 18, 10
8, 2. 3 . . . . . 13, 25
8, 26 . . . . . 13, 24
9, 6 . . . . . 13, 30
10, 20 . . . . . 58, 3
12, 46—50 . . . . . 57, 3
14, 19. 20 . . . . . 13, 28
14, 25 . . . . . 13, 23
16, 13—16 . . . . . 11, 1
16, 16 . . . . . 13, 18
18, 20 . . . . . 50, 13
22, 29 . . . . . 61, 13
25, 31—34. 41 . . . . . 43, 12
26, 39 . . . . . 14, 4
27, 45 . . . . . 14, 9
27, 46 . . . . . 14, 3
27, 51. 52 . . . . . 14, 10
28, 19 . . . . . 59, 23
Mc. 3, 17 . . . . . 12, 29
8, 38 . . . . . 58, 12
Lc. 1, 2 . . . . . 38, 12. 50, 10
1, 30. 31 . . . . . 18, 12
2, 14 . . . . . 9, 27
8, 20. 21 . . . . . 57, 5. 7
15, 10 . . . . . 39, 17
22, 67—69 . . . . . 57, 37
Ioh. 1, 1—3 . . . . . 12, 32. 53, 18
1, 1. 18 . . . . . 15, 6
1, 14: 12, 26. 13, 9. 15. 26, 1. 36, 2. 54, 25
1, 30 . . . . . 58, 4
3, 13 . . . . . 13, 31. 18, 19. 45, 37
3, 23 . . . . . 34, 27
3, 31 . . . . . 54, 2
6, 11 . . . . . 13, 28
6, 53 . . . . . 60, 7
8, 23 . . . . . 45, 35. 54, 1
8, 39. 40 . . . . . 27, 28
8, 42 . . . . . 54, 1
8, 58 . . . . . 58, 8
9, 35—37 . . . . . 55, 31
10, 30 . . . . . 27, 27. 52, 35
12, 22 . . . . . 48, 33
13, 23 . . . . . 12, 30
14, 2. 3 . . . . . 48, 27
14, 6 . . . . . 53, 3
14, 9. 10 . . . . . 27, 25
14, 10. 9 . . . . . 52, 34
14, 9 . . . . . 55, 30
14, 27 . . . . . 16, 18
16, 28 . . . . . 53, 38
17, 3 . . . . . 49, 11
17, 5 . . . . . 57, 31
19, 34 . . . . . 14, 5
20, 22 . . . . . 60, 25
20, 27 . . . . . 46, 18
Act. 1, 9 . . . . . 57, 20
2 31 . . . . . 44, 30
10, 38 . . . . . 61, 7
16, 7 . . . . . 19, 28
Rom. 1, 3. 4 . . . . . 12, 11
1, 22. 23 . . . . . 51, 31
1, 25 . . . . . 51, 33
6, 3 . . . . . 47, 6. 59, 32
8, 3 . . . . . 57, 23
8, 8. 9 . . . . . 20, 1
8, 29 . . . . . 38, 14. 58, 32
9, 3—5 . . . . . 28, 10
9, 4. 5 . . . . . 58, 19
9, 5 . . . . . 12, 11
10, 6—9 . . . . . 59, 26
1 Cor. 3, 11 . . . . . 50, 18
8, 5. 6 . . . . . 28, 7
10, 4 . . . . . 56, 32
13, 12. 9 . . . . . 49, 29
15, 20 . . . . . 58, 40
15, 47 . . . . . 18, 17
2 Cor. 3, 13 . . . . . 42, 33
4, 4 . . . . . 60, 29
5, 21 . . . . . 43, 26
13, 3 . . . . . 47, 3
Gal. 3, 16 . . . . . 12, 9
4, 3 . . . . . 51, 34
4, 4 . . . . . 58, 31

Eph. 2, 14 . . . . . 15, 24
3, 10. 11 . . . . . 46, 24
4, 5 . . . 17, 22. 47, 1. 59, 18. 39
5, 1, 2 . . . . . 44, 21
6, 19 . . . . . 28, 25
Phil. 2, 6—8 . . . . . 54, 5
2, 7: 18, 24. 26, 24. 38, 25. 53, 27. 57, 22
2, 8 . . . . . 58, 35
Col. 1, 15—18 . . . . . 58, 37
1, 19. 2, 9 . . . . . 10, 31
2, 3 . . . . . 48, 34
1 Tim. 1, 7 . . . . . 60, 32
3, 2 . . . . . 66, 31
Tit. 2, 11—13 . . . . . 58, 14
Hebr. 1, 3 . . . . . 53, 26. 55, 29
2, 9 . . . . . 44, 2. 59, 3
3, 1. 2 . . . . . 56, 12
7. 26 . . . . . 56, 19
8, 1 . . . . . 57, 34
9, 12 . . . . . 44, 16
9, 14 . . . . . 38, 19
10, 1 . . . . . 42, 30
12, 2 . . . . . 15, 11
13, 8 . . . . . 28, 5
13, 12 . . . . . 44, 19
1 Petr. 2, 22 . . . . . 56, 18
2, 24 . . . . . 43, 34
3, 15 . . . . . 24, 8. 51, 17
3, 18 . . . . . 46, 6
4, 1 . . . . . 19, 10. 46, 4
2 Petr. 1, 19 . . . . . 50, 26
1 Ioh. 1, 7 . . . . . 44, 6
2, 1. 2 . . . . . 44, 36
Iac. 1, 17 . . . . . 19, 5
2, 20 . . . . . 49, 16
Iud. 4 . . . . . 60, 37

V 4 . . . . . 37, 13
V 6 . . . . . 37, 13
V 6 anath. 4 . . . . . 26, 16
V 95 . . . . . 32, 16
V 96 . . . . . 8, 23. 31, 19
VIII 66, 15. 27
VI20 . . . . 6, 19. 8, 7. 21, 17. 31, 9. 33, 22
VI22 . . . . . 22, 20. 32, 4
VI23 . . . . . 32, 30
VI23. 127 [formula pacis]: 8, 19 = 17, 1. — 7, 12. 24, 29. 25, 5. 28, 30. 35, 4. 36, 13. 24
VI27 . . . . . 30, 1. 32, 29. 37, 12
VI28 . . . . . 37, 3. 14
VI30 . . . . . 32, 24
VI67—169 . . . . . 37, 8
A 24 . . . . . 37, 8
A 73—79 . . . . . 37, 7
A 75 . . . . . 51, 11
A 77 . . . . . 24, 2. 50, 34
AI03 . . . . . 6, 21
AI05 . . . . . 31, 15
AI07 . . . . . 21, 25. 31, 20
AI08 . . . . . 31, 32
AI19 . . . . . 29, 16. 30, 6. 21
Coll. Casin. 172 . . . . . 20, 25
277 . . . . . 66, 29
Coll. Sich. 14, 7 . . . . . 38, 32

imperatorum ep. ad Cyrillum 4, 16
Acacii Scythopolitani ep. ad Cyrillum: 40, 3. 41, 15
epistula Cyrillo supposita . . . 30, 27. 32, 32
epistula Philippo presbytero Romano supposita 30, 23

symbolum Nicaenum 51, 19
Athanasii ep. ad Epictetum: 20, 9. 30, 12. 36, 4. 37, 12
Nestorius p. 249, 1—4 . . . . . 25, 18
p. 262, 4—6 . . . . . 27, 10
p. 275, 9—11 . . . . . 25, 16
p. 277, 25—278, 2 . . . . 24, 22
p. 278, 5—7 . . . . . 24, 24
Proclus ἐν τῇι πρὸς Ἀρμενίους ἐπιστολῇι 38, 28
πρὸς τοὺς τῆς Ἑῴας ἐπισκόπους 60, 14

ceteri indices in calce uoluminis proponentur

CONCILIVM VNIVERSALE EPHESENVM

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

VOLVMEN PRIMVM

ACTA GRAECA

PARS QVINTA

COLLECTIO VATICANA 140—164

MDCCCCXXVII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G J GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

PRAEFATIO

Quae huic parti quintae uoluminis primi insunt Collectionis Vaticanae scriptiones numeris 140—164 signatae, quamvis non omnia ad ipsum concilium Ephesenum spectent, quin etiam pauca ab eo aliena sint, eorum tamen memoria solis Gestorum Ephesenorum debetur collectionibus praeter Cyrilli solutiones duodecim capitulorum. praeter enim Collectiones Vaticanam et Seguieranam atque Borbonicam, de qua egi parte I p. X sq., extant illae singulariter traditae in codice Ottoboniano 413 [Q] s. XI nitide scripto, uitiis autem orthographicis pleno; de cetera quae codici inest materia cf. catalogum codicum graecorum bibliothecae Ottobonianae, qui editus est Romae a. 1893, p. 225. codice primus usus est Philippus Edwardus Pusey. de ea Cyrilli contra Theodoretum apologetici duodecim capitulorum editione, qua Solutiones cum illo opere coniunctae sunt, commodius in praefatione partis sextae agetur.

Monachii menses Septembri a. h. s. XXVII

E. Schwartz

COLLECTIO VATICANA

140—164

Acta conciliorum oecumenicorum I 1, 5

L III 975 γὰρ ἴσμεν ἐπὶ [το] προσκεφάλαιον καθεύδοντα, τὸν αὐτὸν τῇι θαλάσσηι ἐπιτιμῶντα ἐν ἐξου-
Mc. 4, 38 39 σίαι καὶ τοῖς ἀνέμοις· τὸν αὐτὸν ἐπὶ τῆς ὁδοιπορίας κεκμηκότα, τὸν αὐτὸν ἐπὶ τῆς θα-
Ioh 4, 6
Mt. 14, 25 λάσσης περιπατοῦντα ὡς ἐπὶ στερεᾶς γῆς ἰδίαι ἐξουσίαι. ὁ αὐτὸς τοίνυν θεός, ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος ὁμολογουμένως. τί γὰρ τὸ θαῦμα εἰ ἄνθρωπός τις τῶν καθ' ἡμᾶς ἐν ἐξουσίαι δυνάμεις θεοῦ ἐνεργεῖν λέγεται; ἀλλ' ἵνα τοῦτον αὐτὸν τὸν θεὸν λόγον κεκενῶσθαι ὑποδείξωσιν ἡμῖν αἱ θεῖαι γραφαί, οὐ δοκήσει ἀλλ' ἐνεργείαι, ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ἡμῖν διαγορεύουσαι προφητικοῖς καὶ μὴν καὶ ἀποστολικοῖς κηρύγμασι, τὸν αὐτὸν εἶπον θεόν, τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον. θεοῦ τοίνυν ἡ σύλληψις ἡ παρθενική, θεοῦ ἡ γέννησις, θεοῦ ἡ κατὰ πάντα προς ἡμᾶς καὶ δι' ἡμᾶς ὁμοίωσις οἰκονομικῶς, θεοῦ τὸ πάθος, θεοῦ τοῖς ἐν φυλακῆι καὶ ἐν τῶι σκότει ἡ κήρυξις, θεοῦ ἡ ἀνάστασις, θεοῦ ἡ ἀνάληψις. ὁ ἀχώρητος ἑαυτὸν δέδωκεν κεχωρῆσθαι δι' ἡμᾶς ἐν τῆι τῆς παρθένου μήτραι μετὰ τῆς ἰδίας σαρκός, ἣν προσελάβετο ἐξ αὐτῆς. ὁ ἀχώρητος ἐν σαρκὶ ἐχωρεῖτο· ὁ ἀναλλοίωτος ἐν ἀνθρώπου μορφῆι ἡμῖν ἐφάνη· ὁ ἀπαθὴς πέπονθε δι' ἡμᾶς ἑκουσίως καὶ ὑπὲρ ἡμῶν τῆι ἰδίαι σαρκὶ τῆι παθητῆι· ὁ ἀχώριστος τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἐπὶ γῆς ὤφθη κατὰ τὸ γεγραμμένον καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη· ὁ ἀψηλάφητος λόγχηι ὑπὸ τῶν παρανόμων κατενύττετο· ὁ ἀπαθὴς σταυρὸν ἐθελούσιον ὑπέμεινεν δι' ἡμᾶς· τὸ φῶς τὸ ἀθάνατον θανάτωι ἑαυτὸν ἐκδέδωκε, θανάτωι δὲ σταυροῦ· ὁ ὢν ἐν τῶι κόλπωι τοῦ πατρὸς ἀνάληψιν ὑπέμεινε διὰ τῆς ἰδίας σαρκός. τοὺς δὲ λέγοντας ἄνθρωπόν τινα τῶν καθ' ἡμᾶς ἀνειληφέναι τὸν θεὸν λόγον καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον τὸν αὐτὸν θεὸν λόγον, τὸν υἱὸν τὸν ἐνυπόστατόν τε καὶ ἐνεργῆ καὶ ζῶντα γενέσθαι ἄνθρωπον καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς οἰκονομικῶς δι' ἡμᾶς ἐξορίζει ἡ ἁγία σύνοδος ἡ ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει γεγενημένη.

Bar. 3, 38
Ioh. 19, 34
Phil. 2, 8
Ioh 1, 18

141 = S 37

M V 173

Συζήτησις περὶ τοῦ αὐτοῦ

Ἐρώτησις· Πῶς ὁ θεὸς ὁ ἀχώρητος ἐχωρήθη ἐν μήτραι παρθενικῆι;

ἀπόκρισις· Ἐπειδὴ εὐδόκησε λυτρώσασθαι καὶ ἐλευθερῶσαι τὸ τῆς ἀνθρώπου φύσεως γένος.

ἐρώτησις· Πῶς ὁ ἄναρχος γέννησιν ὑπέμεινε τὴν διὰ γυναικός;

Gal 3, 10 ἀπόκρισις· Ἐπειδὴ ὑπὸ κατάραν ἐγεγόνει λοιπὸν πᾶς ἄνθρωπος (βεβασίλευτο γὰρ ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας), διὰ τοῦτο εἰς ἀρχὰς τοῦ εἶναι λελόγισται πρὸς ἡμῶν αὐτῶν, ἵνα καὶ τὴν τῶν ὁμογενῶν γέννησίν τε καὶ μήτραν ἁγιάσηι.

ἐρώτησις· Πῶς ἐν ἀνθρώποις κατελογίσθη καὶ ἄνθρωπος γέγονεν ὁ ἄτρεπτός τε καὶ ἀναλλοίωτος τοῦ θεοῦ λόγος;

VS, D [= mn], W [= Vind. theol. gr. 18], FZ

1 εἴσμεν F τὸ om. FZ προσκεφαλαίου Z καθεύθοντα] καθήμενον V 2 ἐπὶ[1] ἀπὸ Z 2/3 τῆ θαλάσση F 3 στερρεᾶς S 4 θαυμαστὸν F ἐν om. Z 5 θῦ δυνάμεισ Z λέγηται V τοῦτον — τὸν FZ τὸν αὐτὸν VSDW 6 ἡμῖν om. Z διαγορεύουσαι scripsi διαγορεύουσι VSDWFZ 7 ἀποστολικοῖς — θεόν om. F εἶπαν S 8/9 θεοῦ ἡ γέννησις — οἰκονομικῶς om. Z 9 ὁμοίωσ S οἰκονομικὴ F τοῖς] τὸ SDW 10 τῶι om. F ἡ κήρυξις — ἀνάληψις] ἑλλαμψισ F θεοῦ ἡ ἀνάστασις om Z ἡ[2] om VSW ἀντίληψισ Z 11 ἐνδέδωκεν καὶ χωρεῖσθαι F ἦσ Z 12 μορφῆι om. F 13 ἡμῖν ἐφάνη F ἐπεφάνη Z om VSDW 13/14 τῆ παθητῆ FZ om. VSDW 14 ἀχώρητοσ Z καὶ ἐν SD 15 ἐν λόγχη F 17 δέδωκε F τοῖσ κόλποισ F 18 οἰκείασ Z τῶν] τὸν F 19 οὐχὶ δὴ FZ μὴ VSDW τὸν αὐτὸν — λόγον F τὸν αὐτὸν λόγον Z αὐτὸν VSDW 20 γεγεννῆσθαι F δι' ἡμᾶς om V ἐξορίζει καὶ ἀποβάλλεται Z ἐξορί S 21 πόλει VSDW γεναμένη F

VS, D [= mn], W [= Vindob. theol gr. 18], F

ῥμᾶ V 23 τοῦ om. D 24 sq. ἐρώτησις et ἀπόκρισις semper om. F πῶς] δια τί F 25 ηὐδόκησε SF 27 πῶς] δια τί F 28 λοιπὸν om. W ἐβεβασίλευτο F 30 τε om. VW 31 δια τί πῶσ F 31/32 ὁ ἄτρεπτοσ καὶ ἀναλλοίωτοσ F ἄτρεπτόσ [καὶ ἄτρεπτόσ V] τε καὶ ἀναλλοίωτοσ ὁ VSDW

ἀπόκρισις· Τὸ [τοῦ] ἀνθρώπου γένος βουλόμενος σῶσαι, εὐδόκησε γενέσθαι δι' ἡμᾶς ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς οἰκονομικῶς καὶ ὡμοιῶσθαι ἡμῖν κατὰ πάντα χωρὶς ἁμαρτίας. Hebr. 4, 15

ἐρώτησις· Πῶς τῶι ἀπαθεῖ ὕπνον καὶ κόπον καὶ πεῖναν καὶ σταυρὸν καὶ πάντα τὰ ὑποκείμενα φθορᾶι περιάπτειν τολμᾶτε;

ἀπόκρισις· Εὐφήμει, ὦ ἄνθρωπε, παρακαλῶ. ἤδη προείπαμεν σαρκὶ παθητῆι, καθὼς καὶ αἱ θεῖαι ἡμῖν γραφαὶ δεδηλώκασι, περιειλῆφθαι τὸν τοῦ θεοῦ λόγον καὶ ἡνῶσθαι αὐτῆι καὶ δι' αὐτῆς πεφηνότα τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν θεὸν λόγον μετ' αὐτῆς ὕπνον ὑπομεῖναι καὶ κόπον καὶ πάντα τὰ τοῦ ἀνθρώπου χωρὶς ἁμαρτίας, οὐ τῆι φθορᾶι ὑποκείμενος (ἀμείνων γὰρ φθορᾶς καὶ θανάτου ὁ ἄφθαρτος καὶ ζωοποιὸς τοῦ θεοῦ λόγος), ἀλλὰ τὴν φθορὰν ἀποσοβῶν ἀπὸ τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων. οὐκ οἶμαι ἔγκλημα περιάπτεσθαι βασιλεῖ, ὁπόταν βουλόμενος σῶσαι τὸ ἴδιον, τὸ τοῦ δούλου σχῆμα ἐνδύσηται· καὶ πῶς τολμήσει τις τῶι τῆι φύσει ἐλευθέρωι ἐγκαλεῖν ὅτι γέγονεν δι' ἡμᾶς ἄνθρωπος καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς οἰκονομικῶς; ἀποδέχου τοῦ πατρὸς τὴν φιλανθρωπίαν ὅτι τὸν ἴδιον υἱὸν δωρεῖται δι' ἡμᾶς· μὴ περιεργάζου τὸ πρᾶγμα, παρακαλῶ. οὐ γὰρ ἐξ Ἑλληνικῆς σοφίας τὸ γνώρισμα οὐδὲ ἀπὸ φρονήματος κοσμικοῦ· ἀλλότριον γὰρ ἑκατέρων. μακάριος εἶ, φησὶν ὁ κύριος τῶι Πέτρωι, Σιμὼν βὰρ Ἰωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. οὐράνιον τὸ δῶρον, τὸ τῆς θείας ἐπιφοιτήσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ γνώρισμα.

5 καθὼς καὶ αἱ θεῖαι ἡμῖν γραφαὶ δεδηλώκασι, περιειλῆφθαι τὸν τοῦ θεοῦ λόγον καὶ ἡνῶσθαι Ioh. 1, 14 L III 978
10 βασιλεῖ, ὁπόταν βουλόμενος σῶσαι τὸ ἴδιον, τὸ τοῦ δούλου σχῆμα ἐνδύσηται· καὶ πῶς
15 Mt. 16, 17

ἐρώτησις· Πῶς ὁ τῶν πάντων ποιητὴς θεὸς λόγος ὁ ἀψηλάφητος ὁ ἀόρατος ὁ ἀναλλοίωτός τε καὶ περιγραφὴν μὴ ἀνεχόμενος ἐν εὐτελεῖ ξύλωι σταυρὸν ὑπέμεινε καὶ θάνατον;

ἀπόκρισις· Θάνατον φαμὲν ὑπομεμενηκότα τὸν τοῦ θεοῦ λόγον καὶ σταυρὸν διὰ τῆς ἰδίας σαρκός, ἵνα ἡμᾶς ἀπαλλάξηι θανάτου καὶ φθορᾶς· τὴν ἰδίαν γὰρ ψυχὴν τέθεικεν ὑπὲρ ἡμῶν, οὐκ ἀλλοτρίαν οὖσαν ἢ ξένην τοῦ θεοῦ λόγου (ἀπόρρητος γὰρ ἡ ἕνωσις)· αὐτὸς γὰρ εἶπεν· ἐξουσίαν ἔχω τὴν ψυχήν μου θεῖναι καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν. ταύτης ἴδιον τὸ ἀδημονεῖν, τὸ λύπην ὑπομένειν, τὸ ἐκδημεῖν ἀπὸ τοῦ σώματος, ὡς καὶ σαρκὸς τὸ κοπιᾶν, τὸ σταυροῦσθαι, τὸ ἀνίστασθαι, τὸ μετάρσιον ὑπομένειν θέσιν. πλὴν θεοῦ τὰ πάντα λέγεται καὶ ἔστιν· θεοῦ γὰρ καὶ ἡ ψυχή, θεοῦ καὶ τὸ σῶμα.

Ioh. 10, 18

ἐρώτησις· Πῶς ὁ παντοδύναμος λόγος τοῦ πατρὸς ἀναστάσει περιεπλάκη καὶ φθορᾶι ὁ ἄφθαρτος; M V 176

ἀπόκρισις· Φθορὰν μὲν οὐχ ὑπέμεινεν οὐδ' αὐτὴ ἡ τοῦ θεοῦ λόγου σάρξ. νόθως γὰρ διαλαμβάνοντες, νόθως καὶ ἐπερωτᾶτε· προανακεκράγει γὰρ ὁ προφήτης περὶ αὐτοῦ οὐ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. πάθος μὲν ὑπέμεινεν ἑθελούσιον ὁ τοῦ θεοῦ υἱὸς ὁ χωρῶν ἐν ἑαυτῶι τὸν ἀχώρητον πατέρα, χωρούμενος δὲ καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ πατρός (χωρούμενος γὰρ ὑπὸ τοῦ πατρὸς καὶ ὢν ἐν τῶι κόλπωι τοῦ πατρός, ἐχωρεῖτο ἀρρήτως καὶ ἐν τῆι ἰδίαι σαρκί)· ἀνεβίω δὲ τριήμερος λαφυραγωγήσας τὸν ᾅδην καὶ ἐπεφάνη ἡμῖν μετὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς ὁ τοῦ θεοῦ υἱός, ἵνα καὶ ἡμᾶς ἀπαλλάξηι

Ps. 55, 10

VS, D [= mn], W [= Vind. theol. gr. 18], F

1 τοῦ F om. VSDW ἀνθριώπων W σῶσαι βουλόμενοσ VW ηὐδόκησε F γενέσθαι om. V δι' ἡμᾶς om. W 3 καὶ σταυρὸν καὶ πεῖναν D 5 προεῖπον VSDW παθητῶσ S 6 γραφαὶ ἡμῖν VW δεδηλώκασι VWF παραδεδώκασι SD περιῆφθαι VSDW τοῦ [θεοῦ] θν̄ W 7 αὐτῆ SDF αὐτὸν VW δι' αὐτῆσ VSDW διὰ ταύτησ ὑπνοῦν F μετὰ ταύτησ F 7/8 κόπον καὶ ὕπνον ὑπομεῖναι SD ὑπέμεινεν F 8 τοῦ om. F 9 ἀμείνω WF 10 οὐχ' οἶμαι δὲ F 11 τοῦ om. D 13 τὸν υἱὸν τὸν ἴδιον F 15 ἀμφοτέρων F μακάριοσ γὰρ F 16 ὁ om. S Σίμων om. VSW 17 τὸ² om. S 20 ἀναλλοίωτόσ VSDW ἀλλοίωσίν F 21 λόγον VSDW υἱὸν F καὶ σταυρὸν om. F 22 τῆσ σαρκὸσ τῆσ ἰδίασ V 24 θεῖναι τὴν ψυχήν μου SD 25 λύπην] λυπεῖσθαι W ὑπομεῖναι V om. W 27 τὰ om. D ἔστιν F εἰσί VSDW 28 τοῦ πατρὸς om. S 29 ἀθάνατος VW θάνατοσ S 30 θεοῦ om. VW σάρξ] φύσισ V 31 γὰρ om. W 33 ὁ τοῦ — υἱὸς] τόν σταυρὸν F ὁ] οὐ F 33/34 χωρούμενος δὲ — πατρός om. F 36 ἐπέφανεν VSDW

L III 975 γὰρ ἴσμεν ἐπὶ [τὸ] προσκεφάλαιον καθεύδοντα, τὸν αὐτὸν τῆι θαλάσσηι ἐπιτιμῶντα ἐν ἐξου-
Mc. 4, 38. 39 σίαι καὶ τοῖς ἀνέμοις· τὸν αὐτὸν ἐπὶ τῆς ὁδοιπορίας κεκμηκότα, τὸν αὐτὸν ἐπὶ τῆς θα-
Ioh. 4, 6
Mt. 14, 25 λάσσης περιπατοῦντα ὡς ἐπὶ στερεᾶς γῆς ἰδίαι ἐξουσίαι. ὁ αὐτὸς τοίνυν θεός, ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος ὁμολογουμένως. τί γὰρ τὸ θαῦμα εἰ ἄνθρωπός τις τῶν καθ' ἡμᾶς ἐν ἐξουσίαι δυνάμεις θεοῦ ἐνεργεῖν λέγεται; ἀλλ' ἵνα τοῦτον αὐτὸν τὸν θεὸν λόγον κεκενῶσθαι ὑποδείξωσιν ἡμῖν αἱ θεῖαι γραφαί, οὐ δοκήσει ἀλλ' ἐνεργείαι, ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ἡμῖν διαγορεύουσαι προφητικοῖς καὶ μὴν καὶ ἀποστολικοῖς κηρύγμασι, τὸν αὐτὸν εἶπον θεόν, τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον. θεοῦ τοίνυν ἡ σύλληψις ἡ παρθενική, θεοῦ ἡ γέννησις, θεοῦ ἡ κατὰ πάντα πρὸς ἡμᾶς καὶ δι' ἡμᾶς ὁμοίωσις οἰκονομικῶς, θεοῦ τὸ πάθος, θεοῦ τοῖς ἐν φυλακῆι καὶ ἐν τῶι σκότει ἡ κήρυξις, θεοῦ ἡ ἀνάστασις, θεοῦ ἡ ἀνάληψις. ὁ ἀχώρητος ἑαυτὸν δέδωκεν κεχωρῆσθαι δι' ἡμᾶς ἐν τῆι τῆς παρθένου μήτραι μετὰ τῆς ἰδίας σαρκός, ἣν προσελάβετο ἐξ αὐτῆς. ὁ ἀχώρητος ἐν σαρκὶ ἐχωρεῖτο· ὁ ἀναλλοίωτος ἐν ἀνθρώπου μορφῆι ἡμῖν ἐφάνη· ὁ ἀπαθὴς πέπονθε δι' ἡμᾶς ἑκουσίως καὶ ὑπὲρ ἡμῶν τῆι ἰδίαι σαρκὶ τῆι παθητῆι· ὁ ἀχώριστος τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἐπὶ γῆς ὤφθη κατὰ τὸ γεγραμμένον καὶ τοῖς ἀνθρώποις συναναστράφη· ὁ ἀψηλάφητος λόγχηι ὑπὸ τῶν παρανόμων κατενύττετο· ὁ ἀπαθὴς σταυρὸν ἐθελούσιον ὑπέμεινεν δι' ἡμᾶς· τὸ φῶς τὸ ἀθάνατον θανάτωι ἑαυτὸν ἐκδέδωκε, θανάτωι δὲ σταυροῦ· ὁ ὢν ἐν τῶι κόλπωι τοῦ πατρὸς ἀνάληψιν ὑπέμεινε διὰ τῆς ἰδίας σαρκός. τοὺς δὲ λέγοντας ἄνθρωπόν τινα τῶν καθ' ἡμᾶς ἀνειληφέναι τὸν θεὸν λόγον καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον τὸν αὐτὸν θεὸν λόγον, τὸν υἱὸν τὸν ἐνυπόστατόν τε καὶ ἐνεργῆ καὶ ζῶντα γενέσθαι ἄνθρωπον καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς οἰκονομικῶς δι' ἡμᾶς ἐξορίζει ἡ ἁγία σύνοδος ἡ ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει γεγενημένη.

Bar. 3, 38
Ioh. 19, 34
Phil. 2, 8
Ioh. 1, 18

141 = S 37

M V 173

Συζήτησις περὶ τοῦ αὐτοῦ

Ἐρώτησις· Πῶς ὁ θεὸς ὁ ἀχώρητος ἐχωρήθη ἐν μήτραι παρθενικῆι;

ἀπόκρισις· Ἐπειδὴ εὐδόκησε λυτρώσασθαι καὶ ἐλευθερῶσαι τὸ τῆς ἀνθρώπου φύσεως γένος.

ἐρώτησις· Πῶς ὁ ἄναρχος γέννησιν ὑπέμεινε τὴν διὰ γυναικός;

Gal. 3, 10 ἀπόκρισις· Ἐπειδὴ ὑπὸ κατάραν ἐγεγόνει λοιπὸν πᾶς ἄνθρωπος (βεβασίλευτο γὰρ ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας), διὰ τοῦτο εἰς ἀρχὰς τοῦ εἶναι λελόγισται πρὸς ἡμῶν αὐτῶν, ἵνα καὶ τὴν τῶν ὁμογενῶν γέννησίν τε καὶ μήτραν ἁγιάσηι.

ἐρώτησις· Πῶς ἐν ἀνθρώποις κατελογίσθη καὶ ἄνθρωπος γέγονεν ὁ ἄτρεπτός τε καὶ ἀναλλοίωτος τοῦ θεοῦ λόγος;

VS, D [= mn], W [= Vind. theol. gr. 18], FZ

1 εἴσμεν F τὸ om. FZ προσκεφαλαίου Z καθεύθοντα] καθήμενον V 2 ἐπὶ[1] ἀπὸ Z 2/3 τῆ θαλάσση F 3 στερρεᾶσ S 4 θαυμαστὸν F ἐν om. Z 5 θῦ δυνάμεισ Z λέγηται V τοῦτον — τὸν FZ τὸν αὐτὸν VSDW 6 ἡμῖν om. Z διαγορεύουσαι scripsi διαγορεύουσι VSDWFZ 7 ἀποστολικοῖς — θεόν om. F εἶπαν S 8/9 θεοῦ ἡ γέννησις — οἰκονομικῶς om. Z 9 ὁμοίωσ S οἰκονομικὴ F τοῖς] τὸ SDW 10 τῶι om. F ἡ κήρυξις — ἀνάληψις] ἔλλαμψισ F θεοῦ ἡ ἀνάστασις om. Z ἡ[2] om. VSW ἀντίληψισ Z 11 ἐνδέδωκεν καὶ χωρεῖσθαι F ἧσ Z 12 μορφῆι om. F 13 ἡμῖν ἐφάνη F ἐπεφάνη Z om. VSDW 13/14 τῆ παθητῆ FZ om. VSDW 14 ἀχώρητοσ Z καὶ ἐν SD 15 ἐν λόγχη F 17 δέδωκε F τοῖσ κόλποισ F 18 οἰκείασ Z τῶν] τὸν F 19 οὐχὶ δὴ FZ μὴ VSDW τὸν αὐτὸν — λόγον F τὸν αὐτὸν λόγον Z αὐτὸν VSDW 20 γεγεννῆσθαι F δι' ἡμᾶς om. V ἐξορίζει καὶ ἀποβάλλεται Z ἐξορί S 21 πόλει VSDW γεναμένη F

VS, D [= mn], W [= Vindob. theol. gr. 18], F

ρμᾶ V 23 τοῦ om. D 24 sq. ἐρώτησις et ἀπόκρισις semper om. F πῶς] δια τί F 25 ηὐδόκησε SF 27 πῶς] δια τί F 28 λοιπὸν om. W ἐβεβασίλευτο F 30 τε om. VW 31 δια τί πῶσ F 31/32 ὁ ἄτρεπτοσ καὶ ἀναλλοίωτοσ F ἄτρεπτόσ [καὶ ἄτρεπτόσ V] τε καὶ ἀναλλοίωτοσ ὁ VSDW

ἀπόκρισις· Τὸ [τοῦ] ἀνθρώπου γένος βουλόμενος σῶσαι, εὐδόκησε γενέσθαι δι' ἡμᾶς ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς οἰκονομικῶς καὶ ὡμοιῶσθαι ἡμῖν κατὰ πάντα χωρὶς ἁμαρτίας. Hebr. 4, 15

ἐρώτησις· Πῶς τῶι ἀπαθεῖ ὕπνον καὶ κόπον καὶ πεῖναν καὶ σταυρὸν καὶ πάντα τὰ ὑποκείμενα φθορᾶι περιάπτειν τολμᾶτε;

ἀπόκρισις· Εὐφήμει, ὦ ἄνθρωπε, παρακαλῶ. ἤδη προείπαμεν σαρκὶ παθητῆι, καθὼς καὶ αἱ θεῖαι ἡμῖν γραφαὶ δεδηλώκασι, περιειλῆφθαι τὸν τοῦ θεοῦ λόγον καὶ ἡνῶσθαι αὐτῆι καὶ δι' αὐτῆς πεφηνότα τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν θεὸν λόγον μετ' αὐτῆς ὕπνον ὑπομεῖναι καὶ κόπον καὶ πάντα τὰ τοῦ ἀνθρώπου χωρὶς ἁμαρτίας, οὐ τῆι φθορᾶι ὑποκείμενος (ἀμείνων γὰρ φθορᾶς καὶ θανάτου ὁ ἄφθαρτος καὶ ζωοποιὸς τοῦ θεοῦ λόγος), ἀλλὰ τὴν φθορὰν ἀποσοβῶν ἀπὸ τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων. οὐκ οἶμαι ἔγκλημα περιάπτεσθαι βασιλεῖ, ὁπόταν βουλόμενος σῶσαι τὸ ἴδιον, τὸ τοῦ δούλου σχῆμα ἐνδύσηται· καὶ πῶς τολμήσει τις τῶι τῆι φύσει ἐλευθέρωι ἐγκαλεῖν ὅτι γέγονεν δι' ἡμᾶς ἄνθρωπος καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς οἰκονομικῶς; ἀποδέχου τοῦ πατρὸς τὴν φιλανθρωπίαν ὅτι τὸν ἴδιον υἱὸν δωρεῖται δι' ἡμᾶς· μὴ περιεργάζου τὸ πρᾶγμα, παρακαλῶ. οὐ γὰρ ἐξ Ἑλληνικῆς σοφίας τὸ γνώρισμα οὐδὲ ἀπὸ φρονήματος κοσμικοῦ· ἀλλότριον γὰρ ἑκατέρων. μακάριος εἶ, φησὶν ὁ κύριος τῶι Πέτρωι, Σιμὼν βὰρ Ἰωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. οὐράνιον τὸ δῶρον, τὸ τῆς θείας ἐπιφοιτήσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ γνώρισμα.

Ioh. 1, 14 L III 978

Ioh. 3, 16

Mt. 16, 17

ἐρώτησις· Πῶς ὁ τῶν πάντων ποιητὴς θεὸς λόγος ὁ ἀψηλάφητος ὁ ἀόρατος ὁ ἀναλλοίωτός τε καὶ περιγραφὴν μὴ ἀνεχόμενος ἐν εὐτελεῖ ξύλωι σταυρὸν ὑπέμεινε καὶ θάνατον;

ἀπόκρισις· Θάνατον φαμὲν ὑπομεμενηκότα τὸν τοῦ θεοῦ λόγον καὶ σταυρὸν διὰ τῆς ἰδίας σαρκός, ἵνα ἡμᾶς ἀπαλλάξηι θανάτου καὶ φθορᾶς· τὴν ἰδίαν γὰρ ψυχὴν τέθεικεν ὑπὲρ ἡμῶν, οὐκ ἀλλοτρίαν οὖσαν ἢ ξένην τοῦ θεοῦ λόγου (ἀπόρρητος γὰρ ἡ ἕνωσις)· αὐτὸς γὰρ εἶπεν· ἐξουσίαν ἔχω τὴν ψυχήν μου θεῖναι καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν. ταύτης ἴδιον τὸ ἀδημονεῖν, τὸ λύπην ὑπομένειν, τὸ ἐκδημεῖν ἀπὸ τοῦ σώματος, ὡς καὶ σαρκὸς τὸ κοπιᾶν, τὸ σταυροῦσθαι, τὸ ἀνίστασθαι, τὸ μετάρσιον ὑπομένειν θέσιν. πλὴν θεοῦ τὰ πάντα λέγεται καὶ ἔστιν· θεοῦ γὰρ καὶ ἡ ψυχή, θεοῦ καὶ τὸ σῶμα.

Ioh. 10, 18

ἐρώτησις· Πῶς ὁ παντοδύναμος λόγος τοῦ πατρὸς ἀναστάσει περιεπλάκη καὶ φθορᾶι ὁ ἄφθαρτος; M V 176

ἀπόκρισις· Φθορὰν μὲν οὐχ ὑπέμεινεν οὐδ' αὐτὴ ἡ τοῦ θεοῦ λόγου σάρξ. νόθως γὰρ διαλαμβάνοντες, νόθως καὶ ἐπερωτᾶτε· προανακεκράγει γὰρ ὁ προφήτης περὶ αὐτοῦ οὐ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. πάθος μὲν ὑπέμεινεν ἑθελούσιον ὁ τοῦ θεοῦ υἱὸς ὁ χωρῶν ἐν ἑαυτῶι τὸν ἀχώρητον πατέρα, χωρούμενος δὲ καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ πατρός (χωρούμενος γὰρ ὑπὸ τοῦ πατρὸς καὶ ὢν ἐν τῶι κόλπωι τοῦ πατρός, ἐχωρεῖτο ἀρρήτως καὶ ἐν τῆι ἰδίαι σαρκί)· ἀνεβίω δὲ τριήμερος λαφυραγωγήσας τὸν ἅιδην καὶ ἐπεφάνη ἡμῖν μετὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς ὁ τοῦ θεοῦ υἱός, ἵνα καὶ ἡμᾶς ἀπαλλάξηι

Ps. 55, 10

Ioh. 1, 18

VS, D [= mn], W [= Vind. theol. gr. 18], F

1 τοῦ F om. VSDW ἀνθρώπων W σῶσαι βουλόμενοσ VW ηὐδόκησε F γενέσθαι om. V δι' ἡμᾶς om. W 3 καὶ σταυρὸν καὶ πεῖναν D 5 προεῖπον VSDW παθητῶσ S 6 γραφαὶ ἡμῖν VW δεδηλώκασι VWF παραδεδώκασι SD περιῆφθαι VSDW τοῦ [θεοῦ] θν̄ W 7 αὐτῆ SDF αὐτὸν VW δι' αὐτῆσ VSDW διὰ ταύτησ ὑπνοῦν F μετὰ ταύτησ F 7/8 κόπον καὶ ὕπνον ὑπομεῖναι SD ὑπέμεινεν F 8 τοῦ om. F 9 ἀμείνω WF 10 οὐχ' οἶμαι δὲ F 11 τοῦ om. D 13 τὸν υἱὸν τὸν ἴδιον F 15 ἀμφοτέρων F μακάριοσ γὰρ F 16 ὁ om. S Σίμων om. VSW 17 τὸ[2] om. S 20 ἀναλλοίωτόσ VSDW ἀλλοίωσίν F 21 λόγον VSDW υἱὸν F καὶ σταυρὸν om. F 22 τῆσ σαρκὸσ τῆσ ἰδίασ V 24 θεῖναι τὴν ψυχήν μου SD 25 λύπην] λυπεῖσθαι W ὑπομεῖναι V om. W 27 τὰ om. D ἔστιν F εἰσί VSDW 28 τοῦ πατρός om. S 29 ἀθάνατος VW θάνατοσ S 30 θεοῦ om. VW σάρξ] φύσισ V 31 γὰρ om. W 33 ὁ τοῦ — υἱός] τὸν σταυρὸν F δ] οὐ F 33/34 χωρούμενος δὲ — πατρός om. F 36 ἐπέφανεν VSDW

θανάτου καὶ φθορᾶς. θεοῦ τοίνυν τὸ πάθος, θεοῦ καὶ ἡ ἀνάστασις, θεοῦ καὶ ἡ ἀνά-
Hebr. 4, 15 ληψις, θεοῦ καὶ ἡ κατὰ πάντα πρὸς ἡμᾶς ὁμοίωσις χωρὶς ἁμαρτίας· οὐ δοκήσει, ἀλλ' ἀληθείαι τὰ πάντα γέγονεν ἐν αὐτῷ θελήσαντι δι' ἡμᾶς. αὐτῷ ἡ δόξα ἅμα τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

142 = S 37 A 27. Syriaca uersio ex cod. mus. Britann. add. 14533 edita est post Caspari et Martin a Flemming et Lietzmann in Abhdlg. d. Gött. Ges. d. Wiss. VII 4 p. 42 sq. cf. Caspari, Alte und neue Quellen zur Gesch. d. Taufsymbols 171—175

L III 979 Ἔκθεσις τῆς ἁγίας συνόδου τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων πατέρων κατὰ Παύλου τοῦ Σαμοσατέως

Lietzmann, Apollinaris 293

Ὁμολογοῦμεν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς πρὸ αἰώνων κατὰ πνεῦμα γεννηθέντα ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν ἐκ παρθένου κατὰ σάρκα τεχθέντα, ἓν πρόσωπον σύνθετον ἐκ θεότητος οὐρανίου καὶ ἀνθρωπείας σαρκὸς καὶ καθὰ ἄνθρωπος, ἕν, ὅλον θεὸν καὶ ὅλον ἄνθρωπον· ὅλον θεὸν καὶ μετὰ τοῦ σώματος, ἀλλ' οὐχί, καθὸ σῶμα, θεόν, καὶ ὅλον ἄνθρωπον ⟨καὶ⟩ μετὰ τῆς θεότητος, ἀλλ' οὐχὶ κατὰ τὴν θεότητα ἄνθρωπον· οὕτως ὅλον προσκυνητὸν καὶ μετὰ τοῦ σώματος, ἀλλ' οὐχὶ κατὰ τὸ σῶμα προσκυνητόν· ὅλον προσκυνοῦντα καὶ μετὰ τῆς θεότητος, ἀλλ' οὐχὶ κατὰ τὴν θεότητα προσκυνοῦντα· ὅλον ἄκτιστον καὶ μετὰ τοῦ σώματος, ἀλλ' οὐχὶ κατὰ τὸ σῶμα ἄκτιστον· ὅλον πλαστὸν καὶ μετὰ τῆς θεότητος, ἀλλ' οὐχὶ κατὰ τὴν θεότητα πλαστόν· ὅλον ὁμοούσιον θεῷ καὶ μετὰ τοῦ σώματος, ἀλλ' οὐχί, καθὸ σῶμα, ὁμοούσιον θεῷ, ὥσπερ οὐδὲ κατὰ τὴν θεότητά ἐστιν ἀνθρώποις ὁμοούσιος, καίτοιγε μετὰ τῆς θεότητος ὢν κατὰ σάρκα ἡμῖν ὁμοούσιος. καὶ γὰρ ὅταν λέγωμεν αὐτὸν κατὰ πνεῦμα θεῷ ὁμοούσιον, οὐ λέγομεν αὐτὸν κατὰ πνεῦμα ἀνθρώποις ὁμοούσιον, καὶ πάλιν ὅταν κηρύσσωμεν αὐτὸν κατὰ σάρκα ἀνθρώποις ὁμοούσιον, οὐ κηρύσσομεν αὐτὸν κατὰ σάρκα θεῷ ὁμοούσιον. ὥσπερ γὰρ κατὰ πνεῦμα ἡμῖν οὐκ ἐστιν ὁμοούσιος, ἐπειδὴ θεῷ ἐστι κατὰ τοῦτο ὁμοούσιος, οὕτως οὐδὲ κατὰ σάρκα ἐστὶ θεῷ ὁμοούσιος, ἐπειδὴ ἡμῖν ἐστι κατὰ τοῦτο ὁμοούσιος. ὥσπερ δὲ ταῦτα διήρθρωται

VS, D [= mn], W [= Vind. theol. gr. 18], F

1/2 καὶ θεοῦ ἡ ἀνάστασις D 3 ἐν om. F θελήσαντι δι' ἡμᾶς F om. VSDW 3/4 αὐτῷ — ἀμήν om. F ἅμα τῷ — ἀεὶ καὶ om. W 4 ἁγίῳ] υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ D τῶν αἰώνων om. W

VS, D [= mn], A, W [= Vindob. theol. gr. 18], W_1 [= Vindob. theol. gr. 40], RΣ

$\overline{ρμβ}$ V 8/9 ἔκθεσισ τῆσ ἁγίασ [ἁγίασ πρώτησ W] συνόδου [τῆς — συνόδου om. A] τῶν τριακοσίων δέκα [τι A] καὶ ὀκτὼ ἁγίων [ἁγίων om. R] πατέρων κατὰ [κατὰ m. rec. ex καὶ corr. A] παύλου τοῦ σαμοσατέωσ AW_1R ἔκθεσισ πίστεωσ τῆσ συνόδου τῆσ συναχθείσησ ἐν Ἀντιοχείαι ἐπὶ Γαλλιήνου βασιλέωσ ὧν ἦσαν κεφαλαὶ Διονύσιος τῆς Ῥώμης καὶ Διονύσιος τῆς Ἀλεξανδρείας, παρὴν δ' αὐτῆι καὶ Γρηγόριος ὁ θαυματουργὸς Σ περὶ τῆσ ἐνανθρωπήσεωσ τοῦ θῡ [θῡ om. SD] λόγου τοῦ υἱοῦ τοῦ $\overline{πρσ}$: ὅροι ἐπισκόπων τῶν ἐν νικαίᾳ συναχθέντων [συνελθόντων V, in mg. corr.] ἐν τῇ συνόδῳ: ἔκθεσισ [καὶ ἔκθεσισ V] τῆσ αὐτῆσ συνόδου πρόσ παῦλον σαμοσατέα VSD περὶ τῆσ ἐνανθρωπήσεωσ τοῦ θῡ λόγου τοῦ υἱοῦ τοῦ $\overline{πρσ}$: ἔκθεσισ τῶν ἐν νικαίᾳ συναχθέντων πρὸς παῦλον σαμοσατέα W 10 τὸν $\overline{χν}$ AW_1RW θεοῦ καὶ πατρὸς Σ 10/11 πρὸ αἰώνων [αἰώνων μὲν Σ] κατὰ $\overline{πνα}$ VSDWΣ κατὰ $\overline{πνα}$ πρὸ αἰώνων AW_1R 11 ἐσχάτων SD ἐσχάτου δὲ Σ ἐκ VSDWΣ καὶ ἐκ AW_1R κατὰ om. SDW 12 καθὰ AW_1R καθὸ VSDW ἄνθρωποσ ἓν VSDW ἄνθρωποσ ἦν Σ πρόσωπον ἓν ἄνθρωποσ [ἄνθρωπον W_1] AW_1R 13 ὅλον[1] $AW_1RΣ$ καὶ ὅλον VSDW 13/14 ὅλον[2] — ἄνθρωπον om. W 13 καθὸ VSD κατὰ τὸ AW_1R 14 ὅλον om. W_1 καὶ Σ om. VSDAWW_1R 15 οὕτως καὶ Σ 17 σῶμα in σώματοσ corr. R 18 θῳ̄ VW τῷ θῳ̄ SD τῷ θῳ̄ καὶ πατρὶ AW_1R καὶ om. D 19 καθὸ VSDW κατὰ τὸ AW_1R τῷ θῳ̄ AW_1R 20 ἀνθρώποισ ἐστὶν V ὁμοούσιοσ ἡμῖν VSDW 21 λέγομεν R αὐτὸν om. VSDW 22 κηρύσσομεν R 23 ὁμοούσιον θῳ̄ V γὰρ SDWΣ om. V δὲ AW_1R 24/25 οὕτως — ὁμοούσιος[2] om. VSDW 25 κατὰ τοῦτο om. Σ ὥσπερ — ταῦτα] ταῦτα δὲ Σ τοῦτο W_1

καὶ σεσαφήνισται οὐκ εἰς διαίρεσιν τοῦ ἑνὸς προσώπου τοῦ ἀδιαιρέτου, ἀλλ' εἰς δήλωσιν τοῦ ἀσυγχύτου τῶν ἰδιωμάτων τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ λόγου, οὕτως καὶ τὰ τῆς ἀδιαιρέτου συνθέσεως πρεσβεύομεν.

143 = S 38 A 160

Δέησις Βασιλείου διακόνου καὶ λοιπῶν μοναχῶν 5 L III 426 M IIII 1101

1 Τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ τιμηθεῖσι καὶ τιμωμένοις παρὰ θεῶι καὶ ἀνθρώποις Χριστιανοῖς βασιλεῦσι Φλαυίοις Θεοδοσίωι καὶ Οὐαλεντινιανῶι δέησις εἴτ' οὖν παράκλησις παρὰ Βασιλείου διακόνου καὶ ἀρχιμανδρίτου καὶ Θαλασσίου ἀναγνώστου καὶ μονάζοντος καὶ λοιπῶν Χριστιανῶν μοναχῶν. Ἡ φιλανθρωπία τοῦ θεοῦ ἡ ἀναριθμήτων παρὰ ἀνθρώποις καλῶν μετουσίαν δωρησαμένη τε καὶ δωρουμένη τῶι γένει τῶν ἀνθρώπων ἐν πᾶσι καὶ ἐπὶ πᾶσίν ἐστιν. ἐν τούτοις δὲ τοῖς ἀπὸ θεοῦ δώροις ἐστὶν ἡ ἀληθινὴ γνῶσις καὶ τὸ μῖσος τῆς ψευδωνύμου γνώσεως, ὥστε εἰδέναι ἡμᾶς τὴν ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων καὶ ὁμολογητῶν καὶ ἐπισκόπων ἁγίων, συνεργούντων καὶ εὐσεβεστάτων βασιλέων, παραδοθεῖσαν τῆι καθολικῆι ἐκκλησίαι πίστιν, πρῶτον ὑπὸ Πέτρου τοῦ ἀποστόλου τοῦ πρωτοστάτου εἰπόντος κατὰ ἀποκάλυψιν καὶ γνῶσιν καὶ ὁμολογίαν καὶ παράδοσιν τοῖς μετὰ ταῦτα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, Ἰακώβου ἀποστόλου καὶ ἀρχιεπισκόπου, Ἰωάννου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ καὶ λοιπῶν εὐαγγελιστῶν μαρτύρων ὁμολογητῶν ἐπισκόπων καὶ πάντων τῶν πιστευσάντων καὶ πιστευόντων τῆι ὁμοούσιωι τριάδι, Εἰρηναίου, Γρηγορίου τοῦ μεγάλου ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας, τῆς ἁγίας συνόδου τῶν ρπ̄ ἐπισκόπων ἐν Ἀντιοχείαι ἀθροισθείσης κατὰ Παύλου τοῦ Σαμοσατέως, ἥτις καθεῖλεν αὐτὸν διὰ τὴν ἀσέβειαν αὐτοῦ διὰ τὸ μὴ ὁμολογεῖν τὸν Χριστὸν φύσει θεὸν καὶ υἱὸν θεοῦ πατρός, τῆς ἐν Νικαίαι μεγάλης καὶ ἁγίας συνόδου τῶν τιη̄ ἐπισκόπων τῆς βεβαιωσάσης καὶ τὸν ὅρον τῶν ἐν Ἀντιοχείαι, Βασιλείου καὶ Γρηγορίου ἀδελφῶν ἐπισκόπων, Ἀθανασίου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας, Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου, Γρηγορίου ἐπισκόπου, Ἄμμωνος ἐπισκόπου, Οὐιταλίου ἐπισκόπου, Ἀμφιλοχίου Παύλου Ἀντιόχου Εὐσταθίου Μεθοδίου Ὀπτίμου Λεπορίου, Ἀμβροσίου Μεδιολάνεως, ὅλης τῆς ἐν τῆι Ἀφρικῆι συνόδου, Ἰωάννου Σευηριανοῦ Ἀττικοῦ ἐπισκόπων, Κυρίλλου τοῦ ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας τοῦ νῦν ζῶντος καὶ τῶι νόμωι τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας ἑξακολουθοῦντος. οὐδεὶς μὲν οὖν ἀνθρώπων δύναται πάντας τοὺς πιστοὺς ἐξαριθμήσασθαι τοὺς πιστεύσαντας καὶ πιστεύοντας εἰς Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ὅτι ὄντως θεὸς ἀληθινός ἐστιν. οὐ γὰρ ἐπειδὴ δι' ἡμᾶς ἐγένετο ἄνθρωπος, μείνας ὃ ἦν, θεός, ὡς καὶ ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια διέμαθεν, ἤδη καὶ τὸ ἦν ἀρνησόμεθα, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν καὶ ὁμολογοῦμεν καὶ κηρύττομεν ὅτι ὁ πρὸ τῶν αἰώνων θεὸς λόγος ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ θεοῦ ὑπάρχων διὰ τὴν πολλὴν αὐτοῦ φιλανθρωπίαν τὴν πρὸς ἡμᾶς οὖσαν γέγονεν ἄνθρωπος τέλειος ὡς εἷς ἐξ ἡμῶν κατὰ πάντα χωρὶς ἁμαρτίας, μείνας ὃ ἦν, θεός, διὰ τὴν τοῦ γένους ἡμῶν σωτηρίαν γεννηθεὶς ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου Μαρίας, ὡς αὐτὸς οἶδε. Ioh. 6, 20 Mt. 16, 16 L III 427 M IIII 1104 Hebr. 4, 15

VS, D [= mn], AW [Vindob. theol. gr. 18], W_1 [= Vindob. theol. gr. 40], RΣ

1 ἀδιαιρέτου χῡ AW$_1$R 2 τοῦ ἀσυγχύτου] ἀσύγχυτον Σ τῆς — λόγου om. V τοῦ λόγου] τῆς θεότητος Σ 2/3 οὕτως — πρεσβεύομεν om. VΣ

VS, D [= mn], A

6 ρμγ̄ V λη̄ S λθ' D 7 φλαυιούοισ S φλαυίω V οὐαλλεντινιανῶ A οὐαλεντιανῶ D 8 καὶ Θαλασσίου ἀναγνώστου om. SD 9 ἀναρίθμητοσ D 10 καλοῖσ m καλ n μετουσίαν om. SD 11 τοῦ θῡ VA ἐνεστιν VA 11/12 καὶ τὸ — γνώσεως om. D 13 τῶν εὐσεβεστάτων VA 17 καὶ[1] om. V 19 νεοκαισαρίασ V 20 ἑκατὸν ὀγδοήκοντα DA συναθροισθείσησ V 22 ἡ — μεγάλη καὶ ἁγία σύνοδοσ SD τριακοσίων δεκαοκτὼ DA ἡ βεβαιώσασα SD 23 καὶ om. V τῶν ἐν Ἀντιοχείαι om. A 24 ἐπισκόπου[3] om. A 25 οὐιτελίου ἐπισκόπων A ἰουταλίου V ἀντιοχείασ V μεθοδίου VA μοδίου SD ὀπίμου V λεπτορίου SD 26 τῆς om. SD σεβηριανοῦ DA 27 ἐπισκόπου VD τοῦ[1] om SD 27/28 ἡμετέρασ SD 28 κατακολουθοῦντοσ A ἁνῶν VA ἁγίων SD 29 πιστεύσαντας] πιστεύονταϲ S τὸν χν̄ τὸν VA 30 ἀληθινόσ θῡ V

2 Τούτου ἕνεκα τοῦ ἀληθοῦς δόγματος τοῦ ἐν τῇι ἁγιωτάτηι ἐκκλησίαι ἀκριβῶς κηρυττομένου καὶ τοῦ αἱρετικοῦ Παύλου δικαίως ἐξωσθέντος, ἐγένοντο σχίσματα λαῶν, ἀκαταστασίαι ἱερέων, ταραχὴ ποιμένων. ὅθεν καὶ νῦν κατὰ πρόσωπον τοῦ ἐγχειρισθέντος τὸν τῆς ἐπισκοπῆς θρόνον Νεστορίου, εἰ δεῖ εἰπεῖν ἐπισκόπου, ἐν τῶι συνεδρίωι πολλάκις τινὲς τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων ἤλεγξαν αὐτὸν καὶ διὰ τὴν ἀπείθειαν αὐτοῦ, τὸ μὴ λέγειν θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον καὶ θεὸν ὄντως φύσει ἀληθινὸν τὸν Χριστόν, τῆς αὐτοῦ κοινωνίας ἑαυτοὺς ἐξέβαλον καὶ κατέχουσιν ἕως ἄρτι· τινὲς δὲ λάθρα ὁμοίως τῆς αὐτοῦ κοινωνίας στέλλονται. ἄλλοι δὲ τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων διὰ τὸ λέγειν ἐν τῇι ἁγιωτάτηι ἐκκλησίαι Εἰρήνηι τῆι παραθαλασσίαι κατὰ τοῦ ἀνανεωθέντος κακῶς δόγματος τοῦ λέγειν ἐκωλύθησαν, ὅθεν ἐπεβόα ὁ λαὸς ζητῶν ‹τὴν› τῆς ὀρθοδοξίας συνήθη διδασκαλίαν, λέγων· βασιλέα ἔχομεν, ἐπίσκοπον οὐκ ἔχομεν. καὶ τέως μὲν ἀνεκδίκητον ἔμεινε τὸ τοῦ λαοῦ πειρατήριον τοῦ συλληφθέντος ἐκ μέρους παρὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ ἐν τῶι δεκανικῶι τυπτηθέντος διαφόρως ἐν πόλει βασιλευούσηι, ἃ οὔτε ἐν τοῖς ἔθνεσι τοῖς βαρβαρικοῖς ἐγένετο. τινὲς καὶ κατὰ πρόσωπον ἐν τῇι ἁγιωτάτηι ἐκκλησίαι ἐπὶ τοῦ λαοῦ ἤλεγξαν καὶ θλῖψιν οὐ μικρὰν ὑπέμειναν. τῶν δὲ ἀφελεστέρων τις μοναζόντων ἠναγκάσθη κατὰ ζῆλον ἀνὰ μέσον τῆς ἐκκλησίας τὸν κήρυκα τῆς ἀνομίας ἐπισχεῖν τοῦ μὴ εἰσελθεῖν συνάξεως οὔσης, αἱρετικοῦ ὄντος αὐτοῦ· τοῦτον δὲ τυπτήσας τοῖς μεγαλοπρεπεστάτοις ἐπάρχοις παρέδωκεν, ἔτι δὲ τυπτηθέντα καὶ πομπευθέντα δημοσίαι, τοῦ κήρυκος βοῶντος ἔμπροσθεν αὐτοῦ, τῆι ἐξορίαι παρέπεμψεν, οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῆι τῆι ἁγιωτάτηι ἐκκλησίαι μετὰ τὴν ἀθέμιτον αὐτοῦ ὁμιλίαν οἱ τῆς φατρίας αὐτοῦ τοῦ κατέχοντος φόνον ἤμελλον ποιεῖν, εἰ μὴ ἡ τοῦ θεοῦ βοήθεια κατέλαβεν.

3 Περὶ δὲ ἡμῶν, δύσπιστά ἐστι τάχα πολλοῖς τοῖς ἀκούουσι. κατὰ γὰρ κέλευσιν αὐτοῦ καὶ προτροπὴν ἀνήλθομεν ἐν τῶι ἐπισκοπείωι πληροφορηθῆναι εἰ καθὼς ἐνοήσαμεν, ἃ παρ' αὐτοῦ ἠκούσαμεν, ἐστὶν ἢ οὔ, καὶ εἰς ὑπέρθεσιν δεύτερον καὶ τρίτον ἡμᾶς ἔβαλεν.
L III 430 καὶ τότε μόλις ἐκέλευσεν ἡμῖν εἰπεῖν τί ἐστιν ὃ βουλόμεθα. ὡς δὲ ἤκουσε παρ' ἡμῶν ὅτι ταῦτα τὰ παρ' αὐτοῦ λεχθέντα, τὸ »οὐκ ἔτεκε«, φησί, »Μαρία, εἰ μὴ ἄνθρωπον ὁμοούσιον ἑαυτῆς καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ ἐστιν« οὐκ ἔστιν ὀρθοδόξων, παραχρῆμα ἐκέλευσε συλληφθῆναι ἡμᾶς παρὰ τοῦ ὄχλου τῶν δεκανῶν κἀκεῖθεν τυπτόμενοι
M IIII 1104 ἀπηγόμεθα ἐν τῶι δεκανικῶι κἀκεῖ γυμνοὺς ἡμᾶς δεσμίους ὡς καὶ ὑπευθύνους τιμωρίαι ἐστύλισαν ἐκραββάτισαν καὶ ἐπτέρνισαν, ὅπερ οὐ πάσχουσιν ἐν τοῖς ἔξω δικαστηρίοις, οὐ λέγομεν ὅτι κληρικοὶ καὶ ἀρχιμανδρῖται ἢ μονάζοντες, ἀλλ' οὔτε οἱ τυχόντες κοσμικοὶ ὃ ἡμεῖς ἐν τῇι ἐκκλησίαι παρὰ τοῦ ἀνόμου παρανόμως πεπόνθαμεν, θλιβόμενοι ἐν τῶι δεκανικῶι, λιμώττοντες, ἐν οἰκετίαι φυλαττόμενοι ἐπὶ χρόνον πολὺν διετελέσαμεν. καὶ οὐκ ἠρκέσθη τούτοις ἡ αὐτοῦ μανία, ἀλλὰ καὶ μετὰ ταῦτα τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι ἐπάρχωι τῆσδε τῆς μεγαλωνύμου πόλεως κατὰ ἀπάτην τινὰ παρεδόθημεν καὶ σιδηρωθέντες ἀπήχθημεν ἐν τῇι φυλακῇι καὶ μετὰ ταῦτα ἀνήχθημεν ἐν τῶι πραιτωρίωι τῶι αὐτῶι τρόπωι μετὰ τῶν δεσμῶν. καὶ ἐπειδὴ οὐδεὶς ἦν ὁ κατηγορῶν, ἐν τῶι δεκανικῶι πάλιν διὰ τῆς τάξεως ἤχθημεν. καὶ οὕτως πάλιν ἐκάλεσεν ἡμᾶς κατὰ πρόσωπον καὶ τυπτήσας καὶ διαλεχθεὶς

VS, D [= mn], A

1 ἀληθοῦσ VA ἀκριβοῦσ SD ἀκριβῶσ VA ἀληθῶσ SD 2 ἐγένετο V 4 δεῖ VA ἀεὶ SD ἐπίσκοπον V 6 ὄντα V 9 ἁγιωτάτη A ἁγία ταύτη VSD 10 ἐκωλύθην S τὴν addidi 11 βασίλειον SD 13 δικανικῶ SD τυπτηθέντων SD τῆ βασιλευούση πόλει SD 14 ἐγίνετο SD καὶ SA δὲ καὶ D om. V 17 αὐτοῦ ὄντοσ VA 18 ἔτι δὲ καὶ A 20 φρατρίασ S 21 ἔμελλον VD 22 περὶ δὲ] τὰ περὶ V δύσπειστά D 27 γεγενημένον VS 28/29 κἀκεῖθεν τυπτόμενοι παρὰ — δεκανῶν VA 29 κακεῖθεν A δεσμίουσ ὡσ V ὡσ δημίουσ SDA τῆ τιμωρία VA 30 ἐστόλισαν SD ἐκρεβάτισαν V 32 ἀνόμου SDA παρανόμου V 33 ἱκετεία SD διετελέσαμεν abundat 34 ἀλλὰ om. V 35 περιωνύμου SD 36 ἀνηνέχθημεν D 38 ἐκάλεσεν VA ἐκόλασεν SD καὶ τυπτήσασ VSA τυπτήσασ D

καὶ συνθέμενος κατὰ ἀπάτην, ὡς τὰ μετὰ ταῦτα ἔδειξε, περὶ τοῦ φύσει υἱοῦ τοῦ θεοῦ ὅτι ἐτέχθη ἀπὸ τῆς ἁγίας Μαρίας τῆς θεοτόκου, λέγων ›ἐπεὶ ἕνι ἄλλος υἱός‹, οὕτως ἀπέλυσεν ἡμᾶς.

4 Παρακαλοῦμεν οὖν τὴν ἀθάνατον ὑμῶν καὶ εὐσεβεστάτην πίστιν ὥστε μὴ παριδεῖν ἐκ τοῦ λοιποῦ τὴν τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησίαν μοιχευομένην παρὰ αἱρετικῶν ἐν τοῖς καιροῖς ὑμῶν τῶν ὀρθοδόξων καὶ εὐσεβεστάτων βασιλέων, οὐχ ὡς διὰ τούτου τὰς ἡμετέρας ὕβρεις βουλόμενοι ἐκδικεῖν (ὁ θεὸς οἶδεν), ἀλλ' ὡς θέλοντες τὸ στερέωμα τῆς εις Χριστὸν πίστεως ἀσάλευτον μένειν. καὶ κελεύσει τὸ ὑμέτερον κράτος τὴν ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον παραγενέσθαι ἐντεῦθεν ἤδη, ἵνα τῆς συνόδου παραγενομένης τὴν ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν ὁ Χριστὸς ἑνώσηι καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ συνάξηι καὶ τοὺς ἱερέας ἀπολαβεῖν ἐν τῶι τῆς ἀληθινῆς πίστεως κηρύγματι ποιήσηι πρὸ τοῦ εἰς πλάτος τὴν ἄδικον διδασκαλίαν ἐλθεῖν. κἀκεῖνο δὴ παρακαλοῦμεν ἀξιοῦντες, ἐπειδὴ πειρᾶται πτοεῖν ἀπειλῶν ἐλαύνων ἐξωθῶν κακουργῶν ῥαιδιουργῶν καὶ κακῶν καὶ ἵνα τὴν αὐτοῦ μανίαν καὶ ἀσέβειαν κρατύνηι, πάντα ποιῶν ἀφειδῶς, οὐ θεὸν φοβούμενος, οὐκ ἀνθρώπους αἰσχυνόμενος, οὐκ ἐπισκόπους εὐλαβούμενος οὔτε ἱερέα τινά, οὐ κλῆρόν τινων, οὐχ ἁγίους μοναχούς, οὐκ εὐλάβειαν λαικῶν, οὐ τὸν κατὰ τῶν ἀδικούντων ἐπηρτημένον φόβον, οὐ τὸν νόμον τῶν ἐκτελούντων διακονίαν τινὰ θεῶι εἰς ὀργὴν κατὰ τῶν ἀξίων, ἀλλ' ἐνδυσάμενος τὴν ὑπεροψίαν κατὰ πάντων, θαρρῶν τοῖς χρήμασι καί τινων διεφθαρμένων τῆι ἰσχύι ἢ ἵνα ἀφόβως εἴπωμεν, καὶ τῶι ὑμετέρωι κράτει ταῦτα ποιεῖ, ἀξιοῦμεν μηδὲν αὐτὸν κατά τινων ἐξεῖναι ποιεῖν, ἐὰν μὴ πρῶτον διόρθωσιν λάβηι τὰ κατὰ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, ἵνα μὴ ταύτην διασκεδάσηι καὶ τὴν αὐτοῦ παρεισαγάγηι ταῦτα ποιῶν. οἶδε γάρ, ὡς οἴεται, ὅτι κἂν τῶι φόβωι πολλοὺς ἀμβλύνας L III 431
ἀποστήσει τῆς πίστεως καὶ λοιπὸν εὑρὼν ὁμογνώμονας αὐτοῦ παράσχηι αὐτοῖς θράσος, M IIII 1108
ὥστε καὶ ἕως πληγῶν δημοσίαι ἐπιχειρεῖν καὶ διωγμὸν ποιεῖν. οὐ μόνον δὲ τοὺς αὐτοῦ δῆθεν κληρικοὺς ἢ συγκέλλους, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἔξωθεν παροικιῶν προσελάβετό τινας, οἷς μάλιστα οὐκ ἔξεστιν εἶναι κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας εἰς ἕτερον ἐπισκοπεῖον ἢ εἰς ἄλλην ἐκκλησίαν, ἀλλὰ ἀνάγκη αὐτοὺς εἰς τὰς ἰδίας παροικίας ἢ πόλεις ὅπου ἐχειροτονήθησαν, κἀκεῖ ἡσυχῆι διάγειν, ἵνα μὴ τῶι μακρῶι χρόνωι διὰ τῆς προσκαίρου δυναστείας ἕρψηι περισσοτέρως ἡ παρανομία καὶ ἐπιγραφῆι τῆι ὑμετέραι εὐσεβείαι. εἰς τοῦτο γὰρ ἔθετο ὑμᾶς ὁ θεὸς διακόνους ὑπὲρ τῆς δόξης αὐτοῦ τοῦ δοξάσαντος ὑμᾶς καὶ δοξάζοντος καὶ ἀποδιδόντος ὑμῖν τὸν μισθὸν μετὰ πάντων τῶν ἁγίων τῶν καλῶς φυλαξάντων τὰς ἐγχειρισθείσας αὐτοῖς διακονίας, πρὸς οὓς εἶπεν· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ Mt. 25, 25
ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. οἱ ὄντως Χριστιανοὶ τούτοις τοῖς λόγοις διὰ τῶν ἔργων πιστεύουσιν· οἱ δὲ ἄπιστοι καὶ ἀπερριμμένοι καὶ τῆι ἑαυτῶν κοιλίαι ζῶντες καὶ εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες, ἐὰν ἀκούσωσιν ὁμολογοῦντά τινα τὸν Χριστὸν εἶναι θεόν, διαπρίονται, ὡς οἱ Act. 7, 55-57
τότε Ἰουδαῖοι συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν τοῦ ἁγίου Στεφάνου τοῦ πρωτομάρτυρος διηγουμένου ὅτι θεωρῶ, φησί, τοὺς οὐρανοὺς ἀνεωιγμένους καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἑστῶτα τοῦ θεοῦ· οὕτως καὶ οὗτοι διαπρίονται κατὰ τῶν Χριστιανῶν καὶ πάντα θυμὸν
5 σπουδάζουσιν ἐκτελεῖν. ἀξιοῦμεν οὖν προνοίαι τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου ἐπάρχου τῆσδε τῆς νέας Ῥώμης κωλύεσθαι τοὺς κατὰ τῶν ὀρθοδόξων ἐπανισταμένους καὶ προφάσει δικαιο-

---

VS, D [= mn], A

4 ἡμῶν S 5 τὴν ὀρθόδοξον V 6 τῶν ὀρθοδόξων ὑμῶν A τούτου A τοῦτο VSD 7 ἐκδικεῖν βουλόμενοι A 8 postulatur κελεύσαι siue κελεύσοι 9 ἐνταῦθα V 10 αὐτοῦ om. V 11 πρὶν ἢ — ἡ ἄδικος διδασκαλία ἔλθη A 12 πτοεῖν V ποιεῖν SDA 13 ῥαδιουργῶσ DA κακῶσ SDA 14 ποιῶν V ποιεῖ SDA 17 τῶ θῶ A 18 ἢ om. SD 19 αὐτῶ A πρότερον SD 21 ποιεῖ SD 22 ἀποστήση VA θαρσοσ V 24 συγκέλλουσ δῆθεν ἢ κληρικοὺσ D 27 aut ἀνελθεῖν κἀκεῖ scribendum aut κακεῖ delendum ἄγειν SD μὴ om. SD 28 ἡμετέρα S 29 ἡμᾶσ SD 38 τοῦ ἀοράτου θῦ V 39 τῆσδε A om. VSD

λογιῶ̈ν, ὡς φασιν, ἐπιχειροῦντας κατά τινος, ἕως ὅτε τὰ τῆς πίστεως διόρθωσιν λάβῃ.
1 Tim. 1, 17 εἰ δὲ παρακούσετε ἡμῶν ἀμελήσαντες, διαμαρτυρόμεθα ὑμῖν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως τῶν αἰώνων, ἀφθάρτου ἀοράτου μόνου σοφοῦ θεοῦ τοῦ ἐλθόντος καὶ ἐπιφανέντος, ὡς ἠθέλησε,
Phil. 2, 10.11 διὰ τὴν σωτηρίαν ἡμῶν καὶ πάλιν ἐρχομένου κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, ὧι κάμψει πᾶν γόνυ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται αὐτῶι, ὅτι ἀθῶιοι ἐσμέν. ἡμεῖς γὰρ ὑμᾶς παρεκαλέσαμεν περὶ συνόδου οἰκουμενικῆς τῆς δυναμένης ἀκριβῶς κρατῦναι καὶ ἀνορθῶσαι τὰ σαλευόμενα εἴτ' οὖν κα-
Mt. 16, 18 ταρραγέντα, οὐ κατισχύσουσι δὲ αὐτὴν διὰ τῆς χάριτος καὶ ἀντιλήψεως τοῦ θεοῦ τῆς ἐνεργούσης ἐν ὑμῖν κακῶσαι πύλαι ἅιδου, ἅτινά ἐστι τὰ στόματα τῶν αἱρετικῶν, ἵνα τούτου τυχόντες τὰς συνήθεις εὐχὰς ἐν ὁμονοίαι ὑπὲρ τῆς κοινῆς σωτηρίας καὶ τῆς βασιλείας ὑμῶν εὐαρέστως καὶ ὀρθοδόξως τῶι θεῶι ἀναπέμψωμεν. ἀμήν.

144 = S 39 A 161

L III 339 M IIII 1012 PG 77, 80 **1** Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ πρὸς Κελεστῖνον ἐπίσκοπον Ῥώμης

Τῶι ὁσιωτάτωι καὶ θεοφιλεστάτωι πατρὶ Κελεστίνωι Κύριλλος ἐν κυρίωι χαίρειν. Εἰ μὲν ἦν σιωπῆσαι καὶ μὴ πάντα τῆι σῆι θεοσεβείαι γράφοντα τὰ κινούμενα μέμψεως ἔξω γενέσθαι καὶ διαφυγεῖν δύνασθαι τὸ δοκοῦν λυπηρὸν καὶ μάλιστα ἐν ἀναγκαίοις οὕτω πράγμασιν, ὅπου καὶ ἡ τῆς πίστεως ὀρθότης παρασαλεύεται παρά τινων, ἔφην ἂν ἐμαυτῶι· καλὴ καὶ ἀκίνδυνος ἡ σιωπὴ καὶ τὸ ἠρεμεῖν τοῦ ταράττεσθαι κρεῖττον. ἐπειδὴ δὲ
2 Tim. 4, 5 καὶ θεὸς ἀπαιτεῖ παρ' ἡμῶν τὸ νηφάλιον ἐν τούτοις καὶ τὰ μακρὰ τῶν ἐκκλησιῶν ἔθη πείθουσιν ἀνακοινοῦσθαι τῆι σῆι ὁσιότητι, γράφω πάλιν ἀναγκαίως, ἐκεῖνο δηλῶν ὅτι διακυκᾶι τὰ πάντα καὶ νῦν ὁ σατανᾶς καὶ κατὰ τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ μαίνεται καὶ ὀρθοποδοῦντας ἐν πίστει τοὺς ἁπανταχόσε λαοὺς πειρᾶται διαστρέφειν. οὐ γὰρ ἠρεμεῖ τὸ
L III 342 παμπόνηρον ἐκεῖνο θηρίον καὶ εὐφόρητον εἰς ἀσέβειαν. ἐσίγων μὲν οὖν τὸν παρωιχηκότα καιρὸν καὶ οὐδὲν ὅλως οὔτε πρὸς τὴν σὴν θεοσέβειαν γέγραφα περὶ τοῦ νῦν ὄντος ἐν τῆι Κωνσταντινουπόλει καὶ τὴν ἐκκλησίαν διέποντος οὔτε μὴν πρὸς ἕτερον τῶν συλλειτουργῶν, τὸ ἐν τούτοις προπετὲς οὐκ ἔξω μώμου κεῖσθαι πιστεύων· ἐπειδὴ δὲ εἰς ἀκμὴν ὥσπερ ἥκομεν τοῦ κακοῦ, δεῖν ὠιήθην ἀναγκαίως ἀνεῖναι λοιπὸν τὴν γλῶτταν καὶ πάντα
2 εἰπεῖν τὰ κεκινημένα. ὁ γὰρ μνημονευθεὶς ἅμα κεχειροτόνηται, καὶ δέον ταῖς παραινέσεσι ταῖς εἰς τὸ ἀγαθὸν ὠφελεῖν τούς τε ἐκεῖσε λαοὺς καὶ τοὺς παρεπιδημοῦντας ξένους (πάμπολλοι δὲ οὗτοι καὶ ἀπὸ πάσης ὡς ἔπος εἰπεῖν πόλεώς τε καὶ χώρας), σπουδὴν ἔθετο λαλεῖν ἔκτοπά τινα καὶ ἔξω λόγου καὶ ὅσα μακρὰν ἐστι τῆς ἀποστολικῆς καὶ εὐαγγελικῆς πίστεως, ἣν μέχρι παντὸς τετηρήκασιν οἱ πατέρες παρέδοσάν τε ἡμῖν ὡς πολύτιμον μαργα-
M IIII 1013 ρίτην. καὶ τὰς μὲν ὁμιλίας ἃς ἐπ' ἐκκλησίας εἴρηκε, καὶ τοῦτο πλειστάκις, καὶ λέγων οὐ
PG 81 παύεται, πέπομφα τῆι σῆι θεοσεβείαι, πρὸς εἴδησιν ἀκριβῆ· ἐγὼ δέ, ὁμολογῶ, καίτοι βουληθεὶς συνοδικῶι γράμματι φανερὸν αὐτῶι καταστῆσαι ὅτι ταῦτα λέγοντι καὶ φρονοῦντι κοινωνεῖν οὐ δυνάμεθα, τοῦτο μὲν οὐ πεποίηκα, λογισάμενος δὲ ὅτι χρὴ τοῖς ὀλισθήσασι
ep. 2 χεῖρα διδόναι καὶ ὡς ἀδελφοὺς πεσόντας ἐγεῖραι, παρήινεσα διὰ γραμμάτων ἀποσχέσθαι

VS, D [= mn], A

1 λάβοι V 2 παρακούσητε S ἡμῖν SA 2/3 τοῦ ἀφθάρτου βασιλέως — ἀοράτου SD 4 κάμπτει V 5 οὐρανίων SD 7/8 καταρραγέντας S 8 αὐτῆς SD 9 ἡμῖν SD 11 ἀναπέμπωμεν V ἀμήν] αὐτήν S

VS, D [= mn], AW

ρμδ V λθ S μ' D 15 σιωπῆ W μέμψεως A καὶ μέμψεως VSDW 23 εὐφόρητον V εὐφόρατον W ἀφόρητον SDA 25 τῆι om. W 26 νομίζων SD 26 ἐπεὶ A 28 καὶ om. SDW 28/29 παραίνεσι S 30 πάμπολοι VDW ὡς ἔπος εἰπεῖν ἀπὸ πάσης SD ἔθεντο D 31 τὰ ἔξω VAW 33 ἐκκλησίαις SD 34 εἴδησιν VAW ἔλεγχον SD δὲ om. SD

τῆς τοιαύτης κακοδοξίας, ἀλλ' ὠνήσαμεν οὐδέν. ἐπειδὴ δὲ μεμάθηκεν ὅτι τοσοῦτον ἀφεστήκαμεν τοῦ τὰ αὐτὰ φρονεῖν, ὡς καὶ ἐπιπλήττειν αὐτὸν μεταστῆναι τῶν οἰκείων εὑρημάτων (οὐ γὰρ ἂν εἴποιμι δογμάτων), πάντα τρόπον ἐπιβουλῆς κεκίνηκε καὶ εἰς ἔτι σαλεύων οὐ παύεται. ὅτε δὲ προσεδοκῶμεν αὐτὸν θεραπεύεσθαι καὶ ἀποσχέσθαι τῶν κατὰ Χριστοῦ διδαγμάτων, ἔγνωμεν ὅτι διημαρτήκαμεν τῆς ἐλπίδος, τοιούτου τινὸς γεγο-
8 νότος. ἦν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπίσκοπος ὀνόματι Δωρόθεος, τὰ αὐτὰ φρονῶν αὐτῶι, ἀνὴρ χρειοκόλαξ καὶ προπετὴς χείλεσι, καθὼς γέγραπται· ὃς ἐν συνάξει, καθεζομένου ἐπὶ Prou. 13, 3
τοῦ θρόνου τῆς ἐκκλησίας τοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως εὐλαβεστάτου Νεστορίου, ἀναστὰς μεγάλῃ τῇι φωνῆι τετόλμηκεν εἰπεῖν· εἴ τις λέγει θεοτόκον εἶναι τὴν Μαρίαν, οὗτος ἀνάθεμα ἔστω. καὶ γέγονε μὲν κραυγὴ μεγάλη παρὰ παντὸς τοῦ λαοῦ καὶ ἐκδρομή· οὐ γὰρ ἤθελον ἔτι κοινωνεῖν αὐτοῖς τοιαῦτα φρονοῦσιν, ὥστε καὶ νῦν ἀποσυνάκτους εἶναι τοὺς λαοὺς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, πλὴν ὀλίγων ἐλαφροτέρων καὶ τῶν κολακευόντων αὐτόν, τὰ δὲ μοναστήρια σχεδὸν ἅπαντα καὶ οἱ τούτων ἀρχιμανδρῖται καὶ τῆς συγκλήτου πολλοὶ οὐ συνάγονται, δεδιότες μὴ ἀδικηθῶσιν εἰς πίστιν, αὐτοῦ καὶ τῶν σὺν αὐτῶι οὓς ἀπὸ τῆς
4 Ἀντιοχείας ἀναβαίνων ἤγαγε, πάντα λαλούντων τὰ διεστραμμένα. ἐπειδὴ δὲ τῶν ὁμιλιῶν L III 343
αὐτοῦ ἐνεχθεισῶν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἔμαθον ὅτι ἐλαφρότεροί τινες συνηρπάσθησαν καὶ λοιπὸν ἐνδοιάζοντες πρὸς ἀλλήλους ἔφασκον· ἆρα ὀρθῶς λέγει; ἆρα ἐπλανήθη; δεδοικὼς ep. 1
μὴ ῥιζωθῆι τὰ τῆς νόσου ἐν ταῖς τῶν ἁπλουστέρων ψυχαῖς, ἔγραψα τοῖς κατὰ τὴν Αἴγυπτον μοναστηρίοις καθολικὴν ἐπιστολήν, βεβαιῶν αὐτοὺς εἰς πίστιν ὀρθήν. εἶτα τινὲς ἀπήγαγον ἐν τῆι Κωνσταντινουπόλει τὰ ἴσα, καὶ ὠφέληνται μὲν ἀναγνόντες πάνυ πολλοί, ὥστε καὶ γεγράφασιν εὐχαριστοῦντες πλεῖστοι τῶν ἐν τέλει, γέγονε δὲ αὐτῶι καὶ τοῦτο τροφὴ τῆς κατ' ἐμοῦ λύπης καὶ ὡς ἐχθρῶι μάχεται, οὐδὲν ἕτερον ἔχων ἐγκαλεῖν ἢ ὅτι μόνον οὐκ ἀνέχομαι τὰ ἴσα φρονεῖν αὐτῶι. ἀλλὰ καὶ ἐπηνώρθωσα πολλούς, ἣν παρε- PG 84
λάβομεν ἐκ πατέρων πίστιν καὶ ἃ ἐμάθομεν ἐκ τῆς θείας γραφῆς, κρατεῖν παρακελευόμενος, ἐκεῖνα δὲ οἴεσθαι ἄδεκτα πείθων αὐτούς. ὅμως καὶ οὐ φροντίσας τῶν παρ' αὐτοῦ γενομένων κατ' ἐμοῦ, ἀλλὰ θεῶι δοὺς τῶι πάντα εἰδότι καὶ ἰσχύοντι, πάλιν ἑτέραν ἐπιστο- ep. 4
λὴν γέγραφα τῶι μνημονευθέντι, τὴν ἔκθεσιν ὡς ἐν συντόμωι τῆς ὀρθῆς πίστεως ἔχουσαν, M IIII 1016
παρακαλῶν τε ἅμα καὶ διαμαρτυρόμενος οὕτω καὶ φρονεῖν καὶ λαλεῖν. ἀλλ' ὤνησα πάλιν οὐδέν, ἔχεται δὲ καὶ εἰς δεῦρο τῶν ἀπ' ἀρχῆς καὶ οὐ παύεται λαλῶν τὰ διεστραμμένα.
5 γινωσκέτω δὲ καὶ τοῦτο ἡ σὴ θεοσέβεια ὅτι καὶ ἅπασι τοῖς κατὰ τὴν Ἀνατολὴν ἐπισκόποις συνάιδει τὰ λεγόμενα καὶ δυσχεραίνουσι πάντες καὶ λυποῦνται καὶ μάλιστα οἱ κατὰ τὴν Μακεδονίαν εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι. καὶ τοῦτο εἰδὼς οἶεται ὅτι πάντων ἐστὶ σοφώτερος καὶ μόνος οἶδε τὸν σκοπὸν τῆς θεοπνεύστου γραφῆς καὶ τὸ τοῦ Χριστοῦ μυστήριον. καίτοι πῶς οὐκ ἔδει πληροφορεῖσθαι μᾶλλον αὐτὸν ὅτι πάντων τῶν κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ὀρθοδόξων ἐπισκόπων καὶ λαικῶν ὁμολογούντων ὅτι καὶ θεός ἐστιν ὁ Χριστὸς καὶ θεοτόκος ἡ τεκοῦσα αὐτὸν παρθένος, πλανᾶται μόνος αὐτὸς τοῦτο ἀρνούμενος; ἀλλ' ὠφρύωται καὶ οἴεται ὅτι τῆι δυναστείαι τοῦ θρόνου πᾶσιν ἐπιβουλεύων καὶ ἡμᾶς ἢ καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας ἀναπείσει τὰ αὐτὰ φρονεῖν αὐτῶι. τί τοίνυν δράσομεν, οὔτε ἀναπείθοντες αὐτὸν οὔτε παῦσαι δυνάμενοι τῶν τοιούτων ὁμιλιῶν καὶ ὁσημέραι κατεφθαρ-

---

VS. D [= mn], AW

1 ἐπεί W μεμαθήκαμεν DW, corr. W 2 τὰ αὐτοῦ A 5 τοῦ χῦ V δογμάτων VW τῶν ἐλπίδων W 7 καθεζόμενοσ SD 9 θεοτόκον εἶναι λέγει V 14 ἀδικηθῆ SD αὐτῶ D τῶ D 15 ἀντιοχέων SD 17 ἆρα[2] ὀρθῶσ W 18 ἵνα μὴ A 20 τῆι om. D πάνυ om. SD 23 ἐπηνόρθωσα W 24 τῶν πατέρων W κρατεῖν παρακελευόμενοσ W om. VSDA 25 δὲ W δὴ V om. SDA οἴεσθαι — αὐτούς scripsi οἴεσθαι δεκτὰ πείθων αὐτούσ SDA ψευδῆ [om. V] καταπείθων αὐτοὺσ οἴεσθαι [οἴεσθαι δεκτὰ V] VW 26 τὰ πάντα A 27 ἐν om. S 28 καὶ[2] om. SDW 29 δέχεται SD καὶ om. D ἀπαρχῶν SD παύσεται V 30 δὲ om. SD 31 καὶ μὴ δυσχεραίνουσι SD 34 ἀνὰ W τὴν om. SD 35 ἐστιν] ἦν V 36 αὐτόσ μόνοσ W 37 ὀφρύεται V

μένων τῶν λαῶν τῶν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ δυσχεραινόντων μέν, ἐκδεχομένων δὲ τὴν παρὰ τῶν ὀρθοδόξων διδασκάλων ἐπικουρίαν; καὶ οὐ περὶ τῶν τυχόντων ὁ λόγος ἡμῖν, ἀλλ' οὐδὲ ἀκίνδυνος ἡ σιωπή. εἰ γὰρ δυσφημεῖται Χριστός, πῶς ἡμεῖς σιωπήσομεν;
1 Cor. 9, 17 καίτοι τοῦ Παύλου γράφοντος· εἰ γὰρ ἑκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. οἱ τοίνυν ἐμπεπιστευμένοι τοῦ λόγου τὴν οἰκονομίαν καὶ τῆς πίστεως τὴν ἀσφάλειαν τί ἐροῦμεν ἐν ἡμέραι κρίσεως, ὅταν ἐπὶ τούτοις
6 σιγήσωμεν; οὐ πρότερον δὲ τῆς πρὸς αὐτὸν κοινωνίας ἐκβάλλομεν ἑαυτοὺς μετὰ παρρησίας, πρὶν ἂν ταῦτα τῇ σῇ θεοσεβείαι ἀνακοινωσώμεθα. διὸ δὴ καταξίωσον τυπῶσαι τὸ δοκοῦν καὶ πότερόν ποτε χρὴ κοινωνεῖν αὐτῶι ἢ λοιπὸν ἀπειπεῖν μετὰ παρρησίας ὅτι
PG 85 τοιαῦτα φρονοῦντι καὶ διδάσκοντι οὐδεὶς κοινωνεῖ. τὸν δὲ ἐπὶ τούτοις σκοπὸν τῆς σῆς τελειότητος χρὴ γενέσθαι διὰ γραμμάτων καταφανῆ καὶ τοῖς εὐλαβεστάτοις καὶ θεοφιλεστά-
L III 346 τοις ἐπισκόποις τοῖς κατὰ τὴν Μακεδονίαν, καὶ ἅπασι δὲ τοῖς κατὰ τὴν Ἀνατολήν· ἐπιθυμοῦσι γὰρ αὐτοῖς δώσομεν ἀφορμὰς τοῦ πάντας μιᾶι ψυχῆι καὶ μιᾶι γνώμηι στῆναι καὶ ἐπαγωνίσασθαι τῆι ὀρθῆι πίστει πολεμουμένηι. ὅσον γὰρ τὸ κατ' αὐτόν, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν οἱ μεγάλοι καὶ θαυμαστοὶ καὶ εὐδόκιμοι θεοτόκον εἶναι τὴν ἁγίαν εἰπόντες παρθένον ἀνεθεματίσθησαν, καὶ ἡμεῖς δὲ σὺν αὐτοῖς οἱ ζῶντες ἔτι. καὶ ἐπειδὴ ἰδίαι φωνῆι τοῦτο ποιῆσαι οὐκ ἠθέλησεν, ἄλλον ἔστησε, τὸν μνημονευθέντα Δωρόθεον, καὶ τοῦτο εἰπεῖν παρεσκεύασεν αὐτοῦ καθεζομένου καὶ ἀκούοντος, ὧι καὶ κατελθὼν ἀπὸ τοῦ θρόνου εὐθὺς κεκοινώνηκεν, ἐπιτελέσας τὰ θεῖα μυστήρια. ὑπὲρ δὲ τοῦ εἰδέναι σαφῶς τὴν σὴν ὁσιότητα τίνα ἐστὶν ἃ αὐτὸς μὲν λέγει καὶ φρονεῖ, τίνα δὲ ἃ οἱ μακάριοι καὶ μεγάλοι πατέρες
M IIII 1017 ἡμῶν, ἀπέστειλα τόμους κεφαλαίων ἔχοντας περικοπάς, ἑρμηνευθῆναι δὲ παρεσκεύασα, ὡς
ep. 2. 4 ἐνεδέχετο τοῖς ἐν Ἀλεξανδρείαι. καὶ τὰς παρ' ἐμοῦ γραφείσας ἐπιστολὰς δέδωκα τῶι ἀγαπητῶι Ποσειδωνίωι, ἐντειλάμενος καὶ αὐτὰς προσαγαγεῖν τῇ σῇ τελειότητι.

145 = S 40 A 162

L III 422
M IIII 1097
PG 77, 125

Τοῦ αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ συνόδου πρὸς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει μοναχούς

Τοῖς εὐλαβεστάτοις καὶ θεοσεβεστάτοις πατράσι μοναστηρίων τοῖς κατὰ τὴν μεγάλην Κωνσταντινούπολιν Κύριλλος καὶ ἡ κατὰ Ἀλεξάνδρειαν συναχθεῖσα ἁγία σύνοδος ἐν κυρίωι χαίρειν. Τῆς θεοσεβείας ὑμῶν τὸν ζῆλον ὃν ἐπὶ Χριστῶι πεποίησθε δυσφημουμένωι, καὶ τοῦτο ἐν ἐκκλησίαι τῆι τῶν ὀρθοδόξων, μεμαθήκαμεν ἀκριβῶς. καὶ σφόδρα μὲν ἐπηνέσαμεν τῆς εὐνοίας ὑμᾶς τῆς εἰς Χριστὸν καὶ ἀγάπης τῆς εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, κλαίοντες δὲ διατελοῦμεν καὶ παρακαλοῦντες τὸν τῶν ὅλων σωτῆρα Χριστὸν νῦν θραῦσαι τὴν τοῦ διαβόλου παγίδα καὶ περιελεῖν τῶν ἐκκλησιῶν τὸ σκάνδαλον καὶ παῦσαι τὰς κατὰ τῆς δόξης αὐτοῦ δυσφημίας. ἐπειδὴ δέ ἐστι μακρόθυμος, καιρὸν μεταγνώσεως ἐπεδαψιλεύσατο τῶι εὐλαβεστάτωι ἐπισκόπωι Νεστορίωι, σιωπώντων τέως πάντων ἐπ' αὐτῶι καὶ περιμενόντων

VS, D [= mn], AW

1 λαῶν τῶν om. V τῇ A om. VSDW 3 σιωπήσωμεν S 4 γὰρ VAW μὲν SD 6 ἡμέραι] καιρῷ A 7 ἐκβάλλομεν V ἐκβάλωμεν W ἐλάβομεν SD ἐλάσομεν A μετὰ] κατὰ D 8/9 τὸ δοκοῦν τυπῶσαι SD 11 τελειότητοσ SDAW θεοσεβείασ V 11/12 θεοσεβεστάτοισ W 12 τὴν om. VD δὲ om. VW 13 δώσωμεν W 16 δὲ om. SD 17 ἠθέλησαν D 18 εὐθὺς om. V 20 ἃ om. V καὶ μεγάλοι om. W 21 ἡμῶν om. D περικοπὰσ ἔχοντασ VW παρασκεύασα V παρεκάλεσα A 23 ὁσιότητι SD

VS, D [= mn], AW

ρμε V μ S μα' D 25 αὐτοῦ] ἁγίου κυρίλλου W καὶ om. SD αὐτοῦ W αὐτῆσ VSDA πρὸς — μοναχούς om. W 26 μοναστηρίοισ D μεγάλην om. V 27 κατὰ τὴν VAW 28 ἐπὶ] ἐν V πεποίησθαι V βλασφημουμένῳ VA 30 τῆς εὐνοίας — ὄνομα om. SD ὑμῶν AW αὐτόν D 31 διετελοῦμεν SD παρακαλοῦμεν VW, corr. W 33 ἐπεὶ V 34 πάντων τέωσ VW

ὅπερ ἦν ἅπασι δι' εὐχῆς, τὸ μεταστῆναι μὲν αὐτὸν τῆς βεβήλου κενοφωνίας, φρονῆσαι δὲ μεθ' ἡμῶν τὰ ὀρθὰ καὶ εἰκότα καὶ ταῖς θεοπνεύστοις συμβαίνοντα γραφαῖς ἐλέσθαι τε τὴν PG 128
πίστιν τὴν παραδοθεῖσαν ἄνωθεν ταῖς ἐκκλησίαις παρά τε τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν, οἳ καὶ γεγόνασιν οἰκονόμοι γνήσιοι τῶν τοῦ Χριστοῦ μυστηρίων καὶ ἱερουργεῖν ἐτάχθησαν τὸ εὐαγγέλιον αὐτοῦ τοῖς ἀνὰ πᾶσαν τὴν ὑπ' οὐρανόν. ἐπειδὴ δὲ μεμένηκεν
ἐν τοῖς αὐτοῖς ἢ τάχα δή που καὶ ἐν χείροσι γέγονε, προστιθεὶς ἀεὶ δυσφημίας ἐπὶ δυσφη- L III 423
μίαις καὶ ξένα καὶ ἀλλότρια παντελῶς ἐξηγούμενος δόγματα, ἃ μὴ οἶδεν ὅλως ἡ ἁγία καὶ καθολικὴ ἐκκλησία, ἐδικαιώσαμεν ὑπομνησθέντα τρίτωι γράμματι τούτωι δὴ τῶι πεμφθέντι ep. 6. 10
παρά τε ἡμῶν καὶ τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἀδελφοῦ ἡμῶν καὶ συλλειτουργοῦ Κελεστίνου τοῦ τῆς μεγάλης Ῥώμης ἐπισκόπου, εἰ μὲν ἔλοιτο μετανοῆσαι καὶ ἐφ' οἷς εἴρηκε,
δακρύσας ἀναθεματίσαι μὲν ἐγγράφως τὰ διεστραμμένα ἑαυτοῦ δόγματα, ὁμολογῆσαι δὲ ὀρθῶς καὶ ἀνεπιλήπτως τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας τὴν πίστιν, μένειν αὐτὸν συγγνώμην αἰτοῦντα καὶ ἃ δεῖ μανθάνοντα, εἰ δὲ μὴ ἔλοιτο ταῦτα πρᾶξαι, ἀλλότριον αὐτὸν εἶναι καὶ ξένον τοῦ χοροῦ τῶν ἐπισκόπων καὶ τοῦ διδασκαλικοῦ ἀξιώματος. οὐ γάρ ἐστιν ἀκίν-
δυνον ἐν εἴδει ποιμένος λύκον ἐπαφεῖναι δεινὸν τοῖς τοῦ σωτῆρος ποιμνίοις. ἀνδρίζεσθε
τοίνυν ὡς δοῦλοι θεοῦ καὶ φροντίσατε τῶν ἰδίων ψυχῶν, πάντα πράττοντες ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ καὶ ὅπως ἂν ἡ εἰς αὐτὸν πίστις ὀρθὴ καὶ ἀκαταίτιος κηρύττηται παντα-
χοῦ. τοῦτο γὰρ ἡμᾶς καὶ τῶν μετὰ ταῦτα κινδύνων ἀπαλλάξει καὶ ἐπὶ τοῦ θείου βήματος στεφάνων ἀξιωθῆναι παρασκευάσει, τῆς εἰς αὐτὸν ἀγάπης ἕνεκα σύμπαντας ἀπο-
δεχομένου τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ.

Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίωι. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες Rom. 16, 16
ἀδελφοί. ἐρρῶσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίωι εὔχομαι, ἀγαπητοὶ καὶ ποθεινότατοι.

146 = S 42 A 163. Latina uersio extat in Collectione C 83

Ἀναφορὰ Νεστορίου καὶ τῶν σὺν αὐτῶι ἐπισκόπων πρὸς τὸν βασιλέα περὶ τῶν πεπραγμέ- L III 564
νων παρὰ τῆι ἁγίαι συνόδωι, γραφεῖσα πρὸ τοῦ παραγενέσθαι ἐν Ἐφέσωι τὸν Ἀντιοχείας M IIII 1232
ἐπίσκοπον

1 Εἰς τὴν Ἐφεσίων πόλιν συγκληθέντες ὑπὸ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας καὶ ἀνυπερθέτως Loofs, Nest p. 186—190
παραγενόμενοι, ἐβουλήθημεν τοῖς εὐσεβέσιν ὑμῶν ἑπόμενοι γράμμασιν ἀναμεῖναι τοὺς παντα- M IIII 1233
χόθεν ἀφικνουμένους θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους, μάλιστα δὲ τὸν ἁγιώτατον τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως καὶ τοὺς σὺν αὐτῶι θεοφιλεστάτους μητροπολίτας καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς Ἰταλίας L III 565
καὶ Σικελίας καὶ οὕτως κοινὸν ἁπάντων ποιῆσαι συνέδριον καὶ κοινῆι ψήφωι κυρῶσαι τῶν ἁγίων πατέρων τὴν πίστιν τῶν ἐν Νικαίαι συναθροισθέντων. καὶ γὰρ πολλαὶ μετ' ἐκείνην γενόμεναι σύνοδοι οὐδὲν καινοτομῆσαι κατ' ἐκείνης ἐτόλμησαν, ἀλλ' ἐκείνηι πάντηι ἐμμένειν
2 ἐνομοθέτησαν. ὡς δὲ εἴδομεν τοὺς ἀπ' Αἰγύπτου δυσχεραίνοντας καὶ οἰομένους ἡμᾶς ἁπλῶς ἀναβολαῖς κεχρῆσθαι, ὑπεσχόμεθα συνεδρεύειν, ὁπόταν ὁ μεγαλοπρεπέστατος κόμης τῶν καθωσιωμένων δομεστίκων Κανδιδιανὸς ἀπὸ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας τούτου χάριν

VS, D [= mn], AW

1 καινοφωνίασ V 2 οἰκότα V τε] δὲ V 4 τοῦ om. SD 6 ἢ τάχα δήπου W τάχα δήπου VSD τάχα δέ που A 7 ἐξηγοὺμενα A μὴ δὲ D καὶ om. VW 8 ὑπο-μνησθέντεσ SD 11 αὐτοῦ SD 13 δεῖ] δὴ S 15 ἐπαφῆναι VW 16 ὡς om. A θεοῦ] χῦ V 17 ἀκταίτιοσ A 19 σύμπαντα D

VS, D [= mn], AΛ

ρμς V μβ S μγ' D 25 παρὰ om. SD 27 συγκληθέντων S 28 ἐβουλήθημεν μὲν Λ 30 μεγαλουπόλεως D μητροπολίτασ SDAΛ ἐπισκόπους V 31 καὶ οὕτως κοινὸν om. V 33 πάντη SD πάντεσ VA om. Λ 35 ἁπλῶς VSDA *nequiquam* Λ ὁπότε SD

ἀποσταλεὶς συγκαλέσαι ἡμᾶς βουληθείη· ταῦτα δὲ καὶ αὐτῶι διὰ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων ἐδηλώσαμεν. ἐπειδὴ δὲ ἔγνω αὐτοῦ ἡ μεγαλοπρέπεια καὶ τὸν ἁγιώτατον Ἰωάννην τὸν τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως ἐπίσκοπον καὶ τοὺς σὺν αὐτῶι πλησίον ὄντας (τοῦτο γὰρ αὐτῶι οἱ ἀποσταλέντες ὑπ' αὐτοῦ ἐδήλωσαν μαγιστριανοί), καὶ ἄλλοι δὲ ἠγγέλθησαν ἐκ τῆς Δύσεως θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι, παρηγγύησεν ἅπασιν ἀναμεῖναι πάντων τὴν παρουσίαν
3 κατὰ τὰ δόξαντα τῆι εὐσεβεῖ ὑμῶν κορυφῆι. καὶ ἡμεῖς μὲν τὴν ἡσυχίαν ἠγαπήσαμεν εἴξαντες τοῖς γραφεῖσιν ὑπὸ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας· Αἰγύπτιοι δὲ καὶ Ἀσιανοὶ οὔτε τὸ κοινῆι συμφέρον ταῖς ἐκκλησίαις λογισάμενοι οὔτε τὸν εἰρηνικὸν καὶ ἔννομον τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας σκοπὸν ἀποδεξάμενοι, μᾶλλον δὲ καὶ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς καὶ τοὺς βασιλικοὺς θεσμοὺς πατήσαντες ἔφυγον μὲν τὴν ἀκόλουθον καὶ σύμφωνον τῆς πίστεως ὁμολογίαν, ῥῆξαι δὲ ἴσως τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἐθελήσαντες σῶμα καθ' ἑαυτοὺς συνηθροίσθησαν, ἀλλότρια τῆς τε ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας ἐργαζόμενοι καὶ τῶν ἀρτίως γραφέντων παρὰ τῆς
ep. 31 ὑμετέρας εὐσεβείας γραμμάτων. μίαν γὰρ παρὰ πάντων σύμφωνον ἐκτεθῆναι πίστιν ἐν τοῖς ὑπὸ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας ἀποσταλεῖσι διηγορεύσατε γράμμασι πρόσφορον τοῖς τε
4 εὐαγγελικοῖς καὶ ἀποστολικοῖς γράμμασι καὶ τοῖς τῶν ἁγίων πατέρων δόγμασιν. ἀλλ' οὐδὲν τούτων λογισάμενοι οἱ προειρημένοι καθ' αὑτοὺς μὲν ἔπραξαν ἃ ἔπραξαν, ἃ παρὰ πάντων τὸ ὑμέτερον εἴσεται κράτος· τοὺς δὲ σὺν αὐτοῖς στασιώτας εἰς τὴν ἀγορὰν διασπείραντες συγχύσεως τὴν πόλιν ἐνέπλησαν, τὰς οἰκίας ἡμῶν περιόντες δημοσίαι, ἐπιόντες τὸ κοινὸν ἡμῶν συνέδριον ⟨καὶ⟩ διαταράττοντες, ἀνήκεστα ἄττα ἀπειλοῦντες, Μέμνονος τοῦ ἐπισκόπου ἐξάρχου τῆς στάσεως γενομένου καὶ τὰς μὲν ἁγίας ἐκκλησίας καὶ τὰ ἅγια μαρτύρια καὶ τὸ ἅγιον Ἀποστόλιον ἡμῖν ἀποκλείσαντος, ἵνα μηδὲ προσφυγεῖν ἐλαυνόμενοι δυνηθῶμεν, ἐκείνοις δὲ τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν ἀνοίξαντος καὶ συνεδρεύειν ἐκεῖ παρασκευά-
5 σαντος καὶ πᾶσιν ἡμῖν θάνατον ἀπειλήσαντος. δεόμεθα οὖν τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας καὶ
ep. 25 ἀντιβολοῦμεν καὶ ἱκετεύομεν, ἐπειδὴ τοῖς τῆς ὑμετέρας φιλοχρίστου κορυφῆς γράμμασιν
M IIII 1236 εἴξαντες τὴν Ἐφεσίων κατελάβομεν, ἀγνοοῦντες τὰς βαρβαρικὰς ταύτας ἐφόδους, κελεῦσαι ἡμᾶς ἢ ἀνεπηρεάστους φυλαχθῆναι καὶ ἐννόμως τὸ συνέδριον γενέσθαι, μηδενὸς τῶν κληρικῶν ἢ τῶν μοναζόντων μήτε τῶν ἡμετέρων μήτε τῶν Αἰγυπτίων ἐπεισιόντος τῶι συνεδρίωι μήτε τινὸς τῶν ἀκλήτως ἐληλυθότων ἐπισκόπων ἐπὶ ταραχῆι τῆς ἁγίας συνόδου,
L III 568 δύο δὲ σὺν τῶι μητροπολίτηι ἀφ' ἑκάστης ἐπαρχίας τοὺς ἐκκρίτους καὶ δυναμένους τὰ τοιαῦτα εἰδέναι ζητήματα εἰς τὸ συνέδριον συνεισελθεῖν καὶ μετ' εἰρήνης καὶ συμφωνίας τὴν τῶν ἁγίων πατέρων βεβαιῶσαι πίστιν ἢ κελεῦσαι ἡμᾶς ἀκινδύνως τὰ οἰκεῖα καταλαβεῖν· ἀπειλοῦσι γὰρ καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς ἡμᾶς ἀποστερεῖν.

6 Καὶ εἰσὶν οἱ ὑπογράψαντες
Νεστόριος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως
Φρίτιλας ἐπίσκοπος Ἡρακλείας τῆς Θράικης

VS, D [= mn], AΛ

1 θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου SD 2 τὸν[2] om. VA 3 ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως [μεγαλοπόλεως V] VAΛ ἀντιοχείας SD 4 *praefectiani et magistriani* Λ 5 παρεγγύησεν D παρενεγγύησεν S 10 ἀκολουθίαν SD om. Λ 11 ἴσως] *clare* Λ θελήσαντες A 14 ἡμετέρας S γράμμασιν ἀποσταλεῖσι διηγορεύσατε V πρόσφορον VAΛ πρὸς τὸ συμφέρον SD 15 γράμμασι VAΛ δόγμασι SD δόγμασιν VAΛ om. SD 16 ἠγησάμενοι SD *nihil horum cogitantes ex toto* Λ ἑαυτοὺς SD ἃ ἔπραξαν AΛ om. VSD 17 εἴσεται VSDA *faciet aliena* Λ στασιώτας Λ στρατιώτας VSDA 18 ἔπλησαν SD περιιόντες DA 19 καὶ addidi *aggressi sanctum et perturbantes nostrum commune concilium* Λ 24 ἡμετέρας A φιλοχρίστου κορυφῆς AΛ κεφαλῆς φιλοχρίστου V εὐσεβοῦς καὶ φιλοχρίστου κορυφῆς SD 25 *simpliciter ad Ephesum uenimus* Λ 26 ἢ VA om. SDΛ 27/28 συνεδρίωι VAΛ δημοσίωι SD 30 συνεισελθεῖν V εἰσελθεῖν SDAΛ 33 οἱ V om. SDA 34—p. 15. 9 plura nomina in Λ 35 φρίτιλας VA φριτῖλος S φριτίλος D θρακικῆς SD

Ἑλλάδιος ἐπίσκοπος Ταρσοῦ
Δεξιανὸς ἐπίσκοπος Σελευκείας τῆς Ἰσαυρίας
Ἱμέριος ἐπίσκοπος Νικομηδείας
Ἀλέξανδρος ἐπίσκοπος Ἀπαμείας μητροπόλεως
Εὐθήριος ἐπίσκοπος Τυάνων
Βασίλειος ἐπίσκοπος Θεσσαλίας
Μάξιμος ἐπίσκοπος Ἀναζαρβοῦ
Ἀλέξανδρος ἐπίσκοπος Ἱερᾶς πόλεως Εὐφρατησίας
Δωρόθεος ἐπίσκοπος Μαρκιανουπόλεως τῆς Μυσίας

147 = 31

148 = S 77. uersio Syriaca [Σ] ex cod. Mus. Brit. 14557 a P. Bedjan edita est [Nestorius, Le livre d'Héraclide p. 523—542]; praetera inserta sunt prooemium et interpretationes ei apologetici contra Theodoretum [V 167—169] recensioni quam exhibent codices stirpis Ψ et uersio Latina [Λ^{s}] quae extat in Collectione Sichardiana 4

Ἐπίλυσις τῶν δώδεκα κεφαλαίων ῥηθεῖσα ἐν Ἐφέσωι ὑπὸ Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, τῆς ἁγίας συνόδου ἀξιωσάσης αὐτὸν σαφέστερον αὐτοῖς ἐκτρανωθῆναι τὴν τούτων λύσιν Pusey 240 PG 76, 293

1 Πάντα ἐνώπια τοῖς συνιοῦσιν καὶ ὀρθὰ τοῖς εὑρίσκουσιν γνῶσιν κατὰ τὸ γεγραμμένον. οἳ μὲν γὰρ ὀξεῖ τε καὶ καθαρῶι διανοίας ὄμματι τοῖς ἱεροῖς τῆς θεοπνεύστου γραφῆς περιτυγχάνοντες λόγοις τὸ ἐξ αὐτῶν ὄφελος θεῖον ὥσπερ τινὰ καὶ οὐράνιον θησαυρὸν ταῖς ἑαυτῶν εἰσοικίζουσιν ψυχαῖς· οἳ δὲ τὸν νοῦν ἔχοντες τῶι ψεύδει προσνενευκότα καὶ τῆς τινων ἀθυροστομίας ἡττώμενον καὶ βεβήλου γνώσεως ἐραστὴν ἐκείνων ἔσονται κοινωνοὶ περὶ ὧν ὁ μακάριος γράφει Παῦλος· ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσεν τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ. τυφλώττουσιν γὰρ καί εἰσιν ὁδηγοὶ τυφλῶν· τοιγάρτοι καὶ τοῖς τῆς ἀπωλείας ἐμπίπτουσιν βόθροις. ὡς γὰρ αὐτός πού φησιν ὁ σωτήρ, τυφλὸς τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῆι, ἀμφότεροι εἰς βόθρον ἐμπεσοῦνται. καταφλυαροῦσιν τοίνυν τινὲς τῶν τῆς ἀληθείας δογμάτων καὶ δὴ καὶ σκαιότητος διαβολικῆς τὸν οἰκεῖον ἐμπλήσαντες νοῦν παραχαράττειν ἐπείγονται τὸ τῆς Prov. 8, 9 2 Cor. 4, 4 P 241 Mt. 15, 14

148 cf. quae scribit synodus Orientalium ad mandatarios [A 67]: ἀπεστείλαμεν δὲ τῆι ὑμετέραι ὁσιότητι καὶ τὴν πρόσφατον γενομένην ἑρμηνείαν ὑπὸ τοῦ Ἀλεξανδρέως τῶν αἱρετικῶν κεφαλαίων

VS, D [= mn], AΛ
2 σελευκίας V σελεύκησ SD 3/4 Νικομηδείας — ἐπίσκοπος om. V 4 μητροπόλεως om. SD 7 alias Μαξιμῖνος uel Μαξιμιανός ἀναβαρζοῦ SD
VS, D [= mn], QBΣ, Ψ [= ARWl], Λ^{s}
16—18 Ἐπίλυσις — αὐτοῖσ ἐκτρανωθῆναι V [ἐκθεῖναι αὐτοῖσ SD] — λύσιν VSD Προοίμιον λόγου κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείασ περὶ τῶν ιβ̄ κεφαλαίων τῶν παρ' αὐτοῦ ἐκτεθέντων Q Τοῦ ἐν ἁγίοισ πρσ̄ ἡμῶν κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ ἑρμηνεία τῶν ἐκτεθέντων παρ' αὐτοῦ κατὰ νεστορίου δώδεκα κεφαλαίων· πρόλογοσ B τοῦ αὐτοῦ ἀναθεματισμοὶ ιβ̄ μετα ἑρμηνείασ καὶ θεοδωρήτου ἀντιρρήσεισ καὶ πρὸσ αὐτὰσ ἐπιλύσεισ R τοῦ αὐτοῦ πρόλογοσ εἰσ τὰ δώδεκα κεφάλαια καὶ τὰσ αὐτῶν ἑρμηνείασ W om. Al ρμη̄ V οδ' D 20 τῆσ διανοίασ D 23 προσνενευκότασ S τῆσ SDQBΣΛ^{s} ταῖσ VΨ τινῶν ἕνεκεν B ἀθυροστομίασ SDQBΣΛ^{s} ἀθυροστομίαισ VΨ ἡττώμενον VSDQΣ ἡττώμενοι BΨΛ^{s} καὶ om. VSDB ἐραστὴν VSDQΣ ἐρασταὶ BΨΛ^{s} 24 παῦλοσ λέγει S 25—27 εἰς τὸ — βόθροις om. Λ^{s} 25 διαυγάσαι ARW διαυγάσαι αὐτοῖσ B 27 περιπίπτουσι B 28 βόθυνον DB 29 πεσοῦνται B καὶ^{2} om. B 30 νοῦν ἐμπλήσαντεσ B

εὐσεβείᾳς μυστήριον καὶ τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας τοῦ μονογενοῦς οὐ μετρίαν ποιοῦνται
1 Tim. 1, 7 τὴν κατάρρησιν, μὴ νοοῦντες μήτε ἃ λέγουσιν μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦν-
2 ται κατὰ τὸ γεγραμμένον. εὑρεταὶ δὲ τῆς τοιαύτης ἀσεβείας γεγόνασιν πολλοὶ μὲν καὶ
ἕτεροι κατὰ τοὺς ἄνωθεν ἔτι καὶ παρωιχηκότας καιρούς, νυνὶ δὲ τῆς ἐκείνων ἀνοσιότητος
οὐδὲν ἀποδέοντες Νεστόριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἐκείνους Φαρισαίους
Ioh. 10, 33 ἀντανιστάμενοι τῷ Χριστῷ καὶ ἀναίδην ἀνακεκραγότες· διὰ τί σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς
PG 296 σεαυτὸν θεόν; ἦν οὖν ἀναγκαῖον καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς τοῖς παρ' ἐκείνων ἀνταποδύ-
σασθαι λόγοις ἀναθεματίσαι τε αὐτῶν τὰ μιαρὰ καὶ βέβηλα δόγματα, μεμνημένους θεοῦ
Amos 3, 12.13 λέγοντος διὰ φωνῆς προφήτου ἱερεῖς ἀκούσατε καὶ ἐπιμαρτύρασθε τῷ οἴκῳ
Ies. 62, 10 Ἰακώβ, λέγει κύριος παντοκράτωρ καὶ πάλιν πορεύεσθε διὰ τῶν πυλῶν
μου καὶ τοὺς λίθους ἐκ τῆς ὁδοῦ διαρρίψατε. δεῖ γὰρ ἡμᾶς τῶν τῆς ἀληθείας
ὑπεραθλοῦντας δογμάτων ἐκ μέσου ποιεῖσθαι τὰ σκάνδαλα, ὡς ἂν κατ' οὐδένα τρόπον
αὐτοῖς προσπταίοντες οἱ λαοὶ διὰ λείας ὥσπερ ἔρχοιντο τρίβου πρὸς τὰς ἱερὰς τε καὶ
Ps. 117, 20 θείας αὐλάς, μόνον οὐχὶ καὶ ἐφ' ἑκάστης λέγοντες· αὕτη ἡ πύλη τοῦ κυρίου, δίκαιοι
P 242 3 εἰσελεύσονται ἐν αὐτῇ. Νεστορίου τοίνυν ξένων τε καὶ ἀνοσίων δυσφημιῶν
ὄχλον τοῖς ἰδίοις ἐνθέντος βιβλίοις, ἀναγκαίως τῆς τῶν ἐντευξομένων αὐτοῖς σωτηρίας
φροντίζοντες, συντεθείκαμεν ἀναθεματισμούς, οὐ τὸ εἰς νοῦν ἥκον ἁπλῶς ἐνθέντες τῇ
ep. 6 γραφείσῃ πρὸς αὐτὸν παραινετικῇ ἐπιστολῇ, ἀλλ' ὡς ἔφημεν ἀρτίως, ξένα καὶ ἀλλότρια
τῶν τῆς εὐσεβείας δογμάτων ἀποφαίνοντες τῆς ἐκείνου φρενοβλαβείας τὰ εὑρήματα.
ἐπασχάλλουσι δὲ τάχα πού τινες τοῖς παρ' ἡμῶν λόγοις, ἢ μὴ συνιέντες ἀληθῶς τῶν
γεγραμμένων τὴν δύναμιν ἢ τῆς Νεστορίου μιαρᾶς αἱρέσεως ὑπασπισταὶ γεγονότες καὶ
μεριζόμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰ αὐτὰ φρονοῦντες ἐκείνῳ. λανθάνει μὲν οὖν οὐδένα
τῶν ὀρθὰ φρονεῖν εἰωθότων τὸ ἀληθές· ἐπειδὴ δὲ εἰκὸς ταῖς παρ' ἐκείνων εὐρεσιλογίαις
παρενηνεγμένους μὴ συνιέναι τινὰς ὅπως τε καὶ τίνα τρόπον γεγόνασιν, δεῖν ᾠήθην ἕκαστον
τῶν ἀναθεματισμῶν ἑρμηνεῦσαι διὰ βραχέων καὶ τὴν δύναμιν αὐτῶν ὡς ἔνι καλῶς ἀφη-
γήσασθαι. ἔσται γάρ, ὥς γε οἶμαι, τὸ χρῆμα τοῖς ἐντυγχάνουσιν οὐκ ἀσυντελὲς εἰς
ὄνησιν.

Ἀναθεματισμὸς ᾱ

4 Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ θεὸν εἶναι κατὰ ἀλήθειαν τὸν Ἐμμανουὴλ καὶ διὰ τοῦτο θεοτόκον τὴν
ἁγίαν παρθένον (γεγέννηκεν γὰρ σαρκικῶς σάρκα γεγονότα τὸν ἐκ θεοῦ λόγον), ἀνάθεμα ἔστω.

VS, D [= mn], QBΣ, Ψ [= ARWl], Λs

1 εὐσεβείας QBΨΣΛs ἀληθείας VSD μετρίως V ποιοῦντες R 2 δ] τι B τίνος VΣ 3 αἱρεταὶ γὰρ Q καὶ πολλοὶ R 4 ἔτι καὶ QBΨ καὶ ἔτι SD ἔτι V 6 ἀνιστάμενοι Q ἀνέδην VDBAl ἀνακεκραγότος S 7 ἑαυτὸν VAR, corr. A 7/8 ἀνταποδύεσθαι V ἀνταποδυσάμενοι Q 8 τε om. A μεμνημένοις W 9 ἐπιμαρτύρασθαι SQ ἐπιμαρτύρεσθε Rl 10 ἰακὼβ QBΨΣΛs ιηλ VSD λέγει] βλέπει W 11 τοὺς λίθους τοὺς ARlΛs ὑμᾶς VW 11/12 γὰρ τῶν — ὑπεραθλοῦντας ἡμᾶς B 12 ποιήσασθαι Q κατ'] καὶ Q 13 προσπταίονται Q πρὸς παίοντες R ἔχοιντο VQ τρίβους R τε om. V 14 ἑκάστη VBΨ 15/16 ὄχλον δυσφημιῶν B 15 δυσφημιῶν Q 16 ταῖς ἰδίαις A βιβλίοις ἐνθέντος B ἐνθέντες SmR βίβλοις AR τοῖς Ql αὐταῖς A σωτηρίοις Q 17 ἀναθεματισμοὺς om. VΣ 17/18 οὐ — γραφείσῃ om. Q 17 ἐνθέντες ἁπλῶς B εὐδὺς ἐνθέντες S 18 παραινετικῆς ἐπιστολῆς S ἔφαμεν ARl 19 δογμάτων τῆς εὐσεβείας B ἀποφαίνονται Q εὑρήματα [εὑρέματα Ql] QBΨΣΛs ἐγκλήματα SD γεννήματα V 20 ἀπασχολῶσι Q ἀπασχάλλουσι W τάχα om. ΨΛs 22 εὐσέβειαν Q λανθάνουσι RWlΛs οὖν VSDBAΣ om. QRWlΛs οὐδέ τινα V 23 τὰ ὀρθὰ VSD οἰκῶς V εἴκω Q εὐρησιλοιγίαισ Q εὐρησιλογίαισ R 24 παρενηνεγμένα D παρενηνεγμένας Q ὅπως τε] πῶς VSD τίνι τρόπῳ B δεῖν] διεν Q 26 γε om. Ψ ὡς οἶμαι post. χρῆμα add. lmg πρὸς B

28 ἀναθεματισμὸς ᾱ [πρῶτος SW] VSDBW ἀναθεματισμὸς ᾱ [πρῶτος A] τοῦ ἁγίου κυρίλλου ARlmgΛs om Q ᾱ Qmg 29 κατὰ ἀλήθειαν om. Q 29/30 τὴν ἁγίαν θεοτόκον καὶ παρθένον R 30 γὰρ om. R θῦ πρ̄ VSD θῦ θν̄ B

Ἐπίλυσις ᾱ

P 243

5 Οἱ μακάριοι πατέρες οἱ κατὰ καιροὺς ἐν τῇι Νικαέων πόλει συναγηγερμένοι καὶ τὸν τῆς ὀρθῆς καὶ ἀδιαβλήτου πίστεως ὅρον ἐκτιθέμενοι πιστεύειν ἔφασαν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητὴν καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, αὐτὸν λέγοντες τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς πεφηνότα λόγον τὸν δι' οὗ τὰ πάντα, τὸ φῶς τὸ ἐκ τοῦ φωτός, τὸν θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, σαρκωθῆναί τε καὶ ἐνανθρωπῆσαι, παθεῖν καὶ ἀναστῆναι. θεὸς γὰρ ὢν κατὰ φύσιν ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπελάβετο, καθά φησιν ὁ μακάριος Παῦλος, Hebr. 2, 16
καὶ παραπλησίως ἡμῖν μετέσχεν αἵματος καὶ σαρκός· γεγέννηται γὰρ κατὰ σάρκα ἐκ τῆς PG 297 Hebr. 2, 14
ἁγίας παρθένου καὶ ἄνθρωπος πέφηνε καθ' ἡμᾶς, οὐκ ἀπολισθήσας τοῦ εἶναι θεός, μὴ γένοιτο· ἀλλ' ὢν ὅπερ ἦν, καὶ μεμενηκὼς ἐν τῇι τῆς θεότητος φύσει τε καὶ δόξηι. φαμὲν οὖν αὐτὸν ἄνθρωπον γεγενῆσθαι, οὐ τροπὴν ὑπομείναντα τὴν εἰς ὅπερ οὐκ ἦν, οὐκ ἀλλοίωσιν (ἀεὶ γάρ ἐστιν ὁ αὐτὸς καὶ τροπῆς ἀποσκίασμα παθεῖν οὐκ ἀνέχεται), ἀλλ' οὐδὲ φυρμὸν Iac. 1, 17
ἢ ἀνάχυσιν ἢ σύγκρασιν τῆς οὐσίας αὐτοῦ πρὸς τὴν σάρκα γεγενῆσθαι διοριζόμεθα. φαμὲν δὲ σαρκὶ ψυχὴν ἐχούσηι τὴν λογικὴν ἡνῶσθαι τὸν λόγον ὑπὲρ νοῦν τε καὶ ἀπορρήτως καὶ ὡς μόνος οἶδεν αὐτός. οὐκοῦν μεμένηκε θεὸς καὶ ἐν προσλήψει σαρκὸς καί ἐστιν εἷς υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ αὐτὸς καὶ πρὸ παντὸς αἰῶνος καὶ χρόνου καθὸ νοεῖται λόγος καὶ ἀπαύγασμα τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, καὶ ἐν ἐσχάτοις και- Hebr. 1, 3
6 ροῖς οἰκονομικῶς ἄνθρωπος δι' ἡμᾶς. ἐπειδὴ δὲ ἀναιροῦσιν τινὲς τὴν κατὰ σάρκα P 244
γέννησιν αὐτοῦ τὴν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγενημένην ἐπὶ σωτηρίαι τῶν ὅλων, οὐκ εἰς ἀρχὴν τοῦ εἶναι θεὸν καλοῦσαν αὐτόν, ἀλλ' ἵνα ἡμᾶς ἀπαλλάξηι θανάτου καὶ φθορᾶς γεγονὼς καθ' ἡμᾶς, ταύτης ἕνεκα τῆς αἰτίας ὁ πρῶτος ἡμῖν ἀναθεματισμὸς κατακέκραγε μὲν τῆς ἐκείνων κακοπιστίας, τὸ δὲ ὀρθῶς ἔχον ὁμολογεῖ, θεὸν εἶναι λέγων κατὰ ἀλήθειαν τὸν Ἐμμανουὴλ καὶ διὰ τοῦτο θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον.

Ἀναθεματισμὸς β̄

7 Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν ἡνῶσθαι τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ἕνα τε εἶναι Χριστὸν μετὰ τῆς ἰδίας σαρκός, τὸν αὐτὸν δηλονότι θεόν τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον, ἀνάθεμα ἔστω.

Ἐπίλυσις

8 Ὁ θεσπέσιος γράφει Παῦλος ὁ τῶν θείων μυστηρίων ἱερουργός· ὁμολογουμένως 1 Tim. 3, 16
μέγα ἐστὶν τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· ὃς ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδι-

8—10. 13/14 adfert Alexander Hierapolitanus in Coll. Casin. 224, 3

VS, D [= mn], QBΣ, Ψ [= ARWl], Λ^{s}

1 ἑρμηνεία τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου B ἑρμηνεία AW ἑρμηνεία ᾱ Rl om. Q 3 κανώνα Q ἐκθέμενοι VSD 4 τε om. Q 5 πατρὸς om. VSD 6 τὸν δι' — πάντα om. l τὸν om. Q τὰ πάντα QBARWΣΛ^{s} τὰ πάντα ἐγένετο VSD utrumque in codd. Λ^{s} τοῦ om. D τὸν ἐκ θῦ ἀληθινοῦ θν̄ ἀληθινόν VSD παθεῖν τὲ VSDl ἦν R 8 θεοῦ QΣ πρσ̄ VSDBΨΛ^{s} 9 μετέσχεν ἡμῖν A γεγέννηται — σάρκα om. Λ^{s} γεγένηται SΣ γὰρ om. R 10 γέγονε V 11 τῆς θεότητος] θεία l 14 ἀνάκρασιν ἢ ἀνάλυσιν Q γενέσθαι BW 15 τὸν λόγον ἡνῶσθαι B δὲ ΨΛ^{s} 17 ὁ χ̄σ̄ AR^{corr}W 18 καὶ καθὸ V ἀπαύγασμα BΨΛ^{s} χαρακτὴρ VSDΣ ἀπαύγασμα καὶ χαρακτὴρ Q 19 ἡμᾶς γεγονὼς VSD 20 τὴν om. B γεγενημένην ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου B γεγεννημένην Vl οὐκ εἰς] οὐχ ὡς l 21 θεὸν om. Vl καλούσης RW λαβόντος l αὐτὸν] ἐν αὐτῇ l γεγονότος l 22 ἡμῶν Q μὲν om. Ψ 23 κακοπιστίας ἐκείνων B τὸ] ὁ W ἔχων QW ἔχειν RΛ^{s} λέγον D om. l

25 inscr. om. Q β̄ Q^{mg} δεύτερος VA

29 ἐπίλυσις V ἐπίλυσις β D λύσις S^{mg} ἑρμηνεία τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου B ἑρμηνεία W^{mg} ἑρμηνεία κυρίλλου A τοῦ αὐτοῦ ἑρμηνεία β̄ R ἑρμηνεία τοῦ αὐτοῦ l om. Q, sicut semper 30 θείων om. Vl 31 ὃσ RWΣ *quod* Λ^{s} θσ̄ VSDQBAW^{corrl}

καιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμωι, ἀνελήφθη ἐν δόξηι. τί οὖν ἐστιν τὸ ἐφανερώθη ἐν σαρκί; τουτέστιν γέγονεν σὰρξ ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, οὐ κατὰ μετάστασιν ἢ τροπὴν τῆς ἑαυτοῦ φύσεως,
P 245 ὡς ἤδη προείπομεν, ἰδίαν δὲ μᾶλλον ποιησάμενος σάρκα τὴν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου εἷς τε καὶ ὁ αὐτὸς χρηματίζων υἱός, πρὸ μὲν τῆς ἐνανθρωπήσεως ὡς ἄσαρκος ἔτι λόγος, μετὰ δὲ τὴν ἐνανθρώπησιν ὁ αὐτὸς ἐνσώματος. ταύτηι τοι φαμὲν τὸν αὐτὸν ὑπάρχειν θεόν τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον, οὐ διιστάντες εἰς ἄνθρωπον ἰδικῶς καὶ ἀνὰ μέρος κείμενον τὴν ἐπ'
PG 300 αὐτῶι θεωρίαν καὶ εἰς θεὸν λόγον ἰδικῶς, ἵνα μὴ δύο νοῶμεν υἱούς, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν
9 αὐτὸν ὁμολογοῦντες ὑπάρχειν Χριστὸν καὶ υἱὸν καὶ κύριον. τοὺς δὲ μὴ οὕτως ἔχειν ὑπειληφότας ἢ γοῦν πιστεύειν ἐθέλοντας, διορίζοντας δὲ εἰς υἱοὺς δύο τὸν ἕνα καὶ διιστάντας ἀπ' ἀλλήλων τὰ ἡνωμένα κατὰ ἀλήθειαν, φάσκοντας δὲ κατὰ μόνην τὴν ἀξίαν ἤτοι αὐθεντίαν ἀνθρώπου γενέσθαι συνάφειαν πρὸς θεὸν τῆς ὀρθῆς καὶ ἀμωμήτου πίστεως ἀλλοτρίους
Hebr. 3, 1 Rom. 1, 4 εἶναι φαμέν, ὥστε κἂν ἀπόστολος ὀνομάζηται κἂν κεχρῖσθαι λέγηται καὶ εἰς υἱὸν ὡρίσθαι θεοῦ, οὐκ αἰσχυνόμεθα τὴν οἰκονομίαν, αὐτὸν δὲ φαμὲν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, ὅτε καθ' ἡμᾶς γέγονεν ἄνθρωπος, ὠνομάσθαι δὴ τότε καὶ ἀπόστολον, κεχρῖσθαι δὲ μεθ' ἡμῶν κατὰ τὸ ἀνθρώπινον. ὁ γὰρ γεγονὼς καθ' ἡμᾶς, εἰ καὶ μεμένηκεν ὅπερ ἦν, οὐ παραιτήσεται τὰ ἡμῶν, προσίεται δὲ μᾶλλον ὁμοῦ τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις τὰ ἀνθρώπινα διὰ τὴν οἰκονομίαν, οὐδὲν ἐντεῦθεν εἰς οἰκείαν ἀδικούμενος δόξαν ἡ φύσιν. ἔστιν γὰρ ἔστιν καὶ οὕτω θεὸς καὶ τῶν ὅλων κύριος.

P 246 Ἀναθεματισμὸς γ̄

10 Εἴ τις ἐπὶ τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ διαιρεῖ τὰς ὑποστάσεις μετὰ τὴν ἕνωσιν, μόνηι συνάπτων αὐτὰς συναφείαι τῆι κατὰ τὴν ἀξίαν ἢ γοῦν αὐθεντίαν καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον συνόδωι τῆι καθ' ἕνωσιν φυσικήν, ἀνάθεμα ἔστω.

Ἐπίλυσις

11 Τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας τοῦ μονογενοῦς πολυπραγμονοῦντες τὸ μυστήριον, παραδόξως τε καὶ ἀπορρήτως ἡνῶσθαι φαμὲν ἁγίωι σώματι ψυχὴν ἔχοντι λογικὴν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ἕνα τε οὕτω νοοῦμεν υἱόν, καθάπερ ἀμέλει καὶ ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν ἔξεστιν ἰδεῖν ἑτεροφυᾶ μὲν τῶι σώματι τὴν ψυχήν, πλὴν εἰς ἓν ἄμφω ζῶιον συντεθειμένα. ἀλλ' οὐχ οὕτω ταῦτ' ἔχειν ὑπονοοῦσιν τινές, ἄνθρωπον δὲ ἱστάντες ἡμῖν ἀνὰ μέρος καὶ ἰδικῶς

VS, D [= mn], QBΣ, Ψ [= ARWl], Λ^{s}

1 ὤφθη ἀγγέλοις om. D 3 τροπὴν — φύσεως [τῆς ἑαυτοῦ φύσεως ἢ τροπὴν l] QBΨΣΛ^{s} τροπὴν — φύσεως εἰς σάρκα μεταπεποιημένης [μεταπεποιημένην S μεταπεποιημένος D] VSD 4 μᾶλλον om. ΨΛ^{s} τε om. VS 5 ὡς om. ΨΣΛ^{s} ἐστι l 6 ἐνσώματος VBΨΣΛ^{s} ἐν σώματι SD om. Q τὸν om. S 7 οὐ — ἄνθρωπον om. QRWΛ^{s} οὐκ l διιστάντα S τὲ καὶ VS κειμένην QBRWΛ^{s} τιθέμενοι l 8 καὶ — λόγον] ὡσ ἀνῳ καὶ ὡσ θῳ λόγῳ l καὶ om. VS 9 ὑπάρχειν] τὸν αὐτὸν V καὶ υἱὸν καὶ κύριον om. B 10 ὁρίζοντασ Q δύο υἱοὺσ D διιστῶνταϲ DB διιστάντεσ Ql 11 φάσκοντεσ D ἢ γοῦν B αὐθεντίαν VSD τὴν αὐθεντίαν QBΨ 12 θεὸν] τὸν Q 13 ἀνομάζεται QRl λέγεται Rl εἰσ υἱὸν VSDQB υἱόσ ΨΣΛ^{s} 14 τὸν ἐκ — λόγον φαμὲν ὅτε B λόγον ὅτε VSDΨΣΛ^{s} τοῦτον δσ Q 15 γέγονε καθ' ἡμᾶσ S δὲ Q καὶ κεχρίσθαι [κεχρήσθαι V] δὲ VS 16 ἡμᾶσ σὰρξ Q 16/17 παραιτεῖται VSDΛ^{s} 17 προέσετε Q πρόϊται R προεῖται l 17/18 μέτροις — οἰκείαν] οὐκ Q 17 μέτροισ τῆσ ἀνθρωπότητοσ B 18 ἀδικούμενοσ εἰσ οἰκείαν W

20 om. Q γ Q^{mg} τρίτοσ BAW 22 αὐτὰ l τὴν om. D αὐθεντίαν VDQΨ αὐθεντία S αὐθεντίαν ἢ δυναστείαν BΣΛ^{s} 22/23 τῆι — φυσικήν om. Q 23 φυσικὴ D

24 ἐπίλυσισ V ἐπίλυσισ γ̄ D ἑρμηνεία AW ἑρμηνεία γ̄ R ἑρμηνεία τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου B om. QSl 26 ἁγίωι] ἐν ἁγιότητι κατένωσιν φυσικὴν Q τὴν λογικὴν SD 27 τὲ καὶ VSD νοούμενον Q 28 ἑτεροφυῆ B τῶ σώματι in τὸ σῶμα καὶ corr. B 29 ταῦτα' τέχειν Q ταῦτα ἔχειν B ἀνθρώπων Q δὲ ἱστάντεσ SBΣ διιστάντεσ QRWlΛ^{s} δὲ διιστάντεσ VDA

συνῆφθαί φασιν αὐτὸν τῶι ἐκ θεοῦ πατρὸς φύντι λόγωι κατὰ μόνην τὴν ἀξίαν ἢ γοῦν αὐθεντίαν, οὐ καθ' ἕνωσιν φυσικήν, τουτέστιν ἀληθῆ, καθάπερ ἡμεῖς πιστεύομεν· οὕτω γάρ πού φησιν καὶ ἡ θεία γραφή· καὶ ἦμεν τέκνα φύσει ὀργῆς ὡς καὶ οἱ λοιποί, Eph. 2, 3
τὸ φύσει ἀντὶ τοῦ ἀληθῶς λαμβάνουσα. οἱ διαιροῦντες τοίνυν τὰς ὑποστάσεις μετὰ τὴν ἕνωσιν καὶ ἀνὰ μέρος τιθέντες ἑκατέραν, τουτέστιν ἄνθρωπον καὶ θεόν, ἐπινοοῦντες δὲ συνάφειαν αὐτοῖς τὴν κατά γε μόνην τὴν ἀξίαν, δύο που πάντως ἱστῶσιν υἱούς, καίτοι τῆς θεοπνεύστου γραφῆς ἕνα λεγούσης υἱὸν καὶ κύριον, ὥστε μετὰ τὴν ἄρρητον ἕνωσιν, P 247
κἂν θεὸν ὀνομάσηις τὸν Ἐμμανουήλ, σαρκωθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα νοοῦμεν ἡμεῖς τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον· κἂν ἄνθρωπον εἴπηις, οὐδὲν ἧττον ἐκεῖνον αὐτὸν ἐν τοῖς τῆς ἀν- 9
θρωπότητος μέτροις καθιγμένον οἰκονομικῶς ἐπιγινώσκομεν. γεγονέναι δὲ φαμὲν ἁπτὸν PG 301
τὸν ἀναφῆ, ὁρατὸν τὸν ἀόρατον· οὐ γὰρ ἦν ἀλλότριον αὐτοῦ τὸ ἐνωθὲν αὐτῶι σῶμα, ὃ καὶ ἁπτὸν εἶναι φαμὲν καὶ ὁρατόν. τοὺς δὲ μὴ οὕτω πιστεύοντας, διιστάντας δέ, ὡς ἔφην, τὰς ὑποστάσεις μετὰ τὴν ἕνωσιν καὶ ψιλὴν αὐταῖς συνάφειαν ἐπινοοῦντας κατὰ μόνην τὴν ἀξίαν ἢ γοῦν αὐθεντίαν, ἀλλοτριοῖ τῶν ὀρθὰ φρονεῖν εἰωθότων ὁ προκείμενος ἀναθεματισμός. 15

Ἀναθεματισμὸς δ̄

12 Εἴ τις προσώποις δυσὶν ἢ γοῦν ὑποστάσεσιν τάς τε ἐν τοῖς εὐαγγελικοῖς καὶ ἀποστολικοῖς συγγράμμασιν διανέμει φωνὰς ἢ ἐπὶ Χριστῶι παρὰ τῶν ἁγίων λεγομένας ἢ παρ' αὐτοῦ περὶ ἑαυτοῦ καὶ τὰς μὲν ὡς ἀνθρώπωι παρὰ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἰδικῶς νοουμένωι προσάπτει, τὰς δὲ ὡς θεοπρεπεῖς μόνωι τῶι ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγωι, ἀνάθεμα ἔστω. 20

Ἐπίλυσις

13 Ἐν μορφῆι καὶ ἰσότητι τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὑπάρχων ὁ ἐξ αὐτοῦ λόγος οὐχ Phil. 2, 6
ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῶι, καθὰ γέγραπται, καθῆκε δὲ μᾶλλον ἑαυτὸν εἰς ἑκούσιον κένωσιν καὶ καταπεφοίτηκεν ἐθελοντὴς ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς, οὐ μεθεὶς τὸ εἶναι P 248
ὅ ἐστιν, μεμενηκὼς δὲ καὶ οὕτω θεὸς καὶ τὸ τῆς ἀνθρωπότητος οὐκ ἀτιμάσας μέτρον. 25
πάντα τοίνυν αὐτοῦ τὰ θεοπρεπῆ καὶ τὰ ἀνθρώπινα. ποῦ γὰρ ἔτι κεκένωκεν ἑαυτόν, εἰ τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις ἐπηρυθρία; καὶ εἰ παραιτοῖτο τὰ ἀνθρώπινα, τίς ὁ κατω-
14 θήσας αὐτὸν ὡς ἐξ ἀνάγκης καὶ βίας εἰς τὸ γενέσθαι καθ' ἡμᾶς; πάσας τοίνυν τὰς ἐν

4—6 Ephraim Antioch. ap. Phot. 229 p. 259b 41 ἑρμηνεύων αὐτὸς ἑαυτόν .... 'οἱ διαιροῦντες — ἱστῶσιν υἱούς' 28—p. 20, 3 λόγον et p. 20, 13—15 Timoth. arm. p. 68

VS, D [= mn], QBΣ, Ψ [= ARWI], Λs

1 τοῦ Q 2 τὴν αὐθεντίαν VSD οὐκ ἕνωσιν Q καὶ καθάπερ VS 3 φύσει τέκνα ὀργῆς VSD φύσει ὀργῆς τέκνα Ψ 4 λαμβάνουσαν I οἱ] οὐ Σ 4/5 τοίνυν — τιθέντες om. Q 5 δὲ] καὶ V 6 αὐταῖς B γε om. Q ἱστῶμεν Σ καίτοι] καὶ τὸν Q 7 ἕνα om. D 8 κἂν] καὶ QR σαρκωθέντα] σταυρωθέντα V τὲ καὶ VS 9 πρσ̄ θῡ Q εἴποις Q αὐτὸν ἐκεῖνον B ἐκεῖνον W 9/10 μέτροις τῆς ἀνότητος B καθιγμένον DARI καθηγμένον VW καθήμενον Q καθειγμένον Bcorr, om. S δὲ φαμὲν QΨΣΛs δὲ φαμὲν αὐτὸν V φαμὲν τοίνυν αὐτὸν SD φαμὲν B 11 ὁρατὸν δὲ B 12 ἀόρατον Q διιστῶντας VS 13 αὐταῖς] ἅτε Q ἐπινοοῦντες R 14 τὴν om. B ἀλλότρια Q φρονεῖν εἰωθότων] φρονούντων V 16 om. Q δ̄ Qmg τέταρτος A 17/18 ἀποστολικοῖς καὶ εὐαγγελικοῖς BI εὐαγγελικοῖς V 18 γράμμασι SD χῡ B 19 θῡ πρσ̄ VSD 20 ἔστω om. W

21 ἐπίλυσις V ἐπίλυσις δ̄ D λύσις Smg ἑρμηνεία AW ἑρμηνεία δ̄ RI ἑρμηνεία τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου B 23 ἴσα τὸ εἶναι S καθὼς VSD 24 ἑκουσίαν Q ἐθελοντὶ B 25 ὅπερ VS δὲ μᾶλλον VSD τῆς ἀνθρωπότητος οὐκ ἀτιμάσας τὸ Q 26 τὰ om. W τά τε BΛs τὰ om. V ποῦ] οὐ Q κεκοινώνηκεν Q ἢ Q 27 ἐπηρυθρία SWΛs ἐπερυθρία QR ἐπερυθριᾶ VDAI ἐρυθριᾶ B παρητεῖτο VΛs ἀνθρώπινα λαλεῖν DQB 27/28 κάτω θήσας SDQBRW 28 καὶ] ἢ Q

τοῖς εὐαγγελίοις φωνάς, τάς τε ἀνθρωπίνας καὶ μὴν καὶ τὰς θεοπρεπεῖς, ἑνὶ προσώπωι προσάψομεν, ἐπειδὴ καὶ ἕνα πιστεύομεν υἱὸν εἶναι Χριστὸν Ἰησοῦν, τουτέστιν ἐνανθρωπήσαντα καὶ σεσαρκωμένον τὸν τοῦ θεοῦ λόγον· ὥστε κἂν λέγηι τι τῶν ἀνθρωπίνων, τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος αὐτοῦ μέτροις καταλογιούμεθα τὰ ἀνθρώπινα (αὐτοῦ γὰρ πάλιν καὶ τὸ ἀνθρώπινον) κἂν ὡς θεὸς διαλέγηται, θεὸν εἶναι πιστεύοντες τὸν ἐνανθρωπήσαντα, πάλιν ὡς ἑνὶ Χριστῶι καὶ υἱῶι τὰς ὑπὲρ ἀνθρώπου φύσιν προσνεμοῦμεν φωνάς. οἱ δὲ διιστάντες εἰς δύο πρόσωπα δύο που πάντως ἐπινοοῦσιν υἱούς. ὥσπερ γὰρ τὸν καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπον οὐκ εἰς δύο πρόσωπα διαιρεῖσθαι θέμις, κἂν εἰ ἐκ ψυχῆς νοοῖτο καὶ σώματος, ἀλλ' εἷς ἐστιν καὶ ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ Ἐμμανουήλ· ἐπειδήπερ εἷς ἐστιν υἱὸς καὶ κύριος ὁ σεσαρκωμένος καὶ ἐνανθρωπήσας τοῦ θεοῦ λόγος, ἓν αὐτοῦ πάν-
PG 304 τως ἐστὶν καὶ πρόσωπον, καὶ αὐτῶι προσνεμοῦμεν τά τε ἀνθρώπινα διὰ τὴν οἰκονομίαν
P 249 τὴν μετὰ σαρκὸς καὶ μὴν καὶ τὰ θεῖα διά τοι τὴν ἐκ θεοῦ καὶ πατρὸς ἀπόρρητον γέννησιν. οἱ δὲ διιστάντες καὶ ἀπομερίζοντες εἰς ἄνθρωπον ἰδικῶς, ὡς ἕτερον ὄντα υἱὸν παρὰ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, καὶ εἰς θεὸν ἰδικῶς, ὡς ἕτερον ὄντα υἱόν, δύο λέγοντες υἱούς, ὑποφέρονται δικαίως τῆι δυνάμει τοῦ προκειμένου ἀναθεματισμοῦ.

Ἀναθεματισμὸς ε̄

15 Εἴ τις τολμᾶι λέγειν θεοφόρον ἄνθρωπον τὸν Χριστὸν καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον θεὸν εἶναι
Hebr. 2, 14 κατὰ ἀλήθειαν ὡς υἱὸν ἕνα καὶ φύσει, καθὸ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος καὶ κεκοινώνηκεν παραπλησίως ἡμῖν αἵματος καὶ σαρκός, ἀνάθεμα ἔστω.

Ἐπίλυσις

Ioh. 1, 14 **16** Σάρκα γενέσθαι φησὶν ὁ θεσπέσιος εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, οὐ κατὰ μετάστασιν ἢ τροπὴν τῆς ἰδίας φύσεως εἰς σάρκα μεταπεποιημένον, καθάπερ ἤδη
Hebr. 2, 14 προείπομεν (ἔχει γὰρ τὸ ἀναλλοίωτον ὡς θεός), ἀλλ' ὅτι κεκοινώνηκεν παραπλησίως ἡμῖν αἵματος καὶ σαρκὸς καὶ γέγονεν ἄνθρωπος. ἔθος γὰρ τῆι θεοπνεύστωι γραφῆι σάρκα
Lc. 3, 6 τὸν ἄνθρωπον ὀνομάζειν· γέγραπται γὰρ ὅτι ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ. ἀλλ' οἱ τῶν ἀνοσίων δογμάτων εὑρεταί, Νεστόριός τε καὶ οἱ σὺν αὐτῶι ἤτοι οἱ τὰ αὐτὰ φρονοῦντες ἐκείνωι ὑποκρίνονται μὲν ὁμολογεῖν τὴν τοῦ σεσαρκῶσθαι φωνήν, οὐ μὴν ἔτι καὶ σαρκωθῆναί φασιν κατὰ ἀλήθειαν τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, τουτέστιν ἄνθρωπον
P 250 γενέσθαι καθ' ἡμᾶς μετὰ τοῦ μεῖναι ὃ ἦν, ἀλλὰ γὰρ ὡς εἰς ἄνθρωπον τῶν ἁγίων ἕνα τὸν

VS, D [= mn], QBΣ, Ψ [= ARWI], Λs

1 ἀνῖνασ τὲ B καὶ² om. Ψ τὰς om. Q 2 προσάψομεν BARIΛsTim. προσάψωμεν QW προσάπτομεν VSD ἐπεὶ δὴ δὲ καὶ Q εἶναι υἱὸν Ψ 3 τε καὶ VSD λέγειν Q 4 μέτροισ αὐτοῦ QB τὰ ἀνθρώπινα om. SΛs 4/5 αὐτοῦ — ἀνθρώπινον om. I τὰ ἀνθρώπινα ARWΛs 6 καὶ om. V 7 διιστῶντεσ QW εἰσ δύο πρόσωπα διιστάντεσ B πάντωσ ποῦ R πάντωσ Q 8 διαιρεῖσθαι om. S εἰ QB om. VSDΨ 9 ἐπειδήπερ QΨΣΛs ἐπειδὴ γὰρ VSDB 9/10 ἐστιν εἷσ V 10 υἱός] θῦ B 10/11 αὐτῶν πάντων Q 11 ἀνῖνᾶ τὲ I 12 μὴν — θεῖα] τὰ θεῖα δὲ B τοι om. VSDΨ καὶ QΨΣΛs om. VSDB γέννησιν om. Q 13 διιστῶντεσ VSDBW υἱὸν om. Tim. 13/14 παρὰ — δύο om. Q 14 καὶ εἰς — υἱόν om. RWI ὑπό φαίροντα R

16 om Q ε̄ Qmg πέμπτοσ S 17 μᾶλλον] πάλιν A 17/18 κατὰ ἀλήθειαν θεὸν εἶναι S 18 ὡς] καὶ V καὶ² om. Q

20 ἐπίλυσισ V ἐπίλυσισ ε̄ D om. QS ἑρμηνεία AW ἑρμηνεία ε̄ RI ἑρμηνεία τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου B 21 γενέσθαι φησὶν VSΨΣΛs γεγενῆσθαι φησὶν D φησὶ φορέσασ Q ὁ θεσπέσιοσ — ἰωάννησ σάρκα φησὶ γεγενῆσθαι B 22 ἢ τροπὴν om. Q 23 προείπαμεν Q τὸ om. S ἡμῖν παραπλησίωσ VΨ 24 καὶ² om. Q 26 ἀνομοίων I τε om. BΨ ἤτοι οἱ Q ἤτοι VSD ἤτοι testatur Σ οἱ ΨΛs om. B 27 ἐκείνωι om. B τοῦ θῦ A φωνήν] superscr. φύσιν A m. rec. 28 καὶ σαρκωθῆναι ἔτι I ἔτι] ὅτι V 29 γεγονέναι SD εἶναι ΨΛs ὡσ εἰσ VSDQBARcorrΣ ὡσεὶ I ὡσ RWΛs τὸν in εἰσ τὸν corr. B

ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγεννημένον κατοικῆσαι διισχυρίζονται τὸν μονογενῆ τοῦ θεοῦ λόγον, ἵνα μηκέτι Χριστὸς εἷς ὁμολογῆται καὶ υἱὸς καὶ κύριος καὶ προσκυνητός, ἀλλ' ὡς ἄνθρωπος ἰδικῶς καὶ κατὰ μόνας νοούμενος μόνῃ συναφείαι τῇ κατὰ τὴν ἑνότητα τῆς
17 ἀξίας τετιμημένος συμπροσκυνῆται καὶ συνδοξάζηται. κατοικεῖ μὲν γὰρ ἐν ἡμῖν ὁ τῶν ὅλων θεὸς διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος. καὶ γοῦν πάλαι μὲν ἔφασκεν δι' ἑνὸς τῶν ἁγίων προφητῶν ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεὸς καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι λαός. γράφει δὲ καὶ ὁ μακάριος Παῦλος· οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς θεοῦ ἐστὲ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; ἔφη δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Χριστὸς περὶ τῶν ἁγίων προφητῶν ἤτοι τῶν προγεγονότων δικαίων· εἰ ἐκείνους εἶπεν θεούς, πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐγένετο, ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασεν καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον· υἱὸς τοῦ θεοῦ εἰμί; ἀλλ' οὐχ ὥσπερ ἐν ἡμῖν οἰκεῖ θεός, οὕτω καὶ ἐν Χριστῷ· θεὸς γὰρ ἦν φύσει, πεφηνὼς καθ' ἡμᾶς, εἷς τε καὶ μόνος υἱὸς καὶ ὅτε γέγονε σάρξ. οἱ τοίνυν τολμῶντες λέγειν θεοφόρον ἄνθρωπον ὑπάρχειν αὐτὸν καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ἐνανθρωπήσαντα θεὸν ὑποπίπτουσιν ἀναγκαίως τῷ προκειμένῳ ἀναθεματισμῷ.

2 Cor. 6, 16 cf. Leu. 26, 12

1 Cor. 3, 16

Ioh. 19, 35. 36

Ἀναθεματισμὸς ϛ̄

PG 305

18 Εἴ τις λέγει θεὸν ἢ δεσπότην εἶναι τοῦ Χριστοῦ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον τὸν αὐτὸν ὁμολογεῖ θεόν τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον, ὡς γεγονότος σαρκὸς τοῦ λόγου κατὰ τὰς γραφάς, ἀνάθ μα ἔστω.

P 251

Ioh. 1, 14

Ἐπίλυσις

19 Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἷς τε καὶ μόνος καὶ κατὰ ἀλήθειαν υἱὸς ὑπάρχων τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς γέγονεν σάρξ, ὁ λόγος, καὶ κατάρχει τῶν ὅλων ὁμοῦ τῷι ἰδίωι γεννήτορι κάμπτει τε αὐτῷι πᾶν γόνυ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων καὶ ἐξομολογεῖται πᾶσα γλῶσσα ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρός. ἔστιν τοίνυν αὐτὸς κύριος μὲν τῶν ὅλων καθὸ νοεῖται καὶ ἔστιν θεός, εἰ καὶ μὴ δίχα σαρκὸς μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν, αὐτὸς δὲ ἑαυτοῦ οὔτε θεὸς οὔτε δεσπότης. καὶ γάρ ἐστιν τῶν ἀτοπωτάτων, μᾶλλον δὲ δυσσεβείας ἁπάσης ἐπίμεστον ἀληθῶς τὸ οὕτω φρονεῖν ἢ λέγειν. εἰκότως οὖν ἐπ' αὐτῷι δὴ τούτωι γέγονεν ὁ προκείμενος ἀναθεματισμός.

Phil. 2, 10. 11

12—14 ἀλλ' — σάρξ Timoth. arm. p. 92

VS, D [= mn], QBΣ, Ψ [= ARW1], Λ^{s}

1 γεγενημένον SmQ om. Σ 1/2 λόγον τοῦ θῦ B 2 μὴ καὶ ἔτι V 2/3 εἷς — νοούμενος om. W 2 ὁμολογεῖται VQR καὶ υἱὸς — προσκυνητός om. D 3 καὶ om. BR1 4 τετιμημένον S συμπροσκυνεῖται καὶ συνδοξάζεται D μὲν γὰρ om. Λ^{s} γὰρ] τὰσ S ὑμῖν S 5 καὶ πάλαι ΨΛ^{s} πάλιν S δι' ἑνὸς] διὰ D 6 αὐτοῖσ VSΣ 7 καὶ αὐτοὶ — λαός om. D ἔσονται αὐτοὶ λαόσ μου B μου AR(B) 9 ἁγίων QBRW1ΣΛ^{s} ἁγίων αὐτσῦ VSD οἰκείων A δικαίων Σ ἁγίων VSDQBΨΛ^{s} εἰ καὶ S 12 τοῦ om. DQ ὑμῖν SQ ἐνοικεῖ B ὁ θ̄σ̄ QA1 13 φύσει ἦν VSD πεφηνὼσ om. D οὔτε Q 14 λέγειν τολμῶντεσ B 16 om. Q ϛ̄ Q^{mg} ἔκτοσ AW1 17 λέγει om. V θεὸν ἢ om. Q 18 ὁμοῦ τὲ θῦ V θ̄ν̄ τέλειον ὁμοῦ Q γεγονότα S

20 ἐπίλυσισ V ἐπίλυσισ ϛ D om. SQ ἑρμηνεία AW ἑρμηνεία ϛ̄ R ἑρμηνεία ἕκτη I ἑρμηνεία τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου B 21 ὁ χ̄σ̄ DARW εἷσ SDQBAW ὁ εἷσ VR1 καὶ^{2} om. BRW1ΣΛ^{s} ὑπάρχων κατὰ ἀλήθειαν ῡσ̄ W 22 ὁ λόγος om. Λ^{s} ὁ] ὡσ A καὶ om. QAΣ συγκατάρχει VSD συγκατάρχει τὲ B συγκατάρχων A τῶν ὅλων] τῶ λόγω Q ἅμα Ψ 23 κάμπτει τε] καὶ κάμπτει B 24 γλῶσσα] δόξα V 24/25 καὶ π̄ρ̄σ̄ VΣ π̄ρ̄σ̄ ἀμήν B 25 ὁ αὐτὸς V κ̄σ̄ μὲν τῶν ὅλων QBΨΛ^{s} μὲν κ̄σ̄ τῶν ὅλων SD μὲν τῶν ὅλων κ̄σ̄ V καθὸ VSDΛ^{s} καθὰ Ψ καθὰ καὶ Q καθὸ καὶ B 26 αὐτοῦ Q 27 καὶ γὰρ ἐστι VSDQBΣ ἔστι [ἔστιν R] γὰρ ΨΛ^{s} ἀπάσησ om. B 28 ἢ] καὶ Q

Ἀναθεματισμὸς ζ̄

20 Εἴ τίς φησιν ὡς ἄνθρωπον ἐνηργῆσθαι παρὰ τοῦ θεοῦ λόγου τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν τοῦ μονογενοῦς εὐδοξίαν περιῆφθαι ὡς ἑτέρωι παρ' αὐτὸν ὑπάρχοντι, ἀνάθεμα ἔστω.

P 252 Ἔπίλυσις

21 Ὅτε τὴν κατὰ σάρκα γέννησιν τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ εὐηγγελίζετο τῆι ἁγίαι
Lc. 1, 31 παρθένωι ὁ μακάριος Γαβριήλ, τέξηι, φησίν, υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ
Mt 1, 21 Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.
ὠνόμασται δὲ καὶ Χριστὸς διὰ τὸ κεχρῖσθαι μεθ' ἡμῶν ἀνθρωπίνως κατὰ τὴν τοῦ ψάλλοντος
Ps. 44, 8 φωνὴν ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀδικίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε
ὁ θεὸς ὁ θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου. καίτοι
Ioh. 3, 34 γὰρ ὑπάρχων αὐτὸς τοῦ ἁγίου πνεύματος χορηγὸς καὶ οὐκ ἐκ μέτρου διδοὺς τοῖς ἀξίοις
Ioh. 1, 16 αὐτό (πλήρης γάρ ἐστιν καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν
κατὰ τὸ γεγραμμένον), οἰκονομικῶς ὡς ἄνθρωπος κεχρῖσθαι λέγεται νοητῶς, καταπτάντος
ἐπ' αὐτὸν τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἵνα καὶ ἐν ἡμῖν καταμείνηι, καίτοι διὰ τὴν ἐν Ἀδὰμ παρά-
βασιν ἀποφοιτῆσαν ἐν ἀρχαῖς. αὐτὸς οὖν ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος γενόμενος σὰρξ
κέκληται Χριστὸς καὶ τὴν θεῶι πρέπουσαν δυναστείαν ἰδίαν ἔχων εἰργάζετο τὰ παράδοξα.
οἱ τοίνυν λέγοντες τῆι Χριστοῦ δυναστείαι τὴν τοῦ μονογενοῦς εὐδοξίαν περιῆφθαι, ὡς
ὄντος ἑτέρου τοῦ μονογενοῦς παρὰ τὸν Χριστόν, δύο φρονοῦσιν υἱοὺς καὶ τὸν μὲν ἐνερ-
P253 PG 308 γοῦντα, τὸν δὲ ἐνεργούμενον ὡς ἄνθρωπον ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς· ταύτηι τοι καὶ ὑποφέρονται
τῆι δυνάμει τοῦ ἀναθεματισμοῦ.

Ἀναθεματισμὸς η̄

22 Εἴ τις τολμᾶι λέγειν τὸν ἀναληφθέντα ἄνθρωπον συμπροσκυνεῖσθαι δεῖν τῶι θεῶι λόγωι καὶ συνδοξάζεσθαι καὶ συγχρηματίζειν θεὸν ὡς ἕτερον ἑτέρωι [τὸ γὰρ σύν ἀεὶ προστιθέμενον τοῦτο νοεῖν ἀναγκάσει] καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον μιᾶι προσκυνήσει τιμᾶι τὸν Ἐμμανουὴλ καὶ μίαν αὐτῶι τὴν δοξολογίαν ἀνάπτει καθὸ γέγονεν σὰρξ ὁ λόγος, ἀνάθεμα ἔστω.

Ἔπίλυσις

23 Εἷς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα καὶ εἰς ἕνα υἱὸν καὶ μὴν καὶ εἰς ἓν ἅγιον πνεῦμα
Rom. 6, 3. 4 βεβαπτίσμεθα· εἶτα, φησὶν ὁ μακάριος Παῦλος, οὐκ οἴδατε ὅτι ὅσοι εἰς Χριστὸν

VS, D [= mn], QBΣ, Ψ [= ARWl], Λs

1 om. Q ζ̄ Qmg ἕβδομοσ A 2 ἐνεργεῖσθαι QRW ἐνηργεῖσθαι Wcorr ὑπὸ VSD 3 ἕτερον B ὑπάρχοντα B

4 ἐπίλυσισ V ἐπίλυσισ ζ̄ D om. SQ ἑρμηνεία AW ἑρμηνεία ζ̄ Rl ἑρμηνεία τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου B 5 κατὰ — γέννησιν] σάρκα Q τοῦ υἱοῦ τοῦ θῦ τοῦ μονογενοῦσ VSD 6 τέξει QR 7 αὐτοῦ Q 8 ὠνομάσθη Q καὶ om. V 9 φωνὴν ἡ φησιν B ἀδικίαν QΨ ἀνομίαν VSDB 11 αὐτὸσ ὑπάρχων Q ἐκ om. S 12 αὐτοῦ QΛs αὐτὸν R πλῆρεσ RWl *plenitudo* Λs ἐκ om. Ψ, superscr. W πάντεσ ἡμεῖσ B 13 νοητῶσ καὶ οὐκ ἀνθρωπίνωσ SD 13/14 καταπτάντοσ ἐπ' αὐτὸν νοητῶσ B 15 λόγοσ τοῦ θῦ B σὰρξ γενόμενοσ VSDB 16 δύναμιν VSD ἔχων ἰδίαν A ἐργάζετο R ἐργάζεται S τὰ om. VR 17 τὴν S τοῦ χῦ SBl εὐδοξίαν] δυναστείαν Q ὡς] ἡ B 18 τοῦ om. RWl 19 καὶ om. Q ὑποφέρονται δικαίωσ B

21 om. Q η̄ Qmg ὄγδοοσ A 22 ἀναλημφθέντα R συνπροσκυνεῖσθαι R 22/23 τῶι θεῶι λόγωι om. Q 23 συνχρηματίζειν QR συνσχηματίζειν D ἑνετέρῳ QΛs 23/24 τὸ γὰρ — ἀναγκάσει VBΨΣΛs om. QSD cf. apol. adu. Orient. 62. adu. Theodoret. 56 24 ἀναγκάσοι B τιμᾶν QRWl 25 ὁμολογίαν V ἀνάπτει QSΛs συνάπτει VA συνάπτειν RW ἀναπέμπει DB ἀναπέμπειν l ὁ λόγος om. Λs

26 ἐπίλυσισ V ἐπίλυσισ η̄ D λύσισ Smg om. Q ἑρμηνεία AW ἑρμηνεία η̄ Rl ἑρμηνεία τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου B 27 υἱὸν ἕνα SD μὴν καὶ οιν BR ἕνα Q πνα ἅγιον VS 28 εἶτα] ἔτι B

ἐβαπτίσθημεν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. πεπιστεύκαμεν τοίνυν καὶ βεβαπτίσμεθα εἰς ἕνα, καθάπερ ἔφην, υἱὸν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστόν, τουτέστιν σεσαρκωμένον καὶ ἐνανθρωπήσαντα τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ἕνα τε ὄντα καὶ θεὸν ἀληθῶς προσκυνεῖν δεδιδάγμεθα καὶ μεθ' ἡμῶν αἱ ἄνω δυνάμεις· γέγραπται γάρ· ὅταν δὲ εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. γέγονε δὲ πρωτότοκος ὁ μονογενής, ὅτε καὶ ἄνθρωπος πέφηνε καθ' ἡμᾶς· τότε γὰρ καὶ ἀδελφὸς κεχρημάτικε τῶν ἀγαπώντων αὐτόν. εἴ τις τοίνυν συμπροσκυνεῖσθαί φησιν ὡς ἄνθρωπον ἰδικῶς ἑτέρωι παρ' αὐτὸν ὑπάρχοντι τῶι ἐκ θεοῦ λόγωι καὶ οὐχὶ καθ' ἕνωσιν ἀληθῆ συνενεγκὼν εἰς ἕνα Χριστὸν καὶ υἱὸν καὶ κύριον μιᾶι προσκυνήσει τιμᾶι, ὑπυφέρεται δικαίως τῆι δυνάμει τοῦ ἀναθεματισμοῦ.

Hebr. 1, 6 P 254

10 Rom. 8, 29

Ἀναθεματισμὸς θ̄

24 Εἴ τίς φησιν τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν δεδοξάσθαι παρὰ τοῦ πνεύματος, ὡς ἀλλοτρία δυνάμει τῆι δι' αὐτοῦ χρώμενον καὶ παρ' αὐτοῦ λαβόντα τὸ ἐνεργεῖν δύνασθαι κατὰ πνευμάτων ἀκαθάρτων καὶ τὸ πληροῦν εἰς ἀνθρώπους τὰς θεοσημείας, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ἴδιον αὐτοῦ τὸ πνεῦμά φησιν, δι' οὗ καὶ ἐνήργηκε τὰς θεοσημείας, ἀνάθεμα ἔστω.

Ἐπίλυσις

25 Ἄνθρωπος γεγονὼς ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος ἀπομεμένηκεν καὶ οὕτω θεός, πάντα ὑπάρχων ὅσα καὶ ὁ πατήρ, δίχα μόνου τοῦ εἶναι πατήρ, καὶ ἴδιον ἔχων τὸ ἐξ αὐτοῦ καὶ οὐσιωδῶς ἐμπεφυκὸς αὐτῶι πνεῦμα ἅγιον, εἰργάζετο τὰς θεοσημείας, ὥστε καὶ ἄνθρωπος γεγονώς, ἐπεὶ μεμένηκε καὶ οὕτω θεός, ὡς ἰδίαι δυνάμει τῆι διὰ τοῦ πνεύματος ἐπλήρου τὰ θαύματα. οἱ δὲ λέγοντες ὡς ἄνθρωπον ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς ἢ γοῦν ἕνα τῶν ἁγίων δεδοξάσθαι καὶ αὐτὸν τῆι διὰ τοῦ πνεύματος ἐνεργείαι, οὐχ ὡς ἰδίαι μᾶλλον, ἀλλ' ὡς ἀλλοτρίαι καὶ θεοπρεπεῖ χρώμενον, καὶ ὡς ἐν χάριτος μέρει λαβεῖν παρὰ τοῦ πνεύματος τὴν εἰς οὐρανοὺς ἀνάληψιν ὑποκείσονται δικαίως τῆι δυνάμει τοῦ ἀναθεματισμοῦ.

P 255

VS, D [= mn], QBΣ, Ψ [= ARWl], Λ^{s}

1 ἐβαπτίσθητε QB ἐβαπτίσθητε QB 2 βαπτίσματοσ αὐτοῦ V 3 κενώτητι QR 4 καὶ εἰσ V ἔφημεν B 5 τὸν^{2} om. VBl, corr. l τὲ καὶ VS 6 τὸν om. l καὶ om. VSΣ ἀληθῶς om. VS 7 γὰρ VQBΛ^{s} δὲ S γὰρ ὅτι ΨD ὅταν δὲ] ὅτε B 9 ὅτι VA 10 συνπροσκυνεῖσθαι R προσκυνεῖσθαι D αὐτὸν ὡσ D 11 ἀνῶ W καὶ ὡσ ἑτέρω D θῦ πρσ VSD 12 συνεισηνεγκὼν Q 13 δικαίως — ἀναθεματισμοῦ] τῶ προκειμένω ἀναθεματισμῶ B

14 om. Q ἕνατοσ A 15 τὸν χν̄ DQ δεδοξάσθαι QBVSD δοξάζεσθαι Ψ πρσ̄ Q 16 δι' QBΨΛ^{s} ἰδία VSDΣ δύνασθαι ἐνεργεῖν B 17 κατά τε QB θεοσημίασ VDBAl θεοσεβείασ S καὶ om. Q 18 τὸ ἴδιον αὐτοῦ τὸ S ἐνήργηκε DBΨ ἐνήργη καὶ Q ἐνήργησε VS 18. 22 θεοσημίασ VDBAl

19 ἐπίλυσισ V ἐπίλυσισ θ̄ D ἑρμηνεία SAW ἑρμηνεία θ̄ Rl ἑρμηνεία τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου B 20 λόγοσ τοῦ θεοῦ B οὕτω] ὄντοσ Q 21 μόνον Q 22 οὐσιῶδεσ Rl αὐτῶ ἐμπεφυκὸσ B συμπεφυκῶσ Q 23 ἐπεὶ μεμένηκε ΨΣ ἐπειδὴ μεμένηκε Q ἐπιμεμένηκε VSD μεμένηκε B *permansit* Λ^{s} ὥστε VSD τῆι — πνεύματος om. B τῆι om. Q 24 θαυμάσια B ἕνα τῶν om. B ἤγουν ἕνα τῶν ἁγίων Σ ἕνα τῶν ἁγίων ἤγουν Q ἤγουν τῶν ἁγίων VSDΨΛ^{s} ἤγουν τινὰ τῶν ἁγίων B 25 δεδόξασται R δοξάζεσθαι A καὶ om SDB αὖ R 26 καὶ^{1} QIΣΛ^{s} καὶ θῦ RW καὶ οὐ VSDBA λαβόντα D 27 δικαίωσ ὑποκείσονται B

Ἀναθεματισμὸς ῑ

Hebr. 3,1 **26** Ἀρχιερέα καὶ ἀπόστολον τῆς ὁμολογίας ἡμῶν γεγενῆσθαι Χριστὸν ἡ θεία λέγει γραφή·
Eph. 5, 2 προσκεκόμικε δὲ ὑπὲρ ἡμῶν ἑαυτὸν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας τῶι θεῶι καὶ πατρί. εἴ τις τοίνυν ἀρχιερέα καὶ ἀπόστολον ἡμῶν γεγενῆσθαί φησιν οὐκ αὐτὸν τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, ὅτε γέγονεν σὰρξ καὶ καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος, ἀλλ' ὡς ἕτερον παρ' αὐτὸν ἰδικῶς ἄνθρωπον ἐκ γυναικός, ἢ εἴ τις λέγει καὶ ὑπὲρ ἑαυτοῦ προσενεγκεῖν αὐτὸν τὴν προσφορὰν καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ὑπὲρ μόνων ἡμῶν (οὐ γὰρ ἂν ἐδεήθη προσφορᾶς ὁ μὴ εἰδὼς ἁμαρτίαν), ἀνάθεμα ἔστω.

Ἐπίλυσις

27 Σμικρὰ μὲν ὁμολογουμένως τῶι ἐκ θεοῦ φύντι λόγωι τὰ ἀνθρώπινα, πλὴν οὐκ ἀπόβλητα διὰ τὴν οἰκονομίαν. κύριος γὰρ ὢν κατὰ φύσιν τῶν ὅλων, καθῆκεν ἑαυτὸν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς, μορφὴν δούλου λαβών, καὶ κεχρημάτικεν ἡμῶν ἀρχιερεὺς καὶ ἀπόστολος, τῶν τῆς ἀνθρωπότητος μέτρων καὶ εἰς τοῦτο καλούντων αὐτόν. προσκεκόμικε δὲ ἑαυτὸν
P 256 ὑπὲρ ἡμῶν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας τῶι θεῶι καὶ πατρί· μιᾶι γὰρ προσφορᾶι τετελείωκεν
Hebr. 10, 14 εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους, καθὰ γέγραπται. ἀλλ' οὐκ οἶδα πῶς οἱ ἑτερόφρονες οὐκ αὐτὸν τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἄνθρωπον γεγονότα διισχυρίζονται χρηματίσαι καὶ ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν, ἀλλ' ὡς ἕτερόν τινα παρ' αὐτὸν ἄνθρωπον ἰδικῶς τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγεννημένον φασὶν χρηματίσαι καὶ ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα καὶ κατὰ προκοπὴν εἰς τοῦτο ἐλθεῖν καὶ οὐχ ὑπέρ γε μόνων ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ἑαυτοῦ προσενεγκεῖν ἑαυτὸν εἰς θυσίαν τῶι θεῶι καὶ πατρί, ὅπερ ἐστὶν τῆς ὀρθῆς καὶ ἀμωμήτου πίστεως ἀλλότριον παντελῶς. οὐ γὰρ ἐποίησεν ἁμαρτίαν, ὁ δὲ κρείττων ὢν τοῦ πλημμελεῖν καὶ ἀμοιρήσας παντελῶς ἁμαρτίας οὐκ ἂν ἐδεήθη θυσίας τῆς ὑπὲρ ἑαυτοῦ. ἐπειδὴ δὲ τὸ εἰκὸς παρωθούμενοι δύο δὴ πάλιν υἱοὺς ἐπινοοῦσιν οἱ ἑτερόφρονες, ἀναγκαίως γέγονεν ὁ ἀναθεματισμός, ἐμφανῆ καθιστὰς τὴν ἀσέβειαν αὐτῶν.

Ἀναθεματισμὸς ιᾱ

PG 312 **28** Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ τὴν τοῦ κυρίου σάρκα ζωοποιὸν εἶναι καὶ ἰδίαν αὐτοῦ τοῦ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγου, ἀλλ' ὡς ἑτέρου τινὸς παρ' αὐτὸν συνημμένου μὲν αὐτῶι κατὰ τὴν ἀξίαν ἢ γοῦν ὡς μόνην θείαν ἐνοίκησιν ἐσχηκότος, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ζωοποιόν, ὡς ἔφημεν, ὅτι γέγονεν ἰδία τοῦ λόγου τοῦ τὰ πάντα ζωογονεῖν ἰσχύοντος, ἀνάθεμα ἔστω.

VS, D [= mn], QBΣ, Ψ [= ARWl], Λ^{s}

1 om. Ql ῑ Q^{mg} δέκατοσ A 2 λέγει om. Q 3 προσκεκομικέναι VSDΣ γὰρ Bl ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν VSB 4 ἀρχιερέα — φησιν] φησιν ἀρχιερέα γενέσθαι καὶ ἀπόστολον B ἐκ] τοῦ W θῦ πρᾶ VSD 5 σὰρξ om. S καὶ om. SDQΛ^{s} αὐτῶν Q 6 καὶ DBΨΛ^{s} om. VSQΣ ἑαυτὸν Q 7 μόνον Q

8 ἐπίλυσισ V ἐπίλυσισ ῑ D ἑρμηνεία S^{mg}AW ἑρμηνεία ῑ R ἑρμηνεία δεκάτη l ἑρμηνεία τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου B 9 θῦ πρᾶ VSD πλὴν ἀλλ' VSD 10 τῶν ὅλων κατὰ φύσιν VSBΛ^{s} ἑαυτὸν καθῆκεν B 11 δούλου μορφὴν S καὶ om. Q ἡμῖν A καὶ ἀρχιερεὺσ καὶ VA 12 καὶ εἰς τοῦτο om. B αὐτῶν R 14 τοὺσ ἁγιαζομένουσ εἰσ τὸ διηνεκὲσ V 14—23 καθὰ — αὐτῶν om. B 14 καθὰ] καὶ l οἶδ' ὅπωσ VQ 15 καὶ οὐκ A θῦ θῦ V τε καὶ VSDΛ^{s} 16—18 ἀλλ' — ἀρχιερέα om. D 17 γεγενημένον SA φασὶ VDΣ φησὶ S καὶ φασὶν QΨΛ^{s} 18 προτροπὴν S ἐληλυθέναι VSD οὐχ αὐτὸν Q γε om. QR, corr. R μόνων AWR μόνον VlΛ^{s} μᾶλλον SDΣ om. Q ἀλλὰ — ὑπὲρ] ἢ SD 19 ἐστὶν] ἐπὶ Rl τὲ καὶ Q 20 ἀλλοτρίαν R δ δὴ Q οὐδὲ R ὢν VSD om. QΨΛ^{s} 21 ἁμαρτίασ παντελῶσ VSD 22 καὶ δύο A ἐπινοοῦσιν υἱοὺσ D 23 καθιστῶν VSD ἀσέβειαν αὐτῶν] ἀλήθειαν S

24 Wl in mg. om. Q ιᾱ Q^{mg} ἑνδέκατοσ A 25 οὐκ QR ἐκ om. D 27 ὡς om. ΣΨΛ^{s} θείαν om. VS ἔφημεν DBΨΛ^{s} ἔφην VSQΣ 28 τὰ om. l ζωογονεῖν QB ζωοποιεῖν VSDΨ

Ἐπίλυσις P 257

29 Τὴν ἁγίαν καὶ ζωοποιὸν καὶ ἀναίμακτον ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τελοῦμεν θυσίαν, οὐχ ἑνὸς τῶν καθ' ἡμᾶς καὶ ἀνθρώπου κοινοῦ σῶμα πιστεύοντες εἶναι τὸ προκείμενον, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ τίμιον αἷμα, δεχόμενοι δὲ μᾶλλον ὡς ἴδιον σῶμα γεγονὸς καὶ μέντοι καὶ αἷμα τοῦ τὰ πάντα ζωογονοῦντος λόγου. κοινὴ γὰρ σὰρξ ζωοποιεῖν οὐ δύναται, καὶ τούτου μάρτυς αὐτὸς ὁ σωτὴρ λέγων· ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιοῦν. Ioh. 6, 63 ἐπειδὴ γὰρ ἰδία γέγονεν τοῦ λόγου, ταύτηι τοι νοεῖται καὶ ἔστιν ζωοποιός, καθά φησιν αὐτὸς ὁ σωτήρ· καθὼς ἀπέστειλέν με ὁ ζῶν πατὴρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με κἀκεῖνος ζήσεται δι' ἐμέ. Ioh. 6, 57 ἐπειδὴ δὲ Νεστόριος καὶ οἱ τὰ αὐτοῦ φρονοῦντες παραλύουσιν ἀμαθῶς τοῦ μυστηρίου τὴν δύναμιν, ταύτηι τοι καὶ μάλα εἰκότως γέγονεν ὁ ἀναθεματισμός.

Ἀναθεματισμὸς ιβ̄

30 Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ τὸν τοῦ θεοῦ λόγον παθόντα σαρκὶ καὶ ἐσταυρωμένον σαρκὶ καὶ θανάτου γευσάμενον σαρκὶ γεγονότα τε πρωτότοκον ἐκ τῶν νεκρῶν, καθὸ ζωή ἐστιν καὶ ζωοποιὸς ὡς θεός, ἀνάθεμα ἔστω.

Ἐπίλυσις

31 Ἀπαθὴς μὲν καὶ ἀθάνατος ὁ ἐκ θεοῦ πατρός ἐστι λόγος· ἀνωτέρω γὰρ τοῦ πάσχειν P 258 ἡ θεία τε καὶ ἀπόρρητός ἐστι φύσις καὶ αὐτὴ τὰ πάντα ζωογονεῖ καὶ φθορᾶς ἀμείνων ἐστὶν καὶ παντὸς τοῦ λυπεῖν εἰωθότος. ἀλλὰ καίτοι ταῦτα οὐσιωδῶς ὑπάρχων ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος ἰδίαν ἐποιήσατο σάρκα τὴν τοῦ θανάτου δεκτικήν, ἵνα τῶι πάσχειν εἰωθότι τὰ ὑπὲρ ἡμῶν καὶ δι' ἡμᾶς εἰς ἑαυτὸν ἀναλαβὼν πάθη πάντας ἡμᾶς ἀπαλλάξηι καὶ θανάτου καὶ φθορᾶς, ζωοποιήσας· ὡς θεὸς τὸ ἴδιον σῶμα καὶ ἀπαρχὴ γεγονὼς τῶν κεκοιμημένων καὶ πρωτότοκος ἐκ νεκρῶν. 1 Cor. 15, 20 οὐ γὰρ ἄνθρωπος ἦν κοινὸς ἰδίαι τε καὶ ἀνὰ μέρος νοούμενος παρὰ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ὁ δι' ἡμᾶς τὸν τίμιον ὑπομείνας σταυρὸν καὶ θανάτου γευσάμενος, ἀλλ' αὐτὸς ὁ τῆς δόξης κύριος σαρκὶ πέπονθεν κατὰ τὰς γραφάς. 1 Petr. 1, 4 ἐπειδὴ δὲ οἱ τὰ κενὰ καὶ δυσσεβῆ δόγματα τῆι ὀρθῆι καὶ ἀμωμήτωι πίστει παρεισκρίνειν ἐθέλοντες ἄνθρωπόν φασ·ν κοινὸν ὑπομεῖναι τὸν ὑπὲρ ἡμῶν σταυρόν, γέγονεν ἀναγκαίως ὁ ἀναθεματισμός, τῆς ἐνούσης αὐτοῖς ἀσεβείας ἐμφανίζων τὸ μέγεθος.

VS, D [= mn], QBΣ, Ψ [= ARWl], Λ^{s}

1—11 om. B 1 ἐπίλυσισ V ἐπίλυσισ ιᾱ D ἑρμηνεία SAW ἑρμηνεία ιᾱ R ἑρμηνεία ἑνδεκάτη l 2 ἁγίαν — ἀναίμακτον om. V ἁγίαν ζωοποιὸν W οὐκ' R 3 εἶναι πιστεύοντεσ VS τὸν προκείμενον V 5 τὰ om. DΨ ζωογονοῦντοσ VQ ζωοποιοῦντοσ SDΨ ζωογονεῖν superscr. ποι V τοῦτο Q 6 ὁ θσ̄ ὁ σρ̄ l 7 καὶ νοεῖται A 8 ὁ αὐτὸσ Q ὁ VS καὶ καθὼσ QARlΛ^{s} 9 ζήσει SDARl δὲ om. Rl 10 αὐτὰ Q ἀληθῶσ W

12 om. Ql ιβ̄ Q^{mg} δωδέκατοσ A 13 σαρκὶ^{2} om. VS 14 ἐν σαρκὶ S δὲ V τῶν om. VS καθὰ Q ζωή τε D ζῶν τε Q 15 ὡσ θσ̄ VSDBΨΣΛ^{s} om. Q cf. apol. adu. Orient. 105 adu. Theodoret. 89

16—28 om. B 16 ἐπίλυσισ V ἐπίλυσισ ιβ̄ D om. Q ἑρμηνεία SAW^{mg} ἑρμηνεία ιβ̄ l ἑρμηνεία ιᾱ R 17 μὲν γὰρ Ψ ὡσ ἀνωτέρω VS ἀνωτέρα DQ γὰρ] τὲ Q 18 ἀκήρατοσ D αὐτὴ ΨΣΛ^{s} αὕτη Q αὕτη VSD τὰ om. Q ζωοποιεῖ VS 19 τοῦ om. S 20 σάρκα τὴν] τὴν σάρκα S τὸ QR 21 καὶ^{2} om. Ql 22 καὶ ζωοποιήσασ W ἴδιον αὐτοῦ VS 23 τῶν νεκρῶν D κοινῶσ l 25 πεπονθὼσ Q 26 καινὰ VΣ βέβηλα l καὶ δύσφημα D τῆσ δυσσεβείασ A δόγματα τὰ R 27 ὑπομένειν Ψ

149 = S 43 A 2

PG 76, 1336 Pusey 263 Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας προσφωνητικὸς ταῖς εὐσεβεστάταις βασιλίσιν περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως

1 Τοῖς τὸ θεῖον καὶ οὐράνιον ἱερουργοῦσι κήρυγμα διὰ φωνῆς Ἡσαίου παρακελεύεται
Ies. 40, 9 λέγων ὁ τῶν ὅλων θεός· ἐπ' ὄρος ὑψηλὸν ἀνάβηθι ὁ εὐαγγελιζόμενος Σιών,
PG 1337 ὕψωσον τῇ ἰσχύι τὴν φωνήν σου, ὁ εὐαγγελιζόμενος Ἰερουσαλήμ· ὑψώσατε, μὴ φοβεῖσθε. χρῆναι γὰρ ἔγωγε φημὶ τοὺς τεταγμένους εἰς ἱερουργίαν καὶ τὸ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ λαλοῦντας μυστήριον οὐ κατερριμμένον ἔχειν καὶ χαμαιριφὲς τὸ φρόνημα καὶ ὄκνωι νικώμενον καὶ δειλίαι συνεσταλμένον, ἀλλ' ὑψοῦ μὲν ὥσπερ εὖ βεβηκότα τὸν νοῦν καὶ οἱονεί πως ἐν ὄρει κείμενον οὕτω τε τῶν τῆς ἀληθείας δογμάτων τὸ ἐξαίρετον κάλλος περιαθρεῖν σπουδάζοντα, ποιεῖσθαι δὲ καὶ τοὺς λόγους ἐν
P 264 παρρησίαι, κἂν εἴ τινες εἶεν οἱ μυσταγωγούμενοι σκληροὶ καὶ δυσάγωγοι καὶ οἷον ἵπποι τινὲς ἀγέρωχοι καὶ ἐξήνιοι, περὶ ὧν καὶ αὐτός πού φησιν ὁ μακάριος Δαυὶδ πρὸς τὸν
Ps. 31, 9 τῶν ὅλων θεόν· ἐν χαλινῶι καὶ κημῶι τὰς σιαγόνας αὐτῶν ἄξεις τῶν μὴ ἐγγιζόντων πρός σέ. εἰ δὲ καὶ τοῖς οὕτως ἔχουσι φρενὸς προσλαλεῖν ἀναγκαῖον, πῶς οὐκ ἂν γένοιτο τῶν ἄγαν σφαλερωτάτων τὸ ἐλέσθαι σιγᾶν καὶ μὴ ταῖς εὐσεβέσιν ὑμῶν ἀκοαῖς ἐνιέναι πλειστάκις καθάπερ τι νᾶμα γλυκὺ καὶ ζωοποιὸν τῶν ἱερῶν γραμμάτων τὴν
Ies. 12, 3 γνῶσιν; ὅπερ ἡμῖν καὶ πάλαι θεὸς ὑπισχνεῖται λέγων διὰ φωνῆς Ἡσαίου· καὶ ἀντλήσετε ὕδωρ μετ' εὐφροσύνης ἐκ τῶν πηγῶν τοῦ σωτηρίου. σωτηρίου δὲ πηγὰς εἶναι φαμὲν τοὺς ἁγίους προφήτας εὐαγγελιστάς τε καὶ ἀποστόλους, οἳ τὸν ἄνωθεν καὶ ἐξ οὐρανοῦ καὶ σωτήριον τῶι κόσμωι βρύουσι λόγον, χορηγοῦντος αὐτοῖς τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἅπασάν τε οὕτω κατευφραίνουσι τὴν ὑπ' οὐρανόν. φέρε τοίνυν εἰς τὰ βάθη τῶν παρ' αὐτοῖς ἐννοιῶν καθιέντες τὸν νοῦν τῆς ἀληθείας τὴν εὕρεσιν ἐκεῖθεν ἀντλήσωμεν. γηπόνοι μὲν οὖν ἐξ ἀγρῶν τὰ εὐοσμότατα τῶν ἀνθέων κατὰ καιροὺς ἀποκείραντες, εἶτα ταῦτα ταλάροις ἐνθέντες ἀποφέρουσι τοῖς δεσπόταις, οἳ δὲ καὶ λίαν ἀσμένως προσίενταί τε καὶ τοῖς ἐξ ὡρῶν ἐπιγάνυνται· ἡμεῖς δὲ ὅσοι τὸ διδασκαλικὸν ἔχομεν ἐπιτήδευμα, καθάπερ ἐξ ἀγροῦ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς οὐκ εὐμάραντον θέαν προσκομίζομεν ἀνθέων, λόγους δὲ μᾶλλον καὶ μυσταγωγίαν τὴν διὰ τοῦ πνεύματος ἀμάραντον ἔχουσαν τῆς εἰς
P 265 Χριστὸν εὐσεβείας τὸ κάλλος εὐωδιάζουσάν τε καὶ μάλα πλουσίως τὸ αὐτοῦ μυστήριον.
2 Cor. 2, 15 γέγραπται γὰρ ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῶι θεῶι.

2 Πρόσειμι δὴ οὖν ἀνατιθεὶς τὸν λόγον ὑμῖν ταῖς εὐσεβεστάταις βασιλίσι, πεποίηταί δέ μοι περὶ τῆς ὀρθῆς τε καὶ ἀμωμήτου πίστεως, ἥπερ ἂν γένοιτο παρ' ὑμῶν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστόν. πρέπει γὰρ ὑμῖν δὴ μάλιστα ταῖς οὕτως ὁσίαις καὶ θεοφιλεστάταις ὁμοῦ τοῖς τῆς βασιλείας ὑπερτάτοις αὐχήμασι καὶ τῆς εἰς Χριστὸν ἀγάπης τὸν στέ-

2 cf. Fcyr 165 infra p. 28, 28

VS, D [= mn], AR, W [= Vind. theol. gr. 18]

2 τοῦ — ἡμῶν om. R ἐν — Ἀλεξανδρείας] αὐτοῦ A ἐπισκόπου W 2/3 προσφωνητικὸς — πίστεως] πρὸς βασιλίδας λόγος ἐν κεφαλαίοις τεσσαράκοντα πρὸς τοῖς τρισί W 2 λόγος προσφωνητικὸς D 3 βασιλίσσι A βασιλίσσαις VSD ρμθ̄ V μ̄γ̄ S μδ' D 6 τῆι] ἐν W 7 φοβῆσθε W ex corr. τὸ om. AR 8 κατερριμμένον RW ἀπερριμμένον SD 9 χαμαιριφὲς V χαμερριφὲς R χαμαρριφὲς A δειλίαις VW ὑψοῦ μὲν] ὑψούμενον W 10 ἐμβεβηκότα A τε] περὶ W 11 σπουδάζοντας D 12 σκληροὶ A 13 καὶ ἀγέρωχοι καὶ S που καὶ αὐτὸς V 14 ἐν χαλινῶ καὶ ἐν κημῶ VSD ἐν κημῶ καὶ χαλινῶ W ἄξεαι SR 15 προσλαβεῖν S προσβάλλειν VW 16 σιγὴν VSDW 18 ὑπισχνεῖτο VR ἀντλήσατε SDW ἀντλήσαται R 19 σριουσ V 20 ἄνωθέν τε W ἄνω τε V 22 φέρε τοίνυν om. SD βάθρα W 23 αὐτοῦ SD τὴν εὕρεσιν τῆς ἀληθείας SD ἀναβλύωμεν S ἀναβλύομεν D 24 εὐοσμώτατα W ἐνθέων D καιρὸν SD ἀποκείροντες SDW 25 ταυτὶ AR om. SD 26 ὁρῶν RW, corr. R ἐπιγάννυνται VDAW ἐπιγάννυται S 27 προκομίζομεν VW 31 ἀναθεὶς D βασιλίσσαις VSDW 32 τε om. V ἡμῶν SDRW 33 τὸν om. VSDW Χριστόν om. S

φανον ἀναδήσασθαι. ἤδη μὲν οὖν ταῖς ἀοιδίμοις ὑμῶν ἐφήρμοσται κορυφαῖς καὶ ἀτελευτήτοις ὑμᾶς εὐκλείαις ὁ τῶν ὅλων καταφαιδρύνει θεός· ὑπὲρ δὲ τοῦ καὶ ἔτι μειζόνως καταλαμπρύνεσθαι τοῦ κατὰ Χριστὸν μυστηρίου τὴν ἀκριβῆ τε καὶ ἀκιβδήλευτον γνῶσιν ἐχούσας εἰς νοῦν συντέθεικα τὸ λογίδιον, διὰ πάσης ἐννοίας καταδεικνὺς ὅτι ὥσπερ ἐστὶν PG 1340
εἷς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, οὕτω καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' 5 1 Cor. 8, 6
οὗ τὰ πάντα (ἓν δὲ δήπου πάντως καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον), καὶ τῶν εἰς δύο μεριζόντων υἱοὺς τὸν ἕνα Χριστὸν καὶ υἱὸν καὶ κύριον, ὀρθὰ φρονεῖν ἐγνωκότες, οὐκ ἀνεξόμεθα. οὐ γὰρ ἕτερον εἶναι φαμὲν υἱὸν τὸν πρὸ παντὸς αἰῶνος γεγεννημένον ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, ἕτερον δὲ τὸν ἐν ἐσχάτοις καιροῖς γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον Gal. 4, 4
ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν καὶ πρὸ τῆς πρὸς σάρκα συνόδου καὶ ἑνώσεως 10
ἀληθοῦς καὶ μετὰ τοῦτο ἔτι. ὁ γὰρ ἐκ θεοῦ πατρὸς κατὰ φύσιν υἱὸς ἔμψυχόν τε καὶ ἔννουν ἑαυτῷ σῶμα λαβὼν γεγέννηται σαρκικῶς διὰ τῆς ἁγίας καὶ θεοτόκου Μαρίας καὶ οὐκ εἰς σάρκα τραπείς, μὴ γένοιτο, προσλαβὼν δὲ μᾶλλον αὐτὴν καὶ τοῦ εἶναι θεὸς οὐκ P 266
8 ἡμελημένως· μεμένηκε γὰρ καὶ οὕτω τῶν ὅλων δεσπότης. ταῦτα φρονεῖν δεδιδάγμεθα. σοφοῖς γὰρ ἡμᾶς παραγγέλμασιν οἱ τῶν ἁγίων ἀποκομίζουσι λόγοι πρός γε τὸ χρῆναι 15
φιλοθηρεῖν τὸ τοῖς ἱεροῖς γράμμασιν ὅτι μάλιστα δοκοῦν καὶ τὴν ἐν τοῖς θείοις δόγμασιν ἀλήθειαν κατασκέπτεσθαι, λεπτὸν ἐνιέντας τοῖς περὶ Χριστοῦ λαλουμένοις τὸν νοῦν καὶ καθαιροῦντας μὲν λογισμοὺς καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως 2 Cor. 10, 5
τοῦ θεοῦ, αἰχμαλωτίζοντας δὲ πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν αὐτοῦ. ἔχοντος γὰρ ἀραρότως καὶ ὡμολογημένου παρὰ πᾶσιν ὅτι καὶ ἐν μορφῇ καὶ ἰσότητι τοῦ θεοῦ καὶ 20
πατρὸς ὑπάρχων ὁ ἐξ αὐτοῦ κατὰ φύσιν λόγος οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι Phil. 2, 6-8
ἴσα θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβών· ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ, πᾶσά πως ἀνάγκη θεοφιλοῦς εὐτεχνίας ἐπίμεστον ἔχειν τὸν νοῦν τὸν ὑπὲρ ἂν γένοιτο σκοπὸς διακρί- 25
νειν εὖ μάλα τῶν περὶ αὐτοῦ γεγραμμένων τὴν δύναμιν, ἵν' ἐν ταυτῷ θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος ὁ αὐτὸς ὑπάρχων ἐπιγινώσκηται, καὶ τὸ εἶναι θεὸς ἀπαραποιήτως ἔχων (ἄτρεπτος γὰρ ἡ τοῦ λόγου φύσις) καὶ τὸ τῆς κενώσεως μέτρον οὐ παραιτούμενος. ἐπηρυθρία γὰρ οὐδαμῶς τοῖς ἰδίοις σκέμμασιν ὁ κένωσιν τὴν ἐθελούσιον οἰκονομικῶς δι' ἡμᾶς ὑπομείνας. δεῖ τοίνυν αὐτὸν καὶ τοῖς τῆς θεότητος ἀξιώμασιν ὁρᾶσθαι διαπρεπῆ καὶ τῆς 30
καθ' ἡμᾶς σμικροπρεπείας οὐκ εἰς ἅπαν ἀπηλλαγμένον διὰ τὸ ἀνθρώπινον, ἀπαιτούσης τοῦτο τῆς οἰκονομίας. εἰ γὰρ θεὸς ὢν λόγος γέγονε σάρξ, τουτέστιν ἄνθρωπος κατά γε τὸ ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, θορυβείτω μηδένα κἂν Ioel 2, 28
εἴ λέγοιτό τι περὶ αὐτοῦ παρὰ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς τῶν ὅσα ἐστὶν ἀνθρωποπρεπῆ, P 267
περιαθρείτω δὲ μᾶλλον αὐτοῦ τὴν ὑπερκόσμιον δόξαν ἐκ δυνάμεως καὶ ὑπεροχῆς τῆς θεο- 35 PG 1341
4 πρεποῦς τε καὶ ἀνωτάτω. ἃ δὲ ἦν μάλιστα παραλύειν εἰκὸς τὸν τῶν ἁπλουστέρων δύνασθαι νοῦν, ταῦτα κατά γε τὸ ἐγχωροῦν καὶ ὡς ἔνι καλῶς διατρανοῦν πειράσομαι, παρατιθεὶς ἑκάστωι ῥητῶι τὴν ἀποχρῶσαν λύσιν εἰς διασάφησιν, θεοῦ πάλιν ἡμῖν κατευρύνοντος καὶ τὴν εἰς τοῦτο τρίβον. δίδωσι γὰρ ῥῆμα τοῖς εὐαγγελιζομένοις δυνάμει Ps. 67, 12

VS, D [= mn], ARW

2 δὲ] γοῦν V 4 συντέθηκα R 6 δὲ om. SD 8 γεγενημένον SW, corr. W 9 γεννώμενον DW γενόμενον²] γενόμενος R 11 ἐκ VSDW om. AR 12 γεγένηται S ἁγίας καὶ AR ἁγίας SD ἁγίας παρθένου καὶ VW 12 καὶ² om. A 16 φιλοθηρᾶν A 17 ἐνιέντες VSD 18 καθαιροῦντες D 19 αἰχμαλωτίζοντες D δὲ om. V ἔχοντες R 20 ὁμολογουμένου SD ὡμολογουμένου in ὡμολογημένου corr. W 22/23 ἀνθρώπου S 25 εὐτεχνίας VARW ἐπινοίας SD σκοπὸν S 28 ἐπηρυθρία scripsi ἐπερυθριᾶ VSDARW 29 δι' ἡμᾶς οἰκονομικῶς SD 31 μικροπρεπείας SW 32 ὁ λόγος V 35 καὶ om. SD 36 ἀνωτάτης V 37 ταῦτα δὴ V ταῦτα δὲ W 38 ἡμῶν A ἡμᾶς R κατευθύνοντος SD

nr. 150 πολλῆι, καθά φησιν ὁ θεσπέσιος μελωιδός. ἐν μὲν οὖν τῶι λόγωι τῶι πρὸς ἡμῶν γεγονότι πρὸς τὰς ἁγίας παρθένους τῶν ἑτοιμοτέρων ῥητῶν καὶ οὐδὲν ἐχόντων τὸ δυσχερὲς εἰς κατάληψιν πλείστην ὅσην πεποιήμεθα τὴν παράθεσιν, ἐν δέ γε τῶι προκειμένωι τῶν ἀσαφεστέρων πεποιήμεθα μνήμην. ἔδει γὰρ ἔδει τὸ θεοφιλὲς ὑμῶν κράτος καὶ ταῦτα εἰδέναι κἀκεῖνα μὴ ἀγνοεῖν, ὡς ἂν δι' ἀμφοῖν τὸ ἀρτίως ἔχον εἰς γνῶσιν καθάπερ τι φῶς ταῖς εὐαγεστάταις ὑμῶν εἰσοικίζοιτο διανοίαις. σκοπὸς δέ μοι τὰ ἐφ' ἑκάστωι διερμηνεύοντι βραχυλογεῖν ὡς οἷόν τε, προτετάξεται δὲ τῶν ἄλλων ὁ περὶ τῆς κενώσεως λόγος. ἰστέον δ' οὖν ὅμως ἐκεῖνο· ὅταν γὰρ ἡμῖν ὀνομάζηται Χριστὸς Ἰησοῦς, ἐνανθρωπήσαντα καὶ σεσαρκωμένον προσήκει νοεῖν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον.

1 Cor. 11, 3 5 Cor. 15, 47. 49 Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστός ἐστιν, κεφαλὴ δὲ γυναικὸς ὁ ἀνήρ, κεφαλὴ δὲ τοῦ Χριστοῦ ὁ θεός. Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοικός τουτέστιν Ἀδάμ, ὁ δεύτερος ἐξ οὐρανοῦ, δῆλον ὅτι
P 268 Χριστός. ἀλλ' ὥσπερ ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοικοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου κατὰ τὸ γεγραμμένον. οὐκοῦν πρώτη γέγονεν ἡμῖν κεφαλὴ τοῦ γένους, τουτέστιν ἀρχὴ ὁ ἐκ γῆς τε καὶ χοικός· ἐπειδὴ δὲ δεύτερος Ἀδὰμ κατωνόμασται Χριστός, κεφαλὴ τέθειται, τουτέστιν ἀρχὴ τῶν δι' αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν ἀναμορφουμένων εἰς ἀφθαρσίαν δι' ἁγιασμοῦ ἐν πνεύματι. οὐκοῦν αὐτὸς μὲν ἡμῶν ἀρχή, τουτέστι κεφαλή, καθὸ πέφηνεν ἄνθρωπος, ἔχει γε μὴν κεφαλὴν αὐτὸς ὡς φύσει θεὸς τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς πατέρα· γεγέννηται γὰρ ἐξ αὐτοῦ κατὰ φύσιν θεὸς ὢν λόγος. ὅτι δὲ ἡ κεφαλὴ σημαίνει τὴν ἀρχήν, ἐμπεδοῖ πρὸς ἀλήθειαν τῶν ἐνδοιαζόντων τὸν νοῦν τὸ κεφαλὴν λέγεσθαι τὸν ἄνδρα τῆς γυναικός· ἐλήφθη γὰρ ἐξ αὐτοῦ. εἷς οὖν ἄρα Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ κύριος ὁ κεφαλὴν μὲν ἔχων ὡς θεὸς κατὰ φύσιν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς πατέρα, γεγονὼς δὲ ἡμῖν κεφαλὴ διά τοι τὸ κατὰ σάρκα συγγενές.

2 Cor. 8, 9 6 Γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσεν πλούσιος ὤν, ἵνα ὑμεῖς τῆι ἐκείνου πτωχείαι πλουτήσητε. Ἄθρει δή μοι καὶ μάλα σαφῶς ἔν γε τουτοισὶ καὶ τῆς θείας τε καὶ ἀκηράτου φύσεως τὴν
PG 1344 ὑπεροχὴν καὶ τῶν τῆς ἀνθρωπότητος μέτρων τὸ ὑφειμένον καὶ πρὸς ἔτι τούτωι τὴν ἀμφοῖν εἰς ἑνότητα σύμβασιν, ἑαυτὸν εἰς τοῦτο καθέντος τοῦ μονογενοῦς. οὐδεὶς μὲν γὰρ λόγος διερμηνεύσειεν ἂν τὸν τῆς θεότητος πλοῦτον, πτωχὴ δὲ λίαν ἡ ἀνθρωπότης, ἣι πάντα ἐστὶ θεόσδοτά τε καὶ ἄνωθεν, καὶ αὐτὸ δὲ πρὸ πάντων τὸ εἶναι· κέκληται γὰρ παρὰ θεοῦ πρὸς
P 269 ὕπαρξιν οὐκ οὖσά ποτε. ἀλλ' ὁ πλούσιος ὡς θεὸς ἐθελοντὴς ἐπτώχευσε καὶ γέγονε καθ' ἡμᾶς, ἵνα λοιπὸν ἡ ἀνθρώπου φύσις ἐν τοῖς τῆς θείας ὑπεροχῆς ὑψώμασιν ἐν Χριστῶι
Eph. 2, 6 γενομένη τὸ τῆς πτωχείας αἶσχος ἀποσκευάζοιτο. συνήγειρε γὰρ ἡμᾶς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἐν Χριστῶι καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, καθὰ γέγραπται, ἀλλ' οὐκ ἂν γεγόναμεν ἐν τούτοις, εἰ μὴ τὴν πτωχεύουσαν ἠμπέσχετο φύσιν ὁ πλούσιος ὡς

28—35 Fcyr 165 τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τὰς εὐσεβεστάτας βασιλίδας Πουλχερίαν καὶ Εὐδοκίαν· οὐδεὶς μὲν γὰρ — ἠμπέσχετο φύσιν τουτέστι περιελάβετο

VS, D [= mn], ARW

1 τῶι²] τὸ R 2 οὐδενὶ Sm 3 γε om. R 6 εὐαγεστάτοις V εἰσοικίζοντο S 7 προσετάζεται D 10 ᾱ in mg. W ἡ om. VSDW ὁ om. VSDW 12 δηλονότι AR δῆλον δὲ ὅτι ὁ V δῆλον δὲ ὁ SDW 13/14 φορέσωμεν — ἐπουρανίου om. W 13 φορέσομεν VR 16 ὁ χ̄ς̄ W 17 τουτέστιν ἡ W 18 τοῖς om. W 19 γεγένηται SW ὁ λόγος VRW 20 πρὸς] τὴν V γενέσθαι SDW 21 ἐλήμφθη R οὖν om. V 22 μὲν om. VSDW κατὰ φύσιν om. SD τοῖς om. DAW 23 τοι] τε W 25 ἡμᾶς VSRW, corr. R in mg. πλουτίσητε V 26 τουτοισὶ] τούτοις εἰ SD 27 καὶ¹ om. SD προσεπ D 27/28 τὴν — ἑνότητα om. SD 28 σύμβασιν] σύμβαλε D ἑαυτῶ SD καθέντος εἰς τοῦτο VW μὲν om. V λόγος om. SD 29 δὲ om. SD δὲ καὶ W ἣι] εἰς Fcyr 30 αὐτοῖ S αὐτῆ D δὲ om. SD τοῦ θῦ VSDW 31 οὐκ om. SD 31/32 καὶ γέγονε καθ' ἡμᾶς om. Fcyr 32 θείας] ἰδίας D

θεός. οὐ γάρτοι πτωχεύσειεν ἂν ὁ κατὰ φύσιν ἰδίαν πτωχεύων ἄνθρωπος, πάθοι δ' ἂν τοῦτο πρεπωδέστερον ὁ πλούσιος ἀληθῶς, τουτέστιν ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, ὅτε γέγονε καθ' ἡμᾶς. εἷς οὖν ἄρα ἐστὶ Χριστὸς καὶ υἱός.

7 Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου γενόμενος ὑπὲρ Gal. 3, 13
ἡμῶν κατάρα· γέγραπται γάρ· ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου. 5
Τοῦ νομικοῦ γράμματος ἐπάρατον ἀποφαίνοντος τὸν ἐν παραβάσει καὶ ἁμαρτίαις, ὁ μὴ εἰδὼς ἁμαρτίαν, τουτέστι Χριστὸς ὑπενήνεκται τῇ δίκῃ ψῆφον ἄδικον ὑπομείνας καὶ τὰ τοῖς ἐν ἀρᾷ πρέποντα παθών, ἵνα ὁ τῶν ὅλων ἀντάξιος ὑπὲρ πάντων ἀποθανὼν τῆς ἁπάντων ἀπειθείας λύσῃ τὰ ἐγκλήματα καὶ ἀγοράσῃ τὴν ὑπ' οὐρανὸν αἵματι τῷ ἰδίῳ. οὐκ ἂν οὖν γέγονεν εἷς ἁπάντων ἀντάξιος, εἴπερ ἦν ἄνθρωπος ἁπλῶς· εἰ δὲ δὴ νοοῖτο θεὸς 10
ἐνηνθρωπηκὼς καὶ σαρκὶ τῇ ἰδίαι παθών, ὀλίγη πρὸς αὐτὸν ἡ σύμπασα κτίσις καὶ ἀπόχρη πρὸς λύτρωσιν τῆς ὑπ' οὐρανὸν ὁ μιᾶς σαρκὸς θάνατος· ἰδία γὰρ ἦν τοῦ ἐκ θεοῦ πατρὸς φύντος λόγου.

8 Τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν διὰ τὸ Hebr. 2, 9
πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπως χάριτι θεοῦ 15
ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου. Ὁ θεσπέσιος Παῦλος τοὺς περὶ τοῦ πάντων P 270
ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ ποιούμενος λόγους, ὅταν δὲ εἰσαγάγῃ, φησί, τὸν πρωτό- Hebr. 1, 6
τοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες
ἄγγελοι θεοῦ. καὶ πάλιν· ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτὴρ τῆς Hebr. 1, 3-5
ὑποστάσεως αὐτοῦ φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, 20
καθαρισμὸν τῶν ἁμαρτιῶν ποιησάμενος, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου
τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, τοσούτῳ κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέ-
λων ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα. τίνι γὰρ
εἶπέν ποτε τῶν ἀγγέλων· υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε;
οὐκοῦν ὅτε γέγονε πρωτότοκος ὁ μονογενὴς καὶ ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς, τότε καὶ εἰσκεκο- 25 Rom.8,20
μίσθαι φησὶν αὐτὸν εἰς τὴν οἰκουμένην· ἔξω γὰρ ἦν κατὰ φύσιν ἰδίαν τῆς κτίσεως ὡς PG 1345
θεός. τότε καὶ ἠλαττῶσθαί φησιν αὐτὸν παρὰ τοὺς ἀγγέλους, καίτοι διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς λαχόντα τὸ ὄνομα. τὸ μὲν γὰρ ἄγγελος λειτουργίας ἐστὶ σημαντικὸν καὶ οἰκε-
τικὸν ἡμῖν ὑπεμφαίνει μέτρον· ἀποστέλλονται γὰρ εἰς διακονίαν διὰ τοὺς μέλλοντας Hebr. 1, 14
κληρονομεῖν σωτηρίαν· ὁ δέ γε υἱὸς τὴν ἐκ πατρὸς ὕπαρξιν οὐσιώδη τε καὶ φυσικὴν 30
κατασημήνειεν ἄν, ὅτε καὶ ἀληθῶς τὴν γέννησιν πεπρᾶχθαι πιστεύομεν. πῶς οὖν
ἠλάττωται παρὰ τοὺς ἀγγέλους ὁ παρ' αὐτῶν προσκυνούμενος ὁ σύνεδρος τῷ πατρί;
ἀλλ' ἐστὶ σαφὴς ἡ πρόφασις. καθίκετο γὰρ ἐν τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις καὶ τὸ
ἀποθνήσκειν πεφυκὸς σῶμα λαβὼν ἴδιόν τε αὐτὸ ποιησάμενος ἐν αὐτῷ πέπονθεν ἑκὼν P 271
καὶ ταῖς ἀνωτάτω δόξαις στεφανοῦται διὰ τὸ πάθος ὡς δι' αὐτοῦ καταργήσας τὸν θάνατον 35

31—p. 30, 9 Iustinianus **in ep. adu. Theodori defensores f. 297b** [adfero lectiones ex cod. Laur. VII 1] καὶ ὁ ἐν ἁγίοις μὲν **Κύριλλος ἐν τῇι πρὸς τὰς βασιλίδας ἐπιστολῇι** οὕτως εἶπεν· πῶς οὖν — ὀνομάζοντες κύριον

VS, D [= mn], ARW

1 γάρ τοι AR γάρ που VSDW 2 πρεπωδέστατον SD ὅτι V 3 καὶ $\overline{\chi\sigma}$ καὶ V 4 $\overline{\beta}$ W 6 ἁμαρτία VW 7 ἐπενήνεκται SD τοῖς] τῆσ D 9 ἐγκλήματα] ἔπαθλα W ἀγοράσῃ om. SD 10 οὖν om. SD 12 ὁ om. A ἐκ superscr. R 14 $\overline{\gamma}$ W 16 ὁ δὲ VSDW τοῦ om. SDW 17 Χριστοῦ om. A 20 τὰ om. S αὐτοῦ om. VSW 21 ἁμαρτιῶν ἡμῶν SD 22 ὑψηλοῖς] οὐρανοῖσ D τοῖσ οὐρανοῖσ S 24 γεγέννηκα S 25 ὁ om. SD 26/27 ὡσ θῦ VAR τοῦ θῦ SDW 28 τοὔνομα AR 29 ὑμῖν V ὑποφαίνει AR 30 τοῦ $\overline{\pi\rho\tilde{o}}$ SD 31 ἂν V om. SDARW ὅτι V οὖν om. V 32 παρ' VSD Iust. πρὸσ ARW 35 τὸν om. SD

καὶ ἄπρακτον ἀποφήνας τὴν φθορὰν ἅτε δὴ καὶ ὑπάρχων ἀφθαρσία καὶ ζωή. ὅταν οὖν Ἰησοῦν ὀνομάζῃ καὶ ἠλαττῶσθαι λέγῃ παρὰ τοὺς ἀγγέλους αὐτόν, οὐκ ἄνθρωπον ἀνὰ μέρος καὶ ἰδικῶς, ἀλλ' αὐτὸν νοοῦμεν τὸν μονογενῆ παραχωροῦντα τὸ προύχειν οἰκονομικῶς τοῖς ἁγίοις ἀγγέλοις, ὅτι κατὰ ἀλήθειαν γέγονεν ἄνθρωπος ὁ τῆς ἐκείνων ὑπεροχῆς ἠττώμενος, τὰ δὲ τῆς ὑπεροχῆς τοῖς ἁγίοις ἀγγέλοις, ὅτι καὶ ἔξω σαρκὸς καὶ τοῦ τεθνάναι κρείττους εἰσίν, γεγονότος ἐν τούτοις τοῦ υἱοῦ διὰ τὴν ἑκούσιον κένωσιν. ἀλλ' ὁ βραχὺ παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένος διά γε τὸ τῆς ἀνθρωπότητος μέτρον ἐν ὑπεροχῇ θεότητος ὢν
Ies. 6, 3 προσκυνεῖται παρ' αὐτῶν καὶ ἐνίδρυται θώκοις, οὓς περιεστᾶσιν ἐκεῖνοι δοξολογοῦντες ἀεὶ καὶ τῶν δυνάμεων αὐτὸν ὀνομάζοντες κύριον.

9 Ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκός, καὶ αὐτὸς
Hebr. 2, 14. 15 παραπλησίως μετέσχεν τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τὸν διάβολον, καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. Τὰ παιδία φησὶν ἐν τούτοις ἡμᾶς δηλονότι τοὺς ὄντας ἐπὶ τῆς γῆς κατά γε τὸ ἐν ψαλμοῖς
Ps. 81, 6 ὑμνούμενον ὡς ἐκ προσώπου θεοῦ ἐγὼ εἶπα· θεοὶ ἐστὲ καὶ υἱοὶ ὑψίστου πάντες. ὅσον γὰρ ἦκεν εἰς τὸ θεῖῳ δοκοῦν καὶ εἰς τὴν ἐνοῦσαν ἡμερότητα κατὰ φύσιν αὐτῷ, πάντες ἂν ἦμεν τέκνα καὶ ἀπώλισθεν ἂν οὐδεὶς τῆς πρὸς αὐτὸν οἰκειότητος, ἀλλ' ἣι φησιν
Ps. 81, 7 ὁ Δαυίδ, ὡς ἄνθρωποι ἀποθνήσκομεν καὶ ὡς εἷς τῶν ἀρχόντων πίπτομεν, τοῖς
P 272 τῆς σαρκὸς πάθεσι τὸν οἰκεῖον ὑποφέροντες νοῦν. πῶς οὖν ἄρα κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκός; ψυχὴ γὰρ ἡ ἀνθρωπίνη φύσιν ἑτέραν ἔχουσα παρὰ τὴν σάρκα τῇι πρὸς αὐτὴν συνθέσει καθ' ἕνωσιν τὸ ἓν τε καὶ λογικὸν ἀποτετέλεκε ζῶιον, τουτέστι τὸν ἄνθρωπον.
PG 1348 οὕτω τοιγαροῦν καὶ ὁ τοῦ θεοῦ λόγος ἐψυχωμένηι σαρκὶ καὶ οὐκ ἀψύχωι κατά τινας ἑαυτὸν ἀπορρήτως ἑνώσας μετέσχεν αἵματος καὶ σαρκὸς παραπλησίως ἡμῖν, διὰ γεννήσεως [δὲ] δηλονότι τῆς ἐκ γυναικός. εἷς οὖν ἄρα κύριος Ἰησοῦς Χριστός, ὡς ἑνώσαντος μὲν ἑαυτῷι τοῦ θεοῦ λόγου τὸ ἀνθρώπινον, μεμενηκότος δὲ καὶ οὕτως ὅπερ ἦν. εἰ δὲ αὐτὸς κατήργηκε τοῦ θανάτου τὸ κράτος ὡς ζωὴ καὶ θεός, ἴδιον αὐτοῦ νοεῖσθαι πρέπει τὸ πεπονθὸς τὸν θάνατον, ἵν' ὡς αὐτὸς ἀναστὰς καταργῆσαι λέγοιτο τὴν φθοράν, καὶ εἰς ἅπαν
1 Cor. 15, 22. ἡμῶν παραπέμψηι τὸ γένος τῆς ἀφθαρσίας τὴν χάριν. ὥσπερ γὰρ ἐν τῷι Ἀδὰμ
21 πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτως καὶ ἐν τῷι Χριστῷι πάντες ζωοποιηθήσονται· καὶ πάλιν· ὥσπερ γὰρ δι' ἀνθρώπου θάνατος, οὕτως καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν. ἐπειδὴ δέ ἐστι τῶν τῆς καθ' ἡμᾶς νοουμένης ἀνθρωπότητος ἐπέκεινα μέτρων τὸ πατῆσαι θάνατον, ἐνώσει φαμὲν ἢ γοῦν κοινωνίαι τῇι πρὸς σάρκα τε καὶ αἷμα τὸν τοῦ θεοῦ λόγον γενέσθαι καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπον, ἀπομεμενηκέναι δὲ καὶ οὕτω θανάτου κρείττονα· θεὸς γὰρ ἦν ἐν σαρκί.

10 Οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπι-
Hebr. 2, 16-18 λαμβάνεται. ὅθεν ὤφειλεν κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεὸν εἰς τὸ ἱλάσκε-
P 273 σθαι ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ λαοῦ. ἐν ὧι γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθείς,

---

19—25 Fcyr 166 τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· πῶς οὖν — ὅπερ ἦν

VS, D [= mn], ARW

1 ζῶν SD 2 λέγοι VARW Iust. 3 τὸ SnARW Iust. τοῦ Vm 4 ἁγίοις om. D κατὰ ἀλήθειαν VAR Iust. ἀληθεία SDW 4/5 ἠττωμένοσ in ἠττημένοσ corr. R 7 ἠλαττωμένοσ ισ W γε om. Iust. 8 θάκοισ SDR Iust. 11/12 τὸν — θανάτου καταργήσῃ V 16 τὸ τῶ VD τὴν om. SD 18 τοῖσ γὰρ D 19 κεκοινωνήκαμεν VSDW 20 αὐτὸν SD 21 θέσει VW ἕν] ἔννουν A ἀπετέλεσε V 22 ἐμψυχωμένη SDW 23 δὲ om. Rcorr 25 ἦν θῦ AR 26 ὡς] ἡ W 29 ἀποθνήσκομεν VDW ἀπεθνήσκομεν S 30 γὰρ om. SDR, corr. R in mg. 34 κρείττων R, corr. R κρείττω A 35 ἔ W 38 τοῦ λαοῦ] ἡμῶν V πειραθεὶσ AW

δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι. Σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαβέσθαι φαμὲν τὸν τοῦ θεοῦ λόγον· ἀνέφυ γὰρ ἐξ Ἰουδαίων τὸ κατὰ σάρκα καὶ ὡμοιώθη κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς κατά γε τὸ ἀνασχέσθαι λαβεῖν τὴν τοῦ δούλου μορφὴν καὶ ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώ- Phil. 2, 7
πων γενέσθαι, καθά φησιν ὁ μακάριος Παῦλος. κεχρημάτικε γὰρ οὕτω καὶ υἱὸς ἀνθρώ-
που καὶ γέγονεν ἀδελφὸς τοῖς ἐκ σπέρματος Ἀβραὰμ ἢ γοῦν τοῖς ἐν αἵματι καὶ σαρκί. 5
τίς οὖν ἄρα ἐστὶν ἡ τοῦδε πρόφασις; ἵνα ἐλεήμων, φησίν, γένηται καὶ πιστὸς
ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν. ἐλεήμων μὲν γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς ἡμᾶς γέγονεν ὁ
Χριστὸς ὡς τοῦ νομικοῦ γράμματος κατακρίνοντος τοὺς ἡμαρτηκότας καὶ τὴν τοῦ κολά-
ζεσθαι δεῖν ἐπιφέροντος ψῆφον τοῖς τὴν θείαν ἀτιμάζουσιν ἐντολήν. ἀθετήσας γάρ Hebr. 10, 28
τις νόμον Μωσέως χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνήι- 10
σκει, δικαιοῖ γε μὴν ἐν πίστει Χριστὸς καὶ τῶν ἀρχαίων αἰτιαμάτων ἀνίησι τοὺς ἠσθενη-
κότας. γέγονε τοίνυν ἐλεήμων ἀρχιερεύς, οὐκέτι ταῖς νομικαῖς ἀποτομίαις κρατεῖν ἐπι-
τρέπων, πιστὸς δέ, ὅτι μόνιμος καὶ διηνεκὴς καὶ ἀξιόχρεως εἰς πίστιν τῶν ἐπηγγελμένων.
ὡς γὰρ αὐτός που πάλιν φησὶν ὁ θεσπέσιος Παῦλος περὶ τῶν κατὰ νόμους ἱερέων, καὶ Hebr. 7, 23-25
οἱ μὲν πλείονές εἰσιν ἱερεῖς γεγονότες διὰ τὸ θανάτωι κωλύεσθαι παρα- 15
μένειν, ὁ δὲ διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα ἀπαράβατον ἔχει τὴν
ἱερωσύνην, ὅθεν καὶ σώιζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχο-
μένους δι' αὐτοῦ τῶι θεῶι, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν. PG 1349
ἄθρει δὲ ὅπως οὐκ εἰς κατάκρισιν τῶν ἡμαρτηκότων γέγονεν ἱερεύς, εἰς τὸ ἱλάσκεσθαι δὲ P 274
μᾶλλον ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν. ὁ δέ γε τοῦ πειρασμοῦ καὶ τῆς θυσίας ὁποῖος ἂν εἴη
τρόπος; ἐν ὧι, φησίν, πέπονθεν αὐτὸς πειρασθείς, δύναται τοῖς πειραζο- Hebr. 2, 18
μένοις βοηθῆσαι. διεκαρτέρησε γὰρ πειραζόμενος καὶ ὑπέμεινε σταυρόν, πλὴν ἑαυτὸν
ὁ υἱὸς ὡς ἄμωμον ἱερεῖον προσκεκόμικε τῶι θεῶι καὶ πατρί, ἵνα διὰ τῆς ἑαυτοῦ σαρκὸς
βοηθήσηι τοῖς κάμνουσι καὶ πειραζομένοις. μιᾶι γάρ, φησί, προσφορᾶι τετε- Hebr 10, 14
λείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους. αὐτὸς οὖν ἄρα γέγονεν ἀρχιερεὺς 25
κατά γε τὸ ἀνθρώπινον, καίτοι παρὰ πάντων τὰς θυσίας δεχόμενος θεικῶς, αὐτὸς τὸ
θύμα κατὰ τὴν σάρκα, αὐτὸς ὁ ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν ἱλασκόμενος κατά γε τὴν τῆς θεότητος
ἐξουσίαν. εἷς οὖν ἄρα κύριος Ἰησοῦς Χριστός.

11 Ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν, ὅτι Ioh. 4, 22
ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν. Φαίη τις ἂν ἴσως ἀνάρμοστον εἶναι τῆι 30
θείαι τε καὶ ἀνωτάτω τοῦ λόγου φύσει τὸ προσκυνεῖν· εἶτα πῶς εἴπερ ἐστὶ θεὸς ἀληθῶς
ὁ Χριστός, ἑαυτὸν τοῖς ὀφείλουσι προσκυνεῖν ὁρᾶται συντεταχώς; τί οὖν ἄρα πρὸς τοῦτο
φαμέν; εἰ μὲν γυμνῆι τῆι θεότητι τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς πεφηνότα λόγον ἀφῖχθαι πιστεύομεν
εἰς τόνδε τὸν κόσμον, ἀνάρμοστον κομιδῆι τὸ χρῆμα αὐτῶι, προσκυνεῖται δὲ μᾶλλον ἥπερ
αὐτὸς ἑτέρωι προσκυνεῖ· εἰ δὲ μορφὴν δούλου λαβὼν καὶ τῆς προσκυνούσης ἀνθρωπότητος 35
τὸ μέτρον οὐκ ἀτιμάσας κεχρημάτικεν υἱὸς ἀνθρώπου, ἡ προσκύνησις ἔσται τῆς οἰκονομίας
καὶ πρέπουσα μᾶλλον τοῖς τῆς κενώσεως μέτροις, οὐκ αὐτῆι κατὰ μόνας τῆι φύσει τοῦ P 275
λόγου. ἐπεὶ πῶς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστὶν ἡ σωτηρία; οὐ γάρ που φαίη τις ἄν, καθὸ
νοεῖται καὶ ἔστι λόγος, ἐξ Ἰουδαίων ὑπάρχειν αὐτόν, ἀλλὰ καθόπερ ἐστὶ τοῖς ἐν σαρκὶ καὶ

VS, D [= mn], ARW

1 δύνασθαι D ἐπιλαμβάνεσθαι VSDW 2 Ἰουδαίων VAR Ἰούδα ὢν SDW 5 αἵμασι VSD 8 κατακρίναντοσ AR 9/10 τίσ γὰρ W 10 μωυσέωσ R οἰκτρειμῶν R 12 τὰσ νομικὰσ ἀποτομίασ V 14 μακάριοσ W ἱερῶν R 15 γεγονότες om. V τὸ τῶ V 17 σώιζειν] αὔξειν W 19 δὴ D ἀρχιερεὺσ V 20 τὰσ ἁμαρτίασ R ποῖοσ A 21 πειρασθείς om. Sn 22 διεκαρτέρει V 23 ὁ] ὡσ SD ὡς om. D 24 φησι A φύσει R om. VSDW 26 γε om. VSDW 27 τῆς om. SD 28 δύναμιν V, corr. Vmg δ' οὖν Sn, δ' οὖν ex οὖν corr. m Ἰησοῦς] εἶσ W 31 τε om V ἀνωτάτη SD 32/33 φαμὲν πρὸσ τοῦτο SD 34/35 αὐτόσ ἥπερ A 36 τὸ om. R 39 καθόνπερ AR, corr. R τε καὶ SDW

αἵματι γεγονὼς ἀδελφός, διά τοι τὸ ἐπιλαβέσθαι σπέρματος Ἀβραάμ. εἷς οὖν ἄρα Χριστός, κἂν προσκυνεῖν λέγηται διὰ τὸ ἀνθρώπινον, καίτοι παρὰ πάσης τῆς κτίσεως προσκυνούμενος ὡς θεός.

Ioh. 7, 33 **12** Ἔτι μικρὸν χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμί, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με. Ποῦ γὰρ οὐκ ἐστιν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, εἰ πληροῖ τὰ πάντα τῇι τῆς θεότητος φύσει; πῶς οὖν πέμπεται παρὰ τοῦ πατρός; πῶς δὲ καὶ ὑπάγει πρὸς αὐτόν; οὐκοῦν πέμπεται μὲν Lc. 4, 19 ἀνθρωπίνως κατά γε τὸν τῆς ἀποστολῆς τρόπον τε καὶ λόγον, ἵνα κηρύξηι μὲν αἰχμαλώτοις ἄφεσιν, τυφλοῖς δὲ ἀνάβλεψιν, ὑπάγει γε μὴν πρὸς τὸν πατέρα καὶ θεόν, οὐκέτι κατὰ Hebr. 9, 24 τὸν ἴσον τρόπον, ἀλλ' οἷον ἐνσώματος ἀναφοιτήσας εἰς οὐρανόν, ἵν' ὑπὲρ ἡμῶν ἑαυτὸν PG 1352 ἐμφανίσηι τῶι προσώπωι τοῦ πατρός, καθὰ γέγραπται. εἰ δὲ δὴ καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ λόγου τὸ ἀπεστάλθαι λαμβάνοιτο, χαλεπαινέτω μηδείς· ἔθος γὰρ τῆι θεοπνεύστωι γραφῆι καὶ ταῖς τοιαύταις ἔσθ' ὅτε κεχρῆσθαι φωναῖς καὶ οὐ τόποις καὶ περιγραφαῖς τὴν θείαν τε καὶ ὑπερκόσμιον ὑποφέρει φύσιν (οἶδεν γὰρ οὖσαν ἀσώματον καὶ περιορισμῶν ἐπέκεινα καὶ τοῦ ἐν τόπωι νοεῖσθαι μακράν), φωναῖς δὲ μᾶλλον ταῖς ἀνθρωπίναις τὰ ὑπὲρ νοῦν ὄντα τὸν ἐν ἡμῖν πειρᾶται καταδηλοῦν, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ὁ σωτὴρ πέμπειν ἔφασκε Sap. Sal. 1, 7 πρὸς ἡμᾶς τὸν παράκλητον, καίτοι πληροῦντος τὰ πάντα τοῦ ἁγίου πνεύματος· πνεῦμα γὰρ κυρίου, φησί, πεπλήρωκε τὴν οἰκουμένην.

Ioh. 8, 28 **13** Ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμί.
P 276 Τῆς Ἰουδαικῆς ἀπονοίας ἣν ἐπὶ Χριστῶι πεποίηνται, τὰς αἰτίας ἡμῖν ἐξηγούμενος ὁ θεσπέ-
Ioh. 5, 18 σιος Ἰωάννης, διὰ τοῦτο, φησίν, ἐδίωκον οἱ Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν, ὅτι οὐ μόνον ἔλυεν τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγεν τὸν θεόν, ἴσον ἑαυτὸν
Ioh. 10, 33 ποιῶν τῶι θεῶι. εἰσκεκόμικε δέ που καὶ αὐτοὺς λέγοντας ἀνοσίως· περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν. οὐκοῦν ἀπαράδεκτον τὴν ἐπ' αὐτῶι πεποίηνται πίστιν, ἄνθρωπον
Hebr. 2, 16 **14** μὲν εἶναι νομίζοντες αὐτὸ δὴ τοῦτο ψιλόν, ἠγνοηκότες δὲ ὅτι θεὸς ὢν ὁ λόγος ἐπελάβετο σπέρματος Ἀβραὰμ καὶ κεκοινώνηκε μὲν αἵματος καὶ σαρκὸς παραπλησίως ἡμῖν, πλὴν οὐκ ἀπέστη τοῦ εἶναι θεός· ἄτρεπτος γὰρ κατὰ φύσιν ἐστὶν καὶ διηνεκῶς ὁ αὐτός. ὅταν οὖν, φησίν, ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμί. ἐσταυρώθη μὲν γὰρ ἀνθρωπίνως, ἀνεβίω δὲ θεικῶς καὶ πεπίστευται διὰ τῆς ἀναστάσεως ὅτι καὶ θεός ἐστιν καὶ θεοῦ κατὰ ἀλήθειαν υἱός. εἰ δὲ πεπίστευται πρὸς ἡμῶν οὐχ ὡς ἕτερον ἀναστήσας, ἐγηγερμένος δὲ μᾶλλον αὐτός, πᾶσά πως ἀνάγκη διὰ τὴν οἰκονομίαν ἴδιον αὐτοῦ σῶμα νοεῖσθαι τὸ πεπονθὸς τὸν θάνατον, ἵνα καὶ αὐτὸς ἀναστῆναι λέγοιτο, καίτοι τὴν φύσιν ἀθάνατος ὢν ὡς θεός. ἑνὸς γὰρ Χριστοῦ καὶ υἱοῦ τὸν θάνατον καταγγέλλοντες καὶ ὁμολογοῦντες τὴν ἀνάστασιν, δικαιούμεθα διὰ πίστεως. οὐκοῦν ὁ αὐτὸς ὡς εἷς τε καὶ μόνος ὑπάρχων Χριστὸς Ἰησοῦς ἀποθανεῖν μὲν ἀνθρωπίνως κατὰ τὴν σάρκα λέγεται, ἐγηγέρθαι δὲ θεικῶς ὡς ζωή.

P 277 **14** Προσήιεσάν ποτε τῶι Χριστῶι λέγοντες οἱ Ἰουδαῖοι· εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὲ
Ioh. 10, 24.25 ἡμῖν παρρησίαι. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε.

33—36 Fcyr 167 τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· ἑνὸς Χριστοῦ — Χριστὸς Ἰησοῦς ἀποθνήισκει μὲν ἀνθρωπίνως ὡς ἄνθρωπος, ζῆι δὲ θεικῶς ὡς θεός

VS, D [= mn],, ARW

2 διά VARW κατά SD 4 ζ̄ W ἡμῶν S 7 τε om. VW 8 καὶ om VW 9 ἐκ σώματος SD 9/10 ἑαυτὸν ἐμφανίσῃ VSDW ἐμφανισῃ R ἐμφανισθῇ ARcorr 10 δὴ om. SD 13 ὑποφέρει ARW ὑποφέρειν VSDRcorr 14 τῶι τόπωι SDW 16 εἰσ, superscr. πρὸσ V 17 φησὶ κῦ W 18 η̄ W 19 τῶι χ̄ῳ A 20 ι̅ν̅ VARW κ̅ν̅ SD 24 αὐτὸν W 25 ἠγνοηκότα S 26 μὲν om. V 30 καὶ[1] om. SD υἱὸσ κατὰ ἀλήθειαν SD 32 τὸ om. SDW πεπονθὼσ D 35 ὡς om. D 36 θεικῶς] εἰκὼσ in εἰκὸσ corr. V εἰκὸσ W ζῶν AR 37 θ̄ W οἱ om. VAW

τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῶι ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ PG 1353
ἐμοῦ. Τί δὴ ἄρα κἀν τούτωι φασὶν οἱ διορίζοντες ἀμαθῶς εἰς υἱῶν δυάδα καὶ εἰς δύο Χριστοὺς τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν; περὶ τίνος ἔφασκον οἱ Ἰουδαῖοι εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὲ ἡμῖν παρρησίαι; τίς δὲ ἦν ὁ λέγων τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῶι ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ; τίνος εἶναι φαμὲν ἴδιον πατέρα τὸν θεόν; ἆρα τοῦ ἐκ γυναικὸς ἀνὰ μέρος τε καὶ ἰδικῶς νοουμένου ἢ γοῦν τοῦ μονογενοῦς; καίτοι τὸ δύνασθαι κατορθοῦν τὰ τῆς θεότητος ἔργα πρέποι ἂν οὐκ ἀνθρωπείαι φύσει, πόθεν; πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ἐπειδὴ δὲ ἐπλήρου Χριστὸς τὰ ἔργα τοῦ πατρός, οὐκ ἄνθρωπος ἂν νοοῖτο ψιλός, θεὸς δὲ μᾶλλον ἐν αἵματι καὶ σαρκί, μεμενηκὼς ὅπερ ἦν. ἰσουργήσει γὰρ οὕτως ἔχων τῶι ἰδίωι γεννήτορι, καὶ τὸν τοῦ μυστηρίου λόγον καταμωμήσαιτο ἂν οὐδεὶς τῶν εὖ φρονεῖν εἰωθότων.

15 Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανε καὶ ἐκραταιοῦτο, πληρούμενον σοφίαι, καὶ Lc. 2, 40
χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό, καὶ πάλιν· καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν ἡλικίαι καὶ Lc. 2, 52
σοφίαι καὶ χάριτι παρὰ θεῶι καὶ ἀνθρώποις. Ἕνα λέγοντες τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ αὐτῶι προσνέμοντες τά τε ἀνθρώπινα καὶ θεοπρεπῆ, τοῖς μὲν τῆς κενώσεως μέτροις πρέπειν ἀληθῶς διαβεβαιούμεθα τό τε τὴν σωματικὴν αὔξησιν ἐπιδέχεσθαι καὶ μὴν καὶ τὸ κραταιοῦσθαι τῶν τοῦ σώματος μορίων ἀδρυνομένων κατὰ βραχύ, καὶ αὐτὸ P 278
δὲ τὸ δοκεῖν πληροῦσθαι σοφίας διά γε τὸ οἱονεὶ πρὸς ἐπίδοσιν τῆι τοῦ σώματος ἡλικίαι πρεπωδεστάτην τῆς ἐνούσης αὐτῶι σοφίας ἀναφοιτᾶν τὴν ἔκφανσιν. καὶ ταυτὶ μέν, ὡς ἔφην, τῆι μετὰ σαρκὸς οἰκονομίαι πρέποι ἂν καὶ τοῖς τῆς ὑφέσεως μέτροις· τῆι δέ γε φύσει τοῦ λόγου πρέποι ἂν πάλιν τὸ ἀεὶ τελείως ἔχειν καὶ εἶναι σοφίαν. αὐτοῦ τοιγαροῦν ἀνθρωπίνως τὸ ὡς ἐν κενώσει τυχὸν ὑφειμένον, αὐτοῦ δὲ ὁμοίως τὰ θεοπρεπῆ θεικῶς. ὁ γάρτοι τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας τρόπος τε καὶ λόγος οἶδεν ὄντα αὐτὸν καθ' ἡμᾶς τε καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς καὶ ὑπερέχοντα μὲν τὸ τῆς κτίσεως μέτρον ὡς θεόν, ἑαυτοῦ δέ πως μόνον οὐχὶ καὶ ἡττώμενον, καθὸ πέφηνεν ἄνθρωπος. ποῦ γὰρ ἡ ταπείνωσις ἣν ὑπέμεινεν ἑκών, εἰ παραιτοῖτο τὰ ἀνθρώπινα; πλὴν οὐκ ἐν αὐτοῖς ἡ τοῦ λόγου νοεῖται φύσις, οἰκειοῦται δὲ μᾶλλον αὐτὰ μετὰ τῆς ἰδίας σαρκός, καθάπερ ἀμέλει καὶ τὸ πεινῆν καὶ τὸ διψῆν καὶ τὸ λέγεσθαι καμεῖν ἐκ τῆς ὁδοιπορίας. ὅταν οὖν ἀκούηις τὸ παι- Ioh. 4, 6
δίον ηὔξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πληρούμενον σοφίαι, δέχου πρὸς ἀπολογίαν τῆς Lc. 2, 40
μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας τὸ μυστήριον. ὅτι γὰρ ἦν θεὸς ἐν σαρκί, πιστώσεται λέγων αὐτὸς ὁ μακάριος εὐαγγελιστὴς ὅτι χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό. οὐ γὰρ ὡς χάριν ἔχον παρ' ἑτέρου θεοῦ, χάριν ἔχειν λέγεται θεοῦ, ἀλλ' ὅτι χάριν εἶχε τὸ παιδίον, ἥνπερ ἂν πρέποι θεῶι. καὶ γὰρ ἦν τε καὶ ἔστι θεὸς ὁ λόγος καὶ ἐν σαρκὶ πεφηνώς, τουτέστιν ἄνθρωπος καθ' ἡμᾶς. εἰ δὲ δὴ λέγοιτο χάριν ἔχειν ἢ γοῦν προκόπτειν ἐν χάριτι παρά PG 1356
τε θεῶι καὶ ἀνθρώποις, τὸ ἀπεικὸς οὐδέν, εἰ καὶ αὐτὸς ὁ πατὴρ ἀπεδέχετο τὴν οἰκονομίαν, P 279

14—23 Fcyr 168 τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· ἕνα λέγοντες — θεικῶς

VS, D [= mn], ARW

2—5 τί δὴ — ἐμοῦ om. W 2 ἀμαθῶσ VAR ἀληθῶσ SD 3 οἱ om. VS 4 ἦν om. VSD 6 νοούμενον SD γοῦν om. SD 8 καὶ δεῖ] δεῖ W δεῖν V 10 τοῦ om. W 11 φρονεῖν εἰωθότων AR φρονούντων VSDW 12 ῑ W ἐκραταιοῦτο SAR ἐκραταιοῦτο π̄ν̄ι VDW σοφίασ VDW 13 αὐτῶ DA καὶ² om. VSDW 13/14 σοφία καὶ ἡλικία SD 15 τὸν χ̄ν̄ VSDW 15/16 κινήσεωσ Fcyr 16 αὔξην W 17 μορίων om. V 19 ταύτη WFcyr 20 μετά] τῆσ A 20/21 καὶ τοῖς — πρέποι ἂν om. W 20 ὑφέσεωσ VR φύσεωσ SDAFcyr 22 ἐν om. SD 24 τε om. VSDW καὶ² om. V ὑπὲρ ἐχοντι R τῶν — μέτρων V 26/27 πλὴν — φύσις om. D 26 οὐκ om. SW 27 πεινεῖν V 28 διψεῖν V ἀκούησ VSnW ἀκούσησ mAR τὸ δὲ V 29 ἐκραταιοῦτο π̄ν̄ι VA σοφίασ VDW 31 αὐτός om. R αὐτῶ DAR 32 ἔχων VARW, corr. VA χάριν¹ om. SD ἥπερ VSD

καὶ αὐτὸν δὲ τὸν υἱὸν οἰκειούμενον τὰ σαρκὸς διὰ τὸ τῶι μυστηρίωι πρέπον τε ὁμοῦ καὶ τὸ χρήσιμον.

Mt. 24, 36 **16** Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἢ τῆς ὥρας ἐκείνης οὐδεὶς οἶδεν, οὔτε οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν οὔτε ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ. Εἰ Χριστὸν ἕνα, φασίν, ὁμολογεῖν ἐγνώκατε τὸν τοῦ θεοῦ λόγον σεσαρκωμένον ἢ γοῦν ἐνηνθρωπηκότα, πῶς ἠγνόηκε τὴν τῆς συντελείας ἡμέραν; φαμὲν οὖν ὅτι τὸ ἀγνοῆσαι τυχὸν τὰ ἐν θεῶι μυστήρια οὔτε ἀσύνηθες
Ies. 40, 13 οὔτε μὴν ἑτέρως ἀπρεπὲς ἂν εἴη τῆι κτίσει· τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου; κατὰ τὸ γε-
Hebr. 2, 9 γραμμένον. καὶ εἰ λέγεται βραχὺ παρ' ἀγγέλους ὁ υἱὸς ἠλαττῶσθαι, καθὸ γέγονεν ἄνθρωπος δηλονότι, καίτοι κτίσεως ἁπάσης ὢν ἐπέκεινα θεικῶς, τί τὸ θαῦμα, κἂν ὁμοῦ τοῖς
1 Cor. 1, 24 ἀγγέλοις ἀγνοεῖν λέγηται τὸ ἐν θεῶι μυστήριον, καίτοι σοφία καὶ δύναμις ὑπάρχων αὐτοῦ; εἶτα πῶς ἂν ἠγνόησεν ἡ σοφία τοῦ πατρὸς τὰ ἐν αὐτῶι κεκρυμμένα; καὶ εἰ τὸ πνεῦμα
1 Cor. 2, 10 λέγεται πάντα ἐρευνᾶν καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ, πνεῦμα δέ ἐστι τοῦ Χριστοῦ, πῶς ἂν αὐτὸς ἠγνόησεν ἅπερ οἶδεν ἀκριβῶς τὸ πνεῦμα αὐτοῦ; οὐκοῦν κἂν ἀγνοεῖν ἀνθρωπίνως λέγηται,
Ioh. 11, 34 ἀλλ' οἶδεν θεικῶς. καὶ γοῦν ποῦ τέθειται Λάζαρος, ἐρωτῶν ὡς ἐξὸν αὐτῶι μὴ εἰδέναι κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, ἐνήργηκε θεικῶς, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. ἀπονέμοντες τοίνυν τῆι μετὰ σαρκὸς οἰκονομίαι τὰ ἀνθρώπινα, τηρήσωμεν εὐσεβῶς καὶ καθ' ἡμᾶς γεγονότι τῶι ἐκ θεοῦ φύντι λόγωι τὰ θεοπρεπῆ.

Mt. 27, 46 **17** Ἐβόησε δὲ Ἰησοῦς φωνῆι μεγάλη· θεέ μου θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες;
P 280 Ἆρ' οὖν καὶ αὐτὸν τῆς ἄνωθεν ἐπικουρίας δεδεῆσθαι φαμὲν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον;
Ps. 32, 6 καίτοι πῶς τοῦτό ἐστιν οὐκ εὔηθες κομιδῆι; συγκατάρχει γὰρ τῶν ὅλων τῶι θεῶι καὶ πατρὶ
Ps. 23, 10 καὶ στερεοῖ μὲν οὐρανοὺς τῶι ἰδίωι πνεύματι, κύριος δὲ τῶν δυνάμεων ὀνομάζεταί τε καὶ ἔστιν κατὰ ἀλήθειαν. ἀλλ' ἠτόνησεν ἄρα πρὸς τὰς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐπιβουλὰς καὶ
Ies. 40, 15. 18 ἄμαχος ἦν αὐτῶι τῶν σταυρούντων ἡ χείρ. καίτοι φησὶν ὁ προφήτης Ἡσαΐας· εἰ πάντα τὰ ἔθνη ὡς σταγὼν ἀπὸ κάδου καὶ ὡς ῥοπὴ ζυγοῦ ἐλογίσθησαν καὶ ὡς σίελος λογισθήσονται, τίνι ὡμοιώσατε κύριον καὶ τίνι ὁμοιώματι ὡμοιώ-
Ioh. 18, 3-6 σατε αὐτόν; ἰστέον δὲ ὅτι παρῆσαν μὲν οἱ τῆς Ἰουδαίων συναγωγῆς ὑπηρέται τὴν τῶν στρατιωτῶν ἔχοντες σπεῖραν, ἡγούμενον δὲ τὸν προδότην, ἐπειδὴ δὲ ἐζήτουν αὐτὸν συλλαβέσθαι,
PG 1357 ὑπήντα λέγων· τίνα ζητεῖτε; οἳ δὲ πρὸς τοῦτο ἔφασαν· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. εἶτα πρὸς αὐτοὺς ὁ σωτήρ· ἐγὼ εἰμί. καὶ ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἔπεσον χαμαί. εἶτα πῶς ἂν ἠτόνησεν ὁ καὶ μόνηι τῆι φωνῆι τὴν τῶν ἐπιβουλευόντων ἐλέγξας ἀσθένειαν; τί οὖν ἄρα βούλεται λέγων θεέ μου θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες; φαμὲν τοίνυν ὅτι τοῦ προπάτορος Ἀδὰμ τὴν δοθεῖσαν αὐτῶι πατήσαντος ἐντολὴν καὶ τῶν θείων ἀλογήσαντος νόμων ἐγκαταλέλειπταί πως ἡ ἀνθρώπου φύσις παρὰ θεοῦ, γέγονε δὲ καὶ ἐπάρατος διὰ τοῦτο καὶ θανάτωι κάτοχος· ἐπειδὴ δὲ τὸ πεπονθὸς ἀναστοιχειώσων εἰς
P 281 ἀφθαρσίαν ἐπεδήμησεν ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος ἐπελάβετό τε σπέρματος Ἀβραὰμ καὶ
Hebr. 2, 16. 17 ὡμοιώθη τοῖς ἀδελφοῖς, ἔδει μετὰ τῆς ἀρχαίας ἐκείνης ἀρᾶς καὶ τῆς ἐπεισάκτου φθορᾶς

10—17 Fcyr 169 τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· καίτοι σοφία — θεοπρεπῆ

VS, D [= mn], ARW

1 μυστηρίου A 2 τό om. AR 3 ιᾱ W ἢ — ἐκείνης] ἐκείνησ καὶ τῆσ ὥρασ V τῆς[2] om. SD οὔτε] οὐδὲ SD 4 φησὶν SDW 5 τοῦ om. V ἠγνόησε SD 6 ἡμέρα S οὔτε] οὔτε μὴν D 8 ὁ ῡσ̄ ἠλαττῶσθαι W ἠλαττῶσθαι ὁ υἱόσ VSD ὁ ἰησοῦσ ἠλαττῶσθαι AR 12 χῡ VARWFcyr θῡ SD 14 ἑξὸν om. Fcyr 15 ἀπονέμοντα SD 16 καὶ — γεγονότι om. Fcyr 18 ιβ̄ W φωνῆ μεγάλη ὁ ιῡ̄ V ὁ ἰησοῦσ A 19 ἐπικουρίασ τῆσ ἄνωθεν [τῆσ ἄνωθεν om. SD] φαμὲν δεδεῆσθαι VSD ἐπικουρίας φαμὲν τῆς ἄνωθεν δεδεῆσθαι W 20 κατάρχει SDW 21 κε̄ S τε om. VSDW 22 ἠτόνησασ S ἐκ om. VSDW τῶν om. SD 23 εἰ] εἰσ SD 24 καδδου VDW 25 τὸν κν̄ V 27 πείραν A 28 τοῦτον V 33 ἐγκατέλειπται V θῶ̄ D 34 πεπτωκόσ D ἀναστοιχειῶσαι W 35 τε om. SD 36 ὁμοιώθη RW

καταλῆξαι τὴν ἐγκατάλειψιν ἣν ὑπέμεινεν ἐν ἀρχαῖς ἡ τοῦ ἀνθρώπου φύσις. ὡς οὖν εἷς ὑπάρχων τῶν ἐγκαταλελειμμένων, καθὸ καὶ αὐτὸς παραπλησίως ἡμῖν μετέσχεν αἵματος Hebr. 2, 14 καὶ σαρκός, τὸ ἵνα τί με ἐγκατέλιπες φησίν, ὅπερ ἦν λύοντος ἐναργῶς τὴν συμβᾶσαν ἡμῖν ἐγκατάλειψιν καὶ οἷον ἐκδυσωποῦντος ἐφ' ἑαυτῷ τὸν πατέρα καὶ καλοῦντος εἰς εὐμένειαν τὴν ἐφ' ἡμῖν ὡς ἐφ' ἑαυτῷ τε καὶ πρώτῳ. παντὸς γὰρ ἡμῖν ἀγαθοῦ γέγονεν ὁ Χριστὸς καὶ ἀρχὴ καὶ πρόξενος, ὥστε κἂν εἴ τι λέγοιτο λαβεῖν ἀνθρωπίνως παρὰ τοῦ πατρός, τοῦτο τῇ ἡμετέραι προυξένησε φύσει, πλήρης ὑπάρχων αὐτὸς καὶ οὐδενὸς τὸ παράπαν ἐπιδεὴς ὡς θεός.

18 Τοῦτο φρονεῖτε ἔκαστος ἐν ὑμῖν αὐτοῖς ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς Phil. 2, 5-11 ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος, καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος ἐταπείνωσεν ἑαυτόν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσεν καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρός. Ἰδοὺ δὴ σαφῶς τὸν ἐν μορφῇ καὶ ἰσότητι τοῦ πατρὸς θεὸν λόγον οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσασθαί φησι τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, κεκενῶσθαι δὲ μᾶλλον ἐθελοντὴν μορφὴν P 282 δούλου λαβόντα καὶ ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενον, προσεπάγει δὲ ὅτι τεταπείνωκεν ἑαυτόν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. εἴπερ οὖν διαιρετέον εἰς δύο Χριστοὺς καὶ υἱοὺς τὸν ἕνα καὶ μόνον Χριστὸν καὶ κύριον καὶ κατά γε τὸ τισὶ δοκοῦν τὸν ἐκ γυναικὸς ἄνθρωπον τετίμηκε μὲν ἰσότητι τῶν ἰδίων ἀξιωμάτων ὁ τοῦ θεοῦ λόγος καὶ συνῆψεν ἑαυτῷ κατὰ τὸν τῆς αὐθεντίας τρόπον καὶ κατὰ τὴν τῆς υἱότητος PG 1360 ὁμωνυμίαν, ὡς ἕτερος ὢν παρ' αὐτὸν υἱὸς ἰδικῶς, τίς ἄρα ἐστὶν ὁ κενώσας ἑαυτὸν ἢ τίνα κεκένωται τρόπον; εἰ μὲν γάρ, ὡς αὐτοί φασιν, ὁ ἐκ γυναικὸς ἰδικῶς νοούμενος ἄνθρωπος τοῦτο λέγεται παθεῖν, πῶς ἢ τίνα κεκένωται τρόπον, κατέβη δὲ ὅπως εἰς ταπείνωσιν ὁ ἐν ἰσότητι γεγονὼς τῇ πρὸς θεὸν λόγον κατά γε τὸν τῆς ἀξίας ἢ γοῦν αὐθεντίας τρόπον, καὶ ταύτην ἔχων πρὸς αὐτὸν τὴν συνάφειαν; εἰ δὲ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θεοῦ λόγου νοουμένου πάλιν ἰδικῶς καὶ ἀνὰ μέρος υἱοῦ τὸ κεκενῶσθαι λέγοιτο, πῶς κεκένωται τιμήσας ἕτερον, καθά φασιν ἐκεῖνοι, καὶ τοῖς ἰδίοις αὐτὸν ἀξιώμασι περιβαλών, τεταπείνωται δὲ τίνα τρόπον ὁ τῆς ἑαυτοῦ δόξης τὸ ὕψος τῷ συναφθέντι διδούς; εἰ γὰρ δὴ φαίεν ὅτι δοξάζων ἕτερον αὐτὸς ὑπομένει τὴν ταπείνωσιν ἢ γοῦν τὴν κένωσιν, οὐδέν, ὡς ἔοικε, τῶν ἀτόπων ἐννοεῖν ὅτι καὶ ὑβρίζων ὑψοῦται. ἀναγκαίου τοιγαροῦν ἡμᾶς καὶ μέντοι καὶ ἀληθοῦς μόνον οὐχὶ συνωθοῦντος λόγου πρός γε τὸ οἴεσθαι δεῖν ὅτι κενοῦται τὸ πλῆρες καὶ ἐν δούλου μορφῇ γένοιτ' ἂν οὐ τὸ τῇ φύσει δοῦλον, ἀλλὰ τὸ τῶν τῆς δουλείας ἐπέκεινα μέτρων, γίνεται δὲ καὶ ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων τὸ μὴ οὕτως ἔχον κατὰ φύσιν πρὶν γένηται, καὶ ὅτι ταπεινοῦται τὸ ὑψηλόν, αὐτὸν πιστεύομεν τὸν τοῦ θεοῦ λόγον ἀνθρωπίνως ἐν τούτοις P 283

VS, D [= mn], ARW

1 ἐγκατάληψιν SnW, corr. W ἀρχῇ SD 2 ἐγκαταλειμμένων V 3 ἐγκατέλειπες VR 5 τε om. VSDW 5/6 γέγονεν ὁ χ̄ς̄ ἀγαθοῦ V 6 ἀρχὴ πρόξενος W κἂν] καὶ W λέγοι SD 8 ἐνδεὴς V 9 ι̅ϛ̅ W φρονεῖται R φρονείτω V φρονείσθω W ἕκαστος om. W ἡμῖν ARW 11 ἀνθρώπου SD 12/13 ὑπήκοος γενόμενος D 14 τὸ ὄνομα τὸ R ὄνομα τὸ VSDAW cf. p. 36, 2 15 Χριστοῦ om. SD 16 ἐξομολογήσεται R 17 πρ̅ς̅ ἀμήν SD πρ̅ς̅ DAR θ̅υ̅ καὶ πρ̅ς̅ VSW 18 ἐθελοντί W 19 ἐν om. W 21 καὶ⁴ om. SDW 22 μὲν ἐν W 23 τῆς¹ om. SD 24 ἰδικῶς παρ' αὐτὸν υἱὸς [υἱὸς δὲ W] VSDW 25/26 εἰ μὲν — τρόπον om. W 26 πῶς AR 27 τρόπον om. W 28 τὴν σαφήνειαν in τὴν συνάφειαν corr. S 30 φησιν SmW περιβάλλων SD 32 ὡς ἔοικε om. D 33 καὶ om. SD ἡμᾶς om. W 35 γένοιτ'] γένοιτο τίς W ἀλλὰ καὶ D 36 πρὶν ἂν SD 37 ἀνθρωπίνοις R

γενέσθαι κατ' ἰδίαν θέλησιν ὑπὲρ ἡμῶν, μεμενηκέναι δὲ θεικῶς ἐν τοῖς τῆς ἰδίας ὑπεροχῆς ὑψώμασι. ταύτηι τοι καὶ ὑπερυψῶσθαι λέγεται καὶ λαβεῖν τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα προσκυνεῖσθαί τε παρὰ πάντων καὶ εἰς δόξαν θεοῦ πατρὸς ὠνομάσθαι κύριος. καίτοι γὰρ ὑπάρχων ἐν τῆι τοῦ πατρὸς ὑπεροχῆι καὶ ἐν ἀρρήτοις ὑψώμασιν, ἐπειδὴ καθῆκεν ἑαυτὸν εἰς κένωσιν καὶ τεταπεινῶσθαι λέγεται μορφὴν δούλου λαβών, ἀνέβη δὲ πάλιν εἰς τὸν ἴδιον πλοῦτον, τῆς ἑνωθείσης αὐτῶι φύσεως, δῆλον δὲ ὅτι τῆς ἀνθρωπίνης, τὴν πτωχείαν ὑπερδραμών, ταύτηι τοι λαβεῖν ἀνθρωπίνως λέγεται τὸ ἀεί τε καὶ ἀναποβλήτως ἐνυπάρχον αὐτῶι, τουτέστι τὸ εἶναι θεὸς καὶ τῶν ὅλων κύριος. καὶ εἴπερ ἐστὶν εὐκλεὲς τῶι πατρὶ τὸ κύριον ἔχειν τῶν ὅλων τὸν ἴδιον υἱόν, πῶς οὐκ ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι τετήρηται πάλιν αὐτῶι καὶ τὴν τοῦ δούλου λαβόντι μορφὴν τὸ ἐλεύθερον καὶ τῆς κατὰ πάντων κυριότητός τε καὶ ἐξουσίας τὸ ὑπερφερὲς ἀξίωμα;

Col. 1, 12-20 **19** Εὐχαριστοῦντες τῶι πατρὶ τῶι ἱκανώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῶι φωτί, ὃς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, ἐν ὧι ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως, ὅτι ἐν αὐτῶι
PG 1361 ἐκτίσθη τὰ πάντα τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητες εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι, τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται καὶ αὐτός ἐστι πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα
P 284 ἐν αὐτῶι συνέστηκεν καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας, ὅς ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων, ὅτι ἐν αὐτῶι ηὐδόκησε πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Εἰκόνα φησὶ τοῦ ἀοράτου θεοῦ τὸν ἐξ αὐτοῦ γεννηθέντα κατὰ φύσιν υἱόν, τουτέστι τὸν θεὸν λόγον, καὶ μὴν ὅτι δι' αὐτοῦ παρήχθη τὰ πάντα πρὸς γένεσιν, εἴτε τὰ ὁρατὰ εἴτε
Ioh. 1, 1 τὰ ἀόρατα, ἔν τε οὐρανῶι καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὅτι πρὸ πάντων ἐστὶν αὐτός (ἐν ἀρχῆι γὰρ ἦν ὁ λόγος) καὶ αὐτός ἐστιν ὁ τῶν αἰώνων δημιουργὸς καὶ χρόνου παντὸς πρεσβυτέραν ἔχων τὴν ὕπαρξιν. ἀλλὰ τὸν οὕτως ἔχοντα κατὰ φύσιν ἰδίαν δεδόσθαι φησὶ παρὰ τοῦ πατρὸς κεφαλὴν τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας αὐτόν τε εἶναι τὸν πρωτότοκον ἐκ τῶν νεκρῶν. εἶτα πῶς ὁ ὑπάρχων ἀεὶ θεὸς λόγος, ἐν ὧι τὰ πάντα συνέστηκεν, πρωτότοκος ἐκ νεκρῶν γενέσθαι λέγεται καὶ ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων, εἰ μή ἐστιν αὐτοῦ κατὰ ἀλήθειαν ἴδιον τὸ σῶμα τὸ παρ' αὐτοῦ ληφθέν, οὗ πεπονθότος τὸν θάνατον αὐτὸς ἂν νοοῖτο παθεῖν; οὐκ ἀπίθανον ἔχοντος λόγον ἐφ' ἑαυτῶι τοῦ συμβεβηκότος, πέπονθεν γὰρ τὸ ἴδιον αὐτοῦ. οὕτω νοεῖται πρωτότοκος ἐκ νεκρῶν, καίτοι τὴν φύσιν ἀθάνατος ὢν καὶ αὐτόχρημα ζωή. ὅτε τοίνυν δέδοται κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας, καθεὶς ἑαυτὸν εἰς κένωσιν, τότε λέγεται καὶ ἀποθανεῖν ἀνθρωπίνως ὑπὲρ ἡμῶν ὁ παθεῖν οὐκ εἰδὼς
P 285 τὸν θάνατον ὡς θεός. λέγοντος δὲ τοῦ μακαρίου Παύλου ὅτι ἐν αὐτῶι κατώικησε πᾶν τὸ πλήρωμα, φαῖεν ἂν ἴσως τινές· ἰδοὺ Χριστὸν οἶδεν ἕτερον ἰδικῶς τὸν ἐκ γυναικὸς ἄν-

---

VS, D [= mn], ARW

2 καὶ² VAR τὸ S τῶ DW τὸ¹ om. W 3 ὠνομάζεσθαι W 4 καθεῖκεν V 5 πάλιν om. SDW 9 τὸ κύριον] τὴν κυρείαν A τετήρηκε SD 11 ὑπερφυὲσ SD 12 ἰδ W εὐχαριστοῦμεν SD 13 ἐρύσατο VW 17 τὰ² om. VSDW τὰ² om. VSDW 21 ὃ SD 22 εὐδόκησε VDW τὸ πλήριωμα τῆσ θεότητοσ W 24 τῆς om. SDW 26 τὰ πάντα παρήχθη VSDW 27 τε τῶι SD πρὸ om. SW, ex corr. add. S 29 ἔχει SD 30 τὸν om. R 31 τῶν om. SD ὁ ἐν ὧ SDW 33 τὸ¹ om. VSDW 34 ἐν V 35 τῆ φύσει W 36 αὐτόχρημα ζωὴ Scorr DAR αὐτὸ χρηματίζων S αὐτὸσ χρηματίζιων ζωὴ VW 39 τὸ om. S ἕτερον οἶδεν VSDW

θρωπον, ἐν ὧι κατώικηκεν ὡς ἕτερος παρ' αὐτὸν Χριστὸς καὶ ἰδικῶς ὁ λόγος ἤτοι πνεῦμα, τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος, σωματικῶς. πρὸς δὴ τὰ τοιάδε φαμὲν ὅτι δύο Χριστοὺς ὁ πνευματοφόρος οὐκ οἶδεν, ἀλλ' ἕνα κηρύττει, καθάπερ ἀμέλει καὶ ἕνα πατέρα. ἡμῖν γάρ φησίν, εἷς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν, καὶ εἷς κύριος 1 Cor. 8, 6 Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ. ἐπεὶ φέρε διασκεψώμεθα παρατιθέντες εἰς βάσανον τῶν εἰρημένων τὴν δύναμιν. τὴν εἰκόνα τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, τὸν δι' οὗ καὶ ἐν ὧι τὰ πάντα, τὸν προαιώνιον υἱόν, τὴν τῶν ὅλων σύστασιν, δεδόσθαι φησὶν τῆι ἐκκλησίαι κεφαλὴν καὶ μὴν ὅτι γένοιτο πρωτότοκος ἐκ νεκρῶν. ἐπειδὴ δέ ἐστι τὴν φύσιν ἀθάνατος, πᾶσά πως ἀνάγκη πρὸς ἕνωσιν οἰκονομικήν τε καὶ ἀληθῆ τῆι καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπότητι συνενεχθῆναι λέγειν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ἕνα τε οὕτως ἡμῖν ἀναδειχθῆναι Χριστόν, τὸν αὐτὸν ὁμοῦ θεὸν ὄντα καὶ ἄνθρωπον. ἐν τίνι δὴ οὖν κατώικηκε πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς; ἰδικῶς μὲν οὖν καὶ κατὰ μόνας ἐν τῆι τοῦ PG 1364 λόγου φύσει τοῦτο πεπρᾶχθαι νομίζειν εὔηθες κομιδῆι, ἴσον γὰρ εἰπεῖν ὡς αὐτὸς ἐν ἑαυτῶι κατώικηκεν ὁ μονογενής· πιστεύοντας δὲ ὅτι γέγονε σὰρξ ὁ λόγος, οὐ κατὰ μετάστασιν ἢ Ioh. 1, 14 τροπήν, ἀλλ' ὅτι μᾶλλον ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν καὶ ναὸν ἴδιον ἐποιήσατο τὸ ἑνωθὲν αὐτῶι κατὰ ἀλήθειαν σῶμα ψυχὴν ἔχον τὴν λογικήν, εὐσεβὲς εἰπεῖν ὅτι τὴν ἐν τῆι ἁγίαι σαρκὶ τοῦ λόγου κατοίκησιν ἢ γοῦν ἕνωσιν ἀληθῆ κατασημαίνων ἡμῖν ὁ θεσπέσιος Παῦλος ἐν αὐ- P 286 τῶι φησι κατοικῆσαι πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος, οὐ μεθεκτῶς μᾶλλον ἢ σχετικῶς ἢ γοῦν ὡς ἐν δόσει χάριτος, ἀλλὰ σωματικῶς, ὅ ἐστιν οὐσιωδῶς, ὡς ἂν εἰ καὶ ἐν ἀνθρώπωι λέγοιτο κατοικεῖν τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, οὐχ ἕτερον ὂν παρ' αὐτόν. ἐφ' ἑνὸς δὲ προσώπου πολλάκις διπρόσωπον ἡμῖν εἰσφέρεται λόγου σχῆμα καὶ κατ' οὐδένα τρόπον ἀδικεῖ τὴν ἀλήθειαν, οἷον φέρε εἰπεῖν ὡς εἰ λέγοιτο περὶ θεοῦ παρὰ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς· ὁ πλάσ- Zach. 12, 1 σων πνεῦμα ἀνθρώπου ἐν αὐτῶι, καίτοι πῶς οὐχ ἅπασιν ἐναργὲς ὡς οὐκ ἂν νοοῖτο παρὰ τὸν ἄνθρωπον ἕτερον τὸ ἐν αὐτῶι πλαττόμενον αὐτοῦ πνεῦμα; φησὶν δέ που καὶ ὁ μακάριος Δαυίδ· νυκτὸς μετὰ τῆς καρδίας μου ἠδολέσχουν καὶ ἔσκαλε τὸ Ps. 76, 7 πνεῦμά μου. εἶτα τίς ἦν ὁ μετὰ τῆς ἑαυτοῦ καρδίας ἀδολεσχῶν καὶ τὸ ἴδιον πνεῦμα σκαλεύων; χρὴ τοιγαροῦν τὰ μὲν τῶν λόγων σχήματα μὴ σφόδρα φυλοκρινεῖν, ἀφορᾶν δὲ μᾶλλον εἰς αὐτὰς τῶν πραγμάτων τὰς φύσεις καὶ ἐξ αὐτῶν εὖ μάλα ποδηγουμένους ἐπ' αὐτὴν ἰέναι τὴν ἀλήθειαν.

Περὶ ὑπακοῆς τοῦ Χριστοῦ

20 Ἄρ' οὖν ὡς δι' ἑνὸς παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατά- Rom. 5, 18. 19 κριμα, οὕτω καὶ δι' ἑνὸς δικαιώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν ζωῆς. ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ P 287 κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί. Τῆς ἀνθρώπου φύσεως ἀρᾶι καὶ δίκηι θανάτου καταδεδι-

11—18 Fcyr 170 τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· ἐν τίνι — τῆς θεότητος

VS, D [= mn], ARW

1 κατώκησεν SDA ἕτερον VRW 3 ἀμέλει VARW καὶ ἓν $\overline{\text{πνα}}$ SD 7 τὸν[1]] τοῦ SD 8 κεφαλὴ V μὴν SDW μὴ VAR 10 τε] δὲ A 10/11 ἀποδειχθῆναι AR 11 κατώκησε SD 13 ἑαυτῶ VSDWFcyr αὐτῶ AR 16 ἔχοντι AR λογικὴν VSDWFcyr νοερὰν AR 17 ἀληθῶσ SD 19 ὡσ[1] οὐκ SD 21 ἐμφέρεται SD 24 ἑαυτῶ V $\overline{\text{πνα}}$ αὐτοῦ SD 25 ἔσκαλε SD ἐσκάλευε W ἐσκάλευον R ἤσχαλε A ἤσχαλλε V 26 καρδίασ αὐτοῦ V 27 σκαλεύων SDARW ἀσχάλλον ἔχων V τοίνυν VW μὴ σφόδρα] μηκέτι D φιλοκρινεῖν DA 28 εὖ μάλα] δὴ μᾶλλον V 31 $\overline{\text{ιε}}$ W ἆρα SD ὅρα W παραπτώματοσ AR ἁμαρτήματοσ VSDW εἰς[2] om. SD 32 εἰς[2] om. SD 32/33 δικαίωσισ SD δικαίωμα V 33/34 ἁμαρτωλοὶ — πολλοί om. V 34/35 οὕτω — πολλοί om. SDW 34 ἑνὸσ ἀνθρώπου V 35/p. 38, 1 καταδεδικασμένουσ S

κασμένης διὰ τὴν τοῦ πρωτοπλάστου παρακοήν, ἔδει πάλιν ἀνασφῆλαι πρὸς το ἐν ἀρχαῖς αὐτήν, ἀνεπίπληκτον κομιδῆι τῆς ὑπακοῆς ποιουμένην τὴν ἔνδειξιν. ἀλλ' ἤδη τοῦτο πολὺ καὶ λίαν ἐπέκεινσ τῶν τῆς ἀνθρωπότητος μέτρων· καθαρὸς γὰρ οὐδεὶς ἀπὸ ἁμαρτιῶν. παθοῦσα δὲ ἅπαξ τὸ πλημμελὲς καὶ ταῖς οἴκοθεν ἀσθενείαις κεκρατημένη καὶ ἐν ἰδίαι σαρκὶ τὴν τῆς φαυλότητος νοσοῦσα γένεσιν ἀγριαίνοντά τε τὸν τῆς ἁμαρτίας ὠδίνουσα νόμον,
Rom. 8, 7 πῶς ἂν διέδρα παντελῶς; τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα, φησίν, εἰς θεὸν
PG 1365 καὶ τῶι νόμωι τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ γὰρ δύναται. εὐμηχάνως τοιγαροῦν ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἀνακεφαλαιούμενος τὰ πάντα ἐν τῶι Χριστῶι καὶ ἐκ πολλῆς ἄγαν ἡμερότητος τῆι ἀνθρώπου πραγματευόμενος φύσει τὴν εἰς ὅπερ ἦν ἐπάνοδον ἢ γοῦν
Gal. 4, 4 ἀνακομιδήν, ἐξαπέστειλεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, ἵνα τὸ ὅμοιον ἡμῖν σῶμα λαβὼν καὶ ἴδιον αὐτὸ ποιησάμενος ὡς ἄνθρωπος ἐπὶ γῆς εὑρεθῆι μὴ εἰδὼς ἁμαρτίαν οὕτω τε εἰς ἅπαν κατήκοος γεγονὼς τῶι θεῶι καὶ πατρὶ δικαιώσηι τὴν ἀνθρώπου φύσιν ἐν ἑαυτῶι καὶ τῶν τοῦ θανάτου δεσμῶν ἐξέληται, φύλλοις ἀναμαρτησίας στεφανουμένην παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός. καὶ γάρ ἐστι τῶν ἀτόπων κληρονόμους μὲν ἡμᾶς τῆς τοῦ πρώτου γενέσθαι δίκης ἐνιέντος τῆι φθορᾶι διὰ τῆς παρακοῆς, τῆς δὲ τοῦ δευτέρου δικαιοσύνης μὴ μεταλαχεῖν ἀνακομίζοντος εἰς ζωὴν διὰ τῆς εἰς ἅπαν ὑπακοῆς.
P 288 ὅταν οὖν λέγηι τὸ γράμμα τὸ ἱερὸν δι' ὑπακοῆς ἑνὸς δεδικαιῶσθαι πολλούς, οὐκ ἄνθρωπον ἁπλῶς ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς εἰς τοῦτο παραληφθῆναι φαμέν, ἐνηνθρωπηκότα δὲ μᾶλλον τὸν
1 Petr. 2, 22 μονογενῆ καὶ ὑπήκοον ὑπὲρ ἡμῶν γεγονότα τῶι πατρί. οὐ γὰρ ἐποίησεν ἁμαρτίαν οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῶι στόματι αὐτοῦ, καθὰ γέγραπται.

21 Λέγω γὰρ Χριστὸν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας
Rom. 15, 8.9 θεοῦ εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων, τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν θεόν. Ἰουδαίων εἶναι τὰς ἐπαγγελίας τὰς τοῖς πατράσι δεδωρημένας ὁ θεσπέσιος ἔφη Παῦλος, προανακεκράγεσαν δὲ καὶ οἱ μακάριοι προφῆται περὶ
Gen. 49, 10 Χριστοῦ ὅτι αὐτὸς ἔσται προσδοκία ἐθνῶν. οὐκοῦν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τοῖς τοῦ πατρὸς νεύμασι συναινῶν γέγονε μὲν τῆι περιτομῆι, τουτέστι τοῖς Ἰουδαίοις διά-
Hab. 2, 4 κονος εἰς βεβαίωσιν τῶν ἐν τοῖς πατράσιν ἐπηγγελμένων (εἴρητο γὰρ ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται), τοῖς γε μὴν ἐξ ἐθνῶν εὐλογία πνευματικὴ καὶ ζωοποιός, ὥστε καὶ αὐτοὺς ἠλεημένους διὰ τῆς πίστεως δοξολογῆσαι θεόν. ἀλλ' εἰ καὶ γέγονε διάκονος ἀνθρωπίνως, ἀλλ' οὖν ὡς θεὸς κηρύττεται τοῖς τε ἐκ περιτομῆς καὶ μέντοι τοῖς ἐξ ἐθνῶν· κέκληνται γὰρ εἰς ζωήν, οὐχ ὡς εἰς ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπον ἁπλῶς, ἀλλ' ὡς εἰς θεὸν πιστεύσαντες εἰς Χριστὸν καὶ οὐκ ἔξω σαρκὸς ἢ γοῦν ἀνθρωπότητος τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ὁμολογοῦντες ὑπάρχειν, σεσαρκωμένον δὲ καὶ ἐνανθρωπήσαντα προσκυνοῦντες αὐτόν. τὸ
Rom 10, 8.9 γάρτοι ῥῆμα τῆς πίστεως, ὃ κηρύσσομεν, διατρανοῖ λέγων ὁ μακάριος Παῦλος ὅτι
P 289 ἐὰν εἴπηις ἐν τῶι στόματί σου κύριος Ἰησοῦς καὶ πιστεύσηις ἐν τῆι καρδίαι σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσηι. εἶτα πῶς ἂν
PG 1368 ἐκ νεκρῶν ἐγερθῆναι λέγοιτο, καίτοι τὴν φύσιν ἀθάνατος ὢν ὡς θεός, εἰ μὴ προεισδέξαιτό

VS, D [= mn], ARW

4 ἅπαν W 5 τῆς om. A γένεσιν VARW σύνεσιν SD 6 ἂν VSDW ἂν αὐτὴν AR 7 ἀμηχάνωσ D 8 πάντων SD 10 γεννώμενον W 11 αὐτὸ SDR^{corr}W αὐτῶ R de A non constat αὐτοῦ V 12 δικαιούσῃ S 13 αὐτῶ AR φύλλοισ VW spatium λοισ SD spatio καὶ τοῖσ ἀθ ins. D ψήφοισ AR 15 φορᾶ S 16 μετασχεῖν D 17 δικαιοῦσθαι A 20 ηὑρέθη R 21 ις W Χριστὸν om. W 24 προανακεκράγεισαν D προανακεκράγησαν S προανεκράγεσαν W μακάριοι om. SD 25 ὁ χσ AR 26 πνεύμασι SD 27 εἴρηται AR 28 ζήσεται] σώζεται A 29 ἠλεουμένουσ S ἐλεουμένουσ VW 30 τε om AR καὶ μέντοι καὶ SD 31 ἁπλῶσ ἄνθρωπον SD 32 λόγον om. W 34 κηρύττομεν SD 35 τῶι στόματι] τῆ καρδία SD κσ ισ χσ SD 35/36 ἐν — σου om. SD 36 σωθείσῃ W εἰτα] εἰ V 37 ἀναστῆναι SD προσδέξαιτό SD

τις τοὺς περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως λόγους διατεθείη τε ὅτι τὸ πεφυκὸς ἀποθνήισκειν ἴδιον ἐποιήσατο σῶμα καὶ ὑπέμεινεν μὲν ἐν αὐτῶι τὸν θάνατον ἀνθρωπίνως, ἀνεβίω δὲ θεικῶς ὡς ἀφθαρσία καὶ ζωή;

22 Τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικά, ἀλλὰ δυνατὰ τῶι θεῶι 2 Cor. 10, 4. 5
πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων, λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὕψωμα 5
ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα
εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ. Οὐ παχὺς καὶ σωματικός, ἰσχνὸς δὲ μᾶλλον καὶ
νοητὸς τῶν ἁγίων ὁ πόλεμος. εἰώθασι γὰρ εὐδοκιμεῖν, οὐχ ὅπλα κινοῦντες σαρκικὰ καὶ
ταῖς τῶν δοράτων ἀκμαῖς ἢ γοῦν ταῖς τῶν βελῶν εὐστοχίαις χρώμενοι, ἀλλὰ τοῖς τῆς ἀλη-
θείας ὅπλοις ἐνηρμοσμένοι πνευματικῶς ἀντανιστάμενοί τε καὶ μάλα νεανικῶς τοῖς ἐθέλουσι 10
παρασημαίνειν αὐτὴν καὶ τῶν θείων δογμάτων τὴν ὀρθότητα παρατρέπουσιν ἐπί γε τὸ
αὐτοῖς ἀπερισκέπτως δοκοῦν. οὐ σαρκικὰ τοιγαροῦν τῶν ἁγίων τὰ ὅπλα, δυνατὰ δὲ
μᾶλλον τῶι θεῶι. καθαιροῦσι γὰρ λογισμοὺς τοὺς εἰς ἐκτόπους ἡμᾶς ἐννοίας ἀποκομί-
ζοντας καὶ οἷά τινας τῶν ἀλιτηρίων βαρβάρων τῆι βασιλέως δόξηι φιλονεικεῖν ἐγνωκότας
ἐκ μέσου ποιεῖσθαι σπουδάζουσι κἂν εἴ τις εἰς ὕψος ἐπαίροι τὸ κέρας τῶν εἰωθότων λαλεῖν 15 Ps. 74, 6
ἀδικίαν κατὰ θεοῦ, τοῦτον ἐννοίαις ταῖς εἰς ὀρθότητα μόνον οὐχὶ καταπαίουσι μετατιθέντες
εἰς τὸ εὐθὺ καὶ τοῖς τῆς ἀληθείας ἐμβιβάζοντες λόγοις. εὐτεχνίας οὖν ἄρα τῆς ἀληθῶς P 290
ἁγιοπρεποῦς ἔργον ἂν γένοιτο καὶ ἀρέσκον θεῶι τὸ τοῖς τῆς οἰκονομίας λόγοις ὑποφέρειν
ἀεὶ τὸ ἀντιτετάχθαι δοκοῦν τῆι δόξηι Χριστοῦ. θεὸς γὰρ ὢν ὁ λόγος καὶ ἐν μορφῆι καὶ Phil. 2, 6-8
ἰσότητι τοῦ πατρὸς ἑαυτὸν καθῆκεν εἰς κένωσιν καὶ γέγονεν ὑπήκοος μέχρι θανάτου. δεῖ 20
τοίνυν πᾶν νόημα περιτρέπειν ἀστείως καὶ οἷον αἰχμαλωτίζειν εἰς τὴν ὑπακοὴν αὐτοῦ.
εἰ γὰρ δή τι λέγοιτο καὶ τῶν ἀνθρωπίνων, κατ' οὐδένα τρόπον ἀδικήσειεν ἂν τὴν τοῦ
λόγου φύσιν τὸ ἐν ἀνθρωπότητι σμικροπρεπές, εἰ πιστεύοιτο καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος γεγονὼς
καὶ οὔ τί που τὸ εἶναι θεὸς ἀποβεβληκώς, ἀλλὰ μετὰ τοῦ μεῖναι θεὸς προσλαβὼν τὸ ἀν-
θρώπινον καὶ ὑπήκοος γενόμενος μέχρι θανάτου κατὰ τὴν σάρκα. 25

23 Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε Hebr. 3, 1-6
τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν πιστὸν ὄντα
τῶι ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωσῆς ἐν ὅλωι τῶι οἴκωι αὐτοῦ. πλείονος
γὰρ οὗτος δόξης παρὰ Μωυσῆν ἠξίωται, καθόσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ
οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν. πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπό τινος, 30
ὁ δὲ πάντα κατασκευάσας θεός. καὶ Μωσῆς μὲν πιστὸς ὡς θεράπων ἐν
τῶι οἴκωι αὐτοῦ, Χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκος ἐσμὲν
ἡμεῖς. Ἀπόστολος καὶ ἀρχιερεὺς τῆς ὁμολογίας ἡμῶν παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς γέγονεν PG 1369
Ἰησοῦς, τουτέστιν ἄνθρωπος πεφηνὼς ὁ ἐκ θεοῦ λόγος· τότε γὰρ ὠνόμασται καὶ Ἰησοῦς Mt 1, 21
διὰ τῆς τοῦ ἀγγέλου φωνῆς. καὶ μικρὸν μὲν κομιδῆι τῆι τοῦ λόγου φύσει τό τε τῆς 35
ἱερωσύνης καὶ τὸ τῆς ἀποστολῆς ὄνομά τε καὶ χρῆμα, τοῖς γε μὴν τῆς ἀνθρωπότητος
μέτροις εἴη ἂν οὐκ ἀνάρμοστον. ὡς γὰρ αὐτός πού φησιν, ὁ υἱὸς οὐκ ἦλθε διακο- P 291
νηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀντίλυτρον ὑπὲρ Mt 20, 28

VS, D [= mn], ARW

1 τῆς om. VSDW 2 ἑαυτῶ W 4 ιζ̄ W 5 καθαιροῦντα VA 6 αἰχμαλωτί-
ζοντα VA 8 ὁ πόλεμος τῶν ἁγίων SD καὶ οὐχ D 9 αἰχμαῖς AR 9/10 ἀλλὰ —
ἐνηρμοσμένοι om. SD 10 ἀνιστάμενοί W 11 αὐτὸν A παραπέμπουσιν SD 12 οὐ
AR οὐ γὰρ VSDW τὰ ὅπλα τῶν ἁγίων SD 13 τοὺς] τῶν S 14 ἀλητηρίων SDW
15 ποιῆσαι V ἐπαίρη W 16 τοῦ θῦ RW 18 τῶ θῶ SD τῆς om. A 23 μικρο-
πρεπὲς SW, corr. W 24 μεῖναι VSDW εἶναι AR 26 ιῆ̄ W 27 ὑμῶν S 28 καὶ
om. D μωυσῆς AR 29 δόξης οὗτος A 29/30 τοῦ οἴκου τιμὴν ἔχει VSDW 31 τὰ
πάντα VSDW μωυσῆς AR ὢν ὡς V 32 ὁ οἶκος D 34 ἐκ] τοῦ A 35 τοῦ
om. A εὐαγγελίου V 36 τῆς²] τοῖς SA

τ·ολλῶν. τὸ μὲν γὰρ διακονεῖσθαι παρὰ τῆς κτίσεως πρέποι ἂν αὐτῷ καὶ μάλα εἰκότως ὡς θεῷ καὶ δεσπότῃ καὶ ὑπὸ πόδας ἔχοντι πᾶν ὅπερ ἐστὶ γενητόν· τὸ δέ γε διακονεῖν ἀνθρώπινον μέν, πλὴν ὅσον ἦκεν εἰς τοὺς τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας λόγους, οὐκ απεοικὸς τῷι γε ὅλως ἑαυτὸν καθέντι πρὸς τὰ ἀνθρώπινα. ἄθρει δὲ ὅπως ἱερατεύει μὲν ἀνθρωπίνως καὶ μεσίτης τέθειται θεοῦ καὶ ἀνθρώπων (μεσιτεύει γὰρ πᾶς ἱερεύς), τὸν δὲ τῆς θυσίας τρόπον οὐκέτι καθ' ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς ἱερέων προσκομίζει δουλοπρεπῶς, οὐδὲν αὐτὸς ἐπικοινωνῶν εἰς τὸ λαβεῖν αὐτήν, ἀλλ' ἑαυτῷι πραγματεύεται καὶ δι' αὐτοῦ τε καὶ ἐν αὐτῷι τῷι πατρί. ἱερουργεῖ γὰρ ἡμῶν τὴν ὁμολογίαν, τουτέστι τὴν πίστιν, ἣν καὶ ὀρθῶς κατειθίσμεθα ποιεῖσθαι, λέγοντες· πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. οὐκοῦν κἂν ἱερατεύειν ἀνθρωπίνως λέγηται, ἀλλὰ δέχεται τὴν θυσίαν αὐτὸς θεικῶς, ὁ αὐτὸς ὢν ὁμοῦ θεὸς καὶ ἄνθρωπος. εἴρηται δὲ πιστὸς διὰ τὸ ἀεὶ σώιζειν δύνασθαι τοὺς προσερχο-
1 Cor. 1, 9 μένους δι' αὐτοῦ τῶι θεῶι, πιστὸς δὲ ὠνόμασται καὶ αὐτὸς ὁ πατήρ. συγκρινόμενος δέ πως τῆι Μωσέως διακονίαι κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, ὅσην ἔχει τὴν ὑπεροχὴν κατά γε τὸ εἶναι θεός, ἀναμάθοι τις ἂν καὶ οὐ σὺν ἱδρῶτι μακρῶι, ἐννοῶν ὅτι ὃ μὲν ὡς οἰκέτης ἐν τῶι οἴκωι πιστός, ὃ δὲ ὡς δεσπότης ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ὅτι τοῦ οἴκου κατασκευαστὴς καὶ δημιουργὸς ὁ Ἐμμανουήλ, οὗ οἶκος ἐσμὲν ἡμεῖς. ἀσύγκριτος δὲ ποιητοῦ πρὸς τὸ
P 292 ποιηθὲν ἡ διαφορὰ καὶ τοῦ κατὰ φύσιν δεσπότου πρὸς τὸ δοῦλον ἀληθῶς καὶ ἐν ὑφέσει νοούμενον.

24 Ὅτι καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν,
Ioh. 6, 38. 39 ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέραι. Καταβῆναί φησιν ἑαυτὸν ἐξ οὐρανοῦ ἀπεστάλθαι τε παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, καίτοι τὰ πάντα πληρῶν, ἐκεῖνο, οἶμαι, καταδεικνὺς καὶ καθιστὰς ἅπασιν ἐναργὲς ὅτι θεὸς ὢν ὁ λόγος καταπεφοίτηκεν οἰκονομικῶς εἰς ἀνθρωπότητα δι'
PG 1372 ἡμᾶς καὶ οὔ τί που μεθεὶς τὸ εἶναι φύσει θεός, προσλαβὼν δὲ μᾶλλον ὅπερ οὐκ ἦν, ἵνα καὶ δοὺς τῶι θανάτωι πρὸς βραχὺ τὸ ἐνωθὲν αὐτῶι σῶμα καὶ ἴδιον αὐτοῦ μηδὲν ἀπολέσηι τῶν δοθέντων αὐτῶι, διασώσηι δὲ μᾶλλον καὶ ἀναστήσηι αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέραι. ποιεῖν μὲν οὖν λέγων τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς καὶ οὐχὶ δὴ πάντως τὸ ἑαυτοῦ, τὰς τῶν Ἰουδαίων ἀπονοίας ἐλέγχει καὶ ὑποπλήττει πλαγίως ὡς ἀεὶ τὸ ἴδιον ἱστῶντας θέλημα καὶ τῶν θείων ὑπερορῶντας νόμων καὶ παρ' οὐδὲν ποιεῖσθαι μεμελετηκότας τὸ τῶι δεσπότηι δοκοῦν· ἑαυτῶι γὰρ ἐν τούτοις προσμαρτυρῶν τὸ εὐήνιον, τῆς ἐκείνων ἀπειθείας κατηγορεῖ. ἔφη γάρ που καὶ ἑτέρωθι πρὸς αὐτοὺς ὡς διώκειν ἐθέλοντας καὶ μισεῖν ἠιρημένους καὶ
Ioh. 8, 15. 16 ἄδικον ἐπ' αὐτῶι τὴν ἐπὶ τούτωι ψῆφον ἐκφέροντας· ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα· καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν, ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. οὐκοῦν οἰκο-
P 293 νομικῶς τὰ τοιάδε φησίν, πλὴν ἐκεῖνο φέρε δὴ φέρε καταθρήσωμεν. ἐξ οὐρανοῦ καταβὰς ὡς θεός, δεδόσθαι φησὶν ἑαυτῶι παρὰ τοῦ πατρὸς τοὺς εἰς αὐτὸν πιστεύοντας, ἵνα μὴ ἀπολέσηι μᾶλλον αὐτούς, ἀλλ' ἀναστήσηι τῇ ἐσχάτῃ ἡμέραι. πῶς οὖν ἀνέστησεν ἢ δηλονότι διὰ τῆς ἰδίας ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν; ζωοποιήσας γὰρ καὶ πρό γε τῶν

VS, D [= mn], ARW

2 ὥσπερ VW γεννητόν SDA 2/3 διακρίνειν SD 3 τῆς μετὰ] μετὰ τῆσ W μετὰ V 4 δὲ] δὴ D πῶσ A 5 θεοῦ] καὶ θῦ V 7 ἑαυτοῦ VSDW 8 ἑαυτῷ S ὑμῶν SD, corr. m καὶ om. SD 11 κἂν] καὶ SDW λέγεται SDW ἀλλὰ δέχεται] ἀναδέχεται SD 13 ὁ] ὡσ A 17 ὁ οἶκοσ D 18 ἡ om. D τὸν δοῦλον R 20 ιθ W 21/22 τοῦτο — με om. VR 22 με πρσ̄ W δέδωκάσ A 23 ἐν om. RW τε] δὲ A 28 αὐτῷ V 34 ἐπ' αὐτῶι] ἑαὐτῷ R ἑαὐτῶν Rcorr 34 τὴν² om. VW 35 οὐ om. VW 38 πιστεύσαντασ VSDW 40 ζωοποιήσει W 40/p. 41, 1 καὶ πρό γε τῶν ἄλλων VSDW πρὸ τῶν ἄλλων A τῶν ἄλλων R sed punctis superpositis del.

ἄλλων τὸν ἑαυτοῦ ναὸν καὶ τὸ τοῦ θανάτου κατασείσας κράτος διὰ τοῦ θανάτου τῆς ἰδίας σαρκός, ὁδὸς γέγονε τῇ ἀνθρωπείαι φύσει πρὸς ἀνάστασιν καὶ πρός γε τὸ δύνασθαι λοιπὸν κατευμεγεθῆσαι φθορᾶς. ἴδιον οὖν ἄρα τοῦ καταφοιτήσαντος ἐξ οὐρανοῦ θεοῦ λόγου τὸ δι' οὗ γέγονε πρωτότοκος ἐκ νεκρῶν, ἵνα καὶ ἐγηγερμένωι κατακολουθῆι πρὸς ζωὴν τὸ Col. 1, 18 δοθὲν αὐτῶι, οὐκέτι διὰ τὴν τοῦ πρωτοπλάστου παράβασιν ἀπολλύμενον, σωιζόμενον δὲ μᾶλλον διὰ τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ. δεδόσθαι δέ φησιν ἑαυτῶι τοὺς τὴν εἰς αὐτὸν πίστιν προσιεμένους πάλιν ὡς ἄνθρωπος γεγονώς. κλῆρος μὲν γὰρ ἴδιος αὐτῶι πάντα τὰ τοῦ πατρός· ἐπειδὴ δέ, ὡς ἔφην, μετέσχεν αἵματος καὶ σαρκός, εἶτα πεπιστεύκαμεν ὡς Hebr. 2, 14 θεῶι, ταύτηι τοι τὸ τῆς δόσεως ὄνομα παρεισκρίνεται· βεβασίλευκε γὰρ ἡμῶν καὶ μετὰ σαρκὸς ὁ καὶ πρὸ αὐτῆς βασιλεύς. καὶ γοῦν ὡς εἰς τὴν τοῦ χρῆναι βασιλεύειν ἀρχὴν εἰσκεκομισμένος, ὅτε γέγονε καθ' ἡμᾶς, κύριος, φησίν, εἶπεν πρός με· υἱός μου εἶ Ps. 2, 7 σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. δέχεται τοίνυν ἀνθρωπίνως τὰ ἑαυτοῦ, καίτοι κατεξουσιάζων ἀεὶ τῶν ὅλων ὡς θεός.

Περὶ τοῦ ἡγιάσθαι Χριστὸν καὶ τῆς κατ' αὐτὸν νοουμένης ἱερωσύνης

25 Ἔπρεπεν γὰρ αὐτῶι, δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς 15 PG 1373 υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημά- P 294 των τελειῶσαι. ὅ τε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸς πάντες, δι' Hebr. 2, 10-12 ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν, λέγων· ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσωι ἐκκλησίας ὑμνήσω σε. Οἴονται τάχα που τῶν ἀμαθεστέρων τινὲς καὶ διαιρεῖν εἰωθότων εἰς δύο Χριστοὺς καὶ εἰς υἱοὺς 20 δύο τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τελειωθῆναι λέγεσθαι διὰ παθημάτων τὸν ἐκ γυναικὸς ἄνθρωπον ἰδίαι νοούμενον καὶ δίχα τοῦ ἐκ θεοῦ πατρὸς ὄντος λόγου καὶ αὐτὸν λέγεσθαι τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸν ἀρχηγόν, τετελειῶσθαι δὲ παρ' αὐτοῦ τοῦ θεοῦ λόγου δοθέντα πρὸς τὸ παθεῖν ὡς ἕτερον ἰδικῶς. πρέπειν γὰρ αὐτῶι δὴ μάλιστά φασιν τὸ δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα διά τοι τὸ φάναι τὸν μακάριον εὐαγγελιστήν· πάντα δι' 25 Ioh. 1, 3 αὐτοῦ ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν. ἔπρεπεν τοίνυν, φασίν, τῶι λόγωι, δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν, τουτέστιν ἄνθρωπον ἁπλῶς τὸν διὰ τῆς ἁγίας παρθένου, τελειῶσαι διὰ παθημάτων. ὅτι δέ ἐστιν ἐμβροντησίας ἀνάπλεως ὁ λόγος αὐτοῖς, ὡς ἔνι, καὶ νῦν καταδεῖξαι πειράσομαι. 30

Πρῶτον μὲν γὰρ τὸ δι' οὗ καὶ ἐπ' αὐτοῦ τέθειται τοῦ πατρός. καὶ γοῦν ὁ μακάριος Παῦλος πιστός, φησίν, ὁ θεός, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. 1 Cor. 1, 9 καὶ πάλιν τοῖς διὰ πίστεως εἰς ἐλεύθερον ἀξίωμα κεκλημένοις ἄρα, φησίν, οὐκέτι εἶ Gal. 4, 7 δοῦλος, ἀλλὰ υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος διὰ θεοῦ. ἀδιαφορούσης τοίνυν τῆς θεοπνεύστου γραφῆς περὶ τὴν τῆς λέξεως ἐκφώνησιν, δεχομένης δὲ αὐτὴν καὶ 35 ἐπὶ τοῦ πατρός, οὐδὲν ἔτι τὸ συνωθοῦν ἡμᾶς εἰς τὸ τοῦ υἱοῦ περιτρέπειν πρόσωπον ὡς P 295 ἐξ ἀνάγκης τὸ δι' οὗ. ἐπειδὴ δὲ τοῦτό ἐστιν ἀληθές, τί μὴ μᾶλλον ἀφέντες εἰς τὸ

VS, D [= mn], ARW

2 ἀνου V ἀνιν̄η W τὴν ἀνδστασιν D 3 καταμεγεθῆσαι S 4 τὸ VRW τοῦ SA τὸν D 5 δοθὲν] θὲν S ἀπολύμενον A 6 τὴν εἰς] εἰσ τὴν A 7 προιεμένουσ SDW γὰρ om. R 9 τὸ om. A 10 ὡς om. W 12 γεγένηκά S τὰ] τὰσ R, in τοὺσ corr. R 13 ἀεὶ om. VSDW 14 τὸν χν̄ VSDW 15 κ̄ W αὐτὸν VW, corr. W 16 ἀγαγόντι D 19 ἐμ μέσω ἐκκλησία R 20 που om. AR 20/21 δύο υἱοὺσ VDW 21 Χριστὸν om. AR 22 ἰδίαι νοούμενον] καὶ διανοούμενον R αὐτὸσ S 22/23 ἡμῶν λέγεσθαι τῆσ σωτηρίασ SD 24 παθοσ VW αὐτὸν S φησι V τὸ VDW τῶ S τὸν AR 25 φάναι καὶ SD 26 οὐδὲν VSnW 27 υἱοὺς om. W 28 τὸν om. SD 37 τί μὴ VARW τοῦτο SD

παρὸν τὸ αὐτοῦ πρόσωπον, εἶτα τῶι σκοπῶι τῶν ἱερῶν γραμμάτων ἑπόμενοι, τῆι μετὰ σαρκὸς οἰκονομίαι τοῦ μονογενοῦς τὸν αὐτῆι πρέποντα τηροῦντες λόγον, τὸν πατέρα φαμὲν
Hebr 2, 2 τελειῶσαι διὰ παθημάτων ἐνανθρωπήσαντα τον υἱόν, ὑπέμεινε γὰρ σταυρὸν αἰσχύνης καταφρονήσας, ἐν εὐδοκίαι που πάντως τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, ἵνα καὶ ἡμᾶς τοῖς
Mt 10, 28 ἴχνεσιν αὐτοῦ κατακολουθεῖν ἡιρημένους νεανικοὺς ἀποφήνηι, πειθομένους λέγοντι μη φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων το σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι ἐπειδὴ γὰρ ἐμέλλομεν θλῖψιν ἔχειν ἐν τῶι κόσμωι καὶ διώκεσθαι παρ' ἐχθρῶν καὶ τῶν τῆς ἀληθείας δογμάτων ὑπεραθλεῖν ἱδρῶτί τε καὶ πόνοις κατορθοῦν εὖ μάλα τὴν ἀρετήν, οὐκ ἐᾶι θρύπτεσθαι προς δειλίας, ἀποφαίνει δὲ μᾶλλον εὐτολμοτάτους,
PG 1376 ἐλάσας αὐτος διὰ παθημάτων, ἵνα καὶ ἡμᾶς ἐκδυσωπήσηι λέγων· οὐκ ἔστι μαθητὴς
Mt 10, 24 25 ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τον κύριον αὐτοῦ ἀρκετον τῶι μαθητῆι ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος, καὶ τῶι δούλωι, ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ
Ioh 15, 20 εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν σκοπὸς οὖν ἄρα γέγονεν τῶι μονογενεῖ σαρκὶ τῆι ἰδίαι παθεῖν ὑπὲρ ἡμῶν καὶ ποία τίς ἐστιν ἡ τοῦδε πρόφασις, διδάξει λεγων
Hebr 2,14 15 ὁ θεσπέσιος Παῦλος ἐπειδὴ γὰρ τὰ παιδία κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκός, καὶ αὐτος παραπλησίως μετέσχεν τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσηι τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τον διάβολον, καὶ ἀπαλλάξηι τούτους ὅσοι φόβωι θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν
P 296 δουλείας οὐκοῦν ἐπειδήπερ ἀνέφικτον ἦν τῆι ἀνθρώπου φύσει τὸ καταργῆσαι θάνατον (κεκράτητο γὰρ ὑπ' αὐτοῦ, κατακομιζούσης αὐτὴν εἰς τοῦτο τῆς ἀρχαίας ἐκείνης ἀρᾶς), ἀναγκαίως ὁ ζωοποιὸς τοῦ θεοῦ λόγος τὴν θανάτωι κάτοχον ἠμπέσχετο φύσιν, τουτέστι τὴν καθ' ἡμᾶς ἤτοι τὴν ἀνθρωπίνην, ἵνα καὶ τῆι αὐτοῦ σαρκὶ καθάπερ τι τῶν ἀτιθάσων θηρίων ἐπιπηδήσας ὁ θάνατος παύσηται τῆς καθ' ἡμῶν τυραννίδος ὡς παρὰ θεοῦ καταργούμενος αὐτὸς οὖν ἄρα ἐστὶν ὁ σαρκὶ τελειούμενος δι' ἡμᾶς ἀνθρωπίνως, τελειῶν δὲ ἡμᾶς θεικῶς διὰ τοῦ καταργῆσαι τοῦ θανάτου τὸ κράτος ἔλειπε γὰρ τῆι ἀνθρωπου
Sap Sal 1,13 14 φύσει τὸ ἄφθαρτον, οὕτω γενομένηι καὶ ἐν ἀρχαῖς ὁ γὰρ θεος θάνατον οὐκ ἐποίησεν οὐδὲ τέρπεται ἐπ' ἀπωλείαι ζώντων ἔκτισε γὰρ εἰς τὸ εἶναι τα πάντα, καὶ σωτήριοι αἱ γενέσεις τοῦ κόσμου, καὶ οὔκ ἐστιν ἐν αὐτοῖς
Sap Sal 2,24 φάρμακον ὀλέθρου οὐδέ ἐστιν ἄιδου βασίλειον ἐπὶ γῆς, φθόνωι δὲ διαβόλου θάνατος εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον οὕτως ἡμᾶς τελειώσας ἔφασκε προς
Ioh 17, 4 τὸν ἐν οὐρανοῖς πατέρα καὶ θεόν ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς τὸ ἔργον τελειώσας ὃ δέδωκάς μοι, ἵνα ποιήσω αὐτό δόξα γὰρ ἀληθῶς τῶι θεῶι καὶ πατρὶ το διὰ τοῦ ἰδίου γεννήματος καταργῆσαι θάνατον οὐκοῦν ἡ μὲν τελείωσις αὐτῶι διὰ
2 Cor 5, 17 παθημάτων, ἡμῖν δὲ προσθήκη τοῦ λείποντος τὸ γεγενημένον· καινὴ γὰρ κτίσις τὰ ἐν Χριστῶι.

19—22 F^{cyr} 171 τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς οὐκοῦν ἐπειδήπερ — ἀνθρωπίνην, ἵνα ταύτην ἀπαλλάξηι καὶ θανάτου καὶ φθορᾶς

VS, D [= mn], ARW

4 που om SD 5 νεανίσκους S 6 φοβεῖσθε in φοβῆσθε corr W φοβηθητε AR ἀποκτενόντων VSDARW 7 ἐμέλλομεν VAW μέλλομεν R ἔμελλον SD σχεῖν R 9 ud λιστα S καὶ οὐκ A ἀποφαίνη V εὐτολμωτάτους SDR 10 ἐκδυσωπῆ AR 11/12 ἀρ κετὸν — κύριος αὐτοῦ om AR 12 ὁ[1] om S 13 οὖν om SD τῶ μονογενεῖ γέγονε V 19 τὸν θάνατον R 20 ὑπ' VSDWF^{cyr} δι' AR ἀρᾶσ ἐκείνησ VW 22 ἤγουν V ἀπι θάσσων VSDW 24 τελειοῖ W 25 ἐλείπετο AR 28 καὶ[2] om SW 29 ὀλέθρου] τοῦ κόσμου καὶ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖσ φάρμακον ὀλέθρου SW βασιλεία VD τῆσ γῆσ VSDW φθόνου R 30 εἰσ τὸν κόσμον εἰσῆλθεν VW τελείωσ A 31 τοῖσ οὐρανοῖσ A 31/32 ἐτε λείωσα Vm 33 τὸ] τῶ V θελήματοσ A τὸν θάνατον R ἡ μέν] ἡμῖν SW ἡ \ αὐτῶ τελείωσισ W 34 γεγεννημένον RW, corr R

Ὅτι δὲ οὐκ ἄνθρωπον ἁπλῶς ἐξηρημένου τοῦ λόγου τετελειῶσθαί φησιν ὑπὲρ ἡμῶν, ἐν ἀνθρωπείαι δὲ μᾶλλον μορφῆι πεφηνότα τὸν μονογενῆ, πιστώσεται πάλιν ὁ θεσπέσιος Παῦλος προστιθείς· ὅ τε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸς πάντες, δι' P 297
ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν, λέγων· ἀπαγγελῶ Hebr.2,11.12
τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου. τίς ὁ ἁγιάζων καὶ τίνες ἂν εἶεν οἱ ἁγιαζό- 5
μενοι καὶ πῶς ἐξ ἑνὸς πάντες ἢ ἐκ τίνος, ὅλως ἄξιον ἰδεῖν. οὐκοῦν ἁγιάζει μὲν ὁ υἱός, ἅγιος ὢν κατὰ φύσιν ὡς θεός· ἡγιάσμεθα δὲ ἡμεῖς παρ' αὐτοῦ διὰ τοῦ πνεύματος. πῶς PG 1377
οὖν οἱ πάντες ἐξ ἑνός; ὡς ποιητοῦ καὶ δημιουργοῦ, ὥστε καὶ ἀναγκαίαν ἐντεῦθεν ἡμᾶς πρὸς ἀλλήλους ἔχειν τὴν ἀδελφότητα. γενητῶι γὰρ πρὸς γενητόν, καθὸ γενητά, φυσική τις ἡ ἀδελφότης. καίτοι τὴν φύσιν ἀγένητός ἐστιν ὁ υἱὸς καὶ οὐκ ἀδελφὸς τῆι κτίσει 10
κατά γε τὸ εἶναι φύσει θεός· πῶς οὖν οἱ πάντες ἐξ ἑνός, ὅ τε ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι; οὐκοῦν ἀναγκαῖος εἰς τὴν τῶν προκειμένων διασάφησιν τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας ὁ λόγος. ὅτε γὰρ γέγονε καθ' ἡμᾶς, τότε καὶ αὐτὸς μεθ' ἡμῶν ἐξ ἑνὸς λέγεται καὶ κεχρημάτικε τοῖς κτίσμασιν ἀδελφός, ὡς συγγένειαν ἐσχηκὼς τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀνθρωπίνην. ταύτηι τοι καὶ μάλα εἰκότως οὐκ αἰσχύνεται ἡμᾶς ἀδελφοὺς ὀνομάζειν, οὐκ ἀνασχόμενος, 15
ὥς γέ μοι φαίνεται, τοῖς δι' αὐτοῦ γεγονόσιν ἀδελφὸς ὀνομάζεσθαι, εἰ μὴ γέγονεν κατ' αὐτούς, πλὴν οὐ μεθεὶς ὅπερ ἦν. τότε γὰρ ἀνεπιπλήκτως καὶ ὑμνήσει μεθ' ἡμῶν αὐτός, ὃν ὑμνοῦσι τὰ σεραφὶμ καὶ ἡ σύμπασα κτίσις προσκυνεῖ.

26 Καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶν τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον, ὃς ἐφα- 1 Tim. 3, 16
νερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν 20
ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμωι, ἀνελήφθη ἐν δόξηι. Εἰ θεὸς ὢν ὁ λόγος ἐνανθρωπῆσαι λέγοιτο καὶ οὐ δήπου μεθεὶς τὸ εἶναι θεός, ἀλλ' ἐν οἷς ἦν, ἀεὶ διαμένων, P 290
μέγα δὴ τότε καὶ ὁμολογουμένως ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· εἰ δὲ ἄνθρωπος νοεῖται κοινὸς ὁ Χριστὸς ὡς κατὰ μόνην τὴν ἰσότητα τῆς ἀξίας ἢ γοῦν αὐθεντίας θεῶι συνημμένος (πεφρονήκασι γὰρ τὰ τοιάδε τινὲς τῶν ἀμαθεστέρων), πῶς ἐν σαρκὶ πεφανέρωται; καίτοι 25
πῶς οὐχ ἅπασιν ἐναργὲς ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ἐν σαρκί τέ ἐστι καὶ οὐκ ἂν ἑτέρως ὁρῶιτό τισιν; τίνα δὲ τρόπον ὤφθαί φησιν αὐτὸν καὶ τοῖς ἁγίοις ἀγγέλοις; ἢ γὰρ καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς οὐχ ὁρῶσιν ἄγγελοι; τί οὖν ἐν Χριστῶι τὸ ξένον ἢ τί τὸ παράδοξον, εἰ καθ' ἡμᾶς ὄντα καὶ ἕτερον οὐδὲν τεθέανται τινὲς τῶν ἁγίων ἀγγέλων; πῶς δὲ καὶ ἔθνεσιν ἐκηρύχθη καὶ ὡς τίς ὑπάρχων παρὰ τῶν ἐν κόσμωι πιστεύεται; εἰ μὲν γὰρ ὡς ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς 30
ἄνθρωπον ἁπλῶς καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον θεὸν ἐνηνθρωπηκότα διεκήρυξαν οἱ μαθηταὶ καὶ ὡς τοῦτο ὑπάρχων παρὰ τῶν ἐν κόσμωι πιστεύεται, ἀνθρωπολατρίαι κεκρατήμεθα καὶ προσκεκυνήκαμεν τῆι κτίσει καὶ πρός γε τοῦτο ἡμᾶς κατεδόνησεν αὐτὸς ὁ φύσει τε καὶ ἀληθείαι καὶ τῶν ὅλων θεός, αὐτὸς γὰρ ἡμῖν ἀνέδειξε τὸν τῶν θεηγόρων χορόν· εἰ δὲ Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν τοῖς ἁγίοις ἔφασκεν ἀποστόλοις· πορευθέντες μαθητεύσατε 35 Mt. 28,19
πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, εἶτα πεπιστεύκαμεν εἰς αὐτὸν βεβαπτίσμεθά τε τὸν PG 1380
θάνατον αὐτοῦ καταγγέλλοντες καὶ ὁμολογοῦντες τὴν ἀνάστασιν καὶ τοῦτο δρᾶν εἰωθότες

VS, D [= mn], ARW

1 δὲ om. AR 2 μᾶλλον om. SD 4 αὐτοὺσ ἀδελφοὺσ λέγειν καλῶν W 7 δι' αὐτοῦ παρὰ AR 8 οἱ om. SD ἀναγκαῖον V om. AR ἡμᾶσ ἐντεῦθεν SD, ἡμᾶσ, superscr. ἐντεῦθεν W 9 γενητῶ DR γεννητῶ SAW γενητοῦ V γεννητόν SAW γεννητά SAW 10 ἀγέννητοσ SmAW 15 ἀδελφοὺσ ἡμᾶσ SD 18 σεραφεὶμ' R ἡ om. VSDW 19 κα̅ W ὃσ SAR θσ̅ VDW 23 ὁμολογουμένωσ μέγα V 24 συνημμένησ D 25 τῶν ἀμαθεστέρων τινὲσ SD 27 τίσ SD τίνι — τρόπω V καὶ[2] om. D 28 τὸ[2] om. V 29 οὐδὲ A 30 ὑπάρχειν D πεπίστευται D 32 ὑπάρχειν D ἀνθρωπολατρεία mR, corr. mR ἀνθρωπολάτραι W 33 αὐτὸσ om. V 34 καὶ om. AWcorr ἔδειξε A τὸν — θεηγόρων ἀνέδειξε VSDW 37 εἰσ τὸν R 38 καταγγέλοντεσ VW, corr. V

τοῖς ἀνθρωπολατρίας ἐγκλήμασιν κατ' οὐδένα τρόπον ἐνισχήμεθα, οὐκ ἄρα ψιλῆι συναφείαι τῆι πρὸς θεὸν λόγον τετιμημένος ἄνθρωπος ὁ Χριστός, συνόδωι δὲ μᾶλλον τῆι πρὸς τὸ ἀνθρώπινον καθ' ἕνωσιν οἰκονομικὴν υἱὸς εἷς καὶ κύριος. μέγα γὰρ τότε τὸ τῆς εὐσεβείας
P 299 ἐστὶ μυστήριον· πεφανέρωται γὰρ ἐν σαρκὶ θεὸς ὢν ὁ λόγος, ἐδικαιώθη δὲ ἐν πνεύματι· οὐ γὰρ ἐποίησεν ἁμαρτίαν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. ὤφθη δὲ καὶ ἀγγέλοις, οἳ
Lc. 2, 14 τὴν ἀνθρωπίνην αὐτοῦ γέννησιν οὐκ ἠγνοηκότες ἔφασκον· δόξα ἐν ὑψίστοις θεῶι καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία. ἐκηρύχθη δὲ καὶ ἐν ἔθνεσιν καὶ ὅτι κατὰ ἀλήθειαν ἐστὶν υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς καὶ ἐν σαρκὶ πεφηνώς, παρὰ τοῖς ἐν κόσμωι πιστεύεται.

27 Καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων ὅτι τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον
Ioh. 1, 32-34 ὡσεὶ περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν. κἀγὼ οὐκ ἤιδειν αὐτόν, ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι αὐτός μοι εἶπεν· ἐφ' ὃν ἂν ἴδηις τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν τῶι πνεύματι τῶι ἁγίωι. κἀγὼ ἑώρακα καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. Ἕνα λέγοντες τὸν Ἐμμανουὴλ καὶ τῶν εἰς δύο Χριστοὺς ἀποδιοριζόν-
των οὐκ ἀνεχόμενοι, τί δὴ ἄρα φαμὲν καταπτάντος ἐπ' αὐτὸν ἐξ οὐρανοῦ τοῦ ἁγίου πνεύματος καὶ μείναντος ἐπ' αὐτόν; ἆρα δεδεῆσθαι τοῦ μεταλαχεῖν ἁγίου πνεύματος τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ὑποτοπήσομεν; καίτοι πῶς οὐ πάναισχρον ἀληθῶς τὸ ὧδε φρονεῖν ἢ λέγειν; ἴδιον γὰρ αὐτοῦ τὸ πνεῦμά ἐστιν, καθάπερ ἀμέλει καὶ τοῦ πατρός. καὶ γοῦν ὁ
Gal. 4, 6 μακάριος ἔφη Παῦλος· ὅτι δὲ ἐστὲ υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν κράζον· ἀββᾶ ὁ πατήρ. ἀσεβὲς οὖν ἄρα τὸ κἂν γοῦν ὑπονοῆσαι μόνον τῆς τοῦ πνεύματος μετουσίας δεδεῆσθαι καὶ αὐτὸν τὸν ἐκ
P 300 θεοῦ πατρὸς λόγον καὶ τὸ οὕτω σαφῆ τὴν ἀπόδειξιν ἔχον περιεργίας ἀξιοῦν εὐηθες κομιδῆι. πῶς οὖν ἐπ' αὐτὸν κατέπτη τὸ πνεῦμα; δέχεται γὰρ ἀνθρωπίνως, ἀκαταιτίατον αὐτῶι τὸ λαβεῖν ἀποφαινούσης εὖ μάλα τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας, μᾶλλον δὲ καὶ ἀναγκαίως εἰς τοῦτο φερούσης. δέχεται γὰρ οὐχ ἑαυτῶι μᾶλλον, ἀλλ' ἡμῖν, ἵν' ἐπείπερ ἀπέπτη τῶν
Gen. 8, 21 ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὸ ἐπιμελῶς ἐγκεῖσθαι τὴν διάνοιαν τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ νεότητος, καταφοιτῆσαν ἐπ' αὐτὸν ὡς ἐν ἀπαρχῆι τοῦ γένους δευτέραι καταλύσηι καὶ ἀναπαύσηται πάλιν ἐν ἡμῖν ὡς κατωρθωκόσιν ἤδη τὸ ἀναμάρτητον ἐν Χριστῶι καὶ τὴν αἰτίας
PG 1381 ἁπάσης ἀπηλλαγμένην ἔχουσι ζωήν. πλὴν εἰ καὶ ἀνθρωπίνως δέχεται δι' ἡμᾶς, ἀλλ' ὅρα
Ioh. 1, 33 διδόντα θεικῶς· ἐφ' ὃν γὰρ ἂν ἴδηις τὸ πνεῦμα καταβαῖνον, φησί, καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν τῶι πνεύματι τῶι ἁγίωι. τοῦτο δέ ἐστιν ἐνέργημα θεικόν· ἐνίησι γὰρ τοῖς βαπτιζομένοις ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὡς ἴδιον πνεῦμα τὸ τοῦ πατρός. καὶ πρός γε τοῦτο ἡμᾶς ἐμπεδοῖ γεγραφὼς ὁ θεσπέσιος
Rom. 8, 9 Παῦλος· ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκί, ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ.

VS, D [= mn], ARW

1 ἀνθρωπολατρείασ DR, corr. nR ἀνθρωπολάτραισ V ἀνθρωπολάτροισ W ἐνησχήμεθα R ἐνησκήμεθα S 3/4 τὸ τησ εὐσεβείασ ἐστὶ AW τῆσ εὐσεβείασ ἐστὶ SD τῆσ εὐσεβείασ ἐστὶ τὸ R τὸ τῆσ εὐσεβείασ V 4 ὁ om. SD δὲ καὶ VW 5 ὁ χσ̄ R 6 οὐκ om. V 7 καὶ[1] om. W 10 κβ̄ W 11 κἀγὼ] ἐγὼ δὲ V 12 ὕδασιν SD αὐτός] ἐκεῖνοσ SD 13 τῶι om. VW 14 τῶι om. W 15 λέγων SD 16 ἀνεχόμενοσ SD 18 ὑποτοπάσωμεν D οὐ πάναισχρον] οὐκ ἂν αἰσχρὸν V ὧδε] οὕτω W 20 ἔφη om. VSDW υἱοί οἱσ V 21 ἡμῶν A κράζων SR, corr. R 32 τὸ om. W 33 περιεργείασ R καὶ κομιδῆ VW, corr. W 26 ἀπέπτην D 28 ὡς] ὡσ ἂν in ras. W καὶ καταλύσει A 29 κατορθωκόσιν mRW κατωρθωκὼσ S 30 ἀπηλαγμένην R ἔχουσαν S 31 ἂν om. VSDW 32 τῶι[1] om. VSD δὲ VSDW γὰρ AR 33 βαπτιζομένοις om. S ὁ χσ̄ AR 34 ἐγγράφωσ A θεσπέσιοσ VSDW μακάριοσ AR 36 ἐνοικεῖ VA Χριστοῦ] θῦ Sm

Μεμαρτύρηκεν οὖν Ἰωάννης ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ἀναπυθέσθαι δὲ πάλιν ἐθέλοιμ' ἂν τῶν εἰς δύο διοριζόντων υἱοὺς τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν· ἕνα δέδειχεν ὁ πατὴρ καὶ περὶ ἑνός φησιν ὁ μακάριος εὐαγγελιστής οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ· Ioh. 1, 34 ἆρ' οὖν εἰπέ μοι περὶ τίνος ἔσται τὸ εἰρημένον; εἰ μὲν οὖν ἰδικῶς καὶ κατὰ μόνας τοῦ μονογενοῦς, τουτέστιν τοῦ ἐκ πατρὸς ὄντος λόγου, πῶς τὸ πνεῦμα δέχεται, καίτοι θεὸς ὢν φύσει καὶ ἴδιον ἔχων αὐτό; εἰ δὲ ἀνὰ μέρος καὶ ἰδικῶς ἢ γοῦν κατὰ μόνας τὸν ἐκ γυναι- P 301 κὸς ἄνθρωπον δεδεῆσθαί φασι τῆς τοῦ πνεύματος μετοχῆς, πῶς αὐτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν αὐτῶι, καίτοι μόνηι πρέποντος τῆι ἀνωτάτω φύσει τοῦ καὶ ἀποφαίνειν δύνασθαι μετεσχηκότας τοῦ πνεύματος τοὺς προσιόντας αὐτῆι; εἰ δὲ δέχεται καὶ δίδωσιν ὁ αὐτός, πρόδηλον ὅτι κατά γε τοὺς τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας λόγους καὶ καθὸ φύσει καὶ ἀληθῶς ἐστι θεός, δέχεται μὲν ἀνθρωπίνως οὐχ ἑαυτῶι μᾶλλον, ἀλλὰ τῆι τῶν ἀνθρώπων φύσει δι' ἑαυτοῦ καὶ ἐν ἑαυτῶι πρώτωι προξενῶν αὐτό, δίδωσι δὲ θεικῶς ἐξ ἰδίας αὐτοῦ φύσεως τοῖς ἀξίοις τοῦ λαβεῖν ἐνιείς. ἦν μὲν οὖν τῶι προκειμένωι ῥητῶι προσεοικότα τε καὶ τὸν ἴσον ἔχοντα νοῦν παραθεῖναι καὶ ἕτερα, τὸ δέ γε ταυτοεπεῖν φορτικὸν εἰδότες ἐκεῖνο φαμὲν ὡς ἀπόχρη τοῖς νουνεχεστέροις ἡ ἑνὸς ἐξήγησις εἰς τὴν τῶν ὁμοίως ἐχόντων ἀκριβῆ διασάφησιν. οὐκοῦν ὁσάκις ἂν λέγοιτο Χριστὸς ἁγιάζεσθαι τυχὸν ἢ γοῦν τὸ πνεῦμα λαβεῖν, κατὰ τοῦτον αὐτὸν τὸν τρόπον προσήκει νοεῖν. εὐσεβεῖν γὰρ ἄμεινον περιτρέποντας εὐφυῶς εἰς τὸ ἀμωμήτως ἔχον τῶν ἱερῶν γραμμάτων τὸν νοῦν ἢ γοῦν ἰέναι κατὰ πετρῶν ἀνοσίως ἐπιτειχίζοντας τῆι δόξηι Χριστοῦ τὰ ὀρθῶς εἰρημένα.

28 Ἰησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου καὶ ἤγετο ἐν τῶι πνεύματι εἰς τὴν ἔρημον τεσσαράκοντα ἡμέρας, πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν ἐπείνασεν. Ἔδει δὴ πάλιν ὑπὲρ ἡμῶν ἀνταναστῆναί τε, μόνον δὲ οὐχὶ καὶ ἀποδύσασθαι τῶι πάλαι νικήσαντι σατανᾶι τὸν διὰ τοῦτο P 302 καθιγμένον εἰς ἑκούσιον κένωσιν, ἵνα ἡμᾶς ἀποφήνηι μετεσχηκότας τοῦ ἰδίου πληρώματος PG 1384 καὶ ἀσθενήσαντας ἐν Ἀδὰμ εὑρωστίαν ἔχοντας ἀποδείξηι πνευματικήν· πέπαυται γὰρ ἐν Χριστῶι τὰ ἐν τῶι πρωτοπλάστωι τῆι ἀνθρώπου φύσει συμβεβηκότα σωματικά τε καὶ ψυχικὰ τῶν ἁρπαστημάτων. ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς ὑπακοῆς αὐτοῦ δίκαιοι κατέστημεν οἱ Rom. 5, 19 πολλοί, καίτοι πεπονθότες διὰ τῆς ἐκείνου παρακοῆς τὴν κατάκρισιν, οὕτω δὴ πάλιν διὰ τῆς ἐν Χριστῶι νοουμένης εὐσθενείας, δῆλον δὲ ὅτι πνευματικῆς, τὰ ἐπὶ ταῖς πρώταις ἀσθενείαις διεκρουσάμεθα βλάβη καὶ οἱ πεπτωκότες ἐν Ἀδὰμ νενικήκαμεν ἐν Χριστῶι. ἀντιτάττεται τοίνυν ὑπὲρ ἡμῶν ὡς ἄνθρωπος καὶ νικᾶι θεικῶς, καὶ πειράζεται μὲν ὡς ἑνὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ἐπιπηδῶντος τοῦ σατανᾶ καὶ οἰηθέντος ὅτι τὸ ἀκρατὲς τῆς σαρκὸς συνεκπολεμήσειεν ἂν αὐτῶι τὸν πειραζόμενον, ἀναχωρεῖ δὲ κατισχυμμένος, καινοτομούσης αὐτὸν τῆς ἀνθρώπου φύσεως ἐν Χριστῶι καὶ νενεκρωμένον ἐχούσης τῆς ἁμαρτίας τὸν νόμον τὸν ἐν τοῖς μέλεσι τῆς σαρκὸς ἀγριαίνοντα· κατήργηται γὰρ ἐν Χριστῶι. νηστεύσας γε μὴν

VS, D [= mn], ARW

2 εἰ θέλοιμ' D ἐθέλοιεν R διοριζομένων SD 5 τοῦ πρσ̄ A 6 ἔχον S 10 κατά γε om. AR τῆς om. V 11 τῶν om. W ἀνθρώπων ex ἀνθρώπου corr. W 12 ἑαυτῶι] αὐτῷ W 13 ἐνιείς om. SD ἐνῆν SD τὸν om. A 14 ταυτὸ εἰπεῖν S αὐτὸ εἰπεῖν R φαμέν] μέν SD 15 νουνεχέστερον V τοῦ ἑνὸς SD 17 νοεῖν προσήκει SD ἀσεβεῖν D γὰρ om. A 18 εὐφυῶς] εὐσεβῶς V ἰέναι] ἕνα R 19 ἐπιτυχόνταϲ SD τῆ δόξη VSDW ἐπὶ AR 20 κϛ̄ W 21 εἰϲ τὴν ἔρημον V ἐν τῆ ἐρήμω SDARW μ̄ V 22 οὐδὲ S, corr. S 23 δὴ SDR δὲ VAW 23/24 ἀντιστῆναί VW 24 μονονουχὶ δὲ VA μονονουχί in ras. W καὶ ἀποδύσασθαι SD καταποδύσασθαι R καὶ ἀνταποδύσασθαι VAW 25 καθειγμένον V καθηγμένον S ἑκουσίαν Sm 27 τοῦ ἀνθρώπου A ἀνθρώπων VSDW 28 ἁρπαστημάτων ἐνεργήματα VW κατεστάθημεν A κατεστάθησαν R 30/31 τάϲ — βλάβαϲ SD 33 οἰηθέντεϲ V 34 ἂν om. VSD, corr. V πειραζόμενον AR ἐκπειραζόμενον VSW ἐπηρεαζόμενον D κατηϲχυμένοϲ AW

ἀποχρώντως καὶ δυνάμει θεοπρεπεῖ ποτοῦ καὶ σιτίων δίχα τὴν σάρκα τηρήσας ἀδιάφθορον ἐφίησι μόλις τὰ οἰκεῖα παθεῖν αὐτῇ. πεινῆσαι γὰρ λέγεται, καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν; ἵνα δι' ἀμφοῖν εὐτεχνῶς θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος ὑπάρχων ἐπιγινώσκηται, εἴς καὶ ὁ αὐτὸς δηλονότι καὶ θεικῶς ὑπὲρ ἡμᾶς καὶ καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπίνως. ἄγεσθαι δὲ λέγεται τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν ἔρημον, τοῦ ἄγεσθαι δηλοῦντος οὐ τὸ ἀποφέρεσθαι μᾶλλον, ἀλλὰ τὸ διάγειν ἤτοι διατελεῖν, καθάπερ ἀμέλει καὶ ἐφ' ἡμῶν εἴρηται πλειστάκις· ὁ δεῖνα
P 303 τυχὸν ἑαυτὸν ὀρθῶς ἄγει, τουτέστιν ἀμέμπτως ζῇι καὶ πολιτεύεται. ἀνεστρέφετο τοίνυν εἰς τὴν ἔρημον ἢ γοῦν ἐποιεῖτο τὰς διατριβάς, οὐ σωματικῶς· ποτοῦ γὰρ δίχα καὶ τῆς τοῖς σώμασιν ἀναγκαίας τροφῆς ὡς ἐν δυνάμει πνεύματος ὑπὲρ φύσιν τὴν καθ' ἡμᾶς διεκαρτέρει πρὸς τὴν νηστείαν. πλὴν ἐκεῖνο ἄθρει· ἐπωφελεστάτη γὰρ λίαν τῆς ἐννοίας ἡ δύναμις· οὐ πρὸ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος ἐπειράζετο, ἀλλ' οὐδὲ ἤγετο τῶι πνεύματι εἰς τὴν ἔρημον, τύπον ἡμῖν τὸ χρῆμα τιθείς· ἀμήχανον γὰρ τοὺς οὔπω βεβαπτισμένους ἢ τοῦ πειράζοντος σατανᾶ δύσοιστον οὖσαν τὴν προσβολὴν ὑπενεγκεῖν δύνασθαι νεανικῶς ἢ γοῦν ἄγεσθαι πνευματικῶς, καιρὸς δὲ ὁ πρέπων τοῖς οὕτω λαμπροῖς καὶ ἀξιαγάστοις κατορθώμασιν ὁ μετὰ τὸ ἅγιον βάπτισμα. κραταιωθέντες γὰρ οὕτως τῇι τοῦ ἁγίου πνεύματος μετοχῇι καὶ τῇι ἄνωθεν χάριτι κατεσφραγισμένοι, πρὸς εὐρωστίαν δὲ δηλονότι τὴν πνευματικήν, ἀνάλωτοί τε ἐσόμεθα τῶι σατανᾶι καὶ ὡς ἐν δυνάμει πνεύματος διαζήσομεν, ἔρημον ὥσπερ τινὰ καταλαμβάνοντες χῶρον τὸ ἔξω τύρβης γενέσθαι κοσμικῆς. σμικρὸν μὲν οὖν κομιδῇ τῶι πάντα ἰσχύοντι λόγωι τὸ νικῆσαι τὸν σατανᾶν, μέγα δὲ πάλιν ἡμῖν τὸ καὶ τούτου τυχεῖν διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως αὐτοῦ, καθὰ καὶ τὸ ἀνακαινισθῆναι πρὸς ἀφθαρσίαν. ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως αὐτοῦ κρείττους ἡμεῖς γεγόναμεν τῆς φθορᾶς, οὕτω διὰ τῆς ἐν τῶι πειράζεσθαι νίκης πάλιν ἡμεῖς κεκρατήκαμεν.

PG 1385 29 Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐρανούς, Ἰησοῦν
Hebr. 4, 14. 15 τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας. οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειραμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας. Ἡ τῆς ὀρθῆς πίστεως ὁμολογία πράττεται
P 304 πρὸς ἡμῶν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ εἰς ἓν ἅγιον πνεῦμα. ταύτης ἡμᾶς τῆς ὁμολογίας ἐξέχεσθαι δεῖν ὁ θεσπέσιος γράφει Παῦλος. ἐπειδὴ δέ ἐστιν εἷς υἱὸς ὁμολογουμένως τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, δῆλον δὲ ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ συμπαθῆσαι δυνάμενος ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν καὶ κατὰ πάντα πεπειραμένος καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας, τίς ἂν εἴη λοιπὸν ὁ μέγας ἡμῶν ἀρχιερεύς; ἆρ' οὐχὶ γεγονὼς καθ' ἡμᾶς ὁ λόγος καὶ σαρκὶ παθὼν ὑπὲρ ἡμῶν; τότε γὰρ ἡμῶν κεχρημάτικεν ἀρχιερεύς, οὐχ ὡς ὀθνεῖον προσάγων τὸ θύμα κατά γε τὸ εἰωθὸς τοῖς ἄλλοις, ἀλλ' ὧν αὐτὸς ὁ ἀμνός, ἡ εὐοσμοτάτη θυσία, τὸ νοητὸν ὁλοκαύτωμα, ἡ λαλιστάτη
2 Cor. 2, 15 τρυγών, ἡ ἀκέραιος περιστερά, ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, τὸ χρυσοῦν θυμιατήριον. Χριστοῦ γὰρ ἐσμὲν εὐωδία τῶι θεῶι, κατὰ τὸ γεγραμμένον. ἄθρει δέ μοι τῶν ἀποστολικῶν ἐννοιῶν τὸ βάθος. οὐκ ἔχομεν, φησίν, ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειραμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶς

VS, D [= mn], ARW

1 σίτου SD 2 ἀφίησι SD 3 τε ὁμοῦ] ὁμοῦ τὲ W 6 ἀφ' SD, corr. S πολλάκις SD 7 τυχεῖν SD ὀρθῶσ ἑαυτόν W λέγει SD ἀνετρέφετο S 8 διατροφὰσ S 9 ἀναγκαίου R ὡς om. VSDW 10 λίαν om. VSDW 12 θεῖσ SD οὕπω] οὕτω in μὴ οὕτω corr. A βαπτιζομένουσ A ἢ om. VW 14 καὶ ἀξιαγάστοις om. SD 15 κραταιωθήσονται SD οὕτωσ ἐν SD 16 εὐρρωστίαν A δὲ om. A 17 τε om. W 18 τὸ] τῶ W μικρὸν SD 19 πάντων S 20 καὶ[1]] κατὰ SD 22 πειράζοντι D 23 κὸ W 25 ταῖσ ἀσθενείαισ VAR τὰσ ἁμαρτίασ SD κατὰ om. W in fine paginae 27 Χριστὸν om. D 28 τοῦ αὐτοῦ V 29 ὁμολογουμένωσ εἶσ υἱόσ V 31 εἴη om. W 32/33 ἆρ' — ἀρχιερεύς om. S ἀλλ' D 32 οὐχὶ AR οὐχ ὁ VW ὁ λόγοσ AR ὄντωσ VW 33 ὀθνεῖον] ἀλλογενὲσ καὶ ξένον ὀθνεῖόν τε VW τὸ om. V 34 ὁ αὐτὸσ ὁ SD 38 καθ' ὁμοιότητα om. W

ἁμαρτίας. εἰ γὰρ καὶ μήπω γέγονεν ἄνθρωπος, φησίν, ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, ἤιδει μὲν ἤιδει καὶ οὕτω τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν ὡς δημιουργός (αὐτὸς γὰρ ἔγνω τὸ πλάσμα Ps. 102, 14
ἡμῶν κατὰ τὸ γεγραμμένον), ἀλλ' εἴπερ τι τῶν ἀνθρωπίνων καὶ ἐπ' αὐτοῦ φάναι θέμις, οὕπω καὶ εἰς αὐτὴν κέκλητο πεῖραν τῶν ἡμετέρων ἀσθενειῶν. ἐπειδὴ δὲ τὴν ἡμῶν ἡμπέσχετο σάρκα, πεπείραται κατὰ πάντα, καὶ οὐ δήπου φαμὲν ὡς ἠγνοηκώς, ἀλλ' ὅτι τῇι γνώσει τῇι θεοπρεπεῖ προυποκειμένηι καὶ τὸ διὰ πείρας αὐτῆς συνέβη μαθεῖν. γέγονε δὲ συμπαθὴς οὐκ ἀπό γε τοῦ πεπειρᾶσθαι, πόθεν; ἦν γὰρ ἐλεήμων φύσει καὶ ἔστιν ὡς P 305
θεός· ἐπειδὴ δὲ μετὰ τοῦ εἶναι ὅ ἐστι, καὶ γέγονε καθ' ἡμᾶς, ἀνθρωποπρεπῶς καὶ ταῦτα λέγεται περὶ αὐτοῦ. διαβῆναι δέ φησι τοὺς οὐρανοὺς αὐτὸν σωματικῶς τε ἅμα καὶ
θεοπρεπῶς. ἀνέβη μὲν γάρ, ὡς αὐτός πού φησιν ὁ σοφώτατος Παῦλος, νῦν ἐμφα- Hebr. 9, 24
νισθῆναι τῶι προσώπωι τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν, δίεισί γε μὴν καὶ καθ' ἕτερον τρόπον τοὺς οὐρανούς, ἠττωμένων δηλονότι καὶ κατόπιν ἰόντων τῆς δόξης τῶν μακαρίων ἀγγέλων. ἔστι γὰρ ἔστιν ὡς θεὸς ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς ἐξουσίας τε καὶ Eph. 1, 21
κυριότητος καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου εἴτε ἐν τῶι αἰῶνι τούτωι εἴτε ἐν τῶι μέλλοντι. συνεδρεύει γὰρ ὡς υἱὸς τῶι ἰδίωι πατρί, καὶ εἰ γέγονε καθ'
ἡμᾶς οἰκονομικῶς.

80 Καὶ οὐχ ἑαυτῶι τις λαμβάνει τὴν τιμήν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ PG 1388
θεοῦ, ὥσπερ καὶ Ἀαρών. οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν Hebr. 5, 4. 5
γενηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν· υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. Ὁ καθεὶς ἑαυτὸν εἰς κένωσιν περιμένει κλῆσιν τὴν ἐκ
πατρὸς ἀποφέρουσαν εἰς ἱερωσύνην τὴν ὅτι μάλιστα συνήθη τε καὶ πρεπωδεστάτην οὐ τῇι αὐτοῦ φύσει μᾶλλον, ἀλλὰ τῇι καθ' ἡμᾶς, τουτέστι τῇι ἀνθρωπίνηι, ἧς ἐπείπερ εἴσω γέγονεν, ὑπομένει τὰ αὐτῆς, ἀδικούμενος ἐντεῦθεν τὸ σύμπαν οὐδέν, εὐτεχνῶς δὲ μᾶλλον τῇι μετὰ σαρκὸς οἰκονομίαι χρώμενος. ὥσπερ γὰρ καίτοι τῇι φύσει κύριος ὢν μεμένηκεν ὅπερ ἦν,
κἂν εἰ γέγονεν ἐν τῇι τοῦ δούλου μορφῇι, οὕτω φαμὲν ὅτι καίτοι μυρίους ἔχων ἐν οὐρανῶι P 306
τοὺς ἱερουργοῦντας αὐτῶι, τὰς νοητὰς δηλονότι καὶ ἀναιμάκτους θυσίας, ὕμνους καὶ δοξολογίας, καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς ἱερωσύνην ποιεῖται δεκτήν, ἀποσώιζων πανταχοῦ τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις τὰ πρέποντά τε καὶ ἐοικότα αὐτῇι. κέκληται τοίνυν καθὰ καὶ Ἀαρών, πλὴν οὐκ ἐν ἴσωι τρόπωι. ὁ μὲν γὰρ ἐχρίετο πρὸς ἱερουργίαν καὶ ἦν οἰκέτης, ὁ δὲ ὡς υἱὸς καλεῖται καὶ κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἱερουργεῖ τῶι πατρί. καὶ τόν γε τῆς Hebr. 5, 6
ἱερουργίας ἐξηγεῖται τρόπον ὁ θεσπέσιος Παῦλος, ὠδὶ γεγραφὼς περὶ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ· ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκίνης γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ Hebr. 7, 16
δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου. οὐκοῦν ἀσυγκρίτως ἀμείνων τῆς ἱερουργίας ὁ τρόπος, καὶ ὁ μέν, ὡς ἔφην, οἰκέτης ἦν, καίτοι κεκλημένος εἰς ἱερωσύνην, ὁ δὲ καὶ οὕτως υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, ὡς μὲν φύσει θεὸς καὶ λόγος κατὰ τὴν προαιώνιον γέννησιν, ὡς δὲ ἄνθρωπος καθ' ἡμᾶς κατὰ τὴν νεωτάτην καὶ ἔνσαρκον, ἧς ἂν εἴη δεικτικὸν καὶ τὸ σήμερον· καιρὸν γὰρ ἡμῖν σημαίνει τὸν ἐνεστηκότα. οἰκειοῦται δὴ οὖν καὶ τὴν σαρκικὴν

VS, D [= mn], ARW

1 γὰρ καὶ μήπω Pusey γὰρ καὶ μὴ AR γὰρ μήπω VW μὴ γὰρ SD 4 οὕπω VSAW οὕτω DR ἐκέκλητο VRW ἐκέκλιτο AW^{corr} 5 ἡμπίσχετο V 6 θεικῆ VW αὐτοῖς S 8 καὶ γέγονε] γέγονε καὶ V ἡμᾶς καὶ SD ἀνικῶς W 11 δίησί γε W διῆγε SD καθ' ἕτερον] θάτερον SD 12 δόξης αὐτοῦ SD 13 ἐξουσίαις R καὶ ἐξουσίας V 17 κε̄ W ἀλλὰ AR ἀλλ' ὁ VSDW 19 γεννηθῆναι S^{corr}mAW ἀρχιερεὺς V 20 γεγένηκά S 21 φέρουσαν SD ὅτι δὴ VSDW 22 εἴσω AR ἴσος VSDW 24 τὴν φύσιν V 25 κἂν] καὶ V καίτοι] καὶ W 28 κέκτηται SD 30 καὶ[1] om. SD τὴν om. SD τόν om. SD 30/31 ταῖς ἱερουργίαις SD 31 ὧδε A τοῦ τῶν SD 32 σαρκικῆς SD 33 ὁ τῆς ἱερουργίας VW 35 καὶ[2] om. V 36 δεικτικὸν SW δεκτικὸν VDAR 37 ἐνεστῶτα A

αὐτοῦ γέννησιν ὁ πατήρ· οἶδεν γὰρ οἶδεν ἴδιον ὄντα τὸν υἱὸν τὸν ἐξ αὐτοῦ θεικῶς καὶ ἐκ γυναικὸς ἀνθρωπίνως.

81 Hebr. 5,7-10 Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώιζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, καίπερ ὢν υἱός, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθεν, τὴν ὑπακοὴν καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο πᾶσι τοῖς PG 1389 ὑπακούουσιν αὐτῷ αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου, προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. Ὁ πάνσοφος Παῦλος ἐπιστέλλει P 307 καί φησιν τοῖς ἐν πίστει δεδικαιωμένοις μιμηταί μου γίνεσθε καθὼς κἀγὼ Χρι- 1 Cor. 11, 1 στοῦ, καὶ μὴν καὶ ὁ θεσπέσιος Πέτρος ποῖον γὰρ κλέος, φησίν, εἰ ἁμαρτάνοντες 1Petr.2,20.21 καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιοῦντες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρις παρὰ θεῷι, ὅτι καὶ Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ ὑμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ. γέγονεν οὖν ἄρα σκοπὸς τῶι μονογενεῖ τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμοίωσιν ἔχοντι παθεῖν ἀνθρωπίνως καὶ διδάξαι τοὺς αὐτῶι γνωρίμους τίνα δὴ τρόπον ταῖς τῶν πειρασμῶν ἐφόδοις προσέρχεσθαι χρὴ καὶ ὁποίους εἶναι προσήκει τοὺς διωκομένους τῆς εἰς θεὸν εὐσεβείας ἕνεκα καὶ κινδύνοις ἐμβεβηκότας τοῖς περὶ ψυχῆς καὶ αἵματος, καὶ πρὸς ἔτι τούτωι καταδεῖξαι τῆς ὑπακοῆς εὐκλεὲς τὸ τέλος, ἵνα καὶ ἡμεῖς ἄριστοί τε καὶ σοφοὶ τῶν αὐτῶι πεπραγμένων οἰκονομικῶς εὑρισκώμεθα μιμηταὶ τοῖς τε ἴχνεσιν αὐτοῦ κατακολουθεῖν σπουδάζοντες τὸν εὐδόκιμον ἀληθῶς διαζήσωμεν βίον. ὅτι τοίνυν ἄθραυστον ἔχειν προσήκει τὸ φρόνημα τοὺς οἷσπερ ἂν ὅλως προκέοιτο παθεῖν ὑπέρ γε τῆς εἰς αὐτὸν ἀγάπης καὶ τὸν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας κίνδυνον ἡγεῖσθαι ζωήν, ἐξ ὧν ὑπέμεινεν αὐτὸς πέπραχέ τε δι' ἡμᾶς ἀνθρωπίνως, διδάσκειν βούλεται· πλὴν οὐκ ἐφίησι τοὺς ἀνδριζομένους εἰκῆι παραρριπτεῖν τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς οὐδὲ οἷον μεθέντας ἀτημελῶς τὸ πρακτέον καὶ τὰ δι' ὧν ἦν εἰκὸς σώιζεσθαι παρ' ἐλπίδα, μόνον ἐκδέχεσθαι τὸ τοῖς ἐθελοκακοῦσι δοκοῦν, ἀναπείθων δὲ μᾶλλον συντείνεσθαι πρὸς εὐχὰς καὶ ἀκατάληκτον ποιεῖσθαι τὴν πρὸς θεὸν ἱκετείαν. ταῦτα διδάσκει δεήσεις P 308 τε καὶ ἱκετηρίας ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ προσαγηοχὼς πρὸς τὸν δυνάμενον σώιζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου. ὅρα δὲ ὅπως ἁγιοπρεποῦς ἐπιεικείας τὸ χρῆμα μεμέστωται. τὸ μὲν γὰρ καταθρασύνεσθαι τῶν πειρασμῶν ἀνδρίας μὲν ἔχει δόξαν, δοκεῖ δέ πως ὑπεροψίας οὐκ εἰς ἅπαν ἠμοιρηκέναι· τό γε μὴν δεδιέναι μὲν καὶ ὑποστέλλεσθαι δοκεῖν καὶ δεῖσθαι θεοῦ τοῦ σώιζειν ἰσχύοντος εὐλαβείας ὑπόληψιν ἔχει. ἐπεὶ διὰ ποίαν αἰτίαν τοῖς Mt. 10, 23 ἁγίοις προστέταχε μαθηταῖς· ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῆι πόλει ταύτηι, φεύ- Rom. 8, 35 γετε εἰς ἑτέραν; πῶς δὲ καὶ αὐτὸς ὁ πάνσοφος Παῦλος, καίτοι λέγων ἐναργῶς τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλῖψις ἢ στενοχωρία ἢ διω- 2Cor.11,32.33 γμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα; τὸν τῆς Δαμασκοῦ διαδιδράσκων ἡγούμενον διὰ τῆς θυρίδος ἐχαλᾶτο διὰ τοῦ τείχους; ἔδει τοίνυν παντὸς ἀγαθοῦ καθηγητὴν καὶ διδάσκαλον αὐτὸν ἡμῖν ἀναφανεῖσθαι τὸν Χριστόν. προσήιει μὲν γὰρ μετὰ κραυγῆς

VS, D [= mn], ARW

1 τὸν[1] om. VRW ἑαυτοῦ SD 3 κς̄ W 7 αὐτὸν W αἴτιος] πρόξενος W 9 τοὺς — δεδικαιωμένους V 10 καὶ[2] om. R 10/11 ἁμαρτάνοντα καὶ κολαφιζόμενον S 11 ὑπομένετε A 12 ὑπομένετε A καὶ om. VSDW ἡμῶν VSDW 13 ἡμῖν D 14 οὖν om. VSDW 15 διδάξαι μὲν VSDW αὐτῶι] οὕτω AR 17 ἐμβεβηκότας VARW ἐκδεδωκότας [ἐκδεδωκότες S] ἑαυτοὺς SD αἵματος] σώματος VW 18 τὸ om. SD 19 τοῖς τε VSDW τοῖς R καὶ τοῖς A 20 διαζήσομεν SA διαζήσοιμεν VW 21 τοῖς SD οἷς VW 23 ἀφίησι VSDW παραρριπεῖν D 24 ἦν om. AR 25 δοκεῖν SD ἀναπείθει SDRW, corr. R 26 θεόν] αὐτόν SD ἱκεσίαν SD 28 ἐκ θανάτου αὐτόν W τοῦ θανάτου SD ἀλλοπρεποῦς D 29 ἀνδρείας VSDRW 31 ἔχειν S 32 ἡμᾶς D 33 τὴν ἑτέραν VW λέγων ἡμῖν VW 34 τοῦ θῦ R χῦ A 37 ἀναφαίνεσθαι AR προσείη W

ἰσχυρᾶς καὶ ἱκετηρίας, ὡς καθ' ἡμᾶς γεγονώς, εἰσηκούσθη δὲ ὡς φύσει τε καὶ ἀληθῶς υἱὸς PG 1392
οὐ παρακουόμενος. ἐγὼ γὰρ ἤιδειν, φησίν, ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις. ἵνα γὰρ Ioh. 11, 42
καὶ τὰς ἡμῶν προσευχὰς δεκτὰς γενέσθαι παρασκευάσῃ, πάλιν αὐτὸς ἀπάρχεται τοῦ
πράγματος, μόνον οὐχὶ κατευρύνων τῇι ἀνθρώπου φύσει τὴν τοῦ πατρὸς ἀκοὴν καὶ οἷον
ἑτοιμοτάτην παρατιθεὶς ταῖς τῶν δι' αὐτὸν κινδυνευόντων εὐχαῖς. οὐκοῦν ἡμεῖς ἥμεν ἐν 5
αὐτῶι καθάπερ ἐν ἀπαρχῆι δευτέραι τοῦ γένους οἱ μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ οὐκ ἀδακρυτὶ
προσευχόμενοι καὶ τὸ τοῦ θανάτου κράτος καταργηθῆναι παρακαλοῦντες, ἰσχύσαι δὲ τὴν
ζωὴν τὴν καὶ πάλαι τῇι φύσει δεδωρημένην.

Ὅτι δὲ τὸ ὑπακοῦσαι θεῶι λαμπρὸν καὶ ἀπόβλεπτον ἔχει τὸ πέρας, ὡς ἐν αὐτῶι δὴ P 309
πάλιν ὀψόμεθα. ἀφ' ὧν γὰρ ἔπαθε, φησίν, ἔμαθε τὴν ὑπακοήν. ὅμοιον γὰρ ὡς εἰ 10
λέγοι τυχόν· τεταπείνωκεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου Phil. 2, 8
δὲ σταυροῦ. ἀλλ' οὐ μεμένηκε ταπεινός· ὑπερυψώθη γὰρ τὸ ὄνομα λαβὼν τὸ ὑπὲρ Phil. 2, 9
πᾶν ὄνομα. καὶ ἀνθρώπινον μὲν τοῦ λόγου τὸ σχῆμα, ἄριστός γε μὴν εἰς ἡμᾶς ὁ τοῦ
πράγματος τύπος, εὐκλεᾶ τε καὶ ἀξιάγαστον ἀποφαίνων τὴν ὑπακοὴν καὶ τοῦ παντὸς ἡμῖν
πρόξενον ἀγαθοῦ. τύπος οὖν ἄρα καὶ ὑπογραμμὸς εἰς ἡμᾶς τὸ μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς 15
καὶ δακρύων προσεύχεσθαι πειραζόμενον τὸν Ἐμμανουήλ, οὐ πρὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως, ἀλλ'
ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, ὅτε καὶ τοῦτο δρᾶν ἀνεγκλήτως ἐξῆν, οὐδὲν εἰς τὴν
τῆς θεότητος ἀδικούμενον δόξαν, ἐφιείσης δὲ μᾶλλον αὐτῶι τοῦτο δρᾶν τῆς μετὰ σαρκὸς
οἰκονομίας. ἐπεὶ τίνα τρόπον κατεπτοήθη θάνατον ἡ Ζωή; ὁ δὲ καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς ἀπο-
φαίνων εὐτολμοτάτους καὶ λέγων μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα, 20 Mt. 10, 28
πῶς ἂν ἦλω παθὼν τὴν δειλίαν; ἢ πῶς ἂν ἠτόνησε τῆς ἰδίας σαρκὸς ἀποσοβῆσαι τὸν
θάνατον ὁ πάντων αὐτὸν ἀφιστάς, ὁ μιᾶι φωνῆι τοὺς ἐν τοῖς μνημείοις ἐγείρειν ὑπισχνού- Ioh. 5, 28
μενος καὶ οὐκ ἀνέφικτον αὐτῶι τὸ χρῆμα δεικνύων; προσεφώνει γὰρ Λαζάρωι μὲν δεῦρο Ioh 11, 43
ἔξω, τῶι δὲ τῆς χήρας υἱῶι νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. Lc 7, 14

Εἰ δὲ δή τινες εἶεν οἱ τολμῶντες λέγειν ὡς ἐστιν ἄνθρωπος ἰδικῶς ὁ ἐκ τῆς ἁγίας 25
παρθένου δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας πρὸς
τὸν δυνάμενον σώιζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου, μάλιστα μὲν τοῖς ἱεροῖς ἀπάιδοντα γράμμασιν
φρονεῖν ἡιρημένοι δικαίως ἀκούσονται λέγοντος περὶ αὐτῶν ἑνὸς τῶν ἁγίων ἀποστόλων·
οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυχικοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντες· εἶτα πρὸς τού- P 310
τωι φραζόντων ἐκεῖνο πότερόν ποτε ψιλὸν ἄνθρωπον εἶναί φασιν αὐτὸν ἢ γοῦν καθάπερ Iud 19
εἰπεῖν τεθαρρήκασιν, ἔχει τὴν ἰσότητα τῆς ἀξίας καὶ τῆς αὐθεντίας τῆς πρός γε φημὶ τὸν 31
ἐκ θεοῦ λόγον ὡς αὐτῶι συνημμένος; εἰ μὲν οὖν ἄνθρωπον εἶναί φασι καθ' ἡμᾶς ψιλόν, PG 1393
ἀνθρωπολατροῦσιν ὁμολογουμένως, προσκυνοῦντες αὐτῶι· γέγραπται γὰρ ὅτι κύριον τὸν Mt 4, 10
θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῶι μόνωι λατρεύσεις· εἰ δὲ δὴ φαῖεν ὅτι
κέκληται πρὸς ἰσότητα τῆς ἀξίας ἢ γοῦν αὐθεντίας τῆς πρὸς θεὸν λόγον, εἶτα πρόσεισι 35
τῶι θεῶι καὶ πατρὶ μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δεδακρυμένος καὶ δεῖται τοῦ σώιζοντος,
οὐδὲν ἔτι τὸ κωλῦον καὶ αὐτοῦ τοῦ λόγου τὸ μέτρον τοσοῦτον ὑπάρχειν ὑπονοεῖν, ὅσονπερ

VS, D [= mn], ARW

1 δὲ] τέ VR, corr R τε om. V 2 φησιν ἤδειν VSDW 3 ἀπέρχεται S ἀπέχεται W 5 ἑτοιμότατα W ἐν om. AR 9 ὡσ καὶ R 10 γὰρ] δὲ D φησιν ἔπαθε VW ὅμοι S 11 λέγοιτο SD 12 λαβὼν τὸ ὄνομα VSDW 13 καὶ om VSDW ἄνον SD 14 ἡμῖν om D 17 τοῦτο] τοῦ A ἀνεγκλήτως] ἀνάγκη πῶσ R οὐδὲ A 18 θεότοσ R ἀφιείσησ V αὐτῶ AR αὐτὸ VSDW 20 εὐτολμωτάτουσ nR ἀποκτενόντων VSDAW 21 τῆ δουλεία SD 23 μὲν γὰρ λαζάρω μὲν V 24 τῶι] τὸ W 27 ἀνάδοντα S 28 περὶ αὐτῶν AR αὐτῶν SW αὐτοῖς VD 29/30 τοῦτο W 30 ποτε om. D εἶναι om VSD, corr V 31 τεθαρσήκασιν R ἔχειν VW 31. 35 postulatur τὴν πρός 32 ὡς αὐτῶι] ωσαὐτωσ SD συνημμένον VW φασι om V 33 ὅτι om. V 30 θεῶι καὶ om D δεδακρυμμένοσ R 37 ἔτι] ἐστι VW

ἂν εἶναι πιστεύοιτο καὶ τὸ τοῦ πρὸς αὐτὸν ἔχοντος τὴν ἰσότητα τῆς ἀξίας ἢ γοῦν αὐθεντίας. οὐκοῦν πρέποι ἂν καὶ αὐτῷι τὸ δεδιέναι θάνατον, τὸ κίνδυνον ὑφορᾶσθαι, τὸ κλαίειν ἐν πειρασμοῖς, καθεστάναι δὲ καὶ ἐν ἐνδείαι τῆς παρ' ἑτέρου χειρός, ἵνα καὶ σώιζηται, καὶ πρὸς τούτοις ἔτι καὶ μανθάνειν τὴν ὑπακοὴν δι' ὧν πέπονθε πειρασθείς. ἀλλ', οἶμαι, τοῦτό ἐστιν ἢ φρονεῖν ἢ λέγειν ἀσύφηλον παντελῶς· παναλκὴς γάρ ἐστιν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος καὶ θανάτου κρείττων καὶ παθῶν ἐπέκεινα καὶ δειλίας ἀνθρωποπρεποῦς ἀμέτοχος παντελῶς, ἀλλὰ μὴν οὕτω φύσεως ἔχων πέπονθεν ὑπὲρ ἡμῶν. οὐκοῦν οὔτε ψιλὸς ἄνθρωπος ὁ Χριστὸς οὔτε ἄσαρκος λόγος, ἑνωθεὶς δὲ μᾶλλον τῆι καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπότητι πάθοι ἂν ἀπαθῶς σαρκὶ τῆι ἰδίαι τὰ ἀνθρώπινα. γέγονε τοίνυν εἰς ὑποτύπωσιν
1 Petr. 2, 21 εἰς ἡμᾶς ἀνθρωπίνως ἐκεῖνα, καθάπερ ἔφην ἐν ἀρχαῖς, ἵνα τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ κατακολουθήσωμεν.

P 311 32 Hebr. 7, 27. 28 Τοῦτο γὰρ ἐποίησεν, ἐφάπαξ ἑαυτὸν προσενέγκας. ὁ νόμος γὰρ καθίστησιν ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν, ὁ λόγος δὲ τῆς ὁρκωμοσίας τῆς
Hebr. 10, 14 μετὰ τὸν νόμον υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον. Μιᾶι μὲν προσφορᾶι, δῆλον δὲ ὅτι τῆι διὰ τοῦ ἰδίου σώματος, τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστός· προσκεκόμικε γὰρ ἑαυτὸν ὑπὲρ αὐτῶν εἰς
Eph. 5, 2 ὀσμὴν εὐωδίας τῶι θεῶι καὶ πατρὶ καὶ τετελείωκε νοητῶς διὰ πίστεως καὶ ἁγιασμοῦ, καίτοι τῆς νομικῆς λατρείας τελειούσης οὐδέν. τοιγάρτοι κατέληξαν μὲν οἱ τύποι καὶ πέπαυται
Hebr. 7, 19 τῆς ἀρχαίας διαθήκης τὸ ἀνόνητον ἐν σκιαῖς, γέγονε δὲ ἀναγκαίως ἐπεισαγωγὴ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῶι θεῶι, μεσιτεύοντος τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν τάξει γεγονότος ἀρχιερατικῆι διά τοι τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμοίωσιν. πλὴν ἐκεῖνο ἄθρει· περὶ αὐτοῦ
2 Cor. 13, 4 φησιν ὁ θεσπέσιος Παῦλος ὅτι ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, εἶτα πῶς ὁ μὲν νόμος καθίστησιν ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν, ὁ δὲ λόγος τῆς ὁρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον, ὡς οὐκ ἔχοντα δηλονότι τὸ ἀσθενεῖν; τοῦτο γάρ, οἶμαι, ἐστὶ τὸ ἀρτίως ἔχον ἢ γοῦν τὸ ἐν παντὶ καλῶι τετελειωμένον, ὅτι μὴ κατ' ἐκείνους ἐστὶ
PG 1396 τοὺς κατὰ τὸν νόμον, οἷς οὐκ ἀσύνηθες εἰς ἅπαν τὸ καὶ ἀσθενεῖν ἔσθ' ὅτε. πῶς οὖν ὁ αὐτὸς καὶ ἀσθενείας κρείττων εἶναι πεπίστευται καὶ ὡς υἱὸς τετελειωμένος, σταυροῦται δὲ καὶ ἐξ ἀσθενείας; οὐκοῦν ἀκόλουθον ἐννοεῖν ὡς ἠσθένησε μὲν σαρκικῶς σταυρὸν ὑπο-
Mt. 26, 41 μείνας, ἔστι γε μὴν ὡς θεὸς τοῦ ἀσθενεῖν ἐπέκεινα· τὸ γὰρ πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ
P 312 σὰρξ ἀσθενής. εἰ δὲ δὴ λέγοιεν τὴν ἀσθένειαν ἐν τούτωι τὸ ἐν ἁμαρτίαις εἶναι δηλοῦν τοὺς κατὰ νόμον ἱερατεύοντας, οὐκ ἀντιτετάξομαι, σύμφημι δὲ μᾶλλον ὀρθὰ καὶ οὕτω φρονεῖν ἠιρημένοις. οὐκοῦν οἱ μὲν κατὰ νόμον ἱερουργοὶ θυσίας ἔχρηιζον οὐ μιᾶς,
Hebr. 9, 7 πλειόνων δὲ μᾶλλον ἅτε δὴ προσάγοντες καθ' ἡμέραν ὑπέρ τε ἑαυτῶν καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων διὰ τὸ πλειστάκις ἀσθενεῖν καὶ ὑπομένειν μαλακισμὸν τὸν εἰς πολύτροπον ἁμαρτίαν· ὁ δὲ κρείττων ἁμαρτίας ὑπάρχων ὡς θεὸς προσκεκόμικεν ἑαυτὸν καὶ γέγονεν ἡμῶν ἀρχιερεύς, ἀνθρωπίνως μὲν λεγόμενος λειτουργεῖν, ἱερατεύων δὲ τῶι πατρὶ τὸ ἴδιον

26—30 Fcyr 172 τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· πῶς οὖν — ἀσθενής

VS, D [= mn], ARW

1/2 τῆσ αὐθεντίασ V 2 αὐτό DA τὸν θάνατον AR 3 κλάειν ARcorr κλέειν R δὲ om. W ἐν om. W 3/4 ἵνα σώζηται SD 4 μανθάνη W πειραθεὶσ VA 5 ἀτύφηλον S 7 ἀλλὰ μὲν οὕτω W ἀλλὰ οὕτω μὲν V φύσιν SD 8 ὁ λόγοσ R 10 εἰς ἡμᾶς] ἡμῶν A 10/11 ἐπακολουθήσωμεν V 12 κζ W γὰρ[2] om. V 13 ἀνθρώπουσ καθίστησιν AR 14 εἰσ αἰῶνα S 16 δ[2] om. VSDW γὰρ om. V αὐτῶν] ἡμῶν D 17 εὐωδίασ ὀσμὴν SD 19 ἀνόητον SD 23 ἀνθρώπουσ καθίστησιν AR 26 εἰσ ἅπαν τὸ A εἰσ πᾶν τὸ Rcorr εἰ πᾶν τὸ R ἢ πάντωσ SD εἰπεῖν τὸ VW καὶ om. A 27 ὁ SD Fcyr om. VARW εἶναι κρειττων A πιστεύεται SD καὶ om. SD 28 μὲν om. Fcyr 29 ἔτι Fcyr 30 τὸ ARW τῶ VSD 31 ἱερατοῦντασ SW ἱερουργοῦντασ D ἀντιτάξομαι VSDW 32 φρονεῖν AR νοεῖν VSDW τὸν νόμον V 33 αὐτῶν V 36 ἱερεύων R

σῶμα. θεοπρεπῶς οὖν ἄρα παθεῖν οὐκ ἀνέχεται τὴν ἁμαρτίαν, ὅτι μὴ φύσεως ἦν γενητῆς οὐκ ἐχούσης οὐσιωδῶς τὸ ἄτρεπτον καὶ τὸ εἰς ἅπαν δύνασθαι διαδιδράσκειν τὴν ἁμαρτίαν. υἱὸς οὖν ἄρα ἐστὶν παντέλειος, ἀνεπικούρητον ἔχων παρ' ἑτέρου τὸ ἀκράδαντον εἰς ἁγιασμὸν φύσεως τε καρπὸν ἰδίας τὸ ἀπλημμελές.

33 Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τῶν ἁγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ κύριος καὶ οὐκ ἄνθρωπος. Ἐγήγερτο μὲν κατὰ τὴν ἔρημον ἡ ἀρχαία σκηνὴ διὰ τοῦ πανσόφου Μωυσέως, πεποίητο δὲ κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει. καὶ τοῖς μὲν κατὰ νόμον ἱερατεύουσιν ἐκείνη πρεπωδεστάτη, ἐνδιαίτημα δὲ τῷ Χριστῷ πρέπον τε καὶ ἐοικὸς ἡ ἄνω καλλίπολις, τουτέστιν ὁ οὐρανός, ἡ θεία τε καὶ ἀνωτάτω σκηνὴ καὶ οὐκ ἀνθρωπίνης εὕρημα τέχνης, ἀλλ' ἱερὰ καὶ θεότευκτος. ἐκεῖ γεγονὼς προσκομίζει τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τοὺς εἰς αὐτὸν πιστεύοντας, ἡγιασμένους δὲ δηλονότι διὰ τοῦ πνεύματος (οὐδεὶς γὰρ ἔρχεται, φησίν, πρὸς τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ), καὶ οὗτος αὐτῷ τῆς ἐνθάδε λεγομένης λειτουργίας ὁ τρόπος, θεοπρεπὲς δὲ τὸ χρῆμα, κἂν εἰ τοῖς καθ' ἡμᾶς ἢ γοῦν ἀνθρωπίνοις σημαίνοιτο λόγοις. τὸ γὰρ ἁγιάζειν δύνασθαι τῷ ἰδίῳ πνεύματι τοὺς πιστεύοντας ἐλέῳ καὶ χάριτι δεδικαιωμένους καὶ οἷον ἱερουργεῖν τῷ θεῷ, κόσμῳ μὲν ἀποθνήισκοντας, ζωοποιουμένους δὲ πνεύματι καὶ εἰς εὐδόκιμον ἀληθῶς ἀναλάμποντας βίον, πῶς οὐκ ἂν εἴη θεοπρεπές; ὅτι δὲ καίτοι λεγόμενος λειτουργεῖν, οὐ μείων ἐστὶν τοῦ πατρὸς οὔτε μὴν κατόπιν ἔρχεται τῆς ἐνούσης εὐκλείας αὐτῷ, προσαποδείκνυσιν ἐναργῶς τὸ τοῖς θείοις αὐτὸν ἐνιδρῦσθαι θώκοις καὶ ἐν δεξιᾷ καθῆσθαι τοῦ γεγεννηκότος. εἰ γάρ ἐστιν ἀληθὲς ὅτι πᾶς ἱερεὺς ἕστηκεν ἀεὶ λειτουργῶν καὶ οὐκ ἂν νοοῖτό ποτε σύνεδρός τε καὶ ἰσοκλεὴς ὥιπερ ἂν λατρεύσειε θεῷι, πῶς οὐκ ἀσυνήθως ἱερουργὸς ὁ Χριστὸς ὁ καὶ ἐν τοῖς τῆς θεότητος θώκοις ὡς θεὸς καὶ λειτουργῶν ἀνθρωπίνως; εἰ δὲ δή τις λέγοι συκοφαντῶν τὴν ἀλήθειαν ὅτι ναὶ κεκάθικεν ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς ἰδικῶς ἄνθρωπος συνημμένος τῷ θεῷ κατὰ μόνην τὴν ἰσότητα τῆς ἀξίας, οὐκέτι μόνης εἶναί φησιν τῆς ἁγίας τριάδος τὸν ἀνωτάτω καὶ μόνῃι αὐτῇι πρέποντα θρόνον, ἀλλ' ἤδη τις ἡμῖν τέταρτος οὑτοσὶ πρόσφατός τε καὶ γενητὸς ἐπεισκρίνεται θεὸς μετὰ τὴν ὁμοούσιον καὶ ἁγίαν τριάδα.

34 Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς, οὐ χειροποιήτου, τουτέστιν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὑράμενος. Τίνα δὴ τρόπον διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς γέγονεν ἐφ' ἡμᾶς ἀρχιερεὺς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστός, προαπέδειξεν ἡμῖν ἀρτίως ὁ λόγος· ὅτι δὲ τῆς ἱερουργίας ὁ τρόπος αὐτῷ καὶ ἀμείνων ἀσυγκρίτως τῆς κατὰ τὸν νόμον καὶ πολὺ λίαν ὑπερκείμενος τὰ ὡς ἐν τύπωι καὶ σκιᾷ (καὶ γάρ ἐστιν αὐτὸς ἡ ἀλήθεια καὶ τὸ ἄμωμον ἱερεῖον), ἐνδοιά-

Hebr. 8, 1. 2 — P 313 — Ioh. 14, 6 — PG 1397 — Hebr. 10, 11 — P 314 — Hebr. 9, 11. 12

VS, D [= mn], ARW

1/2 γεννητῆσ SDA 2 οὐκ ἂν W δύνασθαι] γίνεσθαι V 3 υἱόσ VAR καὶ $\overline{υσ}$ W $\overline{θσ}$ SD ἄρα οὖν W 4 τό] ἔχων V 5 $\overline{κη}$ W 8 ἐγήγερται AR 9 μωυσέωσ SR μωυσέοσ VS^{corr}D μωσέωσ AW πεποίηται V 10 τὸν νόμον V 12 εὕρεμα VW 16 λογισμοῖσ A γὰρ om. SD 18 σωοποιουμένουσ A τῶ $\overline{πνι}$ SD 21 ἐνιδρῦσαι W θάκοισ R καθίσαι SD γεγενηκότοσ S 23 ὥσπερ R ἀσυνήθησ VW 24 τῆς om. R superscr. τῆ R θάκοισ R λειτουργόσ SD λέγει D 25 ἰδικῶς om. SD ἄνθρωπον S 26 $\overline{θω}$ VSDW λόγω AR μόνην om. AR μόνησ VA μονογενὴσ R μονογενῶσ SDW φασὶ SD 27 ἀνωτάτη SD καὶ μόνη καὶ SDRW οὑτωσὶ W οὗτοσ εἰ SD 28 γεννητόσ SDAW 29 κθ $\overline{W}$ δὲ VSmRW δὴ nAR^{corr} 30 τελειωτέρασ Vm 31 τράγων] ταύρων D 32 εἰσ ἅπαξ SD 33 δὲ V τελειωτέρασ VmA ἀρχιερεὺσ ἐφ' ἡμᾶσ W 33/34 ὁ $\overline{κσ}$ ἡμῶν $\overline{ισ}$ $\overline{χσ}$ ἀρχιερεὺσ V 34 ὁ^1 om. VSD 35 ὑπερκειμένησ SD 36 τὰ SDRW τῶν VA 36/p. 53, 1 ἐνδοιάσοιεν V

Hebr. 8, 1 σειεν ἂν οὐδείς. ἐπιτήρει δὲ ὅπως ὁ ἀξιάγαστος ἡμῶν ἀρχιερεὺς ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια λύτρωσιν εὑράμενος αἰωνίαν. πῶς οὖν ὁ ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς ὡς θεὸς ἴδιον ἔχειν αἷμα λέγοιτ' ἄν, εἰ μὴ πεπιστεύκαμεν ὅτι ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς κατὰ φύσιν υἱὸς κεχρημάτικε καὶ υἱὸς ἀνθρώπου καὶ τὸ ἴδιον αἷμα τῆς ἁπάντων ζωῆς ἀντάλλαγμα δοὺς ταύτην εὕρατο τῶι κόσμωι τὴν εἰς αἰῶνα λύτρωσιν; οὐ γάρ που φαίη τις ἂν ὡς ἦν ἀκόλουθόν τε καὶ πρέπον καθάπερ ἐν τάξει τῶν ἀλόγων ζώιων σφάζεσθαι πλειστάκις τὸν Ἐμμανουήλ, ἀποχρῶντος εἰς λύτρωσιν τῆς ὑπ' οὐρανὸν τοῦ καὶ ἅπαξ παθεῖν αὐτόν. εἰ δὲ καθὰ πεφρονήκασι τινές, ἄνθρωπος ἦν ἰδικῶς, ἰσότητι μὲν τῆς ἀξίας ἢ γοῦν αὐθεντίας συνημμένος θεῶι, διηρημένος δὲ καθ' ὑπόστασιν καὶ ἀνὰ μέρος εἶναι πεπιστευμένος, οὐκ ἦν ἴδιον αἷμα τοῦ συνεδρεύοντος τῶι πατρὶ τὸ εἰς λύτρωσιν τοῦ
P 315 κόσμου δοθέν, ἀλλ' ἑτέρου μᾶλλον σχετικὴν ἔχοντος πρὸς αὐτὸν τὴν συνάφειαν. ὥσπερ γὰρ δύο τινὲς ἄρχοντες τῆι τῶν ἀξιωμάτων ἰσότητι κατ' οὐδὲν ἀλλήλων διενεγκόντες ὅλως οὐχ εἷς νοοῦνται μᾶλλον, ἀλλὰ δύο κατὰ τὸ ἀληθές, οὕτω τὸ συνημμένον τινὶ κατὰ τὴν ἀξίαν, διηρημένων τῶν φύσεων ἢ γοῦν ὑποστάσεων, οὐχ εἷς εἶεν ἄν, ἀλλὰ δύο, καὶ τὸ
PG 1400 ἑνὸς αἷμα τυχὸν αὐτοῦ δὴ πάντως ἐστὶ καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ἑτέρου. οὐκοῦν οὐκ ἀπόχρη πρὸς ἕνωσιν ἀληθῆ τὸ ὡς ἐν ἰσότητι τῆς ἀξίας ἢ γοῦν αὐθεντίας συνῆφθαι λέγειν ἄνθρωπον θεῶι.

35 Οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα εἰσῆλθεν ἅγια Χριστὸς οὐδὲ εἰς ἀντίτυπα
Hebr. 9, 24 τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανὸν νῦν ἐμφανισθῆναι τῶι προ-
Ies. 66, 1 σώπωι τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν. Τοῦ θεοῦ λέγοντος ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἐπαναπαύεσθαι καὶ αὐτὸν τοῖς ἄνω πνεύμασιν φαμὲν τὸν υἱόν, σκηνὴν ὥσπερ ἁγίαν ἔχοντα τὸν οὐρανὸν καὶ οὐ κατά γε τοὺς ἐπὶ γῆς ἱερουργοῦντας σωματικῶς καὶ τὰς δι' αἱμάτων τελοῦντας θυσίας εἰς ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν εἱστρέχοντα κατὰ τὸ τῶι νόμωι δοκοῦν. ἐμφανίζεται δὲ νῦν ὑπὲρ ἡμῶν τῶι προσώπωι τοῦ θεοῦ, τίνα τρόπον; ἆρα γὰρ οὐκ ἀεὶ καὶ πρὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως ὑπάρχων ἐμφανής; καίτοι καταθρῆσαι ῥᾴον ὡς αὐτός ἐστιν ἡ δημιουργὸς σοφία τοῦ πατρός, δι' ἧς τὰ πάντα παρεκομίσθη πρὸς ὕπαρξιν. καὶ γοῦν
Prou. 8, 30.31 ὡς σοφία φησίν· ἐγὼ ἤμην ἧι προσέχαιρεν, καθ' ἡμέραν δὲ ηὐφραινόμην ἐν προσώπωι αὐτοῦ ἐν παντὶ καιρῶι, ὅτε ηὐφραίνετο τὴν οἰκουμένην
P 316 συντελέσας καὶ ἐνηυφραίνετο ἐν υἱοῖς ἀνθρώπων. ὅτε τοίνυν αὐτῆι προσέχαιρεν ὁ πατὴρ καὶ ἦν ἐν προσώπωι αὐτοῦ καθ' ἡμέραν εὐφραινομένη τε καὶ εὐφραίνουσα, πῶς ἐμφανίζεται νυνὶ τῶι προσώπωι τοῦ πατρός; οὐκοῦν ἐμφανίζεται ξένως, οὐκέτι γυμνὸς καὶ ἄσαρκος λόγος, καθάπερ ἀμέλει καὶ ἐν ἀρχαῖς ἦν, ἀλλ' ἐν μορφῆι τε καὶ φύσει τῆι καθ' ἡμᾶς· φαμὲν γὰρ οὕτως αὐτὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἐμφανισθῆναι νυνὶ καὶ οἷον ἐν ὄψει τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς τὴν ἀνθρώπου φύσιν ἀγαγεῖν, καίτοι γενομένην ἐν ἀποστροφῆι διὰ τὴν ἐν Ἀδὰμ παράβασιν. ἡμᾶς οὖν ἄρα παρίστησιν ἐν ὀφθαλμοῖς τοῦ πατρὸς ὡς ἐν ἑαυτῶι

32—36 Fcyr 173 τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· πῶς ἐμφανίζεται — παράβασιν

VS, D [= mn], ARW

1 ὁ om W 3 αἰωνίαν λύτρωσιν εὑράμενοσ AR 4 ἔχειν om. W λέγοισ A 5 καὶ[1] om A 6 ἀντάλαγμα S εἰσ αἰῶνίαν R 8 πολλάκισ SD τῆς] τοῖσ SD 10 συνημμένησ D ἠρημένοσ SD 11 πιστευόμενοσ W 12 τὴν om. D 13 ἰσότητα S 14 ἓν SD νοεῖται SD 15 ἄν om. SDW 16 ἓν SDW δὴ om W οὐκ om. W 19 λ̄ W ἅγια εἰσῆλθεν DW ὁ χ̄σ̄ VW om. A οὐδὲ εἰς om. D 22 ἔχοντοσ S 23 τὰς] τοὺσ W 24 τῶι om. VS 25 τίνι τρόπω V γὰρ om. AR 26 ὑπάρχει SD 27 ἡ] ὁ D θῡ καὶ πρ̄σ̄ SD 28 ὡσ ἡ W δὲ om. AR ἠφραινόμην S εὐφραινόμην W 29 εὐφραίνετο W 30 ἐνευφραίνετο W 32 νῦν SDW πρ̄σ̄ VAR, W in ras., Fcyr θῡ SD ξένοσ R καὶ οὐκέτι Fcyr 34 ὑπὲρ ἡμῶν om. V ἐπ' V 35 τὴν] τοῦ V γενομένη R ἀπογραφῆ SD 36 ἐν om. D τοῦ πατρὸς om. W

καὶ πρώτωι, καθὸ πέφηνεν ἄνθρωπος, ἵν' ἡμᾶς προσαγάγηι τῶι πατρὶ καὶ τῶν ἀρχαίων ἀπαλλάξας αἰτιαμάτων καὶ εἰς καινότητα ζωῆς μεταστοιχειώσας ἐν πνεύματι, ὥστε καὶ ἀξίους ὁρᾶσθαι λοιπὸν τῆς παρὰ τοῦ πατρὸς ἐποπτείας ὡς ἐν υἱῶν τάξει παρειλημμένους.

Περὶ τοῦ λέγεσθαι δόξαν λαβεῖν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν

36 Παῦλος ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Gal. 1, 1
Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. Ἀπόχρη μὲν εἰς ἀπόδειξιν τοῦ μὴ δεδεῆσθαι δόξης τῆς ἔξωθεν καὶ εἰσκεκριμένης τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸ συναποστέλλειν τῶι θεῶι καὶ πατρὶ τῶν περὶ ἑαυτοῦ κηρυγμάτων τοὺς ἱερουργούς· οὐ γὰρ ἑαυτοὺς ἐκήρυττον, ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον εἰς δόξαν θεοῦ πα- P 317
τρός· ἐπειδὴ δὲ τοῖς ἱεροῖς ἔπεσθαι γράμμασιν ἀναγκαῖον ἡμᾶς, οὐδαμοῦ παρεκτρέχοντας 10
τὸ αὐτοῖς δοκοῦν, φέρε λέγωμεν τίνα δὴ τρόπον ὁ θεὸς καὶ πατὴρ δόξηι λέγεται στεφα- PG 1401
νοῦν τὸν υἱόν. οὐκοῦν αὐτός πού φησιν ὁ μακάριος Παῦλος περὶ τῶν ἀρχόντων τοῦ Hebr. 2, 7. 9
αἰῶνος τούτου· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν. 1 Cor. 2, 8
οἶδεν οὖν ἄρα κύριον ὄντα τῆς δόξης τὸν ἐσταυρωμένον. πῶς οὖν δέχεται δόξαν παρὰ τοῦ πατρὸς ὁ τῆς δόξης κύριος; ἢ δῆλον ὅτι πεποίηται πάλιν οἰκονομικῶς ὁ λόγος αὐτῶι; 15
δέχεται μὲν γὰρ ἀνθρωπίνως, ἔστι δὲ καὶ οὕτως τῆς δόξης κύριος θεικῶς. καὶ ὁ μὲν τῆς θείας αὐτοῦ φύσεως πλοῦτος ὁρῶιτο ἂν πρὸς ἡμῶν ἐν τοῖς ὑπὲρ κτίσιν πλεονεκτήμασιν, τῆς δὲ καθ' ἡμᾶς πτωχείας τὸ μέτρον ἐν τῶι λέγεσθαι λαβεῖν, καὶ εἰ πλούσιος ὢν δι' 2 Cor. 8, 9
ἡμᾶς ἐπτώχευσεν. ἀλλ' οὖν ἀγαθαῖς ἐννοίαις πρὸς ὀρθότητα διοικούμενοι καὶ τὰ εἰκότα φρονεῖν ἐπ' αὐτῶι σπουδάζοντες, οὐκ ἀγνοήσομεν ἡμεῖς τὸν καὶ ἐν τῆι καθ' ἡμᾶς 20
πτωχείαι πλούσιον ὡς θεόν.

37 Ὁ πατὴρ ἀγαπᾶι τὸν υἱὸν καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῆι χειρὶ αὐτοῦ. Ioh. 3, 35
Δέχεται πάλιν ὡς ἄνθρωπος ὁ υἱός, πλὴν οὐκ ἔξω τίθησιν ἑαυτὸν ὁ πατὴρ τοῦ πάντα ἔχειν ἐφ' ἑαυτῶι· διδοὺς γὰρ αὐτὰ τῶι υἱῶι, σὺν αὐτῶι κατάρχει τῶν ὅλων, τοῖς τῆς θεό-
τητος σκήπτροις ὑποφέρων δι' αὐτοῦ τε καὶ ἐν αὐτῶι τὸ ἐπὶ γῆς γένος, καίτοι διανενευκὸς 25
ἀχαλίνως εἰς ἀπόστασιν. ὡς γὰρ αὐτός πού φησιν ὁ σοφώτατος Παῦλος, θεὸς ἦν 2 Cor. 5, 19
ἐν Χριστῶι κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῶι. καὶ οὐ δή που φαμὲν ὡς ἐν ἀν-
θρώπωι κατοικήσας Χριστὸς ἕτερος παρά γε τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγεννημένον κόσμον ἑαυτῶι κατήλλαττεν (φρονοῦσι γὰρ ὧδε τινὲς τῶν ἀμαθεστέρων), ἐκεῖνο δὲ μᾶλλον
ὅτι κατήλλαττεν ἑαυτῶι τὸν κόσμον ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἐν Χριστῶι· γέγονε γὰρ ἡμῶν 30 P 318
μεσίτης ἐνανθρωπήσας ὁ υἱὸς καὶ οἷον διαλλακτὴς εἰς εἰρήνην, οὐχ ἑτέρωι προξενῶν τῶν
ἐν κόσμωι τὴν ὑποταγήν, ἀλλ' ὡς ἐν ἰδίωι προσώπωι τῶι θεῶι καὶ πατρί. Χριστῶι
γὰρ κατηλλαγμένοι, κατηλλάγμεθα δι' αὐτοῦ τε καὶ ἐν αὐτῶι τῶι πάντων σωτῆρι θεῶι.
τοιγάρτοι καὶ ἔφασκεν· δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, Mt. 11, 28
κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. ὅτι δὲ τοῖς πρὸς αὐτὸν ἰοῦσιν οὐ πρὸς ἕτερον τινὰ γένοιτ'

VS, D [= mn], ARW

2 αἰτιαμάτων ἀπαλλάξας AR ὥστε om. SD 3 τῆς] τοῖς D τοῦ om. A delere coepit R ἐποπτείας om. SD υἱῶ V παρειλημμένοις D 4 τὸν χν R 5 λα W δι' ἀνθρώπων VW 6 ἀποχρῆν R 8 τὸν χν AR ἑαυτοὺς S αὐτοῦ W 12 Παῦλος om. SD 14 ἄρα καὶ V ὄντα om. W 15 οἰκονομικὸς R 18 πτωχίας V 19 ἀγαθαῖς om. D 20 οἰκότα Vm 21 πτωχία V 22 λβ W 23 πάλιν τίθησιν VSDW 24 ἔχειν om. SD ὑφ' VW 25 τε — αὐτῶι om. SD τῆς γῆς VW διανενευκὼς SDR, corr. R 26 ὑπόστασιν S 27 καταλάσσων SW ἑαυτῶ R 28 γε] τε A γεγεννημένον om. SD 29 κατήλαττεν R ἐκεῖνος A 30 κατήλαττεν RW 32 τῶ κόσμω VW 33 διὰ τούτου SD τε om. SD πάντων ἡμῶν V 34 πρός με πάντες nARW πάντες Sm πάντες πρός με V κεκοπιακότες VW 35 πρὸ αὐτοῦ S

ἂν ἡ καταλλαγὴ πλὴν ὅτι πρὸς θεὸν τὸν φύσει καὶ ἀληθῶς, πεπληροφόρηκεν εἰπών· ὁ
Ioh. 12,44-45 πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰς ἐμέ, ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά με, καὶ ὁ
Ioh. 14, 1 θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με, ὁτὲ δὲ πάλιν· πιστεύετε εἰς τὸν θεόν,
καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε.

38 Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα καὶ ὁ υἱός σου
Ioh. 17, 1. 2 δοξάσῃ σε, καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ
1 Ioh. 2, 1 δέδωκας αὐτῷ, δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. Παράκλητος μὲν καὶ ἱλαστήριον
PG 1404 ὁ υἱὸς ὠνόμασται. καθίστησι γὰρ τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς εὐμενῆ τὸν πατέρα καὶ παντὸς ἡμῖν
Rom. 3, 25 εὑρίσκεται πρόξενος ἀγαθοῦ. πλὴν ἐκεῖνο καταθρήσωμεν πῶς ἂν δοξάσειεν ὁ πατὴρ
τὸν υἱόν, δοξασθήσεται δὲ καὶ αὐτὸς παρ' αὐτοῦ τίνα τρόπον. οὐκοῦν τὴν ὥραν ἤ
γοῦν τὸν καιρὸν ἐληλυθέναι φησὶν καθ' ὃν ἔδει πάντως αὐτὸν τὸν ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου
ζωῆς ὑπομεῖναι σταυρόν, ἀλλ' ἦν ἀναγκαῖον δοξάζεσθαι τὸν υἱὸν παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ
διὰ τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως μαρτυρούμενον ὅτι τέ ἐστιν ὁμοούσιος αὐτῷ καὶ ζωοποιὸς
καὶ θανάτου κρείττων καὶ φθορᾶς ἀμείνω τὴν φύσιν διεκληρώσατο. δοξάζεται δὲ καὶ
P 319 αὐτὸς ὁ πατὴρ ὡς ἔχων υἱὸν κατὰ πᾶν ὁτιοῦν ἐοικότα καὶ ἰσοκλεᾶ καὶ ἰσουργὸν ἑαυτῷ. καὶ τοῦτο δέδειχεν ὁ υἱὸς καταργήσας θάνατον καὶ ἀναστήσας ἐκ νεκρῶν τὸν ἑαυτοῦ ναόν, δέχεται δὲ τὴν κατὰ πάντων ἐξουσίαν καθ' ἡμᾶς δὴ πάλιν καὶ ἀνθρωπίνως, καίτοι βασιλεύων τῶν ὅλων θεικῶς. καὶ ἐνήσει μὲν ὁ πατὴρ τοῖς δοθεῖσι τῷι υἱῷι τὴν ζωὴν τὴν
Ioh. 11, 25 αἰώνιον, αὕτη δέ ἐστιν αὐτός· ἔφη γάρ· ἐγώ εἰμὶ ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή. οὐκοῦν κἂν εἰ λέγοιτο λαβεῖν παρὰ τοῦ πατρὸς δόξαν καὶ τὴν κατὰ πάντων ἐξουσίαν τε καὶ βασιλείαν, ἀναθετέον μὲν τὸ λαβεῖν τοῖς τῆς κενώσεως μέτροις, ἰστέον δὲ ὅτι καὶ τῆς δόξης ἐστὶ κύριος ὡς θεὸς καὶ σύνθρονος τῷι πατρί, κατ' οὐδένα τρόπον μειονεκτούμενος τῆς τοῦ τεκόντος αὐτὸν ὑπεροχῆς τε καὶ δόξης τό γε ἧκον εἰς τὴν τῆς θεότητος φύσιν.
2 Cor. 10, 5 ἐσόμεθα γὰρ οὕτως εὐσεβεῖς, περιτρέποντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν αὐτοῦ καὶ λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως αὐτοῦ.

39 Τῇι δεξιᾷι οὖν τοῦ θεοῦ ὑψωθεὶς τήν τε ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος
Act. 2, 33-35 τοῦ ἁγίου λαβὼν παρὰ τοῦ πατρός, ἐξέχεεν τοῦτο ὃ ὑμεῖς βλέπετε καὶ ἀκούετε. οὐ γὰρ Δαυὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανούς, λέγει δὲ αὐτός· εἶπεν ὁ κύριος τῷι κυρίωι μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. Ὅλον ἐν τούτοις καταθρήσαιμεν ἂν τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς τὸ μυστήριον. ἐν μορφῇι γὰρ ὑπάρχων καὶ ἰσότητι τοῦ πατρὸς
Phil. 2, 7. 9 ὁ ἐξ αὐτοῦ θεὸς λόγος, ἡ πανσθενὴς δεξιὰ καὶ χεὶρ ἡ παντουργική, κεκενῶσθαι μὲν λέγεται διὰ τὸ ἀνθρώπινον, ὑψοῦται δὲ πάλιν, οὐκ εἰς ὀθνεῖον ἀξίωμα καὶ οὐ πάλαι προσπεφυκὸς
P 320 αὐτῷι διαβαίνων, ἀλλ' εἰς ἔμφυτόν τε καὶ τὴν ἐνοῦσαν ἀεὶ δόξαν τε ὁμοῦ καὶ ὑπεροχὴν ὑπονοστῶν. ὑψοῦται γὰρ ἀνθρωπίνως, καίτοι κατὰ φύσιν ὕψιστος ὢν ἀεί. γέγονε γὰρ ἄνθρωπος, καὶ τοῦτο, οἶμαι, ἐστὶ τὸ τῆς ὑφέσεως μέτρον καὶ ἡ λεγομένη κένωσις· ὅ

VS, D [= mn], ARW

1 τὸν θν̄ τὸν W 2/3 οὐ πιστεύει — θεωρῶν ἐμὲ om. SD 3 ποτὲ W 5 λγ̄ W 7 δώσει VSDAR^{corr}W δῶσ R αὐτοῖσ καὶ A 8 τοῖς γῆσ V τῆσ m γῆσ n 9 δοξάσοιεν V 10 καὶ om. V 11 δν] ἣν W τὸν om. SDW 12 παρὰ VSDW ὑπὸ AR 14 κρείττω W καὶ δοξάζεται δὲ καὶ V 15 καὶ^1 AR τὲ καὶ VSDW 16 τοὐτω R τὸν θάνατον W 17 καὶ om. R 18 ἐνήσει scripsi νεμήσει D ἀνεμήσει S ἀνιμήσει R ἀριθμήσει A ἐνίησι VW 19 δέ] γὰρ D 21 κενώσεωσ VW ἐνώσεωσ n κλήσεωσ SmAR 22 καὶ κατ' VSDW 23 αὐτὸν om. SD 27 λδ̄ W 27/28 τοῦ ἁγίου πν̄σ̄ VW 28 ὃ om. V 29 τὸν οὐρανὸν VSDW δὲ] γὰρ V 32 ἐν ἰσότητι AR 33 θῦ R ἡ χεὶρ ἡ SD παντουργικὴ VARW ἀληθινὴ SD 34 προπεφυκὼσ D πεφυκὸσ VW 36 ὑψιστόσ τε W 37 ὑφέσεωσ RW φύσεωσ VSDA

γε μὴν ἐνανθρωπήσας θεός, καίτοι νομισθεὶς οὐδὲν ἕτερον εἶναι πλὴν ὅτι μόνον ἄνθρωπος, αὐτὸ δὴ τοῦτο τὸ ὁρώμενον, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, τετίμηται δὲ καὶ ὡς υἱὸς ἀληθῶς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς καὶ τῆς ἀνωτάτω πασῶν εὐκλείας ἀνεδήσατο τὰ αὐχήματα, θεὸς εἶναι πεπιστευμένος. καὶ οὐκ ἀσύνηθες αὐτῷ τὸ χρῆμά ἐστιν, ἄηθες δὲ μᾶλλον εἶναι φαμὲν τὸ ὑφειμένον ἐν ἀνθρωπότητι καὶ τὸ ὑψοῦσθαι δοκεῖν καίτοι ταῖς εἰς λῆξιν διαπρέποντα δόξαις. ἐπειδὴ δὲ τῇι ἀνθρώπου φύσει καὶ μέτροις τοῖς καθ' ἡμᾶς πάντα ἐστὶν ἄνωθεν καὶ παρὰ θεοῦ, ταύτηι τοι καὶ μάλα εἰκότως τῇι δεξιᾶι τοῦ πατρὸς ὑψοῦσθαι λέγεται, καίτοι χεὶρ ὑπάρχων αὐτὸς καὶ ἡ τῶν ὅλων δημιουργὸς δεξιά. ἄθρει δέ μοι πάλιν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν ἀνθρωπίνως μὲν τὸ πνεῦμα δεχόμενον, πληροῦντα δὲ θεικῶς τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς διὰ τοῦ τοῖς πιστεύουσιν ἐνιέναι τὸ πνεῦμα καὶ οὐχ ὡς ἀλλότριον, ἀλλ' ὡς ἴδιον αὐτοῦ. ἔφη μὲν γάρ που θεὸς δι' ἑνὸς τῶν ἁγίων προφητῶν ὅτι ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματος μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, πληροῖ δὲ τοῦτο Χριστός, ὡς ἴδιον ἐνιεὶς τοῖς κεκλημένοις τὸ πνεῦμα. καίτοι τὸ μετόχους ἀποτελεῖν δύνασθαι τινὰς τοῦ ἁγίου πνεύματος πρέποι ἂν οὐκ ἀνθρώπωι, πόθεν; θεῶι δὲ μᾶλλον τῶι κατὰ φύσιν. ἐνήργηκεν οὖν τὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὁ υἱός, τὸ πνεῦμα διδοὺς αὐτός. ἀνθρωπίνη τοίνυν ἡ λῆψις, θεοπρεπὲς δὲ καὶ ὑπὲρ ἄνθρωπον τὸ ἐξ ἰδίου πληρώματος καὶ εἰς ἑτέρους ἐκχεῖν τὴν τοῦ πνεύματος δόσιν. θεὸς οὖν ἄρα ἐστὶν ἐν ἀνθρωπείαι μορφῆι πεφηνὼς ὁ λόγος σύνεδρός τε διὰ τοῦτο τῶι θεῶι καὶ πατρί. 1 Tim. 3, 16 PG 1405 Ioel 2, 28 P 321

Περὶ τοῦ λέγεσθαι ἀναστῆναι Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἐν δυνάμει τοῦ πατρός

40 Ὁ θεσπέσιος γράφει Παῦλος περὶ τοῦ προπάτορος Ἀβραάμ· οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον ὅτι ἐλογίσθη αὐτῶι ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην, ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίζεσθαι τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν. Μία μὲν θεότητος φύσις, ἐν ὑποστάσεσι δὲ προσκυνεῖται τρισὶν παρά τε ἡμῶν καὶ τῶν ἄνω πνευμάτων. μιᾶς δὲ οὔσης, θεότητος ἁπάσης εἰκότως ἔργον ἂν γένοιτο πᾶν ὁτιοῦν τῶν ὅτι μάλιστα πρεπόντων αὐτῆι τε καὶ μόνηι. πράττεται γὰρ πάντα παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς δι' υἱοῦ ἐν πνεύματι, ὥστε κἂν εἰ λέγοιτο που ζωοποιεῖν ὁ πατήρ, ἐνεργήσει πάντως αὐτὸ διὰ τοῦ υἱοῦ ἐν ἁγίωι πνεύματι, κἂν ἐνεργῆι τὴν ζωὴν ὁ υἱὸς ἔν γε τοῖς δεδεημένοις τῆς ζωῆς, ἀλλ' οὐ δίχα τοῦ ὁμοουσίου πατρός· ἔχει γὰρ ἐν ἑαυτῶι τὸν γεννήσαντα. καὶ γοῦν ἔφη σαφῶς· ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ, ὁ δὲ πατὴρ ἐν ἐμοὶ μένων ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτός. κἂν εἰ τὸ πνεῦμα λέγοιτο τοῦτο δρᾶν, ἐνεργήσει πάντως ὡς πνεῦμα ζωῆς, ζωὴν δὲ εἶναι φαμὲν κατὰ φύσιν τὸν θεὸν καὶ πατέρα καὶ τὸν ἐξ αὐτοῦ γεννηθέντα υἱόν. οὐκοῦν λέγεται μὲν ὁ πατὴρ ἀναστῆσαι Χριστὸν ἐκ νεκρῶν, οὐχ εὑρήσομεν δὲ τὸν υἱὸν ἀεργῆ περὶ τὴν ἀνάστασιν τοῦ ἰδίου σώματος. καὶ γοῦν ἔφη πρὸς Ἰουδαίους· λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. ἄθρει δὲ ὅπως τοῦ μακαρίου Παύλου λέγοντος ὅτι λογισθήσεται καὶ ἡμῖν ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην τοῖς πιστεύσασιν ἐπὶ τὸν Ioh. 5, 21 Ioh 14,10 PG 1408 P 322 Ioh. 2, 19 Rom.4,23-25

VS, D [= mu], ARW

1 οὐδὲ S 2 δὴ] δὲ SD τοῦτο AR τὸ om. VR ἐν[1] om. A 5 ἄηθες AR ἀληθὲς VSDW 7 ἐκ R παρὰ R in mg. 9 δὴ SD 11 εἶναι D 11—13 αὐτοῦ — ἴδιον om. AR 11 μὲν om. SD 12 ἁγίων om. SD 17 καὶ εἰς ἑτέρους om. V 19 καὶ ἀναστῆναι W τὸν χν̄ mA ἐν δυνάμει τοῦ [τοῦ om. n] προσ̄ ἐκ νεκρῶν nA πνσ̄ W 20 λε̄ W 23 ὃς καὶ D 24 δικαιοσύνην SDR μὲν om. R θεότησ D ὑποστάσει R 24/25 φύσις — θεότητος om. SD 26 ἔργον ἂν AR δὴ ἔργον ἂν VW ἂν ἔργον SD πᾶν] παρ' SD 26/27 πρεπόντων — πάντα om. SD 27 υἱοῦ] οὗ καὶ SD 30 ἑαυτῶι] αὐτῷ W 31 οὐ λαλῶ οὐδὲν AR ὁ ἐν VD αὐτὸσ ποιεῖ τὰ ἔργα D 32 τοῦτο λέγοιτο SD 34 εὑρίσκομεν SD ἀνενεργῆ VW 37 πιστεύουσιν A

ἐγείραντα Ἰησοῦν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν, οὐκ εἰς μόνον ἡ πίστις τὸν πατέρα γέγονε καὶ θεόν, ἀλλὰ γὰρ καὶ εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστόν. ἄλλως τε (δεῖν γὰρ οἶμαι κἀκεῖνο ἰδεῖν) γέγονεν ἄνθρωπος ὁ μονογενὴς καὶ ὑπέμεινε μὲν σαρκικῶς τὸν θάνατον, ἀνεβίω γε μὴν οὐ κατὰ σαρκὸς ἢ γοῦν ἀνθρωπότητος δύναμιν, ἀλλ' ὡς ἐν ἰσχύι θεότητος
Rom. 4, 17 τῆς ζωογονούσης τοὺς νεκροὺς καὶ καλούσης τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα. ἀναθετέον οὖν ἄρα τὴν ζωοποίησιν, καὶ μάλα εἰκότως, οὐκ αὐτῆι που πάντως τῆι τοῦ σώματος φύσει, κἂν εἰ γέγονεν ἴδιον τοῦ ἐκ θεοῦ φύντος λόγου, δυνάμει δὲ μᾶλλον τῆι ὑπερτάτηι καὶ φύσει τῆι ὑπὲρ κτίσιν, ὡς ἐν προσώπωι τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, ἐξ οὗ πέφηνεν ὁ υἱὸς ἴσος τε καὶ
Rom. 4, 25 ὅμοιος κατὰ πάντα αὐτῶι. πρόεισι δὲ δι' ἀμφοῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ζωοποιόν. παραδεδόσθαι δέ φησιν τὸν Χριστὸν διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἐγηγέρθαι διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν. ὥσπερ γὰρ γέγονεν ὑπὲρ ἡμῶν τὸ παθεῖν αὐτὸν τῆι ἰδίαι σαρκὶ τὸν θάνατον, ἵνα λοιπὸν ἀτονήσηι τοῦ θανάτου τὸ κράτος, οὕτω καὶ ἀνεβίω πάλιν ὑπὲρ ἡμῶν, ἐγκαινίζων ἡμῖν τὴν εἰς ἀφθαρσίαν ἐπάνοδον καὶ τῆς ἐν Ἀδὰμ παραβάσεως ἀφανίζων τὰ ἐγκλήματα. δεδικαιώμεθα γὰρ ἐν Χριστῶι τῆς μὲν ἀρχαίας ἐκείνης ἀρᾶς τὴν δύναμιν ἀφανίζοντι διὰ τῆς εἰς ἅπαν ὑπακοῆς, ἀπαλλάττοντι δὲ τῶν ἀρχαίων αἰτιαμάτων τὴν φύσιν· οὐ γὰρ ἐποίησεν ἁμαρτίαν, γέγονε δὲ μᾶλλον εὐδόκιμος ἐν αὐτῶι, καίτοι κατεγνωσμένη, καθάπερ ἤδη προείπομεν, ἐν Ἀδάμ.

P 323 41 Ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θά-
Rom. 6, 3. 4 νατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; συνετάφημεν οὖν αὐτῶι διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς σκυλεύσας τὸν ἅιδην καὶ τῶν ἐκεῖσε μυχῶν τὴν τῶν καθειρχθέντων
Mt. 28, 19 πνευμάτων ἀπολύσας πληθὺν ἀνεβίω τριήμερος, εἶτα τοῖς ἁγίοις ἔφασκε μαθηταῖς· πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. βαπτιζόμεθα τοίνυν ὥσπερ εἰς ἓν ὄνομα τοῦ πατρός, οὕτω καὶ εἰς ἓν ὄνομα τοῦ υἱοῦ καὶ εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. διδασκέτωσαν τοίνυν οἱ διορίζοντες εἰς υἱοὺς δύο
PG 1409 τὸν ἕνα Χριστὸν καὶ υἱὸν ἄνθρωπον τε θεῶι συναφθῆναι λέγοντες κατὰ μόνην τὴν ἰσότητα τῆς ἀξίας ἢ γοῦν αὐθεντίας διηρημένων τῶν φύσεων, εἰς τὸν τίνος θάνατον ἐβαπτίσθημεν. εἰ μὲν οὖν ἰδικῶς εἰς τὸν τοῦ θεοῦ λόγου, κατηγορήσομεν ἐναργῶς τῆς ἀκηράτου φύσεως τὴν φθορὰν καὶ καθοριοῦμεν θάνατον τῆς κατὰ φύσιν ζωῆς· εἰ δὲ δὴ φαῖεν ὅτι τοῦ ἐκ γυναικὸς ἰδίαι τε καὶ ἀνὰ μέρος καὶ καθ' ἑαυτὸν νοουμένου, πῶς οὐκ ἐκεῖνό φασιν ἀναφανδὸν ὅτι πάντηι τε καὶ πάντως αὐτὸς εἴη ὁ συντεταγμένος τῶι πατρὶ καὶ τῶι ἁγίωι πνεύματι, τάχα που καὶ ἐξωσθέντος τῆς ἀληθοῦς υἱότητος τοῦ ἐκ θεοῦ φύντος λόγου, εἴπερ ἐστὶ θανάτου δεκτικὸς οὗ καὶ εἰς τὸν θάνατον βεβαπτίσμεθα; ἀλλ' ὁρᾶι που πάντως ὁ
P 324 νοῦν ἔχων διεγηγερμένον τὴν τῶν ἐννοιῶν ἀτοπίαν. οὐκοῦν ἀνάγκη νοεῖν ὅτι γεγονὼς καθ' ἡμᾶς ὁ τοῦ θεοῦ λόγος σαρκὶ πέπονθεν ἑκών. βεβαπτίσμεθα γὰρ οὕτως εἰς τὸν αὐτοῦ θάνατον, ὡς ἑνὸς ὄντος υἱοῦ κατὰ μὲν τὴν τῆς θεότητος φύσιν ἀπαθοῦς, παθητοῦ

VS, D [= mn], ARW

1 γέγονε τὸν πατέρα VAR, corr. V 2 τὸν om. VSDW δεῖ A 7 τῆσ ὑπερτάτησ SD 8 τὴν κτίσιν SD 8/9 καὶ — πάντα VSDW καὶ [καὶ κατὰ A κατὰ R^{corr} καὶ R] πάντα καὶ [καὶ om A] ὅμοιοσ AR 9 πρόσεισι SR ζωοποιοῦν V 10 δικαιοσύνην V 11 ἐν ἡμῖν VSW 14 γὰρ VSDR^{corr}W μὲν R μὲν οὖν A 16 γέγο R αὐτῶ SDRW αὐτῆ VA κατεγνωσμένην V 17 ἤδη om. VW εἴπομεν VRW Ἀδάμ] ἀρχῆ SD 18 λ$\overline{ζ}$ W 20 ἐκ νεκρῶν om. AR 22 ὁ om. VW ἅιδην] θάνατον SD 27 τὸ ἅγιον $\overline{πνα}$ VSD 28 $\overline{χν}$ καὶ $\overline{υν}$ VARW $\overline{κν}$ $\overline{ιν}$ $\overline{χν}$ SD 30 εἰς om. SD λόγου R λόγον VSDAW ἁρτῶσ SD 31 καθαριοῦμεν W δὴ καὶ SD 32 οὐ κἀκεῖνο V 33 τε om. V εἴη ἂν VSDW 34 θεότητοσ SD 35 ἐβαπτίσθημεν W 38 θάνατον αὐτοῦ AR τὴν om. V ἀπαθῆ in ἀπαθῶσ corr. S ἀπαθῶσ in ἀπαθοῦσ corr. n

δὲ κατὰ τὴν σάρκα. ὅτι δὲ ἡμᾶς εἰς καινότητα ζωῆς μεταπλάττει Χριστὸς διὰ τῆς ἀναστάσεως, πῶς ἂν ἐνδοιάσειέ τις; παρίστησι γὰρ ἡμᾶς ἑαυτῷ τε καὶ τῷι πατρὶ ὡσεὶ ἐκ νεκρῶν ζῶντας, καθὰ γέγραπται, καὶ ἀποθανόντας μὲν τῇι ἁμαρτίαι, ζῶντας δὲ τῇι δικαιοσύνηι. Rom. 6, 13

42 Εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος Ἰησοῦν Χριστὸν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας ἐκ νεκρῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ζωοποιήσει τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος ἐν ὑμῖν. Ζωὴ μέν ἐστι κατὰ φύσιν ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος, ἐπειδὴ δὲ τὸ θανάτωι κάτοχον ἠμπέσχετο σῶμα καὶ χάριτι μὲν θεοῦ διὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς ὑπὲρ παντὸς ἐγεύσατο θανάτου, θεικῶς γε μὴν ἀνεβίω, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ, ταύτηι τοι κατά γε τοὺς ἀρτίως ἡμῖν ἀποδοθέντας λόγους ἐγηγέρθαι λέγεται παρὰ τοῦ πατρός. πλὴν ἐκεῖνο δὴ πάλιν φέρε δὴ φέρε καταθρήσωμεν, εἰ δοκεῖ. Ζωοποιήσειν ἔφη τὸν πατέρα καὶ τὰ ἡμῶν σώματα διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν καὶ ἀληθὲς ὅτι τὸ χρῆμά ἐστιν, οὐκ ἂν ἐνδοιάσειέ τις, ἀλλ' αὐτὸ δὴ τοῦτο τὸ πνεῦμα τὸ ζωοποιὸν καὶ αὐτοῦ πνεῦμά ἐστι τοῦ Χριστοῦ· γέγραπται γὰρ ὅτι ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκί, ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἐστιν αὐτοῦ. καὶ πάλιν περὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων· ἐλθόντες δὲ κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον εἰς τὴν Βιθυνίαν πορευθῆναι, καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ. ὅτε τοίνυν ἴδιόν ἐστι τὸ πνεῦμα καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐγηγερμένου, καίτοι τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ζωοποιοῦντος ἡμᾶς ἐν πνεύματι, πῶς ἔστιν ἀμφιβάλλειν ὅτι πέπρακται μὲν περὶ τὸ ἀνθρώπινον ἡ ἀνάστασις, ἐνήργηκε δὲ τὸ χρῆμα μετὰ τοῦ ἰδίου πατρὸς ὁ ἐξ αὐτοῦ κατὰ φύσιν θεὸς λόγος, οὗ καὶ ἴδιον τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιόν; 5 Rom. 8, 11 Hebr. 2, 9 10 Act. 2, 24 15 Rom. 8, 9 P 325 Act. 16, 7 20

43 Εἰ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν. καὶ γὰρ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῆι ἐκ δυνάμεως θεοῦ. καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν σὺν αὐτῷι, ἀλλὰ ζήσομεν σὺν αὐτῷι ἐκ δυνάμεως θεοῦ εἰς ὑμᾶς. Ἐσκανδαλίζοντο τινὲς τῶν πεπιστευκότων εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν τάχα που λόγοις τοῖς παρά τινων ἀπενηνεγμένοι πρὸς ἐννοίας τοιαύτας· εἰ θεὸς ἦν ἀληθῶς καὶ υἱὸς κατὰ φύσιν τοῦ πάντα ἰσχύοντος θεοῦ, πῶς οὐ διέδρα τὰς τῶν φονώντων ἐπιβουλάς; πῶς δὲ καὶ ἀτιμότατον ἐπὶ ξύλου θάνατον ἀνατλὰς οὐκ ἂν νοοῖτο καὶ μάλα εἰκότως ἀσθενῆσαι καθ' ἡμᾶς καὶ τῆς τῶν σταυρούντων ἡττῆσθαι χειρός; πρὸς δὴ τὰ τοιάδε φησὶν ὁ θεσπέσιος Παῦλος· εἰ γὰρ δὴ βούλοισθε δοκιμάζειν ὀρθῶς τίς ἂν εἴη καὶ πόσος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοί, τὰ καθ' ὑμᾶς αὐτοὺς ἐννενοηκότες ἀποχρῶσαν εὑρήσετε τὴν κατάληψιν. οὐ γὰρ ἠσθένησεν ἐν ὑμῖν, ἀπέφηνε δὲ μᾶλλον δυνατωτάτους διὰ τοῦ ἰδίου πνεύματος, ὥστε δύνασθαι παντὸς κατευμεγεθῆσαι πειρασμοῦ καὶ μάλα ῥαιδίως καὶ ταῖς τῶν παθῶν ἐφόδοις ἀντιφέρεσθαι νεανικῶς. τί οὖν, ὦ Παῦλε, φαίη τις ἄν, οὐκ ἀσθενείας ἔργον εἶναι φὴς τὸ ὑπομεῖναι σταυρόν; P 326 2 Cor. 13, 3. 4 28 30 35

VS, D [= mn], ARW

1 μεταλλάττει SD 5 λζ̄ W ἡμῖν V 6 χν̄ ιν̄ R ἡμῶν VS 7 αὐτῷ W ἡμῖν VSW 8 τὸ AR τῷ VSDW ἡμπίσχετο V καὶ om D 10 ὑπ' αὐτοῦ] ὑπὸ τοῦ θανάτου SD 11 ὑμῖν VW 13 ἐν om. W καὶ om. D τὸ om. V τούτο R 14 τοῦτο om VW ζωοποιοῦν VSDW 15 τοῦ om VW 22 τὸ πνᾱ ἐστι ARW^{corr} ἐστι τὸ πνᾱ V πνᾱ ἐστι SD ἐστι W 23 ζωοποιοῦν VW 24 λῆ W εἰ δὲ SD ἐμοὶ] ἡμῖν W ὑμᾶσ VSAW ἡμᾶσ DR 25 δυνατοῖ VA ὑμῖν VARW ἡμῖν SDW^{corr} post γὰρ superscr εἰ R 26 καὶ] κα in καν corr R ἀσθενοῦμεν in ἀσθενῶμεν corr R 26/27 ζήσομεν in ζήσωμεν corr R 28 τὸν^{2} om. AW 28/29 ἀπενηνεγμένοι ex ἀπενηνεγμένοισ corr. S ἐπενηνεγμένοις VW 30 ἀτιμότατον τὸν VSDW 32 δὴ] δὲ V 33 τί SD ἡμᾶσ VSDW 34 ἐκνενοηκότεσ SD ὑμῖν AR ἡμῖν VSDR^{corr}W 35 δυνατωτάτην SD 36 τοῖσ — ἐφοδίοισ AR 37 φὴσ εἶναι V φὴσ W

ἀλλ' ἔνδειξις ἦν τὸ χρῆμα δυνάμεως. ἆρα τῆς θεοπρεποῦς; οὐ μὲν οὖν, φησίν· ὁμολογῶ γὰρ αὐτὸν ἠσθενηκέναι μὲν σαρκί, ζῆσαι δὲ πάλιν ἐκ δυνάμεως θεοῦ· θεὸς γὰρ ἦν φύσει. πῶς οὖν ἠσθένησεν; συγχωρήσας τῶι ἰδίωι σώματι καὶ θανάτου γεύσασθαι
Hebr.2 14.15 δι' ἡμᾶς, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσηι τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τὸν διάβολον, καὶ ἀπαλλάξηι τούτους ὅσοι φόβωι θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. ὅτε τοίνυν τὸ ἀσθενῆσαι βραχύ, κατά γε τὴν σάρκα φημί, σωτηρίας ἦν πρόφασις τοῖς ἀνὰ πᾶσαν τὴν ὑπ' οὐρανόν, πῶς οὐκ ἔδει παθεῖν τὴν ἀσθένειαν, ἵνα δι' αὐτῆς καταργήσας τὸν θάνατον θαυμάζηται πάλιν τὸν ἑαυτοῦ ζωοποιήσας ναόν, οὐκ ἐξ ἀσθενείας τοῦτο κατορθῶν σαρκικῆς, ἀλλ' ὡς ἐκ
Ioh. 11, 25 δυνάμεως θεοῦ; ἔστι δὲ αὐτὸς ἡ δύναμις τοῦ πατρός, ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή. ζῆι τοιγαροῦν ἀεί, ζωὴ γάρ ἐστιν· ὅτι δὲ καὶ ἡμεῖς ζήσομεν σὺν αὐτῶι, συνησθενηκότες αὐτῶι κατά γε τὸ ἀποθνήισκειν τέως, εἰ καὶ ἐν ἐλπίσιν ἐσμὲν τῆς εἰς αἰῶνα ζωῆς, πῶς ἔστιν
Col. 1, 18 ἀμφιβάλλειν; ἀνεβίω γὰρ ἐκ νεκρῶν, ὁδὸς εἰς ζωὴν γεγονὼς τῆι φύσει. εἴρηται γὰρ
1 Cor. 15, 20 πρωτότοκος ἐκ νεκρῶν καὶ ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων.

44 Νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται, καὶ τί εἴπω· πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς
Ioh. 12, 27.28 ὥρας ταύτης; ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην. πάτερ, δόξα-
P 327 σόν σου τὸν υἱόν. καὶ πάλιν· ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν καὶ λέγειν·
Mt. 26, 37.38 PG 1413 περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου. καὶ πάλιν· καὶ φωνήσας φωνῆι
Lc. 23, 46 μεγάληι ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου. Οἱ τῆς Ἀπολιναρίου δόξης ἡττώμενοι καὶ τὰ αὐτῶι δοκοῦντα φρονεῖν ἠιρημένοι ἐνιστάμενοί τε καὶ λέγοντες ἄψυχόν τε καὶ ἄνουν ὑπάρχειν τὸν ἐνωθέντα τῶι λόγωι ναὸν τί δὴ ἄρα φαῖεν ἄν, γεγραφότων ἡμῖν τὰ τοιάδε τῶν ἁγίων εὐαγγελιστῶν περὶ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ; πτοίας μὲν γὰρ καὶ λύπης καὶ τῶν εἰς δειλίαν αἰτιαμάτων ἀνεπίδεκτος παντελῶς εἴη ἂν κατά γε τὸ εἰκὸς ἡ θεία τε καὶ ἀνωτάτω τοῦ λόγου φύσις. παραιτήσεται γὰρ εἰς ἅπαν τὸ ἔν γε τούτοις εἶναί ποτε καὶ παθῶν ὅλως τῶν καθ' ἡμᾶς οὐκ ἀνέξεται. σῶμα δὲ πάλιν ἄψυχόν τε καὶ ἄνουν οὐκ ἂν εἰσδέξαιτο λύπην, ἀλλ' οὐδ' ἂν ἐννοήσειέν τι τῶν σκυθρωπῶν ἢ τὸν ἐκ τῶν ἔσεσθαι προσδοκωμένων προαναθρήσει φόβον. πάθοι δ' ἂν τὰ τοιάδε κατά γε τὸ πᾶσιν, ὥς γε οἶμαι, δοκοῦν ψυχὴ λογικὴ κατασκεπτομένη τῶι νῶι τά τε ἤδη παρόντα καὶ πρός γε τούτοις τὰ συμβησόμενα. πῶς οὖν ἄρα φησὶν ὁ Ἐμμανουὴλ νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται; πῶς δὲ ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν; ἢ καὶ ποῖον ὅλως εἰς χεῖρας τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς παρέθετο πνεῦμα, εἰ καὶ τῆς θεότητος τὸ χρῆμά ἐστιν ἀλλότριον καὶ μὴν καὶ μόνης καὶ ἀψύχου σαρκός; πρόδηλον οὖν ὅτι γέγονεν ἄνθρωπος ὁ μονογενής, οὐκ ἄψυχόν τε καὶ ἄνουν σῶμα λαβών, ἐψυχωμένον δὲ μᾶλλον ψυχῆι λογικῆι καὶ τελείως ἐχούσηι κατά γε τὸν αὐτῆι πρέποντα
P 328 λόγον, καὶ ὥσπερ οἰκειοῦται πάντα τὰ τοῦ ἰδίου σώματος, οὕτω καὶ τὰ τῆς ψυχῆς. ἔδει γὰρ αὐτὸν διὰ παντὸς ὁρᾶσθαι πράγματος σαρκικοῦ τε καὶ ψυχικοῦ καθ' ἡμᾶς γεγονότα·

20—36 Fcyr 174 ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· οἱ τῆς Ἀπολοναρίου — καὶ ψυχικοῦ

VS, D [= mn], ARW

1 ἔνδειξισ [ex ἔνδειξιν corr. R] ἦν SDAR ἔνδειξιν εἶναι VW 2 μὲν γὰρ D μὲν om. VD θῦ SD 3 φύσισ SD 5 τουτέστι] ἤγουν D 7 ἦν om. SD τῆσ RW ὑπ' οὐρανόν VSDW οἰκουμένην AR 8 οὖν οὐκ R αὐτοῦ W καταργήση V θαυμάζεται V 10 πατρός] σταυροῦ R 11 ζωή] ζῶν SD συνησθενηκότες] τεθνηκότεσ W 13 ἀμφιβαλεῖν VSD 13/14 ὁδὸς — νεκρῶν om. W 14 κεκοιμημένων ἐγένετο W 15 λθ̄ W 17 λυπεῖσθαι καὶ om. V 18 καὶ² om. AW 19 παρατίθημι SDA 20 ἀπολλιναρίου S 21 ἐνιστάμενοί VAWFcyr ἐπιστάμενοί SDR 22 τὰ om. SDA 23 ποίασ SDW μὲν om. Fcyr 24 ἀληθέσ Fcyr ἀνωτάτη SD 26 εἰσδέξετο V εἰσδέξηται SD 27 οὐδ' ἂν VSDWFcyr οὐδὲ AR 28 δ' om. SDW γε² om. SD 29 κατασκεπομένη R κατεσκηπτιμένη S τῶ νῶ τῶ S 30 δὲ καὶ V 31 τοῦ om. V 32 μὴν καὶ] μηδὲ V καὶ om. V 34 ἐμψυχωμένον SDW καὶ λογικῆ καὶ SD 36 τε om. VSDW τε ἅμα Fcyr γεγονότοσ SD

ἐσμὲν δὲ ἡμεῖς ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος. ὥσπερ δὲ οἰκονομικῶς συγκεχώρηκε τῇ ἰδίαι σαρκὶ καὶ παθεῖν ἔσθ' ὅτε τὰ ἴδια, οὕτω πάλιν συνεχώρει καὶ τῇ ψυχῇ τὰ οἰκεῖα παθεῖν καὶ τὸ τῆς κενώσεως μέτρον τετήρηκε πανταχοῦ, καίτοι θεὸς ὢν φύσει καὶ ὑπὲρ πᾶσαν τὴν κτίσιν. παρατίθεται δὲ τὸ ἴδιον πνεῦμα τῷι θεῷι καὶ πατρί, τουτέστι τὴν ἑνωθεῖσαν αὐτῷι ψυχήν, ἵνα ἡμᾶς καὶ διὰ τούτου πάλιν εὐεργετήσηι. πάλαι μὲν γὰρ ἀπαλλαττόμεναι τῶν σωμάτων ἐν τοῖς ὑπὸ χθόνα μυχοῖς αἱ τῶν ἀνθρώπων ψυχαὶ κατεπέμποντο, πληροῦσαι τὰ τοῦ θανάτου ταμιεῖα· ἐπειδὴ δὲ Χριστὸς τὸ ἴδιον πνεῦμα παρέθετο τῷι πατρί, καὶ ταύτην ἡμῖν ἐνεκαίνισεν τὴν ὁδόν. βαδιούμεθα γὰρ οὐκ εἰς ἅιδου, πόθεν; ἐψόμεθα δὲ μᾶλλον καὶ κατὰ τοῦτο αὐτῷι καὶ πιστῷι κτίστηι τὰς ἑαυτῶν παρατιθέμενοι 1 Petr 4, 19 ψυχὰς ἐν ἐλπίσιν ἐσμὲν ἀγαθαῖς, ἐγερεῖ δὲ ἅπαντας ὁ Χριστός.

45 Καθὼς ἀπέστειλέν με ὁ ζῶν πατὴρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ Ioh. 6, 57 τρώγων με κἀκεῖνος ζήσει δι' ἐμέ. Ἡδέως ἂν ἐπυθόμην τῶν εἰς δύο Χριστοὺς PG 1416 διοριζόντων τὸν ἕνα· τίς δὴ ἄρα ἐστὶν ὁ ἀπεσταλμένος παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς καὶ ζῶν δι' αὐτὸν ὑπάρχων τε διὰ τοῦτο ζωοποιός; εἰ μὲν οὖν γυμνὸς καὶ καθ' ἑαυτὸν ὁ ἐξ αὐτοῦ λόγος, πῶς ἐσθίεται πρὸς ἡμῶν, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτόν; ἀσώματον γὰρ τῇι φύσει τὸ θεῖον· εἰ δὲ μόνον καὶ καθ' ἑαυτὸν ἄνθρωπον εἶναί φασι τὸν ἀπεσταλμένον, πῶς ἄρα P 329 ἐστὶ ζωοποιός, ὅτι ζῇι διὰ τὸν πατέρα; καίτοι πῶς οὐχ ἅπαντες οἱ ἐπὶ τῆς γῆς ἐν ζῶσιν ἐσμέν, ζωοποιοῦντος ἡμᾶς τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, εἴπερ ἐστὶν ἀληθὲς ὅτι ζῶμεν ἐν αὐτῷι Act. 17, 28 καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν; ὅτε τοίνυν ζῶμεν ἅπαντες διὰ τὸν πατέρα, πῶς δὴ μόνον τὸ ἑνὸς ἀνθρώπου σῶμα ζωοποιόν ἐστι διὰ τοῦτο καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον τὴν αὐτὴν ἐνέργειαν ἔχει καὶ τὰ ἑτέρων, εἴπερ ἅπαντες, ὡς ἔφην, ἐσμέν τε καὶ ζῶμεν διὰ τὸν πατέρα; τί οὖν ἄρα πρὸς ταῦτα φαμέν; ἀπόστολος κεχρημάτικεν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος ἐν ἀνθρωπείαι μορφῇι πεφηνώς· ἀπεστάλη γὰρ κηρύξων αἰχμαλώτοις ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνά- Lc. 4, 19 βλεψιν. ζῇι δὲ διὰ τὸν πατέρα· γεγέννηται γὰρ ἐκ ζῶντος πατρός. ἔδει γὰρ ἔδει πάντηι τε καὶ πάντως κατὰ φύσιν εἶναι ζωὴν τὸν ἐκ ζῶντός τε καὶ ζωῆς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἐκπεφυκότα υἱόν. ἐπειδὴ δὲ ἴδιον ἐποιήσατο σῶμα τὸ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου ληφθέν, ζωοποιὸν ἀπέφηνεν αὐτὸ καὶ μάλα εἰκότως· σῶμα γάρ ἐστι τῆς τὰ πάντα ζωογονούσης ζωῆς. οὐκοῦν οὐ διαιρετέον εἰς δύο υἱοὺς τὸν ἕνα υἱὸν καὶ Χριστὸν καὶ κύριον, εἴπερ ἐστὶν ὁ αὐτὸς ζωὴ μὲν ὡς ἐκ ζωῆς καὶ ζῶντος πατρός, ζωοποιὸς δὲ καὶ διὰ τοῦ ἰδίου σώματος ὡς καθ' ἡμᾶς γεγονὼς καὶ ἐνανθρωπήσας θεός.

46 Ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷι, οὕτω καὶ τῷι υἱῷι ἔδωκε Ioh. 5, 26. 27 ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷι καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷι κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν. Τίνα δὴ τρόπον οἰηθείη τις ἂν ἔχειν ἐν ἑαυτῷι τὴν ζωὴν τὸν πατέρα; ἆρα γὰρ ἔξωθεν καὶ εἰσκεκριμένην καὶ παρ' ἑτέρου δοθεῖσαν; καίτοι πῶς οὐ λῆρος P 330 ἂν εἴη τοῦτό γε φρονεῖν ἢ λέγειν; ἔχει γὰρ οὐ μετρίαν ὁ λόγος τῆς ἀπορρήτου φύσεως

1—4 Doctr. patr. 15, 29 τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται· ὥσπερ δὲ — κτίσιν
1—3 Fcyr 175 τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆσ· ὥσπερ — πανταχοῦ

VS, D [= mn] ARW

1 ἐσμὲν — σώματος om. SD δὲ καὶ V ἡμεῖς om. W τὲ καὶ VW 2 καὶ[1] om. WFcyr καὶ τῇ ψυχῇ συνεχώρει V 5 εὐεργετῇ AR 6 αἱ ψυχαὶ τῶν ἀνθρώπων AR 7 ταμεῖα SD 8 ἀνεκαίνισε D 9 αὐτὸ V καὶ] τῷ VW παραθέμενοι SD 10 ψυχαῖσ S δὲ AR γὰρ VSDW 11 μ̄ W 12 ζήσεται DW ἂν om. V 13 δὴ] δὲ SD τοῦ om. SD 14 ὑπάρχει D 16 ἑαυτὸν τὸν SD 18 τοῦ θῦ καὶ πρ̄σ ἡμᾶσ V 20 ζωοποιόν] τὸ ποιοῦν VW διὰ om. VW δὴ om. V 22 ἄρα om. V φαμὲν πρὸσ ταῦτα SD κεχρημάτηκεν VR 25 πάντη τε SDRcorr πάντοτε VRW πάντη A ζωῆς] ζωὴ S ζωὴν D 26 τὸ σῶμα τὸ SD 28 οὐ διαιρετέον εἰσ υἱοὺσ δύο VW εἰσ δύο υἱοὺσ οὐ διαιρετέον SD 29 ὁ om W καὶ[2] om SDW 30 γεγονὸσ R 31 μ̄ᾶ W 31/32 οὕτω — ἑαυτῷι om SD 31 δέδωκε V 32 καὶ κρίσιν V 35 γε] ἢ SD

τὴν κατάρρησιν. πρῶτον μὲν γὰρ οὐχ ἁπλοῦς ἔτι τὴν φύσιν ὁ τῶν ὅλων ἔσται θεός, σύνθετος δὲ μᾶλλον, εἴπερ ἐστὶν ἑτέρα παρ' αὐτὸν ἡ ἐν αὐτῷ ζωή· εἴη δ' ἄν καὶ μείζων αὐτοῦ καὶ ἐν ἀμείνοσιν ἀσυγκρίτως ὁ ὡς οὐκ ἔχοντι δοὺς τὴν ζωήν, εἴπερ ὅλως ἀλοίη λαβών. ἀλλ' ἔστιν, ὡς ἔφην, τῶν ἄγαν ἀπηχεστάτων τὸ ὧδέ τε ἔχειν οἴεσθαι ταυτὶ καὶ θύραθεν ἐννοεῖν εἰσκεκομισμένην ἔχειν τὴν ζωὴν τὸν θεὸν καὶ πατέρα. ἔχει τοίνυν ἐν ἑαυτῷ τὴν ζωὴν οὐκ ἐπίκτητον ἢ εἰσκεκριμένως, φυσικῶς δὲ μᾶλλον ἐνυπάρχουσάν τε αὐτῷ καὶ οὐσιώδη καρπόν. οὕτω δέδωκεν ἔχειν καὶ τῷ υἱῷ τὴν ζωήν. εἶτα πῶς
PG 1417 ἂν δύναιτο λαβὼν ὁ υἱὸς οὐσιωδῶς ἔχειν ἐν ἑαυτῷ τὴν ζωήν; τουτὶ γάρ, οἶμαι, φαίη τις ἄν. ἔχει τοίνυν ὡς ἐξ αὐτοῦ κατὰ φύσιν ὑπάρχων ἐν ἑαυτῷ τὴν ζωὴν καθὸ νοεῖται θεός, δέχεται δὲ μετὰ τοῦ κρίνειν αὐτήν, καίτοι κριτὴς ὑπάρχων ὡς θεός. καὶ τίς ἂν
Ioh. 5, 27 εἴη τοῦ λαβεῖν ὁ τρόπος, διδάξει λέγων αὐτὸς ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν. οὐ γὰρ ἴδιον ἀνθρώπου τὸ οἴκοθεν ἔχειν δύνασθαι τὴν ζωήν· ἐπειδὴ δὲ ἴδιον γέγονεν τοῦ ζῶντος λόγου τὸ ἑνωθὲν αὐτῷ σῶμα, ταύτῃ τοι καὶ μάλα εἰκότως, ὡς ἔχον αὐτοῦ τὴν ζωοποιὸν ἐνέργειαν, λαβεῖν λέγεται τὴν ζωήν. οἰκειοῦται δὲ πάλιν τὸ χρῆμα αὐτός, οὗ καὶ ἴδιον γέγονεν σῶμα τὸ εἰληφός.

"Οτι κἂν υἱὸς ἀνθρώπου λέγηται Χριστός, ἀλλ' οὐδὲν ἧττόν ἐστιν θεὸς ἀληθινός

P 331 47 Αὐτός πού φησιν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστός· ἆρά γε ἐλθὼν ὁ υἱὸς τοῦ
Lc. 18, 8 ἀνθρώπου εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς; Φέρε δὴ πάλιν τὸν τῶν εἰρημένων βασανίζοντες νοῦν ἐκεῖνο περιαθρήσωμεν ποίαν ζητήσει πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς ὑπονοστήσας ἐξ οὐρανῶν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστός. εἰ μὲν πιστεύεσθαι πρὸς ἡμῶν ἐθέλει ὅτι θεὸς μὲν οὔκ ἐστιν οὐδὲ υἱὸς ἀληθῶς, ἄνθρωπος δὲ μᾶλλον οὐδὲν ἔχων τῶν καθ' ἡμᾶς ἐπέκεινα, πῶς ἂν ἐνδοιάσειέ τις ὅτι τὴν τοιάνδε διάληψιν ἢ γοῦν πίστιν τε καὶ δόξαν οὐ παρ' ἡμῖν εὑρήσει μᾶλλον, ἀλλὰ παρ' Ἕλλησί τε καὶ Ἰουδαίοις; εἰδωλολάτραι μὲν γὰρ
Rom. 1, 25 καὶ οἱ τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίστην λατρεύοντες, σταυρὸν ἀκούοντες ὃν ὑπέμεινε δι' ἡμᾶς, καὶ προσέτι τὸν θάνατον, γελῶσιν οἱ δείλαιοι, κἂν εἴ τις αὐτὸν ὀνομάζοι θεόν, ἀναπηδῶσιν εὐθὺς ἀνθρωπολατρίαν εἶναι τὸ χρῆμα διοριζόμενοι· οἵ γε μὴν ἐκ περιτομῆς κατεφύοντο
Ioh. 10, 33 τοῦ Χριστοῦ, λέγοντες ἐναργῶς· περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν. ὅτε τοίνυν οὐ τὴν παρά γε τοῖς πλανωμένοις πίστιν ἐπιζητεῖ, τὴν ἐν ἡμῖν δὲ μᾶλλον τοῖς ὀρθὰ φρονεῖν εἰωθόσι, πᾶσά πως ἀνάγκη διανενευκότας εἰς ἀλήθειαν ὁμολογεῖν ὅτι θεός ἐστι κατὰ φύσιν ὁ καὶ υἱὸς ἀνθρώπου δι' ἡμᾶς γεγονώς, ἵνα μὴ τοῖς τῶν πλανωμένων ἐγκλήμασιν ἑαυτοὺς ἐνιέντες λάθωμεν τὰ ἴσα φρονεῖν ἠιρημένοι καὶ μικρὰ δοξάσαντες περὶ Χριστοῦ καθάπερ ἀμέλει κἀκεῖνοι.

P 332 48 Φησί που Χριστός· οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ πᾶσαν τὴν
Ioh. 5, 22. 23 κρίσιν ἔδωκε τῷ υἱῷ, ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱόν, καθὼς τιμῶσι τὸν

VS, D [= mn], ARW

3 ἐν om. spat. rel. W ἀμείνονοσ W ὁ — ζωήν om. W διδοὺσ SD 4 ἀτυχεστάτων W 5 ἔχειν AR ἑλεῖν VSDW 6 τὴν ζωὴν ἐν ἑαυτῷ AR ἢ] μὴ R τε om. W 7 καρπόν corruptum, conicio καὶ ζωοποιόν δέδωκασ A 7/8 εἶτα — ζωήν om. SD 9 ἑαυτοῦ SDW 10 δὲ μᾶλλον SD 12 δύνασθαι οἴκοθεν ἔχειν V 13 ἔχων SDR 14 καὶ om. VW 16 ὁ χσ VSDW 17 μβ W ὁ[2] om. VSD 19 βασανίζοντα S βασανίσαντεσ W ἐπὶ τῆς γῆς om. D 19/20 ὁ κσ ἡμῶν ἰσ χσ ὑπονοστήσασ ἐξ οὐρανῶν SD 20 οὐρανοῦ A ἡμῶν om. AR ὁ om. VSD μὲν γὰρ VSDW παρ' W 22 τὸ ἐπέκεινα AR τὴν om. W 23 γὰρ om. D 26 ἀνθρωπολατρείαν VDR, corr. R πρᾶγμα D καταφύονται SD 27 Χριστοῦ] σωτῆροσ V λέγοντοσ VR, corr. R 28 ἑαυτὸν V ὅτι W 29 γε] τε R ἐν] παρ' V om. W 30 διενεγκόντασ V ἐστι om. VSDW 32 δοξάζοντεσ VSD δόξαντεσ W 34 μτ W φησὶν γὰρ που ὁ χσ R 35 δέδωκε D

πατέρα. καὶ πάλιν, ὅπερ ἐλέγομεν ἀρτίως· ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, Ioh. 5, 26. 27
οὕτως καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκεν ἔχειν ζωὴν ἐν ἑαυτῷ καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐ- PG 1420
τῷ κρίσιν ποιεῖν ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν. ψάλλει δέ που καὶ ὁ μακάριος
Δαυὶδ ὅτι ὁ θεὸς κριτής ἐστι, γέγραφε δὲ καὶ ὁ αὐτοῦ μαθητής· εἷς ἐστιν ὁ νο- Ps. 49, 6
μοθέτης καὶ κριτής. Οὐκοῦν πρέποι ἂν οὐχ ἑτέρωι τινὶ τῶν ὄντων τὸ κρίνειν πλὴν Iac. 4, 12
ὅτι μόνωι τῷι ἐπὶ πάντων θεῷι. πῶς οὖν δέδωκεν αὐτὸ τῷι υἱῷι τοῦ ἀνθρώπου; εἰ 6
μὲν οὖν ὡς ἑνὶ τῶν καθ' ἡμᾶς, πῶς ἀληθεύσει λέγων· τὴν δόξαν μου ἑτέρωι οὐ Ies. 48, 11
δώσω; θεῷι γὰρ δόξα τὸ εἶναι κριτῆι· εἰ δὲ δοὺς αὐτὸ τῷι υἱῷι οὐκ ἔξω γέγονε τοῦ κρίνειν
αὐτὸς διὰ τὴν ταυτότητα τῆς οὐσίας, ἔστι δὲ ὁ λαβὼν υἱὸς ἀνθρώπου, πῶς οὐχ ἅπασιν
ἐναργὲς ὅτι θεὸς μέν ἐστιν ὁ λόγος διὰ τὴν ἐκ θεοῦ πατρὸς ἀπόρρητον γέννησιν, ὁ αὐτὸς 10
δὲ καὶ υἱὸς ἀνθρώπου διὰ τὸ ἡνῶσθαι σαρκὶ καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς ὑπομεῖναι γέννησιν ἐκ
γυναικός; ὅταν οὖν λέγηι πρὸς Ἰουδαίους· τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον Ioh. 8, 40
ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα; καὶ πάλιν· καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν Ioh. 3, 13
οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πάλιν·
καὶ καθὼς Μωυσῆς ὕψωσεν τὸν ὄφιν ἐν τῆι ἐρήμωι, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ 15 Ioh. 3, 14
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἢ καὶ ὅταν λέγηι περὶ ἑαυτοῦ· μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ Mt. 16, 27
ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῆι δόξηι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἁγίων ἀγγέ-
λων, καὶ πάλιν· τίνα λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; ἢ καὶ ἅπαξ Mt. 16, 13
ἁπλῶς ὁσάκις ἂν ἄνθρωπος ὀνομάζηται παρὰ τῆι θεοπνεύστωι γραφῆι, οὐκ ἰδίαι καὶ ἀνὰ P 333
μέρος ἄνθρωπον εἶναι φαμέν, ἀποδιαιροῦντες αὐτὸν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, πιστεύομεν 20
δὲ μᾶλλον ὅτι καὶ θεός ἐστιν ἀληθινός, γέγονε δὲ καὶ υἱὸς ἀνθρώπου δι' ἡμᾶς οἰκονομικῶς
μετὰ τοῦ μεῖναι θεὸς καὶ εἷς ἐστι κύριος Ἰησοῦς Χριστός. ἀσεβὲς δὲ λίαν τὸ διορίζειν
εἰς δύο υἱοὺς καὶ Χριστοὺς δύο μετὰ τὴν ἀδιάσπαστον ἕνωσιν, ἣ καὶ νοῦ καὶ λόγου παντὸς
ἐπέκεινά τέ ἐστι καὶ ἀνωτάτω. καὶ ἦν μὲν ἴσως οὐ δυσχερὲς ἅγαν τοῖς ἐθέλουσι βασα-
νίζειν ἅπαντα τὰ περὶ Χριστοῦ γεγραμμένα καὶ πλειόνων ἐννοιῶν ποιήσασθαι τὴν παράθεσιν, 25
ἀλλ' ἴσμεν τὸ γεγραμμένον· δίδου σοφῶι ἀφορμήν, καὶ σοφώτερος ἔσται. Prou. 9, 9
ποδηγήσει γὰρ ὁ τῶν ὅλων θεὸς διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος τὰς θεοφιλεστάτας ὑμῶν δια-
νοίας εἴς γε τὸ δύνασθαι νοεῖν ὀρθῶς. εὑρὼν γὰρ οὕτω Χριστὸς καὶ ἐν ὑμῖν τὴν πίστιν
ἀκλινῆ καὶ ἀβέβηλον, στεφανώσει πλουσίως τοῖς ἄνωθεν ἀγαθοῖς καὶ παμμακαρίας ἀποφανεῖ.
πᾶσα γὰρ ἡμῶν ἐλπὶς ἐν Χριστῶι, δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ τῶι πατρὶ ἡ δόξα σὺν ἁγίωι πνεύ- 30
ματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

VS, D [= mn], ARW

1 ὥσπερ SD λέγομεν S 2 ζωὴν ἔδωκεν ἔχειν A ἑαυτῇ S 3 καὶ κρίσιν VW 4 δέ που D 6 πάντας R ἔδωκεν VA 7 οὖν om. R 8 θῡ VSDW κριτὴν VSDW 11 καὶ¹ om. R τὴν om. VSDW 13 καὶ² om. AR ἀνέβηκεν S 14/15 πάλιν καὶ om. A 15 μωσῆσ SD 16 καὶ om. VW αὐτοῦ SRW, corr. R 17/18 τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων SDW 18 τίνα με VAW 19 ἂν om. SDAR ὀνομάζεται VSD 20 ἄνθρωπον om A αὐτὸν AR αὐτοῦ VW om. SD 22 εἶναι VW λίαν om. D 23 δύο — δύο A υἱοὺσ δύο καὶ χριστοὺσ δύο R δύο υἱοὺσ καὶ δύο χριστοὺσ VSW δύο χριστοὺσ καὶ δύο υἱοὺσ D 27/28 διανοίας] ἀκοάσ V 28 ὀρθῶσ νοεῖν VSDW καὶ om. V 29 ἀκλινῆ] ἀληθῆ A παμμακαρίουσ V 30 τῷ [τῷ θῷ καὶ W] πρὶ ἡ [ἡ om. n] δόξα VSnW ἡ [om. m] δόξα τῷ πρὶ mAR σὺν τῷ m ἅμα τῷ AR

150 = S 5 A 159

Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας προσφωνητικὸς ταῖς εὐσεβεστάταις δεσποίναις

1 Σεμνολόγημα μὲν οἰκουμενικόν, καύχημα δὲ τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν τοῦ πάντων ἡμῶν
PG 76, 1201 Pusey 154 σωτῆρος Χριστοῦ φαίη τις ἂν καὶ μάλα εἰκότως ὑμᾶς δὴ τὰς ἱερὰς καὶ πανάγνους αὐτοῦ
νύμφας, εὐσεβέσταται καὶ θεοφιλέσταται βασιλίδες, αἷς τὸ παμποίκιλον τῆς ἀρετῆς ἐνα- 5
στράπτει κάλλος τὸ τοῖς τῆς θεότητος ὀφθαλμοῖς ἡδύ τε καὶ γνωριμώτατον, μελέτῃ δὲ
καὶ σπουδῇ ⟨κατορθοῦται⟩, μᾶλλον δὲ ἤδη κατώρθωται καὶ δεῖν ἐν πίστει διαπρέπειν ὀρθῇ
καὶ κατ' οὐδένα τρόπον σεσαλευμένῃ. γράφων δέ πού φησιν ὁ σοφώτατος Παῦλος
1 Cor. 15, 58 ὁ νομομαθὴς ἀληθῶς καὶ τὸ Χριστοῦ τοῖς ἔθνεσιν ἱερουργήσας μυστήριον· ὥστε, ἀδελφοί
μου ἀγαπητοί, ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷι 10
P 155 ἔργωι τοῦ κυρίου πάντοτε. ὅπου γὰρ πίστις ὀρθὴ καὶ ἀμώμητος τοῖς ἐξ ἔργων
ἀγαθῶν αὐχήμασιν εὖ μάλα συμφέρεται καὶ ἰσόδρομον ἔχει τὴν εἰσβολήν, ἐκεῖ που πάντως
εἴη ἂν ἐν παντὶ καλῶι τελειότης καὶ τὸ ἀρτίως ἔχον εἰς ἁγιασμόν. λόγος μὲν οὖν ἅπας
ὁ ἐν ἡμῖν τῆς ἐνούσης ὑμῖν εὐκλείας κατόπιν ἔρχεται καὶ ὁμολογεῖ τὴν ἧτταν ἐρυθριάσας
οὐδέν, εἴη δ' ἂν καὶ συγγνώμης ἄξιος, εἰ δέδιεν ἐπαινεῖν ὧν οὐκ ἂν ἐφίκοιτο τῆς ἀξίας. 15
εἰ μὲν γὰρ ἔχει τὸ δύνασθαι κατορθοῦν τὸ ποθούμενον, διαβεβλήσεται μὲν πολὺ νοσήσας
τὸ ἀδρανὲς καὶ τὴν εἰς τοῦτο μέλλησιν ἀπαλλαττέτω μηδεὶς τῶν εἰς ῥαιθυμίαν αἰτιαμάτων·
οὓς γὰρ ἦν εἰκὸς κατακαλλύνειν δύνασθαι ταῖς εἰς ἀρετὴν εὐφημίαις, ἀνθ' ὅτου λυπεῖ
σιωπᾶν ἠιρημένος; εἰ δὲ ἀτονεῖ καὶ δέδιε καὶ ὁμολογεῖ τὴν ἧτταν, οὐκ αὐτῶι δὴ μᾶλλον
τὰς αἰτίας ἀναθήσομεν, ἀλλ' ὑμῖν ταῖς οὕτω περιφανέσιν, αἳ ταῖς τῶν ἰδίων ἀνδραγαθη- 20
μάτων ὑπεροχαῖς καὶ τοὺς ἅπαντας κοσμεῖν εἰωθότας λόγους οὐδὲν ὄντας ἀπεφήνατε.
αἷμα μὲν γὰρ ὑμῖν ἄνωθεν καὶ ἐκ μακρῶν ἥκει χρόνων τὸ βασιλικόν, παρατείνει δὲ καὶ εἰς
PG 1204 δεῦρο καὶ ἔτι, καθὰ πεπιστεύκαμεν· ἀλλ' ἰδοὺ δὴ καὶ μάλα σοφῶς καὶ τῆς ἐν Χριστῶι βασιλείας
ἐπιδραττόμεναι τὰ αὐτῶι δοκοῦντα φρονεῖν τε καὶ δρᾶν σπουδάζετε, τοῦτο μέν, ὡς ἔφην,
ἔργοις τε καὶ ἀμωμήτωι διαπρέπουσαι πίστει καὶ τὰς ὑμῶν τε καὶ βασιλέων αὐλὰς τῆι τῆς 25
παρθενίας καταλαμπρύνουσαι δόξηι, τοῦτο δὲ πολυτελεστάτους ἀνιστᾶσαι ναοὺς τῶι Χριστῶι,
2 κεχάρισται γὰρ παρ' αὐτοῦ ταῖς ἁγίαις ὑμῶν ψυχαῖς μετὰ τῶν ἄλλων καὶ τοῦτο. οὐκοῦν
Phil. 4, 4. 5 (ἐρῶ γάρ τι λαβὼν καὶ ἐκ τῶν ἱερῶν γραμμάτων) χαίρετε ἐν κυρίωι πάντοτε, πάλιν
ἐρῶ, χαίρετε· τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις. ἐγνώσθη
P 156 μὲν οὖν καὶ διαβεβόηται καὶ τοῖς ἀνὰ πᾶσαν χώραν τε καὶ πόλιν, καθάπερ τις εἰκὼν γραφὴν 30
ἔχουσα, τῆς εἰς Χριστὸν εὐσεβείας τὸ κάλλος διέλαμψεν ἐναργῶς καὶ τοῦ παντὸς ἠξιώθη
θαύματος. ὠιήθην δὲ δεῖν καὶ ταῖς πρὸς πᾶν ὁτιοῦν τῶν ἀγαθῶν ἐχούσαις ἀρτίως
χάρισμά τι μεταδοῦναι πνευματικὸν ὡς ἁγίαις Χριστοῦ νύμφαις, τοῦτο δὴ τὸ ἀρτίως ἐμοὶ
πονηθὲν βιβλίδιον, οὐ μετρίαν παρέχειν δυνάμενον, ὥς γε οἶμαι, τοῖς ἐντευξομένοις τὴν
ὄνησιν. τοὺς μὲν γὰρ οὐκ ὀρθὰ φρονεῖν δεδιδαγμένους ἢ γοῦν ἀναπεπεισμένους περὶ 35
τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ πρὸς ἐπανόρθωσιν ἀνακομιεῖ καὶ μυσταγωγήσει καλῶς,

---

Fort 156 [p. 68, 20] τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τὰς βασιλίσσας Ἀρκαδίαν καὶ Μαρῖναν

VS, D [= mn] A

ε SD 2 κυρίλλου — ἀλεξανδρείασ VSD τοῦ ἁγίου κυρίλλου A λόγοσ προσφωνητικὸσ D 3 πάντα S παντὸσ D 5 πᾶν ποικίλον SD 5/6 ἐναπαστράπτει V 7 κατορθοῦται addidi 8 γράφων D γράφει VSA 9 ὁ νομομαθὴσ VA ὀνομαθὴσ S ὀνομασθεὶσ D τό A τοῦ S τὸ τοῦ VD 11 τοῦ om. SD 14 ὁ om. SD 16 γὰρ om. V μέν] δὲ D νοήσασ SD 17 τὴν om. SD μέλησιν VDA 19 καὶ οὐκ A 20 τὴν αἰτίαν D 21 ὑπεροχαῖς om. Sn, spat. rel. m 22 μὲν om. D 23 σαφῶσ V καὶ om. D 25 βασιλείουσ V 26 ἀνιστῶσαι VA 27 ἡμῶν S 29 γνωσθήτω VA σιωπηθήτω SD 30 πόλιν τὲ καὶ χώραν SD 31 ἐναργῶσ VA ἀληθῶσ SD 33/34 πονηθὲν ἐμοὶ SD 34 βιβλίον A ἔχειν SD 36 ἡμῶν om. SD

τούς γε μὴν ὀρθῶι βεβηκότας νῶι καὶ τοῖς τῆς ἀληθείας ἐμφιλοχωροῦντας δόγμασιν ἀσφαλεστέρους ἀποφανεῖ τοῖς ἐξ ἀγαθῶν ἐννοιῶν πολυτρόποις εὑρέμασι καὶ ταῖς ἐκ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς ἀποδείξεσι. μαθήσεται γὰρ ὅτι φύσει μὲν καὶ ἀληθείαι θεός ἐστιν ὁ Ἐμμανουήλ, θεοτόκος δὲ δι' αὐτὸν καὶ ἡ τεκοῦσα παρθένος. οἱ γὰρ δὴ φάναι τε τοῦτο καὶ φρονεῖν δεδιότες οὐ νενοήκασι κατὰ τὸ εἰκὸς τὸ βαθὺ τῆς εὐσεβείας μυστήριον. χρῆναι δὲ ὑπολαμβάνω διὰ βραχέων εἰπεῖν τήν τε ἀποστολικὴν καὶ εὐαγγελικὴν παράδοσιν ἣν ἐπὶ Χριστῶι πεποίηται τῶι πάντων δεσπότηι, καὶ ἁπάσης δὲ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς τὸν ἐπ' αὐτῶι σκοπὸν καὶ ὅποι ποτὲ βλέπει τῶν τῆς ἀληθείας δογμάτων ἡ δύναμις.

3 Πιστεύομεν τοίνυν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητὴν καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γεννηθέντα κατὰ φύσιν ἐξ αὐτοῦ πρὸ παντὸς αἰῶνος καὶ χρόνου· καὶ γάρ ἐστι συνάναρχος κατὰ χρόνον καὶ συναίδιος τῶι ἰδίωι γεννήτορι σύνεδρός τε καὶ ἰσοκλεὴς αὐτῶι καὶ ἰσότητι κατεστεμμένος τῆι πρὸς πᾶν ὁτιοῦν· χαρακτὴρ γάρ ἐστι καὶ ἀπαύγασμα τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ. πιστεύομεν Hebr. 1. 3 δὲ ὁμοίως καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἀλλότριον αὐτὸ τῆς θείας φύσεως καταλογιζόμενοι· καὶ γάρ ἐστιν ἐκ πατρὸς φυσικῶς προχεόμενον δι' υἱοῦ τῆι κτίσει. νοεῖται γὰρ οὕτως μία τε καὶ ὁμοούσιος καὶ ἐν ταυτότητι δόξης ἡ ἁγία καὶ προσκυνουμένη τριάς. φαμὲν δὲ ὅτι αὐτὸς ὁ ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἀπορρήτως γεγεννημένος μονογενὴς αὐτοῦ λόγος, τῶν αἰώνων ποιητής, ὁ δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἐν ὧι τὰ πάντα, τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ἡ πάντα ζωογονοῦσα φύσις (ζωὴ γάρ πέφηνεν ὡς ἐκ ζωῆς τοῦ πατρός), ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς, εὐδοκήσαντος τοῦ πατρός, ἵνα σώσηι τὸ ἐπὶ γῆς γένος πεπτωκὸς εἰς ἀρὰν καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας κατακομισθὲν εἰς θάνατον καὶ φθοράν, σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπελάβετο κατὰ τὰς γραφὰς καὶ κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκός, τουτέστι γέ- Hebr.2,16.14
γονεν ἄνθρωπος, καὶ σάρκα λαβὼν καὶ ἰδίαν αὐτὴν ποιησάμενος ἐγεννήθη σαρκικῶς διὰ
4 τῆς ἁγίας καὶ θεοτόκου Μαρίας. ἀλλὰ καίτοι καθ' ἡμᾶς γεγονὼς καὶ τὴν τοῦ δούλου μορφὴν οἰκονομικῶς ὑποδὺς μεμένηκεν ἐν τῆι κατὰ φύσιν θεότητι καὶ κυριότητι. οὐ γὰρ πέπαυται τοῦ εἶναι θεός, εἰ καὶ γέγονε σάρξ, τουτέστι καθ' ἡμᾶς τε καὶ ἄνθρωπος· ἐπειδὴ δὲ ἄτρεπτος κατὰ φύσιν ὡς θεός, μεμενηκὼς ὅπερ ἦν ἀεὶ καὶ ἔστιν καὶ ἔσται, κεχρημά-
5 τικεν καὶ υἱὸς ἀνθρώπου καὶ ἐπειδὴ καταβέβηκεν ἑκὼν ἐν τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις (καθῆκε γὰρ ἑαυτὸν εἰς κένωσιν), ὑπομεμένηκεν ἀναγκαίως καὶ γέννησιν τὴν ἐκ γυναικός, οὐκ ἀρχὴν τοῦ εἶναι λαβούσης τῆς θείας αὐτοῦ φύσεως, ὅτε κατὰ σάρκα γεγεννῆσθαι λέγεται, ἀλλ' ἦν μὲν καὶ ἔστιν, ὡς ἔφην, ἐκ θεοῦ πατρὸς φυσικῶς τε καὶ ἀληθῶς ὁ λόγος, ἐπειδὴ δὲ οὐκ ἄνθρωπος ἁπλῶς νοεῖται καθ' ἡμᾶς ὁ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγεννημένος, P 158
ἀλλ' αὐτὸς σαρκωθεὶς ὁ λόγος καὶ ἴδιον ἔχων σῶμα τὸ ἐξ αὐτῆς, διὰ τοῦτο λέγεται γεγεννῆσθαι σαρκικῶς ὡς τῆς ἰδίας σαρκὸς τὴν γέννησιν οἰκειούμενος.

6 Οἱ δὲ λέγοντες ἀσυνέτως θεοτόκον οὐκ εἶναι τὴν ἁγίαν παρθένον ἐκπίπτουσιν ἀναγκαίως εἰς τὸ δύο λέγειν υἱοὺς τοῦ θεοῦ. εἰ γὰρ μὴ τέτοκε σαρκικῶς σαρκωθέντα θεὸν ἡ ἁγία παρθένος, πᾶσά πως ἀνάγκη καὶ οὐχ ἑκόντας αὐτοὺς ὁμολογεῖν ὅτι κοινὸν γεγέννηκεν ἄνθρωπον, οὐδὲν ἔχοντα παρ' ἡμᾶς τὸ πλεῖον. εἶτα πῶς αὐτῶι κάμψει πᾶν γόνυ καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν Phil.2, 10.11
θεοῦ πατρός; πῶς αὐτῶι προσκυνοῦσιν ἄγγελοι καὶ τῶν ἀνωτάτω δυνάμεων ἡ ἁγία πληθύς; ἆρ' οὖν ἀνθρώπωι κοινῶι λελάτρευκε μεθ' ἡμῶν καὶ σύμπας ὁ οὐρανός; μὴ γέ- Hebr. 1,6

VS, D [= mn], A

3 proponam γὰρ ⟨ὁ ἐντυγχάνων⟩ 4 τε om. A 5 δεδιότι S 7 coniecerim ⟨πίστεως ἔκθεσιν⟩ πεποίηται 8 βλέποι V 10 τὸν χν VA 14 τὸ[1] om. SD 17 γεγενημένος S 20 καιροῖς τοῦ αἰῶνος V 22 καὶ[1] om. SA 25 κατὰ φύσιν VA φυσικὴ SD 28 καὶ[1] om. V 29 ὑπομεμένηκε γὰρ SD 30 γεγενῆσθαι VSA, corr. V 32 γεγενημένος S 33 αὐτοῦ SD 33/34 γεγενῆσθαι A 37 αὐτοὺς VA αὐτὸν S αὐτὴν D 38 ἡμῶν SD τὸ om. A 40 προσκυνήσουσιν SD 41 ὁ om. SD

νοιτο· προσκυνοῦμεν γὰρ ὡς θεὸν ἀληθινὸν τὸν Ἐμμανουήλ, ἔσται δὲ οὐχ ἑτέρως προσκυνητός, ἐὰν μὴ πιστεύσωμεν ὅτι αὐτὸς ὁ ἐκ θεοῦ λόγος ὁ παρὰ πάσης κτίσεως προ-
Ioh 1, 14 σκυνούμενος σὰρξ ἐγένετο κατὰ τὰς γραφάς, οὐκ εἰς σάρκα μεταβεβλημένος, ἀλλ' ἐκ τῆς
PG 1208 ἁγίας παρθένου σάρκα λαβών, ὡς ἔφην, καὶ ἀνθρωπίνην μεθ' ἡμῶν ὑπομείνας γέννησιν, ἵνα καὶ ἄνθρωπος γεγονὼς ὑπὲρ ἡμῶν ἀποθάνῃ μὲν ἀνθρωπίνως, ἀναστῇ δὲ θεικῶς, πατήσας τοῦ θανάτου τὸ κράτος. οὕτω γὰρ ἦν δύνασθαι καὶ ἡμᾶς ὡς ἐν Χριστῷ νικήσαντας κατευμεγεθῆσαι μὲν τῆς ἁμαρτίας, ἀποδύσασθαι δὲ τὴν φθορὰν καὶ διαδρᾶναι θά-
Os. 13, 14 νατον οὕτω τε εἰπεῖν ἐκ περιχαρείας τῆς ἐπὶ Χριστῷ· ποῦ ἡ νίκη σου, θάνατε; ποῦ
1 Cor. 15,55 τὸ κέντρον σου, ἅιδη; ὥσπερ γὰρ ἐν Ἀδὰμ πεπτώκαμεν, οὕτω νενικήκαμεν ἐν Χριστῷ.

7 εἰ δὲ ἄνθρωπος ἦν κοινὸς ὁ Ἐμμανουήλ, πῶς ἂν ὠφέλησε τὴν ἀνθρώπου φύσιν ὁ ἀνθρώ-
P 159 που θάνατος; καίτοι πολλοὶ προαπέθανον ἅγιοι προφῆται, Ἀβραὰμ ἐκεῖνος ὁ διαβόητος, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ Μωσῆς τε καὶ Σαμουὴλ καὶ οἱ καθεξῆς γεγονότες ἅγιοι, ἀλλ' ὤνησε μὲν οὐδὲν τὸ ἐπὶ γῆς τῶν ἀνθρώπων γένος ὁ ἐκείνων θάνατος, σέσωκε δὲ ὁ Χριστοῦ· προσκεκόμικε γὰρ ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ἰδίαν σάρκα καὶ δοὺς αὐτὴν τῷ θανάτῳ δι' ἡμᾶς πάντας ἐξείλετο τῶν τοῦ θανάτου δεσμῶν. ἤρκεσε γὰρ εἷς ὑπὲρ πάντων ἀποθανὼν ὁ πάντων ἀξιώτερος, ὅτι καὶ φύσει θεὸς ὁ ἐκ πατρός ἐστι λόγος καὶ ἴδιον αὐτοῦ σῶμα τὸ ὑπὲρ
Eph. 5, 2 ἡμῶν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας τῷ θεῷ καὶ πατρὶ προσκεκομισμένον. οὐκοῦν ἀσεβὲς καὶ τῶν λίαν ἐκτοπωτάτων τὸ τέμνειν εἰς υἱοὺς δύο τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἀντιτετάξεται
Eph. 4, 5 δὲ αὐτοῖς καὶ ὁ σοφώτατος Παῦλος οὕτως λέγων· εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα. εἰ γάρ ἐστι κύριος εἷς, εἶτα τέμνουσιν εἰς δύο τινὲς υἱοὺς τὸν ἕνα, τίνι τὴν τῆς κυριότητος δόξαν περιθήσομεν; ἆρα τῷ ἐκ πατρὸς φύντι λόγῳ; πρέπει γὰρ αὐτῷ τὸ τῆς κυριότητος ὄνομά τε μάλιστα καὶ χρῆμα καί ἐστιν ἀληθῶς τῶν ὅλων δεσπότης. εἶτα ὅποι ποτὲ τὸν ἕτερον θήσομεν; ἔξω γὰρ κείσεται τοῦ εἶναι κύριος παραχωρῶν τῷ προυπάρχοντι καὶ ἀσυγκρίτως ὑπερηρμένῳ. ἀλλὰ τῷ ἐκ γυναικός, ὡς αὐτοί φασιν ἀποδιιστάντες, τὴν τῆς κυριότητος ἀνάψομεν δόξαν; εἶτα πῶς ἔσται κύριος ὁ ἐκ θεοῦ
Deut. 6, 4 πατρὸς λόγος, εἴπερ ὄντος ἑνὸς κυρίου κατὰ τὰς γραφὰς ἀνθρώπῳ ψιλῷ τὸ τῆς κυριότητος ὄνομα χαριούμεθα; πῶς δὲ καὶ μία πίστις; ἢ πῶς ἓν τὸ βάπτισμα; εἰ γὰρ υἱοὶ δύο κατά τινας, εἰς τίνα πιστεύσομεν; τῆς ἐκείνων ἀμαθίας ἔργον ἂν εἴη λέγειν εἰς τὸ τίνος ὄνομα βεβαπτίσμεθα, καίτοι βαπτίσματος ὄντος ἑνός.

P 160 8 Ἀλλ' ὁρᾷ που πάντως ἡ ἐν ὑμῖν ἀγχίνοια μεθύοντά τε τὸν ἐπὶ τούτῳ λόγον καὶ κατασειόμενον εἴς γε τὸ ἀκαλλές, μᾶλλον δὲ ἤδη καὶ πρὸς ἐσχάτην ἀσέβειαν ἀπονενευκότα.
PG 1209 οἶμαι δὲ δὴ ὑμᾶς τὸ θεῖον αὐτοῦ πολυπραγμονούσας μυστήριον ὀξεῖ διανοίας ὄμματι καθορᾶν τοὺς συναρπάζειν ἐθέλοντας καὶ προσωπεῖον μὲν εὐσεβὲς τοῖς ἰδίοις περιπλάττοντας
2 Petr. 2, 1 λόγοις, βολίδος γε μὴν ἁπάσης ὀξυτέρους ἔχοντας αὐτούς. ἀρνοῦνται μὲν γάρ, ὅσον ἦκεν εἰπεῖν εἰς δύναμιν ἀληθείας, τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην, τουτέστι Χριστόν, δεδιότες δὲ τῶν εὐσεβεῖν εἰωθότων τὰς ἐπὶ τῷδε λύπας καὶ μέντοι ζῆλον τὸν ἀξιάγαστον ὁμολογοῦσιν ὅτι καὶ θεός ἐστιν ὁ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγεννημένος καὶ μὴν ὅτι καὶ κύριος καὶ υἱὸς τοῦ θεοῦ. κἂν εἰ μέν τις τῶν ἁπλῶν τοὺς παρ' αὐτῶν δέξεται λόγους, νομιεῖ που κατὰ τὸ εἰκὸς ὀρθὰ καὶ εἰκότα λέγειν καὶ τοῖς τῆς ἀληθείας οὐκ ἀπάδοντα δόγμασιν· εἰ δὲ δή τις ἕλοιτο κατισχνοῦν ταῖς ἐρεύναις αὐτοὺς καὶ ἀκριβῆ ποιεῖσθαι τῶν

VS, D [= mn], A

8 δίκη S 9 οὕτω καὶ A 11 ἀπέθανον SD 13 οὐδὲ S 14 αὐτὸν S ἑαυτὸν D 16 τὸ σῶμα τὸ SD 17 προκεκομισμένον V 18 δύο υἱοὺσ D ἀντιτάξεται SD 19 οὕτως om. V 20 εἰσ δύο τινὲσ A εἰσ δύο τινὰσ SD τινὲσ εἰσ δύο V 21 τῆς om. A 24 φησι S 25 ἀποδιιστάντες om. SD 27 τὸ om. A 28 πιστεύομεν SD 31 γε Patrologia τε VSDA δὲ om. V 32 δή] δεῖ V 35 αὐτὸν S 36 καὶ μέντοι καὶ SD 37 γεγενημένοσ SA 38 κἂν VA καὶ SD δέξηται VSA 39 εἰκότωσ SD οὐκ ἀπάδοντα τοῖσ τῆσ ἀληθείασ SD

εἰρημένων τὴν βάσανον, οὐχ ἁπλοῦν εὑρήσει. εἰσὶ μὲν γὰρ θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοὶ 1 Cor. 8, 5. 6
ἔν τε οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς, καθὰ καὶ ὁ μακάριος ἡμῖν γράφει Παῦλος, ἀλλὰ ἡμῖν εἷς
θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν, καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς
Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ. πλὴν ὅταν Ἰησοῦν Χριστὸν
ὀνομάζωμεν, τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ἐν ἀνθρωπείαι μορφῇ πεφηνότα σημαίνομεν, οὐκ
ἐν χάριτος μέρει καὶ ἐπακτὸν ἔξωθεν ἔχοντα τὸ ἀξίωμα, ἀλλὰ ὄντα τοῦτο κατὰ ἀλήθειαν
ὅπερ εἶναι πεπίστευται. θεὸς γὰρ ὢν φύσει καὶ δίχα σαρκός, μεμένηκε θεὸς καὶ μετὰ
σαρκός, καὶ υἱὸς ὢν φύσει καὶ πρὸ σαρκός, μεμένηκεν υἱὸς καὶ ὅτε γέγονε σάρξ, καὶ κύριος
ὢν ἀληθῶς τῶν ὅλων, ἐν τοιαῖδε πάλιν ὁρᾶται δόξῃ καὶ ἐν ἀνθρωπότητι γεγονώς. P 161
οὐκοῦν εἰ θεὸν ἀληθινὸν εἶναι λέγουσι τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγεννημένον, τουτέστι
τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον κατὰ φύσιν ἑνωθέντα σαρκί, διὰ τί δεδίασιν ὁμολογεῖν ὅτι
θεοτόκος ἐστὶν ἡ ἁγία παρθένος; ἀλλὰ σκοπὸς αὐτοῖς ὑποπλάττεσθαι μὲν καὶ λέγειν ὅτι
ναὶ καὶ θεός ἐστι καὶ κύριος καὶ συνεδρεύει τῷι πατρί, φρονοῦσί γε μὴν οὐχ οὕτω κατὰ
ἀλήθειαν, ἀλλ' ὡς ἐν χάριτος μέρει καὶ ὡς ἐκ προκοπῆς δεδόσθαι φασὶ τῷι ἐκ τῆς ἁγίας
παρθένου κοινῷι καθ' ἡμᾶς ἀνθρώπωι γεγεννημένωι τήν τε τῆς υἱότητος καὶ τῆς κυριότη-
τος δόξαν.

9 Ὅτι δὲ ἡ θεοτόκος φωνὴ καὶ αὐτοῖς γέγονε συνήθης τοῖς πρὸ ἡμῶν ἁγίοις πατράσιν,
οἳ καὶ ἐπ' ὀρθῆι θαυμάζονται πίστει, καὶ εἰς δεῦρο παρὰ πᾶσι τοῖς ἀνὰ πᾶσαν, ὡς ἔπος
εἰπεῖν, τὴν ὑπ' οὐρανόν, δεῖν ὠιήθην ἀληθὲς ἀποφῆναι. ἵνα γὰρ μὴ δοκοίην τὸ εἰς νοῦν
ἧκον ἁπλῶς ἀβασανίστως λέγειν, ἐκ τῶν ἐκείνοις πεποιημένων βιβλίων ἐν ἐκκλησίαις τὰ εἰς
τοῦτο χρήσιμα συνεισενεγκὼν καὶ παραθεὶς εἰς ἀπόδειξιν, κατασφραγιῶ εἰς ἀλήθειαν τοὺς
ἐμαυτοῦ λόγους. ἔφη τοίνυν ὁ τρισμακάριος ἀληθῶς καὶ διαβόητος εἰς εὐσέβειαν Ἀθα- PG 1212
νάσιος ὁ γενόμενος κατὰ καιροὺς τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας ἐπίσκοπος ἐν τῷι περὶ σαρκώ-
σεως λόγωι περὶ Χριστοῦ τάδε

10 Ὁμολογοῦμεν γάρ φησί, καὶ εἶναι αὐτὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ θεὸν κατὰ πνεῦμα, υἱὸν Lietzmann,
ἀνθρώπου κατὰ σάρκα, οὐ δύο φύσεις τὸν ἕνα υἱόν, μίαν προσκυνητὴν καὶ μίαν ἀπροσκύ- Apollinaris
νητον, ἀλλὰ μίαν φύσιν τοῦ θεοῦ λόγου σεσαρκωμένην καὶ προσκυνουμένην μετὰ τῆς σαρκὸς P 162
αὐτοῦ μιᾶι προσκυνήσει, οὐδὲ δύο υἱούς, ἄλλον μὲν υἱὸν θεοῦ ἀληθινὸν καὶ προσκυνούμενον,
ἄλλον δὲ ἐκ Μαρίας ἄνθρωπον μὴ προσκυνούμενον, κατὰ χάριν υἱὸν θεοῦ γενόμενον ὡς
καὶ ἄνθρωποι, ἀλλὰ τὸν ἐκ θεοῦ, ὡς ἔφην, ἕνα υἱὸν θεοῦ καὶ θεόν, αὐτὸν καὶ οὐκ ἄλλον
καὶ ἐκ Μαρίας γεγεννῆσθαι κατὰ σάρκα ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν, ὡς ὁ ἄγγελος τῆι θεο-
τόκωι Μαρίαι λεγούσηι πῶς τοῦτο ἔσται, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; ἔλεγε· πνεῦμα Lc. 1, 34 35
ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σὲ καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ
γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸς θεοῦ. ὁ τοίνυν γεννηθεὶς ἐκ τῆς ἁγίας
παρθένου υἱὸς θεοῦ φύσει καὶ θεὸς ἀληθινὸς καὶ οὐ χάριτι καὶ μετουσίαι κατὰ σάρκα μόνον
τὴν ἐκ Μαρίας ἄνθρωπος, κατὰ δὲ πνεῦμα αὐτὸς υἱὸς θεοῦ καὶ θεός, παθὼν μὲν τὰ ἡμέτερα

22—p. 66, 19 Eutyches in florilegio 3 25—28 προσκυνήσει Timoth. arm. p. 133 187 syr. f. 48b

---

VS, D [= mn], A

1 coniecerim ἁπλοῦς sine ἁπλᾶ πολλοὶ θεοὶ S 6 ἔχοντα ἔξωθεν SD 7 θῡ̄ μεμένηκε D 8 ὅτε] ὅπερ V 9 δόξῃ VA τάξει SD 10 γεγενημένον SA 13 γε] τὲ SD 15 γεγενημένω SA τῆς[2] om. SD 18 θαυμάζοντεσ S παρὰ om. V πᾶσι τοῖς ἀνὰ om. SD 19 ἀληθῶσ V 20 ἐκκλησία V 21 κατασφραγιῶν S 22 ὡσ ἀληθῶσ ὁ τρισμακάριοσ V 23 ἐκκλησίας om. SD 25 υἱὸν δὲ Eut. καὶ υἱὸν Tim. p. 133. syr. 26 προσκυνουμένην SD 28 τοῦ θῦ D 29 χάριν δὲ Eut. γινόμενον SD 31 καὶ om. Eut γεγενῆσθαι SA 33 ἐλεύσεται V διότι D 35 μεσιτεία SD μόνον] μὲν Eut. 36 ὁ αὐτὸς Ps. Athan. τοῦ θῦ V

1 Petr. 4, 1 πάθη κατὰ σάρκα, ὥσπερ γέγραπται Χριστοῦ παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκί, καὶ
Rom. 8, 32 πάλιν· ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέ-
δωκεν αὐτόν· ἀπαθὴς δὲ διαμείνας καὶ ἀναλλοίωτος κατὰ τὴν θεότητα κατὰ τὸ λεγόμενον
Mal 3, 6 ὑπὸ τοῦ προφήτου ἐγὼ θεὸς καὶ οὐκ ἠλλοίωμαι, ἀποθανὼν μὲν τὸν ἡμέτερον θάνατον
κατὰ σάρκα ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἵνα τὸν θάνατον ἀνέλῃ διὰ τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν θανάτου
1 Cor. 15, 54. κατὰ τὸν λέγοντα ἀπόστολον κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος. ποῦ σου, θάνατε,
55
1 Cor. 15, 3 τὸ νῖκος; ποῦ σου, ἅδη, τὸ κέντρον; καὶ πάλιν Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν
ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφάς, ἀθάνατος δὲ καὶ ἀκράτητος τῶι θανάτωι δια-
Act. 2, 24 μείνας διὰ τὴν θεότητα ὡς ἀπαθὴς τοῦ πατρὸς δύναμις κατὰ τὸν λέγοντα Πέτρον οὐ γὰρ
ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τοῦ θανάτου.

P 163 Εἶτα τούτοις ἐπιφέρει, παρενθεὶς ἕτερα μεταξύ, οὕτως· Εἰ δέ τις παρὰ ταῦτα ἐκ τῶν
Lietzmann, Apollinaris θείων γραφῶν διδάσκει, ἕτερον λέγων τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ ἕτερον τὸν ἐκ Μαρίας κατὰ
p. 253, 3-14 χάριν υἱοποιηθέντα ὡς ἡμεῖς, ὡς εἶναι δύο υἱούς, ἕνα κατὰ φύσιν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν ἐκ
θεοῦ καὶ ἕνα κατὰ χάριν τὸν ἐκ Μαρίας ἄνθρωπον, ἢ εἴ τις τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν σάρκα
ἄνωθεν λέγει καὶ μὴ ἐκ τῆς παρθένου Μαρίας ἢ τραπεῖσαν τὴν θεότητα εἰς σάρκα ἢ
συγχυθεῖσαν ἢ ἀλλοιωθεῖσαν ἢ παθητὴν τὴν τοῦ κυρίου θεότητα ἢ ἀπροσκύνητον τὴν τοῦ
PG 1213 κυρίου ἡμῶν σάρκα ὡς ἀνθρώπου καὶ μὴ προσκυνητὴν ὡς κυρίου καὶ θεοῦ σάρκα, τοῦτον
Gal. 1, 9 ἀναθεματίζει ἡ ἁγία καθολικὴ ἐκκλησία, πειθομένη τῶι θείωι ἀποστόλωι λέγοντι εἴ τις
ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ μακάριος Ἀθανάσιος· οἶμαι δὲ δεῖν καὶ **ἑτέρων ἁγίων ἐπισκόπων** παραθεῖναι φωνὰς τὸν αὐτὸν ἐχούσας σκοπόν.

Ἀττικοῦ ἐπισκόπου

11 Σήμερον Χριστὸς ὁ δεσπότης τὴν τῆς φιλανθρωπίας γέννησιν ἀνεδέξατο· τὴν γὰρ τῆς θεικῆς ἀξίας προυπῆρχεν.

Εἶτα τούτοις ἐπιφέρει πάλιν· Ὁ τῆς φιλανθρωπίας λόγος κενοῦται, ἀκένωτος τὴν
Phil. 2, 7 φύσιν τυγχάνων· ἑαυτὸν γὰρ ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβών. ὁ ἄσαρκος
Ioh. 1, 14 διὰ σὲ σαρκοῦται, ὁ λόγος γὰρ σὰρξ ἐγένετο· ὁ ἀφῆι μὴ ὑποπίπτων διὰ τὸ τῆς φύ-
σεως ἀσώματον ψηλαφᾶται· ὁ ἄναρχος ὑπὸ ἀρχὴν γίνεται σωματικήν· ὁ τέλειος αὔξει· ὁ
Ps. 146, 8 ἄτρεπτος προκόπτει· ὁ πλούσιος ἐν καταλύματι τίκτεται· ὁ περιβάλλων τὸν οὐρανὸν ἐν
νεφέλαις σπαργανοῦται· ὁ βασιλεὺς ἐν φάτνηι κατατίθεται.

P 164 Ἀντιόχου ἐπισκόπου

12 Ὃν χθὲς ἀχράντοις λοχείαις σωτῆρα ἡμῖν ἡ ζωοτόκος ἡ καλλιτόκος ἡ μεγαλοτόκος ἡ φαεσφόρος ἡ ἐλπιδοφόρος ἡ θεοτόκος ἡ ξενοτόκος ἡ παρθενομήτωρ ὤδινε Μαρία.

11—19 Timoth. arm. p. 133 23—30 ibid. p. 30. 73; eadem adferuntur in Exc. Ephes. XVII [A 75, 19] et Apol. adu. Orient. 50 31—33. p. 67, 7—10 floril. syr. cod. Add. 1213b f. 75b

---

VS, D [= mn], A

2/3 παραδέδωκεν VSD 4 ἐγὼ δὲ V 7 ἅδη] θάνατε A Eut. 11 εἰ] οὐ S 12 τὸν[1] V Ps. Ath. Tim. om. SDA 12/13 κατὰ χάριν om. SD 16 τοῦ[2] om. A 17 καὶ μὴ — σάρκα om SD 18 ἁγία καὶ Sm Tim. καθολικὴ] τοῦ θῦ A 21 φωνὴν S 22 om. SD 25/26 τῇ φύσει SD 27 διὰ σὲ om. V γὰρ om. V 28 διὰ σὲ ψηλαφᾶται A 29 τίκτεται] γίνεται Exc. Eph. 30 τίθεται Exc. Eph. 31 om. SD 32 σωτηρίαν SD 33 φαεσφόρος SD ἡ ἐλπιδοφόρος — ξενοτόκος om. D ἐλπιδιφόρος VS παρθένος μήτηρ SD

Ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου Ἰκονίου ἐκ τοῦ περὶ τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως

18 Ἡ ἀλήθεια ἐγνώσθη, ἡ χάρις ἦλθε καὶ ἡ ζωὴ ἐφάνη· ὁ τοῦ θεοῦ ὢν υἱὸς ὁ ἐκ θεοῦ λόγος σὰρξ ἐγένετο δι' ἡμᾶς, ἵνα θνητοὺς εἰς ζωὴν αἰώνιον ἀναστήσηι [καὶ], ἐκ τῶν νεκρῶν ἀνεγείρηι. ὁ ποιητὴς τῶν ὅλων ὁ πρὸ πάσης κτίσεως ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων μόνωι πατρὶ καὶ πνεύματι συνυπάρχων ἀθάνατος σήμερον ἰδοὺ ἡμῖν ἐκ παρθένου γεννώμενος, χωρὶς πάσης ἁμαρτίας, ἄνευ ἀνθρώπου ἤτοι ἀνδρός.

Ἄμμωνος ἐπισκόπου Ἀδριανουπόλεως· ἔφη γάρ που καὶ αὐτὸς περὶ τοῦ θεοῦ λόγου

14 Εἰ δὲ αὐτὸς θεὸς τὴν φύσιν ὑπάρχων ὡς τοῦ θεοῦ μονογενὴς υἱός, ἐν προσλήψει τῆς δούλου μορφῆς γενόμενος καὶ πρωτότοκος υἱὸς τῆς ἁγίας παρθένου κληθῆναι καταξιώσας, ἀντίλυτρον ἑαυτὸν ὑπὲρ πάντων ἔδωκε.

Προσεπάγει δὲ τούτοις· Ἤδη μὲν ἔδειξα τὴν ἀσέβειαν ἣι περιπίπτουσιν οἱ Ἀρειανοί, λέγοντες χρείαν ἐσχηκέναι τὴν θεοτόκον Μαρίαν τῶν κατὰ τὸν νόμον τότε προσφερομένων θυσιῶν ὑπὲρ τῶν τικτουσῶν γυναικῶν.

Ἰωάννου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως περὶ τῆς θείας γεννήσεως, φησὶ δὲ περὶ τῆς ἁγίας παρθένου PG 1216 P 165 Chrysost. t. 6, 392 [PG 56, 385]

15 Ἀντὶ δὲ ἡλίου, φησί, τὸν ἥλιον τῆς δικαιοσύνης ἀπεριγράφως χωρήσασα. καὶ μὴ ζητήσηις πῶς· ὅπου γὰρ βούλεται θεός, νικᾶται φύσεως τάξις. ἠβουλήθη γάρ, ἠδυνήθη κατῆλθεν ἔσωσε· σύνδρομα πάντα θεῶι. σήμερον ὁ ὢν τίκτεται καὶ ὁ ὢν γίνεται ὅπερ οὐκ ἦν. ὢν γὰρ θεὸς γίνεται ἄνθρωπος, οὐκ ἐκστὰς τοῦ εἶναι θεός. οὔτε γὰρ κατ' ἔκστασιν θεότητος γέγονεν ἄνθρωπος οὔτε κατὰ προκοπὴν ἐξ ἀνθρώπου γέγονε θεός, ἀλλὰ λόγος ὢν διὰ τὸ ἀπαθές, σὰρξ ἐγένετο ἀμεταβλήτου μενούσης τῆς φύσεως.

Καὶ προσεπάγει τούτοις· Ὁ ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ ἐπηρμένου καθήμενος ἐν φάτνηι τίθεται· ὁ ἀναφὴς καὶ ἁπλοῦς καὶ ἀσώματος χερσὶν ἀνθρωπίναις ἐλίσσεται· ὁ τὰ τῆς ἁμαρτίας διασπῶν δεσμὰ σπαργάνοις ἐμπλέκεται. p. 395 [389]

Σεβηριανοῦ ἐπισκόπου

16 Ὁ γὰρ γεννηθεὶς ἄνωθεν ἐκ πατρὸς λόγος ἀπορρήτως ἀφράστως ἀκαταλήπτως ἀιδίως, ὁ αὐτὸς ἐν χρόνωι γεννᾶται κάτωθεν ἐκ παρθένου Μαρίας, ἵνα οἱ κάτωθεν πρότερον γεννηθέντες ἄνωθεν γεννηθῶσιν ἐκ δευτέρου, τουτέστι θεοῦ.

Οὐιταλίου ἐπισκόπου ἐκ τοῦ περὶ πίστεως λόγου Lietzmann, Apollin. 273

17 Ἔτι δὲ καὶ περὶ τῆς κατὰ σάρκα οἰκονομίας τοῦ σωτῆρος πιστεύομεν ὅτι ἀναλλοιώτου καὶ ἀτρέπτου μένοντος τοῦ θεοῦ λόγου τὴν σάρκωσιν γεγενῆσθαι πρὸς ἀνακαίνισιν ἀνθρωπότητος. υἱὸς γὰρ ὢν ἀληθῶς θεοῦ κατὰ τὴν ἀίδιον ἐκ θεοῦ γέννησιν, γέγονε καὶ υἱὸς P 166

1—6 Tim. arm. p. 32 14—28 Tim. arm. p. 28 syr. f. 48a; 18—24 p. 194 [= Anecd. syr. ed. Land 3, 156]; 26—28 syr. f. 75u; 29—p. 68, 11 ibid. p. 7. 191, syr. f. 7b

VS, D [= mn], A

1 om. SD 2 ὁ τοῦ] ὅτι V 3 καὶ om. VA Tim. 7 om. SD Ἀμμωνίου Σ λόγον A 11 προσάγει SD 14/15 om. SD 16 ἀπεριγράπτως V χωρίσασα A χωρῆσαι V 17 θεὸς om. A φύσεων S 23 τίκτεται SD ἀνθρωπίναις om. V εἰλήσσεται V ἁλίσκεται SD 25 om. SD 27/28 κάτωθεν — γεννηθέντες ATim. πρότερον κάτωθεν γεννηθέντες SD πρότερον γεννηθέντες κάτωθεν V 29 om. SD 30 ἔτι δὲ] ἰ [litteram initialem non expleuit rubricator] δέ τι V 31 γεγεννῆσθαι V ἀνακαίνωσιν SD 32 καὶ VA Tim. p. 7. syr. γὰρ S, sed erasum, om. D Tim. p. 191

ἀνθρώπου κατὰ τὴν ἐκ παρθένου γέννησιν καί ἐστιν εἷς καὶ ὁ αὐτὸς τέλειος θεὸς κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιος τῶι πατρὶ καὶ τέλειος ἄνθρωπος ὁ αὐτὸς κατὰ τὴν ἐκ παρθένου γέννησιν καὶ ὁμοούσιος ἀνθρώποις κατὰ τὴν σάρκα. εἴ τις δὲ ἐξ οὐρανοῦ λέγει σῶμα ἔχειν τὸν Χριστὸν ἢ ὁμοούσιον τῶι θεῶι τὴν σάρκα, ἔστω ἀνάθεμα. εἴ τις μὴ ὁμολογεῖ τὴν τοῦ κυρίου σάρκα ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου καὶ ἀνθρώποις ὁμοούσιον, ἔστω ἀνάθεμα. εἴ τις τὸν κύριον ἡμῶν καὶ σωτῆρα τὸν ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου γεννηθέντα κατὰ σάρκα ἄψυχον λέγει ἢ ἀναίσθητον ἢ ἄλογον ἢ ἀνόητον, ἔστω ἀνάθεμα.
1 Petr. 4, 1 εἴ τις τολμᾶι λέγειν τὸν Χριστὸν θεότητι πεπονθέναι καὶ μὴ σαρκί, ὡς γέγραπται, ἔστω ἀνάθεμα. εἴ τις διαιρεῖ καὶ χωρίζει τὸν κύριον ἡμῶν καὶ σωτῆρα καὶ λέγει ἕτερον μὲν εἶναι υἱὸν τὸν θεὸν λόγον καὶ ἕτερον τὸν ἀναληφθέντα ἄνθρωπον καὶ μὴ ὁμολογεῖ ἕνα καὶ τὸν αὐτόν, ἔστω ἀνάθεμα.

PG 1217 Θεοφίλου ἐπισκόπου ἐκ τοῦ προσφωνητικοῦ πρὸς τοὺς φρονοῦντας τὰ Ὠριγένους, ἔφη δὲ οὕτω περὶ Χριστοῦ

18 Ἵνα μὴ ἐν λόγωι μόνωι, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει θεὸς ἀληθινὸς ὁ φανεὶς εἶναι πιστεύηται, τῆι τῶν ὁρωμένων μεγαλουργίαι τὴν περὶ αὐτοῦ δηλῶν ἀσφάλειαν, πλήρης μὲν ὢν θεός,
P 167 αὐτοθελῶς δὲ ἐνανθρωπήσας καὶ μηδὲν ἀνθρωπείας ὁμοιώσεως καταλείψας ἐκτὸς πλὴν μόνης τῆς ἀνουσίου κακίας. καὶ βρέφος γὰρ γενόμενος Ἐμμανουὴλ ὡμολογεῖτο, μάγων πρὸς αὐτὸν ἰόντων καὶ τῶι προσκυνεῖν καὶ θεὸν εἶναι τὸν φανέντα βοώντων, [ὅτι] καὶ σαρκὶ σταυρούμενος ἡλίου συνέστελλεν ἀκτῖνας, [καὶ] τῶι ξένωι θαύματι τὴν οἰκείαν σαφηνίζων θεότητα, οὐδαμοῦ σκορπίσας ἑαυτὸν ἢ διαλύσας εἰς σωτῆρας δύο. ἀλλὰ καὶ τοῖς
Mt. 23, 10 μαθηταῖς ἔλεγε· μὴ καλέσητε διδάσκαλον ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν καθηγητὴς ὁ Χριστός. οὐ γὰρ ὅτε τοῦτο τοῖς ἀποστόλοις παρήγγελλε, τοῦ φαινομένου σώματος τὴν οἰκείαν διώριζε θεότητα, οὐδὲ ὅτε Χριστὸν ἑαυτὸν διεμαρτύρετο εἶναι, ψυχῆς καὶ σαρκὸς διωρίζετο, ὁ αὐτὸς ἄμφω τυγχάνων θεός τε καὶ ἄνθρωπος, δοῦλος ὁρώμενος καὶ κύριος γνωριζόμενος, τὸ μὲν ὑψηλὸν τῆς θεότητος τῶι ταπεινῶι τῆς ἐνανθρωπήσεως ὑποκρυπτόμενος φρονήματι, τὸ δέ γε ταπεινὸν τοῦ ὁρωμένου σώματος τῆι τῆς θεότητος ὑπεραίρων ἐνεργείαι.

19 Εὐχερὲς μὲν οὖν καὶ ἕτερα τούτοις ἐπενεγκεῖν πλεῖστά τε ὅσα καὶ ἀληθῆ μαρτύρια,
Prou. 9, 9 παρίημι δὲ τὸ γεγραμμένον εἰδὼς τὸ δίδου σοφῶι ἀφορμήν, καὶ σοφώτερος ἔσται· γνώριζε δικαίωι, καὶ προσθήσει τοῦ δέχεσθαι. πλὴν ἐκεῖνο φημί· ἰδοὺ δὴ πάντες οἱ πανάριστοί τε καὶ σοφοὶ κατὰ καιροὺς ἡμῶν γεγονότες πατέρες καὶ θεοτόκον ὀνομάζουσι τὴν ἁγίαν παρθένον, ἡνῶσθαι δὲ κατὰ φύσιν διαβεβαιούμενοι τῆι σαρκὶ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἔν τε τῆι νηδύι γενέσθαι φασὶ τῆι παρθενικῆι καὶ ἐξ αὐτῆς προελθεῖν

14—27 Latine apud Hieronymum ep. 96, 3 [Λ] 17 καὶ — 20 Timotheus arm. p. 30 20—27 Fcyr 156 τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τὰς βασιλίσσας Ἀρκαδίαν καὶ Μαρῖναν τοῖς μαθηταῖς — ἐνεργείαι

VS, D [= mn], A

1 καὶ² om. SD θεὸς] υἱὸσ D 2 καὶ² om. A 4 κατὰ τὴν V ἀνάθεμα ἔστω D εἴ] εἴσ A 7 ἢ ἀνόητον ἢ ἄλογον ἢ ἀναίσθητον SD 8/9 εἴ τις τολμᾶι — ἀνάθεμα om. SD 10 καὶ ἕτερον] ἕτερον δὲ A 12—13 om. SD 12 προσφωνητικοῦ λόγου V 14 ἐν² om. D 16 αὐτοθελῶσ VΛ αὐτοτελῶσ SDA μηδὲ SD καταλήψασ V 17 ἀνουσίου scripsi cl. *quae nullam habet substantiam* Λ ἀνοσίου VSDA ὁμολογεῖτο D 18 προσιόντων αὐτῶ SD ὅτι deleui sec. Λ 19 συνέστειλεν SD καὶ deleui sec. Λ Tim. 22 τοῦτο om. V παρήγγελε D παρήγγειλε V 23 ὅτι D 24 ὁ αὐτὸς scripsi *unus atque idem* Λ οὕτωσ VSDA Fcyr 28 οὐκ [οὐχ S] εὐχερὲσ SD τούτου SD 30 φαμὲν V 31 πάντες οἱ om. V γεγονότων S 32 τῆ σαρκὶ διαβεβαιούμενοι [διαβεβαιούμενοσ S] SD

κατὰ σάρκα, καίτοι τὴν ἄναρχον καὶ πρὸ παντὸς αἰῶνος καὶ χρόνου λαχόντα γέννησιν ἐκ πατρός. ἐπειδὴ δὲ ἦν εἰκὸς ἐν ταῖς μακροτέραις καὶ ἐφεξῆς τῶν στίχων συνθήκαις ὀλιγώρως ἔχοντα τὸν νοῦν ἐθελῆσαι μᾶλλον ὡς ἐν βραχεῖ καὶ συνεσταλμένως ἰδεῖν τῶν ἐπὶ P 168
Χριστῶι δογμάτων τὸ ἀκραιφνέστατον κάλλος, αὐτὰς κατὰ μόνας τὰς τῶν ἐννοιῶν, ἵνα οὕτως εἴπω, καρδίας ἐκ τῆς θεοπνεύστου καὶ νέας γραφῆς συναγηγερκὼς πέπομφα τῆι ὑμετέραι κατὰ θεὸν εὐσεβείαι ὡς ἂν ἐντυγχάνουσαι κατὰ βραχύ τε καὶ ἀνὰ μέρος αὐταί τε τὸν ἐν ὑμῖν καὶ ἔτι μειζόνως καταφαιδρύνητε νοῦν, φωταγωγοῦσαι δὲ πρὸς ἀλήθειαν καὶ οὓς ἂν ὠφελεῖν ἕλησθε, καυχήμασιν ἀποστολικοῖς τὰς ὁσίας ὑμῶν κατασεμνύνητε κεφαλάς. πλούσιος δὲ λίαν ὁ ἐπί γε τούτωι μισθός· γέγραπται γάρ· ὁ ἐπιστρέψας Iac. 5, 20
ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου καὶ PG 1220
καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν. ἐν δέ γε ταῖς τῶν ἐννοιῶν εὑρέσεσιν ἤτοι συμπεράσμασιν, ὅταν λέγωμεν· θεὸς οὖν ἄρα Χριστὸς ἢ γοῦν εἷς ἄρα υἱὸς καὶ κύριος ὁ Χριστός, οὐχ οὕτω φαμὲν ὡς ἐκεῖνοι θεὸν κατὰ χάριν ἢ υἱὸν ἢ κύριον ὠνομάσθαι τὸν Ἐμμανουὴλ ἢ ἐκ προκοπῆς ἢ ἐπιδόσεως εἰς τοῦτο δόξης ἐλθεῖν ὡς ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς κοινὸν καὶ ἡγιασμένον ἄνθρωπον, ἐκεῖνο δὲ μᾶλλον ὅτι θεὸς ὢν ὁ λόγος, εἶτα καθεὶς ἑαυτὸν εἰς κένωσιν καὶ ἐν δούλου μορφῆι καταβεβηκὼς οὐδὲν ἧττόν ἐστι θεὸς ἀληθινὸς καὶ φύσει τῶν ὅλων κύριος ἔσται καὶ μόνος καὶ ἰδικῶς υἱός, ὧι καὶ ἡμεῖς συμμορφούμενοι κατὰ χάριν τὴν
20 δι' αὐτοῦ πρὸς τὴν τῆς υἱοθεσίας ἀναβαίνομεν δόξαν. ὄνομα δὲ τὸ Χριστὸς πρέπειν μὲν οὐκ οἶδα πῶς διαβεβαιοῦνταί τινες καὶ ἰδικῶς τε καὶ κατὰ μόνας καὶ ἔξω σαρκὸς ὄντι τε καὶ νοουμένωι τῶι ἐκ θεοῦ φύντι λόγωι, πρέπειν δὲ ὁμοίως καὶ τῶι ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγεννημένωι, κἂν εἰ νοοῖτο ὑπάρχειν κατὰ μόνας ἔτι καὶ καθ' ἑαυτόν, καὶ τρίτως P 169
δὲ πρέπειν ἀμφοῖν ὡς ἑνί, τοῦ τῆς συναφείας λόγου, καθάπερ αὐτοί φασιν, εἰς ἓν αὐτοὺς πρόσωπον συνεισδέοντος. ἑνώσεως γὰρ τῆς κατὰ φύσιν καὶ ἀληθοῦς οὐδεὶς λόγος αὐτοῖς, καίτοι ταύτην ἔχοντος τοῦ μυστηρίου τὴν ὁδὸν ὀρθὴν καὶ ἁπλανεστάτην, καὶ ἡ σκῆψις αὐτοῖς οὐχ ἁπλῆ, πικρίας δὲ μᾶλλον καὶ ἀπάτης μεμέστωται. ἐπειδὴ γὰρ ἡ θεόπνευστος γραφὴ Χριστὸν ὀνομάζουσα πάντα αὐτῶι προσνέμει τὰ θεοπρεπῆ (οἶδε γὰρ οἶδεν ἐν ἀνθρωπείαι μορφῆι πεφηνότα καὶ σεσαρκωμένον τὸν θεοῦ λόγον), σκοπὸς δὲ τοῖς ἕτερα παρὰ τοῦτο φρονεῖν ἠρημένοις καὶ κοινὸν ἄνθρωπον ἀποφαίνειν τὸν ἐκ γυναικός, ἐξ ἐπιδόσεως, ὡς ἔφην, καὶ ὡς ἐξ ἰδίας τε καὶ ἀνθρωπίνης ἀρετῆς ἄξιον ἑαυτὸν παραστήσαντα τοῦ χρῆναι τιμᾶσθαι καὶ συναφείαι προσώπου τῆι πρὸς τὸν ἐκ θεοῦ λόγον καὶ ἀπόλεκτον γενέσθαι κατὰ πρόγνωσιν, ἐκεῖνό φασιν ὅτι τὸ Χριστὸς ὄνομα πρέπει καὶ μόνωι καὶ ἰδίαι καὶ καθ' ἑαυτὸν νοουμένωι καὶ ὑπάρχοντι τῶι ἐκ θεοῦ πατρὸς γεννηθέντι λόγωι. ἡμεῖς δὲ οὐχ οὕτως δεδιδάγμεθα φρονεῖν ἢ λέγειν. ὅτε γὰρ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος, τότε καὶ ὠνομάσθαι φαμὲν αὐτὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. ἐπειδὴ γὰρ κέχρισται τῶι ἐλαίωι τῆς ἀγαλλιάσεως ἤτοι τῶι ἁγίωι πνεύματι παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, ταύτηι τοι Χριστὸς ὀνομάζεται. ὅτι δὲ περὶ τὸ ἀνθρώπινον ἡ χρίσις, οὐκ ἂν ἐνδοιάσειέ τις τῶν ὀρθὰ φρονεῖν εἰωθότων. ἦι μὲν γὰρ θεός ἐστι καὶ λόγος, οὐκ ἂν ἐδεήθη χρίσεως· οὐ γάρ που φαίη τις ἂν κεχρίσθαι τε καὶ ἡγιάσθαι τὸν ἐκ θεοῦ λόγον τῶι ἰδίωι πνεύματι ὡς ἑτέρωι παρ' PG 1221
αὐτὸν τὴν φύσιν ὑπερκειμένωι καὶ προύχοντι. χωρὶς γὰρ πάσης ἀντιλογίας τὸ P 170
Hebr. 7, 4

VS, D [= mn], A

3 μᾶλλον δὲ V συνεσταλμένω SD 6 τε] τι SD 7 τόν] τῶν S μειζόνωσ VA καὶ νῦν SD καταφαιδρύνοιτε SD καταφαιδρύνοιτον A 8 ὠφελῆσαι D ὠφελῆσ S ἕλοισθε D 9 ὁ om. A γε om. V 12 ὁ χσ V ισ ὁ χσ V 14 ἡ γὰρ ἐκ A καὶ] ἡ A 15 δὲ om. S 17 καὶ[1] om. SD 19 καὶ[2] om. SD 20 τε om. A 21 γεγενημένω S 22 ὡσ ἑνὶ SDA ὡσανεὶ V αὐτὸ D 23 συνεισδέοντεσ V 24 ἔχοντεσ SD 25 αὐτῶν V 30 προσώπων SD τὸν om. SD 32 γεννηθέντι] πεφηνότι V 35/36 ὠνομάζεται A 36 παρὰ D χρῆσισ Vm 37 ἦι ed. Rom. εἰ VSDA χρήσεωσ V πω A 38 τε om. V

ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται. ἐπειδὴ δὲ τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις τὸ ἁγιάζεσθαί τε καὶ χρίεσθαι πρέπει, πᾶσά πως ἀνάγκη Χριστὸν ὀνομάζεσθαι τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, οὐχ ὅτε γυμνὸς ἦν ἔτι καὶ οὔπω σεσαρκωμένος, ἀλλ' ὅτε γεγονὼς καθ' ἡμᾶς, τουτέστιν ἄνθρωπος, ἐχρίσθη κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, ὥστε τὸ Χριστὸς ὄνομα πρέποι ἂν κατ' οὐδένα τρόπον οὔπω καθ' ἡμᾶς γεγονότι τῶι ἐκ θεοῦ πατρὸς φύντι λόγωι. εἰ δὲ ὀνομάζοιτό που Χριστός, ἐνανθρωπήσαντά μοι νοήσεις αὐτόν, κἂν λόγον ἀκούσῃς πεπραγμένης ἤδη τῆς ἐνανθρωπήσεως, τῆς ἐνωθείσης αὐτῶι μὴ ἀμνημονήσῃς σαρκός. ἀνὰ μέρος δὲ τούτωι κἀκείνωι πρέπειν οἴεσθαι τὴν φωνὴν ἀσύνετον παντελῶς, μᾶλλον δὲ καὶ
1 Cor. 1, 13 ἀνόσιον ἢ φρονεῖν ἢ λέγειν. εἷς γὰρ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ οὐ μεμέρισται, καθὰ
2 Cor. 13, 3 καὶ αὐτὸς ὁ σοφώτατος Παῦλος ὁ Χριστὸν ἔχων ἐν ἑαυτῶι τὸ θεῖον αὐτῶι λαλοῦντα μυστήριον. προσβαλοῦσαι δὲ τοῖς ἐφεξῆς κεφαλαίοις εὐθὴ καὶ ἀπεξεσμένον εἰς ἀλήθειαν τὸν ἐμὸν εὑρήσετε λόγον. προδιαμαρτύρασθαι δὲ οἶμαι κἀκεῖνο καλόν· ὥσπερ γάρ ἐστιν ἐν θεότητι τέλειος ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, οὕτω καὶ ἐν ἀνθρωπότητι τέλειος κατά γε τὸν τῆς ἀνθρωπότητος λόγον, οὐκ ἄψυχον σῶμα λαβών, ἐψυχωμένον δὲ μᾶλλον ψυχῆι λογικῆι. ὁ δὲ θεὸς τῶν ὅλων ὁ τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν τὰ ἐξ οὐρανοῦ διανέμων ἀγαθὰ τὰς ὁσίας
Eph. 4, 13 ὑμῶν ἐμπλήσαι ψυχὰς τοῖς παρ' ἑαυτοῦ χαρίσμασιν, ἵνα καὶ εἰς μέτρον ἡλικίας ἀναβαίνουσαι τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ εὐκλεᾶ καὶ εὐδόκιμον τὴν ἀξιάγαστον ὑμῶν ἀποφήνητε ζωήν, ἅγιαι νύμφαι Χριστοῦ.

P 171 [Τάδε ἔνεστιν ἐν τοῖς ἐφεξῆς

Ὅτι θεὸς ὁ Χριστὸς ἑνώσει τῆι πρὸς τὸν θεὸν λόγον, εἰς τὴν αὐτοῦ δόξαν ἀναβαίνοντος καὶ τοῦ προσληφθέντος ναοῦ, ἐκ τῶν ἀποστολικῶν

Ἐκ τῶν καθολικῶν ἐκλογαὶ εἰς τὸ αὐτό

Ἐκ τῶν εὐαγγελικῶν ἐκλογαὶ εἰς τὸ αὐτό

Ὅτι ζωὴ καὶ ζωοποιὸς ὁ Χριστός, ἐκ τῶν κειμένων παρὰ τῶι ἀποστόλωι Παύλωι καὶ ἐν τοῖς ἀποστολικοῖς εὑρέσεις

Ὅτι εἰς Χριστὸν ἡ πίστις ὡς εἰς θεόν, ἐκ τῶν καθολικῶν καὶ ἐκ τῶν εὐαγγελικῶν

Ὅτι ζωὴ καὶ ἱλαστήριον ὁ Χριστός, ἐκλογαὶ διάφοροι

Ὅτι Χριστοῦ θάνατος τῶι κόσμωι σωτήριος, ἐκ τῶν ἀποστολικῶν καὶ εὐαγγελικῶν ἐκλογαί]

PG 1224 Ὅτι θεὸς ὁ Χριστὸς ἑνώσει τῆι πρὸς τὸν θεὸν λόγον, εἰς τὴν αὐτοῦ δόξαν ἀναβαίνων

Ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους

22 Παῦλος δοῦλος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος ἀφωρισμένος εἰς
Rom. 1, 1-4 εὐαγγέλιον θεοῦ, ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυὶδ κατὰ

12—14 Fcyr 157 τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· διαμαρτύρασθαι δὲ οἶμαι — λογικῆι 20/21 Fcyr 158 τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· θεός ἐστιν ὁ Χριστὸς — δόξαν ἀναβαίνοντος τοῦ προσληφθέντος ναοῦ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου Μαρίας

VS, D [= mn], A

2 τε om. D 5 οὔπω — γεγονότι om. V γεγονότα S 10 scripserim γράφει Παῦλος αὐτῶ SA 11 προσλαβοῦσαι SD δὲ] οὖν Vmg 14 ἐμψυχωμένον SD 16 ψυχὰς ἐμπλῆσαι SD ἑαυτῶ SD 18 ἀποφήνηται S χῦ νύμφαι A τοῦ χῦ νύμφαι SD 19—29 postea adiecta esse uidentur 19 om. SD ἐστὶν A 20/21 ἀναβαίνοντα S 22 τὸ om. V 23 ἐκ om. D 25 εὑρέσεισ Labbé εὑρήσεισ VSDA 30 χῦ ὁ θῦ SD 30/31 ἀναβαίνων DA ἀναβαίνοντοσ S ἀναβαίνοντοσ καὶ τοῦ προσληφθέντοσ ναοῦ V 32 ἐκ τῆς om. SD

σάρκα, τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνης ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. Οὐκοῦν, εἴπερ ἐστὶν εὐαγγέλιον θεοῦ τὸ περὶ Χριστοῦ κήρυγμα, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός; καὶ εἰ πάσης προφητείας ἐπ' αὐτῶι βλέπει πέρας καὶ υἱὸν τοῦ θεοῦ κηρύττουσιν αἱ γραφαὶ τὸν ἐκ σπέρματος Δαυίδ, κἂν εἰ ὡρίσθαι λέγοιτο κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνης διὰ τὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως μυστήριον, πῶς οὐχ υἱὸς ἀληθῶς, ἐκ τῆς τῶν νεκρῶν ἀναστάσεως μαρτυρούμενος; ἐγήγερται γὰρ οὐκ ἄνθρωπος κοινὸς καθ' ἡμᾶς, ἀλλ' ὡς θανάτου κρείττων, καθὸ καὶ ζωὴ καὶ θεός. P 172

23 Περὶ τῶν προσκυνούντων τῆι κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντά φησι· διότι γνόντες τὸν θεὸν οὐχ ὡς θεὸν ἐδόξασαν ἢ ηὐχαρίστησαν, ἀλλὰ ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία· φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν. Γράφει που Παῦλος τοῖς ἐξ ἐθνῶν κεκλημένοις, τουτέστιν ἡμῖν· νυνὶ δὲ γνόντες θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ. τίνα τοίνυν ἐγνώκαμεν διὰ τῆς πίστεως ἢ πάντως Χριστὸν Ἰησοῦν; οὐκοῦν εἰ μὲν ὡς θεὸν ἐγνώκαμεν καὶ ὡς θεὸν δοξάζομεν, πεφωτίσμεθα κατὰ ἀλήθειαν· εἰ δὲ ἀλλάσσομεν αὐτοῦ τὴν δόξαν, ματαιώμεθα καὶ ἡμεῖς ἐν τοῖς διαλογισμοῖς ἡμῶν. εἰ γὰρ ὅλως πεπιστεύκαμεν εἰς αὐτόν, ὡς εἰς θεὸν πιστεύομεν, ἢ δεήσει πάντηι τε καὶ πάντως ὁμολογεῖν ὅτι τοῖς τῆς ἀρχαίας ἀπάτης καὶ νῦν ἐνισχήμεθα βρόχοις, ἀνθρώπωι κοινῶι τὴν πίστιν προσάγοντες. ἀλλ' ⟨οὐχ⟩ οὕτω τὸ ἀληθές. Rom. 1, 21. 22 Gal. 4, 9

24 Καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα. Εἰ Χριστὸν ἐγνώκαμεν ὡς θεόν, τὴν ἐπ' αὐτῶι γνῶσιν μὴ ἀποδοκιμάζωμεν, ἄνθρωπον εἶναι λέγοντες κοινόν. εἰ δὲ τοῦτο δρᾶν ἐξ ἀμαθίας τολμῶμεν, βαδιούμεθα πάντως ὁμοῦ τοῖς ἄλλοις εἰς ἀδόκιμον νοῦν. Rom. 1, 28

25 Κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῶι ὀργὴν ἐν ἡμέραι ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως καὶ δικαιοκρισίας τοῦ θεοῦ, ὃς ἀποδώσει ἑκάστωι κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. Ὁ μακάριος Παῦλος τοὺς πάντας ἡμᾶς δεῖ, φησίν, φανερωθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ ἔπραξεν εἴτε ἀγαθὸν εἴτε φαῦλον. ἔφη δέ τις καὶ ἕτερος τῶν ἁγίων ἀποστόλων· εἷς ἐστιν ὁ νομοθέτης καὶ κριτής. ψάλλει δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Δαυίδ· ὅτι ὁ θεὸς κριτής ἐστιν. ὅτε τοίνυν δικαιοκρισίαν θεοῦ φησιν εἶναι τὴν ἐπὶ τοῦ θείου βήματος ἐφ' ἑκάστωι ψῆφον, ἣν αὐτὸς ἐξοίσει Χριστός (παραστησόμεθα γὰρ τῶι βήματι αὐτοῦ καὶ οὐχ ὡς ἑνὶ τῶν καθ' ἡμᾶς, ἀλλ' ὡς θεῶι καὶ κριτῆι καὶ νομοθέτηι), πῶς οὐχὶ θεὸς ὁ Χριστός; P 173 PG 1225 Rom. 2, 5. 6 2 Cor. 5, 10 Iac. 4, 12 Ps. 74, 8

26 Διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας. νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται, μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, δικαιοσύνη δὲ θεοῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς πάντας τοὺς πιστεύοντας. Δίχα νόμου δικαιοσύνην, ἣν καὶ ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν μεμαρτυρῆσθαί φησι, τὴν διὰ πίστεως εἶναι λέγει τῆς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν. εἶτα πῶς οὐ θεὸς ὁ δικαιῶν τοὺς πιστεύοντας ὅτιπερ εἴη θεὸς ἀληθῶς; ὁρᾶι γὰρ εἰς τοῦτο τὸ τῆς πίστεως Rom. 3, 20-22

2— 7 adfert Timotheus syr. f. 43b

VS, D [= mn], A

4 αὐτὸ A 5 εἰ om. V ὥρισται SD 6 οὐχὶ A 8 φησι om. D 9 εὐχαρίστησαν A 13 ἐγνώρισαν SD 14 δοξάζωμεν S αὐτῶν SD 16 πάντηι τε] πάντοτε D 18 οὐχ addidi 20 ὁ θ̄ς̄ αὐτοὺς V 21 γνῶσιν VA δόξαν SD 25 ἑαυτῶ SD 27 ὑμᾶς S φησίν om. SD 29 ὁ om. S 30 καὶ om. SD 37 ἁγίων om. A 37/38 μεμαρτυρεῖσθαι V 38 τῆς VA τὴν SD

πέρις. μαρτυρούντων δὲ τῶν ἁγίων προφητῶν τῇ εἰς Χριστὸν πίστει, τίς ὁ φάναι τολμῶν οὐκ εἶναι θεὸν αὐτον διὰ τὸ ἀνθρώπινον ἢ γοῦν ὅτε γέγονε σὰρξ ὁ λόγος;

27 Rom. 3,23 24 Πάντες γὰρ ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Εἰ τὸ ἁμαρτάνειν ἡμᾶς ὑστερεῖσθαι ποιεῖ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, ὅτι μὴ οἶδεν 1 Petr 2, 22 ἁμαρτίαν, γέγραπται δὲ περὶ Χριστοῦ ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, ὑστερούμεθα δὲ καὶ κατὰ τοῦτο τῆς δόξης αὐτοῦ πλημμελοῦντες ἡμεῖς, θεὸς ἄρα ἐστὶ καὶ μετὰ σαρκὸς ὁ λόγος· οὐ γὰρ ἐποίησεν ἁμαρτίαν.

P 174 28 Rom. 3, 31 Deut 6, 4 Exod. 20, 3 Νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ νόμον ἱστῶμεν. Ὁ διὰ Μωσέως νόμος θεὸν ἕνα προσκυνεῖν ἐδίδασκε τοὺς ἐξ Ἰσραήλ. κύριος γάρ φησιν, ὁ θεός σου κύριος εἷς ἐστιν. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς προσεφώνει λέγων αὐτοῖς· οὐκ ἔσονταί σοι θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ. ἆρ' οὖν μετέστησεν ἡ πίστις ἡ εἰς Χριστὸν τοὺς δι' αὐτῆς κεκλημένους εἰς τὸ μὴ ἑνὶ τῷι κατὰ φύσιν θεῷι προσκυνεῖν; ἆρα καταργοῦμεν νόμον τῷι ἑνὶ τῷι κατὰ ἀλήθειαν θεῷι προσκομίζοντα; μὴ γένοιτο, φησίν, ἀλλὰ νόμον ἱστῶμεν. οὐκοῦν ὡς θεῷι πρόσιμεν τῷι Χριστῷι, ἵνα μὴ κατηγορώμεθα ὡς παραλύοντες νόμον, ἐπαινώμεθα δὲ μᾶλλον ὡς ἱστῶντες νόμον διὰ τῆς πίστεως.

29 Rom. 4, 17 Περὶ τοῦ Ἀβραάμ φησι· κατέναντι οὗ ἐπίστευσε θεοῦ τοῦ ζωοποιοῦντος τοὺς νεκροὺς καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα. Ὅτε τοίνυν τὸ ζωοποιεῖν δύνασθαι τοὺς νεκροὺς ἁρμόσειεν ἂν οὐχ ἑτέρωι πλὴν ὅτι μόνωι τῷι κατὰ φύσιν θεῷι, PG 1228 ζωοποιεῖ δὲ Χριστὸς καὶ διὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς τοὺς κατεφθαρμένους ἁπτόμενος τῶν νεκρῶν καὶ ἀνιστὰς αὐτούς, πῶς οὐ θεὸς ἀληθινὸς ὁ καὶ δοὺς ἑτέροις ἐξουσίαν τοὺς νεκροὺς ἐγείρειν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ;

Rom. 7, 4 30 Ὥστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷι νόμωι διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἑτέρωι τῷι ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷι θεῷι. Θανατούμεθα τῷι νόμωι τῆς κατ' αὐτὸν λατρείας ἀποπαυόμενοι, γινόμεθα δὲ ἑτέρωι τῷι ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, τουτέστι Χριστῷι, τοῖς αὐτοῦ θεσπίσμασιν εὐαγγελικοῖς κατακολουθεῖν σπουδάζοντες, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷι θεῷι. κεφάλαιον δὲ τῶν εὐαγγελικῶν θεσπισμάτων ἡ πίστις ἡ εἰς αὐτόν, καὶ οὗτος ἡμῶν ὁ P 175 καρπός, ὡς θεῷι προσαγόμενος τῷι Χριστῷι. θεὸς οὖν ἄρα ἐστὶν ὁ ἐκ νεκρῶν ἀναστάς, ὡς σαρκὸς γεγονότος τοῦ λόγου.

31 Rom. 8, 8-10 Οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες θεῷι ἀρέσαι οὐ δύνανται, ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκί, ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἐστιν αὐτοῦ. εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν δι' ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος τὸν Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας ἐκ νεκρῶν Χριστὸν Ἰησοῦν ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος ἐν ὑμῖν. Ἰδοὺ δὴ σαφῶς τὸ θεοῦ πνεῦμα λέγεται τοῦ Χριστοῦ. ἀλλ' εἴπερ ἐστὶν ἄνθρωπος ἰδικῶς καὶ ἀνὰ μέρος κείμενος, κατωικηκότα μόνον ἐν αὐτῷι τὸν τοῦ θεοῦ λόγον ἔχων, πῶς αὐτοῦ το θεῖον λέγεται πνεῦμα; ἀλλὰ μὴν ἴδιον αὐτοῦ τὸ πνεῦμά ἐστι· θεὸς ἄρα καὶ οὐχ ἑτέρως. οὐ

VS, D [= mn], A

2 ὅτι A om. V 6 ὑστερούμενοσ in ὑστεροῦμεν corr. S 7 κατὰ] διὰ A αὐτοῦ VA τοῦ θῦ SD 10 ἐδίδαξε SD 14 ἆρ' οὖν A προσκομίζοντα] προσκυνεῖν D 15 προσίεμεν VSD 16 καταλύοντεσ SD 18 τοῦ om. SD ζωογονοῦντοσ VA 19 ζωοποιοῦν D 20 ἁρμόσειαν ἂν A 21 καὶ om. D 22 ὁ δοὺσ καὶ V 25 εἰς] ὡσ SD 27 τῶν νεκρῶν A 28 εὐαγγελικῶσ V τοῖσ εὐαγγελικοῖσ SD 35 δὲ om. D 38 ἐνοικοῦν αὐτῷ V

γὰρ ἐν ἀνθρώπωι γέγονεν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, ἀλλὰ γέγονεν ἄνθρωπος ἀληθῶς μετὰ τοῦ μεῖναι θεός. οὕτω γὰρ ἂν νοοῖτο Χριστοῦ τὸ πνεῦμα ὑπάρχειν τὸ τοῦ πατρός.

32 Ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοι υἱοὶ θεοῦ εἰσιν. οὐ γὰρ Rom.8,14.15
ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλ' ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας,
ἐν ᾧι κράζομεν ἀββᾶ ὁ πατήρ. Ὁ μακάριος γράφει Παῦλος· ὅτι δὲ ἐστὲ υἱοί, 5 Gal. 4, 6
ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν,
κράζον ἀββᾶ ὁ πατήρ. οὐκοῦν εἰ ἐν πνεύματι τοῦ υἱοῦ παρρησίαν ἔχομεν πατέρα
καλεῖν τὸν θεὸν ὡς τοῦ κατὰ φύσιν καὶ ἀληθῶς υἱοῦ τὸ πνεῦμα πλουτήσαντες, πῶς οὐ
θεὸς ὁ Χριστός; οὐ καθὸ νοεῖται καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος μόνον, ἀλλὰ καθὸ γέγονε σὰρξ ὁ
λόγος καὶ μετέσχηκε παραπλησίως ἡμῖν αἵματος καὶ σαρκός. 10 Hebr.2,14

33 Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλῖψις ἢ στενοχωρία Rom. 8, 35
ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα; ὁ νόμος ἔφασκεν ὁ διὰ Μωσέως καὶ P 176
ἐντολὴν ἐποιεῖτο· ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου Deut. 6, 5
καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου. ὅτε τοίνυν τὴν
ἀγάπην τὴν τῶι θεῶι πρεπωδεστάτην ὡς ἐξ ὅλης ἰσχύος καὶ ἀνωτάτω, τὴν μέχρι ψυχῆς 15 PG 1229
καὶ αἵματος, καὶ αὐτῶι προσάγομεν τῶι Χριστῶι, τίς ὁ φάναι τολμῶν ὡς οὐκ ἂν εἴη θεός;
διημάρτηκε γὰρ τοῦ πρέποντος κατ' οὐδένα τρόπον ὁ τῶν ἁγίων σκοπός.

34 Πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαὶ Rom.8,38.39
οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα οὔτε δυνάμεις οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος οὔτε
τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ τῆς ἐν 20
Χριστῶι Ἰησοῦ τῶι κυρίωι ἡμῶν. Εἰ μηδὲν ὅλως ἡμᾶς χωρίσαι δύναται τῆς
ἀγάπης τοῦ θεοῦ, πράττεται δὲ αὐτὴ παρ' ἡμῶν ἐν Χριστῶι Ἰησοῦ, πῶς οὐ θεὸς ἐναργῶς
ὁ Χριστός, εἴπερ αὐτὸν ἀγαπῶντες τὸν τῶν ὅλων ἀγαπῶμεν θεόν; Χριστὸν δὲ εἰ λέγοιμι,
τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἐνηνθρωπηκότα δηλῶ. 24

35 Πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῶι βήματι τοῦ θεοῦ, φησί· παραστησόμεθα Rom. 14, 10
δὲ τῶι Χριστῶι. Καθιεῖται γὰρ ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, κρίνων τὴν οἰκουμένην ἐν Mt. 25, 31
δικαιοσύνηι, καίτοι λέγοντος τοῦ Δαυὶδ ὅτι ὁ θεὸς κριτής ἐστιν. θεὸς οὖν ἄρα ἐστὶν Ps. 74, 8
ὁ Χριστός.

36 Τολμηρότερον δὲ ἔγραψα ὑμῖν ἀπὸ μέρους ὡς ἐπαναμιμνήισκων ὑμᾶς Rom. 15, 15.
διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν 16
Χριστοῦ Ἰησοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἵνα 31
γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν πνεύματι
ἁγίωι. Οἱ τὸ τῆς ἱερουργίας χρῆμα πεπιστευμένοι θεῶι λειτουργοῦσι μόνωι· παρεστή-
κασι γὰρ οὐκ ἀνθρώποις οἱ ἱερεῖς. ἰδοὺ τοιγαροῦν ὁ θεσπέσιος Παῦλος δεδόσθαι φησὶν P 177
ἑαυτῶι χάριν παρὰ τοῦ θεοῦ εἰς τὸ εἶναι λειτουργὸν Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ ἱερουργεῖν ἐν τοῖς 35
ἔθνεσι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. θεὸς οὖν ἄρα Χριστός, εἰ Χριστὸν κηρύττων τοῖς
ἔθνεσιν τοῦ θεοῦ φησιν εὐαγγέλιον ἱερουργεῖν αὐτοῖς, ἵνα προσδεχθῶσιν ὡς ἡγιασμένοι
ἐν πνεύματι.

37 Ἔχω οὖν καύχησιν ἐν Χριστῶι Ἰησοῦ τὰ πρὸς τὸν θεόν. οὐ γὰρ Rom. 15,
τολμήσω τι λαλεῖν ὧν οὐ κατειργάσατο Χριστὸς δι' ἐμοῦ εἰς ὑπακοὴν 17-19
ἐθνῶν, λόγωι καὶ ἔργωι, ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων ἐν δυνάμει 41

VS, D [= mn], A

3 εἰσὶν υἱοὶ θῦ V 6 ὑμῶν VSD 9 μόνον ἄνθρωποσ D 11 χῦ m θῦ VSnA 12 λιμόσ ἢ διωγμόσ A μωυσέοσ V 15 ἀνωτάτησ SD 20 τις om. A ἀπὸ om. V 22 θεοῦ om. S 25 θεοῦ Pusey χῦ VSDA 27 ὅτι θσ̄ VA 31 ἰῦ χῦ DA τὰ ἔθνη τὰ D 34 δεσπέσιοσ S 35 τοῦ om. A λειτουργεῖν A ἰῦ χῦ DA 37 προσαχθῶσιν ἡγιασμένοι V 39 ἔχων SD 41 ἐν¹] καὶ A καὶ om. SD

πνεύματος θεοῦ, ὥστε με ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλωι μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. Ἐν Χριστῶι Ἰησοῦ καυχᾶσθαί φησι, τὸ καύχημα λέγων ἔχειν πρὸς θεόν. ὅτι δὲ οὐκ ἀνθρώπινον τὸ καὶ ἐν δυνάμει πνεύματος ἐν τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις ἐνεργεῖν δύνασθαι τὸν Χριστὸν τὰ παράδοξα, πῶς ἔνι ἀμφιβάλλειν; ὥσπερ γὰρ ἕκαστος τῶν καθ' ἡμᾶς ἐν ἰδίαι δυνάμει τὰ ἑαυτοῦ ἔργα πληροῖ, οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς ὡς ἰδίαι δυνάμει τῶι πνεύματι χρώμενος ἐνεργεῖ τὰ παράδοξα διὰ
PG 1232 τῆς τῶν ἁγίων χειρός. εἶτα πῶς οὐ θεός ἐστιν, οὗπερ ἴδιον τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον;

38 Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι πᾶσαι τοῦ Χριστοῦ. Καίτοι φησὶν ἐν
Rom. 16, 16 ἑτέροις, Τιμοθέωι γράφων· ἵνα εἰδῆις πῶς δεῖ ἐν οἴκωι θεοῦ ἀναστρέφεσθαι.
1 Tim. 3, 15 εἰ δὲ Χριστοῦ τὰς ἐκκλησίας οἶδε καὶ μεμαρτύρηκε, θεὸς ἄρα Χριστός.

39 Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν
Rom. 16, 20 ἐν τάχει. Θεοῦ λεγομένης εἶναι τῆς εἰρήνης, ἔφη που Χριστὸς τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις·
Ioh. 14, 27 εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν ἀφίημι ὑμῖν. εἶτα πῶς
P 178 οὐ θεὸς ἀληθῶς ὁ τῆς εἰρήνης δοτὴρ καὶ ὡς ἴδιον ἀγαθὸν τοῖς ἀξίοις διδοὺς αὐτήν;

Κορινθίων πρώτης

40 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ Σωσθένης
1 Cor. 1, 1.2 ὁ ἀδελφὸς τῆι ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ. Ἐπιτήρησον ὅτι Ῥωμαίοις προειρηκὼς
Rom. 16, 16 ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι πᾶσαι τοῦ Χριστοῦ Κορινθίοις ἐπιστέλλων φησὶ θεοῦ εἶναι τὴν ἐκκλησίαν.

41 Λέγω δὲ τοῦτο ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει· ἐγὼ μὲν εἰμὶ Παύλου, ἐγὼ δὲ
1 Cor. 1, 12.13 Ἀπολλῶ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. μεμέρισται ὁ Χριστός; μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε; Οὐκοῦν εἰ μὴ μεμέρισται ὁ Χριστός, πάντα αὐτοῦ καὶ πάντες αὐτοῦ. καὶ εἰ αὐτὸς ἐσταυρώθη ὑπὲρ ἡμῶν καὶ εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν, αὐτῶι δηλονότι κεχρεωστήμεθα, ἐσμὲν δὲ οὐκ ἀνθρώπου τῶν καθ' ἡμᾶς ἑνός, ἀλλὰ θεοῦ. Χριστὸς ἄρα θεὸς ἐφ' ἡμᾶς.

42 Ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖον αἰτοῦσι καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν,
1 Cor. 1, 22.23 ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι δὲ μωρίαν. Ἆρ' οὐχὶ πᾶς ὁστισοῦν ὁμολογήσειεν ἂν ὅτι καλεῖ πρὸς θεογνωσίαν τὴν ἀληθῆ τοὺς ἀνὰ πᾶσαν τὴν γῆν τὸ κήρυγμα τὸ εὐαγγελικόν; εἶτα πῶς ἢ πόθεν τοῦτο ἀμφίβολον; πῶς οὖν ἄρα κηρύττουσιν οἱ μυσταγωγοὶ Χριστὸν ἐσταυρωμένον;
ἆρα ὡς ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς τὸν ἐπὶ σταυροῦ θάνατον ὑπομείναντα καὶ εἰς ἄνθρωπον ἡ τοῦ
P 179 κόσμου πίστις πράττεται; μὴ γένοιτο, πεπιστεύκαμεν δὲ θεῶι ζῶντι καὶ ἀληθινῶι. θεὸν οὖν οἶδε Χριστὸν τὸν ἐσταυρωμένον καὶ τῶι κόσμωι κηρύττει, τεθαρσηκὼς ὅτι μὴ σφάλλεται.

43 Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ
1 Cor. 2, 1.2 σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ ἔκρινα εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. Ἰδοὺ δὴ σαφῶς τὸ μαρτύριον τοῦ θεοῦ λέγων καταγγέλλειν τῶι κόσμωι, Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπήγαγε, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. θεὸς οὖν ἄρα ἐστὶν ὁ σταυρὸν δι' ἡμᾶς ὑπομείνας Χριστὸς

VS, D [= mn], A

1 καὶ κύκλω VA κύκλω καὶ SD 2 χῡ VA θῡ SD 4 ἐν om. SD 5/6 τὰ ἑαυτοῦ — δυνάμει om. SD 5 πληροῖ A ποιεῖ V 7 οὗπερ scripsi οὐ [οὗ D] γὰρ VSD οὗτινος A 9 τιμόθεος S γράφομεν V 12 γὰρ που SD 15 om. SD 16 ἰῡ χῡ D 17 τοῦ om. SD 18/19 θῡ φησὶν V 20 παῦλος S 22 ἡμῶν SD Παύλου] αὐτοῦ V 24 αὐτῶι] αὐτὸ S 25 ἀλλὰ θεοῦ om. A θσ̄ ἄρα χσ̄ SD 26 σημεῖα D 28 ἆρ' οὖν SD ὁστισοῦν] τισ D 33 τεθαρρηκώς D 35 καταγγέλων Sn 36 χν̄ ἰν̄ D ἰν̄ S 37 καταγγέλειν A 38/p. 75, 1 ἰσ̄ χσ̄ D

Ἰησοῦς, οὗ καὶ τὸ μαρτύριον οὐκ ἐν ὑπεροχῇ λόγου καὶ σοφίας κοσμικῆς καταγγέλλεται τῶι κόσμωι διὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ἀλλ' ὡς ἐν δυνάμει πνεύματος. PG 1233

44 Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τού- 1 Cor. 2, 6-8
του οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργουμένων, ἀλλὰ
λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίωι τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν 5
ὁ θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν, ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ
αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν. εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης
ἐσταύρωσαν. Εἰ θεοῦ σοφία τὸ Χριστοῦ μυστήριον, εἶτα τῶι κόσμωι κηρύττεται
καὶ θεὸς οὔκ ἐστιν ἀληθῶς κατὰ τὸ τισὶν οὐκ οἶδ' ὅπως δοκοῦν καὶ εἰς αὐτὸν ἡ πίστις,
πῶς ἐστι σοφὸν τὸ μυστήριον, εἰ τῆς ἀληθῶς θεογνωσίας ἀποκομίζει τοὺς ἐπὶ τῆς γῆς 10
καὶ λάτριν ἀνθρώπου τὴν οἰκουμένην ἀποτελεῖ; ἀλλ' οὐ τοῦτό ἐστιν ἀληθές, σοφὸν δὲ τὸ
μυστήριον, ὅτι θεῶι προσάγει τοὺς πεπλανημένους. θεὸς ἄρα ὁ Χριστός, εἴρηται δὲ καὶ
δικαίως κύριος τῆς δόξης ὁ ἐσταυρωμένος.

45 Κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων 1 Cor. 3, 10. 11
θεμέλιον ἔθηκα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ. θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύ- 15 P 180
ναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός. Εἰ ἐπερη-
ρείσμεθα καθάπερ τινὶ θεμελίωι Χριστῶι καὶ ἐπ' αὐτῶι διὰ πίστεως οἰκοδομούμεθα καί ἐστιν
αὐτὸς ἡ πάντων ἀσφάλεια, πῶς οὐκ ἂν εἴη θεὸς ἀληθῶς ὁ ἐν ὧι τὰ πάντα καὶ ἡ παρὰ
πάντων πίστις, οὐ καθὼς εἰς ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς, ὅτι μὴ κτίσει λελατρεύκαμεν, ἀλλὰ θεῶι
τῶι φύσει καὶ ἀληθῶς; 20

46 Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς θεοῦ ἐστὲ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; 1 Cor. 3, 16. 17
εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον ὁ θεός. ὁ γὰρ ναὸς
τοῦ θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινες ἐστὲ ὑμεῖς. Εἰ τὸ πνεῦμα Χριστοῦ δεχόμενοι
ναὸς θεοῦ χρηματίζομεν, πῶς οὐ θεὸς ἀληθῶς ὁ δι' ὃν ἡμεῖς ἐσμὲν ναοὶ θεοῦ;

47 Ὥστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθηι ὁ κύριος, ὃς καὶ φω- 25 1 Cor. 4, 5
τίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν.
καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἑκάστωι παρὰ τοῦ θεοῦ. Τὸν κύριον ἡμῶν
Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν ἐξ οὐρανοῦ καταβῆναι προσδοκῶμεν κατὸ καιρούς, ὧι καὶ πάντες
παραστησόμεθα κρίνοντι τὰ κρυπτὰ καὶ φανεροῦντι τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν, ὅτι δὲ καὶ
ἐπαινέσει τοὺς δικαίους, πεπληροφορήμεθα. τοῖς γὰρ ἑστηκόσιν ἐκ δεξιῶν ἐρεῖ· δεῦτε, 30 Mt. 25, 34
οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν
βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. ὅτε τοίνυν ἐπαινοῦντος Χριστοῦ τὸν ἔπαινον
ἑκάστωι γενήσεσθαί φησι παρὰ τοῦ θεοῦ, πῶς οὐ θεός ἐστιν ἐναργῶς;

48 Ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματός PG 1236
ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν; ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς. 1 Cor. 6, 19. 20
δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῶι σώματι ὑμῶν. Εἰ τὸ πνεῦμα Χριστοῦ λαβόντες P 181
γεγόναμεν ναοὶ θεοῦ καὶ οὐκ ἐσμὲν ἑαυτῶν, ἀγορασθέντες τῶι αἵματι αὐτοῦ, ὡς μηκέτι
ζῆν ἡμᾶς ἑαυτοῖς, ἀλλὰ τῶι πριαμένωι, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστὸς ἐναργῶς ὁ δι' ὃν καὶ ναοὶ
θεοῦ ἐσμὲν ἡμεῖς, ὧι καὶ ὡς θεῶι δουλεύομεν;

VS, D [= mn], A

4 οὐδὲ — τούτου om. V 5 θεοῦ om. A τὴν om. A 8 μυστήριον $\overline{\chi\upsilon}$ V 10 τὸ μυστήριον σοφὸν V ἀληθοῦσ A 10 ἀποκομίσει SD τῆς om. A 11 λάτριν scripsi λατρείαν VSDA τὴν οἰκουμένην om. V 13 ὁ om. SD 15 τέθεικα SD ἄλλοσ V 17 Χριστῶι om. SD 18/19 παρὰ πάντων VA παρ' αὐτῶν SD 21 ἐστὲ ὑμεῖσ V ἐν ὑμῖν οἰκεῖ S 27 τοῦ om. A 28 τὸν om. SD καταβῆναι ἐξ οὐρανοῦ SD 29 καὶ[2] om. V 32 ἔπαινον A ἔπαινον δὲ VSD 34 σώματα] πνεύματα S 37 ναοὶ VA υἱοὶ SD 38 ἐναργῶσ ὁ $\overline{\chi\sigma}$ D

49 Περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων, οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἴδωλον
1 Cor. 8, 4-6 ἐν κόσμωι καὶ ὅτι οὐδεὶς θεὸς εἰ μὴ εἷς. καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶ λεγόμενοι θεοί, εἴτε ἐν οὐρανῶι εἴτε ἐπὶ γῆς, ὥσπερ εἰσὶ θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί, ἡμῖν δὲ εἷς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν, καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ. Εἰ μόνος εἷς ἐστι θεὸς καὶ ἕτερος παρ' αὐτὸν οὐδείς, συμπαραλαμβάνεται δὲ εἰς τὴν μίαν τῆς θεότητος φύσιν ὁ εἷς Χριστὸς Ἰησοῦς, δι' οὗ τὰ πάντα, θεὸς ἄρα ἐστὶν ὁ ἐν ὁμοουσιότητι τοῦ πατρὸς νοούμενος θεικῶς, καὶ ὅτε κεχρημάτικεν Ἰησοῦς Χριστὸς γενόμενος ἐκ γυναικός. ἐπιτηρῆσαι δὲ χρὴ ὅτι Χριστὸν Ἰησοῦν ὀνομάσας δι' αὐτοῦ τὰ πάντα γενέσθαι φησίν, ὡς ἑνὸς ὄντος υἱοῦ καθ' ἕνωσιν οἰκονομικήν.

50 Ἐγενόμην, φησί, τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος θεοῦ, ἀλλ'
1Cor.9,20.21 ἔννομος Χριστοῦ. Εἰ ὁ Χριστοῦ νόμον ἔχων νόμον ἔχει θεοῦ, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός;

51 Ἀπρόσκοποι καὶ Ἰουδαίοις γίνεσθε καὶ Ἕλλησι καὶ τῆι ἐκκλησίαι τοῦ
1 Cor. 10, 32 θεοῦ. Σημειωτέον ὅτι θεοῦ λέγων τὴν ἐκκλησίαν, Χριστοῦ πάλιν οἶδεν αὐτήν.

52 Θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστός ἐστι,
1 Cor. 11, 3 κεφαλὴ δὲ γυναικὸς ὁ ἀνήρ, κεφαλὴ δὲ Χριστοῦ ὁ θεός. Ὁ μακάριος Λουκᾶς τὴν περὶ Χριστοῦ γενεαλογίαν ἡμῖν συντιθεὶς ἄρχεται μὲν ἀπὸ τοῦ Ἰωσήφ, εἶτα φθάσας
P 182 ἐπὶ τὸν Ἀδὰμ ἐπιφέρει λέγων τοῦ θεοῦ, ἀρχὴν τῶι ἀνθρώπωι τιθεὶς τὸν ποιήσαντα θεόν.
Lc. 3, 38 οὕτως εἶναι φαμὲν παντὸς ἀνδρὸς κεφαλὴν τὸν Χριστόν· πεποίηται γὰρ δι' αὐτοῦ καὶ παρήχθη πρὸς γένεσιν, οὐχ ὑπουργικῶς κτίζοντος αὐτὸν τοῦ υἱοῦ, θεικῶς δὲ μᾶλλον ὡς φύσει δημιουργοῦ. κεφαλὴ δὲ γυναικὸς ὁ ἀνήρ, ὅτι ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ ἐλήφθη καὶ αὐτὸν ὥσπερ ἔχει τὴν ἀρχήν. κεφαλὴ δὲ ὁμοίως Χριστοῦ ὁ θεός, ὅτι ἐξ αὐτοῦ κατὰ
PG 1237 φύσιν· γεγέννηται γὰρ ὁ λόγος ἐκ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός. εἶτα πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός, οὗ κεφαλὴ τέθειται κατὰ φύσιν ὁ πατήρ; Χριστὸν δὲ ὅταν λέγοιμι, ἐν ἀνθρωπείαι μορφῆι πεφηνότα τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἐννοῶ.

53 Διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι θεοῦ λαλῶν λέγει ἀνάθεμα
1 Cor 12, 3-6 Ἰησοῦν καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν κύριος Ἰησοῦς εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίωι. διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσί, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσιν, ὁ δὲ αὐτὸς κύριος· καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσίν, ὁ δὲ αὐτὸς θεὸς ὁ ἐνεργῶν ἐστι τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. Εἰ τὸ λέγειν ὅτι οὐκ ἐστι φύσει καὶ ἀληθείαι θεὸς ὁ Χριστός, οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν ἢ εἰπεῖν ἀνάθεμα Ἰησοῦν, οἱ ἐκβάλλοντες αὐτὸν τοῦ εἶναι κατὰ ἀλήθειαν θεὸν οὐκ ἐν ἁγίωι πνεύματι τοῦτο ποιοῦσι. καὶ εἰ τὰς τῶν χαρισμάτων διαιρέσεις ποτὲ μὲν ἐνεργεῖν τὸ πνεῦμά φησι, ποτὲ δὲ τὸν αὐτὸν κύριον, ποτὲ δὲ τὸν αὐτὸν θεόν, οἶδεν ἄρα θεὸν ὄντα Χριστὸν τὸν ὡς θεὸν ἐνεργοῦντα διὰ τοῦ πνεύματος καὶ ὡς κύριον κατὰ φύσιν διανέμοντα μετ' ἐξουσίας, ὥσπερ ἂν ἔλοιτο, τὰς ἄνωθεν δωρεάς. μνημονεῦσαι δὲ δεῖ ὅτι καὶ ὁ Παῦλος ἔφη περὶ Χριστοῦ ὡς ἐνεργήσαντος αὐτοῦ ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου.

P 183 **54** Καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ θεὸς ἐν τῆι ἐκκλησίαι πρῶτον ἀποστόλους, δεύ-
1 Cor 12, 18 τερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, ἔπειτα χαρίσματα

VS, D [= mn], A

3 τῆσ γῆσ V πολλοὶ θεοὶ Sm 5 Χριστός] ὁ S 7 ῑσ̄ χσ̄ SD οὖν ἄρα SD ὁ om. V 11 θῶ V 12 χῶ V 14 γίνεσθαι Vm 21 θεουργικῶσ V 24 γεγένηται SD 25 λέγοιμι suspectum ἀνθρωπία D 31 θσ̄ ἐστὶν ὁ ἐνεργῶν SD 33 τοῦ om. V θν̄ A ῑν VSD πνῑ ἁγίω SD 35 τὸν χν̄ τὸν A θεόν] ἀληθῶσ A 36 κν̄ VA θν̄ SD 37 ὁ om. SD 39 πρῶτον μὲν SA 39/40 δεύτερον δὲ A ἔπειτα²] εἶτα V

ἰαμάτων. Θεοῦ λεγομένου ταῦτα κατορθοῦν, Χριστὸς ὁ ἐνεργήσας ἐστίν· ἔθετο γὰρ τοὺς ἀποστόλους αὐτὸς ἐν τῇι ἐκκλησίαι καὶ μέντοι καὶ διδασκάλους * ἐνεργῆσαι καὶ δυνάμεις. δέδωκε γὰρ ἐξουσίαν τοῖς ἁγίοις μαθηταῖς θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ Mt. 10, 1
πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῶι λαῶι.

55 Ὁ ἀσπασμὸς τῇι ἐμῇι χειρὶ Παύλου. εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν κύριον, ἤτω 1 Cor. 16, 21. 22
ἀνάθεμα. μαραναθά. Ἆρα τίνα φησὶ κύριον ἐν τούτοις; κύριος μὲν γὰρ ὁμολογουμένως καὶ αὐτὸς ὁ υἱός, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα· ὁ γὰρ κύριος, φησί, τὸ πνεῦμά 2 Cor. 3, 17
ἐστιν. ὁ δέ γε τοῦ μακαρίου Παύλου σκοπὸς ἐν τούτοις εἰς αὐτὸν συντείνεται τὸν Ἰησοῦν· εἷς γάρ φησι, κύριος Ἰησοῦς Χριστός. ἀναθεματίζει τοίνυν τὸν μὴ 1 Cor. 8, 6
φιλοῦντα αὐτόν, οὐ φιλεῖ δὲ αὐτὸν ὁ μήτε φύσει μήτε ἀληθείαι λέγων υἱὸν εἶναι τοῦ θεοῦ, 10
ἀλλὰ ὡς ἐν δευτέραι τάξει τιθεὶς παρὰ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον καὶ τὸ τῆς οἰκονομίας ἀδικῶν μυστήριον διὰ τοῦ τέμνειν εἰς δύο τὸν ἕνα κύριον καὶ υἱόν.

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους

56 Τῶι δὲ θεῶι χάρις πάντοτε τῶι θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῶι Χριστῶι 2 Cor. 2, 14. 15
καὶ τὴν ὀσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπωι, PG 1240
ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῶι θεῶι ἐν τοῖς σωιζομένοις καὶ ἐν τοῖς 16
ἀπολλυμένοις. Εἶτα πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός, εἴπερ ἐστὶν αὐτὸς ὀσμὴ τῆς γνώσεως τοῦ πατρός; οὐ γὰρ ἔν γε τῇι ἀνθρώπου φύσει τὴν τῆς θείας φύσεως εὐωδίαν ἀναμάθοι τις ἄν, ἀλλ' ὥσπερ ἡ τῆς ἀνθρωπότητος ὀσμὴ σημαίνει που πάντως ἄνθρωπον, οὕτω καὶ ἡ τῆς θεότητος θεόν. εἰ δὲ Χριστὸς εὐωδία τοῦ πατρὸς εἶναι λέγεται καὶ ἔστιν ἀληθῶς, 20 P 184
πῶς οὐ θεός ἐστι Χριστός, κἂν εἰ γέγονεν ἄνθρωπος οἰκονομικῶς ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος;

57 Ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστέ, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, 2 Cor. 3, 2. 3
γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, φανερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐγγεγραμμένη οὐ μέλανι, ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶ λιθίναις, ἀλλ' ἐν πλαξὶ 25
καρδίας σαρκίναις. Ἔφη που θεὸς δι' ἑνὸς τῶν ἁγίων προφητῶν· ἐν τῶι καιρῶι Ier. 38, 33
ἐκείνωι, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν καὶ ἐπὶ τὰς καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς. γεγόναμεν τοίνυν ἐπιστολὴ Χριστοῦ, γράφοντος ἡμῖν οὐκ ἐν μέλανι τὸ αὐτῶι δοκοῦν, ἀλλ' ἐν πνεύματι θεοῦ ζῶντος, οὐ διακονικῶς μᾶλλον, ἀλλ', ἵνα οὕτως εἴπωμεν, αὐτουργικῶς· ἴδιον γὰρ αὐτοῦ τὸ πνεῦμά ἐστιν. 30
εἶτα πῶς οὐ θεὸς ὁ ἐν ἰδίωι πνεύματι γράφων ἡμῖν τῆς θεογνωσίας τὴν ὁδόν;

58 Περι τῶν Ἰουδαίων φησίν· ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι γὰρ 2 Cor. 3, 14-17
τῆς σήμερον ἡμέρας τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇι ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον ὅτι ἐν Χριστῶι καταργεῖται, ἀλλὰ ἕως σήμερον, ἡνίκα ἀναγινώσκεται Μωυσῆς, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν 35
αὐτῶν κεῖται. ἡνίκα δ' ἂν ἐπιστρέψηι πρὸς κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερία. Εἰ τέλος νόμου καὶ προφητῶν ὁ Χριστὸς καὶ οὐκ ἀποκαλύπτεται τὸ κάλυμμα τὸ ἐπὶ τῇι ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης εἰ μὴ ἐν μόνωι τῶι Χριστῶι, ποῖον ἔχει λόγον τὸ ἄνθρωπον αὐτὸν οἴεσθαι κοινὸν ὑπάρχειν, μόνηι τῇι τῆς υἱότητος προσηγο- 40

VS, D [= mn], A

2 lacunam statui, supplendo e. g. ἐποίησε δ' siue ἐχαρίσατο δ' 4 ἐν om. V 8 συνετείνετο V 9 ἀνθεμα A 12 καὶ υἱόν A καὶ ῑ̅ν̅ V ῑ̅ν̅ χ̅ρ̅ SD 13 om. SD 22 ἡ om. S ἐγγεγραμμένοι V 23 φανερουμένη VSDA 24 ὑφ' om. S 26 καρδίαισ S λιθίναισ S σαρκίνησ D ἁγίων om. SD 27 νόμους] λόγουσ V 28 ταῖσ καρδίαισ D 35 τὸ σήμερον S τῆσ σήμερον D 36 περιερεῖται V

P 185 ρίαι τετιμημένον; εὑρίσκεται γὰρ [ἂν] οὕτως ἔχειν τὸ τῆς πίστεως ἡμῶν τέλος οὐκ εἰς θεὸν μᾶλλον, ἀλλ' εἰς ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς, ὅπερ ἐστὶ τῶν ἀτοπωτάτων.

59 Εἰ δὲ καί ἐστι κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις
2 Cor. 4, 3. 4 ἐστὶ κεκαλυμμένον, ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσε τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ. Εἰ κατά γε τὸ τισὶ δοκοῦν κοινὸς ἄνθρωπός ἐστιν ὁ Χριστός, ἑνώσει μόνῃ τῇι κατὰ πρόσωπον τὴν συνάφειαν ἔχων πρὸς τὸν ἐκ θεοῦ λόγον (φασὶ γὰρ οὕτως αὐτοί), πῶς ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις κεκαλυμμένον
PG 1241 ἐστὶ τὸ εὐαγγέλιον αὐτοῦ; διάκεινται γὰρ τὰ ἔθνη οὐχ ὅτι θεός ἐστιν, ἀλλ' ὅτι καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος. πῶς δὲ καὶ τετύφλωνται παρὰ τοῦ σατανᾶ οἱ περὶ ἀνθρώπου λέγοντες ὅτι ἄνθρωπός ἐστι; ποῖος δὲ καὶ φωτισμὸς ἔνεστι τῶι εὐαγγελίωι τοῦ Χριστοῦ, εἰ μὴ θεός ἐστι καὶ ὡς τοῦτο ὑπάρχων δεδόξασται; πῶς δ' ἂν εἴη καὶ εἰκὼν τοῦ θεοῦ, εἰ μέχρι μόνων τῆς ἀνθρωπότητος ἀφικνεῖται, οὐκ ἔχων τὸ εἶναι κατὰ ἀλήθειαν υἱὸς καὶ θεός;

60 Διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι
2 Cor. 5, 9. 10 αὐτῶι εἶναι. τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε φαῦλον. Εἰ πᾶσα τοῖς ἁγίοις σπουδὴ τὸ εὐαρεστεῖν τῶι θεῶι, φιλοτιμούμεθα δὲ τοιοῦτοι φαίνεσθαι τῶι Χριστῶι, τὸ ἀνθρώποις ἀρέσκειν παραιτούμενοι,
Iac. 4, 12 πῶς οὐ θεὸς ἐναργῶς ὁ Χριστός; καὶ εἰ κρινεῖ τὴν οἰκουμένην αὐτός, ἑνὸς εἶναι λεγομένου νομοθέτου καὶ κριτοῦ, πρόδηλον ὅτι καὶ κατὰ τοῦτο θεός ἐστι, καὶ εἰ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος.

P 186 **61** Ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ θεοῦ συνέχει ἡμᾶς, κρίναντας τοῦτο ὅτι εἰ εἷς ὑπὲρ
2 Cor. 5, 14. 15 πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον, καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ τῶι ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. Εἰ πάντες ἓν ἐσμὲν καὶ αὐτῶι ζῆν εὐχόμεθα, κατασεμνύνοντες δηλονότι τὸν ἑαυτῶν βίον διά γε τοῦ χρῆναι πληροῦν τὸ θέλημα αὐτοῦ, ζῶμεν δὲ τῶι Χριστῶι, πῶς οὐ θεὸς εἴη ἄν, ὧι κεχρεωστήμεθα καὶ ζῆν σπουδάζομεν ὡς ὑπὲρ ἡμῶν τεθνεῶτι καὶ πριαμένωι πάντας αἵματι τῶι ἰδίωι;

62 Ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν ὡς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν·
2 Cor. 5, 20 δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῶι θεῶι. ἐπιτήρησον ὅτι πρεσβεύουσι μὲν ὑπὲρ Χριστοῦ, παρακαλεῖσθαι δὲ λέγουσιν ἡμᾶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ· εἶτα πάλιν δεόμεθα, φασίν, ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῶι θεῶι. θεὸς οὖν ἄρα Χριστός, ὧι κατηλλαγμένοι θεῶι κατηλλάγμεθα.

63 Ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστάντες ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι. Οἱ θεοῦ λεγό-
2 Cor. 6, 4 μενοι εἶναι διάκονοι εἴρηνται καὶ Χριστοῦ· θεὸς οὖν ἄρα Χριστός.

64 Ἡμεῖς γὰρ ναοὶ θεοῦ ἐσμὲν ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ θεὸς ὅτι ἐνοικήσω
2 Cor. 6, 16 ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεὸς καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μου λαός. Εἰ ναοὶ θεοῦ ζῶντος ἐσμέν, ὡς ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν τοῦ πνεύματος, ὃ καὶ εἶναι
Rom. 8, 9 λέγεται τοῦ Χριστοῦ (εἰ γάρ τις, φησί, πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ), πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός;

65 Λογισμούς, φησί, καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ
2 Cor. 10, 5 P 187 τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν

VS, D [= mn], A

1 ἂν deleui 3/4 τὸ εὐαγγέλιον — κεκαλυμμένον om. SD 9 αὐτοῦ] τοῦ θῦ V 10 ἀνθρώπου] αὐτοῦ? λέγοντες om. SD 11 Χριστοῦ] φρικτοῦ S 20 εἰ om. D ὁ λόγος om. V 25 δὲ om. SD 26 ἂν εἴη SD 28 οὖν om. V 29 χῦ̄ V ὅτι SA ἔτι D τοῦ V 30 δὲ om. V 31 ὧ καὶ SD 34 εἴρηται S 35 ἐσμὲν θῦ̄ V ζῶντεσ SD ὅτι VA καὶ SD 36 ἐν om. SD μοι V 37 ζῶντεσ SD ἐν om. A

τοῦ Χριστοῦ. Τίνα τρόπον καθαιρήσομεν πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως PG 1244
τοῦ θεοῦ; ἢ πῶς αἰχμαλωτιοῦμεν πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ; κεκένωκε γὰρ Phil. 2, 7. 8
ἑαυτὸν ὁ λόγος ἑκὼν καὶ γέγονεν ὑπήκοος τῷι πατρὶ μέχρι θανάτου. ὅταν τοίνυν ἐκ
τῶν οἰκονομικῶς ἢ πεπραγμένων ἢ εἰρημένων διά γε τὴν σάρκα καὶ τὸ ἀνθρώπινον κατε-
παίρωνται τινὲς τῆς γνώσεως τοῦ υἱοῦ, λέγοντες οὐκ εἶναι θεὸν ἀληθῆ καὶ υἱὸν κατὰ φύσιν 5
τὸν ἐν ἀνθρωπείαι μορφῆι, τότε πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον καθαιρήσομεν, τὰς τῶν ἐκεῖνα
φρονεῖν ἠιρημένων ἀνατρέποντες δόξας καὶ περιτρέποντες πᾶν νόημα εἰς τὴν τῆς ὑπακοῆς
οἰκονομίαν. δεῖ γὰρ ἐν τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις γεγονότα τὸν υἱὸν μὴ παραι-
τεῖσθαι τὰ ἀνθρώπινα.

Ἐκ τῆς πρὸς Γαλάτας 10

66 Ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμωι ἀπέθανον, ἵνα θεῶι ζήσω. Χριστῶι συνε- Gal. 2, 19. 20
σταύρωμαι, ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῆι δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός. ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν
σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῆι τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παρα-
δόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. Τί δὴ ἄρα φησὶν ἐν τούτοις ὁ θεσπέσιος Παῦλος,
κατιδεῖν ἀναγκαῖον. νόμος τέθειτο παρὰ θεοῦ διὰ φωνῆς προφητῶν καὶ ἦν οὗτος· ὁ 15 Hab. 2, 4
δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται. τέθειτο δὲ καὶ νόμος διὰ Μωσέως. νόμωι
τοίνυν τῶι τῆς πίστεως, φησίν, ἀκολουθήσας ἀπέθανον τῶι νόμωι τῶι διὰ Μωσέως, οὐκ
ἐνεργήσας ἔτι τὰ ὡς ἐν σκιᾶι καὶ τύποις τοῖς ἀρχαίοις διωρισμένα. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ
νόμωι τῶι διὰ Μωσέως ἀποθανεῖν, ἵνα θεῶι ζήσωμεν, τῆι εἰς Χριστὸν προσκείμενοι πίστει.
ὅτε τοίνυν ἀποθνήισκομεν τῶι διὰ Μωσέως νόμωι, τὴν ἐν Χριστῶι προτιμῶντες δικαίωσιν, 20 P 188
πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός, δι' ὃν καταργεῖται νόμος, ὡς διαφερούσης αὐτοῦ τῆς πίστεως;
εἰ δὲ ἄνθρωπος ἦν ἁπλῶς ὁ Χριστός, πῶς ἂν ἐγένετο καὶ νόμου κρείττων ἡ πίστις ἡ
εἰς αὐτόν;

67 Ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐξ ἔργων Gal. 3, 5
νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; εἰ ὁ νόμος ὁ διὰ Μωσέως, καίτοι θεοῦ νόμος ὢν καὶ 25
λαληθεὶς δι' ἀγγέλων, οὐκ ἔχει τὴν τοῦ ἁγίου πνεύματος χορηγίαν οὔτε μὴν προυξένησε
τισὶ τὸ ἐνεργεῖν δύνασθαι τὰ παράδοξα, κερδαίνομεν δὲ διὰ τῆς πίστεως τῆς εἰς Χριστὸν
ἀμφότερα, πῶς οὐκ ἐν ἀμείνοσιν ἡ πίστις τοῦ παλαιοῦ νόμου; καὶ εἰ ἄνθρωπος ἦν ἁπλῶς
καθ' ἡμᾶς, πῶς θεῖον κατήργησε νόμον ἡ πίστις ἡ εἰς αὐτόν; καὶ εἰ ἐσμὲν ἐν ἀμείνοσιν
οἱ διὰ πίστεως μᾶλλον ἢ οἵπερ ἦσαν κατ' ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ, καθ' οὓς ἦν ὁ νόμος, πῶς 30
οὐ θεὸς ὁ Χριστός;

68 Πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα συγκλειό- Gal. 3, 23-27
μενοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι, ὥστε ὁ νόμος παιδαγω- PG 1245
γὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν. ἐλθούσης
δὲ τῆς πίστεως, οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγὸν ἐσμέν. πάντες γὰρ υἱοὶ θεοῦ 35
ἐστὲ διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῶι Ἰησοῦ. ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτί-
σθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε. Εἰ παιδαγωγὸς ἦν ὁ νόμος, οὐκ ἐφ' ἕτερον ἀνα-
φέρων πλὴν ὅτι μόνον ἐπὶ Χριστόν, καίτοι τῆς ἀληθοῦς θεογνωσίας διδάσκαλος ὤν, πῶς
οὐ θεὸς ὁ Χριστός; καὶ εἰ καταργεῖται ὁ νόμος διὰ τῆς πίστεως τῆς εἰς αὐτὸν καὶ τὸ τῆς
παιδαγωγίας αὐτῶι τέλος παραδίδωσιν ὡς εἰς τὸ ἄκρως ἀγαθὸν ἀναφέρων τοὺς παιδαγω- 40
γουμένους, τὸ δὲ εἰς λῆξιν ἀγαθὸν εἴη ἂν ἕτερον οὐδὲν παρά γε τὴν τῆς ἀληθοῦς θεογνω-

---

VS, D [= mn], A

3 ἑκὼν ὁ λόγος S 4/5 κατεπαίρονται S 7 εἰρημένων S 14 ἐμοῦ VA ἡμῶν SD δὴ scripsi δὲ VSDA τούτω SD 15 τέθειται V 16 τέθειται V 17 τῶι] τὸ S 18 ἔτι A ἐπὶ VSD διωρισμένα τοῖσ ἀρχαίοισ V τὸ] τῶ Sn 19 προκείμενοι S 20 ἀπεθνήσκομεν A 21 καταργῆται V 22 ἁπλῶς om. D 24 ἡμῖν V om. SD 25 ἐξ om. A 30/31 πῶς — Χριστός om. SD 32 δὲ τοῦ V 39 ὁ[2] A om. VSD 40 ἄκρον V

P 189 σίας εἴδησιν, πῶς ἂν ἐνδοιάσειέ τις ὅτι θεός ἐστι; βαπτιζόμενοι δὲ εἰς πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα πῶς εἰς Χριστὸν βεβαπτίσμεθα, εἴπερ ἐστὶν οὐχ υἱὸς ἀληθής, καίτοι τοῦ κατὰ φύσιν ἐνὸς ὄντος υἱοῦ; ἀλλὰ μὴν εἰς αὐτὸν βεβαπτίσμεθα· θεὸς οὖν ἄρα ἐστὶν ὡς υἱὸς εἷς καὶ κύριος εἷς, καθ' ἕνωσιν οἰκονομικὴν σαρκὸς γεγονότος τοῦ λόγου.

Gal.4,8.9 69 Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖς φύσει μὴ οὖσι θεοῖς, νυνὶ δὲ γνόντες θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα; Εἰ θεὸν ἐγνώκαμεν ὁμολογοῦντες Χριστὸν καὶ ἐγνῶσθαι φαμὲν ὑπὸ τοῦ θεοῦ, γνωσθέντες αὐτῶι, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός;

Gal. 6, 14 70 Ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῶι σταυρῶι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται κἀγὼ τῶι κόσμωι. Ὁ
cf. Ps. 94, 1 μακάριος ψάλλει Δαυίδ· καυχήσομαι ἐπὶ τῶι θεῶι τῶι σωτῆρί μου. ἔστι δὲ
Hab. 3, 18 σοφὸς καὶ ἁγιοπρεπὴς ὁ λόγος· οὐ γὰρ ἐν ἀνθρώπωι κατασεμνύνεσθαι χρὴ μᾶλλον ἡμᾶς, ἀλλ' ἐπὶ θεῶι. πῶς οὖν ὁ Παῦλος ἐν τῶι σταυρῶι τοῦ Χριστοῦ καυχᾶσθαί φησιν; ἔδει γὰρ μᾶλλον ἐπὶ θεῶι τοῦτο δρᾶν· σκοπὸς γὰρ οὗτος τοῖς ἄλλοις ἁγίοις. ἀλλὰ ὑπάρχων πνευματοφόρος ἐν θανάτωι Χριστοῦ καυχᾶσθαί φησιν. οἶδεν οὖν ἄρα θεὸν ὄντα καὶ ἀληθῆ καὶ δι' ἡμᾶς παθόντα σαρκί.

Ἐκ τῆς πρὸς Ἐφεσίους

71 Περὶ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός φησι· κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς
Eph. 1, 19-21 ἰσχύος αὐτοῦ ἣν ἐνήργηκεν ἐν τῶι Χριστῶι, ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ καθίσας ἐν δεξιᾶι αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζο-
P 190 μένου οὐ μόνον ἐν τῶι αἰῶνι τούτωι, ἀλλὰ καὶ ἐν τῶι μέλλοντι. Ἰδοὺ τὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν κεκάθικεν ὁ πατὴρ ἐν δεξιᾶι αὐτοῦ ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου. ἆρα οὖν συνεδρεύει τῆι ὑπὲρ πάντα φύσει καθ' ἡμᾶς νοούμενος ἄνθρωπος καὶ ἕτερον οὐδὲν ἤ, ὅπερ ἐστὶν ἀληθές,
PG 1248 ὡς θεὸς ἐνανθρωπήσας καὶ ὑπάρχων μὲν ὁμοούσιος τῶι πατρί, καθὸ πέφηνεν ἐξ αὐτοῦ, προσλαβὼν δὲ τὸ ἀνθρώπινον οἰκονομικῶς, ἵνα ἐν ταυτῶι νοῆται θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος ὁ αὐτὸς καὶ διὰ τοῦτο τῆι θείαι δόξηι κατεστεμμένος;

72 Διὸ μνημονεύετε ὅτι ποτὲ ὑμεῖς τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγόμενοι
Eph. 2, 11.12 ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου, ὅτι ἦτε τῶι καιρῶι ἐκείνωι χωρὶς Χριστοῦ, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες καὶ ἄθεοι ἐν τῶι κόσμωι. Εἰ Χριστὸν οὐκ ἔχοντα τὰ ἔθνη διετέλουν ἐν ἀθεότητι κατὰ τὸν κόσμον, ἐπειδὴ δὲ αὐτὸν ἐσχήκασιν, οὐ μεμενήκασιν ἄθεοι, πῶς ἄρα οὐ θεὸς ὁ Χριστός;

78 Τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν πατέρα, ἐξ οὗ πᾶσα
Eph. 3, 14-17 πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται, ἵνα δώηι ὑμῖν κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον, κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν. Τὸ Χριστὸς Ἰησοῦς ὄνομα, καθὸ πλειστάκις εἰρήκαμεν, ⟨ἐν⟩ ἀνθρω-

---

VS, D [= mn], A

3/4 ἐστὶν — σαρκὸς om. SD 5 εἰδότα S 6 γνῶντεσ V 8 τοῦ om. SD 11 τῶ om. S 14 τῶ θῶ D Χριστοῦ] κῦ SD 16 ὑπάρχει SD 18 om. SD 23 ἐν¹ om. SD ἰδοὺ δὴ SD 24 ἐν τῆ D 27 ὑπάρχει SD 32 χῦ VA θῦ SD 34 τὰ om. S 35 ἄθεα V ἆρα om. SD 38 οὐρανῶ SD ὑμῖν ex ἡμῖν corr. S 40 τῆς om. SD 41 ἡμῶν ex ὑμῶν corr. S ἐν addidi

πείαι μορφῆι τὸν ἐκ θεοῦ πεφηνότα λόγον σημαίνει πανταχοῦ. πῶς οὖν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν κατοικεῖ διὰ τῆς πίστεως, εἰ μὴ νοεῖται θεός, ἑνώσαντος ἑαυτῶι τὴν σάρκα τοῦ λόγου, ὃς καὶ θεικῶς ἐν ἡμῖν κατοικεῖ διὰ τοῦ πνεύματος; εἰ δὲ κοινὸς ἄνθρωπος ὁ Χριστὸς καὶ ἕτερος υἱὸς παρὰ τὸν φύσει καὶ μόνον, φημὶ δὴ τὸν ἐκ θεοῦ, τίς ὁ ἐν ἡμῖν P 191
κατοικῶν; ἢ πῶς ἀνθρώποις διὰ πίστεως ἐνοικίζεται; καίτοι λέγοντος Ἰωάννου σαφῶς 5
περὶ τοῦ θεοῦ· ἐν τούτωι ἐγνώκαμεν ὅτι ἐν ἡμῖν ἐστιν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος 1 Ioh. 4, 13
αὐτοῦ ἔδωκεν ἡμῖν.

Ἐκ τῆς πρὸς Φιλιππησίους

74 Περὶ τῶν ἐν νόμωι καυχημάτων φησίν· ἅτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἥγημαι Phil. 3, 7. 8
διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν. ἀλλὰ μὲν οὖν γε ἡγοῦμαι τὰ πάντα ζημίαν εἶναι 10
διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, δι' ὃν τὰ
πάντα ἐζημιώθην καὶ ἡγοῦμαι σκύβαλα εἶναι, ἵνα Χριστὸν κερδήσω. Διὰ
τί ζημία καὶ σκύβαλα ἐν νόμωι; τί δὲ καὶ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ; καίτοι
θεὸν τὸν φύσει καὶ ἀληθινὸν ὁ διὰ Μωσέως νόμος τοῖς ἀρχαιοτέροις ἐκήρυττεν, οἱ δὲ τῆς
νέας διαθήκης μυσταγωγοὶ Χριστὸν τῶι κόσμωι κατηγγέλκασιν. ἀλλ' εἴπερ ἐστὶν ἄν- 15
θρωπος καθ' ἡμᾶς, αὐτὸ δὴ τοῦτο κοινός, οὐχ ἑνώσει τῆι καθ' ὑπόστασιν, τῆι πρός γε
φημὶ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, θεὸς εἶναι πεπιστευμένος, πῶς ὑπερέξει τῆς νομικῆς πίστεως ἡ
κατ' αὐτόν;

Ἐκ τῆς πρὸς Κολασσαεῖς

75 Νῦν χαίρω, φησίν, ἐν τοῖς παθήμασί μου ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ἀνταναπληρῶ Col. 1, 24-28
PG 1249
τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῆι σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώ-
ματος αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἡ ἐκκλησία, ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος κατὰ τὴν
οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ, τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν
γενεῶν, νυνὶ δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνω- 25
ρίσαι τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅς
ἐστι Χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης, ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν. Πῶς P 192
κέκρυπται τὸ μυστήριον ἢ πῶς ὅλως ἐστὶ λόγος θεοῦ, ποῖος δὲ πλοῦτος δόξης ἔνεστιν
αὐτῶι, εἴπερ ἐστὶ κοινὸς ἄνθρωπος καθ' ἡμᾶς ὁ Χριστός; οὐδὲν γὰρ μέγα ἐστίν, ἀλλ' οὐδὲ
ἀξιόλογον τὸ μυστήριον, εἰ μὴ ὡς θεῶι πρόσιμεν τῶι Χριστῶι καὶ συνίεμεν ὅτι θεὸς ὢν 30
ὁ λόγος καὶ ἐν ἰσότητι καὶ μορφῆι τοῦ πατρὸς καθῆκεν ἑαυτὸν εἰς κένωσιν, γενόμενος
ἄνθρωπος καὶ μεμενηκὼς ὅπερ ἦν· πλούσιον γὰρ οὕτω καὶ ἐν δόξηι πολλῆι νοεῖται τὸ
μυστήριον.

76 Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον, ἐν αὐτῶι περιπα- Col. 2, 6. 7
τεῖτε, ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῶι καὶ βεβαιούμενοι ἐν 35
πίστει. Πῶς οὖν παρελάβομεν τὸν Χριστόν, διδάξει λέγων ὁ σοφὸς Ἰωάννης· καὶ ὁ Ioh. 1, 14
λόγος σὰρξ ἐγένετο. ἀλλ' οὐ πέπαυται τοῦ εἶναι λόγος, καὶ εἰ γέγονε σάρξ· συνε-
δρεύει γὰρ καὶ οὕτω τῶι ἰδίωι πατρὶ καὶ κύριος τῆς δόξης ὁ ἐσταυρωμένος ὠνόμασται. 1 Cor. 2, 8

VS, D [= mn], A

1 θῡ πρσ̄ D 3 ὑμῖν SD 4 δὴ om. SD υμῖν VS 6 ὑμῖν SD 10 γε om. SD 11 ῑ̄ῡ χ̄ῡ D τὰ om. SD 12 ἐζημιώθη S εἶναι ἵνα] ἐν νόμω εἶναι V 13 καὶ²] κατὰ SD 15 ἐπείπερ SD 16 ἡμᾶς om V 19 κολασσαεῖσ S 22 διάκονοσ ἐγὼ A 23 πληρῶσαι om. A 26 τοῦ μυστηρίου τῆσ δόξησ SD τούτου] αὐτοῦ D 28 ὅλοσ ἐστὶ SD ἐστὶν ὅλωσ V ὁ πλοῦτοσ τῆσ δόξησ V ἐστὶν D 29 οὐδὲ VS 30 προσιέμεν V 32 ἐν om. SD 34 ἵν̄ χ̄ν̄ SD 35/36 ἐν πίστει om. SD 36 παρέλαβε A διδάσκει D 38 καὶ¹ om. A

77 Τῇι προσευχῇι προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇι ἐν εὐχα-
Col. 4, 2-4 ριστίαι, προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξηι ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ, δι' ὃ καὶ δέδεμαι, ἵνα φανερώσω αὐτὸ ὡς δεῖ με λαλῆσαι. Εἰ μὴ θεὸς ὁ Χριστός, ἄνθρωπος δὲ θείαι χάριτι τετιμημένος, οὐδὲν ἔχει βαθὺ τὸ ἐπ' αὐτῶι μυστήριον. ποίας οὖν ἐδεῖτο θύρας εἰς τὸ φανεροῦν αὐτὸ καὶ καθὼς ἔδει, λαλῆσαι; μέγα γὰρ οὐδὲν ἦ χαλεπὸν τὸ περὶ ἀνθρώπου λέγειν ὡς εἴη κατὰ φύσιν ἄνθρωπος. εἰ δὲ ἄνθρωπος γεγονὼς ὁ ἐκ θεοῦ κηρύττεται
P 193 λόγος, χρεία δὴ πάντως θεοῦ τοῦ καὶ θύραν ἀνοίγοντος καὶ διδόντος λαλῆσαι τὸ μυστήριον καθ' ὃν προσήκει τρόπον.

Ἐκ τῆς πρὸς Ἑβραίους

78 Ὅταν δὲ εἰσαγάγηι τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ
Hebr. 1, 6 προσκυνησάτωσαν αὐτῶι πάντες ἄγγελοι θεοῦ. Μονογενὴς κατὰ φύσιν ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς ὠνόμασται λόγος, ὅτι μόνος ἐκ μόνου γεγέννηται τοῦ πατρός· εἴρηται δὲ
PG 1252 καὶ πρωτότοκος, ὅτε καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκουμένην ἄνθρωπος γεγονὼς καὶ μέρος αὐτῆς. πλὴν καὶ οὕτω προσκυνεῖται παρὰ τῶν ἁγίων ἀγγέλων, ἀνακειμένου τε καὶ πρέποντος μόνωι θεῶι τοῦ καὶ προσκυνεῖσθαι δεῖν. πῶς οὖν οὐ θεὸς ὁ Χριστὸς ὁ καὶ ἐν οὐρανῶι προσκυνούμενος;

79 Καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει· ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ
Hebr. 1, 7-9 πνεύματα καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα· πρὸς δὲ τὸν υἱόν· ὁ θρόνος σου, ὁ θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, καί· ἡ ῥάβδος τῆς εὐθύτητός σου ῥάβδος τῆς βασιλείας σου. ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀδικίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισε σέ, ὁ θεός, ὁ θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου. Εἰ ποιητὴς ἀγγέλων ἐστὶν ὁ θρόνον ἔχων εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, ἀγαπήσας τε δικαιοσύνην καὶ μεμισηκὼς ἀδικίαν καὶ διὰ τοῦτο κεχρίσθαι λεγόμενος τῶι ἐλαίωι τῆς ἀγαλλιάσεως παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, τί δὴ ἄρα φαμὲν εἰς ἐννοίας ἐρχόμενοι τὰς ἐπ' αὐτῶι; εἰ γὰρ ποιεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα καὶ θρόνον ἔχει θεότητος, τίνα τρόπον χρίεται τῶι ἐλαίωι τῆς ἀγαλλιάσεως; οὐκοῦν κτίζει μὲν ὡς θεὸς ἀγγέλους, χρίεται δὲ ὡς ἄνθρωπος, οὐκ εἰς τὴν τῆς θεότητος φύσιν, ἀλλ' εἰς τὸ τῆς οἰκο-
P 194 νομίας εὐτεχνὲς ἐρχομένου τοῦ χρίσματος. θεὸς ἄρα καὶ ἄνθρωπος ὁ Χριστός, θεὸς μὲν τῆι φύσει, ἄνθρωπος δὲ καθ' ἡμᾶς ὁ αὐτὸς οἰκονομικῶς, ὅτε γέγονεν ἐκ γυναικὸς κατὰ σάρκα.

80 Βλέπετε, ἀδελφοί, μή ποτέ ἐστιν ἔν τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπι-
Hebr. 3, 12 στίας ἐν τῶι ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ ζῶντος. Εἰ ἀρνούμενοι τὸν Χριστὸν ἀφιστάμεθα θεοῦ ζῶντος καὶ ἀληθινοῦ, ἐμμένοντες δὲ τῆι εἰς αὐτὸν πίστει κατ' οὐδένα τρόπον ποιούμεθα τὴν ἀποστασίαν, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός;

81 Εἰ γὰρ τὸ αἷμα ταύρων καὶ τράγων καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα
ebr.9,13 14 τοὺς κεκοινωμένους ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα, πόσωι

25—29 adfert Feyr 159 τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· τί δή — χρίσματος

VS, D [= mn], A

3 δέδεμμαι A 5 οὐδὲ SD 6 φανερῶσ V 7 εἴη VA εἰ SD 8 δήπου SD 11 καὶ om. S 13 γεγένηται Sn, corr. n 14 καὶ[2] om. SD αὐτοῦ SD 19 υἱόν] θν̄ A 20 καί om. D ἡ ῥάβδοσ VSA ῥᾶβδοσ D τῆς om. D 20/21 εὐθύτητοσ VS δυνάμεωσ D βασιλείασ A 21 σου om. D ἡ ῥᾶβδοσ D τῆσ βασιλείασ VSD εὐθύτητοσ A σου om. SA 23 θρόνων VS 24 ἀνομίαν SD 25 λεγόμενον S θεοῦ] θείου S δή om. SD 29 ἐντεχνὲσ D 30 ὁ αὐτὸς om. D 34 θῦ m. rec. in mg. add. S

μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος ἁγίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντι; Εἰ μὴ θεὸς ἀληθής ἐστιν ὁ Χριστός, τίς ἡ ὄνησις ἡ διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ; ἢ πῶς ἡμῶν καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων; αἷμα γὰρ ἀνθρώπου κοινοῦ τί πλέον ἔχει παρὰ τὸ αἷμα τῶν τράγων; ἀλλ' οὐδὲν ὅλως πλὴν ὅτι δὴ μόνον τὸ μέν ἐστιν ἀλόγου ζώιου, τὸ δὲ λογικοῦ. ἐπειδὴ δὲ ὁ ἐκ θεοῦ κατὰ φύσιν, σάρκα λαβών, ἔθηκεν ὑπὲρ πάντων τὸ ἴδιον αἷμα, ταύτηι τοι καὶ καθαρίζειν δύναται τοὺς πιστεύοντας εἰς αὐτὸν καὶ νεκρῶν ἔργων ἀπαλλάττειν καὶ προσάγειν εἰς λατρείαν τῶι θεῶι.

82 Ἀθετήσας τις νόμον Μωυσέως χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνήισκει. πόσωι δοκεῖτε χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσας καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας, ἐν ᾧι ἡγιάσθη; Ὁ θεῖον ὑβρίσας νόμον ἢ γοῦν ἀθετήσας οὐκ ἴσον ἔχει τὸ ἔγκλημα τῶι εἰς ἄνθρωπον ἡμαρτηκότι, ἀλλὰ πολὺ φορτικώτερον. καὶ γοῦν ὁ μὲν νόμον παραβεβηκὼς ὑπὸ τὴν τοῦ θανάτου πέπτωκε δίκην, ὁ δὲ εἰς ἄνθρωπον πεπλημμεληκὼς εἴη ἂν καὶ συγγνώμης ἄξιος. πῶς οὖν ἐν χείρονι δίκηι τοῦ πλημμελοῦντος εἰς τὸν Μωσέως νόμον ὁ κοινὸν ἡγησάμενος τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ; ἀλλὰ μὴν ἐν χείρονι, καὶ σφόδρα εἰκότως. οὐκ ἄρα κοινὸν τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ· θεὸς γὰρ ἦν ὁ λόγος γενόμενος σάρξ. Hebr. 10, 28. 29 PG 1253 P 195 19

83 Βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἐξέφυγον ἐπὶ τῆς γῆς παραιτησάμενοι τὸν χρηματίζοντα, πολλῶι μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι, οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσε τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται λέγων· ἔτι ἅπαξ ἐγὼ σείσω οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. Τίς ὁ χρηματίσας ἐπὶ γῆς, ὃν παραιτησάμενοι κεκινδυνεύκασιν οἱ τῶν Ἰουδαίων πατέρες, ἢ δηλονότι Μωυσῆς; ἀλλ' οὐκ ἐκ γῆς ὁ Χριστός, ἐξ οὐρανῶν δὲ μᾶλλον. ὁ γὰρ ἄνωθεν καὶ ἐκ πατρὸς θεὸς λόγος ἄνθρωπος γέγονε καὶ θεός. χείρων οὖν ἡ δίκη τοῖς αὐτὸν ἀποστρεφομένοις, καὶ μάλα εἰκότως. ὡς γὰρ ὁ σοφός φησιν Ἰωάννης, ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ, τουτέστιν ἀνθρώπινα· ὁ δὲ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν, ὡς θεὸς δηλονότι. τοῦτο δὲ ἦν τε καὶ ἔστι Χριστός. Hebr. 12, 25. 26 Ioh. 3, 31

84 Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. Τὸν ἐκ θεοῦ φύντα λόγον τότε κεκλημένον εὑρήσομεν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅτε γέγονεν ἐκ γυναικός. πῶς οὖν ὁ χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας; ἑνώσει δηλονότι τῆι πρὸς τὸν ἐκ θεοῦ λόγον εἰς υἱὸν ἕνα νοουμένηι τῆς ἀναληφθείσης παρ' αὐτοῦ σαρκός· οὕτω γὰρ τὸ ἄτρεπτον τοῦ λόγου κατὰ φύσιν μενεῖ πάλιν αὐτῶι, νοουμένωι καὶ μετὰ σαρκός. 30 Hebr. 13, 8

Ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον P 196

85 Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ κατ' ἐπιταγὴν θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν Τιμοθέωι γνησίωι τέκνωι ἐν πίστει. Τὸ τοῦ σωτῆρος ὄνομα πρέποι ἂν μᾶλλον οὐχ ἑτέρωι κυρίως τε καὶ ἀληθῶς πλὴν ὅτι δὴ μόνωι τῶι κατὰ φύσιν ὄντι θεῶι. οὕτω καὶ νῦν αὐτὸν ὠνόμασεν ὁ μυσταγωγός. ἀλλ' ἐστὶ σωτὴρ καὶ ὁ κύριος 1 Tim. 1, 1

VS, D [= mn], A

2 ἡμῶν D 4 καθαριεῖ ἡμῶν A 5 τί τὸ V 6 δὴ μόνον scripsi μὴ μόνον SD μόνον A om. V 10 μωυσέοσ VA μωσέωσ D 11 πῶσ D δοκεῖται VS χείρωνοσ S 13 ἐνυβρίσασ VA ἀτιμάσασ SD 16 οὖν] οὐκ V 18 μάλα superscr. σφόδρα V 22 ὑμεῖσ V τὸν] τῶν S 24 τῆσ γῆσ D 25 μωσῆσ SD 26 ἐκ τοῦ V 29 θεὸς om. SD τε om. SD 31 γέγονεν ἄνθρωποσ SD 32 οὖν om. SD 33 νοουμένηι scripsi νοουμένησ VSDA 37 ὄνομα om. D πρέπει V 39 δὴ om. SD

ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός· ὠνόμασται γὰρ Ἰησοῦς καὶ τὴν τοῦ ὀνόματος δύναμιν ἢ γοῦν
Mt. 1, 21 ἑρμηνείαν σαφῆ καθιστὰς ὁ μακάριος ἄγγελος ἔφασκε· καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ
PG 1256 Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.
1 Tim. 4, 10 θεὸς οὖν ἄρα ὁ Χριστός, εἴπερ ἐστὶ σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων καθά φησιν ὁ
θεσπέσιος Παῦλος.

Ἐκ τῆς πρὸς Τίτον

86 Ἐπέφανη γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις, παι-
Tit. 2, 11-14 δεύουσα ἡμᾶς ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας
σωφρόνως καὶ ἐπιεικῶς ζήσωμεν ἐν τῷι νῦν αἰῶνι, προσδεχόμενοι τὴν
μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς
ἀπὸ πάσης ἀνομίας καὶ καθαρίσηι ἑαυτῷι λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν κα-
λῶν ἔργων. Ποία χάρις ἐπέφανεν ἡμῖν ἢ ποίου θεοῦ, καίτοι λεγομένη σωτήριος εἶναι
Ps. 117, 27 πᾶσιν ἀνθρώποις; ἀλλ' ἐστὶ δῆλον ὅτι θεὸς ὢν κύριος ἐπέφανεν ἡμῖν κατὰ τὸν
μακάριον Δαυίδ. αὐτοῦ τὴν ἐξ οὐρανῶν ἐπιφάνειαν τῆς δόξης προσδεχόμεθα καὶ αὐτός
ἐστιν ὁ μέγας θεὸς καὶ σωτὴρ ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστός, ὃς δέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν,
P 197 ἵνα πάσης ἁμαρτίας ἀπαλλάξας ἑαυτῷι παραστήσηι γνησίους προσκυνητάς. εἶτα τίς ὁ
λέγων οὐκ εἶναι θεὸν ἀληθῆ τὸν Ἐμμανουήλ, τοῦ μακαρίου Παύλου περὶ αὐτοῦ λέγοντος
τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ;

Ἐκ τῶν καθολικῶν

Τῆς Ἰακώβου ἐπιστολῆς ὅτι θεὸς ὁ Χριστός

87 Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί· πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν
Iac. 1, 16. 17 δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστι, καταβαῖνον ἐκ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων.
〈Εἰ ἐκ μόνου τοῦ πατρὸς τῶν φώτων〉 πᾶσα δόσις ἀγαθή, ἀγαθὴ δὲ δόσις τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
καὶ τὸ δύνασθαι πληροῦν ἐν αὐτῷι τὰς θεοσημίας, εἶτα τοῖς ἁγίοις χαρίζεται τὸ πνεῦμα Χρι-
στὸς καὶ μὴν καὶ τὸ δύνασθαι πληροῦν τὰ παράδοξα, πῶς οὐκ ἂν εἴη θεὸς ἀληθινὸς ὁ Χριστός;
Iac. 4, 7 88 Ὑποτάγητε οὖν τῷι θεῷι, ἀντίστητε τῷι διαβόλωι, καὶ φεύξεται ἀφ'
ὑμῶν. Ἰδοὺ σαφῶς ἐν τούτοις ὑποτάττεσθαι δεῖν ἡμᾶς ἔφη τῷι θεῷι. φησὶ δὲ
Mt. 11, 29 Χριστός ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς. ὅτε τοίνυν οἱ τὸν ζυγὸν αἴροντες
τὸν αὐτοῦ οὐχ ἑτέρωι τινὶ παρὰ τὸν θεὸν ὑποτάττονται, πῶς οὐκ ἂν εἴη θεός;

Ἐκ τῆς Πέτρου ἐπιστολῆς

89 Πέτρος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ κλητοῖς παρεπιδήμοις διασπορᾶς
1 Petr. 1, 1. 2 Πόντου Γαλατίας Ἀσίας καὶ Βιθυνίας κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρὸς ἐν
ἁγιασμῷι πνεύματος εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ·
P 198 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη. Ἰδοὺ κατὰ πρόγνωσιν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς
PG 1257 ἀπόστολον ἑαυτὸν ὠνόμασε τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἀποστολῆς τὸν τρόπον ἡμῖν ἐξηγούμενος
ἐν ἁγιασμῷι πνεύματος εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ πεπρᾶχθαι
φησιν αὐτήν. ὅτε τοίνυν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτὸν ἁγιαζόμεθα παρὰ τοῦ πνεύματος,

---

20—p. 85, 14 Tim. arm. p. 300—302

VS, D [= mn], A

1 ὁ χ̄ς̄ A 4 ὁ om. SD 10 τῆς δόξης om. D 14 καὶ ἐπέφανεν SD 16 ῑς̄ χ̄ς̄ SD 20 τῆσ καθολικῆσ A 21 τῆς] τοῦ A 24 Εἰ — φώτων Tim. om. VSDA δόσισ ἐστὶν VS 25 θεοσημείασ S εἶτα εἰ VA 27 θεῷι] κ̄ω̄ SD 27—29 καὶ φεύξεται — Χριστός om. SD 30 αὐτοῦ Tim. αὐτὸν VSDA 35 τοῦ om. V καὶ om. V Tim. 36 τρόπον] πρόδρομον A 38 π̄ρ̄σ̄ V

ραντίζει δὲ ἡμᾶς καὶ τῶι αἵματι αὐτοῦ πρὸς ἀποκάθαρσιν, πῶς οὐκ ἂν νοοῖτο θεὸς ὁ ἁγιάζων μὲν ἰδίωι πνεύματι, καθαρίζων δὲ καὶ τῶι αἵματι τοὺς πιστεύοντας; θεὸς γὰρ ἦν ἐν σαρκί.

90 Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζῶσαν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς. Εἰ θεὸς ἡμᾶς ἀνεγέννησεν εἰς ἐλπίδα ζῶσαν καὶ μένουσαν, πέπραχε δὲ τοῦτο διὰ τῆς ἰδίας ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως ὁ Χριστός, πῶς οὐκ ἂν εἴη θεός; 1 Petr. 1, 3. 4 5

91 Περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν, φησί, καὶ ἐξηρεύνησαν προφῆται οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες, ἐρευνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ. Ἰδοὺ δὴ πάλιν ἐν τούτοις Χριστοῦ τὸ ἅγιον εἴρηται πνεῦμα, καίτοι θεοῦ ὄν. θεὸς οὖν ἄρα Χριστὸς ὡς ἴδιον ἔχων τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. 1 Petr. 1, 10. 11 11 15

Ἐκ τῆς Πέτρου ⟨δευτέρας⟩ ἐπιστολῆς

92 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται, ὡς καὶ ἐν ἡμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἱρέσεις ἀπωλείας καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι. Ἠγοράσμεθα γὰρ τιμῆς, οὐ φθαρτοῖς ἀργυρίωι ἢ χρυσίωι, ἀλλὰ τῶι τιμίωι αἵματι τοῦ Χριστοῦ. ἐσμὲν οὖν ἄρα τοῦ πριαμένου, καίτοι θεῶι δουλεύοντες ζῶντι καὶ ἀληθινῶι. εἶτα πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός, ὃν καὶ δεσπότην ἐπεγραψάμεθα ζῶντά τε οἴδαμεν καὶ ἀληθινὸν ⟨θεόν⟩; 2 Petr. 2, 1 P 199 1 Cor. 6, 20 1 Petr. 1, 18. 19 20

⟨Ἐκ τῆς Ἰωάννου ἐπιστολῆς⟩

93 Καὶ οἴδαμεν ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἥκει καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκωμεν τὸν ἀληθινὸν θεόν, καὶ ἐσμὲν ἐν τῶι ἀληθινῶι, ἐν τῶι υἱῶι αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῶι. οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ ζωὴ αἰώνιος. Ἰησοῦς Χριστὸς οὐ γυμνὸς καὶ καθ' ἑαυτὸν καὶ ἔξω σαρκὸς ὁ ἐκ τοῦ θεοῦ πατρὸς νοεῖται λόγος, ἀλλ' ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος, τότε καὶ ὠνόμασται Χριστὸς Ἰησοῦς. ὅτε τοίνυν αὐτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ ἡ ζωὴ ἡ αἰώνιος, τίς τῶν ἕτερα φρονούντων ἀνέξεται; 1 Ioh. 5, 20 25

Ἐκ τῆς Ἰούδα ἐπιστολῆς

94 Πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος τοῦ γράφειν ὑμῖν περὶ τῆς κοινῆς ἡμῶν σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῆι ἅπαξ παραδοθείσηι τοῖς ἁγίοις πίστει. παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι οἱ καὶ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρίμα ἀσεβεῖς τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν χάριν μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν καὶ τὸν μόνον δεσπότην καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι. Κατὰ τίνα τρόπον ἀρνήσεταί τις τῶν ἅπαξ πεπιστευκότων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστόν, καίτοι παρεδεξάμεθα τὸν τῆς ἐνανθρωπήσεως λόγον; ἀλλ' εἰ φαμὲν ὅτι ἕτερος μέν ἐστιν υἱὸς ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς Iud. 3. 4 31 PG 1260 35

15—21 Tim. arm. p. 303; 23—p. 86, 4 ibid. p. 305. 306

VS, D [= mn], A

2 πιστεύσανταϲ V 5 ἔλεοϲ αὐτοῦ SD ζωῆϲ V 6/7 ἀμάραντον καὶ ἀμίαντον D ἀνεγέννησεν Tim. ἐγέννησεν VSDA 10 οἱ] ἡ S 11 ἡμᾶϲ VD τίναϲ SD 13 θῦ ὂν VA θεῖον SD θεῖον ὄν Tim. 15 δευτέρας Tim. om. VSDA 16 προφῆται ψευδοπροφῆται ἐν τῶι λαῶι Tim ὑμῖν D 17 παρεισάγουσιν SD 18 φθαρτῆϲ S 21 τε] δὲ A θεόν Tim. om. VSDA 22 om. VSDA 23 ἔδωκεν SD 24 μόνον καὶ ἀληθινόν V 26 σαρκὸϲ VA Tim. πρ̄ϲ SD 27 καὶ om. SD 28 ὁ om. V ἡ[1] om. V 31 ἔχον n ἔχων m 33 καὶ om. SD τοῦτο om. A 34 μετατίθενται S ἀσέβειαν V καὶ[2] om. D 36 ἰ̄ν χ̄ν SD 37 ἕτερος om. V υἱὸς] ὁ υἱὸϲ S om. D

P 200 λόγος, ἕτερος δὲ κατ' ἰδίαν ὁ ἐκ γυναικός, ἠρνησάμεθα τὸν μόνον δεσπότην. εἷς γὰρ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς καθ' ἕνωσιν οἰκονομικήν, τὴν πρός γε φημὶ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, εἰς τὴν τῆς θεότητος δόξαν ἀναφοιτώσης αὐτοῦ τῆς σαρκός. εἷς οὖν ἄρα Χριστὸς καὶ υἱός· ἔσται γὰρ οὕτω τῶν ὅλων δεσπότης.

Ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου ὅτι θεὸς ὁ Χριστός

95 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη
Mt. 1, 20. 21 αὐτῷ λέγων· Ἰωσὴφ υἱὸς Δαυίδ, μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου. τέξεται δὲ υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Δύο κατὰ ταυτὸ τίθησι τὰ θεοπρεπῆ καὶ οὐκ ἀνθρωπείαι πρέποντα φύσει. τοῦ γὰρ τεχθέντος ἐκ τῆς Μαριὰμ ἴδιον ἔφη λαὸν τοὺς δι' αὐτοῦ σεσωσμένους καὶ μὴν ὅτι καὶ ἁμαρτιῶν αὐτοὺς αὐτὸς ἀπαλλάξει. θεοῦ δὲ τὰ πάντα καὶ πρέποι ἂν αὐτῷ καὶ μόνῳ τὸ ἀπαλλάττειν ἁμαρτιῶν δύνασθαι τοὺς ἡμαρτηκότας. θεὸς οὖν ἄρα ἐστὶν ὁ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγεννημένος, οὗ καὶ ἴδιος ἐσμὲν λαός, καὶ ἁμαρτιῶν δὲ ἡμᾶς ἀπήλλαξεν ὡς ἔχων καὶ τούτου τὴν ἐξουσίαν.

Mt. 2, 1 **96** Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας. Ἐν Βηθλεὲμ γεγέννηται τῆς Ἰουδαίας ὁ ἐκ ῥίζης Ἰεσσαί, φησὶ δὲ περὶ αὐτοῦ δι' ἑνὸς τῶν προφητῶν
Mich. 5, 2 ὁ θεὸς καὶ πατήρ· καὶ σὺ Βηθλεὲμ οἶκος τοῦ Ἐφραθᾶ, μὴ ὀλιγοστὸς εἶ τοῦ εἶναι ἐν χιλιάσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γάρ μοι ἐξελεύσεται τοῦ εἶναι εἰς ἄρχοντα
P 201 ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ αἱ ἔξοδοι αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἐξ ἡμερῶν αἰῶνος. πῶς οὖν ὁ γεγεννημένος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ἀπ' ἀρχῆς αἰῶνος τὰς ἐξόδους ἔχειν λέγεται, τουτέστι τῆς ὑπάρξεως τὴν ἀρχήν, καίτοι γεννηθεὶς ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς; θεὸς οὖν ἄρα Χριστὸς καὶ πρέποι ἂν αὐτῷ τὸ τοῦ θεοῦ λόγου πρεσβύτατον. θεὸς γὰρ ἦν, δι' ἡμᾶς σαρκικὴν ὑπομείνας γέννησιν τὴν ἐκ γυναικός.

97 Ἐγὼ μὲν γὰρ ὑμᾶς ὕδατι βαπτίζω, φησίν, εἰς μετάνοιαν, ὁ δὲ ὀπίσω
Mt. 3, 11. 12 μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μού ἐστιν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι. αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί· οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ. Οὐκ ἀνθρωπότητος ἔργον εἶναι φαμὲν τὸ βαπτίζειν ἐν ἁγίῳ πνεύματι, ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἅλω τὴν νοητήν, του-
PG 1261 τέστι τοὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ἰδίαν εἶναι φαμὲν ἀνθρώπου. θεοῦ γὰρ τὰ πάντα ἐστὶ καὶ αὐτῷ καὶ μόνῳ πρέπει τὸ ἐν ἁγίῳ πνεύματι βαπτίζειν δύνασθαι τοὺς πιστεύοντας. ἐνήργηκε δὲ τοῦτο Χριστὸς ὁ μετὰ Ἰωάννην ἐρχόμενος κατὰ σάρκα ἤτοι τὸν τῆς σαρκὸς χρόνον, αὐτὸς δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ἅλω καθαρίζει. θεὸς οὖν ἄρα ἐστὶν ἀληθής.

98 Καὶ ἰδοὺ λεπρὸς προσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέγων· κύριε, ἐὰν
Mt. 8, 2. 3 θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ λέγων· θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. Τὸ ἐνεργεῖν δύνασθαι θεοπρεπῶς οὐκ ἴδιον ἀνθρώπου, αὐτῇ δὲ μᾶλλον ἔποιτο ἂν καὶ μόνῃ

6—p. 89, 8 Timoth. arm. p. 284—289

VS, D [= mn], A

7 φοβηθεὶσ V μαρίαν SD 10 κατ' αὐτὸ SD τὰ om. A 11 μαρίασ D 14 γεγενημένοσ SA 16 ἐμ S 17 γεγένηται S 18 ἐσφραθᾶ V εὐφρανθᾶ Sn εὐφραθᾶ m οὐκ A 19 σε ἐν SA 21 γεγενημένοσ S 23 πρέπει ἂν S πρέπει V 24 δι' ἡμᾶσ om. SD γένεσιν S 25 ἐν ὕδατι V 28 αὐτοῦ om. D 29 φαμὲν τὸ βαπτίζειν εἶναι V ἅλωνα D 31 αὐτῷ μόνῳ SD τὸ] τῷ V 32 τῆς om. A 37 ἔποιτο Pusey ex Euthymio Zigabeno, Tim. ἐποιεῖτο VSDA

τῆι πάντων ἐπέκεινα φύσει. ἐνεργεῖ δὲ οὕτω Χριστός· οὐκ ἄρα ψιλὸς ἄνθρωπος καθ' ἡμᾶς, θεὸς δὲ μᾶλλον ἐν ἀνθρωπείαι μορφῆι. οὕτω νοήσεις καὶ ἐπὶ τῆς Πέτρου πενθερᾶς κἂν ⟨εἰ⟩ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτιμῶν ὁρῶιτο θαλάσσηι τε καὶ ὕδασιν, ὅθεν καὶ οἱ θεσπέσιοι μαθηταὶ καὶ θάλασσαν καὶ ἀνέμους ὑποκειμένους ὁρῶντες τεθαυμάκασι λέγοντες· ποταπός ἐστιν οὗτος; οὐ γὰρ ἦν ἀνθρώπου ψιλοῦ τὸ τοιάδε δύνασθαι δρᾶν. θεὸς οὖν ἄρα κατὰ ταυτὸν καὶ ἄνθρωπος ὁ Χριστός. P 202 Mt. 8, 14 Mt. 8, 26 Mt. 8, 27

99 Οἱ δὲ δαίμονες, φησί, παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες· εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἀπόστειλον ἡμᾶς εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑπάγετε. Τὸ προνοεῖν τῶν ὅλων καὶ σώιζειν αὐτὰ τίνος ἂν εἴη πλὴν ὅτι μόνου τοῦ κατὰ φύσιν ὄντος θεοῦ; οὕτω καὶ ὁ σωτὴρ ἔφασκεν· οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλοῦνται; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ἡμῶν τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσίν. ἰδοὺ τοιγαροῦν τοσαύτην τῶν ὄντων πρόνοιαν ἐποιεῖτο Χριστός, ὡς μὴ ἐξεῖναι τοῖς ἀκαθάρτοις δαίμοσι μηδὲ χοίρων ἀγέλης ἔχειν τὴν ἐξουσίαν. παρακληθεὶς οὖν ἐπέτρεψε μόλις, οὐκ ἐκείνοις πληρῶν τὴν αἴτησιν, ἀλλ' ἵνα ἡμᾶς ἀναπείσηι φρονεῖν ὅτι προνοεῖται τῶν ὅλων ὡς θεός. εἶτα πῶς οὐ θεὸς ὁ θεοπρεπῆ τὴν ἐξουσίαν καὶ τὸ κατὰ πάντων κράτος ἀνημμένος καὶ σώιζων ὡς ἴδια τὰ δι' αὐτοῦ γεγονότα; Mt. 8, 31. 32 Mt. 10, 29. 30

100 Τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι. δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐκβάληι ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν κατὰ πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. Οἶδεν ὄντα τοῦ θερισμοῦ κύριον τὸν τῶν ὅλων θεόν· αὐτοῦ γὰρ ἡ ἄλως ἡ νοητή, τουτέστιν ἡ ἀνθρωπότης· αὐτοῦ καὶ ὁ θερισμός. ἀλλ' ἰδοὺ δεηθῆναι προστάξας τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ἑαυτὸν εὐθὺς ἀπέδειξεν ὄντα τοῦτο, ἐκβαλὼν τοὺς ἐργάτας, τουτέστι τοὺς ἁγίους ἀποστόλους, οἷς καὶ δέδωκεν ἐξουσίαν κατὰ πνευμάτων ἀκαθάρτων ὡς θεός. οὐ γὰρ ἐστι τῶν τῆς ἀνθρωπότητος μέτρων τὸ διδόναι τισὶ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου τὴν ἐνέργειαν, δέδωκε δὲ Χριστός. εἶτα πῶς οὐ φύσει τε καὶ ἀληθῶς ἐστι θεός, εἰ καὶ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος; Mt. 9, 37. 10, 1 P 203 PG 1264

101 Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῶι ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ὅστις δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι κἀγὼ αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Πολλοὶ κέκληνται τῶν ἁγίων πρὸς τὴν τοῦ μαρτυρίου δόξαν καὶ τετελείωνται διὰ παθημάτων καὶ θανάτου, Χριστὸν ὁμολογηκότες. ἆρ' οὖν ἐστεφάνωνται διαβεβαιούμενοι καὶ λέγοντες ἄνθρωπον εἶναι κοινὸν αὐτὸν ἢ μᾶλλον ὡς θεὸν ταῖς ὁμολογίαις τετιμηκότες; ἀλλ' ἐστὶ δῆλον. οἱ γὰρ τοῦτο ἀρνησάμενοι καὶ τῆς τοῦ μαρτυρίου δόξης ἀπώλισθον καὶ αὐτὸν εὑρήσουσιν ἐν ἡμέραι κρίσεως ἀρνούμενον αὐτοὺς τὸν Χριστόν. εἶτα πῶς οὐ θεὸς ὁ τῆι τοῦ μαρτυρίου δόξηι στεφανῶν τοὺς ὅτι τοῦτό ἐστιν ἀληθῶς, ὁμολογοῦντας αὐτόν; Mt. 10, 32. 33

102 Δεῦτε πρός με, πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς. Εἰ μὴ θεός ἐστιν ἀληθῶς Mt. 11, 28. 29

VS, D [= mn], A

3 εἰ addidi ὡρῶτο SD 5 τὸ VS τὰ DA 12 ὑμῶν Tim. 13 ἀπηριθμημέναι S ἀπαριθμημέναι D 18 κρατεῖν ἀνηρημένοσ SD 19 αὐτοῦ μαθηταῖσ SD 22/23 αὐτὰ ἐκβάλλειν VD 24 τὸν θερισμὸν κῦ SD 27 καὶ om. SDA 28 τοῦ ἁγίου πν̄σ̄ V 33/34 ὅστις δ' ἂν — οὐρανοῖς om. A 33 ἀρνήσεταί V 34 τοῖς om. D 35 ἁγίων προφητῶν V 38 τοῦτον V 41 πρός με om. Sn

P 204 ὁ Ἐμμανουήλ, τίνα τρόπον τὸν ἑαυτοῦ ζυγὸν ἡμῖν ἐπιτίθησι; θεοῦ γὰρ δοῦλα τὰ πάντα, εἴρηται δὲ ζυγὸς καὶ ὁ νόμος. ἀλλὰ ἐπιτίθησιν ἡμῖν ὁ Χριστὸς τὸν ἴδιον ζυγὸν ἑαυτῶι τε ὑποτάττει, καίτοι τὰ πάντα ὑποφέρων τῶι πατρί. θεὸς ἄρα ἐστίν, ὅθεν αὐτῶι καὶ
Ps. 118, 91 ὑποκεῖσθαι τὰ πάντα πρέπει ⟨κατὰ τὸ εἰρημένον πρὸς θεὸν ὅτι τὰ σύμπαντα δοῦλά σου⟩.

103 Ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῶι νόμωι ὅτι ἐν τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῶι
Mt. 12, 5. 6 ἱερῶι τὸ σάββατον βεβηλοῦσι καὶ ἀναίτιοί εἰσι; λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν ὧδε. Εἰ βεβηλοῦντες τὸ σάββατον οἱ ἱερεῖς ἀναίτιοί εἰσιν ὡς θεῶι προσάγοντες τὰς θεραπείας, πῶς τῶν ἐν τῶι ἱερῶι δρωμένων νοεῖται μείζων ἡ
Hebr. 8, 5 Χριστοῦ θεραπεία; ἀλλά ἐστι δῆλον ὅτι οἱ μὲν ἐν νόμωι σκιᾶι καὶ ὑποδείγματι τῶν ἐπουρανίων λελατρεύκασιν, οἱ δὲ θεσπέσιοι μαθηταὶ προσεδρεύοντές τε καὶ λειτουργοῦντες τῶι Χριστῶι μείζονα καὶ τὴν δόξαν εἶχον. καὶ εἰ τῆς ἐν νόμωι λατρείας ἐν ἀμείνοσι τὸ λειτουργεῖν τῶι Χριστῶι, πῶς οὐκ ἂν νοοῖτο θεὸς ἀληθῶς;

104 Εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, φησίν, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν
Mt. 12, 27 τίνι ἐκβαλοῦσι; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. Εἰ ἐν ὀνόματι τοῦ
Act. 3, 6 Χριστοῦ τεθεραπεύκασι τοὺς δαιμονιῶντας οἱ μαθηταί (ἐπεφώνουν γὰρ ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου), πῶς οὐκ ἂν νοοῖτο θεὸς ἀληθής; οὐ γὰρ ἂν ἐξήρκεσεν ἀνθρώπου δόξα καὶ δύναμις εἰς τὸ κατισχῦσαι τοῦ σατανᾶ.

105 Ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ κατακαίεται, οὕτως ἔσται
PG 1265 ἐν τῆι συντελείαι τοῦ αἰῶνος. ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς
Mt. 13, 40-42 ἀγγέλους αὐτοῦ καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάν-
P 205 δαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον
Ps. 102, 20 τοῦ πυρός. Περὶ θεοῦ γέγραπται· εὐλογεῖτε τὸν κύριον, πάντες οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ. οὐ γὰρ ἄγγελος ἀγγέλου ἐστί, θεοῦ δὲ μᾶλλον τὰ πάντα. πῶς οὖν φησι περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ὅτι ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ; θεὸς οὖν ἄρα ἐστὶν ὡς καὶ ἰδίους ἔχων τοὺς ἀγγέλους καὶ διὰ τῶν ἄνω πνευμάτων ὑπηρετούμενος.

106 Ἠρώτησεν ὁ Χριστός· τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ
Mt. 16, 13. 16. 17 ἀνθρώπου; ἀποκριθεὶς δέ, φησίν, ὁ Πέτρος εἶπε· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῶ· μακάριος εἶ, Σίμων βὰρ Ἰωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Εἰ ψιλὸς ἄνθρωπος ὁ Χριστός, διὰ τί τεθαύμασται Πέτρος ὁμολογήσας αὐτόν; πῶς δέ ἐστι καὶ θεοδίδακτος ἢ ποίας ἐδεήθη φωταγωγίας ἄνωθεν, ἵνα μάθηι τὸ ἐπ' αὐτῶι μυστήριον; ἀλλ' ἔγνω θεὸν ὄντα καὶ υἱὸν θεοῦ ζῶντος διωμολόγησεν αὐτόν· ταύτηι τοι τεθαύμασται. πλὴν ἕνα υἱὸν καὶ οὐχὶ υἱοὺς δύο φησί. δυσσεβὲς οὖν ἄρα τὸ διορίζειν εἰς δύο.

Mt. 16, 27 Μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῆι δόξηι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. Ἰδοὺ πάλιν ἀγγέλους αὐτοῦ φησι τὰ ἄνω πνεύματα, καίτοι λεγομένου υἱοῦ ἀνθρώπου.

107 Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καπερναούμ, προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμ-
Mt. 17, 24-26 βάνοντες τῶι Πέτρωι καὶ εἶπον· ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα; καὶ λέγει· ναί. καὶ εἰσελθόντα εἰς τὴν οἰκίαν προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰη-

30—34 adfert Timoth. syr. f. 46b

VS, D [= mn], A

1 ἡμῖν om. V 2 ὑμῖν V 3 οὖν ἄρα D 4 κατὰ — σου Tim. om. VSDA 5 νόμω VASmg Tim. κόσμω SD 6 τὰ σάββατα SD 7 εἰ] οἱ S 8 τὴν θεραπείαν SD 9 νόμω καὶ SD 10 τε om. SD 13 ἐκβάλω S 14 ἐκβάλλουσι A 15 δαιμονιῶντασ V 16 ἂν om. SD 22 οἱ om. V 24 οὖν om. SD 30 χς̄ VSDA ūū̄ Tim. 31—33 πῶς δὲ — αὐτόν om. A 32 διωμολόγηκεν V καθωμολόγησεν SD 33 καὶ om. D 33/34 δυσσεβὲς — δύο om. D 37 ἄνοῡ VA Tim. αὐτοῦ SD 38 καὶ οἱ D 38. 39 δίδραγμα VA 40 ἐλθόντοσ V οἰκείαν D

σοῦς λέγων· τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνος λαμβάνουσι τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; εἶπε δέ· P 206
ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων. ἔφη δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἄρα γε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί. Πῶς ἐλεύθερον ἑαυτὸν εἶναί φησι καὶ ἔξω νόμου καὶ ἀσυντελῆ καὶ υἱὸν ἀληθῶς, εἰ μὴ θεός ἐστιν ἑνώσει τῇ καθ' ὑπόστασιν σαρκὸς καὶ αἵματος κεκοινωνηκώς; συν- 5
τετέλεκε δὲ τὸ δίδραχμον ὡς γεγονὼς ὑπὸ νόμον ὁ ὑπὲρ νόμον υἱός. ἄνθρωπος δὲ ὤν, οὐχ ὑπὲρ νόμον νοεῖται· πῶς γάρ; οὐδ' ἂν ἔχοι κατὰ φύσιν τὸ ἐλεύθερον, εἰ μὴ νοεῖται θεὸς ἐν ἀνθρωπείαι μορφῇ.

108 Ἀναβαίνοντος ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ, παῖδες προεβάδιζον εὐφημοῦντές τε καὶ λέγοντες· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυίδ, θεοπρεπὴς 10 PG 1268
δὲ πάντως ἐστὶν ἡ δοξολογία. ἠγανάκτησαν οἱ Φαρισαῖοι καὶ δὴ καὶ προσήιεσαν Mt. 21, 9
λέγοντες· ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ναί. οὐδέ- Mt 21, 16
ποτε ἀνέγνωτε ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον; Ἀναγκαῖον ἐν τούτοις διαμνημονεῦσαι τοῦ μακαρίου Δαυὶδ λέγοντος κύριε ὁ Ps 8, 2. 3
κύριος ἡμῶν, ὡς θαυμαστὸν τὸ ὄνομά σου ἐν πάσῃ τῇ γῇ, ὅτι ἐπήρθη 15
ἡ μεγαλοπρέπειά σου ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν. ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον. οἱ μὲν γὰρ παῖδες εὐφημοῦντες ἔλεγον ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυίδ, καταδέχεται δὲ τὴν δοξολογίαν εὐφημούμενος· ὁ δέ γε μακάριος Δαυὶδ οὐκ ἀνθρώπῳ ταύτην ἀνετίθει κοινῷ, κυρίῳ δὲ μᾶλλον, οὗ καὶ θαυμαστὸν γέγονε τὸ ὄνομα ἐν πάσῃ τῇ γῇ· ἐπήρθη γὰρ ἡ μεγαλοπρέπεια ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν. εἶτα 20
πῶς οὐ θεὸς ὁ υἱὸς Δαυίδ, τὸ κατὰ σάρκα Χριστός;

109 Ὅταν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ Mt 25, 31
ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνον δόξης αὐτοῦ. Ἆρα ὡς ἄν- P 207
θρωπος εἷς τῶν καθ' ἡμᾶς καθεδεῖται Χριστός, παρεστηκότων αὐτῷ πάντων τῶν ἀγγέλων, οὕτω τε κρινεῖ τὸν κόσμον; εἶτα ποῖον ἂν ἔχοι τοῦτο λόγον; γέγραπται γὰρ ὅτι εἷς 25 Iac 4, 12
ἐστιν ὁ νομοθέτης καὶ κριτής. θεὸς οὖν ἄρα Χριστὸς ὁ ἐν δόξῃ θεοῦ καὶ θρόνον ἔχων καὶ παρεστῶτας ἀγγέλους καὶ κρίνων τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ.

110 Καὶ ὁ ἀρχιερεύς, φησίν, εἶπεν αὐτῷ· ὁρκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ Mt 26, 63. 64
ζῶντος ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. λέγει αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦς· σὺ εἶπας· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀν- 30
θρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. Πῶς ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου κάθηται ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως; ἀλλ' ἐστὶ δῆλον ὅτι κἂν εἰ γέγονεν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, οὐ πέπαυται τοῦ εἶναι θεός, ἀλλ' ἔστιν ὃ ἦν. ταύτῃ τοι καὶ συνεδρεύει τῷ φύσαντι καὶ ἐν τοῖς τῆς θεότητος ἀξιώμασιν ἐμπρέπων ὁρᾶται, κἂν εἰ γέγονε σάρξ. 35

111 Ὁ δὲ Ἰησοῦς κράξας φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκε τὸ πνεῦμα. καὶ ἰδοὺ Mt. 27, 50-52
τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ἄνωθεν εἰς δύο ἕως κάτω καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεῴχθησαν καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἀνέστησαν. Εἰ κοινὸς ἄνθρωπος ἦν ὁ Χριστός, πῶς τεθνεῶτος αὐτοῦ τοσοῦτος ἦν ἐν τοῖς στοιχείοις ὁ θόρυβος; ὁ μὲν γὰρ 40
ἥλιος τὴν ἀκτῖνα συνέστειλε καὶ ἐν ἡμέραι σκότος εἰργάσατο, ἡ δὲ γῆ τὸν ἑαυτῆς δεσπό-

22—p 90, 3 Tim arm. 290. 291

VS, D [= mn], A

1 τίνων V 3 γε om. A 6 δίδραγμον VA 9 τοῖς om SD 10 προσεβάδιζον VA τε om. SD ὡσανὰ A 11 φαρισσαῖοι SD 14 ἀπομνημονεῦσαι SD 17 ὡσανὰ A 19 ἀνατέθεικε V 19/20 γέγονε τὸ ὄνομα SD τὸ ὄνομα γέγονε A τὸ ὄνομα V 20 γὰρ VD γὰρ καὶ SA 25 ἂν ἔχοι] ἔχει V 26 ὁ χ̄ς̄ A 29 τοῦ θῦ τοῦ ζῶντος m 30 ὁ Ἰησοῦς om. V 33 εἰ om. SD 37 εἰσ δύο ἄνωθεν V 38 ἠνεῴχθησαν SD 39 ἠγέρθησαν m 41 ἡ γῆ δὲ D

την ὁρῶσα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ἐμπαροινούμενον ἐσχίζετο, ἀφῆκε δὲ καὶ ὁ ἅιδης τὰς τῶν
P 208 ἀντίων ψυχάς. τίνος ταῦτα ποιοῦντος; ἆρα οὐχὶ θεοῦ; θεὸς γὰρ ἦν ἐν σαρκί, ὧι καὶ
PG 1269 ἡ κτίσις ὑβριζομένωι τρόπον τινὰ συνωργίζετο.

Ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου

112 Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν αὐτὸν αὐτοῖς διὰ τὸ αὐτὸν γινώ-
Ioh 2, 24. 25 σκειν πάντα καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσηι περὶ τοῦ ἀνθρώ-
που· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε τί ἦν ἐν τῶι ἀνθρώπωι. Περὶ θεοῦ γέγραπται ὅτι
Ps. 32, 15 ὁ πλάσας κατὰ μόνας τὰς καρδίας αὐτῶν. καὶ αὐτὸς δέ πού φησι· μὴ ἀπ'
Ier. 39, 27 ἐμοῦ κρυβήσεταί τι; εἰ δὲ πάντα Χριστὸς ἐπίσταται καὶ οἶδε τὰ ἐν τῶι ἀνθρώπωι,
Ier 17, 10 πῶς οὐκ ἂν εἴη θεὸς ὡς καρδίας ἐτάζων καὶ νεφρούς;

113 Ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν,
Ioh 4, 22 ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν. Ἀκούεις ὅτι τὴν σωτηρίαν ἐκ τῶν
Ies 63, 9 Ἰουδαίων εἶναί φησιν; καίτοι σωτῆρα θεὸν ἐπεγραψάμεθα· σέσωκε γὰρ ἡμᾶς οὐ πρέσβις,
οὐκ ἄγγελος, ἀλλ' αὐτὸς ὁ κύριος κατὰ τὰς γραφάς. ὠνόμασται γὰρ Χριστὸς Ἰησοῦς
γεγονὼς ἐξ Ἰουδαίων κατὰ τὴν σάρκα, Ἰησοῦς γε μὴν ἑρμηνεύεται σωτηρία. αὐτος οὖν
Hebr. 2, 16 ἄρα ἐστὶν ἡ ἐκ τῶν Ἰουδαίων σωτηρία, ὥστε κἂν εἰ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος καὶ ἐπελάβετο
σπέρματος Ἀβραάμ, θεός ἐστι καὶ μετὰ σαρκός.

114 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, κἀ-
Ioh. 14,12 13 κεῖνος ποιήσει καὶ μείζονα τούτων ποιήσει, ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα
μου πορεύομαι καὶ ὅ τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῶι ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω.
Πορεύεται, φησί, πρὸς τὸν πατέρα, καίτοι φύσει θεος ὑπάρχων ὁ υἱὸς καὶ αὐτὸς ὢν ὁ
P 209 πάντα πληρῶν. πορεύεται τοίνυν ἀνθρωπίνως, ἀνελήφθη γὰρ εἰς τὸν οὐρανόν· ἀλλὰ
ὡς θεὸς ἐπαγγέλλεται πληροῦν τὰ αἰτήματα τῶν προσευχομένων, εἰ ἐν τῶι ὀνόματι αὐτοῦ
ποιοῖντο τὰς λιτάς εἶτα τίνι ἂν πρέποι μᾶλλον τὸ πληροῦν εὐχὰς ἁγίων καὶ χαρίζεσθαι
τὰ αἰτήματα πλὴν ὅτι μόνωι τῶι κατὰ φύσιν καὶ ἀληθῶς ὄντι θεῶι;

115 Οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπά-
Ioh 15, 16 γητε καὶ καρπὸν φέρητε καὶ ὁ καρπος ὑμῶν μείνηι, ἵνα ὅ τι ἂν αἰτήσητε
τὸν πατέρα ἐν τῶι ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν. Ἰδοὺ πανταχῆι δείκνυσιν ὅτι τὰ
Ioh 14, 13 ἴσα μετ' ἐξουσίας ἐνεργεῖ τῶι θεῶι καὶ πατρί. ἔφασκε γάρ· ὅ τι ἂν αἰτήσητε ἐν
τῶι ὀνόματί μου, ποιήσω· νυνὶ δέ φησιν· ὅ τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν
τῶι ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν. ἆρα οὖν ἰδίαι μὲν δίδωσιν ὁ πατὴρ δίχα τοῦ υἱοῦ,
ἰδίαι δὲ καὶ ἀνὰ μέρος ὁ υἱος δίχα τοῦ πατρός; οὐκοῦν παρὰ δύο θεῶν τοῖς ἁγίοις τὰ ἐν
PG 1272 εὐχαῖς αἰτήματα; ἀλλ' οὐχ οὕτως ἔχει ταῦτα· μὴ γένοιτο· εἷς γὰρ θεὸς ὁ πατὴρ καὶ
1 Cor. 8, 6 εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός διανέμει γὰρ ὁ πατὴρ δι' υἱοῦ τὰ ἀγαθὰ ἐν πνεύ-
ματι, πλὴν ἡ αἴτησις ἡ ἐν προσευχαῖς ἐν Χριστῶι Ἰησοῦ καὶ κύριος Ἰησοῦς ὁ ἐνανθρω-
πήσας νοεῖται καὶ ὀνομάζεται λόγος.

116 Καὶ ἐν ἐκείνηι τῆι ἡμέραι ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω
Ioh 16, 23 24 ὑμῖν, ἄν τι αἰτήσητε τὸν πατέρα, δώσει ὑμῖν ἐν τῶι ὀνόματί μου. αἰτεῖτε,
καὶ λήψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ἦι πεπληρωμένη. Ἐν ἴσηι καὶ τοῦτο τοῖς
Ioh. 16, 26 27 ἀνωτέρω βραχὺ διανοίαι κείσεται καὶ τὸ ἐφεξῆς ὁμοίως, ἔχει δὲ οὕτως· ἐν ἐκείνηι τῆι

VS, D [= mn], A

1 τῶν om D καὶ om V 2 ἐν om SD 5 ὁ om A 6 μαρτυρίση V 9 τὰ τοῦ ἀνθρώπου V 10 ἐξετάζων SD 15 τὴν om D 20 ποιησω ινα δοξασθῆ ὁ πατὴρ ἐν τῶ υἱῶ ἐάν τι αἰτήσητε ἐν τῶ ὀνόματί μου τοῦτο ποιήσω V 22 τοίνυν] γὰρ V γὰρ] τοίνυν V 24 πρέπη S 28 πανταχοῦ V 29 θεῶι καὶ om V ὅτι ὃ V ἐὰν VSD 30 ἐὰν V 33 ὁ] καὶ V 34 υἱοῦ] οὗ Sm 35 ὁ om SD 36 λόγοσ καὶ ὀνομάζεται SD 38 ἄν τι] ὅτι ἄν A πατέρα μου SD 39 ἡμῶν S

ἡμέραι ἐν τῷι ὀνόματί μου αἰτήσεσθε καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα· αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε, ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐξῆλθον.

117 Αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ ἵνα γινώσκωσι σὲ τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν Εἰ τῆι ἐπιγνώσει τοῦ μόνου καὶ ἀληθινοῦ θεοῦ συνέζευκταί τε καὶ συνεισβαίνειν ἀνάγκη τὴν ἐπίγνωσιν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ζωὴν τοῦτο τὴν αἰώνιον προξενεῖ, πῶς οὐχ ἅπασιν ἐναργὲς ὅτι θεός ἐστιν ἀληθὴς ὁ Χριστός; γέγονε γὰρ σὰρξ ὁ λόγος καὶ μεμένηκε λόγος. Ioh. 17, 3

118 Ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσηι ὅτι σύ με ἀπέστειλας, κἀγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὦσιν ἕν, καθὼς ἡμεῖς ἕν. ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὦσι τετελειωμένοι εἰς ἕν. Ἀκριβῆ τῆς διανοίας τὸν ὀφθαλμὸν ἐπιστήσαντες τῆι τοῦ προκειμένου δυνάμει, θεωρήσωμεν τὰ ἐν αὐτῶι. ποίαν δόξαν εἰληφέναι φησὶ παρὰ τοῦ πατρὸς ὁ υἱὸς καὶ ταύτην ἡμῖν ἐπιδοῦναι; αὐτὸς δὲ ἡμᾶς τῆς ἐπὶ τούτοις ἐρεύνης ἀπαλλάξει λέγων· ἵνα ὦσι, καθὼς ἡμεῖς, ἕν. τῆι μὲν γὰρ φυσικῆι ταυτότητι ἕν ἐστιν ὁ ἐκ θεοῦ λόγος πρὸς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα, εἰ καὶ νοεῖται καθ' ὑπόστασιν ἑκάτερος ἰδικήν· πῶς δὲ καὶ ἐν ἡμῖν γέγονε κατὰ τὸν ἴσον τρόπον, οὐσιωδῶς δὴ λέγω καὶ φυσικῶς, καίτοι θεοῦ φύσις ἀσύμβατος παντελῶς εἴη ἂν πρὸς τὴν κτίσιν, ὡς ἐν ταυτότητι λέγω τῆι κατ' οὐσίαν; πῶς οὖν ἐν ἡμῖν γέγονε φυσικῶς ὁ ὑπὲρ τὴν κτίσιν; γέγονε γὰρ ἄνθρωπος, ἵνα ὥσπερ ἐστὶν ἓν τῆι τῆς θεότητος φύσει πρὸς τὸν πατέρα, οὕτω καὶ πρὸς ἡμᾶς ἓν γένηται σχέσει τῆι κατὰ ἀνθρωπότητα· τετελειώμεθα γὰρ οὕτω καὶ ἡμεῖς εἰς ἕν. Ioh. 17, 21-23

119 Οὔσης οὖν ὀψίας τῆι ἡμέραι ἐκείνηι τῆι μιᾶι τῶν σαββάτων καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ λέγει αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν. Ἐπαπορήσαι τις ἂν κατὰ τὸ εἰκὸς ἐκεῖνο λέγων· εἰ ἐν σώματι καὶ μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἦν ὁ λόγος καθὰ καὶ πρὸ τοῦ τιμίου σταυροῦ, πῶς κεκλεισμένων τῶν θυρῶν ἀδοκήτως εἰς μέσον ὤφθη τῶν μαθητῶν; πρὸς τοῦτο φαμὲν ὅτι δυνάμει τῆι θειικῆι. μεμνῆσθαι δεῖ Παύλου λέγοντος ὅτι ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. μετὰ γάρτοι τὴν ἐκ νεκρῶν ἀναβίωσιν, ὡς τετελεσμένης ἤδη τῆς οἰκονομίας ἐφ' ἧι καὶ ἡ τῆς σαρκὸς ἀνάληψις ἐπράχθη χρειωδῶς, ἐξουσίαι καὶ δυνάμει χρῆται τῆι θεοπρεπεῖ, διὰ τούτων μᾶλλον ἢ διὰ τῶν τῆς κενώσεως μέτρων ἐπιγινώσκεσθαι θέλων ὡς ἐν καιρῶι καθήκοντι. Ioh. 20, 19 P 211 PG 1273 2 Cor. 5, 16

120 Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησε καὶ λέγει αὐτοῖς· λάβετε πνεῦμα ἅγιον. ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς· ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται. Ὅλον ἐστὶ θεοπρεπὲς τὸ γεγενημένον καὶ τοῦ παντὸς ἄξιον λόγου. πρῶτον μὲν γὰρ οὐκ ἀνθρώπινον τὸ ἐμφυσῆσαι τοῖς ἀποστόλοις καὶ δοῦναι τὸ πνεῦμα· εἶτα μέγα καὶ ὑπὲρ τὴν κτίσιν τὸ τοιαύτην ἐξουσίαν παρασχεῖν ὥστε κρατεῖν ὧν ἂν ἔλοιντο, τὰς ἁμαρτίας, ἀφιέναι δὲ καὶ οἷς ἂν βούλοιντο τυχόν. διὰ τί δὲ καὶ διὰ σαρκικοῦ φυσήματος τὸ πνεῦμα δίδωσιν; ὅτι μὴ ἀλλοτρία τοῦ λόγου γέγονεν ἡ αὐτοῦ σάρξ, ἀλλὰ ἰδικῶς αὐτοῦ. καὶ ἀνθρώπινον μὲν τὸ διὰ σαρκὸς ἐμφύσημα, θειικῆς δὲ δυνάμεως ἔργον τὸ μετόχους ἀποφῆναι τοῦ πνεύματος τοὺς ἠξιωμένους. Ioh. 20, 22. 23

VS, D [= mn], A

6 συνέζευχθαί D 8 γὰρ om. D 10 ἔδωκάσ SD 12/13 φησιν εἰληφέναι SD 13 ἐπὶ τούτοις] τοιαύτησ A 14 τῆ μὲν γὰρ SDA ἐν μὲν γὰρ τῆ V 16 ἰδικῆ S ὑμῖν S 18 ὑμῖν S 23 μαθηταὶ αὐτοῦ SD 25 οἰκάσ V 27 καὶ πρόσ A 28 ὅτι om. SD 30 μετὰ γάρτοι VA ἐπειδὴ μετὰ SD 31 ἐπράχθη VA ἐτελέσθη SD κέχρηται V 32 μέτρων VA τρόπων SD 35 ἀφέωνται SD 39 διὰ² D om. VSA 40 αὐτοῦ ἡ V

P 212 Ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου

121 Ἀγγελος θεοῦ τῶι Ζαχαρίαι φησὶ περὶ τοῦ ἁγίου βαπτιστοῦ· καὶ ἔσται χαρά σοι
Lc. 1, 14-16 καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῆι γεννήσει αὐτοῦ χαρήσονται. ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον κυρίου καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίηι καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν. Ὁ μακάριος Ἰωάννης, ἐρο-
Ioh. 1, 19. 23 μένων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων σὺ τίς εἶ; φησίν· ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῆι ἐρήμωι·
Mt. 3, 3 ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. προ-
Lc. 1, 76. 77 φητεύων δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Ζαχαρίας ἐπὶ τῶι ἰδίωι παιδί φησι· καὶ σύ, παιδίον, προφήτης ὑψίστου κληθήσηι· προπορεύσηι γὰρ πρὸ προσώπου κυρίου ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῶι λαῶι αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν. προεβάδιζε γὰρ τοῦ Χριστοῦ καὶ αὐτοῦ γέγονε πρόδρομος καὶ αὐτῶι τὰς ὁδοὺς προετοιμάζεσθαι διεκήρυττε καὶ τὸν ἐπ' αὐτῶι προεφήτευε λόγον, ἐπιστρέφων ὡς ἐπὶ θεὸν δικαιοῦν ἰσχύοντα τοὺς ἐν ἁμαρτίαις. εἶτα πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός;

122 Οὗτος ἔσται μέγας καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται καὶ δώσει αὐτῶι
Lc. 1, 32. 33 κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ βασιλεύσει ἐπὶ
PG 1276 τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. Ἆρ' οὖν ὑφ' ἑνὶ τῶν καθ' ἡμᾶς κεισόμεθα βασιλευόμενοι διηνεκῶς καὶ ἀκαταλήκτως ἢ ὑπὸ θεῶι μᾶλλον ἐσόμεθα βασιλεύοντι ἡμῶν ἐν Χριστῶι καὶ οὐχ ὡς ἔξωθεν μεσίτου τινὸς εἰς τοῦτο παραληφθέντος, ἀλλ' ὡς δι' υἱοῦ καὶ ἐν υἱῶι κατακρατοῦντος τῶν ὅλων τοῦ θεοῦ καὶ πατρός; εἰ δὲ τοῦτο ἀληθές, ‹ὅπερ ἐστὶν ἀληθές›, θεὸς ἄρα ὁ Χριστός.

P 213 128 Εἶπε δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον· πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ
Lc. 1, 34. 35 γινώσκω; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῆι· πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σὲ καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸς θεοῦ. Ἆρα οὖν κέκληται μόνον υἱὸς ὁ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου διὰ τοῦ πνεύματος ἀπορρήτως γεγεννημένος ἢ γοῦν ἐκτισμένος ἢ φύσει τε καὶ ἀληθῶς υἱὸς εἶναι πεπίστευται καὶ θεός; ἀλλ' ἐστὶ τοῦτο ἀληθές· νοείσθω δὴ οὖν σὰρξ καθ' ὑπόστασιν γεγονὼς ὁ λόγος, τουτέστιν ἰδίαν ποιησάμενος σάρκα τὴν διὰ πνεύματος ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου· οὕτω γὰρ ἔσται καὶ θεὸς ἀληθῶς.

124 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσε τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας ἡ Ἐλισάβετ,
Lc. 1, 41-43 ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν τῆι κοιλίαι αὐτῆς καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ καὶ ἀνεφώνησε φωνῆι μεγάληι καὶ εἶπεν· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξὶ καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθηι ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου πρός με; Ἐνεργήσαντος θεοῦ προφητείας χάριν ἔσται τις προφήτης, καθ' ἕτερον δὲ τρόπον οὐδαμῶς. ὅτε τοίνυν ὁ ἀσπασμὸς τῆς ἁγίας παρθένου Μαρίας κυοφορούσης ἔτι τὸν Ἰησοῦν κεκίνηκεν ἐν μήτραι τὸν Ἰωάννην εἰς προφητείαν, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστὸς καὶ ἐν τῆι τῆς παρθένου νηδύι κινήσας θεοπρεπῶς εἰς προφητείας δύναμιν τὸν βαπτιστήν;

125 Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνηι,
Lc. 2, 29-32 ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον

1—p. 94, 37 Tim. arm. p. 291—296

VS, D [= mn], A

3 γενέσει S 9 καὶ¹ om. V 12 καὶ om. V 13 αὐτῶι] αὐτοῦ D 14 θῶ V ἰσχύοντι V 19 ἐφ' V ἀκαταλήπτωσ SD 20 βασιλεύοντεσ SD 21 ἀλλ' ὡσ δι' V Tim. ἄλλωσ δὲ SDA 22 εἰ] εἰσ S 22 ὅπερ — ἀληθές Tim. om. VSDA ὁ om. SDA 23 ἔσται μοι V Tim. 27 διὰ VA Tim. ἐκ SD γεγενημένοσ S 28 ἀλλ' — ἀληθές om. SD 31 ἡ ἐλισάβετ τὸν — μαρίασ A 36 δὲ om. SD 37 κυοφορούσησ μαρίασ SD 38 καὶ om. Tim.

πάντων τῶν λαῶν, φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ.
Ὁ Συμεὼν τὸν Ἰησοῦν εἰς ἀγκάλας λαβὼν τὰ τοιάδε περὶ αὐτοῦ φησι· πῶς οὖν ἐστι σωτήριον, πῶς δὲ φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, εἰ μὴ θεός ἐστιν ἀληθῶς, εἷς καὶ μόνος υἱὸς ὁ φύσει μὲν ἐκ πατρὸς ὡς λόγος, ἐκ παρθένου δὲ ὁ αὐτὸς κατὰ σάρκα; ποία γὰρ γέγονεν P 214
ἀποκάλυψις τοῖς ἔθνεσιν ἢ ἐπ' αὐτῶι ἔγνωσαν ὅτι θεός ἐστι καὶ αὐτῶι λατρεύσαντες διέ- 5
φυγον τὰ ἐγκλήματα, τὸ θεῶι λατρεύειν ἑτέρωι παρὰ τὸν ἕνα καὶ φύσει καὶ ἀληθῶς;

126 Ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, ἀποκριθεὶς εἶπε PG 1277
πρὸς αὐτούς· τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν ἔγειραι καὶ περιπάτει; ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς 10
ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἶπε τῶι παραλυτικῶι· σοὶ λέγω, ἔγειραι καὶ ἆρας τὸ κλινίδιόν σου πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. Εἰ μόνος ἡμᾶς ὁ τῶν ὅλων θεὸς ἀπαλλάττει πλημμελημάτων, ἑτέρωι πρέποντος τούτου μηδενί, χαρίζεται δὲ καὶ τοῦτο Χριστὸς μετ' ἐξουσίας θεοπρεποῦς, πῶς οὐκ ἂν εἴη θεός; κέκληται γὰρ υἱὸς ἀνθρώπου, γεννηθεὶς ἐκ γυναικὸς κατὰ σάρκα, καίτοι θεὸς ὢν ὁ λόγος. 15

127 Ἐν ἐκείνηι τῆι ὥραι ἐθεράπευσε πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστί- Lc. 7, 21-23
γων καὶ πνευμάτων πονηρῶν καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ βλέπειν. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννηι ἃ εἴδετε καὶ ἠκούσατε· τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγ- 20
γελίζονται, καὶ μακάριός ἐστιν ὅς ἂν μὴ σκανδαλισθῆι ἐν ἐμοί. Ἔργοις αὐτοῖς ἐπιδείξας ἑαυτὸν ὁ Χριστὸς τῶν θεοπρεπῶν μεγαλουργημάτων ἀποτελεστήν, εἰς ἀνάμνησιν ἀναφέρει τῶν εἰρημένων διὰ φωνῆς προφητῶν περὶ αὐτοῦ. ἔφη τοίνυν ὁ μακάριος Ἡσαίας· ἰσχύσατε, χεῖρες ἀνειμέναι καὶ γόνατα παραλελυμένα· P 215
εἶτα μόνον οὐχὶ καὶ χεῖρα προτείνων καταδείκνυσι τὸν Ἐμμανουήλ, οὕτω λέγων· ἰδοὺ ὁ Ies. 35, 3
θεὸς ἡμῶν, ἰδοὺ κύριος μετὰ ἰσχύος ἔρχεται καὶ ὁ βραχίων μετὰ κυρείας. Ies. 40, 9. 10
ἔφη δὲ καὶ ἐν ἑτέροις ὅτι τότε ἀνοιχθήσονται ὀφθαλμοὶ τυφλῶν καὶ ὦτα κω- Ies. 35, 5. 6
φῶν ἀκούσονται· τότε ἁλεῖται ὡς ἔλαφος ὁ χωλὸς καὶ τρανὴ ἔσται γλῶσσα μογγιλάλων. καὶ πρὸς τούτοις ἔτι· ἀναστήσονται οἱ νεκροὶ καὶ ἐγερθή- Ies. 26, 19
σονται οἱ ἐν τοῖς μνημείοις· ἡ γὰρ δρόσος ἡ παρὰ σοῦ ἴαμα αὐτοῖς ἐστιν. ἔφη 30
δὲ πάλιν καὶ ἐκ προσώπου Χριστοῦ· πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἵνεκεν ἔχρισέ με· Ies. 61, 1
εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέ με, κηρῦξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν. ὅτε τοίνυν τῆς ἐφ' ἑαυτῶι πίστεως τὰς τῶν προφητῶν φωνὰς ποιεῖται σημεῖον ἢ γοῦν ἀπόδειξιν, θεὸν δὲ αὐτὸν οἱ προφῆται κηρύττουσι, τίς ὁ τούτοις τἀναντία φάναι τολμῶν; 35

128 Ἐχειμάζοντο, φησί, κατὰ τὴν λίμνην οἱ μαθηταί· εἶτα προσελθόντες διήγειραν Lc. 8, 24
αὐτὸν λέγοντες· ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. ὁ δὲ διεγερθεὶς ἐπετίμησε τῶι ἀνέμωι καὶ τῶι κλύδωνι τοῦ ὕδατος καὶ ἐπαύσατο καὶ ἐγένετο γαλήνη. Εἴρηται περὶ Χριστοῦ διὰ φωνῆς τοῦ μακαρίου Δαυίδ· σὺ δεσπόζεις τοῦ κράτους τῆς Ps. 88, 10. 12
θαλάσσης, τὸν δὲ σάλον τῶν κυμάτων αὐτῆς σὺ καταπραύνεις. σοί εἰσιν 40
οἱ οὐρανοὶ καὶ σή ἐστιν ἡ γῆ· τὴν οἰκουμένην καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς σὺ

VS, D [= mn], A

3 εἶσ ἐστιν ἀληθῶσ SD 4 γὰρ om. SD 5 αὐτῶι² om. D 5/6 ἔφυγον V 6 τὸ SDA τοῦ V 9 ἔγειρε S 11 ἆρον A 12 καὶ πορεύου A 12/13 ἀπαλλάττει ὁ τῶν ὅλων θσ̄ V 15 κατὰ σάρκα ἐκ γυναικὸσ D 16 ἡμέρα SD Tim. ἐθεράπευε SD 19 καὶ χωλοὶ A 20 καὶ κωφοὶ A 22 ἀποδείξασ SD 28 ὡσ — χωλὸσ SDA Tim. χωλὸσ ὡσ ἔλαφοσ V 33 ὑφ' A 34 ποιεῖτε S ἀπόδειξιν VA Tim. ἀποκάλυψιν SD 35 τὰ ἐναντία V ἐναντία SD 40 τὸν δὲ SD καὶ τὸν VA τὸν Tim.

ἐθεμελίωσας. ὅτε τοίνυν τῶι καταπραύνοντι τὴν θάλασσαν πρέποι ἂν καὶ τὸ δεσπό-
PG 1280 ζειν τῶν ὅλων ἔχειν τε ἰδίους τοὺς οὐρανοὺς καὶ θεμελιοῦν δύνασθαι τὴν οἰκουμένην καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, πῶς οὐκ ἂν ὑπάρχειν νοοῖτο θεὸς ἀληθῶς ὁ Χριστὸς ὁ θαλάσσηι καὶ πνεύμασιν ἐπιτιμῶν καὶ τοῦτο μετ' ἐξουσίας;

P 216 **129** Ἐδεῖτο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν
Lc. 8, 38. 39 αὐτῶι, ἀπέστειλε δὲ αὐτὸν λέγων· ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἰκόν σου καὶ διηγοῦ ὅσα σοι πεποίηκεν ὁ θεός. καὶ ἀπῆλθε καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῶι ὁ θεός. Ἐν τῆι τῶν Γεργεσηνῶν χώραι τεθεράπευκεν ὁ Χριστὸς τὸν ἀγρίως δαιμονιῶντα, ὃς καὶ συνεῖναι αὐτῶι παρεκάλει, ἀλλὰ καίτοι θεραπεύσας αὐτὸν καὶ ἐκβεβληκὼς τὰ πνεύματα, ἐκέλευεν ἀπελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ κηρύσσειν
ὅσα πεποίηκεν αὐτῶι ὁ θεός. ἐνήργηκεν οὖν αὐτὸς ὡς θεὸς ὑπάρχων ἀληθινός· οὐ γάρ που φαμὲν ὡς ὑπουργὸς γέγονε θείας χάριτος καθ' ἕνα τῶν προφητῶν ἢ γοῦν τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ἀλλ' ἣν αὐτὸς δυνάμει τῆι ἰδίαι καὶ θεοπρεπεῖ συντρίβων τὸν σατανᾶν. ἐν ὀνόματι οὖν αὐτοῦ καὶ τοῖς ἁγίοις μαθηταῖς ὑπετάττοντο τὰ δαιμόνια καὶ τοῦτο διωμολόγησαν αὐτοί.

130 Ἐπὶ τῆι θυγατρὶ τοῦ ἀρχισυναγώγου φησὶν ὁ Χριστός· μὴ κλαίετε· οὐ γὰρ
Lc. 8, 52 ἀπέθανε τὸ κοράσιον, ἀλλὰ καθεύδει. Ἆρ' οὖν ἐψεύδετο; μὴ γένοιτο, ἀληθεύει
Mt. 22, 32 δέ, καὶ κατὰ τίνα τρόπον, ὁ Παῦλος διερμηνεύει λέγων· οὐκ ἔστι θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ
cf. Rom. 14, 9 ζώντων. ζῶσι γὰρ τῶι θεῶι ζήσειν μέλλοντες. οὐκοῦν οἱ τεθνεῶτες κατὰ μὲν ἀνθρώπους εἰσὶ νεκροί, κατὰ δέ γε τὴν ζωοποιὸν φύσιν, τουτέστι τὴν θείαν, οὐκ ἀποτεθνήκασιν. ἀληθεύει τοιγαροῦν ὡς θεὸς περὶ τοῦ κορασίου λέγων οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει.

131 Τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς προσδιαλεγόμενος ἔφασκε· τίς μείζων ἐστίν, ὁ ἀνακεί-
Lc. 22, 27 μενος ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ ἐν μέσωι ὑμῶν εἰμὶ ὡς ὁ διακονῶν. Ὁρᾶις ὅπως μὲν ὅσον ἦκεν εἴς γε τὸ τῆι θεότητι πρέπον καὶ τῆι δόξηι τῆι
P 217 δεσποτικῆι, μόνον οὐχὶ καὶ ἀποσείεται τὸ ἐν διακόνου νοεῖσθαι τάξει, τιμᾶι δὲ τοῦτο διὰ τὸ ἀνθρώπινον; ἐγὼ γὰρ εἰμί, φησίν, ἐν μέσωι ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν. οὐκοῦν κἂν εἰ καταβέβηκεν ἐν διακόνοις, ἀλλ' οὖν γέ ἐστιν αὐτὸς ὁ ἀνακείμενος ὡς δεσπότης καὶ παρὰ πάσης κτίσεως διακονούμενος ὡς θεός.

132 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Χριστός, δηλονότι τοῖς ἀρχιερεῦσι τῶν Ἰουδαίων ἐρωτῶσιν εἰ
Lc. 22, 66-69 σὺ εἶ ὁ Χριστός; ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε· ἐὰν δὲ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτε. ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. Εἰ κάθηται ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ ὁ τοῦ ἀνθρώπου υἱός, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός, τοῖς ἀνωτάτω θώκοις ἐμπρέπων καὶ ὁμό-
PG 1281 θρονος τῶι πατρί; οὐ γὰρ συνεδρεύει τῶι κατὰ φύσιν θεῶι γενητὴ κτίσις ὅλως, συνεδρεύει δὲ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. θεὸς ἄρα καθ' ἕνωσιν οἰκονομικήν, σαρκὸς γεγονότος τοῦ ἐκ θεοῦ φύντος λόγου.

VS, D [= mn], A

2 τε] δὲ V καὶ τὴν SD 5 αὐτῶ V ἐξεληλύθη V 6 δὲ om. A 7 ἐποίησέ σοι, in mg. γρ σοι πεποίηκεν V 9 παρακαλεῖ VA 10 ἐκέλευσεν D 11 ἐποίησεν D ἐνέργηκεν V ὁ αὐτὸς A 13 ὁ αὐτὸς A 14 τῶν ἁγίων μαθητῶν SD 17 ἐψεύσατο D 19 οἱ ζήσειν D 19/20 ἀνθρώποις V 21 τοιγαροῦν] γὰρ V ὡς] ὁ V 23 διαλεγόμενος V 25 ὅρα D ὅσον μὲν V τῆι om. SDA θεότητος S 26 τοῦτο τάξει D 27 φησιν εἰμὶ V 29 ὡς om A 30 Ἰουδαίων] ἱερέων D 34 ἀνωτάτοις S 35 κατὰ φύσιν om. V γεννητὴ SDA Tim. κτίσις VA Tim. φύσις SD 36 θεὸς ἄρα om. V

Ὅτι Ζωὴ καὶ Ζωοποιὸς ὁ Χριστός

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους

188 Ὡς φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὃ φημί. τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία ἐστὶ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία ἐστὶ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ; ὅτι εἷς ἄρτος, ἓν σῶμα ἐσμὲν οἱ πολλοί· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν. Ἢ ἀνθρώπου σάρξ, ὅσον ἦκεν εἰς ἰδίαν φύσιν, οὐκ ἂν εἴη ζωοποιός, ἀλλ' οὐδὲ τὸ αἷμα τὸ ἀνθρώπινον, εἰ κοινὸν εἴη καὶ καθ' ἑαυτό· ζωοποιεῖ δὲ τὸ σῶμα Χριστοῦ καὶ τὸ τίμιον αἷμα, πρέποντος μόνωι θεῶι τοῦ ζωοποιεῖν δύνασθαι τὸ ζωῆς ἐπιδεές. θεὸς οὖν ἄρα Χριστός· οὕτω γὰρ ἔσται ζωοποιὸν τὸ σῶμα αὐτοῦ. εἰ δὲ ἄνθρωπος ἀνὰ μέρος νοεῖται μόνηι τῆι τοῦ Χριστοῦ κλήσει τετιμημένος καὶ γυμνὸν υἱοῦ πρόσωπον ἔχων, πῶς ἂν εἴη ζωοποιὸν τὸ σῶμα αὐτοῦ; 1 Cor. 10, 15-17 5 P 218 10

189 Ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν, ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν. καὶ πάλιν· ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοικός, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ὁ κύριος ἐξ οὐρανοῦ. οἷος ὁ χοικός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοικοί, καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι. καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοικοῦ, φορέσομεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου. τοῦτο δέ φημί, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ κληρονομῆσαι οὐ δύνανται οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ. προσεπάγει δὲ τούτοις ὅτι σαλπίσει, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι τὴν ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι τὴν ἀθανασίαν. Εἰς ψυχὴν ζῶσαν ὁ πρῶτος ἄνθρωπος γέγονεν· ἐδεῖτο γὰρ ὡς ποίημα τοῦ ζωοποιοῦντος θεοῦ· ὅ γε μὴν ἔσχατος Ἀδάμ, τουτέστι Χριστός, ὅτι μὴ ἐδεῖτο ζωῆς ὡς θεός, πνεῦμα γέγονεν εἰς ἡμᾶς ζωοποιοῦν, ὅπερ ἐστὶ θείας φύσεως ἴδιον πλεονέκτημα. καὶ ὁ μὲν πρῶτος ὁ ἐκ γῆς χοικός, ὁ δεύτερος δὲ ἐξ οὐρανοῦ, καίτοι γεννηθεὶς διὰ γυναικός. ὁ γὰρ ἄνωθεν καὶ ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, κἂν εἰ γέγονεν ἄνθρωπος, ἀλλ' οὐδὲν ἧττόν ἐστιν ἐξ οὐρανοῦ. καὶ εἰ φθορᾶι καὶ θανάτωι κατισχημένοι τὴν εἰκόνα τοῦ χοικοῦ διὰ τοῦτο φορέσαι λεγόμεθα, τὴν ἀφθαρσίαν ἐνδυσάμενοι, τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου φορέσομεν. ἀφθαρσία δὲ πάλιν ἴδιον ἀγαθὸν τῆς κατὰ φύσιν θεότητος· ἀλλάσσονται γὰρ οἱ νεκροὶ καὶ τὸ φθαρτὸν ἀμφιέννυται τὴν ἀφθαρσίαν, γεγονότος καθ' ἡμᾶς τοῦ μονογενοῦς καὶ μεθιστάντος τὸ θνητὸν εἰς ἀθανασίαν καὶ τὸ φθαρτὸν εἰς ἀφθαρσίαν ἐν ἑαυτῶι καὶ πρώτωι μετασκευάζοντος. οὕτω γὰρ γέγονεν ὁδὸς εἰς ζωὴν καὶ ἡμῖν αὐτοῖς. 1 Cor. 15, 45 1 Cor. 15, 47-50 18 1 Cor. 15, 52. 53 21 25 30 P 219 PG 1284

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους β̄

190 Ἀλλὰ αὐτοί, φησίν, ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς, ἀλλ' ἐπὶ τῶι θεῶι τῶι ἐγείροντι τοὺς νεκρούς. Εἰ θεῶι τῶι κατὰ φύσιν πρεπωδέστατον εἶναι φαμὲν τὸ ἐγείρειν τοὺς νεκρούς, ὅτι ζωὴ καὶ ζωοποιός ἐστιν, ἔφη δὲ Χριστὸς ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή, φαίνεται δὲ καὶ ἐγηγερκὼς τοὺς νεκρούς, θεὸς ἄρα ἐστὶν ὡς ζωὴ κατὰ φύσιν. 2 Cor 1.9 Iob 11. 25

VS, D [= mn], A

3 φρόνιμοσ S 8 ζωοποιεῖται SD 11 μόνον SD τοῦ om D 13 καὶ ἐγένετο A ἔσχατοσ ἀδὰμ VA δεύτεροσ ἄνθρωποσ SD 14 χοικῆσ S 17 οἰκόνα V (bis) φορέσομεν V φορέσωμεν SDA 18 ἀδελφὲ S 19 δύναται D 21 τὴν om. DA 22 τὴν om. D 23 γε μήν] δέ γε V 25 ζωοποιὸν A ὁ² om. V 27 ἐστιν om. A 29 φορέσωμεν Sm 31 ἀμφιέννυνται S 33 καὶ om. SD 34 β̄ om. V 35 αὐτοί om V 36 ἐγείραντι V 37 τὸ SD τὸ om. V

Ἐκ τῆς πρὸς Ἑβραίους

136 Ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκός, καὶ αὐτὸς
Hebr. 2, 14 παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσηι τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τὸν διάβολον. Παραπλησίως ἡμῖν τοῖς ἐν τέκνοις θεοῦ τεταγμένοις κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκὸς ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, ἵνα τῶι θανάτωι τὸ ἴδιον σῶμα δοὺς ζωοποιήσηι πάλιν αὐτό, ζωὴ κατὰ φύσιν ὑπάρχων ὡς θεός. ἐπεὶ πῶς κατήργηται τοῦ θανάτου τὸ κράτος, εἰ μὴ τὸ πεσὸν εἰς θάνατον ἀνεβίω σῶμα, ἴδιον ὂν τῆς κατὰ φύσιν ζωῆς, τουτέστι τοῦ ἐκ θεοῦ ὄντος λόγου;

Οτι εἷς υἱὸς καὶ κύριος Ἰησοῦς Χριστός

Ἐκ τῆς Ἰωάννου ἐπιστολῆς πρώτης καθολικῆς

137 Ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ
1 Ioh. 1, 1 2 ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς,
P 220 καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη καὶ ἑωράκαμεν καὶ μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν. Ἰδοὺ τὸν ὄντα ἀπ' ἀρχῆς, τουτέστι τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς λόγον, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἑωρακέναι φησὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ μὴν καὶ χερσὶ ψηλαφῆσαι, καίτοι κατὰ φύσιν ἰδίαν τοῦ ἐκ πατρὸς λόγου καὶ ἀοράτου ὄντος καὶ ἀναφοῦς· ἀναφὲς γὰρ τὸ ἀσώματον. ἀλλ' ἐν σαρκὶ γεγονότα τὸν λόγον ἑωρακέναι τε καὶ ψηλαφῆσαί φησιν. εἷς οὖν ἄρα ἐστὶν υἱὸς καὶ θεὸς καὶ κύριος, κἂν εἰ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος.

Ὅτι εἰς Χριστὸν ἡ πίστις ὡς εἰς θεόν

Ἐκ τῆς Πέτρου ἐπιστολῆς πρώτης

138 Ὥστε, φησί, τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς θεόν. Καίτοι
1 Petr. 1, 21 Χριστὸς κηρύττεται διὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ αὐτὸς δέ πού φησιν·
PG 1285 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἔχει ζωὴν αἰώνιον. ὅτε τοίνυν εἰς θεὸν ἡ πίστις,
Ioh. 6, 47 Χριστοῦ λέγοντος εἰς ἐμὲ πιστεύετε, πῶς οὐκ ἂν εἴη θεὸς ἐναργῶς;
Ioh. 14, 1

Ἰωάννου ἐπιστολῆς ᾱ

139 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ἵνα πιστεύωμεν τῶι ὀνόματι τοῦ υἱοῦ
1 Ioh. 3, 23 αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εἰ μὴ ἀνεθέλητόν ἐστι τῶι θεῶι καὶ πατρὶ τὸ πιστεύειν ἡμᾶς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, πράττεται δὲ παρ' ἡμῶν ἡ πίστις οὐχ ὡς εἰς ἄνθρωπον ἁπλῶς, ἀλλ' ὡς εἰς θεὸν ζῶντα καὶ ἀληθινόν, θεὸς ἄρα Χριστός.

P 221 **140** Ἐν τούτωι γινώσκεται τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ
1 Ioh. 4, 2. 3 Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν, καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν, ἐκ τοῦ θεοῦ οὔκ ἐστιν, καὶ τοῦτό ἐστι τὸ τοῦ

7/8 Fcyr 160 ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· πῶς κατήργηται — κατὰ φύσιν ζωῆς 15—19 Fcyr 161 ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· τὴν ζωήν — ἐστὶν ὁ υἱὸς καὶ κύριος Ἰησοῦς ὁ Χριστός 22—25 Tim. arm. p. 302. 303 26—p. 98, 5 ibid. p. 303—305

VS, D [= mn], A

2 κεκοινωνήκαμεν αἵματοσ τὰ παιδία V 7 εἰ Fcyr ἂν VSDA 10 καθολικῆσ ἐπιστολῆσ πρώτησ A 11/12 ὃ ἐθεασάμεθα om. V 13 ἀπαγγέλομεν V 16 φασὶ Fcyr 17 πατρὸσ SDAFcyr τοῦ πρσ̄ V λόγου καὶ ἀοράτου ὄντοσ Fcyr ὄντοσ λόγου καὶ ὄντοσ ἀοράτου VSDA ἀφανοῦσ A 19 καὶ θεὸς om. Fcyr κσ̄ VA ις̄ SD κύριος Ἰησοῦς ὁ Χριστός Fcyr 20 ἡ εἰσ χν̄ πίστισ A 22 καὶ om. V 23 ἀμὴν ἀμὴν SD Tim. 26 ιω̄ — ᾱ A Tim. om. V ἰωάννου ἐπιστολὴ ᾱ post 28 Χριστοῦ SD 28 ἀναθέλητον SD 29 δὲ καὶ V 33 τὸ om. V

ἀντιχρίστου, ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷι κόσμωι ἐστὶν ἤδη. Ὁμολογοῦμεν τὸν Ἰησοῦν ἄρα ὡς ἄνθρωπον καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ἕνα, ἢ μᾶλλον ὅτι θεὸς ὢν ὁ λόγος γέγονε σάρξ, οὐκ ὀλιγωρήσας τοῦ εἶναι θεός, μεμενηκὼς δὲ μᾶλλον ὅπερ ἦν, καὶ εἰ γέγονεν ἄνθρωπος; ἀλλὰ τοῦτ' ἐστὶν οὐκ ἀμφίβολον. ὁ τοίνυν οὐ λέγων θεὸν εἶναι ἀληθῆ τὸν Χριστόν, διαιρῶν δὲ καὶ κατασμικρύνων τὴν δόξαν αὐτοῦ τὸ τοῦ ἀντιχρίστου πνεῦμα ἔχων ἀλώσεται.

141 Καὶ ἡμεῖς ἐθεασάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκε τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου. ὃς ἂν ὁμολογήσηι ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷι μένει καὶ αὐτὸς ἐν τῷι θεῷι. Ἀπεστάλθαι φαμὲν παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς τὸν υἱόν, τουτέστι τὸν ἐξ αὐτοῦ κατὰ φύσιν μονογενῆ λόγον, ὠνομάσθαι δὲ αὐτὸν Ἰησοῦν, ὅτε καὶ τὴν κατὰ σάρκα γέννησιν ἐκ γυναικὸς ὑπέμεινεν οἰκονομικῶς. οὐκοῦν ὁ ἐκ θεοῦ λόγος γέγονεν ἄνθρωπος κἂν εἴ τις οὕτως ὁμολογήσειεν αὐτόν, ἔχει μένοντα ἐν αὐτῷι τὸν θεόν, ἔσται δὲ καὶ αὐτὸς ἐν θεῷι· μνησθήσεται γὰρ αὐτοῦ, λογιεῖται δὲ καὶ οἰκεῖον ὡς μέτοχον αὐτοῦ. ὁ δὲ μὴ ὁμολογῶν ὅτι αὐτὸς ὁ ἐκ πατρὸς λόγος Ἰησοῦς ἐστιν, καθεὶς ἑαυτὸν εἰς ἀνθρωπότητα, οὔτε θεὸν ἐν αὐτῷι πλουτήσειεν ἂν οὔτε μὴν αὐτὸς ἐν θεῷι ἔσται κατά γε τὸν τῆς πνευματικῆς οἰκειότητος τρόπον. 1 Ioh. 4, 14. 15

142 Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστός, ἐκ θεοῦ γεγέννηται. Οὐκοῦν ὁ μὴ πιστεύων οὐδὲ ἐν τέκνοις θεοῦ καταλογισθείη ἄν. εἰ γὰρ ὅσοι τὸν υἱὸν ἔλαβον, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι, καθά φησιν ὁ εὐαγγελιστής, οἱ μὴ λαβόντες αὐτὸν οὐδ' ἂν ἐν τέκνοις θεοῦ καταλογισθεῖεν, τὸν δι' οὗ τοῦτο ὑπάρχει, μὴ ἐγνωκότες. 1 Ioh. 5, 1 P 222 Ioh. 1, 12

143 Τίς δέ ἐστιν ὁ νικῶν τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος Ἰησοῦς Χριστός, οὐκ ἐν τῷι ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷι ὕδατι καὶ αἵματι. καὶ τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια, ὅτι τρεῖς μαρτυροῦσι, τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα καὶ οἱ τρεῖς τὸ ἕν εἰσι. Νικᾶι μὲν τὸν κόσμον ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ· τίς δέ ἐστιν Ἰησοῦς, αὐτὸς ἡμῖν ὁ μαθητὴς διατρανοῖ λέγων· οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος Ἰησοῦς Χριστός. ‹οὐκ ἐν ὕδατι μόνον,› ἀλλὰ καὶ ἐν ὕδατί φησι καὶ ἐν αἵματι καὶ ἐν πνεύματι καὶ τοὺς τρεῖς τὸ ἓν εἶναί φησιν. οὐκοῦν γέγονε μὲν σὰρξ ὁ λόγος, ἁγιάζει δὲ ἡμᾶς τῷι πνεύματι καὶ καθαρίζει τῷι αἵματι καὶ ἀπολούει πάλιν ὕδατι καθαρῷι. εἷς δὲ δὴ πάντως υἱός, οὗ καὶ εἶναι φαμὲν τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα. 1 Ioh. 5, 5-8 PG 1288

144 Εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων ἐστίν, ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ ὅτι μεμαρτύρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυρίαν ἐν ἑαυτῷι· ὁ μὴ πιστεύων τῷι θεῷι ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἐπίστευσεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν ἐμαρτύρησε περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. Μεμαρτύρηκεν ὁ πατὴρ τῷι υἱῷι διὰ τοῦ πνεύματος καὶ διὰ φωνῆς. ὅτι γάρ ἐστιν υἱὸς αὐτοῦ κατὰ ἀλήθειαν, μαρτυρήσειεν ἂν τὸ χορηγεῖν δύνασθαι τοῖς ἁγίοις τὸ πνεῦμα αὐτὸν καὶ δι' αὐτοῦ δυνάμεις ἐνεργεῖν. καὶ γοῦν ἔφασκεν ὅτι ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει. μεμαρτύρηκε δὲ καὶ καθ' ἕτερον τρόπον. ἔδειξε γὰρ αὐτὸν ἐν τῷι Ἰορδάνηι λέγων· 1 Ioh. 5, 9. 10 P 223 Ioh. 16, 14

VS, D [= mn], A

1 ἀκηκόαμεν V 5 ἀληθῶσ VA 8 ἐστιν om. A 11 καὶ om. D 13 τῷ θῷ V 14 καὶ om. V θῦ πατρὸσ SD Tim. 15 ἐν ἑαυτῷ A om. SD 17 τοῦ θῦ V γεγένηται S 21 ὑπάρχειν S 24 τῷ αἵματι D 25 τὸ[2] om. SD ἡ om. V 26 τὸ[3] om. D 29 οὐκ — μόνον Tim. om. VSDA ὕδατί — αἵματι Tim. αἵματι φησὶ VSDA 32 πάντων D 34 ἡ om. SD 36 αὐτῷ A 38 μεμαρτύρηκε δὲ SD 41 ἔδειξε VA Tim. ἐδόξασε SD

Mt. 3, 17 οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ηὐδόκησα. ὅσοι τοίνυν ἀποδιαιροῦντές φασιν οὐκ εἶναι υἱὸν ἀληθινὸν τὸν ἐκ γυναικός, ἀναφέρουσι δὲ τὸ τῆς υἱότητος ὄνομα ἐπ' γυμνὸν καὶ μόνον τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, ψεύστην ποιοῦσι τὸν πατέρα· σαρκωθέντα γὰρ τὸν λόγον ὑπέδειξεν ἐν τῷι Ἰορδάνηι καὶ τότε μεμαρτύρηκε τὸ πνεῦμα αὐτῷι ὅτι καὶ θεός ἐστι καὶ υἱὸς ἀληθῶς.

Ὅτι ζωή

Ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου

145 Mt. 9, 25 Ἐπὶ τῆι θυγατρὶ τοῦ ἀρχισυναγώγου γέγραπται ὅτι ὅτε ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον. Διὰ τί μὴ μᾶλλον ὡς ἐπὶ τοῦ Λαζάρου ἠρκέσθη λόγωι πρὸς τὴν ἀνάστασιν τοῦ κορασίου, ἐκράτησε δὲ καὶ τῆς χειρὸς αὐτῆς; ἵνα δείξηι ζωοποιὸν τὸ αὐτοῦ σῶμα· σῶμα γάρ ἐστι ζωῆς. οὐκοῦν φυσικὴ μᾶλλον καὶ ἀληθὴς ἡ ἕνωσις ἡ πρὸς τὴν σάρκα τοῦ λόγου καὶ οὐ καθά φασιν ἐξ ἀμαθίας τινές, ὡς ἐν μόνοις πέπρακται προσώποις ἢ κατὰ ψιλὴν εὐφημίαν καὶ θέλησιν ἤτοι συνάφειαν ἁπλῶς.

Ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου

Ioh.6,27 146 PG 1289 P 224 Ἐργάζεσθε, φησί, μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν ὁ θεός. Βρῶσιν ἡμῖν δέδωκεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, δηλονότι τὴν σάρκα αὐτοῦ· καὶ γάρ ἐστι ζωοποιός. εἶτα πῶς οὐ θεὸς ὁ ζωοποιεῖν δυνάμενος καὶ διὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς ἐοικώς τε κατὰ πάντα τῶι θεῶι καὶ πατρί; τοῦτο γὰρ οἶμαι δηλοῦν τὸ ἐσφραγίσθαι λέγειν αὐτὸν παρὰ τοῦ θεοῦ, τοῦ ἐσφραγίσθαι σημαίνοντος τὸ ἀκριβῶς ἐμφερές. ὥσπερ γὰρ εἴ κηρῶι τις ἐμπήξει σφραγῖδα χρυσῆν ἢ γοῦν ἐξ ἑτέρας ὕλης πεποιημένην, ὅλην ἐξ ὅλου τὴν αὐτῆς ἐμφέρειαν ἐνσημαίνεται, οὕτω καὶ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοὺς τῆς ἑαυτοῦ φύσεως χαρακτῆρας οὐσιωδῶς ἐμπρέποντας ἔχει τῶι υἱῶι, καὶ τοῦτό ἐστι τὸ ἐσφραγίσθαι λέγειν αὐτὸν παρὰ τοῦ πατρός.

Ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου

147 Lc. 7, 14 Ἤγειρε τὸν Λάζαρον ὁ Χριστός, τὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου θυγάτριον, τὸν τῆς χήρας υἱόν· εἶτα πῶς οὐ ζωὴ κατὰ φύσιν ἐστὶν ὁ μὴ μόνον λόγωι καταπτοεῖν τὸν θάνατον δυνάμενος, ἀλλὰ γὰρ καὶ τῆι τῆς χειρὸς ἁφῆι; καὶ γὰρ ἦν ἀκόλουθόν τε καὶ ἀναγκαῖον ζωοποιὸν εἶναι τὸ σῶμα τῆς κατὰ φύσιν ζωῆς.

Ὅτι ἱλαστήριον διὰ πίστεως

Ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους

148 Rom. 3,25.26 Περὶ Χριστοῦ φησιν· ὃν προέθετο ὁ θεὸς ἱλαστήριον διὰ πίστεως ἐν τῷι αὐτοῦ αἵματι εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ διὰ τὴν πάρεσιν τῶν

VS, D [= mn], A

1 εὐδόκησα nA ἀποδιαιροῦνται S 4 ἀπέδειξεν V 8 τῆ τοῦ A 9 ἤγειρε SD 12 οὐ om. D 15 εὐαγγελίου om. SD 17 ζωὴν τὴν A ἡμῖν SA 20 οἰκείασ A 21 κατὰ πάντα om. V 22 ἀκριβῶσ τὸ SD 23 ὅλου] ὅλησ SD αὐτοῦ SD 24 ὁ πατὴρ V 25 ἐμπρέποντοσ S 27 excidit euangelii locus 29 μόνω V θάνατον om. V 30 τε om. D 33 ῥωμαίουσ ἐπιστολῆσ Sm 34 ὁ θεὸς om. SD

προγεγονότων ἁμαρτημάτων ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ πρὸς τὴν ἔνδειξιν
τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷι νῦν καιρῷι εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ P 225
δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦν. Εἰ οὐκ ἦν ἑτέρως ἱλαστήριον γενέσθαι
Χριστὸν τοῖς ἐν ἁμαρτίαι καὶ ἀρᾶι καὶ θανάτου δίκηι πλὴν ὅτι δι' αἵματος διὰ τὴν πάρεσιν
τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων ἐκχεῖσθαι μέλλοντος, πῶς οὐκ ἀναγκαῖον σάρκα γενέσθαι
τὸν λόγον, ἵνα καὶ αἵματι τῶι ἰδίωι, δῆλον δὲ ὅτι τῶι τῆς ἑαυτοῦ σαρκός, δικαιώσηι
πάντας τοὺς εἰς αὐτὸν πιστεύοντας;

Ὅτι λελυτρώμεθα καὶ τὴν καταλλαγὴν πρὸς θεὸν ἐσχήκαμεν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους πρώτης

149 Ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστὲ ἐν Χριστῶι Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη σοφία ἡμῖν 1 Cor. 1, 30. 31
ἀπὸ θεοῦ δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις, ἵνα καθὼς γέ- 11
γραπται, ὁ καυχώμενος ἐν κυρίωι καυχάσθω. Λελυτρώμεθα τοίνυν ἐν Χρι-
στῶι καὶ ἡγιάσμεθα καὶ σοφοὶ γεγόναμεν. πᾶσα δὲ δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώ- Iac. 1, 17
ρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστι, καταβαῖνον παρὰ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων,
τουτέστι θεοῦ. εἶτα πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστὸς ὁ σοφίαν τε καὶ ἁγιασμὸν καὶ ἀπολύτρωσιν 15 PG 1292
ἡμῖν δωρούμενος;

Ὅτι λελυτρώμεθα διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ

Ἐκ τῆς Πέτρου ἐπιστολῆς

150 Εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς ἀργυρίωι ἢ χρυσίωι ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς μα- 1 Petr. 1, 18. 19
ταίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου, ἀλλὰ τιμίωι αἵματι, ὡς ἀμνοῦ 20
ἀμώμου καὶ ἀσπίλου, Χριστοῦ. Λελυτρώμεθα γὰρ τὸ ἴδιον σῶμα δεδωκότος ὑπὲρ
ἡμῶν τοῦ Χριστοῦ. ἀλλ' εἰ μὲν ὡς ἄνθρωπος νοεῖται κοινός, πῶς ἀντάξιον τῆς ἁπάντων
ζωῆς τὸ αἷμα αὐτοῦ; εἰ δὲ θεὸς ἦν ἐν σαρκὶ ὁ πάντων ἀξιώτερος, ἀξιόχρεως εἰς λύτρωσιν P 226
τοῦ κόσμου παντὸς διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος εἴη ἂν καὶ μάλα εἰκότως.

Ὅτι ὁ Χριστοῦ θάνατος τῶι κόσμωι σωτήριος 25

Ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους

151 Συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ θεὸς ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν Rom. 5, 8. 9
ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε. πολλῶι οὖν μᾶλλον δικαιω-
θέντες νῦν ἐν τῶι αἵματι αὐτοῦ, σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς.
καὶ πάλιν· εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῶι θεῶι διὰ τοῦ θανάτου τοῦ 30 Rom. 5, 10
υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῶι μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῆι ζωῆι αὐτοῦ.
Οὐκοῦν εἰ μὴ ἑτέρως ἦν σώιζεσθαι τὸν κόσμον, εἰ μὴ ἐν αἵματι καὶ θανάτωι χρησίμως
παραληφθέντι καὶ οἰκονομικῶς διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων Rom. 3, 25. 26
ἐν τῆι ἀνοχῆι τοῦ θεοῦ, σεσώσμεθα δὲ διὰ Χριστοῦ, πῶς οὐκ ἀναγκαῖος τῶι ἐκ θεοῦ
φύντι λόγωι ὁ τῆς σαρκώσεως τρόπος, ἵνα δικαιώσηι μὲν ἐν τῶι αἵματι αὐτοῦ τοὺς εἰς 35
αὐτὸν πιστεύοντας, καταλλάξηι δὲ τῶι πατρὶ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἰδίου σώματος, ἵνα καὶ
συζήσωμεν αὐτῶι;

VS, D [= mn], A

6 τῶι²] τὸ V 8 πρὸσ θῡ̄ καταλλαγὴν D 10 ἐγεννήθη DA 12 χῡ̄ S 13 ἰα-
κώβου πᾶσα A 15 τοῦ θῡ̄ D ὁ² om. SD τε om. SD 16 δωρησάμενοσ V
22 τοῦ om. SD πάντων D 23 αἷμα VA σῶμα SD πάντοτε SD ἀξιότεροσ V
27 δὲ om. SD 28 ἡμῶν ὄντων SDA 30 τοῦ θανάτου om. V 37 συνζήσωμεν S

152 Rom. 6, 3. 4 Ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. Εἰ πᾶσά πως ἀνάγκη τοὺς ἐπὶ τῆς γῆς συνθάπτεσθαι τῷι Χριστῷι διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ αὐτὸς ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι περιπατήσωμεν ζωῆς ὡς
P 227 συντεθαμμένοι καὶ συνεγηγερμένοι τῷι δι' ἡμᾶς ἀποθανόντι καὶ ἐγηγερμένωι, χρειωδέστατά τε καὶ ἀναγκαίως τὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως ἐπράχθη μυστήριον σαρκός τε καὶ αἵματος μετέσχεν ὁ λόγος, ἵνα καὶ ἀποθανεῖν λεγομένωι σαρκικῶς καὶ μὴν καὶ ἐγηγερμένωι συναποθάνωμεν καὶ συνεγερθῶμεν.

Rom. 6, 5 158 Εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷι ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ
PG 1293 καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα. Κατὰ τὸν ἴσον τῷι πρώτωι τρόπον νοήσεις καὶ
1 Cor. 15, 21. τοῦτο· ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις
22 νεκρῶν· ὥσπερ γὰρ ἐν τῷι Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήισκουσιν, οὕτω καὶ ἐν
1 Cor. 15, 47 τῷι Χριστῷι πάντες ζωοποιηθήσονται. δεύτερος Ἀδὰμ κεχρημάτικεν ὁ Χριστὸς καὶ ὥσπερ ὁ πρῶτος Ἀδὰμ ἡμᾶς κατεβίβασεν εἰς φθοράν, οὕτως ὁ δεύτερος ἀνεκόμισεν εἰς ζωήν, οὐχ ὡς ἄνθρωπος ψιλὸς ἀποθανὼν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα μὴ καὶ ἐν αὐτῷι μείνωμεν νεκροί, ἀλλ' ὡς θεὸς ἐν σαρκὶ καὶ αὐτῆι πεπονθὼς ἀνθρωπίνως, ἵνα θεικῶς ἀναστήσαντι τὸν ἴδιον ναὸν συνεγερθῶμεν ἡμεῖς.

Ἐκ τῆς πρὸς Γαλάτας

154 Gal. 3, 13. 14 Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα (γέγραπται γάρ· ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου), ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραὰμ γένηται ἐν Χριστῷι Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως. Ἄθρει δή μοι κἀντεῦθεν ὅτι γέγονε τῷι κόσμωι σωτήριος ὁ Χριστοῦ θάνατος· γέγονε γὰρ ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα, σταυρὸν ὑπομείνας καὶ κρεμασθεὶς ἐπὶ ξύλου, ἵνα λύσηι τοῦ κόσμου τὴν ἁμαρτίαν, ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραὰμ γένηται ἐν Χριστῷι Ἰησοῦ, τουτέστιν ἵνα δικαιωθῆι τὰ
P 228 ἔθνη διὰ πίστεως κατὰ τὴν δοθεῖσαν ἐπαγγελίαν τῷι Ἀβραάμ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως. ὅτε τοίνυν καὶ τὴν ἐν νόμωι λέλυκεν ἀρὰν ὁ Χριστοῦ θάνατος καὶ προυξένησε τοῖς ἔθνεσι τὴν εὐλογίαν τοῦ Ἀβραάμ, τουτέστι τὴν διὰ πίστεως χάριν, μετόχους δὲ ἡμᾶς ἀπέφηνε καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, οὐκ ἀνθρώπου κοινοῦ νοοῖτ' ἂν ὁ θάνατος αὐτοῦ, περινοεῖν δὲ προσήκει μᾶλλον ὅτι σὰρξ γεγονὼς ὁ λόγος σαρκὶ πέπονθεν ὑπὲρ τοῦ κόσμου καὶ γέγονεν ἱκανὸν τὸ αὐτοῦ πάθος εἰς τὴν τοῦ παντὸς λύτρωσιν.

Ἐκ τῆς πρὸς Ἐφεσίους

155 Eph. 2, 13-15 Νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷι Ἰησοῦ οἵ ποτε ὄντες μακρὰν ἐγενήθητε ἐγγὺς ἐν τῷι αἵματι τοῦ Χριστοῦ. αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἓν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, τὴν ἔχθραν, ἐν τῆι σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασι καταργήσας. Εἰ καὶ τοὺς ὄντας μακρὰν διὰ τὸ πλανᾶσθαι κατὰ τὸν κόσμον καὶ ἐν ἀθεότητι διατελεῖν ἐγγὺς

VS, D [= mn], A

5 τῷι om. V θάνατον αὐτοῦ V 6 ζωῆσ περιπατήσωμεν V 7 συνηγερμένοι V χρειωδέστατόν SD 8 πέπρακται V 12 ἐώμεθα S τῷι πρώτωι om. D 13 ὁ θάνατοσ V 14 ἐκ νεκρῶν D 16 κατεβίβασεν ἡμᾶσ SD ὁ δεύτεροσ VA καὶ ὁ χσ SD 25 ἐν τῶ A σωτηρία SD 31 ἡμᾶς om. SD 33 τὸ] τοῦ A παντὸς] κόσμου V 38 τῶν ἐντολῶν τὸν νόμον V δόγματι A

πεποίηκε τὸ αἷμα Χριστοῦ, πῶς οὐκ ἀναγκαία τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς ἡ τοῦ λόγου σάρκωσις, συλλέγουσα τὰ διηρημένα καὶ προσοικειοῦσα μὲν τῶι θεῶι τοὺς μακράν, κτίζουσα δὲ τοὺς δύο λαοὺς εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον διὰ τῆς αὐτοῦ σαρκός; δέδοται γὰρ εἰς λύτρωσιν τῶν ἐν ἁμαρτίαις καὶ δι' αὐτῆς τὰ πάντα κατεκτήσατο τῶι θεῶι καὶ πατρί, καὶ πρὸς τούτοις ἔτι καὶ ὁ πάλαι κατήργηται νόμος ὡς ὑπὲρ αὐτὸν οὔσης τῆς πίστεως, δῆλον δὲ ὅτι τῆς ἐν Χριστῶι. καὶ εἰ τοῦτό ἐστιν ἀληθές, πῶς ὑπὲρ νόμον ἡ πίστις, εἰ μὴ ὡς θεῶι πεπιστεύκαμεν τῶι Χριστῶι;

Ἐκ τῆς πρὸς Ἑβραίους PG 1296

156 Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει· θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ Hebr. 10, 5-7
ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι· ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ P 229
ηὐδόκησας. τότε εἶπον· ἰδοὺ ἥκω, ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου. Γέγονε μὲν τῶι κόσμωι σωτήριον τὸ τοῦ Χριστοῦ πάθος, πλὴν ἀναγκαῖον ἰδεῖν τίς ὁ εἰς τὸν κόσμον εἰσερχόμενος· ἦν γὰρ ἔξω τοῦ κόσμου πάντηι τε καὶ πάντως. ἐπεὶ πῶς εἰσβέβηκεν εἰς αὐτόν, εἰ οὐκ ἦν ἔξω κόσμου; τοιγαροῦν κατὰ φύσιν ὑπάρχων ὑπὲρ πάντα τὸν κόσμον ὡς θεὸς μονογενής, εἰσβέβηκεν εἰς αὐτὸν μέρος αὐτοῦ γεγονώς, τουτέστιν ἄνθρωπος, οὕτω τε τὴν ὑπὲρ ἡμῶν προσκομίσας θυσίαν καὶ ἑαυτὸν ἀναθεὶς σέσωκε τὴν ὑπ' οὐρανόν.

157 Διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσηι διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἔξω Hebr. 13, 12
τῆς πύλης ἔπαθεν. Αἷμα ἀνθρώπου κοινοῦ τίνα τρόπον ἁγίους ἡμᾶς ἀποφήνηι; ἀλλὰ μὴν ἡγίασε τὸ αἷμα Χριστοῦ. θεῖον οὖν ἄρα καὶ οὐχ ἁπλῶς ἀνθρώπινον· θεὸς γὰρ ἦν ἐν σαρκί, τῶι ἰδίωι αἵματι καθαρίζων ἡμᾶς.

Ἐκ τῆς πρὸς Τίτον

158 Εἷς γὰρ θεός, εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἄνθρωπος Χριστὸς 1 Tim. 2, 5. 6
Ἰησοῦς ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων. Σωτήριος ὁμολογουμένως ὁ τοῦ Χριστοῦ θάνατος τῶι κόσμωι παντί· πλὴν εἰ μή ἐστι θεός, πῶς ἂν ἀρκέσειεν εἰς τὸ γενέσθαι πάντων ἀντίλυτρον αὐτός τε καὶ μόνος; ἀλλὰ ἤρκεσε μόνος ὑπὲρ πάντων ἀποθανών, ὅτι καὶ ὑπὲρ πάντας ἐστί. θεὸς οὖν ἄρα ἐστί, τῶι θανάτωι τῆς ἰδίας σαρκὸς ἀποστήσας τοῦ κόσμου τὸν θάνατον.

Ἐκ τῶν καθολικῶν P 230

Ἐκ τῆς Πέτρου ἐπιστολῆς

Ὅτι ὁ τοῦ Χριστοῦ θάνατος τῶι κόσμωι σωτήριος

159 Ὅτι Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἀπέθανε, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, 1 Petr. 3, 18-20
ἵνα ἡμᾶς προσαγάγηι τῶι θεῶι, θανατωθεὶς μὲν σαρκί, ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι, ἐν ᾧι καὶ τοῖς ἐν φυλακῆι πνεύμασι πορευθεὶς ἐκήρυξεν ἀπειθήσασί ποτε. Πολλοὶ τῶν ἁγίων ἀνήιρηνται προφητῶν, ἀλλ' οὐδεὶς ἐκείνων ἀποθανεῖν

32—p. 102, 10 Tim. arm. p. 302

VS, D [= mn], A

1 τῆς om. SD 2 καὶ συλλέγουσα D 4 αὐτοῦ SD ἐκτήσατο D 10/11 οὐκ ηὐδόκησας [εὐδόκησας D] DA ηὐδόκησας S οὐκ ἐζήτησας V, S in mg. m. rec. 12 τῶι κόσμωι om. V 13 τὸ χῦ πάθος SA τοῦ χῦ τὸ πάθος D ἐρχόμενος SD 14 εἰ οὐκ ἦν om. SD 18 ὁ ἰσ A 19 ἅγιον S 20 οὐ χαλεπῶς A 22 τῖτον VSDA, librariorum est error Cyrilli 24 ἀντίλυτρον ἑαυτὸν V 29/30 ἐκ τῆς πέτρου καθολικῆς ἐπιστολῆς A 31 τοῦ om. SD 32 ὁ χσ V 33 δὲ ἐν A

ὑπὲρ ἁμαρτιῶν εἴρηται οὔτε μὴν προσαγαγεῖν ἡμᾶς τῶι θεῶι διὰ τοῦ ἰδίου θανάτου, ἀλλ' οὐδὲ ἐκήρυξέ τις τοῖς ἐν φυλακῆι πνεύμασιν. πέπραχε δὲ τοῦτο Χριστὸς καὶ δι' αὐτοῦ τε καὶ ἐν αὐτῶι λελυτρώμεθα καὶ τὸ αὐτοῦ πάθος ἦν τῶι κόσμωι σωτήριον. ἀπέθανε τοίνυν ὑπὲρ ἡμῶν, οὐχ ὡς ἄνθρωπος εἷς ὑπάρχων τῶν καθ' ἡμᾶς, ἀλλ' ὡς θεὸς ἐν σαρκί, τῆς ἁπάντων ζωῆς ἀντάλλαγμα τὸ ἴδιον σῶμα διδούς.

PG1297 160 Χριστοῦ οὖν παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκί. Ὡς γὰρ ὑπάρχοντος θεοῦ τοῦ
1 Petr. 4, 1 Χριστοῦ, σοφῶς καὶ ἐμφρόνως ὁ μαθητὴς σαρκὶ πεπονθέναι φησὶν αὐτόν, ὑπεξάγων τοῦ παθεῖν τὴν ἀπόρρητον φύσιν, ἧς ἀλλότριον τὸ παθεῖν. ἰδίαι τοίνυν πέπονθε σαρκί, καίτοι τοῦ παθεῖν ἀμοιρεῖν εἰθισμένος, ὁ ἐκ θεοῦ λόγος. θεὸς οὖν ἄρα Χριστός, θεικῶς μὲν ἀπαθής, παθητὸς δὲ κατὰ τὴν σάρκα.

Ὅτι ὁ Χριστοῦ θάνατος τῶι κόσμωι σωτήριος

Ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου

161 Ταῦτα οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον· ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη
Ioh. 12, 16 P 231 Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῶι γεγραμμένα. καὶ πάλιν·
Ioh. 12, 23. 24 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκρίνεται αὐτοῖς λέγων· ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῆι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνηι, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνηι, καρπὸν πλείονα φέρει. Ἔστι δὲ οὐκ ἀμφίλογον ὅτι σέσωσται πᾶς ὁ κόσμος ἀποθανόντος ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ Ἐμμανουήλ, πλὴν ἐκεῖνο λέγομεν· πῶς ἀποθανὼν ἐδοξάσθη; καίτοι μᾶλλον
Hebr. 12, 2 μῶμον ἀσθενείας ἔχει τὸ χρῆμα, ὅθεν καὶ αἰσχύνης καταφρονῆσαι λέγεται, γεγονὼς ὑπήκοος
Phil. 2, 8 μέχρι θανάτου. ἀλλὰ ἴσως ἐρεῖς δεδοξάσθαι διὰ τὴν ἀνάστασιν αὐτόν. ὀρθῶς ἔχει καὶ ἀληθὴς ὁ λόγος. ἆρ' οὖν ἀνεβίω θεικῶς μᾶλλον ἢ ἀνθρωπίνως; ἀλλὰ οἶμαι θεικῶς. ὅταν οὖν αὐτὸς ὁ ἐκ θεοῦ λόγος σαρκὶ λέγηται παθεῖν, μὴ αἰσχυνώμεθα τὸ πάθος· δόξαν γὰρ ἔχει τὸ τέλος καὶ τοῦτο θεοπρεπῆ.

Ὅτι εἷς υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ κύριος Ἰησοῦς Χριστός

Ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους

162 Ἄρ' οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῶι μὲν νοὶ δουλεύω νόμωι θεοῦ, τῆι δὲ σαρκὶ
Rom. 7, 25-8, 4 νόμωι ἁμαρτίας. οὐδὲν ἄρα κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῶι Ἰησοῦ. ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἠλευθέρωσέ με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου. τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου ἐν ὧι ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας, κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῆι σαρκί, ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῆι ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ
P 232 πνεῦμα. Μάχονται μὲν γὰρ ὁμολογουμένως ἀλλήλοις ἡ σὰρξ καὶ τὸ πνεῦμα, τουτέστι τὸ φρόνημα τὸ σαρκικὸν καὶ τῶν ἐμφύτων ἡδονῶν τὸ κίνημα καὶ τῆς κατὰ πνεῦμα ζωῆς ἡ δύναμις, κἂν ὁ θεῖος ἡμᾶς ἀποφέρηι νόμος εἴς γε τὸ δεῖν ἐλέσθαι τὸ ἀγαθόν, ἀλλὰ ἡ

6—10 Fcyr 162 ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· ὡς γὰρ ὑπάρχοντος — κατὰ σάρκα; 12—24 Tim. arm. p. 296

VS, D [= mn], A

p. 101, 35/1 ὑπὲρ ἁμαρτιῶν ἀποθανεῖν SD 7 Χριστοῦ καὶ μὴ μόνον ἀνθρώπου Fcyr 8 πάθος A 9 ἄρα ἐστὶ καὶ ἄνθρωπος ὁ Χριστὸς ὁ Fcyr 11 τοῦ χῦ S σωτήριος τῶ κόσμω SA 12 κατὰ Ἰωάννην] ἰῶ A 14 ὁ ἰσ VD 18 ἀμφίβολον SD 22 ἀληθῶς V μᾶλλον θεικῶς SD 23 αὐτὸν S 26 ῥωμαίους ἐπιστολῆς SD 32 τῆι om. V 35 ἐμφύτων V ἐμφύτων ἐν ἡμῖν SA ἐμφύτων ἡμῖν D

τῆς σαρκὸς ἐπιθυμία καταβιάζεται πρὸς τὸ ἐναντίον. λέλυται δὲ νῦν ἐν Χριστῷ τὸ PG 1300
ἀντιστατοῦν καὶ ἠτόνησε μὲν τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος, κεκράτηκε δὲ ὁ τοῦ πνεύματος. διὰ
ποίαν αἰτίαν; πέπομφε γὰρ ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας, ἵνα
κατακρίνῃ τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί. εἶτα πῶς οὐ χρειωδεστάτη λίαν ἡ τοῦ λόγου
σάρκωσις; κατακέκριται γὰρ οὕτω καὶ ἐν τῇ σαρκὶ ἡμῶν ἡ ἁμαρτία. εἰ δὲ οὐ γέγονε 5
σὰρξ ὁ λόγος, ἀπομεμένηκεν ἀδιόρθωτα τὰ καθ' ἡμᾶς καὶ δουλεύομεν τῇ σαρκὶ νόμωι
ἁμαρτίας, οὐδενὸς ἐν ἡμῖν αὐτὴν καταργήσαντος. οὐκοῦν ἀναγκαίαν εἶναι φαμὲν τὴν
καθ' ὑπόστασιν ἕνωσιν τοῦ λόγου πρὸς τὴν σάρκα καὶ οὐχὶ δὴ μόνην τὴν ἐν προσώποις
καὶ κατὰ θέλησιν ἤτοι συνάφειαν ἁπλῆν, καθά φασί τινες.

163 Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; ὅς Rom.8,31.32
γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, 11
πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται; Εἰ τὸν ἴδιον υἱόν, δῆλον
δὲ ὅτι τὸν ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ, δέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν ὁ θεὸς καὶ πατήρ, πέπονθε δὲ κατὰ
σάρκα καὶ οὐ φύσει θεότητος, ἴδιον ἄρα ἦν αὐτοῦ τὸ πεπονθὸς σῶμα, ἵνα καὶ αὐτὸς
νοῆται παθὼν οἰκονομικῶς ὁ παθεῖν οὐκ εἰδώς. τὸ τοίνυν ἀπομερίζειν εἰς δύο τὸν ἕνα 15
δυσσεβές· οὐκέτι γὰρ ἴδιον υἱὸν εὑρίσκεται δοὺς ὑπὲρ ἡμῶν ὁ πατήρ, εἴπερ ἐστὶν ἄνθρωπος
διηρημένως καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ὡς ἐν προσλήψει σαρκὸς ὁ ἐκ θεοῦ λόγος.

164 Τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸς ὁ δικαιῶν, τίς ὁ κατακρίνων; P 233
Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ καὶ ἐγερθείς, ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ Rom.8,33.34
τοῦ θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν. Εἰ δικαιοῖ τῇ πίστει Χριστός, θεὸς 20
δέ ἐστιν ὁ δικαιῶν, θεὸς ἄρα ἀληθὴς ὁ Χριστός. καὶ εἴπερ ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ,
καίτοι τεθνεὼς καὶ ἐγηγερμένος, συγκάθηται δὲ τῶι πατρί, ἴδιον ἄρα τοῦ λόγου τὸ σῶμά
ἐστι. συνεδρεύει γὰρ οὕτω τῶι πατρὶ μετὰ τῆς ἀναληφθείσης σαρκὸς ὡς υἱὸς κατὰ
φύσιν, καὶ εἰ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος.

165 Ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτως λέγει· μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίαι 25
σου· τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ' ἐστὶ Χριστὸν καταγαγεῖν· ἢ Rom.10,6-10
τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον; τοῦτ' ἐστὶ Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν.
ἀλλὰ τί λέγει; ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν ἐν τῶι στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίαι
σου, τουτέστι τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως, ὃ κηρύσσομεν ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς
ἐν τῶι στόματί σου κύριον Ἰησοῦν καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίαι σου ὅτι 30
ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ· καρδίαι γὰρ πιστεύεται εἰς
δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. Εἰ κατά γε τὸ τισὶ
δοκοῦν ἄνθρωπος θεοφόρος νοεῖται Χριστὸς καὶ μόνην ἔχων τὴν ἐν προσώποις ἕνωσιν
πρὸς τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, τίνος ἕνεκα πιστεύοντες εἰς αὐτὸν ὡς εἰς κύριον, ὁμολογοῦντες δὲ PG 1301
καὶ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν αὐτοῦ, δικαιούμεθα τῇ πίστει τῇ εἰς αὐτόν; πράττεται δὲ 35
ἡ πίστις ὡς εἰς θεὸν δηλονότι. ἀναγκαία τοιγαροῦν ἡ καθ' ὑπόστασιν ἕνωσις τοῦ θεοῦ
λόγου πρὸς τὰ ἀνθρώπινα. ἕνα γὰρ οὕτω Χριστὸν ὡς κύριον κατὰ φύσιν ὁμολογήσομεν
καὶ τῆς αὐτοῦ σαρκὸς τὴν ἀνάστασιν ἐπιγινώσκοντες, ὡς εἰς θεὸν πιστεύοντες δικαιούμεθα.

166 Οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῶι ζῇι καὶ οὐδεὶς ἑαυτῶι ἀποθνήισκει. ἐάν P 234
τε οὖν ζῶμεν, τῶι κυρίωι ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήισκωμεν, τῶι κυρίωι ἀπο- Rom 14. 7-9

---

165 cf. infra 199 15—17 διηρημένως Tim. arm p. 89; 25—p. 104, 39 ibid. p. 306—308 310

VS, D [= mn] A

1 καταβιβάζεται D 7 ἀναγκαῖον SDA 12 δοῦλον in δῦλον corr. S 15 νοεῖται V
17 διηρημένοσ V 19 ις̄ χς̄ SD μᾶλλον δὲ om. D, spatio rel. S 21 χς̄ VA λόγοσ SD
22 δὲ om. SD 25/26 μὴ — σου om. V 28 ἐστιν om. SD 31 ὁ om. A ἤγειρεν αὐτὸν
SD 32 στόματι δὲ] στόματοσ S εἰς σωτηρίαν om. SD 33 προσώπω D 39 ἑαυ-
τῶι[1]] ἑαυτοῦ S ἐν ἑαυτῷ D 40 ἐάν] ἄν S 40/p. 104, 1 ἀποθνήσκωμεν mA

θνήισκομεν. ἐάν τε οὖν ζῶμεν ἐάν τε ἀποθνήισκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν· εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς ἀπέθανε καὶ ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων
Gal. 4, 9 κυριεύσηι. Προσπεφώνηκέ που τοῖς ἐξ ἐθνῶν ὁ μακάριος Παῦλος· νυνὶ δὲ γνόντες θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου, οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεύειν θέλετε; λελυτρώμεθα τοίνυν διὰ τῆς πίστεως τῆς εἰς Χριστὸν ἐκ τῆς τῶν στοιχείων δουλείας καὶ ἠνέχθημεν εἰς τὸ δουλεύειν θεῶι ζῶντι καὶ ἀληθινῶι. εἰ δὲ ἀπέθανεν ὁ Χριστός, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσηι, καὶ αὐτῶι ζῶμεν ὡς θεῶι ζῶντι καὶ ἀληθινῶι, πῶς οὐκ ἀναγκαία τῶι λόγωι ἡ πρὸς σάρκα γέγονεν ἕνωσις ἀληθής; ἐν αὐτῆι γὰρ ἀποθανὼν κεκυρίευκε καὶ ζώντων καὶ νεκρῶν.

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους πρώτης

167 Ἔπινον γάρ, φησίν, ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας, ἡ δὲ πέτρα
1 Cor. 10, 4 ἦν ὁ Χριστός. Τὸ Χριστὸς ὄνομα τέθειται τῶι Ἐμμανουήλ, ὅτε γεγέννηται διὰ τῆς ἁγίας παρθένου. πῶς οὖν αὐτὸς ἦν ἡ πέτρα ἡ ποτίζουσα τὸν Ἰσραήλ; ἀλλ' ἐστὶ δῆλον ὅτι Χριστὸν καὶ υἱὸν οἶδεν ἕνα τὸ γράμμα τὸ ἱερόν. γεγονὼς γὰρ ὁ λόγος σάρξ, πάλιν αὐτός ἐστιν ἡ πνευματικὴ πέτρα, τῆς οἰκείας φύσεως τὸ πρεσβύτατον οὐκ ἀποβαλὼν διὰ τὸ νέον τῆς οἰκονομίας.

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους δευτέρας

P 235 **168** Ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ δὲ ἐγνώκα-
2 Cor. 5, 16 μεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. Τί δὴ ἄρα φησὶν ὁ Παῦλος; ἆρα Χριστὸν ἀρνεῖται μετὰ τὴν ἀνάστασιν; οὐκ οἶδεν αὐτὸν ἐγηγερμένον σαρκὶ καὶ ἀναληφθέντα μετ' αὐτῆς εἰς τὸν οὐρανόν; καὶ τίς ὁ φάναι τοῦτο τολμῶν; οὕτω γὰρ οἶδε καὶ ἀναληφθέντα καὶ ἥξοντα κατὰ καιρούς, ὃν τρόπον ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανόν. πῶς οὖν οὐκ εἰδέναι φησὶ κατὰ σάρκα υἱόν; ὅτι μετὰ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀναβίωσιν οὐκ ἐκ τῶν τῆς σαρκὸς ἔτι μέτρων, ἀλλ' ὡς ἐκ θείας ὑπεροχῆς ἄμεινον αὐτὸν εἰδέναι καὶ ὁμολογεῖν. οὔπω γὰρ πληρωθείσης τῆς οἰκονομίας, ἐκηρύττετο κατὰ σάρκα, ἵνα πιστεύηται γεγονὼς ἄνθρωπος ὁ μονογενής· ἐπεὶ δὲ τετέλεσται τὸ μυστήριον, ἀφ' ὧν ἐστι θεός, ἄμει-
PG 1304 νον αὐτὸν ὁμολογεῖν ἢ ἀπό γε τοῦ κεκενῶσθαι διὰ τὴν σάρκα. εἷς οὖν Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ κύριος.

169 Γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὅτι δι'
2 Cor. 8, 9 ἡμᾶς ἐπτώχευσε πλούσιος ὤν, ἵνα ὑμεῖς τῆι ἐκείνου πτωχείαι πλουτήσητε. Εἰ μόνον ἄνθρωπος ὁ Χριστὸς καὶ οὐ καθ' ἕνωσιν ἀληθῆ τὴν πρὸς τὸν θεὸν λόγον πλούσιος ὡς θεός, πῶς ἐπτώχευσε; τίς γὰρ ὅλως ὁ τῆς ἀνθρωπότητος πλοῦτος;
1 Cor. 4, 7 εἴρηται γὰρ ἀνθρώπωι παντί· τί γὰρ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; ἀλλὰ ἐπτώχευσε πλούσιος ὢν ὡς θεός· ἐπτώχευσε γὰρ τὸ τῆς ἀνθρωπότητος μικροπρεπὲς οἰκειωσάμενος οἰκονομικῶς ὁ πλούσιος ἀληθῶς ἐκ πατρὸς λόγος. εἷς ἄρα Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ πλούσιος μὲν ὡς θεός, πτωχὸς δέ, ὅτι γέγονεν ἄνθρωπος, ἵνα ἡμεῖς [γενώμεθα] πλούσιοι δι' αὐτόν.

VS, D [= mn], A

1 ἐάν τε οὖν — ἐσμέν om. V 3 νῦν SD 5 τοῦ κόσμου om. Tim. 7 εἰς τὸ δουλεύειν ἠνέχθημεν SD δὲ καὶ SD 13 τὸ χῦ SD γεγένηται S 16 φύσεως εἰς S 21 οἴδαμεν A 23 μετὰ ταύτης D μετὰ ταύτην S 25 οἶδέ D υἱόν] Χριστόν Tim. 27 ἐπληρώθη SD πιστεύητε S 29 οὖν om. V 32 ὑμᾶς m 34 ὡς] ὧν A 36 σμικροπρεπὲς D 37 θῦ πρσ SD 38 γενώμεθα V om. SDA Tim.

Ἐκ τῆς πρὸς Γαλάτας

170 Παῦλος ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Gal. 1, 1
Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. Ἆρα P 236
οὖν οὐχὶ θεὸν ἐνηνθρωπηκότα καὶ ἕνα τὸν ἐξ ἀμφοῖν ἀποφαίνει διὰ τούτων ἡμῖν υἱὸν καὶ
κύριον ὁ μυσταγωγός; ἔφη μὲν γὰρ ἀπεστάλθαι οὔτε ἀπ' ἀνθρώπων οὔτε δι' ἀνθρώπου, 5
προστέθεικε δὲ ὅτι ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. καίτοι πῶς οὐκ οἶδεν ἄνθρωπον
ὄντα Χριστὸν ὁ οὕτω τοῖς ἀνὰ πᾶσαν τὴν ὑπ' οὐρανὸν κηρύξας αὐτόν; ἀλλ' οἶδεν ὄντα
οὐκ ἄνθρωπον ἁπλῶς, ἐνηνθρωπηκότα δὲ μᾶλλον τὸν ἐκ θεοῦ λόγον καὶ οὐ θεὸν ἐν ἀν-
θρώπωι νοούμενον, ἀλλ' ὡς αὐτόχρημα γενόμενον ἄνθρωπον μετὰ τοῦ εἶναι θεόν. ὅταν
οὖν λέγηι παρὰ ἀνθρώπου μὴ ἀπεστάλθαι, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, πῶς οὐχ ἅπασιν ἐναρ- 10
γὲς ὅτι καὶ θεὸν αὐτὸν οἶδεν ἀληθινὸν μετὰ τοῦ καὶ ἐν σαρκὶ γενέσθαι καὶ καθ' ἡμᾶς;
σημαίνει τοίνυν αὐτὸν οὐκ ἀπό γε τῶν τῆς κενώσεως μέτρων, ἀλλὰ ἐκ τῆς θείας αὐτοῦ
καὶ κατὰ πάντων ὑπεροχῆς.

171 Ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἦμεν δεδουλωμένοι· ὅτε Gal. 4, 3-5
δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ γενό- 15
μενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσηι, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν. Τίνα πέπομφεν ὁ θεὸς καὶ πατήρ, ὃς
καὶ γέγονεν ἐκ γυναικός, γέγονε δὲ καὶ ὑπὸ νόμον; ἆρ' οὐχὶ φάναι πρέπει καὶ περινοεῖν
ἄξιον ὅτι πέπομφεν ἐκεῖνον ὃς οὐκ ἂν γέγονεν ἐκ γυναικὸς οὐδ' ἂν ἔπραξεν ὑπὸ νόμον,
εἰ [μὴ] μεμένηκεν ὅπερ ἦν, ἔξω δηλονότι σαρκὸς καὶ αἵματος; ἀλλά ἐστι σαφὴς ὁ λόγος· 20
ὁ γὰρ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος γέγονεν ἐκ γυναικὸς κατὰ σάρκα, ὁ τοῦ νόμου κύριος ὡς P 237
θεὸς γέγονεν ὑπὸ νόμον, ἵνα γένηται καὶ ἀδελφὸς τοῖς ὑπὸ νόμον. οὕτω γὰρ ἀπελά- PG 1305
βομεν ἡμεῖς τὴν υἱοθεσίαν. ὥστε εἰ μὴ γέγονεν ὑπὸ νόμον καὶ ἐκ γυναικός, οὐδ' ἂν
ἦμεν ἀδελφοὶ τῶι κατὰ φύσιν κυρίωι καὶ θεῶι· ἐπειδὴ δὲ γέγονε, δι' αὐτοῦ τὸ χρῆμα πε-
πλουτήκαμεν. ἀπόδειξιν δὲ ποιεῖται σαφῆ τοῦ πράγματος ὁ θεσπέσιος Παῦλος, ἐπε- 25
νεγκὼν εὐθύς· ὅτι δὲ ἐστὲ υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ Gal. 4, 6
αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, κράζον· ἀββᾶ, ὁ πατήρ. πῶς οὖν πνεῦμα
τοῦ ἐκ γυναικὸς καὶ ὑπὸ νόμον τὸ ἅγιόν ἐστι πνεῦμα, δι' οὗ καὶ κράζομεν ἀββᾶ, ὁ πα-
τήρ, εἰ μὴ θεὸς ὁ Χριστὸς εἷς ὢν καὶ υἱός;

Ἐκ τῆς πρὸς Ἐφεσίους 30

172 Εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα· εἷς θεὸς καὶ πατὴρ πάντων ⟨ὁ ἐπὶ πάν- Eph. 4, 5-10
των⟩ καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν. ἑνὶ δὲ ἑκάστωι ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη
κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ. διὸ λέγει· ἀναβὰς εἰς ὕψος ἠιχμα-
λώτευσεν αἰχμαλωσίαν καὶ ἔδωκε δόματα τοῖς ἀνθρώποις. τὸ δὲ ἀνέβη τί
ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη εἰς τὰ κατώτατα μέρη τῆς γῆς; ὁ καταβὰς αὐτός 35
ἐστι καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσηι τὰ πάντα.
Ἄθρει δή μοι πάλιν ὅσος ἐν τούτωι λόγος σαφέστατα τε καὶ ἐναργῶς ἀποφαίνει εἰδὼς καὶ

1—p. 107, 18 Tim. arm. p. 310—313

VS, D [= mn], A

3 καὶ θῦ καὶ SD 4 οὖν om. V τῶν SD 5 ὑπ' D ἐπ' S ἀνθρώπων — δι' om. D 7 Χριστὸν om. SD 8 οὐκ VA Tim. οὐκέτι SD 9 μεῖναι Tim. 11 τοῦ καὶ A Tim. καὶ τοῦ V τοῦ S τὸ D καὶ[2] om. V Tim. 12 γε om. SD 14 δεδουλωμένοι ἦμεν V 16/17 ἐξαγοράσηι ἵνα] ἐξαγοράσασ SD 18 καὶ[1] om. V 20 μὴ VSDA om. Tim. 22 γένοιται V 24 καὶ] τῶ V 25 μακάριοσ SD 25/26 ἐπενεγκὼν Tim. προσενεγκὼν VSDA 26 τοῦ υἱοῦ om. V 27 κράζων V 28 τοῦ VA τὸ SD οὗ VA Tim. υἱοῦ SD κράζον SD 30 κορινθίουσ S 31/32 ὁ ἐπὶ πάντων Tim. om. VSDA 33/34 ἠχμαλώτευσασ V 34 ἔδωκασ V 35 καὶ om. D 36 πάντων τῶν] πάντῶν S 37—p. 106, 9 ἄθρει — τὰ πάντα om. V

δυνάμενος ὅτι Χριστὸς καὶ κύριος εἷς, καθ' ἕνωσιν οἰκονομικὴν συνενεχθέντος τοῦ λόγου πρὸς τὸ ἀνθρωπινον· εἷς γὰρ ἐξ ἀμφοῖν υἱὸς ἀληθής. ἐπεὶ πῶς εἷς κύριος; πῶς δὲ μία πίστις; ἢ πῶς ἔν ἐστι τὸ βάπτισμα; εἰ γὰρ υἱοὶ δύο, δύο που πάντως καὶ κύριοι, διττὴ
P 238 καὶ ἡ πίστις καὶ οὐχ ἕν ἐστι τὸ βάπτισμα. εἰς τίνα γὰρ πεπιστεύκαμεν; ἢ εἰς τίνος ὄνομα βεβαπτίσμεθα; ἀλλὰ μὴν εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα· πρόδηλον οὖν ἄρα ὅτι καὶ εἷς υἱός, κἂν εἰ νοοῖτο καθ' ἡμᾶς γεγονὼς ὁ μονογενής. τίς δὲ ὅλως ὁ ἀναβὰς εἰς ὕψος ἢ τίς ὁ κατελθὼν εἰς τὰ κατώτατα μέρη τῆς γῆς; οὐκοῦν αὐτὸς κατέβη μὲν ἀν-
Phil. 2, 8 θρωπίνως, καθῆκε γὰρ ἑαυτὸν εἰς ⟨ἑκούσιον⟩ κένωσιν καὶ τεταπείνωκε, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου· ἀνέβη δὲ θεικῶς μετὰ τῆς σαρκὸς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσηι τὰ πάντα.

Ἐκ τῆς πρὸς Φιλιππησίους

178 Ἕκαστοι, τοῦτο φρονείσθω ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῶι Ἰησοῦ, ὃς ἐν
Phil. 2, 4-11 μορφῆι θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῶι, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβὼν ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος ἐταπείνωσεν ἑαυτόν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπε-
ρύψωσε καὶ ἐχαρίσατο αὐτῶι ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ἵνα ἐν τῶι ὀνό-
PG 1308 ματι Ἰησοῦ [Χριστοῦ] πᾶν γόνυ κάμψηι ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρός. Σύνες ὅπως τὸν ἐν μορφῆι τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὑπάρχοντα θεὸν λόγον οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσασθαί φησιν τὸ εἶναι ἴσα θεῶι. ἔχων γὰρ τὸ εἶναι κατὰ φύσιν ἐν ἰσότητι τοῦ πατρὸς κεκένωκεν ἑαυτὸν καὶ μορφὴν δούλου λαβών, τουτέστιν ἄνθρωπος γεγονώς, καὶ οἷον ἐν εἴδει τῶι καθ' ἡμᾶς εὑρεθεὶς τεταπείνωκεν ἑαυτόν.
P 239 ἐπειδὴ δὲ καὶ αὐτὸν ὑπομεμένηκε τὸν σταυρόν, ὑψῶσθαί φησιν αὐτόν, δεδόσθαι δὲ αὐτῶι καὶ τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ὥστε καὶ πᾶν γόνυ κάμψαι καὶ πᾶσαν αὐτῶι γλῶτταν ἐξομολογήσασθαι. πῶς οὖν ὁ ἐν μορφῆι καὶ ἰσότητι τοῦ θεοῦ καθῆκε μὲν ἑαυτὸν εἰς κένωσιν, ὑψῶσθαι δὲ μετὰ τοῦτο λέγεται; ἆρ' οὐχὶ προδηλότατον τὸ Χριστοῦ μυστήριον; θεὸς γὰρ ὢν φύσει, γέγονεν ἄνθρωπος ἐν ταπεινώσει καὶ σμικροπρεπείαι· γεγονὼς δὲ καθ' ἡμᾶς, εἰς τὴν ἑαυτοῦ δόξαν ἀναφοιτᾶι καὶ μετὰ σαρκός, καὶ πρέποι ἂν τὸ ὑψοῦσθαι τῆι οἰκονομίαι καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον αὐτῆι τῆι φύσει τοῦ λόγου. εἷς οὖν ἄρα Χριστὸς θεὸς ἐν ἀνθρωπότητι καὶ μετὰ τῆς ἀνθρωπότητος ὑπάρχων ὃ ἦν.

Ἐκ τῆς πρὸς Κολασσαεῖς

174 Εὐχαριστοῦντες, φησί, τῶι πατρὶ τῶι ἱκανώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα
Col. 1, 12-20 τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῶι φωτί, ὃς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, ἐν ᾧι ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως, ὅτι ἐν αὐτῶι ἐκτίσθη τὰ πάντα ἐν τῶι οὐρανῶι καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητες εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι, τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται καὶ αὐτός ἐστι πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῶι

VS, D [= mn], A

2 γὰρ καὶ VA 3 που om. SD 7 ὁ αὐτὸσ A 8 ἑκούσιον Tim. om. VSDA 9 θεικῶς om. SD τῆς om. D 11 ἕκαστοσ V, eclogae initium male excerptum φρονεῖτε Tim. 13 ἀνθρώπου S 17 Χριστοῦ om. SD Tim. 19 πατρὸσ ἀμήν SD πατρὸς om. D καὶ πατρὸς om. S 20 θεὸν om. V 22 ἑαυτὸν SDA Tim. ἑαυτὸν εἰσ κένωσιν V 23 δὲ om. SD καὶ ὑψῶσθαι D 24 αὐτῶ γλῶσσαν SA γλῶσσαν αὐτῶ D 26 τὸ DA τοῦ S τὸ τοῦ V 29 οὐ V 32 φησί om. SD 33 τῶι om. A ἐρύσατο D 38 καὶ om. V 39 τὰ om. A

συνέστηκε καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας, ὅς ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων, ὅτι ἐν αὐτῷι ηὐδόκησε πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Ἰδοὺ δὴ πάλιν εἰκόνα μὲν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου φησὶν αὐτόν, ἐκτίσθαι δὲ δι' αὐτοῦ θρόνους καὶ ἀρχὰς καὶ κυ- P 240 ριότητας διαβεβαιοῦται σαφῶς καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα καὶ ἐν αὐτῷι συνεστάναι λέγει καὶ αὐτὸν εἶναι τὴν κεφαλὴν τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας καὶ πρωτότοκον ἐκ τῶν νεκρῶν. τίς οὖν ἄρα ἐστὶν ἡ εἰκὼν τοῦ θεοῦ, ὁ κτίστης τῶν ὅλων, εἰ μὴ αὐτὸς ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ υἱός; ὃς καὶ γέγονε πρωτότοκος ἐκ νεκρῶν, ὡς ἀποθανὼν σαρκὶ τῆι ἰδίαι καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον τῆι τινος ἑτέρου. εἷς οὖν Χριστὸς καὶ υἱός, θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος.

Ἐκ τῆς πρὸς Ἑβραίους

175 Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν Hebr. 1, 1. 2 τοῖς προφήταις, ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῶι, PG 1309 ὃν ἔθηκε κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν. Φύσει τῶν ὅλων κύριος μετὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὁ μονογενὴς αὐτοῦ λόγος εἶναι πεπίστευται, τίθεται δὲ κληρονόμος, ὅτε γέγονε σάρξ· εἴρηται γὰρ πρὸς αὐτὸν ὡς καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπον πεφηνότα δι' ἡμᾶς· αἴτησαι παρ' ἐμοῦ, καὶ δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν Ps. 2, 8 σου. ἀλλὰ δι' αὐτοῦ τοῦ [θεοῦ τοῦ] κληρονόμου διὰ τὸ ἀνθρώπινον καὶ αὐτοὺς πεποιῆσθαι τοὺς αἰῶνάς φησιν, εἰς τὸ τοῦ λόγου πρεσβύτατον τοῦ πράγματος ἔχοντος τὴν ἀναφοράν. εἷς οὖν ἄρα Χριστὸς καὶ υἱός, ὁ αὐτὸς θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος.

176 Ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ Hebr. 1, 3. 4 φέρων τε τὰ πάντα τῶι ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καθαρισμὸν τῶν ἁμαρτιῶν ποιησάμενος, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾶι τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, τοσούτωι κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων ὅσωι διαφορώτερον παρ' P 241 αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα. Τὸ ἀπαύγασμα τῆς δόξης, ὁ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, τουτέστιν ὁ ἐξ αὐτοῦ κατὰ φύσιν υἱὸς μονογενής, τίνα τρόπον καθαρισμὸν τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ποιησάμενος, δῆλον δὲ ὅτι διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, κεκάθικεν ἐν δεξιᾶι τοῦ πατρὸς καὶ κρείττων γενέσθαι λέγεται τῶν ἀγγέλων, καίτοι κατὰ φύσιν καὶ τῆι τῆς θεότητος ὑπεροχῆι τὰ πάντα νικῶν; οὐκοῦν καὶ ἄνθρωπος γεγονώς, πεπλεονέκτηκεν ὡς θεὸς τὴν ἀόρατον κτίσιν, ὁ αὐτὸς ὢν ἀπαύγασμα καὶ χαρακτὴρ ⟨τῆς θεοῦ δόξης⟩ καὶ ἐργασάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν τὸν καθαρισμὸν αἵματι τῶι ἰδίωι. εἷς οὖν ἄρα Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ κύριος.

177 Ὅ τε γὰρ ἁγιάζων, φησί, καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸς πάντες, δι' ἣν Hebr. 2, 11. 12 αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ἀδελφοὺς καλεῖν λέγων· ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου. Τὸ κατὰ φύσιν ἅγιον οὐχ ἁγιάζεται, ὅτι μή ἐστι προσδεὲς ἁγιασμοῦ· τό γε μὴν ὡς ἐν μεθέξει τῆι παρ' ἑτέρου γεγονὸς ἅγιον ἁγιάζειν ἑτέρους οὐ δύναται. πῶς οὖν ὁ αὐτὸς ἁγιάζει καὶ ἁγιάζεται, ζητητέον. ἁγιάζει

18—p. 108, 25 Tim. p. 308—310 36—p. 108, 3 Feyr 163 ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· τὸ κατὰ φύσιν — ἀνθρωπίνως

VS, D [= mn], A

3 εὐδόκησε D 5 τῆς om. SD 8—11 καὶ πρωτότοκον — ἄνθρωπος om. V 9 τί A 10 τῆ σαρκὶ τῆ D 16 πιστεύεται A 17 ὅτε Tim. ὅτι VSDA 18 γεγονότα V Tim. 19 σου καὶ τὴν κατάσχεσίν σου τὰ πέρατα τῆσ γῆσ V θεοῦ τοῦ VSDA om. Tim. 21 τε ὁμοῦ θῦ V 22 δόξησ ἀπαύγασμα SD 23 καὶ καθαρισμὸν D 25 διαφορότερον V 25/26 ὄνομα παρ' αὐτοὺσ κεκληρονόμηκε V 28 ἡμῶν om. D δηλονότι δὲ V τοῦ VA Tim. τοῦ ἰδίου SD 30 γεγονὼς om. SD 31/32 τῆς — δόξης Tim. om. VSDA 34 φησί om. V Tim. 37 προσδεὲσ VA^{acorr} Feyr Tim. πρὸσ δὲ SD 38 ὁ αὐτὸς om. V

τοίνυν ὡς θεός, ἰδίωμα φύσεως τῆς ἑαυτοῦ τὸ ἁγιάζειν δύνασθαι λαχών· ἁγιάζεται δὲ μεθ' ἡμῶν κατὰ τὸ ἀνθρώπινον. εἷς οὖν ἄρα Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ κύριος, ἁγιάζων μὲν θεικῶς, ἁγιαζόμενος δὲ μεθ' ἡμῶν ἀνθρωπίνως.

178 Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς
Hebr. 8, 1. 2 ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τῶν ἁγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ κύριος καὶ οὐκ
Hebr. 8, 3 ἄνθρωπος. Εἰ πᾶς ἱερεύς, καθά φησιν ὁ ⟨αὐτὸς⟩ μακάριος Παῦλος, εἰς τὸ προσφέ-
P 242 PG 1312 ρειν δῶρά τε καὶ θυσίας παραλαμβάνεται, οὐχ ἑαυτοῖς τελοῦσι τὰς λατρείας οἱ καλούμενοι πρὸς ἱερωσύνην, θεῶι δὲ μᾶλλον, ὧι τὸ παρὰ πάσης τῆς κτίσεως ὀφείλεται σέβας. ὁ δὲ θεῶι λειτουργῶν οὐκ ἐν ἴσωι μέτρωι κείσεται θεοῦ οὔτε μὴν τὴν αὐτῶι καὶ μόνωι πρέπουσαν φορέσει δόξαν. εἶτα πῶς ἀρχιερεὺς ἡμῶν γεγονὼς ὁ Χριστὸς ἐν δεξιᾶι κάθηται τοῦ θεοῦ καὶ τὸν θρόνον ἔχει τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τῶν ἁγίων ἐστὶ λειτουργὸς καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἄνω καὶ ἀληθινῆς, ἑαυτῶι τε καὶ τῶι πατρὶ προσκομίζων τὰς παρὰ πάντων λατρείας; εἷς οὖν ἄρα ἐστὶ Χριστὸς καὶ υἱός, καθήμενος μὲν θεικῶς ἐν τῶι τῆς ἰδίας θεότητος θρόνωι, κεχρηματικὼς δὲ καὶ ἱερεὺς καὶ λειτουργὸς οἰκονομικῶς διὰ τὸ ἀνθρώπινον.

179 Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέφος μαρ-
Hebr. 12, 1. 2 τύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα, ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῶι χαρᾶς ὑπέμεινε σταυρόν, αἰσχύνης καταφρονήσας, καὶ ἐν δεξιᾶι τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ κεκάθικεν. Εἰ κοινὸς ἄνθρωπος ὁ Χριστὸς καὶ οὐχὶ θεὸς ἀληθῶς ἐν σαρκί τε καὶ καθ' ἡμᾶς, ποίαν αὐτῶι προκεῖσθαί φησι τὴν χαράν; ἢ πῶς κεκάθικεν ἐν δεξιᾶι τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ; ἀλλὰ μὴν προύκειτό τε αὐτῶι χαρά (καὶ γάρ ἐστιν ἐν ἀκαταλήκτοις θυμηδίαις ἡ ἀνωτάτω φύσις), ὑπέμεινε δὲ σταυρόν, τὸ σταυρωθῆναι δυνάμενον ἴδιον ποιησάμενος σῶμα, καὶ αὐτὸς ὁ ἐσταυρωμένος κεκάθικεν ἐν δεξιᾶι τοῦ θεοῦ καὶ πατρός. εἷς ἄρα κύριος Ἰησοῦς Χριστός, σταυρωθεὶς μὲν ἀνθρωπίνως, συνεδρεύων δὲ θεικῶς τῶι πατρί.

P 243 Ὅτι εἷς υἱὸς καὶ κύριος

180 Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου καὶ οὐδεὶς γινώσκει τὸν
Mt. 11, 27 υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τις γινώσκει εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ὧι ἂν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. Οὐδενὸς γινώσκοντος τὸν υἱὸν εἰ μὴ μόνου τοῦ πατρός, πῶς ἀθετοῦσι τινὲς τὴν τοῦ πατρὸς μαρτυρίαν; ὑπέδειξε γὰρ τὸν ἴδιον υἱὸν ἐν
Mt. 3, 17 τῶι Ἰορδάνηι, λέγων· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς ἐν ὧι ηὐδόκησα. ἀλλ' οὐ γυμνὸν ἡμῖν παρέδειξε τὸν ἴδιον λόγον, ἀλλὰ ἐνωθέντα σαρκί, καὶ οὐκ εἴρηκεν ὅτι ἐν τούτωι ἐστὶν ὁ υἱός μου, ἀλλ' οὗτός ἐστιν, ὁ μετὰ σαρκός. εἷς ἄρα καὶ κύριος καὶ υἱός.

25—28 Tim. arm. p. 313. 314; 30—p. 111, 11 ibid. 296—300

VS, D [= mn], A

2 καὶ κσ̄ καὶ υσ̄ D 4 κεφαλὴ S ἐπὶ om. V εἰρημένοισ D 5 κεκάθικεν V κεκάθηκεν A 7 αὐτὸς Tim. om. VSDA 9 τῆς om. VSD, corr. V 13 τῶι om. SD 14 οὖν om. V 15 καὶ[1] om. V Tim. 17 τοιγὰρ V 20 ἐν χν̄ V 22 τοῦ θεοῦ om. V οὐ V 23 ποίαν αὐτῶι om. V προσκεῖσθαι SD κεκάθηκεν A 24—26 ἀλλὰ μὴν — θεοῦ om. A 24 τε om. SD 24/25 ἀλήκτοισ D 25 ἀνωτάτη S 28 τῶ πρ̄ι θεικῶσ SD 30 inscr. ἐκ τοῦ κατὰ ιω̄ [ιω̄ εὐαγγελίου D Λουκᾶν εὐαγγελίου Tim.] VSDA Tim. 31 ὧι] ὃ S ἐὰν A 34 ὁ ἀγαπητὸς om. SD εὐδόκησα D 36 οὖν ἄρα A 36/37 ἄρα καὶ χσ̄ καὶ υσ̄ καὶ θσ̄ Tim.

181 Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. ἐν τῷι κόσμωι ἦν καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. Θεολογήσας ἀρκούντως καὶ διὰ τοῦ φωτὸς τοῦ ἀληθινοῦ πεφωτίσθαι πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον εἰπὼν καὶ μὴν καὶ αὐτὸν πεποιῆσθαι τὸν κόσμον, εἰς τὰ ἴδιά φησιν αὐτὸν ἐλθεῖν. ἦλθε δὲ γεγονὼς ἄνθρωπος ὁ μονογενὴς ὡς πρὸς ἰδίους καὶ πρό γε τῶν ἄλλων τοὺς ἐξ αἵματος Ἰσραήλ. ὅτε τοίνυν αὐτός ἐστι τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὁ δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ αὐτός ἐστι μετὰ σαρκὸς ὁ ἐλθὼν εἰς τὰ ἴδια, πῶς οὐκ ἀναγκαῖον ἕνα Χριστὸν καὶ υἱὸν ὁμολογεῖν; Ioh. 1, 9-11 PG 1313

182 Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας. Εἰ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος, τουτέστι παραπλησίως ἡμῖν μετέσχεν αἵματος καὶ σαρκὸς καὶ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπελάβετο, ἵνα κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆι, πῶς ἂν ἐνδοιάσειέ τις ὅτι μεμένηκε λόγος, καὶ σὰρξ γεγονώς; ἄτρεπτος γὰρ ἡ τοῦ λόγου φύσις. καὶ εἰ κεχρημάτικεν ἡμῶν ἀδελφός, πῶς μονογενοῦς ἔχει δόξαν; οὐκοῦν κἂν εἰ γέγονε σάρξ, οὐδὲν ἧττόν ἐστι θεός, καὶ μονογενὴς μὲν ὡς θεός, πρωτότοκος δὲ διὰ τὸν ἀνθρώπινον σταυρόν. Ioh. 1, 14 P 244 Hebr. 2, 14. 16. 17

183 Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγε λέγων, οὗτος ἦν ὁ εἰπών· ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν, ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν. Ἰωάννης φησὶ περὶ τοῦ Χριστοῦ ὅτι ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, τουτέστιν ὁ μετ' ἐμὲ φανερούμενος, ὃν αὐτὸς διεκήρυξε δηλονότι, ἔμπροσθεν αὐτοῦ γέγονε, τουτέστι πρωτεύων κατὰ τὴν δόξαν· καὶ γὰρ ἦν καὶ ἐν ὑπάρξει πρῶτος ὡς θεός. πῶς οὖν ὁ μετ' αὐτὸν πρὸ αὐτοῦ κατὰ χρόνον; ὅτι θεὸς ἦν ὁ λόγος καὶ γέγονε σάρξ, ἔχων μὲν τὸ πρωτεύειν καθὸ λόγος ἐστί, δευτερεύων δὲ κατὰ τὴν σάρκα. εἰ δὲ καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ πάντες μετεσχήκασιν οἱ ἅγιοι, πλῆρες δὲ μόνον ἐστὶ τὸ θεῖον, καθά φησιν διὰ τῆς Ἡσαίου φωνῆς, πρέποι ἂν αὐτῶι τε καὶ μόνωι τὸ ὡς ἐξ ἰδίου πληρώματος ἑαυτοῦ μετόχους ἀποτελεῖν ἑτέρους, πέπραχε δὲ τοῦτο Χριστός. εἷς ἄρα ἐστὶν υἱὸς καὶ κύριος ὁ ἐκ θεοῦ λόγος γενόμενος σάρξ, ⟨ὁ⟩ αὐτὸς θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος. ἔχοι δ' ἂν τὴν ⟨αὐτὴν⟩ διάνοιαν τὸ ἐφεξῆς ῥητόν· οὗτός ἐστι περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. ἰδοὺ γὰρ ἄνδρα λέγων αὐτὸν καὶ ἐρχόμενον ὀπίσω, πρῶτον εἶναί φησιν ὡς θεόν· ἐν ἀρχῆι γὰρ ἦν ὁ λόγος καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. Ioh. 1, 15. 16 Ies. 6, 3 Ioh. 1, 30 P 245 Iob. 1, 1

184 Καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων ὅτι τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, κἀγὼ οὐκ ἤιδειν αὐτόν, ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· ἐφ' ὃν ἂν ἴδηις τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν τῶι πνεύματι τῶι ἁγίωι. κἀγὼ ἑώρακα καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. Ὅρα σαφῶς τε καὶ ἐναργῶς ἐν τούτοις τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν δεχόμενον μὲν ἀνθρωπίνως τὸ πνεῦμα διὰ τὴν μετὰ σαρκὸς οἰκονομίαν (πλούσιος γὰρ ὢν ἐπτώχευσε δι' ἡμᾶς), βαπτίζοντα δὲ θεικῶς ἐν τῶι ἁγίωι πνεύματι. τίνι γὰρ ἂν πρέποι τὸ χορηγεῖν δύνασθαι τὴν τοῦ πνεύματος χάριν πλὴν ὅτι τῶι φύσει τε Ioh. 1, 32-34 2 Cor. 8, 9 PG 1316

VS, D [= mn], A

inscr. ἐκ τοῦ κατὰ ιω̄ εὐαγγελίου Tim. 5 αὐτὸν] δι' αὐτοῦ D 8 ἐστι om. A ὁ μετὰ σαρκὸσ D μετὰ σαρκόσ A 18 ὁ εἰπὼν VSA ὃν εἶπον D Tim. 19 ἐρχόμενος ὃς Tim. 21 ὅτι om. V 21/22 ἐκήρυξε V 22 γέγονε om. SD 25 δὲ² om. SD 26 οἱ om. V πλήρησ S 27 τε om. SD ἀποπληρεῖν V 28 Χριστός om. SD 29 ὁ αὐτὸς Pusey ex Euthymio αὐτόσ SDA om. V αὐτὴν Tim. om. VSDA 30 εἶπον ὅτι SD 32 γὰρ om. SD 35 ἐξ οὐρανοῦ om. V κἀγὼ δὲ V

καὶ ἀληθῶς ὄντι θεῶι; εἷς οὖν ἄρα Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ μαρτυρήσει λέγων ὁ βαπτι-
Ioh. 1, 34 στής· κἀγὼ ἑώρακα καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.
οὗτος δὲ ποῖος; ὃν τεθέαται μὲν ἀνθρωπίνως τὸ πνεῦμα δεχόμενον, οἶδε δὲ βαπτίζοντα
θεικῶς ἐν τῶι ἁγίωι πνεύματι.

185 Εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ
Ioh. 3, 12. 13 ἐπουράνια, πιστεύσετε; καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Πῶς καταβέβηκεν ἐξ οὐρανοῦ
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καίτοι τῆς ἁγίας σαρκὸς γεννηθείσης ἐκ γυναικός; ἀλλ' ἴδιον ἦν τὸ
σῶμα τοῦ ἐξ οὐρανοῦ καταφοιτήσαντος λόγου, ὃς καὶ γέγονεν υἱὸς ἀνθρώπου. εἷς
P 246 οὖν ἄρα Χριστὸς καὶ υἱός· οὕτως ἴδια μὲν τῆς σαρκὸς τὰ τοῦ λόγου γέγονεν, ἴδια δὲ τοῦ
λόγου τὰ τῆς σαρκὸς δίχα μόνης ἁμαρτίας.

186 Καὶ καθὼς Μωυσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῆι ἐρήμωι, οὕτως ὑψωθῆναι
Ioh. 3, 14. 15 δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῶι ἔχηι ζωὴν αἰώ-
νιον. Ἔδακνον τοὺς ἐξ Ἰσραὴλ κατὰ τὴν ἔρημον οἱ ὄφεις, εἶτα προστέταχεν ὁ τῶν
Num. 21, 8 ὅλων θεὸς τῶι Μωυσῆι ὄφιν ἀναθεῖναι χαλκοῦν· καὶ ἔσται, φησίν, ἐὰν δάκηι ὄφις ἄνθρω-
πον καὶ ἐμβλέψηι εἰς τὸν ὄφιν, καὶ ζήσεται. τί τοίνυν ἐστὶ τὸ αἴνιγμα; διὰ τί δὲ ὁ
ἐνορῶν τῶι ὄφει σώιζεται; ζωὴ τοιγαροῦν κατὰ φύσιν ὑπάρχων ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ
λόγος γέγονεν ἐν ὁμοιώματι τῶι καθ' ἡμᾶς, τουτέστιν ἄνθρωπος (πονηρὸν δὲ ἄνθρωπος
καὶ οἷον ὁ ὄφις)· ἀλλ' εἰ καὶ γέγονε καθ' ἡμᾶς, εἴ τις εἰς αὐτὸν ἴδοι, νικᾶι τὸν θάνατον.
τί δέ ἐστι τὸ εἰς αὐτὸν ἰδεῖν ἢ ὅτι πάντως τὸ ἀκριβῶς κατανοῆσαι τὸ ἐπ' αὐτῶι μυστή-
ριον; τότε γὰρ αὐτὸν ὄψεται ἐν ὁμοιώματι μὲν τῶι τῶν πονηρῶν, τουτέστιν ἀνθρώπων,
ζωοποιὸν δὲ ὡς θεὸν καὶ ἀφανίζοντα τὰ τῶν νοητῶν ὄφεων δήγματα. εἷς οὖν ἄρα
κύριος καὶ υἱὸς ὁ αὐτὸς καὶ ζωοποιὸς ὡς θεὸς καὶ ἐν εἴδει τῶι τῶν πονηρῶν δι' οἰκονομίαν.

187 Οἱ παῖδες ἔχοντες τὰ βαία τῶν φοινίκων ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν αὐτῶι, φησί,
Ioh. 12, 13 καὶ ἐκραύγαζον· ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου
καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. Πῶς οὖν φησιν αὐτὸν ἐν ὀνόματι κυρίου παρα-
γενήσεσθαι τὸ γράμμα τὸ ἱερόν; εἰ μὲν οὖν ὡς ἄνθρωπον ἰδικῶς τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρ-
P 247 θένου, μὴ ἐνωθέντος αὐτῶι καθ' ὑπόστασιν τοῦ θεοῦ λόγου, κοινὸν ἔσται τὸ τῆς κυριό-
PG 1317 τητος ὄνομα αὐτῶι καθὰ καὶ ἡμῖν καὶ οὐδὲν ἐπὶ Χριστοῦ τὸ μέγα· εἰ δὲ ὡς κύριος ἀλη-
θῶς ἤξειν προαπηγγέλλετο, ὅπερ ἐστὶ καὶ ἀληθές, ἐλήλυθε δὲ οὐ δίχα σαρκὸς εἰς τόνδε
τὸν κόσμον ὁ μονογενής, εἷς ἄρα ἐστὶ φύσει καὶ ἀληθῶς κύριος καὶ Χριστὸς καὶ υἱός.

188 Καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα ὦσι καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι
Ioh. 17, 19 ἐν ἀληθείαι. Ἑαυτὸν ἁγιάζει Χριστός. ἆρα ὡς ἄνθρωπος ἢ ὅτι μᾶλλον θεός
ἐστι κατὰ φύσιν, ἴδιον ἔχων τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον; ὅπερ ἐστὶ καὶ ἀληθές. οὐδενὸς τοι-
γαροῦν ἀνθρώπων ἑαυτὸν ἁγιάζοντος, ἑαυτὸν ἁγιάζει Χριστός. εἷς ἄρα ἐστὶν υἱὸς καὶ
κύριος, ἁγιαζόμενος μὲν ἀνθρωπίνως, ἁγιάζων δὲ θεικῶς τῶι ἰδίωι πνεύματι τὸν ἑαυ-
τοῦ λαόν.

6—11 Fcyr 164 τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· οὐδεὶς ἀναβέβηκεν — μόνης ἁμαρτίας διὰ τὴν ἄφραστον ἕνωσιν

VS, D [= mn], A

1 λέγων om. V 1/2 βαπτιστής Tim. εὐαγγελιστὴς VSDA 2 ἑώρα V 3 εἶδε D 7/8 πῶς — ἀνθρώπου om. SD 10/11 τὰ τοῦ — σαρκὸς om. SD 11 ἁμαρτίας διὰ τὴν ἄφραστον ἕνωσιν Fcyr 13 ἐπ' αὐτῶ VA ἐν αὐτῶ S εἰσ αὐτὸν D ἔχει V 15 μωυσεῖ A δάκνη VA 16 καὶ διὰ SD 18 δὲ om. V ὁ ἄνθρωποσ VA 19 malim ὁ delere 20 τὸ ἀκριβῶς om. V 21 τῶι om. V 22 νοητῶν VA πονηρῶν SD Tim. 23 ὁ om. V 24 αὐτοῦ V 25 ἔκραζον V 26 καὶ ὁ om. V καὶ om. Tim. αὐτὸν om. V 26/27 παραγενέσθαι V 29 αὐτῶι om. V ὁ κσ̄ V 30 προεπηγγέλλετο SD δὲ] γὰρ V 32 ἑαυτὸν S 37 λαόν Tim. ναόν VSDA

189 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μα- Ioh. 20, 30. 31
θητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἐστι γεγραμμένα ἐν τῷι βιβλίωι τούτωι· ταῦτα δὲ
γέγραπται, ἵνα πιστεύσητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ
καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷι ὀνόματι αὐτοῦ. Ὁ ἐκ τῆς ἁγίας
παρθένου γεγεννημένος Ἐμμανουὴλ διὰ τῆς τοῦ ἀγγέλου φωνῆς Ἰησοῦς ὠνόμασται. Lc. 2, 21
ὅτε τοίνυν αὐτός ἐστι καὶ οὐχ ἕτερος υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ ὁ πιστεύων ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν Mt. 1, 21
τῷι ὀνόματι αὐτοῦ, πῶς οὐ μεμήνασιν οἱ διορίζοντες καὶ φάσκοντες ἕτερον υἱὸν εἶναι καὶ
ἕτερον τὸν ἐκ θεοῦ λόγον καὶ τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου; φαίνεται γὰρ ἐν τούτοις ὁ
εὐαγγελιστὴς καὶ μάλα σαφῶς ἕνα καὶ μόνον τὸν ἐξ ἀμφοῖν εἰδὼς καὶ κηρύττων Ἰησοῦν
Χριστόν, τουτέστι τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον αἵματος καὶ σαρκὸς κεκοινωνηκότα παρα- Hebr. 2, 14
πλησίως ἡμῖν, καθὰ γέγραπται. 11

Ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου P 248

190 Ἐγένετο ἐν τῷι εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν Lc. 2, 6. 7
αὐτὴν καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐ-
τὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇι φάτνηι, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷι 15
καταλύματι. Ἕνα καὶ μόνον τέτοκεν υἱὸν τὸν Ἐμμανουὴλ ἡ ἁγία παρθένος· πῶς οὖν
φησι τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον; οὐ γὰρ γεγόνασιν ἕτεροι μετ' αὐτόν, με-
μένηκε δὲ παρθένος. ἐπισημαίνεται τοίνυν ὡς ἐκ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς· ὠνόμασται
γὰρ πρωτότοκος ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος. κεκοινώνηκε γὰρ αἵματος καὶ σαρκὸς Hebr. 2, 14
καὶ παραπλησίως ἡμῖν μετέσχε τῶν αὐτῶν· οὕτω γέγονεν ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς πρωτότο- Rom. 8, 29
κος, πλὴν ὡς θεὸς προσκυνεῖται παρά τε ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἄνω πνευμάτων. 21

191 Καὶ εἶπε, φησί, πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ· τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν Lc. 2, 48. 49
οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου καὶ ἐγὼ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε. καὶ εἶπε
πρὸς αὐτούς· τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ἤιδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου
δεῖ με εἶναι; Ἆθρει δὴ οὖν ὅπως ἴδιον ἑαυτοῦ πατέρα τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς ὀνο- 25 PG 1320
μάζει. ἀλλ' εἴπερ ἦν ἄνθρωπος κατὰ μόνας καὶ αὐτὸ δὴ τοῦτο νοούμενος καθ' ἡμᾶς,
πῶς οὐκ ἔδει μᾶλλον εἰπεῖν· οὐκ ἤιδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πάντων πατρὸς εἶναί με δεῖ;
ἀλλὰ ἴδιον αὐτοῦ ποιεῖται· μόνος γὰρ ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται κατὰ φύσιν θεικῶς. ὁ δὲ
αὐτὸς καὶ ἄνθρωπος γεγονὼς ἴδιον ἔχει καὶ φύσει πατέρα τὸν θεόν.

192 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷι εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾶι τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ Lc. 5, 12. 13
πλήρης λέπρας καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐδεήθη αὐτοῦ 31
λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα
ἥψατο αὐτοῦ λέγων· θέλω, καθαρίσθητι. Θαυμάσεις ἐν τούτοις θεικῶς τε ἅμα P 249
καὶ σωματικῶς ἐνεργοῦντα Χριστόν· θεικὸν μὲν οὖν τὸ θέλειν, ἀνθρώπινον δὲ τὸ ἐκτεῖναι
τὴν χεῖρα. εἷς οὖν ἐξ ἀμφοῖν υἱός. εἰ γὰρ καὶ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος, ἀλλ' ὡς 35
θεὸς ἐνεργεῖ μετὰ τῆς ἰδίας σαρκός, ἐχούσης αὐτῆς δι' αὐτὸν τὴν δύναμιν.

193 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· πῶς λέγουσι τὸν Χριστὸν εἶναι Δαυὶδ υἱόν; Lc. 20, 41-44
αὐτὸς γὰρ Δαυὶδ λέγει ἐν βιβλίωι ψαλμῶν· εἶπεν ὁ κύριος τῶι κυρίωι μου·
κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν
σου. Δαυὶδ αὐτὸν κύριον καλεῖ, καὶ πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστιν; Ἀκούεις 40
ὅπως ἐν τούτοις πειρᾶται δεικνύειν αὐτὸς ὁ Χριστὸς ὅτι κἂν εἰ γέγονεν ἐκ σπέρματος

VS, D [= mn], A

1 καὶ om. S 5 γεγενημένοσ S ἀγγέλου Tim. εὐαγγελίου VSDA 8 ὁ om. S
9 σοφῶσ SD 16 ἔτεκεν V τὸν] τὸ S 24 τί om. A οἴδατε V 25 εἶναι με V
25/26 ἄθρει — ὀνομάζει om. A 27 εἰπεῖν ὅτι V 28 γεγένηται S 33 αὐτοῦ ἥψατο αὐτοῦ A
36 τὴν om. V 37 εἶναι — υἱὸν A εἶναι υἱὸν δᾱδ V δᾱδ εἶναι υἱὸν SD 38 ὁ δᾱδ V βίβλω V
41 τούτω SD αὐτὸν SD

Δαυὶδ ὁ λόγος κατὰ τὴν σάρκα, ἀλλ' οὖν ἐστι καὶ οὕτω κατὰ φύσιν κύριος ὡς υἱὸς καὶ θεός; εἰ γὰρ δή, φησίν, υἱός ἐστι τοῦ Δαυίδ, πῶς αὐτὸν Δαυὶδ κύριον ὀνομάζει; ἀλλ' οὔτε τὴν ἐκ σπέρματος Δαυὶδ κατὰ σάρκα γέννησιν ἐν τούτοις ἀρνεῖται οὔτε μὴν ἀποπέμπει τοῦ εἶναι κατὰ φύσιν κύριον ἑαυτόν, προσεῖναι δέ φησιν ἀμφότερα, εἰ καὶ ἐξ ἀμφοῖν βούλεται τὸν ἕνα δηλοῦσθαι. εἷς οὖν ἄρα Χριστὸς καὶ υἱὸς ἀληθῶς.

Ὅτι εἰς Χριστὸν ἡ πίστις ὡς εἰς θεόν

Ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους

194 Rom. 1, 5. 6 P 250 Δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐστὲ καὶ ὑμεῖς κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Κέκληνται τὰ ἔθνη διὰ τῆς πίστεως καὶ ἦν ὁ Χριστὸς διὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ὁ παρ' αὐτοῖς κηρυττόμενος, ἐπράττετο δὲ παρὰ τῶν μυσταγωγουμένων ἡ πίστις οὐχ ὡς εἰς ἄνθρωπον, ἀλλ' ὡς εἰς θεόν. οὐ γάρ που φαμὲν ἐκ πλάνης εἰς πλάνην κεκλῆσθαι τὰ ἔθνη τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν παραδεξάμενα, καταλελοιπότα δὲ μᾶλλον τοὺς ψευδωνύμους θεοὺς ἐπιστρέψαι λοιπὸν ἐπὶ θεὸν ζῶντα. ὅτε τοίνυν ἀποστολὴν εἰληφέναι φασὶν οἱ μυσταγωγοὶ εἰς ὑπακοὴν πίστεως ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ, πῶς οὐκ ἂν εἴη θεός, εἴπερ εἰς αὐτὸν ἡ πίστις ὡς εἰς θεόν;

195 Rom. 1, 9 PG 1321 Μάρτυς γάρ μού ἐστιν ὁ θεός, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνείαν ὑμῶν ποιοῦμαι πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου. Οἱ θεῷ λατρεύοντες οὐχ ὡς θεῷ παρ' αὐτὸν ἑτέρῳ λατρεύουσι τῷ Χριστῷ, αὐτοῦ δέ φησι καὶ τὸ εὐαγγέλιον. κηρύττεται γὰρ αὐτὸς ὡς θεὸς τῷ κόσμῳ, καίτοι θεοῦ κατὰ φύσιν ὄντος τοῦ πατρὸς καὶ κατάρχοντος τῶν ὅλων. θεὸς οὖν ἄρα Χριστὸς ὁ δι' οὗ καὶ ἐν ᾧ καὶ αὐτὸς ὁ πατὴρ ὡς θεὸς καταγγέλλεται καὶ τῇ παρὰ πάντων τιμᾶται λατρείαι.

196 Rom. 5, 1. 2 Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως, εἰρήνην ἔχομεν πρὸς τὸν θεὸν διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν τῇ πίστει εἰς τὴν χάριν ταύτην, ἐν ᾗ ἑστήκαμεν καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ θεοῦ. Ὡς εἰς θεὸν πιστεύοντες δικαιούμεθα· εἰ δὲ εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἡ πίστις καὶ δι' αὐτοῦ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν (συνήφθημεν γὰρ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ συνεγείραντος ὥσπερ ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ), πῶς οὐ θεός ἐστι, καὶ εἰ γέγονεν ἐκ σπέρματος Δαυὶδ τὸ κατὰ σάρκα κατὰ τὰς γραφάς;

197 Rom. 9, 33 P 251 Lc. 2, 29-31 Καθὼς γέγραπται, φησίν, ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον προσκόμματος καὶ πέτραν σκανδάλου, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσεται. Συμεὼν ὁ δίκαιος, ὅτε τὸ θεῖον εἰς ἀγκάλας ἐδέξατο βρέφος, ἔφη πρὸς τὸν θεόν· νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ, ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων
Lc. 2, 34 τῶν λαῶν καὶ τὰ ἑξῆς, προσετίθει δὲ τούτοις· ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον. αὐτὸς οὖν ἄρα ἐστὶν ὁ τοῦ προσκόμματος λίθος καὶ ἡ πέτρα τοῦ σκανδάλου, καὶ περιπταίοντες μὲν αὐτῷ διὰ τῆς ἀπειθείας συνετρίβησαν τινές, διέφυγον δὲ τὸ καταισχυνθῆναι οἱ τὴν εἰς αὐτὸν πίστιν προσηκάμενοι. ἆρα οὖν ὡς εἰς ἄνθρωπον πεπιστεύκαμεν ἢ ὡς εἰς

VS, D [= mn] A

1 ὁ λόγος om. D ὡς] καὶ A 2 φασιν SD ἐστι om. V 3 γέννησιν κατὰ σάρκα V τούτω SD 6 ἡ εἰσ χν A 11 ὁ om. D 15 εἰλήφαμεν D 16 εἴπερ AV καὶ D om. S 21 τοῦ VA καὶ SD 24 οὖν om. V 28 αὐτοῦ] οὗ V 32 ὁ] οὗ S, sed υ erasum 34 ἐν εἰρήνῃ om. SA 36 ἐθνῶν SnA προσετίθη V 37 ὁ αὐτόσ SD 40 εἰς[1]] πρὸσ V

θεόν; ὡς εἰς θεὸν δηλονότι. Θεὸς οὖν ἄρα Χριστός· ἐπ' αὐτῶι γὰρ ὁ δίκαιος Συμεὼν τὰς ἀρτίως ἡμῖν εἰρημένας ἔφη φωνάς.

198 Περὶ τῶν Ἰουδαίων φησίν· ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην Rom. 10, 3. 4
καὶ τὴν ἰδίαν ζητοῦντες στῆσαι, τῆι δικαιοσύνηι τοῦ θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. τέλος γὰρ νόμου Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῶι πιστεύοντι. 5
Εἰ τέλος νόμου Χριστὸς καὶ αὐτός ἐστιν ἡ δικαιοσύνη, δικαιῶν διὰ πίστεως τῆς εἰς αὐτόν, μόνωι δὲ ὡς ἴδιον ἀνακείσεται τὸ δικαιοῦν δύνασθαι τῶι θεῶι, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός;

199 Ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτως λέγει· μὴ εἴπηις ἐν τῆι καρδίαι Rom. 10, 6-11
σου· τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ' ἐστὶ Χριστὸν καταγαγεῖν· ἢ 10
τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον; τοῦτ' ἐστὶ Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. ἀλλὰ τί λέγει; ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν ἐν τῶι στόματί σου καὶ ἐν τῆι καρδίαι σου, τουτέστι τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν, ὅτι ἐὰν ὁμολογήσηις ἐν τῶι στόματί σου κύριον Ἰησοῦν καὶ πιστεύσηις ἐν τῆι P 252
καρδίαι σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσηι. καρδίαι γὰρ 15
πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. λέγει PG 1324
γὰρ ἡ γραφή· πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῶι οὐ καταισχυνθήσεται. Εἰ σύμπας ἡμῖν ὁ τῆς πίστεως ὅρος καὶ τῆς ὁμολογίας ἡ δύναμις εἰς τὸ τοῦ Χριστοῦ περίστασις πρόσωπον καὶ ὁμολογοῦντες αὐτοῦ τὸν θάνατον καὶ τὴν ἀνάστασιν ὡς εἰς θεὸν πεπιστευκότες δικαιούμεθα, τίς ὁ φάναι τολμῶν οὐκ εἶναι θεὸν αὐτόν, εἴπερ ἐστὶ κεφάλαιον 20
τῆς ἁπάντων σωτηρίας θύρα τε καὶ ὁδὸς τῆς εἰς αὐτὸν πίστεως ἡ ὁμολογία; δι' αὐτοῦ γὰρ καὶ ἐν αὐτῶι καὶ αὐτὸς ὁ πατὴρ ἐπιγινώσκεται πρὸς ἡμῶν.

200 Τῶι δὲ δυναμένωι ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ κή- Rom. 16, 25-27
ρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου, φανερωθέντος δὲ νῦν διά τε γραφῶν προφητικῶν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος, μόνωι σοφῶι διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὧι ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ἰδοὺ δὴ σαφῶς τὸ εὐαγγέλιον καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ φησιν εἶναι καὶ κεκρύφθαι μὲν τὸ ἐπ' αὐτῶι μυστήριον καὶ σεσιγῆσθαι χρόνοις αἰωνίοις, ἀποκαλυφθῆναι δὲ νῦν εἰς ὑπακοὴν πίστεως. ἐστράφη γὰρ εἰς Χριστὸν τὰ ἔθνη τῆς 30
ψευδωνύμου λατρείας ἐξηιρημένα καὶ ὡς θεὸν αὐτὸν ἐπεγνωκότα τὸν φύσει καὶ ἀληθῶς. καὶ εἰ σαφῶς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγνώσθη θεός, πῶς οὐ μέγα τὸ Χριστοῦ μυστήριον; εἰ δὲ νοεῖται καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος ἁπλῶς καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον θεὸς ἐνηνθρωπηκώς, οὐκέτι σοφὸν τὸ μυστήριον.

201 Λέγω γὰρ Χριστὸν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας P 253
θεοῦ εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων, τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ Rom. 15, 8. 9. 4, 3
ἐλέους δοξάσαι τὸν θεόν. Γέγραπται γὰρ ὅτι ἐπίστευσε δὲ Ἀβραὰμ τῶι θεῶι καὶ ἐλογίσθη αὐτῶι εἰς δικαιοσύνην. εἴρηται δὲ πρὸς αὐτὸν ὅτι ἐνευ- Gen. 12, 3
λογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, ὃ δὴ καὶ σαφὲς ἡμῖν ἐποίει λέγων ὁ Παῦλος· οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῶι Ἀβραὰμ εἰς τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης καὶ πίστεως, καὶ πάλιν· Rom. 4, 13

VS, D [= mn], A

2 ἡμῖν om. SD 3 φησίν om. SD δύναμιν καὶ δικαιοσύνην V 4 δικαιοσύνην τῆ δικαιοσύνη D 6 δικαιῶν om. V 7 μόνω δὲ VA μόνω καὶ S καὶ μόνω καὶ D 15 τῶν νεκρῶν V μὲν γὰρ V 16 στόματος S 18 καὶ — δύναμις om. SD 20 θν̄ οὐκ εἶναι τολμῶν V 21 ἡ om. SD 26 τοῦ αἰωνίου om. SD 27 σοφῶ θῶ V 28 αἰῶνας τῶν αἰώνων V 29 σεσιγεῖσθαι S 30 πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη V χν̄ VA θν̄ SD 31 ἐπεγνωκότες SD 32 τὸ μυστήριον τοῦ χῦ D 37 δὲ om. SD 39 τῆς γῆς] τοῦ ἰηλ V

ὥστε οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται σὺν τῶι πιστῶι Ἀβραάμ. οὐκοῦν εἰ διὰ πίστεως αἱ ἐπαγγελίαι δέδονται τοῖς πατράσι παρὰ θεοῦ, γέγονε τοίνυν διάκονος ὁ Χριστός, τουτέστι μεσίτης εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τὰς τοῖς πατράσι δοθείσας παρὰ θεοῦ, τουτέστι τὴν διὰ πίστεως δικαίωσιν, γέγονε δὲ μεσίτης, οὐχ ὡς ἑτέρωι τὴν πίστιν πραγματευόμενος, ἀλλ' ὡς ἑαυτῶι μᾶλλον καὶ δι' ἑαυτοῦ τῶι πατρί, θεὸς ἄρα κατὰ φύσιν ἐστί.
PG 1325 δεδικαίωται γὰρ ὁ μακάριος Ἀβραὰμ πεπιστευκὼς εἰς θεόν, οὕτω δὲ καὶ τὰ ἔθνη δικαιωθεῖεν ἂν ἐν αὐτῶι, τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ κατακολουθήσαντα καὶ ἐν θεῶι πιστεύοντα, τουτέστι Χριστῶι.

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους ᾱ

202 Καὶ ταῦτά τινες ἦτε, ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ἀλλὰ ἐδι-
1 Cor. 6, 11 καιώθητε ἐν τῶι ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν τῶι πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν. Εἰ ἐν τῶι ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ δικαιούμεθα, ὡς θεὸν τῆι πίστει τιμήσαντες καὶ τὸ αὐτοῦ πνεῦμα δεχόμενοι, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός;

P 254 Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους β̄

208 Εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἕτερον Ἰησοῦν κηρύσσει, ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν,
2 Cor. 11, 4 ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε παρ' ὃ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἀνέχεσθε. Πρὸ τῶν τῆς ἐνανθρωπήσεως καιρῶν οὐδεὶς ὀνομάσας εὑρίσκεται τὸν ἐκ θεοῦ λόγον Ἰησοῦν ἢ Χριστὸν εἰ μὴ ἄρα κατὰ πρόγνωσιν ὀνομασθησόμενον τοῦτο κατὰ καιροὺς ὅτε καὶ γέγονε σάρξ. ὄνομα τοίνυν αὐτῶι καινὸν τὸ Ἰησοῦς, ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος. ἀλλ' εἰ μὲν ὡς θεὸς κηρύσσεται καὶ εἷς ὢν (οὐ γὰρ ἕτερός ἐστι παρ' αὐτόν, ὃν δύνανται κηρῦξαί τινες), εὖ ἂν ἔχοι καὶ θεῶι λατρεύομεν· εἰ δὲ μέτρον αὐτῶι τὸ τῆς ἀνθρωπότητός ἐστι μόνον καὶ ψιλῆι προσώπων ἑνώσει τετίμηται, κεκένωται τῆς πίστεως ἡμῶν ὁ λόγος, ἀνθρώπωι προσάγων ἡμᾶς καὶ οὐ θεῶι. ἀλλὰ τοῦτο δυσσεβές. θεὸς ἄρα Χριστὸς καὶ υἱός, ὡς τοῦ θεοῦ λόγου σαρκὸς γεγονότος.

Ἐκ τῆς πρὸς Γαλάτας

204 Θαυμάζω ὅτι οὕτω ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς
Gal. 1, 6-8 ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον, ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο, εἰ μή τινές εἰσιν οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίσηται παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. Εἰ ἔν ἐστιν εὐαγγέλιον τὸ λαληθὲν ἁπάσηι τῆι ὑπ' οὐρανὸν διὰ τῶν ἁγίων μυσταγωγῶν, τοῦτο δέ ἐστιν ἡ πίστις ἡ εἰς Χριστόν, πῶς οὐ θεὸς εἴη ἂν ἀληθής, εἴπερ ἐστὶν ἀναγκαῖον ὁμολογεῖν ὡς ἐκ τῆς ἀρχαίας πλάνης κεκλήμεθα πρὸς ἐπίγνωσιν τοῦ κατὰ φύσιν ὄντος θεοῦ; θαρσεῖ δὲ τοσοῦτον ὁ
P 255 μακάριος Παῦλος, ὡς καὶ ἀγγέλους ἀναθεματίζειν, εἰ δὴ μεταστρέψειαν τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ.

205 Ὅτε δὲ ηὐδόκησεν ὁ θεὸς ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου ἀπο-
Gal. 1, 15-17 καλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους. Τῶι γὰρ ἅπαξ τὴν ἐκ θεοῦ λαχόντι

VS, D [= mn], A

1 εὐλογοῦνταϲ S διά] ἐκ V 4 δικαιοσύνην V 6 δὲ VA δὴ SD 9 πρώτηϲ V 11/12 καὶ ἐν — δικαιούμεθα om. SD 12 τῶι om. A 13 αὐτὸ VS πνεῦμα om. V 14 δευτέραϲ V 15 κηρύττει SD 16 ὃ οὐκ] παρ' ὃ V 19 καινὸν αὐτῶ V 21 ἐστι] τιϲ V 26 οὕτω om. V καλέσαι S 30 ἡμῖν A 34 ἀναθεματίζει SD 36 εὐδόκησεν DA 37 εὐαγγελίζομαι V 38 τὰ om. V

μυσταγωγίαν καὶ ἀποκάλυψιν οὐκ ἔδει τῆς ἐξ ἀνθρώπων παιδαγωγίας. πλὴν ἐκεῖνο φαμέν· τίνα ἀπεκάλυψεν ὁ πατὴρ τῷι μακαρίωι Παύλωι ἢ τίνα προστέταχεν ἐν τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι; ἆρα θεὸν λόγον καὶ υἱὸν μονογενῆ οὐχ ἑνωθέντα σαρκὶ καὶ γενόμενον ἄνθρωπον οἰκονομικῶς; εἶτα πῶς τοῦτό ἐστιν ἀληθές; διεκήρυξε γὰρ ἄνθρωπόν τε ὁμοῦ καὶ θεὸν τὸν αὐτὸν καὶ ἕνα λέγων υἱὸν καὶ κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. PG 1328

206 Εἰδότες δὲ ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου. Εἰ τὸ πιστεῦσαι θεῶι μισθὸν ἔχει τὴν δικαίωσιν (δεδικαίωνται γὰρ οὕτω καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν· γέγραπται γὰρ ὅτι ἐπίστευσεν Ἀβραὰμ τῶι θεῶι καὶ ἐλογίσθη αὐτῶι εἰς δικαιοσύνην ἡ πίστις), πῶς οὐ θεὸς ὁ Ἐμμανουήλ, εἴπερ ἐστὶν ἀληθὲς ὡς εἰς αὐτὸν πιστεύοντες δικαιούμεθα; Gal. 2, 16 Rom. 4, 3

Ἐκ τῆς πρὸς Ἐφεσίους

207 Ἐν ᾧι ἀκούσαντες καὶ ὑμεῖς τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧι καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῶι πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας, ὃ τῶν ἁγίων ἐστὶν ἀρραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως εἰς ἔπαινον δόξης αὐτοῦ. Πολλὰ κατὰ ταυτὸν ἐν ταῖς τῶν προκειμένων ἐννοίαις κατίδοι τις ἄν, δι' ὧν ἔνεστι μαθεῖν ὅτι θεὸς ἀληθὴς ὁ Χριστὸς καὶ ἡ παρὰ πάντων πίστις εἰς αὐτὸν οὐχ ὡς εἰς ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς ἁπλῶς, ἀλλ' ὡς εἰς ἕνα κύριον καὶ υἱὸν καὶ θεόν. πρῶτον μὲν γὰρ αὐτός ἐστιν τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ἡμῶν, ἐν ᾧι καὶ ἡ πίστις, ὡς εἰς θεὸν δηλονότι· ἀκολουθεῖ δὲ καὶ τὸ τῆς πίστεως γέρας, τουτέστι τὸ πνεῦμα τῆς ἐπαγγελίας, ὁ τῆς κληρονομίας ἡμῶν ἀρραβών. ἐκλελυτρώμεθα γὰρ εἰς ἔπαινον δόξης Χριστοῦ· σέσωκε γὰρ ἡμᾶς οὐχ ὡς ἄνθρωπος κοινός, ἀλλ' ὡς θεὸς ἐν σαρκὶ γεγονὼς δι' ἡμᾶς. οὕτω γὰρ εἰς ἔπαινον ἐσόμεθα τῆς δόξης αὐτοῦ. Eph. 1, 13.14 P 256

208 Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν, εἴ γε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς, ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγωι, πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῶι μυστηρίωι τοῦ Χριστοῦ. Ποία συνέσεως χρεία καὶ ἀποκαλύψεως τῆς παρὰ θεοῦ πρὸς τὸ γνωρισθῆναι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, εἴπερ ἐστὶν ἄνθρωπος ἰδικῶς καὶ ὁλοτρόπως κεχωρισμένος τοῦ θεοῦ λόγου, ψιλῆι προσώπων ἑνώσει τετιμημένος; τί γὰρ ἔχει τὸ κεκρυμμένον ἢ ποῖον ὅλως τὸ δυσχερὲς τὸ νοῆσαι τυχὸν περὶ ἑνὸς τῶν καθ' ἡμᾶς ἀνθρώπου ὅτι ἄνθρωπός ἐστι; βαθὺ δὲ καὶ μέγα τὸ μυστήριον, εἰ καθ' ἡμᾶς γενέσθαι λέγοιτο θεὸς ὑπάρχων ὁ λόγος. ὅτε τοίνυν οἱ βαθεῖς εἰς σύνεσιν καὶ τὴν θείαν ἀποκάλυψιν ἐσχηκότες ὡς θεῖον ἡμῖν μυστήριον παραδεδώκασι τὸ Χριστοῦ μυστήριον καὶ εἰς αὐτὸν ἡ πίστις ὡς εἰς θεὸν δηλονότι, πῶς οὐκ ἂν εἴη θεός; Eph. 3, 1-4

209 Ἄλλο τούτωι προσεοικὸς καὶ τὴν αὐτὴν ἔχον διάνοιαν· ἐμοὶ τῶι ἐλαχιστοτέρωι πάντων τῶν ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη ἐν τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος τοῦ Χριστοῦ καὶ φωτίσαι τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῶι θεῶι τῶι τὰ πάντα κτίσαντι. P 257 PG 1329 Eph. 3, 8. 9

VS, D [= mn], A

4 ἐστιν om. D 5 ὁμοῦ τὸν αὐτὸν καὶ θν̄ SD 8 οὐκ om. S 15 ὑμῶν V 17 αὐτῆσ A 17/18 κατ' αὐτὸν SD 21 καὶ² om. V 26 ἡμῶν S 29 ἃ V 33 ἔχει] ἐστι A 34 τῶν A τοῦ VSD 35 ἐν συνέσει A 37 εἰς² om. V 38 ἐλαχιστωτέρω A 40 τὸν — πλοῦτον VD τοῦ² om. V

210 Οἱ ἄνδρες, φησίν, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάEph. 5, 25.26 πησε τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, ἵνα αὐτὴν ἁγιάσηι, καθαρίσας τῶι λουτρῶι τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι. Ποῖον ἄρα τὸ ῥῆμά ἐστιν ἐν
Hebr. 10, 23 ὧι κεκαθάρμεθα ἀπολουσάμενοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῶι ἢ πάντως ἐκεῖνο περὶ οὗ φησιν
Rom. 10, 8-10 ὁ θεσπέσιος Παῦλος ὅτι τοῦτό ἐστι τὸ ῥῆμα, τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν ὅτι ἐὰν ὁμολογήσηις ἐν τῶι στόματί σου κύριον Ἰησοῦν καὶ πιστεύσηις ἐν τῆι καρδίαι σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσηι. καρδίαι γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. οὐκοῦν εἰ Χριστὸν ὁμολογοῦντες ἐν πίστει σωιζόμεθα, πῶς οὐ θεὸς ἀληθής ἐστιν εἰς ὃν τὸ τῆς πίστεως εἰ γένοιτο ῥῆμα, κεκαθάρμεθά τε καὶ ἡγιάσμεθα;

Ἐκ τῆς πρὸς Φιλιππησίους

211 Τί γάρ, φησί, πλὴν ὅτι παντὶ τρόπωι, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείαι,
Phil. 1, 18 Χριστὸς καταγγέλλεται; Ἆρα οὖν ὡς ἄνθρωπος τετιμημένος χάριτι τῶι κόσμωι κηρύσσεται; καίτοι θεὸν ὁ κόσμος ἐπέγνω Χριστόν, τῆι πίστει τετιμηκώς. πῶς οὖν οὐ θεὸς ὁ ἐν δόξηι θεότητος τῶι κόσμωι καταγγελλόμενος;

212 Συναθλοῦντες, φησί, τῆι πίστει τοῦ εὐαγγελίου καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν
Phil. 1, 27-29 P 258 μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων, ἥτις ἐστὶν αὐτοῖς ἔνδειξις ἀπωλείας, ἡμῶν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ, ὅτι ἡμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν. Εἰ ἐν χάριτος μέρει δεχόμεθα παρὰ θεοῦ τὸ πιστεύειν ἐν Χριστῶι, οὐ πεπλανήμεθα δὲ διὰ τοῦτο μᾶλλον, ἀλλ' ἐγνώκαμεν τὸν φύσει τε καὶ ἀληθῶς ὄντα θεόν, πῶς ἂν ἐνδοιάσειέ τις ὅτι θεὸς ὁ Χριστός;

Ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον

213 Πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλ1 Tim. 1, 15. 16 θεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι· ὧν πρῶτος εἰμὶ ἐγώ, ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτωι ἐνδείξηται Χριστὸς Ἰησοῦς τὴν ἅπασαν μακροθυμίαν πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῶι εἰς ζωὴν αἰώνιον. Εἰ ἁμαρτωλοὺς σώιζει Χριστὸς καὶ μακροθυμεῖ τοῖς πλημμελήσασι, δεχόμενος αὐτῶν τὴν μετάγνωσιν, καὶ εἰ πᾶσα ἡμῶν ἡ πίστις ἐπ' αὐτῶι καὶ διὰ τῆς εἰς αὐτὸν πίστεως τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον κεκερδήκαμεν, πῶς οὐ θεὸς εἴη ἄν; ὅτι καὶ μόνωι θεῶι πρέποι ἂν εἰκότως τὸ καὶ σώιζειν δύνασθαι τὸν κόσμον ἤτοι τοὺς ἐν τῶι κόσμωι καὶ μακροθυμεῖν τοῖς ἁμαρτάνουσι καὶ ζωοποιεῖν διὰ τῆς πίστεως τῆς εἰς αὐτόν.

PG 1332 **214** Καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον, ὃς ἐφα1 Tim. 3, 16 νερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμωι, ἀνελήφθη ἐν δόξηι. Τίς ὁ ἐν σαρκὶ φανερωθεὶς ἢ δῆλον ὅτι πάντηι τε καὶ πάντως ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος; οὕτω γὰρ ἔσται μέγα
P 259 τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον. ὤφθη δὲ ἀγγέλοις ἀναβαίνων εἰς οὐρανούς, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσι διὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ἐπιστεύθη δὲ καὶ ἐν κόσμωι καὶ οὔ τί που φαμὲν ὅτι καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος ἁπλῶς, ἀλλ' ὡς θεὸς ἐν σαρκὶ καὶ καθ' ἡμᾶς γεγονώς. ἀνελήφθη

VS, D [= mn], A

2 παραδέδωκεν S 3 ἐστὶ τὸ ῥῆμα V 6 ἰν̄ χν̄ V 14 οὐ] ὁ V 16 συναθροῦντεσ S 17 αὐτοῖς om. V ἡμῖν A 19 ἑαυτὸν S 24 ὑποδοχῆσ S 25 ὧν] ὃν V 26 ἐληλύθην A 27 ἐπ' αὐτῶι] εἰσ αὐτὸν V 28/29 πλημμελήμασι VSD 29 ἡμῶν om. V 32 ἑαυτόν VA 33 ὃς legit Cyrillus cf. p. 43, 25 θ̄ῡ̄ VSDA 35 ὁ ἐν VA οὖν SD 37 μυστήριον θ̄ῡ̄ ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ V 38 καὶ[1] om. V ὅτι om. SD

δὲ καὶ ἐν δόξῃ, ἵνα λέγοντος ἀκούσῃ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, Ps. 109, 3
ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.

Ἐκ τῆς πρὸς Τίτον

215 Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τούτων βούλομαί σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα Tit 3, 8
φροντίζωσι καλῶν ἔργων προίστασθαι οἱ πεπιστευκότες θεῷ. Ἆρα 5
οὖν οἱ θεῷ πιστεύοντες οὐκ εἰς Χριστὸν πεπιστεύκασι; καίτοι λέγων ὁρᾶται σαφῶς ὁ
μακάριος Ἰωάννης περὶ αὐτοῦ· ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν Ioh. 1, 12
τέκνα θεοῦ γενέσθαι τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ μὴν καὶ
αὐτὸς ὁ μακάριος Παῦλος· εἰδότες δὲ ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων Gal. 2, 16
νόμου ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν 10
ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐν αὐτῷ. ὅτε τοίνυν θεῷ πιστεύουσιν
οἱ Χριστῷ τὴν πίστιν προσάγοντες, πῶς οὐκ ἂν εἴη θεὸς ἀληθής;

Ὅτι εἰς Χριστὸν ἡ πίστις

Ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου

216 Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι 15 Ioh. 1, 12
τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Δύο κατὰ ταυτὸν τίθησι θεοπρεπῆ·
παραλαμβάνεται γὰρ οὐχ ἑτέρως παρ' ἡμῶν ὁ Χριστός. πλὴν ὅτι δὲ εἰς αὐτὸν ἡ πί-
στις, σαφηνιεῖ τὸ προκείμενον· τοῖς γὰρ πιστεύουσί φησιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ. P 260
πιστεύομεν δὲ εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, οὐκ ἄνθρωπον εἶναι κοινὸν καὶ ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς
πιστεύοντες, ἀλλὰ θεὸν ἐνηνθρωπηκότα. οὐκ ἀνθρώπινον δὲ τὸ ἐξουσίαν διδόναι τέκνα 20
θεοῦ γενέσθαι, θεοπρεπὲς δὲ μᾶλλον καὶ ὑπὲρ τὴν κτίσιν. ὅτε τοίνυν εἰς αὐτὸν ἡ
πίστις καὶ αὐτὸς δίδωσι τῆς υἱοθεσίας τὴν χάριν, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός;

217 Ταύτην ἐποίησεν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλι- Ioh. 2, 11
λαίας καὶ ἐφανέρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ. Γεγονότος ἄρα τοῦ σημείου καὶ φανερώσαντος τοῦ Χριστοῦ τὴν δόξαν 25
αὐτοῦ, ὡς εἰς τίνα πεπιστεύκασιν οἱ μακάριοι μαθηταί; ἆρα εἰς ἄνθρωπον ἅγιον ἁπλῶς;
καίτοι πρὸ τοῦ σημείου ἠκολούθησαν αὐτῷ τεθαυμακότες ὡς ἅγιον· ἀλλὰ τεθέανται διὰ
τοῦ σημείου τὴν ὑπὲρ ἄνθρωπον δύναμίν τε καὶ ἐξουσίαν ἔχοντα. οὐκοῦν πεπιστεύ- PG 1333
κασιν ὡς εἰς θεόν. ἰστέον δὲ ὅτι πολλοὶ τῶν ἁγίων πολλὰ πεποιήκασι καὶ παράδοξα
καὶ ἐθαυμάσθησαν μέν, ἐπίστευσε δὲ εἰς αὐτοὺς οὐδείς. 30

218 Ἔχοι δ' ἂν τὴν ἴσην διάνοιαν· ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα Ioh. 2, 23
ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ
τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει.

219 Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνῃ Ioh. 3, 17. 18
τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ 35
κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα
τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. Εἰ σωτηρίας ὁδός ἐστιν ἡ πίστις ἡ εἰς τὸν υἱόν,
πῶς ἄρα πιστεύομεν εἰς αὐτόν; ἢ πῶς τὴν ἐκ τοῦ κρίνεσθαι διαφευξόμεθα δίκην; ἆρα γὰρ
ὡς ἄνθρωπον καταδεξάμενοι καὶ ἕτερον παρὰ τοῦτο οὐδέν; εἶτα πῶς οὐκ ἀνθρώπῳ λα- P 261
τρεύσομεν; ἀλλ' ὡς εἰς θεόν· τοῦτο γὰρ ἀληθές. τίς οὖν ὁ φάναι τολμῶν οὐκ εἶναι 40
κατὰ ἀλήθειαν θεόν, οὗ δεδικαίωκεν ἡ πίστις τὴν ὑπ' οὐρανόν;

3—12 Tim. arm. p. 314

VS, D [= mn], A

3 Τιμόθεον πρώτης Tim. 5 φροντίζουσι D 12 χω — προσάγοντες VA Tim. πιστεύοντες εἰσ χν SD 16 κατ' αὐτὸν SD 23 τὴν ἀρχὴν SD 26 μακάριοι om. V 27 καίτοι A καίτοι καὶ VSD 33 ἐποίη V 37 ἡ² om. V 39/40 λατρεύσωμεν S

220 Ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ· ὁ υἱός
Ioh. 4, 53 σου ζῇ, καὶ ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. Ἀνέ-
Ioh. 4, 50 στησεν ἐκ νεκρῶν τοῦ βασιλικοῦ τὸν υἱὸν ὁ Χριστός, εἰρηκὼς αὐτῷ· πορεύου, ὁ υἱός σου ζῇ· εἶτα πεπίστευκε πανοικί. ἆρ' οὖν διὰ τῆς οὕτω μεγάλης καὶ θεοπρεποῦς ἐξουσίας ὡς εἰς ἄνθρωπον πεπίστευκεν ὁ βασιλικὸς ἢ θεὸν ἔγνω κατὰ φύσιν ὄντα αὐτὸν καὶ ζωοποιοῦντα μετ' ἐξουσίας οὓς ἂν ἔλοιτο, καὶ μόνωι ῥήματι; ἀλλ' ἐστὶ δῆλον ὅτι πεπίστευκεν ὡς θεῶι.

221 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῶι
Ioh. 5, 24 πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον. Πέπομφεν ἡμῖν ἐξ οὐρανῶν ὁ θεὸς καὶ πατὴρ
Ioh. 3, 16 τὸν ἴδιον υἱόν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλὰ ἔχηι ζωὴν αἰώνιον. πῶς οὖν ἐν τούτοις φησὶ ζωὴν αἰώνιον ἔχειν τὸν πιστεύοντα τῶι πέμψαντι αὐτόν; εἰς τίνα λοιπὸν ἡ πίστις; ἆρ' ὡς εἰς δύο θεούς, τὸν πατέρα καὶ αὐτόν; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ ὡς εἰς ἕνα θεὸν καὶ ἀληθινόν. οὐκοῦν εἴ τις πιστεύσειεν εἰς Χριστόν, πεπίστευκεν εἰς θεόν, κἂν εἰ πιστεύσειεν εἰς θεὸν πατέρα, πεπιστευκὼς ἔσται καὶ εἰς τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν.

222 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ
Ioh. 6, 29 ἵνα πιστεύητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. Εἰ τὸ τῶι θεῶι δοκοῦν ἐπιτελοῦμεν
P 262 πιστεύοντες εἰς Χριστόν (αὐτὸν γὰρ ἀληθῶς ἀπέστειλεν ὁ πατὴρ εἰς τὸν κόσμον, ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος καθ' ἡμᾶς), πῶς οὐκ ἂν εἴη θεὸς ἀληθινός; οὐ γὰρ ἂν ἦν ἔργον θεοῦ τὸ πιστεύειν εἰς ἄνθρωπον.

223 Ἰησοῦς δὲ ἔκραξε καὶ εἶπεν· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰς ἐμέ,
Ioh. 12, 44.45 PG 1336 ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά με καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με, εἶτα
Ioh. 12, 49 προσεπάγει τούτοις· ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψας με πατὴρ αὐτός μοι ἐντολὴν δέδωκε τί εἴπω καὶ τί λαλήσω. Ὅτε τοίνυν κατ' ἐντολὰς τοῦ πατρός, κἂν ὡς ἄνθρωπος λέγηι, τὴν πίστιν τὴν εἰς αὐτὸν εἰς τὸν πέμψαντα αὐτὸν ἀναφέρει καὶ ὁ θεωρῶν αὐτὸν θεωρεῖ τὸν πέμψαντα αὐτόν, τίς ὁ φάναι τολμῶν οὐκ εἶναι
Ioh. 14, 1 θεὸν αὐτὸν καὶ τοῦτον ἀληθινόν; ὅμοιον δὲ τούτωι· πιστεύετε εἰς τὸν θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε.

Ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου

224 Πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθών, ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;
Lc. 18, 8 Ὅταν ὁ Χριστὸς ἐξ οὐρανοῦ παραγένηται, ποίαν ἄρα ζητήσει πίστιν ἐν ἡμῖν; εἰ μὲν γὰρ ὡς ἄνθρωπος καθ' ἡμᾶς πιστεύεσθαι βούλεται, τίς ὁ ἀπιστήσας αὐτῶι; ἐνεκάλουν γὰρ οἱ Ἰου-
Ioh. 10, 33 δαῖοι λέγοντες· διὰ τί σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς ἑαυτὸν θεόν; Ἕλληνες δὲ σταυρὸν ἀκούοντες καὶ θάνατον, ὡς περὶ ἀνθρώπου κοινοῦ διάκεινται καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ἑνός. ποίαν οὖν ἄρα πίστιν ζητεῖ ἢ δηλονότι τὴν ἐκκεκηρυγμένην διὰ τῶν θεηγόρων, οἳ καὶ
Lc. 1, 2 αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γεγόνασι τοῦ λόγου; ἔφη τοίνυν Ἰωάννης ὅτι ὁ λόγος
Ioh. 1, 14 σὰρξ ἐγένετο, γέγονε δὲ σὰρξ μετὰ τοῦ μεῖναι θεός. αὕτη τοίνυν ἡ πίστις ἐν ὑμῖν παρ' αὐτοῦ ζητηθήσεται κατὰ καιρούς.

VS, D [= mn], A

1 ὁ om. Sm ὥρα VA ἡμέρα SD 2 ἐπίστευσαν SD 4 καὶ om. SD 5 ὄντα κατὰ φύσιν ἔγνω D 9 ἡμῖν om. D οὐρανοῦ DA 10 ἔχει VS, corr. S 12 αὐτόν^{2}] τὸν υἱὸν V 14 τὸν θν^{1} V 15 τὸν χν V 16 ὁ ις V 18 ἀληθῶς om. V 19 θω V 20 ἄνθρωπον Pusey αὐτόν VSDA 25 λέγει V 31 πίστιν ζητήσει SD 32 βούλεται πιστεύεσθαι V οἱ om. A 37 ἡμῖν VD in fine add. τέλος λόγων [λόγων om. S] προσφωνητικῶν [προσφωνιτικῶν S] παρὰ κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας πρὸς τὰς εὐσεβεστάτας δεσποίνας VS

151 = S 133 A 164 Latina uersio extat in Collectione C 87. 88

Ὑπομνήματα πραχθέντα παρὰ τοῖς Ἀνατολικοῖς ἐπισκόποις ἐν οἷς καθαιροῦσι Κύριλλον καὶ L III 589
Μέμνονα τοὺς ἁγιωτάτους καὶ ἀκοινωνήτους ποιοῦσι πάντας τοὺς τῆς ἁγίας συνόδου M IIII 1260

1 Παρόντος ἐν τῶι οἰκείωι καταγωγίωι τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου Ἰωάννου τοῦ ἐπισκόπου τῆς Ἀντιοχέων μητροπόλεως τῆς Ἀνατολικῆς διοικήσεως καὶ τῆς σὺν αὐτῶι ἁγίας συνόδου, ὁ μεγαλοπρεπέστατος καὶ ἐνδοξότατος Κανδιδιανὸς ὁ κόμης τῶν καθωσιωμένων δομεστίκων εἶπεν· Ἐμοὶ μὲν εὐχῆς ἔργον ἦν καὶ τῆς σῆς θεοσεβείας παρούσης καὶ πάσης ὁμοῦ τῆς συνόδου συναχθείσης εἰς ἓν τὰ γράμματα τῶν δεσποτῶν ἡμῶν καὶ εὐσε- ep. 31
βεστάτων βασιλέων ἀποδοῦναι, ὥστε πάσης, ὡς προεῖπον, τῆς συνόδου συναχθείσης τὸ
τηνικαῦτα τὰ προστεταγμένα παρ' αὐτῶν γενέσθαι. ἀλλὰ πρὸ τούτων ἡμερῶν πέντε ὁ d. 22. m.
εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κύριλλος καὶ Μέμνων ὁ τῆσδε τῆς πόλεως ἐπίσκοπος καὶ οἱ σὺν Iun. 431
αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι συναχθέντες ἐν τῆι ἁγίαι ἐκκλησίαι ἐκωλύοντο παρ' ἐμοῦ καθ' ἑαυτοὺς συνεδρεύειν παρὰ τὰ τεθεσπισμένα παρὰ τῶν δεσποτῶν ἡμῶν καὶ εὐσεβεστάτων βασιλέων καὶ παρηινοῦντο ἀναμεῖναι τὴν πάντων ὑμῶν παρουσίαν· οἳ δὲ ἀπήιτουν παρ' ἐμοῦ τὸ ἀναγνωσθῆναι τὴν σάκραν. μὴ βουλόμενος δὲ τοῦτο ποιῆσαι διὰ τὸ μὴ
παρεῖναι τὴν σὴν ἁγιωσύνην πολλούς τε ἑτέρους ἐπισκόπους καὶ μητροπολίτας μηδέπω M IIII 1261
ἐληλυθέναι, ἠναγκάσθην παρ' αὐτῶν διὰ τὸ εἰρηκέναι αὐτοὺς ὅτιπερ ἀγνοοῦσι τί ἂν εἴη τὸ γραφὲν παρὰ τῶν δεσποτῶν ἡμῶν. τούτου ἕνεκεν συναχθέντων αὐτῶν ἀναγκασθείς, ὑπὲρ τοῦ μὴ δοῦναι πρόφασιν ἀταξίας, ἀνέγνων αὐτοῖς τὴν σάκραν καὶ παρὼν καὶ μέλλων ἐξιέναι διεμαρτυράμην αὐτοὺς μηδὲν προπετὲς πρᾶξαι, καθώσπερ καὶ πολλοὶ τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων τῶν σὺν ἐμοὶ πρὸς αὐτοὺς εἰσελθόντων ἴσασιν. οἳ δὲ οὐδὲ οὕτως ἀνασχόμενοι ἔπραξαν ἅπερ αὐτοῖς ἤρεσεν.

2 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοτος Ἰωάννης εἶπεν· Εὐχῆς ἔργον ἐπακοῦσαι τῶν εὐσεβῶν συλλαβῶν· χρὴ γὰρ μὴ καταστοχάζεσθαι τῶν πράγματων, ἀλλ' ἐπ' αὐτοῦ βαίνειν τοῦ ἀλη- L III 592
θοῦς καὶ μαθεῖν τὸν εὐσεβῆ σκοπὸν τῶν θεοφιλεστάτων ἡμῶν βασιλέων, οἵτινες πᾶσαν σπουδὴν ἔχουσιν ὑπὲρ τῶν τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησιῶν καὶ προτιμῶσι τούτου οὐδέν. γνωρισάτω οὖν ἡμῖν ἡ ὑμετέρα μεγαλοπρέπεια τίνα ἐστὶ τὰ παρακαλουθήσαντα ἀναγνωσθέντων αὐτοῖς τῶν θεοφιλεστάτων τούτων γραμμάτων.

3 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος κόμης Κανδιδιανὸς εἶπεν· Ἀναγινωσκομένης τῆς σάκρας ἐπευφήμησαν πάντες, ὡς νομίσαι με ὅτι ἀληθῶς εἴκουσι πᾶσι τοῖς παρὰ τῶν εὐσεβῶν ἡμῶν βασιλέων θεσπισθεῖσι, καὶ ἔχαιρον ἐγὼ τούτοις. μετὰ δὲ ταῦτα παρακαλοῦντός μου εἶναι πάντας τοῖς γράμμασιν, οὐδεὶς ἐμοῦ ἀνασχέσθαι ἐβούλετο, ἀλλὰ μεθ' ὕβρεως τοὺς εὐλαβεστάτους ἐπισκόπους τοὺς παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Νεστορίου ἀποσταλέντας καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἐξέωσαν, κἀμὲ δὲ πάλιν ἐπὶ πολὺ παρακαλοῦντα ἐξέωσαν τοῦ συνεδρίου, ὡσανεὶ οὐκ ὀφείλοντα κοινωνῆσαι τοῖς παρ' αὐτῶν τυπουμένοις. ἄλλως δὲ οὐδὲ τὸ
ἀποσταλὲν αὐτοῖς παραναγνωστικὸν παρὰ τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων συνεχώρησαν Coll. C
ἀναγνωσθῆναι, ὡς οἱ σὺν ἐμοὶ γενόμενοι ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι ἴσασι καὶ μαρτυροῦσι τοῖς ep. 82

VS, D [mn], AΛ

ρνα V ρκς' D βιβλίον β' in mg. m 2/3 Ὑπομνήματα — συνόδου om. S 2 πραχθέντα A πραχθέντα ἐν ἐφέσωι D om. V τῶν τῆς ἀνατολῆς ἐπισκόπων D 2/3 καθαιροῦσι — συνόδου VA κύριλλον καὶ μέμνονα καθαιρέσει ὑποβάλλουσιν ἐπὶ παρουσία κανδιδιανοῦ D 4 praemittit *Antiocho cons. VI Kal. Iul.* [d. 26. m. Iun. 431] Λ παρόντεσ S τοῦ² om. A 7 δομεστίκων om. V 11 εὐλαβέστατοσ VAΛ εὐλαβέστατοσ καὶ θεοφιλέστατοσ SD *huius id est Ephesiae* Λ 12 ἁγία VAΛ om. SD 13 θεσπισθέντα SD 14 ἡμῶν SD, corr. S 20 καὶ om. SD 24 στοχάζεσθαι D 25 εὐσεβεστάτων D δεσποτῶν V 28 τούτων om. A 30 ἡμῶν om. A 31 με S 32 οὐδεὶς τ' V ἀνέχεσθαι A ἠβούλετο SD 33 ἐπισκόπου om. SD 34 παρακαλοῦντεσ S 35 ὠφείλοντεσ S δὲ] τε δὲ D 36 ἐπαναγνωστικὸν D

cf. Coll. C 86a περ' ἐμοῦ ἀκολούθως γεγενημένοις. ταῦτα δὲ πάντα καὶ εἰς γνῶσιν τῶν δεσποτῶν τῆς οἰκουμένης ἀνηνέγκαμεν δηλοῦντες ὅτι τῆς σῆς ἁγιωσύνης τὴν παρουσίαν καὶ τῶν σὺν αὐτῇ ἁγιωτάτων ἐπισκόπων ἀναμένομεν.

4 Ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ἰωάννης εἶπεν· Ἀναγνωσθήτω καὶ ἡμῖν τὰ εὐσεβῆ
ep. 25. 31 γράμματα.

5 Τῶν δὲ ἁγιωτάτων ἐπισκόπων ἀναστάντων ἀνέγνω ὁ μεγαλοπρεπέστατος κόμης Κανδιδιανός. τούτου δὲ γενομένου καὶ ἐπευξαμένων τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τῶι εὐσεβεῖ αὐτῶν κράτει, ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ἰωάννης εἶπεν· Ἤρκει μὲν αὐτοῦ τοῦ εὐσεβοῦς γράμματος ἡ γαληνότης πρὸς πᾶσαν αὐτοὺς ἀγαγεῖν εὐταξίαν, εἰ καὶ ἔξω ἦσαν τοῦ ἱερατικοῦ τάγματος· ἀλλ' ἐπειδή, ὡς εἶπεν ὑμῶν ἡ μεγαλοπρέπεια, θορύβου καὶ ἀταξίας μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν γραμμάτων τὰ πάντα ἐπλήρωσαν καὶ ὕβρεις ἐπήγαγον καὶ τοῖς θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις καὶ τῇ σῇ μεγαλοπρεπείαι, ἐπιστάντες ἡμεῖς μετὰ τῆς πρεπούσης εὐταξίας καὶ τοῦ γράμματος ἐπηκούσαμεν καὶ τὸν σκοπὸν τῶν θεοφιλεστάτων ἡμῶν βασιλέων εἰς ἔργον ἀγαγεῖν ἑτοίμως ἔχομεν, θεοῦ ἐπιτρέποντος. παρακαλῶ δὲ καὶ εἴ ἕτερόν τι πέπρακται παρ' αὐτῶν, μαθεῖν παρὰ τῆς σῆς μεγαλοπρεπείας.

6 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος κόμης Κανδιδιανὸς εἶπεν· Ἐπειδὴ πάντα ἀκριβῶς ζητεῖ ἡ σὴ
M IIII 1264 d. 23. m. Iun. 431 ἁγιωσύνη καὶ ἀκολούθως, δίκαιον καὶ τὰ λοιπὰ λέγεσθαι παρ' ἐμοῦ. τῇι γὰρ ἑξῆς ἡμέραι ἀγνοῶν πάντηι τὰ πεπραγμένα, ἐξαίφνης ἤκουον τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Νεστόριον καθηιρῆσθαι παρ' αὐτῶν προτεθέν τε γράμμα τὸ καθαιρετικὸν ἀποσπάσας ἀνέγνων, ὅπερ ἀπέστειλα τοῖς εὐσεβεστάτοις ἡμῶν βασιλεῦσι. μετ' ὀλίγον δὲ κατὰ τὴν ἀγορὰν ἤκουον καὶ δημοκήρυκας περιόντας τὴν καθαίρεσιν τοῦ μνημονευθέντος ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Νε-
Coll. C ep. 86 στορίου ἐκπομπεύειν. ταῦτα τοίνυν γνούς, ἐνοχὰς αὐτοῖς ἀπέστειλα πρὸς τὸ μηδὲν
L III 593 πρᾶξαι παρὰ τὰ προσταχθέντα παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων. οὐδὲν δὲ ἧττον
Coll. C ep. 85 καὶ τοὺς ἁγιωτάτους ἐπισκόπους μεθώδευσα τοὺς μὴ συναθροισθέντας μετ' αὐτῶν ἀναμεῖναι τὴν τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης παρουσίαν.

7 Ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ἰωάννης εἶπεν· Ἀκολούθως τοῖς κανόσι καὶ τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς θεσμοῖς καὶ τῶι βασιλικῶι γράμματι ἐπὶ παρουσίαι πάντων διαλεχθέντες καὶ ἐπερωτήσαντες τὰ εἰκότα καὶ τυχόντες ἀποκρίσεως, ἦλθον ἐπὶ τοῦτο ἐλέγχων γενομένων ἢ ἐρήμην κατεδίκασαν τὸν ἄνδρα;

8 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος κόμης Κανδιδιανὸς εἶπεν· Ἴσασι πάντες οἱ συμπαρόντες μοι θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι ὡς χωρίς τινος κρίσεως καὶ ἐξετάσεως καὶ ζητήσεως τὰ παρ' αὐτῶν τετύπωται.

9 Ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ἰωάννης εἶπεν· Μάλιστα μὲν οὐδὲ τὰ ἐφ' ἡμῶν αὐτοῖς πραχθέντα ἀκόλουθα ἦν· δέον γὰρ αὐτοὺς τοὺς ἄρτι ἐξ ἀποδημίας οὕτω μακρᾶς ἥκοντας ἀδελφικῶς ἀσπάσασθαι καὶ κεκονιαμένους ἔτι φιλοφρονήσασθαι καὶ ἀνακτήσασθαι ἀδελφικῇ διαθέσει, εὐθὺς ἦλθον ταράσσοντες ἡμᾶς καὶ θορυβοῦντες καὶ τὴν συνήθη ἀταξίαν ἐπιδεικνύμενοι. ἀλλ' ὅμως τούτοις ἡ ⟨νῦν⟩ συνοῦσά μοι ἁγία σύνοδος οὐδὲ τὰς ἀκοὰς

4—7 *haec in obscuram breuitatem contracta esse apparet ex* Λ

VS, D [= mn], ΑΛ

2 δηλούντων S 4 ἐπίσκοποσ SD 6 δὲ om. SD ἀνέγνωσεν V 7 γεναμένου S 8 αὐτοῦ VAS αὐτοῖσ S^{corr}D 9/10 ἐξῶσαν VA 11 μεστὰ μετὰ SD ἐποίησαν D 12 καὶ[1] SAΛ om. VD 13 προσηκούσησ A 14 προθύμωσ V 15 τι ΑΛ om. VSD 19 ἐπισπάσας V 20 καὶ κατὰ SD τῆσ ἀγορᾶσ SDA 21 περιιόντασ SDA ἐπισκόπου VAΛ om. SD 22 ἐκπομπεύειν om. V ἐνοχὰσ SD *preces* Λ ἐν εὐχαῖς V καὶ εὐχὰσ A ἀπέστειλα αὐτοῖς V 23 προστεταχθέντα V 24 ἡμῶν ἐπισκόπους V ἐμεθόδευσα V 27 θεσπίσμασι V 30 μοι om. SD 31 θεοσεβέστατοι VAΛ θεοφιλέστατοι SD καὶ ζητήσεως VAΛ om. SD 33 ἐπίσκοπος D οὐδὲ SDAΛ οὖν δὴ V 34/35 οὕτω μακρᾶς ἥκοντασ ΑΛ οὕτω μακρὰν ἥκοντας V μακρᾶσ ἥκοντασ οὕτωσ SD 35 κεκονιωμένουσ A 37 νῦν Λ om. VSDA

ὑπέσχε. δοκιμάσει δὲ ἡ ἁγία σύνοδος τὰ ὀφείλοντα κατὰ τῶν οὕτως ἀθέσμως καὶ τυραννικῶς ἅπαντα συνταραξάντων ἀκολούθως τυπωθῆναι.

10 Τούτων οὕτως ἐχόντων καὶ ἐξελθόντος τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου Κανδιδιανοῦ τοῦ κόμητος τῶν καθωσιωμένων δομεστίκων μετὰ τὴν τοῦ εὐσεβοῦς γράμματος ἀνάγνωσιν καὶ τὴν κατάθεσιν τῆς προειρημένης διηγήσεως, ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ἰωάννης εἶπεν· Ἀκήκοεν ἡ ὑμετέρα θεοσέβεια τοῦ τε εὐσεβοῦς γράμματος τῶν θεοφιλεστάτων ἡμῶν βασιλέων καὶ τῶν παρὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος Κανδιδιανοῦ κατατεθέντων καὶ ἔγνω τὸν σκοπὸν τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων, ὡς πᾶσαν πρόνοιαν ποιούμενοι τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης καὶ τῆς ὑγιοῦς καὶ ἀπεριτρέπτου πίστεως καὶ τῶν ἀποστολικῶν δογμάτων τὴν ἁγίαν ἐνταῦθα συνήθροισαν σύνοδον, ἀξίως τοῦ θεοφιλοῦς αὐτῶν κράτους τοῦτο γενέσθαι προστάξαντες, ὥστε πάντας κατὰ ταυτὸν γενομένους τά τε ζητούμενα ἀδελφικῶς καὶ ὡς ἱερεῦσι πρέπει, βασανίσαι κατά τε πρότασιν καὶ λύσιν καὶ πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν ταραχῆς πάσης ἐκτὸς καὶ θορύβου χωρίς, μηδενὸς ἑτέρου ζητουμένου μήτε ἐγκληματικοῦ μήτε χρη- M IIII 1265
ματικοῦ κεφαλαίου πρὸ τῆς ἀκριβοῦς ἐρεύνης καὶ βεβαιώσεως τῆς εὐσεβοῦς πίστεως τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι τῆς Βιθυνίας συνεληλυθότων. τί τοίνυν συνοραῖ ὑμῶν ἡ θεοσέβεια δεῖν γενέσθαι ἐπὶ τῆι τοσαύτηι τῶν εὐσεβῶν γραμμάτων καταφρονήσει;

11 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Δῆλός ἐστιν ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κύριλλος ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων καὶ Μέμνων ὁ τῆσδε τῆς πόλεως εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος ὁ εἰς ἅπαντα συνεργήσας αὐτῶι, ὡς ἀκριβῶς ἔγνωμεν πρὸ τῆς ὑμετέρας παραγενόμενοι θεοσεβείας καὶ πάντα ὡς εἰπεῖν θεασάμενοι τὰ ὑπ' αὐτοῦ τολμηθέντα. τάς τε γὰρ ἁγίας ἐκκλησίας τά τε L III 576
ἅγια μαρτύρια καὶ τὸ ἅγιον Ἀποστόλιον ἀπέκλεισε, μὴ συγχωρήσας μηδὲ τὴν ἁγίαν πεντη- d. 7. m. Iun.
κοστὴν παρὰ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων ἐπιτελεσθῆναι πλῆθός τε ἀγροικικὸν συναγαγὼν 431
διετάραξε τὴν πόλιν, τοὺς οἰκείους κληρικοὺς εἰς τὰς οἰκίας τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων πέμπων καὶ μυρία ἀνήκεστα ἀπειλῶν, εἰ μὴ συναθροισθεῖεν εἰς τὸ ἀτάκτως ὑπ' αὐτῶν γενόμενον συνέδριον, ἐπὶ κακῶι τῶι συνειδότι ἅπαντα συνταράξαντες καὶ συγχέαντες καὶ θορύβων τὰ ἐκκλησιαστικὰ πληρώσαντες πράγματα καὶ τῶν τε εὐσεβῶν γραμμάτων καταφρονήσαντες τούς τε ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς πατήσαντες, ὥστε τὴν αἱρετικὴν κακοδοξίαν μὴ ζητηθῆναι, ἣν ἐν τοῖς κεφαλαίοις εὕρομεν τοῖς ἀποσταλεῖσι πρώιην εἰς τὴν βασιλίδα πόλιν ep. 6
ὑπὸ τοῦ εὐλαβεστάτου Κυρίλλου τοῦ ἐπισκόπου, ὧν τὰ πλεῖστα συμβαίνει τῆι Ἀρείου καὶ Ἀπολιναρίου καὶ Εὐνομίου δυσσεβείαι. χρὴ τοίνυν τήν τε σὴν ἁγιωσύνην καὶ πάντας ἡμᾶς ἐκθύμως ὑπερμαχῆσαι τῆς εὐσεβείας, ὥστε μὴ ὑπαχθῆναί τινας τοῖς αἱρετικοῖς τοῦ θεοφιλεστάτου Κυρίλλου τοῦ ἐπισκόπου κεφαλαίοις μηδὲ διαφθαρῆναι τῶν ἁγίων πατέρων τὴν πίστιν, καὶ τοὺς μὲν ἐξάρχους τοῦ τε αἱρετικοῦ φρονήματος καὶ τῆς πάντα λόγον ὑπερβαλλούσης ἀταξίας τῆι ἀξίαι τῆς παρανομίας ψήφωι καταδικάσαι, τοὺς δὲ ὑπαχθέντας αὐτοῖς καὶ παρασυρέντας ὑπ' αὐτῶν εὐλαβεστάτους ἐπισκόπους ἐκκλησιαστικῶι ἐπιτιμίωι ὑποβαλεῖν.

12 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ἰωάννης εἶπεν· Εὐχῆς μοι ἔργον ἦν τὸ μηδένα τῶν τῶι θεῶι ἱερατεύειν ἀφορισθέντων ἐκτὸς γενέσθαι τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος· ἐπειδὴ δὲ ἀναγκαία τῶν ἀνιάτως ἐχόντων μελῶν ἡ τομὴ διὰ τὴν τοῦ παντὸς σώματος ὑγίειαν, Κύριλλον μὲν καὶ Μέμνονα ὡς ἐξάρχους τῆς γεγενημένης παρανομίας καὶ τοῦ πατηθῆναι τοὺς

VS, D [= mn], AΛ

1 δοκιμάσει VA δοκιμάσειε SD *deliberet* Λ 3 κανδιδιανοῦ τοῦ VAΛ om. SD 4 καὶ τῶν D 5 ἐπίσκοπος V 8 ἡμῶν βασιλέων V 11 προστάξαντοσ VSΛ 12 πρέπον D 16 δεῖ S 19 ἅπαν SD 21 τε¹ VAΛ om. SD 26 γινόμενον A ταράξαντεσ D 27 τε om. V 28 τοὺς — πατήσαντες om. V 29 ηὔραμεν S 31 ἀπολλιναρίου S 34 τε om. V 35 ἀξίαι] ἀταξία S

ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς καὶ τὰ εὐσεβῆ θεσπίσματα τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων καὶ διὰ τὸ αἱρετικὸν τῶν προειρημένων κεφαλαίων φρόνημα καθαιρέσει ὑποβληθῆναι προσήκει, τοὺς δὲ ὑπ' αὐτῶν ὑπαχθέντας ἀκοινωνήτους γενέσθαι, ὡς ἂν τὸ οἰκεῖον ἐπιγνόντες πλημμέλημα τά τε αἱρετικὰ τοῦ Κυρίλλου κεφάλαια ἀναθεματίσωσι καὶ τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει παρὰ τῶν ἁγιωτάτων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συναθροισθέντων ἐμμένειν καθομολογήσωσι μηδὲν ἕτερον αὐτῇ ἢ ξένον τῆς εὐσεβείας ἐπεισάγοντες καὶ κατὰ τὰ εὐσεβῆ γράμματα τῶν
M IIII 1268 θεοφιλεστάτων ἡμῶν βασιλέων σὺν ἡμῖν συνέλθωσι καὶ τῶν τε ζητουμένων τὴν βάσανον ἀδελφικῶς ποιήσωνται καὶ τὴν εὐσεβῆ βεβαιώσωσι πίστιν.

18 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἐννόμως καὶ ἐνδίκως ἡ σὴ ἀπεφήνατο ἁγιότης. δεῖ τοίνυν γράμματι κοινῶι Κυρίλλου μὲν καὶ Μέμνονος τὴν καθαίρεσιν, τῶν δὲ λοιπῶν τὴν ἀκοινωνησίαν ὑπαγορευθῆναι καὶ ταῖς πάντων ὑπογραφαῖς ἡμῶν κυρωθῆναι.

14 Ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ἰωάννης εἶπεν· Γενήσεται τὰ συνδόξαντα. Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας διελάλησα.

Ψῆφος

L III 597 **15** Ἡ ἁγία σύνοδος ἡ χάριτι θεοῦ συγκροτηθεῖσα ἐν Ἐφέσωι κατὰ τὸ γράμμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων διελάλησε τὰ ὑποτεταγμένα

Ηὐχόμεθα μὲν κατὰ τοὺς κανόνας τῶν ἁγίων πατέρων καὶ κατὰ τὸ γράμμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων εἰρηνικῶς γενέσθαι τὴν σύνοδον· ἐπειδὴ δὲ θρασύτητι καὶ ἀταξίαι καὶ αἱρετικῶι φρονήματι κεχρημένοι καθ' ἑαυτοὺς συνηδρεύσατε, καίτοι ἡμῶν ἐπὶ θύραις ὄντων κατὰ τὸ γράμμα τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων, καὶ πάσης ταραχῆς τὴν πόλιν καὶ τὴν ἁγίαν σύνοδον ἐνεπλήσατε ὑπὲρ τοῦ μὴ ζητηθῆναι τὰ κεφάλαια ἃ συμβαίνει τῇι Ἀπολιναρίου καὶ Ἀρείου καὶ Εὐνομίου κακοδοξίαι καὶ δυσσεβείαι, καὶ οὐκ ἀνεμείνατε τὴν τῶν ἁπανταχόθεν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων παρουσίαν τῶν κληθέντων ὑπὸ τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων καὶ ταῦτα τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος Κανδιδιανοῦ ἐγγράφως καὶ ἀγράφως παραγγείλαντος ὑμῖν μηδὲν τοιοῦτον τολμῆσαι, ἀλλὰ ἀναμεῖναι τὸ κοινὸν ἁπάντων τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων συνέδριον, τούτου ἕνεκεν γινώσκετε ὡς καθηιρημένοι ἐστὲ καὶ ἀλλότριοι τῆς ἐπισκοπῆς σύ τε Κύριλλος ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων καὶ ⟨σὺ⟩ Μέμνων ὁ τῆσδε τῆς πόλεως καὶ πάσης ἐκκλησιαστικῆς λειτουργίας ἀλλότριοι ὡς πάσης τῆς ἀταξίας καὶ παρανομίας ἔξαρχοι καὶ ἡγεμόνες καὶ τοῦ πατηθῆναι τοὺς κανόνας τῶν πατέρων καὶ τὰ βασιλικὰ θεσπίσματα αἴτιοι γεγονότες· οἱ δὲ λοιποὶ πάντες οἱ συμφρονήσαντες τοῖς ἠτακτηκόσι καὶ παρανομήσασι κατὰ τῶν κανόνων καὶ κατὰ τῶν βασιλικῶν θεσπισμάτων ἀκοινώνητοι ἐστέ, ἕως ἂν ἐπιγνόντες τὸ οἰκεῖον πλημμέλημα μετανοήσητε καὶ τὴν πίστιν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συναθροισθέντων καταδέξησθε μηδὲν ἕτερον αὐτῇ ⟨ἢ⟩ ξένον ἐπεισάγοντες καὶ ἀναθεματίσητε τὰ αἱρετικὰ κεφάλαια τὰ ἐκτεθέντα παρὰ

15—p. 123, 3 affert Liberatus 6 p. 24. 25 Garnier

VS, D [= mn], AΛ

1 γαληνοτάτων Λ 2 διὰ om. S 4 κεφάλαια ἀναθεματίσωσι VAΛ ἀναθεματίσωσι S ἀναθεματίσωσι δόγματα D πίστει om. SD 5 ἁγιωτάτων SAΛ ἁγίων VD καθομολογήσωσι πίστει D 6 ἐπεισάγοντα S καὶ] *et tunc* Λ 7 διέλθωσι A 11 καὶ — κυρωθῆναι om. A τῶν πάντων SD 13 διελάλησα SDΛ διελάλησε A διελάλησεν V 14 om. D 15 θῡ χάριτι A 16 ἡμῶν om. SD 16—18 διελάλησε — βασιλέων om. A 17 εὐχόμεθα SD 18 ἡμῶν καὶ φιλοχρίστων D 19/20 καίτοι — ὄντων] plura in Λ 20 θύρασ S εὐσεβῶν SD 21 μὴ om. V 22 ἀπολλιναρίου S 26 ἁγιωτάτων om. SD 27 σὺ Λ Liberatus om. VSDA 28 *huius ciuitatis Ephesiae* Λ 29 ἀταξίασ καὶ παρανομίασ VAΛ Liberatus ἀναρχίας καὶ παρανομίας ἀτάκτου D ἐξαρχίασ καὶ παρανομίας ἀτάκτου S 30/31 συμφωνήσαντες V 33 τὴν πίστιν τήν D 34 ἢ Λ om. VSDA Liberatus

Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρέως τὰ ἐναντιούμενα τῇι εὐαγγελικῇι καὶ ἀποστολικῇι διδασκαλίαι καὶ τῶι γράμματι τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων ἐμμείνητε τῶι κελεύοντι ἡσύχως καὶ ἀκριβῶς τὰ τῆς πίστεως ζητηθῆναι.

16 Εἰσὶ δὲ οἱ ὑπογράψαντες M IIII 1269

[1] Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας 5
[2] Ἀλέξανδρος Ἀπαμείας μητροπολίτης
[3] Φρίτιλας Ἡρακλείας μητροπολίτης
[4] Ἰωάννης Δαμασκοῦ μητροπολίτης
[5] Ἱμέριος Νικομηδείας μητροπολίτης
[6] Δωρόθεος Μαρκιανουπόλεως μητροπολίτης 10
[7] Ἑλλάδιος Ταρσοῦ μητροπολίτης
[8] Ἀλέξανδρος Ἱερᾶς πόλεως μητροπολίτης
[9] Μαξιμῖνος Ἀναζαρβοῦ μητροπολίτης
[10] Δεξιανὸς Σελευκείας Ἰσαυρίας μητροπολίτης
[11] Εὐθήριος Τυάνων μητροπολίτης 15
[12] Βασίλειος Θεσσαλίας μητροπολίτης
[13] Ἀστέριος Ἀμίδης μητροπολίτης
[14] Ἀντίοχος Βόστρων μητροπολίτης
[15] Θεοδώρητος Κύρου
[16] Παῦλος Ἐμίσης 20
[17] Μακάριος Λαοδικείας
[18] Ἀπρίγγιος Χαλκίδος
[19] Θεοσέβιος Κίου Βιθυνίας
[20] Πολυχρόνιος Ἡρακλείας
[21] Γερόντιος Κλαυδιουπόλεως 25
[22] Κύριλλος Ἀδάνων
[23] Κῦρος Μαρκουπόλεως
[24] Αὐσόνιος Ἱμερίας
[25] Αὐρήλιος Εἰρηνουπόλεως
[26] Πολυχρόνιος Ἐπιφανείας 30
[27] Μελέτιος Νεοκαισαρείας
[28] Μουσαῖος Ἀράδου καὶ Ἀνταράδου
[29] Ἑλλάδιος Πτολεμαίδος
[30] Ἡσύχιος Κασταβάλων
[31] Ταριανος Αὐγούστης 35
[32] Σαλούστιος Κωρύκου
[33] Οὐαλεντῖνος Μαλλοῦ
[34] Ἰάκωβος Δοροστόλου

[1—43] et plura nec omnia eadem nomina habet Λ

VS, D [= mn], ΑΛ

2 βασιλέων SDΛ ἡμῶν βασιλέων VA Liberatus ἐμμένητε S 4 ὑπογράψαντες οὗτοι D [1—13] μητροπολίτης inter episcopi et ciuitatis nomina coll SD [3] φρίτιλασ VA φριτι^{λ} S φριτίλος D [5] νικομηδίας V [8] ἱεραπόλεως V [9] μαξιμιανὸς SD μάξιμοσ ΑΛ ἀναβαρζοῦ SD [10] σαυρίας SD [15] θεοδώριτοσ DA [25] αὐρίλιοσ VS [28—43] ordo in V: 28 27. 30 29 32 31 34. 33 36 35 38 37 40 39 42 41 26 43 [29] πολεμαίδοσ S [30] καβάλων D [32] κορύκου S [33] μάλου SDA [34] δωροστόλου D

[35] Μαρκιανὸς Ἀβρύτου
L III 600 [36] Ζῶσυς Ἐσβοῦντος
[37] Δανίηλος Φαυστινουπόλεως
[38] Εὐστάθιος Παρνασσοῦ
[39] Ἰουλιανὸς Λαρίσσης
[40] Διογένης Σελευκοβήλου
[41] Ἡλιάδης Ζεύγματος
[42] Πλάκων Λαοδικείας
[43] Μαρκελλῖνος Ἄρκης

Ὁμοῦ πάντες μγ

152 = S 134 A 165. Latina uersio extat in Collectione C 89

Γράμμα τῶν αὐτῶν τὸ τῆς ἀκοινωνησίας σταλὲν τῇι ἁγίαι συνόδωι

Ἡ ἁγία σύνοδος τοῖς παρ' ἡμῶν γενομένοις ἀκοινωνήτοις ἐπισκόποις τάδε δηλοῖ καὶ συμβουλεύει. Δεινὸν μὲν ὡς ἀληθῶς τὸ πλημμελεῖν καὶ τὸν δεσπότην παροργίζειν θεόν· δεινότερον δὲ πολλῶι καὶ χαλεπώτερον τὸ μὴ λύειν μεταμελείαι τὴν πλημμέλειαν. ὅπερ ὑμεῖς μέχρι τοῦ παρόντος πεποιήκατε, συνεργήσαντες μὲν τοῖς ἀθέσμως καὶ ἀτάκτως γεγενημένοις ὑπὸ Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρέως καὶ Μέμνονος τοῦ Ἐφεσίου, ἀκοινώνητοι δὲ παρ' ἡμῶν τούτου χάριν γεγενημένοι καὶ τῆς φιλανθρωπίας τὴν θύραν ἀνεωιγμένην ὑμῖν διὰ τῶν ἡμετέρων ἀποφάσεων ὁρῶντες καὶ μὴ προστρέχοντες μηδὲ παρακαλοῦντες τῶν τῆς ἀκοινωνησίας ἀπαλλαγῆναι δεσμῶν, ἀλλ' ἔτι συνόντες ἀνδράσιν αἱρετικὸν φρόνημα κεκτημένοις καὶ τούς τε θεσμοὺς τῶν ἁγίων πατέρων τά τε θεσπίσματα τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων πατήσασι
M IIII 1272 καὶ μυρία παράνομα ἐργασαμένοις καὶ τούτου χάριν ὑφ' ἡμῶν καθαιρεθεῖσι καὶ τῆς ἐπισκοπῆς ἀλλοτρίοις γενομένοις. γινώσκετε τοιγαροῦν ὡς εἰ μὴ ταχέως τὸ πρέπον συνίδοιτε καὶ τῆς ἐπιβλαβοῦς ἐκείνης ἐπιμιξίας ἀπαλλαγέντες τήν τε πίστιν τῶν μακαρίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συναθροισθέντων κατέχειν ὁμολογήσετε καὶ κατὰ τὰ γράμματα τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων ἡσύχως καὶ θορύβου παντὸς χωρὶς τὸ συνέδριον σὺν ἡμῖν ποιῆσαι θελήσετε, ἡμᾶς μὲν οὐκ αἰτιάσεσθε, ἑαυτοὺς δὲ τῆς ἀβουλίας ἐπιμέμψεσθε.

153 = S 135 A 166. Latina uersio extat in Collectione C 90

L III 601 Ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν βασιλέα δι' ἧς ἐμήνυσαν τὰ παρ' αὐτοῖς πραχθέντα καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ βράδους τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἀντιοχείας ἐπισκόπου

Τοῖς εὐσεβέσιν ὑμῶν κελευσθέντες γράμμασι κατελάβομεν τὴν Ἐφεσίων μητρόπολιν καὶ εὕρομεν πάσης συγχύσεως καὶ ἐμφυλίου πολέμου γέμοντα τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα, Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρέως καὶ Μέμνονος συμφραξαμένων καὶ πλῆθος ἀγροικικὸν συνα-
d. 7. m. Iun. 431 θροισάντων καὶ μήτε τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς τὴν πανήγυριν ἐπιτελέσαι συγχωρησάντων μήτε τὰς ἑσπερινὰς ἢ τὰς ἑωθινὰς λειτουργίας, πρὸς δὲ τούτοις καὶ τὰς ἁγίας ἐκκλησίας καὶ τὰ ἅγια μαρτύρια ἀποκλεισάντων, καθ' ἑαυτοὺς δὲ σὺν τοῖς ἀπατηθεῖσιν ὑπ' αὐτῶν συνεδρευσάντων καὶ μυρία παράνομα ἐργασαμένων καὶ τούς τε τῶν ἁγίων πατέρων κανόνας

VS, D [= mn], AΛ

[35] ἀβρύτησ SD [36] εἰσβοῦντοσ SD [43] μαρκελῖνος SDA [44] ὁμοῦ — μγ V om. SDA
ρνβ V ρκζ' D 12 τὸ om. SD σταλὲν ἐν SD 13 τοῖς] τῆς V 15 ἡμεῖς S
18 φιλίασ SD ἠνεωγμένην D 20 ἀπηλλάχθαι D 22 ἐργαμένοις V 23/24 συνίδητε D
24 ἐκείνης om. SD 25 ὁμολογήσητε VS 27 ἐπιβουλίασ SD μέμψεσθε SD
ρνγ V ρκη' D 29 ἐπιστολὴ D 31 ἡμῶν S πόλιν S 33 *Ephesio Memnone* Λ

τὰ τε ὑμέτερα πατησάντων θεσπίσματα καὶ ταῦτα τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος Κανδιδιανοῦ τοῦ παρὰ τῆς ὑμετέρας φιλοχρίστου κορυφῆς ἀποσταλέντος παρεγγυήσαντος αὐτοῖς καὶ ἐγγράφως καὶ ἀγράφως ἀναμεῖναι τοὺς πανταχόθεν ἀφικνουμένους ἁγιωτάτους ἐπισκόπους καὶ τότε κοινῇ τὸ συνέδριον ποιῆσαι κατὰ τὰ γράμματα τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας, καὶ αὐτοῦ δὲ Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρέως ἐπιστείλαντός μοι τῶι τῆς Ἀντιοχέων πρὸ δύο ἡμερῶν τοῦ γενομένου ὑπ' αὐτοῦ συνεδρίου, ὡς ἡ σύνοδος πᾶσα ἀναμένει μου τὴν παρουσίαν. δι' ὃ ἀμφοτέρους τοὺς προειρημένους καθείλομεν Κύριλλον καὶ Μέμνονα καὶ πάσης ἐκκλησιαστικῆς λειτουργίας ἀλλοτρίους πεποιήκαμεν· τοὺς δὲ λοιποὺς τοὺς ταυτησὶ τῆς παρανομίας αὐτοῖς κοινωνήσαντας ἀκοινωνήτους πεποιήκαμεν ἕως ἂν τά τε κεφάλαια τὰ παρὰ ep. 6
Κυρίλλου ἐκπεμφθέντα τῆς Ἀπολιναρίου καὶ Εὐνομίου καὶ Ἀρείου κακοδοξίας γέμοντα ἐκβάλωσι καὶ ἀναθεματίσωσι καὶ κατὰ τὸ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας γράμμα κοινῇ σὺν ἡμῖν συνεδρεύσαντες ἡσύχως καὶ ἀκριβῶς τά τε ζητήματα σὺν ἡμῖν ἴδωσι καὶ τὸ εὐσεβὲς τῶν πατέρων βεβαιώσωσι δόγμα.

Περὶ δὲ τῆς ἐμῆς βραδυτῆτος ἴστω ὑμῶν ἡ εὐσέβεια ὡς πρὸς τὸ χερσαῖον διάστημα τῆς ὁδοῦ (διὰ γῆς γὰρ ἡμῶν ἡ ὁδὸς γεγένηται) σφόδρα ἐπεταχύναμεν. τεσσαράκοντα γὸρ μονὰς ὡδεύσαμεν, μηδεμιᾶς ἀνακωχῆς κατὰ τὴν πορείαν ἀπολαύσαντες, ὡς ἔξεστιν ὑμῶν τῆι φιλοχρίστωι βασιλείαι παρὰ τῶν τὰς κατὰ τὴν ὁδὸν πόλεις οἰκούντων μαθεῖν. πρὸς δὲ τούτοις καὶ ὁ λιμὸς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν γενόμενος καὶ αἱ καθ' ἑκάστην ἡμέραν M IIII 1273
ταραχαὶ τοῦ δήμου καὶ ἡ παρὰ τὸν καιρὸν σφοδροτάτη γενομένη ἐπομβρία, ἣ καὶ κίνδυνον ἐκ τῶν χειμάρρων ἐπήγαγε τῆι πόλει, οὐκ ὀλίγας ἡμέρας εἰς τὴν προειρημένην ἡμᾶς ἐπέσχε πόλιν.

154 = S 136 A 167. Latina uersio extat in Collectione C 91

'Αναφορὰ πρὸς τὸν βασιλέα 'Ιωάννου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας καὶ τῶν σὺν αὐτῶι ἣν ἀντέγραψαν διὰ Παλλαδίου μαγιστριανοῦ L III 705 M IIII 1380

1 Τοῦτο, εὐσεβεῖς βασιλεῖς, τοῦτο ὀρθοδοξίας σύστασις τὸ λῦσαι πάντα τὰ ἀθέσμως ὑπ' ep. 83
ἐκείνων γεγενημένα καὶ τοῖς κανόσιν ἤδη προλελυμένα, τὸ ἐν πρώτηι τάξει προστάξαι τὴν ἐξέτασιν τῶν δογμάτων ἐν τῆι συνελθούσηι συνόδωι γενέσθαι. ἐμακαρίσαμεν ⟨οὖν⟩ τὴν οἰκουμένην, τὰ πρόσφατον ἡμῖν κομισθέντα ὑμῶν θεσπίσματα σὺν ἐπαίνοις μυρίοις ἀναγνόντες, ἐφ' οἵοις σκήπτροις καὶ ἐφ' οἵαι βασιλείαι διακυβερνᾶται. ἀλλ' ὥσπερ ταῦτα παντὸς θαύματός ἐστιν ἐπέκεινα ὅσα προστετάχατε, εὐσεβέστατοι βασιλεῖς, οὕτω καὶ ἡμῖν ἀναγκαία ἐστὶν ἡ πρὸς τὸ ὑμέτερον κράτος ἀπολογία περὶ ὧν συνηλάθημεν ἐν τῆι Ἐφεσίων γενόμενοι πόλει καταψηφίσασθαι καὶ κατακρῖναι τοὺς ἐκ προοιμίων τὰ ὑμέτερα πατήσαντας θεσπίσματα, τοὺς ἐπειδὴ ὑπὸ τοῦ οἰκείου συνειδότος ἠλαύνοντο, κυρῶσαι θελήσαντας καὶ ἀνανεῶσαι τὰ Ἀπολιναρίου καὶ 'Αρείου δόγματα κατὰ τῆς εὐσεβείας ἐφ' οἷς Κύριλλος ὁ Ἀλεξανδρείας πρώιην εἰς τὴν βασιλίδα πόλιν κεφάλαιά τινα μετὰ ἀναθεματισμῶν ἐξέπεμψε ep. 6
μετὰ πάσης ἐθελοθρησκείας, τοὺς πρὶν ἅψωνται τῆς τῶν θείων δογμάτων ἐρεύνης, πρὸς

VS, D [= mn], AΛ

2 κεφαλῆσ SD 5 τῆς om. A 6 αὐτῶν V 9 τε om. V 10 τοῦ κυρίλλου SD ἀπολλιναρίου S ἀρείου καὶ εὐνομίου SD 12 συνεδρεύσαντας n spatium uacuum δρεύσαν^{t} m ἥδρευσαν S ἡσύχωσ VSAΛ συνήθως D ζητήματα VAΛ ζητούμενα SD ἴδωσι VA συνίδωσι SD 14 βραχύτητος Λ 15 ἐπεταχύνομεν S 19 περὶ D γενομένη σφοδροτάτη D 20 ἡμᾶσ SD ἡμέρασ SD

ρνδ̄ V ρκθ' D 23 ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν D 26 γινόμενα nS γενόμενα m 27 γίνεσθαι A οὖν Λ om. VSDA 28 ἡμῖν VAΛ om. SD 32/33 θεσπίσματα πατήσαντας SDA 33 ἰδίου A θελήσαντοσ S 34 ἀρείου καὶ ἀπολιναρίου [ἀπολλιναρίου S] SD ἐφ' scripsi *pro* Λ ἐν VSDA 36 ἅψονται VA ἅψοντασ S ἅψαντασ D

ἔχθραν καὶ ἀπέχθειαν ἰδόντας ἐν οἷς ἐτόλμησαν παρὰ τὰ ὑμέτερα εὐσεβῆ θεσπίσματα ψῆφον οὕτως ἄδικον ἐξενεγκεῖν κατὰ τοσούτου θρόνου τῆς βασιλίδος πόλεως Κωνσταντι-
L III 708 νουπόλεως. ἡ μὲν οὖν τούτων παροινία αὐτόθεν πᾶσιν ἀνθρώποις δήλη ἐστίν, ἐφ' ἧι
M IIII 1381 ἡ ἁγία σύνοδος ὀρθῶι φρονήματι καὶ ζήλωι κατὰ θεὸν κινηθεῖσα καὶ φειδοῖ τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν κατέκρινεν αὐτοκατακρίτους ὄντας, οὐ μεμπτόν τι, μὴ γένοιτο, οὐδὲ θερμόν, ὡς
2 ἄν τις εἴποι, πράττουσα, ἀλλὰ τῆι εὐσεβείαι κινδυνευούσηι πρὸ πάντων ἀμύνουσα. αὕτη ὑπὲρ τῶν παρ' ἡμῶν πεπραγμένων δικαιοτάτη πρὸς τὸ ὑμέτερον κράτος ἔστω ἀπολογία, ἡμῶν μὲν μήτε πρὸς χάριν μήτε πρὸς ἀπέχθειαν βλεπόντων, ἀλλ' ἑνὸς ὄντων τοῦ τὴν εὐσεβῆ πίστιν κυματουμένην ὥσπερ διασῶσαι ὑπὸ τῶν τὰ ἑαυτῶν συγγράμματα αὐθαδείαι βουληθέντων κρατῦναι ἐπ' ἀθετήσει καὶ ὕβρει ὧν Πέτρος ὡμολόγησεν, ὧν Ἰωάννης ἐθεολόγησεν, ὧν Ματθαῖος ἐκήρυξε καὶ οἱ λοιποὶ εὐαγγελισταί, ὧν Παῦλος τῆι τοῦ πνεύματος ἐνεργείαι ἐδίδαξεν, ὧν ἅπαντες οἱ ὀρθόδοξοι πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης τὸ κήρυγμα ἐκφέροντες τὴν εὐσεβῆ πίστιν ἐρρίζωσαν. ταύτης τῆς ὀρθοδόξου πίστεως εὐχόμεθα, ὅση τις ἡμῖν εὐχῆς δύναμις, τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν καὶ τὸ ὑμέτερον τῆι ὀρθοθοξίαι ἐντεθραμμένον κράτος ἀντέχεσθαί τε καὶ ὑπερασπίζειν καὶ ἄτρωτον διαφυλάττειν, ὡς ἐν τούτοις ὑμῖν οὔσης τῆς πάντα ὑμῖν συνεχούσης τῶν πραγμάτων ἐλπίδος, ἡμῶν καὶ νῦν καὶ πρότερον παρεσκευασμένων μὴ ἐκκλῖναι τὰ ὑμέτερα θεσπίσματα μήτε δεξιὰ μήτε ἀριστερά,
Deut. 5, 32 ὡς ἡ θεία ἔφησε γραφή. ἐπειδὴ γὰρ πρὸς τὸ εὐσεβὲς τὴν πᾶσαν ῥοπὴν τὸ ὑμέτερον ἔχει κράτος, οἱ μὲν πειθόμενοι ἔξουσι τὸν παρ' ὑμῶν αὐτῶν ἔπαινον καὶ τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ ἀποδοχήν, οἱ δὲ πρὸς νεωτερισμοὺς βλέποντες καὶ τὴν ἐκ θορύβων ἐπινοητὴν δύναμιν ἑαυτοῖς κατασκευάζοντες, ὥσπερ οἱ τὰς τυραννίδας ταῖς εὐνομίαις ἐπεισάγοντες, ἀξίαν ἀπενέγκωνται αἰσχύνην ἅτε δὴ τὴν εὐνομίαν διαφθεῖραι σπουδάσαντες καὶ τὰς ὑμετέρας
8 παρεγγυήσεις χαμαὶ ῥῖψαι τολμήσαντες. ὥστε τοίνυν μηδεμίαν ταραχὴν ἢ θόρυβον ἐν τῶι κοινῶι γενέσθαι συνεδρίωι, θεσπισάτω ὑμῶν ἡ φιλόχριστος κορυφὴ δύο ἑκάστωι μη-
ep. 25 τροπολίτηι ⟨ἐπισκόπους⟩ συνεῖναι, ἐπειδὴ καὶ ἡμεῖς τοῖς τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας γράμμασιν εἵξαντες τοσούτους ἐπαγόμεθα, δυνάμενοι, εἴπερ ἄρα πλήθους ἦν χρεία, πλείστους ἔχειν μεθ' ἑαυτῶν τοὺς τὰ θεῖα δόγματα ἀκριβῶς ἐπισταμένους καὶ οὐδὲν τῶι ἀμαθεῖ τῶν θείων πλήθει Ἀσιανῶν καὶ Αἰγυπτίων ἐοικότας. εἰ γὰρ τοῦτο μὴ γένοιτο, ἀνάγκη σύγχυσιν αὖθις γενέσθαι, Αἰγυπτίων μὲν ὄντων πεντήκοντα, Ἀσιανῶν δὲ τῶν ὑπὸ Μέμνονα τὸν τῆς τυραννίδος ἡγεμόνα τεσσαράκοντα καὶ τῶν ἐν Παμφυλίαι αἱρετικῶν Μεσαλιανιτῶν λεγομένων δώδεκα χωρὶς τῶν συνόντων τῶι αὐτῶι μητροπολίτηι καὶ ἑτέρων καθηιρημένων καὶ ἀκοινωνήτων κατὰ διαφόρους τρόπους ὑπὸ συνόδων ἢ ὑπὸ ἐπισκόπων γεγενημένων, οἵπερ εἰσὶν οὐδὲν ἕτερον ἢ πλῆθος ἀνθρώπων οὐδὲν μὲν ἀκριβὲς τῶν θείων δογμάτων ἐπισταμένων, ταραχῆς δὲ καὶ θορύβων μεστῶν. δεόμεθα τοίνυν καὶ ἱκετεύομεν τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν αὖθις φροντίσαι, ἐπιτεῖναι δὲ τῆι συνόδωι τὴν εἰρήνην τῶι συνήθει ὑμῶν
4 εὐσεβεῖ θεσπίσματι. νομίσαντες γὰρ νῦν γοῦν αὐτοὺς σωφρονήσειν διὰ τὰ εὐσεβῆ γράμ-
L III 709 ματα τῆς θεοφιλοῦς ὑμῶν κορυφῆς, μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι αὐτοῖς τὸ πάσης εὐσεβοῦς προ-
M IIII 1384 θέσεως γέμον θέσπισμα καὶ ταῦτα ἡμᾶς ὑπαγορεῦσαι τὰ γράμματα ἀπήλθομεν εἰς τὸ Ἀποστόλιον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ εὐαγγελιστοῦ καὶ εὐχαριστῆσαι καὶ προσεύξασθαι ὑπὲρ τοῦ

VS, D [= mn], AΛ

1 εἰδόντας n εἰδότασ S 2 οὕτωσ VAΛ om. SD πόλεων V 4/5 καὶ φειδοῖ — ἐκκλησιῶν om. D 5 οὐδὲ [οὐδὲν D] θερμὸν οὐδὲ μεμπτὸν τί μὴ γένοιτο SD 7 ἔσται V 12 πάντες V 14 εὐχῆσ ἡμῖν SD 14/15 ἐκτεθραμμένον V 15 ἄτρωτον] *inmotam* Λ ταύτηι Λ 16 τῶν] τῆσ τῶν VS 17 κατὰ τὰ D 19 ἔχει om. A 22 ἀπενέγκωνται SA ἀπενέγκονται D ἀπενέγκοντες V 24 κεφαλὴ D 25 ἐπισκόπους ex Λ addidi ἡμετέρασ S 26 πλῆθοσ S 27 θείων om. A 28 ἀσινῶν D 29 τὸν S μέμνονοσ V 30 μεσαλινιωτῶν V 32 ἢ ἐπισκόπων A ἐπισκόπων Λ ut uidetur 33 μὲν om. D 35 δὲ om. D τῆι om. S 36 οὖν V σωφρονήσεισ S σωφρονῆσαι D 38/39 ἀποστόλου S

ὑμετέρου κράτους καὶ τοῦ εὐσεβοῦς ὑμῶν σκοποῦ. οἱ δὲ θεασάμενοι ἡμᾶς παραχρῆμα τὸν ναὸν ἀπέκλεισαν· ὡς δὲ ἔξωθεν προσευξάμενοι καὶ μηδενὶ μηδὲν εἰπόντες ἐπανήιειμεν, πλῆθος ἐξῆλθεν οἰκετῶν τινων καὶ τοὺς μὲν ἐξ ἡμῶν κατέσχον, τῶν δὲ τὰ ζῶια ἀπέσπασαν, ἄλλους δὲ τραυματίας ἐποίησαν, ἡμᾶς δὲ ῥοπάλοις καὶ λίθοις κατεδίωξαν μέχρι πολλοῦ διαστήματος, ὡς ἀναγκασθῆναι ἡμᾶς μετὰ πολλῆς ἐπείξεως φυγεῖν ὡς βαρβάρων διωκόντων. ταῦτα δὲ ἐκ πολλοῦ ηὐτρέπισεν ὁ Μέμνων, μὴ συγχωρῶν μηδενὶ μήτε προσεύξασθαι ἐν εὐκτηρίωι οἴκωι μήτε μετὰ εἰρήνης καὶ καταστάσεως διαθεῖναι τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα. δεόμεθα τοίνυν τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας ἐξαιρέτως Μέμνονα τὸν τύραννον προστάξαι ἐκβληθῆναι τῆς πόλεως ταύτης, διὰ τὰς ἀταξίας αὐτοῦ ταύτας καθαιρεθέντα καὶ κυκῶντα, ὥστε μὴ ἀκριβῶς ἐρευνηθῆναι τὰ κατ' αὐτόν. εἰ γὰρ οὗτος μὴ ἐξέλθοι, ἀδύνατον εἰρήνην γενέσθαι ἢ τὸν σκοπὸν τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας εἰς πέρας ἀχθῆναι.

155 = S 137 A 168. Latina uersio extat in Collectione C 92

Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν Κωνσταντινουπόλεως κλῆρον — L III 601 M IIII 1273

Ἔγνω πάντως ὑμῶν ἡ εὐλάβεια τὰ ἀθέσμως καὶ παρανόμως ὑπὸ Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρέως καὶ Μέμνονος τοῦ Ἐφεσίου καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς παρὰ τὸ γράμμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων συνεδρευσάντων γεγενημένα. δι' ὃ ἀναγκαῖον ὠιήθημεν γνωρίσαι ὑμῶν τῆι θεοσεβείαι ὡς ἐκεῖνα μὲν ἅπαντα τὰ ὑπ' αὐτῶν τολμηθέντα ἰστὸς ἀράχνης κατὰ τὸν προφήτην ὑπάρχει, αὐτοὶ δὲ οἱ ταῦτα τετολμηκότες ὅ τε Κύριλλος καὶ Μέμνων ὡς ἔξαρχοι τῆς ἀταξίας καὶ παρανομίας γενόμενοι ὑφ' ἡμῶν καθηιρέθησαν καὶ ἀλλότριοι τῆς ἐπισκοπῆς ἐγένοντο, τοὺς δὲ σὺν αὐτοῖς συνεδρεῦσαι ἑλομένους ἀκοινωνήτους πεποιήκαμεν, ἕως ἂν τὸ οἰκεῖον ἐπιγνόντες πλημμέλημα τά τε αἱρετικὰ κεφάλαια Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρέως ἀναθεματίσωσι καὶ τὴν πίστιν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι τῆς Βιθυνίας συναθροισθέντων ἀδόλως καταδέξωνται. μὴ τοίνυν θορυβήσηι τις τὴν ὑμετέραν εὐλάβειαν τῶν τὰ τοιαῦτα ποιεῖν εἰωθότων· οὐδεμίαν γὰρ ἰσχύν, ὡς ἤδη ἐδηλώσαμεν, ἔχει τὰ παρανόμως ὑπ' αὐτῶν τολμηθέντα. τοῦτο δὲ καὶ τῶι εὐσεβεῖ καὶ φιλοχρίστωι ἡμῶν βασιλεῖ ἐγνωρίσαμεν καὶ τοῖς μεγαλοπρεπεστάτοις καὶ ἐνδοξοτάτοις ἄρχουσιν. ep. 153. 156

Ies. 59, 5

156 = S 138 A 169. Latina uersio extat in Collectione C 93

Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει σύγκλητον

Τῆι θεοφιλεῖ καὶ φιλοχρίστωι συγκλήτωι ἡ ἁγία σύνοδος. Λίαν ἀλγοῦμεν οἰκείων μελῶν ἐκτομὴν τῆι ὑμετέραι μεγαλοπρεπείαι μηνύειν ἀναγκαζόμενοι. εἰ γὰρ καὶ ἀναγκαῖος ὁ χωρισμὸς τῶν σεσηπότων μελῶν, ἀλλ' ὅμως ὀδύνην πικρὰν τῶι λοιπῶι σώματι κατεργάζεται. εἰ πάσχει γάρ φησιν ὁ μακάριος Παῦλος, ἓν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη. ἀλλ' ὅμως οὐ παραιτητέα τοῖς ἰατροῖς τῶν ἀχρήστων καὶ ἐπιβλαβῶν μελῶν ἡ τομή· ὁ γὰρ ἐχέφρων καὶ σοφὸς τῶν σωμάτων θεραπευτὴς εἰς τὴν τῶν λοιπῶν ἀφορῶν ὑγείαν καταφρονεῖ τοῦ σεσηπότος, παντὶ τῶι σώματι τὴν σωτηρίαν πραγματευόμενος. τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τοῦ παρόντος πεποιήκαμεν. εὕρομεν γὰρ Κύριλλον τὸν Ἀλεξαν-

1 Cor. 12, 26

VS, D [= mn], AΛ

3 ἐκεῖθεν ἐξῆλθεν A 5 ἐπιδείξεωσ SD 7 μήτε μετὰ DΛ μετά τε VSA ἐκκλησιαστικὰ VAΛ τῆσ ἐκκλησίασ SD 9 ταύτησ VAΛ om. SD διὰ τὸ τὰς V ρλ' D 14 που πάντως D 17 τῆ τε A τὰ om. D . 19 τῆσ ἀταξίασ καὶ παρανομίασ VSA τῆς παρανομίας καὶ τῆς ἀταξίας D *seditionis* Λ 21 ἂν om. V 22 ἀλεξανδρείας V 23 καταδέξονται V 26 ὑμῶν A ρλα' D 28 τὸν V 29 σύνοδοσ SDAΛ σύνοδος ἐν κῶ χαίρειν V 32/33 ὅλον τὸ σῶμα V, in mg. πάντά τὰ μέλη V 33/34 μελῶν VAΛ om. SD

δρείας ἐπίσκοπον καὶ Μέμνονα τὸν Ἐφέσου μυρία ἄλλα κατὰ τῆς τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἐργαζομένους δεινὰ καὶ θορύβου καὶ ταραχῆς τήν τε πόλιν καὶ τὴν ἁγίαν σύνοδον ἐμπλήσαντας ναύταις τε Αἰγυπτίοις καὶ ἀγροίκοις Ἀσιανοῖς ὑπουργοῖς τῆς τυραννίδος χρησαμένους καὶ μήτε τοὺς
ep. 31 συγκληθέντας ἁγιωτάτους καὶ θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους ἀναμείναντας μήτε τῶν γραμμάτων τῶν
M IIII 1276 θεοφιλεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων ἀνασχομένους μήτε ταῖς εἰσηγήσεσι καὶ παραγγελίαις τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου κόμητος Κανδιδιανοῦ πεισθέντας, ἀλλὰ πάντα φύρδην συγχέαντας τὰ τῆς εὐσεβείαις σεμνὰ ἀθέσμως τε καὶ παρανόμως πάντα
d. 7. m. Iun. 431 ἐργασαμένους καὶ τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς τὴν πανήγυριν ἐπιτελέσαι κωλύσαντας τούς τε θείους ναοὺς καὶ τοὺς τῶν καλλινίκων μαρτύρων σηκοὺς ἀποκλείσαντας, ἵνα μηδὲ εὔξασθαι τοῖς βουλομένοις ἐξῇ τοῖς μακρὰν μὲν πορείαν πεποιημένοις, ἐφιεμένοις δὲ πάσας μὲν τὰς τῶν
L III 605 ἁγίων καὶ καλλινίκων μαρτύρων περιπτύξασθαι λάρνακας, οὐχ ἥκιστα δὲ τὴν τοῦ τρισμακαρίου Ἰωάννου τοῦ θεολόγου καὶ εὐαγγελιστοῦ τοῦ πολλὴν πρὸς τὸν σωτῆρα τὸν ἡμέτερον παρρησίαν κτησαμένου. δι' ὃ τοὺς προειρημένους Κύριλλον καὶ Μέμνονα καθελεῖν ἠναγκάσθημεν καὶ τῆς ἐπισκοπῆς ἀλλοτρίους πεποιήκαμεν· τοὺς δὲ συνεργήσανπας αὐτῶν τῇι αὐθαδείαι καὶ τυραννίδι ἢ δι' ἀπάτην ἢ διὰ φόβον ἀκοινωνήτους πεποιήκαμεν, συμμετρήσαντες τὴν παιδείαν τῇι τῆς προαιρέσεως μεταμελείαι. ἦν γὰρ αἴσθωνται τῆς πλημμελείας καὶ τῆς τε αἱρετικῆς παύσωνται κακοδοξίας τήν τε τῶν ἁγίων πατέρων πίστιν τῶν
ep. 25. 31 ἐν Νικαίαι τῆς Βιθυνίας συνελθόντων ἀνακτήσωνται καὶ σὺν ἡμῖν κατὰ τὰ γράμματα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων εἰς τὸ σύνεδριον εἰσελθόντες μεθ' ἡσυχίας ἱερεῦσι πρεπούσης τὰ ζητούμενα ἐρευνήσωσι, τοῦ τε δεσμοῦ τῆς ἀκοινωνησίας ἀπαλλαγήσονται καὶ τὴν ἱερατικὴν ἀπολήψονται λειτουργίαν.

157 = S 139 A 170. Latina uersio extat in Collectione C 94

Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει λαόν

Τῶι εὐλαβεστάτωι καὶ πιστοτάτωι καὶ φιλοχρίστωι λαῶι τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει
1 ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἡ σύνοδος. Νόμος ἐστὶν ἄγραφος τοῖς ποιμέσι πολλὴν τῶν προβάτων ποιεῖσθαι κηδεμονίαν, ἵνα μήτε κλέπτης ταῦτα λῃστεύηι μήτε θηρία κατεσθίηι μήτε νόσος λυμαίνηται. εἰ δὴ οἱ τῶν ἀλόγων προβάτων τὴν κηδεμονίαν πεπιστευμένοι τοσαύτην αὐτῶν ποιοῦνται προμήθειαν, ὡς βοᾶν τὸν μακάριον Ἰακὼβ πρὸς τὸν Λάβαν·
Gen 31.40.39 ἤμην συγκαιόμενος τῶι καύματι τῆς ἡμέρας καὶ τῶι παγετῶι τῆς νυκτὸς καὶ ἀφίστατο ὁ ὕπνος ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου καὶ θηριάλωτον οὐκ ἐνήνοχά σοι, ὅσην χρὴ ποιήσασθαι πρόνοιαν τῶν λογικῶν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν προβάτων,
Gal. 3. 27 ἃ τοὺς θείους περίκειται χαρακτῆρας, βαπτισθέντα μὲν εἰς Χριστόν, ἐνδυσάμενα δὲ Χριστὸν
Ps. 4. 7 καὶ σημειωθέντα τῶι φωτὶ τοῦ προσώπου κυρίου; τούτου χάριν ἀναγκαῖον ὠιήθημεν τὰς ὑμετέρας διὰ γραμμάτων προθεραπεῦσαι ψυχάς, ἵνα μὴ ταῖς ματαίαις φήμαις ὑπαχθέντες ἀθυμήσητε καὶ ταραχὴν ταῖς διανοίαις εἰσδέξησθε.
2 Ἀφικόμεθα γὰρ εἰς τὴν Ἐφεσίων πόλιν, τοῦ κηδεμόνος τῶν ὅλων θεοῦ τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων τὴν διάνοιαν εἰς τοῦτο κινήσαντος, καὶ εὕρομεν τήν τε πόλιν θορύβου παντὸς πεπληρωμένην καὶ τὴν ἅπασαν σύνοδον οὐ μετρίως ταραττομένην

VS, D [= mn], AΛ

1 ἄλλα VSDA ἄττα V^{corr} 1/2 ἐργαζόμενον A 2 ἐμπλήσαντεσ S 7 συγχέαντες V συγχέαντοσ S 9 τὰς V 9—11 σηκοὺς — μαρτύρων om. VΛ 10 μὲν SA om. D 11/12 τρισμακαρίστου D 12 σωτῆρα τὸν ἡμέτερον SDAΛ ἡμέτερον δεσπότην V 15 αὐθαδία V 16 αἴσθονται VS 16/17 μεταμελείας D 17 τε SAΛ om. VD παύσονται VnA 18 ἀνακτήσονται V 19 εἰσελθόντεσ AΛ συνελθόντεσ VSD

ρνζ V ρλβ' D 27 δὴ scripsi *ergo* Λ δὲ VSDA 28 ποιῶνται A 29 τῆς[1] om. S 31 ποιεῖσθαι A 32 περίκεινται D 35 δέξησθε S 37 βασιλέων ἡμῶν V 38 τε om. D

καὶ κλύδωνα θαλάττιον τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν μιμουμένην, Κυρίλλου τοῦ πρὶν Ἀλεξανδρείας M IIII 1277
ἐπισκόπου καὶ Μέμνονος τοῦ Ἐφεσίου δίκην καταιγίδων τὸν χαλεπὸν τοῦτον ἐγειράντων
χειμῶνα. δείσαντες γὰρ ὁ μὲν Αἰγύπτιος ἵνα μὴ τὰ κεφάλαια τῆς αἱρετικῆς αὐτοῦ
κακοδοξίας τὰ τῆι Ἀπολιναρίου δυσσεβείαι συμβαίνοντα ἐρευνήσαντες ὡς αἱρετικὸν αὐτὸν
κατακρίνωμεν, ὁ δὲ τῆς ἄλλης αὐτοῦ ῥαιθυμίας τὰ κατὰ τὴν πόλιν θρυλούμενα, συμφρο-
νήσαντες καὶ μίαν τυραννικὴν ἀναδεξάμενοι γνώμην καὶ ὁ μὲν πεντήκοντα Αἰγύπτιους ἐπι-
σκόπους, ὁ δὲ Ἀσιανοὺς πλέον ἢ τριάκοντα συναγαγὼν καὶ ἄλλους τινὰς τοὺς μὲν ἀπάτηι, L III 608
τοὺς δὲ φόβωι προσλαβόμενοι, οὐκ ἐβουλήθησαν μὲν ἀναμεῖναι τὸ κοινὸν τῶν πανταχόθεν
ἀφικνουμένων ἁγιωτάτων ἐπισκόπων συνέδριον, καταφρονήσαντες δὲ τῶν ἐκκλησιαστικῶν
θεσμῶν καὶ πάντα ἀτόπως καὶ παρανόμως διαπραξάμενοι, ὡς ἐξ ἀκροπόλεως μὲν δυσσεβεῖν
ἅπασι παρακελεύονται, ναύτας δὲ καὶ κληρικοὺς Αἰγυπτίους καὶ ἀγροίκους Ἀσιανοὺς εἰς τὰς
τῶν ἐπισκόπων οἰκίας ἀποστέλλοντες καὶ τὰ ἀνήκεστα ἀπειλοῦντες καὶ φόβον τοῖς σαθρο-
τέροις ἐπικρεμῶντες καὶ τὰς οἰκίας ἔξωθεν ἐπιγράφοντες, ὡς ἐπισήμους εἶναι τοὺς πολιορ-
κηθῆναι ὀφείλοντας, ἠνάγκαζον συντίθεσθαι τοῖς ὑπ' αὐτῶν παρανόμως γεγενημένοις.
8 ταῦτα καταλαβόντες καὶ πεῖραι τὴν τυραννικὴν αὐτῶν ἀταξίαν μεμαθηκότες, ἄτοπον ἡγησά-
μεθα τοὺς εἰς τοσοῦτον κακίας ἐληλακότας ἐν τῆι θείαι καὶ μεγάληι ἱερωσύνηι καταλιπεῖν.
διὸ τούτους μὲν ὡς τῶν κακῶν ἡγεμόνας καθελεῖν ἠναγκάσθημεν καὶ τῆς ἐπισκοπῆς ἀλλοτρίους
πεποιήκαμεν, τοὺς δὲ τούτοις συνεργήσαντας τῶι τῆς ἀκοινωνησίας ὑπεβάλομεν δεσμῶι,
οὐκ ἀπαγορεύσαντες τὴν μετάνοιαν, ἀλλὰ τὴν τῆς φιλανθρωπίας αὐτοῖς ὑπανοίξαντες θύραν.
ἦν γὰρ ἐθελήσωσιν ὡς τάχιστα ἀναθεματίσαι μὲν τὰ ὑπὸ Κυρίλλου ἀποσταλέντα κεφάλαια ep. 6
τὰ τῆς εὐαγγελικῆς καὶ ἀποστολικῆς διδασκαλίας ἀλλότρια, εἰς δὲ τὴν πίστιν τῶν ἁγίων
πατέρων ἐπανελθεῖν τῶν ἐν Νικαίαι τῆς Βιθυνίας συνελθόντων καὶ κατὰ τὸ γράμμα τῶν ep. 31
εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων ἀθορύβως καὶ ἀκριβῶς τά τε προκείμενα
συζητῆσαι καὶ τὸ εὐσεβὲς δόγμα κυρῶσαι, παραυτίκα αὐτοὺς ὡς οἰκεῖα μέλη δεξόμεθα καὶ
τοὺς ἱερατικοὺς αὐτοῖς ἀποδώσομεν θρόνους.

158 = A 171. Latinae uersiones extant in Collectione C 97 et in Collectione Wintertiana 2

Ἀναφορὰ τῆς Ἀνατολικῆς συνόδου πρὸς τὸν καλλίνικον βασιλέα δηλοῦσα καὶ αὖθις τὴν γεγενημένην καθαίρεσιν Κυρίλλου καὶ Μέμνονος

1 Ἡ διαλάμπουσα ὑμῶν εὐσέβεια ἐπ' εὐεργεσίαι τῆς οἰκουμένης καὶ τῶν τοῦ θεοῦ L III 712
ἐκκλησιῶν ἐκέλευσεν ἡμᾶς ἐν τῆι Ἐφεσίων ἀθροισθῆναι, ὥστε κέρδος καὶ εἰρήνην τῆι M IIII 1385
ἐκκλησίαι περιποιῆσαι, οὐχ ὥστε συγχύσεως καὶ ἀταξίας πάντα πληρῶσαι· καὶ αὐτὰ δὲ
τὰ τοῦ ὑμετέρου κράτους θεσπίσματα σαφῶς καὶ διαρρήδην τὸν εὐσεβῆ ὑμῶν καὶ εἰρηνικὸν ep. 25. 31
ὑπὲρ τῶν τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν μηνύει σκοπόν. ὁ δὲ ἐπ' ὀλέθρωι τῶν ἐκκλησιῶν καὶ
τεχθεὶς καὶ τραφείς, ὡς ἔοικε, Κύριλλος ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων συνεργὸν λαβὼν τὴν Μέμνονος
τοῦ Ἐφεσίου θρασύτητα, πρῶτον μὲν εἰς τὸ γαληνὸν καὶ εὐσεβὲς ὑμῶν παρηνόμησεν
θέσπισμα, διὰ πάντων τὸ ἀκαθοσίωτον αὐτοῦ δεικνύς. τοῦ γὰρ ὑμετέρου κράτους θε-
σπίσαντος περὶ πίστεως τὴν ἐξέτασιν γενέσθαι καὶ βάσανον ἀκριβῆ τὴν μεθ' ὁμονοίας καὶ

VS, D [= mn] AΛ

2 ἐφεσίων V 3/4 κακοδοξίασ αὐτοῦ SD 4 ἀπολλιναρίου S ὡς om. V 5 τὴν om. D θρυλλούμενα VSDA 6 ἀναδειξάμενοι V 7 πλείους V 8 ἠβουλήθησαν VD 11 ἅπαντες S ἅπαντας D 12 τὰ om. SD 13 ἐπικρημνῶντεσ V ἐπικρεμνῶντεσ S 15 ἀξίαν V 15/16 ἐλογισάμεθα V, corr. V 16 ἐλεληκότεσ A 17 κακῶ V 19 ἀπαγορεύοντεσ V 20 ἐθέλωσιν D 21 ἀποστολικῆσ καὶ εὐαγγελικῆσ V διδασκαλίασ VAΛ ἐκκλησίασ SD 23 τε om. SD

VAΛcΛw

31 κέρδοσ VΛcw καὶ κέρδοσ A 36 ἐφεσίου VΛc ἐφεσίων AΛw ὑμῶν καὶ εὐσεβὲσ A

M IIII 1388 εἰρήνης τῆς πάντων, ὁ Κύριλλος ἐπὶ τοῖς Ἀπολιναρίου δόγμασιν ἐγκαλούμενος, μᾶλλον δὲ
ep. 6 αὐτὸς ἑαυτὸν ἐλέγξας δι' ὧν πρώην εἰς τὴν βασιλίδα πόλιν μετ' ἰδίας ὑπογραφῆς ἀπέστειλεν
L III 713 [μετὰ] ἀναθεματισμῶν, ἐν οἷς τὰ τοῦ δυσσεβοῖς καὶ αἱρετικοῦ Ἀπολιναρίου φρονῶν ἐλήλεγκται, οὐδενὸς τούτων φροντίσας, ὡς ἐν ἀβασιλεύτοις καιροῖς, χωρεῖ πρὸς πᾶσαν παρανομίαν, καὶ δέον λόγον δοῦναι ὑπὲρ ὧν διεφθαρμένηι χρῆται τῆι περὶ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν δόξηι, ἁρπάσας ἑαυτῶι τὴν αὐθεντίαν τὴν μήτε παρὰ τῶν κανόνων αὐτῶι δεδομένην μήτε ἀπὸ τῶν ὑμετέρων θεσπισμάτων, ὁρμᾶι πρὸς πᾶν εἶδος ἀταξίας καὶ παρα-
2 νομίας. ἐπὶ τούτοις κινηθεῖσα ἡ ἁγία σύνοδος ἡ οὐ παραδεξαμένη τὰς ἐπὶ λύμηι τῆς πίστεως αὐτοῦ ἐπινοίας, τοῦτον μὲν καθαιρεῖ διὰ τὰ προειρημένα πάντα, Μέμνονα δὲ ὡς συνεργὸν αὐτοῦ καὶ συναγωνιστὴν ἐν ἅπασι γεγενημένον καὶ μυρίους θορύβους κατὰ τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων τῶν συνθέσθαι τῆι αἱρετικῆι ἐκείνηι κακοδοξίαι μὴ ἀνασχομένων ἐγείραντα καὶ τὰς ἐκκλησίας καὶ πάντα τόπον εὐκτήριον κλείσαντα, ὡς ἐν Ἑλληνικοῖς καὶ θεομάχοις καιροῖς, καὶ πλῆθος ἐπιχώριον τῆς Ἐφεσίων ἐπεισαγαγόντα, ὡς περὶ τοῦ παντὸς ἡμῖν εἶναι καθ' ἑκάστην τὸν κίνδυνον, οὐ πρὸς ἄμυναν βλέπουσα, ἀλλὰ πρὸς τὰ ὀρθὰ δόγματα τῆς εὐσεβείας· τὸ γὰρ τούτους ἐκκόψαι οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν ἢ τὴν ὀρθοδοξίαν στῆσαι.
8 ἔξεστι δὲ ὑμῶν τῶι κράτει ἐξ αὐτῶν αὐτοῦ τῶν κεφαλαίων τὸ δυσσεβὲς αὐτοῦ φρόνημα ἐπιγνῶναι. τελευτήσαντα γὰρ ἐν τῆι αἱρέσει τὸν δυσσεβῆ Ἀπολινάριον οἱονεὶ ἐξ ἄιδου ἐγείρων καὶ ἐπιστρατεύων ταῖς ἐκκλησίαις καὶ τῆι ὀρθοδόξωι πίστει ἐλέγχεται καὶ ἀναθεματίζων ἐν οἷς ἐκτίθεται, εὐαγγελιστὰς ὁμοῦ καὶ ἀποστόλους καὶ τοὺς μετ' ἐκείνους τῆς ἐκκλησίας προγόνους, οἳ παρὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἀλλ' οὐκ ἀπὸ λογισμῶν οἰκείων ὁρμώμενοι τὴν εὐσεβῆ πίστιν ἐκήρυξαν καὶ κατήγγειλαν τὸ εὐαγγέλιον, ἀπ' ἐναντίας οἷς οὗτος καὶ φρονεῖ καὶ διδάσκει καὶ ἐξ ἐπιτάγματος βούλεται τὴν ἑαυτοῦ ἀσέβειαν πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης κρατεῖν. ὅπερ οὐ φέροντες, ἐνστάσει τῆι δεούσηι ἐχρησάμεθα, τῆι τε θείαι ῥοπῆι καὶ τῶι τῆς εὐσεβείας ὑμῶν θαρροῦντες σκοπῶι. ἴσμεν γὰρ ὡς οὐδὲν προτιμήσετε τῆς ὑγιοῦς πίστεως, ἣι συντραφέντες ὑμεῖς τε καὶ οἱ τρισμακάριοι ὑμῶν πρόγονοι ἀδιάδοχα τὰ τῆς βασιλείας παρειλήφατε σκῆπτρα, τοὺς τοῖς ἀποστολικοῖς δόγμασιν ἐναντιουμένους ἀεὶ καταλύοντες· ὧν ἐστιν ὁ προειρημένος Κύριλλος, ὃς ὥσπερ ἀκρόπολιν κατειληφὼς τὴν Ἔφεσον διὰ Μέμνονος τοῦ συνεργοῦ δικαίως μετ' αὐτοῦ τὴν καθαίρεσιν ἀπήνεγκατο. πρὸς γὰρ τοῖς εἰρημένοις πᾶσαν ἔφοδον καὶ πᾶσαν ἀταξίαν ἐτόλμησαν καθ' ἡμῶν, οἳ συνελέγημεν καὶ πόλεων ἀμελήσαντες καὶ πατρίδων καὶ ἑαυτῶν, ὥστε τὸ ὑμέτερον κυρῶσαι θέσπισμα, καὶ ἐσμὲν νῦν τυραννίδος παρανάλωμα, εἰ μὴ καταλάβοι ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια θεσπίζουσα ἑτέρωθι ἡμᾶς συνελθεῖν πλησίον που, ἔνθα δυνησόμεθα ἀπό τε τῶν γραφῶν καὶ τῶν συγγεγραμμένων τοῖς πατράσι βιβλίων ἐλέγξαι αὐτοὺς σαφῶς τόν τε Κύριλλον
4 καὶ τοὺς ὑπ' αὐτοῦ ὑπαχθέντας. οὓς πεφεισμένως ἀκοινωνησίαι ὑπεβάλομεν, ἐλπίδας αὐτοῖς σωτηρίας, εἰ μεταμεληθεῖεν, ὑποφαίνοντες, οἳ ὥσπερ ἐπὶ στρατείαι βαρβαρικῆι ὕλας
M IIII 1389 ἀταξίας αὐτῶι μέχρι τοῦ παρόντος παρέσχον, οἳ μὲν καθηιρημένοι ὄντες ἐκ πολλοῦ καὶ ὑπ'
L III 716 αὐτοῦ προσληφθέντες, οἳ δὲ ἀκοινώνητοι τοῖς οἰκείοις μητροπολίταις καὶ ὑπ' αὐτοῦ εἰς κοινωνίαν δεχθέντες, ἄλλοι διαφόροις ἐγκλήμασιν ἐμπεπαρμένοι παρ' αὐτοῦ τιμηθέντες. καὶ ταῦτα ἐποίει ἀπὸ τοῦ πλήθους κυρῶσαι τὸ αἱρετικὸν αὐτοῦ πειρώμενος φρόνημα, μὴ λογισάμενος ὡς ἐν εὐσεβείαι οὐκ ἀριθμὸς ζητεῖται, ἀλλ' ὀρθότης δογμάτων καὶ ἡ τῶν ἀποστολικῶν διδαγμάτων ἀλήθεια καὶ ἄνδρες οἱ τούτοις εὐσεβῶς ἐξ ἀποστολικῶν ἀποδείξεων καὶ μαρτυριῶν εἰδότες συνίστασθαι, οὐκ ἐκ θράσους καὶ αὐθεντίας τυραννικῆς. ὅθεν

VAΛcΛw

3 μετὰ VA om. Λcw 4 καὶ οὐδενὸσ V 9 δὲ] τε A 11 ἐκείνη ΑΛcw ἐκείνου V 14 βλέπουσα ΑΛw βλέπουσι VΛc 16 δὲ VΛcw δὲ καὶ A 17 τὸν δυσσεβῆ ἀπολινάριον ἐν τῆ αἱρέσει V 19 τῆς om. V 21 καὶ[2] om. A 23 ἐνστάσει ΑΛcw τῆ στάσει V 32 πλησίον ποῦ VAΛw *in loco pietati uestrae uicino* Λc 33 βίβλων V 38 κοινωνίας V 41 δογμάτων V οἱ] ἐν V 42 οὐκ ΑΛcw καὶ οὐκ V

παρακαλοῦμεν καὶ ἱκετεύομεν διὰ τάχους ἐπαμῦναι τῇι εὐσεβείαι πολεμουμένηι τὸ ὑμέτερον κράτος καὶ διόρθωσιν ὀξυτάτην ἐπιθεῖναι τῇι τούτων μανίαι καὶ τυραννίδι, ἣ ὥσπερ τις λαῖλαψ πρὸς αἱρετικὴν κακοδοξίαν παρασύρει τοὺς θρασυτέρους. δίκαιον γὰρ τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν τὴν τῶν ἐν Περσίδι καὶ τῶν ἐν βαρβάροις ἐκκλησιῶν φροντίσασαν ἐν τῇι Ῥωμαίων ἀρχῆι σαλευομένας μὴ περιιδεῖν ἐκκλησίας.

159 = S 140 A 172. Latina uersio extat in Collectione C 98

Ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα ἥνπερ ἔδωκαν μετὰ τῆς ἀναφορᾶς τῆς προγεγραμμένης τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι κόμητι Εἰρηναίωι

Ἠλπίσαμεν λύσιν ἔσεσθαι τοῦ Αἰγυπτιακοῦ κλύδωνος τοῦ ταῖς ἁγίαις τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις προσβαλόντος, τὰ τῆς εὐσεβείας τῆς ὑμετέρας δεχόμενοι γράμματα· ἐψεύσθημεν δὲ τῆς ἐλπίδος. θρασύτεροι γὰρ οἱ ἄνδρες ἐξ ἀπονοίας ἐγένοντο καὶ οὔτε τῆς ἐνδίκως καὶ ἐννόμως ἐπενεχθείσης αὐτοῖς ἐφρόντισαν καθαιρέσεως οὔτε τῇι ἐπιτιμήσει τοῦ ὑμετέρου κράτους ἐγένοντο σωφρονέστεροι, ἀλλὰ καὶ τοὺς τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας νόμους καὶ τοὺς τῶν ἁγίων πατέρων κανόνας πατήσαντες, οἳ μὲν καθαιρεθέντες, οἳ δὲ ἀκοινώνητοι γενόμενοι, ἐν τοῖς εὐκτηρίοις ἑορτάζουσιν οἴκοις συνάξεις ἐπιτελοῦντες, καὶ ἡμᾶς μέν, ὡς καὶ ἤδη τὴν φιλόχριστον ὑμῶν ἐδιδάξαμεν κορυφήν, προσεύξασθαι μόνον εἰς τὸ ἅγιον βουληθέντας Ἀποστόλιον μετὰ τὸ δέξασθαι τὰ πάσης εὐσεβείας γέμοντα γράμματα τῆς ὑμετέρας ἡμερότητος, οὐ μόνον ἐκώλυσαν, ἀλλὰ καὶ κατέλευσαν καὶ μέχρι πολλοῦ κατεδίωξαν, ὡς φυγῆι καὶ δρόμωι τὴν σωτηρίαν ἡμᾶς πορίσασθαι· αὐτοῖς δὲ πᾶν ὁτιοῦν ποιεῖν ἐξεῖναι νομίζουσιν, εἰς δὲ συνέδριον εἰσελθεῖν καὶ βάσανον τῶν ζητουμένων ποιήσασθαι καὶ ὑπὲρ τῶν αἱρετικῶν Κυρίλλου κεφαλαίων ἀπολογήσασθαι οὐκ ἠνέσχοντο, τοὺς προφανεῖς τῆς ἐν αὐτοῖς δυσσεβείας ἐλέγχους ἀπαγορεύοντες, μέγα δὲ φρονοῦσιν ἐπὶ μόνωι τῶι θράσει, καίτοι γε οὐ θράσους, ἀλλ' ἡσυχίας καὶ γνώσεως καὶ τῆς τῶν δογμάτων ἐμπειρίας ἡ περὶ τῶν προκειμένων συνεξέτασίς ἐστιν. τούτου χάριν ἠναγκάσθημεν προτρέψασθαι τὸν μεγαλοπρεπέστατον κόμητα Εἰρηναῖον καταλαβεῖν ὑμῶν τῆν εὐσέβειαν καὶ τὰ τοῦ πράγματος διδάξαι. τά τε γὰρ γεγενημένα ἀκριβῶς ἐπίσταται καὶ μεμάθηκε παρ' ἡμῶν πολλοὺς θεραπείας τρόπους δι' ὧν δυνατὸν τὸ ἀτάραχον ταῖς ἁγίαις τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις παρασχεῖν· οὓς ἱκετεύομεν ἀνεξικάκως τὴν ὑμετέραν παρ' αὐτοῦ μαθεῖν ἡμερότητα καὶ τὸ δοκοῦν τῇι ὑμετέραι εὐσεβείαι θᾶττον κελεῦσαι γενέσθαι, ἵνα μὴ εἰς οὐδὲν δέον ἐνταῦθα συντριβώμεθα.

ep. 83
ep. 154
ep. 83

160 = S 141 A 173. Latina uersio extat in Collectione C 99

Ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὰς βασιλίδας

Ἕτερα γνωρίζειν τῇι ὑμετέραι προσδοκήσαντες εὐσεβείαι, τὰ ἐναντία δηλῶσαι ἠναγκάσθημεν, τῆς τυραννικῆς ἀταξίας Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρέως καὶ Μέμνονος τοῦ Ἐφεσίου τοῦτο ποιῆσαι βιαζομένης. δέον γὰρ διά τε τὴν τῶν ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν ἀκολουθίαν καὶ διὰ τὰ εὐσεβῆ τῶν φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων θεσπίσματα ἀναμεῖναι μὲν τῶν ἀφικνουμένων θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τὴν παρουσίαν, κοινῆι ⟨δὲ⟩ διασκέψασθαι τὰ περὶ τῆς εὐσεβοῦς

L III 608
M IIII 127

VAΛcΛw

5 περιιδεῖν ΑΛcw παρειδεῖν V

VS, D [= mn], AΛ

ρλγ' D 7 ἀναφορὰ VSA ἐπιστολὴ D 10 προσβάλλοντοσ V 11 ἐγένοντο om. V 14 γεγενημένοι SD 16 βουληθέντεσ S 19 ποιεῖν VA om. SDΛ 20 εἰσελθεῖν VAΛ συνελθεῖν SD 21 ἠνέσχετο S 22 φρονοῦντες Λ 24 ἐξέτασίς D προτρέψασθαι VAΛ προπέμψασθαι SD 26 πολλοὺσ παρ' ἡμῶν μεμάθηκε SD 27 παρασχεῖν SDΛ παρασχεθῆναι VA 28 καὶ VAΛ κατὰ S καὶ κατὰ D

ρλδ' D 32 δοκήσαντεσ V 34 τῶν — θεσμῶν τὴν ἀκολουθίαν A 36 δὲ addidi

πίστεως καὶ τὰ προκείμενα ζητήματα συνιδεῖν καὶ ἀκριβῶς τὸ ἀποστολικὸν ἐρευνήσαντας βεβαιῶσαι δόγμα, γράψαντες ἡμῖν ὡς τὴν ἡμετέραν ἀναμένουσι παρουσίαν, καὶ μαθόντες
M IIII 1280 ὡς ἀπὸ τριῶν μονῶν τυγχάνομεν, καθ' ἑαυτοὺς τυραννικὸν συνέδριον συγκροτήσαντες,
d. 22. m. Iun. 431 ἄθεσμα καὶ παράνομα καὶ πάσης ἀτοπίας γέμοντα ἐτόλμησαν πράγματα, καὶ ταῦτα τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου κόμητος Κανδιδιανοῦ τοῦ εὐταξίας χάριν ὑπὸ τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων ἀποσταλέντος καὶ ἀγράφως αὐτοῖς καὶ ἐγγράφως παρεγγυήσαντος ἀναμεῖναι τοὺς συγκληθέντας θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους καὶ μηδὲν νεωτερίσαι περὶ τὴν εὐσεβῆ πίστιν, ἀλλὰ στοιχῆσαι τοῖς θεσπισθεῖσι παρὰ τῶν τὰ
ep. 31 θεῖα φρονούντων βασιλέων ἡμῶν. ἀλλ' ὅμως καὶ τοῦ βασιλικοῦ γράμματος ἐπακούσαντες
L III 609 καὶ τῶν συμβουλιῶν τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος Κανδιδιανοῦ, σμικρὸν τῆς εὐταξίας
Ies. 59, 5. 6 φροντίσαντες ὠὰ ἀσπίδων ἔρρηξαν καὶ ἱστὸν ἀράχνης κατὰ τὸν προφήτην ὑφαίνουσιν· ἀλλ' ὁ μέλλων τῶν ὠῶν αὐτῶν φαγεῖν συντρίψας οὖριον εὗρε καὶ ἐν αὐτῷι βασιλίσκος. δι' ὃ θαρραλέως βοῶμεν· ὁ ἱστὸς αὐτῶν οὐκ ἔσται εἰς ἱμάτιον οὐδὲ μὴ περιβάλωνται ἀπὸ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν. τούτου χάριν τὰς πολλὰς αὐτῶν ἀτοπίας θεασάμενοι· τάς τε γὰρ ἐκκλησίας καὶ τὰ ἅγια μαρ-
d. 7. m. Iun. 431 τύρια ἀπέκλεισαν τῆς τε ἁγίας πεντηκοστῆς τὴν πανήγυριν ἐπιτελεσθῆναι οὐκ εἴασαν καὶ πρὸς τούτοις τοὺς τῆς τυραννικῆς αὐτῶν ἀταξίας ὑπηρέτας εἰς τὰς τῶν ἐπισκόπων οἰκίας ἀποστέλλοντες καὶ τὰ ἀνήκεστα ἀπειλοῦντες ὑπογράψαι τοῖς ὑπ' αὐτῶν παρανόμως τολμηθεῖσιν ἠνάγκασαν· οὗ χάριν τοὺς προειρημένους Κύριλλον καὶ Μέμνονα καθείλομεν καὶ τῆς ἐπισκοπῆς ἀλλοτρίους πεποιήκαμεν, τοὺς δὲ συνεργήσαντας αὐτῶν τῆι ἀταξίαι καὶ εἴτε κολακείαι εἴτε φόβωι ὑποσυρέντας ἀκοινωνήτους πεποιήκαμεν, ἕως ἂν εἰς αἴσθησιν τῶν οἰκείων ἐλθόντες τραυμάτων καὶ μεταμεληθῶσι γνησίως καὶ τὰ αἱρετικὰ Κυρίλλου κεφάλαια τὰ τῆι Ἀπολιναρίου καὶ Ἀρείου καὶ Εὐνομίου δυσσεβείαι συμβαίνοντα ἀναθεματίσαντες τὴν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συναθροισθέντων ἀνακτήσωνται πίστιν καὶ κατὰ τὰ
ep. 31 εὐσεβῆ τῶν φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων θεσπίσματα ἡσύχως καὶ δίχα θορύβου παντὸς εἰς τὸ συνέδριον ἡμῖν συνεισελθόντες ἀκριβῶς τά τε ζητούμενα συνιδεῖν ἐθελήσωσι καὶ τῆς εὐαγγελικῆς πίστεως τὸ εἰλικρινὲς ἀδόλως φυλάξωσιν.

161 = S 142 A 174. Latina uersio extat in Collectione C 100

Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν ἔπαρχον καὶ τὸν μάγιστρον ὁμοίως

L III 709 M IIII 1384 Εἰς ἔσχατα κακῶν, τὸ δὴ λεγόμενον, ἐληλάκαμεν καὶ δεινοῖς προσπαλαίομεν ἀνηκέστοις καὶ καθ' ἑκάστην ὡς εἰπεῖν τὴν ἡμέραν τὸν θάνατον ἡμῶν πρὸ ὀφθαλμῶν ἡμῶν βλέπομεν. πᾶσαν γὰρ βαρβαρικὴν ὑπερβαίνει μανίαν τὰ ὑπὸ Κυρίλλου καὶ Μέμνονος καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς καθ' ἡμῶν τολμώμενα, καὶ οὐδὲν εἶδος αὐτοῖς παραλέλειπται τυραννίδος. ἔφοδοι μὲν γὰρ συνεχεῖς ὡς ἐν πολέμωι τολμῶνται· αἱ οἰκίαι ἡμῶν ἤδη δὶς ἀπεγράφησαν, ὥστε δήλας εἶναι καὶ ἐπισήμους τοῖς ἐπιέναι μέλλουσι· πᾶς οἶκος ἡμῖν εὐκτήριος ἀποκέκλεισται· νόσωι διαφθειρόμενοι καὶ σμικροῦ ἀέρος ἀπολαῦσαι ποθοῦντες, προκύπτειν οὐ θαρροῦμεν, ὡς βαρβάρους ἐχθίστους, τοὺς ὁμοφύλους φοβούμενοι. οἱ τῶν ἁγίων πατέρων κανόνες

VS, D [= mn], AΛ

4 ἀθεσμίασ γέμοντα καὶ ἀτοπίασ SD 5 καὶ ἐνδοξοτάτου SDAΛ om. V κόμητοσ VΛ om. SDA 10 μικρὸν SD 12 ἐκ τῶν SD 13 βασιλίσκουσ A 14 περιβάλονται V περιβάλλωνται D 15 αὐτῶν ἀτοπίασ SD αὐτοπίασ A ἀτοπίασ αὐτῶν V 16 ἐπιτελέσαι V 18 ὑπ' VA παρ' SD 18/19 τολμηθεῖσι παρανόμωσ D 19 ἠναγκάσθησαν A 20 ἀξία V 22 καὶ[1] om. D 23 ἀπολλιναρίου S δυσσεβείαι om. V 25 παντὸσ VAΛ τινὸσ SD 26 ἡμῖν συνεισελθόντεσ SD συνεισελθόντεσ V σὺν ἡμῖν εἰσελθόντεσ A

ρλε' D 30 ἔσχατον κακὸν V ἐληλάκειμεν SD 31 ἡμέραν VAΛ ὥραν SD ὀφθαλμῶν ἡμῶν VAΛ ὀφθαλμῶν SD 32/33 αὐτῶ D 33 τυραννίδοσ παραλέλειπται [ὑπολέλειπται SD] SDA 34/35 ὡσ εἶναι δήλασ SD 35 μέλουσι V 36 μικροῦ SD τολμῶμεν SD

πεπάτηνται· οἱ καθηιρημένοι καὶ ἀκοινώνητοι ἱερουργίας κατατολμῶσι, τὰ δυσσεβῆ αὐτῶν ἐκχέοντες τῶι λαῶι τοῦ θεοῦ διδάγματα ἡμεῖς δὲ καθειργμένοι διατελοῦμεν καὶ τὰς ἐφόδους περισκοποῦμεν. δεόμεθα τοίνυν καὶ ἱκετεύομεν τὴν ὑμετέραν μεγαλοπρέπειαν μὴ παριδεῖν ἡμᾶς ἐν μέσωι τῶν τοιούτων ἀπειλημμένους κακῶν, ἀλλ' ἐξαρπάσαι ἡμᾶς ὡς τάχιστα τοῦ ὑπόπτου θανάτου καὶ παρασκευάσαι τὴν βασιλίδα πόλιν καταλαβεῖν καὶ δοῦναι λόγον ἡμᾶς ὑπὲρ τῆς πίστεως καὶ ἐξελέγξαι τῶν προειρημένων ἀνδρῶν τήν τε αἱρετικὴν κακοδοξίαν καὶ τὴν ὑπερβάλλουσαν παρανομίαν. εἰ γὰρ τοῦτο μὴ γένοιτο, παντελῶς ἀπολούμεθα καὶ παρανάλωμα τῆς ἐκείνων μανίας ἐσόμεθα. πάλιν τοίνυν δεόμεθα καὶ ἐνορκοῦμεν πρὸς παίδων, πρὸς τῶν φιλτάτων, πρὸς τῆς δικαίας τοῦ θεοῦ κρίσεως μὴ περιοφθῆναι παρὰ τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεπείας, ἀλλ' ὡς τάχιστα ἐντεῦθεν ἀπαλλαγῆναι καὶ ἐλεύθερον ἀέρα θεάσασθαι. M IIII 1385

162 = S 143 A 175. Latina uersio extat in Collectione C 101

Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν πραιπόσιτον καὶ Σχολαστίκιον ὁμοίως

Οὐδὲν ἀπονοίας ἐν πλημμελήμασι χαλεπώτερον· αὕτη γὰρ ἐπὶ πάντα ἐστὶ τὰ ἄτοπα ἡγεμών· ὑπὸ ταύτης οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς στρατηγούμενοι τῶν τε ἐκκλησιαστικῶν καταφρονοῦσι θεσμῶν καὶ τὰ εὐσεβῆ τῶν θεοφιλεστάτων ἡμῶν βασιλέων πατοῦσι θεσπίσματα. οὔτε γὰρ τὰ πρῶτα οὔτε τὰ δεύτερα οὔτε τὰ τρίτα αὐτοὺς σωφρονεῖν ep. 25. 31. 83 ἐδίδαξε γράμματα οὔτε ἡ ἔννομος αὐτοῖς ὑφ' ἡμῶν ἐπενεχθεῖσα καθαίρεσις ἔσβεσεν αὐτῶν τὴν θρασύτητα, ἀλλ' ἀθροίζονται μὲν εἰς τοὺς εὐκτηρίους οἴκους παρανόμως, ἐπιτελοῦσι δὲ συνάξεις ἀθέσμως, καίτοι γε τῶν λαῶν ταύταις οὐ παραβαλόντων· παντὶ δὲ οἴκωι θείωι φρουροὺς ἐπιστήσαντες οὐδένα πλὴν αὐτῶν εἰσιέναι συγχωροῦσι. καὶ ταῦτα ἤδη διὰ γραμμάτων ἑτέρων τὴν ὑμετέραν ἐδιδάξαμεν μεγαλοπρέπειαν, ὅπως ἐκινδυνεύσαμεν προσεύξασθαι ep. 154 βουληθέντες εἰς τὸ ἅγιον Ἀποστόλιον μετὰ τὸ δέξασθαι τὰ διὰ τοῦ θαυμασιωτάτου Παλ- ep. 83 λαδίου τοῦ μαγιστριανοῦ γράμματα τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν καὶ φιλοχρίστων βασιλέων. οὐ γὰρ μόνον ἐκωλύθημεν προσεύξασθαι, ἀλλὰ καὶ καταλευσθέντες μέχρι πολλοῦ κατεδιώχθημεν. ἐπειδὴ τοίνυν καὶ τῆς εὐσεβείας ὑπάρχετε τρόφιμοι καὶ ἐν ἀρετῆι διαλάμπετε πάσηι, ὡς τὴν ὑμετέραν εὔκλειαν ἐν τοῖς ἁπάντων περιφέρεσθαι στόμασι, καὶ τῆς ἁγίας ἐκκλησίας ἐκθύμως ὑπερμαχεῖτε, πᾶσαν ποιούμενοι προμήθειαν, ὥστε διηνεκῶς αὐτὴν ἐξ οὐρίων φέρεσθαι, παρακαλοῦμεν ὑμῶν τὸ μέγεθος καὶ τὰ ἡμέτερα γράμματα ὑπαναγνῶναι ep. 158 τῶι εὐσεβεστάτωι καὶ φιλοχρίστωι ἡμῶν βασιλεῖ καὶ πᾶσαν εἰσενεγκεῖν σπουδὴν ὥστε τὴν μὲν παροῦσαν παυθῆναι σύγχυσιν, ἀταράχως δὲ καὶ θορύβου παντὸς χωρὶς τὸ κοινὸν γενέσθαι συνέδριον καὶ τοῖς ἀμφισβητουμένοις ἕκαστον μέρος τῶν ἀμφισβητούντων συστῆναι.

163 = S 144 A 176. Latina uersio extat in Collectione C 102

Ἀναφορὰ τῶν Ἀνατολικῶν πρὸς τὸν βασιλέα, ἧς προέταξαν τὸ σύμβολον τῶν ἐν Νικαίαι ἁγίων πατέρων, ἀναγαγόντες τὰ ὑπὸ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τυπωθέντα ἐπὶ τοῖς προδοθεῖσιν αὐτῆι λιβέλλοις παρὰ Κυρίλλου καὶ Μέμνονος τῶν ἁγιωτάτων· ἥτις ἐστάλη Εἰρηναίωι κόμητι καὶ δι' αὐτοῦ ἀπεδόθη L III 697 M IIII 1372

1 Θρήνων ὡς ἀληθῶς καὶ ὀδυρμῶν καὶ δακρύων ἄξια τὰ ὑπὸ τῶν λεγομένων ἐπισκόπων τολμώμενα ὡς ἐν σκηνῆι καὶ θεάτρωι, καὶ τὰ μεγάλα καὶ ἄρρητα τῆς ἐκκλησίας μυστήρια

VS, D [= mn], AΛ

2 ἐκχέονται SD 4 ὑπειλημμένους V 5 ἡμᾶς om. SD 7 μὴ τοῦτο V ρλς' D. 13 Σχολαστίκιον scripsi cf. p. 135, 22 σχολαστικὸν VSDA ὁμοίως VAΛ γενόμενον SD 14 πάντας SD τῶν ἀτόπων D 17 σωφρονεῖν αὐτοὺς SD 18 ἐδίδαξαν V ἐννόμως V 20 ἀθέσμους V θείωι οἴκωι V 26 ἐπ' D διαλάμποντες V 30 ὑπενεγκεῖν V ρλζ' D 35 ἁγιωτάτων V ἀπὸ V 36 αὐτῶι S αὐτοῖς D 38 ὀδυρμῶν καὶ δακρύων SAΛ δακρύων καὶ ὀδυρμῶν D ὀδυρμῶν V

παίζουσι. καθαιρεθέντες γὰρ ὑφ' ἡμῶν διὰ τὰς πολλὰς αὐτῶν παρανομίας Κύριλλος καὶ
ep. 6 Μέμνων καὶ διὰ τὸ δυσσεβὲς Ἀπολιναρίου φρόνημα, ὃ ἐν τοῖς κεφαλαίοις τοῖς ὑπ' αὐτοῦ
nr. 87-90 πεμφθεῖσιν εὑρήκαμεν, λιβέλλους, ὡς ἔγνωμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἔδοσαν τοῖς λοιποῖς τὰ ἄθεσμα ἐκεῖνα πεποιηκόσι καὶ τοῖς κεφαλαίοις ἐκείνοις τοῖς αἱρετικοῖς καθυπογράψασι καὶ διὰ τοῦτο παρ' ἡμῶν τῶι τῆς ἀκοινωνησίας ὑποβληθεῖσιν ἐπιτιμίωι, ὡς παρ' ἡμῶν ἀδικηθέντες, καὶ δικασταῖς χρησάμενοι τοῖς ὑπευθύνοις καὶ τοῖς ἴσοις ἐγκλήμασιν ὑποκειμένοις ἐκάλεσαν ἡμᾶς εἰς κριτήριον τοὺς ἀκήρατον τῆς ὀρθοδοξίας τὴν πίστιν διαφυλάττειν προηM IIII 1373 ρημένους. εἶτα ἡμῶν ἀκολούθως ἀποκριναμένων ὡς χρὴ ἀναμεῖναι τὰ παρὰ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας τυπούμενα, καὶ δὶς καὶ τρὶς ταῦτα εἰρηκότων, παιδιὰν ἡγησάμενοι τοὺς
L III 700 τῆς εὐσεβείας θεσμούς, ἀπέδοσαν αὐτοῖς, ὥς γε νομίζουσι, τὴν ἱερουργίαν, ὅμοια ποιοῦντες ὥσπερ ἂν εἴ τις δεδεμένος καὶ ἑαυτὸν τῶν δεσμῶν ἀπαλλάξαι μὴ δυνάμενος ἕτερον λύειν ἐπιχειρήσειεν. εἰ μὲν γὰρ οὐκ ἀξιόχρεως ἦν ἡ παρ' ἡμῶν γενομένη Μέμνονος καὶ Κυρίλλου καθαίρεσις, ἐχρῆν μηδὲ λιβέλλους δοθῆναι μηδὲ λυθῆναι, ὥς γε νομίζουσι, τοὺς καθαιρεθέντας· εἰ δὲ ἀληθῶς, ὥσπερ οὖν ἀληθῶς, ἀξιόχρεως ἦν, καὶ ἡ ἀκοινωνησία ὡσαύτως ἀξιόπιστος καὶ βεβαία· παρὰ γὰρ τῶν αὐτῶν καὶ αὕτη κἀκείνη γεγένητο. τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων, πῶς οἷόν τε ἦν τοὺς ἀκοινωνήτους καὶ πάσης ἱερατικῆς λειτουργίας κεκωλυμένους τοῖς καθηιρημένοις ἱερουργίαν ἀποδοῦναι, καὶ ταῦτα μείζοσιν ἐγκλήμασιν ἑαυτοὺς περιπείραντας; ἀκοινώνητοι γὰρ ὄντες τῆς τε κοινωνίας κατετόλμησαν καὶ
2 τοῖς καθηιρημένοις παρανόμως ἐκοινώνησαν καὶ πρὸ τῆς καταγελάστου λύσεως. δεόμεθα τοίνυν τοῦ ὑμετέρου κράτους μὴ παριδεῖν τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς πατουμένους θεσμούς, ἀλλ' ὡς τάχιστα ἐπαμῦναι τῆι πίστει πολεμουμένηι καὶ ἡμῖν ἐπιβουλευομένοις (μυρία γὰρ ἡμῖν ἀπειλοῦσιν ἀνήκεστα) καὶ κελεῦσαι ἡμᾶς ἐντεῦθεν ἀπαλλαγῆναι καὶ εἰς τὴν βασιλίδα πόλιν παραγενέσθαι, ἵν' ἐπὶ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας καὶ τὴν παρανομίαν αὐτῶν καὶ τὴν ἀσέβειαν διελέγξωμεν· ἀδύνατον γάρ, ὡς ἡγούμεθα, δίχα τοῦ ὑμετέρου κράτους εὐτάκτως καὶ ἐνθέσμως τὰ προκείμενα τυπωθῆναι. εἰ δὲ τοῦτο μὴ παραστῆι ὑμῶν τῆι γαληνότητι, εἰς τὴν Νικομήδειαν μετακληθῆναι παρακαλοῦμεν, ἵνα ῥαιδίως καὶ τὰ γινόμενα τῶι ὑμετέρωι δηλῶμεν κράτει καὶ τοὺς τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας δεχώ-
3 μεθα τύπους. προστάξαι δὲ παρακαλοῦμεν τὴν φιλόχριστον ὑμῶν κορυφὴν μετὰ ἑκάστου μητροπολίτου δύο μόνους θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους συγκληθῆναι· τὸ γὰρ πλῆθος περιττὸν μὲν εἰς δογμάτων ζήτησιν, θορύβους δὲ μόνον οἶδεν ἐργάζεσθαι. δι' ὃ καὶ οἱ προειρημένοι μετὰ πλήθους παρεγένοντο, τούτωι μόνωι θαρροῦντες, ἀλλ' οὐκ ἀληθείαι καὶ δογμάτων ὀρθότητι, καὶ σκοπὸν ἔχοντες διὰ τοῦ πλήθους τὴν οἰκείαν πρόθεσιν εἰς ἔργον ἀγαγεῖν καὶ τῶι πλήθει τῶν ὑπογραφῶν συναρπάσαι. ἡμεῖς δὲ καὶ τῶι ὑμετέρωι θεσπίσματι πειθόμενοι καὶ νομίσαντες ὀλίγους ἐξαρκεῖν εἰς ζήτησιν δογμάτων, τρεῖς ἐξ ἑκάστης ἐπαρχίας
ep. 83 ἐληλύθαμεν καὶ μέχρι τοῦ παρόντος τοὺς τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας ὅρους φυλάττοντες οὐκ ἀπεστείλαμεν αὐτόθι θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους, ὡς οἱ πάντα εὐκόλως τολμῶντες πεποιήκασιν, ἀλλὰ διὰ γραμμάτων ἃ ἐχρῆν, ἐδιδάξαμεν, σκοπὸν ἔχοντες μὴ ἀντιτείνειν τοῖς εὐσεβέσιν ὑμῶν θεσπίσμασι. πρὸς δὲ τούτοις ἀντιβολοῦμεν ὑμῶν τὴν εὐσέβειαν κελεῦσαι πάντας

VS, D [= mn], AΛ

1/2 κυριλλός τε καὶ μέμνων D κύριλλον καὶ μέμνονα S 2 ἀπολλιναρίου S 4 πεποιηκότεσ SD καθυπογράψαντεσ SD 4/5 καὶ διὰ — ἐπιτιμίωι om. V 5 ὑποβληθέντες D 6 ὑπευθύνοισ οὖσι V 7 τὸ κριτήριον SD 7/8 προηρημένουσ SDΛ προαιρουμένουσ VA 10 θεσμούς] ὅρους Λ ὅμοια VAΛ ὅμοιον SD 13 μηδὲ[1]] δὲ D 15 γὰρ om. SD *ab eisdem namque et propter eadem* Λ γεγένητο A γε γένοιτο V ἐγένετο SD 16 ἱερατικῆσ λειτουργίασ SDAΛ ἱερουργίασ V 18 περιπείραντεσ SD γὰρ ἐκεῖνοι S γὰρ κἀκεῖνοι D ἀκοινωνησίασ SD 20 πατημένουσ V 23 γενέσθαι SD τῆσ εὐσεβείασ τῆσ ὑμετέρασ V 26 ἡμῶν S 27 γινόμενα VAΛ γενόμενα SD δηλῶμεν τῶ ὑμετέρω A 28 ἑκάστου μόνου SD 30 εἶδεν V 31 τούτω μόνω AΛ τοῦτο μόνω V τούτοισ μόνοισ SD 32 οἰκεία S 34 ὀλίγουσ VΛ καὶ ὀλίγουσ SDA τὴν [om. D] τῶν δογμάτων SD 36 πάντεσ SD 36/37 πεποιήκαμεν S 37 πραγμάτων V 38 πάντα S

τῆι κατὰ Νικαίαν ὑπογράψαι πίστει, ἣν τούτων ἡμῶν προετάξαμεν τῶν γραμμάτων καὶ μηδὲν αὐτῆι ξένον ἐπεισαγαγεῖν, μήτε ψιλὸν ἄνθρωπον τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν λέγοντας (θεὸς γάρ ἐστι τέλειος καὶ ἄνθρωπος τέλειος) μήτε παθητὴν εἰσάγειν τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ· τολμηρὸν γὰρ ἐπίσης ἑκάτερον.

164 = S 145 A 177. Latina uersio extat in Collectione C 109

Ἐπιστολὴ γραφεῖσα παρὰ τοῦ κόμητος Εἰρηναίου πρὸς τοὺς Ἀνατολικοὺς περὶ τῶν ἐπὶ τῆι ὑποθέσει πραχθέντων μετὰ τὴν εἴσοδον αὐτοῦ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἀναφορῶν

1 Μόγις μοι νῦν ἐνεγένετο καὶ ἐπιστεῖλαι πρὸς τὴν ὁσιότητα ὑμῶν καὶ τῶν γραμμάτων L III 717 M IIII 1392
εὑρεῖν οἷον ἐβουλόμην διάκονον ἵνα τὰ ἐπὶ τοῖς προκειμένοις ἐκβάντα διὰ τῆς χάριτος τοῦ
Χριστοῦ γνωρίσω τῆι κατὰ θεὸν ὑμῶν διαθέσει. ἦλθομεν γὰρ εἰς τὴν βασιλεύουσαν
πόλιν τρεῖς με τῶν Αἰγυπτίων προλαβόντων ἡμέρας· ὅσους δὲ λοιπὸν εὐθὺς καὶ παρ' αὐτὴν
ὑπέστην κινδύνους τὴν εἴσοδον, οὐδὲ λόγωι ῥάιδιον ἐξειπεῖν, μή τι γε δι' ἐπιστολῆς πα-
2 ραστῆσαι. προεισελθόντες γὰρ οἱ βέλτιστοι καὶ πᾶσι προσφόρως καὶ καταλλήλως χρησά-
μενοι (ἀρκεῖ γὰρ τοσοῦτον εἰπεῖν), πάντων ὡς εἰπεῖν τὰς ἀκοὰς προκατέλαβον, τοὺς μὲν
ταῖς ψευδολογίαις ὡς ἔτυχον δελεάζοντες, τοὺς δὲ καθ' ἡμῶν ταῖς συκοφαντίαις προσεθί-
ζοντες, ἅπαντας δὲ κοινῆι καὶ κατ' ἰδίαν συμπείθοντες, ὥστε καὶ τοὺς μεγάλους ἄρχοντας
καὶ τοὺς ἐν ἀξιώμασι τελοῦντας καὶ τοὺς ἐν στρατείαις διαφόροις πεισθῆναι ὅτιπερ καὶ
ἐξετάσεως ἀκολούθου γεγενημένης καὶ κρίσεως παρακολουθησάσης καὶ πάντων ὁμοῦ τῶν
θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐξενεγκόντων ψῆφον κατὰ τοῦ παρ' αὐτῶν
3 ἐρήμην κατακριθέντος ἡ θαυμαστὴ γέγονεν ἐκείνη καθαίρεσις. τὸν μέντοι μεγαλοπρε-
πέστατον καὶ φιλόχριστον κουβικουλάριον Σχολαστίκιον ἔπεισαν ὡμολογημένως ὡς οὐδὲ
ἀκοῦσαι ὅλως ἠνέσχετο ἐν Ἐφέσωι τῆς θεοτόκου φωνῆς. ὅμως διὰ τὴν τῆς ἀληθείας
ἀκαταγώνιστον δύναμιν καὶ τὰς ὑμετέρας εὐχὰς ἐξίσχυσα διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ τοὺς ἐκ
προοιμίων κινδύνους, ὡς ἔφην, διαφυγὼν συντυχεῖν τε τοῖς μεγαλοπρεπεστάτοις ἄρχουσι
καὶ πᾶσαν αὐτοῖς, ὡς ἐνεχώρει, τὴν τοῦ πράγματος ἀλήθειαν ἐξηγήσασθαι· οἳ τὰ παρ' ἡμῶν
διδαχθέντες καὶ εἰς αὐτὰς ἐνεγκεῖν ἠναγκάσθησαν τῶν κρατούντων τὰς ἀκοὰς ὅσαπερ εἴς
τε τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν, καὶ εἰς ὑμᾶς δὲ αὐτοὺς οἱ περὶ τὸν Αἰγύπτιον τυραννικῶς
ἐπλημμέλησαν. καὶ τέλος, ἵνα μὴ μηκύνω τὸν λόγον, πολλῶν ἐν τῶι μέσωι γενομένων
τε καὶ λεχθέντων παρά τε τῶν τὰ ἡμέτερα παρά τε τῶν τὰ Κυρίλλου φρονούντων, ἔδοξεν
ἐμοῦ τε καὶ τῶν Αἰγυπτίων ἑαυτοῖς τε καὶ τῆι ὑποθέσει συνισταμένων αὐτῆι τὸν εὐσεβέστατον
ἀκροάσασθαι βασιλέα, παρόντων αὐτῶι καὶ τῶν μεγάλων ἀρχόντων, καίτοι γε ἐμοῦ διαμαρ-
τυρομένου πολλάκις ὡς οὔτε τούτου χάριν ἀφῖγμαι οὔτε τοιαύτας παρὰ τῶν θεοφιλεστά-
των ἐπισκόπων ἔλαβον ἐντολάς, μόνον δὲ γραμμάτων ἦλθον διάκονος. ἀλλ' ἐγὼ μὲν
ὑπὲρ τούτων μικροῦ δεῖν καὶ διεσπάσθην τῶν λόγων, τὸ δόξαν δὲ δίχα πάσης ἐξεβιβάσθη
4 μελλήσεως. τῆς τοίνυν θείας ἡμῖν καὶ τότε παραστάσης ῥοπῆς καὶ τὴν τοῦ κρατοῦντος

VS, D [= mn], AΛ

1 προετάξαμεν VAΛ προεγράψαμεν SD 3 μὲν γὰρ A εἰσαγαγεῖν D
VS, D [= mn], A [in marginibus nonnulla abscissa], Λ
ρλθ' D 6 ἐν D 9 ἐνεγένετο VA ἐξεγένετο SD 11 Χριστοῦ] θῦ D γνωρίση D
13 κινδύνους τὴν εἴσοδον [ὁδὸν SD] SDA τὴν εἴσοδον κινδύνους V μήτοιγε D ἐπιστολῶν D
16/17 προσεθίζοντεσ DΛ προεθίζοντεσ VS, deficit A, conicio προερεθίζοντες 18 ἀξιώματι V
στρατείασ A 22 σχολαστικὸν A 23 ἐν Ἐφέσωι om. V 27 διδαχθέντεσ V διδαχθέντα SD
deficit A τὰσ τῶν κρατούντων SD 28 ὑμᾶσ VSΛ ἡμᾶσ D deficit A δὲ om. D
29 ἐπλημμελήθησαν S μὴ om. S 30 λεχθέντων AΛ δεχθέντων VSD ἡμέτερα VΛ ὑμέ-
τερα SDA 34 μόνων Λ 35 τούτων VD τούτου S τοῦ A 36 μελήσεωσ VSDA παρα-
στάσησ ῥοπῆσ VAΛ παραστάσεωσ ὀρθῆσ SD κρείττονοσ A

Prou. 21, 1 πρὸς τὸ ἀληθὲς ἰθυνάσης καρδίαν καὶ διὰ τῶν πραγμάτων δειξάσης ὅτιπερ ἀληθῶς καρδία βασιλέως ἐν χειρὶ θεοῦ, κατεγνώσθησαν μὲν οἱ δι' ἐναντίας (δεῖ γὰρ ἐπ' αὐτὸ
M IIII 13: 3 συντόμως τὸ πέρας ἐλθεῖν), ὡς κατ' οὐδένα τρόπον συστῆναι ἢ τοῖς τῆς καθαιρέσεως ὑπομνήμασιν ἢ οἷς ἐνταῦθα κατὰ ψευδολογίαν εἰρήκασι, δυνηθέντες, ἀλλὰ καὶ προφανῶς διὰ
L III 720 πάντων ἀποδειχθέντες ὡς οὔτε τὸ συνέδριον ἀκολούθως ὁ Αἰγύπτιος συνεκάλεσεν οὔτε κρίνειν, ὡς εἷς ὢν τῶν κρινομένων, ἠδύνατο οὔτε ὅλως παρὰ γνώμην τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος Κανδιδιανοῦ τῆς ὑποθέσεως ἅψασθαι. καὶ γὰρ καὶ αἱ παραγγελίαι πᾶσαι τοῦ αὐτοῦ
ep. 31 μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος Κανδιδιανοῦ καὶ ἡ γραφεῖσα δι' αὐτοῦ πρὸς τὴν σύνοδον σάκρα καὶ ἕτερα τοιαῦτα ὡς ἅπαξ ἐν διαγνώσει κελεύσαντος ἀνεγνώσθησαν τοῦ βασιλέως, καὶ οὐκ ἔστι τι ὅπερ διὰ τὰς ὑμετέρας εὐχὰς παρελείφθη τῶν τὰ παρανόμως αὐτόθι τολμηθέντα δεικνύντων, ὥστε λοιπὸν σύμφωνον μὲν τοὺς τῆς ἀληθείας ἐχθροὺς τὴν παρὰ πάντων κατάγνωσιν ἀπενέγκασθαι, δεχθῆναι δὲ καὶ κυρωθῆναι τῆς ὑμετέρας θεοσεβείας τὴν κρίσιν καὶ τὴν τῶν περὶ τὸν Αἰγύπτιον καθαίρεσιν ἀποσταλῆναι παραχρῆμα παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως ἐν τῇ ἁγίαι τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαι, ὡσανεὶ τυραννικῶς ἅπαντα καὶ ἀθέσμως τῶν περὶ Κύριλλον πεπραχότων καὶ ἑτέρας προσοφειλόντων ἐφ' οἷς ἔπταισαν τι-
5 μωρίας. ἐπὶ τούτοις μὲν οὖν τὰ τοῦ πράγματος ἐτελεύτησε καὶ τοῦτο γεγένηται τῆς ἀκροάσεως πέρας. ἐλθόντος δὲ Ἰωάννου τοῦ ἰατροῦ καὶ συγκέλλου Κυρίλλου καὶ ἐλθόντος ὡς ἴστε, ἑτέρους ὥσπερ γεγενημένους ὁρῶμεν τῶν ἀρχόντων τοὺς πλείους καὶ οὐδὲ ἀκοῦσαι γοῦν παρ' ἡμῶν τῶν ἐπ' αὐτῶν ἢ καὶ παρ' αὐτῶν κριθέντων ἀνεχομένους. οἳ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐπὶ τοῦ παρόντος φασὶν ὡς χρὴ τὰ ἐξ ἑκατέρου μέρους πραχθέντα κρατεῖν καὶ τὰς καθαιρέσεις οὐ τῶν δύο μόνων, ὡς ἔδοξεν, ἀλλὰ τῶν τριῶν κυρωθῆναι προσώπων· οἳ δὲ ὅτι τὰς μὲν καθαιρέσεις λυθῆναι πάντων ἐπίσης προσήκει, φανεροὺς δὲ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων ἐνταῦθα μετασταλῆναι, ὥστε μετὰ πάσης ἀληθείας ἐξετασθῆναι τούς τε περὶ τῆς πίστεως λόγους καὶ τὰ παρανόμως ἐν Ἐφέσωι γεγενημένα. εἰσὶ δέ τινες οἳ καὶ πάντα ποιοῦσι καὶ παντοδαπὴν σπουδὴν συνεισφέρουσιν ἐφ' ᾧι τε ἐπιτραπῆναι παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως μετὰ φανερῶν τύπων τὴν Ἐφεσίων καταλαβεῖν καὶ ὡς ἐὰν συνίδωσιν ἢ καὶ δυνηθῶσι, φησίν, ἅπαν διαθεῖναι τὸ πρᾶγμα, ὅπερ οἱ ἀγαπῶντες ὑμᾶς εἰς ἔργον ἀπεύχονται προελθεῖν, ἀκριβῶς εἰδότες τῶν σπουδαζόντων τὴν πρόθεσιν καὶ ὅθεν πρὸς
6 ταύτην ὡδηγήθησαν τὴν βουλήν. ἀλλὰ ταῦτα μέν, ὡς τῶι κυρίωι φίλον, προίτω· ἐμοῦ δέ, παρακαλῶ, τοιούτους ὑπομεμενηκότος κινδύνους καὶ οὐδὲ νῦν ἀκινδύνως διάγοντος διὰ τὸ τῶν ἐπιβουλεύοντων ὁσημέραι πλῆθος ἐκτενῶς ὑπερεύχεσθαι καταξιούτω ἡ ὑμετέρα ὁσιότης· μάρτυς γὰρ ὁ θεὸς ὅτι ἐν τῶι καλεῖσθαι πρὸς τὴν ἐπὶ τοῦ βασιλέως διάγνωσιν οὐδὲν ἕτερον ἤλπισα ἢ τῶι τῆς θαλάσσης παραπέμπεσθαι ῥεύματι. ὁ δὲ κύριος κατὰ τὸ
2 Tim. 4, 17 γεγραμμένον παρέστη μοι καὶ ἐρρύσθην ἐκ στόματος λέοντος, μᾶλλον δὲ σκύμνων μυρίων.

VS, D [= mn], A [in margine nonnulla abscissa, desinit in 19 γοῦν παρ' propter foliorum defectum], Λ

1 ἰθυνούσησ A 5 ἀποδειχθέντεσ V ἀποδειχθέντοσ SDA οὔτε VSA ὅτε D ἐκάλεσεν V 6 ὢν om. V δύναιτο S 8 κανδιδιανοῦ SDΛ om. V deficit A 15 ἐφ' οἷς om. SD deficit A 15/16 τι τιμωρίασ SD 16 μὲν om. D 18 τοὺσ ἄρχοντασ SD 21 μόνον D 22 πάντωσ D 27 οἱ om. S ἡμᾶσ D 28 πρὸσ V εἰσ SD 30 οὐδὲν S διαγαγόντοσ S 31 ἐκτενῶσ VΛ εὐσεβῶσ SD 33 θαλάττησ SD

INDICES

I

IN HAC VOLVMINIS I PARTE V CONTINENTUR

Expositio concilii CCCXVIII patrum contra Paulum Samosatenum [Lietzmann, Apollinaris p. 293] . . . . . 142 p. 6. 7
Gesta Ephesi ab Orientalibus . . . . . 151 p. 119—124

Basilii diaconi preces . . . . . 143 p. 7—10

Cyrilli oratio ad augustas de fide . . . . . 149 p. 26—61
Cyrilli oratio ad dominas . . . . . 150 p. 62—118
Cyrilli solutio duodecim capitulorum . . . . . 148 p. 15—25
Cyrilli de incarnatione dei uerbi filii patris et disquisitio de eodem . . . . 140. 141 p. 3—6
Cyrilli ep. ad Caelestinum [ep. 11] . . . . . 144 p. 10—12
Cyrilli et synodi ep. ad monachos Constantinopolitanos [ep. 19] . . . . . 145 p. 12. 13

Nestorii et episcoporum qui cum eo, relatio ad imperatorem . . . . . 146 p. 13—15

Orientalium epistula ad excommunicatos . . . . . 152 p. 124
Orientalium relatio ad imperatores . . . . . 153 p. 124. 125
Iohannis Antiocheni et eorum qui cum eo, relatio ad imperatores per Palladiannm 154 p. 125—127
eorundem epistula ad clerum Constantinopolis . . . . . 155 p. 127
eorundem epistula ad senatum Constantinopolis . . . . . 156 p. 127. 128
eorundem epistula ad populum Constantinopolitanum . . . . . 157 p. 128. 129
Orientalis concilii relatio ad imperatorem perlata per Irenaeum . . . . . 158 p. 129—131
eorundem relatio ad imperatorem item perlata per Irenaeum . . . . . 159 p. 131
eorundem relatio ad augustas . . . . . 160 p. 131. 132
eorundem epistula ad praefectum et magistrum a pari . . . . . 161 p. 132. 133
eorundem epistula ad praepositum et Scholasticium a pari . . . . . 162 p. 133
Orientalium relatio ad imperatorem Irenaeo directa . . . . . 163 p. 133—135
Irenaei epistula ad Orientales . . . . . 164 p. 135. 136

II

ADFERVNTVR

Gen. 8, 21 . . . . . 44, 27
12, 3 . . . . . 113, 38
31, 40. 39 . . . . . 128, 29
49, 10 . . . . . 38, 25
Exod. 20, 3 . . . . . 72, 12
Num. 21, 8 . . . . . 110, 15
Deut. 5, 32 . . . . . 126, 17
6, 4 . . . . . 64, 26. 72, 11
6, 5 . . . . . 73, 13

Ps. 2, 7 . . . . . 41, 11
2, 8 . . . . . 107, 18
4, 7 . . . . . 128, 33
8, 2. 3 . . . . . 89, 14
21, 1 . . . . . 136, 1
23, 10 . . . . . 34, 21
31, 9 . . . . . 26, 14
32, 6 . . . . . 34, 21
32, 15 . . . . . 90, 8

Ps. 44, 8 . . . . . 22, 9
55, 10 . . . . . 5, 32
67, 12 . . . . . 27, 39
74, 6 . . . . . 39, 15
74, 8 . . . . . 71, 30. 73, 27
76, 7 . . . . . 37, 25
81, 6 . . . . . 30, 15
81, 7 . . . . . 30, 18
88, 10. 12 . . . . . 93, 39
cf. 94, 1 . . . . . 80, 12
102, 20 . . . . . 88, 22
102, 24 . . . . . 47, 2
109, 3 . . . . . 117, 1
117, 20 . . . . . 16, 14
117, 27 . . . . . 84, 14
118, 91 . . . . . 88, 4
146, 8 . . . . . 66, 29
Prov. 8, 9 . . . . . 15, 19
8, 30. 31 . . . . . 52, 28
9, 9 . . . . . 61, 26. 68, 29
13, 3 . . . . . 11, 7
Sap. Sal. 1, 7 . . . . . 32, 16
1, 13. 14 . . . . . 42, 26
2, 24 . . . . . 42, 29
Ies. 6, 3 . . . . . 30, 8. 109, 26
12, 3 . . . . . 26, 18
26, 19 . . . . . 93, 29
35, 3 . . . . . 93, 24
35, 5. 6 . . . . . 93, 27
40, 9. 10 . . . . . 93, 25
40, 9 . . . . . 26, 5
40, 13 . . . . . 34, 7
40, 15. 18 . . . . . 34, 23
45, 3 . . . . . 3, 7
48, 11 . . . . . 61, 7
49, 6 . . . . . 61, 4
59, 5. 6 . . . . . 132, 11
59, 5 . . . . . 127, 18
61, 1 . . . . . 93, 31
62, 10 . . . . . 16, 10
63, 9 . . . . . 90, 13
66, 1 . . . . . 52, 21
Ier. 17, 10 . . . . . 90, 10
38, 33 . . . . . 77, 26
39, 27 . . . . . 90, 8
Bar. 3, 38 . . . . . 4, 14
Os. 13, 14 . . . . . 64, 8
Ioel 2, 28 . . . . . 27, 33. 55, 12
Amos 3, 12. 13 . . . . . 16, 9
Micha 5, 2 . . . . . 86, 18
Habac. 2, 4 . . . . . 79, 15
cf. Habac. 3, 18 . . . . . 80, 12
Zach. 12, 1 . . . . . 37, 22
Mal. 3, 6 . . . . . 66, 4
Mt. 1, 20. 21 . . . . . 86, 6
1, 21 . . . . 22, 7. 39, 34. 84, 2. 111, 5
2, 1 . . . . . 86, 16
Mt. 3, 3 . . . . . 92, 8
3, 11. 12 . . . . . 86, 25
3, 17 . . . . . 98, 1. 108, 34
4, 10 . . . . . 49, 33
4, 38. 39 . . . . . 4, 1
8, 2. 3 . . . . . 86, 34
8, 14 . . . . . 87, 2
8, 26 . . . . . 87, 3
8, 27 . . . . . 87, 5
8, 31. 32 . . . . . 87, 8
9, 25 . . . . . 98, 8
9, 37. 10, 1 . . . . . 87, 19
10, 1 . . . . . 77, 3
10, 23 . . . . . 48, 32
10, 24. 25 . . . . . 42, 10
10, 28 . . . . . 42, 5. 49, 20
10, 29. 30 . . . . . 87, 11
10, 32. 33 . . . . . 87, 31
11, 27 . . . . . 108, 30
11, 28. 29 . . . . . 87, 41
11, 28 . . . . . 53, 34
11, 29 . . . . . 84, 29
12, 5. 6 . . . . . 88, 5
12, 27 . . . . . 88, 13
13, 40—42 . . . . . 88, 18
14, 25 . . . . . 4, 2
15, 14 . . . . . 15, 28
16, 13. 16. 17 . . . . . 88, 26
16, 13 . . . . . 61, 18
16, 16 . . . . . 7, 16
16, 17 . . . . . 5, 15
16, 18 . . . . . 10, 8
16, 27 . . . . . 61, 16. 88, 35
17, 24—26 . . . . . 88, 38
20, 28 . . . . . 39, 37
21, 9 . . . . . 89, 10
21, 16 . . . . . 89, 12
22, 32 . . . . . 94, 18
23, 10 . . . . . 68, 21
24, 36 . . . . . 34, 3
25, 25 . . . . . 9, 31
25, 31 . . . . . 73, 26. 89, 22
25, 34 . . . . . 75, 30
26, 37. 38 . . . . . 58, 17
26, 41 . . . . . 50, 29
26, 63 64 . . . . . 89, 28
27, 46 . . . . . 34, 18
27, 50—52 . . . . . 89, 36
28, 19 . . . . . 43, 35. 56, 23
Lc. 1, 2 . . . . . 118, 36
1, 14—16 . . . . . 92, 2
1, 31 . . . . . 22, 6
1, 32. 33 . . . . . 92, 16
1, 34. 35 . . . . . 65, 32. 92, 23
1, 41—43 . . . . . 92, 31
1, 76. 77 . . . . . 92, 9
2, 6. 7 . . . . . 111, 13

Lc. 2, 14 . . . . . 44, 6
2, 21 . . . . . III, 5
2, 29—32 . . . . . 92, 40
2, 29—31 . . . . . 112, 33
2, 34 . . . . . 112, 36
2, 40 . . . . . 33, 12. 28
2, 48. 49 . . . . . III, 22
2, 52 . . . . . 33, 13
3, 6 . . . . . 20, 25
3, 38 . . . . . 76, 19
4, 1. 2 . . . . . 45, 20
4, 19 . . . . . 32, 7 59, 23
5, 12 13 . . . . . III, 30
5, 22—24 . . . . . 93, 7
7, 14 . . . . . 49, 24. 98, 28
7, 21—23 . . . . . 93, 16
8, 24 . . . . . 93, 36
8, 38. 39 . . . . . 94, 5
8, 52 . . . . . 94, 16
18, 8 . . . . . 60, 17. 118, 30
20, 41—44 . . . . . III, 37
22, 27 . . . . . 94, 23
22, 66—69 . . . . . 94, 30
23, 46 . . . . . 58, 18
Ioh. 1, 1 . . . . . 36, 27. 109, 32
1, 3 . . . . . 41, 25
1. 9—11 . . . . . 109, 1
1, 12 . . . . . 117, 7. 15
1, 14 5. 5. 20, 21. 21, 18. 37, 14 64, 3. 66, 27, 81, 36. 109, 10. 118, 36
1, 15 16 . . . . . 109, 18
1, 16 . . . . . 22, 12
1, 18 . . . . . 4, 17. 5, 34
1, 19. 23 . . . . . 92, 7
1, 30 . . . . . 109, 30
1, 32—34 . . . . . 44, 10. 109, 34
1, 33 . . . . . 44, 31
1, 34 . . . . . 45, 3. 110, 2
2, 11 . . . . . 117, 23
2, 19 . . . . . 55, 35
2, 23 . . . . . 117, 31
2, 24. 25 . . . . . 90, 5
3, 12. 13 . . . . . 110, 5
3, 13 . . . . . 61, 13
3, 14. 15 . . . . . 110, 12
3, 14 . . . . . 61, 15
3, 16 . . . . . 5, 13. 118, 10
3, 17. 18 . . . . . 117, 34
3, 31 . . . . . 83, 28
3, 34 . . . . . 22, 11
3, 35 . . . . . 53, 22
4, 6 . . . . . 4, 2 33, 28
4, 22 . . . . . 31, 29. 90, 11
4, 50 . . . . . 118, 3
4, 53 . . . . . 118, 1
5, 18 . . . . . 32, 20
5, 21 . . . . . 55, 28
Ioh. 5, 22 23 . . . . . 60, 34
5, 24 . . . . . 118, 8
5, 26. 27 . . . . . 59, 31. 61, 1
5, 27 . . . . . 60, 11
5, 28 . . . . . 49, 22
6, 27 . . . . . 98, 16
6, 29 . . . . . 118, 16
6, 38. 39 . . . . . 40, 20
6, 47 . . . . . 96, 23
6, 57 . . . . . 25, 8. 59, 11
6, 63 . . . . . 25, 6
7, 33 . . . . . 32, 4
7, 37 . . . . . 3, 13
8, 15 16 . . . . . 40, 34
8, 28 . . . . . 32, 18. 27
8, 40 . . . . . 61, 12
10, 18 . . . . . 5, 24
10, 24 25 . . . . . 32, 37
10, 33 . . . 16, 6 32, 22. 60, 27 118, 33
10, 35. 36 . . . . . 21, 9
11, 25 . . . . . 54. 19. 58, 10. 95, 38
11, 34 . . . . . 34, 14
11, 41 . . . . . 49, 2
11, 43 . . . . . 49, 23
12, 13 . . . . . 110, 24
12, 16 . . . . . 102, 13
12, 23. 24 . . . . . 102, 15
12, 27. 28 . . . . . 58, 15
12, 44. 45 . . . . . 54, 1 118, 16
12, 49 . . . . . 118, 23
14, 1 . . . . . 54, 3. 96, 25. 118, 27
14, 6 . . . . . 51, 13
14, 10 . . . . . 55, 30
14, 12. 13 . . . . . 90, 18
14, 13 . . . . . 90, 29
14, 27 . . . . . 74, 13
15, 16 . . . . . 90, 26
15, 20 . . . . . 42, 13
16, 14 . . . . . 97, 40
16, 23 24 . . . . . 90, 37
16, 26. 27 . . . . . 90, 40
17, 1 2 . . . . . 54, 5
17, 3 . . . . . 91, 4
17, 19 . . . . . 110, 32
17, 21—23 . . . . . 91, 9
18, 5. 6 . . . . . 34, 26
19, 34 . . . . . 4, 15
20, 19 . . . . . 91, 22
20, 22. 23 . . . . . 91, 34
20, 30. 31 . . . . . III, 1
Act 2, 24 . . . . . 57, 10. 66, 9
2, 33—35 . . . . . 54, 27
3, 6 . . . . . 88, 15
7, 55—57 . . . . . 9, 35
16, 7 . . . . . 57, 17
17, 28 . . . . . 59, 18
Rom 1, 1—4 . . . . . 70, 33

Rom 1, 4 . . . . . 18, 13
1, 5. 6 . . . . . 112, 8
1, 9 . . . . . 112, 17
1, 21 22 . . . . . 71, 8
1, 25 . . . . . 60, 24
1, 28 . . . . . 71, 19
2, 5 6 . . . . . 71, 24
3, 20—22 . . . . . 71, 34
3, 23 24 . . . . . 72, 3
3, 25 26 . . . . . 98, 34 99, 33
3, 25 . . . . . 54, 7
3, 31 . . . . . 72, 9
4, 3 . . . . . 113, 37 115, 10
4, 13 . . . . . 113, 40
4, 17 . . . . . 56, 5 72, 18
4, 23—25 . . . . . 55, 20
4, 25 . . . . . 56, 9
5, 1 2 . . . . . 112, 24
5, 8 9 . . . . . 99, 27
5, 10 . . . . . 99, 30
5, 18. 19 . . . . . 37, 31
5, 19 . . . . . 45, 28
6, 3 4 . . . . . 22, 28 56, 18 100, 1
6, 5 . . . . . 100, 11
6, 13 . . . . . 57, 2
7, 4 . . . . . 72, 24
7, 25—8, 4 . . . . . 102, 27
8, 7 . . . . . 38, 6
8, 8—10 . . . . . 72, 32
8, 9 . . . . . 44, 35 57, 15 78, 38
8, 11 . . . . . 57, 5
8, 14 15 . . . . . 73, 3
8, 20 . . . . . 29, 25
8, 29 . . . . . 23, 10. 111, 20
8, 31 32 . . . . . 103, 10
8, 32 . . . . . 66, 2
8, 33 34 . . . . . 103, 18
8, 35 . . . . . 48, 33 73, 11
8, 38 39 . . . . . 73, 18
9, 33 . . . . . 112, 31
10, 3 4 . . . . . 113, 3
10, 6—11 . . . . . 113, 9
10, 6—10 . . . . . 103, 25
10, 8—10 . . . . . 116, 5
10, 8 9 . . . . . 38, 34
14, 7—9 . . . . . 103, 39
14, 9 . . . . . 94, 18
14, 10 . . . . . 73, 25
15, 8 9 . . . . . 38, 21
15, 8 . . . . . 113, 35
15, 15 16 . . . . . 73, 29
15, 17—19 . . . . . 73, 39
16, 16 . . . . . 13, 21 74, 8 18
16, 20 . . . . . 74, 11
16, 25—27 . . . . . 113, 23
1 Cor 1, 1 2 . . . . . 74, 16
1, 9 . . . . . 40, 13 41, 32
1 Cor 1, 12. 13 . . . . . 74, 20
1, 13 . . . . . 70, 9
1, 22 23 . . . . . 74, 26
1, 24 . . . . . 34, 10
1, 30 31 . . . . . 99, 10
2, 1 2 . . . . . 74, 34
2, 6—8 . . . . . 75, 3
2, 8 . . . . . 81, 38
2, 10 . . . . . 34, 11
3, 10 11 . . . . . 75, 14
3, 16 17 . . . . . 75, 21
3, 16 . . . . . 21, 7
4, 5 . . . . . 75, 25
4, 7 . . . . . 104, 35
6, 11 . . . . . 114, 10
6, 19 20 . . . . . 75, 34
6, 20 . . . . . 85, 18
8, 4—6 . . . . . 76, 1
8, 5, 6 . . . . . 65, 1
8, 6 . . . . . 27, 5. 37, 4. 77, 9 90, 33
9, 17 . . . . . 12, 4
9, 20 21 . . . . . 76, 11
10, 4 . . . . . 104, 12
10, 15—17 . . . . . 95, 3
10, 32 . . . . . 76, 14
11, 1 . . . . . 48, 9
11, 3 . . . . . 28, 10 76, 16
12, 3—6 . . . . . 76, 27
12, 18 . . . . . 76, 39
12, 26 . . . . . 127, 32
15, 3 . . . . . 66, 7
15, 20 . . . . . 25, 22 58, 14
15, 21 22 . . . . . 100, 13
15, 21 . . . . . 30, 30
15, 22 . . . . . 30, 28
15, 45 . . . . . 95, 13
15, 47—50 . . . . . 95, 14
15, 47. 49 . . . . . 28, 11
15, 47 . . . . . 100, 15
15, 52 53 . . . . . 95, 20
15, 54 55 . . . . . 66, 6
15, 55 . . . . . 64, 8
15, 58 . . . . . 62, 9
16, 21 22 . . . . . 77, 5
2 Cor 1, 9 . . . . . 95, 35
2, 14 15 . . . . . 77, 14
2, 15 . . . . . 26, 30 46, 35
3, 2 3 . . . . . 77, 22
3, 14—17 . . . . . 77, 32
3, 17 . . . . . 77, 7
4, 3 4 . . . . . 78, 3
4, 4 . . . . . 15, 24
5, 9 10 . . . . . 78, 14
5, 10 . . . . . 71, 26
5, 14 15 . . . . . 78, 21
5, 16 . . . . . 91, 28 104, 20
5, 17 . . . . . 42, 34

2 Cor. 5, 19 . . . . . 53, 26
5, 20 . . . . . 78, 28
6, 4 . . . . . 78, 33
6, 16 . . . . . 21, 6. 78, 35
8, 9 . 28, 24. 53, 18. 104, 31. 109, 40
10, 4. 5 . . . . . 39, 4
10, 5 . . . . . 27, 18. 54, 24. 78, 40
11, 4 . . . . . 114, 15
11, 32. 33 . . . . . 48, 35
13, 3. 4 . . . . . 57, 24
13, 3 . . . . . 70, 10
13, 4 . . . . . 50, 22
Gal. 1, 1 . . . . . 53, 5. 105, 2
1, 6—8 . . . . . 114, 26
1, 9 . . . . . 66, 18
1, 15—17 . . . . . 114, 36
2, 16 . . . . . 115, 6. 117, 9
2, 19. 20 . . . . . 79, 11
3, 5 . . . . . 79, 24
3, 10 . . . . . 4, 28
3, 13. 14 . . . . . 100, 21
3, 15 . . . . . 29, 4
3, 23—27 . . . . . 79, 32
3, 27 . . . . . 128, 32
4, 3—5 . . . . . 105, 14
4, 4 . . . . . 27, 9. 38, 10
4, 6 . . . . . 44, 20. 73, 5. 105, 26
4, 7 . . . . . 41, 33
4, 8. 9 . . . . . 80, 5
4, 9 . . . . . 71, 12. 104, 3
6, 14 . . . . . 80, 10
Eph. 1, 13. 14 . . . . . 115, 14
1, 19—21 . . . . . 80, 19
1, 21 . . . . . 47, 13
2, 3 . . . . . 19, 3
2, 6 . . . . . 28, 33
2, 11. 12 . . . . . 80, 30
2, 13—15 . . . . . 100, 35
3, 1—4 . . . . . 115, 26
3, 8. 9 . . . . . 115, 38
3, 14—17 . . . . . 80, 37
4, 5—10 . . . . . 105, 31
4, 5 . . . . . 64, 19
4, 13 . . . . . 70, 16
5, 2 . . . . . 24, 3. 50, 17. 64, 17
5, 25. 26 . . . . . 116, 1
Phil. 1, 18 . . . . . 116, 12
1, 27—29 . . . . . 116, 16
2, 4—11 . . . . . 106, 11
2, 5—11 . . . . . 35, 9
2, 6—8 . . . . . 27, 21. 39, 19
2, 6 . . . . . 19, 22
2, 7. 8 . . . . . 79, 2
2, 7. 9 . . . . . 54, 33
2, 7 . . . . . 31, 3. 66, 26
2, 8 . . . . . 49, 11. 102, 20
2, 9 . . . . . 49, 12
Phil. 2, 10. 11 . . . . . 10, 4. 21, 23. 63, 39
3, 7. 8 . . . . . 81, 9
4, 4. 5 . . . . . 62, 28
Col. 1, 12—20 . . . . . 36, 12. 106, 32
1, 18 . . . . . 41, 4. 58, 14
1, 24—28 . . . . . 81, 20
2, 6. 7 . . . . . 81, 34
4, 2—4 . . . . . 82, 1
1 Tim. 1, 1 . . . . . 83, 36
1, 7 . . . . . 16, 2
1, 15. 16 . . . . . 116, 24
1, 17 . . . . . 10, 2
2, 5. 6 . . . . . 101, 23
3, 15 . . . . . 74, 9
3, 16 . . 17, 30. 43, 19. 55, 2. 116, 33
4, 10 . . . . . 84, 4
6, 20 . . . . . 7, 12
2 Tim. 4, 5 . . . . . 10, 19
4, 17 . . . . . 136, 33
Tit. 2, 11—14 . . . . . 84, 7
3, 8 . . . . . 117, 4
Hebr. 1, 1. 2 . . . . . 107, 13
1, 3—5 . . . . . 29, 19
1, 3. 4 . . . . . 107, 22
1, 3 . . . . . 17, 18. 63, 12
1, 6 . . 23, 7. 29, 17. 63, 40. 82, 11
1, 7—9 . . . . . 82, 18
1, 14 . . . . . 29, 29
2, 4 . . . . . 38, 27
2, 7. 9 . . . . . 53, 11
2, 9 . . . . . 29, 14. 34, 8. 57, 9
2, 10—12 . . . . . 41, 15
2, 11. 12 . . . . . 43, 3. 107, 34
2, 14. 16. 17 . . . . . 109, 12
2, 14. 15 . . . . 30, 10. 42, 15. 58, 4
2, 14 . . 17, 9. 20, 18. 23. 35. 2. 41, 8. 73, 10. 96, 2. 111, 10. 19
2, 16. 14 . . . . . 32, 25. 63, 21
2, 16. 17 . . . . . 34, 35
2, 16 . . . . . 17, 8. 90, 16
2, 18 . . . . . 31, 21
3, 1—6 . . . . . 39, 26
3, 1 . . . . . 18, 13. 24, 2
3, 12 . . . . . 82, 32
4, 14. 15 . . . . . 46, 23
4, 15 . . . . 5, 2. 6, 2. 7, 34. 46, 37
5, 4. 5 . . . . . 47, 17
5, 6 . . . . . 47, 30
5, 7—10 . . . . . 48, 3
7, 4 . . . . . 69, 39
7, 16 . . . . . 47, 32
7, 19 . . . . . 50, 19
7, 23—25 . . . . . 31, 14
7, 27. 28 . . . . . 50, 12. 22
8, 1. 2 . . . . . 51, 5. 108, 4
8, 1 . . . . . 52, 1
8, 5 . . . . . 88, 9

Hebr. 9, 7 . . . . . 50, 33
9, 11. 12 . . . . . 51, 29
9, 12 . . . . . 52, 2
9, 13. 14 . . . . . 82, 36
9, 24 . . . . . 32, 9. 47, 10. 52, 19
10, 5—7 . . . . . 101, 9
10, 11 . . . . . 51, 22
10, 14 . . . . . 24, 13. 31, 24. 50, 14
10, 23 . . . . . 116, 4
10, 28. 29 . . . . . 83, 10
10, 28 . . . . . 31, 9
12, 1. 2 . . . . . 108, 17
12, 2 . . . . . 42, 3. 102, 20
12, 25. 26 . . . . . 83, 20
13, 8 . . . . . 83, 30
13, 12 . . . . . 101, 18
1 Petr. 1, 1. 2 . . . . . 84, 32
1, 3. 4 . . . . . 85, 4
1, 10. 11 . . . . . 85, 10
1, 18. 19 . . . . . 85, 18. 99, 19
1, 21 . . . . . 96, 22
2, 20. 21 . . . . . 48, 10
2, 21 . . . . . 50, 10
2, 22 . . . . . 38, 19. 72, 6
3, 18—20 . . . . . 101, 32
4, 1 . . . 25, 25. 66, 1. 68, 8. 102, 6
4, 19 . . . . . 59, 9
2 Petr. 2, 1 . . . . . 64, 34. 85, 16
1 Ioh. 1, 1. 2 . . . . . 96, 11
2, 1 . . . . . 54, 7
3, 23 . . . . . 96, 27
4, 2. 3 . . . . . 96, 31
4, 13 . . . . . 81, 6
4, 14. 15 . . . . . 97, 7
5, 1 . . . . . 97, 17
5, 5—8 . . . . . 97, 22
5, 9. 10 . . . . . 97, 33
5, 20 . . . . . 85, 23
Iacob. 1, 16. 17 . . . . . 84, 22
1, 17 . . . . . 17, 13. 99, 13
4, 7 . . . . . 84, 27
4, 12 . . . . . 61, 4. 78, 19. 89, 25
5, 20 . . . . . 69, 9
Iuda 3 4 . . . . . 85, 30
Iuda 19 . . . . . 49, 29

symbolum Nicaenum 63, 9. 135, 1

V 1 . . . . . 11, 18
V 2. 4 . . . . . 12, 22
V 2 . . . . . 10, 37
V 4 . . . . . 11, 26
V 6. 10 . . . . . 13, 8
V 6 . 16, 18. 121, 29. 125, 35. 129, 20. 130, 2. 134, 2
V 25. 31. 83 . . . . . 133, 17
V 25. 31 . . . . . 120, 4. 128, 18. 129, 33
V 25 . . . . . 14, 24. 126, 25
V 31 . 14, 13. 119, 8. 15. 128, 4. 132, 9. 25. 136, 8
V 83 . . . . . 131, 10. 17. 133, 23. 134, 35
V 87—90 . . . . . 134, 3
V150 . . . . . 28, 1
V153. 156 . . . . . 127, 26
V154 . . . . . 131, 15. 133, 22
V158 . . . . . 133, 29
Coll. C 82 . . . . . 119, 36

Cyrilli epistula ad Iohannem Antiochenum duobus diebus ante primam sessionem scripta 125, 5. 132, 2

'Αθανάσιος ἐν τῶι περὶ σαρκώσεως λόγωι [Lietzmann, Apollin. 250, 6—252, 11. 253, 3—14] 65, 25
'Αμμωνος ἐπισκόπου 'Αδριανουπόλεως . . 67, 7
'Αμφιλοχίου ἐπισκόπου 'Ικονίου ἐκ τοῦ περὶ τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως . . . 67, 1
'Αντιόχου ἐπισκόπου 66, 31
'Αττικοῦ ἐπισκόπου [= Exc. Eph. XVII] 66, 22
Θεοφίλου ἐπισκόπου ἐκ τοῦ προσφωνητικοῦ πρὸς τοὺς φρονοῦντας τὰ 'Ωριγένους [= Hieron. ep. 96, 3] . . 68, 12
'Ιωάννου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως περὶ τῆς θείας γεννήσεως [PG 56, 385. 389] 67, 14
Οὐιταλίου ἐπισκόπου ἐκ τοῦ περὶ πίστεως λόγου [Lietzmann, Apollin. 273] . 67, 29
Σεβηριανοῦ ἐπισκόπου 67, 25

Nestorii dictum 8, 26. 9, 2

ceteri indices in calce uoluminis proponentur

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

IVSSV ATQVE MANDATO

SOCIETATIS SCIENTIARVM ARGENTORATENSIS

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

TOMVS PRIMVS

VOLVMEN PRIMVM

PARS SEXTA

MDCCCCXXVIII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

CONCILIVM VNIVERSALE EPHESENVM

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

VOLVMEN PRIMVM

ACTA GRAECA

PARS SEXTA

COLLECTIO VATICANA 165—172

MDCCCCXXVIII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

PRAEFATIO

Continet hæc sexta primi uoluminis pars varias scriptiones appendicis instar a satis recenti tempore, certe post a. 811 [14 p. X] Collectioni Vaticanæ adnexas, quarum maxima pars cum concilio Epheseno hac uel illa ratione cohæret; neque Gregorii personati capitula ab eis rebus de quibus illic disputabatur, prorsus aliena sunt. hac de causa et quia tres ex istis scriptionibus, Cyrilli capitulorum defensio contra Theodoretum et commonitoria ad Successum etiam in Collectione Atheniensi locum habent, non ineptum uisum est hanc quoque appendicem quamuis recens compositam in editionem Gestorum Ephesenorum recipere, Collectionis Vaticanae ordine, sicut decet, conseruato.

I

Qui primum obtinent locum, quinque Cyrilli librorum contra Nestorium unicus testis est Collectio Vaticana. magna eos apud Seuerum Seuerianosque, fidelissimos doctrinæ Cyrillianæ asseclas, floruisse auctoritate proditur multis inde locis in codicibus Syriacis Musei Britannici excerptis, quorum haud paucos Pusey in apparatu attulit; hanc materiem iis reliqui qui quandocumque Seueri libros edituri sunt. at in ecclesia orthodoxorum etiam prius neglecti esse uidentur quam Scholia; quæ enim ex his non pauca adfert Doctrina patrum, ex libris in Nestorium unum tantummodo exhibet locum breuissimum [23, 3 = p. 45, 33]; quem præterea, et ne accurate quidem, laudat p. 32, 10 [= p. 42, 30], ex Anastasii scholio desumptus est. aliter tamen quam in Scholiis, quorum periit forma plenaria, accidit ut librorum contra Nestorium pauca manerent Constantinopoli exemplaria; Photius enim uidit et codicem eorum singularem [bibl. 49] et collectionem Cyrillianam ab illis incipientem [bibl. 169].

Præcedit in Collectione Vaticana sicut in Photiana, quam modo commemoraui [bibl. 169], ipsis libris Cyrilli capitulatio Nestorii eclogarum, qua ipsas quae Cyrillo præsto fuerint, exhiberi noli putare; esse enim eas ex illius libris a capitulatore desumptas apparet ex formulis Cyrilli introductoriis hic illic conseruatis, cf. e. g. p. 3, 25. 4, 4 = p. 21, 19. 24; p. 4, 22 = p. 23, 31; p. 5, 10—12 = p. 27, 14—16; p. 5, 14 = p. 28, 31; p. 5, 23 = p. 31, 5; p. 10, 10 = p. 76, 39; p. 12, 5 = p. 97, 40. 41. ceterum non bene fecerunt editores Romani et Pusey quod istam capitulationem præter codicem omiserunt; nam haud raro inde eclogarum textus qualis in ipsis libris exhibetur, corrigi potest.

Primum editi sunt libri una cum Cyrilli commonitoriis ad Successum et Procli tomo ad Armenios in appendice tomi primi Conciliorum generalium Pauli pontificis v auctoritate Romæ 1608 editorum. seuera qua in ceteris partibus huius editionis auctores tacentur, obseruantia neglecta in prooemio appendicis notatur *Cyrilli aduersus Nestorium opusculum quinque libris distinctum* ab Antonio Agellio episcopo Acerrensi in Latinam linguam esse conuersum *collatis pluribus Graecis exemplaribus ac multis*

etiam locis, ubi ea deprauata uidebantur, ex coniectura adnotatis ad marginem. ne quis eo quod plures codices Græci a docto episcopo adhibiti esse dicuntur, in uanam spem abducatur, isdem usus est atque ceteri editores in Gestis, codice scilicet Vaticano 1177 eiusque exemplari codice Ottoboniano 49 et ipso, unde hic descriptus est, codice Vaticano 830 [cf. I 1 p. XVIII], qui nomine tres sunt, re unus. at plurimi faciendæ sunt coniecturæ margini appositæ quibus episcopi illius peritia sermonis Græci et ingeniosa sagacitas multos locos felicissime emendauit.

II

Longe aliter quam in Cyrilli libris contra Nestorium, res critica se habet in apologia XII capitulorum contra Theodoretum conscripta: hic enim non unus, sed plures præsto sunt non codices tantum, sed etiam recensiones. ut a codicibus incipiam, Collectioni Vaticanæ [V], codicibus Z [= Paris. 1308, cf. I 1 p. X], W [cf. ibid. p. VI nr. 75], R [cf. *Abhndlg d. Bayer. Akad. d. Wiss. XXXII 6* p. 5 nr. 7], A, quem ultima huius uoluminis parte proponam, accedit primo

Y Codex Mosquensis bibliothecæ synodalis 394 [in catalogo Vladimiriano, ubi accurate descriptus est, 231], secundum ipsius Arethæ subscriptionem, de qua præter Vladimirum cf. Maass in Mélanges Graux p. 757 et Kugeam in libro Graeco de Aretha p 101, a Styliano diacono illi conscriptus et m. Aprili a. 6420 [= 932 p Chr.] confectus, quo tempore doctissimus Caesariæ Cappadociæ archiepiscopus ad finem fere uitæ peruenerat. olim qua solebat diligentia Pusey codicem contulit, sed operæ ipse graue damnum attulit apparatu ita male instituto, ut de codicibus sæpe molesta existat dubitatio quam ut aliqua ratione leuarem, primo codicem Parisinum 837 olim Iac Aug Thuani chartaceum s XV Henrici Omont liberalitate huc missum contuli quippe quem ex Mosquensi deriuatum esse facile ex eis quæ ex illo enotauit Pusey, cognouerim. sed cum de Mosquensis ipsius collatione siue photographia adipiscenda, qualia a. 1921 tempora erant, me desperare Wladimiro Beneševič ipsi in summis angustiis, ne dicam periculis uersanti litteris conquestus essem, præter spem uir ille optimus neque ulla aduersitate a studiis deterritus mihi haud multo post collationem codicis a se ipso Mosquæ confectam misit, adiecit Arethæ scholia a se transscripta quæ dum textui subicio, nescio quomodo prima me fugerunt; ne ipse iis quæ amicus mihi præstitit, damnum inferam, ea hoc loco suppleo:

ad p 108, 24 περιεργότερον ἐξειληφως τὸ 'γεγέννηκεν σαρκικῶς σαρκα' ἐπὶ τὸ ηλλοιῶσθαι τον του θεοῦ υἱον ἐν τῆι γεννησει ἐπηρέασεν, παρ' ὅσον οὐ κατησφαλισται το σαρκικῶς σαρκα τον ἀναλλοίωτον τοῦ θεοῦ λόγον και υἱόν

ad p 109, 5 το ὁ λόγος σαρξ ἐγένετο το ἐξ ἀρχῆς συλλήψεως την τοῦ θεοῦ λόγου ἕνωσιν γενέσθαι δηλοῦν βουλεται τῆι ἀνθρωπινηι οὐσίαι, εις [εἰ Y] σαρκα πρῶτον τοῦ ἐμβρυου διαπλαττεσθαι ἀρχομένου

ad p 109, 6 καὶ μην το ευαγγέλιόν φησι καὶ ὁ λογος σὰρξ ἐγένετο, εἰ μή που ἵνα μη τοῦτο λεγόμενον τινας ἐπι ἀτόπους ἐξαγηι υποληψεις ὡς εις σάρκα μεταβεβλημένου τοῦ ἀναλλοιώτου λόγου, ἐγγυτατα παρέθετο τὴν διορθωσιν τῆς ἀτοπου υποληψεως τὸ ἐσκηνωσεν ἐν ἡμῖν (ἕτερον γαρ τοῦ σκηνους τὸ σκηνουν), ὁλως δια τουτο ειρηκως ὁ ευαγγελιστης τὸ σαρξ ὁ λόγος ἐγένετο, ἵνα τὴν ἐξ ἀρχῆς συλληψεως ἕνωσιν προς την ἀνθρωπιαν φυσιν τοῦ θεοῦ λόγου παραστησηι και Νεστοριον καταισχυνηι ου φυσει γαρ ἀνθρωπινηι, ἀλλ' ὡρισμένωι ἀτόμωι [οὐ, deleui] τὴν ἕνωσιν του θεανθρωπου ἀναιδῶς γεγενῆσθαι ἐληρωδει, ἀφ' οὗ καὶ δυο υποστασεις ἐπὶ Χριστου φλυαρῆσαι ἐφρυαξατο

ad p 109, 9 ει κακουργεῖν τις ἐθέλοι και ἀθέως ἐπιβαλλειν τοις φρικωδεστατοις και κατα μονην ψιλην ἐπιβολην τὸ ἐκένωσεν [ἐν]ἐπιβουλευτότερον εἰς υπόνοιαν το ἐν τηι γεννησει ἀλλοιωθῆναι τὸν του θεοῦ υἱὸν καὶ θεόν, ἀλλ' οὐκ ἄν τις σωφρονων τα συγκαταβατικωτερον τοις θεολογοις εἰρημένα τῆι τῶν ἀκροατων οικονομηθέντα ἀσθενειαι ἤδη καὶ εις δόγμα ἀκριβὲς ἀφὼρισται

ad p. 109, 27: ὁλέθριος ὁ λόγος μετὰ τὴν ὑπὲρ λόγον ἕνωσιν καὶ ἧς οὐδ' ἐπινοίαι λαβεῖν ἐστι τὴν ἀνὰ μέρος ἔκφανσιν, οὐ τοῦ ἀνθρώπου, οὐ τοῦ θεοῦ λόγου τῆς κατὰ τὸν θεάνθρωπον τῶν φύσεων συνδρομῆς, αὐτὸν τινα ἀποτετολμημένως καὶ τότε ἀπὸ τοῦ χείρονος τὴν ὑπουργήσασαν τῇι σωτηρίωι τοῦ κόσμου γεννήσει ἀνθρωποτόκον κατονομάζειν, ἐπεὶ οὕτω γε καὶ οὐδὲ θεὸν τὸν σταυρωθέντα, ἀλλὰ ψιλὸν ἄνθρωπον ἐρεῖς.

ad p. 111, 14: οὐκ εὐαγῶς ταῦτα· οὐδὲ κατὰ σοφὸν ἐπίσκοπον οὐδ' ἀπαθῶς τὰ εἰκότα τοῖς πράγμασι μεμαρ‹τυρῆ›σθαι βουλόμενον.

ad p. 111, 24: ἐάλως καὶ σύ, πάτερ, τὸ μέγα ὄφελος τῶν ἐπισκόπων, οἷς καὶ Θεοδώρητος, περιεργότερον χρησάμενος, μᾶλλον δὲ συκοφαντικῶς· ποῦ γὰρ κατείληφας Θεοδώρητον ἀρνούμενον τὴν διὰ σαρκὸς ἐπιδημίαν τοῦ θεοῦ λόγου ὅτι ταῦ‹τα› προφορεῖς νῦν;

Ceterum Beneševič uiri Arethæ scripturæ peritissimi testimonio omnia scholia ab ipso illo perscripta esse sciri uelim.

b Altero loco inferatur codex Basileensis A III 4 bombycinus s. XIII, quem a. 1921 huc beneuole missum commode conferre potui. continet magnam scriptionum multitudinem Athanasii nomine aut uero aut falso insignium [cf. codicis descriptionem quam F. Wallis ephemeridis *Theological Studies* uol. 3 p. 245 sq. inseruit], quarum finem faciunt quæstiones quæ feruntur ad Antiochum usque ad f. 467^{u1}), cuius pars uacua relicta est. deinde pauca folia exciderunt; f. 468^{r} incipit a uerbis ἀκριβῆ τῶν πραγμάτων ποιούμενοι τὴν κατάσκεψιν, quæ ad Cyrilli Glaphyron librum I [PG 69, 409^{c}] pertinent. f. 470^{r} sequitur caput Περὶ τῶν διὰ Μωσέως τριῶν σημείων λόγοσ [l. c. p. 465^{c}—485^{a}], subscribitur τέλος τοῦ πρώτου βιβλίου. inde a f. 475^{r} exhibetur βιβλίον δεύτερον [capp. 1—4, l. c. p. 417—465]; inde a f. 489^{u} [ἐν τῶι παρόντι τρίτῳ βιβλίῳ ἔνεστι τάδε] liber III, inde a f. 505^{r} [ἐν δὲ τῷ λευιτικῷ τάδε ἔνεστι] Glaphyra in Leuiticum, inde a f. 519^{u} [τάδε ἔνεστιν ἐν τῇ βίβλῳ τῶν ἀριθμῶν] in Numeros, inde a f. 534^{u} [τάδε ἔνεστιν ἐν τῶι δευτερονομίῳ] ad Deuteronomium. quorum post finem quæ restant folii 545^{r} totumque f. 545^{u} uacua relicta sunt; secuntur f. 546^{r}—554^{u} τοῦ ἁγίου ἰῶ τοῦ δαμασκηνοῦ ἔποσ ἀκριβέστατον κατὰ τῆσ θεοστυγοῦσ αἱρέσεωσ τῶν νεστοριανῶν [PG 95, 183—224] et f. 554—559 Theodoreti ep. 151 ad monachos in Euphratesia et Osroene et Syria et Phœnicia et Cilicia, quæ lecta est in synodo Ephesena altera [cf. *Abhndlg. d. Gött. Ges. d. Wiss. XV* 1 p. 90, 20 sq.]; adnexa est f. 559^{u}—561^{b} expositio ὅτι καὶ μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν εἷς υἱὸς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός [t. IIII p. 1307—1313 ed. Schulz], quam Theodoretus a. 448 ad episcopos Eusebium [cf. ep. 109 p. 1178] et Timotheum [ep. 130 p. 1219] destinauit. denique f. 562^{r}—588^{u} exhibetur Cyrilli apologia XII capitum contra Theodoretum cum Solutionibus eorundem capitum coniuncta; cf. quae infra exponam. finem facit [f. 588^{u}—595^{b}] τοῦ θεσπεσίου κυρίλλου πρὸσ καλασόριον [sic] ἐπίσκοπον τὸν ἀρσενοίτην κατὰ ἀνθρωπομορφιτῶν [PG 76, 1065 sq.]; codex desinit in uerbis τὰσ θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων, quibus clauditur c. 17 [l. c. p. 1108^{b}].

Codex Basileam peruenisse uidetur per Sichardum, qui in Antidoto contra omnes hæreses f. 166^{r} [ad Theodoreti reprehensionem capituli XII uol. V p. 284, 14] adnotat: *Graecus codex qui est penes nos ex Spanheimensi cœnobio aliquanto plura hic habet*; scilicet in b ipsius Theodoreti reprehensionem sequitur altera ex apologia contra Orientales desumpta, cf. infra p. V. cum Basileam peruenisset, codici per aliquantum temporis a. 1580 Tubingam misso operam dedit Martinus Crusius, qui f. 571^{u} hanc notam appinxit:

---

[1]) Sequor numerationem foliorum recentissimam.

μαρτῖνος ὁ κρούσιος

Ἀρξάμενος ἀναγνῶναι τὸ τίμιον τεῦχος τόδε, τῇ ζ' ἰανουαρίου, ἐτέλεσα τῇ ιγ' Μαρτίου, ἔτους α,φπ [1580] χυ, οὐκ ἄνευ μεγάλου πόνου, καὶ τῶν ὀμμάτων λήμης, διδάσκων τὲ ἐν τῇ ἀκαδημίᾳ: ἐκ τῆς περιφανοῦς βασιλείας πόλεως φιλανθρωπότατά μοι εἰς τύβιγγαν χρησθὲν, παρὰ τῶν ἐκεῖ φωστήρων καὶ κυρίων ἐντίμων οὐλρίχου τοῦ κοκκίου καὶ ιω ἰακώβου γρυναίου οὓς ἐπὶ μήκιοτον εὐθηνοῦντας φίλε χριστὲ σώζοις.

l Tertio loco inducendus est codex Laurentianus VI 12 bombyc. s. XIIII, qui fol. 105r—128r continet Cyrilli apologiam XII capitulorum contra Theodoretum una cum Solutionibus.

ΛP ΛS Σ Denique accedunt tres uersiones, duæ Latinæ, altera in Collectione Palatina 40 [uol. V p. 142—165], altera in Sichardiana 4 [uol. V p. 249—287], et Syriaca codicis Musei Britannici Add. 12156 [cf. *Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. XXXII* 6 p. 117—127] f. 107b—122a, cuius ut utar phototypis, debeo Pii pontificis XI munificentiæ.

Facile codicum uersionumque duo distinguuntur genera: altero, ad quod pertinent codices YVZ [= Φ] et uersiones ΛPΣ, sola Cyrilli apologia exhibetur additis Theodoreti impugnationibus, altero, cui attribuuntur codices AWR [= Ψ] et uersio ΛS, cum apologia coniunctæ sunt Solutiones siue Interpretationes [= V 148] et ita quidem, ut anathematismo praeposito sequantur Cyrilli interpretatio [= V 148], tum Theodoreti impugnatio, denique Cyrilli responsio. præterea capituli X fini sine interuallo adnexa est ultima pars Cyrilli apologiæ eiusdem capituli aduersus Orientales [A 24, 89], capitulorum XI et XII pro impugnatione Theodoreti Cyrillique responsione positae sunt Orientalium impugnatio Cyrillique ad illos responsio. hic est ordo codicum AWR[1]); ΛS in eo discrepat quod Theodoreti impugnationes ante Cyrilli intropretationes collocat et capituli XII impugnationem non Orientalium, sed Theodoreti exhibet. stirpem Φ et Ψ inter se miscent codices l et b, sed non uno eodemque modo. usque ad finem quidem capituli X ordinem uterque sequitur stirpis Ψ neque additamento illi carent ex defensione capituli X contra Orientales desumpto, discrepant uero in lectionibus: l in iis quoque proxime ad Ψ accedit, b alteri stirpi adeo affinis est, ut siglo Φ subordinari debeat[2]); præterea plurimas habet interpolationes, propter quas eum in Interpretationibus prorsus reieci. quæ ad ultima duo capitula pertinent, ea in l ita ordinata sunt, ut Orientalium reprehensionem sequatur Theodoreti, Cyrilli ad istos responsionem ea quæ est contra Theodoretum, utroque supplemento per καὶ ἄλλως introducto. ceterum horum supplementorum lectiones maximam partem adeo sunt eaedem atque codicis Y, ut etiam Arethæ falsa coniectura p. 143, 9 in textu codicis l redeat; neque tamen l totum ex Arethæ codice deriuari posse, sed etiam memoriæ codicum VZ quosdam riuulos ei immissos esse apparet ex locis quales e. g. sunt p. 142, 21. 144, 9/10. in codice Basileensi capituli XI interpretationem primo sequitur reprehensio Orientalium sub titulo μέμψισ θεοδωρίτου ἤτοι ἀνατροπή, nota β̄ μέμψις in margine adscripta, tum Theodoreti cum inscriptione εὕρηται ἐν ἄλλῳ ἀντιγράφῳ καὶ αὕτη ἡ ἀνατροπὴ τοῦ θεοδωρ(ή)τ(ου) et nota marginali ᾱ μέμψισ, deinde Cyrilli responsio contra Theodoretum sub titulo ἀπολογία τοῦ ἁγίου κυρίλλου, post eam responsio contra Orientales sub titulo ἑτέρα ἀπολογία τοῦ αὐτοῦ ἁγίου πρὸσ τὴν δευτέραν μέμψιν τοῦ θεοδωρίτου. similiter post capituli XII interpretationem exhibetur

[1]) Quartus eiusdem stirpis extat codex Coislinianus 292 s. XII, quem cum ceteris non meliorem esse ex Puseyi notis perspicerem, adhibere nolui.

[2]) Typothetae incuria factum est ut p. 109 in apparatus critici inscriptione b non modo, sicut debuit, codicibus Φ, sed etiam Ψ apponeretur.

Theodoreti impugnatio sub titulo ἀντίρρησισ θεοδωρίτου, deinde Orientalium sub inscriptione τοῦ αὐτοῦ θεοδωρίτου ἑτέρα ἀντίρρησισ, postea Cyrilli ad Theodoretum responsio, cui inscriptum est ἀπολογία τοῦ ἐν ἁγίοισ κυρίλλου πρὸσ ταῦτα, denique eiusdem ad Orientales sub titulo ἑτέρα τοῦ αὐτοῦ ἀπολογία.

Apparet recensionem codicum Ψ et uersionis Λ^s ab uno homine esse confectam; incidisse illum probabile est in exemplar cuius ultima pars aut periit aut pessime habita est, atque ut plenus euaderet numerus capitulorum, quæ deficiebant, ex altera Cyrilli apologia suppleuisse. hanc editionem, quam multis placuisse apparet ex testium numero haud paruo, ne quis ætati ab ipso Cyrillo longe remotæ ascribat, obstat quod in Collectionem R recepta est sæculi quinti ultimo decennio non posteriorem [cf. *Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. XXXII* 6 p. 136]. sæculo sexto istam recensionem iterum et paulo mutatam editam esse testatur uersio Λ^s, cuius codex principalis Veronensis LIX ipso illo sæculo scriptus est. plures recensiones latere in stirpe Φ et in uersionibus Λ^P et Σ ex uario initii ordine concluditur. antiquissimam et quæ quantum ad ordinem spectat, proxime ad ipsum Cyrillum recedit, formam exhibent uersiones illæ, in quibus initium facit Cyrilli epistula ad Euoptium, secuntur capitulum primum et Theodoreti impugnatio, cui præmissa est ultima Theodoreti ad Iohannem Antiochenum epistulæ pars [p. 107, 18—108, 2], qua opus erat ut Cyrilli obtrectationes in eius epistulæ fine intellegerentur. hanc editionem studiosis Cyrilli sectatoribus deberi testantur inscriptiones μέμψισ τοῦ αἱρετικοῦ et ἀπολογία τοῦ ὀρθοδόξου. huius editionis exemplar erat illud quo usus est qui recensionem Ψ confecit; nam præter insertas Solutiones codices Ψ eundem tenent ordinem atque uersiones $\Lambda^P\Sigma$; paulo plus processit exemplar Graecum uersionis Λ^s Theodoreti epistulam integram præbendo. ibi Cyrilli epistula a loco primo non amota est; at in Collectione Vaticana præposita est Theodoreti epistula integra, secuntur cetera sicut in $\Lambda^P\Sigma$, ne parte quidem illa Theodoreti epistulae p. 107, 18—108, 2 omissa. neque a V discrepat b, nisi quod Solutionum procemium et prima inserta sunt. tempore ultimus, re commodissimus est ordo codicis Y quem in editione secutus sum; eundem fere exhibet Z, nisi quod capitulum I non repetitur. neque huic recensionum seriei secundum tempora dispositæ contradicunt lectiones; fere nulla enim codicis Y uel VZ uel recensionis Ψ, quando singulares lectiones habent, auctoritas est.

III

Non inepte inter Cyrilli scriptiones ab eo qui Collectioni Vaticanæ hanc ultimam partem adnexuit, posita sunt capitula falsa Gregorii episcopi Neocæsariæ auctoritate insignia. quod nomine illo abusus est, secutus est Apollinaristarum ecclesiæ orthodoxorum callide se intrudentium exemplum, capitulorum formam desumpsit a Cyrillo, doctrinam protulit Cyrillianam non minus sectæ Apollinarianæ suspicionem euitantem quam contra Nestorium uel potius Theodorum pugnantem; carnis Christi post resurrectionem incorruptibilitatem, quæ scrupulum fecit et librario codicis Vaticani et cardinali Pitrae inepte de Aphartodocetis cogitantibus, docuit ipse Cyrillus, cf. ep. ad Succ. I p. 156, 3. aut paulo ante aut paulo post Cyrilli mortem hunc fetum in lucem productum esse testis est Timotheus Aelurus eo in libros contra synodum Chalcedonensem recepto. miro quodam, ne dicam obscuro modo neque, sicut mihi quidem uidetur, ab ipso capitulorum auctore adnexæ sunt explicationes ita ut ab ultimo capitulo inciperent et ordine inuerso usque ad primum procederent. hunc enim ordinem primarium esse testes sunt Collectio Vaticani 1431 [R] et Timotheus Aelurus; quod VB

singulas singulis capitulis explicationes subiungunt, V capitulorum ordinem inuertit, librariorum inuentioni debetur. primo explicationem capitulo ultimo esse adnexam, tum ceteras et ne eas quidem semel eodemque tempore accreuisse crediderim.

Præter V codices præsto sunt B et R, de quibus aliis locis egi [I 1 p. XI et *Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. XXXII* 6 p. 8 nr. 68].

IIII

Cyrilli duo commonitoria ad Successum et ab illius sectatoribus et a fidei Chalcedonensis propugnatoribus, cum locos unde doctrinas suas confirmarent, quærerent, studiose expilatos esse testatur testimoniorum multitudo, quæ minime omnia me attulisse ipse non nescio. non mirum igitur illorum haud paruum codicum extare numerum, quorum ut lectiones haud raro magnopere inter se discrepent, inde factum esse uidetur, quod siue Alexandriæ siue alibi iterum iterumque noua apographa conficiebantur propagabanturque. similiter atque in Collectionis Vaticanæ in fine posita sunt Collectionis Atheniensis [135. 146] ante appendicis initium [I 4 p. V] et inter scriptiones Cyrilli et Procli, quæ quasi Gestorum Ephesenorum appendix habetur, in W [I 1 p. VI nr. 79], altero tamen commonitorio omisso. ad AW in lectionibus ita prope accedit R [cf. *Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. XXXII* 6 p. 7 nr. 32. 33], ut unam recensionem et minime quidem bonam repræsentent. ex ceteris collectionibus quas descripsi I 1 p. VIIII sq., habent commonitorium utrumque codices ZBF; de codicibus E et U parte VII huius uoluminis agam; in L singularia ea post Leontium extare dixi I 1 p. XI.

Versiones Latinæ extant duæ, altera Dionysii exigui, quam edidi in Collectione Sichardiana 8. 9 [uol. V p. 295—302], altera Rustici in collectione Casinensi 305. 306 [uol. IIII p. 232—239]. in uersione Dionysiana alterius commonitorii ultimis uerbis sine interuallo altera Cyrilli ad Acacium Melitinensem epistulæ pars [I 4 p. 25, 22—31, 3] adnectitur, quod casu quodam factum esse testimonio communi omnium codicum Græcorum et uersionis Rustici probatur. ceterum non accurate dixi uol. V p. 303 hanc contaminationem ab Auberto in editionem suam receptam esse; secutus est editores Romanos Conciliorum, quos Dionysii uersione, quam ex Sichardi Antidoto aduersus omnes hæreses nouerant, deceptos esse apparet ex nota marginali loco illi quo initium est contaminationis, apposita [p. 119 appendicis tomi I Conciliorum]: *Quae sequuntur, reperiuntur apud Dionys. Exiguum in hac epistola, eademque sunt in epist. ad Acacium Melitinen.*

Monachii, mense Augusto a. h s. XXVIII

E. Schwartz

COLLECTIO VATICANA

165—172

Acta conciliorum oecumenicorum. 1 1, 6.

θεὶς τὸ υἱός, καλεῖ τοῦτον ἀσφαλῶς καὶ ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ θετὸν κληρονόμον, κληρονόμον μὲν κατὰ τὴν σάρκα θετόν, ἀπαύγασμα ⟨δὲ⟩ τῆς τοῦ πατρὸς δόξης κατὰ ⟨τὴν⟩ θεότητα· οὐ γὰρ ἀπέστη τῆς πρὸς τὸν πατέρα σαρκωθεὶς ὁμοιότητος.

2 Loofs p. 269, 5-13 Act 17, 30 31

Καὶ πρός γε δὴ τούτωι πάλιν οὕτω φησί· Τοὺς γὰρ χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ θεὸς τὰ νῦν πᾶσιν ἀνθρώποις παραγγέλλει μετανοεῖν, καθότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ἧι μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν ἀνδρὶ ὧι ὥρισε, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. ⟨πρότερον εἰπὼν ἐν ἀνδρί, προστίθησι τότε τὸ ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν,⟩ ἵνα μηδεὶς τὴν ἐνανθρωπήσασαν ὑποπτεύοι τεθνηκέναι θεότητα.

4 Loofs p. δ 327, 21-328, 2

Μέγα τοῦ δώρου τὸ μυστήριον. τοῦτο γὰρ τὸ βλεπόμενον βρέφος, τοῦτο τὸ κατὰ τὸ φαινόμενον πρόσφατον, τοῦτο τὸ σπαργάνων σωματικῶν δεηθέν, τοῦτο τὸ κατὰ τὴν ὁρωμένην οὐσίαν ἀρτίτοκον· υἱὸς κατὰ τὸ κεκρυμμένον αἰώνιος, υἱὸς τῶν ὅλων δημιουργός, υἱὸς τοῖς τῆς ἰδίας βοηθείας σπαργάνοις τὸ τῆς κτίσεως εὐδιάλυτον σφίγγων.

2 Loofs p. 328, 3 4

Καὶ ἐν ἑτέροις δὲ πάλιν· Καὶ τὸ βρέφος γὰρ θεὸς αὐτεξούσιος· τοσοῦτον ὁ θεὸς λόγος τοῦ θεοῦ ὑπεξούσιος εἶναι διέστηκεν, Ἄρειε, δι' ὃν καὶ τὸ συνημμένον σῶμα θεὸν προσηγόρευσε.

3 Loofs p. 328, 5-8

Καὶ πάλιν· Γνωρίζομεν τοίνυν τὴν ἀνθρωπότητα τοῦ βρέφους καὶ τὴν θεότητα· τὸ τῆς υἱότητος τηροῦμεν μοναδικὸν ἐν ἀνθρωπότητος καὶ θεότητος φύσει.

4 Loofs p 352, 2-6

Εἰ θεός, φησίν, ὁ Χριστός, ἐτέχθη δὲ ⟨ὁ Χριστὸς⟩ ἐκ τῆς Μαρίας τῆς μακαρίας, πῶς οὐκ ἐστιν ἡ παρθένος θεοτόκος; οὐδὲν κρύπτω τῶν παρ' αὐτῶν ἀντιθέσεων· ὁ γὰρ τῆς ἀληθείας ἐραστὴς πάντα τὰ παρὰ τοῦ ψεύδους ἑαυτῶι προσλαβὼν ἀντιτίθησιν.

5 Loofs p. 352, 6-14

Εἶτα τὴν λύσιν ἐπιφέρειν πειρᾶται, τοιαύταις τισὶν ἐννοίαις χρώμενος· Πλάττεται μὲν γάρ, φησίν, ἐν μήτραι τὸ βρέφος· ἀλλ' ἕως μὲν οὔπω μεμόρφωται, ψυχὴν οὐκ ἔχει, εἰδοποιηθὲν δὲ ἤδη ψυχοῦται παρὰ θεοῦ. ὥσπερ οὖν ἡ γυνὴ τίκτει μὲν τὸ σῶμα, ψυχοῖ δὲ θεὸς καὶ οὐκ ἂν λέγοιτο γυνὴ ψυχοτόκος, ὅτι ἔμψυχον ἐγέννησεν, ἀνθρωποτόκος δὲ μᾶλλον, οὕτω, φησί, καὶ ἡ μακαρία παρθένος, καὶ εἰ τέτοκεν ἄνθρωπον συμπαρελθόντος αὐτῶι τοῦ θεοῦ λόγου (ταύτηι γὰρ ἐχρήσατο τῆι φωνῆι), οὐ διὰ τοῦτο θεοτόκος· οὐ γὰρ παρὰ τῆς παρθένου Μαρίας τὸ ἀξίωμα τῶι λόγωι, ἀλλ' ἣν φύσει θεός.

5 Loofs ε p 352, 15-21 Lc 1, 15

Ὁ μακάριος Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς προκηρύττεται παρὰ τῶν ἁγίων ἀγγέλων ὅτι πλησθήσεται τὸ βρέφος πνεύματος ἁγίου ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πνεῦμα ἅγιον ἔχων, οὕτως ὁ ⟨μακάριος⟩ βαπτιστὴς ἀπετίκτετο. τί οὖν; καλεῖς τὴν Ἐλισάβετ πνευματοτόκον; ἐνταῦθα τὸν νοῦν συνάγαγε, κἂν τινες ὦσιν ἐν ὑμῖν ξενιζόμενοι πρὸς τὰ λεγόμενα, σύγγνωτε τῆς ἀπειρίας αὐτοῖς.

6 Loofs ς p 352, 22-25

Χαίρω γάρ, ἔφη, τὸν ὑμέτερον θεασάμενος Ζῆλον. αὐτόθεν ἐστὶ σαφὴς τῆς τῶν λεχθέντων ὑπὸ τοῦ δειλαίου μιαρίας ⟨ὁ⟩ ἔλεγχος. ὧν γὰρ δύο γεννήσεις, τούτων δύο υἱοί· ἡ δὲ ἐκκλησία ἕνα οἶδεν υἱόν, τὸν ⟨δεσπότην⟩ Χριστόν.

7 1 Loofs ζ p 295, 1-12

Δεῖ δὲ ἡμᾶς (νῦν γὰρ ἦλθον εἰς ἔννοιαν) καὶ τὴν κατὰ Νίκαιαν σύνοδον μαθεῖν οὐδαμοῦ τολμῶσαν εἰπεῖν ὅτι θεὸς λόγος ἐγεννήθη ἐκ Μαρίας· ἔφη γὰρ ὅτι πιστεύομεν εἰς

10—13 τοῦτο γάρ — δημιουργός adfert Timoth arm p 85 syr. f. 45b 7 = Mar Merc exc I [uol V p 55] 7, 1 Timoth arm p. 116 152

VVt

2 δὲ Vt om V 3 τὴν om V 4 Καὶ — φησί sunt uerba Cyrilli τοῦτο VVt 7/8 πρότερον — νεκρῶν Vt om. V 10/11 καταφαινόμενον Vt 11 τὸ σπαργάνων V τῶν σπαργάνων Vt 12 κεκρυμμένον V Tim. syr. γεγρυμμένον (sic) Vt κεκηρυγμένον Tim arm 15 ὃν V ὧν Vt 18 ἀνθρωπότητι V 19 ὁ χ̄ς̄ Vt om. V τῆσ μακαρίασ μαρίασ Vt 22 τισὶν Vt φησὶν V 28 τῆσ παρθένου μαρίασ V τῆσ μακαρίασ παρθένου Vt τῶ λόγω V, Vt p 24, 35 τοῦ λόγου Vt 31 οὕτοσ Vt μακάριοσ Vt om V 32 συνεισάγαγε V 32/33 πρὸσ τὰ λεγόμενα ξενιζόμενοι Vt 33 σύγγνω V 35 ὁ om. V 36 δεσπότην Vt om V 38 θεὸσ λόγοσ V ὁ θ̄ς̄ Vt

ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν προσέχετε ὅτι πρότερον τεθεικότες τὸ Χριστός, ὅ ἐστι μήνυμα τῶν δύο φύσεων, οὐκ εἶπον εἰς ἕνα θεον λόγον, ἀλλ' ἔλαβον ⟨τὸ ὄνομα⟩ τὸ σημαῖνον ἀμφότερα, ἵνα ὅταν ὑποκαταβαίνων ἀκούσῃς θάνατον, μὴ ξενίζῃ, ὅταν τὸν σταυρωθέντα καὶ ταφέντα, μὴ πλήττῃ τὴν ἀκοὴν ὡς θεότητος ταῦτα παθούσης. 5

Εἶτα τούτοις ἐπιφέρει· Πιστεύομεν εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα, τὸν ὁμοούσιον τῷ πατρί, τὸν κατελθόντα δι' ἡμᾶς καὶ σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου. ⟨οὐκ εἶπον ὅτι καὶ γεννηθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου⟩ 2 Loofs p 296, 1-6

Διερμηνεύοντας δὲ τοὺς ἁγίους πατέρας τί δὴ ἄρα τὸ σαρκωθέντα ἐστί, φησὶν εἰπεῖν τὸ ἐνανθρωπήσαντα. τί δὲ τὸ ἐνανθρωπήσαντα κατασημήνειεν ἄν, διατρανῶν αὐτος ἔφη πάλιν· Οὐ τροπὴν τῆς ἰδίας φύσεως ὑπομεινάσης εἰς τὴν σάρκα, ἀλλὰ τὴν ἐνοίκησιν τὴν εἰς ἄνθρωπον. 10 2 Loofs p 296, 7-9

η Ἐν ἐξηγήσει δὲ πάλιν ἑτέραι τῆς αὐτῆς ἔχεται διανοίας καὶ δὴ καὶ οὕτω φησί· Ἠκολούθησαν τῶι εὐαγγελιστῆι· καὶ γὰρ ὁ εὐαγγελιστὴς ἐλθὼν εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν ἔφυγε γέννησιν εἰπεῖν ἐπὶ τοῦ θεοῦ λόγου καὶ τέθεικε σάρκωσιν ποῦ; ἄκουσον· καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο. οὐκ εἶπε· διὰ σαρκὸς ἐγεννήθη· ὅπου γὰρ μνημονεύουσιν οἱ ἀπόστολοι ἢ οἱ εὐαγγελισταί τοῦ υἱοῦ, τιθέασιν ὅτι ἐγεννήθη ἐκ γυναικός. πρόσεχε τῶι λεγομένωι, παρακαλῶ· ὅπου λέγουσι τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ καὶ ὅτι ἐτέχθη ἐκ γυναικός, τιθέασι τὸ ἐγεννήθη· ὅπου δὲ μνημονεύουσι τοῦ λόγου, οὐδεὶς αὐτῶν ἐτόλμησεν εἰπεῖν γέννησιν διὰ τῆς ἀνθρωπότητος. ὁ γὰρ μακάριος Ἰωάννης ὁ εὐαγγελιστὴς ἐλθὼν εἰς τὸν λόγον καὶ εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν αὐτοῦ, ἄκουσον οἷά φησιν· ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο. 8 Loofs p 287, 5-18 Ioh 1, 14 Ioh 1, 14

θ (Πεποίηται δὲ πρὸς Ἀρειανοὺς ὁ λόγος αὐτῶι) Ὅμως δὲ κἂν θεότητος μείζονος τον θεὸν λόγον ληροῦσι νεώτερον· οὗτοι δὲ αὐτὸν τῆς μακαρίας Μαρίας ἐργάζονται δεύτερον καὶ μητέρα χρονικὴν τῆι δημιουργῶι τῶν χρόνων ἐφιστῶσι θεότητι, μᾶλλον δὲ οὐδὲ μητέρα τοῦ Χριστοῦ τὴν Χριστοτόκον ἐῶσιν. εἰ γὰρ οὐκ ἀνθρώπου φύσις, ἀλλὰ θεὸς λόγος ἦν, ὥσπερ ἐκεῖνοί φασιν, ὁ παρ' ἐκείνης, ἡ τεκοῦσα τοῦ τεχθέντος οὐ μήτηρ· πῶς γὰρ ἂν εἴη τις μήτηρ τοῦ τῆς φύσεως [τῆς] αὐτῆς ἀλλοτρίου; εἰ δὲ μήτηρ παρ' αὐτῶν ὀνομάζοιτο, ἀνθρωπότης τὸ τεχθέν, οὐ θεότης· πάσης γὰρ ἴδιον μητρὸς ὁμοούσια τίκτειν. ἢ τοίνυν οὐκ ἔσται μήτηρ ὁμοούσιον ἑαυτῆι μὴ τεκοῦσα ἢ μήτηρ παρ' αὐτῶν καλουμένη τὸν ἑαυτῆι κατ' οὐσίαν ἐγέννησεν ὅμοιον. 9 Loofs p 245, 15-27

ι Εἶπον δὲ ἤδη πλειστάκις ὅτι εἴ τις ἢ ἐν ὑμῖν ἀφελέστερος εἴτε ἐν ἄλλοις τισὶ χαίρει τῆι τοῦ θεοτόκος φωνῆι, ἐμοὶ πρὸς τὴν φωνὴν φθόνος οὐκ ἔστι· μόνον μὴ ποιείτω τὴν παρθένον θεάν. 10 Loofs p 353, 17-20

---

8 cf Exc Eph IIII 9 cf Exc Marii Merc VII [uol V p 56] 9, 28—31 adferuntur a Timotheo Patrol or 13, 233 10 adferuntur ibidem p. 234

VVt

2 εἶπαν Vt 3 τὸ ὄνομα Vt Tim. om V 4 ὅταν scripsi ἵνα VVt Tim *cum* Mar Merc 6 εἶτα — ἐπιφέρει VVt *deinde uideamus quod illi subiungant, ait* Mar Merc 7 κατελθόντα V Mar Merc. κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν Vt 8/9 οὐκ — ἁγίου Vt om V 10—13 cf p. 28, 28—30 11 τὸ[1] Vt τὸν V κατασημαίνειεν V διατρανῶν Vt διαπεραίνων V 14 θ V cf Photium ἑτέρα V om Vt 16 τοῦ λόγου Exc Eph 17 ὁ λόγος δια Exc Eph. μὲν γαρ Exc Eph 17/18 ἢ οἱ ἀπόστολοι Exc Eph 18 ἢ Vt καὶ V 19 ὅπου V ὅπου γὰρ Vt ἐγεννήθη Exc Eph 21 ἄκουε ὁ Exc Eph. γαρ om Exc Eph 22 εἰς om Exc Eph 23 ῑ V cf Photium ἀδριανοὺσ Vt 24 ληρῶσιν ἐλάττονα, ὁμως οὐχ ὁμολογοῦσι Mar Merc 26 θεὸσ ὁ λόγοσ Vt 27 ἐκεῖνο Vt 28 αὐτῆσ Vt τῆσ αὐτῆσ VVtcorr *genetricis* Mar Merc 29 ἴδια V 30 τοίνυν V οὖν Vt 31 ὅμοιον Vt Tim. ἀνον̄ V 32 ιᾱ V cf Photium ὅτι εἴ τισ ἢ Vt ὅστισ V ἡμῖν Vt ἀσφαλέστεροσ Vt

Κεφάλαια ἀντιλεγόμενα ἐν τῶι β̄ βιβλίωι

1 Loofs ⟨ᾱ⟩ p.272,13-273,17

Εἰ μετὰ πίστεως ἁπλῆς τὸ θεοτόκ ς προέφερες, οὐκ ἄν σοι τῆς λέξεως ἐφθόνησα, τὸν νοῦν ἐξετάζων τοῦ ῥήματος· ἀλλ' ἐπειδήπερ ὁρῶ σε προφάσει τῆς περὶ τὴν μακαρίαν Μαρίαν τιμῆς τῶν αἱρετικῶν βεβαιοῦντα τὴν βλασφημίαν, διὰ τοῦτο τὴν τῆς λέξεως προφορὰν ἀσφαλίζομαι, τὸν ἐν τῆι λέξει κρυπτόμενον κίνδυνον ὑφορώμενος. ἵνα δὲ αὐτὸ σαφέστερον καὶ πᾶσιν εὐληπτότερον εἴπω, τοῖς Ἀρείου καὶ Εὐνομίου καὶ Ἀπολιναρίου καὶ πάντων τοῖς χοροῖς τῶν τῆς τοιαύτης φρατρίας σπουδὴ θεοτόκον εἰσάγειν, ὡς κράσεως γινομένης καὶ τῶν δύο φύσεων μὴ διαιρουμένων μηδὲν τῶν εὐτελῶν εἰς ⟨τὴν⟩ ἀνθρωπότητα λαμβάνεσθαι καὶ χώραν αὐτοὺς λοιπὸν κατὰ τῆς θεότητος ἔχειν, ὡς πάντων λεγομένων παρ' ἑνός, οὐ κατὰ τὴν ἀπὸ τῆς συναφείας ἀξίαν, ἀλλὰ κατὰ τὴν φύσιν. εἷς μὲν γὰρ ὁ Χριστὸς καὶ εἷς κύριος· ἀλλ' ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ, ἐπὶ τοῦ μονογενοῦς λέγω υἱοῦ, καὶ τὸ Χριστός καὶ τὸ υἱός, ποτὲ μὲν ἐπὶ τῆς θεότητος, ποτὲ δὲ ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος, ⟨ποτὲ δὲ ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος⟩ καὶ θεότητος.

2 Loofs p. β̄ 273, 17-274, 17

Ὅταν οὖν ἡ θεία γραφὴ μέλληι λέγειν ἢ γέννησιν τοῦ Χριστοῦ τὴν ἐκ τῆς μακαρίας παρθένου ἢ θάνατον, οὐδαμοῦ φαίνεται τιθεῖσα τὸ θεός, ἀλλ' ἢ Χριστὸς ἢ υἱὸς ἢ κύριος, ἐπειδὴ ταῦτα τὰ τρία τῶν δύο φύσεων ἐστὶ σημαντικά, ποτὲ μὲν ταύτης, ποτὲ δὲ ἐκείνης, ⟨ποτὲ δὲ ταύτης κἀκείνης⟩. οἷόν τι λέγω, ὅταν τὴν ἐξ ἀνθρώπου γέννησιν ἡμῖν ἡ γραφὴ
Gal. 4, 4 διηγῆται, τί λέγει; ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ. οὐκ εἶπεν· ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς ⟨τὸν θεὸν⟩ λόγον, ἀλλὰ λαμβάνει τὸ ὄνομα τὸ μηνῦον τὰς φύσεις τὰς δύο. ἐπειδὴ
Gal. 4, 4 γὰρ ὁ υἱὸς ἄνθρωπός ἐστι καὶ θεός, λέγει ἐξαπέστειλεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ γενόμενον ἐκ γυναικός, ἵνα ὅταν ἀκούσηις τὸ γενόμενον ἐκ γυναικός, εἶτα ἴδηις τὸ ὄνομα προκείμενον τὸ μηνῦον τὰς φύσεις τὰς δύο, [ἵνα] τὴν γέννησιν τὴν ἐκ τῆς μακαρίας παρθένου υἱοῦ μὲν καλῆις· υἱὸν γὰρ ἐγέννησε θεοῦ καὶ ἡ Χριστοτόκος παρθένος, ἀλλ' ἐπειδήπερ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ διπλοῦς ἐστι τὰς φύσεις, οὐκ ἐγέννησε μὲν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἐγέννησε τὴν ἀνθρωπότητα, ἥτις ἐστὶν υἱὸς διὰ τὸν συνημένον υἱόν.

3 Gal. 4, 4 γ̄ Loofs p. 297, 4-8

Ἐξαπέστειλε γάρ φησιν, ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον. ἐνταῦθα μηνύει μὲν τὰς δύο φύσεις, τὸ δὲ συμβὰν περὶ τὴν ἀνθρωπότητα λέγει, ἐπεὶ ἀπαίτησον τὸν φιλόνεικον· τίς ἐγένετο ὑπὸ νόμον; ὁ θεὸς λόγος;

4 Loofs δ̄ p. 289, 6-15 Exod. 7, 1. 4, 22 1 Reg. 24, 7 Ies. 45, 1 Ies. 13, 3

Ἀλλ' ὥσπερ λέγομεν θεὸν τὸν πάντων δημιουργὸν καὶ θεὸν τὸν Μωσέα (θεὸν γάρ φησι, τέθεικά σε τοῦ Φαραώ) καὶ υἱὸν τὸν Ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ (υἱὸς γάρ φησι. πρωτότοκός μου Ἰσραήλ) καὶ ὥσπερ λέγομεν Χριστὸν τὸν Σαούλ (οὐ μὴ γάρ φησιν, ἐπιβάλω τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτόν, ὅτι Χριστὸς κυρίου ἐστίν) καὶ τὸν Κῦρον ὡσαύτως (τάδε λέγει κύριος τῶι Χριστῶι μου Κύρωι) καὶ τὸν Βαβυλώνιον ἅγιον (ἐγὼ γάρ φησι, συντάσσω αὐτοῖς, ἡγιασμένοι εἰσὶ κἀγὼ ἄγω αὐτούς), οὕτω

1, 2—10 adferuntur in Apol. adu. Orient. 39; 5—12 ἀνθρωπότητος a Timoth. arm. p. 93 2 = Exc. Eph. I 3 = Exc. Mar. Merc. III; — 28 λέγει adfert Timoth. syr. f. 45b 4 = Exc. Eph. VI, de Cyrilli fraudibus cf. Nestorium in Coll. Casin. 81

VVt

2 ᾱ om. V 5 αὐτὸ Vt Apol. Tim. τὸ αὐτὸ V 7 φατρίασ Vt φατρείασ V σπουδὴν V 8 τὴν om. V 12/13 ποτὲ δὲ ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος add. Loofs 15 παρθένου Vt Exc. Eph. μαρίασ V τὸ om. Vt 16 τῶν φὺσεων ἐστὶ σημαντικὰ τῶν δὺο Exc. Eph. ἐστὶ Vt εἰσὶ V 17 ποτὲ — κἀκείνησ Vt om. V 17 ἐξ ἀνθρώπου VVt ἐκ παρθένου Exc. Eph. 18 διηγεῖται Vt 19 τὸν θν̄ λόγον Vt Exc. Eph. λόγον V 20/21 γενόμενον Vt Exc. Eph. γεννώμενον V 21 γενόμενον Vt Exc. Eph. γεννόμενον [sic] V 22 ἵνα VVt uaria lectio in Exc. Eph. 24 κατὰ τὰς φὺσεις Exc. Eph. οὐκ V om. Vt [= Coll. Pal. 38, 58] 27 δὲ συμβὰν V συμβὰν δὲ Vt 29 ἐλέγομεν Exc. Eph. 30 υἱὸν — θεοῦ Vt τὸν ἰσραὴλ υἱὸν θεοῦ V 31 ἐλέγομεν Exc. Eph. 32 τὸν V om. Vt 33 λέγει φησὶν Exc. Eph. 34 συντάξω Exc. Eph ἡγιασμένοι — αὐτούσ V om. Vt

λέγομεν καὶ τὸν δεσπότην Χριστὸν καὶ θεὸν καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον. ἀλλ' ἡ μὲν κοινωνία τῶν ὀνομάτων ὁμοία, οὐχ ἡ αὐτὴ δ' ἀξία.

ε Εἰπὲ τὸν ἀναλαβόντα ὅτι θεός· πρόσθες τὸν ἀναληφθέντα ὅτι δούλου μορφή· ἐπάγαγε **5** Loofs
μετὰ ταῦτα τὸ τῆς συναφείας ἀξίωμα, ὅτι τῶν δύο ἡ αὐθεντία κοινή· ὅτι τῶν δύο ταὐτὸν P 354, 7-11
τὸ ἀξίωμα, τῶν φύσεων μενουσῶν, ὁμολόγει τὴν τῆς ἀξίας ἑνότητα. 5

ϛ Διὰ τοῦτο βούλομαι ὑμᾶς μετὰ ἀσφαλείας κροτεῖν· διαίρεσις οὐκ ἔστι τῆς συναφείας, **6** Loofs, p.
τοῦ ἀξιώματος, τῆς δυναστείας, τῆς υἱότητος. αὐτοῦ τοῦ εἶναι Χριστὸς οὐκ ἔστι διαί- 280, 17-281, 9
ρεσις, τῆς δὲ θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος ἔστι διαίρεσις. ὁ Χριστὸς κατὰ τὸ Χριστὸς
ἀδιαίρετος· * * οὐ γὰρ ἔχομεν δύο Χριστοὺς οὐδὲ δύο υἱούς. οὐ γὰρ ἔστι παρ' ἡμῖν
πρῶτος Χριστὸς καὶ δεύτερος οὐδὲ ἄλλος καὶ ἄλλος οὐδὲ πάλιν ἄλλος υἱὸς καὶ ἄλλος 10
πάλιν, ἀλλ' αὐτὸς ὁ υἱός ἐστι, διπλοῦς οὐ τῇ ἀξίαι, ἀλλὰ τῇ φύσει.

ζ Ἡ γοῦν τοῦ μονογενοῦς εὐδοξία ποτὲ μὲν τῶι πατρὶ περιῆπται (ἔστι γάρ φησιν, **7** Loofs
ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με), ποτὲ δὲ τῶι πνεύματι (τὸ γὰρ πνεῦμα, φησί, τῆς P 225, 14-21
ἀληθείας ἐμὲ δοξάσει), ποτὲ δὲ τῆι Χριστοῦ δυναστείαι· ἐξελθόντες γάρ φησι, Ioh 8, 54
διεκήρυσσον τὸν λόγον πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργοῦντος καὶ τὸν 16, 13. 14
λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων. Mc. 16, 20
16

η Ἦν μὲν γὰρ ὁ θεὸς λόγος καὶ πρὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως υἱὸς καὶ θεὸς καὶ συνὼν τῶι **8** Loofs
πατρί· ἀνέλαβε ⟨δὲ⟩ ἐν ὑστέροις καιροῖς τὴν τοῦ δούλου μορφήν. ἀλλ' ὢν πρὸ τούτου P 275, 1-14
υἱος καὶ καλούμενος, μετὰ τὴν ἀνάληψιν οὐ δύναται καλεῖσθαι κεχωρισμένος ⟨υἱός⟩, ἵνα μὴ
δύο υἱοὺς δογματίσωμεν· ἀλλ' ἐπειδήπερ ἐκείνωι συνῆπται τῶι ἐν ἀρχῆι ὄντι υἱῶι τῶι 20
πρὸς αὐτὸν συναφθέντι, οὐ δύναται κατὰ τὸ ἀξίωμα τῆς υἱότητος διαίρεσιν δέξασθαι, κατὰ
το ἀξίωμα φημὶ τῆς υἱότητος, οὐ κατὰ τὰς φύσεις. διὰ τοῦτο καὶ Χριστὸς ὁ θεὸς
λόγος ὀνομάζεται, ἐπείπερ ἔχει τὴν συνάφειαν τὴν πρὸς τὸν Χριστὸν διηνεκῆ, καὶ οὐκ ἔστι
τὸν θεὸν λόγον ἄνευ τῆς ἀνθρωπότητος πρᾶξαί τι. ἀπηκρίβωται γὰρ εἰς ἄκραν συνά-
φειαν, οὐκ εἰς ἀποθέωσιν κατὰ τοὺς σοφοὺς τῶν δογματιστῶν τῶν νεωτέρων. 25

θ Ἵνα τοίνυν δειχθῆι καὶ τοῖς μάγοις τίς ἐστιν ⟨οὗτος⟩ ὁ παρ' αὐτῶν προσκυνούμενος **9** Loofs
καὶ ἐπὶ τίνα ἤγαγεν αὐτοὺς τοῦ πνεύματος τοῦ παναγίου ἡ χάρις, ὅτι οὐκ ἐπὶ ψιλὸν ἁπλῶς P 354, 22-24
θεωρούμενον βρέφος, ἀλλ' ἐπί τι σῶμα συνημμένον ἀρρήτως θεῶι.

ι Ἀλλ' οὐ ψιλὸς ἄνθρωπος ὁ Χριστός, συκοφάντα, ἀλλ' ἄνθρωπος ὁμοῦ καὶ θεός. **10** Loofs p
εἰ δὲ μόνον ὑπῆρχε θεός, ἐχρῆν εἰπεῖν, Ἀπολινάριε· τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι, θεὸν ὃς τὴν 259, 16-260 7
ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα; νῦν δὲ λέγει· τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον Ioh 8, 40
ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα; οὗτος ὁ τὸν ἀκάνθινον περιθέμενος στέφανον· 32
οὗτος ὁ λέγων θεέ μου, θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες; οὗτος ὁ τριήμερον τε- Mt 27, 46
λευτὴν ὑπομείνας· προσκυνῶ δὲ σὺν τῆι θεότητι τοῦτον ὡς τῆς θείας συνήγορον αὐθεντίας.

---

5 = Apol adu Orient 25, Tim arm p 70, 4 τῶν δύο[1] — 5 p 65 6 = Exc Mar Merc XVII cf Concilii quinti coll VI L V 548 = M VIIII 344, 10 οὐδὲ πάλιν — 11 adfert Tim arm p 65 7 = Exc Mar Merc. IIII cf Exc. Eph XIII Apol. adu Or 57 8 [— 23 διηνεκῆ] = Exc Eph VIIII, 22 διὰ τοῦτο — 23 διηνεκῆ adferuntur in ep 128, 11 9 adfert Timoth. arm. p 85 syr f 45[b] 10 cf Exc Eph XIIII Exc Mar Merc X [= Mar Merc 21 p 34, 25—31], adfert Timoth arm p 121 162, 30—34 ὑπομείνας p 79

VVt

1 ἅγιον καὶ Χριστόν Exc Eph 6 κροτεῖν V Mar Merc κρατεῖν Vt 7 τῆς δυναστείασ V om. Vt 9 lacunam statuit Loofs, suppleo ὁ υἱὸς κατὰ τὸ υἱός ἀδιαίρετος cf Mar Merc 10 χσ̄ V Mar Merc om. Vt 10/11 ἄλλοσ πάλιν Vt Tim πάλιν ἕτεροσ V 11 υἱὸσ V Mar Merc εἷσ Vt 13/14 τῆσ ἀληθείασ φησὶν Vt 14 χῡ̄ Vt τοῦ χῡ̄ V 16 τῶν ἐπακολουθούντων V ἐπακολουθησάντων Vt 17 ὁ θσ̄ λόγος Vt Exc Eph θσ̄ ὁ λόγοσ V συνὼν V Exc Eph συναινῶν Vt 18 δὲ Vt Exc Eph om V 19 υἱόσ Vt om V 20 ἐκεῖνο Vt 22 φησὶ V 26 οὗτοσ Vt Tim. om V 27 παναγίου V ἁγίου Vt 30 εἰπεῖν V om. Vt 31/32 νῦν — λελάληκα V Mar Merc Tim om Vt Tim. p. 79 34 συνήγορον VVt Tim sicut legit Cyrillus, συνεργὸν Exc Eph Mar Merc cf Cyrillum p 125, 6 P συνήγορον ἤτοι συνεργόν

11 Loofs ιᾱ p. 261, 17 -262, 2 Phil. 2, 9-11 Σέβω αὐτὸν ὡς τῆς παντοκράτορος εἰκόνα θεότητος. ὑπερύψωσε γὰρ αὐτὸν καὶ ἐχαρίσατο αὐτῶι ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ἵνα ἐν τῶι ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ πᾶν γόνυ κάμψηι ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστός.

12 Loofs ιβ p. 262, 3. 4 Διὰ τὸν φοροῦντα τὸν φορούμενον σέβω· διὰ τὸν κεκρυμμένον προσκυνῶ τὸν φαινόμενον.

13 Loofs ⟨ιγ⟩ p. 262, 7-12 Οὐ καθ' ἑαυτὸ θεὸς τὸ πλασθὲν ἐπὶ μήτρας· οὐ καθ' ἑαυτὸ θεὸς τὸ κτισθὲν ἐκ τοῦ πνεύματος· οὐ καθ' ἑαυτὸ θεὸς τὸ ταφὲν ἐπὶ μνήματος. οὕτω γὰρ ἂν ἦμεν ἀνθρωπολάτραι καὶ νεκρολάτραι σαφεῖς. ἀλλ' ἐπειδήπερ ἐν τῶι ληφθέντι θεός, ἐκ τοῦ λαβόντος ὁ ληφθείς, ὡς τῶι λαβόντι συναφθείς, συγχρηματίζει θεός.

14 1 Loofs ιδ p. 248, 7-10 Rom. 1, 3 Ἀλλ' οὗτος ὁ κατὰ σάρκα τοῦ Ἰσραὴλ συγγενής, ὁ κατὰ τὸ φαινόμενον ἄνθρωπος, ὁ κατὰ τὴν Παύλου φωνὴν ἐκ σπέρματος γεγεννημένος Δαυὶδ παντοκράτωρ τῆι συναφείαι θεός.

2 Loofs p. 248, 12. 13. 19 -249, 4 Εἶτα τούτοις ἐπάγει· Ἄκουσον ἀμφότερα τοῦ Παύλου κηρύττοντος· ὁμολογεῖ τὸν ἄνθρωπον πρότερον καὶ τότε τῆι τοῦ θεοῦ συναφείαι θεολογεῖ τὸ φαινόμενον, ἵνα μηδεὶς ἀνθρωπολάτρην τὸν Χριστιανισμὸν ὑποπτεύηι. ἀσύγχυτον τοίνυν τὴν τῶν φύσεων τηρῶμεν συνάφειαν· ὁμολογῶμεν τὸν ἐν ἀνθρώπωι θεόν· σέβωμεν τὸν τῆι θείαι συναφείαι τῶι παντοκράτορι θεῶι συμπροσκυνούμενον ἄνθρωπον.

Κεφάλαια ἀντιλεγόμενα ἐν τρίτωι βιβλίωι

1 1 Loofs ᾱ p. 232, 8-17 Hebr. 3, 1 Ἀποστόλου γὰρ ἀκούοντες ὄνομα, τὸν θεὸν λόγον νοοῦσιν ἀπόστολον· ἀρχιερέως ἀναγινώσκοντες κλῆσιν, θεότητα τὸν ἀρχιερέα φαντάζονται παραδόξου φρενοβλαβείας ἰδέαι. τίς γὰρ ἀποστόλου λειτουργίαν μαθὼν οὐκ εὐθὺς ἄνθρωπον μηνυόμενον ἔγνω; τίς ἀρχιερέως ὀνομασίαν ἀκούων θεότητος ⟨ἂν⟩ οὐσίαν τὸν ἀρχιερέα νομίσειεν; εἰ γὰρ ἀρχιερεὺς ἡ θεότης, τίς ὁ τῆι παρὰ τῆς ἀρχιερωσύνης λειτουργίαι θεραπευόμενος; εἰ θεὸς ὁ προσφέρων, οὐδεὶς ὧ προσφέρεται. τί γὰρ θεότητος ἄξιον ἵνα ὡς ἐλάττων προσφέρηι τῶι μείζονι;

2 Loofs p. 233, 4-7 Hebr. 5, 1 Προσεπάγει δὲ τούτοις· Πόθεν οὖν αὐτοῖς ὁ θεὸς κεκλῆσθαι νῦν ἀρχιερεὺς ἐνομίσθη, ὁ θυσίας εἰς προκοπὴν ἰδίαν κατὰ τοὺς ἀρχιερέας μὴ χρήιζων; ὁ θεότητος κτήτωρ ἐξ ἀνθρώπων ληφθεὶς ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν θεόν.

2 Loofs p. β 234, 5-235, 1 Hebr. 2, 16-18 Οὐκ ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. μὴ σπέρμα τοῦ Ἀβραὰμ ἡ θεότης; ἄκουσον καὶ τὴν ἑπομένην φωνήν· ὅθεν ὤφειλε, φησίν, κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι. μὴ τῆι θεότητί τινας ὁ θεὸς λόγος ἔσχεν ἀδελφοὺς ⟨ἐοικότας⟩; σκόπει καὶ τὸ τούτοις εὐθὺς συναπτόμενον· ἵνα

---

11 cf. Exc. Eph. VIII Exc. Mar. Merc. XI [Mar. Merc. 21 p. 35, 13—16]. Apol. adu. Or. 23 12 cf. Exc. Eph. VIII. XV Exc. Mar. Merc. XI Apol. adu. Or. 23; adfertur a Timoth. syr. f. 45b 13 cf. Exc. Eph. XV Exc. Mar. Merc. XI [Mar. Merc. 21 p. 35, 18—22] 14, 1 adfertur a Timotheo Patr. or. 13, 234 14, 2 cf. Exc. Eph. V. X; 16 ἀσύγχυτον — 18 adferuntur in ep. 128, 11 3, 1, 1. 2 = Exc. Mar. Merc. V; 20. 21 adfert Timoth. arm. p. 100 2 = Exc. Mar. Merc. VI cf. Exc. Eph. XI Apol. adu. Theodor. 51

VVt

3 χῡ VVt Exc. Mar. Merc. om. Exc. Eph. 5 τὸν[2] et τὸν[4]] τὸ Mar. Merc. 7 ιγ̄ om. V κτισθὲν V Exc. Eph. πλασθὲν Vt 11 ιγ̄ V 14 κηρύττοντος Vt Exc Eph. κηρύσσοντοσ V 15 θεολογεῖ Vt θεουργεῖ V 16 χριστιανὸν Vt 16/17 τηροῦμεν V 17 ὁμολογοῦμεν V ἐν ἀνω̄ V ἕνα Vt σέβομεν V 23 ἂν Chrysostomi cod. Dresd. ap. Loofs 232, 13 om. VVt 24 τῆ παρὰ cod. Dresd. παρὰ τῆ VVt 25 ἔλαττον V 27 αὐτοῖσ ὁ θω̄ Vt αὐτοῖσ ὁ θω̄ λόγοσ cod. Dresd. ὁ θω̄ αὐτοῖσ V, Vt p. 240, 29 P. 28 χρίζων V 30 ἀγγελων φησὶν cod. Dresd. Mar. Merc. 33 ἐοικότασ Vt om. V

ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν. ἐν ᾧι γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθείς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι. οὐκοῦν ὁ παθὼν ἀρχιερεὺς ἐλεήμων· παθητὸς δὲ ὁ ναός, οὐχ ὁ ζωοποιὸς τοῦ πεπονθότος θεός· σπέρμα Ἀβραὰμ ὁ χθὲς καὶ σήμερον κατὰ τὴν τοῦ Παύλου φωνήν, οὐχ ὁ λέγων πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγὼ εἰμί· ὅμοιος τοῖς ἀδελφοῖς κατὰ πάντα ὁ ψυχῆς ἀνθρωπίνης καὶ σαρκὸς ἀναλαβὼν ἀδελφότητα, οὐχ ὁ λέγων ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακε τὸν πατέρα. Hebr. 13, 8 Ioh. 8, 58 Ioh. 14, 9

γ̄ Ἀπεστάλη ⟨ὁ⟩ ἡμῖν ὁμοούσιος καὶ κέχρισται κηρύττων αἰχμαλώτοις ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν· πνεῦμα γὰρ κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἵνεκεν ἔχρισέ με. 3 Loofs p. 235, 1-4 Lc. 4, 18

δ̄ Οὗτος ὁ πιστὸς τῶι θεῶι γεγενημένος ἀρχιερεύς (ἐγένετο γάρ, οὐκ ἀιδίως ἦν)· οὗτος ὁ κατὰ μικρὸν εἰς ἀρχιερέως, αἱρετικέ, προκόψας ἀξίωμα. ἄκουε σαφεστέρας σοι διαβοώσης φωνῆς· ὃς ἐν τοῖς ἡμέραις, φησί, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώιζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, καίπερ ὢν υἱός, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθε, τὴν ὑπακοὴν καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῶι αἴτιος σωτηρίας ἀκαταλύτου. τελειοῦται δὲ τὸ κατὰ μικρὸν προκόπτον, αἱρετικέ, περὶ οὗ καὶ Ἰωάννης ἐν ⟨τοῖς⟩ εὐαγγελίοις βοᾶ· Ἰησοῦς δὲ προέκοπτεν ἡλικίαι καὶ σοφίαι καὶ χάριτι, οἷς σύμφωνα καὶ Παῦλος φθεγγόμενος τελειωθείς, φησίν, ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῶι πᾶσιν αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου, προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. οὗτος ὁ Μωυσεῖ κατὰ τὸν τῆς στρατηγίας συγκρινόμενος τύπον, ὁ σπέρμα τοῦ Ἀβραὰμ κεκλημένος, ὁ κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς παραπλήσιος, ὁ χρόνωι γενόμενος ἀρχιερεύς, ὁ διὰ παθημάτων τελειωθείς, ὁ ἐν ᾧι πέπονθεν αὐτὸς πειρασθείς, δυνάμενος τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι, ὁ κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺς κεκλημένος. τί οὖν ἀνθερμηνεύεις τῶι Παύλωι, τὸν ἀπαθῆ θεὸν λόγον ἐπιγείωι καταμιγνὺς σώματι καὶ παθητὸν ἀρχιερέα ποιῶν; ἄκουε σαφεστέρας σοι διαβοώσης φωνῆς 4 Loofs p. 235, 6-236, 14 Hebr. 5, 7-9 Lc. 2, 52 Hebr. 5, 9. 10 Hebr. 3, 3 Hebr. 2, 16 17 Hebr. 5, 5. 8. 9 Hebr. 2, 18. 5, 10

ε̄ Ὄντος οὖν ἡμῖν τούτου μόνου ἀρχιερέως συμπαθοῦς καὶ συγγενοῦς καὶ βεβαίου, τῆς εἰς αὐτὸν μὴ παρατρέπεσθε πίστεως. αὐτὸς γὰρ ἡμῖν τῆς ἐπηγγελμένης εὐλογίας ἐκ σπέρματος Ἀβραὰμ ἀπεστάλη ὡς ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τοῦ γένους τὴν τοῦ σώματος θυσίαν συνεπαγόμενος. 5 Loofs p. 240, 4-9

ς̄ Μέμνησθε δέ που πάντως καὶ τὰ πολλάκις μοι πρὸς ὑμᾶς εἰρημένα τὰς διπλᾶς πρὸς τὸν δεσπότην Χριστὸν διακρίνοντι φύσεις. διπλαῖ μὲν γὰρ τῆι φύσει, τῆι δὲ ἀξίαι μοναδικαί· ἡ γὰρ τῶν φύσεων αὐθεντία διὰ τὴν συνάφειαν μία, τῶν μὲν φύσεων ἐν τῆι 6 Loofs p. 354, 12-18

---

3 παθητὸς — θεός adfert Timoth. syr. f. 48a 3 cf. Exc. Eph. XVII Apol. adu. Orient. 85. adfertur usque ad 8 ἀνάβλεψιν a Timotheo Patrol. or. 13, 233 4 cf. Exc. Eph. XVII. XVIII; apol. adu. Orient. 85. adu. Theodoret. 77; 24/25 adfert Timoth. arm. p. 152. Patrol. or. 13, 234 5 = Exc. Eph. XX, cf. Apol. adu. Theodoret. l. c. 6 adferuntur a Timotheo Patrol. or. 13, 234, inde a 27 f. 44a; inde a 30 τὰς διπλᾶς arm. p. 65

VVt

1 ἐλεήμων φησὶ cod. Dresd. Exc. Eph. Mar. Merc. 6 οὐχ VVt locis ceteris [151. 154. 163. 169 P.] καὶ οὐχ Vt loco priore [p. 143 P.] 7 ὁ Vt p. 156, 19. 169, 12 δὲ ὁ Vt p. 151, 13, om. V 9 γεγεννημένοσ Vt πεποιημένοσ Exc. Eph. γὰρ οὗτος Exc. Eph. προὴν Exc. Eph. 10 εἰσ ἀρχιερέωσ αἱρετικὲ V Exc. Eph. cod. Dresd. αἱρετικὲ εἰς ἀρχιερέωσ Vt καὶ ἄκουε Exc. Eph. 11 ὃς om. Exc. Eph. 15 αὐτῶι πᾶσιν Exc. Eph. αἴτιοσ σωτηρίασ Vt Exc. Eph. σωτηρίασ αἴτιοσ V ἀκαταλύτου VVt αἰωνίου Exc Eph. 16 Ἰωάννησ cf. Exc. Eph. τοῖσ Vt om. V βοᾶ Vt Exc. Eph. ἐβόα V 17 δὲ VVt p. 127, 13 Pus. om. Vt p. 162, 20 Exc. Eph. 20 μωυσῆ V 21 σπέρματοσ V 24 σώματι VVt Cyrillus p. 168, 10 ὁμοιώματι Exc. Eph. 26 συγγενοῦσ Vt Exc. Eph. εὐγενοῦσ V 27 εὐλογίασ VVt Exc. Eph. ἀρχιερεὺσ εὐλογίασ cod. Dresd. 30 που VVt μου Tim. 31 διακρίνοντι V Tim. διακρούοντι Vt

οἰκεία τάξει διὰ παντὸς μενουσῶν, τῆς δὲ ἀξίας συνημμένης εἰς αὐθεντίαν, ὡς προεῖπον, μίαν.

Κεφάλαια $\overline{ζ}$ ἀντιλεγόμενα ἐν τῶι τετάρτωι βιβλίωι

1 1 Loofs α p 226, 20 -227, 5 Ioh 1, 14 Ps 109, 1 Ioh 16,13 14

Ὁ θεὸς λόγος ἐγένετο σὰρξ καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν συνεκάθισεν ἑαυτῶι τὴν ἀναληφθεῖσαν ὁ πατὴρ ἀνθρωπότητα· εἶπε γάρ φησιν, ὁ κύριος τῶι κυρίωι μου κάθου ἐκ δεξιῶν μου. τὴν τοῦ ἀναληφθέντος τὸ πνεῦμα κατελθὸν συνεκρότησε δόξαν ὅταν γάρ φησιν, ἔλθηι το πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει βούλει καὶ ἄλλην ἐπὶ τούτοις αὐτοῖς τῆς τριάδος ἐνέργειαν, ἐνώικησεν ὁ υἱὸς ἐν τῶι σώματι, συνέστησεν ὁ πατὴρ βαπτιζόμενον, διέπλασεν ἐν παρθένωι τὸ πνεῦμα

2 Loofs p 227, 6—8 Ioh 15, 16 17, 17 Mt 10, 20

Εἶτα πάλιν φησὶ περὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ὁ υἱὸς ἐξελέξατο (ἐγὼ γάρ φησιν, ὑμᾶς ἐξελεξάμην) ὁ πατὴρ ἡγίασεν (πάτερ γάρ φησιν, ἁγίασον αὐτους ἐν τῆι ἀληθείαι σου) τὸ πνεῦμα κατεσκεύασε ῥήτορας

2 Loofs $\overline{β}$ p 355, 8 9

Καὶ τῆς συνεργίας ἡ ἀπόδειξις πρόδηλος ὁ υἱὸς ἐνηνθρώπησεν, ὁ πατὴρ συνέστησε, τὸ πνεῦμα σημείοις ἐσέμνυνε

3 Loofs p γ 293,11-294,6 Mt 1, 20 1 Tim 3, 16 Mt 12, 28 Ioh 1, 32 Act 1, 2

Πλείονα, φησί, τὴν εἰς αὐτον κατασκευάζοντες ὕβριν καὶ τὸ πνεῦμα τῆς θείας ἀποτέμνοντες φύσεως τὸ τὴν ἀνθρωπότητα αὐτοῦ διαπλάσαν (το γὰρ ἐν τῆι Μαρίαι, φησί, γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου), ‹τὸ› κατὰ δικαιοσύνην τὸ πλασθὲν ἀναπλάσαν (ἐφανερώθη γάρ φησιν, ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι), το δαίμοσι φοβερον αὐτὸν ἐργασάμενον (ἐγὼ γάρ φησιν, ἐν πνεύματι θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια), τὸ τὴν αὐτοῦ σάρκα πεποιημένον ναόν (τεθέαμαι γάρ φησι, τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν καὶ μεμένηκεν ἐπ' αὐτόν), το τὴν ἀνάληψιν αὐτῶι χαρισάμενον (ἐντειλάμενος γάρ φησι, τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις οὓς ἐξελέξατο, διὰ πνεύματος ἁγίου ἀνελήφθη), τοῦτο δὴ τὸ τηλικαύτην Χριστῶι χαρισάμενον δόξαν Χριστοῦ κατασκευάζουσι δοῦλον

4 Loofs $\overline{δ}$ p. 228, 4-16 Ioh. 6, 56 Ioh 6, 57 Ioh 6, 57

Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου το αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει κἀγω ἐν αὐτῶι. μνημόνευσον ὅτι περὶ τῆς σαρκὸς τὸ λεγόμενον καθὼς ἀπέστειλε με ὁ ζῶν πατήρ, ἐμὲ τὸν φαινόμενον. ἀλλ' ἐνίοτε παρερμηνεύω ἀκούσωμεν ἐκ τῶν ἑξῆς καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατήρ· ἐκεῖνος λέγει τὴν θεότητα, ἐγὼ τὴν ἀνθρωπότητα· ἴδωμεν τίς ὁ παρερμηνεύων. λέγει ὁ αἱρετικὸς ἐνταῦθα τὴν θεότητα ἀπέστειλεν ἐμέ, τὸν θεὸν λόγον. καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατήρ, κατ' ἐκεῖνον κἀγὼ ζῶ, ὁ θεὸς λόγος, διὰ τὸν πατέρα. εἶτα μετὰ τοῦτο· καὶ ὁ τρώγων με κἀκεῖνος ζήσεται. τίνα ἐσθίομεν, τὴν θεότητα ἢ τὴν σάρκα;

5 Loofs $\overline{ε}$ p 355, 13-18 Ioh 6, 53

Ἐρῶ δὲ καὶ τοῦ σκανδάλου τὰ ῥήματα. περὶ τῆς οἰκείας σαρκος ὁ δεσπότης Χριστὸς πρὸς αὐτοὺς διελέγετο· ἐὰν μὴ φάγητε, ‹φησί›, τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. οὐκ ἤνεγκαν τὸ τῶν λεγομένων ὑψηλὸν οἱ ἀκούσαντες· ἐνόμιζον γὰρ ὑπὸ ἀμαθίας ἀνθρωποφαγίαν εἰσάγειν.

1, 1 cf Exc. Eph XVI 3 = Exc Mar Merc XXII, cf pars I p 101, 19 *Concilstud* p. 10 Apolog adu. Theodoret. 63 4 = Exc Mar Merc XIIII cf Exc Eph XXII Apolog adu Orient 98

VVt

1 παντὸσ V πασῶν Vt 1/2 εἰς — μίαν V ὡσ προεῖπον, εἰς αὐθεντίαν μοναδικήν Vt 7 ἐλθοι Vt 13 συνεργείασ Vt συνέστησε V cf p 184, 18 Pus ἐνηθρόνησε Vt 17 τὸ κατα — ἀναπλάσαν Agellius cf Mar Merc. κατὰ — ἀνέπλασεν VVt 19 αὐτὸν V om Vt 20 τεθέαται V 21 ὡσ V 23 χω̄ Vt Mar Merc αὐτῶ V 26 μνημονεύετε Exc Eph 27 παρερμηνεύω Vt παρερμηνευόμενον V 28 ἐγὼ δὲ Vt 29 θεότητα λέγει Exc Eph 30 ἐμὲ Vt με V με φησί Exc Eph. ἐκείνους Exc Eph 31 εἶτα τὸ Exc Eph. 32 τὴν — σάρκα Vt Exc. Eph Mar Merc. τὴν σαρκα ἢ τὴν θεότητα V 34 φησὶ Vt om. V 36 γὰρ om Vt

⟨ς̄⟩ Ἄκουσον καὶ τὸ κύριος ποτὲ μὲν ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ Χριστοῦ, ποτὲ δὲ ἐπὶ τῆς θεότητος αὐτοῦ, ποτὲ δὲ ἐπ' ἀμφοτέρων κείμενον. ὁσάκις ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον ⟨τοῦτο⟩ πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε. ἄκουσον ἐκ τῶν προηγουμένων τὴν ἀμαθίαν τῶν ἀντιτιθέντων, ὡς ἰσχυρὰν ἀναγινώσκουσι τοῦ μυστηρίου τὴν ὠφέλειαν καὶ τίνος τοῖς ἀνθρώποις παρέχεται τὴν ἀνάμνησιν, καὶ ἄκουσον μὴ ἐμοῦ ταῦτα λέγοντος, ἀλλὰ τοῦ μακαρίου Παύλου. ὁσάκις ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον· οὐκ εἶπεν· ὁσάκις ἂν ἐσθίητε τὴν θεότητα ταύτην. ὁσάκις ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον· βλέπε περὶ τοῦ σώματος αὐτῶι τοῦ δεσποτικοῦ τὸ προκείμενον ⟨ὄν⟩. ὁσάκις ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον, οὗ ἐστι τὸ σῶμα ἀντίτυπον. ἴδωμεν ἀπὸ τούτου τίνος ὁ θάνατος· ὁσάκις ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγέλλετε. ἄκουσον καὶ ἐν τοῖς ἐφεξῆς φανερώτερον· ἄχρις οὗ ἂν ἔλθηι. τίς δέ ἐστιν ὁ ἐρχόμενος; ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δόξης πολλῆς. καὶ τὸ δὴ μεῖζον, πρὸ τῶν ἀποστόλων ὁ προφήτης σαφέστερον τὸν ἐρχόμενον δείκνυσι καὶ κέκραγε περὶ Ἰουδαίων βοῶν· ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν. τίς οὖν ἐστιν ὁ κεντηθείς; ἡ πλευρά· πλευρὰ ⟨δὲ⟩ σώματος ἢ θεότητός ἐστι;

6 Loofs p. 356,12-357,4 1 Cor. 11, 26 5 10 Mt. 24, 30 15 Ioh. 19,37

⟨ζ̄⟩ Διὰ τί δὲ καί, ὡς ἀρτίως ἠκούομεν, ἀμφοτέρων κατὰ σὲ κεκραμένων, ὁ κύριος τὴν τοῦ μυστηρίου δύναμιν τοῖς μαθηταῖς παραδιδοὺς οὕτω φησίν; λαβὼν ἄρτον καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ λέγων· λάβετε φάγετε πάντες· τοῦτο γάρ μού ἐστι τὸ σῶμα. διὰ τί μὴ εἶπε· τοῦτό ἐστιν ἡ θεότης μου ἡ ὑπὲρ ὑμῶν κλωμένη; καὶ πάλιν τὸ ποτήριον τῶν μυστηρίων διδούς, οὐκ εἶπε· τοῦτό ἐστιν ἡ θεότης μου ἡ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχεομένη, ἀλλὰ τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχεόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

7 Loofs p. 229,17-230,5 Lc. 22, 19 Mt 26, 26 21 Mt. 26, 28 Lc. 22, 20

Κεφάλαια ζ̄ ἀντιλεγόμενα ἐν τῶι ε̄ βιβλίωι

⟨ᾱ⟩ Ὅτι μὲν οὖν ἐπὶ τῆς γεννήσεως τῆς ἐκ τῆς Χριστοτόκου παρθένου τίθησι τὸ υἱός ἡ θεία γραφή, δεδηλώκαμεν· ἄκουσον δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ θανάτου, εἰ ἔστι ποτὲ κείμενος ὁ θεός, ἵνα παθητὸν τὸν θεὸν εἰσαγάγωμεν. ἐχθροί, φησίν, ὄντες κατηλλάγημεν τῶι θεῶι διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. οὐκ εἶπε διὰ τοῦ θανάτου τοῦ θεοῦ λόγου.

1 Loofs p. 357, 5-10 Rom 5, 10

⟨β̄⟩ Ἄκουσον καὶ τὴν ἄλλην αὐτῶν μαρτυρίαν· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν. ἰδοὺ κύριον τῆς δόξης λέγει· οὐ καλεῖ τὴν ἀνθρωπότητα, ἀλλὰ τὴν θεότητα. τοῦτο δέ ἐστι καὶ διασπώντων τὴν συνάφειαν τὴν ἀκριβῆ. ὅταν ⟨γὰρ⟩ λέγηις ὅτι οὗτος μὲν οὐκ ἐστι κύριος, ἐκεῖνος δὲ κύριος, οὐ ψιλὸν ἄνθρωπον ποιεῖς τὸν Χριστόν; τί οὖν λέγεις ἐν ἐκκλησιαστικῶι προσωπείωι, αἱρετικέ; κύριος καὶ ὁ ἄνθρωπος ἢ οὔ; εἰ μὲν οὖν κύριος, κοινωνεῖ τὰ λεγόμενα· εἰ δὲ οὐ κύριος, μὴ σύ, ψιλὸν ἄνθρωπον ποιῶν τὸν Χριστόν, ἐμοὶ πρόστριβε τὸν ὀνειδισμόν.

2 Loofs p. 357, 11-21 1 Cor. 2, 8 35

---

1 2 adfert Timoth. arm. p. 122. 152; 15 ὄψονται — 17 p 137 7 cf Exc. Mar. Merc. XV 34 τί — p. 12, 4 adfert Timoth arm. p. 108; p. 12, 1—4 p. 127. 171

VVt

1 ς̄ om. V 3 τοῦτον V om. Vt τοῦτο Vt om. V, Vt p 201, 30 P 4 ἰσχυρὰν V, Vt p. 201, 32 P. ἰσχυρὸν Vt 5 παρέχετε V 6 ἂν om. Vt 9 ὄν addidi 10 ἀπὸ τούτου V, Vt p. 203, 32 P οὖν ἀπὸ τούτου Vt p. 202, 31 P οὖν Vt 12 ἂν om. Vt ἐστιν V, Vt p 204, 1 P, om Vt, etiam p. 203, 3 P. cf 205, 4 P 16 δὲ Vt Tim om. V ἡ Vt οὐ V 18 ζ̄ om. V κρεμαμένων V 20 ἔκλασε καὶ V Mar. Merc om. Vt 22 ἡμῶν Vt 23 μου[1] V Mar. Merc. om. Vt 24 ἐκχυνόμενον Vt 26 ᾱ om. V ἐπὶ Vt ἐκ V 31 τὸν κν̄ V 33 γὰρ om. V λέγεισ VVt οὐ V σὺ Vt 33/34 ποιεῖσ ἀνον̄ V 34 ἐκκλησιαστικῶ Vt ἐκκλησιαστικοῦ V 35 κοινωνεῖ VVt συνάιδει Vt p. 220, 17 P. 36 τὸν χν̄ ποιῶν Vt

2 Loofs p. 357, 22-26 2 Cor. 13, 4

Εἶτά φησιν· Ἀκούσωμεν τοῦ μακαρίου Παύλου φανερῶς κεκραγότος τίς ἐστιν ὁ σταυρωθείς. ἄκουσον τοίνυν φανερωτάτης φωνῆς· καὶ γὰρ ἐσταυρώθη, φησίν, ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῇι ἐκ δυνάμεως θεοῦ. εἰ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, τίς ἠσθένησεν, αἱρετικέ; ὁ θεὸς λόγος;

8 Loofs ⟨γ̄⟩ p. 358, 1-5

Ὡς ἐκ προσώπου τοῦ μονογενοῦς· Ὅτι μορφὴ θεοῦ ὑπάρχων μορφὴν περιβέβλημαι δούλου· ὅτι θεὸς λόγος ὢν ἐν σαρκὶ καθορῶμαι· ὅτι δεσπόζων τοῦ παντός, πτωχεύοντος δι' ὑμᾶς περιβέβλημαι πρόσωπον· ὅτι πεινῶν ὁρατῶς, χορηγῶ τοῖς πεινῶσι τροφήν.

4 Loofs ⟨δ̄⟩ p. 229, 4-16

Ἡδέως ἂν ἐνταῦθα τῶν αἱρετικῶν ἐπυθόμην τῶν τὴν τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος φύσιν εἰς μίαν κατακιρνάντων οὐσίαν, τίς ἐστιν ἐνταῦθα ὁ παρὰ τοῦ προδότου τοῖς Ἰουδαίοις παραδιδόμενος; εἰ γὰρ κρᾶσις ἀμφοτέρων γεγένηται, ἀμφότερα παρὰ τῶν Ἰουδαίων συγκατεσχέθη, καὶ ὁ θεὸς λόγος καὶ ἡ τῆς ἀνθρωπότητος φύσις. τίς δέ ἐστιν ὁ καὶ τὴν σφαγὴν ὑπομείνας; ἀναγκάζομαι χρήσασθαι κατωτέροις λόγοις, ὡς πᾶσι γενέσθαι τὸ λεγόμενον δῆλον· περὶ τίνα τὰ τῆς πράξεως, εἰπέ μοι, συμβέβηκεν; εἰ μὲν γὰρ περὶ τὴν τῆς θεότητος φύσιν, πῶς ἀμφότερα συγκιρνᾶν κατατολμᾶις; καὶ ⟨εἰ⟩ μεμένηκεν ὁ θεὸς λόγος τοῖς Ἰουδαίοις ἀκατάσχετος καὶ τῆς σφαγῆς οὐ κεκοινώνηκε τῇι σαρκί, πόθεν, εἰπέ μοι, παρεισάγεις τὴν κρᾶσιν;

5 Loofs ⟨ε̄⟩ p. 260, 2-5 Mt. 27, 46

Οὗτος ὁ τὸν ἀκάνθινον περιθέμενος στέφανον· οὗτος ὁ λέγων θεέ μου θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες; οὗτος ὁ τριήμερον τελευτὴν ὑπομείνας.

6 Loofs ⟨ς̄⟩ p. 267, 11 -268, 3 Act. 2, 32

Διὰ τοῦτο περὶ τῆς ἡμετέρας ὁ μακάριος Πέτρος ἀπαρχῆς καταγγέλλων ⟨καὶ τὴν ἐκ τῆς θεότητος τῆς φαινομένης φύσεως διηγούμενος ὕψωσιν⟩ τοῦτον, φησί, τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ θεός. οὐκ ἀπέθανε θεός, ἀλλ' ἀνέστησεν. ἄκουε τῶν τοῦ Πέτρου ῥημάτων, Ἀπολινάριε, ἄκουε σὺν Ἀπολιναρίωι καὶ Ἄρειε· τοῦτον, φησί, τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ θεὸς τὸν φαινόμενον, τοῦτον τὸν ὁρώμενον ὄμμασι, τὸν ξύλωι προσηλωθέντα, τὸν ταῖς ⟨τοῦ⟩ Θωμᾶ ψηλαφηθέντα χερσί, τὸν πρὸς αὐτὸν κεκραγότα· ψηλάφησον

Lc. 24, 39

ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. καὶ ταύταις πεισθεὶς ὁ μαθητὴς ταῖς φωναῖς καὶ τῇι ψηλαφήσει τοῦ σταυρωθέντος σώματος

Ioh. 20, 28

πεισθεὶς ⟨περὶ⟩ ἀναστάσεως, τὸν παραδοξοποιὸν ἐδοξολόγει θεόν· ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου, οὐ τὸ ψηλαφηθὲν προσαγορεύων θεόν· οὐδὲ γὰρ ψηλαφήσει θεότης εὑρίσκεται.

2 Act. 2, 32. 33

Καὶ μεθ' ἕτερα· Περὶ τοῦ ψηλαφητοῦ τούτου καὶ ὁ Πέτρος ἐβόα· τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ θεός. τῇι δεξιᾶ οὖν τοῦ θεοῦ ὑψωθείς· δεξιᾶς δὲ βοηθούσης ὁ θεὸς λόγος οὐκ ἔχρηιζεν, Ἄρειε.

7 1Loofs ⟨ζ̄⟩ p. 358, 9—12

Ἐπειδὴ γὰρ εἰ εἰρήκασιν· ὅτι πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν λόγον, ἔμελλεν ὁ θάνατος τῇι θείαι λογίζεσθαι φύσει, ὄνομα δέχονται κοινὸν τὸ Χριστὸς Ἰησοῦς, ἵνα καὶ τὸν ἀποθανόντα σημάνωσι καὶ τὸν μὴ ἀποθανόντα.

2 Loofs p. 358, 12-18

Προσεπάγει δὲ τούτοις· Ὥστε εἴ τις λέγοι· ὁ δεῖνα ἄνθρωπος ἀπέθανε, καίτοι ἡ ψυχὴ ἀθάνατός ἐστιν, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ὄνομα εἶπε τὸ σημαῖνον τὰς δύο φύσεις καὶ τὸ σῶμα τὸ

---

4 cf. Exc. Mar. Merc. XV 5 cf. 2, 10 Exc. Eph. XIIII Exc. Mar. Merc. X 6, 1. 2 cf. Mar. Merc. p. 31, 37—32, 12 6, 1 cf. Exc. Mar. Merc. VIII 22 τοῦτον — 28 adfert Timoth. arm. p. 79; 22 τοῦτον — 24 χερσί p. 136 29 περὶ τοῦ — 31 adfert Timoth. arm. p. 128

VVt

2 φανερώτατα τῆσ Vt 5. 7. 17. 19. 32 numeros om. V 7 ὑμᾶς Loofs ἡμᾶσ VVt 9 κατακιρνώντων Vt 14 εἰ add. Agellius 15 λόγος om. Vt 19 ἀπαρχῆσ ὁ μακάριοσ πέτροσ Vt 19/20 καὶ τὴν — ὕψωσιν Vt om. V 24 τοῦ Vt om. V ψηλάφησον VVt *palpate et uidete* Mar. Merc. p. 31, 42 *palpa et uide* p. 57, 3 25 θεωρεῖται Vt 26 τῇ ψηλαφήσει Vt ψηλαφῆσαι V τοῦ Vt τῆσ τοῦ V 27 περὶ Tim. om. VVt μου V μου δόξα σοι Vt 28 ψηλαφήσει Vt ψηλαφῆσα V 32 εἰ V om. Vt 34 τὸν μὴ V μὴ Vt 35 λέγοι Vt λέγει V

ἀποθνῆισκον καὶ τὴν ψυχὴν τὴν ἀθάνατον, οὐκ ἔχει κίνδυνον ἡ φωνή· ἄνθρωπος γὰρ καλεῖται ἀμφότερα, καὶ τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχή· οὕτω τοίνυν καὶ ὁ μέγας ἐκεῖνος χορὸς ἔφη περὶ Χριστοῦ.

166 Κυρίλλου τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας κατὰ τῶν Νεστορίου δυσφημιῶν πεντάβιβλος ἀντίρρησις ἤγουν οἱ πέντε τόμοι τοῦ ἁγίου Κυρίλλου

Τοῖς μὲν τὴν ἁγίαν γραφὴν πολυπραγμονεῖν ἐθέλουσι καὶ ἀποδιώκουσι μὲν τὸ ῥάθυμον ἐν τούτωι, δεδιψηκόσι δὲ μᾶλλον τοῦ πράγματος τὴν κατόρθωσιν ἐγκειμένοις τε νεανικῶς καὶ ὄκνου δίχα παντὸς περιέσται δὴ πάντως τὸ ἐν παντὶ γενέσθαι καλῶι. φωτὸς γὰρ τοῦ θείου τὸν οἰκεῖον ἀναπιμπλᾶσι νοῦν, εἶτα τοῖς τῆς ἐκκλησίας αὐτὸν ἐνιέντες δόγμασιν ἅπαν μὲν ὅσον ἐστὶν ὀρθῶς τε καὶ ἀκιβδήλως ἔχον, προσίενται καὶ λίαν ἀσμένως καὶ τοῖς ἐσωτάτω τῆς ἑαυτῶν ψυχῆς ἐναποκλείουσι θησαυροῖς, ἐπιγάνυνται δὲ οὕτω τοῖς ἐξ εὐμαθείας συνειλεγμένοις ὡς ἂν εἰ καί τινες ἑτέροις τῶν κατὰ τὸν βίον ἢ λίθους τινὰς Ἰνδικὰς ἢ χρυσὸν ἁπλήστως συναγηγερκότες, μᾶλλον δὲ καὶ ἔτι μειζόνως· κρεῖσσον γὰρ σοφία λίθων πολυτελῶν, πᾶν δὲ τίμιον οὐκ ἄξιον αὐτῆς, καθὰ γέγραπται. χρῆναι δὲ φημὶ τοὺς οἵπερ ἂν ⟨ὦσι⟩ σοφοὶ καὶ ἀγχίνοι καὶ τῶν θείων δογμάτων ἐπιστήμονες, διαμεμνῆσθαι χρησίμως γεγραφότος τινὸς τῶν ἁγίων μαθητῶν· ἀδελφοί, δοκιμάζετε τὰ πνεύματα εἰ ἐκ θεοῦ εἰσι, δεδωρῆσθαι δὲ τοῖς ἁγίοις φησὶ καὶ ὁ θεσπέσιος Παῦλος διακρίσεις πνευμάτων. οἱ μὲν γὰρ λέγοντες ὅτι κύριος Ἰησοῦς, φαῖεν ἂν οὐχ ἑτέρως αὐτὸ πλὴν ὅτι διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος· οἵ γε μὴν ἐξ ἀμαθίας παλίμφημον ἐπ' αὐτοῖς γλῶσσαν ἀνέντες καὶ δι' ὧν ὀρθὰ φρονεῖν ἐγνώκασι, μόνον οὐχὶ λέγοντες ἀνάθεμα Ἰησοῦν, τοῦτο δρῶιεν ἂν ὡς ἀπό γε τοῦ Βεελζεβούλ. δεῖ δὴ οὖν ἄρα λεπτῶς τε καὶ διεσμιλευμένως δοκιμάζειν ἅπαντα μεμελετηκότας καὶ νῶι διεγηγερμένωι χρωμένους περιτυγχάνειν ἡμᾶς τοῖς τινων συγγράμμασι καὶ βασανίζειν εὐτεχνῶς οὕσπερ ἂν ποιοῖντο λόγους περὶ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ ἀπομιμεῖσθαί τε καὶ μάλα ὀρθῶς τοὺς ὅτι δὴ μάλιστα δοκίμους καὶ ἐμπειροτάτους τῶν ἀργυροπρατῶν, οἳ προσίενται μὲν τῶν νομισμάτων τὸ εὐδοκιμοῦν, ἀπόβλητον δὲ ποιεῖσθαι σπουδάζουσι τὸ παράσημον καὶ μεμωμημένον. καὶ πρός γε τοῦτο ἡμᾶς ὁ μακάριος Παῦλος παραθήγει, λέγων· γίνεσθε δόκιμοι τραπεζῖται· πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε, ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε. ἔστι δὲ δὴ καὶ ἑτέρως πάναισχρόν τε καὶ ἀκαλλὲς ἐπὶ μὲν τοῖς κατὰ τόνδε τὸν βίον πράγμασι κατ' οὐδένα τρόπον ἡμᾶς ἠφειδηκότας ὁρᾶσθαι τοῦ τελοῦντος εἰς ὄνησιν, πειρᾶσθαι δὲ μᾶλλον περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι φιλεῖν τὰ δι' ὧν ἂν γένοιτο βιῶναι λαμπρῶς, ἀλογῆσαι δὲ τῶν οὕτω σεπτῶν καὶ ποιεῖσθαι παρ' οὐδὲν τὴν τῆς ψυχῆς σωτηρίαν βόθροις τε αὐτὴν ἐγκαθιέναι καὶ τέλμασι, πρὸς τὸ δοκοῦν ἁπλῶς τοῖς ἐθέλουσι λαλεῖν ἃ μὴ προσῆκεν, ἔσθ' ὅτε παραρριπτοῦντας τὸν νοῦν, οὐκ ἀναμύοντα πρὸς τὸ ἀληθὲς οὔτε μὴν ἐθέλοντα πολυπραγμονεῖν τί μέν ἐστι τῶν ἀνεγνωσμένων ὀρθὸν καὶ ὀνησιφόρον, τί δὲ δὴ τὸ διάστροφον καὶ δογματικῆς ἀκριβείας ἐκβεβηκὸς καὶ ζημίαν ἐμποιοῦν τὴν εἰς αὐτὴν ὁρῶσαν ψυχήν, ἧς ἀντάξιον οὐδὲν παρά γε τοῖς ἀρτίοις τὴν φρένα. δοκιμαστέον οὖν ἄρα καὶ λίαν ἰσχνῶς τὰς περὶ τῶν θείων δογμάτων συγγραφάς, κἂν μέν τις ἴοι κατ' εὐθὺ τοῦ σκοποῦ τῶν ἱερῶν γραμμάτων καὶ τὴν ἔν γε τουτοισὶ σαφῆ καὶ ἁπλανεστάτην διάιττοι τρίβον, κατακροτείσθω καὶ πρὸς ἡμῶν ταῖς εἰς ὀρθότητα ψήφοις· εἰ δὲ ψυχρὸν καὶ ἐξίτηλον καὶ μεμωμημένον, μᾶλλον δὲ καὶ ὀλέθρου πρόξενον τοῖς ἐντευξομένοις ἐξυφαίνοι τὸν λόγον, ἀκουέτω παρὰ πάντων· ἀλλὰ ἡμῖν λαλεῖτε καὶ ἀναγγέλλετε ἡμῖν

PG 76, 9 Pusey 54
P 55
PG 12
Prou. 8, 11
1 Ioh. 4, 1
1 Cor. 12, 10-3
Preuschen, Antileg. XIII
1 Thess. 5, 21. 22
P 56
31
PG 13
Ies. 30, 10

V

6 ρες V 11 ἐπιγάννυνται V 12 ἑτέροις scripsi ἕτεροι V 15 ὦσι add. Agellius 27/28 δόκιμοι Agellius τρόφιμοι V 40 πρὸ V

Mt. 12, 33 ἑτέραν πλάνησιν. οὐκοῦν ἢ ποιείτωσαν τὸ δένδρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλὸν ἢ ποιείτωσαν τὸ δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν. ὁ μὲν γὰρ
Mt 12, 35 ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὰ ἀγαθά, ὁ δὲ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὰ πονηρὰ κατά γε τὴν ἀψευδῆ τοῦ σωτῆρος φωνήν. ἐσκότισε
2 Cor. 4, 4 μὲν γὰρ ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων αἱρετικῶν εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, πεπλάνηνται δὲ πολυτρόπως. οἳ μὲν γὰρ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς φύντα λόγον ἐν μείοσι
P 57 τοῦ γεγεννηκότος εἶναί [τέ] φασιν οἱ δείλαιοι καὶ τὸ ἔκφυλόν τε καὶ δουλοπρεπὲς αὐτῶι προσνέμοντες μέτρον οὐ καταπεφρίκασιν, οἳ δὲ τῶι ἁγίωι πνεύματι τὸ ἀνόσιόν τε καὶ
Ies. 57, 3. 4 ἀκρατὲς ἐπιθήγοντες στόμα δικαίως ἀκούουσι τοῦ προφήτου λέγοντος· ὑμεῖς δὲ προσαγάγετε ὧδε, υἱοὶ ἄνομοι, σπέρμα μοιχῶν καὶ πόρνης· ἐν τίνι ἐνετρυφήσατε καὶ ἐπὶ τίνι ἠνοίξατε τὸ στόμα ὑμῶν καὶ ἐπὶ τίνι ἐχαλάσατε τὴν γλῶσσαν ὑμῶν; οὐχ ὑμεῖς ἐστὲ τέκνα ἀπωλείας, σπέρμα ἄνομον; ἀλλ' ἐκεῖνοι
Ies. 50, 11 μὲν πορεύσονται τῶι ἑαυτῶν φωτὶ καὶ φλόγας εὑρήσουσιν, ἃς ἐξέκαυσαν αὐτοί· ἡμᾶς δὲ ἀκόλουθον, οἷς ὀρθότητος μέλει, σοφόν τε καὶ ἀκριβῆ τὸν ἐφ' ἑκάστωι τῶν θείων δογμάτων ποιεῖσθαι λόγον καὶ τῆς ἐκείνων ἀθυροστομίας παραιτεῖσθαι τὰ ἐγκλήματα, ἵνα μή τι πταί-
1 Cor. 8, 12 οντες καὶ ἁμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφοὺς πλήττοντές τε αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν
Ps. 54, 13-15 εἰς Χριστὸν ἁμαρτάνωμεν. ἀκουσόμεθα γὰρ λέγοντος εὐθὺς ὅτι εἰ ὁ ἐχθρὸς ὠνείδισέ με, ὑπήνεγκα ἄν, καὶ εἰ ὁ μισῶν με ἐπ' ἐμὲ ἐμεγαλορρημόνησεν, ἐκρύβην ἂν ἀπ' αὐτοῦ. σὺ δέ, ἄνθρωπε ἰσόψυχε, ἡγεμών μου καὶ γνωστέ μου, ὃς ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐγλύκανάς μοι ἐδέσματα, ἐν τῶι οἴκωι τοῦ θεοῦ ἐπορεύθημεν ἐν ὁμονοίαι. ἀλλ' ἴοι μὲν εἰς ἐχθρῶν ταυτὶ κεφαλάς, οἳ τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν καταστρατεύονται δόξης καὶ τρυφὴν ἡγοῦνται τὰς εἰς αὐτὸν βλασφημίας, ἡμᾶς δέ, ὡς ἔφην, ἀκόλουθόν τε καὶ ἀναγκαῖον τοὺς τὰ αὐτῶι δοκοῦντα φρονεῖν σπουδάζοντας μὴ
* * τῆς ἀληθείας ἐκκεκομισμένον ἢ γοῦν ἑτέρωσέ ποι διάιττοντα καὶ νενευκότα πρὸς τὸ ἐξίτηλον, τὸν πρός γε φημὶ τοὺς ὑπὸ χεῖρα καὶ ταῖς εἰς ὀρθότητα ψήφοις ἐξ αὐτῆς τῆς ἀληθείας στεφανούμενον. καὶ ταῦτα φημὶ τινὶ τῶν βιβλίων περιτυχὼν ὑπό του συντεθειμένωι καὶ πολλὴν μὲν ἔχοντι τῶν ὁμιλιῶν τὴν ἄθροισιν, στοιχηδὸν δὲ καὶ ὡς ἐν τάξει
P 58 κειμένων, ἠμοιρηκότι δὲ κατ' οὐδένα τρόπον τοῦ κατελέγχεσθαι δεῖν. καὶ εἰ μὲν εἴρητό
PG 16 τι παρὰ τοῦ συγγεγραφότος, ὃ ταῖς εἰς λήθην ἀποδημίαις ἠφανίζετο, κἂν ὠιήθην δεῖν σιγὴν τε ἔχειν αὐτὸς καὶ ἑτέροις συμβουλεῦσαι τοῦτο δρᾶν, ὡς ἂν μὴ πολλοῖς ἑτέροις καὶ τοῖς μεθ' ἡμᾶς εἴη γνώριμα τὰ οὕτως ἐκτόπως καὶ ἀτημελῶς εἰρημένα· ἐπειδὴ δὲ δυσφημιῶν ὄχλος ἐνσεσώρευται τῶι βιβλίωι καὶ πολλή τις γέγονεν ἡ κατάρρησις τῶν τῆς ἀληθείας καθυλακτοῦσα δογμάτων, πῶς οὐκ ἀναγκαῖον ἡμᾶς μόνον οὐχὶ καὶ ἀνταποδύσασθαι καὶ ὑπεραθλῆσαι τῶν ἐντευξομένων, ὡς ἂν μή τι πάθοιεν ἐντεῦθεν τὸ βλάβος, εἰδεῖεν δὲ μᾶλλον ἀποκρούεσθαι γεννικῶς τὴν ἀπό γε τῶν οὐκ ὀρθῶς εἰρημένων ζημίαν; ὁ μὲν γὰρ θεσπέσιος
Mc. 3, 17 Ἰωάννης υἱὸς ὠνόμασται βροντῆς παρὰ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ, καὶ μάλα εἰκότως, διά γε τὸ μόνον οὐχὶ κατακτυπῆσαι τῆς ὑπ' οὐρανὸν καὶ καταβροντῆσαι τῆς γῆς, ὡς μέγα τι καὶ ἐξαίσιον εἰρηκώς. διατρανοῖ γὰρ εὖ μάλα τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονο-
Ioh. 1, 1. 3 γενοῦς τὸ σεπτὸν ἀληθῶς καὶ μέγα μυστήριον. ἔφη μὲν γάρ· ἐν ἀρχῆι ἦν ὁ λόγος

V

1. 2 ποιήτωσαν V 9 τε deleui 15 εὑρήσουσιν Agellius εὑρήσκουσιν V 16 μέλλει V 19 ἀκουσόμεθα Agellius ἀκουσώμεθα V 23 εἰς scripsi ὡσ V 26 lacunam signaui e. g. supplendo περιιδεῖν τινα διδάσκειν 28 στεφανούμενον] conicio e. g. στεφανουμένους ἀδίκως προσφερόμενον 30 κατελέγχεσθαι scripsi κατέχεσθαι V εἴρητό scripsi εἴρηταί V 37 γενικῶσ V 39 γε scripsi τε V

καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεὸν καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. πάντα δι' αὐτοῦ ἐγέ-
νετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν. ἐπειδὴ δὲ ἀκριβῆ καὶ τετορνευμένην ἐποιή-
σατο τὴν μυσταγωγίαν καὶ θεὸν ὑπάρχοντα καὶ ἐκ θεοῦ κατὰ φύσιν ἀπορρήτως γεγεννη-
μένον ἀπέφηνε τὸν μονογενῆ ⟨καὶ⟩ κτίστην καὶ ποιητὴν τῶν ὅλων, τότε δὴ τότε καὶ
λίαν ἐπὶ καιροῦ τῆς πανσόφου λοιπὸν δι' ἡμᾶς τε καὶ ὑπὲρ ἡμῶν πεπραγμένης οἰκονομίας 5
ἄρχεται καὶ φησι· καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν καὶ ἐθεα- Ioh. 1, 14
σάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης
χάριτος καὶ ἀληθείας. σάρκα μὲν γὰρ ἔφη τὸν λόγον, τῆς ἀληθοῦς ἑνώσεως, δῆλον
δὲ ὅτι τῆς καθ' ὑπόστασιν νοουμένης, ἐμφανίζων τὴν δύναμιν· διὰ δὲ τοῦ καὶ ἐν ἡμῖν αὐ-
τὸν σκηνῶσαι λέγειν οὐκ ἐφίησι νοεῖν εἰς σάρκα τὴν ἀπὸ γῆς τὸν ἐκ θεοῦ κατὰ φύσιν 10
μεταχωρῆσαι λόγον. ὠιήθη μὲν ⟨γὰρ⟩ ἂν οἶμαί τις τῶν οὐ λίαν ἠκριβωκότων ὅ τί ποτέ P 59
ἐστιν ἡ θεία τε καὶ γενητοῦ παντὸς ἐπέκεινα φύσις, τάχα που καὶ τροπῆς εἶναι δεκτικὴν
αὐτὴν καὶ καταραιθυμῆσαι μὲν δύνασθαι τῶν ἰδίων καὶ οὐσιωδῶς αὐτῆι προσπεφυκότων
ἀγαθῶν, μεταφῦναι δὲ ὥσπερ εἰς ἕτερόν τι παρ' ὅπερ ἐστί, καὶ τοῖς τῆς κτίσεως ἐγκαθι-
κέσθαι μέτροις, ἀλλοιώσεσι καὶ μεταβολαῖς ἀδοκήτως ὑπενηνεγμένην· ἀλλ' ὅτι τὸ χρῆμά 15
ἐστιν ἀμήχανον παντελῶς (ἐρήρεισται γὰρ ἡ τοῦ θεοῦ φύσις καὶ ἀκράδαντον ἔχει τὴν ἐφ'
οἷς ἐστι διαμονήν), μεμαρτύρηκεν εἰπὼν τὸ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν καίτοι σὰρξ γεγονὼς
ὁ λόγος, καὶ τὸ τῆς οἰκονομίας σοφὸν εὐτεχνῶς ἐξηγούμενος καὶ τό γε μὴ δεῖν τὴν τοῦ
λόγου φύσιν συκοφαντεῖσθαι πρός τινος ὡς σάρκα γεγενημένην ἐξ ἀλλοιώσεως καὶ παρα-
τροπῆς εὖ μάλα τετηρηκώς. φαμὲν οὖν ἄρα καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ τὸν τῶν θεηγόρων ἰχνηλα- 20
τοῦντες σκοπὸν καὶ τὸν τῆς πίστεως ὅρον κατ' οὐδένα τρόπον ἐκβαίνοντες τὸν ἐκ θεοῦ
κατὰ φύσιν τὸν μονογενῆ τὸν ἐν κόλποις ὄντα τοῦ πατρός, τὸν δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἐν Ioh. 1, 18
ᾧι τὰ πάντα, καίτοι τὴν πρὸ παντὸς αἰῶνος καὶ χρόνων ἰδικὴν ὕπαρξιν ἔχοντα καὶ ἀεὶ
συνυφεστηκότα τῶι γεγεννηκότι, καθικέσθαι μὲν εἰς ἑκούσιον κένωσιν ἐν ἐσχάτοις τοῦ PG 17
αἰῶνος καιροῖς καὶ μορφὴν δούλου λαβεῖν, τουτέστιν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς γενέσθαι καὶ ἄν- Phil. 2, 6. 7
θρωπον οἰκονομικῶς ὁμοιωθῆναί τε τοῖς ἀδελφοῖς κατὰ πάντα διὰ τοῦ μεταλαχεῖν ὁμοίως Hebr. 2, 17. 14
αἵματος καὶ σαρκὸς οὕτω τε μεθ' ἡμῶν καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς ὑπομεῖναι γέννησιν καὶ τῆς ἰδίας
σαρκὸς τὴν εἰς τὸ εἶναι πάροδον εἰς ἑαυτὸν ἀναλαβεῖν [καί], οὐ δευτέρας ἀρχῆς τῆς εἰς
τὸ εἶναι δεδεημένον (ἦν γὰρ ἐν ἀρχῆι καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος), ἀλλ' ἵνα τὸ ἀνθρώπινον ἀνα- Ioh. 1, 1
κεφαλαιώσηται γένος, ⟨ὡς⟩ ἀπαρχὴ πάντων δευτέρα μετὰ τὴν πρώτην ἐκείνην τικτόμενος 30 Gal. 4, 4
κατὰ σάρκα ἐκ γυναικὸς κατὰ τὰς γραφάς. οὕτω γὰρ ἐπτώχευσε πλούσιος ὤν, ἡμᾶς εἰς τὸν 2 Cor. 8, 9
ἴδιον ἀνακομίζων πλοῦτον καὶ διὰ τῆς ἐνωθείσης αὐτῶι σαρκὸς πάντας ἔχων ἐν ἑαυτῶι· P 60
οὕτω γὰρ οὕτω συντεθάμμεθα μὲν τῶι Χριστῶι διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, συνεγηγέρμεθα Col. 2, 12
δὲ καὶ συνεκαθίσαμεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. γέγραφε γὰρ οὕτως ὁ τῶν αὐτοῦ μυστηρίων Eph. 2, 6
ταμίας, ὁ κῆρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ τῶν εὐαγγελικῶν θεσπισμάτων ἱερουργός, ὁ σοφώτατος 1 Tim. 2, 7
Παῦλος. ἀναγκαῖον τοιγαροῦν εἰς τὴν τοῦ μυστηρίου πίστιν τε ὁμοῦ καὶ παράδειξιν 38
ἀκριβῆ τὸ τῆς ἀληθοῦς ἑνώσεως χρῆμα, τῆς καθ' ὑπόστασιν λέγω, ἵνα καὶ ὁ τῆς κατὰ
σάρκα γεννήσεως τρόπος τοῦ μονογενοῦς τὸ ἀνεπίπληκτον ἔχηι, οὐ πρὸς ὕπαρξιν, ὡς ἔφην,
κεκλημένου δευτέραν (αὐτὸς γάρ ἐστι τῶν αἰώνων ὁ ποιητής), ἑαυτὸν δὲ μᾶλλον καθέντος
οἰκονομικῶς εἰς ἀνθρωπότητα δι' ἡμᾶς καὶ τοὺς τῆς ἀνθρωπότητος οὐκ ἀτιμάσαντος νόμους, 40
ἑλομένου δὲ μᾶλλον μετὰ τῆς σαρκὸς καὶ τὴν τῆς σαρκὸς γέννησιν ὡς ἰδίαν ἔχειν. ταύτηι
τοι φαμὲν γεγεννῆσθαι κατὰ σάρκα τὸν ἀεὶ συνυπάρχοντα τῶι πατρί. κατέκρινε γὰρ Rom. 8, 3
οὕτω τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῆι σαρκὶ καὶ κατήργηκεν ἐν ἡμῖν τοῦ θανάτου τὸ κράτος, καθ'
ἡμᾶς γεγονὼς ὁ μὴ εἰδὼς ἁμαρτίαν, ὁ ἐν ᾧι ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν. ἀλλ' 2 Cor. 5, 21
Act. 17, 28

V

4 καὶ[1] addidi 11 ὠήθην V γὰρ addidi 26 τε] malim δὲ 28 καὶ deleui
30 ὡς addidi 38 ἔχοι V

οὐκ οἶδ' ὅπως ἀδικοῦσί τινες τῶν τῆς ἐκκλησίας δογμάτων τὸ ἱερώτατον κάλλος καὶ τὴν ἁγίαν τε καὶ πάναγνον ῥυτιδοῦσι παρθένον, εἰς ἀκαλλῆ σαθρότητα τῶν ἰδίων αὐτὴν κατακομίζοντες ἐννοιῶν καὶ ξένων ἡμῖν εὑρημάτων ἐπιτειχίζοντες ὄχλον. γράφονται μὲν γὰρ ὡς νόθην τινὰ καὶ οὐκ εὐφυᾶ, μᾶλλον δὲ ὡς πέρα παντὸς ἰοῦσαν τοῦ καθήκοντος λόγου τὴν θεοτόκος φωνήν, ἣν ἐπὶ τῇι ἁγίαι παρθένωι συντεθείκασιν οἱ πρὸ ἡμῶν ἅγιοι πατέρες, διιστᾶσι δὲ ἀνὰ μέρος τέμνοντες εἰς υἱοὺς δύο τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἀποφέρουσι δὲ καὶ τοῦ θεοῦ λόγου τὰ τῆς σαρκὸς πάθη, καίτοι παθεῖν αὐτὸν εἰς ἰδίαν φύσιν, καθὸ
P 61 νοεῖται θεός, οὐδὲ ἡμῶν εἰρηκότων, ἀνατιθέντων δὲ μᾶλλον αὐτῶι μετὰ τῆς σαρκὸς καὶ τὰ
Ies. 53, 5 τῇι σαρκὶ συμβεβηκότα πάθη, ἵνα καὶ αὐτὸς ὁμολογῆται σωτήρ. τῶι γὰρ μώλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν κατὰ τὸ γεγραμμένον καὶ μεμαλάκισται μὲν αὐτὸς διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καίτοι τοῦ παθεῖν τὸν μαλακισμὸν ἀνεπίδεκτος ὤν, σεσώσμεθα δὲ ἡμεῖς τὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἀναλαβόντος θάνατον διὰ τοῦ ἰδίου σώματος. πειράσομαι δὲ ἅπερ
PG 20 ἔφην, ἐπιδεῖξαι σαφῶς. ἀναγνώσομαι γὰρ ἤδη τὰς τοῦ τὸ βιβλίον συγγεγραφότος φωνὰς καὶ πρό γε τῶν ἄλλων ἐκείνας αἳ γεγόνασιν αὐτῶι τῆς θεοτόκος φωνῆς οὐ μετρίως κατειρηκότι. ἐπειδὴ δὲ πλειστάκις διὰ τῶν αὐτῶν ἔρχεται λόγων, ἀντανισταμένους δὲ καὶ ἡμᾶς διὰ τῶν αὐτῶν ἰέναι πλειστάκις ἐννοιῶν ἀναγκαῖον, δότε δὴ δότε συγγνώμην οὐ ταυτοεπεῖν ἠιρημένοις, ἀλλ' ἤιπερ ἂν ἴοι τῶν ἐκείνου λόγων ὁ σκοπός, ταύτηι καὶ ἡμῖν ἀντιφέρεσθαι δεῖν εὖ μάλα διεγνωκόσιν. ἔφη τοίνυν ὠδὶ τὴν ἐπί γε τῇι ἁγίαι παρθένωι κατακιβδηλεύων φωνήν, φημὶ δὲ τὴν θεοτόκος

Loofs 1 p. 353, 1-12 Ἠρώτησα, φησί, πολλάκις αὐτούς, δῆλον δὲ ὅτι τοὺς ἀντιλέγοντας αὐτῶι· τὴν θεότητα λέγετε γεγεννῆσθαι ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου; ἀποπηδῶσιν εὐθὺς πρὸς τὸ ῥῆμα· καὶ τίς, φησί, τοσαύτην βλασφημίαν νοσεῖ, ὥστε ἐκείνην τὴν γεννήσασαν τον ναόν, λέγειν παρὰ τοῦ πνεύματος τὸν θεὸν ἐν ἐκείνηι ἐκτίσθαι; εἶτα ὅταν ἐπαγάγω πρὸς ταῦτα· τί οὖν ἄτοπον ἡμεῖς λέγομεν συμβουλεύοντες φεύγειν τὴν φωνὴν καὶ ἔρχεσθαι ἐπὶ τὸ κοινὸν σημαινόμενον τῶν δύο φύσεων; τότε νομίζεται αὐτοῖς εἶναι βλάσφημον τὸ λεγόμενον. ἢ ὁμολόγησον σαφῶς θεότητα γεγεννῆσθαι ἐκ τῆς μακαρίας Μαρίας ἢ φεύγων ὡς βλάσφημον τὴν φωνήν, τί τὰ αὐτά μοι λέγων ὑποκρίνηι μὴ λέγειν;

Οὐκοῦν οἷς ἔφης αὐτὸς καὶ μὴν καὶ φρονεῖν οὐκ οἶδ' ὅπως ἀξιοῖς, οἱ τὰ ἐναντία δοξάζοντες μεμαρτύρηνται σαφῶς καὶ διὰ τῆς σῆς φωνῆς ὀρθὴν καὶ ἀπλανεστάτην τὴν ἐπί γε
P 62 τῶι πάντων ἡμῶν σωτῆρι Χριστῶι ποιούμενοι δόξαν καὶ πίστιν ἔχοντες εἰς νοῦν, ἣν ταῖς
Lc. 1, 2 ἐκκλησίαις παραδεδώκασιν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου καὶ τῶν θείων ἡμῶν μυστηρίων ἱερουργοὶ καὶ ταμίαι γνήσιοι. ἀποσείονται μὲν γὰρ καὶ μάλα ὀρθῶς ὡς ἀμαθίας τε ὁμοῦ καὶ τῆς εἰς ἄκρον ἠκούσης δυσσεβείας ἀπόδειξιν ἐναργῆ τὸ κἂν γοῦν οἰηθῆναι μόνον τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον εἰς ἀρχὴν τοῦ εἶναι κεκλῆσθαι δευτέραν ἢ γοῦν τῆς ἰδίας ὑπάρξεως ῥίζαν ὥσπερ τινὰ τῆς ἁγίας παρθένου τὴν σάρκα λαβεῖν, πλὴν ὀνομάζουσι θεοτόκον αὐτὴν ὡς ἀποτεκοῦσαν δηλονότι θεὸν ὄντα κατὰ φύσιν τὸν Ἐμμανουήλ· γέγονε γὰρ μεθ' ἡμῶν θεὸς ὢν φύσει καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς ὁ λόγος. ἆρ' οὖν οἷς δοξάζειν ἐγνώκασι, τἀναντία φασίν; ἐρεῖ γὰρ οἱμαί τις τῶν τὰ αὐτά σοι φρονεῖν ἠιρημένων· εἰ μὴ τὴν τοῦ λόγου φύσιν γέννημα σαρκὸς εἶναι φὴς καὶ τῶν εἰς τοῦτο σαυτὸν ἀπαλλάττεις αἰτιαμάτων, πῶς δὴ ἄρα θεὸν ἀποκυῆσαι διαβεβαιοῦ τὴν ἁγίαν παρθένον; ἀν-
Ioh. 1, 14 τακούσεται δὲ πρὸς ἡμῶν· σάρκα γενέσθαι φησὶν ἡ θεόπνευστος γραφὴ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, τουτέστιν ἀσυγχύτως τε καὶ καθ' ὑπόστασιν ἑνωθῆναι σαρκί. οὐ γὰρ ἦν ἀλλότριον αὐτοῦ τὸ ἑνωθὲν αὐτῶι σῶμα, καίτοι γεγεννημένον ἐκ γυναικός, ἀλλ' ὥσπερ

1 = apolog. adu. Orient. 8

1—19. 28—43 V 20—27 V, Va [= lectiones argumentorum]
2 αὐτὴν Agellius αὐτῇ V 25 νομίζετε VVa 36 τὸ V 38 δοξάσειν V 40 διαβεβαιοῖ V 43 καίτοι scripsi καὶ V

ἴδιον τῶν καθ' ἡμᾶς ἑκάστωι τὸ αὐτοῦ, κατὰ τὸν αὐτὸν τουτονὶ τρόπον καὶ τοῦ μονογενοῦς ἴδιον ἦν καὶ οὐχ ἑτέρου τὸ σῶμα· οὕτω γὰρ καὶ γεγέννηται κατὰ σάρκα. εἶτα πῶς ἄν, εἰπέ μοι, γέγονε σὰρξ οὐ παρειλημμένης γεννήσεως τῆς ἐκ γυναικός, τῶν τῆς ἀνθρωπότητος νόμων εἰς τοῦτο καλούντων καὶ τῆς σαρκικῆς ὑπάρξεως ⟨εἰς⟩ τὴν ἀρχὴν οὐχ ἑτέραν ἔχειν δυναμένης τὴν ὁδόν; οὐ γάρ που ταῖς Ἑλλήνων τερθρείαις προσεσχηκότες ἐκ 5 PG 21
δρυὸς ἢ πέτρας τὰ ἀνθρώπων τίκτεσθαι σώματα καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ῥαψωιδήσομεν, νόμους δὲ τοὺς καθ' ἡμᾶς ἡ φύσις ὥρισατο, μᾶλλον δὲ τῆς φύσεως ὁ δημιουργός. τίκτεται γὰρ ὥσπερ ἀφ' ἑκάστου τῶν ὄντων τὸ συγγενές, οὕτω καὶ ἐξ ἡμῶν αὐτῶν, καὶ οὐκ ἂν ἑτέρως ἔχοι τὸ χρῆμα, πόθεν; ἀνέφικτον μὲν γὰρ παντελῶς οὐδὲν ὧν ἂν ἕλοιτο κατορθοῦν, P 63
τῆι θείαι τε καὶ ἀπορρήτωι δυνάμει, ἔρχεται δὲ διὰ τῶν εἰκότων τῆι τῶν ὄντων φύσει, 10
τοὺς παρ' αὐτῆς τεθειμένους οὐκ ἀτιμάζουσα νόμους. καὶ ἦν οὐκ ἀνέφικτον τῶι πάντα ἰσχύοντι λόγωι, κεκρικότι μὲν δι' ἡμᾶς γενέσθαι καθ' ἡμᾶς, παραιτουμένωι γε μὴν γέννησιν τὴν ἐκ γυναικός, ἔξωθεν ἑαυτῶι καὶ ἰδίαι δυνάμει πλαστουργῆσαι τὸ σῶμα, καθάπερ ἀμέλει γενέσθαι φαμὲν καὶ ἐπὶ τοῦ προπάτορος Ἀδάμ (ἔλαβε γάρ, φησίν, ὁ θεὸς χοῦν ἀπὸ τῆς Gen. 2, 7
γῆς καὶ ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον)· ἐπειδὴ δὲ πρόφασις αὕτη τοῖς ἀπίστοις ἦν συκοφαντεῖν 15
ἐθέλουσι τῆς ἐνανθρωπήσεως τὸ μυστήριον καὶ πρό γε τῶν ἄλλων τοῖς ἀνοσίοις Μανιχαίοις, οὓς ἄνω τε καὶ κάτω δεδιέναι φὴς μὴ ἄρα που τοῖς θεοτόκον λέγουσι τὴν ἁγίαν παρθένον ἐπιπηδήσειαν ὡς ἐν μόναις φαντασίαις διαβεβαιουμένοις γενέσθαι τοῦ λόγου τὴν σάρκωσιν, κεχώρηκεν ἀναγκαίως διὰ τῶν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως νόμων καὶ ἐπείπερ ἦν ὁ σκοπὸς αὐτῶι πληροφορῆσαι σύμπαντας ὅτι γέγονεν ἄνθρωπος ἀληθῶς, ἐπελάβετο σπέρ- 20
ματος Ἀβραὰμ καὶ μεσιτευούσης πρὸς τοῦτο αὐτὸ τῆς μακαρίας παρθένου παραπλησίως Hebr. 2, 16
ἡμῖν μετέσχεν αἵματος καὶ σαρκός. ἦν γὰρ οὕτω καὶ οὐχ ἑτέρως μεθ' ἡμῶν γενέσθαι Hebr. 2, 14
θεόν. χρειωδεστάτη δὲ καὶ ἑτέρως τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς ἡ τοῦ λόγου σάρκωσις ἢ γοῦν ἐνανθρώπησις ἦν. εἰ μὴ γὰρ γεγέννηται καθ' ἡμᾶς κατὰ σάρκα ⟨καὶ⟩ εἰ μὴ τῶν αὐτῶν ἡμῖν μετέσχε παραπλησίως, οὐκ ἂν τὴν ἀνθρώπου φύσιν τῶν ἐν Ἀδὰμ ἀπήλλαξεν ἐγκλη- 25
μάτων οὐδ' ἂν τῶν ἡμετέρων σωμάτων ἀπεσόβησε τὴν φθορὰν οὐδ' ἂν κατέληξε τῆς ἀρᾶς ἡ δύναμις, ἣν ἐπὶ τῆι πρώτηι γυναικὶ γενέσθαι φαμέν· εἴρηται γὰρ πρὸς αὐτήν· ἐν λύ- Gen. 3, 16
παις τέξηι τέκνα. ἀλλὰ νενόσηκε μὲν ἡ ἀνθρώπου φύσις τὸ ἀπειθὲς ἐν Ἀδάμ, γέγονε ⟨δὲ⟩ νῦν εὐδόκιμος ἐν Χριστῶι διὰ τῆς εἰς ἅπαν ὑπακοῆς· γέγραπται γὰρ ὅτι
ὥσπερ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν 30 P 64
οἱ πολλοί, οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς ἑνὸς ἀνθρώπου δίκαιοι κατασταθή- Rom. 5, 19
σονται οἱ πολλοί. πέπονθεν ἐν Ἀδὰμ τὸ γῆ εἶ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσηι· πεπλού- Gen. 3, 19
τηκεν ἐν Χριστῶι τὸ κατ⟨ευμεγεθῆσαι⟩ δύνασθαι τῶν τοῦ θανάτου βρόχων καὶ οἱονεὶ κατορχεῖσθαι φθορᾶς, ἐκεῖνο λέγουσα τὸ προφητικόν· ποῦ ἡ νίκη σου, θάνατε; ποῦ τὸ κέν- Os. 13, 14 cf.
τρον σου, ἅιδη; γέγονεν ἐπάρατος, ὡς ἔφην, ἀλλ' ἤρτησεν ἐν Χριστῶι καὶ τοῦτο. 1 Cor. 15, 55
καὶ γοῦν εἴρηταί που πρὸς τὴν ἁγίαν παρθένον, προφητευούσης ἐν πνεύματι τῆς Ἐλισάβετ· 36
εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξὶ καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. Lc. 1, 42
βεβασίλευκεν ἡμῶν ἡ ἁμαρτία καὶ ὁ τῆς ἁμαρτίας εὑρετὴς καὶ πατὴρ τῶν ἀνὰ πᾶσαν τὴν PG 24
ὑπ' οὐρανὸν κατεσοβαρεύετο, τῶν θείων νόμων τὴν παράβασιν ἐγκαλῶν· ἀλλ' ἐν Χριστῶι τὴν ἀνθρώπου φύσιν ὡς ἐν ἀπαρχῆι τοῦ γένους δευτέραι παρρησίαν ἔχουσαν ὁρῶμεν πρὸς 40
θεόν. ἔφη γὰρ ἐναργῶς· ἔρχεται ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου καὶ ἐν ἐμοὶ Ioh. 14, 30
εὑρήσει οὐδέν. ἀλλ' ὦ βέλτιστε, φαίην ἂν εἰκότως, εἰ μὴ γέγονε καθ' ἡμᾶς ὁ μονογενής, γέγονε δὲ καθ' ἡμᾶς οὐχ ἑτέρως πλὴν ὅτι διὰ γεννήσεως σαρκικῆς τῆς ἐκ γυναικός, οὐκ ἂν ἡμεῖς τὰ αὐτοῦ πεπλουτήκαμεν. ὡς γὰρ ὁ σοφώτατος γράφει Παῦλος, δεύτερος 1 Cor. 15, 17

V

4 εἰς addidi 6 ῥαψωδίσωμεν V 7 ὁρίσατο V 24 καὶ addidi 26 ἐπεσόβησε V
29 δὲ addidi 31/32 καταθήσονται V 33 κατευμεγεθῆσαι scripsi κατ spatium X fere litt. V

ἡμῖν Ἀδὰμ οὐκ ἀπό γε τῆς γῆς κατὰ τὸν πρῶτον, ἀλλ' ἐξ οὐρανοῦ πέφηνεν ὁ Ἐμμανουήλ. ὁ γὰρ ἄνωθέν τε καὶ ἐκ πατρὸς λόγος οὐκ εἰς τὴν τοῦδέ τινος οὔτε μὴν εἰς ἀλλοτρίαν καταπεφοίτηκε σάρκα, καθάπερ ἤδη προεῖπον, οὐδ' αὖ ἐφ' ἕνα τινὰ τῶν καθ' ἡμᾶς καταβέβηκεν, ὡς ἐνοικήσων αὐτῷ, καθάπερ ἀμέλει καὶ ἐν προφήταις ἦν· ἀλλ' ἴδιον ποιησάμενος σῶμα τὸ ἐκ γυναικὸς καὶ γεννηθεὶς ἐξ αὐτῆς κατὰ σάρκα τὴν ἀνθρώπου γέννησιν ἀνεκεφα-
P 65 λαιοῦτο δι' ἑαυτοῦ, μεθ' ἡμῶν κατὰ σάρκα γενόμενος ὁ πρὸ παντὸς αἰῶνος ἐκ πατρός. ταύτην ἡμῖν τῆς πίστεως τὴν ὁμολογίαν αἱ θεῖαι παρέδοσαν γραφαί, σὺ δὲ δεδιέναι μὲν προσποιῇ μὴ ἄρα τις τῶν καθ' ἡμᾶς ὑποπτεύσειε τῆς ὑπάρξεως τὴν ἀρχὴν ἀπὸ γηίνης σαρκὸς ἐσχηκέναι τὸν ἐκ θεοῦ φύντα λόγον, ἀναιρεῖς δὲ εἰς ἅπαν τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας τὸ μυστήριον, μὴ χρῆναι λέγων ὀνομάζεσθαι πρὸς ἡμῶν θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον, περιτρέπεις δὲ ὥσπερ εἰς ἄφυκτόν τε καὶ ἀναγκαίαν ὁμολογίαν τοὺς θεοτόκον λέγοντας αὐτὴν τοῦ δεῖν οἴεσθαι σαρκὸς γενέσθαι καρπὸν τὸν ἐκ θεοῦ λόγον. ἀλλ' οὐχ ὧδε τοῦτ' ἔχει, πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ὁ γὰρ ἐκ θεοῦ πατρὸς τὴν ὕπαρξιν ἔχων τὴν παντὸς ἐπέκεινα χρόνου (καὶ γάρ ἐστι τῶν αἰώνων δημιουργός) ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς, ἐπεί τοι γέγονε σάρξ, γεγεννῆσθαι λέγεται κατὰ σάρκα. εἰ γὰρ ἴδιον αὐτοῦ τὸ σῶμα νοεῖται, πῶς οὐ πάντῃ τε καὶ πάντως τὴν τοῦ ἰδίου σώματος γέννησιν οἰκειώσεται; ἀλλ' ἐπήινεσας ἂν καὶ αὐτὸς τὴν τῶν οὕτω δοξαζόντων ὀρθὴν καὶ ἀβέβηλον πίστιν, εἰ [δὲ] σαυτὸν ἀναπείθειν ἤθελες διαλογίζεσθαι καὶ ὁμολογεῖν ὅτι θεὸς ἀληθῶς ἐστιν ὁ Χριστός, εἷς τε καὶ μόνος ὢν ‹υἱὸς› τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, οὐ διῃρημένος εἰς ἄνθρωπον ἰδικῶς καὶ ὁμοίως εἰς θεόν, ἀλλ' ὁ αὐτὸς ὑπάρχων καὶ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος καὶ ἐκ γυναικὸς ἄνθρωπος καθ' ἡμᾶς μετὰ τοῦ μεῖναι θεός. ὅτι δὲ συκοφαντεῖς τοῦ λόγου τὴν κατὰ σάρκα γέννησιν, δύο πρεσβεύων υἱοὺς πανταχῇ καὶ διατέμνων τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, οὐ διὰ τῶν ἐμῶν, ἀλλὰ διὰ τῶν σῶν δειχθήσεται λόγων.

Loofs p. 277,19-278,2 **2 1** Τοῦ Νεστορίου. Βλέπε τὸ συμβαῖνον, αἱρετικέ. οὐ φθονῶ τῆς φωνῆς τῇ Χριστοτόκωι παρθένωι, ἀλλ' οἶδα σεβασμίαν τὴν δεξαμένην θεόν, δι' ἧς παρῆλθεν ὁ τῶν
Mal. 4, 2 ὅλων δεσπότης, δι' ἧς ἀνέλαμψεν τῆς δικαιοσύνης ὁ ἥλιος. πάλιν ὑποπτεύω τὸν κρότον·
P 66 PG 25 πῶς τὸ παρῆλθεν ἐνοήσατε; οὐκ εἴρηταί μοι τὸ παρῆλθεν ἀντὶ τοῦ ἐγεννήθη· οὐ γὰρ οὕτω ταχέως ἐπιλανθάνομαι τῶν ἰδίων. τὸ παρελθεῖν τὸν θεὸν ἐκ τῆς Χριστοτόκου παρθένου παρὰ τῆς θείας ἐδιδάχθην γραφῆς, τὸ δὲ γεννηθῆναι θεὸν ἐξ αὐτῆς οὐδαμοῦ ἐδιδάχθην.

Loofs p. 278, 5-7 **2** Καὶ μεθ' ἕτερα· Οὐδαμοῦ τοίνυν ἡ θεία γραφὴ θεὸν ἐκ τῆς Χριστοτόκου λέγει γεγενῆσθαι, ἀλλὰ Ἰησοῦν, Χριστόν, υἱόν, κύριον.

3 Προσεπάγει δὲ τούτοις ὅτι μὴ θεὸς ἀληθῶς, θεοφόρος δὲ μᾶλλον ἄνθρωπος ἦν ὁ Χριστός, ὡς γοῦν οἴεται καταδεικνὺς τὴν τοῦ ἀγγέλου φωνὴν τῷι μακαρίωι λέγοντος Ἰω-
Mt. 2, 13 σήφ· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον. εἰδέναι δέ φησι καὶ τοὺς ἀγγέλους, καίτοι σοφωτέρους ὄντας ἡμῶν, ὅτι παιδίον ἦν.

Αἱρετικὸν μὲν οὖν ἐν τούτοις ἀποκαλεῖ τὸν ὀρθὴν ἔχοντα καὶ τεθαυμασμένην ἐπὶ Χριστῷι τὴν πίστιν καὶ ἐπείπερ ἐστὶ θεὸς ἀληθῶς, θεοτόκον ὀνομάζοντα τὴν τεκοῦσαν αὐτόν· γένοιτο δ' ἂν οὐδενὶ τῶν εὖ φρονούντων ἀμφίλογον ὅτι τοῖς ὀρθὰ φρονεῖν ἠιρημένοις τὸν τῶν αἱρέσεων μῶμον ἀνάπτων αὐτὸς τῶν ἰδίων καθοριεῖ λόγων τὸ ἀκαλλές, μόνον δὲ οὐχὶ καὶ διωμολόγηκεν ἐναργῶς ὡς ἔξω που τῆς εἰς εὐθὺ φέρεται τρίβου καὶ τροχιὰς ποι-

---

24—29 = Exc. Eph. II ep. 128, 9 30—35 cf. Exc. Eph. III ep. 128, 9

1—23. 36—40 V 24—35 VVa

17 δὲ deleui δὴ Agellius 19 υἱὸς addidi 34 καίτοι suspectum 35 σοφοτέρους V 40 τροχιὰς Agellius τροπὰς V

εἶται τὰς διεστραμμένας. εἶτα πῶς οὐ φθονεῖς, εἰπέ μοι, τῆς τοιᾶσδε φωνῆς τῇι ἁγίαι παρθένωι, καίτοι τῆς θείας γεννήσεως ἀναιρῶν τὸ ἀξίωμα καὶ θεοτόκον οὐκ εἶναι λέγων αὐτήν; κατακιβδηλεύων δὲ τὴν λέξιν καὶ βλασφημίας ἐπίμεστον εἶναι διαβεβαιούμενος, τίνα τρόπον ἐφίης τοῖς ἐθέλουσιν ἀπονέμειν αὐτὴν τῇι ἁγίαι παρθένωι; καίτοι σεβασμίαν ἀκούω λέγοντος αὐτήν. εἶτα τὴν βλάσφημον οὕτω φωνὴν κατά γε τὸ αὐτῶι σοι καὶ μόνωι δοκοῦν πρέπειν οἰηθεὶς τῇι σεβασμιωτάτηι κοσμεῖν καὶ στεφανοῦν ὑποπλάττηι, γέρας ὥσπερ ἐξαίρετον ἀνατιθεὶς αὐτῇι τὴν κατὰ τοῦ θεοῦ λόγου συκοφαντίαν; εἰ γάρ ἐστιν ὅλως τῶν ἀπηχθημένων τῶι ἐκ θεοῦ φύντι λόγωι τὸ γέννησιν ὑπομεῖναι σαρκικήν, εἶτα θεοτόκον P 67 ὀνομάζεσθαι συγχωρεῖς τὴν οὐ τεκοῦσαν θεόν, ἆρ' οὐκ ἀληθὲς εἰπεῖν ὡς καταπεφρόνηκας ἐναργῶς τῶν δεσποτικῶν θελημάτων; οὐκ ἂν ἁλοίης περιυβρίζων μᾶλλον τὴν σεβασμίαν ἢ γοῦν, ὡς αὐτὸς οἶει τε καὶ λέγεις, τιμᾶν ἡιρημένος, τὴν τῶι θεῶι κατεστυγημένην φωνὴν ἀπονέμων αὐτῇι; εἰ γὰρ οὓς τιμᾶν ἐγνώκαμεν, τούτοις ὀνόματα χαριούμεθα τὰ δι' ὧν ⟨ἂν⟩ ἡ τῆς ἀνωτάτω φύσεως ἀδικοῖτο δόξα, πρῶτον μὲν σφᾶς αὐτοὺς τοιαύτης δυσφημίας ἐγκλήμασιν ἐνιέντες ἀγνοήσομεν, εἶτα πρὸς τούτοις οὐ μετρίως ἀδικήσομεν, ὡς ἐν ὑπολήψει τιμῆς τοὺς ἐπαινουμένους τοῖς οὐκ ἐπαινοῦσι κατασεμνύνοντες καὶ θεομισὲς αὐτοῖς ἐξυφαίνοντες τὸ ἐγκώμιον. θαυμάσειε δ' ἄν τις πρὸς τούτωι κἀκεῖνο. ἄνω τε γὰρ καὶ κάτω ταῖς τῶν ἀνοσίων αἱρετικῶν ἐπιπλήττων φωναῖς καὶ κατ' οὐδένα τρόπον ἐφιεὶς PG 28 ἰσχύειν αὐτάς, ὅτι τῶν θείων δογμάτων παραιροῦνται τὸ ἀληθές, εἶτα τὴν θεοτόκος φωνὴν οὐκ ἐν ὀλίγαις τιθεὶς αἰτίαις καὶ ὁμοῦ ταῖς ἄλλαις γραφόμενος ὡς οὐκ ἀληθῶς καὶ δύσφημον, συγχωρεῖν φὴς καὶ οὐ φθονεῖν τῇι παρθένωι, κἂν εἰ ἕλοιτό τις εἰπεῖν θεοτόκον αὐτήν. ἐφίης οὖν ἆρα καὶ τοῖς τὴν Ἀρείου νοσοῦσι μανίαν ἐν μείοσιν εἶναι λέγειν τοῦ πατρὸς τὸν υἱὸν ἢ γοῦν τοῖς ἄλλοις, οἳ τὴν τοῦ ἁγίου πνεύματος κατακομίζουσι φύσιν τῆς θεοπρεποῦς ὑπεροχῆς; ἀλλ' οὐκ ἂν ἕλοιο τοῦτο δρᾶν, κἂν εἴ τις ἐθέλοι τὴν αἰτίαν ἀναμαθεῖν, ἐρεῖς δή που πάντως ὅτι φωνῆς οὐκ ἀνέχομαι δυσσεβοῦς. οὐκοῦν εἰ μή ἐστι θεοτόκος, εἶτα τοῦτο λέγεσθαι συγχωρεῖς, ἴσθι λελοιπὼς τὴν ἀλήθειαν καὶ σμικρὰ φροντίζων ἔτι τοῦ δοκεῖν εἶναι σοφός. ἢ γὰρ οὐχὶ καὶ τὴν Ἐλισάβετ ἢ γοῦν ἑτέραν τῶν ἁγίων γυναικῶν αἰδοῦς ἁπάσης ἀξίαν εἶναι φής; ἆρ' οὖν οὐ φθονήσεις, εἰ δή τις ἕλοιτο θεοτόκους καὶ αὐτὰς εἰπεῖν; ἀλλ', οἶμαι, πάντηι τε καὶ πάντως ἀνταναστήσηι λέγων· οὐχ οὕτω ταῦτ' ἔχει· τετόκασι γὰρ ἀνθρώπους ἡγιασμένους καὶ ἦν ἐν ἐκείνοις θεὸς κατὰ φύσιν οὐδείς. P 68 οὐκοῦν ἢ γυναικὸς ἁπάσης ἀποσόβει τὸ χρῆμα ἢ γοῦν ἔχειν ἐφιεὶς μόνηι παρὰ πάσας τῇι ἁγίαι παρθένωι, ποίοις ἄρα κεχρήσηι λόγοις εἰς ἀπολογίαν; εἰ μὲν γὰρ ἀληθὲς ἐπ' αὐτῇι τὸ ῥῆμα καὶ θεὸν τέτοκεν ἀληθῶς, ὡς σάρκα γεγονότα τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ὁμολόγει σὺν ἡμῖν, καὶ ἀπαλλάξεις σεαυτὸν τῶν εἰς δυσσέβειαν ἐγκλημάτων· εἰ δὲ θεὸν οὐ τέτοκε, τὸ ἐφεῖναι λέγειν τισὶ θεοτόκον αὐτὴν κοινωνεῖν ἐστι τῆς δυσσεβείας αὐτοῖς. ἀλλ' ἔστι θεοτόκος, ὅτι γέγονεν ἄνθρωπος καθ' ἡμᾶς ὁ μονογενής, σαρκὶ κατὰ ἀλήθειαν ἡνωμένος καὶ σωματικὴν ὑπομείνας γέννησιν καὶ τοὺς τῆς ἡμετέρας φύσεως οὐκ ἀτιμάσας νόμους, καθάπερ ἤδη προεῖπον.

Ἐπειδὴ δέ φησιν εἰδέναι σεβασμίαν αὐτήν, δῆλον δὲ ὅτι τὴν ἁγίαν παρθένον, φέρε δὴ φέρε καταθρήσωμεν καὶ τῆς ἐπ' αὐτῇι γενομένης αἰδοῦς ⟨τὰς⟩ αἰτίας. οἶδα γάρ φησι σεβασμίαν αὐτήν, δι' ἧς παρῆλθεν ὁ τῶν ὅλων δεσπότης, δι' ἧς ἀνέλαμψεν ὁ τῆς δικαιοσύνης ἥλιος. πῶς δὴ ἄρα φὴς ὑποδέχεσθαι θεὸν αὐτήν; ἢ τίνα παρῆλθε τρόπον δι' αὐτῆς ὁ τῶν ὅλων δεσπότης; ἢ καὶ ὅπως ἀνέλαμψεν ὁ τῆς δικαιοσύνης ἥλιος; εἰ μὲν γὰρ οὐ τέτοκε θεόν, τὸ κατὰ σάρκα φημί, πῶς ἐδέξατο θεόν; πῶς παρῆλθε δι' αὐτῆς;

V

6 οἰηθεὶς scripsi οἰήσηι V σεβασμιοτάτη V κοσμεῖν scripsi κοσμοῦν V 12 εἰ Agellius οὐ V ἂν addidi 15 ἐπαινοῦσι ed. Rom. ἐπινοοῦσι V 20 φὴς scripsi ἔφησ V 30 ἀποσόβη V 31 καὶ χρήσηι V 39 τὰς addidi

ἀλλ' ἴσως ἐρεῖς τὸ σὸν δὴ τοῦτο καὶ σοφόν, ὡς γοῦν οἶει τε καὶ λέγειν ἀποστολμαῖς· θεὸς γὰρ ἦν ὁ λόγος ἀνθρώπωι τε συνημμένος καὶ ἐνοικῶν αὐτῶι. ἀλλ' ἥ γε τῆς πίστεως παράδοσις τοῖς εἰς τοῦτο σοῖς ἀνταποδύεται λόγοις· οὐ γὰρ θεοφόρον ἄνθρωπον, ἀλλ' ἐνανθρωπήσαντα θεὸν προσκυνεῖν δεδιδάγμεθα, σὺ δὲ οὐχ οὕτως φής. εἶτα πῶς οὐκ αἰσθάνηι ληρῶν καὶ τὴν ἐν τοῖς θείοις δόγμασι παραχαράττων ἀλήθειαν; γέγονε γὰρ
PG 29 σὰρξ ὁ λόγος. ἀνθ' ὅτου δὲ δὴ καὶ θεὸν ὑποδέχεσθαι φὴς αὐτήν, εἰ μὴ πεπίστευκας ὅτι θεον ὄντα κατὰ φύσιν ἐκτέτοκε τὸν Ἐμμανουήλ; πῶς δι' αὐτῆς παρῆλθεν ὁ τῶν ὅλων
P 69 δεσπότης καὶ ὁ τῆς δικαιοσύνης ἀνέλαμψεν ἥλιος καὶ τίνα τοῖς τοιούτοις ὀνόμασι κατακαλλύνειν ἀξιοῖς; ἆρα κοινὸν μὲν ἄνθρωπον ὡς ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς, πλὴν ἡγιασμένον ὡς ἔνοικον ἔχοντα τὸν τοῦ θεοῦ λόγον; εἶτα πῶς ὁ τοιοῦτος τῶν ὅλων ἔσται δεσπότης καὶ ὁ τῆς δικαιοσύνης ἥλιος; τὸ γὰρ δεσπόζειν τε καὶ κρατεῖν τῶν ὅλων δύνασθαι καὶ φωτίζειν τὰ νοητὰ πρέποι ἂν οὐ μέτροις τοῖς καθ' ἡμᾶς, ἀνακείσεται δὲ μόνηι τῆι ὑπερτάτω καὶ ἀνωτάτω φύσει.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ διῆλθεν ὅλως οὐκ οἶδ' ὅθεν λαβὼν τέθεικας ἐπὶ θεοῦ, διασάφει τὴν λέξιν. τί τὸ χρῆμα τῆς ἐνθάδε λεγομένης διόδου; τῆς σῆς εἴη ἂν φρενὸς ἠγνοηκόσιν εἰπεῖν. εἰ μὲν γὰρ οὕτω διῆλθεν αὐτὴν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, ὡς ἐκ τόπου πρὸς ἕτερον μεταχωρῆσαι τόπον, αὐτόθεν καταβαλεῖ σε· ἀκούσηι γὰρ λέγοντος αὐτοῦ διὰ φωνῆς τῶν
Ier. 23, 24 ἁγίων· μὴ οὐχὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ἐγὼ πληρῶ; λέγει κύριος. οὐ γὰρ ἐν τόπωι τὸ θεῖον καὶ μεταστάσεις οὐκ οἶδε σωματικάς, πληροῖ γὰρ τὰ πάντα. εἰ δὲ ἐπείπερ τὸν τῶι τόκωι πρέποντα περιμείνας καιρὸν σχετικὴν ἐν ἀνθρώπωι τὴν ἐνοίκησιν ἐποιήσατο, διελάσαι φὴς τὸν θεὸν τῆς ἁγίας παρθένου ἢ γοῦν παρελθεῖν ⟨δι'⟩ αὐτῆς (κεχρήσομαι γὰρ πανταχῆι ταῖς ἱεραῖς σου φωναῖς), οὐδὲν ἄρα τὸ περιττὸν ἐν τῆι ἁγίαι παρθένωι παρὰ τὰς ἄλλας ὁρῶμεν. ἐκτέτοκε γὰρ ἡ Ἐλισάβετ τὸν μακάριον βαπτιστὴν ἡγιασμένον διὰ τοῦ πνεύματος, δι' οὗ πνεύματος καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ἐν ἡμῖν αὐλίζεται.
1 Ioh. 4, 13 καὶ μαρτυρήσει λέγων ὁ σοφὸς Ἰωάννης· ἐν τούτωι γινώσκομεν ὅτι ἐν ἡμῖν ἐστιν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ ἔδωκεν ἡμῖν. διῆλθεν οὖν ἄρα καὶ αὐτὴν τὴν Ἐλισάβετ ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, καὶ πρὸ τῆς γεννήσεως ἐνωικηκὼς τῶι βρέφει διὰ τοῦ πνεύματος.

Ἀλλ' ὑποπτεύεις τὸν κρότον, ὡς ὀρθά σοι λαλεῖν ἡιρημένωι λοιπὸν γεγονότα παρὰ λαῶν. ἥλιον γὰρ δικαιοσύνης ὠνόμασας καὶ τῶν ὅλων δεσπότην τὸν ἐκ τῆς ἁγίας
P 70 παρθένου γεγεννημένον. εἶτα πάλιν ἀκριβολογεῖσθαι προσποιῆι καὶ τὸν κρότον αἰτιᾶι καὶ χαίροντας ἐπὶ σοὶ γράφηι πάλιν ὡς οὐ νενοηκότας. ὦ πολλῆς ἰσχύος, ἣ τοῖς σοῖς ἔνεστι λόγοις. οὐ γέγονας μελλητὴς εἴς γε τὸ χρῆναι καταλυπεῖν αὐτούς, ἔστρεψας εὐθὺς εἰς πένθος τὴν χαράν, διέρρηξας τὴν εὐφροσύνην καὶ διέζωσας σάκκον, ἐπαπαγὼν εὐθύς [εἶτα]

Loofs p.277, 22-278, 2 Πάλιν ὑποπτεύω τὸν κρότον· πῶς τὸ παρῆλθεν ἐνοήσατε; οὐκ εἴρηταί μοι τὸ παρῆλθεν ἀντὶ τοῦ ἐγεννήθη· οὐ γὰρ οὕτω ταχέως ἐπιλανθάνομαι τῶν ἰδίων. τὸ παρελθεῖν τὸν θεὸν ἐκ τῆς Χριστοτόκου παρθένου παρὰ τῆς θείας ἐδιδάχθην γραφῆς, τὸ δὲ γεννηθῆναι θεὸν ἐξ αὐτῆς οὐδαμοῦ ἐδιδάχθην.

Οὐκοῦν σὰ μὲν ἦν ἐκεῖνα τὰ διεστραμμένα, τῶι γε μὴν ἐν ὑποψίαις ὀρθότητος τον σὸν γεγενῆσθαι νοῦν ὁ ἐξ ἀγάπης ⟨ἐγένετο⟩ κρότος. ἐνστήσομαι δὲ καὶ νῦν

V

2 θεὸς — αὐτῶι generaliter dicta sunt neque ex hac ipsa Nestorii ecloga desumpta 12 πρέπει V 17 καταβαλεῖ σε scripsi καταβαλλεῖσ V 21 δι' αὐτῆς scripsi αὐτὴν V 32 γράφηι scripsi γράφησ V 33 μελλητὴσ V 35 εἶτα deleui 36 ἐποπτεύω V 40 ἦν scripsi εἶναι V 41 ἐγένετο addidi

οὐδὲν ἧττον, ἐκεῖνο λέγων· τί τὸ παρῆλθεν ἐστὶν εἰ μὴ δηλοῖ τὴν γέννησιν; ἆρα γὰρ PG 32
ἐρεῖς ὡς αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν καὶ δίχα σαρκὸς ὁ ἐκ θεοῦ λόγος διήλασε τῆς παρθένου; καίτοι
πῶς οὐ τῆς ἁπασῶν * ἀβελτηρίας ἔμπλεως εἴη ἂν ὁ λόγος * * αὐτῶι; ἢ γὰρ πεποσῶσθαι
τὸ θεῖον ἀνάγκη νοεῖν καὶ ποιεῖσθαι κίνησιν τὴν ἐκ τόπου πρὸς τόπον ἕτερον μεταστατι-
κήν, ἢ εἴπερ ἐστὶ τὸ θεῖον ἀσώματον, εὐρὺ δὲ καὶ πανταχοῦ καὶ οὐκ ἐν τόπωι καὶ περι- 5
γραφῆι, πῶς ἂν δι' ἑνὸς παρέλθοι σώματος; ἀλλ' ὅ τί ποτέ ἐστιν ὃ φής, πῶς οὐκ
ἔδει διατρανοῦν καὶ ἐναργέστερον εἰπεῖν, εἰ ταῖς σαυτοῦ περὶ τούτου δόξαις τεθαρσηκὼς
μαρτυρεῖν ἔχεις αὐταῖς τὸ ἀμώμητον; ποῦ δὲ δὴ καὶ ἀκήκοας τῆς θεοπνεύστου λεγούσης
γραφῆς ὅτι παρῆλθεν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος διὰ τῆς ἁγίας παρθένου; ὅτι μὲν γὰρ βραχὺς καὶ 9
συνεσταλμένος τῶν ἐπὶ γῆς ὁ βίος, ἐδίδαξε λέγων ὁ μακάριος Δαυίδ· ἄνθρωπος ὡσεὶ Ps.102, 15.16
χόρτος αἱ ἡμέραι αὐτοῦ· ὡσεὶ ἄνθος τοῦ ἀγροῦ, οὕτως ἐξανθήσει, ὅτι P 71
πνεῦμα διῆλθεν ἐν αὐτῶι καὶ οὐχ ὑπάρξει· περὶ δὲ τῆς ἁγίας παρθένου τί τοιοῦ-
τον ἔχεις γεγραμμένον εἰπεῖν; ὅτι δὲ γεγέννηται θεὸς ἐξ αὐτῆς, τὸ κατὰ σάρκα φημί, δια-
μεμήνυκεν ἐναργῶς ἡ θεόπνευστος γραφή.

Εἶμι δὲ δὴ πάλιν ἐπί γε τοὺς σούς, ὦ πανάριστε, λόγους. διωμολόγηκας γὰρ καὶ 15
αὐτός, καὶ τοῦτο πλειστάκις, ὅτι γέγονε σὰρξ ὁ λόγος, καὶ οὐκ ἀπόβλητον ἐποιήσω τὴν
φωνὴν καὶ πρός γε τούτωι κἀκεῖνο· τὴν γάρτοι τοῦ μονογενοῦς θεότητα σαφῶς καὶ ἀνα-
φανδὸν ἐνανθρωπῆσαι φής. γέγραφας δὲ τουτονὶ τὸν τρόπον

3 1 Οὕτω καὶ ἐν ἑτέροις φησίν· ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῶι, ὃν ἔθετο κληρονόμον Loofs p. 268,
πάντων, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν· ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης 21-269, 5
θεὶς τὸ υἱός, καλεῖ τοῦτον ἀσφαλῶς καὶ ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ θετὸν κληρονό- 21
μον, κληρονόμον μὲν κατὰ τὴν σάρκα θετόν, ἀπαύγασμα δὲ τῆς τοῦ πατρὸς δόξης κατὰ
τὴν θεότητα· οὐ γὰρ ἀπέστη τῆς πρὸς τὸν πατέρα σαρκωθεὶς ὁμοιότητος.

2 Καὶ πρός γε δὴ τούτωι πάλιν οὕτω φησί· Τοὺς γὰρ χρόνους τῆς ἀγνοίας Loofs p. 269,
ὑπεριδὼν ὁ θεὸς τὰ νῦν πᾶσιν ἀνθρώποις παραγγέλλει μετανοεῖν, καθότι 5-13
ἔστησεν ἡμέραν ἐν ἧι μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν ἀνδρὶ ὧι ὥρισε, Act.17, 30.31
πίστιν παρασχὼν πᾶσιν ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. πρότερον εἰπὼν 26
ἐν ἀνδρί, προστίθησι τότε τὸ ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, ἵνα μηδεὶς τὴν ἐναν-
θρωπήσασαν ὑποπτεύοι τεθνηκέναι θεότητα.

Τίς οὖν ἄρα ἐστὶν ὁ σεσαρκωμένος ἢ τίνα σεσάρκωται τρόπον; ποία δὲ θεότης ⟨ἡ⟩ 30
ἐνανθρωπήσασα; φράσαις ἄν, ὦ βέλτιστε, τοῖς ἐθέλουσι μαθεῖν. ἆρα σεσαρκῶσθαι
δώσομεν τὸν ἐκ θεοῦ θεὸν λόγον καὶ ἐνανθρωπῆσαι φαμὲν αὐτὸν ὡς καθ' ἡμᾶς γεγονότα
καὶ γεγεννημένον σαρκί; ἢ τοῦτο μὲν οὐδαμῶς, ἄνθρωπον δὲ νομιοῦμεν πρὸς τοῦτο ἐλθεῖν
θεῶι συνημμένον κατὰ σέ; ἀλλ' οἶμαι, φαίης ἂν ὡς ἄμεινον δή που καὶ σοφὸν τὸ ἐναν- P 72
θρωπῆσαι φρονεῖν τὸν ἐκ θεοῦ λόγον καὶ σάρκα γενέσθαι κατὰ τὰς γραφάς. οὐ γάρ Ioh. 1, 14
που τὸ ἐν ὧι τίς ἐστιν, ὁρῶιτο ἄν, οἶμαι, προσλαβών· εἰ δὲ δή γένοιτό πως ἐν οἷς οὐκ 38
ἦν ἐν ἀρχαῖς, κεκαινουργῆσθαί τι περὶ αὐτὸν ἐκδείξειεν ἂν ὁ λόγος εὐθύς. οὐκοῦν
ἀμαθὲς τὸ ἐνανθρωπῆσαι λέγειν καὶ σάρκα γενέσθαι τινὰ τῶν τελούντων ἐν ἡμῖν καὶ τοὺς
τῆς ἀνθρωπότητος ὅρους ἐκβεβηκότα, πρέποι δ' ἂν καὶ μάλα εἰκότως ἡ ἐνανθρώπησις ἢ
γοῦν ἡ σάρκωσις τῆι τῆς ἀνθρωπότητος ἐπέκεινα φύσει. εἰ δὲ ἐνηνθρώπησεν ἀληθῶς 40
καὶ γέγονε σάρξ, ἄνθρωπος δή που νοεῖσθαι πεπίστευται καὶ οὐκ ἀνθρώπωι τινὶ συνημ-

---

1—18. 30—41 V 19—29 VVa

3 lacunam signaui, e. g. supplendo ἐσχάτης lacunam signaui, e g. supplendo καὶ εἰς ἅπαν ἐναντίος 4/5 μεταστικὴν V 19 νεστορίου V in mg. 24 τοῦτο VVa 28 προστίθεισι V 30 κυρίλλου in mg. V ἡ addidi 32 δώσωμεν V 37 κεκαινουργεῖσθαί V

στοεπεῖν εἰωθόσιν ἐπιτιμᾶν εἴη ἂν οὐκ ἀζήμιον, μᾶλλον δὲ ἤδη καὶ ἀπόδειξις ἐναργὴς τοῦ προσκεκλίσθαι τῶι ψεύδει καὶ τοῦ ἑλέσθαι τιμᾶν ἃ καὶ μισεῖν ἄμεινον ὡς λογισμοῦ τοῦ εἰκότος ἡμαρτηκότα. ἀλλὰ τῶν οὕτως αἰσχρῶν ἐννοήσας οὐδὲν ἑαυτὸν μὲν ἔφη τῆς ἀληθείας γενέσθαι τὸν ἐραστήν, ἡμᾶς δὲ τεκταίνεσθαι τὸ ψεῦδος αὐτῶι, καίτοι τὸ χρῆμα ἔστιν ἐξ ἀντιστρόφου μᾶλλον ἰδεῖν ὅτι τε ὀρθῶς ἔχει καί ἐστιν ἀληθές. ὁ γάρτοι τοῦ ψεύδους καὶ τῆς ἀπάτης συνήγορος τοῖς τῆς ἀληθείας συνασπισταῖς ἀνάπτειν πειρᾶται τῆς ψευδομυθίας τὸν μῶμον, τάχα που καὶ εἰς λήθην ἐληλακὼς τοῦ προφήτου λέγοντος
Ies. 5, 20 οὐαὶ οἱ λέγοντες τὸ πονηρὸν καλὸν καὶ τὸ καλὸν πονηρόν, οἱ τιθέντες τὸ σκότος εἰς φῶς καὶ τὸ φῶς εἰς σκότος· πλὴν ἐκ τοῦ παροισθέντος αὐτῶι παραδείγματος μηδὲ εἰδότα σαφῶς ὃ λέγει, διελέγξαι πειράσομαι.

Τίκτεται μὲν γὰρ ἀπὸ σαρκὸς ἡ σὰρξ ὁμολογουμένως, ὁ δέ γε τῶν ὅλων δημιουργὸς καθ' ὃν οἶδε τρόπον τε καὶ λόγον, ποιεῖται τὴν ψύχωσιν. ἀλλ' ἡ τεκοῦσα γυνή, καίτοι μόνης οὖσα πηγὴ τῆς σαρκός, ἄνθρωπον ὅλον ἀποτεκεῖν πιστεύεται, τὸν ἐκ ψυχῆς δὴ λέγω καὶ σώματος, καίτοι πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς ὕπαρξιν τῶν παρ' ἑαυτῆς συνεισενεγκοῦσα μηδέν, ὁ δέ γε ἄνθρωπον εἰπὼν συνεσήμηνέ που πάντως τῶι σώματι τὴν ἐνωθεῖσαν αὐτῶι ψυχήν. ὥσπερ οὖν ἡ γυνή, καίτοι τὸ σῶμα τεκοῦσα μόνον, τὸν ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος ἀποτίκτειν
PG 40 λέγεται, διαλυμανεῖται δὲ τοῦτο τοῖς τῆς ψυχῆς λόγοις οὐδὲν ὡς σάρκα τὴν τῆς ἰδίας
P 77 ὑπάρξεως λαμβανούσης ἀρχήν, οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς μακαρίας παρθένου. εἰ γὰρ καὶ μήτηρ ἐστὶ τῆς ἁγίας σαρκός, ἀλλ' οὖν ἐκτέτοκεν ἐνωθέντα αὐτῆι κατὰ ἀλήθειαν τὸν ἐκ θεοῦ θεὸν λόγον, κἂν εἴ τις λέγει θεοτόκον αὐτήν, οὐχὶ δή που πάντως καθοριεῖ τοῦ θεοῦ λόγου τὸ νεώτερον οὔτε μὴν τῆς ἰδίας ὑπάρξεως τὴν ἀρχὴν πεποιῆσθαι τὴν σάρκα, συνήσει δὲ
Hab. 3, 1 μᾶλλον τῆς οἰκονομίας τὸν τρόπον καὶ δὴ καὶ θαυμάσας τὸ χρῆμα ἐρεῖ· κύριε, εἰσακήκοα τὴν ἀκοήν σου, καὶ ἐφοβήθην· κατενόησα τὰ ἔργα σου, καὶ ἐξέστην. ἀλλ' ὁ πάνσοφος ἡμῖν καὶ ἀγχίνους ἐξηγητὴς τὴν τοῦ παραδείγματος δύναμιν ⟨μὴ⟩ νενοηκώς

Loofs p. 352, 11-14 Οὕτω, φησί, καὶ ἡ ἁγία παρθένος, καὶ εἰ τέτοκεν ἄνθρωπον συμπαρελθόντος αὐτῶι τοῦ θεοῦ λόγου, ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο θεοτόκος. οὐ γὰρ παρὰ τῆς μακαρίας παρθένου τὸ ἀξίωμα τῶι λόγωι, ἀλλ' ἣν φύσει θεός.

Τὸ μὲν οὖν συμπαρελθεῖν τῆι σαρκὶ τὸν λόγον ὅ τί ποτέ ἐστιν, αὐτὸς ἂν εἰδείη καὶ μόνος, ἄγαμαι δὲ σφόδρα τῆς οὕτω λεπτῆς ἀκριβείας αὐτοῦ. ἡνῶσθαι μὲν γὰρ τῆι σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν τὸν τοῦ θεοῦ λόγον ὁ τῆς ἀληθείας πρεσβεύει λόγος, τὸ δὲ συμπαρελθεῖν οὐκ οἶδ' ὅ τι λέγων διαβεβαιοῦται συχνῶς. εἶτα περὶ φύσεως ἡμῖν καὶ τῆς καθ' ὑπόστασιν ἑνώσεως τοῦ παντὸς προκειμένου λόγου καὶ διερευνᾶν σπουδάζοντος, οὐχ ὅ τί ποτέ ἐστι κατὰ τὴν ἀξίαν ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, ἀλλ' εἰ γέγονεν οἰκονομικῶς ἄνθρωπος ἰδίαν ποιησάμενος σάρκα τὴν ἐκ γυναικός, εἰς ἕτερα μεθιστὰς ἀλλοκότως τὸ ζητούμενον

Loofs p. 352, 13. 14 Οὐ παρὰ τῆς ἁγίας παρθένου, φησί, τὸ ἀξίωμα τῶι λόγωι, ἀλλ' ἣν φύσει θεός.

Καίτοι πῶς οὐχ ἕτερόν τι καὶ ἕτερον ἐναργῶς ἀξίωμά τε καὶ φύσις; ἀλλ' οὐ πολὺς ἄγαν τῆς ἔν γε τούτοις ἡμῖν ἰσχνομυθίας ὁ λόγος· τὸ δ' οὖν ἐφεξῆς ἀναγκαῖον ἰδεῖν.
P 78 ἐπιτειχίζει γάρ τι καὶ ἕτερον τοῖς πρὸς ἡμῶν λεγομένοις, ὡς γοῦν οἴεταί που, καὶ δυσδιά-

---

1—24. 28—34. 36—38 25—27. 35 VVa

3 οὐδὲν Agellius οὐδεὶσ V 5 ἔχοι V 6 ἀληθείαισ V 16 οὖν ed. Rom. γοῦν V 17 τὴν Vcorr τὴν ἀπὸ V 24 μὴ addidi 27 τῶ λόγω Va τοῦ λόγου V 29 αὐτοῦ scripsi αὐτῶ V 37 τοῖσ V γε Agellius τε V 38 ἐπιτυχίζει V πρὸς Agellius πρὸ V 39/p. 25, 1 δυσδιαφικτον V

φυκτον κομιδῆι καὶ ἀποχρώντως ἔχον εἴς γε τὸ δύνασθαι καὶ μάλα νεανικῶς ὕθλον εἰκαῖον ἡμῖν τὴν ἐκ γυναικὸς ἀποφῆναι γέννησιν τοῦ Ἐμμανουήλ, ἔφη δὲ οὕτω πάλιν

Ὁ μακάριος Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς προκηρύττεται παρὰ τῶν ἁγίων ἀγγέλων ὅτι πλησθήσεται τὸ βρέφος πνεύματος ἁγίου ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πνεῦμα ἅγιον ἔχων, οὕτως ὁ μακάριος βαπτιστὴς ἀπετίκτετο. τί οὖν; καλεῖς τὴν Ἐλισάβετ πνευματοτόκον; ἐνταῦθα τὸν νοῦν συνάγαγε, κἂν τινες ὦσιν ἐν ὑμῖν πρὸς τὰ λεγόμενα ξενιζόμενοι, σύγγνωτε τῆς ἀπειρίας αὐτοῖς. Loofs p. 352, 15-21 Lc. 1, 15

Καὶ τίς τῶν τοιούτων ἐπακούσας λόγων οὐκ εὐθὺς ἐρεῖ τὸ διὰ τῆς τοῦ προφήτου φωνῆς· ὁ γὰρ μωρὸς μωρὰ λαλήσει καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ μάταια νοήσει τοῦ συντελεῖν ἄνομα καὶ λαλεῖν πρὸς κύριον πλάνησιν; πλάνησις γὰρ ὁμολογουμένως καὶ ἕτερον οὐδὲν τὸ ψυχραῖς οὕτω καὶ μειρακιώδεσιν ἐννοίαις ὡς ἀληθέσιν ἐπιθαρσεῖν. τῆς μὲν οὖν ἡμερότητος κατατεθήποι τις ἂν αὐτόν· καὶ συγγνώμης γὰρ καὶ φιλανθρωπίας ἀξιοῦσθαι δεῖν ἔφη τοὺς τῶν παρ' αὐτοῦ λόγων τὴν ἐμπειρίαν οὐχ ἔχοντας. ἀλλ' ἦν τοῦτο καὶ ἡμῖν αὐτοῖς τριπόθητον, εἰ συνέβη, μᾶλλον δὲ καὶ ἅπασι τοῖς τελοῦσιν ἐν Χριστιανοῖς· μοχθηρῶν γὰρ οὕτω καὶ διεστραμμένων ἀπαλλάττεσθαι λόγων πῶς οὐχ ἅπασι δι' εὐχῆς; πλὴν ἐκεῖνο φαμέν· τέτοκε μὲν γὰρ ὁμολογουμένως ἡ Ἐλισάβετ τῶι ἁγίωι πνεύματι κεχρισμένον ἐν μήτραι τὸν μακάριον βαπτιστήν, ἀλλ' εἰ μὲν εἴρηταί που παρὰ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς ὅτι καὶ τὸ πνεῦμα γέγονε σάρξ, ὀρθῶς ἂν ἔφης ὀνομάζεσθαι δεῖν πρὸς ἡμῶν πνευματοτόκον αὐτήν· εἰ δὲ ψιλῆι καὶ μόνηι λέγεται τὸ τεχθὲν τετιμῆσθαι χρίσει, τί τὸ τῆς σαρκώσεως χρῆμα παρισοῦν ἀξιοῖς τῆι κατὰ μέθεξιν χάριτι; οὐ γάρ ἐστι ταυτὸν σάρκα τε εἰπεῖν γενέσθαι τὸν λόγον καὶ ὅτι κέχρισταί τις διὰ τοῦ πνεύματος πνεύματι προφητικῶι. περὶ μὲν γὰρ τῆς ἁγίας παρθένου γέγραπται· ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ τόκος ὠνόμασται καὶ μὴν καὶ Ἐμμανουὴλ ὁ τεχθείς, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ θεός· περὶ δέ γε τῆς Ἐλισάβετ ὅτι γεννήσει υἱὸν ὃς προελεύσεται μὲν ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἠλίου, προπορεύσεται δὲ πρὸ προσώπου κυρίου ἑτοιμάζων τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ. οὐκοῦν ἥκιστα μὲν εἴη ἂν πνευματοτόκος ἡ Ἐλισάβετ, ἐκτέτοκε γὰρ προφήτην ὑψίστου· θεοτόκος γε μὴν ἀληθῶς ἡ ἁγία παρθένος, ὅτι θεὸν ἑνωθέντα σαρκὶ τέτοκε σαρκικῶς, τουτέστι κατὰ σάρκα. ἐπειδὴ γὰρ ἄνθρωπος ἡ τεκοῦσά ἐστι, ταύτηι τοι καὶ μάλα ἐμφρόνως τὸν τῆς γεννήσεως τρόπον ἀνθρωπίνως πεπρᾶχθαι φαμέν. ἦν γὰρ οὕτω καὶ οὐχ ἑτέρως δύνασθαι καθ' ἡμᾶς γενέσθαι τὸν ὑπὲρ πᾶσαν φύσιν, οὐ τοῦ εἶναι τοῦθ' ὅπερ ἐστίν, ὀλιγωρήσαντα, πόθεν; μεμενηκότα δὲ μᾶλλον ὅπερ ἦν τε καὶ ἔστι καὶ ἔσται· τροπῆς γὰρ ἀμείνων ἡ θεία τέ ἐστι καὶ ὑπερτάτη φύσις. ὀρθὰ μὲν οὖν ὅτι φρονεῖν εἰθίσμεθα θεὸν γεγεννῆσθαι κατὰ σάρκα ἐπὶ σωτηρίαι τῶν ὅλων διαβεβαιούμενοι, μεμαρτύρηκεν ἡ θεόπνευστος γραφή· ἐπειδὴ δὲ τοῖς νεωτάτοις αὐτοῦ δόγμασι τὴν ἀλήθειαν καὶ αὐτὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς πίστεως ἀντεξάγει τὸ σύμβολον ὃ διὰ τῆς τοῦ πνεύματος φωταγωγίας οἱ κατὰ καιροὺς ἐν τῆι Νικαέων συναγηγερμένοι πατέρες ὡρίσαντο, δεδιὼς μὴ ἄρα πως ὑγιᾶ τὴν πίστιν διασώσαιντό τινες ταῖς ἐκείνων φωναῖς παιδαγωγούμενοι πρὸς ἀλήθειαν, πειρᾶται συκοφαντεῖν καὶ τῶν λέξεων ἐναλλάττει τὴν ἀπόδοσιν, καὶ αὐτὴν δὲ τῶν ἐννοιῶν ⟨τὴν⟩ δύναμιν παρασημαίνειν ἀποτολμᾶι. ἐπειδὴ γὰρ αὐτὸς ἐπὶ μέσης ἐκκλησίας βεβήλοις ἐχρῆτο καινοφωνίαις, ἀνήρ τις τῶν ἄγαν

Ies. 32, 6 PG 41 P 79 Ies. 7, 14 Mt. 1, 23 Lc. 1, 17. 76 Lc. 1, 76

35—38 cf. Loofs p. 288, 3 40—p. 26, 10 cf. Coll. Auell. 99, 4. Euagr. 1, 9. Leont. adu. incorruptic. ap. Mai spicil. 10, 89

1/2. 8—40 V 3—7 VVa
5 οὕτωσ Va οὗτοσ V μακάριος om. Va 6/7 ξενιζόμενοι πρὸσ τὰ λεγόμενα Va 21 κέχρησταί V 39 τὴν add. ed. Rom. 40 κενοφωνίαισ V

P 80 ἐπιεικῶν καὶ τελῶν μὲν ἐν λαικοῖς ἔτι, πλὴν οὐκ ἀθαύμαστον συναγηοχὼς ἐν ἑαυτῶι τὴν παίδευσιν, θερμῶι τε καὶ φιλοθέωι κεκίνηται ζήλωι καὶ τορόν τι κεκραγὼς αὐτὸν ἔφη τὸν
PG 44 προαιώνιον λόγον καὶ δευτέραν ὑπομεῖναι γέννησιν, δῆλον δὲ ὅτι τὴν κατὰ σάρκα καὶ ἐκ γυναικός. θορυβησάντων δὲ πρὸς ταῦτα τῶν δήμων καὶ τῶν μὲν πλείστων καὶ συνετῶν οὐ μετρίοις αὐτὸν ἐπαίνοις τετιμηκότων ὡς εὐσεβῆ τε καὶ συνετώτατον καὶ τῆς τῶν δογμάτων ὀρθότητος οὐκ ἠμοιρηκότα, λελυττηκότων γε μὴν κατ' αὐτοῦ τῶν ἄλλων, διαλαβὼν αὐτὸς ἀποδέχεται μὲν εὐθὺς ἐκείνους οὓς τὰ ἑαυτοῦ διδάσκων ἀπολώλεκεν, ἐπιθήγει δὲ τὴν γλῶτταν αὐτῶι τε τῶι μὴ ἀνασχομένωι τὰ αὐτοῦ καὶ μὴν καὶ τοῖς ἁγίοις πατράσιν οἳ τὸν εὐσεβῆ
Hebr. 6, 19 τῆς πίστεως ὅρον ἡμῖν τεθεσμοθετήκασιν, ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν κατὰ τὸ γεγραμμένον.

Loofs 6 Χαίρω γὰρ ἔφη, τὸν ὑμέτερον θεασάμενος ζῆλον. αὐτόθεν ἐστὶ σαφὴς τῆς τῶν
P. 352, 22-25 λεχθέντων ὑπὸ τοῦ δειλαίου μιαρίας ὁ ἔλεγχος. ὧν γὰρ δύο γεννήσεις, τούτων δύο υἱοί· ἡ δὲ ἐκκλησία ἕνα οἶδεν υἱόν, τὸν δεσπότην Χριστόν.

Ἀνοητότατα μὲν οὖν τὸν τῶν ἐπὶ τούτοις ἐννοιῶν ὅρον ἐξηνέγκατο λέγων· ὧν γὰρ δύο γεννήσεις, τούτων καὶ δύο υἱοί· ἰσχνομυθίας γε μὴν τῆς ἔν γε τούτοις ἀφέμενοι, τέως πρὸς τὸν τοῦ λόγου σκοπὸν τὰ ἐξ ἀκριβοῦς ἐρεύνης φέρε δὴ φέρε συλλέγωμεν. οὐκοῦν * * ἀπαράδεκτον ἐποιήσατο, χρῆναι δέ φησι μίαν ὁμολογεῖσθαι πρὸς ἡμῶν, ἵνα μὴ δύο νοῶμεν υἱούς, ὡς ὃν ἐπάναγκες, εἰ δύο πάντως αἱ ἀποτέξεις εἶεν, δύο καὶ υἱοὺς εἰσφέρεσθαι, διδασκέτω παρελθὼν ποίαν ἄρα τῶν γεννήσεων παραδέξεται, τὴν προαιώνιόν τε καὶ ἐκ πατρός, καθ' ἣν οὔπω σεσαρκωμένος θεὸς ἦν ὁ λόγος, ἢ γοῦν ταυτηνὶ τὴν πρόσφατον καὶ ἐκ γυναικός; εἰ μὲν οὖν ἐκείνην ἐρεῖ καὶ μόνην, τὴν προαιώνιον λέγω καὶ ἐκ πατρός,
P 81 ἐκεῖνος ἂν εἴη καὶ μόνος υἱὸς ὁ ἐξ αὐτοῦ κατὰ φύσιν, οὔπω σαρκὸς καὶ αἵματος κεκοινωνηκώς, εἰκῆι δέ, ὡς ἔοικε, τὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως λαλεῖται μυστήριον καὶ κεκένωκε μὲν ἑαυτὸν κατ' οὐδένα τρόπον οὔτε μὴν ἐν τῆι τοῦ δούλου γέγονε μορφῆι, μεμένηκε δὲ οὕτω, τὴν πρὸς σάρκα σύνοδον ἀληθῆ καὶ εἰς δεῦρο παραιτούμενος· ἀλλ' ⟨εἰ⟩ ὁ ἐν ἐσχάτοις καιροῖς ἐκ γυναικὸς αὐτὸς [ἂν] λέγοιτο καὶ μόνος υἱὸς καὶ δὴ καὶ μίαν ταυτηνὶ τὴν ἐκ γυναικὸς παραδεξόμεθα γέννησιν, ἀπώλισθεν ἀναγκαίως τοῦ εἶναι κατὰ φύσιν υἱὸς ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος. ἀλλ' ὁρᾶι που πάντως ὁ θεοφιλὴς τὴν τῶν ἐννοιῶν ἀτοπίαν καὶ τὸ λίαν ἀπονενευκὸς εἰς ἀσέβειαν. ἵνα τοίνυν ὁδὸν ἐρχώμεθα τὴν βασιλικήν, δύο φαμὲν γενέσθαι τὰς ἀποτέξεις, ἕνα δὲ τὸν δι' ἀμφοῖν υἱόν, οὔπω μὲν ἐν σαρκὶ γεγονότα τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, τὸν αὐτὸν δὲ μετὰ τοῦτο καὶ σεσαρκωμένον καὶ δι' ἡμᾶς τὴν ἐκ γυναικὸς ἀνατλάντα γέννησιν κατὰ σάρκα. εἰ μὲν γὰρ ἐπ' ἀνθρώπων ἔφασκε τὸ χρῆναι δὴ πάντως δύο νοεῖσθαι τοὺς υἱούς, εἰ [δὲ] δύο γεννήσεις ὀνομάζομεν, ὀρθῶς ἂν ἔφη καὶ ἦν ἀληθές· ἐπειδὴ
PG 45 δὲ τὸ Χριστοῦ μυστήριον καὶ ὁ τῆς ἐνανθρωπήσεως λόγος ἑτέραν ἔχει τὴν ὁδὸν καὶ οὐκ ἔν γε τοῖς καθ' ἡμᾶς ἰσοτρόπως ὁρᾶται, τί ταῖς καθ' ἡμᾶς συνηθείαις ἐνορῶν, εἶτα τοῖς παραδόξοις καὶ ὑπὲρ λόγον τὸν νοῦν ἐνιείς, εἰς ἀδρανεστάτην καὶ ἀμαθῆ τὴν ὀλιγοπιστίαν καταφωρᾶται πεσών;

Ὃ δέ μοι θαυμάζειν ἔπεισιν, ἐκεῖνό ἐστιν· ἕνα γὰρ ἐν τούτοις ὁμολογῶν υἱὸν εἰδέναι τὴν ἐκκλησίαν, προστεθεικὼς δὲ ὅτι τὸν δεσπότην Χριστόν, οὐκέτι τετήρηκεν ἕνα. διίστησι γὰρ ἀλλήλων τὰ ἡνωμένα καὶ ἀνὰ μέρος ἑκάτερον τίθησιν, οὐ τί μέν ἐστι κατὰ φύσιν ὁ λόγος, διερευνώμενος, τί δὲ καὶ ἡ σάρξ, ἄνθρωπον δὲ μᾶλλον καὶ θεὸν ὡς ἐν ἰσότητι μόνηι

1—10. 14—41 V 11—13 VV^a

9 τεθεσμοτεθήκασιν V 13 δεσπότην om. V^a 17 lacunam signauit Agellius supplendo εἰ δύο εἶναι γεννήσεις, malim εἰ τὸ τῶν γεννήσεων διπλοῦν 25 εἰ add. Agellius 26 ἂν deleui 31 ἡμᾶς Agellius ἡμῶν V 33 δὲ del. Agellius

τῆς δόξης, καθάπερ γοῦν οἴεται, συλλέγων εἰς ἕν, ὅπερ ἐστὶ παντελῶς ἀπίθανον, μᾶλλον δὲ καὶ ἀνέφικτον καὶ τὸν τοῦ μυστηρίου λόγον κατασείει πρὸς τὸ ἀκαλλές. ἔφη δὲ οὕτως

7 1 Δεῖ δὲ ἡμᾶς (νῦν γὰρ ἦλθον εἰς ἔννοιαν) καὶ τὴν κατὰ Νίκαιαν σύνοδον μαθεῖν οὐδαμοῦ τολμῶσαν εἰπεῖν ὅτι θεὸς ⟨λόγος⟩ ἐγεννήθη ἐκ Μαρίας· ἔφη γὰρ ὅτι πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. προσέχετε ὅτι πρότερον τεθεικότες τὸ Χριστός, ὅ ἐστι μήνυμα τῶν δύο φύσεων, οὐκ εἶπαν εἰς ἕνα θεὸν λόγον, ἀλλ' ἔλαβον τὸ ὄνομα τὸ σημαῖνον ἀμφότερα, ἵνα ὅταν ὑποκαταβαίνων ἀκούσηις θάνατον, μὴ ξενίζηι, ὅταν τὸν σταυρωθέντα καὶ ταφέντα, μὴ πλήττηι τὴν ἀκοὴν ὡς θεότητος ταῦτα παθούσης. P 82 Loofs p. 295, 1-12

2 Εἶτα τούτοις ἐπιφέρει· Πιστεύομεν εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα, τὸν ὁμοούσιον τῶι πατρί, τὸν κατελθόντα [ἐκ τῶν οὐρανῶν] δι' ἡμᾶς καὶ σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου. οὐκ εἶπον ὅτι καὶ γεννηθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου. Loofs p. 296, 1-6

3 Διερμηνεύοντας δὲ τοὺς ἁγίους πατέρας τί δὴ ἄρα τὸ σαρκωθέντα ἐστί, φησὶν εἰπεῖν τὸ ἐνανθρωπήσαντα. τί δὲ τὸ ἐνανθρωπήσαντα κατασημήνειεν ἄν, διατρανῶν αὐτὸς ἔφη πάλιν· Οὐ τροπὴν τῆς ἰδίας φύσεως ὑπομεινάσης εἰς τὴν σάρκα, ἀλλὰ τὴν ἐνοίκησιν τὴν εἰς ἄνθρωπον. Loofs p. 296, 7-9

Ἆρα ἂν ἀνάσχοιτό τις τῶν τελούντων ἐν Χριστιανοῖς ἢ τῆς ἐνούσης τοῖς λόγοις ἀβελτηρίας ἢ τῆς τῶν ἐννοιῶν δυσσεβείας; ἆρ' οὐκ ἐναργὴς εἴη ἂν τοῖς ἀληθῶς ἀρτίφροσι βωμολοχία ταυτὶ καὶ τρόπος οὐκ ἀγεννὴς τῆς κατὰ Χριστοῦ γλωσσαλγίας; συκοφαντεῖ γὰρ τὴν ἀλήθειαν. οὐκ εἶναί φησιν υἱὸν ἀληθῶς αὐτόν, ἑτέρωι τοῦτο προσνέμων· προσέχετε γάρ φησιν ὅτι πρότερον τεθεικότες τὸ Χριστός, ὅ ἐστι μήνυμα τῶν δύο φύσεων, οὐκ εἶπαν· πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν λόγον. καὶ περὶ μὲν τοῦ ὀνόματος, φημὶ δὲ δὴ τοῦ Χριστός, μετὰ βραχὺ διερευνήσομαι πότερόν ποτε τῶν δύο φύσεων σημαντικόν ἐστιν ἢ μή· τὸ δὲ ἐν χερσίν, ὡς ἔνι, διαγυμνάζωμεν. οἰστὰ μὲν οὖν εἶεν ἂν κατ' οὐδένα τρόπον τὰ οὕτως ἐκτόπως καὶ ἀτημελῶς αὐτῶι πεφλυαρημένα, φαίη δ' ἂν οἶμαί τις, τοὺς ὑπέρ γε τῶν ἁγίων πατέρων ποιούμενος λόγους· τί δρᾶις οὕτως, ὦ γενναῖε, γλῶσσαν τὴν ἄγροικον ἐφιεὶς ἀνδράσιν ἁγίοις, οἷς ἂν πρέποι τὸ λέγεσθαι παρ' αὐτοῦ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ· οὐχ ὑμεῖς ἐστὲ οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν; τί γὰρ οὐ νενόηται τῶν λίαν ἀπεξεσμένων εἰς ἰσχνότητα τὴν τεθαυμασμένην; τί τῶν ἀναγκαίων παρῶπται δογμάτων ἢ ποῖος αὐτοῖς ἀσφαλείας ἠμέληται τρόπος; P 83 Mt. 10, 20 PG 48

Οὐ τετολμήκασι, φησί, τοῖς περὶ τῆς πίστεως ἐνθεῖναι λόγοις ὅτι θεὸς λόγος ἐκ Μαρίας ἐγεννήθη.

Οὐκοῦν εἰ ταύτης ἕνεκα τῆς αἰτίας τοὺς πρὸ ἡμῶν γεγονότας αἰτιᾶι καὶ λελυπῆσθαι φὴς ὅτι μὴ ἀπαραλλάκτως ταῖς σαῖς εὕρηνται κεχρημένοι φωναῖς, ὥρα τάχα που συναιτιᾶσθαι καὶ αὐτοὺς τοὺς ἁγίους ἀποστόλους καὶ εὐαγγελιστάς. συγγεγράφασι μὲν γὰρ τῆς ἐπὶ Χριστῶι μυσταγωγίας τὰς βίβλους, αὐτολεξεὶ δὲ ταῖς σαῖς οὐκ ἂν ἐπιδείξειέ τις

3—17 Marc. Merc. exc. I [uol. V p. 55] 3—9 Tim. arm. p. 116. 152

1/2. 18—38 V 3—17 VVa

4 θσ̄ λόγοσ Va Mar. Tim. ὁ θσ̄ V 6 εἶπον Va 8 ὅταν scripsi ἵνα VVa Tim. *cum* Mar. Merc. 10 εἶτα — ἐπιφέρει VVa *deinde uideamus quid illi subiungant, ait* Mar. Merc. 11/12 ἐκ τῶν οὐρανῶν V om. Va Mar. Merc. 19 δυσφημίασ V γράφεται δυσσεβείασ Vmg 22 ὅσ V 25 διαγυμνάζομεν V, corr. ed. Rom. 28 ἐφιεὶς scripsi ἐνιεὶσ V

φησι καὶ κατ' οὐδένα τρόπον αὐτῇ συμβαίνουσαν (καὶ μάλα ὀρθῶς· ἐπαινέσομεν γὰρ ἐν τούτοις ἀριστοεπεῖν ἡιρημένον, φημὶ γὰρ ἀκράδαντον ὑπάρχειν αὐτὴν καὶ ὡς οὐκ ἂν μεταθεῖτο πρὸς ἕτερόν τι παρ' ὅπερ εἶναι πεπίστευται)· διημάρτηκε δὲ ὅτι τοῦ πρέποντός τε
PG 53 καὶ ἀληθοῦς ὁ λόγος αὐτῶι τὴν ἐνανθρώπησιν εἶναι διαβεβαιουμένωι τὴν εἰς ἄνθρωπον ἐνοίκησιν, καταδεῖξαι πειράσομαι. εἰ μὲν γὰρ ἐφ' ἑνός τε καὶ μόνου τοῦ Ἐμμανουὴλ ἀληθὲς εἶναι τὸ χρῆμά φησι, διδασκέτω τὴν αἰτίαν (μαθεῖν γὰρ οὐκ ἔχω), ἢ γοῦν ὁριστὴν αὐτὸν καὶ νομοθέτην ὧν ἂν βούλοιτο λέγειν ἀκατασκέπτως, ἀνάσχοιτο ἂν οὐδείς· ἀλλ' οὐκ ἐφ' ἑνὸς μὲν ἴσως ἡ τῶν ὁρισθέντων διήκει δύναμις οὐ διαβεβλήσεται μὲν κἂν εἰ κατὰ πάντων εἴη τυχόν. οὐκοῦν οὐχ ἅπαξ, ἀλλὰ πλειστάκις ἐνηνθρωπηκότα θεὸν εὑρήσομεν καὶ οὔ τί που μόνον τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, προσθείην δ' ἂν ἔγωγε καὶ αὐτὸν τὸν πατέρα καὶ προσέτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. ἔφη μὲν γὰρ δι' ἑνὸς τῶν ἁγίων προφητῶν
2 Cor. 6, 16 περὶ τῶν ἐν πίστει δεδικαιωμένων ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω
cf. Ioh. 14, 23 καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεὸς καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μου λαός. ἔφη δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Χριστός· καὶ ἐάν τίς μου ἀκούσηι, ἐλευσόμεθα ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ καὶ μονὴν παρ' αὐτῶι
Hebr. 3, 5. 6 ποιησόμεθα καὶ ἐν αὐτῶι καταλύσομεν. γέγραφε δέ που καὶ ὁ σοφώτατος Παῦλος· καὶ
P 88 Μωσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλωι τῶι οἴκωι αὐτοῦ ὡς θεράπων εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων, Χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκος
1 Cor. 3, 16 ἐσμὲν ἡμεῖς, καὶ μὴν καὶ περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος· οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς θεοῦ ἐστὲ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; οὐκοῦν εἰ τὸ ἐνοικῆσαί τισι λέγεσθαι καὶ τὸν τῶν ὅλων θεὸν τοῦτ' ἐστὶν ἡ ἐνανθρώπησις ἢ γοῦν ἡ σάρκωσις, λεγέσθω καὶ ἐφ' ἑκάστου τῶν τῆς θείας φύσεως γεγονότων κοινωνῶν καὶ μὴν καὶ ἔνοικον ἐσχηκότων αὐτὸν ὅτι [τε] καὶ ἐνηνθρώπησε καὶ πρός γε τούτωι τὸ ἐσαρκώθη. οὗ δὴ γεγονότος καὶ παραδεχθέντος ὡς ἀληθοῦς, πλειστάκις κἂν λέγοιτο γεγενῆσθαι σὰρξ ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, ἐνοικεῖ δὲ καὶ εἰς δεῦρο πολλοῖς τῶν σεβομένων αὐτόν. ἀλλὰ ναί, φησί,
Ioh. 1, 14 γέγραπται περὶ τοῦ θεοῦ λόγου ὅτι ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, ἔφη δὲ καὶ ὁ θεσπέσιος
Col. 2, 9 Παῦλος περὶ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ ὅτι ἐν αὐτῶι κατώικηκε πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς. ἐσκήνωσε μὲν ἐν ἡμῖν ὁμολογουμένως· γέγραπται γὰρ ὠδί· καὶ μὴν καὶ ὅτι κατώικηκεν, οὐκ ἀντιτάξομαι λέγοντί σοι· βούλομαι δὲ μᾶλλον τὰς τῶν θεηγόρων βασανίζειν φωνάς. ὁ μὲν γὰρ μακάριος εὐαγγελιστὴς προ-
Ioh. 1, 14 ειρηκὼς ὅτι καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, προσεπήνεγκε χρειωδῶς καὶ τὸ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, ἵνα δι' ἀμφοῖν ἀδιαλώβητον ἡμῖν ἐνεργάσηται τοῦ κατὰ Χριστὸν μυστηρίου τὴν γνῶσιν. ὅτι μὲν γὰρ ἠνιώθη σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, διαμεμήνυκεν ἐναργῶς διά γε τοῦ σάρκα γενέσθαι λέγειν αὐτόν· ὅτι δὲ σὰρξ γεγονὼς οὐκ εἰς τὴν
PG 56 τῆς σαρκὸς μετακεχώρηκε φύσιν, τροπὴν ὑπομείνας τὴν εἰς ὅπερ οὐκ ἦν, ἀλλὰ μετὰ τοῦ γενέσθαι καθ' ἡμᾶς μεμένηκεν ὅπερ ἦν, διατρανοῖ πάλιν τὸ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν τῶι
P 89 πρώτωι προστεθεικώς. κατοικῆσαι δέ φησιν ὁ θεσπέσιος Παῦλος ἐν τῶι Χριστῶι πᾶν
Col. 2, 9 τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς, ἵνα μὴ ἁπλῆν ἢ γοῦν σχετικὴν τὴν κατοίκησιν ὑποτοπήσειέ τις, ἀλλ' ὥσπερ ἔφην ἀρτίως, ἀληθινήν τε καὶ καθ' ὑπόστασιν. ὅτι μὲν γὰρ ἀσώματός τέ ἐστι καὶ ἀναφὴς ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, οὐκ ἠγνόηκεν ὁ πνευματοφόρος· ἐπειδὴ δὲ ἦν ἀναγκαῖον τὴν τοῦ μυστηρίου δήλωσιν κατ' οὐδένα τρόπον ὁρᾶσθαι μεμωμημένην, ἀκριβῆ δὲ οὕτω γενέσθαι καὶ διηρθρωμένην εἰς τὸ εὐθύ τε καὶ ἀληθές, ὡς ἐπέκεινα παντὸς ἰέναι θαύματος, καταβιάζεται τὸ εἰκὸς καὶ μόνον οὐχὶ τὸ πρέπον ὑπερορᾶι τῆι ἀσωμάτωι τε καὶ ὑπερτάτωι φύσει. προστέθεικε γὰρ τὸ σωματικῶς, οὐχ ἑτέρως ἔχων εἰπεῖν

V

7 οὐκ] conicio οὐκ ⟨εἰ⟩ 8 οὐ διαβεβλήσεται μέν] conicio ⟨ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων⟩ οὔ, διαβεβλήσεται μόνον, ⟨ἀλλά⟩ 20 καὶ deleuerim 22 τε deleui 32/33 διαμεμήνυκεν Nicetas in catena in Ioh. διαμεμένηκεν V

ἢ ὡς ἂν γένοιτο καὶ νῦν καὶ γλώττῃ τῇ καθ' ἡμᾶς ἐφικτόν. μὴ τοίνυν ἁπλῆν ἡμῖν ὀνομάζοντα ἐνοίκησιν οἷόν τι λέγειν αὐτὸν τῶν οὐ σφόδρα διαβεβλημένων· ἀνατρέπων γάρ, καθάπερ οὖν οἴεται, καὶ μάλα νεανικῶς τὴν κατὰ σάρκα γέννησιν τοῦ υἱοῦ, συντίθησι λογισμὸν γραοπρεπῆ καὶ ἠλίθιον καὶ ὑποβάθραν οὐκ ἔχοντα τὴν ἐξ ἀληθείας. γράφει γὰρ καὶ ὧδε πάλιν, πεποίηται δὲ πρὸς Ἀρειανοὺς ὁ λόγος αὐτῶι·

9 Ὅμως δὲ κἂν θεότητος μείζονος τὸν θεὸν λόγον ληροῦσι νεώτερον· οὗτοι δὲ αὐτὸν τῆς μακαρίας Μαρίας ἐργάζονται δεύτερον καὶ μητέρα χρονικὴν τῇ δημιουργῶι τῶν χρόνων ἐφιστῶσι θεότητι, μάλλον δὲ οὐδὲ μητέρα τοῦ Χριστοῦ τὴν Χριστοτόκον ἐῶσιν. εἰ γὰρ οὐκ ἀνθρώπου φύσις, ἀλλὰ θεὸς [ὁ] λόγος ἦν, ὥσπερ ἐκεῖνοί φασιν, ὁ παρ' ἐκείνης, ἡ τεκοῦσα τοῦ τεχθέντος οὐ μήτηρ· πῶς γὰρ ἂν εἴη τις μήτηρ τοῦ τῆς φύσεως αὐτῆς ἀλλοτρίου; εἰ δὲ μήτηρ παρ' αὐτῶν ὀνομάζοιτο, ἀνθρωπότης τὸ τεχθέν, οὐ θεότης· πάσης γὰρ ἴδιον μητρὸς ὁμοούσια τίκτειν. ἢ οὖν οὐκ ἔσται μήτηρ ὁμοούσιον ἑαυτῆι μὴ τεκοῦσα ἢ μήτηρ παρ' αὐτῶν καλουμένη τὸν ἑαυτῆι κατ' οὐσίαν ἐγέννησεν ὅμοιον. Loofs p. 245, 15-27

Ὡς βαθὺ τὸ χρῆμα τῶν ἐννοιῶν, δεινὴ δὲ καὶ δυσδιάφυκτος τοῦ τὰ τοιάδε συγγεγραφότος ἡμῖν ἡ ἐκ τῶν συλλογισμῶν ἀνάγκη φαίνεται. πόθεν ἡμῖν τὰ τοιάδε συναγηγερκὼς εἰς μέσον ἔρχηι μυθάρια; ἢ τίς ὅλως ἀμαθίας εἰς τοῦτο κατώλισθεν ἐννοιῶν, ὡς οἴεσθαί τε καὶ λέγειν τὴν θεότητα τοῦ μονογενοῦς οὐ προαιώνιον ἔχειν τὴν ὕπαρξιν ἐκ πατρός, ἀρχὴν δὲ μᾶλλον τῆς εἰς τὸ εἶναι παρόδου σάρκα τε καὶ αἷμα λαβεῖν; τίς οὕτως ἐμβρόντητος καὶ ὀλιγογνώμων ἐστὶ καὶ τῶν ἱερῶν γραμμάτων ἀνήκοος παντελῶς; τίς οὐ διαμέμνηται διακεκραγότος μὲν Ἡσαίου περὶ αὐτοῦ τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται; γεγραφότος δὲ καὶ Ἰωάννου σαφῶς ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεὸν καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν. καὶ εἰ πάντα δι' αὐτοῦ, πῶς τῶν δι' αὐτοῦ γεγονότων ὀψιγενέστερος εἴη ἂν ὁ πρὸ παντὸς αἰῶνος καὶ χρόνων; τί τοίνυν τὸ πᾶσιν ἀπόβλητον ὡς εἰρημένον εἰσφέρεις; παῦσαι συκοφαντῶν τοὺς τὰ σὰ δικαίως ἐπαιτιωμένους καὶ τῆς ἐν αὐτοῖς ἀμαθίας διαγελῶντας τὸ μέγεθος. P 90 Ies. 53, 8 Ioh. 1, 1. 3 PG 57

Ὅτε τοίνυν οὐδεὶς ὁ λέγων ἐστὶν ὡς ἐκτέτοκεν ἡ παρθένος ἐκ τῆς ἰδίας σαρκὸς τὴν τῆς θεότητος φύσιν, μὴ διατείνου μάτην λογισμοὺς ἡμῖν ἀναπλέκων οὐκ ἐξ ἀληθῶν καὶ ἅπασιν ὁμολογουμένων γεγονότας λημμάτων. τί δέ σε τὸ πεπεικὸς ἀκρατῆ καὶ ἀπύλωτον οὕτω χαλάσαι τὴν γλῶτταν κατὰ τῶν ὀρθὰ φρονεῖν διεσπουδακότων καὶ παντὸς τοῦ σεβομένου θεὸν ἔγκλημα καταχέαι δεινὸν καὶ παγχάλεπον; ἔφης γὰρ πάλιν ἐπ' ἐκκλησίας

10 Εἶπον δὲ ἤδη πλειστάκις ὅτι εἴ τις ἢ ἐν ὑμῖν ἀφελέστερος εἴτε ἐν ἄλλοις τισὶ χαίρει τῇ τοῦ θεοτόκος φωνῇ, ἐμοὶ πρὸς τὴν φωνὴν φθόνος οὐκ ἔστι· μόνον μὴ ποιείτω τὴν παρθένον θεάν. Loofs p. 353, 17-20

Πάλιν ἡμῖν διαλοιδορῆι καὶ πικρὸν οὕτως ἐπιθήγεις στόμα, ὀνειδίζεις δὲ τὴν συναγωγὴν κυρίου κατὰ τὸ γεγραμμένον. ἀλλ' ἡμεῖς γε, ὦ τᾶν, οἱ θεοτόκον λέγοντες αὐ- cf. 1 Reg. 17, 45 P 91

6—13 cf. Exc. Mar. Merc. VII 11—13 Timoth. Patr. or. 13, 233 32—34 ibid. p. 234

1—5. 14—31. 35. 36 V 6—13. 32—34 VVa

5 ἀρειανοὺσ Va ἀδριανοὺσ V 6 ληροῦσι VVa ληρῶσιν ἐλάττονα, ὅμως οὐχ ὁμολογοῦσι Mar. Merc. 9 λόγοσ Va ὁ λόγοσ V ἐκεῖνοι Va ἐκεῖνο V 10 αὐτῆσ V τῆσ αὐτῆσ Vcorr Va 12 οὖν V τοίνυν Va 32 εἴ τισ ἢ V ὅστισ Va ὑμῖν Va ἡμῖν V ἀφελέστεροσ Va ἀσφαλέστεροσ V 33 ποιήτω V 35 ἐπιθήγεις Agellius ἐπιθήση V

τήν· τεθεοποιήκαμεν δὲ οὐδένα πώποτε τῶν τελούντων ἐν κτίσμασι, κατειθίσμεθα δὲ θεὸν εἰδέναι τὸν ἕνα καὶ φύσει καὶ ἀληθῶς, ἴσμεν δὲ ἄνθρωπον οὖσαν καθ' ἡμᾶς τὴν μακαρίαν παρθένον. ἀλώσηι δὲ καὶ οὐκ εἰς μακρὰν ἄνθρωπον ἡμῖν θεοφόρον ἀποφαίνων αὐτὸς τὸν Ἐμμανουὴλ καὶ τῶν σῶν ἐπιχειρημάτων τὴν κατάρρησιν ἐπιτιθεὶς ἑτέρωι.

P 92 Τόμος δεύτερος

Iac. 3, 6. 8 Ἡ γλῶσσα μὲν πῦρ καὶ ἀκατάσχετόν ἐστι κακόν, καθὰ γέγραπται· τὰ δὲ
Ps. 140, 3. 4 ἐντεῦθεν βλάβη διωθούμενος ὁ θεσπέσιος ψάλλει Δαυίδ· θοῦ, κύριε, φυλακὴν τῶι στόματί μου καὶ θύραν περιοχῆς περὶ τὰ χείλη μου· μὴ ἐκκλίνηις τὴν καρδίαν μου εἰς λόγους πονηρίας. τὸ μὲν γὰρ εὐστομεῖν δύνασθαι καὶ ἀκριβῆ τὴν ἐπιτήρησιν ἐπὶ γλώττης ἔχειν ὧν ἂν δεήσηι λέγειν ἢ μή, θεόδοτον ἀληθῶς εἴη ἂν καὶ τὸ χρῆμά ἐστιν οὐκ ἐν μικρῶι λόγωι παρά γε τοῖς οὐκ ἀθαύμαστον ἐπιτηδεύουσι πολιτείαν· τό γε μὴν προαλὲς εἰς λόγους καὶ τὸ ἀχάλινον εἰς τερθρείας κινδύνου μεστὸν καὶ εἰς πέ-
Prou. 9, 18 ταυρον ἄδου κατακομίζει τοὺς κεχρημένους. γέγραπται δὲ ὅτι θάνατος καὶ ζωὴ ἐν
Prou. 18, 21 χειρὶ γλώσσης, οἱ δὲ κρατοῦντες αὐτῆς ἔδονται τοὺς καρποὺς αὐτῆς.
Sir. 5, 12 προσπεφώνηκε δὲ καὶ ἕτερός τις ἡμῖν τῶν σοφῶν· εἰ μὲν ἔστι σοι λόγος συνέσεως, ἀποκρίθητι· εἰ δὲ μή, χεὶρ ἔστω ἐπὶ τῶι στόματί σου. ἀμαθοῦς γὰρ λόγου
PG 60 πῶς οὐκ ἀμείνων ἡ σιωπή; ἐπάρατον δὲ καὶ ἑτέρως τὸ πικροὺς ἐρεύγεσθαι λόγους καὶ τῆς ἀπορρήτου δόξης καταχέαι φωνὰς τὰς ἀλιτηρίους, καίτοι δέον ἀκαταλήκτοις αὐτὴν
1 Cor. 8, 12 εὐφημίαις καταγεραίρεσθαι πρὸς ἡμῶν. ἁμαρτάνοντες δὲ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τύπτοντες ἀσθενοῦσαν τὴν συνείδησιν εἰς Χριστὸν ἁμαρτάνομεν· γέγραφε γὰρ οὕτως ὁ θεσπέσιος Παῦλος. καὶ ταῦτα φημὶ τοῖς Νεστορίου λόγοις ἐντετυχηκὼς
P 93 καὶ οὐ μόνον αὐτὸν ἀποφάσκοντα βλέπων τὸ χρῆναι λέγειν ἡμᾶς ὡς ἔστι μὲν θεοτόκος ἡ ἁγία παρθένος, ἐκτέτοκε δὲ θεὸν ὄντα τὸν Ἐμμανουήλ, ἀλλὰ γὰρ ἔτι πρὸς τούτωι καὶ καθ' ἑτέρους τρόπους τῆι Χριστοῦ δόξηι πολεμεῖν ἐγνωκότα· θεοφόρον γὰρ ἡμῖν αὐτὸν πειρᾶται δεικνύειν καὶ οὐχὶ θεὸν ἀληθῶς, ἄνθρωπον δὲ θεῶι συνημμένον ὡς ἐν ἰσότητι τῆς ἀξίας. οὕτω γὰρ αὐτῶι καὶ μόνωι παρὰ πάντας τοὺς ἄλλους δοκεῖ φρονεῖν τε καὶ λέγειν, καίτοι
Eph. 5, 27 τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ἣν αὐτὸς ἑαυτῶι παρέστησεν ὁ Χριστός, τὰς τοῦ τὰ τοιάδε συγγεγραφότος οὐκ ἐχούσης ῥυτίδας, οὔσης δὲ μᾶλλον ἀμώμου καὶ ἀνεπίπληκτον παντελῶς τὴν ἐπ' αὐτῶι γνῶσιν ἐχούσης καὶ τῆς πίστεως τὴν παράδοσιν εὖ μάλα πεποιημένης. πιστεύομεν γὰρ εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητὴν καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἑπόμενοι δὲ ταῖς τούτοις ἐπενηνεγμέναις τῶν ἁγίων πατέρων ὁμολογίαις αὐτὸν τὸν ἐκ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς οὐσιωδῶς φύντα λόγον καθ' ἡμᾶς γενέσθαι φαμὲν σαρκωθῆναί τε καὶ ἐνανθρωπῆσαι, τουτέστιν ἑαυτῶι σῶμα λαβεῖν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου καὶ ἴδιον αὐτὸ ποιήσασθαι. οὕτω γὰρ ἔσται καὶ ἀληθῶς εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, οὕτως αὐτὸν ὡς ἕνα προσκυνήσομεν, οὐκ ἀνὰ μέρος τιθέντες ἄνθρωπον καὶ θεόν, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν εἶναι πιστεύοντες ὡς ἐν θεότητι καὶ ἀνθρωπότητι, τουτέστι θεόν τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον. ὁ δέ γε τῆς νεωτάτης ἡμῖν ἀσεβείας εὑρετής, καίτοι Χριστὸν ἕνα λέγειν προσποιούμενος, διαιρεῖ μὲν πανταχοῦ τὰς φύσεις καὶ ἀνὰ μέρος ἵστησιν ἑκατέραν, οὐκ ἀληθῶς ἀλλήλαις συμβῆναι λέγων αὐτάς,
Ps. 140, 4 προφασιζόμενος δὲ προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις κατὰ τὸ γεγραμμένον, ἐπινοεῖ τινα συναφείας τρόπον, τὸν κατὰ μόνον, ὡς ἔφην, τὴν ἰσότητα τῆς ἀξίας, καθάπερ ἀμέλει καὶ ἐκ τῶν
P 94 αὐτοῦ δειχθήσεται λόγων. καὶ ἐνοικίζει μὲν μεθεκτῶς ὡς ἀνθρώπωι κοινῶι τὸν ἐκ θεοῦ

1—4 VVa 5—42 V

4 κατάρρυσιν V 19 εὐφημίοισ V 35 προσκυνήσωμεν V 39 ἀληθῶς Agellius ἀληθέσ V

λόγον, μερίζει δὲ τὰς ἐν τοῖς εὐαγγελίοις φωνάς, ὡς ποτὲ μὲν τάσδε τινὰς μόνωι τε καὶ ἰδικῶς ἀνατιθέναι τῶι λόγωι, ποτὲ δὲ ἰδίαι τῶι ἐκ γυναικός. καίτοι πῶς οὐχ ἅπασιν εἴη ἂν οὐκ ἀναμφιλόγως ἔχον ὅτι θεὸς ὢν φύσει γέγονεν ἄνθρωπος ὁ μονογενής, οὐ κατὰ συνάφειαν ἁπλῶς, ὡς γοῦν ἐκεῖνός φησι, τὴν θύραθεν ἐπινοουμένην ἤτοι σχετικήν, ἀλλὰ καθ' ἕνωσιν ἀληθῆ, ἀπορρήτως τε καὶ ὑπὲρ νοῦν, οὕτω τε εἷς νοεῖται καὶ μόνος ἅπας τε αὐτῶι πρέπει λόγος καὶ ὡς ἐξ ἑνὸς προσώπου τὰ πάντα λελέξεται; μία γὰρ ἤδη νοεῖται φύσις μετὰ τὴν ἕνωσιν ἡ αὐτοῦ τοῦ λόγου σεσαρκωμένη, καθάπερ ἀμέλει καὶ ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν PG 61 νοοῖτ' ἂν εἰκότως. ἄνθρωπος γὰρ εἷς ἀληθῶς συγκείμενος ἔξ ἀνομοίων πραγμάτων, ψυχῆς δὴ λέγω καὶ σώματος. ἐπισημήνασθαι δὲ καὶ νῦν ἀναγκαῖον ὅτι τὸ ἑνωθὲν τῶι θεῶι λόγωι σῶμα φαμὲν ἐψυχῶσθαι ψυχῆι λογικῆι, προσθήσομεν δὲ κἀκεῖνο χρησίμως· ἑτέρα μὲν γὰρ παρὰ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἡ σὰρξ κατά γε τὸν τῆς ἰδίας φύσεως λόγον, ἑτέρα δὲ πάλιν οὐσιωδῶς ἡ αὐτοῦ τοῦ λόγου φύσις. πλὴν εἰ καὶ νοεῖται διάφορα καὶ εἰς ἑτερότητα φυσικὴν διεσχοινισμένα τὰ ὠνομασμένα, ἀλλ' εἷς ἐξ ἀμφοῖν νοεῖται Χριστὸς καθ' ἕνωσιν ἀληθῆ ἀλλήλοις συμβεβηκότων, θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος. ἐμπεδοῖ δὲ πρὸς τοῦτο ἡμᾶς ἡ θεόπνευστος γραφὴ διὰ μυρίων μὲν ὅσων πραγμάτων τε καὶ λόγων, παραδείγμασι δὲ χρωμένη, δι' ὧν ἄν τις καὶ λίαν ἀκονιτὶ πρός γε τὸ δύνασθαι κατιδεῖν τὸ Χριστοῦ μυστήριον διελάσειε σαφῶς. ἔφη τοίνυν ὁ μακάριος προφήτης Ἡσαίας· καὶ ἀπεστάλη πρός με ἓν τῶν σεραφὶμ καὶ τῆι χειρὶ εἶχεν ἄνθρακα, ὃν τῆι Ies. 6, 6. 7 λαβίδι ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἥψατο τοῦ στόματός μου καὶ P 95 εἶπεν· ἰδοὺ ἥψατο τοῦτο τῶν χειλέων σου, καὶ ἀφελεῖ τὰς ἀνομίας σου καὶ τὰς ἁμαρτίας σου περικαθαριεῖ. πολυπραγμονοῦντες δέ, ὡς ἔνι, τὸ τῆς ὁράσεως βάθος, οὐχ ἕτερον εἶναι φαμὲν πλὴν ὅτι τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἐν τῶι θυσιαστηρίωι κείμενον ἄνθρακα νοητόν, ἐφ' ὧι παρ' ἡμῶν εὐωδιάζει θυμίαμα τῶι θεῶι καὶ πατρί· δι' αὐτοῦ γὰρ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν δεκτοί τε ἐσμὲν τὰς πνευματι- Eph. 2, 18 κὰς τελοῦντες λατρείας. οὗτος τοίνυν ὁ ἄνθραξ ὁ θεῖος ὅταν ἅψηται τῶν χειλέων τοῦ προσιόντος αὐτῶι, διεσμηγμένον εὐθὺς ἀποφανεῖ καὶ ἁπάσης ἁμαρτίας ἡμοιρηκότα παντελῶς, ἅπτεται δὲ τίνα τρόπον τῶν ἐν ἡμῖν χειλέων, διδάξει λέγων ὁ μακάριος Παῦλος· ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν ἐν τῶι στόματί σου καὶ ἐν τῆι καρδίαι σου, ὅτι Rom. 10, 8-10 ἐὰν εἴπηις ἐν τῶι στόματί σου ὅτι κύριος Ἰησοῦς, καὶ πιστεύσηις ἐν τῆι καρδίαι σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσηι· καρδίαι γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. ἄνθρακι δὲ παρεικάζεται διά τοι τὸ ἐκ δυοῖν νοεῖσθαι καὶ ἀνομοίων πραγμάτων, συνόδωι γε μὴν τῆι κατὰ ἀλήθειαν μόνον οὐχὶ συνδεῖσθαι πρὸς ἕνωσιν· εἰσδεδυκὸς γὰρ τῶι ξύλωι τὸ πῦρ εἰς οἰκείαν αὐτὸ μεταστοιχειοῖ τρόπον τινὰ δόξαν τε καὶ δύναμιν, καίτοι τετηρηκὸς ὅπερ ἦν. μαργαρίτηι δὲ πάλιν ἑαυτὸν ἀφομοιοῖ λέγων ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπωι ἐμπόρωι ζητοῦντι καλοὺς Mt. 13, 45. 46 μαργαρίτας, εὑρὼν δὲ ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην ἀπελθὼν πέπρακεν ὅσα εἶχε, καὶ ἠγόρασεν αὐτόν. ἀκούω δὲ καὶ ἑτέρως ἑαυτὸν ἡμῖν καταδεικνύντος καὶ λέγοντος· ἐγὼ ἄνθος τοῦ πεδίου, κρίνον τῶν κοιλάδων. ἔχει μὲν γὰρ ἐν Cant. 2, 1 ἰδίαι φύσει τὴν θεοπρεπῆ λαμπρότητα τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, εὐωδιάζει δὲ πάλιν αὐτό, κατά γε φημὶ τὴν νοητὴν εὐοσμίαν. ὥσπερ τοίνυν ἐπί γε τοῦ μαργαρίτου καὶ μὴν καὶ τοῦ P 96 κρίνου νοεῖται μὲν τὸ σῶμα τὸ ὑποκείμενον, ἡ δέ γε ἐν αὐτῶι λαμπρότης ἢ γοῦν εὐωδία κατ' PG 64 ἴδιον λόγον ὡς ἕτερα μὲν παρὰ τὰ ἐν οἷς εἰσιν, ἴδια δὲ πάλιν αὐτῶν καὶ οὐκ ἀλλότρια τῶν

6. 7 ὡς ἐξ ἑνὸς — σεσαρκωμένη Timoth. arm. p. 197

V

17 διελάσειε scripsi διελάσει V 26 τοῦ Agellius σου V ἀποφανῆ V 29 πιστεύσεισ V 33 εἰσδεδυκὼσ V 34 μεταστοιχειοῖ Patrologia μεταστοιχιεῖ V 35 μαργαρίτην V 40 αὐτό scripsi αὐτόν V 41 γε scripsi τε V 42 μὲν τὸ scripsi μέντοι V

ἐχόντων ἐστὶ τὰ ἀχωρίστως ἐμπεφυκότα, κατὰ τὸν αὐτὸν οἶμαι τρόπον λογιούμεθά τε καὶ ⟨νοήσομεν καὶ⟩ φρονήσομεν καὶ ἐπί γε τοῦ Ἐμμανουήλ. ἑτεροῖα μὲν γὰρ κατὰ τὴν φύσιν θεότης τε καὶ σάρξ, ἀλλ' ἴδιον ἦν τοῦ λόγου τὸ σῶμα, τοῦ δὲ σώματος οὐ κεχωρισμένος ὁ ἑνωθεὶς αὐτῷ λόγος. νοοῖτο γὰρ ⟨ἂν⟩ ὧδέ τε καὶ οὐχ ἑτέρως ὁ Ἐμμανουήλ,
Mt. 1, 23 τουτέστι μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. τοιγάρτοι ποτὲ μὲν ὡς ἄνθρωπος καὶ ἐκ τῶν τῆς κενώ-
Ioh. 10, 18 σεως μέτρων ἑαυτὸν ἡμῖν ἐμφανῆ καθιστὰς ἔφασκεν οὐδεὶς αἴρει τὴν ψυχήν μου ἀπ' ἐμοῦ· ποτὲ δὲ πάλιν ὡς θεὸς ὢν ὁ λόγος καὶ ἐξ οὐρανοῦ νοούμενος καὶ εἷς μετὰ τῆς ἰδίας
Ioh. 3, 13 σαρκὸς οὐδεὶς ἀναβέβηκε, φησίν, εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

Πανταχόθεν τοίνυν εἰς ἕνωσιν ἀδιάτμητόν τε καὶ ἀληθῆ συνδέοντος ἡμῖν τοῦ ἱεροῦ γράμματος τὸν υἱὸν καὶ εἰς πρόσωπον ἓν ἀποφέροντος ἐν πίστει, διίστησι πολλαχῶς ὁ περιττὸς οὑτοσὶ καὶ ⟨κατα⟩πεφλυάρηκεν εἰκῇ καὶ αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ, θεὸν ὀνομάζων ⟨μόνον⟩ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, καθάπερ ἀμέλει προιὼν ὁ λόγος ἐκδείξει σαφῶς [ὡς] ἐν οἰκείωι καιρῶι καὶ τόπωι. ὑποπλάττεται μὲν γὰρ δεδιέναι μὴ ἄρα τις αἰδοῖ τῆι περὶ τὴν ἁγίαν παρθένον ἡττώμενος, εἶτα θεοτόκον αὐτὴν ὀνομάσας φυρμὸν καὶ ἀνάκρασιν, τὴν εἰς ἀλλήλας φημί, τῶν ὑποστάσεων γενέσθαι νομίσας τῶν τῆς ἐκκλησίας δογμάτων καταχέηι τὸ ἀκαλλές, καίτοι τοῦτο φρονοῦντος οὐδενός, ἐπανορθῶν δέ, ὡς οἴεται, τὸ δεινόν, ἄνω τε καὶ κάτω τὰ πάντα συγχεῖ, τῶν εἰς ὀρθότητα καὶ ἀλήθειαν ἀφειδήσας ἐννοιῶν. ἔφη γὰρ οὕτως

Loofs p. 272, 13-273, 17 P 97 Εἰ μετὰ πίστεως ἁπλῆς τὸ θεοτόκος προέφερες, οὐκ ἄν σοι τῆς λέξεως ἐφθόνησα, τὸν νοῦν ἐξετάζων τοῦ ῥήματος· ἀλλ' ἐπειδήπερ ὁρῶ σε προφάσει τῆς περὶ τὴν μακαρίαν Μαρίαν τιμῆς τῶν αἱρετικῶν βεβαιοῦντα τὴν βλασφημίαν, διὰ τοῦτο τὴν τῆς λέξεως προφορὰν ἀσφαλίζομαι, τὸν ἐν τῆι λέξει κρυπτόμενον κίνδυνον ὑφορώμενος. ἵνα δὲ αὐτὸ σαφέστερον καὶ πᾶσιν εὐληπτότερον εἴπω, τοῖς Ἀρείου καὶ Εὐνομίου καὶ Ἀπολιναρίου καὶ πάντων τοῖς χοροῖς τῶν τῆς τοιαύτης φατρίας σπουδὴ θεοτόκον εἰσάγειν, ὡς κράσεως γινομένης καὶ τῶν δύο φύσεων μὴ διαιρουμένων μηδὲν τῶν εὐτελῶν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα λαμβάνεσθαι καὶ χώραν αὐτοὺς λοιπὸν κατὰ τῆς θεότητος ἔχειν, ὡς πάντων λεγομένων παρ' ἑνός, οὐ κατὰ τὴν ἀπὸ τῆς συναφείας ἀξίαν, ἀλλὰ κατὰ τὴν φύσιν. εἷς μὲν γὰρ ὁ Χριστὸς καὶ εἷς κύριος· ἀλλ' ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ, ἐπὶ τοῦ μονογενοῦς λέγω υἱοῦ, καὶ τὸ Χριστός καὶ τὸ υἱός ποτὲ μὲν ἐπὶ τῆς θεότητος, ποτὲ δὲ ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος, ⟨ποτὲ δὲ ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος⟩ καὶ θεότητος.

Ὁρᾶις ὅπως πολυτρόποις ἐννοιῶν εὑρήμασιν ἀνοσίως καταποικίλλεται καὶ τὴν κατὰ
PG 65 σάρκα γέννησιν τοῦ μονογενοῦς ὡς οὐκ ἂν ἑτέρως ἐσομένην πειρᾶται δεικνύειν, εἰ μή τις γένοιτο τῶν ὑποστάσεων εἰς ἀλλήλας ἀνάχυσις ἢ γοῦν σύγκρασις; καίτοι τῶν τῆς ἐκκλησίας διδασκάλων οὐ τοῦτον ἡμᾶς μυσταγωγούντων τὸν τρόπον. σύνοδον γὰρ ἀληθῆ γενέσθαι φαμέν, ἑνώσαντος μὲν ἑαυτῶι τοῦ λόγου τὸ σῶμα, μεμενηκότος δὲ ὅπερ ἦν· ὃ δὲ τῶν τοιούτων εἰς νοῦν ἔχων οὐδὲν δεδυσσέβηκεν οὐ μετρίως, διιστὰς εἰς δύο πρόσωπά τε καὶ ὑποστάσεις ὁλοτρόπως ἀλλήλων διηρημένας ἑκατέραι τε λόγους τοὺς αὐτῆι πρέποντας ἀνατιθεὶς ἰδικῶς. καὶ πάλιν ἕνα φησὶ Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον, ὡς ἀνθρώπου

---

23 ἵνα — 28 ἑνός adferuntur in Apol. adu. Orient. 39

1—19. 32—39 V 20—31 Va

2 νοήσομεν καὶ suppleui, spatium fere VIIII litterarum V 4 ἂν addidi 7 δὲ Agellius δὴ V 12 καταπεφλυάρηκεν scripsi φλυάρηκεν V πεφλυάρηκεν Vcorr 13 μόνον addidi ὡς deleui 23 αὐτὸ V Apol. τὸ αὐτὸ Va 30/31 ποτὲ — ἀνθρωπότητος add. Agellius

θεῶι συνημμένου κατὰ μόνην τὴν ἀξίαν, οὐ καθ' ἕνωσιν ἀληθῆ, τουτέστι τὴν κατὰ φύσιν.
πῶς οὖν ⟨εἷς⟩ ἐστι Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ κύριος, εἴπερ ἀμφοῖν ἀνὰ μέρος ἁρμόσειεν [ἄν], ὡς P 98
ἔφης, τὸ ὧδέ τε κατονομάζεσθαι καὶ εἶναι κατὰ ἀλήθειαν διά τοι τὸ συμβῆναι καθ' ἕνωσιν
ἥκιστα μὲν ἀλλήλων τὰς ὑποστάσεις, ἑνοῦσθαι δὲ κατὰ μόνην τὴν ἀξίαν ἤτοι τὴν αὐθεντίαν
ἢ γοῦν ἐξουσίαν; καίτοι τὰς τῶν πραγμάτων πολυπραγμονοῦντες φύσεις τὰ ἐν ἰσότητι τῆς 5
ἀξίας οὐ ταύτης ἕνεκα τῆς αἰτίας ἀποβεβληκότα καταθρήσαιμεν ἂν τὸ ὑπάρχειν ἰδιοσυστά-
τως οὔτε μὴν τὸ ἰσομοιρεῖν εἰς δόξαν ἀρκέσει πρὸς ἕνωσιν. οἷόν τι φημί, Πέτρος τε
καὶ Ἰωάννης ἄμφω μὲν ἦστην ἀπόστολοί τε καὶ ἅγιοι καὶ ταῖς ἰσομέτροις τιμαῖς καὶ δυνά-
μεσι ταῖς διὰ τοῦ πνεύματος κατηγλαισμένοι παρὰ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ·
ἤκουον γὰρ ὁμοῦ τοῖς ἄλλοις· ὑμεῖς ἐστὲ τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου, καὶ πάλιν· 10 Mt. 5, 14
ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, νεκροὺς ἐγείρετε, λεπροὺς καθαρίζετε, δαιμό- Mt. 10, 8
νια ἐκβάλλετε. ἆρα οὖν ἐξ ἰσομοιρούσης ἀξίας ἢ γοῦν αὐθεντίας αὐτοῖς ὑπάρξαι
φαμὲν τὸ εἰς ἄνθρωπον ἕνα καταλογίζεσθαι τοὺς δύο καὶ ἀρκεῖ τοῦτο πρὸς ἕνωσιν, τὴν ὡς
ἔν γε ταῖς ὑποστάσεσι λέγω; εἶτα πῶς οὐκ ἠλίθιον κομιδῆι τὸ ὧδε φρονεῖν νοοῖτ' ἂν
εἰκότως; τί τοιγαροῦν ὑποπλάττηι μὲν εἶναι τὴν πίστιν ὀρθὸς ἕνα λέγων Χριστὸν 15
Ἰησοῦν κύριον, εἶτα διατέμνων εἰς δύο πρόσωπά τε καὶ ὑποστάσεις τὸν ἕνα [καὶ] τὸν μὲν
τῆς ἀληθοῦς ἑνώσεως ἀτιμάζεις τρόπον, δι' ἧς ἀληθῶς εἷς τε καὶ μόνος ἂν εἴη ὁ Χριστός,
συνάφειαν δὲ ἀμαθῶς ὀνομάζεις τὴν ἰσοτιμίαν; ποῖος γὰρ οὗτός ἐστι συναφείας τρόπος;
ἢ οὐκ οἶσθα ὅτι φίλον πως ἀεὶ τοῖς κατὰ τόνδε τὸν βίον τὸ ἐν εὐκλείαις εἶναι κοσμικαῖς,
οἳ τὰς παρὰ τῶν κρατούντων πλουτοῦσι τιμάς, ἀλλ' ἐν ἴσοις ὄντες ἀξιώμασιν ἔσθ' ὅτε 20
διεστήκασιν ἀλλήλων, ὑπάρξει τε τῆι καθ' ἕνα φημὶ καὶ μέντοι τῶι ⟨μὴ⟩ βούλεσθαι τὰ αὐτὰ
φρονεῖν τε καὶ ὁρᾶν; ἀλλ' εἴπερ ἦν τις δεσμὸς ἀναγκαῖος εἰς ἑνότητα συλλέγων αὐτοὺς P 99
τῆς ἀξίας ὁ τρόπος καθάπερ ἀμέλει καὶ σύμβασις φυσική, οὐκ ἂν ἐν ἰσότητι γερῶν ἤτοι
τῆς ἀξίας ὑπάρχοντες ὑποστάσεσί τε καὶ γνώμαις εἰς τὸ ἕτερος εἶναι καὶ ἕτερος ἰδικῶς ἀλλή-
λων ἀπενοσφίζοντο. ποῦ τοιγαροῦν τὴν σὴν συνάφειαν θήσομεν, τί δὲ καὶ δρᾶσαι λογι- 25
σόμεθα; ὁμογνωμονεῖν ἄρα πέπεικεν αὐτοὺς ἢ συμβῆναι παρεσκεύασεν εἰς ἑνότητα μυστικήν;
ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοις εἰπεῖν. ἐκδέδειχε γὰρ ὁ λόγος πρὸς ἄμφω ταυτὶ πολὺ νοσοῦσαν τὸ PG 68
ἀδρανές. φράζε δέ μοι κἀκεῖνο· προσερήσομαι γὰρ ἀναγκαίως τί τὸ τῆς ἀξίας ὤνησε
χρῆμα τόν, ὥσπερ ἔφης αὐτός, τῶι θεῶι λόγωι συνημμένον ἄνθρωπον καὶ ἐκ γυναικός;
ἆρα γὰρ ἴσον ἀπέφηνεν ἐν δόξηι καὶ ὑπεροχῆι καὶ τοσοῦτον εἶναι παρεσκεύασεν ὅσος ἂν 30
εἶναι πιστεύοιτο καὶ αὐτός; εἶτα πῶς οὐ διαψεύσεται λέγων· τὴν δόξαν μου ἑτέρωι Ies. 42, 8
οὐ δώσω; πεφλυάρηκε δὲ μάτην καὶ αὐτὸς ἡμῖν ὁ θεσπέσιος μελωιδὸς ὠδί που λέγων
ὅτι τίς ἐν νεφέλαις ἰσωθήσεται τῶι κυρίωι ἢ τίς ὁμοιωθήσεται τῶι κυ- Ps. 88, 7
ρίωι ἐν υἱοῖς θεοῦ; ἢ οὐχ ἕτερος παρὰ τὸν ἕνα καὶ φύσει καὶ ἐκ θεοῦ πατρὸς
λόγον ὁ κατ' ἰδίαν ὑπόστασιν τῆς πρὸς αὐτὸν ἑνότητος ἀληθῶς διεσχοινισμένος; εἶτα πῶς 35
οὐχ ἅπασιν ἐναργές; ἀλλ' οὐκ ἴσον μὲν τῶι θεῶι λόγωι πεποίηκεν ἡ ἀξία τὸν συνημμένον,
ὁρᾶταί γε μὴν καὶ ἔστιν ἐν μείοσι. πῶς οὖν ἕνα φῂς Χριστὸν καὶ υἱὸν καὶ κύριον,
καίτοι προύχοντος ἑνὸς κατά γε τῶν ἐννοιῶν τὴν δύναμιν καὶ ὑφιζηκότος ἑτέρου τῆς πρὸς
αὐτὸν ἰσότητός τε καὶ δόξης; ἄλλως τε (προσεποίσω γὰρ οἷς ἔφην, καὶ τόδε) δεδώρηται
κατ' αὐτὸν ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος τὴν ἰδίαν ἀξίαν τῶι ἐκ γυναικός· κατὰ τίνα δὲ τρόπον 40
αὐτὸ δὴ τουτὶ πεπρᾶχθαί φησι, βασανίζειν ἄξιον. ἆρα γέγονε καὶ αὐτὸς φῶς ἀληθινόν; ἆρα
φύσει θεὸς καὶ ζωὴ καὶ σοφία καὶ δημιουργὸς καὶ δύναμις, εἰκὼν καὶ ἀπαύγασμα τῆς ὑποστά- Hebr. 1, 3
σεως τοῦ πατρός, καὶ τὰ τῆς ἄνω δόξης πλεονεκτήματα κεχώρηκε φυσικῶς εἰς ἕνα τινὰ τῶν P 100

V

2 εἷς add. Pusey ex florilegio syriaco ἁρμόσειεν scripsi ἁρμόσοιεν ἂν V 16 καὶ deleui
18 ἀμαθῶς Pusey ex florilegio syriaco ἀληθῶσ V 21 τῶι μὴ scripsi τὸ V 25 malim κἂν
δρᾶσαι λογισαίμεθα 26 μυστικὴν V φυσικὴν Agellius 36 τὸν scripsi τὸ V 41 δὴ] δὶ V

πεποιημένων; τί οὖν ἐστι τὸ ἐξαίρετον ἐν τῶι κατὰ φύσιν θεῶι; τί τὸ μέγα καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς, εἰ ἐνδέχεται τὴν κτίσιν καταπλουτεῖν δύνασθαι καὶ τοῦτο οὐσιωδῶς τὰ ἐν οἷς ἐστιν, ἀγαθά; ἀλλ' ὡς ἐν μεθέξει τῆς θείας τυχὸν ὑπεροχῆς πεφόρηκε τὴν ἀξίαν; δύο δὴ πάλιν ἀναμφιλόγως υἱοί, εἴπερ ἐστὶν ἀληθὲς ὡς ἕτερόν τι καὶ ἔλαττον κατὰ φύσιν ἐστὶ τοῦ τὴν μέθεξιν ἐμποιοῦντος αὐτῶι τὸ σχέσει τῆι πρὸς αὐτὸν τιμώμενον. ἀλώσηι δὴ οὖν οὐδὲ εἰδὼς ἃ λέγεις. αἰτιᾶι δὲ ἀνθ' ὅτου τοὺς ἑνὶ προσώπωι προσνέμοντας τὰς ἐν τοῖς εὐαγγελίοις φωνάς; ἆρ' οὐχὶ δύο καινοτομῶν υἱούς; πῶς γὰρ ἔτι κύριος εἷς καὶ Χριστὸς καὶ υἱός, εἰ πρόσωπον ἰδικὸν ἑκατέρωι καὶ λόγος καὶ μὴν καὶ ὑπόστασις ἀναχωροῦσα πρὸς ἑτερότητα καὶ τὸ τῆς ἀληθοῦς ἑνώσεως χρῆμα παραιτουμένη καὶ τὸ ἀσύμβατον ὁλοτρόπως ἔχουσα πρὸς τὴν ἑτέραν; καὶ τό γε παράδοξον καὶ τῶν αὐτοῦ δυσφημιῶν ἀποφαῖνον τὴν βδελυρίαν, κοινά φησιν εἶναι τὰ ὀνόματα, τό τε υἱός φημὶ καὶ Χριστός καὶ κύριος. καὶ εἰ μὲν εἶναι κοινά φησιν ὡς ἑνὶ τῶι Χριστῶι καί τισι παρ' αὐτὸν ἑτέροις, ἔχοι ἂν εἰκὸς ὁ λόγος αὐτῶι· εἰ δὲ διίστησιν ἀμαθῶς οἴεταί τε πρέπειν αὐτὰ καὶ ἰδικῶς τῶι λόγωι καὶ μὴν τῶι ἐκ γυναικός, δύο που πάντως πάλιν καὶ ἀναμφιλόγως Χριστοὶ καὶ υἱοὶ καὶ κύριοι. ἔφη γὰρ ὅτι τὸ Χριστὸς ὄνομα ποτὲ μὲν θετέον ἐπὶ τῆς θεότητος αὐτῆς, ποτὲ δὲ καὶ ἐπὶ
PG 69 τῆς ἀνθρωπότητος ἢ καὶ ἐπ' ἀμφοῖν, ὀνήσειεν δ' ἂν ἡ ὁμωνυμία τὸ σύμπαν οὐδὲν εἴς γε τὸ δεῖν ἕνα νοεῖσθαι Χριστὸν καὶ υἱὸν καὶ κύριον, τέμνοντα δίχα ⟨μετὰ⟩ τοῦ καὶ αὐτὰς ἀλλήλων τὰς ὑποστάσεις ἀποφοιτᾶν καὶ εἰς ἰδικὴν ἑτερότητα τῶν προσώπων διεσταλμένων. ἐμφανῆ γὰρ ὥσπερ ἡμῖν καθιστὰς τῆς ἐνούσης αὐτῶι δυσμαθίας τὴν δύναμιν, προσεπάγει καὶ φησιν

Loofs p. 273, 18-274, 17 P 101 **2** Ὅταν οὖν ἡ θεία γραφὴ μέλλῃ λέγειν ἢ γέννησιν τοῦ Χριστοῦ τὴν ἐκ τῆς μακαρίας παρθένου ἢ θάνατον, οὐδαμοῦ φαίνεται τιθεῖσα ⟨τὸ⟩ θεός, ἀλλ' ἢ Χριστὸς ἢ υἱὸς ἢ κύριος, ἐπειδὴ ταῦτα τὰ τρία τῶν δύο φύσεών ἐστι σημαντικά, ποτὲ μὲν ταύτης, ποτὲ δὲ ἐκείνης, ποτὲ δὲ ταύτης κἀκείνης. οἷόν τι λέγω, ὅταν τὴν ἐξ ἀνθρώπου γέννησιν ἡμῖν ἡ γραφὴ
Gal. 4, 4 διηγῆται, τί λέγει; ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ. οὐκ εἶπεν· ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν θεὸν λόγον, ἀλλὰ λαμβάνει τὸ ὄνομα τὸ μηνῦον τὰς φύσεις τὰς δύο. ἐπειδὴ
Gal. 4, 4 γὰρ ὁ υἱὸς ἄνθρωπός ἐστι καὶ θεός, λέγει· ἐξαπέστειλε τὸν υἱὸν αὐτοῦ γενόμενον ἐκ γυναικός, ἵνα ὅταν ἀκούσῃς τὸ γενόμενον ἐκ γυναικός, εἶτα ἴδῃς τὸ ὄνομα προκείμενον τὸ μηνῦον τὰς φύσεις τὰς δύο, [ἵνα] τὴν γέννησιν τὴν ἐκ τῆς μακαρίας παρθένου υἱοῦ μὲν καλῇς· υἱὸν γὰρ ἐγέννησε θεοῦ καὶ ἡ Χριστοτόκος παρθένος, ἀλλ' ἐπειδήπερ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ διπλοῦς ἐστι τὰς φύσεις, οὐκ ἐγέννησε μὲν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἐγέννησε τὴν ἀνθρωπότητα, ἥτις ἐστὶν υἱὸς διὰ τὸν συνημμένον υἱόν.

Ἀλλ' ἡμεῖς γε, ὦ τᾶν, οἱ τῶν σῶν τερετισμάτων τὰ ἀμείνω φρονεῖν ἐγνωκότες καὶ
1 Cor. 8, 6 τῆς θεοπνεύστου γραφῆς ἰχνηλατοῦντες τὸν σκοπὸν ἕνα λεγούσης τὸν πατέρα καὶ θεόν, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, δι' οὗ τὰ πάντα παρήχθη πρὸς γένεσιν, ὅταν ἀκούσωμεν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγεννῆσθαι Χριστόν, τότε δὴ τότε καὶ μάλα ἐμφρόνως καὶ κατ' εὐθὺ τῆς ἀληθείας ἰέναι σπουδάζοντες τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς φύντα λόγον ἐνανθρωπῆσαί τε φαμὲν καὶ ἑνωθῆναι σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν γεννηθῆναί τε κατὰ σάρκα καὶ τῆς σῆς εἰς τοῦτο τερθρείας οὐκ ἀνεξόμεθα, ἑνὶ δὲ καὶ μόνωι τῶι κατὰ φύσιν υἱῶι τὸ Χριστός ὄνομα προσνεμοῦμεν εἰκότως, γεννήσεως ὀνομαζομένης τῆς διὰ τῆς ἁγίας παρθένου.

---

2 = Exc. Eph. I

1—20. 33—40 V 21—32 V^{Va}

5 αὐτόν] αὐτό V 6 λέγεις ed. Rom. λέγει V 17 μετὰ addidi 21 μέλλει V 22 τὸ V^{a} om. V 25 διηγεῖται V 29 ἵνα VV^{a} uaria lectio in Exc. Eph. 31 οὐκ V^{a} Exc. Eph. om. V [= Coll. Pal. 38, 58] 34 σκοπὸν Agellius κόσμον V 36 γεγενῆσθαι V 38 ἑνωθεῖναι V

κοινὰ μὲν γάρ, ὡς ἔφην, αὐτῶι καὶ ἑτέροις εἶεν ἂν τὰ τοιάδε τῶν ὀνομάτων ὁμολογου- P 102
μένως, πολλοὶ γὰρ υἱοὶ κατὰ χάριν καὶ θεοὶ καὶ κύριοι ἔν τε οὐρανῶι καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, 1 Cor. 8, 5
καθὰ καὶ ὁ θεσπέσιος ἡμῖν γράφει Παῦλος, πλὴν ὡς ἐν μεθέξει τοῦ κατὰ φύσιν καὶ κατὰ
μίμησιν· τὸ δέ γε Χριστός ὄνομά τε καὶ χρῆμα πρέποι ἂν κατ' οὐδένα τρόπον τῶι ἐκ
πατρὸς ὄντι λόγωι γυμνῶι καὶ καθ' ἑαυτὸν καὶ ἔξω σαρκὸς πρὸς ἡμῶν νοουμένωι. εἰ 5
δὲ δὴ λέγοιτο κενῶσαί τε ἑαυτὸν καὶ ἐν τῆι τοῦ δούλου καθικέσθαι μορφῆι καὶ καθ' ἡμᾶς Phil. 2, 7
γενέσθαι διὰ τὴν σάρκα, κεκλήσεται καὶ αὐτὸς διά τοι τὸ κεχρίσθαι Χριστός. οὐ γὰρ
κέχρισται κατ' ἰδίαν φύσιν θεὸς ὢν ὁ λόγος, γέγονε δὲ μᾶλλον ἡ χρίσις αὐτῶι περὶ τὸ
ἀνθρώπινον. οὕτω τοιγαροῦν προεισβεβηκότος ἐκείνου [περὶ] οὗ γέγονεν ἡ χρίσις (αὐτοῦ PG 72
γὰρ ἡ ἐνανθρώπησις, περὶ ἣν ἡ χρίσις), ὅταν ἡμῖν ὀνομάζηται Χριστός, οὐ κατά γε τὴν 10
σὴν ἀθυροστομίαν ἄνθρωπον ἁπλῶς ὑποτοπήσομεν διηρημένον τοῦ λόγου καὶ ἀνὰ μέρος
κείμενον ἐκ τῆς ἁγίας τετέχθαι παρθένου, ἀλλ' αὐτόν, ὡς ἔφην, τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον
ἑνωθέντα σαρκὶ καὶ τῶι ἐλαίωι τῆς ἀγαλλιάσεως κεχρισμένον ἀνθρωπίνως παρὰ τοῦ θεοῦ
καὶ πατρός. ὅτι δὲ γέγονε τῶι θεῶι λόγωι περὶ τὸ ἀνθρώπινον ἡ χρίσις, ὅτε πέφηνε 14
καθ' ἡμᾶς, ⟨τὸ⟩ ἱερὸν ἡμᾶς πιστώσεται γράμμα. ὁ μὲν γὰρ θεσπέσιος Ἰακὼβ τῆς τοῦ Gen. 28, 7.
πατρὸς ἀπαίρων ἑστίας εἰς τὴν τῶν ποταμῶν ἠπείγετο μέσην καὶ πρὸς Λάβαν ἤιει τὸν 29, 1. 28, 11-
τοῦ Βαθουήλ, ἑνὶ δὲ τῶν διὰ μέσου χωρίων ἐμβεβληκὼς κατηυλίζετο. καὶ δὴ καὶ λίθωι 13. 18
τὴν κεφαλὴν ὑποκλίνας τὸν ὕπνον εἰσδέχεται κλίμακά τε τεθεαμένος τὴν ἐκ γῆς ἄνω διή-
κουσαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβαίνοντάς τε καὶ καταβαίνοντας δι' αὐτῆς τοὺς ἀγγέλους,
ἐπεστηριγμένον δὲ τὸν κύριον ἐπ' αὐτῆς, θαῦμα μὲν τῶν ὁράσεων ἐποιεῖτο πολύ, λαβὼν 20
δὲ τὸν λίθον, ἔστησεν αὐτὸν στήλην καὶ ἐπέχεεν ἔλαιον ἐπὶ τὸ ἄκρον αὐτῆς. ἄθρει δὴ
ἐν τούτοις τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἕνα καὶ μόνον καὶ ἀληθῶς υἱὸν ὡς λίθον P 103
ἀναστηλούμενον· καὶ γάρ ἐστι λίθος ἐκλεκτὸς ἀκρογωνιαῖος ἔντιμος, εἰς κεφαλὴν γωνίας Ies. 28, 16
καὶ εἰς τὰ θεμέλια Σιὼν τεθειμένος παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός. ἄθρει δέ μοι πρὸς Ps. 117, 22
τούτωι καὶ τίνα κέχρισται τρόπον· οὐ γὰρ ὅλον δι' ὅλου τῶι ἐλαίωι κατέδευσε τὸν λίθον 25
ὁ θεσπέσιος Ἰακώβ, ἐπέχεε δὲ μᾶλλον ἐπὶ τὸ ἄκρον αὐτοῦ. οὐκοῦν, ἵν' οὕτως εἴπωμεν,
οὐχ ἅπας οὔτε μὴν ἦι λόγος ἐστὶν ὁ μονογενής, εἰς ἰδίαν αὐτὸς κέχρισται φύσιν (πῶς
γὰρ ἂν νοοῖτο μετεσχηκὼς τοῦ ἰδίου πνεύματος;), χρίεται δὲ μᾶλλον, ὡς ἔφην, ἐπὶ τὸ
ἄκρον, τουτέστιν ἐξωφανῶς καὶ οἷον ἐν μέρει καὶ ἄκρωι τῶι καθ' ἕνωσιν τὴν ἀληθινὴν
ἰδίωι σώματι καὶ ὥσπερ λέγεται παθεῖν σαρκὶ ἀνθρωπίνως, καίτοι τὴν φύσιν ὑπάρχων 30 1 Petr. 4, 1
ἀπαθὴς ὡς θεός, οὕτω νοεῖται κεχρισμένος κατά γε τὸ ἀνθρώπινον, καίτοι χρίων αὐτὸς
τῶι ἰδίωι πνεύματι τοὺς οἷς ἂν πρέποι μεταλαχεῖν τῆς ἁγιότητος αὐτοῦ. ἀλλ' ἡμεῖς μὲν
ὧδέ τε φρονεῖν ἐγνώκαμεν καὶ ὀρθοποδεῖν εἰθίσμεθα τὴν βασιλικήν τε καὶ ἀδιάστροφον
ἐρχόμενοι τρίβον, σημαντικὰ δὲ λέγων οὗτος τῶν δύο φύσεων τὰ τοιάδε τῶν ὀνομάτων,
ἑκατέραι τὸ δοκοῦν ἀπονέμει μετ' ἐξουσίας καὶ τὸ μέτριον εἰς λόγους τῆς μετὰ σαρκὸς 35
οἰκονομίας αἰσχύνεται κἂν ἀκούσηι λέγοντος τοῦ μακαρίου Παύλου ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς Gal. 4, 4
τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἄπαγε, φησί,
μὴ τὸν ἐκ θεοῦ φύντα λόγον ἀπεστάλθαι νομίσηις· οὐ γὰρ γέγονεν ἐκ γυναικός, οὐ γέγονεν
ὑπὸ νόμον.

Ὅτι δὲ οὐ φενακισμὸς εἰκαῖος τὰ παρ' ἡμῶν, κεχρήμεθα δὲ μᾶλλον ταῖς αὐτοῦ φω- 40
ναῖς, αὐτὰ δὴ πάλιν εἰς μέσον οἵσω τὰ εἰρημένα

3 Ἐξαπέστειλε γάρ φησιν, ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, Loofs
γενόμενον ὑπὸ νόμον. ἐνταῦθα μηνύει μὲν τὰς δύο φύσεις, τὸ συμβὰν δὲ περὶ p. 297, 4-8
PG 73
Gal. 4, 4

3 Exc. Mar. Merc. III; — p. 38, 1 λέγει adfert Tim. syr. f. 45b

1—41 V 42. 43 Va

8 αὐτῶι ed. Rom. αὐτὸ V 9 περὶ deleui 15 τὸ addidi 34 οὗτος scripsi αὐτὸσ V
43 δὲ συμβὰν Va

P 104 τὴν ἀνθρωπότητα λέγει, ἐπεὶ ἀπαίτησον τὸν φιλόνεικον· τίς ἐγένετο ὑπὸ νόμον; ὁ θεὸς λόγος;

Εἶτα πῶς οὐκ ἐμβρόντητος ἀληθῶς εἴη ἂν τὰ οὕτω σαφῆ καὶ ἅπασιν ἐγνωσμένα καὶ ἀναμφιλόγως ἔχοντα, τό γε ἧκον εἰς αὐτόν, ἀνατρέπειν πειρώμενος; τίνα πέπομφεν ἡμῖν ἐξ οὐρανῶν ὁ πατὴρ σωτῆρα καὶ λυτρωτήν; οὐ τὸν ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ φύντα λόγον;
Eph. 4, 10 τίς ἐστιν ὁ καταβὰς καὶ ἀναβὰς ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα; ἆρα τὸ πάντα δύνασθαι πληροῦν τῆς καθ' ἡμᾶς φύσεως ἔργον εἶναι φὴς καὶ τοῖς
Ioh. 3, 31 τῆς ἀνθρωπότητος ἀνάψεις μέτροις; περὶ τίνος γέγραφεν ὁ μακάριος Ἰωάννης ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν; ἢ τάχα που καὶ αὐτὸς ψευδομυθήσειεν ἂν τοῖς
Ioh. 8, 23 Ἰουδαίων δήμοις ἐπιτιμῶν τε καὶ λέγων ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί, καὶ πάλιν ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου; εἰ γὰρ ἦν ἄνθρωπος ἐκ γυναικὸς καθ' ἕνα τῶν ἄλλων καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον σεσαρκωμένος καὶ ἐν ἀνθρωπείαι μορφῇι πεφηνὼς ὁ ἄνωθέν τε καὶ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, πῶς ἂν νοοῖτο καὶ ἄνωθεν καὶ ἐξ οὐρανοῦ; πῶς ἐπάνω πάντων καὶ οὐκ ἀπό γε τοῦ κόσμου, καίτοι κόσμου μέρος ὑπάρχων διὰ τὴν σάρκα καὶ ὅσον ἦκεν εἰπεῖν κατά γε τὸ πρέπον τῆι ἀνθρωπότητι μέτρον, γεγονὼς μετὰ πάντων ὑπὸ θεοῦ; ταύτηι τοι καὶ θεὸν ἑαυτοῦ κατωνόμαζε τὸν πατέρα, καίτοι φύσει καὶ αὐτὸς ὑπάρχων θεὸς καὶ ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ πεφηνὼς υἱὸς μονογενής. περὶ τίνος ἄρα
Ps. 106, 20 φησὶν ὁ μακάριος Δαυίδ· ἐξαπέστειλε τὸν λόγον αὐτοῦ καὶ ἰάσατο αὐτούς;
Ies. 63, 9 σέσωκε γὰρ ἡμᾶς οὐ πρέσβις οὐκ ἄγγελος, ἀλλ' αὐτὸς ὁ κύριος κατὰ τὰς γραφάς. ἀλλὰ ναί, φησίν, ὁ πάντα πληροῦν δυνάμενος θεὸς λόγος ἀπέσταλται· τίνα τρόπον; ποῦ γὰρ οὐκ εἶναι φαμὲν αὐτόν; ἢ καὶ ὅποι πεμφθήσεται; καταγορεύσεις οὖν ἄρα καὶ τοῦ πανσόφου
Exod. 19, 18 Μωσέως ὡς τὴν ἀπόρρητον τοῦ θεοῦ δόξαν οὐ μετρίως ἠδικηκότος; ἔφη γὰρ ὅτι καταβέ-
P 105 βηκεν ὁ θεὸς εἴδει πυρὸς ἐπὶ τὸ ὄρος Σινᾶ. κἂν ἀκούσῃς λέγοντος τοῦ μακαρίου
Ps. 103, 30 Δαυὶδ πρὸς τὸν τῶν ὅλων κρατοῦντα θεόν· ἐξαποστελεῖς τὸ πνεῦμά σου, καὶ κτισθήσονται καὶ ἀνακαινιεῖς τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, ἀπιστήσεις τάχα που καὶ ψευδηγορεῖν οἰήσῃ τὸν πνευματοφόρον; οὐ γάρτοι κίνησιν μεταβατικὴν ποιεῖται τὸ θεῖον οὐδ' ἂν ἐκ τόπου πρὸς τόπον μεταχωρήσειεν ἄν, ὡς οὐκ ἐνὸν αὐτῶι τὸ ἐν πᾶσιν εἶναι καὶ τὰ πάντα πληροῦν. ταῦτά που * * καὶ σαυτόν, λογιῇι δὲ πάλιν καὶ τῶν ἀληθῶν ἀπαναστήσῃι δογμάτων σαυτῶι τε καὶ μόνωι κατακολουθεῖν ἠιρημένος. ἀλλ' ἦσθά που πάντως ἐν ἀμείνοσιν ἐννοίαις, ἐκεῖνο διενθυμούμενος ὡς ἅπας ἡμῖν περὶ θεοῦ λόγος πε-
Gal. 4, 4 ποίηται μὲν ἀνθρωπίνως, νοεῖταί γε μὴν ὡς ἂν αὐτῶι καὶ μόνωι πρέποι· τεθορύβηκε δὲ οὐ
PG 76 μετρίως αὐτὸν τὸ ὑπὸ νόμον λέγεσθαι τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς γεγενῆσθαι λόγον. ἀλλ' οὐδὲν ἐν τούτωι τὸ δεῖμα· μεμένηκε γὰρ ὃ ἦν, νομοθέτης δηλονότι καὶ θεός. καὶ εἰ μὲν οὐ γέγονεν ἄνθρωπος, οὐ γέγονεν ὑπὸ νόμον· ἐπειδὴ δέ ἐστιν ἀληθὲς ὅτι τεταπείνωκεν ἑαυτὸν ὁ κατὰ φύσιν ἰδίαν ἄνω που καὶ ὑψηλός, εἶτα γέγονε καθ' ἡμᾶς ὁ ὑπὲρ πᾶσαν τὴν
2 Cor. 8, 9 κτίσιν καὶ πλούσιος ὢν ἐπτώχευσε διὰ τοῦ γενέσθαι καθ' ἡμᾶς, πῶς οὐκ ἂν λέγοιτο μεθ' ἡμῶν γενέσθαι καὶ ὑπὸ νόμον; ἢ γὰρ οὐ λογιούμεθα φρονοῦντες ὀρθῶς τὸ τῆς ἀνθρώπου φύσεως ὁρίζεσθαι μέτρον ὡς ἔν γε τῶι δεῖν καὶ ὑποκεῖσθαι νόμωι; τὸ γὰρ ἄφετόν τε καὶ ὑπὲρ νόμον φύσει τε καὶ ἀληθῶς ἐλεύθερον εἴη ἂν ἕτερον οὐδὲν πλὴν ὅτι τὸ θεῖον.
Mt. 17, 27 οὐκοῦν ὅτε γέγονε σάρξ, τότε γέγονε καὶ ὑπὸ νόμον· συνετέλεσε γὰρ τοῖς δασμολογοῦσι τὸ δίδραχμον, καίτοι κατὰ φύσιν ἰδίαν ἐλεύθερος ὢν ὡς θεὸς καὶ υἱός, καὶ ὅτε γέγονε σάρξ. εἰ δέ σοι δοκεῖ τὸν ἕνα τέμνειν εἰς δύο καὶ ἰδικῶς ἡμῖν ἄνθρωπον ἀποφαίνειν τὸν ἐκ γυναικός, πῶς ἂν λέγοιτο γενέσθαι καὶ ὑπὸ νόμον ὁ τῆς ὑπὸ νόμον φύσεως ὤν; οὐ

---

1. 2 VVa 3—43 V

21 περιφήσεται V 22 ἠδικηκότος scripsi ἠδικηκότα V 25 **ἀπιστήσεις Agellius** ἀποστήσειο V 28 lacunam significaui, e. g. supplendo νοεῖν πείσεις

γάρτοι τὸ ἔχον τὸ δεῖν ὑποκεῖσθαι νόμωι γένοιτ' ἂν ὑπὸ νόμον, ἀλλὰ τὸ φύσιν ἔχον τὴν P 106
ὑπὲρ νόμον καὶ ἔξω νόμου. μόνη γάρ, ὡς ἔφην, ἐστὶν ἡ θεία τε καὶ ὑπερτάτη φύσις
καὶ νόμων ἐπέκεινα καὶ μέντοι καὶ ἐλευθέρα καὶ τὸν ἐπιστάτην ἔχουσα παντελῶς οὐδένα,
κατάρχουσα δὲ μᾶλλον αὐτὴ τῶν ὅλων καὶ πᾶσι τὸν ἑαυτῆς ἐπιτιθεῖσα ζυγόν ὃ δὲ
λογισμοῦ τοῦ πρέποντος διημαρτηκὼς δυσσεβείας εἰς τοῦτο κατώλισθεν ἐννοιῶν καὶ εἰς 5
ἄκρον ἥκει σκαιότητος ἀπό γε τοῦ διαιρεῖν εἰς δύο τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ὡς
ἀνυποστόλως εἰπεῖν μήτε θεὸν ἀληθῶς μήτε μὴν υἱὸν εἶναι κατὰ φύσιν τὸν Ἐμμανουήλ,
ὠνομάσθαι δὲ οὕτω Χριστὸν καὶ ἅγιον, καθάπερ ἀμέλει καὶ ἕτεροί τινες τῶν καθ' ἡμᾶς ἢ
γοῦν τῶν λελατρευκότων τοῖς ἀκαθάρτοις δαίμοσιν· ἔφη γὰρ οὕτω πάλιν 9

4 Ἀλλ' ὥσπερ λέγομεν θεὸν τὸν πάντων δημιουργὸν καὶ θεὸν τὸν Μωσέα (θεὸν γάρ φησι, Loofs
τέθεικά σε τοῦ Φαραώ) καὶ υἱὸν τὸν Ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ (υἱὸς γάρ φησι, πρωτότο- p 289, 6-15
κός μου Ἰσραήλ) καὶ ὥσπερ λέγομεν Χριστὸν τὸν Σαούλ (οὐ μὴ γάρ φησιν, ἐπιβάλω Exod 7, 1.
τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτόν, ὅτι Χριστὸς κυρίου ἐστί) καὶ ⟨τὸν⟩ Κῦρον ὡσαύτως 4. 22
(τάδε λέγει κύριος τῶι Χριστῶι μου Κύρωι) καὶ τὸν Βαβυλώνιον ἅγιον (ἐγὼ γάρ 1 Reg 24, 7
φησι, συντάσσω αὐτοῖς, ⟨ἡγιασμένοι εἰσὶ κἀγὼ ἄγω αὐτούς⟩), οὕτω λέγομεν Ies 45, 1
καὶ τὸν δεσπότην Χριστὸν καὶ θεὸν καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον. ἀλλ' ἡ μὲν κοινωνία τῶν ὀνο- Ies 13, 3
μάτων ὁμοία, οὐχ ἡ αὐτὴ δὲ ἀξία. 16

Τί φής; ποῖον ἐρεύγηι λόγον ἀπὸ καρδίας τῆς σῆς καὶ οὐκ ἀπὸ στόματος κυρίου Ier. 23, 16
κατὰ τὸ γεγραμμένον; οὐδεὶς λέγει ἀνάθεμα Ἰησοῦν εἰ μὴ ἐν Βεελζεβούλ. ὡς ἂν νοοῖτο PG 77
τυχὸν ἢ λέγοιτο πρὸς ἡμῶν θεὸς ὁ Μωσῆς, οὕτω καὶ ὁ Χριστός, καθ' ὁμοιότητα δὲ τὴν 20
πρός γε τὸν Ἰσραὴλ εἴη ἂν καὶ υἱός; εἰπέ μοι. ὦ τῆς δυσσεβείας· ὦ λόγων ἠφειδη-
κότων τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν κατεπαίρεσθαι δόξης· ὦ δυσμαθείας ἀκράτου καὶ πάντα
νικώσης ὄκνον, τὸν ἐπὶ τῶι χρῆναι φημὶ τῶν τῆς ἐκκλησίας δογμάτων ἀνοσίως καταθρα- P 107
σύνεσθαι. ψαλλέτω καὶ νῦν ὁ μακάριος Δαυίδ· οἱ ἐχθροὶ κυρίου ἐψεύσαντο Ps 80, 16
αὐτῶι. Μωσῆς μὲν γὰρ ὁ θεσπέσιος ἄνθρωπος ἦν καθ' ἡμᾶς τὴν φύσιν καὶ ἕτερον 25
οὐδέν· ἐπειδὴ δὲ θεοῦ λέγοντος δεῦρο, ἀποστείλω σε πρὸς Φαραὼ βασιλέα Exod 3, 10
Αἰγύπτου καὶ ἐξάξεις τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου, παραιτήσεως
ἀφορμὰς ἐποιεῖτο τὴν ἰσχνομυθίαν καὶ τὸ μὴ εὔλαλος εἶναι πρὸ τῆς χθὲς καὶ προ τῆς Exod 4, 10
τρίτης, ἤκουσε θεοῦ λέγοντος· ἰδοὺ δέδωκά σε θεὸν Φαραὼ καὶ Ἀαρὼν ὁ ἀδελ- Exod 7, 1
φός σου ἔσται σοι ὑποφήτης. ἀδρανὴς μὲν γὰρ ὁ νόμος εἰς τὸ ἀπαλλάττειν 30
δύνασθαί τινας τῆς ὑπὸ τῶι διαβόλωι δουλείας, μεσιτεύοντος δὲ τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦτο
κατώρθωται, καθάπερ ἀμέλει συνόντος τὸ τηνικάδε τοῦ Ἀαρὼν τῶι θεσπεσίωι Μωσεῖ τῆς
ἐν Αἰγύπτωι δουλείας ὁ Ἰσραὴλ ἀπηλλάττετο, ἐπειδὴ δὲ κατὰ καιροὺς ἔμελλεν ὁ Χριστὸς
γενέσθαι καὶ ὑπὸ νόμον ὡς καθ' ἡμᾶς τε καὶ ἄνθρωπος, τέθειταί πως ἐν δευτέροις τοῦ
Μωσέως ὁ Ἀαρών. καὶ ὁ μὲν τοῦ μυστηρίου λόγος οὑτοσί· πλὴν εἰ ἔλοιτό τις κἀκεῖνο 35
εἰπεῖν ὡς τῆι τοῦ θεοῦ κλήσει καὶ ὁ μέγας ἐκεῖνος τετίμηται Μωσῆς κατὰ τὸ κοινὸν δὴ
τοῦτο καὶ ὡς ἐν χάριτι καὶ φιλοτιμίαι τῆι παρὰ θεοῦ [τὸ] πρὸς ἡμᾶς εἰρημένον· ἐγὼ εἶπα· Ps 81, 6
θεοί ἐστὲ καὶ υἱοὶ ὑψίστου πάντες, ἆρα καὶ οὕτω θεὸς ὁ Χριστός; καίτοι πῶς οὐ

---

4 = Exc Eph VI, de Cyrilli fraudibus cf Nestorium in Coll Casin 81

1—9 18—38 V 10—17 VV^a

4 ἐπιτιθεῖσα scripsi ὑποτιθεῖσα V 10 12 λέγομεν VV^a ἐλέγομεν Exc Eph 13 τὸν V^a Exc Eph om V ὡσαύτω V 15 συντάξω Exc. Eph ἡγιασμένοι — αὐτοὺς V^a Exc. Eph. om V 16 ἅγιον καὶ Χριστόν Exc Eph 18 φής ed. Rom. φησι V 19 βεελβοὺλ V 31 τινας scripsi τινος V 37 τὸ deleui

μανία τοῦτό γε καὶ φρενὸς ἀμαθοῦς ἀπόβρασμα κενόν; ὃ μὲν γάρ, ὡς ἔφην, ψιλῆι καὶ μόνηι τετίμηται κλήσει τὴν φύσιν ἄνθρωπος ὤν, ὃ δέ ἐστι θεὸς ἀληθῶς· θεὸς γὰρ ἦν ὁ λόγος ἐν ἀνθρωπείαι μορφῆι τῆς ἰδίας φύσεως τὴν κατὰ πάντων ὑπεροχὴν ἀδιαλώβητον ἔχων. οὐ γὰρ ἂν ἐν παρατροπαῖς ταῖς ἐπὶ τὸ χεῖρον ἡ θεία γένοιτο φύσις διά γε τοῦ καθικέσθαι πρὸς κοινωνίαν αἵματος καὶ σαρκός. καὶ γοῦν ὡς θεὸς ἐπιγινώσκεται καὶ ἄνθρωπος πεφηνώς καὶ τούτου σαφὴς ἀπόδειξις τὰ ἐν τοῖς εὐαγγελίοις περὶ αὐτοῦ γεγραμ-
Ioh. 2, 23-25 μένα. ἔφη γὰρ ὁ θεσπέσιος Ἰωάννης· ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῆι
P 108 ἑορτῆι, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει· αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν ἑαυτὸν αὐτοῖς διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντα καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσηι περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε τί ἦν ἐν τῶι ἀνθρώπωι. καίτοι τὸ καθορᾶν δύνασθαι καρδίαν ἀνδρὸς εἰδέναι τε τὰ κεκρυμμένα πρέποι ἂν οὐκ ἀνθρώπωι, πόθεν; τῶν καθ' ἡμᾶς ἑνί, ἀλλ' οὐδ' ἂν ἑτέρωι τωι τῶν πεποιημένων, μόνωι δὲ μᾶλλον
Ps. 32, 15 ἐκείνωι ὃς καὶ πλάσαι λέγεται κατὰ μόνας τὰς καρδίας ἡμῶν. εἶτα πῶς ψιλῆι καὶ μόνηι
PG 80 τετίμηται κλήσει κατὰ Μωσέα χρηματίζων θεὸς ὁ Ἐμμανουὴλ καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ὑπάρχων τοῦτο κατὰ ἀλήθειαν ὅπερ εἶναι καὶ λέγεται, γράφει δὲ οὕτω πάλιν ὁ Ἰωάννης περὶ
Ioh. 3, 34 αὐτοῦ· ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεός, τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ καὶ οὐκ ἐκ μέτρου δίδωσι τὸ πνεῦμα. συνιεῖς οὖν ὅπως καίτοι καθ' ἡμᾶς ὁρώμενος ἄνθρωπος, τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ; θεῶι γὰρ μόνωι τῶι κατὰ φύσιν καὶ ἀληθῶς πρέποι ἂν ὡς ἐξαίρετον καὶ ὑπὲρ τὴν κτίσιν τὸ καὶ ῥήματι δύνασθαι κατορθοῦν τὸ κατὰ γνώμην αὐτῶι καὶ μετόχους ἀποτελεῖν τοῦ ἁγίου πνεύματος τοὺς ἐν πίστει δεδικαιωμένους, ἴδοι δ' ἄν τις
Mt. 8, 3 ἐν τούτοις ὄντα Χριστόν. ἔφη μὲν γὰρ τῶι λεπρῶι· θέλω, καθαρίσθητι, τῶι δὲ
Lc. 7, 14 τῆς χήρας υἱῶι· νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι· μετόχους δὲ τοῦ ἁγίου πνεύματος
Ioh. 20, 22 τοὺς ἰδίους ἀπέφηνε μαθητάς, ἐνεφύσησε γὰρ αὐτοῖς λέγων· λάβετε πνεῦμα ἅγιον. εἶτα τίνα τρόπον ὁ εἰς τοῦτο διειλημμένως καὶ θεοπρεπέσιν εὐκλείαις κατεστεμμένος οὕτω θεὸς ἂν εἴη καθάπερ ἀμέλει καὶ ὁ Μωσῆς; τὴν τίνος ⟨ἐκεῖνος⟩ ἔγνω καρδίαν; τίς πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ; τίνα δεδικαίωκε διὰ τῆς πίστεως τῆς εἰς ἑαυτόν; ποῦ λελά-
P 109 ληκεν ὡς υἱὸς τοῦ θεοῦ τὰ ῥήματα; καίτοι γε κεκραγὼς ὁρᾶται τοῖς ἐξ Ἰσραήλ· τάδε λέγει
Hebr. 3, 5 κύριος, καὶ μέτρον ἔχων οἰκετικόν· γέγονε γὰρ πιστὸς ὡς θεράπων ἐν τῶι οἴκωι τοῦ θεοῦ. εἰ δὲ δὴ καὶ οὕτως υἱὸς ὁ Ἐμμανουὴλ καθὰ καὶ ὁ κατὰ σάρκα γεγονὼς Ἰσραήλ, κατεκόμισας ἐν δούλοις τὸν κατὰ φύσιν ἰδίαν ἐλεύθερον, κἂν εἰ γέγονεν ⟨ἐν⟩ δούλου μορφῆι διά τοι τὴν σάρκα καὶ τὰ αὐτῆς· ἐν ἴσωι τέθεικας μέτρωι τοῖς κατὰ χάριν υἱοῖς τὸν δι' ὃν ἐκεῖνοι τὴν τῆς υἱοθεσίας πεπλουτήκασι χάριν. κεχρημάτικε μὲν γὰρ πρωτότοκος ἡμῶν διὰ τὸ ἀνθρώπινον, πλὴν καὶ οὕτω μεμένηκε μονογενὴς ὡς θεός. ταύτηι τοι καθά
Hebr. 1, 6 φησιν ὁ σοφώτατος Παῦλος, εἰσενεχθέντα παρὰ τοῦ πατρὸς τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην προστάττονται προσκυνεῖν αἱ ἄνω δυνάμεις καὶ τὸ ἐπ' αὐτῶι μαθοῦσαι μυστήριον
Ioh. 1, 12 ἀκαταλήκτοις δοξολογίαις γεραίρουσι τὸν ἕνα καὶ φύσει καὶ ἀληθῶς υἱόν. εἰ γὰρ δίδωσιν ἐξουσίαν τοῖς λαβοῦσιν αὐτὸν τέκνα θεοῦ γενέσθαι κατά γε τὴν Ἰωάννου φωνὴν καὶ εἴπερ
Gal. 4, 6 ἐστὶν ἀληθὲς ὡς υἱοποιεῖ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ καὶ ἡμᾶς αὐτούς (ἐξαπέστειλε γὰρ ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν κράζον ἀββᾶ ὁ πατήρ), ἀνάσχοιτο ἂν οὐδεὶς τῶν εὖ φρονεῖν εἰωθότων τούτου λέγοντος οὕτως εἶναι καὶ αὐτὸν υἱὸν ὡς τὸν Ἰσραήλ. πῶς δὲ καὶ οὕτω Χριστὸς καὶ ἅγιος ὡς ἂν εἶναι λέγοιτο Χριστὸς Κῦρός τε ὁ τῶν Περσῶν βεβασιλευκὼς καὶ μὴν καὶ αὐτοὶ Πέρσαι τε καὶ Μῆδοι; ὥρα γὰρ εἰπεῖν
PG 81 μηδὲ ἡγιάσθαι Χριστὸν ἀνθρωπίνως, καίτοι καταπτάντος ἐπ' αὐτὸν τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐν

V

24 ἀπέφηνε scripsi ἐνέφηνε V 26 ἐκεῖνος addidi 31 ἐν addidi 32 χάριν ed. Rom. χώραν V 33 κεχρημάτηκε V

εἴδει περιστερᾶς. Κῦρος μὲν γὰρ ὁ Καμβύσου κατεστράτευσε τῆς Βαβυλωνίων κατὰ καιρούς, πεπλάνητο δὲ καὶ τοῖς ἀκαθάρτοις δαίμοσιν ἀνετίθει τὸ σέβας· ἐπειδὴ δὲ θεοῦ παραθήγοντος καὶ διανιστάντος αὐτὸν εἰς ὀργὰς εἶλε τὴν Βαβυλωνίων, ὀνόματι κοινῶι, καίτοι πνεύματι τῶι ἁγίωι μὴ κεχρισμένος, εἴρηται Χριστός, ἅγιοι δὲ οὕτω Πέρσαι τε καὶ Μῆδοι οἱ συνασπίζοντες αὐτῶι· λελατρεύκασι γὰρ κἀκεῖνοι τῆι κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα θεὸν καὶ προσκεκυνήκασι τοῖς ἔργοις τῶν ἰδίων χειρῶν. ἐπειδὴ δὲ καὶ ἅπαξ κατά γε τὰς ἐν τῶι Μωσαικῶι νόμωι φωνὰς τὸ ἀφορισθὲν τῶι θεῶι θύμα, κἂν εἴτε μόσχος εἴη τυχὸν ἢ ὄις, ἅγιον ὠνομάζετο, ταύτηι τοι καὶ διὰ τῆς τοῦ προφήτου φωνῆς ἅγιοι κέκληνται καὶ αὐτοὶ διά τοι τὸ ἀφωρίσθαι τοῖς θείοις νεύμασι πρὸς ⟨τὸ⟩ ἁλῶναι τὴν Βαβυλωνίων. εἴπερ οὖν ἐστιν οὕτω Χριστὸς ὁ Ἐμμανουὴλ καθὰ καὶ ὁ Κῦρος, καὶ οὕτως ἅγιος καθὰ καὶ Μῆδοι καὶ Πέρσαι, φαίη τις ἂν εἰκότως ὡς ἀπό γε τῆς τῶν ἐννοιῶν ἀτοπίας μήτε κεχρίσθαι τῶι ἁγίωι πνεύματι μήτε μὴν ἅγιον ὑπάρχειν αὐτόν. ψευδοεπήσει δὴ οὖν ὁ θεῖος ἡμῶν Δαυὶδ πρὸς αὐτόν που λέγων· ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀδικίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε, ὁ θεός, ὁ θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου. καταφλυαρήσας δὲ οὕτω τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ὑπεροχῆς τε καὶ δόξης, ἀποκρούεσθαι δοκεῖ τὰ ἐκ τῶν δυσφημιῶν ἐγκλήματα, μειρακιώδές τι καὶ ἀσύνετον λέγων· ἡ μὲν γὰρ κοινωνία, φησί, τῶν ὀνομάτων ὁμοία, οὐχ ἡ αὐτὴ δὲ ἀξία. πῶς; εἰπέ μοι· νοεῖν γὰρ οὐκ ἔχω. εἰ γάρ ἐστιν οὕτω θεὸς ὡς ἂν εἴη καὶ ὁ Μωσῆς, καὶ οὕτως υἱὸς ὡς Ἰσραήλ, οὕτω τε Χριστὸς ὡς Κῦρος, καὶ μὴν καὶ οὕτως ἅγιος ὡς Μῆδοι, πῶς ἂν διαφύγοι τὸ καὶ ἐν ἰσότητι κεῖσθαι δεῖν πρὸς αὐτοὺς τῆς ἀξίας; ἁλώσηι δὴ οὖν καὶ εἰς αὐτὴν δεδυσσεβηκὼς τὴν τοῦ λόγου φύσιν· ἔφης γὰρ πάλιν

4 Rom. 1, 25 P 110 Ps. 44, 8 Loofs p. 289, 14. 15

5 Εἰπὲ τὸν ἀναλαβόντα ὅτι θεός· πρόσθες τὸν ἀναληφθέντα ὅτι δούλου μορφή· ἐπάγαγε μετὰ ταῦτα τὸ τῆς συναφείας ἀξίωμα, ὅτι τῶν δύο ἡ αὐθεντία κοινή· ὅτι τῶν δύο ταὐτὸν τὸ ἀξίωμα, τῶν φύσεων μενουσῶν, ὁμολόγει τὴν τῆς ἀξίας ἑνότητα.

Loofs p. 354, 7-11

Διατέμνει μὲν οὖν εἰς δύο δὴ πάλιν, ἀσυνέτως δὲ σφόδρα τὴν τῆς ἑνώσεως δύναμιν τῆι ἀξίαι χαρίζεται, τάχα που μὴ συνιεὶς ὅ τί ποτέ ἐστιν ἡ ἕνωσις καὶ τί τῆς ἀξίας τὸ χρῆμα. πλὴν ἐκεῖνο φαμέν· μίαν ἔφη τῶν δύο φύσεων τὴν αὐθεντίαν καὶ ἐν τὸ ἀξίωμα. P 111 ὅτε τοίνυν ὁ ἐν ἰσότητι δόξης τῆι πρὸς θεὸν λόγον οὐχ ὑπερκείσεται τὸν Μωσέα κατά γε τὸ εἶναι θεός, δῆλον ἂν εἴη δήπουθεν ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ ἐκ θεοῦ λόγος ἰσοστατήσειεν ἂν τῆι τοῦ Μωσέως τάχα που φύσει καὶ δόξηι. εἰ γάρ ἐστιν ἐοικὸς καὶ ἀπαραλλάκτως ἔχον πᾶν ὁτιοῦν τῶι πρώτωι καὶ τρίτωι τὸ διὰ μέσου, εἴη ἂν οὐχ ἑτεροῖος αὐτοῖς ὁ τῆς φύσεως λόγος. ἀλλ' ἴσως ἐρεῖ τῆς ἀξίας τὸν τρόπον οὐκ εἶναι καὶ φύσιν. οὐκοῦν ἀνθ' ὅτου τὰ τῆς πρὸς ἄλληλα κοινωνίας καὶ μὴν καὶ ἰσότητος οὐσιωδῶς τοσοῦτον ἀφεστηκότα PG 84 συλλέγειν εἰς μίαν, καθὰ φῆς αὐτός, αὐθεντίαν καὶ τιμαῖς ταῖς ἴσαις στεφανοῦν ἀξιοῖς; ὅπου γὰρ ὅλως μειονεκτεῖται φύσις ἑτέρας ὑπερκειμένης, πῶς ἂν αὐτῆι προσγένοιτο καὶ γερῶν ἰσότης καὶ ἰσομοιροῦν ἀξίωμα καὶ ὁ τῆς εὐκλείας οὐχ ἕτερος τρόπος;

"Οτι δὲ συνάφειαν ὀνομάζων τάχα που τὴν κατ' ἐγγύτητα μόνην καὶ κατὰ παράθεσιν ἢ γοῦν σχετικὴν νοουμένην αὐτὸς τοῖς ἰδίοις ἀντανίσταται λόγοις, ἃ κατέλυσεν, οἰκοδομῶν καὶ ἀνιστὰς τὸ καθηιρημένον, σαφὲς ἂν γένοιτο καὶ διὰ τοῦδε δὴ πάλιν· ἔφη γὰρ οὕτως

5 = Apol. adu. Orient. 25, Tim. arm. p. 70; 24 τῶν δύο[1] — 25 p. 65

1—22. 26—40 V 23—25 VV[a]
1 καμβύσσου V 6 προσεκυνήκασι V 9 τὸ addidi 13 αὐτόν Agellius αὐτό V 14 ἀνομίαν superscr. ἀδικίαν V 20 διαφύγη V 20/21 πρὸς αὐτοὺς τῆς scripsi τῆσ πρὸσ αὐτοὺσ V 29 τῆι scripsi τῆσ V 30 δήποθεν V

Loofs p. 280,17-281,9 **6** Διὰ τοῦτο βούλομαι ὑμᾶς μετὰ ἀσφαλείας κροτεῖν· διαίρεσις οὐκ ἔστι τῆς συναφείας, τοῦ ἀξιώματος, τῆς υἱότητος. αὐτοῦ τοῦ εἶναι Χριστὸς οὐκ ἔστι διαίρεσις, τῆς δὲ θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος ἔστι διαίρεσις. ὁ Χριστὸς κατὰ τὸ Χριστὸς ἀδιαίρετος * *· οὐ γὰρ ἔχομεν δύο Χριστοὺς οὐδὲ δύο υἱούς. οὐ γὰρ ἔστι παρ' ἡμῖν πρῶτος ‹Χριστὸς› καὶ δεύτερος οὐδὲ ἄλλος καὶ ἄλλος οὐδὲ πάλιν ἄλλος υἱὸς καὶ ἄλλος πάλιν, ἀλλ' αὐτὸς ὁ υἱός ἐστι διπλοῦς οὐ τῇ ἀξίαι, ἀλλὰ τῇ φύσει.

Φράζε δή μοι πάλιν τί δὴ ἄρα τὴν ἀδιαίρετον συνάφειαν εἶναι φῄς; ἆρα τὴν ἕνωσιν,
P 112 δῆλον δὲ ὅτι τὴν καθ' ὑπόστασιν, ἣν ἡμεῖς πρεσβεύομεν τοῖς τῆς ἀληθείας συναθλοῦντες δόγμασιν, ἢ ταυτηνὶ τὴν κατὰ παράθεσιν καὶ τὴν πρὸς τόδε τι τοῦ δεῖνος ἐγγύτητα νοουμένην; δέχεται γὰρ οὕτω τὴν λέξιν ἡ θεόπνευστος γραφή. καὶ γοῦν ἔφη πρὸς Μωσέα
Exod. 26, 6 τὸν ἱερώτατον περὶ τῆς ἀρχαίας ἐκείνης σκηνῆς συντιθεὶς τοὺς λόγους· καὶ ποιήσεις κρίκους πεντήκοντα χρυσοῦς καὶ συνάψεις τὰς αὐλαίας ἑτέραν τῇ ἑτέραι
Exod. 26, 3 τοῖς κρίκοις. πέντε γὰρ οὖσαι καὶ ἰδικῶς ἑκάστη πρὸς τὸ ἑτέρα τις εἶναι παρὰ τὰς ἄλλας ἔχουσα, συνῆπτο τοῖς κρίκοις. ἡμεῖς δὲ οὐχ οὕτω φαμὲν πεπρᾶχθαι ἐπὶ Χριστοῦ τὴν ἕνωσιν· οὐδὲ γὰρ ὥσπερ ὁ δεῖνα τυχὸν τῶι δεῖνι συνάπτοιτο ἂν ἢ κατὰ τὸν τῆς ὁμοψυχίας τρόπον ἢ γοῦν κατὰ τὸ ἐγγὺς ἐν σώματι, οὕτω καὶ αὐτός, ἀλλὰ γάρ, ὡς ἤδη πλειστάκις ἔφην, ἴδιον ἐποιήσατο σῶμα τὸ ληφθὲν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, καὶ ἀληθῶς ἡνῶσθαι φαμὲν οὐκ ἀψύχωι σαρκὶ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον. οὐκοῦν τῆς παρ' αὐτοῦ λεγομένης συναφείας ἡ δύναμις εἰ τὴν καθ' ἡμᾶς νοουμένην ἑνότητα δηλοῖ, φημὶ δὴ τὴν καθ' ὑπόστασιν, ἔφη ἂν εἰκότως μηδεμίαν εἶναι Χριστοῦ τὴν διαίρεσιν κατὰ τὸ εἶναι Χριστόν· οὐ γάρ ἐστιν ἕτερος καὶ ἕτερος οὔτε μὴν υἱὸς καὶ υἱός, ἄλλος καὶ ἄλλος, πρῶτος καὶ δεύτερος, ἀλλ' εἷς δηλονότι καὶ πρὸ σαρκὸς καὶ μετὰ σαρκός. ἔσται γὰρ οὕτω κατά γε τὴν ἀξίαν, ὡς σὺ φῄς, καὶ μέντοι τὴν δυναστείαν ἀδιαίρετος, μᾶλλον δὲ ὁ αὐτός. εἶτα πῶς τὸν ἕνα καὶ ἀδιαίρετον διπλοῦν εἶναι φῂς καὶ οὐχὶ τῇ ἀξίαι μᾶλλον, ἀλλὰ τῇ φύσει; οὐ γὰρ ἐπείτοι σάρκα λαβὼν ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος προῆλθεν ἄνθρωπος καθ' ἡμᾶς, ταύτης ἕνεκα τῆς
PG 85 αἰτίας ὀνομάζοιτο ἂν καὶ διπλοῦς· εἷς γάρ ἐστι καὶ οὐ δίχα σαρκὸς ὁ κατὰ φύσιν ἰδίαν
P 113 ἔξω σαρκὸς καὶ αἵματος. ὥσπερ γὰρ εἴ τις τῶν καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπον ἀποκτανὼν οὐχ ὡς δύο που μᾶλλον ἠδικηκὼς ἀνθρώπους κατηγοροῖτ' ἂν εἰκότως, ἀλλ' ἕνα καὶ μόνον, κἂν ἐννοοῖτο τυχὸν ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος καὶ τῶν ἀλλήλοις συμβεβηκότων, ἡ φύσις εἴη ἂν οὐχ ἡ αὐτὴ μᾶλλον, ἀλλὰ διάφορος, οὕτω πάλιν ἐπὶ Χριστοῦ νοητέον. οὐ γάρτοι διπλοῦς ἐστιν, ἀλλ' εἷς τε καὶ μόνος κύριος καὶ υἱὸς ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος οὐ δίχα σαρκός. ἀνθρωπότητος μὲν γὰρ καὶ θεότητος δοίην ἂν καὶ αὐτὸς ἐγὼ πλείστην εἶναι τὴν διαφορὰν ἤτοι διάστασιν, ἕτερα γὰρ κατά γε τὸν τοῦ πως εἶναι λόγον καὶ οὐδὲν ἀλλήλοις ἐοικότα φαίνεται τὰ ὠνομασμένα· παρενηνεγμένου γε μὴν εἰς μέσον ἡμῖν μυστηρίου τοῦ κατὰ Χριστόν, ὁ τῆς ἑνώσεως λόγος οὐκ ἀγνοεῖ μὲν τὴν διαφοράν, ἐξίστησι δὲ τὴν διαίρεσιν, οὐ συγχέων [τὰς φύσεις] ἢ ἀνακιρνῶν τὰς φύσεις, ἀλλ' ὅτι σαρκὸς καὶ αἵματος μετεσχηκὼς ὁ τοῦ θεοῦ λόγος εἷς δὴ πάλιν καὶ οὕτως υἱὸς νοεῖται καὶ ὀνομάζεται. σὺ δὲ μὴ χρῆναι λέγων Χριστοὺς ὀνομάζεσθαι δύο μήτε μὴν υἱοὺς ὁμολογεῖν εἶναι δύο καὶ τῆς εἰς τοῦτο δογματικῆς ὀρθότητος ὑποκλέπτων τὴν δόκησιν, δύο δὴ λέγων ἁλίσκηι Χριστοὺς καὶ

---

6 = Exc. Mar. Merc. XVII; 5 οὐδὲ — 6 Tim. arm. p. 65 24—26 διπλοῦς Timoth. arm. p. 68

1—6 VVa 7—39 V

1 κροτεῖν Va Mar. Merc. κρατεῖν V 3 lacunam signauit Loofs, suppleo ex Mar. Merc. ὁ υἱὸς κατὰ τὸ υἱὸς ἀδιαίρετος 4 χριστόσ Va Mar. Merc. om. V 5 ἄλλοσ πάλιν V πάλιν ἕτεροσ Va 6 υἱόσ Va Mar. Merc. Tim. εἷσ V 12 ταῖσ αὐλαίαισ V 24 διπλοῦν ed. Rom. διπλῆν V 27 ἀποκτενῶν V 36 τὰς φύσεις omittere Seuerum testatur Pusey 37 σὺ δὲ Agellius οὐδὲ V

εἰς ἰδικὴν ἑτερότητα διιστὰς ἄνθρωπον καὶ θεόν, καὶ τὸν μὲν ἐνεργούμενον, τὸν δὲ καὶ ἐνηργηκότα καταδεῖξαι πειρᾶσαι. ἔχει δὲ οὕτω τὰ παρὰ σοῦ

7 Ἡ γοῦν τοῦ μονογενοῦς εὐδοξία ποτὲ μὲν τῶι πατρὶ περιῆπται (ἔστι γάρ φησιν, ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με), ποτὲ δὲ τῶι πνεύματι (τὸ γὰρ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, φησίν, ἐμὲ δοξάσει), ποτὲ δὲ τῆι Χριστοῦ δυναστείαι· ἐξελθόντες γάρ φησι, διεκήρυσσον τὸν λόγον πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργοῦντος καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ ⟨τῶν⟩ ἐπακολουθούντων σημείων. Loofs p. 225, 14-21 Ioh. 8, 54 Ioh.16, 13.14 Mc. 16, 20

Εἰ μὲν ὡς δόξης ἐπιδεᾶ τὸν μονογενῆ τοῦ θεοῦ λόγον, καθὸ ἔστι καὶ νοεῖται λόγος καὶ οὔπω σεσαρκωμένος, δεδοξάσθαι φησὶ παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ὅτι καὶ παραπταίει καὶ διημάρτηκε τἀληθοῦς, παρήσω λέγειν εἰς τὸ παρόν, ἄγει γὰρ ἡμᾶς ἐφ' ἕτερον ὁ καιρός· ἐπιλελῆσθαι δέ μοι δοκεῖ τῶν ἀρτίως αὐτῶι τεθεωρημένων τε καὶ εἰρημένων. ἔφη γάρ· οὐχ ἕτερος καὶ ἕτερος ὁ Χριστός, οὐκ ἄλλος καὶ ἄλλος υἱός· οὐδὲ γὰρ ἔχομεν Χριστοὺς δύο καὶ υἱοὺς δύο. ἀλλ', ὦ συνετώτατε, φαίην ἄν, εἰ τῆι Χριστοῦ δυναστείαι περιῆφθαι διαβεβαιοῦ τὴν τοῦ μονογενοῦς εὐδοξίαν, πῶς οὐχ ἕτερος καὶ ἕτερος εἶεν ἂν ἢ πῶς οὐ δύο πάντηι τε καὶ πάντως, εἴπερ ἐστὶν οὐχ ὁ αὐτὸς ὁ διδοὺς καὶ δεχόμενος ἢ γοῦν περιάπτων ὡς ἑτέρωι παρ' ἑαυτὸν τὰ φύσει προσόντα αὐτῶι. ἐνήργηκε γοῦν ἐνεργούμενος, ὡς ἕτερός τις ὑπάρχων Χριστὸς παρὰ τὸν μονογενῆ. εἰ γὰρ περιῆπται μὲν αὐτῶι, καθὰ φής, ἡ τοῦ μονογενοῦς εὐδοξία, τῆι δὲ παρ' αὐτοῦ δυναστείαι χρώμενοι διεκήρυττον τὸν ⟨λόγον⟩ καὶ ἠργάζοντο τὰς θεοσημείας οἱ θεσπέσιοι μαθηταί, πῶς οὐκ ἀληθὲς ὅπερ ἔφην; ἐνήργηκε γὰρ ἀλλοτρίαι δυνάμει χρώμενος, ἵν' ὁ ἐνεργήσας καὶ οὐκ αὐτῶι που μᾶλλον παρὰ τῶν ἐν κόσμωι δοξάζηται. τί οὖν, εἰπέ μοι, τὸ πλέον ἔν τε αὐτῶι φαίνεται καὶ τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις; ἀποτετελέκασι γὰρ οὐκ ἰδίαι δυνάμει τὰς θαυματουργίας καὶ τοῦτο αὐτοὶ ὡμολόγησαν ἐναργῶς, ἀξιάγαστοι δὲ καὶ τοῦτο εἰδότες καὶ τὸν ἐν αὐτοῖς ἐνεργοῦντα δοξάζοντες. εἶτα πῶς οὐκ ἔδει τὸν ἐνεργούμενον παρ' ἑτέρου κατὰ σὲ Χριστὸν καὶ θύραθεν ἔχοντα τὴν τοῦ μονογενοῦς εὐδοξίαν τοῖς προσιοῦσιν ὡς θεῶι καὶ τῆς παρ' αὐτοῦ δεδεημένοις ἐπικουρίας ἐπιφωνεῖν· ἐν ὀνόματι τοῦ μονογενοῦς ἢ γοῦν ἐν δυνάμει τόδε τί σοι γένοιτο τῶν ἀγαθῶν; τοῦτο γὰρ ἔδρων οἱ πάνσοφοι μαθηταὶ Ἰησοῦν τὸν ἐκ Ναζαρὲτ ὀνομάζοντες πανταχοῦ. ἀλλ' οὐδενὶ μὲν τοῦτο προσπεφώνηκε παντελῶς, ἀνετίθει δὲ μᾶλλον ἰδίαι δυνάμει τὰ κατορθούμενα, ποτὲ μὲν λέγων τοῖς τυφλοῖς πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι καὶ τὴν συναίνεσιν ἀπαιτῶν, ποτὲ δὲ μετ' ἐξουσίας [ἀπαιτῶν] λέγων θέλω, καθαρίσθητι. τί μὴ παρεὶς τὰ σαυτῶι τε καὶ μόνωι ἐξηυρημένα γραοπρεπῆ μυθάρια σοφῆι διανοίαι τὸ τοῦ μυστηρίου περιεργάζηι βάθος; ἀλλ' ἔστιν ἰδεῖν ὅτι τῶν μὲν ἀναγκαίων εἰς ὄνησιν ὀλίγος αὐτῶι παντελῶς ὁ λόγος, δέδιε δὲ ὥσπερ μὴ ἄρα τι καὶ τῶν ἀληθῶς ⟨ἐχόντων⟩ παραφθέγξαιτο καί τι τῶν ἐπαινουμένων ἁλοίη πεφρονηκώς, οἴεται δὲ πᾶν ὁτιοῦν τῶν ἀπηχεστάτων καὶ ἀκατάσκεπτον κομιδῆι τῶν τῆς ἐκκλησίας δογμάτων ποιεῖται τὴν κατάρρησιν, καίτοι μεμνῆσθαι δέον αὐτὸν θεοῦ λέγοντος διὰ φωνῆς Ἰεζεκιὴλ τοῖς τῶν λογικῶν ποιμνίων προεστηκόσιν ὅτι τὴν καλὴν νομὴν ἐνέμεσθε καὶ τὸ καθεστηκὸς ὕδωρ ἐπίνετε καὶ τὸ κατάλοιπον ἐταράττετε τοῖς ποσὶν ὑμῶν καὶ τὰ πρόβατά μου τὰ πατήματα τῶν ποδῶν ὑμῶν ἐνέμοντο καὶ τὸ τετα- Ezech 34.18. 19

7 = Exc. Mar. Merc. IIII cf. Exc. Eph. XIII Apol. adu. Orient. 57

1/2. 8—39 V 3—7 VVa
4/5 φησὶ τῆς ἀληθείας Va 5 τοῦ χῦ Va 7 τῶν Va om. V ἐπακολουθούντων Va ἐπακολουθησάντων V 14 διαβεβαιοῖ V 18/19 διεκήρυττον τὸν λόγον scripsi διεκήρυττόντο V 20 αὐτῶι που μᾶλλον V coniecerim αὐτό που μᾶλλον ⟨τὸ ἐνεργούμενον⟩ 30 ἀπαιτῶν del. Agellius 34 ἐχόντων addidi καί τι Agellius καίτοι V 35/36 ποιῆται V

ραγμένον ὕδωρ ὑπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἔπινον. ταῖς μὲν γὰρ θεοπνεύστοις γραφαῖς τὸν νοῦν ἐνιέντες ἡμεῖς τὴν καλὴν νομὴν νεμόμεθα κατὰ τὸ γεγραμμένον καὶ μὴν καὶ τὸ ὕδωρ πίνομεν τὸ καθεστηκός, τουτέστι τὸν ἀμιγῆ τῶι ψεύδει διειδῆ τε καὶ καθαρώτατον τοῦ πνεύματος λόγον, ἐμφύροντες δὲ καὶ ἀναμίσγοντες θολὸν ὥσπερ τινὰ τῶν ἰδίων ἐνθυμημάτων τὸ ἀτερπὲς αὐτῶι ταῖς τοῦ σωτῆρος ἀγέλαις ἐπιβουλεύομεν. ἐκδείξειε δ' ἂν καὶ τοῦτο ἡμῖν ὡς ἐστιν ἀληθές, τὰ περὶ Χριστοῦ πάλιν αὐτῶι τεθεωρημένα τε καὶ ἀτημελῶς εἰρημένα, ἔχει δὲ οὕτως

Loofs P. 275, 1-14 P 116 PG 89

8 Ἦν μὲν γὰρ ὁ θεὸς λόγος καὶ πρὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως υἱὸς καὶ θεὸς καὶ συνὼν τῶι πατρί, ἀνέλαβε δὲ ἐν ὑστέροις καιροῖς τὴν τοῦ δούλου μορφήν. ἀλλ' ὢν πρὸ τούτου υἱὸς καὶ καλούμενος, μετὰ τὴν ἀνάληψιν οὐ δύναται καλεῖσθαι κεχωρισμένος υἱός, ἵνα μὴ δύο υἱοὺς δογματίσωμεν· ἀλλ' ἐπειδήπερ ἐκείνωι συνῆπται τῶι ἐν ἀρχῆι ὄντι υἱῶι τῶι πρὸς αὐτὸν συναφθέντι, οὐ δύναται κατὰ τὸ ἀξίωμα τῆς υἱότητος διαίρεσιν δέξασθαι, κατὰ τὸ ἀξίωμα φημὶ τῆς υἱότητος, οὐ κατὰ τὰς φύσεις. διὰ τοῦτο καὶ Χριστὸς ὁ θεὸς λόγος ὀνομάζεται, ἐπείπερ ἔχει τὴν συνάφειαν τὴν πρὸς τὸν Χριστὸν διηνεκῆ καὶ οὐκ ἔστι τὸν θεὸν λόγον ἄνευ τῆς ἀνθρωπότητος πρᾶξαί τι. ἀπηκρίβωται γὰρ εἰς ἄκραν συνάφειαν, οὐκ εἰς ἀποθέωσιν κατὰ τοὺς σοφοὺς τῶν δογματιστῶν τῶν νεωτέρων.

Ὁ φάναι τολμήσας τὴν τοῦ μονογενοῦς εὐδοξίαν τῆι Χριστοῦ περιῆφθαι δυναστείαι καὶ τὸν τῆς ἑνότητος σύνδεσμον διασπάσας συνάγει πάλιν εἰς ἕνωσιν διαλύει τε αὖ καὶ ἐξίστησιν ἀλλήλων τὰς φύσεις πλεῖστά τε ὅσα περὶ τούτων ἡμῖν κενολογεῖ καὶ τερατεύεται, ἵνα κἂν εἴ τι φαίνοιτο λέγων τῶν εἰς ὀρθότητα νενευκότων, ἐξελέγχηται σαφῶς μὴ εἰδὼς ὃ λέγει. εἶναι μὲν γὰρ ἐνθάδε φησὶ τὸν τοῦ θεοῦ λόγον καὶ υἱὸν καὶ θεὸν καὶ πρὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως καὶ μὴν ὅτι καὶ ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀνέλαβε τὴν τοῦ δούλου μορφήν. φράζε δὴ οὖν, εἰ μή σοι δοκῶ τὰ εἰκότα λέγειν, τίς δὴ ἄρα ἐστὶν ὁ ἐνανθρωπῆσαι λεγόμενος καὶ τί τὸ ἐνανθρωπῆσαι φής; τίς ὁ τὴν τοῦ δούλου μορφὴν ἀναλαβών; ἀνελήφθη δὲ παρ' αὐτοῦ τίνα τρόπον; ὅτι μὲν οὖν ἄνθρωπον ἐνανθρωπῆσαι λέγων γέλωτος ἀξίαν ἀποφανεῖ τὴν ἑαυτοῦ φρένα, πῶς ἂν ἐνδοιάσειέ τις; ὁ γὰρ ὢν ἄνθρωπος κατὰ φύσιν πῶς ἂν ὃ ἦν, γένοιτο πάλιν καὶ ὡς ἐφ' ἕτερόν τι μετακεχωρηκὼς εἴη ἄν κατά γε φημὶ τὸν τῆς φύσεως λόγον, τὸ δὲ κατὰ φύσιν ἰδίαν οὐκ ἐλεύθερον τίνα τρόπον ἂν λέγοιτο γεγενῆσθαι δοῦλον, ὡς τοῦτο οὐκ ὂν ἐν ἀρχαῖς; οὐκοῦν οὐκ ἀνθρώπωι πρέποι ἂν τὸ ἐνανθρωπῆσαι, πολλοῦ γε δεῖ, καὶ τὴν τοῦ δούλου μορφὴν λαβεῖν οὐχὶ τιῦι καὶ ἐν ἀρχαῖς τὸ τῆς δουλείας ἔχοντι μέτρον, ἀλλ' ἐκείνωι μᾶλλον, ὃς οὐκ ὢν ἄνθρωπος κατὰ
P 117 φύσιν τοῦτο γενέσθαι πιστεύεται καὶ τῶν ὅλων ὑπάρχων δεσπότης ὡς θεὸς καθῆκεν ἑαυτὸν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς, ἑνώσας ἑαυτῶι καθ' ὑπόστασιν τὸ ἀνθρώπινον καὶ τὴν τοῦ δούλου μορφὴν ἀναλαβών. οὕτω γὰρ ἔσται καὶ ἀληθὲς ὅπερ ἔφης, ὅτι μετὰ τὴν ἀνάληψιν οὐ δύναται καλεῖσθαι κεχωρισμένος υἱός, ἵνα μὴ δύο υἱοὺς δογματίσωμεν. καὶ ἡ μὲν τῶν δογμάτων ὀρθή τε καὶ ἀδιάστροφος καὶ εἰς εὐθὺ διάιττουσα τρίβος ἥδε τέ ἐστι καὶ οὐχ ἑτέρα· αὐτὸς δὲ δὴ πάλιν ὁ τὴν ἐνανθρώπησιν ἡμῖν ὀνομάσας τοῦ ἐκ πατρὸς ὄντος λόγου μόνον οὐχὶ καὶ εἰς λήθην εὐθὺς ὢν ἔφη, παρενεχθείς, διίστησι πάλιν εἰς δύο τὸν ἕνα καὶ ταῖς τῶν νοημάτων ἐξιτηλίαις ἀσυφήλως ἐπινηχόμενος καὶ φωναῖς ἀβασανίστοις ἀεὶ κεχρημένος. ἔφη γάρ

8 [— 14 διηνεκῆ] = Exc. Eph. VIIII; 13 διὰ τοῦτο — 14 διηνεκῆ adferuntur in ep. 128, 11

1—7. 17—40 V 8—16 VVa

1 ἐνέπινον V 5/6 ἐκδείξειε δ' scripsi ἐκδείξειεν V 8 συνὼν Va Exc. Eph. συναινῶν V
11 ἐκείνωι Va Exc. Eph. ἐκεῖνο V 26 ἐνδιάσειέ V

Ἀλλ' ἐπειδήπερ ἐκείνωι συνῆπται τῶι ἐν ἀρχῆι ὄντι υἱῶι τῶι πρὸς αὐτὸν συναφθέντι, Loofs
οὐ δύναται κατὰ τὸ ἀξίωμα τῆς υἱότητος διαίρεσιν δέξασθαι, κατὰ τὸ ἀξίωμα, φησί, τῆς p. 275, 5-9
υἱότητος, οὐ κατὰ τὰς φύσεις.

Ὀρθῶς γε, ὦ τάν, τὸ ἀνασφαλὲς εἶναι δοκοῦν ⟨ὡς⟩ ἀχρεῖον παραιτῆι, ⟨τὸ δ'⟩ ἀεὶ
διεγηγερμένωι κεχρῆσθαι τῶι λόγωι διὰ σπουδῆς τέθειταί σοι. ἰδοὺ γὰρ ἰδοὺ διαιρῶν 5
τὰς φύσεις συλλέγεις εἰς ἕνωσιν κατὰ τὸ ἀξίωμα τῆς υἱότητος. ἆρ' οὖν ἀπόχρη πρὸς
ἕνωσιν ἀληθῆ τοῖς κατὰ φύσιν ἀλλήλων διεστηκόσιν ἡ τῶν ὀνομάτων ταυτότης ἢ γοῦν
ὁμωνυμία καὶ τὸ κατ' αὐτὴν ἀξίωμα; σοὶ γὰρ καὶ οὕτω φάναι δοκεῖ. οὐκοῦν ἐπειδήπερ
τό τε Χριστὸς ὄνομα καὶ μὴν τὸ υἱός καὶ κύριος κοινὰ τέθεινται καὶ ἑτέροις (πλεῖστοι γὰρ PG 93a
ὅσοι γεγόνασι Χριστοί, κέκληνται δὲ καὶ υἱοὶ καὶ κύριοι), εἶεν ἂν καὶ αὐτοὶ κατὰ τὸ ἀξίωμα 10
τῆς υἱότητος ἀδιαίρετοί τε ἀλλήλων καὶ ἐν οἱ πάντες καθ' ἕνωσιν, ἣν δὴ πεπρᾶχθαι νομί-
ζεις αὐτὸς καὶ ἐπὶ Χριστοῦ. διεστήξει δὴ ὅλως πρὸς τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἄνθρωπος καθ'
ἡμᾶς. εἶτα πῶς οὐ διήρηνται πάλιν, πῶς δὲ καὶ υἱὸς εἷς, οὐκ ἔχω νοεῖν, εἰ μὴ καθ' P 118
ἕνωσιν ἀληθῆ συμβεβηκέναι φαμὲν τῶι λόγωι τὸ ἀνθρώπινον. ἐπειδὴ δὲ χρὴ διά γε
τὰς τούτου φωνὰς καὶ εἰς ἐκτόπους ἐννοίας περιενεγκεῖν τὸν λόγον, ἵνα πανταχόθεν ἐλέγχη- 15
ται πεφρονηκὼς οὐκ ὀρθά, φέρε δὴ φέρε κἀκεῖνο λέγωμεν. εἰ γὰρ ἀρκεῖ πρὸς ἕνωσιν
τῆς υἱότητος τὸ ἀξίωμα, ἐπειδὴ καλεῖταί τε καὶ ἔστιν υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὁ ἐξ αὐτοῦ
λόγος, κοινὸν δὲ πολλοῖς ἄλλοις τοὔνομα, τί τὸ λυποῦν, εἰπέ μοι, καὶ αὐτοὺς ἡνῶσθαι
λέγειν αὐτῶι καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας, ἵνα μηδὲν ἔχηι παρ' αὐτοὺς τὸ πλεῖον ὁ Ἐμμα-
νουήλ; φιλονεικήσει γὰρ κατὰ τὸ εἰκὸς αὐτῶι καὶ περὶ τῶν ἴσων ἁμιλλήσεται τὸ τῶν αὐ- 20
τῶν ὀνομάτων ἠξιωμένον καὶ τῆς συναφείας ἡμῖν ὁ τρόπος κατὰ ψιλὴν καὶ μόνην ἔσται
τὴν κλῆσιν ἢ γοῦν τὴν ὁμωνυμίαν. εἶτα τί τὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως νοεῖται χρῆμα; τί
δὲ πρὸς τούτωι καὶ τὸ ἐν τῆι τοῦ δούλου καθικέσθαι μορφῆι; εἰ γάρ ἐστι κατ' αὐτὸν ὁ τῆς
ἐνανθρωπήσεως τρόπος συνάφειά τις ψιλὴ καὶ κατὰ μόνον τῆς υἱότητος τὸ ἀξίωμα, τί τὸ
κωλῦον ἔτι καὶ ἐπὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι πεπρᾶχθαι λέγειν αὐτήν; ἀλλ' ὁρᾶι που πάντως ὁ 25
φιλομαθὴς τοῦ λόγου τὸ ἀκαλλές. ποῖ δὴ οὖν ἀποφέρεται, πρὸς ἃ μὴ θέμις, ἐξεστη-
κώς; εἰρήσεται δε πρὸς ἡμῶν αὐτῶι τὸ διὰ τῆς Ἱερεμίου φωνῆς· ταῖς πολυοδίαις σου Ies. 57, 10
ἐκοπίασας· κλυδωνίζεται γὰρ ἀνέμωι παντὶ περιφερόμενος, καθά φησιν ὁ σοφώτατος Eph. 4, 10
Παῦλος. οὐκοῦν δέχου τὴν ἄγκυραν τῆς ψυχῆς τὴν ἀσφαλῆ καὶ βεβαίαν, στῆσον ἐπὶ Hebr 6, 19
πέτραν τοὺς ἑαυτοῦ πόδας· εἰ ἐνανθρωπῆσαι φῂς τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, ἀρκέσει τοῦτο πρὸς 30
δήλωσιν τοῦ καθ' ἡμᾶς γενέσθαι τὸν ὑπὲρ πᾶσαν τὴν κτίσιν· ἔλαβε τὴν τοῦ δούλου μορ-
φήν, καίτοι τὴν ἐλευθερίαν ἔχων ὡς θεός. ἦν γὰρ ἐν ἰσότητι τοῦ πατρὸς τοῦ τὸ κατὰ
πάντων ἔχοντος κράτος. παῦσαι διαιρῶν τὰς φύσεις μετὰ τὴν ἕνωσιν. ὅτι μὲν
γὰρ ἕτερόν τι καὶ ἕτερόν ἐστιν ἥ τε θεία καὶ ἡ ἀνθρώπου φύσις, πρέποι ἂν εἰδέναι καὶ P 119
ἀναγκαῖον εἶναι φημὶ τοῖς ἀρτίφροσι, διεστήκασι γὰρ ἀλλήλων καὶ ἀσυγκρίτοις διαφοραῖς· 35
ἐπὶ δὲ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ συνειση νεγκὼν εἰς ἕνωσιν τὴν ἀληθῆ τε καὶ
καθ' ὑπόστασιν, παραιτοῦ τὴν διαίρεσιν. ἕνα γὰρ οὕτως ὁμολογήσεις Χριστὸν καὶ υἱὸν
καὶ κύριον. ἀλλ' οὐκ οἶδ' ὅπως ὁ τῶν ἐξιτήλων ἡμῖν δογμάτων εὑρετὴς ἐν σμικρῶι
μὲν κομιδῆι πεποίηται λόγωι τὸ τῆς ἑνώσεως χρῆμα, διωσάμενος δὲ καὶ αὐτὸ κατὰ τὸ εἰκὸς PG 93
καὶ τῆς ἀληθείας τὴν δύναμιν κεχώρηκε πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτῶι δοκοῦν καί φησι 40

Διὰ τοῦτο καὶ Χριστὸς ὁ θεὸς λόγος ὀνομάζεται, ἐπείπερ ἔχει τὴν συνάφειαν τὴν Loofs
πρὸς τὸν Χριστὸν διηνεκῆ καὶ οὐκ ἔστι τὸν θεὸν λόγον ἄνευ τῆς ἀνθρωπότητος πρᾶξαί τι. p. 275, 9-14
ἀπηκρίβωται γὰρ εἰς ἄκραν συνάφειαν, οὐκ εἰς ἀποθέωσιν κατὰ τοὺς σοφοὺς τῶν δογμα-
τιστῶν τῶν νεωτέρων.

V

4 δοκοῦν ὡς scripsi δοκεῖν δοκεῖν, δοκεῖν alterum erasum, V τὸ δ' addidi 13 διήρειν-
ται V 19 ἔχει in ἔχοι corr. V 27 πολυωδίαισ V 34 πρέπει V

Ὅτε τοίνυν Χριστὸν ὠνομάσθαι φησὶν ἰδικῶς τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ὡς ἔχοντα τὴν συνάφειαν πρὸς Χριστόν, ὡς πρὸς ἕτερόν που δηλονότι, πῶς οὐ πεφλυάρηκέ που μάτην εἰρηκὼς ὅτι μετὰ τὴν ἀνάληψιν οὐ δύναται καλεῖσθαι κεχωρισμένος ⟨υἱός⟩, εἴπερ οὐχ ἕν τι νοεῖται πρὸς ἡμῶν τὸ ἑτέρωι τινὶ σχετικῶς συνῆφθαι λεγόμενον; δύο γὰρ πάντως τὰ ἀλλήλοις συμβαίνοντα καὶ οὐχ ἓν αὐτό τι τὸ ἑαυτῶι συναπτόμενον νοοῖτ' ἂν εἰκότως. ψευδομυθία δὴ οὖν τὰ ἐκείνου καὶ λῆρος ἑτέρως· ἡμεῖς δὲ μετὰ τὴν ἕνωσιν, κἂν εἰ θεὸν λόγον ὀνομάσειέ τις, οὐ δίχα νοοῦμεν αὐτὸν τῆς ἰδίας σαρκός, κἂν εἴπηι Χριστόν, σαρκωθέντα τὸν λόγον ἐπιγινώσκομεν. τίς δὲ δὴ ἄρα καὶ ὁ τῆς παρὰ σοῦ λεγομένης συναφείας νοεῖται τρόπος; εἰ μὲν γὰρ ἡνῶσθαι φὴς καθ' ὑπόστασιν τῶι ἐκ θεοῦ φύντι λόγωι τὸ ἀνθρώπινον, τί τὴν θείαν, εἰπέ μοι, περιυβρίζεις σάρκα, καίτοι προσκυνεῖν αὐτῆι μὴ παραιτούμενος, πρέποντος μόνηι τῆι θείαι τε καὶ ἀπορρήτωι φύσει τοῦ προσκυνεῖσθαι δεῖν;
P 120 εἰ δὲ ἀληθῆ μὲν οὐκ οἴει γενέσθαι τὴν ἕνωσιν, συνάφειαν δὲ μᾶλλον ἡμῖν ὀνομάζεις τὴν κατά γε τὴν ὁμωνυμίαν καὶ τὴν ἐν ψιλαῖς καὶ μόναις ταῖς ἴσαις κλήσεσιν ἀξίαν, τί σεμνοληρεῖς ἀπηκριβῶσθαι λέγων τὸν ἐκ γυναικὸς πρὸς ἄκραν συνάφειαν, δῆλον δὲ ὅτι τὴν πρὸς τὸν λόγον; ὁμώνυμον μὲν γὰρ ἀλλήλοις εἶεν ἂν τό τε υἱὸς υἱῶι καὶ κύριος κυρίωι, ἀλλ' οὐδὲν ἀλλήλων μειονεκτοῖτο ἄν τὰ ὀνόματα καὶ τὸ περιττὸν ἐν τούτοις πολυπραγμονεῖν εἰκαῖον οἶμαί που· υἱὸς γὰρ υἱοῦ κατὰ τὸ υἱός οὔτε τὸ μεῖζον οὔτε τὸ ἔλαττον ἔχει. περισσοεπεῖς οὖν ἄρα καὶ μάλα σαφῶς, ἀπηκριβῶσθαι λέγων αὐτὸν πρὸς ἄκραν συνάφειαν. πρέποι δ' ἂν κατά γε τὸ αὐτῶι μοι δοκοῦν οὐχὶ ταῖς ὁμωνυμίας τὸ ἀπηκριβῶσθαι λέγειν αὐτὰς ἀλλήλαις, ἐκείνοις δὲ μᾶλλον, ἃ τὴν εἰς πᾶν ὁτιοῦν ἰσότητά τε καὶ ὁμοιότητα τῶν ἓν εἶναι πεπιστευμένων διαλαχόντα φαίνεται, οἷον φέρε εἰπεῖν ἀπηκριβῶσθαι φαμὲν πρὸς ἄκραν ἐμφέρειαν τῆς τοῦ δεῖνος μορφῆς ἢ τὸν ἐξ αὐτοῦ γεγονότα υἱὸν ἢ φέρε εἰπεῖν εἰκόνα, κατὰ δέ γε τὸν τῆς συναφείας τρόπον πῶς ἂν ἀπηκριβῶσθαι λέγοιντο καὶ νοοῖντό τινα; ἀλλ' αὐτὸς μὲν ἡμῖν ἡρμήνευσε τῆς συναφείας τὴν δύναμιν· οὐ γὰρ ἔστι, φησί, τὸν θεὸν λόγον ἄνευ τῆς ἀνθρωπότητος πρᾶξαί τι. ὁμόφρονες οὖν ἀλλήλοις καὶ ὁμογνώμονες κατὰ σέ, καὶ ἀπὸ κοινῶν σκεμμάτων ἐφ' ἕκαστα τῶν πρακτέων ἰέναι πιστεύσομεν τὴν τῶν παρὰ σοῦ λεγομένων υἱῶν ξυνωρίδα· εἶτα πῶς οὐ δύο Χριστοὶ καὶ υἱοὶ καὶ κύριοι; ἀλλ' ὡς ὀργάνωι τῶι σώματι κεχρῆσθαι τὸν λόγον διισχυρίζηι κατὰ τὸ εἰκός. ἀλλ' εἰ μὲν ἕνα φὴς υἱὸν καὶ μίαν ὑπόστασιν τὴν τοῦ λόγου σεσαρκωμένην, οὐκ αὐτὸς ἔσται θεό-
PG 96 τητος ὄργανον, κεχρήσεται δὲ μᾶλλον οἷάπερ ὀργάνωι τῶι ἰδίωι σώματι καθάπερ ἀμέλει καὶ
P 121 ἡ τοῦ ἀνθρώπου ψυχή. οὐκοῦν ὁμολόγησον ἕνα, μὴ διαιρῶν τὰς φύσεις, μετὰ τοῦ εἰδέναι καὶ φρονεῖν ὅτι σαρκὸς μὲν ἕτερος ὁ λόγος, θεότητος δὲ πάλιν ὁ αὐτῆι καὶ μόνηι πρέπων. ἥκιστα μὲν γὰρ θεότητα γενέσθαι φαμὲν τοῦ λόγου τὴν σάρκα, θείαν δὲ μᾶλλον ὡς ἰδίαν αὐτοῦ. εἰ γὰρ ἀνθρώπου σὰρξ ἡ ἀνθρωπίνη λέγεται, τί τὸ κωλῦον ἔτι καὶ θείαν εἰπεῖν τὴν τοῦ θεοῦ λόγου; τί τοίνυν διαγελᾶις τῆς ἀληθείας τὸ κάλλος, ἀποθέωσιν ἡμῖν ὀνομάζων τῆς ἁγίας σαρκός, μόνον δὲ οὐχὶ καὶ κατονειδίζων τοῖς ὀρθὰ φρονεῖν ἠιρημένοις τὴν θεοποίησιν; καίτοι λέγων αὐτός

Loofs 9 p. 354, 22-25 Ἵνα τοίνυν δειχθῆι καὶ τοῖς μάγοις τίς ἐστιν οὗτος ὁ παρ' αὐτῶν προσκυνούμενος καὶ ἐπὶ τίνα ἤγαγεν αὐτοὺς τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου ἡ χάρις, ὅτι οὐκ ἐπὶ ψιλὸν ἁπλῶς θεωρούμενον βρέφος, ἀλλ' ἐπί τι σῶμα συνημμένον ἀρρήτως θεῶι.

Ὅτε τοίνυν ἀρρήτως συνῆφθαι θεῶι τὸ σῶμά φησι, τὸ δὲ ἀπόρρητον ἀληθῶς ὑπὲρ νοῦν ἐστι καὶ λόγον, ἀληθής που πάντως ἡ ἕνωσις ἢ γοῦν ἡ συνάφεια κατ' αὐτόν.

31 ὁμολόγησον — 33 πρέπων Leont. Hierosol. [Mai scriptt. uet. 7, 130] 38—40 Tim. arm. p. 85. syr. f. 45b

1—37. 41. 42 V 38—40 VVa

3 κεχωρισμένος υἱός scripsi κεχωρισμένοσ, ο ex ω corr., V 12 οἴει ed. Rom. εἴη V 17 κατὰ scripsi καὶ V 19 πρέπει V 30 κεχρίσεται V 39 παναγίου Va 41 τὸ¹ ed. Rom. τῶ V

ἀπόρρητα γὰρ τὰ τοιάδε καὶ τῶν οὕτως ἀλλήλοις συμβεβηκότων οὐκ ἂν οἶμαί τις εἰδείη τὸν τρόπον. εἰ δὲ οἶσθα λέγειν οἵει τε δύνασθαι διατρανοῦν τῆς συναφείας τὴν δύναμιν, πῶς ἀπόρρητον ἔτι τὸ χρῆμά ἐστι; θαυμάζω δὲ ὅτι καίτοι σῶμα λέγων συνῆφθαι θεῶι καὶ τοῦτο ἀπορρήτως, οὐκ αὐτοῦ δὴ τοῦτο καὶ ἴδιον εἶναί φησιν, ἵν' ὡς ἓν νοοῖτο μετ' αὐτοῦ, μερίζει δὲ πάλιν εἰς ἄνθρωπον καὶ θεὸν ἀνὰ μέρος τε καὶ ἰδικῶς τὸν ἕνα Χριστὸν καὶ κύριον Ἰησοῦν καὶ ὀρθὰ φρονεῖν ὑποπλάττεται λέγων

10 Ἀλλ' οὐ ψιλὸς ἄνθρωπος ὁ Χριστός, συκοφάντα, ἀλλ' ἄνθρωπος ὁμοῦ καὶ θεός. εἰ δὲ μόνον ὑπῆρχε θεός, ἐχρῆν εἰπεῖν, Ἀπολινάριε· τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι, θεὸν ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα; ⟨νῦν δὲ λέγει· τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα;⟩ οὗτος ὁ τὸν ἀκάνθινον περιθέμενος στέφανον· οὗτος ὁ λέγων θεέ μου, θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες; οὗτος ὁ τριήμερον τελευτὴν ὑπομείνας· προσκυνῶ δὲ σὺν τῆι θεότητι τοῦτον ὡς τῆς θείας συνήγορον αὐθεντίας. Loofs p. 259, 16-260, 7 Ioh. 8, 40 Mt 27, 46 P 122

Ἄθρει δή μοι πάλιν συναρπάζοντα μὲν καὶ τῆς ἀληθείας τὴν μόρφωσιν τοῖς ἑαυτοῦ περιθέντα λόγοις (οὐ γὰρ ψιλὸς ἄνθρωπος, φησίν, ὁ Χριστός, ἀλλ' ἄνθρωπος ὁμοῦ καὶ θεός), διιστάντα δὲ πάλιν καὶ οὐχ ἕνα λέγοντα καὶ ἀνυπόθετόν τι δεχόμενον ἀμαθῶς καὶ κατασκευάζοντα τὸ δοκοῦν. ὡς γὰρ λέγοντός τινος γυμνὸν ἐπὶ γῆς καὶ δίχα σαρκὸς ὠφθαί τε ἡμῖν τὸν λόγον καὶ τοὺς πρὸς ἡμᾶς ποιήσασθαι λόγους ἢ γοῦν ἐνεργῆσαι τὰς θεοσημείας, ἢ γοῦν ὅτι κοινὸς ἦν ἄνθρωπος καὶ οὐκ αὐτὸς ὁ λόγος γέγονε σάρξ, οὐ ψιλός, PG 97 φησίν, ἄνθρωπος ὁ Χριστός, ἀλλὰ καὶ θεός. ἡμεῖς δέ, ὦ βέλτιστε, φαίην ἂν ἔγωγε, κἂν λέγωμεν αὐτὸν ἄνθρωπόν τε ὁμοῦ καὶ θεόν, οὐκ ἀνὰ μέρος τιθέντες τὰ τοιάδε φαμέν, τὸν αὐτὸν δὲ μᾶλλον εἰδότες καὶ πρὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως υἱὸν καὶ θεὸν καὶ λόγον τοῦ πατρός, ἄνθρωπον δὲ μετὰ τοῦτο καθ' ἡμᾶς γεγονότα καὶ σεσαρκωμένον. ὃ δὲ διισχυριζόμενος μὴ δεῖν αὐτὸν ἄνθρωπον νοεῖσθαι ψιλόν, ἀλλὰ θεὸν καὶ ἄνθρωπον, ἀπονέμει μὲν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὰ ἕτερα τῶν παθῶν ἰδικῶς ἀνθρώπωι καὶ ἀνὰ μέρος, προσκυνεῖν δὲ ὁμολογεῖ σὺν τῆι θεότητι τοῦτον καί, τὸ ἔτι δυσσεβέστερον, ὡς οὐκ ὄντα μὲν κατὰ τὸ εἰκὸς θεὸν ἀληθῶς καὶ υἱόν, συνήγορον δὲ γεγονότα τῆς αὐθεντίας τοῦ λόγου. ὅτι γὰρ διίστησιν ἐναργῶς, σαφηνιεῖ πάλιν τὸ σὺν τῆι θεότητι προσκυνεῖσθαι δεῖν αὐτὸν ὁμολογεῖν. τὸ γὰρ ἑτέρωι συμπροσκυνούμενον ἕτερόν που πάντως ἐστὶ παρ' ἐκεῖνο μεθ' οὗ προσκυνεῖσθαι λέγεται. ἡμεῖς δὲ μιᾶι προσκυνήσει τιμᾶν εἰθίσμεθα τὸν Ἐμμανουήλ, οὐ διιστάντες τοῦ λόγου τὸ ἑνωθὲν αὐτῶι καθ' ὑπόστασιν σῶμα. τί δ' ἂν νοοῖτο τὸ τῆς θείας συνήγορον αὐθεντίας, βασανίζειν ἄξιον. ἆρα γὰρ καὶ αὐτὸς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καθ' ἕνα τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν ἕτερον τῶι κόσμωι διεκήρυξε Χριστὸν ἢ γοῦν υἱὸν καὶ κύριον ὡς θείαν ἔχοντα τὴν ἐφ' ἅπασιν αὐθεντίαν ἢ P 123 γοῦν ἐξουσίαν, συνηγόρευσε δὲ καὶ αὐτὸς τῆι ἑτέρου δόξηι; καίτοι τῶν θεηγόρων ὁ χορὸς Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἐκ σπέρματος Δαυὶδ κατὰ σάρκα τῶι κόσμωι διακηρύττουσι καὶ τῆς πίστεως ἡμῶν ὁ τρόπος διὰ τῆς εἰς αὐτὸν ὁμολογίας ἔρχεται, δικαιούμεθα δὲ πιστεύοντες οὐχ ὡς ⟨εἰς⟩ ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπον ἁπλῶς, ἀλλ' εἰς τὸν φύσει τε καὶ ἀληθῶς ὄντα θεόν. καὶ γοῦν ἄθεα μὲν τὰ ἔθνη διετέλουν κατὰ τὸν κόσμον, Χριστὸν οὐκ εἰδότα ποτέ, Eph. 2, 12. 13 καθά φησιν ὁ μακάριος Παῦλος· ἐπειδὴ δὲ ἐγνώκασιν, οὐ μεμενήκασιν ἐν ἀγνοίαι τοῦ κατὰ φύσιν ὄντος θεοῦ. οὐκοῦν διδασκέτω τῆι τίνος δόξηι καὶ αὐθεντίαι συνηγόρευσεν ὁ

---

10 cf. Exc. Eph. XIIII Exc. Mar. Merc. X [= Mar. Merc. 21 p. 34, 25—31]; adfert Tim. arm. p. 121. 162; 8—12 ὑπομείνας p. 79

1—6 13—41 V 7—12 VVa

8 εἰπεῖν Va om. V 9/10 νῦν δὲ — λελάληκα Va Mar. Merc. Tim. om. V Tim. p 79 12 συνήγορον VVa Tim. συνεργόν Exc. Eph. Mar. Merc. cf. p. 48, 39 συνήγορον ἤτοι συνεργόν 37 εἰς addidi

Χριστός, καίτοι τῶν προσιόντων αὐτῶι τὴν πίστιν ἐφ' ἑαυτῶι μὲν αἰτῶν, ἀνατιθεὶς δὲ ταύ-
Ioh. 14, 1 την [ἐν] αὐτῶι τῶι πατρί. καὶ γοῦν ἔλεγε· πιστεύετε εἰς ἐμέ, καὶ εἰς τὸν θεὸν
Ioh. 12,44 45 πιστεύετε, καὶ πάλιν· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰς ἐμέ, ἀλλ' εἰς τὸν
πέμψαντά με καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. ἀλλ' ἴσως τὸ
συνηγορεῖν κατὰ τὸ αὐτῶι δοκοῦν τάχα που ὑπεμφήνειεν ἂν τὸ ἰσηγορεῖν· ἐφίημι γάρ, 5
καίτοι τῆς λέξεως ἑτέραν ἐχούσης τὴν δήλωσιν. εἶτα πῶς ἰσηγορήσειεν ἂν ἄνθρωπος
θεῶι, κατὰ σὲ καὶ τὰς ἐκ τῶν Ἰουδαίων παροινίας διενεγκών; φέρε γὰρ τὸν ἑκατέρωι πρέ-
ποντα καταθρήσωμεν λόγον. πρέποι δ' ἂν εἰπεῖν τῶι γε ὄντι θεῶι κατὰ φύσιν· εἰμὶ
μὲν ἀόρατος ἀναφὴς καὶ τοῦ παθεῖν ἀνώτερος καὶ μὴν καὶ ἀσώματος, ζωὴ καὶ ζωοποιὸς
καὶ ἐπάνω πάντων ὡς θεός· ὃ δὲ τὴν ἰδίαν ἡμῖν, ὅπως ἂν ἔχοι, φύσιν ἐξηγούμενος ἔφη ἂν 10
PG 100 εἰκότως· ὁρατός εἰμι καὶ ἁπτός, παθητὸς καὶ ὑπὸ φθορὰν καὶ ὑπὸ θεῶι. ἆρ' οὖν ὁ τὰ
τοιάδε λέγων ἰσηγορήσειεν ἂν τῶι προύχοντι καὶ ὑπερκειμένωι κατά γε τοὺς τῆς ἰδίας φύ-
σεως λόγους; εἶτα πῶς τοῦτο οὐκ ἀμαθὲς εἰπεῖν; διαψεύσεται γὰρ πάντως ἢ ἐκεῖνος ἢ
P 124 οὗτος. συνηγορίαν δὲ λέγων ἢ γοῦν συνηγόρευσιν, οὐχ ἕτερόν τι πάλιν ἑτέρωι συνηγορεῖν
καὶ οὐχ ἑκὼν ὁμολογεῖς ὁ συνάφειαν ἡμῖν ὀνομάζων καὶ ἕνα Χριστὸν καὶ κύριον [καὶ] 15
τέμνων εἰς δύο προσκυνεῖς, μᾶλλον δὲ συμπροσκυνεῖς καὶ ἀπαλλάττειν οἴει τὴν ἐκκλησίαν
τοῦ τῆς θεοποιίας ἐγκλήματος, θεοποιῶν αὐτὸς ἄνθρωπον καὶ οὐχ ἕνα λέγων υἱόν, κἂν εἰ
μὴ δίχα νοοῖτο τῆς ἰδίας σαρκός; προσκυνήσεις γὰρ τότε καὶ ἀνεγκλήτως καὶ γνώσηι ποῦ
? ἦσθα κατὰ τὸ γεγραμμένον, τῶν τῆς ἀληθείας ἀποφοιτῶν δογμάτων. ἀλλὰ ναί, φησίν,
Mt. 8, 3 εἴρηκε τῶι λεπρῶι θέλω, καθαρίσθητι, καὶ τῆι τοῦ ἀρχισυναγώγου θυγατρὶ ἡ παῖς, 20
Lc. 8, 54
Mc. 4, 39 ἔγειραι, καὶ τῆι θαλάσσηι σιώπα, πεφίμωσο· συνήγορος δὴ κατὰ τοῦτο· τοὺς γάρτοι
θείους ἐφθέγγετο λόγους, δι' ὧν ἦν πάντα δύνασθαι κατορθοῦν εὐκόλως. δύο δὴ οὖν
οἱ προστάττοντες καὶ ἀμφοτέρων εἶναι δώσομεν τοὺς ἐφ' ἅπασι λόγους. ὅταν οὖν λέγηι·
Ioh. 8, 40 τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα; τίνος,
εἰπέ μοι, τοὺς τοιούσδε λόγους εἶναι φής; ἢ ἐκείνους μὲν ἀπονέμεις τῶι λόγωι, τούτους 25
γε μὴν ὡς ἀνθρώπωι παρ' αὐτὸν ἑτέρωι τῶι ἐκ γυναικός; εἶτα ὅποι ποτὲ θήσεις τὸν ἱερώ-
1 Cor. 8, 6 τατον Παῦλον λέγοντα σαφῶς· ἡμῖν δὲ εἷς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ
ἡμεῖς εἰς αὐτόν, καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς
δι' αὐτοῦ; ὃ δὲ ἄνω τε καὶ κάτω λέγων· εἷς υἱὸς καὶ οὐκ ἄλλος καὶ ἄλλος οὔτε μὴν
Χριστὸς καὶ δεύτερος Χριστός, τοῖς ἑαυτοῦ διαμαχεῖται λόγοις, δυσὶ προσώποις καὶ ὑποστά- 30
σεσιν ἰδικαῖς τάς τε τῶν θεηγόρων καὶ τὰς αὐτοῦ διανέμων φωνάς.

Ἀλλὰ γὰρ τῶν ἰδίων οὐκ ἀμελήσας ἐννοιῶν, ἐπιφέρει πάλιν

Loofs p. 11 Σέβω αὐτὸν ὡς τῆς παντοκράτορος εἰκόνα θεότητος. ὑπερύψωσε γὰρ αὐτὸν
261,17-262,2 καὶ ἐχαρίσατο αὐτῶι ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ἵνα ἐν τῶι ὀνόματι Ἰησοῦ
Phil. 2, 9-11
P 125 Χριστοῦ πᾶν γόνυ κάμψηι ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων καὶ 35
πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστός.

Καὶ τίς ἂν νοοῖτο πάλιν ὤν, ὡς γε οἴεται, σέβειν ὁμολογεῖ καὶ τῆι πρὸς θεὸν ὁμοιώσει
τιμᾶν ὑποκρίνεται, ἢ ἐκεῖνός που πάντως ὃν ἀρτίως ἡμῖν ὠνόμαζεν, οὐκ οἶδ' ὅτι λέγων,
τῆς θείας συνήγορον ἤτοι συνεργὸν αὐθεντίας, ὃν τῆι θεότητι συμπροσκυνεῖσθαι δεῖν ἀνοή-
τως ἔφασκεν ὡς ἕτερον ὄντα καὶ ἰδικῶς υἱὸν παρὰ τὸν τοῦ θεοῦ λόγον; αὐτὸν καὶ ὑψῶ- 40
σθαι λέγει παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς καὶ μὴν καὶ τὸ ὄνομα λαβεῖν τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα,

---

11 cf Exc Eph VIII Exc Mar. Merc. XI [Mar Merc. 21 p. 35, 13—16]. Apol adu. Or 23

1—32 37—41 V 33—36 VVa
2 ἐν deleui 5 ἐφίειμι V 15 καὶ deleui 21 δὴ scripsi δὲ V 35 χῡ VVa Exc. Mar. Merc. om Exc. Eph.

ἵνα καὶ πᾶν αὐτῶι γόνυ κάμψηι ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων καὶ πᾶσα γλῶσσα PG 101
ἐξομολογήσηται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστός. εἰ μὲν οὖν θεὸν ὄντα κατὰ φύσιν καὶ πρὸ
τῆς ἐνθάδε λεγομένης ὑψώσεως ὑψοῦ τέθεικεν ὁ πατήρ, τὸν τῆς μεταξὺ ταπεινώσεως πολυ-
πραγμονοῦντες τρόπον οἰκονομίαν τινὰ σοφὴν εὑρήσομεν, καθ' ἣν ἀδοξήσας διὰ μέσου γέ-
γονε πάλιν ἐν οἷς ἦν ἀεὶ καὶ οὐσιωδῶς ἐνυπάρχων, καὶ ἐν ἰδίοις ἀληθῶς ὑψώμασιν· εἰ δὲ 5
τοῦτο μὲν οὐχί, καθάπερ οὖν οἴεται καί φησιν, ἕτερον δέ τινα παρὰ τὸν τοῦ θεοῦ λόγον
τὸν αὐτῶι συνημμένον ἄνθρωπον προσκυνητὸν ἐποίησεν οὐρανῶι τε καὶ γῆι καὶ τοῖς ἔτι
κατωτέρω, τεθεοποίηκεν ἄρα καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπον, αἰτιάσεται δὲ ἡμᾶς οὐκέτ' ἐν [τῶι] κόσμωι
λοιπὸν ὡς θεοποιεῖν ἐθέλοντας τὸν οὐκ ὄντα θεόν, καίτοι δέον ἀνάπτειν αὐτῶι τῶι θεῶι
καὶ πατρὶ τῆς ἐπ' αὐτῶι δὴ τούτωι πλημμελείας τὰ ἐγκλήματα. ὁρᾶι δὴ οὖν ὁ χριστο- 10
μαθὴς ὅποι ποτὲ αὐτῶι διεκπαίουσιν οἱ λόγοι καὶ τὰ ἐκ τῆς ἀκράτου ταυτησὶ δυσβουλίας
εὑρήματα πρὸς ποῖον αὐτῶι καταίρει λόγον. ἡμεῖς μὲν γὰρ θεὸν ὄντα κατὰ φύσιν τὸν
υἱόν, τουτέστι τὸν ἐκ τοῦ θεοῦ πατρὸς λόγον καθικέσθαι φαμὲν εἰς ἑκούσιον κένωσιν, ἀνα-
φοιτῆσαι δὲ αὖ καὶ μετὰ σαρκὸς εἰς τὸ τῆς ἑνούσης ὑπεροχῆς αὐτῶι θεοπρεπὲς ἀξίωμα·
προσκυνεῖται γὰρ καὶ μετὰ σαρκὸς ὡς καὶ πρὸ αὐτῆς ὑπάρχων προσκυνητός, ἦν γὰρ καὶ 15 P 126
ἔστι κατὰ φύσιν θεὸς καὶ πρὸ τῆς κενώσεως καὶ ὅτε τὴν κένωσιν ὑπομεῖναι λέγεται γε-
γονὼς καθ' ἡμᾶς· ὃ δὲ τῶν οὕτω σεπτῶν καὶ ἀκιβδήλων δογμάτων ὑπερορῶν ἄνθρωπον
συνάπτει θεῶι κατά γε τὴν ἔξωθεν σχέσιν καὶ ὡς ἐν ἰσότητι τῆς ἀξίας καὶ ὡς ἕτερον
ἑτέρωι συμπροσκυνεῖν οὐκ αἰσχύνεται. διατείνεται δὲ * * φησίν, ὡς ἄηθές τι καὶ ξένον
καὶ ὡς ἐν χάριτος μοίραι λαβεῖν τὸ κάμψαι τε αὐτῶι πᾶν γόνυ καὶ μὴν καὶ τὸ πᾶσαν 20
ἐξομολογήσασθαι γλῶσσαν ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστός. καὶ εἰ μὲν φύσει θεὸν γενέσθαι
φησὶν αὐτόν, δεδυσφήμηκεν ἐναργῶς, γενητὴν εἶναι λέγων τὴν τῆς θεότητος φύσιν· εἰ δὲ
ἥκιστα μὲν κατὰ φύσιν, δοτὸν δὲ καὶ θύραθεν ἑλόντα τὸ ἀξίωμα καὶ ὡς ἐν μόνηι φωνῆι,
πῶς οὐκ ἐκεῖνό φησιν ἐναργῶς ὅτι λελατρεύκαμεν τῶι μὴ φύσει θεῶι καὶ σὺν ἡμῖν, ὡς
ἔοικε, καὶ ἡ τῶν ἄνω πνευμάτων πεπλάνηται νῆψις καὶ τούτων ἡμῖν αὐτὸς ὁ πατὴρ καὶ ἀρχὴ 25 Hebr. 1, 6
καὶ πρόφασις; πῶς ἂν οὖν ἔτι διαμωμήσαιτο τοὺς παρ' αὐτὸν τῆι κτίσει προσκυνεῖν ἠιρημέ-
νους; γράφεται δὲ ἀνθ' ὅτου ⟨καὶ⟩ κολάζει τοὺς πεπλανημένους, εἰ τοῖς αὐτοῦ νεύμασι
πεπλάνηται * * προσκυνητὸν ἡμῖν ἀποφήναντος τὸν οὐκ ὄντα φύσει θεόν; ἐπειδὴ δὲ παρα-
τιθεὶς τὸ ῥητὸν ἐν τούτοις, φημὶ δὴ τὸ ἐν χερσὶν ὅτι αὐτῶι κάμψει πᾶν γόνυ καὶ πᾶσα
γλῶσσα ἐξομολογήσεται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστός, παρῆκε τὸ λεῖπον καὶ ἐφεξῆς ἀναγκαίως 30
τῶι μακαρίωι Παύλωι προσεπενηνεγμένον, οὐκ οἶδ' ὅ τι διενθυμούμενος, φέρε προσθέντες
ἡμεῖς ἐκεῖνο λέγωμεν· ἐξομολογεῖται γὰρ πᾶσα γλῶσσα ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς PG 104
εἰς δόξαν θεοῦ πατρός. Phil. 2, 11
οὐκοῦν εἰ μὴ φύσει θεός ἐστι, διὰ συνάφειαν δὲ σχετι-
κήν, τὴν πρός γε φημὶ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, προσκυνεῖσθαί φησιν αὐτὸν πρός τε ἡμῶν αὐ- P 127
τῶν καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων, εὐκλείας τις ἄρα τρόπος ἐξηύρηται τῶι πατρὶ τὸ θεοποιεῖσθαι 35
σὺν αὐτῶι τὴν κτίσιν καὶ λελύπηται μάτην ἐπί τισιν ὡς τοῦτο πεποιηκόσι. καὶ εἰ πρὸς
εὐκλείας ἦν τὸ χρῆμα αὐτῶι, πῶς οὐκ ἔδει καὶ ἀμοιβῆς ἀξιοῦν ἐπαίνου τε καὶ δόξης τοὺς
τοῦτο δρᾶν ἠιρημένους; ἀλλ' ἴσως ἐκεῖνο φαῖεν ἄν· τίνα τρόπον πρὸς εὐκλείας ἔσται τῶι
πατρὶ τὸ κάμψαι πᾶν γόνυ τῶι Ἐμμανουήλ; ὅτι θεὸς ὢν φύσει καὶ ἐξ αὐτοῦ, τουτέστιν
ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος, προσκυνεῖται δέ, ὡς ἔφην, ὡς εἷς τε καὶ μόνος 40
καὶ ἀληθῶς υἱὸς μετὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ σαρκός, δοξάζεταί γε μὴν ὁ πατὴρ ὡς θεὸς ἔχων
ἀληθινὸν τὸν ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ γεννηθέντα υἱόν, ὃν καὶ σάρκα γεγονότα δέδωκεν ὑπὲρ

V

5 ἐνυπάρχων scripsi ἐνυπάρχουσι V 8 τῶι deleui 11 διεκπαίουσι ex διεκπαιδεύουσι corr. V 16 ἔστι Agellius ἔτι V 19 lacunam signaui e. g. supplendo αὐτὸν δι' ὧν 22 φησὶν Agellius φησὶ V γενητὴν Pusey γεννητὴν V 26 πῶς ἂν scripsi ἐπὰν V 27 καὶ add. Agellius 28 spatium fere VIIII litt. V, e. g. suppleo πᾶς ὁ εἰς Χριστὸν πιστεύων 35 τὸ scripsi τῶ V 39 τῶι Agellius τὸν V

Ioh 3, 16 ἡμῶν, ἵνα σαρκὶ παθὼν διασώσηι τὴν ὑπ' οὐρανόν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν
Ioh. 12, 45 οὐ μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχηι ζωὴν αἰώνιον, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν αὐτὸν θεωρῆι τὸν πατέρα. Ζωοποιὸν δὲ τὸ χρῆμα, καὶ τοῦτο ἡμῖν ὑπάρχον ἀληθῶς αὐτὸς ἐκδέδειχεν ὁ
Ioh. 17, 3 υἱός, ἔφη γάρ· αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωή, ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν.

Καὶ ἡ μὲν εἰς εὐθὺ καὶ ἁπλανεστάτη τῶν ἐννοιῶν αὕτη τε καὶ οὐχ ἑτέρα τρίβος ὁ δὲ ἄνω τε καὶ κάτω τὰ πάντα κυκῶν

Loofs 12 p. 262, 3. 4 Διὰ τὸν φοροῦντα, φησί, τὸν φορούμενον σέβω· διὰ τὸν κεκρυμμένον προσκυνῶ τὸν φαινόμενον.

Ἄθρει δή μοι πάλιν φεύγοντα πανταχοῦ τὴν ἕνωσιν καὶ δεδιότα τὸ ἀληθὲς καὶ τῶν θείων δογμάτων τὴν ὀρθότητα παραιτούμενον. οὐχ ἕτερος ἦν ὁ φορῶν παρὰ τὸν φορούμενον, ὁ αὐτὸς δὲ μᾶλλον ὡς ἐν συνόδωι νοούμενος θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος εἷς τε καὶ μόνος ἀληθῶς υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ πατρός. οὐκοῦν ὡς ἕνα προσκύνει μετὰ τῆς
P 128 ἰδίας αὐτοῦ σαρκὸς τὸν ἐκ θεοῦ λόγον. ἐπεὶ φράσον εἰ μή σοι δοκῶ τὰ εἰκότα φρονεῖν τὴν σὴν ἐν τούτοις ἰσχνομυθίαν ὡς ἀδρανῆ παρωθούμενος. ἆρα γὰρ εἰ δή τις ἕλοιτο λέγειν περὶ ὁτουοῦν τῶν καθ' ἡμᾶς ἀνθρώπων ἢ γοῦν ἐφ' ἑνὸς τῶν ἐπὶ γῆς βασιλέων· διὰ τὴν τοῦ βασιλέως ψυχὴν σέβω τὸ σῶμα αὐτοῦ, διὰ τὸν κεκρυμμένον προσκυνῶ τὸν φαινόμενον, οὐκ ἄν τις εὐθὺς ἐπισκήψειε· τί δρᾶις, ὦ οὗτος; λέγων, εἷς που πάντως ἄνθρωπός ἐστιν ὁ κρατῶν, κἂν ἐκ δυοῖν ὁρῶιτο συγκείμενος, ψυχῆς δὴ λέγω καὶ σώματος; τί τοίνυν ἡμῖν εἰκῆι βατταρίζεις, φοροῦντα καὶ φορούμενον, κεκρυμμένον καὶ φαινόμενον ὀνομάζων καὶ ὡς ἕτερον ἑτέρωι συμπροσκυνεῖν ὁμολογῶν καὶ τὸν τῆς ἑνώσεως ἀτιμάζων τρόπον, ἕνα Χριστὸν καὶ κύριον ἀποφαινούσης ἡμῖν τῆς θεοπνεύστου γραφῆς
PG 105 τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον μετὰ τοῦ ἰδίου σώματος; ἢ οὐκ οἶσθα ὅτι τεθεράπευκε μὲν ἐν Ἱεροσολύμοις τὸν ἐκ γενετῆς τυφλόν, εἶτα τοῦτον εὑρὼν ἐν τῶι ἱερῶι, βεβαίαν αὐτῶι καὶ
oh. 9, 35-37 ἱδρυμένην ἐνετίθει τὴν πίστιν; ἤρετο γὰρ προσελθών· σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ; καὶ πρός γε ταυτὶ διακεκραγότος ἐκείνου· τίς ἐστι, κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν, ἔφη πάλιν αὐτός· καὶ ἑώρακας αὐτὸν καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. ὁρᾶις ὅπως οὐ τὸν φοροῦντα δέδειχεν, οὐ τὸν ἔσω κεκρυμμένον, ἀλλ' ὡς ἕνα
1 Ioh 1, 1 μᾶλλον ἑαυτὸν μετὰ τῆς σαρκός; καὶ γοῦν ὁ σοφὸς Ἰωάννης ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, φησίν, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς. καίτοι τὸ θεῖόν ἐστιν ἀναφές, ἀλλὰ γέγονεν ἁπτὸς ὁ λόγος ὡς διὰ τῆς ἰδίας σαρκός, ἀόρατος κατὰ φύσιν, ἀλλ' ἦν ἐμφανὴς διὰ σώματος. σὺ δὲ δὴ πάλιν διιστᾶις ὁλοτρόπως καὶ κατασοφίζηι
Loofs p. 262, 5. 6 P 129 τὸ ἀληθές, τὰς μὲν φύσεις χωρίζων, ἑνῶν δέ, ὡς φής, τὴν προσκύνησιν. ἀλλ' εἰ χωρίζεις τὰς φύσεις, συναποφοιτήσειεν ἂν αὐτοῖς καὶ τὰ ἑκατέρας ἴδια φυσικῶς, ἐλάσει δὲ διαμπὰξ τῆς διαφορᾶς ὁ λόγος. δύο δὴ οὖν ὁμολογουμένως· πλὴν ἐρομένωι φράσον· τί τὸ διιστὰν ἀλλήλων τὰς φύσεις καὶ τῆς διαφορᾶς τίς ἂν εἴη ὁ τρόπος; ἀλλ' ἐρεῖς που πάντως ὡς ἕτερον μὲν κατὰ φύσιν ἄνθρωπος ἢ γοῦν ἀνθρωπότης, ἕτερον δὲ θεὸς ἤτοι θεότης, καὶ ἡ μὲν ἀσυγκρίτως θατέρας ὑπερηρμένη, μείων γε μὴν ἐκείνη τοσοῦτον ὅσον ἄνθρωπος θεοῦ. πῶς οὖν, εἰπέ μοι, μιᾶι προσκυνήσει τιμᾶν ἀξιοῖς τὰ οὕτως

12 cf Exc Eph. VIII. XV Exc Mar. Merc. XI Apol. adu. Or. 23; adfert Tim syr. f 45b

1—7 10—40 V 8 9 VVa
2 ἔχει V 6 ἡ Agellius εἰ V ἁπλανεστάτη scripsi ἁπλανεστάτην V 26 διακεκραγότος Pusey δακεκραγότοσ V 36 ἐρωμένω V

ἀλλήλοις ἀνισοφυῆ καὶ κατὰ τὸν τοῦ· πως εἶναι λόγον ἀσυγκρίτοις διαφοραῖς διεσχοινισμένα; ἆρα γὰρ ἵππωι περιθεὶς τὴν ἀνθρώπου δόξαν ἐργάσηι τι τῶν ἐπαινουμένων; ἢ μᾶλλον ἐξυβριεῖς τὸ ὑπερτεροῦν, κατασύρων εἰς τὸ δυσκλεὲς τὴν ἀμείνω φύσιν;

Ἀλλ' ἐξηύρηταί τι σοφὸν εἰς ἀπολογίαν αὐτῶι· προσεπάγει γάρ 4

13 Οὐ καθ' ἑαυτὸ θεὸς τὸ πλασθὲν ἐπὶ μήτρας· οὐ καθ' ἑαυτὸ θεὸς τὸ κτισθὲν ἐκ τοῦ πνεύματος· οὐ καθ' ἑαυτὸ θεὸς τὸ ταφὲν ἐπὶ μνήματος. οὕτω γὰρ ἂν ἦμεν ἀνθρωπολάτραι καὶ νεκρολάτραι σαφεῖς. ἀλλ' ἐπειδήπερ ἐν τῶι ληφθέντι θεός, ἐκ τοῦ λαβόντος ὁ ληφθείς, ὡς τῶι λαβόντι συναφθείς, συγχρηματίζει θεός. Loofs p. 262, 7-12

Ἰδοὺ δὴ πάλιν ἡμῖν ὁ τὴν συνάφειαν ὀνομάζων πανταχοῦ καὶ τὰ τῆς ἀνθρωπολατρίας ἐγκλήματα δεδιὼς ἥλω γεγονὼς ἀνθρωπολάτρης καὶ τοῖς τῆς ἑαυτοῦ δυσβουλίας βρόχοις ἐνίσχηται καὶ καταφωρᾶται πεσὼν εἰς ἀδόκιμον νοῦν. τὸ γάρτοι τεχθὲν ἐκ μήτρας οὐ καθ' ἑαυτό, φησί, θεός. ὡς ἄγαμαί σε τῆς ἀγχινοίας καὶ φρενὸς τῆς οὕτω λεπτῆς. τίς γὰρ ὅλως ὁ τοῦτο φάναι τεθαρσηκώς; ἢ τίς ἠγνόηκεν ὅτι τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ ἐστιν; ἀλλ' ἦν ἰδία τοῦ λόγου καὶ εἷς νοεῖται μετ' αὐτῆς ⟨ὡς⟩ καθάπερ ἀμέλει φθάσαντες εἴπομεν, καὶ ἡ τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴ μετὰ τοῦ ἰδίου σώματος. ἆρ' οὖν εἴ τις ἕλοιτο καὶ ἐφ' ἡμῶν εἰπεῖν ⟨ὅτι⟩ οὐκ ἄνθρωπος τὸ σῶμα καθ' ἑαυτό, οὐ περιττὸς εἰς λόγους καὶ εἰκαιόμυθος ὀνομάζοιτο ἂν εἰκότως; ἀρνήσεται γὰρ οὐδεὶς ὅτι μὴ ἄνθρωπος τὸ σῶμα καθ' ἑαυτό, σῶμα δὲ μᾶλλον ἀνθρώπου λέγοιτ' ἄν· πλὴν οὐ δίχα διατεμὼν καὶ ἀνὰ μέρος τιθεὶς ψυχήν τε καὶ σῶμα φαίη τις ἂν ὅτι συγχρηματιεῖ τὸ σῶμα τῆι ψυχῆι πρὸς ἑνὸς ἀνθρώπου δήλωσιν (εἴη γὰρ ἂν οὐκ ἐν κόσμωι γεγενημένος ὁ τοιόσδε λόγος, μᾶλλον δὲ καὶ ἀμαθίας ἔμπλεως), ἄμφω γε μὴν καθ' ἕνωσιν φυσικὴν συνενεγκὼν εἰς ἑνὸς ἀνθρώπου σύστασιν, τότε καὶ ἄνθρωπον ὀνομάσει καὶ κἂν οὕτω δόξηι ἀσύφηλόν τε καὶ ἀκαλλὲς εἰπεῖν. ἔδει τοίνυν, εἴπερ τις ἦν ὅλως σοφός τε καὶ νουνεχής, σῶμα μὲν εἰπεῖν τὸ ἐκ γυναικός, προσομολογῆσαι δὲ ὅτι τῆι καθ' ὑπόστασιν ἑνώσει συνενεχθὲν τῶι λόγωι Χριστὸν ἕνα καὶ υἱὸν καὶ κύριον ἀποτετέλεκε τὸν αὐτὸν ὄντα θεὸν καὶ ἄνθρωπον· νυνὶ δὲ τοῦτο μεθεὶς ἴεται μὲν τὴν διεστραμμένην τῆς εἰς εὐθὺ διεκπίπτων ὁδοῦ, δύο δὲ ἡμῖν διακηρύττει θεούς, ἕνα μὲν ὡς φύσει καὶ ἀληθείαι τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, ἕτερον δὲ παρ' αὐτὸν τὸν συγχρηματίζοντα αὐτῶι, ὅνπερ τρόπον οὐδεὶς ἂν λέγοιτο τῶν καθ' ἡμᾶς ἑαυτῶι καὶ μόνωι συνδιαιτᾶσθαι τυχόν, ἑτέρωι δὲ μᾶλλον συνδιαιτήσεται. κἂν εἴ τινα λέγοι τῶν ἐπὶ γῆς βασιλέων ἑαυτῶι συμβασιλεύειν, ὄφλοι ἂν εἰκότως γέλωτα καὶ βατταριεῖ τὸ ἐφ' ἑνός τε καὶ μόνου τιθεὶς καὶ λέγων ὡς ἐπὶ δυοῖν. οὕτως ἀσύνετον κομιδῆι τὸ συγχρηματίζειν οἴεσθαι καθ' ἑνός τε καὶ μόνου δύνασθαι χωρεῖν· δύο γὰρ που πάντως εἶεν ἂν καὶ ὃ μέν ἐστι κατὰ φύσιν θεός, ὃ δέ τάχα που καὶ μόνον τό γε συγχρηματίσαι θύραθέν τε καὶ ἐπίκτητον ἔχων πρόσφατος ἡμῖν ἀνεδείχθη θεός. ἆρ' οὖν ψεύδεται λέγων ὁ φύσει τε καὶ ἀληθῶς τῶν ὅλων θεός· ἐὰν ἀκούσηις μου, οὐκ ἔσται ἐν σοὶ θεὸς πρόσφατος οὐδὲ προσκυνήσεις θεῶι ἀλλοτρίωι; εἶτα πῶς προσκεκυνήκαμεν τῶι Χριστῶι καὶ αὐτῶι κάμψει πᾶν γόνυ; πῶς δὲ καὶ σέβειν αὐτὸν ὁμολογεῖς, καίτοι δεδιώς, ὡς ἔφης, τὸ ἀνθρωπολάτρης εἶναι δοκεῖν; ἀλλ' ἔχει τινά, καθάπερ οὖν οἴεται, σοφὸν ἐπὶ τῶιδε λόγον· ὡς γὰρ τῶι λαβόντι συναφθείς, συγχρηματίζει θεός. πῶς ἐλήφθη, Ps. 80, 9. 10 P 130 PG 108 P 131

13 cf. Exc. Eph. XV Exc. Mar. Merc. XI [Mar. Merc. 21 p. 35, 18—22]

1—4. 9—39 V 5—8 VVa

5 κτισθὲν Va Exc. Eph. πλασθὲν V 7 σαφὴς V 11 γάριοι Agellius γὰρ σοι V 14 ὡς addidi 16 ὅτι addidi 22 κἂν οὕτω δόξη V, sensum ita restituere conatus sum ⟨ἀνθρώπου σῶμα καὶ οὐδὲν⟩ ἂν οὕτω δόξειεν 26 ἴεται Agellius οἴεται V 28 ὅνπερ scripsi ὃν γὰρ V

φράσον, ἢ τίνα συνήφθη τρόπον; εἰ μὲν οὖν καθ' ἕνωσιν ἀληθῆ, τὴν καθ' ὑπόστασιν λέγω, παῦσαι μερίζων τὸ ἡνωμένον, ἐπὶ καιροῦ δὲ οἶμαι καὶ πρός γε ἡμῶν εἰρήσεται διατέμνοντί
Mt. 19, 6 σοι τὸ ἄτμητον· ὃ οὖν θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω· εἰ δέ γε τὴν λῆψιν ἢ γοῦν τὴν συνάφειαν ἔξωθέν τε καὶ σχετικὴν εἶναι φής, πῶς ἠγνόηκας ὅτι καὶ ἐν
2 Petr. 1, 4 ἡμῖν ἔστι θεὸς καὶ ἡμεῖς αὐτῶι συναπτόμεθα σχετικῶς καὶ κοινωνοὶ τῆς θείας αὐτοῦ γε-
Ps. 62, 9 γόναμεν φύσεως; ψάλλει γοῦν ὁ θεσπέσιος Δαυίδ· ἐκολλήθη ἡ ψυχή μου ὀπίσω σου. συγχρηματιοῦμεν οὖν ἄρα καὶ ἡμεῖς τῶι κατὰ φύσιν θεῶι, * * θεοὶ κατ' αὐτόν,
PG 109 κάμψει καὶ ἡμῖν πᾶν γόνυ. τί προστέταχε τοῖς ἄνω πνεύμασιν ὁ θεὸς καὶ πατήρ, δι-
Hebr. 1, 6 δασκέτω παρελθὼν ὁ θεσπέσιος Παῦλος· ὅταν γάρ φησιν, εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῶι πάντες ἄγγελοι θεοῦ. οὐκοῦν ἐπειδήπερ ἐν τούτοις τὸ σὸν δὴ καὶ σοφὸν οὐκ ἐπενήνεκται, προσκυνεῖσθαι δὲ μᾶλλον προστέταχεν ὡς ἕνα που πάντως καὶ οὐχ ἕτερον σὺν ἑτέρωι, τίς δὴ ὁ παρὰ τῶν ἀγγέλων προσκυνούμενος; καίτοι τὸν πρωτότοκον ἡ θεία λέγει γραφή, πρωτότοκον δὲ ὠνομάσθαι φαμὲν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, καίτοι θεὸν ὄντα κατὰ φύσιν καὶ υἱὸν μονογενῆ καὶ ἀσύντακτον τῆι κτίσει κατά γε τὸν τῆς θεότητος λόγον, ὅτι γέγονεν
Rom. 8, 29 ἄνθρωπος καὶ ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς πρωτότοκος. εἷς οὖν ἄρα πρὸς τῶν ἄνω πνευμάτων ὁ προσκυνούμενος, ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος μετὰ τῆς ἰδίας σαρκός· τότε γὰρ τότε καὶ ὡς πρωτεύων ἐν πᾶσι νοεῖται πρωτότοκος.

Col. 1, 18 Ἀλλ' αἱ μὲν θεόπνευστοι γραφαὶ Χριστὸν ἕνα διακηρύττουσι καὶ υἱὸν καὶ κύριον, δύο
P 132 γε μὴν ὁ περιττὸς οὑτοσί, καὶ προσκυνούμενον ἄνθρωπον τῆι ἁγίαι τε καὶ ὁμοουσίωι τριάδι προστιθεὶς οὐκ αἰσχύνεται· φησὶ γὰρ πάλιν

Loofs 14 1 Ἀλλ' οὗτος ὁ κατὰ σάρκα τοῦ Ἰσραὴλ συγγενής, ὁ κατὰ τὸ φαινόμενον ἄνθρωπος,
p. 248, 7-10 Rom. 1, 3 ὁ κατὰ τὴν Παύλου φωνὴν ἐκ σπέρματος γεγεννημένος Δαυὶδ παντοκράτωρ τῆι συναφείαι θεός.

Loofs p. 248, 12. 13 19 -249, 4 2 Εἶτα τούτοις ἐπάγει· Ἄκουσυν ἀμφότερα τοῦ Παύλου κηρύττοντος· ὁμολογεῖ τὸν ἄνθρωπον πρότερον καὶ τότε τῆι τοῦ θεοῦ συναφείαι θεολογεῖ τὸ φαινόμενον, ἵνα μηδεὶς ἀνθρωπολάτρην τὸν Χριστιανισμὸν ὑποπτεύηι. ἀσύγχυτον τοίνυν τὴν τῶν φύσεων τηρῶμεν συνάφειαν· ὁμολογῶμεν τὸν ἐν ἀνθρώπωι θεόν· σέβωμεν τὸν τῆι θείαι συναφείαι τῶι παντοκράτορι θεῶι συμπροσκυνούμενον ἄνθρωπον.

Εἰ μὲν οὖν ἄνθρωπον ὀνομάζων οἶσθα μετὰ τούτου καὶ θεὸν ὄντα κατὰ φύσιν αὐτόν, εὖ ἂν ἔχοι καὶ πεπαύσομαι· εἰ δὲ μερίζων τὰς φύσεις οὐχὶ τῶι εἰδέναι μόνον τίς μὲν ἡ ἀνθρωπεία, τίς δὲ δὴ πάλιν ἡ θεία, διιστὰς δὲ μᾶλλον τῆς πρὸς ἑνότητα συνδρομῆς,
Ps. 127, 2 ἀνθρωπολατρεῖς ὁμολογουμένως καὶ σοι πρὸς ἡμῶν εἰρήσεται· τοὺς καρποὺς τῶν πόνων σου φάγεσαι. σκληρὸς δὲ καὶ ἀνουθέτητος ὢν μόνος ἴθι τὴν διεστραμμένην· ἡμεῖς δὲ τὴν εὐσεβῆ καὶ ἀμώμητον τῶν ἁγίων πατέρων ἰχνηλατοῦντες τρίβον τοῖς τε ἀποστολικοῖς καὶ εὐαγγελικοῖς συγγράμμασιν εὖ μάλα παιδαγωγούμενοι, ὁμοῦ τῶι θεῶι καὶ
PG 112 πατρὶ καὶ τῶι ἁγίωι πνεύματι μιᾶι προσκυνήσει τιμήσομεν τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν· δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ τῶι θεῶι καὶ πατρὶ δόξα σὺν τῶι ἁγίωι πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

14, 1 repetitur infra p. 69, 7, adfert Tim. Patr. or. 13, 234 2 cf. Exc. Eph. V. X 27 ἀσύγχυτον — 29 adferuntur in ep. 128, 11

1—21. 30—39 V 22—29 VVa

7 lacunam signaui e. g. supplendo εἰ δ' ἐσόμεθα 13 δὴ scripsi δὲ V 17 γὰρ τότε scripsi γὰρ τέτοκε V 27 χριστιανισμὸν Va Exc. Eph. χριστιανὸν V 28 ἐν ἄνω Va Exc. Eph. ἕνα V

Τόμος τρίτος P 133

Μέγα μὲν ὁμολογουμένως ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον, τεθαύμασται δὲ καὶ παρ' 1 Tim. 3, 16
αὐτοῖς τοῖς ἁγίοις ἀγγέλοις καὶ πρός γε τοῦτο ἡμᾶς ἐμπεδοῖ λέγων ὁ σοφώτατος Παῦλος·
ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις Eph. 3, 10-12
διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ θεοῦ κατὰ πρόθεσιν τῶν 5
αἰώνων, ἣν ἐποίησεν ἐν τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, ἐν ᾧ ἔχομεν
τὴν παρρησίαν καὶ προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει διὰ τῆς πίστεως. σοφία
γὰρ ἀληθῶς καὶ οὐκ ἀνθρωπίνη, πόθεν; θεία δὲ μᾶλλον καὶ ἐν ἀπορρήτοις τισὶ βάθεσί τε
καὶ ἀκαταληψίαις κειμένη τὸ Χριστοῦ μυστήριον. ψάλλει γοῦν ὁ μακάριος Δαυίδ· καὶ Ps. 17, 12
ἔθετο σκότος ἀποκρυφὴν αὐτοῦ κύκλωι αὐτοῦ ἡ σκηνὴ αὐτοῦ, σκοτεινὸν 10
ὕδωρ ἐν νεφέλαις ἀέρων, σκότον οἶμαι λέγων οὐδὲν ἕτερον πλὴν ὅτι που πάντως
τὴν τῶν ἐννοιῶν δυσκάτοπτον εὕρεσιν τοῖς τῆς διανοίας ὀφθαλμοῖς ἀχλύος δίκην ἐμπί-
πτουσαν. ταύτηι τοι φαμὲν ζητημάτων ἰσχνῶν καὶ περιεργίας τῆς ἐπέκεινα νοῦ δεδεῆ-
σθαι μὲν οὐδαμῶς τὸ Χριστοῦ μυστήριον, πίστεως δὲ μᾶλλον ἁπλῆν καὶ ἀκάκουργον ἐχούσης
τὴν παράδοσιν. οὕτω καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ φρονεῖν δεδιδάγμεθα καὶ πεπιστεύκαμεν ὅτι θεὸν 15
ὄντα κατὰ φύσιν τὸν ἴδιον υἱὸν ἀπέστειλεν ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἄνθρωπον γεγονότα καὶ ἐκ
γυναικὸς κατὰ σάρκα γεγεννημένον, ἵνα δικαιώσηι τοὺς εἰς αὐτὸν πιστεύοντας καὶ τῶν ἐν
ἀγνοίαι πταισμάτων χρηστοῖς καὶ ἡμερωτάτοις ἀπαλλάξας νεύμασι καθαροὺς καὶ ἀμώμους
προσκομίσειε δι' αὐτοῦ τῶι θεῶι καὶ πατρὶ καὶ τῆς θείας ἑαυτοῦ φύσεως ἐργάσηται κοι- 2 Petr. 1, 4
νωνοὺς τοὺς ὑπὸ θάνατον καὶ φθοράν, κηρύξηι δὲ καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν καὶ τὰς τῶν P 134
πεπλανημένων ἀγέλας εἰς τὸ τῆς ἀληθοῦς θεογνωσίας μετακομίσηι φῶς διδάξηι τε λοιπὸν 21 Lc. 4, 19
τίς ὁ φύσει τε καὶ ἀληθῶς ἐστι θεὸς καὶ τῶν ὅλων δημιουργός. γέγονε γὰρ ὀσμὴ τῆς 2 Cor. 2, 14
γνώσεως τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς καὶ ἐν αὐτῶι τεθεάμεθα τὸν ἐξ οὗ γεγέννηται κατὰ φύσιν,
ἐγνώκαμέν τε σαφῶς τὴν εἰς ζωὴν ἡμᾶς τὴν ἀίδιον ἀποφέρουσαν ὁδόν. οὕτω καὶ ταῖς
τῶν ἐθνῶν ἀγέλαις ἐπιλάμψειν τὸν υἱὸν ὁ μακάριος προφήτης Ἡσαίας προανεκεκράγει λέ- 25
γων· οὕτω λέγει κύριος· ἐκοπίασεν Αἴγυπτος καὶ ἐμπορίαι Αἰθιόπων καὶ Ies. 45, 14. 15
οἱ Σαβαὶμ ἄνδρες ὑψηλοὶ ἐπὶ σὲ διαβήσονται καί σοι ἔσονται δοῦλοι καὶ
ὀπίσω σοῦ ἀκολουθήσουσι δεδεμένοι χειροπέδαις καὶ προσκυνήσουσί σοι
καὶ ἐν σοὶ προσεύξονται, ὅτι ἐν σοὶ ὁ θεός ἐστι καὶ οὐκ ἔστι θεὸς πλὴν
σοῦ. σὺ γὰρ εἶ θεὸς καὶ οὐκ ἤιδειμεν, ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ σωτήρ. εἴρηται 30
δέ που πρὸς τὸν υἱὸν ὡς ἐκ προσώπου πάλιν τοῦ θεοῦ καὶ πατρός· ἰδοὺ τέθεικά σε Ies. 49, 6
εἰς διαθήκην γένους, εἰς φῶς ἐθνῶν τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχά-
του τῆς γῆς. νενομοθέτηκε μὲν γὰρ τὸν ἐξ αἵματός τε καὶ γένους Ἰσραὴλ τὴν καινὴν PG 113
διαθήκην, παλαιωθείσης τῆς πρώτης, ἐπέφανε δὲ καὶ μέχρι τερμάτων τῆς ὑπ' οὐρανὸν τοῖς Hebr. 8, 13
ἀνὰ πᾶσαν χώραν τε καὶ πόλιν ἔθνεσί τε καὶ λαοῖς. προσκεκυνήκασι γὰρ αὐτῶι καὶ 35
μὴν καὶ ἔπονται νοητῶς, ἀρρήκτοις ἀγάπης δεσμοῖς καθάπερ τισὶ χειροπέδαις ἐνισχημένα
καὶ μόνον οὐχὶ λέγοντα τὸ διὰ φωνῆς Ἱερεμίου· ἰδοὺ οἵδε ἡμεῖς ἐσόμεθά σοι, ὅτι Ier. 3, 22
σὺ κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν εἶ. ὅρα δέ μοι τῶν προφητικῶν ἐννοιῶν τὴν ἐγρήγορσιν·
προσκυνήσουσί σοι, φησί, καὶ ἐν σοὶ προσεύξονται, ὅτι ἐν σοὶ θεός ἐστι Ies. 45, 15
καὶ οὐκ ἔστι θεὸς πλὴν σοῦ. ἤιδει μὲν οὖν ὁμολογουμένως ὡς πνευματοφόρος 40
τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ἐν ἡμῖν σκηνώσοντα, καθά φησιν ὁ μακάριος εὐαγγελιστὴς Ioh. 1, 14
Ἰωάννης (ταύτηι τοί φησιν ὅτι ἐν σοὶ θεός ἐστι)· πλὴν οὐκ εἰς δύο τέμνεσθαι θεοὺς P 135
συγκεχώρηκε τὸν Ἐμμανουήλ, ἀλλ' εἰ καὶ γέγονεν ἄνθρωπος ὁ μονογενής, ἕνα καὶ οὕτως
ὡμολόγει πάλιν αὐτόν. καὶ γοῦν εὐθὺς προσεπήνεγκεν ὅτι οὐκ ἔστι θεὸς πλὴν σοῦ.

V

41 σκηνώσοντα Agellius σκηνώσαντα V 44 ὁμολόγει V

ἐπιτήρει γὰρ ἀκριβῶς τὴν τοῦ προφήτου φωνήν. προηγορευκὼς γάρ, ὡς ἔφην, ὅτι ἐν σοὶ ὁ θεός ἐστιν, οὐ προστέθεικεν ὅτι καὶ οὐκ ἔστι θεὸς πλὴν τοῦ ἐν σοί, ἀλλ' εἰς ἑνότητα συνενεγκὼν οἰκονομικήν, οὐκ ἔστι, φησί, θεὸς πλὴν σοῦ. ὅτι δὲ ἄνθρωπος γεγονὼς ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος διὰ πάσης τῆς θεοπνεύστου γραφῆς ὡς ἕπος εἰπεῖν καταγγέλλεται, διὰ πλείστων μὲν ὅσων ἀκονιτὶ καταδεῖξαι ῥᾴιον, ἀπόχρη δέ, οἶμαι, πρὸς τὸ παρὸν ἐκεῖνο εἰπεῖν. ἔφη γάρ που θεὸς πρὸς τὸν μακάριον Δαυίδ· καὶ ἀναστήσω ἐκ τοῦ σπέρματός σου μετὰ σὲ ὃς ἔσται ἐκ τῆς κοιλίας σου, καὶ ἑτοιμάσω τὴν βασιλείαν αὐτοῦ· αὐτὸς οἰκοδομήσει οἶκον τῷι ὀνόματί μου. καὶ ἀνορθώσω τὸν θρόνον αὐτοῦ ἕως εἰς τὸν αἰῶνα καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷι εἰς πατέρα καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν. ἀλλ', οἶμαι, φαίη τις ἄν, οὐκ ἐπί γε τῶι Ἐμμανουήλ, εἰρῆσθαι δὲ μᾶλλον ἐπὶ Σολομῶντι ταυτί· Παῦλός γε μὴν ὁ σοφώτατος τοῖς οὕτως ἐθέλουσι νοεῖν ἀντιτάξεται γεννικῶς. δέχεται γὰρ ἐπὶ Χριστῶι τὰς φωνὰς καὶ αὐτὸν εἶναί φησι πρὸς ὃν εἴρηται παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὅτι ἔσομαι αὐτῷι εἰς πατέρα καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν. ὅτι δὲ καθ' ἡμᾶς γεγονώς, τουτέστιν ἄνθρωπος ἱερουργήσειν ἔμελλε τῶι θεῶι καὶ πατρὶ διὰ τῆς εἰς αὐτὸν πίστεως σεσωσμένην τὴν ὑπ' οὐρανόν, διεσάφει λέγων ἐν ἑτέροις· καὶ ἀναστήσω ἐμαυτῶι ἱερέα πιστὸν ὃς πάντα τὰ ἐν τῆι καρδίαι μου καὶ ἐν τῆι ψυχῆι μου ποιήσει, καὶ οἰκοδομήσω αὐτῷι οἶκον πιστὸν καὶ διελεύσεται ἐνώπιόν μου πάσας τὰς ἡμέρας. ἆρει δή μοι πάλιν ὡς ἐν ἑτέροις εἰπὼν οὗτος οἰκοδομήσει οἶκον τῶι ὀνόματί μου, τῶι υἱῶι τὸν οἶκον ἐγείρειν ὁ πατὴρ ἐπαγγέλλεται. καὶ τοῦτο συνεὶς ὁ θεσπέσιος Παῦλος Μωσέα μὲν ἔφη πιστὸν ἐν ὅλωι γενέσθαι τῶι οἴκωι μου, τὸ οἰκετικὸν ἔχοντα μέτρον, Χριστόν γε μὴν ὡς υἱὸν ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκος ἐσμὲν ἡμεῖς. τρόπος δὲ τῆς ἱερουργίας αὐτῶι τὰ καθ' ἡμᾶς, οὐχ αἷμα ταύρων καὶ μόσχων, ἀλλ' ἡ τῆς ἁπάντων πίστεως ὁμολογία. καὶ πιστώσεται πάλιν ὠδὶ γεγραφὼς ὁ μακάριος Παῦλος· ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν, πιστὸν ὄντα τῶι ποιήσαντι αὐτόν. αὐτὸν οὖν ἄρα φαμὲν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, ὅτε δι' ἡμᾶς κεκενῶσθαι λέγεται μορφὴν δούλου λαβών, τότε καὶ ἐν τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις ἑαυτὸν καθεῖναι, οἷς ἂν πρέποι, καὶ μάλα εἰκότως, καὶ τὸ ἀπεστάλθαι δοκεῖν καὶ τῆς ἀνωτάτω τιμῆς ἡγεῖσθαι πρόξενον τὴν ἱερουργίαν. εἰ γὰρ ἐπείπερ γέγονε καθ' ἡμᾶς, προσκεκύνηκε μεθ' ἡμῶν ὡς ἄνθρωπος, καίτοι προσκυνούσης αὐτὸν τῆς ἄνω πληθύος καὶ τῶν ἁγίων πνευμάτων λέγοντός τε Μωυσέος περὶ αὐτοῦ· εὐφράνθητε, οὐρανοί, ἅμα αὐτῷι καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷι πάντες υἱοὶ θεοῦ, τί τὸ ξένον ἢ τῆς οἰκονομίας λόγοις ἀνάρμοστον, εἰ κεχρημάτικεν ἀρχιερεὺς ὡς εἰς ὀσμὴν εὐωδίας ἑαυτόν τε ὑπὲρ ἡμῶν καὶ ἡμᾶς ἀνατιθεὶς δι' ἑαυτοῦ τε καὶ ἐν ἑαυτῶι τῶι θεῶι καὶ πατρί; Χριστοῦ γὰρ ἐσμὲν εὐωδία κατὰ τὸ γεγραμμένον. ἀλλ' ἥκιστα μὲν ἐν κόσμωι τῶι δέοντι πεπρᾶχθαι ταυτὶ διισχυρίζεται πάλιν ὁ γεννάδας οὑτοσί, μόνον δὲ οὐχὶ καταμειδιᾶι τῶν οὕτω ταῦτ' ἔχειν ὑπειληφότων καὶ τοῖς θείοις σκέμμασιν ἀνοσίως ἐπιτιμῶν οὕτω πού φησιν

2Reg 7,12-14

Hebr. 1, 5

1 Reg. 2, 35

P 136
Hebr 3, 5 6

PG 116

Hebr 3, 1 2

Phil 2, 7

Hebr 1, 6

Deut 32, 43

Eph. 5, 2

2 Cor. 2, 15

Loofs 11
p. 232, 8-17
Hebr 3, 1

Ἀποστόλου γὰρ ἀκούοντες ὄνομα, τὸν θεὸν λόγον νοοῦσιν ἀπόστολον· ἀρχιερέως ἀναγινώσκοντες κλῆσιν, θεότητα τὸν ἀρχιερέα φαντάζονται παραδόξου φρενοβλαβείας ἰδέαι.

1, 1 = Exc Mai Merc V; 39 40 adfert Tim arm. p. 100

1—38 V 39 40 VVa

1 προηγορευκὼς scripsi προσηγορευκὼσ V 8 μου] σου V 12 malim ἀντιτετάξεται γεννικῶς ed Rom γενικῶσ V 19 οὕτοσ V malim αὐτός 21 μου suspectum 39 νεστορίου V in mg

τίς γὰρ ἀποστόλου λειτουργίαν μαθών, οὐκ εὐθὺς ἄνθρωπον μηνυόμενον ἔγνω; τίς ἀρχιε- P 137
ρέως ὀνομασίαν ἀκούων, θεότητος ⟨ἂν⟩ οὐσίαν τὸν ἀρχιερέα νομίσειεν; εἰ γὰρ ἀρχιερεὺς ἡ θεότης, τίς ὁ τῆι παρὰ τῆς ἀρχιερωσύνης λειτουργίαι θεραπευόμενος; εἰ θεὸς ὁ προσφέρων, οὐδεὶς ὧι προσφέρεται. τί γὰρ θεότητος ἄξιον, ἵν' ὡς ἐλάττων προσφέρηι τῶι μείζονι;

2 Προσεπάγει δὲ τούτοις· Πόθεν οὖν αὐτοῖς ὁ θεὸς κεκλῆσθαι νῦν ἀρχιερεὺς ἐνομίσθη Loofs
ὁ θυσίας εἰς προκοπὴν ἰδίαν κατὰ τοὺς ἀρχιερέας μὴ χρήιζων; ὁ θεότητος κτήτωρ ἐξ p. 233, 4-7
ἀνθρώπων ληφθεὶς ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν θεόν. Hebr. 5, 1

Οὐκοῦν οὐδὲ ἀπεστάλθαι φὴς εἰς τόνδε τὸν κόσμον τὸν τοῦ θεοῦ λόγον; πεφενάκικεν οὖν ἄρα κατὰ τὸ εἰκὸς τοὺς δι' αὐτοῦ κεκλημένους ὁ σοφώτατος Παῦλος· ἔφη γὰρ
ὅτι ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον Gal. 4, 4
ὑπὸ νόμον, ἁλοίη δ' ἂν κατὰ σὲ καὶ ὁ μακάριος Δαυὶδ ἐρραψωιδηκὼς εἰκῆι καὶ τὰ ἀνέφικτα ζητῶν· ἔφη γάρ που πρὸς τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς πατέρα καὶ θεόν· ἐξαπόστειλον Ps. 42, 3
τὸ φῶς σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου. τί δέ; εἰπέ μοι, οὐχὶ καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ψευ- PG 117
δοεπήσει τάχα που λέγων οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν εἰς τὸν κόσμον, 15 Ioh. 3, 17
ἵνα κρίνηι τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῆι ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ, καὶ πάλιν ἐγὼ Ioh. 8, 42
ἐκ τοῦ πατρὸς ἐξῆλθον καὶ ἥκω; γράφει δέ που καὶ ὁ σοφὸς Ἰωάννης περὶ αὐτοῦ· ὁ λαμβάνων αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ θεὸς ἀληθής ἐστιν· Ioh. 3, 33. 34
ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεός, τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ. ἀπεστάλθαι δὲ φαμὲν τὸν τοῦ θεοῦ λόγον τὸ τῆς ἀποστολῆς ὄνομά τε καὶ χρῆμα μετὰ τῶν τῆς κενώσεως ἔχοντα 20
μέτρων, σὺ δὲ δὴ δέδιας ἀμαθῶς καὶ αὐτῶι προσνέμειν ἐρυθριᾶις ἀνθ' ὅτου τό τε τῆς ἀποστολῆς καὶ τῆς ἀρχιερωσύνης ὄνομά τε καὶ χρῆμα; ἆρα γὰρ ἁρμόσειν ὑπείληφας ὡς ἑτέρωι παρ' αὐτὸν ἀνθρώπωι τῶι ἐκ γυναικός, ψιλὴν ἔχοντι τὴν συνάφειαν κατὰ σὲ καὶ ὡς ἐν ἰσότητι μόνης τῆς ἀξίας; πῶς οὖν ἔτι τὰ καθ' ἡμᾶς ὀνήσας ὁρᾶται θεὸς ὢν ὁ λόγος, P 138
εἰ καὶ προσκεκομίσμεθα δι' ἑτέρου τῶι θεῶι καὶ πατρί; οὐκέτι γὰρ δι' αὐτοῦ τὴν προσα- 25 Eph. 2, 18
γωγὴν ἐσχήκαμεν, ἀλλὰ γέγονεν ἡμῶν μεσίτης ἄνθρωπος καθ' ἡμᾶς, τὸ τῆς θεότητος ὄνομα κατάπλαστον ἔχων. ἀλλὰ ναί, φησί, σμικρὸν ἂν εἴη τῶι ἐκ θεοῦ πατρὸς φύντι λόγωι τὸ ἱερουργεῖν. σμικρὸν ὁμολογουμένως, συνεργὸν γάρ σοι πρεσβεύοντι τἀληθές· ἀλλ' οὐ γυμνῆι τῆι θεότητι κεχρημένος ἐπέφανε τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς, γεγονὼς δὲ μᾶλλον ἄνθρωπος καθ' ἡμᾶς, ὧι μέγα τι χρῆμα καὶ ἐξαίρετον ἡ ἱερουργία. εἰ δὲ δὴ παραιτεῖτο τὸ ἱερουρ- 30
γεῖν ὡς ἀνθρώπωι πρέπον ἢ γοῦν ἑτέρωι τῶι τῆς δουλείας ἔχοντι μέτρον, πῶς οὐκ ἄμεινον παρὰ πολὺ καὶ πρό γε τούτου παραιτεῖσθαι τὴν ἐνανθρώπησιν; ἀλλ' οὐκ ἀπόβλητον ἐποιήσατο δι' ἡμᾶς τὴν γέννησιν, οὐτοσὶ δέ, ὡς ἔφην, αἰσχύνεται τἀληθές, ἄσοφόν τε καὶ ἀνεπιστήμονα καταδεικνὺς ἑαυτόν, καίτοι τοῦ μακαρίου Παύλου λέγοντος· οὐ γὰρ ἐπαι- Rom. 1, 16
σχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον, δύναμις γὰρ θεοῦ ἐστιν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῶι 35
πιστεύοντι. θαυμάσειε δ' ἄν τις τὸν τοῦ θεοῦ λόγον τῆς ἁπάντων ἕνεκα σωτηρίας καὶ ζωῆς τοσαύτην ἀνασχόμενον παθεῖν τὴν ταπείνωσιν, ἣν οὐκ οἶδ' ὅπως ὁ τῶν εἰκαίων ἡμῖν διδαγμάτων εὑρετὴς καὶ μόνον ὁμολογεῖν αἰσχύνεται, καίτοι δέον ἄγασθαι μὲν ἐπὶ τούτοις αὐτόν, ἀνακραγεῖν δὲ ὁμοῦ τῶι μακαρίωι προφήτηι· κύριε, εἰσακήκοα τὴν Hab. 3, 2

1, 2 = Exc. Mar. Merc. V; 2—5 repetuntur infra p. 69, 23

1—5 VV^a 6—39 V

2 ἂν cod. Dresd. Chrysostom. ap. Loofs p. 232, 13 om. VV^a 3 τῆ παρὰ cod. Dresd. παρὰ τῆ V, V^a et hoc et altero [p. 69, 23] loco 9 κυρίλλου V in mg. 22 ἁρμόσειν Agellius ἁρμόσειεν V 28 συνερῶ Agellius συνεργῶ V 33 malim τὴν γέννησιν τὴν ἐκ γυναικός 37 ἀνασχόμενον scripsi ἀνασχομένω V 39 ἀνακεκραγεῖν V

ἀκοήν σου καὶ ἐφοβήθην· κατενόησα τὰ ἔργα σου καὶ ἐξέστην. ἐπειδὴ δὲ ἁπάσης αὐτῶι τῆς θεοπνεύστου γραφῆς ἀντειρομένης τρόπον τινὰ καὶ ἀντανιστώσης τὴν ἀλήθειαν ψυχρόν τε καὶ ἄυλον καὶ οὐδαμόθεν ἐπικουρούμενον ἀποφαινούσης αὐτῶι τὸν ἐπὶ τοῖς ἰδίοις εὑρήμασι λόγον, διηπόρηκεν οὐ μετρίως τῶν εἰς ὀρθότητά τε καὶ ἀλήθειαν ἐννοιῶν τε καὶ διασκέψεων, ταύτηι τοι καὶ ἃ μηδεὶς πώποτε τῶν εἰς ὀρθότητα τὴν δογμα-
P 139 τικὴν μεμαρτυρημένων ἢ πεφρονηκὼς ἢ λέγων ἁλίσκεται, ταύτας ποιεῖται τοῦ λόγου τὰς
PG 120 ἀφορμὰς σκιαμαχεῖ τε καὶ διατείνεται μάτην, ἀντεξάγοντος οὐδενὸς ἢ φιλονεικεῖν ἐθέλοντος
1 Cor. 9, 26 περὶ τούτων αὐτῶι, καὶ τοῦτο οἶμαί ἐστι τὸ εἰς ἀέρα δέρειν. ἔφη γάρ

Loofs p 232, 11-14 Τίς ἀποστόλου λειτουργίαν μαθών, οὐκ εὐθὺς ἄνθρωπον μηνυόμενον ἔγνω; τίς ἀρχιερέως ὀνομασίαν ἀκούων, θεότητος ⟨ἂν⟩ οὐσίαν τὸν ἀρχιερέα νομίσειεν;

Ὅτε τοίνυν οὐδεὶς ὁ τοῦτο λέγων ἐστί, τίσιν, εἰπέ μοι, φιλονεικεῖς καὶ τὸ ταῖς ἁπάντων ψήφοις κατεγνωσμένον ὡς μόνος αὐτὸς ἀνατρέπων οἴει τάχα που καὶ γερῶν ἀξίαν ποιεῖσθαι τὴν ἔνστασιν; καίτοι πῶς οὐκ ἀληθὲς ὡς τοῦτο λέγοντος οὐδενὸς εἰς μέσον ἄγεις αὐτὸς ὁ σιωπᾶν ἄμεινον καὶ μὴ ταῖς τῶν ἁπλουστέρων ἐνίεσθαι ψυχαῖς; τίς γὰρ οὕτως ἐμβρόντητος, ὡς θεότητος οὐσίαν τὸν ἀρχιερέα νομίζειν; ἄνθρωπος ἦν Ἀαρών, καίτοι τὸ προύχειν τῶν ἄλλων ἐν ἱερωσύνηι τῆι θείαι λαχών. πῶς οὖν ἄν τις οὐσίαν θεότητος τὸν ἀρχιερέα νομίσειεν; ἢ πῶς ἂν οὐχὶ πάντηι τε καὶ πάντως ὁμολογήσειεν ἀνθρώπου γενέσθαι μνήμην, ὅταν ἡμῖν ὁ Μωυσέος ἀδελφὸς ὡς ἀρχιερεὺς ὀνομάζηται; ἀλλὰ γὰρ κοινόν τινα καὶ κατὰ παντὸς ἀρχιερέως τῶν καθ' ἡμᾶς ἰόντα τε καὶ πρέποντα προτιθεὶς τὸν λόγον, τῆς ἐν Χριστῶι νοουμένης οἰκονομίας τὸ παράδοξον παραλύειν ἐπιχειρεῖ καὶ οἷον ἐκ βάθρων αὐτῶν κατασείειν ἀποτολμᾶι τὸ θεῖον ἡμῶν μυστήριον, οὐκ ἐννοῶν ὅτι τεθεμελίωκεν
Mt. 16, 18 ὁ Χριστὸς ἐπὶ πέτραν τὴν ἐκκλησίαν καὶ πύλαι ἅιδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. ἥκιστα μὲν γὰρ ἀξιοῖ τῆι κοινῆι καὶ ἁπάντων τῶν ὀρθὰ φρονεῖν εἰωθότων ἕπεσθαι δόξηι, καινοτομεῖ * * καὶ μόνος ἀβασανίστως τὸ δοκοῦν. ἡμεῖς μὲν γάρ, καθάπερ ἤδη προεῖπον, τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ἄνθρωπον γεγονότα καὶ ἱερουργῆσαι φαμὲν ἑαυτῶι καὶ τῶι πατρὶ τῆς πίστεως ἡμῶν τὴν ὁμολογίαν πρέπουσάν τε καὶ κατ' οὐδένα τρόπον ἀνάρμοστον τοῖς τῆς κενώσεως μέτροις ποιήσασθαι τὴν οἰκονομίαν, ἀλλ' οὐχ ὧδε ταὐτ' ἔχειν
P 140 ἐκείνωι δοκεῖ, ἰδίαι δὲ μᾶλλον καὶ ἀνὰ μέρος ἀπολαβὼν ὡς ἕτερον ὄντα Χριστὸν τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου παρά γε τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, αὐτὸν γενέσθαι φησὶν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν, οἴεται δὲ καί ⟨τι⟩ τῶν εἰς εὐσέβειαν ἡκόντων ἐννοεῖν, ἐκεῖνο λέγων

Loofs p. 232, 15-17 Εἰ θεὸς ὁ προσφέρων, οὐδεὶς ὧι προσφέρεται. τί γὰρ θεότητος ἄξιον, ἵν' ὡς ἐλάττων προσφέρηι τῶι μείζονι;

Ἀλλ' εἰ μέν τις ἦν ὁ διατεινόμενός τε καὶ λέγων αὐτὸν ἀληθῶς τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον καὶ πρὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως τετάχθαι πρὸς ἱερουργίαν καὶ ἐν μέτροις εἶναι τοῖς λειτουργικοῖς ταύτης τε ἕνεκα τῆς αἰτίας ὀνομάζεσθαι δεῖν ἀρχιερέα καὶ ἀπόστολον, σοφὴν ἂν ἐποιήσατο τὴν ἐπίπληξιν, πεποιῆσθαι δὲ καὶ ἐν κόσμωι φαίη τις ἂν αὐτῶι τὸν ἐπὶ τούτωι συλλογισμόν, οὐ γὰρ ἦν ἐν σπάνει τῶν ἱερουργῶν ἡ τῶν ὅλων κατάρχουσα φύσις, ἵν' ἑαυτῆι λειτουργήσειεν· ἐπειδὴ δὲ φύσει θεὸς ὑπάρχων ὁ μονογενὴς καὶ τὰς παρὰ τῶν ἱερατεύοντων λειτουργίας δεχόμενος εἰς τὸ τῶν τεταγμένων εἰς ἱερουργίαν καταπεφοίτηκε μέτρον ἄνθρωπος γεγονώς, ὡς ἔφην, γένοιτο ἂν τῶν ἀτόπων οὐδέν, εἰ καλοῖτο πρὸς ἡμῶν
PG 121 καὶ ἀρχιερεύς. ἢ οὐ καταβέβηκεν ἐν τῆι τοῦ δούλου μορφῆι, μορφὴν δηλονότι δούλου

V

6 ποιῆται V 8 αὐτῶι Agellius αὐτῶν V 10 ἂν om. V cf. p. 55. 2 11 φιλονικεῖσ V 13 ποιῆσθαι V 14 οὕτως ed. Rom. οὐτοσ V 24 lacunam signaui e. g. supplendo δὲ διισχυριζόμενος αὐτὸς 30 τι addidi 33 προσφέρει V 37 ἐπίπληξιν Agellius ἀπόπληξιν V 38 σπάνη V 39 ἑαυτῆι Agellius ἐν αὐτῆ V 41 καλεῖτο V

λαβών, καίτοι χαρακτὴρ ὑπάρχων καὶ ἀπαύγασμα τῆς δόξης τοῦ πατρός; ἀλλ' οὐκ ἂν Hebr. 1, 3
ἐνδοιάσειέ τις. ὅτε τοίνυν ὁ κατὰ φύσιν ἰδίαν ἐλεύθερος ὡς θεός, ὁ ἐν μορφῇ καὶ
ἰσότητι τοῦ γεγεννηκότος, κεχρημάτικε δοῦλος, τῶν ὑπὸ ζυγὰ δουλείας τὸ μέτρον οὐ διω-
θούμενος οἰκονομικῶς, ἀνθ' ὅτου δέδιας αὐτὸν καὶ ἀρχιερέα καλεῖν διὰ τὸ ἀνθρώπινον;
καθιεροῖ γὰρ ἡμᾶς εἰς ὀσμὴν εὐωδίας διὰ τῆς πίστεως ἑαυτόν τε ὑπὲρ ἡμῶν ὡς εὐοσμώ- 5 Eph. 5, 2
τατον θύμα προσκεκόμικεν τῷι πατρί. ὃ δὲ οὐκ οἶδ' ὅ τι λέγων προσεπάγει τού-
τοις εὐθύς

Πόθεν οὖν ὁ θεὸς αὐτοῖς κεκλῆσθαι νῦν ἀρχιερεὺς ἐνομίσθη ὁ θυσίας εἰς προκοπὴν Loofs
ἰδίαν μὴ χρήιζων; ὁ θεότητος κτήτωρ ἐξ ἀνθρώπων ληφθεὶς ὑπὲρ ἀνθρώπων κα- p 233, 4-7
θίσταται τὰ πρὸς τὸν θεόν. P 141
Hebr. 5, 1

Πόθεν μὲν οὖν ἦν ἢ διὰ ποίαν αἰτίαν ὠνόμασται Χριστός, τουτέστιν ἄνθρωπος γε- 11
γονὼς ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, ἀπόστολος καὶ ἀρχιερεύς, διαρκῶς ἡμῖν ὁ λόγος ἀποδέδειχεν ἀρτίως·
οἶμαι δὲ δεῖν οὐκ ἀβασάνιστον ἐᾶν τὴν ἀσυνήθη τε καὶ ξένην αὐτοῦ φωνήν. ἆρα γὰρ
θεότητος κτήτορα τὸν ἐκ θεοῦ φησι λόγον, κἂν εἰ ἀνὰ μέρος βούλοιτό τις νοεῖν αὐτὸν καὶ
δίχα σαρκός; ἆρ' ὡς παρ' αὐτὸν ἑτέραν τὴν θεότητα αὐτοῦ διορίζεται, ἧς οὐκ οἶδ' ὅπως, 15
καθά φησιν αὐτός, γέγονε κτήτωρ ὡς προσειλημμένης ἔξωθεν καὶ ἐπισυμβάσης [αὐτῶι],
καίτοι θεῶι κατὰ φύσιν [οὐκ] ὄντι, αὐτῶι ποτε, ὁποῖόν ἐστι τὸ παρὰ τῆς ἀρχαίας ἐκείνης
γυναικός, φημὶ δὴ τῆς Εὔας, τεκούσης τὸν Σὴθ ἐκτησάμην ἄνθρωπον διὰ τοῦ θεοῦ; Gen. 4, 1
ἀλλ' οἶμαι τοῦτό ἐστιν ἀπόβλητον παντελῶς αὐτῶι τε καὶ πᾶσι. τί οὖν ἀκυρολογεῖ καὶ
παραρριπτεῖ φωνὰς ἀσυνέτους ἐπ' ἀναγκαίοις οὕτω πράγμασιν; ἢ οὐκ ἂν ὄφλοι γέλωτα 20
καὶ φρενοβλαβείας γραφήν, εἰ δὴ βούλοιτό τις ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπότητος κτήτορα
λέγειν ἢ γοῦν τὸν ἵππον ἱππότητος; τίς ἆρα λοιπὸν ὁ τῆς θεότητος κτήτωρ, ὃς ἐξ ἀνθρώ-
πων ληφθεὶς τὰ πρὸς τὸν θεὸν καθίσταται; ἐρεῖ τάχα που διελὼν εἰς δύο τὸν ἕνα Χριστὸν
* * τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου· τέτραπται γάρ πως εἰς τοῦτο καὶ νῦν ὁ σκοπὸς αὐτῶι.
κτῆσις οὖν ἀνθρώπου γέγονεν ἡ θεότης, εἰπέ μοι, καὶ συνέβη τινὶ τῶν καθ' ἡμᾶς τὸ φύσει 25
τε καὶ ἀληθείαι γενέσθαι θεὸν καὶ τῆς ἀνωτάτω πασῶν καὶ ὑπερτάτης οὐσίας καταπλου-
τῆσαι τὴν ὑπεροχήν; ἄπαγε τῆς δυσβουλίας, ἄνθρωπε· κεκτήσεται γὰρ οὐδεὶς καὶ ὡς ἰδίαν
ἂν ἔχοι τὴν τῆς θεότητος φύσιν τῶν τελούντων ἐν γενητοῖς. ἴδιον ἦν τὸ σῶμα τοῦ
λόγου καὶ ὡς ἕνα θεὸν καὶ Χριστὸν καὶ υἱὸν καὶ κύριον σὺν αὐτῶι προσκεκύνηκεν ἡ κτίσις
καὶ δοξολογοῦσιν οἱ οὐρανοὶ καὶ σὺν αὐτοῖς ἡμεῖς. ὡς γὰρ ὁ προφήτης φησίν, ἐκά- 30 Hab 3, 3
λυψεν οὐρανοὺς ἡ ἀρετὴ αὐτοῦ καὶ τῆς αἰνέσεως αὐτοῦ πλήρης ἡ γῆ, οὐχ P 142
ὡς ἀνθρώπου θεότητα κτησαμένου· πῶς γὰρ ἦ πόθεν; ἀλλ' ὡς ἐν προσλήψει σαρκὸς ἀν-
θρώπου γεγονότος τοῦ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγου. ἀλλ' ἔστω τυχὸν ὁ ἐξ ἀνθρώπων ληφθεὶς
θεότητος κτήτωρ κατά γε τὸ αὐτῶι σοι δοκοῦν· πῶς καθίσταται τὰ πρὸς τὸν θεόν, ὡς PG 124
ἀρχιερεὺς δηλονότι; πότερα οὖν γυμνὸς ἧς ἐκτήσατο θεότητος, ἱερατεύσει τῶι θεῶι ἢ ταύ- 35
την ἤδη πως ἰδίαν ἔχων; τουτὶ γὰρ οἶμαι καὶ ἕτερον οὐδὲν κατασημάνειεν ἂν τὸ κτήσασθαι
λέγειν αὐτόν. ἀλλ' εἰ μὲν γυμνός, οὐκ ἐκτήσατο· εἰ δὲ ὡς ἰδίαν ἔχων αὐτήν, θεότης
που πάντως ἱερατεύσει θεῶι. τί οὖν ἀλύεις ἄνω τε καὶ κάτω διακυκᾶις καὶ παρασημ-
μαίνων οὐκ ἐρυθριᾶις τῆς πίστεως τὴν παράδοσιν; ἔχει πρόφασιν ἀναγκαίαν ὁ ἐκ θεοῦ
πατρὸς λόγος κἂν ⟨εἰ⟩ ἱερατεῦσαι λέγοιτο τῶι πατρί· κεχρημάτικε γὰρ ἱερεὺς οὐ δίχα σαρκός, 40
καθ' ἡμᾶς δὲ γεγονώς, ὡς ἔφην, οἷς καὶ ἐν εὐκλείας τάξει λελόγισται τῆς ἱερωσύνης τὰ
αὐχήματα. καὶ καθ' ἕτερον δὲ τρόπον ἀταλαίπωρον ἰδεῖν ὡς ἐστι τῶν ἄγαν ἐκτοπω-

---

V

3 τῶν Agellius τὸν V 5/6 εὐοσμότατον V 16 αὐτῶι deleui 17 οὐκ deleui
18 postulatur Κάιν, est lapsus ipsius Cyrilli 22 ὃς scripsi ὁ V 24 lacunam signaui e g.
supplendo εἰς τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον καὶ τέτραπται Agellius γέγραπται V 35 ἱερατεύσει
ed. Rom. ἱερεύσει V 36 κατασημαίνειεν V 37 θεότης Agellius θεότητός V 40 εἰ addidi
41 οἷς Agellius οὗσ V

ἅπαντες ἡγιάσθησαν ἢ ἐδοξάσθησαν· οὐκ ἄρα τῆς πρὸς υἱὸν συμμορφίας τὸ χρῆμα κατὰ μόνην ἂν νοοῖτο τὴν τῆς σαρκὸς φύσιν ἢ γοῦν τῆς ἀνθρωπότητος, ἀλλὰ καὶ καθ' ἕτερον
1 Cor. 15, 49 τρόπον. καὶ τοῦτο ἡμῖν παρίστησι λέγων ὁ μακάριος Παῦλος· καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοικοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου, χοικοῦ μὲν λέγων εἰκόνα τὴν τοῦ προπάτορος Ἀδάμ, ἐπουρανίου γε μὴν τὴν τοῦ Χριστοῦ. τίς οὖν ⟨ἡ⟩ πρώτη τοῦ προπάτορος εἰκών; τὸ εὐπόριστον εἰς ἁμαρτίαν, τὸ ὑπὸ θάνατον γενέσθαι καὶ φθοράν. ποία δὲ πάλιν ἡ τοῦ ἐπουρανίου; τὸ κατ' οὐδένα τρόπον ἡττᾶ-
PG 129 σθαι παθῶν, τὸ μὴ εἰδέναι πλημμελεῖν, τὸ μὴ ὑποκεῖσθαι θανάτωι καὶ φθορᾶι, ὁ ἁγιασμὸς ἡ δικαιοσύνη καὶ ὅσα τούτοις ἀδελφά τε καὶ παραπλήσια. ἀλλ' οἶμαι, ταυτὶ πρέποι ἂν τῆι θείαι τε καὶ ἀκηράτωι διακεκτῆσθαι φύσει. κρεῖττον γάρ ἐστι καὶ ἁμαρτίας καὶ φθορᾶς ἁγιασμὸς καὶ δικαιοσύνη. ἀναφέρει δὲ καὶ ἡμᾶς ἐν τούτοις ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς
2 Petr. 1, 4 λόγος, τῆς θείας ἑαυτοῦ φύσεως κοινωνοὺς ἀποφαίνων διὰ τοῦ πνεύματος. ἔχει τοίνυν ἀδελφοὺς ἐοικότας αὐτῶι καὶ τῆς θείας αὐτοῦ φύσεως φοροῦντας εἰκόνα κατά γε τὸν τοῦ
P 147 ἡγιάσθαι τρόπον· οὕτω γὰρ ἐν ἡμῖν μορφοῦται Χριστός, μεταστοιχειοῦντος ὥσπερ ἡμᾶς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκ τῶν ἀνθρωπίνων εἰς τὰ αὐτοῦ. ταύτηι τοι καὶ πρὸς ἡμᾶς ὁ
Rom. 8, 9 μακάριος ἔφη Παῦλος· ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκί, ἀλλ' ἐν πνεύματι. οὐκοῦν μεθίστησι μὲν ὁ υἱὸς οὐδὲν τὸ παράπαν τῶν πεποιημένων εἰς τὴν τῆς ἰδίας θεότητος φύσιν
2 Petr. 1, 4 (ἀμήχανον γάρ), ἐνσημαίνεται δέ πως τοῖς τῆς θείας φύσεως αὐτοῦ γεγονόσι κοινωνοῖς διὰ τοῦ μετασχεῖν ἁγίου πνεύματος ἡ πρὸς αὐτὸν ἐμφέρεια νοητὴ καὶ τὸ τῆς ἀρρήτου θεότητος κάλλος ταῖς τῶν ἁγίων ἐναστράπτει ψυχαῖς. τί τοίνυν ἡμῖν γυμνήν τε καὶ μόνην τῆς σαρκὸς τὴν ἐμφέρειαν ἀπονέμων οὐκ ἐρυθριᾶις, τῆς θείας τε καὶ νοητῆς μορφώσεως κατημεληκώς, μᾶλλον δὲ καὶ εἰς ἅπαν αὐτὴν ἀναιρῶν; ἀλλ' ὁ μὲν τῶν ὅλων κύριος καὶ θεὸς μονογενὴς καθῆκεν ἑαυτὸν εἰς κένωσιν δι' ἡμᾶς, ἵνα ἡμῖν χαρίσηται τῆς πρὸς αὐτὸν ἀδελφότητος τὸ ἀξίωμα καὶ τῆς ἐνούσης αὐτῶι εὐγενείας τὸ ἀξιέραστον κάλλος· ὁ δὲ ἁπάντων ἡμᾶς τῶν καλλίστων ἀποστερῶν ἄνθρωπον ἡμῖν ἁπλῶς ἀδελφὸν γεγενῆσθαί φησι καὶ πιστόν, ὡς οἴεται, τὸν ἔν γε τούτοις ἡμῖν ἀποφαίνει λόγον προστιθείς

Loofs p. 234,10-16 Hebr. 2,17.18 Σκόπει καὶ τὸ τούτοις εὐθὺς συναπτόμενον· ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν. ἐν ὧι γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθείς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι. οὐκοῦν ὁ παθὼν ἀρχιερεὺς ἐλεήμων· παθητὸς δὲ ὁ ναός, οὐχ ὁ ζωοποιὸς τοῦ πεπονθότος θεός.

Ὅτι μὲν οὖν ὧδέ τε φρονεῖν ἠρημένος καὶ μὴν καὶ λέγειν ἀποτολμῶν ἀποδιίστησιν πάλιν εἴς τε ὑποστάσεις ἰδικὰς καὶ μὴν καὶ πρόσωπα δύο τόν τε ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον καὶ ὃν αὐτὸς ἡμῖν ἀρτίως ὡς θεοφόρον εἰσκεκόμικεν ἄνθρωπον, εἴπερ ἐστὶν ἕτερός τε καὶ ἀνὰ μέρος ὁ παθὼν καὶ ἕτερος ὁ ζωοποιός, ἐνδοιάσειν οἶμαι παντελῶς οὐδένα· παραπαίει
Deut. 32, 32 δὲ καὶ ἑτέρως, τὸν ἐξ ἀμπέλου Σοδόμων οἶνον ἐκπεπωκὼς καὶ καταμεθύων τῆι πλάνηι καὶ
P 148 τάχα που μηδὲ εἰδὼς ὃ λέγει. ποῦ γὰρ ὠνόμασται θεὸς τοῦ Χριστοῦ (καταπέφρικα δὲ λέγων) ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος; εἷς γὰρ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ μία πίστις ἡ εἰς αὐτόν, οὐχ ὡς εἰς δύο καὶ ἀνὰ μέρος, ἀλλ' ὡς δι' ἑνὸς βαπτίσματος εἰς υἱὸν ἕνα καὶ θεὸν καὶ κύριον τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον καὶ ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος. οὐ γὰρ ὅτι γέγονε καθ' ἡμᾶς, τὸ εἶναι θεὸς ἀπολέσει, πόθεν; οὔτε μὴν ὅτι θεὸς κατὰ φύσιν ἐστίν, τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμοίωσιν ἀπαράδεκτον ἔχει καὶ τὸ ἄνθρωπος εἶναι παραιτήσεται, μεμένηκε δὲ ὥσπερ

---

29 παθητὸς — 30 Tim. syr. f. 48a 39—p. 61, 2 Iustinian. c. Monophys. [Mai scriptt. uett. 7, 294] Κύριλλος ἐν τῶι τρίτωι τόμωι τῶι πρὸς Νεστόριον· οὐ γὰρ — Ἐμμανουήλ; eadem extant apud Leont. adu. Nestor. et Eutychian. 1 flor. 68 [Junglas, Leontius p. 31]

V

4 φορέσομεν V 6 ἡ addidi 35 σοδόμον V 40/41 τὴν πρὸς ἡμᾶς Iust. om. V

ἐν ἀνθρωπότητι θεός, οὕτω καὶ ἐν φύσει τε καὶ ὑπεροχῇ θεότητος ὤν, ἄνθρωπος οὐδὲν PG 132
ἧττόν ἐστιν. ἄμφω δὴ οὖν ἐν ταυτῷ καὶ εἷς θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος ὁ Ἐμμανουήλ.
ἀλλ' ὁ χρηστὸς οὑτοσὶ τῆς οἰκονομίας τὸν τρόπον ὡς ἀκαλλῆ παραιτούμενος, ἀποφέρει τοῦ
θεοῦ λόγου τὰ ἀνθρώπινα, ἵν' ὁρῷτο λοιπὸν κατ' οὐδένα τρόπον ὀνήσας τὰ καθ' ἡμᾶς.
οὐ γάρτοι φησὶν αὐτὸν ἐλεήμονά τε καὶ πιστὸν ἀρχιερέα γενέσθαι, προσνέμει δὲ μᾶλλον 5
ὡς ἑτέρωι παρ' αὐτὸν τὸ χρῆμα τῶι πεπονθότι. καίτοι πῶς οὐκ ἔδει μυσταγωγὸν εἶναι
θέλοντα σοφὸν τῶν ἐν τῇι θεοπνεύστωι γραφῇι φωνῶν τε καὶ ἐννοιῶν ἀκριβῆ ποιεῖσθαι
τὴν ἄθροισιν ἐννοεῖν τε ὅτι καὶ θεοπρεπὲς ἀληθῶς τὸ χρῆμά ἐστι καὶ οὐκ ἔξω λόγου τοῦ
τῇι κενώσει πρέποντός τε καὶ ἐοικότος; καὶ τίνα τρόπον; ἐροῦμεν βραχυλογοῦντες ὡς ἔνι.
κατεχρησμώιδησε μὲν γὰρ ὁ τῶν ὅλων θεὸς τοῖς ἀρχαιοτέροις τὸν νόμον μεσολαβοῦντος 10
Μωσέως, ἀλλ' οὐκ ἦν ἐν νόμωι τὸ δύνασθαι κατορθοῦν τοῖς ἐθέλουσιν ἀμωμήτως τὸ
ἀγαθόν. τετελείωκε γὰρ οὐδέν, ἀλλ' οὐδὲ ἄμεμπτος ἦν ἡ πρώτη διαθήκη, κατάκριμα δὲ Hebr. 7, 19
διακονίας ὠνόμαζεν αὐτὴν ὁ πάνσοφος Παῦλος, ἀκούω δὲ λέγοντος· οἴδαμεν ὅτι cf. 2 Cor. 3, 9
ὅσα ὁ νόμος λέγει, τοῖς ἐν τῶι νόμωι λέγει, ἵνα πᾶν στόμα φραγῇι καὶ Rom. 3, 19. 20
ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῶι θεῶι, διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δι- 15
καιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ. κατεργάζεται γὰρ ὁ νόμος [εἰς] P 149
ὀργὴν καὶ τὸ γράμμα ἀποκτέννει καὶ ὥς πού φησιν αὐτός, ἀθετήσας τις νόμον Μω- Rom. 4, 15
σέως χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνήισκει. κατα- 2 Cor. 3, 6
κρίνοντος τοίνυν τοῦ νόμου τοὺς ἁμαρτάνοντας καὶ τὴν ἐσχάτην ἔσθ' ὅτε ποινὴν καθορι- Hebr. 10, 28
ζοντος τῶν ἠμεληκότων καὶ κατ' οὐδένα τρόπον οἰκτείραντος, πῶς οὐκ ἀναγκαία τοῖς ἐπὶ 20
τῆς γῆς ἡ τοῦ φιλοικτίρμονος καὶ ἐλεήμονος ἀληθῶς ἀρχιερέως ἀνάδειξις ἦν, παύοντος μὲν
τὴν ἀράν, ἀνακόπτοντος δὲ τὴν δίκην καὶ ἀπαλλάττοντος τοὺς ἡμαρτηκότας ἀμνησικάκωι
χάριτι καὶ τοῖς ἐξ ἡμερότητος νεύμασιν; ἐγὼ γάρ φησιν, εἰμὶ ὁ ἐξαλείφων τὰς ἀνο- Ies. 43, 25
μίας σου καὶ οὐ μὴ μνησθήσομαι. δεδικαιώμεθα γὰρ ἐν πίστει καὶ οὐκ ἐξ ἔργων Gal. 2, 16
νόμου κατὰ τὸ γεγραμμένον. εἰς τίνα δὴ οὖν πιστεύοντες δικαιούμεθα; οὐκ εἰς τὸν πα- 25
θόντα δι' ἡμᾶς τὸν κατὰ σάρκα θάνατον; οὐκ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν; οὐ τὸν
θάνατον αὐτοῦ καταγγέλλοντες καὶ ὁμολογοῦντες τὴν ἀνάστασιν λελυτρώμεθα; εἰ μὲν οὖν
εἰς ἄνθρωπον τῶν καθ' ἡμᾶς ἕνα πεπιστεύκαμεν καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον εἰς θεόν, ἀνθρωπολα-
τρία τὸ χρῆμα καὶ ἕτερον οὐδὲν ὁμολογουμένως· εἰ δὲ θεὸν εἶναι τὸν πεπονθότα σαρκὶ
πιστεύομεν, ὃς καὶ γέγονεν ἡμῶν ἀρχιερεύς, πεπλανήμεθα μὲν κατ' οὐδένα τρόπον, ἄνθρω- 30
πον δὲ γεγονότα τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἐπιγινώσκομεν, πράττεται δὲ οὕτω πρὸς ἡμῶν ἡ πίστις
εἰς θεὸν τὸν ἔξω τιθέντα δίκης καὶ ἁμαρτιῶν ἀπαλλάττοντα τοὺς ἐναλόντας αὐταῖς. ἔχει Mt. 9, 6
γὰρ ἐξουσίαν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, ὥς που καὶ αὐτός PG 133
φησιν. ἀντιπαραθέντες τοίνυν τῇι διὰ Χριστοῦ σωτηρίαι καὶ χάριτι τῆς νομικῆς ἀποτο-
μίας, ἵν' οὕτως εἴπω, τὸ ἀπηνές, ἐλεήμονα φαμὲν ἀρχιερέα γενέσθαι Χριστόν. ἦν μὲν 35
γὰρ καὶ ἔστι θεὸς ἀγαθὸς τῇι φύσει φιλοικτίρμων τε καὶ ἐλεήμων ἀεί, καὶ οὐκ ἐν χρόνωι τοῦτο
γέγονεν, ἀλλ' * * εἰς ἡμᾶς ἐδείχθη τοιοῦτος. κατωνόμασται δὲ πιστὸς ὡς μένων ὅ P 150
ἐστιν, ἀεὶ κατά γε τὸ εἰρημένον καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ πατρός· πιστὸς δὲ ὁ θεός, ὃς οὐκ 1 Cor. 10, 13
ἐάσει ἡμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δυνάμεθα. οὐκοῦν ἐλεήμων ἅμα καὶ πιστὸς
ἀρχιερεὺς εἰς ἡμᾶς γέγονεν ὁ Ἐμμανουήλ. ὡς γὰρ ὁ Παῦλός φησιν, οἱ μὲν πλείονές Hebr. 7, 23-25
εἰσιν ἀρχιερεῖς γεγονότες διὰ τὸ θανάτωι κωλύεσθαι παραμένειν, ὃ δὲ 41
διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην, ὅθεν
καὶ σώιζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῶι

V

2 θεός τε ὁμοῦ Iustinian. τὲ θ̄ῦ̄ V 16 τοῦ θ̄ῦ̄ V γρ. αὐτοῦ Vmg εἰς deleui 17 ἀποκτέ-
νει V 37 lacunam signaui, e. g. supplendo ἄνωθεν καὶ διὰ παντὸς 39 παρ' ὃ, superscr.
ὑπὲρ ὃ V

θεῶι πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν. ὅτι δὲ μενένηκε θεὸς ὁ ἐκ πατρὸς λόγος, καίτοι γεγονὼς ἱερεὺς κατὰ τὸ γεγραμμένον διὰ τὸ πρέπον τῆι μετὰ σαρκὸς οἰκονομίαι σχῆμά τε καὶ μέτρον, ἀποχρῶν ἡμῖν εἰς πληροφορίαν ὁ τοῦ μακαρίου
Hebr. 8, 1. 2 Παύλου γεγένηται λόγος. ἔφη γὰρ πάλιν· κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς εἰρημένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾶι τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς τῶν ἁγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ κύριος καὶ οὐκ ἄνθρωπος. ἄθρει δὴ οὖν ἄθρει τὸν ἐκ θεοῦ φύντα λόγον διαπρέποντα μὲν ὡς θεὸν ταῖς ὑπερτάταις εὐκλείαις καὶ ἐν τοῖς θεότητος θώκοις, ἱερουργοῦντα δὲ τὸν αὐτὸν ὡς ἄνθρωπον καὶ οὐκ ἐπίγειον τινὰ θυσίαν προσκομίζοντα τῶι πατρί, θείαν δὲ μᾶλλον καὶ νοητὴν καὶ σκηνὴν ὥσπερ ἁγίαν ἔχοντα τὸν
Hebr. 7, 16 οὐρανόν. οὐ γὰρ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκίνης γέγονεν ἀρχιερεύς, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου, καθὰ γέγραπται. πιστὸς οὖν ἄρα καὶ κατὰ τοῦτο καὶ τοῖς προσιοῦσιν ἐχέγγυος εἴς γε τὸ δύνασθαι καὶ μάλα ῥαιδίως διασώιζειν αὐτούς·
Hebr. 10, 14 αἵματι γὰρ τῶι ἰδίωι καὶ μιᾶι προσφορᾶι τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζο-
Hebr. 2, 18 μένους. τοῦτ̣ὶ γὰρ οἶμαι δηλοῦν τὸν ἱερὸν ἡμῖν λέγοντα Παῦλον· ἐν ὧι γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθείς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι. τί τοίνυν ἡμῖν τῶν εἰς εὐσέβειαν ἀφειδήσας ἐννοιῶν καὶ τῶν εἰς ὀρθότητα καὶ ἀλήθειαν ἀποφοιτήσας
P 151 λόγων, >ὁ παθών<, φησίν, >ἀρχιερεὺς ἐλεήμων· παθητὸς δὲ ὁ ναός, οὐχ ὁ ζωοποιὸς τοῦ πεπονθότος θεός<;

Ὅτι μὲν οὖν σαρκὶ πέπονθεν ἑκὼν δι' ἡμᾶς ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, ἐν ἰδίωι καιρῶι δειχθήσεται· ὅτι δὲ μερίζει τὸν ἀμέριστον καὶ δύο πρεσβεύει Χριστοὺς τῆι τῶν ἰδίων ἐννοιῶν δυνάμει, κἂν εἰ φαίνοιτό που Χριστὸν ἕνα λέγων, οὐδὲν ἧττον ἐλεγχθήσεται καὶ διὰ τῶν εὐθὺς ἐπενηνεγμένων· ἔφη γὰρ πάλιν

Loofs 3 Σπέρμα Ἀβραὰμ ὁ χθὲς καὶ σήμερον κατὰ τὴν τοῦ Παύλου φωνήν, οὐχ ὁ λέγων·
234,16-235,4 πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγὼ εἰμί· ὅμοιος τοῖς ἀδελφοῖς κατὰ πάντα ὁ ψυχῆς ἀν-
Hebr. 13, 8 Ioh. 8, 58 θρωπίνης καὶ σαρκὸς ἀναλαβὼν ἀδελφότητα, οὐχ ὁ λέγων· ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακε
PG 136 τὸν πατέρα. ἀπεστάλη [δὲ] ὁ ἡμῖν ὁμοούσιος καὶ κέχρισται κηρύττων αἰχμαλώτοις
Ioh. 14, 9 Lc. 4, 18 ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν· πνεῦμα γὰρ κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἵνεκεν ἔχρισέ με.

Iud. 14 Διορίζεις οὖν εἰς δύο δὴ πάλιν καὶ μάλα σαφῶς· εἶτα πῶς οὐκ ἐλήλεγξαι ψυχικὸς καὶ πνεῦμα μὴ ἔχων, καθά φησι τοῦ σωτῆρος ὁ μαθητής; ἀλλ' ἥ γε τῆς ἀληθείας δύναμις τοῖς σοῖς, ὦ οὗτος, ἀντιτετάξεται λόγοις. διισχυριζόμεθα γὰρ αὐτὸν τὸν ἐκ θεοῦ πα-
Hebr. 2, 16 τρὸς λόγον ἐπιλαβέσθαι σπέρματος Ἀβραὰμ καὶ ἴδιον ποιήσασθαι σῶμα ψυχὴν ἔχον τὴν λογικὴν τὸ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου ληφθέν. καὶ δὴ καθ' ἕνωσιν ἀληθῆ ‹Χριστὸν› ἕνα
Hebr. 13, 8 τε καὶ τὸν αὐτὸν εἶναι φαμὲν τὸν χθὲς καὶ σήμερον καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας ὄντα τε πρὸ Ἀβραὰμ θεικῶς, γεγονότα δὲ καὶ μετὰ τοῦτο ἄνθρωπον καὶ γέννησιν ὑπομεῖναι τὴν ἐκ
Ioh. 8, 58 γυναικός. οὐκοῦν οὐ ψευδοεπήσει λέγων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγὼ εἰμί. ἀλλ' οὐ συνίησιν ὅλως ὅ τι ποτέ ἐστι τὸ χθὲς καὶ σήμερον καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. ἵνα γὰρ ἀίδιον ὄντα καὶ ὡσαύτως ἔχοντα κατὰ φύσιν καὶ τροπῆς ἀμείνω καὶ μεταβολῆς τὸν τοῦ θεοῦ καταδείξηι λόγον, κἂν εἰ γέγονεν ἄνθρωπος,
P 152 εἰς καιροὺς μὲν διέστησε τρεῖς τὸν ἅπαντα χρόνον, τίθησι δὲ τὸ μὲν χθές ἐπὶ τοῦ παρωι-

---

3 cf. Exc. Eph. XVII Apol. adu. Or. 85; 24—28 = p. 58, 25—28 27. 28 — ἀνάβλεψιν Tim. Patrol. or. 13, 233

1—23. 29—40 V 24—28 VVa

13 ἐχέγγυος ed. Rom. ἐχέγγυον V 27 δὲ V om. Va, V p. 65, 12 30 γε Agellius τε V 32 ἔχον Agellius ἔχων V 33 Χριστὸν addidi

χηκότος, ἐπὶ δέ γε τοῦ ἐνεστηκότος τὸ σήμερον καὶ ἐπὶ τοῦ μέλλοντος τὸ εἰς αἰῶνας· ὁ δὲ ἄγροικος οὑτοσὶ τὸ χθὲς καὶ σήμερον ὡς ἐπ' ἀνθρώπου δέχεται παρ' αὐτὸν κοινοῦ παραλόγως, οὐκ ἐννοῶν ὅτι πρεσβύτερόν τε καὶ προυπάρχοντα τῆς ἑαυτοῦ γεννήσεως ἀποφανεῖ πάντηι τε καὶ πάντως, εἴπερ ἦν ὅλως καὶ κατὰ τὴν χθές, ὅπερ ἐστὶ τοῦ παρωιχηκότος καιροῦ σημαντικόν. ὅτι μὲν ⟨οὖν⟩ οὐχ ἕτερος ὁ χθὲς καὶ σήμερον Ἰησοῦς Χριστός, ἕτερος δὲ ὁ λέγων πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγὼ εἰμί, ἀλλ' εἷς τε καὶ ὁ αὐτὸς καθ' ἕνωσιν ἀληθῆ, ἀνθρώπου καθ' ἡμᾶς γεγονότος τοῦ λόγου καὶ τῆι ἰδίαι φύσει τετηρηκότος, καὶ ὅτε γέγονε σάρξ, τὸ ἄναρχον ἐν χρόνωι, καταθρήσαι τις ἂν καὶ ἀταλαιπώρως κομιδῆι διά γε τῆς θεοπνεύστου γραφῆς. [ὃ] φησὶ μὲν γὰρ ὁ μακάριος εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης περὶ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ· Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγε λέγων· ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν, καὶ πάλιν· τῆι ἐπαύριον βλέπει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου· οὗτός ἐστι περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. ὁρᾶις οὖν ἄρα καὶ μάλα σαφῶς τὸν θεσπέσιον βαπτιστὴν ἄνδρα λέγοντα τὸν Ἰησοῦν καὶ ὀπίσω μὲν ἐρχόμενον ὡς ὀψιγενῆ τε καὶ μετ' αὐτόν, προυπάρχοντά γε μὴν αὐτοῦ καὶ προυφεστηκότα· δηλοῖ γὰρ οἶμαι τουτὶ τὸ ὅτι πρῶτός μου ἦν, καὶ ἔμπροσθέν μου γέγονεν. εἶτα πῶς εἴπερ ἐστὶν ἀνήρ, προυφεστηκὼς νοεῖται καὶ προυπάρχειν λέγεται τοῦ προειληφότος κατὰ τὸν χρόνον καὶ πρεσβυτέραν ἔχοντος τὴν κατὰ σάρκα αὐτοῦ γέννησιν; εἰ μὲν γὰρ ἐπί τινος τῶν καθ' ἡμᾶς ταυτὶ λέγοιτο τυχόν, ἀπορήσειεν ἂν οἶμαί που καὶ ἀπαστισοῦν [εἰς] ἀπολογίας· ἐπὶ δέ γε τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ τὸ ἐμποδὼν οὐδέν. οἰκειοῦται μὲν γὰρ ὁ ἐκ θεοῦ ⟨καὶ πατρὸς λόγος⟩ τῆς ἰδίας σαρκὸς τὴν γέννησιν, πλὴν οὐκ ἠγνόηκεν ὅτι τῶν αἰώνων ἐστὶ ποιητὴς καὶ προυφέστηκεν ὡς θεὸς καὶ τῶι ἰδίωι πατρὶ συναίδιος. οὐ γάρτοι φαμὲν ὅτι τῆι γεννήσει τοῦ ἰδίου σώματος σύγχρονον ἔχει τὴν ὕπαρξιν, ἀλλ' ἦν, ὡς ἔφην, ἐκ τῆς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς οὐσίας ἀπορρήτως γεγεννημένος. οὐκοῦν ἔχων τὸ εἶναι πρὸ Ἀβραὰμ ὡς θεός, κἂν εἰ γέγονεν ἄνθρωπος, οὐκ ἂν διαψεύσαιτο λέγων ὡς εἷς ἀληθῶς καὶ υἱὸς καὶ κύριος· πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγὼ εἰμί. καὶ μήτοι θαυμάσηις εἰ τῆι ἰδίαι νενέμηκε φύσει τὸ εἶναι πρὸ Ἀβραάμ, διαλογίζου δὲ μᾶλλον ὅτι καίτοι τὸ σῶμα λαβὼν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου ἔφη πρὸς τὸν Νικόδημον εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύσετε; καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καίτοι κεχρημάτικε καὶ υἱὸς ἀνθρώπου, γεννηθεὶς ἐκ γυναικὸς κατὰ σάρκα. ψευδοεπήσει δὴ οὖν καταβεβηκέναι λέγων ἐξ οὐρανοῦ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τουτέστιν ἑαυτόν; μὴ γένοιτο· καὶ γάρ ἐστιν αὐτὸς ἡ ἀλήθεια. πῶς οὖν ἄνωθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου νοοῖτ' ἂν εἰκότως; ὅτι θεὸς ὢν ὁ λόγος καὶ ἐκ τῆς ἀνωτάτω πασῶν οὐσίας καταβεβηκέναι λέγεται καὶ δούλου μορφὴν ἀναλαβεῖν, εἶτα διαλέγεται πρὸς ἡμᾶς, οὐχ ὡς γυμνὸς ἔτι λόγος, ἀλλ' ὡς ἄνθρωπος καθ' ἡμᾶς καὶ ὡς εἷς ἤδη νοούμενος μετὰ τῆς ἐνωθείσης αὐτῶι σαρκός. ὥσπερ δὲ διὰ τὸ τῆι κενώσει πρέπον οἰκειοῦται πάντα τὰ τοῦ ἰδίου σώματος, καίτοι τὴν φύσιν ἀσώματος ὤν, οὕτω καὶ ἄνωθεν ὢν αὐτὸς καὶ ἐξ οὐρανοῦ τὸ ἄνωθεν ἥκειν ἀπονέμει πάλιν ἑαυτῶι, καὶ ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος, κἂν εἰ γεγέννηται κατὰ σάρκα μεθ' ἡμῶν ἐκ γυναικός. γέγονε τοίνυν ἴδια μὲν τοῦ λόγου τὰ τῆς ἀνθρωπότητος, ἴδια δὲ πάλιν τῆς ἀνθρωπότητος τὰ αὐτοῦ τοῦ λόγου. εἷς γὰρ οὕτω νοεῖται Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ κύριος. ἐπειδὴ δὲ προστέθεικεν ὁ καινοτόμος οὑτοσὶ ὅτι

Ioh. 8, 58 Ioh. 1, 15 Ioh. 1, 29. 30 Ioh. 8, 58 Ioh. 3, 12. 13

V

2 δέχεται παρ' αὐτὸν scripsi λέγεται παρ' αὐτοῦ V 5 οὖν addidi 9 ὃ del. Agellius 13/14 τοῦ κόσμου τὴν ἁμαρτίαν V 21 εἰς deleui 23 καὶ πατρὸς λόγος addidi 29 νενέμηκε Agellius τετίμηκε V 41/42 γεγένηται V

Loofs p. 234, 18-235, 1 Ioh. 14, 9

Ὅμοιος τοῖς ἀδελφοῖς κατὰ πάντα ὁ ψυχῆς ἀνθρωπίνης καὶ σαρκὸς ἀναλαβὼν ἀδελφότητα, οὐχ ὁ λέγων ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακε τὸν πατέρα.

Φέρε δὴ πάλιν ὅ τι ποτέ ἐστιν ὅ φησιν ἐν τούτοις, ὡς ἔνι, περιαθρήσομεν. ὅτι μὲν γὰρ εἰκών ἐστι καὶ χαρακτὴρ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὁ υἱός, διωμολόγηκε καὶ αὐτός· τίς δ' ἂν εἴη λοιπὸν ὁ ψυχῆς ἀνθρωπίνης καὶ σώματος ἀναλαβὼν ἀδελφότητα, δῆλον δὲ ὅτι τὴν πρὸς ἡμᾶς, διδασκέτω παρελθών. οὐ γὰρ που φαίη τις ἂν ὡς ὁ καθ' ἡμᾶς φαινόμενος ἄνθρωπος οἷον Βαρνάβας τυχὸν ἢ Παῦλος ἢ γοῦν ἕτερός τις τῶν τελούντων ἐν ἀνθρώποις ψυχῆς ἀνθρωπίνης καὶ σώματος ἀδελφότητα λαβεῖν λέγοιτο ἂν ὡς ἕτερόν τι παρὰ
PG 140 τοῦτο ὑπάρχων, εἶθ' οὕτω λαβών· ἔστι δὲ μᾶλλον ἕν γε τῶι εἶναι τοῦθ' ὅπερ ἐστίν. οὐκοῦν οὐκ ἄνθρωπός τις ὑπάρχων, ὡς ἕτερόν τι παρ' ἑαυτόν, λαβεῖν ἂν νοοῖτο τὸ εἶναι ὅ ἐστι, πρέποι δ' ἂν μᾶλλον τῶι ἐκ θεοῦ φύντι λόγωι τὸ ἀσύντακτον ἔχοντι πρὸς ἡμᾶς κατά γε τοὺς τῆς ἰδίας φύσεως λόγους ψυχῆς ἀνθρωπίνης καὶ σώματος τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀδελφότητα λαβεῖν. καὶ πρός γε τοῦτο ἡμῖν ὁ τῆς ἀληθείας ἐπαγωνιεῖται λόγος καὶ τῆς ἀμωμήτου πίστεως ἡ παράδοσις. ἄραρεν οὖν ὅτι ἐν μορφῆι τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς θεὸς λόγος ἀδελφὸς ἡμῖν κατὰ πάντα γέγονε, ψυχῆς ἀνθρωπίνης καὶ σώματος ἀδελφότητα λα-
Ioh. 14, 9 βών, καὶ οὐκ ἂν διαψεύσαιτο λέγων· ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακε τὸν πατέρα. εἰ μὲν γάρ τις τῶν ἐν ἡμῖν ἀμαθίας εἰς τοῦτο κατώλισθεν ἐννοιῶν, ὡς οἴεσθαι καὶ αὐτὸν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς πατέρα καὶ θεὸν κατακομίζεσθαι δεῖν, εἴς γε τὸ χρῆναι φημὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμοίωσιν ἔχειν, δῆλον δὲ ὅτι τὴν σωματικήν, ὀρθῶς ἐδεδίει μὴ ἄρα που λέγον-
P 155 τος τοῦ Χριστοῦ ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακε τὸν πατέρα καὶ αὐτὸν ὑποτοπήσειε τὸν ἐξ οὗπέρ ἐστιν, ἐν εἴδει τε εἶναι τῶι καθ' ἡμᾶς καὶ ἐν τοῖς κατὰ σῶμα σχηματισμοῖς· ἐπειδὴ δὲ καὶ υἱὸς ἀνθρώπου γεγονὼς τὸ εἶναι θεὸς διεσώσατο καὶ τὸ τῆς ἰδίας φύσεως κάλλος ἀπαραποίητον ἔχει, κατοκνήσαιμ' ἂν οὐδαμῶς εἰπεῖν ὅτι καὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμοίωσιν ἔχει κατά γε τὸ εἶναι καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος ὁ ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος, καίτοι θεὸς ὢν φύσει
Hebr. 1, 3 καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως τοῦ γεγεννηκότος. εἷς οὖν ἄρα καὶ ὁ αὐτός, παραπλήσιος μὲν τοῖς ἀδελφοῖς κατὰ σάρκα, δεικνύων δὲ καὶ αὐτὸν ἐν ἰδίαι φύσει τὸν γεννήτορα, κατά γε φημὶ τὸ εἶναι θεός. ὁ δὲ τοῦτο μὲν οὐ συνίησι, πόθεν; παρασημαίνων δὲ ὥσπερ τὸν ὀρθῶς τε καὶ ἀκιβδήλως ἔχοντα τοῦ μυστηρίου λόγον, ἕτερον ἡμῖν καὶ ἕτερον εἰσκομίζει Χριστὸν καὶ τοῖς Ἰουδαικοῖς ἐγκλήμασιν ἐναλοὺς οὐδὲ ὁποιπέρ ἐστι καὶ ἵν' ἥκει κακῶν, αἰσθάνεται. ἤκουον μὲν γὰρ οἱ ἐξ αἵματος Ἰσραὴλ θεοῦ διακεκραγότος δι' ἑνὸς
Mich. 5, 2 τῶν ἁγίων προφητῶν περὶ τοῦ Ἐμμανουήλ· καὶ σύ, Βηθλεέμ, οἶκος τοῦ Ἐφραθᾶ, ὀλιγοστὸς εἶ τοῦ εἶναι ἐν χιλιάσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ μοι ἐξελεύσεται τοῦ εἶναι εἰς ἄρχοντα ἐν τῶι Ἰσραὴλ καὶ αἱ ἔξοδοι αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἐξ ἡμερῶν
Ies. 53, 8 αἰῶνος. καὶ πάλιν· τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ. εἶτα συνιέντες οὐδαμῶς τὸ μυστήριον οὔτε μὴν εἰδότες ὅτι καίτοι θεὸς ὢν φύσει καὶ τῆς ὑπάρξεως τὴν ἀρχὴν ἄποπτόν τε καὶ ἀκατάληπτον ἔχων κεχρημάτικε Βηθλεεμίτης ὡς ἐκ ῥίζης Ἰεσσαὶ καὶ Δαυίδ, ἐκεῖ γεννηθεὶς κατὰ σάρκα, πρὸς
Ioh. 7, 25-27 ἀλλήλους ἔφασκον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; ἴδε παρρησίαι λαλεῖ καὶ οὐδὲν αὐτῶι λέγουσι· μήποτε ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν πόθεν ἐστίν, ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν. ἤκουον γάρ, ὡς ἔφην, τοῦ προφήτου λέγοντος ἐναργῶς τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται; καὶ ὅτι τὰς ἐξόδους ἤτοι τὴν
PG 141 P 156 ὕπαρξιν πρὸ παντὸς αἰῶνος ἔχει. ἄθρει δή μοι πάλιν τῆς Ἰουδαίων ἐμβροντησίας τὸ
Ioh. 7, 40-42 μέγεθος. φάσκοντες γὰρ ὅτι ὁ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστί, πάλιν πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης· ἄλλοι

V

19 πρὸς scripsi καθ' V

δὲ ἔλεγον, φησίν, ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ Χριστός· οἱ δὲ ἔλεγον· μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται; οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ σπερματος Δαυὶδ καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς κώμης, ὅπου ἦν Δαυίδ, ὁ Χριστὸς ἔρχεται; ὁρᾷς οὖν ὅπως καὶ καταμεθύουσι, καὶ τὸ ἄναρχον θεικῶς καὶ τὴν ἐν χρόνωι γέννησιν σαρκικὴν ὁμολογοῦντες αὐτοῦ; ἀλλ' οὐκ ἂν εἰς οὕτως ἐκτόπους ἀπεκομίζοντο δυσβουλίας, εἴπερ ἤιδεσαν ἀληθῶς ὅτι θεὸς ὢν ὁ λόγος ἐκ ῥίζης τῆς Ἰεσσαὶ καὶ Δαυὶδ καὶ τῆς ἁγίας παρθένου προῆλθεν ἄνθρωπος, ὠνόμασται δὲ καὶ Βηθλεεμίτης ὁ γῆς τε καὶ οὐρανοῦ καὶ τῶν ὅλων δεσπότης· συνεπτώχευσε γὰρ ἡμῖν πλούσιος ὢν κατὰ τὸ γεγραμμένον. τί τοιγαροῦν ταῖς τῶν Ἰουδαίων τερθρείαις σαυτὸν ἐνιεὶς πεφρόνηκάς τε καὶ λέγεις ἃ μήτε θέμις εἰπεῖν μήτε μὴν ἐννοεῖν ἀζήμιον; ἕνα μεθ' ἡμῶν ὁμολόγει Χριστὸν καὶ μὴ διατέμνων εἰς δύο δὴ πάλιν ἐκεῖνο λέγε 2 Cor. 8, 9

Ἀπεστάλη ὁ ἡμῖν ὁμοούσιος καὶ κέχρισται κηρύττων αἰχμαλώτοις ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν. Loofs p. 235, 1-3

Εἶτα ὅποι ποτὲ βαδιεῖται τῶν θεηγόρων ὁ λόγος, οἳ μυσταγωγοὶ γεγόνασι τῆς ὑπ' οὐρανόν; αὐτὸν γὰρ διακεκράγασι τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον σωτῆρα τῶν ὅλων γενέσθαι καὶ λυτρωτήν, οὐχ ὡς ἀνθρώπου μεσιτεύοντος παρ' αὐτὸν ἑτέρου καθάπερ ἀμέλει καὶ ὁ Μωσῆς, ἐν εἴδει δὲ μᾶλλον καὶ ἐν ὁμοιώματι σωματικῶι πρὸς ἡμᾶς καθιγμένον. κέχρισται γὰρ οὗτος εἰς ἀρχιερέα καὶ ἀπόστολον. καὶ τοῦν Ἰουδαίοις ἐπετίμα λέγων· οὐκ ἔστι γεγραμμένον ἐν τῶι νόμωι ὑμῶν· ἐγὼ εἶπα· θεοί ἐστέ; εἰ ἐκείνους εἶπε θεοὺς πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή, ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασε καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον· υἱὸς τοῦ θεοῦ εἰμί; ἀνθ' ὅτου δὲ δὴ τὸν ἑαυτὸν καθέντα πρὸς κένωσιν, ἵνα σώσηι τὴν ὑπ' οὐρανόν, τῶν εἰς ἡμᾶς γεγονότων θεοπρεπεστάτων καὶ ἀξιαγάστων ἀληθῶς κατορθωμάτων ἐκπέμψομεν, ἀπεστάλθαι λέγοντες ὡς ἕτερόν τινα παρ' αὐτὸν ἡμῖν ὁμοούσιον; καίτοι πῶς οὐκ ἄμεινον εἰπεῖν καὶ μὴν καὶ ἑλέσθαι φρονεῖν ὡς ἀπέσταλταί τε καὶ γέγονεν ἡμῖν ὁμοούσιος, τουτέστιν ἄνθρωπος, ὁμοούσιος δὲ μεμενηκὼς καὶ αὐτῶι τῶι θεῶι καὶ πατρὶ καθὸ καὶ νοεῖται καὶ ἦν τε καὶ ἔστι θεός; ἔστι γὰρ ἔστιν ὃ ἦν, καὶ προσλαβὼν τὸ ἀνθρώπινον, ἔχων δὲ τὴν ταυτότητα τῆς οὐσίας πρὸς τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς πατέρα καὶ θεὸν ἐπελάβετο σοφῶς καὶ τῆς πρὸς ἡμᾶς ὁμοιότητος, τέθειται δὲ καὶ μεσίτης, συνδέων δι' ἑαυτοῦ πρὸς ἑνότητα σχετικὴν τὰ τοῖς τῆς φύσεως λόγοις ὁλοτρόπως ἀλλήλων διηιρημένα. γέγονε γάρ, θεὸς ὢν φύσει, κατὰ ἀλήθειαν ἄνθρωπος, ἵνα καὶ ἡμεῖς χρηματίσωμεν γένος οὐκέτι τοῦ πρώτου, τουτέστι τοῦ χοικοῦ, πρὸς ὃν εἴρηται παρὰ θεοῦ γῆ εἶ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσηι, τοῦ καὶ εἰς θάνατον παραπέμποντος, ἀλλὰ τοῦ δευτέρου, τοῦ ἄνωθεν καὶ ἐξ οὐρανοῦ, φημὶ δὴ Χριστοῦ, τοῦ πρὸς ζωὴν ἡμᾶς τὴν ἀκήρατον ἀναφέροντος καὶ ἄφθαρτον ἀποφαίνοντος τὸ θανάτωι κάτοχον καὶ ἀπαλλάττοντος ἁμαρτιῶν τὸ τοῖς ἁμαρτίας βρόχοις ἐνειλημμένον. οὕτω που πρὸς τὸν υἱὸν αὐτός φησιν ὁ πατήρ· ἰδοὺ δέδωκά σε εἰς διαθήκην γένους, εἰς φῶς ἐθνῶν, ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς τυφλῶν, ἐξαγαγεῖν ἐκ δεσμῶν δεδεμένους καὶ ἐξ οἴκου φυλακῆς καθημένους ἐν σκότει. καὶ πάλιν διὰ φωνῆς Ἡσαίου· εὐλογήσει με τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ, σειρῆνες καὶ θυγατέρες στρουθῶν, ὅτι ἔδωκα ἐν τῆι ἐρήμωι ὕδωρ καὶ ποταμοὺς ἐν γῆι ἀνύδρωι ποτίσαι τὸ γένος μου τὸ ἐκλεκτόν, λαόν μου ὃν περιεποιησάμην τὰς ἀρετάς μου διηγεῖσθαι. ὃ δὴ καὶ συνιεὶς εὖ μάλα τοῖς ἐξ ἐθνῶν διὰ πίστεως κεκλημένοις εἰς θεογνωσίαν ἀληθῆ Ies. 42, 6. 7 Ies. 43, 20. 21

25—28 ἀνθρώπινον Timoth. syr. f. 31b arm. p. 195

V

9 σαυτὸν Agellius αὐτὸν V 26 δὲ om. Tim.

1 Petr. 2,9.10 γράφει καί φησιν ὁ θεσπέσιος Πέτρος· ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱεράP 158 τευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν, ἵνα τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλοῦντος ἐπὶ τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς, οἵ ποτε οὐ λαός, νῦν δὲ λαὸς ⟨θεοῦ⟩. εἰ δὲ καθάπερ αὐτῶι σοι δοκεῖ καὶ φρονεῖν καὶ λέγειν, ἀπεστάλη ὁ ἡμῖν ὁμοούσιος, οὐκέτι δὲ καὶ αὐτῶι τῶι πατρί, κατ' οὐδένα τρόπον ἡμεῖς
2 Petr. 1, 4 θείας φύσεως γεγόναμεν κοινωνοί, μεμενήκαμεν ⟨δέ,⟩ ὡς ἔφην, καὶ ἐσμὲν ἔτι γένος τοῦ πρώτου τοῦ παραπέμποντος εἰς ἀρὰν καὶ θάνατον καὶ ὑπὸ ποινὴν ἁμαρτίας. μεματαιώμεθα δὴ οὖν καὶ ἐσμὲν οὐδὲν ἧττον καὶ νῦν ἐν οἷς ἦμεν πάλαι καὶ πρὸ τῆς ἐπιδημίας.
2 Cor. 5, 17 πῶς οὖν ἔτι τὰ ἀρχαῖα παρῆλθε καὶ ἰδοὺ γέγονε καινά; ποῦ δὲ ⟨τὸ⟩ εἴ τις ἐν Χριστῶι, καινὴ κτίσις; ἀλλ' αἰσχύνηι θεὸν ὁμολογεῖν καθ' ἡμᾶς γενόμενον ἄνθρωπον
Mt. 16, 23 τὸν τοῦ θεοῦ λόγον; ἐπιπλήττεις οὖν αὐτῶι καὶ οὐ σοφὰ βεβουλεῦσθαι φὴς ὅτι κεκένωκεν ἑαυτὸν δι' ἡμᾶς. οὐκοῦν ἀκούσηι λέγοντος· ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ, σκάνδαλόν μου εἶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. ἐρεύνησον μεθ' ἡμῶν τὴν θεόπνευστον γραφήν. ὤφθη ποτὲ καὶ τῶι πατριάρχηι Ἰακὼβ τῆς μὲν τοῦ Λάβαν ἑστίας ἀπαίροντι, πρὸς αὐταῖς δὲ γεγονότι ταῖς διαβάσεσι τοῦ Ἰαβὼκ καθὰ
Gen. 32,24-26 γέγραπται. ὑπελείφθη γὰρ Ἰακὼβ μόνος καὶ ἐπάλαιεν ἄνθρωπος μετ' αὐτοῦ ἕως πρωί. εἰδὲ δὲ ὅτι οὐ δύναται πρὸς αὐτόν, καὶ ἥψατο τοῦ πλάτους τοῦ μηροῦ αὐτοῦ καὶ ἐνάρκησε τὸ πλάτος τοῦ μηροῦ Ἰακὼβ ἐν τῶι παλαίειν αὐτὸν μετ' αὐτοῦ. εἶπε δὲ αὐτῶι· ἀπόστειλόν με· ἀνέβη γὰρ ὁ ὄρθρος. ὁ δὲ εἶπεν· οὐ μή σε ἀποστείλω, ἐὰν μή με εὐλογήσηις. καὶ μεθ' ἕτερα πάλιν·
Gen. 32,30.31 καὶ ἐκάλεσεν Ἰακὼβ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου Εἶδος θεοῦ· εἶδον γὰρ θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, καὶ ἐσώθη μου ἡ ψυχή. ἀνέτειλε δὲ αὐτῶι ὁ ἥλιος, ἡνίκα παρῆλθε τὸ εἶδος τοῦ θεοῦ. σύνες οὖν ὅπως οὐχ ὡς ἀσώματός τε καὶ ἀναφὴς λόγος ἠξίου φαίνεσθαι τῶι πατριάχηι τὸ τηνικάδε τὸν τοῦ μυP 159 στηρίου τύπον προαναφαίνων αὐτῶι, ἀλλ' ἣν ἄνθρωπος ὁ παλαίων καὶ ὅλην εἰς τοῦτο
PG 145 δαπανήσας τὴν νύκτα· πλὴν διαυγαζούσης ἡμέρας ὄρθρου τε γεγενημένου τὸ ἀπόστειλόν μέ φησιν, ὅπερ ἦν ἐναργῶς καταλύοντος τὴν πάλην. καὶ τίς ὁ τοῦ μυστηρίου λόγος, εἰπεῖν ἀναγκαῖον. τοῖς μὲν γὰρ ὡς ἐν νυκτὶ καὶ σκότωι διατελοῦσι καὶ ἀχλὺν ἔχουσι τὴν νοητὴν εἰς νοῦν καὶ καρδίαν οὔπω τε νοεῖν ἰσχύουσι τὸ ἐπ' αὐτῶι μυστήριον παλαίειν τε καὶ μάχεσθαι καὶ νικᾶν ἔθος αὐτῶι· τοῖς γε μὴν ἐν φωτὶ γεγονόσι καὶ ὡς ἐν ὄρθρωι τῶι νοητῶι καὶ νενοηκόσιν εὖ μάλα τὸ μυστήριον οὐκέτι παλαίειν ἀξιοῖ, διανέμει δὲ μᾶλλον εὐλογίας πνευματικάς. οὐκοῦν κἂν ὀψὲ καὶ μόλις εἰ γένοιο καὶ αὐτὸς μεθ' ἡμῶν ἐν φωτὶ καὶ οἷον ἐν ὄρθρωι, πεπαύσεταί σοι μαχόμενος ὁ πάντας νικῶν. θέα δὲ ὅπως ἀνθρώπου παλαίοντος ὁ θεσπέσιος Ἰακὼβ ἑωρακέναι φησὶ τὸν θεὸν πρόσωπον πρὸς πρό-
Gen. 32, 31 σωπον, προστέθεικε δὲ τὸ γράμμα τὸ ἱερὸν ὅτι ἀνέτειλεν αὐτῶι ὁ ἥλιος, ἡνίκα παρῆλθε τὸ εἶδος τοῦ θεοῦ. ἀνθ' ὅτου δὴ οὖν ἐπερυθριᾶις τοῖς τῆς κενώσεως μέτροις, καίτοι τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον σαρκωθῆναί τε καὶ ἐνανθρωπῆσαι παντὸς οἶμαι λέγοντος τοῦ καὶ ὀρθὴν ἔχοντος πίστιν καὶ βασανίζοντος ἀκριβῶς τῆς θεοπνεύστου γραφῆς τὸν σκοπόν; ὁ τοίνυν ἡμῖν ὁμοούσιος καθὸ γέγονεν ἄνθρωπος, καὶ αὐτῶι δὲ τῶι πατρὶ
Ies. 61, 1. 2 καθὰ μεμένηκε καὶ ⟨ἐν⟩ ἀνθρωπότητι θεός, ἀπεστάλη κηρύσσειν αἰχμαλώτοις ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν ἰάσασθαί τε τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν, καλέσαι δὲ καὶ ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν. αὐτοῦ γὰρ μόνου καὶ οὐχ ἑτέρου τινὸς τὰ τοιάδε γέγονεν εἰς ἡμᾶς

39—41 ἀνάβλεψιν Timoth. arm. p. 195

V

4 θεοῦ addidi 6 δέ addidi 9 τὸ addidi 17 οἵδε V 40 ἐν ἐνανθρωπήσει Tim. ἀνθρωπότητι V κηρύσσειν Tim. κηρύσσων V

κατορθώματα καὶ πιστώσεταί τις τῶν ἁγίων προφητῶν, οὕτω λέγων· οὐ πρέσβυς, οὐκ Ies. 63, 9
ἄγγελος, ἀλλ' αὐτὸς ὁ κύριος ἔσωσεν ἡμᾶς, ὁ καὶ ἐναργέστατα λέγων· διὰ τοῦτο P 160
γνώσεται ὁ λαός μου τὸ ὄνομά μου ἐν τῇ ἡμέραι ἐκείνῃ· αὐτὸς ὁ λαλῶν Ies. 52, 6
πάρειμι. καίτοι πῶς εἴπερ ἦν τις ἄνθρωπος ἁπλῶς ὁ ἀπεσταλμένος, αὐτὸς ἂν νοοῖτο
καὶ τὸν πάλαι τοῖς ἀρχαιοτέροις κεχρησμωιδημένον λαλήσας νόμον; οὐ γάρτοι προὼν ὡς 5
ἄνθρωπος ἄνθρωπος γεγενῆσθαι λέγοιτ' ἄν, ἵνα μὴ τῆς εἰς τὸ εἶναι παρόδου πρεσβυτέραν
ἔχων ὁρῷτο τὴν ὕπαρξιν· ἀλλ' ὡς θεὸς προυπάρχων λελάληκε μὲν τὸν νόμον, παρεῖναι δέ
φησι ξένως τε καὶ ἀσυνήθως, ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος. ἀλλὰ ναί, φησί, τὰ πάντα πλη-
ροῖ θεὸς ὢν ὁ λόγος· πῶς οὖν ἄρα καὶ ἀπεστάλη; ποῦ γὰρ οὐκ ἦν ὁ πάντα πληρῶν;
τί δέ, εἰπέ μοι, τὴν θείαν καὶ ὁμοούσιον τριάδα συνεστάλθαι δώσομεν ἢ κατευρύνεσθαί τε 10
τῶν ὅλων καὶ πάντα πληροῦν; εἶτα πῶς ὁ μέγας ἡμῖν Μωσῆς, ὅτε τὸν οὐρανομήκη πύργον
ἀνεδείμαντο τινὲς τῶν ἀρχαιοτέρων, εἰσκεκόμικε λέγοντα τὸν θεὸν δεῦτε καὶ κατα- Gen. 11, 7
βάντες συγχέωμεν ἐκεῖ τὰς γλώσσας αὐτῶν; ποίας ἐδεῖτο καταβάσεως ἡ οὐρανόν
τε καὶ γῆν ἀναπιμπλᾶσα φύσις; γέγραπται δὲ καὶ περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος ὅτι πνεῦμα Sap. Sal. 1, 7
κυρίου πεπλήρωκε τὴν οἰκουμένην. ψάλλει καί φησιν ὁ μακάριος Δαυὶδ περὶ 15
τῶν ἐν γῆι κειμένων πρὸς τὸν ζωοποιεῖν ἰσχύοντα θεόν· ἐξαποστελεῖς τὸ πνεῦμά σου καὶ Ps. 103, 30
κτισθήσονται, καὶ ἀνακαινιεῖς τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. πῶς ἐξαποστέλλεται PG 148
τὸ πάντα πληροῦν; μὴ τοίνυν ὡς σοφόν τι καὶ δυσανά‹λυτον› προτιθεὶς τὸ πάντα πλη-
ροῦν ἰσχύοντα τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ἀνέφικτον ἔχειν τὴν ἀποστολήν, παραλύειν ἐπείγου τὸ ἀληθὲς καὶ τὴν τοῦ μυστηρίου δύναμιν ἀνατρέπειν, ἐννόει δὲ μᾶλλον ὅτι λέγεται 20
μὲν ἀνθρωπίνως τὰ περὶ θεοῦ, νοεῖται δὲ οὕτω * * πρὸς ἡμᾶς ὡς ἂν αὐτός τε εἰδείη
καὶ δρᾶν ἔθος αὐτῶι.

Ἐπειδὴ δὲ ὡς βραχὺ καὶ ἀνθρώπινον καὶ τῆς τοῦ μονογενοῦς ἀξίας ἠττώμενον ἀμέ- P 161
τρως δέχεται τὴν χρίσιν, φέρε τὰ εἰκότα καὶ εἰς τοῦτο λέγωμεν, τὰς τοῦ σκανδάλου λύοντες
ἀφορμάς. εἰ μὲν οὖν οὐ γέγονεν ἄνθρωπος, ἀποσειέσθω τὰ ἀνθρώπινα, παραιτείσθω 25
τὴν οἰκονομίαν ὡς ἐν μείοσι τιθεῖσαν αὐτὸν καὶ τῆς ἀνωτάτω δόξης καὶ θεοπρεποῦς ὑπε-
ροχῆς κατόπιν ἰεῖσαν, σμικρὰ γὰρ τῶι λόγωι τὰ καθ' ἡμᾶς· ἐπειδὴ δὲ σοφὸν ἀληθῶς τὸ
μυστήριον καὶ οὐκ ἀπόβλητον αὐτῶι τὸ τῆς κενώσεως χρῆμα, τί τοῖς ὀρθῶς ἔχουσι ῥιψο-
κινδύνως ἐπιτιμᾶις καὶ τὸ ταῖς αὐτοῦ ψήφοις στεφανούμενον ὡς ἀκαλλὲς ἀποτρέπηι; εἶδες
χριόμενον ἀνθρωπίνως· ὅρα τὸν αὐτὸν καὶ χρίοντα θεικῶς. γέγραπται γὰρ ὅτι καὶ 30
ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων ὅτι τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ Ioh. 1, 32-34
περιστερὰν καὶ μένον ἐπ' αὐτὸν κἀγὼ οὐκ ἤιδειν αὐτόν, ἀλλ' ὁ πέμψας με
βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· ἐφ' ὃν ἂν ἴδηις τὸ πνεῦμα κατα-
βαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν τῶι πνεύματι τῶι
ἁγίωι. καὶ ἑώρακα καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.
ἆρα γὰρ ἀνθρωπότητος ἔργον εἶναι φῆς τὸ βαπτίζειν δύνασθαι τοὺς πιστεύοντας ἐν ἁγίωι 35
πνεύματι; καίτοι πῶς οὐκ εὔηθες τὸ οὕτως ἔχειν οἴεσθαι ταυτί; πῶς γὰρ τὸ μεῖον τὴν τοῦ
προύχοντος ἀσυγκρίτως χαριεῖται μέθεξιν; ἄθρει δὲ ὅτι αὐτὸς ἐκεῖνος ἐφ' ὃν καταπτῆναι
τὸ πνεῦμα λέγεται μεῖναί τε ἐπ' αὐτόν, ἐν ἁγίωι βαπτίζει πνεύματι, καταχρίων δὲ δηλονότι
τοὺς πιστεύοντας ὡς θεὸς τῶι ἰδίωι πνεύματι. καὶ γοῦν ἀνεβίω μὲν ἐκ νεκρῶν, ἐνεφύ-
σησε δὲ τοῖς μαθηταῖς, λέγων· λάβετε πνεῦμα ἅγιον· οἱ δὲ λαβόντες φασίν· ἡμεῖς 40 Ioh.20,22
δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, 1 Cor. 2, 12
ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν. γράφει δὲ καὶ ὁ σοφώτατος

V

5 γάρτοι Agellius γάρ τι V 18 τι Pusey τε V δυσανάλυτον scripsi δυσανά spatium X fere litt. V 19 ἀποστολήν Agellius ἐπιστολήν V 21 lacunam signaui, e. g. supplendo τὰ ὡμοιωμένα 24 χρίσιν Agellius χρῆσιν V 26 μείοσι scripsi μειώσει V 40 λαβόντε φησίν V τὸ scripsi τὸν V

Rom. 8, 8. 9 Παῦλος· οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται. ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκί, ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ
P 162 τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἐστιν αὐτοῦ. καὶ μὴν καὶ ἑτέρωθι·
Rom. 8, 14 ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ θεοῦ. οὐκοῦν ὅταν ἴδῃς αὐτὸν τῷ ἰδίῳ χριόμενον πνεύματι, διαμέμνησο τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας καὶ καταλογίζου τὸ ἀνθρώπινον· ὅταν ἴδῃς τὸ πνεῦμα διδόντα, θαύμαζε μετὰ τούτου τὸν καὶ ἐν ἀνθρωπότητι θεόν. ἀλλ' οὐδὲν τῶν τοιούτων ὑπολογιζόμενος ὁ δύσερις οὑτοσὶ πάλιν ὧδέ φησιν

Loofs p. 4 Οὗτος ὁ πιστὸς τῷ θεῷ γεγενημένος ἀρχιερεύς (ἐγένετο γάρ, οὐκ ἀιδίως ἦν)· οὗτος
235, 6-236, 14 PG 149 ὁ κατὰ μικρὸν εἰς ἀρχιερέως, αἱρετικέ, προκόψας ἀξίωμα. ἄκουε σαφεστέρας σοι διαHebr. 5, 7-9 βοώσης φωνῆς· ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις, φησί, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώιζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, καίπερ ὢν υἱός, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθε, τὴν ὑπακοὴν καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ αἴτιος σωτηρίας ἀκαταλύτου. τελειοῦται δὲ τὸ
Lc. 2, 52 κατὰ μικρὸν προκόπτον, αἱρετικέ, περὶ οὗ καὶ Ἰωάννης ἐν τοῖς εὐαγγελίοις βοᾷ· Ἰησοῦς προέκοπτεν ἡλίκίαι καὶ σοφίαι καὶ χάριτι, οἷς σύμφωνα καὶ Παῦλος φθεγγόμενος
Hebr. 5, 9. 10 τελειωθείς, φησίν, ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου, προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν
Hebr. 3, 3 Μελχισεδέκ. οὗτος ὁ Μωσεῖ κατὰ τὸν τῆς στρατηγίας συγκρινόμενος τύπον, ὁ σπέρμα
Hebr. 2, 16. 17 τοῦ Ἀβραὰμ κεκλημένος, ὁ κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς παραπλήσιος, ὁ χρόνωι γενόμενος
Hebr. 5, 5 Hebr. 5, 8. 9 ἀρχιερεύς, ὁ διὰ παθημάτων τελειωθείς, ὁ ἐν ὧι πέπονθεν αὐτὸς πειρασθείς, δυνάμενος
2, 18 τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι, ὁ κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺς κεκλημένος.
Hebr. 5, 10 τί οὖν ἀνθερμηνεύεις τῷ Παύλωι, τὸν ἀπαθῆ θεὸν λόγον ἐπιγείωι καταμιγνὺς σώματι καὶ παθητὸν ἀρχιερέα ποιῶν;

P 163 Ὡς ἀκμαιοτάτην, ὦ τᾶν, καὶ μάλα νεανικὴν τῶν τῆς εὐσεβείας δογμάτων ἐποιήσω τὴν καταδρομήν. καὶ ὁ μὲν θεσπέσιος Βαρουὶχ τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, ἐνηνθρωπηκότα δὲ
Bar. 3, 36-38 ἤδη καὶ ἐν ὁμοιώσει τῆι καθ' ἡμᾶς πεφηνότα καταδεικνὺς οὗτος, φησίν, ὁ θεὸς ἡμῶν· οὐ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν. ἐξεῦρε πᾶσαν ὁδὸν ἐπιστήμης καὶ ἔδωκεν αὐτὴν Ἰακὼβ τῷ παιδὶ αὐτοῦ καὶ Ἰσραὴλ τῶι ἠγαπημένωι ὑπ' αὐτοῦ καὶ μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη. σὺ δὲ τὸ οὗτος καὶ μάλα πλειστάκις ἀναφωνῶν μόνον οὐχὶ καὶ χεῖρα προτείνων τίνα τοῖς πεπιστευκόσι καθίστης ἐναργῆ καὶ μὴν καὶ ὁρᾶσθαι ποιεῖς καὶ δὴ καὶ προκόψαι φὴς εἰς ἀρχιερέα κατὰ βραχύ; ἀλλ' οἶμαί που πάντως ἐκεῖνον ὃν καὶ ἔναγχος παραδειγματίζων ἔφασκες

p. 58, 23-28 Οὐκοῦν ὁ παθὼν ἀρχιερεὺς ἐλεήμων, οὐχ ὁ ζωοποιὸς τοῦ πεπονθότος θεός. σπέρμα
Hebr. 13, 8 Ἀβραὰμ ὁ χθὲς καὶ σήμερον κατὰ τὴν τοῦ Παύλου φωνήν, οὐχ ὁ λέγων· πρὶν Ἀβραὰμ
Ioh. 8, 58 γενέσθαι, ἐγὼ εἰμί· ὅμοιος τοῖς ἀδελφοῖς κατὰ πάντα ὁ ψυχῆς ἀνθρωπίνης καὶ
Ioh. 14, 9 σαρκὸς ἀναλαβὼν ἀδελφότητα, οὐχ ὁ λέγων· ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακε τὸν πατέρα.

---

4 cf. Exc. Eph. XVII. XVIII; Apolog. adu. Orient. 85 adu. Theodoret. 77; 23—25 Tim. arm. p. 152. Patr. or. 13, 234

1—8. 26—39 V 9—25 VV^a

9 γεγενημένος V^a γεγεννημένος V πεποιημένος Exc. Eph. 10 εἰσ ἀρχιερέωσ αἱρετικὲ V^a Exc. Eph. cod. Dresd. αἱρετικὲ εἰσ ἀρχιερέωσ V 16 Ἰωάννης cf. Exc. Eph. 35 ἔφασκες Agellius ἔφασκεν V

Καὶ ὅτι μὲν τοῦ πεπονθότος θεὸν τὸν ζωοποιὸν τοῦ θεοῦ λόγον ὑπάρχειν διαβεβαιούμενος τοῖς τῆς ἀφύκτου δυσφημίας ἐγκλήμασι σεαυτὸν ἐνιεὶς ἠδίκηκας οὐ μετρίως, ἀποχρῶν PG 152
ἡμῖν διέδειξε λόγος· θαυμάζω δὲ ὅτι τῶν ἰδίων αὐτὸς ἀμνημονήσας φωνῶν κατὰ βραχὺ προελθεῖν εἰς ἀρχιερέως ἀξίωμα φάναι τε ὁμοῦ καὶ μὴν καὶ φρονεῖν ἀξιοῖς, ὃν καὶ θεὸν εἶναι φῂς παντοκράτορα. προκειμένης γάρ σοι τῆς Ἑβραίοις γραφείσης ἐπιστολῆς 5
ἁλίσκηι λέγων

Ἀλλ' οὗτος ὁ κατὰ σάρκα τοῦ Ἰσραὴλ συγγενής, ὁ κατὰ τὸ φαινόμενον ἄνθρωπος, p. 52, 22-24
ὁ κατὰ τὴν Παύλου φωνὴν ἐκ σπέρματος γεγεννημένος Δαυὶδ παντοκράτωρ τῆι συνα- Rom. 1, 3. 4
φείαι θεός.

Πῶς ἔτι προέκοψε κατὰ τὴν ⟨σὴν⟩ εἰκαιομυθίαν εἰς ἀρχιερέως ἀξίωμα, καίτοι θεὸς 10 P 164
παντοκράτωρ καὶ διὰ τῆς σῆς φωνῆς μαρτυρούμενος; κἂν τὴν ἀκλεᾶ καὶ τὴν οὐκ οἶδ' ὅπως ἐξευρημένην αὐτῶι σοι καὶ μόνωι συνάφειαν ὀνομάζηις, παρήσω νυνί, πλὴν ἐρήσομαι κατὰ ῥοῦν ἰέναι τὸν αὐτῶι πρέποντά τε καὶ προκείμενον τῶι λόγωι σκοπὸν ἐφιείς· ἆρ' οὐχὶ τὸ προκόπτον εἰς ἱερωσύνην καὶ δόξαν τὴν εἰς τὰ ἀμείνω καὶ προύχοντα ποιεῖται βάδισιν ἢ γοῦν ἐπίδοσιν; καίτοι πῶς οὐχ ἁπαστισοῦν ἐπιψηφιεῖται τῶι λόγωι τὸ ἀληθές; 15
μεῖζον οὖν ἄρα τοῦ εἶναι θεὸν παντοκράτορα τῆς ἱερωσύνης τὸ χρῆμα. εἶτα πῶς ὁ μὲν ἱεράσθαι λαχὼν λειτουργεῖ καὶ παρέστηκεν ὡς λάτρις θεῶι καὶ ὡς οἰκέτης δεσπότηι, προσκομίζων τὰ νενομισμένα καὶ θυσίας ἀνατιθείς, ὁ δὲ ὡς δόξηι τῆι ὑπερτάτηι κατεστεμμένος προσδέχεται τὰς θυσίας καὶ τιμᾶται θεραπευόμενος; ἀλλ' ἐκεῖνο, οἶμαι, φῂς ὅτι θεὸς παντοκράτωρ ὑπάρχων ὁ αὐτὸς γέγονεν ἀρχιερεύς. κεκένωται δὴ οὖν καὶ τεταπείνωκεν 20
ἑαυτὸν καθεὶς ἐν μείοσι. πῶς οὖν ἔτι προέκοψεν εἰς ἀξίωμα γεγονὼς ἱερεύς; διαμέμνησο δὴ πάλιν τῶν σαυτοῦ λόγων· ἔφης γὰρ οὕτως ἐν τοῖς ἀνωτέρω βραχύ

Εἰ δὲ ἀρχιερεὺς ἡ θεότης, τίς ὁ τῆι παρὰ τῆς ἀρχιερωσύνης λειτουργίαι θεραπευό- p. 55, 2-6
μενος; εἰ θεὸς ὁ προσφέρων, οὐδεὶς ὧι προσφέρεται. τί γὰρ θεότητος ἄξιον, ἵν' ὡς ἐλάττων προσφέρηι τῶι μείζονι; 25

Στῆθι καὶ νῦν γοῦν ἐν ταῖς σεαυτοῦ φωναῖς· ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὐχ οἷός τε ἔσηι δρᾶν, περιφέρηι δὲ ὥσπερ ἀνέμωι παντὶ καὶ διαρριπτούμενος οὐκ αἰσθάνηι, ποτὲ μὲν ἐξ Eph. 4, 14
ἐκείνων εἰς ταῦτα, ποτὲ δὲ πάλιν ἐκ τούτων εἰς ἐκεῖνα μεταπηδῶν, δέδιας δὲ κατ' οὐδένα τρόπον τὸ διὰ τῆς τοῦ Παύλου φωνῆς· εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα, ταῦτα πάλιν οἰκοδο- Gal. 2, 18
μήσω, παραβάτην ἐμαυτὸν συνιστάνω. ἐρεῖς δὲ ἴσως ἐκεῖνο· Χριστὸν ἕνα καὶ 30
υἱὸν καὶ κύριον διισχυριζόμενος εἶναι πανταχοῦ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον μετὰ τῆς ἰδίας P 165
σαρκός, πῶς δὴ φῆς εἰς ἀρχιερέα τεθεῖσθαι καὶ ἀπόστολον; εἶτα τοῦτο λέγων οὐχ ὑβριεῖς τῆς θείας αὐτοῦ δόξης τὸ ὑπερφερὲς ἀξίωμα; ὅτι, ὦ βέλτιστε, φαίην ἄν, γέγονεν ἄνθρωπος ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος καὶ τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις οὐκ ἀνάρμοστον ἂν εἴη τὸ χρῆμα τῆς ἱερωσύνης καὶ μὴν καὶ τὸ ἀπεστάλθαι λέγειν αὐτόν. κατεφρόνησε γὰρ 35 Hebr. 12, 2
αἰσχύνης, ὡς ὁ θεσπέσιος γράφει Παῦλος, καὶ τὰ ἔτι μείω τε καὶ ἀπηχέστερα δι' ἡμᾶς ὑπομείνας. δέδωκε γὰρ τὸν νῶτον εἰς μάστιγας, τὸ δὲ πρόσωπον αὐτοῦ οὐκ ἀπεστράφη Ies. 50, 6
ἀπὸ αἰσχύνης ἐμπτυσμάτων καὶ τῆς Ἰουδαίων παροινίας τλῆπαθῶς ἠνέσχετο. ἀλλ' οὐκ ἀξιοῖς ἱερέα λέγειν ὡς ὑπάρχοντα θεόν; δέχου τῆς οἰκονομίας τοὺς λόγους, διαλογίζου τὴν PG 153
κένωσιν, τὴν εἰς τὴν τοῦ δούλου μορφὴν καταφοίτησιν. οὐ δὴ προκόψαι φαμὲν καὶ εἰς 40
ἀξίωμα δραμεῖν τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, εἰ κεχρημάτικεν ἡμῶν ἀρχιερεύς, καθικέσθαι δὲ μᾶλλον καὶ διὰ τούτου πρὸς κένωσιν. ἐπεὶ πῶς κεκένωται καὶ τεταπεινῶσθαι λέγεται, καίτοι τὸ ἄτρεπτον ἔχων καὶ ὑπάρχων ἐν μορφῆι καὶ ἰσότητι κατὰ πᾶν ὁτιοῦν πρὸς τὸν ἑαυτοῦ

V

5 τοῖς V 8 γεγενημένος V 10 σὴν addidi 15 ἀληθές Agellius ἀληθῶς V 17 λάτρης V 23 ὁ παρὰ τῆ τῆς V cf. p. 55, 3 25 προσφέρει V 26 καὶ νῦν scripsi νῦν καὶ V 32 ὑβριεῖς Patrol. ὑβριεῖ V

γεννήτορα, πῶς δὲ καὶ προέκοψε κατὰ βραχύ, καὶ τοῦτο, καθὰ φὴς αὐτός, εἰς τὸ τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα; ποίαν εἰς τοῦτο δεχόμενος τὴν ἐπίδοσιν; εἰ μὲν οὖν τὴν σώματος, ἐρήσομαι πάλιν· ἆρα γὰρ ἡ σώματος αὔξησις πρὸς τὴν τῆς ἱερωσύνης ἀνακομίζει δόξαν; οὐκοῦν ἔστω τὸ χρῆμα κοινὸν καὶ ὁ σὸς οὑτοσί κατὰ παντὸς ἴτω λόγος τοῦ προκόπτοντος σωματικῶς· ἀλλὰ μὴν οὐχ ἅπασι τοῖς εἰς αὔξησιν τὴν σωματικὴν ἀναφοιτᾶν εἰωθόσι τὸ ἱεραῖσθαι πρέπει. πῶς οὖν ἡμῖν εἰς ἀπόδειξιν ὧν ἔφης, παρατιθεὶς οὐκ ἐρυθριᾶις τὸ
Lc. 2, 52 διὰ φωνῆς εἰρημένον τοῦ θεσπεσίου Λουκᾶ· Ἰησοῦς δὲ προέκοπτεν ἡλικίαι καὶ σοφίαι καὶ χάριτι; ἀλλ' εἰς σοφίαν φὴς γενέσθαι τὴν ἐπίδοσιν· καίτοι πῶς τοῦτο
P 166 οὐκ ἀμαθές; πεπιστεύκαμεν γὰρ ἐκ νηδύος αὐτῆς καὶ μήτρας τῆς παρθενικῆς θεὸν ὄντα τὸν Ἐμμανουὴλ ἄνθρωπον προελθεῖν, πλήρη που πάντως σοφίας καὶ χάριτος τῆς ἐνούσης αὐ-
Col. 2, 3 τῷι φυσικῶς. ποίαν οὖν ⟨ἂν⟩ ἐπιδέξαιτο τὴν ἐπίδοσιν ὁ ἐν ὧι πάντες εἰσὶν οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας, ὁ τῆς ἄνωθεν χάριτος συνδοτὴρ τῶι θεῶι καὶ πατρί; πῶς οὖν ἄρα προκόπτειν εἴρηται; συμμετροῦντος, ὥς γε οἶμαι, τοῦ θεοῦ λόγου τῆι τοῦ ἰδίου σώματος αὔξηι τε καὶ ἡλικίαι τῶν ἐνόντων αὐτῶι θεοπρεπεστάτων ἀγαθῶν τὴν ἔκφανσιν. ἐννοῶμεν γὰρ ὅτι καίτοι καθ' ἡμᾶς γεγονὼς ἄνθρωπος, λανθάνειν ἐσπούδαζεν ἐν ἀρχαῖς καὶ οἷον ἀψοφητὶ καὶ σεσιγημένως τὴν τοῦ μυστηρίου δύναμιν κατὰ βραχὺ διοικούμενος. καὶ πρός γε
Ies. 42, 1-3 τοῦτο ἡμᾶς αὐτὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ πιστώσεται λέγων· Ἰακὼβ ὁ παῖς μου, ἀντιλήψομαι αὐτοῦ· Ἰσραὴλ ὁ ἐκλεκτός μου, προσεδέξατο αὐτὸν ἡ ψυχή μου. ἔδωκα τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν, κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἐξοίσει. οὐ κεκράξεται οὐδὲ ἀνήσει οὐδὲ ἀκουσθήσεται ἡ φωνὴ αὐτοῦ ἔξω. κάλαμον
Mt. 12, 16 συντεθλασμένον οὐ συντρίψει καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει. ἐπετίμα δέ που καὶ αὐτοῖς τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις, ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιῶσιν. οὐκοῦν ἐδείχθη ἂν ἅπασιν ἀληθές τι χρῆμα καὶ ξένον καὶ περιεργίας ἄξιον, εἰ βρέφος ὢν ἔτι θεοπρεπῆ τῆς σοφίας ἐποιεῖτο τὴν ἔνδειξιν· κατὰ βραχὺ δὲ καὶ ἀναλόγως τῆι τοῦ σώματος ἡλικίαι κατευρύνων αὐτὴν ἐμφανῆ τε ἅπασι καθιστάς, προκόπτειν ἂν λέγοιτο καὶ μάλα εἰκότως. πῶς οὖν ἄρα κατὰ μικρὸν προέκοψεν εἰς ἱερωσύνην; κατὰ ἀρετήν, εἰπέ μοι, τελειούμενος; εἶτα πῶς ἂν ἢ πόθεν ἐνδοιάσειέ τις ὅτι τὸ ἡμαρτηκὸς τοῦ τελείως ἔχοντος κατὰ ἀρετὴν ὑπὸ μῶμον ἔσται καὶ οὐκ εἰς ἅπαν τεθαυμασμένον, μᾶλλον δὲ τάχα που καὶ ὑπὸ γραφὴν
1 Petr. 2, 22 ἁμαρτίας; ἀλλὰ μὴν ἀληθὲς ὡς οὐ πεποίηκεν ἁμαρτίαν οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῶι
PG 156 στόματι αὐτοῦ, καθὰ γέγραπται. παντέλειος οὖν ὁ τοιόσδε πρὸς πᾶν ὁτιοῦν καὶ
P 167 κατ' οὐδένα τρόπον ἂν ἔχοι τὸ ἐνδεὲς τοῦ ἀρτίως ἔχοντος εἰς κατόρθωσιν ἀρετῆς. πότε δὲ ἦν οὐ τέλειος εἰς τὸ ἀγαθὸν ὁ καὶ ἐν μήτραι θεός; περὶ οὗ καὶ ὁ προφήτης φησὶν
Ies. 7, 15. 16 Ἡσαίας· βούτυρον καὶ μέλι φάγεται· πρὶν ἢ γνῶναι αὐτὸν ἢ προελέσθαι πονηρά, ἐκλέξεται τὸ ἀγαθόν· διότι πρὶν ἢ γνῶναι τὸ παιδίον ἀγαθὸν ἢ κακόν, ἀπειθεῖ πονηρίαι τοῦ ἐκλέξασθαι τὸ ἀγαθόν. ποῦ τοίνυν ἂν ἔχοις ἐπιδεῖξαι Χριστοῦ τὸ ἀτελὲς ἔτι πρὸς τὸ ἀγαθόν; ἢ ποίας ἂν δέοιτο προκοπῆς ὁ οὕτως ἀρτίως ἔχων, ὡς ἀπάσηι μὲν ἀπειθεῖν πονηρίαι, προτάττειν δὲ αὐτῆς καὶ μὴν καὶ μόνον αἱρεῖσθαι τὸ ἀγαθόν; ἀλλ' οὐκ οἶδ' ὅπως ὁ διαβεβαιούμενός τε καὶ λέγων >οὗτος ὁ κατὰ μικρὸν προκόψας εἰς ἀρχιερέως ἀξίωμα< καὶ παρενεγκὼν εἰς ἀπόδειξιν τῶν ἑαυτοῦ λόγων
Lc. 2, 52 τὸ Ἰησοῦς δὲ προέκοπτεν ἡλικίαι καὶ σοφίαι καὶ χάριτι, μόνον οὐχὶ τῶν ἑαυτοῦ λόγων καθορίζων τὸ ἀτερπὲς καὶ ὧν εὖ ἔχειν ὑπείληφεν, εἰς λήθην ὑπενεχθείς, τὸν τῆς τελειώσεως τρόπον ἑτέρως ἡμῖν πεπρᾶχθαι διισχυρίζεται λέγων

Loofs p. 236, 9. 10 Οὗτος ὁ χρόνωι γεγενημένος ἀρχιερεύς, ὁ διὰ παθημάτων τελειωθείς.

Ἆρ' οὐκ ἐναργὴς ἀποπληξία τοῦτό γε, μᾶλλον δὲ οὐχ ἁπάσης βαιδιουργίας ἔλεγχος; τετελείωται μὲν γὰρ διὰ παθημάτων ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστός, ὃ δέ, καίτοι τοῦ

V

8 εἰς Agellius ὡς V 11 ἂν addidi 18 αὐτῶ V 35 ἀπειθῆ V ἔχησ V 36 post ἀτελὲσ deletum ἔχειν V

τετελειῶσθαι τὸν τρόπον οὐκ ἠγνοηκώς, τὸν τῶν ἁπλουστέρων ἀποκομίζει νοῦν εἰς ἐκτόπους τινὰς ἐννοιῶν περιαγωγὰς καὶ προκόψαι φησὶν εἰς ἀρχιερέα καὶ τετελειῶσθαι πρὸς τοῦτο τόν, ὅτι τοῦτο γέγονε, κεκενῶσθαι λεγόμενον. ὥσπερ δὲ διαρκῶς ἀποφήνας ὅτι μηδὲ γέγονε σὰρξ ὁ τοῦ θεοῦ λόγος μήτε μὴν προῆλθεν ἄνθρωπος ἐκ γυναικός, τοῖς τὰ τοιάδε φρονεῖν ἠιρημένοις ἐπιτιμᾷ καί φησι 5

Τί οὖν ἀνθερμηνεύεις τῶι Παύλωι, τὸν ἀπαθῆ θεὸν λόγον ἐπιγείωι καταμιγνὺς σώματι καὶ παθητὸν ἀρχιερέα ποιῶν; Loofs p. 236, 12-14

Οὐκοῦν ἄκουε καὶ πρὸς ἡμῶν, οἷς δὴ καὶ μᾶλλον ἡ ἀλήθεια φίλη· τί παρερμηνεύεις τὸν Παῦλον, μᾶλλον δὲ ἅπασαν συκοφαντεῖς τὴν θεόπνευστον γραφήν, ὑπεξάγων τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας τὸν τοῦ θεοῦ λόγον καὶ ἄνθρωπον ἡμῖν συναφείαι ψιλῆι τιμώμενον ἐφι- 10 P 168
στᾶις ἱερέα, καίτοι τὸν αὐτὸν ἀκούων ἀρχιερέα τε ὁμοῦ καὶ σύνθρονον ὄντα τῶι θεῶι καὶ πατρί, καθάπερ ἤδη φθάσαντες εἴπομεν; ἔφη γὰρ ὁ Παῦλος ὅτι τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιε- Hebr. 8, 1
ρέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρα-
νοῖς. ὅτι μὲν γὰρ ἀπαθὴς ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, παντί που δῆλον ἂν εἴη δήπουθεν· ὅτι δὲ πέπονθεν ὑπὲρ ἡμῶν σαρκί, κατασφραγιεῖ πρὸς ἀλήθειαν ἡ τῶν θεηγόρων φωνή. 15 1 Petr. 4, 1
εἰ δὲ ἀποφέρεις αὐτὸς ἐπιγείου σώματος τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, οἰχήσεταί σοι τὸ σύμπαν εἰς τὸ μηδέν. εἰ γὰρ μὴ γέγονεν ἄνθρωπος, οὐδὲ ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ εἰ μὴ δέδωκε τῶι θανάτωι τὸ ἴδιον σῶμα, πῶς εἶναι λέγεται πρωτότοκος ἐκ νεκρῶν; οὐκοῦν οὔτε ἀπέ-
θανεν οὔτε ἀνεβίω Χριστός. ἴτω δὴ οὖν εἰς μέσον ὁ θεσπέσιος Παῦλος, ἀνακεκραγέτω 19
λέγων· εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· εἰ δὲ Χριστὸς 1 Cor. 15, 16-18
οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν, ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. PG 157
ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῶι ἀπώλοντο. ἀλλ' ἐγήγερται Χριστὸς ἐκ νεκρῶν· γέγονε γὰρ ἄνθρωπος ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος καὶ γήινον σῶμα λαβὼν ἑνώσας τε καθ' ὑπόστασιν ἑαυτῶι χάριτι θεοῦ κατὰ τὸ γεγραμμένον ὑπὲρ παντὸς ἐγεύσατο Hebr. 2, 9
θανάτου, κεχρημάτικε δὲ καὶ ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων, ἐγηγερμένος ἐκ νεκρῶν. 1 Cor. 15, 20
ἀσφαλὴς οὖν ἄρα καὶ οὐ ματαία λοιπὸν ἡ πίστις ἡμῶν, ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς 26 Hebr. 6, 19
ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν κατὰ τὸ γεγραμμένον. ὥσπερ δὲ κατ' οὐδένα τρόπον ἠδικηκὼς τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας τοὺς λόγους διά γε τοῦ φάναι ταυτὶ καὶ τῶν τῆς ἀληθείας δογμάτων ἀκρατῆ τε καὶ βδελυρώτατον καταχέαι τὸν ἔμετον, ἐφ' ἑτέραν ἔρχεται δυσβουλίαν, μᾶλλον δὲ δυσσέβειαν ἐναργῆ καί φησιν 30

5 Ὄντος οὖν ἡμῖν τούτου μόνου ἀρχιερέως συμπαθοῦς καὶ συγγενοῦς καὶ βεβαίου, τῆς Loofs p. 240, 4-9
εἰς αὐτὸν μὴ παρατρέπεσθε πίστεως. αὐτὸς γὰρ ἡμῖν τῆς ἐπηγγελμένης εὐλογίας ἐκ P 169
σπέρματος Ἀβραὰμ ἀπεστάλη ὡς ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τοῦ γένους τὴν τοῦ σώματος θυσίαν συνεπαγόμενος.

Ἀρχιερέα τοίνυν ἡμῖν συγγενῆ τε καὶ συμπαθῆ καὶ βέβαιον καὶ προσέτι μόνον ἐκεῖνον 35
εἶναι φῆς ὃν ἀρτίως ἡμῖν ὁ σὸς ἐναργῶς διέδειξε λόγος· ἔφης γάρ

Σπέρμα Ἀβραὰμ ὁ χθὲς καὶ σήμερον κατὰ τὴν τοῦ Παύλου φωνήν, οὐχ ὁ λέγων· p. 62, 24-28
πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγὼ εἰμί· ὅμοιος τοῖς ἀδελφοῖς κατὰ πάντα ὁ ψυχῆς ἀν- Hebr. 13, 8
θρωπίνης καὶ σαρκὸς ἀναλαβὼν ἀδελφότητα, οὐχ ὁ λέγων ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακε Ioh. 8, 58
τὸν πατέρα. ἀπεστάλη ὁ ἡμῖν ὁμοούσιος καὶ κέχρισται κηρύττων αἰχμαλώτοις ἄφεσιν Ioh. 14, 9
καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν. 41

5 = Exc. Eph. XX; cf. Apol. adu. Theodoret. 77

1—30. 35—41 V 31—34 VVa
1 τελειῶσθαι V 6 ἀνθερμηνεύει V 21 ἡμῶν V ἐστὲ] ἐστὶν V ἡμῶν V
29 βδελυρότατον V 32 εὐλογίας V cf. p. 73, 24 Va Exc. Eph. ἀρχιερεὺς εὐλογίας cod. Dresd.

Οὕτος οὖν ἄρα καὶ συγγενὴς ἂν νοοῖτο τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς καὶ οὐχ, ὡς σὺ φής, ὁ
Ioh. 14, 9 λέγων ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακε τὸν πατέρα. * * εἰ μὲν γὰρ εἰς ἓν ἄμφω συλλέγων
καθ' ἕνωσιν ἀληθῆ ἕνα μεθ' ἡμῶν ὁμολογεῖς υἱόν, πεποίηκας μάτην ἰδίαι τε καὶ ἀνὰ μέρος
ἑκάτερον ἀποφέρων ὑποστάσεσί τε καὶ προσώποις διιστὰς ὁλοτρόπως, οὐχὶ τῶι εἰδέναι
μόνον ὅτι σαρκὸς μὲν φύσις ἑτέρα παρὰ τὴν θείαν, συνόδωι γε μὴν τῆι καθ' ἕνωσιν ἀληθῆ
ἰδία γέγονεν αὐτῆς· εἰ δὲ ἀσύμβατος ἡμῖν κατὰ τὴν δόξαν ὁρᾶσθαι θέλων καὶ παραιτού-
μενος πανταχῆι τὴν ἕνωσιν ἕτερον εἶναι φῆς καὶ ἕτερον καὶ τὸν μὲν ἐκ θεοῦ γεγεννῆσθαι
πατρός, τὸν δὲ συγγενῆ τε ὑπάρχειν ἡμῖν καὶ ὁμοούσιον, πῶς δὴ χρῆναι φῆς τῆς εἰς αὐ-
τὸν μὴ παρατρέπεσθαι πίστεως, εἰπέ μοι, καὶ συγγενῆ πιστεύσομεν, ἀφέντες τὸν λέγοντα
Ioh. 8, 58 πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγὼ εἰμί, ⟨ἢ⟩ ἐπιγραψόμεθα θεὸν τὸν ψυχῆς ἀνθρωπίνης καὶ
Ioh. 14, 9 σαρκὸς ἀναλαβόντα πρὸς ἡμᾶς ἀδελφότητα, παρέντες τὸν λέγοντα ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ
Ioh. 3, 16. 18 ἑώρακε τὸν πατέρα; καίτοι φησὶν αὐτός· οὕτως γὰρ ἠγάπησεν ὁ θεὸς τὸν
P 170 PG 160 κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων
εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχηι ζωὴν αἰώνιον, καὶ πάλιν· ὁ πιστεύων εἰς
αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς
τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. ἆρ' οὖν ὑπάρχειν νοεῖται μονογενὴς
Ioh. 1, 18 ἰδίαι τε καὶ μόνος ὁ ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, καίτοι γεγραφότος Ἰωάννου σαφῶς· ὁ μονο-
γενὴς υἱὸς ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρός, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο, καὶ μὴν
Hebr. 1, 6 καὶ ἑτέρου γράμματος ἱεροῦ· ὅταν δὲ εἰσαγάγηι τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκου-
μένην, λέγει· καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῶι πάντες ἄγγελοι θεοῦ. πρω-
Rom. 8, 29 τότοκος δὲ πάντηι τε καὶ πάντως εἴη ἂν ὁ ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς, οὐχ ὁ μόνος ἐκ μόνου
γεγεννημένος τοῦ θεοῦ καὶ πατρός. ἐψόμεθα γὰρ τέως ταῖς σαῖς, ὦ οὗτος, διαστολαῖς,
καραδοκοῦντες οἰκονομικῶς ὅποι ποτὲ ἡμῖν διεκπαίουσιν οἱ λόγοι. οὐκοῦν (ἀνακομίσω
γὰρ τὸν λόγον εἰς τὸ ἀπ' ἀρχῆς) ὁ ψυχῆς ἀνθρωπίνης καὶ σαρκὸς πρὸς ἡμᾶς ἀναλαβὼν
ἀδελφότητα, γεγονὼς δὲ ἐκ σπέρματος Ἀβραὰμ πρωτότοκος εἴη ἂν ὡς ἐν πολλοῖς ἀδελ-
φοῖς, ὅ γε μὴν ἐν κόλπωι τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς μονογενὴς θεὸς λόγος. εἶτα τῆς θεο-
πνεύστου γραφῆς εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ χρῆναι λεγούσης ποιεῖσθαι τὴν πίστιν,
τὸν συγγενῆ τε καὶ ἡμῖν ὁμοούσιον ἀνθ' ὅτου παρατιθεὶς μὴ δὴ χρῆναι φῆς τῆς εἰς αὐτὸν
παρατρέπεσθαι πίστεως; οὐκοῦν ἀνάγκη συνδεῖν εἰς ἕνα κύριον καὶ Χριστόν, καθ' ἕνωσιν
δὲ δηλονότι τὴν καθ' ὑπόστασιν, ἵν' ἐν ταυτῶι νοοῖτο μονογενὴς καὶ πρωτότοκος ὁ αὐτὸς
καθὸ φύσει θεὸς ὑπάρχων ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος γέγονεν ἄνθρωπος καθ' ἡμᾶς καὶ ἐκ
σπέρματος Ἀβραάμ. ἀλλὰ γὰρ ἐξηύρηταί τι σοφὸν αὐτῶι, καθάπερ οὖν οἴεται, καί φησιν
οὕτω πάλιν

Loofs 6 Μέμνησθε δέ που πάντως καὶ τὰ πολλάκις μοι πρὸς ὑμᾶς εἰρημένα τὰς διπλᾶς πρὸς
p. 354, 12-18 P 171 τὸν δεσπότην Χριστὸν διακρίνοντι φύσεις. διπλαῖ μὲν γὰρ τῆι φύσει, τῆι δὲ ἀξίαι μο-
ναδικαί· ἡ γὰρ τῶν φύσεων αὐθεντία διὰ τὴν συνάφειαν μία, τῶν μὲν φύσεων ἐν τῆι
οἰκείαι τάξει διὰ παντὸς μενουσῶν, τῆς δὲ ἀξίας συνημμένης, ὡς προεῖπον, εἰς αὐθεντίαν
μοναδικήν.

Ἀλλ' ἦσθ' ⟨ἄν⟩ που πάντως εὐμαθής, τῆι θεοπνεύστωι γραφῆι κατακολουθεῖν ἡιρη-
μένος ἕνα λεγούσηι κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ οὐκ ἀνὰ μέρος τιθείσηι τὸν ἐκ σπέρματος

6 Tim. Patr. or. 13, 234; inde a 36 f. 44a; inde a 34 τάς arm. p. 65

1—33. 39/40 V 34—38 VVa
2 lacunam signaui, e. g. supplendo ἀλλὰ πῶς λέγεις χρῆναι τῆς εἰς αὐτὸν μὴ παρατρέπεσθαι πίστεως 4 τῶι Agellius τὸ V 7 γεγενῆσθαι V 10 ἢ addidi 14 ἔχει V 29 καθ' ἕνωσιν scripsi κατ' ἔνδησιν V 35 διακρίνοντι Va διακρούοντι V 37 παντὸς Va πασῶν V 37/38 ὡς — μοναδικήν V εἰσ αὐθεντίαν ὡσ προεῖπον μίαν Va 39 ἦσθ' ἄν scripsi ἦσθα V

Ἀβραὰμ καὶ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον. καὶ πρός γε δὴ τούτωι κἀκεῖνο διανοεῖσθαι χρῆν· ἕτερον μὲν γάρ τι χρῆμα θεότης, ἕτερον δὲ καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπότης κατά γε τὸν ἑνόντα ταῖς φύσεσι λόγον, συμβάσει δὲ τῆι καθ' ἕνωσιν ἀληθῆ εἷς ἐξ ἀμφοῖν ὁ Χριστός, καθὰ πλειστάκις εἰρήκαμεν. τῶν γε μὴν ὑποστάσεων, ὡς σὺ φής, διιρημένων εἰς δύο καὶ νοουμένων ὑπάρχειν ἀνὰ μέρος τε καὶ ἰδικῶς, πῶς ἂν γένοιτο σύμβασις εἰς πρόσωπον ἕν, εἰ μὴ ἄρα πως ἴδιον ἐν ἑνὸς λέγοιτο, καθάπερ ἀμέλει τῆς ἀνθρώπου ψυχῆς ἴδιον ἂν νοοῖτο τὸ σῶμα αὐτῆς, καίτοι πρὸς αὐτὴν ὑπάρχον ἑτεροφυές; οὐ γάρ που ταυ- PG 161
τὸν ἂν εἴη ψυχή τε καὶ σῶμα. ἀλλ' ἴσως ἐρεῖ τις· πῶς ἡ ἁγία καὶ προσκυνουμένη τριὰς διορίζεται μὲν εἰς τρεῖς ὑποστάσεις, μίαν δὲ θεότητος ἀποτελεῖ φύσιν; ὅτι, φαίην ἄν, τῆι τῶν ὑποστάσεων διαφορᾶι τὸ ταυτὸν εἰς οὐσίαν ἀναγκαίως ἑπόμενον εἰς μίαν θεότητος ἀνακομίζει φύσιν τῶν πιστευόντων τὸν νοῦν· ἐπὶ δέ γε τοῦ Ἐμμανουήλ, ἐπειδὴ θεότης ἕτερόν τι παρὰ τὴν ἀνθρωπότητά ἐστιν, εἰ μὴ φαμὲν ἴδιον γενέσθαι τὸ σῶμα τοῦ λόγου καθ' ἕνωσιν ἀληθῆ, πῶς ἂν ἓν ἀποτελοῖτο πρόσωπον [τὸ] ἀμφοῖν, ἑκατέρας ἡμῖν ὑποστάσεως φερούσης ἴδιον, ὡς ἀνὰ μέρος κειμένης; καὶ εἰ μὴ γέγονεν ἴδιον τὸ ληφθὲν τοῦ προσειληφότος, οὐκ ἀρκέσει συνάφεια κατὰ σύνοδον ἁπλῶς τὴν ὡς ἐν ἀξίαι τε μόνηι καὶ αὐ- P 172
θεντίαι τὸν ἕνα καὶ μόνον ἡμῖν ἀποτελέσαι Χριστὸν τὸν αὐτὸν ὄντα θεὸν ὁμοῦ τε καὶ ἄνθρωπον. τότε γὰρ τότε καὶ μάλα * * τῆς εἰς αὐτὸν παρατρέπεσθαι πίστεως, κἂν εἰ ἐκ σπέρματος Ἀβραὰμ νοοῖτο κατὰ τὴν σάρκα. ἕτερον δὲ καὶ ἕτερον εἶναι λέγων, εἶτα τῶι ἐκ σπέρματος Ἀβραὰμ προσκομίζεσθαι δεῖν τὴν πίστιν διαβεβαιούμενος, ἴσθι τοι καὶ μάλα σαφῶς τῆς ἑαυτοῦ κεφαλῆς τὰ τῆς ἀνθρωπολατρίας καταχέων ἐγκλήματα, καίτοι παραιτούμενος, καὶ λίαν ὀρθῶς, τὸ ἀνθρωπολάτρης εἶναι δοκεῖν. ἀλλ' ὀλίγα κομιδῆι τοῦ χρῆναι φρονεῖν τὰ εἰκότα πεφροντικώς, συκοφαντεῖ καὶ ἑτέρως τὸ μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον. ἐπιφέρει γὰρ εὐθύς

Αὐτὸς γὰρ ἡμῖν τῆς ἐπηγγελμένης εὐλογίας ἐκ σπέρματος Ἀβραὰμ ἀπεστάλη ὡς ὑπὲρ p 71, 32-34
ἑαυτοῦ καὶ τοῦ γένους τὴν τοῦ σώματος θυσίαν συνεπαγόμενος.

Ὑφ' ἁμαρτίαν οὖν ἄρα καὶ αὐτὸς γέγονεν ὁ Χριστὸς ὁ δι' οὗ τὸ καθ' ἡμῶν τῆς ἁμαρτίας ἐμφράττεται στόμα κατὰ τὴν τοῦ ψάλλοντος φωνήν; ἆρα καὶ αὐτοῦ τοῦ Ps. 106, 42
φωτὸς τοῦ ἀληθινοῦ τὸ τῆς ἐπαράτου φαυλότητος ἥψατο σκότος; ἆρα μεθ' ἡμῶν ἐδεήθη 2 Cor 6, 14
τοῦ λυτρουμένου καὶ σώιζοντος ὁ δι' οὗ πᾶσα λύτρωσις καὶ σωτηρίας ἐλπίς; πρέποι δ' ἂν αὐτῶι κατά γε τὸ εἰκὸς μεθ' ἡμῶν ἀναφέρειν τὰ χαριστήρια, θεοῦ λέγοντος ἀμνησι- 30
κάκως· ἐγὼ εἰμὶ ὁ ἐξαλείφων τὰς ἁμαρτίας σου καὶ οὐ μὴ μνησθήσομαι, Ies 43, 25
καταγορεύσει δὲ καὶ αὐτοῦ, καθὰ καὶ ἡμῶν, ὁ τῆς ἁμαρτίας πατήρ. εἶτα πῶς οὐ ψευδοεπήσει λέγων ἔρχεται ὁ ἄρχων τοῦ αἰῶνος τούτου καὶ ἐν ἐμοὶ εὑρήσει Ioh 14, 30
οὐδέν; δεδυσφημήκασί ποτε κατ' αὐτοῦ καὶ τῆς Ἰουδαίων συναγωγῆς οἱ προεστηκότες· ἐπειδὴ γὰρ τοῖς τοῦ φθόνου βέλεσι κατετρύχοντο, τεθεραπευμένον ἀδοκήτως ὁρῶντες τὸν 35
ἐκ γενετῆς τυφλόν, ἀνοσίως ἔφασκον· δὸς δόξαν τῶι θεῶι· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι Ioh. 9, 24
οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἁμαρτωλός ἐστιν. ὁ δέ γε κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστος ἀθυροστομοῦντας ἐλέγχων διαρρήδην ἔφασκε· τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρ- P 173
τίας; εἰ δὲ ἀλήθειαν λέγω, διὰ τί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι; οὐκοῦν εἰ προ- Ioh 8, 46
σκεκόμικε τὴν θυσίαν ὑπέρ τε ἡμῶν αὐτῶν καὶ προσέτι καὶ ἑαυτοῦ, δεδέηταί που πάντως 40 PG 164
ἀναγκαίως αὐτῆς, καθὰ καὶ ἡμεῖς οἱ ὑπὸ ζυγὸν ἁμαρτίας. ἔλεγξον τοίνυν αὐτὸν περὶ ἁμαρτίας· εἰ τέθυκε δὲ μεθ' ἡμῶν, δεῖξον ἡμῖν συνημαρτηκότα. ποιμὴν ὑπάρχων ἀγαθος Ioh 10, 15
ὑπὲρ τίνος τέθεικε τὴν ἰδίαν ψυχήν; ὑπὲρ ἑαυτοῦ μᾶλλον ἢ ὑπὲρ τῶν προβάτων; ἀκούω λέγοντος περὶ ἡμῶν· ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτόν, καὶ καθά φησιν ὁ θεσπέ- Ioh. 17, 19

V

10 φύσεων, superscr. ὑποστάσεων V 13 ἀποτελοῖτο scripsi ἀποτελεῖται V τὸ deleui 17 lacunam signauit Agellius, suppleuerim e g ὀρθῶς οὐ φαμέν 18 τῶι Agellius πῶσ V 20 ἀνθρωπολατρείασ V 26 ἡμῶν Agellius ἡμᾶσ V 38 ἡμῶν V

Hebr. 2, 9 σιος Παῦλος, χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς ἐγεύσατο θανάτου, καὶ πάλιν παρεδόθη
Rom. 4, 25 διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν, καὶ καθά
Ies. 53, 5 φησιν ὁ προφήτης Ἡσαίας, παιδεία εἰρήνης ἡμῶν ἐπ' αὐτόν, τῶι μώλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν, οὐκ αὐτὸς τῶι τῆς ἰδίας σαρκὸς τεθεράπευται πάθει. παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν, οὐ διά γε τὰ ἑαυτοῦ· πολλοῦ γε καὶ δεῖ. κατενήνεκται μὲν γὰρ ὁμολογουμένως ἡ ἀνθρώπου φύσις ἐκ τῆς ἐν Ἀδὰμ παραβάσεως εἰς ἀρὰν καὶ θάνατον, κατηρρώστησε δὲ πρὸς τούτοις καὶ τὸ εὔκολον εἰς ἁμαρτίαν ἐν τῆι σαρκί,
Rom. 8, 4 ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῆι ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περι-
1 Cor. 15, 46 πατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. κεχρημάτικε γὰρ διὰ τοῦτο καὶ ἔσχατος Ἀδάμ, οὐ τὰ τοῦ πρώτου νοσεῖν ἀνεχόμενος, ἀπαλλάττων δὲ μᾶλλον ὡς ἐν ἑαυτῶι τε καὶ πρώτωι τὴν ἀνθρώπου φύσιν τῶν ἐκ παραβάσεως τῆς ἀρχαίας ἐκείνης αἰτιαμάτων. κατεγνώσθη μὲν γὰρ ἐν Ἀδάμ, ἀλλ' ὤφθη δοκιμωτάτη καὶ ἀξιάγαστος ἐν Χριστῶι. χοικὸς οὖν ἐκεῖ-
Gen. 3, 7 νος, ἐπουράνιος δὲ ὁ Χριστός. καὶ ἐνετράπη μὲν ἐν τῶι πρώτωι, κατακομισθεῖσα πρὸς παρακοήν, ὅπερ ἐστὶν ἁμαρτία· τετήρηκε δὲ τὸ ἀπαράβατον ἐν Χριστῶι καὶ ὡς ἐν ἀπαρχῆι
P 174 δευτέραι τοῦ γένους, ὤφθη τε ἄτρωτος ἁμαρτίαις καὶ κρείττων ἀρᾶς καὶ δίκης καὶ θανάτου
Rom. 5, 19 καὶ φθορᾶς. προσεμπεδοῖ δὲ ἡμᾶς ὁ σοφώτατος Παῦλος, ὠδὶ γεγραφώς· ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί. δεῖται δὴ οὖν θυσίας τῆς ὑπέρ γε τῶν ἰδίων πλημμελημάτων πᾶς εἴ τις γέγονεν ἁμαρτίαις ἔνοχος, καὶ προσκεκόμικε μὲν ὁ Χριστὸς ἑαυτὸν ὑπὲρ τοῦ κατὰ σάρκα γένους, τουτέστιν ὑπὲρ ἡμῶν, ὑπὲρ ἑαυτοῦ δὲ οὐκέτι, κρείττων ἁμαρτίας ὑπάρχων ὡς θεός. εἰ γὰρ τέθυται
Apoc. 5, 9 δι' ἑαυτόν, οὐχ ἡμεῖς ἠγοράσμεθα μόνοι τῶι αἵματι αὐτοῦ κατὰ τὰς γραφάς, ἀλλ' εἴη [δ']
Ies. 53, 6 ἂν καὶ αὐτὸς ἡμῖν συνηγορασμένος, οὐκέτι κατὰ τὴν τοῦ Ἡσαίου φωνὴν κύριος παρέδωκεν αὐτὸν ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν, δέδοται δὲ μᾶλλον καὶ ὑπὲρ τῶν ἰδίων. οὐ γὰρ ὅλως θυσία καὶ προσαγωγή, ἐκεῖ που πάντως καὶ ἄφεσις ἁμαρτίας. πεφενάκικεν οὖν ἄρα τοὺς ἀνὰ πᾶσαν τὴν ὑπ' οὐρανὸν ὁ θεσπέσιος Παῦλος, περὶ αὐτοῦ γεγραφώς·
Hebr. 7, 26-28 τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν ἔπρεπεν ἀρχιερεύς, ὅσιος ἄκακος ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος, ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ
PG 165 τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφ' ἅπαξ ἑαυτὸν προσενέγκας. ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν, ὁ λόγος δὲ τῆς ὁρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον. πῶς οὖν ὅσιος ἀρχιερεὺς ὁ Χριστὸς ἢ κατὰ τίνα τρόπον ἄκακος καὶ ἀμίαντος, εἰ δεδέηται μεθ' ἡμῶν τῆς θυσίας προσκεκομισμένης εἰς ἄφεσιν τῶν πλημμελημάτων καὶ εἰς δικαίωσιν τῶν ἡμαρτηκότων;
P 175 πῶς κεχώρισται τῶν ἁμαρτωλῶν, εἰ δικαιοῦται σὺν αὐτοῖς, οὐχ ἑτέρου του χάριν τῆς θυσίας προσκεκομισμένης ἢ τούτων αὐτῶν; θαυμάζω δὲ ὅτι διακεκραγότος τοῦ Παύλου καὶ μάλα σαφῶς οὐκ εἶναι παραπλήσιον τοῖς ὑπὲρ τῶν ἰδίων πλημμελημάτων προσκομίζειν κεκελευσμένοις, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ, πρεσβεύειν οὐ δέδιας, οἷς ἔφη, τἀναντία φάναι τε τολμᾶις καθ' ὁμοιότητα τὴν ἐκείνων οἳ κατὰ νόμον γεγόνασιν ἱερεῖς, καὶ αὐτὸν ὑπὲρ ἑαυτοῦ
Hebr. 7, 28 προσάγειν θυσίαν. καὶ εἴπερ ἐστὶν ἀληθὲς ὡς ὁ νόμος μὲν καθίστησιν ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν, ὁ λόγος δὲ τῆς ὁρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον, τί τοῖς ἀσθενεῖν εἰωθόσι ποιεῖς συναρίθμιον τὸν τῆς ἐκείνων πληθύος ἐξηιρημένον καὶ τὴν ὑπὲρ νόμον ἔχοντα τελείωσιν οἰκοθέν τε καὶ κατὰ

V

4 τεθεράπευται Pusey τεραθεράπευται V 22 δ' deleui 34 δεδέηται scripsi δὲ δέεται V
35 προσκεκομισμένης Agellius προσκεκομισμένοσ V 43 ποιεῖς Agellius ποιεῖν V

φύσιν, εἴπερ ἐστὶν υἱὸς ἀληθῶς καὶ διὰ τοῦτο θεός; ἴδωμεν δὲ καὶ ἐκ τοῦ νομικοῦ καὶ ἀρχαιοτέρου γράμματος τίνα δὴ τρόπον καὶ ὑπὲρ τίνων εἰσκεκόμικεν ἑαυτὸν ὁ Ἐμμανουὴλ Eph. 5, 2 εἰς ὀσμὴν εὐωδίας τῶι θεῶι καὶ πατρί. σκιὰ μὲν γὰρ ὁμολογουμένως ὁ νόμος ἦν, πλὴν Hebr. 10, 1 ὑποτύπωσιν ἔχει μυστηρίου τοῦ κατὰ Χριστὸν καὶ τῆς ἀληθείας ὠδίνει τὴν μόρφωσιν. καὶ γοῦν ἔφη που Χριστὸς τοῖς Ἰουδαίοις προσλαλῶν· εἰ ἐπιστεύετε Μωυσῆι, ἐπι- 5 Ioh. 5, 46 στεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψε. πῶς οὖν ἄρα τεθύκασι τὸν ἀμνὸν μέλλοντες τῆς Αἰγυπτίων ἀπαίρειν οἱ ἐξ αἵματος Ἰσραήλ; ὑπὲρ ἑαυτῶν ἄρα καὶ μόνων ἢ καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ ἀμνοῦ; τίνας ἐλυτροῦτο διὰ τοῦ αἵματος; ἆρα τοὺς ὑπὸ ζυγὸν δουλείας καὶ δύσοιστον ἀνατλάντας τὴν ἐκ τῶν Αἰγυπτίων πλεονεξίαν ἢ καὶ ἑαυτόν; τίνος ἀπεσόβει τὸν ὀλοθρευτήν; τίσιν ἔφασκεν ὁ τῶν ὅλων θεός· καὶ ὄψομαι τὸ αἷμα καὶ Exod. 12, 13 σκεπάσω ὑμᾶς; ἆρα τοῖς δεδεημένοις τῆς παρ' αὐτοῦ σκέπης ἢ γοῦν καὶ αὐτῶι τῶι 11 ἀμνῶι; διετύπου μὲν γὰρ τὰς ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ποιεῖσθαι θυσίας, καθάπερ ἐν πίνακι, τῶι νόμωι σκιαγραφῶν ἔτι τὸ Χριστοῦ μυστήριον ὁ θεὸς καὶ πατήρ, ἔφη δὲ οὕτως P 176 πρὸς τὸν ἱεροφάντην Μωσέα· ἐὰν δὲ πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν Ἰσραὴλ ἀγνοήσηι Leu. 4, 13. 14 ἀκουσίως καὶ λάθηι ῥῆμα ἐξ ὀφθαλμῶν τῆς συναγωγῆς καὶ ποιήσωσι μίαν 15 ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν κυρίου, ἣ οὐ ποιηθήσεται, καὶ πλημμελήσωσι καὶ γνωσθῆι αὐτοῖς ἡ ἁμαρτία ἣν ἥμαρτον αὐτῆι, καὶ προσάξει ἡ συναγωγὴ μόσχον ἐκ βοῶν ἄμωμον περὶ ἁμαρτίας. τίνα δὲ τρόπον τὰ τῆς θυσίας ἐπιτελεῖσθαι χρή, διειπὼν εὖ μάλα, προσεπάγει καὶ φησι· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῶν PG 168 ὁ ἱερεὺς καὶ ἀφεθήσεται αὐτοῖς ἡ ἁμαρτία. ἄθρει δὴ οὖν ὅτι προσεκομίζετο Leu. 4, 20 μὲν ὁ μόσχος ἐν τύπωι Χριστοῦ τοῦ πανάγνου καὶ μῶμον [τοῦ] μὴ ἔχοντος, ἀπηλλάττοντο 21 δὲ τῶν ἰδίων αἰτιαμάτων οἱ προσκομίζοντες καὶ οὔτι που μᾶλλον ὁ μόσχος. τέθυται γὰρ οὐχ ὑπέρ γε μᾶλλον ἑαυτοῦ, καθὰ σὺ φής, ἀλλ' ὑπέρ γε τῶν ἠσθενηκότων, ὑπὲρ ὧν ἐποιεῖτο τὰς λιτὰς ὁ κατὰ νόμους ἀρχιερεύς, ἵνα πάλιν ἐννοῆις τὸν ὑπὲρ ἡμῶν γεγονότα παράκλητον ἄμωμόν τε καὶ ὅσιον ἀρχιερέα κεχωρισμένον τῶν ἁμαρτωλῶν. πανταχόθεν 25 Hebr. 7, 26 τοιγαροῦν ἠρρωστηκότι τοῦ λόγου τὸ ἀκαλλὲς τῶι δι' ἐναντίας ἀρχιερέα καὶ ἀπόστολον τῆς Hebr. 3, 1 ὁμολογίας ἡμῶν γενέσθαι φαμὲν αὐτὸν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος, καθεὶς ἑαυτὸν εἰς κένωσιν καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς, ἵνα καὶ ὑπὲρ πάντων εἰς ὀσμὴν εὐωδίας Eph. 5, 2 ἑαυτὸν ἀναθεὶς τῶι πατρὶ κατακτήσηται τὴν ὑπ' οὐρανόν, ἐξέληται τῶν ἀρχαίων αἰτιαμάτων, δικαιώσηι τῆι χάριτι διὰ πίστεως, θανάτου καὶ φθορᾶς ἀποφήνηι κρείττοντας ἱερούς 30 τε καὶ ἡγιασμένους καὶ πᾶν εἶδος ἀρετῆς εὖ μάλα κατωρθωκότας ⟨τοὺς⟩ σωτῆρα καὶ λυτρωτὴν ὁμολογοῦντας αὐτόν· δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ τῶι θεῶι καὶ πατρὶ ἡ δόξα σὺν ἁγίωι πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

Τόμος τέταρτος P 177

Ὁ θεσπέσιος Παῦλος οὐκ ἀσυντελῆ πρὸς ὄνησιν τοῖς εὐσεβεῖν ἠιρημένοις τὴν ἔν γε 35 τῶι νόμωι σκιὰν ἀποφαίνων καὶ μὴν καὶ τὰ πάλαι τοῖς ἀρχαίοις συμβεβηκότα καθάπερ τινὰ πίνακα καὶ γραφὴν τῶν ἀληθεστέρων ταῖς ἁπάντων διανοίαις εὖ μάλα παρατιθεὶς ταῦτα δέ⟨, φησί⟩, τυπικῶς συνέβαινεν ἐκείνοις, ἐγράφη δὲ πρὸς νουθεσίαν 1 Cor. 10, 11 ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντηκε. φέρε δὴ οὖν ἐκ νομικῶν γραμμάτων ἑλόντες λέγωμεν ὡς κατηυλίζοντο μὲν ἐν ἐρήμωι ποτὲ τῆς Αἰγυπτίων ἀπαί- 40 ρουντες οἱ ἐξ Ἰσραὴλ καὶ εἰς τὴν τῆς ἐπαγγελίας διασπεύδοντες γῆν· ἐπειδὴ δὲ τῶν ἐν Αἰγύπτωι θαυμάτων ἀμνημονοῦντες οἱ τάλανες καὶ τῆς εἰς θεὸν ἀγάπης ἀμνημονήσαντες διεγόγγυζον ἀνοσίως, ὑπὸ τῶν ὄφεων ἀπώλλυντο κατὰ τὸ γεγραμμένον. διέδρων γε μὴν τὰ τῶν 1 Cor. 10, 9

V

8 αὐτοῦ Patrol. ἑαυτοῦ V 9 ἀνατλάντας Agellius ἀνατλᾶν V 14 ἱεροφάντα V 21 τοῦ deleui 31 τοὺς addidi 38 φησί add. Agellius

ἰοβόλων δήγματα, τὸν ὄφιν αὐτοῖς τὸν χαλκοῦν ἀναστηλώσαντος τοῦ Μωσέως, τοῦ πάν-
Num. 21, 8 των σωτῆρος θεοῦ κεχρησμωιδηκότος· ποίησον σαυτῷι ὄφιν καὶ θὲς αὐτὸν ἐπὶ
σημείου, καὶ ἔσται ἐὰν δάκηι ὄφις ἄνθρωπον, πᾶς ὁ δεδηγμένος ἰδὼν
αὐτὸν ζήσεται. μυστήριον δὲ ἄρα τὸ κατὰ Χριστὸν ἡ τύπωσις ἦν. θεὸς γὰρ
ὑπάρχων ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος καὶ ἐξ ἀγαθοῦ πατρὸς ἀγαθὸς κατὰ φύσιν, μετέσχεν
Hebr. 2, 14 αἵματος καὶ σαρκός, τουτέστι γέγονεν ἄνθρωπος ἡμῖν τε τοῖς πονηροῖς παραπλήσιος κατά
γε τὸ εἶναι καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος δηλονότι, τέθειται δὲ καὶ ἐφ' ὑψηλοῦ, τουτέστι σταυρὸν
ἀνέτλη τὸν ἐπὶ ξύλου καὶ τὸν κατὰ σάρκα θάνατον, εἰ καὶ ἀνεβίω τριήμερος, τὸ τοῦ θανά-
P178 PG169 του πατήσας κράτος. ὅταν τοίνυν ἐκ πολλῆς ἄγαν ἀσυνεσίας τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονο-
μίας καταγογγύζοντες καὶ τὸ ἀκαλλὲς αὐτῆς καθορίζοντες αἰσχυνώμεθα φρονεῖν ἢ λέγειν
ἄνθρωπον γενέσθαι καθ' ἡμᾶς τὸν τοῦ θεοῦ λόγον καὶ ἑνωθῆναι σαρκὶ κατὰ ἀλήθειαν, τότε
καὶ δράκων ἡμᾶς ὁ ἀρχέκακος ἀποκτενεῖ, τῆς ἑαυτοῦ δυστροπίας ἰὸν ὥσπερ τινὰ ταῖς
ἡμετέραις διανοίαις ἐνιεὶς τὴν πλάνησιν, διαφευξόμεθα δὲ καὶ τὰ τῆς ἐκείνου σκαιότητος
διακρουσόμεθα βλάβη, τοῖς τῆς καρδίας ὄμμασιν ἑνορῶντες τῶι ὄφει, τουτέστι τὸ Χριστοῦ
μυστήριον ἀκριβεῖ διανοίαι κατασκεπτόμενοι. τότε γὰρ τότε φρονοῦντες ὀρθὰ ἀνενδοιά-
στως ὁμολογήσομεν ὅτι γέγονε σὰρξ ὁ τοῦ θεοῦ λόγος καὶ προῆλθεν ἐκ γυναικὸς μετὰ τοῦ
μεῖναι θεὸς καί ἐστιν ὁ αὐτὸς θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος, οὔτε τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος
μέτροις ἐπερυθριῶν διά γε τὸ τῆς ὑπεροχῆς ἀξίωμα οὔτε μὴν τῆς θεοπρεποῦς ἐξουσίας καὶ
ὑπερτάτης εὐκλείας ἐστερημένος διὰ τὸ ἀνθρώπινον. οἱ δὲ δὴ τὰ τοιάδε διακρίνειν εὖ
μάλα κατειθισμένοι δι' ἀμφοῖν τὸν ἕνα καὶ τὸ ἐπ' αὐτῶι μυστήριον ἰσχνῶς καὶ ἐξητασμέ-
Rom. 11, 33. νως συνιέντες λέγουσιν· ὦ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ, ὡς
34 ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ. τίς γὰρ
ἔγνω νοῦν κυρίου; ἀλλ' οὐκ οἶδ' ὅπως ὡς ἀνέφικτά τε καὶ ἀκαλλῆ ταυτὶ διωθούμενος, τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν εὐκλείας καὶ ὑπεροχῆς οὐ μετρίαν οὑτοσὶ ποιεῖσθαι κατατολμᾶι τὴν κατάρρησιν καὶ μέτρον ὥσπερ αὐτῶι τὸ καθ' ἡμᾶς ἀπονέμων καὶ ἕτερον οὐδὲν
δεδοξάσθαι φησὶν αὐτὸν παρὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος, οὐχ ὡς ἰδίαι δυνάμει χρώμενον τῆι
δι' αὐτοῦ καὶ πληροῦντα τὰς θεοσημίας, ἀλλ' ἔξωθεν καὶ εἰσκεκριμένως κερδαίνοντα τὸ κατορθοῦν δύνασθαί τι τῶν τεθαυμασμένων, ἵνα δὴ φαίνοιτο καθ' ἡμᾶς ἰαμάτων που τάχα
1 Cor. 15, 10 χάρισμα λαβὼν φάναι τε ὀφείλων κατὰ τὸν μακάριον Παῦλον· χάριτι δὲ θεοῦ εἰμὶ ὅ
P 179 εἰμί. οἷς γὰρ ἐπακτὸν καὶ θύραθεν τὸ εἶναί τι καὶ δύνασθαι κατορθοῦν, οὗτοι φαῖεν
ἂν εἰκότως καὶ τὴν τοιάνδε φωνήν. δεῖξαι γάρ, ὡς οἴεται, βουληθεὶς ἰσουργὸν εἰς
ἅπαντα τὴν ἁγίαν τριάδα, πάλιν ὧδέ φησιν

Loofs p. 11 Ὁ θεὸς λόγος ἐγένετο σὰρξ καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν. συνεκάθισεν ἑαυ-
226,20-227,5 τῶι τὴν ἀναληφθεῖσαν ὁ πατὴρ ἀνθρωπότητα· εἶπε γάρ φησιν, ὁ κύριος τῶι κυρίωι
Ioh. 1, 14
Ps. 109, 1 μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου. τὴν τοῦ ἀναληφθέντος τὸ πνεῦμα κατελθὸν συνεκρό-
Ioh. 16, 13. 14 τησε δόξαν· ὅταν γάρ φησιν, ἔλθηι τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει. βούλει καὶ ἄλλην ἐπὶ τούτοις αὐτοῖς τῆς τριάδος ἐνέργειαν; ἐνώικησεν ὁ υἱὸς
ἐν τῶι σώματι, συνέστησεν ὁ πατὴρ βαπτιζόμενον, διέπλασεν ἐν παρθένωι τὸ πνεῦμα.

Loofs 2 p 227, 6-8 Ioh. 15, 16 Ioh. 17, 17 Mt. 10, 20 Εἶτα πάλιν φησὶ περὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων· Ὁ υἱὸς ἐξελέξατο (ἐγὼ γάρ φησιν, ὑμᾶς ἐξελεξάμην)· ὁ πατὴρ ἡγίασε (πάτερ γάρ φησιν, ἁγίασον αὐτοὺς ἐν τῆι ἀληθείαι σου)· τὸ πνεῦμα κατεσκεύασε ῥήτορας.

1, 1 cf. Exc. Eph. XVI

1—32 V 33—41 VVa

3 σημεῖον V 15 ἀκριβῆ V 18 γε Agellius τε V 20 κατηθισμένοι V 22 ἀνεχνίαστοι V 25 κατάρρησιν Agellius κατάρρυσιν V 27 πληροῦντα τὰς scripsi πληροῦν τὰ τῆσ V θεοσημείασ V 35 κατελθὸν ex κατελθών corr. V 36 ἔλθη Va ἔλθοι V

Ὅτι μὲν οὖν ἄσοφός τε καὶ ἀτερπὴς ὁ σύμπας αὐτῶι πεποίηται λόγος, καταδεῖξαι PG 172
ῥᾶιον· παραπαίει δὲ κἀν τούτωι, καὶ ὅπως, ἐρῶ. μία μὲν γὰρ θεότητος φύσις, ὑφέ-
στηκε δὲ ἰδικῶς ὁ πατὴρ καὶ μέντοι καὶ ὁ υἱός, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα· πράττεταί γε
μὴν τὰ πάντα παρὰ πατρὸς καὶ δι' υἱοῦ ἐν πνεύματι καὶ οἷον κεκινημένου τοῦ πατρὸς εἰς
ἐνέργειαν τὴν ἐπί τισιν ἐνεργεῖ δὴ πάντως ὁ υἱὸς ἐν πνεύματι κἂν εἴ τι λέγοιτο πληροῦν 5
ὁ υἱὸς ἢ τὸ πνεῦμα, τοῦτο δὴ πάντως ἐστὶν ἐκ πατρὸς καὶ διὰ πάσης ἔρχεται τῆς ἁγίας
καὶ ὁμοουσίου τριάδος ἡ εἰς πᾶν ὁτιοῦν ἐνέργειά τε καὶ βούλησις, πλὴν ἔν γε τούτοις
ἐκεῖνο φαμέν. • ἆρει δὴ πάλιν ὡς σαφῶς τε καὶ ἐναργῶς, καίτοι σάρκα λέγων τὸν ἐκ
θεοῦ γεγενῆσθαι λόγον, τὴν τῶν ἐννοιῶν παρασημαίνει δύναμιν καὶ τῆς ὀρθότητος ἀπο-
φέρει μακράν, ὡς ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν σάρκωσιν ἀποφαίνων. ἐπιφέρει γὰρ εὐθύς »βούλει 10
καὶ ἄλλην ἐπὶ τούτοις αὐτοῖς τῆς τριάδος ἐνέργειαν;« ὡς ἤδη πρώτην ἀποδεδειχὼς ἐνέργειαν P 180
τοῦ θεοῦ λόγου τὸ σάρκα γενέσθαι κατὰ τὰς γραφάς. καὶ τίς ἡ ἑτέρα μετὰ τὴν πρώ- Ioh. 1, 14
την ἐνέργειαν, διαδεικνύς, ὥσπερ οἴεται, φησίν· »ἐνώικησεν ὁ υἱὸς ἐν τῶι σώματι.« θεο-
φόρος οὖν ἄνθρωπος ὁ Χριστός. εἶτα καὶ μόνον τοῦτο ἐνεργήσας εἰς ἄνθρωπον ὁ τοῦ
θεοῦ καὶ πατρὸς διαφαίνεται λόγος, ὥστε κἂν εἰ λέγοι τυχὸν ὁ μακάριος εὐαγγελιστὴς ὁ 15
λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καταδηλοῦν ἡμῖν ἕτερον οὐδὲν πλὴν Ioh. 1, 14
ἐκεῖνο καὶ μόνον ὅτι κατώικησεν ἐν ἀνθρώπωι θεὸς ὢν ὁ λόγος καθὰ καὶ ἐν ἡμῖν αὐτοῖς.
ναοὶ γὰρ ἐσμὲν θεοῦ ζῶντος καὶ ἐν τούτωι γινώσκομεν ὅτι ἐν ἡμῖν ἐστιν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύ- 2 Cor. 6, 16
ματος αὐτοῦ ἔδωκεν. ἀλλ' οὐ τοῦτο μὲν ἴσως ἐρεῖς καταναρκήσας τὴν δυσφημίαν, 1 Ioh. 4, 13
ὁμολογήσεις δὲ μεθ' ἡμῶν ὅτι γέγονεν ἄνθρωπος ὁ τοῦ θεοῦ λόγος καὶ τοῦτό ἐστιν ἡ σάρ- 20
κωσις, συνθήσηι δὲ ὅτι μεμένηκε θεὸς καὶ τὸ τῆς ἰδίας φύσεως διεσώσατο κάλλος, κἂν εἰ
κεχρημάτικεν υἱὸς ἀνθρώπου γέγονέ τε τοῦτο κατὰ ἀλήθειαν. εἶτα τί μαθὼν συγκαθίσαι
φῆς ἑαυτῶι τὸν πατέρα τὴν ἀναληφθεῖσαν ἀνθρωπότητα καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον τοῖς τῆς ἰδίας
θεότητος ἐνιδρῦσθαι θώκοις ἐν εὐδοκίαι τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, καὶ ἄνθρωπον γεγονότα, τὸν
ἐξ αὐτοῦ φύντα λόγον, ἵνα μὴ ὡς ἑτέρα τις παρ' αὐτὸν ἡ ἀνθρωπότης αὐτοῦ πρὸς ἡμῶν 25
νοοῖτο καὶ λέγοιτο, καίτοι τῆς κατὰ ἀλήθειαν ἑνώσεως ἕνα τε ἡμῖν ἀποφαινούσης αὐτὸν
καὶ οὐκ ἀλλοτρίαν αὐτοῦ τὴν σάρκα αὐτοῦ; ψευδοεπὴς οὖν ἄρα καὶ λογισμοῦ τοῦ καθή-
κοντος οὐ μετρίως ἡμαρτηκὼς ἁλίσκηι κἀν τούτωι. καὶ εἰ μηδὲν ἕτερόν ἐστι τὸ φάναι
δὴ σάρκα γεγενῆσθαι τὸν λόγον ἢ ὅτι γέγονεν ἄνθρωπος ἐν ὑπεροχῆι θεότητος ὢν καὶ με-
μενηκὼς ὅπερ ἦν, ποίας ἂν ἐδεήθη τῆς ἔξωθεν δόξης, καίτοι τῆς δόξης κύριος ὢν αὐτός; 30
ἐδοξάζετο μὲν γὰρ ὁμολογουμένως ἐνεργοῦντος τοῦ πνεύματος τὰς θεοσημίας, ἀλλ' οὐχ ὡς P 181
ἄνθρωπος θεοφόρος ἐξ ὀθνείας τε καὶ ὑπερκειμένης φύσεως τὸ χρῆμα κερδαίνων, καθὰ καὶ
ἡμεῖς, ὡς ἰδίωι δὲ μᾶλλον κεχρημένος τῶι πνεύματι. θεὸς γὰρ ἦν φύσει καὶ οὐκ ἀλλό-
τριον αὐτοῦ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ. οὐκοῦν οὐκ ἔξωθεν οὐδὲ εἰσποίητον αὐτῶι δεδόσθαι φαμὲν PG 173
τοῦ πνεύματος τὴν ἐνέργειαν καθὰ καὶ ἡμῖν αὐτοῖς ἢ γοῦν τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις. δεδώ- 35
ρηται γὰρ αὐτοῖς ἐξουσίαν ὁ Χριστὸς κατὰ πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτά, Mt. 10, 1
προστέταχε δὲ θεραπεύειν καὶ πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῶι λαῶι. οἴκοθεν
οὖν ἄρα καὶ παρ' αὐτοῦ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ. καὶ τούτου σαφὴς ἀπόδειξις εἴη ἂν τὸ καὶ
ἑτέροις δύνασθαι χορηγεῖν αὐτὸ καὶ οὐκ ἐκ μέτρου, καθά φησιν ὁ μακάριος εὐαγγελιστής. Ioh. 3, 34
ἐπεμέτρησε μὲν γὰρ τοῖς ἁγίοις τὴν διὰ τοῦ πνεύματος χάριν ὁ τῶν ὅλων θεὸς καὶ ᾧι μὲν 1 Cor. 12, 8.9
ἔδωκε λόγον σοφίας, ἄλλωι δὲ λόγον γνώσεως, ἑτέρωι δὲ χάρισμα ἰαμάτων, καὶ τοῦτο 41
οἶμαί ἐστι τὸ ὡς ἐκ μέτρου ⟨δοῦναι⟩ δύνασθαι τοὺς ἔχοντας ἐνέργειαν· ὁ δέ γε κύριος
ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐξ ἰδίου πληρώματος προιεὶς τὸ πνεῦμα, καθὰ καὶ αὐτὸς ὁ πατήρ,
οὐχ ὡς ἐκ μέτρου δίδωσιν αὐτὸ τοῖς ἀξίοις ἐλεῖν. ἀνθ' ὅτου δὴ οὖν, ὦ βέλτιστε, τὸν

V

3 μέν τι V 5 δὴ scripsi δὲ V 13 διαδεικνύς scripsi διαδείκνυσιν V δεικνύς Patrol.
41 ἄλλο V 42 δοῦναι addidi

οὐκ ἐκ μέτρου διδόντα τὸ πνεῦμα τοῖς μεμετρημένον ἔχουσιν αὐτὸ ποιεῖς ἐναρίθμιον, συγκεκροτῆσθαι λέγων παρὰ τοῦ πνεύματος τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ ἐνηργῆσθαι μᾶλλον ὡς ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς, ἐν χάριτος τάξει λαβόντα τὴν παρ' αὐτοῦ συγκρότησιν, ἢ γοῦν ἐνεργῆσαι μᾶλλον ὡς δι' ἰδίου πνεύματος τὰς θεοσημίας; Ἰουδαῖοι μὲν γὰρ οἱ πάντολμοι πικρὰν
Mt. 12, 24.27 ἐπ' αὐτῶι καταθήγοντες γλῶτταν ἀνοσίως ἔφασκον· οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων, ὁ δέ γε κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ἀμαθαίνοντας οὐ μικρῶς, μᾶλλον δὲ καὶ δυσσεβοῦντας ἐλέγχων εἰ ἐγώ, φησίν, ἐν Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν
P 182 ἐν τίνι ἐκβάλλουσι; τεθαύμασται γὰρ ὁ λαμπρὸς καὶ μέγας τῶν ἁγίων ἀποστόλων
Act. 4, 10 χορὸς ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου πληρῶν τὰ παράδοξα. καὶ γοῦν ὑπέ-
Lc. 10, 17 στρεφον χαίροντές τε καὶ λέγοντες· κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ἡμῖν ὑποτάσσεται ἐν τῶι ὀνόματί σου. ἀλλ' εἴπερ ἐστὶν ἐφικτὸν ἐν ὀνόματί τινος τῶν ἐνεργουμένων καὶ ἑτέρους δύνασθαι τὰ ἴσα πληροῦν, ἡκέτω, φραζέτω διὰ ποίαν αἰτίαν οὐδεὶς ἐν ὀνόματι τῶν ἁγίων τινὸς ἢ ἀκαθάρτοις πνεύμασιν ἐπιτιμήσας θαυμάζεται ἢ γοῦν ἕτερόν τι τῶν πέρα λόγου τετελεκώς. ἀλλ' οἳ μὲν ἐνήργηνται παρὰ τοῦ πνεύματος καὶ μεμετρημένην ἔχουσι χάριν, ὃ δὲ ὡς θεὸς ἐνεργεῖ καὶ ὡς δι' ἰδίου πνεύματος ἀμογητὶ κατορθοῖ
Lc. 8, 44-46 τὰ δι' ὧν θαυμάζεται. καὶ γοῦν ἡ τὴν τοῦ αἵματος ῥύσιν ἀρρωστήσασα γυνὴ προσελθοῦσά ποτε λεληθότως ἀπὸ ὄπισθεν αὐτοῦ, (γέγραπται ὠδί) ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. ὃ δὴ καὶ συνιεὶς ὁ Χριστὸς τίς ὁ ἁψάμενός μου; φησίν. ἐπειδὴ ⟨δὲ⟩ πρὸς τοῦτο ἔφασκον οἱ θεσπέσιοι μαθηταί· ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσί σε καὶ ἀποθλίβουσι, πάλιν ἔφασκεν αὐτός· ἥψατό μού τις· ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξελ-
PG 176 θοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ. συνιεὶς οὖν ὅπως οὐκ εἰσκεκριμένον ἔξωθεν, ἀλλ' οἰκοθεν ἔχει καὶ ἐξ ἑαυτοῦ τὸ ἐνεργεῖν δύνασθαι καὶ ἀπαλλάττειν ἀρρωστημάτων; γράφει δέ που καὶ
Lc. 6, 19 ὁ μακάριος εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτει ἅπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἰᾶτο πάντας. δύναμις οὖν αὐτοῦ τὸ πνεῦμα
Ps. 32, 6 αὐτοῦ, καὶ πιστώσεται λέγων ὁ θεσπέσιος Δαυίδ· τῶι λόγωι κυρίου οἱ οὐρανοὶ ἐστερεώθησαν καὶ τῶι πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ πᾶσα ἡ δύναμις αὐ-
P 183 τῶν. στόμα δὲ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς τὸν ἐξ αὐτοῦ φησι λόγον, οὗ τῶι πνεύματι διακρατεῖται πρὸς ὕπαρξιν τὰ δι' αὐτοῦ γεγονότα.

Ἤδη μὲν οὖν ἔφην ὅτι τῆς εὐσεβείας τὸ μυστήριον, ὃ καὶ παρ' αὐτοῖς τεθαύμασται τοῖς ἁγίοις ἀγγέλοις, κατακομίζει πρὸς τὸ μηδὲν καὶ τῶν εἰς ἀλήθειαν δογμάτων οὐ πεφροντικὼς κατασμικρύνει, λέγων

Loofs p. 227, 3-5 Βούλει καὶ ἄλλην ἐπὶ τούτοις αὐτοῖς τῆς τριάδος ἐνέργειαν; ἐνώικησεν ὁ υἱὸς ἐν τῶι σώματι, συνέστησεν ὁ πατὴρ βαπτιζόμενον, διέπλασεν ἐν παρθένωι τὸ πνεῦμα.

Ὅτι δὲ τοῖς πρὸς ἡμῶν εἰρημένοις ἕψεται δὴ πάντως τὸ ἀληθὲς καὶ οὐ ψιλὴν κατάρρησιν τῶν αὐτοῦ πεποιήμεθα λόγων, ἔλεγχον δὲ μᾶλλον σαφῆ τε καὶ ἀληθῆ, διαδείξει λέγων αὐτὸς ἐν ἑτέροις ὠδί

Loofs 2 p. 355, 8. 9 Καὶ τῆς συνεργίας ἡ ἀπόδειξις πρόδηλος· ὁ υἱὸς ἐνηνθρώπησεν, ὁ πατὴρ συνέστησεν, τὸ πνεῦμα σημείοις ἐσέμνυνε.

Ἆρ' οὖν ἐνδοιάσειεν ἂν καὶ μετὰ τοῦτό τις ὅτι τῶν ἐννοιῶν ὁ σκοπὸς αὐτῶι πρὸς ἀμαθίαν τε ὁμοῦ καὶ ἀνοσιότητα βλέπει καὶ τῶν τῆς εὐσεβείας δογμάτων καταθρασύνεται;

1—38. 41. 42 V 39. 40 VVa

1/2 συγκεκροτεῖσθαι V 11 ἐν] ἐπὶ V 20 δὲ addidi 25 Ματθαῖος] est lapsus ipsius Cyrilli 29 τῶι] τὸ V 36/37 κατάρρησιν Agellius κατάρρυσιν V 37 διαδείξη V 39 συνεργίασ Va συνεργείασ V συνέστησεν Va, V p. 79, 19 ἐνηθρόνησε V

ὥσπερ ⟨γὰρ⟩ τὸ γενέσθαι σάρκα τὸν τοῦ θεοῦ λόγον ἀσυνέτως ἐκβαλὼν ἐνεργῆσαί φησιν
εἰς ἄνθρωπον τὴν ἐνοίκησεν, οὕτω δὴ πάλιν τὸ ἐνανθρωπῆσαι δέχεται, καίτοι τῶν ἀνὰ
πᾶσαν τὴν ὑπ' οὐρανὸν ἁγίων ἐκκλησιῶν, καὶ αὐτῶν δὲ τῶν ἀοιδίμων πατέρων, οἳ τὸν
τῆς ὀρθῆς τε καὶ ἀμωμήτου πίστεως ὅρον ἡμῖν ἐξήνεγκαν λαλοῦντος ἐν αὐτοῖς τοῦ ἁγίου
πνεύματος, τὸ σαρκωθῆναί τε καὶ ἐνανθρωπῆσαι τὸν τοῦ θεοῦ λόγον οὐδὲν ἕτερον εἶναι
νοούντων πλὴν ὅτι μόνον τὸ γενέσθαι καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπον ἀποτεχθῆναί τε κατὰ σάρκα ἐκ
γυναικός, ὅτι καὶ γέγονε μεθ' ἡμῶν ὑπὸ νόμον ὁ ὑπὲρ νόμον ὡς θεός. ἐπειδὴ δὲ ὡς P 184
ἤδη πλειστάκις ἔφην, σκοπὸς αὐτῷ παραλύειν τὴν ἀλήθειαν, ταύτῃ τοι καὶ μάλα νεανικῶς
ἀνταίρει μόνος καὶ ταῖς ἁπάντων μάχεται γνώμαις καὶ κατὰ τῆς ἀρρήτου δόξης τὰ ὅπλα
κινεῖ καὶ τὸ αὐτῷ καὶ μόνῳ δοκοῦν συρφετὸν ὥσπερ τινὰ ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ παρει-
σκρίνειν ἐπιχειρεῖ. διισχυρίζεται γὰρ ἐνοίκησιν εἶναι τὴν ἐνανθρώπησιν καὶ οὐχὶ δὴ
μᾶλλον τὸ αἵματος καὶ σαρκὸς παραπλησίως ἡμῖν μετασχεῖν ἐλέσθαι τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, Hebr 2, 14
καίτοι πᾶσι μὲν τοῖς ἁγίοις ἐνωικηκότος τε καὶ ἐνοικοῦντος ἔτι τοῦ λόγου, γεγονότος δὲ
ἅπαξ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς καὶ σαρκὶ μιᾷ καθ' ὑπόστασιν κεκοινωνηκότος, καθ' ἣν καὶ ὑπὲρ
ἡμῶν ἀποθανεῖν τε καὶ ἐγηγέρθαι πιστεύεται· σαρκὶ ⟨γὰρ⟩ πέπονθεν ἑκών. ὅτι δὲ καὶ PG 177
εἰκῇ παραρριπτεῖ λόγους καὶ τῆς τῶν φωνῶν ἀτοπίας ὀλίγα πεφροντικὼς σημείοις φησὶ
τοῖς διὰ τοῦ πνεύματος κατασεμνύνεσθαι τὸν Χριστόν, ὁ γεγονὼς ἡμῖν ἔναγχος καὶ διαρ-
κῶς, ὡς γε οἶμαι, διέδειξε λόγος· βασανίζωμεν δέ, εἰ δοκεῖ, τὰς ἑτέρας αὐτοῦ φωνάς.
»ὁ πατήρ«, φησί, »συνέστησε«. τὸ μὲν οὖν συνέστησεν ὅ τι ποτέ ἐστιν ἐν τούτοις, οὐκ
ἂν ἔχοιμι νοεῖν· καὶ γάρ ἐστιν ὁμολογουμένως ἀγοραία τε καὶ ἀγυρτώδης καὶ τερθρείας
ἰδιωτικῆς ἀνάμεστος ἡ φωνή· πλὴν οἶμαι δηλοῦν ἐθέλειν αὐτὸ τὸ παρέθετο, φέρε εἰπεῖν,
ἢ γοῦν μεμαρτύρηκε. πῶς οὖν, εἰπέ μοι, συνέστησεν ὁ πατὴρ ἐνοικήσεως θείας ἠξιω-
μένον; ἢ τοῦτο μὲν ἥκιστά γε, κατέδειξε δὲ μᾶλλον ἐνανθρωπήσαντα τὸν ἴδιον υἱόν, μεμε-
νηκότα δὲ καὶ ἐν σαρκὶ τοῦθ' ὅπερ ἦν τε καὶ ἔστι καὶ ἔσται, θεὸν δηλονότι; Ἰησοῦς Hebr. 13, 8
γὰρ Χριστὸς ὁ χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. φέρε τοίνυν
τὰς ἐπ' αὐτῷ πολυπραγμονῶμεν φωνάς. τί φησιν ὁ εὐαγγελιστής; καὶ ἐμαρτύρησεν Ioh. 1, 32-34
Ἰωάννης λέγων ὅτι τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν ἐξ P 185
οὐρανοῦ καὶ μένον ἐπ' αὐτόν. οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι
ἁγίῳ κἀγὼ ἑώρακα καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.
εἴη μὲν γὰρ οἰκονομικῶς ἁγιάσων τὸν Ἰορδάνην ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστός, κατη-
ξίου δὲ σὺν ἡμῖν βαπτίζεσθαι, τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας τὸ μυστήριον διὰ τῶν αὐτῇ
πρεπόντων διοικούμενος τρόπων. ἔδει γὰρ ἄνθρωπον γεγονότα γινώσκεσθαι τὸν ἐκ θεοῦ
πατρὸς λόγον, ἀλλ' ἐβαπτίζετο μὲν ὡς ἄνθρωπος, ἐβάπτιζε ⟨δὲ⟩ θεικῶς ἐν ἁγίῳ πνεύματι.
καὶ οὐ δήπου φαμὲν ⟨ὡς⟩ ἢ ὑπουργικῶς ἢ ὡς παρ' ἑτέρου τινὸς τοῖς βαπτιζομένοις τὴν
τοῦ ἁγίου πνεύματος διηκονεῖτο μέθεξιν, ἀπετέλει δὲ μᾶλλον ἡγιασμένους, ὡς φύσει θεὸς
ἐνιεὶς αὐτὸς ἐξ ἰδίου πληρώματος. πῶς οὖν ἀφειδήσας τῶν εἰς ὀρθότητα λόγων καὶ
μέντοι καὶ ἐννοιῶν ἐνηργῆσθαι φῂς ἐν ἀνθρώπῳ τὴν ἐνοίκησιν παρὰ τοῦ θεοῦ λόγου,
καίτοι πλείστων τε ὅσων ἁγίων ἔν γε δὴ σφίσιν αὐτοῖς ἐσχηκότων ἔνοικον τὸν τῶν ὅλων
θεόν, βαπτίσαντος δὲ οὐδενὸς ἐν ἰδίῳ πνεύματι ἢ γοῦν θεικῶς ἐνοικῆσαί τισιν εἰρημένου
καὶ ἐνωικηκότος; καὶ αὐτὸς ὁ Χριστὸς ἐν ἡμῖν αὐλίζεται διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ὅπερ
ἐστὶ καὶ ἴδιον αὐτοῦ, καθάπερ ἀμέλει τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, καὶ πρός γε τοῦτο ἡμᾶς ἐμπεδοῖ
λέγων αὐτός· ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλητος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ Ioh 15, 26
πατρός, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖ-
νος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ. ἆρει δὴ οὖν ὅπως τὸ παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς

V

1 γὰρ addidi ex Seuero a Puseyo allato 4/5 λαλοῦντος — τὸ σαρκωθῆναι Patrol. τὸ λαλοῦντος — σαρκωθῆναι V 15 γὰρ ex Seuero add. Pusey 30 εἴη] conicio ἦιει ἁγιάσων] conicio ⟨ὡς⟩ ἁγιάσων ⟨ἑαυτὸν ἐπὶ⟩ 33 δὲ add. ed. Rom. 34 ὡς addidi

Ioh. 14, 6 ἐκπορευόμενον πνεῦμα τοῦτο καὶ τῆς ἀληθείας ἴδιον εἶναί φησιν, αὐτὸς δέ που πάντως ἐστὶν ἡ ἀλήθεια. εἶτα πῶς εἴπερ ἐστὶν ἀληθῶς οὐκ ἐνανθρωπήσας θεός, ἄνθρωπος δὲ μᾶλλον τὴν θείαν ἐνοίκησιν ὡς ἐνέργειαν ἔχων, ὡς ἴδιον πνεῦμα τὸ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς τοῖς πιστεύουσιν εἰς αὐτὸν καταπέμψειν ἐπαγγέλλεται; ἀλλὰ γάρ, ὡς ἔφην, τὴν τοῦ μυστηριου δόξαν κατασείει πρὸς τὸ μηδέν, μερίζων ὥσπερ τῆς ἁγίας τριάδος τὴν ἐπὶ τισὶ τῶν
P186 PG180 δρωμένων ἐνέργειαν ἑκάστηι τε τῶν ὑποστάσεων ἀπονέμων ἰδικῶς ὃ μὴ πέπραχεν ἡ ἑτέρα. πάλιν ὧδέ φησιν

p. 76, 39-41 Ioh. 15, 16 Ὁ υἱὸς ἐξελέξατο (ἐγὼ γάρ φησιν, ὑμᾶς ἐξελεξάμην), ὁ πατὴρ ἡγίασε, τὸ πνεῦμα κατεσκεύασε ῥήτορας.

Ὦ τῆς ἀμετρήτου φρενοβλαβείας. εἰ πάντα γέγονε παρὰ τοῦ πατρὸς δι' υἱοῦ ἐν πνεύματι καὶ οὐκ ἄν τι δρῶιτο παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς πλὴν ὅτι κατὰ τοῦτον αὐτὸν τὸν τρόπον, πῶς οὐκ ἀπόπληκτος εἴη ἂν καὶ μάλα εἰκότως ὁ ταῖς ὑποστάσεσι καταμερίζων ἰδικῶς τὰς ἐπί γέ τισιν ἐνεργείας τῆς ἀκηράτου καὶ μιᾶς θεότητος καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ἕκαστα τῶν δρωμένων πεπρᾶχθαι διαβεβαιούμενος παρὰ πατρὸς δι' υἱοῦ ἐν πνεύματι; εἰ
1 Cor. 1, 24 γάρ ἐστιν ὁ υἱὸς καὶ βουλὴ καὶ σοφία καὶ δύναμις τοῦ πατρός, πάντα που πάντως ὡς διὰ βουλῆς καὶ σοφίας καὶ δυνάμεως ὁ πατὴρ ἐργάσεται δι' υἱοῦ. οὕτως ἀριστίνδην ἀπολέκτους ἐποιεῖτο τοὺς μαθητάς, οὕτως ἡγιάσθαι φαμὲν τοὺς ἐξειλεγμένους, οὕτω γεγε-
Ioh. 17, 17 νῆσθαι ῥήτορας, ὡς ἐκ μιᾶς δηλονότι θεότητος, παρὰ πατρὸς δι' υἱοῦ ἐν πνεύματι. πάτερ γὰρ ἅγιε, φησίν, ἁγίασον αὐτοὺς ἐν τῆι ἀληθείαι σου. ἁγιάζει τοίνυν ἡ ἀλήθεια, τουτέστιν ὁ υἱός, ἐνίησι δὲ καὶ τὸ ἅγι<ον πνεῦμα> ὁμοίως καὶ ἀποφαίνει σοφοὺς καὶ διὰ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐνεργείας θεοφιλῶς κατεγλωττισμένους. ἔφη γοῦν ἐν μὲν
Mt. 10, 19. 20 <τῆι> τοῦ Ματθαίου συγγραφῆι πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ μαθητάς· ὅταν δὲ παραδιδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνηι τῆι ὥραι τί λαλήσετε. οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστὲ οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα
Lc. 21, 14. 15 τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν, διὰ δέ γε τῆς τοῦ Λουκᾶ· θέσθε οὖν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι· ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ἧι οὐ δυνήσονται ἀντειπεῖν ἢ ἀντιστῆναι πάντες οἱ
P 187 ἀντικείμενοι ὑμῖν. ἀκούεις ὅπως λαλοῦντος ἐν αὐτοῖς τοῦ ἁγίου πνεύματος αὐτὸς δίδωσι τὸ στόμα; λόγου γάρ ἐστι δοτὴρ ὡς λόγος, καὶ πνεύματος χορηγὸς ὡς ἴδιον ἔχων αὐτὸ φυσικῶς, καθὰ καὶ αὐτὸς ὁ πατήρ. ταυτοενεργεῖ μὲν οὖν ἡ ἁγία τριὰς καὶ ἅπερ ἂν δρώιη καὶ βούλοιτο κατορθοῦν ὁ πατήρ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς κατὰ τὸν ἴσον τρόπον, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα· τό γε μὴν ἀνὰ μέρος διδόναι τὰς ἐνεργείας ἑκάστηι τῶν ὑποστάσεων ἰδικῶς οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν ἢ τρεῖς ἀνὰ μέρος καὶ ὁλοτρόπως ἀλλήλων διεστηκότας ἀποφαίνειν θεούς. ὁ μὲν γὰρ τῆς φυσικῆς ἑνότητος λόγος ἐπὶ τῆς ἁγίας τριάδος μίαν δή που τὴν ἐφ' ἅπασι τοῖς δρωμένοις ἀποφαίνει κίνησιν· εἰ δὲ δὴ λέγοιμεν ὅτι μιᾶς ὑποστάσεως οἷον εἰς ἔργα κεκινημένης ἀπρακτήσειαν ἂν αἱ δύο, πῶς οὐ παχεῖα τομὴ παρεισκρίνεται, τόπον ὥσπερ τινὰ τῶν ὑποστάσεων ἑκάστηι νέμουσα τῶι ἔξω τε καὶ ἀπεσχοινισμένως νοεῖσθαι τῶν ἄλλων, οὐ κατά γε τὸ ὑπάρχειν ἰδιοσυστάτως (τοῦτο γὰρ ἀληθές), ἀλλ' ὡς ἐν τῆι κατὰ πᾶν ἑτερότητι μὴ ἀνεχομένηι λόγου τοῦ συναγείροντος εἰς ἑνότητα φυσικήν; μία γὰρ θεότητος φύσις ἐν ἁγίαι καὶ ὁμοουσίωι νοεῖται τριάδι, ὁ δὲ χρηστὸς
PG 181 οὑτοσὶ τὸν ὁμοούσιον τῶι θεῶι καὶ πατρὶ θεὸν λόγον ὡς οὐκ εἰδὼς ὅτι γέγονεν ἄνθρωπος, οὐ τὸ εἶναι θεὸς ἀποβεβληκώς, προσειληφὼς δὲ μᾶλλον ὅπερ οὐκ ἦν, κατασμικρύνειν ἀποτολμᾶι. συναγορεύει μὲν γάρ, ὡς εἴρηται, τῶι ἁγίωι πνεύματι, περιυβρίζει δὲ τὸν υἱόν, οὕτω λέγων πρός τινας τῶν τὰ Ἀρείου φρονεῖν ἡιρημένων

V

1 φησιν Agellius φὴσ V 10 ἀμετρίτου V 11 δρῶτι V 16 ἀριστίνδ' V 20 -ον πνεῦμα om. in fine lineae V 22 τῆι add. ed. Rom. 25 ἡμῖν V 36 ἀπρακτήσειεν V 37 τῶι Agellius τὸ V 40 χρηστὸς ed. Rom. χ̄σ̄ V

3 Πλείονα, φησί, τὴν εἰς αὐτὸν κατασκευάζοντες ὕβριν καὶ τὸ πνεῦμα τῆς θείας ἀποτέμνοντες φύσεως τὸ τὴν ἀνθρωπότητα αὐτοῦ διαπλάσαν (τὸ γὰρ ἐν τῇι Μαρίαι, φησί, γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου), ⟨τὸ⟩ κατὰ δικαιοσύνην τὸ πλασθὲν ἀναπλάσαν (ἐφανερώθη γάρ φησιν, ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι), τὸ δαίμοσι φοβερὸν ⟨αὐτὸν⟩ ἐργασάμενον (ἐγὼ γάρ φησιν, ἐν πνεύματι θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια), τὸ τὴν αὐτοῦ σάρκα πεποιημένον ναόν (τεθέαμαι γάρ φησι, τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν καὶ μεμένηκεν ἐπ' αὐτόν), τὸ τὴν ἀνάληψιν αὐτῶι χαρισάμενον (ἐντειλάμενος γάρ φησι, τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις οὓς ἐξελέξατο, διὰ πνεύματος ἁγίου ἀνελήφθη), τοῦτο δὴ τὸ τηλικαύτην Χριστῶι χαρισάμενον δόξαν Χριστοῦ κατασκευάζουσι δοῦλον. Loofs p. 293, 12-294, 6 Mt. 1, 20 1 Tim. 3, 16 5 Mt. 12, 28 P 188 Ioh 1, 32 Act. 1, 2 10

Τὸ μὲν οὖν τῆς θείας τε καὶ ἀκηράτου φύσεως ἀποτέμνειν τὸ πνεῦμα κατατολμᾶν μοχθηρᾶς εἶναι φημὶ καὶ ἀλιτηρίου φρενὸς καὶ πολὺ τοῦ εἰκότος ἐξωικισμένης (ὁμοούσιον γάρ ἐστι τῶι θεῶι καὶ πατρὶ καὶ μὴν καὶ αὐτῶι τῶι υἱῶι καὶ θεὸς εἶναι καὶ ἐκ θεοῦ πιστεύεται), χρῆναι δὲ οἶμαι ταυτὶ μεθέντας εἰς τὸ παρὸν τὸν ἐν χερσὶν ἡμῖν πολυπραγμονῆσαι λόγον καὶ ὅποι ποτὲ βλέπει, νουνεχέστατα κατιδεῖν. πλείονα γάρ φησι, τὴν εἰς αὐτὸν κατασκευάζοντες ὕβριν, δῆλον δὲ ὅτι τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς θείας ἀποτέμνοντες φύσεως τὸ τὴν ἀνθρωπότητα αὐτοῦ διαπλάσαν. τὴν τίνος, ὦ βέλτιστε, φὴς διαπεπλάσθαι ἀνθρωπότητα διὰ τοῦ πνεύματος; καίτοι τοὺς λόγους ἡμῖν ἀρτίως ἐπ' αὐτῶι πεποίησαι τῶι μονογενεῖ καὶ ἐκ θεοῦ πατρὸς ἀπορρήτως γεγεννημένωι· θείαν γὰρ δὴ φύσιν ὠνόμαζες αὐτόν, αὐτοῦ δὲ οἶμαι καὶ οὐχ ἑτέρου τὴν ἀνθρωπότητα φής. οὐκοῦν διαμέμνησο τῶν σεαυτοῦ φωνῶν· ἰδίαν γὰρ εἶναι φὴς τοῦ λόγου τὴν σάρκα, ψυχῆς ἐνούσης αὐτῆι τῆς λογικῆς δηλονότι, ἔσται γὰρ οὕτως ἡ ἀνθρωπότης αὐτοῦ. εἶτα πῶς, εἴπερ ἐστὶν ἓν μετὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, ἰσχύος εἶναι νομίζεις αὐτὸν τῆς θεοπρεποῦς ἐπιδεᾶ καὶ φοβερὸν αὐτὸν εἰργάσθαι τοῖς δαίμοσι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὡς ἀπό γε τῆς ἰδίας φύσεως οὐκ ἔχοντα τοῦτο δρᾶν καὶ μὴν καὶ τὸ δύνασθαι συντρίβειν τὸν σατανᾶν ὡς δοτὸν παρ' ἑτέρου καὶ μόλις ἐρανιζόμενον; εἰ μὲν οὖν οἶσθα ὅτι τὸ ἀποτέμνειν τὸ πνεῦμα τῆς θείας αὐτοῦ φύσεως ἐγκλημάτων αἴσχιστον εἴη ἂν καὶ μάλα εἰκότως, αὐτοῦ δηλονότι τὸ πνεῦμά ἐστιν ὡς δι' αὐτῆς προιὸν τῆς ἀπορρήτου φύσεως αὐτοῦ καὶ ὁμοούσιον αὐτῶι, καὶ οὐκ ἂν ἐδεήθη καθάπερ τινὸς τῆς ἔξωθέν τε καὶ ἐπακτῆς δυνάμεως τῆς παρ' αὐτοῦ, χρήσεται δὲ μᾶλλον ὡς ἰδίωι πνεύματι καὶ φοβερὸν ἑαυτὸν τοῖς δαίμοσιν ἀποφανεῖ δι' αὐτοῦ. εἰ δέ σοι δοκεῖ τῶν εἰς δυσσέβειαν ἐγκλημάτων ἀποφαίνειν ἡμοιρηκότας τοὺς ἀποτέμνοντας, πῶς ἡμῖν ἀρτίως ὑβριστὰς ὠνόμαζες αὐτούς, εἶτα τούτοις σαυτὸν ἐναρίθμιον οὐκ αἰσθάνηι ποιῶν, εἴπερ ἑνωθέντα σαρκὶ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον καθάπερ ἕνα τινὰ τῶν καθ' ἡμᾶς καὶ κοινὸν ἁπλῶς ⟨ἄνθρωπον⟩ τῆς τοῦ πνεύματος ἐπικουρίας δεδεῆσθαι φής, ἵνα φοβερὸς τοῖς ἀκαθάρτοις ὁρῶιτο πνεύμασιν; εἰ γὰρ καὶ ἐν πνεύματι θεοῦ φησιν ἑαυτὸν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια, πῶς οὐκ ἔδει τοῦ λόγου τὴν οἰκονομίαν ἀξιάγαστον οὖσαν ἰδεῖν; οἱ μὲν γὰρ τῶν Ἰουδαίων καθηγηταὶ τῆι τοῦ σωτῆρος ἡμῶν εὐκλείαι διεφθονηκότες καὶ ἀπύλωτον ἐπ' αὐτῶι διοιγνύντες στόμα κατεφλυάρουν οἱ δείλαιοι, φάσκοντες ἐν Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια· ὁ δὲ τῆι ἐμφύτωι πρὸς ἅπαντας γαληνότητι κεχρημένος καὶ μεθιστὰς τοὺς πεπλανημένους ἢ γοῦν ἀθυροστομεῖν ἐθέλοντας ἐπ' αὐτῶι πρὸς τὸ ἄμεινόν τε καὶ ἀληθές, θεῶι δὴ μᾶλλον τῶι κατὰ Loofs p. 293, 12-14 Mt 12, 28 Mt 12, 24 15 20 25 30 35 40 Pr189 PG184

3 = Exc. Mar. Merc XXII; cf. ep. 18, *Concilstud.* 10 Apol adu Theodoret 63

1—10 VVa 11—41 V

3 τὸ — ἀναπλάσαν Agellius cf. Mar. Merc. ἀνέπλασεν VVa 5 αὐτὸν Va om. V 9 χω̄ V Mar. Merc. αὐτῶ Va 12 εἰκότως V 32 ὠνόμαζες Agellius ὀνομάζεισ V 34 ἄνθρωπον addidi

φύσιν τὴν ἐπί γε τῶι δύνασθαι συντρίβειν τὸν σατανᾶν ἀνετίθει δόξαν, ἐν πνεύματι θεοῦ λέγων τὰ πονηρὰ διώκειν πνεύματα καὶ οὐκ ἔξω τιθεὶς ἑαυτὸν τοῦ κατὰ φύσιν εἶναι θεὸν καὶ ἴδιον ἔχειν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. ἐπειδὴ δὲ ἦν ἀκόλουθον καὶ θεοπρεποῦς εὐτεχνίας ἄξιον τὰς τῶν φονώντων ὑποτρέχειν ὀργὰς καὶ τὰς τῶν ἐπ' αὐτῶι σκανδαλιζομένων περι-
Ioh. 10, 33 κόπτειν ἀφορμάς (ἐπεφύοντο γὰρ λέγοντες· περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν), ταύτηι
P 190 τοι καὶ ἄγαν ἀστείως τοῖς ἀσθενοῦσιν ἔτι συγκαθιστάμενος θεοῦ τὸ πνεῦμά φησιν. οἶδε γὰρ οἶδεν, ὡς ἔφην, ἑαυτὸν ὄντα φύσει θεὸν ὁμοῦ τῶι γεγεννηκότι καὶ πάντα ἔχοντα τὰ
Ioh. 17, 10 αὐτοῦ δίχα μόνου τοῦ εἶναι πατήρ. τοιγάρτοι καὶ ἔφασκε πρὸς αὐτὸν ὅτι πάντα τὰ ἐμὰ σά ἐστι καὶ τὰ σὰ ἐμά, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς, καὶ πρός γε ἡμᾶς αὐ-
Ioh. 16, 15 τούς, περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος τοὺς λόγους ποιούμενος· πάντα, φησίν, ὅσα ἔχει ὁ πατήρ, ἐμά ἐστι· διὰ τοῦτο εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. ὥσπερ γὰρ πρόεισιν ἐκ τοῦ πατρὸς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, αὐτοῦ κατὰ φύσιν ὑπάρχον, καὶ κατὰ τὸν ἴσον τούτωι τρόπον καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ υἱοῦ, φυσικῶς ὂν αὐτοῦ καὶ ὁμοούσιον αὐτῶι. οὐκοῦν κἂν δοξάζηται διὰ τοῦ πνεύματος, αὐτὸς ἑαυτὸν ὡς δι' ἰδίου πνεύματος νοεῖται δοξάζων καὶ οὐχ ὡς θύραθεν τὸ χρῆμα αὐτῶι, κἂν εἰ ὁρῶιτο γεγονὼς ἄνθρωπος καθ' ἡμᾶς. ἀνασφαλὲς δὲ πρὸς τούτωι κἀκεῖνο εἰπεῖν περὶ τοῦ πνεύματος τὸ τὴν σάρκα τὴν αὐτοῦ πεποιημένον ναόν. ἦν μὲν γὰρ ἡ σὰρξ ἰδία τοῦ λόγου καὶ τοῦτο ἡμῖν ἀρτίως διωμολόγηκας αὐτός· αὐτοῦ γὰρ ἔφης εἶναι τὴν ἀνθρωπότητα
PG 185 καὶ ναὸς αὐτοῦ κεχρημάτικε τὸ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου ληφθὲν ἅγιον σῶμα· ἴδιον δὲ πάλιν αὐτοῦ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἂν νοοῖτο πώποτε δίχα τοῦ ἰδίου πνεύματος ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος. ἄμεινον οὖν ἄρα καὶ σοφώτερον ναὸν μὲν τοῦ λόγου τὸ σῶμα λέγειν καὶ ἰδίαν αὐτοῦ τὴν σάρκα, πιστεύειν δὲ ὅτι σύνεστιν ἀεὶ τῶι λόγωι τὸ πνεῦμα αὐτοῦ καθάπερ ἀμέλει καὶ αὐτῶι τῶι πατρί. οὐκ ἀμώμητον δὲ πρὸς τούτωι φαίην ἂν τὸ ὡς ἐπ' ἀνθρώπου κοινοῦ τὴν ἀνάληψιν αὐτῶι τὴν εἰς οὐρανὸν δεδωρῆσθαι λέγειν παρὰ τοῦ
Act. 1, 2 πνεύματος. ἐπιλέκτους μὲν γὰρ ἐποιεῖτο τοὺς μαθητὰς διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἀνελήφθη γε μὴν ὡς θεός, οὐχ ὡς παρ' ἑτέρου δοτὸν τὸ χρῆμα λαβών, αὐτὸς δὲ δὴ μᾶλλον πρωτόλειον ὥσπερ τι τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἀνανεωθείσης εἰς ἀφθαρσίαν ἐμφανίζων
P 191 ἑαυτὸν τῶι θεῶι καὶ πατρὶ καὶ ἡμῖν ἐγκαινίζων ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν καὶ
Hebr. 10, 20 Hebr. 6, 19. 20 εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος, ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσελθεῖν λέγεται, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τοὺς αἰῶνας. ὅτι δὲ πρὸς τὰ ἄνω βαδίζοντι τῶι Χριστῶι πάλιν ἐνυπῆρχεν ὡς ἴδιον αὐτοῦ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἂν ἐνδοιάσειέ τις. πῶς οὖν οὐ δέδιας, εἰπέ μοι, λέγειν
Loofs p. 294, 4-6 τοῦτο δὴ τὸ τηλικαύτην Χριστῶι χαρισάμενον δόξαν Χριστοῦ κατασκευάζουσι δοῦλον; οἱ μὲν γὰρ δοῦλον αὐτὸ κατασκευάζοντες τοῦ Χριστοῦ δυσσεβοῦσιν ὁμολογουμένως καὶ αὐτὸν ἀτιμάζουσι τὸν ὁμοούσιον αὐτῶι θεοῦ λόγον, τοῖς δουλοπρεπέσι περιβάλλοντες μέτροις τὸ παρ' αὐτοῦ τε καὶ ἐν αὐτῶι κατὰ φύσιν καὶ ἴδιον αὐτοῦ· τὸ δὲ κεχαρίσθαι λέγειν αὐτῶι τὴν δόξαν παρὰ τοῦ πνεύματος ἀβελτηρίας ἐστὶ τῆς ἐσχάτης ἀπόδειξις ἐναργής. εἰκῆι δὲ ἁλώσηι πεφλυαρηκὼς ἐν τούτωι καὶ τὸ ἐπ' αὐτῶι μυστήριον οὐ νενοηκώς, μᾶλλον δὲ σαυτῶι καὶ φρονῶν καὶ λέγων τὰ ἐναντία. εἰ γὰρ πεπίστευκας ὅτι θεὸς ὢν ὁ λόγος γέγονε σάρξ (αὐτοῦ γὰρ ἔφης εἶναι τὴν ἀνθρωπότητα), τί τὸν τῆς δόξης κύριον ὡς οὐκ ἔχοντα δόξαν ἰδίαν τῆς παρὰ τοῦ πνεύματος δεδεῆσθαι φῆς καὶ ἐν τοῖς τῆς κτίσεως κατα-
1 Cor. 4, 7 λογίζηι μέτροις, ἢι πάντα ἐστὶν ἔξωθεν [τὰ] καὶ δοτά; τί γὰρ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες;

V

1 ἀνετίθη V 17 ἀνασφαλὲς Agellius ἀνασφαλεὶσ V 22 σοφότερον V 28 ἐμφανίζων scripsi ἐμφανίσων V 36 θεοῦ scripsi θῦ V 43 ἔξωθεν scripsi ἔξω θέντα V ἔξωθέν τε Agellius

πρέποι ἂν ἀκοῦσαι τῆι κτίσει. ἀλλὰ ναί, φησίν, εὑρίσκω λέγοντα τὸν Ἐμμανουήλ· πάτερ, δόξασόν σου τὸν υἱόν. οὐκοῦν προστίθει τὸ λεῖπον, τοῦτο δέ ἐστιν ἵνα Ioh. 17, 1
καὶ ὁ υἱός σου δοξάσηι σε. εἰ μὲν ὡς δόξης ἐπιδεᾶ τῆς παρὰ πατρὸς ἐφίεσθαι δόξης διισχυρίζηι τὸν υἱόν, [ὅ] τί ποτε ἄρα φής, ὅταν δοξάζηται καὶ αὐτὸς ὁ πατὴρ παρὰ τοῦ υἱοῦ; ἆρ' ὡς δόξαν οὐν ἔχων ἢ τῆς παρ' ἑτέρου δεδεημένος; ἄπαγε τῆς δυσβουλίας· τερθρεία γὰρ ἤδη ταυτὶ καὶ ἀνοσιότης ἐννοιῶν καὶ ἕτερον οὐδέν. ἡ μὲν γὰρ θεία τε καὶ τῶν ὅλων ἐπέκεινα φύσις φῶς ἀπρόσιτον οἰκεῖ καὶ κατεξουσιάζει τῶν ὅλων καὶ δόξαν P 192
ἀνῆπται τὴν αὐτῆι τε καὶ μόνηι πρεπωδεστάτην· ἐπειδὴ δὲ γέγονεν ἄνθρωπος ὁ μονογενὴς 1 Tim. 6, 16 PG 188
τοῦ θεοῦ λόγος ἔμελλέ τε χάριτι θεοῦ διὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς ὑπὲρ παντὸς γεύσασθαι θανά- Hebr. 2, 9
του καὶ ⟨τὸ⟩ δυσάντητον αὐτοῦ παραλύειν κράτος, ζωοποιήσας ὡς θεὸς τὸν ἴδιον ναὸν σκήπτε- 10
ται τὴν εὐχὴν ὡς ἄνθρωπος καὶ συνευδοκῆσαί οἱ βούλεται τὸν πατέρα τὴν ἀνθρώπου φύσιν μετασκευάζοντι πρὸς τὸ ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἀνανεοῦντι πρὸς ἀφθαρσίαν καὶ τῶν τοῦ θανάτου βρόχων ἀποφαίνοντι κρείττονα, λελυμένης δηλονότι τῆς ἀρχαίας ἐκείνης ἀρᾶς καὶ τῆς ἐπὶ τῶι πρωτοπλάστωι δίκης. οὐκοῦν ἐπειδήπερ καὶ ἐν σαρκὶ καθορώμενος υἱὸς εἶναι θεοῦ
κηρύττεται φύσει τε καὶ ἀληθείαι, δόξασόν σου, φησίν, ὦ πάτερ, τὸν υἱὸν ὡς ἄνθρω- 15
πον καὶ θανάτου κρείττονα καὶ φθορᾶς ἀποφήνας, ἵνα σὸς εἶναι πιστεύηται, ζωὴ κατὰ φύσιν ὑπάρχων ὡς θεὸς κατά γε τὸν τῆς ἰδίας φύσεως λόγον· τότε γάρ σε καὶ ὁ υἱὸς δοξάσει. δόξα ⟨δ'⟩ ἀληθῶς τῶι θεῶι καὶ πατρὶ τὸ πιστεύεσθαι πρὸς ἡμῶν ὅτι θεὸς ὑπάρχων ἀληθινὸς καὶ ζωὴ καὶ ζωοποιὸς ἴσον τε καὶ ὅμοιον ἑαυτῶι κατὰ πᾶν ὁτιοῦν ἀπορρήτως τε καὶ ὑπὲρ νοῦν ἐκτέτοκε τὸν υἱόν, ὃς ἦν οὐκ ἐν μείοσιν, ⟨εἰ⟩ καὶ ἐν σαρκὶ γέ- 20
γονεν, ἀλλὰ τῆς ἐνούσης αὐτῶι φυσικῆς εὐγενείας ἀδιαλώβητον παντελῶς τὸ ὑπερφυὲς καὶ ἐξαίρετον διεσώσατο κάλλος, ζωὴ καὶ αὐτὸς ὑπάρχων ὡς ἐκ ζωῆς πάντα τε ἰσχύων καὶ ἀμογητὶ κατορθῶν καὶ τοῖς ὑπὸ θάνατον καὶ φθορὰν τὴν ἀφθαρσίαν δωρούμενος. οὐκοῦν κἂν εἰ δοξάζεσθαι λέγοιτο παρὰ τοῦ πατρὸς ὁ υἱός, τὸ τῆς ἀνθρωπότητος ἀναλογίζου μέτρον μη⟨δὲ⟩ διατέμνης εἰς δύο μετὰ τὴν ἕνωσιν τὸν ἕνα Χριστὸν καὶ υἱὸν καὶ κύριον, 25
ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ⟨ὁμολόγησον⟩ ὁμοίως καὶ τῆς δόξης κύριον ὡς θεὸν καὶ δόξαν P 193
δεχόμενον ἀνθρωπίνως. ἐννόει γὰρ ὅτι καίτοι φύσει τε καὶ ἀληθείαι θεός τε καὶ βασιλεὺς τῶν ὅλων ὑπάρχων καὶ κύριος, κεχειροτονῆσθαι λέγεται βασιλεύς, ὅτε καθ' ἡμᾶς γενό- Ps. 2, 6
μενος ἄνθρωπος τεταπείνωκεν ἑαυτὸν καὶ γέγονεν ὑπήκοος τῶι θεῶι καὶ πατρὶ καὶ μεθ' ἡμῶν ὑπὸ νόμον. θορυβήσει δὴ οὖν κατ' οὐδένα τρόπον τοὺς σοφούς τε καὶ ἐπιστήμονας 30
καὶ ἱδρυμένους ἐν πίστει τὰ τοῖς τῆς κενώσεως πρέποντα μέτροις, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν τε ὁμοῦ καὶ τῶν τῆι θείαι πρεπόντων φύσει θεὸν ὄντα τὸν αὐτὸν καὶ ἄνθρωπον ἐπιγινώσκουσι τὸν υἱόν. ἀλλὰ γὰρ ὑγιαίνουσι μὲν οὐ προσέρχεται λόγοις, ἀπονενευκὼς δὲ λίαν εἰς τὸ 1 Tim. 6, 3
ἐξήνιον ἀσυνέτως περιαυτίζεται καὶ τὰ αὐτῶι καὶ μόνωι δοκοῦντά τε καὶ εὖ ἔχειν ὑπειλημμένα φρονεῖν ἀξιοῖ. διόλλυσι δὲ καὶ ἑτέρους πρὸς οἷς ἔφη, διιστὰς εἰς δύο τὸν ἕνα 35
κύριον Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν καὶ αὐτὸ τὸ θεῖον ἡμῶν συκοφαντῶν μυστήριον ἀπό γε τοῦ μὴ ἀνέχεσθαι μεθ' ἡμῶν ὁμολογεῖν ὅτι μὴ καθ' ἕνα τῶν ἁγίων προφητῶν ἢ γοῦν ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν θεοφόρος ἦν ἄνθρωπος ὁ Χριστός, θεὸς δὲ μᾶλλον γενόμενος ἄνθρωπος μετέσχηκέ τε κατὰ ἀλήθειαν αἵματος καὶ σαρκός. ἔφη δὲ οὕτω πάλιν ὡς ἐκ Hebr. 2, 44
προσώπου Χριστοῦ παρατιθεὶς τὸ ῥητόν 40

4 Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ PG 189
ἐν αὐτῶι. μνημόνευσον ὅτι περὶ τῆς σαρκὸς τὸ λεγόμενον. καθὼς ἀπέστειλέ Ioh. 6, 56 Loofs p. 228, 4-16 Ioh. 6, 57

4 = Exc. Mar. Merc. XIIII cf. Exc. Eph. XXII Apol. adu. Orient. 98

1—40 V 41. 42 VVa

4 ὅ del. ed. Rom. δοξάζηται scripsi δοξάσηται V 7 φύσις scripsi φύσεων V 10 τὸ addidi 18 δ' addidi 20 εἰ καὶ Pusey καὶ V καὶ ὅτε Agellius 25 μηδὲ scripsi μὴ V 26 ὁμολόγησον addidi ex Seuero a Puseio allato ὡς Seuerus καὶ V 42 μνημονεύετε Exc. Eph.

με ὁ ζῶν πατήρ, ἐμὲ τὸν φαινόμενον. ἀλλ' ἐνίοτε παρερμηνεύω· ἀκούσωμεν ἐκ τῶν ἑξῆς. καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατήρ· ἐκεῖνος λέγει τὴν θεότητα, ἐγὼ τὴν ἀνθρωπότητα· ἴδωμεν τίς ὁ παρερμηνεύων. λέγει ὁ αἱρετικὸς ἐνταῦθα τὴν θεότητα· ἀπέστειλεν ἐμὲ τὸν θεὸν λόγον. καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατήρ, κατ' ἐκεῖνον
Ioh. 6, 57 κἀγὼ ζῶ, ὁ θεὸς λόγος, διὰ τὸν πατέρα. εἶτα μετὰ τοῦτο καὶ ὁ τρώγων με κἀκεῖνος ζήσεται. τίνα ἐσθίομεν, τὴν θεότητα ἢ τὴν σάρκα;

P 194 Μόνην δὴ οὖν ἀπεστάλθαι τὴν σάρκα φὴς καὶ αὐτὴν εἶναι διαβεβαιοῖ τὸν φαινόμενον· ἀπόχρη δὴ οὖν καὶ μόνον ἡμῖν εἰς τὸ δύνασθαι ζωοποιεῖν τὸ θανάτωι τυραννούμενον.
Ioh. 1, 14 τί οὖν; αἱ θεόπνευστοι γραφαὶ ῥαψωιδοῦσι μάτην σάρκα γενέσθαι τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ἄνω τε καὶ κάτω διισχυριζόμεναι; ποία γὰρ ὅλως γένοιτ' ἂν τοῦ λόγου χρεία, τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἀποχρώσης ἡμῖν, κἂν εἰ νοοῖτο μόνη καὶ καθ' ἑαυτήν, εἴς γε τὸ δύνασθαι καταργῆσαι θάνατον καὶ τὸ τῆς φθορᾶς παραλῦσαι κράτος; καὶ εἴπερ ἐστίν, ὥσπερ οὖν οἴει καὶ δοξάζειν ἀξιοῖς, οὐχ ὁ θεὸς λόγος ὁ ἀπεσταλμένος διὰ τοῦ γενέσθαι καθ' ἡμᾶς, μόνη δέ, ὡς ἔφης, ἀπέσταλται παρὰ τοῦ πατρὸς ἡ φαινομένη σάρξ, πῶς οὐχ ἅπασιν ἐναργὲς ὅτι σώματος ἀνθρωπίνου καὶ τῶν ἡμετέρων κατ' οὐδένα παντελῶς διενεγκόντος τρόπον ἐν μεθέξει γεγόναμεν; πῶς οὖν ἐν ἑτέροις διαγελᾶις τοὺς ὧδε διακειμένους; ἔφης γὰρ πάλιν

Loofs 5 Ἐρῶ δὲ καὶ τοῦ σκανδάλου τὰ ῥήματα. περὶ τῆς οἰκείας σαρκὸς ὁ δεσπότης
p. 355,13-18 Χριστὸς πρὸς αὐτοὺς διελέγετο· ἐὰν μὴ φάγητε, φησί, τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ
Ioh. 6, 53 ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. οὐκ ἠνεγκαν τὸ τῶν λεγομένων ὑψηλὸν οἱ ἀκούσαντες· ἐνόμιζον ⟨γὰρ⟩ ὑπὸ ἀμαθίας ἀνθρωποφαγίαν εἰσάγειν.

Εἶτα πῶς τὸ χρῆμά ἐστιν οὐκ ἐναργὴς ἀνθρωποφαγία; τίνα δὲ τρόπον ὑψηλὸν ἔτι τὸ μυστήριον, εἰ μὴ ἀπεστάλθαι φαμὲν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον καὶ τόν γε τῆς ἀποστολῆς τρόπον ὁμολογοῦμεν εἶναι τὴν ἐνανθρώπησιν; τότε γὰρ τότε καταθρήσομεν ζωοποιεῖν ἰσχύουσαν τὴν ἑνωθεῖσαν αὐτῶι σάρκα καὶ οὐχ ἑτέρου σάρκα, πλὴν ὅτι γέγονεν ἰδία τοῦ τὰ πάντα ζωοποιεῖν ἰσχύοντος. εἰ γὰρ τὸ πῦρ δὴ τοῦτο τὸ αἰσθητὸν τῆς
PG 192 ἐνούσης αὐτῶι φυσικῆς ἐνεργείας τὴν δύναμιν ταῖς ὕλαις ἐνίησιν αἷς ἂν φαίνοιτο προσο-
P 195 μιλοῦν, καὶ αὐτὸ δὲ τὸ ὕδωρ, καίτοι ψυχρὸν κατὰ φύσιν ὑπάρχον, μεθίστησι πρὸς τὸ παρὰ φύσιν καὶ θερμὸν ἀποτελεῖ, τί τὸ παράδοξον, ἀπιστοῖτο δ' ἂν κατὰ τίνα τρόπον, εἰ ζωὴ κατὰ φύσιν ὑπάρχων ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος τὴν ἑνωθεῖσαν αὐτῶι σάρκα ζωοποιὸν ἀπέφηνεν; ἰδία γάρ ἐστιν αὐτοῦ καὶ οὐχ ἑτέρου τινὸς παρ' αὐτὸν ἀνὰ μέρος τε νοουμένου καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ἑνός. ἀποστήσας δὲ τῆς πρὸς τὸ σῶμα μυστικῆς τε καὶ ἀληθοῦς ἑνώσεως τὸν ζωοποιὸν τοῦ θεοῦ λόγον καὶ διιστὰς ὁλοτρόπως, πῶς ἂν αὐτὸ καταδείξειας ἔτι
Ioh. 6, 56 ζωοποιόν; τίς δὲ ἦν ὁ λέγων ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν αὐτῶι; εἰ μὲν οὖν ἄνθρωπός τις ἰδικῶς καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον γεγονὼς καθ' ἡμᾶς ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, ἀνθρωποφαγία τὸ δρώμενον καὶ ἀνόνητος
Ioh. 6, 63 παντελῶς ἡ μέθεξις. αὐτοῦ γὰρ ἀκούω λέγοντος τοῦ Χριστοῦ· ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιοῦν. ὅσον γὰρ ἦκεν εἰς ἰδίαν φύσιν, φθαρτὴ μὲν ἡ σάρξ, ζωοποιήσει δὲ κατ' οὐδένα τρόπον ἑτέρους, οἴκοθεν αὐτὴ νοσοῦσα τὴν φθο-

---

1—6. 18—22 VVa 7—17. 23—40 V

2 ἐγὼ Va ἐγὼ δὲ V 3 θεότητα λέγει Exc. Eph. 4 ἐμὲ V με Va Exc. Eph. ἐκείνους Exc. Eph. 5 εἶτα τὸ Exc. Eph. 21 γὰρ Va om. V 30 ἀπιστοῖτο Agellius ἀπιστεῖτω V εἰ Agellius ἡ V 37 γεγονὼς scripsi γέγονε per abbreuiaturam V

ράν. εἰ δὲ αὐτοῦ τοῦ λόγου τὸ σῶμα ἴδιον εἶναι φῄς, τί τερατεύῃ καὶ εἰκαιομυθεῖς οὐκ αὐτὸν ἀπεστάλθαι τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον διατεινόμενος, ἀλλ' ὡς ἕτερόν τινα παρ' αὐτόν, τὸν ὁρώμενον ἤτοι τὴν σάρκα αὐτοῦ, καίτοι Χριστὸν ἕνα τῆς θεοπνεύστου γραφῆς διαβοώσης πανταχοῦ καὶ ἄνθρωπον καθ' ἡμᾶς γενέσθαι τὸν λόγον εὖ μάλα διαβεβαιουμένης καὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως τὴν παράδοσιν ὁριζομένης ἐν τούτοις; ἀλλ' ἐκ πολλῆς ἄγαν εὐλαβείας ἐπερυθριᾷ κατὰ τὸ εἰκὸς τοῖς τῆς κενώσεως μέτροις καὶ οὐκ ἀνέχεται τὸν τῷι θεῷι καὶ πατρὶ συναίδιον υἱὸν τὸν ἐν μορφῇι καὶ ἰσότητι τῇι κατὰ πᾶν ὁτιοῦν τῷι γεγεννηκότι καθιγμένον ἰδεῖν εἰς ταπείνωσιν, γράφεται δὲ τὴν οἰκονομίαν καὶ τὴν θείαν τάχα που βουλήν τε καὶ σκέψιν ἀκαταιτίατον οὐκ ἐᾷι. σκήπτεται μὲν γὰρ πολυπραγμονεῖν τῶν εἰρημένων παρὰ Χριστοῦ τὴν δύναμιν καὶ οἷον ἀναμασώμενος τὸ τῶν ἐννοιῶν βάθος, εἶτα περιιστάς, ὡς οἴεται, τὸν παρ' ἡμῶν λόγον εἰς τὸ ἐκτόπως τε καὶ ἀμαθῶς πεποιῆσθαι δοκεῖν. P 196

Ἴδωμεν, φησί, τίς ὁ παρερμηνεύων. καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατήρ, κατ' ἐκεῖνον κἀγὼ ζῶ, ὁ θεὸς λόγος, διὰ τὸν πατέρα. καὶ ὁ τρώγων με κἀκεῖνος ζήσεται. τίνα ἐσθίομεν, τὴν θεότητα ἢ τὴν σάρκα; Loofs p. 228, 10. 11. 14-16 Ioh. 6, 57

Ἆρ' οὖν αἰσθάνηι λοιπὸν ὅποι ποτὲ εἶ φρενῶν; ἀπεστάλθαι γὰρ λέγων ἑαυτὸν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος καὶ ὁ τρώγων με, φησί, κἀκεῖνος ζήσεται. ἐσθίομεν δὲ ἡμεῖς, οὐ τὴν θεότητα δαπανῶντες, ἄπαγε τῆς δυσβουλίας, ἀλλὰ τὴν ἰδίαν τοῦ λόγου σάρκα, ζωοποιὸν γεγενημένην, ὅτι γέγονεν αὐτοῦ ζῶντος διὰ τὸν πατέρα, καὶ οὐχ ὅτι που φαμὲν κατὰ μέθεξιν τὴν ἔξωθεν καὶ εἰσκεκριμένως ζωοποιεῖσθαι τὸν λόγον παρὰ τοῦ πατρός, ζωὴν δὲ μᾶλλον κατὰ φύσιν εἶναι διαβεβαιούμεθα· γεγέννηται γὰρ ὡς ἐκ ζωῆς τοῦ πατρός. ὅνπερ γὰρ τρόπον τὸ τοῦ ἡλίου πεμπόμενον σέλας, εἰ λέγοι τυχὸν λαμπρὸν εἶναι διὰ τὸν πεπομφότα ἢ γοῦν τὸν ἐξ οὗ πάρεστιν, οὐ κατὰ μέθεξιν ἔχει τὸ εἶναι λαμπρόν, ἀλλ' οἷον ἐκ φυσικῆς εὐγενείας τὸ τοῦ πεπομφότος ἢ γοῦν ἀπαστράψαντος πλεονέκτημα φορεῖ, κατὰ τὸν ἴσον οἶμαι τούτωι τρόπον τε καὶ λόγον, κἂν εἰ λέγοι ζῆν ἑαυτὸν ὁ υἱὸς διὰ τὸν πατέρα, μαρτυρήσειεν ἂν ἑαυτῶι τὴν ἐκ πατρὸς εὐγένειαν καὶ οὐ τοῖς ἄλλοις κτίσμασιν ἀναμὶξ ἐπακτήν τε καὶ ἔξωθεν ἔχειν ὁμολογήσει τὴν ζωήν. ὥσπερ δὲ τὸ αὐτοῦ τοῦ λόγου σῶμα ζωοποιόν ἐστιν, ἴδιον αὐτοῦ ποιησαμένου καθ' ἕνωσιν ἀληθῆ τὴν ὑπὲρ νοῦν τε καὶ λόγον, οὕτω καὶ ἡμεῖς εἰ ἐν μεθέξει γενοίμεθα τῆς ἁγίας σαρκὸς καὶ αἵματος αὐτοῦ, πάντηι τε καὶ πάντως ζωοποιούμεθα, μένοντος ἐν ἡμῖν τοῦ λόγου θεικῶς μὲν διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἀνθρωπίνως δὲ αὖ διὰ τῆς ἁγίας σαρκὸς καὶ τοῦ τιμίου αἵματος. ἐπιψηφιεῖται δὲ οἷς ἔφην, τὸ ἀληθὲς ὁ ἱερώτατος Παῦλος, ὠδὶ γεγραφὼς τοῖς ἐν Κορίνθωι πεπιστευκόσιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστόν· ὡς φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὃ φημί, τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία ἐστὶ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστιν; ὅτι εἷς ἄρτος, [καὶ] ἓν σῶμα οἱ πολλοὶ ἐσμέν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν. πνεύματος μὲν γὰρ τοῦ ἁγίου μετεσχηκότες, αὐτῶι τε τῶι πάντων σωτῆρι Χριστῶι καὶ ἀλλήλοις ἑνούμεθα, σύσσωμοι δὲ κατὰ τοῦτον ἐσμὲν τὸν τρόπον, ὅτι εἷς ἄρτος, ἓν σῶμα οἱ πολλοὶ ἐσμέν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν. συνδεῖ γὰρ ἡμᾶς εἰς ἑνότητα τὸ ἐν ἡμῖν σῶμα Χριστοῦ, μεμέρισται δὲ κατ' οὐδένα τρόπον. ὅτι δὲ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ πρὸς ἑνότητα τὴν πρὸς αὐτὸν καὶ πρός γε τὴν εἰς ἀλλήλους συνενηνέγμεθα, πιστώσεται γράφων ὁ μακάριος Παῦλος· τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος Ἰησοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν, εἴ γε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάρι- P 197 1 Cor. 10, 15-17 Eph. 3, 1-6

V

9 σκέψιν Agellius σκῆψιν V 10 ἀναμασσώμενοσ V 14 κἀγὼ] γὰρ V 19 οὐχ om. V, add. in mg. 29 εἰ Pusey οἱ V 36 καὶ del. Pusey 43/44 χῡ ιῡ χῡ V

τος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς, ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγωι, πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῶι μυστηρίωι τοῦ Χριστοῦ, ὃ ἑτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν πνεύματι, εἶναι τὰ ἔθνη συγκληρονόμα καὶ σύσσωμα καὶ συμμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας ἐν Χριστῶι. ἐπειδὴ δὲ τὴν τοῦ μυστηρίου παράδοσίν τε καὶ δύναμιν ἠγνοηκότες ἐν ἀρχῆι τῶν πιστευσάντων τινὲς ἔξω φέρεσθαι τοῦ εἰκότος ἤθελον, πανδαισίας τε καὶ δημοθοινίας πληροῦντες
1 Cor. 11, 22 ἐν ἐκκλησίαις, τοῖς τοῦτο δρᾶν εἰωθόσιν ἐπετίμα γράφων ὁ μακάριος Παῦλος· μὴ γὰρ
-26
PG 196 οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν ἢ πίνειν; ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας; τί εἴπω ὑμῖν; ἐπαινέσω ὑμᾶς; ἐν τούτωι οὐκ ἐπαινῶ. ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου, ὃ καὶ παρέ-
P 198 δωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν τῆι νυκτὶ ἧι παρεδόθη, ἔλαβεν ἄρτον καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ εἶπε· τοῦτό μού ἐστι τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῶι αἵματι τῶι ἐμῶι· τοῦτο ποιεῖτε ὁσάκις ἂν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ὁσάκις γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὗ ἔλθηι. καὶ θεῖον μὲν ὅτι τὸ μυστήριον καὶ ζωοποιὸς ἡ μέθεξις καὶ τῆς ἀναιμάκτου ταυτησὶ θυσίας ἡ δύναμις παρὰ πολὺ τῆς ἐν νόμωι λατρείας ἀμείνων, ἀταλαίπωρον ἰδεῖν καὶ ὡς ἀπό γε τοῦ
Hebr. 10, 1 λέγεσθαι σκιὰν μὲν ἐκεῖνα τὰ διὰ Μωσέως τοῖς ἀρχαιοτέροις τεθεσπισμένα, Χριστόν γε μὴν εἶναι καὶ τὰ αὐτοῦ τὴν ἀλήθειαν· συλλήψεται δὲ πρὸς τοῦτο ἡμῖν καὶ ὁ σοφώτατος
Hebr. 10, 28. Παῦλος, ὠδὶ γεγραφώς· ἀθετήσας τις νόμον Μωσέως χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ
29 δυσὶν ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνήισκει· πόσωι δοκεῖτε χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσας καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος, ἐν ὧι ἡγιάσθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας; ἦσθιον μὲν γὰρ οἱ πάλαι καταθύοντες τὸν ἀμνόν, ἡ δέ γε τῆς βρώσεως δύναμις οὐκ εἰς κόρον ἁπλῶς ἐχώρει γαστρός. ἀλλ' οὐδὲ ταύτης ἕνεκα τῆς αἰτίας τὰ τῆς θυσίας ἐπετηδεύετο κατὰ νόμον, ἀλλ' ἵνα θανάτου τοῖς ἄλλοις ἐμπεπτωκότος κρείττους τε εἶεν τοῦ παθεῖν αὐτοὶ καὶ διαδιδράσκοιεν τὸν ὀλοθρευτήν. καὶ γοῦν ἀνήιρηνται μὲν ἐν μιᾶι νυκτὶ τὰ πρωτότοκα Αἰγυπτίων, οἳ δὲ καὶ ψιλῶι τῶι τύπωι τετειχισμένοι μόνοι παρ' ἐκείνου ἐσώιζοντο καὶ σύνοπλον ἔχοντες τὴν σκιὰν καὶ αὐτοῦ θανάτου κατευμεγεθοῦντες ἐφαίνοντο. οὐκοῦν ἔσωιζον μὲν οἱ τύποι τοὺς πρὸ ἡμῶν· ἐν τίσι δὲ ἄρα τὰ καθ' ἡμᾶς, οἷς αὐτὴ λοιπὸν ἐπέλαμψεν ἡ ἀλήθεια, τουτέστι Χριστός, τὴν ζωοποιὸν ἑαυτοῦ σάρκα παρατιθεὶς εἰς
P 199 μέθεξιν; πῶς οὐχ ἅπασιν ἐναργές; πολὺ γὰρ δὴ λίαν ἐν ἀμείνοσι καὶ ἐν τοῖς ἄγαν ὑπερκειμένοις. καὶ τὴν γε τοῦ μυστηρίου δύναμιν ἐναργῆ καθιστὰς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰη-
Ioh. 6, 47-51 σοῦς ὁ Χριστὸς ἀμήν, φησί, λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἔχει ζωὴν αἰώνιον. ἐγὼ εἰμὶ ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα ἐν τῆι ἐρήμωι καὶ ἀπέθανον· οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγηι καὶ μὴ ἀποθάνηι. ἐγὼ εἰμὶ ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου φάγηι, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ μού ἐστιν ἡ ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς. ἐπειδὴ γὰρ οἱ ἐξ αἵματος Ἰσραὴλ Μωσέα κατατεθήπεσαν ἐπὶ τῆι

V

10 τὴν ἐκκλησ(ίαν) V 19 πίητε V 30 ἐμπεπτωκότος scripsi ἐκπεπτωκότος V 32 τύπωι Agellius τόπω V 44 κατεθήπεσαν V

τοῦ μάννα χορηγίαι, καθιεμένου μὲν τοῖς τὸ τηνικάδε κατὰ τὴν ἔρημον, ἀποπληροῦντος δὲ τύπον τῆς μυστικῆς εὐλογίας (σκιὰ γὰρ ὁ νόμος), ταύτηι τοι καὶ λίαν εὐτεχνῶς ὁ κύριος PG 197
ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς κατασμικρύνει τὸν τύπον, μετασοβῶν εἰς ἀλήθειαν. οὐ γάρτοι,
φησίν, ἐκεῖνος ἦν ὁ τῆς ζωῆς ἄρτος, ἀλλ' ἐγὼ μᾶλλον ὁ ἐξ οὐρανοῦ καὶ ζωοποιῶν τὰ
πάντα καὶ τοῖς ἐσθίουσιν ἐμαυτὸν ἐνιεὶς καὶ διὰ τῆς ἐνωθείσης ἐμοὶ σαρκός, ὃ δὴ καὶ 6
σαφέστερον ἐποίει λέγων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ Ioh. 6, 53-57
τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. ὁ
τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον κἀγὼ
ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῆι ἐσχάτηι ἡμέραι. ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθής ἐστι
βρῶσις καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθής ἐστι πόσις. ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ 10
πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν αὐτῶι. καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ
ζῶν πατὴρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με κἀκεῖνος ζήσεται.
ἄθρει δὴ οὖν ὅπως ἐν ἡμῖν μένει καὶ φθορᾶς ἀποφαίνει κρείττονας, τοῖς ἡμετέροις σώ-
μασιν ἐγκαθιεὶς ἑαυτόν, ὡς ἔφην, καὶ διὰ τῆς ἰδίας σαρκός, ἣ καὶ ἀληθής ἐστι βρῶσις,
τῆς ἐν νόμωι σκιᾶς καὶ τῆς κατ' αὐτὴν λατρείας οὐκ ἐχούσης τὴν ἀλήθειαν. καὶ ὁ μὲν 15 P 200
τοῦ μυστηρίου λόγος ἁπλοῦς τε καὶ ἀληθής, οὐ ποικίλοις ἐννοιῶν εὑρήμασιν εἰς ἀνοσιότητα
περιειργασμένος, ἁπλοῦς δέ, ὡς ἔφην. πιστεύομεν γὰρ ὡς τῶι τεχθέντι διὰ τῆς ἁγίας
παρθένου σώματι ψυχὴν ἔχοντι λογικὴν ἑνώσας ἑαυτὸν ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος (ἀπόρρητος
δέ που καὶ μυστικὴ πάντως ἡ ἕνωσις) ζωοποιὸν ἀπέφηνεν αὐτό, ζωὴ κατὰ φύσιν ὑπάρ-
χων ὡς θεός, ἵνα ἡμᾶς ἑαυτοῦ μετόχους ἀποτελῶν πνευματικῶς τε ἅμα καὶ σωματικῶς 20
καὶ φθορᾶς ἀποφήνηι κρείττονας καὶ τῆς ἁμαρτίας τὸν νόμον τὸν ἐν τοῖς μέλεσι τῆς σαρ-
κὸς καταργήσηι δι' ἑαυτοῦ· κατέκρινε ⟨γὰρ⟩ τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῆι σαρκί, καθὰ Rom. 8, 3
γέγραπται. ἀνδάνει δὲ οἶμαι ταυτὶ κατ' οὐδένα τρόπον τῶι τῶν νέων ἡμῖν εὑρημάτων
δογματιστῆι, ὃς οἷά τις μόσχος ἀτιμαγέλας ἐπὶ μόνον ἴεται τὸ κατὰ γνώμην αὐτῶι καὶ τὴν
τοῦ μυστηρίου δύναμιν κατασμικρύνει, λέγων 25

6 Ἄκουσον καὶ τὸ κύριος ποτὲ μὲν ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ Χριστοῦ, ποτὲ δὲ ἐπὶ Loofs p. 356,
τῆς θεότητος αὐτοῦ, ποτὲ δὲ ἐπ' ἀμφοτέρων κείμενον. ὁσάκις ἂν ἐσθίητε τὸν 12-357, 4
ἄρτον ⟨τοῦτον⟩ καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε. 1 Cor. 11, 26
ἄκουσον ἐκ τῶν προηγουμένων τὴν ἀμαθίαν τῶν ἀντιτιθέντων, ὡς
ἰσχυρὰν ἀναγινώσκουσι τοῦ μυστηρίου τὴν ὠφέλειαν καὶ τίνος τοῖς ἀνθρώποις παρέχεται 30
τὴν ἀνάμνησιν, καὶ ἄκουσον μὴ ἐμοῦ ταῦτα λέγοντος, ἀλλὰ τοῦ μακαρίου Παύλου. ὁσά-
κις ⟨ἂν⟩ ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον· οὐκ εἶπεν· ὁσάκις ἂν ἐσθίητε τὴν θεότητα
ταύτην. ὁσάκις ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον· βλέπε περὶ τοῦ σώματος αὐτῶι
τοῦ δεσποτικοῦ τὸ προκείμενον ⟨ὄν⟩. ὁσάκις ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον, οὗ ἐστι
τὸ σῶμα ἀντίτυπον. ἴδωμεν οὖν ⟨ἀπὸ τούτου⟩ τίνος ὁ θάνατος· ὁσάκις ἂν ἐσθίητε 35
τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου
καταγγέλλετε. ἄκουσον καὶ ἐν τοῖς ἐφεξῆς φανερώτερον· ἄχρις οὗ ἔλθηι. τίς PG200 P201
δὲ ὁ ἐρχόμενος; ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν Mt. 24, 30
τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δόξης πολλῆς. καὶ τὸ δὴ μεῖζον, πρὸ τῶν ἀποστόλων ὁ
προφήτης σαφέστερον τὸν ἐρχόμενον δείκνυσι καὶ κέκραγε περὶ Ἰουδαίων βοῶν· ὄψονται 40 Ioh. 19, 37
εἰς ὃν ἐξεκέντησαν. τίς οὖν ἐστιν ὁ κεντηθείς· ἡ πλευρά· πλευρὰ δὲ σώματος ἢ
θεότητός ἐστι;

1—25 V 26—42 VVa

22 γὰρ addidi 28 τοῦτον Va om. V 30 ἰσχυρὰν Va, V p. 88, 18 ἰσχυρὸν V 32 ἂν Va om. V 34 ὃν addidi 35 οὖν ἀπὸ τούτου V p. 88, 38 ἀπὸ τοῦτου Va, V p. 89, 18 οὖν V 37 οὗ V hic et p. 88, 41. 89, 18 οὗ ἂν Va 38 δὲ V hic et p. 88, 41, cf. p. 90, 1 δέ ἐστιν Va, V p. 89, 18 41 ἢ V οὐ Va

Δεῖ δὴ πάλιν ἡμᾶς τοῖς τῆς ἀληθείας δόγμασι συνειπεῖν καὶ τοῖς σοῖς, ὦ οὗτος, ἀντιφέρεσθαι λόγοις καὶ πρό γε τῶν ἄλλων τοῖς φιλακροάμοσιν ἐκεῖνο εἰπεῖν ὅτι σοι σκοπὸς καὶ διὰ σπουδῆς τέθειται πολλῆς δύο δὴ πάλιν ἀποφῆναι Χριστούς, οἷς καὶ ἀνὰ μέρος ἁρμόσειεν ἂν ἡ τῆς κυριότητος κλῆσις. ἀμαθέστατα δὲ καὶ πρός γε τοῦτο ἰὼν οὐ σὺν ἰδρῶτι μακρῶι πρὸς ἡμῶν δειχθήσεται. φέρε γὰρ ἐρομένωι φράσον ποῖον ἄρα διορίζηι Χριστόν, οὗ καὶ τὴν ἀνθρωπότητα καὶ μέντοι καὶ τὴν θεότητα εἶναι φής; εἰ μὲν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, διωμολόγηκας ἐναργῶς τὸν αὐτὸν εἶναι καὶ ἄνθρωπον, αὐτοῦ γὰρ ἔφης τὴν ἀνθρωπότητα· εἰ δὲ τὸν ἐκ τῆς παρθένου κατὰ σέ, τὸν αὐτὸν οὐδὲν ἧττον ἀλώσηι καὶ θεὸν ἀποφήνας, αὐτοῦ γὰρ ἔφης εἶναι καὶ τὴν θεότητα. πανταχόθεν δὴ οὖν συνωθούμενος καὶ ἀβουλήτως εἰς ἀλήθειαν, ἕνα μεθ' ἡμῶν ὁμολόγει Χριστὸν καὶ κύριον. παύσηι γὰρ οὕτω λέγων πε-

Loofs p. 356, 12-14 Ἄκουσον δὲ καὶ τὸ κύριος ποτὲ μὲν ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ Χριστοῦ, ποτὲ δὲ ἐπὶ τῆς θεότητος αὐτοῦ, ποτὲ δὲ ἐπ' ἀμφοτέρων κείμενον.

Ἔνθα γὰρ υἱὸς εἷς, ποῖον ἂν ἔχοι τόπον τὸ ἐπ' ἀμφοῖν εἰπεῖν; καταμειδιᾶις δὲ ἀνθ' ὅτου τῶν τὸ θεῖον ἡμῶν τεθαυμακότων μυστήριον, ἀνοσιώτατα λέγων

Loofs p. 356, 14-19 Ὁσάκις ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον ⟨τοῦτο⟩ πί-
1 Cor. 11, 26 νητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε. ἄκουσον ἐκ τῶν προηγουμέ-
P 202 νων τὴν ἀμαθίαν τῶν ἀντιτιθέντων, ὡς ἰσχυρὰν ἀναγινώσκουσι τοῦ μυστηρίου τὴν ὠφέλειαν καὶ τίνος τοῖς ἀνθρώποις παρέχεται τὴν ἀνάμνησιν.

Οὐδὲν οὖν ἄρα τὸ ἐξαίρετον τῆς ἀναιμάκτου θυσίας, ὀνίνησι δὲ κομιδῆι σμικρὰ καὶ τῆς ὠφελείας τὴν δύναμιν περιποιήσει τάχα που μέχρι δὴ μόνου τοῦ καταγγεῖλαι τὸν ἀνθρώπου θάνατον καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ἑνὸς ποιήσασθαι τὴν ἀνάμνησιν. οὐκοῦν διαψεύδεται ζωοποιὸν ἑαυτὸν εἶναι λέγων ὁ ψεύδεσθαι μὴ εἰδώς, τουτέστι Χριστός, πεφενακίσμεθα δὲ καὶ ἡμεῖς εἰκαίαν ἔχοντες ἐπ' αὐτῶι τὴν δόξαν, πεποδηγήμεθα δὲ νῦν ὀψέ ποτε καὶ μόλις εἰς ἀληθείας εὕρεσιν τουτοισὶ τοῖς σοῖς περιτυχόντες λόγοις. ἀλλά σοι ταυτὶ

Ier. 22, 17 φρονεῖν ἡιρημένωι πρὸς ἡμῶν εἰρήσεται τὸ διὰ τῆς προφήτου φωνῆς· Ἰδοὺ οὐκ εἰσιν οἱ ὀφθαλμοί σου οὐδὲ ἡ καρδία σου καλή. συνίησι γὰρ οὐδαμῶς ὅτι τὸν θάνατον καταγγέλλοντες τοῦ Χριστοῦ, προσομολογοῦντες δὲ τὴν ἀνάστασιν καὶ τὴν ἐν πίστει τελείωσιν διὰ τούτου κερδαίνοντες, εἶτα τῆς θείας αὐτοῦ φύσεως κοινωνοὶ γεγονότες καὶ

PG 201 διὰ τοῦ μεταλαχεῖν τῆς πρὸς αὐτὸν ἑνότητος πνευματικῶς τε ἅμα καὶ σωματικῶς ἁγιαζό-
1 Cor. 15, 53 μεθα καὶ ζωοποιούμεθα. δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. ἄμφιον δὲ τὸ ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἄφθαρτον καὶ ἀθανασίας ἐμποιητικὸν γέγονεν ἡμῖν ὁ Χριστὸς καὶ πιστώσεται γράφων ὁ ἱερώ-

Rom. 13, 14 τατος Παῦλος, ποτὲ μὲν ὅτι ἐνδύσασθε τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὁτὲ
Gal. 3, 27 δὲ αὖ ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε, τὸν θεο-
Ioh. 11, 25 πρεπῶς λέγοντα καὶ ἀληθῶς ἐγὼ εἰμὶ ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή. πρὸς δὴ τὰ τοιάδε καταδείσας οὐδέν, βδελυρωτέραν ἔτι τὴν δυσφημίαν ἀποφαίνει, προστιθείς

Loofs p. 356, 19-357, 4 Ἄκουσον μὴ ἐμοῦ ταῦτα λέγοντος, ἀλλὰ τοῦ μακαρίου Παύλου. ὁσάκις [δ'] ἂν
1 Cor. 11, 26 ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον, οὗ ἐστι τὸ σῶμα ἀντίτυπον. ἴδωμεν οὖν ἀπὸ τούτου τίνος ὁ θάνατος· ὁσάκις ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο

P 203 πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε. ἄκουσον καὶ ἐν τοῖς ἐφεξῆς
Mt. 24, 30 φανερώτερον· ἄχρις οὗ ἔλθηι. τίς δὲ ὁ ἐρχόμενος; ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δόξης πολλῆς. καὶ τὸ δὴ μεῖζον, ὁ προφήτης πρὸ τῶν ἀποστόλων σαφέστερον τὸν ἐρχόμενον δείκνυσι

V

5 ἐρωμένω V 13 κείμενα V 16 τοῦτο om. V 19 τίνας V 37 δ' deleui

καὶ κέκραγε περὶ Ἰουδαίων βοῶν, ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν. τίς οὖν ἐστιν ὁ Ioh. 19, 37
κεντηθείς; ἡ πλευρά· πλευρὰ δὲ σώματος ἢ θεότητός ἐστι;

Σμικρὰ τοιγαροῦν, ὡς ἔφην, τῆς ἀναιμάκτου θυσίας ἡ ὄνησις, ὅτι τάχα που μὴ γέγονεν ἐφικτὸν ὁμοῦ τῇι σαρκὶ καὶ τὴν τῆς θεότητος δαπανᾶσθαι φύσιν, ὅτι μὴ τῶν ἀμηχάνων κεκρατήκαμεν, ἐδεστὸν ἔχοντες γυμνὸν τὸ ἀσώματον. ἐπιλελῆσθαι δέ μοι δοκεῖς 5
ὡς ἥκιστα μὲν θεότητος φύσις ἐστὶ τὸ προκείμενον ἐν ἁγίαις τραπέζαις ἐκκλησιῶν, πλὴν ἴδιον σῶμα τοῦ ἐκ θεοῦ πατρὸς φύντος λόγου, θεὸς δὲ φύσει καὶ ἀληθῶς ὁ λόγος. τί τοίνυν ἅπαντα συγχεῖς καὶ ἀσυνέτως διακυκᾶις, τὸν ἄρτον ἡμῖν τὸν ἐξ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδόντα τῶι κόσμωι μόνον οὐχὶ καὶ διαγελῶν, ὅτι μὴ θεότης ὠνόμασται διὰ τῆς τῶν θεηγόρων φωνῆς. σῶμα δὲ μᾶλλον τοῦ δι' ἡμᾶς ἐνηνθρωπηκότος, τουτέστι τοῦ ἐκ θεοῦ πατρὸς 10
λόγου; σῶμα δὲ δεσποτικὸν ἀνθ' ὅτου δή, φράσον, ὀνομάζεις ὅλως, εἰ μὴ θεῖον οἶσθα καὶ θεοῦ; δοῦλα γὰρ ἅπαντα τοῦ πεποιηκότος. ἀλλὰ γὰρ οὐκ ὀρθῶς ἔχει σοι τὰ κατὰ τὸν Ps. 118, 91
νοῦν, ἄνθρωπον δὲ εἶναι πεπίστευκας θεοφόρον ἁπλῶς τὸν Ἐμμανουήλ· εἶτα τῶν εἰς εὐσέβειαν ἐννοιῶν τε καὶ λόγων ἀφειδήσας παντελῶς, τὸν τῆς ἀληθείας ἱερουργόν, τὸν σοφὸν 1 Cor. 3, 10
ἀρχιτέκτονα καὶ διδάσκαλον τῶν ἐθνῶν, τὸν ἱερὸν ἀληθῶς καὶ πάνσοφον Παῦλον ἔσεσθαί 15 1 Tim. 2, 7
σοι συλλήπτορα συκοφαντοῦντι προσδοκᾶις, τῆς εἰς εὐθὺ καὶ δοκιμωτάτης ἀποφέρων ὁδοῦ τῶν ὀρθῶς τε καὶ ἀκιβδήλως εἰρημένων παρ' αὐτοῦ τὴν δύναμιν.

Ἴδωμεν γάρ φησιν, ἀπὸ τούτου τίνος ὁ θάνατος· ἄχρις οὗ ἔλθηι. τίς δέ ἐστιν PG 204
ὁ ἐρχόμενος; ὄψονται ⟨τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν P 204
τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δόξης πολλῆς. καὶ τὸ δὴ μεῖζον, πρὸ τῶν ἀποστόλων ὁ 20 25. 26. 29
προφήτης σαφέστερον τὸν ἐρχόμενον δείκνυσι καὶ κέκραγε περὶ Ἰουδαίων βοῶν· ὄψον- —357, 3
ται⟩ εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.

Ἥξει τοίνυν ὁ πεπονθὼς μὲν τὸν θάνατον ἀνθρωπίνως, ἐγηγερμένος δὲ θεικῶς, ἀναφοιτήσας δὲ καὶ εἰς οὐρανούς, ὃς καὶ τοῖς τῆς ἀρρήτου θεότητος ἐναβρύνεται θώκοις καὶ συνεδρεύει τῶι πατρί, περιεστώτων ἐν κύκλωι δηλονότι τῶν σεραφὶμ καὶ τῶν ἀνωτάτω 25
δυνάμεων, οὐκ ἀγνοουσῶν τῆς ἐπ' αὐτῶι δουλείας τὸ μέτρον προσκυνούσης τε αὐτῶι καὶ ἐξουσίας ἁπάσης δυνάμεώς τε καὶ κυριότητος· κάμψει γὰρ αὐτῶι πᾶν γόνυ καὶ πᾶσα Phil. 2, 10. 11
γλῶσσα ἐξομολογήσεται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρός.
ἥξει δέ, ὡς ἔφην, οὐκ ἔν γε τῆι καθ' ἡμᾶς σμικροπρεπείαι φαινόμενος, ἐν εὐκλείαι δὲ μᾶλλον τῆι θεοπρεπεστάτηι, δορυφοροῦντος οὐρανοῦ καὶ τῶν ἄνω πνευμάτων ὡς θεῶι τε καὶ βα- 30
σιλεῖ καὶ τῶι τῶν ὅλων δεσπότηι παρεστηκότων. εἴπερ οὖν ἐστιν οὐκ ἐν σαρκὶ μᾶλλον ἢ γοῦν ἄνθρωπος γεγονὼς ὁ τοῦ θεοῦ πατρὸς λόγος, ἄνθρωπος δὲ θεοφόρος πλευρὰν ἔχων σώματος καὶ ὑπομείνας τὴν διακέντησιν, πῶς ἐν θρόνοις ὁρᾶται τῆς ἀνωτάτω θεότητος, τέταρτος ὥσπερ τις ἡμῖν μετὰ τὴν ἁγίαν τριάδα πρόσφατος θεὸς ἀναδεδειγμένος;
οὐ καταπέφρικας κοινὸν ἄνθρωπον * * τῆι κτίσει τὸ σέβας ἐπινοῶν; ἆρα τοῖς ἀρχαίοις 35
ἐνισχήμεθα βρόχοις; ἆρα πεπαρώινηκεν εἰς θεὸν καὶ πεπλάνηται μεθ' ἡμῶν ἡ ἁγία τῶν ἄνω πνευμάτων πληθύς; εἰ τῆς ἀρχαίας ἀπάτης ἐκλελυτρώμεθα, τὸ τῆι κτίσει λατρεύειν ὡς δυσσεβὲς παραιτούμενοι, τί πάλιν ἡμᾶς τοῖς ἀρχαίοις ἐγκλήμασιν ἐνιεὶς ἀποφαίνεις ἀνθρωπολάτρας; ἡμεῖς μὲν γὰρ ἴσμεν καὶ πεπιστεύκαμεν ὅτι γέγονεν ἐν προσλήψει σαρκός
τε καὶ αἵματος ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, ἐπειδὴ δὲ μεμένηκεν ὁ αὐτός, θεὸς δηλονότι, τῆς 40
ἐνούσης κατὰ πάντων ὑπεροχῆς τὸ ἀξίωμα διεσώσατο, καίπερ ὢν ⟨ἐν⟩ σαρκὶ καθ' ἡμᾶς.
θεὸς δὲ ὑπάρχων οὐδὲν ἧττον ἢ πάλαι, καὶ νῦν, κἂν εἰ γέγονεν ἄνθρωπος, λάτριν ἔχει τὸν οὐρανὸν καὶ προσκυνοῦσαν τὴν γῆν· γέγραπται γὰρ ὅτι τῆς αἰνέσεως σου πλήρης P 205
ἡ γῆ· ἐκάλυψεν οὐρανοὺς ἡ ἀρετή σου, κύριε. σὺ δὲ δὴ πάλιν τὸν οὕτως Hab. 3, 3

V

8 ἅπαντα Agellius ἅπανταϲ V 19—22 τὸν υἱὸν — ὄψονται addidi 26 ἐπ' αὐτῶι scripsi
ὑπ' αὐτῶν V 29 γε ed. Rom. τε V 35 lacunam signaui e. g. supplendo θεοποιῶν καὶ κτήσει V
41 ἐν add. Agellius 42 λάτρην V

ἔχοντα φύσεώς τε καὶ δόξης ἐκ πολλῆς ἄγαν ἀβελτηρίας οὐχ ὁρᾷς. ἔφης γάρ· τίς ὁ
Mt. 24, 30 ἐρχόμενος; ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ
οὐρανοῦ, ὥσπερ δεδιὼς μὴ ἄρα τις ἀπιστήσειεν υἱὸν ἀνθρώπου λέγοντι τὸν ἐρχόμενον.
Ioh 19, 37 καὶ προφητικῇ μαρτυρίαι βεβαιοῖς τὴν ἀπόδειξιν, γεγράφθαι γὰρ φής· ὄψονται εἰς ὃν
ἐξεκέντησαν, καὶ τὸ ἐπὶ τούτῳ, ὥσπερ οὖν ὠιήθης, εἰς ἐλέγχους εὐσθενέστερον ἀσυνε- 5
τώτατα προστιθείς· τίς οὖν, φησίν, ἐστὶν ὁ κεντηθείς; ἡ πλευρά· πλευρὰ δὲ σώματός
ἐστιν ἢ θεότητος; ἀλλ' εἰ μὲν ἦσάν τινες οἱ λέγοντες ὡς οὐ γέγονε καθ' ἡμᾶς ἄνθρω-
πος ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, ἐπεφοίτησε δὲ τοῖς ἐπὶ γῆς γυμνῇ τῇι θεότητι χρώμενος ἢ γοῦν
ἐν δοκήσει καὶ ὡς ἐν σκιᾷ, καθὰ φρονεῖν ἔδοξε τισὶ τῶν ἀνοσίων αἱρετικῶν, ἦν ἄν σοι
πρόφασις τῆς τοιᾶσδε τῶν λόγων κατασκευῆς οὐκ ἔξω τρέχουσα τοῦ εἰκότος· ἐπειδὴ δὲ 10
PG 205 τὸ τῆς ἀληθείας κήρυγμα σαφῶς τε καὶ ἐναργῶς τὸν τοῦ θεοῦ λόγον σάρκα [τε] γενέσθαι
φησί, χρηματίσαι δὲ καθ' ἡμᾶς καὶ υἱὸν ἀνθρώπου καὶ παθεῖν ὑπὲρ ἡμῶν σαρκί, ἀφίξεσθαι
Act. 1, 11 δὲ καὶ οὕτως αὐτόν, ὡς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν [καὶ] κατὰ τὴν τοῦ ἀγγέλου φωνήν,
πρὸς τίνας διατεινόμενος, εἰπέ μοι, καὶ τὴν τίνος δόξαν κατακιβδηλεύων ὡς ἀμαθῆ καὶ
ἀσύφηλον ἄνθρωπον ἡμῖν ἀποφῆναι φιλονεικεῖς τὸν ἐρχόμενον, πλευρὰν ἔχοντα σωματικὴν 15
τὴν τῇι λόγχηι διανενυγμένην; ἀλλά σοι σκοπός, ὡς ἔφην, ἄνθρωπον ἡμῖν θεοφόρον καὶ
οὐχὶ δὴ μᾶλλον θεὸν ἐνηνθρωπηκότα παρακομίζειν εἰς μέσον τὸν Ἐμμανουήλ. γέγονε
γὰρ ἄνθρωπος ὁ τοῦ θεοῦ λόγος καὶ πίστις ἥδε ταῖς ἱεραῖς τε καὶ θείαις συμβαίνουσα
γραφαῖς καὶ τῆς ἀποστολικῆς τε καὶ εὐαγγελικῆς παραδόσεως σκοπὸς εἰς αὐτὸ τοῦτο συν-
τείνεται. 20

P 206 Σὺ δὲ δὴ πάλιν καὶ καθ' ἕτερον ἡμῖν τερατεύηι τρόπον. σκήπτηι μὲν γὰρ ἐπιτι-
μᾶν τοῖς εἰς μίαν κατακιρνῶσιν οὐσίαν τήν τε τῆς σαρκὸς καὶ τὴν τῆς θεότητος φύσιν,
καίτοι μηδενός, ὥς γε οἶμαι, ταυτὶ συγχέοντος μήτε μὴν ἀλλήλοις συμφύροντος, καὶ δὴ
καὶ φής

Loofs p. 7 229,17-230,5 Διὰ τί δὲ καί, ὡς ἀρτίως ἠκούομεν, ἀμφοτέρων κατὰ σὲ κεκραμένων, ὁ κύριος τὴν 25
Lc. 22, 19 τοῦ μυστηρίου δύναμιν τοῖς μαθηταῖς παραδιδούς, οὕτω φησί; λαβὼν ἄρτον καὶ εὐ-
Mt. 26, 26 χαριστήσας ⟨ἔκλασε καὶ⟩ ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ λέγων· λάβετε φάγετε
πάντες· τοῦτο γάρ μού ἐστι τὸ σῶμα. διὰ τί μὴ εἶπε· τοῦτό ἐστιν ἡ θεότης
μου ἡ ὑπὲρ ὑμῶν κλωμένη; καὶ πάλιν τὸ ποτήριον τῶν μυστηρίων διδούς, οὐκ εἶπε·
Mt. 26, 28 τοῦτό ἐστιν ἡ θεότης ⟨μου⟩ ἡ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχεομένη· ἀλλὰ τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά ⟨μου⟩ 30
Lc. 22, 20 τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχεόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

Ὅτι μὲν οὖν εὔηθες κομιδῇι τὸ ἀντιτετάχθαι δοκεῖν τοῖς οὐκ οὖσιν ὅλως καὶ ἀντεξά-
γειν εἰκῇι δεχομένους εἰς ἀντίστασιν τὸ μηδενί που τάχα δοκοῦν ἢ φρονεῖν ἢ λέγειν, πῶς
οὐχ ἅπασιν ἐναργές; εἰ γὰρ δή τις ἔλοιτο φιλονεικεῖν ὅτι μὴ ἵππος ἐστὶ κατὰ φύσιν ὁ
βοῦς μήτε μὴν ὁ ἄνθρωπος ἵππος, τοῦτο φρονεῖν ἢ λέγειν ἀνεχομένου μηδενός, πῶς οὐ 35
καταγέλαστος καὶ πρός γε τούτωι εἰκαιόμυθος, εἰς ἀέρα δέρων καὶ πυκτεύων ἐπ' ἀδήλοις
καὶ ἐπ' οὐδενὶ τῶν προκειμένων ἱδρῶτας ἑαυτῶι καὶ πόνους ἐπινοῶν; χρῆναι γὰρ ἔγωγε
φημὶ προυποκεῖσθαί τι τὸ ὡμολογημένον, ἵν' ἐν κόσμωι δὴ τότε τὰ παρ' ἡμῶν ἀντεπάγοιτο,
πλὴν ἐκεῖνο ἴδωμεν. εἰ μὲν γάρ τις ἦν ὁ φάναι τολμῶν εἰς τὴν κατὰ ⟨σὲ⟩ τοῦ σώμα-
τος μεταπεποιῆσθαι φύσιν τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, ἐπαιτιῶιτό τις ἂν καὶ μάλα εἰκότως ὅτι μὴ 40

7 cf. Exc. Mar. Merc. XV

1—24. 32—40 V 25—31 VVa
5 τούτωι scripsi τούτων V 11 τε deleui 13 καὶ del. ed. Rom. 23 ὥς γε Pusey ὥστε V
27 ἔκλασε καὶ Va Mar. Merc. om. V 29 ἡμῶν V . 30 μου Va Mar. Merc. om. V 31 ἐκχεό-
μενον Va ἐκχυνόμενον V 39 ἴδωμεν scripsi ἴωμεν V σὲ addidi

μᾶλλον ἔφη τὸ σῶμα διδούς· λάβετε φάγετε· τοῦτό μού ἐστιν ἡ θεότης ἡ ὑπὲρ ὑμῶν κλωμένη καὶ τοῦτό ἐστιν οὐ τὸ αἷμά μου μᾶλλον, ἀλλ' ἡ θεότης ἡ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχεομένη· ἐπειδὴ δὲ θεὸς ὢν ὁ λόγος ἴδιον ἐποιήσατο σῶμα τὸ ἐκ γυναικός, ἀλλοίωσιν ἢ τροπὴν οὐδεμίαν ὑπομε- P 207
μενηκώς, πῶς οὐκ ἔδει πρὸς ἡμᾶς οὐ ψευδοεποῦντα λέγειν ὅτι λάβετε φάγετε· τοῦτό PG 208
μού ἐστι τὸ σῶμα; Mt. 26, 26
ζωὴ δὲ ὑπάρχων ὡς θεός, ζωὴν καὶ ζωοποιὸν ἀπέφηνεν αὐτό. βραχὺ τοιγαροῦν ἀναμύσας πρὸς τὸ ἀληθές, αὐτός, οἶμαι, κατὰ σεαυτοῦ τὸ περιττὸν εἰς 6
λόγους καθοριεῖς, βατταρίζων πανταχοῦ καὶ τοῖς τῆς εὐσεβείας δόγμασιν ἀσυνέτως ἀνταγωνιστὰς τὸν παράσημον τουτονὶ καὶ ἀτερπῆ σου λόγον.

Τόμος πέμπτος

Ἐπισεμνύνεται μὲν ὁ θεσπέσιος Παῦλος τοῖς παθήμασι τοῦ Χριστοῦ καὶ δή φησιν 10 P 208
ὅτὲ μὲν ὅτι ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷι σταυρῷι τοῦ Χρι- Gal. 6, 14
στοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται κἀγὼ τῷι κόσμωι, ὅτὲ δὲ αὖ· οὐ γὰρ Rom. 1, 16
ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον· δύναμις γὰρ θεοῦ ἐστιν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷι πιστεύοντι, Ἰουδαίωι τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι. ἀλλ' ὧδε μὲν ὁ πνευματοφόρος ἠξίου τε φρονεῖν αὐτὸς καὶ μὴν καὶ ἑτέρους μυσταγωγεῖν (γέγραφε γὰρ οὐ μάτην, 15
ἀλλ' ἵνα ἡμᾶς ἀναπείσηι τῆς ἐνούσης αὐτῶι πίστεως τὴν ὀρθότητα ζηλοῦν ἠιρημένους τοῖς Χριστοῦ παθήμασιν ἐναβρύνεσθαι), ἐπερυθριῶσι δέ τινες τῶι σταυρῶι καὶ τοῖς γεγονόσι τῆς ὑφ' ἡλίωι μυσταγωγοῖς ἀνοσίως ἀντανιστάμενοι διὰ τοῦ φρονεῖν ἐλέσθαι τὰ ἐναντία μόνον οὐχὶ καταμειδιῶσιν οἱ τάλανες τῶν Χριστοῦ παθημάτων αἰσχύνονταί τε τὸ εὐαγγέλιον, Ἰουδαικὴν νοσοῦντες ἀμαθίαν καὶ τῆς ἐκείνων ἀβελτηρίας κατ' οὐδένα τρόπον ἠττώ- 20
μενοι· γέγονε γὰρ αὐτοῖς σκάνδαλον ὁ τοῦ σωτῆρος σταυρός. καὶ γοῦν τῶι ξύλωι 1 Cor. 1, 23
προσηλωθέντα βλέποντες τὸν τῆς ζωῆς ἀρχηγόν, τὸ τοῦ νόμου τέλος, ἔσειον μὲν ἐπ' αὐτῶι τὰς θεομισεῖς κεφαλάς, οὐ θεὸν εἶναι πιστεύοντες ἀληθῶς ἐνηνθρωπηκότα τε καὶ καθιγμένον εἰς κένωσιν, οἰόμενοι δὲ μᾶλλον ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπον ἁπλῶς ὑπάρχειν αὐτόν, ἔφασκον δὲ ὡς ἐκ πονηροῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτῶν προφέροντες τὰ πονηρά· ὁ κα- 25 Mt. 12, 35
ταλύων τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν αὐτόν, σῶσον P 209
σεαυτόν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ πάλιν· ἄλλους Mt. 27, 40. 42
ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· εἰ βασιλεὺς Ἰσραήλ ἐστι, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ πιστεύσομεν ἐπ' αὐτόν. οὐ γάρτοι, καθάπερ ἔφην ἀρτίως, θεὸν ὤιοντο κατὰ φύσιν ὑπάρχειν αὐτὸν οὔτε μὴν υἱὸν ἀληθῶς τοῦ θεοῦ καὶ πα- 30
τρός, περιαυτίζεσθαι δὲ μᾶλλον καὶ τὴν τῆς θεότητος δόξαν ἑαυτῶι προσνέμειν ἀποτολμᾶν. τοιγάρτοι ποτὲ μὲν ἔφασκον· περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ Ioh. 10, 33
βλασφημίας, ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν, ποτὲ δὲ Πιλάτωι προσῆγον καὶ σταυροῦσθαι παρεκάλουν, εἶτα τῆς ἐπ' αὐτῶι σκαιότητος τὰς αἰτίας εἰπεῖν ἐξαιτούμενοι, κατηγόρευον εὐθὺς καὶ κατακεκράγεσαν λέγοντες ὅτι υἱὸν θεοῦ ἑαυτὸν 35 Ioh. 19, 7
ἐποίησεν. PG 209
ἀλλ' ἰδοὺ δὴ καὶ νῦν οὐ παρά γε τῶν ἐξ Ἰσραὴλ οὔτε μὴν τῆς τῶν Φαρισαίων πληθύος, ἀλλ' ἐκ τῶν δοκούντων εἶναι Χριστιανῶν καὶ τεταγμένων ἐν διδασκάλοις καὶ ἐν τοῖς τὴν θείαν λαχοῦσιν ἱερουργίαν τὰ ἴσα πάσχων ὁρᾶται. ἀπιστεῖται γὰρ ὅτι καὶ θεὸς κατὰ φύσιν ἐστὶν εἷς τε καὶ μόνος καὶ ἀληθῶς υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, πρόφασις δὲ τῆς ἐπ' αὐτῶι δὴ τούτωι δυσβουλίας αὐτοῖς τὸ παθεῖν ἐλέσθαι σαρκὶ τὸν δι' 40
ἡμᾶς θάνατον, καίτοι διὰ τοῦτο καθιγμένον εἰς κένωσιν οἰκονομικῶς, ἵνα καὶ παθὼν ὑπὲρ ἡμῶν σαρκὶ καταργήσηι τοῦ θανάτου τὸ κράτος ἅτε δὴ ὑπάρχων κατὰ φύσιν ζωὴ καὶ ἐκ Hebr. 2, 14
ζωῆς ἀναφὺς τοῦ θεοῦ καὶ πατρός. κατηρρώστησε γὰρ ἡ ἀνθρώπου φύσις τὴν φθορὰν ὡς ἐν ἀπαρχῆι καὶ ῥίζηι τῆι πρώτηι, τουτέστιν Ἀδάμ. ἐπειδὴ γὰρ προσκέκρουκε διὰ

V
11 δὲ μὴ V in mg., μὲν V 16 ἠιρημένους Agellius ἠρημένοσ V 17 ἐναμβρύνεσθαι V

τῆς παρακοῆς τῶι νομοθέτηι καὶ θεῶι καὶ παρενεγκόντι πρὸς ὕπαρξιν, ἐπάρατος ἦν
Rom. 5, 14 εὐθὺς καὶ θανάτου κάτοχος καὶ βεβασίλευκεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ καὶ μέχρι Μωσέως,
P 210 ἐκτεινομένης εἰς ἅπαν τὸ ἐξ αὐτοῦ σπέρμα τε καὶ γένος τῆς ἐπὶ τῶιδε δίκης. ῥίζης γὰρ
ὥσπερ ἀναφύντες φθαρτῆς, φθαρτοὶ καὶ ἡμεῖς καὶ τοῖς τοῦ θανάτου βρόχοις ἐνισχημένοι
διετελοῦμεν οἱ δείλαιοι. ἐπειδὴ δὲ χρηστὰ περὶ ἡμῶν ὁ δημιουργὸς ἐσκέψατο καὶ ἀνη- 5
ρημένης τῆς φθορᾶς ἀναστοιχειῶσαι πρὸς τὸ ἀπ' ἀρχῆς τὴν ἀνθρώπου φύσιν ἠθέλησε,
ῥίζαν ὥσπερ ἡμῖν ἐπήνθησε δευτέραν οὐκ ἀνεχομένην κρατεῖσθαι θανάτωι, τὸν ἕνα κύριον
Ἰησοῦν τὸν Χριστόν, τουτέστι τὸν ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ θεὸν λόγον καθ' ἡμᾶς γενόμενον
Gal. 4, 4 ἄνθρωπον, γενόμενον ἐκ γυναικός. οὐ γάρτοι θεοφόρον εἶναι φαμὲν ἄνθρωπον ἁπλῶς,
Ioh. 10, 15 ἀλλ' αὐτόχρημα κατὰ ἀλήθειαν τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἡνῶσθαι σαρκί, ἵνα τὴν ἰδίαν ψυχὴν 10
τεθεικὼς ὑπὲρ ἡμῶν καὶ δοὺς τῶι θανάτωι τὸ ἑαυτοῦ σῶμα δι' ἡμᾶς οἰκονομικῶς, εἶτα
κρεῖττον αὐτὸ τῆς φθορᾶς ἀποφήνας διὰ τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως, πληροφορήσηι
σύμπαντας τοὺς εἰς αὐτὸν πιστεύοντας ὅτι καὶ ἡμᾶς ἐγερεῖ καὶ ἀμείνους ἀποφανεῖ τῶν
τοῦ θανάτου δεσμῶν καὶ τῆς φθορᾶς ἀρκύων ὀλίγα πεφροντικότας. ἐντεῦθεν οἶμαί που
καὶ τὸν θεσπέσιον Παῦλον ἐν παντὶ ποιεῖσθαι λόγωι καὶ θαύματι τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς τὴν 15
Rom.8,31.32 εἰς ἡμᾶς ἀγάπην. ἔφη γὰρ ὧδε· τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ
ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν
πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῶι τὰ πάντα ἡμῖν χαρί-
σεται; καίτοι πλεῖστοι μὲν ὅσοι χάριτί τε καὶ κατὰ θέσιν υἱοί (καὶ κεκλήμεθα γὰρ
Ps. 81, 6 θεοὶ καὶ υἱοὶ ὑψίστου πάντες), εἷς δὲ καὶ μόνος ὁ κατὰ φύσιν καὶ ἴδιος αὐτοῦ, τουτέστιν 20
PG 212 ὁ ἐξ αὐτοῦ θεὸς λόγος, καὶ ὅτε γέγονε σάρξ. οὕτω γὰρ αὐτὸν καὶ ὑπὲρ πάντων δεδό-
Ioh. 3, 16 σθαι φαμέν, καθὰ καὶ αὐτός πού φησιν· οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ θεὸς τὸν κόσμον,
ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν
μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχηι ζωὴν αἰώνιον. μονογενὴς μὲν οὖν ὁ δοθείς· ἀνέφυ γὰρ
P 211 μόνος ἐκ τῆς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς οὐσίας ὁ ἐξ αὐτοῦ τε καὶ ἐν αὐτῶι λόγος· ἐπειδὴ δὲ 25
γέγονεν ἄνθρωπος, ταύτηι τοι τὴν εἰς αὐτὸν ποιούμεθα πίστιν, τὸν κατὰ σάρκα θάνατον
αὐτοῦ καταγγέλλοντες καὶ ὁμολογοῦντες τὴν ἀνάστασιν, τὸν αὐτὸν εἰδότες καὶ προαιώνιον
υἱὸν καὶ ἐν ἐσχάτοις καιροῖς ἄνθρωπον οἰκονομικῶς παθόντα τε σαρκὶ δι' ἡμᾶς τὸν θάνα-
τον καὶ ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν. ἀλλ' οὐκ οἶδ' ὅπως τοῖς παρ' ἡμῶν ἐπασχάλλει λόγοις
ὁ τῆς Ἰουδαίων ἀμαθίας συνήγορος· ἔφη γὰρ πάλιν 30

Loofs 1 Ὅτι μὲν οὖν ἐπὶ τῆς γεννήσεως τῆς ἐκ τῆς Χριστοτόκου παρθένου τίθησι τὸ υἱός ἡ
p. 357, 5-10 θεία γραφή, δεδηλώκαμεν· ἄκουσον δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ θανάτου, εἴ ἐστι ποτὲ κείμενος ὁ θεός,
Rom 5, 10 ἵνα παθητὸν τὸν θεὸν εἰσαγάγωμεν. ἐχθροί, φησίν, ὄντες κατηλλάγημεν τῶι
θεῶι διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. οὐκ εἶπε διὰ τοῦ θανάτου τοῦ
θεοῦ λόγου. 35

Eccles. 7, 16 Ἀληθὲς ὅτι κατὰ τὸ γεγραμμένον ἔστι δίκαιος ἀπολλύμενος ἐν δικαίωι αὐ-
τοῦ, ἀποφέρει δὲ τοῦ εἰκότος καὶ τὸν εὖ βεβηκότα νοῦν τὴν τοῦ συμφέροντος δόκησιν
ὑποτρέχον ἔσθ' ὅτε τὸ πεφυκὸς ἀδικεῖν. οἴεται μὲν γὰρ οὐ μετρίως εὐσεβεῖν τὸ πᾶσιν
ὁμολογούμενον κρατύνειν ἐπιχειρῶν, ταύτηι τοι λέγων ὅτι κατὰ φύσιν ἰδίαν ἐπέκεινά τέ
ἐστι παθῶν καὶ θανάτου κρείττων ὡς θεός ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος (τεθναίη γὰρ ἂν κατά 40
τινα τρόπον ἡ Ζωή)· προσκρούει γε μὴν οὐδὲν ἧττον καὶ νῦν τοῖς τῆς ἐκκλησίας δόγμασι,
τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας τοῦ μονογενοῦς εἰς ἅπαν ἠφειδηκὼς καὶ τοῦ μυστηρίου τὸ

1—30. 36—42 V 31—35 V^{Va}

12 πληροφορήσηι Agellius πληροφορήσασ V 31 οὖν om. V^a τίθεισι V 38 ὑποτρέχον, ο ex ω corr. V 39 ταύτηι τοι suspecta

βάθος κατ' οὐδένα τρόπον ἐννοῶν. εἰ μὲν ⟨οὖν⟩ ἐξητάζετο πρὸς ἡμῶν ὁποία τίς ἐστιν
ἡ τοῦ λόγου φύσις, ἢ γοῦν ἐρομένοις καὶ ἀναμαθεῖν ἐθέλουσιν ἑτέροις ἡμᾶς ἐξηγεῖσθαι
χρῆν, ἦν δήπου πάντως ἀκόλουθόν τε καὶ ἀναγκαῖον διὰ πάσης ἐννοίας σοφῆς τε καὶ
ἀληθοῦς ἰέναι, σπουδάζοντας ἀπρόσιτον αὐτὴν τῶι θανάτωι δεικνύειν καὶ παθῶν εἰς ἅπαν
ἀπηλλαγμένην· ἐπειδὴ δὲ ὁ τῆς ἐνανθρωπήσεως τρόπος δίδωσιν αὐτῶι, τό γε ἧκον εἰς 5 P 212
τοὺς τῆς οἰκονομίας λόγους, τὸ κἂν εἰ ἔλοιτο τεθνάναι σαρκί, μηδὲν εἰς ἰδίαν ὑπομεῖναι
φύσιν, τί τῶν καλλίστων ἡμᾶς αὐχημάτων ἀποστερεῖς; διεπύθου γὰρ λέγοντος· ὁ ποιμὴν Ioh. 10, 11
ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν ἑαυτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων. οὐκοῦν κἂν εἰ
λέγοιτο παθεῖν, ἀπαθῆ μὲν ἴσμεν ὡς θεόν, πεπονθέναι δὲ φαμὲν οἰκονομικῶς ἰδίαι σαρκὶ
τὸν θάνατον, ἵνα πατήσας αὐτὸν καὶ ἐγηγερμένος, καθὸ πέφυκεν εἶναι ζωὴ καὶ ζωοποιός, 10
μεταστοιχειώσηι πρὸς ἀφθαρσίαν τὸ θανάτωι τυραννούμενον, τουτέστι τὸ σῶμα οὕτω τε PG 213
καὶ εἰς ἡμᾶς ἡ τοῦ κατορθώματος διατρέχηι δύναμις, εἰς ἅπαν ἐκτεινομένη τὸ γένος. καὶ
γοῦν ὁ θεσπέσιος Παῦλος ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου, φησί, νόμωι ἀπέθανον, ἵνα θεῶι Gal. 2, 19-21
ζήσω. Χριστῶι συνεσταύρωμαι, ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῆι δὲ ἐν ἐμοὶ ὁ Χρι-
στός. ὃ δὲ νῦν ζῶ, ἐν πίστει ζῶ [ἐν σαρκὶ] τῆι τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ 15
ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν
τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ ἔτι τὴν ἰδίαν διαζῶμεν ζωήν, τὴν Χριστῶι δὲ μᾶλλον καί ἐστιν
ἀληθὲς ὡς εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν, 2 Cor. 5, 15
ἀλλὰ τῶι ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. πρὶν μὲν γὰρ ἡμῖν ἐπι-
λάμψαι τὸν μονογενῆ τοῦ θεοῦ λόγον, ἀμαθίαι καὶ σκότωι κεκρατημένοι καὶ τὸν τῆς ἁμαρ- 20
τίας ἔχοντες ζυγὸν καὶ ἀνάπτοντες ἀνοσίως τῆι κτίσει τὸ σέβας παρὰ τὸν κτίστην καὶ Rom. 1, 25
ποιητὴν καὶ πᾶν εἶδος φαυλότητος ἀνεπιπλήκτως ἐπιτηδεύοντες, ἐν διαστάσει διετελοῦμεν
οἱ τάλανες, ἐχθρὰ φρονοῦντες αὐτῶι, κατηλλάγμεθα δὲ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, Rom. 5, 10
καθὰ γέγραπται. σὺ δὲ πάλιν ἐν σμικρῶι πεποίησαι λόγωι τὸ ἀληθὲς καὶ ἀχάλινον εἰς
ἐξιτηλίαν ἀποφαίνων ἡμῖν τὸν σεαυτοῦ λόγον κατηλλάχθαι φὴς τῶι θεῶι τὸν κόσμον οὐ 25
διά γε τοῦ μονογενοῦς, τουτέστι τοῦ ἐκ πατρὸς φύντος λόγου, ἀκούων δὲ θάνατον τοῦ
υἱοῦ, εἶτα βασανίζων, ὡς οἴει, λεπτῶς τὰς τοῦ θεηγόρου φωνάς, οὐ κατέδεισας εἰπεῖν· P 213
οὐκ ἔφη διὰ τοῦ θανάτου τοῦ θεοῦ λόγου. εἶτα πῶς ἦν, εἰπέ μοι, σοφός, μᾶλλον δὲ
πῶς οὐχ ἁπάσης ἐμβροντησίας ἔμπλεως ὁ τοιόσδε λόγος; θανάτωι γὰρ κάτοχον ἀποφῆναι
τὴν ζωὴν πῶς ἦν ἀκόλουθον; εἰπέ μοι, καὶ τῆς τὰ πάντα ζωογονούσης φύσεως κατηγο- 30
ρῆσαι τὴν φθορὰν πῶς οὐκ ἀπόπληκτον κομιδῆι καὶ τῆς εἰς λῆξιν ἡκούσης δυσφημίας ἐπί-
κλημα γένοιτ' ἂν καὶ μάλα εἰκότως; οὐκοῦν ἥκιστα μὲν ταῖς σαῖς εἰς τοῦτο περιεργίαις ἡ
γοῦν εἰκαιομυθίαις ὁ τῶν ἁγίων ἕπεται νοῦς, οἶδε δὲ οἶδε παθόντα σαρκὶ δι' ἡμᾶς τὸν τοῦ
θεοῦ λόγον καὶ τῶι θανάτωι τοῦ ἰδίου σώματος κεκληκότα τὸν κόσμον εἰς διαλλαγάς, τὰς
πρός γε φημὶ τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς πατέρα. καὶ γοῦν ἔφη που πρὸς ἕνα τῶν ἁγίων 35
μαθητῶν τοὺς λόγους ποιούμενος· ἐγὼ εἰμὶ ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ καὶ Ioh. 14, 6
οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. ἀλήθεια δὲ καὶ ζωὴ καὶ ὁδὸς
τίς ἂν ἕτερος εἴη παρά γε τὸν ἐκ θεοῦ φύντα λόγον, εἰ καὶ γέγονε καθ' ἡμᾶς μορφὴν
δούλου λαβών; ὅτι δὲ δι' αὐτοῦ θείας φύσεως ἀποδεδείγμεθα κοινωνοὶ καὶ οἱ ποτὲ 2 Petr. 1, 4
ὄντες μακρὰν γεγόναμεν ἐγγύς, ἑνούμενοι σχετικῶς δι' αὐτοῦ τῶι πατρὶ καὶ μὴν καὶ ἀλλή- 40 Eph. 2, 13
λοις ὡς ἐν πίστει μιᾶι καὶ ὁμοψυχίαι διὰ τὸ ἑνὸς μετεσχηκέναι πνεύματος, αὐτὸς πιστώ-
σεται λέγων πρὸς τὸν ἐν οὐρανοῖς πατέρα καὶ θεόν· οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ PG 216
μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευσάντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ, Ioh 17, 20-23
ἵνα πάντες ἓν ὦσι, καθὼς σύ, πάτερ, ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ

V

1 οὖν ἐξητάζετο scripsi ἐξητάζητο V 3 χρῆν scripsi χρὴ V 5 ἐπειδὴ δὲ scripsi ἐπειδὲ V
12 διατρέχηι scripsi διατρέχει V 15 δ] ὧ V ἐν σαρκὶ deleui 17 δειξανῶμεν, ει in ι, ν
in ζ corr V 31/32 ἐπίβλημα V

ἐν ἡμῖν ἓν ὦσιν, ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσηι ὅτι σύ με ἀπέστειλας. κἀγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὦσιν ἕν, καθὼς ἡμεῖς ἕν, κἀγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὦσι τετελειωμένοι εἰς ἕν. σύνες οὖν ὅπως αὐτὸς μέν ἐστι φυσικῶς ἐν τῶι ἰδίωι πατρί, μεσίτης δὲ καὶ διαλλακτὴς ἀποδεδειγμένος διὰ
P 214 τοῦ γενέσθαι καθ' ἡμᾶς ἐν ἡμῖν δέ ἐστι διά τε τῆς ἰδίας σαρκὸς ζωοποιούσης ἡμᾶς ἐν πνεύματι καὶ διὰ τοῦ μεταλαχεῖν τῆς ἁγιότητος αὐτοῦ, δῆλον δὲ ὅτι πάλιν τῆς διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος. αἰτεῖ δὲ ὡς δόξαν παρὰ πατρὸς τὸ τὴν ἰδίαν ἡμῖν ἐναργῆ καταστῆσαι
Ioh. 17, 4. 5 φύσιν ὅτι τε εἴη ζωοποιὸς καὶ φθορᾶς ἀμείνων ὡς θεός. καὶ γοῦν ἔφη πάλιν· ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον τελειώσας ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω· καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῶι τῆι δόξηι ἣι εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. ἔργον δὲ τετελειωμένον ἐσμὲν ἡμεῖς ὡς ἐν αὐτῶι καὶ πρώτωι νικῶντες φθορὰν καὶ τὸ τοῦ θανάτου πατοῦντες κράτος· ἀνεβίω γὰρ ἐκ νεκρῶν, πάντας ἔχων ἐν ἑαυτῶι. ἀλλ' ἐφ' ἑτέρας ἴσως ἐννοίας ἀποκομίζων τὸ εἰρημένον, οὐκ ἐπί γε τοῦ θεοῦ λόγου ταυτὶ δὴ χρῆναι νοεῖσθαι φής, ἀποφέρων δὲ αὐτοῦ καὶ τιθεὶς ἀνὰ μέρος τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγεννημένον ὡς ἕτερον υἱόν, αὐτῶι τὰ τοιάδε πρέπειν τε αὐτὸς διαβεβαιοῖ καὶ μὴν καὶ ἑτέρους ἀναπείθειν ἐπείγηι ταὐτά σοι φρονεῖν καὶ λέγειν. ἐρεῖς δέ που πάντως ὅτι τῆς δόξης κύριος ὢν ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος οὐκ ἂν ὡς δόξης ὑπάρχων ἐπιδεὴς ἐζήτησε τὴν παρὰ πατρός. ἄκουε τοίνυν καὶ πρὸς ἡμῶν· εἰ μὴ αὐτὸν εἶναι φὴς τὸν ἐκ θεοῦ κατὰ φύσιν υἱὸν μονογενῆ δόξαν ἐν τούτοις αἰτοῦντα παρὰ
Ioh. 17, 5 τοῦ πατρός, τίς ἦν ὁ λέγων· δόξασόν με τῆι δόξηι ἣι εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί; πῶς οὖν, εἰπέ μοι, προκόσμιος ὁ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου κατὰ σὲ νοούμενος ἄνθρωπος ἰδικῶς; ἆρ' οὐχὶ πρέποι ἂν τῶι τῶν αἰώνων δημιουργῶι τὸ πρεσβυτέραν ἔχειν τοῦ κόσμου τὴν ὕπαρξιν καὶ συναίδιον τῶι πατρί; ἀλλ' οὐκ ἂν ἐνδοιάσειέ τις τῶν εὖ φρονεῖν εἰωθότων. ὅτε τοίνυν ἑαυτὸν κεκένωκε μορφὴν δούλου λαβών, τότε δὴ τότε καὶ εἰς τὴν ἐνοῦσαν αὐτῶι κατὰ φύσιν ἀναφοιτῆσαι δόξαν ἐθέλων, καὶ μετὰ τῆς
Ioh. 17, 5. 21-23 ἐνωθείσης αὐτῶι σαρκὸς ἐπὶ καιροῦ φησι· δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῶι
P 215 τῆι δόξηι ἣι εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί, ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσηι ὅτι σύ με ἀπέστειλας. κἀγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὦσιν ἕν, καθὼς ἡμεῖς ἕν, ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὦσι τετελειωμένοι εἰς ἕν. δι' αὐτοῦ τοιγαροῦν τὴν καταλλαγὴν ἐσχήκαμεν· τετελείωκε γὰρ οὕτω τὸ ἔργον ὃ δέδωκεν αὐτῶι εἰς τελείωσιν ὁ πατήρ. συλλήπτορα δὲ τῶν ἐμῶν λόγων ποιήσομαι πάλιν τὸν ἱερώτατον Παῦλον ὠδὶ γεγραφότα τοῖς ἐξ ἐθνῶν κεκλη-
PG 217 μένοις· νυνὶ δὲ ἐν Χριστῶι Ἰησοῦ ὑμεῖς οἱ ποτὲ ὄντες μακρὰν ἐγενήθητε
Eph. 2, 13-17 ἐγγὺς ἐν τῶι αἵματι τοῦ Χριστοῦ. αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἓν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, τὴν ἔχθραν ἐν τῆι σαρκὶ αὐτοῦ, τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασι, καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσηι ἐν αὐτῶι εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον ποιῶν εἰρήνην καὶ ἀποκαταλλάξηι τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἑνὶ σώματι τῶι θεῶι διὰ τοῦ σταυροῦ ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῶι. καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην
Rom. 5, 1 ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγύς. καὶ μὴν καὶ ἑτέρωθι· δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχομεν πρὸς τὸν θεὸν διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. οὐκοῦν κατηλλάγμεθα τῶι θεῶι καὶ πατρὶ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καταργήσαντος ἢ γοῦν ἀποκτείναντος τὴν ἔχθραν ἐν τῆι σαρκὶ αὐτοῦ κατά γε τὴν πίστιν τῶν ἱερῶν γραμμάτων. ἀναιρεῖς δὲ τοὺς λόγους τῆς οἰκονομίας αὐτὸς καὶ ὁμολογεῖν οὐκ ἀξιοῖς ὅτι σαρκὶ πέπονθεν ὑπὲρ ἡμῶν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, εὑρεσιλογίαις τισὶν ἀσυνέτοις

V

14 φής scripsi φαμέν V φής μέν Agellius 38 ἀπαλλάξη V

χρώμενος. κοινὸν γὰρ ὄνομα φὴς τῶι ἐκ θεοῦ φύντι λόγωι καὶ ἡμῖν αὐτοῖς τὸ υἱός, εἶτα τῶν εἰς ἡμᾶς γεγονότων ἀγαθῶν ἀεργῆ καθιστὰς τὸν δι' οὗ σεσώσμεθα, θεὸν λόγον, ὡς ἑτέρωι παρ' αὐτὸν καὶ ἰδικῶς νοουμένωι τῶν καθ' ἡμᾶς ἑνὶ τὰ ἐφ' οἷς δοξάζεται, προσνενεμηκὼς ἁλώσηι σαφῶς. οἴει δέ σοι πρὸς ἀπόδειξιν ὧν ἔφης καὶ μὴν καὶ πεφρόνηκας οὐκ ὀρθῶς, ἀποχρήσειν εὖ μάλα τὴν ὁμωνυμίαν, οὐκ ἐννοῶν ὅτι κἂν τοῖς κατὰ φύσιν εἶναί τι λαχοῦσιν ὁμωνύμως ἕτερα λέγηται τῶν ὄντων τινά, οὐχὶ ταύτης ἕνεκα τῆς P 216 αἰτίας ἐξωστέον τὰ κατὰ φύσιν, περιτιθέντας ἀεὶ τὰ αὐτῶν τοῖς κατὰ θέσιν ἢ μίμησιν. δεῖ δὲ οἶμαι τὰς τῶν δρωμένων ἀεὶ δοκιμάζεσθαι φύσεις καὶ οἷς ἂν μάλιστα πρέποι, προσνέμειν αὐτά, οἷον, φέρε εἰπεῖν, θεὸς ὠνόμασται καὶ ἔστι κατὰ ἀλήθειαν ὁ πατήρ, ἐξ Eph. 3, 15 αὐτοῦ δὲ καὶ πᾶσα πατριὰ ἔν τε οὐρανῶι καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται κατὰ τὸ γεγραμμένον· ἀλλ' εἰσὶ καὶ ἕτεροι σαρκικοί τε ἡμῖν καὶ πνευματικοὶ πατέρες. ἆρ' οὖν εἴ τι λέγοιτο τῶν θεοπρεπεστάτων περὶ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, ἁρμόσειεν ἂν καὶ τοῖς κατὰ θέσιν τὴν αὐτὴν ἐκείνωι λαχοῦσι κλῆσιν καὶ ὁ τῆς ὁμωνυμίας τρόπος τῶν αὐτῶι καὶ μόνωι πρεπωδεστάτων ἐξώσειεν ἂν αὐτόν; καίτοι πῶς οὐχ ἅπασιν ἐναργὲς ὡς ἔκτοπόν τε καὶ ἀπηχὲς τὸ ὧδε τινὰς τῶν ἐν ἡμῖν ἑλέσθαι φρονεῖν ἢ λέγειν; τί τοίνυν ἡμῖν τὴν ὁμωνυμίαν ἀειλογῶν τὸν φύσει τε καὶ ἀληθῶς ἀτιμάζεις υἱόν, τῶν εἰς ἡμᾶς εὐεργετημάτων ἔξω τε τιθεὶς καὶ ἀλλότριον ἀποφαίνων; καίτοι δέον συλλέγειν εἰς ἕνωσιν ἃ διιστᾶν ὁλοτρόπως οὐκ ἐρυθριᾶις, ἕνα τε νοεῖν μετὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ σαρκὸς τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον. ἱδρῶτος γὰρ οὕτω μακροῦ σαυτὸν ἀπαλλάξεις ὀρθά τε πεφρονηκὼς ἐπαινεθήσηι λοιπὸν καὶ ἥκιστα μὲν παθητὴν ἐρεῖς τὴν θεότητα τοῦ μονογενοῦς, ὁμολογήσεις δὲ σὺν ἡμῖν ὅτι καὶ ζωὴ καὶ ζωοποιὸς κατὰ φύσιν ἐστὶ καὶ μὴν καὶ παντὸς ἐπέκεινα πάθους, εἶτα παθούσης τῆς ἑνωθείσης αὐτῶι σαρκὸς χάριτι θεοῦ κατὰ τὸ γεγραμμένον ὑπὲρ παντὸς ἐγεύσατο θανάτου, PG 220 ἵνα τοῦ πάντας νενικηκότος τοὺς ἐπὶ τῆς γῆς τὸν ἑαυτοῦ ναὸν ἀποφήνας κρείττονα χρη- Hebr. 2, 9 ματίσηι μὲν ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων καὶ πρωτότοκος ἐκ νεκρῶν, παραπέμπων δὲ καὶ εἰς 1 Cor, 15, 20 Col. 1, 18 ἡμᾶς τὴν χάριν, ὡς εἷς τε καὶ μόνος ὑπάρχων υἱὸς καὶ πρὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως καὶ μετ' αὐτὴν ἔτι σωτὴρ ὀνομάζηται καὶ λυτρωτὴς τῶν ὅλων, εἶτα τῆς ἁμαρτίας, ὡς ἔφην, ἐλευ- P 217 θερῶν ἅπαντας τοὺς εἰς αὐτὸν πιστεύοντας, εἰρήνη γένηται τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγύς, Ies. 57, 19 καταλλάττων δι' ἑαυτοῦ τῶι θεῶι καὶ πατρὶ τοὺς πάλαι τῆι κτίσει λελατρευκότας καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ἐχθρεύοντας τῶι παναγάθωι θεῶι. ἀλλ' εἰς δυάδα πάλιν υἱῶν καταμερίζων τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν ὧδέ πού φησιν

2 1 Ἄκουσον καὶ τὴν ἄλλην αὐτῶν μαρτυρίαν. εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν Loofs κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν· ἰδοὺ ⟨τὸν⟩ κύριον τῆς δόξης λέγει, οὐ καλεῖ τὴν p. 357, 11-21 1 Cor 2, 8 ἀνθρωπότητα, ἀλλὰ τὴν θεότητα. τοῦτο δέ ἐστι καὶ διασπώντων τὴν συνάφειαν τὴν ἀκριβῆ· ὅταν γὰρ λέγηις ὅτι οὗτος μὲν οὔκ ἐστι κύριος, ἐκεῖνος δὲ κύριος, οὐ ψιλὸν ἄνθρωπον ποιεῖς τὸν Χριστόν; τί οὖν λέγεις ἐν ἐκκλησιαστικῶι προσωπείωι, αἱρετικέ; κύριος καὶ ὁ ἄνθρωπος ἢ οὔ; εἰ μὲν οὖν κύριος, κοινωνεῖ τὰ λεγόμενα· εἰ δὲ οὐ κύριος, μὴ σύ, ψιλὸν ἄνθρωπον τὸν Χριστὸν ποιῶν, ἐμοὶ πρόστριβε τὸν ὀνειδισμόν.

2 Εἶτά φησιν· Ἀκούσωμεν τοῦ μακαρίου Παύλου φανερῶς κεκραγότος τίς ἐστιν ὁ Loofs σταυρωθείς. ἄκουσον τοίνυν φανερωτάτης φωνῆς· καὶ γὰρ ἐσταυρώθη, φησίν, ἐξ p 357, 22-26 2 Cor. 13, 4 ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῆι ἐκ δυνάμεως θεοῦ. εἰ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, τίς ἠσθένησεν, αἱρετικέ; ὁ θεὸς λόγος;

Ἀποκομίζεται εἰς ἐννοίας ἐκτόπους καὶ εἰς ἀδόκιμον νοῦν, τὴν τοῦ μυστηρίου δύναμιν κατ' οὐδένα τρόπον συνιείς, ὥς γε μοι φαίνεται, μᾶλλον δὲ τοῖς ἰδίοις σκέμμασιν ἑπόμενος

1—30. 42—43 V 31—41 VVa

4 ἔφης Agellius ἔφην V 17 ὁλοτρώπωσ V 32 τὸν Va om. V 34 λέγεισ VVa οὐ Va σὺ V 36 κοινωνεῖ VVa συνάιδει V p. 97, 14 39 φανερωτάτης scripsi φανερώτατα τῆς V σαφεστάτης Va

πανταχοῦ καὶ τάχα που δεδιὼς μὴ ἄρα τι τῶν εἰς ὀρθότητα ἢ ἀλήθειαν ἢ πεφρονηκὼς ἢ λέγων ἀλῶι. ἀντανίστησι μὲν γὰρ ἑαυτῶι καθάπερ οὖν οἴεται, τὰς τῶν ὀρθοδόξων φωνάς, καταφωρᾶται δὲ πάλιν ἐκεῖνα τιθεὶς ἃ μηδεὶς πώποτε τῶν ὀρθοποδεῖν εἰωθότων περὶ τὴν πίστιν κἂν γοῦν ἑτέρου λέγοντος ἀνάσχοιτο ἄν. κύριον μὲν γὰρ τῆς δόξης τὸν ἐσταυρωμένον εἶναί τε φαμὲν
P 218 καὶ ἔστι κατὰ ἀλήθειαν, ἀδιαίρετον δὲ καὶ ἕνα μετὰ τῆς ἑνωθείσης αὐτῶι σαρκὸς ψυχὴν ἐχούσης
Hebr. 9, 14 τὴν λογικὴν τὸν τοῦ θεοῦ λόγον ἐπιγινώσκοντες αὐτὸν εἶναι φαμὲν τὸν ⟨διὰ⟩ τοῦ ἰδίου σώματος
PG 221 ὡς ἄμωμον ἱερεῖον καὶ εὐοσμώτατον θύμα προσκομίσαντα μὲν ἑαυτὸν τῶι θεῶι καὶ πατρί,
Col. 2, 14 προσηλώσαντα δὲ τῶι ξύλωι τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον. ἔστι γοῦν ἀκοῦσαι λέγοντος διὰ
Hebr. 10, 5-7 φωνῆς τοῦ Δαβίδ· θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι· ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ηὐδόκησας. τότε εἶπον· ἰδοὺ ἥκω, ἐν κεφα- λίδι βιβλίου γέγραπται περί ἐμοῦ τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου. ἀπρακτούσης ἤδη τῆς κατὰ νόμον ἐντολῆς καὶ τελειούσης οὐδὲν καὶ ἀνεθελήτους ἔχοντος τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς τὰς δι' αἱμάτων θυσίας, σῶμα κατηρτίσθαι φησὶν ἑαυτῶι, ἵνα τῆς ἁπάντων σωτηρίας καὶ ζωῆς ἀντάλλαγμα δοὺς αὐτὸ πάντας ἐξέληται καὶ θανάτου καὶ φθορᾶς καὶ πρός γε τούτωι καὶ ἁμαρτιῶν. αὐτὸν οὖν ἄρα φαμὲν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ἐλέσθαι καὶ παθεῖν ὑπὲρ ἡμῶν
1 Petr. 4, 1 σαρκὶ κατὰ τὰς γραφάς. οὕτως ἡμᾶς μεμυσταγώγηκεν ὁ ἱερώτατος Παῦλος· ὃς ἐν
Phil. 2, 6-9 μορφῆι θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῶι, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος, καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσεν.
Hebr. 1, 3 καθορᾶι δὴ ὅπως ὁ ἐν μορφῆι τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὑπάρχων ὡς θεός, ὁ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ καὶ κατ' οὐδένα τρόπον μειονεκτούμενος, ⟨ὁ ἐν⟩ ἰσότητι τῆι κατὰ πᾶν
Phil. 2, 8 ὅτιοῦν ὑπάρχων τε καὶ νοούμενος, κεκένωκεν ἑαυτὸν καὶ καθῆκεν ἑαυτὸν ἑκὼν εἰς ταπείνωσιν. εἶτα τίς ἂν εἴη, φράσον, ὁ τῆς κενώσεως τρόπος, τεταπείνωται δὲ ὅπως μορφὴν δούλου λαβὼν καὶ μέχρι θανάτου γεγονὼς ὑπήκοος, θανάτου δὲ σταυροῦ; ἢ οὐχ ἅπασιν ἐναργὲς ὅτι ταπεινοῦται τὸ ὑψηλόν, οὐ τὸ οἰκοθέν τε καὶ φυσικῶς ἐν ὑφέσει τε ὑπάρχον καὶ
P 219 τεταπεινωμένον; κενοῦται δὲ οἶμαι τὸ πλῆρες ὑπάρχον καὶ δεδεημένον οὐδενός· δέχεται καὶ δούλου μορφὴν τὸ πρὸ αὐτῆς ἐλεύθερον κατὰ φύσιν· εὑρίσκεται δὲ καὶ ἄνθρωπος ὁ μὴ τοῦτο ὑπάρχειν πρίν, ὅτε οὐκ ἦν, εὑρεθείς. τίς οὖν ἄρα ἐστὶν ὁ ὑψηλὸς κατὰ φύσιν καὶ καθεὶς ἑαυτὸν εἰς ταπείνωσιν; τίς δὲ ὁ πλήρης, ἵνα νοῆται κεκενωμένος; τίς ὁ τῶν τῆς δουλείας ἐπέκεινα μέτρων, ἵνα λέγηται μορφὴν δούλου λαβεῖν; τίς οὐκ ὢν πρότερον καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος, τοῦτο εὑρῆσθαι λέγεται; ταυτὶ γὰρ οἶμαι τῶν καθ' ἡμᾶς ἐνὶ καὶ ἀνθρώπωι κοινῶι προσνέμειν ἀποτολμᾶν εὔηθες ἂν εἴη καὶ τῆς ἁπασῶν ἐσχάτης ἀσυνεσίας ἐπίμεστον ἀληθῶς, ἁρμόσειε δ' ἂν καὶ μάλα εἰκότως τῆι ὑπερτάτηι φύσει. ἀλλ' ὁ μὲν τοῦ θεοῦ λόγος ἐκ πολλῆς ἄγαν τῆς εἰς ἡμᾶς ἡμερότητος καὶ φιλανθρωπίας προσκεκόμικεν ὑπὲρ ἡμῶν τὸ ἴδιον σῶμα καὶ μορφὴν δούλου λαβὼν γέγονεν ὑπήκοος τῶι θεῶι καὶ πατρὶ μέχρι θανάτου καὶ οὐκ ἀπόβλητον ἐποιήσατο τὸ παθεῖν ἐλέσθαι σαρκὶ καίτοι τὴν φύσιν ὑπάρχων ἀπαθὴς ὡς θεός· ἐπερυθριᾶι γε μὴν ἀσυνέτως οὑτοσὶ τοῖς ὑπὲρ ἡμῶν θεοπρεπεστάτοις αὐτοῦ σκέμμασι καὶ τιμᾶν οἰόμενος ἀδικεῖ. ἀποφέρει μὲν γὰρ τοῦ παθεῖν αὐτὸν καίτοι μηδενὸς ἑτέρου παθεῖν λέγοντος εἰς ἰδίαν φύσιν, οὐκ αἰσθάνεται δὲ ὅτι σωτῆρα καὶ λυτρωτὴν οὐκ
PG 224 ἐφίησιν αὐτὸν ὁμολογεῖσθαι τῶν ὅλων, εἴπερ ἐστὶν ἕτερος παρ' αὐτὸν ἰδικῶς καὶ ἀνὰ μέρος υἱὸς καὶ κύριος ὁ δι' οὗ σεσώσμεθα καὶ ἐκλελυτρώμεθα διὰ τοῦ τιμίου σταυροῦ. καὶ εἴπερ ἐστὶν ἄνθρωπος ἁπλῶς καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ἐν ἀνθρωπείαι μορφῆι πεφηνὼς ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, ἡκέτω, δεικνύτω καὶ ἐν μορφῆι τοῦ πατρὸς ὑπάρχοντα αὐτὸν καὶ μέντοι καὶ ἐν

V

6 διὰ addidi 7 εὐοσμότατον V 9 κατηρτήσω V 14 αὐτὸ Pusey αὐτῶ V 22 ὁ ἐν addidi πᾶν ed. Rom. πάντα V 27 οὐδενός scripsi οὐδέν V 29 ὑπάρχειν scripsi ὑπάρχων V 30 κεκενοῦμενοσ V 34 ἁρμόσει V 42 ἐκλυτρώμεθα V

ἰσότητι (οὐ γὰρ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ) καὶ πρὸς ἔτι τούτῳ τὴν τοῦ Phil. 2, 6
δούλου λαβόντα μορφὴν ὡς οὐκ ἔχοντά ποτε καὶ ἐν κενώσει γεγενημένον ὡς ἐν ἰδίαι φύσει
λαχόντα τὸ πλήρες. ὁ γάρτοι θεσπέσιος Παῦλος τὸν ἐν μορφῇ καὶ ἰσότητι τοῦ θεοῦ P 220
καὶ πατρὸς γενέσθαι φησὶν ὑπήκοον αὐτῷ καὶ μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. ἆρ' Phil. 2, 8
οὐκ ἐναργὴς ἡ τῶν ἐννοιῶν ἀτοπία; κύριον δὲ τῆς δόξης ὀνομάζοντος ἡμῖν τοῦ 1 Cor. 2, 8
μακαρίου Παύλου τὸν ἐσταυρωμένον, φαίη ἂν οὐδείς· οὐ λέγει τὴν ἀνθρωπότητα, ἀλλὰ 6
τὴν θεότητα. ἕνα γὰρ ὁμολογοῦμεν Χριστὸν καὶ υἱὸν καὶ τῆς δόξης κύριον τὸν ἐκ θεοῦ
πατρὸς λόγον ἐνανθρωπήσαντα δι' ἡμᾶς παθόντα τε ὑπὲρ ἡμῶν καὶ σαρκὶ κατὰ τὰς 1 Petr. 4, 1
γραφάς. πλὴν οὐ μετρίως καταιτιώμενος ὡς τὴν ἀκριβῆ συνάφειαν, καθά φησιν αὐτός,
διασπᾶν ἐθέλοντας τοὺς ἀπονέμοντας μὲν τῷ θεῷ λόγῳ τὸ τῆς κυριότητος ὄνομα, τῆς γε 10
μὴν ἀνθρωπότητος ἀποφέροντας αὐτό, καθάπερ εἰς λήθην ὧν ἔφη, πεσών, διασπᾶν εἰς
δύο καταφωρᾶται τὸν ἕνα καὶ τῆς ἀκριβοῦς κατ' αὐτὸν συναφείας ὀλίγα πεφροντικώς.
ἐρωτᾶι γὰρ ἀμαθῶς

Κύριος καὶ ὁ ἄνθρωπος ἢ οὔ; εἰ μὲν οὖν κύριος, συνάιδει τὰ λεγόμενα. Loofs p. 357, 18. 19

Οὐκοῦν εἰ κατὰ τὴν σὴν ἀσύνετον πεῦσιν κύριος μὲν ὁ λόγος ἰδικῶς, κύριος δὲ καὶ 15
ὁ ἄνθρωπος, δύο που πάντως οἱ κύριοι καὶ υἱοί. ὀνήσει δὴ οὖν τῆς ἀκριβοῦς συναφείας
ἡ δύναμις κατ' οὐδένα τρόπον τοὺς πεπιστευκότας εἴς γε τὸ χρῆναι νοεῖν ἕνα Χριστὸν
καὶ κύριον καὶ υἱὸν μετὰ τῆς ἑνωθείσης αὐτῷ σαρκός. προκειμένου γὰρ καὶ παρενεχθέν-
τος εἰς μέσον τοῦ προσώπου τοῦ Ἐμμανουήλ, κἂν εἴ τις ἄνθρωπον λέγοι, τὸν ἐκ θεοῦ
πατρὸς λόγον μορφὴν δούλου λαβόντα νοοῦμεν καὶ ἐκ τῶν τῆς κενώσεως μέτρων δηλοῦσθαι 20
φαμέν· εἰ δὲ δὴ καὶ θεὸν μονογενῆ, τὸν αὐτὸν εἶναι πιστεύομεν ἐνηνθρωπηκότα τε ἤδη
καὶ σεσαρκωμένον. ἀλλὰ γάρ, ὡς ἔφην, ἑνὶ δὴ καὶ μόνῳ καὶ ἰδικῶς νοουμένῳ παρὰ
τὸν ἐκ πατρὸς λόγον ἀνθρώπῳ προσνέμει τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας τὰ κατορθώματα
καὶ αὐτὸν ὑπὲρ ἡμῶν ὑπομεῖναί φησι σταυρὸν εἶναί τε τῆς δόξης διαβεβαιοῦται κύριον, P 221
γυμνῶι κτίσματι περιτιθεὶς τῆς ἀνωτάτω φύσεως τὰ αὐχήματα. φησὶ γάρ 25

Ἀκούσωμεν τοῦ μακαρίου Παύλου φανερῶς κεκραγότος τίς ἐστιν ὁ ἐσταυρωμένος. Loofs p. 357, 22-26
καὶ γὰρ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῆι ἐκ δυνάμεως θεοῦ. τίς 2 Cor. 13, 4
ἠσθένησεν; ὁ θεὸς λόγος, αἱρετικέ;

Ἀσθενείας μὲν οὖν ἁπάσης ἀμέτοχος παντελῶς ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος πρὸς ἡμῶν
εἶναι πιστεύεται, αὐτὸς γάρ ἐστιν ὁ τῶν δυνάμεων κύριος· πλὴν ἐκεῖνο φράσον· δέδιας 30
ἐπ' αὐτοῦ τὸ τῆς ἀσθενείας ὄνομα λαβεῖν; διὰ ποίαν αἰτίαν; καίτοι τῆς μετὰ σαρκὸς
οἰκονομίας τοῦ κατεψέχθαι δεῖν ἔξω τιθείσης αὐτόν, κἂν εἰ λέγοιτό τι παθεῖν τῶν ὅσα PG 225
ἐστὶ παρά γε τὴν αὐτοῦ φύσιν τε καὶ δόξαν. εἰ γὰρ πλούσιος ὢν ἐπτώχευσε καὶ 2 Cor. 8, 9
γέγονε καθ' ἡμᾶς μορφὴν δούλου λαβών, κἂν εἰ ἀσθενῆσαι λέγοιτο κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, τὸ
ἀπεικὸς οὐδέν, ἵνα πτωχεύσαντα θεωρῆις τὸν πλούσιον, ἐν ταπεινώσει τὸν ὑψηλόν, ἐν τῆι 35
καθ' ἡμᾶς ἀσθενείαι τὸν τῶν δυνάμεων κύριον, τεθαύμασται δὲ διὰ τοῦτο τὸ περὶ αὐτοῦ
μυστήριον. πῶς γὰρ καὶ πεινῆσαι λέγεται, καίτοι ζωῆς ἄρτος ὑπάρχων αὐτὸς καὶ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ Ioh. 6, 33
καταβὰς καὶ ζωὴν διδοὺς τῶι κόσμωι; τίνα τρόπον κεκοπίακεν ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ὁ τῶι ἰδίωι Ioh. 4, 6
πνεύματι στερεῶν οὐρανούς; ἀλλ' οὐκ ἀνέξηι κατὰ τὸ εἰκός, εἰ περὶ αὐτοῦ λέγοιτο ταυτὶ
τοῦ μονογενοῦς, καίτοι τοὺς σοὺς πολυπραγμονήσας λόγους εὑρίσκω λέγοντας σαφῶς ὡς 40
ἐκ προσώπου τοῦ μονογενοῦς

3 Ὅτι μορφὴ θεοῦ ὑπάρχων μορφὴν περιβέβλημαι δούλου· ὅτι θεὸς λόγος ὢν ἐν σαρκὶ Loofs p. 358, 1-5
καθορῶμαι· ὅτι δεσπόζων τοῦ παντός, πτωχεύοντος δι' ὑμᾶς περιβέβλημαι πρόσωπον· ὅτι
πεινῶν ὁρατῶς, χορηγῶ τοῖς πεινῶσι τροφήν.

1—41 V 42—44 VVa

11 αὐτό Agellius αὐτῷ V 14 οὖν] οὐ V 21 πιστεύομεν Agellius πιστεύοντεσ V 23 προσνέμει scripsi προσνέμων V 24 διαβεβαιοῦται Agellius διαβεβαιοῦνται V 35 θεωρεῖσ V 43 ὑμᾶς Loofs ἡμᾶς VVa

Πῶς οὖν, εἰπέ, τὸ τῆς ἀσθενείας ὄνομα δεδιὼς καὶ ἀποκομίζων αὐτοῦ, κἂν ὁ τῆς
P 222 οἰκονομίας μὴ βούληται λόγος, αὐτὸν ἔφης πεινῆν μὲν ὁρατῶς ἢ γοῦν ἀνθρωπίνως, χορηγεῖν δὲ θεικῶς τοῖς πεινῶσι τροφήν; ἆρ' οὐκ ἀσθενείας τρόπον εἶναι φῆς τὸ ἐν ἐνδείαι γενέσθαι τροφῆς καὶ πεινῆσαι λέγεσθαι καθ' ἡμᾶς; ἀλλὰ τοῖς ἐθέλουσι φιλοψογεῖν ἀντιτετάξεται γεννικῶς τῆς οἰκονομίας ὁ τρόπος. δεῖ τοίνυν ἡμᾶς ἢ πάντων αὐτὸν τῶν ἀνθρωπίνως τε καὶ σμικροπρεπῶς εἰρημένων ἀποκομίζοντας ἀνθρώπωι ψιλῶι περιτιθέναι τὰ τοιάδε τῶν παθῶν ἢ γοῦν ἐννενοηκότας ὅτι θεὸς ὢν γέγονε καθ' ἡμᾶς, ἀπαθῆ μὲν ὑπάρχειν αὐτὸν ὁμολογεῖν κατά γε τὴν τῆς θεότητος φύσιν, παθεῖν δὲ πρὸς τούτωι λέγειν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν ἀσθένειαν ⟨, τὴν⟩ κατὰ τὸ ἀνθρώπινον καὶ κατὰ γε τὴν σάρκα φημί. ἐπεὶ φράσον
2 Cor. 13, 4 ἐρομένωι πάλιν· ἐσταυρῶσθαί φησιν αὐτὸν ἐξ ἀσθενείας ὁ θεσπέσιος Παῦλος, ἀποφέρει δὲ αὐτὸς τοῦ θεοῦ λόγου τὸ χρῆμα, μικρὸν οἶμαί που καὶ δυσκλεὲς εἶναι λέγων καὶ οὐκ ἄξιον αὐτοῦ· ἕτερος οὖν παρ' αὐτὸν ὁ ἐσταυρωμένος, ὃν καὶ τῆς δόξης κύριον ὁ θεῖος
1 Cor. 2, 8 ἡμῖν μυσταγωγὸς ἀποκαλεῖ λέγων εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν; ἆρ' οὖν ἔτι μεμένηκε τῆς δόξης κύριος ὁ ἠσθενηκὼς καὶ τὸ δυσκλεὲς δὴ τοῦτο καὶ σμικροπρεπὲς ὑπομείνας πάθος; εἰ μὲν οὖν μεμένηκεν, οὐδεμίαν ἔχει τῶι ἀσθενῆσαι ζημίαν· πῶς οὖν δέδιας τὸν τοῦ θεοῦ λόγον ἐν τούτοις γενέσθαι λέγειν οἰκονομικῶς; εἰ δὲ ἀπώλισθεν ἀληθῶς τοῦ ὑπάρχειν ἔτι τῆς δόξης κύριος ὧδέ τε τοῦτο ἔχειν διαβεβαιοῦταί τις, δυσσεβείας τῆς ἀνωτάτω καὶ μάλα εἰκότως ὑπομενεῖ τὴν γραφήν. κάμπτει
Phil. 2, 10. 11 γὰρ αὐτῶι πᾶν γόνυ καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρός. κατευρύνεται γὰρ ἁπάσης τῆς ὑπ' οὐρανὸν ἡ δόξα
PG 228 Χριστοῦ παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκί, καθὰ πλειστάκις εἰρήκαμεν. ὅταν οὖν ἀκούσηις
2 Cor. 13, 4 τοῦ πνευματοφόρου λέγοντος ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῆι ἐκ δυνάμεως
P 223 θεοῦ, σύνες εὐσεβῶς· πεπονθέναι γὰρ ἀνθρωπίνως φησὶν αὐτόν, καίτοι τὴν φύσιν ἔχοντα τοῦ παθεῖν ἐπέκεινα παντελῶς. ἔχων δὲ οὕτως ἀσθενούσης ἠνέσχετο τῆς σαρκὸς καὶ παθὼν ἀνθρωπίνως τὸ ἀποθανεῖν ἀνεβίω θεικῶς, ζωοποιήσας τὸν ἑαυτοῦ ναὸν αὐτὸς ὡς δύναμις τοῦ πατρός. καὶ γοῦν ἐνεστηκότος ἤδη τοῦ καιροῦ καθ' ὃν ἔδει τὸν ὑπὲρ
Mt. 26, 39 ἡμῶν ὑπομεῖναι σταυρόν, ἀπελθὼν προσηύξατο λέγων· πάτερ, εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο, προσετίθει δὲ τούτοις ἐπὶ τέλει τῆς προσευχῆς· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ. ἐπειδὴ δὲ ἅπαξ, καίτοι παναλκὴς ὢν λόγος καὶ θεός, καὶ ἐν τῆι καθ' ἡμᾶς ἀσθενείαι γενέσθαι νενόμισται, τὴν τοῦ πράγματος αἰτίαν ἀποδι-
Mt. 26, 41 δοὺς οἰκονομικώτατά φησι· τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. ἄθρει δὴ οὖν ὅπως οὐδὲν καθυφεὶς αὐτὸς οὔτε μὴν εἰς ἰδίαν φύσιν τὸ ἀσθενῆσαι παθὼν συγκεχώρηκε τῆι σαρκὶ καὶ διὰ τῶν ἰδίων ἰέναι νόμων καὶ αὐτοῦ τὸ χρῆμα λέγεται διά τοι τὸ ἴδιον εἶναι τὸ σῶμα αὐτοῦ. οὐκοῦν ἄνθρωπον μὲν ἡμῖν ἀπέφηνεν αὐτὸν τὸ ἀσθενῆσαι κατὰ τὴν σάρκα, θεόν γε μὴν ἀσθενεῖν οὐκ εἰδότα τὸ μὴ ἀνασχέσθαι θανάτου καὶ ἀποσοβῆσαι τὴν φθορὰν τοῦ ἰδίου σώματος· ζωὴ γάρ ἐστι καὶ δύναμις τοῦ πατρός. ὅτι γὰρ ἀσυνήθη τε καὶ ἀνεθέλητον οὖσαν αὐτῶι τὴν ἔν γε τούτοις ἀσθένειαν ἐποιήσατο θελητὴν ἐν εὐδοκίαι τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, ἵνα σώσηι τὴν ὑπ' οὐρανόν, διδάξει λέγων αὐτὸς ὅτι
Ioh. 6, 38 39 καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ⟨τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με⟩ ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέ μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῆι ἐσχάτηι ἡμέρα. καίτοι πῶς εἴπερ ἐστὶν ἀγαθὸν τὸ θέλημα τοῦ πατρός, ἀγαθὸν δὲ πάντως ἴδιον, ἔχειν καὶ ἕτερον
P 224 παρὰ τοῦτο θέλημά φησιν ἑαυτὸν ὁ υἱός; εἰ γὰρ μή ἐστιν ἀγαθός, πῶς εἰκὼν ἔτι καὶ χαρακ-

32—34 αὐτοῦ adfert Ephraim Ant. ap. Phot. p. 259, 3-7

V

2 πινῆ V 4 ἀντιτετδξεται scripsi ἀντιτάξεται V 5 γεννικῶς Agellius γενικῶσ V 9 τὴν addidi 14 ἠσθενηκὼς Agellius ἠθετηκὼσ V 15 τῶι scripsi τοῦ V 33 ἰδίων in mg. add. V 38 σώσει V 40 τοῦτο — με addidi

τὴρ αὐτοῦ πιστεύεται; πῶς δὲ ἀληθεύσει λέγων ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἓν ἐσμέν, καὶ Ioh. 10, 30
ὁ ἑωρακώς ἐμὲ ἑώρακε τὸν πατέρα; οὐ γὰρ ἔν γε τῶι μὴ ἀγαθῶι καταθρήσαι τις Ioh. 14, 9
ἂν τὸν ἀγαθὸν κατὰ φύσιν. ἀλλὰ μὴν ἀγαθὸς ὁ υἱὸς ἐξ ἀγαθοῦ πέφηνε τοῦ πατρὸς
καί ἐστιν εἰκὼν ἀπαράλλακτος αὐτοῦ κατὰ πᾶν ὁτιοῦν. ποῖον οὖν ἄρα θέλημα παρείς,
ὅπερ εἶναί φησιν ἑαυτοῦ, πεπραχέναι φησὶ τὸ τοῦ πατρός; ἔμελλε τῶι θανάτωι τῆς ἰδίας 5
σαρκὸς ἀπαλλάττειν θανάτου τοὺς ὑπ' αὐτὸν γεγονότας, τουτέστιν ἡμᾶς, ἀλλ' ἦν τὸ
τεθνάναι σαρκὶ δυσκλεὲς ἀσύνηθές τε, ὡς ἔφην, καὶ ἀπηχθημένον αὐτῶι, ὑπομεμένηκε δὲ
καὶ τοῦτο δι' ἡμᾶς ἐν εὐδοκίαι τοῦ πατρός. ἤιδει γὰρ ἤιδει καὶ μάλα σαφῶς ὅτι τῶν
τῆς σαρκὸς ἕνεκα παθῶν ἀδοξήσας βραχὺ διασώσει σύμπαντας ἐπὶ τὸ ἀσυγκρίτως ἄμεινον
μεθιστάς. εἴ τις γὰρ ἐν Χριστῶι, καινὴ κτίσις τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ 2 Cor. 5, 17
γέγονε τὰ πάντα καινά, καθὰ γέγραπται. 11

Αἱ μὲν οὖν θεόπνευστοι γραφαὶ Χριστὸν ἕνα καὶ υἱὸν καὶ κύριον τῶι κόσμωι διακηρύττουσι PG 229
καὶ αὐτὸν εἶναί φασι τὸν τῆς δόξης κύριον καὶ τὰς ἐκ τῶν Ἰουδαίων παροινίας ἐθελοντὶ
ὑπομεῖναι δι' ἡμᾶς ἀνατλῆναί τε τὸν ἐπὶ ξύλου θάνατον οἰκονομικῶς, οὐχ ἵνα μεθ' ἡμῶν
ἀπομείνηι νεκρός, ἀλλ' ἵνα τὸ πᾶσι δυσάντητον τοῦ θανάτου καταλύσας κράτος ἀνακομίσηι 15
πρὸς ἀφθαρσίαν τὴν ἀνθρώπου φύσιν, θεὸς γὰρ ἦν ἐν σαρκί· οὗτοσὶ δὲ πάλιν ἀφορμὰς τοῦ
διορίζειν εἰς δύο τὸν ἕνα πανταχόθεν ἑαυτῶι συναγείρειν ἐπιχειρῶν ἀντιφέρεται μὲν εἰκῆι
τοῖς οὐκ οὖσιν ὅλως, ἐπίκλημα δὲ ποιεῖται τισὶν ὡς τῆς ἀληθείας κατειρηκόσι καὶ παρα-
σημαίνειν ἐθέλουσι τοῦ μυστηρίου τὸν τρόπον καί φησιν

4 Ἡδέως ἂν ἐνταῦθα τῶν αἱρετικῶν ἐπυθόμην τῶν τὴν τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρω- Loofs p. 229,
πότητος φύσιν εἰς μίαν κατακιρνώντων οὐσίαν, τίς ἐστιν ἐνταῦθα ὁ παρὰ τοῦ προδότου 21 4-16
τοῖς Ἰουδαίοις παραδιδόμενος; εἰ γὰρ κρᾶσις ἀμφοτέρων γεγένηται, ἀμφότερα παρὰ τῶν P 225
Ἰουδαίων συγκατεσχέθη, καὶ ὁ θεὸς λόγος καὶ ἡ τῆς ἀνθρωπότητος φύσις. τίς δέ
ἐστιν ὁ καὶ τὴν σφαγὴν ὑπομείνας; ἀναγκάζομαι χρήσασθαι κατωτέροις λόγοις, ὡς πᾶσι
γενέσθαι τὸ λεγόμενον δῆλον· περὶ τίνα τὰ τῆς πράξεως, εἰπέ μοι, συμβέβηκεν; εἰ 25
μὲν γὰρ περὶ τὴν τῆς θεότητος φύσιν, πῶς ἀμφότερα συγκιρνᾶν κατατολμᾶις, καὶ ⟨εἰ⟩
μεμένηκεν ὁ θεὸς τοῖς Ἰουδαίοις ἀκατάσχετος καὶ τῆς σφαγῆς οὐ κεκοινώνηκε τῆι σαρκί,
πόθεν, εἰπέ μοι, παρεισάγεις τὴν κρᾶσιν;

Εἰ μὲν οὖν τινές εἰσιν οἱ τὴν τῶν φύσεων εἰς ἀλλήλας ἀνάχυσιν γεγενῆσθαι λέγοντες
καὶ τὸν ἀνέφικτον ὑπομεῖναι φυρμὸν καὶ τὴν εἰς σάρκα τροπὴν παθεῖν δύνασθαι διατεινό- 30
μενοι τὴν τοῦ λόγου φύσιν ἢ γοῦν εἰς θεότητα μεταχωρῆσαί ποτε τὴν ἑνωθεῖσαν αὐτῶι
σάρκα, διημαρτήκασι τἀληθοῦς καὶ φρενὸς ἔξω γεγονότες ὀρθῆς, μᾶλλον δὲ τὴν ἁπασῶν
ἐσχάτην νοσοῦντες ἐμβροντησίαν ἀκούσονται πρὸς ἡμῶν πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς Mt 22, 29
γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ (ἀκράδαντος γὰρ ἡ τοῦ θεοῦ λόγου φύσις καὶ
τροπῆς οὐκ οἶδεν ἀποσκίασμα παθεῖν, σαρκὶ δὲ καὶ αἵματι κεκοινωνηκὼς καὶ μετεσχηκὼς 35 Iac. 1, 17
ὁμοίως ἡμῖν τῶν αὐτῶν, καθὰ γέγραπται, μεμένηκεν ὁ αὐτός)· εἰ δὲ ἅπας οὖν τις τῶν Hebr. 2, 14
τοῖς ἱεροῖς ἐντεθραμμένων γράμμασιν ἀπηχθημένον ποιεῖται τὸ κἂν γοῦν ἀκοῦσαι μόνον
ἐπὶ τοῦ μονογενοῦς πεπρᾶχθαι τὴν τροπήν, τί τὰ οὕτως αἰσχρὰ καὶ μιᾶι τῆι παρὰ πάντων
ψήφωι κατεγνωσμένα καὶ ἀπόβλητα παντελῶς ὡς ἀληθῆ τε καὶ εἰρημένα δεχόμενος πειρᾶι
διατέμνειν τὸν ἀμέριστον, καὶ τοῦτο μετὰ τὴν ἕνωσιν; εἰ γὰρ δὴ κατὰ ἀλήθειαν ἕλοιο 40
μαθεῖν τίς ὁ παρὰ τοῦ προδότου τοῖς Ἰουδαίοις παραδιδόμενος καὶ τὴν σφαγὴν ὑπομείνας,

5 cf. Exc. Mar. Merc. XV

1—19. 29—41 V 20—28 VVa
6 αὐτοῦ V 21 κατακιρνάντων Va 26 εἰ add. Agellius 33 νοσοῦντεσ ἐμβροντησίαν ed. Rom. νοοῦντεσ ἐμβορτησίαν V 35 κεκοινωνικὼσ V 37 ἀπηχθημένον Agellius ἀπηχθημένων V

P 226 ἀκούσηι σαφῶς· ὁ εἷς καὶ μόνος Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ κύριος, τουτέστι μορφὴν δούλου λαβὼν ὁ ἐκ θεοῦ λόγος ἐνανθρωπήσας τε καὶ σεσαρκωμένος. πέπρατο μὲν γὰρ παρὰ τοῦ προδότου τοῖς Ἰουδαίων καθηγηταῖς καὶ κατείχετο μὲν ἀνθρωπίνως, ὅτι καὶ ἄνθρωπος
PG 232 ἦν μετὰ τοῦ μεῖναι θεός, ἤλεγχε δὲ θεικῶς τῶν κατεχόντων αὐτὸν τὴν ἀσθένειαν. καὶ
Ioh. 18, 3-6 τοῦτο ἡμῖν καθίστησιν ἐναργὲς ὁ θεσπέσιος εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ὡδὶ γεγραφώς· ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ ἐκ τῶν Φαρισαίων ὑπηρέτας, ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων, Ἰησοῦς δὲ εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν ἐξελθὼν εἶπεν αὐτοῖς· τίνα ζητεῖτε; ἀπεκρίθησαν αὐτῶι· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμί. εἱστήκει ⟨δὲ⟩ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν μετ' αὐτῶν. ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὅτι ἐγώ εἰμί, ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἔπεσον χαμαί. ἀκούεις ὅπως κατασοβαρεύεσθαι μὲν τῆς παρ' αὐτῶι δόξης οὐκ ἐᾶι τοὺς παρὰ τοῦ προδότου συνειλεγμένους· προσκεκόμικε μὲν γὰρ ἑαυτὸν τὸ ἐγὼ εἰμί λέγων, οἳ δὲ καὶ πρὸς μόνην ἀτονήσαντες τὴν φωνὴν ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω· ὅτι δὲ οὐχὶ τῆς αὐτῶν ἰσχύος ἔργον ἦν τὸ κατασχεῖν αὐτόν, ἀλλ' ὡς ἐν καιρῶι καὶ χρείαι τὸν ὑπὲρ ἡμῶν θάνατον ἐποιεῖτο παραδεκτόν,
Mt 26, 55. 56 πεπληροφόρηκε λέγων· ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με· καθ' ἡμέραν ἐν τῶι ἱερῶι ἐκαθεζόμην διδάσκων καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με. τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. ὃ γὰρ πάλαι προείρηκε διὰ προφητῶν ἁγίων, τοῦτο πεπλήρωκε καθεὶς
Phil. 2, 7 ἑαυτὸν εἰς κένωσιν ὁ ὑπὲρ πᾶσαν τὴν κτίσιν καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος ὁ ἐν μορφῆι καὶ ἰσότητι τοῦ πατρός. ἀνθ' ὅτου δὴ οὖν ταῖς τῶν ἁπλουστέρων ἀκοαῖς τὸ τῆς κράσεως ὄνομα παρεισκρίνειν ἐπιχειρῶν τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας ἀδικεῖς τὸ θαῦμα;
P 227 οὐ γάρτοι προσῆκε πικρῶς τε καὶ ἀπηνῶς εἰς μέσον ἰέναι λέγοντα· ἆρα ὁ θεὸς λόγος κατεσχέθη; ἆρα τὴν σφαγὴν ὑπέμεινεν ἡ τῆς θεότητος φύσις; ὅτι οὖν ἐξ ἀκριβοῦς ἀμαθίας τὰ τοιάδε φῄς, ἐντεῦθεν εἴσηι τοι καὶ μάλα ῥαιδίως. τετελειῶσθαι φαμὲν τοὺς
2 Tim. 4, 7 ἁγίους μάρτυρας πάντα παθεῖν ἑλομένους, ἵνα τὸν καλὸν ἀγῶνα ἀγωνισάμενοι, τὸν δρόμον τελέσαντες, τὴν πίστιν τηρήσαντες, τὸν τῆς εἰς Χριστὸν γνησιότητος ἀναδήσωνται στέφανον. ἆρ' οὖν εἴ τις ἔροιτο προσιών· ὅτε τὰ τῶν ἁγίων σώματα σιδήρωι κατεξαίνετο ἢ γοῦν δεδαπάνητο πυρὶ ἢ καὶ ὅτε τὴν ἀρχὴν δεσμῶται γεγόνασιν, ἆρα τοῖς σώμασι συγκατείρχθησαν αἱ ψυχαί, ἆρα γεγόνασι καὶ αὗται πυρὸς ἔργον καὶ ξίφους; καίτοι φαμὲν αὐτὰς ἀπαλλάττεσθαι τῶν σωμάτων, τῶν τοιούτων αἰκιῶν οὐδὲν εἰς ἰδίαν ὑπομενούσας φύσιν. ἆρ' οὖν, εἰπέ μοι, ταύτης ἕνεκα τῆς αἰτίας ἀμέτοχοι τῶν στεφάνων εἶεν ἄν, ὅτι μὴ πεπόνθασι τὰ σωμάτων; ἀλλ' ὅ γε τῆς ἀληθείας λόγος οὐκ ἔξω τίθησι τοῦ παθεῖν αὐτάς· πεπόνθασι γὰρ τὰ αὐτῶν καὶ οὐ τὰ ἑτέρων σωμάτων. ἀμαθὲς οὖν ἄρα τὸ διαπυνθάνεσθαι φιλεῖν εἰ παραδέδοται μετὰ τῆς σαρκὸς ἡ τῆς θεότητος φύσις ἢ γοῦν ἐνεσχέθη τοῖς Ἰουδαίων βρόχοις ἢ καὶ αὐτὴν ὑπέμεινε τὴν σφαγήν, εὐσεβὲς δὲ μᾶλλον ἐννοεῖν ὅτι πάντηι ⟨τε⟩ καὶ πάντως ᾠκειώσατο μὲν ὁ λόγος τὰ τῆι ἰδίαι σαρκὶ συμβεβηκότα πάθη,
PG 233 μεμένηκε δὲ ἀπαθὴς ὡς θεός, πλὴν οὐκ ἔξω τοῦ πάσχοντος σώματος. αὐτὸς δὲ τὰ οὕτως οἰκονομικῶς πεπραγμένα τοῖς τῆς ἀτοπίας ἐγκλήμασιν ἐνιεὶς ἄνω τε καὶ κάτω λέγων μὴ δὴ χρῆναι πρός τινος τὴν τῆς θεότητος φύσιν ὑπομεῖναι λέγεσθαι τὴν σφαγήν, περιίστησιν ἀνοσίως εἰς ἄνθρωπον ἰδικῶς τοῦ μυστηρίου τὴν δύναμιν καὶ αὐτὸν εἶναί φησι τὸν ἐσταυρωμένον καὶ τὸν ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς ἀνατλάντα θάνατον. ἀκούω γὰρ λέγοντος ἐν ἐξηγήσει πάλιν ἑτέραι

V

10 δὲ om. V 23 προσῆκε scripsi προσήκει προσήκει V ἰέναι ed. Rom. εἶναι V 24 οὖν scripsi οὐκ V δὲ Agellius 28 ὅτε Agellius ὅτι V 31 αὐτοὺσ V 34 αὐτάς Agellius αὐτούσ V 37 τε om. V ᾠκειώσατο scripsi οἰκειώσεται V

5 Οὗτος ὁ τὸν ἀκάνθινον περιθέμενος στέφανον, οὗτος ὁ λέγων θεέ μου θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες; οὗτος ὁ τριήμερον τελευτὴν ὑπομείνας. P 228 Loofs p. 260, 3-5 Mt. 27, 46

Ἑπόμενος μὲν οὖν αὐτὸς τῶι ἰδίωι σκοπῶι τὰ τοιάδε φησίν, ἡμεῖς δὲ αὐτῶι σοφώτερόν τε καὶ ἀληθέστερον ἐπιδείξομεν τὸν Ἐμμανουὴλ τὸν τοῦ κόσμου παντὸς σωτῆρα καὶ λυτρωτήν. γέγονε γάρ, ὡς ἤδη πλειστάκις εἴπομεν, σὰρξ ὁ λόγος σῶμά τε ἴδιον ποιησάμενος τὸ πάσχειν εἰδὸς αἰκίας τε καὶ θάνατον δέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν αὐτὸ καί, καθά φησιν ὁ θεσπέσιος Παῦλος, ὑπέμεινε σταυρὸν αἰσχύνης καταφρονήσας. ἢ γὰρ οὐκ Hebr. 12, 2 αἰσχύνη καὶ οἱονεί τίς ἐντροπὴ τῶι πανσθενεῖ καὶ ζωοποιῶι καὶ παθῶν ἐπέκεινα λαχόντι τὴν φύσιν τὸ ἐξ ἀνθρωπίνης ἀσθενείας σταυρωθῆναι δοκεῖν καὶ ἐν θανάτωι γενέσθαι κατὰ τὴν σάρκα; καὶ γοῦν ὁ αὐτός πού φησι διὰ φωνῆς Ἡσαίου· τὸν νῶτόν μου Ies. 50, 6 δέδωκα εἰς μάστιγας, τὰς δὲ σιαγόνας μου εἰς ῥαπίσματα, τὸ δὲ πρόσω- 11 πόν μου οὐκ ἀπέστρεψα ἀπὸ αἰσχύνης ἐμπτυσμάτων, καὶ πάλιν· διὰ τοῦτο Ies. 50, 7. 8 οὐκ ἐνετράπην, ἀλλ' ἔθηκα τὸ πρόσωπόν μου ὡς στερεὰν πέτραν καὶ [οὐκ] ἔγνων ὅτι οὐ μὴ καταισχυνθῶ, ὅτι ἐγγίζει ὁ δικαιώσας με. ὅσον μὲν γὰρ ἦκεν εἴς γε τὰς Ἕλλήνων καὶ μέντοι καὶ Ἰουδαίων ἀνοσίας ἀγέλας, σκάνδαλόν τε ὁμοῦ 1 Cor. 1, 23 καὶ μωρία νενόμισται τὸ Χριστοῦ μυστήριον· καταμειδιῶσι γὰρ οἱ τάλανες τοῦ τιμίου 18 σταυροῦ· ἐκβέβηκε δὲ τῆς δοκούσης αὐτοῖς ἀσθενείας τὸ πέρας εἰς εὐκλείας δύναμιν τῆς ἀληθῶς θεοπρεπεστάτης. μεμαρτύρηται γὰρ διὰ τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως ὅτι τε εἴη θεὸς καὶ θεοῦ κατὰ ἀλήθειαν υἱὸς ὡς θανάτου κρείττων καὶ φθορᾶς, καὶ ὁμοῦ τῶι γεγεννηκότι προσκυνεῖται παρὰ πάντων. ἄκουε δὲ διακεκραγότος ἡμῖν αὐτὸ δὴ τοῦτο γράμ- 20 ματος ἱεροῦ· οὕτως λέγει κύριος· ἁγιάσατε τὸν φαυλίζοντα τὴν ψυχὴν αὐ- Ies. 49, 7 τοῦ, τὸν βδελυσσόμενον ὑπὸ τῶν ἐθνῶν τῶν δούλων τῶν ἀρχόντων. βα- P 229 σιλεῖς ὄψονται αὐτὸν καὶ ἀναστήσονται ἄρχοντες καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῶι. ὁμολογεῖτε, φησίν, ἅγιον εἶναι κατὰ φύσιν ὡς θεὸν τὸν τὴν ἰδίαν ψυχὴν ἐκφαυλίζοντα, τουτέστι τὸν τῆς ἑαυτοῦ καταφρονήσαντα ψυχῆς· τέθεικε γὰρ αὐτὴν ὑπὲρ Ioh. 10, 11 τῶν προβάτων ὡς ποιμὴν ἀγαθός. ὃν ἐβδελύξαντο μὲν τὰ ἔθνη, δοῦλοι δὲ καὶ ὑπη- 26 PG 236 ρέται ῥαπίσμασιν ὕβρισαν, τῆς τῶν Φαρισαίων πληθύος ἀνοσίως ἐμπαροινούσης αὐτῶι, τοῦτον ὄψονται βασιλεῖς καὶ ἀναστήσονται· τούτωι προσκυνήσουσιν ἄρχοντες ὡς θεῶι δηλονότι καθιγμένωι πρὸς κένωσιν, ἵνα παθὼν σαρκὶ διασώσηι τὴν ὑπ' οὐρανόν· οὗτος ὁ ὑπὲρ ἡμῶν τὸν ἀκάνθινον περικείμενος στέφανον· οὗτος, οὐκ ἄλλος ὁ σταυρούμενος μὲν 30 ἀνθρωπίνως καὶ λέγων θεέ μου θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες, συστέλλων δὲ Mt. 27, 46 θεικῶς τοῦ ἡλίου τὸ φῶς καὶ ἐν ἡμέραι μέσηι νύκτα τιθείς, ἵνα μὴ ἄνθρωπον ἁπλῶς ψιλῆι Mt. 27, 45 κατὰ σὲ συναφείαι τετιμημένον, τῆι πρός γε φημὶ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, ὁμολογῶμεν αὐτόν, θεὸν δὲ μᾶλλον εἶναι πιστεύσωμεν ἐν εἴδει τῶι καθ' ἡμᾶς καὶ ἐν τῆι τοῦ δούλου μορφῆι, μεμνημένοι διὰ φωνῆς ἁγίου λέγοντος· καὶ ἐνδύσω τὸν οὐρανὸν σκότος καὶ θήσω Ies. 50, 3 ὡς σάκκον τὸ περιβόλαιον αὐτοῦ. αὐτὸς γὰρ ὁ λαλῶν πάρεστι καὶ ὃ πάλαι 36 προμεμήνυκεν ἐσόμενον ὡς θεός, ἐπλήρου κατὰ καιροὺς ἀνθρωπίνως σταυρούμενος. μόνον οὐχὶ γὰρ πενθικὸν ἱμάτιον ὁ οὐρανὸς τὸν σκότον ἠμπέσχετο, ἥλιος δὲ τῶν ἀκτίνων τὸ σέλας οὐκέτι διδοὺς τοῖς ἐμπαροινῆσαι τετολμηκόσι τῶι τῶν ὅλων δεσπότηι καὶ θεῶι τὸν εἰς νοῦν καὶ καρδίαν ἐσόμενον αὐτοῖς προκαταμεμήνυκε σκότον. ψάλλει γάρ που 40

5 cf. 2, 10 Exc. Eph. XIIII Mar. Merc. X

1—2 VVa 3—40 V

6 εἰδῶσ V 8 οἱονή V 12 ἀπέστραψα V ἐπτυσμάτων V 13 οὐκ del. ed. Rom. 14 ἐγγύζη V 35 ἁγίου V Ἡσαίου Seuerus ut testatur Pusey 38 ἠμπέσχετο Pusey ὑμπέσχετο V 39 διδιδοὺσ V

Ps. 68, 24 καὶ ὁ μακάριος Δαυὶδ περὶ αὐτῶν· σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ
P 230 βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διὰ παντὸς σύγκαμψον. διερρήγνυτο δὲ καὶ
τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ τοῖς εἰς αὐτὸν πιστεύουσιν ἐκκαλύπτον ἤδη τὰ ἅγια τῶν ἁγίων
Hebr. 9, 8 καὶ τὰ ἐσωτάτω δεικνύον, ὡς οὐκέτι μὲν ἐχούσης στάσιν τῆς πρώτης σκηνῆς, πεφανερω-
μένης δὲ ἤδη τῆς τῶν ἁγίων ὁδοῦ, δῆλον δὲ ὅτι τῆς εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων. ἅγιος 5
Gal. 3, 24 μὲν γὰρ ὁμολογουμένως καὶ ὁ νόμος ἦν, ὅτι καὶ δικαιοσύνης πρύτανις, γέγονε δὲ καὶ
παιδαγωγὸς εἰς Χριστόν· ἁγιωτέρα γε μὴν ἀσυγκρίτως ἡ ἐν Χριστῶι νοεῖται Ζωὴ καὶ τῆς
ἐν σκιαῖς καὶ τύποις λατρείας προφερεστέρα τε καὶ ἐν ἀμείνοσιν ἡ ἐν πνεύματί τε καὶ
ἀληθείαι. ἆρ' οὐχὶ θεοπρεπῆ καὶ ὑπὲρ ἀνθρώπου φύσιν τὰ τοιάδε τῶν κατορθωμάτων εἶεν
Gen. 3, 24 ἄν; οὐ τὸ σωτήριον πάθος δεδυσώπηκε μὲν τὴν στρεφομένην ῥομφαίαν, εἰσκεκόμικε δὲ 10
πάλιν ἐν τῶι παραδείσωι τὸν ἄνθρωπον; ἔφη γὰρ ὁ Χριστὸς τῶι συγκρεμαμένωι λιστῆι
Lc. 23, 43 σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσηι ἐν τῶι παραδείσωι. οὐκ ἐπέλαμψε τοῖς ἐν σκότωι μετ'
Ies. 49, 9 ἐξουσίας ἐπιφωνῶν τὸ ἀνακαλύφθητε; κεκένωκε γὰρ τὸν ἅιδην ὡς θεὸς καὶ δεσμῶν
Iob 38,16.17 ἀνῆκε τοὺς ἐν αὐτῶι καὶ αὐτὸς ἦν ὁ πάλαι βοῶν πρὸς τὸν τληπαθέστατον Ἰώβ· ἦλθες
ἐπὶ πηγὴν θαλάσσης, ἐν δὲ ἴχνεσιν ἀβύσσου περιεπάτησας· ἀνοίγονταί σοι 15
φόβωι πύλαι θανάτου, πυλωροὶ δὲ ἅιδου ἰδόντες σε ἔπτηξαν. τί τοίνυν
τὰ ἔτι * * θεοπρεπῆ τῶν καθ' ἡμᾶς ἑνὶ καὶ ἀνθρώπωι μόνωι προσνέμων οὐκ ἐρυθριᾶις; ὅτι
γὰρ αὐτὸς ὁ τοῦ θεοῦ λόγος μορφὴν δούλου λαβὼν σαρκός τε καὶ αἵματος κεκοινωνηκὼς
PG 237 ἠνέσχετο μὲν δοῦναι τῶι θανάτωι τὸ ἴδιον σῶμα δι' ἡμᾶς καὶ ὑπάρχων ἀπαθὴς κατὰ φύσιν
Col. 1, 12-18 σαρκὶ πέπονθεν ἑκών, πιστώσεται γράφων ὁ πάνσοφος Παῦλος· εὐχαριστοῦντες τῶι 20
πατρὶ τῶι ἱκανώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῶι
φωτί, ὃς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους καὶ μετέστησεν εἰς
τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, ἐν ὧι ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν,
P 231 τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου,
πρωτότοκος πάσης κτίσεως, ὅτι ἐν αὐτῶι ἐκτίσθη τὰ πάντα ἐν τοῖς οὐ- 25
ρανοῖς καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητες
εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι, τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται καὶ
αὐτός ἐστι πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῶι συνέστηκε καὶ αὐτός ἐστιν
ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας, ὅς ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν
νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων. ἰδοὺ δὴ καὶ μάλα σαφῶς 30
ὁ τῶν αὐτοῦ μυστηρίων ἱερουργὸς αὐτὸν ἔφη τὸν δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἐν ὧι τὰ πάντα
θεὸν λόγον, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, τὸν δι' οὗ παρήχθη πρὸς ὕπαρξιν τά
τε ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, τὸν ὄντα πρὸ πάντων,
ἐν ὧι τὰ πάντα συνέστηκε, κεφαλὴν δεδόσθαι τῆι ἐκκλησίαι καὶ αὐτὸν εἶναι πρωτότοκον
ἐκ νεκρῶν. ἀλλ' ἐστίν, ἴσως ἐρεῖς, κατὰ φύσιν ζωὴ ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος· εἶτα 35
πῶς ἢ τίνα δὴ τρόπον τεθναίη ἂν ἡ ζωή; καλῶς, ἀναγκαία καὶ ἐπωφελὴς ἡ πεῦσις.
οὐκοῦν εἰς τὴν τοῦ μυστηρίου δύναμιν χρησίμως παραλαμβάνεται τὸ σάρκα γενέσθαι νοεῖν
τε καὶ λέγειν τὸν ἀεί τε ζῶντα καὶ ζωοποιὸν τοῦ θεοῦ λόγον, τουτέστιν ἴδιον ποιήσασθαι
σῶμα τὸ θανάτου δεκτικόν, ἵνα νοῆται παθὼν αὐτός, ὅτι τὸ ἴδιον αὐτοῦ πέπονθε σῶμα.
1 Cor. 15, 20 οὕτω γὰρ αὐτὸν γενέσθαι φαμὲν ἀπαρχὴν τῶν κεκοιμημένων καὶ πρωτότοκον ἐκ νεκρῶν. 40
τεθεῖσθαι γὰρ λέγεται μεθ' ἡμῶν ἐν μνήματι διὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς ὁ ἀνιστὰς τοὺς νεκρούς,
Hebr. 10, 20 ἵνα καὶ ἡμεῖς συνεγερθῶμεν αὐτῶι· ταύτην γὰρ ἡμῖν ἐνεκαίνισε τὴν ὁδὸν καὶ ταύτης
ἕνεκα τῆς αἰτίας τεταπείνωκεν ἑαυτὸν καθεὶς εἰς κένωσιν καὶ εἰς ἀνθρωπότητα μεθ' ἡμῶν,
καίτοι θεὸς ὢν φύσει καὶ ἐκ θεοῦ πατρὸς πεφηνὼς ὁ μονογενής.

V

8 σκιαῖς Agellius σκηναῖσ V 17 lacunam signaui, c. g. supplendo μείζω καὶ παντὸς μᾶλλον
36 τεθναίη ἂν scripsi τεθνάναι V 39 ἵνα ed. Rom. εἶνα V νοεῖται V 42 ἐνεκαίνησε V

Ἀλλ' οἴεται μὲν κατὰ τὸ εἰκὸς τοὺς ὧδε ταῦτ' ἔχειν ὑπειληφότας καὶ ἀληθῶς δοξάζοντας P 232
ἐμβροντησίας εἰς λῆξιν τῆς ἀνωτάτω δραμεῖν, σκηπτόμενος δὲ πανταχοῦ τὸ δεῖν ἀπαθῆ
τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν ὁμολογεῖσθαι λόγον, ἐξίστησιν αὐτοῦ, καὶ τοῦτο εἰς ἅπαν, τῆς
οἰκονομίας τὸν τρόπον, οὐκ ἀξιοῖ δὲ ὥσπερ ἢ φρονεῖν ἢ λέγειν ὅτι πέπονθεν ὑπὲρ ἡμῶν,
καίτοι τῆς θεοπνεύστου γραφῆς σαρκὶ λεγούσης παθεῖν καὶ ἀπαθῆ καὶ ἀσώματον * * ὅτι 1 Petr. 4, 1
τὸ ἴδιον αὐτοῦ καὶ ἑνωθὲν αὐτῷι πέπονθε σῶμα. ἔφη δὲ πάλιν ὡδί 6

6 **1** Διὰ τοῦτο περὶ τῆς ἡμετέρας ἀπαρχῆς ὁ μακάριος Πέτρος καταγγέλλων καὶ τὴν ἐκ Loofs p. 267,
τῆς θεότητος τῆς φαινομένης φύσεως διηγούμενος ὕψωσιν, τοῦτον, φησί, τὸν Ἰησοῦν 11-268, 3
ἀνέστησεν ὁ θεός. οὐκ ἀπέθανε θεός, ἀλλ' ἀνέστησεν. ἄκουε τῶν τοῦ Πέτρου Act. 2, 32
ῥημάτων, Ἀπολινάριε, ἄκουε σὺν Ἀπολιναρίωι καὶ Ἄρειε. τοῦτον, φησί, τὸν Ἰησοῦν 10 PG 240
ἀνέστησεν ὁ θεὸς τὸν φαινόμενον, τοῦτον τὸν ὁρώμενον ὄμμασι, τὸν ξύλωι προσηλω-
θέντα, τὸν ταῖς τοῦ Θωμᾶ ψηλαφηθέντα χερσί, τὸν πρὸς αὐτὸν κεκραγότα· ψηλάφησον,
ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. καὶ Lc. 24, 39
ταύταις πεισθεὶς ὁ μαθητὴς ταῖς φωναῖς καὶ τῆι ψηλαφήσει τοῦ σταυρωθέντος σώματος
πεισθεὶς ⟨περὶ⟩ ἀναστάσεως τὸν παραδοξοποιὸν ἐδοξολόγει θεόν· ὁ κύριός μου καὶ Ioh. 20, 28
ὁ θεός μου [δόξα σοι], οὐ τὸ ψηλαφηθὲν προσαγορεύων θεόν· οὐδὲ γὰρ ψηλαφήσει 16
θεότης εὑρίσκεται.

2 Καὶ μεθ' ἕτερα· Περὶ τοῦ ψηλαφητοῦ τούτου καὶ ὁ Πέτρος ἐβόα· τοῦτον τὸν Ἰη- Loofs p. 268,
σοῦν ἀνέστησεν ὁ θεός. τῆι δεξιᾶι οὖν τοῦ θεοῦ ὑψωθείς· δεξιᾶς δὲ βοη- 12-14
θούσης ὁ θεὸς λόγος οὐκ ἔχρηιζεν, Ἄρειε. Act. 2, 32. 33 20

Ἀνίστησι μὲν ὁ υἱὸς τοὺς νεκροὺς καὶ θανάτου κρείττονα φαμὲν ὑπάρχειν αὐτόν,
μεμνήμεθα γὰρ ἀναφανδὸν εἰρηκότος ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· πλὴν ὅταν Ioh. 11, 25
ἡμῖν ὁ θεσπέσιος Πέτρος εὐαγγελίζηται λέγων τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ P 233
θεός, αὐτὸν εἶναι πιστεύομεν Ἰησοῦν τὸν ἐνανθρωπήσαντα λόγον. πῶς οὖν ἐγηγέρθαι Act. 2, 32
φαίη τις ἂν αὐτὸν παρὰ τοῦ πατρὸς ὑψῶσθαί τε τῆι αὐτοῦ δεξιᾶι; χρῆναι γὰρ οἶμαι ταυτὶ 25
διατρανοῦσθαι σαφῶς τοῖς οὐκ ἔχουσι νοεῖν, ἵνα καὶ τὴν τοῦ σκανδάλου πρόφασιν ἀπο-
κείραντες ὀρθὴν καὶ ἁπλανεστάτην τὴν τῆς ἀληθείας ἀποφήνωμεν ὁδόν. δέδωκε τοίνυν
τὸ ἴδιον σῶμα τῶι θανάτωι πρὸς βραχύ (χάριτι γὰρ θεοῦ, καθά φησιν ὁ Παῦλος, ὑπὲρ Hebr. 2, 9
παντὸς ἐγεύσατο θανάτου), εἶτα ὑπάρχων αὐτὸς ἡ ζωοποιὸς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς
δεξιὰ καὶ δύναμις φθορᾶς καὶ θανάτου κρεῖττον ἀπέφηνεν αὐτό. καὶ πρός γε τοῦτο 30
ἡμᾶς πιστώσεται λέγων πρὸς Ἰουδαίους· λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν Ioh. 2, 19
ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. σύνες οὖν ὅπως αὐτὸς ἐγείρειν τὸν ἑαυτοῦ ναὸν ἐπαγγέλ-
λεται, καίτοι τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἀναστῆσαι λεγομένου· δεξιὰ γάρ, ὡς ἔφην, ἐστὶ καὶ
δύναμις τοῦ πατρὸς ἡ ζωοποιὸς ὁ υἱός. ὥστε κἂν ἐνεργεῖν ὁ πατὴρ λέγηται τὴν τοῦ
θείου ναοῦ ζωοποίησιν, ἐνήργηκε δι' υἱοῦ, κἂν εἰ ὁρῶιτο πάλιν ὁ υἱὸς ἐνεργήσας, ἀλλ' οὐ 35
δίχα τοῦ πατρὸς ἐν πνεύματι. μία γὰρ ἡ θεότητος φύσις, ἐν τρισὶν ὑποστάσεσιν ἰδικαῖς
νοουμένη καὶ τὴν ἐφ' ἅπασι τοῖς δρωμένοις κίνησίν τε καὶ ἐνέργειαν ἔχουσα, νοητὴν δη-
λονότι καὶ θεοπρεπῆ. οὐκοῦν παρεχώρει μὲν τὸ σῶμα τοῖς τῆς ἰδίας φύσεως νόμοις
καὶ τὴν τοῦ θανάτου γεῦσιν ἐδέχετο, καὶ τοῦτο παθεῖν ἐφέντος αὐτῶι χρησίμως τοῦ ἑνω-

---

6, 1. 2 cf. Mar. Merc. p. 31, 37—32, 12; 6, 1 cf. Exc. Mar. Merc. VIII

1—6. 21—39 V 7—20 VV^a

5 lacunam signaui e. g. supplendo ὑπάρχοντα ὡς θεόν 7 ὁ — πέτρος ἀπαρχῆς V 12 τοῦ om. V^a 12/13 *palpa et uide* Mar. Merc. p. 57, 3 *palpate et uidete* p. 31, 42 13 θεωρεῖται V 15 περὶ addidi cf. p. 12, 27 16 δόξα σοι V om. V^a Mar. Merc. 39 αὐτῶι Patrol. αὐτὸ V

θέντος λόγου θείαι γε μὴν ἐζωοποιεῖτο δυνάμει τῆι τοῦ ἐνωθέντος αὐτῶι καθ' ὑπόστασιν
Mt. 1, 23 λόγου. ὅλον οὖν νοοῦμεν τὸν Ἐμμανουήλ, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ θεός,
Act. 2, 32 ὅταν ἀκούσωμεν λέγοντος τοῦ θεσπεσίου Πέτρου τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ
P 234 θεός, κἂν τὸν ὁρώμενον λέγηις καὶ προσηλωθέντα τῶι ξύλωι τόν ⟨τε⟩ ταῖς τοῦ Θωμᾶ
PG 241 ψηλαφηθέντα χερσίν, οὐδὲν ἧττον ἡμεῖς σεσαρκωμένον νοοῦμεν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον
ἕνα τε καὶ τὸν αὐτὸν ὁμολογοῦμεν υἱόν. ἀόρατος γὰρ τὴν φύσιν ὑπάρχων γέγονεν
ὁρατός, ὅτι καὶ ἴδιον ἦν αὐτοῦ τὸ ὁρώμενον σῶμα. ψάλλει γοῦν ὁ θεῖος ἡμῖν Δαυίδ·
Ps. 49, 3 ὁ θεὸς ἐμφανῶς ἥξει, ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ οὐ παρασιωπήσεται, καὶ μὴν καὶ ὁ
Hab. 3, 3 μακάριος Ἀμβακούμ· ὁ θεὸς ἐκ Θαιμὰν ἥξει καὶ ὁ ἅγιος ἐξ ὄρους κατασκίου
δασέως. οὗτος ὑπάρχων καὶ ἀναφής, ἁπτὸς γενέσθαι λέγεται διὰ τὸ ἑνωθὲν αὐτῶι
Lc. 1, 1. 2 σῶμα. γράφει γοῦν ὁ Λουκᾶς· ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι
διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἡμῖν πραγμάτων, καθὰ παρέδοσαν
ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου, καὶ πρός γε
1 Ioh. 1, 1. 2 τούτωι φησὶν ὁ σοφὸς Ἰωάννης· ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν
τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν,
περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη καὶ ἑωράκαμεν καὶ μαρτυ-
ροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις ἦν πρὸς τὸν
πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν. ἀλλ' εἰ μὴ γέγονεν ἁπτός τε καὶ ὁρατὸς ὡς ἴδιον
ἔχων τὸ ὑποπίπτον ἁφῆι καὶ ὁράσει σῶμα, πῶς αὐτόπται τοῦ λόγου γεγόνασιν οἱ πάνσο-
φοι μαθηταί; πῶς δὲ καὶ τεθέανται καὶ ψηλαφῆσαί φασι τὸν λόγον τῆς ζωῆς, ἥτις ἦν
πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν; τοῦτον οὖν αὐτὸν τὸν ἁπτόν τε καὶ ὁρατόν,
τὸν τῶι ξύλωι προσηλωμένον ἐπέγνω μὲν ὁ Θωμᾶς, ὡμολόγει δὲ καὶ μάλα ὀρθῶς θεὸν καὶ
Ioh. 20, 28. 29 κύριον. ἔφη γὰρ εὐθύς· ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου, εἶτα πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος
ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὅτι ἑώρακάς με, πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἑωρα-
κότες καὶ πιστεύσαντες. τί πιστεύσαντες, εἰπέ μοι; ἆρ' οὐχ ὅτι θεὸς ὢν φύσει
P 235 τὸν ἴδιον ἐκ νεκρῶν ἀνέστησε ναόν; καίτοι πῶς ἀμφίλογον τὸ πρᾶγμά ἐστιν; ἀλλ' ὁ
χρηστὸς οὑτοσὶ μόνον οὐχὶ ταῖς τοῦ μαθητοῦ φωναῖς ἐπερυθριῶν ἀσυνέτως οὐχ ὁμολογῆσαί
φησιν αὐτὸν ὅτι καὶ κύριος καὶ θεός ἐστιν ὁ πρωτότοκος ἐκ νεκρῶν, παρατρέπει δὲ μᾶλλον
ἐπὶ τὸ αὐτῶι δοκοῦν τὴν τοῦ λόγου δύναμιν καί φησιν ὅτι τὸν παραδοξοποιὸν ἐδοξολόγει
θεόν, λέγων· ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου. προσεπάγει δὲ τούτοις
Loofs p. 268, 1-3 Οὐ τὸ ψηλαφηθὲν προσαγορεύων θεόν· οὐ γὰρ ψηλαφήσει θεότης εὑρίσκεται.
Ἐπιτιμᾶις οὖν, εἰπέ μοι, τῶι μαθητῆι κύριον καὶ θεὸν ὀνομάζοντι τὸν Χριστόν;
καίτοι δέδειχεν ἡμῖν ἀρτίως ὁ λόγος ὅτι θεὸς ὢν κατὰ φύσιν ὁ μονογενὴς ἀναφὴς καὶ
ἀόρατος ἁπτὸς γέγονε καὶ ὁρατός. ὅταν δὲ λέγηις· οὐ γὰρ ψηλαφήσει θεότης εὑρίσκεται,
πάλιν ἐκεῖνο ἐροῦμεν· τί παρωσάμενος τὴν οἰκονομίαν ὡς περὶ γυμνῆς διαλέγηι θεότητος,
εἰς λήθην δὲ ὥσπερ ἐληλακὼς ὅτι καὶ ἐσαρκώθη καὶ ἐνηνθρώπησεν ὁ ἀναφὴς καὶ ἀσώ-
ματος, οὐκ ἀνέχηι θεὸν ὀνομαζούσης αὐτὸν τῆς θεοπνεύστου γραφῆς διά τοι τὸ ἐψηλα-
φῆσθαι σαρκὶ ὤφθαί τε ὁμοίως τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις; ἀλλ' ἡμεῖς γε, ὦ τᾶν, ὁμοῦ
τῶι μακαρίωι Θωμᾶι τὸν τῶι ξύλωι προσηλωμένον, τὸν ψηλαφηθέντα χερσὶν ἑωραμένον τε
PG 244 τοῖς ἀνθρωπίνοις ὄμμασι ταῖς αὐτῶι πρεπούσαις εὐφημίαις στεφανοῦντες φαμέν· ὁ κύ-
ριός μου καὶ ὁ θεός μου.

Ὅτι δὲ κἂν εἴ τις λέγοι σαρκὶ τῆι ἰδίαι παθεῖν τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, οὐκ ἂν ἀμοιρήσειε τοῦ καὶ ἐπαινεῖσθαι δεῖν καὶ φρονεῖν ἐλέσθαι τὰ ἀληθῆ (μεμένηκε γὰρ καὶ οὕτως ἀπαθής), πειράσομαι καταδεῖξαι πάλιν ἐξ ὧν γέγραφας αὐτὸς ἢ γοῦν ἔφης ἐν ἐκκλησίαις.

V

4 τε addidi 17 ἀπαγγέλλωμεν ἡμῖν V 27 ὁμολογῆσαί scripsi ὁμολόγησε V 40 στεφανοῦνται V, τεσ in mg.

ἐπαίνου μὲν γὰρ ἀξιοῖς τοὺς ἁγίους πατέρας ἡμῶν, τοὺς ἔν γε φημὶ τῇι Νικαέων κατὰ καιροὺς συναγηγερμένους ὡς ἀκριβῆ καὶ τετορνευμένην τῆς πίστεως ἡμῖν τὴν ὁμολογίαν εὖ μάλα πεποιημένους, πεφρόνηκάς γε μὴν οὐ τὰ ἐκείνων, πόθεν; οὔτε μὴν τοῖς τῆς ἀληθείας δόγμασιν ἐνερείσας τὸν νοῦν ὀρθὰ βαίνειν ἐπιθυμεῖς, χωλεύεις δὲ ὥσπερ ἀμφοτέραις P 236
ταῖς ἰγνύαις κατὰ τὸ γεγραμμένον, τοῖς μὲν τῆς ὀρθότητος ἐρασταῖς ἀσυνέτως ἐπιτιμῶν, 3 Reg. 18, 21
κρατύνων γε μὴν ὡς ἀλήθειαν τὸ αὐτῶι σοι δοκοῦν, μᾶλλον δὲ οὐδὲ οἷς αὐτὸς ἔφης, 6
ἐμμένειν ἀξιῶν. εὑρίσκω γὰρ λέγοντα περὶ τῶν ἁγίων πατέρων

7 1 Ἐπειδὴ γὰρ ⟨εἰ⟩ εἰρήκασιν ὅτι πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν λόγον, ἔμελλεν ὁ θάνατος τῆι Loofs P. 358,
θείαι λογίζεσθαι φύσει, ὄνομα δέχονται κοινὸν τὸ Χριστὸς Ἰησοῦς, ἵνα καὶ τὸν ἀποθανόντα 9-18
σημάνωσι καὶ ⟨τὸν⟩ μὴ ἀποθανόντα. 10

Προσεπάγει δὲ τούτοις· Ὥστε εἴ τις λέγοι· ὁ δεῖνα ἄνθρωπος ἀπέθανε, καίτοι ἡ ψυχὴ ἀθάνατός ἐστιν, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ὄνομα εἶπε τὸ σημαῖνον τὰς δύο φύσεις καὶ τὸ σῶμα τὸ ἀποθνῆισκον καὶ τὴν ψυχὴν τὴν ἀθάνατον, οὐκ ἔχει κίνδυνον ἡ φωνή· ἄνθρωπος γὰρ καλεῖται ἀμφότερα, καὶ τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχή· οὕτω τοίνυν καὶ ὁ μέγας ἐκεῖνος χορὸς ἔφη περὶ Χριστοῦ. 15

Ὅτι μὲν Χριστὸν Ἰησοῦν ὀνομάσαντες οὐ δύο καὶ ἀνὰ μέρος υἱοὺς κοινὸν ἔχοντας ὄνομα τὸ Χριστὸς Ἰησοῦς, ἐνηνθρωπηκότα δὲ μᾶλλον τὸν ἐκ θεοῦ λόγον κατασημαίνουσιν, ἀνταίρειν οἶμαι τῶν εὖ φρονούντων οὐδένα καὶ τὸ ἔτι μακροὺς περὶ τούτων ἡμᾶς ἀντεξάγειν λόγους πρὸς τοῖς ἤδη γεγενημένοις περιττὸν οἶμαί που· πλὴν εἰ τοῖς πρὸς ἡμῶν οὐκ ἀναπείθηι λόγοις εἴς γε τὸ ἑλέσθαι φρονεῖν ὅτι κἂν λέγωμεν σαρκὶ πεπονθέναι δι' ἡμᾶς 20
τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, ἀπαθῆ καὶ οὕτω τηροῦμεν αὐτὸν ὡς θεόν, κἂν γοῦν ταῖς σεαυτοῦ χαρίζου φωναῖς τὸ εὖ πεποιῆσθαι δοκεῖν. ὥσπερ γὰρ ὁ ἄνθρωπον εἰπὼν συνεσήμανε τῶι σώματι τὴν ψυχήν, καίτοι τὴν φύσιν ὑπάρχουσαν ἑτεροφυᾶ παρ' αὐτό, κἂν εἰ λέγοιτο τὸ τοῦ δεῖνος σῶμα τυχὸν ἀποθανεῖν, ὅλος τοῦτο πεπονθὼς ὁ ἄνθρωπος νοοῖτ' ἂν εἰκότως, καίτοι θανάτου οὐκ ἔχων δεκτικὴν τὴν ψυχήν, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος 25 P 237
Χριστοῦ. ἐπειδὴ γὰρ ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, καθὰ πλειστάκις εἰρήκαμεν, μετέσχηκεν αἵματος καὶ σαρκὸς παραπλησίως ἡμῖν σῶμά τε ἴδιον ἐποιήσατο τὸ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου Hebr. 2, 14
κεχρημάτικέ τε οὕτω καὶ υἱὸς ἀνθρώπου, ταύτης ἕνεκα τῆς αἰτίας ἀποθανούσης αὐτοῦ τῆς σαρκὸς αὐτῶι μὲν τὸ πάθος ὁ τῆς ἀληθοῦς ἑνότητος ἀνάπτει λόγος, ἔξω γε μὴν οἶδε PG 245
μεμενηκότα τοῦ παθεῖν, ὅτι καὶ θεός ἐστι κατὰ φύσιν καὶ ζωή. καὶ γοῦν ὁ θεσπέσιος 30
Πέτρος τοιαύτην ἡμῖν παρατιθεὶς τὴν μυσταγωγίαν ὧδέ πήι φησι περὶ αὐτοῦ τοῖς πιστεύουσιν
εἰς αὐτόν· ὃν οὐκ ἰδόντες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὁρῶντες, πιστεύοντες 1 Petr. 1, 8-12
δὲ ἀγαλλιᾶσθε χαρᾶι ἀνεκλαλήτωι καὶ δεδοξασμένηι, κομιζόμενοι τὸ τέλος
τῆς πίστεως, σωτηρίαν ψυχῶν, περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηρεύνησαν
προφῆται οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες, ἐρευνῶντες εἰς τίνα 35
ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ προμαρτυρόμενον τὰ
εἰς Χριστὸν παθήματα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας, οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι
οὐχ ἑαυτοῖς, ἡμῖν δὲ διηκόνουν αὐτὰ ἃ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγ-
γελισαμένων ὑμᾶς πνεύματι ἁγίωι ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυ-
μοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι. ἀκούεις ὅπως τὸ πνεῦμα Χριστοῦ καὶ ἐν τοῖς ἁγίοις 40
προφήταις ἦν, προανακεκράγασι δὲ τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας;
ἆρ' οὖν ὡς ἄνθρωπον ἁπλῶς ὑπὲρ ἡμῶν πεπονθότα τῶι κόσμωι διακηρύττοντες; καὶ τοῦτό

1—7. 16—42 V 8—15 VVa

8 εἰ Va om. V 10 τὸν μὴ Va μὴ V 24 νοοῖτ' ed. Rom. νοεῖτ' V 32 οἰδόντες V
37 χῦ V 38 ἀνηγγέλλει ἡμῖν V 39 ἡμᾶς V

ἐστι τὸ μυστήριον τὸ διὰ τῶν ἁγίων ἡμῶν ἀποστόλων τε καὶ εὐαγγελιστῶν ἐν πίστει δεδωρημένον καὶ εἰς ταῦτα παρακύψαι φησὶν ἐπιθυμεῖν τοὺς ἀγγέλους; καίτοι πῶς οὐκ ἀπόβλητος εἴη ἂν ὁ μέχρι δὴ μόνων τῶν τῆς ἀνθρωπότητος ὅρων τὴν τοῦ μυστηρίου
P 238 Phil. δύναμιν κατακλείειν ἐπιχειρῶν; αὐτὸς ὁ ἐν μορφῇ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὑπάρχων θεὸς
2, 6. 7 λόγος κεκένωκεν ἑαυτὸν μορφὴν δούλου λαβὼν καὶ τὴν κατὰ σάρκα γέννησιν ὑπομεμένηκε διʼ ἡμᾶς· αὐτὸς πέπονθεν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ ἰδίαι σαρκὶ καὶ ἀνεβίω πάλιν ὡς θεός, κενώσας
Ies. 49, 9 τὸν ἅιδην καὶ εἰρηκὼς τοῖς ἐν δεσμοῖς· ἐξέλθετε, καὶ τοῖς ἐν τῶι σκότει· ἀνακαλύφθητε. τί τοίνυν ἀνατρέπειν ἐπιχειρεῖς τὴν οὕτω σεπτὴν καὶ ἀξιάγαστον οἰκονομίαν, διʼ ἧς καὶ σεσώσμεθα καὶ παντὸς εἴσω γεγόναμεν ἀγαθοῦ; τί γὰρ διʼ αὐτῆς ἐκερδάναμεν, εἴσηι
Col. 1, 21-23 τοι καὶ μάλα σαφῶς, ὠδὶ γεγραφότος τοῦ μακαρίου Παύλου· καὶ ὑμᾶς ποτε ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇι διανοίαι ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν ἐν τῶι σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου, παραστῆσαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατʼ ἐνώπιον αὐτοῦ, εἴ γε ἐπιμένετε τῇι πίστει. οὐκοῦν ὀνίνησι μὲν ἡ πίστις τοὺς ἀσάλευτον αὐτὴν ἑλομένους τηρεῖν, ὀνίνησι δὲ κατὰ τίνα τρόπον, ὁ πάνσοφος
1 Ioh. 5, 5-10 ἡμᾶς Ἰωάννης πιστώσεται λέγων· τίς δέ ἐστιν ὁ νικῶν τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν διʼ ὕδατος καὶ αἵματος Ἰησοῦς Χριστός, οὐκ ἐν τῶι ὕδατι μόνον, ἀλλʼ ἐν τῶι ὕδατι καὶ αἵματι, καὶ τὸ πνεῦμά ἐστι ⟨τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν⟩ ἡ ἀλήθεια, ὅτι τρεῖς μαρτυροῦσι, τὸ πνεῦμα, τὸ ὕδωρ
PG 248 καὶ τὸ αἷμα καὶ οἱ τρεῖς τὸ ἕν εἰσιν. εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων ἐστίν, ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ ὅτι μεμαρτύρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυρίαν ἐν ἑαυτῶι· ὁ μὴ πιστεύων τῶι θεῶι ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἐπίστευσεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. μεμαρτύρηκε δὲ τίνα τρόπον ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τῶι υἱῶι,
Ioh. 1, 33. 34 σαφηνιεῖ λέγων ὁ θεσπέσιος ἡμῖν Ἰωάννης ὁ βαπτιστής· κἀγὼ οὐκ ἤιδειν αὐτόν, ἀλλʼ ὁ πέμψας με βαπτίζειν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· ἐφʼ ὃν ἂν ἴδηις τὸ
P 239 πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπʼ αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν τῶι πνεύματι τῶι ἁγίωι, καὶ ἐγὼ ἑώρακα καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. μαρτυρεῖται τοίνυν καὶ διὰ τῆς τοῦ πατρὸς φωνῆς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ὅτι φύσει τε καὶ κατὰ ἀλήθειαν υἱός ἐστιν αὐτοῦ, μαρτυρεῖται δὲ οὐδὲν ἧττον διά τε τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ αἵματος καὶ τοῦ πνεύματος. ὕδατι μὲν γὰρ τῶι ἁγίωι διασμήχει τῶν πιστευόντων τὰς ἁμαρτίας, ζωοποιεῖ δὲ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος καὶ συνάπτει θεῶι τοὺς ἐπὶ τῆς γῆς· ἐπειδὴ δέ ἐστι κατὰ φύσιν θεός, καὶ τὴν τοῦ ἁγίου πνεύματος χορηγίαν ποιεῖται πλουσίως, ὡς ἴδιον αὐτὸ ταῖς τῶν πιστευόντων ἐκχέων ψυχαῖς θείας τε
2 Petr. 1, 4 φύσεως κοινωνοὺς ἀποφαίνων καὶ τῆι τῶν ἐσομένων ἀγαθῶν ἐλπίδι στεφανῶν. ἕνα τοίνυν ὁμολογοῦμεν υἱὸν Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον, τουτέστι τὸν τοῦ θεοῦ λόγον ἐνανθρωπήσαντα καὶ σεσαρκωμένον, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον καὶ ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν ἥξοντά τε κατὰ καιροὺς ἐν τῆι δόξηι τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς μετὰ τῶν ἁγίων ἀγγέλων, διʼ αὐτοῦ τε καὶ σὺν αὐτῶι τῶι θεῶι καὶ πατρὶ ἡ δόξα σὺν ἁγίωι πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

V

4 κατακλείειν ed. Rom. κατακλύειν V 19/20 τὸ μαρτυροῦν — ἐστιν om. V

167—169 Versio latina extat in Collectione Palatina 40 [Λ^P], Syriaca in cod. Mus. Brit. Add. 12156. praeterea libellus habetur coniunctus cum Solutionibus XII capitulorum [148] Graece in A 25 [Ψ], Latine in Collectione Sichardiana 4 [Λ^s]

Ἐπιστολὴ Θεοδωρήτου

Pusey 382
PG 76, 389

1 Λίαν ἤλγησα τοῖς ἀναθεματισμοῖς ἐντυχών, οὓς ἀπέστειλας, ἀνατρέψαι τούτους ἡμῖν ἐγγράφως κελεύσας καὶ τὴν αἱρετικὴν αὐτῶν ἔννοιαν γυμνὴν ἅπασι καταστῆσαι ἤλγησα δὲ ὅτι ἀνὴρ ποιμαίνειν λαχὼν καὶ ποίμνην τοσαύτην πεπιστευμένος καὶ θεραπεύειν τὰ ἀσθενῆ τῶν προβάτων προστεταγμένος νοσεῖ μὲν αὐτὸς καὶ λίαν σφοδρῶς, ἀναπιμπλάναι δὲ πειρᾶται τῆς νόσου τὰ θρέμματα καὶ τῶν ἀγρίων θηρῶν χαλεπώτερον τὰ ποιμαινόμενα διατίθησιν. οἳ μὲν γὰρ τὰ ἐσκεδασμένα καὶ τῆς ποίμνης κεχωρισμένα διασπῶσιν ἁρπάζοντες ὁ δὲ ἐν μέσωι ταύτης τυγχάνων καὶ σωτὴρ εἶναι καὶ φύλαξ νενομισμένος λαθραίαν τὴν βλάβην τοῖς πειθομένοις ἐνίησι. τὸ μὲν γὰρ προφανῶς πολεμοῦν δυνατὸν καὶ φυλάξασθαι· τὸ δ' ἐν σχήματι φιλίας τὴν ἐπιβουλὴν προσφέρον ἀφύλακτον εὑρίσκει τὸ πολεμούμενον καὶ ῥαιδίαν αὐτῶι τὴν βλάβην ἐντίθησι διο καὶ τῶν ἔξωθεν πολεμούντων οἱ ἔνδοθεν προδιδόντες εἰσὶ χαλεπώτεροι τοῦτό με μειζόνως ἠνίασεν το ἐν εὐσεβείας ὀνόματι καὶ σχήματι καὶ ἐν ποιμένος ἀξιώματι τυγχάνοντα τὰς αἱρετικὰς καὶ βλασφήμους ῥῆξαι φωνὰς καὶ τὴν πάλαι σβεσθεῖσαν Ἀπολιναρίου φλήναφον ὁμοῦ καὶ δυσσεβῆ διδασκαλίαν ἀνανεώσασθαι, πρὸς δὲ τούτοις το μὴ μόνον ταῦτα πρεσβεῦσαι, ἀλλὰ καὶ τοὺς οὐ πειθομένους αὐτῶι συμβλασφημεῖν ἀναθεματίσαι τολμῆσαι, εἴπερ ἀληθῶς αὐτοῦ ταῦτα τὰ γεννήματα

Libri initium ita ordinatur in Y Theodoreti epistula integra, anathematismus primus, oblocutio Theodoreti, Cyrilli epistula ad Euoptium, anathematismus primus iterum, apologia Cyrilli, item in Z nisi quod altero loco anathematismus deest, in V primo loco ponitur sub numero ρξζ' Theodoreti epistula integra, deinde sub numero ρξη' Cyrilli epistula ad Euoptium, tum sub numero ρξθ' anathematismus primus, pars epistulae Theodoreti [18 προς—p 108, 2 φλόγα = V_1] coniuncta cum oblocutione Theodoreti, denique apologia Cyrilli in $\Lambda^P\Sigma$ initium facit Cyrilli ep ad Euoptium, secuntur anathematismus primus, pars illa Theodoreti epistulae [18—p 108, 2] inscripta μέμψις τοῦ αἱρετικοῦ μεθ' ἑτερα et coniuncta cum illius oblocutione, responsio Cyrilli

In codicibus ARW initium facit Cyrilli epistula, secuntur prooemium Solutionum XII capitum [V 148, 1—3], anathematismus primus, Solutio prima [V 148, 5 6], pars illa epistulae Theodoreti [18—p 108, 2] coniuncta cum oblocutione eiusdem, denique apologia Cyrilli similiter in l et Collectione Sichardiana [Λ^s], nisi quod pro parte Theodoreti epistula extat integra et in Λ^s Solutio prima post Theodoreti oblocutionem collocatur, in b initium facit epistula Theodoreti integra, secuntur epistula Cyrilli ad Euoptium, prooemium Solutionum, anathematismus primus, Solutio prima, Theodoreti oblocutio prima, cui in margine m 1 apposita est pars illa epistulae [18—p 108, 2] inscripta ἀρχη τῆς θεοδωρήτου μέμψεως, denique Cyrilli apologia

---

YZVlbΛ^s, in 18/19 accedunt ARWV_1b$^{mg}\Lambda^P\Sigma$

inscr Ἐπιστολὴ θεοδωρήτου Y Ἐπιστολη θεοδωρήτου ἐπισκόπου κύρου V Θεοδωρήτου ἐπισκόπου ἀνατροπὴ τῶν τοιουτων ιβ̄ κεφαλαίων [XVII litterae euanidae] ἕκαστον τοῦ ἁγίου κυριλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείασ — προοίμιον τῆσ ἀνατροπῆσ — Ἐπιστολη θεοδωρήτου πρὸσ τὸν ἁγιωτατον κύριλλον ἀλεξανδρείασ Z θεοδωρίτου ἐπισκόπου κύρου ἐπιστολη κατα τοῦ μακαρίου κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ b μέμψισ θεοδωρίτου l epistulam ad Iohannem Antiochenum scriptam esse testatur Λ^s

5/6 ἡμῖν ἐγγραφωσ YZb ἡμᾶσ ἐγγράφωσ l ἐγγραφωσ ημῖν V 7 καὶ ὁτι Y 8 ἀναπιμπλᾶν Vb 9 τα Ylb καὶ τα VZΛ^s θηρῶν Yl θηρίων VZb 9/10 χαλεπωτερον — διατίθησιν Yl χαλεπώτερα — διατίθησιν Zb χαλεπώτερα — καθίστησιν V 10 ἐσκεδασμένα lΛ^s ἐσπουδασμένα Y διεσπασμένα Y^{mg}Vb διεσπαρμένα Z 12 βλαβην YlbA^s πλάνην VZ 13 ἐκφέρον b τὸ YlΛ^s τον VZb 15 προδιδόντες YlbZΛ^s πολεμοῦντεσ V τουτί VZ ἐν om Y τε καὶ b$^{l\,corr}$V 16 καὶ [1]] τον l τυγχάνοντι YZb καὶ βλασφήμουσ ZVblΛ^s om Y 17 σβεσθεῖσαν VZblΛ^s συντεθεῖσαν Y φλήναφον] βλάσφημον l 18 δὲ om b^{mg} οὐ om V superscr μη 19 συνβλασφημεῖν R τολμῆσαι ZVV_1b^{corr}lΣ τολμήσασ Ybb^{mg}ARW 19 — p 108, 1 τὰ γεννήματα — ταῦτα om Z τα VblAR om YWV_1b^{mg} νοήματα V_1

P 383 καὶ οὐ τῶν ἐχθρῶν τις τῆς ἀληθείας ὡς ἐξ ἐκείνου ταῦτα συντεθεικὼς ἔρριψεν ἐν μέσωι
2 κατὰ τὸ μυθευόμενον ἐκεῖνο μῆλον, τῆς ἔριδος εἰς ὕψος ἐγείρων τὴν φλόγα. ἐγὼ τοίνυν, εἴτε ἐκεῖνος εἴτε ἄλλος τις ὡς ἐξ ἐκείνου ταῦτα συντέθεικεν, τῶι φωτὶ τοῦ παναγίου πνεύματος συνεργῶι πρὸς τὴν ἔρευναν τῆς αἱρετικῆς κακοδοξίας χρησάμενος, κατὰ τὸ μέτρον τῆς δοθείσης μοι παρὰ τοῦ θεοῦ δυνάμεως διήλεγξα ταῦτα ὡς οἷόν τε ἦν, καὶ τὰς εὐαγγελικὰς αὐτοῖς καὶ ἀποστολικὰς ἀντέθηκα διδασκαλίας καὶ τὸ ἀλλόκοτον τοῦ δόγματος ἔδειξα καὶ ὅσην ἔχει διαφωνίαν πρὸς τὰ θεῖα διδάγματα, πεποίηκα φανερόν, παρεξετάσας αὐτὰ τοῖς τοῦ θείου πνεύματος λόγοις καὶ δείξας ὅπως ἐστὶν ἀσύμφωνα καὶ τῶν θείων ἀλλό-
Gal. 1, 8 τρια. πρὸς δὲ τὴν τοῦ ἀναθεματισμοῦ τόλμαν τοσοῦτον ἐρῶ ὅτι Παῦλος ὁ μεγαλοφωνότατος τῆς ἀληθείας κῆρυξ τοὺς παραφθείραντας τὰ εὐαγγελικὰ καὶ ἀποστολικὰ διδάγματα
PG 392 ἀνεθεμάτισεν, καὶ τῶν ἀγγέλων κατατολμήσας, οὐ τοὺς ἐμμένοντας τοῖς δοθεῖσιν ὅροις
Gal. 6, 16 ὑπὸ τῶν θεολόγων ἀνδρῶν· τούτους γὰρ καὶ εὐλογίαις ᾠχύρωσεν, εἰπών· ὅσοι τῶι κανόνι τούτωι στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ. δρεπέσθω τοίνυν ὁ τῶν λόγων τούτων πατὴρ ἐκ τῆς ἀποστολικῆς ἀρᾶς τῶν οἰκείων πόνων τὰ ἐπίχειρα καὶ τῶν αἱρετικῶν σπερμάτων τὰ δράγματα· ἡμεῖς δὲ τῆι τῶν ἁγίων πατέρων ἐμμενοῦμεν διδασκαλίαι. ὑπέταξα δὲ καὶ τὰς γεγενημένας ἀντιρρήσεις τῆιδέ μου τῆι ἐπιστολῆι, ἵνα ἀναγνοὺς δοκιμάσηις εἰ δυνατῶς τῶν αἱρετικῶν προβλημάτων τὴν λύσιν ἐποιησάμεθα. ἕκαστον δὲ τῶν ἀναθεματισμῶν καθ' ἑαυτὸν τεθεικώς, προσήγαγον τὴν ἀντίρρησιν, ὅπως ἂν ῥαιδία τοῖς ἐντυγχάνουσιν ἡ κατανόησις γένηται καὶ σαφὴς τῶν δογμάτων ὁ ἔλεγχος.

P 388 3 Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ θεὸν εἶναι κατὰ ἀλήθειαν τὸν Ἐμμανουὴλ καὶ διὰ τοῦτο θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον (γεγέννηκε γὰρ σαρκικῶς σάρκα γεγονότα τὸν ἐκ θεοῦ λόγον), ἀνάθεμα ἔστω.

4 Ἡμεῖς ὅσοι ταῖς εὐαγγελικαῖς ἀκολουθοῦμεν διδασκαλίαις, οὐ σάρκα φύσει γεγονέναι οὐδ' εἰς σάρκα μεταβληθῆναι τὸν θεὸν λόγον φαμέν· ἄτρεπτον γὰρ τὸ θεῖον καὶ ἀναλλοίω-

---

in 1/2 accedunt ARWV$_1$bmgΛpΣ; 1—20 YZVblΛ^s; 21—25 Φ [= YZVb], ΛpΣ, Ψ [= ARWl], Λ^s; uariam in anathematismo lectionem ΨΛ^s quaeras in V 148

1 τισ τῆς ἀληθειασ V$_1$b^{corr}lWΛ^s τί τῆσ ἀληθειασ R τῆσ ἀληθειασ VAbb^{mg} τῆσ ἀληθειασ τίσ Y ὡς — ταῦτα] ἐξεῦρε καὶ V$_1$ ὡς] δσ Vb, corr. b ταῦτα τίσ b^{mg} εἰσ μέσον ἔρριψε b^{mg} ἐμμέσω R 2 ἐκεῖνον V om bb^{mg} ἐκεῖνο superscr. b τῆσ ἔριδοσ μῆλον b^{mg} ἐγείρων ZblVWV$_1$ ἐγεῖρον ARΛpΣ ἐγεῖραι Y τὴν φλόγα om. W 3 τις om. Y ἁγίου Z 4 πρὸς om. Z περὶ b αἱρετικῆς om. Y 5 παρὰ τοῦ θεοῦ om. V 6 αὐτοῖς om. VZ ἀντέθηκα Vbl ἀντέθεικα Y ἀνατέθεικα Z 7 δόγματα V φανεράν l 8 δείξασ YblΛ^s διδάξασ VZ ὅπη l ἐστὶν om. V 9 περὶ b 10 παραφθείροντασ Y διατάγματα b 12 παρὰ l θεοφόρων l εὐλογήσασ Y 13 στοιχήσουσιν Y στοιχοῦσιν ZVbl 17 δοκιμάσασ V 19 προσήγαγον YblΛ^s ἐξήγαγον VZ ῥαδίωσ V 19/20 ἡ κατανόησισ om. l 20 ὁ om. bl

21 inscr. Τοῦ ἁγίου κυρίλλου κεφάλαιον πρῶτον κατὰ τοῦ νεστορίου post alteram inscriptionem infra ad 24 enotatam Y ἔστιν οὖν ὁ πρῶτοσ ἀναθεματισμὸσ οὗτοσ: κυρίλλου κατὰ τῶν νεστορίου δογμάτων Z κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ πρὸσ τοὺσ τολμῶντασ συνηγορεῖν τοῖσ νεστορίου δόγμασιν ὡσ ὀρθῶσ ἔχουσιν κεφάλαια ιβ: ἀναθεματισμὸσ πρῶτοσ V [cf. A 24] ἀναθεματισμὸσ πρῶτοσ b 22 γεγονότα om. Y ἐκ θῦ Z τοῦ θῦ YbV

24 inscr. θεοδωρίτου [θεοδωρήτου Y] ἐπισκόπου κύρου ἀνατροπὴ ἣν ἐποίησεν ὡσ ἐνόμισεν κατὰ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἁγιωτάτου [ἁγίου b] κυρίλλου [κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ b] ὧν ἐξέθετο κατὰ τοῦ δυσσεβοῦσ νεστορίου ἢ γοῦν ἀναθεματισμῶν καὶ τῶν ὁμοφρόνων αὐτοῦ [αὐτῷ b] Yb ἀνατροπὴ θεοδωρήτου Z, ante partem epistulae Theodoreti cum oblocutione coniunctam θεοδωρήτου ἐπισκόπου κύρου ἀνατροπὴ τῶν ιβ κεφαλαίων. καὶ μεθ' ἕτερα [cf. ΛpΣ] V μέμψισ θεοδωρήτου [θεοδωρίτου AW] AWR ante epistulam integram Theodoreti et inscriptione oblocutionis omissa μέμψισ θεοδωρίτου l ἡμεῖσ Ylb οὕτω μὲν ἐκεῖνοσ ἡμεῖσ δὲ Z ἡμεῖσ δὲ VARWΛ^{ps}Σ ἀκολουθοῦντεσ Z διδασκαλίαισ YZbΨΛ^{s}Σ φωναῖσ V

τον. δι' ὃ καὶ Δαυὶδ ὁ προφήτης λέγει· σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ Ps. 101, 28
ἐκλείψουσιν, ὅπερ Παῦλος ὁ μέγας τῆς ἀληθείας κῆρυξ εἰς τὸν υἱὸν εἰρῆσθαι ἐν τῇι Hebr. 1, 12
πρὸς Ἑβραίους ἐδίδαξεν. καὶ ἑτέρωθι δὲ διὰ τοῦ προφήτου φησὶν ὁ θεός· ἐγὼ εἰμὶ ἐγὼ Mal. 3, 6
εἰμὶ καὶ οὐκ ἠλλοίωμαι. εἰ τοίνυν ἄτρεπτον τὸ θεῖον καὶ ἀναλλοίωτον, τροπῆς ἐστιν
καὶ μεταβολῆς ἀνεπίδεκτον· εἰ δὲ ἀδύνατον τραπῆναι τὸ ἄτρεπτον, οὐκ ἐγένετο σὰρξ ὁ θεὸς 5
λόγος τραπείς, ἀλλὰ ἀνέλαβε σάρκα καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν κατὰ τὴν τῶν εὐαγγελίων Ioh. 1, 14
5 φωνήν. καὶ τοῦτο σαφὲς ὁ θειότατος Παῦλος ποιῶν ἐν τῇι πρὸς Φιλιππησίους φησίν·
τοῦτο φρονείσθω ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῶι Ἰησοῦ· ὃς ἐν μορφῇι θεοῦ Phil. 2, 5-7
ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῶι, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσεν PG 393
μορφὴν δούλου λαβών. δῆλον τοίνυν ἐκ τῶν εἰρημένων ὡς ἡ τοῦ θεοῦ μορφὴ οὐκ 10
ἐτράπη εἰς δούλου μορφήν, ἀλλὰ μένουσα ὃ ἦν, ἔλαβε τὴν τοῦ δούλου μορφήν. εἰ τοί-
νυν οὐ γέγονε σὰρξ ὁ θεὸς λόγος, ἀλλὰ σάρκα ζῶσαν καὶ λογικὴν ἀνέλαβεν, οὐκ αὐτὸς
φύσει ἐκ τῆς παρθένου γεγέννηται συλληφθεὶς καὶ διαπλασθεὶς καὶ μορφωθεὶς καὶ ἀρχὴν
ἐκεῖθεν τοῦ εἶναι λαβὼν ὁ πρὸ τῶν αἰώνων ὑπάρχων καὶ θεὸς ὢν καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὢν
καὶ τῶι πατρὶ συνὼν καὶ μετὰ τοῦ πατρὸς γνωριζόμενός τε καὶ προσκυνούμενος, ἀλλ' ἑαυτῶι 15 P 392
ναὸν ἐν τῇι παρθενικῇι γαστρὶ διαπλάσας συνῆν τῶι πλασθέντι καὶ κυηθέντι καὶ μορφω-
6 θέντι καὶ γεννηθέντι. οὗ χάριν καὶ τὴν ἁγίαν ἐκείνην παρθένον θεοτόκον προσαγο-
ρεύομεν, οὐχ ὡς θεὸν φύσει γεννήσασαν, ἀλλ' ὡς ἄνθρωπον τῶι διαπλάσαντι αὐτὸν ἡνω-
μένον θεῶι. εἰ δὲ οὐκ ἄνθρωπος ὁ ἐν τῇι γαστρὶ τῆς παρθένου διαπλασθείς, ἀλλὰ θεὸς
λόγος ὁ πρὸ αἰώνων, ποίημα ἄρα τοῦ πνεύματος ὁ θεὸς λόγος. τὸ γὰρ ἐν αὐτῇι 20 Mt. 1, 20
φησὶ γεννηθὲν ὁ Γαβριήλ, ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου. εἰ δὲ ἄκτιστος ὁ μονο-
γενὴς τοῦ θεοῦ λόγος καὶ τῶι πατρὶ ὁμοούσιός τε καὶ συναίδιος, οὔκ ἐστι πλάσμα ἢ κτίσμα
τοῦ πνεύματος. εἰ δὲ οὐ τὸν θεὸν λόγον τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν τῇι γαστρὶ τῆς παρθέ-
νου διέπλασεν, λείπεται νοεῖν τὴν τοῦ δούλου μορφὴν καὶ πλασθῆναι καὶ μορφωθῆναι καὶ
7 κυηθῆναι καὶ γεννηθῆναι φύσει. ἐπειδὴ δὲ οὐ γυμνὴ ἦν τῆς τοῦ θεοῦ μορφῆς, ἀλλὰ 25
ναὸς ἦν θεὸν ἔνοικον ἔχων κατὰ τὴν τοῦ Παύλου φωνήν (ἐν αὐτῶι γάρ φησιν εὐδό- Col. 1, 19
κησεν πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος κατοικῆσαι σωματικῶς), οὐκ ἀνθρωποτόκον, cf. 2, 9
ἀλλὰ καὶ θεοτόκον τὴν παρθένον προσαγορεύομεν, τὴν μὲν τῇι διαπλάσει καὶ μορφώσει
καὶ κυήσει, τὴν δὲ τῇι ἑνώσει τιθέντες προσηγορίαν. διὰ τοῦτο καὶ τὸ τεχθὲν βρέφος
Ἐμμανουὴλ προσαγορεύεται, οὔτε θεὸς ἀνθρωπείας κεχωρισμένος φύσεως οὔτε ἄνθρωπος γε- 30
γυμνωμένος θεότητος. τὸ γὰρ Ἐμμανουὴλ τὸ μεθ' ἡμῶν ἑρμηνεύει εἶναι θεὸν κατὰ τὴν τῶν

11—19 adferuntur a Timotheo arm. p. 54 et in Concilii quinti collatione V [L v 504 = M viii 290] 11—16 πλασθέντι adfert sed breuiata Tim. arm. p. 74 25—29 Tim. arm. p 54 29—31 adfert Cyrillus infra 17

Φ [= YZVb], ΛpΣ, Ψ [= ARWlb], Λs

1 Δαυὶδ ὁ προφήτης] ὁ δᾶδ Z ὁ αὐτός] αὐτὸσ R 2 ὁ μέγασ ὁ V 3 ἐδόξασε Y 3/4 εγὼ εἰμὶ ἐγὼ εἰμὶ YAWΛpΣ ἐγὼ εἰμὶ ZVbRlΛs 4 τοίνυν YbΨ οὖν VZ τροπῆσ ἀπάσησ bcorr 5 τὸ Φl τὸν ARWbcorrΛs θεὸς om. l 7 σαφῶσ Vl λέγων VZ 8 ἡμῖν Vb, corr. b 10/11 δῆλον — μορφήν² om. l 11 εἰ om. VZ 13 ἐκ τῆσ παρθένου φύσει Yb γεγένηται Y συλλημφθεῖσ R πλασθεῖσ Yb 14 τῶν om. l 15 τοῦ om. Vb 16 κυηθέντι καὶ μορφωθέντι καὶ om. V 17 παρθένον ἐκείνην b 19 τῇ [om. V] γαστρὶ τῆσ παρθένου VZΨbcorrΣ τῇ παρθένω Yb ἀλλ' ὁ Yb 20 προαιώνιοσ Y 21 γεννηθὲν φησὶν Z ἐκ — ἁγίου ὁ γαβριὴλ Y ἐστιν om. V 22 οὐκ ἐστι] οὐκέτι V 23 οὐ — ἅγιον om. Yb, add. b² in mg. 24/25 κυηθῆναι καὶ μορφωθῆναι b 25 γυμνὴ ἦν YVblAcorrRΛs γυμνὴν AW πᾶν ἦν ZΛpΣTim. τῆσ τοῦ θῦ μορφῆσ VZΨbcorrΛs Tim. *serui formae* Λp ἡ τοῦ θῦ μορφὴ YbΣ superscr. ἀνου Y 26 θῦ ἔνοικον ἔχων Yb ἔνοικον ἔχων θῦ l ἔνοικον τὸν θῦ λόγον ἔχων VZ ἔνοικον ἔχων AWRΛpsΣTim. τοῦ om. YbW φησὶν post εὐδόκησε coll. Z om. W 26/27 ηὐδόκησε VW 27 τῆσ θεότητος om. V ἐνοικῆσαι b 28 ἀλλὰ καὶ VZWΛpsΣ μόνον ἀλλὰ καὶ Ybl ἀλλὰ ARTim. 29 κυήσει YbΨΛs ἑνώσει VZΛpΣTim. τῇ A 30 προσαρεύεται R φύσεωσ κεχωρισμένοσ YVb 31 τὸ ² om. l τὸν YZbΣ εἶναι VbcorrΨΛps om. YZbΣ

Mt. 1, 23 εὐαγγελίων φωνήν· τὸ δὲ μεθ' ἡμῶν ὁ θεὸς καὶ τὸν ἐξ ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ληφθέντα δηλοῖ καὶ τὸν ἀνειληφότα θεὸν λόγον κηρύττει. οὐκοῦν τὸ βρέφος Ἐμμανουὴλ διὰ τὸν ἀνειληφότα θεόν, καὶ θεοτόκος ἡ παρθένος διὰ τὴν πρὸς τὴν κυηθεῖσαν δούλου μορφὴν ἕνωσιν τῆς τοῦ θεοῦ μορφῆς· οὐ γὰρ εἰς σάρκα ὁ θεὸς λόγος ἐτράπη, ἀλλ' ἡ τοῦ θεοῦ μορφὴ ἔλαβε τὴν τοῦ δούλου μορφήν.

P 384 8 PG 385 Κύριλλος τῶι εὐλαβεστάτωι καὶ ποθεινοτάτωι ἀδελφῶι καὶ συλλειτουργῶι Εὐοπτίωι ἐν κυρίωι χαίρειν. Ἐνέτυχον τοῖς παρὰ τῆς σῆς θεοσεβείας ἀρτίως ἐπεσταλμένοις τεθαύμακά τε τὴν διάθεσιν καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῶι τὸ γνήσιον. χρῆναι δὲ ὑπολαμβάνω Prou. 18, 19 καὶ νῦν εἰπεῖν ὡς ἔστιν ἀληθὲς τὸ ἐν βιβλίωι Παροιμιῶν γεγραμμένον· ἀδελφὸς ὑπὸ ἀδελφοῦ βοηθούμενος ὡς πόλις ὀχυρά. καί μοι δοκεῖ τῆς ἀγάπης τὸ χρῆμα τοῦ παντὸς ἄξιον γενέσθαι λόγου παρὰ τῆι θεοπνεύστωι γραφῆι, καὶ μάλα εἰκότως· πλή- Rom. 13, 10 ρωσιν γὰρ ἔχει τοῦ νόμου καὶ προύχει τῶν ἄλλων ἀρετῶν καὶ ἐν πολλῶι κεῖται θαύματι P 386 παρὰ ταῖς τῶν ἁγίων ψυχαῖς. πληροῦσθαί γε μὴν αὐτὴν φαμὲν οὐκ ἐν ψιλαῖς τε καὶ μόναις ῥημάτων προφοραῖς, ἀλλὰ δι' αὐτῶν τῶν πραγμάτων μαρτυρουμένην. ὥσπερ γὰρ αἱ πολυτελέσταται τῶν λίθων, ἃς καὶ Ἰνδικὰς εἶναί φασιν, οὐκ ἐξ ὧν ἄν τις ἐξηγοῖτο περὶ αὐτῶν, ἀλλ' ἐξ ὧν εἰσίν, παρὰ τοῖς ὁρῶσιν θαυμάζονται, τὸν αὐτὸν οἶμαι τρόπον καὶ PG 388 τὸ λαμπρὸν τῆς ἀγάπης ἐκφαίνεται κάλλος δι' αὐτῶν τῶν κατορθωμάτων ἐφ' ἅπασι τοῖς 9 ἀρίστοις μαρτυρούμενον. ταύτην ἡ σὴ θεοσέβεια ποιεῖται περὶ πολλοῦ, τῆς τῶν ἁγίων φρενὸς ἰοῦσα κατ' ἴχνος καὶ τὸ τῆς ἐκείνων εὐζωίας εἰς ἑαυτὴν ἀναματτομένη καύχημα δέδεγμαι δὲ καὶ νῦν εἰς πληροφορίαν τῆς ἐνούσης διαθέσεως τῆι σῆι θεοσεβείαι τον διαπεμφθέντα τόμον, ὃν συνθεῖναι λέγεται κατὰ τῶν ἀναθεματισμῶν Θεοδώρητος ὁ Κύρου καλεῖσθαι γὰρ οὕτω φασὶ τὸ πολίχνιον. ἐντυχὼν δὲ τοῖς ἐγκειμένοις, ἀνέθηκα τῶι Ps. 119, 2 θεῶι τὰς χαριστηρίους ὠιδάς, οὐ διαλέλοιπα δὲ κἀκεῖνο λέγων· κύριε, ῥῦσαι τὴν ψυχήν μου ἀπὸ χειλέων ἀδίκων καὶ ἀπὸ γλώσσης δολίας. εὑρίσκω γὰρ ἐμαυτὸν συκοφαντούμενον πανταχοῦ καὶ ἐφ' ἑκάστωι τῶν κεφαλαίων ὑπομένοντα τοῦτο. ἐννενοηκὼς δὲ ὅτι καίτοι, καθά φασι τῶν γνωρίμων τινές, οὐκ ἔξω τριβῆς τῆς τό γε ἧκον εἰς λόγους ὑπάρχων ὁ ἀνήρ, συναγηγερκὼς δὲ τάχα καὶ τῶν ἱερῶν

Φ [= YZVb], ΛpΣ, Ψ [= ARWl], Λs

1 δὲ om Rl ληφθέντα θν̄ b 3 ἡ διά Ycorr πρὸς τὴν κυηθεῖσαν] προσκυνηθεῖσαν Y προσληφθεῖσαν Ycorr ἀποκυηθεῖσαν b τοῦ δούλου Ybl 4 λόγος ΦΛpΣ om ΨΛs

6 inscr ἀπολογία τοῦ ἁγιωτάτου κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας πρὸς τὴν παρὰ θεοδωρητου ἀντίρρησιν κατὰ τῶν δώδεκα κεφαλαίων Y ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου κυρίλλου πρὸς εὐόπτιον προς τὴν παρα θεοδωρήτου [τοῦ θεοδωρίτου b] γενομένην [γενομένην om Vb] κατὰ τῶν προγραφέντων [προγραφέντων om Vb] δώδεκα κεφαλαίων ἀντίρρησιν ZVb κυρίλλου [κυρίλλου ἀρχεπισκόπου [om W] ἀλεξανδρείας RW] πρὸς τα παρὰ θεοδωρήτου [θεοδωρίτου AW] εἰρημένα κατὰ τῶν ἀναθεματισμῶν ARWΛp inscriptio detrita in l

6 Τῶ — εὐοπτίω κύριλλος A Τῶ — εὐοπτίω κὺριλλος ἐπίσκοποσ ἀλεξανδρείασ Z συνλειτουργῶ R εὐωπίω W om V 7 ἀρτίως om. V 8 καὶ om Y ἀγαπησ — χω̄ ARWb τῆσ ἀγάπησ τῆσ ἐν χω̄ Yl τῆσ ἐν χω̄ ἀγάπησ VZ 9 ἐν YbΨ ἐν τῆ VZ βιβλίω YAW βίβλω VZRbl τῶν παροιμιῶν VZ εἰρημένον V 10 χρήσιμον b in ras 12 γαρ om VZ τῶν ἄλλων ἀρετῶν in τῶν ἀρετῶν τῶν ἄλλων corr b 13 αὐτὴν φαμὲν Φ φαμὲν αὐτὴν ARW αὐτὴν l 14 μόνον Y πληροφορίαισ b in ras μαρτυρουμέναισ V 15 πολυτελέστατοι Z, b in ras καὶ om Wb, corr b ἐξηγεῖτο b, corr b 16 οἶμαι VZbΨΛs δὴ Y 17 ἐμφαίνεται V ἐκφαίνεσθαι W κατορθωμάτων YbΨΛs κατορθουμένιων VZ 18 μαρτυρούμενον VZbΨΛsΣ κατορθούμενον YΛp 19 ἑαυτῆσ ZcorrV 20 δὲ om Z καὶ νῦν ΦlΛpsΣ om ARW 21 θεοδώριτοσ bA κύρρου R 22 ἀνέθηκα in ἀνατέθεικα corr b 23 εὐχαριστηρίουσ b 25 ἑκάστου V 26 ἐννενοηκὼσ YZbRWΛsΣ ἐννεόηκε V ἐννενόηκα A ἐννενόησα l καίτοι om l 27 τῆς] εἰσ in ras b τό γε in ras b τότε A ἧκον in ras b ἵἡκειν YZ ὑπάρχει Z τάχα] πανταχοῦ b in ras.

γραμμάτων οὐ μετρίαν εἴδησιν, ἀπεκομίσθη τοσοῦτον τοῦ συνιέναι τῶν κεφαλαίων τὴν δύναμιν, ὥστε με λοιπὸν οἴεσθαί τε καὶ φρονεῖν ὅτι ταῖς τινων ἐπιθυμίαις τὸ δοκεῖν ἠγνοηκέναι χαρίζεται, ἵνα μὴ ἀκόμψως καὶ περιττῶς, εὐαφόρμως δὲ μᾶλλον ταῖς καθ' ἡμῶν P 388
λοιδορίαις κεχρῆσθαι νομίζηται (καίτοι δυσχερὲς ἢ ἄναντες οὐδέν, ὡς γε οἶμαι, παντελῶς ἐν τοῖς
10 παρ' ἡμῶν εἰρημένοις ἐστὶν οὔτε μὴν δυσέφικτον ἔχει τὴν προσβολήν), ἐπειδὴ δὲ ἦν ἀναγκαῖον 5
καίτοι γεγραφότας ἤδη περὶ τούτων ἡμᾶς ὀλίγα καὶ πρὸς αὐτὸν εἰπεῖν, ἵνα μή τις οἴηται σιωπᾶν ἐλέσθαι κατεγνωσμένους, ποιήσομαι τὴν ἀπολογίαν, βραχυλογήσας ὡς ἔνι. ἔδει μὲν οὖν αὐτὸν ταῖς θεοπνεύστοις ἐνησκημένον γραφαῖς, εἴπερ ἦν ὅλως σκοπὸς αὐτῷ τοὺς περὶ τῶν θείων ἡμῖν μυστηρίων ποιεῖσθαι λόγους, τῶν ἱερῶν γραμμάτων διαμεμνῆσθαι μόνων ἐξυφαίνειν τε οὕτως ἁγιοπρεπῶς τὴν ἀφήγησιν καὶ μὴ μύθους ἡμῖν ἀρχαίους καὶ 10
ὀδωδότας παρακομίζειν εἰς μέσον. παρεικάζειν γὰρ ἀξιοῖ τοὺς ἐμοὺς λόγους τῷ μήλῳ τῆς Ἔριδος, τάχα που πρὸς ἔνδειξιν τῆς ἐνούσης σοφίας αὐτῷ τὸ χρῆμα ποιούμενος. ὅθεν καὶ ἡμεῖς ἐν πλείστῳ τε ὅσῳ καὶ μεγάλῳ θαύματι τὰ κατ' αὐτὸν πεποιήμεθα· φαίνεται γὰρ ἐκ πολλῆς ἄγαν ἐλλογιμότητος καὶ φιλομαθείας τὸ μῆλον τῆς Ἔριδος οὐκ ἠγνοηκὼς οὔτε μὴν τὸν Πριάμου Πάριν. πλὴν τὰ τοιάδε μεθέντες εἰς τὸ παρόν, ἀνθεξόμεθα 15
μᾶλλον τοῦ προκειμένου σκοποῦ.

11 Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ θεὸν εἶναι κατὰ ἀλήθειαν τὸν Ἐμμανουὴλ καὶ διὰ τοῦτο θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον (γεγέννηκε γὰρ σαρκικῶς σάρκα γεγονότα τὸν ἐκ θεοῦ [θεὸν] λόγον, ἀνάθεμα ἔστω.

Ἀπολογία κεφαλαίου ᾱ 20

12 Πλείστην ὅσην πεποιήμεθα τὴν καταβοὴν τῶν ὁμολογεῖν οὐκ ἀνεχομένων θεὸν εἶναι P 394
κατὰ ἀλήθειαν τὸν Ἐμμανουὴλ καὶ μὴν ὅτι θεοτόκος ἐστὶν ἡ ἁγία παρθένος, ὅτι γεγέννηκε PG 393
κατὰ σάρκα τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, ὅτε γέγονε σάρξ, τουτέστιν ἄνθρωπος. ὁ δὲ τῶν PG 396
οὕτως ὀρθῶς εἰρημένων κατήγορος, εἰ μὴ θεὸν οἶδεν κατὰ ἀλήθειαν ὄντα τὸν Ἐμμανουήλ, εἰ μὴ γεγέννηται κατὰ σάρκα ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου σὰρξ γεγονὼς ὁ τοῦ θεοῦ λόγος κατὰ 25
τὰς γραφάς, τί μὴ μᾶλλον ἔφασκεν ἐναργῶς· τί δρᾷς, ὦ γενναῖε; δεινάς τε καὶ παλιμφή- Ioh. 1, 14
μους ἐρεύγῃ φωνάς, τῶν τῆς ἀληθείας κατανεανιεύῃ δογμάτων· οὐκ ἔστιν θεὸς κατὰ ἀλήθειαν ὁ Ἐμμανουὴλ οὔτε μὴν θεοτόκος ἡ ἁγία παρθένος, ἵνα καὶ ἡμεῖς ταυτὶ βοῶντι καὶ λέγοντι τὰ ἐκ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς ἀντανιστάντες ἐμφρόνως καὶ τῆς ἀποστολικῆς τε

Φ [= YZVb], ΛpΣ, Ψ [= ARWl], Λs

1 τοσοῦτο AR om. l συνιέναι δύνασθαι YZ συνιέναι μὲν b συνιέναι μὲν δύνασθαι bcorr 2 με om. Z τῶ Wbcorr 3 ἠγνοηκέναι om. Y 4 κεχράσθαι R νομίζεται l ἡ] ἣν R παντελῶσ ὥσ γε οἶμαι VZ 5 προβολὴν Y 6 γεγραφηκότασ bcorr καὶ om. bA 7 σιωπὴν A τῶ σιωπᾶν l 8 ὅλοσ Z 10 μόνον b 12 πρόσ YbΨΣ καὶ VZ αὐτῶ σοφίασ VW 13 τε ὅσω VΨ, b in ras. ποσῶι YZ 14 ἄγαν om. Z φιλομαθίασ Vb 15 μὴν om. Z ἀνθεξώμεθα YW

17—19 non extant nisi in Y, sine inscriptione 18 θεὸν Y, deleui

Φ [= YZVb], ΛpΣ, Ψ [= ARWl], Λs

20 inscr. Ἀπολογία — ᾱ Y κυρίλλου Ymg τοῦ αὐτοῦ ἀπολογία τῆσ μέμψεωσ τοῦ πρώτου κεφαλαίου Z ἀπολογία κυρίλλου V ἀπολογία πρόσ ταῦτα τοῦ ἁγίου κυρίλλου b ἀπολογία τοῦ ὀρθοδόξου ΛpΣ ἀντίθεσισ τοῦ ἁγίου κυρίλλου Ψ 22 ὅτι] ὄντωσ Z ὅτι γεγέννηκε ΦΛps γεγέννηκε γὰρ Ψbcorr Σ 23 τοῦ θῡ VZΣΨ θῡ Yb ὅτι VZ 25 γεγένηται Z 27 τῶν ΦΛp τί τῶν ΨΛs τῆς om. l 27/28 κατὰ ἀλήθειαν θῡ Yb κατὰ ἀλήθειαν Σ 28 καὶ ΦΛpΣ om. ΨΛs ταύτη AR ταῦτα VZ 29 ἀντανιστῶντεσ l ἐμφαρῶς Y, ρ ex ν corr.

καὶ εὐαγγελικῆς πίστεως τὴν παράδοσιν καὶ τὴν τῶν πατέρων ὁμολογίαν τῶν κατὰ καιροὺς ἐν τῇι Νικαέων συνειλεγμένων ἀντεξάγοντες δυσωπήσωμεν, ὡς οὔτε ὀρθῶς οὔτε μὴν ἐν κόσμωι τοῖς παρ' ἡμῶν εἰρημένοις ἐπιπλήττειν ἐπιχειρεῖ, μᾶλλον δὲ ἁπάσαις ἀναίδην ταῖς
P 396 **13** θείαις μάχεται γραφαῖς. ἀλλ' ὁ σοφὸς καὶ ἀγχίνους ἐξηγητής, ἃ μὲν ἦν εἰκός τε καὶ ἀναγκαῖον εἰπεῖν, παρελάσας, πεφροντικὼς δὲ ὅλως τῶν τοιούτων οὐδενὸς ἐφ' ἑτέραν ἴεται τρίβον. ἐτράπετο γὰρ εὐθὺς ἐπί γε τὸ δεῖν ἀποφαίνειν ὅτι τροπῆς ἀμείνων ἐστὶν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος καὶ οὐκ εἰς φύσιν μετεποιήθη σαρκός, ὡς τοῦτο κρατύνοντος καὶ ἀληθὲς ἀποφαίνειν ἐθέλοντος τοῦ ἀναθεματισμοῦ. ἀκουέτω τοίνυν, ὑπαντᾶν οἷς ἀντιλέγει, κατ' οὐδένα τρόπον εἰδώς· εἰκαιολογεῖς, ἄνθρωπε, καὶ μάχηι φρονήματι μεμισημένωι καὶ πρὸς
Iac. 1, 17 ἡμῶν. ἴσμεν γὰρ ὅτι τροπῆς ἀποσκίασμα παθεῖν ἡ θεία τε καὶ ὑπερτάτη φύσις οὐκ ἀνέχεται οὔτε μὴν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος τὸ εἶναι μεθεὶς τοῦθ' ὅπερ ἐστίν, εἰς τὴν τῆς σαρκὸς
14 μετακεχώρηκε φύσιν. ἐπειδὴ δέ φησιν παρὰ τῆς τοῦ θεοῦ μορφῆς ἀναληφθῆναι δούλου μορφήν, διδασκέτω παρελθὼν εἰ δίχα τῶν ὑποστάσεων μόναι καὶ καθ' ἑαυτὰς αἱ μορφαὶ συνῆλθον ἀλλήλαις. ἀλλ', οἶμαι, καταβαλεῖ καὶ αὐτὸς αὐτόθεν· οὐ γὰρ ὁμοιότητες ἁπλῶς ἀνυπόστατοι καὶ μορφαὶ συνέβησαν ἀλλήλαις καθ' ἕνωσιν οἰκονομικήν, ἀλλὰ πραγμάτων αὐτῶν ἢ γοῦν ὑποστάσεων γέγονεν σύνοδος, ἵνα καὶ ὁ τῆς ἐνανθρωπήσεως λόγος ἀληθῶς γενέσθαι πιστεύηται. οὐκοῦν εἰ λέγοιμεν σάρκα γενέσθαι τὸν λόγον, οὐ σύγχυσιν, οὐ φυρμὸν ἢ τροπὴν ἢ ἀλλοίωσιν συμβῆναι περὶ αὐτὸν φαμέν, ἡνῶσθαι δὲ μᾶλλον ἀφράστως τε καὶ ἀπορρήτως ἁγίωι σώματι ψυχὴν ἔχοντι τὴν νοεράν. τὸ δὲ ἑνοῦσθαι λεγόμενον
P 398 οὐ συγχεῖται πάντως, ἐν προσλήψει δὲ μᾶλλον ἑτέρου γίνεται. διαβεβαιούμεθα τοίνυν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ἐν προσλήψει γεγονότα τῆς ἁγίας τε καὶ ἐμψύχου σαρκὸς ἑνωθέντα τε κατὰ ἀλήθειαν ἀσυγχύτως ἐκ μήτρας αὐτῆς προελθεῖν ἄνθρωπον, μεμενηκέναι δὲ
15 καὶ οὕτω θεὸν ἀληθινόν· ταύτηι τοι καὶ θεοτόκος ἐστὶν ἡ ἁγία παρθένος. περιττὸν δὲ

SCHOLION ARETHAE: 16 ὑποστάσεων] Οὐκ ἀκριβὲς ὑποστάσεων ἕνωσιν γεγονέναι φάσκειν ἐπὶ Χριστοῦ, ἀλλ' ἡ τοῦ θεοῦ λόγου ὑπόστασις φύσιν ἀνθρωπείαν λαβοῦσα ὑπέστησεν ἐν ἑαυτῶι, καθὸ καὶ μίαν ὑπόστασιν ἔχειν τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν δογματίζομεν. εἰ γὰρ ὑπόστασιν ἤγουν πρόσωπον ὡρισμένον δοξάσομεν, ὅπερ βούλεται δηλοῦν ἡ ὑπόστασις, τίς λόγος ἔτι τὴν Νεστορίου λύσσαν ἀναχαιτεῖ μὴ οὐχὶ δύο ὑποστάσεις ἐν τῶι Χριστῶι πρεσβεύειν; τίνι γὰρ λόγωι τὰ δύο τέλεια πρόσωπα εἰς ἓν πρόσωπον συσταῖεν ἄν [συστακῆναι Y]; εἰ γὰρ τοῦτο δῶμεν, δώσωμεν ἀφορμὴν καὶ τοῖς μίαν φύσιν σύνθετον ἐπὶ Χριστοῦ ληρωιδοῦσιν κατ' ὀρθότητα τοῦτο δογματίζειν.

12—17 Doctr. patr. 22, 13 Εὐβούλου ἐπισκόπου Λύστρων ἐκ τοῦ λόγου τοῦ πρὸς τὸν χάρτην τὸν ἐπιδοθέντα τῶι . . . βασιλεῖ Ἡρακλείωι ὑπὸ Ἀθανασίου τοῦ τῶν Σευηριανῶν ψευδεπισκόπου πονηθέντος αὐτῶι . . . ἐν τῇι ἀπολογίαι τοῦ πρώτου ἀναθεματισμοῦ πρὸς τὰς Θεοδωρήτου μέμψεις λέγει τάδε· 'ἐπειδή — πιστεύηται'. 17—20 Fcyr 55 ἐκ τῆς πρὸς Θεοδώριτον ἑρμηνείας τοῦ πρώτου ἀναθεματισμοῦ· 'οὐκοῦν — γίνεται'. 20—23 Fcyr 56 διαβεβαιούμεθα — ἀληθινόν

Φ [= YZVb], ΛpΣ, Ψ [ARWl], Λs

p. 111, 29/1 εὐαγγελικῆσ τε καὶ ἀποστολικῆσ bl 1/2 τὴν² — συνειλεγμένων VZbΨ τῶν ἐν νικαία κατακαιροὺσ συνηλεγμένων πατέρων τὴν ὁμολογίαν Y 2 ὀρθῆσ Y 3 τοῖσ τὰ R ἀνέδην ἁπάσαισ l ἀνέδην V om. Λp 4 ὁ] ὡς Z 5 παρήλασε VZ πεφρόντικε γὰρ W ὅλως om. Y οὐδὲν YΛs 6 ἐπὶ γε τὸ] ἐπεί γε τὸ Y [cf. Λs], corr. Y ἐπειγόμενοσ in ras. b γε] τε W om. VZ ἐστὶν om. Y 8 ὑπαντᾶν VΨbcorrΛpsΣ ὁ πάντα YZ, b ut uid., πάντ' ἐν superscr. b ἀντιλέγειν V ἀντιλέγοι RW 9 εἰκαιολογεῖς] εἰ καὶ ὁμολογεῖσ Z πρὸ W πρόσ in παρ' corr. b 11 τοῦθ' om. VZ 12 ἀναληφθῆναι R ἀνειληφέναι Yb 13 διδασκέτω παρελθὼν VZ, b in ras., ΨΛsΣDoctr. διδασκέσθω παρ' ἡμῶν Y *doceat nos* Λp καὶ ΦΛp om. ΨΛsDoctr. 14 καταβαλεῖ bcorrARΛps καταβάλλει Doctr. καταβαλῆ W καταβάλη VZ καταβαλεῖν Yb καταλαβεῖν l αὐτόσ ARWbcorrΛpsΣ Doctr. αὐτοὺσ Yb αὐτὸν l αὐτὸσ ἑαυτὸν VZ 16 αὐτῶν om. VZ ἀνθρωπήσεωσ R ἀληθῆσ Y 17 λέγομεν Fcyr 18 φυρμὸν ἢ τροπὴν YZAΣ φυρμὸν οὐ τροπὴν VWlbΛsFcyr τροπὴν οὐ φυρμὸν R ἢ] οὐκ V δὲ] τὲ V 19 τε om. YVb ἁγίωι YbΨΛpsΣ Fcyr om. VZ τὴν Ψ om. Φ utrumque codd. Fcyr 21 ἐμ προσλήμψει R τε om. Fcyr 22 αὐτὸν Y

οἶμαι τὸ δεῖν οἴεσθαι καὶ ἀνθρωποτόκον αὐτὴν εἰπεῖν. εἰ μὲν γὰρ ἦσάν τινες οἱ ἐκ πολλῆς ἄγαν φρενοβλαβείας λέγοντες τὴν τοῦ λόγου φύσιν πηγὴν ὥσπερ τινὰ καὶ τῆς ἰδίας ὑπάρξεως ἀρχὴν ἐσχηκέναι τὴν σάρκα, τάχα τις ἦν οὐκ ἀπὸ σκοποῦ καὶ ἀπόβλητος λόγος PG 397
τοῖς ἐθέλουσιν ὀνομάζεσθαι δεῖν καὶ ἀνθρωποτόκον αὐτήν· ἐπειδὴ δὲ βδελυρὰ καὶ ἀπηχθημένη παρὰ πᾶσίν ἐστιν ἡ τοιάδε δόξα, νοεῖται δὲ οὐχ ἑτέρως θεοτόκος ἡ ἁγία παρθένος, 5
εἰ μὴ προεισδέξαιτό τις τὴν πίστιν τοῦ ὅτι γέγονεν σάρξ, τουτέστιν ἄνθρωπος ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος (οὐ γάρ που θεότητα γυμνήν, ὡς ἔφην, ἐκτέτοκεν ἡ παρθένος), τί τὸ τῆς
16 ἐνστάσεως ὄφελος τῶν χρῆναι λεγόντων ὀνομάζεσθαι δεῖν καὶ ἀνθρωποτόκον αὐτήν; ἀλλ' ὡς ἔοικεν, ἐξεύρηταί τι πικρὸν αὐτοῖς κατὰ Χριστοῦ τὸ σκαιώρημα· οὐ γὰρ ἀνέχονται φρονεῖν ἢ λέγειν αὐτὸν τὸν ἐκ θεοῦ καὶ πατρὸς προαιώνιον υἱὸν ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος 10
καιροῖς ἀσυγχύτως ἀτρέπτως ἐκ μήτρας ἐνωθῆναι σαρκὶ ψυχὴν ἐχούσῃ τὴν λογικὴν οὕτω τε γενέσθαι καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπον, ἀλλ' ὡς ἕνα τῶν ἁγίων ἔνοικον ἔχοντα θεὸν διακηρύττειν ἐπείγονται καὶ φρονεῖν ἀναπείθουσιν, οὐκ ἐννοοῦντες ὅτι καὶ ἐν ἡμῖν ἐστιν διὰ τοῦ πνεύματος, ὡς ἐν ἁγίοις ναοῖς, ὁ τῶν ὅλων θεός. γέγραπται γὰρ ὅτι οὐκ οἴδατε ὅτι P 400
ναὸς θεοῦ ἐστὲ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; εἴ τις οὖν τὸν ναὸν 1 Cor. 3,16.17
τοῦ θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον ὁ θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ θεοῦ ἅγιός ἐστιν, 16
οἵτινες ἐστὲ ὑμεῖς. ἀλλ' εἰ καὶ ὠνομάσμεθα ναοί, θεὸν ἔχοντες τὸν ἐνοικοῦντα διὰ τοῦ πνεύματος, ἀλλ' ἕτερον ἴσμεν τοῦ κατὰ Χριστὸν μυστηρίου τὸν τρόπον. ἡνῶσθαι γὰρ τῷ θεῷ λόγῳ κατὰ ἀλήθειαν τὴν σάρκα φαμέν, ψυχῆς δηλονότι τῆς λογικῆς ἐνούσης αὐτῇ. ἐπυθόμην δ' ἂν ἡδέως αὐτοῦ· πότερα δὴ τὴν ἕνωσιν τοῦ λόγου πρὸς τὸ ἀνθρώ- 20
πινον ἢ γοῦν τὴν πρὸς τὸ ἅγιον σῶμα ψυχωθὲν νοερῶς πεπρᾶχθαί φησιν κατὰ ἀλήθειαν ἢ τοῖς ἄλλοις ὁμοῦ καὶ αὐτὸς κατὰ συνάφειαν σχετικὴν δουλοπρεποῦς καὶ ἀνυποστάτου μορφῆς πρὸς ἀνυπόστατον καὶ θείαν μορφὴν ἢ καὶ καθ' ἕτερον τρόπον, κατὰ μόνην τῆς υἱότητος τὴν ὁμωνυμίαν καὶ κατὰ τὴν ἰσότητα τῶν ἀξιωμάτων; εἴπερ τις ὅλως συναφείας
17 οὕτωσὶ νοεῖται τρόπος. ἀλλὰ γάρ, ὡς ἔοικεν, παρενοχλῶ μάτην, πεποίημαι δὲ περιττῶς 25
τὴν πεῦσιν, ἔχων αὐτοῦ φωνὰς καὶ σαφῆ τὴν ὁμολογίαν. ἐν γάρτοι τῷ πρώτῳ κεφαλαίῳ φησὶν αὐταῖς λέξεσιν ὧδε

Διὰ τοῦτο τὸ τεχθὲν βρέφος Ἐμμανουὴλ προσαγορεύεται, οὔτε θεὸς ἀνθρωπείας p. 109, 29-31
κεχωρισμένος φύσεως οὔτε ἄνθρωπος γεγυμνωμένος θεότητος.

Ἔδει μὲν οὖν αὐτὸν ἀκριβῆ καὶ τετορνευμένην τὴν περί γε τούτων ἀφήγησιν ποιεῖ- 30
σθαι φιλεῖν, πλὴν ἐκεῖνο τέως ἐπισημήνασθαι χρή ἰδοὺ γὰρ ἐνθάδε καὶ μάλα σαφῶς

SCHOLIA ARETHAE: 9 σκαιώρημα] τοῦτο εἰ μὲν κατὰ Νεστορίου, ἔχεται λόγου· εἰ δὲ κατὰ Θεοδωρήτου, συκοφαντία ἄκρατος καὶ φθόνου δόξης τῷ λέγοντι περιποιητικός.

20—24 Doctrina patr. l. c. καὶ μετ' ὀλίγα· ἐπυθόμην—ἀξιωμάτων 28/29 Fcyr 57 διὰ τοῦτο—θεότητος

Φ [= YZVb], ΛpΣ, Ψ [= ARWl], Λs

1 εἰπεῖν αὐτὴν V οἱ om. VZ 2 λόγου ΦΛpΣ θῡ λόγου ΨΛs 3 τις ἦν] τισὶν RW οὐκ] καὶ οὐκ Y ὁ λόγοσ b 4 ἐπεὶ Z 4/5 ἀπηχθημένη ΦΛpsΣ ἀπηχημένη Ψbcorr 5 γρ. καὶ παρὰ πάντων bmg τοιαύτη V ἡ ἁγία θεοτόκοσ Yb 6 προεισδέξαιτό YZbcorrΛpsΣ προεισδέξοιτό Ψ παρεισδέξαιτο YV 6/7 θεοῦ πατρὸς] superscr. γρ. καὶ θῡ b 7 ἡ] ἡ ἁγία V τί VZbcorrΨΛpsΣ καὶ τί Yb 8 ὑποστάσεωσ A 9 πικρῶσ in ras. b τοῦ χῡ Z σκευόρημα, o in ω corr., Z 10 τὸν om. b τοῦ θῡ Zb καὶ om. b ἐν bΨ ἐπ' Y om. VZ 12 ἀνοσ̄ l 13 τοῦ om. A 14 ὅτι om. Z 15 τοῦ θῡ l ἡμῖν V 16 φθείρη A φθειρεῖ R 17 ἡμεῖσ l θν̄ YARlΛpsΣ θῡ Wb θῡ θν̄ VZ 19 τῆσ ψυχῆσ ARW 20 δ' οὖν Z ἂν l πότερον ΨbcorrDoctr. πρότερον Σ 21 τὴν YbΨ τῇ VZ om. Doctr. ψυχωθὲν YbΨΛps Doctr. τὸ καὶ ψυχωθὲν VZ 22 αὐτὸ Y καὶ om. Y 23 ἀνυπόστατον ZbcorrΛpsΣ Doctr. τὸ ἀνυπόστατον R ἐνυπόστατον YVbWl τὴν ἐνυπόστατον A καὶ[3] YbcorrARWΛs Doctr. om. VZbl μόνησ l 23/24 τὴν τῆσ υἱότητοσ Y 24 τὴν[2]] μόνην τὴν ΨDoctr. ὅλωσ YbΨΛps ἄλλοσ VZ 25 οὑτοσὶ VbARlΛpsΣ οὑτωσὶ YZW πρώτῳ om. ARW 28 προσαγορεύεται om. VZ 30 οὖν om. A γε om. bl

διερμηνεύων αὐτὸς τὴν ἕνωσιν φύσεως ἀνθρωπίνης οὐ κεχωρίσθαι φησὶν τὸν θεόν, προ-
P 402 σομολογεῖ δὲ ὅτι καὶ ἕνα καθ' ἕνωσιν οἶδεν ὄντα Χριστόν, τὸν αὐτὸν δηλονότι θεόν τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον. εἶτα πῶς οὐκ ἐρυθριᾷ τοῖς παρ' ἡμῶν γεγονόσιν ἐπιπλήττων λόγοις;

PG 400 Κυρίλλου κεφάλαιον β̄ 5

18 Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν ἡνῶσθαι τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ἕνα τε εἶναι Χριστὸν μετὰ τῆς ἰδίας σαρκός, τὸν αὐτὸν δηλονότι θεόν τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον, ἀνάθεμα ἔστω.

Θεοδωρήτου

19 Ἕνα μὲν Χριστὸν ὁμολογοῦμεν ταῖς θείαις τῶν ἀποστόλων διδασκαλίαις πειθόμενοι 10 καὶ τὸν αὐτὸν διὰ τὴν ἕνωσιν θεόν τε καὶ ἄνθρωπον ὀνομάζομεν· τὴν δὲ καθ' ὑπόστασιν ἕνωσιν παντάπασιν ἀγνοοῦμεν ὡς ξένην καὶ ἀλλόφυλον τῶν θείων γραφῶν καὶ τῶν ταύτας ἑρμηνευκότων πατέρων. εἰ δὲ τοῦτο βούλεται λέγειν διὰ τῆς καθ' ὑπόστασιν ἑνώσεως ὁ ταῦτα γεννήσας ὡς κρᾶσις σαρκὸς καὶ θεότητος γέγονεν, ἀντεροῦμεν σὺν πάσῃ προθυμίαι καὶ τὴν βλασφημίαν ἐλέγξομεν. ἀνάγκη γὰρ τῇ κράσει ἀκολουθῆσαι τὴν σύγχυσιν· 15 εἰσιοῦσα δὲ ἡ σύγχυσις ἀφαιρεῖται τὴν ἑκάστης φύσεως ἰδιότητα. τὰ γὰρ κεραννύμενα οὐ μένει ἃ πρότερον ἦν· τοῦτο δὲ ἐπὶ τοῦ θεοῦ λόγου καὶ τοῦ ἐκ σπέρματος Δαυὶδ λέγειν τῶν ἀτοπωτάτων ἂν εἴη. χρὴ δὲ πείθεσθαι τῷι κυρίωι δεικνύντι τὰς δύο φύσεις καὶ
Ioh. 2, 19 λέγοντι τοῖς Ἰουδαίοις· λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. εἰ δὲ κρᾶσις ἐγεγόνει, οὔτε ὁ θεὸς μεμενήκει θεὸς οὔτε ὁ ναὸς ἐγνωρίζετο 20 ναός, ἀλλὰ καὶ ὁ ναὸς φύσει θεὸς καὶ ὁ θεὸς ναός (τοῦτο γὰρ ὁ τῆς κράσεως βούλεται λόγος) καὶ περιττῶς ὁ κύριος εἶπεν τοῖς Ἰουδαίοις λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. ἐχρῆν γὰρ φάναι· λύσατέ με καὶ ἐν τρισὶν ἡμέ-
P 404 ραις ἐγερθήσομαι, εἴπερ ἀληθῶς κρᾶσίς τις ἐγεγόνει καὶ σύγχυσις. νῦν δὲ δείκνυσι τὸν

SCHOLIA ARETHAE: 10sq. ἀπροσωπολήπτως ἐρεῖν πλημμελῶς ἀλλήλους ἐφορμῶσιν, τὸ αὐτὸ φάσκοντες περὶ τοῦ αὐτοῦ καὶ διαφωνεῖν διατεινόμενοι ὃν τρόπον καὶ οἱ διαφερόμενοι περὶ ἀριθμόν εἰ ὁ μὲν ἕνδεκα λέγει τὰς τοσαύτας μονάδας, ὁ δὲ δέκα καὶ μίαν.

12 τοῦτο ὁμοία πλημμέλεια τῇ Ἀρίου μανίαι, ἐπὶ τῇ τοῦ ὁμοουσίου λέξει μὴ παρὰ τοῖς παλαιοῖς πατράσιν εὑρημένηι διατεινομένωι, ἀλλὰ νεαρῶς καινολογουμένωι.

14 τί δὲ Θεοδώρητε; οὐκ ἤκουσας τῆς θεολόγου φωνῆς· ὦ τῆς καινῆς μίξεως, ὦ τῆς παραδόξου κράσεως; ἐπὶ ταῦτα ληρολε⟨σ⟩χεῖν οὐκ αἰδῇι;

10—13 adferuntur in Concilii quinti collatione V [L V 504 = M VIIII 290] 18—20. 24. p. 115, 1 Timoth. arm. p. 128

Φ [= YVZb], ΛpΣ, Ψ [= ARWl], Λs; uariam lectionem ΨΛs in anathematismo quaeras in V 148

1 οὐκ ἐχωρίσθη Y, corr. Y τὸ θεῖον Y 2 ἕνωσιν οἰκονομικὴν V τὸν χν̄ YVb

5 κυρίλλου [τοῦ ἁγίου κυρίλλου b] — β̄ Yb ἀναθεματισμὸς β̄ VZ post inscriptionem habet *et criminatur inmerito secundum anathematismum qui se ita habet* Λp similiter Σ

9 θεοδωρήτου Ymg ἀνατροπή ZV θεοδωρίτου ἀνατροπή b μέμψις θεοδωρήτου [θεοδωρήτου β̄ R] Ψ μέμψις τοῦ αἱρετικοῦ ΛpΣ 10 μὲν om. Z διδασκαλίαισ πειθόμενοι ZbΣ διδασκαλίαισ ἑπόμενοι YV γρ πειθόμενοι Vmg πειθόμενοι διδασκαλίαισ Ψ *obtemperantes* Λp *oboedientes* ΛsConc. 11 τε ΦlΛpsΣConc. τε ἰδικῶσ ARW 12 θείων om. Y ταὐτας] τὰσ θείασ γραφὰσ Y 13 ἡρμηνευκότων YZcorrVbAcorrW 14 ἀνταναιροῦμεν Y σὺν YVb οὖν Z om. Ψ 16 ἀφαιρεῖ Vb τῆσ Vb 20 γεγόνει R ὁ om. V μεμενήκει Yb ἐμμεμενήκει VZ μεμένηκε Ψ οὔτε] ὅτε R 21 ἀλλὰ om. Y φύσει Ybl cf. Coll. Pal. p. 166, 17 Theodoret. ep. 151 p. 1294 om. VZARWΛpsΣ ὁ θεὸσ] θσ̄ ὁ A

λυόμενον ναὸν καὶ τὸν ἀνιστῶντα θεόν. περιττὴ τοίνυν ἡ καθ' ὑπόστασιν ἕνωσις, ἣν ἀντὶ κράσεως ἡμῖν, ὡς οἶμαι, προβάλλεται· ἀρκεῖ δὲ λέγειν τὴν ἕνωσιν, ἥτις καὶ τὰς τῶν φύσεων ἰδιότητας δείκνυσιν καὶ τὸν ἕνα προσκυνεῖν διδάσκει Χριστόν.

Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἀπολογία κεφαλαίου β̄

20 Ἰδοὺ δὴ πάλιν ὁ γεννάδας οὑτοσὶ πρόφασιν τῆς καθ' ἡμῶν ἀθυροστομίας τὸ παρατυχὸν ποιεῖσθαι σπουδάζων διασύρει τὴν λέξιν, τὴν καθ' ὑπόστασιν λέγω, καθορίζει δὲ τὸ ἀσύνηθες αὐτῆς καὶ δὴ καὶ ξένως αὐτὴν πεποιῆσθαι διισχυρίζεται, οὐκ ἐννοήσας ὅτι ταῖς τῶν ἀνοσίων αἱρεσιωτῶν εὑρεσιλογίαις ἡ τῶν λέξεων δύναμις τὸ ἀληθὲς ἀντεξάγουσα παραλύειν ἐπιχειρεῖ τὸ ἀντιτετάχθαι δοκοῦν. Νεστορίου τοιγαροῦν ἀναιροῦντος πανταχοῦ τοῦ θεοῦ λόγου τὴν κατὰ σάρκα γέννησιν καὶ μόνων ἡμῖν ἀξιωμάτων ἑνότητα παρεισκρίνοντος ἄνθρωπόν τε θεῶι συνῆφθαι λέγοντος τῆι τῆς υἱότητος ὁμωνυμίαι τετιμημένον, ἀναγκαίως ἡμεῖς τοῖς ἐκείνου μαχόμενοι τὴν καθ' ὑπόστασιν ἕνωσιν γενέσθαι φαμέν, τοῦ PG 401
καθ' ὑπόστασιν οὐδὲν ἕτερον ὑποφαίνοντος πλὴν ὅτι μόνον ἡ τοῦ λόγου φύσις ἢ γοῦν ὑπόστασις, ὅ ἐστιν αὐτὸς ὁ λόγος, ἀνθρωπείαι φύσει κατὰ ἀλήθειαν ἑνωθεὶς τροπῆς τινος δίχα καὶ συγχύσεως, καθὰ πλειστάκις εἰρήκαμεν, εἷς νοεῖται καὶ ἔστιν Χριστός, ὁ αὐτὸς
21 θεὸς καὶ ἄνθρωπος. τοῦτο δέ, ὡς γε οἶμαι, καὶ αὐτῶι Θεοδωρήτωι δοκεῖ, φύσεως P 406
ἀνθρωπίνης οὐ κεχωρίσθαι λέγοντι τὸν θεὸν οὔτε μὴν θεότητος δίχα νοεῖσθαι τὸ ἀνθρώ- p. 109, 29-31
πινον. οὐκοῦν οὔτε δίχα τῶν ὑποστάσεων δούλου τε καὶ θεοῦ μορφὴν ἡνῶσθαι φαμὲν οὔτε μὴν κοινὸν ἄνθρωπον ἰσότητι μόνηι τῶν ἀξιωμάτων τετιμημένον σχετικῶς συνῆφθαι τῶι λόγωι διοριζόμεθα, ἀλλ' αὐτόν, ὡς ἔφην, τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ γεγονότα
κατὰ ἀλήθειαν ἐν προσλήψει τῆς ἑνωθείσης αὐτῶι σαρκὸς ψυχὴν ἐχούσης τὴν λογικὴν ἄνθρωπον γενέσθαι μετὰ τοῦ εἶναι καὶ θεόν. ἀλλ' ὁ δεινὸς εἰς λόγους καὶ πικρὸς εἰς θεωρίας κράσεως εἶναι σημαντικὴν τὴν λέξιν ὁρίζεται καὶ λέγειν ἀποτολμᾶι καὶ τὰ ἐκ τοῦ

SCHOLIA ARETHAE: 18 ὑποστάσεων] κακῶς πάλιν ὑποστάσεων λέγει ἕνωσιν.
23 κράσεως] κράσεως, ἀλλὰ παραδόξου [cf. p. 114, 14].

5—16 Doctr. patr. 21, 1 Κυρίλλου ἐκ τοῦ πρὸς τὰς Θεοδωρήτου μέμψεις· ἀπολογία τοῦ β' ἀναθεματισμοῦ· ''Ἰδού — θεὸς καὶ ἄνθρωπος' 12—16 Ephraim Antioch. ap. Phot. 229 p. 252b 7 Κύριλλος ἐν ταῖς ἀντιρρήσεσιν . . . 'ἀναγκαίως — ἄνθρωπος' 12] Leont. Hieros. [Mai Scriptt. uett. 7, 128] Κυρίλλου ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῶν ἰδίων κεφαλαίων· 'ἀναγκαίως — γενέσθαι φαμέν' 12—21 Fcyr 58 τὴν καθ' ὑπόστασιν — λογικήν

Φ [= YZVb], ΛpΣ, Ψ [= ARWl], Λs

1 ἣν] τὴν R 2 προβάλλεται YΨΛsΣ προβάλλονται VZbΛp 2/3 τῆσ φύσεωσ Y 3 δεικνύει W

4 Τοῦ — β̄ Y ἀπολογία τοῦ ἁγίου κυρίλλου κε(φαλαίου) δευτέρ(ου) b Κυρίλλου ἀπολογία B̄ Ymg ἀπολογία ὀρθοδόξου ΛpΣ ἀπολογία κυρίλλου VZ ἀντίρρησισ [ἀντίθεσισ W] τοῦ ἁγίου κυρίλλοιι Ψ 5 οὑτωσὶ YW, corr. Y 6 λέγων bR, corr. b καθυβρίζει Ycorrbmg 7 αὐτοῖσ l 8 αἱρεσιωτῶν VΨΛpsDoctr. αἱρέσεων YZbΣ εὑρεσιολογίαισ Y εὑρησιλογίαισ R 9 τοίνυν Z παντα-χοῦ VΨΣ πανταχῆ YZbDoctr. 10 μόνων bAΛps μόνον YZRWl μόνων et μόνον Doctr. μόνην V om. Σ 12 ἀναγκαίωσ καὶ Y 13 ὑποφαίνοντοσ YZbcorrFcyrEphr.Doctr. ἀποφαίνοντοσ VbΨ μόνη YlFcyrEphr. τοῦ λόγου] τοὐτου W φύσεισ et φύσει Fcyr codd. 14 ὑποστάσεισ et ὑποστάσει Fcyr codd. ἡ ὑπόστασισ V ὅ om. Fcyr κατὰ ἀλήθειαν] καθ' ἕνωσιν θείαν W 15 καθάπερ l ὁ χ̄σ̄ Fcyr 16 τοὐτωι Y θεοδωρίτω bAW 17 λέγοντα Z λέγοντεσ Fcyr 18 ἡνῶσθαι μορφὴν l 21 ἐμ προσλήμψει R ψυχὴν] τῆσ ἑνωθείσησ αὐτῶ ψυχῆσ l ἐχούση ARW 22 καὶ om. Yb πικρὸσ YZbRWlΛpΣ γρ καὶ πικρὸσ Amg πυκνὸσ VA 23 διορίζεται V τὰ YVbΨ τὴν YcorrZ

συγκεκρᾶσθαι τὰς φύσεις παρακομίζει βλάβη, ὡς ἡμῶν ἠγνοηκότων. ἢ τάχα που περιαυτίζεται καὶ φιλοκομπεῖ, οἴεται δὲ ἴσως ἕτερον οὐδένα μακρηγορεῖν δύνασθαι, τὸ παρ' οὐδενὸς εἰρημένον ὡς ἀληθὲς δεχόμενος, ἵνα τις εἶναι δοκῇ παρά γε τοῖς οὐκ εἰδόσιν διακρίνειν ὀρθῶς τίς μὲν εἰκαιομυθεῖ καὶ ψεύδεται, τίς δὲ κατ' εὐθὺ τῆς ἀληθείας ἔρχεται
p. 111, 2. 3 σοφῶν τε καὶ ἀναγκαίων ἅπτεται λόγων. ὤιμην μὲν οὖν ἐν ἀρχαῖς, ὁμολογῶ, τῶν κεφαλαίων τὴν δύναμιν οὐκ ἀγνοῆσαι μὲν αὐτόν, ὑποπλάττεσθαι δέ, ὡς ἔφην, τὸ δοκεῖν ἠγνοηκέναι καὶ τοῦτο χαρίζεσθαι τισίν· ἠγνοηκότα γε μὴν αὐτὸν κατὰ ἀλήθειαν εὑρίσκω λοιπόν.

P 408 Κυρίλλου

22 Εἴ τις ἐπὶ τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ διαιρεῖ τὰς ὑποστάσεις μετὰ τὴν ἕνωσιν, μόνῃ συνάπτων αὐτὰς συναφείαι τῇ κατὰ τὴν ἀξίαν ἢ γοῦν αὐθεντίαν ἢ δυναστείαν καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον συνόδωι τῇι καθ' ἕνωσιν φυσικήν, ἀνάθεμα ἔστω.

Θεοδωρήτου ἀνατροπή

23 Σκοτεινὴ μὲν καὶ ζοφώδης τῶν εἰρημένων ἡ ἔννοια, δήλη δὲ αὐτῶν τοῖς εὐσεβέσιν ἡ ἄνοια. τίνι γὰρ οὐκ εὔδηλον ὡς συνάφεια καὶ σύνοδος οὐδὲν διαφέρουσιν; ἥ τε γὰρ σύνοδος τῶν κεχωρισμένων ἐστὶν σύνοδος ἥ τε συνάφεια τῶν διηιρημένων συνάφεια· ὁ δὲ σοφώτατος τῶν λόγων τούτων πατὴρ ὡς ἐναντία τὰ σύμφωνα τέθεικεν. οὐ χρὴ γάρ φησιν, συνάπτειν τὰς ὑποστάσεις συναφείαι, ἀλλὰ συνόδωι, καὶ συνόδωι φυσικῆι, ἣ ἀγνοῶν ἴσως ὃ λέγει, ἢ ἐν γνώσει βλασφημῶν. ἡ γὰρ φύσις ἀναγκαστικόν τί ἐστιν καὶ ἀβούλητον χρῆμα, οἷόν τι λέγω, φυσικῶς πεινῶμεν, οὐ γνώμηι τοῦτο πάσχοντες, ἀλλὰ ἀνάγκηι. ἢ γὰρ ἂν οἱ πτωχείαι συζῶντες τοῦ προσαιτεῖν ἀπηλλάγησαν, τοῦ μὴ πεινῆν

SCHOLIA ARETHAE: 1/2 περιαυτίζεται] τοῖς αὐτοῖς περιστρέφεται.

10 ὦ τί πάλιν ὑποστάσεις;

17sq. ὁ προαιώνιος θεὸς λόγος ὑπόστασις υἱοῦ τῆς πατρικῆς προιῶν θείας ὑποστάσεως προσλήψει φύσεως ἀνθρωπίνης, οὐκ ἠφωρισμένωι ἀτόμωι, τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν ἑαυτὸν ἀπετέ<λε>σεν, σύνθετον μὲν ἐξ ὑποστάσεως θείας, οὐ μέντοι καὶ ὑποστάσεως ἀνθρωπίνης. οὐ γὰρ καὶ τινὰ ἄνθρωπον, ἀλλὰ φύσεως ἀνθρωπίνης ψυχὴν καὶ σῶμα [καὶ] ἠτόμωσεν ἐν ἑαυτῶι, τὸν θεάνθρωπον ἀποφήνας. ἐπεὶ τοίνυν οὐκ ἠτομωμένον ἀνέλαβεν ἄνθρωπον, φύσιν δὲ ἀνθρωπείαν καὶ ἠτόμωσεν ἐν αὑτῶι ὑπόστασιν μίαν τὴν θεάνθρωπον, κατὰ τοῦτο φαμὲν εὐλαβεῖσθαι δύο λέγειν ἐπὶ Χριστοῦ ὑποστάσεις συντεθῆναι, τὸ λυσσῶδες ὑποστελλόμενοι Νεστορίου· ἓν γὰρ καὶ τὴν πρόσληψιν τῆς ἀνθρωπείας φύσεως τῶν ἀτομούντων κατὰ τὸν κύριον Ἰησοῦν. πλὴν εἰ μήπου τὰς δύο ἐπ' αὐτοῦ ὑποστάσεις οἰκονομικῶς εἰρῆσθαι διὰ τὴν κακουργίαν Ἀρίου καὶ Ἀπολιναρίου καὶ τῶν κατ' ἐκείνους φαντασιαστῶν.

Φ [= YZVb], ΛpΣ, Ψ [= ARWl], Λs; uariam in anathematismo lectionem ΨΛs quaeras in V 148

1 βλάβη VbcorrARIΣ βλαβερὰ W *noxietates* Λs βλάβην YZb om. Λp που om. VZ 2 φιλοκομητεῖ W οὐδένα YblΛpsΣ οὐδὲν ἢ VZΨ 3 εἰρημένον om. Y ἀληθῶσ R δεχόμενον AR ἵνα γε Ψ δοκῇ bΨ δοκεῖ YV δοκεῖν Z 4 ἄρχεται R 5 σοφῶν τε YbΨ καὶ σοφῶν VZ 5/6 τοῦ κεφαλαίου l 6 τῶ Y 7 τούτω VZ εὑρίσκω κατὰ ἀλήθειαν Yb

9 κυρίλλου Ymg τοῦ ἁγίου κυρίλλου κε(φάλαιον) τρίτον b ἀναθεματισμὸσ τρίτοσ VZ *habet autem se ita anathematismus tertius* Λp similiter Σ 11 τῆι] τὴν Z αὐθεντία Ycorr ἢ Yb καὶ VZ δυναστείαν VZb δυναστεία Y 12 φυσικὴν bcorrΛpsΣ φυσικὴ Φ ἔστω om. Z

13 θεοδωρήτου ἀνατροπή Ymg θεοδωρίτου κεφάλαιον τρίτον b ἀνατροπή VZ μέμψισ θεοδωρίτου [θεοδωρίτου γ̄ Rl] Ψ μέμψις αἱρετικοῦ ΛpΣ 14 μὲν om. V 14/15 δήλη — ἄνοια oni. V 14 ἔννοια] ἔνωσισ Y εὐσεβέσιν ZbΨ εὐσεβοῦσιν Y 15 τε καὶ Yb οὐδὲν YbWΛp οὐδενὶ VZARlΛs 16 γὰρ — ἥ τε om. V γὰρ et τῶν — σύνοδοσ superscr. b ἐστὶ συνάφεια ΨΛs 18 εἰσ συνάφειαν Yb 19 δυσφημῶν ἢ βλασφημῶν V 20 φυσικῶς om. b 21 πτωχείαν ἔχοντεσ W πεινεῖν Y

τὴν ἐξουσίαν ἐν τῇι βουλήσει κεκτημένοι. φυσικῶς διψῶμεν, φυσικῶς καθεύδομεν, φυ- PG 404
σικῶς ἀναπνέομεν τὸν ἀέρα· πάντα δὲ ταῦτα τῶν ἀβουλήτων, ὡς ἔφην. ὁ γὰρ μηδὲν
τούτων καταδεχόμενος ἀνάγκηι τὸ τῆς ζωῆς ὑποδέχεται τέλος. εἰ τοίνυν φυσικὴ γέγονεν
τῆς τοῦ θεοῦ μορφῆς καὶ τῆς τοῦ δούλου μορφῆς ἡ ἕνωσις, ὑπ' ἀνάγκης τινὸς βιαζόμενος,
ἀλλ' οὐ φιλανθρωπίαι κεχρημένος ὁ θεὸς λόγος συνήφθη τῆι τοῦ δούλου μορφῆι, καὶ εὑρε- 5
24 θήσεται ὁ τοῦ παντὸς νομοθέτης ἀναγκαστικοῖς νόμοις ἀκολουθῶν. ἀλλ' οὐ ταῦτα ἡμᾶς P 404
ὁ μακάριος ἐδίδαξεν Παῦλος, τουναντίον δὲ ὅτι ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου Phil. 2, 7
λαβών· τὸ δὲ ἑαυτὸν ἐκένωσεν τὸ ἐθελούσιον δείκνυσιν. εἰ τοίνυν γνώμηι καὶ
βουλήσει τῆι ἐξ ἡμῶν ἀναληφθείσηι ἡνώθη φύσει, περιττὴ τῆς φυσικῆς λέξεως ἡ προσθήκη.
ἀρκεῖ γὰρ ὁμολογῆσαι τὴν ἕνωσιν, ἕνωσις δὲ ἐπὶ τῶν διηιρημένων λαμβάνεται· διαιρέσεως 10
γὰρ οὐκ οὔσης, οὐκ ἄν ποτε ἕνωσις νοηθείη. ὁ τοίνυν τὴν ἕνωσιν λαμβάνων προσ-
λαμβάνει τὴν διαίρεσιν. πῶς τοίνυν φησὶν μὴ δεῖν τὰς ὑποστάσεις διαιρεῖν εἴτ' οὖν
φύσεις; καὶ ταῦτα εἰδὼς ὡς τελεία μὲν ἡ τοῦ θεοῦ λόγου ὑπόστασις πρὸ τῶν αἰώνων
ὑπῆρχεν, τελεία δὲ ὑπ' ἐκείνης ἐλήφθη ἡ τοῦ δούλου μορφή, δι' ὃ καὶ ὑποστάσεις εἶπεν,
ἀλλ' οὐχ ὑπόστασιν. εἰ τοίνυν ἑκατέρα φύσις τὸ τέλειον ἔχει, εἰς ταυτὸν δὲ συνῆλθον 15
ἀμφότεραι, τῆς τοῦ θεοῦ μορφῆς δηλονότι λαβούσης τὴν τοῦ δούλου μορφήν, ἓν μὲν πρό-
σωπον καὶ ἕνα υἱὸν καὶ Χριστὸν ὡσαύτως ὁμολογεῖν εὐσεβές, δύο δὲ τὰς ἑνωθείσας ὑπο-
25 στάσεις εἴτ' οὖν φύσεις λέγειν οὐκ ἄτοπον, ἀλλὰ καὶ λίαν ἀκόλουθον. εἰ γὰρ ἐπὶ τοῦ
ἑνὸς ἀνθρώπου διαιροῦμεν τὰς φύσεις καὶ καλοῦμεν τὴν μὲν θνητὴν σῶμα, τὴν δὲ ἀθάνα-
τον ψυχήν, ἑκατέραν δὲ ἄνθρωπον, πολλῶι μᾶλλον τοῦ ἀνειληφότος θεοῦ καὶ ἀναληφθέντος 20
ἀνθρώπου τὰς τῶν φύσεων ἰδιότητας γνωρίζειν εὔλογον. εὑρίσκομεν δὲ καὶ τὸν μακά-
ριον Παῦλον τὸν ἕνα ἄνθρωπον εἰς δύο ἀνθρώπους διαιροῦντα καὶ ποτὲ μὲν λέγοντα
ὅσον ὁ ἔξω ἄνθρωπος διαφθείρεται, τοσοῦτον ὁ ἔσωθεν ἀνακαινοῦται, 2 Cor. 4, 16
ποτὲ δὲ συνήδομαι τῶι νόμωι τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον καὶ αὖθις Rom. 7, 22
εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον κατοικῆσαι τὸν Χριστόν. εἰ δὲ τὴν φυσικὴν συνά- Eph. 3, 16. 17
φειαν τῶν ὁμοχρόνων φύσεων ὁ ἀπόστολος διαιρεῖ, πῶς ἀσεβείας γράφεται τοὺς τὰ ἴδια 26

SCHOLIA ARETHAE: 1sq. αἰσχρὸν καὶ ἱκανῶς ἄλογον ἐκ τῶν κάτω τῶν ἄνω λαμβάνειν τὴν εἰκασίαν καὶ τὸν ὑπερούσιον ἐκ τῶν ἐνύλων τεθμᾶσθαι [σταθμᾶσθαι?] οὐσιῶν καὶ ἀπὸ τῶν κτισμάτων ἑαυτοῦ τὸ ἄκτιστον ζυγοστατεῖν καὶ τὴν ἐν τούτοις ἀνάγκην τῶι ἐξ οὐκ ὄντων παραγαγόντι (καὶ συνελόντι φάναι ἀνάγκηι καὶ αὐτὸν τοιαῦτα παραγαγεῖν) προσλογίζεσθαι καὶ ὑπὲρ τῶν ἀγνώστων ὡς πάντηι ἐγνωσμένων ζυγομαχεῖν.

3 εἰ οὐ φυσικὴ διὰ τὸ μὴ ἀνάγκηι ὑποπεσεῖν, πῶς οὐ μᾶλλον ἀναγκαστικώτερον τό παρὰ φύσιν καὶ οὕτως ὡς καὶ τοῖς ἀβουλήτοις καὶ ἀθελήτοις ὑποκατακλίνεσθαι, ἐκβιάζεσθαι;

19 φύσιν, ἀλλ' οὐχ ὑπόστασιν

---

26 — p. 118, 2 πῶς — ἀνθρώπου Timotheus arm. p. 65

Φ [= YZVb], ΛpΣ, Ψ [= ARWl], Λs

1 οὐσίαν W βουλήσει YblΛs βουλῆ VZARW 2 πάντα — τῶν VZl ταῦτα δὲ πάντα τῶν Yb πάντα δὲ πάντων ARΛs πάντα δὲ πάντωσ W ἀβουλήτων Φl ἀβουλήτωσ ARWΛs 3 ὑποδέχεσθαι V 3/4 γέγονεν ἕνωσισ τῆσ[1] — δούλου μορφῆσ Yb 4 ἕνωσις] καθ' ἕνωσιν σύνοδοσ VZ σύνοδος ΛsΣ 5 οὐχὶ V θεὸς] τοῦ θῦ in ras. b 7 ἐδίδαξεν ὁ μακάριοσ b 10 εἰρημένων V 11/12 προλαμβάνει l 14 ὑπάρχει Yb δὲ om. V ἡ om. Z 15 ἔχει om. Z ταυτὸ Ψ αὐτὸ Λs 17 Χριστὸν] ἕνα χν̄ l ὡσαύτως om. V 18 καὶ λίαν Ybl κατ' αἰτίαν VZARWΛps κατ' αἰτίαν καὶ λίαν Σ ut uidetur τοῦ om. A 19 διαιροῦμεν ἀνοῡ Z 20 ἑκάτερα Y post καὶ superscr. τοῦ b ἀναλημφθέντοσ R 22 τὸν om. A διαιροῦντα ἀνοῡσ b 23 ὅσον ΦW ὅσω ARl ἔξωθεν b φθείρεται VA ἀνακενοῦται A 24 ὁτὲ Al ὅτε RW *quando* Λs τῶ ΦlΛsΣ δὲ τῶ ARW *enim* Λp τοῦ om. A 24/25 καὶ αὖθις — ἄνθρωπον om. Z 26 ὁμοχρόνων ΦΑΛpΣ ὁμοφρόνων RWl

τῶν φύσεων διαιροῦντας τοῦ προαιωνίου θεοῦ καὶ τοῦ ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν ἀναληφθέντος ἀνθρώπου ὁ τὴν κρᾶσιν ἡμᾶς δι' ἑτέρων ὀνομάτων διδάσκων;

P 412 Ἀπολογία κεφαλαίου γ̄

26 Ἄθρει δὴ ὅπως ὁ πάνσοφος οὑτοσὶ πρῶτον μὲν τὸ ἀσυμφανὲς τῶν εἰρημένων καταψεύδεται, ἀφεγγῆ δὲ καὶ σκοτεινὴν τὴν διάνοιαν ἔχων αὐτὸς σκοτεινὸν εἶναί φησι τὸν
PG 405 οὕτω διαφανῆ καὶ τοῖς εὖ φρονεῖν ἐθέλουσι γνωριμώτατον λόγον. ὡιήθη δὲ ὅτι σύνοδον λέγεσθαι καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον συνάφειαν ὀνομάζεσθαι δεῖν ὁ πρὸς ἡμῶν γεγονὼς διισχυρίζεται λόγος, εἶτα τῆς ἐνούσης εὐτεχνίας αὐτῶι ποιούμενος τὴν ἐπίδειξιν μίαν ἡμῖν ἀποφαίνει τὴν ἐκ τῶν σημαινομένων δύναμιν, κἂν εἴτε συνάφειαν εἴτ' οὖν σύνοδον πεπρᾶχθαί τις λέγοι. ἐγὼ δὲ κἂν τούτωι θαυμάσας ἔχω τῆς οὕτως ἰσχνῆς εὐβουλίας αὐτόν· ἔγνω γάρ, ὡς ἔοικε, μόνος τὸ μηδενί ποτε τάχα τῶν ὄντων ἀγνοηθέν, πεπατημένον δὲ οὕτως, ὡς καὶ αὐτοῖς εἶναι καταφανὲς τοῖς εἰς ἅπαν ἡμοιρηκόσι καὶ σοφίας κοσμικῆς καὶ λόγων
27 τριβῆς καὶ τῆς ἐκ παρακουσμάτων μετρίας τε καὶ οὐκ ἀκριβοῦς ἐπιστήμης. τεθαυμακὼς τοίνυν τῆς εὐμαθίας αὐτὸν ἐκεῖνο φημί· βραχὺ διαγρηγορήσας καθάπερ ἐξ ὕπνου καὶ μέθης, ὁ τὸ πλατὺ καθ' ἡμῶν διευρύνων στόμα, ἄθρει λεπτῶς τὸ μυστήριον. τὴν ἐπὶ Χριστῶι λεγομένην ἕνωσιν συκοφαντοῦσι τινὲς παρατρέποντες εἰς τὸ ἀκαλλὲς καὶ εἰς τὸ δοκοῦν αὐτοῖς παρά γε τὸν σκοπὸν τῶν ἱερῶν γραμμάτων. φασὶ γὰρ δὴ διιρῆσθαι μὲν εἰς ἅπαν ἀλλήλων καὶ ὁλοτρόπως ἀποφοιτᾶν τὰς φύσεις ἰδίαι τε εἶναι καὶ ἀνὰ μέρος ἑκατέραν·
P 414 ἄνθρωπον δὲ οὕτω συνῆφθαι θεῶι σχετικῶς διατείνονται κατὰ μόνην τὴν ἀξίαν ἢ γοῦν αὐθεντίαν καὶ κατὰ τὴν τῆς υἱότητος ὁμωνυμίαν. ταύτην ἀναιρεῖ τὴν δόξαν ὁ ἀναθεματισμὸς καὶ ταῖς οὕτω βδελυρωτάταις κενοφωνίαις ἀντανίσταται διαβεβαιοῦται γὰρ ἑνωθέντα κατὰ φύσιν, τουτέστιν οὐ σχετικῶς, ἀλλὰ κατὰ ἀλήθειαν τῆι ἁγίαι σαρκὶ τὸν λόγον ψυχὴν ἐχούσηι τὴν νοερὰν κατὰ μηδένα τρόπον διατέμνεσθαι δεῖν, ἵνα μὴ δύο νοῶμεν
28 υἱούς, μερίζοντες τὸν ἀμέριστον. ὃ δὲ οὐ συνιεὶς ὅ τι ποτέ ἐστιν ἕνωσις φυσική, τουτέστιν ἀληθής, οὐ συγχέουσα τὰς φύσεις οὔτε μὴν ἀνακιρνῶσα πρός γε τὸ δεῖν ἑκατέραν ἑτεροίως ἔχειν ἢ ὅπερ ἐστίν, μειρακιῶδές τι καὶ ψυχρὸν δέχεται πρὸς ἀπόδειξιν ὧν εὖ ἔχειν ὑπείληφεν, καὶ δὴ καί φησιν· εἰ φυσικὴ γέγονεν ἡ ἕνωσις, οὐχ ἑκούσιος ἡ κένωσις τοῦ λόγου, ἀλλ' οἷον ἐξ ἀνάγκης καὶ βίας· ἀναγκαστικὴ γὰρ ἡ φύσις. καὶ πρός γε δὴ

SCHOLIA ARETHAE: 8/9 μίαν ἡμῖν ἀποφαίνει] ἀλλ' εἰ μὴ μία, διάφορος δέ, παρὸν ἐλέγχειν, τί τὸ αἴτιον ἀμελεῖν ἐν ψιλαῖς ἐπαγγελίαις ἐναβρυνόμενον;

Φ [= YZVb], ΛpΣ, Ψ [= ARWl], Λs

1 ἐσχάτων VbTim. 1/2 ἀναλημφθέντοσ R 2 ἡμῖν VZ

3 ἀπολογία — γ̄ Y κυρίλλου ἀπολογία Ymg ἀπολογία κυρίλλου πρὸσ ταῦτα κεφάλ(αιον) Γ̄ b ἀπολογία κυρίλλου VZ ἀντίρρησισ [ἀντίθεσισ W] τοῦ ἁγίου κυρίλλου Ψ ἀπολογία ὀρθοδόξου ΛpΣ 4 δὴ οὖν Vcorr οὗτοσ VZ 5 δὲ om. b 6 γνωριμότατον Y 7 γεγονὼσ VZbcorrARWmglΛsΣ om. YbW 8 αὐτόν l ἀπόδειξιν l 8/9 ὑποφαίνει W 10 οὕτωσ om. Yb, corr. b ἐσχνῆσ V 11/12 μηδενί — αὐτοῖς] μηδενὶ τοισ [τοισ in τοὐτοισ corr.] Y 11 ποτε VZΛp που bΨΛs ante τῶν superscr. τοῖσ b 12 ἡιμυρηκόσι Y ἠὐμοιρηκόσι Ycorr ἀμοιρηκόσι RWl κοσμικοῖσ Z 13 τριβῆσ ex διατριβῆσ corr. b τιμαῖσ Z 14 εὐμαθείασ Ψ διαγρηγορήσασ VZlΛsΣ διεγρηγορήσασ YcorrbAW διεγρηγόρησασ YRΛp καὶ καθάπερ l 15 διερευνῶν R θεώρει VZ ἐν l 16 συκοφαντῆσαι V ἀκαλέσ A 17 φησὶ VZ δὴ YbARl om. VZW 18 ἀπαλλήλων A 19 θῶ̄ ex χῶ̄ corr. b 20 δι' δ ταὐτην Ycorr 21 βεβαιοῦται b 23 νοοῦμεν ZR 24 συνεὶσ l 25 ἀνακιρνῶσα ΦΑΛpsΣ ἀνακιρνᾶσα l ἀνακρίνουσα W ἀνακρίνασα R γε] τε Λs 26 ἑτέρωσ Y ἢ om. VZ τι] τὲ W δέχεται om. b 27 καί² om. b οὐχ — κένωσις om. R κένωσις] ἔνωσισ W 28 δὴ om. Ψ

τοῦτο φαίη τις ἂν αὐτῶι· πεῖνά τε καὶ δίψα καὶ τὰ λοιπά, καθάπερ ἔφης αὐτός, σαρκὸς ἂν εἶεν ἀρρωστήματα φυσικὰ καὶ ἐν ἡμῖν αὐτοῖς τὴν κίνησιν ἔχει, ὅτι καὶ τυραννουμένην τοῖς πάθεσιν τὴν φύσιν κεκτήμεθα· ἡ δέ γε θεία τε καὶ ἀπόρρητος τοῦ λόγου φύσις πάθους καὶ ἀνάγκης ἀνεπίδεκτος οὖσα παντελῶς οὐ βεβίασται πρός τινος οὔτε μὴν ἐξ ἑαυτῆς πρός γε τὸ δεῖν ἀβουλήτως γενέσθαι σὰρξ ἢ γοῦν τὸ ἀνθρώπινον οἰκειώσασθαι μέτρον ἐπιλαβέσθαι τε σπέρματος Ἀβραάμ. Hebr. 2, 16

29 Ὅτι δὲ ἀκατάσκεπτος κομιδῆι γέγονεν ὁ λόγος αὐτῶι, χαλεπὸν οὐδὲν τοῖς ἐθέλουσιν ἰδεῖν. ἔφη γὰρ ὅτι πάντηι τε καὶ πάντως τὰ κατὰ φύσιν τοῖς τῆς ἀνάγκης ὑποκείσεται P 416
νόμοις, καὶ παρεκόμισεν εἰς ἀπόδειξιν τὸ ἀβουλήτως ἡμᾶς πεῖνάν τε καὶ δίψαν εἰσδέχεσθαι, PG 408
καλούσης εἰς τοῦτο τῆς φύσεως, κἂν εἰ μὴ βούλοιτό τις. ἀλλ' ἦν ἀνδρὸς εὐμαθοῦς καὶ ἠκονημένον ἔχοντος εἰς ταῦτα τὸν νοῦν καὶ τὰ ἕτερα τῶν πραγμάτων ἰδεῖν, ἃ καὶ λόγου πλείονος ἀξιοῖτ' ἂν εἰκότως. ἦ γὰρ οὐκ ἀληθὲς ὅτι λογικός ἐστι κατὰ φύσιν ὁ ἄνθρωπος; ἆρ' οὖν ἀβουλήτως καὶ ἠναγκασμένως ἐστὶ λογικός; τί δέ; εἰπέ μοι, καὶ ὁ τῶν ὅλων θεὸς οὐ κατὰ φύσιν ἐστὶ θεός; οὐ κατὰ φύσιν ἅγιος δίκαιος ἀγαθὸς Ζωὴ φῶς σοφία καὶ δύναμις; ἆρ' οὖν καὶ αὐτὸς ἀβουλήτως καὶ ὡς ἐξ ἀνάγκης ἐστὶν ἅ ἐστιν; ἀλλ' οἶμαι τὸ οὕτως ἐλέσθαι φρονεῖν τῆς εἰς λῆξιν ἡκούσης ἐμβροντησίας οὐκ ἀσυμφανὴς ἔλεγχος εἴη ἄν. τί τοίνυν ἡμῖν ὡς ἄμαχόν τι καὶ δυσκαταγώνιστον ἐπιτείχισμα ποιεῖται
30 τὸ ψεῦδος καὶ τῶν οὕτω σαθρῶν ἅπτεται προβλημάτων; καὶ φυσικὴν ἀκούων γενέσθαι τὴν ἕνωσιν, τουτέστιν ἀληθῆ, καὶ τροπῆς ἐλευθέραν καὶ ἀσύγχυτον παντελῶς τῶν ὑποστάσεων σύνοδον, περιτρέπειν πειρᾶται τῶν εἰρημένων τὴν δύναμιν εἰς τὸ μὴ ὀρθῶς πεποιῆσθαι δοκεῖν καὶ καθ' ὁμοιότητα τὴν πρὸς ἡμᾶς οὐ δέδιεν ὁ θρασὺς ἀφύκτοις ἀνάγκαις τὴν τοῦ λόγου φύσιν ὑποτιθείς. κεκένωκεν ἑαυτὸν οὐκ ἀβουλήτως, ἀλλ' ἐθελοντὴς ὁ μονογενὴς γέγονεν ἄνθρωπος καὶ οὐχ ὡς σὺ φής, ἀνέλαβεν ἄνθρωπον, σχετικὴν αὐτῶι δωρούμενος τὴν συνάφειαν καὶ τῆι τῆς υἱότητος χάριτι στεφανῶν καθάπερ ἡμᾶς. ὥστε κἂν P 418

SCHOLIA ARETHAE: 9 καὶ παρεκόμισε] καλῶς γε ποιῶν· οὐ γὰρ ταυτὸν πάθος φυσικόν τε καὶ ἀδιάβλητον, δι' οὗ καὶ τὸ ἐπίκαιρον [uoluit ἐπίκηρον] τῆς ἥσπερ ἐστίν, ἀπελέγχεται φύσεως, τῶι ὧι μόνωι κατὰ τὸ κρεῖσσον καὶ εἰς ἀεὶ καὶ ἀναλλοιώτως εἰς παράστασιν τῆς τοῦ δηλουμένου φύσεως πρ⟨όσεστι⟩ν.

14 ἀλλὰ ταῦτα συστατικὰ τοῦ ὑποκειμένου καὶ εἰς ἀεὶ προσόντα· τὰ δὲ πρὸς δεῖγμα φθορᾶς οὔτε συμπαρόντα ἀεὶ ἐνεργῶς καὶ κατ' ἐξουσίαν τοῦ ὧι πρόσεστιν, [τὸ] ἀνεργὰ ὁρᾶσθαι παραχωρούμενα. ὁ Θεσβίτης Ἠλίας καὶ ὅσοι κατ' ἐκεῖνον τὴν ἀρετήν, παρέξουσι τὸ πιστόν.

19/20 τῶν ὑποστάσεων σύνοδον] μέχρι τίνος ὑποστάσεων φάσκων ἕνωσιν Νεστορίωι θύρας ὑπανοίγεις βλασφημίας;

ibid.] ἰδοὺ καὶ νῦν ἀδιαστάλτως σύνοδον συναφείαι ἐπάγεις ὥσπερ ἐπιλελησμένος τῆς ἐπαγγελίας τοῦ διάφορον τὴν σημασίαν ἑκατέρου παρασχεῖν.

23/24 σχετικὴν . . . συνάφειαν] καὶ ποῦ σχετικῆς ἑνώσεως παρὰ Θεοδωρήτωι λόγος;

17—20 Fcyr 59 τί — δύναμιν

Φ [= YZVb], Λp(Σ), Ψ [= ARWl], Λs

1 τούτοισ Y τοῦτο in ras. b ἂν om. Ψ αὐτῶ YbΨΛs αὐτῶ ὅτι VZΛp πεῖναν Y δίψαν Y 3 τε om. l 4 οὐκ ἐκβεβίασται Y αὐτῆσ ZR 5 τὸ γενέσθαι Y οἰκειοῦσθαι Ψ 7 δὲ καὶ A κομηδὴ Y 8 ἰδεῖν ἢ μαθεῖν b πάντηι τε] τὲ πάντη l 9 μέτροισ V ἡμᾶσ om. Y 11 ἕτερα YΨΛpsΣ στερρὰ VZb 12 ἢ l ἡ YARWΣ εἰ VZbΛps κατὰ φύσιν λογικόσ ἐστιν l κατὰ φὺσιν ὁ ἀνσ ἐστὶν b 13 ἆρ' οὖν YbΣ ἆρ' οὖν καὶ αὐτὸσ Ψ ἄρα VZΛps δαι YZ 14 οὐ κατὰ φύσιν ἐστὶ — φύσιν om. Z οὐs — ἅγιος om. Vb 15 καὶ αὐτόσ VZbΛpsΣ αὐτόσ Y om. Ψ 16 ἐλέσθαι om. R δεῖξιν Zb 17 ἂν εἴη Vb τι superscr. b τε V ποιεῖται] εἰ Fcyr 18 σαθρῶς Fcyr 18/19 ἀκούων — ἐλευθέραν om. V 18 γεγενῆσθαι Fcyr 19 τὴν ἀληθῆ ZbRFcyr τὴν τῶν Fcyr 21 post δοκεῖν repetit τῶν εἰρημένων τὴν δύναμιν Y τὴν om. b δέδειεν ZR δέδοικεν W 22 ὑποδεικνύσ superscr. τιθεὶσ V 23 προσέλαβεν Y 24 τὴν om. Y

νοῶμεν ἡνῶσθαι τὰς ὑποστάσεις ἐνανθρωπῆσαί τε καὶ σαρκωθῆναι τὸν λόγον καὶ δοκῇ πως κατὰ τοῦτο φυσικὴ λέγεσθαι παρ' ἡμῶν ἡ ἕνωσις, τὴν οὐκ ἀληθῆ τε καὶ σχετικὴν ἐκβάλλουσα (ἣν ἡμεῖς ἐσχήκαμεν διὰ πίστεως καὶ ἁγιασμοῦ, ὅτι καὶ θείας φύσεως γεγό-
1 Cor. 6, 17 ναμεν κοινωνοὶ καί, καθά φησιν ὁ Παῦλος, ὁ κολλώμενος τῷι κυρίωι ἓν πνεῦμά ἐστιν), ἀλλ' οὐχ ὑποτίθησιν ἀνάγκαις καὶ πλεονεξίαις φυσικαῖς τὸν ἀπαθῆ καὶ ἐλεύθερον
31 τοῦ θεοῦ λόγον. τὸ δέ γε μὴ θέλειν μετὰ τὴν ἕνωσιν διαιρεῖσθαι δίχα τὰ ἡνωμένα καὶ ἀλλήλων ἀποφοιτᾶν, εἴη ἄν, ὡς γέ μοι φαίνεται, παντελῶς ἀνυπαίτιον καὶ μώμου μακράν, μάλισθ' ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ χρηστὸς οὑτοσὶ Θεοδώρητος τὸν ἕνα καθ' ἡμᾶς νοούμενον ἄνθρωπον εἰς παράδειγμα λαβὼν οὐκ ἐᾷ τέμνεσθαι δίχα, καίτοι τῆς ἐπ' αὐτῷι θεωρίας οὐκ ἀπαράδεκτον ἐχούσης τὴν οἱονεὶ τομὴν καὶ διαίρεσιν, τό γε ἧκον εἰς τὸ εἰδέναι φημὶ ὡς ἕτερον μέν τι κατὰ φύσιν ἐστὶν ἡ ψυχή, ἕτερον δὲ κατ' ἰδίαν φύσιν ἡ σάρξ. οὐκοῦν κατά γε τὸν ἴσον λόγον πολυπραγμονοῦντες τὴν ἕνωσιν, ἥπερ ἂν ἐπὶ Χριστῷι πεπρᾶχθαι νοοῖτο, τῇι μὲν θεωρίαι θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος σύνοδον ἀληθῆ καθ' ἕνωσιν γενέσθαι φαμέν, οὐκ ἠγνοηκότες ὅτι ἕτερος μὲν παρὰ τὴν σάρκα κατὰ φύσιν ἐστὶν ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, ἑτέρα δὲ αὖ κατ' ἰδίαν φύσιν παρ' αὐτὸν ἡ σάρξ. ἑνωθέντα δὲ ἅπαξ διατέμνειν οὐκ
PG 409 ἀσφαλὲς οὔτε μὴν εἰς υἱοὺς καταμερίζειν δύο τὸν ἕνα Χριστὸν καὶ υἱὸν καὶ κύριον ἐφίησί
P 420 τισιν ὁ τῆς ὀρθότητος λόγος, παιδαγωγούσης ἡμᾶς εἰς τοῦτο τῆς ἁγίας καὶ θεοπνεύστου γραφῆς. ἀλλὰ γὰρ τῶν μὲν τῆς ἀληθείας δογμάτων ὀλίγος αὐτῷι παντελῶς ὁ λόγος καὶ τὸ εἰδέναι μέν τι τῶν ἀναγκαίων εἰς ὄνησιν οὐ μετρίως ἀποσπουδάζεται καθάπερ τι τῶν ἀδικεῖν πεφυκότων, ἐπισεμνύνεται δὲ κατὰ τὸ εἰκὸς τῷι ψεύδει, καὶ τὸ εἰδέναι συκο-
Ps. 51, 3. 4 φαντεῖν εὖ μάλα κατωρθωκὼς ἀκουέτω πρὸς ἡμῶν· τί ἐγκαυχᾶι ἐν κακίαι ὁ δυνατὸς ἀνομίαν; ὅλην τὴν ἡμέραν ἀδικίαν ἐλογίσατο ἡ γλῶσσά σου.

Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἀναθεματισμὸς δ̄

32 Εἴ τις προσώποις δυσὶν ἢ γοῦν ὑποστάσεσιν τάς τε ἐν τοῖς εὐαγγελικοῖς καὶ ἀποστολικοῖς συγγράμμασι διανέμει φωνὰς ἢ ἐπὶ Χριστῷι παρὰ τῶν ἁγίων λεγομένας ἢ παρ' αὐτοῦ περὶ ἑαυτοῦ καὶ τὰς μὲν ὡς ἀνθρώπωι παρὰ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἰδικῶς νοουμένωι προσάπτει, τὰς δὲ ὡς θεοπρεπεῖς μόνωι τῷι ἐκ θεοῦ λόγωι, ἀνάθεμα ἔστω.

SCHOLIA ARETHAE: 2/3 ἐάλωκας, ὦ πάτερ, οἷς ἐπιμέμφηι Θεοδωρήτωι· ποῦ γὰρ οὗτος τοῖς νῦν σοι κεκαττυμένοις κατονειρώττων ἐάλωκεν;

14 sq. καὶ ποῦ ταῦτα ληροῦντος ἔστι Θεοδωρήτου ἀκοῦσαι; εἰ οὐδαμοῦ, βέβαιον αὐτῷι τὸ ψαλμικὸν ἐκεῖνο ἐρεῖν τὸ κατ' ἐμοῦ πάντες οἱ διαλογισμοὶ αὐτῶν εἰς κακόν [Ps. 55, 6].

6—7 μακράν Timoth. arm. p. 73 11—15 Fcyr 60 οὐκοῦν — σάρξ

Φ [= YZVb], ΛpΣ, Ψ [= ARWl], Λs, uariam in anathematismo lectionem ΨΛs quaeras in V 148

1 δοκῇ Wcorr δοκεῖ ΦΨ 2 γενέσθαι Y ἡ om. R 3 καὶ ὅτι καὶ b 4 καὶ YVZΛps om. bΨΣ 5 καὶ — φυσικαῖς om. b 6 γε δὲ Rl διχῇ V 7 ἐπιφοιτᾶν V γε om. b 8 αὐτὸς ὁ] αὐτὸν l ὁ χρηστὸς om. Y εἰ οὑτοσὶ l θεοδώριτοσ bAW καθ' YRΛpΣ καὶ καθ' VZbAWlΛs 8/9 ἄνθρωπον om. b 9 δίχα τέμνεσθαι l 11 μέν τι] μέντοι VZ ἐστὶν — φύσιν om. Y post σάρξ add. ἕτερον δὲ ὁ θεὸσ λόγοσ Ycorr δέ τι V 12 εἴπερ YZFcyr ἥνπερ Ycorr ὅπερ bW, corr. b χν̄ Y χν̄ in χω̄ corr. b 14 σάρκα — φύσιν] φύσιν καὶ τὴν σάρκα b θῦ θσ̄ b 15 παρ' αὐτὸν] ἐστὶν Fcyr 16 υἱοὺσ — δύο YZb δύο καταμερίζειν υἱοὺσ V υἱοὺσ διαμερίζειν δύο Ψ υἱὸν καὶ om. b ἀφίησιν b 17 τισιν om. b θεότητοσ W 18 ὀλίγος] ὁ λόγοσ b ὁ λόγος] ὀλίγοσ in ras. b 20 κατὰ τὸ YΨ καὶ ὡσ VZ ὡσ b 21 κατορθωκὼσ bRWlZ, corr. bR 21 ἡμᾶσ b ἐγκαυχᾶ R 22 ἀδικίαν om. Z

23 τοῦ — δ̄ Y κυρίλλου ἀναθεματισμὸσ δ̄ Ymg ἀναθεματισμὸσ τέταρτοσ VZb 26 νοουμένασ Z 27 ὡσ VZbΛpΣ om. Y θῦ VZbΛpΣ θῦ πρσ̄ YΛs

P 424 εἰκὼν ἀπαράλλακτος, οὐκ ἄρα τοῦ θεοῦ λόγου ἡ ἄγνοια, ἀλλὰ τῆς τοῦ δούλου μορφῆς τῆς τοσαῦτα κατ' ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ γινωσκούσης ὅσα ἡ ἐνοικοῦσα θεότης ἀπεκάλυψεν. 34 ταῦτα καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν ὁμοίων ἔστιν εἰπεῖν. πῶς γὰρ ἂν ἔχοι λόγον τὸν θεὸν
Mt. 26, 39 λόγον εἰπεῖν πρὸς τὸν πατέρα· πάτερ, εἰ δυνατόν, παρελθέτω τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ; πολλὰ γὰρ ἐντεῦθεν πάλιν συμβαίνει τὰ ἄτοπα, καὶ πρῶτον μὲν τὸ διχονοεῖν τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν καὶ ἕτερα μὲν βούλεσθαι τὸν πατέρα, ἕτερα δὲ τὸν υἱόν· ἔφη γάρ· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ· ἔπειτα πολλὴν αὖθις ἄγνοιαν ἐν τῶι υἱῶι θεωρήσομεν. εὑρεθήσεται γὰρ ἀγνοῶν εἰ δυνατὸν ἢ μή, παρελθεῖν τὸ ποτήριον· τοῦτο δὲ περὶ τοῦ θεοῦ λόγου λέγειν δυσσεβὲς καὶ βλασφημίας γέμον. ἤιδει γὰρ ἀκριβῶς ὁ διὰ τοῦτο παραγενόμενος, ὁ ἑκοντὶ τὴν ἡμετέραν φύσιν ἀναλαβών, ὁ ἑαυτὸν κενώσας τοῦ τῆς οἰκονομίας μυστηρίου
Mt. 20, 18. 19 τὸ τέλος, δι' ὃ καὶ τοῖς ἱεροῖς προύλεγεν ἀποστόλοις· ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται εἰς χεῖρας ἐθνῶν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι αὐτὸν καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι καὶ τῆι τρίτηι ἡμέραι
Mt. 16, 22. 23 ἀναστήσεται. ὁ τοίνυν ταῦτα προκηρύξας καὶ τῶι Πέτρωι ἐπιτιμήσας ἀπευξαμένωι τὸ γενέσθαι, πῶς ἀπεύχεται μὴ γενέσθαι, ὃς σαφῶς οἶδεν πᾶν τὸ ἐσόμενον; πῶς δὲ
Ioh. 8, 56 οὐκ ἄτοπον Ἀβραὰμ μὲν πρὸ πολλῶν γενεῶν ἰδεῖν τὴν ἡμέραν αὐτοῦ καὶ χαρῆναι καὶ Ἡσαΐαν ὡσαύτως προθεσπίσαι αὐτοῦ τὰ σωτήρια πάθη καὶ Ἱερεμίαν καὶ Δανιὴλ καὶ Ζαχαρίαν καὶ πάντα τῶν προφητῶν τὸν χορόν, αὐτὸν δὲ καὶ ἀγνοεῖν καὶ ἀπαλλαγὴν αἰτεῖν καὶ ἀπεύχεσθαι ὃ ἐπὶ σωτηρίαι τῆς οἰκουμένης ἔμελλεν ἔσεσθαι; οὐκοῦν οὐ τοῦ θεοῦ λόγου ταῦτα τὰ ῥήματα, ἀλλὰ τῆς τοῦ δούλου μορφῆς τῆς δειλιώσης τὸν θάνατον διὰ τὸ μήπω λυθῆναι τὸν θάνατον, ἣι ὁ θεὸς λόγος ταῦτα εἰπεῖν συνεχώρησεν, χώραν δεδωκὼς
P 426 τῆι δειλίαι, ἵνα φανῆι τοῦ δεχθέντος ἡ φύσις καὶ μὴ δόκησιν ἢ φαντασίαν τὸ ἐξ Ἀβραὰμ
PG 413 καὶ Δαυὶδ ὑπολάβωμεν, ὃ τῶν δυσσεβῶν αἱρετικῶν ἡ συμμορία παθοῦσα ταύτην τὴν βλασφημίαν ἐγέννησεν. οὐκοῦν τὰ μὲν θεοπρεπῶς εἰρημένα καὶ πεπραγμένα τῶι θεῶι λόγωι προσάψομεν, τὰ δὲ ταπεινῶς εἰρημένα καὶ πεπραγμένα τῆι τοῦ δούλου μορφῆι προσαρμόσομεν, ἵνα μὴ τὴν Ἀρείου καὶ Εὐνομίου βλασφημίαν νοσήσωμεν.

1—3 adfert Cyrillus infra 38 1/2 **adferuntur in Concilii quinti collatione V** [L V 504 = M VIIII 290]

Φ [= YZVb], ΛpΣ, Ψ [= ARWl], Λs

2 τοῦ om. Yb 3 τῶν ὁμοίων VZbΨΛpsΣ ὁμοίως Y ἂν om. Ψ ἔχει l 4 παρελθάτω R 5 τοῦτο om. V 5/6 ἐντεῦθεν πάλιν VZΛp ἐνταῦθα Yb πάλιν ἐντεῦθεν ΨΛs 6 διχὰ νοεῖν Y 8 αὖθισ καὶ b θεωρήσωμεν V 9 ἢ μή om. Y 9/10 λέγειν δυσσεβὲσ] λίαν ἀσεβὲσ Y 10 ὁ[1]] ὅτι l 11 ἑκὼν VZ post κενώσας add. διὰ τὴν ἡμῶν σ̄ρ̄ιαν πῶσ Ycorr τὸ τῆσ οἰκονομίας τοῦ μυστηρίου τέλοσ Y, post οἰκονομίας superscr. ἀγνοεῖ Y 12 οὗ VZbRΛpΣ ἀποστόλοισ προὐλεγεν Y 14 αὐτὸν YVbWl αὐτῶ YmgZAR 15 ἐγερθήσεται Ψ ταῦτα om. Z 16 τὸ ZbΨ τῶ V ταῦτα Y ἐπεὐχεται W ὃ Y πᾶν τὸ] πάντωσ Y 18 προθεσπίζειν Y 18/19 ζαχαρίαν καὶ δανιὴλ b 19 πάντα τῶν VbΨ πάντα τὸν Z πάντων τῶν Y καὶ[2] om. bl 22 ἢ ὁ ZΛsΣ ἢ ὁ YV εἰ ὁ bARWΛp ὁ δὲ l δέδωκασ b 23 δεχθέντοσ ARΛs λεχθέντοσ bΛp δειχθέντοσ W ληφθέντοσ Yl τεχθέντοσ VZ τὸ ΨΛps τοῦ Y τὸν VZb τῶ bcorr 24 ὃ] ὧ AR ἡ τῶν ἀσεβῶν αἱρετικῶν συμμορίσ W παθοῦσα] πόθεν ARW 26 προσάψομεν V, b in ras. προσάψωμεν ZΨ συνάψομεν Y καὶ πεπραγμένα om. Y 26/27 προσαρμόσομεν YV, b in ras. προσαρμόσωμεν ZΨ 27 μήτε A νοσήσωμεν YbcorrΨ νοσῶμεν VZb

Ἀπολογία Κυρίλλου κεφαλαίου δ̄

35 Καὶ πῶς οὐκ ἄμεινον, ὦ τάν, τὴν τῶν εἰρημένων βασανίσαι δύναμιν μίσους τε καὶ προσπαθείας ἐλευθέραν ἔχοντα τὴν διάνοιαν; ἀλλ' ἥκιστα μὲν τοῦτο δρᾶν ἀξιοῖ, περιίστησι δὲ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτῶι δοκοῦν καὶ δὴ καί φησι

Συγγενῆ καὶ ταῦτα τοῖς ἤδη λεχθεῖσι· βούλεται γάρ, ὡς κράσεως γεγενημένης, μη- 5 p. 121, 2-5
δεμίαν εἶναι λόγων διαφορὰν τῶν ἐν τοῖς ἱεροῖς εὐαγγελίοις ἢ τοῖς ἀποστολικοῖς συγγράμμασιν εἰρημένων, καὶ ταῦτα πολεμεῖν ἴσως Ἀρείωι καὶ Εὐνομίωι καὶ τοῖς λοιποῖς αἱρεσιάρχαις σεμνυνόμενος.

36 Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐκεῖνος· ἐγὼ δὲ τοσοῦτον ἀφέστηκα τοῦ συγκεκρᾶσθαι λέγειν ἀλλήλαις τὰς φύσεις φυρμόν τε καὶ συγχυσιν ὑπομεῖναι καὶ τροπὴν ὅσον καὶ αὐτὸς τοῦ δοξάζειν 10
ὀρθῶς. ἀλλ' οὐδὲ λόγων διαφορὰν ἀνειρήκαμεν· ἴσμεν γὰρ ὅτι οἳ μὲν αὐτῶν γεγόνασι θεοπρεπῶς, οἳ δὲ ἀνθρωπίνως, καὶ οἳ μὲν τῆι ὑπερτάτηι πρέπουσι δόξηι, οἳ δέ εἰσι τοῖς τῆς κενώσεως μέτροις ἁρμοδιώτεροι. χρῆναι δὲ φαμὲν αὐτοὺς οὐ προσώποις δυσὶν ἀλλήλων εἰς ἅπαν διηιρημένοις ἀπονέμεσθαι δεῖν· εἰ γάρ ἐστιν εἷς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς P 428
ὁ Χριστὸς μία τε πίστις ἡ εἰς αὐτὸν καὶ ἐν τὸ βάπτισμα, ἓν ἔσται πάντως αὐτοῦ καὶ Eph. 4, 5
πρόσωπον ὡς ἑνός, καὶ εἴπερ ἐστὶν ὁ αὐτὸς θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος, ἁρμόσειεν ἂν 16
αὐτῶι καὶ δίχα μώμου παντὸς θεοπρεπῶς τε ὁμοῦ καὶ μέντοι καὶ ἀνθρωπίνως ποιεῖσθαι τοὺς λόγους, οὔτε τῆς θείας αὐτοῦ καὶ ἀπορρήτου φύσεως μειονεκτουμένης κατά τι γοῦν ὅλως τῆς τοῦ πατρὸς ὑπεροχῆς διά τοι τὸ λαλεῖν ἀνθρωπίνως οὔτε μὴν ἀπιστουμένης τῆς οἰκονομίας τῆς μετὰ σαρκός, ὅταν μετὰ τοῦ εἶναι θεὸς καὶ ἄνθρωπος καθ' ἡμᾶς γενέσθαι 20
37 κηρύττηται. πάντα τοίνυν ἐστὶ τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ, τά τε θεοπρεπῆ καὶ τὰ ἀνθρώπινα. εἰ μὲν γὰρ οὐ γέγονεν ἄνθρωπος ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, μὴ λαλείτω καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπίνως· εἰ δὲ ἀληθὲς ὅτι παραπλησίως ἡμῖν μετέσχεν αἵματος καὶ σαρκὸς καὶ ὡμοιώθη κατὰ Hebr. 2, 14. 17
πάντα τοῖς ἀδελφοῖς, ἡμῖν δηλονότι, τί τὸ τῆς οἰκονομίας εὐτελὲς ἀνοητότατα διασύρουσιν, φωνῆς ἀνθρωπίνης οὐκ ἀνεχόμενοι καὶ τὸ ἐν λόγοις μικροπρεπὲς διὰ τὴν οἰκονομίαν, ὡς 25
ἑτέρωι κατ' ἰδίαν υἱῶι, τῆι τοῦ δούλου μορφῆι, καθάπερ αὐτοί φασιν, ἀνατιθέναι σπουδάζοντες; ἀσύνετον δὲ παντελῶς τὸ σκήπτεσθαι μὲν δεδιέναι τὰς τῶν αἱρετικῶν δυστροπίας, εἶτα τῆς ὀρθῆς πίστεως τὴν παράδοσιν ἀποκομίζειν αὐτοὺς ἔξω τοῦ καθήκοντος λόγου.

SCHOLIA ARETHAE: 16 sq. καὶ τί τοῦτο παραλλάττον τῆς Θεοδωρήτου περὶ Χριστοῦ ἀκριβολογίας, εἰ μὴ τοσοῦτον ὅσον οἱ καὶ τὸ ἓν καὶ δέκα τοῦ μία καὶ δέκα διαφέρειν λογομαχεῖν ματαιούμενοι

9—14 Fcyr 61 ἐγὼ — δεῖν

Φ [= YZVb], ΛpΣ, Ψ [= ARWI], Λs

1 ἀπολογία — δ̄ Y κυρίλλου ἀπολογία δ̄ Ymg ἀπολογία κυρίλλου VZ ἀπολογία τοῦ ἐν ἁγίοις κυρίλλου πρὸς ταῦτα: κε̄ δ̄ b ἀντίθεσις τοῦ ἁγίου κυρίλλου [κυρίλλου δ̄ R] Ψ ἀπολογία ὀρθοδόξου ΛpΣ 2 ὦ τὰν V ὦ τᾶν YbAl ὦ τᾶν W ὦ πὰν R ὅταν τις Z βασανίση Z 3 ἔχων Z δρᾶν] δὴ ἂν Z 4 καὶ δὴ καὶ YbARW καὶ δὴ VZl 5 διαλεχθεῖσι VZb διελεγχθεῖσι bcorr γενομένησ b 7 εἰρημένοις Y 9 ταυτὶ bAl συγκεκερᾶσθαι RW 9/10 ἀλλήλασ Z 10 τοῦ] τοῦτο Z 11 ὡραίωσ Zb, superscr. γρ καὶ ὀρθῶσ b οἳ μὲν αὐτῶν om Fcyr αὐτῶι Y 12 μὲν αὐτῶν b εἰσι om. Y 13 ἁρμοδιότεροι YR 14 διηρημένουσ Y ὑπονέμεσθαι Z ἐστιν om Y ὁ om Y 15 ὁ om. VbR τὸ om R superscr. Z 16 τὸ πρόσωπον b ὁ om. VZ θσ̄ τὲ ὁμοῦ YbΨ τὲ θσ̄ ὁμοῦ Z τε ὁμοῦ θσ̄ V ἂν om Ψ 17 παντὸσ μώμου l μέντοι καὶ om V 19 τοι om Yb erasit l τῆς² om. Y 20 ὅταν τὴν Z 21 κηρύττεται Rl τὰ τοῦ Y τε om. R 22 ante λόγος superscr θσ̄ b 24 τί om YZb τὸ om W, post οἰκονομίας superscr. W εὐτυχὲς V ἀνοητοτάτωσ VZ ἀνοήτωσ b ἀνοητότατοι Λs 25 φωνὰσ ἀνινάσ̄ Zb σμικροπρεπὲσ VΨ 26 τὴν — μορφὴν VZ φησιν Z ἀντιτιθέναι A 27 σκέπτεσθαι b δεδιέναι δὲ Y

PG 416 ἄμεινον δὲ φαίην ἂν καὶ πολὺ λίαν εὐμαθέστερον τὰς ἀνθρωπίνας ἀνάπτειν φωνὰς οὐχ ἑτέρωι προσώπωι μᾶλλον νοουμένωι τε ἰδικῶς καὶ ἀνὰ μέρος υἱῶι, τῆι τοῦ δούλου μορφῆι,
P 430 καθὰ λέγειν ἔθος αὐτοῖς, προσνέμειν δὲ μᾶλλον τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος αὐτοῦ μέτροις·
88 ἔδει γὰρ ὄντα θεόν τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον δι' ἀμφοῖν ἰέναι τοῖν λόγοιν. θαυμάζω δὲ ὅπως ὑποκρίνεται μὲν καὶ αὐτὸς ὁμολογεῖν ὅτιπερ εἷς ἐστιν ὁ Χριστός, ὁ αὐτὸς δηλονότι θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος, εἰς λήθην δὲ ὥσπερ ὑπενεχθεὶς ὧν εὖ ἔχειν ὑπείληφεν, διίστησι
Mt. 24, 36 πάλιν εἰς δύο τὸν ἕνα. παρατίθησι μὲν γὰρ τοῦ σωτῆρος φωνὴν λέγοντος· περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἢ τῆς ὥρας ἐκείνης οὐδεὶς οἶδεν οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ. εἶτα σοφίαν εἶναι διαβεβαιούμενος τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς φύντα λόγον πάντα τε εἰδέναι τὰ ἐσόμενα, προσεπάγει καί φησιν
p. 122, 1-3 Οὐκ ἄρα τοῦ θεοῦ λόγου ἡ ἄγνοια, ἀλλὰ τῆς τοῦ δούλου μορφῆς τῆς τοσαῦτα κατ' ἐκεῖνο καιροῦ γινωσκούσης ὅσα ἡ ἐνοικοῦσα θεότης ἀπεκάλυψεν. ταῦτα καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν ὁμοίων ἔστιν εἰπεῖν.

Οὐκοῦν εἰ μὴ ψεύδηι λέγων ἕνα Χριστὸν καὶ κύριον Ἰησοῦν, τὸν αὐτὸν δηλονότι θεόν τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον, διαιρεῖς ἀνθ' ὅτου καὶ δύο λέγων υἱοὺς οὐκ ἐρυθριᾶις; ἢ οὐχὶ
δύο που πάντως εἶεν ἄν, εἴπερ ἐστὶν οὐχ ὁ αὐτὸς τῶι μεμετρημένην ἔχοντι γνῶσιν ὁ πάντα εἰδώς, τῶι μερικὴν δεχομένωι τὴν ἀποκάλυψιν ὁ τέλειος ἐν σοφίαι καὶ τοσαῦτα γινώσκων ὅσα καὶ ὁ πατήρ; καὶ εἴπερ ἐστὶν εἷς τε καὶ ὁ αὐτὸς διὰ τὸ τῆς ἀληθοῦς
P 432 ἑνώσεως χρῆμα καὶ οὐχ ἕτερος καὶ ἕτερος διηιρημένως τε καὶ ἀνὰ μέρος, αὐτοῦ πάντως ἔσται καὶ τὸ εἰδέναι καὶ μέντοι καὶ τὸ μὴ εἰδέναι δοκεῖν. οὐκοῦν οἶδεν μὲν θεικῶς ὡς σοφία τοῦ πατρός· ἐπειδὴ δὲ τὸ τῆς ἀγνοούσης ἀνθρωπότητος ὑπέδυ μέτρον οἰκονομικῶς, οἰκειοῦται καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων, καίτοι, καθάπερ ἔφην ἀρτίως, ἠγνοηκὼς οὐδέν, ἀλλ' εἰδὼς
Ioh. 4, 6 **89** ἅπαντα μετὰ τοῦ πατρός. ἐπεὶ διὰ ποίαν αἰτίαν πεινῆσαι λέγεται καὶ καμεῖν ἐξ ὁδοι-
Ioh. 6, 51. 33 πορίας, καίτοι ζωὴ καὶ ζωοποιὸς ὑπάρχων ὡς θεός, καὶ αὐτὸς ὢν ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ
Ps. 23, 10 τοῦ οὐρανοῦ καταβὰς καὶ ζωὴν διδοὺς τῶν κόσμωι καὶ αὐτὸς ὢν ὁμοίως ὁ τῶν δυνάμεων κύριος; ἀλλ' ἵνα πιστεύηται κατὰ ἀλήθειαν γενόμενος ἄνθρωπος, οἰκειοῦται τὰ ἀνθρώπινα, τοῖς τῆς ἰδίας φύσεως ἀγαθοῖς ἐμφιλοχωρῶν καὶ ἀκλονήτως ἔχων τὰ ἐν οἷς ἦν ἀεὶ καὶ ἔστιν καὶ ἔσται διὰ παντός. ὅ γε μὴν ἀποκάλυψιν δεδόσθαι λέγων τῆι τοῦ δούλου μορφῆι παρὰ τοῦ ἐνοικήσαντος θεοῦ καὶ τοῦτο μεμετρημένην, προφήτην ἡμῖν ἀποφαίνει
40 τὸν Ἐμμανουὴλ καὶ θεοφόρον ἄνθρωπον καὶ ἕτερον οὐδέν. ἀλλὰ γὰρ οἴεταί τι σοφὸν
Mt. 26, 39 καὶ ἀνανταγώνιστον εἰπεῖν. εἰ γὰρ ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, φησίν, ὁ κεκραγὼς ἐστι πάτερ,

SCHOLIA ARETHAE: 14/15 θεόν τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον διαιρεῖς] συκοφαντία πλημμελής.

23 sq. ὡς ἔοικεν, κατεσχηματισμένα ταῦτα καὶ οὐκ ἀληθείαι προῆγεν ὁ θεάνθρωπος· εἰ δὲ ἀληθείαι, μάτην ἡ πρὸς Θεοδώρητον ἀλλόκοτος μέμψις, τὰ αὐτὰ κἀκείνου, εἰ καὶ τρανότερον, διεξιόντος.

Φ [= YZVb], ΛpΣ, Ψ [= ARWl], Λs

1 ἂν om. VZ εὐμαρέστερον Z ἀνάπτειν Φ προσάπτειν Ψ 2 τε YVb τὰ Z τὲ καὶ Ψ 3 αὐτοῦ om. W 4 τε om. VZ ἰέναι Φl εἶναι ARW 5 ὅπωσ VZbΨ ὅτιπερ Y 6 θσ̄ ὁμοῦ VZ ὁμοῦ θσ̄ b εὖ om. Zb 7 φωνὴν om. Y δὲ om. l 8 ἢ — ἐκείνησ YZRWΛpsΣ ἐκείνησ καὶ ὥρασ V ἐκείνησ καὶ τῆσ ὥρασ b ἐκείνησ ἢ τῆσ ὥρασ A ἐκείνησ l 9 οὔτε Y πηρ̄ μόνοσ Y πατρὸς om. V 10 πάντα τε Φ καὶ πάντα τε RWl καὶ πάντα γε A 13 τῶν ὁμοίων AWΛps ὁμοίων bR ὁμοίωσ ΦlΣ 14 χν̄ καὶ κν̄ YZbΨΛps κν̄ καὶ χν̄ V 15 ὁμοῦ om. VZ ἀνθότου διαιρεῖσ VZA διαιρεῖν W λέγειν Wcorr 16 που om. ΨΛs εἶε ἂν R ἢ ἕνα Y οὐχ om. Y 17 δεχομένωι] ἔχοντι Y 19 διηρημένωσ ΨΛpsΣ διηρημένοσ YZb de V propter abbreuiaturam non constat κατὰ l ἐστὶ Y 20 καὶ³ YVbA om. ZRWl μὴ τὸ l μὲν] μὲν καὶ αὐτὸσ V 22 ἔφην om. W 23 ἐπειδὴ R 24 ὧν] ἐστιν Y 24/25 ὁ ἄρτος — ὢν om. l 25 ὢν] ἦν RW ὁμοίως om. Y ὁ om. VZ 27 τὰ] ἃ Z ἀεὶ om. b 28 καὶ ἔσται διὰ παντός] τί δαὶ πάντωσ Y τε] τε b ἀποκαλύψασ Y λέγων δεδόσθαι V 29 τοῦτο YARlΛs τότε W ταὐτην VZbΛp 30 τι om. Y 31 ἀνταγώνιστον Z ἀκαταγώνιστον b φησὶν ΦΛp om. ΨΛs

εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο, πρῶτον μὲν διχονοεῖ πρὸς
τὸν πατέρα, παραιτεῖται δὲ οὐκ ὀρθῶς τὸ πιεῖν τὸ ποτήριον, καίτοι, φησίν, οὐκ ἠγνοηκὼς PG 417
ὅτι τῶι κόσμωι σωτήριον ἔμελλεν ἔσεσθαι τὸ παθεῖν αὐτόν. οὐκοῦν οὐκ ἂν εἶεν, φησίν,
αἱ τοιαίδε τοῦ θεοῦ λόγου φωναί. ἀντακούσεται τοίνυν καὶ πρός γε ἡμῶν ὁ τοῖς οὕτω P 434
κιβδήλοις νηχόμενος λογισμοῖς· οὐκοῦν ἐπειδή σοι δοκεῖ τοῦ μὲν θεοῦ λόγου τὰς τοιάσδε 5 Iob 11, 12
φωνὰς ἀποσοβεῖσθαι δεῖν, μόνηι δὲ αὐτὰς ἀνάπτειν τῆι τοῦ δούλου μορφῆι, ἆρ' οὐκ εἰς
δύο πάλιν υἱοὺς καταδιαιρεῖς τὸν ἕνα; καὶ τίνι τοῦτο τῶν εὖ φρονούντων ἀσυμφανές;
ἐρεῖ γὰρ ἴσως τις τοῖς σοῖς, ὦ οὗτος, ἑπόμενος λογισμοῖς, ὅτι καὶ ἀπίθανον καὶ λόγου
πέρα τοῦ πρέποντος τὸ παραιτεῖσθαι τὸ πάθος τὴν τοῦ δούλου μορφὴν καὶ διχονοοῦσαν
ὁρᾶσθαι πρὸς τὸν πατέρα καὶ πρὸς αὐτὸν δὲ τὸν ἐνοικήσαντα λόγον· ἤιδει γὰρ οἶμαι τὸ 10
πάθος πρὸς σωτηρίαν ἔσεσθαι τοῖς ὑπ' οὐρανὸν καὶ ζωῆς πρόξενον τοῖς θανάτωι νενικη-
μένοις. ἔδει δὴ οὖν ὁρᾶσθαι, φησίν, καὶ δειλίας ἀμείνω καὶ τοῖς θείοις νεύμασιν ἀκο-
λουθεῖν ἡιρημένον. ἆρ' οὖν οὐκ αἰσθάνηι πεφλυαρηκὼς εἰκῆι; τίς ἡ τοσαύτη τῶν ἐν-
41 νοιῶν χυδαιότης; ἐγὼ δὲ ὅτι μὲν σμικρὰ τῶι ἐκ θεοῦ φύντι λόγωι πάντα ἐστὶν τὰ
ἀνθρώπινα, φαίην ἂν ὄκνου δίχα παντός· ζητῶ δὲ τὴν κένωσιν τίνος ἂν γενέσθαι νοοῖτο 15
καὶ τίς ὁ τοῦτο παθὼν ἑκουσίως. εἰ μὲν γάρ, ὡς αὐτοί φασιν, ἡ τοῦ δούλου μορφὴ
ἤτοι τὸ ἐκ σπέρματος τοῦ Δαυίδ, πῶς ἢ τίνα κεκένωται τρόπον, εἰ προσελήφθη παρὰ
θεοῦ; εἰ δὲ αὐτὸς ὁ ἐν μορφῆι καὶ ἰσότητι τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὑπάρχων λόγος ἑαυτὸν
κενῶσαι λέγεται, πῶς δὴ πάλιν ἢ τίνα κεκένωται τρόπον, εἰ παραιτοῖτο τὴν κένωσιν;
κένωσις δὲ τῶι θεῶι λόγωι παθεῖν οὐκ εἰδότι τὴν τροπὴν τὸ δρᾶσαί τι καὶ εἰπεῖν τῶν 20
ἀνθρωπίνων διὰ τὴν πρὸς σάρκα σύνοδον οἰκονομικήν. ἀλλ' εἰ καὶ γέγονεν ἄνθρωπος, P 436
κατ' οὐδένα τρόπον αὐτὸν ὁ τοῦ μυστηρίου λόγος εἰς τὴν αὐτοῦ φύσιν ἀδικήσειεν ἄν·
μεμένηκε γὰρ ὃ ἦν, καὶ ἐν ἀνθρωπότητι καθιγμένος διὰ τὴν τοῦ κόσμου σωτηρίαν καὶ ζωήν.
οὐκοῦν οὐ προσώποις δυσίν, ἀλλ' ὡς ἑνὶ Χριστῶι καὶ υἱῶι καὶ θεῶι τάς τε εὐαγγελικὰς
καὶ τὰς τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἀναθήσομεν φωνάς, οὔτε τὴν θείαν αὐτοῦ κατασμικρύνοντες 25
φύσιν τε καὶ δόξαν διὰ τὰ ἀνθρώπινα οὔτε μὴν ἀρνούμενοι τὴν οἰκονομίαν, ἀλλ' αὐτοῦ τοῦ
λόγου γενέσθαι πιστεύοντες τὴν δι' ἡμᾶς ἐνανθρώπησιν.

SCHOLIA ARETHAE: 14 χυδαιότης] εἰ χυδαιότης, οὐκ οἶδα· τοῖς αὐτοῖς γοῦν καὶ αὐτὸς συμπερι-
φέρηι λόγοις.

---

14 [inde a ὅτι μέν] — 22 adfert Iustinianus in epistula quam edidit Bandini [Catal. cod. gr. bibl. Med. 1, 180 = PG 86, 1067]

Φ [= YZVb], ΛpΣ, Ψ [= ARWl], Λs

1 παρελθάτο R ἀπελθέτω b 2 τοῦ πιεῖν Y 3 τῶι κόσμωι om. V σριαν V ἤμελλεν RWl 4 τοιαίδε VZAl τοιάδε R, b in ras. τοιάδαι W τοιαῦται Y τοῦ — φωναὶ VZbΛp τοῦ λόγου φωναὶ ΨΛs φωναὶ τοῦ θῡ λόγου Y ἀκούσεται b τοίνυν] πάλιν b 5 τοιαύτασ VZb 6 αὐτὰσ om. b 7 δύο VRW δύο καὶ Y δύο δὴ ZbAl καταδιαιρήσεισ Ψ 8 λόγοισ Y 9 πέραν V τὸ] τὸ γαρ R τό γε A διχονοοῦσα R 11 σριασ RW 12 ἀμείνω Yb ἀμείνονα Ψ ἀμείνων VZ 12/13 ἀκολουθοῦσιν l 13 ἡρημένοσ VZ τοσαύτη ΦΣ τοιαύτη ΨΛs 16 τούτου R 17 τὸ YΨΛps ὁ VZ τοῦ b τοῦ om b 17—19 πῶσ — πάλιν in margine partim absciso add. l 17 προσελήμφθη R 17—19 προσελήφθη — εἰ om. V 18 αὐτόσ ὁ YZlΛps ὁ αὐτὸσ b ὁ αὐτὸσ ὁ ARW 19 κεκενῶσθαι Y post τρόπον rep. εἰ προσελήφθη — κεκένωται τρόπον A παρητεῖτο Y 20 τι add. Ycorr 21 καὶ om. RWl 22 αὐτόσ Y εἰσ om. Z, spatio relicto 23 καθιγμένοσ Ψ καθηγμένοσ YV κατηγμένοσ b καθειμένοσ, ει in ras., Z 24 ἑνὶ] ἐν Y υἱῶ θῶ Rl, corr. l 25 τὰς om. A 25 ἀναθήσωμεν Z αὐτοῦ YbΨΛpsΣ τοῦ κῦ VZ 26 οἰκείαν οἰκονομίαν b 27 πιστεύοντεσ γενέσθαι b

Κυρίλλου ἀναθεματισμὸς ε̄

42 Εἴ τις τολμᾶι λέγειν θεοφόρον ἄνθρωπον τὸν Χριστὸν καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον θεὸν εἶναι
Hebr. 2, 14 κατὰ ἀλήθειαν ὡς υἱὸν ἕνα καὶ φύσει, καθο γέγονε σὰρξ ὁ λόγος καὶ κεκοινώνηκε παραπλησίως ἡμῖν αἵματος καὶ σαρκός, ἀνάθεμα ἔστω.

Θεοδωρήτου ἀνατροπή

43 Κεκοινωνηκέναι μὲν ἡμῖν παραπλησίως αἵματος καὶ σαρκὸς καὶ ψυχῆς ἀθανάτου τὸν θεὸν
PG 420 λόγον διὰ τὴν ἕνωσιν τὴν πρὸς ταῦτα φαμέν· σάρκα δὲ τὸν θεὸν λόγον τροπῆι τινι γεγενῆσθαι οὐ μόνον οὐ λέγομεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς λέγοντας ἀσεβείας γραφόμεθα. ἐναντίον δὲ τοῦτο καὶ αὐτοῖς τοῖς εἰρημένοις ἔστιν ἰδεῖν. εἰ γὰρ ἐτράπη ὁ λόγος εἰς σάρκα, οὐ κεκοινώνηκεν ἡμῖν σαρκὸς καὶ αἵματος· εἰ δὲ σαρκὸς καὶ αἵματος κεκοινώνηκεν, ὡς ἄλλος παρὰ ταῦτα κεκοινώνηκεν εἰ δὲ ἄλλο τι παρ' αὐτὸν ἡ σάρξ, οὐκ αὐτὸς ἐτράπη εἰς
P 438 σάρκα. οὐκοῦν τῶι τῆς κοινωνίας ὀνόματι χρώμενοι, ὡς ἕνα μὲν υἱὸν προσκυνοῦμεν
44 τὸν λαβόντα καὶ τὸ ληφθέν, τῶν δὲ φύσεων τὴν διαφορὰν γνωρίζομεν. καὶ τὸν θεοφόρον δὲ ἄνθρωπον ὡς πολλοῖς τῶν ἁγίων πατέρων εἰρημένον οὐ παραιτούμεθα, ὧν εἷς
Bas. de sp. s. 12 ὁ μέγας Βασίλειος ἐν τῶι πρὸς Ἀμφιλόχιον περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος λόγωι τούτωι χρησάμενος τῶι ὀνόματι καὶ ἐν τῆι τοῦ πεντηκοστοῦ ἑνάτου ψαλμοῦ ἑρμηνείαι. καλοῦμεν δὲ θεοφόρον ἄνθρωπον, οὐχ ὡς μερικήν τινα θείαν χάριν δεξάμενον, ἀλλ' ὡς πᾶσαν ἡνωμένην ἔχοντα τοῦ υἱοῦ τὴν θεότητα. τοῦτο γὰρ ἑρμηνεύων ὁ μακάριος ἔλεγε Παῦλος·
Col. 2, 8. 9 βλέπετε, μή τις ἔσται ὁ συλαγωγῶν ὑμᾶς διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χριστόν, ὅτι ἐν αὐτῶι κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς.

Κυρίλλου ἀπολογία κεφαλαίου ε̄

45 Κἀνταῦθα δὴ πάλιν εἰκαιομυθοῦντα δεικνύειν χαλεπὸν οὐδέν. φαμὲν γὰρ ἡμεῖς τὸ μὴ χρῆναι πρός τινος θεοφόρον ἄνθρωπον ὀνομάζεσθαι τὸν Χριστόν, ἵνα μὴ καθ' ἕνα τῶν ἁγίων νοοῖτο, θεὸν δὲ μᾶλλον ἀληθινὸν ἐνανθρωπήσαντα καὶ σεσαρκωμένον τὸν τοῦ θεοῦ λόγον· ἐπιπλήττει δὲ πάλιν οὑτοσὶ τοῖς ὀρθῶς εἰρημένοις καὶ ποικίλως τερατεύεται καὶ ψευδηγορεῖ. φησὶ γὰρ ἡμᾶς εἰς τὴν τῆς σαρκὸς φύσιν παρατετράφθαι λέγειν τὸν τοῦ

12/13 adfert Timotheus arm p 65

Φ [= YZVb], ΛpΣ, Ψ [= ARWl], Λs, uariam in anathematismo lectionem ΨΛs quaeras in V 148

1 κυρίλλου — ε̄ Y κυρίλλου ἀναθεματισμόσ Ymg ἀναθεματισμὸσ πέμπτος VZb 2 ἄνδρα Y δὴ VZb δὲ YΣ 2/3 κατὰ ἀλήθειαν θν̄ εἶναι V θεὸν εἶναι ὁμοῦ καὶ ανθρωπον Σ 3 ἕνα om Σ καὶ φύσει VZb κατὰ φύσιν YΛpΣ κεκοινωνηκέναι Z

5 θεοδωρήτου ἀνατροπή Ymg ἀνατροπὴ VZ ἀνατροπὴ θεοδωρίτου ἐπὶ τῶ πέμπτω κε(φαλαίω) b μέμψισ θεοδωρίτου [θεοδωρήτου ε R θεοδωρίτου ε̄ l] Ψ μέμψις αἱρετικοῦ ΛpΣ 6 μὲν om VZ παραπλησίωσ ἡμῖν Ψ 7 θεὸν om Y 7/8 γενέσθαι Yb 8 γράφομεν l 9 τοῖς om R ὁ θσ̄ λόγοσ Y 10 ἡμῖν VZbΨΛsΣ δὴ Ycorr om. Λp αιματοσ καὶ σαρκὸσ ARW αιματοσ σαρκὸσ l δὲ ZVbΨΛpsΣ δὲ καὶ Y 12 τῶι] τὸ V 13 δὲ duo bl 14 ἁγίων om b ειρημένων l 15 περὶ om W 16 καὶ — ἑρμηνείαι om Y, locum in homilia PG 29, 460 sq. non inueni νθ̄ bl ἐννάτου V 17 δὲ om. b 18 ὁ μακάριοσ ἑρμηνεύων V 19 ἔστω A om V ἡμᾶσ bAl, corr l σοφίασ Zb 20 κόσμου τούτου W

23 κυρίλλου — ε̄ Y κυρίλλου ἀπολογία ε̄ Ymg ἀπολογια κυρίλλου VZ ἀπολογία τοῦ ἐν ἁγίοισ κυριλλου πρὸσ ταῦτα b ἀντίθεσισ τοῦ ἁγίου κυρίλλου [κυρίλλου ε̄ Rl] ΨΛs ἀπολογία ὀρθοδόξου ΛpΣ 24 δὲ YV, corr Y δείκνυσιν R δείκνυσιν ἑαυτὸν καὶ W 25 ἕνα] εἷσ Y 25/26 νοοῖτο τῶν ἁγίων b

θεοῦ λόγον καὶ λογισμοὺς ἀνορύττει, δι' ὧν ἀποφαίνειν ἐσπούδακεν ὡς οὐκ ἂν εἴη τρεπτὸς ὁ τοῦ θεοῦ λόγος. ὃ δὲ δὴ πλειστάκις ἔφην, τοῦτο καὶ νῦν ἀναγκαίως ἐρῶ· οὐδενὸς εἰς σάρκα τὴν ἀπὸ γῆς μεταπεποιῆσθαι λέγοντος τὴν θείαν τε καὶ ἀκήρατον τοῦ λόγου φύσιν, ἄτρεπτον δὲ ἁπάντων ὁμολογούντων αὐτήν, παύσασθε πόνους δαπανῶντες κενοὺς εἴς γε τὸ χρῆναι πληροφορεῖν τοὺς οὐδαμόθεν ἠπατημένους ὅτι καὶ ἄτρεπτος κατὰ φύσιν 5 P 440
καὶ ἀναλλοίωτός ἐστιν ὁ ἐκ θεοῦ θεὸς λόγος. τίς γὰρ οὕτως ἀπόπληκτος ἢ παράφρων ἐστίν, ὡς τὰ οὕτως αἰσχρὰ καὶ αὐτοῖς τάχα που τοῖς ἀνοήτοις ἀπόβλητα φρονεῖν ἐλέσθαι
46 καὶ λέγειν; καταπέπληγμαι δὲ ὅτι καίτοι διαβεβαιούμενος πανταχῆι θεὸν εἶναι τὸν Ἐμμανουήλ, προφητικὸν αὐτῶι μέτρον ἐκνενεμηκὼς ἐν τούτοις εὑρίσκεται. ἄνθρωπον γὰρ εἶναί φησι θεοφόρον αὐτόν, ἵν' ὁρῶιτο καθ' ἡμᾶς τοὺς ἕναυλον ἔχοντας διὰ τοῦ ἁγίου 10
πνεύματος τὸν τῶν ὅλων θεόν· κατοικεῖ γὰρ ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν καὶ ἐσμὲν ναοὶ θεοῦ PG 421
ζῶντος. ἔστιν δὲ οὐ ταυτὸν ἄνθρωπον εἰπεῖν γενέσθαι τὸν λόγον καὶ θεὸν ἐν ἀνθρώπωι Eph. 3, 16
κατοικῆσαι νομίζειν. εἰ γὰρ καί ἐστιν ἀληθὴς ἡ τοῦ μακαρίου Παύλου φωνὴ ὅτι ἐν 2 Cor. 6, 16
Col. 1, 19. 2, 9
αὐτῶι ηὐδόκησε κατοικῆσαι πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς
τουτέστιν οὐ σχετικῶς, ἀλλ' οὖν ἕνα φησὶν εἶναι θεὸν τὸν πατέρα καὶ ἕνα κύριον Ἰησοῦν 15 1 Cor. 8, 6
Χριστόν, δι' οὗ τὰ πάντα. φαίη δ' ἄν τις καὶ ἐν ἀνθρώπωι κατοικεῖν τὸ πνεῦμα αὐτοῦ.
καὶ γοῦν γέγραπται περί τινων τοὺς δὲ κατοικοῦντας οἰκίας πηλίνας, ἐξ ὧν καὶ Iob 4, 19
αὐτοὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ πηλοῦ ἐσμέν· ἀλλ' οὖν εἷς νοεῖται καὶ ἔστιν κατὰ σύνθεσιν
47 ἄνθρωπος ἀπό τε σαρκὸς καὶ τῆς ἐν αὐτῆι κατοικούσης ψυχῆς νοερᾶς. τί τοίνυν διακυκῶν οὐ παύεται τὸν ὀρθόν τε καὶ ἀδιάστροφον τῆς πίστεως λόγον; ποτὲ μὲν γὰρ ἕνα φησὶν 20
Χριστὸν καὶ υἱὸν καὶ κύριον, τὸν αὐτὸν θεόν τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον, ποτὲ δὲ τοῖς τῶν προφητῶν ἐνίησι μέτροις, θεοφόρον ἄνθρωπον ὀνομάζων αὐτόν. ἠγνόηκεν δὲ τάχα που καὶ ἡμῖν αὐτοῖς ἐν ἴσωι τιθείς, εἴπερ ἐστὶν οὐ θεὸς ἀληθῶς, ναὸς δὲ μᾶλλον, ὡς ἐνοικοῦν- P 442
τος αὐτῶι τοῦ λόγου, καθὰ καὶ ἐν ἡμῖν. ἀλλ' οὐχ ὧδε ταῦτ' ἔχειν ἡ θεόπνευστος ἔφη
γραφή (γέγονε γὰρ σὰρξ ὁ λόγος καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν), ἵνα μή τις οἴηται 25 Ioh. 1, 14
κατὰ τροπὴν καὶ μετάστασιν εἰς τὴν τῆς σαρκὸς αὐτὸν μεταπεποιῆσθαι φύσιν. ὁ δὲ γεγονὼς σὰρξ ἢ γοῦν ἄνθρωπος οὐκ ἄνθρωπος θεοφόρος ἐστίν, θεὸς δὲ μᾶλλον εἰς ἐθελούσιον κένωσιν καθεὶς ἑαυτὸν καὶ ἰδίαν ποιησάμενος σάρκα τὴν ἐκ γυναικός, σάρκα δὲ
οὐκ ἄψυχον οὐδὲ ἄνουν, ἀλλ' ἔμψυχόν τε καὶ νοεράν. μεμνήμεθα δὲ καὶ ναὸν ὀνομά- Ioh 2, 19
σαντος τὸ ἴδιον σῶμα, πλὴν οὐ σχετικὴν ἐποιήσατο τὴν ἐνοίκησιν, καθὰ καὶ ἐν ἡμῖν διὰ 30
τοῦ πνεύματος, ἀλλ' εἷς καθ' ἕνωσιν νοεῖται Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ κύριος.

SCHOLIA ARETHAE: 10 τί δαί, οὐχὶ καὶ Βασιλείωι τῶι θείωι [de spir. s. 12] καὶ Γρηγορίωι τοῦτο δοκοῦν τῶι θεολόγωι ἐν τῶι πρὸς Εὐνομιανοὺς λόγωι;

19 sq. συκοφαντία καὶ τοῦτο ποῦ γὰρ Θεοδώρητος διετείνατο δύο πρόσωπα ἐν τῶι κυρίωι Ἰησοῦ Χριστῶι πρεσβεύειν;

Φ [= YZVb], ΛpΣ, Ψ [= ARWI], Λs

1 ἀνορύττει — ἀποφαίνειν ΦΛpsΣ ἀποφαίνει δι' ὧν ἀνορύττειν Ψ ἄτρεπτοσ V 2 δὴ om. V 3 τὴν1] τῆσ R τοῖσ l 4 φύσιν] φύσιν ὑπέχειν δεῖ τὴν ἀκοὴν Ycorr δὲ] τε Z διαπονοῦντεσ Ψ καινοὺσ R 5 γε] τε ARl *autem* Λs 5/6 ἐστὶ κατὰ φύσιν καὶ ἀναλλοίωτοσ Ψ 6 ἐκ θῦ θσ̄ YZbΣ ἐκ θῦ Λs θσ̄ VΛp τοῦ θῦ Ψ παράφοροσ Ymg 7 που om. V 8 καίτοι om. b πανταχοῦ AΛsΣ 9 προφητικῶσ V 10 τοὺς] τὸ Z ἔχοντας om. Z 11 ναὸσ b 12 εἰπεῖν ἀνο̄ν̄ b λόγον] θν̄ λόγον RΣ 14 εὐδόκησε ZA 15 τουτέστιν οὐ σχετικῶσ ΦlΣ om ARWΛps θν̄ εἶναι Y 16 δ' om Y κατοικεῖν om. V 17 τινων uitium antiquissimum; latet ⟨ψυχῶν τῶν ἀνθρω⟩πίνων siue tale quid, cf schol Cyrill. 13 [uol. V p. 194, 10] de eodem uersu 20 φησὶν ἕνα Y 22 ἄνθρωπον om. Y 23 οὐ] ὁ l ἀληθὴσ Y 24 ἔφη ἡ θεόπνευστοσ Ψ 24/25 γραφὴ ἔφη b 25 γὰρ ΦAWΛsΣ δὲ l om. RΛp ἐσκήνωσεν om. V οἴεται b 26 καὶ μετάστασιν] ἢ μετάβασιν b αὐτὸν ΦlΛpΣ αὐτοῦ ARWΛs μεταποιεῖσθαι YZ 28 ἕνωσιν b 29 τε om. Y 31 νοεῖται om. Y χσ̄ ὁ ῦσ̄ Y καὶ κσ̄ ΦΛpΣ om. ΨΛs

Κυρίλλου ἀναθεματισμὸς ϛ̄

48 Εἴ τις λέγει θεὸν ἢ δεσπότην εἶναι τοῦ Χριστοῦ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον τὸν αὐτὸν ὁμολογεῖ θεόν τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον, ὡς γεγονότος σαρκὸς τοῦ
Ioh. 1, 14 λόγου κατὰ τὰς γραφάς, ἀνάθεμα ἔστω.

Θεοδωρήτου ἀνατροπὴ ϛ̄

Phil. 2, 7 49 Ὁ μὲν μακάριος Παῦλος τὸ ληφθὲν ὑπὸ τοῦ θεοῦ λόγου μορφὴν δούλου προσαγορεύει· ἐπειδὴ δὲ πρὸ τῆς ἑνώσεως ἡ λῆψις, περὶ δὲ τῆς λήψεως ὁ μακάριος διαλεγόμενος Παῦλος μορφὴν δούλου τὴν ληφθεῖσαν προσηγόρευσε φύσιν, οὐκέτι χώραν ἔχει, τῆς ἑνώσεως γενο-
P 444 μένης, τῆς δουλείας τὸ ὄνομα. εἰ γὰρ τοῖς εἰς αὐτὸν πεπιστευκόσιν ὁ ἀπόστολος γρά-
Gal. 4, 7 PG 4²⁴ φων ἔλεγεν ὥστε οὐκέτι εἶ δοῦλος, ἀλλὰ υἱός καὶ ὁ κύριος τοῖς μαθηταῖς οὐκέτι
Ioh. 15, 15 καλέσω ὑμᾶς δούλους, ἀλλὰ φίλους, πολλῷι μᾶλλον ἡ ἀπαρχὴ τῆς ἡμετέρας φύσεως, δι' ἧς καὶ ἡμεῖς τοῦ τῆς υἱοθεσίας χαρίσματος ἠξιώθημεν, τῆς τοῦ δούλου προσηγορίας ἀπήλλακται. θεὸν τοίνυν ὁμολογοῦμεν καὶ τὴν τοῦ δούλου μορφὴν διὰ τὴν ἑνωθεῖσαν
Ies. 7, 14 αὐτῆι τοῦ θεοῦ μορφὴν καὶ πειθόμεθα τῶι προφήτηι καὶ Ἐμμανουὴλ τὸ βρέφος προσαγο-
Ies. 9, 6 ρεύοντι καὶ τὸ γεννηθὲν παιδίον μεγάλης βουλῆς ἄγγελον καὶ θαυμαστὸν σύμβουλον καὶ θεὸν ἰσχυρὸν καὶ ἐξουσιαστὴν καὶ ἄρχοντα εἰρήνης καὶ πατέρα τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. ὅμως δὲ ὁ αὐτὸς προφήτης καὶ μετὰ τὴν ἕνωσιν κηρύττων τοῦ ληφθέντος τὴν φύσιν, δοῦλον προσα-
Ies. 49, 3. 5. 6 γορεύει τὸν ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, οὕτωσὶ λέγων· δοῦλός μου εἶ σύ, Ἰσραήλ, καὶ ἐν σοὶ δοξασθήσομαι καὶ πάλιν οὕτως λέγει κύριος ὁ πλάσας με ἐκ κοιλίας δοῦλον ἑαυτῶι καὶ μετ' ὀλίγα ἰδοὺ δέδωκά σε εἰς διαθήκην γένους, εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. τὸ δὲ πλασθὲν ἐν κοιλίαι οὐχ ὁ θεὸς λόγος, ἀλλ' ἡ τοῦ δούλου μορφή. οὐ γὰρ ὁ θεὸς λόγος τραπεὶς ἐγένετο σάρξ, ἀλλ' ἀνέλαβεν σάρκα ψυχὴν ἔχουσαν νοεράν.

SCHOLIA ARETHAE: 13 sq. τί τὸ διάφορον ἐνταῦθα τῶι ἀναθεματισμῶι, συνειδεῖν [sic] οὐκ ἔχω, ὥστε μάτην ἁλίσκονται διαπληκτιζόμενοι ἀλλήλοις οἱ προκείμενοι πατέρες, ἀεὶ περὶ τὰ αὐτὰ στρεφόμενοι καὶ περὶ τῶν αὐτῶν τὰ αὐτὰ διαβεβαιούμενοι καὶ συμφωνοῦντες ⟨ὥστε⟩ οὐκ ἔχω εἰπεῖν ἀνθότου διάφοροι καθίστανται ἀλλήλοις.

6—14 μορφήν Timoth. arm. p. 109

Φ [= YZVb], ΛρΣ, Ψ [= ARWl], Λˢ; uarias in anathematismo lectiones ΨΛˢ quaeras in V 148

1 κυρίλλου — ϛ̄ Y ἀναθεματισμὸσ ἕκτοσ ZVb 2 θεὸν λόγον Σ 4 ἔστω om. Z

5 θεοδωρήτου ἀνατροπή ϛ̄ Yᵐᵍ ἀνατροπὴ VZᵐᵍ ἀνατροπὴ θεοδωρίτου τοῦ ἕκτου κε(φαλαίου) b μέμψισ θεοδωρίτου [θεοδωρήτου ϛ̄ R θεοδωρίτου ϛ̄ l] ΨΛˢ μέμψισ αἱρετικοῦ ΛρΣ 7 δὲ om. Y λήμψισ R δὲ om. VΣ λήμψεωσ R ὁ μακάριοσ διαλεγόμενοσ ZbΨΛρˢTim. αὐτόσ διαλεγόμενοσ ὁ μακάριοσ Y om. V ὁ μακάριος om. Σ 8 λημφθεῖσαν R φύσιν] ὁ αὐτόσ φύσιν Z φύσιν δι' ὅπερ Yᶜᵒʳʳ 8/9 τῆς ἑνώσεως γενομένης om. Y 9 ὁ ἀπόστολοσ ΦAᶜᵒʳʳRWΛˢ ὁ ἀπόστολοσ παῦλοσ A ὁ μακάριοσ παῦλοσ ΛρΣ Παῦλος Tim. 10/11 οὐκέτι — ὑμᾶσ VZb οὐκέτι ὑμᾶσ καλέσω ΨTim. ὑμᾶσ δὲ οὐκέτι καλέσω Y 11 πολλῶ YZbW πολλῶ δὲ R πολλῶ δὴ VAl 12 ἣν Zb οὐ V 13 ἀπηλλάγη ἄν Z ἀπηλλάγει ἄν V 14 καὶ² om. YΛp 14/15 προσαγορεύοντι Φl πρόσαγορευθέντι R προσαγορεύσαντι AW 15 θαυμαστὸν καὶ ΛρˢΣ 16 καὶ ἐξουσιαστὴν VZbΨΛρˢ ἐξουσιαστὴν Y om. Σ 17 λημφθέντοσ R 17/18 προσαγορεύει] κηρύττει b 18 οὕτωσὶ om. V 19 ἐν om. Z οὗτοσ l 20 ἑαυτοῦ VZb 21/22 ἐκ κοιλίασ V 23 ἔλαβε b ἔχουσα R

Κυρίλλου ἀπολογία ⟨κεφαλαίου⟩ ϛ̄

50 Τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας τοῦ μονογενοῦς τὸ μυστήριον τοῖς παρ' ἡμῶν γεγονόσιν καὶ νῦν οὐδὲν ἧττον συνασπιεῖ λόγοις καὶ τοῦ πρέποντος οὐκ ἠμοιρηκότας καταδείξειεν ἂν αὐτοὺς καὶ μάλα ῥαιδίως. ὁ γὰρ ὑπάρχων ἐν μορφῇ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς μονογενὴς υἱός, ὁ κατὰ πᾶν ὁτιοῦν ἰσομέτρως ἔχων τῶι γεγεννηκότι, ὁ ἰσοκλεὴς καὶ ἐλεύθερος, μορφὴν δούλου λαβὼν κεχρημάτικεν ἀδελφὸς τοῖς ὑπὸ ζυγὰ δουλείας, τουτέστιν ἡμῖν. καὶ γοῦν ὡς εἷς ἐξ ἡμῶν συντετέλεκε μὲν τοῖς δασμολογοῦσι τὸ δίδραχμον καὶ γέγονεν ὑπὸ νόμον ὡς ἄνθρωπος ὁ νομοθέτης ὡς θεός· ἐδίδασκε δὲ τοὺς ἑαυτοῦ μαθητὰς ὅτι καὶ υἱός ἐστιν ἀληθῶς καὶ ἐν μορφῇ δούλου διὰ τὴν σάρκα, καίτοι κατὰ φύσιν ἰδίαν ἐλεύθερος ὢν ὡς ἐκ θεοῦ καὶ θεός, πλὴν ὡς ἰδίαν ἔχων τὴν τοῦ δούλου μορφὴν διὰ τὸ τῆς κενώσεως μέτρον τοῖς τῶν τελῶν πρακτῆρσιν ὑπόφορος ἦν. ὥστε κἂν εἴ τις λέγοι δοῦλον αὐτὸν ὠνομάσθαι διὰ φωνῆς τῶν ἁγίων προφητῶν, κατ' οὐδένα τρόπον σκανδαλίζεσθαι πρέπει· ἠιδεσαν γὰρ ἀπυκαλύπτοντος αὐτοῖς τοῦ ἁγίου πνεύματος ὅτι γεγονὼς ἄνθρωπος ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος ἦν μὲν καὶ οὕτως ἐλεύθερος ὡς υἱός, οὐκ ἀπόβλητον δὲ τὸ τῆς εὐτεχνοῦς κενώσεως ἐποιεῖτο μέτρον, ἡμῖν τοῖς ὑπὸ ζυγὰ δουλείας συμμορφούμενος. οὕτω καὶ θεὸν ἑαυτοῦ τὸν πατέρα φησίν, καίτοι φύσει θεὸς ὑπάρχων καὶ ἐξ αὐτοῦ καὶ κατ'
51 οὐδένα τρόπον τῆς τοῦ τεκόντος ὑπεροχῆς ἠττώμενος. Νεστορίου τοίνυν ὠδὶ γεγραφότος περὶ τοῦ Χριστοῦ 'ὥστε ὁ παθὼν ἀρχιερεὺς ἐλεήμων, οὐχ ὁ ζωοποιὸς τοῦ πεπονθότος θεός', καὶ θεὸν τοῦ Χριστοῦ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ὀνομάσαντος, προσθέντος δὲ τούτοις 'ἦν δὲ ὁ αὐτὸς καὶ βρέφος καὶ τοῦ βρέφους δεσπότης', οὐκ ἐν κόσμωι γενέσθαι τῶι δέοντι, μᾶλλον δὲ καὶ δυσσεβῶς ἄγαν διαβεβαιούμεθα τοὺς λόγους αὐτῶι. εἰ γὰρ θεός ἐστιν τοῦ Χριστοῦ ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, δύο που πάντως εἶεν ἂν καὶ ἀναμφιλόγως. πῶς δ' ἂν νοοῖτο καὶ βρέφος ὁ αὐτὸς καὶ τοῦ βρέφους δεσπότης; οὐκ ἂν οὖν λέγοιτο καὶ θεὸς ἑαυτοῦ καὶ δεσπότης ὁ Ἐμμανουήλ, εἴπερ ἐστὶν ὁ αὐτὸς θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος, ὡς ἐνανθρωπήσας καὶ σεσαρκωμένος ὁ τοῦ θεοῦ λόγος. ὅτι δὲ θεότης μὲν ἕτερόν τι κατὰ φύσιν ἰδίαν ἐστίν, ἕτερον δ' αὖ κατὰ φύσιν ἰδίαν ἀνθρωπότης, πῶς ἂν ἐνδοιάσειέν τις; πλὴν εἷς ἐξ ἀμφοῖν ὁ Χριστός, θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος καθ' ἕνωσιν οἰκονομικήν.

P 446 Gal. 5, 1 Mt. 17, 24 sq. Gal. 4, 4 PG 425 Loofs p. 234, 14-16 ibidem p. 292, 3. 4 P 448

18/19 cf. Exc. Eph. XI Cyrill. c. Nest. 3, 2 19/20 cf. Exc. Eph. XII 25—27 Fcyr 62 ὅτι — τις

Φ [= YZVb], ΛpΣ, Ψ [= ARWl], Λs

1 κυρίλλου ἀπολογία ϛ̄ YYmg ἀπολογία κυρίλλου VZ ἀπολογία τοῦ ἐν ἁγίοις κυρίλλου πρὸς ταῦτα b ἀπολογία ὀρθοδόξου ΛpΣ ἀντίθεσις τοῦ ἁγίου κυρίλλου [κυρίλλου ϛ̄ Rl] ΨΛs 2 τὸ μυστήριον τοῦ μονογενοῦς b πρὸς VZ 3 ἧττον Φ ἔλαττον Ψ συνασπιεῖ ΦlΣ συνάπτειν RWΛs συναφθέν A καὶ om. A 4 τοῦ om. W καὶ πρσ̄ ΦΛp πρσ̄ ARlΛs om. W 5 πάντα Y ἰσομερῶς Y ὁ ΦlΣ om. ARW 6 ζυγὸν Z ζυγῶ b 7 δίδραγμον YR 8 ὡς²] καὶ Y δὲ om. ARW 9 ἀληθὴς Y ἐν om. Λs 9/10 ἐλεύθερος — ἰδίαν om. R 10 καὶ om. Λs 11 πρακτῆρσιν YAR πράκτορσιν VZbl πράκτωρσιν W λέγη V 12 ὀνομάζεσθαι Zb 14 ἀπόβλητος l δὲ YZbΛpΣ δὲ καὶ οὕτως VΨΛs 15 ἑνώσεως V ἐποίει Y ζυγῶ Yb 16 αὐτοῦ Y καὶ² om. VW 17 ὠδὶ om. b 18 ἱερεὺς l 19 θεός om. R ἐκ θῦ YZb τοῦ θῦ V θῦ ΨΛs om. Λp 20 ὁ αὐτὸς ΦΣ αὐτὸς Ψ καὶ¹ om. b 21 αὐτῶ YZbΣ αὐτοῦ VΨΛs om. Λp 22 καὶ om. VZbΣ ἀναμφιλόγως YVb ἀναμφιβόλως ZΨ 23 ἂν² om. A 25 δὲ — μὲν] μὲν θεότης VΛs θεότητος μὲν Fcyr 26 ἰδίως Y δ' αὖ [δὲ αὖ Y] YbARlΛsFcyrΣ δὲ VZW ἡ ἀνθρωπότης Vb

Κυρίλλου ἀναθεματισμὸς ζ̄

52 Εἴ τίς φησιν ὡς ἄνθρωπον ἐνηργῆσθαι παρὰ τοῦ θεοῦ λόγου τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν τοῦ μονογενοῦς εὐδοξίαν περιῆφθαι ὡς ἑτέρωι παρ' αὐτὸν ὑπάρχοντι, ἀνάθεμα ἔστω.

Θεοδωρήτου ἀνατροπή

53 Εἰ θνητὴ τοῦ ἀνθρώπου ἡ φύσις, ζωὴ δὲ ὁ θεὸς λόγος καὶ ζωοποιός, ἀνέστησεν δὲ
Ioh. 2, 19 τὸν ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων λυθέντα ναὸν καὶ εἰς οὐρανοὺς ἀνήγαγεν, πῶς οὐ δεδόξασται ἡ τοῦ δούλου μορφὴ διὰ τῆς τοῦ θεοῦ μορφῆς; εἰ γὰρ θνητὴ ὑπάρχουσα κατὰ φύσιν ἀθάνατος γέγονεν διὰ τὴν πρὸς τὸν θεὸν λόγον ἕνωσιν, ἔλαβεν ὃ μὴ εἶχεν· ὃ δὲ μὴ εἶχεν, λαβοῦσα καὶ δοξασθεῖσα παρὰ τοῦ δεδωκότος δεδόξασται. διὸ καὶ ὁ ἀπόστολος βοᾶι·
Eph. 1, 19.20 κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ἣν ἐνήργηκεν ἐν τῶι Χριστῶι ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

P 450

Κυρίλλου ἀπολογία κεφαλαίου ζ̄

54 Οἱ Χριστὸν ὀνομάζοντες οὐχ ἕνα τινὰ τῶν καθ' ἡμᾶς κοινὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' ἐνανθρωπήσαντα καὶ σεσαρκωμένον τὸν ἐκ θεοῦ φύντα λόγον τοῖς ἀκροωμένοις κατασημαίνουσιν, ὥστε κἂν εἴπερ τι τῶν θεοπρεπεστάτων ἐνεργῆσαι λέγοιτο διὰ τοῦ ἰδίου σώματος ὀργανικὴν αὐτῶι πληροῦντος τὴν ὑπουργίαν, οὐδὲν ἧττον αὐτὸς ὁ τῶν δυνάμεων κύριος ὁ ἐνεργῶν ἐστιν, οὐ τὸ ἐνεργεῖν ἑτέρωι δύνασθαι διδούς, καθάπερ ἀμέλει καὶ τοῖς μακα-
Mt. 10, 1 ρίοις ἀποστόλοις ἐξουσίαν ἐδίδου κατὰ πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῶι λαῶι. καὶ
Rom. 15, 18. 19 γοῦν ὁ θεσπέσιος Παῦλος οὐ γὰρ τολμῶ τι λέγειν, φησίν, ὧν οὐ κατειργάσατο διʼ ἐμοῦ Χριστὸς λόγωι καὶ ἔργωι ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων ἐν
PG 428 δυνάμει πνεύματος ἁγίου. χαίροντες δὲ καὶ οἱ μακάριοι μαθηταὶ προσήιεσάν ποτε
Lc. 10, 17 λέγοντες τῶι Χριστῶι· κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ἡμῖν ὑποτάσσεται ἐπὶ τῶι ὀνόματί σου. ἐνηργῆσθαι μὲν γὰρ διὰ Χριστοῦ ἐν πνεύματι τοὺς ἁγίους φαμὲν ὡς ἑτέ-

SCHOLIA ARETHAE: 16 εἰ ὀργανικὴν δίδως ὑπουργίαν τῶι ἀνθρωπίνωι τοῦ κυρίου, οὐδὲν δὲ ὄργανον ἄνευ τοῦ τεχνίτου τὸ ἑαυτοῦ ἐκτελέσειεν, τίς ἡ μέμψις τῶι τὰ αὐτὰ διατεινομένωι ὑμῖν; ἐρεῖς ἴσως ὅτι καθὸ μηδὲν πλέον ἔχον [ἔχων Y] τῶν ἀποστόλων δίδοται τῶι κυρίωι οὕτω προιόντι; ἀλλ' ἀγνοοῦντος ὁ λόγος τί μὲν τὸ συνυπάρχον ἀεὶ ὄργανον καὶ ἀνθυπόβλητον τῶι τεχνίτηι, τί δὲ τὸ δι' ἑτέρου καὶ ἐπικτήτου τὴν χρείαν ἀναπληροῦν. οὐδὲ γὰρ οἱ ξύλινοι φερεπόδες εἰς χορίαν [sic] παραληφθέντες ταυτόν τι τοῖς ἐγγενέσιν ποσὶν ὑποληφθεῖεν.

Φ [= YVZb], ΛpΣ, Ψ [= ARWl], Λs; uariam in anathematismo lectionem ΨΛs quaeras in V 148

1 κυρίλλου — ζ̄ YYmg ἀναθεματισμὸσ ζ̄ Z ἀναθεματισμὸσ ἕβδομοσ Vb 2 φησιν om. Y ἐνηργεῖσθαι Y 3 εὐδοξίαν Vb δόξαν Z ἀξίαν Y αὐτῶ περιῆφθαι Z γρ καὶ ὡσ ἕτερον παρ' αὐτὸν ὑπάρχοντα bmg ἑτέρου Y ὑπάρχοντα Y

4 θεοδωρήτου ἀνατροπή Ymg ἀνατροπὴ VZmg μέμψισ θεοδωρίτου ἤτοι ἀνατροπὴ b μέμψις αἱρετικοῦ ΛpΣ μέμψισ θεοδωρίτου [θεοδωρήτου ζ̄ R θεοδωρίτου ἑβδόμη l] ΨΛs 5 θνητὴ] παθητὴ Σ δὲ om. V 6 λυθέντα ὑπὸ ἰουδαίων b 8 τὸν om. VZb λόγον om. Σ 9—11 διʼ ὃ — νεκρῶν om. Y 10 ἐνήργηκεν ZARl ἐνήργησεν VbW 11 τῶν νεκρῶν bW, corr. b

12 κυρίλλου — ζ̄ Y κυρίλλου ἀπολογία ζ̄ Ymg ἀπολογία κυρίλλου VZ ἀπολογία τοῦ ἐν ἁγίοισ κυρίλλου πρὸσ ταῦτα b ἀπολογία ὀρθοδόξου ΛpΣ ἀντίθεσισ τοῦ ἁγίου κυρίλλου [κυρίλλου ζ̄ Rl] ΨΛs 13 χν̄ VRΛp χν̄ ιν̄ YZbAWlΛs ιν̄ χν̄ Σ τινὰ om. YV ὑμᾶσ Z κοινὸν ἄνον̄ bΨΛps κοινῶν ἀνῶν̄ VZ ἀνῶν̄ Y ἄνθρωπον Σ 15 κἂν] καὶ Y εἴπερ] ὑπέρ R θεοπρεπεστέρων l ἐνεργεῖσθαι Y ἐνηργῆσθαι l 16 τὴν om. Y κσ̄ YZbΛpsΣ χσ̄ RWl κσ̄ χσ̄ VA 17 οὐ] ὁ V 19 πᾶσαν¹ om. Λs πᾶσαν² om. AW 20 τολμῶ τι] τολμῶσι A οὐ om. Y κατηργάσατο W 21 ὁ χσ̄ b λόγω καὶ ἔργω ΨΛpsΣ ἔργω καὶ λόγω YVZ om. b ἐν²] καὶ ἐν b 23 ἐπὶ] ἐν b 24 ἐνεργεῖσθαι Yb, corr. b

ρους ὄντας παρ' αὐτόν, οὐ μὴν οὕτω· καὶ κατὰ τὸν ἴσον τρόπον καὶ αὐτὸν ἐνηργῆσθαι τὸν Ἰησοῦν παρὰ τοῦ λόγου νοοῦμεν ἐν πνεύματι, ὡς ἕτερον ὄντα υἱὸν παρά γε τὸν ἐκ θεοῦ μονογενῆ· ἕνα γὰρ δέδειχεν ἡ ἕνωσις καὶ τὸ διαιρεῖν εἰς δύο παραιτούμεθα. εἰ γὰρ καὶ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος κατὰ τὰς γραφάς, ἀλλ' ἔστιν καὶ οὕτως υἱὸς μονογενὴς καθ' ἕνωσιν Ioh. 1, 14 ἀληθῆ τὴν ὑπὲρ νοῦν καὶ λόγον. αὐτὸς τοιγαροῦν ὁ εἷς τε καὶ μόνος Χριστὸς Ἰησοῦς 5 P 452 ὡς δι' ὀργάνου τοῦ ἰδίου σώματος ἐνήργηκεν τὰς θεοσημείας καὶ οὐκ ἐνηργῆσθαι φαμὲν
55 αὐτὸν καθ' ὁμοιότητα τῶν ἁγίων· ἀνόσιον γὰρ τοῦτο καὶ ἀπηχὲς κομιδῇ. εἰ δὲ καὶ ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν τὸ ἑαυτοῦ σῶμα, καθὸ καὶ ζωὴ καὶ ζωποιός ἐστιν, αὐτὸς ἑαυτὸν δοξάζων ὁρᾶται, ζωοποιὸν ἀποφήνας τὴν ἑαυτοῦ φύσιν, καὶ οὐχ ἑτέρωι τινὶ παρ' ἑαυτὸν τὴν ἐπὶ τούτωι κεχάρισται δόξαν. καὶ γοῦν ἔφασκεν πρὸς τὸν ἐν οὐρανοῖς πατέρα καὶ θεόν· 10
πάτερ, δόξασόν με τῇι δόξηι, ἧι εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ Ioh. 17, 5
σοί, καίτοι καὶ θεός ἐστιν καὶ ἐκ θεοῦ κατὰ φύσιν καὶ τῆς δόξης κύριος. εἶτα πῶς 1 Cor. 2, 8
ὡς δόξης ἐπιδεὴς τὴν προκόσμιον αὐτοῦ δόξαν αἰτεῖ; ἐπειδὴ γὰρ γέγονεν ἄνθρωπος καὶ διὰ τῆς ἑαυτοῦ σαρκὸς χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς ἐγεύσατο θανάτου, καθά φησιν ὁ μακάριος Hebr. 2, 9
Παῦλος, τῆς ἐντεῦθεν ἀδοξίας τὸν ὀνειδισμὸν παραιτούμενος προαναφωνεῖ τὴν ἀνάστασιν, 15
δι' ἧς ὅτι καὶ ζωὴ καὶ ζωοποιός ἐστιν ὡς θεός, εὖ μάλα διαγινώσκεται οὕτω τε πρὸς ἡμῶν πιστεύεται. ἐδόξασε τοίνυν οὐχ ἕτερόν τινα μᾶλλον, ἀλλ' ἑαυτόν, θανάτου κρείττονα τὸν ἐνωθέντα αὐτῶι κατὰ ἀλήθειαν ἀποφήνας ναόν· ὅτι δὲ τὸ ἑνωθὲν αὐτῶι σῶμα οὐκ ἄψυχον οὐδὲ ἄνουν εἶναι πιστεύομεν, ἀλλ' ἔμψυχόν τε καὶ ἔννουν, πλειστάκις εἰρήκαμεν.

Κυρίλλου ἀναθεματισμὸς η̄ 20

56 Εἴ τις τολμᾶι λέγειν τὸν ἀναληφθέντα ἄνθρωπον συμπροσκυνεῖσθαι δεῖν τῶι θεῶι λόγωι καὶ συνδοξάζεσθαι καὶ συγχρηματίζειν θεὸν ὡς ἕτερον ἑτέρωι [τὸ γὰρ σὺν ἀεὶ προ- P 454 στιθέμενον τοῦτο νοεῖν ἀναγκάσει] καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον μιᾶι προσκυνήσει τιμᾶι τὸν Ἐμμανουὴλ καὶ μίαν αὐτῶι τὴν δοξολογίαν ἀνάπτει, καθὸ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος, ἀνάθεμα ἔστω.

SCHOLIA ARETHAE: 2/3 καὶ τίς τοῦτο τῶν εὐσεβῶν κἂν ἐπ' ἐννοίαι ἔλαβεν, ὅπου γε μηδὲ Θεοδώρητος; διὸ ἀκίχητα διώκεις, τὰ μηδὲ ὄναρ ὑποτετοπημένα τῶι διωκομένωι ἐπιχειρῶν ἀναιρεῖν.

---

3 ἕνα γάρ — 5 Timoth. arm. p. 107 5/6 Fcyr 63 αὐτόσ — θεοσημείας

Φ [= YZVb], ΛpΣ, Ψ [= ARWl], Λs; uariam in anathematismo lectionem ΨΛs quaeras in V 148

1 καὶ[1] om. Vb ἐνεργεῖσθαι Yb, corr. b ἐνηργῆσαι V 2 νοοῦμεν om. VZ ὅσοι μὲν b γρ ἐνηργῆσθαι τὸν ιν παρὰ τοῦ λόγου νοοῦμεν ἐν πνι bmg ὡς om. V τὸν υν Y 4 ὁ λόγοσ σὰρξ Z ἔστι] ἔτι Z μονογενὴς om. Σ 5 τὴν ΦΛpsΣ om. Ψ τε om. VlFcyr ις χς b 6 ὡς om. Fcyr θεοσημίασ VbcorrAl ἐνεργεῖσθαι Z 7 τοῦτο ΦΛps καὶ τοῦτο Ψ κομηδή Y 8 αὐτοῦ τὸ V ζωὴ VΨΛpsΣ ζῶν YZb 8/9 ὁρᾶται δοξάζων b 9 αὐτὸν Rl 10 τοῖσ οὐρανοῖς VZ 12 ἐκ θυ υσ Y 13 ἑαυτοῦ ZbWl αἰτεῖ] ἐπιζητεῖ A 16 ζωὴ καὶ om. V ζῶν Z καὶ ὡσ θς Ycorr om. W γινώσκεται b τι A 18 ὅτι om. Λp δὲ om. Y 19 ἄννουν A ἀλλ' — εἰρήκαμεν om. Λp

20 κυρίλλου — η̄ YYmg ἀναθεματισμὸς η̄ Z ἀναθεματισμὸς ὄγδοοσ Vb 22 θν̄ VZbΛp θεῶι YΣ ἐν ἑτέρω VZbΣ 22/23 τὸ γὰρ — ἀναγκάσει Yb om. VZΛpΣ, cf. Solut. XII cap. [V 148] 22. apolog. adv. Orient. 62 23 δὴ om. Y τιμᾶ ZbΛpΣ τιμᾶν YV 24 αὐτοῦ b ἁνάπτει Z ἀναπέμπειν YV προσάπτει b καθὰ V

Θεοδωρήτου ἀνατροπή

57 Μίαν μέν, ὡς πολλάκις ἔφην, τὴν δοξολογίαν προσφέρομεν τῶι δεσπότηι Χριστῶι καὶ τὸν αὐτὸν θεὸν ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον ὁμολογοῦμεν, τοῦτο γὰρ ἡμᾶς ὁ τῆς ἑνώσεως ἐδίδαξε λόγος· τῶν δὲ φύσεων τὰς ἰδιότητας οὐ παραιτησόμεθα λέγειν. οὔτε γὰρ ὁ
PG 429 θεὸς λόγος τὴν εἰς σάρκα τροπὴν ἐδέξατο οὔτε πάλιν ὁ ἄνθρωπος ἀπώλεσε μὲν ὃ ἦν, εἰς δὲ τὴν τοῦ θεοῦ φύσιν μετεβλήθη. οὐκοῦν ἑκατέρας φύσεως τὰ ἴδια λέγοντες τὸν δεσπότην προσκυνοῦμεν Χριστόν.

Κυρίλλου ἀπολογία η̄

58 Ἡμεῖς δέ, ὦ τάν, τὰ ἀμείνω τε καὶ ἀληθέστερα φρονεῖν εἰωθότες καὶ ἰσχνοτέρων ἐννοιῶν ἁπτόμενοι πρὸς τὴν τοῦ μυστηρίου διασάφησίν τε καὶ εἴδησιν ἀκριβῆ καὶ κατά γε τὸ τοῖς ἱεροῖς γράμμασιν δοκοῦν καὶ ταῖς τῶν ἁγίων πατέρων ἐπιεικείαις, οὐκ ἄνθρωπον ἀνειλῆφθαι φαμὲν παρὰ τοῦ θεοῦ λόγου συνῆφθαί τε κατὰ σχέσιν αὐτῶι τὴν θύραθεν ἐπινουμένην, ἄνθρωπον δὲ μᾶλλον αὐτὸν γενέσθαι διοριζόμεθα ταύτης τε ἕνεκα τῆς αἰτίας τῶν τῆς εὐσεβείας δογμάτων ἐξεστηκέναι φαμὲν τοὺς τολμῶντας λέγειν τὸν ἀναληφθέντα ἄνθρωπον χρῆναί τε διαβεβαιουμένους αὐτὸν ὡς ἕτερον ἑτέρωι συμπροσκυνεῖσθαι δεῖν τῶι
P 456 υἱῶι τοῦ θεοῦ. εἰ γάρ ἐστιν ὁ αὐτὸς θεὸς τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος, προσκυνεῖται μᾶλλον ὡς εἷς προσκυνήσει μιαῖ καὶ οὐχὶ συμπροσκυνεῖται καὶ συγχρηματίζει θεός, ἵνα μὴ ἄνθρωπος ἁπλῶς κοινός τε καὶ καθ' ἡμᾶς ὁ Ἐμμανουὴλ εἶναι πιστεύηται, θείας δόξης μετεσχηκὼς κατὰ χάριν, ὁμολογῆται δὲ μᾶλλον θεὸς ἐν σαρκὶ δι' ἡμᾶς ἤτοι κατὰ ἀλήθειαν ἄνθρωπος γεγονώς, οὐ μεταστάσει φύσεως τῆι κατ' ἀλλοίωσιν καὶ τροπήν, ἀλλ' ἑνώσεως οἰκονομίαι.

Κυρίλλου ἀναθεματισμὸς θ̄

59 Εἴ τίς φησι τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν δεδοξάσθαι παρὰ τοῦ πνεύματος ὡς ἀλλοτρίαι δυνάμει τῆι δι' αὐτοῦ χρώμενον καὶ παρ' αὐτοῦ λαβόντα τὸ ἐνεργεῖν δύνασθαι

SCHOLIA ARETHAE: 1—7 οὐ κατὰ σκοποῦ οὗτοι βάλλοντες οἱ λόγοι. ὁ μὲν γὰρ δυάδα προσώπων ἐκκλίνειν φησίν, οὐδὲ [leg. ὁ δὲ] ἐπὶ φύσεων ἑνώσει τὴν ἔκκλισιν ἀκούει, ἐκεῖνο μεμφόμενος, οὗ μηδεμία διαστολὴ γέγονε.

12 καὶ τοῦτο περιεργότερον καὶ σοφιστικὸν καὶ κατὰ τὸ ἐν Ἰωβ [11, 12] βροτὸς δ' ἄλλως ἐπινήχεται λόγοις. ποῦ γὰρ Θεοδωρήτωι λόγος σχετικῆς ἑνώσεως ἐφ' ἧι βρενθύεσθαι οὐδαμῶς κατηκενει [sic Y, καθῆκέ σοι?]

1—3 Timoth. arm. p. 70; 6/7 p. 65

Φ [= YZVb], ΛpΣ, Ψ [= ARWl], Λs; uariam in anathematismo lectionem ΨΛs quaeras in V 148

1 θεοδωρήτου ἀνατροπή Ymg ἀνατροπή VZ μέμψις θεοδωρίτου [θεοδωρήτου η̄ R θεοδωρίτοῦ η̄ l] ΨbΛs μέμψις αἱρετικοῦ ΛpΣ 2 μὲν om. W ἀναφέρομεν Y 3 αὐτοῦ R θν̄ ὁμοῦ VZAWl θν̄ τὲ ὁμοῦ b θν̄ ὁμοῦ τε R ὁμοῦ θν̄ YTim. ὁμοῦ Σ ὁ τῆς ἑνώσεωσ ἡμασ Y 5 οὐδὲ Ψ μὲν om. Y 6 τὴν om. Y μετεβλήθη φύσιν Y 6/7 προσκυνοῦμεν τὸν δεσπότην χν̄ b

8 κυρίλλου ἀπολογία η̄ YYmg ἀπολογία κυρίλλου VZ ἀπολογία τοῦ ἐν ἁγίοισ κυρίλλου b ἀπολογία ὀρθοδόξου ΛpΣ ἀντίθεσισ τοῦ ἁγίου κυρίλλου [κυρίλλου η̄ Rl] ΨΛs 9 δέ om. Y μὲν Σ τὰν ZV τᾶν YbRWl ταν A οἱ τὰ VZb τε om. Y ἀληθέστατα V εἰωθότεσ φρονεῖν Y ἰσχυροτέρων b 10 καὶ[2] om. bAΛpΣ 12 ἀνηλῆφθαι YZ τε καὶ κατὰ V τε καὶ l 13 τε om. lΛp ἕνεκεν Y 15 τε ΦΑΛsΣ δὲ RWl ὡς om. Y 16 εἰ] εἶσ W τε om. Ψ 17 καὶ[1] om. VZ 18 κοινόσ VbARlΛpsΣ κοινῶσ ZW om. Y εἶναι πιστεύηται om. V εἶναι om. b, corr. b θείασ τε VZb, τε del. b 19 ὁμολογεῖται YVΛps μᾶλλον om. b

22 κυρίλλου — θ̄ YYmg ἀναθεματισμὸσ θ̄ [ἔννατοσ V] VZb 23 φησι om. Y δεδοξάσθαι Vb δεδοξάσθαι λέγει Z δεδοξάσθαι λέγοι Y

κατὰ πνευμάτων ἀκαθάρτων καὶ τὸ πληροῦν εἰς ἀνθρώπους τὰς θεοσημείας, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ἴδιον αὐτοῦ τὸ πνεῦμά φησι, δι' οὗ καὶ ἐνήργηκε τὰς θεοσημείας, ἀνάθεμα ἔστω.

Θεοδωρήτου ἀνατροπὴ θ̄

60 Ἐνταῦθα σαφῶς οὐ τοὺς νῦν εὐσεβοῦντας μόνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς πάλαι γεγενημένους κήρυκας τῆς ἀληθείας καὶ αὐτοὺς τοὺς τῶν θείων εὐαγγελίων συγγραφέας καὶ τὸν τῶν ἱερῶν ἀποστόλων χορὸν καὶ πρὸς τούτοις Γαβριὴλ τὸν ἀρχάγγελον ἀναθεματίζειν ἐτόλμησεν. τὸν γὰρ κατὰ σάρκα Χριστὸν ἐκ πνεύματος ἁγίου γεγεννῆσθαι πρῶτος ἐκεῖνος καὶ πρὸ τῆς συλλήψεως ἐκήρυξεν καὶ μετὰ τὴν σύλληψιν τὸν Ἰωσὴφ ἐδίδαξεν, πρὸς μὲν τὴν Μαρίαν ἐρωτῶσαν πῶς ἔσται μοι τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; λέγων πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σὲ καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸς θεοῦ· πρὸς δὲ τὸν Ἰωσὴφ μὴ φοβηθῆις παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῆι γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου. καὶ ὁ εὐαγγελιστὴς μνηστευθείσης δέ, φησί, τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῶι Ἰωσήφ, εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ κύριος εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων καὶ λαβὼν τὸν προφήτην Ἡσαίαν καὶ ἀναγνοὺς τὸ χωρίον ἐν ὧι λέγει πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἵνεκεν ἔχρισέν με καὶ τὰ ἑξῆς, ἐπήγαγεν· σήμερον ἐπληρώθη ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν. τοῦτο δὲ καὶ ὁ μακάριος Πέτρος πρὸς Ἰουδαίους διαλεγόμενος ἔφη· Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ, ὃν ἔχρισεν ὁ θεὸς τῶι πνεύματι τῶι ἁγίωι. καὶ Ἡσαίας δὲ πρὸ πολλῶν γενεῶν τοιαῦτα προεθέσπισεν· ἐξελεύσεται ῥάβδος ἐκ τῆς ῥίζης Ἰεσσαὶ καὶ ἄνθος ἐκ τῆς ῥίζης ἀναβήσεται καὶ ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα τοῦ θεοῦ, πνεῦμα σοφίας καὶ συνέσεως, πνεῦμα βουλῆς καὶ ἰσχύος, πνεῦμα γνώσεως καὶ εὐσεβείας· πνεῦμα φόβου θεοῦ ἐμπλήσει αὐτόν. καὶ πάλιν· ἰδοὺ ὁ παῖς μου, ὃν ἡιρετισάμην, ὁ ἀγαπητός μου, εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχή μου, θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν· κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἐξοίσει. ταύτην δὲ τὴν μαρτυρίαν καὶ ὁ εὐαγγελιστὴς ἐν τοῖς οἰκείοις συγγράμμασιν τέθεικεν, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἐν τοῖς εὐαγγελίοις πρὸς τοὺς Ἰουδαίους ἔφη· εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἄρα ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. καὶ ὁ Ἰωάννης ὁ ἀποστείλας με, φησίν, βαπτίζειν ἐν ὕδατι, αὐτός μοι εἶπεν· ἐφ' ὃν ἂν ἴδηις τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, αὐτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι

P 458 Lc. 1, 34. 35 Mt. 1, 20 PG 432 Mt. 1, 18 Lc. 4, 16-18 Lc. 4, 21 Act. 10, 38 Ies. 11, 1-3 Ies. 42, 1 Mt 3, 17 Mt. 12, 28 Ioh. 1, 33

7/8 adfert Cyrillus infra 65

Φ [= YZVb], ΛpΣ, Ψ [= ARWl], Λs

1 πνωῶν VZbΛp πάντων τῶν Y εἰς ἀνθρώπους om. bΛp θεοσημίασ Vb 2 ἴδιον om. Y φασὶ Y ἐνήργηκε Zb ἐνηργηκέναι Y ἐνήργησε V θεοσημίασ Vb

3 θεοδωρήτου — θ̄ Ymg ἀνατροπή VZ μέμψισ θεοδωρίτου AWbΛs μέμψισ θεωδωρήτου [θεοδωρίτου l] θ̄ Rl μέμψις αἱρετικοῦ ΛpΣ 4 μόνον om. Y 5 τοὺσ οιπ. Z τὸν om. V 6 ἀρχιστράτηγον l ἀναθεματίσαι τετόλμηκεν Y 7 τὸν ΦΣ τὸ Ψ κατὰ σάρκα χν̄ VZbARWΛpsΣ σρα̅ χν̄ κατὰ σάρκα Y κατὰ σάρκα τὸν σρα̅ χν̄ l γεγενῆσθαι bAWlΛpΣ, corr. Wl 8 συλλήμψεωσ R ἐδίδαξε, superscr. κήρυ V 8/9 μαριάμ Ψ 9 ἐρωτήσασαν Y om. W μοι om. Y λέγει b 11 ἅγιον οιπ. W φοβηθεὶσ YV 13 ἁγίου ἐστί Z δὲ VZbΨΛpΣ om. YΛs φησί om. V 15 ἐλθὼν b 17 προφητεία V γρ γραφή Vmg ἡ γραφὴ om. b 18 δὲ om. VZ πρὸσ ἰουδαίουσ VZb ἰουδαίοισ Y πρὸσ τοὺσ ἰουδαίουσ Ψ 20 δὲ ὁ R τοιάδε A 24 ἠρέτισα b 25 ηὐδόκησεν RW 26 κρίσιν VZΨΛsΣ καὶ κρίσιν YbΛp 27 οἰκείοισ YZb ἰκείοισ, κεί ex corr., V ἰδίοισ Ψ 28 ἐγὼ om. V 29 ἐφ' ὑμᾶς ἄρα VZbΨΛs ἄρα [ἄρα Ycorr] ἐφ' ὑμᾶσ YΛp τοῦ θεοῦ] τῶν οὐνωῶν Z 30 οὗτοσ b εἶπεν] ἔφη W 31 οὗτόσ Vb

61 ἁγίωι. οὐ τοίνυν προφήτας μόνους καὶ ἀποστόλους οὐδὲ Γαβριὴλ τὸν ἀρχάγγελον ἀνεθεμάτισε μόνον ὁ ἀκριβὴς τῶν θείων δογμάτων ἐξεταστής, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὸν τὸν σωτῆρα τῶν ὅλων τὴν βλασφημίαν ἐξέτεινεν. ἐδείξαμεν γὰρ καὶ αὐτὸν τὸν κύριον νῦν
P 460 μὲν τοῖς Ἰουδαίοις μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἵνεκεν
Lc. 4, 18. 21 ἔχρισέν με, φήσαντα σήμερον ἡ γραφὴ αὕτη ἐπληρώθη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν·
Mt. 12, 24. 28 νῦν δὲ πρὸς τοὺς εἰπόντας ἐν Βεελζεβοὺλ αὐτὸν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια εἰρηκότα ἐν πνεύ-
62 ματι θεοῦ ἐκβάλλειν τοὺς δαίμονας. διαπλασθῆναι δὲ ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος καὶ χρισθῆναι οὐ τὸν θεὸν λόγον φαμὲν τὸν τῶι πνεύματι ὁμοούσιον καὶ συναίδιον, ἀλλὰ τὴν ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν ὑπ' αὐτοῦ ληφθεῖσαν ἀνθρωπείαν φύσιν. ἴδιον δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ, εἰ μὲν ὡς ὁμοφυὲς καὶ ἐκ πατρὸς ἐκπορευόμενον ἔφη, συνομολογήσομεν καὶ ὡς εὐσεβῆ δεξόμεθα τὴν φωνήν· εἰ δὲ ὡς ἐξ υἱοῦ ἢ δι' υἱοῦ τὴν ὕπαρξιν ἔχον, ὡς βλάσφημον
Ioh. 15, 26 τοῦτο καὶ ὡς δυσσεβὲς ἀπορρίψομεν. πιστεύομεν γὰρ τῶι κυρίωι λέγοντι τὸ πνεῦμα, ὃ ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, καὶ τῶι θειοτάτωι δὲ Παύλωι ὁμοίως φάσκοντι·
1 Cor. 2, 12 ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ πατρός.

PG 433

Κυρίλλου ἀπολογία θ̄

63 Φθάσας ἔφην ὅτι τοῖς Νεστορίου βατταρισμοῖς ἢ γοῦν δυσφημίαις καὶ τοῖς ἄγαν ἀτημελῶς εἰρημένοις ἡ τῶν κεφαλαίων μάχεται δύναμις. ἐκείνου γὰρ λέγοντος περὶ τοῦ
Loofs p. 294, 4. 5. 293, 17. 18. 294, 2. 3 ἁγίου πνεύματος 'τοῦτο δὴ τὸ τηλικαύτην τῶι Χριστῶι χαρισάμενον δόξαν, τὸ δαίμοσιν αὐτὸν φοβερὸν ἐργασάμενον, τὸ τὴν ἀνάληψιν αὐτῶι τὴν εἰς οὐρανοὺς χαρισάμενον' καὶ ὡς περί τινος τῶν καθ' ἡμᾶς ἀνθρώπου κοινοῦ τὰ τοιάδε πεφλυαρηκότος, γέγονεν ἀναγκαίως ὁ ἀναθεματισμός, οὐ κατά γε τῶν λεγόντων δεδοξάσθαι παρὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος τὸν Ἰησοῦν, τουτέστιν ἐνανθρωπήσαντα τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, κατ' ἐκείνων δὲ μᾶλλον οἳ καὶ
P 462 **64** ἀναίδην αὐτὸν ὡς ἀλλοτρίαι δυνάμει τῆι διὰ τοῦ πνεύματος κεχρῆσθαί φασι. μεμνήμεθα
Ioh. 16, 14 γὰρ δὴ εἰπόντος σαφῶς περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει ἴσμεν τε πρὸς τούτωι τῆι τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐνεργείαι τὰς πονηράς τε καὶ ἀκαθάρτους δυνάμεις συντρίβοντα· ἀλλ' οὐχ οὕτω φαμὲν αὐτὸν καθάπερ ἀμέλει καὶ τῶν ἁγίων ἕκαστον ὡς ἀλλοτρίαι δυνάμει κεχρῆσθαι τῆι διὰ τοῦ πνεύματος. ἦν γὰρ καὶ ἔστιν αὐτοῦ τὸ πνεῦμα, καθάπερ ἀμέλει καὶ τοῦ πατρός. καὶ τοῦτο ἡμῖν εὖ μάλα σαφηνιεῖ γεγραφὼς ὁ θεσπέσιος Παῦλος·
Rom. 8, 8. 9 οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες θεῶι ἀρεσαι οὐ δύνανται· ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν

19—21 cf. Cyrill. adu. Nestor. 4, 3

Φ [= YZVb], ΛpΣ, Ψ [= ARWl], Λs

1 τοίνυν ΦlΛpsΣ γὰρ ARW μόνον Y καὶ] οὐδὲ b 2 δογμάτων om. Y 4 ἀνάγωσιν Y τοῦ] τῶν προφητικῶν τοῦ b 5 σήμερον φήσαντα b πεπλήρωται l 6 ἐκβάλλειν VZbΨΛpsΣ ἐλαύνεσθαι Y 7/8 καὶ χρισθῆναι ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματοσ b 8 πνι VZWΛpsΣ πρι YbARl 9 ὑπ' αὐτοῦ om. Σ αὐτοῦ VZbΨΛps τοῦ θυ Y 10 συνομολογίσωμεν R 11 δεξώμεθα R ὡς² om. Λs 12 τοὐτον R om. Y ὡς om YbΛp 13 δὲ om. b 14/15 τοῦ πρσ VZbΛpΣ τοῦ θυ YRWl θυ A *deo* Λs

16 κυρίλλου ἀπολογία θ̄ YYmg ἀπολογία κυρίλλου VZ ἀπολογία τοῦ ἐν ἁγίοις κυρίλλου b ἀπολογία ὀρθοδόξου ΛpΣ ἀντίθεσισ τοῦ ἁγίου κυρίλλου [κυρίλλου θ̄ Rl] ΨΛs 17 βατταρίσμασιν Y βαρβαρισμοῖσ Z 19 δὴ τῶ — χαρισαμένω l τῶ χω VZbΨΛpsΣ αὐτῶ Y 20 τὴν² om. R ουνον Y καὶ om. Λs 21 ὡς περί] ὡσπερεί V τοῦ b τοιαῦτα Y ἀναγκαίωσ VARWΛpΣ ἀναγκαῖοσ YZlΛs ἀναγκαῖοσ καὶ b 22 λεγόντων VZbΨΛpsΣ λεγομένων Y 24 ἀναίδην YVZΛpsΣ ἀνέδην bΨ κεχρίσθαι WΛs 25 γὰρ δὴ εἰπόντοσ WΛpsΣ γὰρ διειπόντοσ ARl δὲ δὴ εἰπόντοσ VZ δὴ εἰπόντοσ b δὲ εἰπόντοσ Y τε VZARl δὲ YbΣ om. WΛps 26 τούτω VZbAWΣ τοῦτο Rl τούτοισ YΛs 27 καὶ om. YΛs 28 κεχρίσθαι W τῆι om. W τοῦ ἁγίου Y 28/29 ἦν γὰρ — πατρός om. b 28 ἔστιν om. Y

σαρκί, ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὔκ ἐστιν αὐτοῦ. ἐκπορεύεται μὲν γὰρ ἐκ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ τὴν τοῦ σωτῆρος φωνήν, ἀλλ' οὐκ ἀλλό- Ioh. 15, 26 τριόν ἐστιν τοῦ υἱοῦ· πάντα γὰρ ἔχει μετὰ τοῦ πατρός. καὶ τοῦτο αὐτὸς ἐδίδαξεν εἰπὼν περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος· πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατήρ, ἐμά ἐστιν· διὰ τοῦτο Ioh. 16, 15 εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. οὐκοῦν ἐδόξασεν 6 μὲν τὸν Ἰησοῦν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐνεργοῦν τὰ παράδοξα, πλὴν ὡς πνεῦμα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἀλλοτρία δύναμις καὶ κρείττων αὐτοῦ, καθὸ νοεῖται θεός. οὐ δεδυσφημήκαμεν τοίνυν εἰς ἁγίους ἀγγέλους οὔτε μὴν εἰς προφήτας, καθὰ τετόλμηκεν εἰπεῖν ὁ μόνον εἰδὼς
65 τὸ κατηγορεῖν· ἐπειδὴ δέ ἐστιν σκοπὸς αὐτῶι τε καὶ τοῖς κατ' αὐτὸν τὸ διαιρεῖν εἰς 10 δύο Χριστοὺς τὸν ἕνα καὶ τὸν μὲν δοξαζόμενόν τε καὶ ἐνεργούμενον, τὸν δὲ δοξάζοντά τε καὶ ἐνεργοῦντα λέγειν, κατασκώπτουσιν ἀσυνέτως πάντα λόγον εὐσεβῆ καὶ τῆς τοιαύτης P 464 αὐτοὺς ἀφιστῶντα κακοδοξίας. καὶ γοῦν περὶ τοῦ μακαρίου Γαβριὴλ τὸν λόγον ποιούμενος ὁ φιλαίτιος οὑτοσὶ 'τὸν γὰρ κατὰ σάρκα', φησίν, 'Χριστὸν ἐκ πνεύματος ἁγίου γε- p. 133, 7. 8 γεννῆσθαι πρῶτος ἐκεῖνος καὶ πρὸ τῆς διαπλάσεως ἐκήρυξεν'. ἕτερος οὖν ἄρα ἐστὶν 15 Χριστὸς ὁ κατὰ σάρκα καὶ ἕτερος ἰδικῶς Χριστὸς δὴ πάλιν ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος. PG 436 ποῦ τοιγαροῦν ἡ ἕνωσις καὶ τί τὸ ἐντεῦθεν ὄφελος, εἰ δύο Χριστοὶ καὶ ἰδικῶς ἀνὰ μέρος ἑκάτερος νοεῖται καὶ λέγεται; οὐκοῦν κἂν τὸ τῆς εὐσεβείας προσωπεῖον ἑαυτοῖς περι-πλάττοντες ἕνα λέγωσι Χριστόν, δύο φρονοῦντες κατὰ ἀλήθειαν, ἀκουέτωσαν πρὸς ἡμῶν· ἕως πότε χωλανεῖτε ἐπ' ἀμφοτέραις ταῖς ἰγνύαις ὑμῶν; ὀρθοποδεῖν γὰρ 3 Reg. 18, 21 ἄμεινον πίστιν ἔχοντας τὴν ἀβέβηλον καὶ ἐρηρεισμένην καὶ οὐκ ἀσυνέτοις σκάζουσαν 21 λογισμοῖς.

Κυρίλλου ἀναθεματισμὸς ῑ

66 Ἀρχιερέα καὶ ἀπόστολον τῆς ὁμολογίας ἡμῶν γεγενῆσθαι Χριστὸν ἡ θεία λέγει γραφὴ Hebr. 3, 1 προσκεκόμικέναι τε ὑπὲρ ἡμῶν ἑαυτὸν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας τῶι θεῶι καὶ πατρί. εἴ τις 25 Eph. 5, 2

SCHOLIA ARETHAE: 10 οὐ μὰ τὸν κύριον τῆς δόξης ἔργον ποιούμενος τὸ κατηγορεῖν, εἰ μὴ καὶ ἐναλήθως καθικνούμενος τῶν προτεθέντων λόγων.

10 sq. καὶ τοῦτο συκοφαντία· ποῦ γὰρ καὶ πόθεν ἐστὶ δεῖξαι τοῦτο;

15 εἰ τὸ κατὰ σάρκα μέμφηι, μεμπτέος σοι καὶ Πέτρος ὁ ἀπόστολος πρῶτος τοῦτο εἰσηγησάμενος ἐν οἷς δημηγορῶν φησι πρὸς Ἰουδαίους περὶ τοῦ Δαυὶδ λέγοντος περὶ Χριστοῦ· προφήτης οὖν ὑπάρχων καὶ εἰδὼς ὅτι ὅρκωι ὤμοσεν [sic] αὐτῶι ὁ θεὸς ἐκ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν Χριστόν [Act. 2, 30].

18 sq. ἀπροσπαθῶς καὶ φιλαλήθως ἐρεῖν οὗτοι, κενοδοξίαι κατακρατούμενοι καὶ τὸ [leg. τῶι] τίς τῶι ὀλεθρίωι ταινιωθείη αὐτῆς κράτει, οὐκ ἔγνωσαν οὐδὲ συνῆκαν ὡς τὰ αὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν ὁμογλώσσως διεξιῶντες [sic] κακεντρεχείαι δόξης κενῆς διάφωνα δεικνύειν ἀπηυθαδίσαντο.

Φ [= YZVb], ΛpΣ, Ψ [= ARWl], Λs; uariam in anathematismo lectionem ΨΛs quaeras in V 148

2 μὲν om. YW γὰρ ὡς V 6 λήψεται ΦΛps λαμβάνει Ψ 7 ἐνεργοῦν τὰ] ἐνεργοῦντα lΛps 8 κρεῖττον Z οὐκ ἐδυσφημήσαμεν VZ 9 τοὺς ἁγίους Z om. Σ καθὸ ARW μονοειδῶς R 10 ἐπεὶ V ἔτι ἐστὶν Λp τίς σκοπὸς b τοῖς] τῶν Z 11 τε[1] om b 12 ἀσυνέτως VZbΨΛpsΣ ἀσεβῶς Y 13 αὐτοὺς om. l ἀφιστῶντος V ἐφιστῶνται Λs ut uidetur 14 οὑτωσί Y τὸν ΦlΣ καὶ ARW γὰρ om. b χσ AR, corr. A 14/15 γεγενῆσθαι ZbAΛpΣ, corr. b 15 ἄρα [ἄρα VR cf. Λp] ἐστὶ VZbΨ ἔστιν ἄρα YΣ 16 ὁ χσ ὁ bA, corr. b λόγος om. Σ 17 καὶ ἰδικῶς ΦARWΛs ἰδικῶς καὶ lΣ; aut haec coniectura recipienda est aut ἀνὰ μέρος delendum 17/18 ἑκάτερος ἀνὰ μέρος W ἀνὰ μέροσ b 18 νοεῖτο R κἂν] καὶ Z 18/19 περι-πλάττονται ἵνα Zcorr; fuit, ni fallor, περιπλάττοντεσ sine ἕνα 19 λέγωσι χν ZbAl λέγουσι χν YRWΛs χν λέγωσι V δύο] οὐ b παρ' VZ 20 ταῖς om. ARW 21 ἐρειρισμένην YZ ἐρηρισμένην R

23 κυρίλλου — ῑ YYmg ἀναθεματισμὸσ ῑ [δέκατοσ Vb] VZb 24 τὸν χν b γραφὴ λέγει Z 25 προσκεκομικέναι τὲ YVZbΣ προσκεκόμικε δὲ Λp cf. Solut XII cap. 26 apol. adu. Orient. 80 ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν Y

τοίνυν ἀρχιερέα καὶ ἀπόστολον ἡμῶν γεγενῆσθαι λέγει οὐκ αὐτὸν τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, ὅτε γέγονε σὰρξ καὶ καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος, ἀλλ' ὡς ἕτερον παρ' αὐτὸν ἰδικῶς ἄνθρωπον ἐκ
P 466 γυναικός, ἢ εἴ τις λέγει καὶ ὑπὲρ ἑαυτοῦ προσενεγκεῖν αὐτὸν τὴν προσφορὰν καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ὑπὲρ μόνων ἡμῶν (οὐ γὰρ ἂν ἐδεήθη προσφορᾶς ὁ μὴ εἰδὼς ἁμαρτίαν), ἀνάθεμα ἔστω.

Θεοδωρήτου ἀνατροπή

67 Οὐκ εἰς σαρκὸς φύσιν ἡ ἄτρεπτος ἐτράπη φύσις, ἀλλ' ἀνθρωπείαν ἀνέλαβε φύσιν καὶ ταύτην ὑπὲρ τοὺς κοινοὺς ἀρχιερέας κατέστησεν, ὡς ὁ μακάριος Παῦλος διδάσκει λέ-
Hebr. 5, 1-3 γων· πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περίκειται ἀσθένειαν καὶ δι' αὐτὴν ὀφείλει καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν περὶ ἁμαρτιῶν. καὶ μετ' ὀλίγον
Hebr. 5, 4. 5 τοῦτο ἑρμηνεύων φησίν· καθάπερ καὶ Ἀαρών, οὕτως καὶ ὁ Χριστός. εἶτα
Hebr. 5, 7-10 δεικνὺς τὴν τῆς ἀναληφθείσης φύσεως ἀσθένειάν φησιν· ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώιζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, καίπερ ὢν υἱός, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθεν, τὴν ὑπακοὴν καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο πᾶσιν τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου, προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

68 Τίς τοίνυν ὁ πόνοις ἀρετῆς τελειωθεὶς καὶ μὴ φύσει τέλειος ὑπάρχων; τίς ὁ πείραι μαθὼν τὴν ὑπακοὴν καὶ ταύτην ἀγνοῶν πρὸ τῆς πείρας; τίς ὁ εὐλαβείαι συμβιώσας καὶ μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων τὰς ἱκετείας προσενεγκὼν καὶ σώιζειν ἑαυτὸν οὐ δυνάμενος, ἀλλὰ τὸν δυνάμενον σώιζειν παρακαλῶν καὶ τοῦ θανάτου τὴν ἀπαλλαγὴν αἰτῶν; οὐχ ὁ θεὸς λόγος ὁ ἀθάνατος ὁ ἀπαθὴς ὁ ἀσώματος, οὗ ἡ μνήμη κατὰ τὸν προφήτην
Ies. 25, 8 εὐφροσύνη καὶ δακρύων ἀπαλλαγή (αὐτὸς γὰρ ἀφεῖλε πᾶν δάκρυον ἀπὸ παντὸς
PG 437 προσώπου, καὶ πάλιν ὁ προφήτης ἐμνήσθην, φησί, τοῦ θεοῦ καὶ εὐφράνθην),
Ps. 76, 4 Sus.42 P 468 ὁ στεφανῶν τοὺς εὐλαβείαι συζῶντας, ὁ πάντα γινώσκων πρὶν γενέσεως αὐτῶν, ὁ πάντα ἔχων τὰ τοῦ πατρὸς καὶ εἰκὼν ὑπάρχων ἀπαράλλακτος τοῦ γεννήσαντος, ὁ ἐν ἑαυτῷ

7/8 adfert Tim. arm. p. 65; 14 — p. 137, 11 p. 100; 22 — p. 137, 2 κράτος [ualde abbreuiata] p. 137 7—13. 22—25 adfert Cyrillus infra 78. 81 22—26. p. 137, 1—6 adferuntur in Concilii quinti coll. V [L V 504 = M VIII 291]

Φ [= YZVb], ΛpΣ, Ψ [= ARWl], Λs

1 καὶ ἀπόστολον ἡμῶν γεγενῆσθαι λέγει VZb φησὶ καὶ ἀπόστολον γεγενῆσθαι Y λόγον ZVbΣ θν̄ Y ὅτι Zb 3 καὶ[1] YVZΣ om. bΛp; cf. Solut. XII cap. 26 apolog. adu. Orient. 80 4 μόνων ἡμῶν VZb ἡμῶν μόνων Y ἡμῶν μόνον Ycorr ἂν om. YΛp

6 θεοδωρήτου ἀνατροπή Ymg ἀνατροπή VZ μέμψισ θεοδωρίτου [θεοδωρίτου ῑ l] ΨΛs μέμψις θεοδωρίτου ἤτοι ἀνατροπή b μέμψις αἱρετικοῦ ΛpΣ 7 οὐχ Y ἡ om. V ἔλαβεν R 8 τοὺσ κοινοὺσ ἀρχιερέασ VZbΨΛpsΣTim. τοῦ κοινοῦ γένουσ ἀρχιερέα Yl 10 τε om. Y 12 διὰ ταύτην Y διὰ ταύτησ b καθὼσ καὶ l 13 αὐτοῦ Z ὀλίγα Y 14 καὶ om. AΛs ἀβραὰμ A ὁ om. V 15 ἀναλημφθήσησ, ει superscr. R 16 ἱκεσίασ b 16/17 αὐτὸν σώζειν Ψ 18 ἀφ' ὧν ἔπαθεν ἔμαθε l 22 ὁ om. VZb 24 ἰσχυρᾶς om. Y ἱκετηρίας YVR 24/25 καὶ σώιζειν — ἀλλὰ] πρὸσ R 24 οὐ Φ μὴ AWl 26 ὁ ἀπαθὴσ ὁ ἀθάνατοσ V ὁ ἀθάνατοσ καὶ ἀπαθὴσ A 27 ἀφείλετο Y 27/28 προσώπου παντὸσ V 28 φησὶ ZbΨΛpsTim. om. YVΣ ηὐφράνθην VbRWl 29 ἐν εὐλαβεία bA ζῶντασ A γινώσκων — πάντα om. bΛp 30 γεννήσαντος] πρσ̄ V αὐτῷ YbRl

δεικνὺς τὸν πατέρα· ἀλλὰ τὸ ἐκ σπέρματος Δαυὶδ ληφθὲν ὑπ' αὐτοῦ, τὸ θνητὸν τὸ παθητὸν τὸ δεδιὸς τὸν θάνατον, εἰ καὶ αὐτὸ μετὰ ταῦτα κατέλυσε τοῦ θανάτου τὸ κράτος διὰ τὴν πρὸς τὸν ἀνειληφότα θεὸν ἕνωσιν, τὸ διὰ πάσης ὁδεῦσαν δικαιοσύνης καὶ πρὸς τὸν Ἰωάννην φῆσαν· ἄφες ἄρτι, οὕτως γὰρ πρέπον ἐστὶν πληρῶσαι πᾶσαν δι- Mt. 3, 15
καιοσύνην, τοῦτο τῆς ἀρχιερωσύνης τὴν προσηγορίαν ἔλαβεν κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. 5
αὐτὸ γὰρ περιέκειτο τῆς φύσεως τὴν ἀσθένειαν καὶ οὐχ ὁ πάντα δυνάμενος θεὸς λόγος.
69 δι' ὃ καὶ πρὸ βραχέων ὁ μακάριος ἔφη Παῦλος· οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνά- Hebr. 4, 15
μενον συμπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειραμένον δὲ κατὰ πάντα
καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας. ἐν πείραι δὲ γέγονε τῶν ἡμετέρων παθημάτων
ἄνευ ἁμαρτίας ἡ ἐξ ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ληφθεῖσα φύσις, οὐχ ὁ ταύτην λαβὼν τῆς ἡμετέρας 10
ἕνεκα σωτηρίας. καὶ ἐν ἀρχῇ δὲ τοῦ κεφαλαίου τούτου τοιαῦτα πάλιν διδάσκει κατα- Hebr. 3, 1. 2
νοήσατε, λέγων, τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν,
πιστὸν ὄντα τῷι ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωυσῆς ἐν ὅλωι τῷι οἴκωι
αὐτοῦ. ποίημα δὲ οὐκ ἄν τις εἴποι τὴν ὀρθοδοξίαν πρεσβεύων τὸν ἄκτιστον καὶ
ἀποίητον καὶ τῷι πατρὶ συναίδιον θεὸν λόγον, ἀλλὰ τὸν ἐξ ἡμῶν ἀναληφθέντα ἄνθρωπον, 15
οὔτε μὴν αὐτὸν τὸν ἐκ θεοῦ θεὸν λόγον χειροτονηθῆναι ἡμῖν ἀρχιερέα, ἀλλὰ τὸν ἐκ σπέρματος
Δαυίδ, ὃς πάσης ἁμαρτίας ὑπάρχων ἐλεύθερος ἀρχιερεὺς ἡμῶν καὶ ἱερεῖον ἐγένετο, αὐτὸς
ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν τῷι θεῷι προσενεγκών, ἔχων ἐν ἑαυτῷι δηλαδὴ τὸν ἐκ θεοῦ θεὸν λόγον
ἡνωμένον αὐτῷι καὶ ἀχωρίστως συνημμένον.

Κυρίλλου ἀπολογία ῑ 20

70 Ὁ προφήτης Ἱερεμίας προσκεκρουκότι τῷι Ἰσραὴλ καὶ καταθήγοντι πρὸς ὀργὰς τὸν
τῶν ὅλων θεὸν ἐπιστυγνάζων ἔφασκεν τίς δώσει τῇι κεφαλῇι μου ὕδωρ καὶ τοῖς Ier. 9, 1
ὀφθαλμοῖς μου πηγὴν δακρύων, καὶ κλαύσομαι τὸν λαὸν τοῦτον ἡμέρας P 470
καὶ νυκτός; οἶμαι δὲ ἔγωγε τὰς τοιάσδε φωνὰς οὐκ ἐκείνοις μᾶλλον ἐοικέναι τε καὶ
πρέπειν, ἀλλὰ τοῖς ἀπύλωτον καὶ ἀκρατὲς ἔχουσιν ἐπὶ Χριστῷι τὸ στόμα, οἳ καὶ τῆς ἀρρή- 25
του καταφλυαροῦσι δόξης, τολμηταὶ καὶ αὐθάδεις ὄντες κατὰ τὸ γεγραμμένον. 2 Petr. 2, 10
θρήνου δὴ οὖν καὶ οἰμωγῆς ἄξιοι κατὰ τὸ ἀληθὲς εἶεν ἂν οἳ ἐκ πολλῆς ἄγαν ἀβελτηρίας
τὴν εἰς εὐθύ τε καὶ ἀδιάβλητον τῆς εἰς Χριστὸν εὐσεβείας ἀφέντες ὁδὸν τροχιὰς ποιοῦνται
τὰς διεστραμμένας καὶ κατεφθαρμένοις ἐννοιῶν εὑρήμασι τὸ τῆς ἀληθείας παρασημαίνουσι
71 κάλλος. οὐκοῦν ἀκουέτωσαν τὰ πᾶσιν ἀπόβλητα φρονεῖν ἠρημένοι· πλανᾶσθε μὴ 30 Mt. 22, 29
εἰδότες τὰς γραφὰς μήτε μὴν τὸ σεπτὸν καὶ μέγα τῆς ἐνανθρωπήσεως μυστήριον. PG 440
αἱ μὲν γὰρ θεόπνευστοι γραφαὶ θεὸν ἡμῖν ἐνηνθρωπηκότα διακηρύττουσιν τὸν Ἐμμανουὴλ

5—11 Timoth. arm. p. 80; 6 p. 137 16—19 cf. Cyrill. infra 83

Φ [= YZVb], ΛpΣ, Ψ [= ARWl], Λs

1 τὸ] τί τὸ VZ 2 κατέλυσε μετὰ ταῦτα Ψ 3 ἀνειληφότα ex ἀναληφθέντα corr. b 4 ἰωσὴφ l 5 εἶληφε A 6 τὴν om. V παντοδύναμος Y 7 καὶ om. W παῦλος ἔφη R 8 κατὰ om. Vb 9 καὶ καθ' ZR Tim. p. 100 δὲ add. Ycorr 10 λημφθήσα R 11 ἕνεκεν Y πάλιν] που V 13 μωσῆς Y 14 πρεσβεύων τὴν ὀρθοδοξίαν b 15/16 τὸν ἐξ — ἀλλὰ Yl om. VZbΨΛpsΣ 16 θῡ Y om. l 17 ἡμῖν Y 18 ἑαυτοῦ l ἐκ [om Y] θῡ θῡ ΦRWΣ ἐκ θῡ AΛs ἐκ θῡ πρσ̄ l

20 κυρίλλου — ῑ YYmg ἀπολογία κυρίλλου VZ ἀπολογία τοῦ ἁγίου κυρίλλου b ἀπολογία ὀρθοδόξου ΛpΣ ἀντίθεσις τοῦ ἁγίου κυρίλλου [κυρίλλου ῑ R κυρίλλου δεκάτη l] ΨΛs 21 καταθήγοντι] καθηγὸν Y ὀργὴν VA 24 τοιάσδε VbΨ τοιαῦτας YZ 25 χῡ bl οἳ ΦlΛpsΣ om. ARW 26 ὄντως A 27 γοῦν Ψ οἰμογῆς YA ἀβελτερίας R ἀβελτιρίας Y ἀβελτριρίασ Ycorr 28 ποιοῦντες Y 29 εὑρέμασι Y καταπημαίνουσι V 30 τὰ] τοῖς Y πλανᾶσθαι ZR 31 τὸ μέγα καὶ σεπτὸν μυστήριον τῆς ἐνανθρωπήσεως b 32 κηρύττουσι Y

Hebr. 2, 14 μετεσχηκέναι τε σαρκὸς καὶ αἵματος παραπλησίως ἡμῖν τὸν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς διαβε-
Ioh. 1, 14 βαιοῦνται λόγον σάρκα τε γενέσθαι, τουτέστιν ἄνθρωπον, οὐ κατὰ τροπὴν ἢ ἀλλοίωσιν,
Eph. 4, 5 ἀλλ' ἑνώσεως ἀφράστου δυνάμει. ταύτῃ τοι καὶ ἕνα φαμὲν Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον
72 μίαν τε τὴν πίστιν καὶ ἓν τὸ ἅγιον βάπτισμα. οἳ δὲ τῶν οὕτως ὀρθῶν ἀποφοιτῶντες
δογμάτων καὶ τοῖς ἱεροῖς γράμμασιν σκληρὸν καὶ ἀγέρωχον ἀντανιστάντες τὸν νοῦν πρὸς
μόνον ὁρῶσι τὸ αὐτοῖς εὖ ἔχειν δοκοῦν, ἄνθρωπον δὲ ἀνειλῆφθαι παρὰ τοῦ θεοῦ λόγου
Amos 7, 14.15 φασὶ κατ' ἐκεῖνό που τάχα τὸ δι' ἑνὸς τῶν ἁγίων προφητῶν εἰρημένον· οὐκ ἤμην προ-
P 472 φήτης οὐδὲ υἱὸς προφήτου, ἀλλ' αἰπόλος ἤμην κνίζων συκάμινα, καὶ ἀνέ-
Ps. 146, 6 λαβέ με κύριος ἐκ τῶν προβάτων· ἢ καὶ καθά φησιν ὁ μακάριος Δαυίδ· ἀνα-
λαμβάνων πραεῖς ὁ κύριος, κατὰ σχέσιν δηλονότι καὶ οἰκειότητα τὴν πνευματικὴν
1 Cor. 6, 17 τὴν ὡς ἐν θελήσει καὶ χάριτι καὶ ἁγιασμῷ, καθὰ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ κολλώμενοι τῷι κυρίωι
ἓν πνεῦμα ἐσμὲν κατὰ τὸ γεγραμμένον. ἀλλ' οὐχὶ τοῦτό ἐστιν τὸ ἐνανθρωπῆσαι θεὸν
οὔτε μὴν παραπλησίως ἡμῖν μετασχεῖν αἵματος καὶ σαρκός, οἰκειώσασθαι δὲ μᾶλλον ἄν-
θρωπον καὶ οὐ καθ' ἕτερον τρόπον ἢ καθ' ὃν ἂν λέγοιτο καὶ προφήτας καὶ ἀποστόλους
73 καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας ἁγίους. ἆρ' οὖν ὁ θεσπέσιος Παῦλος πεφενάκικε τοὺς ἡγια-
2 Cor. 8, 9 σμένους διὰ τῆς πίστεως, ἐναργέστατα λέγων περὶ τοῦ μονογενοῦς ὅτι πλούσιος ὢν ἐπτώ-
χευσεν δι' ἡμᾶς; μὴ γένοιτο· ἀληθεύει γὰρ πάντως τῆς ἀληθείας ὁ κῆρυξ. ἀλλὰ γὰρ
τίς ὁ πλούσιός ἐστιν καὶ τίνα τρόπον ἐπτώχευσεν, βασανιζέτω καὶ νῦν ὁ λόγος ἡμῖν.
εἰ μὲν γὰρ καθὰ καὶ φρονεῖν καὶ λέγειν αὐτοὶ τεθαρσήκασιν, ἄνθρωπος ἀνελήφθη παρὰ
τοῦ θεοῦ, πῶς ἐπτώχευσεν ὁ ἀναληφθεὶς καὶ τοῖς ὑπὲρ φύσιν ἀξιώμασιν ἐκλελαμπρυσμένος;
δεδόξασται γάρ· ἢ εἰ μὴ τοῦτό ἐστιν ἀληθές, διαβεβλήσεται παρ' αὐτῶν ἡ ἀνάληψις, ὡς
κατακομίσασα πρὸς τὸ μεῖον καὶ πρός γε τὸ δυσκλεέστερον τὸ τῆς ἀνθρωπότητος μέτρον.
ἀλλ' ὧδε φρονεῖν ἀπηχές· οὐκοῦν οὐκ ἐπτώχευσεν ὁ ἀναληφθείς. λείπεται τοίνυν
P 474 74 εἰπεῖν ὅτι γέγονεν ἐν πτωχείαι τῆι καθ' ἡμᾶς ὁ πλούσιος ὡς θεός. εἶτα πῶς ἐπτώ-
χευσεν; φέρε δὴ φέρε καταθρήσωμεν ἀναγκαίως. ἄτρεπτος μὲν γὰρ κατὰ φύσιν
ἐστὶν ὁμολογουμένως· οὐ μετακεχώρηκεν εἰς φύσιν σαρκός, τὴν ἰδίαν ἀφείς· μεμένηκεν
ὅπερ ἦν, τουτέστι θεός. ποῦ τοιγαροῦν ὀψόμεθα τῆς πτωχείας τὸ ὑφειμένον; ἆρ' ἐν
τῶι τινὰ τῶν καθ' ἡμᾶς ἀναλαβεῖν, καθὰ φάναι τετολμήκασιν οἱ τῆς Νεστορίου δυσσεβείας
παράσιτοι; καὶ ποῖος ἂν γένοιτο πτωχείας αὐτῶι καὶ κενώσεως τρόπος; ὡς ἔν γε δὴ

SCHOLIA ARETHAE: 6 καὶ ποῦ τοῦτο Θεοδώρητος οὗτος ἑάλω φθεγξάμενος, οὐκ ἔστιν εἰπεῖν, ὥστε συκοφαντεῖται νῦν ὁ ἀνήρ.

15—24 adfert Iustinianus in epistula quam edidit Bandini [cf. supra] = PG 86, 1067

Φ [= YZVb], ΛpΣ, Ψ [= ARWl], Λs

1 καὶ[2]] τε καὶ Y 2 ἢ VZbΨΛpsΣ καὶ Y 3 φαμὲν καὶ ἕνα Y καὶ κν̄ Z 4 τὴν om. VA τὸ om. V ἅγιον om. Σ οὕτως] ὄντως Y ὀρθῶς l 5 ἀντανιστῶντες Yb 6 ἔχοι l δὲ VZbΨΛs τε YΛpΣ 7 τάχα που b τάχα Y ἁγίων om. b οὐκ εἰμὶ, superscr. γρ οὐκ ἤμην b 8 ἀλλ' ἢ bARW 9 κς̄ ΦIΣ *deus* Λp om. ARWΛs ἢ καὶ Φ *aut forte* Λp ἢ Σ καὶ RWlΛs om. A 10 δηλαδὴ Y τὴν om. Yl 11 ἐν YbARlΛs om. VZWΛp 14 ὃν ἂν] ἕνα Z 15 πεφαινάκικε YRW πεφενάκηκε l 16 διὰ τῆς πίστεως om. Y 17 ἀληθεύει ΦAΛsΣ ἀληθεύσει RWlΛp 17/18 γὰρ τίς VbΨ τίς γὰρ Z τίς Y 18 βασανιζέσθω WΛs 19 καθὸ Y τεθαρρήκασιν YV ἀνελήμφθη R 20 τῷ θῷ̄ V ἀναλημφθεὶς R 21 ἢ εἰ] εἰ γὰρ Z ἀνάλημψις R 22 μηὸν superscr. ει R μεῖζον Y, corr. Y, superscr. γρ καὶ μεῖζον b δυσκληρέστερον Y τὸ — μέτρον om. VZ 23 ἄλλως δὲ Y οὐκοῦν οὐκ YbΨΣ οὐκοῦν Z οὔκουν V 24 ὁ πλούσιος ὡς VZΨΛsΣ ὁ πλούσιος b ὡς πλούσιος ὁ YΛp 25 μὲν om. l 25/26 ἐστὶ κατὰ φύσιν Y 26 οὐ VZbARWΛs καὶ οὐ YlΛpΣ μετακεχώρηκε δὲ b μεμένηκε ZΛp μεμένηκε δὲ YΣ μεμένηκε γὰρ VbΨΛs 28 νεστορίου δυσσεβείας ZbΨ δυσσεβείας νεστορίου Y δυσσεβείας τοῦ νεστορίου V 29 λέγοιτο Σ

μόνωι τῶι ἐθελῆσαι τυχὸν τιμῆσαι τινὰ τῶν καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπον; ἀδικεῖται γὰρ κατ' οὐδένα τρόπον ἀγαθουργῶν ὁ τῶν ὅλων θεός. πῶς οὖν ἐπτώχευσεν; ὅτι θεὸς PG 441 ὢν φύσει καὶ υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς γέγονεν ἄνθρωπος καὶ ἐκ σπέρματος τοῦ Δαυὶδ γεγέννηται κατὰ σάρκα καὶ δουλοπρεπὲς ὑπέδυ μέτρον, τουτέστι τὸ ἀνθρώπινον ὁ ἐν μορφῆι τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, ὁ δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἐν ὧι τὰ πάντα, καὶ τῶν ὅλων δημιουργός. ἄνθρωπος δὲ γεγονὼς τὸ τῆς ἀνθρωπότητος μέτρον οὐκ αἰσχύνεται· ὁ γὰρ αὐτὸ τὸ γενέσθαι καθ' ἡμᾶς οὐκ ἀπόβλητον ποιησάμενος τίνα δὴ τρόπον παραιτοῖτο ἂν τὰ δι' ὧν ἦν ἰδεῖν γεγονότα κατὰ ἀλήθειαν δι' ἡμᾶς καθ' ἡμᾶς; ὅταν οὖν τῶν ἀνθρωπίνων αὐτὸν ἀποστήσωμεν καὶ πραγμάτων καὶ λόγων, κατ' οὐδένα διοίσομεν τρόπον τῶν, εἴπερ τι τῶν ἐνδεχομένων ἦν, μόνον οὐχὶ καὶ ἀποδυόντων αὐτὸν τῆς σαρκὸς καὶ ἀπιστούντων τῆι θεοπνεύστωι γραφῆι ἀνατρεπόντων τε εἰς ἅπαν τῆς ἐνανθρωπήσεως τὸ μυστήριον, τὴν τοῦ
75 κόσμου σωτηρίαν, τὴν ἐλπίδα, τὴν πίστιν, τὴν ἀνάστασιν. ἀλλ' ἴσως ἐρεῖ τις μικρὸν P 476 εἶναι τῶι θεῶι λόγωι καὶ ἀπεοικὸς εἰς ἅπαν τὸ κλαῦσαι, τὸ δεδιέναι τὸν θάνατον, τὴν τοῦ ποτηρίου παραίτησιν, τῆς ἱερωσύνης τὸ χρῆμα. ναί, φαίην ἄν [ὅτι] καὶ αὐτὸς ἐγώ, τῆι θείαι καὶ ὑπερτάτηι φύσει τε καὶ δόξηι τὰ τοιάδε σμικρά· ἀλλ' ἐν αὐτοῖς τεθεάμεθα τὴν πτωχείαν ἣν δι' ἡμᾶς ὑπέμεινεν ἑκών. ὅταν σοι φαίνηται φορτικὸν τὸ ἐκ τῆς κενώσεως δυσκλεές, θαύμαζε μειζόνως τὴν εἰς ἡμᾶς ἀγάπησιν τοῦ υἱοῦ· ὃ γὰρ σὺ μικρὸν εἶναι φῆς, τοῦτο θελητὸν ἐποιήσατο διὰ σέ. ἔκλαυσεν ἀνθρωπίνως, ἵνα τὸ σὸν περιστείλῃ δάκρυον· Ioh. 11, 35 ἐδειλίασεν οἰκονομικῶς ἐφιεὶς τῆι σαρκὶ καὶ πάσχειν ἔσθ' ὅτε τὰ ἴδια, ἵν' εὐτολμοτάτους Mt. 26, 37 ἡμᾶς ἀποφήνῃ· παρῃτήσατο τὸ ποτήριον, ἵνα τῆς Ἰουδαίων δυσσεβείας ὁ σταυρὸς κατη- 20 Mt. 26, 39 γορῆι· ἀσθενῆσαι λέγεται κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, ἵνα παύσῃ τὴν σὴν ἀσθένειαν· δεήσεις Hebr. 5, 2 ἀνέτεινε καὶ ἱκετηρίας, ἵνα καὶ ταῖς παρὰ σοῦ λιταῖς βάσιμον ἀποφήνῃ τὴν τοῦ πατρὸς Hebr. 5, 7 ἀκοήν· ἐνύσταξεν, ἵνα σὺ μάθῃς μὴ νυστάζειν ἐν πειρασμοῖς, συντείνεσθαι δὲ μᾶλλον εἰς Mt. 8, 24 προσευχάς. καὶ γοῦν ἐπῃτιᾶτο νυστάζοντας τοὺς ἁγίους ἀποστόλους καὶ δὴ καὶ ἔφασκεν· οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ; γρηγορεῖτε καὶ Mt. 26, 40. 41 προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. ἀνατύπωσιν γὰρ ὥσπερ 26 εὐαγοῦς πολιτείας τὰ καθ' ἑαυτὸν ἀναθεὶς ὠφέλησε τὴν ὑπ' οὐρανόν· τὰς τῆς ἀνθρωπότητος ἀσθενείας ὡικειώσατο, διὰ ποίαν αἰτίαν; ἵνα καὶ κατὰ ἀλήθειαν ἄνθρωπος γενέσθαι P 478
76 πιστεύηται, καίτοι μεμενηκὼς ὅπερ ἦν, τουτέστι θεός. ἀλλ' οὐκ οἶδ' ὅπως οἱ Χριστὸν

SCHOLIA ARETHAE: 29 sq. τίς ὁ τοσοῦτος παράλογος ἐφ' ὅσον οὐδὲν τῶν δοκούντων διὰ τούτων ἐλέγχεσθαι Θεοδώρητος κατείληπται πρεσβεύων;

ibid. συκοφαντία τοῦτο· ἢ δεικνύσθω τοῦτο.

2—6 πῶς οὖν — αἰσχύνεται Tim. arm. p. 73 8—12. 12—29 Timoth. arm. p. 84. 113

Φ [= YZVb], ΛpΣ, Ψ [= ARWl], Λs

1 μόνω VΨΛs μόνον YZb τῶ VZARl τό YbW ἐκθελήσαι R θελῆσαι VZb τινὰ — ἀνου bΨΛpsΣ τινὰ — ἀνῶν YZ τῶν καθ' ἡμᾶσ ἀνου τινὰ V 2 ὅλων VZbΨΛsΣ ὅλων δεσπότησ Y θεὸς[2]] πλούσιοσ b 3 τοῦ[2] om. Y 4 ὑπέστη Y 5 ὁ τῶν Y 6 γεγονὼς καθ' ἡμᾶς Tim. 7 ποιησάμενος] ἡγησάμενοσ b δὴ om. VZ 7/8 ἰδεῖν γεγονότα] γεγονὼσ Y 8 δι' ἡμᾶς om. Λp καθ' ἡμᾶς om. YV 11 τε] δὲ VΣ τὸ τῆσ ἐνανθρωπήσεωσ YV 12 τὴν ἐλπίδα om. Λs τὴν πίστιν om. V 14 χρίσμα b ναί om. W ὅτι — ἐγὼ YZbARW καὶ — ἐγὼ ὅτι VlΛsΣ Tim., ὅτι deleui 15 θεία τὲ καὶ b φύσει] τιμῆ W μικρὰ Yb, corr. Y 16 ἐκ om. A 19 καὶ YZV τὸ bΨ 19/20 ἡμᾶσ εὐτολμοτάτουσ Y 22 ἀνέτεινε YZlΛp Tim. ἀνατείνει bARWΛs om. spatio rel. V τὰσ — λιτὰσ R 23 ἐνύσταξεν VbΨ om. YZΛpsΣ Tim. τοῖσ πειρασμοῖσ b 24 γοῦν] νῦν Y ἐπῃτιᾶτο [ἐπαιτιᾶτο R] νυστάζοντασ bΨΛpsΣ Tim. ἐπαιτιᾶται νυστάζοντασ Y ἐπί τινασ ἀπονυστάζοντασ VZ τοὺσ — δὴ καὶ [καὶ om. l] YbΨΛpsΣ Tim. τῶν ἁγίων ἀποστόλων VZ 25 ἀγρυπνῆσαι b 26 εἰσέλθητε YbWΛpsΣ Tim. ἐμπέσητε VZARl 27 τὰ καθ' om. W ἀνατιθεὶσ b καὶ τὰσ l 28 οὖν αἰτίαν Y γενέσθαι καὶ Z

ἕνα λέγειν ὑποκρινόμενοι καὶ υἱὸν καὶ κύριον, τὸν αὐτὸν θεὸν καὶ ἄνθρωπον, οὐ τὸν ἐκ
Hebr. 3, 1 θεοῦ φύντα λόγον χρηματίσαι φασὶν ἀρχιερέα καὶ ἀπόστολον τῆς ὁμολογίας ἡμῶν, ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος, ἀλλ' ὡς ἕτερόν τινα κατὰ μόνας ἄνθρωπον τὸν ἐκ σπέρματος Δαυὶδ κεκλῆσθαι πρὸς τοῦτο διισχυρίζονται δεδιότες τάχα που μὴ τῆς Νεστορίου κακοδοξίας ὀλι-
PG 444 γωρήσαντες ὀρθὰ φρονοῦντες ἁλίσκοιντο. ἔφη γὰρ οὕτως ἐκεῖνος

Loofs, 77 p. 235, 6-9 Οὗτος ὁ πιστὸς τῷι θεῷι πεποιημένος ἀρχιερεύς (ἐγένετο γὰρ οὗτος, οὐκ ἀιδίως προῆν)· οὗτος ὁ κατὰ μικρὸν εἰς ἀρχιερέως, αἱρετικέ, προκόψας ἀξίωμα.

ibid. p. 236, 1.2 Lc. 2, 52 Εἶτα, καθάπερ οἴεται, βεβαιῶν εἰς ἀλήθειαν τὰς ἑαυτοῦ φωνάς, ἐπιφέρει καί φησιν Περὶ οὗ καὶ Ἰωάννης ἐν τοῖς εὐαγγελίοις ἐβόα· Ἰησοῦς δὲ προέκοπτεν ἡλικίαι καὶ σοφίαι καὶ χάριτι.

ibid. p. 240, 2-9 Καὶ πάλιν· ὄντος ἡμῖν τούτου μόνου ἀρχιερέως συμπαθοῦς καὶ συγγενοῦς καὶ βεβαίου, τῆς εἰς αὐτὸν μὴ παρατρέπεσθε πίστεως. αὐτὸς γὰρ ἡμῖν τῆς ἐπηγγελμένης εὐλογίας ἐκ σπέρματος Ἀβραὰμ ἀπεστάλη, ὡς ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τοῦ γένους τὴν τοῦ σώματος θυσίαν συνεπαγόμενος.

78 Ὁ δὲ τῆς ἐκείνου βδελυρίας ἄριστος μιμητής, ὁ χρηστὸς οὑτοσὶ Θεοδώρητος οὐκ
p. 136, 7-13 ἐρυθριᾶι λέγων· ἀνθρωπείαν φύσιν ἔλαβεν καὶ ταύτην ὑπὲρ τοὺς κοινοὺς ἀρχιερέας κατέ-
Hebr. 5, 1-3 στησεν, καθὰ καὶ Παῦλός φησιν· πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν θεόν, μετριοπαθεῖν δυνά-
P 480 μενος τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περίκειται ἀσθένειαν καὶ δι' αὐτὴν ὀφείλει ὥσπερ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, οὕτως καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν περὶ ἁμαρτιῶν.

79 Ἆρ' οὐκ ἄνθρωπον ἡμῖν κοινόν, τό γε ἧκον εἰς τὸ αὐτῶι δοκοῦν, ἀποτετέλεκε τὸν Ἐμμανουήλ; οὐκ ἀδελφὰ τῶν ἀρτίως ἡμῖν ὠνομασμένων τὰ φρονήματα καὶ τὴν ἴσην ὠδίνοντα δυσφημίαν; δέδιας, εἰπέ μοι, τῆς ἱερωσύνης τὸν τρόπον τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ; ἀνάρμοστον εἶναι φὴς τῶι θεῶι λόγωι τὸ ἱερουργεῖν ἀνθρωπίνως διὰ τὴν οἰκονομίαν; οὐκοῦν ἄφελε τὸ προσωπεῖον, ἀρνοῦ μὴ ὑπεσταλμένως τοῦ λόγου τὴν ἐνανθρώπησιν, δι' ἣν ὠνόμασται καὶ ἀρχιερεύς. ἆρα θύοντα βλέπεις, ὡς ἑτέρωι

SCHOLIA ARETHAE: 16 εἶτα σὺ τί φής; οὐκ ἀνθρωπείαν φύσιν ἀνειληφέναι τὸν θεὸν λόγον, ἀλλά τινα ἄνθρωπον; τῆς ἐμπλήκτου συμφωνίας πρὸς τοὺς εἰς δύο ὑποστάσεις τὸν ἕνα διαιροῦντας Χριστόν, καὶ ὅπως φθάσαντες παρεθέμεθα.

26 ἀλλὰ σὺ τί λέγεις; ἀρχιερεὺς οὐ κατὰ τὸ ἀνθρώπινον ἑαυτοῦ ὁ Χριστός, ἀλλὰ κατὰ τὸ θεῖον ἐλέχθη; καὶ τὸ θεικὸν αὐτοῦ τὸ χρίσμα τὸ ἱερατικὸν ἔσχηκε καὶ τὸ κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἱεράτευμα; τῆς ἀναισθήτου βίας καὶ τοῦ μηδὲ ὡς Κάιν εἰδότος πρὸς οἷς μὴ ὀρθῶς κρίνει[ν] μηδὲ ὀρθῶς διαιρεῖ[ν] [Gen. 4, 7].

---

77 cf. Cyrill. adu. Nestor. 3, 4. 5 = Exc. Eph. XVII. XX. adu. Orient. 85

Φ [= YZVb], ΛpΣ, Ψ [= ARWl], Λs

1 τὸν — θεόν] καὶ θν̄ τὸν αὐτὸν b 2 φησὶν Y ὅτε YVZWlΛpsΣ ὅτι bAR 3 ὡς om. Y τὸν] τὸ Y σπέρματοσ τοῦ ARl 5 φρονοῦντεσ YVZΛp φρονεῖν bΨΛs ἁλίσκωνται b 6 γὰρ om. Y οὕτωσ W 7 προῆν VARΛpsΣ πρώην YZbWl εἰς ἀρχιερέωσ αἱρετικὲ VbRWlΛps αἱρετικὲ εἰσ ἀρχιερέωσ A εἰς ἀρχιερέωσ ἀρθεὶσ καὶ Y εἰσ ἀρχιερέωσ ἱερατικὸν Z εἰς ἀρχιερέως Σ 8 καθάπερ οὖν bΨ 9 ἰωάννησ YVZΛpCyrill. adu. Nest. Exc. Eph. λουκᾶσ bΨΛsΣ, nomen a Nestorio omissum et ab excerptore falso illatum esse uidetur ἐβόα] φησὶν V 11 ἡμῖν VbWlΛs ὑμῖν YZARWcorrΛpΣ ἐβεβαίου Y 12 παρατρέπεσθαι YbRl πίστεως] φύσεωσ ΛpΣ 14 ἐπαγόμενοσ Y 15 βδελλυρίασ YZb οὗτοσ bΨ θεοδώριτοσ bAWl 16 λέγων ὅτι VZA ἀρχιερεῖσ Vl 20 διὰ ταύτην Y ὡσ V ὑπὲρ add. Ycorr τοῦ ZVbWΛpsΣ τῶν τοῦ YARl περὶ YbAcorrRWl ὑπὲρ ZVA 23 τὴν] τῶν Y 24 ὠδινόντων Y δέδειασ R 24/25 τοῦ — Χριστοῦ om. V 26 διὰ om. Y ἄφελε] ἀδελφὲ Y πρόσωπον R ὑποστελλόμενοσ Y 27 βλέπεισ ὡς] βόασ ἢ σπένδοντα Y

θεῶι καὶ προύχοντι, τῶι πατρί; βουθυτοῦντα τεθέασαι κατ' ἐκείνους τοὺς ἐξ ἀνθρώπων ληφθέντας μετριοπαθεῖν τε δυναμένους τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλανωμένοις διὰ τὸ εἶναι καὶ αὐτοὺς ἐν ταῖς καθ' ἡμᾶς ἀσθενείαις; οὐκ ἐννενόηκας ὅτι τὴν παρὰ πάντων πίστιν ἢ γοῦν τῆς πίστεως τὴν ὁμολογίαν ἑαυτῶι καθιεροῖ καὶ τῶι παναγίωι πατρί; ἆρ' οὖν, εἰπέ μοι, τρόπος ἐστὶν ἀνθρωπίνης ἱερουργίας τὸ πίστιν αἰτεῖν τοὺς εἰς ὀσμὴν εὐωδίας προσκεκο- 5 Eph. 5, 2
80 μισμένους ἐν πνεύματι; ὅρα δὲ καὶ ἑτέρως ὄντα θεόν, κἂν εἰ ἀνθρωπίνως ἱεράσθαι λέγοιτο διὰ τὴν οἰκονομίαν· συνεδρεύει γὰρ τῶι θεῶι καὶ πατρὶ καὶ ἐν τοῖς ἀνωτάτω θώκοις ὁρᾶται διαπρεπής. θορυβεῖ σε τὸ ἀνθρώπινον; οὐκ ἀπαλλάττει δειμάτων τὸ θεοπρεπές; οὐκ ἀνέχηι δι' αὐτῶν ἰδεῖν τῶν πραγμάτων θεόν τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον ὄντα τὸν Ἐμμανουήλ, ἀλλ' οὕτως ἀνέδην καὶ ἀπηνῶς, μᾶλλον δὲ δυσσεβείας ἁπάσης ἐπέκεινα τρέχων 10 P 482
τετελειῶσθαι φῆς κατ' ἀρετὴν ἐν πόνοις αὐτὸν καὶ προκόψαι κατὰ βραχὺ εἰς ἀρχιερέως ἀξίωμα; εἰ προέκοψεν, ποῦ κεκένωται καὶ ἐπτώχευσεν; εἰ τετελείωται κατ' ἀρετήν, ἐξ ἀτελοῦς δηλονότι καὶ ἐν χρόνωι γέγονε τέλειος· τὸ δὲ ἀτελὲς ἅπαν εἰς ἀρετὴν ὑπὸ PG 445
μώμου γραφὴν καὶ τὸ ὑπὸ μῶμον ὑφ' ἁμαρτίαν. πῶς οὖν γέγραπται περὶ αὐτοῦ ὅτι 1 Petr. 2, 22
81 ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν; τετόλμηκας εἰπεῖν τὰ ὑποτεταγμένα 15

Τίς τοίνυν (ὁ ἱερατεύσας, φησίν) ὁ πόνοις ἀρετῆς τελειωθεὶς καὶ μὴ φύσει τέλειος p. 136, 22-25
ὑπάρχων; τίς ὁ πείραι μαθὼν τὴν ὑπακοὴν καὶ ταύτην ἀγνοῶν πρὸ τῆς πείρας; τίς ὁ εὐλαβείαι συμβιώσας καὶ μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων ἱκετείας προσενεγκὼν καὶ σώιζειν ἑαυτὸν οὐ δυνάμενος, ἀλλὰ τὸν δυνάμενον σώιζειν παρακαλῶν;

82 Ὦ παντόλμου φωνῆς καὶ μιαρωτάτης. ποῖον ἀρκέσει δάκρυον εἰς ἀπόνιψιν ἁμαρ- 20
τίας τοῖς τοιάδε φρονεῖν ἠιρημένοις; εἰ καταδέχηι τὴν ἕνωσιν, πῶς ἠγνόησας ὅτι περὶ θεοῦ σοι λόγος ἦν ἐνηνθρωπηκότος; τεταπείνωκεν ἑαυτὸν διὰ σέ, καὶ ἀνοσίως ἀναφωνεῖς· ἵλεώς σοι, κύριε, οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. οὐκοῦν ἀκούσηι λέγοντος· Mt. 16, 22. 23
83 ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ, σκάνδαλόν μου εἶ. ἀλλὰ γὰρ ἐπὶ τέλει τῶν ἑαυτοῦ λόγων φησίν 25

Οὐκοῦν ὁ ἐκ σπέρματος Δαυὶδ ἀρχιερεύς, ἔχων ἐν ἑαυτῶι δηλονότι τὸν ἐκ θεοῦ λόγον p. 137, 16-19
ἡνωμένον καὶ ἀχωρίστως συνημμένον.

Πῶς οὖν ἡνῶσθαι φῆς τῶι ἐκ σπέρματος Δαυὶδ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, εἰ μόνωι τῶι

SCHOLIA ARETHAE: 10 sq. εἰ Θεοδωρήτου ταῦτα, ἀλλ' οὐ τοῦ θείου Παύλου τὰ ῥήματα, καλῶς ἔχει σοι τὰ ἐγκλήματα· εἰ δὲ τοῦ θείου Παύλου, ἀφεὶς τῶι γεννήτορι τῶν [τὸν Y] λόγων τὰς μέμψεις ἐπανατείνεσθαι Θεοδωρήτωι ἐπηρεάζειν προήιρησαι. ἐπεὶ δὲ Παῦλον οὐκ ἔχων ἐλέγχειν (οἶδας γάρ, δοκῶ μοι, ὅπως ἐκεῖνος φρονῶν ταῦτα προφέρει, ὡς γε δὴ καὶ Θεοδώρητος), ἆρα τῆς ἐπὶ τοῖς ῥητοῖς τούτοις ἐκλήψεως ὠλιγώρησας [ὀλιγωρησας Y] τοῖς ἃ [legas τῶι ἴσα] τοῖς ἐνδιαστρόφως ταῦτα φέρουσιν τὰ ὀνείδη Θεοδωρήτωι προσάπτεσθαι; τῆς ἀδικοδοξίας.

15 Παύλωι ταῦτα ἐγκαλῶν, ἐπὰν μὴ ὡς ἐκεῖνος εἴρηκεν, ταῦτα νοεῖν ἐκὼν τυφλώττεις, μέγας ἔσηι πρόβολός τε καὶ πρόμαχος τῶν ἀπὸ τῶν περὶ αὐτὰ ἐνδιαστρόφων νοημάτων εἰς ὀλεθρίας αἱρέσεις ὀλισθησάντων.

28—p. 142, 5 Timoth. arm. p. 77

Φ [= YZVb], ΛpΣ, Ψ [= ARWl], Λs

1 τῶ ΦlΛpΣ θῶ̄ τῶ ARWΛs οὖν τεθέασαι Y 2 δυνάμενον Y δυνάμενοσ I 3 οὐκ ἐννενόηκασ Ψ οὐκ ἐνενόηκασ Yb οὐ νενόηκασ VZ 4 πρ̄ὶ VZΨΛps πν̄ι YbΣ 5 τοὺσ] τὸ Y 6 ὅρα] ἆρα Y κἂν] καὶ Y 7 πρ̄ὶ καὶ θῶ̄ Y θάκοισ R 9 ἰδεῖν om. Y ὁμοῦ τέ b ὄντα τὸν ἐμμανουὴλ καὶ ἀνο̄ν Y 10 ἀναίδην VR ἀναιδῶσ Y ἀπανθρώπωσ A τρέχον Z 11 τελειῶσθαι Z 12 πῶσ V τετελείται V 14 νόμου W γραφὴν καὶ τὸ ΥΛpsΣ γραφὴν τὸ bAR γράφοιτο W γραφὴν τὸ δὲ VZl post οὖν superscr. εἰ Y 15 πῶσ τετόλμηκασ b 16 φησίν om. ΥΛpsΣ 18 μετὰ δακρύων Y ἱκετηρίασ b 19 οὐ om. ZbA, superscr. b, μὴ superscr. A 20 ἀπόνηψιν YZW 21 τὰ τοιάδε YV 22 ὁ λόγοσ l ὅτι τεταπείνωκεν b 26 ἐν om. AR ἐν ἑαυτῶ om. b 28 φὴσ εἰ Y φησὶ Λp τῶι — λόγον om. Σ 28—p. 142, 1 τὸν — Δαυὶδ om. Y 28 εἰ bWlΛps Tim. εἰ δὴ Z ἦ δὲ V εἰ δε R πῶσ δὲ A μόνον Zb

P 484 ἐκ σπέρματος Δαυὶδ ἐκνενέμηκας τὴν ἱερωσύνην; εἰ γὰρ ἀληθὴς ἡ ἕνωσις, οὐ δύο που πάντως εἰσίν, ἀλλ' εἷς τε καὶ μόνος ὁ ἐξ ἀμφοῖν νοεῖται Χριστός. πρόδηλον οὖν ὅτι πλάττονται μὲν ὁμολογεῖν τὴν ἕνωσιν τὰς τῶν ἁπλουστέρων ὑποτρέχοντες γνώμας, συνάφειαν δὲ φρονοῦσι τὴν ἔξωθέν τε καὶ σχετικήν, ἣν καὶ ἡμεῖς ἐσχήκαμεν, κοινωνοὶ τῆς θείας αὐτοῦ φύσεως ἀναδεδειγμένοι διὰ τοῦ πνεύματος. προσεκτέον τοιγαροῦν οὐ τοῖς ἐκείνων βατταρισμοῖς, ἀλλὰ τῇ ὀρθῇ τε καὶ ἀμωμήτῳ πίστει καὶ τοῖς εὐαγγελικοῖς τε καὶ ἀποστολικοῖς θεσπίσμασιν.

Κυρίλλου ἀναθεματισμὸς ῑ̅α̅

84 Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ τὴν τοῦ κυρίου σάρκα ζωοποιὸν εἶναι καὶ ἰδίαν αὐτοῦ τοῦ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγου, ἀλλ' ὡς ἑτέρου τινὸς παρ' αὐτὸν συνημμένου μὲν αὐτῷ κατὰ τὴν ἀξίαν ἢ γοῦν ὡς μόνην θείαν ἐνοίκησιν ἐσχηκότος, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ζωοποιόν, ὡς ἔφημεν, ὅτι γέγονεν ἰδία τοῦ λόγου τοῦ τὰ πάντα ζωοποιεῖν ἰσχύοντος, ἀνάθεμα ἔστω.

Θεοδωρήτου ἀνατροπὴ ῑ̅α̅

85 Ἔοικεν ἐκών, ὡς οἶμαι, τῆς ἀσαφείας φροντίζειν, ἵνα ταύτῃ τὴν κακοδοξίαν συγκαλύψας λάθῃ τὰ αὐτὰ τοῖς αἱρετικοῖς δογματίζων. ἀλλ' οὐδὲν τῆς ἀληθείας δυνατώτερον, ἤτις ταῖς οἰκείαις ἀκτῖσι γυμνοῖ τὸ ζοφῶδες τοῦ ψεύδους. ταύτῃ φωτιζόμενοι δήλην αὐτοῦ τὴν ἑτερόδοξον καταστήσομεν πίστιν. πρῶτον μὲν γὰρ οὐδαμοῦ σαρκὸς νοερᾶς
P 486 ἐμνημόνευσεν οὔτε ἄνθρωπον τέλειον τὸν ἀναληφθέντα ὡμολόγησεν, ἀλλὰ πανταχοῦ σάρκα λέγει, τοῖς Ἀπολιναρίου δόγμασιν ἀκολουθῶν· ἔπειτα τὴν τῆς κράσεως ἔννοιαν ἑτέροις
PG 448 ἐμβαλὼν ὀνόμασι κατασπείρει τοῖς λόγοις. ἐνταῦθα γὰρ σαφῶς ἄψυχον τὴν τοῦ κυρίου σάρκα φησίν· εἴ τις γάρ, φησίν, [οὐχ] ὁμολογεῖ τὴν τοῦ κυρίου σάρκα μὴ ἰδίαν αὐτοῦ τοῦ

SCHOLIA ARETHAE: 3 sq. ἀληθῆ τὴν ἕνωσιν καὶ πιστεύομεν καὶ κρειττόνως ἡ σύ· οὐ γὰρ ἐκ δύο ὑποστάσεων ταύτην φαμέν, ὡς σὺ πολλάκις ἁλίσκῃ φρονῶν, ἀλλ' ἐκ δύο μὲν φύσεων, θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος, μιᾶς δὲ ὑποστάσεως τοῦ θείου λόγου, ὃς φύσιν ἀνθρωπίνην λαβὼν ἤτουν ψυχὴν καὶ σῶμα ἠτώμωσεν [sic] ἐν ἑαυτῷ, καθὸ καὶ σύνθετος ἡ τοῦ κυρίου ὑπόστασις πρεσβεύεται τῇ τῶν πιστῶν ἐκκλησίαι. δύο δὲ φύσεις αὐτοῦ ἀκενοτόμητοι [sic], αἷς δυσὶ φύσεσι τὰ θεῖα καὶ τὰ ἀνθρώπινα ἐνήργει, οὐκ ἀνὰ μέρος δὲ διὰ τὴν ἄκραν ἕνωσιν· πῶς δέ, αὐτῷ μόνῳ ἀνάκειται ἀκριβῶς εἰδέναι. εἰ δὲ σὺ τὴν ἀκρίβειαν ταύτην ἑαυτῷ ἐπανατιθεὶς τό τινὰ ἑαυτὸν εἶναι θηρᾷς, οὐδεὶς σοὶ φθόνος πλὴν ἀποσχομένῳ τοῖς τὸ ἁπλοῦν καὶ ἄδολον μυστήριον ἁπλῶς μετιοῦσιν βλασφήμως προσφέρεσθαι, καίτοιγε φιλαληθῶς ἐρεῖν [legas ἐκείνοις] οἷς βάλλεις [βαλλεῖν Y] ἄλλους τούτοις [τούτουσ Y] αὐτὸς πρῶτος ἐνεχόμενος.

---

usque ad 7 Φ [= YZVb], ΛpΣ, Ψ [= ARWl], Λs, inde a 8 YZVb, l [praeter 8—12], ΛpΣ

1 ἡ γὰρ ἀληθὴσ ἕνωσισ b που om. l 2 νοεῖται] ὁ εἷσ τε b μὲν οὖν b 3 μὲν om. b 4 δὲ VZΛsΣ τε YbΨ *namque* Λp ἔξοδον Y τε om. Yb ὁσίασ V οὐσίασ Z 5 οὐ προσεκτέον τοιγαροῦν VZ post θεσπίσμασιν pergunt θεόσ ἐστιν ἐν σαρκὶ καὶ αἵματι κτλ. [= apolog. adu. Orient. 89] bΨΛs

8 κυρίλλου — ῑ̅α̅ YYmg ἀναθεματισμόσ ῑ̅α̅ Z ἀναθεματισμὸσ ἑνδέκατοσ Vb 9/10 τὸν — λόγον Z 10 συνημμένωι Y αὐτῇ b 11 ὡς om. b ζωοποιὸν om. Z 12 ζωογονεῖν Z ἐνισχύοντοσ b

13 θεοδωρήτου — ῑ̅α̅ Y ἀνατροπή VZ μέμψισ αἱρετικοῦ ΛpΣ post oblocutionem Orientalium εὕρηται ἐν ἄλλῳ ἀντιγράφῳ καὶ αὕτη ἡ ἀνατροπὴ τοῦ θεοδωρ(ή)τ(ου), in mg. ᾱ μέμψισ b item post oblocutionem Orientalium τοῦ αὐτοῦ καὶ ἄλλωσ l 14 ἑκὼν Yl om. ZVbΛpΣ οἶμαι] ἔφην b ἀσαφείασ YblΛpΣ ἀληθείασ VZ 15 λάθηι om. Σ ταυτὰ Yl 17 καταστήσομεν τὴν ἑτερόδοξον l οὐδαμῶσ b 17/18 ἐμνημόνευσε νοερᾶσ Y 19 συνακολουθῶν V 20 γὰρ VZbΛpΣ δὲ Yl ἄψυχον εἶναι Yl 21 φησίν — σάρκα om. Z φησίν YVl λέγει b φησιν ὁμολογεῖ Λp φησιν οὐχ ὁμολογεῖ lΣ οὐχ ὁμολογεῖ Y φησιν Vb μὴ ἰδίαν YZVΛp οὐχ ὁμολογεῖ μὴ ἰδίαν b ἰδίαν lΣ 21—p. 143, 1 τοῦ — λόγου om. l

ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγου, ἀλλ' ὡς ἑτέρου παρ' αὐτόν, ἀνάθεμα ἔστω. ἐξ ὧν εὔδηλον ὡς οὐχ ὁμολογεῖ ψυχὴν ἀνειληφέναι τὸν θεὸν λόγον, ἀλλὰ σάρκα μόνην, αὐτὸν δὲ εἶναι ἀντὶ ψυχῆς τῇι σαρκί. ἡμεῖς δὲ ζωοποιὸν εἶναι φαμὲν τὴν ἔμψυχον καὶ λογικὴν τοῦ κυρίου σάρκα διὰ τὴν ἡνωμένην αὐτῇι ζωοποιὸν θεότητα. ὁμολογεῖ δὲ καὶ αὐτὸς ἄκων τῶν δύο φύσεων τὸ διάφορον, σάρκα λέγων καὶ θεὸν λόγον καὶ ἰδίαν αὐτοῦ προσαγορεύων τὴν σάρκα. οὐκοῦν οὐχ ὁ θεὸς λόγος εἰς σαρκὸς ἐτράπη φύσιν, ἀλλ' ἰδίαν ἔχει σάρκα τὴν ἀναληφθεῖσαν φύσιν καὶ ζωοποιὸν αὐτὴν τῇι ἑνώσει πεποίηκεν.

Ἀπολογία Κυρίλλου ιᾱ

86 Οἱ τῶν εἰς ὀρθότητα καὶ ἀλήθειαν ἐννοιῶν ἐξ ἀμαθίας ἀπολισθήσαντες καὶ μόνον οὐχὶ λέγοντες ἐθέμεθα ψεῦδος τὴν ἐλπίδα ἡμῶν καὶ τῶι ψεύδει σκεπασθησόμεθα, τὴν καθ' ὧν ἂν ἕλοιντο ψῆφον ἀπεριμερίμνως ἐκφέρουσιν, οὐ μεμνημένοι λεγούσης τῆς θεοπνεύστου γραφῆς κρίμα δίκαιον κρίνετε καὶ πάλιν μάρτυς ψευδὴς οὐκ ἀτιμώρητος ἔσται. ἡμεῖς γὰρ ζωοποιὸν εἶναι φαμὲν τὸ ἅγιον σῶμα τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ· καὶ γάρ ἐστιν οὐχ ἑνὸς ἁπλῶς τῶν καθ' ἡμᾶς ἀνθρώπου κοινοῦ, ἴδιον δὲ ἀληθῶς τοῦ τὰ πάντα ζωογονοῦντος λόγου, ἴδιον δὲ οὕτως ὡς ἂν εἰ καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ἑκάστου τυχὸν ἴδιον λέγοιτο τὸ σῶμα αὐτοῦ. ὁ δὲ χρηστὸς οὑτοσὶ καὶ τῆς καθ' ἡμῶν γλωσσαλγίας οὐδένα τρόπον ἀνεπιτήδευτον ἀφείς, καίτοι συναινῶν οἷς ἔφην, ἐπιφημίζει πάλιν ἡμῖν τῆς Ἀπολιναρίου κακοδοξίας τὸν μῶμον καὶ οὐκ αἰσχύνεται λέγων ὅτι λέξεσιν ἑτέραις τὸ τῆς κράσεως ἤτοι συγχύσεως ἐπικρύπτει χρῆμα καὶ ἄψυχον εἶναι διαβε-
87 βαιοῦται τὴν ἑνωθεῖσαν τῶι λόγωι σάρκα. ἀλλ', ὦ βέλτιστε, φαίη τις ἂν εἰκότως, ἆρ' οὖν τοῖς ἴσοις περιβαλεῖς ἐγκλήμασι καὶ τὸν μακάριον εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην; ἔφη γὰρ ὅτι ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο. καταλαζονεύσηι καὶ αὐτοῦ καὶ δὴ καὶ ἐρεῖς ὅτι ψυχῆς ἠμνημόνησε νοερᾶς καὶ ἄψυχον εἶναί φησι τοῦ κυρίου τὴν σάρκα; τί δὲ ὅταν καὶ αὐτοῦ λέγοντος ἀκούσηις τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς καὶ πάλιν ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου

10 Ies. 28, 15
Zach. 7, 9
Prou. 19, 2
15 P 488
20
Ioh. 1, 14
Ioh. 6, 53
25
Ioh. 6, 56

SCHOLIA ARETHAE: 1 sq. συκοφαντία τοῦτο· εἰ γὰρ μὴ τοῦτο, εὑρίσκεται καὶ ⟨ὁ⟩ θεολόγος Ἰωάννης τῇι αὐτῇι ἐνεχόμενος αἰτίαι δι' ὧν φησι καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο [Ioh. 1, 14].

9 οὕτως οἶμαι ὀρθῶς προενεχθείη τὰ προκείμενα τοῦ λόγου· οἱ τῶν ἐννοιῶν τῆς ὀρθότητος καὶ ἀληθείας ἀπολισθήσαντες. ὡς γὰρ νῦν ἔχει, ἀσύντακτον ὅλως καὶ ἀνελλήνευτον.

13—16 Timoth. arm. p. 88 13—15 Doctr. patr. 20, 4 ἐκ τῶν κατηγοριῶν Θεοδωρήτου· 'ἡμεῖς μὲν γάρ — ζωογονοῦντος λόγου'.

YZVb, l, ΛpΣ

1 λόγου om. b ὡς om. Y ἑτέρου YVZbΛpΣ ἑτέρου τινὸσ bcorr1 ὡς om. VZ 2 σάρκα ζῶσαν l 3 ἔμψυχον καὶ om. Σ 4 καὶ om. V 6 οὐχ ὁ θ̄σ̄ λόγοσ VZΛpΣ οὐχ ὁ θ̄σ̄ b ὁ θ̄σ̄ λόγοσ οὐκ Y ὁ θ̄σ̄ λόγοσ οὔτε l σαρκὸς] σάρκα Y τὴν φύσιν Y 6/7 ἀλλ' — φύσιν om. Yl

8 ἀπολογία — ιᾱ Y κυρίλλου ἀπολογία ιᾱ Ymg ἀπολογία κυρίλλου VZ ἀπολογία ὀρθοδόξου ΛpΣ ἀπολογία τοῦ ἁγίου κυρίλλου statim post Theodoreti oblocutionem b τοῦ αὐτοῦ καὶ ἄλλωσ post responsionem aduersus Orientales l 9 εἰσ — ἀλήθειαν ZVb τὴν ὀρθότητα καὶ ἀλήθειαν Y τῆσ ὀρθότητοσ καὶ ἀληθείασ l cf. schol. Arethae ὀλισθήσαντεσ l 10 καὶ om. V 11 τὴν — ψῆφον om. V ἀμερίμνωσ Yl 12 κρίνατε b ψευδὴς om. l 13 μὲν γὰρ Yl φαμὲν εἶναι V Tim. ἅγιον om. Σ 14 κοινοῦ om. Σ 17 ἐν οἷσ Yl 18 ἡμῖν om. Yl 21 οὖν om. Y περιβαλεῖσ [περιβάλλεισ Z] ἐγκλήμασι VZb *accusabis* Λp παραβάλλεισ ἐγκλήμασι l ἐγκλήμασι περιβαλεῖσ Y 22 καὶ Yb1 γὰρ καὶ VZ καὶ δὴ καὶ Yb καὶ δὴ l καὶ VZ 23 ἡμνημόνευσε b ἐμνημόνευσε V, μὴ add. Vmg φῆισ Y τὴν τοῦ κ̄ῡ Y δαι Yl 24 σ̄ρ̄σ̄ ἡμῶν Y ἀμὴν ἀμὴν V 25 τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου om. b ποίητε V πίετε l αὐτοῦ om. b

Ioh. 6, 51 τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν αὐτῷ καὶ πάλιν καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ μού ἐστιν ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς. ἐπιπήδησον, εἰ δοκεῖ, καὶ τοῖς αὐτοῦ λόγοις· σάρκα γὰρ ὀνομάζει μόνην καὶ ψυχῆς ἐν τούτοις τῆς νοερᾶς οὐδεμίαν
88 παντελῶς πεποίηται μνήμην. ἀλλ' εἴπερ ἦσθά τις σοφὸς καὶ ἀγχίνους, οὐκ ἂν ἠγνόησας
PG 449 ὅτι καὶ ἀπὸ μόνης ἔσθ' ὅτε τῆς σαρκὸς τὸ ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος κατασημαίνεται ζῶιον,
Ies. 40, 5 τουτέστιν ἄνθρωπος. γέγραπται γὰρ ὅτι καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον
P 490 τοῦ θεοῦ. οὐκοῦν ὁ σάρκα λέγων γενέσθαι τὸν λόγον οὐκ ἠγνόηκεν ὅτι πάντηι τε καὶ πάντως καὶ ψυχῆς νοερᾶς πεποίηται μνήμην. ἀλλὰ γάρ, ὡς ἔφην ἐν ἀρχαῖς, ἀπορήσας εἰς ἀντίστασιν σκέπην ἑαυτῶι ποιεῖται τὸ ψεῦδος καὶ πειρᾶται συκοφαντεῖν, ἵνα δοκῆι τι λέγειν. οὐκ ἄνθρωπον δὲ ἀνειλῆφθαι παρὰ θεοῦ τοῖς ἁγίοις πατράσι δοκεῖ· πεφρονήκασι γὰρ οὐχ ὧδε· πόθεν; αὐτὸν δὲ μᾶλλον τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἄνθρωπον γενέσθαι φασίν, ἑνωθέντα σαρκὶ ψυχὴν ἐχούσηι τὴν νοεράν (ἀσύγχυτος δὲ καὶ τροπῆς ἐλευθέρα παντελῶς ἡ ἕνωσις· ἀναλλοίωτος γὰρ ὁ τοῦ θεοῦ λόγος), καὶ οὕτως πιστεύομεν.

Κυρίλλου ἀναθεματισμὸς ιβ̄

89 Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ τὸν τοῦ θεοῦ λόγον παθόντα σαρκὶ καὶ ἐσταυρωμένον σαρκὶ καὶ θανάτου γευσάμενον σαρκὶ γεγονότα τε πρωτότοκον ἐκ τῶν νεκρῶν, καθὸ ζωή ἐστι καὶ ζωοποιὸς ὡς θεός, ἀνάθεμα ἔστω.

Θεοδωρήτου ἀνατροπὴ ιβ̄

90 Τὰ πάθη τοῦ παθητοῦ ἴδια· ὁ γὰρ ἀπαθὴς παθῶν ἐστιν ὑψηλότερος. ἔπαθεν τοίνυν ἡ τοῦ δούλου μορφή, συνούσης αὐτῆι δηλονότι τῆς τοῦ θεοῦ μορφῆς καὶ συγχωρούσης μὲν παθεῖν διὰ τὴν ἐκ τῶν παθῶν τικτομένην σωτηρίαν, οἰκειουμένης δὲ διὰ τὴν ἕνωσιν τὰ παθήματα. οὐκοῦν οὐχ ὁ θεὸς ὁ παθών, ἀλλ' ὁ ἐξ ἡμῶν ὑπὸ τοῦ θεοῦ ληφθεὶς ἄν-
Ies. 53, 3 θρωπος. δι' ὃ καὶ ὁ μακάριος Ἡσαίας προθεσπίζων βοᾶι· ἄνθρωπος ἐν πληγῆι ὢν
P 492 καὶ εἰδὼς φέρειν μαλακίαν. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ δεσπότης Χριστὸς πρὸς τοὺς Ἰου-
Ioh. 8, 40 δαίους ἔλεγεν· τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα; ἀποκτείνεται δὲ οὐχ ὁ αὐτοζωή, ἀλλ' ὁ θνητὴν ἔχων τὴν φύσιν. καὶ
Ioh. 2, 19 τοῦτο διδάσκων ἑτέρωθι ὁ κύριος πρὸς τοὺς Ἰουδαίους ἔφη· λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. οὐκοῦν ἐλύθη μὲν ὁ ἐκ Δαυίδ, ἀνέστησε δὲ τοῦτον λυθέντα ὁ ἐκ πατρὸς ἀπαθῶς γεννηθεὶς πρὸ τῶν αἰώνων μονογενὴς θεὸς λόγος.

19—20 μορφῆς. 22—23 ἄνθρωπος Timoth. arm. p. 80. 137

YZVb, l [praeter 14—17], ΛpΣ, Λs [inde a 19]

1 καὶ² VZb om. YlΛpΣ δὲ VZΛp om. YblΣ 2 ἐστὶν δν [ἦν V] ἐγὼ δώσω VΣ 2/3 ἐπιπήδησον δὲ καὶ τοῖσ αὐτοῦ λόγοισ, εἰ δοκεῖ b 3 αὐτοῦ] αὐτοῦ ἄρξου Z 4 μνείαν Y 6 ὁ ἀν̄ος̄ Yb γέγραπται] ἔφη V ὅτι om. l 7 ὁ om. V γεγεννῆσθαι l τὲ πάντη l 8 καὶ om. l νοερᾶς om. Σ 9 ἑαυτοῦ b 9/10 ἵνα δοκῆ τι [τὶ δοκεῖ Z] λέγειν ZVblΛpΣ οὐκ εἰδὼσ δ λέγει Y 11 ὧδε· πόθεν; Pusey secundum Σ ὧδε ποθέν Y γρ ὧδε ποθέν bmg ὁ δή ποθεν Z ὠδίποθεν V ὧδε ποτέ blΛp θῡ πρ̄σ̄ V θῡ θν̄ l 12 πάντωσ VZ

14 κυρίλλου — ιβ̄ Ymg ἀναθεματισμόσ δωδέκατοσ VZb 15/16 καὶ θανάτου — σαρκὶ om. Y 16 τε om. Y τῶν om. V καθὰ Z καὶ ζωὴ Λp 17 ὡς θεός om. Λp

18 θεοδωρήτου — ιβ̄ Ymg ἀνατροπή VZ μέμψισ αἱρετικοῦ ΛpΣ ἀντίρρησισ θεοδωρίτου b, post oblocutionem Orientalium τοῦ αὐτοῦ καὶ ἄλλωσ l 19 ὑψηλότεροσ ἐστὶν l 20 μὲν YblΛps om. VZΣ 21 οἰκειουμένησ YlΛpsΣTim. οἰκειούμενοσ VZb 22 θεὸσ ZbΛpsΣTim. θσ̄ λόγοσ Yl χσ̄ V θῡ ZVbΛp θῡ λόγου Yl 23 βοᾶ ZVbΛpΣ ἐβόα YlΛs 24 δὲ om. Yl 25 δσ ZVbl ὅστισ Y 26 ἀποκτένεται Yl οὐχ ὁ αὐτοζωὴ Yl οὐκ αὐτὴ ἡ ζωὴ ZVb 27 ὁ κσ̄ ἑτέρωθι l ἔφη πρὸσ τοὺσ ἰουδαίουσ Y 28 ἐκ om. V 29 τοῦτον YZVlΛs τὸν bΛp ἀπαθῶσ ZVbΛpsΣ om. Yl

Κυρίλλου ἀπολογία ιβ

91 Ἔστι μὲν ἀπαθὴς ὁμολογουμένως ἡ τοῦ λόγου φύσις, καὶ τοῦτο, οἶμαι, ἐστὶν οὐδενὶ τῶν ὄντων ἀσυμφανές, οὐδ' ἂν εἰς τοῦτο φρενοβλαβείας καθίκοιτό τις, ὡς τὴν ἀπόρρητον καὶ ὑπερφυᾶ καὶ τοῦ δύνασθαί τι παθεῖν ἐπέκεινα φύσιν ἀσθενείαις ταῖς καθ' ἡμᾶς ἐνισχῆσθαι λέγειν. ἐπειδὴ δὲ ἦν τὸ παθεῖν τῶι κόσμωι σωτήριον καὶ πάλιν ἀμήχανον τὸ παθεῖν εἰς ἰδίαν φύσιν τὸν ἐκ θεοῦ φύντα λόγον, μέτεισιν εὐτεχνῶς τῆς οἰκονομίας τὸ χρῆμα. ἴδιον γὰρ ἐποιήσατο σῶμα τὸ παθεῖν δυνάμενον, ἵνα τῶι παθεῖν πεφυκότι λέγοιτο παθεῖν, καίτοι μεμενηκὼς ἀπαθὴς κατ' ἰδίαν φύσιν αὐτός. ἐπειδὴ δὲ σαρκὶ πέπονθεν ἑκών, ταύτηι τοι τῶν ὅλων σωτὴρ ἐστί τε καὶ ὀνομάζεται. ὡς γὰρ ὁ Παῦλός φησι, χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς ἐγεύσατο θανάτου· μαρτυρήσει δὲ καὶ ὁ θεσπέσιος Πέτρος, σοφώτατα λέγων Χριστοῦ οὖν παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν, οὐ φύσει θεότητος μᾶλλον, ἀλλὰ σαρκί. ἐπεὶ τίνα τρόπον ὁ τῆς δόξης κύριος ἐσταυρῶσθαι λέγεται; πῶς δὲ ὁ δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἐν ὧι τὰ πάντα συνέστηκεν, καθά φησιν ὁ μακάριος Παῦλος, δέδοται παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας, γέγονε δὲ καὶ πρωτότοκος ἐκ νεκρῶν; οἰκειωσάμενος δηλονότι τὰ τῆι ἰδίαι σαρκὶ συμβαίνοντα πάθη. κύ-
92 ριος δὲ τῆς δόξης οὐκ ἂν γένοιτο κοινὸς καὶ καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος. ἀλλ' ἐρεῖς ἐκεῖνό που τάχα ὡς ἀπόχρη λίαν ἡ ἕνωσις εἰς τὸ ἀποφῆναι Χριστὸν ἕνα καὶ κύριον τὸν ἐσταυρωμένον. οὐκοῦν λεγέσθω πάντα αὐτοῦ καὶ ὁμολογείσθω σωτὴρ ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, μεμενηκὼς μὲν ἀπαθὴς τῆι τῆς θεότητος φύσει, σαρκὶ δὲ παθών, ὡς εἶπεν ὁ Πέτρος. αὐτοῦ γὰρ ἦν ἴδιον καθ' ἕνωσιν ἀληθῆ τὸ τοῦ θανάτου γευσάμενον σῶμα. ἐπεὶ τίνα τρόπον ἐξ Ἰουδαίων κατὰ σάρκα Χριστὸς καὶ θεὸς ἐπὶ πάντων ἐστὶν καὶ εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν; εἰς τὸν τίνος θάνατον βεβαπτίσμεθα; τὴν τίνος ἀνάστασιν ὁμολογοῦντες δικαιούμεθα; καίτοι κατὰ φύσιν ἰδίαν θανάτου κρείττων ἐστὶν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, μᾶλλον δὲ αὐτόχρημα ζωή. ἆρ' οὖν εἰς θάνατον ἀνθρώπου κοινοῦ βεβαπτίσμεθα καὶ εἰς αὐτὸν πιστεύοντες δικαιούμεθα; ἤ, ὅπερ ἐστὶν ἀληθές, ἐνανθρωπήσαντος θεοῦ καὶ παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκὶ τὸν θάνατον καταγγέλλομεν καὶ ὁμολογοῦντες τὴν ἀνάστασιν τὸ τῆς ἁμαρτίας ἄχθος ἀποπεμπόμεθα; ἠγοράσμεθα γὰρ τιμῆς, οὐ φθαρτοῖς ἀργυρίωι ἢ χρυσίωι, ἀλλὰ τιμίωι αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ. καὶ πλεῖστα μὲν ἕτερα πρὸς τούτοις εἰπεῖν χαλεπὸν οὐδὲν καὶ τὰς τῶν ἁγίων πατέρων παραθεῖναι χρήσεις,

PG 452
10 Hebr. 2, 9
1 Petr. 4, 1
P 494
1 Cor. 2, 8
Hebr. 2, 10
Col. 1, 17. 18
15
1 Petr. 4, 1
20
Rom. 9, 5
Rom. 6, 3
25
1 Cor. 6, 20
1 Petr. 1, 18. 19

1—12 Fcyr 64 ἔστι — σαρκί 18—28 Tim. arm. p. 197

YZVbIΛpΣ

1 κυρίλλου ἀπολογία ιβ̄ YYmg ἀπολογία κυρίλλου VZ ἀπολογία ὀρθοδόξου ΛpΣ ἀπολογία τοῦ ἐν ἁγίοις κυρίλλου πρὸς ταῦτα b τοῦ αὐτοῦ ἄλλως I 2 καὶ ὁμολογουμένως VZ λόγου ZbΛpΣFcyr θῡ̄ λόγου YIV 3 φρενοβλαβείας VZbΛpΣFcyr φρενοβλαβείας καὶ εἰκαιότητος YI καθίκοιτό VZbΛpΣFcyr ἔλθοι YI τις om. Y τὸν I 4 καί¹] τε καὶ I 4/5 ἐνισχῆσθαι VZbFcyr ἐνισχεῖσθαι Y ἐνηχεῖσθαι I 5 τὸ — σριον ZVbFcyr τὸ — σρια Y τῶ κόσμω σρια τὸ παθεῖν I 5/6 τὸ παθεῖν ἀμήχανον I τὸ μὴ παθεῖν ἀμήχανον ἦν Fcyr 6 τὸν — λόγον εἰς ἰδίαν φύσιν I 7 γὰρ om. VZ δὲ Σ ποιεῖται Y τὸ σῶμα τὸ Zb τὸ Y 8 κατ' ἰδίαν φύσιν ἀπαθὴς Fcyr κατ' ἰδίαν φύσιν I ὁ αὐτός YI 9 τε om. Y 11 σαφέστατα b 12 μᾶλλον om. Y σαρκός V 13 δὲ δι' Y καὶ — πάντα YbΛpΣ om. ZVI 15 ἐκ νεκρῶν om. YI οἰκεία Yb 16 ἐρεῖ Y 17 καὶ om. I 20 ἑαυτοῦ YI 22 τοὺς om. VZ βεβαπτίσμεθα — ὁμολογοῦντες om. I βεβαπτίσμεθα Ycorr in ras. 23 δικαιούμεθα ZVbΛpΣTim. βεβαιούμεθα YI 24 κοινοῦ om. Σ 25 πιστεύσαντες Y ἢ καὶ I 27 ἠγοράσθημεν V φθαρτοῖς VZTim. φθαρτῆς bI φθαρτῶι YΣ ἢ χρυσίωι om. Y 28/29 καὶ — τούτοις I καὶ — τούτοις ἦν V καὶ πλεῖστα μὲν ἦν ἕτερα πρὸς τούτοις ZbΣ πλεῖστα μὲν οὖν ἕτερα πρὸς τούτοις Y 29 χαλεπὸν οὐδὲν YbIΛp χαλεπὸν δὲ [καὶ χαλεπὸν Σ] οὐδὲν ἦν VZΣ παραθῆναι YV

P 496 ἀρκέσει δέ, οἶμαι, καὶ ταῦτα τοῖς εὐμαθεστέροις. γέγραπται γὰρ ὅτι δίδου σοφῷ
Prou. 9, 9 ἀφορμήν, καὶ σοφώτερος ἔσται· γνώριζε δικαίωι, καὶ προσθήσει τοῦ δέχεσθαι.

170 Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ θαυματουργοῦ ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας περὶ τῆς τοῦ θεοῦ λόγου σαρκώσεως

Θεοῦ χάριτι τὸ πῶς δεῖ πιστεύειν περὶ τῆς σαρκώσεως καὶ ἐνανθρωπήσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, νόμου προμηνύσαντος, προφητῶν μαρτυρησάντων, ἀποστόλων κηρυξάντων, αὐτοῦ τοῦ κυρίου καὶ λόγωι διδάξαντος καὶ ἔργωι ἑαυτὸν φανερώσαντος,

ᾱ εἴ τις λέγει δοκήσει πεφανερῶσθαι τὸν Χριστὸν τῶι κόσμωι καὶ μὴ ὁμολογεῖ αὐτὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθέναι, καθὼς γέγραπται, ἀναθεματιζέσθω·

β̄ εἴ τις λέγει ἄψυχον ἢ ἀνόητον τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ καὶ μὴ ὁμολογεῖ αὐτὸν τέλειον κατὰ πάντα, ἕνα καὶ τὸν αὐτόν, καθὼς γέγραπται, ἀναθεματιζέσθω·

γ̄ εἴ τις λέγει μέρος ἀνθρώπου ἀνειληφέναι τὸν Χριστὸν καὶ μὴ ὁμολογεῖ αὐτὸν καθ'
Hebr. 4, 15 ὁμοιότητα [ἡμῶν] κατὰ πάντα χωρὶς ἁμαρτίας, καθὼς γέγραπται, ἀναθεματιζέσθω·

δ̄ εἴ τις λέγει τρεπτὸν ἢ ἀλλοιωτὸν τὸν Χριστὸν καὶ μὴ ὁμολογεῖ αὐτὸν ἄτρεπτον τῶι πνεύματι, ἄφθαρτον τῆι σαρκί, καθὼς γέγραπται, ἀναθεματιζέσθω·

ε̄ εἴ τις λέγει ἄνθρωπον [τέλειον] τὸν Χριστὸν διαιρετῶς καὶ θεὸν τὸν λόγον διαιρετῶς καὶ μὴ ὁμολογεῖ ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καθὼς γέγραπται, ἀναθεματιζέσθω·

10—19 Timotheus arm. p. 189 [Tarm] = Anecd. syr. ed. Land 3, 153 [Tan] 16/17 Dialogus orthodoxi et Seueriani quem edidit Bonwetsch, Nachr. d. Gött. Ges. d. Wiss. 1909, 143: ὁ . . . θαυματουργὸς Γρηγόριος ἐν τοῖς αὐτοῦ ἀναθεματισμοῖς φησιν ὅτι εἴ τις οὐ λέγει τὸν Χριστὸν ἄτρεπτον μὲν τῶι πνεύματι, ἄφθαρτον δὲ τῆι σαρκί, ἀνάθεμα ἔστω

YZVbIΛpΣ

1 ἀρκέσει δὲ bIΣ ἀρκεῖ δέ Y ἀλλ' ἀρκέσει Z ἀλλ' ἀρκέσειν VΛp καὶ om. YI ταυτὶ I subscr. litteras secretas quibus superscripsit τελοσ τησ φιλονεικίασ Z τέλοσ τῶν παρὰ τοῦ ἁγίου κυρίλλου ἐκτεθέντων ιβ̄ κεφαλαίων, ὅτε ὁ δυσσεβὴσ καθηρέθη νεστόριοσ, τῶν καὶ παρ' αὐτοῦ τοῦ ἁγίου κυρίλλου καὶ ἑτέρων ὀρθοδόξων ἀναθεματισθέντων καὶ ἀναθεματιζομένων, τῆς ὑπὲρ τῶν τοιούτων κεφαλαίων ἀνατροπῆσ τοῦ θεοδωρήτου καὶ τῆσ πρὸσ τὰ παρὰ τοῦ θεοδωρήτου γραφέντα ἀπολογίασ τοῦ ἁγίου κυρίλλου: V

VRB, Σ [= Timotheus syriace editus a Lagardio in Anal. syr. p. 65 sq. et Pitra in Anal. sacr. 4, 95 sq.]

ρ̄ο̄ V 4 τοῦ — νεοκαισαρείασ V τοῦ ἐν ἁγίοισ γρηγορίου τοῦ θαυματουργοῦ B τοῦ αὐτοῦ μεγάλου γρηγορίου R τοῦ αὐτοῦ Σ 4/5 περὶ — σαρκώσεωσ R ἐκ τοῦ λόγου περὶ τῆσ σαρκώσεωσ καὶ πίστεωσ Σ κεφάλαια περὶ πίστεωσ ἐν οἷσ καὶ ἀναθεματισμὸσ κεῖται ὑπ' αὐτοῦ V περὶ τῆσ ἐνανθρωπήσεωσ τοῦ θῡ̄ λόγου πίστισ ἐκτεθεῖσα ἐν κεφαλαίοισ ιβ̄ καὶ ἑρμηνευθεῖσα B 6—9 θεοῦ — φανερώσαντος om. Σ 6 τὸ πῶσ R ὅπωσ VB 7 προμηνύοντοσ καὶ B 7/8 προμαρτυρουμένων V διαμαρτυρομένων καὶ B 8 καὶ αὐτοῦ B διδάξαντος om. B ἑαυτὸν R ἑαυτὸν ἡμῖν B αὐτοῦ V

ordinem capitulorum exhibui secundum RBΣ; explicationum secundum RΣ; singulas explicationes singulis capitibus subiungunt VB; totum ordinem inuertit V 10 ᾱ RBΣ ιβ̄ V τὸν χ̄ν̄ δοκήσει πεφανερῶσθαι B 11 ἐν σαρκὶ om. V ἐν om. B ὡσ γέγραπται R om. V ἀνάθεμα ἔστω B 12 β̄ RBΣ ιᾱ V ἄνουν B χ̄ῡ RBΣTarmTan κ̄ῡ V αὐτὸ B 13 πάντα RBΣTarm ἄνθρωπον V καθὼς γέγραπται om. V 14 γ̄ RBΣ ῑ V εἰληφέναι B 15 ἡμῶν VΣTan om. RBTarm κατὰ om. B καθὼς γέγραπται om. V ἀνάθεμα ἔστω B 16 δ̄ RBΣ θ̄ V οὐχ B 17 ἄφθαρτον RBΣTarmTan φθαρτὸν V τῶ σώματι B καθὼς γέγραπται om. V ἀνάθεμα ἔστω B 18 ε̄ RBΣ η̄ V ἄνθρωπον Σ ἄνθρωπον τέλειον RBTarmTan τέλειον ἄνθρωπον V καὶ θεὸν — διαιρετῶς om. VTan 19 ῑ̄ν̄ χ̄ν̄ θ̄ν̄ σεσαρκωμένον B om. V

ϛ εἴ τις λέγει σωιζόμενον τὸν Χριστὸν καὶ μὴ ὁμολογεῖ αὐτὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου καὶ φῶς τοῦ κόσμου, καθὼς γέγραπται, ἀναθεματιζέσθω·

ζ εἴ τις λέγει· ἄλλος ὁ παθὼν καὶ ἄλλος ὁ μὴ παθών, καὶ μὴ ὁμολογεῖ αὐτὸν τὸν ἀπαθῆ θεὸν λόγον σαρκὶ ἰδίαι παθόντα ἀτρέπτως, καθὼς γέγραπται, ἀναθεματιζέσθω·

η εἴ τις λέγει· ἄλλος ὁ πρὸ αἰώνων υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ ἄλλος ὁ ἐπ' ἐσχάτων, καὶ μὴ ὁμολογεῖ αὐτὸν τὸν προαιώνιον τὸν αὐτὸν ἐπ' ἐσχάτων, καθὼς γέγραπται, ἀναθεματιζέσθω·

θ εἴ τις λέγει ἐκ σπέρματος ἀνδρὸς γεγεννῆσθαι τὸν Χριστὸν [ἐκ παρθένου] ὡς πάντες ἄνθρωποι, καὶ μὴ ὁμολογεῖ αὐτὸν ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ τῆς ἁγίας παρθένου σαρκωθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα ἐκ σπέρματος Δαυίδ, καθὼς γέγραπται, ἀναθεματιζέσθω·

ι εἴ τις λέγει ἄνθρωπον τέλειον ἀνειληφέναι τὸν Χριστὸν ὡς ἕνα τῶν προφητῶν καὶ μὴ ὁμολογεῖ αὐτὸν σαρκώσει τῇι ἐκ παρθένου γενόμενον ἄνθρωπον τὸν ἐν Βηθλεὲμ τεχθέντα καὶ ἐν Ναζαρὲτ ἀνατραφέντα καὶ προκοπὴν ἡλικίας ἐπιδειξάμενον καὶ χρόνων ἀρίθμησιν ποιησάμενον ἐν Ἰορδάνηι βαπτισθέντα καὶ ὑπὸ τοῦ πατρὸς μαρτυρηθέντα οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, καθὼς γέγραπται, ἀναθεματιζέσθω· Mt. 3, 17

ια εἴ τις λέγει τὴν σάρκα τοῦ Χριστοῦ ὁμοούσιον τῆς θεότητος καὶ μὴ ὁμολογεῖ αὐτὸν ἐν μορφῇι θεοῦ ὑπάρχοντα θεὸν προαιώνιον καὶ ἑαυτὸν κενώσαντα καὶ λαβόντα δούλου μορφήν, καθὼς γέγραπται, ἀναθεματιζέσθω·

ιβ εἴ τις λέγει ἄκτιστον τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ καὶ μὴ ὁμολογεῖ αὐτὸν τὸν ἄκτιστον θεὸν λόγον ἐκ τῆς κτιστῆς ἀνθρωπότητος τὴν σάρκωσιν καὶ τὴν ἐνανθρώπησιν ἐπιδεξάμενον, καθὼς γέγραπται, ἀναθεματιζέσθω.

ιβ Πῶς γὰρ ἂν ἄκτιστον λέγοιτο τὸ σῶμα; τὸ γὰρ ἄκτιστον ἀπαθὲς ἄτρωτον ἀψηλάφητον, Χριστὸς δὲ ἐκ νεκρῶν ἀναστὰς τύπον ἥλων καὶ νύξιν λόγχης καὶ ψηλάφησιν σώματος ἐπεδείκνυτο τοῖς μαθηταῖς, καίτοι τῶν θυρῶν κεκλεισμένων εἰσελθών, ἀλλ' ἵνα δείξηι καὶ τῆς θεότητος τὴν ἐνέργειαν καὶ τοῦ σώματος τὴν ἀλήθειαν [, ὅτι θεὸς ὢν ἄνθρωπος ἐγνωρίζετο φυσικῶς καὶ ἄνθρωπος γενόμενος ἀληθῶς θεὸς τοῖς ἔργοις ἐφαίνετο].

3—10. 16—p. 148, 2 Tarm p. 190. 191 = Tan 3, 153; 3/4 Tarm p. 141; 5—7 p. 60; 19—p. 148, 2 Tim. syr. f. 31r

---

VRBΣ

1 ϛ RBΣ ζ V 1/2 καὶ²—κόσμου om. V 3 ζ RBΣ ϛ V αὐτὸν om. V 4 θεὸν VΣTarm om. RB σαρκὶ — ἀτρέπτωσ [ἀτρέπτως om. TarmTan] RBΣTarmTan καὶ ἄτρεπτον σαρκὶ ἰδία παθόντα V ἀνάθεμα ἔστω VB 5 η RBΣ ε V τοῦ om. V 6 τὸν om. R προαιώνων VB αὐτὸν R τὸν Rcorr αὐτὸν καὶ B καθὼς γέγραπται om. V 6/7 ἀνάθεμα ἔστω V 8 θ RBΣ δ V ἐκ παρθένου om. BΣTarmTan καθὼσ B πάντεσ οἱ B 9 πνεύματος ἁγίου καὶ om. R μαρίασ τῆσ VTan 10 ἀνάθεμα ἔστω V 11 ι RBΣ γ V Χριστὸν] θν̄ λόγον B 12 τῇ σαρκώσει τῇ V γεγενημένον V 13 ἐπιδειξάμενον ἡλικίασ B ἐπιδεξάμενον Σ om. V 14 ποιησάμενον VBΣ ἐπιδεξάμενον R τοῦ om. B 15 ὁ ἀγαπητὸσ ἐν ὢ εὐδόκησα B om. R ἀνάθεμα ἔστω V 16 ια RBΣ β V λέγει om. R κῡ B αὐτὸν τὸν B 17 πρὸ αἰώνων B καὶ¹ om. B 18 ἀνάθεμα ἔστω V 19 ιβ RBΣ α V 19/20 τὸν — λόγον om. Tarm 19 θν̄ RBΣTarmTan τοῦ θῦ V 20 ἐπιδεξάμενον ΣTarmTan ἐπιδειξάμενον RVB 21 ἀνάθεμα ἔστω V

22 ιβ erasum R α V γὰρ ἂν [ἂν om. R] RBΣTarm δ' ἂν V ἄκτιστον λέγοιτο [λέγοιτο ἄκτιστον V] τὸ [om. R] σῶμα VRΣ λέγοι τίσ τὸ σῶμα τοῦ χῦ ἄκτιστον B 23 λόγχησ νύξιν B 23/24 σώματοσ ψηλάφησιν B ψηλάφησιν σώματι R 24 ἀλλ' om. ΣTan 25—27 ὅτι — ἐφαίνετο om. RΣTarmTan 25 ὅτι B καίτοι V 26 γενόμενοσ B ὑπάρχων V 127 post ἐφαίνετο secuntur in B p. 150, 15 ἐπὶ ταύτη — p. 151, 3

ια Πῶς δὲ ἡ μετὰ χρόνον σὰρξ ὁμοούσιος ἂν λέγοιτο τῆς ἀχρόνου θεότητος; ὁμοούσιον γὰρ λέγεται τὸ ταυτὸν τῇι φύσει καὶ τῇι ἀιδιότητι ἀπαραλλάκτως.

ι Πῶς δ' ἂν λέγοι τις ἄνθρωπον τέλειον ἀνειληφέναι τὸν κύριον ὡς ἕνα τῶν προφητῶν,
1 Cor. 15, 47 αὐτοῦ τοῦ κυρίου ἀνθρώπου γενομένου τῇι ἐκ παρθένου σαρκώσει; διὸ γέγραπται ὅτι
ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοικός, ἐπειδὴ δὲ ἐκ γῆς πλασθεὶς εἰς γῆν ἀπελή-
1 Cor. 15, 45 λυθεν, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος εἰς οὐρανοὺς ἀνελήλυθεν. καὶ λέγεται ὁ πρῶτος Ἀδὰμ
καὶ ὁ ἔσχατος Ἀδάμ, καὶ ὥσπερ ὡμολόγηται ὅτι ὁ δεύτερος ἐκ τοῦ πρώτου τὸ κατὰ
σάρκα, διὸ καὶ ἄνθρωπος καὶ υἱὸς ἀνθρώπου Χριστός, οὕτως μεμαρτύρηται ὅτι ὁ δεύ-
τερος τοῦ πρώτου σωτήρ, διότι κατελήλυθεν ἐξ οὐρανοῦ. ἐπειδὴ δὲ ἐξ οὐρανοῦ κα-
1 Cor. 15, 47 ταβὰς ὁ λόγος καὶ ἄνθρωπος γενόμενος εἰς οὐρανοὺς ἀνελήλυθεν, διὰ τοῦτο λέγεται ἐξ
οὐρανοῦ ὁ δεύτερος Ἀδάμ.

θ Πῶς δ' ἂν λέγοι τις ἐκ σπέρματος ἀνδρὸς γεγεννῆσθαι τὸν Χριστὸν ἐκ παρθένου,
Lc. 1, 34. 35 τοῦ ἁγίου ἀγγέλου [καὶ τοῦ] εὐαγγελισαμένου τὴν Μαριάμ [τῆς παρθένου εἰρηκυίας πῶς
ἔσται μοι τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; δι' ὃ λέγει] πνεῦμα ἅγιον ἐπε-
λεύσεται ἐπὶ σὲ καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· δι' ὃ καὶ τὸ γεν-
νώμενον ἐκ σοῦ ἅγιον κληθήσεται υἱὸς ὑψίστου. καὶ τῶι Ἰωσὴφ λέγει·
Mt. 1, 20. 21. μὴ φοβηθῆις παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇι
23 γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου. τέξεται δὲ υἱὸν καὶ καλέσουσι
τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν
ὁ θεός.

η Πῶς δ' ἂν λέγοιτο ἄλλος ὁ πρὸ αἰώνων τοῦ θεοῦ υἱὸς καὶ ἄλλος ὁ ἐπ' ἐσχά-
Ioh. 8, 58 των, αὐτοῦ τοῦ κυρίου λέγοντος πρὸ τοῦ Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμὶ καὶ
Ioh. 8, 42 ἐκ τοῦ πατρὸς ἐξῆλθον καὶ ἥκω καὶ πάλιν πορεύομαι πρὸς τὸν πα-
Ioh. 14, 12 τέρα μου;

ζ Πῶς δ' ἂν λέγοιτο ἄλλος ὁ παθὼν καὶ ἄλλος ὁ μὴ παθών, αὐτοῦ τοῦ κυρίου λέ-
Mc. 8, 31 γοντος δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ
cf. Mt. 19, 28 τῇι τρίτηι ἡμέραι ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι καὶ ὅταν ἴδητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
Mc. 8, 38 καθήμενον ἐν δεξιᾶι τοῦ πατρός, καὶ ὅταν ἔλθηι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇι δόξηι
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ;

3—4 σαρκώσει Tarm p. 87

VRB, Σ [usque ad 2; post 2 add. Tan [p. 154, 5—13] quae a ceteris testibus aliena sunt]

1 ια erasum R β̄ V γὰρ B 1/2 θεότητος — φύσει om. V 1 ἀχράντου B ὁμοούσιος R 2 ἰδιότητι Tan ἀπαράλλακτος V 3 ι erasum R γ̄ V δ' ἂν R γὰρ ἂν B om. V λέγοι τις B λέγοιτο RTarm λέγει V κν̄ RB χ̄ν̄ V 4 ὅτι om. VB 5 δὲ om. B δὲ ὁ V 6 ὁ δὲ B ἄνθρωπος R ἄνθρωπος γενόμενος V ἄνθρωπος ἐξ οὐρανοῦ ὁ καταβὰς λόγος καὶ ἄνθρωπος γενόμενος B ὁ om. V 7 ὁμολογεῖται V ἐκ τοῦ πρώτου ὁ δεύτερος VB 8 οὕτω καὶ V 9 διότι B δι ὃν R διὸ V 9/10 ἐπειδὴ — καταβὰς om. B 9 δὲ om. R 10 τοὺς οὐρανοὺς V διὰ τοῦτο VB καὶ R 10/11 ἐξ οὐρανοῦ om. B ἀνος̄ B 12 θ erasum R δ̄ V δ' [om. B] ἂν λέγοι τις RB γὰρ λέγοιτο V ἐκ παρθένου om. B 13 ἀγγέλου V εὐαγγελίου καὶ τοῦ RB μαρίαν R ἁγίαν μαρίαν καὶ B 13/14 τῆς — εἰρηκυίας [εἰρηκυιῆς πῶς ἔσται μοι τοῦτο ἐπεὶ R] ἄνδρα οὐ γινώσκω διὸ λέγει RB εἰπόντος V 16 ὑψίστου R θῦ B θῦ προειρήκει γὰρ ἡ ἁγία παρθένος πῶς ἔσται μοι τοῦτο ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω V 19/20 ἐμμανουήλ — θσ̄ RB ἵν̄ αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν V 21 ε̄ V δ'] γὰρ B λέγοιτό τις V υἱὸς τοῦ θῦ B 22 λέγοντος ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν B πρὸ τοῦ R πρὶν VB 23 ὅτι ἐκ VB 24 μου om. B 25 ζ̄ V δ'] γὰρ B λέγοι τίς V 25/26 λέγοντος τοῦ κῦ B 26 ἀποκτανθῆναι VR ἀποδοκιμασθῆναι B 27 ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν V 28 ἐκ δεξιῶν B

ϛ Πῶς δ' ἂν λέγοι τις σωιζόμενον τὸν Χριστόν, αὐτοῦ τοῦ κυρίου λέγοντος ἐγὼ Ioh. 11, 25
εἰμὶ ἡ ζωή, κἀγὼ ἐλήλυθα, ἵνα ζωὴν ἔχωσιν καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ θάνατον Ioh. 10, 10
οὐ μὴ θεωρήσηι, ἀλλ' ὄψεται τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον; cf. Ioh. 8, 51

ε Πῶς δ' ἂν λέγοι τις ἄνθρωπον τέλειον τὸν Χριστὸν διαιρετῶς καὶ θεὸν λόγον διαιρετῶς, αὐτοῦ τοῦ κυρίου λέγοντος τί ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν 5 Ioh. 8, 40
ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός; οὐ γὰρ ἄνθρωπον ἔδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν, ἀλλ' ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν ὁ θεὸς λόγος ἄνθρωπος γενόμενος δι' ἡμᾶς, δι' ὃ λέγει· λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις Ioh. 2, 19. 21
ἐγερῶ αὐτόν. αὐτὸς δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ.

δ Πῶς δ' ἂν λέγοι τις τρεπτὸν ἢ ἀλλοιωτὸν τὸν Χριστόν, αὐτοῦ τοῦ κυρίου λέγοντος 10
ἐγὼ εἰμὶ καὶ οὐκ ἠλλοίωμαι καὶ πάλιν οὔτε ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐγκατελήφθη εἰς Mal. 3, 6
ἅιδην οὔτε ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν; Act. 2, 31

γ Πῶς δ' ἂν λέγοι τις μέρος ἀνθρώπου ἀνειληφέναι τὸν Χριστόν, αὐτοῦ τοῦ κυρίου
λέγοντος τὴν ψυχήν μου τίθημι, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν, καὶ ἡ σάρξ μου ἀληθής Ioh. 10, 18
ἐστιν βρῶσις καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθής ἐστι πόσις, καὶ ὁ τρώγων μου τὴν Ioh. 6, 55
σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον; Ioh. 6, 54
16

β Πῶς δ' ἂν λέγοιτο ἄψυχον ἢ ἀνόητον τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ; ταραχὴ γὰρ καὶ λύπη
καὶ ἀδημονία οὔτε σαρκὸς ἀψύχου οὔτε ψυχῆς ἀνοήτου οὔτε θεότητος ἀτρέπτου οὔτε
δοκήσεως ἔνδειξις οὔτε ἀνθρωπίνης ἀσθενείας ἥττημα, ἀλλὰ τῶν καθ' ἡμᾶς παθῶν τὴν
ἐπίδειξιν ἐν ἑαυτῶι ἐποιεῖτο ὁ λόγος καταδεξάμενος τὸ παθητικόν, καθὼς γέγραπται ὅτι 20
αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἀνέλαβεν καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν. ται- Mt. 8, 17
ραχὴ γὰρ καὶ λύπη καὶ ἀδημονία ψυχῆς νοσήματα, κόπος δὲ καὶ ὕπνος καὶ τρῶσις σώματος σαρκὸς ἀσθενήματα.

α Πῶς δ' ἂν λέγοι τις δοκήσει πεφανερῶσθαι τὸν Χριστὸν τῶι κόσμωι τὸν ἐν Βηθλεὲμ
τεχθέντα καὶ περιτομῆι σαρκὸς προσαγόμενον καὶ ὑπὸ τοῦ Συμεῶνος βασταχθέντα καὶ 25
δωδεκαετῆ ἀνατραφέντα καὶ τοῖς γονεῦσιν ὑποταγέντα καὶ ἐν Ἰορδάνηι βαπτισθέντα καὶ
σταυρῶι προσηλωθέντα καὶ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντα; δι' ὃ κἂν λέγηται· ἐταράχθη τῶι
πνεύματι, ἐλυπήθη τῆι ψυχῆι, ἐτρώθη τῶι σώματι, τὰς κατὰ τὴν ἡμετέραν σύστασιν τῶν
παθῶν προσηγορίας παριστῶν καὶ ἵνα δείξηι ὅτι καὶ ἄνθρωπος ἐγεννήθη ἐν κόσμωι καὶ
τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας. ἐγεννήθη γὰρ ἐν 30
Βηθλεὲμ θεοπρεπῶς κατὰ σάρκα, ἀγγέλων οὐρανίων ἐπεγνωκότων τὸν ἑαυτῶν ποιητὴν καὶ

VRB, Σ [inde a 17]

1 ζ̄ V δ'] γὰρ B λέγοντοσ τοῦ κῦ B 3 αἰώνιον καὶ οὐ μὴ ἀπόληται εἰσ τὸν αἰῶνα B 4 η̄ V δ'] γὰρ B διαιρετῶς om. V θν̄ τὸν λόγον V 5 με ζητεῖτε VB 6 οὐδὲ B 7 δέδωκεν R ὑπὲρ ἡμῶν om. B 7/8 ὁ θεὸς — ἡμᾶς om. R 9 δὲ] γὰρ B τοῦ σώματοσ τοῦ ναοῦ V 10 θ̄ V γὰρ ἄν τισ λέγοι B λέγει VR, corr. R αὐτοῦ om. B 11 ὅτι οὔτε B ἐγκατελείφθη VB 12 ἅδου V 13 ῑ V λέγοιτό V μέροσ RB τρεπτὸν ἢ ἀλλοιωτὸν ἢ μέροσ V 14 ἵνα — αὐτὴν R ὑπὲρ τῶν προβάτων VB καὶ] καὶ ὅτι B 15 τὸ αἷμά — ἐστι om. R 17 ιᾱ V δ'] γὰρ B λέγοιτο RBΣ λέγοι τισ V χῦ RBΣ κῦ V 20 ὁ λόγοσ ἐν ἑαυτῶ ἐποιήσατο B παθητικὸν πάθοσ V 21 ἀνέλαβε τὰσ ἀσθενείασ ἡμῶν B ἔλαβε V 22 ὕπνοσ VBΣ πόνοσ R τρῶσεισ V 24 ιβ̄ V δ'] γὰρ B τὸν χν̄ δοκήσει πεφανερῶσθαι B τὸν[1] om. V 25 συμεὼν V 26 δωδεκαετῆ — ὑποταγέντα καὶ om. R τοῖς om. B ὑποτασσόμενον B 27 ἐν σταυρῶ V κἂν om. B λέγηται RΣ λέγεται ὅτι B.om. V 28 καὶ ἐλυπήθη B 29 παριστῶν B ἵστησι V om. R 30 συνανεστράφη καθ' ὁμοιότητα [καθ' ὁμοιότητα om. B] χωρὶσ ἁμαρτίασ RB συνανεστράφη — ἁμαρτίας καὶ ὅτι ἐν ἅιδηι ἐωράθη καὶ τοῖς ἐκεῖ ἐφανερώθη καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας Σ ἐφανερώθη καθ' ὁμοιότητα χωρὶσ ἀσθενείασ V 31 ἐπουρανίων V αὐτῶν V ποιητὴν RΣ δεσπότην VB

Lc. 2, 14 ἀνυμνούντων τὸν ἐν φάτνῃ σπαργανωθέντα καὶ λεγόντων δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη· ἐν Ναζαρὲτ ἀνετράφη θεοφανῶς, ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων καθεζόμενος καὶ ἐκπλήττων αὐτοὺς τῇ σοφίαι παρὰ καιρὸν ἡλικίας τῆς κατὰ τὸ σῶμα, ὡς ἀπαριθμεῖται ὁ εὐαγγελικὸς λόγος· ἐν Ἰορδάνῃ ἐβαπτίσθη, οὐχ ἁγιασμοῦ πρὸς λῆψιν προσαγόμενος, ἀλλ' ἁγιασμοῦ μετοχὴν χαριζόμενος· ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐπειράσθη, οὐ πειρασμῷ ὑποκείμενος, ἀλλὰ τοὺς ἡμετέρους πειρασμοὺς ἐν τῇ προσκλήσει τοῦ πειράζοντος προβαλ-
Ioh. 16, 33 λόμενος, ἵνα μάταιον δείξῃ τὸν πειράζοντα, δι' ὃ λέγει θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον, οὐ θεικὴν πάλην προβαλλόμενος, ἀλλὰ τὴν ἰδίαν σάρκα νικητήριον πάθους καὶ θανάτου καὶ φθορᾶς ἐπιδεικνύμενος, ἵνα δι' ἧς σαρκὸς ἡ ἁμαρτία εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος ἐβασίλευσεν πάντων ἀνθρώπων, διὰ τῆς αὐτῆς σαρκὸς καθ' ὁμοιότητα κατακριθῇ ἡ ἁμαρτία ἐν τῇ σαρκὶ καὶ νικηθῇ ὁ τῆς ἁμαρτίας ἔφορος ὁ πειράζων καὶ καταλυθῇ ὁ θάνατος τοῦ μηκέτι βασιλεύειν καὶ καταργηθῇ ἡ φθορὰ ἐν ταφῇ τοῦ σώματος καὶ ἀπαρχὴ ἀναστάσεως ἀναδειχθῇ καὶ ἀρχὴ δικαιοσύνης ἐν κόσμῳ πολιτεύσηται διὰ τῆς πίστεως καὶ βασιλεία οὐρανῶν ἐν ἀνθρώποις εὐαγγελισθῇ καὶ θεοῦ πρὸς ἀνθρώπους γένηται κοινωνία. ἐπὶ ταύτῃ τῇ χάριτι δοξάσωμεν τὸν πατέρα τὸν δεδωκότα τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς· δοξάσωμεν τὸν υἱὸν τὸν δεδωκότα ἑαυτὸν ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας· δοξάσωμεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸ ἐνεργοῦν, τὸ ζωοποιοῦν ἡμᾶς, τὸ παρέχον χαρίσματα πρὸς θεοῦ κοινωνίαν καὶ μὴ περιεργασώμεθα τὸν εὐαγγελικὸν λόγον λέξεσι περιξήροις, ἀπεράντους ζητήσεις καὶ λογομαχίας περισπείροντες καὶ τὸν λεῖον καὶ εὐθύτατον λόγον τῆς πίστεως τραχοῦντες, ἀλλὰ μᾶλλον ἐργασώμεθα τὸ ἔργον τῆς πίστεως, τὴν εἰρήνην ἀγαπήσωμεν, τὴν ὁμόνοιαν ἐπιδειξώμεθα, τὴν ἑνότητα φυλάξωμεν, τὴν ἀγάπην γεωργήσωμεν, δι' ἧς εὐαρεστεῖται θεός.
Act. 1, 7 ὥσπερ οὐχ ἡμῶν ἐστιν γνῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίαι ἐξουσίαι, πιστεῦσαι δὲ δεῖ ὅτι καὶ χρόνου ἔσται τέλος καὶ μέλλοντος αἰῶνος ἔσται φανέρωσις καὶ κρίσεως ἀποκάλυψις καὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ παρουσία καὶ ἔργων ἀνταπόδοσις καὶ βασιλείας οὐρανῶν κληρονομία, οὕτως οὐχ ἡμῶν ἐστιν γνῶναι τὸ πῶς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ
Ies. 53, 8 ἄνθρωπος γέγονεν (τὸ γὰρ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, καθὼς γέγραπται ὅτι τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ), ἀλλὰ πιστεῦσαι
Bar. 3, 38 ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἐγένετο ἄνθρωπος κατὰ τὰς γραφὰς καὶ ὅτι ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη κατὰ τὰς γραφὰς καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας καὶ ὅτι ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν καὶ ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, καθὼς γέγραπται, καὶ ὅτι εἰς οὐρανοὺς ἀνελήλυθεν καὶ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρός, ὅθεν ἥξει κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, καθὼς

VR, B [cf. ad p. 147, 27], Σ [usque ad 2 εἰρήνη et 12 καὶ καταλυθῇ — 13 ἀναδειχθῇ]

1 ὑμνούντων B σπαργανωθέντα θῡ V 2 εἰρήνη ἐν ἀνθρώποισ εὐδοκία [εὐδοκία τούτεστι καταλλαγὴ B] VB ἐμμέσῳ R τῶν om. VB 3 τὸ om. V 3/4 ὡσ ἀπαριθμεῖται VB ἀπαρίθμειται ὡσ R 4 πρόσληψιν ἁγιασμοῦ B προσλήψει V 5 μετοχὴν ἁγιασμοῦ B 6 πειρασμοὺς om. V τῇ om. B 6/7 προσλαβόμενοσ B 7 δείξῃ μάταιον V 8 πάλην θεικὴν B 11 ἐν — νικηθῇ] καὶ νικηθῇ ἐν σαρκὶ B 11/12 ὁ πειράζων om. B 12 καὶ ὁ θάνατοσ καταργηθῇ τοῦ B μὴ V καταργηθῇ ἡ φθορὰ VΣ καταλυθῇ ἡ φρορὰ R ἡ φθορὰ καταλυθῇ B 13 τῇ τοῦ σώματοσ ταφῇ V ἀναστάσεωσ δειχθῇ V δειχθῇ ἀναστάσεωσ B τῷ κόσμῳ V 14 πολιτεύεται B τῆς om. B ἐν om. VB 15 δοξάσομεν B 16 μονογεννῆ B 16/17 δεξάσωμεν — σωτηρίας om. V 17 αὐτὸν VR ἡμετέρας] τοῦ κόσμου B 18 τὰ χαρίσματα V 19 περιεργαζώμεθα — λόγον R τὸν — λόγον μὴ περιεργασώμεθα B 19/20 καὶ ἀπεράντοισ ζητήσεσι καὶ λογομαχίαισ ζιζάνια σπείροντεσ B 20 σπείροντεσ V τραχύνοντεσ VB 21 ἐργαζώμεθα R 22 εὐχαριστεῖται R 23 ὥσπερ γὰρ B τὸ γνῶναι V ἢ] καὶ B 24 δεῖ om. V καὶ[1] om. VB τέλοσ ἔσται B ἔσται om. VB 25 καὶ[2] om. V 26 οὐρανῶν βασιλείασ VB ἐστιν om. V 27 γέγονεν ἄνθρωποσ V ὅτι om. B 28 πιστεῦσαι δεῖ V 29 ὁ RB ἀληθῶσ V ἐγένετο R ἀληθῶσ γέγονεν B ἀληθῶσ ἐγεννήθη κατὰ σάρκα V 29—31 ἐπὶ — ὅτι[1] om. B 30 καθ' — ἁμαρτίασ κατὰ τὰσ γραφὰσ V 31 ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε B 32 ζῶντασ κρῖναι B 32 — p. 151, 1 κατὰ τὰσ γραφὰσ B

γέγραπται, μήποτε ἡμῶν λογομαχούντων πρὸς ἀλλήλους βλασφημήσωσί τινες τὸν τῆς πίστεως λόγον καὶ ἐπέλθῃ τὸ εἰρημένον· δι' ἡμᾶς διὰ παντὸς τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ Rom. 2, 24
βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν. δόξα σοι, Χριστὲ βασιλεῦ.

171 = A 135. Latinae uersiones extant duae, altera in Collectione Casinensi 305, altera Dionysii exigui in Sichardiana 8

Ὑπομνηστικὸν τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου πρὸς τὸν μακαριώτατον Σούκενσον ἐπίσκοπον τῆς Διοκαισαρέων κατὰ τὴν Ἰσαύρων ἐπαρχίαν

1 Ἐνέτυχον μὲν τῷι ὑπομνηστικῷι τῷι παρὰ τῆς σῆς ὁσιότητος ἀποσταλέντι, ἥσθην PG 77, 228
δὲ ἄγαν ὅτι καίτοι δυνάμενος ἡμᾶς τε καὶ ἑτέρους ὠφελεῖν ἐκ πολλῆς φιλομαθείας προ- [ep. 45] PG 229
τρέπειν ἀξιοῖς, ἃ εἰς νοῦν ἔχομεν καὶ εὖ ἔχειν ὑπειλήφαμεν, ταῦτα καὶ γράψαι. φρο-
νοῦμεν τοίνυν περὶ τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν οἰκονομίας ἃ καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν ἅγιοι πατέρες· ἀναγνόντες γὰρ τοὺς ἐκείνων πόνους τὸν ἑαυτῶν νοῦν καταρυθμίζομεν, ὥστε κατόπιν αὐ-
2 τῶν ἰέναι καὶ μηδὲν τῇι τῶν δογμάτων ὀρθότητι καινὸν ἐπεισφρῆσαι. ἐπειδὴ δὲ ἡ σὴ τελειότης διαπυνθάνεται, πότερόν ποτε χρὴ λέγειν ἐπὶ Χριστοῦ δύο φύσεις ἢ μή, δεῖν ὠιήθην πρὸς τοῦτο εἰπεῖν. Διόδωρός τις, πνευματομάχος ὢν κατὰ καιρούς, ὥς φασι, κεκοι-
νώνηκε τῇι τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησίαι· οὗτος ἀποθέμενος, ὥσπερ οὖν ἐνόμισεν, τὸν τῆς Μακεδονιανῆς αἱρέσεως σπίλον, εἰς ἑτέραν ἐμπέπτωκεν ἀρρωστίαν. πεφρόνηκε γὰρ καὶ γέγραφεν ὅτι ἕτερος μὲν υἱὸς κατ' ἰδίαν ἐστὶν ὁ ἐκ σπέρματος Δαυὶδ γεννηθεὶς ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, ἕτερος δὲ πάλιν ἰδικῶς υἱὸς ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος. κωδίωι δὲ ὥσπερ Mt. 7, 15
προβάτου κατασκιάζων τὸν λύκον, προσποιεῖται μὲν Χριστὸν ἕνα λέγειν, ἀναφέρων τὸ ὄνομα ἐπὶ μόνον τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον γεννηθέντα υἱὸν μονογενῆ, ὡς ἐν χάριτος δὲ

---

6 ἀναγκαία ἀναγινώσκεσθαι Wmg

Fcyr 36 ἐκ τοῦ πρώτου ὑπομνηστικοῦ τοῦ πρὸς Σούκενσον ἐπίσκοπον τῆς Διοκαισαρέων κατὰ τὴν Ἰσαύρων ἐπαρχίαν, οὗ ἡ ἀρχή· Ἐνέτυχον — ἀποσταλέντι

VRB

1/2 τὸν λόγον τῆσ πίστεωσ βλασφημήσωσι τινέσ B 2 ἀπέλθη τὸ εἰρημένον V τὸ εἰρημένον ἐπέλθη B δι' ὑμᾶσ V ἐφ' ἡμᾶσ B διὰ — τοῦ θῦ R τὸ ὄνομά μου διὰ παντόσ V διὰ παντόσ τό ὄνομα μου δι' ὑμᾶσ B 3 ἐν — ἔθνεσι βλασφημεῖται B δόξα — βασιλεῦ R τῶ δὲ θῶ καὶ πρὶ ἡ δόξα σὺν τῶ υἱῶ καὶ τῶ ἁγίω πνὶ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ ἀμήν B om. V

VARWBEFLUZΛ^{d}Λ^{c}

ροα' V 6 ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ V τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου ἀλεξανδρείασ ἐπιστολή Z τοῦ ἐν ἁγίοισ κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείασ ἐπιστολὴ F τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολή BU ὑπομνηστικὸν τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ἁγιωτάτου [καὶ ἁγιωτάτου om. L] ἀρχιεπισκόπου κυρίλλου [κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου R] REL τοῦ αὐτοῦ ὑπομνηστικὸν A τοῦ αὐτοῦ W 6/7 τὸν μακαριώτατον [μαριώτατον V μακάριον L] σούκενσον ἐπίσκοπον [ἐπίσκοπον σούκενσον ARW] VARWELUZ σούκενσον τὸν μακαριώτατον ἐπίσκοπον B σούκενσον ἐπίσκοπον F 7 τῆσ διοκαισαρέων L διοκαισαρέων E τῆσ διοκαισαρέων τῆσ VUZ τῆσ διοκαισαρέων τῶν AR τῆσ διοκαισαρέων πόλεωσ W τῆσ διοκαισαρέων ἐκκλησίασ B διοκαισαρείασ F κατὰ τὴν [τῶν R om. A] ἰσαύρων [ἰσαυρέων AR] ἐπαρχίαν VARWBELUZ τῆσ ἰσαύρων χώρασ F post ἐπαρχίαν add. περὶ πίστεωσ VARW περὶ τῶν δυσσεβεστάτων νεστορίου δογμάτων Z 8 μὲν om. L ἠγάσθην Z 9 πολλῆσ ἄγαν VU φιλομαθίασ VAL 9/10 προτρέπων UZ 10 εὖ ἔχειν BEFΛ^{dc} σὲ νὺν R σὲ W σὲ νῦν εὖ ἔχειν LUZ σὲ φρονεῖν VA καὶ om. ARW 11 τοίνυν om. ARW τοῦ om. U ἡμῶν om. ARW 13 δογμάτων αὐτῶν FΛ^{c} καινῶσ ex καινόσ corr. F ἐπισφρῆσαι REF 14 πυνθάνεται W πότερόν ποτε om. A ποτε om. VUZ χρὴ om. U ὠήθημεν V 15 ταῦτα LΛ^{c} 16 οὖν om. FU post ἐνόμισεν coll. Z 17 μακεδονιακῆσ VWZ ἐκπέπτωκεν VB 18 γεγράφηκεν ARW ἐστὶν om. ARWL 19 παρθένου καὶ θεομήτοροσ V δὲ om. V ὡσ περι F 20 χν ἕνα BEF ἕνα χν VARWLUZ ἀναφέρων μὲν VARWL 21 λόγον om. BF μονογεννῆ B^{corr}F^{corr}

τάξει προσνέμων αὐτό, καθά φησιν αὐτός, καὶ τῶι ἐκ σπέρματος Δαυὶδ καὶ υἱὸν ἀποκαλεῖ, ὡς ἐνωθέντα, φησίν, τῶι κατὰ ἀλήθειαν υἱῶι, ἐνωθέντα δὲ οὐχ ὥσπερ ἡμεῖς δοξάζομεν,
3 ἀλλὰ κατὰ μόνην τὴν ἀξίαν καὶ κατὰ αὐθεντίαν καὶ κατὰ ἰσοτιμίαν. τούτου γέγονεν μαθητὴς Νεστόριος καὶ ἐκ τῶν ἐκείνου βιβλίων ἐσκοτισμένος προσποιεῖται μὲν Χριστὸν ἕνα καὶ υἱὸν καὶ κύριον ὁμολογεῖν, μερίζει δὲ καὶ αὐτὸς εἰς δύο τὸν ἕνα καὶ ἀμέριστον, ἄνθρωπον συνῆφθαι λέγων τῶι θεῶι λόγωι τῆι ὁμωνυμίαι, τῆι ἰσοτιμίαι, τῆι ἀξίαι. καὶ γοῦν τὰς φωνὰς τὰς ἐν τοῖς εὐαγγελικοῖς καὶ ἀποστολικοῖς κηρύγμασιν περὶ Χριστοῦ κειμένας διορίζει καί φησιν τὰς μὲν ἐφορμόζεσθαι δεῖν τῶι ἀνθρώπωι, δηλονότι τὰς ἀνθρωπίνας, τὰς δὲ πρέπειν κατὰ μόνας τῶι θεῶι λόγωι, δηλονότι τὰς θεοπρεπεῖς. καὶ ἐπειδὴ διίστησι πολλαχῶς καὶ ἀνὰ μέρος τίθησιν ὡς ἄνθρωπον ἰδικῶς τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγεννημένον καὶ ὁμοίως ἰδικῶς καὶ ἀνὰ μέρος υἱὸν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον,
4 διὰ τοῦτο τὴν ἁγίαν παρθένον οὐ θεοτόκον εἶναί φησιν, ἀνθρωποτόκον δὲ μᾶλλον. ἡμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ταῦτ' ἔχειν διακείμεθα, ἀλλ' ἐδιδάχθημεν παρὰ τῆς θείας γραφῆς καὶ τῶν ἁγίων πατέρων ἕνα υἱὸν καὶ Χριστὸν καὶ κύριον ὁμολογεῖν, τουτέστιν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, γεννηθέντα μὲν ἐξ αὐτοῦ πρὸ αἰώνων θεοπρεπῶς καὶ ἀρρήτως, ἐν ἐσχάτοις δὲ τοῦ αἰῶνος καιροῖς τὸν αὐτὸν δι' ἡμᾶς γεννηθέντα κατὰ σάρκα ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, καὶ ἐπειδὴ θεὸν ἐνανθρωπήσαντα καὶ σαρκωθέντα γεγέννηκεν, διὰ τοῦτο καὶ ὀνομάζομεν θεοτόκον αὐτήν. εἷς οὖν ἐστιν υἱός, εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ πρὸ τῆς σαρκώσεως καὶ μετὰ τὴν σάρκωσιν. οὐ γὰρ ἕτερος ἦν υἱὸς ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, ἕτερος δὲ πάλιν ὁ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου· ἀλλ' αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ προαιώνιος καὶ κατὰ σάρκα ἐκ γυ-
PG 232 ναικὸς γεγεννῆσθαι πιστεύεται, οὐχ ὡς τῆς θεότητος αὐτοῦ λαβούσης ἀρχὴν εἰς τὸ εἶναι ἢ γοῦν εἰς ἀρχὴν ὑπάρξεως κεκλημένης διὰ τῆς ἁγίας παρθένου, ἀλλ' ὅτι μᾶλλον, ὡς ἔφην, προαιώνιος ὢν λόγος ἐξ αὐτῆς γεγεννῆσθαι λέγεται κατὰ σάρκα. ἰδία γὰρ ἦν αὐτοῦ ἡ
5 σὰρξ καθάπερ ἀμέλει καὶ ἡμῶν ἑκάστου τὸ ἴδιον αὐτοῦ σῶμα. ἐπειδὴ δὲ τινὲς ἐπιπλέκουσιν ἡμῖν τὰς Ἀπολιναρίου δόξας καί φασιν ὅτι εἰ ἕνα λέγετε καθ' ἕνωσιν ἀκριβῆ καὶ συνεσταλμένην υἱὸν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ἐνανθρωπήσαντα καὶ σεσαρκωμένον, τάχα που κἀκεῖνο φαντάζεσθε καὶ φρονεῖν ἐγνώκατε ὅτι σύγχυσις ἤτοι σύγκρασις ἢ φυρμὸς ἐγένετο τοῦ λόγου πρὸς τὸ σῶμα ἢ γοῦν τοῦ σώματος εἰς φύσιν θεότητος μεταβολή,

---

13. 14 Doctr. patr. 24, 12 p. 168, 10 Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Σούκενσον ἐπιστολῆς· 'ἐδιδάχθημεν — ὁμολογεῖν'

24 — p. 153, 4 Fcyr 36 ἐπειδὴ — οἰκονομικῆι

VARWBEFLUZΛdΛc

1 αὐτὸ ARWBEZΛc αὐτῶ VFLUZcorrΛd φασὶν F τῶ BE τὸ FZ τὸν VARWLU καὶ BEFZΛd om. VARWLU υἱὸν αὐτὸν Z καλεῖ FU 3 κατὰ² om. F κατὰ³ om. BEL 4 βίβλων L ὁ ἐσκοτισμένοσ W 4/5 ἕνα χν B ἕνα F 5 καὶ κύριον om. L τὸν ἕνα εἰσ δύο ARW ἀμέριστον BEFLUZΛdc ἀνὰ μέροσ τὸν ARW ἀνὰ μέροσ V 6 τῆ ἀξία BEFLUZΛdc τῆ τάξει τῆ ἀξία VARW 7 τοῖσ ἀποστολικοῖσ ELU 8 διορίζει] μερίζει F δεῖ WF 8/9 ἀνθρωπίνας — δηλονότι τὰς om. Z 8 δῆλον δὲ ὅτι L 10 ἐπειδὴ διίστησι] ἐπιδιίστησι E 11 καὶ² om. E 12 εἶναί om. U φασὶν F 13 οὐ ταῦτα οὕτωσ ARW διατεινόμεθα U παρά τε τῆσ BDoctr. 14 πρων ἡμῶν L τουτέστιν om. Z αὐτὸν τὸν F 16/17 κατὰ σάρκα — ἐνανθρωπήσαντα om. F 17/18 θεοτόκον ὀνομάζομεν ARW 18 Ἰησοῦς] εἶσ F τῆσ σαρκόσ F σαρκώσεωσ L 19 τὴν om. L ὁ υσ ὁ RB ὁ F 20 ὁ ἐκ τῆς] τῆσ L ἁγίας om. ARW πρὸ αἰῶνοσ AR πρὸ αἰώνων L 21 λαβούσησ — εἶναι EL ἀρχὴν λαβούσησ εἰσ τὸ εἶναι V ἀρχὴν εἰσ τὸ εἶναι λαβούσησ UZ λαβούσησ ἀρχὴν τοῦ εἶναι BF τὴν ἀρχὴν τοῦ εἶναι λαβούσησ ARW 22 κεκινημένησ F 23 ὁ λόγοσ ARWBL γεγενῆσθαι L κατὰ VBUZ *secundum* Λdc κατὰ τὴν EF διὰ τὴν ARWL 24 σῶμα αὐτοῦ Z 25 εἰ] εἰσ L λέγεται RBFLZ, corr. B καὶ om. R 26 συνεσταλμένην BEUΛcFcyr συνεσταλμένον F συγκεκραμένην VAWL συνκεκραμένην R συγκεκραμμένην Z 27 φαντάζεσθαι VARBEFLZ ἐγνώκαται F σύγχυσισ ἤτοι σύγκρασισ ELΛdcFcyr σύγχυσισ ἢ κράσισ UZ σύγκρασισ ἤτοι σύγχυσισ VARWBF 28 γέγονε VARW γοῦν om. EFcyr μεταβολὴν RWBE, corr. B καὶ μεταβολήν Wcorr

ταύτηι τοι καὶ μάλα ἐμφρόνως ἡμεῖς ἀποκρουόμενοι τὴν συκοφαντίαν φαμὲν ὅτι ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος ἀπερινοήτως τε καὶ ὡς οὐκ ἔστιν εἰπεῖν, ἥνωσεν ἑαυτῶι σῶμα ἐψυχωμένον ψυχῆι νοερᾶι καὶ προῆλθεν ἄνθρωπος ἐκ γυναικός, οὐ μεταβολῆι φύσεως καθ' ἡμᾶς γεγονώς, ἀλλ' εὐδοκίαι μᾶλλον οἰκονομικῆι. ἠθέλησε γὰρ ἄνθρωπος γενέσθαι τὸ εἶναι θεὸς κατὰ φύσιν οὐκ ἀποβαλών, ἀλλ' εἰ καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς καθίκετο μέτροις καὶ πεφόρηκε τὴν τοῦ δούλου μορφήν, καὶ οὕτως μεμένηκεν ἐν ταῖς τῆς θεότητος ὑπεροχαῖς καὶ ἐν κυριότητι τῆι φυσικῆι. ἑνοῦντες τοίνυν ἡμεῖς τῆι ἁγίαι σαρκὶ ψυχὴν ἐχούσηι τὴν νοερὰν ἀπορρήτως τε καὶ ὑπὲρ νοῦν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ἀσυγχύτως ἀτρέπτως ἀμεταβλήτως, ἕνα υἱὸν καὶ Χριστὸν καὶ κύριον ὁμολογοῦμεν, τὸν αὐτὸν θεὸν καὶ ἄνθρωπον, οὐχ ἕτερον καὶ ἕτερον, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν τοῦτο κἀκεῖνο ὑπάρχοντα καὶ νοούμενον. τοιγάρτοι ποτὲ μὲν ὡς ἄνθρωπος οἰκονομικῶς ἀνθρωπίνως διαλέγεται, ποτὲ δὲ ὡς θεὸς μετ' ἐξουσίας τῆς θεοπρεποῦς ποιεῖται τοὺς λόγους. φαμὲν δὲ κἀκεῖνο· βασανίζοντες εὐτεχνῶς τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας τὸν τρόπον καὶ περιαθροῦντες ἰσχνῶς τὸ μυστήριον, ὁρῶμεν ὅτι ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος ἐνηνθρώπησέν τε καὶ ἐσαρκώθη καὶ οὐκ ἐκ τῆς θείας ἑαυτοῦ φύσεως τὸ ἱερὸν ἐκεῖνο πεπλαστούργηκε σῶμα, ἀλλ' ἐκ παρθένου μᾶλλον ἔλαβεν αὐτό, ἐπεὶ πῶς γέγονεν ἄνθρωπος, εἰ μὴ σῶμα πεφόρηκε τὸ ἀνθρώπινον; ἐννοοῦντες τοίνυν, ὡς ἔφην, τῆς ἐνανθρωπήσεως τὸν τρόπον ὁρῶμεν ὅτι δύο φύσεις συνῆλθον ἀλλήλαις καθ' ἕνωσιν ἀδιάσπαστον ἀσυγχύτως καὶ ἀτρέπτως· ἡ γὰρ σὰρξ σάρξ ἐστιν καὶ οὐ θεότης, εἰ καὶ γέγονεν θεοῦ σάρξ, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ λόγος θεός ἐστιν καὶ οὐ σάρξ, εἰ καὶ ἰδίαν ἐποιήσατο τὴν σάρκα οἰκονομικῶς. ὅταν οὖν ἐννοῶμεν τοῦτο, οὐδὲν ἀδικοῦμεν τὴν εἰς ἑνότητα συνδρομὴν ἐκ δύο φύσεων γεγενῆσθαι λέγοντες· μετὰ μέντοι τὴν ἕνωσιν οὐ διαιροῦμεν τὰς φύσεις ἀπ' ἀλλήλων οὐδὲ εἰς δύο τέμνομεν υἱοὺς τὸν ἕνα καὶ ἀμέριστον, ἀλλ' ἕνα φαμὲν υἱὸν καὶ ὡς οἱ πατέρες εἰρήκασιν, μίαν φύσιν τοῦ λόγου σεσαρκωμένην. οὐκοῦν ὅσον

7—10 νοούμενον Fcyr 37 10 Doctr. patr. 29, 15 [ex Eulogio] p. 212, 18 ὁ ἐν ἁγίοις φησὶ Κύριλλος ἐν τῆι δευτέραι πρὸς Σούκενσον ἐπιστολῆι· 'ἕνα — ὑπάρχοντα', idem locus adfertur 30, 3 p. 219, 27 12 φαμέν — 16 ἀνθρώπινον Fcyr 38 16—20 Fcyr 39 Ephraim ap. Phot. bibl. 229 p. 262 b 2 Κύριλλος ἐν τῆι πρὸς Σούκενσον ἐπιστολῆι . . . 'ἐννοοῦντες — οἰκονομικῶς'. Doctr. patr. 24, 12 p. 169, 21 K. ἐκ τῆς πρὸς Σούκενσον α' ἐπιστολῆς· 'ἐννοοῦντες — οἰκονομικῶς'. item Theodoret. eran. 2, 168 = flor. Chalc. 14 17 — p. 154, 2 Leont. c. Monoph. [Mai, scriptt. uett. 7, 141] Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Ἀκάκιον ἐπιστολῆς· 'ὁρῶμεν — φαμέν'. 18—20 flor. R II 31 ἡ γὰρ σάρξ — οἰκονομικῶς 20 — p. 154, 1 Doctr. patr. 2, 19 [= flor. cod. Paris. 1115 f. 250 u] ἐκ τῆς πρὸς Σούκενσον ἐπιστολῆς· 'ὅταν οὖν — ἐποιήσατο σάρκα'. 20—22 Fcyr 40 ὅταν — ἀμέριστον 21/22 Leont. c. Monoph. [Mai, scriptt. uett. 7, 129] Κυρίλλου· 'μετὰ μέντοι — ἀμέριστον'. 21/22 floril. R II 2 μετὰ μέντοι — ἀλλήλων 23—p. 154, 3 Ephraim ap. Phot. 229 p. 262 b 8 et Iustinian. PG 86, 1001 [ἐν τῆι πρώτηι πρὸς Σούκενσον ἐπιστολῆι] 'οὐκοῦν — σεσαρκωμένον' Fcyr 42 οὐκοῦν — κύριον

VARWBEFLUZΛdΛc

1 ἡμεῖς om. ARWL 2 τὸ σῶμα F ἐμψυχωμένον LZ 4 ἤθελεν L 4/5 τῆ φύσει ARW 5 καθείκετο EZ πεφόρεκε VARWFcorrU 6 μεμενηκὼσ E κυριότητι τῆ VEU τῆ κυριότητι τῆ LZ κυριότητι ARWBF 7 ἐννοοῦντεσ BEFcyr, corr. B 8 τε om. Fcyr 8/9 υἱὸν καὶ χν̄ καὶ κν̄ BFZΛcFcyr χν̄ καὶ υἱὸν καὶ κν̄ VΛd ūν̄ καὶ χν̄ E ūν̄ καὶ κν̄ LU χν̄ καὶ υἱὸν ARW 10 τοῦτο τὲ BF καὶ νοούμενον VBEFLUZΛcFcyr νοοῦμεν ARW ἑνούμενον pro νοούμενον legisse uidetur Λd 11 ἀνθρωπίνωσ EFUZΛdc καὶ ἀνθρωπίνωσ VARWBL δὲ om. B ὡς θεὸς om. ARW τῆς om. U 12 τοὺσ λόγουσ ποιεῖται B 13 περιαρθροῦντεσ WFFcyr ὁρῶμεν om. B 14 θείασ ἑαυτοῦ BFUZ θείασ αὐτοῦ EL utrumque Fcyr codd. ἑαυτοῦ θείασ VARW 15 παρθένου ARWBF *ex uirgine* Λc τῆσ παρθένου EFcyr τῆσ παρθένου μαρίασ VLUZ *ex uirgine sancta* Λd 16 πεφόρεκε VARWUFcyr ἀνθρώπινον] ἡμέτερον V ἑνοῦντεσ E 17 ἀλλήλαισ συνῆλθον B 18 καὶ[1] VARWcorrBEUZΛdc Fcyr Theod. Leont. om. WFL Ephr. Doctr. 18/19 εἰ — σάρξ om. V 19 θεοῦ] θū̄ B εἰ δὲ καὶ V εἰ om. Fcyr 20 ἑνοοῦμεν F οὐδὲ B 21 διαιροῦντεσ VZ 22 οὔτε Fcyr 23 λόγου BEUZΛdc Leont. θū̄ λόγου VARWFL Doctr.

μὲν ἦκεν εἰς ἔννοιαν καὶ εἰς μόνον τὸ ὁρᾶν τοῖς τῆς ψυχῆς ὄμμασιν τίνα τρόπον ἐνην-
PG 233 θρώπησεν ὁ μονογενής, δύο τὰς φύσεις εἶναι φαμὲν τὰς ἑνωθείσας, ἕνα δὲ Χριστὸν καὶ υἱὸν καὶ κύριον, τὸν τοῦ θεοῦ λόγον ἐνανθρωπήσαντα καὶ σεσαρκωμένον. καὶ εἰ δοκεῖ, δεξώμεθα πρὸς παράδειγμα τὴν καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς σύνθεσιν καθ' ἣν ἐσμὲν ἄνθρωποι. συντεθείμεθα γὰρ ἐκ ψυχῆς καὶ σωματος καὶ ὁρῶμεν δύο φύσεις, ἑτέραν μὲν τὴν τοῦ σώματος, ἑτέραν δὲ τὴν τῆς ψυχῆς· ἀλλ' εἷς ἐξ ἀμφοῖν καθ' ἕνωσιν ἄνθρωπος καὶ οὐχὶ τὸ ἐκ δύο συντεθεῖσθαι φύσεων ἀνθρώπους δύο τὸν ἕνα παρασκευάζει, ἀλλ' ἕνα τὸν ἄνθρωπον κατὰ σύνθεσιν, ὡς ἔφην, τὸν ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος. ἐὰν γὰρ ἀνέλωμεν τὸ ὅτι ἐκ δύο καὶ διαφόρων φύσεων ὁ εἷς καὶ μόνος ἐστὶ Χριστός, ἀδιάσπαστος ὢν μετὰ τὴν ἕνωσιν, ἐροῦσιν οἱ τῇι ὀρθῇι δόξηι μαχόμενοι· εἰ μία φύσις τὸ ὅλον, πῶς ἐνηνθρώπησεν ἢ ποίαν ἰδίαν ἐποιήσατο σάρκα;

8 Ἐπειδὴ δὲ εὗρον ἐν τῶι ὑπομνηστικῶι ἔμφασίν τινα λόγου τοιαύτην ὅτι μετὰ τὴν ἀνάστασιν τὸ ἅγιον σῶμα τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ εἰς θεότητος φύσιν μετακεχώρηκεν, ὡς εἶναι τὸ ὅλον θεότητα μόνην, δεῖν ὠιήθην καὶ πρός γε τοῦτο εἰπεῖν. ὁ μακάριος γράφει Παῦλος, τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ τὰς αἰτίας
Rom. 8, 3. 4 ἡμῖν ἐξηγούμενος, ποτὲ μὲν ὅτι τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου ἐν ὧι ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας, κατέκρινεν τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇι σαρκί, ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇι ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπα-
Hebr. 2, 14-17 τοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα· ποτὲ δὲ πάλιν ἐπειδὴ γὰρ τὰ παιδία κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκός, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχεν τῶν αὐτῶν,

---

2/3 Doctr. patr. 2, 12 p. 170, 6 et Leont. c. Monoph. [Mai, scriptt. uett. 7, 133] ἐκ τῆς πρὸς Σούκενσον ἐπιστολῆς· 'δύο τὰς φύσεις — σεσαρκωμένον' 3—6 Fcyr 41 Ephraim ap. Phot. 229 p. 250 a 8 κἀν τῇι προτέραι πρὸς Σούκενσον ἐπιστολῇι· 'καὶ εἰ — ψυχῆς' 4—8 Leont. c. Monoph. [Mai, scriptt. uett. 7, 142] δεξώμεθα — σώματος καὶ ψυχῆς 8—11 floril. R II 1 ἐὰν γὰρ — ἐνηνθρώπησεν ὁ μονογενής, Eulog. ap. Phot. 230 p. 273 a 21 ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς αἳ τὸν Σούκενσον ἐπιγράφονται . . . 'ἐὰν γὰρ — ἐνηνθρώπησεν' 10/11 Fcyr 43 Doctr. patr. 2, 51 p. 25, 13 'εἰ μία — σάρκα

VARWBEFLUZΛdΛc

1 μὲν om. BFUZ ἐννοίασ FZ Fcyr εἰσ BEFUZ Fcyr Ephr. Leont. Doctr. εἴσ γε VARWL 2 τὰς om. UZ εἶναι φαμὲν τὰσ ἑνωθείσασ VLUZ εἶναι φαμὲν ἑνωθείσασ E *adunatas* Λd *unitas* Λc ἡνῶσθαι φαμὲν F Par. εἶναι φαμὲν ARWB Ephr. Leont. 2/3 υἱὸν καὶ $\overline{χν}$ καὶ $\overline{κν}$ ARWF Fcyr 3 θῦ $\overline{πρσ}$ VLUZ 4 δεξόμεθα F αὐτοὺς om. R αὐτοῦ L, uaria lectio in Doctr. 5 συντιθέμεθα F Ephr. Leont. 5—8 καὶ ὁρῶμεν — σώματος om. U, add. Umg, ubi 5 καὶ ὁρῶμεν — μὲν τὴν abscissa sunt 5 δύο τὰσ φύσεισ F τὴν om. ARWF Leont. τῆσ E 6 τὴν om. ARWF Leont. εἷς om. ARW Leont. 6/7 οὐχὶ τὸ EFUΛdc Doctr. οὐχί τοι B οὐχ ὅτι VARWLZ Leont. 7 ἐκ] καὶ B συντεθεῖσθαι EFUΛdc Doctr. συντέθειται VARWLZ Leont. συνημμένων B ἀνθρώπουσ δύο EUΛdc ἀνθρώπουσ [$\overline{ἀνοσ}$ F] δύο νοεῖσθαι BF Doctr. ὁ ἄνθρωποσ δύο ἀνθρώπουσ VLZ ὁ ἄνθρωποσ δὺο ARW Leont. παρασκευάζει BEFUΛdc Doctr. νομιστέον VARWLZ Leont. 7/8 τὸν ἄνθρωπον BEFΛdc ἄνθρωπον U τὸν αὐτὸν VARWLZ Leont. 8 σύγκρασιν B τὸν VELUZΛdc τὴν ARWBF Leont. σώματοσ [τοῦ σώματοσ A] καὶ ψυχῆσ ARW Leont. post σώματος habent καὶ οὐχὶ τὸ ἐκ δύο συντεθεῖσθαι φύσεων ἀνθρώπουσ δύο τὸν ἕνα παρασκευάζει ἀλλ' ἕνα ἄνθρωπον κατὰ σύνθεσιν ὡσ ἔφην τὸν ἐκ ψυχῆσ καὶ σώματοσ VZ γὰρ] οὖν UZ ἀνέλω B 9 ἐκ δὺο καὶ ἐκ E καὶ μετὰ VLUZ 10 ὀρθοδοξία ARW 11 ἢ — σάρκα om. R ἐποιήσατο] ἔχειν ὁρῶτο B 12 εὕρομεν B 14 ὡσ ὅλον θεότητα εἶναι ARW 14/15 ὁ — παῦλοσ EFL ὁ μακάριοσ παῦλοσ γράφει VBUZ παῦλοσ ὁ μακάριοσ γράφει ARW 15 τοῦ θεοῦ om. Z 16 ἡμῖν om. V 18 καὶ περὶ ἁμαρτίας om. L τίασ R 20 ἐπεὶ L γὰρ] οὖν LΛc δὲ W om. Λd 20/21 κεκοινώνηκε τὰ παιδία UZ 21 σαρκὸσ καὶ αἵματοσ BLΛc παραπλησίωσ καὶ αὐτὸσ F

ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσηι τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστιν τὸν διάβολον, καὶ ἀπαλλάξηι τούτους ὅσοι φόβωι θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται· ὅθεν ὤφειλεν κατὰ πάντα
9 τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι. φαμὲν οὖν ὅτι ἐκ τῆς παραβάσεως τῆς ἐν Ἀδὰμ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως παθούσης τὴν φθορὰν καὶ τυραννουμένης τῆς ἐν ἡμῖν διανοίας ἐκ τῶν τῆς σαρκὸς ἡδονῶν ἤτοι κινημάτων ἐμφύτων, ἀναγκαῖον γέγονεν εἰς σωτηρίαν ἡμῖν τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς τὸ ἐνανθρωπῆσαι τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, ἵνα τὴν σάρκα τὴν ἀνθρωπίνην ὑπενηνεγμένην τῆι φθορᾶι καὶ νοσήσασαν τὸ φιλήδονον ἰδίαν ποιήσηται καὶ ἐπειδήπερ ἐστὶν ζωὴ καὶ ζωοποιός, καταργήσηι μὲν τὴν ἐν αὐτῆι φθοράν, ἐπιτιμήσηι δὲ καὶ τοῖς ἐμφύτοις κινήμασιν, τοῖς εἰς φιληδονίαν δηλαδή. ἦν γὰρ οὕτως νεκρωθῆναι τὴν ἁμαρτίαν ἐν αὐτῆι· μεμνήμεθα δὲ καὶ τοῦ μακαρίου Παύλου νόμον ἁμαρτίας καλέσαντος τὸ ἐν ἡμῖν ἔμφυτον κίνημα. οὐκοῦν ἐπειδήπερ ἡ ἀνθρωπίνη σὰρξ γέγονεν ἰδία τοῦ λόγου, πέπαυται μὲν τοῦ ὑποφέρεσθαι τῆι φθορᾶι καὶ ἐπειδὴ ἁμαρτίαν οὐκ οἶδεν ὡς θεὸς ὁ οἰκειωσάμενος αὐτὴν καὶ ἰδίαν ἀποφήνας, ὡς ἔφην, πέπαυται καὶ τοῦ νοσεῖν τὸ φιλήδονον. καὶ οὐχ ἑαυτῶι τοῦτο κατώρθωκεν ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος (ἔστι γὰρ ὅ ἐστιν, ἀεί), ἀλλ' ἡμῖν δηλονότι. εἰ γὰρ ὑπενηνέγμεθα τοῖς ἐκ παραβάσεως τῆς ἐν Ἀδὰμ κακοῖς, ἥξει πάντως ἐφ' ἡμᾶς καὶ τὰ ἐν Χριστῶι, τουτέστιν ἡ ἀφθαρσία καὶ τῆς ἁμαρτίας ἡ νέκρωσις. οὐκοῦν γέγονεν ἄνθρωπος, οὐκ ἄνθρωπον ἀνέλαβεν, ὡς Νεστορίωι δοκεῖ, καὶ ἵνα πιστευθῆι γεγονὼς ἄνθρωπος, καίτοι μεμενηκὼς ὅπερ ἦν, δῆλον δὲ ὅτι θεὸς κατὰ φύσιν, ταύτηι τοι καὶ πεινῆσαι λέγεται καὶ καμεῖν ἐξ ὁδοιπορίας, ἀνασχέσθαι δὲ καὶ ὕπνου καὶ ταραχῆς καὶ λύπης καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρωπίνων καὶ ἀδιαβλήτων παθῶν. ἵνα δὲ πάλιν πληροφορῆι τοὺς ὁρῶντας αὐτὸν ὅτι μετὰ τοῦ εἶναι ἄνθρωπος καὶ θεός ἐστιν ἀληθινός, εἰργάζετο τὰς θεοσημείας, θαλάσσαις ἐπιτιμῶν, νεκροὺς ἐγείρων καὶ τὰ ἕτερα παράδοξα κατορθῶν. ὑπέμεινεν δὲ καὶ σταυρόν, ἵνα σαρκὶ παθὼν τὸν θάνατον καὶ οὐ φύσει θεότητος γένηται πρωτότοκος ἐκ νεκρῶν καὶ ὁδοποιήσηι τῆι ἀνθρώπου φύσει τὴν εἰς ἀφθαρσίαν ὁδὸν καὶ
10 σκυλεύσας τὸν ἅιδην τὰς αὐτόθι καθειργμένας ἐλεήσηι ψυχάς. μετὰ δέ γε τὴν ἀνά-

Rom. 7, 23. 25 — PG 236 — Mt. 4, 2 — Ioh. 4, 6 — Mt. 8, 24. 26, 38 — Mt. 8, 26 — Col. 1, 18

---

5 — 12 Fcyr 44 φαμέν — ἐν αὐτῆι 18/19 Eulogius ap. Phot. cod. 230 p. 272 v 30 et p. 276 b 39 ἐν ταῖς πρὸς Σούκενσον ἐπιστολαῖς· 'οὐκοῦν — δοκεῖ' 21—27 Fcyr 45 πεινῆσαι — ψύχας 27—p. 156, 5 Fcyr 46 μετά — θεοπρεπεστάτηι

VARWBEFLUZΛdΛc

1 καταργήσει F θανάτου om. R 4 ἀλλὰ — ἐπιλαμβάνεται om. Z. 5 τῆς ἐν om. F τοῦ V 6 φύσεως] *substantiam* Λd διαφθοράν Fcyr τῆσ — διανοίασ τυραννουμένησ B 7 ἤ F κεινημάτων R κοινημάτων U ἐμφύτων ἐπεισενεχθέντων τῆ φύσει ΕΛdFcyr ἡμῖν εἰσ σ̄ρῑαν̄ VARWUZ 8 τῆς om. ARWU 9 ποιήσεται F 10 ζωὴ om. UZ κατήργησε ARWFL Fcyr αὐτῶι L ἐπιτιμήσει E ἐπετίμησε ARWFLFcyr 11 νεκρῶν L ἁμαρτίαν BEFUZFcyr ἁμαρτίαν τὴν VAWLΛc ἁμαρτίαν τῆ R 13 οὐκοῦν ἐπειδήπερ VBEFLUZΛdc ἐπειδὴ τοίνυν ARW 14 τὸ ὑποφέρεσθαι VARWL καὶ om. UZ ἐπειδὴ] ἐπεὶ δὲ U οἶδεν BEFUZΛdc ἐποίησεν VARWL ὁ θ̄σ̄ F ὁ EFΛdc om. VARWBLUZ 15 τοῦ] τὸ R 16 τούτω F κατώρθωσεν F λόγοσ τοῦ θ̄ῡ U 17 γὰρ ARWBEFΛdc γὰρ μὴ VLUZ τῆς] τοῖσ VRWF, corr. V 18 τῶι χ̄ῶ̄ L ἀφθαρσίασ R 19 καὶ οὐκ B καθάπερ F 20 ἀνο̄σ̄ γεγονὼσ VUZ κατὰ φύσιν θ̄σ̄ L 21 ἀνέχεσθαι ARW δὲ] τε UZ ὕπνου καὶ λύπησ καὶ ταραχῆσ F λύπησ E 22 πληροφορήση VARWL 23 τοῦ] τὸ B 24 θεοσημίασ VABU θαλάσσηι LFcyr καὶ νεκροὺσ BFcyr 25 ὑπομένει UZ ὑπομεῖναι Fcyr ἵνα σαρκὶ — γένηται VEFLUZΛcFcyr σαρκὶ — θεότητοσ ἵνα γένηται ARWBΛd καὶ om. U γένηται καὶ L 26 τῶν νεκρῶν VFLUZ ὁδοποιήσει RF ὁδοποιήσασ LUZ ἄνοδον L 27 τὸν ἅδην σκυλεύσασ B ἐλεήση RWBLZΛc ἐλεήσει EFU utrumque Fcyr codd. ἐλευθερώση VA γε om. FL

στασιν ἦν μὲν αὐτὸ τὸ σῶμα τὸ πεπονθός, πλὴν οὐκέτι τὰς ἀνθρωπίνας ἀσθενείας ἔχον ἐν ἑαυτῷ. οὐ γὰρ ἔτι πείνης ἢ κόπου ἢ ἑτέρου τινὸς τῶν τοιούτων δεκτικὸν εἶναι φαμὲν αὐτό, ἀλλὰ λοιπὸν ἄφθαρτον καὶ οὐχὶ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ γὰρ καὶ ζωοποιόν· ζωῆς γὰρ σῶμά ἐστιν, τουτέστιν τοῦ μονογενοῦς, κατελαμπρύνθη δὲ καὶ δόξῃ τῇ θεοπρεπεστάτῃ καὶ νοεῖται θεοῦ σῶμα. τοιγάρτοι κἂν εἴ τις αὐτὸ λέγοι θεῖον, ὥσπερ ἀμέλει τοῦ ἀνθρώπου [τὸ] ἀνθρώπινον, οὐκ ἂν ἁμάρτοι τοῦ πρέποντος λογισμοῦ· ὅθεν οἶμαι καὶ τὸν
2 Cor. 5, 16 σοφώτατον Παῦλον εἰπεῖν· εἰ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. θεοῦ γάρ, ὡς ἔφην, ἴδιον σῶμα ὑπάρχον, ὑπερέβη πάντα τὰ ἀνθρώπινα, μεταβολὴν δὲ τὴν εἰς τὴν τῆς θεότητος φύσιν οὐκ ἐνδέχεται παθεῖν σῶμα τὸ ἀπὸ γῆς· ἀμήχανον γάρ, ἐπεὶ καταγορεύσομεν τῆς θεότητος ὡς γενητῆς καὶ ὡς προσλαβούσης τι ἐν ἑαυτῇ ὃ μή ἐστιν κατὰ φύσιν ἴδιον αὐτῆς. ἴσον γάρ ἐστιν εἰς ἀτοπίας λόγον τὸ εἰπεῖν ὅτι μετεβλήθη τὸ σῶμα εἰς θεότητος φύσιν, καὶ μὴν κἀκεῖνο ὅτι μετεβλήθη ὁ λόγος εἰς τὴν τῆς σαρκὸς φύσιν. ὥσπερ γὰρ τοῦτο ἀμήχανον (ἄτρεπτος γὰρ καὶ ἀναλλοίωτός ἐστιν), οὕτως καὶ τὸ ἕτερον· οὐ γάρ ἐστιν τῶν ἐφικτῶν εἰς θεότητος οὐσίαν ἤτοι φύσιν μεταχωρῆσαί τι δύνασθαι τῶν κτισμάτων· κτίσμα δὲ καὶ ἡ σάρξ. οὐκοῦν θεῖον μὲν εἶναι φαμὲν τὸ σῶμα Χριστοῦ, ἐπειδὴ καὶ θεοῦ σῶμά ἐστιν, καὶ ἀρρήτωι δόξῃ κατηγλαισμένον, ἄφθαρτον ἅγιον ζωοποιόν· ὅτι δὲ εἰς φύσιν θεότητος μετεβλήθη, οὔτε τῶν πατέρων τις τῶν ἁγίων ἢ πεφρόνηκεν ἢ εἴρηκεν οὔτε ἡμεῖς οὕτω διακείμεθα.

11 Μὴ ἀγνοείτω δὲ κἀκεῖνο ἡ σὴ ὁσιότης ὅτι ὁ τῆς μακαρίας μνήμης ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀθανάσιος ὁ γενόμενος κατὰ καιροὺς τῆς Ἀλεξανδρέων ἐπίσκοπος, κεκινημένων τινῶν κατ'
PG 237 ἐκεῖνο καιροῦ, γέγραφεν ἐπιστολὴν πρὸς Ἐπίκτητον ἐπίσκοπον τῆς Κορίνθου πάσης ὀρθοδοξίας μεστήν· ἐπειδὴ δὲ ἠλέγχετο καὶ ἐξ αὐτῆς Νεστόριος καὶ οἱ τῇ ὀρθῇ πίστει συναγορεύοντες ταύτην ἀναγινώσκοντες ἐξεδυσώπουν τοὺς τὰ αὐτὰ φρονεῖν ἐθέλοντας, ἀπειρηκότες πρὸς τοὺς ἐντεῦθεν ἐλέγχους ἐμηχανήσαντό τι πικρὸν καὶ αἱρετικῆς δυσσεβείας ἄξιον.

11—18 Doctr. patr. 5, 3 ἐκ τῆς πρὸς Σούκενσον α' ἐπιστολῆς· 'ἴσον γάρ — διακείμεθα' 14/15 Ephr. ap. Phot. 229 p. 251 b 31 Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Σούκενσον πρώτης ἐπιστολῆς· 'οὐ γάρ — σάρξ' 16—18 Fcyr 47 θεῖον — διακείμεθα

VARWBEFLUZΛdΛc

1 πλὴν om. Fcyr ἀσθενείασ ἔχον AWBUZ ἀσθενείασ ἔχων VRFL ἔχων ἀσθενείασ E ἀ. ἔχων et ἔχων ἀ. Fcyr codd. 2 τῶν τοιούτων τινόσ VUZ δεκτέον ARW 3 αὐτὸν F γὰρ om. V 4 ἐστι σῶμα VUZ τουτέστιν τοῦ μονογενοῦς om. B 4/5 θεοπρεπεστάτη τοῦ μονογενοῦσ B 5 λέγηι L 6 ἀνθρώπινον scripsi ἀνθρώπειον W τὸ ἀνθρώπινον VRBEFLUZ τὸ ἀνθρώπειον A οὐχ ἁμάρτοι UZ 7 εἰ καὶ VARWELUZΛd εἰ δὲ καὶ BFΛc 8 ὑπάρχον ἴδιον σῶμα F 9 τὴν τῆς θεότητοσ φὺσιν VARWELUZ αὐτὴν τῆσ θεότητοσ φὺσιν F τὴν φύσιν τῆσ θεότητοσ B τὸ om. F 10 καταγορεύσομεν scripsi *derogabimus* Λdc καταγορεύομεν VARWFLUZ κατηγοροῦμεν BE γεννητῆσ W καὶ ὡς] καὶ ἡ B 10/11 προλαβούσησ REL 11 ἑαυτῇ VEL αὐτῇ ARWBFUZ ἴσα U 12 ἐκεῖνο R 13 τὴν τῆσ σαρκὸσ φύσιν BEUZ τὴν τῆσ σαρκὸσ οὐσίαν FΛd φύσιν σαρκὸσ VARWL *humanam naturam* Λc ante ὥσπερ habent τῶ λέγειν μετακεχωρηκέναι τὴν θεότητα εἰσ φύσιν σαρκὸσ VAR γὰρ[1] BEFUZΛdc δὲ VARWL 13/14 ἐστὶ καὶ ἀναλλοίωτοσ B καὶ ἀναλλοίωτοσ A 14 τὴν τῆσ θεότητοσ BF 14/15 φύσιν ἤτοι οὐσίαν B 15 δύνασθαί τι μεταχωρῆσαι ARW μεταχωρῆσαί τι B 16 φαμὲν τὸ σῶμα εἶναι ARW τοῦ χῦ VUZ ἐπεὶ ARWL καὶ[1] om. EΛdc δὲ Fcyr σῶμα θῦ E Fcyr 17 θεότητοσ φύσιν VUZ οὐ μετεβλήθη RL μετεβλήθη οὐ γὰρ μετεβλήθη εἰσ τὴν φύσιν τῆσ θεότητοσ ἡ σάρξ Z 17/18 τισ τῶν πρῶν τῶν ἁγίων BFUZ τισ τῶν ἁγίων πρῶν V 18 διακείμεθα φρονεῖν W 19 δὲ om. VUZ κἀκεῖνο om. F ὅτι om. E ὁ om. R μνήμησ ὁ πηρ ἡμῶν EUZ μνήμησ πηρ ἡμῶν VABFL ἡμῶν μνήμησ πηρ RW 20 τῆσ om. A 21 καιροῦ ζητημάτων BΛd ἔγραφεν V τῆσ om. L πᾶση R 22 ἐπεὶ VUZ εὐθέτωσ B 23 αὐτὰ BΛc αὐτοῦ EFLUZ αὐτὰ αὐτῶ VARW *similia . . . Nestorio* Λdc 23/24 ἀπειρηκότεσ οὖν BF ἀπειρηκότεσ οἱ αἱρετικοὶ W *impii formidantes* Λd 24 ἐμηχανήσατό R μικρὸν A πονηρὸν V τῆσ αἱρετικῆσ VUZ

παραφθείραντες γὰρ τὴν ἐπιστολὴν καὶ τὰ μὲν ὑφελόντες, τὰ δὲ προσθέντες ἐκδεδώκασιν, ὡς δοκεῖν καὶ τὸν ἀοίδιμον ἐκεῖνον συνωιδὰ φρονεῖν Νεστορίωι καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτόν. ἦν οὖν ἀναγκαῖον ὑπὲρ τοῦ μὴ κἀκεῖσέ τινας παρεφθαρμένην αὐτὴν ἐπιδεικνύειν ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν ἀντιγράφων τὸ ἴσον λαβόντας ἀποστεῖλαι τῆι σῆι θεοσεβείαι. καὶ γὰρ ὁ εὐλαβέστατος καὶ θεοσεβέστατος ὁ τῆς Ἐμεσηνῶν ἐπίσκοπος Παῦλος ἐλθὼν ἐν Ἀλεξανδρείαι κεκίνηκε περὶ τούτου λόγους καὶ εὑρέθη μὲν ἔχων τὸ ἴσον τῆς ἐπιστολῆς, παρεφθαρμένον δὲ καὶ παραποιηθὲν παρὰ τῶν αἱρετικῶν, ὥστε καὶ ἠξίωσεν ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν ἀντιγράφων τὸ ἴσον τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν ἐκπεμφθῆναι· καὶ δὴ πεπόμφαμεν.

12 Ἀκολουθοῦντες δὲ πανταχῆι ταῖς τῶν ἁγίων πατέρων ὀρθοδοξίαις, κατὰ τῶν Νεστορίου δογμάτων συγγεγράφαμεν βιβλίον, καὶ ἕτερον δὲ διαβεβληκότων τινῶν τῶν κεφαλαίων τὴν δύναμιν, καὶ ταῦτα ἀπέστειλα τῆι σῆι θεοσεβείαι, ἵν' εἴ τινες εἶεν ἕτεροι τῶν ὁμοπίστων τε καὶ ὁμοψύχων ἡμῶν ἀδελφῶν ταῖς τινων φλυαρίαις συνηρπασμένοι καὶ νομίζοντες ὅτι μετέγνωμεν ἐπὶ τοῖς κατὰ Νεστορίου λεχθεῖσιν, ἐλεγχθεῖεν ἐκ τῆς ἀναγνώσεως καὶ μάθωσιν ὅτι καλῶς καὶ ὀρθῶς ἐπετιμήσαμεν ὡς πεπλανημένωι καὶ νῦν οὐδὲν ἧττον ἐγκείμεθα πανταχοῦ μαχόμενοι ταῖς αὐτοῦ δυσφημίαις. ἡ δὲ σὴ τελειότης τὰ ἔτι μείζω νοεῖν δυναμένη καὶ ἡμᾶς ὠφελήσει καὶ γράφουσα καὶ προσευχομένη.

172 = A 136. Latinae uersiones extant duae, altera in Collectione Casinensi 306, altera Dionysii exigui in Sichardiana 9

Ἕτερον ὑπομνηστικὸν ἀντιγραφὲν πρὸς τὰς πεύσεις ἡμῶν παρὰ τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν Σούκενσον PG 77, 237 [ep. 46]

1 Ἐμφανῆ μὲν ἑαυτὴν καθίστησιν ἡ ἀλήθεια τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτήν, κρύπτεται δὲ οἶμαι 21 καὶ πειρᾶται λανθάνειν τὰς τῶν πολυπλόκων ἐννοίας· οὐ γὰρ ἀξίους ἑαυτοὺς ἀποφαίνουσιν τοῦ λαμπροῖς ὄμμασιν κατιδεῖν αὐτήν. καὶ οἱ μὲν τῆς ἀμωμήτου πίστεως ἐρασταὶ

---

19 Fcyr 48 ἐκ τοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν Σούκενσον δευτέρου ὑπομνηστικοῦ, οὗ ἡ ἀρχή· Ἐμφανῆ — ἀγαπῶσιν αὐτήν

VAR, W [usque ad 16], BEFLUZΛdΛc

1 μὲν αὐτῆσ FΛd οὕτωσ αὐτὴν ἐκδεδώκασιν F 2 τῶ νεστορίω φρονεῖν VUZ τὲ καὶ B 3 οὖν om. U παρεφθαρμένον αὐτὸν V ἐπιδεικνύναι VARWL 4 παρ' ἡμῖν] αὐτῶν ARW 4 καὶ γὰρ καὶ E 5 καὶ θεοσεβέστατοσ om. ARWEΛd ὁ om. WBF τῆσ ἐμεσηνῶν [ἐμισηνῶν AL] ἐπίσκοποσ [ἐπισκοπῆς WZ] παῦλοσ VARWELUZ ἐπίσκοποσ παῦλοσ ὁ τῆσ ἐμεσηνῶν [ἐμισηνῶν F] BF 6 λόγουσ BEFLZΛc λόγον VARWUΛd κατεφθαρμένον L 7 ὑπὸ F ἐκ VBEFUZ παρὰ ARWL παρ'] ἐν ARW 8 τὸ ἴσον — ἐκπεμφθῆναι [πεμφθῆναι E] VARWELUZ πεμφθῆναι τὸ ἴσον τοῖσ κατὰ τὴν ἀντιόχειαν [ἀντιοχέων F] BF καὶ δὴ καὶ VARWLU πέπομφα F 9 πανταχοῦ L πατέρων om. UZ $\overline{\text{πρων}}$ ἡμῶν L δόξαισ BFΛc 10 συγγεγράφηκα F ἑτέρων FΛc δὲ om. F 10/11 τὴν τῶν κεφαλαίων L κεφαλαίων τὴν ZΛc 11 ἀπεστείλαμεν L 12 τε om. Z ἡμῶν ARWELΛdc ἡμῖν VBFUZ τῶν τινῶν Z συνηρπαγμένοι F 13 νεστόριον EZ λεχθεῖσιν om. EUZ *gessimus* Λd *scripsimus* Λc ἐλεγχθεῖεν om. FΛc εἰδῶσιν B καὶ om. FΛc 14 καὶ καλῶσ καὶ ARW 15 τὰ ἔτι μείζω om. F 16 ὠφελῆσαι F

19/20 Ἕτερον — σούκενσον E Ἕτερον — παρὰ τοῦ αὐτοῦ [παρ' αὐτοῦ VU] VLU Ἀντίγραφον πρὸσ τὰσ πεύσεισ ἡμῶν παρὰ τοῦ αὐτοῦ κυρίλλου πρὸσ τὸν αὐτὸν σούκενσον [ἐπισκόπου ἀλεξανδρείασ πρὸσ σούκενσον R] AR τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸσ τὸν αὐτὸν ἐπίσκοπον σούκενσον περὶ τῶν δὺο φύσεων B τοῦ αὐτοῦ πρὸσ τὸν αὐτὸν σούκενσον ἐπιστολὴ δευτέρα F τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ δευτέρα πρὸσ σούκενσον: — Ἕτερον ὑπομνηστικὸν ἀντιγραφὲν πρὸσ τὰσ πεύσεισ ἡμῶν παρ' αὐτοῦ Z 21 ροβ V ἑαυτὴν καθίστησιν BFL καθίστησιν ἑαυτὴν VARUZ Fcyr καθίστησιν E κέκρυπται A 22 ἀξίουσ ὄντασ BF 23 τοῦ] τοῖσ V

Sap. Sal. 1, 1 ζητοῦσι τὸν κύριον ἐν ἁπλότητι καρδίας, καθὰ γέγραπται· οἱ δὲ καμπύλας τροχιὰς ἐρχόμενοι
Ps. 100, 3 καὶ καρδίαν ἔχοντες σκαμβὴν κατὰ τὸ ἐν ψαλμοῖς εἰρημένον διεστραμμένων ἐννοιῶν πολυπλόκους ἑαυτοῖς συναγείρουσιν ἀφορμάς, ἵνα διαστρέφωσιν τὰς ὁδοὺς κυρίου τὰς εὐθείας
PG 240 καὶ τὰς τῶν ἁπλουστέρων παρακομίσωσι ψυχὰς εἰς τὸ χρῆναι φρονεῖν ἃ μὴ θέμις. καὶ ταῦτα φημὶ τοῖς παρὰ τῆς σῆς ὁσιότητος ὑπομνηστικοῖς ἐντυχών, εἶτα τινὰ εὑρὼν ἐν αὐ-
1 Tim. 6, 20 τοῖς οὐκ ἀσφαλῶς προτεινόμενα παρὰ τῶν οὐκ οἶδ' ὅπως ἠγαπηκότων τῆς ψευδωνύμου γνώσεως τὴν διαστροφήν. ἦσαν δὲ ταῦτα

2 Εἰ ἐκ δύο, φησίν, συνηνέχθη φύσεων ὁ Ἐμμανουήλ, μετὰ δὲ τὴν ἕνωσιν μία φύσις νοεῖται τοῦ λόγου σεσαρκωμένη, ἕψεται πάντως τὸ χρῆναι λέγειν αὐτὸν παθεῖν εἰς ἰδίαν φύσιν.

Οἱ μακάριοι πατέρες οἱ τὸ σεπτὸν τῆς ὀρθῆς πίστεως ἡμῖν ὁρισάμενοι σύμβολον αὐτὸν ἔφασαν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον τὸν ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ τὸν μονογενῆ τὸν δι' οὗ τὰ πάντα, σαρκωθῆναι καὶ ἐνανθρωπῆσαι καὶ οὐ δήπου φαμὲν ἀγνοῆσαι τοὺς ἁγίους ἐκείνους ὅτι τὸ ἑνωθὲν τῶι λόγωι σῶμα ἐψύχωτο ψυχῆι νοερᾶι, ὥστε εἴ τις σαρκωθῆναι λέγοι τὸν λόγον, οὐ δίχα ψυχῆς νοερᾶς ὁμολογεῖ τὴν σάρκα τὴν ἑνωθεῖσαν αὐτῶι. οὕτως γάρ, ὥς γε οἶμαι, μᾶλλον δὲ ὡς ἔστι τεθαρρηκότως εἰπεῖν, καὶ ὁ πάνσοφος εὐαγγελιστὴς
Ioh. 1, 14 Ἰωάννης τὸν λόγον ἔφη γενέσθαι σάρκα, οὐχ ὡς ἀψύχωι σαρκὶ ἑνωθέντα, μὴ γένοιτο, ἀλλ' οὐδὲ ὡς τροπὴν ἢ ἀλλοίωσιν ὑπομείναντα. μεμένηκε γὰρ ὅπερ ἦν, τουτέστι φύσει θεός, προσλαβὼν δὲ καὶ τὸ εἶναι ἄνθρωπος ἤτοι γενέσθαι καθ' ἡμᾶς ἐκ γυναικὸς κατὰ σάρκα, πάλιν εἷς μεμένηκεν υἱός, πλὴν οὐκ ἄσαρκος καθὰ καὶ πάλαι ἤτοι πρὸ τῶν τῆς ἐνανθρωπήσεως καιρῶν, ἀμφιεσάμενος δὲ ὥσπερ καὶ τὴν ἡμετέραν φύσιν. ἀλλ' εἰ καὶ μή ἐστιν ὁμοούσιον τῶι ἐκ θεοῦ πατρὸς φύντι λόγωι τὸ ἑνωθὲν αὐτῶι σῶμα καὶ ψυχῆς ἐνούσης αὐτῶι νοερᾶς, ἀλλ' οὖν ὁ μὲν νοῦς φαντάζεται τὸ ἑτεροφυὲς τῶν ἑνωθέντων, ἕνα γε μὴν ὁμολογοῦμεν υἱὸν καὶ Χριστὸν καὶ κύριον ὡς γεγονότος σαρκὸς τοῦ λόγου· τὸ δὲ σαρκός ὅταν εἴπωμεν, ἀνθρώπου φαμέν. ποία τοίνυν ἀνάγκη παθεῖν αὐτὸν εἰς ἰδίαν φύσιν, εἰ λέγοιτο μετὰ τὴν ἕνωσιν μία φύσις υἱοῦ σεσαρκωμένη; εἰ μὲν γὰρ οὐκ ἦν ἐν τοῖς λόγοις τῆς οἰκονομίας τὸ πεφυκὸς ὑπομένειν τὸ πάθος, ὀρθῶς ἂν ἔφασαν ὅτι μὴ ὄντος τοῦ πεφυκότος πάσχειν πᾶσά πως ἀνάγκη τῆι τοῦ λόγου φύσει συμβαίνειν τὸ πάθος· εἰ δὲ

11—15 F^{cyr} 48 οἱ μακάριοι — αὐτῶι 16—18 F^{cyr} 49 ὁ πάνσοφος — θεός 25/26 flor. R I 3 ποία — σεσαρκωμένη = Timoth. arm. p. 178

VARBEFLUZΛ^{d}Λ^{c}

1 ζητοῦσι ARBFLΛ^{c} αἰτοῦσι VEUZΛ^{d} καθὼς V 2 καὶ om. B 3 ἑαυτοὺς E συνεγείρουσιν EZ διαστρέψωσι F 4 παρακομίζωσι ABL παρακομίζουσι R εἴς γε F 5 φησι F ἐντυχὼν ὑπομνηστικοῖς VLUZ 8 φησὶν συνηνέχθη φύσεων ARE φησὶ συνήφθη φύσεων F φύσεων συνηνέχθη φησὶν VUZ φύσεων φησὶ συνηνέχθη B φησὶ φύσεων συνηνέχθη L 9 νοεῖται om. FΛ^{c} τοῦ om. E σεσαρκωμένου E παθεῖν αὐτὸν λέγειν V λέγειν παθεῖν αὐτὸν UZ 11 μακάριοι] μακάριοι καὶ ἅγιοι L ὀρθῆς om. VUZ ἡμῖν om. VLUZ 11/12 αὐτοὶ αὐτὸν B 12 ἔφασκον V τοῦ θῦ R μονογεννῆ BF^{corr} 13 τε καὶ RBF οὐ δή πω Z οὔπω E F^{cyr} δ οὔπω Λ^{c} οὔτι pou F 13/14 τοὺς ἁγίους ἐκείνους ἀγνοῆσαι U 14 ἑνωθὲν τῶ λόγω τὸ ARL ἐμψύχωτο Z λέγοι ARBFΛ^{d} λέγει VELUZΛ^{c} F^{cyr} 15 οὐχὶ E 16 γάρ] γὰρ καὶ Z δὲ ὡσ ἔστι om. F δ ὁ L 17 ἔφη τὸν λόγον γεγενῆσθαι F σάρκα γενέσθαι F^{cyr} ἀψύχωσ ἀψύχω F 18 οὐδ' ὡσ VZ οὐδὲ F τουτέστι om. L φύσει om. V F^{cyr} 19 ἤτοι om. E γεγενῆσθαι L 20 πρῶτον [πρὸ τοῦ F^{corr}] τῆσ ἐνανθρωπήσεωσ καιρὸν [καιροῦ F^{corr}] F 20/21 καιρῶν τῆσ ἐνανθρωπήσεωσ B 21 ἀμφιεσάμενοσ BEF ἀμφιασάμενοσ VARLUZ 22 ἐκ — φύντι om. FΛ^{c} 23 ἀλλ' — νοῦσ VBEUZ ἀλλ' ὁ νοῦσ μὲν ARL καὶ ὁ νοῦσ F 24 καὶ Χριστὸν om. B ὡς] ἢ B 25 ἀνάγκη — φύσιν BFL flor. Tim. παθεῖν αὐτὸν ἀνάγκη εἰσ ἰδίαν φύσιν VEUZ παθεῖν αὐτὸν [αὐτὸν παθεῖν A] εἰσ ἰδίαν φύσιν ἀνάγκη AR 27 τῆς οἰκονομίας om. V ὀρθῶς] ὁ θσ̄ F ἔφησαν VAREUZ

ἐν τῶι σεσαρκωμένην εἰπεῖν σύμπας ὁ λόγος τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας εἰσφέρεται (ἐσαρκώθη γὰρ οὐχ ἑτέρως, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβανόμενος καὶ ὁμοιωθεὶς κατὰ Hebr. 2, 16. πάντα τοῖς ἀδελφοῖς καὶ μορφὴν δούλου λαβών), εἰκῆι πεφλυαρήκασιν οἱ λέγοντες ἀκολου- 17 Phil. 2, 7 θεῖν τὸ χρῆναι πάντως αὐτὸν εἰς ἰδίαν ὑπομεῖναι φύσιν, ὑποκειμένης τῆς σαρκός, περὶ ἣν ἂν εἰκότως συμβῆναι τὸ παθεῖν νοοῖτο ἀπαθοῦς ὄντος τοῦ λόγου. ἀλλ' οὐκ ἔξω διὰ 5 τοῦτο τίθεμεν αὐτὸν τοῦ λέγεσθαι παθεῖν· ὥσπερ γὰρ ἴδιον αὐτοῦ γέγονεν τὸ σῶμα, οὕτω καὶ πάντα τὰ τοῦ σώματος δίχα μόνης ἁμαρτίας λέγοιτο ἂν οὐδὲν ἧττον αὐτοῦ κατ' οἰ- Hebr. 4, 15 κείωσιν οἰκονομικήν.

8 Εἰ μία φύσις, φησί, τοῦ λόγου σεσαρκωμένη, πᾶσά πως ἀνάγκη φυρμὸν γενέσθαι PG 241 καὶ σύγκρασιν, μειουμένης ὥσπερ καὶ ὑποκλεπτομένης τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐν αὐτῶι. 10

Ἠγνόησαν πάλιν οἱ τὰ ὀρθὰ διαστρέφοντες ὅτι κατὰ ἀλήθειάν ἐστι μία φύσις τοῦ λόγου σεσαρκωμένη. εἰ γὰρ εἷς ἐστιν υἱὸς ὁ φύσει καὶ ἀληθῶς ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος ἀπορρήτως γεννηθείς, εἶτα κατὰ πρόσληψιν σαρκὸς οὐκ ἀψύχου μᾶλλον, ἀλλ' ἐψυχωμένης νοερῶς προῆλθεν ἄνθρωπος ἐκ γυναικός, οὐκ εἰς δύο μερισθήσεται διὰ τοῦτο πρόσωπα καὶ υἱούς, ἀλλὰ μεμένηκεν εἷς, πλὴν οὐκ ἄσαρκος οὐδὲ ἔξω σώματος, ἀλλ' ἴδιον 15 ἔχων αὐτὸ καθ' ἕνωσιν ἀδιάσπαστον. ὁ δὲ τοῦτο λέγων οὐ φυρμόν, οὐ σύγχυσιν, οὐχ ἕτερόν τι τῶν τοιούτων πάντηι τε καὶ πάντως δηλοῖ οὔτε μὴν ὡς ἐξ ἀναγκαίου λόγου τοῦτο ἀκολουθήσει, πόθεν; εἰ γὰρ καὶ εἷς λέγοιτο πρὸς ἡμῶν ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ θεοῦ σεσαρκωμένος καὶ ἐνανθρωπήσας, οὐ πέφυρται διὰ τοῦτο κατὰ τὸ ἐκείνοις δοκοῦν οὔτε μὴν εἰς τὴν τῆς σαρκὸς φύσιν μεταπεφοίτηκεν ἡ τοῦ λόγου φύσις, ἀλλ' οὐδὲ ἡ τῆς 20 σαρκὸς εἰς τὴν αὐτοῦ, ἀλλ' ἐν ἰδιότητι τῆι κατὰ φύσιν ἑκατέρου μένοντός τε καὶ νοου-

---

3—8 flor. R I 4 = Tim. arm. p. 178 εἰκῆι — οἰκονομικήν 11—p. 160, 2 flor. R I 17 = Timoth arm. p. 179 ἐκ τῆς πρὸς Σούκενσον ἐπίσκοπον Διοκαισαρείας ἐπιστολῆς β̄ 'ἠγνόησαν — σεσαρκωμένη 12—16 cf. Eulog. ap. Phot. 230 p. 281 a 38 14/15 Doctr. patr. 24, 12 p. 172, 6 ἐκ τῆς πρὸς Σούκενσον ἐπιστολῆς· 'καὶ οὐκ εἰς δύο — μεμένηκεν εἷς καὶ ὁ αὐτὸς κύριος Ἰησοῦς Χριστός'. 18—p. 160, 1 Fcyr 50 εἰ γὰρ καὶ — λόγον 18—21 Ephraim. ap. Phot. 229 p. 263 b 3 ἐν τῆι πρὸς Σούκενσον δευτέραι ἐπιστολῆι· 'εἰ γὰρ καὶ — νοουμένου' 18—p. 160, 2 Doctr. patr. 24, 12 p. 171, 7 ἐκ τῆς πρὸς Σούκενσον β' ἐπιστολῆς· 'εἰ γὰρ καὶ — σεσαρκωμένην' 18—p. 160, 1 Leont. c. Monoph. [Mai, scriptt. uett. 7, 133] ἐκ τῆς πρὸς Σούκενσον δευτέρας ἐπιστολῆς· 'εἰ γὰρ καὶ — ἀποδοθέντα λόγον' 19—p. 160, 2 Ephraim. l. c. p. 250 b 16 'οὐ πέφυρται — σεσαρκωμένην' 20. 21 flor. R II 4 οὔτε μήν — νοουμένου 21—p. 160, 3 Leont. c. Monoph. l. c. 143 Κυρίλλου ἐκ τῶν πρὸς τὰς ἀπορίας ὑπαντήσεων· 'ἐν ἰδιότητι — λέγεται'

VARBEFLUZΛdΛc

1 σεσαρκωμένον BEΛd 2 ἐπιλαβόμενοσ VBUZ 3 εἰκῆ καὶ VZ εἰ καὶ E 4 αὐτὸν — φύσιν BE flor. Tim. αὐτὸν εἰσ ἰδίαν φύσιν ὑπομεῖναι VFUZ παθεῖν αὐτὸν εἰσ ἰδίαν φύσιν ARL ὑποκειμένησ γὰρ V ὑποκλεπτομένησ ὑποκειμένησ F 5 εἰκότωσ ἂν VUZ 6 τίθεμεν ARBEFLUZΛc flor. Tim. λέγομεν V *asserimus* Λd αὐτὸν τοῦ] αὐτοῦ τὸ ARL λέγεσθαι om. F flor. Tim. 7 τὰ om. F λέγοιντο E αὐτοῦ om. F flor. Tim. 9 εἰ EFΛdc ἀλλ' ἐροῦσιν οἱ δι' ἐναντίασ εἰ VARBLUZ ὡσ ἐξ ἀντιθέσεωσ τῶν λεγόντων δύο φύσεισ μετὰ τὴν ἕνωσιν: — Fmg φύσισ BEFΛc φύσισ ἦν VARLUZ φησὶ VEUZ *aiunt* Λd *inquiunt* Λc om. ARBFL ἀνάγκη EΛd ἀνάγκη λέγειν VARBFLUZΛc 9/10 καὶ σύγκρασιν γενέσθαι L 10 καὶ om. L τῆσ ἀνθρωπίνησ ARBELΛd τῆσ τοῦ ἀνου VUZ om. F *nostra* Λc *substantia* Λd 11 ἠγνόησαν δὲ πάλιν U παντάπασιν ἠγνόησαν B 12 ἀληθῶ B ὁ om. ARB flor. 13 λόγοσ ὁ VUZ μᾶλλον om. VUZ 13/14 ἐμψυχωμένησ Z 14 μερισθήσεται] χωρισθήσεται B 14/15 πρόσωπα διὰ τοῦτο L 16 αὐτῶ RF 16/17 οὐχ — δηλοῖ om. Z 17 οὔτε] οὐ B τοῦ λόγου VUZ 18 ἐξακολουθήσει L μονογεννῆσ Fcorr 18/19 υἱόσ τοῦ θεοῦ] τοῦ θεοῦ υἱὸς Fcyr τοῦ θῦ λόγοσ L 20 μὴν — οὐδὲ] γὰρ [= Λd]ἡ τοῦ λόγου φύσισ μετακεχώρηκεν εἰς τὴν τῆς σαρκὸς φύσιν οὐδὲ Fcyr τὴν σαρκὸσ φύσιν U τὴν φύσιν τῆσ σαρκὸσ B φύσισ VARBELZΛc Fcyr flor. II Ephr. p. 263 b 7 *substantia* Λd om. FU flor. I Tim. Ephr. p. 250 b 18 Leont. Doctr. 21 αὐτοῦ τοῦ λόγου Fcyr τῆι om. L Ephr. p. 250 b 19 τε om. ARF flor. II

μένου κατά γε τὸν ἀρτίως ἡμῖν ἀποδοθέντα λόγον ἀρρήτως καὶ ἀφράστως ἑνωθεὶς μίαν ἡμῖν ἔδειξεν υἱοῦ φύσιν, πλήν, ὡς ἔφην, σεσαρκωμένην. οὐ γὰρ ἐπὶ μόνων τῶν ἁπλῶν κατὰ τὴν φύσιν τὸ ἓν ἀληθῶς λέγεται, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ σύνθεσιν συνηγμένων, ὁποῖόν τι χρῆμά ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος. ἑτεροειδῆ μὲν γὰρ τὰ τοιαῦτα καὶ ἀλλήλοις οὐχ ὁμοούσια· ἑνωθέντα γε μὴν μίαν ἀνθρώπου φύσιν ἀπετέλεσαν, κἂν τοῖς τῆς συνθέσεως λόγοις ἐνυπάρχῃ τὸ διάφορον κατὰ φύσιν τῶν εἰς ἑνότητα συγκεκομισμένων. περιττολογοῦσι τοίνυν οἱ λέγοντες ὡς εἴπερ εἴη μία φύσις τοῦ λόγου σεσαρκωμένη, πάντῃ τε καὶ πάντως ἔποιτο ἂν τὸ φυρμὸν γενέσθαι καὶ σύγκρασιν, ὡς μειουμένης καὶ ὑποκλεπτομένης τῆς ἀνθρώπου φύσεως. οὔτε γὰρ μεμείωται οὔτε καθά φασιν, ὑποκλέπτεται· ἀρκεῖ γὰρ πρὸς δήλωσιν τὴν τελειοτάτην τοῦ ὅτι γέγονεν ἄνθρωπος, τὸ λέγειν ὅτι σεσάρκωται. εἰ μὲν γὰρ τοῦτο σεσίγηται παρ' ἡμῶν, ἔσχεν ἄν τινα χώραν αὐτοῖς ἡ συκοφαντία ἐπειδὴ δὲ ἀναγκαίως προσεπενήνεκται τὸ ὅτι σεσάρκωται, ποῦ τῆς μειώσεως ἦτοι κλοπῆς ὁ τρόπος;

4 Εἰ τέλειος, φησίν, θεὸς καὶ τέλειος ἄνθρωπος ὁ αὐτὸς νοούμενος καὶ ὁμοούσιος μὲν τῷι πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα, κατὰ δὲ τὴν ἀνθρωπότητα ὁμοούσιος ἡμῖν, ποῦ τὸ τέλειον, εἰ μηκέτι ὑφέστηκεν ἡ ἀνθρώπου φύσις; ποῦ δὲ καὶ τὸ ὁμοούσιος ἡμῖν, εἰ μηκέτι ἔστηκεν ἡ οὐσία, ὅπερ ἐστὶν ἡ φύσις, ἡμῶν;

PG 244 Ἀρκεῖ καὶ τούτοις εἰς διασάφησιν ἡ ἐπὶ τῶι προτεταγμένωι κεφαλαίωι λύσις ἢ γοῦν ἀπολογία. εἰ μὲν γὰρ μίαν εἰπόντες τὴν φύσιν τοῦ λόγου σεσιγήκαμεν οὐκ ἐπενεγκόντες τὸ σεσαρκωμένην, ἀλλ' οἷον ἔξω θέντες τὴν οἰκονομίαν, ἦν αὐτοῖς τάχα που καὶ οὐκ ἀπίθανος ὁ λόγος προσποιουμένοις ἐρωτᾶν ποῦ τὸ τέλειον ἐν ἀνθρωπότητι ἢ πῶς ὑφέστηκεν ἡ καθ' ἡμᾶς οὐσία· ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ ἐν ἀνθρωπότητι τελειότης καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς οὐσίας ἡ
Ies. 36, 6 δήλωσις εἰσκεκόμισται διὰ τοῦ λέγειν σεσαρκωμένην, παυσάσθωσαν καλαμίνην ῥάβδον ἑαυτοῖς ὑποστήσαντες. τοῦ γὰρ ἐκβάλλοντος τὴν οἰκονομίαν καὶ ἀρνουμένου τὴν σάρκωσιν ἦν τὸ ἐγκαλεῖσθαι δικαίως, ἀφαιρουμένου τὸν υἱὸν τῆς τελείας ἀνθρωπότητος· εἰ δέ, ὡς

5—7 Ephraim. ap. Phot. 229 p. 250 b 14 'κἂν — συγκεκομισμένων' 7—13 Timotheus arm. p. 161 9/10 Ephraim l. c. p. 250 b 12 'οὔτε μεμείωται — ὑποκέκλεπται' 14—24 Timotheus in Anecd. syr. ed. Land 3, 159 19—p. 161, 8 Iustinian. PG 86 p. 1001 ἐν τῇι δευτέραι πρὸς τὸν αὐτὸν Σοὐκενσον ἐπιστολῇι . . . 'εἰ μὲν γὰρ — πέπονθε σάρξ 19—24 Fcyr 51 Eulog. ap. Phot. 230 p. 281 a 11 et Doctr. patr. 2, 20 [= floril. cod. Paris. 1115 f. 251 r] 'εἰ μὲν γὰρ — ὑποστήσαντες' 19—23 Leont. c. Monoph. [Mai, scriptt. uett. 7, 126] ἐν τῇι δευτέραι πρὸς Σοὐκενσον ἐπιστολῇι . . . 'εἰ μὲν γὰρ — παυσάσθωσαν' 22/23 Ephraim. ap. Phot. 229 p. 250 b 9 'ἡ ἐν — σεσαρκωμένην' 25—p. 161, 3 Ephraim. l. c. p. 258 b 29 ἐν τῇι δευτέραι πρὸς Σοὐκενσον ἐπιστολῇι . . . 'εἰ δὲ ὡς — ἐν ἀνθρωπότητι'

VARBEFLUZΛdΛc

1 γε om. F flor. ἀρρήτωσ καὶ ἀφράστωσ ἑνωθεὶσ [καὶ ἑνωθεὶσ E] VARBEUZΛd Leont. ἡ ἄρρητοσ καὶ ἄφραστοσ ἕνωσισ FΛc flor. Tim. Ephr. Doctr. om. L 1/2 ἔδειξε μίαν ἡμῖν L 3 τὴν om. VA ἓν om. Z ἀληθέσ V συνημμένων Fcorr 4 ὁ ἐκ VLUZΛd ἐκ ARBEF 5 φύσιν ἀνου F ἀπετέλεσε B 6 ἐνυπάρχει FL τὴν φὺσιν VUZ 7 ὡς εἴπερ] ὥσπερ L 7/8 εἴη ABEL Tim. post σεσαρκωμένη coll. V εἰ ἡ L ἡ FZ εἰ R om. U 7 τοῦ λόγου φὺσισ AREL 8 ἂν τῶ [ex corr.] φυρμὸν Z ἂν φυρμὸν ARL ἀναφυρμὸν F καὶ[2]] ἢ AR 9/10 καθά φησιν VFZ Ephr. om. L 10 ὑποκλέπτεται VARFLUZΛc ὑποκέκλεπται BE Ephr. τὴν om. L τελεωτάτην ARL τελειωτάτην V 11 σεσίγηται FL σεσίγητο VARBUZ ἐσιγήθη E εἶχεν AR 12 χρόαν Λd προεπενήνεκται L τὸ ὅτι σεσάρκωται om. FΛc Tim. 13 ἤτοι VARELU ἢ τῆσ BFZ τρόποσ VARBEFLUZΛd Tim. τόπος Λc 14 ἐξαντιθέσεωσ Fmg θεὸσ ΕΛd θεὸσ ὁ χσ VARBFLUZΛc Tim. 15 τὴν ἀνθρωπότητα δὲ AR 16 ὁμοούσιοσ EFcorrΛd ὁμοὺσιον VARBFLUZΛc ἡμῖν om. Z ἔστηκεν EFΛdc ὑφέστηκεν VARBLUZ 18 κεφαλαίωι λὺσις] κεφαλαίωσις E 19 τὴν VELUZ Iust. om. ARBF Fcyr Ephr. Par. Leont. λόγου] λόγου σεσαρκωμένην B ἀπενεγκόντες Fcyr 20 τὸ om. F τιθέντεσ F Ephr. Doctr. Leont. ἦν ἂν BU 20/21 οὐκ — ποῦ om. Z 21 τὸ om. L 22 ὑμᾶσ L 23 κεκόμισται E 24 ἐκβάλοντοσ B ἐκβαλόντοσ L, corr. B 25 καλεῖσθαι L δικαίωσ] καὶ ὡσ B δὲ] δὲ καὶ VUZ

ἔφην, ἐν τῶι σεσαρκῶσθαι λέγειν αὐτὸν σαφῆς ἐστιν καὶ ἀναμφίβολος ὁμολογία τοῦ ὅτι γέγονεν ἄνθρωπος, οὐδὲν ἔτι κωλύει νοεῖν ὡς εἷς ὑπάρχων καὶ μόνος υἱὸς ὁ Χριστος ὁ αὐτὸς θεός ἐστι καὶ ἄνθρωπος, ὥσπερ ἐν θεότητι τέλειος, οὕτως καὶ ἐν ἀνθρωπότητι ὀρθότατα δὲ καὶ πάνυ συνετῶς ἡ σὴ τελειότης τὸν περὶ τοῦ σωτηρίου πάθους ἐκτίθεται λόγον, οὐκ αὐτὸν τὸν μονογενῆ τοῦ θεοῦ υἱόν, καθὸ νοεῖται καὶ ἔστι θεός, παθεῖν εἰς ἰδίαν φύσιν [τὰ σώματος] ἰσχυριζομένη, παθεῖν δὲ μᾶλλον τῆι χοικῆι φύσει ἔδει γὰρ ἀναγκαίως ἀμφότερα σώιζεσθαι τῶι ἑνὶ καὶ κατὰ ἀλήθειαν υἱῶι, καὶ τὸ μὴ πάσχειν θεικῶς καὶ τὸ λέγεσθαι παθεῖν ἀνθρωπίνως· ἡ αὐτοῦ γὰρ πέπονθε σάρξ. ἀλλ' οἴονται πάλιν ἐκεῖνοι τὴν καλουμένην παρ' αὐτοῖς θεοπάθειαν ἡμᾶς εἰσφέρειν διὰ τούτου καὶ οὐκ ἐννοοῦσιν τὴν οἰκονομίαν, κακουργότατα δὲ πειρῶνται μεθιστᾶν εἰς ἄνθρωπον ἰδικῶς το πάθος, εὐσέβειαν ἐπιζήμιον ἀσυνέτως ἐπιτηδεύοντες, ἵνα μὴ ὁ τοῦ θεοῦ λόγος ὁμολογῆται σωτὴρ ὡς το ἴδιον ὑπὲρ ἡμῶν αἷμα δούς, ἀλλ' ἵνα μᾶλλον ἄνθρωπος ἰδικῶς καὶ καθ' ἑαυτὸν νοούμενος Ἰησοῦς τοῦτο λέγηται κατορθῶσαι. κατασείει δὲ τὸ οὕτω φρονεῖν ἅπαντα τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας τὸν λόγον καὶ το θεῖον ἡμῶν μυστήριον εἰς δύναμιν ἀνθρωπολατρείας περιίστησιν οὐκ ἀσυμφανῶς καὶ οὐκ ἐννοοῦσιν ὅτι τον ἐξ Ἰουδαίων κατὰ σάρκα, τουτέστι τὸν ἐκ σπέρματος Ἰεσσαὶ καὶ Δαυὶδ Χριστὸν καὶ κύριον τῆς δόξης καὶ θεον εὐλογητον εις τοὺς αἰῶνας καὶ ἐπὶ πάντας ὁ μακάριος ἔφη Παῦλος, ἴδιον ἀποφήνας το σῶμα τοῦ λόγου τὸ τῶι ξύλωι προσηλωθὲν καὶ αὐτῶι τον σταυρὸν διὰ τοῦτο προσνέμων. 1 Cor 2, 8 Rom 9, 5

Μανθάνω δὲ ὅτι καὶ ἕτερόν τι πρὸς τούτοις ἐστὶ τὸ ζητούμενον. ὁ γάρτοι λέγων σαρκὶ παθεῖν γυμνῆι τὸν κύριον ἄλογον καὶ ἀκούσιον ποιεῖ τὸ πάθος· ἐὰν δέ τις εἴπηι μετὰ ψυχῆς νοερᾶς παθεῖν αὐτόν, ἵνα ἦι το πάθος ἑκούσιον, οὐδὲν κωλύει λέγειν τῆι φύσει τῆς ἀνθρωπότητος αὐτὸν παθεῖν. εἰ δὲ τοῦτο ἀληθές, πῶς οὐ τὰς δύο φύσεις ὑφεστάναι δώσομεν μετὰ τὴν ἕνωσιν ἀδιαιρέτως; ὥστε εἴ τις λέγει Χριστοῦ οὖν παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκί, οὐδὲν ἕτερον λέγει πλὴν ὅτι Χριστοῦ παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν τῆι ἡμετέραι φύσει. 1 Petr 4, 1

Μάχεται πάλιν οὐδὲν ἧττον τὸ πρόβλημα τοῖς μίαν εἶναι λέγουσιν τὴν τοῦ υἱοῦ φύσιν PG 245

---

3 Ephraim l c. p 250a 42 'ὥσπερ — ἀνθρωπότητι' 4—8 Fcyr 52 Doctr patr. 2, 21 [= floril. cod. Paris 1115 f. 251r] 'ὀρθότατα — πέπονθε σάρξ' 4—6 Doctr patr 2, 36 [ex Seuero] 'ὀρθότατα — χοικῆι φύσει' 5—8 flor. R II 5 οὐκ αὐτον — σάρξ' 5/6 Ephr l c p 250b 1 'οὐκ αὐτὸν — χοικῆι φύσει' 6—8 Ephr l c p 250b 4 'δεῖ — σαρξ' 26—p 162, 2 Latine extant in Coll cum Seuerianis t IIII 2 p 178, 24 26—p 162, 1 Doctr patr. p 51, 10 Leont. c Monoph. [Mai, scriptt uett 7, 140]

VARBEFLUZΛdΛc

1 λέγειν σεσαρκῶσθαι B ὁμολογία RELUZ Ephr Iust *confessione* Λd ἡ ὁμολογία VAB ἀπολογία FΛc 2 κωλύσει BE 2/3 ὁ αὐτὸσ ARBFΛc Ephr Iust αὐτὸσ VELUZΛd 3 ἐστι θσ̄ F 4 πανσυνέτωσ E πάνυ συνετῶτατα Fcyr ἐκτιθεται VARBELUZΛc Par Doctr ἐκτέθηται F ἐκτέθεικε Iust *exposuit* Λd 5 μονογεννῆ Fcorr τοῦ θῡ υἱον VAREFLUZ flor. Ephr Doctr 2, 36 υἱον τοῦ θῡ B Iust Par 6 φὺσιν ΕΛd Par φύσιν τα σὠματοσ VARBFLUZΛc flor R Fcyr Ephr Iust Doctr 2, 36 πασχειν Fcyr ἔδει VEUZΛd flor. R δεῖ ARBFLΛc Ephr Iust Par 7 καὶ1 om Fcyr 8 οἴονται] οιοντο τὲ Z 9 αὐτοῦ U εισφέρειν ἡμᾶσ B τοῦτο R 12 αἷμα δουσ ὑπὲρ ἡμῶν B τὸ αἷμα F 13 ἰσ̄ ΕΛd υἱοσ VARBFLUZΛc λέγεται F δὲ] γαρ B τῶι L 14 δύναμιν ἀνθρωπολατρείασ [ἀνθρωπολατρίασ VABEU] VARBELUZ ἀνθρωπολατρείαν FΛdc 15 περιστήσουσιν UZ παραστησουσιν V ασυμφωνωσ R ἰουδα U 16 σπέρματος] σπέρματοσ ἀβραὰμ καὶ V 17 καὶ om FΛd παῦλοσ ἔφη E το σῶμα om B 18 τῶι om U τὸν om ARL 19 ὁ] οὐ R 20 τὸν κν̄ γυμνῆ E ποιεῖται VUZ εἴπη τίσ U 22 εἰ — οὐ] ἀλλ' οἱ τοῦτο μη γνόντεσ φασι πῶσ οὖν B δὲ] δὲ καὶ V δυο om F 23 λέγη U λέγοι BF 24 σαρκι — ἡμῶν om VL ἐρεῖ F χῡ BEΛd χῡ οὖν ARUZΛc χῡ θῡ F ὑπὲρ ἡμῶν om U 26 τὸ πρόβλημα οὐδὲν ἧττον VUZ τὴν om VUZ υἱοῦ] θῡ L λόγου Leont

σεσαρκωμένην, καὶ οἷον εἰκαῖον ἀποφαίνειν θέλοντες αὐτό, φιλονεικοῦσι πανταχοῦ δύο φύσεις ὑφεστώσας ἀποφαίνειν. ἀλλ' ἠγνόησαν ὅτι ὅσα μὴ κατὰ μόνην τὴν θεωρίαν διαιρεῖσθαι φιλεῖ, ταῦτα πάντως καὶ εἰς ἑτερότητα τὴν ἀνὰ μέρος ὁλοτρόπως καὶ ἰδικὴν ἀποφοιτήσειεν ἂν ἀλλήλων. ἔστω δὲ ἡμῖν εἰς παράδειγμα πάλιν ὁ καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος. δύο μὲν γὰρ καὶ ἐπ' αὐτοῦ νοοῦμεν τὰς φύσεις, μίαν μὲν τῆς ψυχῆς, ἑτέραν δὲ τοῦ σώματος· ἀλλ' ἐν ψιλαῖς διελόντες ἐννοίαις καὶ ὡς ἐν ἰσχναῖς θεωρίαις ἤτοι νοῦ φαντασίαις τὴν διαφορὰν δεξάμενοι οὐκ ἀνὰ μέρος τίθεμεν τὰς φύσεις οὔτε μὴν διαμπὰξ διατομῆς δύναμιν ἐφίεμεν αὐταῖς, ἀλλ' ἑνὸς εἶναι νοοῦμεν, ὥστε τὰς δύο μηκέτι μὲν εἶναι δύο, δι' ἀμφοῖν δὲ τὸ ἓν ἀποτελεῖσθαι ζῶιον. οὐκοῦν κἂν εἰ λέγοιεν ἀνθρωπότητος φύσιν καὶ θεότητος ἐπὶ τοῦ Ἐμμανουήλ, ἀλλ' ἡ ἀνθρωπότης γέγονεν ἰδία τοῦ λόγου καὶ εἷς υἱὸς
1 Petr. 4, 1 νοεῖται σὺν αὐτῆι. τῆς γε μὴν θεοπνεύστου γραφῆς σαρκὶ παθεῖν αὐτὸν λεγούσης, ἄμεινον καὶ ἡμᾶς οὕτως λέγειν ἢ γοῦν τῆι φύσει τῆς ἀνθρωπότητος, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα, εἰ μὴ δυστρόπως λέγοιτο καὶ τοῦτο πρός τινων, ἀδικήσειεν ἂν οὐδὲν τὸν τοῦ μυστηρίου λόγον. τί γάρ ἐστιν ἀνθρωπότητος φύσις ἕτερον πλὴν ὅτι σὰρξ ἐψυχωμένη νοερῶς; καὶ πεπονθέναι φαμὲν σαρκὶ τὸν κύριον. περιεργότατα τοίνυν φασὶν τὸ τῆι φύσει τῆς ἀνθρωπότητος αὐτὸν παθεῖν οἷον ἀποδιιστάντες αὐτὴν τοῦ λόγου καὶ ἔξω τιθέντες ἰδικῶς, ἵνα δύο νοῶνται καὶ οὐχ εἷς ἔτι σεσαρκωμένος καὶ ἐνανθρωπήσας ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος. τὸ δὲ ἀδιαιρέτως προστεθὲν δοκεῖ μέν πως παρ' ἡμῖν ὀρθῆς εἶναι δόξης σημαντικόν, αὐτοὶ δὲ οὐχ οὕτως νοοῦσιν. τὸ γὰρ ἀδιαίρετον παρ' αὐτοῖς κατὰ τὰς Νεστορίου κενοφωνίας καθ' ἕτερον λαμβάνεται τρόπον· φασὶ γὰρ ὅτι τῆι ἰσοτιμίαι, τῆι ταυτοβουλίαι, τῆι αὐθεντίαι ἀδιαίρετός ἐστι τοῦ λόγου ὁ ἐν ὧι κατώικηκεν, ἄνθρωπος, ὥστε οὐχ ἁπλῶς τὰς λέξεις προφέρουσιν, ἀλλὰ μετά τινος δόλου καὶ κακουργίας.

2—4 Iustinian. PG 86, 1007 ἐν τῆι πρὰς Σοὐκενσον δευτέραι ἐπιστολῆι . . . 'ἀλλ' ἠγνόησαν — ἀλλήλων 4—9 Ephraim ap. Phot. 229 p. 249 b 2 ἐκ τῆς δευτέρας πρὸς Σοὐκηνσον ἐπιστολῆς . . . 'ἔστω — ζῶιον'. item Doctr. patr. 29, 10 ἐκ τῆς πρὸς Σοὐκενσον β' ἐπιστολῆς 4—7 Fcyr 53 ἔστω — φύσεις 6—8 Doctr. patr. p. 199, 18 'ἐν ψιλαῖς — αὐταῖς' 8/9 Leont. c. Monoph. [Mai, scriptt. uett. 7, 141] ἐκ τῆς πρὸς Σούκενσον ἐπιστολῆς· 'ὥστε — ζῶιον' 9—11 Fcyr 54 Leont. l. c. p. 128 ἐκ τῆς πρὸς Σούκενσον· 'οὐκοῦν — αὐτῆι' 14 Leont. c. Monoph. [Mai, scriptt. uett. 7, 126] 'τί γάρ — νοερῶς' 18—22 Leont. l. c. p. 140 'τὸ γὰρ ἀδιαιρέτως — κακουργίας' 18—21 Eulog. ap. Phot. cod. 230 p. 268 b 16 κατὰ τὸ πέρας τῆς εἰρημένης ἐπιστολῆς· 'τὸ δὲ ἀδιαίρετον — ἄνθρωπος' 18/19 Eulog. l. c. p. 277 a 17 κατὰ τὸ τέλος τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς . . . τὸ ἀδιαιρέτως — νοοῦσιν 18—20 cf. Doctr. patr. p. 151, 15

VARBEFLUZΛdΛc

1 ἐθέλοντες VARBUZ φιλονεικοῦσι [φιλονικοῦσι E] πανταχοῦ VARBEUZ πανταχοῦ φιλονεικοῦσιν [φιλονικοῦσιν F] FL 2 ἀποφαίνειν ὑφεστώσας B ὅσα μὴ κατὰ om. V spat. rel. μή ARBEFΛc om. LUZΛd Iust. 3 ταῦτα VARBEFUZΛc ταῦτ' οὐ LΛd Iust. καὶ[1] om. FL τὴν om. F ἰδικὴν VEUZΛd ἰδικῶσ ARBFLΛc Iust. 4 ἂν om. FL 5 γὰρ om. B καὶ ARBEFLUZ Fcyr Ephr. Doctr. om. VΛde τὰς φύσεις om. L τῆσ VARBEU Ephr. τὴν τῆσ FLZ Fcyr Doctr. τοῦ VAREUZ τὴν τοῦ BFL Fcyr Ephr. Doctr. 7 μὴν] τὴν F διατομῆσ BEF Ephr. Doctr. διὰ τῆσ τομῆσ RLZ διὰ τῆς spat. uac. V ἴσωσ ἑτερότητοσ Vmg τῆσ τομῆσ AU 8 δύναμιν ἐφίεμεν BEF Ephr. Doctr. τὴν δύναμιν ἐφίεμεν ARL ἐφίεμεν τὴν δύναμιν VUZ αὐτοῖσ ARE ἀλλ'] ἀλλὰ μίαν F Ephr. νοοῦμεν εἶναι A τὰσ VFLUZΛde τὰ ARBE Ephr. Leont. δύο] δύο δῆλον ὅτι ἑκάτερον καθ' ἑαυτὸ ΕΛd 9 λέγοιμεν B 10 ἐστιν υἱὸσ καὶ Z 11 αὐτῶ B λεγούσησ σαρκὶ παθεῖν αὐτὸν BFL 12 ἤγουν] ἢ γὰρ F ἀνθρωπότητος] ἀνθρωπότητοσ αὐτὸν παθεῖν F εἰ] εἰ γὰρ Z 13 εἰ om. U λέγοιτο τοῦτο VUZ καὶ τοῦτο λέγεται [λέγειται R] AR 14 τί] εἰ F ἕτερόν ἐστιν ἀνθρωπότητοσ φὺσισ AR ἐστιν ἀνθρωπότητοσ φὺσισ FLeont. ἐμφυχωμένη Z 15 καὶ ARBEFLΛde ἢ καὶ VU εἰ καὶ Z σαρκὶ φαμὲν LU σαρκὶ AR τὸ] τῶ L οὗτοι F 16 ἀποδιιστῶντεσ AR 18 προστεθὲν ARBEΛd Eulog. Leont. προστεθὲν παρ' αὐτοῖσ VL προστεθὲν παρ' αὐτῶν UZΛc προστιθέμενον παρ' αὐτοῖσ F παρ' ἡμῖν om. Λd αὐτοὶ VARBEUZΛd Leont. οὗτοι FLΛc 19 κενοφωνίασ νεστορίου VUZ 20 αὐτοβουλία F αὐθεντείαι L 21 ἀδιαιρέτωσ E λόγου BEΛd Leont. θεοῦ λόγου VARFLUZΛc Eulog. κατώκησεν VUZ Eulog. Leont. 22 προσφέρουσιν VR προσφέρωσιν Z δόλου] λόγου Λd

INDICES

I

IN HAC VOLVMINIS I PARTE VI CONTINENTUR

Cyrilli libri V contra Nestorium . . . . . 166 p. 13—106

Capitula ex Nestorio in Cyrilli V contra eum libris excerpta . . . . . 165 p. 3—13

Cyrilli apologia XII capitulorum contra Theodoretum . . . . . 167—169 p. 107—146

commonitoria I. II ad Successum [ep 45 46] . . . . . 171 172 p. 151—162

[Gregorii thaumaturgi] de dei uerbi incarnatione . . . . . 170 p. 146—151

II

ADFERVNTVR

Gen. 2, 7 . . . . . 17, 14

3, 7 . . . . . 74, 13

3, 16 . . . . . 17, 27

3, 19 . . . . . 17, 32 65, 33

3, 24 . . . . . 102, 10

4, 1 . . . . . 57, 18

4, 26 . . . . . 29, 30

11, 7 . . . . . 67, 12

28, 7 11—13. 18. 29, 1 . . . . 37, 15

32, 24—26 . . . . . 66, 16

32, 30. 31 . . . . . 66, 21

32, 31 . . . . . 66, 35

Exod 3, 10 . . . . . 39, 26

4, 10 . . . . . 39, 28

4, 22 . . . . . 6, 30 39, 11

7, 1 . . . . . 6, 29. 39, 10. 29

12, 13 . . . . . 75, 10

19, 18 . . . . . 38, 23

26, 3 . . . . . 42, 13

26, 6 . . . . . 42, 11

Leu. 4, 13. 14 . . . . . 75, 14

4, 20 . . . . . 75, 19

Num 21, 8 . . . . . 76, 2

Deut. 32, 32 . . . . . 60, 35

32, 43 . . . . . 54, 32

1 Reg 2, 35 . . . . . 54, 16

cf. 17, 45 . . . . . 31, 35

24, 7 . . . . . 6, 31. 39, 12

2 Reg. 7, 12—14 . . . . . 54, 6 19

3 Reg. 18, 21 . . . . . 105, 5. 135, 20

Ps. 2, 6 . . . . . 83, 28

17, 12 . . . . . 53, 9

23, 10 . . . . . 124, 25

32, 6 . . . . . 78, 27

32, 15 . . . . . 40, 14

42, 3 . . . . . 55, 13

44, 8 . . . . . 41, 13

49, 3 . . . . . 104, 8

51, 3. 4 . . . . . 120, 21

54, 13—15 . . . . . 14, 19

62, 9 . . . . . 52, 6

68, 24 . . . . . 102, 1

76, 4 . . . . . 136, 28

80, 9 10 . . . . . 51, 35

80, 16 . . . . . 39, 24

81, 6 . . . . . 39, 37. 92, 20

88, 7 . . . . . 35, 33

100, 3 . . . . . 158, 2

101, 28 . . . . . 109, 1

102, 15 16 . . . . . 21, 10

103, 30 . . . . . 38, 24. 67, 16

106, 20 . . . . . 38, 18

106, 42 . . . . . 73, 27

109, 1 . . . . . 10, 5 76, 34

117, 22 . . . . . 37, 23

118, 91 . . . . . 89, 12

119, 2 . . . . . 110, 23

127, 2 . . . . . 52, 33

140, 3 4 . . . . . 32, 7

140, 4 . . . . . 32, 40

Ps. 146, 6 . . . . . 138, 9
Prou. 8, 11 . . . . . 13, 13
9, 9 . . . . . 146, 1
9, 18 . . . . . 32, 13
18, 19 . . . . . 110, 9
18, 21 . . . . . 32, 13
19, 2 . . . . . 143, 12
Eccles. 7, 16 . . . . . 92, 36
Cant. 2, 1 . . . . . 33, 39
Iob 4, 19 . . . . . 127, 17
11, 12 . . . . . 125, 5
38, 16. 17 . . . . . 102, 14
Sap. Sal. 1, 1 . . . . . 158, 1
Sir. 5, 12 . . . . . 32, 15
Ies. 5, 20 . . . . . 24, 8
6, 6. 7 . . . . . 33, 18
7, 14 . . . . . 25, 22. 128, 14
7, 15. 16 . . . . . 70, 33
9, 6 . . . . . 22, 26. 128, 15
11, 1—3 . . . . . 133, 20
13, 3 . . . . . 6, 34. 39, 15
25, 8 . . . . . 136, 27
28, 10 . . . . . 37, 23
28, 15 . . . . . 143, 10
30, 10 . . . . . 13, 42
32, 6 . . . . . 25, 9
36, 6 . . . . . 160, 23
40, 5 . . . . . 144, 6
42, 1—3 . . . . . 70, 17
42, 1 . . . . . 133, 24
42, 6. 7 . . . . . 65, 37
42, 8 . . . . . 35, 31
43, 20. 21 . . . . . 65, 39
43, 25 . . . . . 61, 23. 73, 31
45, 1 . . . . . 6, 33. 39, 14
45, 14. 15 . . . . . 53, 26
45, 15 . . . . . 53. 39. 42. 44. 54, 1. 3
49, 3. 5. 6 . . . . . 128, 18
49, 6 . . . . . 53, 31
49, 7 . . . . . 101, 21
49, 9 . . . . . 102, 13. 106, 7
50, 3 . . . . . 101, 35
50, 6 . . . . . 69, 37. 101, 10
50, 7. 8 . . . . . 101, 12
50, 11 . . . . . 14, 15
52, 6 . . . . . 67, 2
53, 3 . . . . . 144, 23
53, 5 . . . . . 16, 9. 74, 3
53, 6 . . . . . 74, 23
53, 8 . . . . . 31, 20. 64, 34. 42. 150, 27
57, 3. 4 . . . . . 14, 11
57, 10 . . . . . 45, 27
57, 19 . . . . . 95, 27
61, 1. 2 . . . . . 66, 40
63, 9 . . . . . 38, 19. 67, 1
Ier. 3, 22 . . . . . 53, 37
9, 1 . . . . . 137, 22
Ier. 22, 17 . . . . . 88, 26
23, 16 . . . . . 39, 18
23, 24 . . . . . 20, 18
Baruch 3, 36—38 . . . . . 68, 28
3, 38 . . . . . 150, 29
Ezech. 34, 18. 19 . . . . . 43, 37
Os. 13, 14 . . . . . 17, 34
Amos 7, 14. 15 . . . . . 138, 7
Micha 5, 2 . . . . . 64, 31
Habac. 3, 1 . . . . . 24, 22
3, 2 . . . . . 55, 39
3, 3 . . . . . 57, 30. 89, 43. 104, 9
Zach. 7, 9 . . . . . 143, 12
Mal. 3, 6 . . . . . 109, 3. 149, 11
4, 2 . . . . . 3, 15. 19, 40
Sus. 42 . . . . . 136, 29
Mt. 1, 18 . . . . . 133, 13
1, 20. 21. 23 . . . . . 148, 17
1, 20 . . . . 10, 16. 81, 2. 109, 20. 133, 11
1, 23 . . . . 25, 24. 34, 5. 104, 2. 110, 1
2, 13 . . . . . 3, 23. 18, 34
3, 15 . . . . . 137, 4
3, 17 . . . . . 14, 38. 133, 27. 147, 14
5, 14 . . . . . 35, 10
7, 15 . . . . . 151, 19
8, 3 . . . . . 40, 22. 43, 31. 48, 20
8, 17 . . . . . 149, 21
8, 24 . . . . . 139, 23
9, 6 . . . . . 61, 32
9, 28 . . . . . 43, 29
10, 1 . . . . . 77, 36. 130, 18
10, 8 . . . . . 35, 11
10, 19. 20 . . . . . 80, 22
10, 20 . . . . . 10, 12. 27, 29. 76, 41
12, 16 . . . . . 70, 21
12, 24. 27 . . . . . 78, 5
12, 24. 28 . . . . . 134, 6
12, 24 . . . . . 81, 39
12, 28 . . . . . 10, 19. 81, 5. 36. 133, 28
12, 33 . . . . . 14, 1
12, 35 . . . . . 14, 3
13, 45. 46 . . . . . 33, 36
16, 18 . . . . . 56, 22
16, 20 . . . . . 43, 5
16, 22. 23 . . . . . 122, 15. 141, 23
16, 23 . . . . . 66, 12
17, 24 sq. 129, 7
17, 27 . . . . . 38, 40
19, 6 . . . . . 52, 3
19, 28 . . . . . 148, 27
20, 18. 19 . . . . . 122, 12
22, 29 . . . . . 99. 33. 137, 30
24, 30 . . . . 11, 13. 87, 38. 88, 41. 90, 2
24, 36 . . . . . 121, 14. 21. 124, 7
26, 26 . . . . . 11, 20. 90, 27. 91, 4
26, 28 . . . . . 11, 23. 90, 30
26, 37 . . . . . 139, 19

Mt. 26, 39 . . 98, 27. 121, 13. 122, 4, 124, 31.
26, 40. 41 . . . . . 139, 20
26, 41 . . . . . 139, 25
26, 55. 56 . . . . . 98, 31
27, 40. 42 . . . . . 100, 16
27, 45 . . . . . 91, 25
27, 46 . . 7, 33. 12, 17. 47, 11. 101, 1. 31.
Mc. 4, 39 . . . . . 121, 12
8, 31 . . . . . 48, 21
8, 38 . . . . . 148, 26
16, 20 . . . . . 148, 28
Lc. 1, 1. 2 . . . . . 7, 14. 43, 5
1, 2 . . . . . 104, 11
1, 15 . . . . . 16, 31
1, 17 . . . . . 4, 30. 25, 4
1, 34. 35 . . . . . 25, 25
1, 42 . . . . . 133, 9. 148, 13
1, 76 . . . . . 17, 37
2, 14 . . . . . 25, 25. 27
2, 52 . . 9, 16. 68, 16. 70, 7. 40. 140, 9
4, 16—18 . . . . . 150, 1
4, 18. 21 . . . . . 133, 15
4, 18 . . . . . 134, 4
4, 19 . . . . . 9, 8. 62, 28
4, 21 . . . . . 53, 20
6, 19 . . . . . 133, 17
7, 14 . . . . . 78, 25
8, 44—46 . . . . . 40, 23
8, 54 . . . . . 78, 17
10, 17 . . . . . 48, 20
21, 14. 15 . . . . . 78, 11. 130, 23
22, 19 . . . . . 80, 25
22, 20 . . . . . 11, 19. 90, 26
23, 43 . . . . . 11, 24. 90, 31
24, 39 . . . . . 102, 12
Ioh. 1, 1. 3 . . . . . 12, 25. 103, 13
1, 1 . . . . . 14, 41. 31, 21
1, 12. 13 . . . . . 15, 29
1, 12 . . . . . 59, 7
1, 14 . . . 5, 16. 22. 10, 4. 15, 6, 16, 41. 21, 35. 28, 33. 39. 30, 25. 53, 41. 76, 33. 77, 12. 15. 84, 9. 90, 11. 109, 6. 111, 25. 127, 25. 128, 3. 131, 4. 138, 2. 143, 22. 158, 17
1, 15 . . . . . 40, 38
1, 18 . . . . . 63, 10
1, 29. 30 . . . . . 15, 22. 72, 17
1, 32—34 . . . . . 63, 12
1, 32 . . . . . 67, 31. 79, 26
1, 33. 34 . . . . . 10, 20. 81, 6
1, 33 . . . . . 106, 27
2, 19. 21 . . . . . 133, 29
2, 19 . . . 103, 31. 114, 19. 22. 127, 29. 130, 6. 144, 27
2, 23—25 . . . . . 149, 8
Ioh. 3, 12. 13 . . . . . 40, 7
3, 13 . . . . . 63, 30
3, 16. 18 . . . . . 34, 8
3, 16 . . . . . 72, 12
3, 17 . . . . . 50, 1. 92, 22
3, 31 . . . . . 55, 15
3, 33. 34 . . . . . 38, 8
3, 34 . . . . . 55, 18
4, 6 . . . . . 40, 17. 77, 39
5, 46 . . . . . 97, 38. 124, 23
6, 33 . . . . . 75, 5
6, 38. 39 . . . . . 97, 37. 124, 25
6, 47—51 . . . . . 98, 38
6, 51 . . . . . 86, 38
6, 53—57 . . . . . 124, 24. 144, 1
6, 53 . . . . . 87, 6
6, 54 . . . . . 10, 34. 84, 19. 143, 24
6, 55 . . . . . 149, 15
6, 56 . . . 10, 25. 83, 41. 84, 35. 143, 26
6, 57 . . 10, 26. 28. 30. 31. 83, 42. 84, 5. 85, 13
6, 63 . . . . . 84, 38
7, 25—27 . . . . . 64, 38
7, 40—42 . . . . . 64, 45
8, 23 . . . . . 38, 10
8, 40 . . . 7, 31. 47, 9. 48, 24. 144, 25. 149, 5
8, 42 . . . . . 55, 16. 148, 23
8, 46 . . . . . 73, 38
8, 51 . . . . . 149, 2
8, 54 . . . . . 7, 12. 43, 3
8, 56 . . . . . 122, 17
8, 58 . 9, 4. 58, 25. 62, 25. 36. 63, 6. 28. 68, 37. 71, 38. 72, 10. 148, 22
9, 24 . . . . . 73, 36
9, 35—37 . . . . . 50, 25
10, 10 . . . . . 149, 2
10, 11 . . . . . 93, 7. 101, 25
10, 15 . . . . . 73. 42. 92, 10
10, 18 . . . . . 34, 6. 149, 14
10, 30 . . . . . 99, 1
10, 33 . . . . . 82, 5. 91, 32
10, 34—36 . . . . . 65, 18
11, 25 . . . . . 88, 35. 103, 22. 149, 1
11, 35 . . . . . 139, 18
12, 27 . . . . . 121, 14
12, 44. 45 . . . . . 28, 13. 48, 3
12, 45 . . . . . 50, 2
14, 1 . . . . . 28, 15. 48, 2
14, 6 . . . . . 80, 1. 93, 36
14, 9 . . . 9, 6. 58, 27. 62, 26. 64, 2. 16. 99, 2
14, 12 . . . . . 148, 23
cf. 14, 23 . . . . . 30, 14
14, 30 . . . . . 17, 41. 73, 33
15, 15 . . . . . 128, 10
15, 16 . . . . . 10, 10. 80, 8

Ioh. 15, 26 . . . . . 79, 42. 134, 12. 135, 3
16, 13. 14 . . . 7, 13. 10, 7. 43, 4. 76, 36
16, 14 . . . . . 134, 25
16, 15 . . . . 82, 11. 121, 20. 135, 5
16, 33 . . . . . 150, 7
17, 1 . . . . . 83, 1
17, 3 . . . . . 50, 4
17, 4. 5 . . . . . 94, 8
17, 5 . . . . . 94, 20. 26. 131, 11
17, 10 . . . . . 82, 9
17, 17 . . . . . 10, 11. 76, 39. 80, 18
17, 19 . . . . . 73, 44
17, 20—23 . . . . . 93, 42
17, 21—23 . . . . . 94, 27
18, 3—6 . . . . . 100, 5
19, 7 . . . . . 91, 35
19, 37 . . 11, 15. 87, 40. 89, 1. 90, 4
20, 22 . . . . . 40, 24. 67, 40
20, 28. 29 . . . . . 104, 23
20, 28 . . . . . 12, 27 103, 15
Act. 1, 2 . . . . . 10, 22. 81, 8. 82, 26
1, 7 . . . . . 150, 23
1, 11 . . . . . 90, 13
2, 31 . . . . . 149, 11
2, 32. 33 . . . . . 12, 29. 103, 18
2, 32 . . . 12, 20. 22. 103, 8. 23. 104, 3
4, 10 . . . . . 78, 10
4, 32 . . . . . 22, 19
10, 38 . . . . . 133, 19
17, 28 . . . . . 15, 44
17, 30. 31 . . . . . 4, 4. 21, 24
17, 31 . . . . . 121, 27
Rom. 1, 3. 4 . . . . . 69, 3
1, 3 . . . . . 8, 12. 52, 23
1, 16 . . . . . 55, 34
1, 25 . . . . . 41, 5. 93, 21
2, 24 . . . . . 151, 2
3, 19. 20 . . . . . 61, 13
4, 15 . . . . . 61, 16
4, 25 . . . . . 74, 1
5, 1 . . . . . 94, 40
5, 10 . . . . . 11, 28. 92, 33. 93, 23
5, 14 . . . . . 92, 2
5, 19 . . . . . 17, 30. 74, 16
6, 3 . . . . . 145, 22
7, 22 . . . . . 117, 24
7, 23. 25 . . . . . 155, 12
8, 3. 4 . . . . . 154, 10
8, 3 . . . . . 15, 42. 87, 22
8, 4 . . . . . 74, 8
8, 8. 9 . . . . . 68, 1. 134, 30
8, 14 . . . . . 68, 4
8, 29. 30 . . . . . 59, 37
8, 29 . . . . . 52, 16. 72, 20
8, 31. 32 . . . . . 92, 16
9, 5 . . . . . 145, 21. 161, 16
10, 8—10 . . . . . 33, 27
Rom. 11, 33. 34 . . . . . 76, 21
13, 10 . . . . . 110, 12
13, 14 . . . . . 88, 33
15, 18. 19 . . . . . 130, 20
1 Cor. 1, 23 . . . . . 91, 21. 101, 15
1, 24 . . . . . 80, 15
2, 8 . . . 11, 30. 95, 31. 97, 5. 98, 13. 131, 12. 145, 12. 161, 16
2, 12 . . . . . 67, 40
3, 10 . . . . . 89, 14
3, 16. 17 . . . . . 113, 14
3, 16 . . . . . 30, 18
4, 7 . . . . . 82, 43
6, 17 . . . . . 120, 4. 138, 11
6, 20 . . . . . 145, 27
8, 5 . . . . . 37, 2
8, 6 . . . . . 36, 34. 48, 27. 127, 15
8, 12 . . . . . 14, 18. 32, 19
9, 26 . . . . . 56, 8
10, 9 . . . . . 75, 43
10, 11 . . . . . 75, 38
10, 13 . . . . . 61, 38
10, 15 . . . . . 85, 33
11, 22—26 . . . . . 86, 9
11, 26 . . 11, 2. 6. 7. 9. 10. 12. 87, 27. 88, 16. 37
12, 3 . . . . . 13, 21. 39, 19
12, 8. 9 . . . . . 77, 40
12, 10 . . . . . 13, 18
15, 10 . . . . . 76, 29
15, 16—18 . . . . . 71, 20
15, 17 . . . . . 17, 44
15, 20 . . . . . 95, 24. 102, 40
15, 45 . . . . . 148, 6
15, 46 . . . . . 74, 9
15, 47 . . . . . 148, 4. 10
15, 49 . . . . . 60, 3
15, 53 . . . . . 88, 31
cf. 15, 55 . . . . . 17, 34
2 Cor. 2, 12 . . . . . 134, 14
2, 14 . . . . . 53, 22
2, 15 . . . . . 54, 35
3, 6 . . . . . 61, 17
3, 9 . . . . . 61, 12
3, 18. 17 . . . . . 59, 28
4, 4 . . . . . 14, 6
4, 16 . . . . . 117, 23
5, 15 . . . . . 93, 18
5, 16 . . . . . 156, 7
5, 17 . . . . . 66, 9. 99, 10
5, 21 . . . . . 15, 44
6, 14 . . . . . 73, 28
6, 16 . . . . . 30, 12. 77, 18. 127, 11
8, 9 . . . 15, 31. 38, 36. 65, 8. 97, 33. 138, 10
13, 4 . . 12, 2. 95, 39. 97, 27. 98, 10. 22
Gal 1, 8 . . . . . 108, 10

Gal. 2, 16 . . . . . 61, 24
2, 18 . . . . . 69, 29
2, 19—21 . . . . . 93, 13
3, 24 . . . . . 102, 6
3, 27 . . . . . 88, 34
4, 4 . . 6, 18. 20. 26. 15, 30. 36, 25. 27. 37, 36. 42. 38, 32. 55, 11. 92, 9. 129, 7
4, 6 . . . . . 59, 15
4, 7 . . . . . 128, 10
4. 19 . . . . . 59, 26
5, 1 . . . . . 129, 6
6, 14 . . . . . 91, 11
6, 16 . . . . . 108, 12
Eph. 1, 19. 20 . . . . . 130, 10
2, 6 . . . . . 15, 34
2, 12. 13 . . . . . 47, 38
2, 13—17 . . . . . 94, 33
2, 13 . . . . . 93, 40
2, 18 . . . . . 33, 24. 55, 25
3, 1—6 . . . . . 85, 43
3, 10—12 . . . . . 53, 4
3, 15 . . . . . 95, 10
3, 16. 17 . . . . . 117, 25
3, 16 . . . . . 127, 11
4, 5 . . . . . 123, 14. 138, 3
4, 10 . . . . . 38, 6. 45, 28
4, 14 . . . . . 69, 27
5, 2 . . 54, 34. 57, 5. 75, 3. 28. 135, 25. 141, 5
5, 27 . . . . . 32, 27
Phil. 2, 5—7 . . . . . 109, 8
2, 6—9 . . . . . 96, 16
2, 6. 7 . . . . . 15, 24. 106, 4
2, 6 . . . . . 97, 1
2, 7 . . . 37, 6. 54, 27. 100, 20. 117, 7. 128, 6. 159, 3
2, 8 . . . . . 96, 23
2, 9—11 . . . . . 8, 1. 48, 33
2, 10. 11 . . . . . 89, 27. 98, 19
2, 11 . . . . . 49, 32
Col. 1, 12—18 . . . . . 102, 20
1, 17. 18 . . . . . 145, 13
1, 18 . . . . . 95, 24
1, 19 cf. 2, 9 . . . . . 109, 26. 127, 13
1, 21—23 . . . . . 106, 10
2, 3 . . . . . 70, 11
2, 8. 9 . . . . . 126, 19
2, 9 . . . . . 30, 26. 36
2, 12 . . . . . 15, 33
2, 14 . . . . . 96, 8
1 Thess. 5, 21. 22 . . . . . 13, 28
1 Tim. 2, 7 . . . . . 15, 35. 59, 37. 89, 15
3, 16 . . . . . 10, 18. 53, 2. 81, 4
6, 3 . . . . . 83, 33
6, 16 . . . . . 83, 7
6, 20 . . . . . 158, 6
2 Tim. 4, 7 . . . . . 100, 26
Hebr. 1, 1—3 . . . . . 3, 25. 21, 19
1, 3 . . . 35, 42. 57, 1. 64, 25. 96, 21
1, 5 . . . . . 54, 13
1, 6 . . . 40, 35. 49, 25. 52. 9. 54, 31. 72, 19
1, 12 . . . . . 109, 2
2, 9 . . . . 71, 24. 74, 1. 83, 9. 95, 22. 103, 28. 131, 14. 145, 10
2, 11. 12 . . . . . 58, 38
2, 12 . . . . . 58, 35
2, 14—17 . . . . . 154, 20
2, 14. 17 . . . . . 123, 23. 15, 26
2, 14 . . . 17, 21. 59, 4. 76, 6. 79, 12. 83, 39. 99, 36. 105, 27, 126, 3. 138, 1
2, 16—18 . . . . . 8, 30. 58, 18
2, 16. 17 . . . . 9, 21. 68, 20. 159, 2
2, 16 . . . 17, 20. 58, 10. 29. 119, 6
2, 18 . . . . . 9, 22. 62, 15. 68, 22
3, 1. 2 . . . . . 54, 24. 137, 11
3, 1 . . . 8, 20. 54, 39. 75, 26. 135, 24. 140, 2
3, 3 . . . . . 9, 20. 68, 20
3, 5. 6 . . . . . 30, 15. 54, 21
3, 5 . . . . . 40, 29
4, 2 . . . . . 22, 14
4, 15 . . . . 137, 7. 146, 15. 159, 7
5, 1—3 . . . . . 136, 9. 140, 17
5, 1 . . . . . 8, 28. 55, 8. 57, 9
5, 2 . . . . . 139, 21
5, 4. 5 . . . . . 136, 14
5, 5 . . . . . 9, 22. 68, 21
5, 7—10 . . . . . 136, 15
5, 7—9 . . . . . 9, 11. 68, 11
5, 7 . . . . . 139, 22
5, 8. 9 . . . . . 9, 22. 68, 22
5, 9. 10 . . . . . 9, 18. 68, 18
5, 10 . . . . . 9, 23. 68, 23
6, 19. 20 . . . . . 82, 30
6, 19 . . . . . 26, 9. 45, 29. 71, 26
7, 16 . . . . . 62, 11
7, 23—25 . . . . . 61, 40
7, 26—28 . . . . . 74, 27
7, 26 . . . . . 75, 25
7, 28 . . . . . 74, 41
8, 1. 2 . . . . . 62, 4
8, 1 . . . . . 71, 12
8, 13 . . . . . 53, 34
9, 8 . . . . . 102, 4
9, 14 . . . . . 96, 7
10, 1 . . . . . 75, 3
10, 5—7 . . . . . 96, 9
10, 14 . . . . . 62, 14
10, 20 . . . . . 82, 29. 102, 42
10, 28. 29 . . . . . 86, 24
10, 28 . . . . . 61, 17

Hebr. 12, 2 . . . . . 69, 35. 101, 7
13, 8 . 9. 4. 62, 24. 34. 37. 40. 68, 37. 71, 37. 79, 24
1 Petr. 1, 8—12 . . . . . 105, 32
1, 18. 19 . . . . . 145, 27
2, 9. 10 . . . . . 66, 1
2, 22 . . . . . 70, 29. 141, 14
4, 1 . . 37. 30. 90, 12. 96, 16. 97, 8. 103, 5. 145, 11. 19. 162, 11
2 Petr. 1, 4 . . . . . 52, 5. 53, 19. 60, 12. 18. 66, 6. 93, 39. 106, 37
2, 10 . . . . . 137, 26
1 Ioh. 1, 1. 2 . . . . . 104, 14
1, 1 . . . . . 50, 29
4, 13 . . . . . 20, 25. 77, 18
5, 5—10 . . . . . 106, 16
Iac. 1, 17 . . . . . 99, 35. 112, 10
3, 6. 8 . . . . . 32, 6
Iuda 14 . . . . . 62, 29
Apoc. 5, 9 . . . . . 74, 22

Preuschen, Antileg. XIII 13, 27

Symbolum Nicaenum 5, 1. 6. 10. 12, 32. 13, 2. 28, 3. 24. 29, 3. 24. 29, 3. 13. 32, 30. 79, 5. 158, 11
Βασίλειος ἐν τῶι πρὸς Ἀμφιλόχιον περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος λόγωι [de sp. s. 12] 126, 15
— ἐν τῆι τοῦ πεντηκοστοῦ ἑνάτου ψαλμοῦ ἑρμηνείαι 126, 16
Nestorius p. 225, 14—21 . . . . 7. 12. 43, 3
p. 226, 20—227, 5 . . 10, 4. 76, 33
p. 227, 3—5 . . . . . 78, 34
p. 227, 3. 4 . . . . . 77, 10
p. 227, 4 . . . . . 77, 13
p. 227, 6—8 . 10, 10. 76, 39. 80, 8
p. 228, 4—16 . . . . 10, 25. 83, 41
p. 228, 10. 11. 14—16 . . . 85, 13
p. 229, 4—16 . . . . 12, 8. 99, 20
p. 229, 17—230, 5 . . 11, 18. 90, 25
p. 232, 8—17 . . . . 8, 20. 54, 39
p. 232, 11—14 . . . . . 56, 9
p. 232, 14—17 . . . . . 69, 23
p. 232, 15—17 . . . . . 56, 32
p. 233, 4—7 . . 8, 27. 55, 6. 57, 8
p. 234, 5—235, 1 . . . 8, 30. 58, 18
p. 234, 7. 9. 10 . . . . . 59, 18
p. 234, 9. 10 . . . . . 59, 24
p. 234, 10—16 . . . . . 60, 27
p. 234, 14—16 . . . 62, 18. 129, 18
p. 234, 16—235, 4 . . . . 62, 24
p. 234, 16—235, 3 . . . . 71, 37
p. 234, 18—235, 1 . . . . 64, 1
p. 235, 1—4 . . . . . 9, 7
p. 235, 1—3 . . . . . 65, 12
p. 235, 6—236, 14 . . 9. 9. 68, 9
Nestorius p. 235, 6—9 . . . . . 140, 6
p. 236, 1. 2 . . . . . 140, 9
p. 236, 9. 10 . . . . . 70, 43
p. 236, 12—14 . . . . . 71, 6
p. 240, 2—9 . . . . . 140, 11
p. 240, 4—9 . 9, 26. 71, 31. 73, 24
p. 245, 15—27 . . . . 5, 23. 31, 6
p. 248, 7—10 . 8, 11. 52, 22. 69, 7
p. 248, 12. 13. 19—249, 4 8, 14. 52, 25
p. 259, 16—260, 7 . . 7, 29. 47, 7
p. 260, 3—5 . . . 12, 17. 101, 1
p. 261, 17—262, 2 . . 8, 1. 48, 33
p. 262, 3. 4 . . . . . 8, 5. 50, 8
p. 262, 5. 6 . . . . . 50, 34
p. 262, 7—12 . . . . 8, 7. 51, 5
p. 267, 11—268, 3 . 12, 19. 103, 7
p. 268, 1—3 . . . . . 104, 31
p. 268, 12—14 . . . 12, 29. 103, 18
p. 268, 21—269, 5 . . 3, 25. 21, 19
p. 269, 6—13 . . . . 4, 4. 21, 4
p. 272, 13—273, 17 . 6, 2. 34, 20
p. 273, 18—274, 17 . . 6, 14. 36, 21
p. 275, 1—14 . . . . 7, 17. 44, 8
p. 275, 5—9 . . . . . 45, 1
p. 275, 9—14 . . . . . 45, 41
p. 277, 19—278, 2 . . 3, 13. 18, 24
p. 277, 22—278, 2 . . . . 20, 36
p. 278, 5—7 . . . . 3, 19. 18, 30
p. 280, 17—281, 9 . . 7, 6. 42, 1
p. 287, 5—18 . . . . 5, 15. 28, 32
p. 289, 6—15 . . . . 6, 29. 39, 10
p. 289, 14. 15 . . . . . 41, 17
p. 292, 3. 4 . . . . . 129, 19
p. 293, 11—294, 6 . . 10, 15. 81, 1
p. 293, 11—14 . . . . . 81, 15
p. 293, 17. 18 . . . . . 134, 19
p. 294, 2. 3 . . . . . 134, 20
p. 294, 4. 5 . . . . . 134, 19
p. 294, 4—6 . . . . . 82, 34
p. 295, 1—12 . . . . 4, 37. 27, 3
p. 295, 3. 4 . . . . . 27, 33
p. 296, 1—6 . . . . 5, 6. 27, 10
p. 296, 6—9 . . . . 28, 28. 29, 40
p. 296, 7—9 . . . . 5, 12. 27, 16
p. 297, 4—8 . . . . 6, 26. 37, 42
p. 327, 21—328, 2 . . 4, 10. 22, 2
p. 328, 3. 4 . . . . 4, 14. 22, 32
p. 328, 5—8 . . . . 4, 17. 22, 35
p. 352, 2—6 . . . . 4, 19. 23, 28
p. 352, 6—14 . . . . 4, 22. 23, 31
p. 352, 11—14 . . . . . 24, 25
p. 352, 13. 14 . . . . . 24, 35
p. 352, 15—21 . . . . 4, 29. 25, 3
p. 352, 22—25 . . . . 4, 34. 26, 11
p. 353, 1—12 . . . . 3, 5. 16, 20
p. 353, 17—20 . . . . 5, 32. 31, 32
p. 354, 7—11 . . . . 7, 3. 41, 23

Nestorius p. 354, 12—18 . . . . 9, 30. 72, 34
p. 354, 22—24 . . . . 7, 26. 46, 38
p. 355, 8. 9 . . . . . 10, 13. 78, 39
p. 355, 9 . . . . . 79, 19
p. 355, 13—18 . . . . 10, 33. 84, 18
p. 356, 12—357, 4 . . 11, 1. 87, 26
p. 356, 12—14 . . . . . 88, 12
p. 356, 14—19 . . . . . 88, 16
p. 356, 19—357, 4 . . . . 88, 37
p. 356, 25. 26. 29—357, 3 . . 89, 18
p. 356, 29—31 . . . . . 90, 1
p. 357, 2—4 . . . . 90, 4. 6. 7
Nestorius p. 357, 5—10 . . . . 11, 26. 92, 31
p. 357, 10 . . . . . 93, 28
p. 357, 11—21 . . . . 11, 30. 95, 31
p. 357, 18. 19 . . . . . 97, 14
p. 357, 22—26 . 12, 1. 95, 38. 97, 26
p. 358, 1—5 . . . . 12, 5. 97, 42
p. 358, 9—12 . . . . . 12, 32
p. 358, 9—18 . . . . . 105, 8
p. 358, 12—18 . . . . . 12, 35
Successus episcopus Diocaesareae Isauriae commonitoria ad Cyrillum . 151, 8. 154, 12. 158, 5. 161, 4

ceteri indices in calce uoluminis proponentur

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

IVSSV ATQVE MANDATO

SOCIETATIS SCIENTIARVM ARGENTORATENSIS

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

TOMVS PRIMVS

VOLVMEN PRIMVM

PARS SEPTIMA

MDCCCCXXIX

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER · KARL J. TRÜBNER · VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

CONCILIVM VNIVERSALE EPHESENVM

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

VOLVMEN PRIMVM

ACTA GRAECA

PARS SEPTIMA

COLLECTIO SEGVIERANA. COLLECTIO ATHENIENSIS.
COLLECTIONES MINORES

MDCCCCXXIX

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

PRAEFATIO

I

DE COLLECTIONIS SEGVIERANAE CAPITVLATIONE

Collectionis Seguieranæ codici antiquissimo S adscripta est numeratio usque ad ō, sed nulla inest capitulatio. commodum tamen uidebatur quæ continet, inscriptionibus quot et quales codex exhibet, additis in unam tabulam colligere. capitulatio extat in altero collectionis codice Leningradensi, olim Durlacensi [D], non antiqua uel ex primaria collectionis forma desumpta (inest enim appendix ab illa aliena [cf. uol. I 4 p. V] sine distinctionis nota) neque tamen a codicis librario ex illo conscripta. haud raro enim inscriptiones habet, quæ non cum textu codicis D concordant, sed cum A: cf. 93 p. 12, 32/33 cum V 19 uol. I 1 p. 103, 2/3 n.; 95 p. 12, 37 cum V 26 p. 116, 11 n.[1]); 96 p. 12, 40 cum V 27 p. 117, 2 n.; 98 p. 12, 45 cum V 29 p. 118, 15; 104 p. 13, 30 cum V 69 uol. I 2 p. 70, 4 n.; 112 p. 13, 46 cum V 97 uol. I 3 p. 39, 28 n., qui consensus imprimis notabilis est, quoniam in errore fit; neque enim Rufus Thessalonicensis Ephesi erat; 122 p. 14, 37 cum V 121 uol. I 4 p. 5, 10 n. hæc omnia ad appendicem pertinent, ad collectionis partem primariam consensus in lectione ἀξιέραστον pro ἀξιάγαστον, qui extat 90 p. 12, 26 cum codice *B* V 128 uol. I 4 p. 20, 29, et in inscriptionis 78 p. 28 errore cum codice *V* V 76 uol. I 2 p. 94, 23 n. clarum igitur capitulationis *D* auctori præter Durlacensem alios quoque codices aliqua ratione, e. g. per lectiones margini adscriptas, præsto fuisse. quod uero capita 74. 75. 76. 103, quæ codici utrique collectionis insunt, prætermisit, neglegentiæ tribuendum; 110 et 121 consulto abiecisse uidetur, quia aliunde repetita sunt. recte omnino omissa est in capitulatione Cyrilli epistula ad Valerianum [V 119]; ea enim neque ad ipsam collectionem neque ad appendicem pertinet, sed aliunde in fine codicis qui Durlacensis exemplar fuit, adscripta est.

Collectionem Seguieranam primariam [1—92] haud ita multum ab ea distare, quæ translatori ueteri Latino [*T*] præsto erat, exposui uol. I 4 p. XVI. nunc breuitas qua similiter atque uersio Latina prodit antiquitatem, suppleta est appendice [93—146] sæculo nono ex collectione V desumpta [cf. l. c. p. V sq.]; olim adiectus erat non ab ipso collectore, sed tempore satis antiquo liber alter, cuius parcae extant reliquiæ inscriptio codicis S et notulæ illæ duæ quæ ad S 75 et 76 [V 95. 96] utrique codici adscriptæ sunt. si collectio inscribitur Βιβλίον πρῶτον τῶν Πρακτικῶν τῆς γ̄ συνόδου, alter certe libro sequebatur; huic infuisse testantur notulae istae quæ gesta sunt, postquam utraque synodus et Cyrillianorum et Orientalium mandatorios iussu imperatoris ad comitatum destinauit. quæ tunc gesta sunt ab Orientalibus, uidentur ea esse quæ in V et A mandatum ipsum secuntur [uol. I 3 p. 38, 10—39, 26] et longe postea quam liber iste alter periit, ex Collectione V in appendicem S recepta sunt. difficillima uero est

[1]) Pro στα(τιῶνος) legas στα(λεῖσα).

quæstio de eis quæ in libro isto altero secuta esse possunt mandatum Cyrillianorum. ex ordine collectionis A nihil enucleari potest, sed in uersione Latina [60 uol. 3 p. 174] post mandatum illud exhibetur relatio quam synodus partis Cyrillianæ mandatariis ad imperatorem dedit portandam [V 108], quæ in A [59] mandato præcedit, in collectione S primaria defuit, non casu quidem uel neglegentia; adnotat enim in uersione correecta Rusticus illam in codice Accœmitarum non iacere [uol. 3 p. 174 n.] plura coniectare mihi quidem non placet.

II

DE COLLECTIONIS ATHENIENSIS ADDITAMENTIS

Quamuis propter magnam atque aut fere aut prorsus incognitam materiem quæ ex codice Atheniensi ab A. Ehrhard feliciter inuento concilii Epheseni historiæ accreuit, ille quasi nouum lumen inopinato accensum effulserit, tamen hoc ipsum lumen inscite in caliginem reiceret, si quis collectionem Atheniensem alius atque diuersi generis originisque esse contenderet quam Seguieranam, Vaticanam, uersionis ueteris Latinæ. primæ typothetam inuenere collectiones breuiores Seguierana et uersio Latina: multa adiecta sunt per editores Romanos ex collectione Vaticana, neque tamen hanc quisquam examinare uelit illarum ratione non habita. non aliter rem se habere apparet, si collectio Atheniensis tota, non additamenta tantum cum ceteris comparatur totis. quam comparationem cum in præfatione partis quartæ huius uoluminis instituerem, id cognoscere mihi uisus sum antiquam extitisse collectionem ab uno homine partis Cyrillianæ confectam, ut orthodoxiæ Cyrillianæ instrumentum esset, ipsam tamen iam non haberi, sed uario modo auctam atque mutatam, siue libro altero uel noua congerie adiecta sicut in collectione S et in uersione Latina a Rustico correcta factum est, siue additamentis et insertis et adiectis, cuius rationis præclarum exemplum est collectio Vaticana, siue appendice ex alia collectione supplementi gratia agglutinata, quod nono sæculo collectionibus Seguieranæ et Atheniensi accidit [cf. uol. 4 p. V sq.].

Sicut collectioni Atheniensi post spatium consulto relictum eadem fere appendix [137—177] atque collectioni Seguieranæ ex antiquiore collectionis Vaticanæ recensione pro ultima parte adnexa est, ita in ea quæ initium faciebant, haud pauca intrauere ex collectione illa, ni fallor, fine sæculi quinti Alexandriæ confecta, cuius exemplar est codex Vaticanus 1431 [cf. *Abhdlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6 p. 89]. sunt hæc:

A 2 [V 149] = R 8
A 3 = R 9
A 4 [V 135] = R 5
A 24 = R 6
A 25 [cf. V 167—169. 148. uol. I 6 p. IIII sq.] = R 7
A 26 = R 1
A 27 = R 2
A 28 = R 3
A 29 = R 4

A 3 et A 29 in A et R solis tradita sunt, A 26—28 et A 24. 25 nusquam alibi nisi in R coniunctim scripta inueniuntur, A 2 et 4 ex collectione codicis R deriuata esse probatur lectionibus. primarium ordinem esse a collectore R institutum atque a collectore A mutatum, ut noua materies commodius ad consilium synodi Ephesenæ Πρακτικὰ componendi adaptaretur, in commentatione exposui academica quam

supra attuli. simul in disponenda ea parte quæ ipsis synodi gestis præcederet, collector A Cyrilli epistulam synodicam ad Nestorium [A 23 = V 6], quantum potuit, etiam contra temporum rationes ceteris postposuit, ut partem certe materiæ ex collectione R desumptæ commode adnectere posset. hæc igitur clara et omni dubitatione immunia; difficulter explicatur quomodo factum sit ut initio Cyrilli epistula ad monachos, principium et radix controuersiæ inter Cyrillum et Nestorium omitteretur.[1]) uidetur sane collectori A materies ista dogmatica quam ex collectione R deprompsit, adeo utilis et copiosa apparuisse, ut epistula illa carere posse lectores crederet. præterea eadem Theodoreti epistulæ quæ integra in Collectione Casinensi 183 extat, pars desumpta est in A 128 atque in R 29; in sermone Procli [A 19 = V 19] describendo A usum esse collectione R [47] probatur lectionibus, cf. uol. I 4 p. XI.

Moleste accidit ut exemplari unde codex Atheniensis deriuatus est, casu quodam graue damnum inferretur, quo factum est ut inter 36 et 37. 38 multa in codice desint, quæ antiquæ collectioni infuisse pro certo potest haberi. secundum ea quæ uol I 4 p. VII sq. exposui, hæc fere intercidisse non sine probabilitate quadam conici potest, quoniam in hac certe parte quæ ad ipsa synodi gesta pertinet, A præter additamenta proxime ad collectionem primariam S et ad uersionem Latinam [CT] accedit:

CT 29 [V 28]

S 45 = CT 47 [V 98]. errore antiquo hanc epistulam falso loco positam fuisse exposui uol. I 4 p. VIIII.

S 46—48 = CT 33. 31. 32 [V 66—68]

sequebatur sermonum collectio S 78—81 = CT 51—54 [V 76. 78. 75. 77]. CT 55 [V 79]. S 82 [V 80], quo tamen ordine, incertum est; cf. uol. I 4 p. XXV sq.

S 49—53 = CT 30. 36. 37. 34. 38 [V 81. 85. 86. 83. 84].

De his uel illis dubitari potest; epistulam tamen quam Cyrillus statim post Nestorii damnationem Epheso ad Alexandrinos scripsit [V 28], quæ in V cum ceteris tribus eiusdem ad Alexandrinos epistulis V 26. 27. 29] coniuncta est, eodem fere loco atque in CT olim in A extitisse et in lacuna illa perisse testis esse uidetur codex Vallicellianus F 22 [J, cf. uol. I 1 p. VII sq], qui multa habet ἐκ τῶν Πρακτικῶν τῆς τρίτης συνόδου excerpta, quæ et ordine et lectionibus ita cum A concordant ut ex illo descripta ea esse putares, nisi exhiberetur epistula illa Cyrilli V 28 qua codex Atheniensis caret. excerptorem si non ipso codice A, sed eius exemplo usum esse ponas, apparebit et cur A et J concordent et quomodo factum sit ut J unam haberet epistulam quæ in codice A numquam extitit. denique conferenda sunt quæ infra de fragmento Garneriano exponam.

His extricatis transeundum est ad ipsa illa additamenta quæ in codice A noua accreuerunt illis quæ dudum ex codicum V et D progenie nota erant, atque primum quidem in ea parte quæ ad ipsa gesta pertinet:

45 relatio Iohannis comitis sacrarum largitionum ad imperatorem = Coll. Cas. 104. Winter. 9.

48 relatio synodi Orientalium ad imperatorem = Coll. Cas. 105. Winter. 10.

utroque ea quæ post et propter sacram per Iohannem comitem perlatam [V 93 = A 44] gesta sunt [A 46. 47. 49—54 = S 74. 67. 70. 71. 68. 69. 72. 73] supplentur.

[1]) Quaternionum numeris constat initio non plus tria folia perisse [cf. uol. I 1 p. II], quorum pars primas Cyrilli orationis ad imperatorem paginas continebat. quae restant, fortasse capitulationi sufficiebant, nullo modo longae ad monachos epistulae.

55. 56 epistula Antiochi præf. præt. ad Nestorium et Nestorii responsio de eius peregrinatione = Coll. Cas. 112. 113. his refellitur narratio antiquissimæ collectioni [V 109—112. CT 64. 64a. 67. 68] inserta qua fingebant Cyrilliani Nestorium simul cum Maximiani ordinatione relegatum esse, cf. uol. I 4 p. XXIII. ceterum cf. 65 p. 76, 41. 68 p. 79, 25.

57 sacra ad Flauianum episcopum Philipporum qui locum tenebat Rufi episcopi Thessalonicensis uicariique apostolicæ sedis. pertinet ad ea quæ a mandatariis Cyrillianorum Chalcedone gesta sunt [cf. A 58. 59 = V 95. 108 cf. S 75].

Multo plura ex eis desumpta sunt quæ Orientalium et synodus et mandatarii frustra conscripserunt [cf. A 60. 61 = V 96 cf. S 76]:

62—64 tres supplicationes mandatariorum Orientalium Chalcedone ad imperatorem destinatæ = Coll. Casin. 121. 122. 123. Winter. 15—17

65. 66 epistulæ mandatariorum ad synodum Orientalium = Coll. Casin. 114. 115. Winter. 18. 19

67 epistula synodi ad mandatarios = Coll. Casin. 116. Winter. 20

68 relatio synodi ad imperatorem = Coll. Casin. 117. Winter. 21

69 epistula Theodoreti ad Alexandrum Hierapolitanum, cuius locum inter mandatorios tenebat = Coll. Casin. 119. Winter. 22

70 epistula mandatoriorum ad synodum Orientalium = Coll. Casin. 120. Winter. 23

71. 72 pars sermonis et ipse sermo quos Theodoretus et Iohannes Antiochenus pronuntiarunt cum Chalcedone exirent = Coll. Casin. 125. 126. Winter. 24. 25.

Secundum temporum rationem 62—64 post 70 collocanda erant, sicut in Collectione Casinensi factum est, quæ confusio nescio an ita orta sit ut primo istæ supplicationes et sermones reciperentur, postea supplementi gratia inculcarentur 65—70. eadem confusione laborat Collectio Winteriana, quam ex codice Atheniensis gemello translatam esse probaui uol. 5, 2 p. XVII.

Secuntur eorum quæ ab ipso concilio gesta sunt, supplementa in unum congesta et seorsum posita, ne conexus interrumperetur rerum quarum causa atque principium sacra illa fuit quam Iohannes comes ad synodum pertulit:

73—79 gesta d. 22. m. Iul. a. 431. quæ qua ratione quoque consilio composita sint et quomodo factum sit ut in aliis collectionibus cum eis coaluerint quæ d. 21 m. Iun. gesta sunt, exposui uol. I 4 p. XVIII sq.

80 decretum synodi contra Messalianitas = Coll. Winter. 3.

81 gesta de episcopis Cypriis = Coll. Wint. 6. decretum quod in fine gestorum extat, in collectiones canonum receptum est in L et in XIIII titulos digestas, quæ Constantinopoli sub finem s. VI et initio s. VII ortæ sunt.

82 gesta de Europæ prouinciæ episcopatibus = Coll. Winter. 4. 81 et 82 in codice Graeco [cf. uol. 3 p. XIII] bibliothecæ Acœmitensium extitisse testatur Rusticus in adnotatione ad CT 45 [uol. 3 p. 119, 15].

83 epistula synodalis ad episcopos Pamphyliæ = Coll. Winter. 5. recepta est in supra dictas canonum collectiones.

In his quoque translatorem Collectionis Winterianæ codice Atheniensis gemello usum esse non improbabile neque tamen neglegendum quod ordo mutatus est et in Græco translationis exemplari deerat pretiosum illud uetustatis documentum quod est Latina Dionysii magistri utriusque militiæ epistula p. 119, 30 sq.

Transit collector ad Maximiani ordinationem. de qua in collectione antiquissima extitisse narrationem constitutione longe posteriore de Nestorianis firmatam [V 109—112. CT 64. 64a. 67. 68] exposui uol. I 4 p. XXIII; omissa est in Collectione primaria S, correcta in A epistulis Antiochi præf. pr. et Nestorii receptis, quæ re uera ad hoc tempus pertinebant [55. 56, cf. supra p. IIII]. præterea de Maximiani ordinatione Collectio primaria S non habuit nisi singulas Maximiani Cyrillique epistulas [S 83. 84 = V 114. 115]; in V [113] addita est synodi quæ post ordinationem illam Constantinopoli a mandatariis Cyrillianorum ceterisque qui tunc aderant, episcopis habita est, epistula qua synodi Ephesenæ decretum contra episcopos Orientales [V 91] ad episcopos Epiri ueteris mittebatur. omnes has tres epistulas habet etiam collectio A [88. 89. 91], ita tamen ut pro exemplari ad episcopos Epiri ueteris misso extet illud commune quod nomine prouinciæ singularis carebat [cf. uol. I 3 p. 70, 10]. sed magnam uariamque illis materiem addit imprimis ex eis desumptam, quæ a synodo ista Constantinopolitana siue, ut Græce appellatur, ἐνδημούσῃ gesta sunt. cuius relatio de Maximiano electo ad Cælestinum missa [84] initium facit, adnectuntur uersiones epistularum quas Cælestinus rescripsit [85—87], præter eam quam Maximiano ipsi destinauit [Coll. Veron. 24]. feliciter accidit ut exemplaria Latina in Collectionem Veronensem [26. 23. 25] reciperentur; sæpe enim translator Latina non intellexit, uocabula falso coniunxit, talia conscribillauit quæ nisi exemplar comparauerit, etiam sagacissimo interpreti meras obtrudunt caligines. distant igitur hi fetus hominis indocti ab illis Cælestini epistularum [Coll. Veron. 1. 2. 5. 6] translationibus quæ cunctis collectionibus Græcis communes sunt [V 9—12] et quamuis non elegantes coloremque Latini, non Græci sermonis præ se ferentes, tamen intellegi possunt, sed proxime accedunt ad barbariem uersionis quæ epistulæ Cælestini ad synodum a legatis sedis apostolicæ post ipsum exemplar Latinum Ephesi lecta est [V 106 uol. I 3 p. 54, 12 sq. Coll. Veron. 7]. ceterum istæ confestim atque indiligenter ab interprete undecumque arrepto confectæ uersiones exemplaria transferunt optima et antiquissima. quod ut probetur, sufficit apparatum criticum epistularum 23. 25. 26 Collectionis Veronensis perlustrare; hic satis sit adnotare epistulam ad σύνοδον ἐνδημοῦσαν recte in uersione Græca [A 85] inscribi, in Collectione Veronensi [26, uol. I 2 p. 98, 7] falso adici *apud Ephesum constitutæ.*

Epistulis Maximiani ad Cyrillum Cyrillique ad Maximimum [88. 89], quæ, sicut dixi, et in V [114. 115] et in S [83. 84] extant, adicitur Cyrilli epistula ad mandatarios [90], cuius uersio in Collectione CT 66 instar Cyrilli ad Maximianum epistulæ posita est. synodi Constantinopoli degentis epistulam encycliam [91 = V 113, cf. quæ supra de exemplaris diuersitate exposui] secuntur decretum [92] contra Anastasium episcopum Tenedi fidum Nestorii socium [cf. uol. 4 p. 204, 6] libellusque Petri Traianupolis episcopi ad eandem synodum destinatus [93]; similis Iuliani episcopi Serdicæ libellus [94] non ad illam, sed ad synodum Rufi Thessalonicensis atque episcoporum dioecesis Illyricæ directus est, ad quam metropolis Daciæ mediterraneæ pertinebat. quod Iulianus ab Irenæo *insontem se a fraterna* (i. e. Nestorii) *punitione seruans ad multa milia periculorum peruenire* præelegisse dicitur [uol. 4 p. 204, 11], inde explicauerim quod eius pænitentia a Rufo et coepiscopis Illyricis non recepta est.

Finem facit alterius partis quæ ad ipsa gesta pertinet, in V 118 [epistula Cyrilli ad Valerianum (119) appendix est in locum non aptum detrusa] et S [85] satisfactio quam Cyrillus ad imperatorem destinauit, postquam ex custodia Ephesena Alexandriam effugit [cf. *Sitzungsber. d. Wien. Akad. d. Wiss.* 208, 4 p. 16 sq.]. cui [96] A præ-

misit [95] epistulam et eam satisfactionis causa eodem fere tempore a Cyrillo ad Acacium Berœensem scriptam propter litteras quas iste ad imperatorem miserat [p. 141, 39. 69, 31. 147, 16 uol. I 3 p. 32, 3], adnectitur autem primum sacra qua concilium Ephesenum dissolutum est [97 = Coll. Cas. 122], deinde materies, ut ita dicam, Romana [98—101], cuius tamen exemplaria Latina a nemine eorum qui gestis Ephesenis transferendis operam dederunt, digna habita sunt quæ in collectiones Latinas reciperentur. ex epp. 98. 99 apparet quanta auctoritate Flauianus Philippensis qui Rufi uicarii apostolicæ sedis locum tenebat, et Romaæ et Constantinopoli auctoritate floruerit, cf. ep. 57. difficultas quædam inest Xysti epistulis ad Cyrillum [100] et tractoriæ [101], quam diuulgandam singulisque episcopis tradendam dedit Cyrilli legatis Hermogeni atque Lampetio episcopis Aegyptiis. qui adfuerunt Xysti ordinationi; aliquanto igitur ante d. 31 m. Iul. a. 431 Alexandria profecti erant Cælestino nondum defuncto. iam quaeritur ad quem Cyrilli quam illi Romam portarunt [p. 143, 26], epistula directa fuerit, et si quis facile fieri potuisse dicat ut Xystus epistulam decessori destinatam a se sumptam esse scriberet, postulo ut commode explicet uerba quæ in eadem Xysti epistula leguntur p. 144, 1: ἤρκει μὲν γὰρ κἀκεῖνα ἃ πρὸ τούτου διά τε τῶν τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἐκκλησίας κληρικῶν καὶ ὕστερον διὰ τῶν διακόνων τῆς σῆς ἁγιότητος ἔμπλεω πάντων ἀναγκαίων ἀπέστειλα. quomodo Xystus ante ordinationem epistulam non priuatam, sed decretalem per diaconos Cyrilli emittere poterat? etiam antea alteras litteras per clericos Constantinopoli Romam missos dedit de eodem negotio, quas non alias esse nisi illas quas Cælestinus d. 15. m. Mart. a. 432 ad synodum Constantinopoli degentem [Coll. Veron. 26 = A 85, cf. supra p. v] scripsit, cognouit Tillemontii sagacitas [XIIII p. 779]. hæc non aliter extricari posse uideo nisi ita ut Cælestinum morbo letali diutius laborasse ponatur Xystumque archidiaconum eius uice functum et epistulas illas quæ Cælestini nomine feruntur in Collectione Veronensi 23—26, atque posteriorem Cyrilli diaconis traditam scribendas curasse.

Accedimus ad ultimam collectionum Ephesenarum partem, quæ in A specialem exhibet inscriptionem Ἀρχὴ τῶν κεκινημένων ἐπὶ τῇ ἑνώσει τῶν ἐκκλησιῶν. quam in Collectionibus S et CT pauca tantum continuisse, sine quibus stare omnino non poterat, neque multa in V accessisse exposui uol. I 4 p. XXVI sq. præter Collectionem Casinensem, ubi Irenæi libri alter et tertius [uol. 4 p. 114, 39] a Rustico excerpti sunt, magna epistularum copia aucta est hæc pars in A:

103 sacra ad Acacium Berœensem missa = Coll. Casin. 140

105 propositio Iohannis Antiocheni eiusque sociorum Acacio Berœensi oblata et ab illo ad Cyrillum directa = Coll. Casin. 142

106 Acacii Berœensis epistula ad Alexandrum Hierapolitanum = Coll. Casin. 144

107 Cyrilli epistula ad Acacium Berœensem = Coll. Casin. 145

108 Iohannis Antiocheni epistula ad Cyrillum scripta, sed ab illo non recepta = Coll. Casin. 169

115. 116 Cyrilli epistulæ ad Iohannem Antiochenum

117 Cyrilli epistula ad apocrisiarios suos Constantinopolim = Coll. Casin. 173

118 Iohannis Antiocheni epistula ad Cyrillum

119 eiusdem epistula ad episcopos Orientales de pace = Coll. Casin. 77 [hoc posita loco a Rustico, ut clausula quodam modo esset partis prioris quam e Collectione T desumpserat]

120 eiusdem epistula ad imperatorem de pace
121 eiusdem epistula ad Xystum
123 eiusdem epistula ad Maximianum.

Quoniam pax quam Cyrillus cum Iohanne conclusit, acerrimis eius sectatoribus displicuit, multas pro illius defensione epistulas emisit, quarum una in Collectionem CT [76 = V 128], duæ in Collectionem S [90. 91 = V 128. 132] peruenere, plura in Collectionem V [128. 129. 131. 132]; accedebant alia quæ ad controuersiam de Theodoro Mopsuhesteno paulo post pacem exorta pertinent [V 133 = S 92. V 134. 135, cf. *Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6 p. 90]. omnia præter Cyrilli epistulam de apopompaeo ad Acacium Scythopolitanum redeunt in A; adiectæ sunt Cyrilli altera epistula ad Maximianum [126] et ad Eusebium presbyterum [130], præterea tomus Procli ad Armenios [cf. t. IIII 2 p. XXVII] et Cyrilli epistulæ duæ ad Successum [135. 136], quæ in hac parte Collectionis V deerant et saeculo nono uel etiam postea additæ sunt [cf. uol. I 6 p. VI]. de A 128 ex R 29 desumpta supra p. III locutus sum.

Non eodem modo, sicut supra [p. II] dixi, antiquissima Gestorum Ephesenorum collectio cuius nunc umbra tantum incerta diuinari magis quam delineari potest, in eam creuit molem quam qui nunc Gesta illa edit, proponere debet. uersioni Latinæ antiquæ ipsi nihil fere adiectum est; alter Collectionis S liber periit; uariorum opera uariisque temporibus augeri perrexit Collectio V. aliter res se habet in Collectione A. composita est ab uno homine docto curioseque codices perscrutato quorum magna ei præsto erat copia. orthodoxiæ eum Constantinopolitanæ fideliter deditum fuisse non licet dubitare, sed ad sæculum pertinuit a controuersiis rixisque quales Cyrillus et Antiocheni agitabant, non minus remotum quam Photius se in notis illis exhibet quas Cyrilli apologiæ contra Theodoretum adspersit. usus est quocumque modo libris Irenaei; neque enim casu accidere potuit ut eandem sermonis Theodoreti partem in collectionem [71] reciperet quam ille in Tragœdiam [Coll. Casin. 125]. unde si cui satis animi fuerit ut aut omnia aut plurima quæ Collectioni A et Casinensis parti alteri communia sunt, ad Irenæi libros referat, non acriter obloquor, sed teneatur uelim illum et collectorem A longe diuersa uoluisse. Irenæi finis erat amicum iniuste damnatum ulcisci Iohannisque Antiocheni proditionem perstringere, quod consilium non sine calliditate Rusticus in impugnationem uertit concilii Constantinopolitani alterius. ab eiusmodi studiis quam longe distet collector A, optime intelleges si ea quæ de pace Cyrilli Iohannisque in opus suum recepit, comparaueris cum eis quæ Rusticus ex Irenæo excerpsit. alienus erat a uetustis partium ecclesiasticarum studiis odiisque quantum per sæcula illa licebat, iste homo non spernendus, immo testis est in orthodoxiæ Constantinopolitanæ castris quamuis seuera disciplina coercitis studium amoremque historiæ non prorsus euanuisse. cui tempori adscribendus sit, in incerto relinquendum esse uidetur, iconoclastarum tamen sæculo eum superiorem fuisse coniecerim.

III

DE COLLECTIONIBVS MINORIBVS

Codex Vallicellianus C 4 bomb. s. XIIII [U] ab homine docto conscriptus præter excerpta multa et uaria continet f. 252^{r}—279^{u} collectionem Cyrillianam, quam infra descripsi. præter epistulam ad Eulogium [2 = V 132] collector ordinem chronologicum sequi uoluisse uidetur. materies ei præsto erat rara et pretiosa:

Cyrilli commonitorium ad Posidonium diaconum nusquam alibi inuenitur, epistula ad Eusebium presbyterum tantummodo in A [130], epistulæ ad Maximum [14. 15], ad Proclum [17], ad Acacium [18] in R [43. 44. 39. 36]. neque tamen ex R desumptæ sunt; cf. quæ in altera ad Maximum epistula [*Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6 p. 21, 26] U contra R ceterosque codices seruauit.

Codex Vaticanus 504 bomb. membr. s. XII pulcre sed plurimis compendiis scriptus [E] Maximi confessoris scriptionibus interspersam f. 148^{r}—150^{u} habet collectionem Cyrillianam uno sermone insignem, qui præter uersionem Latinam alibi non extat. maxima collectionis pars spectat ad pacem Cyrilli atque Iohannis.

De codice Musei Britannici Arundeliano 529 = Add. 10445 a. 1111 conscripto [H] rettuli uol. I 1 p. VII; collectiuncula quam in hac uoluminis I parte descripsi atque edidi, incipit f. 19^{r}. codex Parisinus 1115 secundum subscriptionem[1]) quam publicauit Th. Schermann *Text. u. Unters.* 28, 1 p. 6 [cf. Diekamp Doctr. patr. p. XX], finitus est d. 14. m. Mart. a. 6784 [= 1276 p. Chr.] feria VII, descriptus ex codice in uetere bibliotheca ecclesiæ Romanæ inuento, qui scriptus erat anno 6267 [= 759 p. Chr.]. codici tamen anni 1276 præmissa et adnexa sunt recentiora non ante s. XIIII perscripta:

f 1^{r} περὶ ἑνώσεως τοῦ δαμασκηνοῦ: ἕνωσις ἐστὶ διεστώτων πραγμάτων κοινωνικὴ συνδρομὴ· γίνεται δὲ κατὰ τρόπους ιβ̄: des. μετὰ τὴν ἕνωσιν, τῆς φυσικῆς ἰδιότητος: —

f. 2^{r}—f. 4^{r} δόγμα λατίνων γραφὲν ὑπὸ τῶν πρέσβεων τοῦ πάπα[2]) εἶτα ἀνασκευασθὲν παρὰ βαρλαὰμ μοναχοῦ. inc. ὁ πατὴρ καὶ ὁ υἱὸς μία εἰσὶν ἀρχὴ τοῦ ἁγίου πνεύματος. des. in ipso contextu ὅτι ἡ τοῦ προβάλλειν ἰδιότης πρὸς μὲν τὸ πνεῦμα, πρόσω— [sic]

Alius et generis et manus [X_1] sunt quae secuntur:

f. 4^{u} θεοδωρήτου πρὸσ ἰωάννην ἀντιοχείας. Ὁ πάντα σοφῶς = A 128. epistulae pars altera deest sicut in AR; post finem excerpti habetur: ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ τετραδίῳ δ̄ εὑρήσεις κεφάλαια τῆς πέμπτης συνόδου. ἀνάγνωθι οὖν κεφάλαιον ιγ̄ καὶ ἐπιστολὴν βιγιλλίου πάπα: — referenda sunt ad f. 34—38 codicis antiqui.

κυρίλλου ἐκ τοῦ προσφωνητικοῦ λόγου πρὸς ταῖς εὐσεβεστάταις δεσποίναις [sic]· οὗ ἡ ἀρχή· σεμνολόγημα μὲν οἰκουμενικόν· Πιστεύομεν δὲ ὁμοίως — προσκυνουμένη τριάς [uol. I 5 p. 63, 13—16]

κυρίλλου ἐκ τοῦ λόγου τοῦ πρὸς τὸν βασιλέα θεοδόσιον· οὗ ἡ ἀρχή· τοῖς [sic] ἐν ἀνθρώποις εὐκλείας τὸ ἀνωτάτω· καὶ μεθ' ἕτερα· Καὶ μὴν ἄνδρα λέγων — χν̄ ιν̄ [uol. I 1 p. 66, 22—26]

τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ προσφωνητικοῦ λόγου ταῖς εὐσεβεστάταις βασιλίσσι [sic] περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως· οὗ ἡ ἀρχή· τοῖς τὸ θεῖον καὶ οὐράνιον καὶ μεθ' ἕτερα·

f. 5^{r} Γέγονεν ἄνθρωπος ὁ μονογενὴς — τὸ πνεῦμα τὸ ζωοποιόν [uol. I 5 p. 56, 3—9]

τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς νεστόριον ἐπιστολῆς· ἧς ἡ ἀρχή· τοῦ σρς̄ ἡμῶν λέγοντος ἐναργῶς ὁ φιλῶν πρᾱ ἢ μρᾱ καὶ μεθ' ἕτερα· Εἰ γὰρ καὶ ἔστιν — θῦ καὶ πρς̄ [uol. I 1 p. 39, 20—23]

Ξύστου πάπα πρὸσ κύριλλον· Ἥσθην = A 100

---

[1]) In fine codex habet τοῖσ πεντακοσίοισ, non τοὺσ πεντακοσίουσ.

[2]) Cf. Krumbacher: *Gesch. d. byzant. Literatur*[2] p. 294.

f. 5^{u} ἐκ τῶν κεφαλαίων τοῦ ἁγίου κυρίλλου γραφέντων κατὰ τοῦ δυσσεβοῦς νεστωρίου καὶ μεμφθέντων παρὰ θεοδωρίτου κεφάλαιον θ· Εἴ τις φησὶ — θεοσημίας ἀνάθεμα ἔστω: — ἑρμηνία κυρίλλου [uol. I 5 p. 23, 20—27]: — μέμψις θεοδω-

f. 6^{r} ρίτου [uol. I 6 p. 133, 4—134, 15]: — ἀντίθεσις τοῦ ἁγίου κυρίλλου [uol. I 6 p. 134, 16—135, 22]. apparet excerptorem codice usum esse stirpis Ψ, cf. uol. I 6 p. IIII.

f. 7^{r} Ξύστου τοῦ μακαριωτάτου πάπα Ῥώμης διαδόχου κελεστίνου πρὸς κύριλλον. Χάριν ὁμολογοῦντες = A 101.

f. 7^{u} θεῖον γράμμα πρὸς τὴν ἐν ἐφέσῳ ἁγίαν σύνοδον ἀπολύων πάντας τοὺς ἐπισκόπους εἰς τὰ ἴδια καὶ ἀποκαθιστῶν κύριλλον καὶ μένονα [sic] τοὺς ἁγιωτάτους ταῖς ἰδίαις ἐκκλησίαις. Ἡμεῖς τὴν τῶν ἐκκλησιῶν = A 97

f. 8^{r} initio paginæ incipit codex a. 1276 [X]:

τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἑρμηνεία εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου [15, 26] τὸ ὅταν ἔλθηι ὁ παράκλητος ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται. Ἐπειδὴ ὁ υἱός ἐστιν ἡ ἀλήθεια καὶ ὁ πατὴρ δίδωσι τὸ τοῦ υἱοῦ πνεῦμα, τουτέστι τῆς ἀληθείας, οὐχ ὡς ξένον αὐτοῦ τοῦ υἱοῦ δίδωσιν αὐτό, ἀλλ' ὡς αὐτοῦ ἴδιον. καὶ ἐμφυσῶν πάλιν ὁ υἱὸς τὸ πνεῦμα [Ioh. 20, 22] δίδωσιν ὡς ἑαυτοῦ τὸ τοῦ πατρὸς πνεῦμα· τῶν γὰρ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς φυσικῶν ἀγαθῶν οὐσιωδῶς ὑπάρχων ὁ υἱὸς κοινωνὸς ἔχει τὸ πνεῦμα, ὥσπερ καὶ ἡμεῖς ἕκαστος τὸ ἴδιον ἐν αὐτῶι πνεῦμα συνέχει καὶ ἐκ τῶν ἐνδοτάτων σπλάγχνων εἰς τὸ ἔξω προχεῖ. δι' ὃ καὶ σωματικῶς ἐμπεφύσηκεν ὁ Χριστὸς δεικνὺς ὅτι καθάπερ ἀπὸ στόματος τοῦ ἀνθρωπείου πρόεισιν πνεῦμα σωματικῶς, οὕτω καὶ ἐκ τῆς θείας οὐσίας θεοπρεπῶς προχεῖται τὸ ἐξ αὐτῆς. ὅτε τοίνυν τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τοῦ τε θεοῦ καὶ πατρός ἐστι καὶ τοῦ υἱοῦ, πῶς οὐχὶ πάντως μίαν ἔχουσι καὶ τὴν οὐσίαν; ἐπεὶ οὖν ὁμοούσιοι ὁ πατὴρ καὶ ὁ υἱός, λεκτέον ὅτι ὁ πατὴρ διδοὺς τὸ πνεῦμα χορηγεῖ αὐτὸ δι' υἱοῦ καὶ ὁ υἱὸς διδοὺς δηλοῖ ὅτι ὁ πατὴρ δίδωσιν, ἐξ οὗ τὰ πάντα. locum in Cyrilli qui seruati sunt libris frustra quæsiui.

ἐπιστολὴ ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου ἀντιοχείασ κτλ. incipit collectio HX, cuius partem Ephesenam in hac uoluminis primi parte p. 173 sq. descripsi et edidi. inferior f. 8^{r} et superior f. 8^{u} pars a librario uetusto uacua relicta est, sine dubio propter damnum aliquod exemplari illatum; quæ exciderunt [cf. quæ ad uol. I 4 p. 8, 3 adnotaui], suppleuit is [X_1] qui additamenta f. 4^{u}—7^{u} scripsit, codice usus siue ipso A siue eius gemello, sicut probatur lectione καταπαῦσαι p. 8, 8 qua X_1 cum AJ (E) consentit contra H et ceteros. atqui epistulæ quas X_1 florilegio de spiritu sancto sine certa ratione interspersit, omnes ex A [128. 100. 101. 97] siue eius gemello desumptæ sunt. apparet igitur librarium X_1 ex eodem codice lacunam illam suppleuisse et epistulas quocumque modo poterat, florilegio undecumque arrepto addidisse, exemplo pellectus codicis uetusti [X], in quo et ipso excerpta de spiritu sancto collectioni præcessisse testatur quæ nunc codicis antiqui prima est pagina [f. 8^{r}]. quia uero spatium f. 4^{u}—7^{u} ei non suffecit, duas epistulas et eas ex collectione A desumptas perscripsit post subscriptionem illam codicis uetusti quæ extat f. 306^{u}, in folio quod sequitur:

f. 307^{r} κυρίλλου πρὸς θεόγνωστον καὶ χαρμόσυνον πρεσβυτέρους καὶ λεόντιον διάκονον διάγοντας ἐν κωνσταντινουπόλει καὶ τὰς ἀποκρίσεις αὐτοῦ ποιουμένους. κύριλλος θεογνώστωι κτλ. = A 117

ἐπιστολὴ ἰωάννου ἐπισκόπου ἀντιοχείας πρὸς κύριλλον. τῶ δεσπότηι μου κτλ. = A 118

folio ultimo [308] eadem manu recenti atque f. 1^{r}—4^{r} perscripta sunt: ἐκ τῆς βίβλου τῆς συντεθείσης παρὰ κύρου ματθαίου ἱερομοναχοῦ κατὰ λατίνων [cf. Krumbacher^{2} p. 110]. αἱ διὰ τοῦ υἱοῦ λέγουσαι τὸ ἅγιον πνεῦμα ῥήσεις παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων. Οὐ δέον δὲ κἀκείνας οἶμαι παραλιπεῖν. des. τὸ γὰρ πῶς οὐδὲ ἀγγέλοις ἐννοεῖν δέδοται.

IIII

FRAGMENTVM GARNERIANVM

Iosephus Garnier in præfatione quam Marii Mercatoris operum parti posteriori Parisiis a. MDCLXXIII editæ [cf. uol. V I p. VII] præmisit, p. XXXVII. XXXVIII Dalmatii archimandritæ epistulam ad synodum Ephesenam synodique ad illum publicauit, utramque, inquit, ex eodem codice Vaticano desumptam. quem ut reperirem cum mihi non contigisset, litteræ uero sine dubio genuinæ essent, eas hic ex illa editione repetere constitui, ne quis librum iam fere inutilem hominis obliuione digni consulere cogeretur:

Ἐπιστολὴ πεμφθεῖσα πρὸς τὴν ἁγίαν ἐν τῇι Ἐφεσίων πόλει σύνοδον παρὰ Δαλματίου τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιμανδρίτου

Τὴν ἐπιστολὴν τὴν πεμφθεῖσάν μοι παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου ἐδεξάμην καὶ γνοὺς τὰ ἐν αὐτῇι ἐμφερόμενα ἐν πρώτοις μὲν ἐλυπήθην σφόδρα διὰ τὰς συμβεβηκυίας ὑμῖν περιστάσεις τε καὶ θλίψεις (ἐγέγραπτο γὰρ ἐν τῇι ἐπιστολῇι ὅτι τινὲς τῶν ἁγίων πατέρων αὐτόθι διάγοντες ἐκ τῆς στενοχωρίας ἐτελεύτησαν), λοιπὸν δὲ γινώσκετε ὅτι ἑτοίμως ἔχω πᾶσαν κέλευσιν ὑμῶν πληρῶσαι καὶ ἐν οὐδενὶ παρεῖδον ἢ παραβλέπω ἢ ἠμέλησα, καὶ μάλιστα ὅτι καὶ ὑπὲρ τῆς ὀρθοδόξου πίστεώς ἐστι τὸ πρᾶγμα καὶ ἁρμόζον πρὸς τὸν θεόν· οὐδεὶς γὰρ δύναται ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ ζῶντος καὶ ἄλλα τινὰ βουλεύεσθαι. οἱ γὰρ ὀρθοτομοῦντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας τοῦ θεοῦ ζωὴν ἔχουσιν καὶ ἐν τῶι αἰῶνι τούτωι καὶ ἐν τῶι μέλλοντι, οἱ δὲ ἀφιστάμενοι ἀπὸ τῆς τοῦ θεοῦ χάριτος κατηραμένοι εἰσίν, ἐρριμμένοι εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον ὡς καὶ Νεστόριος καὶ οἱ ὁμόφρονες αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. ὁ γὰρ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφαίδρυνε καὶ ᾠκοδόμησε τὴν ἁγίαν σύνοδον πᾶσαν καὶ τοὺς κόπους ὑμῶν καὶ ἱδρῶτας προσεδέξατο. εὐχαριστοῦμεν οὖν τῶι θεῶι τῶι οὕτως εὐοδώσαντι καὶ τὴν νίκην ὑμῖν παρασχόντι ὑπὲρ τῆς πίστεως. Εὔχεσθαι ὑπὲρ ἐμοῦ παρακαλῶ τὴν ὑμετέραν ἁγιωσύνην.

Ἀντίγραφον πεμφθὲν παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὸν κύριον Δαλμάτιον

Ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἡ συναχθεῖσα ἐν τῇι Ἐφεσίων μητροπόλει κατὰ κέλευσιν Θεοδοσίου καὶ Οὐαλεντινιανοῦ τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων δεξαμένη τὴν ἐπιστολὴν τὴν πεμφθεῖσαν παρὰ Δαλματίου τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιμανδρίτου καὶ πατρὸς τῶν μοναχῶν καὶ εὑροῦσα αὐτὸν σπουδαίως κινηθέντα καὶ διὰ τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ ἐτῶν ἐξελθόντα αὐτὸν ἐκ τοῦ κελλίου αὐτοῦ καὶ ἀπελθόντα πρὸς τὸν εὐσεβέστατον καὶ φιλόχριστον βασιλέα καὶ διδάξαντα αὐτὸν πάντα τὰ παρακολουθήσαντα καὶ γεγενημένα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου περὶ τῆς καθαιρέσεως τοῦ ἀνοσίου Νεστορίου ηὐχαρίστησεν Χριστῶι τῶι ἀληθινῶι θεῶι ἡμῶν τῶι οὕτως κινήσαντι ὑμᾶς ἀντιλαβέσθαι τοῦ ὀρθοῦ δόγματος τῆς πίστεως ἡμῶν [καὶ] τοὺς ἡμῶν κόπους καὶ ἱδρῶτας ἐμφανεῖς καταστήσαντα οὐ μόνον τοῖς εὐσεβεστάτοις βασιλεῦσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἁγιωτάτοις ἀρχιμανδρίταις καὶ παντὶ τῶι φιλοχρίστωι κλήρωι καὶ τῶι λαῶι. τίς γὰρ ἄλλος ἀνθρώπων συνεβάλετο ἡμῖν εἰ μὴ μόνον ἡ ὑμετέρα ἁγιότης; διὰ γὰρ ἄλλου οὐκ ἐφανερώθη ἡ ἀλήθεια εἰ μὴ παρ' ὑμῶν, τουτέστι τοῦ κύρου Δαλματίου. τούτου χάριν πάντες ἡμεῖς τὰς χεῖρας ἐκτείνομεν πρὸς τὸν φιλάν-

27 ἡμῶν Garnier 29 εὔχεσθε Garnier 37 ηὐχαριστήσαμεν Garnier 39 καὶ deleui

θρωπον καὶ ἀγαθὸν θεὸν ὑπὲρ εὐζωίας καὶ σωτηρίας τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων καὶ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης. παρακαλοῦμεν οὖν ὑμᾶς ἐπὶ πλεῖον προστίθεσθαι ἡμῖν καὶ ἀναπληροῦν τὸν τόπον ἡμῶν ἐν τοῖς αὐτόθι ἀνακύπτουσι περὶ τῆς πίστεως. ὡς γὰρ ἔγνωμεν, [ὅτι] καὶ πρὸ τοῦ ἐπιδημῆσαι Νεστόριον ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀπεκάλυψέν σοι τὰ ἐν τῇι καρδίαι αὐτοῦ ὁ θεὸς καὶ [ὅτι] πᾶσι τοῖς ἐρχομένοις ἐν τῶι κελλίωι σου ἔλεγες· προσέχετε ἑαυτοῖς, ἀδελφοί, ὅτι κακὸν θηρίον ἐπεδήμησεν τῇι πόλει ταύτηι καὶ πολλοὺς ἔχει βλάψαι τῇι διδασκαλίαι αὐτοῦ.

Ἡ ἁγία καὶ ὁμοούσιος τριὰς φυλάξαι σε ἐρρωμένον ψυχῇι καὶ σώματι ἀνυμνοῦντα Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν. ὑπερεύχου ὑπὲρ ἡμῶν, ὁσιώτατε ἀδελφέ.

---

2 προτίθεσθαι Garnier 4. 5 ὅτι deleui 6 ἑαυτούς Garnier

Scripta sunt hæc paulo post V 67. 66 neque neglegendum ab istis fere incipere magnam illam lacunam exemplaris codicis A, qua inter A 36 et 37 multa interciderunt [cf. uol. I 4 p. VII et supra p. III]. conicere igitur licet has duas epistulas collectioni A olim infuisse indeque in codicem istum Vaticanum peruenisse non aliter quam alia frustula in codices J et X_1.

Tristi animo hanc partem qua finitur Actorum Græcorum Ephesenorum textus, concludo. sicut enim iam certior factus sum, huius operis inde ab initio fautor et adiutor strenuus et fidelis, Iohannis Scholastici Academiæ Bauaricæ iussu atque mandato editor, W. Beneševič crudeli et iniusto iudicio per tres annos in exilium durum atque periculosum missus non suis tantum atque amicis, sed studiis quoque et litteris per magnum temporis spatium ereptus est. qua semper excellebat animi fortitudine uirili et Christiana, calamitatem se indignam subiit uere confessor. utinam siue toto siue quod omnes optamus, breuiore tempore relegationis peracto infractis corporis animique uiribus redeat.

Monachii m. Octobri a. h. s. XXVIIII

E. Schwartz

CORRIGENDA

p. 95, 19 in codicum catalogo add. W

inscr. ὅτε χαρείσιοσ προσῆλθε τῆ ἁγία συνόδω κατὰ τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν W

p. 96, 1 τιῆ MW 2 τούτων VMPSDWΛkr 6 δέον] δὲ W ἐπί] εἰσ W 8 ὀνόματα MSDWΛptcu ἀπό] ἐκ W 9 τὸ τηνικάδε om. MPSDW 10 εὐαγγελικὴν καὶ ἀποστολικὴν VMPSDW 13 ἀσεβῶν ἔμπλεων W 14 τοὺς ἀθλίουσ ἐκείνουσ παρεσκεύασαν VMPSDW 15 ἐπιδηλωθεὶσ W 16 πίστεωσ ἔκθεσισ W 17 κακοδοξίασ om. MPSDW 19 inscr. οἱ ἐπιδοθέντεσ λίβελλοι παρὰ χαρεισίου πρεσβυτέρου W θεοφιλεστάτη VMPSDW 22 ἐπηκόοισ W 25 ὁ om. MPSDW 26 ὃς om. VMPSDW τὴν — πίστιν W 27 βασιλεῖσ SDW 28 ἐλθοῦσαν W 29 τοῦτο om. W ἰδίαν VMPSDW 31 τῆ ὑμετέρα προσπίπτω VMPW διδάσκων VMPSDW γὰρ AW om. VMPSD 32 μέτοχοι SDW 33 παρεσκεύασαν W 34 τοῦ APW τῆσ VMSD

p. 97, 2 τῆς] τῶν PW 2/3 ἀγιωσύνην πάντωσ PW 5 ἁγίων πατέρων] πατέρων ἁγίαν W 6 ἐξουθενήσασ VMPSDW 8 αἱρετικῆσ οὖσα W 9 ἀξίωσ W 10 ὁσιότητοσ δέομαι W 15 ὁ om. VMPSDW ἁγιοσύνησ W 16 κτίστην AVMPSDW 17 τὸν υἱὸν αὐτοῦ om. W 19 τὴν VMPWΛptcu διὰ τὴν SDAΛkr 23 εἰς[2]] καὶ εἰσ PW 24 ἔδωκα MW ὡς προγέγραπται om. W

COLLECTIO SEGVIERANA

nciliorum oecumenicorum. I 1, 7.

Capitulatio deest in S; composui titulos singularum epistularum quales extant in codice

S Βιβλίον πρῶτον τῶν Πρακ⟨τικῶν τῆς γ̄ συνόδου⟩

1 ᾱ Cyrilli epistula ad monachos = V 1
2 β̄ Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Νεστόριον = V 2
3 γ̄ Ἐπιστολὴ Νεστορίου πρὸς Κύριλλον τὸν Ἀλεξανδρείας διὰ Λάμπωνος πρεσβυτέρου καὶ μονάζοντος = V 3
4 δ̄ Λόγος προσφωνητικὸς πρὸς τὸν εὐλαβέστατον βασιλέα Θεοδόσιον περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως παρὰ Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας = V 7
5 ε̄ Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας προσφωνητικὸς ταῖς εὐσεβεστάταις δεσποίναις. in fine subscribitur τέλος λόγων προσφωνητικῶν παρὰ Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς τὰς εὐσεβεστάτας δεσποίνας = V 150
6 ς̄ Ἴσον σάκρας παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως Θεοδοσίου πρὸς Κύριλλον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας = V 8
[7] ζ̄ Cyrilli epistula ad Nestorium = V 2

D Τάδε εἰσὶ τὰ περιεχόμενα ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τῆς οἰκουμενικῆς τρίτης συνόδου ἐπὶ Θεοδοσίου βασιλέως κατὰ Νεστορίου τοῦ αἱρετικοῦ

(1) ᾱ Ἐπιστολὴ Κυρίλλου τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ἀλεξανδρείας πρὸς τοὺς ἐν Αἰγύπτωι πρεσβυτέρους διακόνους μοναχοὺς καὶ πάντας πιστούς, ἧς ἡ ἀρχή· Ἀφίκοντο μέν τινες κατὰ τὸ εἰωθὸς ἐν Ἀλεξανδρείαι τῶν σὺν ἡμῖν. ἡ δὲ τοιαύτη ἐπιστολή ἐστι προφυλακτικὴ τῆς ἀναφυείσης αἱρέσεως καὶ διδακτικὴ τῆς ὀρθῆς πίστεως.
(2) β̄ Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Κυρίλλου πρὸς Νεστόριον, ἡνίκα ἔμαθεν αὐτὸν κακῶς φρονεῖν, ἧς ἡ ἀρχή· Ἄνδρες αἰδέσιμοι καὶ πίστεως ἄξιοι παραγεγόνασιν ἐν Ἀλεξανδρείαι.
(3) γ̄ Ἐπιστολὴ τοῦ Νεστορίου πρὸς τὸν αὐτὸν ἅγιον Κὺριλλον, ἧς ἡ ἀρχή· Οὐδὲν ἐπιεικείας Χριστιανικῆς βεβαιότερον.
(4) δ̄ Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου λόγος προσφωνητικὸς πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Θεοδόσιον περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως τῆς εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀπὸ πάσης γραφῆς συνιστῶν τὸ κατὰ Χριστὸν μυστήριον, ἐν ὧι καὶ πολλὰ τῶν εὐαγγελικῶν καὶ ἀποστολικῶν ῥητῶν ἐξηγεῖται, οὗ ἡ ἀρχή· Τῆς ἐν ἀνθρώποις εὐκλείας τὸ ἀνωτάτω.
(5) ε̄ Τοῦ αὐτοῦ λόγος προσφωνητικὸς ταῖς εὐσεβεστάταις βασιλίσσαις Εὐδοκίαι τῆι γυναικὶ Θεοδοσίου καὶ Πουλχερίαι τῆι ἀδελφῆι αὐτῆς, καὶ αὐτὸς πάσης γραφικῆς γέμων μαρτυρίας, οὗ ἡ ἀρχή· Σεμνολόγημα μὲν οἰκουμενικόν.
(6) ς̄ Σάκρα ἀποσταλεῖσα τῶι ὁσιωτάτωι Κυρίλλωι παρὰ Θεοδοσίου καὶ Οὐαλεντιανοῦ τῶν αὐταδέλφων καὶ βασιλέων δι' ἧς φαίνεται ἀγανακτήσας ὁ βασιλεὺς Θεοδόσιος κατ' αὐτοῦ ὅτι οὐκ ἠρκέσθη τῶι πρὸς αὐτὸν προσφωνητικῶι, ἀλλ' ὑποπτεύσας αὐτὸν παρατραπῆναι τῆς εὐσεβείας καὶ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὴν ἀδελφὴν περὶ τῶν αὐτῶν ἔγραψε· δηλοῖ δὲ αὐτῶι μετὰ τῶν λοιπῶν ἐπισκόπων συναχθῆναι εἰς τὴν μέλλουσαν γενέσθαι σύνοδον, ἧς ἡ ἀρχή· Μέλει πλεῖστον θεοσεβείας ἡμῖν, δι' ἣν οἱ πλημμελοῦντες ἀξιοῦνται συγγνώμης.
(7) ζ̄ Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου πρὸς Νεστόριον, ἡνίκα ἔμαθεν αὐτὸν κακῶς φρονεῖν, ἧς ἡ ἀρχή· Ἄνδρες αἰδέσιμοι καὶ πίστεως ἄξιοι

---

3 τικῶν — συνόδου abscissa in S suppleui ex D 15 numerum deleuit S 37 μέλλει D

S 7 ζ̄ Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐπιστολαὶ α̅ β̅ καὶ γ̅. Πρὸς τοὺς ἐγγράφως αὐτὸν αἰτιασαμένους ὅτιπερ οὐ σεσιώπηκεν ἐξ ἀκοῆς μαθὼν ἔρπειν ἐπὶ τὸ χεῖρον τὴν δυσσεβῆ Νεστορίου διδασκαλίαν = V 21

8 η̄ Ἄλλη ἐπιστολή = V 20

9 θ̄ Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς τοὺς κληρικοὺς τοὺς στασιάζοντας ἐν Κωνσταντινουπόλει = V 22

10 ι̅ Διαμαρτυρία προτεθεῖσα ἐν δημοσίωι παρὰ τῶν κληρικῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ κατὰ ἐκκλησίαν ἐμφανισθεῖσα ὡς ὅτι ὁμόφρων ἐστὶ Νεστόριος Παύλου τοῦ Σαμοσατέως τοῦ ἀναθεματισθέντος πρὸ ἐτῶν ρξ̅ ἀπὸ τῶν ὀρθοδόξων ἐπισκόπων = V 18

11 ια̅ Cyrilli epistula ad Nestorium. in fine subscribitur Αὕτη ἡ πρώτη ἐπιστολὴ ἀνεγνώσθη ἐν τῆι ἐν Ἐφέσωι συνόδωι, ἀνελήφθη ἐν τοῖς ὑπομνήμασι καθὼς περιέχει = V 4

12 ιβ̅ Nestorii epistula ad Cyrillum = V 5

13 ιγ̅ Ἴσον ἐπιστολῆς Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Νεστόριον περὶ τῆς ἀκοινωνησίας = V 6

14 ⟨ιδ̅⟩ Cyrilli epistula synodica ad clerum et populum Constantinopolitanum = V 24

15 ιε̅ Κελεστίνου ἐπισκόπου πρὸς Κύριλλον = V 9

D (7) η̄ Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου πρὸς τοὺς ἐγγράφως αὐτὸν αἰτιασαμένους ὅτι οὐκ ἐσιώπησεν ἐξ ἀκοῆς μαθὼν ἔρπειν τὴν δυσσεβῆ Νεστορίου διδασκαλίαν, ἧς ἡ ἀρχή· Ἐπειδή μοι γεγράφηκεν ἡ εὐλάβεια ὑμῶν.

(8) θ̄ Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ πρός τινα ζηλωτὴν περὶ Νεστορίου, ἧς ἡ ἀρχή· Οἶδα μὲν τῆς σῆς ἀγάπης τὸ εἰλικρινές.

(9) ι̅ Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Κυρίλλου πρὸς τοὺς κληρικοὺς τοὺς στασιάζοντας ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἧς ἡ ἀρχή· Ἀνέγνων ὑπομνηστικὸν τὸ σταλὲν παρ' ὑμῶν, δι' οὗ ἐμάνθανον ὅτι Ἀναστάσιος ὁ πρεσβύτερος.

(10) ια̅ Διαμαρτυρία προτεθεῖσα ἐν Κωνσταντινουπόλει ἔτι τοῦ Νεστορίου ἐπέχοντος τὸν θρόνον τῆς αὐτῆς Κωνσταντινουπόλεως, δι' ἧς ἀποδεικνύουσιν ἐκ παραθέσεως οἱ ταὐτην προθέμενοι κληρικοὶ ὅτι τὰ αὐτὰ τῶι Σαμοσατεῖ Παύλωι φρονεῖ καὶ ὁ Νεστόριος, ἧς ἡ ἀρχή· Ὁρκίζω τὸν λαβόντα τόδε τὸ χαρτίον.

(11) ιβ̅ Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου νουθετητικὴ πρὸς τὸν αὐτὸν Νεστόριον, ἧς ἡ ἀρχή· Καταφλυαροῦσι μέν, ὡς μανθάνω, τινὲς τῆς ἐμῆς ὑπολήψεως.

(12) ιγ̅ Ἐπιστολὴ τοῦ Νεστορίου πρὸς τὸν αὐτὸν ἁγιώτατον Κύριλλον ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἀπολογητική, ἧς ἡ ἀρχή· Τὰς μὲν καθ' ἡμῶν ὕβρεις τῶν θαυμαστῶν σου γραμμάτων.

(13) ιδ̅ Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου καὶ τῆς ὑπ' αὐτὸν συνόδου πρὸς τὸν Νεστόριον διαμαρτυρομένων αὐτὸν ὡς εἰ μὴ ἀποστῆι τῶν διεστραμμένων αὐτοῦ δογμάτων καὶ φρονήσει καὶ διδάξει τὴν ὀρθὴν πίστιν ἐντὸς δέκα ἡμερῶν, ἐκκήρυκτος ἔσται πάσης ὀρθοδόξου ἐκκλησίας· τῆι δὲ τοιαύτηι ἐπιστολῆι ἀνατάττονται καὶ ἃ ἀναθεματίσαι αὐτὸν προετρέψαντο, εἰς δώδεκα κεφάλαια ποσούμενα, ἧς ἡ ἀρχή· Τοῦ σωτῆρος ἡμῶν λέγοντος ἐναργῶς· ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα.

(14) ιε̅ Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Κυρίλλου καὶ τῆς Αἰγυπτιακῆς συνόδου πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους καὶ διακόνους καὶ τὸν πιστὸν λαὸν Κωνσταντινουπόλεως διεγείρουσα αὐτοὺς εἰς φυλακὴν τῆς ἀμωμήτου πίστεως, ἧς ἡ ἀρχή· Ὀψὲ καὶ μόλις ἤλθομεν ἐφ' ὅπερ ἦν ἄμεινον.

(15) ις̅ Ἐπιστολὴ Κελεστίνου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Ῥώμης πρὸς τὸν αὐτὸν ἅγιον Κύριλλον, δι' ἧς δίδωσιν αὐτῶι καὶ τὴν αὐθεντίαν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου ἐπὶ τῆι μελλούσηι συστῆναι συνόδωι καὶ δηλοῖ αὐτῶι ἵνα εἰ μὴ ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ὁ Νεστόριος ἀναθεματίσηι τὰ μιαρὰ αὐτοῦ δόγματα, εὐθὺς ἐξελάσηι τοῦτον τῆς ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἀντὶ τούτου καταστήσηι ἕτερον, ἧς ἡ ἀρχή· Τῆι ἡμετέραι στυγνότητι.

---

4 πρός τινα ζηλωτήν add. al. m. S 16 numerus abscissus S

S 16 ις̄ Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Νεστόριον. in fine subscribitur: αὕτη ἡ ἐπιστολὴ ἀνεγνώσθη ἐν τῇι συνόδωι τῇι ἐν Ἐφέσωι μετὰ τὰς καταθέσεις τὰς κατὰ τῆς ἐπιστολῆς Νεστορίου, ἥτις καὶ ἀνελήφθη ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν = V 10

17 ιζ̄ Caelestini epistula ad clerum et populum Constantinopolitanum = V 11

18 ⟨ιη̄⟩ Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἀντιοχείας ἐπίσκοπον Ἰωάννην = V 12

19 ιθ̄ Cyrilli epistula ad Iohannem Antiochenum = V 13

20 ⟨κ̄⟩ Iohannis Antiocheni epistula ad Cyrillum = V 30

21 ⟨κᾱ⟩ Cyrilli epistula ad Acacium Beroeensem = V 16

22 κβ̄ Ἀκακίου Βεροίας πρὸς Κύριλλον = V 17

23 ⟨κγ̄⟩ Cyrilli epistula ad Iuuenalem = V 15

Ἴσον ὑπομνήματος τῶν πραχθέντων ἐν τῇι ἐν Ἐφέσωι συνόδωι. Ἀρχὴ τῆς συνόδου

24 κδ̄ Sacra ad Cyrillum = V 25

25 κε̄ Ἐδόθη τῇι πρὸ δεκατριῶν καλανδῶν Δεκεμβρίων ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπάτων τῶν δεσποτῶν ἡμῶν Θεοδοσίου τὸ τρισκαιδέκατον καὶ Οὐαλεντινιανοῦ τὸ τρίτον τῶν αἰωνίων αὐγούστων καὶ ἀναγνωσθείσης πράττεται τὰ ὑπομνήματα πραχθέντα ἐν Ἐφέσωι παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου ἕνεκεν τοῦ δυσσεβοῦς Νεστορίου cf. V 32 d.19.m.Nou a.430

26—34 κε̄—λδ̄ Gesta primae sessionis primaria et sine additamentis = V 33—54. 60—62

D (16) ιζ̄ Τοῦ αὐτοῦ Κελεστίνου ἐπιστολὴ πρὸς Νεστόριον νουθετητικὴ ἐν τῶι τέλει δηλοῦσα αὐτῶι καὶ τὴν ἐπ' αὐτῶι ἀπόφασιν αὐτοῦ, ἣν ἔγραψε τῶι ἁγίωι Κυρίλλωι, ἧς ἡ ἀρχή· Ἐφ' ἡμέρας τινὰς τῆς ζωῆς ἡμῶν.

(17) ιη̄ Τοῦ αὐτοῦ Κελεστίνου ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους καὶ διακόνους καὶ κληρικοὺς καὶ πάντα τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει λαόν, δι' ἧς δηλοῖ αὐτοῖς ἃ ἔγραψε πρός τε τὸν Νεστόριον καὶ τὸν ἁγιώτατον Κύριλλον, ἧς ἡ ἀρχή· Πρὸς τούτους μοι διαλεχθησομένωι οἵτινες ἐκκλησίαν ποιοῦσι.

(18) ιθ̄ Τοῦ αὐτοῦ Κελεστίνου ἐπιστολὴ πρὸς Ἰωάννην τὸν Ἀντιοχείας ἐπίσκοπον δηλοῦσα αὐτῶι τὸν ἐπὶ τῶι Νεστορίωι σκοπὸν αὐτοῦ, ἧς ἡ ἀρχή· Εὐχόμεθα μὲν ὥσπερ μία ἐστὶ τῆς θεότητος ἡ οὐσία.

(19) κ̄ Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου πρὸς τὸν αὐτὸν Ἰωάννην τὸν πατριάρχην Ἀντιοχείας δηλοῦσα αὐτῶι τὴν κατάστασιν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκκλησίας καὶ διεγείρουσα αὐτὸν πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ κακοῦ, ἧς ἡ ἀρχή· Ἔγνω που πάντως καὶ διὰ πολλῶν ἡ σὴ θεοσέβεια.

(20) κᾱ Ἐπιστολὴ τοῦ πατριάρχου Ἀντιοχείας πρὸς τὸν ἅγιον Κύριλλον, δι' ἧς δηλοῖ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς τὴν Ἔφεσον, ἧς ἡ ἀρχή· Οὐδὲ ἐμὲ μετρίως δάκνει.

(21) κβ̄ Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον Βερροίας περὶ τοῦ αἱρετικοῦ Νεστορίου, ἧς ἡ ἀρχή· Οἱ σφόδρα λυπούμενοι καὶ φροντίδι τετρωμένην ἔχοντες τὴν καρδίαν.

(22) κγ̄ Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ Ἀκακίου πρὸς Κύριλλον, ἧς ἡ ἀρχή· Ἐνέτυχον γράμμασι τῆς σῆς θεοσεβείας ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἡμῖν ἀποδοθεῖσιν.

(23) κδ̄ Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου πρὸς Ἰουβενάλιον πατριάρχην Ἱεροσολύμων δηλοῦσα αὐτῶι τὰ συμβάντα ἐπὶ τῶι Νεστορίωι καὶ διεγείρουσα αὐτὸν πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ κακοῦ, ἧς ἡ ἀρχή· Ἠχόμην τοῖς τῶν εὐδοκιμησάντων ἴχνεσι καὶ ὀρθῆι πίστει.

(24) κε̄ Σάκρα βασιλικὴ πρὸς τὸν ἅγιον Κύριλλον δηλοῦσα αὐτῶι ἵνα ἀπαντήσηι καὶ οὗτος μετὰ τῶν λοιπῶν εἰς τὴν ἐν Ἐφέσωι σύνοδον κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς, ἧς ἡ ἀρχή· Ἥρτηται τῆς εἰς θεὸν εὐσεβείας ἡ τῆς ὑμετέρας πολιτείας κατάστασις.

(25) κς̄ Ἀρχὴ τῆς συνόδου ἐν ἧι δηλοῦται συνοπτικῶς ταῦτα, ὅσοι ἐπίσκοποι συνήδρευσαν καὶ ὅποι προεκάθισαν.

(26) κζ̄ Ὅτι διαγνωσθέντος παρὰ πάσης τῆς συνόδου διελθεῖν δεκαὲξ ἡμέρας μετὰ τὴν ὡρισμένην παρὰ τοῦ βασιλέως προθεσμίαν καὶ μήπω φθάσαντος εἰς τὴν Ἔφεσον τοῦ πατριάρχου Ἀντιοχείας μετὰ τῶν σὺν αὐτῶι ἐδέησεν ἐξ ἀνάγκης ἐνεργῆσαι τὴν ἁγίαν σύνοδον τὴν ἐξέτασιν τῶν ὑπὸ τοῦ Νεστορίου λεγομένων. καὶ ἀπεστάλησαν ἐπίσκοποι ἐκ τρίτου καλοῦντες αὐτὸν ἀπαντῆσαι εἰς τὴν σύνοδον. καὶ τοῖς μὲν πρῶτον ἀποσταλεῖσι μόλις ἐποίησεν ἀπολογίαν ὡς ἵνα σκοπήσω καὶ εἰ δεήσει με ἐλθεῖν, ἔρχομαι· τοῖς δὲ δεύτερον αὐτὸν ὑπομνήσασι μετὰ καὶ παραναγνωστικοῦ ἀπὸ τῆς συνόδου

---

5. 7. 8. 10 numeri abscissi in S

S 35 λε Ἡ καθαίρεσις = V 63

36 λς Ἐπιστολὴ γραφεῖσα πρὸς τοὺς κληρικοῦς καὶ οἰκονόμους τῆς ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἐν αὐτῇ ἡμέραι ἐν ᾗ αὐτῶι Νεστορίωι ἀπεστάλη = V 64

37 λζ Τοῦ μακαρίου Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ θεοῦ λόγου τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρός. in fine subscribitur περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ λόγου τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρός, tum secuntur Ὅροι ἐπισκόπων τῶν ἐν Νικαίαι συναχθέντων ἐν τῇ συνόδωι· ἔκθεσις τῆς αὐτῆς συνόδου πρὸς Παῦλον Σαμοσατέα = V 140—142

γενομένου πρὸς αὐτὸν μέχρι μὲν πολλοῦ οὐδὲ ἀπολογία ἐγίνετο, ὕστερον δὲ ἐξελθὼν ὁ τριβοῦνος Φλωρέντιος μετὰ καὶ κληρικῶν τοῦ Νεστορίου εἶπεν αὐτοῖς ὅτι ἐγὼ μὲν τὸν Νεστόριον ἰδεῖν οὐ δεδύνημαι, ἐδήλωσε δέ μοι εἰπεῖν τῇ θεοσεβείαι ὑμῶν ὅτι μετὰ τὸ συνελθεῖν πάντας τοὺς ἐπισκόπους συντυγχάνομεν αὐτοῖς. τοῖς δὲ ἐκ τρίτου ἀποσταλεῖσιν ἱσταμένοις ἐκ πρωίας ἕως ἑσπέρας οὐδεμία ἀπολογία παρ' αὐτοῦ ἐγένετο, πρὸς ἑσπέραν δὲ εἶπον πρὸς αὐτοὺς οἱ περιιστάμενοι τὴν κατοικίαν τοῦ Νεστορίου στρατιῶται ὅτι διὰ τοῦτο ἵστανται ἐν τοῖς προθύροις ὥστε μὴ ἐπιτρέψαι τινὶ τῶν ἀπὸ τῆς συνόδου εἰσελθεῖν. καὶ ταύτην ἀκούσαντες τὴν ἀπολογίαν ὑπεχώρησαν.

D (27) κη Ὅτι ποιήσασα ἡ σύνοδος τὰς δηλωθείσας τρεῖς ἐπιφωνήσεις δι' ἐπισκόπων κατὰ κανόνας, ἐπεὶ ἀπέγνω τὴν τοῦ Νεστορίου ἔλευσιν, εἰς ἐξέτασιν τοῦ πράγματος ἐχώρησε, καὶ ἀπόντος ἐκείνου, καὶ πρῶτα μὲν ἀνεγνώσθη τὸ ἐκτεθὲν παρὰ τῆς ἐν Νικαίαι συνόδου ἅγιον σύμβολον, μετὰ τοῦτο δὲ καὶ ἡ πρὸς Νεστόριον παραινετικὴ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου, εἶτα εἶπε πρὸς τὴν σύνοδον ὁ ἐν ἁγίοις Κύριλλος εἰπεῖν πάντας εἰ συναίδει ἡ ἐπιστολὴ αὐτοῦ τῇι ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων καὶ συναγορεύει τῇι πίστει τῇι ὀρθῇι, καὶ εἶπεν ὁ καθ' ἕνα τὰ αὐτὰ τῇι ἐν Νικαίαι ἁγίαι συνόδωι καὶ τὴν ἐπιστολὴν αὐτοῦ διδάσκειν καὶ διὰ τοῦτο στοιχεῖν πάντας αὐτῇι.

(28) κθ Ὅτι μετὰ ταύτην ἀνεγνώσθη καὶ ἡ τοῦ Νεστορίου πρὸς τὸν ἅγιον Κύριλλον καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν πάλιν ἠρώτησεν ὁ αὐτὸς ἅγιος Κύριλλος εἰ καὶ αὖθις στοιχεῖ τῇι ὁρισθείσηι πίστει παρὰ τῶν δηλωθέντων ἁγίων πατέρων, καὶ πάλιν πᾶσα ἡ σύνοδος ἐξεφώνησεν ἕκαστος πρὸς ὄνομα ὑπεναντίαν εἶναι ταύτην τῇι ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων καὶ τῇι ἐπιστολῇι τοῦ ἁγίου Κυρίλλου καὶ ἀνεθεμάτισαν αὐτὴν καὶ αὐτὸν τὸν ταύτην ἐκθέμενον καὶ τοὺς οὕτω πιστεύοντας.

(29) λ Ὅτι ἀνεγνώσθη καὶ ἡ τοῦ πάπα Κελεστίνου πρὸς τὸν αὐτὸν Νεστόριον νουθετητικὴ ἐπιστολή, ἥτις ἄνωθεν ἀνεγράφη, ὡσαύτως καὶ ἡ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου.

(30) λα Ὅτι προήχθησαν ἐπίσκοποι οἱ ταύτας τὰς ἐπιστολὰς τῶι Νεστορίωι κομίσαντες, καὶ ἐρωτηθέντες τίνα ἀπολογίαν ἐποίησε πρὸς αὐτάς, εἶπον μὴ μόνον ἐκ τούτων μὴ σωφρονισθῆναι, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον αὐτῶν διδάξαι διδαχὰς πάσης ἀσεβείας γεμούσας, ἃς καὶ ὁ καθ' ἕνα ῥητῶς ἐξεφώνησεν.

(31) λβ Ὅτι προεκομίσθησαν χρήσεις ἁγίων πατέρων διδάσκουσαι τὴν εὐσέβειαν καὶ τὰ παρὰ Νεστορίου βλασφημηθέντα ἀλλότρια τῆς ἐκκλησίας ἀποδεικνύουσαι.

(32) λγ Ὅτι μετὰ ταύτας προεκομίσθησαν καὶ τετράδια ἐν οἷς ἀνετάττοντο αἱ βλασφημίαι τοῦ Νεστορίου καὶ ἀνεγνώσθησαν ἀπὸ τούτων τὰ ἔχοντα φανερὰς καὶ ἀναντιρρήτους τὰς βλασφημίας.

(33) λδ Ἀνεγνώσθη καὶ ἡ πρὸς τὴν σύνοδον γενομένη γνώμη τοῦ ἐπισκόπου Καρθαγένης Καπρεόλου, ἣν ἀπέστειλε διὰ Βεσουλᾶ τοῦ διακόνου αὐτοῦ, καὶ ἀνετάχθη καὶ αὕτη τῇι πίστει τῶν ὑπομνημάτων, φανερὰν ἔχουσα διάνοιαν ὅτι βούλεται τὰ ἀρχαῖα κρατύνεσθαι τῆς πίστεως δόγματα, τὰ δὲ νεαρὰ καὶ ἀτόπως ἐξευρημένα καὶ ἀσεβῶς εἰρημένα ἀποδοκιμάζεσθαι.

(34) λε Ὅτι τούτων ἀναγνωσθέντων ἁπάντων ἐξηνέχθη παρὰ τῆς συνόδου ἀπόφασις κατὰ Νεστορίου καθαιροῦσα αὐτόν, ἣν καὶ ὑπέγραψαν ἅπαντες, ἕκαστος πρὸς ὄνομα, ὑπὲρ τοὺς διακοσίους ὄντες ἐπίσκοποι μόνον ἄνευ τῶν τοποτηρητῶν τῶν μὴ δυνηθέντων εἰς τὴν σύνοδον ἐλθεῖν ἐπισκόπων.

(35) λς Καθαίρεσις ἔγγραφος ἡ πεμφθεῖσα Νεστορίωι τῇι ἐπαύριον ἡμέραι τῆς καθαιρέσεως αὐτοῦ, ἧς ἡ ἀρχή· Γίνωσκε σεαυτὸν διὰ τὰ δυσσεβῆ σου κηρύγματα.

(36) λζ Ἐπίσταλμα πεμφθὲν παρὰ τῆς συνόδου πρὸς τοὺς κληρικοὺς καὶ οἰκονόμους ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἐν αὐτῇ τῇι ἡμέραι ἐν ᾗ καὶ αὐτῶι ἀπεστάλη, οὗ ἡ ἀρχή· Γινώσκει ἡ ὑμετέρα εὐλάβεια.

(37) λη Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου λόγος περὶ ἐνανθρωπήσεως τοῦ θεοῦ λόγου καὶ υἱοῦ τοῦ πατρός, οὗ ἡ ἀρχή· ⟨Ἡ⟩ τῆς θείας γραφῆς ὀρθοτάτη ἔννοια εἰσοικιζομένη εἰς τὸν τῶν ἁγίων νοῦν. ἐν τῶι τέλει δὲ τοῦ τοιούτου λόγου κατέστρωται καὶ ἡ κατὰ Παύλου τοῦ Σαμοσατέως ἔκθεσις τῶν τιη πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι, ἧς ἡ ἀρχή· Ὁμολογοῦμεν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστόν.

---

35 τετράδυα D 48 Ἡ om. D

S 38 λη Δέησις Βασιλείου διακόνου καὶ λοιπῶν μοναχῶν = V 143
39 λθ Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ πρὸς Κελεστῖνον ἐπίσκοπον Ῥώμης = V 144
40 μ Τοῦ αὐτοῦ τῆς αὐτῆς συνόδου πρὸς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει μοναχούς = V 145
41 μα Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας πρὸς Νεστόριον = V 14
42 μβ Ἀναφορὰ Νεστορίου καὶ τῶν σὺν αὐτῶι ἐπισκόπων πρὸς τὸν βασιλέα περὶ τῶν πεπραγμέ- 5
νων τῆι ἁγίαι συνόδωι, γραφεῖσα πρὸ τοῦ παραγενέσθαι ἐν Ἐφέσωι τὸν Ἀντιοχείας
ἐπίσκοπον = V 146
43 μγ Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας προσφωνητικὸς ταῖς
εὐσεβεστάταις βασιλίσσαις περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως = V 149
44 μδ Θεῖον γράμμα σταλὲν τῆι ἁγίαι συνόδωι διὰ Κανδιδιανοῦ κόμητος δομεστίκων τοῦ καὶ τὴν 10
εὐταξίαν τῆς συνόδου ἐγχειρισθέντος
Αὐτοκράτορες — τῆι ἁγίαι συνόδωι = V 147 [= 31]
Οὐκ ἐνεφανίσθη αὕτη τῆι ἁγίαι συνόδωι κατὰ τὸν δέοντα καιρόν, ἀλλ' ὑπεκρύβη διὰ Κανδιδιανοῦ κόμητος Νεστορίωι χαριζομένου· μετὰ τὴν ἀπόφασιν ἀνεγνώσθη, ὡς τὰ κεκριμένα ἀργῆσαι. sequitur ipsa sacra Πάντων μὲν κτλ. 15
45 με Ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης τῆι ἐν Ἐφέσωι ἁγίαι συνόδωι παρὰ τῶν εὑρεθέντων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισκόπων Μεσορὴ κ ἰνδ ιε = V 98 d.13.m.Aug. a.431
46 μς Ἀντίγραμμα τῶν εὑρεθέντων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισκόπων παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου ὑπομνηστικόν = V 66
47 μζ Cyrilli epistula ad Comarionem Potamonem Dalmatium Timotheum Eulogium, se- 20
quitur Ἀπολογία τοῦ ἁγίου Δαλματίου = V 67

D (38) λθ Δέησις πρὸς τοὺς βασιλεῖς Βασιλείου διακόνου καὶ ἀρχιμανδρίτου καὶ τῶν λοιπῶν μοναχῶν, ἧς ἡ ἀρχή· ⟨Ἡ⟩ φιλανθρωπία τοῦ θεοῦ ἡ ἀναριθμήτων παρ' ἀνθρώποις καλῶν μετουσίαν δωρησαμένη.

(39) μ Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἐπιστολὴ πρὸς Κελεστῖνον, ἧς ἡ ἀρχή· Εἰ μὲν ἦν σιωπῆσαι καὶ μὴ πάντα τῆι σῆι θεοσεβείαι γράφοντα τὰ κινούμενα ἔξω γενέσθαι μέμψεως. 25

(40) μα Τοῦ αὐτοῦ καὶ τῆς συνόδου ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς δηλωθέντας ἐν Κωνσταντινουπόλει μοναχούς, ἧς ἡ ἀρχή· Τῆς θεοσεβείας ὑμῶν τὸν ζῆλον δν ἐπὶ Χριστῶι πεποίησθε δυσφημουμένωι.

(41) μβ Ἐπιστολὴ συμβουλευτικὴ Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας πρὸς Νεστόριον, ἐν ἧι καὶ Θεόδωρον τὸν Μοψουεστίας αἱρετικὸν ὄντα ἀποκαλεῖ μακάριον, ἧς ἡ ἀρχή· Τὸν ἐμαυτοῦ σκοπὸν περὶ τὴν σὴν θεοσέβειαν. 30

(42) μγ Ἀναφορὰ Νεστορίου καὶ τῶν σὺν αὐτῶι ἐπισκόπων πρὸς τὸν βασιλέα περὶ τῶν πεπραγμένων κατ' αὐτοῦ παρὰ τῆι ἁγίαι συνόδωι, γραφεῖσα πρὸ τοῦ παραγενέσθαι ἐν Ἐφέσωι τὸν Ἀντιοχείας ἐπίσκοπον, ἧς ἡ ἀρχή· Εἰς τὴν Ἐφεσίων πόλιν συγκληθέντες ὑπὸ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας.

(43) μδ Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου λόγος προσφωνητικὸς ταῖς ῥηθείσαις εὐσεβεστάταις βασιλίσσαις περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως καὶ αὐτὸς ὁμοίως τῶι πρὸς τὸν βασιλέα Θεοδόσιον τὸ κατὰ Χριστὸν ἐξηγούμενος μυστήριον 35
ἀκριβέστατα, οὗ ἡ ἀρχή· Τοῖς τὸ θεῖον καὶ οὐράνιον ἱερουργοῦσι κήρυγμα.

(45) με Ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης τῆι ἐν Ἐφέσωι ἁγίαι συνόδωι παρὰ τῶν εὑρεθέντων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἁγίων ἐπισκόπων, δι' ἧς δηλοῦσι τῆι συνόδωι μὴ μέμψασθαι αὐτοῖς ὡς μὴ δυνηθεῖσιν ἀπαντῆσαι εἰς τὴν σύνοδον διὰ τὸ ἄπλωτον τῆς θαλάσσης· σύμψηφοι γὰρ καὶ ὁμογνώμονες αὐτοῖς εἰσιν εἰς τὴν εὐσέβειαν, ἧς ἡ ἀρχή· Ἔδει μὲν ἡμᾶς μὴ ταῖς ψυχαῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς σώμασι συνόντας. 40

(46) μς Παρασημείωσις τῶν γενομένων ἐν τῆι πόλει μετὰ τὸ δέξασθαι τοὺς ἐν αὐτῆι ἐπισκόπους καὶ τὸν ἀρχιμανδρίτην Δαλμάτιον τὴν δηλωθεῖσαν πρὸς αὐτοὺς ἐπιστολὴν τοῦ ἁγίου Κυρίλλου, ἧς ἡ ἀρχή· Συναχθεῖσα ἡ ἁγία σύνοδος ἐν Ἐφέσωι.

(47) μζ Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου πρός τινας τῶν ἐν τῆι πόλει ἐπισκόπων καὶ πρὸς Δαλμάτιον τὸν ἀρχιμανδρίτην τῶν μοναστηρίων δηλοῦσα αὐτοῖς τὰ συμβάντα ἐπὶ Νεστορίωι, ἧς ἡ ἀρχή· Προσεδοκῶμεν ἐλθόντα τὸν τιμιώτατον Νεστόριον. ἐν τῶι τέλει δὲ κατέστρωται καὶ ἡ ἀπολογία τοῦ ἁγίου Δαλματίου. 45

---

18. 19 titulus corruptus 23 Ἡ om. D 36 μεταξὺ τοῦ μδ καὶ με κεφαλαίου κεῖται πρόσταγμα τῶν βασιλέων σημεῖον ἔχον τοῦτο, **sequitur figura quaedam Dmg m. recentiore**

S 48 μη Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ γραφεῖσα ἀπὸ Ἐφέσου πρὸς τοὺς πατέρας τῶν μοναζόντων = V 68

49 μθ Ἀναφορὰ πρὸς τοὺς εὐσεβεστάτους βασιλεῖς παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου περὶ τῆς καθαιρέσεως Νεστορίου = V 81

50 ν Ἐπιστολὴ γραφεῖσα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν Κωνσταντινουπόλεως περὶ τῆς καθαιρέσεως Νεστορίου = V 85

51 να Ἐπιστολὴ γραφεῖσα παρὰ τοῦ κλήρου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον = V 86. repetitur infra 110

52 νβ Ἴσον βασιλικοῦ γράμματος ἀποσταλὲν ἐν Ἐφέσωι πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον διὰ Παλλαδίου μαγιστριανοῦ, ἀνατρέποντος τὰ παρ' αὐτῶν πραχθέντα ὡς ὀφειλούσης ἄνωθεν γενέσθαι ζητήσεως = V 83

53 νγ Ἀναφορὰ τῆς συνόδου ἀντιγραφεῖσα πρὸς τὴν σάκραν καὶ διδάσκουσα ὡς ψευδῆ τὰ ἀνενεχθέντα παρὰ τοῦ Κανδιδιανοῦ ἐστιν = V 84

Πρᾶξις πρώτη

54 νδ Λίβελλος ἐπιδοθεὶς τῆι ἁγίαι συνόδωι παρὰ τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας καὶ Μέμνονος Ἐφέσου

Ὑπομνήματα πραχθέντα ἐν Ἐφέσωι ἐν οἷς ἀκοινωνησίαν ὥρισε κατὰ τῶν Ἀνατολικῶν = V 87

D (48) μη Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ γραφεῖσα ἀπὸ Ἐφέσου πρὸς τοὺς ἐν Ἀλεξανδρείαι μοναχούς, δι' ἧς δίδωσιν αὐτοῖς εἴδησιν ὅτι καθηιρέθη Νεστόριος, ἧς ἡ ἀρχή· Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὅτι τὰς παρὰ τῶν Ἰουδαίων ὑπέμενε παροινίας.

(49) μθ Ἀναφορὰ πρὸς τοὺς εὐσεβεστάτους βασιλεῖς παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου περὶ τῆς καθαιρέσεως Νεστορίου, μεθ' ἧς ἀπέστειλαν καὶ αὐτὰ τὰ ὑπομνήματα τῶν πράξεων, ἧς ἡ ἀρχή· Ἐκ προγόνων τὴν ἀληθῆ πίστιν παραλαβοῦσα ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια.

(50) ν Ἐπιστολὴ γραφεῖσα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως περὶ τῆς καθαιρέσεως τοῦ Νεστορίου, ἧς ἡ ἀρχή· Ἐπὶ τὸ πολυστένακτον ἤλθομεν μήνυμα.

(51) να Ἐπιστολὴ ἀντιγραφεῖσα πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον παρὰ τοῦ κλήρου Κωνσταντινουπόλεως καὶ Δαλματίου τοῦ ἀρχιμανδρίτου, ἧς ἡ ἀρχή· Ἀεὶ καὶ ἐκ νέας ἡλικίας ὀρθοδόξωι δόγματι σεμνυνόμενοι.

(52) νβ Ἴσον βασιλικοῦ γράμματος ἀποσταλέντος ἐν Ἐφέσωι πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον διὰ Παλλαδίου μαγιστριανοῦ, δι' οὗ διορίζεται ὁ βασιλεὺς μὴ κρατεῖν τὰ προβάντα παρὰ τῆς συνόδου ὡς γεγονότα ἐξ ἀπουσίας τοῦ πατριάρχου Ἀντιοχείας καὶ τῆς συνόδου αὐτοῦ, ἐξ ἀρχῆς δὲ τηρηθῆναι τὴν ὑπόθεσιν, οὗ ἡ ἀρχή· Τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος τῶν καθωσιωμένων δομεστίκων Κανδιδιανοῦ γνωρίσαντος.

(53) νγ Ἀναφορὰ τῆς συνόδου πρὸς τοὺς βασιλεῖς διὰ τοῦ αὐτοῦ Παλλαδίου μαγιστριανοῦ, δι' ἧς ἀπολογεῖται ἡ σύνοδος ὡς πάντα κατὰ κανόνας ἐγένοντο, καὶ ἀξιοῖ δέξασθαι πρόσταξιν ἵνα ἀποσταλῶσι πέντε ἐπίσκοποι παρὰ τῆς συνόδου καὶ ἀναδιδάξωσι ψευδῆ πάντα εἶναι τὰ κατὰ τῆς συνόδου λεχθέντα τῶι βασιλεῖ παρὰ τῶν συναιρομένων τῶι Νεστορίωι, ἧς ἡ ἀρχή· Τὸ μὲν ὑμέτερον κράτος τὴν εὐσέβειαν βεβαιῶσαι βουλόμενον.

(54) νδ Ἰστέον ὅτι μετὰ ταῦτα κατέλαβε καὶ ὁ πατριάρχης Ἀντιοχείας Ἰωάννης μετὰ καὶ ἐπισκόπων τῆς Ἀνατολικῆς διοικήσεως καὶ εὑρόντες ἀφορμὴν ὅτι κατὰ ἀπουσίαν αὐτῶν καθήιρησεν ἡ σύνοδος τὸν Νεστόριον, ἐπιμεμψάμενοί τε καὶ τῆι ἐκθέσει τῶν κεφαλαίων τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ὡς αἱρετικοὺς πανταχοῦ διεφήμιζον Κύριλλόν τε τὸν ἁγιώτατον πάππαν Ἀλεξανδρείας καὶ Μέμνονα τὸν Ἐφεσίων μητροπολίτην ὡς ἐξάρχους δῆθεν τῆς κατὰ Νεστορίου συνόδου καὶ δὴ καὶ γράμματα περὶ τούτου ἔστειλαν πρὸς τὸν βασιλέα, ὡς δηλοῦται ἀπὸ τῶν ἑξῆς γεγραμμένων. τοῦτο οὖν μαθόντες Κύριλλός τε καὶ Μέμνων ἐπὶ συνόδου λιβέλλους ἐπιδεδώκασι κατὰ Ἰωάννου τοῦ Ἀντιοχείας καὶ τῶν σὺν αὐτῶι ἐκκαλούμενοι αὐτοὺς ἐλθεῖν καὶ ποιῆσαι μὲν καὶ ἀπολογίαν ὑπὲρ ὧν ἀνεξετάστως ὑβρίζουσιν οὕτως αὐτούς καὶ τὴν σύνοδον εἰπεῖν τε καὶ εἴ τι ἔχουσι κατ' αὐτῶν. ἔστι δὲ ἡ ἀρχὴ τῶν πραχθέντων ἐν τούτοις οὕτως· Συνόδου συγκροτηθείσης ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει ἐπεδόθη λίβελλος παρὰ Κυρίλλου καὶ Μέμνονος τῆι συνόδωι, οὗ ἡ ἀρχή·

---

9 postulatur ἀποσταλέντος

S 55—57 νε—νζ Gesta de Orientalibus = V 88. 89

Πρᾶξις β

58. 59 νη νθ Gesta de Orientalibus = V 89. 90

60 ξ Ἴσον ἀναφορᾶς παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τοὺς εὐσεβεστάτους βασιλέας περὶ τῶν Ἀνατολικῶν = V 92

61 ξα Γράμματα ἀποσταλέντα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τοῖς καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν τε καὶ πόλιν ἐπισκόποις πρεσβυτέροις διακόνοις καὶ λαικοῖς περὶ τῶν Ἀνατολικῶν ἐπισκόπων = V 91

62 ξβ Ἴσον ὑπομνήματος πραχθέντος ἐπὶ παρουσίαι τῶν ἀπὸ Ῥώμης ἐλθόντων ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων = V 106

63 ξγ Caelestini epistula et Gesta in praesentia legatorum Romanorum = V 106

64 ξδ Πρᾶξις β = V 106

65 ξε Ἴσον ἀναφορᾶς πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς βασιλεῖς παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου περὶ τῶν ἀπὸ Ῥώμης ἐλθόντων ἐπισκόπων τε καὶ πρεσβυτέρων διὰ τοῦ διακόνου Εὐτυχοῦς = V 107

D (55) νε Εὐσεβὲς θέσπισμα ἐν τῆιδε τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει καὶ ἡμᾶς καὶ τὴν ὑμῶν ὁσιότητα συνδραμεῖν ἐκέλευσε. ταῦτα δὲ διὰ δύο δηλοῦται πράξεων.

(56) νς Ὅτι ἀπεστάλησαν παρὰ τῆς συνόδου τρεῖς ἐπίσκοποι πρὸς τὸν δηλωθέντα Ἰωάννην Ἀντιοχείας καὶ τοὺς σὺν αὐτῶι ἐκκαλούμενοι αὐτοὺς ἐλθεῖν καὶ ἀπολογήσασθαι πρὸς τὰ προτεθέντα παρ' αὐτῶν κατὰ Κυρίλλου καὶ Μέμνονος. καὶ ὑποστρέψαντες εἶπον μηδὲ συγχωρηθῆναι πλησιάσαι αὐτοὺς τῶι τούτου οἰκήματι ὑπὸ στρατιωτῶν φυλαττομένωι, ὕβρεις δὲ ἀκοῦσαι παρὰ τῶν προστυχόντων κατά τε τῆς συνόδου καὶ Κυρίλλου καὶ Μέμνονος.

(57) νζ Ἀπεστάλησαν ἐκ δευτέρου ἕτεροι ἐπίσκοποι τρεῖς ὑπομιμνήσκοντες αὐτὸν πάλιν παραγενέσθαι εἰς τὴν σύνοδον καὶ ἀπελθόντες καὶ ὑποστρέψαντες εἶπον αὐτὸν μὲν τὸν Ἰωάννην μὴ ἰδεῖν, μηνυθῆναι δὲ αὐτοῖς διὰ κληρικῶν αὐτοῦ ὅτι ἡμεῖς ἀνθρώποις καθαιρεθεῖσι παρ' ἡμῶν καὶ ἀκοινωνήτοις οὖσιν οὐδὲ ἀπόκρισιν ποιοῦμεν.

(58) νη Ἔτι καὶ τρίτον προσεκαλέσαντο αὐτὸν δι' ἑτέρων ἐπισκόπων καὶ οὐδὲ οὕτως ἐπείσθη ἐλθεῖν μηνύσας αὐτοῖς διά κληρικοῦ αὐτοῦ ὅτι τύπον ἐκδεχόμεθα παρὰ τοῦ βασιλέως, ἐπειδήπερ ἅπαξ τὰ δόξαντα ἡμῖν ἐκεῖ ἀνηνέγκαμεν.

(59) νθ Ὅτι ἡ ἁγία σύνοδος ἀπόφασιν ἐξήνεγκε κατ' αὐτοῦ τε καὶ τῶν σὺν αὐτῶι ὥστε ἀλλοτρίους εἶναι τούτους τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας καὶ μηδὲ ἄδειαν ἔχειν ἐξ αὐθεντίας ἱερατικῆς εἰς τὸ δύνασθαί τινας βλάπτειν ἐκ ταύτης ἢ ὠφελεῖν, προδήλου τυγχάνοντος ὅτι οὐδὲ τὰ ἤδη πρότερον γενόμενα παρ' αὐτῶν κατὰ Κυρίλλου καὶ Μέμνονος ἰσχὺν ἔχει τινά. καὶ ὑπέγραψαν πάντες ἐπὶ τῆι τοιαύτηι ἀποφάσει.

(60) ξ Ἀναφορὰ τῆς συνόδου περὶ τῆς τοιαύτης πράξεως πρὸς τοὺς βασιλεῖς, ἧς ἡ ἀρχή· Τὰ μὲν προστεταγμένα τῆι ἁγίαι συνόδωι παρὰ τοῦ ὑμετέρου κράτους εἰς πέρας ἦλθε τὸ προσῆκον.

(61) ξα Γράμμα ἀποσταλὲν παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τοῖς καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν τε καὶ πόλιν ἐπισκόποις πρεσβυτέροις διακόνοις τε καὶ λαικοῖς περὶ τῶν τοιούτων Ἀνατολικῶν ἀποκηρύσσον αὐτοὺς ὡς τὰ Νεστορίου φρονοῦντας, οὗ ἡ ἀρχή· Συναχθέντων ἡμῶν κατὰ τὸ εὐσεβὲς γράμμα ἐν τῆι τῶν Ἐφεσίων μητροπόλει ἀπεστάτησαν τινὲς ἐξ ἡμῶν.

(62) ξβ Ἴσον ὑπομνήματος πραχθέντος ἐπὶ τῆι παρουσίαι τῶν ἀπὸ Ῥώμης ἐλθόντων, οὗ ἡ ἀρχή· Συνόδου συγκροτηθείσης.

(63) ξγ Γράμμα ἀποσταλὲν παρὰ Κελεστίνου τοῦ πάππα Ῥώμης τῆι ἁγίαι συνόδωι δι' Ἀρκαδίου καὶ Προιέκτου Ῥωμαίων ἐπισκόπων καὶ Φιλίππου πρεσβυτέρου, οἵτινες κατέλαβον μετὰ μίαν ἡμέραν τῆς καθαιρέσεως Νεστορίου προθυμοποιοῦντες τὴν σύνοδον εἰς τὸ γενναίως ἀντιστῆναι τῆι προκειμένηι αἱρέσει, οὗ ἡ ἀρχή· Τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐμφανίζει τὴν παρουσίαν τῶν ἱερέων ἡ σύνοδος.

(64) ξδ Ἑτέρα πρᾶξις, ἐν ἧι ἐζήτησαν οἱ τοιοῦτοι Ῥωμαῖοι λαβεῖν γνῶσιν τῶν πεπραγμένων ἐπὶ Νεστορίωι καὶ ἀνεγνώσθη αὐτοῖς ἥ ὅλη πρᾶξις καὶ ἐβεβαίωσαν ταύτην καὶ οὗτοι διὰ τῶν οἰκείων ὑπογραφῶν.

(65) ξε Ἀναφορὰ πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς βασιλεῖς παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου περὶ τῶν ἀπὸ Ῥώμης ἐλθόντων ἀξιοῦσα λυθῆναι τὴν σύνοδον καὶ ἀπελθεῖν ἕκαστον εἰς τὰ ἴδια, μόνον φροντίσασαν τῆς χειροτονίας τοῦ μέλλοντος προβληθῆναι ἀντὶ Νεστορίου, ἧς ἡ ἀρχή· Τὴν περὶ τὴν εὐσέβειαν ὑμῶν φροντίδα τε καὶ σπουδὴν φιλόχριστοι βασιλεῖς.

35 ἡμετέρου D 39 ὑμῶν D

S 66 ξ̄ς ἴσον σάκρας ἀποσταλείσης διὰ Ἰωάννου κόμητος ⟨τῶν σακρῶν παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων τῇι ἁγίαι καὶ μεγάλῃι συνόδωι⟩ = V 93

67 ξ̄ζ̄ ἴσον ἀναφορᾶς τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὴν σάκραν τὴν ἀναγνωσθεῖσαν παρὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος τῶν σακρῶν Ἰωάννου = V 94

68 ξ̄η̄ ἴσον ἐπιστολῆς Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας γραφείσης πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν Κωνσταντινουπόλεως = V 100

69 ξ̄θ̄ ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ Μέμνονος ἐπισκόπου Ἐφέσου πρὸς τὸν κλῆρον Κωνσταντινουπόλεως = V 101

70 ō ἴσον ἀναφορᾶς σταλείσης παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Θεοδόσιον = V 102

71 Ἐπιστολὴ γραφεῖσα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τοῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισκόποις πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις = V 105

72 Δέησις καὶ ἱκεσία ὑπὸ τοῦ κλήρου Κωνσταντινουπόλεως ὑπὲρ τῆς ἐν Ἐφέσωι ἁγίας συνόδου = V 103

73 ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον τῆς Ῥώμης Κελεστῖνον δηλοῦσα πάντα τὰ πραχθέντα ἐν αὐτῇι τῇι ⟨ἐν τῇι⟩ Ἐφεσίων ἁγίαι καὶ μεγάλῃι συνόδωι = V 82

74 ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου τοῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐλαβεστάτοις ἐπισκόποις Θεοπέμπτωι καὶ Ποτάμωνι καὶ Δανιήλωι = V 104

D (66) ξ̄ς ἴσον σάκρας ἀποσταλείσης διὰ Ἰωάννου κόμητος τῶν σακρῶν παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων τῇι Ἀνατολικῇι συνόδωι, δι' ἧς καταδέχεται τὴν Κυρίλλου καὶ Μέμνονος καθαίρεσιν ἐπίσης τῇι καθαιρέσει Νεστορίου, ἐντέλλεται δὲ αὐτοῖς φροντίσαι τοῦ λυθῆναι πᾶσαν ἀμφισβήτησιν καὶ οὕτω μετ' εἰρήνης εἰς τὰ οἰκεῖα ἐπανελθεῖν, οὗ ἡ ἀρχή· Ὅσον περὶ τὴν εὐσέβειαν καὶ τῆς προγονικῆς πίστεως τὸν ζῆλον διετελοῦμεν ἔχοντες.

(67) ξ̄ζ̄ ἴσον ἀναφορᾶς τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τοὺς βασιλεῖς, ἐν ἧι ἀξιοῖ ἀποδοθῆναι αὐτῇι Κύριλλον καὶ Μέμνονα ὡς μηδὲν εὐλόγως αἰτιαθέντας, ἧς ἡ ἀρχή· Ἡ μὲν φιλόχριστος ὑμῶν βασιλεία, εὐσεβέστατοι βασιλεῖς, ἐκ παίδων τὸν περὶ τὴν πίστιν καὶ τοὺς κανόνας ἐπεδείξατο ζῆλον.

(68) ξ̄η̄ Ἐπιστολὴ τσῦ ἁγίου Κυρίλλου γραφεῖσα πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως περὶ τῶν αὐτῶν, ἧς ἡ ἀρχή· Ἐταράχθη λίαν ἡ ἁγία σύνοδος ἀκούσασα ὅτι οὐ πάντως ὀρθῶς ἀνήνεγκεν ὁ μεγαλοπρεπέστατος κόμης Ἰωάννης.

(69) ξ̄θ̄ Ἐπιστολὴ γραφεῖσα παρὰ Μέμνονος ἐπισκόπου Ἐφέσου πρὸς τὸν κλῆρον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἧς ἡ ἀρχή· Οἶα διὰ τὴν τοῦ θεοῦ πίστιν τὴν ἀληθῆ τε καὶ ὀρθόδοξον ὑπομένομεν ἐν Ἐφέσωι.

(70) ō ἴσον ἀναφορᾶς σταλείσης παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου πρὸς τοὺς βασιλεῖς, δι' ἧς ἀξιοῖ περὶ τῶν αὐτῶν, ἀποδοθῆναι δηλαδὴ τῇι συνόδωι τοὺς ἐξάρχους αὐτῶν, ἧς ἡ ἀρχή· Τὸ μὲν ὑμέτερον κράτος οὐ περιεῖδε τὴν ἀληθῆ πίστιν ὑποῤῥυττομένην ὑπὸ τῆς Νεστορίου διδασκαλίας.

(71) ō ᾱ Ἐπιστολὴ σταλεῖσα παρὰ τῆς αὐτῆς ἁγίας συνόδου τοῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισκόποις πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις, δι' ἧς ἀξιοῖ αὐτοὺς δεηθῆναι τοῦ βασιλέως ἵνα ἀποδοθῶσιν αὐτοῖς οἱ ἔξαρχοι αὐτῶν Κύριλλος καὶ Μέμνων, ἧς ἡ ἀρχή· Τοῖς ἐν τοσαύτηι τρικυμίαι καθεστῶσι πραγμάτων.

(72) ō β̄ Δέησις πρὸς τοὺς βασιλεῖς παρὰ τοῦ κλήρου Κωνσταντινουπόλεως ὑπὲρ τῆς ἐν Ἐφέσωι ἁγίας συνόδου, ἧς ἡ ἀρχή· Εἰδότες τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν πολύν τινα λόγον ποιησαμένην τῶν ἁγίων τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν.

(73) ō γ̄ Ἐπιστολὴ γραφεῖσα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὸν πάππαν Ῥώμης Κελεστῖνον δηλοῦσα πάντα τὰ πραχθέντα ἐν αὐτῇι τῇι ἐν Ἐφέσωι ἁγίαι καὶ μεγάλῃι συνόδωι, ἧς ἡ ἀρχή· Τῆς μὲν σῆς ὁσιότητος ὁ περὶ τῆς εὐσεβείας ζῆλος.

---

1. 2 τῶν — συνόδωι exciderunt in S propter folii defectum, suppleui ex eis quae D in ipso textu habet 11 hinc inde numeri deficiunt in S 16 ἐν τῇι addidi 18—p. 11, 8 praetermittit capitulatio D 19 titulo et salutatione conflatis post Δανιήλωι pergit ἀγαπητοῖς καὶ συλλειτουργοῖσ ἐν κ̄ῳ̄ χαίρειν S 32 διὰ n [= Mon. 116] δὴ D

S 75 Ἐπιστολὴ πραχθεῖσα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τοῖς ἀποσταλεῖσι παρ' αὐτῆς τῆς ἁγίας συνόδου τοῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐλαβεστάτοις ἐπισκόποις ὥστε αὐτοὺς δικάσασθαι τοῖς ἀπὸ τῆς Ἀνατολῆς. in margine adnotatur ζήτει τὰ πρεβάντα μετὰ τὴν τοιαύτην ἐντολὴν κατὰ ἀκολουθίαν ἐν τῶι δευτέρωι βιβλίωι, ἐν ὧι καὶ αὕτη προτέτακται = V 95

76 Ἐντολὴ πραχθεῖσα παρὰ τῶν Ἀνατολικῶν τοῖς ἀποσταλεῖσι παρ' αὐτῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισκόποις ὥστε δικάσασθαι μετὰ τῶν ἀποσταλέντων παρὰ τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου ὀρθοδόξοις ἐπισκόποις ἐν αὐτῆι Κωνσταντινουπόλει. in margine adnotatur ζήτει καὶ τὰ ἐπὶ ταύτηι παρακολουθήσαντα ἐν τῶι δευτέρωι βιβλίωι ὁμοίως = V 96

77 Ἐπίλυσις τῶν ιβ̄ κεφαλαίων ῥηθεῖσα ἐν Ἐφέσωι ὑπὸ Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, τῆς ἁγίας συνόδου ἀξιωσάσης αὐτὸν σαφέστερον ἐκθεῖναι αὐτοῖς τὴν τούτων λύσιν = V 148

78 Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἐξήγησις λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσωι ἐν τῶι ἁγίωι Ἰωάννηι τῶι εὐαγγελιστῆι = V 76

79 Τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου κατὰ τοῦ ἀποσχίσαντος Ἰωάννου τοῦ Ἀντιοχέως = V 78

80 Τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου = V 75

81 ⟨Τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου⟩ = V 77

82 Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Νεστόριον = V 80

83 Maximiani epistula ad Cyrillum = V 114

84 Cyrilli epistula ad Maximianum = V 115

85 Τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου λόγος ἀπολογητικὸς πρὸς τὸν εὐλαβέστατον ἡμῶν βασιλέα Θεοδόσιον = V 118

86 Ἴσον θείου γράμματος ἀποσταλέντος δι' Ἀριστολάου τριβούνου καὶ νοταρίου Ἰωάννηι τῶι ἐπισκόπωι Ἀντιοχείας περὶ τῆς εἰρήνης καὶ ἑνώσεως τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν = V 120

D (77) ϟδ̄ Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἐπίλυσις τῶν παρ' αὐτοῦ ἐκτεθέντων δώδεκα κεφαλαίων ῥηθεῖσα ἐν Ἐφέσωι τῆς ἁγίας συνόδου ἀξιωσάσης αὐτὸν σαφέστερον ἐκθεῖναι αὐτοῖς τὴν τούτων λύσιν, ἐν ἧι ἀνατάττει πρῶτα μὲν ἕκαστον κεφάλαιον, εἶτα καὶ τὴν ἐπίλυσιν, ἧς ἡ ἀρχή· Πάντα ἐνώπια τοῖς συνιοῦσι καὶ ὀρθὰ τοῖς εὑρίσκουσι γνῶσιν.

(78) ο̄ε̄ Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία ῥηθεῖσα ἐν ἡμέραι Ἰωάννου τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ἧς ἡ ἀρχή· Τῆς μὲν τῶν ἁγίων εὐκλείας τε καὶ δόξης ἐλάττων ἐστὶ πᾶς λόγος.

(79) ο̄ς̄ Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία κατὰ Νεστορίου καὶ Ἰωάννου τοῦ Ἀντιοχείας, ἧς ἡ ἀρχή· Τῆς εἰς Χριστὸν ἀγάπης τὴν δύναμιν παρὰ τῆς θείας δεδιδάγμεθα γραφῆς.

(80) ο̄ζ̄ Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία, ἧς ἡ ἀρχή· Ἔδει μὲν ἀρκεῖσθαι ταῖς τῶν προλαβόντων διδασκάλων μυσταγωγίαις.

(81) ο̄η̄ Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία, ἧς ἡ ἀρχή· Οἱ τοῖς ἱεροῖς προσέχοντες γράμμασι.

(82) ο̄θ̄ Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία ῥηθεῖσα ἐν Ἐφέσωι εἰς τὴν καθαίρεσιν Νεστορίου, ἧς ἡ ἀρχή· Φαιδρὸν ὁρῶ τὸ σύστημα τῶν ἁγίων πατέρων.

(83) π̄ Ἐπιστολὴ τοῦ προβληθέντος ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως Μαξιμιανοῦ πρὸς Κύριλλον τὸν Ἀλεξανδρείας, ἐν ἧι συνιστᾶι ἑαυτὸν καὶ ὑπερεπαινεῖ τὸν ἅγιον ὡς ὑπὲρ εὐσεβείας ἀνδρισάμενον, ἧς ἡ ἀρχή· Πεπλήρωταί σοι τὰ τῆς ἐπιθυμίας θεοφιλέστατε.

(84) π̄ᾱ Ἀντίγραφον τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου πρὸς τὸν αὐτὸν Μαξιμιανόν, οὗ ἡ ἀρχή· Πρέπει δή με καὶ νῦν εἰπεῖν τῆς σῆς τελειότητος τὴν πολύευκτον ἡμῖν λαχούσης ἱερωσύνην· εὐφράνθητι ὁ οὐρανὸς ἄνωθεν.

(85) π̄β̄ Τοῦ αὐτοῦ λόγος ἀπολογητικὸς πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Θεοδόσιον διδάσκων πάντα τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους πραχθέντα κατὰ τὴν ἐν Ἐφέσωι σύνοδον, οὗ ἡ ἀρχή· Ἡ μὲν θεία καὶ ἀκήρατος καὶ τῶν ὅλων κατεξουσιάζουσα φύσις.

Ἀρχὴ τῶν προβάντων ἐπὶ τῆι ἑνώσει τῶν ἐκκλησιῶν

(86) π̄ϛ̄ Γράμμα βασιλικὸν ἀποσταλὲν διὰ Ἀριστολάου τριβούνου καὶ νοταρίου Ἰωάννηι ἐπισκόπωι Ἀντιοχείας περὶ τῆς ἑνώσεως τῶν ἐκκλησιῶν, οὗ ἡ ἀρχή· Σκοπὸς ἡμῖν τῆς εἰρήνης τὸ κατόρθωμα.

---

1 postulatur Ἐντολή 16 exciderunt in S propter folii defectum, suppleui ex eis quae D in textu habet 20 postulatur εὐσεβέστατον

S 87 Λίβελλοι δοθέντες τῶι ἁγιωτάτωι ἀρχιεπισκόπωι Κυρίλλωι παρὰ Παύλου ἐπισκόπου Ἐμέσης ἀποσταλέντες παρὰ Ἰωάννου Ἀντιοχέως = V 122

88 Iohannis Antiocheni epistula ad Cyrillum = V 123

89 Cyrilli epistula ad Iohannem Antiochenum = V 127

90 Ἐπιστολὴ Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας γραφεῖσα πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον μεμψάμενον αὐτὸν δι' ἐπιστολῆς ὡς συνθέμενον τοῖς Ἀνατολικοῖς = V 128

91 Ὑπομνηστικὸν Εὐλογίωι πρεσβυτέρωι παραμένοντι ἐν Κωνσταντινουπόλει παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου = V 132

92 Τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐπιστολὴ γραφεῖσα πρὸς Ἰωάννην τὸν Ἀντιοχείας ἐπίσκοπον καὶ τὴν συναχθεῖσαν ἐκεῖσε σύνοδον = V 133

93 Ὁμιλία Πρόκλου ἐπισκόπου λεχθεῖσα καθεζομένου Νεστορίου ἐν τῆι μεγάληι ἐκκλησίαι Κωνσταντινουπόλεως = V 19

94 Ἴσον σάκρας γραφείσης πρὸς Ἀκάκιον τὸν τῆς Βεροιαίων καὶ Συμεῶνα τὸν ἀναχωρητὴν καὶ ἄλλαις ἐπαρχίαις ἰδίαι ἑκάστωι = V 23

95 α̅ Πρὸ τῆς συνόδου ἐπιστολὴ πρώτη ἀπὸ Ῥόδου = V 26

96 β̅ Τοῦ αὐτοῦ δευτέρα ἐπιστολή = V 27

97 γ̅ Τοῦ αὐτοῦ γ̅ = V 28

98 δ̅ Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ τετάρτη = V 29

D (87) πδ̅ Λίβελλος ἤγουν ὁμολογία ἐπιδοθεῖσα τῶι ἁγίωι Κυρίλλωι παρὰ Παύλου ἐπισκόπου Ἐμέσης, οὗ ἡ ἀρχή· Οἱ εὐσεβέστατοι καὶ καλλίνικοι ἡμῶν βασιλεῖς ἣν ἄνωθεν ἔχειν ἀξιοῦσι σπουδήν.

(88) πε̅ Ἐπιστολὴ τοῦ μακαρίου Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας πρὸς τὸν ἅγιον Κύριλλον, ἧς ἡ ἀρχή· Πρώην ἐκ θεσπίσματος τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων.

(89) πς̅ Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου πρὸς τὸν μακάριον Ἰωάννην τὸν Ἀντιοχείας σταλεῖσα διὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Παύλου, ἧς ἡ ἀρχή· Εὐφραινέσθωσαν οἱ οὐρανοὶ καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ.

(90) πζ̅ Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Ἀκάκιον Βερροίας ἤτοι Μελιτηνῆς, ἧς ἡ ἀρχή· Χρῆμα μὲν ἀδελφοῖς ἡ πρόσρησις γλυκὺ τε καὶ ἀξιέραστον.

(91) πη̅ Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Κυρίλλου πρὸς Εὐλόγιον πρεσβύτερον Ἀλεξανδρείας ὄντα ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἧς ἡ ἀρχή· Ἐπιλαμβάνονταί τινες τῆς ἐκθέσεως ἧς πεποίηνται οἱ Ἀνατολικοί.

(92) πθ̅ Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας, ἧς ἡ ἀρχή· Οὐκ ἠρέμησεν ὁ δράκων ὁ ἀποστάτης.

(93) ϛ̅ Ὁμιλία Πρόκλου ἐπισκόπου Κυζίκου λεχθεῖσα ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐξεφώνησε δὲ τὴν τοιαύτην ὁμιλίαν προκαθημένου τοῦ Νεστορίου, προτραπεὶς εἰς τοῦτο παρ' αὐτοῦ, ἧς ἡ ἀρχή· Παρθενικὴ πανήγυρις σήμερον.

(94) ϛα̅ Ἴσον σάκρας γραφείσης πρὸς Ἀκάκιον τὸν Βερροιαίων καὶ Συμεῶνα τὸν ἐν Ἀντιοχείαι ἀναχωρητὴν καὶ ἄλλας ἐπαρχίας ἰδίαι ἑκάστωι, ἧς ἡ ἀρχή· Οὐδὲν παντελῶς ἡμῖν παραλέλειπται τῶν ὑπὲρ τῆς ἑαυτῶν ὀφειλόντων σπουδασθῆναι θρησκείας.

(95) ϛβ̅ Ἐπιστολὴ Κυρίλλου πρὸς τὸν αὐτοῦ κλῆρον σταλεῖσα ἀπὸ Ῥόδου πρὸ τοῦ ἀπαντῆσαι εἰς τὴν σύνοδον, ἧς ἡ ἀρχή· Χάριτι καὶ φιλανθρωπίαι τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ τὸ πλατὺ καὶ μέγα διενηξάμεθα πέλαγος.

(96) ϛγ̅ Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ δευτέρα πρὸς τοὺς αὐτοὺς μεθ' ὃ κατήντησεν εἰς τὴν σύνοδον, ἧς ἡ ἀρχή· Διψῶντί μοι πάλιν τῆς ὑμῶν ἐπιεικείας τὴν πρόσρησιν.

(97) ϛδ̅ Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς ἐν Ἀλεξανδρείαι ἐπισκόπους καὶ διακόνους καὶ τὸν λαὸν δηλοῦσα συνοπτικῶς τὰ συμβάντα ἐν τῆι συνόδωι, ἧς ἡ ἀρχή· ⟨Εἰ⟩ καὶ πλατύτερον ἔδει τὰ γεγενημένα τῆι ὑμῶν θεοσεβείαι γνωρίσαι.

(98) ϛε̅ Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς αὐτοὺς ἀπὸ Ἐφέσου, ἧς ἡ ἀρχή· Τὰ λαμπρὰ καὶ μεγάλα τῶν κατορθωμάτων οὐ δίχα πόνων εἰς πέρας ἄγεται.

---

5 post ἐπίσκοπον add. μελιτηνῆς in mg. S 43 Εἰ om. D

S 99—103 Additamenta ad Gesta primaria sessionis primae = V 54—59
104 Concilii epistula ad clerum et populum Constantinopolitanum = V 69
105 Ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσωι Ῥηγίνου ἐπισκόπου Κύπρου μετὰ τὴν καθαίρεσιν Νεστορίου = V 70
106 Θεοδότου ἐπισκόπου Ἀγκύρας λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσωι = V 71
107 Θεοδότου ἐπισκόπου Ἀγκύρας εἰς τὴν γένναν τοῦ σωτῆρος ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῆι συνόδωι ἐπὶ τοῦ ἐπισκόπου Κυρίλλου = V 72
108 Ἀκακίου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσωι = V 74
109 Ὁμιλία Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσωι πρὶν συσχεθῆναι παρὰ τοῦ κόμητος καὶ ὑπὸ στρατιωτῶν φυλαχθῆναι = V 79 cf. 121
110 Ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ τοῦ κλήρου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον [= 51] = V 86
111 Synodi Orientalium decretum cf. V 96
112 Iohannis Antiocheni Himerii Theodoreti ceterorum epistula ad Rufum = V 97

D (99) $\overline{\varsigma\varsigma}$ Ὑπομνήματα πραχθέντα παρὰ τῆι ἐν Ἐφέσωι ἁγίαι συνόδωι ἐπὶ τῆι βεβαιώσει τοῦ συμβόλου τῶν ἐν Νικαίαι ἁγίων πατέρων καὶ ἐπὶ τῶι δοθέντι λιβέλλωι παρὰ Χαρισίου πρεσβυτέρου καὶ οἰκονόμου τῆς Φιλαδελφέων ἐκκλησίας περὶ τοῦ παραπλασθέντος συμβόλου παρά τινων πρεσβυτέρων φοιτητῶν τοῦ Νεστορίου, ἐν ὅσωι ἀνέμενεν ἡ σύνοδος τὴν ἀπὸ τοῦ βασιλέως πρόσταξιν καὶ τὴν ὑποστροφὴν ὧν ἀπέστειλεν ἐπισκόπων. ἐν δὲ τῆι τοῦ συμβόλου βεβαιώσει καὶ μαρτυρίαι κατέστρωνται ἁγίων πολλῶν.
(100) $\overline{\varsigma\zeta}$ Λίβελλος δοθεὶς παρὰ τοῦ δηλωθέντος Χαρισίου πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον, οὗ ἡ ἀρχή· Εὐχὴ μέν ἂν εἴη τοῖς εὖ φρονοῦσι τιμὴν ἀεὶ καὶ πρέπουσαν αἰδῶ πνευματικοῖς μάλιστα πατράσι καὶ διδασκάλοις ἀπονέμειν.
(101) $\varsigma\overline{\eta}$ Ἔκθεσις τοῦ παραπλασθέντος συμβόλου παρὰ Ἀντωνίου καὶ Ἰακώβου τῶν δηλωθέντων φοιτητῶν Νεστορίου, ἧς ἡ ἀρχή· Τοὺς ἢ νῦν ἢ πρῶτον παιδευομένους τῶν ἐκκλησιαστικῶν δυγμάτων τὴν ἀκρίβειαν.
(102) $\overline{\varsigma\theta}$ Ἐπιστροφὴ τῶν Τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν ἀπὸ τῆς αὐτῶν αἱρέσεως καὶ ὁμολογία ἔγγραφος τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ἧς ἡ ἀρχὴ ἐφ' ἑκάστωι· Ὁ δεῖνα Φιλαδελφεὺς Τεσσαρεσκαιδεκατίτης ἐπιγνοὺς τὴν ἀληθῆ πίστιν.
(104) $\overline{\rho}$ Ἐπιστολὴ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως μετὰ τὴν καθαίρεσιν Νεστορίου, ἧς ἡ ἀρχή· Οὐδεὶς τολμήσας τῶι ἰδίωι κτίστηι ἐναντιωθῆναι ἔμεινεν ἐκτὸς θείας δίκης.
(105) $\overline{\rho\alpha}$ Ὁμιλία Ῥηγίνου τοῦ ἐπισκόπου Κύπρου ῥηθεῖσα ἐν Ἐφέσωι μετὰ τὴν καθαίρεσιν Νεστορίου, ἧς ἡ ἀρχή· Ἐμοὶ μέν ἐδόκει σιγᾶν καὶ ταύτηι τοὺς πατέρας τιμᾶν.
(106) $\overline{\rho\beta}$ Ὁμιλία Θεοδότου ἐπισκόπου Ἀγκύρας ἐν ἡμέραι Ἰωάννου τοῦ εὐαγγελιστοῦ πρὸς Νεστόριον, ἧς ἡ ἀρχή· Ὅπερ ἐστὶ τοῖς σώμασιν ἡμῶν ἰατρός, τοῦτο ταῖς ψυχαῖς ἱερεύς.
(107) $\overline{\rho\gamma}$ Ὁμιλία τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν γέννην τοῦ σωτῆρος ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῆι συνόδωι ἐπὶ τοῦ ἐπισκόπου Κυρίλλου, ἧς ἡ ἀρχή· Λαμπρὰ τῆς παρούσης ἑορτῆς ἡ ὑπόθεσις.
(108) $\overline{\rho\delta}$ Ὁμιλία Ἀκακίου Μελιτηνῆς λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσωι, ἧς ἡ ἀρχή· Ὁρῶντί μοι, ἀγαπητοί, τὸ φαιδρὸν τοῦτο καὶ πνευματικὸν τῆς ἁγίας συνόδου συνέδριον.
(109) $\overline{\rho\varepsilon}$ Ἴσον ἐπιστολῆς τοῦ ἁγίου Κυρίλλου πρὸς Νεστόριον περὶ τῆς πίστεως, ἧς ἡ ἀρχή· Ὁ μακάριος προφήτης Δαυὶδ τοὺς ἐπὶ θεῶι πεποιθότας εὐτολμοτάτους ἀποφαίνει.
(111) $\overline{\rho\varsigma}$ Ἔκθεσις πίστεως ἣν ἐκθέμενοι οἱ Ἀνατολικοὶ ἐπίσκοποι καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς ὑπογράψαντες ἐν αὐτῆι δεδώκασι τοῖς παρ' αὐτῶν σταλεῖσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἧς ἡ ἀρχή· Τῶν ἔναγχος ἀναφυέντων ἐκκλησιαστικῶν ἕνεκεν ζητημάτων.
(112) $\overline{\rho\zeta}$ Ἐπιστολὴ τῶν ἐν Καλχηδόνι ὄντων ἐκ τῶν ἀποσχισθέντων πρὸς Ῥοῦφον τὸν ἐπίσκοπον ὄντα ἐν Ἐφέσωι, ἧς ἡ ἀρχή· Λίαν βεβλάφθαι τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν εἰρήνην ὑπὸ τῆς ἀπουσίας τῆς σῆς ἁγιωσύνης ἡγούμεθα.

---

29 ζήτει μετὰ τὸ $\overline{\varsigma\theta}$ κεφάλαιον ἐφε⟨ξῆς τόν⟩ [ἐφε tum spatium uacuum D] ὅρον τῆς συνόδου περὶ πίστεως καὶ περὶ ὧν ἀνήνεγκεν ὁ Χαρίσιος Dmg m. rec. 41 Ἴσον ἐπιστολῆς nescio an ex capitulo (110) praetermisso intrusa sint 42 τὸ ἑξῆς ζήτει ἐπιστολὴν γραφεῖσαν παρὰ τοῦ κλήρου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον Dmg m. rec.

S 113 Concilii epistula ad episcopos Eulalium Entrechium Acacium Chrysaphium Hieremiam Theodulum Esaiam = V 99

114 Ἀντίγραφον ἀναφορᾶς παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου διὰ Ἰουβεναλίου Φίρμου Φλαυιανοῦ Ἀρκαδίου Θεοδότου Ἀκακίου Εὐοπτίου ἐπισκόπου καὶ Φιλίππου πρεσβυτέρου = V 108

115 Βασιλικὸν θέσπισμα τὸ δημεῦον καὶ ἐξορίζον Νεστόριον = V 109

116 Ἀντίγραφον ἑρμηνείας βασιλικοῦ θεσπίσματος γραφέντος πρὸς Ἰσίδωρον ἔπαρχον πραιτωρίων καὶ ὕπατον περὶ τῆς ἐξορίας Νεστορίου = V 110

117 Ἀντίγραφον θείου νόμου = V 111

118 Edictum praefectorum praetorio = V 112

119 Ἐπιστολὴ συνοδικὴ γραφεῖσα ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως = V 113

120 Alypii presbyteri epistula ad Cyrillum = V 116

121 Cyrilli epistula ad Alypium. post satis magnam partem epistula abrumpitur: προεγράφη καὶ τὰ ἑξῆς ζήτει ὄπισθεν εἰς τὴν ὁμιλίαν Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας [109] = V 117

122 Θεῖον γράμμα ἀποσταλὲν πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον Βεροίας = V 121

d. 25. m.Dec.a.432 123 Ὁμιλία Παύλου ἐπισκόπου Ἐμίσης λεχθεῖσα Χοιὰκ κθ̄ ἐν τῇι μεγάλῃι ἐκκλησίαι Ἀλεξανδρείας, καθημένου τοῦ μακαρίου Κυρίλλου, εἰς τὴν γένναν τοῦ Χριστοῦ καὶ ὅτι θεοτόκος ἡ ἁγία παρθένος Μαρία καὶ ὅτι οὐ δύο υἱοὺς λέγομεν, ἀλλ' ἕνα υἱὸν κύριον τὸν Χριστὸν καὶ εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον ἐγκώμια = V 124

124 Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν τῇι μεγάλῃι ἐκκλησίαι Ἀλεξανδρείας καὶ εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ καὶ εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κύριλλον ἐγκώμια = V 125

125 Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας εἰς τὸν προεξηγησάμενον καὶ εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ κυρίου = V 126

D (113) ρη̄ Ἐπιστολὴ τῆς ἁγίας συνόδου ἀπὸ Ἐφέσου πρὸς τοὺς ἀποσταλέντας ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισκόπους, ἧς ἡ ἀρχή· Τοὺς οὕτω διακειμένους ὡς ἐδήλωσεν ἡμῖν καὶ τὰ γράμματα.

(114) ρθ̄ Ἀντίγραφον ἀναφορᾶς παρὰ τῆς συνόδου πρὸς τοὺς βασιλεῖς σταλὲν διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει σταλέντων ἐπισκόπων, οὗ ἡ ἀρχή· Πάντα μὲν τὰ τῆς ὑμετέρας βασιλείας ἐπαινετά.

(115 cf. 117) ρῑ Βασιλικὸν θέσπισμα τὸ δημεῦον καὶ ἐξορίζον Νεστόριον, οὗ ἡ ἀρχή· Τὸ τῇι εὐσεβεστάτηι θρησκείαι παρ' ὑμῶν ὀφειλόμενον σέβας.

(118) ριᾱ Διάταγμα τῶν ἐπάρχων περὶ τοῦ μὴ ἀναγινώσκεσθαι τὰ Νεστορίου, οὗ ἡ ἀρχή· Οὐδὲν οὕτω φίλον τοῖς κρατοῦσιν.

(119) ριβ̄ Ἐπιστολὴ συνοδικὴ γραφεῖσα ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὴν ἐν Ἐφέσωι ἁγίαν σύνοδον, ἧς ἡ ἀρχή· Εἰδότες τὴν τῶν ἀποσχισάντων ἐπιβουλήν τε καὶ ἀπάτην τὴν κατὰ τῶν ἐκκλησιῶν. τῇι δὲ τοιαύτηι ἐπιστολῆι συναπεστάλη καὶ τὸ προφρηθὲν συνοδικὸν γράμμα οὗ ἡ ἀρχὴ ἦν·

ριγ̄ Συναχθέντων ἡμῶν κατὰ τὸ εὐσεβὲς γράμμα ἐν τῇι Ἐφεσίων μητροπόλει.

(120) ριδ̄ Ἐπιστολὴ Ἀλυπίου πρεσβυτέρου τῶν ἀποστόλων πρὸς τὸν ἅγιον Κύριλλον, ἧς ἡ ἀρχή· Μακάριος ἄνθρωπος ὃν ἂν καταξιώσηι ὁ θεὸς πρῶτον ἰδεῖν τὴν θεοφιλῆ καὶ ἁγίαν σου κεφαλήν.

(122) ριε̄ Γράμμα βασιλικὸν ἀποσταλὲν διὰ τοῦ δηλωθέντος Ἀριστολάου τῶι μακαρίωι Συμεῶνι τῶι στυλίτηι, οὗ ἡ ἀρχή· Ὅλον τὸν τῆς σῆς εὐλαβείας βίον ἐπεστράφθαι πρὸς τὸν θεὸν καὶ οὕτως ζῆν.

(123) ριϛ̄ Ὁμιλία Παύλου ἐπισκόπου Ἐμίσης λεχθεῖσα ἐν τῇι μεγάλῃι ἐκκλησίαι Ἀλεξανδρείας, καθημένου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου, εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ καὶ ὅτι θεοτόκος ἡ ἁγία παρθένος Μαρία καὶ ὅτι οὐ δύο υἱοὺς λέγομεν, ἀλλ' ἕνα υἱὸν Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν καὶ εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κύριλλον ἐγκώμιον, ἧς ἡ ἀρχή· Εὔκαιρον σήμερον τὴν ὑμετέραν παρακαλέσαι εὐλάβειαν.

(124) ριζ̄ Τοῦ αὐτοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Παύλου ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν τῇι αὐτῇι μεγάλῃι ἐκκλησίαι εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ σωτῆρος καὶ εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κύριλλον, ἧς ἡ ἀρχή· Πρώην πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀγωνιστικώτερον διαλεγόμενοι ἀγάπην.

(125) ριη̄ Ὁμιλία Κυρίλλου τοῦ ἁγιωτάτου ῥηθεῖσα μετὰ τὸ ὁμιλῆσαι τὸν μακάριον Παῦλον τὸν ἐπίσκοπον, ἧς ἡ ἀρχή· Ὁ μακάριος προφήτης Ἡσαίας τῶν ἐν Χριστῶι διδασκάλων τὰς εὐστομίας προανακηρύττων ἔλεγεν.

---

4 εὐοππίου S 6 βασιλικῆσ S 15 χοιάθ S 37 συμεώνη D 39 ἀλεξανδρείασ n [= Mon. 116] ἀλεξανδρεία D

S 126 Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Δυνάτον ἐπίσκοπον Νικοπόλεως Παλαιᾶς Ἠπείρου ἐπιστολή = V 129
127 Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας καὶ τῶν λοιπῶν τῶν σὺν αὐτῷι ἐπιστολὴ πρὸς Ξύστον ἐπίσκοπον Ῥώμης καὶ πρὸς Κύριλλον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας καὶ Μαξιμιανὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως = V 130
128 Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Μαξιμιανὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως ἐπιστολή = V 131
129 Ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον περὶ τοῦ ἀποπομπαίου = V 134
130 Βασιλικὸς νόμος περὶ τῶν προσφευγόντων ἐν ἐκκλησίαις = V 137
131 Ἴσον θείου θεσπίσματος τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Θεοδοσίου κατά τε Πορφυρίου καὶ Νεστοριανῶν καὶ κατὰ Εἰρηναίου τοῦ Τυρίων ἐπισκόπου = V 138
132 Διάταγμα προτεθὲν παρὰ τῶν ἐπάρχων μετὰ τοῦ θείου πραγματικοῦ κατὰ Πορφυρίου καὶ Νεστορίου καὶ Εἰρηναίου = V 139
133 Gesta synodi Orientalium = V 151
134 Γράμμα τῶν αὐτῶν τῆς ἀκοινωνησίας σταλὲν ἐν τῆι ἁγίαι συνόδωι = V 152
135 Ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν βασιλέα δι' ἧς ἐμήνυσαν τὰ παρ' αὐτοῖς πραχθέντα καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ βράδους τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἀντιοχείας ἐπισκόπου = V 153

D (126) ριθ̄ Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Κυρίλλου πρὸς Δυνάτον ἐπίσκοπον Νικοπόλεως Ἠπείρου, ἧς ἡ ἀρχή· Δεῖν ὠιήθην τῆι σῆι θεοσεβείαι τὰ παρακολουθήσαντα ἐπὶ τῆι εἰρήνηι τῶν ἐκκλησιῶν καταστῆσαι γνώριμα.

(127) ρκ̄ Ἐπιστολὴ Ἰωάννου Ἀντιοχείας ἐπισκόπου καὶ τῶν σὺν αὐτῷι ἐπισκόπων πρὸς Ξύστον πάππαν Ῥώμης καὶ Κύριλλον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας καὶ Μαξιμιανὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως, ἧς ἡ ἀρχή· Καὶ σπουδὴ καὶ σκοπὸς ἅπασι τοῖς ἱερᾶσθαι λαχοῦσιν.

(128) ρκᾱ Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου πρὸς Μαξιμιανὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως σταλεῖσα διὰ Ἀριστολάου, ἧς ἡ ἀρχή· Οὐκ ἦν ἀμφίβολον ὅτι πάντηι τε καὶ πάντως αἱ τῆς σῆς ὁσιότητος ἰσχύουσι προσευχαί.

(129) ρκβ̄ Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Κυρίλλου πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον περὶ τοῦ ἀποπομπαίου, ἧς ἡ ἀρχή· Τοῖς παρὰ τῆς σῆς ὁσιότητος ἀρτίως ἀπεσταλμένοις ἐντυχὼν ἥσθην ἄγαν.

(130) ρκγ̄ Ἐν τούτοις ἐτελειώθη πάντα τὰ περιεχόμενα τῶι Πρακτικῶι τῆς τρίτης συνόδου· εὕρηται δὲ ἐν τῶι τέλει τοῦ βιβλίου καὶ βασιλικὸς νόμος περὶ τῶν προσφευγόντων ἐν τῆι ἐκκλησίαι, οὗ ἡ ἀρχή· Ἀρχαία τις καὶ ἀπὸ τῶν καιρῶν τῆς πλάνης συνήθεια καὶ νόμου φυσικοῦ διάταξις δι' εὐσέβειαν ἀεί τις τοιαύτη κεκράτηκεν.

(131) ρκδ̄ Ἴσον θείου θεσπίσματος τοῦ βασιλέως Θεοδοσίου κατὰ Πορφυρίου καὶ Νεστοριανῶν καὶ κατὰ Εἰρηναίου τοῦ Τυρίων ἐπισκόπου, οὗ ἡ ἀρχή· Πρέπειν ἡγούμεθα τῆι ἡμετέραι βασιλείαι τοὺς ὑπηκόους τοὺς ἡμετέρους περὶ τῆς εὐσεβείας ὑπομιμνήσκειν.

(132) ρκε̄ Διάταγμα παρὰ τῶν ἐπάρχων προτεθὲν μετὰ τοῦ δηλωθέντος θεσπίσματος κατὰ τῶν αὐτῶν Πορφυρίου Νεστορίου καὶ Εἰρηναίου, οὗ ἡ ἀρχή· Καὶ νόμων καὶ αὐτῆς τῆς πολιτείας σύστασιν εἶναι τὴν ὀρθόδοξον θρησκείαν καλῶς δοκιμάσας ὁ θειότατος ἡμῶν αὐτοκράτωρ.

(133) ρκς̄ Ὑπομνήματα πραχθέντα ἐν Ἐφέσωι παρὰ τοῖς Ἀνατολικοῖς ἐπισκόποις, ἐν οἷς καθαιροῦσι Κύριλλον καὶ Μέμνονα τοὺς ἁγιωτάτους καὶ ἀκοινωνήτους ποιοῦσι πάντας τοὺς τῆς ἁγίας συνόδου παρουσίαι καὶ τοῦ κόμητος Κανδιδιανοῦ, ὧν ἡ ἀρχή· Παρόντος ἐν τῶι οἰκείωι καταγωγίωι τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου Ἰωάννου τοῦ ἐπισκόπου τῆς Ἀντιοχέων πόλεως τῆς Ἀνατολικῆς διοικήσεως καὶ τῆς σὺν αὐτῷι ἁγίας συνόδου ὁ μεγαλοπρεπέστατος.

(134) ρκζ̄ Γράμμα τῶν αὐτῶν ἐπισκόπων τὸ τῆς ἀκοινωνησίας σταλὲν τῆι ἁγίαι συνόδωι, οὗ ἡ ἀρχή· Δεινὸν μὲν ὡς ἀληθῶς τὸ πλημμελεῖν.

(135) ρκη̄ Ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν βασιλέα δι' ἧς ἐμήνυσαν τὰ παρ' αὐτοῖς πραχθέντα καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ βράδους τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἀντιοχείας ἐπισκόπου, ἧς ἡ ἀρχή· Τοῖς εὐσεβέσιν ὑμῶν κελευσθέντες γράμμασι κατελάβομεν τὴν Ἐφεσίων μητρόπολιν.

---

11 τυρέων S

S 136 Ἀναφορὰ πρὸς τὸν βασιλέα Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἦν ἀντέγραψαν διὰ Παλλαδίου μαγιστριανοῦ = V 154

137 Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν Κωνσταντινουπόλεως κλῆρον = V 155

138 Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει σύγκλητον = V 156

139 Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει λαόν = V 157

140 Ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα ἥνπερ ἔδωκαν μετὰ τῆς ἀναφορᾶς τῆς προγεγραμμένης τῷι μεγαλοπρεπεστάτωι κόμητι Εἰρηναίωι = V 159

141 Ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὰς βασιλίδας = V 160

142 Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν ἔπαρχον καὶ τὸν μάγιστρον ὁμοίως = V 161

143 Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν πραιπόσιτον καὶ σχολαστικὸν γενόμενον = V 162

144 Ἀναφορὰ τῶν Ἀνατολικῶν πρὸς τὸν βασιλέα ἧς προέταξαν τὸ σύμβολον τῶν ἐν Νικαίαι ἁγίων πατέρων, ἀναγαγόντες τὰ ὑπὸ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τυπωθέντα ἐπὶ τοῖς προδοθεῖσιν αὐτῷι λιβέλλοις παρὰ Κυρίλλου καὶ Μέμνονος τῶν ἁγιωτάτων, ἥτις ἐστάλη Εἰρηναίωι κόμητι καὶ δι' αὐτοῦ ἀπεδόθη.

145 Ἐπιστολὴ γραφεῖσα παρὰ τοῦ κόμητος Εἰρηναίου πρὸς τοὺς Ἀνατολικοὺς περὶ τῶν ἐπὶ τῆι ὑποθέσει πραχθέντων μετὰ τὴν εἴσοδον αὐτοῦ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἀναφορῶν.

146 Τῶι τὰ πάντα ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι ἀδελφῶι καὶ συλλειτουργῶι κυρίωι Λέοντι πάπαι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Νικηφόρος ἐλέωι θεοῦ ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως χαίρειν. inc. Μέγας μὲν ὡς ἀληθῶς καὶ ἀξιάγαστος = [L VII 1205 sq. = M XIIII 29 sq.]
ultimae paginae ultima uerba sunt μιχαὴλ δὲ τῶ ὁσιωτάτω μητροπολίτη τῆσ συναδέων φιλοχρί- [L VII 1232 = M XIIII 56]

D (136) ρκθ Ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν δευτέρα πρὸς τὸν βασιλέα, ἣν ἀντέγραψαν διὰ Παλλαδίου μαγιστριανοῦ, ἧς ἡ ἀρχή· Τοῦτο εὐσεβεῖς βασιλεῖς τοῦτο ὀρθοδοξίας σύστασις.

(137) ρλ Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως κλῆρον, ἧς ἡ ἀρχή· Ἔγνω που πάντως ὑμῶν ἡ εὐλάβεια τὰ ἀθέσμως καὶ παρανόμως.

(138) ρλα Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει σύγκλητον, ἧς ἡ ἀρχή· Λίαν ἀλγοῦμεν οἰκείων μελῶν ἐκτομὴν τῆι ὑμετέραι μεγαλοπρεπείαι μηνύειν ἀναγκαζόμενοι.

(139) ρλβ Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει λαόν, ἧς ἡ ἀρχή· Νόμος ἐστὶν ἄγραφος τοῖς ποιμέσι πολλὴν τῶν προβάτων ποιεῖσθαι κηδεμονίαν.

(140) ρλγ Ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τοὺς βασιλεῖς δηλοῦσα καὶ αὖθις τὴν παρ' αὐτῶν γεγενημένην καθαίρεσιν Κυρίλλου καὶ Μέμνονος, ἧς ἡ ἀρχή· Ἠλπίσαμεν λύσιν ἔσεσθαι τοῦ Αἰγυπτιακοῦ κλύδωνος.

(141) ρλδ Ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὰς βασιλίδας, ἧς ἡ ἀρχή· Ἕτερα γνωρίζειν τῆι ὑμετέραι προσδοκήσαντες εὐσεβείαι τὰ ἐναντία δηλώσειν ἠναγκάσθημεν.

(142) ρλε Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν μάγιστρον καὶ τὸν ἔπαρχον, ἧς ἡ ἀρχή· Εἰς ἔσχατα κακῶν τὸ δὴ λεγόμενον ἐληλάκαμεν.

(143) ρλς Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν πραιπόσιτον καὶ τὸν σχολαστικόν, ἧς ἡ ἀρχή· Οὐδὲν ἀπονοίας ἐν τοῖς πλημμελήμασι χαλεπώτερον.

(144) ρλζ Ἑτέρα ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν βασιλέα περὶ τῶν ὑπὸ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τυπωθέντων ἐπὶ τοῖς προδοθεῖσιν αὐτοῖς λιβέλλοις παρὰ Κυρίλλου καὶ Μέμνονος τῶν ἁγιωτάτων, ἧς ἡ ἀρχή· Θρήνων ὡς ἀληθῶς καὶ ὀδυρμῶν καὶ δακρύων ἄξια.

(145) ρλη Ἐπιστολὴ τοῦ κόμητος Εἰρηναίου πρὸς τοὺς Ἀνατολικοὺς δηλοῦσα τὰ γεγονότα μετὰ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει εἴσοδον αὐτοῦ καὶ τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἀναφορῶν, ἧς ἡ ἀρχή· Μόγις μοι νῦν ἐγένετο ἐπιστεῖλαι πρὸς τὴν ὁσιότητα ὑμῶν.

(146) ρλθ Ἐπιστολὴ συστατικὴ τοῦ ἁγίου Νικηφόρου τοῦ γεγονότος πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Λέοντα τὸν τότε πάπταν Ῥώμης, ἧς ἡ ἀρχή· Μέγας μὲν ὡς ἀληθῶς καὶ ἀξιάγαστος καὶ πάσης εὐφημίας ἐπάξιος ὅστις ποτέ ἐστιν ὁ πιστὸς ἐκεῖνος καὶ φρόνιμος οἰκέτης.

in margine manu recentiore additur

(147) ρμ Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου πρὸς ἐπίσκοπον Οὐαλεριανόν = V 119

---

10 σχολαστικὸν γενόμενον] postulatur Σχολαστίκιον ὁμοίως

COLLECTIO ATHENIENSIS

A = Codex Atheniensis societatis archaeologicae Christianae 9 s. XIII
J = Codex Vallicellianus F 22 s. XV
R = Codex Vaticanus 1431 s. XI

V = Codex Vaticanus 830 s. XV
Collectionis Vaticanae recensio breuior
M = Codex Ambrosianus M 88 sup. s. XIII
P { h = Codex Parisinus 416 s. XVI
  { k = Codex Monacensis 43 s. XVI
Collectio Seguieranae
S = Codex Parisinus Coislinianus 32 s. XI
D = Codex Leningradensis 785 s. XII/XIII, inde descripti sunt
m = Codex Monacensis 115 s. XVI
n = Codex Monacensis 116 s. XVI
W = Codex Vindobonensis theol. gr. 40 s. XII
X = Codex Parisinus 1115 s. XII
X_1 = Codicis Parisini 1115 additamenta recentia
U = Codex Vallicellianus C 4 s. XIIII
Θ { f = Codex Laurentianus VI 17 s. XII
  { v = Codex Vaticanus 447 s. XII
l = Codex Laurentianus VI 12 s. XIIII

K = codices canonum
a = Codex Palatinus 376
b = Codex Parisinus 1334
c = Codex Vaticanus 2060
d = Codex Vaticanus 2184
e = Codex Parisinus suppl. 614
f = Codex Parisinus suppl. 1085
l = Codex Oxoniensis Laudianus 39
p = Codex Patmensis 172
q = Codex Patmensis 173
r = Codex Vallicellianus F 10
s = Codex Laurentianus X 1
t = Codex Vaticanus 827
u = Codex Vaticanus 1980
y = Codex Oxoniensis Baroccianus 26

F_{cyr} = Florilegium Cyrillianum codicis Parisini 415 [Ven. 165] et Sinaitici 1690

1 = V 7 Liber ad Theodosium de recta fide. initium deest propter prima folia amissa

2 = V 149 R 8 Τοῦ αὐτοῦ προσφωνητικὸς ταῖς εὐσεβεστάταις βασιλίσι περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως

3 = R 9 primus edidit A. Mai in Scriptt. uett. VII 108 sq. = Noua bibl. patr II 75 sq.

Τοῦ αὐτοῦ κατὰ τῶν μὴ βουλομένων ὁμολογεῖν θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον

1 Ἴσασιν ἰατρῶν παῖδες προφυλακτικὰ τῶν παθῶν βοηθήματα, τῇ τέχνῃ προανα- PG 76, 256
στέλλοντες τὴν μέλλουσαν βλάβην καὶ τῇ τῶν διαφόρων φαρμάκων συνθέσει τὴν τῶν παθῶν νικῶντες ἀγριότητα· προορῶσι καὶ κυβερνῆται πολλάκις τὰς τῶν πνευμάτων μεταβολὰς ὑπὸ τῆς συνηθείας ὁδηγούμενοι καὶ τὴν προσήκουσαν τῇ χρείαι ποιούμενοι πρόνοιαν ἀναυάγητον τὸ σκάφος τῇ τοῦ θεοῦ συνεργίαι διαφυλάττουσιν. τοσαύτην τῶν ἡμετέρων ψυχῶν ὁ θεὸς ποιούμενος πρόνοιαν, προλέγει τῶν πειρασμῶν ἡμῖν τὸν κίνδυνον, ἵνα μαθόντες πρὸ τῆς πείρας τὴν βλάβην ἀσφαλῶς τὸν ἐκ ταύτης διαφύγωμεν κίνδυνον. οἶδεν γὰρ τὰ πάντα πρὶν γενέσεως αὐτῶν, οὐ στοχασμῷ καθάπερ ἐκεῖνοι τὸ χρήσιμον λογιζόμενος, ἀλλὰ προγνώσει θεοπρεπεῖ γινώσκων τὰ μέλλοντα. οὕτω καὶ τῆς κρίσεως ἡμῖν ἐπέδειξε πρὸ καιροῦ τὰ κολαστήρια, ὡς ἂν τῷι φόβωι τῶν δεινῶν παιδευθέντες τὴν ἐκ τούτων εὐκόλως τιμωρίαν ἐκφύγωμεν, οὐδὲν δὲ ἧττον καὶ τοῦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις προείρηκεν PG 257
ὡς ἔσονται ψευδόχριστοι καὶ ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἱρέσεις ἀπωλείας, Mt. 24, 24
αὐτὸν τὸν μόνον δεσπότην καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι, καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται, ἵνα τούτων παραγενομένων μηδαμῶς ἀπατώμεθα τοῖς ὀλεθρίοις αὐτῶν ὑποπίπτοντες δόγ-
2 μασιν. πεπλήρωται δὲ τῆς προρρήσεως τὸ ἔργον· πολλαὶ γὰρ κατὰ καιρὸν ἐπανέστησαν αἱρέσεις τῇ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαι, τὴν ὀρθὴν παραλύειν πολυτρόπως βιαζόμεναι πίστιν, ὧν ἡ μὲν τὸν τοῦ θεοῦ λόγον ξένον παντάπασιν τῆς πατρώιας οὐσίας λέγειν τετόλμηκεν, ἡ δὲ τοῦ πνεύματος τὴν ἀξίαν ἠγνόηκεν, ἡ δὲ τῆς ἐπιδημίας τοῦ λόγου ἠρνήσατο τὴν ἀλήθειαν, ἐσχάτη δὲ πασῶν καὶ καθάπερ τρυγίας τῶν κακῶν, ἡ νῦν ἀναπέφανται βλασφημία μὴ γεγενῆσθαι τὸν λόγον ἄνθρωπον, ἀλλ' ἐν ἀνθρώπωι γεννηθέντι ἐκ γυναικὸς ἐνωικηκέναι λέγουσα, ὡς λοιπὸν εἰς δύο τὸν ἕνα Χριστὸν διὰ τοῦτο μερίζεσθαι, εἵς τε θεὸν φημὶ καὶ ἄνθρωπον. ἔστι δὲ τοῦτο τῆς ἀποστολικῆς διδασκαλίας ἀλλότριον, δαιμονικῆς δὲ μᾶλλον ἐπινοίας ἐφεύρεσις. ἄνθρωπον μὲν γὰρ τὸν τοῦ θεοῦ λόγον ἐπὶ συντελείαι τῶν αἰώνων γενόμενον ὁ Hebr. 9, 26
θεῖος ἡμῖν εὐαγγελίζεται λόγος, οὐκ εἰς ἀνθρώπου μεταβαλόντα φύσιν, ἀλλὰ ταύτην εἰς ἑαυτὸν προσλαβόμενον· ἄτρεπτος γὰρ ὑπάρχει καὶ ἀναλλοίωτος. εἰ δὲ καθάπερ ἐκεῖνοί φασιν, εἰς ἄνθρωπον ἐκ γυναικὸς τεχθέντα ἡ θεία γέγονεν ἐπιφοίτησις, τοῦτο καὶ ἐν τοῖς προφήταις πᾶσιν ἐγίνετο. ἔδει τοιγαροῦν, εἴπερ οὕτως ἐγένετο, μεμερισμένως ἑκάστου

AR

6 θ̄ R δ̄ A m. rec. 11 συνεργεία R 14 στοχῶ R 18 παρεισάξωσιν R 20 ἐξακολουθήσωσιν R 26 καὶ om. R τρυγίοσ R

παρὰ τῆι θείαι γραφῆι τὰς ὁμολογίας εὑρίσκεσθαι καὶ τὸν μὲν ἰδίαι καὶ καθ' ἑαυτὸν ὡς θεοῦ λόγον ἀνυμνεῖσθαι, τὸν δὲ ὡς ἄνθρωπον καὶ ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς τοῖς ἀνθρώπωι
3 πρέπουσι δοξάζεσθαι λόγοις. ἀλλ' οὐχ οὕτως ἡμῖν οἱ ἀπόστολοι τὴν θείαν εὐαγγελίαν ἐκήρυξαν, ἀλλ' ἕνα Χριστὸν θεὸν ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον τὸν αὐτὸν παραδεδώκασιν. καὶ
Ioh. 1, 1 τοῦτο σαφῶς ὁ μὲν θεολόγος Ἰωάννης ἐν εὐαγγελίοις διδάσκει λέγων· ἐν ἀρχῆι ἦν ὁ λόγος καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεὸν καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος, εἶτα ἑξῆς ἐπάγων·
Ioh. 1, 14 καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν· ὁ δὲ ἱεροκῆρυξ Παῦλος
Hebr. 2, 14 Ἑβραίοις ἐπιστέλλει λέγων· ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκός, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχεν τῶν αὐτῶν. ἀκούεις ὅπως ὃ μὲν σάρκα γεγενῆσθαι τὸν λόγον, ὁ δὲ πάλιν αὐτὸν τῶν αὐτῶν μετασχόντα εἴρηκεν; εἰ δὲ ἄνθρωπος 10
μὲν ἐκ γυναικὸς ὁ Ἰησοῦς ἐτέχθη, μετὰ δὲ ταῦτα ἡ τοῦ λόγου πρὸς αὐτὸν γέγονεν ἐπιφοίτησις, ἔδει, καθάπερ εἴρηται, δύο καὶ πάντηι μεμερισμένως πρὸς ἅπαν τὰς ὁμολογίας εὑρίσκεσθαι· νυνὶ δὲ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς κοινολογούσης τά τε τῆι θεότητι φυσικῶς ἁρμόζοντα καὶ τὰ τῆι τοῦ ἀνθρώπου πρέποντα φύσει, καθαρὰ τῆς ἑνώσεως ἡ οἰκονομία εὑρί-
PG 260 σκεται. ὅταν τοίνυν ἀκούσηις τοῦ ἀποστόλου λεγοντος προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν 15
Tit. 2, 13 ἐλπίδα καὶ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἆρ' οὐκ ἐρυθριᾶις διαιρῶν τοῦ λόγου τὸν Ἰησοῦν; οὐ γὰρ εἶπεν τοῦ μεγάλου θεοῦ τοῦ ἐν Ἰησοῦ Χριστῶι, ἀλλὰ τὸν αὐτὸν θεὸν καὶ Ἰησοῦν ἐκήρυξεν, δι' ὃ καὶ
4 μίαν τὴν ἐπιφάνειαν εἴρηκεν. ἔστι δὲ ὅτε καὶ τὰ τῆς ἀνθρωπότητος ἴδια τῆι τοῦ θεοῦ προσηγορίαι ἡ θεία κηρύττει γραφή. τοῦ γὰρ σωτηρίου πάθους τῆι τῆς θεότητος φύσει 20
οὐδαμῶς νοεῖσθαι δυναμένου, εἰς δὲ τὸ σῶμα παντελῶς τῶν παθημάτων γεγενημένων, διὰ
1 Cor. 2, 8 τὸ συνεῖναι ἀχωρίστως καὶ καθ' ἕνωσιν αὐτῶι τὴν θεότητα εἰ ἔγνωσαν φησὶν ὁ ἀπόστολος, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν. ὁρᾶις ὅπως κοινολογεῖ τῆς ἑνώσεως χάριν τὴν εἰς τὸν Χριστὸν ὁμολογίαν τῆς ἀποστολικῆς διδασκαλίας ὁ λόγος; οὐ γὰρ ἄνθρωπος μὲν ψιλὸς Ἰησοῦς ὑπῆρξέν ποτε πρὸ τῆς τοῦ λόγου πρὸς αὐτὸν κοινωνίας 25
τε καὶ ἑνώσεως, ἀλλ' αὐτὸς ὁ λόγος ἐν αὐτῆι τῆι μακαρίαι παρθένωι γενόμενος τὸν ἴδιον ναὸν ἑαυτῶι ἐκ τῆς οὐσίας τῆς παρθένου ἔλαβεν καὶ προῆλθεν ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπος μὲν ἔξωθεν θεωρούμενος, ἔνδοθεν δὲ θεὸς ὑπάρχων ἀληθινός, δι' ὃ καὶ μετὰ τὸ τεχθῆναι παρθένον τὴν τεκοῦσαν τετήρηκεν, ὅπερ ἐπ' οὐδενὸς τῶν ἄλλων ἁγίων γεγένηται. ἐπειδὴ γὰρ ἐκεῖνοι τὴν φύσιν ὑπῆρχον ἄνθρωποι, ἀνθρωπίνην καὶ ἴσην τὴν γένεσιν ἔλαχον ἅπαντες· 30
οὗτος δὲ ἐπειδὴ κατὰ φύσιν ὑπῆρχεν θεός, προσλαβὼν ἐν χρόνωι ἐσχάτωι καὶ τὸ ἀνθρώπινον ξένην παρὰ πάντας τὴν ἐκ τῆς παρθένου γένεσιν ἐπεδείξατο. οὐκοῦν εἰκότως καὶ θεοτόκος καὶ παρθενομήτωρ ἡ μακαρία δικαίως ἂν λέγοιτο· οὐ γὰρ ἄνθρωπος ψιλὸς ἦν ὁ
5 τεχθεὶς ἐξ αὐτῆς Ἰησοῦς. πῶς γάρ, ὅπου καὶ τὰ πρὸ τῆς ἐπιδημίας γεγενημένα τῆι τούτου ἐνεργείαι καὶ ἐξουσίαι ἡ θεία προσαναφέρει γραφή; καὶ γοῦν Ἰούδας ὁ μακάριος 35
μαθητὴς μεγαλοφώνως ἡμῖν τὴν τοιαύτην παραδέδωκεν πίστιν· τῶν γὰρ πρὸ πολλῶν γενεῶν
Iud. 5. 6 τῆς ἐκ παρθένου προόδου μεμνημένος οὕτω φησίν· ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι εἰδότας ἅπαντα ὅτι Ἰησοῦς λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπώλεσεν ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχήν, ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον εἰς κρίσιν μεγάλης 40
ἡμέρας δεσμοῖς ἀιδίοις ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν. εἰ δὲ ἄνθρωπον ψιλὸν ἔτεκεν ἡ μακαρία παρθένος τὸν Ἰησοῦν, τοῦτον δέ φησιν ὁ μαθητὴς τῆς Αἰγυπτίων χειρὸς τὸν Ἰσραὴλ ἐλευθερώσαντα καὶ ἡγούμενον τοῦ λαοῦ κατὰ τὴν ἔρημον, ὃς καὶ τῶν τεραστίων

AR

1 καὶ[2] om. R 3 θείαν A εὐθεῖαν R 6 εἶτ' R 11 ὁ om. A γέγονεν πρὸσ αὐτὸν R 12 μεμερισμένως Mai μεμερισμένων AR 13 φυκῶσ R 14 τοῦ om. R 18 χῡ R 22 καὶ καθ' ἕνωσιν A κατένωσιν R 25 λόγου om. R 34 τὰ om. R 36 παρέδωκε A πρὸ om. A 39 πιστεύοντασ A 40 ἀπολειπόντας R

ἐπετέλει τὰ θαύματα πρὸ τοσούτων γενεῶν τῆς ἐκ παρθένου γεννήσεως, ποῦ τοῦτον ἄρα PG 261
κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ὑπάρχειν δώσουσιν, πότε δὲ τῆς γενέσεως τὴν ἀρχὴν ἐσχηκότα;
οὐκέτι γὰρ αὐτοῖς ὁ λόγος συγχωρήσει λέγειν ἐκ τῆς παρθενικῆς προόδου τὴν ἀρχὴν αὐτὸν
τοῦ εἶναι εἰληφότα. διδασκέτωσαν τοίνυν οἱ τῶν κακῶν ἐφευρεταὶ δογμάτων πότε τῆς
γενέσεως τὴν ἀρχὴν οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἔσχηκεν, ποῦ δὲ καὶ ἐν τίσιν ἄρα διετέλει τοσούτοις 5
ἔτεσιν. ἀλλ' οὐκέτι τοῦτον ἄνθρωπον εἶναι τῶν εὖ φρονούντων τις ἐρεῖ, ὃς καὶ τοῖς
κατὰ τὸ παλαιὸν ἁμαρτήσασιν καὶ τὸ ἴδιον ἀπολιποῦσιν οἰκητήριον ἔκτοτε τὰς τιμωρίας
ὥρισεν καὶ τῆς Αἰγυπτίων χειρὸς τὸν Ἰσραὴλ ἐνδόξως ἐρρύσατο. εἰ τοίνυν κατὰ τὴν
αὐτῶν ἔκδοσιν οὔτε ὁ θεὸς λόγος ὑπονοεῖσθαι δύναται διὰ τὸ τὸν ἐκ τῆς παρθένου τεχθέντα
εἶναι τὸν Ἰησοῦν οὔτε ἄνθρωπος πάλιν ὁ ταῦτα θαυματουργήσας (ξένα γὰρ τῆς ἀνθρώπου 10
φύσεώς τε καὶ δυνάμεως τὰ προειρημένα καθέστηκεν), τίνα λοιπὸν ἐπινοῆσαι οὐσίαν τούτωι
6 καὶ τάξιν δυνήσονται; ἀλλ' ἡμεῖς τὰ τούτων ῥήματα τοσαύτης ἀνοίας καὶ παραφροσύνης
ὁρῶντες μεστὰ καὶ οἷάπερ ἐν ὕπνοις καὶ μέθηι πρὸς αὐτῶν λεγόμενα, τούτοις μὲν κατὰ τὴν
τοῦ σωτῆρος ἐροῦμεν φωνήν· πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύνα- Mt. 22, 29
μιν τοῦ θεοῦ (δι' ὃ δὴ ἐκνήψατε δικαίως καὶ μὴ ἁμαρτάνετε, ἀγνωσίαν θεοῦ εἰς τοσοῦτον 15
νοσήσαντες), ὀρθῶς δὲ πάλιν καὶ ὡς προαποδέδοται, τῆς ἑνώσεως νοοῦντες τὴν δόξαν
θεόν τε ἀεὶ ὄντα τοῦτον, γενόμενον δὲ ἐπ' ἐσχάτων καὶ ἄνθρωπον ἐπιστάμενοι ἀτρέπτου
καὶ ἀναλλοιώτου φυλαχθείσης αὐτοῦ τῆς θεότητος, αὐτὸν καὶ τότε τῆς ἐξ Αἰγύπτου πορείας
τοῦ Ἰσραὴλ σωτῆρα πιστεύωμεν, ἀεὶ μὲν τοῦ πατρὸς ὄντα λόγον καὶ φῶς καὶ ἀπαύγασμα
καὶ τῆς θεοπρεποῦς δόξης τὴν δυναστείαν ἔχοντα (δι' ὃ δὴ καὶ ἔλεγεν τᾶι μακαρίωι Μωυσῆι 20
ἐγὼ εἰμὶ ὁ ὤν, καὶ ἐγὼ ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ θεὸς Ἰακώβ), Exod. 3, 14. 6
τὴν δὲ τοῦ υἱοῦ προσηγορίαν προσλαβόντα μέν, ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος, τῆς δὲ ἑνώσεως
χάριν καὶ διὰ τὸ αὐτὸν ἄνθρωπον γεγενῆσθαι, ἀλλ' οὐκ ἐν ἀνθρώπωι ἐνωικηκέναι καὶ τὰ
τότε καὶ τὰ νῦν τῆι Ἰησοῦ καὶ Χριστοῦ προσηγορίαι ἀκολούθως ὑπὸ τῆς θεοπνεύστου
γραφῆς δοξαζόμενον. 25

7 Καὶ γοῦν τὴν τοιαύτην ὑπόθεσιν ἔξεστι διὰ πλειόνων θεωρεῖν ὑπὸ τῶν ἁγίων
κηρυττομένην ἀνδρῶν, τοῦ μὲν Ἱερεμίου διαρρήδην βοῶντος· οὗτος ὁ θεὸς ἡμῶν, οὐ Bar. 3, 36-38
λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν. ἐξεῦρεν πᾶσαν ὁδὸν ἐπιστήμης καὶ
ἔδωκεν αὐτὴν Ἰακὼβ τῶι παιδὶ αὐτοῦ καὶ Ἰσραὴλ τῶι ἠγαπημένωι ὑπ'
αὐτοῦ· μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη, 30
τοῦ δὲ ὑμνογράφου μελωιδοῦντος Δαυίδ· μήτηρ Σιὼν ἐρεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἄνθρω- Ps. 86, 5
πος ἐγεννήθη ἐν αὐτῆι καὶ αὐτὸς ἐθεμελίωσεν αὐτὴν ὁ ὕψιστος. τοῦτο γὰρ PG 264
τί ἂν εἴη ἕτερον, ἀλλ' ἢ ὅτι αὐτὸς ὑπάρχει θεὸς καὶ ἄνθρωπος; ἄνθρωπον γὰρ καὶ ὑψιστον
καὶ θεμελιωτὴν τὸν αὐτὸν ὡμολόγησεν. οὐδὲν δὲ ἧττον καὶ ἐν ἑτέρωι ψαλμῶι ἀδιαίρετον
τῆς ἑνώσεως φυλάττων τὸν λόγον, τὰ τῆς ἀνθρωπότητος ἴδια ὡς αὐτῶι πάλιν τῶι θεῶι 35
λόγωι ἀναφέρων εὑρίσκεται, οὐ τῶν οὐσιῶν σύγχυσιν ἐργαζόμενος, ἀλλὰ τῆς ἑνώσεως τῶν
οὐσιῶν ἐπιγινώσκων τὸν λόγον. λέγει τοιγαροῦν οὕτως ἐν τεσσαρακοστῶι τετάρτωι
ψαλμῶι· ὁ θρόνος σου, ὁ θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· ῥάβδος εὐθύτητος Ps. 44, 7. 8
ἡ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου. ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας
ἀδικίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε, ὁ θεός, ὁ θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως 40
παρὰ τοὺς μετόχους σου. ὁρᾶις ὅπως τὸν λόγον θεολογήσας θεόν τε καὶ βασιλέα
ὁμολογήσας, οὐ διελὼν οὐδὲ ἕτερον πρόσωπον εἰσενέγκας αὐτῶι καὶ τὸ κεχρίσθαι εἴρηκεν;
λεγέτωσαν οὖν τί ἐστιν τὸ λεγόμενον. πῶς δὲ θεὸς ὢν ὁ λόγος ἐχρίετο, ἀλλ' ἢ πάντως,

---

AR

3 ὁ om. R 7 ἀπολειποῦσιν R 8 ἐρύσατο R 12 καὶ[1] R κατὰ A 19 τοῦ A
τον R πιστεύωμεν Mai πιστεύομεν AR 20 ἔχοντοσ R 21 ὁ θ̄ς ἰσαὰκ καὶ ὁ θ̄ς A
28 ἔξηύρεν R 29 αὐτὴν om. A 32 ἐγενήθη R 34 ἐν om. A 37 μ̄δ R

ὅτι αὐτὸς ἦν ὁ τὴν τοῦ δούλου μορφὴν ἐνδυσάμενος, ἣι καὶ τὸ χρίσμα λαμβάνειν εἴη ἂν πρεπωδέστατον; κἂν γὰρ λέγωσιν διὰ τὴν πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἐνοίκησιν, ὡς αὐτοὶ πλανῶνται, τοῦ λόγου πρόσωπον τὸ χρίσμα λέγεσθαι, μανθανέτωσαν ὅτιπερ ἐνοίκησις οὐκ ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' ἐπὶ τῶν προφητῶν καὶ τῶν ἄλλων ἁγίων λέγεται καὶ ὑπερβαίνει σφόδρα τοὺς τῆς ἐνοικήσεως ὅρους τὸ λεγόμενον. καὶ γοῦν ἐνοικήσαντος τοῦ θεοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις πᾶσιν ἁγιαζομένοις τε καὶ χριομένοις, οὐ λέγεται ὡς αὐτὸς ἁγιαζόμενος ἢ χριόμενος.

Εἰ μὲν οὖν καθ' ὁμοιότητα τῶν ἁγίων καὶ ἐπ' αὐτοῦ τὴν ἐνοίκησιν λέγουσιν, ἔκδηλος
8 ἡ ἀσέβεια πᾶσιν ἔσται καὶ τῆς ἀποστολικῆς διδασκαλίας παντελῶς ἀλλοτρία. περὶ [μὲν] γὰρ τῶν προφητῶν καὶ τοῦ Χριστοῦ διαλεγόμενος ὁ Παῦλος ἀσύγκριτον τούτου πρὸς ἐκείνους διαφορὰν ἡμᾶς ἐδίδαξεν, λέγω δὴ τοῦ λεγομένου κεχρίσθαι. τὸν μὲν γὰρ υἱὸν
Hebr. 1, 3 καὶ τοῦ πατρὸς ἀπαύγασμα καὶ χαρακτῆρα τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, τοὺς δὲ προφήτας ὠνόμασεν καὶ τό γε θαυμαστὸν ὅτι μετὰ τούτων τῶν ὑψηλῶν τοῦ χρίσματος καὶ αὐτὸς
Hebr. 1, 1-3 ἐμνημόνευσεν· πολυμερῶς γάρ φησιν, καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῶι, ὃν ἔθηκεν κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν· ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ φέρων τε τὰ πάντα τῶι ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καθαρισμὸν τῶν ἁμαρτιῶν ποιησάμενος, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾶι τῆς μεγαλωσύνης ἐν
Hebr. 1, 7-9 ὑψηλοῖς. καὶ μετ' ὀλίγα φησίν· καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει· ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα· πρὸς δὲ τὸν υἱόν· ὁ θρόνος σου, ὁ θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· ῥάβδος εὐθύτητος ἡ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου· ἠγάπησας δικαιοσύνην
PG 265 καὶ ἐμίσησας ἀδικίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε, ὁ θεός, ὁ θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου. θεωρεῖς ὡς σφόδρα ἄλλότριος ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ ὁ τῆς ἐνοικήσεως ὅρος; εἰ δὲ λέγουσιν ἐνταῦθα τὴν ἐνοίκησιν μὴ τοῖς ἁγίοις ὁμοίως, ἀλλὰ καθ' ἕνωσιν τοῦ λόγου πρὸς ἄνθρωπον ἐκ τῆς παρθένου τεχθέντα γεγενῆσθαι, οὐ δυνατὸν μὲν μετὰ τὴν ἀποκύησιν ἕνωσιν ἀληθῆ λέγεσθαι, ἀλλ' ἢ μόνον τὴν κατὰ χάριν
9 καὶ μετοχὴν τοῦ θεοῦ, ὡς ἐν τοῖς ἁγίοις πάλιν ἐγένετο· εἰ δὲ ἐνταῦθα τὴν ἐνοίκησιν ἕνωσιν εἶναι λέγουσιν οὐκ ἐν τῆι παρθένωι, ἀλλὰ μετὰ τὸ τεχθῆναι ἐξ αὐτῆς, φέρε καὶ οὕτω τὸ λεγόμενον ἐξετάσωμεν. εἰ διὰ τοῦτο εἰς τὸ τοῦ λόγου πρόσωπον τὸ χρίσμα εἰρῆσθαι λέγουσιν, διὰ τὸ συνεῖναι καὶ ἡνῶσθαι, ὡς αὐτοί φασι, τῶι ἀνθρώπωι τὸν λόγον, πάντως ὅτι μετὰ τὴν ἕνωσιν αὐτὸν κεχρίσθαι λέγειν ἐξ ἀνάγκης ἀπαιτηθήσονται· τὸν γὰρ θεὸν λόγον ὁ προφήτης, ἔτι γε μὴν καὶ ὁ ἀπόστολος θεολογήσας, αὐτῶι καὶ τὸ χρίσμα φανερῶς ἀνέθηκεν. εἰ τοίνυν διὰ τὴν ἕνωσιν καὶ τὸ συνεῖναι αὐτὸν τῶι ἀνθρώπωι τὸ τοῦ ἀνθρώπου χρίσμα τῶι λόγωι προσάπτουσιν [οἱ ἅγιοι], μετὰ τὴν ἕνωσιν αὐτὸ τὸ χρίσμα γεγενῆσθαι πάντως ὁμολογήσουσιν· εἰ δὲ μετὰ τὴν ἕνωσιν κέχρισται, τὴν δὲ ἕνωσιν οὐ βούλονται λέγειν πρὶν ἐκ τῆς παρθένου τεχθῆναι, οὐδὲ Χριστοτόκος οὐκέτι πρὸς αὐτῶν ἡ παρθένος ὁμολογηθήσεται. εἰ γὰρ Χριστοτόκος, πάντως ὅτι καὶ θεοτόκος· εἰ δὲ οὐ θεοτόκος, οὐδὲ Χριστοτόκος. εἰ γὰρ τὸ χρίσμα μετὰ τὴν ἕνωσιν καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὸ τοῦ λόγου πρόσωπον τοῦτο λέγεται, τὴν δὲ ἕνωσιν μετὰ τὴν ἐκ τῆς παρθένου γέννησιν γεγενῆσθαι λέγουσιν, οὐδὲ Χριστοτόκος οὐκέτι εὑρεθήσεται· εἰ δὲ Χριστοτόκος, καὶ θεοτόκος.

AR

1 ἢ R ὢ A 3 τοῦ] coniecerim εἰς τὸ τοῦ 6 ἁγιαζομένων — χριομένων R 9 μὲν deleui 16 καὶ om. R 16/17 ἐποίησεν τούσ αἰῶνασ R 19 ἁμαρτιῶν ἡμῶν A 27 κατένωσιν R τὸν λόγον AR 29 τὴν ἐνταῦθα τὴν R 34 ὁ² om. A καὶ om. A 36 οἱ ἅγιοι deleui 39 εἰ¹ A ἢ R

τοῦ γὰρ χρίσματος πρὸ τῆς ἑνώσεως μὴ δυναμένου νοεῖσθαι, εἰ Χριστοτόκος ἡ παρθένος ἐν αὐτῆι δὴ τῆς ἑνώσεως γενομένης, οὐκέτι ἄνθρωπον, ὡς αὐτοί φασιν, ἀλλ' ἑνωθέντα τῶι λόγωι γεννήσασα, θεοτόκος δικαίως ἂν λέγοιτο, εἴ γε, καθὼς ἔμπροσθεν εἴρηται, τὴν ἕνωσιν ἀληθῆ καὶ οὐ καθάπερ ἐν τοῖς ἁγίοις λέγουσιν. τοῦτο δὲ φαμὲν ὅτι οὐ δυνατὸν ἕνωσιν ἀληθῆ λέγειν μετὰ τὴν γέννησιν· ἡμεῖς γὰρ οὐκ ἄνθρωπον θεῶι ἑνωθέντα, ἀλλὰ θεὸν τὰ ἀνθρώπινα προσλαβόμενον οἴδαμεν τὸν Χριστόν, λέγω δὴ σῶμα καὶ ψυχὴν καὶ νοῦν τελείως χωρὶς ἁμαρτίας ἐνόντα τῆι ἁγίαι παρθένωι. διὰ τοῦτο κἂν ἄνθρωπον ἀκούσηις τὸν Χριστὸν ὀνομαζόμενον, μὴ ἐπιλανθάνου ὅτι καὶ θεὸς γέγονεν. οὕτως ἐπιστάμενος ὁ μακάριος Παῦλος ποτὲ μὲν ἐκ σπέρματος Δαυίδ, ποτὲ δὲ θεὸν ἐκήρυττεν· μνημόνευε γάρ φησιν, Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν καὶ ἐκ σπέρματος Δαυίδ, καὶ πάλιν· ὁ δὲ θεὸς καὶ τὸν κύριον ἤγειρεν καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. ἀκούεις τὸν ἐκ σπέρματος Δαυὶδ καὶ ἐκ
10 νεκρῶν ἐγηγερμένον σαφῶς κηρυττόμενον; ὅτε τοίνυν ἐναργῶς ἀποδέδεικται οὐκ ἄνθρωπος, ὡς ἐκεῖνοι νομίζουσιν, ἀλλ' ὁ ἀίδιος τοῦ θεοῦ λόγος ἐνανθρωπήσας [ἐστὶν] ὁ ἐκ τῆς παρθένου προελθών, μεταγινωσκέτωσαν οἱ πεπλανημένοι καὶ τῆς Ἰουδαϊκῆς ἀνοίας ληγέτωσαν· ἐὰν γὰρ μὴ ἐπιστραφῶσιν, τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ κατ' αὐτῶν στιλβώσει ὁ κύριος. ὅτι γὰρ οὐκ εἰς τέλος αὐτῶν ἀνέξεται [βλασφημούντων] καὶ διὰ μακροθυμίαν ἔτι καὶ νῦν ἀνέχεται βλασφημούντων, ἄκουε τί φησιν διὰ τοῦ μακαρίου προφήτου, τὴν ἐκ τῆς ἀνοχῆς πρὸς τοὺς ἐπιμένοντας τῆι κακίαι ἐπαγομένην ἐκδίκησιν δηλῶν· ἐσιώπησα, φησί· μὴ καὶ ἀεὶ σιωπήσομαι καὶ ἀνέξομαι; ἐκαρτέρησα ὡς ἡ τίκτουσα· ἐκστήσω καὶ ξηρανῶ ἅμα καὶ ἐρημώσω ὄρη καὶ βουνοὺς καὶ πάντα τὸν χόρτον αὐτῶν ξηρανῶ καὶ θήσω ποταμοὺς εἰς νήσους καὶ ἕλη ξηρανῶ. οὐδὲν δὲ ἧττον καὶ ὁ θειότατος ὑμνωιδὸς ταχεῖαν τῶν ἀσεβῶν διδάσκει τὴν ἀπώλειαν, κἂν πρὸς ὀλίγον διὰ μακροθυμίαν θεοῦ ἰσχύσωσιν· εἶδον γὰρ ἀσεβῆ ὑπερυψούμενον καὶ ἐπαιρόμενον ὡς τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου καὶ παρῆλθον, καὶ ἰδοὺ οὐκ
11 ἦν· καὶ ἐζήτησα αὐτόν, καὶ οὐχ εὑρέθη ὁ τόπος αὐτοῦ. ταῦτα γὰρ καὶ τὰ τοιαῦτα κοινὰ πάντων ἐστὶν ὅσοι τῆς εὐσεβείας διασκορπίζειν ἐπιχειροῦσι τὸ ποίμνιον, ὥσπερ οὖν καὶ τῶν προειρημένων αἱρέσεων τὸ τέλος ἐπέδειξεν. τί γὰρ ὤνησεν τῆς Ἀρείου δυσσεβείας ἡ πλάνη; τί δὲ ἡ Εὐνομίου καὶ τῶν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον βλασφημούντων καὶ τοῦ Σαμοσατέως Παύλου καὶ τοῦ καλουμένου Ἀπολιναρίου ἡ παραφροσύνη; πάντες γὰρ οὗτοι καὶ ἐν τῶι παρόντι ἐπονείδιστον τέλος ἐσχήκασιν καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν περιβόλων ἐξώσθησαν, καὶ τῆς ἐν οὐρανοῖς δὲ τῶν πρωτοτόκων ἐκκλησίας ἐξορισθήσονται· ἐξηλείφθησαν γὰρ ἐκ βίβλου ζώντων καὶ μετὰ δικαίων οὐκ ἐγγραφήσονται. τὸ δ' αὐτὸ καὶ τούτους ἐκδέξεται τέλος, εἰ μὴ ἄρα θᾶττον τῆς ἀνοίας λαβόντες αἴσθησιν ἐπανελθεῖν ὅθεν ἐξέπεσαν, σπουδάσουσι, καὶ μάλιστα τοὺς ἀρχηγοὺς τῆς κακοφροσύνης γενομένους. ἀκούσονται γὰρ μόνον οὐχὶ καὶ τούτων ἕκαστος παρὰ τοῦ σωτῆρος· ὃν τρόπον ἱμάτιον ἐν αἵματι πεφυρμένον οὐκ ἔσται καθαρόν, οὕτως οὐδὲ σὺ ἔσηι καθαρός, διότι τὴν γῆν μου ἀπώλεσας καὶ τὸν λαόν μου ἀπέκτεινας· οὐ μὴ μείνηις εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον. ἡμεῖς δὲ οἱ τὴν ἑαυτῶν πίστιν ἐπὶ τὴν ἀρραγῆ πέτραν οἰκοδομήσαντες βεβαίαν μέχρι τέλους τὴν εὐσέβειαν διαφυλάξωμεν, μηδαμῶς ὑπὸ τῶν ἐναντίων θορυβούμενοι, ἀλλὰ τὴν εἰς τὸν κύριον ἀγάπην ὅπλον ἀνίκητον ἔχοντες, ἐν αὐτῶι καυχώμεθα διὰ παντός, λέγοντες τὰ τοῦ προφήτου ῥήματα καὶ γελῶντες τῶν ἐναντίων τὴν εὐτέλειαν· μεθ' ἡμῶν ὁ θεός· γνῶτε, ἔθνη, καὶ ἡττᾶσθε, ἰσχυκότες ἡττᾶσθε. ἐὰν γὰρ πάλιν ἰσχύσητε, πάλιν ἡττηθήσεσθε, καὶ ἢν ἂν

2 Tim. 2, 8 — 1 Cor. 6, 14 — PG 268 — Ps. 7, 13 — Ies. 42, 14. 15 — Ps. 36, 35. 36 — Hebr. 12, 23 — Ps. 68, 29 — Ies. 14, 19. 20 — Ies. 8, 8-10

AR

4/5 καὶ οὐ — ἀληθῆ om. A 5 γὰρ A δὲ R 7 ἐνόντα A ἐνοῦται R 12 ἐξεγείρει R 14 ἐστὶν deleui 17 βλασφημούντων deleui 24 ἰσχύωσιν A 32 ἔξω ῥιφήσονται R 35 σπουδάσωσιν R

βουλεύσησθε βουλὴν διασκεδάσει κύριος, καὶ λόγον ὃν ἐὰν λαλήσητε, οὐ μὴ ἐμμείνηι ἐν ὑμῖν, ὅτι μεθ' ἡμῶν κύριος ὁ θεός.

12 Ἀλλ' ἰδού, φασίν, ὁ ἀπόστολος φανερῶς αὐτὸν ἄνθρωπον ὡμολόγησεν· Τιμοθέωι
1 Tim. 2, 5 γὰρ ἐπιστέλλων οὕτω φησίν· ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς. τοῦτο δὲ λέγοντες τῶν
PG 269 ἀκεραιοτέρων δοκοῦσιν ταράττειν τὸν νοῦν· εἰ γάρ τις συνετῶς τῶι ἀποστολικῶι ἐπιβάλοι ῥητῶι, ἐκ τούτου μάλιστα τοῦ ῥητοῦ τῆς ἀσεβείας αὐτῶν καταψηφίσεται. ἀλλὰ μὴ οὕτως ἀκρωτηριάζωμεν τὴν λέξιν, ἀλλὰ ὀλίγον τῶν ἔμπροσθεν ἐπιμνησθέντες, ὀρθὴν τῆς οἰκονομίας ἐντεῦθεν τὴν ὁμολογίαν νοῆσαι δυνησόμεθα. τί οὖν φησιν ὁ μακάριος Παῦ-
1 Tim. 2, 5 λος; εἷς θεὸς φησὶν περὶ τοῦ πατρὸς καὶ περὶ τοῦ υἱοῦ εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων. εἰ γάρ, φησίν, καὶ γέγονεν ἄνθρωπος, ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο δύο αὐτὸν ὑποπτεύειν ὀφείλομεν. ὥσπερ γὰρ θεὸς ἦν πρὸ τῆς ἐπιδημίας ὁ λόγος, οὕτω καὶ γενόμενος ἄνθρωπος καὶ μεσιτεύσας καὶ τῆι ἀνθρώπου φύσει, εἷς πάλιν ἐστίν. διὰ γὰρ τοῦτο μεσίτην αὐτὸν εἴρηκεν θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ὡς ἐξ ἀμφοτέρων τῶν οὐσιῶν ἕνα ὄντα· τὸ γάρ τινων μεσιτεῦον ἀμφοτέρων ἔχεται πάντως. ἔστι τοίνυν μεσίτης θεοῦ διὰ τὸ τῆς αὐτῆς οὐσίας ὑπάρχειν τῶι πατρί, ἔστι δὲ πάλιν καὶ ἀνθρώπων μεσίτης διὰ τὸ καὶ τῆς ἀνθρωπείας μετεσχηκέναι φύσεως τελείως χωρὶς ἁμαρτίας. ἄνθρωπον οὖν αὐτὸν ὅταν λέγηι Χριστὸν Ἰησοῦν, μὴ διὰ τοῦτο σκανδαλιζέσθωσαν, ἀλλ' ἐννοείτωσαν αὐτὸν καὶ κύριον καὶ θεὸν ὀνομαζόμενον μετὰ τοῦ καὶ Χριστὸν πάλιν λέγειν καὶ Ἰησοῦν· ἀκουέτωσαν
Tit. 2, 13. 14 γὰρ αὐτοῦ τοῦ ἀποστόλου τοῦτο φανερῶς οὕτω κηρύττοντος· προσδεχόμενοι, φησίν, τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σω-
18 τῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν περὶ ἡμῶν. ὁρᾶις ὅπως ἐκεῖ μὲν ἄνθρωπον Χριστὸν Ἰησοῦν λέγει τὸν ὑπὲρ πάντων ἑαυτὸν δεδωκότα, ἐνταῦθα δὲ μέγαν θεὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν δόντα πάλιν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν; διπλῆ γὰρ ἐνταῦθα κατ' αὐτῶν, μᾶλλον δὲ ὑπὲρ αὐτῶν, εἰ ἐθέλοιεν μεταγινώσκειν, γέγονεν ἡ ἀπόδειξις διὰ τοῦ λέγειν καὶ θεὸν καὶ κύριον Ἰησοῦν, ὃν ἐκεῖσε ἄνθρωπον εἴρηκεν, καὶ διὰ τοῦ ἐν ἀμφοτέροις
1 Tim. 2, 5. 6 ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν δεδωκότα σημαίνειν. ἄνθρωπος γάρ φησιν, Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ
Tit. 2, 13. 14 δοὺς ἑαυτὸν ὑπὲρ πάντων ἀντίλυτρον, καὶ πάλιν· προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας καὶ καθαρίσηι ἑαυτῶι λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων. εἰ δὲ ἄνθρωπος κατ' ἐκείνους μόνον Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ δοὺς ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν καὶ περιποιησάμενος ἡμᾶς ἑαυτῶι λαὸν περιούσιον, ἀνθρώπωι ἄρα λατρεύομεν παραπλησίως τοῖς ἔθνεσιν καὶ τῆι κτίσει λοιπὸν τὴν δεσποτικὴν αὐθεντίαν ἀποδιδόαμεν. ἀλλ' οὐκ ἔστιν οὕτως, μὴ γένοιτο, ἀλλὰ κύριον καὶ θεὸν ἐπιγινώσκομεν τὸν Χριστόν·
PG 272 γέγονεν μὲν γὰρ ἄνθρωπος δι' ἡμᾶς ὁ τοῦ θεοῦ λόγος μετασχὼν τῆς ἀνθρωπείας φύσεως καὶ γεγέννηται διὰ φιλανθρωπίαν ἄφατον μετὰ ταύτης ἐκ τῆς ἁγίας καὶ ἀπειρογάμου παρθένου, ἀλλ' ἦν καὶ οὕτω κατὰ φύσιν θεὸς καὶ τοῦ θεοῦ υἱός. διὰ ταύτην τοιγαροῦν τὴν αἰτίαν καλεῖται
14 καὶ ἄνθρωπος, καλεῖται δὲ καὶ θεός, εἷς καὶ ὁ αὐτὸς ὑπάρχων ἐν ἑκατέραι προσηγορίαι Χριστός. ὅτι γὰρ οὐκ ἄνθρωπον, ὡς οὗτοι μυθολογοῦσιν, ὁ Παῦλος ἐκήρυττεν τὸν Χριστόν, ἄκουε Κο-
2 Cor. 4, 5 ρινθίοις ἐπιστέλλοντος αὐτοῦ καὶ λέγοντος· οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ Ἰησοῦν Χριστὸν κύριον, ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν. ὁρᾶις

34—38 Iustinian. adu. Monoph. [PG 86, 1132] Κύριλλος ἐν τῶι λόγωι τῶι Ὅτι χρὴ θεοτόκον ὁμολογεῖν τὴν παρθένον... 'κύριον — Χριστός'

AR

1 βουλὴν βουλεύσησθε A 5 ἐπιβάλοι scripsi ἐπιβάλη A ἐπιβάλλει R 6 καταψηφίσηται R 9 καὶ περὶ A καὶ εἰη περὶ R υἱοῦ ex θῦ corr. A καὶ² om. A 17 λέγει R 24 θέλοιεν A το R

τῆς ἀποστολικῆς γνώμης τὸν ὅρον; Ἰησοῦν Χριστόν, φησίν, κύριον, ἑαυτοὺς δὲ δούλους κηρύσσομεν. Ῥωμαίοις δὲ πάλιν ἐπιστέλλων οὕτω φησίν· ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς Rom. 9, 5
τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν. εἰ δὲ ἄνθρωπον ἠπίστατο τὸν Χριστόν, ἔδει λέγειν ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα, ἐν ᾧ ὁ ἐπὶ πάντων θεός· νῦν δὲ τοῦτο μὲν οὐκ εἴρηκεν, θεὸν δὲ τὸν Χριστὸν ἐπὶ πάντων μεγαλοφώνως ἀπέφηνεν. οὐ μὴν [δὲ] ἀλλά γε κἀκεῖνο διασκεψώμεθα ὡς εἰ μὴ θεὸν ἅμα καὶ ἄνθρωπον ἠπίστατο τὸν Χριστόν, οὐκ ἂν ἔλεγεν τὸ κατὰ σάρκα· τοῦτο γὰρ φανερῶς ἐπὶ τοῦ μὴ μόνον ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ καθ' ἕτερόν τι τὴν οὐσίαν ὄντος λέγεται, ὥσπερ οὖν καὶ ἐπήγαγεν ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεός· διπλῆν γὰρ ἐνταῦθα τὴν περὶ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ὁμολογίαν παραδέδωκεν, καὶ τὸ κατὰ σάρκα ἐπιδείξας καὶ θεὸν ἀνακηρύξας. ὅνπερ γὰρ τρόπον ὁ ἐπὶ γῆς βασιλεὺς εἴ ποτε ἐν ὑπάτου σχήματι προελθεῖν βουληθείη, οὐ διὰ τοῦτο τοῦ εἶναι βασιλεὺς πέπαυται οὔτε μὴν τὴν προτέραν αὐθεντίαν ἀπώλεσεν, ἀλλ' εἷς καὶ ὁ αὐτὸς ὑπάρχει, πρὸς τῇ βασιλείαι καὶ τὸ τῆς ὑπατείας ἔχων ἀξίωμα, κἂν εἴ τις ὀνομάσοι βασιλέα, οἶδεν ὡς αὐτός ἐστιν ὁ καὶ τὸ τοῦ ὑπάτου σχῆμα περιβαλλόμενος, πάλιν τε εἰ ὕπατον τὸν αὐτὸν ὀνομάσοι, τὸν αὐτὸν οἶδεν καὶ βασιλέα ὑπάρχοντα, οὕτως ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ἦν μὲν ἀεὶ τοῦ θεοῦ υἱός, θεὸς ὑπάρχων ἀληθινός, προσλαβὼν δὲ ἐν ὑστέροις χρόνοις καὶ τὸ ἀνθρώπινον, εἷς καὶ ὁ αὐτὸς ὑπάρχει, κἂν θεὸς λέγηται κἂν ἄνθρωπος κἂν Ἰησοῦς.

15 Τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων, φέρε καὶ τὴν κυριακὴν εἰς μέσον φωνὴν ἀγάγωμεν, ἐφ' ἧι μάλιστα καὶ θρασύτερον ἡμῖν ἐφίστανται, λέγοντες ὡς αὐτὸς ἐν τοῖς εὐαγγελικοῖς κηρύγμασιν ἄνθρωπον ἑαυτὸν ὡμολόγησεν λέγων· τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα; εἰ δέ τις φιλαλήθως τοῖς εὐαγγελικοῖς ἐπιβάλοι χωρίοις, ἔνθα τοῦτο λελάληκεν ὁ σωτήρ, σφόδρα καταγνώσεται τῆς κακοτεχνούσης PG 273
γνώμης αὐτῶν καὶ φιλεγκλήμονας δικαίως ἀποκαλέσει καὶ συκοφάντας· τοσαῦτα γὰρ λελάληκεν πρὸ ταύτης τῆς λέξεως, θεὸν ἑαυτὸν ἀποφαίνων καὶ θεοῦ υἱόν, ὡς καὶ αὐτοὺς τότε τοὺς Ἰουδαίους, ἐπείπερ ἐτύφλωττον τῆς διανοίας τὸ ὄμμα, διὰ τοῦτο μάλιστα βούλεσθαι αὐτὸν ἀναιρεῖν. καὶ πάντα ἐκεῖνα σιωπῇι παραδιδόντες ταύτην ἁρπάζουσι τὴν λέξιν, ὅμοιόν τι ποιοῦντες τοῖς τότε Φαρισαίοις. κἀκεῖνοι γὰρ διδάσκοντι τῶι σωτῆρι προσέμενον οὐ πιστεύειν ἐθέλοντες καὶ διδάσκεσθαι, ἀλλὰ θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ βουλόμενοι, ὡς ὁ εὐαγγελιστὴς ἱστορεῖ, ὥσπερ οὖν καὶ οὗτοι νῦν ἀναγινώσκουσιν, μᾶλλον δὲ περιεργάζονται τὰς θείας γραφάς, ἵνα τι κατηγορεῖν εὕρωσιν τοῦ τὴν ψυχὴν ὑπὲρ αὐτῶν
16 τεθεικότος. τί δὲ ἐν τοῖς πρὸ ταύτης τῆς φωνῆς ἔλεγεν, κατανοήσωμεν. ὁ πατήρ μου, φησίν, ἕως ἄρτι ἐργάζεται κἀγὼ ἐργάζομαι. καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγεν τὸν θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῶι θεῶι τὰ αὐτὰ τῶι πατρὶ παραπλησίως δημιουργοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος, φησί, ποιῇι, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ, καὶ ὅτι τὴν κρίσιν αὐτῶι πᾶσαν δέδωκεν ὁ πατήρ, ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα, καὶ ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἔστιν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσουσιν. εἶτα ἵνα μὴ τὰ θεοπρεπῆ ταῦτα ἀκούοντες σκανδαλίζωνται διὰ τὴν σάρκα, ὅτι ἄνθρωπος ὁρώμενος τοιαῦτα ἐφθέγγετο, ἐξῆς ἐπάγει μετ' ὀλίγα καί φησιν ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν· μὴ θαυμά-

Ioh. 8, 40 — Lc. 11, 54 — Ioh. 5, 17 — Ioh. 5, 19 — Ioh. 5, 22 — Ioh. 5, 25 — Ioh. 5, 27

6—10 Iustinian. adu. Monophys. p. 1132 ἐν τῶι λόγωι τῶι Ὅτι χρὴ θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον ὁμολογεῖν· 'οὐ μὴν — ἀνακηρύξας'

AR

2 οὕτοσ ἐπιστέλλων οὕτω A 6 δὲ AR om. Iust. 7 Χριστὸν ὁ θεῖος ἀπόστολος Iust. 9 ἐνταῦθα om. Iust. 13 ἀξίωμα om. R 23 ἐπιβάλλει R κακοτέχνου R 35 φησί om. R ποιεῖ R 36 ἔδωκεν A 37 ακούσωσιν R 38 ζήσωσιν R

ζετε τοῦτο. καὶ γὰρ καὶ ταύτης τῆς εἰρημένης φωνῆς ὅτι οἱ ἀκούσαντες ζή-
Ioh. 5, 25, σουσιν * * ἔρχεται ὥρα ὅτε καὶ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται
28. 29 καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ δὲ τὰ
φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως τὸ μὲν [γὰρ] πρότερον εἰρημένον ὅτι
ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἔστιν, καὶ τὸ οἱ ἀκούσαντες ζήσονται, περὶ τῶν κατὰ τὸν
καιρὸν ἐκεῖνον ἀναστάντων νεκρῶν εἰρῆσθαι, τὸ δὲ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις τὴν
ἀναστάσιμον τῆς ἐνδόξου παρουσίας αὐτοῦ σημαίνειν ἡμέραν. καὶ μετ' ὀλίγα δὲ πάλιν
Ioh. 6, 35 φησίν· ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. ἀλλὰ ταῦτα πάντα ὥσπερ οὐκ ἀκούοντες,
Ioh. 8, 40 μᾶλλον δὲ ἐθελοκωφοῦντες παραπέμπονται, ταύτην δὲ τὴν φωνὴν τὴν λέγουσαν νῦν δὲ
ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, περιφέ-
ρουσιν πρὸς τὸ τῶν ἀκεραιοτέρων διαταράττειν τὸν νοῦν. ἐχρῆν δὲ αὐτούς, εἴπερ ἦσαν
ὀρθοί, τοῦτο λογίζεσθαι ὅτιπερ ὁ τὰ προειρημένα λαλήσας αὐτὸς καὶ ταύτην εἴρηκεν τὴν
φωνήν, καὶ μὴ διὰ ταύτην τῶν τοσούτων ὥσπερ ἐπιλανθανομένους σκανδαλίζεσθαι [διὰ
ταύτην]. κἀκεῖνοι γὰρ ἄνθρωπον ὁρῶντες καὶ τὰς θεοπρεπεῖς φωνὰς ἀκούειν οὐκ ἀνε-
Ioh. 6, 42 χόμενοι ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πατέρα
Ioh. 8, 53 καὶ τὴν μητέρα; καὶ πάλιν αὐτῶι προσήιεσαν λέγοντες· τίνα σεαυτὸν ποιεῖς; καὶ
PG 276 πάλιν· πεντήκοντα ἔτη οὔπω ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ γινώσκεις; καὶ ἐχρῆν μὲν τοῖς
Ioh. 8, 57 ἤδη προειρημένοις ἀρκεῖσθαι καὶ μηδὲν πλέον ἐπιζητεῖν· οἱ γὰρ λογισμὸν ὀρθὸν ἔχειν σπου-
δάζοντες περὶ τὴν τῶν θείων γραφῶν ἀκρόασιν εὐγνωμόνως λέξουσιν ὡς οὐδὲν ἄτοπον
εἴη θεὸν ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον ὄντα, ὅτε ταῦτα λελάληκεν, ποτὲ μὲν θεόν, ποτὲ δὲ ἄνθρωπον
17 ὀνομάζεσθαι, οὐδαμῶς ἑκατέρας προσηγορίας τὴν ἑτέραν ἀθετούσης· ἐπειδὴ δὲ ἔνεστι καὶ
ἑτέρωθεν τοῦτο θεωρῆσαι ὡς οὐκ ἄνθρωπος νοεῖσθαι διὰ τοῦτο ὀφείλει κατὰ τὴν τούτων
ὑπόνοιαν, τοῦτο καθ' ἑαυτοὺς λογισώμεθα. μετὰ τὸ πρᾶξαι τοὺς Ἰουδαίους τοῦτο ὅπερ
ἐνταῦθα αὐτοὺς ἐμέμφετο ὁ κύριος, λέγω δὴ τὸ σωτήριον πάθος, εἰ ἄρα ὡς ἄνθρωπον
ἀποκτείναντες κατεκρίθησαν, τότε [γὰρ] ἂν δυνηθείη λόγον ἔχειν τὸ ὑπ' αὐτῶν λεγόμενον· εἰ δὲ ὡς κατὰ δεσπότου καὶ κυρίου τολμήσαντες κατεδικάσθησαν, δῆλον ὡς ματαίαν ὑπόνοιαν ἑαυτοῖς ἐπλάσαντο, ἄνθρωπον νομίσαντες εἶναι, κἂν ἐνοικεῖν εἰς αὐτὸν τὸν λόγον λέγωσιν. ὁ μὲν οὖν μακάριος Παῦλος περὶ τῶν σταυρωσάντων διαλεγόμενος κυριοκτό-
1 Cor. 2, 8 νους αὐτοὺς ἐναργῶς παρίστησιν, αὐταῖς λέξεσιν γράφων οὕτως· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἐν τῆι τοῦ
Mt. 21, 34-39 ἀμπελῶνος παραβολῆι ἀπεσταλκέναι φησὶν τὸν οἰκοδεσπότην τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργούς, καὶ ὃν μὲν ἔδειραν, φησίν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν, οἱ γεωργοὶ δηλονότι, ὕστερον δὲ ἀπεσταλκέναι φησὶν αὐτὸν τὸν υἱόν, ὃν οἱ γεωργοὶ θεασάμενοι εἶπον πρὸς ἑαυτούς· οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ σχῶμεν αὐτοῦ τὴν κληρονομίαν, καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν. εἰ τοίνυν ὁ μὲν ἀπόστολος κύριον τῆς δόξης τὸν ἐσταυρωμένον ὁμολογεῖ, αὐτὸς δὲ ὁ σωτὴρ τοὺς μὲν προφήτας δούλους ἀπεσταλμένους διδάσκει, ἑαυτὸν δὲ τοῦ δεσπότου τῶν δούλων υἱόν, τίς ἔτι τολμήσει
Ioh. 8, 40 λέγειν ὡς ἄνθρωπος ἦν ὁ λέγων νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι καὶ οὐχὶ μᾶλλον θεὸς ἐνηνθρωπηκώς; καὶ μάλισθ' ὅταν καὶ τὰ θεοπρεπῆ ἔργα τῆι ἀνθρώπου προσηγορίαι
Ioh. 5, 25 λεγόμενα ἀκούηι μέλλοντα γίνεσθαι· ἔρχεται γὰρ ὥρα καὶ νῦν ἔστιν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ οἱ ἀκούσαντες ζή-
Mt. 25, 31 σουσι καὶ ὅταν ἔλθηι, φησίν, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῆι βασιλείαι αὐτοῦ

AR

1/2 ζήσωσιν R 2 lacunam statui e. g. supplendo φανερὸν καὶ τῆς ὅτι 3 πορεύσονται R 4 γὰρ deleui 10/11 περιφέρουσι γὰρ A 13/14 διὰ ταύτην del. Mai 14 οὐκ R 23 τοῦτο — λογισώμεθα om. R 25 γὰρ deleui 32 δὲ² om. R 37 ὡμολόγει A 42 ἀκούσωσιν R 42/43 ζήσωσιν R

καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ,
τὴν δικαίαν ἅπασιν ἐπιφέρων κρίσιν, καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ Ioh. 3, 13
18 μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. ἀκούεις φανερῶς τὸν
θεὸν λόγον τῇ ἀνθρώπου προσηγορίαι διὰ τὴν πρὸς τὴν σάρκα ἕνωσιν ὀνομαζόμενον; τίς
γὰρ ἂν εἴη ἕτερος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς; μηκέτι οὖν σκανδαλίζου, ὅταν λέγῃ νῦν 5 Ioh. 8, 40
δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἀλλ'
ἐννοῶν τὴν οἰκονομίαν εὐσεβῶς δέχου τὸ λεγόμενον. ἐκ τούτων γὰρ τῆς ἑνώσεως μά- PG 277
λιστα ἡ οἰκονομία δείκνυται καὶ ὅτι κἂν ἄνθρωπος ὀνομάζηται, οὐ δίχα τῆς θεότητος
ὀφείλει καθ' ἑαυτὸν ἄνθρωπος ὀνομάζεσθαι. τίς γὰρ τολμήσει λέγειν ἄνθρωπον καὶ
ταῦτα ἐνεργήσειν τὰ προειρημένα, λέγω δὴ τὴν ἐξ οὐρανοῦ μέλλουσαν ἔσεσθαι παρουσίαν 10
αὐτοῦ καὶ τὴν περὶ πάντων δικαίαν κρίσιν; τοῦ ἱεροψάλτου μάλιστα Δαυὶδ ἄιδοντος· σοὶ Ps. 64, 2. 3
πρέπει ὕμνος, ὁ θεός, ἐν Σιὼν καὶ σοὶ ἀποδοθήσεται εὐχὴ ἐν Ἱερουσαλήμ.
εἰσάκουσον προσευχῆς, πρὸς σὲ πᾶσα σὰρξ ἥξει. τί γὰρ ἕτερόν ἐστιν τοῦτο
ἀλλ' ἢ ὅπερ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ποιήσειν μεμαθήκαμεν; τότε γάρ φησιν, καθίσει Mt. 25, 31. 32
ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ 15
ἔθνη. ὁρᾷς ὅπως τοῦ Δαυὶδ ὡς πρὸς θεὸν λέγοντος πρὸς σὲ πᾶσα σὰρξ ἥξει,
εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου τοῦτο πληροῦσθαι μέλλον ἀποδέδεικται; θεὸς οὖν ἐστιν ἄρα
ἐνανθρωπήσας ὁ ἐκ Μαρίας τεχθείς, τῶν θείων ἡμῖν γραφῶν τοῦτο διὰ πολλῶν ἀποδείξεων
ἐναργῶς ἐμφαινουσῶν, θεοτόκος δὲ πάντως καὶ αὐτὴ ἡ καλλιπάρθενος, κἂν οὗτοι μὴ βού-
λωνται. εἰ γὰρ ἄνθρωπος ἦν ὁ ἐξ αὐτῆς προελθὼν Ἰησοῦς Χριστός, πῶς ὁ Παῦλος 20
Γαλάταις ἐπιστέλλων ἔγραφεν· Παῦλος ἀπόστολος οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' Gal. 1, 1
ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ; δῆλον ὡς οὐκ ἄνθρωπος μόνον, ἀλλὰ
θεὸς ἐνηνθρωπηκώς ἐστιν· μὴ τοίνυν σκανδαλιζέσθωσαν ἐπὶ ταῖς τοιαύταις φωναῖς οἱ
ἀπαίδευτοι, ἀλλὰ διδασκέσθωσαν τοῦ θείου μυστηρίου τὴν οἰκονομίαν καὶ προσκυνείτωσαν
λοιπὸν τὸν Χριστὸν μετὰ τῶν ἀγγέλων καὶ αὐτοί. ὅταν γάρ φησιν, εἰσαγάγῃ τὸν 25 Hebr. 1, 6
πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ
πάντες ἄγγελοι θεοῦ, καὶ ἐν τῷ ὀνόματι δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ πᾶν γόνυ κάμψει Phil. 2, 10. 11
ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογή-
σεται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρός. μνημονευέτωσαν
Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον ὁμολογούμενον καὶ μὴ ταραττέσθωσαν ὅταν ἄνθρωπον διὰ τὴν 30
οἰκονομίαν ἀκούωσιν.

19 Οὕτω νοείτωσαν καὶ τὰ διά τινα χρείαν ἡ οἰκονομία περὶ αὐτοῦ εἰρημένα, οἷόν ἐστιν
καὶ τὸ ὑπὸ Πέτρου τοῦ ἀποστόλου λεγόμενον. Ἰησοῦν γάρ φησιν τὸν Ναζωραῖον Act. 2, 22
ἄνδρα ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς ὑμᾶς πρὸς Ἰουδαίους διαλεγόμενος ὁ
Πέτρος· χρὴ γὰρ τὸν τοῖς θείοις λογίοις ἐντυγχάνοντα καὶ τὰ πρόσωπα θεωρεῖν καὶ τὸν 35
χρόνον καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν ἕκαστον εἴρηται, λογίζεσθαι· οὕτω γὰρ ἑκάστῳ ῥητῷ τὴν
πρέπουσαν ἐφαρμόσαι θεωρίαν τις τῇ τοῦ πνεύματος δυνήσεται χάριτι. ἐπεὶ οὖν καὶ
τοῦτο τὸ ῥητὸν ἐκεῖνοι πρὸς σύστασιν τῆς ἑαυτῶν δυσσεβείας προβάλλονται, ἴδωμεν τί
δήποτε ὁ Πέτρος οἰκονομῆσαι βουλόμενος οὕτω λελάληκεν, μᾶλλον δὲ αὐτὸν ἐπερωτήσωμεν
τὴν αἰτίαν ἀπαγγεῖλαι ἡμῖν, δι' ἣν οὕτω λέγειν προήχθη. τί φῄς, ὦ μακάριε; ἄνθρωπον 40
κηρύττεις τὸν Χριστὸν καὶ τούτῳ πιστεύειν ἡμᾶς ἀναπείθεις, ἵνα κτίσματι λατρεύειν δι-
δάξῃς; καὶ μὴν ἕτερος ἀπόστολος μέμφεται τοὺς τῇ κτίσει λατρεύειν ἐθέλοντας. εἶτα Rom. 1, 25
πῶς αὐτὸς ἐρωτηθεὶς παρ' αὐτοῦ τίνα ἐνόμιζες εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀπεκρίθης PG 280
σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος; καίτοι τότε ἡ πεῦσις τοῖς μὴ σφόδρα εἰδόσι τῆς Mt. 16, 16
οἰκονομίας τὸ μυστήριον τάχα καί τινα τοιαύτην ἔννοιαν ἐμποιεῖν ἠδύνατο, λέγω δὴ τοῦ 45

AR

5 λέγει R 6 ἀποκτεῖναι om. A 7 ἐνοῶν R 35 λόγοισ R 37 ἐφορμάσαι R 38 εἴ-
δωμεν R 45 τὸ R

Mt. 16, 13 ἄνθρωπον αὐτὸν νομίσαι· τίνα γὰρ ἔλεγεν, οἱ ἄνθρωποι λέγουσιν εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; καὶ τότε μὲν υἱὸν ἀνθρώπου ἀκούων αὐτόν, τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ αὐτὸν εἶναι ἔλεγες· νῦν δὲ μετὰ τὸ ἄλλων πολλῶν σημείων θεάσασθαι δύναμιν, μετὰ τὸ καὶ τῆς μακαρίας αὐτοῦ ἀναστάσεως καὶ τῆς εἰς οὐρανὸν ἀνόδου ἐν πείραι γενέσθαι ἄνθρωπον
20 αὐτὸν εἶναι λέγεις; καὶ μή τις οἰέσθω δύνασθαι καὶ τότε ὡς περὶ ἀνθρώπου λέγειν
Mt. 16, 16 αὐτὸν τὸ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ὡς καὶ τῶν ἁγίων χρηματιζόντων υἱῶν θεοῦ. οὐ γὰρ ἁπλῶς εἶπεν· σὺ εἶ υἱὸς θεοῦ, ἀλλὰ σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ· ἡ γὰρ τοῦ ἄρθρου προσθήκη δείκνυσι τὸν ἕνα καὶ μόνον ἀληθινὸν υἱὸν ὁμολογῆσαι τὸν Πέτρον. πρὸς ταῦτα δὲ τοιούτοις μόνον οὐχὶ αὐτὸς ὁ μακάριος Πέτρος ἀπήντησεν ἂν ῥήμασιν· μὴ τοῦτο νομίσητέ με εἰρηκέναι ὅτιπερ ἄνθρωπος καθ' ἡμᾶς εἷς ἐστιν ὁ Χριστός· οὐ τοῦτό ἐστιν ὃ φημί, πρᾶγμα δέ τι οἰκονομῶ θαυμαστὸν καὶ παράδοξον. καὶ ποῖον τοῦτό ἐστιν; τῇ καθόδωι τοῦ πνεύματος περιηχηθεὶς τῶν Ἰουδαίων ὁ δῆμος συνέδραμεν πρὸς ἡμᾶς· εὑρὼν οὖν καιρὸν ἁλιείας ἀνθρώπων εἶναι τότε, εἶτα φανερῶς αὐτοῖς καὶ ἀπ' εὐθείας οὐ δυνάμενος τὸν Χριστὸν θεὸν ἀνακηρύττειν, ἐπείπερ αὐτὸν πρὸ ὀλίγου σταυρώσαντες ἦσαν καὶ βαρὺ αὐτοῖς διὰ τοῦτο τὸ πρᾶγμα ἐφαίνετο, κρύπτω τὸ ἄγκιστρον τοῦ λόγου, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἰχθύων τῇ τροφῇ, τοῖς ταπεινοτέροις τούτοις ῥήμασιν καὶ τὸν Ἰησοῦν Ναζωραῖον ὀνομάζω καὶ ἐσταυρωμένον καὶ ὅτι ὁ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ οὕτω κεκαλυμμένως εἰσφέρω καὶ τὴν θεολογίαν αὐτοῦ, καὶ ταύτην μετά τινος
Act. 2, 25-28 τέχνης. τοὺς γὰρ Δαυὶδ αὐτοὺς ὑπομιμνήσκω λόγους, ἐπείπερ τὰ ἐκείνου μᾶλλον ἀνυπόπτως ἐδέχοντο, καὶ δι' ἐκείνων πάλιν τῇ τοῦ θεοῦ δυνάμει τὸ πᾶν ἀνατίθημι, ἵν' οὕτω
κατὰ μικρὸν αὐτοὺς καταδέξασθαι ποιήσω τὸ σωτήριον κήρυγμα, οὗ δὴ γενομένου καὶ εἰς
Act. 2, 38 κατάνυξιν ἐλθόντων αὐτῶν φανερώτερόν πως αὐτὸν λοιπὸν θεὸν ἐπιδείξω διὰ τῆς τοῦ βαπτίσματος τούτου εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ προστάξεως, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν αὐτοῖς τοῦτο χα-
Act. 2, 22 21 ρίζεσθαι δυνάμενον διδάξας. καὶ ὅρα σύνεσιν ἀποστολικήν. Ἰησοῦν, φησίν, τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς ὑμᾶς δυνάμεσι καὶ τέρασι καὶ σημείοις οἷς ἐποίησεν δι' αὐτοῦ ὁ θεὸς ἐν μέσωι ὑμῶν. καὶ ἀπὸ θεοῦ ἀποδεδειγμένον λέγει καὶ τὸν θεὸν ταῦτα δι' αὐτοῦ ἐνεργήσαντα, ἵνα τῇ τοῦ πατρὸς προσηγορίαι πείσηι αὐτοὺς καὶ αὐτὸν τὸν Ἰησοῦν καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ καταδέξασθαι,
Act. 2, 22 ὡς ἐκείνου δι' αὐτοῦ ταῦτα ποιοῦντος, λέγω δὴ τοῦ πατρός. οἷς ἐποίησεν γάρ
PG 281 φησίν, δι' αὐτοῦ ὁ θεός, εἶτα τοῦ σταυροῦ μνημονεύσας καὶ τὴν ἀνάστασιν εἰσφέρει, καὶ ταύτην ὡς παρὰ τοῦ πατρὸς πάλιν γεγενημένην, ἵνα διὰ τούτου πάλιν καὶ αὐτὴν αὐτοὺς καταδέξασθαι ποιήσηι, καὶ λοιπὸν ὥσπερ κεκαλυμμένως αὐτοῖς καὶ τὴν θεολογίαν
Act. 2, 24 εἰσφέρει· εἰρηκὼς γὰρ ὃν ὁ θεὸς ἀνέστησεν λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου, ἐπάγει· καθ' ὅτι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ. οὐκέτι λοιπὸν ὡς περὶ ἀνθρώπου τοῦτο· εἰ γὰρ ἄνθρωπος ἦν, πάντως ὅτι καὶ κρατεῖσθαι ἠδύνατο ὑπὸ τοῦ θανάτου· ἀλλὰ τοῦτο εἰρηκὼς καταφεύγει ταχέως ἐπὶ τὴν προφητικὴν μαρτυρίαν, ἵνα μηκέτι ὡς παρ' αὐτοῦ, ἀλλ' ὡς παρὰ τοῦ προφήτου μᾶλλον ἀκούοντες προθυμότερον δέ-
Act. 2, 25 ξωνται τὸ λεγόμενον, καὶ φησιν· Δαυὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν· προωρώμην τὸν κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντὸς καὶ τὰ ἑξῆς. ὅρα μεθ' ὅσης τέχνης αὐτοῖς τὴν κυριολογίαν εἰσήγαγεν. εἶτα τὴν μαρτυρίαν πληρώσας, πάλιν αὐτῶν ὥσπερ τὸν λογισμὸν καταστέλλων, ἐπειδήπερ φανερώτερον αὐτὸν ἐθεολόγει, ἐπὶ τὴν τοῦ πατρὸς πάλιν κατα-
Act. 2, 36-38 τρέχει προσηγορίαν καὶ φησιν· ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ ὅτι καὶ κύριον καὶ Χριστὸν ὁ θεὸς ἐποίησεν τοῦτον τὸν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς

AR

4 ἐμ R 7 υἱὸσ θῦ εἶ R 13 ἁλείασ A ἁλίασ R 18 καικαλυμμένοσ R 23/24 τοῦτου — δυναμένου R 33 ὠδύνασ R 37 ἄλλα R 38 προωρόμην A προόρῶμην R 39 ὅρα R ὅσα A 41 πρσ̄ R σωτῆροσ A

ἐσταυρώσατε, καὶ αἰτησάντων αὐτῶν λοιπὸν ἐκείνων, τί ποιῆσαι ὤφειλον, βαπτισθῆναι αὐτοῖς προσέταξεν ἐπὶ τῶι ὀνόματι αὐτοῦ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν διὰ τούτου λαμβάνειν, τῆι τῶν ἁμαρτιῶν ἀφέσει τὴν κυριότητα αὐτοὺς ἐννοῆσαι ποιῶν, διὰ δὲ τοῦ λέγειν ὁ θεὸς
22 ἐποίησεν τὴν ἐκείνων ἀποκλείων ἐναντιολογίαν. ὅτι γὰρ πρόσφατον ἡμῖν κύριον ὁ πατὴρ οὐκ ἐποίησεν, οὐδένα οἶμαι τῶν εὖ φρονούντων ἀντερεῖν. καὶ γὰρ οὐχ ὥς τινες ἀνοήτως εἰς τὴν τοῦ υἱοῦ θεότητα τὸ ῥητὸν ἐκλαμβάνουσιν, οὕτως εἴρηκεν· οὐ γὰρ περὶ τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ σκοπὸς ἦν τῶι ἀποστόλωι διαλέγεσθαι, ἀλλὰ περὶ τῆς μετὰ τὴν ἀνάστασιν δόξης. τὸ οὖν κύριον αὐτὸν ἐποίησεν, ἀντὶ τοῦ κυριότητα καὶ Χριστοῦ δόξαν αὐτῶι δέδωκεν, οὐχ ὅτι δόξαν ἐπίκτητον ἔλαβεν ὁ υἱός, ἀλλ' ἐκείνοις διὰ τὴν προειρημένην οἰκονομίαν οὕτως διαλεγόμενος ὅτι οὕτω πιστεύειν εἰς αὐτὸν ὀφείλετε ὡς Χριστῶι καὶ κυρίωι προσιόντες. ὅτι γὰρ οὐκ ἄνθρωπος καθ' ἡμᾶς γεγεννημένος χωρὶς τῆς τοῦ λόγου ἑνώσεως Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ τὸ ἴδιον ὑπὲρ ἡμῶν αἷμα ἐκχεῖσθαι καταδεξάμενος, ἄκουε σαφῶς τοῦ ἀποστόλου Παύλου τοῖς Ἐφεσίων διδασκάλοις τοῦτο φανερὸν καθιστῶντος· προσέχετε γάρ φησιν, ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῶι ποιμνίωι ἐν ὧι ὑμᾶς Act. 20, 28
τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου. ἀκούεις θεὸν φανερῶς ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου τὸν ἐσταυρωμένον κηρυττόμενον; ποιμαίνειν γάρ φησιν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου, οὐχ ὅτι τῆι φύσει τῆς θεότητος ἔπασχεν, ἀλλ' ὅτι τὰ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ πάθη εἰς αὐτὸν ἀναφέρεται διὰ τὸ μὴ ἀνθρώπου τινὸς εἶναι ταύτην, ἀλλ' αὐτοῦ τοῦ λόγου ἰδίαν σάρκα. εἰ τοίνυν θεοῦ αἷμα τὸ αἷμα λέγεται, δῆλον ὡς θεὸς ἦν σάρκα περικείμενος.

23 Εἰ δὲ ἐπιμένοιεν λέγοντες· ποῦ τῆς γραφῆς θεοτόκος ἡ παρθένος ὠνόμασται; ἀκουέ- PG 284
τωσαν σαφῶς τοῦτο τοῦ ἀγγέλου τοῖς ποιμέσιν εὐαγγελιζομένου καὶ λέγοντος ὅτι ἐτέχθη Lc. 2, 11
ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὅς ἐστιν Χριστὸς κύριος, οὐ λέγει δὲ ὃς ἔσται κύριος ἢ ἐν ὧι ὁ κύριος ἐνοικήσειν μέλλει, ἀλλ' ὅς ἐστιν κύριος. ἰδοὺ τοίνυν κύριον φανερῶς τὸν τεχθέντα ὁ ἄγγελος εὐαγγελίζεται, εἶτα καὶ σημεῖον ὥσπερ αὐτοῖς τῆς τοῦ κυρίου θέας παρεχόμενος εὑρήσετε, φησίν, βρέφος ἐσπαργανωμένον καὶ κείμενον ἐν φά- Lc. 2, 12
τνηι, παραπλήσιά τε τῶι ἀγγέλωι καὶ ὁ Πέτρος κηρύττων, ὅτε πρὸς τὸν Κορνήλιον εἰσῆλθεν, ἔλεγεν· τὸν λόγον ἀπέστειλεν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εὐαγγελιζόμενος Act. 10, 36
εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗτός ἐστι κύριος πάντων. ὁρᾶις πῶς τὸν λόγον ἀντὶ τοῦ τὸ σωτήριον κήρυγμα διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπεστάλθαι φησὶν καὶ δεικνὺς αὐτοῖς τίς εἴη Ἰησοῦς Χριστός, οὗτός ἐστιν, ἔφη, πάντων κύριος; ὁρᾶις τὸ βρέφος κύριον ⟨ὀνομαζόμενον⟩ καὶ ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου καὶ ὑπὸ τοῦ Πέτρου; οὐκοῦν θεοτόκος ἀναμφιβόλως ἡ τὸν κύριον γεννήσασα. οὕτως αὐτὴν καὶ ἡ τοῦ μακαρίου βαπτιστοῦ μήτηρ ὑπὸ πνεύματος ἁγίου κινουμένη προσηγόρευσεν· ἐπλήσθη γάρ φησιν, ἡ Ἐλισάβετ πνεύ- Lc. 1, 41-43
ματος ἁγίου καὶ ἀνεβόησεν· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξὶν καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου, καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου ἔλθηι πρός με; τίς ἐπὶ τοσοῦτον μέμηνεν, ὡς μὴ βούλεσθαι μετὰ τῶν εὐαγγελίων θεοτόκον ἀποκαλεῖν τὴν ἁγίαν παρθένον; μὴ τοίνυν τῶν ἀκεραιοτέρων τὰς ἀκοὰς θορυβείτωσαν παιδίον καὶ βρέφος ὀνομάζοντες, ἵνα μὴ κατ' ὀλίγον καὶ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ἐπιδη-
24 μίαν ἀρνήσωνται· ὠνόμασται γὰρ βρέφος ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου, ἀλλ' ἅμα καὶ κύριος. μηδ' ἐν τούτωι δὲ πάλιν ψιθυριζέτωσαν τὸ πάθος προβαλλόμενοι καὶ τὴν ἀνάστασιν καὶ ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν. ἤδη μὲν γὰρ καὶ ἐν τοῖς προλαβοῦσιν ἀποδέδεικται τῆς οἰκονομίας ὁ λόγος, πλὴν εἰ καὶ φανερώτερον μανθάνειν βούλονται τίς ὁ ἐσταυρωμένος ὑπῆρχεν,

---

AR

2 τῶν ἁμαρτιῶν A 4 ἀντιλογίαν in ἐναντιλογίαν corr. A 5 ἐποίει A οὐκ' R
11 γεγενημένος A 13 φανερῶν R 24 ἡμῖν A 33 ὀνομαζόμενον addidi καὶ[1] om. A

1 Cor. 11, 23 ἀκουέτωσαν τοῦ τῆς οἰκουμένης διδασκάλου τοῦτο Κορινθίοις ἐπιστέλλοντος· ἐγὼ γάρ φησι, παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ παρεδίδοτο, ἔλαβεν ἄρτον καὶ τὰ ἑξῆς. θεωρεῖς τὸν ὑπὲρ
Act. 13, 30 ἡμῶν παθόντα κύριον φανερῶς κηρυττόμενον; εἰ δὲ καὶ τὸ ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν σκανδαλίζει τοὺς ἀνθρώπους ὡς περὶ ἀνθρώπου λεγόμενον, αὐτοῦ πάλιν τοῦ ἀποστόλου καὶ ταύτην ἀκουέτωσαν ἀναιροῦντος τὴν ὑπόνοιαν. οἰκονομικῶς γὰρ τὰ τοιαῦτα ἐν ταῖς ἁγίαις εἴρηται γραφαῖς· ὅτι γὰρ κύριος ἦν ὁ τῇ σαρκὶ καὶ πάσχων καὶ ἀνιστάμενος καὶ οὐχ, ὡς αὐτοί φασιν, ἄνθρωπος ἐνοίκησιν ἔχων τοῦ λόγου, ἀκουέτωσαν
Rom. 4, 23. τοῦ Παύλου Ῥωμαίοις οὕτω παρρησίαι γράφοντος περὶ τοῦ Ἀβραάμ· οὐκ ἐγράφη δι'
24 αὐτὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίζεσθαι τοῖς πιστεύουσιν
PG 285 ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν. ἤκουσας τὸν ἐγειρόμενον κύριον προσαγορευόμενον· μηκέτι σκανδαλίζου ἐπὶ τοῖς οἰκονομικῶς λεγομένοις.

25 Καὶ τοῦτο δὲ τοῖς εἰρημένοις προσθεῖναι ἀναγκαῖον ὑπάρχει, ἵνα μή τις ὑπολάβῃ χάριτι καὶ αὐτὸν καθάπερ ἡμᾶς θεὸν καὶ κύριον καὶ υἱὸν προσαγορευόμενον. ἡμεῖς μὲν
Ps. 81, 6. 7 γὰρ εἰ καὶ καλούμεθα θεοί, ἀλλὰ πάλιν ἀκούομεν καὶ τῆς ἀσθενείας ἡμῶν τὸ μέτρον· ἐγὼ γὰρ εἶπα, φησίν, θεοὶ ἐστὲ καὶ υἱοὶ ὑψίστου, ἀλλ' εὐθέως ἐπάγει· ὑμεῖς δὲ δὴ ὡς ἄνθρωποι ἀποθνήσκετε, καὶ δῆλον ὡς τὴν προσηγορίαν κατὰ χάριν ἐσχήκαμεν, αὐτὸς δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλὰ μετὰ τῆς θεοπρεποῦς δόξης καὶ τὴν προσηγορίαν ἔχει. καλεῖ-
Rom. 9, 5 ται γὰρ οὐχ ἁπλῶς θεός, ἀλλὰ θεὸς ἐπὶ πάντων καὶ εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, καλεῖται
1 Cor. 2, 8 δὲ πάλιν καὶ κύριος, οὐκ ὀνόματι μόνον ὥσπερ ἡμεῖς, ἀλλὰ κύριος τῆς δόξης καὶ κύριος
Act. 10, 36 πάντων, ὡς ὁ Πέτρος ἐδίδαξεν· λεγόμενος δὲ καὶ υἱός, οὐδὲ τοῦτο καθάπερ ἡμεῖς ἁπλῶς
1 Ioh. 5, 20 υἱός, ἀλλὰ υἱὸς μόνος καὶ ἀληθινὸς κατ' οὐσίαν, ὡς φησιν Ἰωάννης· καὶ ἐσμὲν ἐν τῷ ἀληθινῷ θεῷ καὶ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ ζωὴ αἰώνιος. φανερώτερον δὲ τοῦτον καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀπὸ τῶν πολλῶν
1 Cor. 8, 5. 6 διορίζει ὡς μόνον καὶ κατὰ ἀλήθειαν υἱόν· λέγει γὰρ οὕτως· καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶν λεγόμενοι θεοί, εἴτε ἐν οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ τῆς γῆς, ὥσπερ εἰσὶν θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοὶ λεγόμενοι, πάλιν, ἵνα νοῇς· ἀλλ' ἡμῖν εἷς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα. ὁρᾷς ὡς οὐ μετὰ πάντων αὐτὸς κύριος ἢ θεὸς ὀνομάζεται, ἀλλὰ μόνος τῷ πατρὶ συνδοξάζεται, ὡς ἐξ αὐτοῦ κατὰ φύσιν ὑπάρχων;

26 Καιρὸς δὲ λοιπὸν καὶ τὴν ἑτέραν τοῦ ἀποστόλου μαρτυρίαν εἰς μέσον παραγαγεῖν, τοῦτον τόν ἀληθινὸν υἱὸν δεικνῦσαν ἄνθρωπον εἶναι τὸν ἐκ τῆς καλλιπαρθένου τεχθέντα,
Gal. 4, 4 ἔχει δὲ οὕτως· ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ γενόμενον ἐκ γυναικός. μηδεὶς δὲ τοῦτο λέγειν ἐρυθριάτω· οὐδεμίαν γὰρ ὕβριν τοῦτο τῷ λόγῳ φέρει, φιλανθρωπίαν δὲ μᾶλλον καὶ δόξαν διὰ τοῦτο ἄπειρον καὶ ἀμέτρητον. ὅτι γὰρ οὐδὲν ἐκ τούτου ὁ λόγος ἐβλάπτετο, ἄψαυστος ὑπάρχων τὴν φύσιν καὶ ἀπαθὴς καὶ ἀπερίγραφος, ἀρρήτωι δὲ φιλανθρωπίαι τὸ πρᾶγμα διήνυσεν,
Hebr. 13, 8 ἄκουε πάλιν αὐτοῦ τοῦ Παύλου τοῦτο διδάσκοντος· Ἰησοῦς Χριστός, φησίν, χθὲς καὶ σήμερον, ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. τὸ γὰρ χθὲς λέγων τὴν προαιώνιον αὐτοῦ σημαίνει δόξαν, τὸ δὲ σήμερον ἐνεστῶτος καιροῦ ποιεῖται σημαντικόν, καὶ ὅτι οὐκ ἐτράπη, ἀλλ' ὅτι ὁ αὐτὸς ἔμεινεν, καὶ ἐν σαρκὶ γενόμενος, καὶ ἔσται εἰς τοὺς αἰῶνας, ἐπήγαγεν, ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. ὅτε τοίνυν ταῦτα οὕτως ἔχει,
PG 288 φιλανθρωπίαι μεγάλῃ τὴν εἰς ἡμᾶς ἀγάπην ἐνεδείξατο καὶ κεκοινώνηκεν τῇ ἡμετέραι φύσει, ἵνα ἀναστήσῃ αὐτὴν καὶ τῆς ὑπὸ τὸν διάβολον ἀπαλλάξῃ δουλείας. μηδεὶς οὖν

AR

1 οἰκουμένησ R οἰκονομίασ A 2 δ om. R 16 δὴ om. R 24 καὶ om. R 28 καὶ om. A 32 δεικνὺσ R 33 δὲ om. A

αἰσχυνέσθω παιδίον ἀκούων καὶ βρέφος καὶ ὅσα ἀνθρωπινώτερον περὶ αὐτοῦ γέγραπται· ὑπέμεινεν γὰρ πάντα οὐ δι' ἑαυτόν, ἀλλὰ δι' ἡμᾶς, πανταχοῦ τὸ πρέπον φυλάττων τῇ
27 ἀνθρωπείαι φύσει, ἵνα μὴ φαντασία ἡ οἰκονομία νομίζηται. οὐκοῦν κἂν ἀκούσῃς ὅτι Mt. 2, 14
παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ μακάριος Ἰωσὴφ καὶ φεύγει εἰς Αἴγυπτον, μὴ αἰσχύνην αὐτὸ νόμιζε, τὴν δὲ οἰκονομίαν ἐννόει. καὶ γὰρ οὐ τότε μόνον τοῦτο περὶ αὐτοῦ γέγραπται, ἀλλὰ καὶ ὅτε εἰς τὸν τριακοστὸν ἐνιαυτὸν ἐλθὼν ἤρξατο κηρύττειν καὶ διδάσκειν καὶ τῶν θαυμασίων ἐπετέλει τὴν δύναμιν, πάλιν τοιαῦτα περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα εὑρίσκομεν. ἀκού- Mt. 4, 12
σας γάρ φησιν, ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν,· καὶ ἕτερα δὲ τοιαῦτα ἔστιν εὑρεῖν. ἀλλ' οὐ φόβωι τοῦτο ἐποίει οὐδὲ τότε οὐδὲ νῦν, ἀλλὰ τὸν πρέποντα καιρὸν ἀναμένων τοῦ σωτηρίου πάθους· ἔδει γὰρ πρῶτον διαλάμψαι τὸ κήρυγμα καὶ πάντα ἐπιτελέσαι ὅσα ἐβούλετο, καὶ τότε καὶ ἐπὶ τὸ σωτήριον πάθος ἐλθεῖν, ὃ δὴ καὶ γέγονεν. ὅτι δὲ οὐ φόβωι καὶ δειλίαι τοῦτο ἐγίνετο, δῆλον ἀφ' ὧν πεποίηκεν, ὅτε παραδοθῆναι οὐκ ἐβούλετο. καὶ γὰρ τῶν Ἰουδαίων αὐτὸν τότε κατακρημνίσαι θελησάντων, αὐτός, φησίν, διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο, καὶ ἄλλοτε δέ, Lc. 4, 30
φησίν, πιάσαι αὐτὸν θελόντων, οὐδείς, φησίν, ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, 16 Ioh. 7, 30
ὅτι οὔπω ἐλήλυθεν ἡ ὥρα αὐτοῦ. πλὴν ἀλλὰ καὶ ἀχείρωτος εἶναι δυνάμενος ὡς θεός, πάλιν διὰ τὸ ἀνθρώπινον ὑπανεχώρει, ἵνα φαίνηται κατὰ ἀλήθειαν γενόμενος ἄνθρωπος. εἰ δὲ λέγοι τις· διὰ τί μὴ καὶ τότε ὅτε παιδίον ἦν, δι' ἑαυτοῦ τὴν ἐπιβουλὴν ἐξέκλινεν, ἀλλ' ἀγγέλου χρηματίζοντος; μανθανέτω ὡς καὶ τότε αὐτοῦ ἦν τὸ ἔργον, ἀλλ' ἵνα μὴ τῆς οἰκονομίας τοσοῦτον παραλύσηι τὸν λόγον διὰ τὴν ἡλικίαν, διὰ τοῦτο δι' 20
28 ἀγγέλου τὸ πρᾶγμα πεποίηκεν. ὅτι δὲ τὰ πρέποντα σώιζειν βουλόμενος πάντα οἰκονομικῶς ἐποίει καὶ συνεχώρει τῆι σαρκὶ δεικνύειν τὰ αὐτῆι ἀκόλουθα, πληροφορήσει σε πάλιν αὐτός. ὅτε γὰρ ὁ μακάριος βαπτιστὴς αὐτῶι ἔλεγεν· ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ Mt. 3, 14. 15
σοῦ βαπτισθῆναι, ἀπεκρίνατο πρὸς αὐτὸν ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ πρέπον ἐστὶν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. ὁρᾶις ὅτι καὶ τὸ βάπτισμα καὶ πάντα τὰ πρέποντα 25
οἰκονομῶν κατεδέχετο; ὅταν τοίνυν ἀκούσῃς παιδίον καὶ βρέφος καὶ ὅσα ἀνθρωπινώτερον περὶ αὐτοῦ γέγραπται, καθὼς προείρηται, μηδέποτε δίχα τῆς θεότητος αὐτὸν ὄντα ὑπολάμβανε· καὶ γὰρ καὶ ἄνθρωπος λεγόμενος, δείκνυται θεὸς ὑπάρχων, ὡς πολλάκις ἀποδέδεικται. ἐπιμαρτυρήσει δὲ πρὸς τοῦτο τοῖς εἰρημένοις καὶ ὁ μακάριος βαπτιστὴς οὕτω λέγων περὶ αὐτοῦ· ὀπίσω μου ἔρχετσι ἀνὴρ ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι Ioh. 1, 30. 31
πρῶτός μου ἦν κἀγὼ οὐκ ἤιδειν αὐτόν. πῶς οὖν ἄνδρα λέγων αὐτόν, πρῶτον 31
ἑαυτοῦ φησιν αὐτὸν εἶναι; καὶ μὴν κατὰ τὸν τῆς οἰκονομίας χρόνον αὐτὸς πρῶτος ὁ μακάριος βαπτιστὴς γεγεννημένος εὑρίσκεται. ὅτε γὰρ ὁ Γαβριὴλ τῆι θεοτόκωι Μαρίαι PG 289
τὴν ἄχραντον σύλληψιν εὐγγελίζετο, ἕκτον ἔλεγεν ἤδη μῆνα τὴν Ἐλισάβετ ἔχειν συνει- Lc. 1, 36
ληφυῖαν τὸν βαπτιστήν. πῶς οὖν ἄνδρα λέγων πρῶτόν φησιν αὐτὸν ἑαυτοῦ ὄντα, εἰ 35
μήτι θεὸν φανερῶς ἐνανθρωπήσαντα αὐτὸν ἠπίστατο; ὀπίσω μου γάρ φησιν, ἔρχεται Ioh. 1, 30
ἀνὴρ ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. πῶς δὲ εἰ πρῶτος ἦν, ἔμπροσθεν ὕστερον ἐγένετο; τῆι φανερώσει καὶ τῆι γνώσει τῆι πρὸς τὸν λαόν. πρὶν μὲν γὰρ ἐπὶ τὸ κηρύττειν παρέλθηι, οὐ σφόδρα ἦν τοῖς πολλοῖς γνώριμος, ὁ δὲ βαπτιστὴς ἤδη καὶ ἐκήρυττεν καὶ ἐβάπτιζεν πρὸ αὐτοῦ· ὅτε δὲ λοιπὸν καὶ ὁ κύριος ἤρξατο κηρύττειν 40
καὶ τὰ θαύματα ἐπιτελεῖν, ἔμπροσθεν, τουτέστιν μᾶλλον τοῦ βαπτιστοῦ τὰ πρωτεῖα ἔφερεν. καὶ ὅτι τοῦτό ἐστιν τὸ ἔμπροσθεν, ἄκουε τί πρὸς τὸν Ἰωάννην οἱ αὐτοῦ μαθηταὶ ἔλεγον· ῥαββί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ ἐν τῶι Ἰορδάνηι, ὧι σὺ μεμαρτύρη- Ioh. 3, 26
κας, ἴδε οὗτος βαπτίζει καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν. θεωρεῖς πῶς καὶ ἄνδρα καὶ πρῶτον αὐτὸν ἐκήρυξεν;

AR
6 λ̃ R 23 ὁ αὐτὸς A 27 εἴρηται A

29 Εἰ δὲ τῆι προλαβούσηι κεκαρωμένοι μέθηι ἔτι καὶ νῦν ἀναβάλλονται τῆι ἀληθείαι πείθεσθαι οἱ πεπλανημένοι, φέρε κἀκείνην αὐτοῖς τὴν μαρτυρίαν εἰς μέσον ἀγάγωμεν, πρὸς ἣν ἀντειπεῖν οὐδὲ αὐτοὶ οἱ τὰ αὐτὰ αὐτοῖς ὑπειληφότες Ἰουδαῖοι καὶ νομίζοντες ἄνθρωπον εἶναι
Mt. 22, 41-45 ψιλὸν οὐκέτι ἠδυνήθησαν· ποία δὲ αὕτη ἐστίν; αὐτὸς τότε τοὺς Φαρισαίους ὁ κύριος ἠρώτησεν λέγων· τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνος υἱός ἐστιν; τῶν δὲ ἀποκριναμένων τοῦ Δαυίδ, ἔφη πρὸς αὐτούς· πῶς οὖν Δαυὶδ ἐν πνεύματι καλεῖ αὐτὸν κύριον λέγων· εἶπεν ὁ κύριος τῶι κυρίωι μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; εἰ οὖν Δαυὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστιν; ὁρᾶις φανερῶς πῶς κύριον τοῦ Δαυὶδ ἑαυτὸν ἀπέδειξεν· πῶς οὖν ὁ ἐκ σπέρματος Δαυὶδ κύριος αὐτοῦ εἶναι ἠδύνατο καὶ τοῦ πατρὸς σύνθρονος, εἰ μὴ ὅτι θεὸς ἦν τὰ ἀνθρώπινα περιβαλόμενος; υἱὸν γὰρ Δαυὶδ καὶ κύριον τὸν ἐκ τῆς παρθένου τεχθέντα, τουτέστιν ἑαυτὸν ἀπέδειξεν, ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν ταύτην τὴν μαρτυρίαν ἀκούσαντες ἀνετράπησαν καὶ τοῦ ἀντιλέγειν ἐπαύσαντο,
Mt. 22, 46 ὡς ὁ εὐαγγελιστὴς ἱστορεῖ· οὐδεὶς γάρ φησιν, ἠδύνατο ἀποκριθῆναι αὐτῶι λόγον οὐδὲ ἐτόλμησεν ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

30 γένοιτο δὲ καὶ τούτους κἂν ὀψέ ποτε τῆς ἀνοίας ἀποστάντας ἐπιγνῶναι τῆς εὐσεβείας τὸ κήρυγμα, ἡμεῖς δὲ ταύτης ἐχώμεθα τῆς πίστεως, ἀγαπητοί, διὰ παντός· ταύτην καὶ ἐν διανοίαι κατέχωμεν καὶ τῆι γλώττηι φανερῶς καὶ μετὰ παρρησίας κηρύττωμεν, πάντα διὰ ταύτην ὑπομένειν προθύμως ἀνεχόμενοι. αὕτη γὰρ προφητῶν μέν ἐστιν πρόρρησις, ἀποστόλων δὲ κήρυγμα καὶ τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας πρόξενος, αὕτη τῆς αἰωνίου ζωῆς ὁδηγός, αὕτη τῶν πατέρων ὁ πλοῦτος, αὕτη καὶ ἡμῶν ὁ ἀληθινὸς θησαυρός, ὑπὲρ οὗ
PG 292 πάντα πωλεῖν καὶ προέσθαι δίκαιον. τοῦτον εἴ τις ἡμῶν ἀποσυλῆσαι θελήσοι, ἀποστρεφώμεθα ὡς Χριστομάχον καὶ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας ἐχθρόν, πειθόμενοι τῶι παραγγέλλοντι
Gal. 1, 8 ἀποστόλωι· κἂν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίσηται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω.

4 = V 135 R 5 Τοῦ αὐτοῦ ἑρμηνεία εἰς τὸ ἐν Νικαίαι σύμβολον
5 = V 8 R 21 Σάκρα ἀποσταλεῖσα τῶι ὁσιωτάτωι Κυρίλλωι
6 = V 9 Κελεστίνου ἀρχεπισκόπου Ῥώμης πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κύριλλον
7 = V 10 Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Νεσ·όριον
8 = V 11 Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν Κωνσταντινουπόλεως ἐπιστολή
9 = V 12 Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἰωάννην τὸν Ἀντιοχείας ἐπίσκοπον
10 = V 2 R 11 Κυρίλλου πρὸς Νεστόριον, ἡνίκα ἔμαθεν αὐτὸν κακῶς φρονεῖν
11 = V 3 R 12 Νεστορίου πρὸς Κύριλλον
12 = V 4 R 13 Κυρίλλου πρὸς Νεστόριον
13 = V 5 R 14 Νεστορίου πρὸς Κύριλλον
14 = V 21 Κυρίλλου πρὸς τοὺς ἐγγράφος αὐτὸν αἰτιασαμένους ὅτιπερ οὐ σεσιώπηκεν ἐξ ἀκοῆς μαθὼν ἔρπειν ἐπὶ τὸ χεῖρον τὴν δυσσεβῆ Νεστορίου διδασκαλίαν
15 = V 20 Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρός τινα ζηλωτὴν περὶ Νεστορίου
16 = V 13 Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἰωάννην τὸν Ἀντιοχείας
17 = V 30 Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας πρὸς τὸν ἁγιώτατον Κύριλλον
18 = V 15 Κυρίλλου πρὸς Ἰουβενάλιον ἐπίσκοπον Ἱεροσολύμων

AR
1 δὲ om. R 3 οὔτε AR 9 ὅρα A 17 διὰ παντὸσ ἀγαπητοῖ R 19 μὲν γὰρ προφητῶν R 25 ὑμῖν om. A

A
4 ϵ' in mg. A m. rec.

19 = V 19 R 46 Ὁμιλία Πρόκλου ἐπισκόπου Κυζίκου λεχθεῖσα ἐν Κωνσταντινουπόλει καθεζομένου Νεστορίου εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὅτι θεοτόκος ἐστὶν ἡ ἁγία παρθένος Μαρία καὶ ὅτι ὁ τεχθεὶς οὔτε θεὸς γυμνὸς οὔτε ἄνθρωπος ψιλός, ἀλλ' Ἐμμανουὴλ τυγχάνει, θεὸς καὶ ἄνθρωπος ἀσυγχύτως καὶ ἀμεταβλήτως ὑπάρχων· εἶπε δὲ αὐτήν, ὅτε ἦν ἐπίσκοπος Νεστόριος, προτραπεὶς παρ' αὐτοῦ 5

20 = V 14 R 16 Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας πρὸς Νεστόριον, ἐν ᾗ μακάριον ἀποκαλεῖ Θεόδωρον τὸν αἱρετικόν

21 = V 18 Διαμαρτυρία προτεθεῖσα ἐν Κωνσταντινουπόλει

22 = V 24 Τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν Κωνσταντινουπόλεως

23 = V 6 R 15 Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Νεστόριον 10

24 = R 6. Latina uersio extat in Coll. Palatina 39, Syriaca in cod. Mus. Brit. add. 12156

Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς τοὺς τολμῶντας συνηγορεῖν τοῖς Νεστορίου δόγμασιν ὡς ὀρθῶς ἔχουσιν Pusey 260 PG 76, 316

1 Οἱ τῶι παναγίωι θεῶι τὴν ἑαυτῶν διάνοιαν παραστήσαντες καὶ τοῖς τῆς ἀληθείας δόγμασιν συνειπεῖν ἡιρημένοι παραιτοῦνται μὲν τὰς βεβήλους κενοφωνίας τῶν ἀνοσίων αἱρετικῶν, ἐνερείσαντες δὲ τὸν ἔσω καὶ κεκρυμμένον τῆς καρδίας ὀφθαλμὸν τῆι θεοπνεύστωι γραφῆι οὕτω τε αὐτὸν πλουσίως ἀναμεστώσαντες ἐννοιῶν ἀγαθῶν τοῖς τὰ ὀρθὰ διαστρέ-
2 φουσιν ἀντανίστανται καὶ μάλα νεανικῶς, μόνον οὐχὶ λέγοντες· Ζηλοῦντες ἐζηλώσαμεν τῶι 3 Reg. 19, 14 κυρίωι. Νεστορίου τοίνυν πολλάς τε καὶ διαφόρους καταχέοντος δυσφημίας τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ καὶ οἷον ἐκ βάθρων ἀναμοχλεύοντος τὸ σεπτὸν καὶ μέγα τῆς ἐνανθρωπήσεως μυστήριον, οὐκ ἀκίνδυνον εἰδότες τὸ ἐπί γε τούτοις ἑλέσθαι σιγᾶν συμβουλεύσαντές τε πλειστάκις αὐτῶι τῶν τοιούτων ἀποσχέσθαι δυσφημιῶν, ὀνήσαντες δὲ παντελῶς οὐδέν, κεχωρήκαμεν ἀναγκαίως ἐπὶ τὸ χρῆναι συναθλεῖν τοῖς τῆς εὐσεβείας δόγμασιν. P 262 ἀπολεξάμενοι δὲ κεφάλαιά τινα τῶν ἐκείνου δυσφημιῶν, ταῦτα χρησίμως ἀνεθεματίσαμεν PG 317 ἤτοι τοὺς φρονεῖν ἐθέλοντας αὐτά, πειθόμενοι λέγοντι τῶι μακαρίωι Παύλωι· εἴ τις Gal. 1, 9. 8
ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω· ἀλλὰ κἂν ἡμεῖς ἢ 26
ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίσηται ὑμᾶς παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα
3 ἔστω. ἀλλ' οὐκ οἶδ' ὅπως δεδυσφορήκασι τινὲς ἐπὶ τούτωι λίαν, ἢ ὁμόφρονες ὄντες ἐκείνωι καὶ ἰσογνώμονες ἢ προσποιούμενοι μὲν παραιτεῖσθαι τὴν ὁμοδοξίαν, πειρώμενοι δὲ διὰ τρόπου παντὸς ἐπικουρεῖν αὐτῶι καὶ ποιεῖσθαι κατεστυγημένους τοὺς τῶι σωτῆρι 30
Χριστῶι συνηγορεῖν ἐθέλοντας. ἀλλ' ἦν ἀκόλουθον ἐννοεῖν ὅτι τὸ τοῖς ἑτεροδιδασκαλοῦσιν ἐπιτιμᾶν προυξένησεν ἂν αὐτοῖς τῆς εἰς Χριστὸν ἀγάπης τὸ γνήσιον· νῦν δὲ πεπράχασι μὲν οὐχ ὅπερ ἦν ἄμεινον· πολλοῦ γε καὶ δεῖ· πεποίηνται δὲ πολεμιωτάτους ὧν εἰ
4 γεγόνασι ζηλωταί, ἀνεδήσαντο ἂν σὺν αὐτοῖς τῆς ἀφθαρσίας τὸν στέφανον. ἐπιλαμβά-

---

12/13 Κατὰ Ἀνδρέου fmg; cf. epistulam Rabbulae ap. Overbeck, S. Ephraemi opp. sel. 222 et Theodor. Lect. 2, 40 [Rév. archéol. n. s. 26, 401] et epistulam Cyrilli ad Rufum Thessalonicensem [R 41] πρὸς τὰ . . . Ἀνδρέου εἰς τὰ κεφάλαια

Θ [= fv], ARΛΣ

12/13 Τοῦ — ἔχουσιν νΣ Τοῦ — συνηγορεῖν ὡσ ὀρθῶσ ἔχουσι τοῖσ νεστορίου δόγμασι f τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸσ ὑπὲρ τῶν δώδεκα κεφαλαίων πρὸσ τοὺσ τῆσ ἀνατολῆσ ἐπισκόπουσ ἐγγράφωσ μεμψαμένουσ τοῖσ τοιούτοισ κεφαλαίοισ A κυρίλλου ἀρχιεπισκόπον ἀλεξανδρείασ ἀπολογιτικὸσ ὑπὲρ τῶν ιβ κεφαλαίων πρὸσ τοὺσ τῆσ ἀνατολῆσ ἐπισκόπουσ R om. Λ 14 ἁγίω R 15 καινοφωνίασ ΛΣ 16 ἀνερήσαντεσ R ἀντερείσαντεσ Rcorr κατακεκρυμμένον AR 18 καὶ μονονουχί ν ἐζηλώσαμεν Θ ἐζηλώκαμεν AR 19 δυσφημίασ Θ βλασφημίασ AR 21 γε ἐπὶ ν 23 συνελθεῖν A 30 κατεστυγημένουσ Θ κατεστυγμένουσ AR 31 συνηγορεῖν Θ συναγορεύειν AR 32 τὸν χν ν νυνὶ R

νονται τοίνυν τῶν ἀναθεματισμῶν ὡς οὐκ εὖ γεγονότων καὶ δὴ καὶ ἑκάστωι παραθέντες ἐγγράφως τὰ τῆς ἑαυτῶν διανοίας εὑρήματα καὶ ἀσυνέτους τινὰς εἰκαιομυθίας, συναρπάσειν οἴονται τοὺς ἐντευξομένους καὶ ἀβασανίστως τοῖς παρ' αὐτῶν ἐντυγχάνοντας λόγοις. ἦν οὖν ἀναγκαῖον καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς ἀντιπαρεξάγειν τὸ ἀληθὲς καὶ ἀποκρούεσθαι τὴν κατάρρησιν ἀποφῆναί τε φιλοσκώμμονας ἢ γοῦν ἀληθείας ἐρευνητὰς τοὺς δι' ἐναντίας. προτάξαντες τοίνυν ἕκαστον τῶν ἀναθεματισμῶν, εἶτα τούτοις τὰ παρ' ἐκείνων συντεθειμένα συντάξαντες, παρεζεύξαμεν τὰ παρ' ἑαυτῶν, τοῖς τῶν θείων γραφῶν ἐπιστήμοσι δικασταῖς οἱονεὶ χρώμενοι καὶ ψῆφον αἰτοῦντες ὀρθήν τε καὶ ἀνεπίπληκτον παρὰ τῶν εἰδότων τὴν ἀλήθειαν.

P 264 Ἀναθεματισμὸς ᾱ

5 Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ θεὸν εἶναι κατὰ ἀλήθειαν τὸν Ἐμμανουὴλ καὶ διὰ τοῦτο θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον (γεγέννηκεν γὰρ σαρκικῶς σάρκα γεγονότα τὸν ἐκ θεοῦ λόγον), ἀνάθεμα ἔστω.

Μέμψις αἱρετικῶν

6 Καὶ τίς σαρκικῶς σάρκα γεγονότα τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἀποτετέχθαι συνομολογήσειεν
Lc. 1, 35 ⟨ἄν⟩; εἰ γὰρ σαρκικῶς ἐγέννησεν, οὐκέτι κατὰ παρθένον. καὶ ποῦ θήσομεν τὸ πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σὲ καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι, σαρκικῶς κατ' αὐτὸν τῆς παρθένου καὶ οὐ θεοπρεπῶς γεννησάσης; καὶ πῶς ταύτην ἀστὴρ παραδόξως φαινόμενος κατεμήνυεν, μάγοι δὲ ἐκ Περσίδος δι' αὐτοῦ ὁδηγούμενοι παρήιεσαν τὸν τεχθέντα ζητοῦντες καὶ εὑρόντες ἔφερον δῶρα καὶ τῶι νοουμένωι καὶ τῶι φαινομένωι πρόσφορα ἄγγελοί τε οὐρανόθεν κατελθόντες τὴν γέννησιν μετὰ ποιμένων ἀναμιγέντες
Lc. 2, 14 ἐχόρευον λέγοντες· δόξα ἐν ὑψίστοις θεῶι καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις
PG 320 εὐδοκία; ταῦτα τίνος μηνύματα, σαρκικῆς ἢ θεοπρεποῦς γεννήσεως; ἄλλως τε εἰ
2 Cor. 5, 21 ἀβασανίστως ταῖς φωναῖς ἐμβάλοιμεν, καὶ τροπὴν τοῦ λόγου καὶ μεταβολὴν τὴν εἰς σάρκα
Gal. 3, 13 φαντασθησόμεθα καὶ οὕτως καὶ ἁμαρτίαν καὶ κατάραν αὐτὸν γεγενῆσθαι ὑποληψόμεθα, εἰ τοῖς ἑπομένοις ἢ ἡγουμένοις τῶν κειμένων καὶ αὐτῆι τῆι συνηθείαι τῆς γραφῆς μὴ προσέχοιμεν. ἀλλὰ γὰρ τὸ γενέσθαι σάρκα τὸν λόγον τὴν ἐν τῆι σαρκὶ σκήνωσιν καλῶς ἐκλαμβάνομεν κατὰ τὴν τῶν εὐαγγελίων διάνοιαν.

Ἀπολογία ὀρθοδόξου

7 Τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ τὸ μυστήριον ὁ πάνσοφος
Ioh. 1, 14 Ἰωάννης διατρανοῖ γεγραφώς· καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν
P 266 ἡμῖν. ταῦτα συνέντες ὀρθῶς οἱ μακάριοι πατέρες οἱ κατὰ καιροὺς ἐν τῆι Νικαέων συνειλεγμένοι αὐτὸν ἔφασαν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς φύντα λόγον τὸν δι' οὗ τὰ πάντα πεποίηκεν ὁ πατήρ, τὸ φῶς τὸ ἐκ τοῦ φωτός, τὸν θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, σαρκωθῆναί τε καὶ ἐνανθρωπῆσαι, τουτέστιν ἑνωθῆναι σαρκὶ ψυχὴν ἐχούσηι τὴν λογικὴν καὶ ἄνθρωπον γενέσθαι μετὰ τοῦ καὶ ἀπομεῖναι θεόν. ὅτι δὲ ἀτρέπτως τε καὶ ἀσυγχύτως τὸ τῆς ἑνώσεως πέπρακται χρῆμα, μεμενηκότος, ὡς ἔφην, τοῦ θεοῦ λόγου τοῦθ' ὅπερ ἐστί, καὶ

Θ [= fv], ΑRΛΣ

2 αὐτῶν v εὑρέματα Θ 2/3 συναρπάζειν Θ 8 ἀνεπίληπτον A 10 πρῶτος vA 12 θῡ ΘΛΣ θῡ πρᾱ AR 14 μέμψις αἱρετικῶν [αἱρετικοῦ Σ] ΘΛΣ ἀντίρρησις τῶν ἀνατολικῶν AR ᾱ in mg. R 15 ἀποτετάχθαι v 16 ἄν addidi 17 τὸ ἅγιον f 20 ταχθέντα v 21 τῶν ποιμένων R 23 εὐδοκία ΘARΣ εὐδοκίας Λ 24 τροπὴν] πρὸς τὴν f 28 τοῦ εὐαγγελίου Σ 29 ὀρθοδόξου ΘΛΣ κυρίλλου AR, ᾱ in mg. R 31 γεγραφηκὼς AR 32 συνιέντες R 33 συνειλιγμένοι R 34 τοῦ om. A ἀληθινὸν AR τὸν ἀληθινὸν Θ 36 μετὰ καὶ τοῦ μεῖναι v 37 θεοῦ ARΛΣ om. Θ

εἰ γέγονε σάρξ (ἀναλλοίωτος γὰρ κατὰ φύσιν ἐστίν), οὐδενὶ τῶν ὄντων ἀμφίβολον· τὸ γὰρ σαρκοῦσθαι λεγόμενον οὐκ εἰς σαρκὸς τρέπεται φύσιν, ἀλλ' ἕτερόν τι νοεῖται παρ' αὐτὴν ὑπάρχον καὶ ἑνωθὲν αὐτῇ. οὕτω φρονοῦντες οἱ μακάριοι πατέρες θεοτόκον ὠνόμασαν τὴν ἁγίαν παρθένον· πεπιστεύκασι γὰρ ὅτι σαρκωθέντα τε καὶ ἐνανθρωπήσαντα γεγέννηκεν τὸν υἱὸν τὸν δι' οὗ τὰ πάντα πεποίηκεν ὁ πατήρ. ὁ δὲ τῶν νέων ἡμῖν δυσφημιῶν εὑρετὴς Νεστόριος τῇ τοιᾷδε μαχόμενος δόξῃ κατακιβδηλεύει μὲν ὡς οὐκ οὖσαν ἀληθῆ τὴν θεοτόκος φωνήν, ἔφη δὲ οὕτως

8 Ἠρώτησα, φησίν, πολλάκις αὐτούς· τὴν θεότητα λέγετε γεγεννῆσθαι ἐκ τῆς μακαρίας παρθένου; ἀποπηδῶσιν εὐθὺς πρὸς τὸ ῥῆμα· καὶ τίς, φησίν, τοσαύτην βλάσφημίαν νοσεῖ, ὡς ἐκείνην τὴν γεννήσασαν τὸν ναόν, λέγειν παρὰ τοῦ πνεύματος τὸν θεὸν ἐν ἐκείνῃ ἐκτίσθαι; εἶτα ὅταν ἐπαγάγω· τί οὖν ἄτοπον ἡμεῖς λέγομεν συμβουλεύοντες φεύγειν τὴν φωνὴν καὶ ἔρχεσθαι ἐπὶ τὸ κοινὸν σημαινόμενον τῶν δύο φύσεων; τότε νομίζεται αὐτοῖς εἶναι βλάσφημον τὸ λεγόμενον. ἢ ὁμολόγησον σαφῶς θεότητα γεγεννῆσθαι ἐκ τῆς μακαρίας Μαρίας ἢ φεύγων ὡς βλάσφημον τὴν φωνὴν τί τὰ αὐτά μοι λέγων ὑποκρίνῃ μὴ λέγειν; Loofs, Nestoriana p. 353, 1-12 P 268

9 Περιστάντος τοίνυν ἐκείνου, μᾶλλον δὲ ἀναπείθοντος ἀνοσίως τοὺς θεοτόκον λέγοντας τὴν παρθένον εἰς τὸ δεῖν ὁμολογεῖν σαρκὸς γενέσθαι καρπὸν γυμνήν τε καὶ κατὰ μόνας τὴν τῆς θεότητος φύσιν καὶ τῆς ὑπάρξεως τὴν ἀρχὴν ἐκ γυναικὸς ἐσχηκέναι τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, πληροφορεῖν ἐθέλοντες ὅτι τῆς τοιᾶσδε δόξης ἀλλότριοι παντελῶς καθεστήκαμεν (οὐ γὰρ οὕτω λελῃρήκαμεν, ὡς ἐλέσθαι φρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν), ἀποτεκεῖν ἔφημεν τὴν παρθένον σάρκα γεγονότα κατὰ τὰς γραφὰς τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, τουτέστιν ἄνθρωπον, ἀποτεκεῖν δὲ αὐτὸν σαρκικῶς, τουτέστιν κατὰ σάρκα. ὁ μὲν γὰρ θεὸς καὶ πατὴρ θεικῶς γεγέννηκεν ἐξ ἑαυτοῦ θεὸν ὄντα τὸν υἱόν· ἐπειδὴ δὲ τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ ἐστιν, γεγέννηκεν ἡ παρθένος, ὡς σὰρξ ὑπάρχουσα, σαρκικῶς· τὸ δὲ σαρκικῶς εἰπεῖν οὐκ ἀναιροῦντός ἐστιν τῆς γεννήσεως τὸ παράδοξον οὔτε μὴν ἀνατρέποντος τοῦ ἁγίου πνεύματος τὴν ἐνέργειαν, δι' ἧς ἐν μήτραι διέπλασεν τὸ τεχθέν, διδάσκοντος δὲ μᾶλλον ὅτι ὥσπερ θεὸς τίκτει θεικῶς ἤτοι θεοπρεπῶς κατὰ τὴν ἰδίαν φύσιν, οὕτω καὶ ἄνθρωπος ἀνθρωπίνως ἤτοι σὰρξ σαρκικῶς. θεὸς δὲ ὢν κατὰ φύσιν ὁ λόγος, καίτοι σὰρξ γεγονώς, προῆλθεν θεοπρεπῶς, τουτέστιν ὡς ἂν πρέποι τῷι γε ὄντι κατὰ ἀλήθειαν θεῷι. μόνος γὰρ ἔσχεν μητέρα τὴν ἀπειρόγαμον καὶ τετήρηκεν παρθένον τὴν τεκοῦσαν αὐτὸν κατὰ σάρκα. θαυμάζω δὲ ὅτι θεοτόκον ὀκνοῦντες εἰπεῖν τὴν ἁγίαν παρθένον θεοπρεπῶς αὐτὴν γεννῆσαί φασιν· οὐ γὰρ ἄνθρωπος κοινὸς τίκτεται θεοπρεπῶς. Ioh. 3, 6 P 270

10 δῶρα δὲ προσκεκομίσθαι φασὶν παρὰ τῶν μάγων τὰ πρόσφορα καὶ τῷι νοουμένωι καὶ τῷι φαινομένωι, διαιροῦντες εἰς δύο δὴ πάλιν μετὰ τὴν ἕνωσιν τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν· ὁ γὰρ νοούμενος γέγονεν ὁρατός, οὐ μεταβολῇι φύσεως, ἀλλ' ἑνώσει τῇι πρὸς τὸ ὁρώμενον σῶμα. καὶ γοῦν αὐτόπτας καὶ ὑπηρέτας γενέσθαι τοῦ λόγου τοὺς ἁγίους ἀποστόλους τὸ γράμμα φησὶ τὸ ἱερόν· καίτοι πῶς οὐ παντί τωι σαφὲς ὡς ἐστιν ἀσώματος τε καὶ ἀναφὴς ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος; ἀλλ' εὑρίσκω λέγοντας τοὺς ἁγίους μαθητάς· ὃ ἦν Lc. 1, 2 1 Ioh. 1, 1

1—3 Fcyr 122 ἐκ τῆς ἀπολογίας τοῦ πρώτου ἀναθεματισμοῦ ἣν ποιεῖται πρὸς τοὺς τῆς Ἀνατολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· Τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας· 'τὸ γὰρ — αὐτῆι' 8—15 = Cyrill. adu. Nestor. 1, 1 33—p. 36, 2 Timoth. arm. p. 93 35—38 Fcyr 123 ὁ γὰρ — λόγος

Θ [= fv], ARΛΣ

2 τι om. Fcyr νοεῖται om. v 8 λέγεται ΘR, corr. fR ἁγίασ v 11 ἐκτίσθαι v κεκτίσθαι AR κεκτῆσθαι f φεύγειν Θ φυγεῖν AR 13 αὐτοῖσ ex ἑαυτοῖσ corr. R γεγενῆσθαι v 14 Μαρίας om. R 16 περιστάντος A 23 ἑαυτοῦ Θ αὐτοῦ AR γεγενημένον v 27 κατὰ] καὶ A 37 καίτοι] καὶ v πάντη τὸ R πάντη τοῦτο Fcyr 38 ἀναφὴσ ΘΛΣTim. ἀναφὴς καὶ ἀόρατοσ AR ἀναφὴς καὶ μὴν καὶ ἀόρατος Fcyr ἐκ] τοῦ v μαθητὰσ ΘΛΣTim. ἀποστόλουσ AR

ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν, ὃ ἐθεασάμεθα τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς. πρόσφορα τοίνυν τὰ δῶρα τῶι ἑνί, τουτέστι Χριστῶι· καὶ γάρ ἐστιν ἐν ταυτῶι θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος ὁ αὐτός. ταύτηι τοι τεχθέντος αὐτοῦ χοροστασίαι μὲν ἦσαν τῶν ἁγίων
11 ἀγγέλων, στρατιαὶ δὲ πνευμάτων σωτῆρα καὶ λυτρωτὴν λεγόντων αὐτόν. ἐπειδὴ δὲ τοῦ
Ioh. 1, 14 εὐαγγελιστοῦ λέγοντος ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, δεδιέναι φασὶ μὴ ἄρα πως τοῦ ἐγένετο τὴν ἰδίαν σώιζοντος δήλωσιν τροπή τις νοοῖτο περὶ τὴν θείαν τοῦ λόγου γενέσθαι φύσιν, ἐπαινῶ μὲν τὸ δεῖμα, θαυμάζω δὲ ὅτι παραιρούμενοι τὴν λέξιν τὴν ἀληθῆ τε καὶ ἀναγκαίαν
Gal. 3, 13 δήλωσιν οὕτω γενέσθαι φασὶ σάρκα τὸν λόγον, ὡς ἂν εἰ λέγοιτο γενέσθαι κατάρα καὶ
2 Cor. 5, 21 ἁμαρτία. εἶτα πῶς οὐκ ἔδει νουνεχεστάτους ὄντας ὁρᾶν ὅτι τὸ ἐγένετο τεθεικὼς ὁ
PG 324 μακάριος εὐαγγελιστὴς ἁπάσης τροπῆς ὑπόνοιαν ἀναιρεῖ, προσεπενεγκὼν εὐθὺς τὸ καὶ
P 272 ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν; ἄτοπον δὲ καὶ ἑτέρως τὸ λέγειν ἀποτολμᾶν οὕτω γενέσθαι σάρκα τὸν λόγον, ὡς γενέσθαι λέγεται κατάρα καὶ ἁμαρτία. οὐ γὰρ αὐτόχρημα γέγονε
Lc. 22, 37 κατάρα οὔτε μὴν ἁμαρτία, ἀλλ' ἐν τοῖς ἀνόμοις ἐλογίσθη δίκαιος ὤν, ἵνα καταργήσηι τὴν
Gal. 3, 13 ἁμαρτίαν, καὶ κεχρημάτικεν ἐπικατάρατος ὁ εὐλογῶν τὴν κτίσιν, ἵνα λύσηι τὴν καθ' ἡμῶν ἀρὰν καὶ ἀπαλλάξηι δίκης τοὺς πιστεύοντας εἰς αὐτόν. οὐκοῦν οὐ γέγονεν κατὰ ἀλήθειαν κατάρα καὶ ἁμαρτία, κεχρημάτικε δὲ ταῦτα, ἵνα καταργήσηι κατάραν καὶ ἁμαρτίαν.
12 οὐκοῦν εἰ οὕτω γέγονε σάρξ, κατήργηκεν ἄρα τὴν σάρκα καθὰ καὶ τὴν ἀρὰν καὶ τὴν ἁμαρτίαν, καὶ οὔτε γέγονεν ἄνθρωπος οὔτε μὴν ἐσαρκώθη κατὰ ἀλήθειαν, ἀλλ' ἐν δοκήσει μόνηι τὸ μυστήριον καὶ ἐν ψιλοῖς ὀνόμασιν ὁ τῆς ἐνανθρωπήσεως εὑρίσκεται τρόπος, ἀνήιρηται
Rom. 6. 3 δὲ εἰς ἅπαν καὶ ἡ τῆς ἀναστάσεως ἐλπίς. εἰς τὸν τίνος οὖν ἄρα θάνατον βεβαπτίσμεθα;
Rom. 10, 8. 9 ποῦ τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως, ὃ κηρύσσομεν; ὁμολογήσαντες γὰρ ὅτι κύριος Ἰησοῦς, καὶ πιστεύσαντες ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωιζόμεθα. ἆρ' οὖν εἰς ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς καὶ κοινὸν ἄνθρωπον ἡ πίστις, οὐκέτι δὲ τὸν ἐν ἀνθρωπείαι μορφῆι
Phil. 2, 7 πεφηνότα δι' ἡμᾶς προσκυνοῦμεν λόγον; οὐκ ἔλαβεν τὴν τοῦ δούλου μορφὴν ὁ ἐλεύθερος ὡς θεός; οὐ τεταπείνωκεν ἑαυτὸν ὁ τοῖς τῆς θεότητος ὑψώμασι διαπρέπων; ὁ ἐν μορφῆι καὶ ἰσότητι τοῦ πατρὸς οὐ καθῆκεν ἑαυτὸν εἰς κένωσιν, καίτοι διανέμων ἐξ ἰδίου πληρώματος τῆι κτίσει τὰ ἀγαθά; ἄπαγε τῆς δυσβουλίας· ἑτέρως ἡμᾶς μεμυσταγωγήκασιν οἱ μακάριοι πατέρες. σαρκωθῆναι γὰρ καὶ ἐνανθρωπῆσαι κατὰ ἀλήθειαν αὐτὸν ἔφασαν
P 274 τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ἀτρέπτως τε καὶ ἀσυγχύτως· ἀπόρρητος δὲ παντελῶς τῆς οἰκονομίας ὁ τρόπος. μάρτυρας δὲ τῶν εἰρημένων τοὺς αὐτῶν ποιήσομαι λόγους.

Πέτρου μάρτυρος ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας

Ioh. 1, 14 **13** Ὅθεν καὶ ὁ εὐαγγελιστὴς ἀληθεύει λέγων· ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, τότε δηλονότι ἀφ' οὗ ὁ ἄγγελος ἠσπάσατο τὴν παρθένον εἰπών·
Lc. 1, 28 χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ. τὸ γὰρ ὁ κύριος μετὰ σοῦ νῦν
ἔστιν ἀκοῦσαι τοῦ Γαβριὴλ ἀντὶ τοῦ ὁ θεὸς λόγος μετὰ σοῦ· σημαίνει γὰρ αὐτὸν γεννώ-
Lc. 1, 35 μενον ἐν μήτραι καὶ σάρκα γινόμενον, καθὼς γέγραπται· πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται

---

32 = Exc. Ephes. II

Θ [= fv], ARΛΣ

8 μὲν om. A παραιρούμενοι ΘΛ παραιτούμενοι AR 10 νουνεχεστάτους ὄντας ΘRΛΣ νοῦν ἔχοντας A 11 τὸ καὶ ΘR^{corr}ΛΣ καὶ τὸ AR 12 τὲ γενέσθαι A 16 καταδίκησ v 22 ῑσ̄ χσ̄ f 23 σωζόμεθα ARΛΣ σωθησόμεθα Θ 24 τὸν R 26 ὡς om. R 27 ἀιδίου v 28 κτήσει f 29 ἅγιοι A 30 ἀπορρήτως v 30/31 παντελῶς — τρόπος om. v 31 ποιήσο in fine lineae f 32 μάρτυροσ vAR μάρτυροσ καὶ fΛΣ 35 τὸ γὰρ — σοῦ om. f 37 γενόμενον A

ἐπὶ σὲ καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διʼ ὃ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸς θεοῦ.

Ἀθανασίου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας

14 Ὅθεν καὶ γεννωμένης τῆς σαρκὸς ἐκ τῆς θεοτόκου Μαρίας, αὐτὸς λέγεται γεγεννῆσθαι ὁ τοῖς ἄλλοις γένεσιν εἰς τὸ εἶναι παρέχων, ἵνα τὴν ἡμῶν εἰς ἑαυτὸν μεταθῇ γέννησιν. Athan c. Ar 3, 33

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Ἐπίκτητον ἐπιστολῆς

15 Πῶς δὲ καὶ ἀμφιβάλλειν ἐτόλμησαν οἱ λεγόμενοι Χριστιανοὶ εἰ ὁ ἐκ Μαρίας προελθὼν κύριος υἱὸς μὲν τῇ οὐσίαι καὶ φύσει τοῦ θεοῦ ἐστιν, τὸ δὲ κατὰ σάρκα ἐκ σπέρματός ἐστι Δαυίδ, σαρκὸς δὲ τῆς ἁγίας Μαρίας, τινὲς δὲ ἄρα οὕτω τολμηροὶ γεγόνασιν, ὥστε εἰπεῖν τὸν Χριστὸν τὸν σαρκὶ παθόντα καὶ ἐσταυρωμένον μὴ εἶναι κύριον καὶ σωτῆρα καὶ θεὸν καὶ υἱὸν τοῦ πατρός; ἢ πῶς Χριστιανοὶ θέλουσιν ὀνομάζεσθαι οἱ λέγοντες εἰς ἄνθρωπον ἅγιον ὡς ἐπὶ ἕνα τῶν προφητῶν ἐληλυθέναι τὸν λόγον καὶ μὴ αὐτὸν ἄνθρωπον γεγονέναι λαβόντα ἐκ Μαρίας τὸ σῶμα, ἀλλ᾽ ἕτερον εἶναι τὸν Χριστὸν καὶ ἕτερον τὸν τοῦ θεοῦ λόγον τὸν πρὸ Μαρίας καὶ πρὸ αἰώνων υἱὸν ὄντα τοῦ πατρός; ἢ πῶς εἶναι Χριστιανοὶ δύνανται οἱ λέγοντες ἄλλον εἶναι τὸν υἱὸν καὶ ἄλλον τὸν τοῦ θεοῦ λόγον; ad Epict. 2 PG 325 P 276

16 Ταύταις ἡμεῖς ταῖς τῶν ἁγίων πατέρων ἐψόμεθα δόξαις· εἰ δέ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ καὶ ἑτερόφρων ἐστίν, ἔξω τῆς εἰς εὐθὺ καὶ βασιλικῆς φέρεται τρίβου. ὅτι δὲ καὶ τὸ σαρκικῶς λέγεσθαι γεννηθῆναι Χριστὸν οὐκ ἀσύνηθες τοῖς ἁγίοις πατράσιν, ἔστι δὲ δὴ μᾶλλον καὶ ἑτέροις ἐντριβὴς ἡ λέξις, οὐδὲν ἧττον ἡμῖν ἀληθὲς ὑπάρχον ἀποφαίνει τὸ ὑποτεταγμένον ῥητόν, ἔχει δὲ οὕτως

Ἰκονίου ἐπισκόπου

17 Εἰ μὴ γὰρ ἐκεῖνος ἐγεννήθη σαρκικῶς, οὐκ ἂν σὺ ἐγεννήθης πνευματικῶς· εἰ μὴ ἐκεῖνος ἠνέσχετο τῆς τοῦ δούλου μορφῆς, οὐκ ἂν σὺ τὴν δόξαν τῆς υἱοθεσίας ἐκέρδανας.

18 Δηλοῖ δὲ κἀνταῦθα τὸ σαρκικῶς τὸ κατὰ σάρκα, καθάπερ ἀμέλει τὸ θεικῶς τὸ κατὰ θεότητα.

Ἀναθεματισμὸς γ̄

19 Εἴ τις ἐπὶ τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ διαιρεῖ τὰς ὑποστάσεις μετὰ τὴν ἕνωσιν, μόνῃ συνάπτων αὐτὰς συναφείαι τῇ κατὰ τὴν ἀξίαν ἢ γοῦν αὐθεντίαν ἢ δυναστείαν, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον συνόδωι τῇ καθ᾽ ἕνωσιν φυσικήν, ἀνάθεμα ἔστω.

---

3 cf. Exc. Ephes. IIII 6 = Exc. Ephes. V 21 cf. Exc. Ephes. [A 74] XVIIII 26 Ζήτει τὸν β̄ Θmg

---

Θ [= fv], ARΛΣ

2 καὶ ῡ̄σ̄ f 3 Ἀθανασίου — Ἀλεξανδρείας] τοῦ μεγάλου ἀθανασίου v ἀρχιεπισκόπου R 4 ὁ αὐτὸς v γεγενῆσθαι f 5 γέννησιν Σ γένεσιν v 9 οὕτω ἄρα A ἄρα R 10 ἐν σαρκὶ v καὶ[1]] κἂν A 13 τοῦ θεοῦ] θεὸν v 14 υἱὸν om. v 16 ἑπόμεθα v 17 εἰς εὐθὺ καὶ om. v εἰς om. R 19 ἑτέροις om. v 21 Ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου Ἰκονίου Σ 24 ἀμέλει om. v 24/25 τὸ κατὰ θεότητα AR κατὰ θεότητα Θ 26 κυρίλλου ἀναθεματισμὸς τρίτος AR 29 φυσικὴν ARΛΣ φυσικῆ Θ

P 278 Μέμψις αἱρετικῶν

20 Πάλιν αὐτὸν τῶν αὐτοῦ ὑπομνήσωμεν λόγων δεικνύντες αὐτὸν δύο ὑποστάσεις λέ-
V 1, 15. 16 γοντα ἐν οἷς φησιν ἐν τῷι πρώτωι τόμωι· οὐκοῦν ὅσον εἰς ἰδίαν φύσιν, οὐχ ἡγίασται μόνος ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος· εἰ δὲ δή τις οἴοιτο τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγεννημένον κεχρίσθαι τε καὶ ἡγιάσθαι μόνον, ταύτηι τοι καὶ ὠνομάσθαι Χριστόν. πῶς οὖν ὡς ἐπιλαθόμενος τῶν ἑαυτοῦ εἰς μίαν ὑπόστασιν συνάγει συγχέων τὰς φύσεις, φυσικὴν τὴν θείαν ἕνωσιν ἀποκαλῶν; καὶ τίς ποτε παραδέξεται φυσικὴν τὴν θείαν ἕνωσιν τοῦ μυστηρίου τῆς οἰκονομίας; εἰ γὰρ φυσικὴ ἡ ἕνωσις, ποῦ ἡ χάρις; ποῦ τὸ θεῖον μυστήριον; αἱ γὰρ φύσεις, ὡς δεδιδάγμεθα, ἅπαξ παρὰ τοῦ τάξαντος θεοῦ ταγεῖσαι ἀνάγκαις ἀκολουθίας δουλεύουσιν. ἢ καὶ ἔσται πάλιν κατὰ ἀνακύκλησιν καὶ φύσεως ἀκολουθίαν τὸ τῆς οἰκονομίας χρῆμα κατὰ τὸν λῆρον καὶ τὰ μυθώδη τῆς χιλιονταετηρίδος τοῦ δυσωνύμου Ἀπολιναρίου διδάγματα;

PG 328 Ἀπολογία ὀρθοδόξου

21 Ὁ θεσπέσιος Παῦλος τὸ τίνα δὴ τρόπον γέγονεν ἄνθρωπος ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ
1 Cor. 4, 1 λόγος, ἐναργὲς ἅπασι καθιστὰς ὡς οἰκονόμος μυστηρίων θεοῦ καὶ αὐτὸν ἔχων ἐν ἑαυτῶι
2 Cor. 13, 3 λαλοῦντα Χριστόν, οὐ γὰρ δή που ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, φησίν, ἀλλὰ σπέρ-
Hebr. 2, 16. 17 ματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται· ὅθεν ὤφειλεν κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν. ἡμεῖς δὲ ταῖς εἰς ὀρθότητα ψήφοις στεφανοῦντες τὸ εἰρημένον ἑπόμενοί τε πανταχοῦ ταῖς
P 280 θεοπνεύστοις γραφαῖς καὶ τὰς τῶν θεηγόρων φωνὰς τοῦ παντὸς ἀξιοῦντες θαύματος, μᾶλλον δὲ καὶ θείους ἡγούμενοι νόμους, οὐ τῆς τῶν ἁγίων ἀγγέλων οὔτε μὴν τῆς ἑαυτοῦ φύσεως ἐπιλαβέσθαι φαμὲν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, πεπιστεύκαμεν δὲ ὅτι κατά γε τὸ
Lc. 1, 35 τοῖς ἱεροῖς γράμμασιν δοκοῦν ἐπισκιάσας τῆι ἁγίαι παρθένωι, ἅτε δὴ καὶ δύναμις ὢν τοῦ ὑψίστου πατρός, ἔπλασεν ἑαυτῶι σῶμα τὸ ἐξ αὐτῆς, πλὴν δι' ἐνεργείας τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ γέγονεν ἄνθρωπος καὶ κεχρηματικέ γε καὶ υἱὸς Ἀβραὰμ καὶ Δαυίδ, οὐκ ἀπολέσας διὰ τὸ ἀνθρώπινον τὸ εἶναι κατὰ ἀλήθειαν υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, μεμενηκὼς δὲ μᾶλλον, καὶ εἰ γέγονε σάρξ, ἐν φύσει τε καὶ ὑπεροχῆι καὶ δόξηι θεότητος· ἀναλλοίωτος γάρ ἐστι
22 καὶ τροπῆς ἀμείνων ὡς θεός. ἔστι τοίνυν εἷς τε καὶ ὁ αὐτὸς υἱὸς καὶ κύριος καὶ πρὸ τῆς σαρκώσεως καὶ μετὰ τὴν σάρκωσιν, καὶ τὸ διαιρεῖν εἰς υἱοὺς δύο τὸν ἕνα καὶ τὸ τῆς ἀληθοῦς ἑνώσεως παραλύειν χρῆμα, διιστάντας ἀνὰ μέρος καὶ τιθέντας ἰδικῶς ἄνθρωπον καὶ ἰδικῶς θεόν, δυσσεβείας ἔχει τῆς ἀνωτάτω γραφήν. ὀλίγα δὲ τούτου πεφροντικὼς Νεστόριος τετόλμηκεν εἰπεῖν αὐταῖς λέξεσιν οὕτως

7—10. 14—31 Timoth. arm. p. 70. 114 5 plura adfert Cyrillus infra 28 13 [ἰστέον ὅτι praemittit v] ἐκ τῆς ἀπολογίας ταύτης συνάγεται ἐκ δύο φύσεων καὶ ὑποστάσεων εἶναι τὸν Χριστόν, ὡς τῆς αὐτῆς οὔσης τῆι ὑποστάσει τῆς μιᾶς φύσεως fmg, v post inscriptionem

---

Θ [= fv], ARΛΣ

1 ἀντίρρησις τῶν ἀνατολικῶν AR γ̄ Rmg αἱρετικοῦ Σ 2 ὑπομνήσομεν f 4/5 γεγεννημένον Θ, corr. f 5 ὀνομάσθαι ΘR, corr. R 6 ἑαυτοῦ AR αὐτοῦ Θ 7 τὴν[1] om. f 7/8 τῶν μυστηρίων Tim. 8 τῆς] τῆσ θείασ v εἰ] ἡ f 9/10 ἀκολουθίαισ f ἀκολουθείαισ R 11 τὰ om. R χιλίαντα ἐτήριδοσ R 12 διδάγματα ΘΣ δόγματα AR 13 ὀρθοδόξου ΘΛΣ κυρίλλου AR, γ̄ in mg. R 14 δὲ R γέγονε τρόπον A θεοῦ] πατρός Σ 15 ἔχων ἐν] ἔχων ἔχων f 16 τὸν χριστὸν v φησίν om. v 19 πανταχῆ AR 21 ἁγίων om. v αὐτοῦ Θ 22 ἐπιλαμβάνεσθαι A πεπιστεύκαμεν δὲ om. Tim. γε Θ om. AR 25 καὶ — ἄνθρωπος om. Tim. καὶ κεχρηματικέ fΣ κεχρηματικέ vARTim. γε Θ τε AR ἀπολέσασ per rasuram f, Σ ἀπωλέσασ v ἀπελάσας Tim. ἀπεμπολήσασ AR 26 κατὰ — πατρός] θεὸσ v 28 υἱὸς] θεὸσ v 29 υἱοὺς om. Λ τὸ om. f 30 τεθέντασ v ἄνθρωπον om. f 31 τῆς ARΛ τὴν ΘTim.

23 Τοῦτο φρονείσθω ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων ἑαυτὸν ἐκένωσεν, μορφὴν δούλου λαβών. οὐκ εἶπεν τοῦτο φρονείσθω ἐν ὑμῖν, ὃ καὶ ἐν τῷι θεῷι λόγωι, ὃς ἐν μορφῇι θεοῦ ὑπάρχων μορφὴν δούλου ἔλαβεν· ἀλλὰ λαβὼν τὸ Χριστός, ὡς τῶν δύο φύσεων προσηγορίαν σημαντικήν, ἀκινδύνως αὐτὸν καὶ δούλου μορφὴν λαβεῖν καὶ θεὸν ὀνομάζει, τῶν λεγομένων εἰς τὸ τῶν φύσεων ἀλήπτως μεριζομένων διπλοῦν. Loofs, Nestoriana p. 254, 5-12 Phil. 2, 7 5 P 282

Ἐν ἑτέραι δὲ πάλιν ἐξηγήσει φησίν

24 Ἵνα ἐν τῷι ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψηι ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστός. διὰ τὸν φοροῦντα τὸν φορούμενον σέβω· διὰ τὸν κεκρυμμένον προσκυνῶ τὸν φαινόμενον. ἀχώριστος τοῦ φαινομένου θεός· διὰ τοῦτο τοῦ μὴ χωριζομένου τὴν τιμὴν οὐ χωρίζω. χωρίζω τὰς φύσεις, ἀλλ' ἑνῶ τὴν προσκύνησιν. Loofs, Nestoriana p. 261, 20-262, 6 Phil. 2, 10. 11

Καὶ ἐν ἐξηγήσει πάλιν ἑτέραι

25 Εἰπὲ τὸν ἀναλαβόντα ὅτι θεός. πρόσθες τὸν ἀναληφθέντα ὅτι δούλου μορφή· ἐπάγαγε μετὰ ταῦτα τὸ τῆς συναφείας ἀξίωμα, ὅτι τῶν δύο ἡ αὐθεντία κοινή· ὅτι τῶν δύο ταυτὸν τὸ ἀξίωμα, τῶν φύσεων μενουσῶν, ὁμολόγει τὴν τῆς ἀξίας ἑνότητα. Loofs, Nestoriana p. 354, 7-11 PG 329 16

26 Ὁραῖς πανταχῆι διορίζοντα μὲν ἀλλήλων τὰς φύσεις, ἑνοῦντα δέ, ὡς φησιν, τὴν προσκύνησιν καὶ κοινὴν αὐθεντίαν ὀνομάζοντα καὶ τὴν τῆς ἀξίας ἑνότητα μόνης. τὸ δὲ κοινὸν οὐχ ἑνὶ κοινὸν εἴη ἄν, ἀλλὰ δύο που πάντως ἢ πλείοσιν ἰδικῶς τε καὶ ἀνὰ μέρος θεωρουμένοις. ἀνθ' ὅτου δὴ οὖν τοσαύτην πεποίηνται τὴν κατάρρησιν τοῦ τὰ τοιάδε καλῶς ἀναθεματίσαντος λόγου; τί τὸ ἄτοπον, εἰ τοῖς βδελυροῖς καὶ ἀπηχεστάτοις Νεστορίου λόγοις τὰ τῆς εὐσεβείας ἀντεγείροντες δόγματα τῆς τῶν ἀδελφῶν ἀσφαλείας φροντίδα τὴν δέουσαν πεποιήμεθα; 20

27 Ἐπειδὴ δέ φασιν ἐμὲ τοῖς ἐμαυτοῦ μάχεσθαι λόγοις, παρακομίζουσι δὲ πρὸς ἀπόδειξιν μέρος τῆς ἐπιστολῆς ἧς γέγραφα πρὸς τοὺς ἁγίους μοναστάς, δεῖν ὠιήθην τὰ εἰκότα καὶ πρός γε τοῦτο εἰπεῖν. φασὶ γὰρ ὅτι δύο καὶ αὐτὸς ὠνόμασεν ὑποστάσεις, καὶ ἀποχρήσειν αὐτοῖς εἰς ἔλεγχον τοῦ καὶ ἡμᾶς ἑλέσθαι ταυτὸ εἰπεῖν αὐτοῖς αὐτὸ δὴ τοῦτο νομίζουσιν. παραθεὶς οὖν ἀναγκαίως τὸ τῆς ἐπιστολῆς μέρος, προσεποίσω μετὰ τοῦτο τὰ δι' ὧν ἂν γένοιτο ψευδομυθεῖν ἠιρημένους ἀποφῆναι πανταχοῦ. ἔχει δὲ οὕτως 25 P 284

28 Οὐκοῦν ὅσον εἰς ἰδίαν φύσιν, οὐχ ἡγίασται κατὰ μόνας ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος· εἰ δὲ δή τις οἴοιτο τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγεννημένον κεχρίσθαι τε καὶ ἡγιάσθαι μόνον, ταύτηι τοι καὶ ὠνομάσθαι Χριστόν, λεγέτω παρελθὼν εἰ ἀπόχρη τὸ χρίσμα πρὸς τὸ ἀποφῆναι τὸν χριόμενον ἰσοκλεᾶ καὶ ὁμόθρονον τῶι πάντων ἐπέκεινα θεῶι. V 1, 15. 16 31

29 Ἐπειδὴ γὰρ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἰδικῶς ὠνομάσθαι Χριστὸν ὁ τῶν νέων ἡμῖν βλασφημιῶν εὑρετὴς Νεστόριος διαβεβαιοῦται συχνῶς, ἰδικῶς δὲ καὶ ἀνὰ μέρος Χριστὸν ἕτερον τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγεννημένον, κατακιβδηλεύοντες τὴν δόξαν ὡς ἀκαλλῆ καὶ ἀσύφηλον καὶ τῆς ἀληθείας ἐξωικισμένην, οὔτε τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον κατὰ μόνας νοούμενον κεχρίσθαι 35

---

1 = Exc. Eph. VII 8 = Exc. Ephes. VIII 14 = Cyrill. adu. Nest. 2, 5

Θ [= fv], ARΛΣ

3 ἐν[1] om. v μορφὴν δούλου Θ δούλου μορφὴν AR 5 λαβεῖν ΘR φησὶ λαβεῖν ΑΣ ἣν ἔλαβεν ΛExc. Eph. δὲ λεγομένων AR 8 Ἰησοῦ] υἱοῦ v κάμψει v 9 ἐξομολογήσεται ΘR 10 τὸν φορούμενον Θ τὸ φορούμενον AR 11 τὸ φαινόμενον R μὴ om. R 14 μορφὴν A 17 πανταχοῦ v 18 καὶ[2]] κατὰ A δὲ om. v 19 ἑνὶ Θ, A in ras., ΛΣ ἓν εἰ R τε om R 24 ἑμαυτοῦ ΘA^{corr}Σ αὐτοῦ A αὐτοῦ R δέχεσθαι v 26 γε AR om. Θ τούτου R ὠνόμασα Λ 27 ταυτὸ εἰπεῖν R ταυτοεπεῖν A τοῦτο εἰπεῖν Θ αὐτοῖσ ΘΑΣ τοῖσ R 28 προσεποιήσω fA, corr. A 29 γένοιτο ἂν v 31 γεγενημένον v κεχρῆσθαι f 36 γεγενημένον v ἀκαλῆ vA ἀσύμφηλον A 37 οὔτε ΑΣ οὔτε δὲ ΘR

τῶι ἐλαίωι τῆς ἀγαλλιάσεως διαβεβαιούμεθα οὔτε μὴν ἰδίαι τε καὶ κατὰ μόνας ὡς ἄνθρωπον καὶ ἕτερον ὄντα υἱὸν παρὰ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, ἕνα δὲ μᾶλλον χρῆναι πρὸς ἁπάντων ὁμολογεῖσθαι Χριστὸν διισχυριζόμεθα σαρκωθέντα καὶ ἐναν-
Eph. 4, 5 θρωπήσαντα τὸν μονογενῆ τοῦ θεοῦ λόγον· εἷς γὰρ κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα. ἔστιν τοίνυν οὐδενὶ τῶν ὀρθὰ φρονεῖν εἰωθότων ἀσυμφανὲς ὅτι παραχα- 5
P 286 ράττουσι τῶν παρ' ἐμοῦ γεγραμμένων τὴν διάνοιαν καὶ συκοφαντοῦσι κἂν τούτωι τὴν
80 ἀλήθειαν. καὶ καθ' ἕτερον δὲ τρόπον ἀπλημμελὲς εἴη ἂν καὶ μάλα εἰκότως, ἀμοιρήσειεν δ' ἂν καὶ μώμου παντὸς τὸ εἰδέναι τυχὸν ὡς ἑτέρα μέν ἐστιν κατὰ φύσιν ἰδίαν ἡ σὰρξ παρά γε τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς φύντα λόγον, ἕτερος δὲ αὖ κατά γε τὸν τῆς ἰδίας φύσεως
PG 332 λόγον ὁ μονογενής· ἀλλ' οὐ τὸ εἰδέναι ταῦτα μερίζειν ἐστὶ τὰς φύσεις μετὰ τὴν ἕνωσιν. 10
εἰ δὲ δή τις βούλοιτο τὴν τοῦ μυστηρίου δύναμιν ἀκριβεῖ διανοίας ὄμματι κατασκέπτεσθαι,
Hebr. 2, 16 καταθρήσειεν ἂν ὅτι, καθάπερ ἔφην ἐν ἀρχαῖς, οὐ τῆς ἑαυτοῦ φύσεως ἐπελάβετο θεὸς ὢν ὁ λόγος, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραάμ· οὐχ ὁμοούσιον δὲ τῶι ἐκ θεοῦ φύντι λόγωι τὸ ἐκ σπέρματος Ἀβραὰμ ἅγιον σῶμα, ὅπερ ἐκ τῆς μακαρίας παρθένου λαβὼν προῆλθεν ἄνθρωπος, ἵνα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆι καὶ χρηματίσηι πρωτότοκος ὁ μονογενής. ἀλλ' εἰ καί ἐστιν 15
ἑτεροφυὲς τὸ σῶμα παρά γε τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, ἀλλ' οὖν εἷς Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ θεὸς καὶ κύριος, καὶ εἰ γέγονε σάρξ, καὶ τὸν τῆς ἀληθοῦς ἑνώσεως τρόπον παραλύειν οὐκ ἀζήμιον διιστάντας εἰς δύο τὰς ὑποστάσεις, ἀποφοιτώσας μὲν ἀλλήλων εἰς τὸ ἰδίαι τε εἶναι καὶ ἀνὰ μέρος, ἐχούσας δὲ μόνην συνάφειαν τὴν ἐξιυθέν τε καὶ ὡς ἐν τάξει τιμῆς.
31 Εἰ δὲ δὴ λέγοιμεν φυσικὴν τὴν ἕνωσιν, τὴν ἀληθῆ φαμέν, ἔθος ἐχούσης τῆς θεο- 20
πνεύστου γραφῆς οὕτω κεχρῆσθαι τῆι λέξει. γράφει γάρ πού τισιν ὁ θεσπέσιος Παῦλος·
Eph. 2, 3 καὶ ἦμεν τέκνα φύσει ὀργῆς, ὡς καὶ οἱ λοιποί· καὶ οὐ δή πού φαίη τις ἂν ὑφεστάναι κατὰ φύσιν τὴν θείαν ὀργήν, ὥστε καὶ αὐτῆς γεννήματα νοεῖσθαι τοὺς ἁμαρτά-
P 288 νοντας, ἢ πάντηι τε καὶ πάντως ἐσόμεθα σύμφρονες τοῖς τὴν Μανιχαίων νοσοῦσιν μανίαν. ἀλλὰ τὸ φύσει δηλοῖ τὸ κατὰ ἀλήθειαν. οὐκοῦν οὐ συγχέοντες τὰς φύσεις οὔτε μὴν 25
ἀλλήλαις αὐτὰς ἀναφύροντες, καθά φασιν οἱ δι' ἐναντίας, φυσικὴν φαμὲν γενέσθαι τὴν ἕνωσιν, ἀλλ' ἐκ δύο πραγμάτων ἀνομοίων, θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος, τὸν ἕνα γενέσθαι Χριστὸν καὶ υἱὸν καὶ κύριον διαβεβαιούμεθα πανταχοῦ. τῶν δὲ Ἀπολιναρίου δογμάτων οὐδεὶς παντελῶς ἡμῖν ὁ λόγος· τοὺς γὰρ ἅπαξ κατακεκριμένους ὡς παραχαράττοντας τὴν ἀλήθειαν ἀποστρέφεσθαι χρή. 30

Ἀναθεματισμὸς δ̄

32 Εἴ τις προσώποις δυσὶν ἢ γοῦν ὑποστάσεσιν τάς τε ἐν τοῖς εὐαγγελικοῖς καὶ ἀποστολικοῖς συγγράμμασιν διανέμει φωνὰς ἢ ἐπὶ Χριστῶι παρὰ τῶν ἁγίων λεγομένας ἢ παρ' αὐτοῦ περὶ ἑαυτοῦ καὶ τὰς μὲν ὡς ἀνθρώπωι παρὰ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἰδικῶς νοουμένωι προσάπτει, τὰς δὲ ὡς θεοπρεπεῖς μόνωι τῶι ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγωι, ἀνάθεμα ἔστω. 35

7—10 Fcyr 124 ἐκ τῆς αὐτῆς ἀπολογίας τοῦ τρίτον ἀναθεματισμοῦ, ἧς ἡ ἀρχή· 'Ο θεσπέσιος Παῦλος τὸ τίνα δὴ τρόπον γέγονε· 'καὶ καθ' — φύσεις' 8—10 Doctr. patr. 2, 37 ὡς ἀπὸ τοῦ . . . Κυρίλλου ἐκ τῶν πρὸς Ἀνδρέαν ἐπὶ τῆι μέμψει τοῦ γ' κεφαλαίου τῶν ἀναθεματισμῶν ὁ Σευῆρός φησιν· 'ἑτέρα μέν — τὴν ἕνωσιν' 11—14 Fcyr 125 εἰ δὲ — ἔλαβε παρθένου 15—19 Timoth. arm. p. 114 25—27 Fcyr 126 οὐ — ἕνωσιν

Θ [= fv], ARΛΣ

1/2 ὡς — ὄντα] νοούμενον κεχρῖσθαι τα f 3 τέ καὶ A 6 κατὰ τοῦτο A 8 παντὸς μώμου Fcyr ἐστιν om. Fcyr 12 ἔφη Fcyr 13/14 οὐχ — Ἀβραὰμ om. A 13 τὸ fFcyr φύντι — ἐκ om. Fcyr 14 ἔλαβε παρθένου Fcyr 15 χρηματήσει f 18 διιστᾶν τέ A δύο ΘΛΣTim. υἱοὺσ δύο AR 19 ὡς om. f 24 τῶν μανιχαίων v 25 κατὰ φύσιν v 26 φασιν οἱ ARΛΣ φησιν ὁ Θ ἀλλὰ φυσικὴν Fcyr 27 ἐναντίων v 31 κυρίλλου ἀναθεματισμὸσ τέταρτοσ AR, δ̄ in mg. R 32 ὑπόστασιν v 35 θεοῦ πατρὸσ ARΣ θεοῦ ΘΛ

Μέμψις αἱρετικῶν

Cyrill. hom. pasch. 17 p. 230 Aub.

33 Ἀκόλουθον κἀνταῦθα τῶν αὐτοῦ θεσπισμάτων αὐτὸν ὑπομνῆσαι, ἐν οἷς φησιν· κἂν ἀκούσῃς ὅτι προέκοπτεν ἡλικίαι καὶ σοφίαι καὶ χάριτι, μὴ σοφὸν ἐξ ἐπιδόσεως γενέσθαι νομίσῃς τὸν τοῦ θεοῦ λόγον μηδ' αὖ ἐκεῖνο φληνάφως τολμήσῃς εἰπεῖν ὅτι τὸ προκόπτειν ἐν ἡλικίαι καὶ σοφίαι καὶ χάριτι τῷι ἀνθρώπωι προσάψομεν. ἀλλ' εἰ καὶ ἀρνεῖται ἐνταῦθα τὴν τῆς γραφῆς μαρτυρίαν διδάσκουσαν ὅτι κατὰ τὴν τῆς φαινομένης σαρκὸς τοῦ κυρίου τὰ τῆς προκοπῆς ἐγίνετο, ἀλλ' οὐ καιρὸς νῦν τοῦτο διελέγχειν ἐπειγο- P 290 PG 333
μένοις ἐπὶ τὸ προκείμενον κεφάλαιον· τοῦ γὰρ δεῖξαι δύο ὑποστάσεις αὐτὸν λέγοντα καὶ
34 ἑαυτῷι ἐναντιούμενον, παρεθήκαμεν τὰ πάλαι αὐτῷι εἰρημένα. ὡς δὲ προσώποις δυσὶν ἢ ὑποστάσεσιν δυσὶν ἢ υἱοῖς δυσίν, διαιροῦντας τὴν ἕνωσιν ἢ γοῦν τὸν ἕνα υἱόν, τὰς φωνὰς ἐφαρμόζειν οὐ δεῖ· ἀδιαίρετος γὰρ καὶ ἀχώριστος ἡ ἄκρα ἕνωσις καὶ ὁ εἷς υἱὸς κατὰ πάντα καὶ λόγον καὶ τρόπον καὶ ἔννοιάν ἐστιν. τῆς δὲ ἄκρας ἑνώσεως φυλαττομένης καὶ τοῦ ἑνὸς υἱοῦ καὶ Χριστοῦ καὶ κυρίου ὁμολογουμένου, περὶ τὸν ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν υἱὸν ἐκλαμβάνεσθαι χρὴ τὰ λεγόμενα. κατὰ μέντοι τὴν τῶν ἑνωθεισῶν φύσεων δύναμιν ἐφαρμόζεσθαι πρέπει τῷι ἑνὶ υἱῷι τὰ λεγόμενα· τὸ δὲ μὴ διαιρεῖν τὰς ἐν τοῖς
35 εὐαγγελίοις φωνὰς ἢ τὰς παρ' αὐτοῦ τοῦ κυρίου περὶ ἑαυτοῦ εἰρημένας ἢ τὰς ἐν τοῖς ἀποστολικοῖς συγγράμμασιν κειμένας, ποίαν ὑπερβολὴν οὐχ ὑπεραίρει; εἰ γὰρ μὴ διαιροῦμεν τὰς φωνάς, πῶς ἂν ἀντιβλέψαιμεν τοῖς Εὐνομίου καὶ Ἀρείου πάντα ὡς εἰς μίαν φύσιν εἰρημένα συμφύρουσιν καὶ τὰ ταπεινὰ τῆς ἀνθρωπότητος εἰς τὴν ὑψηλοτάτην τῆς ἀκηράτου θεότητος φύσιν βλασφήμως ἀνάγουσιν; ἢ πῶς νοήσομεν τὰς τοῦ κυρίου φωνὰς διὰ τὴν τῆς φαινομένης σαρκὸς φύσιν εἰπόντος· οὐκ ἦλθον τὸ ἐμὸν θέλημα ποιῆσαι καὶ τὸ ἐντολὴν ἔλαβον τί εἴπω καὶ τί λαλήσω καὶ τὸ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐδὲν ποιῶ καὶ τὸ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν καὶ θεόν μου καὶ θεὸν ὑμῶν καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα τοιαῦτα; ἀδιαιρέτων τῶν φωνῶν, ὥσπερ καὶ τῶν φύσεων, μενουσῶν, ἔσται κατ' αὐτὸν τοῦ μονογενοῦς θεοῦ θεὸς ὁ πατήρ, λειτουργὸς δὲ καὶ διάκονος τῶν πατρικῶν προσταγμάτων ὁ υἱὸς κατὰ τὴν θεότητα. καὶ εἰ τὰ ταπεινὰ εἰς τὴν τῆς θεότητος φύσιν ἐκλάβοιμεν, τίνι τὸ ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἓν ἐσμέν ἁρμόσομεν καὶ τὸ ὁμοίως αὐτὸν ποιεῖν τῷι πατρὶ καὶ τὸ ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκρούς, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει, καὶ οὐχ οὓς προστάσσεται, ζωοποιεῖ; ἀλλ' ἔστιν ὀρθῶς κατὰ τὴν αὐτοῦ τοῦ κυρίου φωνὴν πατὴρ καὶ θεὸς ὁ πατήρ, θεὸς μὲν τῆς ἐν ὑστέροις καιροῖς ἐκ σπέρματος Δαυὶδ σαρκός, πατὴρ δὲ τοῦ ἐξ αὐτοῦ ἀπαθῶς τε καὶ ἀιδίως γεννηθέντος θεοῦ λόγου, τῆς υἱότητος ἐν τῷι μοναδικῷι τύπωι φυ-
36 λαττομένης τε καὶ ὁμολογουμένης. πῶς δ' αὖ νοήσωμεν τὸ ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγὼ εἰμὶ καὶ τὸ πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, ἀδιαιρέτων τῶν φωνῶν μενουσῶν; ἆρα περιάψομεν τὴν φωνὴν τῇι φύσει τῇι ἐκ σπέρματος Δαυὶδ ἐν ὑστέροις καιροῖς γενομένηι, τὸ πρὸ τοῦ Ἀβραὰμ καὶ Δαυὶδ εἶναι καὶ πάντα δι' αὐτῆς γενέσθαι; ἢ φήσομεν εὐσεβῶς, τῶν φύσεων ἀσυγχύτων μενουσῶν καὶ τῆς ἑνώσεως ἀδιαιρέτου ὁμολογουμένης, τὰς φωνὰς ἐφαρμόζεσθαι κατὰ τὴν τῶν ἑνωθεισῶν φύσεων δύ- PG 336

Ioh. 6, 38
Ioh. 12, 49
Ioh. 8, 28
Ioh. 20, 17
Ioh. 10, 30
Ioh. 5, 19
Ioh. 5, 21
P 292
Ioh. 8, 58
Ioh. 1, 3

2—5 plura adfert Cyrillus infra 48 9—15 adfert Cyrillus infra 41

Θ [= fv], ARΛΣ

1 ἀντίρρησισ τῶν ἀνατολικῶν [ἀνατολικῶν τετάρτη R] AR αἱρετικοῦ Σ 2 φησὶν ὅτι v 4 γενέσθαι ARΣ om. Θ τοῦ om. v 5 ἐν om. Θ προσάψωμεν Θ 6 τὴν²] postulatur τὰ 7 σαρκὸσ φύσιν ed. Romana 16 παρὰ τοῦ κῦ R 17 ἀποστολοισ f 18 ἂν om. v ὡς εἰς] ὡσεὶ v 20 βλασφήμωσ ARΣ βλασφημίαν f om. vΛ ἀνάγουσιν AR ἄγουσιν Θ 22 λαλήσω] ποιήσω v 24 γὰρ τῶν ΑΛΣ 25 τῆς φύσεως αὐτοῦ Σ 27 ἐκλάβωμεν v ἐν om. v 28 ἁρμόσωμεν fR, corr. R τὸ² om. f 29/30 καὶ ζωοποιεῖ v 30 αὐτοῦ ARΛΣ αὐτὴν Θ 31 τῆσ vA^{corr}R^{corr}ΛΣ τοῖσ fAR 33 αὖ coni. edd. Romani ἂν ΘAR 35 περιάψωμεν fR, corr. R

ναμιν, ὡς προείρηται, εἰς ἕνα μὲν τὸν υἱὸν καὶ κύριον καὶ Χριστόν, ἀλλ' οὐκ εἰς μίαν φύσιν τὰ πάντα συναιροῦντες; ὡς καὶ ἐξ ἑνὸς τῶν φύσεων ὀνόματος ἑκατέρας νοεῖσθαι
Ioh. 3, 13 διὰ τὸ τῆς ἑνώσεως ἄκρον καὶ ἡμῖν ἀκατάληπτον, ὥς που καὶ τὸ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου,
Ioh. 6, 62 ὁ ὢν ἐν τῷι οὐρανῷι καὶ τὸ ἐὰν οὖν ἴδητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαί- 5
νοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον. οὐχὶ ἐκ τῆς προσηγορίας τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸν αὐτῶι ἀσυγχύτως τε ἅμα καὶ ἀχωρίστως συνημμένον νοοῦμεν; εἰ γὰρ καὶ υἱὸν ἀνθρώπου ὠνόμαζε διὰ τὴν τῆς προσληφθείσης καὶ φαινομένης σαρκὸς φύσιν, ἀλλὰ διὰ
87 τῶν παρ' αὐτοῦ τελουμένων θεὸν ἑαυτὸν παρεδείκνυ. καὶ πάλιν· Ἰησοῦς Χριστός,
1 Cor. 8, 6 Hebr. 13, 8 δι' οὗ τὰ πάντα καὶ πάλιν· Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ 10
εἰς τοὺς αἰῶνας. εἰ χθὲς καὶ σήμερον, πῶς δι' αὐτοῦ τὰ πάντα; εἰ δὲ δι' αὐτοῦ τὰ πάντα, πῶς χθὲς καὶ σήμερον; ἀλλὰ καὶ τὸ πάντα δι' αὐτοῦ ἀληθές, καὶ τὸ χθὲς καὶ σήμερον πιστόν, καὶ τὸ ὁ αὐτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας ἀληθινόν, ἐὰν κατὰ τὸ τῶν ἑνωθεισῶν ἀσυγχύτως τε καὶ ἀχωρίστως φύσεων διάφορον τὰς φωνὰς ἐφαρμόζωμεν, νο-
P 294 οῦντες κατὰ μὲν τὸ φαινόμενον χθὲς καὶ σήμερον, κατὰ δὲ τὸ νοούμενον εἰς τοὺς 15
αἰῶνας, κατὰ δὲ τὸ τῆς υἱότητος μοναδικὸν ἕνα καὶ τὸν αὐτόν.

Ἀπολογία ὀρθοδόξου

88 Σκοπός, ὡς ἔοικε, τοῖς ἐθέλουσιν ἀπερισκέπτως ἐπιτιμᾶν τοῖς παρ' ἡμῶν χρειωδέστατά τε καὶ ἀναγκαίως γεγονόσιν ἀναθεματισμοῖς φρονεῖν μὲν ἢ λέγειν τῶν ἀληθινῶν οὐδέν, φιλοψογίας δὲ μόνης ἀπόδειξιν ἐναργῆ ποιεῖσθαι τὸ χρῆμα· ἢ γὰρ ἂν ἰσχνόν τε καὶ ἀκριβῆ 20
τοῖς γεγραμμένοις τὸν οἰκεῖον ἐνερείσαντες νοῦν οὐκ ἠγνόησαν ὅτι κρατύνουσι ταῖς παρ' ἑαυτῶν ψήφοις καὶ δι' ὧν πεποίηνται λόγων τὸν ἀναθεματισμὸν καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ἀνε-
89 πιστημόνως αὐτὸν γεγονότα καταδεικνύουσιν. καὶ τίνα τρόπον, ἐρῶ. ὁ χρηστὸς ἡμῖν Νεστόριος ἔφη τι τοιοῦτον ἐπ' ἐκκλησίας ἐξηγούμενος

Loofs, Nestoriana p. 273, 5-12 Ἵνα δὲ αὐτὸ σαφέστερον καὶ πᾶσιν εὐληπτότερον εἴπω, τοῖς Ἀρείου καὶ Εὐνομίου 25
καὶ Ἀπολιναρίου καὶ πάντων τοῖς χοροῖς τῶν τῆς τοιαύτης φατρίας σπουδὴ τὸ θεοτόκος εἰσάγειν, ὡς κράσεως γινομένης καὶ τῶν φύσεων μὴ διαιρουμένων μηδὲν τῶν εὐτελῶν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα λαμβάνεσθαι καὶ χώραν αὐτοὺς λοιπὸν κατὰ τῆς θεότητος ἔχειν, ὡς πάντων τῶν λεγομένων παρ' ἑνὸς λεγομένων.

40 Τούτων ὠδὶ λελεγμένων, χρειωδέστατα παρ' ἡμῶν γέγονεν ὁ ἀναθεματισμός, οὐκ 30
PG 337 ἐφιεὶς εἰς δύο μερίζεσθαι πρόσωπά τε καὶ ὑποστάσεις τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν.
P 296 ὅτι δὲ καὶ αὐτοὶ τοῖς παρ' ἡμῶν συμφέρονται λόγοις, δῆλον ἂν εἴη δήπουθεν ἐξ ὧν γεγράφασι καὶ φρονεῖν ἐγνώκασιν· ἔχει δὲ οὕτως

---

23 cf. Cyrill. adu. Nestor. 2, 1

Θ [= fv], ARΛΣ

1 μὲν τὸν AR μέντοι Θ καὶ $\overline{\chi\nu}$ καὶ $\overline{\kappa\nu}$ R, corr. R^{mg} 5 ἐν τῶι οὐρανῶι ὢν v 6 τοῦ υἱοῦ ἀνθρώπου R 8 ὠνομάζομεν R 8/9 φύσιν — θεὸν om. v 11/12 εἰ δὲ — πάντα om. R 11 αὐτοῦ] ἑαυτοῦ v 12 τὸ τὰ πάντα f 13 καὶ εἰσ vΛ τὸ om. v 17 ὀρθοδόξου ΘΛΣ κυρίλλου [κυρίλλου δ R] AR 19 ἀληθῶν Θ 20 μόνην v ἢ ΘA εἰ R ἂν ἰσχνόν τε ΘAΣ ἀνείσχονται R ἀνίσχοντα R^{corr} ἀκριβοῦν, οὖν in ras., R 21 ἐνεργήσαντεσ v 23 καὶ — ἐρῶ om. Λ ἡμῖν ΘA^{corr} ὑμῖν AR 24 ἐπ' om. f 25 πᾶσιν om. Θ ἀληπτότερον v 26 τοιαύτης ΘΣCyrill adu. Nest. αὐτῆς ARΛ 28 αὐτοῖσ Λ λοιπὸν om. v 29 τῶν — λεγομένων ΘARΛΣ λεγομένων παρ' ἑνὸς οὐ κατὰ τὴν ἀπὸ τῆς συναφείας ἀξίαν, ἀλλὰ κατὰ τὴν φύσιν Cyrill. adu. Nest. 30 παρ' AR πρὸσ Θ

41 Ὡς δὲ προσώποις δυσὶν ἢ ὑποστάσεσι δυσὶν ἢ υἱοῖς δυσίν, διαιροῦντας τὴν ἕνωσιν p. 41, 9-14
ἢ γοῦν τὸν ἕνα υἱόν, τὰς φωνὰς ἐφαρμόζειν οὐ δεῖ· ἀδιαίρετος γὰρ καὶ ἀχώριστος ἡ ἄκρα
ἕνωσις καὶ ὁ εἷς υἱὸς κατὰ πάντα καὶ λόγον καὶ τρόπον καὶ ἔννοιάν ἐστιν. τῆς δὲ
ἄκρας ἑνώσεως φυλαττομένης καὶ τοῦ ἑνὸς υἱοῦ καὶ Χριστοῦ καὶ κυρίου ὁμολογουμένου,
περὶ τὸν ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν υἱὸν ἐκλαμβάνεσθαι χρὴ τὰ λεγόμενα. κατὰ μέντοι τὴν τῶν 5
ἑνωθεισῶν φύσεων δύναμιν ἐφαρμόζεσθαι πρέπει τῶι ἑνὶ υἱῶι τὰ λεγόμενα.

42 Οὐκοῦν τῆς εἰς ἄκρον ἑνώσεως σωιζομένης, ποία παρείσδυσις ἢ γοῦν φαντασία τομῆς
παρεισκρίνοιτο ἂν ἔτι; καὶ ὁ μερίζειν ἀποτολμῶν πῶς οὐκ ἔξω φέρεται τῆς εὐθείας ὁδοῦ
καὶ τῶν τῆς εὐσεβείας δογμάτων εἰς ἅπαν ἀποφοιτᾶι; τί οὖν φησιν ὁ ἀναθεματισμός;
εἴ τις μερίζει τὰς φωνὰς κατά γε τουτονὶ τὸν τρόπον, ὡς τὰς μὲν ὡς ἀνθρώπωι παρὰ 10
τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἰδικῶς νοουμένωι προσάπτειν, τὰς δὲ ὡς θεοπρεπεῖς μόνωι τῶι ἐκ θεοῦ
λόγωι, ἔστω ἀνάθεμα. εἰ μὲν οὖν οἱ διιστάντες καὶ διορίζοντες εἰς ἄνθρωπον ἰδικῶς τε
καὶ ἀνὰ μέρος καὶ εἰς θεὸν λόγον ἰδικῶς καὶ ἀνὰ μέρος οὐ μερίζουσι τὸν ἕνα Χριστὸν
οὐδὲ δύο λέγουσιν υἱούς, ἀγανακτείτωσαν καθ' ἡμῶν οἱ φιλεγκλήμονες· εἰ δὲ τομὴ καὶ
διαίρεσις τὸ οὕτω φρονεῖν ἐστιν, κατὰ τίνα τρόπον τοῖς παρ' ἡμῶν λόγοις ἐπιτιμᾶν ἐγνώ- 15
κασι, καίτοι καὶ αὐτοί, καθά φασιν, ἀδιαίρετόν τε καὶ ἕνα κατὰ ἄκραν ἕνωσιν ὁμολογοῦντες P 298
43 ὑπάρχειν τὸν Ἐμμανουήλ; τὸ μὲν οὖν ἐμφρόνως ἑκάστην φωνὴν ἢ ἐπὶ Χριστῶι κειμένην
ἢ καὶ παρ' αὐτοῦ τυχὸν εἰρημένην ἐκλαμβάνεσθαι δεῖν, ἐπαινέσαιμ' ἂν καὶ αὐτὸς ἐγὼ καὶ
ἅπας τις οὖν οἶμαι τῶν ὀρθὰ φρονεῖν εἰωθότων· αἳ μὲν γάρ εἰσι θεοπρεπεῖς, αἳ δὲ τῆι
μετὰ σαρκὸς οἰκονομίαι μᾶλλον ἁρμοδιώτεραι· ἐπειδὴ δέ ἐστιν εἷς καὶ ὁ αὐτός, θεός τε 20
ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος, ταύτηι τοι καὶ λίαν ὀρθῶς ποτὲ μὲν θεικῶς, ποτὲ δὲ καὶ ἀνθρωπίνως
ποιεῖται τοὺς λόγους. πλὴν τοῦ ἑνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ ταύτας τε κἀκείνας εἶναι φωνὰς
διισχυριζόμεθα, οὔτε ψιλοῦντες θεότητος τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου ναὸν οὔτε μὴν ἄσαρκον
εἰδότες τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον μετὰ τὴν ἄρρητον ἕνωσιν.

44 Θαυμάζω δὲ ὅτι καίτοι πολυπραγμονοῦντες ἄγαν καί, ὥς γε νομίζουσι, λεπτῶς βα- 25
σανίζοντες τὰς ἐμὰς ἐπιστολάς, τὰ μὲν ὅσα ἐστὶν ἐν αὐταῖς χρήσιμά τε καὶ ἀναγκαῖα πρὸς
ἀπόδειξιν τῆς τῶν δογμάτων ὀρθότητός τε καὶ ἀκριβείας, ἐθελονταὶ παρατρέχουσιν, ἐπιπη-
δῶσι δὲ καὶ μάλα γοργῶς τοῖς κἂν γοῦν ἰσχνὴν ἔχουσιν ὑποψίαν, κατά γε τὸ αὐτοῖς δο-
κοῦν, εἰς τὸ δύνασθαι δι' αὐτῶν τὰς καθ' ἡμῶν ποιεῖσθαι συκοφαντίας. μεμνήσομαι δὲ
τῶν ἐμαυτοῦ ῥημάτων· γέγραφα γὰρ οὕτως ἐν τῆι πρὸς Νεστόριον ἐπιστολῆι 30

45 Τὰς δέ γε ἐν τοῖς εὐαγγελίοις τοῦ σωτῆρος ἡμῶν φωνὰς οὔτε ὑποστάσεσι δυσὶν V 6,8 PG 340
οὔτε μὴν προσώποις δυσὶ καταμερίζομεν (οὐ γάρ ἐστι διπλοῦς ὁ εἷς καὶ μόνος Χριστός,
κἂν ἐκ δύο νοῆται καὶ διαφόρων πραγμάτων εἰς ἑνότητα τὴν ἀμέριστον συνενηνεγμένος,
καθάπερ ἀμέλει καὶ ἄνθρωπος ἐκ ψυχῆς νοεῖται καὶ σώματος καὶ οὐ διπλοῦς μᾶλλον, ἀλλ' P 300
εἷς ἐξ ἀμφοῖν), ἀλλὰ τάς τε ἀνθρωπίνας καὶ πρός γε τούτωι τὰς θεικὰς παρ' ἑνὸς εἰρῆσθαι 35
διακεισόμεθα φρονοῦντες ὀρθῶς. ὅταν μὲν γὰρ θεοπρεπῶς λέγηι περὶ ἑαυτοῦ ὁ ἑωρα- Ioh. 14, 9
κὼς ἐμὲ ἑώρακε τὸν πατέρα καὶ ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἓν ἐσμέν, τὴν θείαν αὐτοῦ Ioh. 10, 30

7—9 Timoth. arm. p. 88 20—24 Fcyr 127 ἐκ τῆς αὐτῆς ἀπολογίας τοῦ τετάρτου ἀναθεματισμοῦ, ἧς ἡ ἀρχή· Σκοπός, ὡς ἔοικε, τοῖς ἐθέλουσιν ἀπερισκέπτως· 'ἐπειδὴ — ἕνωσιν' 35—p. 44, 17 Timoth. arm. p. 106

Θ [= fv], ARΛΣ

2 ἤ τουν Θ 3 καὶ λόγον om. v 7 ἤ τουν Θ 8 ἂν om. A τολμῶν R 10 γε AR τε Θ 12 λόγου v ἔστω om. A διορίζοντες] διαμερίζοντεσ v 13 καὶ εἰς θεὸν — μέρος om. vR 14 οὐδὲ ΘΛΣ οὐ AR 17/18 ἢ ἐπὶ — ἢ ΘΛΣ εἰ R περὶ χῦ παρὰ τῶν ἁγίων ἡ A 18 ἑαυτοῦ A 19 οὖν om. fA 20 καὶ AR τε καὶ Θ ὁ om. v 21 καὶ[2] ΘΣFcyr om. ARΛ 22 ἰῦ ARΛΣFcyr om. Θ 27 ἐθελονταὶ Θ ἐθέλοντεσ AR 32 δυσὶ ARΛΣ om. Θ 33 νοεῖται fR, corr. R καὶ om. v ἀδιαφόρων R 35 γε A γε AR τε Θ

καὶ ἀπόρρητον ἐννοοῦμεν φύσιν, καθ' ἣν ἔν ἐστι πρὸς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα διὰ τὴν ταυτότητα
Hebr. 1, 3 τῆς οὐσίας εἰκών τε καὶ χαρακτὴρ καὶ ἀπαύγασμα τῆς δόξης αὐτοῦ· ὅταν δὲ τὸ τῆς ἀνθρω-
Ioh. 8, 40 πότητος μέτρον οὐκ ἀτιμάζων τοῖς Ἰουδαίοις προσλαλῇ νῦν δέ με ζητεῖτε ἀποκτεῖ-
ναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, πάλιν οὐδὲν ἧττον αὐτὸν τὸν
ἐν ἰσότητί τε καὶ ὁμοιότητι τοῦ πατρὸς θεὸν λόγον καὶ ἐκ τῶν τῆς ἀνθρωπότητος αὐτοῦ
μέτρων ἐπιγινώσκομεν. εἰ γάρ ἐστιν ἀναγκαῖον τὸ πιστεύειν ὅτι θεὸς ὢν φύσει γέγονε
σὰρξ ἢ γοῦν ἄνθρωπος, ἐψυχωμένης ψυχῇ λογικῇ τῆς σαρκός, ποῖον ἂν ἔχοι λόγον τὸ
ἐπαισχύνεσθαί τινα ταῖς παρ' αὐτοῦ φωναῖς, εἰ γεγόνασιν ἀνθρωποπρεπῶς; εἰ γὰρ
παραιτοῖτο τοὺς ἀνθρώπωι πρέποντας λόγους, τίς ὁ ἀναγκάσας γενέσθαι καθ' ἡμᾶς ἄν-
θρωπον; ὁ δὲ καθεὶς ἑαυτὸν δι' ἡμᾶς εἰς ἑκούσιον κένωσιν, διὰ ποίαν αἰτίαν παραι-
τοῖτο ἂν τοὺς τῆι κενώσει πρέποντας λόγους; ἑνὶ τοιγαροῦν προσώπωι τὰς ἐν τοῖς
1 Cor. 8, 6 εὐαγγελίοις πάσας ἀναθετέον φωνάς, ὑποστάσει μιᾶι τῆι τοῦ λόγου σεσαρκωμένηι· κύριος
γὰρ εἷς Ἰησοῦς Χριστὸς κατὰ τὰς γραφάς.

46 Οὐκοῦν καὶ ὡς ἀπό γε τῶν ἤδη προγεγραμμένων, οὐκ ἠγνοηκότες μὲν ἁλωσόμεθα
P 302 τὴν οἰκονομίαν τὴν ἑκάστηι πρέπουσαν φωνῆι, οὐκ ἐφιέντες δὲ μᾶλλον τοῖς ψυχικοῖς καὶ
Iuda 19 πνεῦμα μὴ ἔχουσι δύο νοεῖν ἢ λέγειν υἱούς, διαιροῦντας ἀλλήλων τὰς ὑποστάσεις μετὰ τὴν
ἀδιάσπαστον ἕνωσιν.

47 Ἐπειδὴ δὲ βραχύ τι μέρος λαβόντες ἐξ ἡμετέρας ἐπιστολῆς τεθείκασιν ἐκ ἀρχῆι τῶν
ἰδίων λόγων, ἀπειλοῦντες ἡμᾶς ἐπὶ καιροῦ διελέγχειν ὡς οὐ μετρίως ἡμαρτηκότας εἰς τὸν
ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον καὶ τῆι αὐτοῦ φύσει τὴν τῆι σαρκὶ πρέπουσαν αὔξην τε καὶ προ-
κοπὴν ἀβουλότατα προσνενεμηκότας, φέρε καὶ πρός γε ταυτὶ τὰ εἰκότα λέγωμεν, ὅλον πα-
ραθέντες τῆς ἐπιστολῆς τὸ μέρος. δεδιότες γὰρ αὐτοὶ τὴν ἀλήθειαν καὶ συναρπάζοντες
τοὺς ἀκροωμένους, μέρος τι τεθείκασιν, ὅπερ αὐτοῖς ἐδόκει χρειωδέστατον εἶναι πρὸς τὸ
δύνασθαί τε καὶ μὴν καὶ δοκεῖν εὐλόγως τὰς καθ' ἡμῶν ποιεῖσθαι συκοφαντίας· ἔχει δὲ
οὕτως τὸ εἰρημένον

Cyrill. hom. pasch. 17 p. 230 Aub. PG 341 **48** Κἂν ἀκούσηις ὅτι προέκοπτεν ὁ Ἰησοῦς ἡλικίαι καὶ σοφία καὶ χάριτι, μὴ σοφὸν ἐξ
ἐπιδόσεως γενέσθαι νομίσηις τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, διαμέμνησο δὲ μᾶλλον γεγραφότος ὠδὶ
τοῦ θεσπεσίου Παύλου· Χριστὸς θεοῦ δύναμις καὶ θεοῦ σοφία. μηδ' αὖ ἐκεῖνο φληνάφως
1 Cor. 1, 24 τολμήσηις εἰπεῖν ὅτι τὸ προκόπτειν ἐν ἡλικίαι τε καὶ σοφίαι καὶ χάριτι τῶι ἀνθρώπωι προ-
σάψομεν· τοῦτο γάρ, οἶμαι, ἐστὶν ἕτερον οὐδὲν ἢ διελεῖν εἰς δύο τὸν ἕνα Χριστόν. ἀλλ'
ὥσπερ ἔφην ἀρτίως, προαιώνιος ὢν υἱὸς ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς εἰς υἱὸν ὡρίσθαι
λέγεται θεοῦ, τῆς ἰδίας σαρκὸς τὴν γέννησιν οἰκειούμενος οἰκονομικῶς. οὕτω καὶ ὑπάρχων
σοφία τοῦ γεγεννηκότος, προκόπτειν ἐν σοφίαι λέγεται, καίτοι παντέλειος ὢν ὡς θεός, τὰ
P 304 τῆς ἀνθρωπότητος ἴδια διὰ τὴν εἰς ἄκρον ἕνωσιν εἰς ἑαυτὸν εἰκότως ἀναλαβών.

Zach. 7, 9 **49** Ἀνθ' ὅτου δὴ οὖν θεοῦ λέγοντος κρίμα δίκαιον κρίνατε, παραλογίζονται τὴν

11—13 Timoth. arm. p. 92 14—17 Fcyr 128 οὐκοῦν — ἕνωσιν

Θ [= fv], ARΛΣ

1 ἓν ΘΣTimoth. om. ARΛ 3 προσλαλεῖ f 5 ὁμοιότητι AR ὁμοιώματι Θ τῶν om. f 6 μέτρων ARΛΣTim. μερῶν Θ 7 ἔχη Θ 8 τὰσ R φωνὰσ, α in αι corr., R 9 πρέποντα R 13 ὁ χσ̄ R 14 καὶ om. Timoth.Fcyr ὑπό f ἀλλασσόμεθα Fcyr 15 τὴν² ΘΛΣ καὶ τὴν R καὶ τῆ A τῆ Fcyr ἑκάστηι fΛΣTim. ἑκάστω v ἑκάστη φύσει AR φωνῆ ΘΛΣFcyr φωνὴν ARTimoth. 16 διαιροῦσιν A 17 ἀδιάστατον v 19 εἰσ om. v 20 αὔξην Θ αὔξησίν AR 21 γε AR τε Θ λέγωμεν ARcorr λέγομεν ΘR 22 δεδιότεσ v δεδειότεσ f δεδοιότεσ R δεδοικότεσ ARcorr 23 τι om. A 26 ὁ fA om. vR ἡλικία τε Θ 27 νομίσησ γενέσθαι v διαμέμνησο ΘΣ διαμεμνήσομαι ARΛ μᾶλλόν γε A 28 θεοῦ¹ om. v αὖ] ἂν f 29/30 προσάψωμεν fR, corr. R 30 ἐστιν οἶμαι v 31 ὁ ῡσ̄ R 33 παντελῶσ v ὢν om. R 34 ἄκρον AR ἄκραν Θ

ἀλήθειαν; οὔτε γὰρ μερισμὸν τῶν ὑποστάσεων μετὰ τὴν ἕνωσιν δογματίζομεν οὔτε τὴν τῆς θεότητος φύσιν αὔξης τε καὶ προκοπῆς δεδεῆσθαι φαμέν, ἐκεῖνο δὲ μᾶλλον ὅτι κατ' οἰκείωσιν οἰκονομικὴν ἑαυτοῦ πεποίηται τὰ ἴδια τῆς σαρκός, ὡς σὰρξ γεγονὼς κατὰ τὰς Ioh. 1, 14 γραφάς.

50 Ὅτι δὲ τῇ τοιᾷδε πίστει τε καὶ δόξῃ καὶ ὁ τῶν ἁγίων πατέρων συνάιδει χορός, ἐπιδεῖξαι πειράσομαι, παραθεὶς εἰς πληροφορίαν ἐξηγήσεως μέρος γενομένης κατὰ καιροὺς παρὰ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Ἀττικοῦ· ἔχει δὲ οὕτως

Σήμερον Χριστὸς ὁ δεσπότης τὴν τῆς φιλανθρωπίας γέννησιν ἀνεδέξατο· τὴν γὰρ τῆς θεικῆς ἀξίας προυπῆρχεν.

Εἶτα τούτοις ἐπιφέρει πάλιν· Ὁ τῆς φιλανθρωπίας λόγος κενοῦται, ἀκένωτος τὴν φύσιν τυγχάνων· ἑαυτὸν γὰρ ἐκένωσεν, μορφὴν δούλου λαβών. ὁ ἄσαρκος διὰ σὲ σαρκοῦται· ὁ γὰρ λόγος σὰρξ ἐγένετο. ὁ ἀφῆι μὴ ὑποπίπτων διὰ τὸ τῆς φύσεως ἀσώματον ψηλαφᾶται· ὁ ἄναρχος ὑπὸ ἀρχὴν γίνεται σωματικήν· ὁ τέλειος αὔξει· ὁ ἄτρεπτος προκόπτει· ὁ πλούσιος ἐν καταλύματι γίνεται· ὁ περιβάλλων τὸν οὐρανὸν ἐν νεφέλαις σπαργανοῦται· ὁ βασιλεὺς ἐν φάτνηι τίθεται.

Phil. 2, 7
Ioh. 1, 14

51 Ὅτι δὲ διαιρεῖν τὰς ὑποστάσεις μετὰ τὴν ἕνωσιν οὐκ ἀπλημμελές, μᾶλλον δὲ ἀνατρεπόντων ἐστὶν τὸ σεπτὸν τῆς ἐνανθρωπήσεως μυστήριον, οὐδὲν ἧττον εἰσόμεθα, τοῖς ἐντεταγμένοις ἐντυγχάνοντες ῥητοῖς Ἰουλίου τε καὶ Φήλικος τῶν ἀφηγησαμένων κατὰ καιροὺς τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας.

Ἰουλίου ἐπισκόπου Ῥώμης P 300

52 Κηρύσσεται δὲ εἰς συμπλήρωσιν τῆς πίστεως καὶ σαρκωθεὶς ἐκ παρθένου Μαρίας ὁ τοῦ θεοῦ υἱὸς καὶ σκηνώσας ἐν ἀνθρώποις, οὐκ ἐν ἀνθρώπωι ἐνεργήσας (τοῦτο γὰρ ἐπὶ προφητῶν ἐστι καὶ ἀποστόλων), τέλειος θεὸς ἐν σαρκὶ καὶ ἄνθρωπος τέλειος ἐν πνεύματι· οὐ δύο υἱοί, εἷς μὲν γνήσιος υἱὸς ἀναλαβὼν ἄνθρωπον, ἕτερος δὲ θνητὸς ἄνθρωπος ἀναληφθεὶς ὑπὸ θεοῦ, ἀλλ' εἷς μονογενὴς ἐν οὐρανῶι, μονογενὴς ἐπὶ γῆς θεός.

Lietzmann, Apollinaris p. 284

Φήλικος τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου καὶ μάρτυρος Ῥώμης PG 344

53 Περὶ δὲ τῆς σαρκώσεως τοῦ λόγου καὶ πίστεως, πιστεύομεν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἐκ παρθένου Μαρίας γεννηθέντα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ θεοῦ ἀίδιος υἱὸς καὶ λόγος καὶ οὐκ ἄνθρωπος ὑπὸ θεοῦ ἀναληφθείς, ἵν' ἕτερος ἦι παρ' ἐκεῖνον· οὐδὲ γὰρ ἄνθρωπον ἀνέλαβεν ὁ τοῦ θεοῦ υἱός, ἵνα ἦι ἕτερος παρ' αὐτόν, ἀλλὰ θεὸς ὢν τέλειος γέγονεν ἅμα καὶ ἄνθρωπος τέλειος, σαρκωθεὶς ἐκ παρθένου.

Lietzmann, Apollinaris p. 318

1—3 Fcyr 129 οὔτε μερισμὸν — σαρκός 8 = Exc. Ephes. [A 74] XVII 16. 17 Fcyr 130 τό δὲ διαιρεῖν — μυστήριον 20. 26 = Exc. Ephes. VII. VIII

Θ [= fv], ARΛΣ

1 τῶν ARFcyr om. Θ 3 τὰ ἴδια] διὰ Fcyr 7 μακαριασ ARΛ ἁγίασ Θ 8 ὁ δεσπότης χσ̄ A 13 ὑπὸ — σωματικήν] ἄρχεται v 16 ὅτι] τὸ Fcyr δὲ[1] ARΛΣFcyr om. Θ 18 φήλικοσ R φίλικοσ f φίληκοσ vA 23 καὶ ἀποστόλων ἐστὶν R ἀνο̄σ τέλειοσ AR τελειοσ ἀνο̄σ Θ 25 θεόσ ΘΛΣ om. AR 26 φίλικοσ f φίληκοσ vA φηλήκου R τοῦ — ῥώμησ ΡΛΣ τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου ῥώμησ καὶ μάρτυροσ A ἱερομάρτυροσ ἐπισκόπου ῥώμησ Θ 28 παρθένου fR τῆσ παρθένου vA μαρίασ om. R 29 εἷ v 30 ἢ ἕτεροσ AR ἕτεροσ ἢ f ἕτεροσ εἰ v

Ἀναθεματισμὸς ζ̄

54 Εἴ τίς φησιν ὡς ἄνθρωπον ἐνηργῆσθαι παρὰ τοῦ θεοῦ λόγου τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν τοῦ μονογενοῦς εὐδοξίαν περιῆφθαι ὡς ἑτέρωι παρ' αὐτὸν ὑπάρχοντι, ἀνάθεμα ἔστω.

P 308 Μέμψις αἱρετικῶν

55 Ἐνηργῆσθαι τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ὑπὸ τοῦ πνεύματος ὡς ἄνθρωπον ἁπλῶς ἢ ὡς προφήτην ἢ ὡς ἀπόστολον οὐδεὶς ἂν ὁμολογήσειεν· τὰς μέντοι ἀποστολικὰς φωνὰς περὶ αὐτοῦ διὰ τὴν τῆς φαινομένης σαρκὸς φύσιν εἰρημένας οὔτ' ἀρνησόμεθα οὔτ'
Eph. 1, 19. 20 ἂν ἐξαλείψαιμεν, ποτὲ μὲν λεγούσας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ἣν ἐνήργησεν ἐν τῶι Χριστῶι, ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ πάλιν
Act. 2, 24 ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου, καὶ πάλιν τῆι
ibid. 33 δυνάμει τοῦ θεοῦ ὑψωθείς, καὶ ὅσα τοιαῦτα. ἀλλ' εἰ καὶ ταῦτα πρόσκειται διὰ τὸ φαινόμενον, οὐδεὶς ἂν ἐκλάβοι ἢ ὡς ἄνθρωπον ἁπλῶς αὐτὸν ἐνεργούμενον ἢ ὡς δίκαιον ἢ ὡς προφήτην ἢ ὡς ἀπόστολον. οὔτε οὖν τὰς θείας φωνὰς ἐξαλείφομεν ἢ ἀρνούμεθα ἢ ἀμαθῶς τε ὁμοῦ καὶ βλασφήμως ἀναθεματίζομεν, εἰρημένας καὶ κειμένας διὰ τὴν τῆς φαινομένης σαρκὸς φύσιν, οὔτε ὡς ἄνθρωπον ἁπλῶς ἢ ὡς δίκαιον ἢ προφήτην ἢ ἀπόστολον ἐνηργῆσθαι φήσομεν· οὐ γὰρ ἔλεγεν· τάδε λέγει κύριος, ἀλλ' ὡς υἱὸς νομοθετῶν
Mt. 5, 28 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν.

Ἀπολογία ὀρθοδόξου

56 Καὶ νῦν ἡμῖν οὐδὲν ἧττον διὰ τῶν ἴσων ἔρχεται λόγων τῆς ἀπολογίας ὁ τρόπος· εἷς μὲν γάρ ἐστιν ὁμολογουμένως ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ αὐτὸς εἶναι πεπιστευμένος καὶ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος ἀΐδιός τε καὶ προαιώνιος καὶ ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς ἄνθρωπος ἐκ γυναικὸς παράδοξον ἐσχηκὼς τὴν κατὰ σάρκα γέννησιν. ἀλλ' εἷς ὑπάρχων υἱὸς καὶ θεὸς καὶ κύριος εἰργάζετο τὰς θεοσημείας διὰ τῆς ὑπὲρ ἄνθρωπον ἰσχύος,
P 310 πληροφορῶν ὅτι καὶ εἰ γέγονεν σάρξ, ἀλλ' οὐδὲν ἧττόν ἐστιν καὶ οὕτω θεὸς ἀληθινὸς καὶ
PG 345 δύναμις τοῦ πατρός. οὐ γὰρ πέπαυται τοῦ εἶναι ὃ ἦν, γενόμενος ἄνθρωπος. ἐπλήρου τοιγαροῦν τὰ παράδοξα, τοῦτο μὲν δαιμονίοις ἐπιτιμῶν καὶ συντρίβων τὸν σατανᾶν, τοῦτο δὲ τυφλοῖς τὸ φῶς ἐνιείς, νεκροὺς ἀνιστάς, θάλασσαν ἀγριαίνουσαν ἑνὶ κατευνάζων ῥήματι, οὐχ ὡς ἄνθρωπόν τινα καὶ ἕτερον ὄντα κατὰ μόνας Χριστὸν δοξάζεσθαι ποιῶν καθάπερ ἀμέλει καὶ ἕνα τῶν ἁγίων προφητῶν ἢ γοῦν ἀποστόλων, ἀλλ' ἑαυτῶι τὴν δόξαν πραγματευόμενος, ἵνα παρὰ πάντων πιστεύηται θεὸς ὢν φύσει, καὶ εἰ γέγονεν ἄνθρωπος. ἦν οὖν ἄρα τῶν ἐκτοπωτάτων ἀνασχέσθαι Νεστορίου λέγοντος

cf. Loofs, Nestoriana p. 225, 13-18 57 Κοιναὶ γὰρ τῆς τριάδος αἱ ἐνέργειαι καὶ μόναις ὑποστάσεσι τὴν διαίρεσιν ἔχουσαι. ἡ γοῦν τοῦ μονογενοῦς εὐδοξία ποτὲ μὲν τῶι πατρὶ περιῆπται, ποτὲ δὲ τῶι πνεύματι, ποτὲ δὲ τῆι Χριστοῦ δυναστείαι.

---

1 ζήτει ε̄ καὶ ς̄ Θ 20. 21 Fcyr 131 ἐκ τῆς αὐτῆς ἀπολογίας τοῦ ἑβδόμου ἀναθεματισμοῦ, ἧς ἡ ἀρχή ἐστι τόδε· Καὶ νῦν — τρόπος· 'εἷς — πεπιστευμένος θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος' 32 cf. Cyrill. adu. Nestor. 2, 7. Exc. Ephes. XIII

Θ [= fv], ARΛΣ

1 κυρίλλου ἀναθεματισμὸς ζ̄ AR 3 ἔστω om. v 4 ἀντίρρησις τῶν ἀνατολικῶν [ἀνατολικῶν ζ̄ R] AR αἱρετικοῦ Σ 7 οὔτ' AR οὔτ' ἂν Θ 9/10 καὶ πάλιν — νεκρῶν ΘΛΣ om. AR 10 ἄϊδου Σ 12 ἑαυτὸν R 13 ἢ ἀπόστολον f ὅτε v ἐξαλείφωμεν v 15 ἢ ὡσ προφήτην RΛΣ 16 γὰρ ἂν Λ 18 ὀρθοδόξου ΘΛΣ κυρίλλου A κυρίλλου ζ̄ R 20 ὁμολογουμένως] ὁ μονογενὴς Fcyr χ̄σ̄ Θ ὁ χ̄σ̄ AR 20/21 πεπιστευμένος] πεπιστευμένος θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος Fcyr 23 θ̄σ̄ κ̄σ̄ v θεοσημίασ A 24 καὶ εἰ AR εἰ καὶ Θ 29 γοῦν om. v 30 καὶ εἰ fA καὶ v εἰ κε R 31 ἀνέχεσθαι A τοῦ νεστορίου v 33 ἤγουν Θ εὐδοξίαν v περιῆπτε v 34 τοῦ χ̄ῡ v

58 Οὐκοῦν ἃ δεικνύτωσαν οἱ ἐπιτιμᾶν ἐθέλοντες ἕτερον ἡμῖν Χριστὸν ἰδίαι τε καὶ ἀνὰ μέρος ὑπάρχοντα καὶ νοούμενον, ὧι τὴν ἑαυτοῦ δυναστείαν περιῆψεν ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος, ὡς ἕτερος ὢν παρ' αὐτὸν ἰδικῶς υἱός· ἢ εἰ μή ἐστιν ἕτερος καὶ ἕτερος, ἀλλ' εἷς τε καὶ ὁ αὐτὸς καὶ ἐκ πατρὸς μονογενὴς καὶ ἐκ γυναικὸς ἄνθρωπος κατὰ σάρκα, πῶς ἦν ἀκόλουθον ἐλέσθαι σιγᾶν καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ἀνταναστῆσαι πάλιν τῆς ἀληθείας τὴν δύναμιν τοῖς παρ' ἐκείνου βατταρισμοῖς τῶν τῆς εὐσεβείας δογμάτων τὸ κάλλος παρασημαίνουσιν;

59 Ἦν μὲν οὖν καὶ ἔστιν θεὸς ὁ υἱός· ἐπειδὴ δὲ ἄπαξ τὸ τῆς ἀνθρωπότητος ὑπέδυ μέτρον, οὐκ ἀπόβλητον ἐποιήσατο τὴν οἰκονομίαν, ὑπέμεινε δὲ πάντα διὰ τὴν κένωσιν ἐθε- P 312
λοντὴς δι' ἡμᾶς. ταύτηι τοι, καίτοι κατὰ φύσιν ὑπάρχων ζωή, ζωοποιεῖσθαι λέγεται παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς δόξης κύριος ὢν δόξαν λέγεται λαβεῖν. ἔφη γοῦν ὁ Ἑβραῖος 10 Phil. 3, 5
ἐξ Ἑβραίων, ὁ νομομαθὴς ἀληθῶς καὶ ἐκ φυλῆς Βενιαμίν· Παῦλος ἀπόστολος οὐκ Gal. 1, 1
ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ δόξαν αὐτῶι δόντος. ἀλλὰ καίτοι 1 Petr. 1, 21
λεγόμενος δόξαν λαβεῖν παρὰ τοῦ πατρός, διήκοντος τοῦ πράγματος ἐπὶ τὸ τῆς ἀνθρωπότητος μέτρον, οἷδεν ἑαυτὸν ἔχοντα, καθὸ καὶ νοεῖται καὶ ἔστι θεός, τὸ ὑπὲρ κτίσιν ἀξίωμα. 15
ἔφη γοῦν· πάντα μοι παρεδόθη παρὰ τοῦ πατρός μου, καὶ οὐδεὶς ἐπιγι- Mt. 11, 27
νώσκει τίς ἐστιν ὁ υἱὸς εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει
60 τίς ἐστιν εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ὧι ἐὰν ὁ υἱὸς ἀποκαλύψηι. ἀλλ' ἴσως ἐρεῖ τις τῶν φιλομαθεστέρων· εἰ πάντα σοι παρεδόθη παρὰ τοῦ πατρὸς ὡς δόξης δεδεημένωι καὶ δοτὸν ἔχειν ὀφείλοντι τὸ κατὰ πάντων κράτος διὰ τὸ ἀνθρώπινον, πῶς ἀνέφικτον ἔτι ταῖς 20
ἀνθρώπων διανοίαις εἶναι φὴς τὸ εἰδέναι σε καθάπερ ἀμέλει καὶ τὸν πατέρα; ἀλλὰ ναί, φησίν, οὐ μέχρι τῶν ὁρωμένων ἡ ἐπ' ἐμοὶ συστέλλεται γνῶσις. εἰμὶ γὰρ θεὸς ἐν σαρκὶ καὶ αἵματι, κατὰ μὲν τὴν σάρκα γινωσκόμενος, κατὰ δὲ τὴν τῆς θεότητος φύσιν τε καὶ δόξαν ἰσομέτρως ἔχων τῶι θεῶι καὶ πατρὶ καὶ νοῦ καὶ λόγου παντὸς ἐπέκεινα τρέχων. PG 348
οὐκοῦν (ἀνθέξομαι γὰρ τῆς τῶν προκειμένων ἐννοίας) οὔτε τὰς ἀποστολικὰς ἀναιροῦμεν 25
φωνάς, μὴ γένοιτο, οὔτε μὴν ἕτερα ἄττα παρὰ τὸ εἰκὸς ἢ φρονοῦντες ἢ λέγοντες τοῖς τῆς ἐνανθρωπήσεως ἀντιπράττομεν λόγοις, ἑπόμενοι δὲ πανταχοῦ τοῖς ἱεροῖς γράμμασι καὶ P 314
ταῖς τῶν θεηγόρων φωναῖς τὸ χρῆναι κρατεῖν ἀπονέμοντες, ἀντανιστάμεθα μόνοις τοῖς τὰ ὀρθὰ τῆς ἐκκλησίας δόγματα διαστρέφουσιν.

61 Ὅτι δὲ ὁ πατὴρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆσαι λέγεται τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, 30
ἐνεργουμένου δηλονότι περὶ τὴν σάρκα αὐτοῦ τοῦ πράγματος, οὐκ ἂν ἐνδοιάσειέ τις. αὐτὸς δὲ ὑπάρχων ἡ ζωοποιός τε καὶ ἐνεργὴς δύναμις τοῦ πατρός, τὸν ἴδιον ἐζωοποίει ναὸν κατὰ τὸ λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. Ioh. 2, 19
ἦν οὖν ἄρα τὸ ζωοποιούμενον οὐκ ἀλλότριον οὔτε μὴν ἑνὸς τῶν καθ' ἡμᾶς ἀνθρώπων, ἀλλ' ἴδιον αὐτοῦ τοῦ λόγου σῶμα. 35

Ἀναθεματισμὸς η̄

62 Εἴ τις τολμᾶι λέγειν τὸν ἀναληφθέντα ἄνθρωπον συμπροσκυνεῖσθαι δεῖν τῶι θεῶι καὶ συνδοξάζεσθαι καὶ συγχρηματίζειν θεὸν ὡς ἕτερον ἑτέρωι καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον μιᾶι

30—35 Fcyr 132 ὅτι — σῶμα

Θ [= fv], ARΛΣ

1 θέλοντεσ ν τε Θ om. AR 3 ἰδικῶσ παρ' αὐτὸν A καὶ ἡ R 11 ὁ νομομαθὴσ ΑΛΣ ὀνομασθεὶσ ΘR 12 ἀνοῦ ARΣ ἀνῶν ΘΛ 15 καὶ νοεῖται Θ νοεῖται AR 16/17 ἐπιγινώσκει R γινώσκει ΘA 18 ἐὰν AR ἂν Θ 20 ἔτι AR ἐστι Θ 21 τῶν ἀνῶν ν 25 γὰρ om. A ἐννοίασ ΘRΣ αἰτίασ A 30 λέγεται τὸν — χν̄ ΘFcyr τὸν — χν̄ λέγεται AR τὸν χν̄ f 32 ζωοποιόσ ΘΛΣFcyr ζωὴ ὁποίοσ, in ὁμοίωσ corr., R ζωὴ ζωοποιόσ A 36 κυρίλλου ἀναθεματισμόσ η̄ [ὄγδοοσ A] AR 37 συνπροσκυνεῖσθαι f θῶ ΘΛΣ θῶ λόγω AR 38 συνχρηματίζειν fR θν̄ ARΛΣ θῶ Θ ἐν ἑτέρω A

προσκυνήσει τιμᾶι τὸν Ἐμμανουὴλ καὶ μίαν αὐτῶι τὴν δοξολογίαν ἀνάπτει, καθὸ γέγονεν σὰρξ ὁ λόγος, ἀνάθεμα ἔστω.

Μέμψις αἱρετικῶν

63 Τὸ συμπροσκυνεῖσθαι καὶ συνδοξάζεσθαι ὡς περὶ προσώπων ἢ ὑποστάσεων ἢ υἱῶν δύο οὐ λέγομεν, ὡς τῆι σαρκὶ ἑτέρως τῆς προσκυνήσεως γινομένης καὶ τῶι θεῶι λόγωι
P 316 ἑτέρως· ἀλλὰ μᾶλλον μίαν προσκύνησιν καὶ τὰ λοιπὰ ὡς ἑνὶ υἱῶι προσφέρομεν, καὶ τὸ
Cyrill. hom. pasch. 17 p. 226 Aub. σύν πρόσκειται, ὡς καὶ αὐτὸς ἐν τῶι πρώτωι τόμωι λέγει· καίτοι γὰρ ἀεὶ συνεδρεύων ὡς λόγος τῶι ἰδίωι πατρὶ καὶ ἐξ αὐτοῦ τε καὶ ἐν αὐτῶι κατὰ φύσιν ὑπάρχων, πάλιν ἤκουε
Ps. 109, 1 λέγοντος καὶ μετὰ σαρκός· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. οὕτω καὶ προσκυνεῖσθαι φαμὲν αὐτὸν πρός τε ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. πρὸς οὖν ταῦτα φαμὲν ὡς πάνυ ἐπιστημονικῶς ἐπέσκηψε τοῖς σὺν τῆι σαρκὶ προσκυνεῖν τῶι ἑνὶ καὶ τῶι αὐτῶι υἱῶι βουλομένοις, ὡς ἑτέρου τινὸς ὄντος παρὰ τὸ σύν τοῦ μετά, ὅπερ αὐτὸς ἔθηκεν, ὡς προείρηται, λέγων αὐτὸν μετὰ σαρκὸς δεῖν προσκυνεῖσθαι, ἀπαγορεύων δὲ συμπροσκυνεῖσθαι τῆι θεότητι τὴν σάρκα.

Ἀπολογία ὀρθοδόξου

64 Νουνεχεστάτους ἡμᾶς ὁ θεσπέσιος Παῦλος ἀποφαίνει, λέγων ἑαυτοὺς δοκιμάζετε
2 Cor. 13, 5 PG 349 εἰ ἐστὲ ἐν τῆι πίστει. νοῦς μὲν γὰρ ὁ ἀνθρώπινος ὑπὸ φιλαυτίας ἔσθ' ὅτε κἂν εἰ ἔξω φέροιτο τῆς εὐθείας ὁδοῦ καὶ τῶν τῆς ἀληθείας δογμάτων ἀποφοιτῶσαν ἔχοι τὴν κίνησιν, τῶν ἰδίων ἐννοιῶν καθορίζειν τὸ ἀπηχὲς οἰκεῖ πως ἀεὶ καὶ δέδιεν· ἑαυτόν γε μὴν ἐπανορθώσεται καὶ μάλα ῥαιδίως, τοὺς τῶν ἁγίων πατέρων πολυπραγμονήσας πόνους, οἳ καὶ ἐπ' ὀρθότητί τε καὶ ἀκριβείαι δογμάτων διαβόητον ἔχουσιν παρὰ πάντων τὴν εὐφημίαν. τότε τὴν οἰκείαν εὐτεχνῶς δοκιμάσει πίστιν· σκοπὸς γὰρ ἅπασι τοῖς ἀρτίοις τὴν φρένα ταῖς ἐκείνων ἔπεσθαι δόξαις, ὅτι καὶ αὐτοὶ τῆς τε ἀποστολικῆς καὶ εὐαγγελικῆς παραδόσεως τὸν οἰκεῖον ἐμπλήσαντες νοῦν καὶ τὸν ἐπὶ τῆι πίστει λόγον ὀρθῶς τε καὶ ἀμωμήτως ἐκ
Phil. 2, 15. 16 τῶν ἱερῶν γραμμάτων εὖ μάλα κατωρθωκότες φωστῆρες ἦσαν ἐν κόσμωι, λόγον
P 318 ζωῆς ἐπέχοντες κατὰ τὸ γεγραμμένον. γράφει τοίνυν ὁ τῆς ἀοιδίμου μνήμης πατὴρ ἡμῶν ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος περὶ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ

Lietzmann, Apollinaris p. 250, 6-251, 6 **65** Ὁμολογοῦμεν καὶ εἶναι αὐτὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ θεὸν κατὰ πνεῦμα, υἱὸν ἀνθρώπου κατὰ σάρκα, οὐ δύο φύσεις τὸν ἕνα υἱόν, μίαν προσκυνητὴν καὶ μίαν ἀπροσκύνητον, ἀλλὰ μίαν φύσιν τοῦ λόγου σεσαρκωμένην καὶ προσκυνουμένην μετὰ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ μιᾶι προσκυνήσει· οὐδὲ δύο υἱούς, ἄλλον μὲν υἱὸν θεοῦ ἀληθινὸν καὶ προσκυνούμενον, ἄλλον δὲ ἐκ Μαρίας ἄνθρωπον μὴ προσκυνούμενον, κατὰ χάριν υἱὸν θεοῦ γενόμενον, ὡς καὶ ἄνθρωποι.

l.c. p. 251, 12-15 **66** Καὶ μεθ' ἕτερα πάλιν· Ὁ τοίνυν γεννηθεὶς ἐκ τῆς παρθένου Μαρίας, υἱὸς θεοῦ φύσει καὶ θεὸς ἀληθινός, καὶ οὐ χάριτι καὶ μετουσίαι κατὰ σάρκα μόνον τὴν ἐκ Μαρίας ἄνθρωπος, κατὰ δὲ πνεῦμα αὐτὸς υἱὸς θεοῦ καὶ θεός.

Θ [= fv], ARΛΣ

1 τιμᾶ τὸν ἐμμανουὴλ fR^{corr}ΛΣ τιμᾶν τὸν ἐμμανουὴλ vR τὸν ἐμμανουὴλ τιμᾶν A ὁμολογίαν Σ προσάπτει v 3 ἀντίρρησισ [ἡ ἀντίρρησισ A^{corr}] τῶν ἀνατολικῶν AR ἢ R^{mg} αἱρετικοῦ Σ 4 συνπροσκυνεῖσθαι fR ἢ^{1} om. Θ 5 οὐ om. A 6 ἑνὶ ΘA^{corr}Σ ἐν AR 7 σὺν πρόσκειται ΘΣ συνπροσκυνεῖται R συμπροσκυνεῖται A λέγει ἐν τῶ πρώτω τόμω A S τε om. AR 14 συνπροσκυνεῖσθαι f τὴν θεότητα f 15 κυρίλλου A κυρίλλου ἢ R 17 ὁ om. R 18 ἔχει R 20 ἐπανορθώσασ τέ A 22 δοκιμάσει ΘR^{corr} δοκιμάσειε A δοκιμάσισ R 25 κατορθωκότεσ ΘR 27 ἡμῶν^{1} fΛΣ ἡμῶν καὶ vAR χῦ ΘΛΣ χῦ ἐν τοῖσ περὶ τῆσ σαρκώσεωσ AR 30 λόγου ΘΛΣ θῦ λόγου AR 35 μόνον Θ μόνην AR

67 Καὶ πάλιν· Εἰ δέ τις παρὰ ταῦτα ἐκ τῶν θείων γραφῶν διδάσκει, ἕτερον λέγων υἱὸν l. c. p. 253, τοῦ θεοῦ καὶ ἕτερον τὸν ἐκ Μαρίας, κατὰ χάριν υἱοποιηθέντα ὡς ἡμεῖς, ὡς εἶναι δύο υἱούς, 3-14 ἕνα κατὰ φύσιν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν ἐκ θεοῦ καὶ ἕνα κατὰ χάριν τὸν ἐκ Μαρίας ἄνθρωπον, ἢ εἴ τις τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν σάρκα ἄνωθεν λέγει καὶ μὴ ἐκ τῆς παρθένου Μαρίας, ἢ τραπεῖσαν τὴν θεότητα εἰς σάρκα ἢ συγχυθεῖσαν ἢ ἀλλοιωθεῖσαν ἢ παθητὴν τὴν τοῦ κυρίου θεότητα, ἢ ἀπροσκύνητον τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν σάρκα ὡς ἀνθρώπου καὶ μὴ προσκυνητὴν ὡς κυρίου καὶ θεοῦ σάρκα, τοῦτον ἀναθεματίζει ἡ ἁγία καὶ καθολικὴ ἐκκλησία, πειθομένη τῶι θείωι ἀποστόλωι λέγοντι· εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. Gal. 1, 9

68 Ταῦτα φρονοῦντος καὶ γεγραφότος ἡμῖν τοῦ ἀνδρός, ὁ τῆι Χριστοῦ δόξηι πολεμεῖν P 320 ἡιρημένος καὶ ἀπύλωτον ἐπ' αὐτῶι τὴν γλῶσσαν ἀνεὶς Νεστόριος οὕτω που πάλιν φησίν

Ὁμολογῶμεν τὸν ἐν ἀνθρώπωι θεόν· σέβωμεν τὸν τῆι θείαι συναφείαι τῶι θεῶι λόγωι συμπροσκυνούμενον ἄνθρωπον. Loofs, Nestoriana p. 249, 2-4

69 Ἆρ' οὐκ ἐναργῶς θεοφόρον ἄνθρωπον ὀνομάζει Χριστὸν καὶ συνάφειαν ἁπλῶς ἀνθρώπου φησὶ γενέσθαι πρὸς θεὸν κατ' ἐκεῖνο τάχα που τὸ διὰ τῆς τοῦ Παύλου φωνῆς PG 352 ὁ κολλώμενος τῶι κυρίωι ἓν πνεῦμά ἐστιν; καίτοι πῶς οὐκ ἀληθὲς ὅτι μᾶλλον 1 Cor. 6, 17 ἦν ὁ αὐτὸς θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος, καὶ οὐκ ἄνθρωπός τις ἀνὰ μέρος τε καὶ ἰδικῶς νοούμενος καὶ σχετικὴν ἔχων συνάφειαν πρὸς θεόν; μετὰ γάρτοι τὴν ἄφραστον ἕνωσιν κἂν εἴ τις λέγοι θεὸν τὸν Ἐμμανουήλ, ἐνανθρωπήσαντα καὶ σεσαρκωμένον τὸν τοῦ θεοῦ λόγον νοεῖσθαι πρέπει, κἂν ἄνθρωπον ὀνομάσηι, ἀλλ' οἶδαμεν μετὰ τούτου καὶ λόγον ὄντα αὐτὸν τοῦ πατρός. ἔστι τοίνυν ἕτερον τὸ ἕνα λέγειν υἱὸν μετὰ τῆς ἑνωθείσης αὐτῶι σαρκὸς τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον καὶ ὁμοίως ἕτερον τὸ ἐν ἀνθρώπωι λέγειν εἶναι θεὸν καθάπερ ἀμέλει καὶ ἐν προφήταις ἦν ἢ γοῦν καὶ ἐν ἡμῖν αὐτοῖς διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος.

70 ἀκινδύνως δὲ καὶ ἀλήπτως, ὥς γε οἶμαι, φαίη τις ἂν ὅτι ὁ σαρκωθεὶς τοῦ θεοῦ λόγος, ὡς εἷς ὑπάρχων υἱός, οὐχὶ δίχα τῆς ἑαυτοῦ σαρκός, μετ' αὐτῆς δὲ μᾶλλόν ἐστιν προσκυνητός, καθάπερ ἀμέλει καὶ ἡ τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴ μετὰ τοῦ ἰδίου τιμᾶται σώματος κλήσει τε μιᾶι τὸ ἐξ ἀμφοῖν ὡς ἓν σημαίνεται ζῶιον. ὅταν τοίνυν περὶ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ τοὺς λόγους ποιεῖσθαι προθυμούμενος διέληις εἰς δύο τὸν ἕνα καὶ ἄνθρωπον ἰδικῶς καὶ ἀνὰ μέρος νοούμενον ἀποφήνηις, εἶτα τοῦτον συμπροσκυνεῖσθαι δεῖν καὶ συγχρηματίζειν θεὸν ὡς ἑτέρωι παρ' αὐτὸν ὑπάρχοντι Χριστῶι τῶι ἐκ θεοῦ κατὰ φύσιν υἱῶι τολμήσηις εἰπεῖν, τίς ὁ καρτερῆσαι δυνάμενος καὶ τὴν οὕτω προφανῆ κατ' αὐτοῦ γλωσσαλγίαν σιωπῆι παρατρέχων; ἔδει γὰρ μᾶλλον εἰπεῖν· σέβωμεν τὸν τοῦ θεοῦ λόγον γενόμενον ἄνθρωπον καὶ χρηματίζοντα θεὸν καὶ ἐν ἀνθρωπότητι προσκυνούμενον, ὅτι καὶ φύσει θεός ἐστιν καὶ ἐκ θεοῦ πέφηνε πατρός. P 322

12. 13 cf. Cyr. adu. Nest. 2, 14 Exc. Eph. X

Θ [= fv], ARΛΣ

5 συνχυθεῖσαν R 6/7 ὡς ἀνθρώπου — σάρκα om. v 6 ὡσ ἀνθρώπου ΑΛΣ ὡσ ἀνον R om. f 7 καὶ² om. RΣ καθολικὴ] ἀποστολικὴ Σ 10 μῖν Θ, corr. v 12 ὁμολογῶμεν fΛΣ ὁμολογῶ μὲν AR ὁμολογοῦμεν v σέβωμεν ΘΛΣ σέβω δὲ AR τῶ θω̄ λόγω ARΛΣ τῶ τοῦ θῡ λόγω Θ τῶι παντοκράτορι θεῶι Cyrill. adu. Nest. 2, 14 Exc. Eph. X 13 συνπροσκυνούμενον R 15 δή που v τοῦ ΘΑΛΣ τοῦ ἀποστόλου R 16 ἓν vARΛΣ φησι ἓν f 19 λέγοι ARΛΣ λέγοιτο Θ 20 ὀνομάσει Θ, corr. v οἶδα v τοῦτο v 22—25 τὸν ἐκ θεοῦ — σαρκός om. v 24 γε AR τε f 25 οὐχὶ ARΛΣ καὶ οὐ f μετ' αὐτῆσ ΘΛΣ μετὰ ταύτησ AR 27 τε ΘΛ δὲ ARΣ 29 συνπροσκυνεῖσθαι fR, corr. R 30 συνχρηματίζειν fR 31 τολμησεισ f 32 σέβωμεν fΛΣ σέβω μὲν AR σέβομεν v 34 πρσ̄ fmg vARΛΣ σαρκοσ f

71 Ἀλλὰ γὰρ ναί, φασὶν οἱ δι' ἐναντίας, ἀλώσηι που καὶ αὐτὸς ἐν ἐπιστολῆι γεγραφὼς
p. 48, 7 ὅτι συνήδρευσεν ὁ υἱὸς τῶι πατρὶ μετὰ τῆς ἰδίας σαρκός· εἶτα πῶς ἐπιλαμβάνηι τοῦ
λέγοντος ὅτι χρὴ συμπροσκυνεῖσθαι τὸν ἄνθρωπον τῶι θεῶι λόγωι καὶ συγχρηματίζειν θεόν;
72 ταυτὸν γάρ ἐστιν εἰπεῖν καὶ τὸ σύν καὶ τὸ μετά. οὐκοῦν ἠγνοηκότας ἐλέγχωμεν τῶν
εἰρημένων τὴν δύναμιν καὶ τῆι τῶν πραγμάτων οὐκ ἐνορῶντας φύσει. ὅταν μὲν γὰρ
ἐφ' ἑνὸς προσώπου καὶ φύσεως ἢ γοῦν ὑποστάσεως μιᾶς βασανίζων ὁ λόγος τὰ ἐξ ὧν
ἐστιν ἤτοι σύγκειται φυσικῶς, ἐπιφέρηι τὸ σύν ἤτοι τὸ μετά, τετήρηκε τῶι σημαινομένωι
καὶ οὕτω τὸ ἓν εἶναι κατὰ σύνθεσιν καὶ οὐκ εἰς δύο διηιρημένως διοριεῖ· ὅταν δὲ προ-
διηιρημένων ὑποστάσεων εἰς δύο, καὶ πρός γε τὸ δεῖν ἀνὰ μέρος ἑκατέραν νοεῖσθαι καὶ
P 324 ἰδικῶς τὸ σύν ἢ γοῦν τὸ μετά λέγηται, τότε δυοῖν ἢ καὶ ἔτι πλειόνων αὐτὸ καὶ οὐχ ἑνὸς
κατὰ σύνθεσιν ποιεῖσθαι φαμὲν τὴν δήλωσιν. οἷον εἰ λέγοιμι τυχὸν συντιμᾶσθαι τῶι
PG 353 ἰδίωι σώματι τὴν τοῦ ἀνθρώπου ψυχήν, εἴ τις γένοιτο παρά του τιμὴ περὶ τὸν ἕνα ἄνθρω-
πον, ὅς ἐστιν ἐξ ἀμφοῖν, ἢ γοῦν εἴ τις λέγοι τὴν ψυχὴν ἓν εἶναι ζῶιον μετὰ τοῦ ἰδίου
σώματος, οὐχὶ πάντως εἰς ἀνθρώπους δύο διοριεῖ τὸν ἕνα, φαίνεται δὲ μᾶλλον οὐκ ἠγνοη-
κὼς τὰ ἐξ ὧν ἐστιν ἤτοι σύγκειται φυσικῶς. ὅταν δὲ εἴπω· Πέτρος τε καὶ Ἰωάννης
συγχρηματίζουσιν ἄνθρωποι ἢ γοῦν ὅτι μετὰ Πέτρου καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινεν εἰς τὸ ἱερόν,
οὐκέτι τὸ σύν ἢ γοῦν τὸ μετὰ τὴν ἑνός τινος ποιεῖται δήλωσιν. οὐ γὰρ συντέθειται
Πέτρος Ἰωάννηι, ἀλλ' οὐδὲ εἰς ἑνὸς ἀνθρώπου σύστασιν τελοῦσιν ἀμφότεροι. τί τοίνυν
73 σοφίζονται τὴν ἀλήθειαν, διαιροῦντες ἀμαθῶς εἰς δύο Χριστοὺς τὸν ἕνα; εἰ δὲ νομί-
ζουσιν ὅτι συνεδρεύειν λέγοντες τῶι πατρὶ τὸν υἱὸν μετὰ τοῦ ἰδίου σώματος δύο νοεῖσθαι
δεδώκαμεν υἱούς, ἐρευνάτωσαν εἰ μὴ ἕνα λέγοντες υἱὸν μιᾶι συνεδρεύσει τετιμῆσθαι φαμὲν
καὶ οὐ δυσὶ μᾶλλον, ὡς μίαν μὲν καὶ ἰδικὴν ἐκνενεμῆσθαι τῶι σώματι, ἑτέραν δὲ πάλιν καὶ
ἰδικὴν τῶι λόγωι. ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοιεν ἐπιδεῖξαι τοῦτο· πῶς γὰρ ἢ πόθεν; ἕνα γὰρ ὄντα
μετὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς τὸν υἱὸν θεόν τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον τὸν αὐτὸν μιᾶι συνεδρεύσει
τῆι πρὸς τὸν πατέρα διαπρέπειν διαβεβαιούμεθα. τό γε μὴν συμπροσκυνεῖσθαι λέγειν
ἄνθρωπον θεῶι καὶ συγχρηματίζειν θεὸν δύο που πάντως ὁμολογεῖν ἐστιν τοὺς προσκυ-
P 326 νουμένους ἢ καὶ ἀλλήλοις συγχρηματίζοντας. εὐήθης δὲ λίαν καὶ τῶν εἰς ὀρθότητα καὶ
ἀλήθειαν ἐννοιῶν ἀλλότριος παντελῶς ὁ τοιόσδε λόγος. γέγονε τοίνυν ὁ ἀναθεματισμὸς
κατὰ τῶν ὁλοτρόπως διοριζόντων τὸν Ἐμμανουὴλ εἰς ἄνθρωπον ἰδικῶς καὶ θεὸν λόγον
ἰδικῶς· ἕνα γὰρ ἡμῖν αὐτὸν ὁ τῶν θεηγόρων ἐκήρυξεν λόγος καὶ τῶν ἱερῶν γραμμάτων ἡ
ἀκιβδήλευτος γνῶσις.

Ἀναθεματισμὸς θ̄

74 Εἴ τίς φησιν τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν δεδοξάσθαι παρὰ τοῦ πνεύματος, ὡς
ἀλλοτρίαι δυνάμει τῆι δι' αὐτοῦ χρώμενον καὶ παρ' αὐτοῦ λαβόντα τὸ ἐνεργεῖν δύνασθαι
κατὰ πνευμάτων ἀκαθάρτων καὶ τὸ πληροῦν εἰς ἀνθρώπους τὰς θεοσημείας, καὶ οὐχὶ δὴ
μᾶλλον ἴδιον αὐτοῦ τὸ πνεῦμά φησι, δι' οὗ καὶ ἐνήργηκε τὰς θεοσημείας, ἀνάθεμα ἔστω.

Θ [= fv], ARΛΣ

1 ἀλώση ΑΛΣ ἀλώσει R ἀλλ' ὡσ εἴ [εἰ v] Θ 2 ἐπιλαμβάνει fR, corr. R 3 συνπροσκυ-
νῆσθαι f συνχρηματίζειν f θῡ ARcorrΛΣ θῶ ΘR 4 ἐλέγχομεν A 6 ὑφ v 7 ἤτου A
εἴτουν Acorr ἐπιφέρει ΘR, corr. R 8 διορισμένωσ v 9 γε AR τε Θ δεῖν AR ἓν Θ
ἑκάτερον AR 10 ἔτι Θ ἐπὶ AR 12 ἢ τίσ A ἤ τισ R, corr. R παρά του ΑΣ παρ' αὐτοῦ R
παρὰ τοῦτο Θ 15 σύγκειται Θ συντέθειται AR τε om. R 16 συνχρηματίζουσιν fR
17 συντέθηται fR, corr. R 20 λέγοντεσ ὅτι v 22 πάλιν] μᾶλλον v 25 συνπροσκυνεῖσθαι f
26 θῡ R συνχρηματίζειν f 27 συνχρηματίζοντασ fR 31 ἀκίβδηλοσ A 32 κυρίλλου
ἀναθεματισμὸσ θ̄ [ἕνατοσ A] AR 33 δοξάζεσθαι A 34 δι' αὐτοῦ ΘRcorr αὐτοῦ ARΛΣ 35. 36 θεο-
σημίασ A

Μέμψις αἱρετικῶν

75 Αὖθις καλὸν τὰ πάλαι αὐτῶι εἰρημένα εἰς μέσον ἀγαγεῖν καὶ ἴσως ἐπιλελησμένον τῶν αὐτοῦ αὐτὸν ὑπομνῆσαι· οὐ γὰρ μόνον τὸν κύριον τὰ σημεῖα ἐν πνεύματι ποιεῖν ἀπεφήνατο, ἀλλὰ δὴ καὶ αὐτὸν τεθνεῶτα ζωοποιηθῆναι πνεύματι, ἐν οἷς φησιν ἐν τῶι πρώτωι τόμωι

Εἰ τοίνυν οὐ πέπονθεν τὸ τεθνάναι σαρκικῶς κατὰ τὰς γραφάς, οὐδὲ ἐζωοποιήθη πνεύματι. V 1, 25 1 Petr. 3, 18

Σκοπεῖν δὲ δεῖ τὴν αὐτοῦ πρὸς ἑαυτὸν ἐναντιότητα, ἐν μὲν τοῖς ἀναθεματισμοῖς αὐτοῦ ἀπαγορεύσαντος τὸν κύριον ἐν πνεύματι θεοῦ δαίμονας ἐκβάλλειν καὶ τὰ ἄλλα σημεῖα ποιεῖν καὶ τὴν ἐν τοῖς εὐαγγελίοις κειμένην ἔγγραφον τοῦ κυρίου φωνὴν ἀθετοῦντος, εἰ- 10 PG 356
πόντος εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια. ἀλλ' ἡμεῖς τὸν Mt. 12, 28
κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τῆι οἰκείαι δυνάμει καὶ τῆι τοῦ πνεύματος ἐνεργείαι ἐπι- P 328
τελέσαι τὰ σημεῖα ὁμολογοῦμεν· οὐ γὰρ ὡς οὐκ ἔχοντα ἰδίαν δύναμιν χρᾶσθαι τῆι δυνάμει τοῦ ἁγίου πνεύματος. μὴ συνεῖναι δὲ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἀρνουμένων ἐστίν, ὡς οἶμαι, τὰς θείας γραφάς. κἂν γάρ που ἡ θεία γραφὴ λέγηι τὸν πατέρα ἐπιτελεῖν τὰ ἔργα τῶν 15
θαυμάτων, δι' ὧν φησιν ὁ πατὴρ ὁ μένων ἐν ἐμοί, αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ Ioh. 14, 10. 12
ποιῶ, ὁ υἱός ἐστιν ὁ ποιῶν· πάντα γὰρ τὰ τοῦ πατρὸς τοῦ υἱοῦ· κἂν τὸ πνεῦμα λέγηι ποιεῖν, δι' ὧν φησιν εἰ δὲ ἐγὼ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ὁ κύ- Mt. 12, 28
ριός ἐστιν ὁ ποιῶν ἐν πνεύματι. οὐδὲ γὰρ ἠλλοτρίωται ὁ υἱὸς τοῦ πατρὸς ἢ τοῦ πνεύματος οὐδὲ κεχωρισμέναι καὶ ἰδιάζουσαί που αἱ τῆς τριάδος ἐνέργειαι, ἀλλ' οἰκεία τῆς 20
τριάδος ἡ ἑκάστης ὑποστάσεως ἐν τῆι γραφῆι λεγομένη ἐνέργεια, ὥς που καὶ πᾶσαν τὴν κτίσιν ποτὲ μὲν λέγει ἡ γραφὴ τοῦ υἱοῦ ἔργον, λέγουσα τῶι λόγωι κυρίου οἱ οὐ- Ps. 32, 6
ρανοὶ ἐστερεώθησαν, ποτὲ δὲ τοῦ πνεύματος, δι' ὧν ἐπάγει καὶ τῶι πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῶν. ἀλλ' οὐχ ὡς ἀδυνατοῦντος τοῦ πατρὸς τὰ πάντα ποιῆσαι δημιουργεῖ καὶ ὁ υἱός, οὐδ' αὖ πάλιν ὡς ἀσθενοῦντος τοῦ υἱοῦ 25
εἰς τὴν δημιουργίαν συμπαραλαμβάνεται τὸ πνεῦμα (ἀληθὲς γὰρ τὸ πάντα δι' αὐτοῦ Ioh. 1, 3
ἐγένετο)· ἀλλ' ἵνα τὸ τῆς τριάδος ὁμοούσιον καὶ ὁμότιμον καὶ ὁμοδύναμον ἡμῖν παραστήσηι, λέγει τὰ αὐτὰ ποτὲ μὲν ὑπὸ τοῦ πατρός, ποτὲ δὲ ὑπὸ τοῦ υἱοῦ, ποτὲ δὲ ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος γεγενῆσθαι· οὕτω γὰρ καὶ μιᾶς τινος οὐσίας [θείας] ἠρτῆσθαι πάντα νοοῦμεν. ὡς γὰρ λόγος ἐνούσιος ἐνυπόστατος ὁ μονογενὴς ἐξ αὐτῆς ἀπαθῶς ἐγεννήθη, 30
καὶ τὸ πνεῦμα δὲ καὶ αὐτὸ ἐξ αὐτῆς ἐκπορευόμενον ἐν ἰδίαι ὑποστάσει τυγχάνει, ὡς τὴν μίαν οὐσίαν ἐν τρισὶν ὑποστάσεσιν χαρακτηρίζεσθαι καὶ μηδ' ἑτέραν αὐτῶν τῶι τῆς οὐσίας λόγωι ἠλλοτριωμένην θεωρεῖσθαι, μόναις δὲ ἰδιότησιν χαρακτηριστικαῖς εἴτ' οὖν διοριστικαῖς ἀλλήλων νοεῖσθαι. πῶς οὖν ἰδιάζουσα ἐνέργεια ὧν μία καὶ ἡ οὐσία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βούλησις; ὧν γὰρ ταῦτα κοινά, μία πάντως καὶ ἐνέργεια. 35

Ἀπολογία ὀρθοδόξου P 330

76 Ἆρα μοι μαρτύρων δεήσει φωνῆς πρὸς τὸ ἀποφῆναι τοὺς δι' ἐναντίας εἰκαιολογεῖν ἐθέλοντας καὶ ταῖς καθ' ἡμῶν δυσφημίαις ἀπερισκέπτως χρωμένους; ἀλλ' οἶμαι τουτὶ

Θ [= 1v], ARΛΣ

1 ἀντίρρησισ τῶν ἀνατολικῶν AR θ̄ R^{mg} αἱρετικοῦ Σ 4 ἀλλ' ἤδη v αὐτὸν ΘΛΣ αὐτὸν τὸν AR 5 τόκω f 8 αὐτοῦ ΑΣ ἑαυτοῦ ΘR μὲν] malim deesse 9 δαίμονα v 10/11 εἰπόντοσ ARΛΣ om. Θ 12 χν̄ Θ τὸν χν̄ AR 13 οὐ γὰρ] οὐχ' v ἰδίαν AR οἰκείαν Θ 17 γὰρ τὰ ΘΛΣ τὰ ἔργα AR τοῦ υἱοῦ κἂν ΘΛΣ κἂν τὰ τοῦ υἱοῦ AR 24 αὐτοῦ v 26 συνπεραλαμβάνεται fR 29 οὐσίας ΛΣ οὐσίασ θείασ AR θείασ οὐσίασ Θ τὰ πάντα v ἐγεννήθη ἀπαθῶσ R 33 εἴτ' οὖν διοριστικαῖσ ΑΛΣ εἴτ' οὖν [ἤτουν f] ἰδιωτικαῖσ Θ om. R 34 ἡ ἐνέργεια v 35 ἡ ἐνέργεια v 36 ὀρθοδόξου] κυρίλλου A κυρίλλοῦ θ̄ R 37 δεήση v

καὶ μόνος ὁ παρ' αὐτῶν διαδείξει λόγος. ἐν μὲν γὰρ τῶι προκειμένωι ἀναθεματισμῶι διισχυρισάμεθα σαφῶς ἴδιον εἶναι τοῦ υἱοῦ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ μὴν ὅτι δι' αὐτοῦ τετέλεκε τὰς θεοσημείας· οἳ δέ, καίτοι πλειστάκις ἐπιλήσμονά με τῶν ἐμαυτοῦ λόγων γε-
PG 357 νέσθαι διισχυριζόμενοι, προήκουσιν εἰς τοῦτο νωθείας αὐτοὶ καὶ μὴν καὶ ἀβελτηρίας, ὡς οἴεσθαί με λέγειν οὐ διὰ τοῦ πνεύματος ἐκβάλλειν τὸν Ἰησοῦν τὰ δαιμόνια. ἆρ' οὐκ ἐναργὴς συκοφαντία τοῦτό γε; εἰ μὲν γὰρ οὐκ ἀξιοῦσιν ὁμολογεῖν θεοσημείας εἶναι τρόπον τὸ ἐκβάλλεσθαι τὰ δαιμόνια, λεγόντων ἃ βούλονται, ποιείσθωσαν κατ' ἐμοῦ τὸ χρῆμα γραφήν, ἐγκαλείτωσαν ὅτι μὴ τοῦτο ἔφην ἐναργῶς, σιωπήσας τὰς θεοσημείας· εἰ δὲ ὁμοῦ τοῖς ἄλλοις καὶ τὸ ἐκβάλλεσθαι τὰ δαιμόνια τρόπος ἂν εἴη καὶ οὐκ ἀθαύμαστος τῆς θεοσημείας, τί δή ποτε μεθέντες ὡς ἀκερδὲς τὸ ἑλέσθαι μᾶλλον εὐστομεῖν καὶ τὸ χρῆναι λαλεῖν τὴν ἀλήθειαν ὡς ἔωλον παραιτούμενοι, τὸ τῆς καθ' ἡμῶν ἀθυροστομίας τετιμήκασι χρῆμα καὶ οὐκ ἐν μικρῶι πεποίηνται λόγωι τὸ οὕτω κατεψεγμένον παρά τε θεῶι καὶ ἀνθρώποις;
Mt. 7, 4. 5 ἐπιλελῆσθαι δέ μοι δοκοῦσιν λέγοντος τοῦ Χριστοῦ πῶς ἐρεῖς τῶι ἀδελφῶι σου· ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς
P 332 ἐν τῶι σῶι ὀφθαλμῶι; ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ σοῦ ὀφθαλμοῦ, καὶ τότε περιβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου.

77 Ὅτι μὲν οὖν ὁμοούσιός τέ ἐστιν ἡ ἁγία τριὰς ἰσοσθενής τε καὶ ἰσουργός, οὐ διά γε τοῦ παρ' ὑμῶν ἐγνώκαμεν λόγου, πεπληροφορήμεθα δὲ μᾶλλον ἐκ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς· ὅτι δὲ κατ' οὐδένα τρόπον τοῖς τῆς ὀρθῆς πίστεως διαλυμανεῖται λόγοις, ὀνίνησι δὲ μᾶλλον ὁ προκείμενος ἀναθεματισμός, ἀταλαίπωρον ἰδεῖν. τοὺς γάρτοι διαιροῦντας τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν μερίζοντάς τε αὐτόν, ὡς ἤδη πλειστάκις εἰρήκαμεν, εἰς ἄνθρωπον ἰδικῶς καὶ εἰς θεὸν λόγον ἰδικῶς, ὡς δύο νοεῖσθαι πρόσωπά τε καὶ ὑποστάσεις διεσχοινισμένας ἀλλήλων, τοῦτο δρᾶν οὐκ ἐᾶι οὔτε μὴν ἐφίησι λέγειν ὡς ἕνα κοινὸν ἄνθρωπον ἐνηργῆσθαι παρὰ τοῦ πνεύματος τὸν Ἰησοῦν πρός γε τὸ δύνασθαι κατορθοῦν τὰς θεοσημείας· ἐπεὶ κατ' οὐδένα διοίσει τρόπον τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἢ γοῦν προφητῶν, οἳ διὰ
1 Cor. 15, 10 τῆς ἄνωθεν ἡμερότητος τῶν θείων χαρισμάτων ἀναπιμπλάμενοι φαίεν ἂν εἰκότως· χάριτι
78 θεοῦ ἐσμὲν ὃ ἐσμέν. ἀλλὰ τοῖς μὲν ἁγίοις ἀνδράσιν, οἷς ἡ τῶν παρὰ θεοῦ χαρισμάτων ἐμπρέπει διανομή, ἁρμόσειεν ἂν εἰκότως ἡ τοιάδε φωνή, Χριστῶι δὲ οὐκέτι. ἴδιον γὰρ αὐτοῦ τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ἅγιον, καθάπερ ἀμέλει καὶ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός· ἐνεργεῖ δὲ ὥσπερ ὁ πατὴρ διὰ τοῦ πνεύματος, οὕτως καὶ αὐτός. καὶ γοῦν, καίτοι λέγων Ἰουδαίοις
Ioh. 10, 32. πολλὰ καλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρός μου, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ
14, 10 P 334 λαλῶ, ὁ δὲ πατὴρ ἐν ἐμοὶ μένων ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτός, ἔφη που πάλιν· εἰ δὲ
Mt. 12, 28 ἐγὼ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, τὴν διὰ τοῦ πνεύματος ἐνέργειαν ἀνατιθεὶς ἑαυτῶι τε καὶ τῶι πατρὶ διὰ τὴν ταυτότητα τῆς οὐσίας. καὶ πολὺς μὲν ἂν
PG 360 γένοιτο καὶ μακρὸς ὁ περὶ τούτων λόγος, δεῖ δὲ οἶμαι καιροῦ τοῦ καθήκοντος τοῖς ἐθέ-
79 λουσιν κατευρύνειν αὐτόν. οὐκοῦν οὐχ ὡς ἀλλοτρίαι δυνάμει τῆι διὰ πνεύματος ἐνηργῆσθαι φαμὲν τὸν Ἐμμανουήλ, ἀποκεχρῆσθαι δὲ μᾶλλον αὐτῆι θεικῶς καὶ ἰδίαν ἔχειν τὴν τοῦ
Act 3, 12 ὁμουσίου πνεύματος. οἱ μὲν γὰρ μακάριοι μαθηταὶ τὰ σημεῖα ποιοῦντες ἔλεγον· ἄνδρες, τί ἡμῖν προσέχετε ὡς ἰδίαι δυνάμει ἢ εὐσεβείαι πεποιηκόσι τοῦ περιπατεῖν

Θ [= fv], ARΛΣ

1 διδάξει A 3 θεοσημίασ A ut solet ἑαυτοῦ v 7 ποιείσθωσαν f ποιείσθωσαν δὲ vA ποιεῖσθωσαν [superscr. τ] δὲ R 8 ἐγκαταλείπωσαν v 8—26 εἰ δὲ ὁμοῦ — τὰς θεοσημείας om. v 10 λαβεῖν f 18 οὖν] γὰρ R ὁμοουσία fAR, corr. R 19 ὑμῖν f 20 ὀνήσει A 23 καὶ — ἰδικῶς om. R add. R^{mg} 23/24 διεσχυνισμένασ R 24 δρᾶν] ἀρ ἂν f ἐφείησι f 25 τε f 28 ἡ om. v 29 ἐμπρέπειε v ἀρκέσειεν v 30 πατρός] τοῦ πρσ̄ v 33 ὁ ἐν v μένων in ὁ μένων corr. A 34 θεοῦ om. f πνεύματος] πρσ̄ v 35 μὲν ΘΛ om. AR 37 διὰ τοῦ v 40 ὑμῖν A εὐσεβείαι] ἐξουσίαι Σ τὸ A

τὸν τῆι ὡραίαι πύληι προσιζήσαντα χωλόν; ἴδιον δὲ Χριστοῦ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ. τοῖς γε μὴν κατασκώπτειν ἐθέλουσι τὰ παρ' ἡμῶν ἐκεῖνο φαμέν· εἰ μὲν γὰρ οὐκ ἀπάιδει ταῖς αὐτῶν διανοίαις τὸ μερίζεσθαι τὸν ἀμέριστον καὶ ὡς κοινὸν ἄνθρωπον ἐνεργεῖσθαι λέγειν διὰ τοῦ πνεύματος τὸν Ἰησοῦν, οὐ πολὺς τῶν οὕτω διακειμένων ὁ λόγος· εἰ δὲ Χριστὸν ἕνα καὶ υἱὸν καὶ κύριον ὁμολογοῦσιν ὑπάρχειν, τὸν αὐτὸν ὄντα θεόν τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον, πιστευέτωσαν μεθ' ἡμῶν ὡς οὐκ ἐνεργεῖται μᾶλλον ὡς κρείττονι παρ' αὐτὸν καὶ ἀλλοτρίαι δυνάμει τῆι διὰ τοῦ πνεύματος, ἐνεργεῖ δὲ μᾶλλον αὐτὸς τὰς θεοσημείας ὡς δι' ἰδίου πνεύματος, ἐν ὧι καὶ πᾶσα τῶν γενητῶν ἡ δύναμις· πεπαύσονται γὰρ οὕτω διαλοιδορούμενοι μάτην καὶ τοὺς τῆς βασκανίας ὀδόντας ἡμῖν ἐπιτρίζοντες.

Ἀναθεματισμὸς ῑ

10 P 336

80 Ἀρχιερέα καὶ ἀπόστολον τῆς ὁμολογίας ἡμῶν γεγενῆσθαι Χριστὸν ἡ θεία λέγει γραφή, Hebr. 3, 1
προσκεκόμικε δὲ ὑπὲρ ἡμῶν ἑαυτὸν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας τῶι θεῶι καὶ πατρί. εἴ τις τοίνυν Eph. 5, 2
ἀρχιερέα καὶ ἀπόστολον ἡμῶν γενέσθαι φησὶν οὐκ αὐτὸν τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, ὅτε γέγονε σὰρξ καὶ καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος, ἀλλ' ὡς ἕτερον παρ' αὐτὸν ἰδικῶς ἄνθρωπον ἐκ γυναικός, ἢ εἴ τις λέγει ὑπὲρ ἑαυτοῦ προσενεγκεῖν αὐτὸν τὴν προσφορὰν καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ὑπὲρ μόνων ἡμῶν (οὐ γὰρ ἂν ἐδεήθη προσφορᾶς ὁ μὴ εἰδὼς ἁμαρτίαν), ἀνάθεμα ἔστω.

Μέμψις αἱρετικῶν

81 Εἰ ἀρχιερεὺς ὁ θεὸς λόγος, τίνι θεῶι αὐτοῦ ἢ ποίωι τὰ τῆς θεραπείας προσφέρει; ἀλλ' ἐπελάθετο τοῦ μακαρίου Παύλου εἰπόντος· οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειραμένον δὲ κατὰ πάντα [καθ' ὁμοιότητα] χωρὶς ἁμαρτίας. τίς οὖν ἐστιν ὁ πεπειραμένος; ὁ θεὸς λόγος ἢ ἡ ἀνθρωπεία φύσις, τὸ τοῦ Δαυὶδ σπέρμα; καὶ πάλιν· οὐχ ἑαυτῶι τις λαμβάνει τὴν τιμήν, ἀλλ' ὁ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθώσπερ καὶ Ἀαρών· οὕτως καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γενέσθαι ἀρχιερέα. τίς οὖν ὁ τῶι Ἀαρὼν κατὰ τὸ τῆς ἱερωσύνης ἀξίωμα καὶ τῶι μὴ ἀφ' ἑαυτοῦ λαμβάνοντι τὴν τιμήν, ἀλλὰ καλουμένωι ὑπὸ τοῦ θεοῦ καὶ εἰς τὴν ἀξίαν τῆς ἱερωσύνης ἀναβαίνοντι συγκρινόμενος; PG 361
ἡ θεία φύσις ἡ τῶι πατρὶ συναίδιος, ἡ πάντα τὰ τοῦ πατρὸς ἴδια ἔχουσα; καὶ εἰς ποῖον ἀξίωμα μεῖζον ἑαυτῆς ἀνέβαινεν; καὶ φήσομεν τὴν ἱερωσύνην ἀξιωτέραν τῆς θείας φύσεως ὑπάρχειν, πρὸς ἣν οὐκ ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ κατ' αὐτὸν ἀνέβαινεν καὶ δι' αὐτῆς ἐδοξάζετο; P 338
ἢ ἡ ἐκ σπέρματος Δαυίδ, ἡ γενομένη καὶ ὁρισθεῖσα; ἢι καὶ ὤμοσεν ὁ θεὸς κατὰ τὸν ψαλμωιδὸν δώσειν εἰς τὸν αἰῶνα τὸ τῆς ἱερωσύνης· ὤμοσε γάρ φησιν, κύριος καὶ οὐ μεταμεληθήσεται· σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα Ps. 109, 4
κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. ἡ θεότης τοῦ μονογενοῦς ἐνωμότους ὑποσχέσεις παρὰ τοῦ θεοῦ ἐλάμβανεν λήψεσθαι τὴν ἱερωσύνην εἰς τὸν αἰῶνα καὶ παρ' αὐτῆς δοξασθήσεσθαι; καὶ τίς ἡμῶν ⟨ἂν⟩ ἀνάσχοιτο ταῦτα λεγόντων ἢ νοούντων, καὶ οὐ κατευτελίσει ἡμᾶς θεὸν εἰσά-

---

Θ [= fv], ARΛΣ

1 τὸν — χωλόν] αὐτόν v προσιζήσαντες, superscr. α f γε AR τε Θ 2 κατασκόπτειν AR, corr. R 2/3 ἑαυτῶν v 3 ἐνεργῆσθαι A 8 γενητῶν fRΣ γεννητῶν vΛΛ οὗτοι v 8 ἐπιτρίβοντεσ A 10 κυρίλλου ἀναθεματισμὸσ δέκατοσ [ῑ R] AR 11 γεγεννῆσθαι A γραφὴ λέγει R 12 προσκεκόμικε δὲ ΘΛ προσκεκομικέναι τε AR καὶ προσκεκομικέναι δὲ Σ 13 ἡμῖν v ὅτε vARΛ ὅτι f 15 λέγει καὶ Rcorr δεῖ f 17 ἀντίρρησισ τῶν ἀνατολικῶν [ἀνατολικῶν ι R] AR αἱρετικοῦ Σ 19 ἐπελάθετο ΘRcorrΛΣ ἐπελάβετο AR 21 καθ' ὁμοιότητα AR om. ΘΛΣ 22 ἡ om. R 23 ἀλλ' ὁ ΘRcorrΛΣ ἀλλὰ AR καθώσπερ AR καθάπερ Θ 24 τί v 26 τοῦ om. v 27 πάντα AR τὰ πάντα Θ καὶ εἰσ AΛ εἰσ ΘRΣ 29 κατ' αὐτὸν ARΛΣ κατὰ ταυτὸν Θ 30 ἢ ἡ ΑΛΣ ἢ R ἡ Θ 33 ἐν ὁμότουσ f ἐννομότουσ v 34 λήμψεσθαι R 35 ἂν addidi ἀνέσχοιτο R οὐ κατευτελήσει Θ οὐ κατευτελίση R οὐκ εὐτελίσει A

γοντας χειροτονούμενον ἀρχιερέα καὶ ἐνωμότους συνθήκας λαμβάνοντα καλεῖσθαί τε εἰς τὸ τῆς ἱερωσύνης ἀξίωμα καὶ οὐχ ἑαυτῶι λαμβάνοντα τὴν τιμήν, ἀλλ' εἰς ταύτην καλούμενον
Hebr. 5, 6 καὶ συγκρινόμενον τῶι πρώτωι τὴν ἱερωσύνην λαβόντι; καὶ πάλιν φησί· καθὼς καὶ ἐν ἑτέρωι λέγει· σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. καὶ τίς πάλιν κατὰ τὴν ἱερωσύνην τοῦ Μελχισεδὲκ ἀπείκασται; ἆρα ὅσιον τὸν θεὸν λόγον ὑπολαμβάνειν ἢ τὴν ἐξ ἡμῶν ληφθεῖσαν σάρκα τὴν αὐτῶι ἀχωρίστως τε ἅμα καὶ ἀσυγχύ-
Hebr. 5, 7 τως συνημμένην; καὶ πάλιν φησίν· ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώιζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων. ἆρα ὁ θεὸς λόγος δεήσεις καὶ ἱκετηρίας καὶ μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς πρός τινα δυνάμενον σώιζειν αὐτὸν προσφέρων εἰσηκούσθη
Hebr. 5, 8 ἀπὸ τῆς εὐλαβείας καὶ ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθε τὴν ὑπακοήν; εἰ τοίνυν ὁ
82 θεὸς λόγος ἀρχιερεύς, καὶ ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθεν αὐτός, καὶ ἐτελειώθη. ἀλλὰ μὴ ταρασ-
Hebr. 5, 8 σέσθω ὑμῶν ἡ διάνοια περὶ τοῦ παθόντος ἀκούσασα καίπερ ὢν υἱός. οὐ γὰρ δύο υἱοὺς φαμέν, τόν τε παθόντα καὶ τὸν ἀπαθῆ μείναντα· οὐ γὰρ κεχωρισμένως καὶ ἰδιαζόντως
P 340 τῆς θεότητος τὸ ἐκ σπέρματος Δαυὶδ υἱὸς ὠνόμασται, ὡς οὐδὲ ἡ θεότης μετὰ τὴν ἕνωσιν ἄνευ τῆς φαινομένης σαρκὸς υἱὸς προσηγόρευται. τὸ γὰρ τῆς υἱότητος μετὰ τὴν ἕνωσιν ἑκατέραις ταῖς φύσεσιν ἐν οὐ κεχωρισμέναις ἀλλήλων· οὐ γὰρ μετὰ τὴν ἕνωσιν χωρισμὸς ἐπεγένετο· μένει γὰρ αἰώνιος ἡ ἕνωσις. ἀλλὰ γὰρ καὶ ἐν τοῖς πάθεσιν τῆς σαρκὸς ἡ θεότης ἀχώριστος, ἀπαθὴς μένουσα, καὶ τὰ θεοπρεπῆ διὰ τῆς σαρκὸς ἐπετελεῖτο. ὅθεν ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν υἱὸν ὁμολογοῦμεν, ἀσυγχύτων τῶν φύσεων μενουσῶν, οὐκ ἄλλον καὶ
Hebr. 3, 1 ἄλλον λέγοντες, μὴ γένοιτο, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτόν. ἀρχιερέα οὖν καὶ ἀπόστολον ἡμῶν
PG 364 γεγενῆσθαι τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν κατὰ τὰς θείας γραφὰς οὐδεὶς ἂν οὐχ ὁμολογήσειεν, οὐ κεχωρισμένον μέντοι ἰδικῶς ἄνθρωπον ἐκ γυναικὸς τοῦ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγου, ὡς εἶναι τὸ ἐκ σπέρματος Δαυὶδ ἡνωμένον ἀσυγχύτως ἀφράστως καὶ ἀχωρίστως
Hebr. 4, 15 τῶι ἐκ πατρὸς λόγωι, ἀρχιερέα πεπειραμένον κατὰ πάντα χωρὶς ἁμαρτίας καὶ
Hebr. 5, 8 μαθόντα ἀφ' ὧν ἔπαθεν, τὴν ὑπακοήν, προσκεκομικότα δὲ τῶι θεῶι καὶ πατρὶ οὐχ ὑπὲρ ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν μόνων τὴν οἰκείαν σάρκα. οὐ γὰρ ἀμαθῶς φήσομεν τὸν θεὸν λόγον ἀρχιερέα καὶ προσκεκομικέναι ἑαυτὸν τῶι θεῶι καὶ πατρί· οὐ γὰρ τῆς τοῦ μονογενοῦς θεότητος θεὸς ὁ πατήρ, ἀλλὰ πατήρ.

Ἀπολογία ὀρθοδόξου

83 Ἐπὶ καιροῦ δὴ πάλιν εἰρήσεται πρὸς ἡμῶν τοῖς δι' ἐναντίας· ἕως πότε χωλα-
3 Reg. 18, 21 νεῖτε ἐπ' ἀμφοτέραις ταῖς ἰγνύαις ὑμῶν; χρὴ γὰρ ὑμᾶς ὑγιᾶ καὶ ἀρτίως ἔχοντα πρὸς εἴδησιν ἀκριβῆ τῶν τῆς εὐθείας δογμάτων ἔχειν τὸν νοῦν, οὐ ταῖς διψυχίαις χωλεύοντα
Iac. 1, 8. 7 καὶ πολὺ νοσοῦντα τὸ ἄναλκι καὶ ὀρθὰ βαίνειν οὐκ ἀνεχόμενον· ἀκατάστατος γὰρ ὁ δίψυχος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ καὶ οὐκ ἄν τι λάβοι παρὰ τοῦ κυρίου. καὶ ταῦτα φημὶ
P 342 τεθαυμακὼς ἄγαν τοὺς δι' ἐναντίας ἀνέδην οὕτω καὶ προαλῶς ἐπιπλήττειν ἐθέλοντας τῶι

12—16. 19—24 adferuntur infra 88 16—18 Timoth. arm. p. 70

Θ [= fv], ARΛΣ

1 ἐνομότους f ἐννομότους v 2 εἰς] εἰ f 9 καὶ[3] AR τε καὶ Θ 11 ἔμαθεν] ἔλαθεν v 11/12 ἔπαθε — ἀφ' ὧν om. ΘΛ 13 ὑμῶν f[corr]ARΛΣ ἡμῶν Θ ἀκούουσα vR 14 υἱοὺσ φαμεν AR φαμὲν υἱοὺσ Θ 19 θεοπρεπεῖ f 20/21 καὶ ἄλλον om. A 22 τὸν χν AR χν Θ 23 τοῦ] τὸ v ἐκ Θ om. ARΣ πατρὸς om. Σ 26 παθόντα v ἔμαθε v 27 οἰκείαν fAR ἑαυτοῦ v 30 ὀρθοδόξου] κυρίλλου [κυρίλλου ī R] AR 31 δὴ AR δὲ Θ ὑμῶν R 31/32 χολανεῖτε v 32 ἡμῶν v 33 εὐθείασ AR εὐσεβείασ [ex ἀσεβείασ corr. v] Θ *scripturae* Λ ἀληθείας Σ 34 νοσοῦντα τὸ ἄναλκι [ex ἀναλκεῖ corr. R] AR νοσοῦντα τῷ ἀναλκεῖ f τῷ ἀναλκεῖ νοσοῦντα v ἐχόμενον A 35 τοῦ om. A 36 προαλασ v

προκειμένωι καὶ νῦν ἀναθεματισμῶι. καὶ τὸ ἀπεικὸς οὐδέν, εἰ μὴ βούλονται τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ὀνομάζεσθαι πρὸς ἡμῶν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν, ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος· οἱ γὰρ ὅλως τὴν κατὰ σάρκα γέννησιν αὐτοῦ συκοφαντεῖν πειρώμενοι καὶ ἀπόβλητον, ὡς οὐκ ἀληθῆ, ποιεῖσθαι τολμήσαντες οὐκ ἀνεχόμενοί τε θεοτόκον εἰπεῖν τὴν ἁγίαν παρθένον, πῶς οὐ παραιτήσονται τῆς οἰκονομίας τοὺς τρόπους; ἀκουέτωσαν τοίνυν τὸ διὰ τῆς Ἡσαίου φωνῆς ἐὰν μὴ πιστεύσητε, οὐδ' οὐ μὴ συνῆτε. ὁ μὲν γὰρ θεσπέσιος εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης μέγα τι καὶ ἑξαίσιον κατεβρόντησε τῆς ὑπ' οὐρανόν, σάρκα λέγων γεγενῆσθαι τὸν λόγον· οἱ δὲ τῆς ἀληθείας τὴν δύναμιν ὑποκλέπτοντες
84 οὕτω σάρκα γενέσθαι φασὶν αὐτόν, ὡς ἂν νοοῖτο γενέσθαι κατάρα καὶ ἁμαρτία. καὶ περὶ μὲν τούτων ἤδη φθάσαντες εἴπομεν ἅπερ ἦν εἰκὸς ἔωλον αὐτοῖς ἀποφαίνειν δύνασθαι τὸν ἔν γε τουτοισὶ λόγον, πρὸς δέ γε τοὺς φιλαιτίους εἰς τὸ παρὸν ἐκεῖνο φαμέν· μάθετε ἀκούειν στενοχωρούμενοι· καταδέξασθε τοῦ κατὰ Χριστὸν μυστηρίου τὸν θεμέλιον, τῆς οἰκονομίας τὰς πρώτας ἀρχὰς καὶ αὐτήν, ἵν' οὕτως εἴπω, τὴν εἰσβολήν· πιστεύσατε μεθ' ἡμῶν, μᾶλλον δὲ τοῖς ἱεροῖς γράμμασιν· δότε δὴ δότε τῆς ἀληθείας τὴν ψῆφον, ὁμολογοῦντες ὅτι αὐτὸς ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος ὁ ἐν κόλποις ὢν τοῦ πατρός, ὁ δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἐν ᾧι τὰ πάντα, γέγονε σάρξ, οὐ τροπὴν ἢ φυρμὸν ὑπομείνας, ἀλλ' ὢν ἀεί
PG 365 τοῦτο κατὰ φύσιν ὅπερ ἦν τε καὶ ἔστι καὶ ἔσται· γέγονε δὲ σάρξ, γέννησιν ὑπομείνας ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, τὴν κατὰ σάρκα φημί, καὶ κεχρημάτικεν υἱὸς ἀνθρώπου καὶ παραπλη-
P 344 σίως ἡμῖν μετέσχεν αἵματος καὶ σαρκός. οὕτω διατεθειμένοις καὶ τὴν οὕτω σεπτὴν καὶ ἀληθεστάτην πίστιν εἰσδεξαμένοις πάντα φανεῖται τὰ ἐφεξῆς βάσιμά τε καὶ ἱππήλατα καὶ οὐδὲν ἄναντες ἢ τραχύ· γέγραπται γὰρ ὅτι πάντα ἐνώπια τοῖς συνιοῦσιν καὶ ὀρθὰ τοῖς εὑρίσκουσι γνῶσιν.

85 Χρῆναι δὲ οἶμαι καὶ νῦν ἡμᾶς τὴν αἰτίαν εἰπεῖν δι' ἣν γέγονεν ὁ ἀναθεματισμός. ὁ γάρτοι πάντα διακυκήσας ἄνω τε καὶ κάτω τὰ πάντα συγχέας Νεστόριος ἔφη τι τοιοῦτον περὶ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ

Ἀπεστάλη κηρῦξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν· οὗτος ὁ πιστὸς τῶι θεῶι πεποιημένος ἀρχιερεύς (ἐγένετο γὰρ οὗτος, οὐκ ἀιδίως ἦν)· οὗτος ὁ κατὰ μικρὸν εἰς ἀρχιερέως, αἱρετικέ, προκόψας ἀξίωμα. Loofs, Nestoriana p. 235, 2. 6-9

86 Ἕτερα δὲ τούτοις ἀδελφὴν ὠδίνοντα τὴν ἀσέβειαν προσεπάγει πολλά. τίς οὖν ἄρα τῶν οὕτως αἰσχρῶν ἐπακούσας λόγων οὐ πάντα ἂν ἕλοιτο παθεῖν ἢ τὴν τῶι θεῶι κατεστυγημένην ἀγαπῆσαι σιγήν; ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν ὁ Χριστός, αἰσχύνης καταφρονήσας Hebr. 12, 2 σταυρὸν ὑπέμεινεν καὶ τὸν κατὰ σάρκα θάνατον· εἶτα ἡμεῖς οὐδὲ ταῖς εἰς λόγους εὐνοίαις ἀμειψόμεθα τὸν εὐεργέτην, ἀλλ' ἡσυχῆι καθεδούμεθα τῶν οὕτως ἐκτόπων δυσφημιῶν ἀκροώμενοι ἢ τάχα που καὶ μεριζόμενοι τῆς κατ' αὐτοῦ γλωσσαλγίας τὰ ἐγκλήματα; τί φῆς ὦ οὗτος; προέκοπτεν εἰς ἀρχιερέα κατὰ βραχύ; καίτοι κεκένωκεν ἑαυτὸν θεὸς ὢν ὁ λόγος· Phil. 2, 7 ἔλαβεν δούλου μορφὴν ὁ ἐλεύθερος κατὰ φύσιν· τεταπείνωκεν ἑαυτὸν ὁ παντὸς ἐπέκεινα γενητοῦ καὶ τοῖς τῆς θεότητος ἐπαυχῶν ὑψώμασιν. εἰ δὲ προέκοψεν, κατὰ τίνα κεκέ-

---

11 πρὸς δέ γε — 22 Timotheus arm. p. 32 23 cf. Cyrill. adu. Nest. 3, 4. Exc. Ephes. XVII

Θ [= fv], ARΛΣ

1 καὶ[1] om. v 6 ἡσαίου φωνῆσ Θ φωνῆσ ἡσαίου AR 9 νοοῖτο] ἐροοῖτο f 11 τούτοισ fA πρόσ f 12 ἀκούειν om. Tim. καταδέξασθαι fRTim., corr. R 17 τὴν ἐκ Λ 20 φανεῖται Θ 21 ἐνώπια πάντα v 23 ἣν αἰτίαν R 24 τι ARΛ om. Θ 25 σρ̄σ ἡμῶν f 27 ἦν ΘARΣ Cyr. adu. Nest. προῆν Λ Exc. Eph. 29 καὶ ἕτερα R^{corr} πολλά AR δὲ πολλὰ Θ 30/31 κατεστυγμένην AR 31 ἀπέθανεν ἂν v ὁ om. A 33 καθευδούμεθα ΑΛ 35 προέκοπτεν AR προέκοψεν Θ καίτοι καὶ f 37 γεννητοῦ vΑΛ

P 346 νωται τρόπον; ἢ πῶς ἑαυτὸν καθῆκεν εἰς ταπείνωσιν; τιμῆς ἆρα καὶ δόξης αὐτῷ προμνήστριαν γενέσθαι φαίη τις ἂν τὴν κένωσιν; εἶτα πῶς ἔτι κένωσις τὸ χρῆμά ἐστιν;

87 Ἀλλὰ ναί, φασίν, εἰ αὐτὸς ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος γέγονεν ἀρχιερεύς, τίς ἆρα ἐστὶν ὁ μείζων αὐτοῦ καὶ τῇ τῆς ἱερουργίας λειτουργίαι θεραπευόμενος; οὐκοῦν (ἐρῶ δή τι πάλιν) πίστευσον ὅτι καίτοι θεὸς κατὰ φύσιν ὑπάρχων καὶ ἐν μορφῇ τοῦ πατρὸς ὁ υἱὸς

Phil. 2, 6. 7 οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβών. εἰ δὲ γέγονεν ἄνθρωπος, ἔλαβεν δὲ καὶ δούλου μορφήν, πῶς ἡγήσεται μικρὸν καὶ τοῖς τῆς οἰκονομίας λόγοις ἀνάρμοστον τὸ χρηματίσαι καὶ ἀπόστολος καὶ ἀρχιερεύς; καὶ ὁ τῆς καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπότητος τὸ μέτρον οὐκ ἀτιμάσας πῶς ἂν ἀπόβλητα ποιήσαιτο τὰ ἀνθρώπινα;

88 καὶ ἦν μὲν ἴσως χαλεπὸν οὐδὲν καὶ διὰ πλειόνων ἔτι λόγων ἐλθεῖν καὶ μακροτέραν εἰς τοῦτο κατατεῖναι τὴν ἀφήγησιν· μεθεὶς δὲ τοῦτο πρὸς τὸ παρόν, τοὺς παρ' αὐτῶν γεγονότας παροίσω λόγους· γεγράφασι γὰρ ὡδί

PG 368 Hebr. 5, 8 p. 54, 12-16 Ἀλλὰ μὴ ταραττέσθω ὑμῶν ἡ διάνοια περὶ τοῦ παθόντος ἀκούσασα καίπερ ὢν υἱός. οὐ γὰρ δύο υἱοὺς φαμέν, τόν τε παθόντα καὶ τὸν ἀπαθῆ μείναντα· οὐ γὰρ κεχωρισμένως καὶ ἰδιαζόντως τῆς θεότητος τὸ ἐκ σπέρματος Δαυὶδ υἱὸς ὠνόμασται, ὡς οὐδὲ ἡ θεότης μετὰ τὴν ἕνωσιν ἄνευ τῆς φαινομένης σαρκὸς υἱὸς προσηγόρευται.

p. 54, 19-24 Hebr. 3, 1 Καὶ πάλιν· Ὅθεν ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν υἱὸν ὁμολογοῦμεν, ἀσυγχύτων τῶν φύσεων μενουσῶν, οὐκ ἄλλον καὶ ἄλλον λέγοντες, μὴ γένοιτο, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτόν. ἀρχιερέα ⟨οὖν⟩ καὶ ἀπόστολον ἡμῶν γεγενῆσθαι τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν κατὰ τὰς

P 348 θείας γραφὰς οὐδεὶς ἂν οὐχ ὁμολογήσειεν, οὐ χωριζόμενον μέντοι ἰδικῶς ἄνθρωπον ἐκ γυναικὸς τοῦ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγου.

89 Οὐκοῦν εἰ ἕνα φασὶν υἱόν, κατ' οὐδένα τρόπον διαιροῦντες εἰς δύο τό τε ἐκ σπέρματος Δαυὶδ καὶ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, πῶς οὐκ ἀδικοῦσι τὸ μυστήριον, μερίζοντες τὴν οἰκονομίαν θεῷ καὶ ἀνθρώπῳ, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον τὸν ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν καὶ θεὸν εἶναί φασιν καὶ ἄνθρωπον, ὡς εἶναι πάντα αὐτοῦ, τά τε θεοπρεπῆ καὶ τὰ ἀνθρώπινα; ὅταν γάρ τι τῶν ὅτι μάλιστα θεοπρεπεστάτων λέγηται περὶ αὐτοῦ, τοῦτο δὴ πάντως καὶ ἀληθὲς εἶναι φαμέν, θεὸν γὰρ ἴσμεν αὐτόν· κἂν ἀνθρώπινόν τι τὸ λαλούμενον ᾖ, καὶ οὕτως συννεύσομεν. ὁμολογοῦμεν γὰρ ὅτι θεός ἐστιν ἐν σαρκὶ καὶ αἵματι, καὶ τὸ τῆς ἀνθρω-

Dan. 7, 10 πότητος μέτρον διὰ τῶν ἀνθρωπίνων ἐπιγινώσκομεν. χίλιαι μὲν γὰρ χιλιάδες ἁγίων

Ies. 6, 2 ἀγγέλων λειτουργοῦσιν αὐτῷ καὶ τὸν θεῖον αὐτοῦ θρόνον περιεστᾶσι τὰ σεραφίμ· ἐπειδὴ δὲ γέγονεν ἄνθρωπος, κεχρημάτικε καὶ ἀρχιερεύς, οὐχ ὡς μείζονι θεῷ προσκομίζων τὴν ἱερουργίαν, ἀλλ' ἑαυτῷ τε καὶ τῷ πατρὶ τῆς πίστεως ἡμῶν τὴν ὁμολογίαν πραγματευό-

90 μενος. ἐρυθριᾷς ἀκούων ὅτι κεχρημάτικεν ἱερεύς, διὰ τὸ ἀνθρώπινον· εἶτα πῶς οὐ τεθαύμακας ὅτι μὴ κατὰ τὸ τῶν ἱερέων ἔθος ἑτέρῳ ποιεῖται τῆς ἱερουργίας τὸν τρόπον, ἑαυτῷ δὲ μᾶλλον, ὡς ἔφην, καὶ τῷ πατρί; ὅταν εἴπῃς οὐκ ἄξιον εἶναι θεοῦ τὸ ἱερουργεῖν, σύμφημι κἀγώ· ἀλλ' εἰ μόνος ἦν καὶ δίχα σαρκὸς ὁ λόγος, ἔφης ἂν ὀρθῶς· ἐπειδὴ δὲ γέγονεν ἄνθρωπος, ὅρα καὶ ἱερουργοῦντα διὰ τὸ ἀνθρώπινον καὶ ἐν τοῖς ὑπὲρ

P 350 κτίσιν ἀξιώμασιν ὡς θεόν· συνεδρεύει γὰρ τῷ θεῷ καὶ πατρί. ὅρα τοίνυν αὐτὸν ἱερατεύοντα μὲν κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, συνεδρεύοντα δὲ ὡς θεόν. τί γάρ φησιν ὁ μακάριος

Θ [= fv], ARΛpΣ et inde a 28 θεός ἐστι codicum apologiae contra Theodoretum [V 169] altera stirps Ψ = A_1R_1Wl et uersio Latina collectionis Sichardianae 4 [$Λ^s$]

2 γενέσθαι om. v τὸ χρῆμα ΘRcorrΣ πρόχρημα AR 3 φασιν ΘΣ φησιν ARΛ 8 τοῖς τῆς] τῆσ, superscr. οισ R 10 ἐλθεῖν ARΛ ἐλεῖν Θ 12 γεγονότασ AR γεγραφότασ Θ 13 ταρασσέσθω R ἡμιῶν v 19 οὖν p. 54, 21 Λ om. ΘARΣ τὸν² om. v 20 χαριζόμενον v 22 τό ΘΛ τόν AR 23 τοῦ δᾱδ Θ 25 τε om. R 26 λέγεται f 27 ᾖ] εἴν v 28 ἐν σαρκί ἐστι v 29 ἀνω̄ν̄ v γὰρ om. R_1 ἁγίων om. l 30 εἰσὶ λειτουργοῦσαι v περιίστασι R_1l 31 καὶ κεχρημάτικε καὶ R_1Wl 33 ὅτι] δ v ἀρχιερεὺσ W 34 τό om. R_1 ἑτεροποιεῖται fW 35 θῡ ΘΨ τοῦ θῦ AR 38 θσ̄ f τοιγαροῦν l

Παῦλος; τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς Hebr. 8, 1
μεγαλωσύνης ἐν τοῖς ὑψηλοῖς. εἰδότες τοίνυν ὅτι θεὸς ὢν γέγονεν ἄνθρωπος,
ἔστι δὲ εἷς καὶ ὁ αὐτὸς υἱός, αὐτῷ πάντα προσνεμοῦμεν ὡς ἑνὶ καὶ τοὺς τῆς οἰκονομίας
οὐκ ἀγνοήσομεν τρόπους, τὴν τῶν ἐννοιῶν δύναμιν εὐτεχνῶς καὶ ἐμφρόνως ἀεὶ περιτρέ- 2 Cor. 10, 5
ποντες εἰς τὴν ὑπακοὴν αὐτοῦ.

Ἀναθεματισμὸς ιᾱ

91 Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ τὴν τοῦ κυρίου σάρκα ζωοποιὸν εἶναι καὶ ἰδίαν αὐτοῦ τοῦ ἐκ
θεοῦ πατρὸς λόγου, ἀλλ' ὡς ἑτέρου τινὸς παρ' αὐτόν, συνημμένου μὲν αὐτῷ κατὰ τὴν PG 369
ἀξίαν ἢ γοῦν ὡς μόνην θείαν ἐνοίκησιν ἐσχηκότος, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ζωοποιόν, ὡς ἔφην,
ὅτι γέγονεν ἰδία τοῦ λόγου τοῦ τὰ πάντα ζωογονεῖν ἰσχύοντος, ἀνάθεμα ἔστω.

Μέμψις αἱρετικῶν

92 Ἰδίαν γενέσθαι τὴν δεσποτικὴν σάρκα τοῦ λόγου διὰ τῆς ἑνώσεως ὁμολογεῖσθαι καλόν,
νοοῦντας μέντοι ἐξ ἡμῶν αὐτὴν προσειλῆφθαι. περιττὸν δὲ τὸ ἐπάγειν καὶ οὐχ ἑτέρου
τινὸς παρ' αὐτόν, εἰ μὴ ἄρα ἐξαιρεῖ αὐτὴν τοῦ ἐξ ἡμῶν εἰλῆφθαι. τὸ γὰρ συνεχῶς
λέγειν αὐτὸν ἰδίαν ἐξαιροῦντός ἐστιν τὴν δεσποτικὴν σάρκα ⟨τοῦ⟩ εἶναι τῆς ἡμετέρας φύ-
σεως. καὶ ποῦ τὸ καύχημα ἡμῶν; διὰ τίνος λέγει ὁ Παῦλος συνήγειρεν ἡμᾶς καὶ Rom 3, 27
συνεκάθισεν ἡμᾶς; καὶ τίνος γὰρ τῶν ἀνθρώπων ἑτέρου ἡ ἑκάστου σάρξ; οὐχὶ Eph. 2, 6
ἕκαστος ἡμῶν κοινὴν μὲν ἔχει σάρκα ἑκάστωι τῶι τοῦ ὁμοουσίου λόγωι, ἰδίαν δὲ τῶι τὴν P 352
ἑκάστου μὴ εἶναι ἑτέρου ἢ μόνου οὗ ἐστιν σάρξ; τί οὖν αὐτῷ βούλεται τὸ ἰδίαν ὡς
ἕτερόν τι λέγοντι; εἰ γὰρ νοεῖ τὴν δεσποτικὴν σάρκα ἐκ τῆς ἡμετέρας εἰλῆφθαι, νοεῖ δὲ
ὡς ἡ ἑκάστου σὰρξ ἐκείνου ἐστὶν ἰδία οὗ [καί] ἐστιν σάρξ, καὶ οὐχ ἑτέρου, τί ὡς τι ξένον
93 λέγει ἰδίαν αὐτὴν εἶναι; ἢ δῆλον ὅτι δι' ἐπικαλύμματος οὐ λέγει αὐτὴν ἐκ τῆς ἡμετέρας
φύσεως εἰλῆφθαι; ὡς σαφέστερον λέγει ἐν τῷι πρώτωι αὐτοῦ τόμωι· καὶ τὸ βρέφος, Cyrill hom.
φησίν, ἣν οὐ καθ' ἡμᾶς, τουτέστιν οὐκ ἐν ψιλῆι καὶ μόνηι τῆι πρὸς ἡμᾶς ὁμοιότητι, ἀλλ' pasch. 17
ἐν ἀνθρωπότητι μὲν διὰ τὴν σάρκα, θεῖον δὲ ὡς ὑπὲρ ἡμᾶς καὶ ἐξ οὐρανοῦ. καὶ πάλιν p 228 Aub.
ἐν τῷι δευτέρωι τόμωι, καθά φησιν· σῶμα γὰρ ἦν οὐχ ἑτέρου τινὸς τῶν καθ' ἡμᾶς, ἴδιον V 1, 20
δὲ μᾶλλον αὐτοῦ τοῦ ἐκ πατρὸς ὄντος λόγου τὸ γεννηθὲν ἐξ αὐτῆς. τίς γὰρ εἰπέν
ποτε ὅτι ἑτέρου τινὸς τῶν ἀπ' αἰῶνος ἀνθρώπων γέγονεν ἡ δεσποτικὴ σάρξ, τυχὸν ἢ τοῦ
Ἄβελ ἢ Νῶε ἢ Ἠλία ἤ τινος τῶν ἀπ' αἰῶνος ἀνθρώπων; οὐ μόνον δὲ περὶ τῆς δεσπο-
τικῆς σαρκὸς ἀποφαινόμεθα ὡς οὐ γέγονεν ἑτέρου τινὸς τῶν ἀπ' αἰῶνος ἀνθρώπων, ἀλλ'
αὐτοῦ τοῦ κυρίου ἰδία καὶ μόνη, ἡ ἀσυγχύτως καὶ ἀχωρίστως ἑνωθεῖσα τῶι θεῶι λόγωι·
ἀλλ' οὐδ' ἡ ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν σὰρξ γέγονέ ποτε, ὡς ἔφαμεν, ἑτέρου τινος πλὴν ἐκείνου
οὗ ἐστιν σάρξ. τούτου τοίνυν παρὰ πᾶσιν τοῖς τῆς ἐκκλησίας ὁμολογουμένου, τί αὐτῷ
βούλεται τὸ συνεχῶς ἰδίαν αὐτὴν λέγειν, εἰ μὴ ἄρα ἐξαιρεῖ αὐτὴν τοῦ εἶναι τῆς ἡμετέρας

Θ [= fv], ARΛpΣ et praeter 6—10 Ψ [= A_1, R_1 [usque ad 28 τυχὸν ἡ του], Wl], $Λ^s$

2 τοῖσ ΘR om. AΨ 3 ὁ om. W 4 ἐντέχνωσ A_1Wl ἐντεχνῶσ R_1 εὐφρόνωσ f 6 κυρίλλου ἀναθεματισμὸσ ἑνδέκατοσ [ιᾱ R] AR 8 θεοῦ om. Σ 9 ἐσχηκότασ f 10 τὰ Θ om. AR 11 ἀντίρρησισ τῶν ἀνατολικῶν [ιᾱ R^{mg}] AR μέμψισ θεοδωρίτου [θεοδωρήτου ιᾱ R_1 θεοδωρίτου ἑνδεκάτη l] Ψ αἱρετικοῦ Σ 12 γεγενῆσθαι Θ 13 αὐτῶν ν 14 ἐξαίρη fcornv αὐτὸν ν 15 τοῦ addidi 16 τίνασ A_1 ὁ Παῦλος om. ν ἡμᾶς om. ΨΛs 17 ἑτέρου om. W 18 ἑκάστου Θ μὲν ἡμῶν κοινὴν AR ἑκάστου A_1 τὸ W δὲ ΨΛpΣ τὲ ΘARΛs 19 τῶ f ὡς] ὧ R_1 21 ἡ om. W καὶ[1] ΨΣ om. ΘARΛps τι ξένον AΣ ξένον ΘlΛp ξένου RA_1R_1WΛs 22 λέγει δι' ἐπικαλύμματοσ αὐτὴν μὴ, μὴ superscr., A_1 ἐπιμελείασ ν 23 ἑαυτοῦ AR 24 οὐ] εὖ R καὶ om. R 27 τοῦ] τὸ ν 28 γέγονεν ἀνω̄ν AR post τυχὸν ἡ του] ζ[r] ὁπίσθεν εἰσ τὶν ια ἀντίρρησιν τῶν ἀνατολικῶν R_1 29 νῶε fAA_1W τοῦ νῶε νRl 31 καὶ[2] om. νΨΛs θειῶι om l 32 ἡμῶν ἑκάστου ν 34 ἐξαίρη ν ὑμετέρασ ν

94 φύσεως; πῶς δὲ καὶ ἀπαγορεύει μὴ δεῖν λέγεσθαι συνημμένου μὲν αὐτῶι κατὰ τὴν
Cyrill. hom. pasch. 17 p. 226 Aub. ἀξίαν καὶ τὴν αὐθεντίαν, αὐτὸς λέγων ἐν τῶι πρώτωι τόμωι· οὕτω γὰρ καὶ ἡμεῖς τῆι
αὐτοῦ πτωχείαι πεπλουτήκαμεν, ἀνακομισθείσης ἐν αὐτῶι τῆς ἀνθρωπείας φύσεως εἰς ἀξίωμα
P 354 τὸ θεοπρεπές; ἀλλ' ἡμεῖς εἴπωμεν αὐτῶι ἐναντιουμένωι καὶ ἑαυτῶι· εἰ τοίνυν αἱ φύσεις
PG 372 μένουσιν ἀσύγχυτοι, μένει δὲ καὶ ἡ ἕνωσις, φαμὲν δὲ τὰ τῆς προσκυνήσεως καὶ δυνάμεως
καὶ ἀξίας καὶ αὐθεντίας ὡς ἑνὶ υἱῶι προσφέρεσθαι ἄξιον, μενουσῶν τῶν φύσεων ἐν τῆι
ἑνώσει ἀσυγχύτων, τί ὑπολείπεται ἕτερον ὃ ἀκριβεστέραν τὴν ἕνωσιν χαρακτηρίζει; καὶ
δώσομεν καὶ συνθησόμεθα, ἐκτὸς τῆς τῶν φύσεων συγχύσεως· ἀλλὰ πρόδηλον ὡς
οὐδὲν αὐτῶι ἐξαρκεῖ εἰς τὸ τῆς ἑνώσεως ἄκρον, μὴ τὰς φύσεις συγχέοντι. ἀλλ' ἡμεῖς
τὰς μὲν φύσεις οὔσας ἀσυγχύτους φυλάσσομεν καὶ τὴν ἕνωσιν ἄκραν καὶ θείαν καὶ ἡμῖν
ἀκατάληπτον ὁμολογοῦμεν, πάντα εἰς δοξολογίαν ὡς θεῶι καὶ ἑνὶ υἱῶι προσφέροντες καὶ
Mt. 16, 16 λέγοντες αὐτῶι τὴν τοῦ μακαρίου Πέτρου φωνήν· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.

Ἀπολογία ὀρθοδόξου

95 Κατεθήγοντό ποτε πρὸς ἀνοσίους ὀργὰς οἱ τάλανες Ἰουδαῖοι, τοῖς τοῦ φθόνου βέλεσι
τὸν νοῦν κατηκοντισμένοι· ἐπειδὴ δὲ πρὸς τούτωι καὶ τὰς βεβήλους ἐπέφερον χεῖρας τῶι
πάντων ἡμῶν σωτῆρι Χριστῶι, τῶν τοιούτων αὐτοὺς τολμημάτων τὰς αἰτίας εἰπεῖν διεκε-
Ioh. 10, 32-36 λεύετο, λέγων· πολλὰ καλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός μου· διὰ ποῖον
αὐτῶν ἔργον ἐμὲ λιθάζετε; οἱ δὲ ἦκον εἰς τοῦτο δυσβουλίας τε ὁμοῦ καὶ ἀνο-
σιότητος ἐννοιῶν, ὥστε καὶ τοῖς τῆς δυσφημίας ἐγκλήμασιν περιβάλλειν ἐπιχειρεῖν· ἔφασκον
γάρ· περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, ὅτι σὺ
ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν. ἔφη δέ που πρὸς αὐτοὺς ὁ σωτήρ· οὐκ
ἔστι γεγραμμένον ἐν τῶι νόμωι ὑμῶν· ἐγὼ εἶπα, θεοί ἐστέ; εἰ ἐκείνους
P 356 εἶπεν θεοὺς πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι
ἡ γραφή· ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασεν καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε
96 ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον· υἱὸς θεοῦ εἰμί; περιεργαζόμενοι δὲ ἡμεῖς τῆς
ἐνθάδε λεγομένης ἀποστολῆς τὸν τρόπον, ἐκ τῶν ἱερῶν γραμμάτων τὴν ἐπὶ τῶιδε γνῶσιν
Ies. 61, 1 ἐρανιζόμεθα. ἔφη τοίνυν αὐτὸς διὰ φωνῆς Ἡσαίου· πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ
εἵνεκεν ἔχρισέν με· εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέν με, κηρῦξαι
αἰχμαλώτοις ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν. ἀπεστάλθαι δὲ φαμὲν τὸν υἱὸν
παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς γενόμενον ἄνθρωπον· πρέποι γὰρ ἂν καὶ μάλα ὀρθῶς τοῖς τῆς
κενώσεως μέτροις τὸ τῆς ἀποστολῆς ὄνομά τε καὶ χρῆμα. ἀπεστάλη δέ, ὡς ἔφην, οὐ
γυμνὸς καὶ ἄσαρκος ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, γέννησιν δὲ μᾶλλον ὑπομείνας τὴν κατὰ
σάρκα ἤτοι σῶμα λαβὼν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, τοῦτό τε ἀφράστως καὶ ἀσυγχύτως
Ps. 117, 27 ἑνώσας ἑαυτῶι, καθὰ πλειστάκις εἰρήκαμεν, ἐπέφανεν ἡμῖν θεὸς κύριος κατὰ τὰς γραφάς.
ἴδιον οὖν τὸ σῶμα φαμὲν γενέσθαι τοῦ λόγου καὶ οὐκ ἀνθρώπου τινὸς ἰδικῶς καὶ κεχω-
ρισμένως ἑτέρου παρ' αὐτὸν νοουμένου Χριστοῦ καὶ υἱοῦ, ὥσπερ δὲ ἴδιον ἡμῶν ἑκάστου

36—p. 59, 9 Timoth. arm. p. 77

Θ [= fv], ARΛpΣ, Ψ [= A_1Wl]

1 συνημμένην ARΛP 2 τὴν om. AR 3 αὐτοῦ ΘΛpΣ ἐκείνου ARΨΛs 4 τὸ om. vA καὶ om. AA_1 6 ἑνὶ υἱῶι] ἐν οὐνῶ W 8 φύσεωσ W 9 αὐτὸ l 10 φυλάσσομεν ΘΛps φυλάξομεν AA_1l φυλάξωμεν RW 11 ἑνὶ ARΛs ἐν ΘW om. A_1lΛpΣ καὶ προσφέροντεσ καὶ f 12 θῡ ΘΨΛpΣ θῡ τοῦ ζῶντοσ ARΛs 13 ἀπολογία ὀρθοδόξου ΘΛpΣ ἀπολογία κυρίλλου [κυρίλλου ιᾱ R] AR ἀντίθεσισ τοῦ ἁγίου κυρίλλου [κυρίλλου ιᾱ R_1 κυρίλλου ἑνδεκάτη l] Ψ 14 κατεθήγοντο — τάλανεσ ζr ὄπισθεν κυρίλλου ἀπολογία ιᾱ R_1 ὀργὰς om. v 16 αὐτοῖσ Wl 17 καὶ καλὰ ΑΛP ἐκ AR παρὰ Θ om. ΨΛs 20 ὅτι ΘARΛpΣ καὶ ὅτι ΨΛs 21 που om. R 22 ἐγὼ δὲ v καὶ εἰ f 25 ὅτι[1] om. v 26 τόδε I 29 δὲ om. v δὴ Λs τὸν υἱὸν φαμὲν A ῡν ΘARΛpΣ χν̄ ΨΛs 30 πρ̄σ καὶ θῡ v πρέπει Wl πρέπη in πρέποι corr. A 33 τοῦτό τε ΘARΛpsΣ om. Ψ

λέγεται σῶμα τὸ ἰδικῶς αὐτοῦ, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ νοητέον. καίτοι γὰρ PG 373
ὑπάρχον τοῖς ἡμετέροις σώμασιν ὁμογενὲς ἢ γοῦν ὁμοούσιον (γεγέννηται γὰρ ἐκ γυναικός),
97 ἴδιον αὐτοῦ, ὡς ἔφην, νοεῖται καὶ λέγεται. ἐπειδὴ δὲ ζωὴ κατὰ φύσιν ἐστὶν ὁ ἐκ θεοῦ
πατρὸς λόγος, ζωοποιὸν ἀπέφηνε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα· ταύτηι τοι γέγονεν ἡμῖν εὐλογία 4
ζωοποιός. καὶ γοῦν ἔφασκεν ὁ Χριστός· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐγὼ εἰμὶ ὁ ἄρτος ὁ Ioh. 6, 51. 33
ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβὰς καὶ ζωὴν διδοὺς τῶι κόσμωι. καὶ πάλιν· καὶ P 358
ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ μού ἐστιν ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς. Ioh. 6, 51
καὶ πάλιν· ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει Ioh. 6, 56
κἀγὼ ἐν αὐτῶι. ἄθρει δὴ οὖν ὅπως πανταχοῦ ἑαυτοῦ σῶμα τὸ ἐκ γυναικὸς ὀνομάζει
διὰ τὴν εἰς ἄκρον ἕνωσιν. τοῦτον ἔχοντος τοῦ μυστηρίου τὸν λόγον, ἐν ἐξηγήσει πάλιν 10
ἰδίαι φησὶν ὁ Νεστόριος

98 Ἀκούσατε τοίνυν προσέχοντες τοῖς ῥητοῖς· ὁ τρώγων μου, φησί, τὴν σάρκα· Looſs, Nestoriana
μνημονεύετε ὅτι περὶ τῆς σαρκός ἐστι τὸ λεγόμενον καὶ ὅτι οὐ παρ' ἐμοῦ προστέθειται τὸ p. 227, 20-
τῆς σαρκὸς ὄνομα, ὥστε μὴ δοκεῖν ἐκείνοις παρερμηνεύειν. ὁ τρώγων μου τὴν 228, 16
σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα· μὴ εἶπεν· ὁ τρώγων μου τὴν θεότητα καὶ πίνων μου 15
τὴν θεότητα; ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ
μένει κἀγὼ ἐν αὐτῶι· μνημονεύετε ὅτι περὶ τῆς σαρκὸς τὸ λεγόμενον. καθὼς Ioh. 6, 57
ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατήρ, ἐμὲ τὸν φαινόμενον. ἀλλ' ἐνίοτε παρερμηνεύω· ἀκού-
σωμεν ἐκ τῶν ἐφεξῆς· καθὼς ἀπέστειλέν με ὁ ζῶν πατήρ. ἐκεῖνος λέγει τὴν
θεότητα, ἐγὼ τὴν ἀνθρωπότητα· ἴδωμεν τίς ὁ παρερμηνεύων. καθὼς ἀπέστειλέν 20
με ὁ ζῶν πατήρ. λέγει ὁ αἱρετικός· ἐνταῦθα τὴν θεότητα λέγει· ἀπέστειλεν ἐμέ,
τὸν θεὸν λόγον, ὁ ζῶν πατὴρ κατ' ἐκείνους κἀγὼ ζῶ, ὁ θεὸς λόγος, διὰ τὸν
πατέρα.

Εἶτα μετὰ τοῦτο· καὶ ὁ τρώγων με κἀκεῖνος ζήσεται· τίνα ἐσθίομεν, τὴν
θεότητα ἢ τὴν σάρκα; 25

99 Περὶ μὲν οὖν τῶν οὕτως ἐκτόπως καὶ ἀτημελῶς αὐτῶι πεφλυαρημένων μακρὸς ἤδη P 360
παρ' ἡμῶν πεποίηται λόγος· τί δ' ἂν βούλοιτο νοεῖν, οὐ τὸν θεὸν λόγον ἀπεστάλθαι λέγων
σαρκωθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα, τιθεὶς δὲ δὴ πάλιν ἰδίαι τε καὶ ἀνὰ μέρος, ὡς αὐτός
φησι, τὸν φαινόμενον, οὐκ ἔχω λέγειν, μᾶλλον δὲ καὶ ἐναργὲς ἤδη τὸ σόφισμα. τὸν
γὰρ τῆς ἑνώσεως παραλύει τρόπον, ἵνα κοινὸν εὑρίσκηται τὸ σῶμα Χριστοῦ, οὐκέτι δὲ 30
ἴδιον ἀληθῶς τοῦ πάντα ζωοποιεῖν ἰσχύοντος. μικρὰ μὲν ὁμολογουμένως τῶι θεῶι λόγωι
πάντα ἐστὶ τὰ ἀνθρώπινα· ἐπειδὴ δὲ κατηξίωσε δι' ἡμᾶς τὴν τῶι κόσμωι σωτήριον ὑπο-
μεῖναι κένωσιν, κἂν ἀπεστάλθαι λέγηται κηρύξων αἰχμαλώτοις ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, Ies. 61, 1
δοξάζεται μᾶλλον ὡς ὑπενεγκὼν τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας τὸ ταπεινόν, καὶ οὐκ ἂν οἶμαί

12 = Exc. Ephes. XXI. XXII; cf. Cyr. adu. Nest. 4, 4

Θ [= fv], ARΛpΣ, Ψ [= A_1Wl], $Λ^s$
1 τὸ σῶμα ἰδικῶσ A_1W 2 ὑπάρχων AR ὁ μονογενέσ v γεγέννηται v$Λ^s$ 3 ἴδιον γὰρ f 4 γέγονεν] λέγεται W 5 ἀμὴν ἀμὴν vΛpTim. 6—8 καὶ ὁ ἄρτος — πάλιν om. vW 9 οὖν om. v πῶσ A τὸ σῶμα τὸ v 10 εἰσ ἄκραν W ἄκραν A_1 12 προσεχόντωσ v φησί ΘARΣ om. ΨΛps 14 ἐκείνοισ ΘARΛpsΣ ἐκείνοισ αὐτὸσ l αὐτὸσ A_1W 17 σαρκὸσ ἐστὶ Ψ 17/18 καθὼς [καὶ καθὼς Σ] — τὸν φαινόμενον ΘΛpΣ om. ARΨ$Λ^s$ 19 ἑξῆς A_1 καὶ καθὼς Σ 21 ἐνταῦθα ὁ αἱρετικόσ AR μὴ λέγει AR 21/22 ἀπέστειλεν — πατήρ] melius Exc. Ephes. ἀπέστειλέν με, φησί, τὸν θεόν λόγον. καθὼς ἀπέστειλέν με ὁ ζῶν πατήρ 22 ὁ θσ̄ λόγοσ ζῶ Ψ$Λ^s$ 24 ἐκεῖνοσ A_1l 26 τῶν] τούτων l 28 δὲ δὴ ΘA_1l δὴ W δὲ AR 29 τὸν ΘΛp τὸ ARΨ$Λ^s$ 30 τοῦ χῡ̄ l δὲ om. l$Λ^s$ 31 τὰ πάντα Θ μὲν ARΛps μὲν γὰρ ΘΣΨ 33 λέγεται Θ κηρύσσων Ψ 34 ὡς om. l

τις διαμωμήσαιτο τῶν εὖ φρονεῖν εἰωθότων ὅτι καθῆκεν ἑαυτὸν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς δι' ἡμᾶς.
PG 376 ἆρ' οὖν ὡς ἕτερόν τινα υἱὸν καὶ Χριστὸν παρὰ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον τὸν φαινόμενον εἶναι διαβεβαιούμενος, ὧι καὶ μόνωι τὸ τῆς ἀποστολῆς προσνενέμηκε χρῆμα, οὐκ ἀνθρωποφαγίαν ἡμῶν ἀποφαίνει τὸ μυστήριον, περιιστὰς ἀνοσίως εἰς ἐξιτήλους ἐννοίας τῶν πιστευσάντων τὸν νοῦν καὶ λογισμοῖς ἀνθρωπίνοις ὑποφέρειν ἐπιχειρῶν ἃ μόνηι καὶ ἀζητήτωι πίστει καταλαμβάνεται; οὐ γὰρ ἐπειδήπερ οὐκ ἐσθίεται θεότητος φύσις, διὰ τοῦτο κοινὸν εἶναι
100 φαίη τις ἂν τὸ ἅγιον σῶμα Χριστοῦ. εἰδέναι δὲ ἀναγκαῖον ὅτι, καθὰ φθάσαντες εἴπομεν,
P 362 ἴδιόν ἐστι σῶμα τοῦ τὰ πάντα ζωογονοῦντος λόγου· ἐπειδὴ δέ ἐστι σῶμα ζωῆς, ζωοποιόν ἐστι. δι' αὐτοῦ γὰρ τοῖς θνητοῖς ἡμῶν σώμασιν ἐνίησι τὴν ζωὴν ὁ υἱὸς καὶ καταργεῖ τοῦ θανάτου τὸ κράτος. ζωοποιεῖ δὲ ἡμᾶς κατὰ τὸν ἴσον τρόπον καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα
Ioh. 6, 63 Χριστοῦ· τὸ γὰρ πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιοῦν κατὰ τὴν αὐτοῦ τοῦ σωτῆρος φωνήν.

Λυπεῖ δὲ οὐδὲν ὑπέρ γε τοῦ μὴ δοκεῖν ἐμέ τε καὶ μόνον ἴδιον ὀνομάζειν τὸ σῶμα τοῦ λόγου, καὶ τὰς τῶν ἁγίων πατέρων παραθεῖναι χρήσεις, ἵν' ἴδοιεν οἱ δι' ἐναντίας ὡς
101 μάτην ἡμῶν κατακεκράγασιν ἑπομένων πανταχοῦ ταῖς ἐκείνων φωναῖς. ἔφη τοίνυν ὁ πανεύφημος ἡμῶν πατὴρ καὶ ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος ἐν τῶι Περὶ τῆς ἁγίας τριάδος λόγωι

Athan c. Ar. 3, 32 Καὶ ἐδείκνυτο ὅτι μὴ φαντασίαι, ἀλλὰ ἀληθῶς ἔχων ἦν σῶμα. ἔπρεπε δὲ τὸν κύριον, ἐνδιδυσκόμενον ἀνθρωπίνην σάρκα, ταύτην μετὰ τῶν ἰδίων παθῶν αὐτῆς ὅλην ἐνδύσασθαι, ἵν' ὥσπερ ἴδιον αὐτοῦ λέγομεν εἶναι τὸ σῶμα, οὕτω καὶ τὰ τοῦ σώματος πάθη ἴδια μόνον αὐτοῦ λέγηται, εἰ καὶ μὴ ἥπτετο κατὰ τὴν θεότητα αὐτοῦ.

l. c. 35 **102** Καὶ πάλιν· Ταῦτα ἀναγκαίως προεξητάσαμεν, ἵν' ἐὰν ἴδωμεν αὐτὸν ὡς δι' ὀργάνου τοῦ ἰδίου σώματος θεικῶς πράττοντα ἢ λέγοντα, γινώσκωμεν ὅτι θεὸς ὢν ταῦτα ἐργάζεται.

103 Καὶ ταῦτα μὲν ὁ μακάριος πατὴρ ἡμῶν Ἀθανάσιος· πλὴν κἂν ἴδιον λέγηται τοῦ λόγου τὸ σῶμα, ἀλλ' οὖν ἐστιν ἐκ γυναικὸς καὶ τοῖς ἡμετέροις συγγενές, καθὸ νοεῖται σάρξ.
1 Cor. 15, 47 καὶ ὁ μὲν μακάριος Παῦλος ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, φησίν, ἐκ γῆς χοικός, ὁ δεύ-
P 304 τερος ἐξ οὐρανοῦ. αὐτὸς δὲ ὁ Χριστός οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανόν,
Ioh. 3, 13 φησίν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. φαμὲν δὲ ὅτι οὐκ ἐξ οὐρανοῦ τὸ σῶμα τὸ ἐνωθὲν αὐτῶι κατενεγκὼν ὁ λόγος τοιάδε φησίν· ἐπειδὴ δὲ ἄνωθεν ὢν αὐτὸς καὶ ἐξ οὐρανοῦ ἴδιον ἐποιήσατο τὸ ἐνωθὲν αὐτῶι σῶμα ἀφράστως ἀπερινοήτως ἀτρέπτως τε καὶ ἀσυγχύτως, ταύτηι τοι καὶ ἐξ οὐρανοῦ φησιν ἑαυτόν, καὶ ὅτε γέγονεν υἱὸς ἀνθρώπου. ὀρθῶς τοιγαροῦν καὶ ἀμωμήτως ἔχοντος ἡμῖν τοῦ λόγου,
ποία τις ἄρα τοῖς φιλοψογεῖν ἐθέλουσιν εὑρεσιλογίας τῆς καθ' ἡμῶν ἡ πρόφασις, εἰ μάχεται
104 ταῖς τινων δυσφημίαις ὁ ἀναθεματισμός, τῶι ψεύδει τὸ ἀληθὲς ἀντεξάγων; οἶμαι δὲ ἔγωγε κατ' οὐδένα τρόπον ἡμαρτηκέναι τοῦ πρέποντος, εἰ Χριστὸν ἔφην ὑπὲρ ἡμᾶς· εἰ γὰρ

---

14 plura adfert infra 115

Θ [= fv], ARΛpΣ, Ψ [= A_1Wl], Λs

1 διαπονήσαιτο W φρονούντων A_1l 3 ἀποστολικῆσ f προσένεμε v προσνενέμηται A_1W 3/4 ἀνθρωποφαγίαν ἡμῶν] ἀνθρωπο spatio relicto W 4 περιιστάσ ΘA$_1$lΛpΣ παριστάσ ARW 5 μόνη ψιλῆ A_1 6 καταλαμβάνεται Θ προσλαμβάνεται AR λαμβάνεται Ψ 7 τοῦ χῦ l 8 τὸ σῶμα v τὰ om. vR ζωογονοῦντοσ ΘΨ ζωοποιοῦντοσ AR καὶ ζωοποιόν f 9 διὰ τοῦτο AR ὁ ῦσ̄ ΘlΛpΣ ὡσ ARA$_1$WΛs καταργεῖν AWΛs 11 τοῦ χῦ AR 12 τε AR 13 εἰδοῖεν A_1 εἰδεῖεν ΘlΛpsΣ 15 ἁγίας om. v 16 ἐδείκνυ f 16—18 ἔπρεπε — σῶμα om. v 17 κν̄ fARΛpΣ χν̄ ΨΛs 18 λέγωμεν A_1l 20 προεξετάσαμεν f προεζητήσαμεν A εἰδῶμεν Θ 21 γινώσκομεν l ὅτι ὡσ l 22 ἡμῶν πηρ̄ AR 24 φησίν ὁ πρῶτοσ ἀνοσ̄ Ψ ἐκ γῆς om. ARΛs 25 οὐδεὶσ vARA$_1$ΛpΣ καὶ οὐδεὶσ fWlΛs 26 φησίν om. Θ 27 τὰ τοιάδε ARA$_1$W ἐπεὶ v 28 ἀφράστωσ τε καὶ A ἀφράστωσ καὶ R 29 τε καὶ om. WΛps 30 ὅγε v ἡμῖν om. v 31 φιλολογεῖν v εὑρησιλογίασ ΘR ἡ] ἢ v εἰ f 33 χσ̄ A_1.

καὶ γέγονεν ἄνθρωπος ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, ἀλλ' ἔστιν καὶ οὕτως οὐχ ὑπέρ γε μόνους ἡμᾶς, PG 377
ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ πᾶσαν τὴν κτίσιν. οὐ γὰρ μόνον ἄνθρωπος νοεῖται καθ' ἡμᾶς, ἀλλ' ὁ
αὐτὸς καὶ θεὸς ἄνωθεν καὶ ἐξ οὐρανοῦ.

Ἀναθεματισμὸς ιβ̄

105 Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ τὸν τοῦ θεοῦ λόγον παθόντα σαρκὶ καὶ ἐσταυρωμένον σαρκὶ καὶ 5
θανάτου γευσάμενον σαρκὶ γεγονότα τε πρωτότοκον ἐκ τῶν νεκρῶν, καθὸ ζωή τέ ἐστι καὶ
ζωοποιός, ἀνάθεμα ἔστω.

Μέμψις αἱρετικῶν P 366

106 Πάλιν ἐνταῦθα τῶν αὐτοῦ λόγων αὐτὸν ὑπομιμνήσκομεν, ὡς πάντηι ἀπαθῆ τὴν θείαν
φύσιν λέγει ἐν τῶι πρώτωι τόμωι φάσκων οὕτως· εἷς οὖν ὁ πάντων ἀξιώτερος τὴν ἰδίαν 10 V 1, 25
ὑπὲρ πάντων τέθεικε ψυχὴν καὶ συγχωρεῖ μὲν οἰκονομικῶς καταβιβάζεσθαι πρὸς βραχὺ τῶι
θανάτωι τὴν σάρκα, κατήργηκε δὲ πάλιν αὐτὸν ὡς ζωή, παθεῖν οὐκ ἀνασχόμενος τὸ παρὰ
φύσιν ἰδίαν. εἴπωμεν οὖν αὐτῶι ἐναντιολογοῦντι· πῶς οὖν ὁ τὴν σάρκα συγχωρῶν
πρὸς βραχὺ τῶι θανάτωι καταβιβάζεσθαι καὶ καταργῶν τὸν θάνατον ὡς ζωή, οὐκ ἀνεχό-
μενος παθεῖν τὸ παρὰ φύσιν ἰδίαν, νῦν κατὰ σὲ πάσχει διὰ τῆς σαρκός; ἀλλ' οὐκ 15
ἔπαθεν ὁ θεὸς τῆι σαρκὶ συνημμένος, ἀλλ' ἡ σὰρξ ἡνωμένη τῶι θεῶι λόγωι κατὰ τὴν αὐ-
τοῦ συγχώρησιν τὰ οἰκεῖα ὑπέμεινεν. οὐ γὰρ ἂν μὴ αὐτοῦ συγχωροῦντος πάθος ἢ
θάνατος ἐπεγένετο· εἰ γὰρ ψυχῆς παρούσης οὐκ ἐπιγίνεται θάνατος, πῶς ἂν θεοῦ παρόντος
καὶ οὐ μόνον παρόντος ἁπλῶς, ἀλλὰ καὶ συνημμένου κατ' ἄκραν τινὰ ἕνωσιν καὶ αὐτῶι
μόνωι καταληπτὴν ἠνώχλει τῶι οἰκείωι ναῶι, μὴ συγχωροῦντος αὐτοῦ, ἢ πάθος ἢ θάνατος; 20
ἀλλὰ γὰρ οὐχ ἡ θεότης τῆι σαρκὶ συνημμένη ἔπαθεν, ἀλλ' ἡ σὰρξ συγχωρούσης αὐτῆς τὰ
107 οἰκεῖα ὑπέμεινεν. ἀλλ' ὅτι κακούργως αὐτῶι κεῖται τὸ ἔπαθε σαρκί πρὸς πλάνην τῶν
ἀφελεστέρων, πρόδηλον αὐτόθεν. οὐ γὰρ ἐφύλαξε τὸ ἀπαθὲς τῆι θείαι φύσει ὁ εἰπὼν
ἔπαθεν σαρκί· τὸ γὰρ ἔπαθε σαρκί οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν ἢ μετὰ σαρκὸς παθεῖν, κἂν οὖν
μετὰ τῆς σαρκὸς ἔπαθεν, παθητὸς ὡμολόγηται. ἢ γὰρ κατὰ φύσιν ἔχων τὸ παθεῖν 25
ἔπαθεν ἢ παρὰ φύσιν. καὶ εἰ μὲν κατὰ φύσιν ἔπαθεν, ἔσται καὶ ὁ πατὴρ παθητός,
ὁμοούσιος ὢν τῶι υἱῶι (ἀνάγκη γὰρ προσεῖναι πάντα τῶι γεγεννηκότι ὅσα τῶι γεννηθέντι
πρόσεστιν)· ἢ ὁμολογοῦμεν αὐτὸν μὲν πεπονθέναι ἐπιτηδείως ἔχοντα πρὸς τὸ πάθος, τὸν δὲ
πατέρα παθεῖν μὴ ἐπιδέχεσθαι. ἀλλ' οὕτως λέγοντες συναινέσομεν αἱρετικοῖς λέγουσι P 368
τὴν θεότητα τοῦ μονογενοῦς παθητήν, τὴν δὲ τοῦ πατρὸς μὴ ἐπιδέχεσθαι πάθος, ὅθεν καὶ 30
τὸ ἑτεροούσιον λέγουσιν. εἰ δὲ φήσουσι παρὰ φύσιν αὐτὸν πεπονθέναι, ἐροῦμεν· καὶ
ποῖον πάθος ἰσχυρότερον τῆς θείας φύσεως, ὥστε εἰς τὸ παρὰ φύσιν πάθος ἑλκύσαι τὸν
κατὰ φύσιν ἀπαθῆ; ἀλλά φησιν· αὐτοῦ βούλησις. ἀλλὰ φαμέν· ἡ αὐτοῦ βούλησις

Θ [= fv], ARΛpΣ, Ψ [= A_1Wl] praeter 4—7, $Λ^s$ [usque ad 3]

2 ὑπέρ γε WlΛp καὶ καθ' AR 3 καὶ[1] ΘlΣ om. A_1WΛ^s πᾶσι AR 4 κυρίλλου ἀναθεματισμὸσ ιβ̄ AR 5/6 καὶ θανάτου — σαρκὶ om. R 6/7 ἐστὶ καὶ ζωοποιόσ fΛpΣ καὶ ζωοποιόσ ἐστιν ν ἐστὶ καὶ ζωοποιόσ ὡσ θεὸσ AR 8 ἀντίρρησισ τῶν ἀνατολικῶν [ἀνατολικων ιβ̄ R] AR μέμψισ θεοδωρίτου [θεοδωρήτου ιβ̄ R_1l] Ψ αἱρετικοῦ Σ 9 αὐτὸν om. l ὑπομνήσκομεν RR$_1$ 10 λέγειν A λέγει εἶναι l λέγων εἶναι A_1W λέγων εἶναι ζ^r ὄπισθεν ἀντίρρησισ των ἀνατολικων ιβ̄ R_1 τῶι om. Ψ 11 μὲν Θ om. ARΨ καταβιάζεσθαι f 13—15 εἴπωμεν — ἰδίαν om. ν 13 εἰπομεν R 17 ὑπέμενεν Θ ἂν ΘlΛp om. ARA_1W 18 ἐγένετο Ψ εἰ γὰρ ARΨΛpΣ εἴπερ Θ ἐπιγινώσκεται l 19 ἕνωσιν ARΣ om. ΘWl post καταληπτὴν coll. A_1 21 αὐτῆ Wl 22 ὑπέμενεν f 24 ἔπαθεν σαρκὶ om. A τὸ γὰρ — σαρκί om. RA_1W οὐδὲ W ἕτερόν ἐστιν] γὰρ ἧττον A_1 ἢ ὅτι l εἰ A_1 τῆσ σαρκὸσ Θ ἔπαθε l 24/25 παθεῖν — σαρκὸς om. A_1W 26 παθὸσ f 27 προσειπεῖν AR πάντα ΘΛpΣ πάντωσ ARΨ γεννηθέντι] γεννήσαντι A_1 28 τὸ om. f 30 μονογενοῦσ υἱοῦ AR 32 θείασ om. ν 33 φασὶν ΨΣ αὐτοῦ RΨ αὐτοῦ ἡ A ἡ αὐτοῦ Θ αὐτοβούλησισ W

PG 380 ἀπαθής, ζητοῦμεν δὲ πάθος τὸ τὴν ἀπαθῆ φύσιν εἰς τὴν αὐτοῦ ἐμπάθειαν μετενέγκαν.
108 ἄλλως τε καὶ ἡ θεία βούλησις ἐκεῖνα θέλει τὰ αὐτῆι πρέποντα. καὶ τί, φησίν, πρεπωδέστερον τοῦ σῶσαι τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος; καὶ πῶς ἔμελλε τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος περισώιζεσθαι, αὐτὸ εἰς ἀπάθειαν μεταβαῖνον ἢ τὴν θείαν καὶ ἀπαθῆ φύσιν εἰς πάθος κατασπῶν; πάντως γὰρ ὡς ἰσχυροτέρα εἰς τὸ ἑαυτῆς ἐμπαθὲς μετέστησε τὸ ἀπαθές. καὶ τίς ὄνησις τῶι παθητῶι, εἰ καὶ τὸ ἀπαθὲς παθητὸν γένοιτο; σωτηρία δὲ τοῦ παθητοῦ οὐχ ἡ τοῦ ἀπαθοῦς πρὸς αὐτὸ διὰ τοῦ πάθους κοινωνία· τοῦτο γὰρ μᾶλλον αὔξησις τοῦ κακοῦ, οὐκ ἀναίρεσις· τῶι γὰρ ὁμοίωι τὸ ἕτερον οὐκ ἀναιρεῖται, ἀλλ' αὐξάνεται. τίς οὖν ἡ σωτηρία τοῦ παθητοῦ; ὡς ἔφαμεν, οὐχ ἡ τοῦ ἀπαθοῦς πρὸς αὐτὸ κοινωνία, ἀλλ' ἡ αὐτοῦ πρὸς τὸ ἀπαθὲς μετάστασις· ὃ καὶ πεποίηκεν ὁ δεσπότης Χριστός, οὐκ αὐτὸς κατὰ τὴν θεότητα εἰς πάθος καταβιβασθείς, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀνθρωπότητα πᾶσαν διὰ τῆς ἁγίας σαρκὸς εἰς ὕψος ἐγείρας καὶ τὴν χαμαὶ κειμένην εἰς οὐρανοὺς ἀνελκύσας καὶ τὴν ἀπαρρησίαστον πρώην υἱοθεσίας ἀξιώσας. τίς δὲ ἐχρεώστει τὸν ἐκ τῆς παρακοῆς θάνατον; πάντως ἡ ἀνθρωπεία φύσις, οὐχ ἡ θεία. τίνα οὖν ἀκόλουθον ἦν ἀποδοῦναι τὸν τῆς παρακοῆς θάνατον;

P 370 Ἀπολογία ὀρθοδόξου

109 Ἀξιάγαστος ἀληθῶς τῆς ἀληθείας ἡ δύναμις καὶ μάρτυς ἡ πεῖρα· οὐ γάρ μοι μακροῦ δεήσει λόγου πρὸς ἀπολογίαν ἢ γοῦν ἀναπείθειν οἵου τε τοὺς ἠπατημένους, οἰομένους ὅτι παθητὴν εἶναι φαμὲν τὴν θείαν τοῦ λόγου φύσιν, ἅπαξ τῶν δι' ἐναντίας καταβεβληκότων αὐτόθεν διωμολογηκότων τε καὶ μάλα σαφῶς ὡς ἀλλότριοι καὶ ἔξω που τῶν ἐπί γε τουτοισὶ καθεστήκαμεν ἐγκλημάτων. ἐπειδὴ δὲ ἀνυπόθετον λῆμμα κατὰ τὸ αὐτοῖς δοκοῦν προθέντες ἀβούλως καὶ πικροῖς ἐννοιῶν εὑρήμασιν χρώμενοι πειρῶνται δεικνύειν τῆς ἐνούσης αὐτοῖς ἀγχινοίας τὴν δείνωσιν, κατασκευάζουσι δὲ καὶ μάλα γοργῶς ἀποφαίνοντες ἀπαθῆ
1 Cor. 9, 26 κατ' ἰδίαν φύσιν τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, ἀκουέτωσαν πρὸς ἡμῶν ὅτι πυκτεύουσι μάτην καὶ δέρουσιν εἰς ἀέρα μηδενὸς αὐτοῖς ἀντεξάγοντος εἰς τοῦτο μήτε μὴν φρονοῦντος τὰ ἐναντία. τί τοίνυν ἱδροῦσι μάτην καὶ διατείνονται περιττά; τίς οὕτως ἐμβρόντητος, ὡς τῆς ἀνωτάτω πασῶν οὐσίας τὸ ἐμπαθὲς καθορίζειν καὶ εἰς τὴν τῶν ποιημάτων ἀσθένειαν κατα-
110 σείειν ἀποτολμᾶν τὸ παντὸς ἐπέκεινα γενητοῦ καὶ ἀσώματον; ἐπειδὴ δὲ ὁ τοῦ μυστηρίου λόγος ἄνθρωπον οἷδεν γενόμενον οἰκονομικῶς τὸν ἐκ θεοῦ κατὰ φύσιν υἱὸν μονογενῆ
P 372 ἴδιόν τε ὑπάρχειν αὐτοῦ διαβεβαιούμεθα τὸ ἐκ τῆς μακαρίας παρθένου ληφθὲν ἅγιον σῶμα,

---

16 λείπει fmg 26—28 Fcyr 133 τίς — ἀσωμάτου

Θ [= fv], ARΛpΣ, Ψ [= A_1Wl], Λs [inde a 16]

1 δὲ] δὴ Σ ἀπάθειαν l 3 τὸ l σῶσαι καὶ v ἤμελλε AR 4 περισώζεσθαι ΘARlΣ περισώζειν AcorrΛpA_1Wcorr ἢ ΘA_1lΣ ἡ ARΛpA_1corrW τὸ πάθοσ Ψ 5 κατασπῶν ΘlΣ κατασπῶσα ARΛpA_1W αὐτῆσ Θ 6 καὶ τίς — ἀπαθὲς om. f 7 τοῦ^2 om. Θ 9 αὐτὸ ARA$_1$W αὐτὸν WcorrI τοῦτο διὰ πάθουσ ΘΣ 11 καὶ om. Ψ 12 ἀνουσ̄ v ̲ ἑλκύσασ Ψ 14 ἦν om. A_1 16 ἀπολογία ὀρθοδόξου ΘΛpΣ κυρίλλου A ἀπολογία κυρίλλου ιβ R ἀντίθεσισ τοῦ ἁγίου κυρίλλου [κυρίλλου ιβ R_1 κυρίλλου δωδεκάτη l] Ψ 17 ἀξιάγαστοσ ἀληθῶσ τῆσ ζ^{ησ} ὄπισθεν ἀπολογία κυρίλλου ιβ R_1 18 ἡ γοῦν] εἰ Rcorr *qua* Λs οἵου τε vΛpA_1l οἷοσ τε fΛs οἷόν τε A οἵονται R οἷοί τε W om. Σ οἰομένουσ ARA$_1$WΛs οἰομένουσ τε Θ καὶ οἰομένουσ l *et opinati* ΛpΣ 19 καταβεβηκότων f, corr. f 20 τε ΘlΛps om. ARΣ δὲ A_1W καὶ μάλα] μᾶλλον f μάλα A_1 20/21 τοὐτοισ AR 22 προσθέντεσ ARΨΛs καὶ ΘlΛpΣ om. ARA$_1$WΛs κεχρημένοι Θ 23 αὐτῆσ v ἕνωσιν Θ 24 φύσιν om. f 25 οὐδερουσιν f δαίρουσι A δαίρουσιν A_1l πρὸσ AR φρονοῦντεσ l τἀναντία Ψ 26 ἱδρῶσι RW, corr. R περισσὰ A_1 οὗτοσ l 27 ποιημάτων ΘΛpΣFcyr παθημάτων ARΨΛs 27/28 κατασείειν ARA$_1$WΛsΣ κατάγειν Θl 28 τὸν Wl τε Fcyr γεννητοῦ vAΨFcyr ἀσωμάτου Fcyr 29 θῦ πρσ̄ A_1 30 δὲ ΨΛs αὐτοῦ ὑπάρχειν Θ μακαρίας παρθένου] μαρίασ παρθένου in παρθένου μαρίασ corr. R *ex Maria uirgine* Λs

ταύτηι τοι καὶ μάλα ὀρθῶς κατ' οἰκείωσιν οἰκονομικὴν αὐτοῦ λέγεσθαι φαμὲν τὰ τῆς σαρκὸς πάθη, τετηρηκότες πανταχοῦ τῆι αὐτοῦ φύσει τὸ ἀπαθές· θεὸς γὰρ ἐστιν ἐκ θεοῦ. ὅταν PG 381
τοίνυν σαρκὶ λέγηται παθεῖν, οὐκ αὐτὸς εἰς ἰδίαν φύσιν νοεῖται παθὼν καθὸ θεός ἐστιν,
ἰδιοποιούμενος δὲ μᾶλλον τὸ πάθος· αὐτοῦ γὰρ γέγονεν τὸ ἐνωθὲν αὐτῶι σῶμα, καθάπερ
111 ἔφην ἀρτίως. διὰ τοῦτο καὶ ὁ θεσπέσιος Παῦλος αὐτὸν τὸν δι' οὗ τὰ πάντα καὶ 5
ἐν ὧι τὰ πάντα πεποίηκεν ὁ πατήρ, πρωτότοκον ἐκ νεκρῶν γενέσθαι φησίν. γράφει
δὲ οὕτως

Εὐχαριστοῦντες τῶι πατρὶ τῶι ἱκανώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ Col. 1, 12-20
κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῶι φωτί, ὃς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ
σκότους καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, 10
ἐν ὧι ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν· ὅς ἐστιν εἰκὼν
τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως, ὅτι ἐκ αὐτῶι ἐκτίσθη
τὰ πάντα τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα,
εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητες εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι, τὰ πάντα δι' αὐτοῦ
καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται, καὶ αὐτός ἐστι πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα ἐν αὐ- 15
τῶι συνέστηκεν, καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας·
ὅς ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς
πρωτεύων, ὅτι ἐν αὐτῶι ηὐδόκησεν πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι καὶ δι'
αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος
τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 20

112 Ἆθρει δὴ οὖν ὅπως δι' αὐτοῦ τὰ πάντα πεποιῆσθαι λέγων ὁρατὰ καὶ ἀόρατα θρό- P 374
νους τε καὶ ἐξουσίας αὐτὸν δεδόσθαι φησὶν τῆι ἐκκλησίαι κεφαλὴν καὶ πρωτότοκον ἐκ
νεκρῶν γενέσθαι διισχυρίζεται ἀποκαταλλαχθῆναί τε τὰ πάντα δι' αὐτοῦ εἰς αὐτὸν εἰρη-
νεῦσαί τε διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρα-
νοῖς. εἶτα τίς ὁ ἐνδοιάζων καὶ μετὰ τοῦτο ἔτι καὶ δεδιὼς εἰκῆι μὴ ἄρα πως παθητὴν 25
τὴν τοῦ υἱοῦ φύσιν ὁ τοῦ μυστηρίου λόγος ἀποφήνηι, ὅταν λέγηται σαρκὶ παθεῖν; ἰδιο-
ποιεῖται γάρ, ὡς ἔφην, τὰ τοῦ ἰδίου σώματος πάθη. τοῦτο φρονεῖν ἐδόκει καὶ τῶι
θεσπεσίωι Πέτρωι λέγοντι· Χριστοῦ οὖν παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκί. ἕτερον 1 Petr. 4, 1
δὲ τὸ σαρκὶ λέγεσθαι παθεῖν καὶ ἕτερον ὁμοίως τὸ παθεῖν λέγεσθαι τῆι τῆς θεότητος φύσει.
ἐπειδὴ γάρ ἐστιν ὁ αὐτὸς θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος, ἀπαθὴς μὲν τό γε ἦκον εἰς τὴν 30
τῆς θεότητος φύσιν, παθητὸς δὲ κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, τί τὸ ἄτοπον, εἰ τῶι παθεῖν πεφυ-
κότι λέγεται παθεῖν, τῶι παθεῖν οὐκ εἰδότι μεμενηκὼς ἀπαθής; ὅτι δὲ τῆι τοιᾶιδε πίστει
καὶ ὁ τῶν ἁγίων πατέρων διέπρεψε χορός, ἐξ αὐτῶν εἰσόμεθα πάλιν ὧν γεγράφασιν αὐτοί,
τὴν τοῦ σωτῆρος τηρήσαντες ἐντολήν· διεμέμνηντο γὰρ λέγοντος δωρεὰν ἐλάβετε, Mt. 10, 8
δωρεὰν δότε. 35

25—32 Fcyr 134 εἶτα — ἀπαθής

Θ [= fv], ARΛpΣ, Ψ [= A_1Wl], $Λ^s$

1 αὐτῶ A_1l 2 τεθηκότεσ ex corr. v 3 λέγοιτο Ψ 6 ὁ πατήρ om. I γενέσθαι Θ γεγενῆσθαι ARΨ 11 τὴν ἄφεσιν ΘΛpΣ om. ARΨ$Λ^s$ 13 τὰ[2] om. Θ καὶ[1] om. f τὰ[3] om. Θ 15 καὶ πάντα τὰ f 18 πλήρωμα τῆσ θεότητοσ AR κατοικῆσαι σωματικῶσ AR 20 τῆς om. A 21 τὰ πάντα] τὸ πάντα Θ 23 γεγένῆσθαι AR 23/24 εἰρηνεῦσαί τε ΘΨ εἰρηνεῦσαι RΛ^s καὶ εἰρηνεῦσαι A 24 τῆς om. A 25 εἴτέ τισ Θ δεδοικῶσ AR εἰ μὴ A_1 26 τοῦ υἱοῦ τὴν vFcyr τοῦ υἱοῦ W παθεῖν σαρκί Fcyr 29 παθεῖν λέγεσθαι AR τῆι om. Fcyr 31 φύσιν παθητὸς om. Fcyr 31—35 τί τὸ ἄτοπον — δωρεὰν δότε om. W spatio uacuo relicto 31 τὸ[2] om. Fcyr 33 διέπρεπε Θ πάλιν ΘΛpΣ om. ARΨ$Λ^s$ γεγραφήκασιν Ψ 35 δῶτε fR, corr. R

or. 1 de beat. [PG p. 1201]

Γρηγορίου τοῦ μακαριωτάτου ἐπισκόπου Νύσης

P 376 **113** Τοῦτο φρονείσθω, φησίν, ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ὃς ἐν
Phil. 2, 5-7 μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ἀλλ'
PG 384 ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβών. τί πτωχότερον ἐπὶ θεοῦ τῆς τοῦ δούλου μορφῆς; τί ταπεινότερον ἐπὶ τοῦ βασιλέως τῶν ὅλων ἢ τὸ εἰς κοινωνίαν τῆς
Apoc. 19, 16 πτωχῆς ἡμῶν φύσεως ἑκουσίως ἐλθεῖν; ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων τὴν τῆς δουλείας μορφὴν ὑποδύεται· ὁ κριτὴς τοῦ παντὸς ὑπόφορος τοῖς δυναστεύουσι γίνεται· ὁ τῆς κτίσεως κύριος ἐν σπηλαίοις κατάγεται· ὁ τοῦ παντὸς περιδεδραγμένος οὐχ εὑρίσκει τόπον ἐν τῷι καταλύματι, ἀλλ' ἐν φάτνηι τῶν ἀλόγων παραρρίπτεται· ὁ καθαρὸς καὶ ἀκήρατος τὸν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καταδέχεται ῥύπον καὶ διὰ πάσης τῆς πτωχείας ἡμῶν διεξελθὼν μέχρι τῆς τοῦ θανάτου πρόεισι πείρας. ὁρᾶτε τῆς ἑκουσίου πτωχείας τὸ μέτρον· ἡ Ζωὴ θανάτου γεύεται· ὁ κριτὴς εἰς κριτήριον ἄγεται· ὁ τῆς Ζωῆς τῶν ὄντων κύριος ἐπὶ τῇι ψήφωι τοῦ δικάζοντος γίνεται· ὁ πάσης τῆς ὑπερκοσμίου δυνάμεως βασιλεὺς τὰς τῶν δημίων οὐκ ἀπωθεῖται χεῖρας.

Βασιλείου ἐπισκόπου Καισαρείας

114 Οὐ γὰρ τοσοῦτον οὐρανὸς καὶ γῆ καὶ τὰ μεγέθη τῶν πελαγῶν καὶ τὰ ἐν ὕδασι διαde spir. s. 18 τώμενα καὶ τὰ χερσαῖα τῶν ζώιων καὶ φυτὰ καὶ ἀστέρες καὶ ἀὴρ καὶ ὧραι καὶ ἡ ποικίλη τοῦ παντὸς διακόσμησις τὸ ὑπερέχον τῆς ἰσχύος συνίστησιν ὅσον τὸ δυνηθῆναι τὸν θεὸν τὸν ἀχώρητον ἀπαθῶς διὰ σαρκὸς συμπλακῆναι τῶι θανάτωι, ἵν' ἡμῖν τῶι ἰδίωι πάθει τὴν ἀπάθειαν χαρίσηται.

P 378

Ἀθανασίου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας

Athan. **115** Καὶ ἐδείκνυτο ὅτι μὴ φαντασίαι, ἀλλὰ ἀληθῶς ἔχων ἦν σῶμα. ἔπρεπε δὲ τὸν
c. Ar. 3, 32, cf. p. 60 κύριον ἐνδιδυσκόμενον ἀνθρωπίνην σάρκα, ταύτην μετὰ τῶν ἰδίων παθῶν αὐτῆς ὅλην ἐνδύσασθαι, ἵν' ὥσπερ ἴδιον αὐτοῦ λέγομεν εἶναι τὸ σῶμα, οὕτω καὶ τὰ τοῦ σώματος πάθη ἴδια μόνον αὐτοῦ λέγηται, εἰ καὶ μὴ ἥπτετο κατὰ τὴν θεότητα αὐτοῦ. εἰ μὲν οὖν
Ioh. 1, 14 ἑτέρου τὸ σῶμα, ἐκείνου ἂν λέγοιτο καὶ τὰ πάθη· εἰ δὲ τοῦ λόγου ἡ σάρξ (ὁ γὰρ λόγος σάρξ ἐγένετο), ἀνάγκη καὶ τὰ τῆς σαρκὸς πάθη λέγεσθαι αὐτοῦ, οὗ καὶ ἡ σάρξ ἐστιν. οὗ γὰρ λέγεται τὰ πάθη, οἷά ἐστι μάλιστα τὸ κατακριθῆναι, τὸ μαστιγωθῆναι, τὸ διψᾶν καὶ ὁ σταυρὸς καὶ ὁ θάνατος καὶ αἱ ἄλλαι τοῦ σώματος ἀσθένειαι, τούτου καὶ τὸ κατόρθωμα καὶ ἡ χάρις ἐστίν. διὰ τοῦτο τοίνυν ἀκολούθως καὶ πρεπόντως οὐκ ἄλλου ἀλλὰ τοῦ

---

2 Exc. Ephes. XVI 16 Exc. Ephes. XV 25—p. 65, 4 εἰ μὲν — σωτῆρα καὶ ἀληθινὸν υἱόν flor. R I 11 [= Tim. Ael arm p 157]

Θ [= fv], ARΛpΣ, l [inde a 21], Λs

1—p. 65, 11 om. A_1W 1—20 horum loco habet l: οὐαλεριανοῦ ἐπισκόπου ἰκονίου: εἰ μὴ γὰρ ἐκεῖνοσ — κατὰ θεότητα [= supra 17]: — τοῦ μακαρίου ἀθανασίου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείασ: Ὅθεν καὶ γεννωμένησ — μετάθη γέννησιν [= 14] 1 τοῦ μακαριωτάτου ARΛpΣ om. Θ ἐπισκόπου om. ν νύσσησ A 2 φησὶν RΛpsΣ om. ΘA 4 τοῦ om. ν 5 ἢ τὸ ARΣ τοῦ Θ 7 τὴν τῆσ δουλείασ f τῆσ δουλείασ τὴν ν τὴν τοῦ δούλου ARΛsΣ 8 τῷ σπηλαίῳ A 9/10 παραρίπτεται fR 13 ὑπὸ Θ 14 χεῖρασ οὐκ ἀπωθεῖται AR 15 βασιλείου καισαρείασ f τοῦ ἁγίου βασιλείου νΣ ἐπισκόπου Καισαρείας om. ν 16 οὐνοσ τε R ὁ οὐρανόσ τε A 17 ὧραι καὶ ἀὴρ Θ 18 τῆς ἰσχύοσ τοῦ θῦ συνίστησιν f τῆσ τοῦ θῦ συνίστησιν ἰσχύοσ ν δυνηθῆναι om. ν 21 τοῦ ἁγίου ἀθανασίου Θ τοῦ αὐτοῦ ἁγιωτάτου ἀθανασίου l τοῦ μακαρίου Ἀθανασίου Σ 22 ἦν ἔχων l 23 ἐνδιδυσκομένην ν τὴν ἀνθρωπίνην ARl αὐτῆσ ΘlΛps αὐτὴν ΛR 24 λέγωμεν Al 25 οὖν om. AR 26 γὰρ om. ν 29 καὶ[1] om l αἱ om. Θ

κυρίου λέγεται τὰ τοιαῦτα πάθη, ἵνα καὶ ἡ χάρις παρ' αὐτοῦ ἦι καὶ μὴ ἀνθρωπολάτραι γινώμεθα, ἀλλὰ ἀληθῶς θεοσεβεῖς, ὅτι μηδένα τῶν γενητῶν μηδὲ κοινόν τινα ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸν ἐκ θεοῦ φύσει καὶ ἀληθινὸν υἱόν, τοῦτον καὶ γενόμενον ἄνθρωπον, οὐδὲν ἧττον κύριον αὐτὸν καὶ θεὸν καὶ σωτῆρα ἐπικαλούμεθα.

116 Ἀπόχρη τοίνυν εἰς πληροφορίαν, ὥς γε οἶμαι, τοῖς ἀρτίφροσι τὰ προτεθέντα ῥητά, PG 385
τοῦ θείου νόμου διαρρήδην λέγοντος· ἐπὶ στόματος δύο καὶ τριῶν μαρτύρων Deut. 19, 15
σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. εἰ δὲ δή τις βούλοιτο καὶ μετὰ τοῦτο ἔτι φιλονεικεῖν,
ἀκουέτω πρὸς ἡμῶν· αὐτὸς ἴθι τὴν κατὰ σαυτόν, ἡμεῖς δὲ οἱ τῆι ἀληθείαι προσκείμενοι P 380
τοῖς τε ἱεροῖς γράμμασι καὶ τῆι τῶν ἁγίων πατέρων ἑψόμεθα πίστει. κερδανοῦμεν γὰρ Phil. 3, 14
οὕτω τῆς ἄνω κλήσεως τὸ βραβεῖον ἐν Χριστῶι, δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ τῶι θεῶι καὶ πατρὶ ἡ δόξα σὺν ἁγίωι πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

25 = R 7 cf. V 167—169. 148. Κυρίλλου πρὸς τὰ παρὰ Θεοδωρίτου εἰρημένα κατὰ τῶν ἀναθεματισμῶν. secuntur Apologeticus XII capitulorum contra Theodoretum et Solutiones ex recensione Ψ

26 = R 1. Ἔκθεσις τῶν τιη ἁγίων πατέρων

Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητήν· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς μονογενῆ, τουτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρός, θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῶι πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο τά τε ἐν τῶι οὐρανῶι καὶ τὰ ἐν τῆι γῆι, τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα καὶ σαρκωθέντα, ἐνανθρωπήσαντα, παθόντα καὶ ἀναστάντα τῆι τρίτηι ἡμέραι, ἀνελθόντα εἰς οὐρανούς, ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα.

Τοὺς δὲ λέγοντας 'ἦν ποτε ὅτε οὐκ ἦν' καὶ 'πρὶν γεννηθῆναι οὐκ ἦν' και ὅτι ἐξ οὐκ ὄντων ἐγένετο, ἢ ἐξ ἑτέρας ὑποστάσεως ἢ οὐσίας φάσκοντας εἶναι ἢ τρεπτὸν ἢ ἀλλοιωτὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, τούτους ἀναθεματίζει ἡ ἀποστολικὴ καὶ καθολικὴ ἐκκλησία.

27 = R 2 V 142. Ἔκθεσις τῶν τι καὶ ὀκτὼ πατέρων κατὰ Παύλου τοῦ Σαμοσατέως

28 = R 3 Τὸ σύμβολον τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα

Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων, φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῶι πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν

16—26. 29—p. 66, 8 Timoth. syr. f. 36b. 37a [Σ; extant ap. Caspari, Quellen z. Gesch. d. Taufsymbols p. 101]; cf. *Zeitschr. f. neutest. Wiss.* 25, 70. 71

Θ [= fv], ARIΛpΣΛs

1 εἴη AR ἀνθρωπολάτραι Σ ἄλλου λάτραι ΘΛpsflor. εἰδωλολάτραι ARIΛs 2 γενώμεθα vR γεννητῶν fAl 4 θεὸν καὶ om. R 5 προστεθέντα Λp 6 μαρτύρων καὶ τριῶν ARI 8 ἡμῶν ex ἡμᾶσ corr. f ἴσθι R δὲ ARIΛps γὰρ ΘΣ οἱ — προσκείμενοι ΘΛpΣ om. ARIΛs 9 τε ἱεροῖσ ΘΛpsΣ ὀρθοῖσ ARI 10 ‾ ιυ v πρι καὶ θω R 11 ἡ om. R αἰῶνασ τῶν αἰώνων vΛp AR

15 τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ R 16 τε om. A 27 τῆσ ἁγίασ συνόδου τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ R 28 ρν R 29 πιστεύω Σ 31 φῶς ἐκ φωτός om. R 33 ἐκ τῶν οὐρανῶν om. R

καὶ σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου καὶ ταφέντα καὶ ἀναστάντα τῇι τρίτηι ἡμέραι κατὰ τὰς γραφὰς καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ καθεζόμενον ἐν δεξιᾶι τοῦ πατρὸς καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος· καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ κύριον καὶ ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ σὺν πατρὶ καὶ υἱῶι συμπροσκυνούμενον καὶ συνδοξαζόμενον, τὸ λαλῆσαν διὰ τῶν προφητῶν· εἰς μίαν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν. ὁμολογῶ ἓν βάπτισμα εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος· ἀμήν.

29 = R 4. primi ediderunt Benedictini ex R in Athanas. opp. 2, 1278 [PG 26, 1231]

Ἀθανασίου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἑρμηνεία εἰς τὸ σύμβολον

Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητήν· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς μονογενῆ, τουτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρός, θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῶι πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο τά τε ἐν τῶι οὐρανῶι καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ὁρατά τε καὶ ἀόρατα, τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα, σαρκωθέντα, ἐνανθρωπήσαντα, τουτέστι γεννηθέντα τελείως ἐκ Μαρίας τῆς ἀειπαρθένου διὰ πνεύματος ἁγίου, σῶμα καὶ ψυχὴν καὶ νοῦν καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν ἀνθρώποις, χωρὶς ἁμαρτίας ἀληθινῶς καὶ οὐ δοκήσει ἐσχηκότα, παθόντα, τουτέστιν σταυρωθέντα, ταφέντα καὶ ἀναστάντα τῇι τρίτηι ἡμέραι καὶ ἀνελθόντα εἰς οὐρανοὺς ἐν αὐτῶι τῶι σώματι ἐνδόξως καθίσαντα ἐν δεξιᾶι τοῦ πατρός, ἐρχόμενον ἐν αὐτῶι τῶι σώματι ἐν δόξηι κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος. καὶ πιστεύομεν εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸ οὐκ ἀλλότριον πατρὸς καὶ υἱοῦ, ἀλλ' ὁμοούσιον ὂν πατρὶ καὶ υἱῶι, τὸ ἄκτιστον, τὸ τέλειον, τὸ παράκλητον, τὸ λαλῆσαν ἐν νόμωι καὶ ἐν προφήταις καὶ ἐν εὐαγγελίοις, καταβὰν ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην, κηρῦξαν ἐν ἀποστόλοις, οἰκοῦν ἐν ἁγίοις. καὶ πιστεύομεν εἰς μίαν μόνην ταύτην καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν, εἰς ἓν βάπτισμα μετανοίας καὶ ἀφέσεως ἁμαρτιῶν, εἰς ἀνάστασιν νεκρῶν, εἰς κρίσιν αἰώνιον ψυχῶν τε καὶ σωμάτων, εἰς βασιλείαν οὐρανῶν καὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Τοὺς δὲ λέγοντας ὅτι ἦν ποτε ὅτε οὐκ ἦν ὁ υἱὸς ἢ ἦν ποτε ὅτε οὐκ ἦν τὸ ἅγιον πνεῦμα ἢ ὅτι ἐξ οὐκ ὄντων ἐγένετο ἢ ἐξ ἑτέρας ὑποστάσεως ἢ οὐσίας, φάσκοντας εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἢ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τρεπτὸν ἢ ἀλλοιωτόν, τούτους ἀναθεματίζομεν, ὅτι αὐτοὺς ἀναθεματίζει ἡ καθολικὴ μήτηρ ἡμῶν καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία. καὶ ἀναθεματίζομεν πάντας τοὺς μὴ ὁμολογοῦντας ἀνάστασιν σαρκὸς καὶ πᾶσαν αἵρεσιν, τουτέστι τοὺς μὴ ὄντας ἐκ ταύτης τῆς πίστεως τῆς ἁγίας καὶ μόνης καθολικῆς ἐκκλησίας.

Ἀρχὴ τῆς συνόδου

30 = V 31. Σάκρα βασιλική

31 = V 32. Ἴσον θείου γράμματος ἀναγνωσθέντος τῇι συνόδωι παρὰ τοῦ κόμητος **Κανδιδιανοῦ**

32 = V 33—54. 60—62. Gesta primae sessionis

---

29 cf. Epiphan. Ancor. 119, 3—12 [*Zeitschr. f. neutest. Wiss.* 25, 87]

A, R [usque ad 32 αὐτοὺς ἀναθ, cetera m. recentissima suppleta]

2 καὶ παθόντα καὶ ταφέντα Σ 3 κατὰ τὰς γραφὰς om. R 4 μετὰ δόξης om. R 6 συνπροσκυνούμενον R 7 ἀποστολικὴν καὶ καθολικὴν Σ καθολικὴν R ὁμολογούμεν R 8 καὶ προσδοκῶ Σ προσδοκιῦμεν R καὶ om. R 10 ἀρχιεπισκόπου R σύμβουλον R 25/26 καὶ ἀποστολικὴν om. R 27 εἰς[3] om. R

33 = V 63. Ἡ καθαίρεσις ἡ πεμφθεῖσα αὐτῶι τῆι ἐπαύριον τοῦ καθαιρεθῆναι αὐτόν

34 = V 65. Ἐπίσταλμα πεμφθὲν πρὸς τοὺς κληρικοὺς καὶ οἰκονόμους τῆς ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἐν αὐτῆι τῆι ἡμέραι ἐν ἧι καὶ αὐτῶι ἐπεστάλη

35 = V 16. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον Βερροίας περὶ τοῦ αἱρετικοῦ Νεστορίου

36 = V 17. Ἀκακίου ἐπισκόπου πρὸς Κύριλλον

37. 38 = V 87—90. Λίβελλοι ἐπιδοθέντες τῆι ἁγίαι συνόδωι παρὰ τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας καὶ Μέμνονος Ἐφέσου

39 = V 92. Ἴσον ἀναφορᾶς παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τοὺς εὐσεβεστάτους βασιλέας περὶ τῶν Ἀνατολικῶν

40 = V 91. Γράμματα ἀποσταλέντα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τοῖς καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν τε καὶ πόλιν ἐπισκόποις πρεσβυτέροις διακόνοις καὶ λαικοῖς περὶ τῶν Ἀνατολικῶν

41. 42 = V 106. Ἴσον ὑπομνήματος πραχθέντος ἐπὶ παρουσίαι τῶν ἀπὸ Ῥώμης ἐλθόντων ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρου

43 = V 107. Ἴσον ἀναφορᾶς πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς βασιλέας παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου περὶ τῶν ἀπὸ Ῥώμης ἐλθόντων ἐπισκόπων τε καὶ πρεσβυτέρου διὰ τοῦ διακόνου Εὐτυχοῦς

44 = V 93. Ἴσον σάκρας ἀποσταλείσης διὰ Ἰωάννου τοῦ κόμητος τῶν σακρῶν παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων τῆι ἁγίαι καὶ μεγάληι συνόδωι

45 Latinae uersiones extant duae, in Collectione Casinensi 104 [Λ^{c}] et in Collectione Winteriana 9 [Λ^{w}]

Ἴσον ἐπιστολῆς τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος τῶν σακρῶν Ἰωάννου γραφείσης ἀπὸ Ἐφέσου

1 Εἰς εὐσέβειαν συντελεῖν ἐπιστάμενος τὸ θείοις ἐξυπηρετεῖσθαι τύποις, ἅπαντα κατὰ σκοπὸν τῆς ἀχράντου κορυφῆς κατὰ δύναμιν πέπραχα· τίνα δέ ἐστι τὰ παρακολουθήσαντα, ἐντεῦθεν μαθήσεσθε. πολλῶι πόνωι καὶ τάχει χρησάμενος, τηι πρὸ τοσῶνδε τὴν Ἐφεσίων κατέλαβον πόλιν (θᾶττον δ' ἂν παρεγενόμην, εἰ μὴ παρεμποδὼν διάφορα γέγονε πράγματα, ἅπερ, σὺν θεῶι δὲ εἰρήσθω, παραγενόμενος κατὰ πρόσωπον ἀφηγήσομαι τῶι ὑμετέρωι μεγέθει) εὐθέως τε αἰδεσίμως τοὺς ἐντεῦθεν κἀκεῖθεν ἁγιωτάτους ἐπισκόπους συνελθόντας ἠσπασάμην· μέρη γὰρ ἀποκαλεῖν προσήκει διὰ τὴν προσοῦσαν αὐτοῖς διχόνοιαν. τεταραγμένων δὲ ἁπάντων καὶ Κυρίλλου καὶ Μέμνονος ἑαυτοὺς ἀσφαλισαμένων, δι' ἐμαυτοῦ τοῖς συνελθοῦσι παρήγγειλα, καὶ δι' ἑτέρων δὲ τοῖς ἀποῦσιν ἐφανέρωσα, ὥστε τῆι ἑξῆς δίχα τινὸς ἀναβολῆς ἅπαντας συνελθεῖν εἰς τὸ ἐμὸν καταγώγιον. ὑπὲρ δὲ τοῦ μὴ συμπληγάδα τινὰ γενέσθαι, ἀναμὶξ αὐτῶν συνιόντων (ἐχρῆν γὰρ καὶ τοῦτο προσδοκᾶν διὰ τὴν προσγενομένην
2 αὐτοῖς οὐκ οἶδα πόθεν ἀγριότητα), τὰς εἰσόδους διένειμα. παραγενομένου δὲ Νεστορίου ἅμα τῆι ἕωι ⟨καὶ⟩ μετ' οὐ πολὺ καὶ Ἰωάννου τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου ἅμα τοῖς σὺν αὐτῶι ἁγιωτάτοις ἐπισκόποις, παραγίνεται καὶ Κύριλλος μετὰ πάντων τῶν θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων, ἀπολιμπανομένου δὲ μόνου Μέμνονος. πολὺς μὲν τάραχος καὶ θόρυβος ἐγίνετο, φασκόντων τῶν μετὰ Κυρίλλου συνελθόντων μηδαμῶς ὑποστήσεσθαι μηδὲ τὴν θέαν τὴν Νεστορίου τοῦ παρ' αὐτῶν καθαιρεθέντος· συνελθόντων δὲ ὅμως, τὴν ἀνάγνωσιν τῶν θείων τύπων ἐβουλόμην ποιήσασθαι. φασκόντων δὲ τῶν συναινούντων Κυρίλλωι μήτε δίχα Κυρίλλου γενέσθαι τὴν ἀνάγνωσιν τῶν θείων καὶ φοβερῶν τύπων μήτε παρόντος Νεστορίου μήτε μὴν τῶν ἐκ τῆς Ἀνατολῆς συνελθόντων ὁσιωτάτων ἐπισκόπων καὶ πολλῆς περὶ τούτου στάσεως γιγνομένης, μᾶλλον δὲ πολέμου καὶ μάχης, τὰ αὐτὰ διεδέξαντο λέγοντες ⟨καὶ⟩ οἱ ἅμα Ἰωάννηι τῶι θεοφιλεστάτωι συνιστάμενοι ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι, διαβεβαιωσάμενοι καὶ αὐτοὶ

ARΛ^{cw}

24 τῆι πρὸ τοσῶνδε] recte uertit *pridie quam hae litterae darentur* Λw 34 καὶ^{1} addidi secundum Λ^{cw} 35 θεοφιλεστάτων Λc 42 καὶ^{2} addidi secundum Λ^{cw}

Κύριλλον μὴ χρῆναι παρεῖναι τῆς ἀναγνώσεως γιγνομένης τῶν θείων τύπων, ἅτε δὴ καὶ αὐτοῦ
8 ἅμα Μέμνονι καθαιρεθέντος παρ' αὐτῶν. πολλῆς δὲ περὶ τούτου φιλονεικίας γιγνομένης καὶ τοῦ πλείστου τῆς ἡμέρας ἀναλωθέντος διαστήματος, συμφέρειν ἐδοκίμασα ἄνευ Κυρίλλου καὶ Νεστορίου τοῖς λοιποῖς φανερὰς γενέσθαι τὰς βασιλικὰς ψήφους, ἐπειδήπερ οὐδὲ τοῖς μνημονευθεῖσι παρὰ τῶν δεσποτῶν τῆς οἰκουμένης ἐγέγραπτο. ἀνανευσάντων δὲ καὶ πρὸς τοῦτο τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τῶν ἅμα Κυρίλλωι συνελθόντων καὶ μὴ βουλομένων μηδὲ μετὰ τῶν ἅμα τῶι θεοφιλεστάτωι Ἰωάννηι παραγενομένων τὰς ἀκοὰς ὑποσχεῖν διὰ τὸ φάσκειν αὐτοὺς ἀκανονίστως τὴν καθαίρεσιν πεποιηκέναι Κυρίλλου καὶ Μέμνονος, μόλις ἐξίσχυσα πειθοῖ καὶ βίαι, εἰ δεῖ τἀληθέστερον εἰπεῖν, χρησάμενος, χωριζομένων Νεστορίου καὶ Κυρίλλου, παρασκευάσαι τὴν σύνοδον ἅπασαν ἀκροάσασθαι τῆς βασιλικῆς διατυπώσεως. συ- 10
νελαθέντων τοιγαροῦν ἁπάντων, πεποίημαι τὴν ἀνάγνωσιν τῶν σεβασμίων συλλαβῶν, ἐν αἷς καθήιρηνται Νεστόριος καὶ Κύριλλος καὶ Μέμνων. εὐμενῶς δὲ δεξαμένων τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐπευφημησάντων τῶν ἅμα Ἰωάννηι τῶι εὐλαβεστάτωι συνελθόντων, οἱ ἅμα Φλαβιανῶι τῶι εὐλαβεστάτωι συνελθόντες, ὡς ἀκανονίστως τῆς καθαιρέσεως Κυρίλλου καὶ Μέμνονος
4 γενομένης, τῆς ἀκροάσεως βαρέως ἐπήκουσαν. οὕτω δὴ τῆς ἀναγνώσεως γενομένης περὶ 15
δείλην ἑσπέραν, ὑπὲρ δὲ τοῦ μὴ τάραχον γενέσθαι μείζονα, Νεστόριον μὲν ὑπεδέξατο φυλάξων ὁ μεγαλοπρεπέστατος κόμης τῶν καθωσιωμένων δομεστίκων Κανδιδιανὸς ὁ ἐν ἅπασι τοῖς παρ' ἐμοῦ βουλευομένοις καὶ πραττομένοις παρών, Κύριλλον δὲ φυλαχθησόμενον καὶ αὐτὸν παραδέδωκα τῶι περιβλέπτωι κόμητι καὶ πραιποσίτωι Ἰακώβωι τῆς τετάρτης σχολῆς. ἐπειδὴ δὲ ἀπῆν, ὡς προείρηται, Μέμνων, μεταστειλάμενος τὸν οἰκονόμον καὶ τὸν ἔκδικον καὶ τὸν 20
πρωτοδιάκονον τῆς κατ' Ἔφεσον ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, αὐτὰ ταῦτα φανερὰ πεποίηκα ὡς καθήιρηται Μέμνων ὁ μνημονευθεὶς μετὰ τῶν προειρημένων, ἐχεγγυησάμενος αὐτοῖς τὰ ἐκκλη-
5 σιαστικὰ χρήματα ἰδίωι φυλάττειν κινδύνωι μετὰ πάσης ἀσφαλείας. τούτων οὕτω παρακολουθησάντων, ἐπειδήπερ ἐχρῆν με καὶ εὐχαῖς σχολάσαι, κατήιειν ἐπὶ τὴν ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν· μαθὼν δὲ ἐν τῶι ἐπισκοπείωι διάγειν Μέμνονα, ἀποστέλλω τὸν ἐξυπηρετούμενόν 25
μοι πριμικήριον τῶν καθωσιωμένων παλατίνων πρὸς τὸν μνημονευθέντα, ὥστε συντυχίαν γοῦν ποιήσασθαι πρός με καὶ μαθεῖν εἴ γε παντελῶς ἀρνεῖται τὴν ὡς ἐμὲ ἄφιξιν. ὃ δὲ ἀνυπερθέτως παραγενόμενος καὶ ἐγκληθεὶς παρ' ἐμοῦ ἀνθ' ὅτου ὑπὸ τὴν ἕω μὴ παρεγένετο, ἔφησεν ἀρρωστίαι κατεσχῆσθαι καὶ διὰ τοῦτο μὴ παραγεγενῆσθαι· μὴ ἀνασχόμενος δὲ δευτέρας παραινέσεως ἢ συμβουλῆς, ἔφθασε τοὺς ἐμοὺς λόγους καὶ εἰς τὴν ἐμὴν ὥρμησεν οἰκίαν, 30
εἶξας τοῖς θείοις καὶ βασιλικοῖς προστάγμασιν. παραδέδοται τοιγαροῦν καὶ αὐτὸς τῶι αὐτῶι περιβλέπτωι κόμητι Ἰακώβωι καὶ φυλάττεται παρά τε σκουταρίων καθωσιωμένων παρά
6 τε αἰδεσιμωτάτων παλατίνων. ταῦτα τὰ ἐν τῆι πρώτηι ἡμέραι παρ' ἐμοῦ πραχθέντα· ἐπειδὴ δὲ καὶ περὶ εἰρήνης ἐχρῆν με λόγους προσαγαγεῖν τοῖς θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις ὑπὲρ τοῦ μὴ αἱρέσεις καὶ σχίσματα τῆι ὀρθοδόξωι ἐγγενέσθαι θρησκείαι, καὶ εἰς τούτους ἐμαυτὸν 35
καθῆκα τοὺς λόγους καὶ παντὶ σθένει τὰ δυνατὰ σπουδάσω διαπράξασθαι, συνευδοκοῦντος τοῦ κρείττονος καὶ τῆς εὐσεβείας καὶ τοῦ ὀρθοῦ σκοποῦ τοῦ δεσπότου τῆς οἰκουμένης, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα ἀκηρύκτους καὶ ἀσπόνδους συνορῶ πρὸς ἀλλήλους καθεστάναι τοὺς θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους, οὐκ οἶδ' ὅθεν εἰς τοῦτο λύπης τε καὶ τραχύτητος αὐτῶν ἐληλυθότων. εἴ τι δὲ πλέον πραχθείη, ἢ δι' ἐμαυτοῦ ἢ διὰ γραμμάτων σὺν εὐμενείαι τοῦ κρείττονος μετὰ 40
πολλοῦ τοῦ τάχους φανερὸν ποιήσω τῶι ὑμετέρωι μεγέθει.

46 = V 104. Ἴσον ἐπιστολῆς τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου γραφείσης τοῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐλαβεστάτοις ἐπισκόποις Θεοπέμπτωι Ποταμίωνι καὶ Δανιὴλ ὑπὲρ ὧν πέπονθε συσκευῶν τῶν κατὰ Νεστόριον καὶ Ἰωάννην χάριν, ὅτε παρεγένετο ἐν Ἐφέσωι ὁ κόμης τῶν σακρῶν Ἰωάννης 45

---

42 ἐν κωνσταντινουπόλει τοῖσ A

47 = V 94. Ἴσον ἀναφορᾶς τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὴν σάκραν τὴν ἀναγνωσθεῖσαν παρὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος τῶν σακρῶν Ἰωάννου

48 Latinae uersiones extant duae, in Collectione Casinensi 105 [Λ^{c}] et in Collectione Winteriana 10 [Λ^{w}]

Ἴσον ἀναφορᾶς τῶν Ἀνατολικῶν ἀντιγραφείσης πρὸς τὴν προγεγραμμένην σάκραν τὴν διὰ τοῦ κόμητος Ἰωάννου

1 Μακαρίσαι ἄν τις εἰκότως τοὺς νῦν ἀνθρώπους ἢ τοὺς τὴν ἡμετέραν προειληφότας γενεὰν ὑπὸ τοῦ ὑμετέρου κράτους κυβερνωμένους. μυρίαις γὰρ φροντίσιν ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια ὑπὲρ τῆς οἰκουμένης χρωμένη τὴν ὑπὲρ τῆς εὐσεβοῦς θρησκείας πάντων τῶν ἄλλων προτέθεικε, προτιμᾶι δὲ τὸ ὑμέτερον πανύμνητον κράτος τὰ τοῦ θεοῦ πάντων τῶν ἐπὶ γῆς, ἐπειδὴ ἡ εἰς αὐτὸν πίστις τῶν ὑμετέρων ἐννοιῶν τε καὶ πράξεων ἐπικρατοῦσα πρὸς ἅπαντα ὑμῶν τῆι εὐσεβείαι τὰ καλὰ συνεργεῖ. ταῦτα οὕτως ἔχειν ἀεὶ μὲν ἐκ τῶν συμβαινόντων μανθάνομεν, μάλιστα δὲ ἐπὶ τοῦ παρόντος καιροῦ τοῦτο καταφανὲς γεγένηται. ὡς γὰρ τὰ τῶν ἱερέων ἀδόκητοι διέλαβον ταραχαί, ἑκάστων ἑκάστοις συρραγέντων, καὶ ἐσαλεύθη τὸ κοινὸν τοῦ ἡμετέρου συστήματος, τοῦ Αἰγυπτίου συνήθως τὴν οἰκουμένην ταράξαντος, τὸ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας φοιτῆσαν θέσπισμα διὰ τοῦ πάντα μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου κόμητος τῶν ἁπανταχοῦ λαργιτιόνων Ἰωάννου ἱκανὸν ὑπάρχει πάντων καταστεῖλαι τὰς ματαίας
2 φλεγμονάς, εἴπερ σωφρονεῖν βουλοίμεθα. ἐκεῖνο δὲ πάντων μεῖζον τὸ προστάξαι ὑμῶν τὸ κράτος ἐν αὐτοῖς τοῖς γράμμασιν ἀνελεῖν μὲν τὰ σκάνδαλα τὰ τῆι ὀρθῆι πίστει παρά τινων ἐπισυρέντα, κανόνι δὲ καὶ γνώμονι χρήσασθαι τῆι ἐν Νικαίαι ὑπὸ τῶν πατέρων ἐκτεθείσηι πάλαι ποτὲ πίστει, ἥτις, οὔτε ἐλλιπές τι οὔτε περιττὸν ἔχουσα, σύντομον τὴν σωτηρίαν χαρίζεται, ῥήμασιν ὀλίγοις τὸ πᾶν διαλαβοῦσα τῶν ὅσα αἱ θεῖαι γραφαὶ ἡμῖν περὶ εὐσεβείας παραδεδώκασιν, καὶ ἐξοικίσασα τὰ τῶν καινουργεῖν ἡμῖν βουλομένων καὶ πεπλανημένων φρονήματα. τούτου χάριν δεξάμενοι τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας τὰ γράμματα, θεασάμενοι τὸν σκοπὸν τοῦ V 94
ὑμετέρου κράτους τῆι ὀρθῆι πίστει τῶν πατέρων συμβαίνοντα, ἐσπουδάσαμεν τὰ ἔναγχος ὑπὸ Κυρίλλου ἐκτεθέντα κεφάλαια κατὰ τῆς εὐαγγελικῆς καὶ ἀποστολικῆς διδασκαλίας ἐκβαλεῖν, ἐν οἷς πάντας τούς τε νῦν ὄντας τούς τε πάλαι ποτὲ γεγενημένους ἁγίους ἀναθεματίσαι ἐτόλμησε, τινὰ δὲ ἐπὶ τοῦ παρόντος, ὥσπερ καιροῦ δραξάμενος τῆς παρούσης ἐπισκοπικῆς ταραχῆς, συνεργὸν τὴν τῶν πολλῶν ἀπειρίαν λαβών, ἐνίων δὲ καὶ νόσον πάλαι μὲν κρυπτομένην, νῦν δὲ
3 φανερὰν γενομένην περιδρομῆς αὐθαδείαι, συνοδικῆι αὐθεντίαι κυρῶσαι ἐπεχείρησε. ταῦτα δὲ ὡς ἔγνω τὸ ὑμέτερον κράτος, καὶ ὁ θεοφιλέστατος καὶ ἁγιώτατος πατὴρ ἡμῶν καὶ ἐπίσκοπος Ἀκάκιος διὰ γραμμάτων ἐδίδαξε τὴν ἁγίαν σύνοδον ὅτι τῆι Ἀπολιναρίου δυσσεβείαι συμβαίνει· οἶδε δὲ ταῦτα σαφῶς ἀνὴρ δέκα μὲν πρὸς τοῖς ἑκατὸν ἔτεσι βεβιωκώς, πάντα δὲ τὸν βίον ἐν ἀποστολικοῖς ἱδρῶσι καταναλώσας καὶ συνόδοις πλείσταις συγγενόμενος καὶ τοὺς τὰ Ἀπολιναρίου φρονοῦντας πλησίον ἀεὶ ἐσχηκώς, ὅθεν ῥαιδίως ἐδυνήθη φωρᾶσαι ὡς ἐκείνης
4 τυγχάνει τῆς κακοδοξίας τὰ προειρημένα κεφάλαια. ταῦτα καὶ τοὺς ἤδη ἀπατηθέντας ἐπι- V 96 p. 38,
σκόπους καὶ καθυπογράψαι αὐτοῖς ἀνασχομένους παρεκαλέσαμεν σὺν τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι 13 sq.
καὶ ἐνδοξοτάτωι κόμητι Ἰωάννηι ἐκβαλεῖν καὶ ἀλλοτριῶσαι τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ σὺν ἡμῖν καθυπογράψαι τῆι τῶν πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συναθροισθέντων ὀρθοδόξωι πίστει, καὶ πεῖσαι μὴ δυνηθέντες διὰ τὴν γεγενημένην κακὴν αὐτῶν πρόληψιν, ἠναγκάσθημεν καθ' ἑαυτοὺς ἀκέραιον τὴν ὀρθὴν ἐκείνην καθομολογῆσαι πίστιν καὶ ταύτηι καθυπογράψαι καὶ ἐκβαλεῖν ἐγγράφωι ὁμολογίαι τὴν περιττὴν ἐκείνην κακοδοξίας γέμουσαν τῶν κεφαλαίων ἔκθεσιν. ἀρκεῖ γὰρ ἡ τῶν ὀλίγων ἐκείνων ῥημάτων τῆς ὀρθῆς πίστεως ὁμολογία καὶ πᾶσαν τὴν αἱρετικὴν πλάνην ἐλέγξαι καὶ τὴν ἀλήθειαν τοὺς βουλομένους διδάξαι. οὔτε γὰρ ἐν τοῖς

AΛcw

7 ἄν scripsi λίαν A 21 τι Λ^{c} τε A 42 ἐγγράφωι Λ^{c} ἀγράφω A

περὶ τῆς θεότητος τοῦ μονογενοῦς ἡ προειρημένη τῶν πατέρων πίστις ἀφῆκε τῆιδε κἀκεῖσε φέρεσθαι, ἀλλὰ τὸ ὁμοούσιον κηρύξασα ἀπαρασαλεύτους τὰς τῶν πιστῶν διεφύλαξε διανοίας, τὴν Ἀρειανικὴν καθελοῦσα αἵρεσιν, καὶ περὶ τῆς οἰκονομίας τοὺς ἀκριβεῖς παρέδωκεν ὅρους, τό τε ἄτρεπτον καὶ ἀναλλοίωτον τῆς θεότητος τοῦ μονογενοῦς ἡμᾶς ἐκδιδάξασα καὶ τὸ μὴ ψιλὸν ἄνθρωπον εἶναι τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ἀλλ' ὄντως υἱὸν τοῦ θεοῦ πεπεῖσθαι διαγορεύσασα, συνωιδὰ ταῖς θείαις καὶ ἁγίαις γραφαῖς ἀποφηναμένη· ὅθεν καὶ ἡμεῖς ἐκείνοις ἀκολουθοῦντες τῆι μὲν πίστει καὶ τῆι ἐκθέσει τῆς ὁμολογίας οὔτε προστίθεμέν τι οὔτε ἀφαιροῦμεν, ἀρκούσης πρὸς ἅπαντα τῆς τῶν πατέρων ἐκθέσεως. ἐπειδὴ δὲ προστετάχατε, εὐσεβέστατοι βασιλεῖς, μετὰ τὴν συγκατάθεσιν ταύτην τῆς ἀρραγοῦς πίστεως καὶ περὶ τῆς ἁγίας καὶ θεοτόκου παρθένου γνωρισθῆναι ὑμῶν τῆι ἀνυπερβλήτωι εὐσεβείαι (τοῦτο γὰρ ἡμῖν ἀπήγγειλεν ὁ μεγαλοπρεπέστατος καὶ ἐνδοξότατος κόμης Ἰωάννης), καὶ τοῦτο, τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ αἰτήσαντες βοήθειαν (μεῖζον γὰρ ἢ κατὰ ἄνθρωπον τὸ τοιούτοις ἐγχειρεῖν), γνωρίζομεν τῆι ὑμετέραι εὐσεβείαι ἃ ἀπὸ τῶν θείων δεδιδάγμεθα γραφῶν, τῆι ὁμολογίαι τῆς οἰκείας ἀσθενείας ἀποκλείοντες τοῖς ἐπιφύεσθαι βουλομένοις ἐν οἷς [τὲ] τὰ ὑπὲρ ἄνθρωπον διασκεπτόμεθα. ὁμολογοῦμεν τοιγαροῦν τὸν κύριον ἡμῶν· Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ, θεὸν τέλειον καὶ ἄνθρωπον τέλειον ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος, πρὸ αἰώνων μὲν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα κατὰ τὴν θεότητα, ἐπ' ἐσχάτων δὲ τῶν ἡμερῶν ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ὁμοούσιον τῶι πατρὶ τὸν αὐτὸν κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα· δύο γὰρ φύσεων ἕνωσις γέγονε, δι' ὃ ἕνα Χριστόν, ἕνα υἱόν, ἕνα κύριον ὁμολογοῦμεν. κατὰ ταύτην τὴν τῆς ἀσυγχύτου ἑνώσεως ἔννοιαν ὁμολογοῦμεν τὴν ἁγίαν παρθένον θεοτόκον διὰ τὸ τὸν θεὸν λόγον σαρκωθῆναι καὶ ἐνανθρωπῆσαι καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς συλλήψεως ἑνῶσαι ἑαυτῶι τὸν ἐξ αὐτῆς ληφθέντα ναόν. ταῦτα διδαχθέντες παρὰ τῶν θεολόγων ἀνδρῶν, εὐγγελιστῶν καὶ ἀποστόλων καὶ προφητῶν καὶ τῶν κατὰ καιρὸν γενομένων τῆς εὐσεβοῦς πίστεως διδασκάλων, ὡς ἐν κεφαλαίωι ἐξεθέμεθα, παρακαλοῦντες καὶ ἱκετεύοντες τὸ ὑμέτερον κράτος συνήθως ὑπερασπίσαι τῆς εὐσεβοῦς θρησκείας κινδυνευούσης διαφθαρῆναι ὑπὸ τῆς ἐπισκηψάσης νόσου ἐκ τῶν Αἰγυπτιακῶν κεφαλαίων καὶ θεσπίσαι πάντας τοὺς προεστῶτας τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν ἱερέας ἐκβαλεῖν μὲν τὰ ἐπὶ λύμηι τῶν ἐκκλησιῶν ἐπεισαχθέντα τῆι ὀρθοδόξωι πίστει παρὰ τοῦ προειρημένου Κυρίλλου κεφάλαια, μόνηι δὲ τῆι ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συναθροισθέντων ὁμολογίαι καθυπογράψαι. οὐδὲ γὰρ ἔνεστιν ἄλλως τὴν εἰρήνην βραβευθῆναι ταῖς τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις, μὴ ἐκείνης τῆς δυσσεβοῦς ἐκβαλλομένης ἐκθέσεως.

49 = V 102. Ἴσον ἀναφορᾶς σταλείσης παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Θεοδόσιον

50 = V 105. Ἐπιστολὴ σταλεῖσα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τοῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισκόποις πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις

51 = V 100. Ἴσον ἐπιστολῆς Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας γραφείσης πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν Κωνσταντινουπόλεως

52 = V 101. Ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ Μέμνονος ἐπισκόπου Ἐφέσου πρὸς τὸν κλῆρον Κωνσταντινουπόλεως

53 = V 103. Δέησις καὶ ἱκεσία παρὰ τοῦ κλήρου Κωνσταντινουπόλεως ὑπὲρ τῆς ἐν Ἐφέσωι ἁγίας συνόδου

8. 15 cf. V 123. 126

ΑΛcw

13 ante τῆι ὁμολογίαι add. *non quasi contra inconprehensibilia quodlibet audentes, sed* Λc cf. V 123. 126 14 τὲ deleui 17 ante ἐκ Μαρίας add. *propter nos et propter nostram salutem* Λc cf. V 123. 126 19 γὰρ ΑΛw δὲ Λc 20 ἕνα κύριον ἕνα υἱόν Λc

54 = V 82. Ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον τῆς Ῥώμης Κελεστῖνον δηλοῦσα πάντα τὰ πραχθέντα ἐν αὐτῇι τῇι Ἐφεσίων ἁγίαι καὶ μεγάλῃι συνόδωι

55 Latina uersio extat in Collectione Casinensi 112

Ἐπιστολὴ Ἀντιόχου ἐπάρχου πραιτωρίων πρὸς Νεστόριον χάριν τοῦ ἀπελθεῖν αὐτὸν εἰς τὸ ἰδικὸν αὐτοῦ ἐν Ἀνατολῇι μοναστήριον ὡς βεβαιωθείσης τῆς καθαιρέσεως αὐτοῦ

Τὰ διὰ τῆς συνόδου γενέσθαι δόξαντα κρίνειν ἐπὶ πλεῖστον ἀνεβαλόμεθα, καίτοι σφόδρα πολλῶν αἰτιωμένων καὶ ἐνοχλούντων· ἐπειδὴ δὲ γράμματα ἡμῖν τῆς σῆς ὁσιότητος ἀπεδόθη δηλοῦντα ἀηδῆ γεγονέναι τὴν ἐν Ἐφέσωι διατριβὴν καὶ καταθύμιον εἶναι λοιπὸν τῇι σῇι θεοσεβείαι τὴν ἐκδημίαν, ἀπεστείλαμεν τοὺς ὑπηρετήσασθαι διὰ τῆς ὁδοῦ πάσης ὀφείλοντας, εἴτε πλεῦσαι εἴτε διὰ τῆς Ἀσίας ἢ τῆς Ποντικῆς ὁδεῦσαι δόξειεν, ὥστε μέχρι τοῦ μοναστηρίου ὑπηρετήσασθαι. καὶ ἀγγαρείας δὲ καὶ ἀννόνας πεπόμφαμεν, παρὰ τῆς τοῦ θεοῦ φιλανθρωπίας αἰτοῦντες ὑγιαίνειν σου τὴν ὁσιότητα καὶ διάγειν καταθυμίως. παραμυθίας γάρ σε μὴ χρήιζειν πιστεύομεν, πρὸς τὴν ἔμφρονά σου ψυχὴν ὁρῶντες καὶ τὰ μυρία πλεονεκτήματα.

56 Latina uersio extat in Collectione Casinensi 113

Ἐπιστολὴ Νεστορίου ἣν ἀντέγραψε τῶι αὐτῶι ἐπάρχωι Ἀντιόχωι

Ἐδεξάμεθα τῆς σῆς μεγαλοπρεπείας τὰ γράμματα, ἐν οἷς παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ πανυμνήτου βασιλέως μεμαθήκαμεν ἡμῶν τὴν ἐπὶ τοῦ μοναστηρίου προστετάχθαι διαγωγήν, καὶ τὸ τῆς διατυπώσεως ἡσπασάμεθα δῶρον· οὐδὲν γὰρ ἡμῖν τοῦ δι' εὐσέβειαν ἰδιασμοῦ προτιμότερον. ἐκεῖνο δὲ τὴν ὑμετέραν παρακαλῶ μεγαλόνοιαν τὰς περὶ τῆς θρησκείας πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα συνεχῶς ὑπομνήσεις ποιεῖσθαι ὥστε τῶν κατεγνωσμένων παρὰ τῆς εὐσεβείας τῆς αὐτοῦ Κυρίλλου φλυαριῶν διὰ βασιλικοῦ γράμματος δημοσιεῦσαι ταῖς τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησίαις πανταχοῦ τὴν κατάγνωσιν, ἵνα μὴ τὸ χωρὶς γραμμάτων τοῦ εὐσεβοῦς βασιλέως λέγεσθαι τὰ Κυρίλλου παρ' αὐτοῦ κατεγνῶσθαι τοῖς ἁπλουστέροις σκανδάλων παράσχηται πρόφασιν ὡς οὐ μετὰ ἀληθείας λεγόμενα. καὶ ταῖς σαῖς δὲ πρέπον ἂν εἴη φρεσὶ τὰ δυνατὰ τῆι τῆς ἀληθείας συνεισφέρειν συνηγορίαι· ἀρκεῖ γὰρ τοσοῦτον εἰπεῖν πρὸς σὲ τὸν διὰ πάντων ὧν ἐπιστεύθης, εὐδόκιμον.

57 Ἴσον σάκρας σταλείσης Φλαβιανῶι ἐπισκόπωι Φιλίππων ἐλθόντι ἐν Χαλκηδόνι σὺν τοῖς λοιποῖς τοῖς ἀπὸ τῆς ἁγίας συνόδου σὺν αὐτῶι σταλεῖσιν

Αὐτοκράτορες Καίσαρες Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανὸς νικηταὶ τροπαιοῦχοι μέγιστοι ἀεισέβαστοι αὔγουστοι τῶι εὐλαβεστάτωι Φλαβιανῶι ἐπισκόπωι Φιλίππων. Γνόντες παρὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου κόμητος τῶν θείων ἡμῶν λαργιτιόνων Ἰωάννου ἀνωμαλίαι περιπεπτωκότα τὴν σὴν θεοσέβειαν, οὐχ ὡς ἔτυχεν ἐφροντίσαμεν. εἰ γὰρ καὶ ἐναντία τινὰ τῆι ἡμετέραι γαληνοτάτηι προθέσει ἀπέβη ἀπὸ τῆς τῶν ἁγιωτάτων καὶ θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων διχονοίας, ὥστε μὴ αὐτόθι τυπωθῆναι τὰ τῆς εἰρήνης, μάλιστα τῆς σῆς ἁγιωσύνης ἐκεῖσε παραγενομένης, ὅμως χαίρομεν μεμαθηκότες ῥαίσασάν σου τὴν θεοσέβειαν εἰς τὴν Χαλκηδονέων ἐληλυθέναι, δι' ἧς τὰ προλαβόντα πταίσματα προσδοκῶμεν θεοῦ ἐπινεύοντος διόρθωσιν τὴν τῆι ἐκκλησιαστικῆι εἰρήνηι καὶ τῆι ἡμετέραι εὐσεβείαι πρέπουσαν λήψεσθαι. ἔσο τοιγαροῦν ἐν τῆι μνημονευθείσηι πόλει ἐν τῶι μεταξὺ τὰς συνήθεις εὐχὰς ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἡμῶν ἐκτελῶν καὶ τῆι ἡμετέραι περὶ σὲ σχέσει πεποιθώς. ὁ θεός σε διαφυλάττοι πολλοῖς χρόνοις, πάτερ ἁγιώτατε καὶ εὐλαβέστατε.

ΑΛ

7 κρίνειν **A** *iudicium* Λ

58 = V 95. Ἐντολὴ πραχθεῖσα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τοῖς ἀποσταλεῖσι παρ' αὐτῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐλαβεστάτοις ἐπισκόποις, ὥστε αὐτοὺς δικάσασθαι τοῖς ἀπὸ τῆς Ἀνατολῆς

59 = V 108. Ἀναφορὰ πρὸς τοὺς βασιλεῖς σταλεῖσα διὰ Ἰουβεναλίου Φίρμου Φλαβιανοῦ Ἀρκαδίου Θεοδότου Ἀκακίου Εὐοπτίου τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων καὶ Φιλίππου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου, εἰς οὓς καὶ τὸ προτεταγμένον ἐντολικὸν γέγονε

60 = V 96. Ἐντολὴ πραχθεῖσα παρὰ τῶν Ἀνατολικῶν τοῖς ἀποσταλεῖσι παρ' αὐτῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισκόποις ὥστε δικάσασθαι μετὰ τῶν ἀποσταλέντων παρὰ τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου ὀρθοδόξων ἐπισκόπων ἐν τῇ αὐτῇ Κωνσταντινουπόλει

61 = V 96. Ἔκθεσις πίστεως ἣν ἐκθέμενοι οἱ Ἀνατολικοὶ ἐπίσκοποι καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς καὶ ὑπογράψαντες αὐτῇ δεδώκασι τοῖς παρ' αὐτῶν σταλεῖσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει

62 Latinae uersiones extant duae, in Collectione Casinensi 121 [Λ^{c}] et in Collectione Winteriana 15 [Λ^{w}]

Δέησις πρώτη τῶν ἑπτὰ Ἀνατολικῶν ἐπισκόπων σταλεῖσα τῷ βασιλεῖ ἀπὸ Χαλκηδόνος διὰ τὸ μὴ συγχωρηθῆναι αὐτοὺς εἰσελθεῖν ἐν Κωνσταντινουπόλει

1 Εὐκτὸν ἦν μηδὲ παρ' ἑτέρου τινὸς ἐπὶ προσδοκίαις ἀτόποις τοὺς τῆς εὐσεβείας προδίδοσθαι λόγους, μήτι γε δὴ παρὰ τῶν ἱερατεύειν λαχόντων καὶ προστατεῖν ἐκκλησιῶν· οὓς οὐκ ἴσμεν ὅπως προεδρίας ἔρως καὶ φιλαρχία καὶ ψυχραί τινες ὑποσχέσεις κατήγαγον εἰς τὸ πάντων μὲν ὁμοῦ τῶν Χριστιανικῶν παραγγελμάτων ὑπεριδεῖν, μόνωι δὲ σκοπῶι δουλεύειν ἀνδρὸς ἐκ προλήμματος πάντα ἐλπίσαντος ἑαυτῶι τε καὶ τοῖς πρὸς τοῦτο αὐτῶι συνεργήσασι κατορθώσειν, φαμὲν δὲ τοῦ Ἀλεξανδρέως Κυρίλλου, ὃς ἐρεσχελίας ἕνεκα μόνης αἱρετικὰ ταῖς ἁγίαις τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις ἐπεισάγων δόγματα καὶ ταῦτα ἐλεγχθήσεσθαι προσδοκήσας διὰ μόνης τῆς Μέμνονος ὑπουργίας καὶ τῆς τῶν προλεχθέντων συμπράξεως ἐπισκόπων διαφεύ-
2 ξεσθαι ἤλπισε τὰς ἐπὶ τοῖς ἡμαρτημένοις εὐθύνας. δι' ὃ καὶ σφόδρα ἡσυχίας ἐρῶντες καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς κεκρικότες φιλοσοφεῖν, τὴν δὲ ἐπὶ τούτοις ἡσυχίαν καὶ φιλοσοφίαν τῆς πίστεως νομίσαντες προδοσίαν, ἐπὶ τοὺς μόνους μετὰ τὴν ἄνωθεν δύναμιν τῆς οἰκουμένης σωτῆρας ὑμᾶς τὴν ἱκεσίαν τρέπομεν, τοὺς ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἀγῶνας ὑμῖν ἰδικῶς προσήκειν ἡγούμενοι, ὡς καὶ μέχρι τοῦδε αὐτὴν φυλάξασι καὶ δι' αὐτῆς σφόδρα πεφυλαγμένοις. τὴν δὲ ἱκεσίαν ταύτην προσάγομεν ὡς καὶ ἐνώπιον τοῦ παναγίου θεοῦ μέλλουσαν παρέξειν ἀπολογίαν ἡμῖν, εἰ μηδὲν τῶν ὑπὲρ τῆς θρησκείας ὀκνήσοιμεν, ἀλλὰ καὶ τῇ σῇ εὐσεβείαι τοὺς ὑπὲρ αὐτῆς λόγους ἀποκαλύψαιμεν. οὐ γὰρ ἔστι τι πλέον ἐν Χριστιανικοῖς καιροῖς ἱερέας ποιῆσαι πλὴν τοῦ τὸν οὕτω πιστὸν βασιλέα μαρτύρασθαι, εἰ καὶ μυριάκις εἴημεν πρόθυμοι τήν τε Ζωὴν
3 ἡμῶν καὶ τὰ σώματα τοῖς ὑπὲρ τῆς πίστεως ἀγῶσιν ἐκδοῦναι. διόπερ ἐπὶ τοῦ πάντας
Act. 17. 31 ἐφορῶντος θεοῦ καὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ μέλλοντος κρίνειν ἅπαντας ἐν δικαιοσύνηι καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, οὗ τῇ χάριτι τὴν βασιλείαν εὐθύνετε, καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων τῶν φρουρούντων ὑμᾶς, οὓς παρεστῶτας ὄψεσθε τῶι φοβερῶι θρόνωι καὶ τὸν φρικτὸν ἐκεῖνον ἁγιασμὸν διηνεκῶς τῶι θεῶι προσφέροντας, ὃν νῦν τινὲς παραχαράττειν ἐπιχειροῦσιν, ἐπαμῦναι τῇ εὐσεβείαι πολιορκουμένηι καὶ κελεῦσαι τὰ ἐπεισαχθέντα τῇ πίστει αἱρετικὰ κεφάλαια ἐκβληθῆναι, ἃ παντελῶς ἀλλότρια ὑπάρχει τῶν ὀρθῶν δογμάτων καὶ ταῖς τῶν αἱρετικῶν κακοδοξίαις συμβαίνει, ἢ εἴ τις τῶν συνθεμένων καὶ ὑπογραψάντων αὐτοῖς καὶ μετὰ τὴν

---

62 cf. Theodoret. ep. 112 καὶ μὲν δὴ καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν κληθέντες πέντε διαγνώσεις ἐπ' αὐτοῦ τοῦ βασιλέως ἐσχήκαμεν καὶ τρεῖς ὕστερον αὐτῶν διαμαρτυρίας ἐπέμψαμεν

ΑΛ^{cw}

16/17 τόν — λόγον Λ^{cw} 18 φιλαρχία Λ^{cw} φιλαρχίασ A τιναῖσ A 30 ὀκνήσωμεν A 37/38 ἐπαμῦναι] add. *quaesumus* Λ^{c} *obsecra[ui]mus* Λ^{w}

ἐπαγγελθεῖσαν παρ' ἡμῶν συγγνώμην φιλονεικεῖν ἔτι βούλοιτο, κελεύσατε τοῦτον εἰς μέσον ἐλθεῖν καὶ προφανῶς τούτων ὑπὸ τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ἐπιτιμίοις ὑπερμαχεῖν τῆς σῆς κρινούσης εὐσεβείας. οὐδὲν γὰρ ἂν εἴη σοί, βασιλεῦ, τοῦδε βασιλικώτερον, ὑπὲρ οὗ καὶ πρὸς Πέρσας ἤδη καὶ πρὸς ἑτέρους βαρβάρους ἔσπευσας ἐπανελέσθαι πολέμους, ἀντιδιδόντος σοι τοῦ Χριστοῦ τὰς ἀκμητὶ νίκας τῆς ὑπὲρ αὐτοῦ προθυμίας. γενέσθαι δὲ ἐπὶ τῆς σῆς εὐσεβείας ἐγγράφως τὰς ζητήσεις παρακαλοῦμεν· οὕτω γὰρ ἂν εὐκολώτερον διαγνωσθεῖεν τε καὶ εἰς τὸν ἑξῆς ἅπαντα χρόνον διελεγχθεῖεν οἱ ἁμαρτάνοντες. εἰ δέ τις, τοὺς ὑπὲρ ὧν πεπλημμέληκε λόγους ὀκνῶν, κρατεῖν τῆς ὀρθῆς πίστεως ἐξ ἐπιτάγματος βούλοιτο, τῆς σῆς ἂν εἴη δικαιοκρισίας σκοπεῖν εἰ μὴ καὶ αὐτὴν τὴν προσηγορίαν διδασκάλων ἀποβεβλήκασιν οἱ περὶ ὧν εἰσάγουσι δογμάτων ὀκνοῦντες διαγωνίζεσθαι καὶ οὔτε συνίστασθαι τοῖς εἰρημένοις ἐθέλοντες, ὡς ἂν μὴ διελεγχθεῖεν ἠσεβηκότες, οὔτε ἐκβαλεῖν ἀξιοῦντες αὐτά, ὡς ἂν μὴ ἄκαρπος
4 αὐτοῖς ἡ πρὸς ἀλλήλους γένοιτο σύμφραξις. μεμελετῆσθαι γὰρ δή τινας αὐτοῖς ὑπὲρ τῆς ἀσεβείας ταύτης προεδριῶν ἀντιδόσεις καὶ τύπους ἄλλους ἐπὶ τῇι τῶν κανόνων διαφθορᾶι, καὶ διὰ τῶν ἐπιχειρηθέντων ἤδη δεδήλωται καὶ ἀκριβέστερον ἐλεγχθήσεται, εἰ μὴ τὸ σὸν ἀντισχῇι κράτος· καὶ ὄψεται αὐτοὺς ἡ σὴ εὐσέβεια μετ' οὐ πολὺ τὸν τῆς προδοσίας ταύτης μισθὸν ὥσπερ σκῦλα τῆς τοῦ Χριστοῦ πίστεως νείμασθαι βουλομένους. ἡμεῖς δὲ ἤδη μὲν τινῶν παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου Ἰουβεναλίου τοῦ Ἱεροσολυμιτῶν πρώην ἐγχειρισθέντων ἡσυχάσαμεν, καίτοι τῶν κανόνων ὑπερμαχεῖν ὀφείλοντες, ὡς ἂν μὴ δόξαιμεν τιμῆς ἕνεκα οἰκείας ἀλγεῖν, καὶ νῦν αὐτοῦ σπουδάς τινας καὶ φαντασίας τοιαύτας κατὰ Φοινίκης ἑκατέρας καὶ Ἀραβίας οὐκ ἀγνοοῦμεν· οὐ μὴν περὶ τούτων τέως ἐσμὲν οἷοι διαγωνίζεσθαι, οἵ γε καὶ τῶν πόλεων αὐτῶν ὧν τὴν λειτουργίαν ἐγκεχειρίσμεθα, καὶ αὐτῆς, εἰ δεήσειε, τῆς ζωῆς μᾶλλον ἄν ἀποσταίημεν ἢ
5 τῆς ὑπὲρ τῆς πίστεως προθυμίας. ἀλλὰ πρὸς μὲν τὰς τούτων ἐλπίδας τήν τε τοῦ θεοῦ καὶ τὴν τῆς σῆς εὐσεβείας ἀντιστήσομεν κρίσιν· νυνὶ δὲ ἱκετεύομεν μόνην καὶ πρώτην τὴν εὐσέβειαν φροντισθῆναι καὶ μὴ τὴν ἐπὶ τοῦ τῆς ἁγίας λήξεως Κωνσταντίνου μόλις ποτὲ τῆς ὀρθοδόξου θρησκείας γεγονυῖαν ἔκλαμψιν καὶ διὰ τῶν τρισμακαρίων πάππου τε καὶ πατρὸς τῆς σῆς εὐσεβείας βεβαιωθεῖσαν, παρὰ δὲ τοῦ σοῦ κράτους εἴς τε ἕτερα ἔθνη βαρβαρικὰ καὶ εἰς τὴν Περσῶν χώραν κρατυνθεῖσαν ἐν αὐτοῖς κάμνειν τοῖς βασιλείοις καὶ παρὰ τῇι ὑμετέραι θολοῦσθαι γαληνότητι. οὐ γὰρ διπλᾶς Χριστιανισμοῦ πέμψεις, βασιλεῦ, εἰς Περσίδα διδασκαλίας, οὐδέ τι μέγα διχονοούντων ⟨ἡμῶν⟩ καὶ οὐδενὸς διακρίνοντος παρ' ἐκείνοις νομισθήσεται τὸ ἡμέτερον, οὐδὲ διπλοῖς εὐαγῶς κοινωνήσει τις λόγοις ἢ μυστηρίοις οὐδὲ μὴν εὐσεβῶς τοσούτων ἀποστήσεται πατέρων καὶ ἁγίων ἀκαταγνώστων, ἀλλ' οὐδὲ τὰ τῆς βασιλείας χρηστὰ ταῖς τῶν ἀλλήλοις ἐναντία φρονούντων εὐχαῖς ἐπιγραφήσεται, οὐδὲ μικρὸς ὁ γέλως ἔσται ὃν τοῖς ἐχθροῖς τῆς εὐσεβείας ὀφλήσομεν, καὶ μυρίας δὲ ἄλλας τῆς πονηρᾶς ἄν τις φιλονεικίας αὐτῶν καταλέ-
6 ξειε βλάβας. εἰ δὲ ἔστιν ὁ μικρὸν οὕτως τὴν πρὸς τὰ ἐπουράνια σχέσιν ἡγούμενος, πᾶς μὲν ἕτερος ἔστω μᾶλλον ἢ ὧι πᾶσαν τῆς οἰκουμένης τὴν ἐξουσίαν δέδωκεν ὁ θεός, ἡμῖν δὲ εὐχὴ παρὰ τῆς σῆς δέξασθαι εὐσεβείας κρίσιν· ὁδηγήσει γὰρ πρὸς τὴν ἀκριβῆ τῶν ζητουμένων σύλληψιν τὴν σὴν διάνοιαν ὁ θεός. εἰ δέ τι τὸ νῦν διακωλῦόν ἐστι (οὐ γὰρ πάντα ἡμῖν ἐφικτὰ ὅσα τῇι σῇι περὶ τῶν πραγμάτων εὐσεβείαι), τὴν γοῦν ἐπὶ τὰ οἰκεῖα ἀναχώρησιν εὐμαρῶς ἡμῖν ὑπάρξαι καὶ ἀσφαλῶς παρὰ τῆς σῆς αἰτοῦμεν γαληνότητος· οὐ γὰρ μικρὰ τὰς ἐγχειρισθείσας ἡμῖν πόλεις ἐκ τῆς τοιαύτης βλαπτομένας ὁρῶμεν τριβῆς, οὐδενὸς ἐνταῦθα προβαίνοντος διὰ τοὺς φιλονεικεῖν, ὡς ἔοικεν, καὶ πρὸς τὴν ⟨σὴν⟩ εὐσέβειαν αἱρουμένους.

AΛcw

2 τούτων Λc τοῦτον A 10 οὐδὲ A 29 ἡμῶν Λcw om. A 34 μικρὸν Λcw μακρὰν A 41 σὴν Λc om. AΛw

63 Latinae uersiones extant duae, et in Collectione Casinensi 123 [Λ^{c}] et in Collectione Winteriana 16 [Λ^{w}]

Δέησις τῶν αὐτῶν δευτέρα σταλεῖσα τῷι βασιλεῖ ἀπὸ Χαλκηδόνος

1 Πολλάκις ἤδη τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν καὶ δι' ἑαυτῶν καὶ δι' ὧν ἀνηνέγκαμεν, ἐδιδάξαμεν ὡς διαφθαρῆναι κινδυνεύει τῆς ὀρθοδοξίας τὸ δόγμα καὶ διασπάσαι μηχανῶνται τῆς ἐκκλησίας τὸ σῶμα οἱ πάντα ἄνω καὶ κάτω πεποιηκότες καὶ πάντα μὲν θεσμὸν ἐκκλησιαστικόν, ⟨πάντα δὲ νόμον βασιλικὸν⟩ πατήσαντες καὶ πάντα ἄρδην συγχέαντες, ἵνα τὴν ἐκτεθεῖσαν αἵρεσιν ὑπὸ Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρέως κρατύνωσιν. ὡς γὰρ ἐκλήθημεν ὑπὸ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας εἰς τὴν Ἔφεσον ἐπὶ τῶι τὰ ἀναφυέντα ζητήματα ἐξετάσαι καὶ τὴν εὐαγγελικὴν καὶ ἀποστολικὴν ὑπὸ τῶν μακαρίων πατέρων ἐκτεθεῖσαν βεβαιῶσαι πίστιν, μηδέπω πάντων παραγενομένων τῶν
d. 22. m. Iun. a. 431 συγκληθέντων ἐπισκόπων, μερικὸν συνέδριον πεποιηκότες, τὰ αἱρετικὰ ἐκεῖνα κεφάλαια τὰ τῆι Ἀρείου καὶ Εὐνομίου καὶ Ἀπολιναρίου δυσσεβείαι συμβαίνοντα ἐπὶ ὑπομνημάτων ἐγγράφως ἐκύρωσαν καὶ τοὺς μὲν ἀπατήσαντες, τοὺς δὲ φοβήσαντες, ἑτέρους δὲ ἐπὶ αἱρέσεσιν ἐγκαλουμένους ⟨ἀκρίτους⟩ εἰς κοινωνίαν δεξάμενοι καὶ ἄλλοις ἀκοινωνήτοις μισθὸν δεδωκότες τῆς ἀκοινωνησίας τὴν λύσιν, ἑτέρους δὲ ἐλπίσιν ἀρχῆς οὐ προσηκούσης ἀναπτερώσαντες, πλῆθος ἑαυτοῖς
2 συνήθροισαν, ὥσπερ οὐκ εἰδότες ὅτι τὴν εὐσέβειαν οὐ πλῆθος ἀλλὰ ἀλήθεια δείκνυσιν. ἀνε-
V 31 γνώσθη πάλιν γράμματα τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας διὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος Κανδιδιανοῦ σημαίνοντα ὡς χρὴ ἀδελφικῶς καὶ εἰρηνικῶς τὰ ἀναφυέντα ἐξετασθῆναι ζητήματα, πάντων δὲ συνελθόντων τῶν συγκληθέντων θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων· οὐδὲν ὤνησεν ἡ ἀνά-
V 83 γνωσις. ἀφίκετο ὁ καθωσιωμένος Παλλάδιος ὁ μαγιστριανὸς ἕτερα γράμματα τοῦ ὑμετέρου κράτους κομίζων δηλοῦντα ὡς χρὴ ἀνατραπῆναι πάντα τὰ μερικῶς γεγενημένα καὶ ἄνωθεν συγκροτηθῆναι τὸ συνέδριον καὶ τὸ ἀληθὲς βεβαιωθῆναι δόγμα· κατεφρονήθη συνήθως καὶ τοῦτο τὸ εὐσεβὲς ὑμῶν θέσπισμα παρὰ τῶν πάντα τολμώντων. παρεγένετο αὖθις ὁ μεγαλοπρεπέστατος μάγιστρος Ἰωάννης, κόμης ὢν τηνικαῦτα τῶν ἁπανταχοῦ λαργιτιόνων, ἕτερα
V 93 πάλιν κομίζων γράμματα σημαίνοντα ὡς τῶν τριῶν αἱ καθαιρέσεις ἐδέχθησαν παρὰ τοῦ ὑμετέρου κράτους καὶ ὅτι χρὴ τὰ μὲν ἀναφυέντα σκάνδαλα περιαιρεθῆναι, μόνην δὲ τὴν ἐν Νικαίαι ἐκτεθεῖσαν πίστιν ὑπὸ τῶν μακαρίων καὶ ἁγίων πατέρων παρὰ πάντων βεβαιωθῆναι· παρεβάθη καὶ οὗτος συνήθως ὁ νόμος ὑπὸ τῶν πάντα παιζόντων. οὐ γὰρ ἐπαύσαντο καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ κοινωνοῦντες τοῖς καθαιρεθεῖσι καὶ μεμνημένοι αὐτῶν ὡς ἐπισκόπων, οὐδὲ ἠνέσχοντο ἐκβαλεῖν τὰ ἐπὶ λύμηι καὶ διαφθορᾶι τῆς εὐσεβοῦς πίστεως ἐκτεθέντα κεφάλαια, καὶ ταῦτα πολλάκις ὑφ' ἡμῶν πρὸς διάλεξιν προσκληθέντες· ἑτοίμους γὰρ εἴχομεν τὰς ἀποδείξεις τῶν αἱρετικῶν κεφαλαίων. καὶ μαρτυρεῖ τούτοις ὁ προειρημένος μεγαλοπρεπέστατος μάγιστρος, καὶ τρὶς καὶ τετράκις καὶ ἡμᾶς καὶ αὐτοὺς συγκαλέσας καὶ τοῦτο
3 ἡμῶν προτεινάντων ἀκούσας. ἐδέησε μετὰ ταῦτα διὰ τὴν ἐκείνων ἀπείθειαν ἐνταῦθα ἡμᾶς κληθῆναι· παρεγενόμεθα οὐδὲ πρὸς βραχὺ ἀναβαλόμενοι· οὐκ ἐπαυσάμεθα ἀφ' οὗ παρεγενόμεθα, καὶ ἐπὶ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας καὶ ἐπὶ τοῦ λαμπροῦ κονσιστορίου παρακαλοῦντες ἀναδέξασθαι αὐτοὺς τὸν ὑπὲρ τῶν κεφαλαίων ἀγῶνα καὶ ἐλθεῖν εἰς διάλεξιν ἢ ⟨γοῦν⟩ ἐκβαλεῖν αὐτὰ ὡς ἀλλότρια τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ ἐμμεῖναι τῆι ἐκθέσει μόνηι τῆς πίστεως τῶν μακαρίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων. καὶ οἱ μὲν οὐδέτερον τούτων ποιῆσαι θελήσαντες, ἀλλ' ἐπιμείναντες τῆι αἱρετικῆι ταύτηι φιλονεικίαι, ἐκκλησιάζειν καὶ ἱερατεύειν συνεχωρήθησαν· ἡμεῖς δὲ ἀσύνακτοι μεμενηκότες τοσοῦτον χρόνον ⟨καὶ⟩ ἐν Ἐφέσωι καὶ ἐνταῦθα καὶ μυρίους κἀκεῖ καὶ ἐνθάδε κινδύνους ὑπομένοντες καὶ ὑπὸ δούλων σχῆμα μοναχικὸν περιβεβλημένων καταλευσθέντες καὶ μικροῦ δεῖν ἄρδην διαφθαρέντες ἐστέρξαμεν ὡς ὑπὲρ εὐσε-

---

AΛcw

6/7 πάντα δὲ -- βασιλικὸν ex Λcw addidi 14 ἀκρίτους addidi secundum Λc 37 γοῦν addidi secundum Λc 41 καὶ[1] addidi secundum Λcw

βείας ἅπαντα ὑπομένοντες. μετὰ ταῦτα ἔδοξε τῶι ὑμετέρωι κράτει αὖθις καὶ ἡμᾶς καὶ ἐκείνους συγκαλέσαι καὶ καταναγκάσαι τοὺς ἀπειθοῦντας εἰς τὴν ἐξέτασιν ἐλθεῖν τῶν δογμάτων. τούτου ἔσεσθαι προσδοκωμένου, ἡ εὐσέβειά σου εἰς τὴν πόλιν ἀφίκετο καὶ τοὺς μὲν ἐπὶ αἱρέσει κατηγορουμένους καὶ διὰ τοῦτο τοὺς μὲν καθαιρεθέντας ὑφ' ἡμῶν, τοὺς δὲ ἀκοινωνησίαι ὑποβληθέντας, λοιπὸν δὲ καὶ ὑπὸ τὸν κανόνα γεγενημένους προσέταξε τὴν πόλιν καταλαβεῖν καὶ ἱερουργῆσαι καὶ χειροτονῆσαι· ἡμᾶς δὲ τοὺς τὸν ὑπὲρ εὐσεβείας ἀναδεξαμένους ἀγῶνα καὶ πάντα κίνδυνον ὑπὲρ τῶν ὀρθῶν δογμάτων ὑποστῆναι προαιρουμένους οὔτε εἰσελθεῖν εἰς τὴν πόλιν ἐκέλευσε καὶ τῆι πολεμουμένηι συμμαχῆσαι πίστει καὶ ὑπὲρ τῶν ὀρθῶν ἑνστῆναι δογμάτων οὔτε τὰ οἰκεῖα καταλαβεῖν ἐπέτρεψεν, ἀλλ' ἐσμὲν ἐν τῆι Χαλκηδόνι ἀνιώμενοι καὶ στένοντες ἐπὶ τῶι μελετωμένωι τῆς ἐκκλησίας σχίσματι. τούτου χάριν ὡς μηδεμιᾶς τυγχάνοντες ἀποκρίσεως, ἀναγκαῖον ὠιήθημεν διὰ τῶνδε τῶν γραμμάτων διδάξαι τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος ὡς εἰ χειροτονηθείη τις πρὸ τῆς διορθώσεως τῶν ὀρθῶν δογμάτων παρὰ τῶν τὰ αἱρετικὰ φρονούντων, ἀνάγκη πᾶσαν ἐκκλησίαν μερισθῆναι, καὶ κλήρων καὶ λαῶν σχιζομένων καὶ κατ' ἀλλήλων χωρούντων· οὐδεὶς γὰρ τῶν εὐσεβούντων ἀνέξεται τοῖς τὰ αἱρετικὰ θρησκεύουσι κοινωνῆσαι καὶ τὴν οἰκείαν προέσθαι σωτηρίαν. τούτου δὲ ἐσομένου, ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια παρὰ τὸν οἰκεῖον πρᾶξαι σκοπὸν ἀναγκασθήσεται· καὶ γὰρ τὸ σχίσμα παρὰ γνώμην ἴσως κρατυνεῖ καὶ τοὺς ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἀγωνιζομένους λυπήσει, οὐκ ἀνεξομένους τὰς οἰκείας προδοῦναι ψυχὰς καὶ συνθέσθαι τοῖς τὰ δυσσεβῆ Κυρίλλου δόγματα ἐκδικεῖν φιλονεικοῦσι. πολλοὶ δὲ οἱ τῆς εὐσεβείας ὑπερμαχοῦντες, ἡμεῖς τε οἱ τῆς Ἀνατολικῆς διοικήσεως ἅπαντες καὶ αἱ σὺν ἡμῖν ἐπαρχίαι ἔκ τε τῆς Ποντικῆς καὶ Ἀσιανῆς καὶ Θραικικῆς διοικήσεως καὶ τοῦ Ἰλλυρικοῦ καὶ τῶν Ἰταλιῶν. οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνοι τοῖς Κυρίλλου συνθέσθαι δόγμασιν ἀνέξονται, οἵτινες καὶ τῆι ὑμετέραι εὐσεβείαι βίβλον τοῦ μακαριωτάτου Ἀμβροσίου ἀπέστειλαν ἐναντία τῆι ἀναφυείσηι ταύτηι θρησκείαι διδάσκουσαν. ἵνα τοίνυν μή τι τοιοῦτο γένηται καὶ πλέον ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια ἀθυμήσηι, ἀντιβολοῦμεν ἱκετεύομεν παρακαλοῦμεν θεσπίσαι μὴ πρότερον τὴν χειροτονίαν γενέσθαι, ἕως ἂν τύπον τὰ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως λάβηι, ἧς ἕνεκα καὶ συνήγαγεν ἡμᾶς ἡ φιλόχριστος ὑμῶν κορυφή.

64 Latinae uersiones extant duae, in Collectione Casinensi 124 [Λ^{c}] et in Collectione Winteriana 17 [Λ^{w}]

Δέησις τῶν αὐτῶν τρίτη σταλεῖσα ὁμοίως ἀπὸ Χαλκηδόνος

Οὐκ εἰς ταῦτα καταντήσειν τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας προσεδοκῶμεν τὴν κλῆσιν. ἐκλήθημεν γὰρ ἐντίμως ὡς ἱερεῖς παρὰ βασιλέως καὶ ἐκλήθημεν ἐπὶ βεβαιώσει τῆς τῶν ἁγίων πατέρων πίστεως, δι' ὃ καὶ ὡς βασιλεῖ εὐσεβεῖ ὑπακούσαντες ἤλθομεν καὶ ἐλθόντες οὔτε τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐξέστημεν ἀκολουθίας οὔτε τῶν ὑμετέρων κατεφρονήσαμεν θεσπισμάτων, ἀλλὰ διετελέσαμεν ἀφ' ἧς ἡμέρας εἰς τὴν Ἐφεσίων ἀφικόμεθα, μέχρι τῆς σήμερον τοῖς ὑμετέροις ἑπόμενοι νεύμασιν. ἀλλ' οὐδὲν ἡμᾶς, ὡς ἔοικεν, ὤνησεν κατὰ τὸν παρόντα βίον ἡ εὐταξία, μᾶλλον δὲ καὶ τὰ μέγιστα, ὡς ὁρῶμεν, ἔβλαψεν. ἡμεῖς μὲν γὰρ οἱ ταύτηι χρησάμενοι μέχρι μὲν τοῦ παρόντος ἐν τῆι Χαλκηδόνι ἐπεχόμενοι διηγάγομεν, νῦν δὲ ἀπελύθημεν ἐπὶ τὰ οἰκεῖα· οἱ δὲ πάντα συγχέαντες καὶ ταραχῆς τὴν οἰκουμένην ἐμπλήσαντες καὶ τὰς ἐκκλησίας διασπάσαι φιλονεικοῦντες καὶ τῆι εὐσεβείαι προφανῶς πολεμοῦντες ἱερουργοῦσιν, ἐκκλησιάζουσι, τῆς ἀθέσμως ἐλπιζομένης χειροτονίας τὸ κῦρος ἔχουσιν, ὡς νομίζουσι, στάσεις ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἐγείρουσι, τὰ εἰς τὰς χρείας τῶν πενήτων καρποφορούμενα εἰς τοὺς οἰκείους ἀναλίσκουσι στασιώτας. καὶ μὴν οὐκ ἐκείνων μόνον, ἀλλὰ

ΑΛ^{cw}

22 οὔτε A 36 οὐδὲ A

καὶ ἡμῶν βασιλεύεις. μέρος γὰρ οὐ μικρὸν τῆς σῆς βασιλείας ἡ Ἀνατολὴ τυγχάνει, ἐν ἧι ἀεὶ τὰ τῆς ὀρθοδοξίας διέλαμψε, πρὸς δὲ ταύτηι καὶ αἱ λοιπαὶ ἐπαρχίαι καὶ διοικήσεις ἐξ
2 ὧν συνηθροίσθημεν. μὴ τοίνυν παρίδηι τὸ ὑμέτερον κράτος τὴν πίστιν διαφθειρομένην, εἰς ἣν καὶ ὑμεῖς ἐβαπτίσθητε καὶ οἱ ὑμέτεροι πρόγονοι, εἰς ἣν ἐπάγη τὰ τῆς ἐκκλησίας θεμέλια, δι' ἣν οἱ τρισμακάριοι μάρτυρες μυρία θανάτων εἴδη μεθ' ἡδονῆς κατεδέξαντο, μεθ' ἧς καὶ βαρβάρους ἐνικήσατε καὶ τυράννους κατελύσατε, ἧς καὶ ἐν τῶι νῦν τὴν Ἀφρικὴν καταλαβόντι χρήιζετε πολέμωι. ἔσται γὰρ ὑμῖν ὁ τῶν ὅλων θεὸς σύμμαχος, ἐὰν τῶν εὐσεβῶν δογμάτων αὐτοῦ ὑπερασπίσητε καὶ κωλύσητε ῥαγῆναι τῆς ἐκκλησίας τὸ σῶμα· ῥαγήσεται γάρ, εἰ τὸ ἐπεισαχθὲν τῆι πίστει ὑπὸ Κυρίλλου καὶ κυρωθὲν ὑπὸ τῶν ἄλλων αἱρετικῶν φρόνημα κρατυνθείη. ταῦτα πολλάκις μὲν ἤδη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ ἐν Ἐφέσωι καὶ ἐνταῦθα διεμαρτυράμεθα καὶ τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν ἐδιδάξαμεν, ἀπολογίαν ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῦ θεοῦ τῶν ὅλων πορίζοντες· ἀπαιτεῖ γὰρ καὶ τοῦτο παρ' ἡμῶν, ὡς αἱ θεῖαι γραφαὶ αἵ
1 Tim. 6, 13 τε προφητικαὶ καὶ ἀποστολικαὶ διδάσκουσι. καὶ γὰρ ὁ μακάριος Παῦλος βοᾶι· διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τοῦ ζωογονοῦντος τοὺς νεκροὺς καὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου τὴν
cf. Ezech. 3, 18. 20 καλὴν ὁμολογίαν, καὶ τῶι Ἰεζεκιὴλ ὁ θεὸς παρεγγυᾶι διαστείλασθαι τοῖς ἐν τῶι λαῶι καὶ ἀπειλὴν τίθησι λέγων· ἐὰν μὴ διαστείληι, τὸ αἷμα τῶν ἀπολλυμένων ἐκ χειρός σου ζητήσω. τοῦτο τὸ κρίμα δεδιότες, ἀναγκαῖον ὠιήθημεν αὖθις διδάξαι τὸ ὑμέτερον κράτος ὡς τὰ Ἀπολιναρίου καὶ Ἀρείου καί Εὐνομίου διδάσκουσιν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις οἱ ἐκκλησιάζειν συγχωρηθέντες καὶ ἀθέσμως καὶ παρὰ τοὺς κανόνας ἱερουργοῦντες καὶ διαφθείρουσι τὰς ψυχὰς τῶν εἰσερχομένων, εἴ τις ἄρα καὶ ἀκούειν αὐτῶν ἀνέχεται. διὰ γὰρ τὴν θείαν χάριν τὴν πάντων ἀνθρώπων κηδομένην καὶ πάντας βουλομένην σωθῆναι τὸ πλεῖστον τοῦ λαοῦ ὑγιαίνει καὶ τῶν εὐσεβῶν ὑπεραγωνίζεται δογμάτων, δι' οὓς μάλιστα ἀλγοῦμεν καὶ κεντούμεθα τὴν ψυχήν, δεδιότες μὴ κατὰ μικρὸν ἡ ἐπισκήψασα νόσος τῶν πλείστων ἐπιλάβηται καὶ κοινὸν γένηται τὸ κακόν. ταῦτα ἡμεῖς τὴν ὑμετέραν ἀναδιδάσκομεν γαληνότητα καὶ διδάσκοντες οὐ παυσόμεθα καὶ εὐχόμεθα ἐπινεῦσαι ταῖς ἡμετέραις ἱκεσίαις τὸ ὑμέτερον κράτος καὶ μηδὲν ἐᾶσαι ἐπεισενεχθῆναι τῆι τῶν ἁγίων πατέρων πίστει τῶν ἐν Νικαίαι συνεληλυθότων. εἰ δὲ καὶ μετὰ ταύτην ἡμῶν τὴν δέησιν καὶ τὴν ἐπὶ τοῦ θεοῦ διδασκαλίαν μὴ προσδέξεται ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια, ἡμεῖς καὶ τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν τιναξόμεθα καὶ βοη-
Act. 20, 26 σόμεθα μετὰ τοῦ μακαρίου Παύλου· καθαροὶ ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων. οὐ γὰρ ἐπαυσάμεθα νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ἀφ' οὗ εἰς τήνδε τὴν εὐλογημένην παρεγενόμεθα σύνοδον, καὶ βασιλέα καὶ ἄρχοντας καὶ στρατιώτας καὶ ἱερέας καὶ λαικοὺς διαμαρτυρόμενοι μὴ προέσθαι τὴν παραδοθεῖσαν ἡμῖν ὑπὸ τῶν πατέρων εὐσέβειαν.

65 Latinae uersiones extant duae, in Collectione Casinensi 114 [Λ^{c}] et in Collectione Winteriana 18 [Λ^{w}]

Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν Ἐφέσωι

Τῆι ἁγιωτάτηι καὶ θεοφιλεῖ συνόδωι τῆι ἐν Ἐφέσωι Ἰωάννης Ἰωάννης Παῦλος Μακάριος Ἀπρίγγιος Θεοδώρητος ἐν κυρίωι χαίρειν. Παραγενόμενοι εἰς τὴν Χαλκηδόνα (εἰς γὰρ τὴν Κωνσταντινούπολιν οὔτε ἡμεῖς οὔτε οἱ ἐναντίοι συνεχωρήθημεν εἰσελθεῖν διὰ τὰς στάσεις τῶν καλῶν μοναζόντων), περιηχήθημεν ὅτι πρὸ ὀκτὼ ἡμερῶν τοῦ ἐπιστῆναι ἡμᾶς ἣν δόξαν τῶι εὐσεβεστάτωι βασιλεῖ τὸν κύριον Νεστόριον ἀπὸ τῆς Ἐφέσου ἀπολυθῆναι

ΑΛ^{cw}

11 αὐτοῖς Λ^{w}

AJΛ^{cw}

36 τῶν αὐτῶν ΑΛ^{w} τῶν ἑπτὰ ἀνατολικῶν ἐπισκόπων J 37 θεοφιλῆ AJ 41 ἐφέσω J

ὅπου βούλεται ἀπελθεῖν, καὶ σφόδρα ἠλγήσαμεν τὴν ψυχήν, εἴ γε ἀληθές, ὅτι τὰ ἀκρίτως καὶ ἀθέσμως γεγενημένα τέως δοκεῖ κρατεῖν. ἡμᾶς δὲ γινωσκέτω ὑμῶν ἡ ὁσιότης ἐκθύμως ὑπὲρ τῆς πίστεως ἀγωνίζεσθαι καὶ μέχρι θανάτου τοῦτον αἱρεῖσθαι τὸν ἀγῶνα· προσδοκῶμεν δὲ σήμερον, τοῦτ' ἐστὶ τῇι ἑνδεκάτηι τοῦ Γορπιαίου μηνὸς περᾶν τὸν εὐσε- d.11.in.Sept. βέστατον βασιλέα ἡμῶν εἰς Ῥουφινιανὰς κἀκεῖ τῆς ὑποθέσεως διακούειν. εὐξάσθω τοίνυν 5 a. 431 ἡ ὑμετέρα ἁγιότης συμπρᾶξαι ἡμῖν τὸν δεσπότην Χριστόν, ἵνα δυνηθῶμεν τῶν ἁγίων πατέρων κρατῦναι τὴν πίστιν καὶ τὰ ἐπὶ λύμηι τῆς ἁγίας ἐκκλησίας ἀναφυέντα κεφάλαια πρόρριζα ἀνασπάσαι. τὰ αὐτὰ δὲ καὶ τὴν ὑμετέραν ὁσιότητα καὶ φρονῆσαι καὶ ποιῆσαι παρακαλοῦμεν καὶ ἐμμεῖναι τῇι καλῇι ὑμῶν ὑπὲρ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως προθυμίαι. ὅτε δὲ ἐγράφη ἡ ἐπιστολή, οὕπω ἦν ἀπαντήσας ὁ κύριος Ἰμέριος· τάχα γὰρ ἀνωμάλησε κατὰ 10 τὴν ὁδόν. μηδὲν δὲ ὑμῶν τοῦτο τὴν θεοσέβειαν διαταράξηι· ἐλπίζομεν γὰρ ὅτι καὶ τὰ λυπηρὰ σβεσθήσεται καὶ ἡ ἀλήθεια ἀναλάμψει, τῆς ὑμετέρας θεοσεβείας προθύμως συναγωνιζομένης ἡμῖν.

66 Latinae uersiones extant duae, in Collectione Casinensi 115 [Λ^{c}] et in Collectione Winteriana 19 [Λ^{w}] 15

Αλλη ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τοὺς αὐτούς

Διὰ τῶν εὐχῶν τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος γέγονεν ἡμῖν συντυχία πρὸς τὸν εὐσεβέστατον ἡμῶν βασιλέα καὶ τῆς θείας ῥοπῆς τυχόντες περιεγενόμεθα τέως τῶν τὰ ἐναντία φρονούντων ἐν τοῖς ἀγῶσιν, ὡς πάντα μὲν τὰ ἡμέτερα δεχθῆναι παρὰ τῶι φιλοχρίστωι ἡμῶν βασιλεῖ, τὰ δὲ ὑπ' ἐκείνων λεχθέντα ἄδεκτα φανῆναι καὶ ἀνακόλουθα. ἄνω γὰρ καὶ κάτω 20 Κυρίλλου μνημονεύοντες καὶ παρακαλοῦντες αὐτὸν κληθῆναι καὶ αὐτὸν ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἀπολογήσασθαι, μέχρι τοῦ παρόντος οὐκ ἔπεισαν, ἀλλ' ἤκουσαν ὡς χρὴ τὸν περὶ τῆς εὐσεβείας κινηθῆναι λόγον καὶ κρατυνθῆναι τὴν πίστιν τῶν μακαρίων πατέρων. διηλέγξαμεν δὲ καὶ Ἀκάκιον καταθέμενον ἐπὶ ὑπομνημάτων παθητὴν εἶναι τὴν θεότητα, καὶ τοσοῦτον ἐδυσχέ- V 47. 8 ρανεν ὁ εὐσεβὴς ἡμῶν βασιλεύς, ὡς τινάξασθαι τὴν πορφυρίδα καὶ εἰς τουπίσω χωρῆσαι 25 διὰ τὸ τῆς βλασφημίας μέγεθος. εἴδομεν δὲ καὶ ὅλον τὸ κονσιστόριον σφόδρα ἡμᾶς ἀποδεξάμενον ὡς ὑπὲρ εὐσεβείας ἀγωνιζομένους. ἔδοξε τοίνυν τῶι εὐσεβεστάτωι ἡμῶν βασιλεῖ ἕκαστον ἐκθέσθαι τὸ οἰκεῖον φρόνημα καὶ προσενεγκεῖν αὐτοῦ τῇι εὐσεβείαι, ἀπεκρινάμεθα δὲ ἡμεῖς ὅτι ἑτέραν ἔκθεσιν ἀδύνατον ἡμᾶς ποιῆσαι πλὴν τῆς ἐν Νικαίαι γενομένης ὑπὸ τῶν μακαριωτάτων πατέρων, καὶ συνήρεσεν αὐτοῦ τῶι κράτει. πρόκειται 30 τοίνυν ἐκείνην ἐν ἧι ὑπέγραψεν ὑμῶν ἡ ὁσιότης, προσενεγκεῖν αὐτοῦ τῇι εὐσεβείαι. ὁ δὲ V 96 λαὸς ἅπας ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἀπαύστως πρὸς ἡμᾶς περᾶι, δεόμενος γενναίως ὑπὲρ τῆς πίστεως ἀγωνίσασθαι, καὶ πολὺν ἔχομεν κάματον ἐπέχειν αὐτούς, ἵνα μὴ δόξωμεν πρόφασιν διδόναι τοῖς ἐναντίοις. ἀπεστείλαμεν δὲ ὑμῶν τῇι θεοσεβείαι τὸ ἴσον τῆς ἐκθέσεως, ἵνα δύο ἀντίγραφα ποιῆσαι καταξιώσητε καὶ τοῖς δύο καθυπογράψητε. 35

67 Latinae uersiones extant duae, in Collectione Casinensi 116 [Λ^{c}] et in Collectione Winteriana 20 [Λ^{w}]

Ἀντίγραφα τῶν ἐν Ἐφέσωι Ἀνατολικῶν πρὸς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει

1 Τοῖς τὰ πάντα θεοφιλεστάτοις καὶ ἁγιωτάτοις καὶ ὁσιωτάτοις συλλειτουργοῖς Ἰωάννηι Ἰωάννηι Ἰμερίωι Παύλωι Μακαρίωι Ἀπριγγίωι Θεοδωρήτωι Ἑλλαδίωι ἐπισκόποις ἡ ἐν Ἐφέσωι 40

1/2 adfert Eutherius Tyanensis in Coll. Cas. 205, 6

AJΛ^{cw}

16 τοὺς om. J 26 ὅλον τὸ κονσιστόριον AJΛ^{w} *omnem senatum (et) qui erant in consistorio* Λ^{c} 27 ἀγωνιζομένους AJΛ^{w} *laboribus desudantes* Λ^{c} 35 τοὺς J καθυπογράψετε J 40 Ἑλλαδίωι om. Λ^{c}

συγκροτηθεῖσα σύνοδος ἐν κυρίωι χαίρειν. Μαθόντες τοὺς γενομένους ὑμῖν ἀγῶνας ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας μετὰ τῆς θείας χάριτος ἐπὶ τοῦ φιλοχρίστου καὶ εὐσεβεστάτου βασιλέως ἡμῶν, ἔγνωμεν διὰ τῆς πείρας ὡς οὐκ ἐγκαταλέλοιπεν ὁ δεσπότης Χριστὸς τὰς ἐκκλησίας αὐτοῦ, ὅς γε καὶ ὑμῖν τοῖς ὀρθοδόξοις πρέπουσαν χάριν παρέσχε καὶ τῶν δι' ἐναντίας πολλὴν αἰσχύνην κατέχεε καὶ τὸν εὐσεβέστατον ἡμῶν βασιλέα τῆι ὀρθοδόξωι πίστει τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας προσθέσθαι παρεσκεύασε. καὶ θαρροῦμεν ὡς καὶ ὑμῶν μετὰ τῆς ἐπιβαλλούσης ἱερεῦσι Χριστοῦ παρρησίας ἀγωνιζομένων καὶ τῆς τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως ζωῆς ὑπὸ τοῦ θεοῦ σωιζομένης εἰρηνικὸν πέρας ἕξει τὰ τῆς ὑποθέσεως καὶ στηλιτευθήσεται μὲν τὰ τῆς αἱρέσεως, ἀναλάμψει δὲ πάλιν κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἡ τῶν ἁγίων πατέρων ὀρθόδοξος πίστις. οὐ παύονται δὲ οἱ δι' ἐναντίας τῆι συνήθει τυραννίδι κεχρημένοι μέχρι τοῦ παρόντος διὰ τὸ μηδεμιᾶς ἀγανακτήσεως πειραθῆναι· πανταχοῦ γὰρ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τὰς ἀθεμίτους καθαιρέσεις διαπεμπόμενοι ταράσσουσι καὶ τοὺς κλήρους
2 καὶ τοὺς λαούς. ὑπεγράψαμεν δὲ εἰς τὰ δύο ἰσότυπα τὰ παρὰ τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος ἀποσταλέντα, ὑπὲρ ὧν παρακαλοῦμεν μέχρις αἵματος ἀντικαταστῆναι ὑμᾶς, ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ἀγωνιζομένους πρὸς τὴν ἀναφυεῖσαν ἀσέβειαν, εἰδότας ὡς σύμφωνοι τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος ὄντες ἕτοιμοι ἐσμὲν πρότερον τὰς ψυχὰς ἀποθέσθαι ἢ δέξασθαί τι τῶν αἱρετικῶν
3 κεφαλαίων Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρέως. τὰ δὲ κατὰ τὸ ἠδικημένον πρόσωπον γνόντες, εἰς πᾶσαν ἀφασίαν κατέστημεν· οἱ γὰρ καθελόντες αὐτὸν ἐν αὐτοῖς τοῖς αἱρετικοῖς ὑπομνήμασι τὰ κεφάλαια τὰ αἱρετικά, ὡς ἴστε, συνῆψαν τῆι τῶν πατέρων πίστει, καὶ ταύτηι δείξαντες αὐτοὺς αἱρετικοὺς καὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἀλλοτρίους. πῶς οὖν ἐνδέχεται, παρακαλῶ, ἀμφότερα ταῦτα συνελθεῖν ὄντα ἐναντία, τήν τε καθαίρεσιν τά τε κεφάλαια; εἰ γὰρ ἀξιόπιστοί εἰσι καθελόντες, ἀξιόπιστοι ἔσονται καὶ ἐν οἷς ἐξέθεντο αἱρετικοῖς κεφαλαίοις· εἰ δὲ τὰ κεφάλαια ἐλέγχει αὐτοὺς αἱρετικούς, αἱρετικῶν πάντως καὶ ἡ καθαίρεσις.
68 4 ταῦτα δὲ προσεφωνήσαμεν καὶ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον ἡμῶν βασιλέα, ἀποστείλαντες τῆι ὑμετέραι ὁσιότητι, ἵνα τὸ δοκοῦν διαπράξησθε. ἀγωνιῶμεν γὰρ ὡς ἐπὶ τῆς ἀληθείας αὐτῆς, μὴ τῆς καθαιρέσεως τῆς ὑπὸ τῶν αἱρετικῶν γεγενημένης κρατούσης ἰσχύν τινα ἔχηι καὶ τὰ αἱρετικὰ κεφάλαια καὶ τὰ ἄλλα τὰ παρ' ἐκείνων κατὰ πολλῶν ἱερέων γεγενημένα· ἅπερ ἅπαντα μαθοῦσαν ὑμῶν τὴν ὁσιότητα θαρροῦμεν ἐκεῖνα ποιήσειν ἃ καὶ πάντα τὰ γενόμενα κατὰ πάντων ὑπὸ τῶν αἱρετικῶν ἀκυρώσει, εἴτε καθαίρεσιν εἴτε ἀκοινωνησίαν, διά τε συνοδικοῦ γράμματος καὶ βασιλικοῦ θεσπίσματος. οὐκ ἀγνοεῖ γὰρ ὑμῶν ἡ θεοσέβεια ὡς ἔχομεν τινὰς τῶν ἐπισκόπων μεθ' ἡμῶν μεμονωμένους ἐν ταῖς ἑαυτῶν ἐπαρχίαις. ἀπεστείλαμεν δὲ τῆι ὑμετέραι ὁσιότητι καὶ τὴν πρόσφατον γενομένην ἑρμηνείαν ὑπὸ τοῦ
V 148 Ἀλεξανδρέως τῶν αἱρετικῶν κεφαλαίων, ἀκριβέστερον καὶ δι' αὐτῆς δείξαντος τὴν ἑαυτοῦ ἀσέβειαν. καθὼς δὲ παρεκαλέσαμεν ὑμῶν τὴν ὁσιότητα, καταξιώσατε φροντίσαι ταχέως ἡμᾶς ἀπολυθῆναι, μάλιστα τοῦ χειμῶνος ἐπικειμένου.

68 Latinae uersiones extant duae, altera in Collectione Casinensi 117 [Λ^{c}], altera in Collectione Winteriana 21 [Λ^{w}]

Ἀναφορὰ τῶν ἐν Ἐφέσωι Ἀνατολικῶν καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς πρὸς τὸν βασιλέα

1 Τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ φιλοχρίστοις βασιλεῦσι Θεοδοσίωι καὶ Οὐαλεντινιανῶι αὐγού-
66 στοις παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῆς ἐν Ἐφέσωι συγκροτηθείσης. Διδαχθέντες ἐκ γραμμάτων τῶν ἁγιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων συλλειτουργῶν ἡμῶν τῶν ὑπὲρ ὅλης τῆς συνόδου

A J Λ^{cw}

6 προθέσθαι J 8 τοῦ om. J 11 παρόντος A Λ^{cw} παλατίου J 31 ἐν — ἐπαρχίαις A J Λ^{w} *ex propriis mansionibus* Λ^{c} 35 secuntur subscriptiones in Λ^{c} 40/41 τῶν γραμμάτων τῶν J

καταλαβόντων τὸ εὐσεβὲς ὑμῶν στρατόπεδον τήν τε μετ' εὐμενείας γενομένην εἴσοδον αὐτῶν ἐπὶ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας καὶ τὸν ὑπὲρ τῆς ὀρθοδοξίας ζῆλον τοῦ ὑμετέρου κράτους, ἤσθημεν ὡς τοῖς προειρημένοις παρόντες καὶ τὸ γαληνὸν τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας πρόσωπον ἅμα αὐτοῖς ἐποπτεύοντες. ἔγνωμεν γὰρ πῶς τὰ μὲν παρὰ τῶν ἐναντίων ἄδεκτα γέγονε τῇ ὑμετέραι δικαιοκρισίαι, ἡ δὲ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν κατὰ Νίκαιαν πίστις, ὑπὲρ ἧς καὶ οἱ παρόντες θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι καὶ ἡμεῖς ἀγωνιζόμεθα, ἀποδοχῆς ἠξιώθη, καὶ πιστεύομεν οὕτω τοῦ θεοῦ ἐξηρτημένης ὑμῶν τῆς εὐσεβείας μηδαμῶς παρασαλευθήσεσθαι παρὰ τῶν ἐπιχειρησάντων τὴν ἀποστολικὴν πίστιν, δι' ἧς ἄνωθεν ἐκ προγόνων βασιλεύει τε τὸ ὑμέτερον κράτος καὶ πᾶν τὸ ἀλλόφυλον ὑποχείριον ἔχει, καὶ ἐπὶ τούτοις τὰς εὐχαριστηρίους φωνὰς καὶ τὰς ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας ἐκτενεῖς δεήσεις εἰωθότως ἀνεπέμψαμεν μετὰ
2 πολλῆς τῆς περιχαρείας τῶι δεσπότηι Χριστῶι. ἐπειδὴ δὲ πολλή τίς ἐστιν ἐπὶ τοῦ εὐσεβοῦς ὑμῶν κράτους παρρησία τοῖς ἱερεῦσι, θαρροῦμεν καὶ τὰ εἰς ἀθυμίαν ἡμᾶς ἐμβάλλοντα καὶ ἀγωνίαν διδάξαι τὸ ὑμέτερον κράτος καὶ τούτων αἰτῆσαι τὴν ἴασιν· ὅθεν δεόμεθα καὶ προκυλινδούμεθα τῶν ὑμετέρων ἰχνῶν μετὰ μακροθυμίας προσπίπτοντες ἡμᾶς τῇ ὑμετέραι εὐσεβείαι δέξασθαι, δίκαια αἰτοῦντας περὶ τοῦ ἠδικημένου προσώπου παρὰ τῶν τὰ αἱρετικὰ κεφάλαια Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρέως δεδεγμένων καὶ εἰς αὐτὸ τὸ θεῖον ἠσεβηκότων. οἱ γὰρ ἐπεισαγαγόντες τὰ αἱρετικὰ κεφάλαια καὶ θολώσαντες τὴν τῶν ἁγίων πατέρων πίστιν τό γε αὐτῶν μέρος ἐν αὐτοῖς τοῖς ὑπομνήμασι καὶ τὴν ἀθέμιτον καθαίρεσιν πεποιήκασι, καὶ πιστεύομεν μὴ φανήσεσθαι τῇ ἀπροσκλινεῖ ὑμῶν καὶ ὀρθῇ κρίσει δίκαιον ἐκείνων στῆναι τὴν κατάκρισιν, οὓς κατακρίνεσθαι χρὴ σαφῶς ἐληλεγμένους αἱρετικούς. τὰ δὲ κατὰ μέρος παρακολουθήσαντα παρ' ἐκείνων καὶ κατὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν καὶ κατὰ τῶν εὐσεβεστάτων ὑμῶν γραμμάτων ἤδη παρὰ πολλῶν μεμάθηκε τὸ ὑμέτερον κράτος, τοῦ παρ' αὐτῶν ἠδικημένου ἐν μηδενὶ μήτε τοῖς ὑμετέροις θεσπίσμασιν ἀντιπεσόντος καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν πίστιν ὀρθοδόξως κηρύττοντος. εἰ γὰρ καὶ μυριάκις φεύγων τὰς ταραχὰς αὐτὸς ἰδιάζειν βούλεται, δέος μή τι τῇ πίστει γένηται βλάβος τῶι τὴν ἄθεσμον ἐκείνην καθαίρεσιν παρὰ τῶν τὰ αἱρετικὰ κεφάλαια ἐπεισαγαγόντων γεγενῆσθαι.

69 Latinae uersiones extant duae, in Collectione Casinensi 119 [Λ^{c}] et in Collectione Winteriana 22 [Λ^{w}]

Ἐπιστολὴ Θεοδωρήτου ἐπισκόπου Κύρου πρὸς Ἀλέξανδρον τὸν Ἱεραπόλεως γραφεῖσα ἀπὸ Χαλκηδόνος

1 Οὐ κατελίπομεν εἶδος, οὐκ ἐπιεικείας, οὐ τραχύτητος, οὐ παρακλήσεως, οὐ καταβοήσεως, ὧι οὐκ ἐχρησάμεθα ἐπὶ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως καὶ τοῦ λαμπροῦ κονσιστορίου διαμαρτυρόμενοι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τοῦ τὰ πάντα ἐφορῶντος καὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ μέλλοντος κρίνειν ἐν δικαιοσύνηι τὴν οἰκουμένην καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος καὶ τῶν ἐκλεκτῶν Act. 17, 31
αὐτοῦ ἀγγέλων μὴ παροφθῆναι διαφθειρομένην τὴν πίστιν ὑπὸ τῶν τὰ αἱρετικὰ κεφάλαια δεξαμένων καὶ τούτοις καθυπογράψαι τετολμηκότων, ἀλλὰ κελεῦσαι μόνον τὴν ἐν Νικαίαι ἐκτεθῆναι καὶ ἐκβληθῆναι τὴν ἐπεισαχθεῖσαν αἵρεσιν ἐπὶ λύμηι καὶ διαφθορᾶι τῆς εὐσεβείας. καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἡμέρας οὐδὲν ἀνύσαι ἠδυνήθημεν, τῆιδε κἀκεῖσε τῶν ἀκροατῶν περι-
2 φερομένων καὶ νῦν μὲν ἐπαινούντων τὰ ἡμέτερα, νῦν δὲ μεταπειθομένων. ἀλλ' ὅμως οὐδὲν ἡμᾶς τούτων μετέπεισε τῆς προκειμένης ἐνστάσεως ἐκστῆναι, ἀλλ' ἐχόμεθα τούτου, σὺν θεῶι δὲ εἰρήσθω· πεπείκαμεν γὰρ μεθ' ὅρκου τὸν εὐσεβέστατον ἡμῶν βασιλέα ὡς ἀδύνατον Κύριλλον καὶ Μέμνονα δι' ἡμῶν ἀποκαταστῆναι καὶ ὡς ἀμήχανον ἡμᾶς κοινω-

---

A JΛ^{cw}

4 παρὰ om. Λ^{c} . ιρακολουθήσοντα Λ^{w} 23 μὴ δὲ AJ 26 in fine add. *et subscriptiones* Λ^{c}

νῆσαι τοῖς ἄλλοις, μὴ ἐκβαλοῦσι πρότερον τὰ αἱρετικὰ κεφάλαια. ἡμεῖς μὲν οὖν τοῦτον
Phil. 2, 21 ἔχομεν τὸν σκοπόν· σπουδὴ δέ ἐστι τοῖς τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐχὶ δὲ τὰ Χριστοῦ
Ἰησοῦ, ἀποκαταστῆσαι αὐτοὺς καὶ παρὰ γνώμην ἡμετέραν. ἀλλ' οὐδὲν ἡμῖν τούτου μέλει·
ὁ γὰρ θεὸς τὴν ἡμετέραν πρόθεσιν ἀπαιτεῖ καὶ τὴν δύναμιν ἐξετάζει καὶ τῶν παρὰ γνώμην
3 γινομένων οὐκ εἰσπράττεται δίκας. περὶ δὲ τοῦ φίλου ἵστω σου ἡ ἁγιότης ὡς εἴ ποτε αὐτοῦ
μνήμην ἐποιησάμεθα ἢ ἐπὶ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως ἢ ἐπὶ τοῦ λαμπροῦ κονσιστορίου,
καθοσιώσεως ἐκρίθημεν· τοσαύτη ἐστὶ τῶν ἔσω πρὸς αὐτὸν ἡ ἀπέχθεια. καὶ τὸ πάντων
χαλεπώτατον ὅτι αὐτὸς ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς πάντων μάλιστα ἀποστρέφεται τὸ ὄνομα,
φανερῶς ἡμῖν λέγων ὅτι περὶ τούτου μηδείς μοι μηδὲν λεγέτω· τύπον γὰρ ἅπαξ τὰ κατ'
αὐτὸν ἔλαβεν. ἀλλ' ὅμως εἰ ἐνταῦθα ἐσμέν, οὐ παυσόμεθα πάσῃ δυνάμει καὶ τούτου
4 τοῦ μέρους φροντίζοντες, εἰδότες τὴν γενομένην εἰς αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀθέων ἀδικίαν. σπου-
δάζομεν δὲ καὶ ἡμεῖς ἀπαλλαγῆναι ἐντεῦθεν καὶ τὴν ὑμετέραν ἀπαλλάξαι θεοσέβειαν· οὐδὲν
γάρ ἐστιν ἐλπίσαι χρηστὸν ἐντεῦθεν τῶι πάντας πληροφορηθῆναι τῶι χρυσῶι καὶ φιλονεικεῖν
αὐτοὺς τοὺς κριτὰς μίαν εἶναι φύσιν θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος. ὁ δὲ λαὸς ἅπας σὺν θεῶι
ὑγιαίνει καὶ ἀπαύστως πρὸς ἡμᾶς ἐξέρχεται, ἠρξάμεθα δὲ αὐτοῖς καὶ διαλέγεσθαι καὶ ἐπετελέσα-
μεν συνάξεις μεγίστας καὶ τέταρτον αὐτοῖς διελέχθην εὐχαῖς τῆς σῆς θεοσεβείας περὶ τῆς πίστεως
καὶ μετὰ τοσαύτης ἤκουσαν ἡδονῆς, ὡς μέχρις ὥρας ἑβδόμης μὴ ἀποστῆναι, ἀλλ' ἀνέχεσθαι
τῆς τοῦ ἡλίου θερμότητος. ἐν γὰρ τῆι αὐλῆι μεγίστηι οὔσηι καὶ τέσσαρας ἐχούσηι στοὰς
5 πλῆθος ἠθροίσθη καὶ ἡμεῖς ἄνωθεν ἐκ τῶν διστέγων τὰς διαλέξεις ἐποιησάμεθα. ὁ δὲ
κλῆρος ἅπας μετὰ τῶν καλῶν μοναζόντων σφόδρα ἡμῖν πολεμεῖ, ὡς καὶ γενέσθαι μίαν
συμβολήν, ἡνίκα ἀπὸ Ῥουφινιανῶν μετὰ τὴν συντυχίαν τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως ἐπανή-
ειμεν, καὶ πολλοὺς τραυματισθῆναι καὶ τῶν μεθ' ἡμῶν λαικῶν καὶ τῶν ψευδομοναζόντων.
ἔγνω δέ ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς ὡς πλῆθος ἀθροίζεται πρὸς ἡμᾶς, καὶ μόνοις ἡμῖν
συντυχὼν ἔφη· Ἔγνων ὅτι παρασυνάγετε. εἶπον δὲ αὐτῶι· Ἐπειδὴ ἔδωκας παρρη-
σίαν, μετὰ συγγνώμης ἄκουσον. δίκαιον τοὺς μὲν αἱρετικοὺς καὶ ἀκοινωνήτους ἐκκλησιάζειν,
ἡμᾶς δὲ τοὺς ὑπὲρ τῆς πίστεως ἀγωνιζομένους καὶ διὰ τοῦτο ἐκείνους ἀκοινωνήτους
πεποιηκότας μὴ εἰσιέναι εἰς ἐκκλησίαν; ὃ δὲ ἔφη· Κἀγὼ τί ποιήσω; ἀπεκρινάμην
τοίνυν αὐτῶι· Ὃ ἐποίησεν ὁ μάγιστρός σου κόμης ὢν λαργιτιόνων ἐν Ἐφέσωι. εὑρὼν
γὰρ ἐκείνους μὲν συναγομένους, ἡμᾶς δὲ μὴ συναγομένους, ἐπέσχεν αὐτοὺς λέγων ὡς
ἐὰν μὴ εἰρηνεύσητε, οὐ μὴ συγχωρήσω ἑνὶ μέρει συναχθῆναι. καὶ ἐχρῆν καί τὴν σὴν
εὐσέβειαν προστάξαι ἐνταῦθα τῶι ἐπισκόπωι μὴ συγχωρῆσαι μήτε ἐκείνοις μήτε ἡμῖν
συναχθῆναι, ἕως ἂν συμβῶμεν, ἵνα ἡ δικαία σου ψῆφος γνώριμος ἅπασι γένηται. πρὸς
ταῦτα ἔφη ὅτι ἐγὼ προστάσσειν ἐπισκόπωι οὐ δύναμαι. ἀπεκρινάμην τοίνυν ἐγώ· Οὐκοῦν
μηδὲ ἡμῖν ἐπιτάξῃς, καὶ λαμβάνομεν ἐκκλησίαν καὶ συναγόμεθα καὶ γνώσεταί σου ἡ εὐσέ-
βεια ὡς πολλῶι πλείους οἱ μεθ' ἡμῶν ὑπὲρ τοὺς μετ' αὐτῶν. πρὸς δὲ τούτοις εἴπαμεν
αὐτῶι ὅτι ἡ ἡμετέρα σύναξις οὔτε ἀνάγνωσιν ἔσχε τῶν ἁγίων γραφῶν οὔτε προσφοράν,
μόνας δὲ λιτὰς ὑπὲρ τῆς πίστεως καὶ τοῦ ὑμετέρου κράτους καὶ τὰς περὶ τῆς εὐσεβείας
διαλέξεις. ἀπεδέξατο οὖν καὶ τέως οὐκ ἐκώλυσε τοῦτο γίνεσθαι. αὔξονται οὖν αἱ
συνάξεις, τοῦ πλήθους περῶντος πρὸς ἡμᾶς καὶ μεθ' ἡδονῆς ἁπάσης τῆς διδασκαλίας
ἀκούοντος. εὐξάσθω τοίνυν ἡ ὑμετέρα θεοσέβεια τέλος λαβεῖν τὴν ὑπόθεσιν τῶι θεῶι
ἀρέσκον· ἡμεῖς γὰρ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐν κινδύνωι ἐσμέν, καὶ τὰς ἐφόδους τῶν μονα-
ζόντων καὶ τῶν κληρικῶν ὑφορώμενοι καὶ τῶν κρατούντων τὴν εὐκολίαν ὁρῶντες.

AJΛcw

3 οὐδὲ AJ, corr J μέλλει J 25/26 ἐκκλησιάζειν — ἀκοινωνήτους om. J

70 Latinae uersiones extant duae, in Collectione Casinensi 120 [Λ^{c}] et in Collectione Winteriana 23 [Λ^{w}]

Ἐπιστολὴ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει σταλέντων Ἀνατολικῶν πρὸς τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν Εφέσωι

1 Κυρίοις τιμιωτάτοις καὶ θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις τοῖς ἐν Ἐφέσωι διάγουσιν Ἰωάννης Ἰωάννης Ἱμέριος Παῦλος Μακάριος Ἀπρίγγιος Θεοδώρητος. Πέμπτης εἰσόδου τετυχηκότες καὶ πολλὰ περὶ τῶν αἱρετικῶν κεφαλαίων Ζυγομαχήσαντες καὶ ὁμωμοκότες πολλάκις τῶι εὐσεβεστάτωι βασιλεῖ ὡς ἀδύνατον ἡμᾶς κοινωνῆσαι τοῖς τὰ ἐναντία φρονοῦσι, μὴ ἐκβαλλομένων τῶν κεφαλαίων, καὶ ὅτι οὐδ' ἂν ἐκβάληι Κύριλλος τὰ κεφάλαια, δεχθήσεται παρ' ἡμῶν διὰ τὸ αἱρεσιάρχην αὐτὸν τῆς ἀσεβοῦς ταύτης αἱρέσεως γενέσθαι, οὐδὲν τέως ἠνύσαμεν τῶι καὶ τοὺς ἐναντίους ἐνίστασθαι καὶ τοὺς ἀκούοντας μὴ ἐπιπλήττειν τοῖς ἀναιδῶς ἀντιπίπτουσι μηδὲ ἀναγκάζειν αὐτοὺς εἰς ἐξέτασιν ἐλθεῖν καὶ διάλεξιν. φεύγουσι γὰρ ἐκεῖνοι παντελῶς τὴν περὶ τῶν κεφαλαίων βάσανον καὶ οὐδ' ὅλως διαλεχθῆναι περὶ τούτων ἀνέχονται, ἡμεῖς δὲ διὰ τὰς ὑμετέρας εὐχὰς μέχρι θανάτου ἕτοιμοι ἐσμὲν ἐνστῆναι καὶ μήτε Κύριλλον δέξασθαι μήτε τὰ ὑπ' αὐτοῦ ἐκτεθέντα κεφάλαια μήτε τούτοις κοινωνῆσαι, πρὶν ἢ ἐκβληθείη τὰ κακῶς ἐπεισαχθέντα τῆι πίστει. παρακαλοῦμεν τοίνυν καὶ τὴν ὑμετέραν ἁγιωσύνην τὰ αὐτὰ ἡμῖν φρονεῖν καὶ τὸν αὐτὸν ἐπιδείκνυσθαι τόνον· ὑπὲρ γὰρ τῆς εὐσεβείας ἐστὶν ἡμῖν ὁ ἀγών, ἣν μόνην ἔχομεν ἐλπίδα καὶ δι' ἣν προσδοκῶμεν τῆς
2 τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἀπολαύσεσθαι εὐμενείας ἐν τῶι μέλλοντι βίωι. περὶ τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Νεστορίου ἴστω ὑμῶν ἡ θεοσέβεια ὡς σπουδὴ ἡμῖν ἐγένετο παρεμβαλεῖν τὸν περὶ αὐτοῦ λόγον καὶ τέως οὐκ ἰσχύσαμεν τῶι πάντας καὶ πρὸς αὐτὸ τὸ ὄνομα ἀπεχθῶς διακεῖσθαι, σπουδάζομεν δὲ ὅμως καὶ τούτων οὕτως ἐχόντων, εἰ ἐπιλαβώμεθα καιροῦ καὶ τῆς τῶν ἀκουόντων εὐμενείας, καὶ τοῦτο ποιῆσαι, τοῦ θεοῦ δηλονότι
3 συνεργοῦντος ἡμῶν τῶι σκοπῶι. ἵνα δὲ μηδὲ τοῦτο ἀγνοήσηι ὑμῶν ἡ ὁσιότης, γινώσκετε ὡς θεασάμενοι τοὺς Κυριλλιανοὺς τυραννίδι καὶ ἁπάτηι καὶ κολακείαι καὶ δώροις πάντας ὡς ἔπος εἰπεῖν ἀπατήσαντας, πολλάκις τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα παρεκαλέσαμεν καὶ τοὺς μεγαλοπρεπεστάτους ἄρχοντας ὥστε καὶ ἡμᾶς ἐπὶ τὴν Ἀνατολὴν ἀπολυθῆναι καὶ τὴν ὑμετέραν θεοσέβειαν ἐπὶ τὰ οἰκεῖα, ἐννοοῦντες τοῦτο ὅτι μάτην παραβραδύνομεν οὐδὲν περὶ τῶν προκειμένων ἀνύοντες διὰ τὸ Κύριλλον παντάπασι φεύγειν τὴν πρὸς ἡμᾶς διάλεξιν, εἰδότα τὸ φανερὸν τῶν ἐλέγχων τῶν βλασφημιῶν ὧν ἐν τοῖς δώδεκα κεφαλαίοις αὐτοῦ ἐξέθετο. ἔδοξε δὲ τῶι εὐσεβεστάτωι βασιλεῖ μετὰ πολλὰς παρακλήσεις ἕκαστον ἡμῶν ep. 97
ἐπὶ τὰ ἴδια ἐπανελθεῖν ἐπὶ τῶι καὶ τὸν Αἰγύπτιον καὶ Μέμνονα τὸν Ἐφέσιον ἐν τῶι τόπωι αὐτῶν μεῖναι· οὕτω γὰρ ἠδυνήθη ὁ Αἰγύπτιος πάντας τυφλῶσαι διὰ τῶν δώρων αὐτοῦ, ὡς αὐτὸν μὲν μυρία δράσαντα κακὰ ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ ἐπανελθεῖν, τὸν δέ γε ἀναίτιον ἄνδρα ἐπὶ τὴν μονὴν αὐτοῦ ἀπολυθῆναι.

Πᾶσαν τὴν σὺν ὑμῖν ἀδελφότητα ἡμεῖς τε καὶ οἱ σὺν ἡμῖν πλεῖστα προσαγορεύομεν.

Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας τῆς Ἀνατολῆς ἐρρῶσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίωι εὔχομαι, κύριοι θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι. ὑπέγραψαν δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ὁμοίως.

---

6 cf. quae ex Theodoreti ep. 112 ad 62 enotaui 9/10 adfert Eutherius Tyanensis in Coll. Cas. 205, 6

A J Λcw

9 ἐκβάλληι J δεχθῆναι J 17 πόνον Λw 19 ἀπολαύσασθαι J 26/27 τὸν μεγαλοπρεπέστατον ἄρχοντα Λc 36—39 om. Λc

71 Latinae uersiones extant duae, in Collectione Casinensi 125 [Λ^{c}] et in Collectione Winteriana 25 [Λ^{w}]

Μέρος ὁμιλίας Θεοδωρήτου ἐπισκόπου Κύρου λεχθείσης ἐν Χαλκηδόνι ἐν τῶι μέλλειν αὐτοὺς ἐκδημεῖν

Χριστὸς ἡμῖν ἡγείσθω τοῦ λόγου, δι' ὃν αὐτοί τε οἱ λόγοι καὶ ἡμεῖς οἱ τῶν θείων
Luc. 2, 34 αὐτοῦ λογίων διάκονοι· Χριστὸς ὁ κείμενος εἰς πτῶσιν πολλῶν καὶ ἀνάστασιν
καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον πάλαι μὲν τῶι σαρκικῶι Ἰσραήλ, νυνὶ δὲ καὶ τῶι
1 Petr. 1, 8. 6 πνευματικῶι· Χριστὸς ὁ τοῖς μὲν ἀπίστοις λίθος προσκόμματος καὶ πέτρα σκαν-
Ies. 28, 16 δάλου, μὴ καταισχύνων δὲ τοὺς πιστεύοντας· Χριστὸς ὁ πολυτελὴς λίθος, ὁ θεμέλιος κατὰ
1 Petr. 2, 7 τὴν Ἡσαίου φωνήν· Χριστός, ὁ λίθος ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, καὶ
Dan. 2, 34. 35 γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας· Χριστὸς ὁ τῆς ἐκκλησίας θεμέλιος· Χριστὸς ὁ λίθος
ὁ τμηθεὶς ἄνευ χειρῶν καὶ γενόμενος εἰς ὄρος μέγα καὶ καλύψας τὴν οἰκουμένην κατὰ τὴν
τοῦ Δανιὴλ προφητείαν· Χριστός, ὑπὲρ οὗ καὶ μεθ' οὗ καὶ δι' ὃν πολεμούμεθα καὶ δι' ὃν
τῆς βασιλίδος κεκωλύμεθα πόλεως, ἀλλὰ τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας οὐκ ἐστερήμεθα,
ἀλλὰ πόλιν ἔχομεν τὴν ἐπουράνιον Ἱερουσαλήμ, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ θεὸς κατὰ
Hebr. 12, 22 τὴν τοῦ Παύλου φωνήν· Χριστός, δι' ὃν τῶν φοβερῶν τῆς Προποντίδος κατατολμᾶτε κυ-
μάτων, ἵνα τῆς ἡμετέρας φωνῆς εἰσακούσητε, ἴνδαλμα νομίζοντες εἶναι τῆς τοῦ ὑμετέρου
ποιμένος φωνῆς. ἐφίεσθε γὰρ ἀκοῦσαι τῶν τερπνῶν τοῦ ποιμένος ὑμῶν συριγμάτων,
ποιμένος ὃν οἱ συμποιμένες καλάμοις κατέσφαξαν, ὡς νομίζουσι· πρὸς οὓς ὁ θεὸς διὰ τοῦ
Ierem. 12, 10 προφήτου βοᾶι τὸ ποιμένες πολλοὶ διέφθειραν τὸν ἀμπελῶνά μου, ἐμόλυναν
τὴν μερίδα μου· ἔθεντο τὴν μερίδα μου τὴν ἐπιθυμητὴν εἰς ἔρημον ἄβατον.
Os. 4. 7 λεγέτω περὶ αὐτῶν καὶ δι' ἑτέρου προφήτου· κατὰ τὸ πλῆθος αὐτῶν, οὕτως ἥμαρτόν
μοι· τὴν δόξαν αὐτῶν εἰς ἀτιμίαν θήσομαι. λεγέτω καὶ δι' ἑτέρου πάλιν προ-
Ies. 30, 1 φήτου· οὐαὶ τέκνα ἀποστάται· ἐποιήσατε βουλήν, καὶ οὐ δι' ἐμοῦ· καὶ συν-
θήκας, καὶ οὐ διὰ τοῦ πνεύματός μου, προσθεῖναι ἁμαρτίας ἐφ' ἁμαρτίαις.
Ies. 31, 6 ἐπιστράφητε οἱ τὴν βαθεῖαν βουλὴν βουλευσάμενοι καὶ ἄνομον. λεγέτω
Ies. 59, 3-5 πρὸς αὐτοὺς [καὶ] Ἡσαίας· αἱ γὰρ χεῖρες ὑμῶν μεμολυσμέναι αἵματι καὶ οἱ
δάκτυλοι ὑμῶν ἐν ἁμαρτίαις· ἡ γλῶσσα ὑμῶν ἐλάλησεν ἀνομίαν καὶ τὸ
στόμα ὑμῶν ἀδικίαν μελετᾶι· οὐδεὶς λαλεῖ δίκαια, ὅτι κύουσι πόνον καὶ
τίκτουσιν ἀνομίαν. ὠιὰ ἀσπίδων ἔρρηξαν καὶ ἱστὸν ἀράχνης ὑφαίνουσιν.
ὁρᾶτε κατηγορίαν κακίας καὶ τοῦ σαθροῦ τῆς κακίας τὸν ἔλεγχον, ὠιὰ ἀσπίδων καὶ
ἱστὸν ἀράχνης, τὸ μὲν κύημα τῆς κακίας, τὸ δὲ διάταγμα τῆς ἀσθενείας. ὠιὰ ἀσπί-
δων τῆς κακίας τὸ εἶδος, ἱστὸς ἀράχνης τῆς ἀσθενείας ὁ ἔλεγχος. καὶ ὁ μέλλων τῶν
ὠιῶν αὐτῶν φαγεῖν συντρίψας οὔριον εὗρεν. εἶδες κακίαν ἀσθενοῦσαν; εἶδες
τὸν ἀδικούμενον μὴ ἀδικούμενον; εἶδες τὸν πολεμούμενον στεφανούμενον; καὶ ὁ μέλλων
τῶν ὠιῶν αὐτῶν φαγεῖν συντρίψας οὔριον ηὗρεν, οὔριον δὲ τί ἐστιν; ἄγονον,
ἀντὶ τοῦ ἀτέλεστον. Ἡσαία, κήρυξον ἡμῖν καὶ τῆς κακίας τὸ εἶδος * * καὶ ἐν αὐ-
τῶι βασιλίσκος. τὸ γὰρ θαυμαστὸν ὅτι καὶ βασιλίσκος ἐν αὐτῶι καὶ οὔριον· βασι-
λίσκος δὲ τὴν κακίαν σημαίνει. ἐπειδὴ γὰρ τοῦτο τὸ θηρίον πικρότατόν ἐστι πάντων

---

5. 16—21 adferuntur in Concilii quinti collatione V [L V 506 = M VIIII 293]

ΑΛcw

27 Ἡσαίας Λc καὶ ἡσαίας ΑΛw 32/33 διάταγμα — ἀράχνης om. Λc nullo sensus damno 33 post ἔλεγχος add. *addit ergo dicens* Λc 35 post μέλλων add. φησί Λc 37 lacunam signaui; quae exciderint, apparet ex Λc, ubi inter εἶδος et καὶ ἐν αὐτῶι habentur *ait enim quod mirum est, sic dicens* 38 post οὔριον add. *hoc est sterile* Λw 38/39 βασιλίσκον Α

τῶν ἑρπετῶν, τούτωι ἀπεικάζει τῆς κακίας τὸ γέννημα. οὔριον δὲ τὸ αὐτὸ πάλιν διὰ τὸ ἀσθενὲς τῆς κακίας. εἶτα ἡ ἀπόφασις· ὁ ἱστὸς αὐτῶν οὐκ ἔσται εἰς ἱμάτιον Ies. 59, 6 οὐδὲ μὴ περιβάλωνται ἀπὸ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν. διὰ τί; ὅτι τὰ ἔργα αὐτῶν ἔργα ἀνομίας. εἰπὲ τὸ εἶδος τῆς ἀνομίας· οἱ πόδες αὐτῶν εἰς Ies. 59, 7. 8 κακίαν τρέχουσιν. ἐπὶ τῶι τί ποιῆσαι; καὶ ταχινοί εἰσι τοῦ ἐκχέαι αἷμα. τί πρὸς τούτοις; σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν· αἱ γὰρ τρίβοι αὐτῶν διεστραμμέναι, ἃς διοδεύουσι, καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ οἴδασιν. ἀληθῶς θρήνων ἄξια ταῦτα, τὸ ἱερέας καθ' ἱερέων τοιαῦτα λέγειν· λέγομεν δὲ οὐκ ἐκείνων τοσοῦτον κατηγοροῦντες ὅσον ὑμῶν προνοούμενοι.

Καὶ μεθ' ἕτερα· Ἀληθῶς ἐξέστη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ τούτωι καὶ ἔφριξεν ἐπὶ Ier. 2, 12 πλεῖον ἡ γῆ, λέγει κύριος, ὅτι δύο καὶ πονηρὰ ἐποίησεν ὁ λάος μου. ἐμέ, φησίν, ἐγκατέλιπον, πηγὴν ὕδατος ζῶντος, καὶ ὤρυξαν ἑαυτοῖς λάκκους συντετριμμένους, οἳ οὐ δυνήσονται ὕδωρ συνέχειν. λεγέτω πρὸς αὐτοὺς ὁ θεὸς διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου· διέλθετε εἰς νήσους Χεττιεὶμ καὶ ἴδετε [καὶ εἰς Ier. 2, 10. 11 Κηδὰρ ἀποστείλατε καὶ νοήσατε σφόδρα, εἰ γέγονε τοιαῦτα. ποῖα τοιαῦτα; εἰ ἀλλάξονται ἔθνη θεοὺς αὐτῶν. διέλθετε εἰς νήσους Χεττιείμ]. οὐ θέλετε, φησί, τῶν ἐμῶν ἀνέχεσθαι ῥημάτων, οὐκ ἀνέχεσθε τῶν προφητῶν, οὐ δέχεσθε τὸν νόμον, οὐ πιστεύετε ταῖς θείαις γραφαῖς; λάβετε Ἑλλήνων παῖδας διδασκάλους, πορεύεσθε εἰς τὰ ἔθνη καὶ μάθετε πῶς τιμῶνται παρ' αὐτῶν οἱ νομιζόμενοι θεοί, καὶ ταῦτα μὴ ὄντες θεοί. διέλθετε εἰς νήσους Χεττιεὶμ καὶ ἴδετε καὶ εἰς Κηδὰρ ἀποστείλατε καὶ νοήσατε σφόδρα εἰ γέγονε τοιαῦτα. ποῖα τοιαῦτα; εἰ ἀλλάξονται ἔθνη θεοὺς αὐτῶν. ποίους τούτους; καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσὶ θεοί. καὶ τίνος ἕνεκα ταῦτα λέγεις; ὁ δὲ λαός μου ἠλλάξατο τὴν δόξαν αὐτοῦ, ἐξ ἧς οὐκ ὠφεληθήσεται. ταῦτα καὶ περὶ τούτων ἁρμόττει λέγεσθαι. Ἑλλήνων παῖδες ξύλα καὶ λίθους τιμῶντες ἀθάνατα ταῦτα προσαγορεύουσι, σὺ δὲ ἐκείνοις διαγορεύων ἐκεῖνα μὴ προσκυνεῖν, ἀλλὰ τὸν μόνον ἀληθινὸν θεόν, τὸν στήσαντα ⟨τὰ⟩ ὄρη σταθμῶι καὶ τὰς νάπας Ies. 40, 12 ζυγῶι, τὸν μετρήσαντα τῆι χειρὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸν οὐρανὸν σπιθαμῆι καὶ πᾶσαν τὴν γῆν δρακί, τὸν στήσαντα τὸν οὐρανὸν ὡς εἰ καμάραν, τὸν κατέχοντα τὸν γῦρον Ies. 40, 22 πάσης τῆς γῆς καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας ἐν αὐτῆι ὡς εἰ ἀκρίδας, τὸν ταῦτα πάντα λόγωι πεποιηκότα καὶ ἐν μιᾶι καιροῦ ῥοπῆι παραστήσαντα τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα καὶ δεδωκότα τοῖς μὴ οὖσι τὸ εἶναι βουλήματι μόνωι, ὥσπερ ἐπιλαθόμενος τούτων ἁπάντων, πάθεσί τε ὑποβάλλεις καὶ ὡς παθητὸν θεὸν προσκυνεῖσθαι νομοθετεῖς; καὶ Ἑλλήνων μέν, ὡς προείρηται, παῖδες ἀπληστίαν νοσοῦντες καὶ τὸν οὐρανὸν ἀπαθῆ καλοῦσι καὶ τὸν ἥλιον ἀπαθῆ προσαγορεύουσι καὶ τοὺς ἀστέρας ἀθανάτους νομοθετοῦσι καὶ τὴν γῆν, ἣν πατοῦσι, θεοποιοῦσιν· ἡμεῖς δὲ τὸν ἀόρατον, τὸν ἀγένητον, τὸν ἀκατάληπτον, τὸν ἀπερινόητον παθητὸν εἶναι πιστεύσομεν; μὴ γένοιτο, σῶτερ ἡμέτερε καὶ εὐεργέτα· μὴ οὕτως ἀποστάται εἴημεν τῆς σῆς προσκυνήσεως· μὴ οὕτως ἀγνοήσαιμεν τὴν σὴν φύσιν· μὴ οὕτως ἀγνωμονήσαιμεν περὶ τὰς σὰς δωρεὰς μηδὲ ὑπολάβωμεν παθητὸν τὸν ἡμέτερον ἐλευθερωτήν, τὸν ἡμᾶς ἐκ παθῶν εἰς ἀπάθειαν μεταγαγόντα, τὸν τοῖς παθητοῖς τὸ ἀπαθὲς χαρισάμενον. ταύτην καὶ ὑπὲρ ἡμῶν καὶ ὑπὲρ ὑμῶν τὴν πρεσβείαν προσφέρομεν τῶι θεῶι, ὧι ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

ΑΛcw

2 post κακίας add. *infirma enim est malitia* Λw 6 σύντριμα A 14—16 καὶ εἰς Κηδὰρ — Χεττιείμ om. Λc 20 ἀποστείλετε A 26 τὰ ὄρη Λcw ὄρια A

72 Latinae uersiones extant duae, in Collectione Casinensi 126 [Λ^{c}] et in Collectione Winteriana 25 [Λ^{w}]

Ὁμιλία Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας ῥηθεῖσα ἐν Χαλκηδόνι μετὰ τὸ ὁμιλῆσαι Θεοδώρητον

Ps. 59, 9 Νόμος ἐστὶν ἱερὸς τοῖς πατράσιν ἀνατιθέναι τὰ τῶν παίδων· ἐμὸς τοίνυν ἐστὶ Γαλαὰδ καὶ ἐμός ἐστι Μανασσῆς, μᾶλλον δὲ οὐκ ἐμοί, ἀλλὰ τοῦ θεοῦ τοῦ τὴν ἱερὰν ὑμῶν πρὸς ἡμᾶς συναθροίσαντος ποίμνην καὶ τὴν ὑπὲρ εὐσεβείας ἔνστασιν αὐτῇ μετὰ τῶν ἄλλων δωρησαμένου. ἐγὼ δὲ τοσοῦτον ἐν ὑμῖν ἀνέστην εἰπεῖν ὅσον ἀσπάσασθαι ὁμοῦ καὶ συντάξασθαι. ἀπαίρομεν γὰρ παρ' ὑμῖν μένοντες καὶ πάλιν μεθ' ὑμῶν ἐσμὲν πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς ὑμετέρους ἀπαίροντες. φοιτᾶι γὰρ ἀνεμποδίστως πανταχοῦ τῆς ἀγάπης ἡ φύσις. ἀσπάζομαι ὑμᾶς καὶ παρακαλῶ εἰρήνην ἔχειν πρὸς τὸν θεὸν τοὺς πρότερον μὲν πιστούς, νῦν δὲ καὶ ὁμολογητάς. πᾶς ὃς πέπεισται μεγάλης ἐπειλῆφθαι περιουσίας, ἀνδρείως ἀγωνίζεται καὶ ὑπὲρ ὧν κέκτηται, πονεῖν οὐκ ὀκνεῖ, ἵνα μὴ προδῶι τὰ κτηθέντα· μηδεὶς οὖν ὑμᾶς τὴν πατρώιαν ἀφέληται πίστιν, ἣν καὶ ἡμεῖς ὡς παρακαταθήκην τέκνοις παρατιθέμεθα. ἀπίδετε εἰς τοὺς προγόνους, οὓς οὔτε βάσανοι οὔτε θάνατος οὔτ' ἄλλο τι τῶν ἀνθρωπίνων ἴσχυσεν ἀφελέσθαι τὸ τῆς πίστεως γνήσιον, ἐφ' ἡμῶν δὲ μικραὶ μὲν αἱ ἀπειλαί, μέγας δὲ ὁ μισθός· μικρὰ τὰ παθήματα, ἀλλ' οἱ στέφανοι μεγάλοι. μηδεὶς ὑμᾶς τὴν παρα<κατα>θήκην συλήσηι, λέγω δὴ τὴν τῶν δογμάτων ἀκρίβειαν· μηδεὶς ὑμᾶς πείσηι φρονεῖν θεότητα παθητὴν μηδὲ σώματος καὶ θεότητος φύσιν μίαν. ἡ μὲν γάρ ἐστιν αὐτοθεία οὐσία, τὴν δὲ ἔλαβε· δι' ὃ συνάφειαν κηρύττομεν καὶ οὐ σύγχυσιν, ἕνωσιν, οὐ κρᾶσιν. θεὸς τοῦτο δι' ἐκεῖνο· υἱὸς τοῦτο δι' ἐκεῖνο· πάντα τοῦτο δι' ἐκεῖνο· προσκυνεῖται μετ' ἐκείνου· δεδόξασται μετ' ἐκείνου· καὶ τούτωι συνημμένον ἀχωρίστως ἀεί, ἀπαρχὴ χρηματίζει τῆς ἡμετέρας φύσεως. ταῦτα φυλάττετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν, ἀντιλαμβανόμενος ὑμῶν ὃν ἐπίσταται τρόπον. αὐτῶι ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

73—79 Latinae uersiones extant tres, 1) in Collectione Palatina 38 [Λ^{p}]; 2) in Collectione CT 46 [Λ^{tc}]; 3) in Gestorum Chalcedonensium uersione antiqua [Λ^{k}] et a Rustico correcta [Λ^{r}]

73 Ὑπομνήματα πραχθέντα παρὰ τῆι ἐν Ἐφέσωι ἁγίαι συνόδωι ἐπὶ τῆι βεβαιώσει τοῦ συμβόλου τῶν ἐν Νικαίαι ἁγίων πατέρων καὶ ἐπὶ τῶι ἐπιδοθέντι λιβέλλωι παρὰ Χαρισίου πρεσβυτέρου

Τοῖς μετὰ τὴν ὑπατείαν τῶν δεσποτῶν ἡμῶν Φλαυίου Θεοδοσίου τὸ ιγ̄ καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ τὸ τρίτον τῶν αἰωνίων αὐγούστων τῆι πρὸ δεκαμιᾶς Καλανδῶν Αὐγούστων,

d. 22. m. Iul a. 431 ἥτις ἐστὶ κατ' Αἰγυπτίους Ἐπιφὶ κ̄η̄,

συνόδου συγκροτηθείσης ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει ἐκ θεσπίσματος τῶν θεοφιλεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων καὶ καθεσθέντων ἐν τῶι ἐπισκοπείωι τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Μέμνονος τῶν θεοφιλεστάτων καὶ θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων

[1] Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, διέποντος καὶ τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Κελεστίνου

---

36 est idem catalogus atque in V 33

AΛcw

3 μετὰ — Θεοδώρητον] *post sermonem Athanasii presbyteri et episcopi Theodoreti* Λ^{o} 17 παραθήκην A

AΛptckr

31 Φλαουίου] *Flauiorum* Λ^{r} Φλαυίου om. Λ^{r}

post [1] ins. [186—187] Λ^{tc}

[2] καὶ Ἰουβεναλίου Ἱεροσολύμων
[3] καὶ Μέμνονος τῆς Ἐφεσίων
[4] καὶ Φλαβιανοῦ Φιλίππων, ἐπέχοντος καὶ τὸν τόπον Ῥούφου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Θεσσαλονικέων
[5] καὶ Φίρμου Καισαρείας Καππαδοκίας πρώτης
[6] Θεοδότου Ἀγκύρας Γαλατίας
[7] Ἀκακίου Μελιτηνῆς
[8] Ἐρεννιανοῦ Μύρων τῆς Λυκίας
[9] Ἰκονίου Γορτύνης τῆς Κρήτης
[10] Περιγένους Κορίνθου τῆς Ἑλλάδος
[11] Κύρου Ἀφροδισιάδος τῆς Καρίας
[12] Οὐαλεριανοῦ Ἰκονίου
[13] Ἡσυχίου Παρίου
[14] Ἑλλανίκου Ῥόδου
[15] Δυνατοῦ Νικοπόλεως Ἠπείρου παλαιᾶς
[16] Εὐχαρίου Δυρραχίου Ἠπείρου νέας
[17] Περρεβίου Φαρμάλου
[18] Εὐδοξίου Χώματος τῆς Λυκίας
[19] Σιλουανοῦ Χερετάπων Φρυγίας
[20] Βερινιανοῦ Πέργης τῆς Παμφυλίας
[21] Ἀμφιλοχίου Σίδης
[22] Ἐπιφανίου Κρατίας Ὀνωριάδος
[23] Γρηγορίου Κερασοῦντος Πόντου Πολεμωνιακοῦ
[24] Σεννεκίωνος Σκόδρων
[25] Δαλματίου Κυζίκου
[26] Δοκιμασίου Μαρωνείας τῆς Θράικης
[27] Ἰωάννου Προικοννήσου
[28] Δανιήλου Κολωνείας Καππαδοκίας δευτέρας
[29] Ῥωμανοῦ Ῥαφίας
[30] Παυλινιανοῦ Μαιουμᾶ
[31] Παύλου Ἀνθηδόνος
[32] Φίδου Ἰόππης
[33] Ἀιανοῦ Συκαμαζόνος
[34] Θεοδώρου Γαδάρων
[35] Λητοίου Λιβιάδος
[36] Ἀπελλᾶ Ἐλούσης
[37] Θεοδώρου Ἀρινδηλῶν
[38] Πέτρου Παρεμβολῆς
[39] Ἰωάννου Αὐγουστοπόλεως
[40] Σαιδᾶ Φαινοῦς
[41] Ῥουφίνου Γάβων
[42] Ἀνυσίου Θηβῶν

A Λptckr

[4] θεοσεβεστάτου Λtc [7] *Melitinae Armeniae* Λtckr [8] om. Λptckr [= V 33, 35] [9] post [24] coll. Λptk rep. Λcr post [12] ins. *et Palladio Amasiae hellesponti* Λtckr [17] *farmachi* Λr *farmaci* Λtc [24] κόδρων ΑΛp [29] βαφείας A [33] *Iohanne* Λptckr [35—183] om. Λtc [36] ἀπελλᾶ ΑΛpkr cf. V 33, 36 [41] *Gabon* Λp *Gabuensi* Λk *Gabonnensi* Λr τδβων A

[43] Καλλικράτους Ναυπάκτου
[44] Δομνίνου Ὀποῦντος
[45] Νικίου Μεγάρων
[46] Ἀγαθοκλέους κολωνειας
[47] Φίληκος Ἀπολλωνίας καὶ Βελλίδος
[48] Θεοδώρου Δωδώνης
[49] Ἀνδηρίου Χερρονήσου Κρήτης
[50] Κυρίλλου Κοίλων τῆς Χερρονήσου
[51] Παύλου Λάμπης
[52] Ζηνοβίου Κνωσσοῦ
[53] Λουκιανοῦ Τοπείρου Θράικης
[54] Ἐννεπίου Μαξιμιανουπόλεως
[55] Σεκουνδιανοῦ Λαμίας
[56] Δίωνος Θηβῶν Θεσσαλίας
[57] Θεοδώρου Ἐχιναίου
[58] Μαρτυρίου Ἰλίστρων
[59] Θωμᾶ Δέρβης
[60] Ἀθανασίου παρωσιθου
[61] Θεμιστίου Ἰασσοῦ
[62] Ἀφθονήτου Ἡρακλείας
[63] Φιλητοῦ Ἀμυζόνος
[64] Ἀπελλᾶ Κιβύρας
[65] Σπουδασίου Κεράμων
[66] Ἀρχελάου Μύνδου
[67] Φανία Ἀρπάσων
[68] Προμαχίου Ἀλινδῶν
[69] Φιλίππου Περγάμων τῆς Ἀσίας
[70] Μαξίμου Κύμης
[71] Δωροθέου Μυρίνης
[72] Μαξίμου Ἀσσοῦ
[73] Εὐπόρου Ὑπαίπων
[74] Ἀλεξάνδρου Ἀρκαδιουπόλεως
[75] Εὐτυχίου Θεοδοσιοπόλεως
[76] Ῥόδωνος Παλαιᾶς πόλεως
[77] Εὐτροπίου Εὐάζων
[78] Ἀφοβίου Κολόης
[79] Νεστορίου Σιών
[80] Ἡρακλέωνος Τράλλεων
[81] Θεοδότου Νύσης
[82] Θεοδώρου Ἀνινήτου
[83] Τιμοθέου Βριούλων
[84] Θεοδοσίου Μασταύρων

ΑΛpkr
[46] Κορωνείας infra 79, 88 post [47] ins. *et Prothymio Conanensi* Λk post [49] Λr [51] *Lappae* Λp cf. V 33, 51 [55] *Secundino* Λpk [58] *Ilistron* Λp *Elistrensi* Λr λύστρων A [60] παρωσίθου corruptela antiquissima ex V 33, 60 deprompta, latet Πάρου τῆς νήσου cf. 79, 185 [63] *Aphonio* Λk [63] *Philippo* Λr [72. 71. 70] coll. Λk [72] *Maximiano* Λr [73] ὑπέπων A [81] *Theodoro* Λp [82] ἀνηνίτου A

[85] Τυχικοῦ Χύτρων
[86] Εὐσεβίου Κλαζομενῶν
[87] Εὐθαλίου Κολοφῶνος
[88] Μοδέστου Ἀναίων
[89] Θεοδοσίου Πριήνης
[90] Εὐσεβίου Μαγνησίας Σιπύλων
[91] Σαπρικίου Πάφου τῆς Κύπρου
[92] Ζήνωνος Κουρίου τῆς Κύπρου
[93] Ῥηγίνου Κωνσταντείας
[94] Εὐαγρίου Σόλων
[95] Καισαρίου χωρεπισκόπου
[96] Τριβωνιανοῦ Ἀσπένδου τῆς **Παμφυλίας**
[97] Νουνεχίου Σέλγης
[98] Σόλωνος Καραλλίας
[99] Ἀκακίου Κοτεννῶν
[100] Νησίου Κορυβρασσοῦ
[101] Ματιδιανοῦ Κορακησίου
[102] Νεκταρίου Σεννέων
[103] Εὐτροπίου Ἐτεννῶν
[104] Ταριανοῦ Λύρβης
[105] Εὐσεβίου Ἀσπόνων τῆς Γαλατίας
[106] Φιλουμένου Κίννης
[106a Στρατηγίου]
[107] Εὐσεβίου τῆς Ἡρακλείας Ὀνωριάδος
[108] Παραλίου Ἀνδραπῶν τῆς Ἑλενοπόντου
[109] Ἑρμογένους Ῥινοκουρούρων
[110] Εὐοπτίου Πτολεμαίδος τῆς Πενταπόλεως
[111] Εὐσεβίου Πηλουσίου
[112] Ἀδελφίου Ὀνούφεως
[113] Παύλου Φραγώνεως
[114] Φοιβάμμωνος Κοπτοῦ
[115] Μακαρίου Μετήλεως
[116] Ἀδελφίου Σάεως
[117] Μακεδονίου Ξόεως
[118] Μαρίνου Ἡλιουπολιτῶν
[119] Μητροδώρου Λεόντων
[120] Μακαρίου Ἄντεως
[121] Πέτρου Ὀξυρύγχου
[122] Στρατηγίου Ἀθριβίδος
[123] Ἀθανασίου Παράλου
[124] Σιλουανοῦ Κοπριθίδος
[125] Ἰωάννου Ἡφαίστου

AΛPkr

[88] ἀνέων A [89] θεοδοσίου A *aliter* ***Theodosio*** Rusticus *Theosebio* ΛPkr per correcturam, sed recte cf. V 33, 89. 45, 52. 62, 56 [92] κυρίου A post [89] ins. *et Pabisco* [*Panisco* Λr] *Apollonianensi* Λkr [106a = 122]; idem uitium inuenitur in catalogo primae sessionis [108] ἑλληνοπόντου A *Hellespontiadis* ΛP, cf. V 33, 108 post [106] rep. 19 APkr eodem uitio quod in catalogis primae sessionis inuenitur post [118] ins. *et Eulogio Terenuthensi* Λkr

126 Ἀριστοβούλου Θμούεως
127 Θέωνος Σεθροίτου
128 Λαμπετίου Κασίου
129 Κύρου Ἀχαιοῦ
130 Πουπλίου Ὀλβίας
131 Σαμουήλου Δύσθεως
132 Ζηνοβίου Βάρκης
133 Ζήνωνος Τευχείρων
134 Σωπάτρου Σεπτιμιακῆς
135 Εὐσεβίου Νειλουπόλεως
136 Ἡρακλείδου Ἡρακλεοῦς
137 Χρυσαορίου Ἀφροδιτοῦς
138 Ἀνδρέου Ἑρμουπόλεως μεγάλης
139 Σαβίνου Πανός
140 Ἀβραὰμ Ὀστρακίνης
141 Ἱέρακος Ἀφναίου
142 Ἀλυπίου Σελή
143 Ἀλεξάνδρου Κλεοπατρίδος
144 Ἰσαὰκ Ταβᾶ
145 Ἀμμωνος Βουτοῦ
146 Ἡρακλείου Θύνεως
147 Ἰσαὰκ Ἐλεαρχίας
148 Ἡρακλείου Ταμιαθίδος
149 Θεωνᾶ Ψίγχους
150 Ἀμμωνίου Πανεφύσου
151 Εὐγενίου Ἀπολλωνιάδος
152 Καλλινίκου Ἀπαμείας
153 Πέτρου Προύσης τῆς Βιθυνίας
154 Βεσούλα διακόνου Καρθαγένης
155. 156 Ἀρκαδίου καὶ Προιέκτου τῶν θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων καὶ πρεσβευτῶν
157 καὶ τοῦ θεοσεβεστάτου πρεσβυτέρου Φιλίππου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Ῥωμαίων καὶ ληγάτου

74 1 Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπεν· Ἡ ἁγία καὶ μεγάλη σύνοδος ὑμῶν πᾶσαν τιθεμένη πρόνοιαν τῆς ὀρθῆς καὶ ἀποστολικῆς πίστεως καὶ τῶν τῆς ἀληθείας δογμάτων, προνοοῦσα δὲ καὶ τῆς καταστάσεως καὶ εὐταξίας τῶν ἐκκλησιῶν, ὅρον ἐξήνεγκεν, ὃν καὶ μετὰ χεῖρας ἔχοντες, εἰ παρίσταται τῇ ὁσιότητι ὑμῶν, ἀναγνωσόμεθα.

---

33 cf. Cyrilli ep. ad Acacium Beroeensem [A 107, 5] πέπρακται ἐν τῇ Ἐφέσωι περὶ τούτου ἰδικὸν ὑπόμνημα, βεβαιούσης τῆς συνόδου τὴν ἐκτεθεῖσαν πίστιν παρὰ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνειλεγμένων κατὰ καιρούς, καὶ πέπομφα τοῦτο πρὸς εὐμάθειαν τῇ σῇ ὁσιότητι . . . παρεθήκαμεν δὲ καὶ τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων χρήσεις, ἵν' εἰδεῖεν οἱ ἐντυγχάνοντες τίνα τρόπον ἐκεῖνοι νενοήκασι τὸ τῆς πίστεως σύμβολον 1—p. 89, 13 adfert Eutyches in florilegio 13 1—p. 89, 3 post V 63 habet CT 27

ΑΛpkr; 151—153 om. Λpkr
post 134 ins. *et Danihelo Darneensi* [*Dardensi* Λk] Λkr, sed adnotat de hoc et de 135 Rusticus *Acymitanus non habet* 138 *Heraclio* Λk post 143 ins. *et Theopempto Cabasensi* Λkr 146 θυάνεως A
ΑΛpickr
3 τῶν ἁγίων Λkr

2 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ὁ ἐξενεχθεὶς ὅρος παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ταύτης συνόδου ἀναγινωσκέσθω καὶ ἐμφερέσθω τοῖς πραττομένοις.

3 Ἡ ἐν Νικαίαι σύνοδος πίστιν ἐξέθετο ταύτην· Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητήν· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς μονογενῆ, τουτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρός, θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῶι πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο τά τε ἐν τῶι οὐρανῶι καὶ τὰ ἐν τῆι γῆι, τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα καὶ σαρκωθέντα, ἐνανθρωπήσαντα, παθόντα καὶ ἀναστάντα τῆι τρίτηι ἡμέραι, ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανούς, ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα. τοὺς δὲ λέγοντας ἦν ποτε ὅτε οὐκ ἦν· καὶ πρὶν γεννηθῆναι οὐκ ἦν· καὶ ὅτι ἐξ οὐκ ὄντων ἐγένετο ἢ ἐξ ἑτέρας ὑποστάσεως ἢ οὐσίας φάσκοντας εἶναι ἢ τρεπτὸν ἢ ἀλλοιωτὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, τούτους ἀναθεματίζει ἡ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία.

4 Τῆι μὲν οὖν ἁγίαι ταύτηι πίστει πάντας συντίθεσθαι προσήκει· ἔχει γὰρ εὐσεβῶς καὶ ἀποχρώντως εἰς ὠφέλειαν τῆς ὑπ' οὐρανόν. ἐπειδὴ δὲ τινες προσποιοῦνται μὲν ὁμολογεῖν αὐτὴν καὶ συντίθεσθαι, παρερμηνεύουσι δὲ τῶν ἐννοιῶν τὴν δύναμιν ἐπὶ τὸ αὐτοῖς δοκοῦν καὶ σοφίζονται τὴν ἀλήθειαν, πλάνης ὄντες υἱοὶ καὶ ἀπωλείας τέκνα, ἐδέησεν ἀναγκαίως ἁγίων πατέρων καὶ ὀρθοδόξων παραθέσθαι χρήσεις πληροφορῆσαι δυναμένας τίνα τε τρόπον νενοήκασιν αὐτὴν καὶ κηρῦξαι τεθαρρήκασιν, ὥστε δηλονότι καὶ πάντας τοὺς ὀρθὴν καὶ ἀμώμητον ἔχοντας πίστιν οὕτω καὶ νοεῖν καὶ ἑρμηνεύειν καὶ κηρύττειν αὐτήν.

75 1 Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπεν· Ἐπειδὴ μετὰ χεῖρας ἔχομεν καὶ βιβλία τῶν ἁγιωτάτων καὶ ὁσιωτάτων πατέρων καὶ ἐπισκόπων καὶ διαφόρων μαρτύρων, ἐπελεξάμεθα δὲ ἐκ τούτων ὀλίγα κεφάλαια, εἰ παρίσταται, ἀναγνωσόμεθα.

2 Φλαβιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπε· Καὶ ταῦτα ἀναγνωσθέντα ἐμφερέσθω.
Καὶ ἀνεγνώσθη οὕτως

Πέτρου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου καὶ μάρτυρος ἐκ τοῦ Περὶ θεότητος βιβλίου

[I] 3 Ἐπεὶ καὶ ἀληθῶς ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο (ὅθεν καὶ χάριτι ἐσμὲν σεσωσμένοι κατὰ τὸ ἀποστολικὸν ῥητὸν καὶ τοῦτο, φησίν, οὐκ ἐξ ἡμῶν· θεοῦ τὸ δῶρον, οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τις καυχήσηται), θελήματι θεοῦ ὁ λόγος σὰρξ γενόμενος καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος οὐκ ἀπελείφθη τῆς θεότητος. οὐδὲ γὰρ ἵνα τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἡ δόξης τέλεον ἀποστῆι, πτωχεύσας πλούσιος ὤν, τοῦτο ἐγένετο, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν θάνατον ὑπὲρ ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν ἀναδέξηται, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ὅπως ἡμᾶς προσαγάγηι τῶι θεῶι, θανατωθεὶς μὲν σαρκί, ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι. Ioh. 1, 17 Eph. 2, 8 Phil. 2, 7 2 Cor. 8, 9 1 Petr. 3, 18

3—15 οὐρανόν post excerpta patrum primae sessioni inserunt V 54, M, P [= hk] 52; in appendice habent S 100 D 95 21—25 et capitula I—XVI repetita sunt ex sessione prima [uol. 1, 2 p. 39 sq. = Ω]

AΛptckr

6 θεὸν ἐκ θεοῦ VMPSDΛptckr om. A 7 τε om. A τῶι om. D 8 καὶ σαρκωθέντα om. SD σαρκωθέντα Λp 9 καὶ ἐνανθρωπήσαντα VΛptckr παθόντα ταφέντα P καὶ ἀνελθόντα VΛp τοὺς om. MPSD 10 καὶ ἐν δεξιᾶ τοῦ πατρὸσ καθήμενον καὶ ἐρχόμενον V 13 ἡ ἁγία AΛr ἡ ἁγία τοῦ θεοῦ V καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ VAΛper ἀποστολικὴ καὶ καθολικὴ MPSDΛιk 14 τῆ — πίστει AΛptckr ταύτη τῆ ἁγία πίστει VMPSD 23 κεφάλαια AΛpt κεφάλαια ἃ Λckr et Hadriana in Λp cf. Ω 29 θεοῦ τό δῶρον om. Λp 30/31 τῆσ θεότητοσ AΛpter *ab unitate* Λk 31 τῆσ δυνάμεωσ AΛpter *diuinitatis* Λk 33 *deo patri* Λt

[II] 4 Καὶ μεθ' ἕτερα· Ὅθεν καὶ ὁ εὐαγγελιστὴς ἀληθεύει λέγων· ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο
Ioh. 1, 14 καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, τότε δηλονότι ἀφ' οὗ ὁ ἄγγελος ἠσπάσατο τὴν παρθένον
Lc. 1, 28 εἰπών· χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ. τὸ γὰρ ὁ κύριος μετὰ σοῦ
νῦν ἔστιν ἀκοῦσαι τοῦ Γαβριὴλ ἀντὶ τοῦ ὁ θεὸς λόγος μετὰ σοῦ· σημαίνει γὰρ αὐτὸν γεν-
Lc. 1, 35 νώμενον ἐν μήτραι καὶ σάρκα γιγνόμενον, καθὼς γέγραπται· πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύ-
σεται ἐπὶ σὲ καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον
ἅγιον κληθήσεται υἱὸς θεοῦ.

[III] 5 Καὶ πάλιν μεθ' ἕτερα· Ὁ δὲ θεὸς λόγος παρὰ τὴν ἀνδρὸς ἀπουσίαν κατὰ βούλησιν
τοῦ τὰ πάντα δυναμένου κατεργάσασθαι θεοῦ γέγονεν ἐν μήτραι τῆς παρθένου σὰρξ μὴ
δεηθεὶς τῆς ἀνδρὸς ἐνεργείας ἢ παρουσίας. ἐνεργέστερον γὰρ τοῦ ἀνδρὸς ἐνεποίησεν
ἡ τοῦ θεοῦ δύναμις ἐπισκιάσασα τῇι παρθένωι σὺν τῶι ἐπεληλυθότι ἁγίωι πνεύματι.

Ἀθανασίου τοῦ ἁγιωτάτου γενομένου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐκ τοῦ Κατὰ Ἀρειανῶν βιβλίου

[IIII] 6 Πολλοὶ γοῦν ἅγιοι γεγόνασι καὶ καθαροὶ πάσης ἁμαρτίας, Ἱερεμίας δὲ καὶ ἐκ κοιλίας
c. Arian. 3, 33 ἡγιάσθη καὶ Ἰωάννης ἔτι κυοφορούμενος ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει ἐπὶ τῇι φωνῆι τῆς θεο-
Ier. 1, 5
Lc. 1, 44 τόκου Μαρίας· καὶ ὅμως ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωυσέος καὶ
Rom. 5, 14 ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῶι ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδὰμ καὶ
οὕτως ἔμενον οὐδὲν ἧττον οἱ ἄνθρωποι θνητοὶ καὶ φθαρτοί, δεκτικοὶ τῶν ἰδίων τῆς φύσεως
παθῶν. νῦν δὲ τοῦ λόγου γενομένου ἀνθρώπου καὶ ἰδιοποιουμένου τὰ τῆς σαρκός,
οὐκέτι ταῦτα τοῦ σώματος ἅπτεται διὰ τὸν ἐν αὐτῶι γενόμενον λόγον, ἀλλ' ὑπ' αὐτοῦ μὲν
ἀνήλωται, λοιπὸν δὲ οἱ ἄνθρωποι οὐκέτι κατὰ τὰ ἴδια πάθη μένουσιν ἁμαρτωλοὶ καὶ νεκροί,
ἀλλὰ κατὰ τὴν τοῦ λόγου δύναμιν ἀναστάντες ἀθάνατοι καὶ ἄφθαρτοι ἀεὶ διαμένουσιν.
ὅθεν καὶ γεννωμένης τῆς σαρκὸς ἐκ τῆς θεοτόκου Μαρίας αὐτὸς λέγεται γεγεννῆσθαι ὁ τοῖς
ἄλλοις γέννησιν εἰς τὸ εἶναι παρασχών, ἵνα τὴν ἡμῶν εἰς ἑαυτὸν μεταθῆι γέννησιν καὶ
μηκέτι ὡς γῆ μόνη ὄντες εἰς γῆν ἀπέλθωμεν, ἀλλ' ὡς τῶι ἐξ οὐρανοῦ λόγωι συναφθέντες
εἰς οὐρανὸν ἀναχθῶμεν παρ' αὐτοῦ. οὐκοῦν οὕτως καὶ τὰ ἄλλα πάθη τοῦ σώματος οὐκ
ἀπεικότως εἰς ἑαυτὸν μετέθηκεν, ἵνα μηκέτι ὡς ἄνθρωποι, ἀλλ' ὡς ἴδιοι τοῦ λόγου τῆς
1 Cor. 15, 22 αἰωνίου ζωῆς μετασχῶμεν. οὐκέτι γὰρ κατὰ τὴν προτέραν γένεσιν ἐν τῶι Ἀδὰμ πάντες
ἀποθνήισκομεν, ἀλλὰ λοιπὸν τῆς γενέσεως ἡμῶν καὶ πάσης τῆς σαρκικῆς ἀσθενείας μετα-
Gal. 3, 13 τεθέντων εἰς τὸν λόγον ἐγειρόμεθα ἀπὸ γῆς, λυθείσης τῆς δι' ἁμαρτίαν κατάρας διὰ τὸν ἐν
ἡμῖν ὑπὲρ ἡμῶν γενόμενον κατάραν.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Ἐπίκτητον ἐπιστολῆς

[V] 7 Πῶς δὲ καὶ ἀμφιβάλλειν ἐτόλμησαν οἱ λεγόμενοι Χριστιανοὶ εἰ ὁ ἐκ Μαρίας προελθὼν
ad Epict. 2 κύριος υἱὸς μὲν τῆι οὐσίαι καὶ φύσει τοῦ θεοῦ ἐστι, τὸ δὲ κατὰ σάρκα ἐκ σπέρματός ἐστι
Δαυίδ, σαρκὸς δὲ τῆς ἁγίας Μαρίας, τινὲς δὲ ἄρα οὕτω τολμηροὶ γεγόνασιν ὥστε εἰπεῖν
τὸν Χριστὸν τὸν σαρκὶ παθόντα καὶ ἐσταυρωμένον μὴ εἶναι κύριον καὶ σωτῆρα καὶ θεὸν
καὶ υἱὸν τοῦ πατρός; ἢ πῶς Χριστιανοὶ θέλουσιν ὀνομάζεσθαι οἱ λέγοντες εἰς ἄνθρωπον
ἅγιον ὡς ἐπὶ ἕνα τῶν προφητῶν ἐληλυθέναι τὸν λόγον καὶ μὴ αὐτὸν ἄνθρωπον γεγονέναι
λαβόντα ἐκ Μαρίας τὸ σῶμα, ἀλλ' ἕτερον εἶναι τὸν Χριστὸν καὶ ἕτερον τὸν τοῦ θεοῦ λόγον
τὸν πρὸ Μαρίας καὶ πρὸ αἰώνων υἱὸν ὄντα τοῦ πατρός; ἢ πῶς εἶναι Χριστιανοὶ δύ-
νανται οἱ λέγοντες ἄλλον εἶναι τὸν υἱὸν καὶ ἄλλον τὸν τοῦ θεοῦ λόγον;

[VI] 8 Καὶ μεθ' ἕτερα πάλιν· Οὐ θέσει δὲ ταῦτα ἐγίνετο, μὴ γένοιτο, ὥς τινες πάλιν ὑπέ-
ad Epict. 7 λαβον, ἀλλ' ὄντως ἀληθείαι ἀνθρώπου γενομένου τοῦ σωτῆρος ὅλου τοῦ ἀνθρώπου σωτηρία

AΛpickr (Ω)

1 *et uerbum* Λikr 6 *nascetur ex te* Λk et uaria lectio in Λp 27 πάντες om. Λpicr cf. Ω
29/30 ἐν ἡμῖν om. Λp 34 τίνες AΛpickr cf. Ω οὗτοι A *adeo* Λp *sic* Λc om. Λt *isti tam* Λkr cf. Ω

ἐγίνετο. εἰ γὰρ θέσει ἦν ἐν τῷι σώματι ὁ λόγος κατ' ἐκείνους, τὸ δὲ θέσει λεγόμενον φαντασία ἐστίν, εὑρίσκεται δοκήσει καὶ ἡ σωτηρία καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν ἀνθρώπων λεγομένη κατὰ τὸν ἀσεβέστατον Μανιχαῖον. ἀλλὰ μὴν οὐ φαντασία ἡ σωτηρία ἡμῶν οὐδὲ σώματος μόνου, ἀλλ' ὅλου ἀνθρώπου, ψυχῆς καὶ σώματος, ἀληθῶς ἡ σωτηρία γέγονεν· ἀνθρώπινον φύσει τὸ ἐκ Μαρίας κατὰ τὰς θείας γραφὰς καὶ ἀληθινὸν ἦν τοῦ σωτῆρος.

Ἰουλίου τοῦ ἁγιωτάτου γενόμενου ἐπισκόπου Ῥώμης ἐκ τῆς πρὸς Προσδόκιον ἐπιστολῆς

[VII] **9** Κηρύσσεται δὲ εἰς συμπλήρωσιν τῆς πίστεως καὶ σαρκωθεὶς ἐκ παρθένου Μαρίας ὁ τοῦ θεοῦ υἱὸς καὶ σκηνώσας ἐν ἀνθρώποις, οὐκ ἐν ἀνθρώπωι ἐνεργήσας (τοῦτο γὰρ ἐπὶ προφητῶν ἐστι καὶ ἀποστόλων), τέλειος θεὸς ἐν σαρκὶ καὶ ἄνθρωπος τέλειος ἐν πνεύματι· οὐ δύο υἱοί, εἷς μὲν γνήσιος υἱὸς ἀναλαβὼν ἄνθρωπον, ἕτερος δὲ θνητὸς ἄνθρωπος ἀναληφθεὶς ὑπὸ θεοῦ, ἀλλ' εἷς μονογενὴς ἐν οὐρανῶι, μονογενὴς ἐπὶ γῆς ⟨θεός⟩. Lietzmann, Apollinaris p. 284

Φίληκος τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Ῥώμης καὶ μάρτυρος ἐκ τῆς πρὸς Μαξιμῖνον τὸν ἐπίσκοπον καὶ τὸν κλῆρον τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπιστολῆς

[VIII] **10** Περὶ δὲ τῆς σαρκώσεως τοῦ λόγου καὶ πίστεως, πιστεύομεν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν τὸν ἐκ τῆς παρθένου Μαρίας γεννηθέντα ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ τοῦ θεοῦ ἀίδιος υἱὸς καὶ λόγος καὶ οὐκ ἄνθρωπος ὑπὸ θεοῦ ἀναληφθείς, ἵν' ἕτερος ἦι παρ' ἐκεῖνον. οὐδὲ γὰρ ἄνθρωπον ἀνέλαβεν ὁ τοῦ θεοῦ υἱός, ἵνα ἦι ἕτερος παρ' αὐτόν, ἀλλὰ θεὸς ὢν τέλειος γέγονεν ἅμα καὶ ἄνθρωπος τέλειος, σαρκωθεὶς ἐκ παρθένου. Lietzmann, Apollinaris p. 318

Θεοφίλου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐκ τῆς ε̄ ἑορταστικῆς ἐπιστολῆς

[VIIII] **11** Ἔστι γὰρ καὶ νῦν τῶν τότε θαυμάτων τὰ λείψανα. μὴ ἀπιστείτωσαν ὅτι δύναμις θεοῦ ἰσχύει ποιεῖν παρθένον ἀποτίκτειν, ἐν ἧι γενόμενος ὁ ζῶν τοῦ θεοῦ λόγος διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμοίωσιν (ἄλλως γὰρ ἡμῖν συνομιλεῖν αὐτὸν ἐγγύτερον οὐχ οἷόν τε ἦν), ἵνα μὴ ἐξ ἡδονῆς καὶ ὕπνου, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἔχει, δέξηται σῶμα, τὸ ἐν ὁμοιώματι τούτου λαμβάνει ἐκ παρθένου τικτόμενος ἄνθρωπος, φαινόμενος μὲν ὡς ἡμεῖς κατὰ τὴν δουλείαν μορφήν, ἐκ δὲ τῶν ἔργων ἀποδεικνύμενος ὅτι τῶν ἁπάντων δημιουργὸς καὶ κύριός ἐστι, πράττων ἔργα θεοῦ. Sap. Sal. 7, 3

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἕκτης ἑορταστικῆς ἐπιστολῆς

[X] **12** Οἷα γὰρ τῶν τεχνιτῶν οἱ ἄριστοι οὐκ ἐν τιμίαις μόνον ὕλαις τὴν τέχνην ἐκφαίνουσι θαυμαζόμενοι, ἀλλ' εὐτελοῦς πηλοῦ καὶ κηροῦ διαλυομένου πολλάκις ἐπειλημμένοι τῆς ἐπιστήμης ἑαυτῶν ἀποδεικνύουσι τὴν δύναμιν πολλῶι μᾶλλον ἐπαινούμενοι, οὕτως ὁ πάντων ἀριστοτέχνης, ὁ ζῶν καὶ ἐνεργὴς τοῦ θεοῦ λόγος, τάξεως ἁρμονίαι διακοσμήσας τὰ σύμπαντα, οὐχ οἱά τινος τιμίας ὕλης, οὐρανίου λαβόμενος σώματος πρὸς ἡμᾶς ἀφῖκται, ἀλλ' ἐν πηλῶι τὸ μέγα τῆς ἑαυτοῦ δείκνυσι τέχνης, τὸν ἐκ πηλοῦ πλασθέντα διορθούμενος ἄνθρωπον αὐτὸς ἐκ παρθένου καινοπρεπῶς προιὼν ἄνθρωπος, τῶι μὲν τρόπωι τῆς γενέσεως διαλλάττων, τὴν δὲ κατὰ πάντα πρὸς ἡμᾶς χωρὶς ἁμαρτίας οὐκ ἐκφεύγειν κρίνας ὁμοίωσιν, τικτόμενος σπαργανούμενος τιθηνούμενος, βρέφος ἐν φάτνηι κείμενος, τῆς φύσεως ἡμῶν τὴν ἀσθένειαν ἐκδεχόμενος διὰ τὰς προλαβούσας αἰτίας. ἀλλ' ἔτι βρέφος ὤν, Pind. frg. 57 Hebr. 4, 12 Hebr. 4, 15

ΑΛptckr (Ω)

5 ἀνθρώπινον ΑΛι ἀνθρώπινον ἄρα Λpckr cf. Ω *domini saluatoris* Λkr 6 γενομένου om. Λptck cf. Ω 11 θεός Λptckr om. A cf. Ω 12 μαξιμῖνον A *Maximianum* Λtkr *Maximum* ΛcΩ et *Maximinum* et *Maximum* Λp 16 υἱὸς λόγος Λc 24 μὲν φαινόμενος Λpc cf. Ω 27 ἕκτης om. Λtckr cf. Ω 32 τιμίας om. Λpk οὐρανίου om. Λt ἐφῖκται A 34 καινοπρεπῶσ Λtk καινοπρεπὴσ ΑΛpcr cf. Ω 36 τικτόμενος om. Λk

Mt. 2, 8. 12 ὁμοῦ καὶ τὸν ἐχθρὸν καὶ τὴν τούτου θορυβεῖ φάλαγγα, μάγους ἕλκων ἐπὶ μετάνοιαν καὶ παρασκευάζων τοῦ ἀποστείλαντος αὐτοὺς περιφρονεῖν βασιλέως.

Κυπριανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου καὶ μάρτυρος ἐκ τοῦ Περὶ ἐλεημοσύνης, ἑρμηνεία

[XI] 13 de opere et elemos. 1 Πολλαὶ καὶ μέγισται τυγχάνουσιν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, αἱ θεῖαι εὐεργεσίαι ἀφ' ὧν τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἡ τοῦ θεοῦ πατρὸς καὶ ⟨Χριστοῦ⟩ δαψιλὴς καὶ πλουσία φιλανθρωπία εἰργάσατο καὶ ἀεὶ ἐργάζεται, δι' ὃ φυλάξαι ἡμᾶς καὶ ζωοποιῆσαι ὁ πατὴρ τὸν υἱὸν ἔπεμψεν, ἵνα ἡμᾶς ἀνακαινίσῃ, καὶ πεμφθεὶς ὁ υἱὸς ἠθέλησεν υἱὸς ἀνθρώπου γενέσθαι, ὅπως ἡμᾶς υἱοὺς θεοῦ καταστήσῃ. ἐταπείνωσε τοίνυν ἑαυτόν, ἵνα τὸν λαὸν τὸν ἀπερριμμένον ἀνακτήσηται· τετραυμάτισται, ἵνα τὰ ἡμέτερα τραύματα θεραπεύσῃ· ἐδούλευσεν, ὅπως ἐκ δουλείας εἰς ἐλευθερίαν τοὺς δουλεύοντας ἀγάγῃ· θάνατον ὑπέστη, ἵνα τοῖς θνητοῖς τὴν ἀθανασίαν ἀποδῶι.

Ἀμβροσίου τοῦ ἁγιωτάτου γενομένου ἐπισκόπου Μεδιολάνων, ἑρμηνεία

[XII] 14 de fide 1, 94 Gal. 4, 4 Εἰ ἐμοὶ οὐ πιστεύουσι, πιστεύσωσι τῶι ἀποστόλωι λέγοντι· ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον. τὸν υἱὸν φησὶν αὐτοῦ, οὐχ ἕνα τῶν πολλῶν· οὐ κοινόν, ἀλλ' ἑαυτοῦ· τῆς αἰδίου γεννήσεως τὴν ἰδιότητα ἐσήμανε. τοῦτον μετὰ ταῦτα γενόμενον ἐκ γυναικὸς κατασκευάζει, ὅπως τὸ γενέσθαι οὐ τῆι θεότητι, ἀλλὰ τῶι προσληφθέντι σώματι περιγράψῃ, γενόμενον ἐκ γυναικὸς διὰ τῆς προσληφθείσης σαρκός, γενόμενον ὑπὸ νόμον διὰ τῆς τοῦ νόμου φυλακῆς. ἡ γὰρ θειοτάτη αὐτοῦ γέννησις πρὸ τοῦ νόμου, αὕτη δὲ μετὰ τὸν νόμον.

Τοῦ αὐτοῦ

[XIII] 15 de fide 2, 77. 78 1 Cor. 2, 4 Σιωπήσωσι τοίνυν αἱ ἀπὸ τῶν λόγων μάταιαι ζητήσεις, ὅτι ἡ τοῦ θεοῦ βασιλεία, καθὼς γέγραπται, οὐκ ἐν πειθοῖς λόγων ἀνθρωπίνων ἐστίν, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει δυνάμεως. φυλάξωμεν τὴν διαφορὰν τῆς θεότητος καὶ τῆς σαρκός. εἷς ἐν ἑκατέρωι λαλεῖ ὁ τοῦ θεοῦ υἱός, ὅτι ἐν αὐτῶι ἡ ἑκατέρα φύσις ἐστίν. ὁ αὐτὸς λαλεῖ καὶ οὐκ ἐν ἑνὶ πάντοτε διαλέγεται τρόπωι. πρόσχες ἐν αὐτῶι νυνὶ μὲν δόξαν θεοῦ, νυνὶ δὲ ἀνθρώπου πάθη, ὅτι ὡς θεὸς διδάσκει τὰ θεῖα, ἐπεὶ λόγος ἐστίν, ὡς δὲ ἄνθρωπος λέγει τὰ ἀνθρώπινα, ἐπεὶ ἐν Ioh. 6, 51. 58 τῆι ἐμῆι οὐσίαι διελέγετο. οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, ὃς κατέβη ἐξ οὐρανοῦ· οὗτος ὁ Ioh. 6, 54 ἄρτος ἡ σάρξ ἐστι, καθὼς αὐτὸς ἔφη· οὗτος ὁ ἄρτος ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ μού ἐστιν. οὗτός ἐστιν ὁ καταβάς· οὗτός ἐστιν ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασε καὶ ἔπεμψεν εἰς τὸν κόσμον. οὐδὲ αὐτὸ τὸ γράμμα ἡμᾶς διδάσκει τοῦ ἁγιασμοῦ μὴ τὴν θεότητα χρείαν ἐσχηκέναι, ἀλλὰ τὴν σάρκα.

4—11 ipsa Cypriani uerba exhibent Λpkr et Λc in Collectione C 24, uersionis Graecae uersionem Latinam Λtc in Collectione CT 46 13—20. 22—32 ipsa Ambrosii uerba exhibent Λptckr; Ambrosii codicum notitia accurata praesto non est

---

AΛptckr (Ω)

5 καὶ Χριστοῦ Λtc καὶ A cf. Ω 12 γενομένου om. Λptck 16 ἑαυτοῦ] *suum, suum cum dicit* Λkr Ambr. *suum, cum dicit suum* Λtc 24 διαφορὰν ex ἀνάγνωσιν corr. A cf. Ω ἑκατέρωι AΛtcr quam lectionem a Seuero introductam esse contendit Eulogius ap. Phot. 230 p. 271b 13 sq. *utraque* Λk Ambros. codd. *utroque* et *utraque* Λp cf. Ω 25 καὶ] scribendum ⟨εἰ⟩ καὶ, cf. Λ et Ambr. 26 ὅτι AΛc om. ΛptkrAmbr. 30/31 *in hunc mundum* Λptckr 31 οὐδὲ] *nec* Λt[46]cr [corruptum ex *haec*] *et* Λpt[24]k cf. Ω

Γρηγορίου τοῦ μεγάλου ἁγιωτάτου ἐπισκόπου γενομένου Ναζιανζοῦ

[XIIII] 16 Μὴ ἀπατάτωσαν οἱ ἄνθρωποι μηδὲ ἀπατάσθωσαν, ἄνθρωπον ἄνουν δεχόμενοι τὸν κυριακόν, ὡς αὐτοὶ λέγουσι, μᾶλλον δὲ τὸν κύριον ἡμῶν καὶ θεόν. οὐδὲ γὰρ τὸν ἄνθρωπον χωρίζομεν τῆς θεότητος, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν δογματίζομεν, πρότερον μὲν οὐκ ἄνθρωπον, ἀλλὰ θεὸν καὶ υἱὸν μόνον καὶ προαιώνιον, ἀμιγῆ σώματος καὶ τῶν ὅσα σώματος· ἐπὶ τέλει δὲ καὶ ἄνθρωπον, προσληφθέντα ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας, παθητὸν σαρκί, ἀπαθῆ θεότητι· περιγραπτὸν σώματι, ἀπερίγραπτον πνεύματι· τὸν αὐτὸν ἐπίγειον καὶ οὐράνιον, ὁρώμενον καὶ νοούμενον, χωρητὸν καὶ ἀχώρητον, ἵν' ὅλωι ἀνθρώπωι τῶι αὐτῶι καὶ θεῶι ὅλος ἄνθρωπος ἀναπλασθῆι πεσὼν ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. ep. 101 [PG p. 177-181]

Εἴ τις οὐ θεοτόκον τὴν Μαρίαν ὑπολαμβάνει, χωρίς ἐστι τῆς θεότητος.

Εἴ τις ὡς διὰ σωλῆνος τῆς παρθένου δραμεῖν, ἀλλὰ μὴ ἐν αὐτῆι διαπεπλάσθαι [λέγοι] θεικῶς ἅμα καὶ ἀνθρωπικῶς, θεικῶς μὲν ὅτι χωρὶς ἀνδρός, ἀνθρωπικῶς δὲ ὅτι νόμωι κυήσεως, [ἀνάθεμα ἔστω.]

εἴ τις διαπεπλάσθαι λέγει τὸν ἄνθρωπον, εἶθ' ὑποδεδυκέναι θεόν, κατάκριτος· οὐ γὰρ γέννησις θεοῦ τοῦτό ἐστιν, ἀλλὰ φυγὴ γεννήσεως.

Εἴ τις εἰσάγει δύο υἱούς, ἕνα μὲν τὸν ἐκ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, δεύτερον δὲ τὸν ἐκ τῆς μητρός, ἀλλ' οὐχὶ ἕνα καὶ τὸν αὐτόν, τῆς υἱοθεσίας ἐκπέσοι τῆς ἐπηγγελμένης τοῖς ὀρθῶς πιστεύουσι. φύσεις μὲν γὰρ δύο θεὸς καὶ ἄνθρωπος, ἐπεὶ καὶ ψυχὴ καὶ σῶμα· υἱοὶ δὲ οὐ δύο οὐδὲ θεοί. οὐδὲ γὰρ ἐνταῦθα δύο ἄνθρωποι, εἰ καὶ οὕτως ὁ Παῦλος τὸ ἐντὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸ ἐκτὸς προσηγόρευσε, καὶ εἰ δεῖ συντόμως εἰπεῖν, ἄλλο μὲν καὶ ἄλλο τὰ ἐξ ὧν ὁ σωτήρ, εἴπερ μὴ ταυτὸν τὸ ἀόρατον τῶι ὁρατῶι καὶ τὸ ἄχρονον τῶι ὑπὸ χρόνον· οὐκ ἄλλος δὲ καὶ ἄλλος, μὴ γένοιτο· τὰ γὰρ ἀμφότερα ἓν τῆι συγκράσει, θεοῦ μὲν ἐνανθρωπήσαντος, ἀνθρώπου δὲ θεωθέντος ἢ ὅπως ἄν τις ὀνομάσειε. λέγω δὲ ἄλλο καὶ ἄλλο ἔμπαλιν ἢ ἐπὶ τῆς τριάδος ἔχει. ἐκεῖ μὲν γὰρ ἄλλος καὶ ἄλλος, ἵνα μὴ τὰς ὑποστάσεις συγχέωμεν, οὐκ ἄλλο δὲ καὶ ἄλλο· ἓν γὰρ τὰ τρία καὶ ταυτὸν τῆι θεότητι. Eph. 1, 5 2 Cor. 4, 16

Εἴ τις ὡς ἐν προφήτηι λέγει κατὰ χάριν ἐνηργηκέναι, ἀλλὰ μὴ κατ' οὐσίαν συνῆφθαι καὶ συναναπεπλάσθαι, εἴη κενὸς τῆς κρείττονος ἐνεργείας, μᾶλλον δὲ πλήρης τῆς ἐναντίας.

Εἴ τις οὐ προσκυνεῖ τὸν ἐσταυρωμένον, ἀνάθεμα ἔστω καὶ τετάχθω μετὰ τῶν θεοκτόνων.

Εἴ τις ἐξ ἔργων τετελειωμένον ἢ μετὰ τὸ βάπτισμα ἢ μετὰ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν υἱοθεσίας ἠξιῶσθαι λέγει καθάπερ [οὓς] Ἕλληνες παρεγγράπτους εἰσάγουσιν, ἀνάθεμα ἔστω. τὸ γὰρ ἠργμένον ἢ προκόπτον ἢ τελειούμενον οὐ θεός, κἂν διὰ τὴν κατὰ μικρὸν αὔξησιν οὕτως λέγηται.

Βασιλείου τοῦ ἁγιωτάτου γενομένου ἐπισκόπου Καισαρείας τῆς πρώτης Καππαδοκίας

[XV] 17 Οὐ γὰρ τοσοῦτον οὐρανὸς καὶ γῆ καὶ τὰ μεγέθη τῶν πελαγῶν καὶ τὰ ἐν ὕδασι διατώμενα καὶ τὰ χερσαῖα τῶν ζώιων καὶ φυτὰ καὶ ἀστέρες καὶ ἀὴρ καὶ ὧραι καὶ ἡ ποικίλη τοῦ παντὸς διακόσμησις τὸ ὑπερέχον τῆς ἰσχύος συνίστησιν ὅσον τὸ δυνηθῆναι τὸν θεὸν τὸν ἀχώρητον ἀπαθῶς διὰ σαρκὸς συμπλακῆναι τῶι θανάτωι, ἵνα ἡμῖν τῶι ἰδίωι πάθει τὴν ἀπάθειαν χαρίσηται. de spir. s. 18

ΑΛptckr (Ω)

1 γενομένου om. Λptckr cf. Ω in fine add. *ex epistula ad Clidonium* Λckr 2 Μὴ] *nec* Λr 3 ὡς om. Λk 7 πνεύματι ΑΛtc *deitate* Λp *diuinitate* Λkr cf. Ω 8 ἵν' ἐν Λtk 11 λέγοι om. Λptk cf. Ω 13 ἀνάθεμα ἔστω om. Λpkr cf. Ω 16 καὶ om. Λpkr 17 *Maria* Λtc καὶ τῆς υἱοθεσίας Λc cf. Ω 31 οὓς ΑΛc om. Λtkr Ἕλληνες οἳ Λp cf. Ω 34 γενομένου om. Λptck 36 καὶ φυτὰ om. Λp

Γρηγορίου ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Νύσης

[XVI] 18 or. 1 de beatit. [PG p. 1201] Phil. 2, 5-7 Apoc. 19, 16 Ies. 40, 12 Lc. 2, 7

Τοῦτο γὰρ φρονείσθω, φησίν, ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβών. τί πτωχότερον ἐπὶ θεοῦ τῆς τοῦ δούλου μορφῆς; τί ταπεινότερον ἐπὶ τοῦ βασιλέως τῶν ὄντων ἢ τὸ εἰς κοινωνίαν τῆς πτωχῆς ἡμῶν φύσεως ἑκουσίως ἐλθεῖν; ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ ὁ κύριος τῶν κυριευόντων τὴν τῆς δουλείας μορφὴν ὑποδύεται· ὁ κριτὴς τοῦ παντὸς ὑπόφορος τοῖς δυναστεύουσι γίνεται· ὁ τῆς κτίσεως κύριος ἐν σπηλαίοις κατάγεται· ὁ τοῦ παντὸς περιδεδραγμένος οὐχ εὑρίσκει τόπον ἐν τῶι καταλύματι, ἀλλ' ἐν φάτνηι τῶν ἀλόγων παραρρίπτεται· ὁ καθαρὸς καὶ ἀκήρατος τὸν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καταδέχεται ῥύπον καὶ διὰ πάσης τῆς πτωχείας ἡμῶν διεξελθὼν μέχρι τῆς τοῦ θανάτου πρόεισι πείρας. ὁρᾶτε τῆς ἑκουσίου πτωχείας τὸ μέτρον· ἡ Ζωὴ θανάτου γεύεται· ὁ κριτὴς εἰς κριτήριον ἄγεται· ὁ τῆς Ζωῆς τῶν ὄντων κύριος ἐπὶ τῆι ψήφωι τοῦ δικάζοντος γίνεται· ὁ πάσης τῆς ὑπερκοσμίου δυνάμεως βασιλεὺς τὰς τῶν δημίων οὐκ ἀπωθεῖται χεῖρας. πρὸς τοῦτό σοι, φησί, τὸ ὑπόδειγμα τῆς ταπεινοφροσύνης βλεπέτω τὸ μέτρον.

Ἀττικοῦ ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως

L III 518

[XVII] 19 M IIII 1196 Phil. 2, 7 Ioh. 1, 14

Σήμερον Χριστὸς ὁ δεσπότης τὴν τῆς φιλανθρωπίας γέννησιν ἀνεδέξατο· τὴν γὰρ τῆς θεικῆς ἀξίας προυπῆρχεν.

Εἶτα τούτοις ἐπιφέρει πάλιν· Ὁ τῆς φιλανθρωπίας λόγος κενοῦται, ἀκένωτος τὴν φύσιν τυγχάνων· ἑαυτὸν γὰρ ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβών. ὁ ἄσαρκος διὰ σὲ σαρκοῦται· ὁ γὰρ λόγος σὰρξ ἐγένετο. ὁ ἁφὴι μὴ ὑποπίπτων διὰ τὸ τῆς φύσεως ἀσώματον ψηλαφᾶται· ὁ ἄναρχος ὑπὸ ἀρχὴν γίνεται σωματικήν· ὁ τέλειος αὔξει· ὁ ἄτρεπτος προκόπτει· ὁ πλούσιος ἐν καταλύματι γίνεται· ὁ περιβάλλων τὸν οὐρανὸν ἐν νεφέλαις σπαργανοῦται· ὁ βασιλεὺς ἐν φάτνηι τίθεται.

Ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου Ἰκονίου

[XVIII] 20

Ἐπειδὴ γὰρ ὁ αὐτὸς καὶ βασιλεὺς καὶ θεὸς καὶ νεκρώσεως διὰ τὴν τοῦ πάθους οἰκονομίαν γευσάμενος, τὰ δῶρα τῶν μυστηρίων ἐστὶν αἰνίγματα. προσφέρουσι χρυσόν· γνωρίζουσι γὰρ αὐτὸν βασιλέα. προσφέρουσι λίβανον· θεῷ γὰρ ἴσασι προσφέροντες. προστιθέασι καὶ σμύρναν διὰ τὴν ἐν τῶι μυστηρίωι τοῦ πάθους νέκρωσιν.

XVII = Cyrill. apol. adu. Orient. 50. or. ad dominas [V 150] 11 XVIII. XVIIII adferuntur in florilegio cod. Mus. Brit. Add. 12156 f. 74r

---

AΛpIckr (Ω); in XVII—XX accedunt V 54 P 52 S 99 D 96 A 38 $Λ^{i24}$ $Λ^{u}$ et in XVII. XVIII codex Vaticanus Collectionis C 24 [$Λ^{v}$], cf. quae adnotaui 2 p. 44. ordo in XVII. XX. XVIII. XVIIII mutatus est in VPSD

2 Ἰησοῦ] *filio* Λp 5 τῶν ὄντων A *omnium* Λtc *uniuersorum* Λkr om. Λp cf. Ω 7 τῆς δουλείας AΛter *serui* Λk *seruilem* Λp cf. Ω 13 τῶν ὄντων] *omnium* Λpic *uniuersorum* Λkr cf. Ω 17 χ̄σ̄ ὁ δεσπότης A Cyr. ad dom. ὁ χ̄σ̄ [Χρηστὸς D] δεσπότης SD ὁ χ̄σ̄ καὶ δεσπότης VP ὁ δεσπότης χ̄σ̄ A^{89} 17/18 τὴν²] τῇ A^{38} 18 ἀξίαν V 19 ἀκενώτατος SD 20 γὰρ om. VDΛkr 20/21 διὰ σὲ om. Λp 23 γεννᾶται SD τίκτεται Cyr. ad dom. οὐρανὸν om. V 25 *Iconii episcopi* Λpcu antiquo ipsius Cyrilli errore, cf. Cyrill. apolog. adu. Orient. 17 26 καὶ βασιλεὺς $AA^{36}Λptkrt^{24}u$ βασιλεῦσ VPSDΛcv ἡμετέρου πάθους SD 27 *munera magorum* Λtcvu 27/29 χρυσόν — αὐτὸν $AA^{36}Λptkrt^{24}vu$ οἱ μάγοι χρυσίον γνωρίζοντες αὐτὸν εἶναι VPSD 28 *scimus* $Λt^{24}u$ 29 προστιθέασι $AA^{89}Λptct^{24}vuflor.$ προσφέρουσι VDΛkr προσάγουσι PS καὶ $AA^{38}Λpckrv$ om. VPSD$Λti^{24}u$ σμύραν D

Τοῦ αὐτοῦ

XVIIII 21 Εἰ μὴ γὰρ ἐκεῖνος ἐγεννήθη σαρκικῶς, οὐκ ἂν σὺ ἀνεγεννήθης πνευματικῶς. εἰ μὴ L III 519
ἐκεῖνος ἠνέσχετο τῆς τοῦ δούλου μορφῆς, οὐκ ἂν σὺ τὴν δόξαν τῆς υἱοθεσίας ἐκέρδανας· διὰ τοῦτο γὰρ ἐπὶ γῆς ὁ ἐπουράνιος, ἵνα σὺ εἰς οὐρανοὺς ἀναχθῆις ὁ ἐπίγειος. διὰ τοῦτο Χριστὸς ἑαυτὸν ἐκένωσεν, ἵνα ἡμεῖς πάντες ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ λάβωμεν. 5 Phil. 2, 7
ὁ ἐκείνου θάνατος σὴ γέγονεν ἀθανασία· τὸ τοῦ δεσπότου πάθος τοῦ δούλου γέγονεν Ioh. 1, 16
ὕψωμα· σὺ δὲ τὴν εὐεργεσίαν λαμβάνεις βλασφημίας ἐφόδιον.

Ὁμοίως Ἀττικοῦ γενομένου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως L III 518

XX 22 Εἴ τινα διακρίνοι ἡ τοῦ μονογενοῦς ἐνανθρώπησις καὶ παρθένου κύησις καὶ παθῶν
κοινωνία καὶ σταυρὸς καὶ πάθος καὶ θάνατος, μανθάνων γινωσκέτω πρόξενα ταῦτα τῆς 10
οἰκουμενικῆς σωτηρίας, ἀλλὰ μὴ ἀνάξια τῆς φιλανθρωπίας τοῦ κρείττονος. εἰ γὰρ αἰσχρὸν
θεῶι τὸ παρθένον οἰκῆσαι, αἰσχρότερόν που πάντως καὶ τὸ ποιῆσαι· εἰ δὲ δημιουργῶν οὐχ
ὑβρίσθη, οὐδὲ οἰκῆσαι τὸ δημιούργημα αἰσχύνης ἄξιον ἔκρινε. καὶ εἰ τὸ παθεῖν κακόν,
τὸ παθῶν ἀπαλλάξαι ἡλίκον; ὥστε καὶ τέθνηκεν ⟨ἀθανάτωι⟩ θανάτωι θανατώσας τὸν θά-
νατον, καὶ ἀνέστη τὴν ἡμετέραν πρυτανεύων ἀνάστασιν, καὶ ταῦτα πάντα δέχεται οὐ φύσει 15
θεότητος, ἀλλὰ προσλήψει σαρκός, τῆι μὲν ἐν ἀσύλοις τῆς οἰκείας ἀπαθείας οἰκῶν, τῆι δὲ
τὰ πάντα παθών τε καὶ ὑπομείνας, ὡς ἂν γένοιτο πολιτείας ἀρίστης ἡγεμών τε καὶ νο-
μοθέτης.

76 1 Κατὰ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων Θεοδοσίου καὶ Οὐαλεν- L III 673
τινιανοῦ συναχθείσης ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει ἐξ ἁπάσης ὡς ἔπος εἰπεῖν τῆς οἰκου- M IIII 1344
μένης τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου τῶν θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων τῶν ἁπανταχοῦ ἁγίων 21
ἐκκλησιῶν καὶ συνεδρευούσης ὁριζούσης τε κρατεῖν καὶ βεβαίαν εἶναι τὴν πίστιν τὴν ἐκτε-
θεῖσαν διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν κατὰ καιροὺς ἐν τῆι Νι-

---

XVIIII 1—3 = Cyrill. apolog. adu. Orient. 17 XX adfertur in florilegio cod. Mus. Brit. Add. 12156 f. 74r 19 inter patrum capitula et actionem de Charisio inserunt 74, 3. 4 [p. 89, 3—15] VMPSD; actionem de Charisio post sententiam concilii de Nestorii depositione exhibet Collectio Veronensis [Λu]

AΛptckrVPSDA^{38}Λt^{34}u

1 ὁμοίωσ τοῦ αὐτοῦ VPSDΛkr 2 ἀνεγεννήθησ VAA^{38}Λpct^{24}u ἐγεννήθησ PSDΛkrCyr.flor. εἰ δὲ SD 3 τὴν om. P 4 τῆσ γῆσ SD εἰσ — ἐπίγειοσ AA^{38}Λct^{24}uflor. ὁ ἐπίγειοσ [ἐπὶ γῆσ V] εἰσ οὐρανὸν ἀναχθῆσ VPSDΛpkr 6 σὴ γέγονεν AA^{38}Λpct^{24}uflor. γέγονέ σοι VPSDΛr *nostra facta est* Λk γέγονε τοῦ δούλου VPSD 8 ὁμοίως — Κωνσταντινουπόλεως] ὁμοίωσ τοῦ αὐτοῦ VPS ὁμοίως] τοῦ αὐτοῦ D om. Λp γενομένου om. DΛptckrt^{24}u 9 διακρίνοι PSDA^{38} διακρίνει VA πάθουσ P 10 καὶ πάθοσ καὶ θάνατοσ AA^{38}Λptckrt^{24}uflor. καὶ θάνατοσ καὶ ἀνάστασισ VPSD ταῦτα AA^{38}Λkr ταῦτα εἶναι VPSDΛp 11 ἀλλὰ AA^{38}Λptt^{24}uckr καὶ VPSDflor. κρείττονοσ AA^{38}Λpckr^{24}uflor. κρείττονοσ λογιζέσθω VPSD 12 τὸ om. V που] προ V 14 ἀθανάτωι θανάτωι θανατώσασ scripsi secundum Λct^{24}uflor. *immortalis morte et mortem morte damnauit* Λp θανάτω θανατώσασ AA^{38} ἵν' ἀθανάτωι θανάτωι θανατώσηι Λkr ἀθάνατοσ ὢν ἵνα θανατώση VPSD 15 καὶ^{2}] ἀλλὰ καὶ P 16 τῆ δὲ APΛkru τῶ δὲ VSDA^{38}Λtc 17 τε om. VPSD 17/18 ὡς ἂν — νομοθέτης om. P ἡγεμών — νομοθέτης om. SD 17 τῆσ ἀρίστησ V *aeternae* Λp

AVM, P [= hk], SDΛpΛtΛcΛuΛkΛr

νε' V νγ' P ςς' D inscr. ὅτε χαρίσιοσ προσῆλθε τῆ ἁγία συνόδω κατὰ τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν MPSD ἀρχὴ τοῦ κατὰ χαρίσιον πρακτικοῦ ὅτε προσῆλθε τῆ ἁγία συνόδω κατὰ τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν V praemittit *Quibus lectis* [om. Λtu] *Petrus presbyter Alexandriae et primicerius notariorum dixit* Λtcu 19—p. 96, 2 Κατὰ θέσπισμα — τρόπον om. Λu 19 τὸ θέσπισμα MP 19/20 post *Valentiniani* ins. *sicut praediximus* Λc 20 ἔποσ om. D 22 εἶναι πίστιν SD 23 τῶν^{2} om. MPSD

καέων πόλει συνειλεγμένων, ὄντων τὸν ἀριθμὸν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτώ, τυπούσης τὲ τὰ περὶ τούτου καθ' ὃν ἔδει τρόπον, Χαρίσιός τις ὀνόματι πρεσβύτερος καὶ οἰκονόμος γεγονὼς τῆς Φιλαδελφέων πόλεως ἁγίας ἐκκλησίας ἐδίδαξεν ὅτι τινὲς τῶν ἀπὸ Λυδίας ὁρμωμένων αἱρετικῶν ἠθέλησαν τὴν μὲν ἑαυτῶν ἀφεῖναι πλάνην, ἐπιστρέψαι δὲ πρὸς τὸ τῆς ἀληθείας φῶς καὶ μυσταγωγηθῆναι τὰ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ὀρθά τε καὶ εὐσεβῆ δόγματα· εἶτα δέον αὐτοὺς ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν χειραγωγηθῆναι μειζόνως ἠπάτηνται καὶ οἷον ἐκ βόθρου πεπτώκασιν εἰς χείρονα βόθρον. ἐδίδαξε γὰρ ὅτι Ἀντώνιος καὶ Ἰάκωβος, πρεσβυτέρων ἔχοντες ὄνομα, κατῆλθον ἀπὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπιστολὰς ἔχοντες παραθέσεως παρὰ
M IIII 1345 Ἀναστασίου τινὸς καὶ Φωτίου, συνόντων τὸ τηνικάδε τῶι αἱρετικῶι Νεστορίωι, καὶ αὐτῶν δὲ πρεσβυτέρων ἐχόντων ὄνομα, καὶ δέον τήν τε ἀποστολικὴν καὶ εὐαγγελικὴν παράδοσιν τῆς πίστεως ἣν καὶ ἐξέθεντο κατὰ καιροὺς οἱ πατέρες οἱ ἐν τῆι Νικαέων συνελθόντες, παραθεῖναι τοῖς ἐκ πλάνης ἐπιστρέφουσιν εἰς ἀλήθειαν καὶ ἀπὸ τοῦ σκότους εἰς τὸ φῶς ἔρχεσθαι ζητοῦσι, προσεκόμισαν ἔκθεσίν τινα δογμάτων ἀσεβῶν ὡς ἐν τάξει συμβόλου συντεθειμένην καὶ ταύτηι καθυπογράψαι παρεσκεύασαν τοὺς ἀθλίους ἐκείνους, πάντα τρόπον ἀσεβείας νικῶντες ἐν τούτωι. ὑπὲρ δὲ σαφηνείας ἀκριβοῦς τῶν εἰρημένων ἐντέτακται ὁ ἐπιδοθεὶς λίβελλος παρὰ τοῦ μνημονευθέντος πρεσβυτέρου Χαρισίου καὶ ἡ τῆς ἀσεβοῦς ἐκείνης ἔκθεσις κακοδοξίας ἡ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ μεθ' ὑπογραφῆς τῶν ἠπατημένων.

2 Τῆι ἁγιωτάτηι καὶ θεοφιλεῖ συνόδωι οἰκουμενικῆι συνελθούσηι ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει παρὰ Χαρισίου πρεσβυτέρου καὶ οἰκονόμου Φιλαδελφείας. Εὐχὴ μὲν ἅπασι τοῖς εὖ φρονοῦσι τιμὴν ἀεὶ καὶ πρέπουσαν αἰδῶ πνευματικοῖς μάλιστα πατράσι καὶ διδασκάλοις ἀπονέμειν· εἰ δέ που συμβῆι τοὺς διδάσκειν ὀφείλοντας τοιαῦτα τοῖς ὑπηκόοις ἐνηχεῖν περὶ τῆς πίστεως οἷα τὰς ἁπάντων ἀκοὰς καὶ καρδίας καταβλάπτει, ἀνάγκη τὴν τάξιν ἀνταλλάττεσθαι καὶ τοὺς κακῶς διδάσκειν ἑλομένους ὑπὸ τῶν ἡσσόνων διελέγχεσθαι.
L III 676 ἐπεὶ οὖν εἷς τούτων ὑπάρχει Νεστόριος ὁ τῆς ἰδίας κακοδοξίας τοὺς καρποὺς δρεπόμενος, ὃς κάκιστα περὶ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως διακείμενος διδάξας τε πολλάκις ἃ μὴ προσῆκε, πᾶσαν ὁμοῦ τὴν ὑφ' ἥλιον διετάραξεν, ὡς καὶ τοὺς φιλοχρίστους βασιλέας ἀναγκασθῆναι θεσπίσαι τὴν ὑμετέραν ἁγιωσύνην ἐνταῦθα συνελθοῦσαν τὰ τῆς ὀρθοδοξίας ἐπικρατῦναι δόγματα καὶ τοῦτο διὰ τὴν οἰκείαν φιλανθρωπίαν ὁ δεσπότης θεὸς παρασχὼν ἅπαντας ὑμᾶς τοὺς ἁγίους πατέρας ἐνταῦθα συνήγαγε τοῦ προλεχθέντος ἕνεκεν, τούτου χάριν ἐγὼ τῆι ὑμετέραι προσπίπτων ὁσιότητι διδάσκω ὡς οὐ μόνος αὐτός, ἀλλὰ γὰρ καὶ οἱ τούτου συμμέτοχοι τῆς ἀσεβείας Ἀναστάσιος καὶ Φώτιος οἱ πρεσβύτεροι, τὴν αὐτὴν καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι κακοπιστίαν διασπαρῆναι παρασκευάζοντες, Ἰάκωβόν τινα τὰ ὅμοια αὐτοῖς φρονοῦντα συνεκρότησαν καὶ συγκροτοῦσι μέχρι τοῦ δεῦρο, τραπέζης καὶ παρρησίας αὐτῶι

AVM, P [= hk], SDΛpΛtΛcΛuΛkΛr

1 τιῆ M δεκαοκτώ VPSD 2 τούτων VMPSDΛkr 4 αὐτῶν PD 7 ἀντωνῖνοσ ΑΛkr 8 ὀνόματα MSDΛptcu τῆς om. P παρενθέσεωσ V 9 ἀθανασίου M φωτεινοῦ MPS uaria lectio in Λp τὸ τηνικάδε om. MPSD τῶν αἱρετικῶν S 10 ὀνόματα MSDΛpickru ἀποστολικὴν καὶ εὐαγγελικὴν ΑΛpickru εὐαγγελικὴν καὶ ἀποστολικὴν VMPSD 11 καὶ om. VPSDΛkr 12 ὑποστρέφουσιν SD 13 προεκόμισαν VMΛkr 14 ταύτην MP καθυπογράφειν V τοὺσ ἀθλίουσ ἐκείνουσ παρεσκεὐασαν VMPSD εὐσεβείασ S 15 συναφείασ S 17 κακοδοξίας om. MPSD 19 νς' V νδ' P ςζ' D inscr. οἱ ἐπιδοθέντεσ λίβελλοι [ὁ ἐπιδοθεὶσ λίβελλοσ D] παρὰ χαρισίου πρεσβυτέρου VMPSD ἁγία ταύτη D καὶ om. D θεοφιλεστάτη VMPSD οἰκουμενικῆ συνόδω PSD τῆ συνελθούση P 20 παρὰ — Φιλαδελφείας om. V 22 τοῖς om. D 23 τῆς om. D βλάπτει D 24 ἐναλλάττεσθαι P 25 ἐπειδὴ M ὁ AV om. MPSD 26 δσ ΑΛpicukr om. VMPSD προσήκει P 27 ὑφηλίω S ἐτάραξεν P βασιλεῖσ SD 28 κρατῦναι SD 29 τοῦτο διὰ om. SD οἰκείαν A ἰδιαν VMPSD παρασχὼν θσ̄ V 30 ἐγὼ om. Λc 31 τῆ ὑμετέρα προσπίπτων ΑΛpicukr τῆ ὑμετέρα προσπίπτω VMP προσπίπτω τῆ ὑμετέρα SD 31 διδάσκω ΑΛpicukr διδάσκων VMPSD γὰρ A om. VMPSD 32 μέτοχοι SD 33 τὰ om. V 34 τοῦ AP τῆσ VMSD παρρησίασ καὶ τραπέζησ Λpicu

μεταδιδόντες· ὃν καὶ διὰ γραμμάτων ἤδη ὡς ὀρθόδοξον συνέστησαν τοῖς θεοσεβεστάτοις τῆς Λυδῶν ἐπισκόποις. τοιαῦτα δὲ τούτωι τετόλμηται ἃ τὴν ὑμετέραν πάντως ἁγιωσύνην μαθοῦσαν κινήσει πρὸς κανονικὴν κατ' αὐτοῦ τιμωρίαν καὶ κατὰ τῶν αὐτὸν συγκροτούντων. τὴν γὰρ Φιλαδελφέων πόλιν τῆς Λυδίας καταλαβὼν καὶ τινὰς τῶν ἁπλουστέρων ἀπατήσας (κληρικοὶ δὲ οὗτοι), τὴν τῶν ἐν Νικαίαι ἁγίων πατέρων ἔκθεσιν τῆς πίστεως ἐξουθενώσας, ἑτέραι τινὶ πίστεως ἐκθέσει, μᾶλλον δὲ ἀπιστίας καθυπογράψαι παρεσκεύασε. καὶ δὴ τοῦτο πεποιήκασιν, ὡς ἁπλούστεροι καθυπογράψαντες ὅτι δὴ ταύτηι στοιχοῦμεν, φησί, τῆι ὀρθοδόξωι πίστει· ἥτις ἔκθεσις αἱρετικῆς βλασφημίας πεπληρωμένη ἔχουσά τε τὰς M IIII 1348 τῶν ὑπ' αὐτοῦ συναρπαγέντων ὑπογραφὰς σώιζεται, ἣν ἀξιῶ ἀναγνωσθῆναι ἐπὶ τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος πρὸς τὸ νοηθῆναι τὴν ὑπ' αὐτῶν μελετηθεῖσαν τῆς ὀρθοδοξίας ἀνατροπήν, οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ τὰ γράμματα τῶν προλεχθέντων, ἔνθα Ἰακώβωι μὲν τῶι αἱρετικῶι τοιαῦτα τολμήσαντι μαρτυροῦσιν ὀρθοδοξίαν, ἐμὲ δὲ ὡς αἱρετικὸν τῆς κοινωνίας καὶ λειτουργίας ἐκώλυσαν, εὐσεβῶς φρονοῦντα καθὼς ὑποτέτακται. τούτων γὰρ ἀναγνωσθέντων, μαθήσεται πάντως ἡ ὑμετέρα θεοφίλεια τὰ κατὰ τῆς ὀρθοδοξίας ὑπ' αὐτῶν τολμηθέντα, ἅτινα ὁ θεὸς διὰ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης εἰς τέλος καταργήσει.

3 Πιστεύω εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, κτίστην πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητήν· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ, θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, ὁμοούσιον τῶι πατρί, τὸν δι' ἡμᾶς καὶ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν, σαρκωθέντα, γεννηθέντα ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, ἐνανθρωπήσαντα, σταυρωθέντα ὑπὲρ ἡμῶν, ἀποθανόντα, ἀναστάντα τῆι τρίτηι ἡμέραι, ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ πάλιν ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, τὸν παράκλητον, ὁμοούσιον πατρὶ καὶ υἱῶι, καὶ εἰς ἁγίαν καθολικὴν ἐκκλησίαν· εἰς ἀνάστασιν νεκρῶν· εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Ἐγὼ Χαρίσιος δέδωκα τοὺς λιβέλλους ὡς προγέγραπται, ὑπογράψας χειρὶ ἐμῆι. L III 677

Ἴσον τῆς ἐκθέσεως τοῦ παραπλασθέντος συμβόλου

4 Τοὺς ἢ νῦν πρῶτον παιδευομένους τῶν ἐκκλησιαστικῶν δογμάτων τὴν ἀκρίβειαν ἢ ἔκ τινος αἱρετικῆς πλάνης μεθίστασθαι βουλομένους ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν διδάσκεσθαι προσήκει καὶ ὁμολογεῖν ὅτι πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα ἀίδιον, οὐχ ὕστερον ἀρξάμενον τοῦ εἶναι, ἀλλ' ἄνωθεν ὄντα ἀίδιον θεόν, οὔτε μὴν ὕστερον γεγονότα πατέρα, ἐπειδήπερ ἀεὶ θεός τε

---

26 symboli praeter uersiones Latinas supra allatas extant duae, ipsius Marii Mercatoris [Coll. Palat. 16, Λm] et in gestis Concilii quinti [Λs, L V 454. 455 = M VIIII 227—229]

AVM, P [= hk], SDΛpΛtΛcΛuΛkΛr

2 τῶν P τοιαῦτα — τετόλμηται om. D πάντωσ τοῦτω S 2/3 πάντωσ ἁγιωσύνην AVM ἁγιωσύνην πάντωσ P ἁγιωσύνην SD 5 αὐτοὶ PΛtc ἁγίων om. VMPΛptcu θέσιν P 6 ἐξουθενήσασ VMPSD 7/8 φησὶν τῆ ὀρθοδόξω στοιχοῦμεν V 12 προσμαρτυροῦσιν M 12/13 λειτουργίας καὶ κοινωνίας MΛkr 13/14 γὰρ ἀναγνωσθέντων] παραναγνωσθέντων MP 14 τὰ ὑπ' M 15 ὁ A om. VMPSD ἁγιωσύνησ VMPSD ἁγιότητοσ A 16 *credimus* Λc κτίστην AVMPSD om. Λtckru ἀπάντων V τε] τε πάντων SD 17 τὸν υἱὸν om. Λk αὐτοῦ AVM τοῦ θεοῦ PDS θεὸν ἐκ θεοῦ om. SD 19 τὴν VMPΛptcu διὰ τὴν SDAΛkr 21 τοὺς om. MSDA 22 τὸ παράκλητον SD, corr. S καὶ[2] om. A 23 εἰς[2]] καὶ P 24 inscr. *et alia manu* Λiu ἐπέδωκα A ἔδωκα M *libellum* Λiu

AVM, P [= hk], SDWΛmΛpΛtcuΛkrΛs

25 νζ' V νε' P ϛη' D Ἴσον — συμβόλου inscr. AVMPSDAWΛptcukr *expositio prauae fidei Theodori* Λm *sceleratum symbolum impii Theodori* Λs cf. Cyrill. ep. 72 [V 133] et Theodoretum in librorum contra Cyrillum loco qui adfertur in Gestis concilii Epheseni alterius [Abhdlg. d. Gött. Ges. d. Wiss. 15, 1 p. 104, 31] 26 ἢ om. WΛkrs καὶ πρώτωσ W 27 προσῆκε MSDA 28 οὐχ' AWΛms οὔθ' VMPSDΛptcukr 29/p. 98, 1 θεόσ τε ἦν ἀεὶ W

5 ἦν καὶ πατήρ. πιστεύομεν δὲ καὶ εἰς ἕνα υἱὸν θεοῦ μονογενῆ, ἐκ τῆς οὐσίας ὄντα τοῦ πατρός, ὡς ὄντως υἱὸν καὶ τῆς αὐτῆς οὐσίας ὄντα τοῦ οὗπερ ἔστι τε καὶ πιστεύεται υἱός. **6** καὶ εἰς τὸ πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον, ἐκ τῆς θεοῦ τυγχάνον οὐσίας, οὐχ υἱόν, θεὸν δὲ ὂν τῇ οὐσίαι, ὡς ἐκείνης ὂν τῆς οὐσίας ἥσπερ ἐστὶν ὁ θεὸς καὶ πατήρ, ἐξ οὗπερ κατ' οὐσίαν
1 Cor. 2, 12 ἐστίν. ἡμεῖς γάρ φησιν, οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, τῆς μὲν κτίσεως αὐτὸ χωρίσας ἁπάσης, θεῶι δὲ συνάψας, ἐξ οὗπερ κατ' οὐσίαν ἐστὶν ἰδιάζοντι λόγωι παρὰ πᾶσαν τὴν κτίσιν, ἣν οὐ κατ' οὐσίαν, ἀλλ' αἰτίαι δημιουργίας ἐκ θεοῦ νομίζομεν εἶναι, καὶ οὔτε υἱὸν νομίζοντες οὔτε δι' υἱοῦ τὴν **7** ὕπαρξιν εἰληφός. ὁμολογοῦμεν δὲ πατέρα τέλειον προσώπωι καὶ υἱὸν ὁμοίως, καὶ πνεῦμα
M IIII 1349 δὲ ἅγιον ὡσαύτως, σωιζομένου τοῦ λόγου τῆς εὐσεβείας ἡμῖν τῶι πατέρα καὶ υἱὸν καὶ πνεῦμα ἅγιον μὴ τρεῖς τινας οὐσίας διαφόρους νομίζειν, ἀλλὰ μίαν τῆι ταυτότητι τῆς θεότητος γνωριζομένην.

8 Χρὴ δὲ καὶ περὶ τῆς οἰκονομίας ἣν ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας ἐν τῆι κατὰ τὸν δεσπότην Χριστὸν οἰκονομίαι ὁ δεσπότης ἐξετέλεσε θεός, εἰδέναι ὅτι ὁ θεὸς λόγος ἄνθρωπον εἴληφε τέλειον ἐκ σπέρματος ὄντα Ἀβραὰμ καὶ Δαυὶδ κατὰ τὴν διαγόρευσιν τῶν θείων γραφῶν, τοῦτο ὄντα τὴν φύσιν ὅπερ ἦσαν ἐκεῖνοι ὥνπερ ἐκ σπέρματος ἦν, ἄνθρωπον τέλειον τὴν φύσιν, ἐκ ψυχῆς τε νοερᾶς καὶ σαρκὸς συνεστῶτα ἀνθρωπίνης· ὃν ἄνθρωπον ὄντα καθ' ἡμᾶς τὴν φύσιν, πνεύματος ἁγίου δυνάμει ἐν τῆι τῆς παρθένου μήτραι διαπλα-
Gal. 4, 4. 5 σθέντα γενόμενον τε ἐκ γυναικὸς καὶ γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα πάντας ἡμᾶς ἐξαγοράσηι τῆς τοῦ νόμου δουλείας, τὴν πόρρωθεν προωρισμένην υἱοθεσίαν ἀπολα-
Eph. 1, 20. 21 βόντας, ἀπορρήτως συνῆψεν ἑαυτῶι, θανάτου μὲν αὐτὸν κατὰ νόμον ἀνθρώπων πειραθῆναι παρασκευάσας, ἐγείρας δὲ ἐκ νεκρῶν καὶ ἀναγαγὼν εἰς οὐρανὸν καὶ καθίσας ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, ὅθεν δὴ ὑπεράνω πάσης ὑπάρχων ἀρχῆς τε καὶ ἐξουσίας καὶ κυριότητος καὶ δυνάμεως καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐκ ἐν τῶι αἰῶνι τούτωι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν τῶι μέλλοντι, τὴν παρὰ πάσης τῆς κτίσεως δέχεται προσκύνησιν ὡς ἀχώριστον πρὸς τὴν θείαν φύσιν ἔχων τὴν συνάφειαν, ἀναφορᾶι **9** θεοῦ καὶ ἐννοίαι πάσης αὐτῶι τῆς κτίσεως τὴν προσκύνησιν ἀπονεμούσης. καὶ οὔτε δύο φαμὲν υἱοὺς οὔτε δύο κυρίους, ἐπειδὴ εἷς υἱὸς κατ' οὐσίαν ὁ θεὸς λόγος, ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ πατρός, ὥιπερ οὗτος συνημμένος τε καὶ μετέχων υἱότητος κοινωνεῖ τῆς υἱοῦ προσηγορίας τε καὶ τιμῆς, καὶ κύριος κατ' οὐσίαν ὁ θεὸς λόγος, ὧι συνημμένος οὗτος κοινωνεῖ

AVM, P [= hk], SDWΛmptcukrs, 28—p. 99, 4 κυρίου syriace extant ap. Lagarde, Anal. syr. p. 106, 29—107, 11 [Σ]

1 υἱὸν θεοῦ AΛmptcus θεοῦ υἱὸν SDΛkr θεὸν υἱὸν VMPW 1/2 τοῦ $\overline{\text{πρσ}}$ ὡσ AΛmptcukrs τῆσ πατρώασ VMPSDW 2 καὶ[1] om. SDΛt τοῦ A om. VMPSDW τε AΛms om. VMPSDW πεπίστευται A 3 δὲ[1] AVMPΛckrs om. SDW θεοῦ AVM τοῦ θεοῦ PSDW ὄντα VMPSDW 5 τοῦ κόσμου ἐλάβομεν AMPW ἐλάβομεν τοῦ κόσμου V τοῦ κόσμου ἐλάβετε SD 6 τοῦ om. VP αὐτὸ χωρίσασ AMPW αὐτὸν χωρίσασ SD αὐτοῦ Λk ἀποχωρίσασ V 8 αἰτίαν W νομίζομεν SDΛptcu 9 εἰληφέναι P καὶ υἱὸν δὲ Λc 10 δὲ AVMPΛs om. SDWΛptcukr τὸ SD υἱὸν AΛmptcukrs υἱὸν ὁμοίωσ VMPSDW 13 σωτηρίας om. P 13/14 τὸν δεσπότην om. D 14 θεὸσ ἐξετέλεσεν SD ὁ[2]] ὁ δεσπότησ VMP 15 εἰλήφει SD 16 τοιοῦτον P οἷοιπερ P *et illi* Λmptcu ὥνπερ — ἦν om. V καὶ ἐκ Λk 17 ψυχῆσ τε καὶ σαρκὸσ νοερᾶσ S σαρκόσ τε καὶ ψυχῆσ νοερᾶσ D 18 παρθενίας S 18/19 διαπλασθέντοσ S 19 γενόμενον[1] AVΛmptcukrs γεγονέναι MPSDW τε AΛtcus om. VMPSDWΛpkr καὶ AVMPWΛrs om. SDΛmptcuk 20/21 ἀποβαλόντασ V 21 θανάτου μὲν AVMPW θανατοῦμενον SD 22 δὲ om. SD 23/24 ἀρχῆσ καὶ ἐξουσίασ ὑπάρχων κυριότητόσ τε καὶ δυνάμεωσ SD 23 τε A om. VMPW 24 καὶ δυνάμεωσ om. Λptcu 25 μόνον τούτω P τῆσ om. W 26/27 ὡσ ἀχώριστον — προσκύνησιν om. SD ὡσ ἀχώριστον — ἀπονεμούσησ om. W 26 οὐσίαν V superscr. φύσιν 28 φαμὲν om. SDW κυρίουσ δύο W 28—p. 99, 1 υἱὸσ κατ' οὐσίαν — δήλου om. D 28 ὁ[2] om. PSW υἱὸσ om. MPSW 29 ὥσπερ Λk υἱότητοσ AΛptcurΣ θεότητοσ VMPSW om. Λks 30 καὶ τιμῆς om. Λp 30/p. 99, 1 καὶ κύριοσ — τιμῆς om. S

τῆς τιμῆς. καὶ διὰ τοῦτο οὔτε δύο φαμὲν υἱοὺς οὔτε δύο κυρίους, ἐπειδή, δήλου τοῦ L III 680
κατ' οὐσίαν ὄντος κυρίου τε καὶ υἱοῦ, ἀχώριστον ἔχων πρὸς αὐτὸν τὴν συνάφειαν ὁ ὑπὲρ
τῆς ἡμετέρας ληφθεὶς σωτηρίας [ἕνεκεν] συναναφέρεται τῇι τε ὀνομασίαι καὶ τῇι τιμῇι τοῦ
τε υἱοῦ καὶ τοῦ κυρίου, οὐχ ὥσπερ ἡμῶν ἕκαστος καὶ καθ' ἑαυτὸν ὑπάρχων υἱός, ὅθεν δὴ Gal. 3, 26
καὶ πολλοὶ υἱοὶ κατὰ τὸν μακάριον λεγόμεθα Παῦλον, ἀλλὰ μόνος ἐξαίρετον ἔχων τοῦτο ἐν 5
τῇι πρὸς τὸν θεὸν λόγον συναφείαι τῆς τε υἱότητος καὶ τῆς κυριότητος μετέχων ἀναιρεῖ
μὲν πᾶσαν ἔννοιαν δυάδος υἱῶν τε καὶ κυρίων, παρέχει δὲ ἡμῖν ἐν τῇι πρὸς τὸν θεὸν
λόγον συναφείαι πᾶσαν ἔχειν αὐτοῦ τήν τε πίστιν καὶ τὴν ἔννοιαν καὶ τὴν θεωρίαν, ὑπὲρ
ὧν δὴ καὶ τὴν προσκύνησιν ἀναφορᾶι θεοῦ παρὰ πάσης δέχεται τῆς κτίσεως.

10 Ἕνα τοίνυν τὸν υἱὸν φαμὲν καὶ κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, 10
πρωτοτύπως μὲν τὸν θεὸν λόγον νοοῦντες τὸν κατ' οὐσίαν υἱὸν θεοῦ καὶ κύριον, συνεπι-
νοοῦντες δὲ τὸ ληφθέν, Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ, ὃν ἔχρισεν ὁ θεὸς πνεύματι καὶ Act. 10, 38
δυνάμει, ὡς ἐν τῇι πρὸς τὸν θεὸν λόγον συναφείαι υἱότητός τε μετέχοντα καὶ κυριότητος·
11 ὃς καὶ δεύτερος Ἀδὰμ κατὰ τὸν μακάριον καλεῖται Παῦλον ὡς τῆς αὐτῆς μὲν φύσεως 1 Cor. 15, 45
ὑπάρχων τῶι Ἀδάμ, ἀναδείξας δὲ ἡμῖν τὴν μέλλουσαν κατάστασιν, καὶ τοσαύτην ἔχων πρὸς 15
ἐκεῖνον τὴν διαφορὰν ὅσηπερ ἂν γένοιτο τοῦ τὰ ἀπόρρητα χορηγοῦντος ἐπὶ τῆς μελλούσης
καταστάσεως ἀγαθὰ πρὸς τὸν τῶν παρόντων λυπηρῶν δεδωκότα τὴν ἀρχήν. τὸν ὅμοιον
δὲ τρόπον καὶ δεύτερος ἄνθρωπος καλεῖται ὡς τὴν δευτέραν κατάστασιν ἐκφήνας, ἐπειδὴ 1 Cor. 15, 47
τῆς μὲν προτέρας ἀρχὴ γέγονεν ὁ Ἀδὰμ τῆς θνητῆς καὶ παθητῆς καὶ πολλῶν γεμούσης
ὀδυνηρῶν, ἐν ὧι δὴ καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν εἰλήφαμεν ὁμοίωσιν, τὴν δευτέραν δὲ ἀνέδειξεν 20
ὁ δεσπότης Χριστός, ὃς ἐξ οὐρανῶν ἐπὶ τοῦ μέλλοντος φανεὶς ἅπαντας ἡμᾶς εἰς τὴν κοι-
νωνίαν ἄξει τὴν οἰκείαν. ὁ γὰρ πρῶτος, φησίν, ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοικός, ὁ 1 Cor. 15,
δεύτερος ἄνθρωπος ὁ κύριος ἐξ οὐρανοῦ, τουτέστιν ἐκεῖθεν ἀναφαίνεσθαι μέλλων 47-49
ἐπὶ τῶι πάντας εἰς μίμησιν ἀγωγεῖν ἑαυτοῦ, ὅθεν ἐπάγει· οἷος ὁ χοικός, τοιοῦτοι
καὶ οἱ χοικοί· καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι. καὶ 25
καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοικοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ
ἐπουρανίου. ἐν τούτωι δὴ φαινομένωι τε καὶ παρὰ πάντων ὁρωμένωι τῶν κρίνεσθαι
μελλόντων ἐν ἀφανεῖ τυγχάνουσα ποιήσεται τὴν κρίσιν ἡ θεία φύσις κατὰ τὸν μακάριον Act. 17, 30.
Παῦλον τὸν λέγοντα· τοὺς γὰρ χρόνους τῆς ἀγνοίας ἡμῶν ὑπεριδὼν ὁ θεὸς 31
τὰ νῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν, καθότι 30
ἔστησεν ἡμέραν ἐν ἧι μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνηι ἐν
ἀνδρὶ ὧι ὥρισεν, πίστιν παρασχὼν ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

AVM, P [= hk]. SDWΛmptcukrs, 10—13 ἕνα — κυριότητος syriace extant ap. Lagarde, Anal. syr. p. 106, 29—107, 11 [Σ]

2 ἔχει V 2/3 ὑπέρ — ἕνεκεν AVMPW τῆσ ἡμετέρασ σριασ ἕνεκεν S τῆσ ἡμετέρασ ἕνεκεν σριασ D *pro* Λmptcus *causa* Λkr 3 συναναφέρηται S 4 τε om. SDΛc 4 ὑμῶν S καὶ AVMPWΛr om. SDΛmptcuks 5 παῦλον λεγόμεθα W μόνον V τοῦτο ἐν A τοῦτο τὸ ἐν VMPSW τοῦτο D 6 τὸν om. P 6—8 τῆς τε υἱότητος — συναφείαι om. V 6 τῆσ κυριότητοσ A κυριότητοσ MPSDW 7 τὸν om. P 9 τὴν om. SD ἀναφορᾶ AΛmptcukrs καὶ ἀναφορὰν VMPSDW 10 υἱὸν AΛptcukrs $\overline{κν}$ VMPSDW *deum* Λm 12 $\overline{υν}$ Λpu $\overline{χσ}$ SD *spiritu sancto* Λmtc 13 τὸν om. P 14 καλεῖται om. W τῆς om. M 16 διαφορὰν AΛmptcukrs ἀναφορὰν VMPSDW 17 τὰ ἀγαθὰ SDW τὸ SW δεδωκότι S 18 ἄνθρωποσ AVMPWΛptcus ἀδὰμ SDΛmkr ἐπειδὴ A ἐπειδήπερ VMPSDW 19 ἀρχῆς Λkr 20 εἰλήφαμεν] *demonstrauit habere* Λs δὲ δευτέραν W 21 ὃς om. VMPSW *iste* Λs οὐρανῶν δὲ P πάντασ W 22 ἄξων V ἕξει Λtc 23 ὁ κύριος om. Λptcu 24 ἄγειν V οἷοσ χοικὸσ S 27 φαινομένη — ὁρωμένη Λpu παρὰ πάντων om. Λt 28 τὴν om. P 28/29 κατὰ — λέγοντα AΛtu om. VMPSDWΛptcukrs 29 γὰρ om. MP ἡμῶν om. Λpu 30 πᾶσι om. Λpk πανταχοῦ om. Λptu 31 ἔστησασ S ἐν δικαιοσύνηι om. Λptu 32 παρασχεῖν Λs *praebens omnibus* Λptcu

Αὕτη τῶν ἐκκλησιαστικῶν δογμάτων ἡ διδασκαλία καὶ πᾶς ὁ ἐναντία τούτοις φρονῶν ἀνάθεμα ἔστω. πᾶς ὁ μὴ δεχόμενος τὴν σωτήριον μετάνοιαν ἀνάθεμα ἔστω. πᾶς ὁ μὴ ποιῶν τὴν ἁγίαν ἡμέραν τοῦ πάσχα κατὰ τὸν τῆς ἁγίας καὶ καθολικῆς ἐκκλησίας θεσμὸν ἀνάθεμα ἔστω.

L III 681 12 Βούδιος Ἰουνικοῦ Φιλαδελφεύς, τεσσαρεσκαιδεκατίτης, ἐπιγνοὺς τὴν ἀληθῆ πίστιν τῆς ὀρθοδοξίας καὶ παρακαλέσας τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Θεοφάνιον προσῆλθον τῇι ἁγιωτάτηι καὶ καθολικῆι ἐκκλησίαι καὶ ἀναθεματίζω πᾶσαν αἵρεσιν, ἐξαιρέτως δὲ τὴν τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν, εἰς ἣν τὸ πρότερον ἐπλανώμην, καὶ συντίθεμαι τῇι προγεγραμμένηι ἐκθέσει τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ἀναθεματίζων καὶ τοὺς μὴ ποιοῦντας τὴν ἁγίαν ἡμέραν τοῦ πάσχα καθὼς ἡ ἁγία καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία ποιεῖ, ἐξομνύμενος τὴν ἁγίαν καὶ ὁμοούσιον τριάδα καὶ τὴν εὐσέβειαν καὶ νίκην τῶν δεσποτῶν τῆς οἰκουμένης Φλαυίου Θεοδοσίου καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ τῶν αἰωνίων αὐγούστων· εἰ δέ τι τούτων παρασαλεύσω ποτέ, ὑποκεῖσθαί με τῇι τῶν νόμων αὐστηρίαι. καὶ ὑπαναγνωσθείσης μοι τῆς ἐκθέσεως ὑπέγραψα διὰ Ἡσυχίου Φιλαδελφέως βουλευτοῦ διὰ τὸ γράμματα με μὴ εἰδέναι.

13 Ἡσύχιος Κερδανεπίου Φιλαδελφεὺς βουλευτής, τεσσαρεσκαιδεκατίτης, ἐπιγνοὺς τὴν ἀληθῆ πίστιν τῆς ὀρθοδοξίας καὶ παρακαλέσας προσῆλθον τῇι ἁγιωτάτηι καὶ καθολικῆι ἐκκλησίαι καὶ ἀναθεματίζω πᾶσαν αἵρεσιν, ἐξαιρέτως δὲ τὴν τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν καὶ
M IIII 1353 συντίθεμαι τῇι προγεγραμμένηι ἐκθέσει τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ἀναθεματίζων καὶ τοὺς μὴ ποιοῦντας τὴν ἁγίαν ἡμέραν τοῦ πάσχα καθὼς ἡ ἁγία καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία ποιεῖ, ἐξομνύμενος τὴν ἁγίαν καὶ ὁμοούσιον τριάδα καὶ τὴν εὐσέβειαν καὶ νίκην τῶν φιλοχρίστων βασιλέων Φλαυίου Θεοδοσίου καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ τῶν αἰωνίων αὐγούστων· εἰ δέ τι τούτων παρασαλεύσω ποτέ, ὑποκεῖσθαί με τῇι τῶν νόμων αὐστηρίαι. καὶ ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇι.

14 Ῥουφῖνος δὶς Φιλαδελφεύς, τεσσαρεσκαιδεκατίτης, ἐπιγνοὺς τὴν ἀληθῆ πίστιν τῆς ὀρθοδοξίας, παρεκάλεσα προσπίπτων τῇι ἁγιωτάτηι καὶ καθολικῆι ἐκκλησίαι καὶ ἀναθεματίζω πᾶσαν αἵρεσιν, ἐξαιρέτως δὲ τὴν τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν, καὶ συντίθεμαι μετὰ παντὸς τοῦ οἴκου μου τῇι προγεγραμμένηι ἐκθέσει τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ἀναθεματίζων καὶ τοὺς μὴ ποιοῦντας τὴν ἁγίαν ἡμέραν τοῦ πάσχα καθὼς ἡ ἁγία καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία ποιεῖ,

---

AVM, P [= hk], SDWΛpkr, Λms [usque ad 2 ἔστω], Λtcu; SDW post p. 101, 5 omnia omittunt, Λtcu post 14 nihil praebent nisi nomina subscriptorum, adnotante Λc: *a secundo nomine in aliis codicibus totae singulorum suscriptiones insertae sunt, habentes nonnullas ad inuicem differentias. quod hic totum deest; inuenitur uero haec actio integerrima circa finem primae actionis sanctae atque uniuersalis synodi Calcedonensis*

2 πᾶς ὁ μὴ δεχόμενος — ἔστω om. WΛmts 3 κατὰ — θεσμὸν om. SD ἁγίας καὶ om. Λpu καὶ om. PΛtckr 5 νη' V ςθ' D ῥούδιος SD ἰουνικοῦ SDWΛptcukr ἰωνικοῦ A ἰκονικοῦ VMP τεσσαρισκαιδεκατίτης sicut semper SD 6 θεοφάνην V 7 καὶ[1] om. Λr 8 τὸ om. V συντίθημι A 10 καὶ καθολικὴ MSDWΛu αἱ ἀποστολικὴ om. MW ἐπομνύμενος V 11 φλαβίου sicut semper VPDW 14 διὰ Ἡσυχίου] ἡσύχιος SD φιλαδελφέως ΑΛptc φλαυίου MSΛu φλαβίου VPDW *Flauium Hesychium Philadelphiae* Λkr βουλευτὴς SD 15 *Flauius Hesychius* Λkr φιλαδελφεὺς ΑΛptcu φλαύιος MS φλδβιος VDW om. PΛkr 17 δὲ τὴν om. SDΛk 17—26 καὶ[2] — τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν om. W 17/18 καὶ συντίθεμαι VMPΛp συντίθεμαι δὲ SDAΛr 19 καθολικὴ ΑΛp om. VMPSD καὶ ἀποστολικὴ om. Λkr 20 ποιεῖ om. V ἐπομνύμενος V καὶ ὁμοούσιον om. VΛk τὴν[2] om. A 24—p. 105, 19 om. M pro iis ponendo ὁμοίως τούτοις τοῖς δυσὶ καὶ ῥουφῖνος εὐγένιος φαυστῖνος δαλμάτιος φλαυιανὸς πολυχρόνιος εὐστάθιος μαρκέλλου εὐτύχιος στρατόνικος ἀμμωνίου θεοδώρητος καὶ ἀλέξανδρος μαρῖνος κυριακὸς εὐξένιος διομήδης ἰουλιανὸς εὐτύχιος χωρίου αὔλακος καὶ ἔξαρχος τῆς τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν αἱρέσεως πατρίκιος δεύτερος πρεσβύτερος κώμης παραδιοξύλου καὶ ζήνων χωρίου σαγόρου ποιθα ἀμφότεροι φιλαδελφεῖς καὶ τεσσαρεσκαιδεκατῖται ἐπιγνόντες τὴν ἀληθῆ πίστιν τῆς ὀρθοδοξίας καὶ ἀναθεματίσαντες πᾶσαν αἵρεσιν ἐξαιρέτως τὴν τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν ὑπέγραψαν 24 δὶς om. VPSDΛptu 25 καὶ[1] om. VSΛk 26 τὴν om. A καὶ συντίθημι AW *et adsentio* Λp συντίθεμαι δὲ [δὲ om. S] VPSDΛr 28 τοῦ πάσχα ἡμέραν W καθὼς καὶ D καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ΑΛpkr καὶ καθολικὴ VPSDW

ἐξομνύμενος τὴν ἁγίαν καὶ ὁμοούσιον τριάδα καὶ τὴν εὐσέβειαν καὶ νίκην τῶν φιλοχρίστων βασιλέων Φλαυίου Θεοδοσίου καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ τῶν αἰωνίων αὐγούστων· εἰ δέ τι τούτων παρασαλεύσω ποτέ, ὑποκεῖσθαί με μετὰ παντὸς τοῦ οἴκου μου τῇι τῶν νόμων αὐστηρίαι. καὶ ὑπαναγνωσθείσης μοι τῆς ἐκθέσεως καὶ ἀρεσάσης, ὑπέγραψα τῇι οἰκείαι ἐμαυτοῦ γνώμηι καὶ προαιρέσει.

15 Εὐγένιος δὶς Φιλαδελφεύς, τεσσαρεσκαιδεκατίτης, ἐπιγνοὺς μετὰ παντὸς τοῦ οἴκου μου τὴν ἀληθῆ τῆς ὀρθοδοξίας πίστιν, παρακαλέσας τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Θεοφάνιον, προσῆλθον τῇι ἁγιωτάτηι καθολικῆι ἐκκλησίαι καὶ ἀναθεματίζω πᾶσαν αἵρεσιν, ἐξαιρέτως δὲ τὴν τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν καὶ τοὺς μὴ ποιοῦντας τὴν ἡμέραν τοῦ πάσχα καθὼς ἡ ἁγία καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία ποιεῖ, καὶ συντίθεμαι μετὰ παντὸς τοῦ οἴκου μου τῇι προγεγραμμένηι ἐκθέσει τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ἐξομνύμενος τὴν ἁγίαν καὶ ὁμοούσιον L III 684
τριάδα καὶ τὴν εὐσέβειαν καὶ νίκην τῶν φιλοχρίστων βασιλέων Φλαυίου Θεοδοσίου καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ τῶν αἰωνίων αὐγούστων· εἰ δέ τι τούτων παρασαλεύσω ποτέ, ὑποκεῖσθαί με μετὰ παντὸς τοῦ οἴκου μου τῇι τῶν νόμων αὐστηρίαι. καὶ ὑπαναγνωσθείσης μοι τῆς ἐκθέσεως καὶ ἀρεσάσης, ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇι.

16 Φαυστῖνος λαικὸς δὶς Φιλαδελφεύς, τεσσαρεσκαιδεκατίτης, ἐπιγνοὺς τὴν ἀληθῆ πίστιν τῆς ὀρθοδοξίας, παρακαλέσας τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Θεοφάνιον, προσῆλθον τῇι καθολικῆι ἐκκλησίαι καὶ ἀναθεματίζω πᾶσαν αἵρεσιν, ἐξαιρέτως δὲ τὴν τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν, εἰς ἣν πρότερον ἐπλανώμην, καὶ συντίθεμαι τῇι προγεγραμμένηι ἐκθέσει τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ἀναθεματίζων καὶ τοὺς μὴ ποιοῦντας τὴν ἁγίαν ἡμέραν τοῦ πάσχα καθὼς ἡ ἁγία καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία ποιεῖ, ἐξομνύμενος τὴν ἁγίαν καὶ ὁμοούσιον τριάδα καὶ τὴν εὐσέβειαν καὶ νίκην τῶν δεσποτῶν τῆς οἰκουμένης Φλαυίου Θεοδοσίου καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ τῶν αἰωνίων αὐγούστων· εἰ δέ τι τούτων παρασαλεύσω ποτέ, ὑποκεῖσθαί με τῇι τῶν νόμων αὐστηρίαι. καὶ ὑπαναγνωσθείσης μοι τῆς ἐκθέσεως, προσελθὼν μετὰ παντὸς τοῦ οἴκου μου τῇι εὐσεβεῖ ταύτηι πίστει ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇι.

17 Δαμάλιος καὶ Ἀλέξανδρος, χεῖρα χρησάμενοι παρὰ Εὐτροπίου υἱοῦ Θεοδώρου τοῦ M IIII 1356
εὐλαβεστάτου διακόνου, ἐπιγνόντες τὴν ὀρθοδοξίαν καὶ παρακαλέσαντες τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Θεοφάνιον, προσήλθομεν τῇι καθολικῆι ἐκκλησίαι, ἀναθεματίζοντες πᾶσαν αἵρεσιν, ἐξαιρέτως δὲ τὴν τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν, ἐν ἧι ἐπλανώμεθα, καὶ τοὺς μὴ ποιοῦντας τὴν ἁγίαν ἡμέραν τοῦ πάσχα καθὼς οἱ ὀρθόδοξοι. καὶ ὑπαναγνωσθείσης ἡμῖν τῆς ἐκθέσεως, ἐξομοσάμενοι τὸν σεβάσμιον ὅρκον τῆς ἁγίας τριάδος καὶ τὴν νίκην καὶ σωτηρίαν τῶν δεσποτῶν τῆς οἰκουμένης Φλαυίου Θεοδοσίου καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ τῶν αἰωνίων αὐγούστων μὴ παρασαλεῦσαί τι τῶν προγεγραμμένων καὶ πιστεύσαντες μετὰ τῶν οἴκων ἡμῶν, ὑπεγράψαμεν.

18 Φλάυιος Νυμφιδιανὸς δὶς Φιλαδελφεύς, σχολαστικός, πᾶσι τοῖς δόγμασι καὶ τοῖς ἔθεσι

AVP, SDW [usque ad 5], Λp(ιcu)kr

1 ἐπομνύμενοσ V 3 με om. W 3/4 μετὰ — αὐστηρία PWΛpkr τῇ — αὐστηρία μετα — μου VSD τῇ τῶν νόμων αὐστηρία A τοῦ — μου παντὸσ W 4 ἀρεσάσησ μοι D 4/5 τῇ οἰκεία ἐμαυτοῦ ΑΛpkr οἰκεία τῇ ἐμαυτοῦ P οἰκεία χειρὶ τῇ ἐμαυτοῦ SD οἰκεία μου χειρὶ τῇ ἐμαυτοῦ V οἰκεία μου καὶ W 6 δὶς Λpιcukr om. AVP 7 θεοφάνην V 8 ἁγία P 9 καθώσ καὶ V 10 ἁγία καὶ VΛpkr καὶ ἀποστολικὴ om. V καὶ συντίθεμαι APΛp συντίθεμαι δὲ VΛr 11 ἐπομνύμενοσ V 12 *victoriam et diuturnitatem* Λr 14 αὐστηρότητι P 15 ἀρεσάσησ μοι VP οἰκεία χειρὶ ὑπέγραψα V 16 δὶς ΑΛpιcukr om. VP 17 καὶ παρακαλέσασ V θεοφάνην V 20 ἀναθεματίζω VP καθὼσ καὶ P καθολικὴ om. VP 21 ἐπομνύμενοσ V 22 δεσποτῶν τῆσ οἰκουμένησ VPΛkr φιλοχρίστων βασιλέων A *principum* Λp hinc inde scribere solet φλαυίου V 23 ποτέ om V με δεῖ P 26 δαμάλιοσ ΑΛpιcukr δαλμάτιοσ VP χειρὶ VP εὐτροπίου AVPΛkr *Euprepii* Λpιu *Eutropii* ex *Euprepii* corr. Ac 28 θεοφάνην V 30 καθὼσ καὶ V ἐπαναγνωσθείσησ P 34 οἰκείων A 35 φλαβιανόσ VP δὶς om. VPΛtcu

τοῖς οὖσι μὲν τῆς τῶν τεσσαρεσκαιδεσκατιτῶν αἱρέσεως, μὴ προσδεχομένοις δὲ τὰ παρὰ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἀποτάττομαι, ὁμολογῶν κοινωνεῖν τῇι ὀρθοδόξωι πίστει ἐν πᾶσι καὶ ταύτην προσδέχεσθαι.

19 Πολυχρόνιος Τατιανοῦ Φιλαδελφεύς, χεῖρα χρησάμενος παρὰ Φλαυίου Ἡσυχίου Κερδανεπίου Φιλαδελφέως βουλευτοῦ διὰ τὸ βραδέως με γράφειν, ἐπιγνοὺς τὴν ὀρθοδοξίαν καὶ παρακαλέσας τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Θεοφάνιον, προσῆλθον τῇι καθολικῇι ἐκκλησίαι, ἀναθεματίσας πᾶσαν αἵρεσιν, ἐξαιρέτως δὲ τὴν τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν, ἐν ἧι ἐπλανώμην, καὶ τοὺς μὴ ποιοῦντας τὴν ἁγίαν ἡμέραν τοῦ πάσχα καθὼς οἱ ὀρθόδοξοι. καὶ ὑπαναγνωσθείσης μοι τῆς ἐκθέσεως, ἐξωμοσάμην τὸν σεβάσμιον ὅρκον τῆς ἁγίας τριάδος καὶ τὴν νίκην καὶ σωτηρίαν τῶν δεσποτῶν τῆς οἰκουμένης Φλαυίου Θεοδοσίου καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ τῶν αἰωνίων αὐγούστων μὴ παρασαλεῦσαί τι τῶν προγεγραμμένων, καὶ πιστεύσας μετὰ παντὸς τοῦ οἴκου μου, συμφωνεῖ μοι πάντα τὰ προγεγραμμένα.

L III 685 **20** Εὐστάθιος Μαρκέλλου Φιλαδελφεύς, χρυσοχόος, τεσσαρεσκαιδεκατίτης, ἐπιγνοὺς τὴν ὀρθοδοξίαν καὶ παρακαλέσας τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Θεοφάνιον, προσῆλθον οἰκείαι τῇι ἐμαυτοῦ γνώμηι καὶ προαιρέσει τῇι ἁγίαι τοῦ θεοῦ καθολικῇι καὶ ὀρθοδόξωι ἐκκλησίαι καὶ ἀναθεματίζω πᾶσαν αἵρεσιν, ἐξαιρέτως δὲ τὴν τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν καὶ τοὺς μὴ ποιοῦντας τὴν ἁγίαν ἡμέραν τοῦ πάσχα καθὼς οἱ ὀρθόδοξοι, καὶ ἐξωμοσάμην τὴν ἁγίαν τριάδα καὶ τὴν εὐσέβειαν τῶν φιλοχρίστων βασιλέων Φλαυίου Θεοδοσίου καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ τῶν αἰωνίων αὐγούστων, εἰ παρασαλεύσω τι τῶν προγεγραμμένων, ὑπεύθυνον εἶναί με τῇι τῶν νόμων αὐστηρίαι. καὶ ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇι.

21 Εὐτύχιος δὶς Φιλαδελφεὺς ἐπιγνοὺς τὴν ὀρθοδοξίαν καὶ παρακαλέσας τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Θεοφάνιον, προσῆλθον οἰκείαι τῇι ἐμαυτοῦ γνώμηι καὶ προαιρέσει τῇι ἁγίαι τοῦ θεοῦ καθολικῇι καὶ ὀρθοδόξωι ἐκκλησίαι καὶ ἀναθεματίζω πᾶσαν αἵρεσιν, ἐξαιρέτως δὲ τὴν τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν καὶ τοὺς μὴ ποιοῦντας τὴν ἁγίαν ἡμέραν τοῦ πάσχα καθὼς οἱ ὀρθόδοξοι, καὶ ἐξωμοσάμην τὴν ἁγίαν τριάδα καὶ τὴν εὐσέβειαν τῶν φιλοχρίστων βασιλέων
M IIII 1357 Φλαυίου Θεοδοσίου καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ τῶν αἰωνίων αὐγούστων, εἰ παρασαλεύσω τι τῶν προγεγραμμένων, ὑποκεῖσθαί με τῇι τῶν νόμων αὐστηρίαι. καὶ ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇι.

22 Στρατόνικος Ἀμμωνίου Φιλαδελφεύς, τεσσαρεσκαιδεκατίτης, ἐπιγνοὺς τὴν ὀρθοδοξίαν καὶ παρακαλέσας τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Θεοφάνιον, προσῆλθον τῇι ἁγίαι τοῦ θεοῦ καθολικῇι τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησίαι καὶ ἀναθεματίζω πᾶσαν αἵρεσιν, ἐξαιρέτως δὲ τὴν τῶν

AVPΛp(teu)kr

1 τῆσ οὔσησ VP, corr. V μὲν] μοι P μὴ om. P προσδεχόμενοσ P *suscipiens consentiens uero his quae sunt* Λr δὲ om. P τὰ AΛkr om. VP 4 ταττιανὸσ V φιλαδελφεὺσ AΛpicur φλαύιοσ V φλάβιοσ P om. Λk χειρὶ VP 5 Φιλαδελφέως Λpic Φιλαδελφείας Λu φιλαδελφεὺσ VP Φιλαδελφέων Λr om AΛk βουλευτοῦ A βουλευτὴσ VP 6—12 παρακαλέσας — προγεγραμμένα] τὰ ἑξῆσ A 6 παρακαλέσαντόσ μου P θεοφάνην V 7 δὲ om. P 8 καθὼς καὶ Λr 9 ἐπαναγνωσθείσησ VP ἐπωμοσάμην V 12 συμφωνεῖ μοι PΛpkr συμφωνῶ V in fine add. *Polychronius mutuatus sum manum* [*manum Eustathii* Λkr] Λpkr 13 εὐστάθιοσ μαρκέλλου [μαρκέλου P] AVPΛpicu *Flauius Marcellus* Λkr, sed cf finem Polychronii subscriptionis Φιλαδελφεύς om Λkr 14 θεοφάνην V 14—20 προσῆλθων — αὐστηρίαι] καὶ τὰ ἑξῆσ A 14/15 μου τῇ V 15 καὶ καθολικῇ Λr καὶ ὀρθοδόξω P *et orthodoxorum* Λp om VΛkr 17 καθὼσ καὶ V 19 εἰ δὲ Λk 20 καὶ — ἐμῇι om. V 21 εὔτυχοσ A δισφιλαδελφεὺσ AΛpkr διὰ φιλαδέλφου VP Φιλαδελφεύς Λicu 22 θεοφάνην V 22—27 προσῆλθον — αὐστηρίαι καὶ] καὶ τὰ ἑξῆσ A 22 μου τῇ V 23 καὶ καθολικῇ V καὶ ὀρθοδόξω Λp τῇ ὀρθοδόξω P om. VΛkr ἀναθεματίζω μὲν V 25 ἐξομνύμενοσ Λkr 26 εἰ δὲ Λkr 27 με om. P αὐστηρότητι P 27/28 καὶ — ἐμῇι om. V 29—p. 103, 20 om. V 29 ἀμμωνίου AΛcukr ἐμμονίου PΛpt φιλαδελφεὺσ AΛpicur φλάβιοσ P om. Λk 30 ἐπιφάνιον P 30—p. 103, 4 προσῆλθον — αὐστηρίαι] καὶ τὰ ἑξῆσ A 31 τῶν ὀρθοδόξων om. Λpkr

τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν καὶ τοὺς μὴ ποιοῦντας τὴν ἁγίαν ἡμέραν τοῦ πάσχα καθὼς οἱ ὀρθόδοξοι καὶ ἐξωμοσάμην τὴν ἁγίαν τριάδα καὶ τὴν εὐσέβειαν τῶν φιλοχρίστων βασιλέων Φλαυίου Θεοδοσίου καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ τῶν αἰωνίων αὐγούστων, εἰ παρασαλεύσω τι τῶν προγεγραμμένων, ὑποκεῖσθαί με τῇι τῶν νόμων αὐστηρίαι. καὶ ὑπέγραψα διὰ τοῦ ἐγγόνου μου Ἀλεξάνδρου διὰ τὸ μὴ εἰδέναι με γράμματα.

23 Θεοδώρητος καὶ Ἀλέξανδρος καὶ Φιλάδελφος ὑπογράψαντες δι' ἑνὸς ἡμῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐπιγνόντες τὴν ὀρθοδοξίαν καὶ παρακαλέσαντες τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Θεοφάνιον, προσήλθομεν τῇι ἁγίαι τοῦ θεοῦ καθολικῇι καὶ ἀποστολικῇι ἐκκλησίαι τῶν ὀρθοδόξων καὶ ἀναθεματίζομεν πᾶσαν αἵρεσιν, ἐξαιρέτως δὲ τὴν τῶν λεγομένων Καθαρῶν καὶ τοὺς μὴ ποιοῦντας τὴν ἁγίαν ἡμέραν τοῦ πάσχα καθὼς οἱ ὀρθόδοξοι καὶ ἐξωμοσάμεθα τὴν ἁγίαν τριάδα καὶ τὴν εὐσέβειαν καὶ νίκην τῶν δεσποτῶν τῆς οἰκουμένης Φλαυίου Θεοδοσίου καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ τῶν αἰωνίων αὐγούστων, εἰ παρασαλεύσομέν τι τῶν προγεγραμμένων, ὑποκεῖσθαι ἡμᾶς τῇι τῶν νόμων αὐστηρίαι. καὶ ὑπαναγνωσθείσης ἡμῖν τῆς ἐκθέσεως ταύτης, ὑπεγράψαμεν.

24 Μαρῖνος Εὐηθίου χεῖρα χρησάμενος παρὰ Νεωτερίου ἀναγνώστου τῶν ὀρθοδόξων, ἐπιγνοὺς τὴν ὀρθοδοξίαν καὶ παρακαλέσας τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Θεοφάνιον, προσῆλθον τῇι ἁγίαι καθολικῇι καὶ ἀποστολικῇι ἐκκλησίαι καὶ ἀναθεματίζω πᾶσαν αἵρεσιν καὶ τοὺς μὴ ποιοῦντας τὴν ἡμέραν τοῦ πάσχα καθὼς οἱ ὀρθόδοξοι· ἐξωμοσάμην τὸν θεῖον ὅρκον, καὶ εἰ παρασαλεύσω τι τῶν προγεγραμμένων, ὑποκεῖσθαί με τῇι τῶν νόμων αὐστηρίαι. καὶ ὑπέγραψα.

25 Παδίκιος Φιλαδελφεὺς ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῆι· ἐπιγνοὺς τὴν ὀρθοδοξίαν καὶ παρακαλέσας τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Θεοφάνιον, προσῆλθον τῇι ἁγίαι τοῦ θεοῦ καθολικῇι καὶ ἀποστολικῇι τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησίαι καὶ ἀναθεματίζω πᾶσαν αἵρεσιν, ἐξαιρέτως δὲ τὴν τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν καὶ τοὺς μὴ ποιοῦντας τὴν ἁγίαν ἡμέραν τοῦ πάσχα καθὼς οἱ ὀρθόδοξοι καὶ ἐξωμοσάμην τὸν σεβάσμιον ὅρκον, εἰ παρασαλεύσω τι τῶν προγεγραμμένων, ὑποκεῖσθαί με τῇι τῶν νόμων αὐστηρίαι. καὶ ὑπαναγνωσθείσης μοι τῆς ἐκθέσεως, ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῆι.

26 Κυριακὸς Φιλαδελφεύς, τῆς τῶν Ναυατιανῶν αἱρέσεως, ἐπιγνοὺς τὴν ὀρθοδοξίαν καὶ παρακαλέσας τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Θεοφάνιον, προσῆλθον τῇι ἁγίαι τοῦ θεοῦ καθολικῇι τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησίαι καὶ ἀναθεματίζω πᾶσαν αἵρεσιν, ἐξαιρέτως δὲ τὴν τῶν Καθαρῶν καὶ ἐξωμοσάμην τὸν σεβάσμιον ὅρκον, εἰ παρασαλεύσω τι τῶν προγεγραμμένων, ὑποκεῖσθαί με τῇι τῶν νόμων αὐστηρίαι. καὶ ὑπαναγνωσθείσης μοι τῆς ἐκθέσεως ταύτης, ὑπέγραψα διὰ Εὐσεβίου τοῦ Καλλιοπίου Σύρου.

27 Εὐξένιος Φιλαδελφεύς, Ναυατιανός, ἐπιγνοὺς τὴν ὀρθοδοξίαν καὶ παρακαλέσας τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Θεοφάνιον, προσελθὼν τῇι ἁγίαι τοῦ θεοῦ καθολικῇι τῶν ὀρθοδόξων

A, V [inde a 21 usque ad 24 τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν], PΛp(teu)kr

2 ἐξομοσάμενος Λk βασιλέων ἡμῶν Λr 3 εἰ δὲ Λr 5 ἐγγόνου μου A ἐνόμου P 6 *Theodorus* Λcr φιλάδελφοσ PΛkr φιλαδελφεύσ AΛteu utrumque in Λp 8—14 προσήλθομεν — ὑπεγράψαμεν] καὶ τὰ ἑξῆσ A 12 εἰ δὲ Λkr 15 μαρῖνοσ PΛptcukr μαριανὸσ A εὐηθίου AΛptcukr συνθίου P χειρὶ P νεωτερίου PΛkr νεωρίου AΛteu utrumque in Λp 16—20 προσῆλθον — ὑπεγραψα] καὶ τὰ ἑξῆσ A 17 αἵρεσιν PΛpteu αἵρεσιν ἐξαιρέτως δὲ τὴν τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν Λkr 18 καὶ ἐξωμοσάμην Λkr 21 ὑπέγραψα VPΛpkr ὑπογράψασ A 22 ὀρθόδοξον καὶ ἁγιώτατον V θεοφάνην V 22—27 προσῆλθον — ἐμῆι] καὶ τὰ ἑξῆσ A 23 τῶν ὀρθοδόξων om. V 24—p. 104, 14 καὶ τοὺς μὴ — τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν om. V 25 ἐξομνύμενος Λkr 29—32 προσῆλθον — ταύτης] καὶ τὰ ἑξῆσ A 30 τῶν ὀρθοδόξων om. Λpk 31 εἰ δὲ Λr 34 εὐξένιοσ APΛpu Rusticus in nota *Auxonius* Λtckr ναυατιανὸσ PΛckr ναυάτοσ A *nauta* Λptu 35—p. 104, 2 προσελθὼν — προγεγραμμένων] καὶ τὰ ἑξῆσ A 35 τῶν ὀρθοδόξων om. Λk

ἐκκλησίαι, ἀναθεματίζω πᾶσαν αἵρεσιν καὶ ἐξωμοσάμην τὸν σεβάσμιον ὅρκον μὴ παρασαλεῦσαί τι τῶν προγεγραμμένων. καὶ ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇι.

28 Διομήδης οἰκῶν ἐν κώμηι Κάκκαβα, ἐπιγνοὺς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν καὶ παρακαλέσας τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Θεοφάνιον, προσῆλθον ἑκουσίαι τῆι ἐμαυτοῦ γνώμηι καὶ αὐθαιρέτωι προαιρέσει τῆι ἁγίαι καθολικῆι καὶ ἀποστολικῆι ἐκκλησίαι καὶ ἀναθεματίζω πᾶσαν αἵρεσιν, ἐξαιρέτως δὲ τὴν τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν, εἰς ἣν τὸ πρὶν ἐπλανώμην, καὶ ἐξόμνυμι τὴν ἁγίαν καὶ ὁμοούσιον τριάδα καὶ τὴν νίκην καὶ εὐσέβειαν τῶν δεσποτῶν τῆς οἰκουμένης ἐμμεῖναί με τοῖς προγεγραμμένοις καὶ μὴ παρασαλεῦσαί τι, ἀλλ' ἐν πᾶσι διαφυλάττειν ἐμμένοντα τῆι ορθοδόξωι πίστει· εἰ δὲ φανείην ποτὲ παρασαλεύων τι τῶν προγεγραμμένων, ὑποκεῖσθαί με τῆι τῶν νόμων αὐστηρίαι. ἐπακούσας τῆς ἐκθέσεως ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῆι.

29 Ἰουλιανὸς δὶς Φιλαδελφεύς, ἐπιγνοὺς τὴν ὀρθοδοξίαν, προσῆλθον τῆι ἁγίαι τοῦ θεοῦ καθολικῆι τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησίαι καὶ ἀναθεματίζω πᾶσαν αἵρεσιν, ἐξαιρέτως δὲ τὴν τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν καὶ ἐξόμνυμι τὸν σεβάσμιον ὅρκον καὶ τὴν εὐσέβειαν τῶν φιλοχρίστων βασιλέων, εἰ παρασαλεύσω τι τῶν προγεγραμμένων, ὑποκεῖσθαί με τῆι τῶν νόμων αὐστηρίαι. καὶ ἀρεσθεὶς ὑπέγραψα διὰ Μαρτυρίου ἀναγνώστου.

30 Εὐτύχιος χωρίου Αὔλακος, ἔξαρχος τῆς τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν αἱρέσεως, ἐπιγνοὺς τὴν ἀληθῆ πίστιν τῆς ὀρθοδοξίας καὶ παρακαλέσας τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Θεοφάνιον καὶ τὸν εὐλαβέστατον χωρεπίσκοπον Ἰάκωβον καὶ τὸν εὐλαβέστατον πρεσβύτερον καὶ οἰκονόμον Χαρίσιον, προσῆλθον τῆι ἁγίαι καθολικῆι ἐκκλησίαι καὶ ἀναθεματίζω πᾶσαν αἵρεσιν, ἐξαιρέτως δὲ τὴν τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν, εἰς ἣν τὸ πρότερον ἐπλανώμην, καὶ συντίθεμαι τῆι προγεγραμμένηι ἐκθέσει τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ἀναθεματίζων καὶ τοὺς μὴ ποιοῦντας τὴν ἁγίαν ἡμέραν τοῦ πάσχα καθὼς ἡ ἁγία καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία ποιεῖ, ἐξομνύμενος τὴν ἁγίαν καὶ ὁμοούσιον τριάδα καὶ τὴν εὐσέβειαν καὶ νίκην τῶν δεσποτῶν τῆς οἰκουμένης Φλαυίου Θεοδοσίου καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ τῶν αἰωνίων αὐγούστων· εἰ δέ τι τούτων παρασαλεύσω ποτέ, ὑποκεῖσθαί με τῆι τῶν νόμων αὐστηρίαι. καὶ ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῆι.

31 Πατρίκιος δευτερόπρεσβυς κώμης Παραδιοξύλου, χεῖρα χρησάμενος παρὰ Μαξίμου τοῦ συμπρεσβυτέρου διὰ τὸ ἐμὲ γράμματα μὴ εἰδέναι, ἐπιγνοὺς τὴν ἀληθῆ πίστιν τῆς ὀρθοδοξίας καὶ παρακαλέσας τὸν ἁγιώτατον καὶ θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Θεοφάνιον καὶ τὸν εὐλαβέ-

---

A, V [inde a 14 καὶ ἐξόμνυμι], PΛp(icu)kr

1 post αἵρεσιν add. *praecipue autem Nauatianorum et consentio cum omni domo mea praescriptae expositioni catholicae fidei* Λkr 1/2 ἐξωμοσάμην — ἐμῆι PΛp *iurans uenerabili sacramento sanctam et homousion trinitatem et pietatem et uictoriam dominorum imperatorum Flauii Theodosii et Flauii Valentiniani perpetuorum augustorum, si autem aliquid horum praeuaricatus fuero, subiacere me cum omni domo mea legum seueritati. et perlecta mihi expositione et conplacens subscripsi manu mea* Λkr sed adnotat Rusticus: *codices Graeci solum habent: et iuraui uenerabili sacramento non praeuaricari aliquid supra scriptorum et suscripsi manu mea* 3 ὀρθόδοξον πίστιν P ὀρθοδοξίαν A 4—10 προσῆλθον — ἐκθέσεως] καὶ τὰ ἑξῆς A 5 ἁγίαι τοῦ θεοῦ Λkr ἀποστολικῆι τῶν ὀρθοδόξων Λpkr 8/9 ἀλλ' — ἐμμένοντα om. Λk 9/10 τῶν προγεγραμμένων P *eorum quae mihi placent* Λr om. Λk 10/11 καὶ ὑπέγραψα A 12 δὶς om. PΛicu φιλαδελφεὺς AΛkr φιλαδελφεὺς τεσσαρεσκαιδεκατίτης P 13 καθολικῆι om. Λkr ἐκκλησία τῶν ὀρθοδόξων A ἐκκλησίαι Λp 13—15 καὶ ἀναθεματίζω — αὐστηρίαι] καὶ τὰ ἑξῆς A 14 ἐπόμνυμαι V τὸν σεβάσμιον ὅρκον PΛpr *per sanctam trinitatem* Λk 14/15 καὶ — βασιλέων om. Λpkr 15 εἰ δὲ Λr 16 ἀρεσθεὶς om. A *aegrotans* Λp 17 χωρίου AVPΛptu *chorepiscopus* Λckr 18 θεοφάνην V 19 ἐπίσκοπον VΛp 19/20 χαρίσιον καὶ οἰκονόμον V 20 ἁγία APΛk ἁγίαι καὶ Λr ἁγιωτάτη τοῦ θεοῦ καὶ V 20—26 καὶ ἀναθεματίζω — αὐστηρίαι] καὶ τὰ ἑξῆς A 23 *sicut et* Λk 24 τῶν — οἰκουμένης VΛpkr τῶν φιλοχρίστων βασιλέων P 25 τούτων τί V 26 ποτὲ PΛr om. VΛpk καὶ — ἐμῆι om. V 27 δευτεροπρέσβυς A δεύτερος πρεσβύτερος VP *presbyter* Λptcukr χειρὶ V 28 συμπρεσβυτέρου AΛpkr πρεσβυτέρου k συμπρεσβυτέρου μου Vh *chorepiscopi* Λc om. Λtu γραμματά με V 29 ἁγιώτατον καὶ om. V καὶ θεοφιλέστατον om. Λk 29—p. 105, 1 θεοφάνιον — χωρεπίσκοπον om. P 29 θεοφάνην V

στατον χωρεπίσκοπον Ἰάκωβον καὶ τὸν εὐλαβέστατον πρεσβύτερον καὶ οἰκονόμον Χαρίσιον ἀξιώσας καὶ παρακαλέσας προσφάτως κοινωνῆσαι τῇ ἁγίαι τοῦ θεοῦ καθολικῇ ἐκκλησίαι τῆς τῶν ὀρθοδόξων πίστεως καὶ ἀναθεματίζω πᾶσαν αἵρεσιν, ἐξαιρέτως δὲ τὴν τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν καὶ τοὺς μὴ ποιοῦντας τὴν ἡμέραν [τοῦ θεοῦ] τὴν ἁγίαν τοῦ πάσχα καθὼς ἡ καθολικὴ τοῦ θεοῦ ἐκκλησία, καὶ ἐξωμοσάμην τὴν ἁγίαν καὶ ζωοποιὸν τριάδα καὶ τὴν εὐσέβειαν καὶ νίκην τῶν δεσποτῶν τῆς οἰκουμένης Φλαυίου Θεοδοσίου καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ τῶν αἰωνίων αὐγούστων· εἰ δέ τι τούτων παρασαλεύσω, ὑποκείσομαι τῇ τῶν νόμων αὐστηρίαι.

82 Ζήνων χωρίου Σαγαρίου Πυθᾶ, τῆς τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν αἱρέσεως, ἐπιγνοὺς τὴν ἀληθῆ πίστιν τῆς ὀρθοδοξίας καὶ παρακαλέσας τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Θεοφάνιον καὶ τὸν εὐλαβέστατον χωρεπίσκοπον Ἰάκωβον καὶ τὸν εὐλαβέστατον πρεσβύτερον καὶ οἰκονόμον Χαρίσιον, προσῆλθον τῇ ἁγίαι καὶ καθολικῇ ἐκκλησίαι καὶ ἀναθεματίζω πᾶσαν αἵρεσιν, ἐξαιρέτως δὲ τὴν τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν, εἰς ἣν τὸ πρότερον ἐπλανώμην, καὶ συντίθεμαι τῇ προγεγραμμένῃ ἐκθέσει τῆς ὀρθοδοξίας, ἀναθεματίζων καὶ τοὺς μὴ ποιοῦντας τὴν ἁγίαν ἡμέραν τοῦ πάσχα καθὼς ἡ ἁγία καθολικὴ ἐκκλησία ποιεῖ, ἐξομνύμενος τὴν ἁγίαν καὶ ὁμοούσιον τριάδα καὶ τὴν εὐσέβειαν καὶ νίκην τῶν δεσποτῶν τῆς οἰκουμένης Φλαυίου Θεοδοσίου καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ τῶν αἰωνίων αὐγούστων· εἰ δέ τι τούτων παρασαλεύσω ποτέ, ὑποκεῖσθαί με τῇ τῶν νόμων αὐστηρίαι. τὴν δὲ χεῖρα ἔχρησα ὑπὲρ αὐτοῦ Φλαύιος Παλλάδιος διὰ τὸ αὐτὸν παρόντα λέγειν γράμματα μὴ εἰδέναι.

77 Τούτων τοίνυν ἀναγνωσθέντων, ὥρισεν ἡ ἁγία σύνοδος ἑτέραν πίστιν μηδενὶ ἐξεῖναι L III 689
προφέρειν ἢ γοῦν συγγράφειν ἢ συντιθέναι παρὰ τὴν ὁρισθεῖσαν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων
τῶν ἐν τῇ Νικαέων συναχθέντων σὺν ἁγίωι πνεύματι· τοὺς δὲ τολμῶντας ἢ συντιθέναι M IIII 1361
πίστιν ἑτέραν ἢ γοῦν προκομίζειν ἢ προφέρειν τοῖς ἐθέλουσιν ἐπιστρέφειν εἰς ἐπίγνωσιν
τῆς ἀληθείας ἢ ἐξ Ἑλληνισμοῦ ἢ ἐξ Ἰουδαισμοῦ ἢ γοῦν ἐξ αἱρέσεως οἱασδηποτοῦν, τούτους, εἰ μὲν εἶεν ἐπίσκοποι ἢ κληρικοί, ἀλλοτρίους εἶναι τοὺς ἐπισκόπους τῆς ἐπισκοπῆς

---

20 κανὼν τῆσ ἁγίασ συνόδου, δσ ἐν τοῖσ κανονικοῖσ βιβλίοισ ζ̄ ἐπιγέγραπται A in mg.

20—p. 106, 8 adfert Eutyches in florilegio 13

A, V [usque ad 8], PΛp(tcu)kr

1 χωρεπίσκοπον — εὐλαβέστατον om. VΛp χωρεπίσκοπον A *presbyterum* Λkr 2 καὶ παρακαλέσας om. V προσφάτωσ AΛP προσῆλθον τοῦ VPΛkr καθολικῇ A καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ Λpkr om. VP 3 τῆς om. P τῆς et πίστεως om. Λp 3—8 καὶ ἀναθεματίζω — αὐστηρία] καὶ τὰ ἑξῆσ A 4 τοῦ θεοῦ om. Λpkr 5 τοῦ θεοῦ PΛkr καὶ ἀποστολικὴ V ἐξομνύμενοσ Λkr 8 in fine add. *et lecta mihi expositione et complacens suscripsi manu mea* Λkr 9—19 om. V 9 χωρίου APΛpu *chorepiscopus* Λtckr σαγαρίου AΛp σαγόρου P om. Λkr πυθᾶ AΛptcu om. PΛkr 10 τῆσ ὀρθοδοξίασ A τῶν ὀρθοδόξων PΛpkr 11 ἐπίσκοπον P 12 ἁγία καὶ A ἁγιωτάτη P *sanctissimam et* Λp *sanctam dei* [*dei et* Λr] *catholicam* Λkr 12—18 καὶ ἀναθεματίζω — αὐστηρίαι] καὶ τὰ ἑξῆσ A 15 ποιεῖ ἐκκλησία h 18 ποτέ om. Λk τὴν δὲ χεῖρα ἔχρησα AΛpkr τῇ δὲ χειρὶ ἐχρήσατο P

20—25 AVM, P [= hk], SDWΛptcukr et codices canonum [K = abcdeflpqr, t [usque ad inscriptionis finem, cetera exciderunt propter foliorum defectum], uy

inscr. ὅροσ VMPDW ὅροσ ὅροσ ὅροσ S διαλαλιὰ τῆσ αὐτῆσ [αὐτῆσ om. lrtu] ἁγίασ συνόδου ἐκφωνηθεῖσα μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι [ἀναγνωσθεῖσα c] τὴν ἔκθεσιν [τὴν ἔ. om. c] τῶν τιη̄ ἁγίων πρω̄ν τῶν ἐν νικαίᾳ καὶ τὸ δυσσεβὲσ σύμβολον τὸ [τοῦ pqu] ὑπὸ [τὸ ὑπὸ om. y] τοῦ [om. abcdefltu] θεοδώρου τοῦ [τοῦ om. p] μοψουεστίασ [μομψουεστίασ abcdeftu, corr. a] παραπλασθὲν καὶ ὑπὸ χαρισίου πρεσβυτέρου φιλαδελφείασ ἐπιδοθὲν [ἐπιδοθὲν om. p] τῇ αὐτῇ κατὰ ἔφεσον ἁγίᾳ συνόδῳ K

20 νθ̄ V νς̄ P ζ̄ K 21 προσφέρειν SDW ἢ[2] καὶ W 22 τῇ om. lruy νικαίᾳ lr ἐν P ἢ om. l 23 προσφέρειν VMSDuΛr θέλουσιν K 24 γοῦν om. Vlr

καὶ τοὺς κληρικοὺς τοῦ κλήρου· εἰ δὲ λαικοὶ εἶεν, ἀναθεματίζεσθαι. κατὰ τὸν ἴσον δὲ τρόπον, εἰ φωραθείέν τινες εἴτε ἐπίσκοποι εἴτε κληρικοὶ εἴτε λαικοὶ ἢ φρονοῦντες ἢ διδάσκοντες τὰ ἐν τῇι προκομισθείσηι ἐκθέσει παρὰ Χαρισίου τοῦ πρεσβυτέρου περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ ἢ γοῦν τὰ μιαρὰ καὶ διεστραμμένα Νεστορίου δόγματα, ἃ καὶ ὑποτέτακται, ὑποκείσθωσαν τῇι ἀποφάσει τῆς ἁγίας ταύτης καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου, ὥστε δηλονότι τὸν μὲν ἐπίσκοπον ἀλλοτριοῦσθαι τῆς ἐπισκοπῆς καὶ εἶναι καθηρημένον, τὸν δὲ κληρικὸν ὁμοίως ἐκπίπτειν τοῦ κλήρου· εἰ δὲ λαικός τις εἴη, καὶ οὗτος ἀναθεματιζέσθω καθὰ προείρηται.

Ἐκ τοῦ βιβλίου αὐτοῦ Νεστορίου τετράδος ιζ̄ εἰς δόγμα

Loofs, **78 1** Nestoriana p. 273, 18–274, 17

Gal. 4, 4

Gal. 4, 4

Gal. 4, 4

Ὅταν οὖν ἡ θεία γραφὴ μέλλῃι λέγειν ἢ γέννησιν τοῦ Χριστοῦ τὴν ἐκ τῆς μακαρίας παρθένου ἢ θάνατον, οὐδαμοῦ φαίνεται τιθεῖσα τὸ θεός, ἀλλ' ἢ Χριστός ἢ υἱός ἢ κύριος, ἐπειδὴ ταῦτα τὰ τρία τῶν φύσεων ἐστὶ σημαντικὰ τῶν δύο, ποτὲ μὲν ταύτης, ποτὲ δὲ ἐκείνης, ποτὲ δὲ ταύτης κἀκείνης. οἷόν τι λέγω, ὅταν τὴν ἐκ παρθένου γέννησιν ἡμῖν ἡ γραφὴ διηγῆται, τί λέγει; ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ. οὐκ εἶπεν· ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν θεὸν λόγον, ἀλλὰ λαμβάνει τὸ ὄνομα τὸ μηνῦον τὰς φύσεις τὰς δύο. ἐπειδὴ γὰρ ὁ υἱὸς ἄνθρωπός ἐστι καὶ θεός, λέγει· ἐξαπέστειλε τὸν υἱὸν αὐτοῦ γενόμενον ἐκ γυναικός, ἵν' ὅταν ἀκούσηις τὸ γενόμενον ἐκ γυναικός, εἶτα ἴδηις τὸ ὄνομα προκείμενον τὸ μηνῦον τὰς φύσεις τὰς δύο, τὴν γέννησιν τὴν ἐκ τῆς μακαρίας παρθένου υἱοῦ μὲν καλῆις· υἱὸν γὰρ ἐγέννησε θεοῦ καὶ ἡ Χριστοτόκος παρθένος, ἀλλ' ἐπειδήπερ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ διπλοῦς ἐστι κατὰ τὰς φύσεις, οὐκ ἐγέννησε μὲν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἐγέννησε τὴν ἀνθρωπότητα, ἥτις ἐστὶν υἱὸς διὰ τὸν συνημμένον υἱόν.

Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος κᾱ

Loofs, **2** Nestoriana p. 277, 19–278, 2

Mal. 4, 2

Βλέπε τὸ συμβαῖνον, αἱρετικέ. οὐ φθονῶ τῆς φωνῆς τῇι Χριστοτόκωι παρθένωι, ἀλλ' οἶδα σεβασμίαν τὴν δεξαμένην θεόν, δι' ἧς προῆλθεν ὁ τῶν ὅλων δεσπότης, δι' ἧς ἀνέλαμψεν ὁ τῆς δικαιοσύνης ἥλιος. πάλιν ὑποπτεύω τὸν κρότον· πῶς τὸ προῆλθεν ἐνοήσατε; οὐκ εἴρηταί μοι τὸ προῆλθεν ἀντὶ τοῦ ἐγεννήθη· οὐ γὰρ οὕτω ταχέως ἐπιλανθάνομαι τῶν ἰδίων. τὸ προελθεῖν τὸν θεὸν ἐκ τῆς Χριστοτόκου παρθένου παρὰ τῆς θείας ἐδιδάχθην γραφῆς, τὸ δὲ γεννηθῆναι θεὸν ἐξ αὐτῆς οὐδαμοῦ ἐδιδάχθην.

---

78 desumpta sunt excerpta ex gestis primae sessionis [= Ω] 10 = Cyrill. adu. Nest. 2, 2 23 cf. Cyrill. adu. Nest. 1, 2. V 128, 9

1—8 AVM, P [= hk], SDWΛptcukr et codices canonum [K = abcdeflpqruy]

1 λαικὸσ c δὲ[2] om. WΛptcu 2 κληρικοὶ — ἢ[1]] κληρικοὶ ἀλλοτρίουσ εἶναι τοὺσ ἐπισκόπουσ τῆσ ἐπισκοπῆσ καὶ τοὺσ κληρικούσ τοῦ κλήρου· εἰ δὲ λαικοὶ εἶεν ἀναθεματίζεσθαι ὡσαύτωσ δὲ V εἴτε λαικοὶ om. D ἢ[1] om. a 3 προσκομισθείσηι lpqΛkr τοῦ om. VMPSDW'd 4 μικρὰ cdeu τοῦ νεστορίου pqr 5 ἃ — ὑποτέτακται om. lr 6—8 ὥστε — προείρηται om. V 6 ἀπαλλοτριοῦσθαι de 7 ἐκπίπτειν ὁμοίωσ lr ἂν P τις om. df εἴη] ἢ P αὐτός Λr 8 καθὰ προείρηται om. lr καθὼσ SDdf εἴρηται de

ΑΛp, Λtc [usque ad 21], Λkr

9 τοῦ αὐτοῦ Λtc om. Λkr cf. Ω 10/11 *ex Maria uirgine* Λtc *ex uirgine Maria* Λkr cf Ω 14 τί om. Λk 16 ἀνθρώπου uaria lectio in Λp et Ω ἐξαπέστειλεν ὁ θεός Λpkr cf. Ω 17 *muliere factum sub lege* Λk 18 προκείμενον Λtckr προσκείμενον ΑΛp cf. Ω ἵνα τὴν γέννησιν Λpckr cf. Ω 19 υἱόν Λptckr cf. Ω ἢ] εἰ Λt 20 οὐκ om. Λp 25 τῆς δικαιοσύνης ὁ ἥλιος Ω 27 *quod procedere* Λk *nam procedere* Λr

3 Καὶ μεθ' ἕτερα· Οὐδαμοῦ τοίνυν ἡ θεία γραφὴ θεὸν ἐκ τῆς Χριστοτόκου παρθένου λέγει γεγεννῆσθαι, ἀλλὰ Ἰησοῦν Χριστὸν υἱὸν κύριον. ταῦτα πάντες ὁμολογῶμεν· ἃ γὰρ ἐδίδαξεν ἡ θεία γραφή, ἄθλιος ὁ μὴ εὐθὺς δεχόμενος. ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ. αὕτη τῶν ἀγγέλων ἡ φωνή· τάχα δὲ μᾶλλον σοῦ τὰ κατὰ τὴν γέννησιν ἤιδεσαν οἱ ἀρχάγγελοι. ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ. οὐκ εἶπεν· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸν θεὸν καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ. Loofs, Nestoriana p. 278, 5-13 Mt. 2, 13

Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος κδ

4 Ὅπερ οὖν ἐλέγομεν μὴ φοβηθῆις παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῆι γεννηθέν εἴτε διὰ τοῦ ἑνὸς νῦ εἴτε διὰ τῶν δύο, τῶι νοήματι οὐδὲν λυμαίνεται (τὸ γὰρ ἐν αὐτῆι τεχθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου), ἐὰν δὲ εἴπωμεν ὅτι ὁ θεὸς λόγος ἐγεννήθη ἐν τῆι γαστρί. ἄλλο γάρ ἐστι τὸ συνεῖναι τῶι γεννωμένωι καὶ ἄλλο τὸ γεννᾶσθαι. τὸ γὰρ ἐν αὐτῆι, φησί, γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου, τουτέστι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔκτισε τὸ ἐν αὐτῆι. εἶδον οὖν οἱ πατέρες, ὡς ἐπιστήμονες τῶν θείων γραφῶν, ὅτι ἐὰν ἐπὶ τοῦ σαρκωθέντος θῶμεν τὸ γεννηθέντα, εὑρίσκεται ἡ υἱὸς τοῦ πνεύματος ὁ θεὸς λόγος ἢ δύο πατέρας ἔχων, ἢ διὰ τοῦ ἑνὸς νῦ εὑρεθήσεται ὁ θεὸς λόγος κτίσμα τοῦ πνεύματος ὤν. φεύγοντες οὖν τὴν τῆς γεννήσεως λέξιν, ἔθηκαν >τὸν κατελθόντα δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν καὶ σαρκωθέντα<. τί ἐστι σαρκωθέντα; οὐ τραπέντα ἀπὸ τῆς θεότητος εἰς σάρκα· τῶι σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου ἠκολούθησαν τῶι εὐαγγελιστῆι. καὶ γὰρ ὁ εὐαγγελιστὴς ἐλθὼν εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν ἔφυγε γέννησιν εἰπεῖν ἐπὶ τοῦ λόγου καὶ τέθεικε σάρκωσιν. ποῦ; ἄκουσον· καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο. οὐκ εἶπεν· ὁ λόγος διὰ σαρκὸς ἐγεννήθη· ὅπου μὲν γὰρ μνημονεύουσιν ἢ οἱ ἀπόστολοι ἢ οἱ εὐαγγελισταὶ τοῦ υἱοῦ, τιθέασιν ὅτι ἐγεννήθη ἐκ γυναικός. πρόσεχε τῶι λεγομένωι, παρακαλῶ. ὅπου λέγουσι τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ καὶ ὅτι ἐγεννήθη ἐκ γυναικός, τιθέασι τὸ ἐγεννήθη· ὅπου δὲ μνημονεύουσι τοῦ λόγου, οὐδεὶς αὐτῶν ἐτόλμησεν εἰπεῖν γέννησιν διὰ τῆς ἀνθρωπότητος. ἄκουε· ὁ μακάριος εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ἐλθὼν εἰς τὸν λόγον καὶ τὴν ἐνανθρώπησιν τὴν αὐτοῦ, ἄκουσον οἷά φησιν· ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, τουτέστιν ἀνέλαβε σάρκα, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, τουτέστι τὴν ἡμετέραν ἐνεδύσατο φύσιν ‹καὶ› ἐνώικησεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, τοῦ υἱοῦ. οὐκ εἶπεν· ἐθεασάμεθα τὴν γέννησιν τοῦ λόγου. Loofs, Nestoriana p. 285, 24-287, 21 Mt. 1, 20 Ioh. 1, 14 Ioh. 1, 14

Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος ιε εἰς δόγμα

5 Οὕτω καὶ τὸν κατὰ σάρκα Χριστὸν ἐκ τῆς πρὸς τὸν θεὸν λόγον συναφείας θεὸν ὀνομάζομεν, τὸ φαινόμενον εἰδότες ὡς ἄνθρωπον. ἄκουσον ἀμφότερα τοῦ Παύλου κηρύττοντος· ἐξ Ἰουδαίων, φησίν, ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεός. ὁμολογεῖ τὸν ἄνθρωπον πρότερον καὶ τότε τῆι τοῦ θεοῦ συναφείαι θεολογεῖ τὸ φαινόμενον, ἵνα μηδεὶς ἀνθρωπολάτρην τὸν Χριστιανισμὸν ὑποπτεύηι. Loofs, Nestoriana p. 248, 10-249, 1 Rom. 9, 5

---

19 ἠκολούθησαν — 27 ἐγένετο = Cyrill. adu. Nest. 1, 8 31 inde ab 32 ἄκουσον = Cyrill. adu. Nest. 2, 14

ΑΛpkr(Ω)

2 γεγενῆσθαι A ὁμολογῶμεν Λp ὁμολογοῦμεν ΑΛkr cf. Ω 7 ὁμοίως om. Λp ut solet κδ ΑΛr κα Λk XXVIIII Λp 10 ἐὰν δὲ Λkr ἐὰν ΑΛp 11 ἐστι ΑΛp om. Λkr cf. Ω 15. 16 *spiritus sancti* Λpkr 17 δι' ἡμᾶς — καὶ[1] om. Λp 18 τῆς om. Ω τῶι σαρκωθέντα] *incarnatum enim* Λkr 22 υἱοῦ οὐ Λp 28 καὶ[1] Λpkr om. A cf. Ω 30 τοῦ αὐτοῦ om. Λk εἰς δόγμα om. Λp cf. Ω 32 τὸ ΑΛkr τὸν Λp cf. Ω 33 *Christum* Λpkr cf. Ω 34 ὁμολόγει Λk θεολόγει Λk τὸ ΑΛkr τὸν Λp cf. Ω 35 *Christum* Λk

Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος κζ

Loofs, Nestoriana p. 289, 6-15; Exod. 7, 1; Exod. 4, 22; 1 Reg. 24, 7; Ies. 45, 1; Ies. 13, 3

Ἀλλ' ὥσπερ ἐλέγομεν θεὸν τὸν πάντων δημιουργὸν καὶ θεὸν τὸν Μωυσέα (θεὸν γάρ φησι τέθεικά σε τοῦ Φαραώ) καὶ υἱὸν τὸν Ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ (υἱὸς γάρ φησι πρωτότοκός μου Ἰσραήλ) καὶ ὥσπερ ἐλέγομεν Χριστὸν τὸν Σαούλ (οὐ μὴ γάρ φησιν ἐπιβάλω τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτόν, ὅτι Χριστὸς κυρίου ἐστίν) καὶ τὸν Κῦρον ὡσαύτως (τάδε λέγει φησὶ κύριος τῷι Χριστῷι μου Κύρωι) καὶ τὸν Βαβυλώνιον ἅγιον (ἐγὼ γάρ φησι συντάξω αὐτοῖς· ἡγιασμένοι εἰσὶ κἀγὼ ἄγω αὐτούς), οὕτω λέγομεν καὶ τὸν δεσπότην Χριστὸν καὶ θεὸν καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον καὶ Χριστόν· ἀλλ' ἡ μὲν κοινωνία τῶν ὀνομάτων ὁμοία, οὐχ ἡ αὐτὴ δὲ ἀξία.

Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος ιε

Loofs, Nestoriana p. 254, 5-12; Phil. 2, 5. 7

Τοῦτο φρονείσθω ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷι Ἰησοῦ, ὃς ἐν μορφῇι θεοῦ ὑπάρχων ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβών. οὐκ εἶπε· τοῦτο φρονείσθω ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν τῷι θεῷι λόγωι, ὃς ἐν μορφῇι θεοῦ ὑπάρχων μορφὴν δούλου ἔλαβεν· ἀλλὰ λαβὼν τὸ Χριστός ὡς τῶν δύο φύσεων προσηγορίαν σημαντικήν, ἀκινδύνως αὐτὸν καὶ δούλου μορφήν, ἣν ἔλαβε, καὶ θεὸν ὀνομάζει, τῶν λεγομένων εἰς τὸ τῶν φύσεων ἀληπτως μεριζομένων διπλοῦν.

Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος ις

Loofs, Nest. p. 261, 20-262, 6; Phil. 2, 10. 11

Ἵνα ἐν τῷι ὀνόματι Ἰησοῦ, φησί, πᾶν γόνυ κάμψηι ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστός. διὰ τὸν φοροῦντα τὸν φορούμενον σέβω· διὰ τὸν κεκρυμμένον προσκυνῶ τὸν φαινόμενον. ἀχώριστος τοῦ φαινομένου θεός· διὰ τοῦτο τοῦ μὴ χωριζομένου τὴν τιμὴν οὐ χωρίζω. χωρίζω τὰς φύσεις, ἀλλ' ἑνῶ τὴν προσκύνησιν.

Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος ιζ εἰς δόγμα

Loofs, Nestoriana p. 275, 1-11

Ἦν μὲν γὰρ ὁ θεὸς λόγος καὶ πρὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως καὶ υἱὸς καὶ θεὸς καὶ συνὼν τῷι πατρί, ἀνέλαβε δὲ ἐν ὑστέροις καιροῖς τὴν τοῦ δούλου μορφήν. ἀλλ' ὢν πρὸ τούτου υἱὸς καὶ καλούμενος, μετὰ τὴν ἀνάληψιν οὐ δύναται καλεῖσθαι κεχωρισμένος υἱός, ἵνα μὴ δύο υἱοὺς δογματίσωμεν· ἀλλ' ἐπειδήπερ ἐκείνωι συνῆπται τῷι ἐν ἀρχῇι ὄντι υἱῷι τῷι πρὸς αὐτὸν συναφθέντι, οὐ δύναται κατὰ τὸ ἀξίωμα τῆς υἱότητος διαίρεσιν δέξασθαι, κατὰ τὸ ἀξίωμα φημὶ τῆς υἱότητος, οὐ κατὰ τὰς φύσεις. διὰ τοῦτο καὶ Χριστὸς ὁ θεὸς λόγος ὀνομάζεται, ἐπειδήπερ ἔχει τὴν συνάφειαν τὴν πρὸς τὸν Χριστὸν διηνεκῆ.

Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος ιε εἰς δόγμα

Loofs, Nestoriana p. 249, 1-4

Ἀσύγχυτον τοίνυν τὴν τῶν φύσεων τηρῶμεν συνάφειαν· ὁμολογῶμεν τὸν ἐν ἀνθρώπωι θεόν· σέβωμεν τὸν τῆι θείαι συναφείαι τῶι παντοκράτορι θεῶι συμπροσκυνούμενον ἄνθρωπον.

---

2 = Cyrill. adu. Nest. 2, 4 11 = Coll. Pall. 29, 9 18 [nsque ad 21 φαινόμενον] cf. Cyrill. adu. Nest. 2, 11. 12 20—22 redeunt in 15 24 = Cyrill. adu. Nestor. 2, 8. V 128, 11 32 = Cyrill. adu. Nestor. 2, 14. V 128, 11

ΑΛpkr(Ω)

4 ἐλέγομεν ΑΛkr λέγομεν Λp 7 ἡγιασμένοι εἰσὶ ΑΛkr ἡγιασμένοις Λp 8 καὶ χν ΑΛkr om. Λp 11. 12 φρονείσθω ΑΛkr φρονεῖτε Λp cf. Ω 18/19 καὶ ἐπιγείων Ω ἐπιγείων A 20 τὸν φορούμενον ΑΛpr *indumentum* Λk cf. Ω 21 ἀχώριστος γὰρ Λkr 23 εἰς δόγμα om. Λk 24 καὶ υἱὸσ A υἱὸς Λpkr cf. Ω 26 κεχωρισμένοσ Λpkr κεχωρισμένωσ A cf. Ω 27 ὄντω A 31 εἰς δόγμα om. Λp 32/33 τηροῦμεν — ὁμολογοῦμεν — σέβομεν Λk

Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος ς̄

11 Σκόπει καὶ τὸ τούτοις εὐθὺς συναπτόμενον· ἵνα ἐλεήμων, φησί, γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν. ἐν ᾧι γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθείς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι. οὐκοῦν ὁ παθὼν ἀρχιερεὺς ἐλεήμων· παθητὸς δὲ ὁ ναός, οὐχ ὁ ζωοποιὸς τοῦ πεπονθότος θεός. Loofs, Nestoriana p. 234, 10-16 Hebr. 2, 17. 18 5

Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος κζ̄

12 Ἵνα μάθητε, φησίν, ὡς σφοδρά τις τῆς θεότητος ὑπῆρχε συνάφεια, καὶ ἐν βρέφει τῆς δεσποτικῆς καθορωμένης σαρκός. ἦν γὰρ ὁ αὐτὸς καὶ βρέφος καὶ τοῦ βρέφους δεσπότης. ἐπηνέσατε τὴν φωνήν· ἀλλὰ μηδὲ αὐτὴν ἀβασανίστως κροτεῖτε. εἶπον γάρ· ὁ αὐτὸς ἦν βρέφος καὶ τοῦ βρέφους οἰκήτωρ. Loofs, Nestoriana p. 292, 1-6 10

Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος ᾱ

13 Κοιναὶ γὰρ αἱ τῆς τριάδος ἐνέργειαι καὶ μόναις ὑποστάσεσι τὴν διαίρεσιν ἔχουσαι. ἡ γοῦν τοῦ μονογενοῦς εὐδοξία ποτὲ μὲν τῶι πατρὶ περιῆπται (ἔστι γάρ φησιν, ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με), ποτὲ δὲ τῶι πνεύματι (τὸ πνεῦμα γάρ φησι, τῆς ἀληθείας ἐμὲ δοξάσει), ποτὲ δὲ τῆι Χριστοῦ δυναστείαι. Loofs, Nestoriana p. 225, 13-18 Ioh. 8, 54 Ioh. 16, 13. 14 15

Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος ις̄

14 Περὶ τοῦ Ἰησοῦ λέγων· Οὗτος ὁ λέγων· θεέ μου, θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες; οὗτος ὁ τριήμερον τελευτὴν ὑπομείνας· προσκυνῶ δὲ σὺν τῆι θεότητι τοῦτον ὡς τῆς θείας συνεργὸν αὐθεντίας. Loofs, Nest. p. 260, 4-7 Mt. 27, 46

15 Καὶ μεθ' ἕτερα· Διὰ τὸν φοροῦντα τὸν φορούμενον σέβω· διὰ τὸν κεκρυμμένον προσκυνῶ τὸν φαινόμενον. ἀχώριστος τοῦ φαινομένου θεός· διὰ τοῦτο τοῦ μὴ χωριζομένου τὴν τιμὴν οὐ χωρίζω. χωρίζω τὰς φύσεις, ἀλλ' ἑνῶ τὴν προσκύνησιν. οὐ καθ' ἑαυτὸ θεὸς τὸ πλασθὲν ἐπὶ μήτρας· οὐ καθ' ἑαυτὸ θεὸς τὸ κτισθὲν ἐκ τοῦ πνεύματος· οὐ καθ' ἑαυτὸ θεὸς τὸ ταφὲν ἐπὶ μνήματος· οὕτω γὰρ ἂν ἦμεν ἀνθρωπολάτραι καὶ νεκρολάτραι σαφεῖς. ἀλλ' ἐπειδήπερ ἐν τῶι ληφθέντι θεός, ἐκ τοῦ λαβόντος ὁ ληφθείς, ὡς τῶι λαβόντι συναφθείς, συγχρηματίζει θεός. Loofs, Nestoriana p. 262, 3-12 20 25

Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος γ̄ κατὰ αἱρετικῶν

16 Περὶ τοῦ πνεύματος λέγων· Πῶς γὰρ ἂν εἴη δοῦλον, φησί, τὸ μετὰ υἱοῦ καὶ πατρὸς ἐργαζόμενον; κἂν ζητῆι τις τὰς τοῦ πνεύματος πράξεις, εὑρήσει τῶν τοῦ υἱοῦ καὶ πατρὸς κατ' οὐδὲν λειπομένας, οὐχ ὡς τῆς μιᾶς μεριζομένης θεότητος, ἀλλὰ τῆς θείας γραφῆς τὰ τῆς μιᾶς ἰσχύος καὶ καθ' ἑκάστην μεριζομένης ὑπόστασιν εἰς ἀπόδειξιν τοῦ τῆς τριάδος ὁμοίου. καί μοι σκόπει τὸ ὅμοιον ἐκ τῶν ἐν ἔργοις καιρίων ἀρξάμενον. ὁ θεὸς Loofs, Nestoriana p. 226, 14-227, 3 31 Ioh 1, 14

---

2 = Cyrill. adu. Nestor. 3, 2. Coll. Pal. 29, 6 7 = Coll. Pal. 29, 21 12 inde a 13 ἡ γοῦν = Cyrill. adu. Nest. 2, 7. Coll. Pal. 29, 4 17 cf. Cyrill. adu. Nestor. 2, 10. Coll. Pal. 29, 10 20 [cf. p. 108, 18] = Cyrill. adu. Nestor. 2, 12 [usque ad 21 φαινόμενον]. 13. Coll. Pal. 29, 11 28 inde a 32 ὁ θεός = Cyrill. adu. Nest. 4, 1

ΑΛpkr(Ω)

2 σκοπεῖτε Λp τούτοις om. Λkr 3/4 πειρασθεὶσ Ω [praeter A] πειραθεὶσ A 8 καθορωμένη Λkr cf. Ω ὁ A cf. Ω 9 κροτεῖτε ΑΛpc κρατεῖτε Λk cf. Ω εἶπεν Λp 15 τοῦ Χριστοῦ Ω [praeter A] 17 περὶ — λέγων om. Λp *de filio dei* Λk *de filio* Λr cf Ω 29/30 υἱοῦ καὶ πατρὸς ΑΛkr *patris et filii* Λp cf. Ω 31 τὰ ΛpcΩ τὰσ A καὶ ΑΛr om. Λpk cf Ω 32 καιρίων A καιρῶν Λp cf. Ω

λόγος ἐγένετο σὰρξ καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν. συνεκάθισεν ἑαυτῶι τὴν ἀνα-
Ps. 109, 1 ληφθεῖσαν ὁ πατὴρ ἀνθρωπότητα· εἶπε γάρ φησιν, ὁ κύριος τῶι κυρίωι μου· κάθου
ἐκ δεξιῶν μου. τὴν τοῦ ἀναληφθέντος τὸ πνεῦμα κατελθὸν συνεκρότησε δόξαν·
Ioh.16,13.14 ὅταν γάρ φησιν, ἔλθηι τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει.

Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος ϛ̄

Lc.4,18.19 17 Περὶ Χριστοῦ λέγων ὅτι ἀπεστάλη κηρῦξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν ὡς [ὁ]
Loofs, Nest. p. 235,6-236, 6 ἀπόστολος, ἐπιφέρει καί φησιν· Οὗτος ὁ πιστὸς τῶι θεῶι πεποιημένος ἀρχιερεύς (ἐγένετο
Hebr.2,17 γὰρ οὗτος, οὐκ ἀιδίως προῆν)· οὗτος ὁ κατὰ μικρὸν εἰς ἀρχιερέως, αἱρετικέ, προκόψας
Hebr 5, 7-9 ἀξίωμα. καὶ ἄκουε σαφεστέρας σοι τοῦτο διαβοώσης φωνῆς· ἐν ταῖς ἡμέραις,
φησί, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον
σώιζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσε-
νεγκὼν καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, καίπερ ὢν υἱός, ἔμαθεν ἀφ'
ὧν ἔπαθεν, τὴν ὑπακοὴν καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῶι
πᾶσιν αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου. τελειοῦται δὲ τὸ κατὰ μικρὸν προκόπτον,
Lc. 2, 52 αἱρετικέ. περὶ οὗ καὶ Ἰωάννης ἐν τοῖς εὐαγγελίοις βοᾶι· Ἰησοῦς προέκοπτεν
Hebr. 5, 9. 10 ἡλικίαι καὶ σοφίαι καὶ χάριτι· οἷς σύμφωνα καὶ Παῦλος φθεγγόμενος τελειωθείς,
φησίν, ἐγένετο πᾶσι τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῶι αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου,
προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

Loofs, Nestoriana p. 236, 12-14 18 Καὶ μεθ' ἕτερα· Καὶ ἀρχιερεὺς κεκλημένος. τί οὖν ἀνθερμηνεύεις τῶι Παύλωι, τὸν
ἀπαθῆ θεὸν λόγον ἐπιγείωι καταμιγνὺς ὁμοιώματι καὶ παθητὸν ἀρχιερέα ποιῶν;

Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος ζ̄

Loofs, Nestoriana p 240, 1-4 Hebr. 3, 1. 2 19 Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν
ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν, πιστὸν ὄντα τῶι
ποιήσαντι αὐτόν.

Loofs, Nestoriana p. 240, 4-9 20 Καὶ μεθ' ἕτερα· Ὄντος οὖν ἡμῖν τούτου μόνου ἀρχιερέως συμπαθοῦς καὶ συγγενοῦς
καὶ βεβαίου, τῆς εἰς αὐτὸν μὴ παρατρέπεσθε πίστεως. αὐτὸς γὰρ ἡμῖν τῆς ἐπηγγελμένης
εὐλογίας ἐκ σπέρματος Ἀβραὰμ ἀπεστάλη ὡς ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τοῦ γένους τὴν τοῦ σώματος
θυσίαν συνεπαγόμενος.

Σημειωτέον ὅτι ὁμολογήσας πάντα ἀρχιερέα δεῖσθαι θυσίας καὶ ὑπεξελὼν τὸν Χριστὸν
ὡς μὴ δεόμενον, ἐν τούτοις φησὶν ὑπὲρ ἑαυτοῦ προσφέρειν καὶ τοῦ γένους τὴν θυσίαν.

Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος δ̄

Loofs, Nestoriana p. 227, 20-228, 3 Ioh. 6, 56 21 Ἀκούσατε τοίνυν προσέχοντες τοῖς ῥητοῖς. ὁ τρώγων μου, φησί, τὴν σάρκα.
μνημονεύετε ὅτι περὶ τῆς σαρκός ἐστι τὸ λεγόμενον καὶ ὅτι οὐ παρ' ἐμοῦ προστέθειται τὸ
τῆς σαρκὸς ὄνομα, ὥστε μὴ δοκεῖν ἐκείνοις παρερμηνεύειν. ὁ τρώγων μου τὴν
σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα. μὴ εἶπεν· ὁ τρώγων μου τὴν θεότητα καὶ πίνων

---

6. 19 = Cyrill. adu. Nest. 3, 4 25 = Cyrill. adu. Nest. 3, 5 32 = Coll. Palat. 29, 20

AΛpkr(Ω)

5 ὁμοίως om. Λkr 6 ὁ deleui cf. *quasi apostolus* Λp 8 ὢν αἱρετικέ Λkr 9 ὃς ἐν Λp [= Cyrill.] cf. Ω 15 ὢν αἱρετικέ Λr Ἰωάννης AΛp [Cyrill.] λουκᾶς Λkr cf. Ω; crediderim nomen a Nestorio omissum et ab excerptore falso suppletum esse 19 καὶ² AΛr om. Λpk cf. Ω 20 ὁμοιώ-ματι] σώματι Rusticus in nota, cf. Ω 21 ὁμοίως A πάλιν Λk καὶ πάλιν Λr VIII Λp 25 nihil ex Nestorii uerbis omissum συμπαθοῦς ἢ συγγενοῦς Λp 30 καὶ ὑπὲρ Λkr καὶ τοῦ γένους om. Λk 31 τετράδος δ̄ om. Λp 33 *memento* Λp 34 μού φησι Λp 35 πίνων²] ὁ πίνων Λpk

μου τὴν θεότητα; ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν αὐτῷ.

22 Καὶ μεθ' ἕτερα· Ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον. ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν αὐτῷ. μνημονεύετε ὅτι περὶ τῆς σαρκὸς τὸ λεγόμενον. καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατήρ, ἐμὲ τον φαινόμενον. ἀλλ' ἐνίοτε παρερμηνεύω· ἀκούσωμεν ἐκ τῶν ἑξῆς. καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατήρ. ἐκεῖνος λέγει τὴν θεότητα, ἐγὼ τὴν ἀνθρωπότητα ἴδωμεν τίς ὁ παρερμηνεύων καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατήρ. λέγει ὁ αἱρετικός· ἐνταῦθα τὴν θεότητα λέγει· ἀπέστειλέ με, φησί, τον θεον λόγον. καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατήρ, κατ' ἐκείνους κἀγὼ ζῶ, ὁ θεὸς λόγος, διὰ τον πατέρα. εἶτα το μετὰ τοῦτο· καὶ ὁ τρώγων με κἀκεῖνος ζήσεται. τίνα ἐσθίομεν, τὴν θεότητα ἢ τὴν σάρκα; Loofs, Nestoriana p 228, 4-16 Ioh 6, 57 6 10

Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος ιϛ

23 Καὶ ὅλως, φησίν, εἰ πᾶσαν ὁμοῦ τὴν καινὴν μεταλλεύοις, οὐκ ἂν εὕροις οὐδαμοῦ παρὰ ταύτῃ τὸν θάνατον τῶι θεῶι προσαπτόμενον, ἀλλ' ἢ Χριστῶι ἢ υἱῶι ἢ κυρίωι. το γὰρ Χριστός καὶ το υἱός καὶ το κύριος, ἐπὶ τοῦ μονογενοῦς παρὰ τῆς γραφῆς λαμβανόμενον, τῶν φύσεων ἐστὶ τῶν δύο σημαντικὸν καὶ ποτὲ μὲν δηλοῦν τὴν θεότητα, ποτὲ δὲ τὴν ἀνθρωπότητα, ποτὲ δὲ ἀμφότερα, οἷον ὅταν Παῦλος ἐπιστέλλων κηρύττηι ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῶι θεῶι διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τὴν ἀνθρωπότητα βοᾶι τοῦ υἱοῦ· ὅταν δὲ λέγηι πάλιν ὁ αὐτὸς προς Ἑβραίους ὁ θεὸς ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῶι, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησε, τὴν θεότητα δηλοῖ τοῦ υἱοῦ. οὐδὲ γὰρ ‹ἡ› σὰρξ δημιουργος τῶν αἰώνων ἡ μετ' αἰῶνας δημιουργηθεῖσα πολλούς Loofs, Nestoriana p 269, 14-27 16 Rom 5, 10 Hebr 1, 2 21

24 Καὶ μεθ' ἕτερα· Οὐδὲ θεότης ἀδελφον τὸν Ἰάκωβον ἔσχεν οὐδὲ τον τοῦ θεοῦ λόγου καταγγέλλομεν θάνατον, το δεσποτικὸν αἷμά τε καὶ σῶμα σιτούμενοι. Loofs, Nestoriana p 271, 1-3

Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ τετράδος κϛ 25

25 Προσέχω, φησί, τοῖς ἡμετέροις δήμοις εὐλάβειαν μὲν πολλὴν κεκτημένοις καὶ θερμοτάτην εὐσέβειαν, ὑπο δὲ τῆς περὶ τὸ δόγμα θεογνωσίας ἀγνοίας ὀλισθαίνουσι τοῦτο δὲ οὐκ ἔγκλημα τῶν λαῶν, ἀλλὰ (πῶς ἂν εὐπρεπῶς εἴποιμι,) τοῦ μὴ ἔχειν τοὺς διδασκάλους καιρὸν καί τι τῶν ἀκριβεστέρων ὑμῖν παραθέσθαι δογμάτων. Loofs, Nestoriana p 283, 2 8

26 Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπεν Ἰδοὺ φανερῶς ἐν τούτοις φησὶν ὅτι τῶν προ αὐτοῦ διδασκάλων οὐδεὶς ταῦτα ἐλάλησε τοῖς λαοῖς 30

79 [1] Κύριλλος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας ὑπέγραψα —
[2] ARCADIVS EPISCOPVS ET LEGATVS SEDIS ‹APOS›TOLICAE SVBSCRIBSI —

---

3 [inde a 3 ὁ τρώγων] = Cyrill adu Nest 4, 4 Coll Pal 29, 14 23 = Coll Pal 29, 12 26 adfert Cyrillus in ep ad clericos [V 22]

AΛpkr(Ω), Λtc inde a 30

3/4 Καὶ — αὐτῶι om Λk 4 *memento* Λp [= Cyrill] 6 *uideamus* Λp 7 ειδῶμεν A 9 φησί om Λpkr 14 ομως Λp 18 καὶ ἀμφότερα Λkr ἐχθροὶ γαρ Λkr 20 δὲ AΛkr om Λp cf Ω 22 ἡ Ω om A 23 θεότητος Λk cf Ω 25 τοῦ — κϛ om Λp 27 ἀγνοιας πεπηρωμένοις Cyr ἀγνοία ὀλισθαίνουσι AΛpkr cf Ω 28 ὅπως Λpkr 30 Πέτρος — εἶπεν om Λp Ἀλεξανδρείας om Λk

AΛptcukr

in initio Λtcu secuntur gestorum primae sessionis et uerba et ordinem praeter legatos Romanos insertos, subscriptionibus ita collocatis 1 2 3 4 5 24 [24 5 Λtc] 6 12 14 7 15 20 11 188 10 8, inde a 9 consentiunt cum Γ et Λpkr nisi quod subscriptiones quas initio exhibuerant, postea omittunt [2] *et* om Λr SEDISTOLICAE A

[3] Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων ὑπέγραψα: —
[4] PROIECTVS EPISCOPVS LEGATVS SEDIS APOSTOLICAE SVBSCRIBSI: —
[5] FILIPPVS PRESBYTER SEDIS APOSTOLICAE LEGATVS SVBSCRIBSI: —
[6] Φίρμος ἐπίσκοπος Καισαρείας ὑπέγραψα: —
[7] Θεόδοτος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας ὑπέγραψα: —
[8] Βερινιανὸς ἐπίσκοπος τῆς Περγαίων μητροπόλεως ὑπέγραψα διὰ Τιμοθέου ἐπισκόπου: —
[9] Σεβῆρος ἐπίσκοπος Συνάδων ὑπέγραψα: —
[10] Περιγένης ἐπίσκοπος Κορίνθου ὑπέγραψα: —
[11] Ἰκόνιος ἐπίσκοπος Γορτύνης τῆς Κρήτης ὑπέγραψα: —
[12] Μέμνων ἐπίσκοπος Ἐφέσου ὑπέγραψα: —
[13] Ῥηγῖνος ἐπίσκοπος Κωνσταντείας Κύπρου ὑπέγραψα: —
[14] Ἀκάκιος ἐπίσκοπος Μελιτηνῆς ὑπέγραψα: —
[15] Παλλάδιος ἐπίσκοπος Ἀμασείας ὑπέγραψα: —
[16] Ἐρεννιανὸς ἐπίσκοπος Μύρων ὑπέγραψα: —
[17] Οὐαλεριανὸς ἐπίσκοπος Ἰκονίου ὑπέγραψα: —
[18] Πίος ἐπίσκοπος τῆς Πισινουντίων μητροπόλεως ὑπέγραψα: —
[19] Κῦρος ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Ἀφροδισιάδος ὑπέγραψα: —
[20] Ἀμφιλόχιος ἐπίσκοπος τῆς Σιδηνῶν μητροπόλεως ὑπέγραψα: —
[21] Μαιόνιος ἐπίσκοπος τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας Λυδίας ὑπέγραψα: —
[22] Ἑλλάνικος ἐπίσκοπος Ῥόδου ὑπέγραψα: —
[23] Δαλμάτιος ἐπίσκοπος Κυζίκου ὑπέγραψα: —
[24] Φλαβιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων ὑπέγραψα: —
[25] Ἀριστόνικος ἐπίσκοπος τῆς Λαοδικέων ὑπέγραψα: —
[26] Παράλιος ἐλέει Χριστοῦ ἐπίσκοπος Ἀνδράπων ὑπέγραψα: —
[27] Ἰνδούας ἐπίσκοπος Σμύρνης ὑπέγραψα: —
[28] Ὀλύμπιος ἐπίσκοπος πόλεως Κλαυδιουπόλεως ὑπέγραψα διὰ τῶν ἐπισκόπων Ἐπιφανίου καὶ Εὐσεβίου: —
[29] Δυνατὸς ἐπίσκοπος Νικοπόλεως τῆς Ἠπείρου ὑπέγραψα: —
[30] Δομνῖνος ἐπίσκοπος πόλεως Κοτυαείου ὑπέγραψα: —
[31] Εὐστάθιος ἐπίσκοπος πόλεως Δοκιμίου ὑπέγραψα: —
[32] Ἐπιφάνιος ἐπίσκοπος πόλεως Κρατίας ὑπέγραψα: —
[33] Γρηγόριος ἐπίσκοπος πόλεως Κερασοῦντος ὑπέγραψα: —
[34] Ἑλλάδιος ἐπίσκοπος Ἀτραμύτου ὑπέγραψα: —
[35] Ἀνύσιος ἐπίσκοπος πόλεως Θηβῶν τῆς Ἑλλάδος ὑπέγραψα: —
[36] Δομνῖνος ἐπίσκοπος πόλεως Ὀποῦντος ὑπέγραψα: —
[37] Καλλικράτης ἐπίσκοπος πόλεως Ναυπάκτου ὑπέγραψα: —
[38] Νικίας ἐπίσκοπος πόλεως Μεγάρων ὑπέγραψα: —
[39] Καλλίνικος ἐπίσκοπος Ἀπαμείας ὑπέγραψα: —
[40] Πέτρος ἐλάχιστος τῶν ἐπισκόπων Προύσης ὑπέγραψα: —

ΑΛptcukr

[5] *et legatus* Λtcu *atque legatus* Λkr [8] *Berenianus* Λpu μητροπόλεως Λptcukr πόλεως A ἐπισκόπου ΑΛpkr πρεσβυτέρου Λtcu [11] Γορτὺνης om. Λtcu [13] om. Λt [20] μητροπόλεωσ Λpkr πόλεωσ A [26] ἐλέει χῡ ΑΛkr ἐλέει θῡ Λpc om. Λtu(Λp) [27] ΑΛckr om. Λptu Ἰδδούας Λr V 62, 149 [28] *per episcopum* Λtukr(Λp) εὐσεβίου ΑΛckr Θερσεβίου Λptu [29] *ueteris Epiri* Λkr post [29] ins. *Theodorus episcopus Dodonae per Florentium diaconum subscripsi* Λc [30] πόλεως] νικοπόλεωσ A [34] *Adramytti ciuitatis* Λc [35] πόλεως om. Λk [38] *Niceas* Λcukr(Λp) [39. 40] coll. Λptcukr [40. 39] A [40] τῶν ἐπισκόπων A ἐπίσκοπος Λptcukr

[41] Εὐπρέπιος ἐπίσκοπος Βύζης ὑπέγραψα: —
[42] Δίων ἐπίσκοπος τῆς Θηβαίων πόλεως ὑπέγραψα: —
[43] Περρέβιος ἐπίσκοπος τῶν Θεσσαλικῶν σαλτῶν ὑπέγραψα: —
[44] Παῦλος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀνθηδόνος ὑπέγραψα: —
[45] Θεόδωρος ἐπίσκοπος πόλεως τῶν Ἀνινησίων ὑπέγραψα: —
[46] ⟨Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Ἡρακλείας ὑπέγραψα: —⟩
[47] Ἰωάννης ἐπίσκοπος τῆς Λέσβου τῶν Σεληνιακῶν αἰγιαλῶν ὑπέγραψα: —
[48] Θωμᾶς ἐπίσκοπος Δέρβης ὑπέγραψα: —
[49] SENECION EPISCOPVS SCODRINAE CIVITATIS SVBSCRIBSI: —
[50] Τριβουνιανὸς ἐπίσκοπος τῆς ἐν Πριμοπόλει ἁγίας ἐκκλησίας ὑπέγραψα: —
[51] Μαρτύριος ἐπίσκοπος πόλεως Ἰλίστρων ὑπέγραψα: —
[52] Νήσιος ἐπίσκοπος Κολυβράσσου ὑπέγραψα: —
[53] Ἀκάκιος ἐπίσκοπος Κοτεννῶν ὑπέγραψα: —
[54] Ἀβλάβιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀμορίου ὑπέγραψα: —
[55] Φίλιππος ἐπίσκοπος Περγάμου ὑπέγραψα: —
[56] Ἡρακλέων ὁ καὶ Θεόφιλος ἐπίσκοπος πόλεως Τράλλεων ὑπέγραψα: —
[57] Δάφνος ἐπίσκοπος πόλεως Μαγνησίας ⟨Μαιάνδρου⟩ ὑπέγραψα: —
[58] Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Μαγνησίας πόλεως Σιπύλου ὑπέγραψα: —
[59] Ἀνδήριος ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Χερσονήσου ὑπέγραψα: —
[60] Παῦλος ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Λάμπης ὑπέγραψα: —
[61] Εὐτρόπιος ὁ ἐλάχιστος τῶν ἐπισκόπων πόλεως Εὐάζων ὑπέγραψα: —
[62] Σεβῆρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος ἐπαρχίας Πισιδίας πόλεως Σωζοπόλεως ὑπέγραψα: —
[63] Σιλβανὸς ἐπίσκοπος πόλεως Χερετάπων ὑπέγραψα: —
[64] Κόμοδος ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Τριπόλεως ὑπέγραψα: —
[65] Κωνστάντιος ἐπίσκοπος τῆς Διοκλητιανῶν πόλεως ὑπέγραψα: —
[66] Νεστόριος ἐπίσκοπος Σιῶν ὑπέγραψα: —
[67] Ἀφόβιος ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Κολόης ὑπέγραψα: —
[68] * *
[69] Παῦλος ἐπίσκοπος τῆς Δαλδιανῶν πόλεως ὑπέγραψα: —
[70] Λιμένιος ἐπίσκοπος τῆς Σεττηνῶν πόλεως ὑπέγραψα: —
[71] Δωρόθεος ἐπίσκοπος πόλεως Μυρίνης ὑπέγραψα: —
[72] Θεόδωρος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀτταλείας ⟨ὑπέγραψα⟩: —
[73] Ἀφθόνητος ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Ἡρακλεωτῶν Λάτμου πόλεως ὑπέγραψα: —

AΛptcukr

[41] *Eutrepius* Λtu [43. 42] coll. Λc [42] τῶν — σαλτῶν A, Λp ut uidetur, *saltuum Thessalonicensium* (Λp) Λtu *thessalonicensium sardorum* Λkr *zisardorum saltuum thessalonicensium* Λc [45] Ἀνινησίων Λptcu ἀνηνισίων A *magnesiae* Λkr *magnesiorum aninensiorum* Λc [46] Λptcukr om. A [47] Λέσβου τῶν — αἰγιαλῶν scripsi λεοβούτων σεληνιακῶν αἰγιαλῶν A *Lesbopordoselenensis et littorum* Λkr *Lesbi selenicatorum* [i. e. *Seleniac⟨orum litt⟩orum* Λptcu [48] *Theonas* Λptu *Hierbae* Λptu [49] SENECIOS A [50] ἁγίας om. Λptcu [52] *anesius* Λkr *Coribrassi* Λpu [54] ἀμμορίου A [56. 55] coll. Λptcu [58] ὁ om. Λkr θεόφιλοσ AΛtckr Θεοφάνιος Λptu Τράλλεων Λptcukr ἡρακλεοῦσ A [57] Δάφνος Λptcukr δάφνις A Μαιάνδρου Λptcukr om. A [59] *Andreas* Λkr [60] τῶν ἐπισκόπων Λr Λαμπήνης Λptcukr [61] ὁ ἐλάχιστος om. Λk ἐπίσκοπος Λptcur [62] ἐλάχιστος om. Λk [55] *Constantinus* Λcukr *Dioclitiapolitanus* Λkr [69] σιῶν AΛckr σπων Λptu [68] om. A *Phoscus* [*Phocus* Λtu *Dioscorus* Λc] *episcopus ciuitatis quae est in Thyatireno* [*Thyatirae sanctae ecclesiae* Λc], *subscripsi* Λptcu *Dioscos* [uar. lectio *Dioscorus* in Λr], *episcopus Thyatirenae* [*en Thyaterenae* Λr] *ciuitatis subscripsi* Λkr cf. V 62, 176 [69] *Deluianae* Λk *Deddianae* Λr [70] Σεπτηνῶν Λkr [72] om. Λc πόλεως om. Λptu ὑπέγραψα om. A [73] Ἀφθόνιος Λk ἐλάχιστος om. Λuc τῆς scripsi τῶν A

74 Σπουδάσιος ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Κεράμου ὑπέγραψα:—
75 Φιλητὸς ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Ἀμυζόνος ὑπέγραψα:—
76 Δοκιμάσιος ἐπίσκοπος πόλεως Μαρωνείας ὑπέγραψα:—
77 Ἐννέπιος ἐπίσκοπος πόλεως Μαξιμιανουπόλεως ὑπέγραψα:—
78 Εὐθάλιος ἐπίσκοπος πόλεως Κολοφῶνος ὑπέγραψα:—
79 Λουκιανὸς ἐπίσκοπος πόλεως Τοπείρου ὑπέγραψα:—
80 Ῥουφῖνος ἐπίσκοπος πόλεως Γαβῶν ὑπέγραψα:—
81 Ῥωμανὸς ἐπίσκοπος πόλεως Ῥαφείας ὑπέγραψα:—
82 Φίδος ἐπίσκοπος Ἰόππης ὑπέγραψα:—
83 Ἡσύχιος ἐπίσκοπος πόλεως Παρίου ὑπέγραψα:—
84 Τιμόθεος ἐπίσκοπος πόλεως Τερμησοῦ ⟨καὶ⟩ Εὐδοκιάδος ὑπέγραψα:—
85 Εὐχάριος ἐπίσκοπος πόλεως Δυρραχίου ὑπέγραψα:—
86 Εὐάγριος ἐπίσκοπος πόλεως Σόλων τῆς Κύπρου ὑπέγραψα:—
87 Νεκτάριος ἐπίσκοπος πόλεως Κάσων ὑπέγραψα:—
88 Ἀγαθοκλῆς ἐπίσκοπος πόλεως Κορωνείας ὑπέγραψα:—
89 Ἀιανὴς ἐπίσκοπος Συκαμαζόνος ὑπέγραψα:—
90 Αἰδέσιος ἐπίσκοπος Ἰσίνδων ὑπέγραψα:—
91 Σεκουνδιανὸς ἐπίσκοπος πόλεως Λαμίας ὑπέγραψα:—
92 Νουνέχιος ἐπίσκοπος πόλεως Σέλγης ὑπέγραψα:—
93 Ματιδιανὸς ἐπίσκοπος Κορακησίου ὑπέγραψα:—
94 Κύριλλος ἐπίσκοπος Κοίλων ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Ἑλλησπόντου πρεσβυτέρου:—
95 Σαπρίκιος ἐπίσκοπος Πάφου τῆς Κύπρου ὑπέγραψα:—
96 Θεμίστιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Ἰασσοῦ ὑπέγραψα:—
97 Προμάχιος ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀλινδῶν ὑπέγραψα:—
98 Εὐδόξιος ἐπίσκοπος πόλεως Χώματος ὑπέγραψα:—
99 Λιβάνιος ἐπίσκόπος Παλαιᾶς πόλεως ὑπέγραψα:—
100 Ταριανὸς ἐπίσκοπος πόλεως Λύρβης ὑπέγραψα:—
101 Ἀλέξανδρος ἐπίσκοπος Ἀρκαδιουπόλεως ὑπέγραψα:—
102 Θεόδοτος ἐπίσκοπος Νύσης ὑπέγραψα:—
103 Ῥόδων ἐπίσκοπος Παλαιᾶς πόλεως ὑπέγραψα:—
104 Τυχικὸς ὁ ἐλάχιστος ⟨ἐπίσκοπος⟩ τῆς Ἐρυθραίων πόλεως ὑπέγραψα:—
105 Εὐγένιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀπολλωνιάδος ὑπέγραψα:—
106 Ἀέτιος ἐπίσκοπος πόλεως Παιονίων Ἑλλησπόντου ὑπέγραψα:—
107 Τιμόθεος ἐπίσκοπος Γέρμης Ἑλλησπόντου ὑπέγραψα:—
108 Ἀρχέλαος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Μύνδου ὑπέγραψα:—
109 Ἀπελλᾶς ὁ ἐλάχιστος ⟨ἐπίσκοπος⟩ Κιβύρας ὑπέγραψα:—

ΑΛ^{ptcukr}

75. 74 coll. Λ^{tcu} 74. 80. 81. 75. 79. 80. 81. 82—88. 76—78. 89 coll. Λ^{k} 75 ὁ ἐλάχιστος om. Λ^{k} 76 πόλεως om. Λ^{kr} 78 Εὐθάλιος Λ^{ptcukr} εὐστάθιοσ A 79 *toroperi* Λ^{tu} 80 Γάβων Λ^{ptcu} τάβων ΑΛ^{kr} 82 ἰόππης ΑΛ^{ckr} *pre* [latet corruptela pro Παρίου ex 83 intrusa] Λ^{ptu} 83 *paro* Λ^{tu} 84 *termei* Λ^{ptu} καὶ Λ^{ptcukr} om. A 86 *selorum* Λ^{p} 87 *nasorum* Λ^{p} 88 *caroniae* Λ^{p} uaria lectio in Λ^{r} κολωνείας A^{73} 46 89 *Ianes* Λ^{ptu} *Iohannes* Λ^{ck} *Azanus* Λ^{r} *gycamazonis* Λ^{tu} *gicazonis* Λ^{p} 90 σίνδων Λ^{p} σίδων Λ^{tuk} πισίδων Λ^{r} 91 *Secundinus* Λ^{ckr} 92 *selegae* Λ^{p} 97 *pomacius* Λ^{tu} *gromatius* Λ^{c} *liundorum* Λ^{p} *aliundorum* Λ^{u} 100 *Traianus* Λ^{pk} *librae* Λ^{p} 102 θεόδοτοσ ΑΛ^{k} uaria lectio in Λ^{r} Θεόδωρος Λ^{ptcu} uaria lectio in Λ^{r} 103 post 120 coll. Λ^{p} *palaeas poleos asiae* Λ^{c} 104 Τύχιος Λ^{p} uaria lectio in Λ^{k} ἐπίσκοπος om. A *erhchetorum* Λ^{p} *erycheorum* Λ^{t} *eritcheorum* Λ^{u} cf. 73 85 107. 106 coll. A 106 *poeoniorum* Λ^{p} *praeoniorum* Λ^{u} 107 *germaniae* Λ^{t} om. Λ^{c} Τέρμης Λ^{r} 108 ἐλάχιστος om. Λ^{ptcu} μίνδου A 108 Ἀπελλῆς Λ^{kr} ἐπίσκοπος om. A

110 Φιλάδελφος ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Γρατιανοπόλεως ὑπέγραψα: —
111 Εὐθήριος ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Στρατονικέων Λυδίας ὑπέγραψα: —
112 Ἰωάννης ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Αὐρηλιουπολιτῶν πόλεως ὑπέγραψα: —
113 Μάξιμος ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Κύμης ὑπέγραψα: —
114 Μόδεστος ἐπίσκοπος τῆς Ἀνεατῶν πόλεως ὑπέγραψα: —
115 Θεοδόσιος ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Μασταύρων ὑπέγραψα: —
116 Θωμᾶς ἐπίσκοπος Οὐαλεντινιανουπόλεως ὑπέγραψα: —
117 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Κλαζομενῶν ὑπέγραψα: —
118 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Ἀσπώνων ὑπέγραψα: —
119 Εὐπόριος ἐπίσκοπος Ὑπαίπων ὑπέγραψα: —
120 Σάιδος ἐπίσκοπος Φαινοῦς ὑπέγραψα: —
121 Δόμνος ἐπίσκοπος πόλεως Ὀρκιστοῦ ὑπέγραψα: —
122 Ἰωάννης ἐπίσκοπος Αὐγουστοπόλεως ὑπέγραψα: —
123 Πέτρος ἐπίσκοπος Παρεμβολῶν ὑπέγραψα: —
124 Νατίρας ἐπίσκοπος Γάζης ὑπέγραψα: —
125 Ζήνων ἐπίσκοπος Κουρίου τῆς Κύπρου ὑπέγραψα: —
126 Εὐόπτιος ἐπίσκοπος Πτολεμαΐδος τῆς Πενταπόλεως ὑπέγραψα: —
127 Μακάριος ἐπίσκοπος Μετηλιτῶν ὑπέγραψα: —
128 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Πηλουσίου ὑπέγραψα: —
129 Ἑρμογένης ἐπίσκοπος Ῥινοκουρούρων ὑπέγραψα: —
130 Μαρῖνος ἐπίσκοπος Ἡλιουπόλεως ὑπέγραψα: —
131 Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἡφαίστου ὑπέγραψα: —
132 Ἡράκλειος ἐπίσκοπος Ταμιάθεως ὑπέγραψα: —
133 Στρατήγιος ἐπίσκοπος Ἀθρίβεως ὑπέγραψα: —
134 Ἀριστόβουλος ἐπίσκοπος Θμούεως ὑπέγραψα: —
135 Θέων ἐπίσκοπος Ἡρακλεοῦς τοῦ Σεθροίτου ὑπέγραψα: —
136 Σόλων ἐπίσκοπος Καραλλίων ὑπέγραψα: —
137 Ἀλύπιος ἐπίσκοπος πόλεως Σελῆ ὑπέγραψα: —
138 Μακεδόνιος ἐπίσκοπος Ξόεως ὑπέγραψα: —
139 Πέτρος ἐπίσκοπος Ὀξυρύγχου ὑπέγραψα: —
140 Μητρόδωρος ἐπίσκοπος Λεόντων ὑπέγραψα: —
141 Παῦλος ἐπίσκοπος Φραγώνεως ὑπέγραψα: —
142 Ἀμμώνιος ἐπίσκοπος Πανεφύσου ὑπέγραψα: —
143 Πούπλιος ἐπίσκοπος Ὀλβίων ὑπέγραψα: —
144 Ἱέρακις ἐπίσκοπος Ἀφναίου ὑπέγραψα: —
145 Σαμουὴλ ἐπίσκοπος Δύσθεως ὑπέγραψα: —
146 Σώπατρος ἐπίσκοπος τῆς Λιβύης Σεπτιμιακῆς ὑπέγραψα: —
147 Ἰσαὰκ ἐπίσκοπος Ἐλεαρχίας ὑπέγραψα: —

ΑΛptcukr

110 Φιλαδέλφιος V 62, 88 Τραιανοπόλεως Ακ Τραιανουπόλεως Αr 113. 114 coll. Ατcu 115 Θεόδωρος Ακ 118 *Valentiniapoleos* Αp 117 om. Αptu 118 om. Ac *aspanorum* Αtu uaria lectio in Αp 119 Εὔπορος Ακr ὑπέπων A *pepon* Αptukr *saudus* Ac 121 ναtῆρας A *Natiras* Αtkr *Netiras* Αpcu 125 *cyri* Αptu 127 *metoliton* Αp *meletinon* At 129 ῥινοκουρούρων ΑΑr *rinocoruron* Αtck *rinocororus* Αp *linocorurus* Au 133. 134 om. Αptu 133 Ἀθλιβεως Ακr 134 post 137 coll. Ac 134 *thumeos* Ac *ithemoensis* Ακ *ithmuensis* Αr 135 *Heracliae* Ακ *Sethoitu* Αpu 138 *Solomon* Ac *Corallion* Αptur 137 *selo* Au *seuleu* Αp *selenuntis* Atc *selenutensis* siue *selenuntensis* Akr 141 Φραγγώνεως Ακ *frangoneos* At *fraboneos* Αr *flauoneos* Au 144 *Hieracus* Ack *aphau* Αp *aphneti* At *aphnaitis* Ac *planutensis* Ακ 147 om. Αp

148 Ἰσαὰκ ἐπίσκοπος πόλεως Ταυᾶ ὑπέγραψα: —
149 Ἡράκλειος ἐπίσκοπος Θύνεως ὑπέγραψα: —
150 Θεωνᾶς ἐπίσκοπος Ψίγχους ὑπέγραψα: —
151 Κῦρος ἐπίσκοπος Ἀχαιῶν ὑπέγραψα: —
152 Εὐλόγιος ἐπίσκοπος Τερενούθεως ὑπέγραψα: —
153 Ἀλέξανδρος ἐπίσκοπος Κλεοπάτριδος ὑπέγραψα: —
154 Σιλουανὸς ἐπίσκοπος Κοπρίθεως ὑπέγραψα· ἐγὼ δὲ Ἡράκλειος ἐπίσκοπος ὑπέγραψα ὑπὲρ αὐτοῦ διὰ τὸ κακοῦσθαι αὐτόν:
155 Ἀδέλφιος ἐπίσκοπος Ὀνούφεως ὑπέγραψα: —
156 Ἀβραὰμ ἐπίσκοπος πόλεως Ὀστρακίνης ὑπέγραψα: —
157 Ἀθανάσιος ἐπίσκοπος τῆς Παράλου ὑπέγραψα: —
158 Ἀδέλφιος ἐπίσκοπος Σάεως ὑπέγραψα: —
159 Λαμπέτιος ἐπίσκοπος τοῦ Κασίου ὑπέγραψα: —
160 Χρυσαόριος ἐπίσκοπος Ἀφροδιτοῦς ὑπέγραψα: —
161 Ἄμμων ἐπίσκοπος Βουτῶν ὑπέγραψα: —
162 Εὐτύχιος ἐπίσκοπος Θεοδοσιουπόλεως ὑπέγραψα: —
163 Βενάντιος ἐπίσκοπος Ἱεραπόλεως μητροπόλεως ὑπέγραψα· **ὑπέγραψα δὲ διὰ τοῦ** νοταρίου μου Θεοδοσίου: —
164 ⟨Ζηνόβιος ἐπίσκοπος πόλεως Βάρκης ὑπέγραψα: —⟩
165 Ζήνων ἐπίσκοπος πόλεως Τευχείρων ὑπέγραψα: —
166 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Νειλουπόλεως ὑπέγραψα: —
167 Ἡρακλείδης ἐπίσκοπος Ἡρακλεοῦς ἄνω ὑπέγραψα: —
168 Μακάριος ἐπίσκοπος Ἀντέου ὑπέγραψα: —
169 Σαβῖνος ἐπίσκοπος Πανὸς ὑπέγραψα: —
170 Ἀθανάσιος ἐπίσκοπος τῆς Σκηψίων πόλεως ὑπέγραψα: —
171 Φιλούμενος ἐπίσκοπος Κίννης ὑπέγραψα: —
172 FELIX EPISCOPVS CIVITATVM APOLLONIENSIVM SVBSCRIBSI: —
173 Τιμόθεος ἐπίσκοπος ἐπαρχίας Σκυθίας πόλεως Τομέων ὑπέγραψα: —
174 Ζηνόβιος ἐπίσκοπος πόλεως Κνωσσοῦ ὑπέγραψα: —
175 Παυλῖνος ἐπίσκοπος τοῦ Μαιουμᾶ ὑπέγραψα: —
176 Φοιβάμμων ἐπίσκοπος τοῦ Κοπτοῦ ὑπέγραψα: —
177 Παβίσκος ἐπίσκοπος Ἀπόλλωνος ὑπέγραψα: —
178 Ἀνδρέας ἐπίσκοπος Ἑρμουπόλεως ὑπέγραψα: —
179 Φανίας ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Ἁρπάσων ὑπέγραψα: —
180 Θεοσέβιος ἐπίσκοπος Πριήνης ὑπέγραψα: —
181 Μάξιμος ἐπίσκοπος ἀσιασ ὑπέγραψα: —
182 Θεόκτιστος ἐπίσκοπος Φωκείας ὑπέγραψα: —
183 Ἑρμόλαος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Ἀττουδαίων ὑπέγραψα: —

AΛptcukr

148 *tarbensis* Λk 152 *Terenuntheos* Λtc *Terenantheos* Λu 154 *Cobrithi* Λt *Cobrithensis* Λkr *Cobrinthiae* Λc *corinto* Λu 156. 155. 160. 157. 158 coll. A 157 *Paraliae* Λpu 161 *Amon* Λp *Ammonius* Λckr Βουτοῦς Λp Βουτοῦ Λtuk *Botu* Λc *Botuensis* Λr 162 εὔτυχοσ A uaria lectio in Λr 163 Θεοδότου Λtu 164 om. A post 155 coll. Λu 167 *Heraclius* Λkr 168 ἀντίου A *antheon* Λu 170 *cepiorum* Λp *scepiorum* Λu *sepliorum* Λc 172 *episcopus agens uices apostolicae sedis* Λr *episcopus apostolicae sedis* Λc IVITATVM A *ciuitatis* Λptukr om. Λc *Apolloniensium et Bellidiensium* [*Bellidensium ciuitatis* Λk] Λkr 175. 176. 174 coll. Λkr 174 πόλεως om. Λc *conosi* Λp *consi* Λu *cossensi* Λk 175 *Paulinianus* Λptukr *Paulianus* Λc et uaria lectio in Λpr *Paulinus Rusticus* in nota Λr 179 *Faneas* Λk 181 ἀσίασ AΛptcukr latere uidetur Ἀσσοῦ

[184] Θεόδωρος ἐπίσκοπος Γαδάρων ὑπέγραψα χειρὶ Αἰθερίου ἀρχιδιακόνου: —
[185] Ἀθανάσιος ἐπίσκοπος Πάρου τῆς νήσου ὑπέγραψα: —
[186] Παῦλος ἐπίσκοπος Ὀρύμνων ὑπέγραψα: —
[187] Τιμόθεος ἐπίσκοπος Βριούλων ὑπέγραψα: —
[188] Δανιὴλ ἐπίσκοπος Κολωνείας Καππαδοκίας ὑπέγραψα: —
[189] Ἀσκληπιάδης ἐπίσκοπος τῆς Τραπεζοπολιτῶν ὑπέγραψα: —
[190] Θεόδωρος ἐπίσκοπος πόλεως Ἐχίνου ὑπέγραψα: —
[191] BESSVLA[S] DIACONVS ECCLESIAE CARTAGENIENSIVM SVBSCRIBSI: —
[192] Στέφανος ἐπίσκοπος Τέω πόλεως Ἀσίας ὑπέγραψα: —
[193] Καισάριος χωρεπίσκοπος πόλεως Ἄρκης ὑπέγραψα: —
[194] Θεόδουλος ἐπίσκοπος Ἑλούσης ὑπέγραψα: —
[195] Θεόδωρος ἐπίσκοπος Ἀρινδηλῶν ὑπέγράψα: —
[196] Λητόιος ἐπίσκοπος Λιβιάδος ὑπέγραψα: —
[197] Ἀριστόκριτος ἐπίσκοπος Ὀλύμπου ὑπέγραψα: —

80 Latina uersio extat in Collectione Winteriana 3

Ὅρος τῆς αὐτῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς ἐν Ἐφέσωι κατὰ τῶν δυσσεβῶν Μεσσαλιανιτῶν ἢ γοῦν Εὐχιτῶν

Συνελθόντες ἐφ' ἡμῶν οἱ εὐλαβέστατοι καὶ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι Οὐαλεριανὸς καὶ Ἀμφιλόχιος καὶ σκέψιν προθέντες κοινὴν περὶ τῶν λεγομένων ἐν τοῖς τῆς Παμφυλίας μέρεσι Μεσσαλιανιτῶν εἴτ' οὖν Εὐχιτῶν ἢ γοῦν Ἐνθουσιαστῶν εἴτε ὁπωσοῦν ἡ μιαρωτάτη τῶν μνημονευθέντων αἵρεσις σαφηνισθείη, ἡμῶν δὲ διασκοπούντων, προεκόμισεν ὁ εὐλαβέστατος καὶ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Οὐαλεριανὸς χαρτίον συνοδικὸν περὶ τούτων αὐτῶν συνταχθὲν ἐν τῆι μεγάληι Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Σισιννίου· ὃ καὶ ἀναγνωσθὲν ἐπὶ πάντων ἔδοξεν εὖ πεποιῆσθαι καὶ ὀρθῶς ἔχειν. καὶ συνήρεσεν ἅπασιν ἡμῖν καὶ τοῖς θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις Οὐαλεριανῶι καὶ Ἀμφιλοχίωι καὶ πᾶσι τοῖς τῶν Παμφύλων καὶ Λυκαόνων ἐπαρχιῶν εὐλαβεστάτοις ἐπισκόποις τὰ ἐν τῶι συνοδικῶι χαρτίωι τυπωθέντα κρατεῖν ἅπαντα καὶ κατὰ μηδένα τρόπον παραβαίνεσθαι αὐτά, βεβαίων ὄντων δηλαδὴ καὶ τῶν πεπραγμένων ἐν Ἀλεξανδρείαι, ὥστε τοὺς ὄντας κατὰ πᾶσαν ἐπαρχίαν τῆς Μεσσαλιανῶν ἢ γοῦν Ἐνθουσιαστῶν αἱρέσεως ἢ καὶ ἐν ὑποψίαις τῆς τοιαύτης νόσου γεγενημένους, εἴτε κληρικοὶ εἶεν εἴτε λαικοί, μεθοδεύεσθαι, καὶ ἀναθεματίζοντας κατὰ τὰ ἐν τῶι μνημονευθέντι συνοδικῶι διηγορευμένα ἐγγράφως, μένειν τοὺς μὲν κληρικοὺς ἐν τῶι κλήρωι, τοὺς δὲ λαικοὺς ἐν τῆι κοινωνίαι τῆς ἐκκλησίας· ἀνανεύοντας δὲ πρὸς τοῦτο καὶ μὴ ἀναθεματίζοντας, τοὺς μὲν πρεσβυτέρους καὶ διακόνους καὶ τοὺς ἕτερόν τινα βαθμὸν ἔχοντας ἐν ἐκκλησίαι ἐκπίπτειν καὶ κλήρου καὶ βαθμοῦ καὶ κοινωνίας, τοὺς δὲ λαικοὺς ἀναθεματίζεσθαι· μονα-

2 Phot. bibl. 52 p. 13ª 28 ἐξήνεγκε δὲ καὶ ὅρον ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἡ ἐν Ἐφέσωι τρίτη, ἀπογυμνώσασα αὐτῶν καὶ τὰ ἐν τῶι λεγομένωι αὐτῶν βιβλίωι Ἀσκητικῶι βλάσφημα καὶ αἱρετικὰ κεφάλαια καὶ καθυποβαλοῦσα τῶι ἀναθέματι 8/9 ibid. 7 sq.

AΛptcukr

[184] χειρὶ] *per alterius manum id est* Λkr *Etherici* Λk ἀρχιδιακόνου Λptcukr διακόνου A [186] Ὀρύμνων Λptcur *Orumnensis* Λk ὀρύμμων A [190] ἐχίνου AΛk *Echinei* Λcr *Eschinei* Λtu *Escinei* Λp [191] praemittit *Latinorum interpretatio* Λc BESSVLAS A ECCLESIAE om. Λk *Carthag.* Λp *Carthaginiensis* Λtkr *Carthaginensis* Λu *Carthaginis* Λc [193] Τέω πόλεως scripsi cf. V 62, 148 τάω πόλεωσ A *teopoleos* Λc *theopolitanus* Λk *theupolitanus* Λr *gaiupoleos* Λptu [193] ἐπίσκοπος Λptk [196. 197. 194] coll. Λp [195] *Aridelon* Λptc *Ariddelon* Λukr [195] λιτόιοσ A λιβυάδοσ A subscr. EXPLICIT EPISCOPORVM NOMINA QVI INTERFVERVNT SYNODO CONTRA NESTORIVM NVMERO CXCIII [CENTVM NONAGINTA SEX Λu] Λpu

20 ἐκπίπτειν Λ ἐκκόπτειν A

στήρια δὲ μὴ συγχωρεῖσθαι ἔχειν τοὺς ἐλεγχομένους ὑπὲρ τοῦ μὴ τὸ ζιζάνιον ἐκτείνεσθαι καὶ ἰσχύειν· πράττεσθαι δὲ ταῦτα παντὶ σθένει χρωμένων τῆς ἐπὶ τούτων σπουδῆς αὐτῶν τε τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων Οὐαλεριανοῦ καὶ Ἀμφιλοχίου καὶ τῶν κατὰ πᾶσαν τὴν ἐπαρχίαν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων. συνήρεσε δὲ πρὸς τούτοις ἀναθεματισθῆναι τὸ βιβλίον τὸ προφερόμενον τῆς μιαρᾶς ἐκείνης αἱρέσεως τὸ λεγόμενον παρ' αὐτοῖς Ἀσκητικόν, τὸ προκομισθὲν παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Οὐαλεριανοῦ, ὡς παρὰ τῶν αἱρετικῶν ἐκτεθέν, καὶ εἴ τι ἕτερον σύνταγμα τῆς ἐκείνων ἀνοσιότητος εὑρίσκοιτο παρά τισι, καὶ τοῦτο εἶναι ἀνάθεμα. ἐπὶ τούτοις ἀλλήλοις συμβεβηκότων τότε εἰς ὁμοψυχίαν καὶ κοινωνίαν καὶ διάθεσιν, ἀναγκαῖον ἦν ἐγγράφως τὰ δόξαντα φανερὰ καταστῆσαι· εἰ δὲ δή τις γένηται ζήτησις περὶ τούτων ἐν τῷδε τῷι πράγματι αὐτοῖς τε τοῖς θεοσεβεστάτοις ἐπισκόποις Οὐαλεριανῷι καὶ Ἀμφιλοχίωι καὶ τοῖς κατὰ πᾶσαν τὴν ἐπαρχίαν εὐλαβεστάτοις ἐπισκόποις καὶ εἴ τι δόξειεν ἀνακύπτειν τῶν δυσχερῶν ἢ ἀμφισβητησίμων, εὖ ἔδοξεν ἔχειν παραληφθέντων τῶν θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων ἢ Λυκίων ἢ Λυκαόνων, οὐκ ἀπολιμπανομένου τοῦ μητροπολίτου ἧς ἂν ἕλοιντο ἐπαρχίας, εἰς τύπον ἀνάγεσθαι τὸν δέοντα διὰ τῆς αὐτῶν μεσιτείας τὰ κινούμενα.

81 Latina uersio extat in Collectione Winteriana 6

Ἴσον ὑπομνημάτων περὶ τῶν Κυπρίων ἐπισκόπων

d. 31. m. Aug. a. 431 Τοῖς μετὰ τὴν ὑπατείαν τῶν δεσποτῶν ἡμῶν Φλαυίου Θεοδοσίου τὸ ιγ̄ καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ τὸ γ̄ τῶν αἰωνίων αὐγούστων πρὸ μιᾶς Καλανδῶν Σεπτεμβρίων, συνόδου συγκροτηθείσης κατὰ θεοῦ χάριν καὶ θέσπισμα τῶν θεοφιλεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων κατὰ τὴν Ἐφεσίων μητρόπολιν ἐν τῇι ἁγίαι ἐκκλησίαι τῇι καλουμένηι Μαρίαι,

Ῥηγῖνος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας τῆς κατὰ Κωνστάντειαν τῆς Κύπρου εἶπεν· Ἐπειδὴ διαταράττουσι τινὲς τὰς παρ' ἡμῖν ἁγιωτάτας ἐκκλησίας, ἀξιῶ τὸν λίβελλον ὃν μετὰ χεῖρας ἔχω, ὑποδεχθέντα ἀναγινώσκεσθαι.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ὁ προκομισθεὶς λίβελλος ὑποδεχθεὶς ἀναγινωσκέσθω.

Τῇι ἁγιωτάτηι καὶ ἐνδόξωι καὶ μεγάληι συνόδωι τῇι χάριτι τοῦ θεοῦ καὶ νεύματι τῶν θεοφιλεστάτων ἡμῶν βασιλέων εἰς τὴν Ἐφεσίων θεοφύλακτον συναχθείσηι μητρόπολιν ἀξίωσις παρὰ Ῥηγίνου καὶ Ζήνωνος καὶ Εὐαγρίου ἐπισκόπων τῆς Κύπρου. Ἐκπαλαι μὲν καὶ ὁ ἅγιος ἡμῶν πατὴρ καὶ ἐπίσκοπος γεγονὼς Τρωίλος μυρία πέπονθεν ὑπὸ τοῦ Ἀντιοχέων κλήρου καὶ τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Θεοδότου, βίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν ὑπομείνας μέχρι καὶ πληγῶν, ἃς οὐκ ἦν προσῆκον οὐδὲ μαστιγίας ἀνθρώπους ὑπομένειν, ἀθέσμως καὶ παραλόγως καὶ ἀκανονίστως. δι' ἑτέραν μὲν ⟨γὰρ⟩ ὑπόθεσιν ἀφικομένου, ἐκείνης δὲ αἴσιον λαβούσης τέλος ἀποχρησάμενοι τῇι ἀφίξει βιάζεσθαί τε ἤθελον καὶ ὑποτάττειν ἑαυτοῖς τοὺς ἐν τῇι νήσωι ἁγίους ἐπισκόπους παρὰ τοὺς κανόνας τοὺς ἀποστολικοὺς καὶ τοὺς ὅρους τοὺς τῆς κατὰ Νίκαιαν ἁγιωτάτης συνόδου, καὶ νῦν γνόντες ὡς ὁ μακάριος τέλει τοῦ βίου ἐχρήσατο, παρεσκεύασαν τὸν μεγαλοπρεπέστατον στρατηλάτην Διονύσιον ἐπιστεῖλαι τῶι τε ἄρχοντι τῆς ἐπαρχίας προστάγματα καὶ τῶι ἁγιωτάτωι τῆς Κωνσταντιέων ἐκκλησίας κλήρωι γράμματα δημόσια, ἅτινα καὶ μετὰ χεῖρας ἔχομεν καὶ ἕτοιμοι ἐσμὲν τῇι ὑμετέραι ἐπιδεικνύειν ἁγιωσύνηι. τούτου χάριν δεόμεθα καὶ καθικετεύομεν μηδεμίαν [ἡμᾶς] καινοτομίαν συγχωρεῖν εἰσπράττεσθαι τοὺς οὐδὲν ἀτόλμητον ἡγουμένους, ἀνθρώπους ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς βουληθέντας παρὰ κανόνας ἐκκλησιαστικοὺς καὶ θεσμοὺς τοὺς ἐκτεθέντας παρὰ

19 ἥτις ἐστὶ λᾱ τοῦ Αὐγούστου μηνός A in mg.

AΛ

8 τότε scripsi] τά τε A 10 τε scripsi γε A 13 παραλειφθέντων Λ 31 οὔτε A 32 γὰρ Λ om. A 39 ἡμᾶς A om. Λ 40 εἰσπράττεσθαι A *inuehere* Λ

τῶν ἁγιωτάτων πατέρων τῶν ἐν τῇι Νικαέων συνελθόντων μεγάλῃι καὶ ἁγίαι συνόδωι τοῖς οὐδὲν προσήκουσιν ἐπιβαίνειν ἐθέλοντας ὅροις. ὡς γὰρ ἔφημεν, οὐκ ἂν παρωρμήθη σήμερον ὁ μεγαλοπρεπέστατος στρατηλάτης Διονύσιος, ἀνὴρ τὴν τῶν τακτικῶν φροντίδα μόνην ἐμπεπιστευμένος, καὶ ἃ μὴ προσήκει αὐτῶι, προσελάβετο, πρὸς τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα μηδένα λόγον ἔχων, εἰ μή γε ὑπὸ τῶν ὁσιωτάτων τῶν ἐκεῖσε συναχθέντων ἐπισκόπων καὶ τοῦ κλήρου αὐτῶν ἀπατηθεὶς νενόμικεν εἶναι κανονικόν, ὡς καὶ τὰ προστάγματα αὐτοῦ διαλαλεῖ, τὸ δίχα τῆς αὐτῶν γνώμης μὴ καθίστασθαι ἐν Κωνσταντείαι τῆι μητροπόλει τῆς Κύπρου ἐπίσκοπον. ἀξιοῦμεν δὲ αὐτὰ τὰ γράμματα τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου στρατηλάτου ἀναγινώσκεσθαι καὶ τὰ ἐπιτάγματα καὶ σύμπαντα ὁμοῦ τὰ ἐπὶ ταύτηι τῆι τραγωιδίαι ἀποσταλέντα τε καὶ πεπραγμένα, ἵνα ἐξ αὐτῶν γνῶι ἡ ἁγία ὑμῶν καὶ μεγάλη σύνοδος τὴν ἀνύποιστον βίαν τὴν γεγενημένην· καὶ γὰρ οὐχ ὁ τυχὼν θόρυβος κατείληφε πᾶσαν τὴν μητρόπολιν. προσέτι γνωρίζομεν τῆι ὑμετέραι ἁγίαι συνόδωι ὅτι μετὰ τῶν τοῦ ἐνδοξοτάτου στρατηλάτου γραμμάτων καὶ διάκονος ἀπεστάλη τῆς Ἀντιοχέων ἁγίας ἐκκλησίας. δι' ὃ καθικετεύομεν καὶ προσπίπτομεν τοῖς ὑμετέροις ἁγίοις ἴχνεσι, κανονικῆι ψήφωι καὶ νῦν, ὥσπερ καὶ ἐξ ἀρχῆς ἀπό τε τῶν ἀποστολικῶν χρόνων καὶ τῶν θεσμῶν καὶ κανόνων τῆς ἁγιωτάτης καὶ μεγάλης συνόδου τῆς κατὰ Νίκαιαν ἄτρωτος καὶ ἀνεπιβούλευτος καὶ ἐλευθέρα πάσης καταδυναστείας διατετέλεκεν ἡ ἡμετέρα σύνοδος ἡ κατὰ Κύπρον, οὕτω καὶ νῦν τῆι ὑμετέραι ἀδεκάστωι καὶ δικαιοτάτηι ψήφωι καὶ τῶι ὑμετέρωι θεσμῶι ὑπάρξαι ἡμῖν δίκαιον.

Ῥηγῖνος ἐπίσκοπος Κωνσταντείας τῆς Κύπρου ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῆι.

Ζήνων ἐπίσκοπος τῆς κατὰ τὸ Κούριον ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας τῆς Κύπρου ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῆι.

Εὐάγριος ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Σόλους τῆς Κύπρου ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῆι.

Ῥηγῖνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἐπειδὴ καὶ πρόσταγμα ἐπιφερόμεθα τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου στρατηλάτου Διονυσίου γραφὲν πρὸς τὸν λαμπρότατον ἄρχοντα τῆς ἐπαρχίας, ἀξιῶ γενέσθαι αὐτοῦ τὴν ἀνάγνωσιν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγινωσκέσθω καὶ τὸ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου Διονυσίου πρόσταγμα.

FLAVIVS DIONYSIVS VIR CLARISSIMVS ET MAGNIFICENTISSIMVS MAGI· VTRIVSQVE MILITIAE THEODORO VIRO CLARISSIMO CONSVL· PROVINCIAE CYPRI. IMPERIALIS AVCTORITAS MVLTAS OB CAVSAS ET MAXIME ECCLESIASTICAS REVERENTISSIMOS ANTISTITES EFESVM CONVENIRE DIVINIS APICIBVS DISPOSVIT PROROGATIS. QVIA ITAQVE CONPERIMVS CONSTANTIAE CIVITATIS ANTISTITEM A PRAESENTI VITA MIGRASSE ET DIEM SIBI PRAEFINITVM COMPLESSE, NECESSARIAM HANC AD TE AVCTORITATEM ESSE CENSVIMVS EMITTENDAM, SCILICET VT NE QVIS SINE CONSCIENTIA VEL DISPOSITIONE REVERENTISSIMI CONVENTVS AVDEAT IN DEFVNCTI LOCVM ALIQVEM NOMINARE. EXPECTARI NAMQVE CONVENIT FORMAM QVAM TOT REVERENTISSIMORVM EPISCOPORVM DABIT ADSENSVS. SICVT ENIM DICTVM EST, HARVM GRATIA RERVM MEMORATI RELIGIOSISSIMI VIRI CONVENIRE PRAECEPTI SVNT. SI ITAQVE MOTVM CONTVMACIBVS DEBITVM TAM TVA GRAVITAS QVAM OFFICIVM OBTEMPERANS SIBI DESIDERAT EVITARE, ID MODIS OMNIBVS PROHIBEBIT NEC ALI-

---

A, Λ [usque ad 29]

2 ἐθέλοντας male additum 6 προστάγματα Λ πράγματα A 30—p. 120, 10 om. Λ 30/31 MGIVTRVSQVE A 32 AVSTORITAS A 36 EMTTENDAM A SCILICET A QVIS| CVIS A 37 REVERENTISSIM A 38 NOMINRE A FORMAV A 39 DICTV A 40 MEMORTI A

QVEM, QVOD DICTVM EST, PROVEHI PATIATVR ANTE AVCTORITATEM HORVM QVORVM INTERESSE REVERENTISSIMORVM DICITVR SACERDOTVM. QVODSI HAS AVCTORITATES EIVS DE QVO AGITVR ORDINATIO PRAECESSIT ANTISTITIS, EVM PRO CAELESTI ORACVLO AD EFESVM SICVT ALIOS FACIAS PERVENIRE. NEC ENIM IGNORARE DEBES QVOD SI SECVS ALIQVID FVERIT PERTEMPTATVM, TV QVIDEM QVINQVE LIBRAS AVRI, OFFICIVM VERO ALIAS TOT FISCI VIRIBVS INFERRE COGIMINI. VT AVTEM HAEC QVAE PRO POSTVLATIONE RELIGIOSISSIMORVM ANTISTITVM VIDENTVR ESSE DISPOSITA, MATVRVM SORTIANTVR EFFECTVM, MATVRIVM ET ADELFIVM IVSSIMVS EX OFFICIO SPECIALITER DESTINARI. DATA DVODECIMO CALENDAS IVNIAS ANd. 21. m. Mai. a. 431 TIOCHIAE.

Ἑρμηνεία

Φλάυιος Διονύσιος ὁ λαμπρότατος καὶ μεγαλοπρεπέστατος μάγιστρος ἑκατέρας στρατείας Θεοδώρωι τῶι λαμπροτάτωι ὑπατικῶι τῆς Κυπρίων χώρας. Ἡ βασιλικὴ αὐθεντία διὰ πολλὰς αἰτίας καὶ μάλιστα ἐκκλησιαστικὰς τοὺς εὐλαβεστάτους ἐπισκόπους κατ' Ἔφεσον συνελθεῖν θείαις ἐκτεθείσαις διετύπωσε κεραίαις. ἐπειδὴ τοίνυν ἔγνωμεν τὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντείας τῆς πόλεως ἐκ τοῦ παρόντος μεταστῆναι βίου καὶ τὴν προορισθεῖσαν αὐτῶι ἡμέραν πεπληρωκέναι, ἀναγκαίαν ταύτην τὴν αὐθεντίαν πρὸς σὲ πεμπτέαν εἶναι δηλαδὴ ἐκρίναμεν, ἵνα μή τις χωρὶς συνειδήσεως ἢ διατυπώσεως τῆς εὐλαβεστάτης συνόδου τολμήσοι εἰς τὸν τοῦ τελευτήσαντος τόπον τινὰ ὀνομάσαι. πρέπει γὰρ ἀναμεῖναι τὸν τύπον ὃν τῶν τοιούτων εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων ἡ συναίνεσις δοίη. ὡς γὰρ λέλεκται, τούτων χάριν τῶν πραγμάτων οἱ μνημονευθέντες θεοφιλέστατοι ἄνδρες συνελθεῖν παρηγγέλθησαν. ἐὰν τοίνυν τὴν τοῖς φιλονείκοις ὀφειλομένην κίνησιν τοῦτο μὲν ἡ σὴ στιβαρότης, τοῦτο δὲ καὶ ἡ πειθομένη αὐτῆι τάξις σπεύδηι ἐκφυγεῖν, τοῦτο πᾶσι τρόποις κωλύσει καὶ μή τινα, ὡς εἴρηται, προελθεῖν ἀνάσχηται πρὸ τῆς αὐθεντίας τῶν μεσιτευόντων εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων. διὸ εἰ ταύτας τὰς αὐθεντίας προέλαβεν ἡ τοῦ ἀμφισβητουμένου ἐπισκόπου χειροτονία, τοῦτον κατὰ τὸ οὐράνιον ἀπόφθεγμα εἰς Ἔφεσον ὡς τοὺς ἄλλους ποιήσεις παραγενέσθαι. οὐ γὰρ ὀφείλεις ἀγνοεῖν ὅτι περ εἰ ἀλλοίως τι δοκιμασθῆι γενέσθαι, σὺ μὲν πέντε χρυσίου λίτρας, ἡ δὲ τάξις ἄλλας τοσαύτας τῶι δημοσίωι εἰσκομίσαι καταναγκασθῆτε. ὅπως δὲ ταῦτα τὰ κατὰ τὴν τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων αἴτησιν δόξαντα διατυποῦσθαι ταχεῖαν κληρώσωνται ἄνυσιν, Ματούριον καὶ Ἀδέλφιον ἐκελεύσαμεν ἐκ τῆς τάξεως ἰδικῶς ἀποσταλῆναι. ἐδόθη πρὸ ιβ̄ Καλανδῶν Ἰουνίων ἐν Ἀντιοχείαι.

Ῥηγῖνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἔστι καὶ ἕτερον πρόσταγμα τοῦ αὐτοῦ μεγαλοπρεπεστάτου στρατηλάτου Διονυσίου γραφὲν πρὸς τὸν εὐλαβέστατον κλῆρον τῆς Κωνσταντιέων μητροπόλεως, καὶ ἀξιῶ καὶ τοῦτο ἀναγνωσθῆναι.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγνωσθὲν καὶ τοῦτο ἐμφερέσθω τῆι πράξει τῶν ὑπομνημάτων.

Φλαύιος Διονύσιος ὁ μεγαλοπρεπέστατος καὶ ἐνδοξότατος κόμης καὶ στρατηγὸς ἑκατέρας δυνάμεως καὶ ἀπὸ ὑπάτων τοῖς εὐλαβεστάτοις κληρικοῖς τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τῆς ἐν τῆι μητροπόλει Κωνσταντείαι τῆς Κύπρου. Οἶδε καὶ ἡ ὑμετέρα θεοσέβεια ὡς οἱ τροπαιοῦχοι καὶ καλλίνικοι δεσπόται τῆς οἰκουμένης τοὺς ὁσιωτάτους καὶ ἁγιωτάτους εἰς Ἔφεσον συνελθεῖν ἐθέσπισαν ἐπισκόπους διὰ πολλὰς μὲν καὶ ἄλλας, μάλιστα δὲ τὰς ἐκκλησιαστικὰς αἰτίας. ἐπεὶ οὖν ἔγνωμεν, αὐτῶν τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων ἡμᾶς τῶν ἐνταῦθα συνελθόντων διδαξάντων, ὡς ὁ γενόμενος ὑμῶν μακαριώτατος ἐπίσκοπος κατὰ

A, Λ [inde a 12]

1 PRVEHI A 2 INTEREST A 3 CELESTI A 8 MARTVRIVN A ADELFVM A

βούλησιν κεκοίμηται θεικήν, ἀναγκαῖον ὠιήθην δῆλον ὑμῶν τῆι εὐλαβείαι ποιῆσαι καὶ παρεγγυῆσαι [καὶ] παραφυλάξασθαι ὑμᾶς τοῦ μηδένα παρά τινος εἰς ἐπίσκοπον ψηφισθῆναι ἢ καὶ χειροτονηθῆναι· πάντως γὰρ καὶ περὶ τούτου δοθήσεται τύπος· ἀλλ' ἀναμείνατε τὸν ἐντεῦθεν δοθησόμενον ὅρον. ἀκόλουθον γὰρ καὶ τῶι ἐκκλησιαστικῶι πρέπον θεσμῶι τὸ τοῖς ἁγίοις πατράσι τὰ τῶν πατέρων φυλάσσειν. εἰ δὲ καὶ ἄρα πρὸ τῶν ἡμετέρων γραμμάτων συνέβη τινὰ ἐνθρονιασθῆναι, ὅπερ οὐκ οἰόμεθα, τοῦτον μετὰ τῶν ἄλλων εὐλαβεστάτων ἀνδρῶν εἰς τὴν Ἔφεσον κατὰ τὰ θειωδῶς θεσπισθέντα ὑπομνήσατε παραγενέσθαι, οὐκ ἀγνοοῦντες ὡς ἀκολουθήσει μὲν ἔπαινος τοῖς πειθομένοις, ἀπειθοῦντας δὲ ὁ προσήκων καὶ παρὼν προσηκόντως διορθώσεται τύπος.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Τὰ μὲν ἀναγνωσθέντα φανερά· ἐπειδὴ δὲ ἡ αἰτία ἡ κινήσασα τὸν μεγαλοπρεπέστατον καὶ ἐνδοξότατον στρατηλάτην Διονύσιον πρὸς τὸ ταῦτα ἐπιστεῖλαι ἀμυδρότερον ἔγκειται τοῖς προστεταγμένοις, διδασκέτωσαν οἱ παρόντες θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν τῶν ἐν τῆι Κύπρωι σαφέστερον, τί τὸ κινῆσαν τὸν μεγαλοπρεπέστατον στρατηλάτην πρὸς τὸ ταῦτα ἐκπέμψαι τὰ προστάγματα.

Ζήνων ἐπίσκοπος πόλεως Κουρίου τῆς Κύπρου εἶπε· Καὶ ὁ τῆς μακαρίας μνήμης Σαπρίκιος ὁ ἐπίσκοπος ὁ σὺν ἡμῖν παραγενόμενος ταύτης ἕνεκα τῆς χρείας ἐληλύθει. ἐπεὶ οὖν μετέστη τοῦ βίου, ἀναγκαίως ἡμεῖς διδάσκομεν τὴν ἁγίαν ὑμῶν καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον ὅτι γε καθ' ὑποβολὴν τοῦ Ἀντιοχέως ἐπισκόπου καὶ κλήρου ὁ μεγαλοπρεπέστατος στρατηλάτης τὰ προστάγματα ἐξαπέστειλε τῶι τε ἄρχοντι καὶ τῶι κλήρωι.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Τί βουλομένου τοῦ Ἀντιοχέως;

Εὐάγριος ἐπίσκοπος Σόλων τῆς Κύπρου εἶπε· Κατέχειν τὴν ἡμετέραν νῆσον καὶ ἁρπάζειν εἰς ἑαυτὸν τὰς χειροτονίας ἐπιχειροῦντος παρά γε τοὺς κανόνας καὶ τὴν ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς κρατήσασαν συνήθειαν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Οὐδέποτε οὖν φαίνεται ὁ τῆς Ἀντιοχέων χειροτονήσας ἐπίσκοπον ἐν τῆι Κωνσταντείαι;

Ζήνων ἐπίσκοπος Κουρίου τῆς Κύπρου εἶπεν· Ἀπὸ τῶν ἁγίων ἀποστόλων οὐδέποτε ἔχουσι δεῖξαι ὅτι ἐπέστη Ἀντιοχεὺς καὶ ἐχειροτόνησεν οὔτε ἐπεκοινώνησέ ποτε τῆι νήσωι χειροτονίας χάριν οὔτε ἕτερός τις.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Μέμνηται ἡ ἁγία σύνοδος τοῦ κανόνος τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συναχθέντων κατ' ἐκεῖνο καιροῦ φυλάττοντος ἑκάστηι ἐκκλησίαι τὰ πρεσβεῖα, ἔνθα μέμνηται καὶ τῆς Ἀντιοχέων πόλεως. διδάσκετε τοίνυν εἰ μὴ ἐξ ἔθους ἀρχαίου τὸ δίκαιον τοῦ χειροτονεῖν παρ' ὑμῖν ἔχει ὁ τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας ἐπίσκοπος. Can. Nic. 6

Ζήνων ἐπίσκοπος εἶπε· Φθάσαντες κατεθέμεθα ὡς οὐδέποτε ἐπέστη οὔτε μὴν ἐχειροτόνησέ ποτε οὔτε ἐν τῆι μητροπόλει οὔτε ἐν ἑτέραι πόλει, ἀλλ' ἡ σύνοδος ἡ τῆς ἡμετέρας ἐπαρχίας συναγομένη κατὰ τοὺς κανόνας καθιστᾶι τὸν παρ' ἡμῖν μητροπολίτην, καὶ ἀξιοῦμεν τὴν ὑμετέραν ἁγίαν σύνοδον ἐπιψηφίσασθαι τούτοις καὶ βεβαιῶσαι ταῦτα, ὥστε τὰ ἀρχαῖα ἔθη τὰ κρατήσαντα ταῦτα καὶ νῦν κρατεῖν καὶ μηδεμίαν καινοτομίαν ὑπομένειν παρά τινων τὴν ἡμετέραν ἐπαρχίαν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Διδασκέτωσαν καὶ πάλιν οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι· Τρωίλος ὁ τῆς ὁσίας καὶ μακαρίας μνήμης ὁ νῦν ἀναπαυσάμενος ἢ ὁ πρὸ αὐτοῦ ὁ τῆς ἁγίας μνήμης Σαβῖνος ἢ ὁ πρὸ ἐκείνων ἀοίδιμος Ἐπιφάνιος παρὰ ποίας συνόδου κεχειροτόνηνται;

Ζήνων ἐπίσκοπος εἶπε· Καὶ οὗτοι οἱ νῦν μνημονευθέντες ἅγιοι ἐπίσκοποι καὶ οἱ πρὸ αὐτῶν ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι καὶ οἱ ἀπὸ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ὄντες πάντες ὀρθόδοξοι, παρὰ τῶν ἐν τῆι Κύπρωι κατέστησαν καὶ οὐδέποτε χώραν ἔσχεν ὁ τῆς Ἀντιοχέων ἐπίσκοπος ἢ ἕτερός τις εἰς τὴν ἐπαρχίαν τὴν ἡμετέραν χειροτονίαν ποιήσασθαι

ΑΛ

2 καὶ A om. Λ 12 προτεταγμένοις Λ 39 ἐπίσκοποι A διδάσκαλοι Λ

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Πρᾶγμα παρὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς καὶ τοὺς κανόνας τῶν ἁγίων πατέρων καινοτομούμενον καὶ τῆς πάντων ἐλευθερίας ἁπτόμενον προσήγγειλεν ὁ θεοσεβέστατος συνεπίσκοπος Ῥηγῖνος καὶ οἱ σὺν αὐτῶι εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι τῆς Κυπρίων ἐπαρχίας Ζήνων καὶ Εὐάγριος· ὅθεν ἐπειδὴ τὰ κοινὰ πάθη μείζονος δεῖται τῆς θεραπείας ὡς καὶ μείζονα τὴν βλάβην φέροντα, εἰ μηδὲ ἔθος ἀρχαῖον παρηκολούθησεν ὥστε τὸν ἐπίσκοπον τῆς Ἀντιοχέων πόλεως τὰς ἐν Κύπρωι ποιεῖσθαι χειροτονίας, καθὰ διὰ τῶν λιβέλλων καὶ τῶν οἰκείων φωνῶν ἐδίδαξαν οἱ εὐλαβέστατοι ἄνδρες οἱ τὴν πρόσοδον τῆι ἁγίαι συνόδωι ποιησάμενοι, ἔξουσιν τὸ ἀνεπηρέαστον καὶ ἀβίαστον οἱ τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν τῶν κατὰ τὴν Κύπρον προεστῶτες, κατὰ τοὺς κανόνας τῶν ὁσίων πατέρων καὶ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν δι' ἑαυτῶν τὰς χειροτονίας τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων ποιούμενοι. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων διοικήσεων καὶ τῶν ἁπανταχοῦ ἐπαρχιῶν παραφυλαχθήσεται, ὥστε μηδένα τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων ἐπαρχίαν ἑτέραν οὐκ οὖσαν ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τὴν αὐτοῦ ἢ γοῦν τῶν πρὸ αὐτοῦ χεῖρα καταλαμβάνειν, ἀλλ' εἰ καί τις κατέλαβεν καὶ ὑφ' ἑαυτὸν πεποίηται βιασάμενος, τοῦτον ἀποδιδόναι, ἵνα μὴ τῶν πατέρων οἱ κανόνες παραβαίνωνται μηδὲ ἐν ἱερουργίας προσχήματι ἐξουσίας τῦφος κοσμικῆς παρεισδύηται μηδὲ λάθωμεν τὴν ἐλευθερίαν κατὰ μικρὸν ἀπολέσαντες, ἣν ἡμῖν ἐδωρήσατο τῶι ἰδίωι αἵματι ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ πάντων ἀνθρώπων ἐλευθερωτής. ἔδοξεν τοίνυν τῆι ἁγίαι καὶ οἰκουμενικῆι συνόδωι σώιζεσθαι ἑκάστηι ἐπαρχίαι καθαρὰ καὶ ἀβίαστα τὰ αὐτῆι προσόντα δίκαια ἐξ ἀρχῆς καὶ ἄνωθεν κατὰ τὸ πάλαι κρατῆσαν ἔθος, ἄδειαν ἔχοντος ἑκάστου μητροπολίτου τὰ ἴσα τῶν πεπραγμένων πρὸς τὸ οἰκεῖον ἀσφαλὲς ἐκλαβεῖν. εἰ δέ τις μαχόμενον τύπον τοῖς νῦν ὡρισμένοις προκομίσοι, ἄκυρον τοῦτον εἶναι ἔδοξεν τῆι ἁγίαι πάσηι καὶ οἰκουμενικῆι συνόδωι.

82 Latina uersio extat in Collectione Winteriana 4

Ἴσον λιβέλλου ἐπιδοθέντος τῆι ἁγίαι συνόδωι παρὰ Εὐπρεπίου ἐπισκόπου Βύζης καὶ Ἀρκαδιουπόλεως καὶ Κυρίλλου ἐπισκόπου Κοίλων

Τῆι ἁγίαι καὶ οἰκουμενικῆι συνόδωι τῆι κατὰ θεοῦ χάριν καὶ νεῦμα τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων συγκροτηθείσηι ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει παρὰ Εὐπρεπίου ἐπισκόπου Βύζης καὶ Ἀρκαδιουπόλεως καὶ Κυρίλλου Κοίλων. Ἔθος ἐκράτησεν ἀρχαῖον ἐπὶ τῆς Εὐρωπαίων ἐπαρχίας ἕκαστον τῶν ἐπισκόπων καὶ δύο καὶ τρεῖς ἔχειν ὑφ' ἑαυτὸν πόλεις, ὅθεν ὁ μὲν τῆς Ἡρακλείας ἐπίσκοπος ἔχει τήν τε Ἡράκλειαν καὶ τὸ Πάνιον καὶ Ὀρνοὺς καὶ Γάνον, τέσσαρας πόλεις τὸν ἀριθμόν, ὁ δὲ τῆς Βύζης ἐπίσκοπος ἔχει τήν τε Βύζην καὶ Ἀρκαδιούπολιν, ὁ δὲ Κοίλων ὁμοίως ἔχει τήν τε Κοῖλα καὶ Καλλίπολιν, ὁ δὲ Σαυσαδίας ἐπίσκοπος ἔχει τήν τε Σαυσαδίαν καὶ Ἀφροδισιάδα, δύο τῶν τῆς Εὐρώπης ἐπισκόπων ἄνωθεν καὶ ἐξ

1—22 κανὼν οὗτος η̄ τῆς ἁγίας ἀνελήφθη συνόδου A in mg.

AΛ et usque ad 22 codices canonum [K = abcdeflpqruy]

1 inscr. ψῆφοσ τῆσ αὐτῆσ ἁγίασ συνόδου ἐκφωνηθεῖσα [ἐκφωνιθὲν u] ἐκ προσελεύσεωσ [προελεύσεωσ dp] γενομένησ αὐτῆ παρὰ τῶν κυπρίων ἐπισκόπων K η K Ἡ — εἶπε om. K 2 πατέρων] ἀποστόλων de προήγγειλεν pq 3 θεοφιλέστατοσ K ἐπίσκοποσ du 4 ἐπαρχίασ καὶ l 5 φέροντα] φέροντα ὁρίζομεν ὥστε lr μὴ δὲ abcefpquy μηδὲν A μὴ dlrΛ ὥστε om. lr 7 προσέλευσιν lr 8 ἔξουσιν] ἔχειν lr 8/9 τοὺσ — προεστῶτασ lr 9 κατὰ²] καὶ A ὁσίων] ἁγίων pq 10 καὶ δι' lr ποιεῖσθαι lr 13 ἑαυτοῦ¹ l ἢ — αὐτοῦ om. c 14 ἑαυτὸν Alr ἑαυτῶ abcefpquy ἑαυτοῦ d τοῦτον ΛK καὶ τοῦτον A 16 μάθωμεν d ἰδίω K οἰκείω A 17 ὁ χ̄σ̄ e 18/19 αὐτῆσ uy 20 ἐκβαλεῖν lr post ἐκλαβεῖν add. *si autem quis ueterem figuram contempserit, poenam non effugiet* Λ 21 πρὸσκωμίσοι u προσκομίσει c *attulerit* Λ προκομίσει A 22 πάσηι] ταύτη u

ἀρχῆς [τὰς] ἐκκλησίας διοικούντων καὶ μηδέποτε τῶν μνημονευθεισῶν πόλεων ἰδίους δεξαμένων ἐπισκόπους, ἀλλ' αἳ μὲν ὑπὸ τὸν Ἡρακλείας ἔτυχον ἐξ ἀρχῆς εἶναι, ἡ δὲ ὑπὸ τὸν Βύζης ἐπίσκοπον, ἡ Ἀρκαδιούπολις λέγω· ἡ δὲ Καλλίπολις ὁμοίως ὑπὸ τὸν Κοίλων ἐπίσκοπον. ἐπεὶ οὖν νῦν ὁ τῆς Ἡρακλείας ἐπίσκοπος Φριτιλᾶς τῆς ἁγίας ἀποστατήσας συνόδου προσένειμεν ἑαυτὸν Νεστορίωι καὶ τοῖς τὰ αὐτοῦ φρονοῦσιν, ὑφορώμεθα δὲ μήποτε ὡς δυσμενεῖς ἀμυνόμενος ἡμᾶς ἢ αὐτὸς ἢ οἱ μετ' αὐτὸν τὴν τῆς Ἡρακλείας ἐπισκοπὴν διοικοῦντες ἔλθωσιν ἐπὶ τὸ χειροτονεῖν ἐπισκόπους παρὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς κρατήσασαν συνήθειαν ἐν ταῖς μνημονευθείσαις πόλεσι ταῖς ὑφ' ἡμᾶς ταῖς μηδέποτε ἰδίους ἐπισκόπους λαβούσαις, τά τε ἀρχαῖα ἔθη καὶ τὴν ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς κρατήσασαν συνήθειαν παρασαλεῦσαι βουλόμενοι διὰ τῆς καινοτομίας, δεόμεθα τῆς ὑμετέρας θεοσεβείας ὅρον ἐξενεχθῆναι περὶ τούτου παρὰ τῆς ἁγίας ὑμῶν καὶ μεγάλης συνόδου οἰκείαι τε ὑποσημειώσει βεβαιῶσαι τοῦτον ἐπὶ τῶι μήτε ἡμᾶς τῶν ἡμετέρων ἐκκλησιῶν ἀποστερηθῆναι, ἐν αἷς πλεῖστα κεκμήκαμεν, μήτε τὸ ἀρχαῖον ἔθος καὶ ἐν μακρῶι χρόνωι βεβαιωθὲν ὑπό τινος τῶν μνημονευθέντων παρασαλευθῆναι καὶ πολέμους καὶ μεγίστην ἀταξίαν ἐμποιῆσαι τοῖς τῆς Εὐρώπης ἐπισκόποις. καὶ τούτου τυχόντες χάριν εἰσόμεθα τῶι τῶν ὅλων θεῶι τῶι τὴν ὑμετέραν ὁσιότητα ἐνταῦθα συναθροίσαντι ἐπὶ διορθώσει τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ἐκκλησιῶν.

Ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος εἶπεν· Εὔλογος ἡ αἴτησις τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων Εὐπρεπίου καὶ Κυρίλλου, ἣν δηλοῦσιν οἱ ὑποτεταγμένοι λίβελλοι· ὅθεν καὶ τῶν ἁγίων κανόνων καὶ τῶν ἔξωθεν νόμων τὰ ἔθη τὰ ἀρχαῖα δεχομένων ἐν τάξει νόμου οὐδὲν καινοτομηθήσεται περὶ τὰς πόλεις Εὐρώπης, ἀλλὰ κατὰ τὴν παλαιὰν συνήθειαν τελέσουσιν ὑπὸ τοὺς ἐπισκόπους, ὑφ' οὓς καὶ ἄνωθεν, οὐδενὸς οὔτε τοῦ νῦν ὄντος μητροπολίτου, ὅς γε καὶ ἄλλως ἀφήιρηται τὴν ἐξουσίαν, οὔτε τῶν μετ' αὐτὸν ἐσομένων δυναμένου τι καινουργῆσαι παρὰ τὴν ἀρχαίαν κατάστασιν.

83 Latina uersio extat in Collectione Winteriana 5

Ἴσον ἐπιστολῆς τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὴν σύνοδον τῆς Παμφυλίας περὶ Εὐσταθίου τοῦ γενομένου αὐτῶν μητροπολίτου

Ἡ ἁγία σύνοδος ἡ κατὰ θεοῦ χάριν καὶ νεύμασι τῶν θεοφιλεστάτων βασιλέων ἐν τῆι Ἐφεσίων συγκροτηθεῖσα τῆι ἁγίαι συνόδωι τῆι κατὰ Παμφυλίαν, ἀγαπητοῖς ἀδελφοῖς καὶ συλλειτουργοῖς, ἐν κυρίωι χαίρειν. Μετὰ βουλῆς πάντα ποίει τῆς θεοπνεύστου λεγούσης γραφῆς, χρὴ δὴ μάλιστα τοὺς ἱερᾶσθαι λαχόντας μετὰ πάσης ἀκριβείας τὴν ἐφ' ἅπασι τοῖς πρακτέοις ποιεῖσθαι διάσκεψιν· διαβιοῦν γὰρ οὕτως ἐθέλουσιν ἐν καλῶι τῆς ἐλπίδος κεῖσθαί τε τὰ κατ' αὐτοὺς καὶ οἷον ἐξ οὐρίας ἐν τοῖς κατ' εὐχὴν ἀποφέρεσθαι συμβαίνει καὶ πολὺ τό γε εἰκὸς ὁ λόγος ἔχει. ἀλλ' οἶδεν ἔσθ' ὅτε δριμεῖα καὶ ἀφόρητος λύπη κατασκήψασα νοῦ καταθολῶσαί τε δεινῶς αὐτὸν καὶ τῆς τῶν δεόντων ἀποκομίσαι θήρας ἀναπεῖσαί τε τὸ πεφυκὸς ἀδικεῖν ὥς τι τῶν ὀνησιφόρων ἰδεῖν. τοιοῦτόν τι πεπονθότα τεθεάμεθα τὸν εὐλαβέστατον καὶ θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον Εὐστάθιον. κεχειροτόνηται μὲν γάρ, ὡς μεμαρτύρηται, κανονικῶς, τεθορυβημένος δέ, ὥς φησιν, παρὰ τινῶν καὶ ἀδοκήτοις περι-

---

ΑΛ

1 τὰς deleui 4 φριτηλᾶσ A

ΑΛ et codices canonum [K = abcdeflpqruy]

25 ἴσον — παμφυλίασ ΑΛ ἐπιστολὴ τῆσ αὐτῆσ ἐν ἐφέσω ἁγίασ συνόδου πρὸσ τὴν [τὴν om. c] ἐν παμφυλία [πανφυλήα c παμφιλία u] εὐαγῆ σύνοδον K εὐστάθιον d 26 γινομένου y 27—29 Ἡ — χαίρειν om. K 29 πάντων l 30 χρὴ δὴ Apq χρὴν δεῖ abcdefly χρῆναι δεῖ r δεῖν u 31 ἐν] ὡσ ἐν u 32 κατὰ ταυτοὺσ r ἐξ οὐρίας] ἐξουσίασ d συνβαίνειν c πολλοὶ y 34 νοῦν dlry τε] δε c τε καὶ r τε τὸ] τε τότε d τι τῶ u 36 καὶ — ἐπίσκοπον om. d ἐπίσκοπον om. e 37 τεθορυβημέναισ lry δὲ καὶ ὡσ u φασὶ f

στάσεσιν ἐμβεβηκώς, εἶτα ἐκ πολλῆς ἄγαν ἀπραγμοσύνης ἀπειρηκὼς τὴν ἀντίστασιν τῶν ἐπενηνεγμένων αὐτῶι φροντίδων, καὶ διακρούεσθαι τὰς παρὰ τῶν ἐπιφυομένων αὐτῶι δυσφημίας δυνάμενος, παραιτήσεως οὐκ ἴσμεν ὅπως προσεκόμισε βιβλίον. ἔδει γὰρ ὡς ἅπαξ ἐγκεχειρισμένον ἱερατικὴν φροντίδα ταύτης ἔχεσθαι μετ' εὐρωστίας πνευματικῆς καὶ οἷον ἀνταποδύεσθαι τοῖς πόνοις καὶ ἱδρῶτα τὸν ἔμμισθον ἐθελοντὴν ὑπομεῖναι. ἐπειδὴ δὲ ἅπαξ ὀλιγώρως ἔχοντα παρέδειξεν ἑαυτόν, τοῦτο παθὼν ἐξ ἀπραγμοσύνης μᾶλλον ἢ ὄκνου καὶ ῥαθυμίας, κεχειροτόνηκεν ἀναγκαίως ἡ ὑμετέρα θεοσέβεια τὸν εὐλαβέστατον καὶ θεοσεβέστατον ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ συνεπίσκοπον Θεόδωρον φροντιοῦντα τῆς ἐκκλησίας· οὐ γὰρ ἦν ἀκόλουθον χηρεύειν αὐτὴν καὶ ἐπιστάτου δίχα διατελεῖν τοῦ σωτῆρος τὰ ποίμνια. ἐπειδὴ δὲ προσῆλθεν κλαίων, οὐ περὶ τῆς πόλεως οὐδὲ τῆς ἐκκλησίας φιλονεικῶν τῶι μνημονευθέντι θεοσεβεστάτωι ἐπισκόπωι Θεοδώρωι, ἐξαιτῶν δὲ τέως τὴν τοῦ ἐπισκόπου τιμὴν καὶ κλῆσιν, συνηλγήσαμεν ἅπαντες τῶι πρεσβύτηι καὶ κοινὸν εἶναι λογισάμενοι τὸ αὐτοῦ δάκρυον ἐσπεύδομεν μαθεῖν εἰ καθαίρεσιν ἔννομον ὑπομεμένηκεν ὁ μνημονευθεὶς ἢ γοῦν ἐπὶ τισὶ τῶν ἀτόπων ἐλήλεγκται παρὰ τινῶν καταφλυαρησάντων αὐτοῦ τῆς ὑπολήψεως. καὶ δὴ ἐμάθομεν πεπρᾶχθαι μὲν τοιοῦτον οὐδέν, γενέσθαι δὲ μᾶλλον τῶι μνημονευθέντι ἀντ' ἐγκλήματος τὴν παραίτησιν· ὅθεν οὐδὲ τῆι ὑμετέραι θεοσεβείαι ἐμεμψάμεθα χειροτονησάσηι δεόντως εἰς τὸν αὐτοῦ τόπον τὸν μνημονευθέντα εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Θεόδωρον. ἐπειδὴ δὲ τῆι ἀπραγμοσύνηι τοῦ ἀνδρὸς οὐ σφόδρα φιλονεικεῖν ἀκόλουθον, ἔδει δὲ μᾶλλον ἐλεῆσαι πρεσβύτην ἔξω καὶ πόλεως τῆς ἐνεγκούσης αὐτὸν καὶ πατρώιων ἐνδιαιτημάτων ἐν μακροῖς οὕτω γεγονότα χρόνοις, ἐδικαιώσαμεν καὶ ὡρίσαμεν δίχα πάσης ἀντιλογίας ἔχειν αὐτὸν τό τε τῆς ἐπισκοπῆς ὄνομα καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν κοινωνίαν, οὕτω μέντοι ὥστε μήτε χειροτονεῖν αὐτὸν μήτε μὴν ἐκκλησίαν καταλαβόντα ἱερουργεῖν ἐξ ἰδίας αὐθεντίας, ἀλλ' εἰ ἄρα, συμπαραλαμβανόμενον εἴτ' οὖν ἐπιτρεπόμενον, εἰ τύχοι, παρὰ ἀδελφοῦ καὶ συνεπισκόπου κατὰ διάθεσιν καὶ ἀγάπην τὴν ἐν Χριστῶι. εἰ δέ τι βουλεύσεσθε χρηστότερον ἐπ' αὐτῶι ἢ νῦν ἢ εἰς τὸ μετὰ ταῦτα, ἀρέσει καὶ τοῦτο τῆι ἁγίαι συνόδωι.

84 Ἐπιστολὴ τῶν ἑπτὰ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τῶν σταλέντων ἐν Κωνσταντινουπόλει παρὰ τῆς ἐν Ἐφέσωι ἁγίας συνόδου πρὸς Κελεστῖνον τὸν ἁγιώτατον πάπαν Ῥώμης ἕνεκεν τοῦ ἁγιωτάτου Μαξιμιανοῦ τοῦ ὑπ' αὐτῶν χειροτονηθέντος ἐπισκόπου τῆς βασιλευούσης πόλεως

Τῶι θεοφιλεστάτωι καὶ ὁσιωτάτωι συλλειτουργῶι Κελεστίνωι Ἰουβενάλιος Ἀρκάδιος Φίλιππος πρεσβύτερος Φίρμος Φλαβιανὸς Θεόδοτος Ἀκάκιος Εὐόπτιος Δανιὴλ καὶ ἡ συμπαροῦσα ἡμῖν ἁγία σύνοδος ἐν κυρίωι χαίρειν. Ἐν πολλοῖς τοῖς προλαβοῦσι χρόνοις γνησίας καὶ ἀπαρατρέπτου τῆς ἱερωσύνης τῆι βασιλευούσηι γενομένης πόλει πολλῶν τε ἐφεξῆς αὐτῆι τὸν θησαυρὸν τῆς πίστεως φυλαξάντων ἀνεπιχείρητον τῶν ἐκ παιδὸς τὴν τῆς ἐκκλησίας ἐν τοῖς πρώτοις βαθμοῖς ἱερωσύνην ἀνελομένων, συμβάντος δέ τινος καὶ ἀρρωστήματος ἐκ τοῦ ἔπηλύν τινα καὶ οὐ γνήσιον παῖδα τῆς ἐκκλησίας ἐπὶ τὸν τῆς ἀρχιερωσύνης ἀναχθῆναι θρόνον, ἐπισκεψάμενος ὁ σωτὴρ ὁ τὰς ἑαυτοῦ ἐκκλησίας οἰκονομῶν τὸν μὲν ἀνάξιον καὶ πρὸς ἀπιστίαν ἐξολισθήσαντα τοῦ τῆς ἱερωσύνης ἀπεώσατο θρόνου, πάλιν

ΑΛ et usque ad 25 codices canonum [K = abcdeflpqruy]

2 ἀπενηνεγμένων c καίπερ lr διακρούσασθαι l παρ' αὐτῶν y 3 μὴ δυνάμενος Λecorruy 4 ἐγχειρισμένον y ἐκκεχειρισμένων u ἐγκεχειρισμένην e ἱερατικὸν c om. ly ταύτην Ad 5 οἷον] ὁ pq ἐθελοντὴν Abcfpq ἐθελοντὶ delry ἐθελοντεῖ a ἐθελοντὴ u 6 ἔδειξεν ἐπ' αὐτὸν y 7/8 καὶ θεοφιλέστατον Λ om. r 8 ἡμῶν ἀδελφὸν u 9 τὸ ποίμνιον lr 10 ἐπεὶ u προῆλθεν cu περὶ τῆσ pu 11 θεοφιλεστάτωι d om. u θεοδώρω ἐπισκόπω y 12 πρεσβυτέρω Ad 13 εἰ ἐπὶ l 14 ἐλήλεκται depqy 15 πέπραχε pq 16 ὅθεν οὖν l 17 ἐπίσκοπον om. dlry 20 οὕτω] αὐτῶ pq 22 μήτε[1] ΑΛ μὴ K 23 εἰ[1] ἢ pqr 24/25 εἰ δέ — τοῦτο] περὶ γὰρ τοῦ χρηστότερόν τι γενέσθαι εἰσ αὐτὸν τοῦτο ὡσ ἀρέσει lr 24 βουλεύσησθε K praeter lr

δὲ ἐκ τῶν οἰκείων θεραπευτῶν τῆς ἐκκλησίας ἐπιλεξάμενος τοῦτον ἐπὶ τὴν ἀρχιερωσύνην ἀνήγαγε, χρόνωι μακρῶι καὶ πείραι λαμπρᾶι ἐν τῶι τοῦ πρεσβυτέρου βαθμῶι τὴν οἰκονομίαν τῆς ἐκκλησίας πληρώσαντα, τὸν θεοφιλέστατον καὶ ἁγιώτατον Μαξιμιανόν, μάρτυρας ἐπαγόμενον τοῦ βίου οὐ τοὺς λογάδας μόνον καὶ περιβλέπτους, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς εὐσεβεστάτους καὶ φιλοχρίστους βασιλέας καὶ τοὺς ἐν τοῖς βασιλείοις τὰ πρῶτα τελοῦντας καὶ τοὺς πενίαι συζῶντας, ὧν ἀξιόπιστος ἡ μαρτυρία τὴν εἰς αὐτοὺς γεγενημένην φιλοτιμίαν τοῦ ἀνδρὸς ἐκβοῶσα, πενίας θεραπευτήν, σωφροσύνης διδάσκαλον ἐγκρατείας τύπον τοῖς τε κατ' αὐτὸν καὶ τοῖς ἔπειτα παρεχόμενον, ἡσυχίαν τιμῶντα, τὰ δὲ εἰς τὴν τοῦ θεοῦ τελοῦντα δοξολογίαν φθεγγόμενον, ἀνθοῦντα τῆι πολιᾶι, τοῖς κατορθώμασιν εὐανθέστερον, ἐκ κοιλίας Ναζιραῖον, ἕνα σκοπὸν τοῦ βίου πεποιημένον τὴν εἰς τοὺς δεομένους φιλοτιμίαν, οὐ τὰ τῶν ἀρρωστούντων καὶ πενομένων μόνον θεραπεύειν εἰδότα σώματα, ἀλλὰ καὶ τοῖς τελευτῶσιν ὡς ἂν σεμνὴ καὶ τῆι ὁσίαι πρέπουσα ἡ κατάλυσις γένοιτο, προνοήσαντα, μόνην εὑρόντα Χριστιανῶι πρέπουσαν φιλοτιμίαν οὐκ ἐν ἰδίων οἰκοδομημάτων κατασκευαῖς, ἀλλὰ κοινῶι πολυανδρίωι καὶ περιφανεῖ τὰ τῶν ξένων σώματα καὶ τῶν ἀθεραπεύτων τιμήσαντα, πλοῦτον ἡγούμενον τὴν θεραπείαν τῶν δεομένων, τριχίνοις ῥακίοις σκεπόμενον καὶ δῆμον ὅλον κοσμοῦντα ταῖς ἀναγκαίαις περιβολαῖς. τράπεζα τούτωι οἵα καὶ τῶν πενήτων, μᾶλλον δὲ κοινὴ πρὸς τοὺς πένητας· οὐδὲν γὰρ ἴδιον, ἀλλὰ πάντα κοινὰ πρὸς τοὺς δεομένους πεποίηται, Ἐλισσαῖός τις ὄντως ἢ τις ἄλλος ἑστιάτωρ τοιοῦτος, πάντας πλουτῶν, ἴσως μετέχειν τῶν ἑαυτοῦ πρὸς τοὺς πολλοὺς ἀνεχόμενος, γνήσιος τοῦ Χριστοῦ οἰκονόμος, κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν παράδοσιν ἀφθόνως τὸ σιτομέτριον ἐκ τῶν οἰκείων τοῖς ὁμοδούλοις μεταδιδούς. καὶ τί ἂν τοσοῦτον εἴποιμεν ὅσον αὐτὰ βοᾶι εἰς μαρτυρίαν τὰ πράγματα, ἑκάστης ἡμέρας ἰδίαν αὐτῶι προστιθείσης κατορθωμάτων ὑπόθεσιν; τοῦτον ἐπὶ τὴν ἀρχιερωσύνην ταῖς τοῦ θεοῦ ψήφοις ἠγάγομεν, τῆι πρώτηι ὄψει οἷόν τινα βασιλέα σμήνους πρὸς ἑαυτὸν τοὺς διασκεδασθέντας ἑλκύσαντα, ὡς ἓν εἶναι πάλιν τῆς ἐκκλησίας τὸ σῶμα καὶ τῶν ψυχῶν γενέσθαι παραυτίκα θεραπευτὴν τὸν ἐν τοῖς σώμασι τῶν πενομένων τὴν τέχνην ἐπιδειξάμενον· ὧι χρόνον ἐπιμετρηθῆναι πολὺν παρὰ τοῦ χορηγοῦντος τοῖς δεομένοις εὐξάμενος, θεοφιλέστατε, ἀκύμαντον ἡμῖν τε καὶ τοῖς ἔτι τὴν ἐκκλησίαν φυλάξειν, ὑπὸ ἀγαθῶι φρουρουμένην ποιμένι καὶ προκινδυνεύειν ταύτης ἐν τοῖς ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἀγῶσιν ἐθέλοντι. τὴν δὲ ἐκκλησιαστικὴν ἐπίστασαι ἀκολουθίαν ὥστε καὶ ἐπιστέλλειν καὶ δέχεσθαι παρ' αὐτοῦ κοινωνικὰ γράμματα καὶ μεμνῆσθαι τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἐν ταῖς μυστικαῖς λειτουργίαις. ἀπεστείλαμεν δὲ ταύτης ἕνεκεν τῆς ὑποθέσεως τὸν εὐλαβέστατον πρεσβύτερον Ἰωάννην καὶ τὸν εὐλαβέστατον διάκονον Ἐπιθυμητόν.

4 Reg. 4, 3-7

Lc. 12, 42

85 Latinum exemplar [JK 385] extat in Collectione Veronensi 26

Ἐπιστολὴ Κελεστίνου τοῦ ἁγιωτάτου ἀντιγραφεῖσα τοῖς αὐτοῖς ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις

1 Κελεστῖνος Ἀρκαδίωι Φιλίππωι Ἰουβεναλίωι Φίρμωι Φλαβιανῶι Θεοδότωι Ἀκακίωι Εὐοπτίωι Δανιήλωι καὶ πᾶσι τοῖς ἐπισκόποις τοῖς ἐν τῆι ἁγίαι συνόδωι παραγενομένοις ἀγαπητοῖς ἀδελφοῖς ἐν κυρίωι χαίρειν. Μόλις ἐπὶ τῶι τέλει τῶν κακῶν ἐχάρημεν· μόλις ἡμῖν πᾶσι κοινῆι ῥητέον· ἡ δεξιά σου, κύριε, δεδόξασται ἐν ἰσχύι· ἡ δεξιά σου χείρ, κύριε, ἔθραυσεν ἐχθρούς. κυρίως γὰρ ἐκεῖνοι συνετρίβησαν οἱ λαλοῦντες ἄδικα, ὧν εἴδομεν, ὡς φησιν ὁ Δαυίδ, ἀποφραγέντα τὰ στόματα. τούτου μέντοιγε οὕτως πιστῶς παρελθόντος τοῦ πράγματος ὑμᾶς ἐκβιβαστὰς μεθ' ἡμῶν γεγονέναι ὁρῶμεν τοὺς τῆς πίστεως ἱερέας, οἵτινες συναχθέντες εἰς ἓν καὶ κατὰ τὸν ἀπόστολον οὐ τὰ ὑμέ-

Exod. 15, 6

Ps. 62, 12

Phil. 2, 21

A

12 μόνον A 15 τρυχίνοισ A

τερα ζητοῦντες, ἀλλὰ τὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸ πρᾶγμα τοῦ κοινοῦ δεσπότου ἐπράξατε.
Rom. 10, 18 ἐφ' ὑμῶν οὖν περὶ τῆς ὑμετέρας διεξερχόμεθα ἁγιότητος, ὧν εἰς πᾶσαν τὴν γῆν τὸν φθόγγον χαίρομεν ἐξεληλυθέναι, ὁπότε καὶ εἰς τὰ πέρατα τοῦ κόσμου τῆς αὐτῆς κηρυττομένης ἀληθείας τὰ ῥήματα ὑμῶν διέβη. ὁ θεὸς ἡμῶν οὐκ ἀνέχεται λανθάνειν ὃ παρέσχεν, ἐπειδὴ οὐδέποτε αἱ εὐεργεσίαι αἱ ἐπουράνιοι ἀποκρύπτονται. οὕτω τοιγαροῦν γίνεται
1 Tim. 2, 4 ὥστε τηλικούτου δώρου ἐπουρανίου φανερουμένου κατὰ τὴν θείαν βούλησιν, ὡς γέγραπται, πάντας ἀνθρώπους σώιζεσθαι καὶ ἔρχεσθαι εἰς γνῶσιν τῆς ἀληθείας. προσφωνῶ οὖν τοῖς νικηταῖς καὶ τοῖς ἐν τῶι πολέμωι μόνην ἀντικρὺ τῶν πολεμίων βαστάσασι τὴν πίστιν,
1 Ioh. 5, 4 ἥτις, ὡς Ἰωάννης φησὶν ὁ ἀπόστολος, νικᾶι καὶ τὸν κόσμον· ὑμῖν τοῦ αὐτοῦ κυρίως ἀντι-
1 Ioh. 2, 13. 14 γράφω τὰ ῥήματα, οἵτινες κατὰ τὴν θείαν γραφὴν ὡς πατέρες ἔγνωτε τὸ ἀπ' ἀρχῆς ὄν, καὶ ὡς νεανίσκοι, ὡς ἔτι ἐστὲ γενναῖοι καὶ τὸ ῥῆμα τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει, ἐνικήσατε τὸν κακοήθη. τοιούτοις κοινωνοῖς εὐχαριστοῦντες, περὶ ταύτης τῆς ἐκβάσεως οὐδαμῶς ἀμφεβάλομεν· ἔσχε τὴν ψυχὴν τὴν ἡμετέραν θάρσος τοῦ νικῆσαι, οἵτινες ὑμῖν ἐωρῶμεν τοῦ ἐπουρανίου πράγματος τὸ ἄχθος ἐπικεῖσθαι, οὓς πάνυ καλῶς ἠπιστάμεθα κατ' ἐκεῖνο τὸ
Ps. 25, 5 προφητικὸν μεμισηκέναι συναγωγὴν πονηρευομένων καὶ μετὰ ἀσεβῶν μὴ καθίσαι. ἐγκρατὴς ἐγενόμην οὐ προσεδόκων, ἐπειδὴ ἄντικρυς ἀδικούντων καὶ διεστραμμένων, ὡς ὁ προ-
Ps. 24, 21 2 ειρημένος λέγει, ἄκακοι καὶ εὐθεῖς ἐκολλῶντό μοι. μιᾶι τοίνυν καὶ τῆι αὐτῆι ἀναφορᾶι διὰ τῶν υἱῶν τῶν ἡμετέρων τῶν εὐλαβεστάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἀνδρῶν Ἰωάννου τοῦ πρεσβυτέρου καὶ Ἐπιθυμητοῦ τοῦ διακόνου καθαίρεσιν δικαίαν καὶ ἀνύψωσιν
Luc. 1, 52 ἐμάθομεν δικαιοτέραν, ἐκεῖνο ὅπερ ἐν τῶι εὐαγγελίωι ἀνέγνωμεν, παριστῶντες ὅτι ὁ θεὸς ἡμῶν ἀνυψοῖ ταπεινοὺς καὶ καθαιρεῖ δυνάστας ἀπὸ θρόνων, ἀφ' ἧς ἀποφάσεως ἐκεῖνος ὁ
Sir. 10, 21 lat. ἡμέτερος σοφώτατος οὐδαμῶς ἐξετράπη, ὃς εἴρηκεν ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἡμῶν φυλάττεσθαι τῶν ταπεινῶν τὴν μνήμην, ἀπόλλυσθαι δὲ τὴν τῶν ὑπερηφάνων. ὅπερ πότε οὕτως ὁρᾶται
Ps. 52, 6 ἀκριβῶς πεπληρωμένον ἢ νῦν; ὅτε ὁ σωτὴρ προθέμενος τοὺς ἀξίους τιμῆσαι, τὰ ὀστᾶ τῶν ἀνθρωπαρέσκων διεσκόρπισε καὶ προνοηθέντος ποιμένος ἀξιωτάτου τὸν ἀνήμερον λύκον ἀπὸ τῶν ἰδίων ποιμνίων ὁ ἀμνὸς ὁ ἄμωμος ἐξεώσατο. ἀνέγνωμεν αὐτοῦ τὰ παρὰ τῆς
ep. 84 ἀδελφότητος τῆς ὑμετέρας γεγραμμένα ἐγκώμια, καὶ οὐδεὶς ἡμῶν ἠδυνήθη θαυμάσαι, ἐπειδὴ ἐγνωσμένα εἰρήκατε. διήγησις χορηγείσθω τοῖς ἀδήλοις· μαρτυρίαν τὰ ἐγνωσμένα οὐ ζητοῦσι τῶν καλῶν. τοῦτον τῶν πράξεων ἡ παλαίστρα πάντοτε ἐγύμνασε· τοιοῦτον τοῦτον ἐδώκαμεν οἷον ἐν τοῖς γράμμασιν ηὕρομεν, τοιοῦτον ἀληθῶς, ἵνα διὰ βραχέων εἴπω, οἷον ὁ διδάσκαλος ἡμῶν εἶναι προστάττει τὸν ἱερέα, ἵνα προσφόρως τῆι πάντων κρίσει ἀξιωθῆι
Ioh. 1, 47 ἀκούειν ἰδοὺ ἀληθῶς ἄνθρωπος Ἰσραηλίτης ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστιν. οὐκ ἄρα τοῖς ἐπαίνοις τοῖς ὑμετέροις εἰς αὐτὸν ταῦτα συμβαίνει; ἄλλως τοιγαροῦν ἅπερ εἰρήκατε, ἀκούετε; τοιοῦτον διάδοχον ἐζήτει ὁ τῆς μακαρίας μνήμης Σισίννιος, ἡ μακαρία ἁπλότης, ἵνα τὸν τόπον αὐτοῦ, εἰ μὴ ὁ αὐτοῦ ὅμοιος, μὴ κατάσχηι. καὶ γὰρ κάλλιον πράττομεν, εἰ ἀπεχόμενοι λοιπὸν ἐκείνου τοῦ ἱεροσύλου ὀνόματος τὴν καθέδραν ἐσχολακέναι φαίημεν, πεπρᾶχθαι δὲ θείαι κρίσει ὥστε τούτου τὴν ἐκκλησίαν ἀντὶ θεραπείας ἐπιτυχεῖν. τοιγαροῦν τὴν διχόνοιαν ἐξεῖλε καὶ τὴν ὁμόνοιαν ἀπέδωκε χειροτονηθείς· τί οὐ δυνήσεται
3 παρασχεῖν κατὰ καιροὺς οὗτινος τοῦτο αἱ ἀρχαὶ παρέσχον; ταῦτα περὶ τούτου ἀμοιβαδὸν λέγομεν ἃ ἡ εἰρήνη ἀνακαινισθησομένη ἐπιζητεῖ· παρῆμεν καὶ οὐκ ἂν εἴποιμεν ἑαυτοὺς ἀπόντας, ὅτε αὐτοῦ τῆι κεφαλῆι τὰ μυστικὰ ῥήματα ἐπελέγετο, ὅτε ἀπεδίδοτο πᾶσι τῆς ἐπουρανίου χαρᾶς ἡ σωτηρία· τὸ δὴ τελευταῖον, οὐδεὶς ἐκεῖσε τῶν καθολικῶν ἀπελείφθη, ὅπου γε πάντες κοινῆι ἐνίκησαν. πρὸς τούτοις ἐχάρημεν τοῦ φιλανθρωποτάτου καὶ χριστιανικωτάτου βασιλέως τῆι περὶ τούτου μαρτυρίαι, ὅτι ταῖς ἐπιστολαῖς τῆς ἀγάπης τῆς

ΑΛ

7 προσφωνῶ οὖν scripsi secundum Λ προσφώνωσ σὺν A 40 ἐπεζήτει Λ 41 ἐπελέγετο Λ ἐπελέγετε A 41/42 τῆς — σωτηρία] *diuini laetitia salutaris* Λ 43 γε scripsi τὲ A

ὑμετέρας τὴν αὐτοῦ ἀπόφασιν ἐωρῶμεν συμφωνεῖν. καὶ οὐ θαυμαστὸν εἰ ψυχὴ βασιλέως Prou. 21, 1
ἡ ἐν χειρὶ οὖσα θεοῦ συνήινεσε τούτοις οὓς αὐτοῦ ἠπίστατο ἱερέας. λέγει γὰρ ὁ λόγος
ὁ κοσμικὸς ὁ τὰ θεῖα πράγματα ἐκβιβάζων, ὃς συνεστρατεύσατο τῶι βασιλεῖ· εὐτυχὲς τὸ
βασίλειον, ὧι στρατεύεται ὁ ἐκβιβασμὸς τῶν θείων, καὶ οὐδὲ οὗτος ἔλαττον εὐτυχής, ὃν
οὕτως ἀνακηρύττει ἡ βασιλεία τῶν ἐν τῶι κόσμωι. ταύτηι τῆι μαρτυρίαι ἄξιός ἐστιν ὁ 5
κατασταθησόμενος δοκιμασθῆναι, οὐχ ὁ ἀποδοκιμασθῆναι ⟨δυνάμενος⟩ χειροτονούμενος.
οἴδαμεν ποίαι ὁδῶι ὁ ἁγιώτατος ἀδελφὸς καὶ συνεπίσκοπος ἡμῶν Μαξιμιανὸς καὶ ποίοις
κατὰ βαθμὸν καμάτοις τῆι ἀξίαι τῆς ἱερωσύνης ἐπέβη. τοῦτον οὐ πλούτου δόξα, οὐ
δυναστείας ὄρεξις, ἥτις εἴωθε προσγίνεσθαι τοῖς περιτρέχουσι τῶν τιμῶν τὸ μέγεθος, προ- 9
ήγαγε δὲ ἡ βοήθεια τῶν πενήτων, οἷς ὡς πιστὸς δοῦλος καὶ σοφὸς τροφὴν διδοὺς ἐπὶ Luc. 12, 42. 44
πᾶσι τοῖς τοῦ δεσπότου τοῦ ἰδίου κατέστη ἀγαθοῖς· καὶ ὅμως εἰ καὶ ὠρέχθη τῆς ἐπισκοπῆς,
οὐκ ἄλλως εἰ μὴ δι' ἔργον καλόν, ὡς λέγει ὁ ἀπόστολος, ἐπεθύμησεν. οὕτως ὁ θεὸς 1 Tim. 3, 1
ἡμῶν καὶ τί βουλόμεθα καὶ διὰ τί, καθορᾶι. τίς ἀμφιβάλλει μὴ δύνασθαι μᾶλλον πράττειν
τὸν προκαθήμενον ὅπερ ἠδύνατο καὶ ἐποίει ὁ ὑποκείμενος;

Ἐκβέβληται, ἐμισήθη ἐκεῖνος ὁ βλάσφημος· ταύτην τὴν τάξιν ἔχειν οὐκ ἠδύνατο ἣν 15
οὗτος εἶχε, τὴν τῶν σωμάτων λέγω ἐπιμέλειαν, ὅς γε ἐπεχείρει τὰς ψυχὰς τραυματί-
ζειν. ἐγένετο ἡ πτῶσις αὐτοῦ μεγάλη, οὕτως μεγάλη, ὡς καὶ τῆς φαύλης διδασκαλίας Matth. 7, 27
αὐτοῦ. τοίνυν ἐπειδὴ περὶ τῆς τῶν παρελθόντων διορθώσεως χαίρομεν, φυλάξασθαι ἡμᾶς
χρὴ εἰς τὸ αὖθις ὥστε μὴ δυνηθῆναι ἐπὶ πλεῖον τὰ ἐκκοπέντα βλαστῆσαι. ἐπικείσθω
οὖν ἡ ὑμετέρα ἀδελφότης· ἐπειδὴ ἐν οἱωιδηποτοῦν τόπωι ὁ λοιμὸς οὗτος ἐὰν ἦι τοῦ 20
ἡμετέρου σώματος, ἐκεῖ ἀνάγκη τὰ μέλη συντρίβεσθαι καὶ διὰ τῆς ἀνεξικακίας ἡμῶν τὰ
πάθη χειρόνως δόξει τῶν προτέρων τρέφεσθαι, ἐγράψαμεν τῆι φιλανθρωπίαι τῆι βασιλικῆι ep. 86
ἵν' ἐκ μέσης τῆς ὑγείας μακρότερον ἡ ἀσθένεια ἀπαχθῆι. ἔγνωμεν τοῦτον εἰς τὴν Ἀν-
τιόχειαν ὑποστρέψαι καὶ ἐκεῖσε αὐτῶι, ὅθεν ἐληλύθει, τοῦ βίου παρεσχῆσθαι τὴν ἄδειαν.
τῶν ἀκάκων ὄλεθρός ἐστιν οὗτος ὁ περιορισμός. ἴδωμεν ἐπιμελέστερον ὅ τι ἠδύνατο ἐκεῖσε 25
τεκεῖν ἅπερ ἐκεῖσε συνελήφθη πρὸ τούτου. οὐκ ἐστι τοὺς γνωρίμους πεῖσαι δυσχερές
ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐστι τῆς αὐτῆς πόλεως ἡ ἐκκλησία ἥτις διὰ τούτου ἀπώλεσε τὸν ἱερέα
καὶ ὅμως κάμνομεν συνιδεῖν τίς τίνι ἐγένετο αἴτιος τοῦ ἁμαρτῆσαι; εἰ μή που ἄρα ἐκεῖνος,
ὃ[ν] περὶ τῆς εἰρήνης τῶν ἐκκλησιῶν λέγομεν, ἠπατῆσθαι ἑαυτὸν ἐπιδείξει καταλιπὼν τὸν
κατακριθέντα. ἀλλὰ τίς ἐκεῖσε ἐλπίσει τινὰ δεδυνῆσθαι διορθώσασθαι, ὅπου γε τὸ 30
ἄκρον ὁρᾶι κατέχον τὸν τῆς διαστροφῆς αὐθέντην, ὅπου γε παρὰ πάντων σέβεται ὁ ἐξό-
ριστος; μεγάλη ἐστὶν ἐκεῖσε, ὅπερ θρηνοῦντες λέγομεν, ἡ ἀπαγόρευσις τῆς ὑγείας, ὅπου,
καθὼς Ἡσαίας λέγει, πᾶσα κεφαλὴ εἰς πόνον καὶ πᾶσα καρδία εἰς λύπην ἀπὸ Ies. 1, 5. 6
ποδῶν μέχρι κεφαλῆς. πότε ἐκεῖσε μέλος τι σχεῖν δυνήσεται ἐλπίδα σωτηρίας,
ἔνθα κινδυνεύει πᾶσα τοῦ σώματος ἡ σύμπηξις; κάμνετε, ἀδελφοὶ γνησιώτατοι, κάμ- 35
νετε, παρακαλῶ, ἵν' ἀληθῶς ἀρθῆι ἐκ τοῦ μέσου ὑμῶν ὁ τοῦτο ποιῶν τὸ ἔργον· μόνη πρέπει
τοῖς τοιούτοις ἀνθρώποις ἡ ἐρημία. ποῦ γὰρ ὀφείλει οὗτος εὑρεῖν ἀνάπαυσιν ἀλλαχοῦ
ὁ οὕτω διεξελθὼν περὶ τοῦ πανταχοῦ βασιλεύοντος; ἐτελέσθη παρ' ὑμῶν τὸ σύμπαν
πέρας τοῦ πράγματος· νῦν πρακτέον ἐστὶ τὸ ἐνεστὼς καὶ ὑπολεῖπον, ὥστε μὴ εἰς κενὸν
εἶναι τὸ πεπονημένον ἡμῖν. μακρὰν μέν διακείμεθα, ἀλλὰ διὰ τῆς φροντίδος τὸ πᾶν 40
ἐγγυτέρω ὁρῶμεν· πάντας ἔχει ἡ τοῦ μακαρίου ἀποστόλου Πέτρου φροντὶς παρόντας,
οὐδαμῶς ἑαυτοὺς δυνησόμεθα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν παραιτήσασθαι εἰς ἃ ἐπιστάμεθα.
καὶ εἰ καὶ ὅτι μάλιστα ταῦτα ἃ λέγομεν, ἡ ἁγιότης ἡ ὑμετέρα ἐσιώπησεν, ὅμως δ' οὖν
ἔγνωμεν πάντα ἐπιμελέστερον ἀναζητοῦντες. τηλικούτωι τοίνυν πράγματι τὸ λεῖπον

ΑΛ

6 δυνάμενος addidi secundum Λ 25 ἴδωμεν Λ εἴδομεν A 29 δ Λ ὃν A ἐπι-
δίξει A

τέλος ταῖς πράξεσι ταῖς ὑμετέραις παρακαλῶ ἀποκρίνασθαι, ἐπειδὴ οὐ θέλομεν κἂν ἐν τῶι τυχόντι γοῦν ὑμᾶς ὑστερῆσαι τοῖς τὰ μέγιστα κατορθώσασι βοηθείαι τῶν τῆς γῆς βασιλέων. τούτοις προστίθεσθε οἷς ἐγράψαμεν εἰδότες γινώσκουσιν καὶ αὐτοῖς τί τοῖς ἰδίοις ὀφείλουσι παρασχεῖν καιροῖς· γινώσκουσιν ὅτι τοῖς θεμελίοις τῆς καθολικῆς πίστεως ἡ ἰδία αὐτῶν συνέστηκε βασιλεία, καθαρὰ παρὰ τῶν ἁγίων κληρονόμων τῆς πατρώιας καὶ παππώιας πίστεως ἡ φλὲψ φυλάττεται· βρύει ἀπ' αὐτῶν ἄφθορος διὰ τῶν ἀπογόνων· οὐδέποτε ταύτην ἐν τούτοις τίς ποτε ἰλὺς συνεθόλωσε· φυλάττει τῆς πηγῆς τῆς ἰδίας τὸν ἀρχαῖον τῆς πίστεως δρόμον, ὅταν τοῦτο ὅπερ εἴληφε τὸ γένος, ὁρᾶται ἐν τοῖς
Phil. 3, 2 ἐκγόνοις. κύνα καὶ ἐργάτην κακὸν ὁμοῦ διώξωμεν· ποιήσατε παρόντες ὑμεῖς ὅπερ προτρεπόμεθα ἡμεῖς ἀπόντες. γενικῶς γὰρ τὴν φροντίδα ταύτην πᾶσι μὲν χρεωστοῦμεν, ἐξαιρέτως δὲ προσῆκον ἡμᾶς Ἀντιοχεῦσι κινδυνεύουσι βοηθῆσαι, οὓς ἡ λοιμώδης νόσος
Act. 11, 26 ἐπολιόρκησε. λύσωμεν τῶν συνδέσμων πάντων τὴν πόλιν, ἐν ἧι, ὡς αἱ Πράξεις τῶν ἀποστόλων λέγουσι, χρηματίσαντας πρώτως ἔγνωμεν Χριστιανοὺς ἡμᾶς. πάσηι οὖν δυνάμει τούτους ἐπαμύνωμεν οἷς κατὰ τὴν θρησκείαν χρεωστεῖν ἡμᾶς γιγνώσκομεν ὃ καλούμεθα.

6 Ταύτην τὴν φροντίδα τήν ἡμετέραν παρόντες ἐδοκίμασαν οἱ θεοφιλέστατοι υἱοὶ καὶ πάνυ ἡμῖν καταθύμιοι Ἰωάννης τε ὁ πρεσβύτερος καὶ Ἐπιθυμητὸς ὁ διάκονος, οὕστινας παραγενομένους πρὸς ἡμᾶς θᾶττον ἀπελύσαμεν, φροντιστικώτερον τοῦτο πράττοντες ἵν' οὓς ταῖς ἡμέραις τῆς δεσποτικῆς γεννήσεως ἐδεξάμεθα, τούτους τῶι καιρῶι τῆς ἀναστά-
d. 3. m. Apr. a. 432 σεως τῆς δεσποτικῆς ἀποκαταστήσωμεν. περὶ δὲ τούτων τῶν μετὰ Νεστορίου τὴν αὐτὴν φρονησάντων ἀσέβειαν καὶ κοινωνοὺς ἑαυτοὺς τῶν τούτου ἀσεβημάτων προσθεμένων, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα γιγνώσκεται ἡ ὑμετέρα κατ' αὐτῶν ἀπόφασις, ὅμως καὶ ἡμεῖς δογματίζομεν τὸ παραστάν. πολλὰ συνορᾶν δεῖ ἐν ταῖς τοιαύταις ὑποθέσεσιν, ἅπερ ἡ ἀποστολικὴ καθέδρα πάντοτε κατεῖδεν. ὃ λέγομεν, τῶν Κελεστιανῶν τὰ ὑποδείγματα μαρτυρεῖ, οἵτινες τὴν ἐλπίδα ἀπὸ τῆς συνόδου μέχρι τοῦ νῦν ἐσχήκασιν, ἔχουσι δὲ ἄδειαν τοῦ ἐπανελθεῖν, ἐὰν ἀνανήψωσιν, ὅπερ τούτοις μόνοις οὐ συγκεχώρηται, οἵτινες δικαίως μετὰ τῶν αὐθεντῶν τῆς αἱρέσεως τῶν ἀδελφῶν πάντων τῆι ὑπογραφῆι δείκνυνται κατακεκρίσθαι· ἐκ τοῦ τούτων δέ τινας διὰ τὸ ἔλεος τοῦ θεοῦ ἀριθμοῦ πρὸς ἡμᾶς λοιπὸν ἐπανελθεῖν ὁρῶντες χαίρομεν. ὅπερ ταύτηι τῆι γνώμηι γέγονεν, ὥστε οὓς ἡ συνείδησις ἡ μεμιγμένη οὐκ ἠδύνατο διακρῖναι, κἂν γοῦν ἀπόφασις χωρίσηι. τούτοις τὴν ὑμετέραν ἀδελφότητα ἀκολουθῆσαι ὑπομιμνήσκω· ὑπόδειγμα ἔστω τούτοις ἡ κεφαλὴ τοῦ μύσους μετὰ τούτων οὓς κατακεκριμένους ὁ συνοδικὸς διαλαλεῖ ὅρος, τοὺς δὲ ὑπολοίπους ⟨οὓς⟩ ὡς τὰ τούτου φρονοῦντας ἐν τῆι κοινωνίαι τῆι ἐκκλησιαστικῆι οὐκ ἔχομεν, ἐκβάλλεσθαι τῶν πόλεων τῶν ἰδίων καὶ ἑαυτοὺς ἐν τῶι ἡμετέρωι καταλόγωι γιγνωσκέτωσαν μὴ ἔσεσθαι, εἰ μή που γε κατὰ τὸν ἐκκλησιαστικὸν καὶ τὸν τῶν Χριστιανικωτάτων βασιλέων ὅρον τὰ κατακεκριμένα μετὰ τῶν οἰκείων αὐθεντῶν κατακρίνοντες ὁμολογήσουσι⟨ν ἑαυ⟩τοὺς καθολικοὺς ἱερέας· ὄντινα τύπον καὶ περὶ τούτους βουλόμεθα φυλάττεσθαι, οἵτινες ἐν ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς ὑποθέσεσι συναρπάζειν τοὺς Χριστιανοὺς βασιλέας θέλουσι καθὼς ὠιήθησαν, καὶ ἄλλωι τρόπωι πάλιν τὰς ἐκκλησίας κατειλήφασιν. τὸν δέ γε Ἀντιοχέων ἐπίσκοπον, εἰ ἔχει ἐλπίδα διορθώσεως, παρὰ τῆς ὑμετέρας ἀδελφότητος βουλόμεθα μεθοδευθῆναι, ἵν' εἰ μὴ ἅπερ φρονοῦμεν, φρονήσει τῶι αὐτῶι τύπωι τὴν καινὴν βλασφημίαν ἐγγράφως ἰδίαι ὁμολογίαι ἀναθεματίζων, γιγνωσκέτω καὶ περὶ αὐτοῦ τὴν ἐκκλησίαν ὁρίσαι ὅπερ τῆς πίστεως τῆς ἡμετέρας τὸ πρόσχημα παρακελεύεται. πιστεύομεν δὲ τῆι ἐπου-

---

ΑΛ

3 προστίθεσθαι A, in ceteris uersionem infelicem reliqui intactam 9 διώξομεν A 12 πάντων A *talibus* Λ 33 οὓς addidi secundum Λ 34 καὶ ἑαυτοὺς Λ ἑαυτοὺς καὶ A 36 ὁμολογήσουσιν ἑαυτοὺς scripsi ὁμολογήσουσι τοὺσ A 38 καθὼς scripsi καὶ ὡσ A

ρανίωι ἐλεημοσύνηι ὅτι πάντες εἰς τὴν ὁδὸν ἐπαναχθήσονται, εἰ ἀπὸ τοῦ προρρηθέντος τόπου τούτων τῶν κακῶν ἡ κεφαλὴ καὶ ἡ ἀφορμὴ περιαιρεθῆι. καλῶς σωθείητε, ἀδελφοί.

Ἐδόθη Εἰδοῖς Μαρτίαις Ἀετίου καὶ Βαλερίου ὑπάτων. d.15.m.Mart. a.432

86 Latinum exemplar [JK 386] extat in Collectione Veronensi 23

Τοῦ αὐτοῦ τῶι βασιλεῖ Θεοδοσίωι

1 Τῶι ἐνδοξοτάτωι καὶ γαληνοτάτωι Θεοδοσίωι αὐγούστωι Κελεστῖνος ἐπίσκοπος. Ταῖς ὑποθέσεσι ταῖς ἰδίαις τὴν ἐπουράνιον εὐδοκίαν παρεσχηκέναι ὅπερ ἠλπίζομεν, ἐπέγνωμεν. οὔτε γὰρ ἄλλο ἔσεσθαι αἱ διάνοιαι ἠδύναντο λογίζεσθαι, ὑμῶν ὄντων πιστῶν βασιλέων, ἢ τοῦτο ὅπερ ἀποβὰν ὁρῶντες χαίρομεν, ἵνα τὸ κήρυγμα τὸ κατὰ τοῦ θεοῦ τὸ ἀσεβὲς συμπέσηι καὶ μετὰ τοῦ ἰδίου ἀρχηγοῦ ἡ τοῦ καινοῦ δόγματος καταργηθεῖσα φαυλότης ἀπόληται. ἐπηνέχθησαν μὲν τῆι πίστει πόλεμοι καὶ κατὰ τοῦ αἰωνίου βασιλέως ἱεροσύλων ῥημάτων γένεσις ἐπεχειρήθη· ἀλλ' ὑμεῖς οἱ τῶι Χριστῶι τῶι θεῶι ἡμῶν τῶι αὐθέντηι βασιλεῖ συμβασιλεύοντες τοὺς πολεμίους ταύτης τῆς πίστεως τῆι ὑμετέραι ἀνδρείαι ἐνικήσατε, τὸν ἐπουράνιον ἀνακαλούμενοι θρίαμβον, δι' οὗ τῆι εὐλαβεῖ βασιλείαι τεῖχος παράσχητε εἰς τὸ διηνεκές. ἀληθῶς γὰρ προφητικὴ φωνὴ τῆι ὑμετέραι δόξηι συμβαίνει καὶ ἡ βασιλεία ὑμῶν λέγεσθαι δύναται ταύτηι τῆι ὑποθέσει βασιλεία πάντων τῶν αἰώνων, ὅτι ἐκδικηθείσης τῆς πίστεως τοῖς ἀξίοις γνωρίζεται καὶ αὐξομένης τῆς ἁγίας θρησκείας ἡ παραφυλακὴ τῆς Χριστιανότητος ἡ ἐμφυτευθεῖσα τῆι σῆι εὐσεβείαι πάντοτε αὔξεται, ἐνδοξότατε καὶ γαληνότατε βασιλεῦ αὔγουστε. ἰδοὺ νῦν οἱ οἶκοι τοῦ κυρίου εὐχαῖς σχολάζουσι καὶ τὴν ὑμετέραν ἀνὰ πάσας τὰς ἐκκλησίας τῶι θεῶι ἡμῶν προσάγοντες θυσίας παρατίθενται βασιλείαν, οὐδὲν ἀποκινήσαντος ἢ διαταράξαντος τοῦ τολμήματος τοῦ σκανδάλου, εἰ καὶ τὰ μάλιστα ὁ λοιμώδης λόγος ἐπὶ πολὺ τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων τραυματίζει. τὴν σωτηρίαν ἅπασι τῶν ἰδίων ψυχῶν, πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν προνοοῦντες, ἀπεδώκατε· αὕτη ἐστὶν ἀληθὴς καὶ ἐπαινετὴ τῆς ὑμετέρας βασιλείας ἡ φιλανθρωπία, δι' ἧς οὐ γαῖ, οὐκ ἐπαρχίαι, ἀλλὰ πάντων αἱ ψυχαὶ ἐξεδικήθησαν. λογίσασθε ταύτην εἶναι νίκην τὴν παντὶ τῶι κόσμωι σωτήριον, ἥντινα οὐκ ἐκ πολέμων, οὐ ξίφεσιν, ἀλλὰ μόνηι θεοσεβείαι τῆι περὶ θεὸν προσκείμενοι ἐπορίσασθε. μένει ἐνταῦθα τῆς ὑμετέρας δόξης ἡ στήλη καὶ μενεῖ, ὥστε μηδεμίαν αὐτὴν ἡλικίαν, μηδεμίαν χρόνου παλαιότητα ἐξαλεῖψαι· αἰωνία γάρ ἐστιν ἥνπερ ἡ τοῦ αἰωνίου βασιλέως ἀγάπη παρέσχηται. οὕτως ἡ τοῦ Ἀβραὰμ πίστις τῶι κόσμωι διαλάμπει, Δαυὶδ τοῦ βασιλέως ὁ ἄξιος περὶ θεοῦ ζῆλος αἰώνιος γέγονε· τοὺς γὰρ ἐχθροὺς τοῦ θεοῦ ἰδίους εἶναι ἐνόμιζεν ἐχθροὺς καὶ ἐμίσει οὓς τῶι θεῶι μισητοὺς εὕρισκε. καὶ Ἠλίας ὁ προφήτης τοὺς τὰ ψευδῆ προφητεύοντας οὐκ ἠρκέσθη ἐλέγξαι, ἀλλ' οὕτως καὶ εἰς αὐτοὺς ἠθέλησεν ἐκδικῆσαι, ὥστε διώκων αὐτοὺς ἀπολέσαι, οὓς κατε-
2 νόει εἰς ἀπώλειαν σπεύδειν τοῦ ἰδίου λαοῦ. ὁμοία σοι μετ' ἐκεῖνον ἡ δόξα· ἐκεῖνος τοῖς τὰ ψευδῆ προφητεύουσιν ἀντέστη, σὺ τοῖς τὰ διεστραμμένα διδάσκουσιν· ἐκεῖνος τοὺς ψευδομένους εἰς τὸν θεὸν προφήτας ἐδίωξε, σὺ τοὺς περὶ τοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καταγγέλλοντας τὰ ἀσεβῆ ἀπελαύνεις, κἂν δοκῶσιν ἱερεῖς εἶναι· ἐκεῖνος τῆι κολάσει τούτων μόνον προσεῖχεν, ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια οὐ τὰ ἀσεβῆ κολάζει μόνον, ἀλλὰ καὶ εὐλαβῆ ἐκδικεῖν σπουδάζει. οὔτε γὰρ ἦρκει ἀπεληλακέναι τὸν λοιμὸν καὶ τὴν φθορὰν ἐξεῶσαι, εἰ μὴ καὶ εἰς ὑγείαν τοὺς νοσήσαντας ἀποκαταστήσειας καὶ ζωτικὴν τοῖς παραποιηθεῖσιν οὐσίαν

---

3 τουτέστιν μηνὸς Μαρτίου ῑε A in mg.

ΑΛ

2 καλῶς — ἀδελφοί om. Λ 24 ἀληθὴς] *uera* pro *uestra*

ἐχορήγησας, τοιοῦτον ἐκείνηι τῆι ἐκκλησίαι καθιστῶν ἱερέα, τὸν ἁγιώτατον φημὶ Μαξιμιανόν, ὅς γε πάλαι τούτου ἑαυτὸν ἄξιον τοῦ ἀξιώματος πᾶσι τοῖς γνωρίμοις ἀπέδειξε. γέννημά τι καὶ ὡσανεὶ τοῦ ἰδίου σώματος μέρος τῆι Ῥωμαίων μαρτυρίαι ἡ ἐκκλησία ἔχουσα, ἥτις τοῦτον πάντοτε ἐν τοῖς ἰδίοις ἔσχε καὶ ἠρίθμησε, φέρει τῶν ἰδίων προγόνων ἔπαθλα, οἷς ὁσίως προσεκεκόλλητο. οὕτως γὰρ τῶι τῆς εὐλαβοῦς μνήμης Ἀττικῶι τῶι ὑπὲρ τῆς καθολικῆς πίστεως καθαρῶς πολεμιστῆι ἰσχυρῶι τῆι διανοίαι ὁμοῦ καὶ τῆι ὑπηρεσίαι συνῆν, ὥστε ἔκτοτε τῆς μελλούσης εἰς αὐτὸν ἐπισκοπῆς τὰ σύμβολα προλάμπειν. ἀλλὰ [τί] γίνεται ἀπορρήτωι γνώμηι τῆς ἐπουρανίου θειότητος εἰς τὸ μετὰ ταῦτα ἅπερ δήποτε εἰσί, φυλαχθῆναι καλλίονα, ὥστε καὶ εἰς ἡσυχίαν διά τινων σκανδάλων τῶν ταραττόντων ἐλθεῖν. χρεωστεῖται τῆι τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ ἐμοῦ δόξηι Μαξιμιανοῦ τοῦ ἐπισκόπου, ὥστε μή τινα αὐτοῦ προτετιμῆσθαι εἰς τοῦτο ὅπερ ὑπομείνασα ἡ πόλις πλανηθεῖσα μετανοεῖν τότε ἤρξατο καὶ νῦν ἐπιλεγέντος αὐτοῦ τῆς ἰδίας πίστεως ἐκείνωι ἑαυτὴν τὸ τέλειον χρεωστεῖν ἡίσθετο.

Ἀλλὰ τούτωι ἐκείνης τῆς ἐκκλησίας ἱερεῖ ὀψέ ποτε κατὰ τὴν ἰδίαν ἀξίαν ἐπιλεγέντι οὕτως, ὡς καὶ συναινέσει τῆς ἁγίας συνόδου τῆς παραγενομένης τὴν χειροτονίαν αὐτὸν ὑποδέξασθαι, πρὸς τὸ τῆς ἐκκλησίας συνθεῖναι τὴν κατάστασιν καὶ πᾶν τραῦμα τῆς φαύλης αἱρέσεως ἀπὸ ῥιζῶν ἀνασπάσαι, ἵνα μὴ τολμήσηι τὰ ἐκκοπέντα βλαστῆσαι, ἱκετεύομεν καὶ ἐξαιτοῦμεν πρὸ τῆς ἐκείνου ἐπικλήσεως σέ, ὃν παρακαλεῖ, τῆι πίστει τῆι ἡμετέραι, ὡς ἔθος ὑμῖν, παρασχεῖν τὰ ὅπλα. νῦν γάρ ἐστι πᾶσα φυλακὴ ἀντιθετέα αὐτοῦ τῆι δυσσεβείαι, μὴ ὁ ἅρπαξ λύκος ἀγριούμενος ὡς ἀποκεκλεισμένος ἀπὸ τῆς τῶν προβάτων τῶν δεσποτικῶν ἀγέλης, πάλιν ὡς ὄφις ὀλισθήσας εἰς τὸν θάνατον παραγένηται τῶν ψυχῶν, διορύξας ἐν ὧι δἂν δυνηθῆι μέρει, ταῖς περιδρομαῖς. οὔτε γὰρ δύναται ἠρεμεῖν ὁ τῆι ἰδίαι ἁρπαγῆι λυσσωδῶς ἐπιθυμῶν ἐπαναπαύεσθαι. ὀχύρωμα τοῖς ὑγιαίνουσιν, τὰ ἰάματα τὰ γεγενημένα βεβαιώσατε εἶναι ἀσάλευτα τοῖς ῥωσθησομένοις. τῆς ὑμετέρας πίστεως περιστοιχίσατε τείχεσι τῆς θρησκείας τῆς καθολικῆς τὴν ἀλήθειαν, δι' ὧν καὶ οἱ πιστεύοντες ὀχυρωθήσονται καὶ οἱ τῆι τοσαύτηι ἀκολουθήσαντες πλάνηι οὐ μὴ τολμήσωσιν εἰσελθεῖν. οὗτος γὰρ πληρέστατος τῆς νίκης τῆς ὑμετέρας ὁ καρπὸς ἔσται, μηδὲν καταλιπεῖν ὃ εἰσαῦθις ἡ τοῦ θεοῦ ἐκκλησία ὀφείλει εὐλαβεῖσθαι καὶ τηρεῖν. ὃν οὖν ἡ πάντων διέβαλεν ἀπόφασις τῶν ἱερέων ἐν τῶι διαμένειν αὐτὸν προσομιλοῦντα τὰ ἱερόσυλα, τοῦτον ἡ ὑμετέρα ἡμερότης ἀπὸ τῆς τῶν πάντων κοινωνίας ἀποκινησάτω, ὥστε ἄδειαν μὴ ἔχειν τοῦ τινας ἀπολλύειν.

4 Τοὺς μέντοιγε εὐλαβεστάτους υἱοὺς τοὺς ἐμοὺς Ἰωάννην τὸν πρεσβύτερον καὶ Ἐπιθυμητὸν τὸν διάκονον τοὺς τοῦ τηλικούτου πράγματος ἀγγέλους μετὰ πάσης τῆς συγχαρμονῆς τῆς ἐκκλησίας ὑπεδεξάμεθα καὶ ἀναγνωσθέντων τῶν γραμμάτων τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας ἐν τῆι συναγωγῆι τοῦ παντὸς τῶν Χριστιανῶν λαοῦ ἐν τῶι τοῦ μακαριωτάτου ἀποστόλου Πέτρου μαρτυρίωι, τῶι κυρίωι ἡμῶν ὑπὲρ ὑμῶν εὐχὰς ἀπεδώκαμεν. οὕτως γὰρ τοῦ κυρίου συνεργήσαντος πρὸς ἡμᾶς παρεγένοντο, ὡς ἐν αὐτῆι τῆι ἡμέραι ἀπαντῆσαι, ἐν ἧι Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡ γενέθλιος ἦν ἡ κατὰ σάρκα, ἧι τινι καὶ ἡ ζήτησις εἰσήγετο, καὶ τὴν ἀσέβειαν τοῦ ἡττημένου ὑπὸ πάσης ἅμα τῆς ἐκκλησίας καταισχυνθῆναι.

Ὁ παντοδύναμος θεὸς τὴν βασιλείαν σου ἐπὶ μήκιστον χρόνου διάστημα διαφυλάξοι, ἐνδοξότατε καὶ γαληνότατε βασιλεῦ αὔγουστε.

ΑΛ

1/2 τὸν — Μαξιμιανόν om. Λ 5 οὕτως Λ οὕτοσ Α 7 τί deleui 20 ἀπὸ τῆς scripsi τῆσ ἀπό Α 27 οὕτως Α μηδὲν Λ μὴ δὲ Α post 39 haud pauca a translatore omissa 40. 41 om. Λ

87 Latinum exemplar [JK 388] extat in Collectione Veronensi 25

Τοῦ αὐτοῦ τῶι κλήρωι καὶ τῶι λαῶι Κωνσταντινουπόλεως

1 Κελεστῖνος ἐπίσκοπος τῶι κλήρωι καὶ λαῶι Κωνσταντινουπόλεως ἀγαπητοῖς ἀδελφοῖς ἐν κυρίωι χαίρειν. Ἀγαλλίασις μητρός ἐστιν ἡ συναγωγὴ τῶν τέκνων· τοιγαροῦν χαίρει ἡ ἐκκλησία οὕτως ἑαυτῆς τὰ τέκνα τὰ ὑπὸ τοῦ διαβόλου σκορπισθέντα πάλιν ἀναγαγοῦσα, ὥστε ἐκ τούτων μηδένα ἀπολωλέναι εἰ μὴ τὸν υἱὸν τῆς ἀπωλείας, ἐπειδὴ αὐτὸν υἱὸν ἴδιον οὐδαμῶς ὁ πατὴρ ἡμῶν ἐπέγνω. ἐκεῖνον γὰρ μιμησάμενος ἐξ οὗ ἦν, ὡς ἀνέγνωμεν, Ioh. 8, 44 ὑμῶν τῶν νομίμων τοῦ θεοῦ υἱῶν τὴν κληρονομίαν ἐπεχείρει ἀποσπάσαι, οὓς λέγοντος Rom. 8, 17 τοῦ ἀποστόλου καὶ κληρονόμους θεοῦ καὶ Χριστοῦ συγκληρονόμους κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν ἔσεσθαι πιστεύομεν. οὐ συνεχωρήθη οὖν αὐτῶι κατὰ τούτων βραβεῖα νίκης ἀπενέγκασθαι, οἵτινες μᾶλλον κατ' αὐτοῦ χρησάμενοι τοῖς ὅπλοις τῆς πίστεως ἐθριάμβευσαν. νικητὰς ὑμᾶς, ὁμοῦ τοῦ κοινοῦ βασιλέως [εἰς] τὴν κατὰ τοῦ πολεμίου νίκην βοᾶι ὁ τύραννος
2 ἀποκλεισθείς· ἐνίκησεν ἐν ὑμῖν οὗ ἄδηλος γίνεσθαι ἡ θειότης ἐνομίζετο. εἴ γε ἠνείχετο ἡ γέννησις ζήτησιν, ζήτησιν εἴποιμ' ἂν ἣν ἑαυτῶι ἕκαστος καλῶς πιστεύων ἁπλουστάτως ὀφείλει ἀνακαλύπτειν. τίς γὰρ εἰς κρίσιν καλεῖν τολμήσοι τὸν θεὸν καὶ ἐρευνᾶν αὐτὸν ὅπως ἦλθε βοηθήσων; οὐκ ἦν δυσχερὲς τῶι θεῶι δύνασθαι ὃ ἠβούλετο, ὅς γε κατηξίωσεν ἐλευθερῶσαι δυνάμενος. ἀλλὰ πόθεν ἐκείνου τοῖς στέρνοις ἐν τοσαύτηι ἑαυτοῦ τῆι ἀχλύι τὸ φῶς ἰδεῖν; πόθεν ταῖς γηίνοις κακοτεχνίαις τὴν ἐν τοῖς ἀνωτάτω κειμένην συλλέξαι ἀλήθειαν; ταῦτα ἐν ταῖς ἰδίαις σκοτίαις ὁρᾶν οὐ δύνανται οἱ τοῦ λύχνου ἐκείνου τὸ ῥῆμα ἀγνοοῦντες, ὅπερ εἶναι φῶς ταῖς τρίβοις αὐτοῦ Δαυὶδ ὁ προφήτης μαρτυρεῖ. Ps. 118, 105 μεθ' οὗ ψαλμωιδοῦ, ὡς προείπομεν, τῆς μητρὸς ἀγαλλιωμένης ἐν τῆι ἰδίαι γαστρὶ ἀνα- 21 στρεψάντων οὓς ἡ διάλεξις ἡ μέχρι νῦν γελοιώδης καὶ βλάσφημος ἐτάραττεν, ἅσαι ἐτέρφθη· ἰδοὺ δὴ τί καλὸν ἢ τί τερπνὸν ἀλλ' ἢ τὸ κατοικεῖν ἀδελφοὺς Ps. 132, 1 ἐπὶ τὸ αὐτό; ἁρμοδίως ἐγὼ τούτοις τοῖς ῥήμασι περὶ ἑαυτοῦ χρήσομαι· ἐμαυτῶι γὰρ ἐκ τοῦ πλείστου μέρους καὶ τὸ ὅλον τῆς παρούσης ἐκδικῶ χαρᾶς τῆι βοηθείαι 25 τῆς ἁγίας τριάδος, τῆς καθόλου ἐκκλησίας τὴν ἡσυχίαν, ἣν μέχρι τοῦ παρόντος πᾶς
3 ὁ σκανδαλιζόμενος κατέφλεγε καὶ τὸ ἀσθενές τινων ἐποίει ἀβέβαιον. μέμνηται ἡ ἀγάπη ἡ ὑμετέρα πάλαι πρὸς ὑμᾶς μοι περὶ τοῦ πάθους γεγονέναι λόγον· κατεβάλομεν V 11 ἃ ὤφειλον σπέρματα ὁ ἱερεὺς εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Χριστιανῶν οὔτε ἐμὲ τὸ ἐν ὑμῖν ἐλπιζόμενον λήιον ἔσφαλέ τι. τῆι γὰρ ὑπομονῆι τῆι ὑμετέραι αὐτοῖς τοῖς καρποῖς ἐπιδείκ- 30 νυσθε τὸ θέρος. τούτοις βασκαῖνον ἐπιμένει τὸ ὁλέθριον ζιζάνιον εἰς τινῶν διανοίας· ὁ ὁλέθριος γεωργὸς πολὺ μακρὰν ἐπιμένει, ἄλλο ἢ ὅπερ ἦν λαβὼν πρὸς τὸ σπεῖραι, εὑρηκὼς ἐσπαρμένον. ἔχομεν ὄντως τῆς πίστεως τῆς ἡμετέρας τὰ σπέρματα, ἅπερ αὐτοῦ τοῦ δεσπότου ὁ λόγος καὶ ἡ τῶν ἀποστόλων διδαχὴ κατεβάλετο· ἅπερ ὁσάκις ταῦτα συμβαίνει, αὐτὴ ἡ γῆ οὐχ ὑποδεχομένη, ἀλλὰ ἕτερα ἐπιχεθέντα διαφθείρει. οὐδαμῶς τῆ 35 ἁπλῆι ὑμῶν πίστει ὁ τοῦ θερισμοῦ δεσπότης δυνήσεται ἐπιμέμψασθαι, ὅς γε ἐν τῶι εὐαγγελίωι τὸν ἀρχηγὸν τοῦ ζιζανίου ἐρωτηθεὶς ἐπέδειξεν. ἐκεῖνοι τότε εἰρήκασιν· ἐν τῶι Mt. 13, 27 καλῶι σπέρματι πόθεν ζιζάνια; ἡμεῖς εἴπωμεν· ἐν τοσαύτηι δαψιλείαι πίστεως πόθεν ἡ ἀπιστία; ἀποκρινώμεθα ὅμως ἡμεῖς ἑαυτοῖς τοῖς ῥήμασι τοῦ Χριστοῦ· ἄνθρωπος Mt. 13, 28 ἐχθρὸς τοῦτο ἐποίησε. πῶς ὑμᾶς ἐγύμνασεν ἡ τῶν προτέρων διδασκάλων παλαί- 40 στρα, ἡ στερεότης τῆς ὑμετέρας διανοίας ἐδίδαξε. τὴν ἐπίγνωσιν χρεωστεῖτε αὐτοῖς ταύτης τῆς πλάνης ὧν αὐτὸς ἀνάξιος τῶν ἐπαίνων ἐγένετο, ὅς γε οὕτως ἔνδοξα ἀγαθὰ παρεῖδεν. οὐκ ἐν μέρει τῆς περιστερᾶς τῆι ἁπλότητι, ἀλλ' ἐν τῶι ὁλοκλήρωι ἐσπού- Mt. 10, 16

AA

12 εἰς deleui 17 τοῖς στέρνοις] *pectori* pro *peccatori* 39 ἑαυτοῖς] *nobis* pro *uobis* legit translator

δασε τοῦ ὄφεως τῆι πονηρίαι. καὶ οὐ θαυμαστὸν εἰ ἑτοιμαζόμενος ἀνελεῖν ὁ πονηρὸς τὰς ἁπλουστέρας ψυχὰς ἐκείνωι ἀπατῶντι ἠκολούθησεν, ὃς ἀπατῶν πρῶτος ἀπέκτεινε.
Gen. 3, 1 sq. τοιγαροῦν ῥήμασιν αὐτὸν ἀνέγνωμεν ἠπατηκέναι, καὶ ἐνταῦθα εἰσαγαγεῖν θάνατον οὐκ
4 ἄλλως εἰ μὴ διὰ ῥημάτων ἐπείρασεν. οὐκ ἀτιμωρητὶ μέντοι τῶι ἰδίωι αὐθέντηι ἐξηκο-
Act. 1, 25 λούθησεν, ὁπότε τῶι ὑποδείγματι Ἰούδα τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ ἄλλος ἔλαβεν. εὐλόγως 5
ἑκατέρων κρατεῖ μία ἀπόφασις, ἐπειδὴ εἷς ἓν καθὼς ὁρῶμεν, ἑκάτεροι ἥμαρτον. ἵτω τοιγαροῦν ἑκάτερος πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν, τοῦ σωτῆρος ἡμῶν συκοφάντης καὶ προδότης· ὅμως δ' οὐν βουλεύεσθαι δυσχερές ἐστιν μεταξὺ τοῦ ζητοῦντος τὴν γέννησιν καὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ θανάτου. ἐπὶ τῶι ἀτοπήματι τῶι ἰδίωι, εἰ καὶ εἰς κενὸν Ἰούδας εὐθὺς μετενόησεν, ἔφθασε τὴν ἔξοδον τοῦ παραδιδομένου ἡ τιμωρία τοῦ παραδόντος. οὖκ 10
ἐστιν ἀφανὴς ἡ ἀσέβεια· ἐκεῖνος ὁμολογήσας τὴν ἰδίαν ἁμαρτίαν εὐθέως ἀγχόνην ἐξελέξατο, ἐνταῦθα ἡ τῆς ἀσεβείας ἐπιμονὴ μέγα φρονεῖ. οὐδὲ ἐγὼ ταύτηι τῆι ἀπιστίαι δώσω καιρὸν πλάνης· οὐκ ἐστι πλάνη ἡ ἀσέβεια, ἀλλ' ὄντως ἀσέβειά ἐστι. πᾶς τοιγαροῦν ὅστις τῆι ἐκκλησίαι ἢ τῆι ταύτης ἡσυχίαι διάβολος ὁσάκις ἐβάσκηνεν, αὐτῆς εἴσω τῆς τεχθείσης φιλονεικίας ἀκεραίαν ἐφύλαξεν αὐτῆς τῆς φιλονεικίας τὴν ὑπόθεσιν· ποῦ συνε- 15
βάλλετο ὁ ἀγὼν οὗτος; ποῦ ἐπονεῖτο, οὐχ ἵνα τῆι θρησκείαι νικήσηι, ἀλλ' ἵνα αὐτὴ ἡ
5 θρησκεία ἡττηθῆι; μέμνησθε πάντως αὐτοῦ, ἐπειδὴ καὶ ἀναγκαῖόν ἐστι μεμνῆσθαι τῶν βλασφημιῶν· ἀλλὰ λοιπὸν λήθην τῶν τοσούτων κακῶν βούλομαι ταῖς ἀγαθαῖς διανοίαις ἐπιτετάχθαι. ἐξαιρείσθω τῶν ψυχῶν ὁ ὑποσυρεὶς τῶν ὀφθαλμῶν· ἀρθήτω δὴ ὁ ἀσεβής, ἐπειδὴ οὕτως καλεῖσθαι δεῖ τὸν πλήκτην τοῦ ἐνδοτάτου. ἔσχε πυκνὰς ὁ διεστραμμένος 20
Ps. 10, 2 προσομιλητὴς τὰς ἐπιβουλάς· ἔτεινε τόξον συνεχῶς, ὡς ἀνέγνωμεν, καὶ τῶι ἰδίωι στόματι τὰς ἀκίδας φαρμακώδεις ἠκόντιζεν, οὐδένα δ' ὅμως ἐκ τοῦ ὑμετέρου ἀριθμοῦ πλῆξαι
Ps. 10, 2 εὗρεν. ἀναστραφέντα εἰς αὐτὸν τὰ βέλη ὑπέστρεψε μετὰ τὸ μὴ δυνηθῆναι τοξεῦσαι ἐν ἀποκρύφωι τοὺς εὐθεῖς τῆι καρδίαι, καὶ οὐκ ἐξουσίασεν εἰς τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς ὁ υἱὸς τῆς σκοτίας. ποία ἡμᾶς φροντὶς ὑμῶν ἐν τῶι πολέμωι τῶι ἐμφυλίωι ὄντων, ποία μέριμνα 25
τότε κατέσχεν; ἴσας εἶναι τῶν ἡμερῶν ἡγησάμεθα τὰς νύκτας, ἐπειδὴ ἐν ταῖς τοιαύταις ὑποθέσεσι πᾶς καιρὸς στενός ἐστιν· οὐ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶι ὕπνωι ἐπεκλίναμεν, οὐ τὸν λογισμὸν ἀφήκαμεν εἰς ἡσυχίαν. τίνα γὰρ εἶχεν ἐπιθυμία ὕπνου, οὕτως ἀγρυπνοῦντος τοῦ ἅρπαγος; οἴδαμεν ποῖος ἐν ταῖς μάνδραις φόβος, πόσον ἐν τοῖς περιφράγμασι δέος, ὁσάκις τῶν λύκων ἡ γειτονία πεινῶσα διὰ περιδρομῆς εἴσοδον ζητεῖ πρὸς ἁρπαγὴν χαλε- 30
6 παίνουσα καὶ κατὰ τῶν ἀπόντων ἀπειλοῦσα ὄλεθρον. ἡλίκου ἐνταῦθα ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἀσφαλείας ἐπαίνου ἡ ἀγέλη ἀξία, ἧς οὐχ ἥψατο σὺν αὐτῆι ὁ ἅρπαξ ἐγκεκλεισμένος; πεφανέρωται ἡ αἰτία τῆς ἀσφαλείας ταύτης· πρόδηλός ἐστιν ὁ ἀντιστὰς τῶι ἐχθρῶι. νοή-
Ioh. 10, 11 σωμεν καὶ ὁμολογήσωμεν πάντες ὅτι ὑμᾶς ἐκεῖνος ἐφύλαξεν ὁ ποιμὴν ὁ ἐν τῶι εὐαγγελίωι ἑαυτὸν καλὸν εἶναι λέγων ποιμένα· παρῆν καὶ οὐκ ἐγκατέλιπεν ὑμᾶς ὁ πάσχων ἐν ὑμῖν. 35
εἰς τοῦτον τοιγαροῦν καθ' ἡμέραν ἠκονᾶτο ἡ γλῶσσα τῆς βλασφημίας· εἰς αὐτὸν τοὺς ὀδόντας τοὺς ἰδίους ὁ ἀσεβὴς προσομιλητὴς ὥπλιζε. ματαίωι δὲ ὅμως πάντοτε διε-
Ps. 22, 4 παίχθη τῶι δήγματι, ὁπότε ἐκείνου τοῦ ποιμένος ἡ ῥάβδος ὑμᾶς παρεκάλει καὶ ἡ βακτηρία,
Ioh. 22, 15-17 ὃς τὴν ἀγέλην τὴν ἰδίαν παρέδωκεν εἰς βοσκὴν ἀπιὼν εἰς τοὺς οὐρανούς. αὗται ὑμῖν μέχρι νῦν οὐκ ἠμείφθησαν αἱ βοσκαί· ταῖς αὐταῖς νομαῖς ἐκορέσθητε· ἀποστολικῶι ὑμᾶς 40
οἱ διδάσκαλοι καὶ εὐσεβεῖ πάντοτε λόγωι ἔθρεψαν. ὅμως ἐπιβλαβὲς ἐγένετο ἀντὶ ὑγιεινοῦ ἐδέσματος δέλεαρ ὑποβαλλόμενον, ὅτε ὁ ἐναντίος ταῖς πεινώσαις ψυχαῖς μεμιγμένας ἀκάν-
2 Cor. 2, 15 θας ἄνθεσι παρετίθει· καὶ ὅμως ἡ ἀπάτη ὑμᾶς αὕτη οὐκ ἠπάτησεν. οἱ γὰρ Χριστοῦ εὐωδία ὄντες ἐν κυρίωι, ἐμισήσατε τὴν βοτάνην τῆς θανατηφόρου ἀγρώστεως μετὰ τὸ
Sir. 28, 24 ὑμῖν πολὺ μακρὰν ἕτερον πνεῦσαι ἢ εἰώθει· περιεφράξατε τὰς ἀκοὰς ὑμῶν ἀκάνθαις, ἵνα 45

ΑΛ

1 τῆι πονηρίαι Λ ἡ πονηρία A 10/11 οὐκ—ἡ ἀσέβεια om. Λ 18 διανοίασ A 22 ἡμετέρου A

μὴ τῆς ἀδίκου γλώσσης ἀκούσητε. οὐ κατῆλθεν οὖν εἰς τὴν διάνοιαν τὸ προσκροῦσαν
7 τῇι ἀκοῇι οὐδὲ τὸ ἐνδότερον πλῆξαι ἠδυνήθη, ὅπερ τὸ ἐξώτερον οὐ παρεδέξατο. ἐξεκλίνατε τοῦτον ὥιπερ, καθὼς μεμαθήκαμεν, καὶ κατὰ πρόσωπον ἀντέστητε· ἐξεκλίνατε κατὰ τὴν τοῦ μακαρίου Παύλου ἀπόφασιν ἐκεῖνον ὃν ἐγινώσκετε λοιπὸν εἶναι ἔνοχον. ἀνέ- Tit. 3, 10
γνωτε γάρ, μᾶλλον δὲ μνημονικῶς ἤδη κατέχετε, ἐπειδὴ μνήμης πάντων ἄξιά ἐστι, τὰ τοῦ 5
τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας ἱερέως Κυρίλλου, τουτέστι τοῦ καθολικοῦ διδασκάλου πρὸς
τοῦτον γράμματα, οἷς αὐτῶι οὕτως ἐπέστειλεν ὥστε θέλειν ἐσπούδασεν αὐτὸν εἶναι διορ- V 4
θούμενον. ἔδραμε τὸν ὀλισθήσαντα ἐπανακαλέσασθαι [εἰς] ἑταῖρον· ἐπέδωκε τὴν δεξιὰν
τῆς ἰδίας δίδασκαλίας, ὁμοῦ θέλων πολλοῖς βοηθῆσαι. ἔπληττεν ἀρχαίου ἱερέως τὸν λογισμὸν ἐπισκόπου βαμβαίνοντος ἡ πτῶσις τῶν πολλῶν. ἐγίνετο ὃ ἔπραξε, καθὼς γέγραπται, 2 Paral. 19, 11
εὐλογημένον τὸ ἔργον κυρίου ἐπιμελῶς. ἐν οὐδενὶ αὐτῶι τῶν καθηκόντων ἐνέλειψε τῶι 11
ἀποστόλωι· ὡς ἀνὴρ ἀποστολικὸς παρεκάλεσεν, ἤλεγξεν, ἐπετίμησεν. ἐκεῖνος δὲ ὁ εἰς 2 Tim. 4, 2
τὸ βάθος τῶν ἰδίων βλασφημιῶν τῶι βάρει μεμεθυσμένος, τὴν τοσούτου ἀνδρὸς διδασκαλίαν ἀπωθούμενος καὶ ἀποκεχρημένος τῆι προτροπῆι, εὐμαθὴς εἶναι οὐκ ἠθέλησεν ὁ μηδὲ διδάσκαλος εἶναι δυνάμενος· ὑβρίζει τὸν συγκροτοῦντα τὴν ὀρθότητα ὁ τῆς διαστροφῆς 15
συνήγορος· ἐχάρη ἐνταῦθα καὶ οὐκ ἐσκυθρώπασεν ὁ ἀδελφός [καὶ], καθ' ἑαυτὸν λογιζόμενος
ὅτι δικαίως τοῦ ἑαυτοῦ συνδούλου οὐ φείδεται τοῦ οὕτως εὐτελίζοντος τὸν ἑαυτοῦ δεσπότην. εὑρέθη δι' ἐπιμέλειαν ἐκεῖνος ὁ ἐν τῶι εὐαγγελίωι υἱὸς τοῦ πλουσίου ἢ ὁ πιστὸς Mt. 25, 21. 23
δοῦλος· καὶ γὰρ καὶ τὴν πατρώιαν ἐφύλαξεν οὐσίαν καὶ ηὔξησε τὸν ἀριθμὸν τῶν ταλάντων. οὐ γὰρ διπλασιάσαι μόνον, ἀλλὰ καὶ πολυπλασιάσαι εἴποιμ' ἂν τὸ κεφάλαιον ὃν 20
ὁρῶμεν καὶ τοῖς μακρὰν οὖσιν εὐσεβεῖ δανείσματι συνεληλυθέναι. ὦ ἁγίας ὑμνήσεως
δάνειον· ἡλίκην χάριν ἐπὶ τοῦ κοινοῦ δεσπότου ὁ τῆς πίστεως πραγματευτὴς εὑρήσει Κύριλλος, ὅς γε διὰ τὸ τῶν ψυχῶν κέρδος τὸ τῆς πίστεως πρᾶγμα κἀκεῖσε ἐγύμνασεν, ἔνθα ἕτερος ἐπιστεύθη; οὐκ ἄρα οὗτος δικαίως παρὰ τοῦ οἰκοδεσπότου ἀκούσεται· εὖ,
δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου; ταῦτα 25
8 τούτωι ἁρμόζει, ὅς γε καὶ τὰ τοῖς ἄλλοις πιστευθέντα ἐφύλαξε. τί ἀκούσεται ἐκεῖνος, τί δὲ ἐρεῖ, ὅταν τοῦ ἐγχειρισθέντος αὐτῶι ταλάντου ὁ λόγος ζητῆται; ὃς εἰκότως ἐνείχετο τῶι ἐγκλήματι, εἰ καὶ ἦν αὐτὸς μόνος σωθείς, ὑμῶν κἂν εἰ δι' ἑτέρου ἀπολομένων.
οἶδατε πάντως κατὰ τὴν φρόνησιν τὴν ὑμετέραν ποία τιμωρία τοὺς ἀμελεῖς μένει ἱερεῖς, 29
οὓς γε ὁ ἀπόστολος προεστάναι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων κελεύει ἐπιμελῶς. Ἦλεί τοιγα- 1 Tim. 3, 4
ροῦν καθ' ἑαυτὸν ἀναίτιος ὤν, τῶι θεῶι διὰ τῶν υἱῶν προσέκρουσε· προσέκρουσεν ὑπὲρ υἱῶν 1 Reg. 2,
ὁ πατὴρ καὶ ἀρχιερεύς· προσέκρουσεν ἡ ἐξουσία καὶ ἡ εὐσέβεια. εἰ τοίνυν ἐκεῖνος μὴ ἀνα- 12 sq.
στέλλων τὴν τῶν παίδων τόλμαν ἑάλω, πόσωι μᾶλλον οὗτος προέκρουσε τῶι θεῶι, ὁπότε οὐδὲ ἑαυτοῦ ἐφείσατο; οὐχὶ καὶ ῥᾴθυμον τοῦτον εἴποιμ' ἂν καὶ ἀμελῆ· ἔσχετε ἄνθρωπον
9 μετὰ τάχους λέγοντα καί, ἐπειδὴ πρὸς εἰδότας λέγω, ἔσχετε ἐγρήγορον ὀλετῆρα. οὔτε 35
δὲ ὁ μακάριος ἀπόστολος Πέτρος ἐγκατέλιπε τὸν οὕτως ἀφορήτως κάμνοντα. ὡς γὰρ ἤδη ὄζον πᾶσιν ἀηδίαν παρεῖχε, χωρισθῆναι τὸ τοιοῦτον τραῦμα ἀπὸ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος ἔπειθεν, ἐπειδὴ ἐκείνωι ἑπόμεθα ὥι ἀκολουθοῦμεν, ὅς γε οὐδὲ ἀπὸ τῶν ἐλα- Mt. 18, 14
χίστων τινὰ βούλεται ἀπολέσθαι, πρὸ τοῦ σιδήρου προσηγάγομεν καὶ ἐμβροχήν· ἀλλ'
ἐκεῖνος θάνατον, ἀπελπίσας ἑαυτοῦ, εἵλετο, ἀποχρησάμενος τῆι ἡμετέραι σπουδῆι. τοι- 40
γαροῦν τὴν θεραπείαν ἀποπτύων ἠρήσατο ἐκκοπῆναι· ἀπηνέγκατο αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ τὴν
ἀποστολικὴν ψῆφον, κἂν τοῦτο μεθ' ἡμῶν φρονῶν, ἵνα ἐκκοπῆι ὁ διαταράττων ἡμᾶς καὶ Gal. 5, 12
βουλόμενος διαστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. οὐδεμίαν τῆς ἰατρείας βοήθειαν
τῶι ἀρρώστωι, ὡς προείπομεν, ὑστερήσαμεν· οὐκ ἐγένετο σκοπὸς τῆι ἡμετέραι ἀποφάσει

ΑΛ

6 Κυρίλλου om. Λ 8 ἑταῖρον scripsi secundum Λ εἰσ ἕτερον A 9/10 τὸν λογισμὸν ἐπισκόπου scripsi secundum Λ ἐπισκόπου τὸν λογισμὸν A 16 καὶ delevi secundum Λ 22/23 Κύριλλος om. Λ 40 ὑμετέρα A

Mt. 18, 17. 15 ὥστε τῆι ταύτης ταχυτῆτι γενέσθαι αὐτὸν ἡμῖν ἢ ἐθνικὸν ἢ τελώνην· οἴδαμεν ὅπως καὶ ποσάκις τοὺς στελλομένους κατὰ τῶν θείων αἱ γραφαὶ κελεύουσι μεθοδεύεσθαι, ὅπερ νῦν μάλιστα πεπλήρωται. καὶ γὰρ τὸν ὀφείλοντα ἔτι τότε καλεῖσθαι ἀδελφὸν ἀδελφὸς ὑπέμνησεν, ἔπειτα ὁ μονότονος ὑφ' ἑνὸς καὶ δευτέρου, μᾶλλον δὲ καὶ ὑπὸ πολλῶν μαρτύρων μεθωδεύθη, ἀκολούθως παρὰ πάσης τῆς ἐκκλησίας, οὐδὲν ἧττον καὶ ἡμετέρωι ῥήματι ἐπετι- 5
V 10 μήθη. οὐδὲν ἀπέπαντον, οὐδὲν εἰς τοῦτον ἐπράξαμεν ἄωρον, ὃν τῆς θείας διατάξεως ἡ τάξις φυλαχθεῖσα κατεδίκασεν. οὐκ ἠδυνήθημεν περαιτέρω ὑπερθέσθαι, μὴ κατὰ τὸ
Ps. 49, 18 γεγραμμένον κλέπτηι συντρέχειν δόξωμεν καὶ μετὰ μοιχοῦ τῆς πίστεως τὴν ἡμετέραν τί-
Mt. 5, 29. 10 θεσθαι μερίδα, ὁπότε καὶ ὀφθαλμὸς σκανδαλίζων κελεύεται ἐκβάλλεσθαι. πρὸς ταῦτα
18, 9 ἐκεῖνος τοῖς ἐξ ἑτοίμου τοσαυτάκις προσενεχθεῖσιν ἰάμασι πεδίον πρὸς ἀγῶνα ἐπιζητεῖ· 10
ἱερατικὴν ἐξαιτεῖ κρίσιν, εἰς ἣν οὐκ ἤμελλε παραγίνεσθαι· ἐξέρχεται ἀπελευσόμενος εἰς πόλεμον ὁ τῶν παρατάξεων ἡγεμὼν ὡμολογημένος πολέμιος, ὁ διδάσκαλος τῆς πίστεως ἄντικρυς τῆς πίστεως ἐπιφερόμενος ὅπλα ἀπιστίας, ὁ οὐ τοσοῦτον ἀφιγμένος ὅσον ἑωρᾶτο ἀπελαθείς. οὐ ζητῶ ὁποίας τότε πρὸς τὸν θεὸν ἡμῶν εὐχὰς ἐξεχέατε, ὁπότε ἡ ἔκβασις διδάσκει τί ἠδυνήθητε εὐχόμενοι ἀνύσαι, μηδὲ ἡμᾶς τῶν γενομένων πραγμάτων νομίζετε ἀγνῶτας, 15
V 82 ὧν ἡμῖν τὴν τάξιν τοῦ ἁγίου ἀδελφου ἡμῶν Κυρίλλου ἡ ἀναφορὰ ἐφανέρωσεν. ὑπέμνησε τὸν ἄνθρωπον ἥτις ἀπαραιτήτως αὐτὸν κατὰ τὸ ἔθος ἐκάλει· παρεῖναι κατεφρόνησε. τίς τὸν τὴν σύνοδον ἐπιζητήσαντα ἐπίστευσεν ἀπολειφθήσεσθαι ταύτης; ἐταπεινώθη ἐκεῖσε τοῦ ψεύδους ἡ κουφότης τῶι βάρει τῆς ἀληθείας καὶ ἑαυτὴν οὐκ ἐτόλμησεν ἐν τῆι λαμπηδόνι τῶν ἱερατικῶν ἀκτίνων ἡ τοῦ κρυπτομένου ἀπίστου ἀχλὺς ἐγκαταμῖξαι. τὸ φῶς ἐφυγάδευε τὸ σκότος, 20
2 Cor. 6, 14 ἐπειδὴ κοινωνίαν ἀνέγνωμεν [ἐν] τούτοις εἶναι μὴ δύνασθαι· ἀμοιβαδὸν τὰ ἐναντία ἑαυ-
Mt. 10, 27 τοῖς πάντοτε προσκρούει. ποῦ ἐστι τὸ λαληθὲν αὐτῶι ἐν τῆι σκοτίαι, ὥστε ἐξειπεῖν ἐν τῶι φωτὶ καὶ ἐπάνω τῶν δωμάτων κηρῦξαι ὃ ἤκουσεν εἰς τὸ οὖς; ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠθέλησε παρὼν λαθεῖν, ὥστε τὴν ἐκφερομένην ἀπόφασιν κρινούσης τῆς συνειδήσεως τὴν
Mt. 5, 15 αἰδῶ προλαβεῖν. τὸν λύχνον τὸν ἴδιον διὰ τί ἠθέλησεν ἔχειν ὑπὸ τὸν μόδιον, εἰ αὐτὸν 25
καλῶς ἐνόμιζε φαίνειν; πάσηι τῆι ἁγίαι συνόδωι φᾶναι ὤφειλεν, ὥστε ἀπὸ τοῦ ἀλη-
cf. Ioh. 3, 20 θινοῦ πάντων φωτὸς δοκιμασθῆναι. οὐ ψεύδεται ἡ θεία ἀπόφασις ὅτι οἱ ἐν τῆι σκοτίαι ὄντες φῶς ἰδεῖν οὐ δύνανται· ἔμεινε κρυπτόμενος καὶ ἐκκλίνων τὴν τῶν ἱερέων σύνοδον ἑαυτὸν τρόπον τινὰ τῆι ἀξίαι ἀπηγόρευσεν. οὕτως ἐκεῖνος ὁ πρωτόπλαστος ἄν-
Gen. 3, 10 θρωπος Ἀδάμ, τοῦ ἑαυτοῦ ἁμαρτήματος συνίστωρ ὤν, πρὸ προσώπου τοῦ θεοῦ γυμνὸς ἀπε- 30
κρύβη, καί ⟨ὅ⟩ γε οὐκ εἰς αὐτόν, ἀλλ' εἰς τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἁμαρτήσας ἐπτοήθη ἐκείνην ἧς κατεφρόνησε, τὴν φωνὴν καὶ φόβωι ἀπατηθεὶς περιέπεσε μετὰ τὸ τῆς ἁπλότητος τὸ θάρσος ἀπολέσθαι τῆι αἰτίαι τῆς παρακοῆς. οὐ συγχωρεῖ ἀμφιβάλλεσθαι περὶ τοῦ ἐγκλήματος ἡ ὁμολογία τῶν κρυπτομένων· οὐδεὶς ἑαυτὸν ἐν ταῖς βαρείαις ὑποθέσεσιν ἀναιτίως ἀποκρύπτει.
11 ἔστω οὖν ἐκείνου τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ θανάτου ἡμῶν τοῦ ἀπολέσαντος τὸ ἔνδυμα τῆς τιμῆς καὶ 35
1 Cor. 15, 45 δόξης ἀκολουθήσας οὗτος ὑπόδειγμα, ὃς εὐλόγως τοῦτο μετὰ τοῦ πρώτου ἀνθρώπου Ἀδὰμ ἐποίησεν ἄν, τὴν θεότητα τοῦ ἐσχάτου Ἀδὰμ οὕτως ἀρνησάμενος. οὐκ ἐγένετο πρὸ ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὁ σκυλμὸς τῶν τοσούτων ἱερέων, οὐ τὸ συναχθὲν ἐκ παντὸς σχεδὸν τοῦ κόσμου κοινοβούλιον· ἀπελείφθη τούτων μεθ' ὧν ἑαυτὸν εἶναι οὐκ ἤιδει. τί αὐτὸν ὠφέλησε τούτους ἐκκλῖναι; ἀποφυγεῖν ἠβουλήθη οὓς ἐκφυγεῖν οὐ συνεχωρεῖτο. ποίωι 40
γὰρ λόγωι ἠδύνατο ἐκκλῖναι, διώκοντος ἐκείνου ὥιτινι ἑαυτὸν οὐδεὶς ἀποκρύπτει; ἢ ἐπειδὴ τοιούτοις κοινωνοῖς ἐχρήσατο, ἄνευ ἁμαρτίας ἑαυτὸν εἶναι ὑπολαμβάνων, οὐ κατηξίωσεν
Ps. 138, 7. 8 ἐνθυμηθῆναι ὅ τις προφήτης βοᾶι· ποῦ πορευθῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός σου, καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου ποῦ φύγω; ἐὰν ἀναβῶ εἰς τὸν οὐρανόν, σὺ

ΑΛ

14 θεὸν] $d\overline{m}$ pro $d\overline{nm}$ legit translator 21 ἐν deleui secundum Λ 31 ὅ om. A 41 ἐκείνου Λ ἐκεῖνον A

ἐκεῖ εἶ· ἐὰν καταβῶ εἰς τὸν ἅιδην, πάρει. ἐκεῖνος βοᾶι ἐλλεῖψαι ἀποφυγὴν
ταῖς ἰδίαις ἁμαρτίαις μήτε ταύτας θεὸν δύνασθαι λαθεῖν· ἐκεῖνος αὐτὸν ὁμολογεῖ πανταχοῦ
12 παρεῖναι, ὃν οὗτος ἠγωνίζετο δεῖξαι ἐν τῆι γαστρὶ συλληφθέντα ἀπολιμπάνεσθαι. ὀψὲ
γοῦν ἐν τοῖς ἱερεῦσι τοῖς ἑαυτοῦ, ὡς πάντοτε, Ζῶν τὸ ἓν καὶ ἅγιον πνεῦμα εἰς πάντας
ἔστησεν ὁ τοῖς πᾶσι βοηθήσηι. οὐδεμία περὶ ἕλκους ἀναφυομένου ὑπόνοια, ἐπειδὴ ἐπι- 5
μελῶς ἀφηιρέθη ὅπερ ἡ χεὶρ ἡ πνευματικὴ περιέκοψεν. ἔκβαλε γάρ φησιν ὁ Σολομών, Prou. 22, 10
ἐκ συνεδρίου λοιμὸν καὶ συνεξελεύσεται αὐτῶι νεῖκος. μεθ' ἑαυτοῦ τὸ σκάνδαλον τὸ
ἴδιον, ὅπερ ἐπεισήγαγεν, ἀπηνέγκατο, ἐπειδὴ παρ' ὑμῖν ὃ εὗρηκε, τοῦτο κατέλιπεν. οὐκ
ἠδύνατο λέγοντος τοῦ κυρίου μὴ ἐκριζωθῆναι ἡ φυτεία ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ, καὶ ἡ Mt. 15, 13
ἐν ταύτηι πλείονα καρπὸν δοκιμαζομένη φέρειν· ἐφύλαξε τὴν ἄμπελον τὴν ἰδίαν ὁ κύριος 10 Ies. 5, 7
τοῦ Ἰσραήλ· ἡ ἄμπελος τοῦ Χριστοῦ οἶκος τοῦ Ἰσραήλ ἐστι, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἔστι θαυ-
μαστὸν εἰ τὸν κλέπτην ὁ οἶκος αὐτοῦ ἐξέφυγεν, οὗ ἀνέγνωμεν μηδὲ ὑπνοῦν μηδὲ νυστάζειν Ps. 120, 4
τὸν φύλακα. τί ποιεῖ ὁ ἐπίμονος ἀσεβής; τί αὐτῶι ἀπέμεινεν ἐλπίδος καὶ βοηθείας;
οὐκ ἔχει τόπον συγγνώμης, ὧι γέγραπται ὅτι οὔτε ἐνταῦθα οὔτε εἰς τὸ μέλλον δυνήσεται Mt. 12, 32
αὐτῶι συγχωρηθῆναι. ταπεινοῦται πᾶς ὑψωθείς, τουναντίον δὲ ὕψος τίκτει ταπεινότης Mt. 23, 12
Χριστιανῶι, ἐπειδὴ τοῦτον αὐτὸς ὁ ἐπ' αὐτὸν ἐπαναπαυόμενος ὑψοῖ. ἐκείνου διὰ τοῦ 16
προφήτου ῥήματα εἰσίν οὐκ οἰκήσει ἐν μέσωι τοῦ οἴκου μου ποιῶν ὑπερηφανίαν, ὃς διὰ Ps. 100, 7
13 τοῦ ἀποστόλου ἐπαγγέλλεται ἑαυτὸν τὴν μωρὰν τοῦ κόσμου σοφίαν ἀπολλύναι. ἀκουέτω 1 Cor. 1, 19. 20
νῦν παρ' ἡμῶν ὅπερ Παῦλος τότε καὶ ἤδη κηρύσσων ἤκουσε τὰ πολλά σε γράμματα Act. 26, 24
εἰς μανίαν ἤγαγεν. ἀπείη μέντοι ἀπ' αὐτοῦ τοῦτο τὸ ὑπόδειγμα· οὐ γὰρ τὸ περὶ 20
τοῦ διδασκάλου ῥηθὲν ἄξιός ἐστιν ἀκοῦσαι ὁ ἀμαθής. διὰ τί γὰρ ἀντικρὺ τοῦ σκεύους
τῆς ἀποβολῆς τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς καλοῦμεν εἰς μέσον; ὁπότε εἰς τὸ ἀποδοκιμάσαι Act. 9, 15
τοῦτον ἐκεῖνος ἀρκέσει, ὃν κρεμάμενον μετὰ τοσαῦτα ἀτοπήματα ἐν τῶι σταυρῶι τῆς
τιμωρίας ἅμα τῶι Χριστῶι ἡ εὐεργεσία ἐποίησε τὸν δεσπότην ὁμολογῆσαι καὶ μνήμην ἑαυ- Luc. 23, 42
τοῦ παρ' αὐτοῦ ζητεῖν ἐν τῆι βασιλείαι. τούτωι βραχεῖ λόγωι διέλυσεν εἴ τι δὰν ἥμαρτε, 25
τοῖς ἐγκλήμασι τῶν καιρῶν καιροῦ ῥοπῆι συνερχόμενος, καὶ οὐ βραδύνει τὸ ἔπαθλον τὸν
ὁμολογοῦντα· εὐθέως αὐτῶι τὸ ἀντίδωρον καὶ ἡ ἀμοιβὴ ὑπακούει. ὁ ἡδέως προσδεχό-
μενος τὸν οἱαιδήποτε ὥραι ἐπ' αὐτὸν ἐπιστρεφόμενον μετ' ἐμοῦ ἔσηι, φησίν, ἐν τῶι Luc. 23, 43
παραδείσωι ἐπαγγέλλεται αὐτῶι τῶν μελλόντων τὴν κοινωνίαν τῶι μετ' αὐτοῦ τὰ πα-
ρόντα ὑπομένοντι· ἐγένετο αὐτῶι εἰς δικαιοσύνην ἡ τῆς καρδίας πίστις καὶ εἰς σωτηρίαν Rom. 10, 10
ἡ τοῦ στόματος ὁμολογία. ἐκβοᾶν ἐνταῦθα ὁμοῦ καὶ ὀδύρεσθαι ὀφείλομεν ἐν τοσαύτηι 31
ἐναντιότητι πραγμάτων· ἀθέμιτόν ἐστιν τοῦτο ἐπίσκοπον ἀπολωλεκέναι ὅπερ ὁ ληιστὴς
ἠδυνήθη εὑρεῖν. ὦ πίστεως καὶ ἀπιστίας ἔπαθλον· ὦ κρίματα θεοῦ, ἄβυσσος πολλή· ὁ Ps. 35, 7
14 ληιστὴς παραδείσου ἠξιώθη καὶ ὁ ἱερεὺς ἐξορίας. σχῶμεν δ' ὅμως τούτου τοῦ πράγματος
ἀμφοτέρους ἑρμηνέας· τοῦτον ἐκεῖνος ἐν βασάνοις ὄντα ἐπέγνω, ὃν οὗτος ἐν τιμῆι τυγχά- 35
νων ἠγνόησεν. οὐκ ἄρα τοῦτο ἐκεῖνό ἐστι καὶ ἄνθρωπος ἐν τιμῆι ὢν οὐ συνῆκε· Ps. 48, 13
παρεσυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις; ποῖόν ἐστιν ἕτερον νοήματος
τεκμήριον ἢ τὸ γινώσκειν σοφίαν καὶ ἐπιστήμην καὶ νοεῖν τὰ ῥήματα τῆς φρονήσεως; Prou. 1, 2
ἐκείνη ἐστὶν ἀληθὴς σοφία, ἥτις ἀρχὴν λαμβάνει, αὐτοῦ Σολομῶντος λέγοντος, παρὰ τοῦ Prou. 1, 7
φόβου τοῦ θεοῦ, ἣν ἑαυτὸν μεταξὺ τελείων λαλεῖν ὁ μακάριος Παῦλος διαβεβαιοῦται· ἥντινα 1 Cor. 2, 6
οὐχ οὕτω βαρύ ἐστιν, ὅτι αὐτὴν τότε οὐδαμῶς ὁ κόσμος ἐπέγνω, ἢ ὅτι νῦν ὁ ἐπίσκοπος 1 Cor. 1, 21
ἠγνόησεν. ἐνταῦθα χρήσομαι τοῦ θεοῦ ἡμῶν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου τοῖς ῥήμασιν·
οἱ σέβοντες τὸν νόμον μου ἠγνόησάν με, καὶ τοὺς προφητεύοντας ἐκρότησαν ταῖς χερσὶν Ierem. 2, 8.
οἱ ἱερεῖς· καὶ διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀλλαχοῦ· οἱ ἱερεῖς μου ἔθυσαν μοι πλαστῶς. ἐκέχρητο 5, 31 Ier. 2, 10 sq.

ΑΛ

2 αὐτόν] *eum* pro *enim* legit translator 5 ὑπόνοια] *suspicio* pro *suscepit* legit translator
39 περὶ A 43 *prophetantibus iniquitatem* Λ 44 οἱ ἱερεῖς — μοι interpolata etiam in Λ

λοιπὸν ἐκδικίαι καὶ ἐπαίνωι ἐθνῶν, ἐπίσκοπον τοιοῦτον μηδέποτε γεγονέναι μαρτυρούντων.
15 ἀληθῶς ταῦτα καὶ ἀποδεδειγμένως ἔλεγον, ἐπεὶ πότε ἠδύνατο ἐπίσκοπος εὑρεθῆναι ὁ Χριστιανὸν εἶναι ἑαυτὸν ἀγνοῶν; μέντοιγε διὰ τοῦτο τοῖς ἐχθροῖς προήχθη, ἐπειδὴ οὐδέποτε ἀπαρέσκουσι τοῖς πολεμίοις οἱ προδόται. ἠκούσαμεν τοῦτον πράττοντα ἐναντία τοῦ νόμου καὶ τῶι ἀδίκωι ποῖαι παραμυθίαι παρείποντο. παρεγένοντο μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ οὐκ ἐγκατέλιπον αὐτὸν οἱ τῆς Κελεστιανῆς ἀδικίας ἐργάται, οὓς τοῦ ὑμνολόγου τοῦ
Ps. 91, 10 ἡμετέρου διώκει φανερὰ ἀπόφασις· ἐκ πολλοῦ τοιγαροῦν οἱ ἐχθροὶ τοῦ θεοῦ διασπείρονται
Ps. 13, 4 καὶ ἀπόλλυνται οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν. ὡς αὐτὸς λέγει, ὡσανεὶ τροφὴν ἄρτου τὸν λαὸν τὸν δεσποτικὸν κατήσθιον. χωρίζειν γὰρ δύσχερές ἐστιν οὓς τὰ ἀτοπήματα μόνα συνῆψεν, ἐπειδὴ μείζονι δεσμοῦνται κόλλητι αἱ σπονδαὶ τῶν ἐλαττωμάτων. ποῖον μέντοι
Sap. Sal. 4, 18. 19 τέλος ἐστί; πάντως ἐκεῖνο ὃ ἀνέγνωμεν· ἐκγελάσεται αὐτοὺς ὁ κύριος καὶ ἔσονται μετὰ τοῦτο εἰς πτῶμα ἄτιμον καὶ εἰς ὕβριν ἐν νεκροῖς δι' αἰῶνος.
16 ἀλλὰ τί ἐπὶ πολὺ ἐνδιατρίβομεν; ἀδολεσχίαν τυχὸν ἐμποιήσει τὸ μηκύνειν λόγον· ἐάσωμεν
Mt. 8, 22 τοὺς τεθνεῶτας θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς. ἀκούσατε νῦν καὶ δέξασθε τοῦ ὑμετέρου ἁπλοῦ διδασκάλου ῥήματα· ἀκούσατε παρὰ τούτου ἅπερ παρὰ τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων μεθ' ἡμῶν τυγχάνων πολλάκις ἤκουσεν· ἀκούσατε ἀληθῶς τὰ πολλάκις ἀκουσθέντα καὶ μὴ τὰ σπουδῆι καινότητος ἐφευρεθέντα. τῶι ἡμετέρωι ὑμῖν λαλεῖ στόματι ὁ συγκοινωνός, ἐπειδὴ μίαν πίστιν ἀναγκαῖον ἑνικῶς κηρύττεσθαι. οὐκ ἐνταῦθα εἰς τὸ τούτου πρόσωπον τινὸς μαρτυρίαι χρησόμεθα· παρ' ἡμῶν ἐδόθη ὁ ἐπιλεγεὶς ἐξ ὑμῶν· οὐκ ἔστιν ἄγνωστος, οὐχ ἑτέρωθεν ἀχθείς· ἔσχετε ἐπαινετέαν περὶ τοῦ παρόντος κρίσιν, οὓς
17 τῶι προκρίματι τῶι ἰδίωι ἡ φήμη πάλαι ἠπάτησε τοῦ ἀπόντος. πολλὰ περὶ αὐτοῦ διεξιέναι οὐκ ἀσφαλές, ἐπειδὴ περισσόν ἐστι τὰ ἐγνωσμένα ἐπαινεῖν· ἡμεῖς μέντοιγε ὑμᾶς τοῖς ὑμετέροις κυρίως ῥήμασιν βουλόμεθα ἐξ ἔθους ὑπομνῆσαι. μηδεὶς ἐν ὑμῖν ἐκεῖνον
1 Petr. 2, 6 σαλεύσηι τὸν θεμέλιον, ὃν ἡ ἰσχυρὰ πέτρα καὶ ὁ ἀκρογωνιαῖος λίθος κατεσκεύασεν· οἰκο-
1 Cor. 3, 11-16 δομεῖτε ἐπάνω τούτου, καθολικοί, ὅπερ εἰώθατε. ἐμάθετε τί ἐστιν ἐποικοδομεῖν τὸ μένον καὶ τί μὴ ἐποικοδομεῖν τὸ καυθησόμενον. τοῦτο τῆι ζημίαι, ἐκεῖνο τῶι μισθῶι ἀντισταθμήσεται, ὅταν τὰ ἔργα ἑκάστου δοκιμάζειν ἄρξηται τοῦ πυρὸς ἡ δοκιμασία. χαίρω ὑμᾶς τῶι θεμελίωι τούτωι οὐ καλάμην, οὐ ξύλα, οὐ χόρτον, ἀλλ' ἐκεῖνον ἐπιτεθεικέναι τὸν πλοῦτον ὃν τὸ τῶν ἀρχιτεκτόνων τῶν σοφῶν πρόσταγμα ἐνετέλλετο ἐπιτεθῆναι. καλῶς μενεῖτε οἱ οὕτως πεφροντισμένως οἰκοδομοῦντες· τὰ οἰκήματα μεγάλα τὰ τοιαῦτα ἐπαγγέλλεται ἀναλώματα· χρυσῶι, ἀργύρωι καὶ λίθοις τιμίοις ἐκείνην ὑμῖν τὴν ἀτίμητον κατασκευάζετε μονήν. οὐδενὶ τιμήματι διατιμῶνται τὰ αἰώνια, ἅτε δὴ μήτε ἀδικίαι μήτε παλαιότητι διαλυόμενα, ὅτι αὐτὰ ἀπὸ τῆς καταστάσεως τοῦ κόσμου τούτου τοῖς δικαίοις ὁ κύριος
Ies. 35, 3. 4 ἡτοίμασεν. ἐνδυναμούσθω ἡ χεὶρ τῶν πιστῶν ἡ κεκμηκυῖα· τὰ ὀκλάζοντα, προτρεπομένου τοῦ προφήτου, γόνατα στερεούσθω· οἱ ὀλιγόψυχοι ἐπιρρωννύσθωσαν. οὐκ ἔστιν ὃ περαιτέρω φοβηθήσονται. ἰδοὺ νικητὴς ἡμῶν ὁ σωτὴρ ἐφάνη· ἐπέδειξε τῶι ψεύδει ὁ θεὸς τί ἐστιν ὀχλεῖν καὶ ἐπεισιέναι τῆι ἀληθείαι, μετὰ τὸ αὐτὴν τὴν φιλονεικίαν ἐκεῖθεν ἐγγενέσθαι ὅθεν ὑπεισῆλθε. διόπερ, ἀδελφοὶ τιμιώτατοι, διαμείνατε ἐν τούτωι τῶι ὄντι,
1 Cor. 1, 10 ἵνα νικήσητε, ἐν ὑμῖν. ἐν τῆι αὐτῆι διανοίαι καὶ τῆι αὐτῆι γνώσει ἐστὲ τέλειοι, ἵνα παρὰ
Mt. 25, 31. 41. 34 τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν ἔλθηι ἐν τῆι ἑαυτοῦ θεότητι, μὴ τὸ ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι, ἀλλὰ δεῦτε οἱ εὐλογημένοι δυνηθῆτε ἀκοῦσαι. μενέτω ὁ ἔριφος τὴν ἀπέλασιν τοῦ ἐλευσομένου· ὑμᾶς τοιούτους θέλομεν εὑρεθῆναι, ἵν' ὅταν εἰς τὸ πῦρ τοὺς ἑστῶτας ἀπελάσηι ἀπὸ τῶν ἀριστερῶν, ὑμᾶς ἀπὸ τῶν δεξιῶν καλέσηι εἰς τὴν βασι-

---

ΑΛ

3 προήχθη] *prouectus* pro *probatus* legit translator 9 post κατήσθιον nonnulla omisit translator 19 ὑμῶν] *nostris* Λ 23 ὑμετέροις] *nostris* Λ 26 μὴ om. Λ 31/32 κατασκευάζεται Α

λείαν. οὐκ ἀναμένετε ἑτοιμασθῆναι ὅπερ πάλαι ὑμᾶς ἐκδέχεται, ἵνα βασιλεύσητε· στενὴν Mt. 7, 13
νῦν εἴσοδον σπουδαίως εἰσέλθετε, ἥτις τούτους δέχεται οἷς οὐδέποτε τὰ εὐρύχωρα ἐβοήθησε.

Ταῦτα τῇ ἀγάπῃ τῇ ὑμετέραι ὑπὲρ χαρᾶς τῶν καθολικῶν ἀρκείτω εἰρῆσθαι, ὅπερ πολλάκις ἀναγινώσκειν ὑμᾶς βουλόμεθα, ἵνα τῶι θριάμβωι τῆς ὑμετέρας πίστεως χαίροντες συνειδῆτε τὸν θεὸν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης εἶναι μεθ' ὑμῶν. καλῶς σωθείητε, ἀδελφοί.

Ἐδόθη Εἰδοῖς Μαρτίαις Ἀετίου καὶ Βαλερίου ὑπάτων. d.15.m.Mart. a.432

88 = V 114 Ἐπιστολὴ Μαξιμιανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Κύριλλον τὸν ἁγιώτατον κατὰ Νεστορίου καὶ περὶ τῆς οἰκείας χειροτονίας

89 = V 115 Ἀντίγραφον τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου πρὸς τὸν αὐτὸν ἐν ἁγίοις Μαξιμιανόν

90 Latina uersio extat in Collectione CT 66

Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς ἑπτὰ θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους τοὺς ἀπὸ τῆς ἁγίας συνόδου ἀποσταλέντας καὶ χειροτονήσαντας τῇ Κωνσταντινουπόλει Μαξιμιανὸν τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον

Κυρίοις ποθεινοτάτοις καὶ θεοσεβεστάτοις ἀδελφοῖς καὶ συλλειτουργοῖς Ἰουβεναλίωι Φλαβιανῶι Ἀρκαδίωι Προιέκτωι Φίρμωι Θεοδότωι Ἀκακίωι καὶ Φιλίππωι πρεσβυτέρωι Κύριλλος ἐν κυρίωι χαίρειν. Πεπληροφορήμεθα πάλιν καὶ διὰ πείρας αὐτῆς ἐγνώκαμεν ὅτι ζῇι ἡ ἀλήθεια καὶ νικᾶι κατὰ τὴν τοῦ ἁγίου φωνήν, ἀντιτάττεται δὲ αὐτῇι τὸ σύμπαν 1 Esr. 4, 38
οὐδέν, ἔστι δὲ οὕτως εὐσθενεστάτη, ὡς κατεξανίστασθαι παντὸς ἐχθροῦ καὶ τῶν ἀνθεστηκότων αὐτῇι παραλύειν τὴν δύναμιν. ἰδοὺ γὰρ ἰδοὺ τὰ μὲν τῶν ψευδηγορούντων ἤργησε χείλη καὶ πέπαυται τῶν ἐκτόπων δυσφημιῶν ἡ ἀχλύς, ἀνέλαμψε δὲ τῶν τῆς ἀληθείας δογμάτων τὸ κάλλος, χειροτονηθέντος ἐπισκόπου κατὰ ψῆφον θεοῦ καὶ βούλησιν διὰ d.25.m.Oct.
τῆς θεοσεβείας ὑμῶν τοῦ εὐλαβεστάτου καὶ θεοσεβεστάτου Μαξιμανοῦ, ὃν καὶ μακρὸν ἐκό- a.431
σμησε γῆρας οὐκ ἐν ῥαιστώναις ὄντα καὶ τρυφαῖς, ἀλλ' ἐν πόνοις τοῖς ὑπὲρ ἀρετῆς, καὶ πλείστη πραγμάτων κατεκόσμησε φροντίς, τῶν ὑπέρ γε τῆς ἀληθείας φημὶ καὶ τῶν τῆς εὐσεβείας δογμάτων. συγχαίρων τοίνυν ἁπάσαις ταῖς ἐκκλησίαις καὶ τοῖς ἐκεῖσε λαοῖς εἴποιμι ἂν εἰκότως· εὐλογητὸς κύριος ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησε λύτρωσιν Luc. 1, 68
τῶι λαῶι αὐτοῦ. οὐ γὰρ ἦν ἀπονυστάξαι τὸν ἀγαθὸν οὕτω ποιμένα, ὥστε καὶ τὴν ἰδίαν θεῖναι ψυχὴν ὑπὲρ τῶν προβάτων· ὡς δὲ ἀεὶ σώιζειν εἰδώς, τὸν μὲν πονηρὸν ἀπε- Ioh. 10, 11
σόβησε θῆρα τῆς ἱερᾶς τε καὶ θείας αὐλῆς, σοφώτατον δὲ καὶ ἁπάσης ἀρετῆς ἐπιστήμονα τὸν ἐπιστάτην ἀνέδειξεν, ὃν καὶ πιστεύομεν διαπρέψειν ἐν παντὶ καλῶι καὶ εἰς τὸν εὐαγῆ καὶ ἐξαίρετον ἀπευθῦναι βίον τοὺς ὑπὸ χεῖρα λαούς.

Ἐρρῶσθαι ὑμᾶς καὶ μνημονεύειν ἡμῶν τῶι κυρίωι εὔχομαι, ἀγαπητοὶ καὶ ποθεινότατοι.

91 = V 113 Ἐπιστολὴ Μαξιμιανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν ἀπὸ τῆς Ἐφέσου ἁγίας συνόδου σταλέντων ἑπτὰ ὁσιωτάτων ἐπισκόπων τῶν καὶ χειροτονησάντων αὐτὸν καὶ τῶν λοιπῶν ἐπισκόπων τῶν ἐνδημούντων τῇι βασίλιδι πόλει σταλεῖσα κατὰ πᾶσαν ἐπαρχίαν

92 Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν Τενέδου

Τῶι εὐλαβεστάτωι καὶ φιλοχρίστωι κλήρωι καὶ τῶι σεμνοτάτωι βουλευτηρίωι καὶ παντὶ τῶι πιστῶι λαῶι τῆς Τενεδίων πόλεως Μαξιμιανὸς Ἰουβενάλιος Φίρμος Ἀρκάδιος Φίλιππος

ΑΛ
5/6 καλῶς — ἀδελφοί om. Λ 26 συγχαίρων Λ συγχαίρω Α 30 θῆρα ΑΛ¹ θήρασ Λ^c ἐπίσημον Λ 31 διατρίψειν Λ^c

Φλαβιανὸς Θεόδοτος Εὐόπτιος Δανιὴλ καὶ ἡ συμπαροῦσα ἡμῖν ἁγία σύνοδος ἐν κυρίωι χαίρειν. Ἐδιδάχθημεν διὰ λιβέλλων τῶν παρὰ τοῦ ἀγαπητοῦ καὶ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου Τιμοθέου καὶ τῶν σὺν αὐτῶι ἐπιδοθέντων ἡμῖν ὅσα Ἀναστασίωι τῶι οὐκ οἶδ' ὅπως παρὰ τὴν παλαιὰν συνήθειαν γενομένωι ὑμῶν ἐπισκόπωι κατὰ τῆς ὀρθοδοξίας τετόλμηται, καὶ ἀποδεξάμενοι τῶν ἐπιδεδωκότων τὸν ζῆλον, γράφομεν παρεγγυῶντες ὑμῖν τὸν αὐτὸν καὶ ὑμᾶς ἀναδέξασθαι ζῆλον καὶ τὸν πάντηι τοῦ θεοῦ ἀλλότριον καὶ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας ξένα ἀπεργασάμενον Ἀναστάσιον καθηιρημένον εἰδέναι. πρὸς γὰρ ταῖς προειρημέναις αἰτιάσεσι καὶ ὑπομνήματα ἡμῖν ἐπεδείχθη πεπραγμένα ἐν τῆι ἁγίαι καὶ οἰκουμενικῆι συνόδωι τῆι ἐν Ἐφέσωι συγκροτηθείσηι, ἐν οἷς ὑπομνήμασιν οἱ ἁγιώτατοι καὶ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι Ῥόδων Ἀρχέλαος Ἀφθόνητος Φιλητὸς Θεμίστιος καὶ ὁ εὐλαβέστατος πρωτοπρεσβύτερος Ἀσκληπιάδης τῆς Ῥοδίων καὶ Εὐσέβιος ὁ πρεσβύτερος καὶ οἰκονόμος τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Τιμοθέου μεγίσταις αὐτὸν βλασφημίαις χρήσασθαι κατά τε τῆς ἁγίας καὶ θεοτόκου παρθένου καὶ κατὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῆς τε ἐν Νικαίαι πάλαι συγκροτηθείσης καὶ τῆς ἐν Ἐφέσωι διωρίσαντο, πρὸς ὃ κινηθεῖσα ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος τῶι συνοδικῶι γράμματι τῶι
V 91 παρ' αὐτῆς ἐκπεμφθέντι τὸν αὐτὸν Ἀναστάσιον ὑπέβαλεν, ὅπερ ἐπίσταλμα τοὺς ταῖς βλασφημίαις χρησαμένους καὶ τὰ Νεστορίου φρονοῦντας πάντηι ἀλλοτρίους τοῦ ἱερατικοῦ βαθμοῦ εἶναι ἀπεφήνατο. αἱ δὲ τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου Τιμοθέου καὶ τῶν σὺν αὐτῶι δοθεῖσαι αἰτιάσεις προσθεῖναι αὐτὸν τοῖς προειρημένοις ἀσεβήμασι καὶ τοῦτο ἐδίδασκον ὅτι δὴ ἑαυτῶι ἐπιτρέψας καὶ τῶι θρόνωι ἐπεπήδησε καὶ τῆι ἱερουργίαι, ὥστε αὐτὸν μηδὲ ἐλπίδα ἀπολογίας ἔχειν ποτέ. εἰδότες οὖν πάντηι αὐτὸν ἀλλότριον εἶναι τοῦ ἐπισκοπικοῦ βαθμοῦ, ἑαυτούς τε καὶ τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ πάντα φυλάξατε, ὑπακούοντες κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν τῶι τῆς Λέσβου ἐπισκόπωι τῶι εὐλαβεστάτωι Ἰωάννηι, ὥιπερ καὶ ἡμεῖς φροντίζειν ὑμῶν ἐνετειλάμεθα. εἰ δέ τις μετὰ τὸ γράμμα τοῦτο ἕτερόν τι φρονήσειε, καὶ αὐτὸς τοῖς αὐτοῖς ἐπιτιμίοις ὑποβληθήσεται.

[1] Μαξιμιανὸς ἐπίσκοπος ἐρρῶσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίωι εὔχομαι, ποθεινότατοι ἀδελφοί
[2] Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων ὁμοίως
[3] Ἀρκάδιος ἐπίσκοπος ὁμοίως
[4] Φίλιππος πρεσβύτερος Ῥώμης ὁμοίως
[5] Φλαβιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων ὁμοίως
[6] Φίρμος ἐπίσκοπος Καισαρείας ὁμοίως
[7] Θεόδοτος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας ὁμοίως
[8] Ἀκάκιος ἐπίσκοπος Μελιτηνῆς ὁμοίως
[9] Εὐόπτιος ἐπίσκοπος Πτολεμαίδος ὁμοίως
[10] Δανιὴλ ἐπίσκοπος Κολωνείας ὁμοίως
[11] Ὀλύμπιος ἐπίσκοπος Κουκκουσσοῦ ὁμοίως
[12] Μαρῖνος ἐπίσκοπος Ἡλιουπόλεως ὁμοίως
[13] Εὐπρέπιος ἐπίσκοπος Βύζης ὁμοίως
[14] Βεσσουλᾶς διάκονος Καρθαγένης ὁμοίως
[15] Ῥωμανὸς ἐπίσκοπος Ῥαφείας ὁμοίως
[16] Σιλβανὸς ἐπίσκοπος Κερατάπων ὁμοίως
[17] Παῦλος ἐπίσκοπος Ἀνθηδόνος ὁμοίως
[18] Ἀιανὴς ἐπίσκοπος Συκαμαζόνος ὁμοίως
[19] Ἀκάκιος Ἀριαραθίας ὁμοίως
[20] Ἡσαίας ἐπίσκοπος ὁμοίως
[21] Σεβῆρος ἐπίσκοπος Κοδουλλίων ὁμοίως
[22] Φανίας ἐπίσκοπος Ἁρπάσων ὁμοίως
[23] Χρυσάφιος ἐπίσκοπος Ἄπρων ὁμοίως

93 Λίβελλος Πέτρου ἐπισκόπου Τραιανουπόλεως μετανοητικὸς ἐπιδοθεὶς τοῖς αὐτοῖς ἁγιωτάτοις ἐπισκόποις

Τοῖς ἁγιωτάτοις καὶ θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις Μαξιμιανῶι Ἰουβεναλίωι Φλαβιανῶι Φίρμωι Ἀρκαδίωι Φιλίππωι πρεσβυτέρωι Ῥώμης Θεοδότωι Ἀκακίωι Εὐοπτίωι καὶ πάσηι τῆι ἁγίαι συνόδωι παρὰ Πέτρου ἐπισκόπου. Πολλοὺς οἶμαι τῶν ἐνταῦθα παρόντων ἁγίων ἐπισκόπων τὰ κατ' ἐμὲ σαφῶς ἐπίστασθαι, ὅτι δὴ διὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς εἰς τὴν ἁγίαν ταύτην καὶ ὀρθόδοξον ηὐξήθην πίστιν. γενομένης δὲ τῆς κατὰ Νεστόριον ταραχῆς μετὰ τῶν ἄλλων κατέλαβον καὶ αὐτὸς τὴν Ἔφεσον καὶ τὰ μὲν πρῶτα προσδοκήσας εἰρήνην ἔσεσθαι μεταξὺ τῶν μερῶν ἀμφοτέρων συνήμην τῶι μνημονευθέντι, οὐ δογμάτων ἕνεκα, ἀλλὰ φιλίας μόνον, μετὰ δὲ τὴν γενομένην αὐτοῦ καθαίρεσιν παραγενόμενοι τινὲς πρὸς ἡμᾶς καὶ συκοφαντήσαντες τὴν ἁγίαν σύνοδον ἔβλαψάν μου τὸ συνειδός, δι' ἣν αἰτίαν ἐν Ἐφέσωι τυγχάνων οὐ προσῆλθον τῆι ἁγίαι συνόδωι. ἐνταῦθα δὲ παραγενόμενος ἐσπούδασα μαθεῖν εἴ γε ἀληθῶς ταῦτα λέγεται παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου ἅπερ τινές, ὡς νῦν ἔγνων, ἐσυκοφάντησαν. συντετυχηκὼς οὖν ἁγίοις ἐπισκόποις, ὧν εἷς ἐστιν ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Φλαβιανός, καὶ τὸ πλῆττόν μου τὴν συνείδησιν ἐξηγησάμενος, ἐπληροφορήθην παρ' αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν ἀκρίβειαν περὶ ὧν ἀμφέβαλλον, διδαχθεὶς ὑγιῆ καὶ καθαρὰν εἶναι τῆς ὀρθοδοξίας τὴν πίστιν ἣν ἡ ἁγία ὑμῶν σύνοδος καὶ ἡ πάλαι κατὰ τὴν Νικαέων γενομένη ἐκήρυξε. τούτου ἕνεκα πρόσειμι τῆι ὑμετέραι θεοφιλείαι, δεόμενος συγγνῶναί μοι ἐπί τε τῶι χωρισμῶι τῆς ἁγίας συνόδου καὶ ἐφ' οἷς συναρπασθεὶς ὑπέγραψα τῆι γενομένηι ἀθέσμως καὶ ἀκανονίστως ὕβρει τῆς λεγομένης καθαιρέσεως παρὰ Ἰωάννου τοῦ Ἀντιοχέως καὶ τῶν σὺν αὐτῶι ⟨κατὰ τῶν⟩ ἁγιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων Κυρίλλου καὶ Μέμνονος, συνομολογοῦντός μου καὶ τὸ ὀρθὸν τῆς ἐκκλησίας φρόνημα, ὅπερ καὶ ἡ ὑμετέρα θεοσέβεια φρονεῖ, καὶ μεγάληι φωνῆι τὴν ἁγίαν Μαρίαν θεοτόκον ὀνομάζοντος καὶ Κύριλλον καὶ Μέμνονα τοὺς θεοφιλεστάτους καὶ ὁσιωτάτους ὁμολογοῦντος εἶναι ἐπισκόπους καὶ ἠδικῆσθαι παρὰ Ἰωάννου τοῦ Ἀντιοχέως καὶ τῶν σὺν αὐτῶι ἀντιδιαταξαμένων τῆι ἁγίαι καὶ οἰκουμενικῆι συνόδωι. ἀναθεματίζω δὲ καὶ Νεστόριον τὸν αἱρετικὸν τόν ποτε γενόμενον ἐπίσκοπον τῆς μεγαλοπόλεως καὶ τὸ τούτου ἀσεβὲς δόγμα, καὶ πάντας δὲ τοὺς τὰ Νεστορίου φρονοῦντας καὶ μὴ τῆι πίστει τῶν ἁγίων πατέρων ἀκολουθήσαντας, ἀκοινωνήτους ἔχων ἐκείνους οὓς ἡ ἁγία ὑμῶν σύνοδος ἀνενεγήτους καὶ ἀφωρισμένους εἶναι προσέταξε, καὶ παρακαλῶ δεχθῆναι εἰς κοινωνίαν, ἐπειδὴ ἐμαυτὸν ἄχρι τοῦ νῦν ἀκοινώνητον ἐφύλαξα κατὰ τὸ ἐπιτίμιον τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου, ἐκδεχόμενος τὴν παρ' ὑμῶν φιλανθρωπίαν. V 91

Πέτρος ἐπίσκοπος τῆς Τραιανουπόλεως μητροπόλεως ἐπέδωκα τούσδε τοὺς λιβέλλους καὶ ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῆι.

94 Λίβελλος μετανοητικὸς Ἰουλιανοῦ ἐπισκόπου Σαρδικῆς ἐπιδοθεὶς Ῥούφωι ἐπισκόπωι Θεσσαλονίκης καὶ τῆι σὺν αὐτῶι συνόδωι

⟨Τοῖς⟩ ἁγίοις καὶ προσκυνητοῖς ἱερεῦσιν Ῥούφωι ἀρχιεπισκόπωι Εὐχαρίωι Σεννεκίωνι Φλαβιανῶι Δομνίνωι Βασιλιανῶι Ἑρμείαι Περεβίωι Μαρκιανῶι Κρισκονίωι Προιέκτωι καὶ Γενναδίωι ἀπὸ Ἰουλιανοῦ ἐπισκόπου Σαρδικῆς. Οὔτε τὴν σὴν λανθάνειν ἡγοῦμαι μακαριότητα καὶ πᾶσαν τὴν συμπαροῦσαν σοι ἁγίαν σύνοδον τὰ κατ' ἐμέ· σαφῶς γὰρ ἴστε ὡς διὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς εἰς τὴν ἁγίαν καὶ ὀρθόδοξον ἣν ὑμεῖς πρεσβεύετε, παρὰ πατέρων διαδεξάμενος ηὐξήθην πίστιν. γενομένης δὲ τῆς κατὰ Νε-

---

A

21 κατὰ τῶν addidi 37 Τοῖς addidi 41 ὡς διὰ — θεοῦ scripsi διὰ — θῦ ὡσ A

στόριον ταραχῆς, κατὰ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων κατέλαβον καὶ αὐτὸς τὴν
cf. V 97 Ἐφεσίων μητρόπολιν, ἐν ἧι ἀπεδόθη μοι γράμματα τῆς ἁγιότητός σου παρακελευόμενα πάντων μὲν ἐκτὸς τῶν σχισμάτων γίνεσθαι, συντίθεσθαι δὲ τῆι ἐν τῆι Νικαέων πόλει ἐκτεθείσηι ὑπὸ τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων πατέρων ὀρθοδόξωι πίστει. τὰ πρῶτα τοιγαροῦν συνήμην τῶι μνημονευθέντι Νεστορίωι, οὐ δογμάτων χάριν, ἀλλὰ φιλίας ἕνεκα μόνης· μετὰ δὲ τὴν γενομένην αὐτοῦ καθαίρεσιν παραγενόμενοι τινὲς καὶ συκοφαντήσαντες τὴν ἁγίαν σύνοδον τὴν καθελοῦσαν αὐτὸν βλάβας τινας ψυχικὰς ἐνεποίησαν ἐμοί τε καὶ ἄλλοις πολλοῖς ταῖς ἑαυτῶν ματαιολογίαις καὶ διὰ ταὐτην τὴν αἰτίαν συναρπαγείς, ὡς ἔφην, ἐν Ἐφέσωι τυγχάνων οὐ προσῆλθον τῆι αὐτῶν ἁγιότητι. ἐνταῦθα δὲ παραγενόμενος ἐπείσθην ὡς ἑωλα πάντα ἐτύγχανε τὰ εἰρημένα μοι κατὰ τῆς ἁγίας συνόδου, ἐπληροφορήθην τε σώιζεσθαι παρ' αὐτῆι ὑγιῆ καὶ καθαρὰν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τὴν ὁμολογίαν ἣν ἥ τε κατὰ τὴν Νικαέων συγκροτηθεῖσα τῶν ἁγίων πατέρων ἐξέθετο πληθὺς καὶ ἡ ὑμῶν ἁγιότης διατελεῖ κηρύττουσα. τούτου ἕνεκα πρόσειμι τῆι ὑμετέραι θεοφιλείαι, δέομενος συγγνῶναί μοι ἐπί τε τῶι χωρισμῶι τῆς ἁγίας συνόδου καὶ ἐφ' οἷς συναρπασθεὶς ὑπέγραψα τῆι γενομένηι ἀθέσμως καὶ ἀνοσίως καὶ ἀκανονίστως ὕβρει τῆς λεγομένης καθαιρέσεως παρὰ Ἰωάννου τοῦ Ἀντιοχέως καὶ τῶν σὺν αὐτῶι κατὰ τῶν ἁγιωτάτων καὶ θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων Κυρίλλου καὶ Μέμνονος, ἀνακηρύττοντός μου δηλαδὴ καὶ τὸ ὀρθὸν τῆς ἐκκλησίας φρόνημα, ὅπερ καὶ ἡ ὑμῶν θεοσέβεια φρονεῖ, καὶ μεγάληι φωνῆι βοῶντος τὴν ἁγίαν Μαρίαν θεοτόκον εἶναί τε καὶ λέγεσθαι τῶι τὸν πρὸ τῶν αἰώνων ὄντα θεὸν λόγον, τὸν μονογενῆ τοῦ θεοῦ υἱόν, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, αὐτὸν κατελθόντα, μένοντα ὅπερ ἦν κατὰ φύσιν, δίχα πάσης τροπῆς καὶ ἀλλοιώσεως ἐνωθέντα σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν τετέχθαι ἐξ αὐτῆς, ὁμολογῶ τε καὶ Κύριλλον καὶ Μέμνονα τοὺς θεοφιλεστάτους καὶ ὁσιωτάτους ἐπισκόπους εἶναι ὀρθοδόξους καὶ κήρυκας τῆς ὀρθῆς πίστεως, ἠδικῆσθαι δὲ παρὰ Ἰωάννου τοῦ Ἀντιοχέως καὶ τῶν σὺν αὐτῶι ἀντιδιαταξαμένων τῆι ἁγίαι καὶ οἰκουμενικῆι συνόδωι. ἀναθεματίζω μέντοι καὶ Νεστόριον τὸν αἱρετικὸν τόν ποτε γενόμενον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπίσκοπον καὶ τὸ τούτου ἀσεβὲς δόγμα ἔτι τε καὶ Πελάγιον καὶ Κελέστιον καὶ Βόνωσον καὶ πάντας τοὺς τὰ ἐκείνων φρονοῦντας καὶ μὴ τῆι πίστει τῶν ἁγίων πατέρων ἀκολουθήσαντας ἀκοινωνήτους τε ἔχω
V 91 κἀκείνους οὓς ἡ ἁγία σύνοδος ἀφωσιωμένους εἶναι καὶ ἀνενεργήτους πάσης ἱερατικῆς λειτουργίας προσέταξε, καὶ παρακαλῶ δεχθῆναι εἰς κοινωνίαν· καὶ γὰρ καὶ ἐμαυτὸν ἄχρι τοῦ νῦν ἀκοινώνητον ἐφύλαξα κατὰ τὸ ἐπιτίμιον τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τὸ ὁρισθὲν παρ' αὐτῆς καθ' ἡμῶν τῶν ἀποσχισάντων ἑαυτοὺς καὶ πολυτρόπως πλημμελησάντων, ἐκδεχόμενος τὴν παρ' ὑμῶν φιλανθρωπίαν.

Ἰουλιανὸς ἐπίσκοπος Σαρδικῆς τούτωι τῶι λιβέλλωι παρ' ἐμοῦ ὑπαγορευθέντι καὶ ἀναγνωσθέντι ὑπέγραψα καὶ προσήγαγον.

95 Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον Βεροίας

Κυρίωι μου ἀγαπητῶι ἀδελφῶι καὶ συλλειτουργῶι Ἀκακίωι Κύριλλος ἐν κυρίωι χαίρειν. Ὀρθῶς εἰρῆσθαι πιστεύων παρὰ τοῦ μακαρίου Παύλου τὸ ἀπόδοτε πᾶσι τὰς
Rom. 13, 7 ὀφειλάς, οὐ διαλέλοιπα κατὰ τὸν παρωιχηκότα καιρόν, ὡς γε ἐμαυτὸν πείθω, τὴν ὀφειλομένην καὶ πρέπουσαν τῆι σῆι τελειότητι τιμὴν καθάπερ ἐν ὀφειλήματος τάξει καθηκόντως ἀποτινύς· ἔδει γὰρ ἔδει τοῦτο δρᾶν καὶ τὴν οὕτω σεπτὴν πολιὰν ἀεὶ ταῖς προσρήσεσι στεφανοῦν. ὅτι δὲ περὶ παντὸς ἐκκλησιαστικοῦ καὶ ἀναγκαίου πράγματος ἀνεκοινούμην, καὶ

A

28 κόνωσον A 37 βερροίασ A

τοῦτο οἶμαι τὴν σὴν θεοφιλεστάτην εἰδέναι φρένα· γέγραφα δὲ καὶ περὶ Νεστορίου πλει- cf. V 16
στάκις ὅτι τὰ πάντα διακυκᾶι καὶ τὴν τῶν ἐκκλησιῶν διαταράττει γαλήνην, ξένοις τισὶ καὶ
νεωτάτοις εὑρήμασι λογισμῶν τὸν ὀρθῶς ἔχοντα καὶ ἀβέβηλον ἀληθῶς τῆς τε ἀποστολικῆς
καὶ εὐαγγελικῆς παραδόσεως παραχαράττων λόγον. καὶ γοῦν ἐκομισάμην τὰ παρὰ τῆς V 17
σῆς θεοσεβείας πρὸς τοῦτο γράμματα μόνον οὐχὶ δακρυούσης καὶ οἷον ἐκ προμηθείας τὴν 5
μέλλουσαν ἔσεσθαι τῶν πραγμάτων κατάστασιν ὑφορωμένης. ὅτι δὲ οὐχ ἡμεῖς σύνο-
δον γενέσθαι παρακεκλήκαμεν, ἀλλ' ἐκεῖνος αὐτὸς ὁ καὶ τῆς διχονοίας ἐν ἀρχαῖς καταβα-
λόμενος τὸν θεμέλιον καὶ τῶν ζιζανίων σπορεύς, ἅπασι προδηλότατον. ἀλλ' οὐδὲ
ἐγὼ τῇι Ῥωμαίων ἐκκλησίαι γεγράφηκα κατ' αὐτοῦ πρῶτος, ἤρξατο δὲ μᾶλλον αὐτὸς καὶ
τούτου. ἡμῶν γὰρ συμβουλευόντων μὲν αὐτῶι τῶν κατὰ Χριστοῦ δυσφημιῶν ἀπο- 10
σχέσθαι μᾶλλον, φρονῆσαι δὲ μεθ' ἡμῶν ὀρθά, τοῖς ἰδίοις αὐτὸς ἑπόμενος λογισμοῖς, ἐξη-
γήσεις ἑαυτοῦ διεστραμμένας καὶ μακρὰς συνθεὶς ἐπιστολὰς ἀπέστειλε πρὸς τὸν κύριόν Coll. Veron.
μου τὸν θεοσεβέστατον καὶ εὐλαβέστατον τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας ἐπίσκοπον Κελεστῖνον, 3. 4
ὃς καὶ τοῖς αὐτοῦ γράμμασιν ἐντυχὼν καὶ ταῖς ἐξηγήσεσι κατέγνω τοσοῦτον εἰκῆι βατταρ-
ίζοντος, μᾶλλον δὲ δυσσεβῆ τινα καὶ παλίμφημα λέγοντος κατὰ τοῦ πάντων ἡμῶν σω- 15
τῆρος Χριστοῦ, ὥστε καὶ ὅρον ἐξενεγκεῖν ἐπ' αὐτῶι, γράψαι δὲ καὶ πρός με καὶ πάλιν V 9
αὐτὸν ὑπομνῆσαι δι' ἐπιστολῶν ὥστε ἀποσχέσθαι μὲν τῆς ἑαυτοῦ κακοδοξίας, ἀνθελέσθαι
δὲ μᾶλλον τὸ ἐν ὀρθῆι πίστει διαπρέπειν ἐπείγεσθαι. καὶ ἵνα μὴ μακροὺς εἰς τοῦτο
δαπανήσας λόγους δόξαιμί πως εἶναι τῆι θεοσεβείαι σου φορτικός, ἐπ' αὐτὸ πάλιν εἶμι
τὸ πρᾶγμα, καὶ (τίνα ⟨γὰρ⟩ τρόπον ἡ ἁγία σύνοδος ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει συγκε- 20
κρότηται, διηγησάμεθα) ἅπαξ ἐκεῖνο φημί· ὤιμην τὴν σὴν ὁσιότητα συνδραμεῖσθαι πάντως
ὡς οὐ περί τινος τῶν τυχόντων συγκροτουμένης συνόδου, ἀλλὰ περὶ αὐτῆς τῆς ὀρθῆς
πίστεως καὶ τῆς καταστάσεως ἁπασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. διατετέλεκα δὲ καὶ κατ' αὐτὴν
τὴν Ἐφεσίων ὁμοῦ τοῖς ἄλλοις ἅπασι θεοσεβεστάτοις ἐπισκόποις τοιαύτας δεχόμενος φή-
μας ὅτι τε ἥξει καὶ παρέσται καὶ τοῦτο ἐπήγγελται δρᾶν, ἀλλ' ἴσως πλεῖστα γέγονε τὰ 25
ἐμποδὼν καὶ πρό γε τῶν ἄλλων τὸ σεπτὸν οὕτω καὶ τίμιον γῆρας καὶ ἡ τοῦ σώματος
ἀρρωστία. ἐπειδὴ δὲ ἐγγὺς ὄντες ἀπήγγελλον οἱ ἐκ τῆς Ἀνατολῆς, ἐμάθομεν μόλις τῆς
σῆς τελειότητος τὴν παραίτησιν. εἶτα πῶς ἰὴν ἐξ ἁπάσης ὡς ἔπος εἰπεῖν τῆς Ῥωμαίων
ἀρχῆς συναγηγερμένων θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων ἑκάστου τε ἀλύοντος ἐπὶ τῆι παρατάσει
τῶν ἡμερῶν καὶ φάσκοντος τὴν οἰκείαν ἐπείγεσθαι καταλαβεῖν ἐκκλησίαν τε καὶ πόλιν διὰ 30
τὸ πλείστους εἶναι ἐν ἑκάστηι τοὺς αἱρετικοὺς καὶ μὴν καὶ ἑτέρας συμβαίνειν διαστροφάς,
γράψαι πρὸς τὴν σὴν ὁσιότητα ἐκ τῆς Ἐφεσίων καὶ ἐκ τοσούτων διαστημάτων αἰτῆσαι
συγγνώμην; οὔτε στρατιώτου τρέχοντος ὀξέως (οὐ γὰρ εἴχομεν τὸν ὑπηρετοῦντα πρὸς
τοῦτο) οὔτε μὴν [ὡς ἔφην] περιμένοντα τινὸς ἀποδημίαν κληρικοῦ καὶ ἐπάνοδον (πλείστη
γὰρ ἦν, ὡς ἔφην, τῶν ἀλυόντων πληθύς)· ἤδη γὰρ ἀνεκοινωσάμην τῆι σῆι θεοσεβείαι 35 V 16
περὶ τούτων ἁπάντων καὶ πρὶν ἐκδημῆσαι ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας. μὴ τοίνυν οἰέσθω
με τὸ σὸν θεοφιλὲς ἀλογῆσαι τοσοῦτον τοῦ πρέποντος, ὡς ἐλέσθαι σιωπᾶν ἐπί γε τοῖς
οὕτως ἀναγκαιοτάτοις πράγμασιν. μετά γε δὲ τὰ ἐν τῆι συνόδωι πεπραγμένα λελύπημαι
λίαν· τινὲς γὰρ τῶν ἐκ τῆς Ἀνατολῆς περιεκόμιζον ἴσον ἐπιστολῆς ὡς γραφείσης παρὰ cf V 93
τῆς σῆς ὁσιότητος κατ' ἐμοῦ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα καὶ ὁ τῶν γραμμάτων τύπος 40
οὗτος ἦν ὅτι ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος ἔχθραν ἔχων πρὸς Νεστόριον συνεσκευάσατο
αὐτόν, καὶ ἑτερά τινα τούτοις ὁμοίαν ἔχοντα δύναμιν. καὶ εἰ μὲν τῆς σῆς ὁσιότητος
τὸ γράμμα ἐστίν, εἰκότως, ὥς γε οἶμαι, λελύπημαι· ποίαν γὰρ ἔχθραν ἐγὼ πρὸς Νεστόριον
ἐσχηκὼς ἰδίαν εὑρίσκομαι; καίτοι χειροτονηθέντος εὐθὺς ἔγραψα τὰ κοινωνικὰ καὶ μεστὴν

A

18 τὸ scripsi τοῦ A 20 γὰρ addidi 32 τῆς scripsi τῶν A 34 ὡς ἔφην deleui περιμένοντα scripsi περιμένοντοσ A 43 γράμμα scripsi πρᾶγμα A

ἔπεμψα ἐπαίνων πρὸς αὐτὸν ἐπιστολήν· οὐ γὰρ ἤιδειν τὰ ἐσόμενα· εἶτα ὁ σύμπας πρὸς αὐτὸν γέγονέ μοι λόγος οὐ περὶ κοινοῦ πράγματος, ἀλλὰ μόνης τῆς ὀρθῆς πίστεως. εἰ δὲ ἐπλάσαντο τινὲς τὴν ἐπιστολήν, ἀπολογήσονται τῶι θεῶι καὶ τὴν σὴν θεοσέβειαν διασύραντες κἀμοὶ σιωπῆς καὶ λύπης γεγονότες παραίτιοι. ὅτι δὲ τῶν ἀτόπων οὐδὲν ἢ γοῦν ἔξω τοῦ εἰκότος ἢ τῶν πέρα λόγου τοῦ πρέποντος ἡ ἁγία πέπραχε σύνοδος κατὰ τὴν Ἐφεσίων μητρόπολιν, ἐξ αὐτῶν ἔνεστι τῶν πραγμάτων ἰδεῖν. οὐ γὰρ περί τινος ἑτέρου συνεδρεύσαμεν, οὐ καλοῦντος εἰς δίκην ἀδελφοῦ, οὐκ ἀνεχόμενοι τῶν σαλεύειν ἐθελόντων πράγματα τισίν, ἀλλὰ περὶ μόνης τῆς ὀρθῆς πίστεως τὰς συνόδους ἐποιούμεθα, κρατύνοντες μὲν τὰ τοῖς ἁγίοις πατράσιν ὁρισθέντα περὶ αὐτῆς ἐν τῆι Νικαέων πόλει καὶ τὴν ἁγίαν ἐκείνην καὶ μεγάλην σύνοδον παμψηφὶ στεφανοῦντες ὡς ἀκριβῆ καὶ τετορνευ-
77 μένον τὸν τῆς ἀμωμήτου πίστεως ὅρον ἐξενεγκοῦσαν, συνομολογοῦντες δὲ καὶ συναινοῦντες ὅτι χρὴ μηδενὶ τρόπωι παρασαλεύειν τι τῶν τεθεσπισμένων, Νεστόριον δὲ καταδικάσαντες ὡς παραχαράττοντα αὐτὴν καὶ ὑπερβαίνοντα ὅρια ἃ ἔθεντο οἱ μακάριοι πατέρες ἡμῶν λαλοῦντος δι' αὐτῶν τοῦ ἁγίου πνεύματος· οὕτω γὰρ πεπιστεύκαμεν.

Πρόσειπε τὴν παρὰ σοὶ ἀδελφότητα· σὲ ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίωι προσαγορεύει.

96 = V 118 Τοῦ αὐτοῦ λόγος ἀπολογητικὸς πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Θεοδόσιον σημαίνων πάντα τὰ πραχθέντα κατὰ τὴν Ἐφεσίων πόλιν

97 Latina uersio habetur in Collectione Casinensi 122

Θεῖον γράμμα πρὸς τὴν ἐν Ἐφέσωι ἁγίαν σύνοδον ἀπολῦον πάντας τοὺς ἐπισκόπους εἰς τὰ ἴδια καὶ ἀποκαθιστῶν Κύριλλον καὶ Μέμνονα τοὺς ἁγιωτάτους ταῖς ἰδίαις ἐκκλησίαις

Ἡμεῖς τὴν τῶν ἐκκλησιῶν εἰρήνην ἁπάσης ἄλλης ἀσχολίας προτιμήσαντες, οὐ μόνον διὰ τῶν ἡμετέρων ἀρχόντων, ἀλλὰ καὶ δι' ἑαυτῶν συναγαγεῖν ὑμᾶς ἐβουλήθημεν, ἀσεβὲς εἶναι καὶ ἀνάξιον τῆς ἡμετέρας βασιλείας πιστεύσαντες τὸ ῥαθυμούντων ἡμῶν καὶ μὴ πάντα ὅσα ἐνδέχεται, ποιούντων διαιρεθῆναι τὰς ἐκκλησίας. ἐπειδὴ δὲ οὔτε ἑνωθῆναι ὑμᾶς γεγένηται δυνατὸν οὔτε εἰς τοὺς λόγους τοὺς περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων ἐλθεῖν ἠθέλησεν ἡ ὑμετέρα εὐλάβεια, τετυπώκαμεν τοὺς Ἀνατολικοὺς ἐπισκόπους ἀπελθεῖν εἰς τὰς ἑαυτῶν πατρίδας καὶ τὰς ἐκκλησίας καὶ τὴν σύνοδον διαλυθῆναι τὴν ἐν Ἐφέσωι ἐπὶ τῶι Κυρίλλον εἰσελθεῖν ἐν Ἀλεξανδρείαι καὶ Μέμνονα μεῖναι ἐν Ἐφέσωι. τοσοῦτον γὰρ δηλοῦμεν τῆι ὑμετέραι θεοσεβείαι ὅτι ἕως ὅτε ζῶμεν, καταγνῶναι τῶν Ἀνατολικῶν οὐ δυνάμεθα· οὐδὲν γὰρ ἐπὶ ἡμῶν ἠλέγχθησαν οὐδενὸς αὐτοῖς συζητῆσαι θελήσαντος. εἰ οὖν ἔστι σκοπὸς εἰρήνης, ἑλόμενοι ταύτην ἀφιλονείκως γνωρίσατε ἡμῖν· εἰ δὲ μή γε, εὐθέως πρὸς ἃ γεγράφαμεν, τῆς ἐκδημίας φροντίσατε, οὐχ ἡμῶν ὄντων αἰτίων, ἀλλὰ τοῦ θεοῦ τοὺς αἰτίους γινώσκοντος.

98 Κελεστίνου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης πρὸς Φλαβιανὸν ἐπίσκοπον Φιλίππων ἐπανελθόντα ἐκ τῆς κατ' Ἔφεσον ἁγίας συνόδου

Τῶι ἀδελφῶι ἀγαπητῶι Φλαβιανῶι Κελεστῖνος. Κεχαρισμένα, καὶ γὰρ οὐκ ὀλίγον μοι προθυμίας ἐπεδαψιλεύσατο, διὰ τῶν τέκνων τῶν ἡμετέρων τῶν εὐλαβεστάτων Ἰωάν-

97 Primus edidit I. B. Cotelier in Ecclesiae Graecae monumentis 1, 41

A

10/11 τετορευμένον A

$AX_1JΛ$

19 ἀπολύων JX_1 20 μένονα X_1 25 τῶν om. X_1 27/28 ἐπὶ — Ἐφέσωι om. J 29 ὅτι $J_{corr}Λ$ ὅτε AJX_1 ἀνατολῶν J 31/32 γράφωμεν X_1

A

36 καὶ γὰρ scripsi καίπερ A

νου τοῦ πρεσβυτέρου καὶ Ἐπιθυμητοῦ τοῦ διακόνου γράμματα τῆς ἁγιωσύνης σου ὑπεδεξάμην. τοσοῦτον γάρ μοι χαρᾶς παρεσχήκασιν ὅσον πρὸς τὴν πίστιν τοῦ πράγματος ἡ σὴ ἀδελφότης καμάτου συνεισηνέγκατο. ἐξεπλήρωσας διὰ πάντων τὸν ἱερέα τοῦ κυρίου, ἀγωνισάμενος ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ βασιλέως, ἀφ' οὗ ἀμοιβαδὸν ἐλπίζεσθαι ὀφείλει ὑπὸ τῆς σῆς ἀδελφότητος ἡ ἀντίδοσις. ἢ ἀγνοεῖς, ἀδελφὲ τιμιώτατε; ἥντινα σὴν σπουδὴν εἴ τις ὅμοιός σοι μεταχειρίσαι, γινωσκέτω εἶναι κρεῖττον καμάτου, ἵνα τῇ τοῦ θεοῦ ἡμῶν βοηθείαι πάντας οὓς ἑαυτῷ ὁ διάβολος ἐπερείδεται ἐκδικῶν, ὠφελοίημεν.

99 Ξύστου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης πρὸς τὸν αὐτόν

Τῷι ἀγαπητῷι ἀδελφῷι Φλαβιανῷι Ξύστος. Νενομισμένον ἐστὶ τῇι ὁσιότητι τῇι σῇι τὸν ἀποστολικὸν θρόνον προσεχῶς ὁμιλεῖν· οὕτως γὰρ τὴν θείαν ὡς ἅτε ἱερεὺς δόκιμος ἐξεβίβασας ὑπόθεσιν, ὡς θριαμβεύοντά σε κατὰ τῶν ἐχθρῶν εἰς τὴν πεπιστευμένην σοι ἐκκλησίαν ἐπανελθεῖν. χαίρωμεν οὖν· ἀνεκαλέσω γὰρ ἀπὸ τοῦ πολέμου τοὺς πιστοὺς στρατιώτας μετὰ σημείων νικηφόρων, ὁπότε τοῖς τούτου μέρεσι συνηγόρησας, οὗτινος τὸν νόμον οἱ καλῶς δεδιδαγμένοι ἱερεῖς οὐκ ἠδύναντο μὴ εἶναι νικηταί. εἰ καὶ ὅτι μάλιστα γνώριμος ἡμῖν γέγονεν ὁ κάματος τῆς ἀδελφότητος τῆς σῆς ἐκ πολλῶν ἀναφορῶν, ὅμως τὴν σπουδὴν καὶ τὴν ἐγρήγορσίν σου ὁ λόγος τοῦ ἀδελφοῦ καὶ συμπρεσβυτέρου τοῦ ἡμετέρου Φιλίππου πρὸς ἡμᾶς ἐπανελθόντος σαφέστερον ἀνεδίδαξεν. ἀγαλλιῶ τοίνυν, γνησιώτατε ἀδελφέ, τῇι μαρτυρίαι τῇι καθόλου ἀγαλλιῶ· ὀφείλεται ἀπὸ τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας τοῖς τοσούτοις καμάτοις τῶν σῶν πράξεων εὐχαριστία, ἥντινα διὰ Οὔρσου τοῦ προσφιλεστάτου ἡμῖν καὶ ἀπὸ τῶν ἡμετέρων πλευρῶν ὑποδιακόνου ἐκπεμφθέντος ὁ κατὰ πρόσωπον λόγος ἐγκλείει, καὶ τὸ τῆς ἀγάπης ὄφλημα ἀποδιδοὺς τοῖς τῆς διαδοχῆς τύποις καὶ ποιῶν τῆς ἡμετέρας καταστάσεως τὴν γνῶσιν. δίκαιον γὰρ τῇι ἁγίαι σου ψυχῇι ἀμοιβαδὸν τοῦτο παραπλησίως ἐκείνωι κατατιθέναι, οὗτινος τὸ πρόσωπον ἤτοι τὴν ὑπηρεσίαν παρὰ τῆς θείας προνοίας διαδέδεγμαι.

d. 31. m. Iul. a. 432

100 Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον Κύριλλον

Ἥσθην ἐπὶ τοῖς δηλωθεῖσί μοι δι' ἐπιστολῆς παρὰ τῆς σῆς ὁσιότητος περὶ τῶν ἁγίων καὶ συνεπισκόπων μου, οὓς ὀλίγη χρῆσις καὶ συντυχία, οἷοί τε καὶ ὅσοι εἶεν, ἀπέδειξε. καὶ τάχα ἧττον ἂν τοῖς περὶ αὐτῶν γράμμασιν ἐπιστεύσαμεν, εἰ μὴ τὴν παρ' αὐτῶν μαρτυρίαν ἐνίκησεν ἑαυτῇ μαρτυροῦσα ἡ τῶν ἀνδρῶν παρουσία. εἴδομεν ἀληθῶς τοῦ κυρίου ἱερέας· εἴδομεν ἄνδρας μεστοὺς χάριτος πνευματικῆς, ἥτις ἐν πρώτοις παρ' αὐτοῦ δίδοται τοῦ θεοῦ, ἔτι μὴν αὐτοὺς χαριεστέρους ἡμῖν ἡ τοῦ θεοῦ περὶ ἡμᾶς κρίσις ἀπέδειξεν. ἔσχε γὰρ αὐτοὺς παρόντας ἡ ἡμετέρα χειροτονία καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἀποτελοῦσιν ἱερέα κεκοσμημένοι αὐτὴν ἡμῖν τὴν παρουσίαν ἐνεδείξαντο τῆς σῆς ἁγιότητος, ἣν οὐκ ἄνευ πολλῆς τῆς ἀξίας ἀδελφικῆι ἀεὶ διαθέσει περιπλεκόμεθα. τοσοῦτον γάρ σοι ὀφείλει ἡ κοσμικὴ ἐκκλησία, ὅσον σοι πάντες εἰσὶν ὑποχείριοι, ὅς γε πανταχοῦ πάντας νενίκηκας. ἐπιμένοντος τοίνυν καὶ ὑγιῶς πάντα ὑποβάλλοντος τοῦ υἱοῦ ἡμῶν Θεμίσωνος τοῦ ἀρχιδιακόνου, τὰ πρέποντα δεδώκαμεν γράμματα πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ συνεπισκόπους ἡμῶν πρὸς οὓς

d. 31. m. Iul. a. 432

---

100 JK 390 primus edidit I. B. Cotelier in Eccl. gr. monum. 1, 42

A

5 ὑπὸ scripsi ὑπὲρ A 6 κρείττων A 16 ἐγρήγορσίν scripsi γόργησίν A

AX$_1$

25 ξύστου πάπα πρὸσ κύριλλον inscr. X$_1$ 26 δηλωθήσοισ X$_1$ 28 αὐτῶν scripsi αὐτὸν AX$_1$ 34 ἀεὶ om. X$_1$

ep. 85 ἤιτησαν οἱ προειρημένοι συνιερεῖς ἡμῶν. ἤρκει μὲν γὰρ κἀκεῖνα ἃ πρὸ τούτου διά τε τῶν τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἐκκλησίας κληρικῶν καὶ ὕστερον διὰ τῶν διακόνων τῆς σῆς ἁγιότητος ἔμπλεω πάντων ἀναγκαίων ἀπέστειλα· ἑπόμενος δὲ καὶ νῦν τῇι τε ὑπομνήσει τῆς σῆς ἀδελφότητος καὶ τῶι ἡμετέρωι ἔθει οὐ παρέλειψα τὰ ὑγιῶς μοι ὑποβληθέντα, χάριν ὁμολογῶν καὶ ἐν εὐεργεσίαις τιθέμενος τοῦτο ὃ πέπεισμαί μοι οὐρανόθεν δεδωρῆσθαι, ἵνα περί τε τῆς ἐμῆς χειροτονίας καὶ τῆς πίστεως τὰ αὐτὰ πρὸς τὴν σὴν ὁμόνοιαν μίξωμεν ῥήματα.

Περί τε τοῦ Ἀντιοχείας καὶ τῶν λοιπῶν οἵτινες μετ' αὐτοῦ ἀκόλουθοι γενέσθαι Νεστορίου ἠθέλησαν, καὶ περὶ πάντων δὲ τῶν παρὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἐπιστήμην ἐκκλησίας διοικούντων κατειληφότες τοῦτο ὡρίσαμεν φυλακτέον ἵνα, εἰ ἀνανήψειαν καὶ μετὰ τοῦ ἰδίου ἡγεμόνος ἀθετήσειαν ἅπαντα ἅπερ ἡ ἁγία σύνοδος ἡμῶν ἐπιβεβαιούντων ἠθέτησεν, ἐπανέλθοιεν εἰς τὸ τῶν ἱερέων συνέδριον. ὥσπερ γὰρ ἐπιμένοντες τοῖς προτέροις οὐκ ἠδυνήθησαν ἐν τῇι ἡμετέραι εἶναι κοινωνίαι, οὕτως βουλόμεθα αὐτοὺς διὰ τὴν ἑνότητα καὶ εἰρήνην τῶν ἐκκλησιῶν ἀπολογουμένους, ὡς εἰρήκαμεν, ὑποδεχθῆναι. αὐτοὶ δὲ καθ' ἑαυτῶν εὑρεθήσονται τὴν ἴσην ἀπόφασιν ἐξενεγκάμενοι, εἰ ἔξω μένοντες δείξειαν ἑαυτοὺς πρὸς τὸν καταβληθέντα καὶ ἐξωθηθέντα τοσαύτης ἀσεβείας κοινωνοὺς καὶ μετόχους.

101 Τοῦ αὐτοῦ

Χάριν ὁμολογοῦντες τῇι περὶ ἡμᾶς τοῦ θεοῦ ἡμῶν φιλανθρωπίαι ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν ἐν ὧι ἡμᾶς εἰς τὸ ὑπερέχον τῆς ἱερωσύνης ἄκρον καλέσαι κατηξίωσεν, ἐδωρήσατο ἡμῖν κατὰ τὴν ἰδίαν εὐσέβειαν τὴν παρουσίαν τῶν ἁγίων ἀδελφῶν καὶ συνεπισκόπων ἡμῶν Ἑρμογένους καὶ Λαμπετίου, ἀναγκαίως πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀδελφότητα δι' αὐτῶν ταῦτα τὰ γράμματα μαρτυρούντων ἡμῶν τῇι χειροτονίαι δεδώκαμεν. ἐν τούτοις γὰρ πάντας ὑμᾶς, παρ' ὧν ἐκεῖνοι ἀπεστάλησαν, παραγεγενῆσθαι πεπιστεύκαμεν, ἐπειδὴ οὐδαμῶς διαστήματι χωρίζονται οὓς συνδεσμεῖ πνευματικὴ χάρις. μεθ' οἵας δὲ πάντων ὁμονοίας κατὰ οἰκονομίαν θείας προνοίας αὕτη ἡ ἡμετέρα γεγένηται χειροτονία, μαθοῦσα καὶ ἡ ὑμετέρα ἁγιωσύνη καὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων γραμμάτων καὶ ἐκ τῆς ἀναφορᾶς τῶν ἀδελφῶν πάντως τὸ δῶρον τῶι παρασχόντι κυρίωι ὑπὲρ ἡμῶν ὁμολογήσει, ἀδελφοὶ ἀγαπητότατοι, ἵνα τῆς ἰδίας ὧν δωρεᾶς φύλαξ τὴν ἐκκλησιαστικὴν εἰρήνην τηρῆσαι καταξιώσηι· ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ πάντα εἰς αὐτὸν τὰ ἀνήκοντα οὕτως διοικῶν, ἵνα μηδὲ ἓν λεῖψαι συγχωρήσηι, εὐεργεσίαν μοι ἐν τῇι ἀφορμῇι τῆς ἀδελφότητος δέδωκε. διὰ γὰρ τῶν ἁγίων συνιερέων ἡμῶν Ἑρμογένους καὶ Λαμπετίου παραγενομένων τῇι ἡμετέραι χειροτονίαι ταῦτα τὰ γράμματα
ep. 85 ἔδοξεν ἀποσταλῆναι πρὸς τὴν σὴν εὐλάβειαν, οἷα δὴ πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον ἀπεστείλαμεν περὶ τῶν ἑπομένων Νεστορίωι. ὁμολογῶ τοίνυν, σφόδρα ἥσθημεν ὅτι συνέβη ἡμῖν διὰ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς εὐκαιρίας τά τε περὶ τῆς πίστεως καὶ τὰ περὶ ἡμῶν αὐτῶν ἀνακοινώσασθαι· ἅπαντας γὰρ ἔσχε τοὺς ἀδελφοὺς παρόντας ἡ χειροτονία ἡμῶν. τίς γὰρ ἂν ἔδοξε μὴ παραγενέσθαι, ὁπότε ἡ Ἀνατολὴ διὰ τῶν ἰδίων πρεσβυτέρων παρεγένετο καὶ ἐθεάσαντο μίαν πάντων καρδίαν καὶ μίαν ἐν πᾶσι ψυχὴν ἔγνωσαν ὁμόφωνόν τε τοῦ θείου πλήθους φωνήν; οὕτως ἡ κατὰ Ῥώμην ἐκκλησία μίαν ψῆφον ἐφύλαξε τῇι καταστάσει τοῦ τῆς πίστεως κήρυκος, ὥσπερ ἐν αὐτῶι τῶι τῆς πίστεως κηρύγματι μίαν ἀεὶ γνώμην ἐτήρησαν. ἐπειδὴ τοίνυν ἀρκεῖ διὰ βραχέων δεδηλῶσθαί μου τὴν χειροτονίαν, λαλητέον

101 JK 389 primus edidit I. B. Cotelier in Eccl. gr. mon. 1, 44

AX$_1$

3 καὶ in τοι corr. X$_1$ ὑπομνήσει A ὑπομονῆ X$_1$ 14 ἀπολογουμένοισ X$_1$ 17 τοῦ αὐτοῦ A ξύστου τοῦ μακαριωτάτου πάπα ῥώμησ διαδόχου κελεστίνου πρὸσ κύριλλον X$_1$ 26 καὶ^1 om. X$_1$

λοιπὸν ἡμῖν περὶ ὧν ὁ ἅγιος ἡμῶν ἀδελφὸς Κύριλλος ἀμνημονῶν τῆς ἰδίας ὕβρεως καὶ τῶν καμάτων αἰτεῖ. ἀρκεῖ μὲν γὰρ τὰ ἤδη γραφέντα παρὰ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης τοῦ ἐμὲ προηγησαμένου περὶ τῆς πίστεως ὑπὲρ ἧς χαίρομεν θριαμβεύοντες κατὰ βοήθειαν τοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καθ' οὗ ἡ ζήτησις ἐκεκίνητο· ὅμως ἐπειδὴ οὐκ ὀκνητέον ἀναλαμβάνειν πολλάκις τὰ ὑγιῶς ὁρισθέντα, ἀναγκαῖον ἡγησάμην γράφων νῦν πρὸς τὴν σὴν ἀδελφότητα διὰ τῶν ἁγίων ἀδελφῶν καὶ συνεπισκόπων ἡμῶν Ἑρμογένους καὶ Λαμπετίου ταῦτα δηλοῦν διὰ βραχέων ἅπερ πολλῶι ἤδη τῶι λόγωι πάλαι ἡ ἀπόφασις τοῦ ἀποστολικοῦ ὥρισε θρόνου, καὶ μὴ ἀποκάμηι ἀκούων, ἀλλὰ καὶ ἥδιστα ἀκουέτω ὁ χαίρων ὅτι νενίκηκεν. εἰ γὰρ Νεστόριος ὁ τῶν ἀνοσίων διατριβῶν διδάσκαλος βιβλία ἐκδέδωκε κηρύττων τὰ καθαιρετέα, πόσωι μᾶλλον ἡμᾶς δεῖ φαίνεσθαι τῆς πατρικῆς πίστεως φύλακας πάντηι ἀναιροῦντας τὰ καθηιρημένα; ὁ δὲ ἅγιος καὶ συνεπίσκοπος ἡμῶν ἀδελφὸς ὁ προστάτης τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας δεικνύων ὅπως καὶ ὅσον φροντίζων τῆς πίστεως καταφρονῶν τε τῶν ὕβρεων ἃς ἐνδόξως κατὰ τὸν ἀπόστολον πέπονθε, μᾶλλον διοικηθῆναι τὰς ἐκκλησίας ἢ ἑαυτὸν ἐκδικηθῆναι ἐπιθυμεῖ, αὐτίκα [δὲ] τοῖς ἐν ναυαγίωι κάμνουσιν αἰτεῖ ἀνοιχθῆναι λιμένα, ἐκείνου μόνου ἀρκούμενος τῶι θανάτωι, ὃς δοκῶν εἶναι ἐν ἀπαιδευσίαι διδάσκαλος ἐξεδίκει ἑαυτῶι τὰ τοῦ δεσποτικοῦ φόβου πηδάλια, ἀλλ' ἐπιμένειν τῶι θρόνωι οὐκ ἠδυνήθη, διδάσκειν οὐκ εἰδώς. μόνος οὖν εἴη ναυαγήσας αὐτός, ὃν ἐν τοσαύτηι ὁμίχληι τῶν ἰδίων διδαγμάτων μηδὲν ὁρῶντα τὸ τῆς ἀσεβείας κῦμα προσέρρηξε τῶι σκοπέλωι τῆς καθαιρέσεως. ἔσχε μὲν οὖν πάντας χειμὼν εἰς, ἀλλὰ βυθισθέντος τοῦ ταῦτα ἐπινοήσαντος ὑγιασθῆναι βούλεται τοὺς λοιπούς. ἔστι τοίνυν καὶ ἐν ἡμῖν ἡ αὐτὴ ψῆφος· εὐσεβεῖν γὰρ περὶ τούτους βέλτιον εἰς θεὸν ἀσεβεῖν παυσαμένους. ὅθεν δεχθῶσιν οἱ βουλόμενοι εἰς τὴν εὐθεῖαν ἐπανελθεῖν, περὶ ὧν πολυλογεῖν οὐ χρή, τούτων τῶν ὀλίγων ἀρκούντων· γινωσκέτωσαν γὰρ ἔσεσθαι φροντίδα περὶ τὰς καταλειφθείσας παρ' αὐτῶν ἐκκλησίας, εἰ μὴ αὐτοὶ ἑαυτοῖς βοηθήσουσι τὰ αὐτὰ ἡμῖν φρονεῖν ἐθελήσαντες. περὶ δὲ τοῦ Ἀντιοχείας Ἰωάννου ταῦτα ὁρίζομεν ὀφείλειν φυλάττεσθαι, ἅπερ ἔγκειται ταῖς προαπεσταλμέναις ἐπιστολαῖς, ἵνα γνῶι ἐσόμενος εἷς τῶν καθολικῶν, εἰ πάντα τὰ παρὰ τῆς συνόδου καθαιρεθέντα καθαιρῶν ἀποδείξειεν ἑαυτὸν καθολικὸν ἱερέα. 2 Cor. 12, 10

Κάτεχε οὖν ἰσχυρῶς τά τε συνοδικὰ καὶ τὰ παρ' ἡμῶν ὡρισμένα, ἀδελφὲ ἀγαπητότατε· ἀφίησι γὰρ ὁ ἀδελφὸς τὰς ὕβρεις αἵτινες αὐτῶι χρησιμεύουσιν ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ δεσπότου, ἡ γὰρ τοιαύτη ὕβρις νίκη ἐστίν. ὅθεν ἐπιεικῶς ἤνεγκε πάντων τῶν κέντρων τὰς πληγὰς οὐδὲ ἐκεῖνα αὐτὸν ἐλύπησεν ἐφ' οἷς νῦν ἥδεται μεμνημένος ὅτι ἠγωνίσατο διὰ στέφανον. οἶδε γὰρ οἷα μένει νικητήρια τοὺς τοιαῦτα νικῶντας. ἀγαλλιάσθω ἐπὶ τῆι κοινωνίαι τοῦ τοιούτου θριάμβου πᾶς ὁ παραγενόμενος, τῆι δὲ ψυχῆι συναινέσας. ταῦτα δὲ εἰς τὴν τῶν γειτνιώντων ἀδελφῶν γνῶσιν βούλομαι πεμφθῆναι διὰ τῆς σῆς εὐλαβείας, ἵνα μάθωσι περὶ τοῦ τηλικούτου πράγματος, εἰ καὶ πάλαι πληρέστατα πάντα ὡρίσαντο, μὴ ἀργεῖν ὅμως τὸν ἀποστολικὸν θρόνον. οὐ γὰρ ἐπιτρέπει ἡμᾶς ἠρεμεῖν ἀπὸ τῶν τοιούτων φροντίδων ἡ ὑπὲρ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν μέριμνα.

Ἀρχὴ τῶν κεκινημένων ἐπὶ τῆι ἑνώσει τῶν ἐκκλησιῶν

102 = V 120 Γράμμα βασιλικὸν ἀποσταλὲν διὰ Ἀριστολάου τριβούνου καὶ **νοταρίου Ἰωάννηι** ἐπισκόπωι Ἀντιοχείας περὶ τῆς ἑνώσεως τῶν ἐκκλησιῶν

AX_1

7 ἅπερ A περ X_1 8 ὁ χαίρων **A** om. X_1 14 δὲ deleui 22 **πολυγονεῖν A** 23 **καταλειφθείσας scripsi** καταληφθείσασ AX_1 33 **malim** ὁ οὐ παραγενόμενος

103 Latina uersio extat in Collectione Casinensi 140

Γράμμα βασιλικὸν ἀποσταλὲν διὰ τοῦ αὐτοῦ Ἀριστολάου Ἀκακίωι ἐπισκόπωι Βεροίας

Ἔργον ἐξ ἀρχῆς τοῦτο τῆς σῆς εὐλαβείας τὸ τὴν ὀρθοδοξίαν καὶ συγκροτεῖσθαι καὶ αὔξεσθαι. ἤδη γὰρ καὶ πρὸ τούτου σῶι πόνωι καὶ καμάτωι ⟨τὰ⟩ διεσπαρμένα μέλη τῆς καθολικῆς καὶ ἀληθοῦς πίστεως καλῶς συνήρμοσται, καὶ νῦν, ἐπειδὴ διαβόλου τινὸς κακοτροπίαι καὶ οὐχ ἁπλῆι οὐδὲ εὐθυνομένηι διδασκαλίαι σπέρματα διχονοίας τοῖς ἡνωμένοις καὶ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ φρονοῦσιν ἐμβέβληται, ἀναλαβεῖν σε τὴν ἐγνωσμένην τοῖς πᾶσι δύναμιν προτρέπομεν, ἵνα εὐχαῖς ὁμοῦ ταῖς πρὸς τὸν θεὸν καὶ συμβουλαῖς ταῖς περὶ τοὺς ἱερεῖς συναγαγεῖν καὶ συνάψαι τὰ μεμερισμένα καὶ οὐ δικαίως οὐδὲ ὁσίως εἰς μάχην τραπέντα σπουδάσειας. ἔσται δὲ τοῦτο εὐχερῶς, ὥσπερ ἡγούμεθα, τῆι σῆι ἁγιωσύνηι, εἰ τὸν εὐλαβέστατον Ἰωάννην τὸν τῆς Ἀντιοχέων ἐπίσκοπον μὴ φιλονεικῆσαι μηδὲ ἐνστῆναι ἀνθρωπίνηι βουλήσει ἢ πλάνηι προτρέψηι, μᾶλλον δὲ κἀκείνου ἐπείξειας ἀποστῆναι, οὗ δὴ πάντες τὴν ἐπίνοιαν καὶ τὸ τῆς διδασκαλίας καινὸν ἀπομάχονται. πρέπει γὰρ ἐν τούτωι τῶι γήραι καὶ τοῦτον τὸν ἆθλον ἀνύσαι τὴν σὴν θεοσέβειαν, ὃν ἀγωνισάμενος ὢν πάλαι γενναίως κατώρθωσας, νικητὴς ἀνακηρυχθήσηι. καὶ τοῦτο εὖ ἴσμεν ὡς εὐχαῖς τε καὶ συμβουλαῖς καὶ αὐθεντίαι διαπράξηι, τὰ δὲ συνήθη καὶ νῦν ἐξαιτοῦμεν ὥστε εὐχαῖς ταῖς πρὸς τὸ κρεῖττον ἐπιμένειν σπουδαιότερον, ὅσον οἷόν τέ ἐστι, καὶ ἐπιπονώτερον τὴν ἐκεῖθεν ἡμῖν τε καὶ τοῖς ἐξ ἡμῶν καὶ πᾶσι τοῖς τῆς βασιλείας τῆς ἡμετέρας πράγμασιν εὐμένειαν καὶ ἐπικουρίαν ⟨προ⟩καλεῖσθαι.

104 = V 121 Γράμμα βασιλικὸν ἀποσταλὲν διὰ τοῦ αὐτοῦ **τῶι μακαρίωι Συμεῶνι τῶι στυλίτηι**

105 Latina uersio extat in Collectione Casinensi 142

Πρότασις ἐπιδοθεῖσα Ἀκακίωι ἐπισκόπωι Βεροίας παρὰ Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας καὶ τῶν σὺν αὐτῶι καὶ παρ' αὐτοῦ σταλεῖσα τῶι μακαρίωι Κυρίλλωι διὰ Ἀριστολάου

Ἐμμένομεν τῆι πίστει τῶν ἐν Νικαίαι συνεληλυθότων ἁγίων πατέρων τὴν εὐαγγελικὴν καὶ ἀποστολικὴν διδασκαλίαν ἐχούσηι καὶ προσθήκης οὐ δεομένηι. σαφῆ δὲ αὐτῆς ποιεῖ τὴν ἔννοιαν καὶ ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος Ἀθανάσιος ὁ ἐπίσκοπος τῆς Ἀλεξανδρέων καὶ ὁμολογητὴς ἐν τῆι ἐπιστολῆι τῆι πρὸς τὸν μακαριώτατον καὶ θεοφιλέστατον Ἐπίκτητον τὸν ἐπίσκοπον Κορίνθου. ἐμμένομεν τοίνυν καὶ αὐτῆι ὡς ἀκριβῆ ἑρμηνείαν ἐχούσηι τῆς προειρημένης πίστεως. τὰ δὲ πρόσφατον ἐπεισαχθέντα δόγματα ἢ δι' ἐπιστολῶν ἢ διὰ κεφαλαίων ὡς τὸ κοινὸν διαταράξαντα ἐκβάλλομεν, ἀρκούμενοι τῆι παλαιᾶι τῶν πατέρων νομοθεσίαι καὶ πειθόμενοι τῶι εἰπόντι μὴ μέταιρε ὅρια αἰώνια ἃ ἔθεντο οἱ πατέρες σου.

Prou. 22, 28

106 Latina uersio extat in Collectione Casinensi 144

Ἐπιστολὴ Ἀκακίου πρὸς Ἀλέξανδρον τὸν Ἱεραπόλεως

Κατήντησεν ὁ ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρέων, οὐχ ὁ τὰ πάντα θαυμασιώτατος καὶ πιστότατος Ἀριστόλαος ὁ τριβοῦνος καὶ νοτάριος, ἀλλ' ὁ εὐγενέστατος μαγιστριανὸς Μάξιμος ὁ συνὼν

---

22 cf. Theodoret. ep. 112 ἀπέστειλα τῆς τε τοῦ μακαρίου Ἀκακίου ἐπιστολῆς καὶ τῆς τοῦ μακαρίου Ἰωάννου [108] πρὸς τὸν μακάριον Κύριλλον γραφείσης τὸ ἴσον, ἵνα γνῶις ὡς καὶ περὶ συμβάσεως αὐτῶι γράφοντες τὴν τῶν κεφαλαίων τούτων κατηγορίαν ἐποιήσαντο

ΑΛ

2 βερροίασ A 4 τὰ addidi 9 τραπέντασ A 14 ὢν scripsi secundam Λ δν A 15—19 καὶ τοῦτο — προκαλεῖσθαι om. Λ 19 προκαλεῖσθαι scripsi καλεῖσθαι A 22 βεροοίασ A

αὐτῶι· τοῦτον γὰρ ἀπέστειλε πρὸς ἡμᾶς αὐτοῦ τε ἐπαγόμενον γράμματα καὶ τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου. καὶ ὁ μὲν ἐν Ῥώμηι ἐπίσκοπος μίαν ἐπιστολὴν πρὸς ἡμᾶς ἔγραψεν, ὁ δὲ Ἀλεξανδρείας τρεῖς ἢ τέσσαρας, ὧν τῆς μιᾶς τὸ ἀντίγραφον ἀπέστειλά σου τῆι θεο- ep. 107
σεβείαι. εἰ τοίνυν δυνατὸν σκυλῆναί σε ἕως ἡμῶν, ποιεῖς καλῶς· εἰ δέ, ὡς ἐπέστειλας, εἰσέτι ὀδυνᾶσαι τοὺς πόδας, ἐγκύψας τοῖς γράμμασι τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου καὶ γνοὺς ὅσηι ἀκριβείαι ἐχρήσατο τῆς πίστεως ἕνεκα, γράφων πρὸς ἡμᾶς σύνθου τοῖς ὑφ' ἡμῶν ἀντιγραφομένοις μετὰ γνώμης τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Ἰωάννου καὶ Παύλου καὶ τῶν λοιπῶν τῶν ἐν Ἀντιοχείαι εὑρισκομένων κυρίων ἐπισκόπων. τὸ δὲ αὐτὸ τῆς ἐπιστολῆς ἀντίγραφον μετὰ γραμμάτων ἐμῶν ἀπέστειλα καὶ τῶι κυρίωι μου τῶι θεοφιλεστάτωι ἐπισκόπωι Θεοδωρήτωι, παρακαλέσας αὐτὸν γενέσθαι ἕως ἡμῶν, εἰ δὲ ἐπέχεται διὰ τὴν αὐτόθι ἐνδημίαν τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου στρατοπεδάρχου, γράψαι πρὸς ἡμᾶς ὅτι στοιχεῖ τοῖς ὑφ' ἡμῶν τυπουμένοις καὶ ἀντιγραφομένοις ἐν Ἀλεξανδρείαι. τοῦ δὲ βαθυτάτου ἡμῶν γήρους φείσασθε, παρακαλῶ, καὶ δότε χεῖρα περὶ πολλοῦ ποιουμένωι περιαιρεθῆναι ἡμῶν τὴν αἰσχύνην ταύτην καὶ τὴν ἀπὸ τῆς διχονοίας ἀφόρητον βλάβην. οἶδατε γὰρ ὡς ἐν πᾶσιν ὑμῖν συμπεριηνέχθην καὶ ὅτι ἐν μὲν Ἐφέσωι ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Παῦλος ὑπέγραφεν ὑπὲρ ἐμοῦ, ἐγὼ δὲ καθάπερ ὑπέθεσθε, ἐπὶ τὸν εὐσεβῆ ἡμῶν cf. V 96
ἀνήνεγκα βασιλέα, μνημονεύσας ὡς αἱρετικοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου, ὃς cf. V 93
καὶ ἐπελάβετο ἡμῶν ἐν οἷς πρὸς ἡμᾶς ἔγραψεν, ἠρέμα πῶς ὑπογογγύζων ὅτι ὡς αἱρετικοῦ ep. 95
αὐτοῦ ἐμνημόνευσα ἐν οἷς ἀνήνεγκα ἐπὶ τὸν ἡμερώτατον βασιλέα.

Πᾶσαν τὴν σὺν σοὶ ἀδελφότητα ἐγώ τε καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ προσαγορεύομεν.

107 Latina uersio extat in Collectione Casinensi 145

Τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου πρὸς τὸν μακάριον Ἀκάκιον τὸν Βεροίας ἀντίγραφον

1 Κυρίωι μου ἀγαπητῶι ἀδελφῶι καὶ συλλειτουργῶι Ἀκακίωι Κύριλλος ἐν κυρίωι χαίρειν. Πρέπουσαν ἑαυτῆι φροντίδα καὶ νῦν ἡ σὴ ὁσιότης ἀνεδέξατο· σκοπὸς γὰρ αὐτῆι κατὰ τὸ ἀγαθὸν θέλημα τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος θεοῦ συνάψαι τὰς ἐκκλησίας καὶ ποιῆσαι μὲν ἐκ μέσου τὸ μικροψυχεῖν ἀναπεῖθον τοὺς ὀφείλοντας ὁμογνωμονεῖν, ἅπαν δὲ περιελεῖν τὸ λυποῦν καὶ τοῖς τῆς ἀγάπης περισφίγξαι δεσμοῖς τὰ διεσπασμένα. ἀλλ' ὡς ἔοικε, τῶν αὐτόθι τινὲς δεδίασι μὲν κατὰ τὸ εἰκὸς τὸ δοκεῖν ἐναργῶς ἀντανίστασθαι τῶι τῆς σῆς τελειότητος σκοπῶι, δρῶσι δὲ τοῦτο ἀσυμφανῶς καὶ οἷον λανθάνειν σπουδάζοντες. τὸ γὰρ τοιαῦτα πράττειν καὶ ἀπαιτεῖν ἃ μὴ γενέσθαι δύναται, τί ἕτερόν ἐστιν εἰ μὴ αὐτοῖς πράγμασιν ἀναφωνεῖν ὡς ἀβούλητον αὐτοῖς τὸ τῆς εἰρήνης χρῆμά ἐστι; καὶ ταῦτα φημὶ τὴν διαπεμφθεῖσαν παρὰ τῆς σῆς τελειότητος ἐπιστολὴν ἀναγνούς, δι' ἧς ἐμάνθανον ἀπαι- ep. 105
τεῖν αὐτοὺς πᾶν σύγγραμμα καὶ πᾶσαν ἐπιστολὴν τὴν πρὸ τῆς συνόδου καταγινώσκεσθαι καὶ ἀθετεῖσθαι χρῆναι παρ' ἡμῶν, συναινέσαι δὲ τῶι συμβόλωι τῆς ὀρθῆς πίστεως τῶι ὁρισθέντι κατὰ καιροὺς παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἐν τῆι κατὰ Νίκαιαν μεγάληι συνόδωι. ἐγὼ δὲ ὅτι μὲν τὸ σεπτὸν ἐκεῖνο τῆς πίστεως σύμβολον ἀπόχρη πρὸς πᾶσαν εἴδησιν ἀγαθήν, ἐνδεῖ δὲ αὐτῶι παντελῶς οὐδέν, φαίην ⟨ἂν⟩ καὶ συνθήσομαι κἂν εἰ μὴ ἑτέροις
2 δοκεῖ τισι τοῦτο φρονεῖν ἢ λέγειν· τεθαύμακα δὲ λίαν ἐκεῖνο. Νεστορίου γὰρ τὰς παλιμφήμους ἐκείνας καὶ βδελυρωτάτας ἐρευγομένου φωνὰς κατὰ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ καὶ τοῦτο ἐπ' ἐκκλησίας, ἐγράψαμεν ἃ γεγράφαμεν, ἀντιλέγοντες αὐτῶι καὶ ταῖς βεβήλοις αὐτοῦ καινοφωνίαις ἀντεξάγοντες τὴν ἀλήθειαν, καὶ διὰ τὴν τοῦ θεοῦ χάριν καὶ τοῖς τόμοις ἐντυχόντες ὠφέληνται πολλοὶ καὶ ὀρθῆι συνέσει τετιμήκασι τὰ κατ' ἐκείνου παρ'

ΑΛ

16 εὐσεβεῖ A 18 ἔγραψεν] *scripsit in praesenti* Λ 22 βερροίασ A 37 ἂν addidi 38 δοκῆ A 41 καινοφωνίαις Λ κενοφωνίαισ A

ἡμῶν εἰρημένα. ἀλλ' οὐκ οἶδ' ὅπως οἱ νῦν ὀφείλοντες τὰ ἐκείνου ἀναθεματίζειν μιαρὰ δόγματα καὶ ἀλλοτριοῦν ἑαυτοὺς τῆς δυσσεβείας αὐτοῦ πρὸς πᾶν τοὐναντίον περιτρέποντες τὴν σπουδὴν ἀφανίζεσθαι ζητοῦσι τὰ κατ' αὐτοῦ γεγραμμένα. ποῖον ἔχει τοῦτο λόγον; ἐννοείτω γὰρ ἡ σὴ ὁσιότης ὅσην ἔχει τὸ πρᾶγμα τὴν ἀτοπίαν, ⟨εἰ⟩ οἱ ὑπὲρ τῆς ὀρθῆς πίστεως γεγραφότες ἀρνησόμεθα τὰ ἑαυτῶν, μᾶλλον δὲ κατηγορήσομεν τῆς ἑαυτῶν πίστεως; οὐκοῦν εἰ μὴ ὀρθῶς ἔχει τὰ κατὰ Νεστορίου ἤτοι τῶν ἀνοσίων αὐτοῦ δογμάτων γεγραμμένα, μάτην καθήιρηται καὶ τάχα που φρονεῖ μὲν ἐκεῖνος ὀρθῶς, πεπλανήμεθα δὲ ἡμεῖς οὐ συνενεχθέντες αὐτῶι, γεγραφότες δὲ μᾶλλον οἷς ἔφη, τὰ ἐναντία, καίτοι Νεστορίου πολλαὶ περιφέρονται βίβλοι διακυκῶσαι τὸ πᾶν καὶ διαθορυβοῦσαι τὰς ἐκκλησίας. εἶτα πῶς ἡμεῖς
8 ἀφανίσομεν τὰ κατ' αὐτοῦ κἂν γοῦν ἔσθ' ὅτε βραχεῖαν τὴν ὄνησιν ἐμποιοῦντα τισί; συνορᾶι τοίνυν ἡ σὴ πανσύνετος τελειότης ὅτι πρᾶγμα ζητοῦσιν ἀμήχανον καὶ τοσοῦτον ἀφεστήκασι τοῦ κατευνάζειν βούλεσθαι τὴν μεταξὺ κειμένην διχόνοιαν, ὥστε καὶ εἰς ἀρχὰς ἀνατείνειν αὐτὴν ἀκαταλήκτου φιλονεικίας. διὰ τί γὰρ μᾶλλον ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει ἀφιγμένοι οὐ γεγόνασι σύμψηφοι τῆι ἁγίαι συνόδωι κατὰ τοῦ τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα δυσσεβῶς δυσφημήσαντος; εἰ γὰρ καὶ ὑστέρησαν βραχύ, τί τὸ κωλῦον ἦν ἐντυχόντας τοῖς πεπραγμένοις ὑπομνήμασι πληροφορηθῆναι μὲν ὅτι γεγόνασιν ἐνθέσμως, συναινέσαι δέ, ὡς ἔφην, ὀρθῆι καὶ ἀνεπιπλήκτωι τῆι παρὰ πάντων ψήφωι; ἀλλ' ἐκ τῶν ἐναντίων οὔτε θεὸν ἐννοήσαντες οὔτε τὸν ζῆλον τῶν συνειλεγμένων (οὐ γὰρ περὶ κοινοῦ τινος πράγματος ὁ λόγος ἦν, ἀλλὰ περὶ πίστεως δι' ἧς σέσωκε τὴν οἰκουμένην ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἐν Χριστῶι), πᾶσαν ὠμότητα καὶ πάντα μισαδελφίας τρόπον εἰς ἡμᾶς ἐνεδείξαντο, τοῦτο μὲν τὴν ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον ἀκοινωνησίαι περιυβρίσαντες καὶ τοῦτο ἀκρίτως, τοῦτο δὲ καὶ οἷον ἀνημέρωι δεξιᾶι τὸ τῆς ἀγριότητος κατωθήσαντες ξίφος ἐμοῦ τε καὶ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Μέμνονος. ὑποκείσθω γὰρ ὅτι κατ' ἀλήθειαν καὶ παρῆλθέ τι τῶν εἰς ὀρθότητα δογμάτων ἡμᾶς ἢ καθ' ἑτέρους τρόπους ἔνοχοι τισὶ γεγόναμεν τῶν πταισμάτων· οὐκ ἐχρῆν ἀξιωθῆναι λόγου; συντυχίας; μέμψεως; καίτοι Νεστορίου τριετῆ δαπανήσαντος χρόνον ἐν τῶι δυσφημεῖν πάντες ἡνεσχόμεθα, καὶ ἡ σὴ δὲ μεθ' ἡμῶν ὁσιότης καὶ πάντες συνεβουλεύσαμεν ἀποσχέσθαι μὲν αὐτὸν ἐκείνων, μεταποιεῖσθαι ⟨δὲ⟩ μᾶλλον τῶν εἰς ὀρθότητα καὶ ἀλήθειαν ὁρώντων δογμάτων. ἐμμείναντα δὲ καὶ τὰ ἔτι πολλῶι χείρονα τῆς Χριστοῦ δόξης καταφλυαρήσαντα καὶ ἐν αὐτῆι τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει, λοιπὸν ὡς ἀνίατον
4 ἐσχηκότα τὴν νόσον ἡ ἁγία σύνοδος μετέστησε τῆς ἱερωσύνης. βούλομαι δέ τι τὴν σὴν ὁσιότητα χρησίμως εἰς τὸ παρὸν ὑπομνῆσαι. ὅτε γὰρ κατὰ τὴν μεγάλην Κωνσταντινούπολιν ἡ ἁγία ὑμῶν σύνοδος συνεκροτήθη, Ἰωάννου τὸ τηνικάδε κατηγορουμένου, εἶτα πέπρακτο τὰ ἐπ' αὐτῶι παρὰ πολλῶν ὑπομνήματα, μελλούσης ἐκφέρεσθαι τῆς κατ' αὐτοῦ ψήφου, κἀγὼ ἐτύγχανον τῶν ἑστηκότων εἷς, οἶδα τῆς σῆς ὁσιότητος ἀκούσας τῆι ἁγίαι συνόδωι λεγούσης ὅτι εἰ ἤιδειν ὅτι συγγνωσθεὶς Ἰωάννης ἀμείνων ἑαυτοῦ γενήσεται καὶ τῆς ἐνούσης αὐτῶι δυστροπίας ἀποστήσεται; πάντας ἂν ὑμᾶς παρεκάλεσα ὑπὲρ αὐτοῦ. τεθαύμασται δὲ καὶ ἐπὶ τούτωι πάλιν ἡ σὴ ὁσιότης ὡς εἰποῦσα τὸ ἀληθές. τί τοίνυν ἔδει τὴν ἁγίαν ποιῆσαι σύνοδον, ἀμετανόητον εὑροῦσαν καὶ οὕτως ἐνστατικὸν τὸν τῆι ὀρθῆι πίστει
5 μαχόμενον; ἐπειδὴ δέ φασιν ὅτι χρὴ μόνωι συνθέσθαι τῶι συμβόλωι ἤτοι τῆι ἐκθέσει τῆς πίστεως τῶν τιη, κἀγὼ πρὸς τοῦτο ἐρῶ ὅτι σκοπὸς γέγονεν εἷς τῆι ἁγίαι καὶ οἰκουμενικῆι συνόδωι τῆι συναχθείσηι κατὰ τὴν Ἐφεσίων μητρόπολιν τοῦ στῆσαι τὸ σύμβολον, ὥστε καὶ πάντας ὁμολογεῖν τε καὶ πιστεύειν οὕτω καὶ διδάσκειν, μήτε προστεθέντος τινὸς μήτε μὴν ὑφηιρημένου. οὐ γὰρ ἔστιν ἐπ' αὐτῶι προσθεῖναι καὶ ἀπ' αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἀφελεῖν· διὰ γάρτοι τοῦτο καὶ Νεστορίου κατεψηφίσατο ὡς μὴ τηρήσαντος αὐτό, παρα-

---

ΑΛ

4 εἰ Λ om. A 14 τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα Λ 18 τὸν — συνειλεγμένων A *causam pro qua congregati sunt* Λ 27 δὲ Λ om. A

κεκινηκότος δὲ μᾶλλον καὶ παρασημήναντος καὶ κατ' οὐδένα μὲν τρόπον ἀκολουθήσαντος αὐτῶι, ἕτερα δέ τινα καὶ ξένα τῶν τῆς ἐκκλησίας δογμάτων ταῖς τῶν λαῶν ἀκοαῖς ἀνοσίως ἐνσπείραντος. πέπρακται τοίνυν ἐν τῆι Ἐφέσωι περὶ τούτου ἰδικὸν ὑπόμνημα, βεβαιούσης τῆς συνόδου τὴν ἐκτεθεῖσαν πίστιν παρὰ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνειλεγμένων κατὰ καιρούς, καὶ πέπομφα τοῦτο πρὸς εὐμάθειαν τῆι σῆι ὁσιότητι· ὅτι γὰρ ὀρθῶς καὶ ἀνεπιπλήκτως ἔχει, διδάξει σαφῶς ἡ ἀνάγνωσις. παρεθήκαμεν δὲ καὶ τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων χρήσεις, ἵν' εἰδεῖεν οἱ ἐντυγχάνοντες τίνα τρόπον ἐκεῖνοι νενοήκασι τὸ τῆς πίστεως σύμβολον, οἳ καὶ ἡμῶν αὐτῶν γεγόνασι μυσταγωγοί. ἤδη τοίνυν τούτου γεγονότος παρὰ πάντων, διὰ τί μὴ μᾶλλον συναινοῦσι καὶ αὐτοί; ἐὰν γὰρ τὸ πᾶσιν ἀρέσαν παρὰ πάντων κρατύνηται, κρατήσει πάντως ἡ εἰρήνη, ὑπ' οὐδενὸς τὸ σύμπαν
6 ἀντιλεγομένη. οὐκοῦν εἰ καὶ πλεῖστα καὶ παγχάλεπα ⟨τὰ⟩ παρ' αὐτῶν εἰς ἡμᾶς γεγονότα καὶ πᾶν εἶδος ἀπανθρωπίας ἐπεχειρήθη, ἀλλ' ἐννοοῦντες τὸ τῶι θεῶι δοκοῦν καὶ ἀρέσκον τῶι εὐσεβεστάτωι καὶ φιλοχρίστωι βασιλεῖ, καὶ αὐτὸ δὲ τὸ τῆς ἐκκλησίας χρήσιμον καὶ τὰς τῆς σῆς ὁσιότητος συμβουλὰς ἁπάσης αἰδοῦς ἀξιοῦντες, εἰκότως ἀφίεμεν ὡς ἀδελφοῖς τὰ εἰς ἡμᾶς, ζητοῦμεν δὲ μᾶλλον ὃ πᾶσι δοκεῖ καλῶς καὶ ὀρθῶς ἔχειν, συναρέσκει δὲ καὶ τῶι θεοφιλεστάτωι βασιλεῖ. συναινείτωσαν τῆι καθαιρέσει Νεστορίου, ἀναθεματίζοντες αὐτοῦ τὰς δυσφημίας καὶ τὰ βέβηλα δόγματα, καὶ λοιπὸν ἔτι τὸ κωλῦον οὐδὲν ἐκ μέσου γενέσθαι τὴν διχόνοιαν· ἀπολήψονται γὰρ ἀλλήλας αἱ ἐκκλησίαι, Χριστοῦ τὴν εἰρήνην αὐταῖς βραβεύοντος.

7 Μὴ γὰρ δὴ τινὲς ἁπλῶς ἀλλοκότους ἐμείτωσαν καθ' ἡμῶν λόγους, τὰ Ἀπολιναρίου με φρονεῖν ἐπιφημίζοντες ἢ γοῦν τὰ Ἀρείου ἢ Εὐνομίου, καθὰ γεγράφασιν ἐν τῆι Ἐφεσίων. V 151, 11 ἐγὼ γὰρ διὰ τὴν τοῦ σωτῆρος χάριν ἀεί γέγονα καὶ ὀρθόδοξος, ἐτράφην δὲ καὶ εἰς χεῖρας ὀρθοδόξου πατρὸς καὶ οὔτε τὰ Ἀπολιναρίου πεφρόνηκα πώποτε, μὴ γένοιτο, οὔτε τὰ Ἀρείου ἢ Εὐνομίου οὔτε μὴν τὰ ἑτέρου τινὸς τῶν αἱρετικῶν, ἀναθεματίζω δὲ μᾶλλον αὐτούς. οὐ γὰρ ἄψυχον λέγω τὸ σῶμα Χριστοῦ, ὁμολογῶ δὲ ὅτι ἐψύχωτο ψυχῆι λογικῆι, καὶ οὔτε σύγχυσιν ἢ φυρμὸν ἢ ἀνάκρασιν γεγενῆσθαι διισχυρίζομαι, καθά φασί τινες, ἄτρεπτον δὲ καὶ ἀναλλοίωτον ὑπάρχοντα κατὰ φύσιν τὸν τοῦ θεοῦ λόγον ἐπίσταμαι καὶ παντὸς ἀνεπίδεκτον πάθους κατὰ τὴν ἰδίαν φύσιν. ἀπαθὲς γὰρ τὸ θεῖον καὶ τροπῆς ἀποσκίασμα Iac. 1, 17 παθεῖν οὐκ ἀνέχεται, ἐρήρεισται δὲ μᾶλλον ἐν ἰδίοις ἀγαθοῖς, ἔχει δὲ καὶ ἀκράδαντον τὴν ἐφ' οἷς ἐστι, διαμονήν. ἕνα δὲ ὄντα Χριστὸν καὶ κύριον τὸν μονογενῆ τοῦ θεοῦ υἱόν,
τοῦτον λέγω παθεῖν ὑπὲρ ἡμῶν σαρκὶ κατὰ τὰς γραφὰς ἤτοι κατὰ τὴν τοῦ μακαρίου Πέ- 1 Petr. 4, 1
8 τρου φωνήν. ἡ δέ γε τῶν κεφαλαίων δύναμις κατὰ τῶν Νεστορίου δογμάτων γέγραπται μόνων· ἃ γὰρ ἐκεῖνος εἴρηκέ τε καὶ πεφρόνηκεν οὐκ ὀρθῶς, ταῦτα ἐκβάλλει. οἱ δὲ ἀναθεματίζοντες καὶ ἀρνούμενοι τὴν κακοδοξίαν αὐτοῦ παύσονται τοῖς παρ' ἡμῶν ἐπιπλήττοντες· ὄψονται γὰρ τὰς τῶν κεφαλαίων ἐννοίας κατὰ μόνων τῶν ἐκείνου χωρούσας δυσφημιῶν. ἀποδοθείσης δὲ τῆς κοινωνίας καὶ γενομένης εἰρήνης μεταξὺ τῶν ἐκκλησιῶν, ὅτε καὶ γράφειν ἀδεῶς ἐξέσται τοῖς μὲν αὐτόθι πρὸς ἡμᾶς, ἡμῖν δὲ πάλιν αὐτοῖς, τότε καὶ μάλα ῥαιδίως, εἴ τι περ ὅλως οὐ νενόηται τισὶν ὀρθῶς τῶν παρ' ἡμῶν γεγραμμένων, τοῦτο καταλευκανθήσεται. πληροφορήσομεν γὰρ σὺν θεῶι οὐχ ὡς ἔτι μαχομένους, ἀλλ' ὡς ἀδελφούς, ὅτι

20—32 Fcyr 20 ἐκ τῆς πρὸς Ἀκάκιον τὸν Βεροίας δευτέρας ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· Πρέπουσαν ἑαυτῆι φροντίδα καὶ νῦν ἡ σὴ ὁσιότης ἀνεδέξατο· μὴ γὰρ — φωνήν 32. 36. 39 Theodoret. ep. 112 καὶ αὐτὸς δὲ ὁ μακαρίτης Κύριλλος γράφων τῶι μακαρίωι Ἀκακίωι τὸν τῶν κεφαλαίων τούτων παρεδήλωσε σκοπὸν εἰρηκὼς ὅτι ἐκεῖνα πρός τὰς τοῦδε καινοτομίας ἐγράψαμεν καὶ ὅτι τῆς εἰρήνης γενομένης ἐκλευκαυθήσεται

ΑΛ

11 τὰ addidi 20 ἀλλοκότους Fcyr ἀλλοκότωσ A ἀλλοκότων Λ καθ' ἡμῶν ἐμείτωσαν Fcyr 21 με om. Fcyr ἢ² ΑΛ καὶ Fcyr

πάντα ὀρθῶς ἔχει, καὶ ὧν γεγράφαμεν ἡμεῖς τοῖς Νεστορίου μαχόμενοι δόγμασιν, ἀπᾶιδον οὐδὲν ὅλως ἐστὶν ἢ ταῖς ἁγίαις καὶ θεοπνεύστοις γραφαῖς ἢ γοῦν τῶι ἐκτεθέντι τῆς πίστεως ὅρωι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων, τῶν ἐν Νικαίαι φημὶ συνεδρευσάντων κατὰ καιρούς. ἡμεῖς τοίνυν εἰς εἰρήνην ἔχομεν τὸν σκοπὸν ἠὐτρεπίσμεθά τε κατακολουθεῖν τοῖς ὁρισθεῖσι παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοφιλεστάτου βασιλέως, οὕτω δηλονότι ὡς τῆι Νεστορίου καθαιρέσει συναινεῖν ἐθέλουσι καὶ ἀναθεματίζουσιν αὐτοῦ τὰ μιαρὰ δόγματα κοινωνῆσαί τε
Eph. 2, 14 καὶ εἰς ὁμόνοιαν ἐλθεῖν, Χριστοῦ πρὸς τοῦτο συνείροντος· αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν
9 κατὰ τὰς γραφάς. τῶν δὲ λεγόντων ἐκβάλλεσθαι δεῖν ἃ κατὰ τῶν βεβήλων Νεστορίου δογμάτων ἐγράψαμεν, ἀνάσχοιτο ἂν οὐδείς· ἐναργέστατα γὰρ ἡμᾶς ἀγλώττους εἶναι βούλονται ταῖς ἐκείνου δυσφημίαις τὴν παρὰ πάντων πραγματευόμενοι σιωπήν. ἢ τάχα ποτὲ καὶ ἡμᾶς ἀναπείσειν οἴονται τὰ ἐκείνου φρονεῖν, εἰ τὰ ἑαυτῶν ἀρνούμεθα ὀρθῶς τε καὶ ἀμωμήτως ἔχοντα καὶ ταῖς ἐκείνου καινοφωνίαις ἀντανιστάμενα; εἰ δὲ τινὲς τῶν αὐτόθι κατὰ τὸ αὐτοῖς δοκοῦν διασύρουσι τινά, παρατρέποντες αὐτῶν ἐφ' ἃ μὴ δεῖ, τὰς ἐννοίας, ἀλλ' ἴστωσαν ὅτι παρὰ πάντας τοὺς κατὰ τὴν οἰκουμένην ὄντας θεοσεβεστάτους ἐπισκόπους τοῦτο δρῶντες ἁλίσκονται. συνήινεσάν τε γὰρ καὶ συναινοῦσιν ἅπαντες τοῖς παρ' ἡμῶν ὡς ὀρθῶς ἔχουσί τε καὶ εἰρημένοις, καίτοι τῶν θείων δογμάτων ἀκριβεῖς ὄντες
10 ἐρευνηταί. κἀκεῖνο δὲ πρὸς τούτοις ἡ σὴ θεοσέβεια ἐννοείτω ὅτι χρὴ τὴν εἰρήνην οὕτω συντεθῆναι, ὥστε μηδενὶ ἀπαρέσαι τῶν κατὰ πᾶσαν τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, ἵνα καὶ οἰκουμενικὴ γένηται καὶ μὴ σχίσμα συνάψαντες ἕν ἕτερα πολλὰ ποιήσωμεν. οὐ γὰρ συναινέσουσι πάντως, εἴ τι γένοιτο παρὰ τὸ εἰκός, καὶ μάλιστα τούτου φροντίσαι χρή. πάντων γὰρ ἐνστάντων ἐν τῆι Ἐφέσωι καὶ οὐκ ἀνασχομένων κοινωνῆσαι τοῖς ἐκ τῆς Ἀνατολῆς, προτεινόντων δὲ ὅτι οὐ πρότερον ἔσται τοῦτο, εἰ μὴ καταδέξαιντο τὴν καθαίρεσιν Νεστορίου καὶ ἀναθεματίσουσιν αὐτοῦ τὰ δόγματα μεθ' ἡμῶν, πῶς τούτου μὴ γεγονότος τὰ τῆς κοινωνίας στήσεται; τίς δὲ ἡμῶν οὐ καταβοήσεται τὰς ἑαυτῶν προδεδωκότων ψυχὰς καὶ ἀρνησαμένων τὴν ὀρθὴν πίστιν καὶ ἃ πᾶσιν ἤρεσεν, ἡμῶν ἐκβαλόντων ὡς οὐκ ὀρθῶς εἰρημένα; ἢ οὐ δεῖ πάντως ἡμᾶς γενομένης εἰρήνης ἐπιστεῖλαι τοῖς ἁπανταχοῦ ἐπισημοτέροις τῶν ἄλλων θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων, ὥστε καὶ αὐτοὺς ὁμογνωμονήσαντας ἀποδοῦναι τὴν κοινωνίαν αὐτοῖς; εἶτα τίς ὁ ἀναπείθων αὐτούς, εἴ τι γένοιτο παρὰ τὸ πᾶσι δοκοῦν καὶ τὴν εἰς τοῦτο παρὰ πάντων ἔνστασιν εἰς τὸ χρῆναι καθηιρημένον ἔχειν Νεστόριον ἀναθεματίσαι τε τὴν ἐκτοπωτάτην αὐτοῦ διδασκαλίαν, μᾶλλον
11 δὲ φλυαρίαν κατὰ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ; λυπουμένους δὲ σφόδρα καὶ ἀφορήτως ἔχοντας διὰ τὰ κατ' ἐμοῦ πεπραγμένα παρὰ τῶν ἐκ τῆς Ἀνατολῆς τούς τε ἀπὸ τοῦ κλήρου τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ πάντας δὲ τοὺς κατὰ τὴν Αἰγυπτιακὴν διοίκησιν θεοσεβεστάτους ἐπισκόπους κατεπράυνεν οὕτως ὁ κύριός μου ὁ θαυμασιώτατος τριβοῦνος Ἀριστόλαος, ὥστε μοι καὶ λειοτάτην ἀπεργάσασθαι τὴν εἰς τὴν εἰρήνην ὁδὸν καὶ εἰς τοῦτο γνώμης ἐλθεῖν ἅπαντας. καὶ πλείστην ὅσην ὁμολογῶ τῆι θαυμασιότητι αὐτοῦ τὴν χάριν, συνεργασαμένωι πρὸς ἅπαντα καὶ τοῖς καθήκουσι λογισμοῖς ἀφανίσαντι τὸ λυποῦν.

Πρόσειπε τὴν παρὰ σοὶ ἀδελφότητα· σὲ ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίωι προσαγορεύει.

ΑΛ

12 καινοφωνίαις Λ κενοφωνίαισ A 20 συναινέσουσι Λ συναινοῦσι A 25 ἃ — ἤρεσεν] *quae recte dicta omnibus placuerunt* Λ

108 Latina uersio extat in Collectione Casinensi 169

Ἐπιστολὴ Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας πρὸς Κύριλλον ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεξανδρείας περὶ τῆς συμβάσεως διὰ Παύλου πεμφθεῖσα τοῦ Ἐμίσης καὶ μὴ προσδεχθεῖσα παρὰ Κυρίλλου

1 Ὁ σωτὴρ καὶ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς μυρία μὲν καὶ ἄλλα παραδέδωκε τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς σωτήρια παραγγέλματα, δύο δὲ ταῦτα ἐναντία μὲν ἐκ διαμέτρου δοκοῦντα εἶναι ἀλλήλοις, πᾶσαν δὲ συμφωνίαν πρὸς ἄλληλα διασώιζοντα, εἰρήνην τε φημὶ καὶ πόλεμον, πόλεμον μὲν τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τῆς εἰς αὐτὸν εὐσεβοῦς ὁμολογίας, εἰρήνην δὲ τὴν παρ' αὐτοῦ πρὸς τοὺς αὐτοῦ, καθ' ἣν ἡ συνάφεια τῶν πανταχοῦ γῆς πιστῶν συνίσταται, μιᾶς ἐκκλησίας νοουμένης τῶν ἐν Ἕλλησι καὶ βαρβάροις πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης τὸ εὐσεβὲς φρόνημα διασωιζόντων. αὐταῖς δὲ αὐτοῦ χρηστέον μᾶλλον ταῖς παναγίαις φωναῖς, ἐν αἷς καὶ τὸν πόλεμον ἐμβάλλει καὶ τὴν ἑαυτοῦ δίδωσιν ἡμῖν εἰρήνην· οὐκ ἦλθον γάρ Mt. 10, 34
φησιν βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν, ἀλλὰ μάχαιραν καὶ εἰρήνην τὴν ἐμὴν Ioh. 14, 27
δίδωμι ὑμῖν. ὅταν μὲν οὖν διαστασιάζηται ἡ εἰς Χριστὸν εὐσεβὴς ὁμολογία, βελτίων ἐνταῦθα ὁ πόλεμος καὶ τοὺς χρωμένους σώιζειν οἶδεν, οὐ τὰ ἑαυτῶν ἀλλὰ τὰ τοῦ δεσπότου διεκδικοῦντας· ὅταν δὲ ἡ εὐσεβὴς εἰς αὐτὸν ἔρρωται πίστις, τότε ἡ τῶν ὁμοφρόνων εἰρήνη
2 τοῦ παντὸς ἐκκλησιαστικοῦ σώματός ἐστιν ὑγίεια. οὐχ ἁπλῶς μοι ταῦτα εἴρηται οὐδ' ἵνα φιλοτιμήσωμαι (πόρρω γὰρ τοῦτο τοῦ ἐμοῦ ἤθους ἐστίν), ἀλλ' ἵνα δείξω ὅτι ἡ μὲν διάστασις ἡ πρὸς σέ, θεοφιλέστατε ἀδελφέ, ἐν καιρῶι γεγένηται, ἀληθείας μᾶλλον, οὐ σωματικοῦ τινος ἕνεκα οὐδ' ἔχθρας ἢ μικροψυχίας ἡγησαμένης (ἦν γάρ τις ἡμῖν [ἡ] πρὸς ἀλλήλους καὶ πλείων τῶν πρὸ ἡμῶν σχέσις τε καὶ διάθεσις, ἣν ἡ κατὰ πρόσωπον συντυχία οὐκ ἐφύτευσεν, ἀλλ' ἡ τῶν γραμμάτων συνέχεια ὡς κάλλιστά τε καὶ κράτιστα ἱκανῶς συνεκρότει), ἀλλ' αἰτίαν ἔλαβε τὴν τῶν κεφαλαίων ἐκείνων ἐκπομπήν, ἣν ὄφελος ἦν μὴ γενέσθαι. πιστεῦσαι γάρ μοι χρή σου τὴν φιλοθείαν ὡς τοσοῦτον ἡμᾶς ἐξένισεν, ὥστε οὐδὲ ἐνομίσαμεν ταῦτα σὰ εἶναι παρὰ τὴν ἀρχήν (καὶ πάντως που ἔγνω τοῦτο ἡ σὴ ὁσιότης Coll. Cas.
ἐξ ἐπιστολῶν ἡμετέρων τῶν πρός τινας γεγραμμένων), ἀλλὰ τινὸς τῶν οὐ τὰ ἡμέτερα, 79, 3
τουτέστι τὰ τῆς ἐκκλησίας πεφρονηκότων. καὶ τοῦτο εὐθὺς ὑπειλήφαμεν, πάνυ ἐπ' αὐ-
3 τοῖς ταραχθέντες. ὧν κεφαλαίων οὐ μικρὰ ἴασις γεγένηται, καὶ ἐλπίδα δὲ ἔτι μᾶλλον ἡμῖν παρέχει τῆς τελείας ἰάσεως τὰ πρόσφατον παρὰ σοῦ γραφέντα, θεοσεβέστατε, ἅτινα ep. 107
ἀπέσταλται μὲν πρὸς τὸν κύριόν μου τὸν θεοσεβέστατον καὶ κοινὸν πατέρα Ἀκάκιον, ηὔφρανε δὲ πάντας ὅσοι τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης εἰσὶν ἐρασταί, ἐφ' οἷς ὑπερφυῶς καὶ ἡμεῖς ἥσθημεν, εἰ καὶ συνέζευκτο πολλαῖς ταῖς καθ' ἡμῶν καὶ ἀδελφικαῖς κατηγορίαις. παρεῖχε γὰρ ἡμῖν πληροφορίαν τινὰ οὐ μικρὰν καὶ δεῖται οὐ πολλῆς τῆς προσθήκης, ἀλλ' ἣν αὐτὸς ὑπέσχου ποιήσασθαι, ἐκεῖνο φήσας ὅτι τῆς εἰρήνης γενομένης ἔτι μᾶλλον ἐκλευκανθήσεται p. 149, 36-39
τὰ τῆς πληροφορίας. πλέον δὲ ἡμᾶς κἀκεῖνο ηὔφρανε μαθόντας ὡς καὶ τὴν τοῦ μακαρίου καὶ κοινοῦ πατρὸς Ἀθανασίου ἐπιστολὴν περιχαρῶς ἐδέξω, ἱκανὴν οὖσαν τοῖς πᾶσι λῦσαι τὰς ἀμφισβητήσεις τῶι μὴ μόνον ὀρθῶς περιέχειν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἐκείνου ἀξιοπιστίας περιελεῖν τούτων τὴν σύστασιν. ἔστω γὰρ ἡμῖν οὗτος ἑρμηνεὺς ἀξιόχρεως τῆς ἐν Νικαίαι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἐκτεθείσης πίστεως διὰ τὸ εἶναι τινὰς τῶν τε ἐν τῆι ἐκκλησίαι καὶ τῶν ἔξω τῆς ἐκκλησίας, οἳ προβάλλονται μὲν αὐτὴν ὡς μέγα τι τοῖς ἀνθρώποις φέρουσαν ὄφελος, παρατρέπουσι δὲ τινὰ τῶν ἐν αὐτῆι πρὸς τὸν ἴδιον νοῦν καὶ τὸ

1 cf. quae ad ep. 105 ex Theodoreti ep. 112 adnotaui

AJΛ

3 ἐμέσης J 5 σωτηρίας J 8 αὐτοῦ AJ αὐτούς Λ 19 ἡ deleui 21 γραμμάτων AJ πραγμάτων Λ 24 οὔτε AJ 29 θεοφιλέστατον Λ 37 περιελεῖν scripsi secundum Λ ἐλεῖν AJ

ἑκάστωι ἁπλῶς παριστάμενον· ἀρκεῖ γὰρ τοσοῦτον εἰπεῖν. τούτων τοίγαροῦν ἠργμένων καλῶς, ἃ μὲν ἦν τῆς γενομένης ἡμῖν πρὸς ἀλλήλους διαφορᾶς, τὸ λοιπὸν πεπαύσθω, κρατείτω δὲ τὰ τῆς εἰρήνης, καμνόντων τῶν πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης λαῶν τοῖς διαφόροις δοξάσμασι καὶ τῆιδε κἀκεῖσε περιελκομένων, οὐκ εἰδότων πολλῶν τῶν περιελκόντων αὐτοὺς
1 Tim. 1, 7 οὔτε ἃ λέγουσιν οὔτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται. πλεονάζουσι γὰρ πανταχοῦ αἱ τῶν ἀναθεματισμῶν νιφάδες, ἀκμάζουσι δὲ καὶ λοιδορίαι ἐπινοούμεναι ἀδελφοῖς κατὰ ἀδελφῶν, ἱερεῦσι κατὰ ἱερέων, λαοῖς κατὰ λαῶν. οἱ μὲν γὰρ Ἰουδαίους τοὺς Χριστιανοὺς ἀποκαλοῦσι, καὶ ἔστιν Ἀπολιναρίου καὶ αὕτη κατὰ τῆς καθόλου ἐκκλησίας ἀρχαία λοιδορία, ἣν μετὰ τοῦ φρονήματος οἱ πολλοὶ παρειλήφασιν· ἐκεῖνος γὰρ ὁ δυσσεβὴς καὶ τοῦ θεοῦ ἐχθρὸς τοὺς ἀντιτεταγμένους τῆι ἑαυτοῦ πλάνηι, τοὺς τῆς ἐκκλησίας φημὶ πατέρας, Ἰουδαίους ἀποκαλεῖ καὶ οὐκ αἰσχύνεται. οἱ δὲ ἄλλοι τούτους Ἕλληνας καὶ Ἑλλήνων χείρους προσαγορεύουσι, κοινωνοὺς αὐτοῖς πολλάκις τῶν ἀρρήτων γεγενημένους μυστηρίων. καὶ οὐδὲν ἄλλο ἔστιν ὁρᾶν πανταχοῦ τῆς γῆς γινόμενον ἢ ταραχὴν καὶ ἀκήρυκτον πόλεμον καὶ ὀργὴν ἄσχετον καὶ ὠμότητα νικῶσαν πᾶσαν βαρβαρικὴν ἀπανθρωπίαν, καὶ ὁ πάσχων ἐπὶ
Amos 6, 6 τῆι συντριβῆι τοῦ Ἰωσὴφ οὐκ ἔστιν· ἀλλήλους δάκνομεν καὶ κατεσθίομεν καὶ ὑπ' ἀλλήλων λοιπὸν ἀνηλώμεθα, ἡδονὴν παρέχοντες τοῖς τῆς εὐσεβείας ἐχθροῖς. καὶ ταῦτα λέγω οὐ τοὺς μὲν αἰτιώμενος, τοὺς δὲ ἐξαιρῶν τῆς αἰτίας, ἀλλ' ἐπιγράφων τῆι διὰ τὰς κοινὰς ἁμαρτίας γενομένηι συγχύσει. προκόπτοντος γὰρ τοῦ εὐαγγελίου καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ αἱρετικῶν μειουμένων, ἀναγκαίως ἡμῖν δυσμεναίνουσιν οἱ τῆς εὐσεβείας ἐχθροί, οἳ τῆς ἐνεστώσης ταραχῆς τοῦ καιροῦ δραξάμενοι πάντα ἀδεῶς διέφθειραν· ὅθεν αἰφνίδιον τὰ μὲν σεμνὰ τοῦ
Ps. 82, 3. 4 Χριστιανισμοῦ πεπάτηται, οἱ δὲ ἐχθροὶ τοῦ θεοῦ ἐξαίφνης ἤχησαν καὶ ἦραν κεφαλὴν
5 καὶ ἐπὶ τὸν λαὸν τοῦ θεοῦ κατεπανουργεύσαντο γνώμην. τούτων πάντων ἕνεκα τὸν μὲν ἐμὸν ἀδελφόν, τῆς δὲ σῆς φιλοθείας ἐραστήν, τὸν κύριον μου τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον Παῦλον ἐγώ τε καὶ ὁ κύριός μου ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀκάκιος προετρέψαμεν, αὐτὸς δὲ ἥρπασε τὸ δραμεῖν πρὸς τὴν σὴν ὁσιότητα, ἀνὴρ ἀεὶ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ὑπάρχων ἐπίσημος καὶ εἰδὼς πράγμασιν εὖ καὶ καλῶς χρῆσθαι καὶ κεκτημένος τὴν πρὸς θεὸν εὐλάβειαν, ἣι χρώμενος πολλὰ πολλάκις τῶι κοινῶι συνεβάλετο ὑπὸ θεοῦ ὁδηγούμενος, μᾶλλον δὲ καὶ συμβαλεῖται διὰ τὴν ἐνυπάρχουσαν αὐτῶι ἔμφυτον προθυμίαν. τοῦτον ἡδέως ἰδεῖν καταξίωσον καὶ θαρρῆσαι ὡσανεὶ καὶ ἐμοὶ καὶ θαρρηθῆναι παρ' αὐτοῦ ὡς παρ' ἐμοῦ καὶ σκοπῆσαι σὺν αὐτῶι τὰ τὴν οἰκουμένην ἀνορθῶσαι δυνάμενα. μὴ γὰρ δὴ τοσοῦτος ἔστω σου τῆι φιλοθείαι ὁ λόγος μήτε ἐμοῦ μήτε σοῦ αὐτοῦ, ἀλλὰ τοῦ ὅπως τῶν σκανδάλων περιαιρεθέντων τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ εἰς ἑαυτὴν προσήκει θᾶττον ἐπανελθεῖν, ὅπως τούτων γενομένων καὶ τὰ τῶι εὐσεβεστάτωι καὶ φιλοχρίστωι βασιλεῖ παραστάντα περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης προβῆι.

109 = V 122 Λίβελλος ἤγουν ὁμολογία ἐπιδοθεῖσα τῶι ἁγιωτάτωι Κυρίλλωι παρὰ Παύλου ἐπισκόπου Ἐμίσης

110 = V 123 Ἐπιστολὴ τοῦ μακαρίου Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας πρὸς Κύριλλον τὸν ἁγιώτατον

111 = V 124 Ὁμιλία Παύλου ἐπισκόπου Ἐμίσης λεχθεῖσα ἐν τῆι μεγάληι ἐκκλησίαι Ἀλεξανδρείας καθημένου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ καὶ ὅτι θεοτόκος ἡ ἁγία παρθένος Μαρία καὶ ὅτι οὐ δύο υἱοὺς λέγομεν, ἀλλὰ ἕνα υἱὸν Ἰησοῦν τὸν Χριστόν, καὶ εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κύριλλον ἐγκώμιον

112 = V 125 Τοῦ αὐτοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Παύλου ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν τῆι αὐτῆι μεγάληι ἐκκλησίαι εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ σωτῆρος καὶ εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κύριλλον

AJΛ

17 αἰτιώμενος Λ αἰνιττόμενοσ AJ

113 = V 126 Ὁμιλία Κυρίλλου τοῦ ἁγιωτάτου ῥηθεῖσα μετὰ τὸ ὁμιλῆσαι τὸν μακάριον Παῦλον τὸν ἐπίσκοπον

114 = V 127 Κυρίλλου τοῦ ἁγιωτάτου πρὸς τὸν μακάριου Ἰωάννην τὸν Ἀντιοχέα ἐπιστολὴ σταλεῖσα διὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Παύλου

115 Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτόν

Κυρίωι μου ἀγαπητῶι ἀδελφῶι καὶ συλλειτουργῶι Ἰωάννηι Κύριλλος ἐν κυρίωι χαίρειν. Εὐφραίνει μὲν λίαν τὸ ἐν μεθέξει γενέσθαι τῶν καλῶν καὶ τοὺς οἵπερ ἂν εἶεν τυχόντες τούτων, λυπεῖ δὲ καὶ σφόδρα ἐν ἴσωι μέτρωι τὸ ἀποστερεῖσθαι δοκεῖν αὐτῶν. τοῦτο ἡμᾶς πεπονθότας ἡ σὴ γινωσκέτω τελειότης· ἥσθην μὲν γὰρ συντυχὼν τῶι εὐλαβεστάτωι καὶ θεοφιλεστάτωι ἀδελφῶι καὶ συλλειτουργῶι Παύλωι καὶ τεθαύμακα τοῦ ἀνδρὸς τὸ εἰς ἅπαν δεξιόν, ἐδήχθην δὲ οὐ μετρίως τῆς Ἀλεξανδρέων ἀπαίροντος. καὶ ἦν μὲν ἀνάγκη καὶ οὐχ ἑκόντα παραχωρεῖν τοῦτο δρᾶν ἐθέλοντι· μεμνήσομαι δὴ οὖν τῆς τε ἡδίστης αὐτοῦ συντυχίας καὶ ἀγάπης καὶ θαυμάζων οὐ πεπαύσομαι τήν τε σὴν ὁσιότητα, ὅτι δὴ τὸν οὕτως εὐδοκιμεῖν εἰωθότα προέτρεψεν ἀφικέσθαι πρὸς ἡμᾶς, καὶ αὐτὸν δὲ τῆς ἀγχινοίας καὶ ὅτι τῶν σῶν ἀγαθῶν θερμοτέρους ἡμᾶς κατέστησεν ἐραστάς.

116 Τοῦ αὐτοῦ ὁμοίως πρὸς τὸν αὐτόν

Κυρίωι μου ἀγαπητῶι ἀδελφῶι καὶ συλλειτουργῶι Ἰωάννηι Κύριλλος ἐν κυρίωι χαίρειν. Πανσύνετος οὖσα ἡ σὴ ὁσιότης καὶ τοὺς τῶν ἐκκλησιαστικῶν εἰδυῖα θεσμούς, ἐννοεῖ που πάντως ὅτι τῶν πραγμάτων τὰ μέν ἐστιν ἐφ' ἡμῖν, τὰ δὲ ἐφ' ἑτέροις καὶ ὅτι ἕκαστος ἡμῶν διοικεῖ τὴν ἑαυτοῦ ἐκκλησίαν καὶ τῆς ἐφ' ἑκάστωι τῶν κινουμένων οἰκονομίας ἀνῆπται τὴν ἐξουσίαν. γεγραφότος τοίνυν τοῦ κυρίου μου τοῦ θεοσεβεστάτου καὶ εὐγηροτάτου Ἀκακίου τοῦ ἐπισκόπου τῆς Βεροίας ⟨τοῖς⟩ ἐν τῆι Κωνσταντινουπόλει ὅτι παρὰ τῆς σῆς ὁσιότητος εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἀπεστάλη ὁ κύριός μου ὁ θεοσεβέστατος ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς Παῦλος, καὶ αὐτὸ δὴ τοῦτο καταμηνύσαντος, ἔγραψε πρός με ὁ κύριός μου παραχρῆμα ὁ θεοσεβέστατος καὶ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μαξιμιανός, πλεῖστα μὲν παρεγγυῶν περὶ τοῦ δεῖν νηφαλίως τὰ τῆς τῶν ἐκκλησιῶν εἰρήνης καταθέσθαι θεμέλια, προσθεὶς δὲ ὅτι καθήιρηνται τινὲς παρά τε αὐτοῦ, καὶ ἑτέρων δὲ πολλῶν παρατυχόντων ἐπισκόπων ἐν τῆι μεγάληι Κωνσταντινουπόλει, καὶ ὀνομαστὶ ἐγγράψας τὰ ὀνόματα, Ἑλλάδιόν τε φημὶ τὸν Ταρσοῦ καὶ Εὐθήριον τὸν Τυάνων καὶ Δωρόθεον τὸν Μαρκιανουπόλεως καὶ Ἱμέριον τὸν Νικομηδείας. εἶτα προσεπήγαγεν ὅτι εἰ ἐφαψαίμην τῆς τοιαύτης ὑποθέσεως καὶ παραλύσαιμι τὴν ἐξενεχθεῖσαν κατ' ἐκείνων ψῆφον, χωλεύσει πάντως τὰ τῆς εἰρήνης, ἐγγὺς δὲ λοιπὸν ἀπειλῆς ἦσαν αἱ φωναὶ καὶ ἀκοινωνησίαν θέσθαι καὶ πλείστην ἀηδίαν μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτοῦ, εἴ τι καινοτομηθείη παρ' ἐμοῦ περὶ ταύτην τὴν ὑπόθεσιν. καὶ καθ' ἕτερον δὲ τρόπον, εἰ δεῖ τὸ ἀληθὲς εἰπεῖν, οὔτε ὑπομνήμασιν ἐνέτυχον τοῖς πεπραγμένοις περὶ αὐτῶν οὔτε ἐπὶ τίσι τὴν τῆς καθαιρέσεως ὑπέμειναν ψῆφον, ἴσμεν ἀκριβῶς, καὶ ἦν ἀναγκαῖον, ἐπισημηναμένου μάλιστα τοῦ αὐτοῦ ὁσιωτάτου ἀνδρός, ἡμᾶς τοῦ πράγματος μὴ ἐφάψασθαι. πολλὰ τοίνυν κέκμηκεν ὁ κύριός μου ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Παῦλος τοὺς περὶ τούτων πρός με κινῶν λόγους, ἔφην δὲ ταῦτα πρὸς τὴν θεοσέβειαν αὐτοῦ ἃ καὶ νῦν γέγραφα πρὸς τὴν σὴν ὁσιότητα, κἀκεῖνο προσθεὶς ὅτι, σὺν θεῶι φάναι, γενομένης εἰρήνης ἐξέσται λοιπὸν ἀδεῶς ὡς ἤδη κοινωνικοῖς ἀνελθεῖν ἢ γοῦν ἀποστεῖλαι εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τὰς ὑπὲρ ἐκείνων παρακλήσεις προσαγαγεῖν, εἴπερ τις ὅλως θεραπείας βεβαιώσεται τρόπος ἐν

A

22 βερροίασ A τοῖς addidi malim ὅτε 29 Δωρόθεον scripsi θεόδωρον A

τοῖς πεπραγμένοις περὶ αὐτῶν ὑπομνήμασιν· οἶμαι δὲ ὅτι οὐδὲ βραδὺς ἔσται ταῖς τῶν παρακαλούντων φωναῖς.

117 Latina uersio extat in Collectione Casinensi 173

Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Θεόγνωστον καὶ Χαρμόσυνον πρεσβυτέρους καὶ Λεόντιον διάκονον διάγοντας ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τὰς ἀποκρίσεις αὐτοῦ ποιουμένους

Κύριλλος Θεογνώστωι καὶ Χαρμοσύνωι πρεσβυτέροις καὶ Λεοντίωι διακόνωι ἐν κυρίωι χαίρειν. Περὶ πάντων γράφομεν τῶν πραγμάτων ὑμῖν, εἶτα ὡς οὐδὲν μαθόντες γράφετε θορύβων πληροῦντες ἡμᾶς. οἶδα τοίνυν ἐπιστείλας ὅτι ὁ εὐγηρότατος καὶ θεοσεβέστατος
ep. 105 Ἀκάκιος ὁ τῆς Βεροίας προτραπεὶς παρά τινων τῶν ἐκ τῆς Ἀνατολῆς εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων ἔγραψε πρός με διὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου Ἀριστολάου ὅτι χρὴ πάντα ἀφανίσαι τὰ ἐν βίβλοις καὶ ἐπιστολαῖς γεγραμμένα καὶ μόνωι στοιχῆσαι τῶι συμβόλωι τῶι ἐκτεθέντι ἐν τῆι ἁγίαι συνόδωι τῆι ἐν Νικαίαι. ἐγὼ δὲ πρὸς ταῦτα πολύστιχον ἐπι-
ep. 107 στολὴν πρὸς αὐτὸν ἔγραψα, ἣν καὶ ἐδέξασθε πάντως· τοῦτο γὰρ ἐδίδαξεν ὁ ἀγαπητὸς πρεσβύτερος Εὐλόγιος. καὶ νῦν ἐλθόντος τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Παύλου τοῦ τῆς Ἐμίσης εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, πάντα ἐτυπώθη χρηστῶς μὲν καὶ εἰρηνικῶς, ἀσφαλῶς δὲ καὶ ὡς ἔδει. οὔτε γὰρ τοὺς καθηιρημένους παρὰ τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Μαξιμιανοῦ κατεδεξάμεθα ἢ κοινωνικοὺς ἔχειν ἢ ἀπολῦσαι τῆς ἐπενεχθείσης αὐτοῖς ψήφου οὔτε ἁπλῶς τῶι μνημονευθέντι Παύλωι τὴν κοινωνίαν δεδώκαμεν τὴν εἰς πρόσωπον αὐτοῦ μόνου, εἰ μὴ προσήνεγκε πρότερον χάρτην ὁμολογῶν ὅτι καὶ θεοτόκος ἐστὶν ἡ ἁγία παρθένος
V 124. 125 καὶ ὅτι ἀναθεματίζει τὰ Νεστορίου δόγματα. λαβὼν δὲ καὶ εἰπεῖν ἐν τῆι ἐκκλησίαι, μεγάληι τῆι φωνῆι εἴρηκεν ὅτι ὁμολογοῦμεν θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον καὶ ὅτι ἀναθεματίζομεν τοὺς μὴ λέγοντας τοῦτο καὶ ὅτι εἷς υἱὸς καὶ Χριστὸς καὶ κύριος, οὐ δύο. ἐπειδὴ δὲ οὐκ ἦλθε χάρτην ἔχων ὡς ἀναθεματίζοντος Ἰωάννου τὰ Νεστορίου δόγματα καὶ ὁμολο-
ep. 108 γοῦντος ὅτι καθηιρημένον ἔχουσιν αὐτόν, ἀλλ' ἦσαν ἁπλῶς αἱ ἐπιστολαὶ αἱ παρ' αὐτοῦ πεμφθεῖσαι οὐδὲν τῶν ἀναγκαίων ἔχουσαι, ἔφασκον ὅτι οὐ δύναμαι τὴν κοινωνίαν ἀποδοῦναι αὐτῶι, πρὶν ταῦτα ποιήσει. ὡς δὲ ἀκηδιῶντας εἶδον πρὸς τοῦτο καὶ αὐτὸν τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Παῦλον ὀλιγωρήσαντα σφόδρα καὶ τὸν κύριον τὸν μεγαλοπρεπέστατον τριβοῦνον καὶ νοτάριον Ἀριστόλαον, λύσιν διδοὺς τῶι πράγματι καὶ ἵνα μὴ νομισθῶμεν παραιτεῖσθαι τὴν εἰρήνην, εἰς ὑπερθέσεις ἔτι μακρὰς πεμπομένου τοῦ πράγμα-
V 127 τος, ἐγράψαμεν τὰ κοινωνικά. ὑπηγορεύθη δὲ καὶ χάρτης κατὰ γνώμην τοῦ εὐλαβεστάτου
V 123, 4 ἐπισκόπου Παύλου, ἐν ὧι ὀφείλει ὑπογράψαι καὶ ὁ τῆς Ἀντιοχέων, καὶ συνεξέπεμψα τῶι θαυμασιωτάτωι Ἀριστολάωι δύο κληρικοὺς ὥστε ἐὰν ὑπογράψηι Ἰωάννης τῆι καθαιρέσει Νεστορίου καὶ ἀναθεματίσηι αὐτοῦ τὰ δόγματα, δοῦναι τὰ κοινωνικά· εἰ δὲ μή, παρακατασχεῖν αὐτά, ἀναδεξαμένου ἐνωμότως τοῦ θαυμασιωτάτου Ἀριστολάου ὅτι οὐ μὴ προδοθῆι τὸ χαρτίον. ἔφη δὲ ὅτι ἐὰν μὴ θελήσηι ὑπογράψαι, εὐθυδρομῶ ἐν τῆι Κωνσταντινουπόλει ἀναδιδάσκων τὸν εὐσεβέστατον ἡμῶν βασιλέα ὅτι παρὰ τὴν Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίαν οὐδέν, ἀλλ' ὁ τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας ἐστὶν ὁ μὴ ἀγαπήσας τὴν εἰρήνην. μηδένα τοίνυν ἀθυμεῖν συγχωρήσητε· οὐ γὰρ οὕτως λελιηρήκαμεν, ὥστε ἀναθεματίσαι τὰ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἐμμένομεν οἷς γεγράφαμεν καὶ φρονοῦμεν. ὀρθὰ γάρ ἐστι καὶ ἀδιάβλητα καὶ ταῖς θείαις συμβαίνοντα γραφαῖς καὶ τῆι πίστει τῆι ἐκτεθείσηι παρὰ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων.

---

117 Primus edidit I. Aubert in Cyrilli opp. t. V 152. 153

AX$_1$Λ

4 Τοῦ αὐτοῦ A κυρίλλου X$_1$ 9 βερροίασ AX$_1$ 13 ἔγραψα πρὸσ αὐτὸν X$_1$ 14 ἐπισκόπου om. X$_1$ 15 ἐμέσησ X$_1$ 16 οὐδὲ AX$_1$ 21 ὅτι^2 om. X$_1$ 24/25 αἱ παρ' αὐτοῦ πεμφθεῖσαι ἐπιστολαὶ X$_1$ 27 ὀλιγωρήσαντα] *coartatum* Λ = στενοχωρηθέντα 27/28 κύριον καὶ μεγαλοπρεπέστατον X$_1$

118 Ἐπιστολὴ Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας πρὸς Κύριλλον

Τῶι δεσπότηι μου τῶι θεοφιλεστάτωι καὶ ἁγιωτάτωι συλλειτουργῶι Κυρίλλωι Ἰωάννης ἐν κυρίωι χαίρειν. Ἀπειλήφαμεν ἀλλήλους, δέσποτα, εὐδοκίαι μὲν θεοῦ εἶτ' οὖν μεσιτείαι τοῦ τὰ πάντα θεοσεβεστάτου ἀμφοτέροις ἡμῖν τοῦ κυρίου Παύλου τοῦ ἐπισκόπου, ἀνδρὸς πάντων τῶν καθ' ἑαυτὸν ἀμελήσαντος, ὅπως ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ κατευνασθείη τὰ τῶν ταραχῶν καὶ ἡ θεῶι ἀρεστὴ γένοιτο συνάφεια. ἐπανήκει οὖν ἡμῖν μετὰ εἰρήνης καὶ τὰ ἰδιάζοντα τῆς φιλίας δίκαια γεγένηται παρ' ἡμῶν ἀπαραλείπτως ἅπαντα πρὸς τὴν σὴν θεοσέβειαν, μικρᾶι ἐναλλαγῆι χρησαμένων ἡμῶν παρὰ τὰ ὑπὸ τῆς σῆς ὁσιότητος ὑπαγορευόμενα, οὐ διαφορὰν ἐχούσηι δυνάμεως, ἀλλ' οἰκονομίας μεταχείρισιν. βούλομαι γάρ, μᾶλλον δὲ καὶ εὔχομαι οὐ μόνον ἐμαυτόν, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς κυρίους τοὺς θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους τῆς Ἀνατολῆς συνάψαι τῆι φίληι ἐμοὶ καὶ τιμίαι κεφαλῆι, τῆς σῆς φημὶ γνησιότητος, ἣν περὶ πλείστου μὲν ἐποιούμην, διέκοψε δέ τις βραχὺς χρόνος, εἶτ' αὖθις πάλιν θεοῦ βουληθέντος πρὸς ἑαυτοὺς ἐπανήλθομεν ἅπαντα σβέσαντες τὰ λυπηρὰ καὶ μηδὲν τὸ σύνολον καταλιπόντες παρ' ἑαυτοῖς ἔριδος ἢ φιλονεικίας ἄξιον. οὐκ ἀθεεὶ δὲ τοῦτο γενένηται, ἀλλὰ θεοῦ πρυτανεύσαντος καὶ τῶν φιλοχρίστων καὶ εὐσεβεστάτων βασιλέων τῆι αὐτοῖς πρεπούσηι σπουδῆι χρησαμένων. ἀποδεξάσθω οὖν ἡ σὴ θεοσέβεια τοὺς εὐλαβεστάτους Κάσιον καὶ Ἀμμώνιον εἵξαντας ἡμῖν, οὐχ ἵνα σοὶ ἀπειθήσωσιν, ἀλλ' ὅπως τὰ σοὶ οἰκοδομηθέντα εἰς βεβαίωσιν καὶ πέρας κάλλιστον ἀχθείη. χάριν δὲ ἴσμεν ἐπὶ τούτωι καὶ τῶι κυρίωι μου τῶι θαυμασιωτάτωι καὶ περιβλέπτωι Ἀριστολάωι τῶι τριβούνωι καὶ νοταρίωι, ὃς συνεῖδεν ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν κινουμένων πραγμάτων κρεῖττον εἶναι τὸ παρὰ βραχείας συλλαβὰς ἰσχυρῶς καὶ βεβαίως ἀλλήλοις ἡμᾶς συμβῆναι. δέχου οὖν, παρακαλῶ, καὶ τὰ παρ' ἡμῶν εὖ καὶ καλῶς καὶ πᾶσαν ἰσχὺν ἔχοντα εἰς πληροφορίαν τὴν σὴν οἰκονομηθέντα μὲν καὶ ἐπεσταλμένα, καὶ μηδείς σε εἰσέλθηι λογισμὸς ὡς ἡμῶν τι ἐν τοῖς προκειμένοις πανούργως πεπραχότων. ἐπίσταται γὰρ ἡμῶν τὸ συνειδὸς καὶ τὸν ἄνωθεν ἕλκει μάρτυρα ὡς οὐ τὰ σὰ σαθρῶς ἐβουλήθημεν, ἀλλὰ τὰ καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς οἰκονομῆσαι πρὸς τὸ συνοῖσον ταῖς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαις. ἐροῦσι δὲ οἱ αὐτοὶ εὐλαβέστατοι διάκονοι τὸν τρόπον τῆς οἰκονομίας· πέπρακται γὰρ ἡμῖν ἀπαραλείπτως ἅπαντα, ὡς ἂν μηδεὶς ἔχοι ἀφωσιῶσθαι κατὰ τῆς γενομένης συμβάσεως. δέχου οὖν, παρακαλῶ, ἡδέως τοὺς ἀδελφοὺς εἰρήνης σοι ἀγαθὰ προσκομίζοντας καὶ εὐχέσθω σου ἡ ὁσιότης αἰσίως ταῖς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαις τὰ πράγματα προβαίνειν. ὥσπερ γάρ ἑαυτοὺς φέροντες τῶι τῆς διαθέσεως νόμωι ἐπιδεδώκαμέν σοι, οὕτως καὶ σπουδάζομεν καὶ βουλόμεθα, μᾶλλον δὲ καὶ εὐχόμεθα μηδένα τῶν παρ' ἡμῖν παραλιπεῖν, ὃς οὐ τὰ αὐτὰ ἡμῖν σκέψεται, ἡμῶν σπουδὴν ἐχόντων ἀνεξικάκως καὶ οἰκονομικῶς κατὰ μέρος ἐφέλκεσθαι τοὺς ὀλιγίστης παραμυθίας, μᾶλλον δὲ καὶ ὁδηγίας τῆς παρ' ἡμῶν ἔτι δεομένους ἐπὶ συμφέροντι τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἐν αὐτῆι πραγμάτων. εὖ ἴσθι τοιγαροῦν τοὺς αὐτοὺς εἶναι ἡμᾶς οὕσπερ ἤιδεις καὶ πρότερον, μετὰ τῆς αὐτῆς διαθέσεως καὶ πέμπων καὶ δεχόμενος τὰ παρ' ἡμῶν γράμματα· τοῦτο γὰρ καὶ ἡμᾶς κοσμήσει καὶ τὴν σὴν ὁσιότητα στεφανώσει.

Πᾶσαν τὴν σὺν σοὶ ἀδελφότητα πλεῖστα προσαγορεύομεν.

---

118 Primus edidit I. Aubert in Cyrilli opp. t. V 153

AJX$_1$

4 τοῦ] τοῖσ J θεοσεβεστάτοισ J κυροῦ J 6 ἡμῖν om. X$_1$ 8 ἐναλλαγῆ AJ ἐν ἀλλήλοισ X$_1$ 9 ἐχούσηι scripsi ἔχοντα AJX$_1$ 10 δὲ om. X$_1$ 17 κάσσιον X$_1$ ἀμώνιον X$_1$ 28 ἀφωσιῶσαι JX$_1$

119 Latina uersio extat in Collectione Casinensi 77

Τοῦ αὐτοῦ πρὸς πάντας τοὺς τῆς Ἀνατολῆς ἐπισκόπους μηνύουσα τὴν γεγενημένην εἰρήνην

1 Κεκράτηκεν ἡ εὐσέβεια καὶ ἀπίτω πᾶς ὁ τοῦ διαβόλου φθόνος· κεκράτηκεν οὐδεμίαν χώραν τὸ λοιπὸν καταλιποῦσα τοῖς ῥαιδιουργεῖν ἀδεῶς ἐπιχειροῦσι τὴν τῶν προγόνων τῆς ἐκκλησίας περὶ πίστεως ἔκθεσιν· κεκράτηκεν οὕτως ὥστε τὴν εὐσεβῆ ὁμολογίαν τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως μὴ παρ' ἡμῖν ἑτέρως, ἑτέρωθι δὲ ἄλλως παραλαμβάνεσθαι. συνεφθάσαμεν γὰρ ἀλλήλοις ἡμεῖς τε καὶ ὁ κύριός μου ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κύριλλος, ἓν καὶ τὸ αὐτὸ φρόνημα κατὰ τὸν ἀληθῆ τῶν εὐαγγελίων κανόνα διασώιζοντες. οὐδὲν γὰρ
V 127 μέσον οὐδὲ ἀμφιβολίας ἄξιον ἐν οἷς ἀπέστειλε πρὸς ἡμᾶς, ἐξέθετο περὶ πίστεως, ἀλλὰ πάντα τρανῶς καὶ τηλαυγῶς κατὰ τὰς ἡμετέρας προτάσεις τῆι παρ' αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς πληροφορίαι ἐνέθηκε. γεγένηται οὖν, σὺν θεῶι φάναι, ἐπὶ τούτοις ἡ κοινωνία καὶ ἡ σύμβασις τῶν πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης ἐκκλησιῶν, οὔτε ἡμῶν σαθρῶς ἐπιβάντων τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης οὔτε μὴν τοῦ αὐτοῦ θεοφιλεστάτου ἀνδρὸς ἀνασχομένου ἀλλοίαν πρὸς ἡμᾶς ῥῆξαι φωνὴν παρὰ τὸ τῶν θείων γραφῶν βούλημα. οὕτω γὰρ καθαρῶς καὶ ἀδόλως ἔλυσε τὴν μεταξὺ ἀμφισβήτησιν, ὥστε μηδεμίαν παρασχεῖν ἀφορμὴν τοῖς περὶ τῶν θείων δογμάτων πρὸς αὐτὸν διαφέρεσθαι βουλομένοις.

2 Δεξώμεθα τοιγαροῦν περιχαρῶς τὴν τῆς εὐσεβοῦς ὁμολογίας συμφωνίαν καὶ μετ' αὐτῆς τὴν ἐπ' αὐτῆι τῆς ἐκκλησίας εἰρήνην, μὴ ἐνδιδόντες λοιπὸν τοῖς ἐπὶ προφάσει εὐσεβείας ζηλωτῶν καὶ σπουδαίων πρόσχημα ἀναδεδέχθαι ἐπιτηδεύουσι. λέλυται γὰρ διὰ τὴν χάριν τοῦ Ἰησοῦ πᾶσα περὶ τῆς κατὰ σάρκα τοῦ κυρίου οἰκονομίας ἀντίρρησις καὶ οἱ ἐρεσχελεῖν ἐθέλοντες δῆλοί εἰσιν οὐ τοῦτο ἄνωθεν διεκδικοῦντες, ἀλλὰ ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ τῆς ὁμονοίας βασκαίνοντες. οἱ μὲν γὰρ ἐξ ἀληθείας τὸν Χριστὸν κηρύττουσιν, οἱ δὲ ἐξ ἐριθείας, καὶ ἐπίσταται τοῦτο ἐμοῦ πλέον ἡ ὑμετέρα θεοσέβεια. ἦσαν γὰρ ἦσαν καὶ παρὰ τοῖς ἐναντίοις οἱ ἐπαμφοτερίζοντες ἐν τῆι ἐκθέσει τῆς πίστεως, οἷς ἡ μὲν διάνοια τῆι ἀληθείαι ἐτίθετο, ἡ δὲ γλῶσσα καὶ ἡ σπουδὴ ἐναντία οἷς ἐφρόνουν, ἐπετήδευε πράγματα. ἀπεχθείαι γὰρ καὶ χάριτι ἐδούλευον, ἵν' ἡμῖν μετὰ προφάσεως πολεμήσωσιν.

3 πάντα ταῦτα λοιπὸν θεοῦ χάριτι ἔσβεσται. ἃ γὰρ ἡμεῖς ὑπηγορεύσαμεν, τὰ μὲν ἐν
V 96 Ἐφέσωι περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως συνθέντες, τὰ δὲ ἐνταῦθα, ἐν Ἀντιοχείαι φημί, ἐν ἀλλήep. 105 λοις σκεψάμενοι, ταῦτα οὐ μόνον ἐδέξατο ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κύριλλος, ἀλλὰ γὰρ καὶ
V 127, 6 ἀνύμνησεν, ἱερὰς ἡμῶν τὰς φωνὰς ἀποκαλέσας καὶ ἀποδεξάμενος καὶ βεβαιώσας οἷς αὐτὸς παραπλησίως ἐξέθετο, συνυφήνας ἡμῖν τὴν πατρώιαν παράδοσιν μικροῦ ἐξ ἀνθρώπων γενέσθαι, ἵν' οὕτως εἴπω, κινδυνεύσασαν, κατὰ τὴν αὐτὴν ἐλθὼν ἡμῖν τοῖς Ἀνατολικοῖς καὶ ῥημάτων καὶ νοημάτων καὶ ὀρθῆς πίστεως ἔκθεσιν, οὐδὲν μέσον οὐδὲ ἱκανὸν ἐμποιῆσαι οὐδὲ τὴν σμικροτάτην διάκρισιν τοῖς αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς ἐνθεὶς γράμμασιν, ἀλλὰ διδάξας καὶ τοὺς ἔτι τῆι ἀληθείαι ἀνθισταμένους λαμπρᾶι τῆι φωνῆι ὁμολογεῖν μὲν τῶν φύσεων τὸ διάφορον καὶ διαιρεῖν τὰς δύο φωνὰς καταλλήλως ταῖς φύσεσιν ὁμολογουμένης τῆς ἑνὸς προσώπου παρὰ πᾶσι τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ ταυτότητος. καὶ πιστεύω, θεοφιλέστατοι ἀδελφοί, ὡς ἐξαρκέσει τουτὶ τὸ ἀπεσταλμένον, ὡς αὐτὸς ἔφησε, χαρτίον τοῖς πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης πιστοῖς, τοῖς μὲν εὐγνώμοσιν ἐμποιῆσαι πληροφορίαν, τοῖς δὲ ἀπειθοῦσιν ἐντροπὴν καὶ τὸν ἔσχατον ἐνεγκεῖν ἔλεγχον (παρασκευάσει δὲ καὶ ἐκεῖνο τὸ
Ies. 35, 6 προφητικὸν κἂν τοῖς παροῦσι πληρωθῆναι καιροῖς ὅτι γλῶσσαι μογγιλάλων μαθήσονται

31/32 adfert Cyrillus in ep. V 128, 21

AJΛ

3 ἀπήτω AJ 20 ῑ̄ AJ θεοῦ Λ 32 **τὴν αὐτὴν scripsi** τῶν αὐτῶν AJ 36 **τὰσ δύο AJ** *diuinas* Λ

τρανῶς λαλεῖν), οἷς σπουδὴ τῆι τοῦ ὁσιωτάτου ἀνδρὸς ἀποκεχρημένοις ἀξιοπιστίαι πάντα μὲν συγχέαι ὅσα τοῦ εὐσεβοῦς φρονήματος ἥρτηται, ἀνανεώσασθαι δὲ τὴν τοῦ μιαροῦ καὶ βεβήλου Ἀπολιναρίου δυσσεβῆ αἵρεσιν.

4 Ἀλλ' ἵνα μὴ μακρολογῶ, αὐτὸ ὑμῶν ἐξέπεμψα τῆι φιλοθείαι τὸ τῆς ἀπολογίας ἐν προσχήματι ἐπιστολῆς βιβλίον παρ' ἐκείνου μὲν συσταθέν, παρ' ἡμῶν δὲ μετὰ τῆς κοινωνίας ἀνενδοιάστως προσδεχθέν, μᾶλλον δὲ καὶ θαυμασθὲν ἐπὶ τῆι ὀρθότητι τῆς πίστεως, καὶ ἔξεστιν ὑμῖν, γνησιώτατοι ἀδελφοί, ἐντυχεῖν, καὶ πληροφορηθῆναι καὶ δόξαν δοῦναι τῶι παναγίωι θεῶι, ἐφ' οἷς Αἴγυπτος μὲν τὰ τῆς Ἀνατολῆς, ἡ Ἀνατολὴ δὲ τὰ τῆς Αἰγύπτου φρονεῖ καὶ ἀσπάζεται. ταῖς γὰρ μεθ' ἡμᾶς γενεαῖς παραπεμφθήσεται ὁμολογία εὐσεβής, ἣν οἰκείωι αἵματι καὶ παθήμασι πλείστοις ὅσοις τῆι οἰκουμένηι θεοῦ χάριτι διεφυλάξαμεν. μεμένηκε γὰρ ὁ σπινθὴρ ὁ τῆς πίστεως καί, θεοῦ δόντος καιρόν, μετάρσιον ἤγειρε τὴν τῆς εὐσεβείας φλόγα, ὥστε καταλάμπεσθαι τῶι φωτὶ τῆς θεογνωσίας τούς τε ἐκεῖ τούς τε ἐνθάδε, μᾶλλον δὲ τοὺς πανταχόσε τῆς οἰκουμένης πιστούς, οἷς εὐχὴ καὶ ἐπιθυμία οἶμαι μιᾶς καὶ τῆς ⟨αὐτῆς⟩ ὁμολογίας δράξασθαι, ἀνορθούσης πᾶσι τὰ πεπτωκότα φρονήματα.

5 ἀπέστειλα δὲ τὴν ἐπιστολὴν συζεύξας καὶ τὴν ἐμὴν ἐπιστολὴν τὴν πρὸς τὸν αὐτὸν θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον Κύριλλον, ἵνα γνῶτε ὡς οὐκ αἰσχρῶς οὐδὲ δουλοπρεπῶς τῶι τῆς εὐσεβείας φρονήματι χρησάμενοι ἐπὶ τὴν μακαρίαν ταύτην σύμβασιν ἤλθομεν. παρακαλῶ καὶ αὖθις τὸν θεὸν παρακαλῶ ἐπὶ τούτοις δοξάσαι καὶ κόπους ἡμῖν τὸ λοιπὸν μηδεὶς παρεχέτω, οἷς τὸ οἰκοδομεῖν πρέπει, οὐ τὰ καλῶς δόξαντα τῶι θείωι βουλήματι ἀνατρέπειν.

120 Latina uersio extat in Collectione Casinensi 179

Τοῦ αὐτοῦ ἀναφορὰ πρὸς τὸν βασιλέα περὶ εἰρήνης σταλεῖσα διὰ Ἀριστολάου

1 Τοῖς θεοφιλεστάτοις καὶ εὐσεβεστάτοις βασιλεῦσιν ἡμῶν τοῖς ἀξίως παρὰ τοῦ θεοῦ τετιμημένοις Θεοδοσίωι καὶ Οὐαλεντινιανῶι αὐγούστοις Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας τῆς ὑμετέρας Κοίλης Συρίας ἐν κυρίωι χαίρειν. Εὔκαιρον νῦν εἰπεῖν τὸ προφητικὸν ἐκεῖνο λόγιον ὅτι ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖαν· ὅταν γάρ τι θεὸς ποιῆι, πᾶσα ἐν τοῖς πραττομένοις ἕπεται εὐκολία καὶ βουλήματι θείωι ἀνθέστηκεν οὐδείς. ἠβουλήθη νῦν καὶ ηὐδόκησε διὰ τὸν εὐσεβῆ ὑμῶν σκοπὸν καὶ τὰς μακαρίας ταύτας φροντίδας ἃς ὑπὲρ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας τὸ ὑμέτερον ἀναδέδεκται κράτος, τὴν οἰκουμένην πρὸς εἰρήνην συνάψαι καὶ δοῦναι ἕνωσιν ἐν ἧι οὐκ ἄλλος ἄλλο τι φρονεῖ περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν δογμάτων, ἀλλ' ἓν καὶ τὸ αὐτὸ σώιζεται φρόνημα περὶ τῆς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐνανθρωπήσεως. ὁμοφρονοῦμεν γοῦν ἅπαντες καὶ κοινὴ ἡμῖν ὁμολογία γεγένηται, συνωιδὰ περιέχουσα οἷς ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς οἱ πατέρες ἐξέθεντο, πληροφορησάντων ἡμῶν ἀλλήλους ⟨περὶ ὧν⟩ ἡμεῖς ἠμφισβητοῦμεν πρὸς τὸν κύριόν μου τὸν θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον Κύριλλον· αὐτὸς δὲ νῦν τὰ παρ' ἡμῶν δεξάμενος καὶ ἅπερ τῆι σῆι εὐσεβείαι συνθέντες ἐπεδώκαμεν ἐν τῆι Χαλκηδονέων πόλει, ταῦτα ἀσμενίσας καὶ καταδεξάμενος παραπλησίοις τοῖς ἐνθυμήμασι συνύφανεν ἡμῖν τὴν ὁμολογοῦσαν τῆι ἀποστολικῆι πίστει παράδοσιν. ἐκβέβληται τοιγαροῦν πᾶσα αἵρεσις καὶ φιλονεικία, τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας τῆι οἰκουμένηι ἐρρωμένης, ἧς τὰ σκῆπτρα τῆι εὐσεβεῖ ὁμολογίαι ἐστὶ σύντροφα καίτοι ⟨καὶ⟩ κεκράτηκε καὶ κρατήσει γε εἰς τὸ διηνεκὲς τῆι θείαι δεξιᾶι συγκροτούμενα. καὶ ὡς ἂν ἔχηι ὑμῶν τὸ κράτος εἰδέναι τά τε παρ' ἡμῶν πρὸς αὐτὸν καὶ αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς, ἐν οἷς

AJΛ

10 παθήμασι Λ παθήματι AJ 14 αὐτῆς addidi secundum Λ 16 δουλοπρεπῶς Λ δουλοπρεπεῖ AJ

AΛ

33 περὶ ὧν addidi secundum Λ 38 καὶ² addidi secundum Λ

V 123. 127 ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πατρῶιον διασώιζομεν φρόνημα, αὐτὰς ἡμῶν τὰς πρὸς ἀλλήλους ἐπιστολὰς τῶιδε τῶι γράμματι ἡμῶν ὑποτάξαντες ἀπεστείλαμεν, ἐγχειρίσαντες τὴν ἐπιστολὴν τῶι περιβλέπτωι καὶ σπουδῆι πάσηι χρησαμένωι εἰς τὴν ὑπόθεσιν, ὡς ἂν τὸ ὑμέτερον προβαίη βούλημα εὐσεβὲς ὂν καὶ ὅσιον, τῶι τριβούνωι καὶ νοταρίωι Ἀριστολάωι τῶι ὑμετέρωι.
2 τούτων οὖν οὕτως ἐχόντων καὶ τῆς πίστεως τὸ ἀναμφισβήτητον λαβούσης, ἐθέμεθα πᾶσιν οἷς προστετάχατε, εὐσεβέστατοι βασιλεῖς, διὰ τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Παύλου, ἀνδρὸς ὃν ἴστε καὶ ὑμεῖς, ὡς οἶμαι, εἰρήνηι τε χαίροντος καὶ εἴδησιν οὐ μικρὰν κεκτημένου ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς πράγμασιν. δεδέγμεθα γοῦν καὶ τὴν κατάστασιν τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Μαξιμιανοῦ, ἀνδρὸς οὗ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν πολιτείαν ἄνωθεν ἴσμεν, καὶ καθηιρημένον ἔχομεν Νεστόριον τὸν πάλαι γενόμενον τῆς μεγαλωνύμου πόλεως ἐπίσκοπον, ἀναθεματισμῶι ὑποβάλλοντες ὅσα αὐτῶι ἀλλοτρίως καὶ ξένως εἴρηται ἢ πεφρόνηται πρὸς τὴν ἀποστολικὴν διδασκαλίαν. ἱκετεύομεν δὲ τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν τελείαν παρασχεθῆναι τῶι κόσμωι τὴν ἑορτήν, ὡς μηδεμίαν πόλιν τῆς τοιαύτης ἑορτῆς ἔξω καὶ πανηγύρεως γενέσθαι, καὶ κελεῦσαι τοὺς θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους τοὺς ἐν τοῖς προλαβοῦσι θορύβοις ἐκβληθέντας ἢ ἐκβεβλῆσθαι δόξαντας εἰς τὸ παλαιὸν ἀποκατασταθῆναι σχῆμα καὶ πάσης ἐνοχλήσεως ἀπηλλάχθαι τοῦ μηδὲ ἓν λείψανον ἀθυμίας καταλειφθῆναι ταῖς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαις. ῥάιδιον δὲ τοῦτο ποιῆσαι τῶι ὑμετέρωι κράτει τῶι καὶ παλαιὰ ἔχειν ὑποδείγματα τοιούτων διορθώσεων, αἳ τοὺς μὲν παλαιοὺς θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους τοῖς ἑαυτῶν ἀπέδωκαν θρόνοις, τοὺς δὲ ἐν ταραχῆι χειροτονηθέντας σχολάζειν παρεσκεύασαν
3 καὶ ἀναμεῖναι τὴν ἐκείνων ἐκ τοῦ βίου μετάστασιν. τούτων γὰρ οὕτω σὺν θεῶι, ὡς ἔφαμεν, εὖ καὶ καλῶς προβάντων, εὐχαὶ καὶ ἱκεσίαι πᾶσιν ἀνθρώποις ὑπὲρ τοῦ ὑμετέρου κράτους γενήσονται· δι' ὑμᾶς γὰρ καὶ διὰ τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν ταῖς μὲν ἐκκλησίαις ἐδόθη ἡ προτέρα κατάστασις, σέσωσται δὲ τὰ Χριστιανικὰ πράγματα, εἰρηνεύουσι δὲ τὸ λοιπὸν πόλεις καὶ δῆμοι καὶ χῶραι. ἐπιπρέπει γὰρ τῆι ὑμετέραι βασιλείαι τὸ ἀτάραχον καὶ οἱοίπερ ἐστὲ ὑμεῖς γαληνοὶ καὶ ἥμεροι, τοιαύτην προσήκει εἶναι καὶ τὴν τῶν πραγμάτων κατάστασιν, κοινῆι πάντων καὶ ἰδίαι ἑκάστου συνέχειν ὀφειλόντων τὴν παρὰ πᾶσαν ταύτην γενομένην προσδοκίαν ἕνωσιν. ἐπαινετὸς γὰρ καὶ παρὰ θεῶι μακάριος ἕκαστος ἐν τῶι
Mt. 5, 9 μέρει ἀνορθῶν τὰ συγχυθέντα καὶ κατὰ τὴν τοῦ κυρίου φωνὴν μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται, οὗ τὴν ἄμαχον ἴσμεν δύναμιν καὶ νῦν σύνδρομον γενέσθαι τῶι τῆς ὑμετέρας φιλοθείας σκοπῶι. πηγὴ γὰρ ὑμεῖς παντὸς ἀγαθοῦ καὶ προχεῖται ἐκ τῶν ὑμετέρων βασιλείων τὰ τῆς εὐεργεσίας τῆι οἰκουμένηι νάματα καὶ ἀπολαύουσι τὸ λοιπὸν οἱ τοῦ θεοῦ ἱερεῖς τῆς πρόσθεν ἡσυχίας, ἧς μάλιστα δέονται εἰς τὸ εἰλικρινεῖς καὶ ἐσπουδασμένας τὰς ὑπὲρ τοῦ ὑμετέρου κράτους ποιεῖσθαι προσευχάς.

121 Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Ξύστον ἐπίσκοπον Ῥώμης

Τῶι δεσπότηι μου τῶι θεοσεβεστάτωι καὶ ἁγιωτάτωι συλλειτουργῶι Ξύστωι Ἰωάννης ἐν κυρίωι χαίρειν. Ἐπὶ καλῶι τῆς οἰκουμένης πεπιστεύκαμέν σου τὴν ὁσιότητα τοῦ ἀπο-
d. 31. m. Iul. a. 432 στολικοῦ ἐπιβεβηκέναι θρόνου· λαμπτῆρα ἔξουσιν αἱ πανταχοῦ γῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαι, λαμπτῆρα οὐ τὴν Ἑσπέραν μόνην φωτίζοντα, ἀλλὰ γὰρ καὶ τὰς ἐσχατιὰς τῆς οἰκουμένης. ὅτι δὲ θεοῦ εὐδοκίαι νομίζομεν τὴν τῆς σῆς ὁσιότητος κατάστασιν γεγονέναι, δηλοῖ καὶ ἡ συμφωνία ἡ ἐπὶ σοὶ τῶν τε λαῶν καὶ τῶν συνεληλυθότων θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων ἐπὶ τῆι σῆι χειροτονίαι· τοῦτο γὰρ μεμαθήκαμεν παρὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου, ἀφ' ὧν ἴσως ἡ σὴ ὁσιότης πρὸς αὐτὸν ἐπέστειλεν. ὅθεν ὡρμήθην ἐπὶ τοῦ παρόντος τὰ μὲν κατεπείγοντα εὐθὺς καὶ παραχρῆμα γνωρίσαι, τὰ δὲ εἰς τιμὴν

ΑΛ

1 διασωιζομεν A *in ministrando seruamus* Λ

συντελοῦντα τῆς ἀδελφικῆς παρὰ θεῶι διαθέσεως εὐκαίρως πρὸς τὴν σὴν ἀποπληρῶσαι ὁσιότητα, ὅταν, σὺν θεῶι φάναι, δεξώμεθα καὶ τὰ ἐξ ἔθους ἀποστελλόμενα συνοδικά, ἐν οἷς τὰ εὐαγγέλια τῆς σῆς προεδρίας ἡμῖν μηνυθήσεται, ποθεινὰ ὄντα καὶ πάσηι τῆι Ἀνατολῆι ἐράσμια. ὃ δέ, ὡς φθάσας εἶπον, κατεπεῖγόν ἐστι, τοῦτο ἐντεῦθεν ἤδη κατάδηλόν σου ποιῆσαι τῆι ὁσιότητι ὡς ἐκποδὼν πᾶσα αἵρεσις καὶ φιλονεικία, συμβάσεως γενομένης ταῖς πανταχοῦ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις. ὅσα γὰρ ἦν διαταράττοντα τὸ κοινόν, συμβαίνουσαν τὴν ὁμολογίαν τὴν παρ' ἡμῶν καὶ τοῦ κυρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπίσκοπου καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν Κυρίλλου εἴληφε, πληροφορησάντων ἡμῶν καὶ πληροφορηθέντων περὶ τῆς κατὰ σάρκα τοῦ Χριστοῦ οἰκονομίας, ὥστε ὁμογνώμονα εἶναι καὶ ὁμονοῆσαι τῆι τῶν πατέρων πίστει μίαν καὶ τὴν αὐτὴν οὖσαν τὴν παρ' ἡμῶν ἔκθεσιν, ἥντινα χρὴ καὶ τὸν ἀποστολικὸν ἐκεῖνον θρόνον γνῶναι, πατρώιαν οὖσαν, οὗ ἕνεκα αὐτὴν καὶ τῶιδε ἡμῶν τῶι γράμματα ἐντεθείκαμεν, ἔχουσαν οὕτως.

Περὶ δὲ τῆς θεοτόκου παρθένου ὅπως καὶ φρονοῦμεν καὶ λέγομεν, τοῦ τε τρόπου V 123. 127
τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, ἀναγκαίως, οὐκ ἐν προσθήκης μέρει, ἀλλ' ἐν πληροφορίας εἴδει, ὡς ἄνωθεν ἔκ τε τῶν θείων γραφῶν ἔκ τε τῆς παραδόσεως τῶν ἁγίων πατέρων παρειληφότες ἐσχήκαμεν, διὰ βραχέων ἐροῦμεν, οὐδὲν τὸ σύνολον προστιθέντες τῆι τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι ἐκτεθείσηι πίστει. ὡς γὰρ ἔφθημεν εἰρηκότες, πρὸς πᾶσαν ἐξαρκεῖ καὶ εὐσεβείας γνῶσιν καὶ πάσης αἱρετικῆς κακοδοξίας ἀποκήρυξιν. ἐροῦμεν δὲ οὐ κατατολμῶντες τῶν ἀνεφίκτων, ἀλλὰ τῆι ὁμολογίαι τῆς οἰκείας ἀσθενείας ἀποκλείοντες τοῖς ἐπιφύεσθαι βουλομένοις, ἐν οἷς τὰ ὑπὲρ ἄνθρωπον διασκεπτόμεθα. ὁμολογοῦμεν τοιγαροῦν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ, θεὸν τέλειον καὶ ἄνθρωπον τέλειον ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος, πρὸ αἰώνων μὲν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα κατὰ τὴν θεότητα, ἐπ' ἐσχάτου δὲ τῶν ἡμερῶν τὸν αὐτὸν δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ὁμοούσιον τῶι πατρὶ τὸν αὐτὸν κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα. δύο γὰρ φύσεων ἕνωσις γέγονε, δι' ὃ ἕνα Χριστόν, ἕνα υἱόν, ἕνα κύριον ὁμολογοῦμεν. κατὰ ταύτην τὴν τῆς ἀσυγχύτου ἑνώσεως ἔννοιαν ὁμολογοῦμεν τὴν ἁγίαν παρθένον θεοτόκον διὰ τὸ τὸν θεὸν λόγον σαρκωθῆναι καὶ ἐνανθρωπῆσαι καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς συλλήψεως ἑνῶσαι ἑαυτῶι τὸν ἐξ αὐτῆς ληφθέντα ναόν. τὰς δὲ εὐαγγελικὰς καὶ ἀποστολικὰς περὶ τοῦ κυρίου φωνὰς ἴσμεν τοὺς θεολόγους ἄνδρας τὰς μὲν κοινοποιοῦντας ὡς ἐφ' ἑνὸς προσώπου, τὰς δὲ διαιροῦντας ὡς ἐπὶ δύο φύσεων, καὶ τὰς μὲν θεοπρεπεῖς κατὰ τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ, τὰς δὲ ταπεινὰς κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα παραδιδόντας. ἐπὶ τούτοις ἔδοξε καὶ κεκράτηκε κατά τε τὸ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων καὶ τὸ κοινῆι ταῖς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαις λυσιτελοῦν ἔχειν ἡμᾶς Νεστόριον τὸν πάλαι γενόμενον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπίσκοπον καθηιρημένον, ἀναθεματίσαι δὲ ὅσα βεβήλως αὐτῶι καὶ φαύλως παρὰ τὴν εὐαγγελικὴν καὶ ἀποστολικὴν πίστιν εἴρηται, συναινέσαι δὲ τῆι χειροτονίαι τοῦ κυρίου μου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Μαξιμιανοῦ, ἀνδρὸς οὗ πεῖραν καὶ ἡ ὑμετέρα θεοσέβεια ἔχει, ὡς ἔγωγε οἶμαι, ὃν ἴσμεν καλόν τε καὶ ἀγαθὸν ἄνωθεν γενονότα καὶ ἐν ἀρετῆι διαλάμψαντα.

Δεξαμένη οὖν ἡ σὴ ὁσιότης ταῦτα ἡμῶν τὰ γράμματα, ἀνυμνείτω τὸν θεόν, ὃς παρ' ἐλπίδα πᾶσαν καὶ προσδοκίαν ἀνθρωπίνην σπουδῆι καὶ φροντίδι περὶ τὰς ἐκκλησίας τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων συνήθως ταῖς ἑαυτοῦ ἐκκλησίαις ἐβράβευσε τὴν εἰρήνην. ὃς συγχωρεῖ μὲν πολλάκις καὶ συνεχώρησε πρὸς ὀλίγον διαθορυβηθῆναι τὸ κοινὸν τῶν Χριστιανῶν, ὡς ἂν οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται, ἐπήγαγε δὲ οὐκ εἰς μακρὰν τὴν ἴασιν· οἶδε γὰρ οἶδε τὰ τοιαῦτα συμβαίνοντα βασανίζειν καὶ στεφανίτας ἐργάζεσθαι

A

9 ὁμογνώμοναϲ A 17 τῶν] τῆ A 30 τὰϲ] τὰ A

τοὺς περὶ τὸ εὐσεβὲς στερροὺς καὶ ἐνστηματικούς, τὰ δὲ νόθα καὶ κίβδηλα πολλάκις ἀπὸ τῆς πολλῆς γυμνασίας πρόρριζα ἀναιρεῖν. ὅπερ καὶ νῦν γεγένηται, διαιρέσεως μὲν γενομένης διὰ τὰς κοινὰς ἡμῶν ἁμαρτίας, συναφείας δὲ διὰ τὴν αὐτοῦ φιλανθρωπίαν καὶ χάριν, καὶ εὐξάσθω σου ἡ ἱερὰ καὶ φιλόθεος ψυχὴ ταύτην ἄνωθεν κρατυνθῆναι καὶ παρὰ
Ps. 126, 1 τοῦ θεοῦ λαβεῖν τὴν βεβαίωσιν· ἐὰν γὰρ ὁ κύριος, φησί, μὴ οἰκοδομήσηι οἶκον, εἰς μάτην ἐκοπίασαν οἱ οἰκοδομοῦντες αὐτόν. πιστεύομεν δὲ ὅτι τῆς αὐτοῦ οἰκονομίας τὸ νῦν ἔργον γεγένηται καὶ διακρατήσει αὐτὸ εἰς τὸ διηνεκὲς καὶ μοχλοὶ ἅδου οὐ
Mt. 16, 18 κατισχύσουσι τῆς ἐκκλησίας· ἄμαχον γὰρ ἔχει τὴν παρὰ τοῦ σωτῆρος δύναμιν καὶ ἤλεγξε τὴν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν πειρασμὸς οὐδεὶς πώποτε, τοῦ θεοῦ ἐπιταχύνοντος τὴν βοήθειαν,
Mt. 28, 20 ὃς εἶπε τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς ὅτι μεθ' ὑμῶν εἰμὶ μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

122 = V 130 Τοῦ αὐτοῦ καὶ τῶν λοιπῶν ἐπισκόπων τῶν σὺν αὐτῶι ἐπιστολὴ πρὸς Ξύστον ἐπίσκοπον Ῥώμης καὶ Κύριλλον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας καὶ Μαξιμιανὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως

123 Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ ἐνωτικὴ πρὸς Μαξιμιανὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως σταλεῖσα διὰ Ἀριστολάου τριβούνου

Τῶι δεσπότηι μου τῶι θεοφιλεστάτωι καὶ ἁγιωτάτωι συλλειτουργῶι Μαξιμιανῶι Ἰωάννης ἐν κυρίωι χαίρειν. Ἔδει μὲν ἄνωθεν ἡσθέντας ἡμᾶς ὑπερβαλλόντως ἐπὶ τῆι τῆς σῆς θεοσεβείας καταστάσει γράμμασί τε εὐθὺς χρήσασθαι τὴν ἡμετέραν μηνύουσιν ἡδονὴν καὶ τὰ τῆς σῆς καταστάσεως εὐαγγέλια ἐν συνοδικοῖς τοῖς εἰωθόσι δέξασθαι· ἀλλ' ἐπειδὴ πονηρός τις δαίμων τὰ πράγματα οὕτω διετάραξεν, ὥστε τὰ τῆς ἀληθείας πρὸς βραχὺν χρόνον διακοπῆναι, νῦν ὅτε διὰ τὴν τοῦ θεοῦ χάριν ἡ συνάφεια τῶν ἐκκλησιῶν ἐγένετο, ἐπὶ τὰ καθήκοντα προθυμότατα ἤκομεν, προσφθεγγόμενοί σου τὴν ὁσιότητα τοῦτο μὲν ἐν γράμμασι, τοῦτο δὲ καὶ διὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ θαυμασιωτάτου καὶ περιβλέπτου Ἀριστολάου τοῦ τριβούνου καὶ νοταρίου, οὗ τῆς σπουδῆς πολὺς ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἔσται ὁ ἔπαινος, ὡς ἂν καὶ διὰ ζώσης φωνῆς ἔχοιμεν τὴν πρὸς σὲ ἐκπιμπλάναι διάθεσιν· ὃν ὁ κύριος τῆς προεδρίας ἠξίωσεν, ὅπως ἴασιν ἀρκοῦσαν τὰ διαταραχθέντα δέξηται πράγματα, ἀπὸ σοῦ ἤθους καὶ τοῦ προσόντος τῆι σῆι φιλοθείαι προσηνοῦς καὶ φιλαλλήλου λαβόντα τὰς ἀφορμάς. ἀρκεῖ γὰρ πρόθεσις ἀγαθὴ καὶ οἵαν ἡ σὴ κέκτηται ἁγιωσύνη, ἣνπερ ἴσμεν καὶ διὰ πραγμάτων ἄνωθεν παρειλήφαμεν, οὐκ οὖσαν μὲν ὁμόνοιαν φυτεῦσαι, γενομένην δὲ καὶ εἰς τὸ ἀρχαῖον ἀποκαταστᾶσαν ὑπὲρ προσδοκίαν ὀχυρῶσαι. καὶ πάνυ τεθάρρηκα, δέσποτα, ὡς σπουδὴ ἔσται σου τῆι ἁγιωσύνηι ἅπαν μὲν τὸ λυποῦν πρόρριζον ἀνασπάσαι, περιθεῖναι δὲ ἰσχὺν τῆι γενομένηι θεοῦ εὐδοκίαι συμβάσει, ὥστε ἐξεῖναι καὶ νῦν ἐκεῖνο τὸ προφητικὸν
Ps. 95, 1 μεθ' ἡδονῆς ἄιδειν λόγιον ἄισατε τῶι κυρίωι ἆισμα καινόν· ἄισατε τῶι κυρίωι, πᾶσα ἡ γῆ. ἐμεγάλυνε κύριος τῶι ὄντι τὴν ἑαυτοῦ χάριν, καὶ ἀποδέδεικται μὲν διὰ
Mt. 19, 26 πάντων ἀεὶ μέν, μάλιστα δὲ νῦν, ὅτι τὰ παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατα παρὰ τῶι θεῶι δυνατά ἐστι. ταῦτα παρ' ἡμῶν ὡς ἐν τάχει δεξάσθω σου ἡ θεοσέβεια· μικρὸν δὲ ὕστερον ἀποσταλήσονται παρ' ἡμῶν οἱ καὶ βαθμοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μετέχοντες, οὓς ἂν ὁ κύριος κατευθύνηι. ἤνυσε δ' ἂν τὴν ὁδὸν προθυμότατα καὶ ὁ κύριός μου ὁ θεοσεβέστατος καὶ κοινὸς ἡμῶν ἀδελφὸς ἐπίσκοπος Παῦλος ὁ σὸς θερμὸς ἐραστής, εἰ μὴ συνέβη αὐτὸν ἀπὸ πολλοῦ τῆς ὁδοιπορίας πόνου τὴν ἐσχάτην ὑπομεῖναι ἀσθένειαν, οὗ βαΐσαντος πληρωθήσεται ἡμῶν

15 cf. Coll. Casin. 203

A
26 ἔχοιμεν scripsi ἔχοιεν A ἐκπιμπλάναι scripsi ἐκλιμπάναι A

καὶ οὗτος ὁ σκοπὸς αὐτοῦ τε κἀμοῦ, καλλίστην ἐπιθυμίαν ἐχόντων ἐμοῦ μὲν ἀποστεῖλαι αὐτόν, αὐτοῦ δὲ δραμεῖν καὶ τὴν φίλην ἡμῖν καὶ ἄνωθεν γνησίαν ἀσπάσασθαι κεφαλήν. καὶ γὰρ θεοῦ τῇι χάριτι ἤρκεσεν, ὥσπερ μεμαθήκατε, τοιαύτην ποιῆσαι τῶι κόσμωι συνάφειαν, ὥστε μηδενὶ τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι περὶ φρονήματος ἢ δόγματος ἐκκλησιαστικοῦ μηκέτι διαφέρεσθαι, ἀλλὰ στέργειν καὶ ἀγαπᾶν τὴν ἐγγενομένην πληροφορίαν ἡμῖν παρὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου καὶ αὐτῶι παρ' ἡμῶν, πρὸς ὃν καὶ συντετέλεσται ἡμῖν μετὰ πάσης ἀκριβείας καὶ τὰ περὶ τῆς καθαιρέσεως τοῦ ἀσεβοῦς Νεστορίου τοῦ πρώην γενομένου ἐπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου ἐκείνης πόλεως καὶ πρὸς τὴν σὴν ὁμοίως θεοσέβειαν. ἡμεῖς γὰρ σὲ μὲν καὶ τὴν σὴν θεοφίλειαν ἐπιστάμεθα ἐπίσκοπον ἄξιον τῆς ἐκκλησιαστικῆς προεδρίας, ἐκεῖνον δὲ γεγυμνῶσθαι ταύτης παντελῶς καὶ ἀναθεματίσθαι τὰ φαύλως αὐτῶι λεχθέντα ἢ φρονηθέντα παρά τε τὴν πατρώιαν διδασκαλίαν καὶ τὸ ἀποστολικὸν καὶ εὐαγγελικὸν κήρυγμα. καὶ τὰ νῦν παρ' ἡμῶν ἐκ κοινῆς ὁμολογίας συγκείμενα οἷς ὀφείλουσάν σου τὴν κατὰ θεὸν ἐμμέλειαν ἐντυχεῖν ἀπεστείλαμεν, τὸ ἴσον ὑποτάξαντες τοῖσδε ἡμῶν τοῖς γράμμασι τῶν τε παρ' ἡμῶν πρὸς τὸν ἁγιώτατον καὶ ὁσιώτατον ἐπίσκοπον Κύριλλον ἐπεσταλμένων καὶ τῶν παρ' αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς ὑπηγορευμένων, ἀφ' ὧν καὶ ἔξεστιν ὑμᾶς γνῶναι ὡς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ τῆι τοῦ θεοῦ χάριτι σώιζομεν φρόνημα καὶ πᾶσα διχονοίας ἢ ἀμφιβολίας ἀνήιρηται πρόφασις, ὁμόλογα καὶ συμβαίνοντα ἡμῶν ἐκθεμένων καὶ προτεινάντων καὶ δεξαμένων διὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Παύλου τῆι ἀποστολικῆι καὶ εὐαγγελικῆι ἐκκλησίαι. V 123. 127

124 Ἀκακίου ἐπισκόπου Βεροίας πρὸς Μαξιμιανὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως

Τῶι ἁγιωτάτωι καὶ ὁσιωτάτωι δεσπότηι ἐμῶι ἀρχιεπισκόπωι Μαξιμιανῶι Ἀκάκιος ἐν κυρίωι χαίρειν. Ἡ ἐπισκοπὴ τῆς σῆς εὐλαβείας οὐκ ἐδεήθη μελλησμοῦ γνωρίζοντος τίς εἶ καὶ τίς ἔσηι, ἀλλὰ δῆλος καὶ καταφανὴς τοῖς πᾶσι κατέστης παραυτὰ τῶι τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐπὶ σοὶ ἐπισκηνῶσαι, ὡς πᾶν ὁτιοῦν τῆι ἐπισκοπῆι συνοῖσον τῶν ἐν τῶι ἐκκλησιαστικῶι θεσμῶι ἀνελλιπῶς ἐν ἑαυτῶι περιφέρεις, καὶ μετὰ πάντων καὶ πρὸ πάντων δι' ἔργου μετερχόμενος τὸ ἀποστολικὸν λόγιον τὸ φάσκον τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις, ὅπερ διαιρῶν καὶ διασαφῶν ὁ αὐτὸς ἀπόστολος καὶ δεικνύων ὅσος ἐστὶν ὄγκος τῆς τοῦ λόγου περιουσίας καὶ ὅσον τὸ κλέος τῆς ταπεινοφροσύνης, ἐπάγει λέγων· ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. ἀπαιτεῖ γὰρ ἡ ἐπισκοπὴ οὐκ ἐπίδειξιν ῥημάτων, ἀλλ' ἐνέργειαν πραγμάτων· ὅθεν καὶ ὁ μακάριος ἀπόστολος Παῦλος δεικνὺς ὅτι τὸ ἔργον τοῦ λόγου τιμιώτερον, πρὸς Κορινθίους ἐπιστέλλων φάσκει· θέλω πέντε λόγους εἰπεῖν ἐν τῶι νοί μου ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσσηι. ἐπεγένετό δέ που ἐκ περιουσίας τῆι ⟨σῆι⟩ ἐπισκοπῆι καὶ τοῦτο θεοῦ τῆι χάριτι εὐκαίρως, τὰ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν οὐκ ἀνεκτὰ καταλαβόντα καὶ τὴν διχόνοιαν ἑκατέροις τοῖς μέρεσιν ἐμποιήσαντα ἐπὶ τῆς σῆς θεοσεβείας σβεσθῆναί τε καὶ ἀποσκεδασθῆναι, πληρουμένου τοῦ ἀποστολικοῦ ῥητοῦ τοῦ φάσκοντος αὐτός ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἓν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, τὴν ἔχθραν, ἐν τῆι σαρκὶ αὐτοῦ, τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασι καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσηι ἐν ἑαυτῶι εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον, ποιῶν εἰρήνην, καὶ ἀποκαταλλάξηι ἐν ἑνὶ τοὺς ἀμφοτέρους σώματι καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ ἀπελάβομεν θεοῦ χάριτι πάντες πάντας, ἀναθεματίσαντες τὸν ἀσεβῆ Νεστόριον, μιᾶι πίστει, μιᾶι ἐλπίδι, μιᾶι ἀγάπηι. ὅπως δὲ καὶ τίνα τρόπον ἡ τοῦ θεοῦ χάρις τὴν εἰρήνην τῆι καθόλου ἐκκλησίαι ἐβράβευσε, μεσιτεύσασα ἑκατέροις τοῖς μέρεσι, τῶι τε πάντα ἁγιωτάτωι ἐπισκόπωι Κυρίλλωι καὶ τῶι Phil. 4, 5 1 Cor. 8, 1 1 Cor. 14, 19 Eph. 2, 14-16

A

13 οἷς] coniecerim ὡς πρὸς 16 ὑφ' A 20 βερροίασ A 33 σῆι addidi

τὰ πάντα θεοφιλεστάτωι ἐπισκόπωι Παύλωι, συμπαρόντος τοῦ θαυμασιωτάτου καὶ φιλοχρίστου Ἀριστολάου τοῦ τριβούνου καὶ νοταρίου, παρόντος δὲ κἀμοῦ αὐτοῖς τῆι τοῦ ἐπι-
ep. 105 στολιμαίου γράμματος ἐγχαραγῆι καὶ εἰσηγουμένου τὰ δυνατά, δι' οἰκείου μὲν γράμματος ὁ
V 131 ἁγιώτατος καὶ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κύριλλος, ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ τὰ πάντα πιστότατος καὶ εὐγενέστατος Ἀριστόλαος ὁ νοτάριος καὶ τριβοῦνος, ὧι πλείστας χάριτας ὁμολογοῦμεν ἱκανῶς ἡμῖν δυστραπέλου οὔσης τῆς ὑποθέσεως συμπεριενεχθέντι καὶ τὰ δυνατὰ συνενεγκαμένωι, διὰ ζώσης φωνῆς διδάξουσί σου ἀνελλιπῶς τὴν θεοσέβειαν. ταῦτα ἐχρῆν μετὰ τῆς ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς τῆς παρὰ τῆς ἡμετέρας μικρότητος γραφείσης ἰδικῶι γράμματι ἐνθέντας ἡμᾶς διαπέμψασθαί σου τῆι ἁγιωσύνηι, ἧς ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς περιεχούσης τά τε γενόμενα σκυθρωπὰ καὶ τὰ ἐπιγενόμενα φαιδρὰ χρὴ τοὺς ἐγγὺς καὶ τοὺς μακρὰν ἀδελφούς τε καὶ συνεπισκόπους ἐπακοῦσαι, προσέτι δὲ καὶ τοὺς ἐν οἱωιδήποτε ἐπιτηδεύματι ἐν καιρῶι τὴν συμπάθειαν ἐπιδειξαμένους καὶ νῦν τὸ ἀποστολικὸν ἀπενεγκαμένους ῥητὸν τὸ φάσκον·
Rom. 6, 8 εἰ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῶι, πιστεύομεν ὅτι καὶ συζήσομεν αὐτῶι.
ἥντινα ἐπιστολὴν ⟨τὴν⟩, πέπεισμαι, τὰ εἰς εἰρήνην καὶ ὁμόνοιαν, προσέτι δὲ καὶ ἀγαλλίασιν συντείνοντα πᾶσιν ὁμοῦ μνηστευομένην προστάξειας τοῖς ἐγγὺς καὶ τοῖς μακρὰν θεοσεβεστάτοις ἐπισκόποις διαπεμφθῆναι.

125 = V 131 Κυρίλλου πρὸς τὸν αὐτὸν Μαξιμιανὸν σταλεῖσα διὰ Ἀριστολάου

126 Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν ἐπιστολὴ δευτέρα

Κυρίωι μου ἀγαπητῶι ἀδελφῶι καὶ συλλειτουργῶι Μαξιμιανῶι Κύριλλος ἐν κυρίωι
cf. ep. 117 χαίρειν. Γράφουσι πρός με οἱ ἀγαπητοί μου οἱ κληρικοὶ ὡσανεὶ τῆς σῆς θεοσεβείας τάχα που καὶ λελυπημένης ὅτι μὴ γέγραφα τίνα τρόπον συντέθειται τὰ τῆς εἰρήνης τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν. ἐγὼ δὲ οὐχ οὕτως εἰμὶ ῥάθυμος περὶ τὰ ἀναγκαῖα τῶν πραγμάτων, ὡς ἐλέσθαι σιγᾶν καὶ μὴ διδάσκειν ἕκαστα σαφῶς οὓς χρὴ ταῦτα εἰδέναι, καὶ πρό γε τῶν ἄλλων τὴν σὴν ὁσιότητα. ἐγράψαμεν οὖν ἀπαραλείπτως καὶ διὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ θαυμασιωτάτου τριβούνου καὶ νοταρίου Ἀριστολάου· ἐπειδὴ δὲ τεθρυλήκασι τινὲς ὡς δόξαν ἅπασιν ἡμῖν τε καὶ τοῖς κατὰ τὴν Ἀνατολὴν μόνωι συνθέσθαι τῶι συμβόλωι τῶι ἐκτεθέντι παρὰ τῶν ἁγίων καὶ ἀοιδίμων ἡμῶν πατέρων ἐν τῆι Νικαέων, ἀθετουμένων πάντων ὧν γεγράφαμεν κατὰ τῶν μιαρῶν Νεστορίου δογμάτων, καὶ τάχα που τινὲς ἐπὶ τούτωι καὶ ἐσκανδαλίσθησαν, δεῖν ὠιήθην καὶ διὰ τοῦδε τοῦ γράμματος τὴν σὴν διδάξαι τελειότητα. οὐ γὰρ ἀθετήσαντες τὰ ἑαυτῶν συναινοῦμεν τῶι συμβόλωι τῆς ὀρθῆς πίστεως, ἀλλὰ κἀκεῖνα γεγράφαμεν κατὰ σκοπὸν τρέχοντες τῶν ἁγίων πατέρων, οἳ καὶ τὸ τῆς πίστεως ἡμῖν τεθεσμοθετήκασι σύμβολον. ἴσμεν δὲ ὅτι ὀρθοποδοῦμεν ἀληθῶς καὶ οὐκ ἔξω τῆς εὐθείας ἐσμὲν ὁδοῦ, κανόνα τῆς εἰς πᾶν ὁτιοῦν ἀκριβείας τοὺς ἐκείνων ποιούμενοι λόγους. γεγράφασι μὲν γὰρ ἐν ἀρχαῖς οἱ ἐκ τῆς Ἀνατολῆς, μᾶλλον δὲ παρεσκεύασαν γράψαι τὸν
ep. 105 κύριόν μου τὸν τὰ πάντα ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Βεροιαίων Ἀκάκιον ὅτι πᾶσιν ἀρέσκει μόνωι συνθέσθαι τῶι συμβόλωι καὶ ἀκυρῶσαι τὰς ἐπιστολὰς καὶ τοὺς τόμους οὓς γεγράφαμεν ταῖς Νεστορίου κενοφωνίαις ἀντανιστάντες τὴν ἀλήθειαν. ἐγὼ δὲ πρὸς τοῦτο μειδιάσας ἔφην ὅτι εἰ ἀφανίζομεν τὰ ἑαυτῶν, καταγινώσκομεν τῆς ἑαυτῶν πίστεως, καὶ οὔτε συνεθέμην οὔτε ἠκύρωσά τι τῶν γεγραμμένων· γέγραπται γὰρ ὀρθῶς καὶ μετὰ τῆς ἀληθείας. ἐπειδὴ δὲ ἦλθεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Παῦλος ὁ

A
10 φαιδρὰ scripsi σφοδρὰ A 14 τὴν addidi 15 μνηστευομένην scripsi μνηστευόμενος A

AJ
18 β̄ J 21 μὴ A μὲν J 26 τε] τὸ A 35 βερροιαίων AJ 39 γραμμάτων J

τῆς Ἐμίσης, φάσκων ἑτοίμως ἔχειν ἅπαντας καὶ ἀναθεματίζειν τὰ Νεστορίου δόγματα καὶ καταδέχεσθαι τὴν καθαίρεσιν αὐτοῦ, ἀναγκαίως τὰ τῆς κοινωνίας ἔδοξεν ἐπὶ τούτοις βεβαιωθῆναι, κατ' οὐδένα τρόπον τοῦ συμβόλου τῆς πίστεως ἀδικουμένου παρά τινος. καὶ γὰρ καὶ ἡ ἁγία σύνοδος ἡ ἐν τῇι Ἐφέσωι συναχθεῖσα πάλιν τὸ σύμβολον τῆς πίστεως ἐβεβαίωσε καὶ Νεστορίου κατεψηφίσατο τὴν καθαίρεσιν, ὡς παρερμηνεύοντος αὐτοῦ καὶ εἰς τὸν ἴδιον περιέλκοντος σκοπὸν τὴν ὀρθῶς καὶ ἐξητασμένως ἐκτεθεῖσαν τῆς πίστεως ὁμολογίαν παρὰ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων. μὴ τοίνυν σκανδαλιζέσθωσαν τινὲς ὅτι βέβαιον ὁμολογοῦμεν τηρεῖν τὸ τῆς πίστεως σύμβολον, ἐν ὧι καὶ ἐβαπτίσθημεν, ἀλλ' ἐννοείτωσαν ὅτι τοὺς μὴ τηροῦντας αὐτὸ ταῖς ἐννομωτάταις ὑποφέρουσι ψήφοις οἱ τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν κατὰ καιροὺς τὴν φροντίδα πεπιστευμένοι παρὰ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ.

Πρόσειπε τὴν παρὰ σοὶ ἀδελφότητα· σὲ ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίωι προσαγορεύει.

127 = V 128 Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἀκάκιον Μελιτηνῆς μεμψάμενον αὐτῶι ὅτι συνέθετο

128 = R 29 Totius epistulae uersio Latina extat in Collectione Casinensi 183, partis prioris usque ad 27 καλλύνεται in Actis Concilii quinti coll. V

Θεοδωρήτου πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας

Ὁ πάντα σοφῶς πρυτανεύων θεὸς καὶ τῆς ἡμετέρας προμηθούμενος ὁμονοίας καὶ τῆς τῶν λαῶν κηδόμενος σωτηρίας συναθροισθῆναι ἡμᾶς κατὰ ταὐτὸν παρεσκεύασεν καὶ συμφώνους ἀλλήλοις τὰς ἁπάντων ἔδειξε γνώμας. ἐν κοινῶι γὰρ ἀναγνόντες τὰ Αἰ- V 127
γύπτια γράμματα καὶ ἐξετάσαντες αὐτῶν ἀκριβῶς τὴν διάνοιαν, εὕρομεν σύμφωνα τοῖς ⟨παρ' ἡμῶν⟩ εἰρημένοις τὰ ἐκεῖθεν ἀπεσταλμένα καὶ ἄντικρυς ἐναντία τοῖς δώδεκα κεφαλαίοις, οἷς μέχρι τοῦ παρόντος ὡς ἀλλοτρίοις τῆς εὐσεβείας πολεμοῦντες διετελέσαμεν. ἐκεῖνα μὲν γὰρ εἶχεν σαρκικῶς σάρκα γεγονότα τὸν ἐκ θεοῦ λόγον καὶ καθ' ὑπόστασιν ἕνωσιν καὶ σύνοδον τὴν καθ' ἕνωσιν φυσικὴν καὶ τὸν θεὸν λόγον πρωτότοκον γεγενημένον ἐκ νεκρῶν, ἀπηγόρευε δὲ καὶ τῶν περὶ τοῦ κυρίου φωνῶν τὴν διαίρεσιν, καὶ ἕτερα δὲ πρὸς τούτοις εἶχεν τῶν μὲν ἀποστολικῶν σπερμάτων ἀλλότρια, τῶν δὲ αἱρετικῶν ζιζανίων βλαστήματα· τὰ δὲ νῦν ἐπεσταλμένα τῆι εὐαγγελικῆι εὐγενείαι καλλύνεται. θεὸς γὰρ τέλειος καὶ ἄνθρωπος τέλειος ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ἐν αὐτοῖς ἀναγορεύεται καὶ φύσεις δύο καὶ τούτων διαφορὰ καὶ ἕνωσις ἀσύγχυτος οὐ κατὰ κρᾶσιν καὶ φυρμόν, ἀλλ' ἀπορρήτως καὶ θεοπρεπῶς γενομένη καὶ τῶν φύσεων τὰς ἰδιότητας ἀκράτους διαφυλάξασα, καὶ ἀπαθὴς μὲν ὁ θεὸς λόγος καὶ ἄτρεπτος, παθητὸς δὲ ὁ ναὸς καὶ τῶι θανάτωι πρὸς ὀλίγον παραδοθεὶς καὶ πάλιν τῆι δυνάμει τοῦ ἐνωθέντος θεοῦ ἐγερθεὶς καὶ τὸ πνεῦμα τὸ

---

128 Primus ex R edidit Leo Allatius in Vindiciis synodi Ephesinae p. 137, deinde J. B. Cotelier e X_1 in Ecclesiae graecae monumentis 1, 48, denique I. Garnier in Auctario Theodoreti p. 93

A

1 ἐμέσης J 7 ὁμολογίαν A ὁμόνοιαν J

ARX_1 Λ^c Λ^s

16 inscr. ex AX_1 ἴσον ἐπιστολῆς θεοδωρήτου πρὸς ἰωάννην ἐπίσκοπον ἀντιοχείας R ἐπίσκοπον om. X_1 16 σαφῶς X_1 18 καταυτὸν R 21 παρ' ἡμῶν addidi ex Λ^s ἀφ' ἡμῶν Cotelier 22 παρόντος $R\Lambda^{cs}$ πέρατος AX_1 25 ἀπηγόρευσεν R δὲ^2 om. R 26 σπερμάτων ARX_1 δογμάτων Λ^c om. Λ^s τῶν δετῶν R 28 ιῦ χῦ X_1 29 διαφορὰ om. X_1 30 ἀκράτους scripsi ἀκρατῶς ARX_1 *integras* Λ^o

ἅγιον οὐκ ἐξ υἱοῦ ἢ δι' υἱοῦ τὴν ὕπαρξιν ἔχον, ἀλλ' ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορευόμενον, ἴδιον δὲ υἱοῦ ὡς ὁμοούσιον ὀνομαζόμενον. ταύτην τὴν ὀρθότητα ἐν τοῖς γράμμασιν θεασάμενοι καὶ ἐναντίαν ἐκ διαμέτρου τοῖς ἤδη πρότερον γραφεῖσιν εὑρόντες, ὑμνήσαμεν τὸν
Ies. 32, 4 τὰς ψελλιζούσας γλώσσας ἰατρεύοντα καὶ τὸν ἀπηχῆ φθόγγον εἰς ἠχὴν ἡδεῖαν μεταρρυθμίζοντα.

129 = V 129 Κυρίλλου πρὸς Δυνατὸν ἐπίσκοπον Νικοπόλεως Παλαιᾶς Ἠπείρου

130 Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Εὐσέβιον πρεσβύτερον

Τὴν μὲν παρὰ τῆς σῆς εὐλαβείας ἐπιστολὴν ἀνέγνων, εὗρον δὲ λελυπημένην ὡσανεὶ τῆς εἰρήνης τῶν ἐκκλησιῶν συντεθείσης οὐ κατὰ λόγον ἐτεκμηράμην τε ὅτι ἐξ ἀγάπης κεκίνηται τὸ σὸν ἐπιεικές, οὐ μὴν ἔοικεν ἀκριβῶς εἰδέναι τὰ δόξαντα. περιφέρουσι μὲν γάρ, ὡς μανθάνω, τινὲς ἐπιστολὰς ὡς πρός με γραφείσας παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Ἰωάννου, εἰκὸς δὲ αὐτὰς ἢ πεπλασμένας εἶναι ἢ καὶ προσθήκας ἔχειν τὰς τοῖς φρονοῦσι τὰ Νεστορίου καθ' ἡδονήν. ἐγὼ γὰρ κατὰ τὸ δόξαν τῇι ἁγίαι συνόδωι ἐν τῇι Ἐφεσίων μητροπόλει οὐ πρότερον αὐτῶι τὴν κοινωνίαν ἀποδέδωκα, εἰ μὴ
V 123 ἀνεθεμάτισεν ἐγγράφως τὰ Νεστορίου δόγματα καὶ ὡμολόγησεν ἔχειν αὐτὸν καθηιρημένον καὶ συνέθετο τῇι χειροτονίαι τοῦ εὐλαβεστάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Μαξιμιανοῦ· κεκμηκότος δὲ μυρία τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἐμεσηνῶν Παύλου περὶ τῶν καθηιρημένων, Ἑλλαδίου τε φημὶ καὶ Εὐθηρίου καὶ Δωροθέου καὶ Ἱμερίου, καὶ παρακαλοῦντος μετὰ τῆς εἰρήνης τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τὴν κατ' αὐτοὺς ὑπόθεσιν τύπον σχεῖν, ἔφην ἀπροκρίτως ὅτι οὐδένα τῶν καθηιρημένων ἐγὼ ποιοῦμαι λόγον, ἀλλ' ἐν τούτωι δεῖ μένειν αὐτοὺς τῶι σχήματι ἐν ὧι καὶ νῦν εἰσι. συγκεχώρηκα δὲ τὴν εἰς ἐμὲ γενομένην παρ' αὐτῶν ὕβριν· οὐ γὰρ ἦν ἀκόλουθον ταύτης ἕνεκα καὶ μόνης τῆς αἰτίας εἰς διχόνοιαν τέμνεσθαι τὰς ἐκκλησίας, τοῦ ἀναγκαιοτέρου πρὸς πέρας ἀγομένου, φημὶ δὴ τοῦ ἀναθεματισθῆναι τὰ Νεστορίου δόγματα καὶ ὁμολογῆσαι τὴν καθαίρεσιν αὐτοῦ τοὺς οὐκ ἀνασχομένους πάλαι
V 123 τοῦτο ποιῆσαι. ὡμολόγησαν δὲ ἐγγράφως ὅτι θεοτόκος ἐστὶν ἡ ἁγία παρθένος καὶ ὅτι αὐτὸς ὁ πρὸ παντὸς αἰῶνος γεννηθεὶς ἐκ τοῦ πατρὸς υἱὸς μονογενὴς ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς ἐγεννήθη κατὰ σάρκα ἐκ γυναικὸς καὶ ὅτι ἓν τοῦ υἱοῦ τὸ πρόσωπον καὶ ὅτι τὰς ἀποστολικὰς καὶ εὐαγγελικὰς φωνὰς ἐφαρμόζουσιν οἱ θεολόγοι τὰς μὲν τῇι θεότητι αὐτοῦ, τὰς δὲ τῇι ἀνθρωπότητι πάλιν αὐτοῦ. Νεστόριος μὲν γὰρ διαιρῶν εἰς δύο τὸν ἕνα υἱὸν καὶ Χριστὸν καὶ κύριον ἄνθρωπον ἰδικῶς ἐτίθει καὶ κατὰ μόνας υἱὸν καὶ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἰδικῶς καὶ κατὰ μόνας ἕτερον υἱὸν καὶ ἔφασκεν ὅτι αἳ μὲν τῶν φωνῶν τοῦ ἀνθρώπου εἰσίν, αἳ δὲ τοῦ θεοῦ λόγου· ἡ δὲ ὀρθὴ περὶ Χριστοῦ γνῶσις οὐχ οὕτως ἔχει. ἕνα γὰρ ἴσμεν υἱὸν καὶ Χριστὸν καὶ κύριον, τὸν αὐτὸν θεὸν καὶ ἄνθρωπον, καὶ αὐτοῦ φαμὲν εἶναι καὶ τὴν θεότητα, αὐτοῦ δὲ ὁμοίως καὶ τὴν ἀνθρωπότητα· λαλεῖ γὰρ ποτὲ μὲν ὡς θεὸς θεοπρεπῶς, ποτὲ δὲ ὁ αὐτὸς ὡς ἄνθρωπος ἀνθρωποπρεπῶς. ὁμολογησάντων

---

1. 2 περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκ θεοῦ πατρὸς μόνου, καὶ οὐχὶ δὲ ἐκ τοῦ υἱοῦ, ὡς οἱ λατῖνοι φρονοῦσιν Ar in mg

5 plura secuntur in Ac

130 Primus edidit Gallandi in Bibl. patr. XIIII app. 150

ARX$_1$Acs

4 in fine add. Garnier ταύταισ ὑμῶν ἐντυχόντες — παρ' ὑμῖν ἐκκλησίαι quae desumpta sunt ex ep. V 127 [uol. I 4 p. 17, 21—25]

AU

8 ὡσανεὶ U ὡσ ἂν A 9 τὲ U μὲν A 10 κεκίνητο U 19 ἔχειν U 21 νῦν εἰσι U σύνεισι A 22 διχονοίασ A 25 καὶ θεοτόκος U 30 καὶ^2 om. A

τοίνυν ταῦτα ἐκείνων πῶς οὐ περιττὸν ἦν ἔτι τὸ φιλονεικεῖν τοὺς μὴ θέλοντας κρατῆσαι σχίσμα καὶ εἰς αἵρεσιν ἀποκλῖναι τὰς κατὰ τὴν Ἀνατολὴν ἐκκλησίας; γένοιτο δὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας οὕτω διατεθῆναι· Ἑλλάδιος γὰρ ὁ ἐν τῇι Ταρσῶι καὶ ἕτεροί τινες εἰ καὶ μὴ φρονοῦσιν ὀρθῶς, οὐδὲν τοῦτο πρὸς τοὺς ὀρθὰ φρονεῖν ἠιρημένους. οἰχέσθωσαν γάρ, εἰ βούλονται, δύο καὶ τρεῖς, τῶν ἁπανταχοῦ ἐκκλησιῶν μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐχουσῶν πίστιν. μὴ ἀγνοείτω δὲ μηδὲ τοῦτο ἡ σὴ θεοσέβεια. ἐλθὼν γὰρ εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ὁ μνημονευθεὶς ἐπίσκοπος Παῦλος τῆς Ἐμισηνῶν ἔφασκεν ὅτι κατεψεύσαντο τινὲς τῆς σῆς εὐλαβείας ὡς παθητὴν λεγούσης τὴν τῆς θεότητος φύσιν καὶ ὅτι ἐξ οὐρανοῦ κατήνεγκε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ὁ λόγος καὶ ὅτι μεταβολὴν ὑπέμεινεν εἰς τὴν τῆς σαρκὸς φύσιν. ἔδει τοίνυν τὰς τῶν ψευδηγόρων ἀπάτας φανερὰς γενέσθαι τοῖς ἐπιεικεστέροις, ἵνα μὴ ταῦτα θρυλούντων ἐκείνων σκανδαλίζωνται. διὰ τοῦτο γράφων πρὸς τὸν θεοσεβέστατον τῆς V 127 Ἀντιοχέων ἐπίσκοπον Ἰωάννην ἐγέλασα τὰς ἐκείνων διαβολάς· οὔτε γὰρ ἐκ μεταβολῆς πρὸς τὸ οὕτω φρονεῖν ἀφῖγμαι οὔτε δὲ ἐν τόμωι ἢ ἐπιστολῆι οὔτε ἐν βιβλίωι εὑρίσκομαί τι τοιοῦτο πώποτε εἰρηκώς. τὸ δὲ τῆς συνουσιώσεως ὄνομα οὐδὲ ὅ τί ποτέ ἐστιν, ἴσμεν ὅλως. εἰκὸς δὲ τοὺς τοιαῦτα γράφοντας ἐκεῖσε ἀπολογουμένους περὶ τῆς προπετείας τῆς ἐν τῆι Ἐφέσωι καθ' ἡμῶν γενομένης εὑρεσιλογεῖν τοιαῦτά τινα, ἵνα μὴ δοκοῖεν κεκινῆσθαι μάτην· ἐλέγχει γὰρ αὐτοὺς τὸ συνειδός. ἀπολογείσθω τοίνυν ἡ σὴ εὐλάβεια τοῖς ἕτερα ἀνθ' ἑτέρων ἐκεῖσε λαλοῦσι· πάντα γὰρ γέγονεν ἀσφαλῶς. ὁ δὲ ἀγαπητὸς Κάσιος ὁ διάκονος εἷς ἐστι τῶν ἀπελθόντων ἐν Ἀντιοχείαι καὶ εἰπεῖν δύναται ὅσας ἡμέρας ἐκεῖ πεποίηκεν οὐκ ἀποδιδοὺς αὐτῶι τὰ τῆς κοινωνίας γράμματα, εἰ μὴ πρότερον ἐχειρογράφησε περὶ πάντων τούτων.

131 = V 132 Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Εὐλόγιον πρεσβύτερον Ἀλεξανδρείας στατίζοντα ἐν Κωνσταντινουπόλει

132 = V 133 Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Ἰωάννην τὸν Ἀντιοχείας ἐπίσκοπον καὶ τὴν συναχθεῖσαν ἐκεῖ σύνοδον

133 = R 46 Πρόκλου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Ἀρμενίους περὶ πίστεως. edidi in appendice t. IIII 2

134 = V 119 Κυρίλλου ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης πρὸς τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Οὐαλεριανόν

135 = V 171 Τοῦ αὐτοῦ ὑπομνηστικὸν πρὸς τὸν μακαριώτατον ἐπίσκοπον Σούκενσον τῆς Διοκαισαρέων τῶν κατὰ τὴν Ἰσαύρων ἐπαρχίαν περὶ πίστεως

136 = V 172 Ἀντίγραφον πρὸς τὰς πεύσεις ἡμῶν παρὰ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου πρὸς τὸν αὐτὸν Σούκενσον

137 = V 22 Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου

138 = V 23 Ἴσον σάκρας γραφείσης πρὸς Ἀκάκιον τὸν Βερροιαίων καὶ Συμεῶνα τὸν Ἀντιοχείας ἀναχωρητὴν καὶ ἄλλας ἐπαρχίας ἰδίαι ἑκάστωι

139 = V 26 Κυρίλλου ἐπιστολὴ πρώτη ἀπὸ Ῥόδου σταλεῖσα πρὸ τοῦ ἀπαντῆσαι εἰς τὴν σύνοδον

140 = V 27 Τοῦ αὐτοῦ δευτέρα πρὸς τοὺς αὐτοὺς μεθ' ὃ κατήντησεν

Inter 136 et 137 spatium non paruum relictum in A

AU

1 τὸ om. A 2 ἀποκλεῖναι U 7 ἐμεσηνῶν U 10 γενέσθαι φανερὰς A 11 θρυλλούντων U 14 οὐδὲν U

141 = V 29 Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς αὐτοὺς ἀπὸ Ἐφέσου

142 = V 69 Ἐπιστολὴ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν Κωνσταντινουπόλεως

143 = V 70 Ὁμιλία Ῥηγίνου ἐπισκόπου Κύπρου ῥηθεῖσα ἐν Ἐφέσωι μετὰ τὴν καθαίρεσιν Νεστορίου

144 = V 72 Ὁμιλία Θεοδότου ἐπισκόπου Ἀγκύρας εἰς τὴν γέννησιν τοῦ σωτῆρος ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῆι συνόδωι ἐπὶ τοῦ ἐπισκόπου Κυρίλλου

145 = V 73 Ἑτέρα τοῦ αὐτοῦ λεχθεῖσα ἐν τῆι ἡμέραι τῆς γεννήσεως τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὑπανεγνώσθη δὲ καὶ αὐτὴ ἐν τῆι αὐτῆι συνόδωι

146 = V 74 Ἀκακίου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσωι

147 = V 97 Ἐπιστολὴ τῶν ἐν Χαλκηδόνι ὄντων ἐκ τῶν ἀποσχισάντων πρὸς τοὺς ἐν Ἐφέσωι

148 = V 99 Synodi epistula ad Eulalium Entrechium Acacium Chrysaphium Hieremiam Theodulum Esaiam

149 = V 109 Βασιλικὸν θέσπισμα τὸ δηλοῦν καὶ ἐξορίζον Νεστόριον

150 = V 110 Ἀντίγραφον ἑρμηνείας βασιλικοῦ θεσπίσματος γραφέντος πρὸς Ἰσίδωρον ἔπαρχον πραιτωρίων καὶ ὕπατον περὶ τῆς ἐξορίας Νεστορίου

151. 152 = V 111. 112 Ἀντίγραφον θείου νόμου

153 = V 113 Ἐπιστολὴ συνοδικὴ γραφεῖσα ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως

154 = V 116 Alypii presbyteri epistula ad Cyrillum

155 = V 134 Ἴσον ἐπιστολῆς τοῦ ἁγίου Κυρίλλου πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον περὶ τοῦ ἀποπομπαίου

156 = V 137 Βασιλικὸς νόμος περὶ τῶν προσφευγόντων ἐν ἐκκλησίαι

157 = V 138 Ἴσον θείου θεσπίσματος τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Θεοδοσίου κατά τε Πορφυρίου καὶ Νεστοριανῶν καὶ κατὰ Εἰρηναίου τοῦ Τυρίων ἐπισκόπου

158 = V 139 Διάταγμα προτεθὲν παρὰ τῶν ἐπάρχων μετὰ τοῦ θείου πραγματικοῦ κατὰ Πορφυρίου καὶ Εἰρηναίου

159 = V 150 Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου προσφωνητικὸς ταῖς εὐσεβεστάταις δεσποίναις

160 = V 143 Δέησις Βασιλείου διακόνου καὶ λοιπῶν μοναχῶν

161 = V 144 Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ πρὸς Κελεστῖνον ἐπίσκοπον Ῥώμης

162 = V 145 Τοῦ αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτῆς συνόδου πρὸς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει μοναχούς

163 = V 146 Ἀναφορὰ Νεστορίου καὶ τῶν σὺν αὐτῶι ἐπισκόπων πρὸς τὸν βασιλέα περὶ τῶν πεπραγμένων παρὰ τῆι ἁγίαι συνόδωι γροφεῖσα πρὸ τοῦ παραγενέσθαι ἐν Ἐφέσωι τὸν Ἀντιοχείας ἐπίσκοπον

164 = V 151 Ὑπομνήματα πραχθέντα παρὰ τοῖς Ἀνατολικοῖς ἐπισκόποις, ἐν οἷς καθαιροῦσι Κύριλλον καὶ Μέμνονα τοὺς ἁγιωτάτους καὶ ἀκοινωνήτους ποιοῦσι πάντας τοὺς τῆς ἁγίας συνόδου

165 = V 152 Γράμμα τῶν αὐτῶν τὸ τῆς ἀκοινωνησίας σταλὲν τῆι ἁγίαι συνόδωι

166 = V 153 Ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν βασιλέα, δι' ἧς ἐμήνυσαν τὰ παρ' αὐτοῖς πραχθέντα καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ βράδους τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἀντιοχείας ἐπισκόπου

167 = V 154 Ἀναφορὰ πρὸς τὸν βασιλέα Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας καὶ τῶν σὺν αὐτῶι, ἣν ἀντέγραψαν διὰ Παλλαδίου μαγιστριανοῦ

168 = V 155 Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν Κωνσταντινουπόλεως κλῆρον

169 = V 156 Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει σύγκλητον

170 = V 157 Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει λαόν

171 = V 158 Ἀναφορὰ τῆς Ἀνατολικῆς συνόδου πρὸς τὸν καλλίνικον βασιλέα δηλοῦσα καὶ αὖθις τὴν γεγενημένην καθαίρεσιν Κυρίλλου καὶ Μέμνονος

172 = V 159 Ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα ἥνπερ ἔδωκαν μετὰ τῆς ἀναφορᾶς τῆς προγεγραμμένης τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι κόμητι Εἰρηναίωι

173 = V 160 Ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὰς βασιλίδας

174 = V 161 Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν ἔπαρχον καὶ τὸν μάγιστρον ὁμοίως

175 = V 162 Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν πραιπόσιτον καὶ Σχολαστίκιον ὁμοίως

176 = V 163 Ἀναφορὰ τῶν Ἀνατολικῶν πρὸς τὸν βασιλέα ἧς προέταξαν τὸ σύμβολον τῶν ἐν Νικαίαι ἁγίων πατέρων ἀναγαγόντες τὰ ὑπὸ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τυπωθέντα ἐπὶ τοῖς προδοθεῖσιν αὐτῆι λιβέλλοις παρὰ Κυρίλλου καὶ Μέμνονος τῶν ἁγιωτάτων, ἥτις ἐστάλη Εἰρηναίωι κόμητι καὶ δι' αὐτοῦ ἀπεδόθη

177 = V 164 Ἐπιστολὴ γραφεῖσα παρὰ τοῦ κόμητος Εἰρηναίου πρὸς τοὺς Ἀνατολικοὺς περὶ τῶν ἐπὶ τῆι ὑποθέσει πραχθέντων μετὰ τὴν εἴσοδον αὐτοῦ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τὴν ἀπόδοσιν τῆς ἀναφορᾶς

Quae secuntur laciniae, pertinent **ad Nicephori patriarchae epistulam ad Leonem papam III**, cf. I 4 p. VII

A

175 σχολαστικὸν A 176 κόμοτι A

COLLECTIONES MINORES

U = Codex Vallicellianus C 4 s. XIIII

E = Codex Vaticanus 504 s. XII

H = Codex Musei Britannici Arundelianus 529 s. XII

X = Codex Parisinus 1115 s. XII

COLLECTIO U

1. Κυρίλλου ἐπιστολὴ γραφεῖσα πρός τινα ζηλωτὴν περὶ τοῦ αὐτοῦ Νεστορίου = V 20
2. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Εὐλόγιον πρεσβύτερον Ἀλεξανδρείας στατίζοντα ἐν Κωνσταντινουπόλει = V 132
3. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ δευτέρα πρὸς Νεστόριον = V 4
4. Ὑπομνηστικὸν τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου γενόμενον πρὸς Ποσειδώνιον ἀποσταλέντα παρ' αὐτοῦ ἐν τῇ Ῥώμῃ τῶν κατὰ Νεστόριον ἕνεκεν

Ἡ Νεστορίου πίστις, μᾶλλον δὲ κακοδοξία ταύτην ἔχει τὴν δύναμιν. φησὶν ὅτι ὁ θεὸς λόγος προεγνωκὼς ὅτι ὁ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεννώμενος ἅγιος ἔσται καὶ μέγας, εἰς τοῦτο ἐξελέξατο αὐτὸν καὶ παρεσκεύασε μὲν γεννηθῆναι δίχα ἀνδρὸς ἐκ τῆς παρθένου, ἐχαρίσατο δὲ αὐτῷ τὸ καλεῖσθαι τοῖς αὐτοῦ ὀνόμασιν, ὥστε καὶ υἱὸν λέγεσθαι καὶ κύριον καὶ Χριστόν, καὶ παρεσκεύασεν αὐτὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἀποθανεῖν καὶ πάλιν ἤγειρεν αὐτόν, ὥστε κἂν ἐνανθρωπῆσαι λέγηται ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος, ὅτι συνῆν ἀεὶ ὡς ἀνθρώπωι ἁγίωι τῶι ἐκ τῆς παρθένου, διὰ τοῦτο λέγεται ἐνανθρωπῆσαι. ὥσπερ δὲ συνῆν τοῖς προφήταις, οὕτω φησὶ καὶ τούτωι κατὰ μείζονα συνάφειαν. διὰ τοῦτο φεύγει παντσχοῦ τὸ λέγειν τὴν ἕνωσιν, ἀλλ' ὀνομάζει συνάφειαν, ὅπερ ἐστὶν ὡς ἔξωθεν καὶ ὡς ἂν λέγηι πρὸς Ἰησοῦν ὅτι καθὼς ἤμην μετὰ Μωυσῆ, οὕτως ἔσομαι καὶ μετὰ σοῦ. κρύπτων Ios. 3, 7
δὲ τὴν ἀσέβειαν λέγει ὅτι ἐκ μήτρας συνῆν αὐτῶι. διὰ τοῦτο οὐδὲ θεὸν ἀληθινὸν αὐτὸν εἶναι λέγει, ἀλλ' ὡς ἐν εὐδοκίαι τοῦ θεοῦ κεκλημένον οὕτως, κἂν κύριος ὀνομασθῆι, οὕτως πάλιν αὐτὸν βούλεται κύριον ὡς τοῦ θεοῦ λόγου χαρισαμένου αὐτῶι τὸ καλεῖσθαι καὶ οὕτω. καὶ φησιν ὅτι ὅταν λέγωμεν ἀποθανεῖν ὑπὲρ ἡμῶν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ ἀναστῆναι, ὁ ἄνθρωπος ἀπέθανε καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀνέστη καὶ οὐδὲν τοῦτο πρὸς τὸν τοῦ θεοῦ λόγον. καὶ ἡμεῖς μὲν ὁμολογοῦμεν ὅτι καὶ ἀθάνατός ἐστιν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος καὶ ζωὴ ἐστιν, ἀλλὰ πιστεύομεν ὅτι γέγονε σάρξ, τουτέστιν ἑνώσας ἑαυτῶι τὴν σάρκα μετὰ ψυχῆς λογικῆς ἔπαθε σαρκὶ κατὰ τὰς γραφας καὶ ἐπειδὴ τὸ σῶμα αὐτοῦ πέπονθεν, αὐτὸς λέγεται παθεῖν, 1 Petr. 4, 1
καίτοι τὴν φύσιν ἀπαθὴς ὤν, καὶ ἐπειδὴ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἀνέστη (οὐ γὰρ εἶδε διαφθορὰν Act. 2, 31
ἡ σὰρξ αὐτοῦ), λέγομεν ὅτι αὐτὸς ἀνέστη ὑπὲρ ἡμῶν· ἐκείνωι δὲ οὐ ταῦτα δοκεῖ, ἀλλά φησιν ὅτι ἀνθρώπου γέγονε τὸ πάθος καὶ ἀνθρώπου ἡ ἀνάστασις καὶ ἐν τοῖς μυστηρίοις σῶμά ἐστιν ἀνθρώπου τὸ προκείμενον, ἡμεῖς δὲ πιστεύομεν ὅτι τοῦ λόγου ἐστὶ σὰρξ ζωοποιεῖν ἰσχύουσα διὰ τοῦτο, ὅτι τοῦ τὰ πάντα ζωογονοῦντος λόγου γέγονε σὰρξ καὶ αἷμα.

Ταῦτα οὐκ ἀνέχεται λέγειν ἐκεῖνος. Κελέστιον παρεσκεύασεν ἐπιδοῦναι λιβέλλους κατὰ Φιλίππου τοῦ πρεσβυτέρου ἐλέγχοντος αὐτὸν καὶ μηκέτι θελήσαντος συναχθῆναι μετ' αὐτοῦ διὰ τὴν αἵρεσιν. ἐν δὲ τοῖς λιβέλλοις αἰτίασις ἦν ὅτι Μανιχαῖός ἐστιν. εἶτα

6 Primus edidit Stephanus Baluze in Nona collectione conciliorum 1, 377

U

13 ἐνανθρωπῆσαι scripsi ἐνανθρωπήσασ U 18 οὔτε U 19 ὠνομάσθη U 23 post μὲν superscr. γὰρ U

κέκληκε τὸν ἄνθρωπον εἰς συνέδριον κἀκεῖνος ἦλθε, πρᾶγμα ποιῶν κανονικόν, ἑτοίμως ἔχων ἀπολογήσασθαι. ἐπειδὴ δὲ οὐδὲν εἶχε δεῖξαι, ὁ Κελέστιος ἀφανῆ ἑαυτὸν κατέστησε καὶ οὐκ εἰσῆλθεν εἰς τὸ συνέδριον.

Οὐχ εὑρὼν ταύτην τὴν ἀφορμήν, ἐφ' ἑτέραν ἐχώρησεν. ἔφη γὰρ ὅτι τίνος ἕνεκεν παρασύναξιν ἐποίησας καὶ ἐν τῇι οἰκίαι προσφορὰν ἐτέλεσας; παντὸς σχεδὸν τοῦ κλήρου λέγοντος ὅτι καὶ ἡμῶν ἕκαστος ἐν καιρῶι καὶ χρείαις τοῦτο ποιεῖ, ἐξήνεγκεν ἀπόφασιν καθαιρέσεως κατὰ τοῦ ἀνθρώπου.

Ἰδοὺ ἔχεις τόμους ἔχοντας κεφάλαια τῶν βλασφημιῶν Νεστορίου.

5. Cyrilli epistula synodica ad Nestorium = V 6
6 Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ Ἰωάννηι ἐπισκόπωι Ἀντιοχείας = V 13
7. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικός = V 118
8. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν μακάριον Ἰωάννην Ἀντιοχείας ἐπιστολὴ **σταλεῖσα διὰ τοῦ** εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Παύλου = V 127
9. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον Μελετινῆς = V 128
10. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Εὐσέβιον πρεσβύτερον = A 130
11. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Οὐαλεριανὸν ἐπίσκοπον τοῦ Ἰκονίου = V 119
12. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν μακαριώτατον Σούκενσον ἐπίσκοπον τῆς Διοκαισαρέων τῆς κατὰ τὴν Ἰσαύρων ἐπαρχίαν = V 171
13. Ἕτερον ὑπομνηστικὸν ἀντιγραφὲν πρὸς τὰς πεύσεις ἡμῶν παρ' αὐτοῦ = V 172
14. Τοῦ αὐτοῦ Μαξίμωι διακόνωι Ἀντιοχείας = R 43
15. Τοῦ αὐτοῦ ὑπομνηστικόν = R 44
16. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Θεοδόσιον **περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως** τῆς εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν = V 7
17. Τοῦ αὐτοῦ Πρόκλωι ἐπισκόπωι περὶ Θεοδώρου = R 39
18. Τοῦ αὐτοῦ Ἀκακίωι ἐπισκόπωι Μελιτηνῆς = R 36

COLLECTIO E

Collectioni praecedunt et secuntur scriptiones Maximi confessoris

1. δ̄ Ὑπομνηστικὸν τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου πρὸς τὸν μακαριώτατον Σούκενσον ἐπίσκοπον Διοκαισαρέων κατὰ τὴν Ἰσαύρων ἐπαρχίαν = V 171
2. ε̄ Ἕτερον ὑπομνηστικὸν ἀντιγραφὲν πρὸς τὰς πεύσεις ἡμῶν παρὰ τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν Σούκενσον = V 172
3. ϛ̄ Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Νεστόριον ἐπιστολή = V 4
4. ζ̄ Iohannis Antiocheni epistula ad Cyrillum = V 123
5. η̄ Ὁμιλία Παύλου ἐπισκόπου Ἐμεσῶν λεχθεῖσα Χοιὰκ κθ̄ ἐν τῇι μεγάλῃι ἐκκλησίαι εἰς τὴν γένναν τοῦ Χριστοῦ καὶ ὅτι θεοτόκος ἡ ἁγία παρθένος Μαρία καὶ ὅτι οὐ δύο υἱοὺς λέγομεν, ἀλλ' ἕνα υἱόν, Ἰησοῦν τὸν Χριστόν, καὶ εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεξανδρείας ἐγκώμια = V 124
6. θ̄ Τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Παύλου Ἐμεσῶν ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν τῇι μεγάλῃι **ἐκκλησίαι** Τυβὶ ϛ̄ εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ Χριστοῦ καὶ **εἰς** τὸν ἀρχιεπίσκοπον **Κύριλλον** ἐγκώμια = V 125

7. ῑ Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας εἰς τὸν προεξηγησάμενον καὶ εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν = V 126

8. ιᾱ Latina uersio extat in Collectione CT 73. primus edidit A. Mai in Scriptt. uett. t. VIII 149 = Noua bibl. patr. II 113

Τοῦ ἁγιωτάτου Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν τοῖς τοῦ ἁγίου βαπτιστοῦ Ἰωάννου Φαρμουθὶ κῆ ἰνδ ᾱ περὶ τῆς γενομένης ὁμονοίας τῶν ἐκκλησιῶν καὶ κατὰ τοῦ δυσφήμου Νεστορίου d. 23. m. Apr. a. 433

Τοὺς εὐσεβείαι συντεθραμμένους καὶ τῶν θείων δογμάτων ἀκριβῆ καὶ τετορνευμένην ἔχοντας γνῶσιν γῆν θελητὴν ὁ προφήτης ὀνομάζει λέγων· καὶ ἔσεσθε ὑμεῖς γῆ θελητή, λέγει κύριος παντοκράτωρ, καὶ μακαριοῦσιν ὑμᾶς πάντα τὰ ἔθνη. γῆν θελητὴν εἶναί φησιν τὴν γονιμωτάτην καὶ εὔκαρπον καὶ καρπῶν ἡμέρων μητέρα καὶ τροφόν· τοιαύτη δὲ πᾶσά ἐστι θεοφιλὴς καὶ ὁσία ψυχή, γεωργὸν ὥσπερ τινὰ καὶ σπορέα παντὸς ἀγαθοῦ τὸν τῶν ὅλων σωτῆρα λαβοῦσα Χριστόν, ὃς καὶ τῶν ἱερῶν ἡμῖν δογμάτων ἐναστράπτει τὴν γνῶσιν. ἀλλ' ὁ πάντων ἐχθρός, τουτέστιν ὁ σατανᾶς ἐγείρει κατὰ καιροὺς τοὺς ἐπισπείροντας τῶι σίτωι τὰ πονηρὰ ζιζάνια· πλὴν κἂν ἀνθήσωσιν, ἀποκείρονται, ἔσται δὲ οὕτω καθαρὸν τὸ χωρίον. ἐκβέβληται τοίνυν ἀπὸ πάσης ἐκκλησίας ὁ ἀσεβὴς Νεστόριος, τὸ πικρὸν ἀληθῶς τοῦ διαβόλου ζιζάνιον, καὶ ὁμογνωμονοῦσι λοιπὸν οἱ κατὰ πᾶσαν ὄντες τὴν οἰκουμένην θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι τὴν ὀρθὴν καὶ μίαν ὁμολογήσαντες πίστιν. συνήφθησαν τοίνυν ταῖς παρ' ἡμῖν ἐκκλησίαις, μᾶλλον δὲ κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην καὶ αἱ οὖσαι κατὰ τὴν Ἀνατολήν· ὡμολόγησαν γὰρ οἱ θεοσεβέστατοι τῶν ἐκεῖσε ἐπίσκοποι τὴν ὀρθὴν καὶ ἀβέβηλον πίστιν. οἷα δὲ γέγραφε πρός με ὁ θεοσεβέστατος καὶ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχείας Ἰωάννης, οἷα δὲ κἀγὼ πρὸς αὐτὸν ἀντέγραψα, ἀκούσεσθε σὺν θεῶι.

Mal. 3, 12 · Mt. 13, 38 · V 123. 127

9. ιβ Cyrilli epistula ad Iohannem Antiochenum = V 127

10. ιγ Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Εὐλόγιον πρεσβύτερον Ἀλεξανδρείας στασιάζοντα ἐν Κωνσταντινουπόλει = V 132

COLLECTIO HX

1. Ἐπιστολὴ Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας πρὸς Κύριλλον ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεξανδρείας περὶ ἑνώσεως = V 123

2. Τούτοις ἑξῆς ὑπετέθη καὶ ἡ διδασκαλία τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Παύλου τοῦ τῆς Ἐμέσης μεσιτεύοντος καὶ τὴν εἰρήνην βραβεύοντος, ὃς ἐν Ἀλεξανδρείαι γενόμενος οὐ φιλοτιμίας, ἀλλ' ἀποδείξεως χάριν τοῦ συμφωνῆσαι καὶ τοὺς Ἀνατολικοὺς τῆι οἰκουμενικῆι συνόδωι * *

Ὁμιλία Παύλου ἐπισκόπου Ἐμέσης ἐν Ἀλεξανδρείαι περὶ εἰρήνης

Εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὅτι νῦν πρῶτον ὑμῖν φθεγγόμενος τῆι τῆς εἰρήνης προσρήσει τὴν ὑμετέραν κατηξιώθην κατασπάσασθαι εὐλάβειαν, εἰρήνην ἐν τῶι μέρει δεδωκὼς καὶ εἰρήνην

34—p. 174, 3 primus edidit I. B. Cotelier in Monumentis eccl. gr. 1, 48

ΕΛιΛc

1 τοῖς] malim τῆι, scilicet ecclesia 2 *prima* Λ ιᾱ Ε 9 σωτῆρα om. Λ 15 καὶ κατὰ Λc 16 θεοφιλέστατοι Λ 17/18 θεοφιλέστατος καὶ θεοσεβέστατος Λ

HX

21 ἐπίσκοπον X 22 ἑνώσεως H πίστεως X 25 καὶ om. X 26 lacunam statui 28 ὅτι νῦν H ὁ τοίνυν X 29 κατηξιώθην H καταξιωθῆναι X

ἀντιλαβών, εἰρήνην τὴν πάντων τῶν ἀγαθῶν αἰτίαν, τὴν ἐράσμιον καὶ τῶι θεῶι φίλην, ἣν ὁ δεσπότης Χριστὸς διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος τῆι οἰκουμένηι ἐχαρίσατο· αὐτῶι ἡ δόξα ἅμα τῶι πατρὶ σὺν τῶι ἁγίωι πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

3. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία δευτέρα Χοιὰκ κθ ἐν τῆι μεγάλη ἐκκλησίαι εἰς τὴν γένναν τοῦ Χριστοῦ καὶ ὅτι θεοτόκος ἡ ἁγία παρθένος Μαρία καὶ ὅτι οὐ δύο υἱοὺς λέγομεν, ἀλλὰ ἕνα υἱὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ εἰς τὸν ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας ἐγκώμια = V 124
4. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία γ λεχθεῖσα ἐν τῆι μεγάλη ἐκκλησίαι Τυβὶ ς εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κύριλλον ἐγκώμια = V 125
5. Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας εἰς τὸν προεξηγησάμενον καὶ εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν = V 126
6. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ γραφεῖσα πρὸς Ἰωάννην ἀρχιεπίσκοπον Ἀντιοχείας περὶ τῆς εἰρήνης = V 127

HX
3 νῦν — καὶ[2] om. X τῶν αἰώνων om. X 4 ἀχιὰκ HX κε HX

INDICES

I

IN HAC VOLVMINIS I PARTE VII CONTINENTVR

Capitulatio Collectionis Seguieranae . . . . . p 3—16
sacra qua synodus dissoluitur Cyrillo et Memnone restitutis . . . . . 97 p 142
sacra per Aristolaum ad Acacium Beroeensem missa . . . . . 103 p 146
sacra ad Flauianum Philippensem . . . . . 57 p 71
Antiochi praef. praet epistula ad Nestorium . . . . . 55 p 71
Iohannis comitis sacrarum largitionum relatio . . . . . 45 p. 67. 68

symbolum Nicaenum . . . . . 26 p 65
symbolum Constantinopolitanum. . . . . 28 p 65. 66

gesta Ephesi d 22 m Iul a 431 . . . . . 73—79 p. 84—117
gesta Ephesi de episcopis Cypriis . . . . . 81 p. 118—122
,, ,, de episcopatibus prouinciae Europae . . . . . 82 p. 122 123
,, ,, de Eustathio episcopo Pamphyliae . . . . . 83 p 123 124
,, ,, contra Messalianitas. . . . . 80 p 117 118

Maximiani et synodi Constantinopoli consistentis epistula ad Tenedios . 92 p 137 138
mandatariorum Cyrillianorum epistula ad Caelestinum . . . . . 84 p 124 125

concilii Orientalium relatio ad imperatorem . . . . . 48 p 69 70
eiusdem ad eundem . . . . . 68 p 78 79
concilii Orientalium epistula ad mandatarios . . . . . 67 p. 77 78
mandatariorum Orientalium epistula ad illorum concilium . . . . . 65 p 76 77
eorundem ad idem . . . . . 66 p 77
eorundem ad idem . . . . . 70 p. 81
mandatariorum Orientalium supplicatio prima . . . . . 62 p 72 73
,, ,, ,, altera . . . . . 63 p 74 75
,, ,, ,, tertia . . . . . 64 p 75 76

Acacii Beroeensis epistula ad Alexandrum Hierapolitanum . . . . . 106 p 146 147
,, ,, ,, ,, Maximianum . . . . . 124 p 161. 162
[Athanasii] interpretatio symboli . . . . . 29 p 66
Caelestini epistula ad Constantinopolitanos . . . . . 87 p 131—137
,, ,, ,, mandatarios Cyrillianorum . . . . . 85 p 125—129
,, ,, ,, Flauianum Philippensem. . . . . 98 p 142 143
,, ,, ,, Theodosium . . . . . 86 p 129 130
Cyrilli apologia XII capitulorum contra Orientales . . . . . 24 p 33—65
,, contra eos qui sanctam uirginem theotocon nolunt confiteri . . . . 3 p 19—32
,, sermo de pace ecclesiarum . . . . . E 8 p 173
,, epistula ad Acacium Beroeensem . . . . . 95 p 140—142
,, ,, ,, ,, ,, ... 107 p 147—150
,, ,, ,, Eusebium presbyterum . . . . . 130 p 164. 165

Cyrilli epistula ad Iohannem Antiochenum . . . . . 115 p. 153
,, ,, ,, ,, ,, ... 116 p. 153. 154
,, ,, ,, mandatarios . . . . . 90 p. 137
,, ,, ,, Maximianum . . . . . 126 p. 162. 163
,, ,, ,, Theognostum Charmosynum Leontium . . . . . 117 p. 154
,, commonitorium ad Posidonium diaconum . . . . . U 4 p. 171. 172
Iohannis Antiocheni sermo . . . . . 72 p. 84
,, ,, propositio Acacio Beroeensi oblata et ad Cyrillum missa . 105 p. 146
,, ,, epistula ad Cyrillum . . . . . 108 p. 151. 152
,, ,, ,, ,, ,, ... 118 p. 155
,, ,, relatio ad imperatores . . . . . 120 p. 157. 158
,, ,, epistula ad Maximianum . . . . . 123 p. 160. 161
,, ,, ,, ,, episcopos Orientales . . . . . 119 p. 156. 157
,, ,, ,, ,, Xystum . . . . . 121 p. 158—160
Iuliani episcopi Serdicae libellus paenitentiae . . . . . 94 p. 139. 140
Nestorii epistula ad Antiochum praefectum praetorio . . . . . 56 p. 71
Pauli Emeseni sermo . . . . . HX 2 p. 173. 174
Petri episcopi Traianupolis libellus paenitentiae . . . . . 93 p. 139
Theodoreti sermonis pars . . . . . 71 p. 81—83
,, epistula ad Alexandrum Hierapolitanum . . . . . 69 p. 79. 80
,, ,, ad Iohannem Antiochenum . . . . . 128 p. 163. 164
Xysti epistula tractoria . . . . . 101 p. 144. 145
,, ,, ad Cyrillum . . . . . 100 p. 143. 144
,, ,, ,, Flauianum Philippensem . . . . . 99 p. 143

II

ADFERVNTVR

[Caelestini epistularum 85—87 ratio habita non est]

Exod. 3, 6 . . . . . 21, 21
3, 14 . . . . . 21, 21
4, 22 . . . . . 108, 3
7, 1 . . . . . 108, 2
Deut. 19, 15 . . . . . 65, 6
Ios. 3, 7 . . . . . 171, 17
1 Reg. 24, 7 . . . . . 108, 4
3 Reg. 9, 14 . . . . . 33, 18
18, 21 . . . . . 54, 31
Ps. 7, 13 . . . . . 23, 16
32, 6 . . . . . 51, 22
36, 35. 36 . . . . . 23, 24
44, 7. 8 . . . . . 21, 38
59, 9 . . . . . 84, 4
64, 2. 3 . . . . . 27, 11
68, 29 . . . . . 23, 33
80, 5 . . . . . 21, 31
81, 6. 7 . . . . . 30, 15
82, 3. 4 . . . . . 152, 21
95, 1 . . . . . 160, 34
109, 1 . . . . . 48, 9. 110, 2
109, 4 . . . . . 53, 32
117, 27 . . . . . 58, 34
126, 1 . . . . . 160, 5
Prou. 8, 9 . . . . . 55, 21
22, 28 . . . . . 146, 31
cf. Sir. 35, 19 . . . . . 123, 29
1 Esra 4, 38 . . . . . 137, 18
Ies. 6, 2 . . . . . 56, 30
7, 9 . . . . . 55, 6
8, 8—10 . . . . . 23, 43
13, 3 . . . . . 108, 7
14, 19. 20 . . . . . 23, 36
28, 16 . . . . . 82, 9
30, 1 . . . . . 82, 24
31, 6 . . . . . 82, 26
32, 4 . . . . . 164, 4
35, 6 . . . . . 156, 41
40, 4 . . . . . 157, 25
40, 12 . . . . . 83, 26. 94, 8
40, 22 . . . . . 83, 28
42, 14. 15 . . . . . 23, 19
45, 1 . . . . . 108, 6
59, 3—6 . . . . . 82, 27
59, 5 . . . . . 82, 31. 33. 37
59, 6 . . . . . 83, 2
59, 7. 8 . . . . . 83, 4
61, 1 . . . . . 58, 27. 59, 33
Ier. 1, 5 . . . . . 90, 13
2, 10. 11 . . . . . 83, 14
2, 12 . . . . . 83, 10. 20
12, 10 . . . . . 82, 20

Bar. 3, 36—38 . . . . . 21, 27
Dan. 2, 34. 35 . . . . . 82, 11
7, 10 . . . . . 56, 29
Os. 4, 7 . . . . . 82, 22
Amos 6, 6 . . . . . 152, 15
Zach. 7, 9 . . . . . 44, 35
Mal. 3, 12 . . . . . 173, 5
4, 2 . . . . . 106, 25
Mt. 1, 20 . . . . . 107, 8
2, 8. 12 . . . . . 92, 1
2, 13 . . . . . 107, 3
2, 14 . . . . . 31, 4
3, 14. 15 . . . . . 31, 23
4, 12 . . . . . 31, 7
5, 9 . . . . . 158, 28
5, 28 . . . . . 46, 17
7, 4. 5 . . . . . 52, 13
10, 8 . . . . . 63, 24
10, 34 . . . . . 151, 11
11, 27 . . . . . 47, 16
12, 28 . . . . . 51, 11. 18. 52, 33
13, 38 . . . . . 173, 11
16, 13 . . . . . 28, 1
16, 16 . . . . . 27, 44. 28, 6. 58, 12
16, 18 . . . . . 160, 7
19, 26 . . . . . 160, 36
21, 34—39 . . . . . 26, 30
22, 29 . . . . . 21, 14
22, 41—45 . . . . . 32, 4
22, 46 . . . . . 32, 14
24, 24 . . . . . 19, 18
25, 31. 32 . . . . . 27, 14
25, 31 . . . . . 26, 43
27, 46 . . . . . 109, 17
28, 20 . . . . . 160, 10
Lc. 1, 2 . . . . . 35, 36
1, 28 . . . . . 36, 35. 90, 3
1, 35 . . . . 34, 16. 36, 37. 38, 23. 90, 5
1, 36 . . . . . 31, 34
1, 41—43 . . . . . 29, 35
1, 44 . . . . . 90, 14
1, 68 . . . . . 137, 27
2, 7 . . . . . 94, 9
2, 11 . . . . . 29, 23
2, 12 . . . . . 29, 27
2, 14 . . . . . 34, 22
2, 34 . . . . . 82, 6
2, 52 . . . . . 41, 3. 44, 26. 110, 15
4, 18. 19 . . . . . 110, 6
4, 30 . . . . . 31, 14
11, 54 . . . . . 25, 29
22, 37 . . . . . 36, 17
Ioh. 1, 1 . . . . . 20, 5
1, 3 . . . . . 41, 34. 51, 26
1, 14 20, 7. 34. 31. 35. 21. 36. 6. 33. 45. 3. 12. 55. 8. 64. 26. 90. 1. 94. 21. 107. 21. 27. 110, 1
1, 16 . . . . . 95, 5
1, 17 . . . . . 89, 27
1, 18 . . . . . 55, 15
1, 30. 31 . . . . . 31, 30
1, 30 . . . . . 31, 36
2, 19 . . . . . 47, 33
3, 6 . . . . . 35, 23
3, 13 . . . . . 27, 5. 42, 3. 60, 26
3, 26 . . . . . 31, 43
5, 17 . . . . . 25, 32
5, 19 . . . . . 25, 34. 41, 28
5, 21 . . . . . 41, 28
5, 22 . . . . . 25, 35
5, 25. 28. 29 . . . . . 26, 2
5, 25 . . . . . 25, 37. 26, 41
5, 27 . . . . . 25, 40
6, 35 . . . . . 26, 8
6, 38 . . . . . 41, 21
6, 42 . . . . . 26, 15
6, 51. 58 . . . . . 92, 28
6, 51. 33 . . . . . 59, 5
6, 51 . . . . . 59, 6
6, 54 . . . . . 92, 29
6, 56 . . . 59, 8. 12. 14. 110, 32. 34. 111, 1
6, 57 59, 17. 19. 20. 24. 111, 3. 5. 8. 9. 10. 11
6, 62 . . . . . 42, 5
6, 63 . . . . . 60, 11
7, 30 . . . . . 31, 15
8, 28 . . . . . 41, 22
8, 40 . . . 25, 21. 26, 9. 39. 27, 5. 44, 3
8, 53 . . . . . 26, 16
8, 54 . . . . . 109, 13
8, 57 . . . . . 26, 17
8, 58 . . . . . 41, 33
10, 11 . . . . . 137, 29
10, 30 . . . . . 41, 27. 43, 37
10, 32—36 . . . . . 58, 17
10, 32 . . . . . 52, 32
12, 49 . . . . . 41, 22
14, 9 . . . . . 43, 36
14, 10. 12 . . . . . 51, 16
14, 10 . . . . . 52, 32
14, 27 . . . . . 151, 12
16, 13. 14 . . . . . 109, 14. 110, 4
20, 17 . . . . . 41, 23
Act. 2, 22 . . . . . 27, 33. 28, 24. 29
2, 24 . . . . . 28, 33. 46, 10
2, 25—28 . . . . . 28, 19
2, 25 . . . . . 28, 38
2, 31 . . . . . 171, 26
2, 33 . . . . . 46, 10
2, 36—38 . . . . . 28, 42
2, 38 . . . . . 28, 22
3, 12 . . . . . 52, 39
10, 36 . . . . . 29, 29. 30, 20
10, 38 . . . . . 99, 12
13, 30 . . . . . 30, 4
17, 30. 31 . . . . . 99, 29
17, 31 . . . . . 72, 34. 79, 34

20, 28 . . . . . 29, 14
Rom. 1, 25 . . . . . 27, 42
3, 27 . . . . . 57, 16
4, 23. 24 . . . . . 30, 9
5, 10 . . . . . 111, 18
5, 14 . . . . . 90, 15
6, 3 . . . . . 36, 21
6, 8 . . . . . 162, 13
9, 3 . . . . . 25, 2
9, 5 . . . . . 30, 19. 107, 33
10, 8. 9 . . . . . 36, 22
13, 7 . . . . . 140, 39
1 Cor. 1, 24 . . . . . 44, 23
2, 4 . . . . . 92, 23
2, 8 . . . . . 20, 22. 26, 29. 30, 20
2, 12 . . . . . 98, 5
4, 1 . . . . . 38, 15
6, 17 . . . . . 49, 16
8, 1 . . . . . 161, 29
8, 5. 6 . . . . . 30, 25
8, 6 . . . . . 42, 9. 44, 12
9, 26 . . . . . 62, 24
11, 23 . . . . . 30, 1
14, 19 . . . . . 161, 31
15, 10 . . . . . 52, 27
15, 22 . . . . . 90, 27
15, 45 . . . . . 99, 14
15, 47—49 . . . . . 99, 22
15, 47 . . . . . 60, 24. 99, 18
2 Cor. 4, 5 . . . . . 24, 40
4, 16 . . . . . 93, 19
5, 21 . . . . . 34, 25. 36, 10
8, 9 . . . . . 89, 31
10, 5 . . . . . 57, 4
12, 10 . . . . . 145, 13
13, 3 . . . . . 38, 15
13, 5 . . . . . 48, 16
Gal. 1, 1 . . . . . 27, 21. 47, 11
1, 8 . . . . . 32, 24
1, 9. 8 . . . . . 33, 25
1, 9 . . . . . 49, 8
3, 13 . . . . . 34, 25. 36, 9. 15. 90, 29
3, 26 . . . . . 99, 5
4, 4. 5 . . . . . 98, 19
4, 4 . . . . . 30, 33. 92, 13. 106, 14. 16
Eph. 1, 5 . . . . . 93, 17
1, 19. 20 . . . . . 46, 8
1, 20. 21 . . . . . 98, 22
2, 3 . . . . . 40, 22
2, 6 . . . . . 57, 16
2, 8 . . . . . 89, 28
2, 14—16 . . . . . 161, 36
2, 14 . . . . . 150, 7
4, 5 . . . . . 40, 4
5, 2 . . . . . 53, 12
Phil. 2, 5—7 . . . . . 64, 2. 94, 2
2, 5. 7 . . . . . 108, 11
2, 6. 7 . . . . . 56, 6
2, 7 36, 25. 45, 11. 55, 35. 89, 30. 94, 20. 95, 5
2, 10. 11 . . . . . 27, 27. 39, 8. 108, 18
2, 15. 16 . . . . . 48, 25
2, 21 . . . . . 80, 2
3, 5 . . . . . 47, 10
3, 14 . . . . . 65, 9
4, 5 . . . . . 161, 26
Col. 1, 12—20 . . . . . 63, 8
1 Tim. 1, 7 . . . . . 152, 5
2, 5. 6 . . . . . 24, 26
2, 5 . . . . . 24, 4. 9
2 Tim. 2, 8 . . . . . 23, 10
Tit. 2, 13. 14 . . . . . 24, 19. 27
2, 13 . . . . . 20, 15
Hebr. 1, 1—3 . . . . . 22, 14
1, 2 . . . . . 111, 20
1, 3 . . . . . 22, 12. 44, 2
1, 6 . . . . . 27, 25
1, 7—9 . . . . . 22, 20
2, 14 . . . . . 20, 8. 55, 19
2, 16. 17 . . . . . 38, 16
2, 17 . . . . . 110, 7
3, 1. 2 . . . . . 110, 22
3, 1 . . . . . 53, 11. 54, 21. 56, 18
4, 12 . . . . . 91, 31
4, 15 . . . . . 53, 19. 54, 25. 91, 35
5, 4. 5 . . . . . 53, 22
5, 6 . . . . . 54, 3
5, 7—9 . . . . . 110, 9
5, 7 . . . . . 54, 7
5, 8 . . . . . 54, 11. 13. 26. 56, 13
5, 9. 10 . . . . . 110, 16
8, 1 . . . . . 57, 1
9, 26 . . . . . 19, 30
12, 2 . . . . . 55, 31
12, 22 . . . . . 82, 15
12, 23 . . . . . 23, 32
13, 8 . . . . . 30, 38. 42, 10
1 Petr. 1, 1 . . . . . 47, 13
1, 8. 6 . . . . . 82, 8
2, 7 . . . . . 82, 10
3, 18 . . . . . 51, 6. 89, 33
4, 1 . . . . . 63, 28. 149, 31. 171, 25
1 Ioh. 1, 1 . . . . . 35, 38
5, 20 . . . . . 30, 22
Iac. 1, 8. 7 . . . . . 54, 34
1, 17 . . . . . 149, 28
Iuda 5. 6 . . . . . 20, 37
19 . . . . . 44, 16
Apoc. 19, 16 . . . . . 64, 6. 94, 6

symbolum Nicaenum [cf. ind. i] 34, 32. 89, 3. 107, 16
symbolum Charisii 97, 16

A 66 . . . . . 78, 40
A 68 . . . . . 78, 24

A 73—78 . . . . . 149, 3
A 77 . . . . . 142, 11
A 85 . . . . . 144, 2. 32
A 95 . . . . . 147, 18
A 97 . . . . . 81, 31
A 105 . . . . . 147, 32. 154, 9. 156, 28 162, 3. 35
A 107 . . . . . 147, 3. 9 151, 33 154, 13
A 108 . . . . . 154, 24
V 6, 8 . . . . . 43, 31
V 9 . . . . . 141, 16
V 16 . . . . . 141, 1 35
V 17 . . . . . 141, 4
V 31 . . . . . 74, 17
V 83 . . . . . 74, 20
V 91 . . . . . 138, 15. 139, 29. 140, 30
V 93 . . . . . 74, 25
V 94 . . . . . 69, 24
V 96 77, 31. 156, 27 157, 34 [p. 38, 13 sq.] 69, 36. cf. 147, 16
V 123. 127 . . . . . 161, 13. 173, 17
V 123 157, 15. 158, 1. 159, 13 164, 15. 25. [123, 4] 154, 30
V 124 125 . . . . . 154, 20
V 127 154, 30. 156, 9. 157, 5. 158, 1. 159, 13. 163, 19. 165, 11. [127, 6] 156, 30
V 131 . . . . . 162, 3
V 148 . . . . . 78, 33
V 151, 11 . . . . . 149, 21
Coll. Cas 79 . . . . . 151, 24
Coll. Veron. 3 4 . . . . . 141, 12

Acacii Beroeensis epistula ad imperatorem 141, 39 147, 17
Acacii Beroeensis epistula ad synodum 69, 32
Acacii Beroeensis epistula ad Constantinopolitanos 153, 21
Acacii Beroeensis epistula encyclia . . 162, 8
Anastasii et Photii presbyterorum epistula 97, 1. 11
Aristolai epistula ad Acacium Beroeensem 147, 1
Cyrilli plures epistulae ad Acacium Beroeensem 147, 3
Cyrilli epistula ad Maximianum per Aristolaum portata 162, 24
Flauiani Philippensis epistula ad Caelestinum 143, 1
Maximiani epistula ad Cyrillum . . . 153, 24
Nestorii epistula ad Antiochum praef praet 71, 8
Rufi Thessalonicensis epistula ad Iulianum Serdicensem 140, 2
Xysti epistula ad Acacium Beroeensem 147, 2
Xysti epistula uice Caelestini scripta et Cyrilli diaconis tradita . . . 144, 2

Ἀθανασίου ἐν τῷι Περὶ τῆς ἁγίας τριάδος λόγωι [c. Arian. 3, 32. 35] . .60, 21. 64, 21
Ἀθανασίου ἐκ τοῦ κατὰ Ἀρειανῶν βιβλίου [c. Arian 3, 33] 90, 12. 37, 3
Ἀθανασίου ἐκ τῆς πρὸς Ἐπίκτητον ἐπιστολῆς [2, 7] 90, 31. 37, 6
[Athanasius] = Lietzmann, Apollin. p. 250, 6—251, 6. 12—15 253, 3—14. . . . . 48, 28
Ἀμβροσίου ἐπισκόπου Μεδιολάνων [de fide 1, 94. 2, 77]. 92, 12
Ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου Ἰκονίου [cf. Ἰκονίου] 94, 25 95, 1
Ἀττικοῦ ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως 94, 16. 95, 8 45, 8
Βασιλείου ἐπισκόπου Καισαρείας τῆς πρώτης Καππαδοκίας [de spir s. 18] 93, 34 64, 18
Γρηγορίου τοῦ μεγάλου ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ [ep. 101] 93, 1
Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσης [or 1 de beatit p 1201] 94, 1 64, 1
Θεοφίλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐκ τῆς ἑορταστικῆς ἐπιστολῆς 91, 19
eiusdem ἐκ τῆς ἕκτης ἑορταστικῆς ἐπιστολῆς 91, 27
Ἰκονίου [errore Cyrilli pro Ἀμφιλοχίου Ἰκονίου] 37, 21
Ἰουλίου ἐκ τῆς πρὸς Προσδόκιον ἐπιστολῆς [Lietzmann, Apollin p 284] 91, 6 45, 20
Κυπριανοῦ ἐπισκόπου καὶ μάρτυρος ἐκ τοῦ Περὶ ἐλεημοσύνης [de. op. et elem. 1] 92, 3
Cyrillus ἐν τῷι πρώτωι τόμωι [= 39, 25 τῆς ἐπιστολῆς ἣς γέγραφα πρὸς τοὺς ἁγίους μοναστάς, V 1, 15. 16] . . 38, 3. 39, 25
ἐν τῷι πρώτωι τόμωι [V 1, 25] . . . 51, 6. 62, 10
ἐν τῷι δευτέρωι τόμωι [V 1, 20] 57, 26
ἐν τῷι πρώτωι τόμωι [hom. pasch. 17 p. 226. 228 Aub.] 48, 7. 58, 2. 57, 23
[hom pasch. 17 p. 230] 41, 2. 44, 26
Nestorius p. 225, 13—18 . . . 46, 32 109, 12
p 226, 14—227, 3 . . . . . 109, 28
p 227, 20—228, 16 . . . . . 59, 12
p 227, 20—228, 3 . . . . . 110, 32
p 228, 4—16 . . . . . 111, 3
p 234, 10—16 . . . . . 109, 2
p. 235, 2. 6—9 . . . . . 55, 26
p 235, 6—236, 6 . . . . . 110, 7
p 236, 12—14 . . . . . 110, 19
p 240, 1—4 . . . . . 110, 22
p. 240, 4—9 . . . . . 110, 25
p 248, 10—249, 1 . . . . . 107, 31
p 249, 1—4 . . . . . 108, 32
p. 249, 2—4 . . . . . 49, 12
p 254, 5—12 . . . . 39, 1 108, 11
p 260, 4—7 . . . . . 109, 17
p. 261, 20—262, 6 . . 39, 8. 108, 18
p. 262, 3—12 . . . . . 109, 20
p 269, 14—27 . . . . . 111, 14
p 271, 1—3 . . . . . 111, 23
p 273, 5—12 . . . . . 42, 25
p 273, 18—274, 17 . . . . . 106, 9
p 275, 1—11 . . . . . 108, 24
p. 277, 19—278, 2 . . . . . 106, 23
p. 278, 5—13 . . . . . 107, 1
p. 283, 2—8 . . . . . 111, 26

p. 285, 24—287, 21 . . . . . 107, 8
p. 289, 6—15 . . . . . 108, 2
p. 292, 1—6 . . . . . 109, 7
p. 353, 1—12 . . . . . 35, 8
p. 354, 7—11 . . . . . 39, 14
τόμοι ἔχοντες κεφάλαια τῶν βλασφημιῶν Νεστορίου 172, 8
Πέτρου ἐπισκόπου καὶ μάρτυρος ἐκ τοῦ Περὶ θεότητος βιβλίου 89, 26. 36, 33
Pindar. frg. 57 . . . . . 91, 31
Φίληκος ἐπισκόπου Ῥώμης καὶ μάρτυρος ἐκ τῆς πρὸς Μαξιμῖνον ἐπιστολῆς [Lietzmann, Apollin. p. 318] 91, 12. 45, 26

ceteri indices in huius uoluminis parte VIII proponentur

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

IVSSV ATQVE MANDATO

SOCIETATIS SCIENTIARVM ARGENTORATENSIS

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

TOMVS PRIMVS

VOLVMEN PRIMVM

PARS OCTAVA

MDCCCCXXX

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

CONCILIVM VNIVERSALE EPHESENVM

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

VOLVMEN PRIMVM

PARS OCTAVA

INDICES VOLVMINIS PRIMI

MDCCCCXXX

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

INDICES VOLVMINIS PRIMI

I

ACTORVM CONCILII EPHESENI COLLECTIONIBVS GRAECIS INSVNT

Θεῖον γράμμα ἀποσταλὲν ἐν Ἀλεξανδρείαι Κυρίλλωι ἀρχιεπισκόπωι καὶ τοῖς κατὰ χώραν τῶν μητροπόλεων ἐπισκόποις . . . . . I p. 114

Αὐτοκράτορες Καίσαρες Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανὸς Κυρίλλωι ἐπισκόπωι . . . . . I p. 73

ἴσον σάκρας γραφείσης πρὸς Ἀκάκιον τὸν τῆς Βεροιαίων καὶ Συμεῶνα τὸν Ἀντιοχείας ἀναχωρητὴν καὶ ἄλλας ἐπαρχίας ἰδίαι ἑκάστωι . . . . . I p. 112

Αὐτοκράτορες Καίσαρες Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανὸς τῆι ἁγίαι συνόδωι . . . . . I p. 120

ἴσον βασιλικοῦ γράμματος ἀποσταλέντος ἐν Ἐφέσωι πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον διὰ Παλλαδίου μαγιστριανοῦ . . . . . III p. 9

ἴσον σάκρας ἀποσταλείσης διὰ Ἰωάννου τοῦ κόμητος τῶν σακρῶν τῆι ἁγίαι συνόδωι . . III p. 31

ἴσον σάκρας σταλείσης Φλαβιανῶι ἐπισκόπωι Φιλίππων ἐλθόντι ἐν Χαλκηδόνι σὺν τοῖς λοιποῖς τοῖς ἀπὸ τῆς ἁγίας συνόδου σὺν αὐτῶι σταλεῖσιν . . . . . VII p. 71

θεῖον γράμμα πρὸς τὴν ἐν Ἐφέσωι ἁγίαν σύνοδον ἀπολῦον πάντας τοὺς ἐπισκόπους εἰς τὰ ἴδια καὶ ἀποκαθιστῶν Κύριλλον καὶ Μέμνονα ταῖς ἰδίαις ἐκκλησίαις . . . . . VII p. 142

ἴσον θείου γράμματος ἀποσταλέντος διὰ Ἀριστολάου τριβούνου καὶ νοταρίου Ἰωάννηι ἐπισκόπωι Ἀντιοχείας περὶ τῆς εἰρήνης καὶ ἑνώσεως τῶν ἐκκλησιῶν . . . . . IIII p. 3

γράμμα βασιλικὸν ἀποσταλὲν Συμεῶνι τῶι στυλίτηι . . . . . IIII p. 5

γράμμα βασιλικὸν ἀποσταλὲν διὰ Ἀριστολάου Ἀκακίωι ἐπισκόπωι Βεροίας . . . . . VII p. 146

ἀντίγραφον ἑρμηνείας βασιλικοῦ θεσπίσματος γραφέντος πρὸς Ἰσίδωρον ἔπαρχον πραιτωρίων καὶ ὕπατον περὶ τῆς ἐξορίας Νεστορίου . . . . . III p. 67

ἀντίγραφον θείου νόμου . . . . . III p. 68

Φλαύιος Ἀνθέμιος Ἰσίδωρος, Φλαύιος Βάσσος, καὶ Φλαύιος Σιμπλίκιος Ῥηγῖνος οἱ ἔπαρχοι λέγουσιν . . . . . III p. 69

ἴσον θείου θεσπίσματος τοῦ βασιλέως Θεοδοσίου κατά τε Πορφυρίου καὶ Νεστοριανῶν καὶ κατὰ Εἰρηναίου τοῦ Τυρίων ἐπισκόπου . . . . . IIII p. 66

διάταγμα προτεθὲν παρὰ τῶν ἐπάρχων μετὰ τοῦ θείου πραγματικοῦ κατὰ Πορφυρίου καὶ Νεστορίου καὶ Εἰρηναίου . . . . . IIII p. 67

Βασιλικὸς νόμος περὶ τῶν προσφευγόντων ἐν ἐκκλησίαι . . . . . IIII p. 61

ἐπιστολὴ Ἀντιόχου ἐπάρχου πραιτωρίων πρὸς Νεστόριον χάριν τοῦ ἀπελθεῖν αὐτὸν εἰς τὸ ἰδικὸν αὐτοῦ ἐν Ἀνατολῆι μοναστήριον ὡς βεβαιωθείσης τῆς καθαιρέσεως αὐτοῦ . . VII p. 71

ἴσον ἐπιστολῆς τοῦ κόμητος τῶν σακρῶν Ἰωάννου γραφείσης ἀπὸ Ἐφέσου . . . . . VII p. 67

FLAVIVS DIONYSIVS VIR CLARISSIMVS ET MAGNIFICENTISSIMVS MAGI(*ster*) VTRIVSQVE MILITIAE THEODORO VIRO CLARISSIMO CONSVL(*ari*) PROVINCIAE CYPRI [epistula lecta in concilio] . . . . . VII p. 119

gesta in concilio d. 22. m. Iun. a. 431 . . . . . II p. 3

ἡ ἁγία σύνοδος Νεστορίωι νέωι Ἰούδαι . . . . . II p. 64

ἡ ἁγία σύνοδος Λαμπροτάτωι καὶ Εὐχαρίωι πρεσβυτέροις καὶ οἰκονόμοις καὶ λοιποῖς κληρικοῖς τῆς κατὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐκκλησίας . . . . . II p. 64

ἀναφορὰ πρὸς τοὺς βασιλεῖς παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου περὶ τῆς καθαιρέσεως Νεστορίου . . III p. 3

ἐπιστολὴ γραφεῖσα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν Κωνσταντινουπόλεως περὶ τῆς καθαιρέσεως Νεστορίου . . . . . III p. 13

ἴσον ὑπομνήματος πραχθέντος ἐπὶ τῆι παρουσίαι τῶν ἀπὸ Ῥώμης ἐλθόντων ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρου . . . . . III p. 53

ἴσον ἀναφορᾶς πρὸς τοὺς βασιλεῖς παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου περὶ τῶν ἀπὸ Ῥώμης ἐλθόντων ἐπισκόπων τε καὶ πρεσβυτέρου διὰ τοῦ διακόνου Εὐτυχοῦς . . . . . III p. 63
gesta in concilio dd. 16. 17. m. Iul. a. 431 . . . . . III p. 15
ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος τοῖς καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν τε καὶ πόλιν ἐπισκόποις πρεσβυτέροις διακόνοις καὶ παντὶ τῷι λαῷι . . . . . III p. 26
ἴσον ἀναφορᾶς παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τοὺς βασιλεῖς περὶ τῶν Ἀνατολικῶν . . . III p. 28
ὑπομνήματα πραχθέντα παρὰ τῆι ἐν Ἐφέσωι ἁγίαι συνόδωι ἐπὶ τῆι βεβαιώσει τοῦ συμβόλου τῶν ἐν Νικαίαι ἁγίων πατέρων καὶ ἐπὶ τῶι ἐπιδοθέντι λιβέλλωι παρὰ Χαρισίου πρεσβυτέρου . . . . . VII p. 84
ὅρος τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς ἐν Ἐφέσωι κατὰ τῶν δυσσεβῶν Μεσσαλιανιτῶν ἢ γοῦν Εὐχιτῶν . . . . . VII p. 117
ἴσον ὑπομνημάτων περὶ τῶν Κυπρίων ἐπισκόπων . . . . . VII p. 118
ἴσον λιβέλλου ἐπιδοθέντος τῆι ἁγίαι συνόδωι παρὰ Εὐπρεπίου ἐπισκόπου Βύζης καὶ Ἀρκαδιουπόλεως καὶ Κυρίλλου ἐπισκόπου Κοίλων . . . . . VII p. 122
ἴσον ἐπιστολῆς τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὴν σύνοδον τῆς Παμφυλίας περὶ Εὐσταθίου τοῦ γενομένου αὐτῶν μητροπολίτου . . . . . VII p. 123
ἐντολὴ πραχθεῖσα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τοῖς ἀποσταλεῖσι παρ' αὐτῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισκόποις ὥστε αὐτοὺς δικάσασθαι τοῖς ἀπὸ τῆς Ἀνατολῆς . . . . . III p. 33
ἀναφορὰ πρὸς τοὺς βασιλεῖς σταλεῖσα διὰ Ἰουβεναλίου Φίρμου Φλαβιανοῦ Ἀρκαδίου Θεοδότου Ἀκακίου Εὐοπτίου ἐπισκόπων καὶ Φιλίππου πρεσβυτέρου . . . . . III p. 65

ἴσον ἀναφορᾶς τῆς ἁγίας συνόδου ἀποσταλείσης διὰ Παλλαδίου μαγιστριανοῦ . . . . . III p. 10
ἴσον ἀναφορᾶς τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὴν σάκραν τὴν ἀναγνωσθεῖσαν παρὰ τοῦ κόμητος τῶν σακρῶν Ἰωάννου . . . . . III p. 32
Θεοδοσίωι καὶ Οὐαλεντινιανῶι ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος . . . . . III p. 47
τῶι κλήρωι καὶ τῶι λαῶι παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου . . . . . II p. 70
ἀντίγραφον πεμφθὲν παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὸν κύριον Δαλμάτιον . . . . . VII p. X
ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον τῆς Ῥώμης Κελεστῖνον δηλοῦσα πάντα τὰ πραχθέντα ἐν τῆι ἁγίαι καὶ μεγάλῃι συνόδωι . . . III p. 5
Εὐλαλίωι Ἐντρεχίωι Ἀκακίωι Χρυσαφίωι Ἱερεμίαι Θεοδούλωι Ἡσαίαι ἡ ἁγία σύνοδος . . III p. 43
ἡ ἁγία σύνοδος τοῖς συλλειτουργοῖς τοῖς κατὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν διατρίβουσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις τῆς αὐτῆς Κωνσταντινουπόλεως . . . . . III p. 51

τοῖς συνεπισκόποις τοῖς τῆς παλαιᾶς Ἠπείρου Μαξιμιανὸς Ἰουβενάλιος Ἀρκάδιος Φίλιππος Φλαυιανὸς Φίρμος Θεόδοτος Ἀκάκιος Εὐόπτιος Δανιὴλ καὶ ἡ συμπαροῦσα αὐτοῖς ἁγία σύνοδος . . . . . III p. 70
τῶι κλήρωι καὶ τῶι βουλευτηρίωι καὶ παντὶ τῶι λαῶι τῆς Τενεδίων πόλεως Μαξιμιανὸς Ἰουβενάλιος Φίρμος Ἀρκάδιος Φίλιππος Φλαβιανὸς Θεόδοτος Εὐόπτιος Δανιὴλ καὶ ἡ συμπαροῦσα ἡμῖν ἁγία σύνοδος . . . . . VII p. 137
Κελεστίνωι Ἰουβενάλιος Ἀρκάδιος Φίλιππος πρεσβύτερος Φίρμος Φλαβιανὸς Θεόδοτος Ἀκάκιος Εὐόπτιος Δανιὴλ καὶ ἡ συμπαροῦσα ἡμῖν ἁγία σύνοδος . . . . . VII p. 124

ὑπομνήματα πραχθέντα παρὰ τοῖς Ἀνατολικοῖς ἐπισκόποις ἐν οἷς καθαιροῦσι Κύριλλον καὶ Μέμνονα καὶ ἀκοινωνήτους ποιοῦσι πάντας τοὺς τῆς ἁγίας συνόδου . . . . . V p. 119
γράμμα τῶν αὐτῶν [episcoporum Orientalium] τὸ τῆς ἀκοινωνησίας σταλὲν τῆι ἁγίαι συνόδωι . . . . . V p. 124
ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν βασιλέα δι' ἧς ἐμήνυσαν τὰ παρ' αὐτοῖς πραχθέντα καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ βράδους τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἀντιοχείας ἐπισκόπου . . . . . V p. 124
ἐντολὴ πραχθεῖσα παρὰ τῶν Ἀνατολικῶν τοῖς ἀποσταλεῖσι παρ' αὐτῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισκόποις ὥστε δικάσασθαι μετὰ τῶν ἀποσταλέντων παρὰ τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου . . . . . III p. 36
interlocutiones concilii Orientalium . . . . . III p. 38

ἀναφορὰ Νεστορίου καὶ τῶν σὺν αὐτῶι ἐπισκόπων πρὸς τὸν βασιλέα περὶ τῶν πεπραγμένων παρὰ τῆι ἁγίαι συνόδωι γραφεῖσα πρὸ τοῦ παραγενέσθαι ἐν Ἐφέσωι τὸν Ἀντιοχείας ἐπίσκοπον . . . . . V p. 13
ἀναφορὰ πρὸς τὸν βασιλέα Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας καὶ τῶν σὺν αὐτῶι ἣν ἀντέγραψαν διὰ Παλλαδίου μαγιστριανοῦ . . . . . V p. 125

ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν Κωνσταντινουπόλεως κλῆρον . . . . . V p. 127
ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει σύγκλητον . . . . . V p. 127
ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει λαόν . . . . . V p. 128
ἀναφορὰ τῆς Ἀνατολικῆς συνόδου πρὸς τὸν βασιλέα δηλοῦσα καὶ αὖθις τὴν γεγενημένην καθαίρεσιν Κυρίλλου καὶ Μέμνονος . . . . . V p. 129
ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν βασιλέα ἥνπερ ἔδωκαν μετὰ τῆς ἀναφορᾶς τῆς προγεγραμμένης τῶι κόμητι Εἰρηναίωι . . . . . V p. 131
ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὰς βασιλίδας . . . . . V p. 131
ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν ἔπαρχον καὶ τὸν μάγιστρον ὁμοίως . . . . . V p. 132
ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν πραιπόσιτον καὶ Σχολαστίκιον ὁμοίως . . . . . V p. 133
ἀναφορὰ τῶν Ἀνατολικῶν πρὸς τὸν βασιλέα, ἧς προέταξαν τὸ σύμβολον τῶν ἐν Νικαίαι ἁγίων πατέρων, ἀναγαγόντες τὰ ὑπὸ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τυπωθέντα ἐπὶ τοῖς προδοθεῖσιν αὐτῆι λιβέλλοις παρὰ Κυρίλλου καὶ Μέμνονος τῶν ἀγιωτάτων· ἥτις ἐστάλη Εἰρηναίωι κόμητι καὶ δι' αὐτοῦ ἀπεδόθη . . . . . V p. 133
ἴσον ἀναφορᾶς τῶν Ἀνατολικῶν ἀντιγραφείσης πρὸς τὴν σάκραν τὴν διὰ τοῦ κόμητος Ἰωάννου . . . . . VII p. 69
ἀναφορὰ τῶν ἐν Ἐφέσωι Ἀνατολικῶν καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς πρὸς τὸν βασιλέα . . . . . VII p. 78
τοῖς συλλειτουργοῖς Ἰωάννηι Ἰωάννηι Ἱμερίωι Παύλωι Μακαρίωι Ἀπριγγίωι Θεοδωρήτωι Ἑλλαδίωι ἐπισκόποις ἡ ἐν Ἐφέσωι συγκροτηθεῖσα σύνοδος . . . . . VII p. 77

τῆι συνόδωι τῆι ἐν Ἐφέσωι Ἰωάννης Ἰωάννης Παῦλος Μακάριος Ἀπρίγγιος Θεοδώρητος . VII p. 76
ἄλλη ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τοὺς αὐτούς . . . . . VII p. 77
κυρίοις ἐπισκόποις τοῖς ἐν Ἐφέσωι διάγουσιν Ἰωάννης Ἰωάννης Ἱμέριος Παῦλος Μακάριος Ἀπρίγγιος Θεοδώρητος . . . . . VII p. 81
Ῥούφωι Ἰωάννης Ἱμέριος Θεοδώρητος καὶ οἱ καθεξῆς . . . . . III p. 39
δέησις πρώτη τῶν ἑπτὰ Ἀνατολικῶν ἐπισκόπων σταλεῖσα τῶι βασιλεῖ ἀπὸ Χαλκηδόνος διὰ τὸ μὴ συγχωρηθῆναι αὐτοὺς εἰσελθεῖν ἐν Κωνσταντινουπόλει . . . . . VII p. 72
δέησις τῶν αὐτῶν δευτέρα σταλεῖσα τῶι βασιλεῖ ἀπὸ Χαλκηδόνος . . . . . VII p. 74
δέησις τῶν αὐτῶν τρίτη σταλεῖσα ὁμοίως ἀπὸ Χαλκηδόνος . . . . . VII p. 75
Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας καὶ τῶν λοιπῶν τῶν σὺν αὐτῶι ἐπιστολὴ πρὸς Ξύστον ἐπίσκοπον Ῥώμης καὶ πρὸς Κύριλλον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας καὶ Μαξιμιανὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως . . . . . IIII p. 33

[Ἀθανασίου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας] ἑρμηνεία εἰς τὸ σύμβολον . . . . . VII p. 66
Κυρίλλωι Ἀκάκιος [Beroeae] . . . . . I p. 99
ἐπιστολὴ Ἀκακίου [Beroeae] πρὸς Ἀλέξανδρον τὸν Ἱεραπόλεως . . . . . VII p. 146
Ἀκακίου ἐπισκόπου Βεροίας πρὸς Μαξιμιανὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως . . . . . VII p. 161
Ἀκακίου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσωι . . . . . II p. 90
Κυρίλλωι Ἀλύπιος πρεσβύτερος τῶν ἀποστόλων . . . . . III p. 74
δέησις Βασιλείου διακόνου καὶ λοιπῶν μοναχῶν . . . . . V p. 7
[τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ θαυματουργοῦ ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας] περὶ τῆς τοῦ θεοῦ λόγου σαρκώσεως . . . . . VI p. 146
ἐπιστολὴ πεμφθεῖσα πρὸς τὴν ἁγίαν ἐν τῆι Ἐφεσίων πόλει σύνοδον παρὰ Δαλματίου τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιμανδρίτου . . . . . VII p. X
ἐπιστολὴ γραφεῖσα παρὰ τοῦ κόμητος Εἰρηναίου πρὸς τοὺς Ἀνατολικοὺς περὶ τῶν ἐπὶ τῆι ὑποθέσει πραχθέντων μετὰ τὴν εἴσοδον αὐτοῦ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἀναφορῶν . . . . . V p. 135
ὁμιλία Θεοδότου ἐπισκόπου Ἀγκύρας λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσωι πρὸς Νεστόριον ἐν Ἰωάννηι τῶι εὐαγγελιστῆι . . . . . II p. 71
Θεοδότου ἐπισκόπου Ἀγκύρας εἰς τὴν γένναν τοῦ σωτῆρος ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῆι συνόδωι ἐπὶ τοῦ ἐπισκόπου Κυρίλλου . . . . . II p. 73
τοῦ αὐτοῦ λεχθεῖσα ἐν τῆι ἡμέραι τῆς γεννήσεως τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὑπανεγνώσθη δὲ καὶ αὐτὴ ἐν τῆι αὐτῆι συνόδωι . . . . . II p. 80
ἐπιστολὴ Θεοδωρήτου ἐπισκόπου Κύρου πρὸς Ἀλέξανδρον τὸν Ἱεραπόλεως γραφεισα ἀπὸ Χαλκηδόνος . . . . . VII p. 79
Θεοδωρήτου πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας . . . . . VII p. 163
ἐπιστολὴ Θεοδωρήτου introductoria reprehensionum XII capitulorum Cyrilli . . . . . VI p. 107
cf. VI 110, 21. IIII 37, 9

μέρος ὁμιλίας Θεοδωρήτου ἐπισκόπου Κύρου λεχθείσης ἐν Χαλκηδόνι ἐν τῶι μέλλειν αὐτοὺς ἐκδημεῖν . . . . . VII p. 82
λίβελλος μετανοητικὸς Ἰουλιανοῦ ἐπισκόπου Σαρδικῆς ἐπιδοθεὶς Ῥούφωι ἐπισκόπωι Θεσσαλονίκης καὶ τῆι σὺν αὐτῶι συνόδωι . . . . . VII p. 139
ἀντίγραφον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας πρὸς Νεστόριον . . I p. 93
Κυρίλλωι Ἰωάννης . . . . . I p. 119
πρότασις ἐπιδοθεῖσα Ἀκακίωι ἐπισκόπωι Βεροίας παρὰ Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας καὶ τῶν σὺν αὐτῶι καὶ παρ' αὐτοῦ σταλεῖσα τῶι μακαρίωι Κυρίλλωι διὰ Ἀριστολάου . VII p. 146
ἐπιστολὴ Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας πρὸς Κύριλλον περὶ τῆς συμβάσεως διὰ Παύλου πεμφθεῖσα τοῦ Ἐμίσης καὶ μὴ προσδεχθεῖσα παρὰ Κυρίλλου . . . . . VII p. 151
λίβελλος ἐπιδοθεὶς τῶι ἀρχιεπισκόπωι Κυρίλλωι παρὰ Παύλου ἐπισκόπου Ἐμίσης τοῦ ἀποσταλέντος παρὰ Ἰωάννου Ἀντιοχείας . . . . . IIII p. 6
Κυρίλλωι Ἰωάννης . . . . . IIII p. 7
Κυρίλλωι Ἰωάννης . . . . . VII p. 155
Iohannis Antiocheni πρὸς πάντας τοὺς τῆς Ἀνατολῆς ἐπισκόπους μηνύουσα τὴν γεγενημένην εἰρήνην . . . . . VII p. 156
Iohannis Antiocheni ἀναφορὰ πρὸς τὸν βασιλέα περὶ εἰρήνης σταλεῖσα διὰ Ἀριστολάου . VII p. 157
Iohannis Antiocheni ἐπιστολὴ πρὸς Ξύστον ἐπίσκοπον Ῥώμης . . . . . VII p. 158
Iohannis Antiocheni ἐπιστολὴ ἑνωτικὴ πρὸς Μαξιμιανὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως σταλεῖσα διὰ Ἀριστολάου τριβούνου . . . . . VII p. 160
ὁμιλία Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας ῥηθεῖσα ἐν Χαλκηδόνι . . . . . VII p. 84
τοῖς συλλειτουργοῖς τοῖς ἀπανταχόθεν εἰς τὴν σύνοδον συνελθοῦσι Καπρέολος metropolita Carthaginis [epistula lecta in concilio] . . . . . II p. 52
Κυρίλλωι Κελεστῖνος . . . . . I p. 75
Νεστορίωι Κελεστῖνος . . . . . I p. 77
Κελεστῖνος ἐπίσκοπος πρεσβυτέροις διακόνοις κλήρωι θεοῦ δούλοις καὶ καθολικῶι λαῶι διάγουσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει . . . . . I p. 83
Ἰωάννηι Κελεστῖνος . . . . . I p. 90
Κελεστῖνος τῆι ἁγίαι συνόδωι τῆι ἐν Ἐφέσωι συναχθείσηι . . . . . III p. 55
Κελεστῖνος Ἀρκαδίωι Φιλίππωι Ἰουβεναλίωι Φίρμωι Φλαβιανῶι Θεοδότωι Ἀκακίωι Εὐοπτίωι Δανιήλωι καὶ πᾶσι τοῖς ἐπισκόποις τοῖς ἐν τῆι ἁγίαι συνόδωι παραγενομένοις ἐπισκόποις . . . . . VII p. 125
Θεοδοσίωι αὐγούστωι Κελεστῖνος ἐπίσκοπος . . . . . VII p. 129
Κελεστῖνος ἐπίσκοπος τῶι κλήρωι καὶ λαῶι Κωνσταντινουπόλεως . . . . . VII p. 131
Κελεστίνου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης πρὸς Φλαβιανὸν ἐπανελθόντα ἐκ τῆς κατ' Ἔφεσον ἁγίας συνόδου . . . . . VII p. 142
Νεστορίωι Κύριλλος καὶ ἡ συνελθοῦσα σύνοδος ἐν Ἀλεξανδρείαι ἐκ τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως . . . . . I p. 33
τοῖς πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις καὶ λαῶι Κωνσταντινουπόλεως Κύριλλος ἐπίσκοπος καὶ ἡ συνελθοῦσα σύνοδος ἐν Ἀλεξανδρείαι ἐκ τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως . . . . . I p. 113
τοῖς πατράσι μοναστηρίων τοῖς κατὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν Κύριλλος καὶ ἡ κατὰ Ἀλεξάνδρειαν συναχθεῖσα ἁγία σύνοδος . . . . . V p. 12
Κύριλλος πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις καὶ λαῶι Ἀλεξανδρείας . . . . . I p. 116. 117. 118
Κύριλλος πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις πατράσι μοναχῶν καὶ τοῖς σὺν ὑμῖν τὸν μονήρη βίον ἀσκοῦσιν . . . . . I p. 10
Κύριλλος τοῖς πατράσι μοναχοῖς καὶ τοῖς σὺν ὑμῖν τὸν μονήρη βίον ἀσκοῦσι . . . . . II p. 69
Κυρίλλου πρός τινα ζηλωτὴν περὶ Νεστορίου . . . . . I p. 108
τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἐγγράφως αὐτὸν αἰτιασαμένους ὅτιπερ οὐ σεσιώπηκεν ἐξ ἀκοῆς μαθὼν ἔρπειν ἐπὶ τὸ χεῖρον τὴν δυσσεβῆ τοῦ Νεστορίου διδασκαλίαν . . . . . I p. 109
ὑπομνηστικὸν Κυρίλλου γενόμενον πρὸς Ποσειδώνιον ἀποσταλέντα παρ' αὐτοῦ ἐν τῆι Ῥώμηι τῶν κατὰ Νεστόριον ἕνεκεν . . . . . VII p. 171
Cyrilli ad apocrisiarios Constantinopolim . . . . . I p. 110
ὑπομνηστικὸν Εὐλογίωι πρεσβυτέρωι Ἀλεξανδρείας παραμένοντι ἐν Κωνσταντινουπόλει παρὰ τοῦ ἐπισκόπου Κυρίλλου . . . . . IIII p. 35
Cyrilli πρὸς Θεόγνωστον καὶ Χαρμόσυνον πρεσβυτέρους καὶ Λεόντιον διάκονον διάγοντας ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τὰς ἀποκρίσεις αὐτοῦ ποιουμένους . . . . . VII p. 154
Κύριλλος Κωμαρίωι Ποτάμωνι ἐπισκόποις καὶ τῶι ἀρχιμανδρίτηι τῶν μοναστηρίων κυρίωι Δαλματίωι καὶ Τιμοθέωι καὶ Εὐλογίωι πρεσβυτέροις . . . . . II p. 66

ἴσον ἐπιστολῆς τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου γραφείσης τοῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισκόποις Θεοπέμπτωι Ποτάμωνι καὶ Δανιήλωι ὑπὲρ ὧν πέπονθε συσκευῶν τῶν κατὰ Νεστόριον καὶ Ἰωάννην χάριν, ὅτε παρεγένετο ἐν Ἐφέσωι ὁ κόμης τῶν σακρῶν Ἰωάννης . . III p. 50
ἴσον ἐπιστολῆς Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας γραφείσης πρὸς τὸν κλῆρον Κωνσταντινουπόλεως . . . . . III p. 45
Ἰουβεναλίωι Φλαβιανῶι Ἀρκαδίωι Προιέκτωι Φίρμωι Θεοδότωι Ἀκακίωι καὶ Φιλίππωι πρεσβυτέρωι Κύριλλος . . . . . VII p. 137
Ἀναστασίωι Ἀλεξάνδρωι Μαρτινιανῶι Ἰωάννηι Παρηγορίωι πρεσβυτέροις καὶ Μαξίμωι διακόνωι καὶ λοιποῖς ὀρθοδόξοις πατράσι μοναχῶν καὶ τοῖς σὺν ὑμῖν τὸν μονήρη βίον ἀσκοῦσι Κύριλλος [εἰς τὸ ἅγιον σύμβολον] . . . . . IIII p. 49
Ἀκακίωι [Beroeae] Κύριλλος . . . . . I p. 98
Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον Βεροίας . . . . . VII p. 140
τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου πρὸς τὸν μακάριον Ἀκάκιον τὸν Βεροίας ἀντίγραφον . . . . . VII p. 147
Ἀκακίωι [Melitenae] Κύριλλος . . . . . IIII p. 20
ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ τοῦ αὐτοῦ [Cyrillo] πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον [Scythopoleos] περὶ τοῦ ἀποπομπαίου . . . . . IIII p. 40
Cyrilli πρὸς Δυνατὸν ἐπίσκοπον Νικοπόλεως παλαιᾶς Ἠπείρου ἐπιστολή . . . . . IIII p. 31
Cyrilli ἐπιστολὴ πρὸς Εὐσέβιον πρεσβύτερον . . . . . VII p. 164
Ἰουβεναλίωι Κύριλλος . . . . . I p. 96
Ἰωάννηι Κύριλλος . . . . . I p. 92
ἐπιστολὴ Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Ἰωάννην . . . . . IIII p. 15
Ἰωάννηι Κύριλλος . . . . . VII p. 153
Ἰωάννηι Κύριλλος . . . . . VII p. 153
Κυρίλλου πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας καὶ τὴν συναχθεῖσαν ἐκεῖ σύνοδον . . . IIII p. 37
Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ πρὸς Κελεστῖνον ἐπίσκοπον Ῥώμης . . . . V p. 10
Μαξιμιανῶι Κύριλλος . . . . . III p. 72
Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Μαξιμιανὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως ἐπιστολή IIII p. 34
Μαξιμιανῶι Κύριλλος . . . . . VII p. 162
Νεστορίωι Κύριλλος . . . . . I p. 23
Νεστορίωι Κύριλλος . . . . . I p. 25
Οὐαλεριανῶι ἐπισκόπωι Κύριλλος . . . . . III p. 90
ὑπομνηστικὸν τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου πρὸς Σούκενσον ἐπίσκοπον τῆς Διοκαισαρέων κατὰ τὴν Ἰσαύρων ἐπαρχίαν . . . . . VI p. 151
ἕτερον ὑπομνηστικὸν ἀντιγραφὲν πρὸς τὰς πεύσεις ἡμῶν παρὰ τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν Σούκενσον . . . . . VI p. 157
λόγος προσφωνητικὸς πρὸς τὸν βασιλέα Θεοδόσιον περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως παρὰ Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας . . . . . I p. 42
τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας προσφωνητικὸς ταῖς βασιλίσιν περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως . . . . . V p. 26
Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας προσφωνητικὸς ταῖς δεσποίναις . . . . . V p. 62
Cyrilli ἀπολογητικὸς πρὸς τὸν βασιλέα Θεοδόσιον . . . . . III p. 75
ἐκ τῶν Νεστορίου δυσφημιῶν κεφάλαια ἀντιλεγόμενα . . . . . VI p. 3
Κυρίλλου τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας κατὰ τῶν Νεστορίου δυσφημιῶν πεντάβιβλος ἀντίρρησις . . . . . VI p. 13
τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς τοὺς τολμῶντας συνηγορεῖν τοῖς Νεστορίου δόγμασιν ὡς ὀρθῶς ἔχουσιν [apologia XII capitulorum contra Andream Samosatenum] . . . . . VII p. 33
Κύριλλος Εὐοπτίωι [epistula dedicatoria apologiae XII capitulorum contra Theodoretum] VI p. 110
Cyrilli apologia XII capitulorum cum Theodoreti reprehensionibus . . . . . VI p. 111
ἐπίλυσις τῶν δώδεκα κεφαλαίων ῥηθεῖσα ἐν Ἐφέσωι ὑπὸ Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, τῆς ἁγίας συνόδου ἀξιωσάσης αὐτὸν σαφέστερον αὐτοῖς ἐκτρανωθῆναι τὴν τούτων λύσιν . . . . . V p. 15
τοῦ μακαρίου Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ θεοῦ λόγου τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρός . . . . . V p. 3
συζήτησις περὶ τοῦ αὐτοῦ . . . . . V p. 4
Cyrilli κατὰ τῶν μὴ βουλομένων ὁμολογεῖν θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον . . . . . VII p. 19
ὁμιλία Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσωι συνάξεων ἐπιτελουμένων καθαιρεθέντος Νεστορίου . . . . . II p. 92

τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἐξήγησις λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσωι ἐν τῶι ἁγίωι Ἰωάννηι τῶι εὐαγγελιστῆι II p. 94
ὁμιλία τοῦ αὐτοῦ ἐν Ἐφέσωι, ὡραία πάνυ . . . . . II p. 96
τοῦ αὐτοῦ κατὰ Ἰωάννου τοῦ Ἀντιοχείας . . . . . II p. 98
τοῦ αὐτοῦ πρὶν συσχεθῆναι παρὰ τοῦ κόμητος καὶ ὑπὸ στρατιωτῶν φυλαχθῆναι . . . . II p. 100
[τοῦ αὐτοῦ] πρὸς Νεστόριον, ἡνίκα κατῆλθον οἱ ἑπτὰ εἰς τὴν ἁγίαν Μαρίαν . . . . . II p. 102
Κυρίλλου εἰς τὸν προεξηγησάμενον [Paulum Emisenum] καὶ εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ κυρίου . . . . . IIII p. 14
Κυρίλλου ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν τοῖς τοῦ ἁγίου βαπτιστοῦ Ἰωάννου Φαρμουθὶ κη ἰνδ α [d. 23. m. Apr. a. 433] περὶ τῆς γενομένης ὁμονοίας τῶν ἐκκλησιῶν καὶ κατὰ τοῦ δυσφήμου Νεστορίου . . . . . VII p. 173
διαμαρτυρία προτεθεῖσα ἐν δημοσίωι κατὰ τῶν κληρικῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ κατὰ ἐκκλησίαν ἐμφανισθεῖσα ὡς ὅτι ὁμόφρων ἐστὶ Νεστόριος Παύλου τοῦ Σαμοσατέως . . I p. 101
ἐπιστολὴ γραφεῖσα παρὰ τοῦ κλήρου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον . . . III p. 14
δέησις καὶ ἱκεσία παρὰ τοῦ κλήρου Κωνσταντινουπόλεως ὑπὲρ τῆς ἐν Ἐφέσωι ἁγίας συνόδου III p. 49
τῶν εὑρεθέντων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισκόπων ὑπομνηστικόν . . . . . II p. 65. 68
ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης τῆι ἁγίαι συνόδωι παρὰ τῶν εὑρεθέντων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισκόπων . . . . . III p. 42
Κυρίλλωι Μαξιμιανός . . . . . III p. 71
ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ Μέμνονος ἐπισκόπου Ἐφέσου πρὸς τὸν κλῆρον Κωνσταντινουπόλεως . . . . . III p. 46
Κυρίλλωι Νεστόριος . . . . . I p. 25
Κυρίλλωι Νεστόριος . . . . . I p. 29
ἐπιστολὴ Νεστορίου ἣν ἀντέγραψε τῶι ἐπάρχωι Ἀντιόχωι . . . . . VII p. 71
Φλαβιανῶι Ξύστος . . . . . VII p. 143
Xysti ἐπιστολὴ πρὸς Κύριλλον . . . . . VII p. 143
τοῦ αὐτοῦ . . . . . VII p. 144
ὁμιλία Παύλου ἐπισκόπου Ἐμέσης ἐν Ἀλεξανδρείαι περὶ εἰρήνης . . . . . VII p. 173
ὁμιλία Παύλου ἐπισκόπου Ἐμέσης λεχθεῖσα Χοιὰκ κθ [d. 25. m. Dec. a. 432] ἐν τῆι μεγάλη ἐκκλησίαι Ἀλεξανδρείας καθημένου τοῦ μακαρίου Κυρίλλου . . . . . IIII p. 9
τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν τῆι μεγάλη ἐκκλησίαι Ἀλεξανδρείας Τυβὶ ϛ̄ [d. 1. m. Ian. a. 433] IIII p. 11
Μαξιμιανῶι Ἰουβεναλίωι Φλαβιανῶι Φίρμωι Ἀρκαδίωι Φιλίππωι πρεσβυτέρωι Ῥώμης Θεοδότωι Ἀκακίωι Εὐοπτίωι καὶ πάσηι τῆι ἁγίαι συνόδωι παρὰ Πέτρου ἐπισκόπου [Traianupolis] . . . . . VII p. 139
ὁμιλία Πρόκλου ἐπισκόπου Κυζίκου λεχθεῖσα καθεζομένου Νεστορίου ἐν τῆι μεγάλη ἐκκλησίαι Κωνσταντινουπόλεως . . . . . I p. 103
Πρόκλου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Ἀρμενίους περὶ πίστεως . . . . tom. IIII 2 p. 187
ὁμιλία Ῥηγίνου ἐπισκόπου Κύπρου λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσωι μετὰ τὴν καθαίρεσιν Νεστορίου . II p. 70
ἔκθεσις τῶν τιη̄ ἁγίων πατέρων . . . . . VII p. 65
τὸ σύμβολον τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα . . . . . VII p. 65
ἔκθεσις τῆς ἁγίας συνόδου τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων πατέρων κατὰ Παύλου τοῦ Σαμοσατέως . . . . . V p. 6
narratio . . . . . I p. 114. 119. 121. II p. 64. III p. 67

II

INDEX CHRONOLOGICVS ACTORVM CONCILII EPHESENI

1 SCRIPTA ET GESTA ANTE SYNODVM

Certa temporum testimonia extant haec:

Socr. 7, 29[4] χειροτονηθεὶς [Nestorius] τῆι δεκάτηι τοῦ Ἀπριλλίου μηνὸς ἐν ὑπατείαι Φίληκος καὶ Ταύρου [428]; in Tripartitae quo utebatur Liberatus [p. 12 Garn.] exemplari scriptum erat *primo*, nescio an recte, quoniam hic dies erat dominicus. electus erat Nestorius secundum antiquam et, ni fallor, ab ipso Constantino institutam consuetudinem ecclesiae Constantinopolitanae ab ipso imperatore, cf. Nestor. Heracl. p. 377 sq. litteris episcoporum qui eum ordinauerant, responderunt Cyrillus [III 80, 25] et Caelestinus [uol. II p. 7, 27].

Cyrilli ep. pasch. XVII. sub finem a. 428 Cyrillus in epistula circulari XVII qua episcopis Aegypti et Libyarum tempora quadragesimae et paschae a. 429 nuntiauit, aperte in Nestorii doctrinas inuehitur [PG 77 p. 776[c]. 777[c]. 788[d]].

uol. V p. 65, 38. per commonitorium a Mario Mercatore Graece ecclesiae Constantinopolitanae et illius urbis monachis, Latine imperatori Theodosio in conss Florentii et Dionysii $\overline{uu}$ $\overline{cc}$ [429] oblatum primo Iulianus cum ceteris sociis et participibus eius [cf. uol. II p. 12, 32 et III 9, 15], postea etiam imperiali praecepto Caelestius de Constantinopolitana urbe detrusi sunt.

V 4. inscriptum est epistulae Cyrilli V 4 in Gestis Chalcedonensibus γραφείσης . . . μηνὶ Μεχὶρ [d. 26. m. Ian. — 24. m. Febr.] ἰνδικτιῶνος $\overline{ιγ}$ [430].

V 5. subscriptum est epistulae Nestorii V 5 in Collectione C [uol. III p. 26, 21] *scripta est mense Iunio indictione tertia decima* [430].

Caelestini epistulae ad Cyrillum, Nestorium, Constantinopolitanos atque a pari ad Iohannem Antiochiae Iuuenalem Rufum Flauianum Coll. Veron. [uol. II] ep. 1. 2. 5. 6 [= V 9—12] datae sunt IIII id. Aug. [d. 10. m. Aug.] Theodosio XIII et Valentiniano III $\overline{conss}$ [430].

V 25. 8. 23. sacra qua conuocatum est concilium in Ephesi ciuitatem et diem pentecostae [d. 7. m. Iun. 431], data est Constantinopoli τῇι πρὸ δεκατριῶν Καλανδῶν Δεκεμβρίων [d. 19. m. Nou.] . . ὑπατείαι τῶν δεσποτῶν ἡμῶν Θεοδοσίου τὸ τρισκαιδέκατον καὶ Οὐαλεντινιανοῦ τὸ τρίτον τῶν αἰωνίων αὐγούστων [430]. eodem tempore sacra specialis ad Cyrillum V 8 et sacra ad Acacium Beroeensem atque Symeonem styliten V 23 [cf. IIII p. XII] missae sunt.

uol. V p. 39, 21. d. 30. m. Nou. feria I [cf. II 37, 9] a. 430 Caelestini [Coll. Veron. 2] et Cyrilli [V 6] epistulae Constantinopoli ab episcopis Aegyptiis Theopempto Cabasorum et Danihele Darneos in hanc rem delegatis atque a Potamone et Comario tunc Constantinopoli consistentibus [cf. *Sitzungsber. d. Wien. Akad. d. Wiss.* 208, 4 p. 8 sq.] Nestorio traditae sunt.

Coll. Palat. 23. uol. V p. 39, 19. Nestorii *sermo in ecclesia habitus postquam litteras Caelestini Romani episcopi et Cyrilli Alexandrini denuntiationis accepit, VIII idus Decembris* [d. 6. m. Dec.] $\overline{conss}$. *Theodosii XIII et Valentiniani III aug.* [430] *post sextum diem quam easdem litteras sumpsit.*

Coll. Palat. 24 = Coll. Casin. 78, 7—10 [uol. IIII p. 6]. uol. V p. 45, 16. *eiusdem Nestorii sermo die altera id est dominica* [d. 7. m. Dec. 430 feria I].

A 81. epistula Dionysii magistri utriusque militiae per Orientem ad Theodorum consularem prouinciae Cypri data est duodecimo kalendas Iunias [d. 21. m. Mai. 431].

Socr. 7, 34[2] εὐθὺς μετὰ τὴν τοῦ πάσχα [d. 19. m. Apr. 431] ἑορτὴν [cf. I 115, 21] ὁ Νεστόριος . . . παρῆν εἰς τὴν Ἔφεσον εὑρίσκει τε πολλοὺς τῶν ἐπισκόπων συνεληλυθότας ἐκεῖ· ὁ δὲ τῆς Ἀλεξανδρείας Κύριλλος μικρὸν ὑστερήσας περὶ τὴν πεντηκοστὴν [d. 7 m. Iun.] ἀπήντησεν [cf. I 117, 6. II 67, 1], πέμπτηι δὲ μετὰ τὴν πεντηκοστὴν ἡμέραι καὶ Ἰουβενάλιος ὁ τῆς Ἱεροσολύμων ἐπέστη.

Coll. Veron. 10. 7. 9. 8. Caelestini epistula ad Cyrillum [Coll. Veron. 10] data est non. Mai. Basso et Antiocho $\overline{conss}$. [d. 7. m. Mai. 431], ce'erae quas legatis in Orientem proficiscentibus tradidit, ad synodum, ad Theodosium [cf. uol. II p. 25, 12], commonitorium [Coll. Veron. 7. 9. 8] VIII id. Mai [d. 8. m. Mai] eiusdem anni.

Praeterea non sine ueri similitudine constituere licet haec:

Coll. Palat. 20—24. 30—34. Nestorii sermones qui sunt in Collectione Palatina 20—24, secundum temporum ordinem collocati sunt; idem iudicauerim etiam de sermonibus quibus cum Pelagianis agitur, 31—34. certe initium facit is quem primum habitum contra eos esse dicit Marius Mercator [uol. V p. 60, 17], *Iuliano cum complicibus suis in Constantinopolitana urbe constituto et eum tractantem publice in ecclesia audiente.* hunc sermonem propter ea quae p. 60, 22 sq. 62, 13 sq. dicuntur, siue ad Natalem a. 428 siue ad Epiphaniam a. 429 rettulerim, cf. Tillemont 14, 748 sq., quem tamen de initio a. 430 cogitantem minime probo.

V 19. Coll. Palat. 22. Procli sermo V 19 et is quo Nestorius respondit [Coll. Pal. 22], quin d. 25. m. Martii habiti sint, quo die nauigatio et peregrinatio incipere solebant [I 103, 8], dubitari nequit, quaeri uero potest de anno. olim [IIII p. XII] elegi a. 429, at praeferendus est a. 430: nulla enim ex Nestorii sermone extant apud Cyrillum excerpta, quibus illo tempore iam non egebat, postquam per epistulam V 4 cum ipso illo pugnare coepit et ab illo se epistulam de eius fide sumpturum esse sperauit.

Cetera ita mihi ordinanda esse uidentur:

Nestor. Heraclid. p. 150 sq. controuersiam de θεοτόκος et ἀνθρωποτόκος quam Constantinopoli saeuientem inuenit, Nestorius initio episcopatus terminauit nomine Χριστοτόκος introducto. postea uero denuo excitata est per Cyrilli clericos qui eius res illic agebant, et per Cyrillum ipsum praesertim cum Nestorius accusationes quas profugi Alexandrini contra Cyrillum proferebant, ab imperatore suscepisset tractandas Cyrilli clericorum minis non perterritus. cf. de tota hac re cuius causa Cyrillus controuersiam de fide mouere coepit, ea quae exposui *Sitzungsber. d. Wien. Akad. d. Wiss.* 208, 4 p. 5 ssq.

Cyrilli ep. XVII. V 1. 21. eodem tempore in epistula paschali XVII et in epistula ad monachos qui in et prope Alexandriam consistebant [V 1], in Nestorii doctrinam inuectus est, ita tamen ut neutro

loco eum nominaret. epistulae exemplaribus ubique et praesertim Constantinopoli peruulgatis qnia fuere qui eum reprehenderent, defensionis occasione usus est ut rixam etiam magis accenderet in V 21, ubi quae scripta sunt I 109, 21. 22, antiquiora sunt epistula V 2, cf. I 24, 13—19.

V 18. Constantinopoli acerrimus partis Nestorio infestae propugnator extitit Eusebius tum siue agens in rebus siue scholasticus, haud multo post clericus [cf. VI 26, 1], denique episcopus Dorylaei [cf. ind. V]. postquam Nestorium praedicantem in ecclesia interrupit et ab eo cum plausu auditorum correctus est [VI 26, 11; fragmentum referendum est ad sermonem XVII Loofs], contestationem V 18 Constantinopoli publice contra Nestorium proposuit [cf. Leont. adu. incorruptic. ap. Mai spicil. 10, 89], praeterea quattuor eos sermones Nestorii ex quibus locos in contestatione excerpserat [VIIII. XVI. VIII. XIIII Loofs], Romam [cf. *Concilstud.* (*Schrift d. Wiss. Ges. zu Straßburg* 20) 1, 16] et ni fallor, Antiochiam quoque [cf. I 102, 5. 24, 18] misit.

Coll. Veron. 3. Cassiani libri contra Nestorium. de Pelagianis, quibus ut Caelestium non adnumeraret, iste quocumque modo consecutus esse uidetur, scripsit Nestorius ad Caelestinum [Coll. Veron. 3], simul de aduersariis Constantinopolitanis questus, quos ut haereticos esse probaret, suam ipsius doctrinam exposuit. quam epistulam una cum quattuor sermonibus qui ab Eusebio missi Romam portati erant, cum a Caelestino ad refutationem accepisset, Cassianus septem libros contra Nestorium conscripsit, cf. *Concilstud.* 1, 6 sq. simul Caelestinus ad Cyrillum scripsit ualde scandalizatus per ea quae de Nestorio accepit [I 24, 14].

V 22. 20. 16. 17. 7. 149. 150. interim Nestorio id agendum esse uidebatur ut nisi Cyrillus de rixa desisteret, accusationes quas Alexandrini profugi contra Cyrillum proferebant, in concilio uniuersali ab imperatore conuocando iudicarentur. ne quaestio fidei immisceretur, et epistulam Cyrilli V 1 refutandam curauit [I 110, 20] et per Anastasium presbyterum et familiarem nuntiauit Cyrilli clericis se ab huius epistulae doctrina non discordare [I 101, 4]. quae postquam clerici Cyrillo scripserunt addito libello quo Nestorii doctrina coram imperatore accusaretur, respondit Cyrillus per ep. V 22 clericorum libellum non accipiens, sed alium destinans. eodem fere tempore scriptas esse crediderim epistulam V 20 et V 16 ad Acacium Beroeensem, cuius responsum extat V 17; utrobique in accusatores illos inuehitur [I 98, 30. 108, 21, cf. 111, 22]. dicere possis esse has epistulas quas se scripturum esse promittit clericis suis [I, 112, 18]; nescio uero an epistulis illic promissis secundum Tillemontii [14, 337. 346] coniecturam adnumerandae sint etiam orationes quas ad imperatorem [V 7] atque ad augustas [V 149] et ad dominas [V 150] direxit.

V 2. 143. Coll. Palat. 35. postquam Caelestini epistula Alexandriam peruenit, primam Cyrillus ad ipsum Nestorium epistulam V 2 misit, ut illum eis terreret quae de Romanis scandalizatis nuntiauit [I 24, 14]. sed frustra, Nestorius perrexit concilium sperare [I 29, 6] et cum aduersariis Constantinopolitanis pugnare. inter quos praeter Eusebium eminebant Eutyches [cf. Patrol. Orient. 9, 534[8]. *Sitzungsber. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* 1929, 5 p. 75] et Basilius monachi [V 143], Philippus presbyter, Sida Pamphyliae oriundus olimque Iohannis Chrysostomi diaconus, qui et contra Sisinnium et contra Nestorium episcopatum ambierat [Nestor. Heraclid. p. 152. Patrol. Orient. l. c. Socr. 7, 26. 27. 29.[1] 35[1]. Phot. bibl. 35]. contra eum quasi Manichaeum Nestorius per Caelestium accusationem parauit coram synodo ἐνδημούσῃι VII 171, 31; hoc iudicium commemoratur in ep. V 5 [I 32, 10], probabiliter etiam in Basilii libello [V 143 cf. V 9, 24]. cum Caelestius relegaretur [cf. supra], litteras ei consolatorias misit, quas transtulit Marius Mercator [Coll. Pal. 35]; quod in eis commemoratur concilium, est id quod de Philippo quasi Manichaeo iudicauerat [uol. V p. 65, 27].

V 3. 4. 5. periculo concilii non cessante Cyrillus per Lamponem presbyterum Alexandrinum Constantinopoli consistentem [cf. *Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6 p. 10, 26] Nestorium adiit ut epistulae quam ad illum scripturus esset, responderet. de V 4 et V 5 temporibus supra dixi.

Coll. Veron. 4. Coll. Palat. 55. cum Caelestinus primae epistulae non respondisset, Nestorius per Valerium cubicularium iussu imperatoris Romam profectum alteram similis tenoris [Coll. Veron. 4, cf. uol. II p. 15, 1] illic transmisit, denique occasione quam praebuit iter Antiochi uiri illustris [cons. a. 431. praef. praet. eodem anno VII 71, 5. 16, cf. ind. V. Theodos. 11, 20[6]. 9, 45[4]. Cod. Iust. 1, 50[2]], usus est ut sermones aliquot suos Caelestino destinaret [uol. II p. 8, 5. I 114, 19]. si conicere licet his sermonibus adiectam esse epistulam Coll. Pal. 55, haec omnia Romam missa sunt eodem fere tempore quo ep. V 5 scripta est, id quod optime quadrat ad ea quae Cyrilli iussu Petrus notarius in concilio Epheseno narrauit [II 8, 5, cf. praeterea ipsum Cyrillum I 92, 11, ubi tamen non de ep. Coll. Palat. 55, sed de ep. Coll. Veron. 3 loquitur].

Coll. U 4 [VII 171]. V 144. Coll. Palat. 29. V 166. quae cum ei a clericis et amicis ex urbe regia nuntiata essent, Cyrillus excerpta ex illius sermonibus, quae inde ab initio a fautoribus suis Constantinopolitanis [cf. I 110, 18; Martyrius erat archidiaconus Alexandrinus] frequenter sumpserat, praeparauit quae Romam per Posidonium mitterentur [VII 172, 8] cum epistula V 144 et exemplaribus epp. V 2. 4 [I 92, 18. V 12, 22]; extant Latine uersa a Mario Mercatore Coll. Pal. 29 [uol. V p. 55, 6]. simul tota excerptorum copia [cf. VI 14, 28] usus est, ut quinque libros contra Nestorium conscriberet [V 166].

V 6 24 145 13 15 14 Coll Casin 78 A 24 V 167—169 simul atque Posidonius diaconus Alexandriam reuersus litteras Caelestini tradidit, Cyrillus Alexandriam synodum collegit dioeceseos Aegyptiacae, quae decreuit ut epistula V 6 a duobus episcopis [cf supra] Constantinopolim perlata ipsi Nestorio sollemniter porrigeretur, praeterea a Cyrillo et synodo missae sunt epistulae V 24 ad clerum populumque, V 145 ad monachos Constantinopolitanos simul Cyrillus Caelestini litteras perferendas curauit cum suis ipsius epistulis ad Iohannem Antiochenum [V 13] et ad Iuuenalem [V 15] Cyrilli epistula accepta scripsit Iohannes ep V 14 ad Nestorium, quae Constantinopolim peruenit paulo ante d 7 m Dec 430 [uol IIII p 6, 8], respondit Nestorius duos sermones [Coll Pal 23 = Coll Cas 78, 7—10 Coll Pal 24] et Cyrilli capitula [V 6] Antiochiam transmittendo [uol IIII p 8, 5], statim Iohannes [uol IIII p 163, 35] *per multas direxit prouincias epistulas, antequam proficisceremur ad Ephesum, Cappadociam et Galatiam et omnem Orientem et omnem contra ipsa* (capitula) *monit, quicumque conscribere potest* cf Coll Casin 79, Theodoret ep 112 uol IIII p 147, 21 scripsere contra illa Andreas Samosatenus et Theodoretus neque dubitari potest quin Cyrillus illis simul atque scripta accepit, antequam Ephesum profectus est, responderit [A 24 V 167—169]

V 26 27 breuiter adnotare sufficit V 26 a Cyrillo Rodi in prima statione itineris Ephesem, V 27 post aduentum scriptas esse

2 GESTA IN VTRIVSQVE PARTIS SYNODIS

Certa de temporibus extant testimonia haec

Coll Casin 82 contestatio Tranquillini et Alexandri (Apamiae) et Helladii (Tarsi) ad Cyrillum et Iuuenalem directa est pridie [d 21 m Iun 431] quam celebrarentur gesta contra Nestorium per quae depositio eius est facta [uol IIII p 27, 26], postquam Nestorius eodem die [II 9, 9 17] a Cyrillianis ad concilium quod postridie futurum esset, uocatus est [II 9 9—30]

V 33—62 τοῖς μετα την υπατειαν των δεσποτῶν ημῶν Φλαυιου Θεοδοσιου το τρισκαιδεκατον και Φλαυιου Ουαλεντινιανοῦ το τρίτον τῶν αιωνίων αυγουστων προ δεκα Καλανδῶν Ἰουλιων [= κατα την ορδόην καὶ εικαδα τοῦ Παυνι μηνος I 117, 28 III 60 7 67 10 = d 22 m Iun 431 feria II] συνοδου συγκροτηθεισης ἐν τῆι Ἐφεσιων μητροπολει κτλ Nestorius deponitur

V 31 sacram quae ei tradita est ad concilium perferenda Candidianus cum paucis episcopis Nestorii amicis et militibus concilium ingressus [V 119, 33 37 Patrol Orient 9, 544[11]] legere coactus est, ita tamen ut sacra in acta non reciperetur [II 9, 2 cf *Sitzungsber d Wien Akad d Wiss* 208 4 p 30 sq]

Coll Casin 84 Candidiani comitis edictum propositum est decimo Kalendas Iulii [d 22 m Iun 431] in Ephesena ciuitate [uol IIII p 32, 42] postquam concilio electus est

Coll Casin 85 86 V 63 65 postridie depositionis Nestorii [V 120 17 II 64 13—17] Candidianus eis qui d 22 m Iun minime conuenerant, epistulam Coll Casin 85 misit et edictum ibid 86 proposuit concilium destinauit V 63 ad Nestorium, V 65 ad oeconomos ceterosque clericos ecclesiae Constantinopolitanae

V 151 Antiocho cons VI Kal Iul [uol IIII p 33, 35, d 26 m Iun 431 feria VI cf uol IIII p 44, 22 23] statim post aduentum [III 26, 32 7 19 84, 4, cf uol IIII 32 20 33, 30 V 119, 10 II 67, 33] Iohannes Antiochenus per concilium in metatu suo congregatum Cyrillum et Memnonem deposuit

V 83 postquam Candidiani comitis relatio [III 9 27 11, 7 V 120, 1 20 uol IIII p 33 29] ad imperatorem peruenit, sacra ad synodum data est προ τριῶν Καλανδῶν Ἰουλιων υπατειαι Φλαυιου Αντιόχου και τοῦ δηλωθησομένου [d 29 m Iun 431], quae per Palladium magistrianum Ephesum perferretur

V 84 154 155 156 157 Palladio Constantinopolim redeunti Καλανδων Ἰουλιων Επιφι ζ ινδικτιῶνος ιε [III 10, 26, d 1 m Iul 431] traditae relationes et Cyrillianorum [V 84] et eorum qui cum Iohanne synodi [V 154], praeterea eorum qui cum Iohanne epistulae ad Constantinopolitanum clerum [V 155], senatum [V 156], populum [V 157]

V 106 107 τοῖς μετα την υπαιτειαν τῶν δεσποτων ημῶν Φλαβιου Οεοδοσιου το τρισκαιδεκατον και Φλαβιου Ουαλεντινιανοῦ το τριτον των αιωνιων αὐγουστων τῆι προ ἐξ Ειδῶν Ἰουλιων ητις ἐστι κατ' Αιγυπτίους Ἐπιφ ις συνοδου συγκροτηθεισης κτλ [III 53 7 d 10 m Iul. 431 feria VI] et τοις μετα — αὐγουστων τῆι προ πέντε Ειδων Ἰουλιων, ητις ἐστι κατ' Αιγυπτιους Ἐπιφ ιζ [III 59 9 d 11 m Iul feria VII] a legatis Romanis, ubi primum Ephesum peruenerunt, in concilio postquam lecta est Caelestini ad illud epistula [Coll Veron 7], ea quae gesta sunt d 22 m Iun de Nestorii damnatione, confirmata sunt aut ipso die 11 m Iul aut paulo post relatio de his gestis ad imperatorem [V 107] et epistula ad clerum populumque Constantinopolitanum [V 85] directae sunt

V 87—90 91 τοῖς μετα την υπατειαν τῶν δεσποτῶν ημῶν Φλαυιου Οεοδοσιου το τρισκαιδεκατον καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ το τριτον τῶν αιωνιων αὐγουστων τηι προ εξ Καλανδων Αυγουστων [III

15, 12; d. 16. m. Iul. 431 feria V] et τοῖς μετὰ — αὐγούστων πρὸ δεκαέξ Καλανδῶν Αὐγούστων [III 21, 6; d. 17. m. Iul. feria VI] libellis a Cyrillo et Memnone oblatis Iohannes Antiochenus a concilio communione priuatus est. isdem diebus ab eodem concilio lecta et approbata sunt ea quae a Zosimo papa a 418 Romae de Pelagio Caelestio sociis damnandis gesta sunt [III 9, 14, cf. 27, 16. 25], notandum tamen Nestorium huic certe iudicio non subiectum esse. quod enim Caelestinus eum de peccato originali recte sensisse concedit [uol. II p. 11, 12] et Marius Mercator eos quos contra Pelagianos sermones habuit, eos, ni fallor, quos per Antiochum [u. s.] Romam misit, Latine uertit [uol. V p. 60,15], hoc Cyrilli opera factum esse crediderim, ipsius pro peccato originali et Augustini doctrinis pugnare nolentis, cf. uol. V p. VIIII. denique gestis contra Iohannem addita est epistula tractoria V 91.

A 73—79. τοῖς μετὰ τὴν ὑπατείαν τῶν δεσποτῶν ἡμῶν Φλαυίου Θεοδοσίου τὸ $\overline{\text{ιγ}}$ καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ τὸ τρίτον τῶν αἰωνίων αὐγούστων τῇ πρὸ δεκαμιᾶς Καλανδῶν Αὐγούστων, ἥτις ἐστὶ κατ' Αἰγυπτίους Ἐπιφὶ $\overline{\text{κη}}$ [VII 84, 31; d. 22. m. Iul. 431 feria IIII], συνόδου συγκροτηθείσης κτλ. actum est in concilio de Charisii libello et symbolo cui haeretici Philadelphenses, ut in ecclesiam ecclesiam reciperentur, subscripserant, tum decretum est ἑτέραν πίστιν μηδενὶ ἐξεῖναι προφέρειν ἢ γοῦν συγγράφειν ἢ συντιθέναι παρὰ τὴν ὁρισθεῖσαν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν τῇ Νικαέων συναχθέντων σὺν ἁγίῳ πνεύματι [VII 105, 20]. ad ipsorum gestorum monumenta pertinent etiam subscriptiones. cetera, imprimis catalogus eorum qui adfuisse dicuntur episcopi et quae secuntur patrum excerpta atque in fine excerpta e Nestorii sermonibus paucis additis uel mutatis ex eis desumpta sunt quae d. 22. m. Iun. gesta sunt; totius operis se auctorem fuisse gloriatur Cyrillus VII 149, 3. IIII 51, 9, cf. IIII p. XVIII sq.

V 98. Μεσορὴ $\overline{\text{κ}}$ $\overline{\text{ινδ}}$ $\overline{\text{ιε}}$ [III 42, 33; d. 13. m. Aug. 431] reddita est Ephesi concilio Cyrillianorum epistula ab episcopis Constantinopoli tunc temporis praesentibus, cum Cyrillum et Memnonem in custodiam actos esse a Iohanne comite comperissent.

A 81. τοῖς μετὰ τὴν ὑπατείαν τῶν δεσποτῶν ἡμῶν Φλαυίου Θεοδοσίου τὸ $\overline{\text{ιγ}}$ καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ τὸ $\overline{\text{γ}}$ τῶν αἰωνίων αὐγούστων πρὸ μιᾶς Καλανδῶν Σεπτεμβρίων [VII 118, 18, d. 31. m. Aug. 431 feria II] a concilio actum est de Cypri prouinciae libertate ecclesiastica.

A 65. τῇ ἐνδεκάτῃ τοῦ Γορπιαίου μηνός [VII 77, 4; d. 11. m. Sept. 431] imperatorem Constantinopoli ad Rufinianas traiectum utriusque concilii mandatarios de controuersia fidei disceptantes auditurum esse Orientalium mandatarii concilio suo Ephesum nuntiant.

V 109. Socr. 7, 37[19] Μαξιμιανοῦ προχειρισθέντος εἰς τὴν ἐπισκοπὴν ἐν ὑπατείαι Βάσσου καὶ Ἀντιόχου [431] περὶ τὴν εἰκάδα πέμπτην τοῦ Ὀκτωβρίου μηνός (feria 1). quae III 67, 5 narrantur de relegatione Nestorii probationis causa adiectis constitutione imperiali ad Isidorum praef. praet. et consulem [III 67, 12] ipsaque lege et edicto praefectorum [V 110—112], falsa sunt: Isidorus enim consul erat a. 436.

CT 64[a]. in fine uersionis Latinae V 109 addita sunt [uol. III p. 179, 11]: *ingressus autem est Cyrillus episcopus Alexandriae Athyr tertia* [qui est d. 31. m. Oct. 431, si intercalationis ab Augusto introductae ratio habetur] *et suscepit eum ciuitas cum multa excellentia et gloria.*

A 84. 98. Coll. Veron. 23. 24. 25. 26. postquam epistula qua Cyrillianorum mandatarii et synodus Constantinopoli ἐνδημοῦσα Caelestino Maximianum illic ordinatum esse nuntiauerunt [A 84, cf. uol. II p. 98, 28. 99, 18], et specialis Flauiani episcopi Philipporum epistula [cf. VII 143, 1] die 25. m. Dec. 431 [uol. II p. 89, 38. 100, 34] Romam peruenerunt, Caelestinus multo tempore postquam illius epistulae portitores remisit [uol. II p. 100, 33], id. Mart. Aetio et Valerio conss. [d. 15. m. Mart. 432] litteras dedit ad imperatorem [Coll. Veron. 23], ad Maximianum [24], ad clerum et plebem Constantinopolitanum [25], ad synodum ἐνδημοῦσαν [26; uera salutationis formula extat in uersione Graeca VII 125, 35], probabiliter eodem die etiam ad Flauianum [A 98].

Xystus ordinatus est d. 31. m. Iul. 432 fer. 1 praesentibus episcopis Lampetio Casii Hermogene Rinocoruri archidiacono Themisone et aliis diaconis Alexandrinis a Cyrillo Romam delegatis [VII 143, 33. 36. 144, 31. 2], atque ut uidetur, clericis Constantinopolitanis [VII 144, 2; non recte de hoc loco iudicaui VII, p. VI] et presbyteris Antiochenis qui a parte erant Cyrilli Iohannique aduersarii [VII 144, 36].

cetera ita ordinanda esse censuerim:

V 30. per magistrianos a Candidiano Iohanni Antiocheno iter facienti obuiam missos [V 14, 2. uol. IIII p. 27, 38] epistula Cyrilli reddita [V 125, 5. 132, 2] respondit Iohannes per epistulam V 30, quae per magistrianos illos Ephesum perlata est siue ipso die 21. m. Iun. siue paulo ante.

intra dies 22. m. Iun. et 1. m. Iul. scriptae sunt:

V 28. 68 [Cyrilli epistula ad monachos Aegyptios scripta]. 69 [ad clerum populumque alicuius ciuitatis, cuius episcopus a parte Nestorii erat, cf. uol. IIII p. 44,35; neque enim codicibus fidem tribuo epistulam ad Constantinopolitanos scriptam esse conicientibus II 70, 4]. 67 gestis de Nestorii depositione nondum confectis [II 68, 1), cui epistulae Constantinopolim multo post sacram V 83 d. 29. m. Iun. datam perlatae [cf. II 68, 16 sq.] respondetur per commonitorium Comarii et Potamionis V 66. denique V 81

[relatio concilii ad imperatores], cui adiecta erant gesta [III 5, 21], quae ad imperatorem nondum peruenerant, cum non paulo post d 29 m Iun Dalmatius cum eo collocutus est [II 68, 29 III 11, 28]

eodem tempore atque V 87 scriptam esse coniecerim epistulam ad Dalmatium [IIII p X 16], cui ille respondit per epistulam l c , cf p X 19 cum III 3, 22. hac epistula accepta iterum illi scripsit concilium p X 31

V 70 Coll Casin 95 sermones a Regino episcopo Constantiae Cypri [V 70, ex alia recensione CT 58] et a Theodoto episcopo Ancyrae Ephesi contra Nestorium depositum habiti sunt, ni fallor, prima post illam depositionem die dominica, d 28 m Iun , cum episcopi Cyrilliani ipsi coeperunt collectas facere [uol IIII p 44, 25] statim post hanc collectam, d 29 m Iun , ni fallor [cf uol IIII p 43, 29 44, 24] iterum Orientalium concilium ab Iohanne Antiocheno congregatum est [Coll Casin 95]

inter d 1 et 16 m Iul gesta et scripta sunt haec

V 86 postquam gesta de Nestorii depositione ad imperatorem directa et ab illo parti Cyrillianae cleri Constantinopolitani data sunt [III 14, 25], illi epistulam V 86 concilio scripserunt eodem fere tempore Theopemptus Cabasorum et Danihel Darneos a Cyrillianis Constantinopolim directi sunt [III 50, 26. V 134, 36 35,12 31] quod cum comperissent Iohannes et qui cum eo, relationem ad imperatorem quam iam scripserant, sed nondum miserant [V 158], atque alteram denuo scriptam [V 159] tradiderunt Irenaeo comiti ad imperatorem perferendas [V 131, 7], additae sunt epistulae ad augustas [V 160], ad praefectum (praetorio) et magistrum (officiorum) a pari [V 161], itemque a pari ad praepositum (sacri cubiculi) et Scholasticium cubicularium [V 162] praeterea Nestorius ep Coll Casin 103 scripsit ad Scholasticium [cf uol IIII p 53, 19 cum V 134, 20] profectus est Irenaeus paulo ante d 16 m Iul [V 133, 36 134, 3]

V 29 75 76 77 74 72 73 huic tempori adscripserim V 29 et sermones Cyrilli V 75 76 77 atque Acacii Melitini V 74 , quando et qua occasione lecti sint Ephesi sermones quos Theodotus Ancyranus olim in urbe sua habuerat [V 72 73], incertum est

V 92 82 163 78 de eis quae dd 16 et 17 m Iul gesta sunt, rettulerunt et Cyrilliani [V 92] et qui cum Iohanne [V 163] ad imperatorem illi etiam ad Caelestinum [V 82] die uel 25 feria VII uel 26 feria I m Iul Cyrilli sermo V 78 habitus esse uidetur

V 163 93 79 A 45 V 104 quae relationibus V 92 163 Constantinopolim perlatis illic gesta sint, refert Iohanni et eis qui cum eo, Irenaeus comes ep V 164 missa est sacra V 93 ad utrumque concilium per Iohannem tum comitem sacrarum largitionum [cf ind V] adiecta epistula Acacii Beroeensis [III 32, 3 VII 69, 32 141, 39 147, 17 uol IIII p 58, 36], quomodo sacram uix legere potuerit atque Nestorium Cyrillum Memnonem custodiae tradiderit, narrat ille per relationem A 45, praeterea cf III 51, 1 VII 80, 28 statim post comitis aduentum Cyrillus sermonem V 79 habuisse uidetur, epistulam V 104 scripsisse ubi primum in custodiam abductus est

V 94 A 48 V 105 CT 64 V 103 sacrae responderunt concilium Cyrillianorum per relationem V 94, Orientalium per relationem A 48 quoniam Iohannes comes ab utraque parte expositionem fidei postulauit [III p 45, 18 VII 70, 11], Orientales tomum confecerunt VII 69, 40—70, 30 III 38, 10—39, 23, cf 42, 23 45, 25 [cf uol IIII p 130, 13] VII 77, 29 34 78, 13 eodem fere tempore quo V 94 confecerunt, Cyrilliani ad clerum Constantinopolitanum V 105 scripsisse uidentur, quacum epistula aliquo modo cohaeret propter sententiarum similitudinem fragmentum CT 64 ammonitioni concilii obsecuti clerici Constantinopolitani qui a Cyrilli partibus erant, petitionem V 103 ad imperatorem miserunt

V 102 100 101 99 ut cleri Constantinopolitani petitioni subueniretur, iterum [III 44, 31 45, 7] concilium ad imperatores rettulit [V 102], simul Cyrillus [V 100] et Memnon [V 101] ad clerum Constantinopolitanum scripsere praeterea concilium respondit per ep V 99 litteris quas d 13 m Aug miserat synodus ἐνδημοῦσα [V 98]

V 95 96 Coll Sichard 6 V 108 postquam imperator per Iohannem comitem utrumque concilium iussit mandatarios ad se mittere [III 65, 12 37, 10], ab utroque mandatarii electi et mandatis instructi sunt [V 95 96] ab Orientalibus additus est tomus quem antea confecerunt, cf supra, huic tomo adiecisse uidentur eam Cyrilli capitulorum refutationem cuius uersio Latina extat in Collectione Sichardiana 6 [V p 288 sq , cf III 41, 4 VII 74, 31 uol III p 59, 2] Cyrilliani mandatariis litteras commendaticias ad imperatorem dedere perferendas [V 108]

A 57 Flauiano Philipporum quod infirmitate superata tandem Chalcedona peruenerit, gratulatur imperator

A 55 56 octo fere diebus ante d 11 m Sept 431 [VII 76, 40 77, 4] imperator Nestorio ad litteras illius ipsius [cf IIII 53, 20] prouocans [VII 71, 8] per praefectum praetoris concessit [A 55] ut custodia Ephesena liberatus ad monasterium suum Antiochenum proficisceretur accepit Nestorius per epistulam A 56

eodem fere tempore, die 31 m Aug 431 actum esse in concilio de episcoporum Cypriorum libertate [A 81] supra indicaui hic addo cetera gesta, de quorum tempore accurate nihil traditum est de Messalianis [A 80, cf Collectionis R ep 42, *Abhandlg d Bayer Akad d Wiss* XXXII 6 p 20], de episcopis

prouinciae Europae [A 82, ex uerbis VII 123, 22 ος γε (Fritila Heracleae) καὶ αλλως ἀφήιρηται τὴν ἐξουσιαν sequitur haec post d 17 m Iul decreta esse], de Eustathio olim episcopo Attaliae [A 83, cf Tillemont 14, 774] ceterum quod Eustathius VII 123, 26 in inscriptione decreti falso metropolita dicitur, noli inde explicare quod Notit episc 10, 522 [= 13, 372] fertur ἡ δὲ Ἀτταλεια γέγονε μητρόπολις ἐν ετει ϛϕϛβ [= 1083/4] ἐπὶ Εὐστρατίου τοῦ ἁγιωτάτου πατριαρχου παρα τοῦ βασιλέως κύρου Αλεξιου, codices enim canonum Alexio I multo antiquiores sunt

neque num V 116 [Alypii presbyteri Constantinopolitani ecclesiae Apostolorum epistula ad Cyrillum] ante an post mandatariorum electionem profectumque scripta sit, discerni potest

V 148 paulo post d 11 m Sept 431 episcopi Orientales Epheso miserunt mandatariis suis Chaldone τὴν προσφατον γενομένην ἑρμηνείαν ὑπο τοῦ Ἀλεξανδρέως τῶν αἱρετικῶν κεφαλαίων [VII 78, 32, cf 77, 4 17 78, 1]

A 66 67 68 Coll Casin 118 A 69 ubi primum utriusque partis mandatarii coram imperatore disputauere d 11 m Sept 431 [VII 77, 4], de eis quae gesserunt, mandatarii Orientalium concilio suo rettulerunt [A 66], respondet illud per epistulam A 67 adiecta relatione A 68 ad imperatorem hoc fere tempore sacra Coll Casin 118 ad concilium uidetur esse missa, qua illud dissolueretur, confirmaretur autem quae in sacra per Iohannem comitem perlata [III 31, 23] Cyrilli Memnonisque depositio erat proclamata sed neutrum concilium sacrae paruit, immo Cyrillus e custodia euasit [uol IIII p 58, 33 Patr Orient 9, 555] Alexandriamque peruenit [uol III p 179, 11] ad hoc tempus pertinet Theodoreti epistula A 69 ad Alexandrum Hierapolitanum cuius locum in legatione tenebat [III 37, 6]

A 62 63 97 64 71 72 70 antequam imperator cum Cyrillianorum mandatariis Constantinopolim intrauit, scripta est contestatio A 62, cum immineret Maximiani ordinatio, contestatio altera A 63 simul cum Maximiani ordinatione iterum concilium dimissum est per sacram A 97 nunc uero ita ut Cyrillus et Memnon sedes suas retinerent [VII 81, 31] Chalcedone abierunt Orientales non sine contestationibus minisque [A 64 71 72 70]

V 114 115 A 90 V 113 A 92 93 94 ubi primum ordinatus est, Maximianus scripsit epistulam V 114 Cyrillo, respondit ille per epistulam V 115, simul ad mandatarios scribens epistulam A 90 ad synodum ἐνδημοῦσαν quae circa Maximianum ipsam post ordinationem [cf III 70, 16] congregata est, pertinent renouatio epistulae synodalis V 91 per epistulam V 113 et decretum de Anastasio Tenedi episcopo A 92, quem non alium fuisse crediderim atque Anastasium presbyterum Nestorii familiarem [cf ind V, imprimis VII 96, 9 συνοντων το τηνικαδε Νεστορίωι] ab illo ad sedem tunc primo institutam [VII 138, 22] euectum huic ipsi synodo libellum paenitentiae A 93 obtulit Petrus Traianopolitanus, illi quae circa Rufum Thessalonicensem erat Iulianus Serdicensis A 94, quoniam prouincia Dacia mediterranea ad dioecesin pertinebat Illyricam

V 80 A 98 cum post Maximiani ordinationem synodumque ἐνδημοῦσαν septem mandatarii Ephesum redirent, ab episcopo quodam, non a Cyrillo ipso [cf IIII p XXV], per sermonem V 80 salutati sunt paulo post omnes domum discesserunt, Flauiano feliciter reuerso per epistulam A 98 gratulatur Caelestinus

V 118 A 95 Cyrillus propter fugam illicitam longam excusationem V 118 ad imperatorem direxit, de cuius arte atque intentione cf quae exposui *Sitzungsber d Wien Akad* 208, 4 p 16 sq eodem fere tempore per epistulam A 95 cum Acacio Beroeensi in gratiam redire conatus est

A 99 100 101 ordinationem suam Flauiano Philippensi Xystus nuntiauit per epistulam A 99 aderant forte ordinationi legationes Cyrilli et Maximiani [VII 144, 2, deleas quod in margine adnotatum est ep 85 non aliter atque ep 2 uol II p 109, 1] atque presbyteri Antiocheni ex parte Iohanni episcopo infesta, omnes ex sententia Cyrilli ad Caelestinum missi de ratione qua in Iohannem Antiochenum et ceteros Nestorii amicos utendum esset [VII 145, 11 cf uol II p 101, 4] postquam ordinationem ipsam litteris per clericos Constantinopolitanos et postea per diaconos Alexandrinos perferendis Constantinopolim Alexandriamque nuntiauit [VII 144, 2], Xystus accuratiore opera epistulam tractoriam A 101 elaborauit consilio atque opera usus duorum episcoporum et archidiaconi qui inter illos Cyrilli legatos erant diutiusque Romae remanebant [VII 145, 36], quo modo factum sit ut haec epistula scriberetur, specialibus ad Cyrillum litteris A 100 exposuit

3 GESTA DE PACE

Certae temporis notationes non extant nisi hae

V 124 125 126 d 29 m Choeac [= d 25 m Dec] a 432 sermonem V 124 Alexandriae sedente Cyrillo Paulus Emesenus habuit, d 6 m Tybi [= d 1 m Ian feria I] a 433 alterum V 125 eodem loco, cui suum ipsius V 126 adiunxit Cyrillus

E 8 Φαρμουθὶ κη ινδ α [VII 173, 2, = d 23 m Apr 433 feria 1] Cyrillus populo Alexandrino in ecclesia s Iohannis baptistae sermone habito Iohannis Antiocheni suamque ipsius epistulas de pace legit

Coll Veron 30 31 XV Kal Octobrium Theodosio XIIII et Maximo conss̄ [uol II p 108, 30 110, 8 = d 17 m Sept a 433] Xystus postquam Cyrilli Iohannisque litteras d 31 m Iul a 433 accepit, utrique respondit

V 110 111 112 ab imperatore constitutio V 110 ad Isidorum praef praet et consulem [a 436] dirigitur, ut Nestorius Petram deportetur eodem anno, III non Aug [d 3 m Aug], si fidem habere licet subscriptioni Theodos 16, 5, 66, constitutio V 111 112 data est de Nestorianis

de ceterorum quae usque ad pacem gesta sunt, ordine nulla fere est dubitatio

V 120 121 A 103. ante Caelestini mortem quae ultimis diebus m Iulii 432 euenit, uel mortis nuntium Constantinopolim perlatum [IIII 4, 5] imperator per Aristolaum tribunum et notarium epistulas ad Iohannem Antiochenum [V 120], Symeonem stylitem [V 121], Acacium Beroeensem [A 103] direxit.

A 105 106 107 Iohannes cum episcopis Orientalibus primo sub finem mensis Septembris a 432 Antiochiae [cf uol IIII p 91, 13 et p XIV XV, praeterea p 93, 8 36 99, 39 102, 32 104, 12 109, 6 134, 14 136, 5 221, 28 222, 36], tum cum paucioribus Beroeae [VII 146, 22 uol IIII p 109, 6] congressus et cum Aristolao collocutus [cf uol IIII p 100, 5 VII 146, 23 154, 10] propositionem pacis Acacio Beroeensi obtulit, qui illam per Aristolaum ad Cyrillum destinaret [A 105, cf inscriptionem accuratiorem uol IIII p 92, 28] respondit Cyrillus per epistulam A 107 a Maximo Aristolai magistriano Alexandria ad Acacium Beroeam perlatam [VII 146, 55 uol IIII p 139, 37 102 5] ubi primum epistulam Cyrilli accepit, Acacius scripsit A 106 ad Alexandrum Hierapolitanum

A 108 Paulus Emesenus ab Iohanne Antiocheno et Acacio Beroeae congressis [IIII 8, 10 6, 28 uol IIII p 113, 7 114, 4 140, 7] ad Cyrillum missus obtulit illi Iohannis epistulam A 108 quam Cyrillus non recepit [VII 154,24 IIII 22, 9 31, 32], sed postulauit ut Iohannes scripto Nestorii opiniones condemnaret eiusque depositioni atque Maximiani ordinationi consentiret ad hoc tempus pertinet epistula Epiphanii archidiaconi Alexandrini et syncelli Cyrilli ad Maximianum Constantinopolitanum Coll Casin 293 294 et quae narrat ipse Cyrillus VII 165, 6

V 122 HX 2 V 124 125 127 A 115 V 123 A 118 120 123 V 131 A 119 121 V 130 cum Paulus Emesenus libello V 122 nomine episcoporum Orientalium [IIII 22, 19 32, 6] se Nestorii depositioni Maximianique ordinationi consentire declarasset, Cyrillus eum in communionem recepit et permisit ut in ecclesia Alexandriae sermones haberet HX 2 V 124 125 [VII 154, 18 IIII 22, 20], sed postulare perrexit ut Iohannes idem scripto declararet quibus cum et Paulus et Aristolaus per satis longum tempus restitissent [VII 154, 26], denique Cyrillus epistulam communionis ad Iohannem V 127 conscripsit [VII 154, 30], cui inseruit expositionem fidei a Paulo secundum eam quam olim Orientales imperatori obtulerant [A 48 p 70, 8 sq], compositam [III 16, 24 8, 17 VII 161, 19 156, 27], eamque per Aristolaum et duos clericos Alexandrinos ad Iohannem destinauit ita tantum illi reddendas, si formulae de Nestorio et Maximiano sicut Paulus in libello [IIII p 7, 6] subscribeiet [VII 154, 30 IIII 32, 8] eodem tempore quo illi, Paulus Emesenus Alexandria discessit epistula Cyrilli commendaticia ad Iohannem [A 115] instructus, sed lentius iter faciebat [VII 155, 6, cf uol IIII p 125, 6] Cyrilli clericis atque Aristolao cum haud paucos dies restitisset [VII 165, 18], tandem Iohannes epistulam communionis V 123 scripsit insertis et fidei expositione et formula de Nestorio et Maximiano [IIII 8, 19—9, 18] parua tamen in hanc mutatione introducta [VII 155, 8 cf uol IIII p 173, 1], et recepit a clericis Cyrilli illius epistulam communionis [V 127] quod mutationem illam permisissent, per epistulam specialem ad Cyrillum A 118 excusauit Iohannis epistulam V 123 a clericis suis reportatam suamque ipsius Alexandriae in ecclesia d 23 m Apr a 433 Cyrillus publicauit [VII 173, 2 17] Paulus graui propter itineris labores infirmitate oppressus Antiochiae remansit [VII 160, 40], per Aristolaum [VII 158, 4 160, 24 uol IIII p 144, 26] Iohannes epistulas destinauit ad imperatorem A 120 et ad Maximianum A 123 idem Aristolaus pertulit ad Maximianum epistulam V 131, quam ei dedit Cyrillus perferendam [VII 162, 17 25] cum Alexandria Antiochiam proficiscebatur paulo post Iohannes pacem factam esse nuntiauit episcopis Orientis per epistulam A 119, formulam pacis scripsit Xysto epistula A 121, cui epistulae postquam una cum Cyrilli de pace relatione Romam peruenit ante d 31 m Iul 433 [uol II p 109, 6 107, 20], respondit Xystus per epistulam Coll Veron 31 denique episcoporum concilio Antiochiam conuocato epistulam V 130 a pari ad Xystum Cyrillum Maximianum direxit, sine dubio ut sedem Antiochenam in magnarum sedium ordinem atque dignitatem redisse appareret pace facta nihil antiquius habuit Acacius Beroeensis quam ut Maximianum per epistulam A 124 certiorem faceret se illius ordinationi ex animi sententia consentire

A 128 117 126 V 129 A 130 V 128 132 119 171 172 paci et cum in eo esset ut fieret, et postquam facta est, non defuerunt qui aduersarentur eorum qui olim cum Iohanne contra Cyrillum pugnauerant, resistentiae testimonia plurima extant in Collectione Casinensi, in Actis Graecis nihil nisi pars epistulae Theodoreti A 128 ex R 29 desumpta, cuius plenum exemplar habetur in Collectione Casinensi 183 sed suorum ipsius apocrisiariorum Constantinopolitanorum suspiciones Cyrillo opus fuit ut epistula increpatoria A 117 profligaret, idem quoniam Maximianum ei succensere nuntiauerunt illi misit

epistulam A 126. ne aduersariis fidem tribueret, Dynato metropolitano Epiri ueteris epistula V 129 narrauit qua ratione pax facta esset; idem fecit in epistula A 130 ad Eusebium presbyterum Antiochenum etiam post pacem Iohanni aduersantem. Orientales qui cum eo pacem fecerunt, non eadem sentire atque Nestorium exposuit in epistulis V 128 ad Acacium Melitenensem [cf. uol. IIII p. 118, 15. 119, 4. 232, 27] et V 132 ad Eulogium Constantinopoli consistentem; similiter rem agit in epistula V 119 ad Valerianum. tamen haec epistula non aliter atque commonitoria ad Successum [V 171. 172] posteriore demum tempore in Acta Graeca intrusa sunt.

ex eis quae in controuersia de Diodoro et Theodoro gesta et scripta sunt, in Acta Graeca concilii Epheseni non peruenerunt nisi constitutiones a. 436 V 110—112 [cf. supra] atque Cyrilli epistulae ad presbyteros Antiochenos sibi studentes de symbolo V 135 et ad Iohannem synodumque Antiochenam V 133. de his et ceteris quae huc pertinent cf. quae exposui in *Concilstud.* 2, 21 sq. *Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXX 116 p. 91 sq.

III
CATALOGI EPISCOPORVM

Catalogi episcoporum qui adfuerunt et qui subscripserunt, praemissi uel subiecti sunt eis quae gesta sunt d. 22. m. Iun. a. 431 [a^1 II p. 3—7, s^1 p. 55—64], et eis quae gesta sunt d. 22. m. Iul. a. 431 [a^2 VII p. 84—88, s^2 p. 111—117]; notandum autem est catalogi a^2 maximam partem ex a^1 transcriptam esse multis uitiis conseruatis. praeterea extat catalogus eorum qui mandato Cyrillianorum subscripserunt, sed sine ciuitatum nominibus III p. 35. 36. aliquot concilii participes enumerantur in capite epistulae cleri Constantinopolitani III p. 14 et sacrae III p. 31, hic tamen ordine confuso [cf. p. 32, 34 sq.] et paucis additis qui inuitati quidem erant, sed non adfuerunt. synodi ἐνδημούσης decreto A 92 subiectus est catalogus subscribentium. episcoporum Orientalium extant subscriptiones metropolitarum V p. 14. 15, omnium V p. 123. 124; qui damnati sunt a Cyrillianis, enumerati sunt ter [III p. 12. 13. 24. 25. 26. 27]. omnino conferendus est index III uoluminis IIII.

Ἀβδελᾶ Ἑλούσης a^1 II 4 [36]. Ἀπελλᾶ Ἑλούσης VII 85 [36] cf. Θεόδουλος

Ἀβλάβιος Ἀμορίου s^1 II 62, 165. s^2 VII 113 [54]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35 [36]

Ἀβραάμ Ὀστρακίνης a^1 II 7 [144]. s^1 II 60, 138. a^2 VII 88 [140]. s^2 VII 116 [156]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36 [96]

Ἀγαθοκλῆς ἐπίσκοπος τῆς Κορωναίων πόλεως II 56, 23, Κορωνείας VII 114 [88], corrupte κολωνειασ II 4 [46]. VII 86 [46]. a^1 II 4 [46]. s^1 II 56, 23. a^2 VII 86 [46]. s^2 VII 114 [88]

Ἀδέλφιος Ὀνούφεως a^1 II 6 [118]. s^1 II 60, 110. a^2 VII 87 [112]. s^2 VII 116 [155]

Ἀδέλφιος Σάεως a^1 II 6 [118]. deposuit II 27, 23. s^1 II 60, 117. a^2 VII 87 [116]. s^2 VII 116 [158]

Ἀδέλφιος subscripsit mandato Cyrillianorum III 36 [99]

Ἀέτιος πόλεως Παιονίων Ἑλλησπόντου s^2 VII 114 [106]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35 [30]

Ἀθανάσιος τῆς κατὰ Δούελτον καὶ Σωζόπολιν ἐκκλησίας s^1 II 62, 160

Ἀθανάσιος Παράλου a^1 II 7 [126]. deposuit II 9, 13. 25, 16. s^1 II 60, 111. a^2 VII 87 [123]. s^2 VII 116 [157]

Ἀθανάσιος ἐπίσκοπος Πάρου τῆς νήσου II 58, 71. VII 117 [185], corrupte παρωσιθου II 5 [60]. VII 86 [60]. a^1 II 5 [60]. s^1 II 58, 71. a^2 VII 86 [60]. s^2 VII 117 [165]

Ἀθανάσιος ἐπίσκοπος τῆς Σκηψίων πόλεως ἐπαρχίας Ἑλλησπόντου s^1 II 62, 173. s^2 VII 116 [170]

Αἰανὴς Συκαμαζόνος a^1 II 4 [33]. deposuit II 20, 12. 34, 26. s^1 II 59, 94. a^2 VII 85 [33]. s^2 VII 114 [89]. Constantinopoli adfuit synodo et subscripsit VII 138 [18], cf. III 43, 2 Λ[c]

Αἰδέσιος Ἰσίνδων s^1 II 63, 186. s^2 VII 114 [90]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36 [81]

Ἀκάκιος Ἀριαραθίας Constantinopoli adfuit synodo et subscripsit VII 138 [19]

Ἀκακίου Ἄρκης a^1 II 4 [25]

Ἀκάκιος Κοτέννων a^1 II 6 [99]. deposuit II 18, 13. s^1 II 58, 82. a^2 VII 87 [99]. s^2 VII 113 [53]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36 [87]

Ἀκάκιος Μελιτηνῆς Ἀρμενίας a^1 II 3 [7]. interloquitur II 13, 12. III 17, 10. deposuit II 15, 3. 32, 14. 38, 13. s^1 II 55, 6. a^2 VII 85 [7]. s^2 VII 112 [14]. inter concilii participes nominatus III 14, 14. 31 [6]. 43, 1. Cyrillianorum mandatarius III 34, 2. 65, 17. VII 124, 30. 125, 35. 137, 16. Constantinopoli adfuit synodo III 70, 11. VII 124, 30. 125, 35. 139, 4, subscripsit VII 138 [8]

Ἀκακίῳ inter concilii participes nominatus III 31 [12]

Ἀλέξανδρος τῆς Ἀπαμέων μητροπόλεως III 37, 5. subscripsit Nestorii relationi V 15, 4. concilio Orientalium V 123, 2. damnatus III 13 [9]. 24 [3]. 26 [3]. inter concilii participes nominatus III 31 [24]. cf. ind. V

Ἀλέξανδρος Ἀρκαδιουπόλεως τῆς Ἀσίας II 20, 20. a[1] II 5[74]. deposuit II 20, 20. s[1] II 57, 60. a[1] VII 86[74]. s[1] VII 114[101]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[78]

Ἀλέξανδρος [cf. ind. I. V] Ἱερᾶς πόλεως Εὐφρατησίας subscripsit Nestorii relationi V 15, 8, concilio Orientalium V 123, 8. damnatus III 13[5]. 25[5]. 26[4]. inter concilii participes nominatus III 31[5]. subscripsit mandato Orientalium III 38, 1, cf. VII 147, 16

Ἀλέξανδρος Κλεοπατρίδος a[1] II 7[147]. s[1] II 60, 125. a[2] VII 88[143]. s[2] VII 116[153]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[125]

Ἀλύπιος Σελῆς ἐπαρχίας Αὐγουσταμνικῆς II 29, 8. a[1] II 7[146]. deposuit II 29, 8. s[1] II 61, 143. a[2] VII 88[142]. s[2] VII 115[137]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[83]

Ἄμμων Βουτοῦ [Βουτῶν VII 116[161], τῆς Βουτιτῶν πόλεως II 60, 130] a[1] II 7[149]. deposuit II 29, 1. s[1] II 60, 130. a[2] VII 88[145]. s[2] VII 116[161]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[110]

Ἀμμώνιος [Ἄμμων III 36[130]] Πανεφύσου ἐπαρχίας Αὐγουσταμνικῆς II 29, 4. a[1] II 7[154]. deposuit II 29, 4. s[1] II 61, 144. a[2] VII 88[150]. s[2] VII 115[142]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[130]

Ἀμφιλόχιος Σίδης τῆς Παμφυλίας [τῆς Σιδηνῶν μητροπόλεως VII 112[20]] a[1] II 4[19]. deposuit II 16, 1. 35, 27. s[1] II 55, 9. a[2] VII 85[21]. s[2] VII 112[20]. cum Valeriano Iconii petiit a concilio ut de Messalianis decerneretur VII 117, 5. 118, 3. 11. inter concilii participes nominatus III 14, 14. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[8]

Ἀναστάσιος [Tenedi] cum Iohanne Antiocheno damnatus III 13[30] cf. ind. V

Ἀνδήριος Χερσονήσου [Χερρονήσου II 10, 2. 10. 11, 2. VII 86[49]] Κρήτης a[1] II 4[49]. delegatus II 10, 2. 10. deposuit II 11, 2. 28, 3. s[1] II 56, 42. a[1] VII 86[49]. s[2] VII 113[59]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[84]

Ἀνδρέας Ἑρμουπόλεως μεγάλης II 7[142]. VII 88[138]. Ἑρμουπόλεως τῆς Θηβαίδος II 30, 30. a[1] II 7[142]. deposuit II 30, 30. s[1] II 60, 131. a[2] VII 88[138]. s[2] VII 116[178]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[121]

Ἀντίοχος Βόστρων μητροπολίτης subscripsit concilio Orientalium V 123, 14. damnatus III 13[23]. inter concilii participes nominatus III 31[38]

Ἀνύσιος Θηβῶν τῆς Ἑλλάδος VII 112[85]. II 55, 21. a[1] II 4[42]. delegatus II 11, 8. deposuit II, 12, 10. 17, 11. s[1] II 55, 21. a[2] VII 85[42]. s[2] VII 112[35]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[27]

Ἀπελλᾶ cf. Ἀβδελᾶ

Ἀπελλᾶς Κιβύρας τῆς Καρίας II 23, 31. a[1] II 5[64]. deposuit II 23, 31. s[1] II 56, 39. a[2] VII 86[84]. s[2] VII 114[109]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[82]

Ἀπρίγγιος Χαλκίδος adfuit Antiochiae I 96, 18. subscripsit concilio Orientalium V 123, 18. damnatus III 13[7]. 25[17]. 26[16]. mandatarius Orientalium III 37, 4 [ποιουμένωι τὸν λόγον καὶ ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου ἐπισκόπου τῆς Ἀπαμέων μητροπόλεως]. VII 76, 38. 77, 40. 81, 6

Ἀργῖνος Πομπηιουπόλεως τῆς Παφλαγονίας s[1] II 61, 146

Ἀριστόβουλος Θμούεως a[1] II 7[129]. deposuit II 35, 24. s[1] II 60, 129. a[2] VII 88[126]. s[2] VII 115[134]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[69]

Ἀριστόκριτος Ὀλύμπου s[1] II 64, 197. s[2] VII 117[197]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[77]

Ἀριστόνικος τῆς Λαοδικέων μητροπόλεως s[1] II 61, 150. s[2] VII 112[25]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[18]

ARCADIVS EPISCOPVS ET LEGATVS SEDIS APOSTOLICAE VII 111[2]. III 26, 2. 59, 31. 15, 18. a[2] VII 88[155]. s[2] VII 111[2]. subscripsit gestis III 26, 2. 63, 14, epistulae synodali III 14, 1. 30, 31. deposuit III 54, 1. 55, 1. 58, 13. 59, 31. 60, 22. 63, 1. mandatarius Cyrillianorum III 34, 1. 65, 16. VII 124, 29. 125, 30. 137, 16. Constantinopoli adfuit synodo et subscripsit III 70, 10. VII 124, 30. 125, 35. 138[3]

Ἀρχέλαος Μύνδου τῆς Καρίας II 23, 26. III 17, 20. a[1] II 5[64]. deposuit II 23, 26. III 18, 1. delegatus est III 17, 20. s[1] II 56, 38. a[2] II 86[66]. s[2] VII 114[108]. accusauit in concilio VII 138, 10. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[54]

Ἀρχέλαον adfuit Antiochiae I 96, 17, cf. ind. uol. IIII p. 258

Ἀσκληπιάδης τῆς κατὰ Τραπεζόπολιν ἐκκλησίας s[1] II 61, 155. τῆς Τραπεζοπολιτῶν s[2] VII 117[189]

Ἀστέριος Ἀμίδης μητροπολίτης subscripsit concilio Orientalium V 123, 13. damnatus III 13[20]. inter concilii participes nominatus III 31[19]

Ἀστέριος subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[61]

Αὐγουστίνωι inter concilii participes nominatus III 31[3]

Αὐρήλιος Εἰρηνουπόλεως subscripsit concilio Orientalium V 123, 25. damnatus III 25[32]. 27[32]

Αὐσόνιος Ἰμερίας subscripsit concilio Orientalium V 123, 24

Ἀφθόνητος [Ἀφθόνιος III 36[89]] Ἡρακλείας τῆς Καρίας II 24, 13. τῆς Ἡρακλεωτῶν Λάτμου πόλεως VII 115[73] a[1] II 5[62]. deposuit II 24, 13. s[1] II 56, 35. accusauit in concilio VII 138, 10. a[2] VII 86[62] s[2] VII 115[73]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[89]

Ἀφόβιος Κολὸης a[1] II 5[78] deposuit II 22, 1 s[1] II 58, 67. a[2] VII 86[78]. s[2] VII 113[67] subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[55]

Achilliade Elaeae commoratus est Constantinopoli III 43, 24 Ac

Βασίλειος Θεσσαλίας μητροπολίτης V 123, 12. subscripsit Nestorii relationi V 15, 6, concilio Orientalium V 123, 12. damnatus III 13[32]. inter concilii participes nominatur III 31[52]

Βασιλιανῶι synodi quae erat cum Rufo episcopo Thessalonicensi VII 139, 38

Βενάντιος [Βηνάντιος III 31[34]] Ἱεραπόλεως μητροπόλεως VII 116[163]. s[1] II 61, 151. s[2] [διὰ τοῦ νοταρίου μου Θεοδοσίου] VII 116[163] inter concilii participes nominatus III 31[34]. mandato Cyrillianorum subscripsit III 35[26]

Βεριναιός [Βερηναιός II 63, 192, Βηριναιός III 35[1]] Πέργης τῆς Παμφυλίας VII 85[20], τῆς Περγαίων μητροπόλεως VII 112[8] s[1] II 63, 192 a[2] VII 85[20]. s[2] διὰ Τιμοθέου ἐπισκόπου [Termesi] VII 112[8] subscripsit epistulae synodali III 14, 7. mandato Cyrillianorum III 35[1]. inter concilii participes nominatus III 14, 15 31[17]

BESSVLA DIACONVS ECCLESIAE CARTAGENIENSIVM VII 117[191] a Carthaginis ep. Capreolo ad concilium missus II 52, 13 53, 11 a[1] II 7[155]. a[2] VII 88[154] s[2] VII 117[191]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[84] Constantinopoli adfuit synodo et subscripsit VII 138[14]

Βοσπόριος Γαγγρῶν τῆς μητροπόλεως ἐπαρχίας παμφυλιασ [recte Παφλαγονίας uol. IIII p 28, 32] s[1] II 61, 145. inter concilii participes nominatus III 31[32]

Γενναδίωι synodi quae erat cum Rufo episcopo Thessalonicensi VII 139, 39

Γερόντιος Κλαυδιουπόλεως subscripsit concilio Orientalium V 123, 21 damnatus III 13[21]

Γρηγόριος Κερασοῦντος Πόντου Πολεμωνιακοῦ II 4[21]. VII 85[23] a[1] II 4[21]. deposuit ὑπὲρ τοῦ τῆς μητροπόλεως ἐπισκόπου Ἐλευσίου Νεοκαισαρείας II 18, 2 33, 22 s[1] II 56, 24 a[2] VII 85[23]. s[2] VII 112[33]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[18]

Δαλμάτιος Κυζίκου s[1] II 62, 171 a[2] VII 85[25]. s[2] VII 112[23]. inter concilii participes nominatus III 31[39]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[3]

Δανιήλ [Δανιήλου II 7[137]. 11[10]] Δάρνεως τῆς Λιβύης II 11, 10. a[1] II 7[137] delegatus II 11, 10 deposuit II 12, 15. 25, 25 37, 11. 15 s[1] II 61, 141 διὰ Θεοπέμπτου καὶ Δανιὴλ καὶ Ποτάμωνος καὶ Κουαρίου epistulae Caelestini et Cyrilli Nestorio redditae sunt II 37, 3 Θεοπέμπτωι Ποτάμωνι Δανιήλωι degentibus Constantinopoli III 50, 28 51, 17 70, 11

Δανιήλ [Δανιήλου II 4[28] VII 85[28]] Κολωνείας δευτέρας Καππαδοκίας II 4[28] VII 85[26], Καππαδοκίας II 17, 1. VII 117[188] a[1] II 4[28]. deposuit II 17, 1. III 23, 8. s[1] II 55, 12. a[2] VII 85[23]. s[2] VII 117[188]. delegatus III 22, 33. mandatarius Cyrillianorum VII 124, 30 125, 36 Constantinopoli adfuit synodo et subscripsit III 70, 10. VII 124, 30. 125, 36 138[10]

Δανίηλος Φαυστινουπόλεως subscripsit concilio Orientalium V 124, 37. damnatus III 25[25] 27[24]

Δαφνος Μαγνησίας Μαιάνδρου s[1] II 63, 191. s[2] VII 113[57]

Δεξιανὸς Σελευκείας τῆς Ἰσαυρίας V 15, 2. Σελευκείας Ἰσαυρίας μητροπολίτης V 123, 10. subscripsit Nestorii relationi V 15, 2, concilio Orientalium V 123, 10 damnatus III 13[18]. 25[4]. 27[25]. inter concilii participes nominatus III 31[16]

Διογένης Ἰωνοπόλεως s[1] II 62, 166. damnatus III 12[4]. 25[29] 27[29]

Διογένης Σελευκοβήλου subscripsit concilio Orientalium V 124, 40

Δίων Θηβῶν Θεσσαλίας II 5[58] 86[56] a[1] II 5[58] deposuit II 30, 26. s[1] II 57, 46 a[2] II 86[56]. s[2] VII 113[42]

Δοκιμάσιος διοικήσεως Θράικης ἐπαρχίας Ῥοδόπης πόλεως Μαρωνείας II 56, 28 Μαρωνείας τῆς Θραικης II 4[26] VII 85[26]. a[1] II 4[26]. deposuit II 21, 9. s[1] II 56, 28. a[2] VII 85[26]. s[2] VII 114[76] subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[58]

Δομνῖνος Κοτυαείου ἐπαρχίας Φρυγίας Σαλουταρίας s[1] II 62, 169 s[2] VII 112[30] subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[37]

Δουνῖνος [Δόμνος II 11, 9 12, 13. 17, 19. 56, 22] Ὀποῦντος τῆς Ἑλλάδος II 12, 13. a[1] II 4[44] delegatus II 11. 9. deposuit II 12, 13 17, 19 s[1] II 56, 22. a[2] VII 86[44]. s[2] VII 112[56]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[28]

Δομνίνωι synodi quae erat cum Rufo episcopo Thessalonicae VII 139, 38

Δόυνος Ὀρκιστοῦ s[2] VII 115[12]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[60]

Δυνατὸς Νικοπόλεως Ἠπείρου παλαιᾶς II 3[14]. VII 85[15]. παλαιᾶς Ἠπείρου II 23, 5. 33, 15. 55, 16. τῆς Ἠπείρου VII 112[29]. a[1] II 3[14]. deposuit II 23, 5 33, 15 s[1] II 55, 16. a[2] VII 85[15].

s² VII 112[29]. inter concilii participes nominatus III 31[36]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[15]. scripsit ad eum Cyrillus IIII 31, 5

Δωρόθεος Μαρκιανουπόλεως τῆς Μυσίας V 15, 9 [δευτέρας Μυσίας III 38, 6]. Μαρκιανουπόλεως μητροπολίτης V 123, 6. subscripsit relationi Nestorii V 15, 9. concilio Orientalium V 123, 6. damnatus III 13[22]. 25[10]. 26[9]. inter concilii participes nominatus III 31[87]. subscripsit mandato Orientalium III 38, 6. cf. ind. V

Δωρόθεος Μυρίνης τῆς Ἀσίας II 22, 6. a¹ II 5[71]. deposuit II 22, 6. s¹ II 58, 68 a² VII 86[71]. s² VII 113[71]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[94]

Ἐλευσίου Νεοκαισαρείας cf. Γρηγόριος. inter concilii participes nominatus III 14, 14. 31[42]

Ἑλλάδιος Ἀτραμυτίου [Ἀτραμύτου VII 112[34]] deposuit II 30, 23. s¹ II 61, 147. s² VII 112[84]

Ἑλλάδιος Πτολεμαίδος subscripsit concilio Orientalium V 123, 29. damnatus III 13[19]. 25[34]. 27[34]. mandatarius Orientalium III 37, 7. VII 77, 40

Ἑλλάδιος Ταρσοῦ μητροπολίτης V 123, 7. subscripsit relationi Nestorii V 15, 1. concilio Orientalium V 123, 7. damnatus III 13[17]. 25[8]. 26[7]. inter concilii participes nominatus III 31[22]. cf. ind. V

Ἑλλάνικος μητροπόλεως Ῥόδου II 15, 14. 10, 3. a¹ II 3[13]. deposuit II 15, 14. 32, 11. s¹ II 55, 14. a² VII 85[14]. s² VII 112[22]. inter concilii participes nominatus III 31[31]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[6]

Ἐννέπιος Μαξιμιανουπόλεως [ἐπαρχίας Ῥοδόπης πόλεως Μαξιμιανοῦ II 56, 30] a¹ II 5[54]. deposuit II 21, 17. s¹ II 56, 30. a² VII 86[54]. s² VII 114[77]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[40]

Ἐπιφάνιος Κρατίας τῆς Ὀνωριάδος II 4[20]. VII 85[22]. a¹ II 4[20]. deposuit II 18, 32. s¹ II 55, 19. a² VII 85[22]. s² VII 112[32]. cf. Ὀλύμπιος Κλαυδιουπόλεως. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[17]

Ἐρεννιανός [Ἐρρηνιανῶι III 31[48]] Μύρων τῆς Λυκίας VII 85[8]. s¹ II 59, 101. a² VII 85[6]. s² VII 112[16]. inter concilii participes nominatus III 31[48]. 43, 1. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[2]

Ἑρμεῖαι synodi quae erat cum Rufo episcopo Thessalonicae VII 139, 38

Ἑρμογένης Ῥινοκουρούρων a¹ II 6[108]. deposuit II 9, 9. 29, 22. 33, 35. s¹ II 59, 103. a² VII 87[109]. s² VII 115[129]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[76]. a Cyrillo Romam missus adstitit Xysti ordinationi VII 144, 21. 31. 145, 6. 143, 27

Ἑρμόλαος Ἀττουδέων s¹ II 61, 154. s² II 116[183]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[56]

Εὐάγριος Σόλων τῆς Κύπρου VII 114[186]. 119, 23. 121, 21. a¹ II 6[94]. s¹ II 58, 78. a² VII 87[94]. s² VII 114[86]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[104], libello VII 119, 23. deposnit VII 121, 21

Εὐγένιος Ἀπολλωνιάδος s¹ II 62, 158. a² VII 88[151]. s² VII 114[105]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[32]

Εὐδόξιος Χώματος ἐπαρχίας Λυκίας II 64, 196, cf. II 22, 18. 3[17]. VII 85[18]. a¹ II 3[17]. deposuit II 22, 18. III 19, 9. s¹ II 64, 196. a² II 85[18]. s² VII 114[96]. delegatus est III 19, 9. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[98]

Εὐθάλιος Κολοφῶνος τῆς Ἀσίας II 21, 5. a¹ II 5[87]. deposuit II 21, 5. s¹ II 58, 69 a² VII 87[87]. s² VII 117[78]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[70]

Εὐθήριος τῆς Στρατονικέων πόλεως Λυδίας s¹ II 63, 179 s² VII 115[111]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[127]

Εὐθήριος Τυάνων μητροπολίτης V 123, 11. subscripsit relationi Nestorii V 15, 5, concilio Orientalium V 123, 11. damnatus III 13[31]. 25[14]. 26[13]. inter concilii participes nominatus III 31[30]

Εὐλόγιος Τερενούθεως [Τερενουθίδος II 6[112]] a¹ II 6[112]. s¹ II 63, 194. ⟨a² VII 87 post 118 Λ^kr⟩. s² VII 116[152]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[100] cf. ind. V

Εὐλογίωι inter concilii participes nominatus III 31[43]

Εὐόπτιος Πτολεμαίδος τῆς Πενταπόλεως II 6[110]. 29, 28. VII 87[110]. 115[126]. a¹ II 6[110]. deposuit II 29, 28. 34, 4. s¹ II 59, 105. a² VII 87[110]. s² VII 115[126]. mandatarius Cyrillianorum III 34, 2. 65, 17. VII 124, 30. 125, 35. Constantinopoli adfuit synodo III 70, 10. VII 124, 30. 125, 35 138[9]; subscripsit 139, 2. ei Cyrillus apologiam XII capitulorum contra Theodoretum dedicat VI 110, 6

Εὔπορος [Εὐπόριος VII 115[119]] Ὑπαίπων a¹ II 5[78]. s¹ II 57, 58 a² VII 86[73]. s² VII 115[119]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[48]

Εὐπρέπιος Βιζύης [Βύζης VII 113[41]. 138[13]] s¹ II 63, 189. s² VII 113[41]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[41]. Constantinopoli adfuit synodo et subscripsit VII 138[13]

Εὐσέβιος Ἀσπώνων τῆς Γαλατίας II 6[105]. 25, 18. VII 87[105]. a¹ II 6[105]. deposuit II 25, 18. s¹ II 58, 73. a² VII 87[105]. s² VII 115[118]

Εὐσέβιος Ἡρακλείας ἐπαρχίας Ὀνωριάδος II 19, 3 cf. II 6[107]. VII 87[107]. a[1] II 6[107]. deposuit II 19, 3. s[1] II 55, 20. a[2] VII 87[107]. s[2] VII 113[46]. cf. Ὀλύμπιος Κλαυδιουπόλεως

Εὐσέβιος Κλαζομενῶν a[1] II 5[86]. s[1] II 57, 63. a[2] VII 87[86]. s[2] VII 115[117]

Εὐσέβιος Μαγνησίας Σιπύλου [Σιπύλων VII 87[90] τῆς Ἀσίας II 22, 27] a[1] II 6[90]. deposuit II 22, 27. s[1] II 57, 62. a[2] VII 87[90]. s[2] VII 113[58]

Εὐσέβιος Νειλουπόλεως ἐπαρχίας Ἀρκαδίας II 26, 15. a[1] II 7[138]. deposuit II 26, 15. s[1] II 60, 123. a[2] VII 88[135]. s[2] VII 116[166]

Εὐσέβιος Πηλουσίου a[1] II 6[111]. deposuit II 35, 9. s[1] II 59, 104. a[2] VII 87[111]. s[2] VII 115[126]

Εὐσεβίῳ inter concilii participes nominatus III 31[40]

Εὐσέβιος: V subscripserunt mandato Cyrillianorum III 35[25]. 36[108]. 36[117]. 36[124]. 36[139]

Εὐστάθιος Δοκιμίου ἐπαρχίας Φρυγίας Σαλουταρίας s[1] II 62, 170. s[2] VII 112[31]. delegatus est III 19, 8. 26. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[38]

Εὐστάθιος Παρνασσοῦ subscripsit concilio Orientalium V 124, 38. damnatus III 25[23]. 27[22]

Εὐτρόπιος Ἐτένων [Ἐτεννῶν II 6[108]. VII 87[103]] τῆς Παμφυλίας II 19, 13. a[1] II 6[103]. a[2] VII 87[103]

Εὐτρόπιος Εὐάζων a[1] II 5[77]. deposuit II 21, 1. s[1] II 58, 65. a[2] VII 86[77]. s[2] VII 113[61]

Εὐτύχιος Ἐρυθρῶν τῆς Ἀσίας deposuit II 22, 31. cf. Τυχικός

Εὐτύχιος [Εὐτυχοῦς II 5[75]] Θεοδοσιουπόλεως τῆς Ἀσίας II 27, 17. a[1] II 5[75]. deposuit II 27, 17. s[1] II 57, 54. a[2] VII 86[75]. s[2] VII 116[162]

Εὐχάριος Δυρραχίου Ἠπείρου νέας II 3[15]. VII 85[16]. a[1] II 3[15]. deposuit II 22, 10. s[1] II 55, 17. a[2] VII 85[16]. s[2] VII 114[85]. synodi quae erat circa Rufum episcopum Thessalonicae VII 139, 37

Ζεβινᾶς cum Iohanne Antiocheno damnatus III 13[24]

Ζηνόβιος Βάρκης τῆς κατὰ Πεντάπολιν II 60, 136. a[1] II 7[135]. s[1] II 60, 136. a[2] VII 88[132]. s[2] VII 116[164]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[111]

Ζηνόβιος Κνωσσοῦ ἐπαρχίας Κρήτης II 28, 12. 57, 44. a[1] II 5[52]. deposuit II 28, 12. s[1] II 57, 44. a[2] VII 86[52]. s[2] VII 116[174]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[29]

Ζήνων Κουρίου τῆς Κύπρου a[1] II 6[92]. deposuit II 30, 9. s[1] II 58, 75. a[2] VII 87[92]. s[2] VII 115[125]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[116], libello VII 119, 21. deposuit VII 121, 15. 26. 33. 42

Ζήνων Τευχείρων a[1] II 7[136]. s[1] II 60, 137. a[2] VII 88[133]. s[2] VII 116[165]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[112]

Ζῶσυς Ἐσβοῦντος subscripsit concilio Orientalium V 124, 36. damnatus III 25[19]. 26[18]

Ἡλιάδης Ζεύγματος subscripsit concilio Orientalium V 124, 41. damnatus III 13[11]. adfuit Antiochiae I 96, 18

Ἡρακλείδης τῆς ἄνω Ἡρακλεοῦς II 60, 128. VII 116[67]. τῆς Ἡρακλεουπολιτῶν II 27, 1. a[1] II 7[140]. deposuit II 27, 1. s[1] II 60, 128. a[2] VII 88[136]. s[2] VII 116[167]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[109]

Ἡράκλειος Θύνεως a[1] II 7[150]. s[1] II 60, 112. a[2] VII 88[146]. s[2] VII 116[154]. cf. Σιλουανός Κοπρίθεως

Ἡράκλειος Ταμιάθεως [Ταμιαθίδος II 7[152]. VII 88[148]] a[1] II 7[152]. deposuit II 27, 10. s[1] II 60, 134. a[2] VII 88[148]. s[2] VII 115[132]

Ἡράκλειος subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[71]

Ἡρακλέων [ὁ καὶ Θεόφιλος II 57, 49. VII 113[56]] Τράλλεων a[1] II 5[80]. deposuit II 23, 14. s[1] II 57, 49. a[2] VII 86[80]. s[2] VII 113[56]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[22]

Ἡσαΐαι *Panemotichiton* III 43, 24. 2 Ac. Constantinopoli adfuit synodo et subscripsit VII 138[20]

Ἡσύχιος Κασταβάλης Κιλικίας III 25[21]. 27[20] [Κασταβάλων V 123, 30]. subscripsit concilio Orientalium V 123, 30. damnatus III 25[21]. 27[30]

Ἡσύχιος Παρίου ἐπαρχίας Ἑλλησπόντου II 58, 72. a[1] II 3[12]. deposuit [μόνος δοκῶ τῆς ἐπαρχίας τῆς ἐμῆς καὶ ταῦτα δι' εὐχὴν ἐλθών] II 30, 18. s[1] II 58, 72. a[2] VII 85[13]. s[2] VII 114[83]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[19]

Θεμίστιος Ἰασοῦ τῆς Καρίας II 24, 4. a[1] II 5[61]. deposuit II 24, 4. s[1] II 56, 33. a[2] VII 86[61]. s[2] VII 114[86]. accusat in concilio VII 138, 10

Θεοδόσιος Μασταύρων τῆς Ἀσίας II 20, 15. a[1] II 5[84]. deposuit II 20, 15. s[1] II 57, 64. a[2] VII 86[84]. s[2] VII 115[115]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[24]

[Θεοδοσίου Πριήνης a[1] II 6[89]. a[2] VII 87[89]] cf. Θεοσέβιος

Θεόδοτος Ἀγκύρας [Ἀγκύρων II 38, 4] Γαλατίας πρώτης II 3[5]. III 53, 9; cf. VII 85[6]. a[1] II 3[5]. interlocutus est II 9, 6. deposuit II 14, 13. 33, 3. 38, 4. s[1] II 55, 7. a[2] VII 85[6]. s[2] VII 112[7]. interlocutus est III 58, 32. subscripsit epistulae synodali III 14, 6. inter concilii participes nominatus III 14, 14. 31[4]. 43, 1. mandatarius Cyrillianorum III 34, 2. 65, 16. VII 124, 30. 125, 35. 137, 16. Constantinopoli adfuit synodo III 70, 10. VII 124, 30. 125, 35. 139, 2, subscripsit VII 138[7]

Θεόδοτος Νύσης a¹ II 5[81]. s¹ II 57, 57. a² VII 86[81]. s² VII 114[102] subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[85]

Θεόδουλος [cf. Ἀβδελᾶ] Ἐλούσης Παλαιστίνης II 10, 1. ⟨a¹ II 4[86]⟩. delegatus II 10, 1. 10. deposuit II 11, 1. 16, 22. 33, 31. s¹ II 59, 87. ⟨a² VII 85[88]⟩. s² VII 117[194]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[66]

[Θεοδωρήτου Ἀνινήτου II 5[82]] cf Θεόδωρος

Θεοδώρητος Κύρου [τῆς Κυρεστῶν πόλεως III 37, 6] subscripsit concilio Orientalium V 123, 15. mandatarius Orientalium III 37, 6 [ποιουμένωι τὸν λόγον καὶ ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου ἐπισκόπου τῆς Ἱεραπολιτῶν μητροπόλεως] 39, 28. VII 76, 38. 77, 40. 81, 6, cf VII 80, 23 damnatus III 13[8]. 25[16]. 26[15]. adfuit Antiochiae I 96, 13

Θεόδωρος [Θεοδωρήτου II 5[62]] Ἀνινήτου [τῆς Ἀνινησίων πόλεως II 57, 61. VII 113[45]. Ἀνινησίας II 22, 15] a¹ II 5[82]. deposuit II 22, 15. s¹ II 57, 61. a² VII 86[82]. s² VII 113[45]

Θεόδωρος Ἀρινδήλων [Ἀραβδήλων II 34, 14] a¹ II 4[87]. deposuit II 19, 27. 34, 14 s¹ II 59, 96. a² VII 85[87]. s² VII 117[195]

Θεόδωρος Ἀτταλείας [Pamphyliae cf. VII 124, 17] s¹ II 63, 183. s² VII 113[72] pro Eustathio ordinatus est VII 124, 11. 8. 17

Θεόδωρος Γαδάρων a¹ II 4[84] deposuit II 20, 8. 34, 17. s¹ II 63[180] a² VII 85[84] s² χειρὶ Αἰθερίου ἀρχιδιακόνου VII 117[134]

Θεόδωρος Δωδώνης Ἠπείρου παλαιᾶς II 57, 45. a¹ II 4[46]. deposuit II 23, 12. s¹ II 57, 45. a² VII 86[48]. s² *Theodorus Dodonae per Florentium diaconum* VII 112 inter 29 et 30 Λ[kr]

Θεόδωρος Θεσσαλίας ἐπαρχίας πόλεως Ἐχιναίου II 19, 21, Ἐχίνου VII 117[190]. a¹ II 5[57] deposuit II 19, 21. s¹ II 57, 48 a² VII 86[57]. s² VII 117[190]

Θεόδωρος· II subscripserunt mandato Cyrillianorum III 35[53] 36[105]

Θεόκτιστος Φωκείας s¹ II 59, 89. s² VII 116[182]

Θεόπεμπτος Καβάσων Αἰγύπτου II 10, 2. Καβάσου II 6[116] a¹ II 6[116]. delegatus II 10, 2. 9 deposuit II 10, 17. 26, 31. 35. 21. 37. 8. 18. s¹ II 60, 122. διὰ Θ καὶ Δανιηλ καὶ Ποτάμωνος καὶ Κομαρίου Caelestini et Cyrilli epistulae Nestorio redditae sunt II 37, 3 Θεοπέμπτωι Ποτάμωνι Δανιήλωι degentibus Constantinopoli III 50, 28. 51, 17

Θεοσέβιος Κίου Βιθυνίας subscripsit concilio Orientalium V 123, 19 damnatus III 13[28]

Θεοσέβιος [Θεοδοσίου II 6[69]. VII 87[89]] Πριήνης a¹ II 6[89]. deposuit II 20, 28 s¹ II 57, 56 a² VII 87[89]. s² VII 116[180] subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[59]

Θεοφάνιος [Θεοφάνης III 27[30]] Φιλαδελφείας Quartodecimanos et Nouatianos Philadelphenses in ecclesiam recepit VII 100, 6. 101, 7 17 28. 102, 6 14 22. 30. 103, 7. 16 22 29. 35. 104, 4 18 29 105, 10 s¹ II 62, 175 cum Iohanne Antiocheno damnatus III 25[30] 27[30]

Θεόφιλος cf Ἡρακλέων. Θεοφίλωι inter concilii participes nominatus III 31[51]

Θέων Ἡρακλεοῦς τοῦ Σεθροίτου II 60, 126. VII 115[185]. a¹ II 7[130]. deposuit II 25, 22 s¹ II 60, 126. a² VII 88[127] s² VII 115[135]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[73]

Θεωνᾶς Ψίγχους a¹ II 7[153] s¹ II 60, 127. a² VII 88[149]. s² VII 116[150] subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[101]

Θωμᾶς Δέρβης τῆς Λυκαονίας II 24, 1. a¹ II 5[59] deposuit II 24, 1 s¹ II 62, 163 a² VII 86[59] s² VII 113[46] subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[60]

Θωμᾶς Οὐαλεντινιανουπόλεως s¹ II 63, 187. s² VII 115[116]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[126]

Ἰάκωβος Δοροστόλου subscripsit concilio Orientalium V 123, 34 damnatus III 13[25]

Ἰδδούας [Ἰνδούας VII 112[27]] Σμύρνης s¹ II 61, 149 s² VII 112[27] subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[16]

Ἱέρακις [Ἱέρακυς II 60, 139 III 35[74] Ἱέρακος II 7[145] VII 88[141]] Ἀφναίου a¹ 117[145] s¹ II 60, 139 a² VII 88[141] s² VII 115[144]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[74]

Ἰκόνιος Γορτύνης τῆς Κρήτης a¹ II 3[8] deposuit II 15, 9 32, 5 s¹ II 55, 10 a² VII 85[9]. s² VII 112[11]. inter concilii participes nominatus III 14, 15. 31[10] subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[10]

Ἰμέριος [cf ind V] Νικομηδείας μητροπολίτης V 123, 5 subscripsit Nestorii relationi V 15, 3, concilio Orientalium V 123, 5 damnatus III 13[29] 25[6] 26[5] inter concilii participes nominatus III 31[15]. mandatarius Orientalium III 37, 1. 39, 28. VII 77, 10. 40. 81, 6

Ἰουβεναλιος [cf. ind V] Ἱεροσολύμων [τῆς Αἰλιέων I 92, 27] a¹ II 3[2] interlocutus est II 8, 16. 12, 17. 36, 8 III 15, 30. 18, 30 54, 20. 59, 14 deposuit II 13, 26. 31, 18 s¹ II 55, 2. a² VII 85[2]. s² VII 112[2] subscripsit gestis III 26, 1. epistulae synodali III 13, 30. 30, 30 48, 34. inter concilii participes nominatus III 14, 14. 31[20]. 42, 35. mandatarius Cyrillianorum

III 34, 1. 65, 16. VII 124, 29. 125, 35. 137, 15. Constantinopoli adfuit synodo III 70, 10. VII 124, 30. 125, 35. 139, 1, subscripsit VII 138[2]

Ἰουλιανός Λαρίσσης subscripsit concilio Orientalium V 124, 39

Ἰουλιανὸν τὸν τῆς Σερδικῆς ἐπίσκοπον III 40, 4. subscripsit concilio Orientalium VII 149, 15

Ἰουλιανός cum Iohanne Antiocheno damnatus III 12[2]. 25[26]. 27[26]. inter concilii participes nominatus III 31[52]

Ἰσαάκ Ἐλεαρχίας a[1] II 7[151]. deposuit II 27, 14. s[1] II 60, 135. a[2] VII 88[147]. s[2] VII 115[147]

Ἰσαάκ Ταυᾶ a[1] II 7[148]. s[1] II 64, 195. a[2] VII 88[144]. s[2] VII 116[148]

Ἰσαάκ subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[113]

Ἰωάννης [cf. ind. I. V] Ἀντιοχείας [Ἀντιοχείας τῆς Ἀνατολῆς III 39, 24] in Orientalium concilio interlocutus est V 119, 23. 120, 4. 26. 33. 121, 5. 38. 122, 12. subscripsit 123, 1. damnatus III 12. 24, 30. 26[1]. inter concilii participes nominatus III 31[11]. mandatarius Orientalium III 36, 41. 39, 28. VII 76, 37. 77, 39. 81, 5. subscripsit fidei Orientalium III 39, 24

Ἰωάννης Αὐγουστοπόλεως a[1] II 4[39]. deposuit II 20, 3. 34, 33. s[1] II 59, 91. a[2] VII 85[39]. s[2] VII 115[122]

Ἰωάννης τῆς Αὐρηλιοπολιτῶν [Αὐρηλιουπολιτῶν VII 115[112]] ἐπαρχίας Λυδίας s[1] II 63, 182. s[2] VII 115[112]

Ἰωάννης Δαμασκοῦ μητροπολίτης subscripsit concilio Orientalium V 123, 4. damnatus III 13[13]. 24[2]. 26[2]. mandatarius Orientalium III 36, 41. VII 76, 37. 77, 40. 81, 6. cum Iohanne Antiocheno iter Ephesum fecit I 119, 16

Ἰωάννης Ἡφαίστου τῆς Αὐγουσταμνικῆς II 11, 9. 25, 10. a[1] II 7[123]. delegatus II 11, 9. deposuit II 11, 23. 25, 10. s[1] II 60, 119. a[2] VII 87[125]. s[2] VII 115[131]

Ἰωάννης Λέσβου s[1] II 61, 156. VII 138, 22. τῆς Λέσβου τῶν Σεληνιακῶν αἰγιαλῶν s[2] VII 113[47].

Ἰωάννης Προικοννήσου a[1] II 4[27]. deposuit II 16, 11. s[1] II 58, 80. a[2] VII 85[27]

Ἰωάννης: IIII subscripserunt mandato Cyrillianorum III 35[34]. 36[129]. 36[133]. 36[137]

Καισάριος χωρεπίσκοπος Ἄρκης II 58, 79. VII 117[188]. a[1] II 6[95]. s[1] II 58, 79. a[2] VII 87[25]. s[2] VII 117[193]

Καλλικράτης Ναυπάκτου a[1] II 4[43]. deposuit II 17, 15. s[1] II 56, 26. a[2] VII 86[43]. s[2] VII 112[37]

Καλλίνικος Ἀπαμείας s[1] II 62, 159. a[2] VII 88[152]. s[2] VII 112[39]

Κάλλιππος subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[33]

ὁ μητροπολίτης καὶ ἐπίσκοπος τῆς Καρθαγένης Καπρέολος epistulam misit ad concilium II 52, 13

Κελεστίνωι inter concilii participes numeratus III 31[1]

Κόμοδος Τριπόλεως Λυδίας III 22, 33. 24, 1. s[1] II 63, 178. s[2] VII 113[64]. delegatus est III 22, 29. 33. 23, 16. deposuit III 24, 1. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[67]

Κρισκονίωι synodi quae erat circa Rufum episcopum Thessalonicae VII 139, 38

Κύριλλος Ἀδάνων subscripsit concilio Orientalium V 123, 22. damnatus III 25[27]. 27[27]

Κύριλλος Ἀλεξανδρείας [cf. ind. I. V]: διέποντος καὶ τὸν τόπον τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Κελεστίνου II 3[1]. III 15, 18. 53, 14. VII 84[1]. a[1] II 3[1]. interlocutus est II 8, 29. 13, 19. 31, 14. 37, 28. 54, 9. III 18, 14. 19, 34. 21, 11. 24, 12. 54, 12. 62, 25. s[1] II 55, 1. a[2] VII 84[1]. s[2] VII 111[1]. subscripsit epistulae synodali III 13, 27. 64, 53. inter concilii participes nominatus III, 14, 13. 42, 35

Κύριλλος Κοίλων τῆς Χερσονήσου [Χερρονήσου VII 86[50]] II 4[50]. VII 86[50]. a[1] II 4[50]. s[1] II 59, 102. a[2] VII 86[50]. s[2] διὰ χειρὸς Ἑλλησπόντου πρεσβυτέρου VII 114[94]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[45]

Κῦρος Ἀφροδισιάδος ἐπαρχίας Καρίας II 15, 25 cf. II 3[10]. VII 85[11]. a[1] II 3[10]. deposuit II 15, 25. s[1] II 55, 15. a[2] II 85[11]. s[2] VII 112[19]. inter concilii participes nominatus III 31[28]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[12]

Κῦρος Ἀχαιῶν [Ἀχαιοῦ VII 88[129]] a[1] II 7[192]. s[1] II 60, 114. a[2] VII 88[129]. s[2] VII 116[151]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[102]

Κῦρος Μαρκουπόλεως subscripsit concilio Orientalium V 123, 23

Κύρου ἐπισκόπου τῆς Τυρίων μητροπόλεως III 37, 4

Κύρωι ἄλλωι inter concilii participes nominatus III 31[33]

Κωνστάντιος Διοκλητιανουπόλεως Φρυγίας Πακατιανῆς deposnit II 16, 13. s[1] II 61, 153. s[2] VII 113[65]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[39]

Λαμπέτιος Κασίου ἐπαρχίας Αὐγουσταμνικῆς II 28, 22. a[1] II 7[131]. deposuit II 28, 22. s[1] II 60, 121. a[2] VII 88[128]. s[2] VII 116[159]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[79]. a Cyrillo Romam missus adstitit Xysti ordinationi VII 144, 21. 31. 145, 6. 143, 27

Λητόιος Λιβιάδος a[1] II 4[35]. deposuit II 19, 33. 35, 3. s[1] II 62, 167. a[2] VII 85[35]. s[2] VII 117[196]

Λιβανιος Παλαιᾶς πόλεως s[1] II 63, 188 s[2] VII 114[99]

Λιμένιος τῆς κατα Σέττας ἐκκλησίας s[1] II 63, 181 τῆς Σεττηνῶν πόλεως s[2] VII 113[70] subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[44]

Λουκιανος Τοπήρου [Τοπηρίου II 5[53] 21, 13 Τοπείρου VII 86[53] 114[79]] Θραικης II 5[53] VII 86[53], ἐπαρχίας Ῥοδόπης πόλεως Τοπήρου II 56, 29 a[1] II 5[53] deposuit II 21, 13 s[1] II 56, 29 a[2] VII 86[53] s[2] VII 114[79]

Μαιόνιος τῆς Λυδίας πόλεως Σάρδεων s[1] II 62, 174 τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας Λυδίας s[2] VII 112[21] subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[14]

Μακάριος Ἀνταιου [Ἄντεως VII 87[120]] a[1] II 6[122] deposuit II 25, 28 35, 13 s[1] II 60, 132 a[2] VII 87[120] s[2] VII 116[168]

Μακάριος Λαοδικείας [Λαοδικείας τῆς μεγάλης III 25[18] 26[17] τον πρόσφατον προβληθέντα τῆι Λαοδικέων ἐκκλησίαι I 96, 19] subscripsit concilio Orientalium V 123, 17 damnatus III 12[3] 25[18]. 26[17] mandatarius Orientalium III 37, 3 [ποιουμένωι τὸν λόγον καὶ ὑπὲρ Κύρου ἐπισκόπου τῆς Τυρίων] VII 76, 37 77, 40 81, 6 adfuit Antiochiae I 96, 19, cum Iohanne Antiocheno iter Ephesum fecit I 119, 16

Μακάριος Μετηλιτῶν [Μετήλεως II 6[117] 60, 116 VII 87[115]] τῆς Αἰγύπτου II 28, 17 a[1] II 6[117] deposuit II 28, 17 s[1] II 60, 116 a[2] II 87[115] s[2] VII 115[127]

Μακάριος II subscripserunt mandato Cyrillianorum III 35[57] 36[119]

Μακεδόνιος Ξόεως a[1] II 6[119] deposuit II 28, 25 s[1] II 59, 108 a[2] VII 87[117] s[2] VII 115[138] subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[88]

Μαξιμιανός [cf. ind I. V] Constantinopolis adfuit synodo III 70, 10 VII 139, 1 153, 27 cf VII 78, 12 27 39 IIII 3, 20. 21, 6 18, subscripsit VII 138[1]

Μαξιμῖνος [Μάξιμος V 15, 7] Ἀναζαρβοῦ μητροπολίτης subscripsit Nestorii relationi V 15, 7, concilio Orientalium V 123, 9 damnatus III 13[16] 25[9] 26[8]

Μάξιμος Ἀσσοῦ τῆς Ἀσιας II 22, 4 a[1] II 5[72] deposuit II 22, 4 s[1] II 57, 58 a[2] VII 86[72]. s[2] VII 116[181]

Μάξιμος Κύμης τῆς Ἀσίας II 20, 24 a[1] II 5[70] deposuit II 20, 24 s[1] II 57, 59 a[2] VII 86[70]. s[2] VII 115[113]

Μαξίμωι inter concilii participes nominatus III 31[25] subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[65]

Μαρῖνος Ἡλιουπολιτῶν [Ἡλιουπόλεως II 60, 115 VII 115[130] 138[12]] ἐπαρχίας Αὐγουσταμνικῆς II 26, 17 a[1] II 6[120] deposuit II 26, 17 s[1] II 60, 115 a[2] VII 87[118] s[2] VII 115[130] Constantinopoli adfuit synodo et subscripsit VII 138[12]

Μαρκελλῖνος Ἄρκης subscripsit concilio Orientalium V 124, 43 damnatus III 13[14]

Μαρκελλῖνος subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[103]

Μαρκιανὸς Ἀβρύτου subscripsit concilio Orientalium V 124, 35

Μαρκιανῶι synodi quae erat circa Rufum episcopum Thessalonicae VII 139, 38

Μαρτύριος Ἰλίστρων a[1] II 5[53] deposuit II 30, 13 s[1] II 62, 164 a[2] VII 86[58] s[2] VII 113[51]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[49]

Ματιδιανος Κορακησίων [Κορακησίου VII 87[101] 114[93]] τῆς Παμφυλίας II 18, 23 a[1] II 6[101] deposuit II 18, 23 s[1] II 59, 85 a[2] VII 87[101] s[2] VII 114[93] subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[107]

Μελέτιον [Mopsuhestiae] adfuit Antiochiae I 96, 18

Μελέτιος Νεοκαισαρείας subscripsit concilio Orientalium V 123, 27 damnatus III 13[10] 25[15] 26[14]

Μέμνων Ἐφέσου [cf ind I V] a[1] II 3[3] deposuit II 8, 27 14, 8 32, 31 s[1] II 55, 5 a[2] VII 85[3] s[2] VII 112[12] interlocutus est III 20, 16 59, 36 subscripsit epistulae synodali III 14, 5 inter concilii participes nominatus III 14, 14 43, 1

Μητρόδωρος Λεόντων a[1] II 6[121] deposuit II 26, 25 s[1] II 60, 118 a[2] VII 87[119] s[2] VII 115[140] subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[93]

Μόδεστος τῆς Ἀνεατῶν [Ἀναίων II 5[83] VII 87[86]] πολεως τῆς Φρυγίας [falso] Π 21, 25 a[1] II 5[83] deposuit II 21, 25 s[1] II 57, 55 a[2] VII 87[83] s[2] VII 115[114] subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[68]

Μονίμωι inter concilii participes nominatus III 31[49]

Μουσαῖος Ἀραδου καὶ Ἀνταράδου subscripsit concilio Orientalium V 123, 28 damnatus III 13[15] 25[93] 27[93]

Νατίρας [Νετίρας II 59, 99 Νατηρᾶς III 36[114]] Γαζης s[1] II 59, 99 s[2] VII 115[124] subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[114]

Νεκτάριος Κάσων s[2] VII 114[87]. uidetur idem esse atque is qui sequitur

Νεκτάριος Σεννέων τῆς Παμφυλίας II 18, 20 a¹ II 6 [102] deposuit II 18, 20 s¹ II 59, 84 a² VII 87 [102] subscripsit mandato Cyrillianorum III 36 [92]

Νεστόριος Κωνσταντινουπόλεως subscripsit relationi V 14, 34

Νεστόριος Σιῶν ἐπαρχίας Ἀσίας II 27, 30 a¹ II 5 [79] deposuit II 27, 30 s¹ II 57, 53 a² VII 86 [79] s² VII 113 [66] subscripsit mandato Cyrillianorum III 35 [52]

Νήσιος Κορυβρασσοῦ [Κολυβράσσου VII 113 [52]] τῆς Παμφυλίας II 18, 28 a¹ II 6 [100] deposuit II 18, 28 s¹ II 58, 81 a² VII 87 [100] s² VII 113 [52] subscripsit mandato Cyrillianorum III 36 [195]

Νικίας Μεγάρων a¹ II 4 [45] deposuit II 17, 25 s¹ II 56, 27 a² VII 86 [45] s² VII 112 [88] subscripsit mandato Cyrillianorum III 35 [51]

Νουνέχιος Σέλγης τῆς Παμφυλίας II 18, 9 a¹ II 6 [97] deposuit II 18, 9 s¹ II 58, 77 a² VII 87 [97] s² VII 114 [92]

Ὀλύμπιος Κλαυδιουπόλεως s² δια τῶν ἐπισκόπων Ἐπιφανίου καὶ Εὐσεβίου VII 112 [28]. inter concilii participes nominatus III 31 [50]

Ὀλύμπιος Κουκκουσσοῦ Constantinopoli adfuit synodo et subscripsit VII 138 [11]

Ὀλύμπιος cum Iohanne Antiocheno damnatus III 25 [26]. 27 [26]

Οὐαλεντῖνος Μαλλοῦ subscripsit concilio Orientalium V 123, 33

Οὐαλεντῖνος Μουτλουβλάκης cum Iohanne Antiocheno damnatus III 25 [22] 27 [21]. inter concilii participes nominatus III 31 [9] idem esse uidetur atque is qui praecedit

Οὐαλεριανὸς Ἰκονίου a¹ II 3 [11] deposuit II 16, 15 32, 1 s¹ II 62, 161 a² VII 85 [12]. s² VII 112 [17] subscripsit mandato Cyrillianorum III 35 [11] cum Amphilochio Sidae a concilio petiit ut de Messalianis decerneretur VII 117, 5 118, 3 11

Οὔρσωι inter concilii participes numeratus III 31 [13]

Παβισκος [Παύισκος II 63, 193] Ἀπόλλωνος a¹ II 7 [122] s¹ II 63, 193 a² VII 87 post 99 Akr. s² VII 116 [177]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36 [118]

Παλλάδιος Ἀμασείας ἑλλησποντου [pro Ἑλενοπόντου] II 4 [23] a¹ II 4 [23] deposuit II 15, 19 33, 8 interlocutus est II 31, 6 s¹ II 55, 8 a² VII 85 post 12 Atckr s² VII 112 [15] inter concilii participes nominatus III 14, 14 31 [18] subscripsit mandato Cyrillianorum III 35 [7]

Παράλιος Ἀνδράπων τῆς Ἑλενοπόντου II 6 [108] VII 87 [108] a¹ II 6 [106] deposuit II 23, 21 s¹ II 56, 25 a² VII 87 [108] s² VII 112 [26] subscripsit mandato Cyrillianorum III 35 [42]

Παυλιανός [Παυλῖνος VII 116 [175] Παυλινιανοῦ II 4 [30] VII 85 [30]] Μαιουμᾶ Παλαιστίνης πρώτης II 16, 31 a¹ II 4 [30] deposuit II 16, 31 34, 24 s¹ II 59, 95 a² VII 85 [30] s² VII 116 [175]

Παῦλος Ἀνθηδόνος a¹ II 4 [31] deposuit II 19, 30 34, 36 s¹ II 59, 98 a² VII 85 [31] s² VII 113 [44] Constantinopoli adfuit synodo et subscripsit VII 138 [17]

Παῦλος τῆς Λυδίας πόλεως Δαλδιανῶν s¹ II 63, 180 s² [χρησάμενος χεῖρα παρὰ Φώσκου] VII 113 [69]

Παῦλος [cf ind I V] Ἐμισης iter fecit Ephesum cum Iohanne Antiocheno I 119, 16 subscripsit concilio Orientalium V 123, 16 damnatus III 13 [12] 25 [12] 26 [11] mandatarius Orientalium III 37, 1 [ποιουμένωι τον λόγον ὑπὲρ Ἀκακίου τοῦ Βεροίας] VII 76, 37 77, 40 81, 6 ἐν μὲν Ἐφέσωι ὁ ἐπίσκοπος Παῦλος ὑπέγραψεν ὑπὲρ ἐμοῦ, ἐγὼ [Alexander Hieraspoleos] δὲ ἐπὶ τὸν εὐσεβῆ ἡμῶν ἀνήνεγκα βασιλέα VII 147, 16

Παῦλος Λάμπης ἐπαρχίας Κρήτης II 28, 8 57, 43 III 17, 20 a¹ II 4 [51] delegatus est III 17, 17 20. deposuit II 9, 23 28, 8 III 17, 25 s¹ II 57, 43 a² VII 86 [51] s² VII 113 [60]

Παῦλος Ὀρυμνων s¹ II 63, 184 s² VII 117 [186]

Παῦλος Φραγώνεως a¹ II 6 [114] deposuit II 26, 20 s¹ II 59, 107 a² VII 87 [113] s² VII 115 [141]

Παῦλος IIII subscripserunt mandato Cyrillianorum III 35 [72] 36 [85] 36 [132] 36 [140]

Περιγένης Κορίνθου τῆς Ἑλλαδος II 3 [9] VII 85 [10] a¹ II 3 [9] deposuit II 15, 29 s¹ II 55, 13 a² VII 85 [10] s² VII 112 [10] inter concilii participes nominatus III 31 [27] subscripsit mandato Cyrillianorum III 35 [9]

Περρέβιος Φαρμαλου II 3 [16] VII 85 [17], τῶν Θεσσαλικιῶν σαλτων II 29, 14 56, 34 VII 113 [43] a¹ II 3 [16] deposuit II 29, 14 s¹ II 56, 34 a² VII 85 [17] s² VII 113 [43] synodi quae erat circa Rufum episcopum Thessalonicae VII 139, 38

Πέτρος Ὀξυρύγχου a¹ II 7 [124] s¹ II 60, 109 a² VII 87 [121] s² VII 115 [139]

Πέτρος Παρεμβολῶν [Παρεμβολῆς II 4 [38]. VII 85 [38]] τῆς Παλαιστίνης III 17, 21 a¹ II 4 [38] delegatus est III 17, 17 21 deposuit II 9, 17 20, 1 34, 29 III 18, 5 s¹ II 59, 97 a² VII 85 [38] s² VII 115 [123]

Πέτρος Προύσης τῆς Βιθυνίας VII 88 [153]. s¹ II 62, 157 a² VII 88 [133] s² VII 112 [40]

Πέτρος τῆς Τραιανουπόλεως μητροπόλεως VII 139, 33. subscripsit concilio Orientalium VII 139, 20. cum Iohanne Antiocheno damnatus III 13 [27] 25 [11]. 26 [10] inter concilii participes nominatus III 31 [35] subscripsit libello VII 139, 33

Πέτρος: III subscribunt mandato Cyrillianorum III 35[23]. 36[97]. 36[126]

Πίος τῆς Πισινουντίων μητροπόλεως VII 112[18]. s[1] II 62, 162. s[2] VII 112[18]. inter concilii participes nominatus III 31[46]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[5]

Πλάκων Λαοδικείας subscripsit concilio Orientalium V 124, 42. damnatus III 13[6]

Πολυχρόνιος Ἐπιφανείας subscripsit concilio Orientalium V 123, 26

Πολυχρόνιος Ἡρακλείας subscripsit concilio Orientalium V 123, 20. damnatus III 25[13]. 26[18]

Πούπλιος Ὀλβίας [Ὀλβίων VII 115[143]] a[1] II 7[133]. a[2] VII 88[130]. s[2] VII 115[143]

Προθύμιος Κομάνης a[1] II 4[22]. deposuit II 16, 5. 33, 20. a[2] VII 86 post [47] Λk, post [49] Λr

PROIECTVS EPISCOPVS LEGATVS SEDIS APOSTOLICAE VII 112[4]. a[2] VII 88[156]. s[2] VII 112[4]. deposuit III 54, 7. 55, 1. 57, 29. 62, 12. subscripsit gestis III 26, 3. 63, 18. epistulae synodali III 14, 2. 30, 31. mandatarius Cyrillianorum VII 137, 16 [non recte]. synodi quae erat circa Rufum episcopum Thessalonicae VII 139, 38

Προμάχιος Ἀλίνδων τῆς Καρίας II 24, 28. a[1] II 5[68]. deposuit II 24, 28. s[1] II 56, 41. a[2] II 86[53]. s[2] VII 114[97]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[91]

Ῥαμβούλωι inter concilii participes nominatus III 31[23]

Ῥηγῖνος Κωνσταντείας Κύπρου VII 112[13]. a[1] II 6[93]. s[1] II 56, 33. a[2] VII 87[93]. s[2] VII 112[13]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[62], libello VII 119, 20. interlocutus est VII 118, 22. 119, 25. 120, 32

Ῥόδων [Ῥοδίων II 27, 26] Παλαιᾶς πόλεως τῆς Ἀσίας II 27, 26. a[1] II 5[76]. deposuit II 27, 26. s[1] II 57, 51. a[2] VII 86[76]. s[2] VII 114[103]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[47]. accusat in concilio VII 138, 10

Ῥουφῖνος Τάβων [Γάβων Λ VII 85[41]. 114[80] probabilius] a[1] II 4[41]. deposuit II 19, 23. 34, 20. s[1] II 59, 90. a[2] VII 85[41]. s[2] VII 114[80]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[134]

Ῥούφωι [inter concilii participes numeratus III 31[2]] ἀρχιεπισκόπωι Thessalonicae et synodo circa eum VII 139, 37. cf. Φλαυιανός

Ῥωμανὸς Ῥαφίας a[1] II 4[29]. deposuit II 17, 29. 33, 27. s[1] II 59, 92. a[2] VII 85[29]. s[2] VII 114[81]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[131]. Constantinopoli adfuit synodo et subscripsit VII 138[15]

Σαβῖνος Πανὸς ἐπαρχίας Θηβαίδος II 27, 6. a[1] II 7[143]. deposuit II 27, 6. s[1] II 60, 133. a[2] VII 88[139]. s[2] VII 116[169]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[123]

Σαίδας [Σάαδος III 36[126]] Φαινοῦς τῆς Σαλουταρίας Παλαιστίνης II 24, 33. a[1] II 4[40]. deposuit II 20, 6. 24, 33. 35, 6. s[1] II 59, 100. a[2] VII 85[40]. s[2] VII 115[120]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[126]

Σαλούστιος Κωρύκου subscripsit synodo Orientalium V 123, 32. damnatus III 25[20]. 26[19]

Σαμουήλ [Σαμουήλου II 7[134]. VII 88[131]] Δύσθεως Πενταπόλεως II 26, 6. a[1] II 7[134]. deposuit II 26, 6. s[1] II 60, 140. a[2] VII 88[131]. s[2] VII 115[145]

Σαππίδωι inter concilii participes nominatus III 31[44]

Σαπρίκιος Πάφου τῆς Κύπρου a[1] II 6[91]. s[1] II 56, 32. a[2] VII 87[91]. s[2] VII 114[95]. mortuus est VII 121, 16

Σεβῆρος Κοδουλλίων Constantinopoli adfuit synodo et subscripsit VII 138[21]

Σεβῆρος Συνάδων ἐπαρχίας Φρυγίας Σαλουταρίας II 62, 168. s[1] II 62, 168. s[2] VII 112[9]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[4]

Σεβῆρος ἐπαρχίας Πισιδίας πόλεως Σωζοπόλεως s[2] VII 113[62]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[60]

Σεκουνδιανὸς Θεσσαλίας ἐπαρχίας πόλεως Λαμίας II 19, 17. a[1] II 5[55]. deposuit II 19, 17. s[1] II 57, 47. a[2] VII 86[55]. s[2] VII 114[91]

Σελεύκωι inter concilii participes nominatus III 31[41]

SENECION EPISCOPVS SCODRINAE CIVITATIS VII 113[49], πόλεως Σκυδρίνης II 55, 18, Σκόδρων II 4[24], Σκοδρίας II 25, 5. a[1] II 4[34]. deposuit Latine II 25, 5. s[1] II 55, 18. a[2] VII 85[24]. s[2] VII 113[49]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[93]. synodi quae erat circa Rufum episcopum Thessalonicae VII 139, 137

Σιλουανὸς Κοπρίθεως [Κοπριθίδος II 7[127]. VII 87[124]] a[1] II 7[127]. s[1] II 60, 113. a[2] VII 87[114]. s[2] [ἐγὼ δὲ Ἡράκλειος ὑπέγραψα] VII 116[154]

Σιλουανὸς Κερατάπων [Χαιρετάπων II 1[18]. Χερετάπων VII 85[19]. VII 113[53]] Φρυγίας Πακατιανῆς II 19, 7. a[1] II 4[18] [repetitum II 6[108a]]. deposuit II 19, 7. s[1] II 61, 152. a[2] VII 85[19]. s[2] VII 113[48]. Constantinopoli adfuit synodo et subscripsit VII 138[16]

Σιλουανὸς subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[48]

Σόλων Καραλίας [Καραλλίας VII 87[98]. Καραλλίων VII 115[186]] a[1] II 6[98]. s[1] II 59, 83. a[2] VII 87[98]. s[2] VII 115[136]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[106]

Σπουδάσιος Κεράμων ἐπαρχίας Καρίας II 24, 7. a[1] II 5[65]. deposuit II 24, 7. s[1] II 56, 36. a[2] VII 86[65]. s[2] VII 114[74]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[88]

Στέφανος Δίου [?] deposuit II 21, 22

Στέφανος τῆς Τηιτῶν πόλεως Ἀσιανός s[1] II 61, 148. Τέω πόλεως Ἀσίας s[2] VII 117[192]

Στρατήγιος τῆς Ἀθριβιτῶν ἐπαρχίας Αὐγουσταμνικῆς II 26, 9. a[1] II 7[125a] [= 6[106a]]. deposuit II 26, 9. s[1] II 60, 120 [= 58, 80[a]]. a[2] VII 87[122] [= 87[108a]]. s[2] VII 115[133]

Σώπατρος Λιβύης Σεπτιμιακῆς II 61, 142. VII 115[146]. a[1] II 7[138]. deposuit II 25, 32. s[1] II 61, 142. a[2] VII 88[134]. s[2] VII 115[146]

Ταριανὸς Αὐγούστης subscripsit concilio Orientalium V 123, 31. damnatus III 25[31]. 27[31]

Ταριανὸς Λύρβης τῆς Παμφυλίας II 18, 17. a[1] II 6[104]. deposuit II 18, 17. s[1] II 59, 86. a[2] VII 87[104]. s[2] VII 114[100]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[95]

Τιμόθεος Βριούλων a[1] II 5[83]. s[1] II 58, 70. a[2] VII 86[83]. s[2] VII 117[187]

Τιμόθεος τῆς Γερμηνῶν πόλεως ἐπαρχίας Ἑλλησπόντου s[1] II 62, 177. Γέρμης Ἑλλησπόντου s[2] VII 114[107]. delegatus est III 22, 30. 23, 1. deposuit III 24, 4

Τιμόθεος Τερμησοῦ καὶ Εὐδοκιάδος s[1] VII 63, 185. s[2] VII 114[64]. cf. Βερηνιανός

Τιμόθεος ἐπαρχίας Σκυθίας s[1] II 62, 172. ἐπαρχίας Σκυθίας πόλεως Τομέων s[2] VII 116[173]

Τιμόθεος: III subscripserunt mandato Cyrillianorum III 35[31]. 36[115]. 36[138]

Τιμοθέωι inter concilii participes nominatus III 31[45]

Τραγκυλῖνος cum Iohanne Antiocheno damnatus III 13[33]. inter concilii participes nominatus III 31[8]

Τριβωνιανοῦ Ἀσπένδου τῆς Παμφυλίας a[1] II 6[96]. a[2] VII 87[96]. idem est atque is qui sequitur

Τριβωνιανός [Τριβουνιανός VII 113[50]. III 35[20]] τῆς ἐν Πριμοπόλει ἐκκλησίας s[1] II 58, 76. s[2] VII 113[50]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[26]

Τρωίλωι inter concilii participes nominatur III 31[45], cf. VII 121, 39

Τυχικὸς τῆς Ἐρυθραίων πόλεως II 57, 52. VII 114[104] cf. Εὐτύχιος. Χύτρων II 5[85]. VII 87[85]. a[1] II 5[85]. s[1] II 57, 52. a[2] VII 87[85]. s[2] VII 114[104]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[48]

Φανίας πόλεως Ἁρπάσων τῆς Καρίας II 24, 22. a[1] II 5[67]. deposuit II 24, 22. s[1] II 56, 40. a[2] VII 86[67]. s[2] VII 116[179]. Constantinopoli adfuit concilio et subscripsit VII 138[22]

FELIX EPISCOPVS CIVITATVM APOLLONIENSIVM [*eps agens uices apostolicae sedis* Λτ] VII 116[172]; Φῆλιξ [Φίληκος II 4[47]. VII 86[47]] Ἀπολλωνίας καὶ Βελλίδος a[1] II 4[47]. s[1] II 55, 11. a[2] VII 86[47]. s[2] VII 116[172]

Φίδος [Φεῖδος II 34, 10. 37, 23. 59, 93] Ἰόππης a[1] II 4[32]. deposuit II 16, 26. 34, 10. interlocutus est II 37, 23. s[1] II 59, 93. a[2] VII 85[32]. s[2] VII 114[82]

Φιλάδελφος Γρατιανοπόλεως [τῆς Γρατιανουπολιτῶν πόλεως II 59, 88] s[1] II 59, 88. s[2] VII 115[110]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[118]

Φιλητὸς Ἀμυζόνος τῆς Καρίας II 24, 17. a[1] II 5[63]. deposuit II 24, 17, s[1] II 56[37]. a[2] VII 86[83]. s[2] VII 114[75]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36[90]. accusat in concilio VII 138, 10

Φίλιππος Θεοδοσιανῶν cum Iohanne Antiocheno damnatus III 25[24]. 27[28]

Φίλιππος Περγάμων [Περγάμου II 22, 23. VII 113[55]] τῆς Ἀσίας II 5[69]. VII 86[69]. a[1] II 5[69]. deposuit II 22, 23. s[1] II 58, 66. a[2] VII 86[69]. s[2] VII 113[55]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35[21]

FILIPPVS PRESBYTER SEDIS APOSTOLICAE LEGATVS VII 112[5]. a[2] VII 88[157]. s[2] VII 112[5]. subscripsit gestis III 26, 4. 63, 11, epistulae synodali III 13, 29. 30, 31. deposuit III 54, 26. 55, 1. 58, 22. 59, 22. 60, 27. mandatarius Cyrillianorum III 33, 30. 65, 17. VII 124, 30. 125, 35. 137, 16. Constantinopoli adfuit synodo III 70, 10. VII 124, 30. 125, 35. 139, 2; subscripsit VII 138[4]

Φιλούμενος Κίννης τῆς Γαλατίας II 29, 18. a[1] II 6[106]. deposuit II 29, 18. s[1] II 58, 74. a[2] VII 87[106]. s[2] VII 116[171]

Φίρμος Καισαρείας Καππαδοκίας πρώτης [Καππαδοκίας II 8, 24. 14, 1. 31, 25. 55, 4. III 17, 22. 58, 1] II 3[6]. VII 85[5]. τοῦ ἐπισκόπου Καππαδοκίας II 11, 12. a[1] II 3[6]. interlocutus est II 8, 24. deposuit II 14, 1. 31, 25. interlocutus est III 17, 22. 58, 1. s[1] II 55, 4. a[2] VII 85[5]. s[2] VII 112[6]. subscripsit epistulae synodali III 14, 3. inter concilii participes nominatus III 14, 14. 31[14]. 42, 35. mandatarius Cyrillianorum III 34, 2. 65, 16. VII 124, 30. 125, 35. 137, 16. Constantinopoli adfuit synodo III 70, 10. VII 124, 30. 125, 35. 139, 2; subscripsit VII 138[6]

Φλαυιανὸς Φιλίππων· ἐπέχοντος καὶ τόν τόπον Ῥούφου τοῦ ἐπισκόπου τῆς Θεσσαλονικέων II 3 [4]. VII 85 [4]. III 15, 21 53, 17. a[1] II 3 [4]. interlocutus est II 9, 31. 11, 5. 36, 19. 37, 6 14. 38, 31. 39, 4. 45, 7. 52, 9. III 55, 7. VII 89, 22. deposuit II 14, 22 31, 21. s[1] II 55, 3 a[2] VII 85 [4]. s[2] VII 112 [24]. subscripsit relationi synodali III 12, 32; epistulae synodali III 14, 4 inter concilii participes nominatus III 14, 14. 31 [21]. 42, 35. οἱ ἅμα Φ. VII 68, 13 cf 71, 35. mandatarius Cyrillianorum III 34, 1. 65, 16. VII 124, 30. 125, 35 137, 16 cf VII 71, 33. 36 Constantinopoli adfuit synodo III 70, 10 VII 124, 30. 125, 35. 139, 1. 15; subscripsit VII 138 [5]. domum redit VII 143, 11. synodi quae erat circa Rufum episcopum Thessalonicae VII 139, 38

Φοιβάμμων Κοπτοῦ Θηβαΐδος II 30, 5. a[1] II 6 [115]. deposuit II 30, 5. 35, 17. s[1] II 59, 106 a[2] II 87 [114]. s[2] VII 116 [176]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 36 [122]

Φριτίλας Ἡρακλείας τῆς Θράικης subscripsit Nestorii relationi V 14, 35 Ἡρακλείας μητροπολίτης subscripsit concilio Orientalium V 123, 3 ὁ τῆς Ἡρακλείας ἐπίσκοπος Φ. τῆς ἁγίας ἀποστατήσας συνόδου προσένειμεν ἑαυτὸν Νεστορίῳ καὶ τοῖς τὰ αὐτοῦ φρονοῦσιν VII 123, 4. damnatus III 13 [26]. 25 [7]. 26 [6]. ὅς γε . . . ἀφήιρηται τὴν ἐξουσίαν VII 123, 22. inter concilii participes nominatus III 31 [26]

Φῶσκος Θυατείρας s[1] II 62, 176, cf 63, 180 s[2] VII 113 [83] Λ

Χρυσαόριος Ἀφροδιτοῦς a[1] II 7 [141]. s[1] II 60, 124. a[2] VII 88 [137]. s[2] VII 116 [160]. subscripsit mandato Cyrillianorum III 35 [75]

Χρυσάφιος Ἄπρων Constantinopoli adfuit synodo et subscripsit VII 138 [23]. cf. III 43, 24. 2 Λc

IIII
INDEX CIVITATVM ET PROVINCIARVM EPISCOPALIVM

Ἀβρύτου V 124, 35

Ἀγκύρας Γαλατίας πρώτης II 3 [5]. III 53, 9. Ἀ. Γαλατίας VII 85 [6]. Ἀγκύρας VII 112 [7]. II 9, 6 33, 3 III 14, 6 et passim. Ἀγκύρων II 14, 13 38, 4

Ἀδάνων V 123, 22

Ἀδριανουπόλεως V 67, 7

τῆς Ἀθριβιτῶν ἐπαρχίας Αὐγουσταμνικῆς II 26, 9. τῆς Ἀθριβιτῶν II 60, 120 Ἀθριβίδος II 7 [125] VII 87 [122]. Ἀθρίβεως VII 115 [133]

Καβάσων Αἰγύπτου II 10, 2 Μετηλιτῶν τῆς Αἰγύπτου II 28, 17. — Αἰγυπτίων ὄντων πεντήκοντα in concilio V 126, 29 129, 6 τοὺς ἀπ' Αἰγύπτου V 13, 34. Αἰγύπτιοι καὶ Ἀσιανοί V 14, 7. οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς V 133, 15. — ἡ συνελθοῦσα σύνοδος ἐν Ἀλεξανδρείαι ἐκ τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως I 33, 5. 113, 8 109, 21 II 37, 3. πάντας τοὺς κατὰ τὴν Αἰγυπτιακὴν διοίκησιν ἐπισκόπους VII 150, 33

τῆς Αἰλιέων I 92, 27

Ἀλεξανδρείας II 3 [1]. 55, 1 VII 84 [1]. 111 [1] et passim

Ἀλίνδων τῆς Καρίας II 24, 28 Ἀ. II 5 [68]. 56, 41. VII 86 [68]. 114 [97]

Ἀμασείας ἑλλησπόντου [pro Ἑλενοπόντου] II 4 [23]. Ἀμασείας II 15, 19 31, 6 33, 8 VII 112 [15] τῆς Ἀμασέων II 55, 8

Ἀμίδης μητροπολίτης V 123, 13

Ἀμορίου II 62, 165. VII 113 [54]

Ἀμυζόνος τῆς Καρίας II 24, 17. Ἀ. II 5 [63] 56, 37. 86 [63]. 114 [75]

Ἀναζαρβοῦ μητροπολίτης V 123, 9 Ἀ III 25, 6 26, 21

Ἀναίων II 5 [89]. VII 87 [86]. τῆς Ἀνεατῶν πόλεως II 21, 25 [ubi falso additur τῆσ φρυγίασ]. 57, 55. VII 115 [114]

ἡ ἁγία σύνοδος ἥ τε τῆς Ἀνατολικῆς διοικήσεως καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς ἐκ διαφόρων διοικήσεων καὶ ἐπαρχιῶν συνηγμένοι III 38, 10 VII 75, 20. πάντας τοὺς τῆς Ἀ διοικήσεως ἐπισκόπους I 100, 20 ἅπαντες οἱ τὴν Ἀνατολὴν οἰκοῦντες III 41, 34. τῆς Ἀντιοχέων μητροπόλεως τῆς Ἀνατολικῆς διοικήσεως V 119, 5

Ἀνδράπων τῆς Ἑλενοπόντου II 6 [108] VII 87 [108]. Ἀ II 23, 21 VII 112 [26]. Ἀνδραπηνῶν II 56, 25

Ἀνθηδόνος II 4 [31] 19, 30 34, 36 59, 98 VII 85 [31]. 113 [44]. 138 [17]

Ἀνινήτου II 5 [82]. VII 86 [32] τῆς Ἀνινησίων πόλεως II 57, 61 VII 113 [45] Ἀνινησίας II 22, 15

Ἀνταίου II 6 [122] 35, 13. 60, 132 Ἀντέου II 25, 28. VII 116 [168]. Ἄντεως VII 87 [120]

Ἀράδου καὶ Ἀνταράδου V 123, 28

Ἀντιοχείας Συρίας III 12, 33 26, 14. τῆς Ἀντιοχέων μητροπόλεως τῆς Ἀνατολικῆς διοικήσεως V 119, 5. Ἀ. V 122, 12 123, 1 et passim

Ἀπαμείας [Bithyniae] II 62, 159 VII 88 [152] 112 [39]

Ἀπαμείας [Syriae II] μητροπόλεως V 15, 4. 123, 2. III 37, 5. Ἀ. III 24, 33. 26, 16

CIVITATVM APOLLONIENSIVM VII 116 [178]

Ἀπολλωνίας καὶ Βελλίδος II 4 [47]. 55, 11 VII 86 [47]

Ἀπολλωνιάδος II 62, 158 VII 88 [151] 114 [105]

Ἀπόλλωνος II 7 [123]. 63, 193 VII 116 [117]

Ἄπρων VII 138 [23]. *Apri* III 43, 2 Λc

Φοινίκης ἑκατέρας καὶ Ἀραβίας VII 73, 19

Ἀράδου III 25, 27. 27, 12. Ἀ καὶ Ἀνταράδου V 123, 28

Ἀριαραθίας VII 138[19]. III 43, 2 Ac

Ἀρινδήλων II 4[37]. 19, 27. 59, 96. VII 85[37]. 117[95]. Ἀραβδήλων II 34, 14

Νειλουπόλεως ἐπαρχίας Ἀρκαδίας II 26, 15

ὁ τῆς Βύζης ἐπίσκοπος ἔχει τήν τε Βύζην καὶ Ἀρκαδιούπολιν VII 122, 31. 123, 3

Ἀρκαδιουπόλεως τῆς Ἀσίας II 20, 20. Ἀ. II 5[74]. 57, 60. VII 86[74]. 114[101]

Ἄρκης [Phoeniciae I] V 124, 43

Ἄρκης [Armeniae I] ep. II 4[28]. chorepiscopus II 58, 79. VII 117[193]

Μελιτηνῆς Ἀρμενίας II 3[7]

Ἀρπάσων τῆς Καρίας II 24, 22. Ἀ. II 5[67]. 56, 40. VII 86[67]. 116[179]. 138[22]

Ἀρκαδιουπόλεως τῆς Ἀσίας II 20, 20. Ἀσσοῦ τῆς Ἀ. II 22, 4. τῆς Ἐρυθρῶν πόλεως τῆς Ἀ. II 22, 31. Κολοφῶνος τῆς Ἀ. II 21, 5. Κύμης τῆς Ἀ. II 20, 24. Μαγνησίας [Sipyli] τῆς Ἀ. II 22, 27. Μασταύρων τῆς Ἀ. II 20, 15. Μυρίνης τῆς Ἀ. II 22, 6. Παλαιᾶς πόλεως τῆς Ἀ. II 57, 51. Περγάμων τῆς Ἀ. II 5[69]. VII 86[69]. Σιῶν ἐπαρχίας Ἀ. II 27, 30. Τέω πόλεως Ἀ. VII 117[192]. τῆς Τηιτῶν πόλεως Ἀσιανός II 61, 148. — τῆς . . . Ἀσιανῆς . . . διοικήσεως VII 75, 21. Ἀσιανοὺς πλέον ἢ τριάκοντα ἐπισκόπους in concilio V 129, 7. Ἀσιανῶν τῶν ὑπὸ Μέμνονα . . . τεσσαράκοντα in concilio V 126, 29. Αἰγύπτιοι καὶ Ἀσιανοί V 14, 7

Ἀσπένδου τῆς Παμφυλίας II 6[86]. VII 87[98]

Ἀσπώνων τῆς Γαλατίας II 6[105]. 25, 18. VII 87[105]. Ἀ. II 58, 73. VII 115[116]

Ἀσσοῦ τῆς Ἀσίας II 22, 4. Ἀ. II 5[72]. 57, 58. VII 86[72]. corrupte ασιασ VII 116[181]

Ἀτραμύτου VII 112[34]. Ἀτραμύτιον II 30, 23. κατὰ τὸ Ἀτραμύτιον II 61, 147

Ἀτταλείας VII 113[72] [Pamphyliae, cf VII 124, 17]. τῆς Ἀτταλέων πόλεως II 63, 183

Ἀττουδαίων VII 116[183]. τῆς Ἀττουδέων πόλεως II 61, 154

τῆς Ἀθριβιτῶν ἐπαρχίας Αὐγουσταμνικῆς II 26, 9. Ἡλιουπολιτῶν ἐπαρχίας Αὐ. II 26, 17. Ἡφαίστου τῆς Αὐ. II 11, 9. πόλεως Πανεφύσου ἐπαρχίας Αὐ. II 29, 4. Σέλης ἐπαρχίας Αὐ. II 29, 8

Αὐγούστης III 25, 25. 27, 10. V 123, 31

Αὐγουστοπόλεως II 4[39]. 20, 3. 34, 33. 59, 91. VII 85[39]. 115[122].

τῆς Αὐρηλιοπολιτῶν ἐπαρχίας Λυδίας II 63, 182. τῆς Αὐρηλιουπολιτῶν πόλεως VII 115[122]

Ἀφναίου II 7[145]. VII 88[141]. 115[144]. τῆς Ἀφναιτῶν II 60, 139

συνεδρεύει . . . ὁ τῆς . . . Ῥώμης . . . ἀρχιεπίσκοπος . . . καὶ ἅπασα ἡ Δυτικὴ σύνοδος . . . συνεδρεύει δὲ καὶ ἡ Ἀφρικὴ πᾶσα καὶ τὸ Ἰλλυρικόν III 66, 12. 32, 29. 12, 12. πάσας τὰς ἐπαρχίας τῆς Ἀ. II 52, 26. τοῦ κύκλου τῆς Ἀ. οἱ ἐπίσκοποι II 53, 5. τῇ κατὰ Ἀφρικὴν συνόδῳ II 53, 8. τῆς πρεσβείας τῆς Ἀφρικῆς II 54, 5

πόλεως Ἀφροδισιάδος ἐπαρχίας Καρίας II 15, 25. Ἀ. τῆς Καρίας II 3[10]. VII 85[11]. Ἀ. II 55, 15. VII 112[18]

Ἀφροδιτοῦς II 7[141]. 60, 124. VII 88[137]. 116[160]

Ἀχαιῶν II 7[132]. 60, 114. VII 116[151]. Ἀχαιοῦ VII 88[189]

Βάρκης τῆς κατὰ Πεντάπολιν II 60, 136. Β. II 7[135]. VII 88[132]. 116[164]

Basilinupoleos III 43, 2 Ac

τῆς Βεροιαίων IIII 21, 20. 31, 16. 32, 3. Βερόης III 37, 3

Βιζύης II 63, 189. Βύζης VII 113[41]. 138[13]. ὁ τῆς Βύζης ἐπίσκοπος ἔχει τήν τε Βύζην καὶ Ἀρκαδιούπολιν VII 122, 31. 123, 3

Κίου Βιθυνίας V 123, 19. Προύσης τῆς Β. VII 88[153]. Βιθυνίας III 38, 11. Βιθυνοί III 41, 34

Βόστρων μητροπολίτης V 123, 14

Βουτοῦ II 7[149]. 29, 1. VII 88[145]. Βουτῶν VII 116[161]. τῆς Βουτιτῶν πόλεως II 60, 130

Βριούλων II 5[89]. VII 86[89]. 117[187]. Βριουλιτῶν II 58, 70

Γάβων VII 85[41]. 114[80] Λ probabilius quam Τάβων II 4[41]. 19, 23. 34, 20. τῆς Ταβηνῶν πόλεως II 59, 90

Γάγγρων τῆς μητροπόλεως ἐπαρχίας παμφυλίασ [pro Παφλαγονίας] II 61, 145

Γαδάρων II 4[34]. 34, 17. 63, 190. VII 85[34]. 117[184]

Γάζης II 59, 99. VII 115[124]

Ἀγκύρας Γαλατίας πρώτης II 3[5]. Ἀγκύρας Γαλατίας VII 85[6]. Ἀσπώνων τῆς Γ. II 6[106]. 25, 18. VII 87[105]. πόλεως Κίννης τῆς Γ. II 29, 18

Γέρμης Ἑλλησπόντου VII 114[107]. τῆς Γερμηνῶν πόλεως ἐπαρχίας Ἑλλησπόντου II 62, 117

Γορτύνης τῆς Κρήτης II 3[8]. 55, 10. VII 85[9]. 112[11]. πόλεως Γ. μητροπόλεως II 15, 9. Γ. II 32, 5

Γρατιανοπόλεως VII 115[110]. τῆς Γρατιανουπολιτῶν πόλεως II 59, 88

Δακία III 41, 35. 38, 12

τῆς Λυδίας πόλεως Δαλδιανῶν II 63, 180. τῆς Δ. πόλεως VII 113, 69

Δαμασκοῦ μητροπολίτης V 123, 4. Δ. III 24, 32. 26, 15

Δάρνεως τῆς Λιβύης II 11, 10. Δ. II 7[137]. 12, 15. 25, 25. 37, 11. 15. 61, 141

Δέρβης τῆς Λυκαονίας II 24, 1. Δ. II 5[59]. VII 86[59]. 113[43]. τῆς Δερβιτῶν πόλεως II 62, 163

τῆς Διοκαισαρέων κατὰ τὴν Ἰσαύρων ἐπαρχίαν VI 151, 7

Διοκλητιανουπόλεως II 61, 153. τῆς Διοκλητιανῶν πόλεως VII 113[65]. cf. Φρυγίας Πακατιανῆς

Δίου [?] II 21, 22 cf. ind. III Στέφανος

Δοκιμίου ἐπαρχίας Φρυγίας Σαλουταρίας II 62, 170. Δ. VII 112[21]. III 19, 9. 26

Δοροστόλου V 123, 34

τῆς κατὰ Δούελτον καὶ Σωζόπολιν ἐκκλησίας II 62, 160

Δυρραχίου Ἠπείρου νέας II 3[15]. VII 85[16]. Δ. II 22, 10. 55, 17. VII 114[85]
Δύσθεως II 7[134]. 60, 140. VII 88[181]. 115[145]
Δωδώνης Ἠπείρου παλαιᾶς II 57, 45. Δ. II 4[48]. 23, 12. VII 86[45]. VII 112 post 29 Ac
Εἰρηνουπόλεως III 25, 26. 27, 11. V 123, 25
Elaeae III 43, 24 Ac
Ἐλεαρχίας II 7[151]. 27, 14. 60, 135. VII 88[147]. 115[147]
Ἀνδράπων τῆς Ἑλενοπόντου II 6[108]. VII 87[108]. Ἀμασείας ἑλλησπόντου [pro Ἑλενοπόντου] II 4[22]
Θηβῶν τῆς Ἑλλάδος II 11, 8. 55, 21. VII 112[85]. Κορίνθου τῆς Ἑ. II 3[9]. VII 85[10]. Ὀποῦντος τῆς Ἑ. II 11, 9. 12, 13
Γέρμης Ἑλλησπόντου VII 114[107]. τῆς Γερμηνῶν πόλεως ἐπαρχίας Ἑ. II 62, 177. Παιονίων Ἑ. VII 114[108]. Σκηψίων πόλεως ἐπαρχίας Ἑ. II 62, 173. notabilis depositio Hesychii Parii II 30, 18
Ἐλούσης Παλαιστίνης II 10, 1. Ἑ. II 4[26]. 10, 10. 11, 1. 16, 22. 33, 31. 59, 87. VII 85[26]. 117[194]
Ἐμίσης III 25, 9. 26, 24. V 123, 16. VII 163, 1. τῆς Ἐμισηνῶν IIII 22, 6. 30, 10. 31, 32. VII 165, 7 et passim
Ἐπιφανείας V 123, 26
Ἑρμουπόλεως τῆς Θηβαίδος II 30, 30. Ἑ. μεγάλης II 7[142]. VII 88[138]. Ἑ. II 60, 131. VII 116[178]
τῆς Ἐρυθρῶν πόλεως τῆς Ἀσίας II 22, 31. τῆς Ἐρυθραίων πόλεως II 57, 52. VII 114[104]. cf. Χύτρων
Ἐσβοῦντος III 25, 16. 26, 31. V 124, 36
Ἐτένων τῆς Παμφυλίας II 19, 13. Ἐτέννων II 6[108]. VII 87[108]
Εὐάζων II 5[77]. 21, 1. 58, 65. VII 86[77]. 113[61]
Τερμησοῦ καὶ Εὐδοκιάδος II 63, 185. VII 114[84]
Εὐρώπη III 41, 35. 38, 12. ἐπὶ τῆς Εὐρωπαίων ἐπαρχίας VII 122, 28. τὰς πόλεις Εὐρώπης VII 123, 20. τῶν τῆς Εὐ. ἐπισκόπων VII 122, 33. 123, 4
Ἱερᾶς πόλεως Εὐφρατησίας V 15, 8
Ἐφεσίων μητροπόλεως II 14, 8. τῆς Ἐφεσίων II 3[3]. VII 85[3]. Ἐφέσου II 55, 5. VII 112[12] et passim
Θεσσαλίας ἐπαρχίας πόλεως Ἐχιναίου II 19, 21. Ἑ. II 5[57]. 57, 48. VII 86[37]. Ἐχίνου VII 117[180]
Ζεύγματος V 124, 41
Ἡλιουπολιτῶν ἐπαρχίας Αὐγουσταμνικῆς II 26, 17. Ἡ. II 6[120]. VII 87[118]. Ἡλιουπόλεως II 60, 115. VII 115[180]. 138[12]
Δυρραχίου Ἠπείρου νέας II 3[15]. VII 85[16]
Νικοπόλεως Ἠπείρου παλαιᾶς II 3[14]. VII 85[15]. N. παλαιᾶς Ἠπείρου II 23, 5. 55, 16. ep. παλαιᾶς Ἠπείρου II 33, 15. Ἠπείρου VII 112[29]. Δωδώνης Ἠ. π. II 57, 45. τοῖς συνεπισκόποις πᾶσι τῆς παλαιᾶς Ἠ. III 70, 10
Ἡρακλείας [Europae] μητροπολίτης V 123, 3. Ἡ. τῆς Θράικης V 14, 35. Ἡ. III 25, 4. 26, 19. VII 123, 4. ὁ τῆς Ἡ. ἐπίσκοπος ἔχει τήν τε Ἡράκλειαν καὶ τὸ Πάνιον καὶ Ὀρνοὺς καὶ Γάνον, τέσσαρας πόλεις τὸν ἀριθμόν VII 122, 30
τῆς Ἡρακλεωτῶν Λάτμου πόλεως VII 113[73]. Ἡρακλείας τῆς Καρίας II 24, 13. Ἡρακλείας II 5[62]. 56, 35. VII 86[62].
Ἡρακλείας [Σαλμακίδος Cariae cf. ind. V uol. IIII] V 123, 20. Ἡρακλεωτῶν πόλεως III 25, 10. 26, 25
Ἡρακλείας ἐπαρχίας Ὀνωριάδος II 19, 3. II 6[107]. VII 87[107]. Ἡ. II 55, 20. VII 113[46]
τῆς ἄνω Ἡρακλεοῦς II 60, 128. VII 116[167]. Ἡ. II 7[140]. VII 88[136]. τῆς Ἡρακλεουπολιτῶν II 27, 1
Ἡρακλεοῦς τοῦ Σεθροίτου II 60, 126. VII 115[135] cf. Σεθροίτου
Ἡφαίστου τῆς Αὐγουσταμνικῆς II 11, 9. 25, 10. Ἡ. II 7[128]. 11, 23. VII 87[126]. 115[181]. τῆς Ἡφαιστιωτῶν II 60, 119
Θεοδοσιανῶν III 25, 21. 27, 5
Θεοδοσιουπόλεως τῆς Ἀσίας II 27, 17. Θ. II 5[75]. VII 86[75]. 116[162]. II 57, 54
Θεσσαλίας μητροπολίτης V 123, 12. Θ. V 15, 6. — Θ. ἐπαρχίας πόλεως Ἐχιναίου II 19, 21. Θηβῶν Θ. II 5[56]. 57, 46. VII 86[56]. Θ. ἐπαρχίας πόλεως Λαμίας II 19, 17. Θετταλία III 41, 35. 38, 12. τῶν ἀπὸ Θεσσαλίας ἐκβεβλημένων III 7, 26
τῶν Θεσσαλικῶν [Θετταλικῶν II 29, 14] σάλτων II 29, 14. 56, 34. VII 113[43] cf. Φαρμάλου
τῆς Θεσσαλονικέων μητροπόλεως II 14, 31. τῆς Θεσσαλονικέων II 3[4]. VII 85[4]. III 58, 5. Θεσσαλονίκης I 92, 34
Θηβῶν τῆς Ἑλλάδος II 11, 8. VII 112[35]. τῆς κατὰ Θήβας ἐκκλησίας τῆς κατὰ τὴν Ἑλλάδα II 55, 21. Θηβῶν II 4[42]. 12, 10. 17, 11. VII 85[42]
Θηβῶν Θεσσαλίας II 5[56]. 57, 46. VII 86[56]. πόλεως Θηβῶν II 30, 26. τῆς Θηβαίων πόλεως VII 113[42]
Ἑρμουπόλεως τῆς Θηβαίδος II 30, 30. Κοπτοῦ Θ. II 30, 5. Πανὸς ἐπαρχίας Θ. II 27, 6
Θμούεως II 7[129]. 35, 24. 60, 129. VII 88[128]. 115[194]
διοικήσεως Θράικης ἐπαρχίας Ῥοδόπης τῆς πόλεως Μαρωνείας II 56, 28. Μαρωνείας τῆς Θ. II 4[28]. VII 85[28]. Τοπείρου [Τοπηρίου II 5[53]] Θράικης II 5[53]. VII 86[53]. τῆς Ποντικῆς καὶ Ἀσιανῆς καὶ Θραικικῆς διοικήσεως VII 75, 21
Θυατείρας II 62, 176. cf. VII 113[68] not.
Θύνεως II 7[150]. 60, 112. VII 88[146]. 116[149]
Ἰασοῦ τῆς Καρίας II 24, 4. Ἰ. II 5[61]. VII 86[61]. 114[89]. corrupte ταρσου II 56, 33
Ἱερᾶς πόλεως Εὐφρατησίας V 15, 8. Ἰ. π. μητροπολίτης V 123, 8. Ἱεραπόλεως III 26, 17. Ἱεροπόλεως III 25, 2

Ἱεραπόλεως [Phrygiae Pacatianae] μητροπόλεως VII 116[183]. τῆς κατὰ Ἱεράπολιν ἐκκλησίας II 61, 151
Ἱεροσολύμων II 3[2]. 55, 2. VII 85[2]. 112[3] et passim. τῆς Αἰλιέων I 92, 17
Ἰκονίου II 3[11]. 16, 15. 32, 1. 62, 161. VII 85[12]. 112[17]. V 67, 7
Ἰλίστρων II 5[53]. 30, 13. 62, 164. VII 86[58]. 113[51]
πάντας τοὺς τοῦ Ἰλλυρικοῦ II 15, 1. πᾶσαν τὴν Ἀφρικὴν καὶ πᾶν τὸ Ἰλλυρικόν III 15, 29. τοῦ Ἰ. καὶ τῶν Ἰταλιῶν VII 75, 22
Ἰμερίας V 123, 24
Ἰόππης II 4[32]. 34, 10. 37, 23. 59, 93. VII 85[32]. 114[82]
Σελευκείας Ἰσαυρίας μητροπολίτης V 123, 10. Σελευκείας τῆς Ἰ. V 15, 2. τῆς Διοκαισαρέων κατὰ τὴν Ἰσαύρων ἐπαρχίαν VI 151, 7
Ἰσίνδων II 63, 186. VII 114[91]
τοῦ Ἰλλυρικοῦ καὶ τῶν Ἰταλιῶν VII 75, 22
Ἰωνοπόλεως II 62, 166. III 25, 23. 27, 8
Καβάσων Αἰγύπτου II 10, 2. K. II 10, 17. 26, 31. 35, 21. 37, 8. 18. 60, 122. Καβάσου II 6[116]
Καισαρείας Καππαδοκίας πρώτης II 3[6]. 44, 9. VII 85[5]. Καισαρείας Καππαδοκίας II 8, 24. 14, 1. 31, 25. 55, 4. Καισαρείας III 14, 3. VII 112[6]. 138[8]. 139, 2
Καισαρείας Καππαδοκίας πρώτης II 3[6]. 44, 9. VII 85[5]. Καισαρείας Καππαδοκίας II 8, 24. 14, 1. 31, 25. 55, 4
Κολωνείας Καππαδοκίας δευτέρας VII 85[28]. Κολωνείας δευτέρας K. II 4[26]. Κολωνείας Καππαδοκίας II 17, 1. VII 117[188]. ἡ δευτέρα Καππαδοκία III 41, 35. 38, 11
Καραλλίας VII 87[88]. Καραλίας II 6[98]. 59, 83. Καραλλίων VII 115[136]
ECCLESIAE CARTHAGINIENSIVM VII 117[191]. Καρθαγένης II 7[155]. VII 88[154]. 138[14]
πόλεως Ἀφροδισιάδος ἐπαρχίας Καρίας II 15, 25. Ἀφροδισιάδος τῆς K. II 3[10]. VII 85[11]. Ἀλίνδων τῆς K. II 24, 28. Ἀμυζόνος τῆς K. II 24, 17. Ἁρπάσων τῆς K. II 24, 22. Ἡρακλείας τῆς K. II 24, 13. Ἰασοῦ τῆς K. II 24, 4. Κεράμων ἐπαρχίας K. II 24, 7. Κιβύρας τῆς K. II 23, 31. Μύνδου τῆς K. II 23, 26. III 17, 20
τῶι Καρρηνῶι (sc. episcopo) IIII 30, 21
Κασίου ἐπαρχίας Αὐγουσταμνικῆς II 28, 22. K. II 7[131]. 60, 121. VII 88[126]. 116[149]
Κασων corrupte, cf. Νεκτάριος ind. III
Κασταβάλης Κιλικίας III 25, 18. 27, 2. Καστα-βάλων V 123, 30
Κεράμων ἐπαρχίας Καρίας II 24, 7. Κεράμων II 5[65]. 56, 36. VII 86[65]. Κεράμου VII 114[74]
Κερασοῦντος Πόντου Πολεμωνιακοῦ II 4[21]. VII 85[23]. K. II 17, 33. 33, 22. 56, 24. VII 112[23]
Κερατάπων Φρυγίας Πακατιανῆς II 19, 7. Χε-ρετάπων [Χαιρετάπων II 4[18]] Φρυγίας II 4[18]. VII 85[19]. Κερατάπων II 6[108a]. VII 138[16]. Κερατάπων II 61, 152. Χερετάπων VII 113[63]
Κιβύρας τῆς Καρίας II 23, 31. Κιβύρας II 5[84]. 56, 39. VII 86[64]. 114[109]
Κασταβάλης Κιλικίας III 25, 18. 27, 2. Κωρύκου K. III 25, 17. 27, 1
Κίννης τῆς Γαλατίας II 29, 18. K. II 6[106]. 58, 74. VII 87[105] 116[171]
Κίου Βιθυνίας V 123, 19
Κλαζομενῶν II 5[86]. 57, 63. VII 87[86]. 115[117]
Κλαυδιουπόλεως [Isauriae cf. uol. IIII p. 29, 23] V 123, 31
Κλαυδιουπόλεως [Honoriadis] VII 112[28]
Κλεοπατρίδος II 7[147]. 60, 125. VII 88[143]. 116[158]
πόλεως Κνωσσοῦ ἐπαρχίας Κρήτης II 28, 12. ἐπαρ-χίας Κρήτης πόλεως Κνωσσοῦ II 57, 44. Κνωσσοῦ VII 86[52]. 116[174]. Κνωσοῦ II 5[52]
Κοδουλλίων VII 138[21]
Κοίλων τῆς Χερσονήσου [Χερρονήσου VII 86[50]] II 4[50]. VII 86[50]. K. VII 114[34]. corrupte πυ-λων II 59, 102. ὁ Κοίλων ἔχει τήν τε Κοῖλα καὶ Καλλίπολιν VII 122, 32. 123, 3
Κολόης II 5[78] 22, 1. 58, 67. VII 86[78]. 113[67]
Κολοφῶνος τῆς Ἀσίας II 21, 5. K. II 5[87]. VII 87[87]. 114[78]. τῆς Κολοφωνίων πόλεως II 58, 69
Κολωνείας δευτέρας Καππαδοκίας II 4[28]. VII 85[23]. Κολωνείας Καππαδοκίας II 17, 1. VII 117[188]. Κολωνείας II 55, 12. VII 138[10]
Κομάνης II 4[22]. 16[5]. 33, 20
Κοπρίθεως II 60, 113. VII 116[154]. Κοπριθίδος II 7[127]. VII 87[126]
Κοπτοῦ Θηβαίδος II 30, 5. K. II 6[115]. 35, 17. 59, 106. VII 87[114]. 116[176]
Κορακησίων τῆς Παμφυλίας II 18, 23. Κορα-κησίου VII 87[101]. 114[93]. Κορακησίων II 6[101]. τῆς Κορακησιωτῶν πόλεως II 59, 85
Κορίνθου τῆς Ἑλλάδος II 3[9]. VII 85[10]. K. II 15, 29. 55, 13. VII 112[10]
Κορυβρασσοῦ τῆς Παμφυλίας II 18, 28. K. II 6[100]. VII 87[100]. κατὰ Κορυβρασσόν II 58, 81. Κολυβρασσοῦ VII 113[52]
Κορωνείας VII 114[55]. τῆς Κορωναίων πόλεως II 56, 23. corrupte κολωνειασ II 4[46]. VII 86[48]
Κοτέννων τῆς Παμφυλίας II 18, 13. K. II 6[99]. VII 87[99]. VII 113[53]. ἐν Κοτέννοις II 58, 82
Κοτυαείου Φρυγίας Σαλουταρίας II 62, 169. K. VII 112[30]
Κουκκουσσοῦ VII 138[11]
Κουρίου τῆς Κύπρου II 6[92]. 30, 9. 58, 75 VII 87[92]. 115[125]
Κρατίας τῆς Ὀνωριάδος II 4[20]. VII 85[22]. K. II 18, 32. 55, 19. VII 112[32].
Γορτύνης τῆς Κρήτης II 3[8]. 55, 10. VII 85[9]. 112[11]. ἐπαρχίας Κρήτης πόλεως Κνωσσοῦ II 57, 44. 28, 12. ἐπαρχίας K. πόλεως Λάμπης II 57, 43. 28, 8. ἐπαρχίας K πόλεως Χερσονήσου II 56, 42. 28, 3. Χερρονήσου K. II 10, 2. 11, 2. VII 86[49]. Χερσονήσου K. II 4[49]
Κυζίκου II 62, 171. VII 85[35]. 112[33]. — I p. 103, 2

Κύμης τῆς Ἀσίας II 20, 24. K. II 5[70]. 57, 59. VII 86[70]. 115[113]
τῆς Κυπρίων ἐπαρχίας VII 122, 3. Κουρίου τῆς Κύπρου II 6[92]. 30, 9. 58, 75. VII 87[92]. 115[25]. 119, 21. 121, 15. 26. ἐν τῇι μητροπόλει Κωνσταντείαι τῆς K. VII 120, 39. 119, 7. Κωνσταντείας Κύπρου VII 112[13]. 119, 20. Πάφου τῆς K. II 6[91]. 56, 32. VII 87[91]. 114[95]. Σόλων τῆς K. VII 114[66]. 119, 23. 121, 21. ἡ σύνοδος ἡ κατὰ Κύπρον VII 119, 22. 121, 34. οἱ ἐπίσκοποι τῶν . . . ἐκκλησιῶν τῶν ἐν τῇι Κύπρωι VII 121, 13
Κύρου III 25, 13. 26, 28. V 123, 15. Κύρου, καλεῖσθαι γὰρ οὕτω φασὶ τὸ πολίχνιον VI 110, 21. τῆς Κυρεστῶν πόλεως III 37, 6
Κωνσταντείας Κύπρου VII 112[13]. 118, 22. 119, 20. K. VII 87[93]. Κωνσταντίας II 6[93]. 56, 31. τῇι μητροπόλει Κωνσταντείαι τοῦ Κύπρου VII 120, 39. τῆς Κωνσταντιέων μητροπόλεως VII 120, 33. τῆς Κωνσταντιέων ἐκκλησίας VII 118, 37
Κωρύκου Κιλικίας III 25, 17. 27, 1. Κωρύκου V 123, 32
Θεσσαλίας ἐπαρχίας πόλεως Λαμίας II 19, 17. Λ. II 5[55]. 57, 47. VII 86[55]. 114[91]
πόλεως Λάμπης ἐπαρχίας Κρήτης II 28, 8. 57, 43. Λ. II 4[51]. 9, 23. VII 86[51]. 113[60]
τῆς Λαοδικέων μητροπόλεως [Phrygiae Pacatianae] II 61, 150
Λαοδικείας τῆς μεγάλης [Phoeniciae II cf. uol. IIII p. 63, 7] III 25, 15. 26, 30. Λ. V 123, 17. τῆς Λαοδικέων III 37, 3
Λαοδικείας V 124, 42
Λαρίσσης [Syriae II cf. uol. IIII p. 29, 37] V 124, 39
Λεόντων II 6[121]. 26, 25. 60, 118. VII 87[119]. 115[140]
Λέσβου II 61, 156. VII 138, 22. τῆς Λέσβου τῶν Σεληνιακῶν αἰγιαλῶν VII 113[47]. cf. Τενεδίων
Λιβιάδος II 4[35]. 19, 33. 35, 3. 62, 167. VII 85[35]. 117[194]
Δάρνεως τῆς Λιβύης II 11, 10. Λιβύης Σεπτιμιακῆς II 61, 142. VII 115[146]
τῆς Λυδίας πόλεως Δαλδιανῶν II 63, 180. τῆς Λ. πόλεως Σάρδεων II 62. 174. τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας Λυδίας VII 112[21]. τῆς Στρατονικέων πόλεως Λυδίας II 63, 179. Τριπόλεως Λυδίας III 23, 1. 24, 1. τοῖς τῆς Λυδῶν ἐπισκόποις VII 97, 2
Δέρβης τῆς Λυκαονίας II 24, 1. τῶν ἐπισκόπων ἢ Λυκίων ἢ Λυκαόνων VII 118, 13. τοῖς τῶν Παμφύλων καὶ Λυκαόνων ἐπαρχιῶν ἐπισκόποις VII 117, 11
Μύρων τῆς Λυκίας VII 85[6]. πόλεως Χώματος ἐπαρχίας Λ. II 64, 196. Χώματος τῆς Λ. II 3[17]. 22, 18. VII 85[18]. τῶν ἐπισκόπων ἢ Λυκίων ἢ Λυκαόνων VII 118, 13
Λύρβης τῆς Παμφυλίας II 18, 17. Λ. II 6[104]. 59, 86. VII 87[104]. 114[100]
Μαγνησίας Μαιάνδρου II 63, 191. VII 113[57]
Μαγνησίας τῆς Ἀσίας II 22, 27. M. Σιπύλου [Σιπύλων VII 87[90]] II 6[90]. 57, 62. VII 87[90]. 113[58]
Μαιουμᾶ Παλαιστίνης πρώτης II 16, 31. M. II 4[30]. 34, 24. 59, 95. VII 85[30]. 116[175].
Μαλλοῦ V 123, 33, cf. Μουτλουβλάκης
Μαξιμιανουπόλεως II 5[54]. 21, 17. VII 86[54]. 114[77]. ἐπαρχίας Ῥοδόπης πόλεως Μαξιμιανοῦ II 56, 30
Μαρκιανουπόλεως μητροπολίτης V 123, 6. M. δευτέρας Μυσίας III 38, 6. τῆς Μυσίας V 15, 9. M. III 25, 7. 26, 22
Μαρκουπόλεως V 123, 23
διοικήσεως Θράικης ἐπαρχίας Ῥοδόπης τῆς πόλεως Μαρωνείας II 56, 28. M. τῆς Θράικης II 4[26]. VII 85[26]. M. II 21, 9. VII 114[76]
Μασταύρων τῆς Ἀσίας II 20, 15. 5[34]. 57, 64. VII 86[34]. 115[115]
Μεγάρων II 4[45]. 17, 25. 56, 27. VII 86[75]. 112[38]
Μεδιολάνων II 42, 17. III 41, 30. VII 92, 12. Μεδιολάνεως V 7, 26
Μελιτηνῆς Ἀρμενίας II 3[7]. M. II 13, 12. 15, 3. 32, 14. 38, 13. 55, 6. VII 85[7]. 112[14]. 138[6]. 139, 2
Μετηλιτῶν τῆς Αἰγύπτου II 28, 17. M. VII 115[127] Μετήλεως II 6[117]. 60, 116. VII 87[115]. 115[127]
Μουτλουβλάκης III 25, 19. 27, 3. idem episcopatus dici uidetur atque Μαλλοῦ
Μύνδου τῆς Καρίας II 23, 26. III 17, 20. M. II 5[66]. 56, 38. III 18, 1. VII 86[66]. 114[108]
Μύρων τῆς Λυκίας VII 85[8]. M. VII 112[16]. τῆς Μυρέων πόλεως II 59, 101
Μυρίνης τῆς Ἀσίας II 22, 6. M. II 5[71]. 58, 68. VII 86[71]. 113[71]
Μυσία [= Moesia] III 41, 35. 38, 12
Ναυπάκτου II 4[43]. 17, 15. 56, 26. VII 86[43]. 112[37]
Νειλουπόλεως ἐπαρχίας Ἀρκαδίας II 26, 15. N. II 7[139]. 60, 123. VII 88[135]. 116[166]
τῆς μητροπόλεως Νεοκαισαρείας [Ponti Polemoniaci] II 18, 2. N. V 7, 19
Νεοκαισαρείας [Augustoeuphratesiae cf. uol. IIII p. 30, 3] III 25, 12. 26, 27. V 123, 27
Νικομηδείας μητροπολίτης V 123, 5. N. III 25, 3. 26, 18. V 15, 3
Νικοπόλεως Ἠπείρου παλαιᾶς II 3[14]. VII 85[15]. II 23, 5. 55, 16. N. τῆς Ἠπείρου VII 112[29]. cf. II 23, 13
Νύσης II 5[81]. 57, 57. VII 86[81]. 114[102]
Ξόεως II 6[119]. 28, 25. 59, 108. VII 87[117]. 115[138]
Ὀλβίας II 7[133]. VII 88[120]. Ὀλβίων VII 115[143]
Ὀλύμπου II 64, 197. VII 117[197]

Ὀνούφεως II 6[113]. 64[195]. VII 87[112]. 116[155]. τῆς Ὀνουφιτῶν II 60, 110
Ἡρακλείας ἐπαρχίας Ὀνωριάδος II 19, 3. Ἡρακλείας τῆς Ὀ. II 6[107]. VII 87[107]. Κρατίας Ὀ. II 4[20]. VII 85[22]
Ὀξυρύγχου II 7[124]. 60, 109. VII 87[121]. 115[139]
Ὀποῦντος τῆς Ἑλλάδος II 12, 13. 11, 9. Ὀ. II 4[44]. 17, 19. 56, 22. VII 86[44]. 112[56]
Ὀρκιστοῦ VII 115[181]
Ὀρύμνων VII 117[86]. τῆς ἐν Ὀρύμνοις πόλεως II 63, 184
Ὀστρακίνης II 7[144]. 60, 138. VII 88[140]. 116[156]
Οὐαλεντινιανουπόλεως II 63, 187. VII 115[116]
Παιονίων Ἑλλησπόντου VII 114[106]
Παλαιᾶς πόλεως τῆς Ἀσίας II 27, 26. 57, 51. Π. π. II 5[78]. VII 86[76]. 114[103]
Παλαιᾶς πόλεως II 63, 188. VII 114[99]
Μαιουμᾶ Παλαιστίνης πρώτης II 16, 31
Φαινοῦς τῆς Σαλουταρίας Παλαιστίνης II 24, 33
Ἐλούσης Παλαιστίνης II 10, 1. Παρεμβολῶν τῆς Π. III 17, 21
Ἀσπένδου τῆς Παμφυλίας II 6[96]. VII 87[96]. Ἐτένων τῆς Π. II 19, 13. Κορακησίων τῆς Π. II 18, 23. Κορυβραοσοῦ τῆς Π. II 18, 28. Κοτέννων τῆς Π. II 18, 13. Λύρβης τῆς Π. II 18, 17. Πέργης τῆς Π. VII 85[20]. Σέλγης τῆς Π. II 18, 9. Σεννέων τῆς Π. II 18, 20. Σίδης τῆς Π. II 4[19]. τῇ συνόδῳ τῇ κατὰ Παμφυλίαν VII 123, 28. τῶν ἐν Π. αἱρετικῶν Μεσαλιανιτῶν λεγομένων δώδεκα V 126, 30. τοῖς τῶν Παμφύλων καὶ Λυκαόνων ἐπαρχιῶν ἐπισκόποις VII 117, 11
Panemotichiton III 43, 2 Λ[c]
Πανεφύσου ἐπαρχίας Αὐγουσταμνικῆς II 29, 4. Π. II 7[154]. 61, 144. VII 88[150]. 115[142]
Πανὸς ἐπαρχίας Θηβαίδος II 27, 6. Π. II 7[143]. 60, 133. VII 88[139]. 116[169]
Παράλου II 7[126]. 9, 13. 25, 16. 60, 111. VII 87[123]. 116[157]
Παρεμβολῶν τῆς Παλαιστίνης III 17, 21. Π. II 9, 17. 20, 1. 34, 29. 59, 97. III 18, 5. VII 115[123]. Παρεμβολῆς II 4[38]. VII 85[38]
Παρίου ἐπαρχίας Ἑλλησπόντου II 58, 72. Π. II 3[18]. 30, 18. VII 85[18]. 114[83].
Παρνασοῦ III 25, 20. 27, 4. V 124, 38
Πάρου τῆς νήσου II 58, 71. VII 117[185]. corrupte παρωσιθου II 5[60]. VII 86[60]
Γάγγρων τῆς μητροπόλεως ἐπαρχίας παμφυλιας [pro Παφλαγονίας] II 61, 145. Πομπηιουπόλεως τῆς Παφλαγονίας II 61, 146. Παφλαγόνες III 41, 34. Παφλαγονίας III 38, 11
Πάφου τῆς Κύπρου II 6[91]. VII 87[91]. 114[95]. Π. II 56, 32
Βάρκης τῆς κατὰ Πεντάπολιν II 60, 136. Πτολεμαίδος τῆς Πενταπόλεως II 6[110]. 29, 28. VII 87[110]. 115[126]
Περγάμων τῆς Ἀσίας II 5[69]. VII 86[69]. Π. II 58, 66. Περγάμου II 22, 23. VII 113[55]
Πέργης τῆς Παμφυλίας VII 85[90]. τῆς Περγαίων μητροπόλεως VII 112[6]. Πέργης III 14, 7. II 63, 192
Πηλουσίου II 6[111]. 35, 9. 59, 104. VII 87[111]. 115[128]
ἐπαρχίας Πισιδίας πόλεως Σωζοπόλεως VII 113[62]. Πισιδία III 41, 35. 38, 11
τῆς Πισινουντίων μητροπόλεως VII 112[18]. τῆς Π. πόλεως II 62, 162
Πομπηιουπόλεως τῆς Παφλαγονίας II 61, 146
τῆς Ποντικῆς καὶ Ἀσιανῆς καὶ Θραικικῆς διοικήσεως VII 75, 21
Κερασοῦντος Πόντου Πολεμωνιακοῦ II 4[21]. VII 85[23]
Πριήνης II 6[69] 20, 28. 57, 56. VII 87[89]. 116[180]
τῆς ἐν Πριμοπόλει ἐκκλησίας II 58, 76. VII 113[50], cf. Ἀσπένδου
Προικοννήσου II 4[27]. 16, 11. 58, 80. VII 85[27]
Προύσης τῆς Βιθυνίας VII 88[158]. Π. II 62, 157. VII 112[40]
Πτολεμαίδος τῆς Πενταπόλεως II 6[110]. 29, 28. VII 87[10]. 115[126]. Π. II 34, 4. 59, 105. VII 138[9]. 139, 2
Πτολεμαίδος [Phoeniciae paraliae] III 25, 28. 27, 13. 37, 7. V 123, 29
Ῥαφίας II 4[29]. 17, 29. 33, 27. 59, 92. Ῥαφείας VII 114[81]. 138[15]
Ῥινοκουρούρων II 6[109]. 9, 9. 29, 22. 33, 35. 59, 103. VII 87[109]. 115[129]
διοικήσεως Θράικης ἐπαρχίας Ῥοδόπης τῆς πόλεως Μαρωνείας II 56, 28. ἐπαρχίας Ῥ. πόλεως Μαξιμιανοῦ II 56, 30. ἐπαρχίας Ῥ. πόλεως Τοπήρου II 56, 29. Ῥοδόπη III 41, 35. 38, 12
μητροπόλεως Ῥόδου II 15, 14. Ῥ. II 3[13]. 32, 11. 55, 14. VII 85[14]. 112[22]. τῆς Ῥοδίων VII 138, 11
Ῥώμη cf. ind. VI
Σάεως II 6[118]. 27, 23. 60, 117. VII 87[116]. 116[163]
τῆς Λυδίας πόλεως Σάρδεων II 62, 174. τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας Λυδίας VII 112[21]
ὁ Σαυσαδίας ἐπίσκοπος ἔχει τήν τε Σαυσαδίαν καὶ Ἀφροδισιάδα VII 122, 32
Ἡρακλεοῦς τοῦ Σεθροίτου II 60, 126. VII 115[135]. Σ. II 7[130]. 25, 22. VII 88[127]
Σέλγης τῆς Παμφυλίας II 18, 9. Σ. II 6[97]. 58, 77. VII 87[97]. 114[92]
Σελευκείας Ἰσαυρίας μητροπολίτης V 123, 10. Σ. τῆς Ἰσαυρίας V 15, 2
Σελευκοβήλου V 124, 40
Σέλης ἐπαρχίας Αὐγουσταμνικῆς II 29, 8. Σελή II 7[146]. 61, 143. VII 88[142]. 115[137]
τῆς Λέσβου τῶν Σεληνιακῶν αἰγιαλῶν VII 113[47]
Σεννέων τῆς Παμφυλίας II 18, 20. Σ. II 6[102]. VII 87[102]. ἐν Σεννέαι II 59, 84. cf. Κάσων

Λιβύης Σεπτιμιακῆς II 61, 142. VII 115[146]. Σ. II 7[188]. 25, 32.. VII 88[134]
Σερδικῆς III 40, 4
τῆς κατὰ Σέττας ἐκκλησίας II 63, 181. τῆς Σεττηνῶν πόλεως VII 113[70]
Σίδης τῆς Παμφυλίας II 4[19]. τῆς Σιδηνῶν μητροπόλεως VII 112[20]. Σίδης II 16, 1. 35, 27. 55, 9. VII 85[21].
Σιῶν ἐπαρχίας Ἀσίας II 27, 30. Σ. II 5[79]. 57, 33. VII 86[19]. 113[66]
τῆς Σκηψίων πόλεως ἐπαρχίας Ἑλλησπόντου II 62, 173. τῆς Σκηψίων πόλεως VII 116[170]
SCODRINAE CIVITATIS VII 113[49]. πόλεως Σκοδρίνης II 55, 18. Σκόδρων II 4[24]. VII 85[24]. Σκοδρίας II 25, 5
ἐπαρχίας Σκυθίας πόλεως Τομέων VII 116[173]. ἐπαρχίας Σκυθίας II 62, 172
Σμύρνης II 61, 149. VII 112[27]
Σόλων τῆς Κύπρου VII 114[86]. Σ. II 6[94]. 58, 78. VII 87[94]
τῆς Στρατονικέων πόλεως Λυδίας II 63, 179. VII 115[111]
Συκαμαζόνος II 4[33]. 20, 12. 34, 26. 59, 94. VII 85[33]. 114[89]. 138[18]
Συνάδων ἐπαρχίας Φρυγίας Σαλουταρίας II 62, 168. Σ. VII 112[9]
Ἀντιοχείας Συρίας III 12, 33. 26, 14
τῆς κατὰ Δούελτον καὶ Σωζόπολιν ἐκκλησίας II 62, 160
Ταβων cf. Γαβῶν
Ταμιάθεως II 27, 10. 60, 134. VII 115[132]. Ταμιαθίδος II 7[152]. VII 88[143]
Ταρσοῦ μητροπολίτης V 123, 7. T. V 15, 1. III 25, 5. 26, 20
Ταυᾶ II 64, 195. VII 116[148]. Ταβᾶ II 7[148]. VII 88[144]
τῆς Τενεδίων πόλεως VII 137, 40. ecclesia subicitur episcopo Lesbi VII 138, 22
Τερενούθεως II 63, 194. VII 116[52]. Τερενουθίδος II 6[112]
Τερμησοῦ καὶ Εὐδοκιάδος II 63, 185. VII 114[84]
Τευχείρων II 7[138]. 60, 137. VII 88[133]. 116[165]
Τέω πόλεως Ἀσίας VII 117[92]. τῆς Τηιτῶν πόλεως II 61, 148
ἐπαρχίας Σκυθίας πόλεως Τομέων VII 116[173]
ἐπαρχίας Ῥοδόπης πόλεως Τοπήρου II 56, 29. Τοπείρου Θράικης VII 86[53]. Τοπηρίου Θράικης II 5[53]. Τοπείρου VII 114[79]. Τοπηρίου II 21, 13
Τραιανουπόλεως μητροπόλεως VII 139, 33. T. III 25, 8. 26, 23
Τράλλεων II 5[80]. 23, 14. 57, 49. VII 86[30]. 113[56]
τῆς κατὰ Τραπεζόπολιν ἐκκλησίας II 61, 155. τῆς Τραπεζοπολιτῶν VII 117[189]
Τριπόλεως Λυδίας III 23, 1. 24, 1. T. II 63, 178. VII 113[64]
Τυάνων μητροπολίτης V 123, 11. T. V 15, 5. III 25, 11. 26, 26.
τῆς Τυρίων μητροπόλεως III 37, 4. τῆς ἐν Τύρωι ἐκκλησίας IIII 66, 32
Ὑπαίπων II 5[73]. 57, 50. VII 86[73]. 115[119].
Φαινοῦς τῆς Σαλουταρίας Παλαιστίνης II 24, 33. Φ. II 4[40]. 20, 6. 35, 6. 59[100]. VII 85[40]. 115[120].
Φαρμάλου 113[16]. VII 85[17] cf. Θεσσαλικῶν σάλτων
Φαυστινουπόλεως V 124, 37
τὴν Φιλαδελφέων πόλιν τῆς Λυδίας VII 97, 4. τῆς Φιλαδελφέων πόλεως VII 96, 3. Φιλαδελφείας II 62, 175. III 25, 24. 27, 9. VII 96, 20. cf. ind. VI
Φιλίππων 113[4]. 55, 3. VII 85[4]. 112[24]. 138[5]. 139, 1 et passim. III 14, 4
Φοινίκης ἑκατέρας καὶ Ἀραβίας VII 73, 19. τῶν κατὰ τὴν Φοινίκην ἐπισκόπων IIII 23, 33
Φραγώνεως II 6[114]. 26, 20. 59, 107. VII 87[113]. 115[141]
Κερατάπων Φρυγίας Πακατιανῆς II 19, 7. Χερετάπων [Χαιρετάπων II 4[18]] Φρυγίας II 4[18]. VII 85[19]. [Diocletianupolis] Φρυγίας Πακατιανῆς II 16, 13
Δοκιμίου ἐπαρχίας Φρυγίας Σαλουταρίας II 62, 170. Κοτυαείου ἐπαρχίας Φ. Σ. II 62, 169. Συνάδων ἐπαρχίας Φ. Σ. II 62, 168
τῆς Ἀνεατῶν πόλεως τῆς Φρυγίας [falso] II 21, 25
Φωκείας VII 116[182]. τῆς Φωκαέων πόλεως II 59, 89
Χαιρετάπων cf. Κερατάπων
Chalcedonae III 43, 2 Ac
Χαλκίδος V 123, 18. III 25, 14. 26, 29
πόλεως Χερσονήσου ἐπαρχίας Κρήτης II 28, 3. 56, 42. Χ. Κρήτης II 4[19]. Χερρονήσου Κρήτης II 10, 2. 11, 2. VII 86[49]. Χερσονήσου VII 113[59]
Chii III 43, 2 Ac
Χύτρων II 5[85]. VII 87[85] cf. Ἐρυθρῶν
πόλεως Χώματος ἐπαρχίας Λυκίας II 64, 196. II 22, 18. Χ. τῆς Λυκίας II 3[17]. VII 85[18]. Χ. VII 114[98]
Ψίγχους II 7[153]. 60, 127. VII 88[149]. 116[159].

V

NOMINA HOMINVM

MATVRIVM ET ADELFIVM ex officio magistri militum per Orientem VII 120, 8
Ἀδελφίου ex clero Constantinopolitano III 14, 6
Ἀθανάσιος [cf. indd. I p. 128. II p. 109. IIII p. 70. V p. 142. VII p. 179] ὁ γενόμενος κατὰ καιροὺς τῆς Ἀλεξανδρέων ἐπίσκοπος sedit in episcopatu XXXXVI annos I 11, 32. cum in clero esset, adsistebat Alexandro episcopo in concilio Nicaeno I 12, 15. historiola de manu

Arsenii III 89, 18. τὸ μαρτύριον τοῦ τρισμακαρίου Ἀ. III 75, 3. inter doctores ecclesiasticos enumeratur III 41, 30. IIII 39, 1. 2. V 7, 23. τοῦ μακαρίου καὶ πανευφήμου πατρὸς ἡμῶν Ἀ. IIII 19, 17. 20, 10. 30, 12. Mariam θεοτόκον nuncupauit I 98, 15. υἱὲ Θεοφίλου καὶ Ἀθανασίου acclamatur Cyrillus IIII 14, 18 cf. 14. III 75, 3. in ep. ad Epictetum fidei Nicaenae interpres VII 146, 26. 151, 35, cf. VI 156, 22. falsata ista dicitur ab haereticis, quapropter genuina exemplaria Antiochiam missa sunt IIII 20, 9. 30, 9. VI 157, 1

Αἰθέριος ἀρχιδιάκονος II 63, 190. VII 117[184]

Ἀκακίωι *Ariarathiae* III 43, 2 Λ[c]. 1, 23. commoratur Constantinopoli, cf. ind. III

Ἀκακίου τῆς Βεροίας III 32, 3. IIII 21, 20. 31, 16. 32, 3 [cf. ind. I et indd. III p. 104. VII p. 179] δέκα μὲν πρὸς τοῖς ἑκατὸν ἔτεσι βεβιωκώς, πάντα δὲ τὸν βίον ἐν ἀποστολικοῖς ἱδρῶσι καταναλώσας καὶ συνόδοις πλείσταις συγγενόμενος καὶ τοὺς τὰ Ἀπολιναρίου φρονοῦντας πλησίον ἀεὶ ἐσχηκώς VII 69, 33. τῆς ἑνώσεως, ἣν ἱδρῶσι πολλοῖς καὶ πόνοις . . . μάλιστα τοῦ . . . κοινοῦ ἡμῶν πατρὸς τοῦ μεγάλου Ἀ. ἡ τοῦ θεοῦ χάρις τῶι κοινῶι τῶν ἐκκλησιῶν κεχάρισται I 94, 22. dictum contra Iohannem (Chrysostomum) Constantinopolitanum in synodo quae illum damnauit VII 148, 31. τῶι ὑμῶν συλλόγωι [Epheseno] προστεθῆναι διὰ τὸ μακρὸν γῆρας οὐ δυνηθείς III 32, 5. Cyrilli capitula erroris Apollinariani accusat VII 69, 32. 147, 18

διηλέγξαμεν [Orientalium mandatarii] Ἀκάκιον [Melitenae] non praesentem Chalcedone coram imperatore VII 77, 23. cf. ind. I. III

Ἀκάκιον ep. Scythopolitanum IIII 40, 2. scripsit ad Cyrillum IIII 40, 3. 41, 15

Ἀλεξάνδρου ep. Alexandriae I 12, 18

διὰ Ἀλεξάνδρου Ἀπαμείας [cf. ind. III] καὶ Ἀλεξάνδρου Ἱερᾶς πόλεως Iohannes Antiochenus ἐδήλωσεν ἡμῖν [synodo Ephesenae] ἔχεσθαι τῆς ὑποθέσεως III 3, 25. 6, 18; cf. II 67, 17. 68, 1. III 83, 20. 27, 17 et *Sitzungsber. d. Wien. Akad. d. Wiss. 208, 4 p. 39*

Ἀλέξανδρος ἐπίσκοπος μητροπολίτης Ἱερᾶς πόλεως [cf. ind. I. III] pluribus uerbis subscripsit mandato Orientalium III 38, 1, cf. VII 147, 16. podagra laborat VII 147, 5. cf. Ἀλεξάνδρου Ἀπαμείας

Ἀσφαλίωι καὶ Ἀλεξάνδρωι πρεσβυτέροις III 23, 30

Ἀλέξανδρος VII 101, 26. — 103, 5. — 6

Ἀλύπιος πρεσβύτερος τῶν ἀποστόλων [Constantinopoli] III 74, 26, cf. ind. I

Ἀμβροσίου τοῦ Μεδιολάνων [cf. indd. II p. 109. VII p. 179] inter doctores numeratur III 41, 30. V 7, 26. Μαρτῖνος ὁ τῆς Μεδιολάνων ἐπίσκοπος . . . τῶι βασιλεῖ βιβλίον ἐξέπεμψε τοῦ μακαρίου Ἀ. περὶ τῆς τοῦ κυρίου ἐνανθρωπήσεως III 42, 1. VII 75, 23

Ἄμμωνος ἐκισκόπου inter doctores numeratur V 7, 24, cf. V 67, 7

Κάσιον καὶ Ἀμμώνιον diaconos Alexandrinos VII 155, 17. 26. 154, 32, cf. IIII 32, 9

Ἀμφιλοχίου [Iconii] inter doctores numeratur V 7, 25

Ἀναστασίωι τῶι οὐκ οἶδ' ὅπως παρὰ τὴν παλαιὰν συνθήκην γενομένωι ὑμῶν [Tenediorum] ἐπισκόπωι [cf. ind. III] VII 138, 3. ὑπομνήματα ἐν τῆι συνόδωι τῆι ἐν Ἐφέσωι συγκροτηθείσηι de eo VII 138, 8; damnatus est VII 138, 15

Ἀναστασίου καὶ Φωτίου συνόντων Νεστορίωι πρεσβυτέρων ἐχόντων ὄνομα VII 96, 9. 32. Ἀ. ὁ πρεσβύτερος I 110, 4. cf. V 11, 4. 9, 24. nescio an idem sit atque Tenediorum episcopus

Ἀναστασίωι monacho et presbytero Antiocheno IIII 49, 3

Ἀνδρέας [ep. Samosatae] καὶ Θεοδώρητος scripserunt contra Cyrilli capitula IIII 37, 9, cf. ind. I

Ἀντιόχου ἐπάρχου πραιτωρίων VII 71, 5. 16. per A. Nestorius sermones ad Caelestinum misit I 114, 19, cf. II 8, 6

Ἀντιόχου [ep. Ptolemaidis cf. Theodoret. dial. 2 p. 162. Gelas. de duab. nat. p. 551, 557 Thiel in epp. Romanor. pontif.] inter doctores numeratur V 7, 25

Ἀντώνιος καὶ Ἰάκωβος πρεσβυτέρων [Constantinopolis] ἔχοντες ὄνομα VII 96, 7. 33

Ἀνυσίου τοῦ νοταρίου καὶ ἀναγνώστου Φίρμου τοῦ ἐπισκόπου Καππαδοκίας II 11, 12

Ἀπολινάριος ὁ Λαοδικεὺς εἷς ὢν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὁ μέγας ἀγωνιστὴς ὁ ὑπὲρ τῆς ὀρθῆς πίστεως κραταιῶς πρὸς τοὺς ἐχθροὺς μαχεσάμενος θαρσήσας ἑαυτοῦ τῆι σοφίαι καὶ ἐθελήσας παρεισαγαγεῖν ἐξ ἀπόρων πόρους τινὰς τῆι καθαρᾶι καὶ ἀδόλωι τοῦ Χριστοῦ πίστει I 99, 11. τοὺς τὰ Ἀπολιναρίου φρονοῦντας πλησίον ἀεὶ ἐσχηκώς [Acacius Beroeae] VII 69, 35. τὰ τῆς χιλιονταετηρίδος τοῦ Ἀ. διδάγματα VII 38, 12. καθά φησιν ὁ φρενοβλαβὴς καὶ αἱρετικὸς Ἀ. II 97, 5. οἳ μὲν γὰρ Ἰουδαίους τοὺς Χριστιανοὺς ἀποκαλοῦσι, καὶ ἔστιν Ἀπολιναρίου καὶ αὕτη κατὰ τῆς καθόλου ἐκκλησίας ἀρχαία λοιδορία VII 152, 8. Δάμασος καθεῖλεν Ἀπολινάριον καὶ Βιτάλιον καὶ Τιμόθεον III 42, 16. τελευτήσαντα ἐν τῆι αἱρέσει Ἀπολινάριον VI 130, 17. τὴν πάλαι σβεσθεῖσαν Ἀπολιναρίου διδασκαλίαν VI 107, 17. VII 157, 3. Ἀπολινάριε VI 7, 30. 12, 22. 103, 10. τοῦ καλουμένου Ἀπολιναρίου VII 23, 30. Ἀπολιναρίου III 72, 28. 96, 24. IIII 29, 20. 35, 19. V 129, 4. 130.

1. 134, 2. VI 142, 19. 143, 18. 152, 25. VII 40, 28. 69, 32. Ἀ. καὶ Ἄρειον καὶ Εὐνόμιον III 22, 8. 10. 40, 13. 72, 28. 84, 13. 32. 86, 10. V 121, 30. 122, 22. 125, 10. 132, 23. VI 6, 6. VII 42, 25. 74, 11. 76, 18. 78, 16. 19. 79, 15. 35. 80, 1. 149, 20. 21. 23. 24. Ἀ. καὶ Ἀρείου I 31, 30. IIII 30, 1. V 125, 34. VI 12, 22. Ἀπολιναριασταὶ καὶ Ἀρειανοὶ καὶ Εὐνομιανοί III 8, 10. οἱ τῆς Ἀ. δόξης ἠττώμενοι καὶ τὰ αὐτῶι δοκοῦντα φρονεῖν ἠιρημένοι V 58, 20. I 45, 18. VI 5, 24. 11, 18. 12, 8. τοὺτους [Apollinaristas] Ἕλληνας καὶ Ἑλλήνων χείρους προσαγορεύουσι VII 152, 11

τὴν Ἀρείου κακοδοξίαν κατεπάτησεν [Athanasius] III 75, 12. 89, 19. Ἄρειε VI 4, 15. 12, 31. 103, 10. 20. Ἀρείωι I 106, 24. Ἀρείου II 103, 15. 104, 12. III 39, 12. 41, 26. IIII 29, 24. VI 19, 21. 80, 44. VII 23, 29. Ἀ. καὶ Εὐνομίου III 41, 22. VI 121, 4. 122, 27. VII 41, 18. Ἀ. καὶ Εὐνομίου καὶ Ἀπολιναρίου VI 6, 6. VII 42, 25. V 121, 30. 122, 22. 125, 10. 132, 23. III 22, 8. 10. 40, 13. 72, 29. 84, 13. 32. 86, 10. VII 74, 11. 76, 18. 78, 16. 19. 79, 15. 35. 80, 1. 149, 20. 21. 23. 24. Ἀ. τε καὶ Ἀπολιναρίου IIII 30, 1. I 31, 30. V 125, 34. VI 12, 22

οἱ τῶν Ἀρειανῶν διδάσκαλοι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις αὐτῶν III 41, 25. Ἀρειανοί Constantini lege Πορφυριανοί appellati III 68, 15. Ἀρειανῶν III 79, 29. IIII 35, 9. VI 5, 23. οἱ τῆς Ἀρείου δυσσεβείας ὑπασπισταί III 96, 20. IIII 29, 6. Ἀρειανοὶ καὶ Εὐνομιανοί III 41, 14. Ἀπολιναριασταὶ καὶ Ἀ. καὶ Εὐνομιανοί III 8, 10. τὴν Ἀρειανικὴν αἵρεσιν VII 70, 3

διὰ τοῦ περιβλέπτου τριβούνου καὶ νοταρίου Ἀριστολάου imperator misit sacras [cf. ind. I] ad Cyrillum et Iohannem Antiochenum et Acacium Beroeensem IIII 6, 19. 8, 7. 21, 16. 33, 23. uenit Alexandriam IIII 31, 8. VII 154, 10 et ibi commoratus est VII 146, 36. 150, 34. 154, 28. 162, 2. profectus est Antiochiam VII 154, 31. 155, 19. rediit Constantinopolim VII 158, 4. 160, 24. 162, 5

Arcadia et Marina [cf. V p. 62 not.] τὰς ἱερὰς καὶ πανάγνους αὐτοῦ [Χριστοῦ] νύμφας V 62, 4. 26. 33. 70, 18. τὰ σεμνά τε καὶ ἀξιάγαστα τῆς παρθενίας βλαστήματα III 80, 11. χορὸς ἀειπαρθένων II 104, 6. πολυτελεστάτους ἀνιστᾶσαι ναοὺς τῶι Χριστῶι V 62, 26

Ἀρσένιον III 89, 22. 24

ὁ πρωτοπρεσβύτερος Ἀσκληπιάδης τῆς Ῥοδίων VII 138, 11

Ἀσφάλιον τὸν πρεσβύτερον, ὅς ἐστι μὲν τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας, ἐκδικεῖ δὲ ἐν Κωνσταντινουπόλει τὰ πράγματα τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας III 23, 12. 17. 30

περιόντος ἔτι Ἀττικοῦ [cf. indd. V p. 142. VII p. 179] I 24, 30. ἴσος τοῦ μακαρίου Ἀ. ἢ συνετώτερος I 111, 16. Mariam θεοτόκον appellauit I 98, 17. inter doctores numeratus V 7, 26

ἐπὶ Αὐγούστου Καίσαρος I 102, 7

Αὐγουστίνου [cf. ind. III] mortuus est, antequam imperatoris inuitationem ad concilium Ephesenum accepit II 52, 24. cf. 53, 6

Βασιλείου τοῦ Καισαρείας [cf. indd. II p. 109. VI p. 168. VII p. 179] inter doctores numeratus III 41, 29. IIII 39, 2. V 7, 23. Mariam θεοτόκον appellauit I 98, 17

Βασιλείου διακόνου καὶ ἀρχιμανδρίτου Constantinopolitani [cf. ind. I] V 7, 8

Βασιλίσκου ex clero Constantinopolitano III 14, 16

Φλαύιος Βάσσος praef. praet. III 69, 2

Βίκτωρ ὁ μοναστής III 90, 8. ὁ πρεσβύτης III 90, 12. Οὐίκτωρ I 111, 22. cf. *Sitzungsber. d. Wien. Akad. 208, 4*

Ἀπολινάριον καὶ Βιτάλιον [cf. ind. V p. 142] καὶ Τιμόθεον damnauit Damasus III 42, 16.

Πελάγιον καὶ Κελέστιον καὶ Βόνωσον VII 140, 28

Βούδιος Ἰουνικοῦ Φιλαδελφεύς, τεσσαρεσκαιδεκατίτης VII 100, 5

τῶι Βουφᾶ Μαρτυρίωι τῶι διακόνωι τῶι φροντίζοντι τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων I 110, 18

Γρηγορίου Nazianzeni [cf. indd. II p. 109. VII p. 179] inter doctores numeratus III 41, 29. V 7, 23. Mariam θεοτόκον appellauit I 98, 17

Γρηγορίου τοῦ μεγάλου ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας [cf. ind. I] inter doctores numeratus V 7, 19

Γρηγορίου ἐπισκόπου Nysae [cf. indd. II p. 109. VII p. 179] inter doctores numeratus V 7, 24

Γρηγορίοις inter doctores numerantur IIII 39, 2

Δαλμάτιος [cf. ind. I] πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης πατὴρ μοναστηρίων III 15, 6. τῶι ἀρχιμανδρίτηι τῶν μοναστηρίων II 66, 11. III 14, 15. VII p. X. εἷς τῶν ἀρχιμανδριτῶν ἑτῆ τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ ἔχων μὴ ἐξελθὼν τοῦ ἑαυτοῦ μοναστηρίου II 65, 25. VII p. X. cum imperatore colloquitur II 68, 16. VII p. X

Δαμάλιος VII 101, 26

Δαμάσου τῆς Ῥώμης inter doctores numeratus III 41, 30. Δ. καθεῖλεν Ἀπολινάριον καὶ Βιτάλιον καὶ Τιμόθεον III 42, 16

Διόδωρός τις, πνευματομάχος ὢν κατὰ καιρούς, ὥς φασι, κεκοινώνηκε τῆι τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησίαι

οὗτος ἀποθέμενος . . . τὸν τῆς Μακεδονιανῆς αἱρέσεως σπίλον εἰς ἑτέραν ἐμπέπτωκεν ἀρρωστίαν VI 151, 15. τούτου γέγονεν μαθητὴς Νεστόριος VI 152, 4. διαβεβλημένας δόξας Δ. τε καὶ Θεοδώρου IIII 38, 32, cf. 39, 5

Διομήδης οἰκῶν ἐν κώμῃ Κάκκαβα VII 104, 3

FLAVIVS DIONYSIVS VIR CLARISSIMVS ET MAGNIFICENTISSIMVS MAGI(ster) VTRIVSQVE MILITIAE VII 119, 30. 118, 36. 119, 3. 8. 13. 26. 28. 120, 33. 37. 121, 11. 13

Δωρόθεος ep Marcianupoleos [VII 153, 29, cf. ind. III] Constantinopoli ἐν συνάξει καθεζομένου ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς ἐκκλησίας . . . Νεστορίου ἀναστὰς μεγάλῃ τῇ φωνῇ τετόλμηκεν εἰπεῖν· εἴ τις λέγει θεοτόκον εἶναι τὴν Μαρίαν, οὗτος ἀνάθεμα ἔστω V 11, 6. 12, 17. I 98, 11. 109, 12. a Maximiano et synodo ἐνδημούσῃ depositus est VII 153, 29. 154, 16. frustra pro eo intercedit apud Cyrillum Paulus Emesenus IIII 32, 19 VII 153, 37. 164, 18

Εἰρηναίου ep. Lugdunensis inter doctores numeratus V 7, 19

τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος Εἰρηναίου [cf. ind. I uol. IIII p. XI]: litteras accepit ab Iohanne Antiocheno I 93, 9. Εἰρηναῖον φιλίας μόνης χάριν συνεκδεδημηκέναι . . , Νεστορίῳ μήτε τοῖς σκέμμασι τῆς . . συνόδου μήτε μὴν τοῖς ἐγχειρισθεῖσι τῶι παρ' ἡμῶν ἀποσταλέντι . . . Κανδιδιανῶι . . . κοινωνήσοντα I 121, 12. Ephesi Cyrillianis aduersatus est III 12, 19. 46, 16. 28. 47, 12. ab Orientalibus ad imperatorem missus V 131, 25. 133, 37. 135, 11. παρ' ἡμῶν [imperatorum] ἀγανακτήσει ὑποβληθέντα [cf. uol. IIII p. 203, 8] καὶ μετὰ τοῦτο . . . μετὰ δύο γάμους . . . τῆς Τυρίων πόλεως ἐπίσκοπον γεγονότα IIII 66, 29. sacerdotio priuatus et in patriam urbem relegatus IIII 66, 32. 67, 12

Ἑλλάδιος ὁ ἐν τῇ Ταρσῶι [cf. ind. III] VII 165, 3. a Maximiano et synodo ἐνδημούσῃ depositus VII 153, 28. 154, 16. frustra pro eo intercedit apud Cyrillum Paulus Emesenus IIII 32, 19. VII 153, 37. 164, 18

Ἑλλησπόντιος πρεσβύτερος περιοδευτής II 59[102]. VII 114[84]

Εὐχῖται εἴτ' οὖν Ἐνθουσιασταί III 42, 6. τῶν λεγομένων ἐν τοῖς τῆς Παμφυλίας μέρεσι Μεσσαλιανιτῶν εἴτ' οὖν Εὐχιτῶν ἢ γοῦν Ἐ. VII 117, 5 τῆς Μεσσαλιανῶν ἢ γοῦν Ἐ. αἱρέσεως VII 117, 14

Ἐντρεχίωι *Chii* Constantinopoli commoratus est III 43, 23. 2 Λ[c]

Ἐπαφρόδιτος ἀναγνώστης καὶ νοταριος τοῦ ἐπισκόπου Ἑλλανίκου τῆς Ῥοδίων πόλεως II 10, 3. 10 τὸν πρεσβύτερον Ἰωάννην καὶ τὸν διάκονον Ἐπιθυμητόν VII 125, 32. 143, 1

ὁ ἀοίδιμος Ἐπιφανιος ep Constantiae Cypri VII 121, 41

τῶι μήλωι τῆς Ἔριδος VI 111, 12. 108, 2

Εὐάνδρου de clero Constantinopolitano III 14, 16

Εὐγένιος δὶς [= Εὐγενίου] Φιλαδελφεὺς Τεσσαρεσκαιδεκατίτης VII 101, 6

τὴν . αὐγούσταν Εὐδοκίαν τὴν ἐμὴν [Theodosii] σύμβιον I 73, 23 44, 18. ταῖς . . . βασιλίσιν [Eudociae et Pulcheriae] III 77, 1. 80, 10. V 26, 31

Εὐθηριον τον Τυανων [cf. ind III] deposuerunt Maximianus et synodus ἐνδημοῦσα VII 153, 29. 154, 16, frustra pro eo apud Cyrillum intercessit Paulus Emesenus VII 153, 37. 164, 17. IIII 32, 19

Εὐλαλίωι *Chalcedonae* Constantinopoli commoranti III 43, 23. 2 Λ[c]

Τιμοθέωι καὶ Εὐλογίωι πρεσβυτέροις Constantinopoli consistentibus II 66, 11. ὁ πρεσβύτερος Εὐ. VII 154, 14. Εὐ πρεσβυτέρωι Ἀλεξανδρείας παραμένοντι ἐν Κωνσταντινουπόλει commonitorium mittit Cyrillus IIII 35, 2

Εὐλογίου de clero Constantinopolitano III 14, 16

Εὐνομίου VII 23, 19. Ἀρείου καὶ Εὐ. III 41, 22. 50, 9 VI 121, 4. 122, 27. VII 41, 18. Ἀπολινάριον καὶ Ἄρειον καὶ Εὐ. III 22, 8. 10. 40, 13. 72, 29 84, 13. 32. 86, 10 V 121, 30 122, 22. 125, 10. 132, 23 VI 6, 6 VII 42, 5. 74, 11. 76, 18. 78, 16 19. 79, 15 35. 80, 1. 149, 20. 21 23 24

Ἀρειανοὶ καὶ Εὐνομιανοὶ III 41, 14. Ἀπολιναριασταὶ καὶ Ἀρειανοὶ καὶ Εὐνομιανοὶ III 8, 11

Εὐξένιος Φιλαδελφεὺς Ναυατιανός VII 103, 34

⟨Eusebius, postea episcopus Dorylaei⟩ τελῶν ἐν λαικοῖς ἔτι Constantinopoli in ecclesia contra Nestorium praedicantem . . . τορόν τι κεκραγὼς αὐτὸν ἔφη τὸν προαιώνιον λόγον καὶ δευτέραν ὑπομεῖναι γέννησιν VI 26, 1 cf *Konzilstud 1, 15. Sitzungsber d Bayer. Akad. d. Wiss. 1929 5 p. 78*

Εὐσέβιον πρεσβύτερον Antiochiae VII 164, 7. 12. de eius opinionibus haereticis questus est Alexandriae Paulus Emesenus VII 165, 6. scripsit ad Cyrillum et responsum accepit VII 164, 7 8

Εὐσέβιος ὁ πρεσβύτερος καὶ οἰκονόμος τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Τιμοθέου VII 138, 11

Εὐσεβίου τοῦ Καλλιοπίου Σύρου VII 103, 33
Εὐσταθίου τοῦ Ἀντιοχείας inter doctores numeratus III 41, 29. V 7, 25
τὸν ἐπίσκοπον [Attaliae Pamphyliae cf. VII 124, 11. 17 et ind. III Θεόδωρος Ἀτταλείας; falso dicitur μητροπολίτης VII 123, 26] Εὐστάθιον: de eius renuntiatione decreuit concilium VII 123, 27
Εὐστάθιος Μαρκέλλου Φιλαδελφεὺς χρυσοχόος VII 102, 13
Εὐτροπίου υἱοῦ Θεοδώρου τοῦ διακόνου VII 101, 26
τοῦ διακόνου Εὐτυχοῦς III 63, 23
Εὐτύχιος δὶς [= Εὐτυχίου] Φιλαδελφεύς VII 102, 21
Εὐτύχιος χωρίου Αὔλακος ἔξαρχος τῆς τῶν Τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν αἱρέσεως VII 104, 17
Λαμπροτάτῳ καὶ Εὐχαρίῳ πρεσβυτέροις καὶ οἰκονόμοις ecclesiae Constantinopolitanae scribit concilium II 65, 2
Εὐχῖται εἴτ' οὖν Ἐνθουσιασταί III 42, 6. τῶν λεγομένων ἐν τοῖς τῆς Παμφυλίας μέρεσι Μεσσαλιανιτῶν εἴτ' οὖν Εὐχιτῶν ἢ γοῦν Ἐνθουσιαστῶν VII 117, 5
Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου inter doctores numeratus V 7, 24
τοῖς τοῦ Ζευξίππου III 46, 13 cf. ind. VI Κωνσταντινούπολις
Ζήνων χωρίου Σαγαρίου Πυθᾶ τῆς τῶν Τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν αἱρέσεως VII 105, 9
Ἡσύχιος [Φλαυίου Ἡσυχίου VII 102, 4] Κερδανεπίου Φιλαδελφεὺς βουλευτὴς Τεσσαρεσκαιδεκατίτης VII 100, 15. 14. 102, 4
Ἡσύχιος διάκονος III 15, 24. 16, 3
Θαλασσίου ἀναγνώστου καὶ μονάζοντος Constantinopolitani V 7, 8
Θεμίσωνος τοῦ ἀρχιδιακόνου Alexandriae VII 143, 26
Θεόγνωστον καὶ Χαρμόσυνον πρεσβυτέρους καὶ Λεόντιον διάκονον διάγοντας ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τὰς ἀποκρίσεις αὐτοῦ [Cyrilli] ποιουμένους VII 154, 4
Theodosius imperator [cf. ind. I] τὴν ἐμὴν ἀδελφὴν τὴν . . . αὐγούσταν Πουλχερίαν I 73, 24. τὴν αὐγούσταν Εὐδοκίαν τὴν ἐμὴν σύμβιον I 73, 23. τῶν τρισμακαρίων πάππου τε καὶ πατρὸς VII 73, 25. καὶ βαρβάρους ἐνικήσατε καὶ τυράννους κατελύσατε VII 76, 6 τὴν εὐσέβειαν . . . παρὰ τοῦ σοῦ κράτους εἴς τε ἕτερα ἔθνη βαρβαρικὰ καὶ εἰς τὴν Περσῶν χώραν κρατυνθεῖσαν VII 73, 26. 3. τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν τὴν τῶν ἐν Περσίδι καὶ τῶν ἐν βαρβάροις ἐκκλησιῶν φροντίσασαν V 131, 4. προσδοκῶμεν σήμερον περᾶν τὸν βασιλέα εἰς Ῥουφινιανὰς κἀκεῖ τῆς ὑποθέσεως διακούειν VII 77, 5. 17 sq. 80, 21
τοῦ νοταρίου μου [Venantii metropolitae] Θεοδοσίου VII 116[163]
Θεοδότου episcopi Antiochiae VII 118, 30
Θεοδούλῳ *Basilinupoleos* Constantinopoli commoranti III 43, 24. 2 Λ^{c}
Θεοδώρητος ὁ Κύρου [cf. ind. I. III] VI 110, 21. amicitia cum magistro militum per Orientem coniunctus VII 147, 11. ad eum referenda sunt τινὲς διδασκαλίας τινὰς συνέγραψαν καὶ ἐξέθεντο ἀμφιβόλους καὶ οὐκ ἀκριβῶς συμφωνούσας τῇ ἐκτεθείσῃ ὀρθοδόξῳ πίστει παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῶν συνελθόντων ἐν Νικαίᾳ καὶ ἐν Ἐφέσῳ ἁγίων πατέρων καὶ Κυρίλλου IIII 66, 17. 67, 8, probabiliter etiam ὁ πικρὸς εἰς θεωρίας καὶ δεινὸς εἰς συκοφαντίας III 99, 33
Θεοδώρητος VII 103, 6
THEODORO VIRO CLARISSIMO CONSVL(ari) PROVINCIAE CYPRI VII 119, 31
τοῦ μακαρίου Θεοδώρου τοῦ ἐπισκόπου [Mopsuhestiae] I 94, 28 (narrantur quae Theodoro Antiochiae praedicanti euenerunt). οἱ τὰ Νεστορίου τε καὶ Θ. φρονεῖν οὐ παραιτούμενοι IIII 61, 1. διαβεβλημένας δόξας, Διοδώρου τε φημὶ καὶ Θ. IIII 38, 32. ταῖς τινῶν συγγραφαῖς IIII 50, 30
Θεοφίλου [cf ind. II p. 110. V p. 142. VII p. 179] τοῦ σοῦ [Cyrilli] θείου III 75, 3. υἱὲ Θ. καὶ Ἀθανασίου IIII 14, 18 cf. 14. inter doctores numeratus III 41, 30. Mariam θεοτόκον appellauit I 98, 16
τῷ περιβλέπτῳ κόμητι καὶ πραιποσίτῳ Ἰακώβῳ τῆς τετάρτης σχολῆς VII 68, 19. 31
Ἀντώνιος καὶ Ἰάκωβος πρεσβυτέρων ἔχοντες ὄνομα Constantinopolitani VII 96, 7 97, 11
τὸν χωρεπίσκοπον Ἰάκωβον VII 104, 19. 105, 1 11
Ἱερεμίαι commoranti Constantinopoli III 43, 24. *I. Iberos partium Persidis* III 42, 2 Λ^{c}
Ἱμέριον τὸν Νικομηδείας [cf. ind. III] deposuit Maximianus et synodus ἐνδημοῦσα VII 153, 29. 154, 16; frustra pro eo apud Cyrillum intercessit Paulus Emesenus VII 153, 37 164, 17. IIII 32, 19
τινῶν παρὰ . . . Ἰουβεναλίου τοῦ Ἱεροσολυμιτῶν πρώην ἐγχειρισθέντων . . ., καὶ νῦν αὐτοῦ σπουδάς τινας καὶ φαντασίας τοιαύτας, κατὰ Φοινίκης ἑκατέρας καὶ Ἀραβίας VII 73, 17. 72, 18. cf. ind. III
Ἰουλιανοῦ Pelagiani III 9, 15
Ἰουλιανὸς δὶς [= Ἰουλιανοῦ] Φιλαδελφεύς VII 104, 12

Φλαύιος Ἀνθέμιος Ἰσίδωρος [cf. ind. I] praef. praet. III 69, 2. Ἰσίδωρον ἔπαρχον πραιτωρίων καὶ ὕπατον III 67, 11

τοῦ πάντα μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου κόμητος τῶν ἁπανταχοῦ [θείων III 51, 1. θείων ἡμῶν VII 71, 32] λαργιτιόνων [τῶν σακρῶν III 32, 7. VII 69, 38] Ἰωάννου [cf. ind. I]: cum sacra ad concilium missus III 32, 7. 51, 1. 65, 13. VII 69, 17 38 70, 11. 71, 32. ὁ μεγαλοπρεπέστατος μάγιστρος, κόμης ὢν τηνικαῦτα τῶν ἁπανταχοῦ λαργιτιώνων VII 74, 24. 32. 80, 28 cf V 136, 24. uol. IIII p 113, 23

Ἰωάννηι τῶι τῆς Ἀντιοχέων ἐπισκόπωι [cf. ind. I. III] . . νεωστὶ εἰς ἐπισκοπὴν ἐληλυθώς, ὃς . . . ἀκμάζει ἐν τοῖς τῆι ἐπισκοπῆι προσεῖναι ὀφείλουσιν ἐπάθλοις, ὡς μέγα ἐπ' αὐτῶι φρονεῖν καὶ σεμνύνεσθαι πάντας τοὺς τῆς Ἀνατολικῆς διοικήσεως ἐπισκόπους I 100, 17 episcopi qui ei Antiochiae adfuerunt I 96, 17 καθ' ὑποβολὴν τοῦ Ἀντιοχέως ἐπισκόπου καὶ κλήρου ὁ μεγαλοπρεπέστατος στρατηλάτης [Dionysius, cf. VII 119, 20 120, 37] τα προστάγματα ἐξαπέστειλε τῶι τε ἄρχοντι καὶ τῶι κλήρωι VII 121, 18 ἀκριβής, ὡς οἴεται, τῶν θείων δογμάτων ἐρευνητής III 87, 3. τῆι συνήθει ὑπεροψίαι III 19, 2. τῆι πρὸς Νεστόριον αἰδοῖ καὶ φιλίαι III 86 4. 87, 26 6, 22. 11, 18 18, 17. ἢ διὰ φιλονεικίαν ἢ δια τὴν πρὸς ἀνθρώπους φιλίαν III 29, 6. ἦν τις ἡμῖν [ipsi et Cyrillo] πρὸς ἀλλήλους καὶ πλείων τῶν πρὸ ἡμῶν σχέσις τε καὶ διαθεσις, ἣν ἡ κατὰ πρόσωπον συντυχία οὐκ ἐφύτευσεν, ἀλλ' ἡ τῶν γραμμάτων συνέχεια . . . συνεκρότει VII 151, 19 ὁ ἀεὶ φίλος καὶ ἀγαπητός, ὁ μηδεπώποτε τοῖς ἐμοῖς [Cyrilli] ἐπισκήψας λόγοις, ὁ γράφων ἀσμένως καὶ τὰ παρ' ἐμοῦ κομιζόμενος γράμματα III 84, 16 per Irenaeum comitem ad Nestorium scripsit I 93, 9. Cyrilli capitula ad Theodoretum misit refutanda VI 107, 5. episcopos Orientales ante concilium Ephesenum in unam sententiam coniunxit III 38, 5 39, 19 tardi ad concilium aduentus rationes reddit V 125, 14, cf III, 3, 17, doli mali accusatur II 67, 4 68, 3. 99, 10 III 6, 9. 22 11, 18. 29, 13. 48, 6. 83, 16. 86, 12. ingressum suum ipse describit V 120, 34, describitur ab aduersariis III 26, 32 7, 19 84, 4 atque a Memnone ita ut consulto cum eis confundatur, quae dd. 16 et 17. m Iul. a 431 gesta sunt III 46, 16 edictum de Cyrilli et Memnonis depositione Ephesi publice proposuit III 7, 34 21, 28 22, 21 47, 1 τον ἔξαρχον τοῦ τῆς ἀποστασίας συνεδριου Ἰωαννην III 66, 13. 17, 18 25, 30 26, 12 27, 25 28, 1 33, 1 34, 13 49, 21 52, 5 18 maligne eius concilium describitur ab aduersariis III 7, 22 12, 5 16, 19. 26 20, 25 30, 25 48, 4 49, 22 84, 6 paruus eius numerus notatur III 7, 23 8, 34 12, 5 16, 26 26, 11 29, 6 30, 25 48, 4, 66, 2, cf V 134, 34 νομίσαντες ὀλίγους ἐξαρκεῖν . τρεῖς ἐξ ἑκάστης ἐπαρχίας ἐληλυθαμεν pronunciae quarum episcopi cum eo sentiunt, enumerantur III 41, 34 38, 10 VII 75, 20 ἔχομεν τινὰς τῶν ἐπισκόπων μεθ' ἡμῶν μεμονωμένους ἐν ταῖς ἑαυτῶν ἐπαρχίαις VII 78, 31 περιφέρουσι τινὲς ἐπιστολὰς ὡς προς με γραφείσας παρὰ τοῦ . . ἐπισκόπου Ἰωάννου, εἰκὸς δὲ αὐτὰς ἢ πεπλασμένας εἶναι ἢ καὶ προσθήκας ἔχειν τὰς τοῖς φρονοῦσι τὰ Νεστορίου καθ' ἡδονην VII 164, 12

εὐστομώτερος Ἰωάννου [ep Constantinopolitani, uulgo Chrysostomi dicti] I 111, 15 inter doctores numeratus III 41, 29 V 7, 26 ὁτε κατὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἡ σύνοδος συνεκροτήθη, Ἰωαννου το τηνικάδε κατηγορουμένου VII 148, 32

Ἰωαννου τοῦ ἰατροῦ καὶ συγκέλλου Κυρίλλου V 136, 17

Ἰωαννηι monacho atque presbytero Antiocheno IIII 49, 3

τὸν πρεσβύτερον [Constantinopolitanum] Ἰωαννην καὶ τὸν διάκονον Ἐπιθυμητόν VII 125, 32 143, 1. nescio an idem fuerit atque is qui sequitur

Ἰωαννου de clero Constantinopolitano III 14, 16

τῶν λεγομένων Καθαρῶν VII 103, 9 30

ὁ μεγαλοπρεπέστατος καὶ ἐνδοξοτατυς Κανδιδιανὸς ὁ κόμης τῶν καθωσιωμένων δομεστίκων V 119, 6 III 9, 27 V 13, 36 121, 3 125, 1. 132, 5 II 10, 25 VII 68, 17 ab imperatore ad concilium delegatus I 120, 26 121, 16 V 125, 1. 132, 5 quae ante primam sessionem, deinde in ea ipsa atque postridie egisset et passus esset, deposuit in concilio Orientalium V 119, 10 29 120, 16 30 cf V 14, 2 122, 24. 125, 1. 132, 5 II 9, 4. VII 74, 17 cum episcopis partis Nestorianae concilium ingressus est V 119, 20. 37 120, 30 milites ad domum custodiendam ab eo accepit Nestorius II 67, 16 II 10, 25, cf. ind VI Τρίπολις. relationes ad imperatorem misit II 68, 5 III 9, 27. 11, 9. V 120, 1. 20 Κανδιδιανοῦ ἡμᾶς [Cyrillianos] κωλύοντος γνωρίζειν τὰ κατὰ τὸν εὐσεβῆ λόγον πραχθέντα III 11, 29. ἐπισείων ἡμῖν τοὺς στρατιώτας καὶ τὴν πολιν ταραχῆς ἐμπιπλῶν καὶ πάντων ὁμοῦ τῶν ἐπιτηδείων τῆς εἰσκομιδῆς ἀποστερῶν διὰ τῆς παραφυλακῆς III 46, 10. 47, 13. Nestorium custodiend n accepit VII 68, 17

ὁ διάκονος Κανδιδιανός III 75, 18

Κάσιον καὶ Ἀμμώνιον diaconos Alexandrinos VII 155, 17 154, 32, cf. IIII 32, 9. ὁ διάκονος Κ. VII 165, 18

Κελεστῖνος [cf. ind. I. III] ὁ πάπας ἡμῶν ὁ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ἐπίσκοπος III 53, 27. 54, 9. τοῦ ἀρχιεπισκόπου [ἐπισκόπου I 24, 15] τῆς Ῥωμαίων I 24, 15. II 36, 9. Κ. ἐπισκόπου τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας II 54, 24. τὸν ἀρχιεπίσκοπον τῆς μεγάλης Ῥώμης Κ. II 104, 17 et similiter passim. μηνύοντος Κ. καὶ τῶν σὺν αὐτῶι ἐπισκόπων περὶ τῶν ἀπενεχθέντων . . . ἐκεῖ χαρτίων I 24, 15. οἱ κατὰ τὴν μεγάλην Ῥώμην εὑρεθέντες ἐπίσκοποι συνεδρίων πολλῶν γενομένων κατεβόησαν αὐτοῦ [Nestorii] φάσκοντες ἐναργῶς αἵρεσιν αὐτὸν καινοτομῆσαι παγχάλεπον I 92, 15. 97, 22. Κ. πρὸ τῆς ἡμῶν [concilii] ψήφου καταγνόντα τῶν αἱρετικῶν δογμάτων Νεστορίου καὶ πρὸ ἡμῶν ἐξενεγκόντα τὴν κατ' αὐτοῦ ψῆφον III 5, 8. 58, 3. τῆι ἁγίαι συνόδωι τῆι κατὰ τὴν μεγάλην Ῥώμην συνειλεγμένηι προεδρεύοντος Κ. τοῦ ἐπισκόπου I 33, 24. VII 141, 16. Κυρίλλου Ἀλεξανδρέως διέποντος καὶ τὸν τόπον τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Κ. II 3[1]. III 15, 18. 53, 14. VII 84[1]. διὰ τῶν ἐπισκόπων Ἀρκαδίου καὶ Προιέκτου καὶ τοῦ πρεσβυτέρου Φιλίππου τοῦ τῆς μεγάλης Ῥώμης ἀναπληροῦντος τὴν παρουσίαν τοῦ ἐπισκόπου Κ. III 64, 9. 53, 21. τῶν ἀπὸ τῆς μεγάλης Ῥώμης ἀπεσταλμένων ληγάτων ἤτοι τοποτηρητῶν τοῦ ἐπισκόπου Κ. III 21, 13. διὰ τὸ καὶ τὸν τῆς μεγάλης Ῥώμης συμπαρεῖναι τῆι συνόδωι καὶ τοὺς τῆς Ἀφρικῆς διὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου III 12, 12. 63, 30. ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἣι συνεδρεύει καὶ ὁ τῆς . . . Ρώμης ἀρχιεπίσκοπος Κελεστῖνος καὶ ἅπασα ἡ Δυτικὴ σύνοδος διὰ τῶν παρ' αὐτῆς ἀπεσταλμένων . . . ἐπισκόπων, συνεδρεύει δὲ καὶ ἡ Ἀφρικὴ πᾶσα καὶ τὸ Ἰλλυρικόν III 66, 10. Caelestino ab episcopis acclamatur III 57, 24. τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Κ. τοῦ γενομένου ἐπισκόπου τῆς . . . Ῥωμαίων ἐκκλησίας IIII 33, 13. VII 143, 23

Κελέστιον παρεσκεύασεν [Nestorius] ἐπιδοῦναι λιβέλλους κατὰ Φιλίππου τοῦ πρεσβυτέρου ἐλέγχοντος αὐτὸν καὶ μηκέτι θελήσαντος συναχθῆναι μετ' αὐτοῦ διὰ τὴν αἵρεσιν . . . εἶτα κέκληκε τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ συνέδριον [cf. uol. V p. 65, 27] κἀκεῖνος ἦλθε . . . ἐπειδὴ δὲ οὐδὲν εἶχε δεῖξαι, ὁ Κ. ἀφανῆ ἑαυτὸν κατέστησε καὶ οὐκ εἰσῆλθεν εἰς τὸ συνέδριον VII 171, 31. I 32, 11. uol. V p. 65, 19. damnatus fuit III 9, 15. damnati sunt Iohannes Antiochenus et qui cum eo, quia τὰ Νεστορίου καὶ τὰ Κ. φρονήματα ἐπιφερόμενοι ἀπεδείχθησαν III 27, 16. 25. 28, 9. 30, 26. τοὺς φρονοῦντας τὰ Κ. ἤτοι Πελαγίου anathematizant Cyrillus et Memnon III 22, 13. Cyrillianos reprehendunt Iohannes Antiochenus et qui cum eo, quod receperint ἐπὶ αἱρέσεσιν ἐγκαλουμένους καὶ τὰ αὐτὰ φρονοῦντας Κελεστίωι καὶ Πελαγίωι III 42, 6

τῶν ὑπομνημάτων τῶν πεπραγμένων ἐπὶ τῆι καθαιρέσει τῶν ἀνοσίων Πελαγιανῶν καὶ Κελεστιανῶν, secuntur nomina III 9, 15. Πελαγιανοὶ καὶ Κ. sunt inter eos qui cum Iohanne Antiocheno III 7, 26. τοὺς σὺν αὐτῶι [Iohanne Antiocheno] Κελεστιανούς III 33, 2. 34, 19 66, 3

Κυριακὸς Φιλαδελφεὺς τῆς τῶν Ναυατιανῶν αἱρέσεως VII 103, 28

Κύριλλος Alexandriae [cf. ind. I. III] passim. ἐγὼ . . . ἀεί γέγονα καὶ ὀρθόδοξος, ἐτράφην δὲ καὶ εἰς χεῖρας ὀρθοδόξου πατρός VII 149, 22. τὸ τῆς συνουσιώσεως ὄνομα οὐδὲ ὅ τί ποτέ ἐστιν, ἴσμεν ὅλως VII 165, 14. Θεοφίλου τοῦ σοῦ θείου III 75, 3, cf. IIII 14, 14. 18. ὅτε κατὰ τὴν . . . Κωνσταντινούπολιν ἡ . . . σύνοδος συνεκροτήθη, Ἰωάννου [Chrysostomi] τὸ τηνικάδε κατηγορουμένου . . . κἀγὼ ἐτύγχανον τῶν ἑστηκότων εἰς, οἶδα τῆς σῆς ὁσιότητος [Acacii Beroeensis] ἀκούσας τῆι ἁγίαι συνόδωι λεγούσης κτλ. VII 148, 34. χειροτονηθέντος [Nestorii] εὐθὺς ἔγραψα τὰ κοινωνικὰ καὶ μεστὴν ἔπεμψα ἐπαίνων πρὸς αὐτὸν ἐπιστολήν VII 141, 44. III 80, 23. a profugis Alexandrinis Constantinopoli accusatus est I 25, 24. 98, 30. 108, 21. 111, 1. 22. III 88, 13 90, 7, cf. *Sitzungsber. d. Wien. Acad. d. Wiss. 208, 4 p. 3 sq.* Cyrilli clerici Constantinopoli consistentes I 25, 8. 15. 32, 11. 110, 4 112, 6. II 66, 11. IIII 35, 2. VII 154, 14. 4. ἐλθόντος Ἰωάννου τοῦ ἰατροῦ καὶ συγκέλλου Κυρίλλου καὶ ἐλθόντος ὡς ἴστε V 136, 17, cf. VII 80, 13. 81, 33. σχεδὸν ἅπας ἡμῖν [Cyrillo] ὁ ὑπὲρ τῆς πίστεως ἀγὼν συγκεκρότηται διαβεβαιουμένοις ὅτι θεοτόκος ἐστὶν ἡ ἁγία παρθένος IIII 18, 4. Νεστορίου ξένων τε καὶ ἀνοσίων δυσφημιῶν ὄχλον τοῖς ἰδίοις ἐνθέντος βιβλίοις . . . συντεθείκαμεν ἀναθεματισμούς V 16, 17. ἡ τῶν κεφαλαίων δύναμις κατὰ τῶν Νεστορίου δογμάτων γέγραπται μόνων VII 149, 32 τὴν τῶν κεφαλαίων ἐκείνων ἐκπομπήν . . . τοσοῦτον ἡμᾶς [Iohannem Antiochenum] ἐξένισεν, ὥστε οὐδὲ ἐνομίσαμεν ταῦτα σὰ εἶναι παρὰ τὴν ἀρχήν VII 151, 24. ab Orientalium synodo damnantur V 121, 29. 122, 21. 34. 125, 9. 35 127, 21. 129, 3. VII 72, 21 V 129, 20. 130, 2. 17. 131, 21 132, 22. 134, 2. VII 69, 26. 42. III 37, 30. 38, 21. 39, 20. 42, 25. 40, 12. 42, 15. VII 74, 11. 75, 22. πέμπτης εἰσόδου [ad imperatorem] τετυχηκότες καὶ πολλὰ περὶ τῶν αἱρετικῶν κεφαλαίων ζυγομαχήσαντες [mandatarii Orientalium] καὶ ὁμωμοκότες πολλάκις τῶι βασιλεῖ ὡς ἀδύνατον ἡμᾶς κοινωνῆσαι τοῖς τὰ ἐναντία φρονοῦσι μὴ ἐκβαλλομένων τῶν κεφαλαίων VII 81, 9. πεντάκις καὶ ἡμῖν [mandatariis Orientalium] καὶ αὐτοῖς [mandatariis Cyrillianorum] συντετυχηκὼς προσέταξεν αὐτοῖς ἢ ὡς ἐναντία τῆι πίστει ἐκβάλλειν τὰ Κυρίλλου κεφάλαια ἢ τὸν ὑπὲρ τούτων ἀναδέξασθαι ἀγῶνα III 41, 2. cf. III 88, 4. VII 71, 22. 72, 38. 77, 7. τὸν ὑπὲρ τῶν κεφαλαίων ἀγῶνα VII 74, 37. Cyrilliani fugerunt disputationem VII 74, 39. 81, 12. 29. 142, 25. 30. in propositione

pacis causa Alexandriam missa reiecerunt Orientales capitula VII 146, 30. ὧν κεφαλαίων οὐ μικρὰ ἴασις γεγένηται VII 151, 20, cf. VII 149, 36. ἃ γεγράφαμεν [Cyrillus] ὀρθῶς κατὰ τῶν Νεστορίου δυσφημιῶν, οὐδεὶς ἡμᾶς ἀναπείσει λόγος ὡς οὐκ εὖ γεγόνασιν, εἰπεῖν IIII 21, 28. 31, 35. VII 154, 39. — θεοῦ δῶρον, Κύριλλε ὀρθόδοξε IIII 10, 11. 24. 12, 1. Cyrillo ab episcopis acclamatum est III 57, 25. — πολλαὶ καθ' ἡμῶν γεγόνασιν ἐκεῖσε [Ephesi] διαβολαί, τοῦτο μὲν ὡς ἀπό τῆς Ἀλεξανδρείας ἀκολουθησάντων ἡμῖν ἐκ τοῦ βαλανείου πολλῶν, τοῦτο δὲ ὡς κανονικῶν ἐξελθουσῶν III 50, 29. — ὁ Αἰγύπτιος V 129, 3. 135, 28. 136, 5. 13. III 38, 21 [cf. 17]. VII 69, 15. 81, 33. τοῦ Αἰγυπτιακοῦ κλύδωνος V 131, 9. τῶν Αἰγυπτιακῶν κεφαλαίων VII 70, 26. — τῆς κεφαλῆς τῶν συνειλεγμένων ἐπισκόπων Κυρίλλου IIII 29, 15. — Κυρίλλου τοῦ ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας τοῦ νῦν ζῶντος inter doctores numeratus V 7, 27. τῇ ἐκτεθείσῃ ὀρθοδόξῳ πίστει παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῶν συνελθόντων ἐν Νικαίᾳ καὶ ἐν Ἐφέσῳ ἁγίων πατέρων καὶ Κυρίλλου τοῦ τῆς εὐλαβοῦς μνήμης τοῦ γεγονότος τῆς Ἀλεξανδρέων μεγάλης πόλεως ἐπισκόπου IIII 66, 20. 67, 11. ὁ ἐπ' ὀλέθρῳ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τεχθεὶς καὶ τραφεὶς V 129, 35. ἀνδρὸς ἐκ προλήμματος πάντα ἐλπίσαντος ἑαυτῷ τε καὶ τοῖς πρὸς τοῦτο αὐτῷ συνεργήσασι κατορθώσειν, φαμὲν δὲ τοῦ Ἀλεξανδρέως K. VII 72, 21. — τοὺς Κυριλλιανούς VII 81, 25. numerus concilii eorum I 115, 23. 118, 3. II 64, 3. III 12, 26. 14, 8. 16, 25. 30, 23 26, 1 not. cf. V 129, 6. 126, 29. maligne describuntur ab aduersariis III 42, 4. V 126, 31. 130, 36. VII 74, 13. uol. IIII p. 28, 5. — περιόντος ἔτι Ἀττικοῦ συντέθειταί μοι βιβλίον περὶ τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου τριάδος, ἐν ᾧ καὶ λόγος περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς I 24, 30. τοῖς τόμοις quos contra Nestorium scripsit VII 147, 42. βιβλίον ἓν κατὰ τῶν Νεστορίου δυσφημιῶν [= VI 157, 9. IIII 51, 14. uol. IIII p. 229, 31. *Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. XXXII 6* p. 20, 2. 7], ἕτερον δὲ ἔχον τὰ ἐν τῇ συνόδῳ πεπραγμένα κατὰ Νεστορίου [= VII 84 sq. cf. IIII 51, 11] καὶ ἀντιρρήσεις παρ' ἐμοῦ [Cyrillo] γενομένας πρὸς τοὺς γράψαντας κατὰ τῶν κεφαλαίων [VII 33 sq. VI 110 sq. cf. VI 157, 10. 111, 6], ἔχει δὲ ἐπὶ τέλει τὸ αὐτὸ βιβλίον καὶ συντόμους ἐκθέσεις περὶ τῆς κατὰ Χριστὸν οἰκονομίας [= uol. V 184 sq.] IIII 37, 6. ὑπὲρ δὲ τοῦ εἰδέναι σαφῶς τὴν σὴν ὁσιότητα [Caelestinum] τίνα ἐστὶν ἃ αὐτὸς [Nestorius] μὲν λέγει καὶ φρονεῖ, τίνα δὲ ἃ οἱ μακάριοι καὶ μεγάλοι πατέρες ἡμῶν, ἀπέστειλα τόμους κεφαλαίων ἔχοντας περικοπάς, ἑρμηνευθῆναι δὲ παρεσκεύασα, ὡς ἐνεδέχετο τοῖς ἐν Ἀλεξανδρείαι V 12, 21. VII 172, 8, cf. uol. V p. 55, 6. εἰ . . . ὡς παρ' ἐμοῦ γραφεῖσα παρακομίζοιτο πρός τινων ἐπιστολὴ ὡς μετανοοῦντος ἐφ' οἷς πεπράχαμεν [Cyrillus] κατὰ τὴν Ἐφεσίων, γελάσθω IIII 30, 28. 32, 32

διὰ Θεοπέμπτου καὶ Δανιὴλ καὶ Ποτάμωνος καὶ Κομαρίου τῶν ἐπισκόπων Nestorio Constantinopoli redditae sunt Caelestini et Cyrilli epistulae II 37, 3. Κωμαρίῳ Ποτάμωνι ἐπισκόποις καὶ τῷ ἀρχιμανδρίτῃ τῶν μοναστηρίων κυρίῳ Δαλματίῳ καὶ Τιμοθέῳ καὶ Εὐλογίῳ πρεσβυτέροις II 66. 10; cf. I 112, 14

τοῦ ἐν ἁγίοις Κωνσταντίνου III 4, 21. 30, 20. 47, 25. 68, 15. VII 73, 24. τοῦ τῆς θείας λήξεως Κωνσταντίνου III 31, 26

Λαμπροτάτῳ καὶ Εὐχαρίῳ πρεσβυτέροις καὶ οἰκονόμοις ecclesiae Constantinopolitanae II 65, 2

τοῦ πρεσβυτέρου Λάμπωνος I 25, 8. 15

Θεόγνωστον καὶ Χαρμόσυνον πρεσβυτέρους καὶ Λεόντιον διάκονον διάγοντας ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τὰς ἀποκρίσεις αὐτοῦ [Cyrilli] ποιουμένους VII 154, 4

Λεπορίου intor doctores numeratus V 7, 25; cf. *Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. XXXII 6 p. 82*

Μακεδόνιον III 22, 10. τῆς Μακεδονιανῆς αἱρέσεως VI 151, 17

τὸν ἀσεβέστατον Μανιχαῖον II 40, 28 = VII 91, 3. I 106, 19. III 39, 14. τὰ Μανιχαίων I 32, 11 cf. VII 171, 33. III 22, 11. VI 17, 16. τὴν Μανιχαίων μανίαν VII 40, 24

Μαξιμιανοῦ [cf. ind. I. III] de clero Constantinopolitano III 14, 16. ἀνὴρ ὃν ἴστε [Constantinopolitani] καὶ χρόνος ὑμῖν παρέθετο μακρός III 73, 30. ἐν τῷ τοῦ πρεσβυτέρου βαθμῷ τὴν οἰκονομίαν τῆς ἐκκλησίας [Constantinopolitanae] πληρώσαντα VII 125, 2. κοινῷ πολυανδρίῳ καὶ περιφανεῖ τὰ τῶν ξένων σώματα καὶ τῶν ἀθεραπεύτων τιμήσαντα VII 125, 14. cf. VII 160, 27. ὃν καὶ μακρὸν ἐκόσμησε γῆρας VII 137, 24. τῆς ἀθέσμως ἐλπιζομένης χειροτονίας VII 75, 41. 13. ordinatus est episcopus Constantinopolis III 67, 7. 70, 17, sententia imperatoris III 73, 20. 28

ὁ εὐγενέστατος μαγιστριανὸς Μάξιμος VII 146, 36

Μαξίμῳ monacho et diacono Antiocheno IIII 49, 4

Μαξίμου τοῦ συμπρεσβυτέρου VII 104, 27

Arcadia et Marina cf. Arcadia

Μαρῖνος Εὐηθίου VII 103, 15

Μαρκελλίνου Pelagiani III 9, 16

Μάρκελλος καὶ Φωτεινός I 45, 16

Μαρκίωνος III 39, 14

Μαρτινιανῶι monacho et presbytero Antiocheno IIII 49, 3
Μαρτῖνος ὁ τῆς Μεδιολάνων ἐπίσκοπος καὶ γράμματα πρὸς ἡμᾶς [Iohannem Antiochenum et qui cum eo] ἀπέστειλεν καὶ τῶι βασιλεῖ βιβλίον ἐξέπεμψε τοῦ μακαρίου Ἀμβροσίου περὶ τῆς τοῦ κυρίου ἐνανθρωπήσεως IIII 41, 37
Μαρτυρίωι cf. Βουφᾶ
Μαρτυρίου ἀναγνώστου VII 104, 16
MATVRIVM ET ADELFIVM ex officio magistri militum per Orientem VII 120, 8
Μεθοδίου inter doctores numeratus V 7, 25
ὁ τῆς Ἐφεσίων πόλεως Μέμνων [cf. ind. I. III] III 8, 5. 7, 29 et passim. Κυρίλλου καὶ Μ. συμφραξαμένων καὶ πλῆθος ἀγροικικὸν συναθροισάντων καὶ μήτε τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς τὴν πανήγυριν ἐπιτελέσαι συγχωρησάντων μήτε τὰς ἑσπερινὰς ἢ τὰς ἑωθινὰς λειτουργίας, πρὸς δὲ τούτοις καὶ τὰς ἁγίας ἐκκλησίας καὶ τὰ ἅγια μαρτύρια ἀποκλεισάντων V 124, 33. 121, 19. 127, 6. 128, 1. 129, 2. 130, 12. 132, 15. 33. 14, 20. Κύριλλος συνεργὸν λαβὼν τὴν Μέμνονος τοῦ Ἐφεσίου θρασύτητα V 129, 35. VII 72, 23. contra Iohannam Antiochenum, quem in s. Iohannis ecclesia successorem sibi ordinare dicebat [III 47, 3. 13, 6], cateruam misit V 126, 38. 131, 15. 133, 22. in custodiam traditus est VII 68, 20. permittitur ab imperatore ut Ephesi maneat VII 142, 28
τῶν λεγομένων ἐν τοῖς τῆς Παμφυλίας μέρεσι Μεσσαλιανιτῶν εἴτ' οὖν Εὐχιτῶν ἢ γοῦν Ἐνθουσιαστῶν VII 117, 5. τῆς Μεσσαλιανῶν ἢ γοῦν Ἐνθουσιαστῶν αἱρέσεως VII 117, 14. τῶν ἐν Παμφυλίαι αἱρετικῶν Μεσαλιανιτῶν λεγομένων δώδεκα episcoporum in Cyrillianornm concilio V 126, 30. τὸ λεγόμενον παρ' αὐτοῖς Ἀσκητικόν VII 118. 5. Valeriano Iconii et Amphilochio Sidae interlocutis concilium Ephesenum de eis decernit VII, 4
Μοδεστιανοῦ de clero Constantinopolitano III 14, 16
Μουσωνίου νοταρίου III 23, 1
λόγοι Μωσαικοί III 72, 35
Ναυατιανός VII 103, 34. τῆς τῶν Ναυατιανῶν αἱρέσεως VII 103, 28
Νεστόριος [cf. ind. I. III indd. I p. 128. II p. 109. 110. IIII p. 70. V p. 142. VI p. 168. 169. VII p. 179. 180] passim. κληρικὸς γέγονε τῆς ὑπ' αὐτὸν [Iohannem Antiochenum] ἐκκλησίας III 6, 23. II 67, 5. τὸ ἰδικὸν αὐτοῦ ἐν Ἀνατολῆι μοναστήριον VII 71, 6. 11. 18. τούτου [Diodori] γέγονεν μαθητὴς N. VI 152, 4. τοῦ μακαρίου Θεοδώρου .. ἐν ἐξηγήσει εἰπόντος τι τῶν οὐ δοξάντων καλῶς εἰρῆσθαι πρώτωι τε σοὶ τῶι καὶ παρρησιασαμένωι κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρόν, ἔπειτα καὶ πᾶσιν τοῖς ἀκούσασιν I 94, 29. τοὺς τὰ N. πεφρονηκότας πώποτε IIII 39, 9. οἵπερ ἂν ἢ γένοιντο μετ' αὐτὸν ἢ καὶ πρὸ αὐτοῦ γεγόνασιν τὰ ἴσα φρονοῦντες αὐτῶι καὶ εἰπεῖν ἢ συγγράψαι τολμήσαντες IIII 51, 2. ἔπηλύν τινα καὶ οὐ γνήσιον παῖδα τῆς ἐκκλησίας [Constantinopolitanae] ἐπὶ τὸν τῆς ἀρχιερωσύνης ἀναχθῆναι θρόνον VII 124, 35. ἐπελέχθη N. ὡς τοῖς ἀποστολικοῖς κηρύγμασιν ἐγγεγυμνασμένος ... ὅτε τὰ περὶ τῆς χειροτονίας αὐτοῦ παρὰ τῶν εἰς τοῦτο παρενεγκόντων ἐπισκόπων διεπέμφθη γράμματα, ἀντέγραφον ἀμελλητί [Cyrillus] III 80, 20. 24. VII 141, 44. τῶν σὺν αὐτῶι οὓς ἀπὸ τῆς Ἀντιοχείας ἀναβαίνων ἤγαγε V 11, 4. 9, 24; cf. Ἀναστασίου. δεδυσφήμηκεν ἀφ' οὗ κεχειροτόνηται II 66, 13, V 10, 23. Νεστορίου τριετῆ δαπανήσαντος χρόνον ἐν τῶι δυσφημεῖν VII 148, 25. τὴν πρὸς μοναστὰς γενομένην ἐπιστολήν [Cyrilli, I 10 sq.] περιφέρουσι τινὲς [Constantinopoli] τῶν ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ ἡ τοῦ μίσους ἀφορμὴ καὶ τῆς ἀηδίας αὕτη γέγονεν I 24, 3. V 11, 21. N. χειροτονηθέντος ἐπισκόπου τῆι Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίαι καὶ τινῶν οὐ πολλῶν διαδραμουσῶν ἡμερῶν παρηνέχθησαν ἀπὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως παρά τινων ἐξηγήσεις αὐτοῦ II 7, 35. V 11, 16. χαρτίων ἢ γοῦν ἐξηγήσεων περιφερομένων I 24, 6. 10. 33, 14. 110, 18. 113, 18. 24. VII 148, 8. τὰ δόγματα .. ἔν τε ταῖς ἐπιστολαῖς αὐτοῦ διαρρήδην κηρυττόμενα καὶ ἐν βίβλοις καὶ ἐν ταῖς δημοσίαις διαλέξεσι φανερῶς ἐκβοώμενα III 4, 26. τινὶ τῶν βιβλίων περιτυχὼν [Cyrillus] ὑπό του συντεθειμένωι καὶ πολλὴν μὲν ἔχοντι τῶν ὁμιλιῶν τὴν ἄθροισιν, στοιχηδὸν δὲ καὶ ὡς ἐν τάξει κειμένων VI 14, 28. 16, 13. cf. V 12, 2. VII 172, 8. uol. V p. 55, 6. οὐχ ἡμεῖς [Cyrillus] σύνοδον γενέσθαι παρακεκλήκαμεν, ἀλλ' ἐκεῖνος [Nestorius] αὐτός VII 141, 7, cf. I 29, 6. 112, 10. uol. II p. 95, 2. ἐνόμισας σειραῖς τῶν σῶν ἀνόμων ἐννοιῶν πείθειν βασιλέα II 104, 4. I 32, 15. populus Nestorio fauere dicitur I 32, 12. VII 82, 18. ὥστε καὶ νῦν ἀποσυνάκτους εἶναι τοὺς λαοὺς τῆς Κωνσταντινουπόλεως πλὴν ὀλίγων ἐλαφροτέρων καὶ τῶν κολακευόντων αὐτόν, τὰ δὲ μοναστήρια σχεδὸν ἅπαντα καὶ οἱ τούτων ἀρχιμανδρῖται καὶ τῆς συγκλήτου πολλοὶ οὐ συνάγονται V 11, 11. 8, 7. Κελέστιον παρεσκεύασεν [Nestorius] ἐπιδοῦναι λιβέλλους κατὰ Φιλίππου τοῦ πρεσβυτέρου ἐλέγχοντος αὐτὸν καὶ μηκέτι θελήσαντος συναχθῆναι μετ' αὐτοῦ διὰ τὴν αἵρεσιν· ἐν δὲ τοῖς λιβέλλοις αἰτίασις ἦν ὅτι Μανιχαῖός ἐστιν. εἶτα κέκληκε τὸν ἄνθρωπον [Nestorius Philippum] εἰς συνέδριον κἀκεῖνος ἦλθε κτλ. VII 171, 31. altero iudicio usus Philippum deposuit VII 172, 4. τῶν ἐνταῦθα [Constantinopoli] παρὰ τῆς συνόδου καθηιρημένων ὡς τὰ Μανιχαίων φρονούντων I 32, 10. τοῖς παρὰ

τῆς σῆς εὐλαβείας [Nestorii] κεχωρισμένοις διὰ τὴν πίστιν ἢ καθαιρεθεῖσι λαικοῖς τε καὶ κληρικοῖς I 34. 10. 114, 13. II 104, 7. 11. quomodo clericos Constantinopolis persecutus sit, narratur V 8, 3 sq. accusatur quod bona ecclesiae fautoribus suis distribuerit II 65, 17. edictum de eius depositione Ephesi publice propositum est V 120, 19. ὡς καὶ τινὰς τῶν ἐπισκόπων ... προσθέσθαι αὐτῶι [Nestorio] τοῖς τε ὑπ' αὐτοῦ πραττομένοις [Ephesi] ὑπογράψαι [cf. V 14, 34 uol. IIII p. 31, 11], ἐπειδὴ δὲ σαφῶς αὐτὸν εὗρον ἀνακαλύπτοντα ἑαυτοῦ τὰς βλασφημίας, ἀποστάντες ἐκείνου τῆι ἁγίαι προσῆλθον συνόδωι III 12, 1, cf. uol. IIII p. 33, 3. εἴ τινες ἐπαρχιῶται ἐπίσκοποι ... ὑπογράψαντες τῆι Νεστορίου καθαιρέσει ἐπαλινδρόμησαν πρὸς τὸ τῆς ἀποστασίας συνέδριον III 27, 31. περὶ τοῦ φίλου [Nestorii] ἴστω σου ἡ ἁγιότης [Alexander Hieraspoleos] ὡς εἴ ποτε αὐτοῦ μνήμην ἐποιησάμεθα [mandatarii Orientalium] ἢ ἐπὶ τοῦ βασιλέως ἢ ἐπὶ τοῦ κονσιστορίου, καθοσιώσεως ἐκρίθημεν .... αὐτὸς ὁ βασιλεὺς πάντων μάλιστα ἀποστρέφεται τὸ ὄνομα φανερῶς ἡμῖν λέγων ὅτι περὶ τούτου μηδείς μοι λεγέτω· τύπον' γὰρ ἅπαξ τὰ κατ' αὐτὸν ἔλαβεν VII 80, 5. 81, 20. τὸ ἠδικημένον πρόσωπον VII 78, 14. 79, 15. — ὁ παραβάτης I 102, 1. Νεστορίωι νέωι Ἰουδαι II 64, 8. κατὰ τὴν ἐν ἅπασιν αὐτοῦ ἀδιαφορίαν III 28, 12. οἴεται ὅτι πάντων ἐστὶ σοφώτερος καὶ μόνος οἶδε τὸν σκοπὸν τῆς θεοπνεύστου γραφῆς καὶ τὸ τοῦ Χριστοῦ μυστήριον V 11, 32. I 111, 16. γραφὴν ἅπασαν κεκτημένος. ... τάχα καὶ μαγικῆς ἐμπαίγματα μελετήσας II 103, 19. τυφλωθεὶς καὶ κεπφωθεὶς τῆι μανίαι περὶ πράγματα II 103, 21. τοῦ ἐμβαλόντος τὰ τῆς φιλονεικίας σπέρματα IIII 5, 19. ὁ τῆς δυσσεβοῦς αἱρέσεως ἀνακαινιστής II 70, 7. τῆς αἱρέσεως τῶν ἀνθρωπολατρῶν κήρυκα N. III 32, 33. τὸν τῆς ἀσεβείας κήρυκα III 34, 15. 52, 15. 20. ὁ τῶν νέων δογμάτων εὑρετὴς N. III 86, 31. IIII 27, 17. 34, 11. ταῖς φρενοβλαβέσι συνθέσεσιν Νεστορίου III 69, 22. V 16, 15. ἐκείνου τὰ ψυχρὰ καὶ ἀνωφελῆ καὶ γραώδη δόγματα I 114, 7. τὰ μιαρὰ καὶ διεστραμμένα N. δόγματα VII 106, 4. III 65, 26. τὰ N. δύστηνα καὶ ἀπόπτυστα δοξάρια III 100, 26. — N. καὶ οἱ σὺν αὐτῶι V 16, 5. 20, 26. 25, 9. τοὺς προδήλως τὰ αὐτοῦ φρονοῦντας ἢ φρονήσαντας III 34. 25. οἱ τὰ N. φρονοῦντες IIII 35, 6. οἱ τῶν N. δογμάτων ὑπασπισταί III 88, 13. 84, 17. V 16, 21. τῶν N. σπουδαστῶν III 90, 18, τοὺς ζηλοῦντας τὴν ἀσεβῆ N. πίστιν IIII 66, 13. 29. Νεστοριανῶν IIII 66, 4

Νεωτερίου ἀναγνώστου τῶν ὀρθοδόξων VII 103. 15

Φλαύιος Νυμφιδιανὸς δὶς [= Νυμφιδιανοῦ] Φιλαδελφεὺς σχολαστικός VII 101, 35

Ξύστου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης [cf. ind. I]: ἡ ἡμετέρα χειροτονία VII 143, 32. 144, 19. 35. 158, 37. eius sententia de Iohanne Antiocheno VII 144, 8. 145, 25. falsa de eo narrata IIII 30, 24

Ὀπτίμου inter doctores numeratus V 7, 25

Ὀρεντίου Pelagiani III 9, 16

Οὐαλεντίνου [haeretici gnostici] III 39, 14

Οὐιταλίου ἐπισκόπου [cf. ind. V p. 142]: inter doctores numeratus V 7, 25, cf. Βιτάλιον

Οὔρσου τοῦ ... ἀπὸ τῶν ἡμετέρων [Xysti] πλευρῶν ὑποδιακόνου ἐκπεμφθέντος VII 143, 19

Παδίκιος Φιλαδελφεύς VII 103, 21

τὸν καθωσιωμένον μαγιστριανὸν Παλλάδιον III 12, 29. V 133, 24. VII 74, 20. III 9, 23. 10, 25. V 125, 24

Φλαύιος Παλλάδιος VII 105, 19

Παρηγορίωι monacho et presbytero Antiocheno IIII 49, 4

τὸν Πριάμου Πάριν VI 111, 15

Πατρίκιος δευτερόπρεσβυς κώμης Παραδιοξύλου VII 104, 27

Παυλῖνος ὁ ἐπίσκοπος [Antiochiae] I 99, 24

τοῦ ἀναθεματισθέντος Παύλου τοῦ Σαμοσατέως [cf. ind. I p. 128] πρὸ ἐτῶν ἑκατὸν ἑξήκοντα ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων πατέρων ἐπισκόπων I 101, 8, cf. V 6, 8. III 22, 11. 39, 14. VII 23, 30. Νεστορίου ὅτι ὁμόφρων ἐστὶ ... Παύλου τοῦ Σ. I 101, 8. III 34, 12. V 8, 2

τὸν ... ἐπίσκοπον [Emesae] Παῦλον [cf. ind. I. III] ἐγὼ [Iohannes Antiochenus] καὶ ὁ ἐπίσκοπος [Beroeae] Ἀκάκιος προετρέψαμεν, αὐτὸς δὲ ἥρπασε δρομεῖν πρὸς τὴν σὴν ὁσιότητα [Cyrillum] VII 152, 24. IIII 7, 1. 22, 5. 31, 32. VII 153, 24. egit cum Cyrillo IIII 7, 3. 16, 7. 23. 22, 6. 31, 34. VII 154, 14. 162, 40. IIII 32, 18. VII 153, 37. 164, 17. Alexandria Antiochiam profectus est VII 153, 11. 155, 6. συνέβη αὐτὸν ἀπὸ πολλοῦ τῆς ὁδοιπορίας πόνου τὴν ἐσχάτην ὑπομεῖναι ἀσθένειαν VII 160, 40

Παύλου inter doctores numeratus V 7, 25

Παῦλος πρεσβύτερος II 61[151]

Πελαγίου damnatus fuit III 9, 15. τοὺς φρονοῦντας τὰ Κελεστίου ἤτοι Π. anathematizant Cyrillus et Memnon III 22, 13. Cyrillianos reprehendunt Iohannes Antiochenus et qui cum eo, quod receperint ἐπὶ αἱρέσεσιν ἐγκαλουμένους καὶ τὰ αὐτὰ φρονοῦντας Κελεστίωι καὶ Π. III 42, 6

τῶν ὑπομνημάτων τῶν πεπραγμένων ἐπὶ τῆι καθαιρέσει τῶν ἀνοσίων Πελαγιανῶν καὶ Κελεστιανῶν III 9, 15. ἀπολειφθῆναι παρὰ Νεστορίωι καὶ . . . Ἰωάννηι τῶι Ἀντιοχείας . . . τοὺς μὲν ἐπὶ δογμάτων διαστροφῆι ὡς Πελαγιανοὺς ὄντας III 12, 8 7, 26

Περσιδίου Pelagiani III 9, 16

Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας καὶ πριμικήριος νοταρίων II 7, 34. 8, 9. 10, 14 11, 20 13, 8. 13. 31, 8. 36, 11. 16. 21. 26. 39, 1. 45, 4. 52, 6. 12. III 55, 10. 60, 4 VII 88, 1. 89, 22. III, 30

πνευματομάχος VI 151, 15

Πολυχρόνιος Τατιανοῦ Φιλαδελφεύς VII 102, 4

πάντα ὅσα Πορφύριος . . . κατὰ τῆς θρησκείας τῶν Χριστιανῶν συνέγραψε IIII 66, 9. 67, 7. III 68, 16

ἔγραψε [Cyrillus] πρὸς Κελεστῖνον διὰ Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου II 8, 8. VII 171, 6 V 12, 23 missus ad Iohannem Antiochenum I 92, 20, cf I 93, 21

διὰ Θεοπέμπτου καὶ Δανιὴλ καὶ Ποτάμωνος καὶ Κομαρίου τῶν ἐπισκόπων Nestorio Constantinopoli redditae sunt Caelestini et Cyrilli epistulae II 37, 3 Κωμαρίωι Π. ἐπισκόποις καὶ τῶι ἀρχιμανδρίτηι τῶν μοναστηρίων κυρίωι Δαλματίωι καὶ Τιμοθέωι καὶ Εὐλογίωι πρεσβυτέροις II 66, 10, cf. I 112, 14. Θεοπέμπτωι Ποτάμωνι Δανιήλωι III 50, 28 51, 18

τὴν ἐμὴν [Theodosii] ἀδελφὴν τὴν εὐσεβεστάτην αὐγούσταν Πουλχερίαν I 73, 24 44, 19 ταῖς βασιλίσιν [Eudociae et P.] III 77, 1 80, 10. V 26, 31

Πρόκλου [cf ind. I. ind. IIII p 70] ἐπισκόπου Κυζίκου I 103, 2 ὁ νυνὶ τὸν τῆς Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας κατακοσμήσας θρόνον Π IIII 60, 14

Φλαύιος Σιμπλίκιος Ῥηγῖνος praef praet III 69, 2

Ῥουφῖνος δὶς [= Ῥουφίνου] Φιλαδελφεὺς Τεσσαρεσκαιδεκατίτης VII 100, 24

τὸν ἐπίσκοπον τῆς Θεσσαλονίκης Ῥοῦφον [cf. ind. III] I 92, 25 III 58, 4. Ῥοῦφον τῆς Θεσσαλονικέων μητροπόλεως II 14, 31. Φλαυιανοῦ Φιλίππων ἐπέχοντος καὶ τὸν τόπον Ῥ. τοῦ ἐπισκόπου τῆς Θεσσαλονικέων II 3[4] VII 85[4]. III 15, 21 53, 17. ταύτας μοι [Philippo] παραγινομένωι εἰς ταύτην τὴν σύνοδον δέδωκε τας ἐντολάς, δι' ἀρρωστίαν αὐτὸς παραιτησάμενος τὴν ἐνθάδε ἄφιξιν II 14, 33. τῶν πρὸς Ἰουλιανὸν τὸν τῆς Σερδικῆς ἐπίσκοπον παρὰ τῆς σῆς θεοσεβείας [Rufi] γραφέντων III 40, 5

Σαβέλλιον III 22, 11. 39, 13

Τρωίλος ὁ νῦν ἀναπαυσάμενος ἢ ὁ πρὸ αὐτοῦ Σαβῖνος ἢ ὁ πρὸ ἐκείνων Ἐπιφάνιος episcopi Constantiae Cypri VII 124, 41

Σαμψωνίου de clero Constantinopolitano III 14, 15

Σευηριανοῦ inter doctores numeratus V 7, 26

Seuero Codrulae Constantinopoli commoranti III 43, 2 Λ[c]

Σιρίκιος νοτάριος τῆς ἐκκλησίας πόλεως Ῥωμαίων III 54, 18

ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ Σισιννίου VII 117, 9

Στρατόνικος Ἀμμωνίου Φιλαδελφεὺς Τεσσαρεσκαιδεκατίτης VII 102, 29

Συμεῶνα τὸν Ἀντιοχείας ἀναχωρητήν I 112, 22 Σ τῶι στυλίτηι IIII 5, 10

Συνέσιος πρεσβύτερος II 61[146]

τὸν μεγαλοπρεπέστατον καὶ φιλόχριστον κουβικουλάριον Σχολαστίκιον V 135, 22 133, 13

Σωφρονᾶς Alexandrinus accusator Cyrilli I 111, 22

αἱρεσιν τὴν τῶν Τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν VII 100, 7 17 26. 101, 9 18 29. 102, 1. 7. 16. 24 103, 1. 24. 104, 6. 14 21 105, 3 9 13. ἔξαρχος τῆς τῶν Τ. αἱρέσεως VII 104, 17. Τεσσαρεσκαιδεκατίτης VII 100, 5 15 24 101, 6 16 102, 13. 29

Τιγρίωι de clero Constantinopolitano III 14, 15

Δάμασος καθεῖλεν Ἀπολινάριον καὶ Βιτάλιον καὶ Τιμόθεον III 42, 16

τοῦ πρεσβυτέρου [ecclesiae Tenediorum] Τιμοθέου VII 138, 3 17

ὁ ἐπίσκοπος [Constantiae Cypri] γεγονὼς Τρωίλος [cf ind III] μυρία πέπονθεν ὑπὸ τοῦ Ἀντιοχέων κλήρου καὶ τοῦ ἐπισκόπου Θεοδότου VII 118, 29 mortem obiit VII 118, 35 119, 34 121, 1 39

Ὑπάτιος πρεσβύτερος II 61[145]

Φαυστῖνος λαικὸς δὶς [= Φαυστίνου] Φιλαδελφεὺς Τεσσαρεσκαιδεκατίτης VII 101, 16

Φιλάδελφος VII 103, 6

Κελέστιον παρεσκεύασεν [Nestorius] ἐπιδοῦναι λιβέλλους κατὰ Φιλίππου τοῦ πρεσβυτέρου ἐλέγχοντος αὐτὸν καὶ μηκέτι θελήσαντος συναχθῆναι μετ' αὐτοῦ διὰ τὴν αἵρεσιν· ἐν δὲ τοῖς λιβέλλοις αἰτίασις ἦν ὅτι Μανιχαῖός ἐστιν. εἶτα κέκληκε τὸν ἄνθρωπον εἰς συνέδριον κἀκεῖνος ἦλθε . . Caelestius non paruit οὐχ εὑρὼν ταύτην τὴν ἀφορμήν, ἐφ' ἑτέραν ἐχώρησεν [Nestorius] . . . ἐξήνεγκεν ἀπόφασιν καθαιρέσεως κατὰ τοῦ ἀνθρώπου VII 171, 32, cf. I 32, 10 uol. V p 65, 27

τοῦ . . . συμπρεσβυτέρου τοῦ ἡμετέρου [Xysti] Φιλίππου [cf. ind. III] πρὸς ἡμᾶς ἐπανελθόντος VII 143, 17. ἐὰν δὲ περικομίζωσί τινες ἐπιστολὴν ὡς γραφεῖσαν παρὰ τοῦ πρεσβυτέρου τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Φ. ὡσανεὶ τοῦ ἐπισκόπου Ξύστου χαλεπήναντος ἐπὶ τῇι Νεστορίου καθαιρέσει καὶ ἐνρήξαντος αὐτῶι, μὴ πιστευέτω ἡ σὴ ὁσιότης IIII 30, 24, cf. IIII 32, 32

Φιλοθέωι de clero Constantinopolitano III 14, 16

τὸ τοῦ φυρατοῦ Φλαυιανοῦ παιδαρύλλιον Alexandrinus accusator Cyrilli I 111, 23

ὁ καθωσιωμένος τριβοῦνος Φλωρέντιος ὁ συνὼν Κανδιδιανῶι τῶι κόμητι τῶν καθωσιωμένων δομεστίκων II 10, 25

Φλωρεντίου de clero Constantinopolitano III 14, 17

Φλώρου Pelagiani III 9, 16

Φωτεινός I 45, 17. II 75, 9. III 22, 11. 39, 14

Ἀναστασίου καὶ Φωτίου συνόντων Νεστορίωι πρεσβυτέρων ἐχόντων ὄνομα VII 96, 9. 32. δύο χαρτία, ἓν μὲν συνταχθὲν παρὰ Φωτίου ἢ παρ' ἑτέρου τινός κατὰ τοῦ τόμου τοῦ πρὸς τοὺς μονάζοντας [I 10sq.] I 110, 20

Χαιρήμων Alexandrinus accusator Cyrilli I 111, 22

Χαρισίου πρεσβυτέρου καὶ οἰκονόμου Φιλαδελφείας VII 96, 20. 2. 104, 20. 105, 1. 12. 97, 24. 106, 3

Θεόγνωστον καὶ Χαρμόσυνον πρεσβυτέρους καὶ Λεόντιον διάκονον διάγοντας ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τὰς ἀποκρίσεις αὐτοῦ [Cyrilli] ποιουμένους VII 154, 4

VI

NOMINA LOCORVM

τὴν ὑμετέραν Αἴγυπτον III 90, 21. τῶν κληρικῶν ἢ τῶν μοναζόντων Αἰγυπτίων V 14, 27. τοῖς κατὰ τὴν Αἴγυπτον μοναστηρίοις V 11, 19. μονάζουσι τοῖς κατὰ τὴν Αἴ. καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν I 98, 28. τῶι ἁμαθεῖ τῶν θείων πλήθει Ἀσιανῶν καὶ Αἰγυπτίων V 126, 28. περιττόν ἐστι τοὺς ἀπὸ Αἰγύπτου ἐπισκόπους τὸν περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως ἀπαιτεῖσθαι λόγον II 26, 31. ἡ Δύσις καὶ Αἴγυπτος, τάχα δὲ καὶ Μακεδονία I 94, 19. Αἴγυπτος μὲν τὰ τῆς Ἀνατολῆς, ἡ Ἀνατολὴ δὲ τὰ τῆς Αἰγύπτου φρονεῖ VII 157, 8. ναύτας καὶ κληρικοὺς Αἰγυπτίους καὶ ἀγροίκους Ἀσιανοὺς V 129, 10. ναύταις Αἰγυπτίοις καὶ ἀγροίκοις Ἀσιανοῖς V 128, 3. ὁ Αἰγύπτιος cf. ind. V Κύριλλος

τῆς ὑμετέρας Ἀλεξανδρείας III 87, 33. 88, 24. 89, 18. τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως III 64, 4. IIII 66, 21. τὸν ἅγιον τοῦ εὐαγγελιστοῦ Μάρκου θρόνον III 75, 13. Alexandriae episcopi rectae fidei propugnatores III 79, 27. πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις καὶ λαῶι Ἀλεξανδρείας I 116, 11. 117, 3. 25. 118, 16. τοῦ κλήρου τῆς Ἀλεξανδρείας VII 150, 33. μονάζουσι τοῖς κατὰ τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Ἀ. I 98, 28. τινὲς τῶν ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας I 24, 2. παραγεγόνασιν ἐν Ἀλεξανδρείαι I 23, 26. ὡς ἀπὸ τῆς Ἀ. ἀκολουθησάντων ἡμῖν [Cyrillo] ἐκ τοῦ βαλανείου πολλῶν III 50, 29. ἡ συνελθοῦσα σύνοδος ἐν Ἀ. ἐκ τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως I 33, 5. 113, 8. ὁ Ἀ. ἐπίσκοπος ἤτοι σύνοδος ἡ Αἰγυπτιακή I 109, 21. ταῖς γραφείσαις ἐπιστολαῖς παρὰ τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας I 34, 22 cf. I 93, 21. τὴν Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίαν [= Cyrillus] VII 154, 36. τῶν πεπραγμένων ἐν Ἀ. de Messalianis VII 117, 14. — ἐν τῇι μεγάληι ἐκκλησίαι IIII 9, 21. 11, 17. ἐν τοῖς τοῦ ἁγίου βαπτιστοῦ Ἰωάννου VII 173, 2. ἐν τῇι ἐκκλησίαι τῶν μοναζόντων ἐν τοῖς ἐρημικοῖς IIII 67, 16 [cf. *Münch. Beitr. z. Papyrusforsch. 5, 258 sq.*]. — ἑρμηνευθῆναι ὡς ἐνεδέχετο τοῖς ἐν Ἀλεξανδρείαι V 12, 22

τοὺς ἀπὸ τῆς Ἀνατολῆς ἐρχομένους [Alexandriam] I 24, 18. ἐπὶ τὴν Ἀ. ἀπολυθῆναι VII 81, 27. ἐκ τῆς Ἀ. II 67, 8. ἡ Ἀ. VII 144, 36. Ἀντιοχείας τῆς Ἀ. VII 81, 28. ἐκ τῶν Ἀνατολικῶν κλιμάτων II 98, 23. — concilii participes: τοῖς ἀπὸ τῆς Ἀ. III 45, 25. οἱ ἐκ τῆς Ἀ. VII 141, 27. 39. 150, 22. 32. τοῖς Ἀνατολικοῖς III 51, 11. VII 142, 29. IIII 35, 4. τοὺς Ἀνατολικοὺς ἐπισκόπους VII 142, 26. V 119, 2. τῶν ἑπτὰ Ἀνατολικῶν ἐπισκόπων VII 72, 14. — οἱ ἐκ τῆς Ἀ. IIII 29, 11. 35, 18. 36, 12. 22. VII 162, 34. τῶν ἐκ τῆς Ἀ. ἐπισκόπων VII 154, 9. τοῖς κατὰ τὴν Ἀ. VII 162, 26. τῶν κατὰ τὴν Ἀ. ἐπισκόπων IIII 22, 19. 23, 24. 31, 13. 32, 7. V 11, 30. 12, 12. τοὺς ἐπισκόπους τῆς Ἀ. VII 155, 11. τοῖς Ἀνατολικοῖς VII 156, 32. τὰς κατὰ τὴν Ἀ. ἐκκλησίας VII 165, 2. 173, 16. τῆς Ἀνατολικῆς τε καὶ Δυτικῆς ἐκκλησίας III 61, 15. οἵ τε κατὰ τὴν Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν ἐπίσκοποι I 109, 22. 111, 4. πάσηι τῆι Ἀνατολῆι VII 159, 3. μὴ βραχύ τι μέρος τῆς Ἀνατολῆς III 49, 35. μέρος οὐ μικρὸν τῆς σῆς βασιλείας ἡ Ἀ. τυγχάνει VII 76, 1. Αἴγυπτος μὲν τὰ τῆς Ἀ., ἡ Ἀ. δὲ τὰ τῆς Αἰγύπτου φρονεῖ VII 157, 8, cf. Ἑωιαν

Ἀντιοχείας τῆς ὑμετέρας Κοίλης Συρίας VII 157, 23. τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως III 36, 41. V 13, 30. 14, 3. Ἀ. τῆς Ἀνατολῆς VII 81, 28. παρ' ὧι [sedi Hierosolymitanae] μάλιστα ἔθος

αὐτὸν τὸν Ἀντιοχέων θρόνον ἐξ ἀποστολικῆς ἀκολουθίας καὶ παραδόσεως ἰθύνεσθαι καὶ παρ' αὐτῶι δικάζεσθαι III 18, 34. τῆι Ἀντιοχέων ἐκκλησίαι IIII 30, 19. τοῖς κατὰ τὴν Ἀ. VI 157, 8. τὰς ἐκκλησίας τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τὴν ἐν Ἀντιοχείαι III 58, 5. τοῦ Ἀντιοχέων κλήρου VII 118, 30. διάκονος τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας VII 119, 13. πρεσβύτερον ὅς ἐστι μὲν τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας, ἐκδικεῖ δὲ ἐν Κωνσταντινουπόλει τὰ πράγματα τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας III 23, 12. — τῆς ἁγίας συνόδου τῶν $\overline{ρπ}$ ἐπισκόπων ἐν Ἀντιοχείαι ἀθροισθείσης κατὰ Παύλου τοῦ Σαμοσατέως V 7, 20. 22. 23. I 101, 8. τοῦ ἐπισκόπου Ἰωάννου [Antiochiae] καὶ Παύλου [Emesae] καὶ τῶν λοιπῶν τῶν ἐν Ἀντιοχείαι εὑρισκομένων ἐπισκόπων VII 147, 8. Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀ. καὶ τὴν συναχθεῖσαν ἐκεῖ σύνοδον IIII 37, 16. — οἱ κατὰ τὴν Ἀ. ἀδελφοί IIII 27, 12. — τῶν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὴν Ἀ. ἀφικνουμένων I 100, 5. 6. τεσσαράκοντα μονὰς ὡδεύσαμεν [Antiochia Ephesum] V 125, 15 cf. I 119, 11. ὁ λιμὸς κατὰ τὴν Ἀ. γενόμενος V 125, 18

τῶι ἁμαθεῖ τῶν θείων πλήθει Ἀσιανῶν καὶ Αἰγυπτίων V 126, 28. ναύτας καὶ κληρικοὺς Αἰγυπτίους καὶ ἀγροίκους Ἀσιανούς V 129, 10. 128, 3 cf. Ἐφεσίων. — διὰ τῆς Ἀσίας ἢ τῆς Ποντικῆς ὁδεῦσαι [Epheso Antiochiam] VII 77, 11

ὅλης τῆς ἐν τῆι Ἀφρικῆι [cf. ind. III] συνόδου V 7, 26. **Africa ab hostibus deuastata** II 53, 2 cf. IIII 5, 29. ἐν τῶι νῦν τὴν Ἀ. καταλαβόντι πολέμωι VII 76, 6

Ἀφροδισιάδα [Europae] VII 122, 32

Βαβυλῶνος τῆς Περσικῆς I 43, 25

Γάνον VII 122, 30

τὴν τῶν Γραικῶν φράσιν I 99, 28

ἐκ τῆς Δύσεως V 14, 5. ἡ Δ. καὶ Αἴγυπτος, τάχα δὲ καὶ Μακεδονία I 94, 19. οἱ ἐν τῆι Δ. IIII 5, 23. 4, 4. πρὸς ἅπασαν τὴν Δ. I 92, 23. III 12, 27. 32, 28. τῶν ἐπισκόπων τῶν κατὰ τὴν Δ. III 63, 28. τῆς Δ. τῶν ἐπισκόπων III 30, 23. τοῖς Δυτικοῖς ἐπισκόποις I 99, 26. ἁπάσης τῆς κατὰ τὴν Δ. συνόδου τῶν ἐπισκόπων III 62, 28. 64, 10. 66, 26. οἵ τε κατὰ τὴν Ἀνατολὴν καὶ Δ. ἐπίσκοποι I 109, 22. III, 4. τῆς Ἀνατολικῆς τε καὶ Δυτικῆς ἐκκλησίας III 61, 15, cf. Ἑσπέραν

ἐν Ἕλλησι καὶ βαρβάροις VII 151, 9. Ἑλλήνων παῖδες I 23, 17. τοὺς Ἑλλήνων λογάδας III 85, 4. τὰς Ἑλλήνων δόξας IIII 51, 30. Ἑλληνικῆς ἀσελγείας II 103, 16. ἀπάτης Ἑλληνικῆς IIII 42, 6. πλανωμένης καθ' Ἕλληνας διανοίας I 31, 30. Ἑλληνικῆς σοφίας V 15, 4. ἐν Ἑλληνικοῖς καὶ θεομάχοις καιροῖς V 130, 12. καθάπερ Ἕλληνες . . . εἰσάγουσιν II 44, 6. Ἑλληνίδι φωνῆι IIII 67, 13. τῆι τε Ῥωμαίων τῆι τε Ἑλλήνων γλώττηι III 68, 30. Ἑλληνιστὶ III 54, 28. 30. 55, 5 cf. Γραικῶν

τὴν Ἑσπέραν καὶ τὴν Ἑώιαν I 34, 20 25. τὴν Ἑ. VII 158, 39. τῶν ἀπὸ τῆς Ἑ. ἐπισκόπων III 53, 21

τὴν Ἐφεσίων θεοφύλακτον μητρόπολιν VII 118, 27. τὴν Ἐ. τῆς Ἀσίας I 115, 22. πλῆθος ἐπιχώριον τῆς Ἐφεσίων V 130, 13 cf. Ἀσιανοί. ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἡ . . . συναχθεῖσα ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει III 32, 17. 34, 3. 51, 17. 63, 26. II 3, 5 et passim; de concilio Orientalium ἡ ἁγία σύνοδος ἡ . . . συγκροτηθεῖσα ἐν Ἐφέσωι V 122, 15. III 36, 40. 39, 23. VII 77, 40 etc. τὴν Ἐφεσίων μητρόπολιν I 120, 6. III 3, 22. 9, 28. 16, 6 et passim. τὴν Ἐφεσίων ἀφωρίσαμεν [imperatores] πόλιν τοῖς τε ἐκ γῆς καὶ θαλάσσης εὐπρόσιτον, καὶ πάντων δὲ τῶν οἰκείων καὶ ἐπεισάκτων καρπῶν τὰ χρειώδη τοῖς ἐνδιατρίβουσιν ἀφθόνως παρέχουσαν III 31, 19. morbis et mortibus episcopi ibi uexati II 8, 31. III 3, 22. 6, 14. 46, 2. 64, 22. V 132, 36. uol. III p. 178, 28, cf. VII 121, 16. τὸν οἰκονόμον καὶ τὸν ἔκδικον καὶ τὸν πρωτοδιάκονον τῆς κατ' Ἐ. ἐκκλησίας VII 68, 21. ἐν τῆι Ἐφεσίων ἔνθα ὁ θεολόγος Ἰωάννης καὶ ἡ θεοτόκος παρθένος ἡ ἁγία Μαρία II 70, 8. ἐν τῆι μεγάληι ἐκκλησίαι τῆι καλουμένηι Μαρίαι II 67, 11. III 4, 6. 6, 25. I 117, 29. III 15, 16. VII 118, 21. II 3, 7. III 21, 10. 83, 24. τὴν ἐκκλησίαν τῆς θεοτόκου Μαρίας II 102, 19. ἐν τῆι μεγάληι ἐκκλησίαι III 8, 13. V 14, 22. II 102, 13. ἐν τῶι ἁγίωι Ἰωάννηι τῶι εὐαγγελιστῆι II 94, 23. 71, 22. ἐν τῶι ἁγίωι ἀποστόλωι Ἰωάννηι III 47, 7. τὸ Ἀποστόλιον V 14, 21. 121, 22. 126, 38. 128, 11. 131, 16. 133, 23. ὁ πρεσβύτερος καὶ οἰκονόμος τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Τιμοθέου VII 138, 11. ἐν τῶι ἐπισκοπείωι τοῦ ἐπισκόπου Μέμνονος III 53, 11. VII 84, 35. ἐν τῶι καταγωγίωι Ἰωάννου τοῦ ἐπισκόπου τῆς Ἀντιοχέων V 119, 4. τοῦ θεάτρου III 8, 1. πρὸ αὐτῶν τῶν τῆς Ἐφέσου πυλῶν III 84, 18

τοῖς κατὰ τὴν Ἑώιαν III 100, 18. 20. IIII 21, 17. ἀπὸ τῆς Ἑώιας III 40, 15. IIII 23, 15. τὴν Ἑσπέραν καὶ τὴν Ἑ. I 34, 20. 25

Iberos partium Persidis III 43, 2 $Λ^c$

τῶι ἀποστολικῶι (θρόνωι) τῆς Ἱεροσολύμων . . . ἐκκλησίας, παρ' ὧι μάλιστα ἔθος αὐτὸν τὸν Ἀντιοχέων θρόνον ἐξ ἀποστολικῆς ἀκολουθίας καὶ παραδόσεως ἰθύνεσθαι καὶ παρ' αὐτῶι δικάζεσθαι III 18, 33
λίθοι Ἰνδικαί I 44, 21. VI 13, 13. 110, 15
ὦ Ἰουδαῖε I 106, 17. μετὰ Ἰουδαίων III 47, 19
τοὺς ἀπὸ τῆς Ἰταλίας καὶ Σικελίας V 13, 30. Ἰταλιῶται III 41, 36
ἐν κώμηι Κάκκαβα prope Philadelphiam VII 104, 3
Καλλίπολιν VII 122, 32. 123, 3
σεισμῶν πολλάκις γενομένων ἐν Κωνσταντινουπόλει II 65, 28. τὸ παλάτιον II 65, 24. 66, 1. ἐν τῆι μεγάληι ἐκκλησίαι K. I 103, 2. πρεσβύτερος τῶν Ἀποστόλων III 74, 27. ἐν τῆι ἐκκλησίαι Εἰρήνηι τῆι παραθαλασσίαι V 8, 9. τὸ μαρτύριον τοῦ ἁγίου Μωκίου II 66, 4. 9. τῶν τοῦ Ζευξίππου III 46, 13, cf. *Sitzungsber. d. Wien. Akad. 208, 4 p. 35.* κατὰ τοῦ τελευταίου τόπου τῆς πόλεως II 66, 7. τοῖς πατράσι μοναστηρίων τοῖς κατὰ τὴν K. V 12, 27. 11, 13. τῶν τις μοναζόντων V 8, 13. τὰς στάσεις τῶν μοναζόντων VII 76, 40. τῶι ἐπάρχωι τῆσδε τῆς μεγαλωνύμου πόλεως V 8, 34. τὴν ἐν K. σύγκλητον V 127, 29. 11, 13. τῶν κατὰ K. θρυλουμένων I 99, 9. τῶν ἀπὸ K. εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἀφικνουμένων I 100, 5. τοὺς παρεπιδημοῦντας ξένους, πάμπολλοι δὲ οὗτοι καὶ ἀπὸ πάσης . . . πόλεως τε καὶ χώρας V 10, 29. τοῖς συλλειτουργοῖς τοῖς κατὰ τὴν K. διατρίβουσι III 51, 18. τῶν εὑρεθέντων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισκόπων III 43, 2, cf. II 66, 10. III 50, 28. σύνοδος ἐνδημοῦσα I 32, 10. VII 172, 1, cf. V 9, 24. uol. V p. 65, 27. III 70, 11. IIII 3, 20. 21, 6. 18. VII 124, 30. 125, 36. 138, 1. 139, 5. 153, 27. synodus ἐν K. contra Iohannem (Chryostomum) VII 148, 32. χαρτίον συνοδικὸν συνταχθὲν ἐν K. ἐπὶ τοῦ Σισιννίου VII 117, 9. πρὸς τὰς ἁγίας ἐκκλησίας τὴν ἐν K. καὶ τὴν ἐν Ἀντιοχείαι III 58, 5. presbyteri Alexandrini ἐν K. consistentes I 25, 8. 15. 32, 11. 110, 4. 112, 6. II 66, 11. IIII 35, 2. VII 154, 14. apocrisiarii VII 154, 4. presbyter ecclesiae Antiochenae ἐκδικεῖ ἐν K. τὰ πράγματα τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας III 23, 12. τοῦ θρόνου τῆς ἐκκλησίας τῆς K. V 11, 8. 126, 2. IIII 60, 13. τὴν βασιλίδα πόλιν V 121, 29. 125, 35. 126, 2. 130, 2. 133, 5. 134, 23. VII 82, 14. τῆς βασιλευούσης πόλεως III 13, 25. V 135, 11. VII 124, 32. τὴν μεγαλώνυμον K. III 37, 11. τὴν μεγαλώνυμον πόλιν I 121, 12. 14. V 8, 35. VII 158, 10. 161, 8. τὸν ἄξιον τοῦ θρόνου καὶ τῆς μεγαλοπόλεως III 13, 24. τῆς ἐνδόξου πόλεως IIII 3, 21. τῆς μεγαλοπόλεως III 3, 9. 37, 18. 64, 3. 71, 19. VII 139, 27. τῆς μεγίστης K. IIII 7, 10. τὴν μεγάλην K. V 12, 27. VII 117, 9. 148, 31. τὴν φιλόχριστον K. II 65, 3. τῆς νέας Ῥώμης V 9, 40. — C. quominus adeant, prohibentur episcopi concilii I 121, 1. II 65, 18. 68, 9. 27. III 43, 5. 44, 13. 51, 21. 29. 52, 34. VII 76, 39. 82, 14
τῶν ἀπὸ Λυδίας ὁρμωμένων αἱρετικῶν VII 96, 3
ἡ Δύσις καὶ Αἴγυπτος, τάχα δὲ καὶ Μακεδονία I 94, 19. οἱ κατὰ τὴν M. ἐπίσκοποι V 11, 32. 12, 12. τὸν ἐπίσκοπον τῆς Θεσσαλονίκης . . . καὶ πρὸς ἑτέρους τινὰς τῶν κατὰ τὴν M. ἐπισκόπους I 92, 35
τῆι Νικαέων καλλιπόλει II 33, 13. ἡ ἁγιωτάτη σύνοδος ἡ ἐπὶ τοῦ τῆς θείας λήξεως Κωνσταντίνου γενομένη III 31, 26. I 12, 5. III 30, 18
Νικομήδειαν V 134, 26. IIII 4, 13
Ὀρνούς VII 122, 30
τῶν ἐν Παμφυλίαι αἱρετικῶν Μεσαλιανιτῶν λεγομένων δώδεκα V 126, 30
Πάνιον VII 122, 30
Πέρσας VII 73, 3. εἰς Περσίδα VII 73, 28. τῶν ἐν Περσίδι καὶ τῶν ἐν βαρβάροις ἐκκλησιῶν V 131, 4. *Iberos partium Persidis* III 43, 2 Ac. Περσικῆι βασιλείαι II 103, 31. Βαβυλῶνος τῆς Περσικῆς I 43, 25. Περσικοῦ φρονήματος I 43, 35
διὰ τῆς Ἀσίας ἢ τῆς Ποντικῆς ὁδεῦσαι (Epheso Antiochiam) VII 77, 11
τῶν φοβερῶν τῆς Προποντίδος κυμάτων VII 82, 16
τὴν Ῥοδίων I 116, 15
Ῥουφινιανάς VII 77, 5. 80, 21
τῆς ἁγίας καὶ ἀποστολικῆς καθέδρας τῆς Ῥωμαίων πόλεως I 62, 16. τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τῆς μεγάλης Ῥώμης III 65, 18. 60, 1. τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας III 62, 28. 21. ὁ ἀποστολικὸς καὶ ἅγιος θρόνος III 58, 2. VII 159, 11. τῆς . . . Ῥώμης καὶ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου III 32, 28. SEDIS APOSTOLICAE VII 112[2]. 112[4]. 112[5]. τῆς ἁγίας ἀποστολικῆς ἐκκλησίας τῆς Ῥωμαίων III 54, 15. ἡ Ῥωμαίων σύνοδος I 92, 22. 33, 22. 34, 21. τῆς μεγάλης ὑμῶν Ῥώμης III 32, 28. 66, 10. τὴν μεγάλην Ῥώμην I 33, 22. 34, 13. 21. 92, 15. II 86, 3. 104, 17. III 21, 13. 54, 21. 59, 17. 60, 1. 64, 2. 65, 18. IIII 32, 25. V 13, 10. τῆς ἐνδόξου Ῥώμης IIII 4, 5. ἀπό τε Ῥώμης καὶ Ἀλεξανδρείας I 93, 21. τῆς Ῥωμαικῆς θρησκείας I 112, 31. τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν

I 108, 10. VII 150, 18. V 131, 5. VII 141, 28. τῇι τε Ῥωμαίων τῇι τε Ἑλλήνων γλώττηι III 68, 30. ἡ Ῥωμαικὴ ὁμιλία III 54, 30. τῶι ἐστενῶσθαι τὴν Ῥωμαικὴν φωνήν I 99, 27. Ῥωμαιστί III 54, 20. 27. 55, 4. — τῆς νέας Ῥώμης V 9, 40

τοὺς ἀπὸ τῆς Ἰταλίας καὶ Σικελίας V 13, 31

Ἀντιοχείας τῆς ὑμετέρας Κοίλης Συρίας VII 157, 23. — Σύρου VII 103, 33

in Tripoli Lydiae milites stationem habent III 23, 16

Φιλαδελφεύς VII 100, 5. 15. 24. 101, 6. 16. 35. 102, 4. 13. 21. 29. 103, 28. 34. 104, 12. χωρίον Αὔλακος VII 104, 17. ἐν κώμηι Κάκκαβα VII 104, 3. κώμης Παραδιοξύλου VII 104, 27. χώρίου Σαγαρίου Πυθᾶ VII 105, 9

Χαλκηδόνι VII 75, 9. 38. 76, 38. 157, 35

VII

DIGNITATES IMPERII

αὐτοκράτορες Καίσαρες Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανὸς νικηταὶ τροπαιοῦχοι μέγιστοι ἀεισέβαστοι αὔγουστοι I 73, 2. 114, 28. 120, 2. III 9, 25. VII 71, 30. αὐτοκράτορες Καίσαρες νικηταὶ τροπαιοῦχοι μέγιστοι καὶ ἀεισέβαστοι Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανός IIII 3, 5.

τὸ θεῖον ἡμῶν στρατόπεδον I 121, 2. III 10, 12. τοῦ θείου ἡμῶν παλατίου III 10, 9. θείοις ἡμῶν γράμμασι IIII 4, 16. III 9, 32. ἡ ἡμετέρα θειότης IIII 66, 28. I 74, 14. 115, 26. 120, 26. III 10, 4. 21. IIII 66, 15. τῇι ἡμετέραι γαληνότητι I 121, 9. III 67. 18. IIII 65, 7. τὸν τῆς ἡμετέρας γαληνότητος εὐσεβῆ σκοπόν III 31, 21. τῇι ἡμετέραι γαληνοτάτηι προθέσει VII 71, 34. ἡ ἡμετέρα εὐσέβεια III 9, 28. 10, 7. 19. 32, 1. IIII 66, 34. VII 71, 38.

τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ θεοφιλεστάτοις Θεοδοσίωι καὶ Οὐαλεντινιανῶι νικηταῖς τροπαιούχοις ἀεὶ αὐγούστοις III 3, 4. 10, 27. 28, 22. 47, 16. 63, 24. τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ φιλοχρίστοις Θεοδοσίωι καὶ Οὐαλεντινιανῶι νικηταῖς τροπαιούχοις ἀεὶ αὐγούστοις III 32, 15. τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ θεοφιλεστάτοις καὶ φιλοχρίστοις Θεοδοσίωι καὶ Οὐαλεντινιανῶι νικηταῖς τροπαιούχοις ἀεὶ αὐγούστοις III 65, 5. τῶι εὐσεβεστάτωι καὶ θεοφιλεστάτωι καὶ φιλοχρίστωι Θεοδοσίωι νικητῆι ἀεὶ αὐγούστωι III 75, 26. τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ φιλοχρίστοις βασιλεῦσι Θεοδοσίωι καὶ Οὐαλεντινιανῶι αὐγούστοις VII 78, 39. τοῖς θεοφιλεστάτοις καὶ εὐσεβεστάτοις βασιλεῦσιν ἡμῶν τοῖς ἀξίως παρὰ τοῦ θεοῦ τετιμημένοις Θεοδοσίωι καὶ Οὐαλεντινιανῶι αὐγούστοις VII 157, 23. τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ τιμηθεῖσι καὶ τιμωμένοις παρὰ θεῶι καὶ ἀνθρώποις Χριστιανοῖς βασιλεῦσι Φλαυίοις Θεοδοσίωι καὶ Οὐαλεντινιανῶι V 7, 6. in notatione consulatus ὑπατείαι τῶν δεσποτῶν ἡμῶν Θεοδοσίου τὸ τρισκαιδέκατον καὶ Οὐαλεντινιανοῦ τὸ τρίτον τῶν αἰωνίων αὐγούστων I 116, 8. τοῖς μετὰ τὴν ὑπατείαν τῶν δεσποτῶν ἡμῶν Φλαυίου Θεοδοσίου τὸ τρισκαιδέκατον καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ τὸ τρίτον τῶν αἰωνίων αὐγούστων II 3, 3. III 15, 12. 21, 6. 53, 7. 59, 9. VII 84, 31. 118, 18.

ab episcopis et clericis appellantur εὐσεβέστατοι καὶ φιλόχριστοι βασιλεῖς III 50, 22. II 8, 17 III 6, 2. 8, 3. 14, 25. 21, 2. 34, 4. 51, 5. 21. 52, 10. IIII 8, 4. 33, 10. 22. VII 95, 10. ὁ εὐσεβέστατος καὶ φιλόχριστος βασιλεύς IIII 21, 3. 30. III 42, 23. τῶι φιλοχρίστωι καὶ εὐσεβεστάτωι βασιλεῖ I 97, 33. τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων III 37, 10. 38, 23. 69, 33. IIII 7, 21. εὐσεβέστατοι βασιλεῖς [uocat.] III 32, 18. 49, 10. τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα I 42, 10. ὦ φιλόχριστοι βασιλεῖς I 42, 14. III 50, 12. 83, 30. 63, 27. 65, 8. 76, 18. ὦ φιλόχριστε βασιλεῦ I 69, 28. III 78, 21. 79, 21. 82, 23. 87, 32. τοὺς εὐσεβεστάτους καὶ θεοφιλεστάτους βασιλέας II 10, 12. IIII 15, 27. τὸν εὐσεβέστατον καὶ θεοφιλέστατον βασιλέα III 52, 30. τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ εὐσεβεστάτου βασιλέως III 43, 20. τὸν θεοφιλῆ καὶ εὐσεβέστατον βασιλέα III 44, 10. τῶν θεοφιλεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων VII 118, 20. φιλόχριστοι καὶ θεοφιλέστατοι βασιλεῖς [uocat.] III 3, 7. οἱ εὐσεβέστατοι καὶ καλλίνικοι ἡμῶν βασιλεῖς IIII 6, 16. 16, 17. τοὺς εὐσεβεῖς καὶ νικητὰς ἡμῶν βασιλεῖς II 68, 8. εὐσεβέστατοι νικηταὶ ἀεὶ αὔγουστοι [uocat.] III 12, 31. τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ πανυμνήτου βασιλέως VII 71, 17. τοῦ δεσπότου καὶ υἱοῦ ἡμετέρου εὐσεβεστάτου βασιλέως [uersa ex Latino] II 52, 21. τὸν καλλίνικον βασιλέα V 129, 28. τοὺς τροπαιούχους βασιλέας III 14, 29. semel tantum inuenitur τῶν θειοτάτων βασιλέων III 44, 27. — τὴν φιλόχριστον ὑμῶν βασιλείαν III 33, 25. 65, 15. V 125, 17. III 32, 26. 33, 9. τῆς τῶι θεῶι ἀνακειμένης ὑμῶν βασιλείας III 33, 14. τὴν εὐσεβεστάτην ὑμῶν κορυφήν I 43, 24. τῇι εὐσεβεῖ ὑμῶν κορυφῆι V 14, 6. ἡ φιλόχριστος ὑμῶν κορυφὴ VII 75, 27. V 126, 24. III 65, 11. V 131, 16. 134, 28. 14, 24. τῆς θεοφιλοῦς ὑμῶν κορυφῆς V 126, 37. τὴν ὑμετέραν κορυφήν III 33, 23. 49, 13. 66, 16. τὸ ὑμέτερον κράτος III 3, 12. 20. 4, 22. 5, 12. 16. 18. 10, 29. 11, 8. 16 et passim. τὸ ὑμῶν κράτος III 11, 10. ὑμῶν τὸ κράτος VII 69, 19. 157, 40. V 130, 16. τὸ σὸν κράτος VII 73, 15. 26. αὐτοῦ τῶι κράτει VII 77, 30. τὸ εὐσεβὲς ὑμῶν κράτος III 80, 22. 85, 28. VII 79, 12. τῶι εὐσεβεῖ αὐτῶν κράτει V 120, 8. τὸ θεοφιλὲς ὑμῶν κράτος V 28, 4. τοῦ θεοφιλοῦς αὐτῶν κράτους V

121, 10. τὸ ὑμέτερον πανύμνητον κράτος VII 69, 10. τὸ κράτος τῆς ὑμῶν εὐσεβείας III 48, 17. ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια III 3, 7. 14. 5, 17. 12, 23. 30, 29. 49, 5. 8. 50, 4. 65, 12. II 68, 30. V 7, 31. 9, 28. 13, 36. 14, 7. 9. 14. 23. 125, 11. 126, 14. 25. 35. 127, 8. 11. 130, 31. 131, 4. 10. 25. 28. 134, 9. 23. 27. 35. VII 69, 9. 16. 24. 70, 13. 74, 4. 8. 17. 36. 75, 12. 16. 23. 25. 31. VII 157, 37. 158, 12. τὸ θεοφιλὲς γράμμα τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας III 4, 18. τὸ γαληνὸν τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας πρόσωπον VII 79, 3. τῆι ὑμῶν εὐσεβείαι III 11, 5. 33. 28, 26. 29, 1. 20 et saepius. 63, 26. 64, 15. 19. 76, 23. V 134, 38. VII 69, 12. ἡ διαλάμπουσα ὑμῶν εὐσέβεια V 129, 30. ὑμῶν τῆι ἀνυπερβλήτωι εὐσεβείαι VII 70, 10. τῆι σῆι εὐσεβείαι VII 72, 30. 73, 2. 5. 15. 23. 36. 41. ἡ εὐσέβεια σου VII 75, 3. τὴν αὐτῶν θεοφίλειαν III 44, 34. τῆς ὑμετέρας φιλοθείας VII 158, 30. τῆς ὑμετέρας γαληνότητος I 42, 19. 44, 17. III 32, 20. 27. 65, 19. 78, 24. VII 73, 28. 39. 76, 25. ὑμῶν τῆι γαληνότητι V 134, 36. τῆι γαληνότητι αὐτῶν III 73, 21. τῆς ὑμετέρας ἡμερότητος V 131, 17. 28. τῆι ὑμετέραι δικαιοκρισίαι VII 79, 5. 73, 9. semel tantum inuenitur τὴν ὑμετέραν θειότητα III 49, 31. — τὰς εὐσεβεῖς τῶν φιλοχρίστων βασιλέων ἀκοάς III 52, 24. τῶν εὐσεβῶν θεσπισμάτων τῶν φιλοχρίστων βασιλέων III 6, 4. ταῖς εὐσεβέσι καὶ φιλοχρίστοις ἀκοαῖς τῶν θεοφιλεστάτων βασιλέων III 25, 36. τὸ εὐσεβὲς καὶ φιλόχριστον γράμμα IIII 6, 27. φιλοχρίστωι καὶ εὐσεβεῖ θεσπίσματι III 34, 21. τὸ γαληνὸν καὶ εὐσεβὲς ὑμῶν θέσπισμα V 129, 36. τοῦ εὐσεβοῦς γράμματος ἡ γαληνότης V 120, 9. τῶν εὐσεβῶν ὑμῶν γονάτων III 66, 18. τὰς εὐσεβεῖς τῶν κρατούντων ἀκοάς III 22, 24. 52, 1. V 26, 16. τὸ ὑμέτερον εὐσεβὲς θέσπισμα III 65, 26. 16, 6. 32, 20. τὸ εὐσεβὲς γράμμα III 26, 10. V 121, 4. 6. 16. 27. 122, 6. 124, 31. IIII 8, 7. τοῖς εὐσεβέσιν ὑμῶν γράμμασιν V 13, 28. 120, 4. τῶν εὐσεβῶν συλλαβῶν V 119, 24. τὸ εὐσεβὲς ὑμῶν στρατόπεδον VII 79, 1. III 37, 29. τῶι εὐσεβεῖ καὶ θεοφιλεῖ γράμματι II 8, 28. ταῖς φιλοχρίστοις ὑμῶν ἀκοαῖς III 49, 9. τῶν θεοφιλεστάτων γραμμάτων V 119, 28. τὰς θεοφιλεῖς ὑμῶν ἀκοάς III 48, 14. βασιλικοῦ καὶ θεοφιλοῦς νεύματος II 8, 13. τὴν βασιλικὴν σημείωσιν II 52, 25. ταῖς ἀψευδέσιν ὑμῶν ἀκοαῖς III 32, 22. semel tantum inuenitur τὰς θείας ἀκοάς III 25, 37.

aliter appellantur imperatores a laicis: τῶν δεσποτῶν ἡμῶν καὶ εὐσεβεστάτων βασιλέων V 119, 8. 13. οἱ τροπαιοῦχοι καὶ καλλίνικοι δεσπόται τῆς οἰκουμένης VII 120, 40. τῶν δεσποτῶν τῆς οἰκουμένης V 120, 1. VII 68, 5. 37. ὁ θειότατος ἡμῶν αὐτοκράτωρ IIII 67, 5. τῶι ὑμετέρωι μεγέθει VII 67, 27. τῆς ἀχράντου κορυφῆς VII 67, 23. τοῦ θείου πραγματικοῦ IIII 67, 2. τοῦ θείου θεσπίσματος IIII 67, 13. τῶι θείωι γράμματι IIII 67, 15. θείοις τύποις VII 67, 22. 38. 68, 1. τῶν θείων καὶ φοβερῶν τύπων VII 67, 40. τοῖς θείοις καὶ βασιλικοῖς προστάγμασιν VII 68, 31. τῶν σεβασμίων συλλαβῶν VII 68, 11.

τοῦ πραγματικοῦ III 67, 22. IIII 67, 2. τὰ μανδάτα τοῦ βασιλέως II 66, 3. σάκραν βασιλικήν II 80, 21. τὴν σάκραν λεγομένην τῆι Ἰταλῶν φωνῆι II 80, 4. V 119, 15. 19. 29. ταῖς τῶν βασιλέων συλλαβαῖς IIII 6, 6.

iusiurandum: ἐξομνύμενος τὴν ἁγίαν καὶ ὁμοούσιον [ζωοποιὸν 105, 5] τριάδα καὶ τὴν εὐσέβειαν καὶ νίκην τῶν δεσποτῶν τῆς οἰκουμένης [τῶν φιλοχρίστων βασιλέων 100, 20. 101, 1. 11. 102, 17. 25. 103, 2. 104, 14] Φλαυίου Θεοδοσίου καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ τῶν αἰωνίων αὐγούστων VII 100, 12. 20. 101, 1. 11. 21. 31. 102, 9. 17. 25. 103, 2. 10. 104, 7. 14. 23. 105, 15.

τὴν ὑμετέραν Αἴγυπτον III 90, 21. τῆς ὑμετέρας Ἀλεξανδρείας III 87, 33. 88, 24. 89, 18. Ἀντιοχείας τῆς ὑμετέρας VII 157, 23. τῆς μεγάλης ὑμῶν Ῥώμης III 32, 28. 66, 10.

ἐλευθερίαν ἢ ἄλλα δῶρα βασιλικά II 80, 3.

τὴν πορφυρίδα VII 77, 25. βασιλεὺς ἐν ὑπάτου σχήματι VII 25, 11.

ταῖς θεοφιλεστάταις βασιλίσιν I 44, 17. εὐσεβέσταται καὶ θεοφιλέσταται βασιλίδες V 62, 5. τῆι ὑμετέραι κατὰ θεὸν εὐσεβείαι V 69, 6

τῶν ἰλλουστρίων II 37, 9. 12. οἱ στάσιν ἔχοντες τήν ἐγγὺς καὶ ταῖς τῶν ἀξιωμάτων ὑπεροχαῖς ἐκλελαμπρυσμένοι III 80, 11. τοὺς μεγάλους ἄρχοντας καὶ τοὺς ἐν ἀξιώματι τελοῦντας καὶ τοὺς ἐν στρατείαις διαφόροις V 135, 17. τῶν μεγάλων ἀρχόντων V 135, 32. τοῖς μεγαλοπροπεστάτοις ἄρχουσιν V 135, 25. VII 81, 27. τοὺς ἐν τοῖς βασιλείοις τὰ πρῶτα τελοῦντας VII 125, 5. τοῖς ἐν τέλει I 97, 33. 26, 1.

τοῦ λαμπροῦ κονσιστορίου VII 74, 36. 77, 26. 79, 32. 80, 6. III 37, 18.

τῆς ἱερᾶς συγκλήτου III 37, 19. τῆι θεοφιλεῖ καὶ φιλοχρίστωι συγκλήτωι V 127, 29. τῆς συγκλήτου V 11, 13. τῆι ὑμετέραι μεγαλοπρεπείαι V 127, 30.

ἐπάρχου πραιτωρίων VII 71, 5. 16. ἔπαρχον πραιτωρίων καὶ ὕπατον III 67, 11. τῶν ἐπάρχων IIII 67, 2. III 69, 2. τοῖς μεγαλοπρεπεστάτοις ἐπάρχοις V 8, 18. ἡ σὴ μεγαλοπρέπεια IIII 66, 34. VII 71, 17. ἡ ἔνδοξός σου αὐθεντία III 67, 22. τῆς ὑπερλάμπρου ἐξουσίας σου IIII 65, 23. ἡ μεγίστη καὶ περιφανής σου ἐξουσία III 68, 28. τὴν ὑμετέραν μεγαλόνοιαν VII 71, 20.

τὸν ἔπαρχον καὶ τὸν μάγιστρον ὁμοίως V 132, 29. τὴν ὑμετέραν μεγαλοπρέπειαν V 133, 3. 10.

ὁ μεγαλοπρεπέστατος μάγιστρος κόμης ὢν τηνικαῦτα τῶν ἀπανταχοῦ λαργιτιόνων VII 74, 24 32 80, 28

ὁ μεγαλοπρεπέστατος καὶ ἐνδοξότατος κόμης τῶν θείων λαργιτιόνων III 51, 1 τὸν μεγαλοπρεπέστατον καὶ ἐνδοξότατον κόμητα τῶν σακρῶν III 32, 8 21 τοῦ μεγαλοπρεπεστατου καὶ ἐνδοξοτατου κόμητος τῶν θείων ἡμῶν λαργιτιόνων VII 71, 32. ὁ μεγαλοπρεπέστατος καὶ ἐνδοξότατος κόμης III 45, 5

τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι ἐπάρχωι τῆσδε τῆς μεγαλωνύμου πόλεως V 8, 34 35 ἐν τῶι πραιτωρίωι V 8, 36

τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι πραιποσίτωι IIII 37, 6 τὴν ὑμετέραν μεγαλοπρέπειαν V 133, 22 ὑμῶν τὸ μέγεθος V 133, 29

ὁ μεγαλοπρεπέστατος κόμης τῶν καθωσιωμένων δομεστίκων I 120, 12 III 9, 27 V 121, 1 ὁ μεγαλοπρεπέστατος καὶ ἐνδοξότατος Κανδιδιανός ὁ κόμης τῶν καθωσιωμένων δομεστικων V 119, 6 τὸν μεγαλοπρεπέστατον κόμητα V 131, 24 136, 6 119, 29 120, 6 16 30 ἡ υμετέρα μεγαλοπρέπεια V 119, 27 υμῶν ἡ μεγαλοπρέπεια V 120, 10 τῆι σῆι μεγαλοπρεπείαι V 120, 12 15 αὐτοῦ ἡ μεγαλοπρέπεια V 14, 2

τὸν μεγαλοπρεπέστατον και φιλόχριστον κουβικουλαριον V 135, 22

VIR CLARISSIMVS ET MAGNIFICENTISSIMVS MAGI(ster) VTRIVSQVE MILITIAE VII 119, 30 ὁ μεγαλοπρεπέστατος καὶ ἐνδοξότατος κομης καὶ στρατηγὸς ἑκατέρας δυνάμεως καὶ ἀπό ὑπάτων VII 120, 37 τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου στρατοπεδαρχου VII 147, 11

τοῖς λαμπροτατοις ἄρχουσι τῶν ἐπαρχιῶν III 10, 16 τοὺς κατα τόπον ἄρχοντας III 64, 24 τῶν ἡμετέρων ἀρχόντων VII 142, 22 τῶν ἀρχόντων III 44, 18 VIRO CLARISSIMO CONSVL(ari) PROVINCIAE CYPRI VII 119, 31 τῶι ἄρχοντι τῆς ἐπαρχίας VII 118, 37 τὸν λαμπρότατον ἄρχοντα τῆς ἐπαρχίας VII 119, 26 τῶν δικαστῶν τῶν κατα τηνδε την πόλιν ἢ καὶ ὁπουδήποτε IIII 65, 15 χώροις καὶ πόλεσι εἰς ἀναδείκνυται δικαστής, θαρσεῖται δὲ κρίσεις καὶ τας ἐφ' αιματι καὶ ψυχῆι III 86, 24 τοῖς ἔξω δικαστηρίοις IIII 39, 29 χρηματικὴν ἢ ἐγκληματικην αἰτιασιν I 121, 10 V 121, 13 καθοσιώσεως ἐκρίθημεν VII 80, 7 pro nomine ponitur descriptio corporis III 23, 18

τὸν θαυμασιώτατον καὶ περίβλεπτον τριβοῦνον καὶ νοταριον IIII 8, 6 VII 155, 19 160, 24 τοῦ περιβλέπτου τριβουνου καὶ νοταρίου IIII 6, 19 ὁ θαυμασιώτατος τριβοῦνος και νοτάριος IIII 21, 16 31, 8 32, 9 33, 23 VII 146, 35 ὁ θαυμασιώτατος τριβοῦνος VII 150, 34 τοῦ θαυμασιωτάτου καὶ φιλοχρίστου τριβούνου και νοταρίου VII 162, 1. τῆι θαυμασιότητι αὐτοῦ VII 150, 36 τὸν μεγαλοπρεπέστατον τριβοῦνον καὶ νοτάριον VII 154, 28 τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου Ἀριστολάου VII 154, 10

τῶι περιβλέπτωι κόμητι καὶ πραιποσίτωι τῆς τετάρτης σχολῆς VII 68, 19 31 τὸν πριμικήριον τῶν καθωσιωμένων παλατίνων VII 68, 26 παρά τε σκουταρίων καθωσιωμένων παρα τε αἰδεσιμωτάτων παλατίνων VII 68, 32

τῆς ταξεως [praef praet] V 8, 37 EX OFFICIO [mag mil per Orientem] VII 120, 8 ὁ εὐγενέστατος μαγιστριανός VII 146, 36 τὸν καθωσιωμένον μαγιστριανόν III 12, 28 μαγιστριανοί V 14, 4

τῶν διοικήσεων καὶ τῶν ἐπαρχιῶν VII 122, 11 76, 2 τῶν τας ἐπαρχίας οἰκούντων III 68, 29.

τὸ σεμνὸν βουλευτήριον καὶ τους λαμπροτάτους [Ephesi] III 47, 2 τῶι σεμνοτάτωι βουλευτηρίωι τῆς Τενεδίων πολεως VII 137, 39

ἐπὶ ταβουλαρίων III 19, 19 33

ἀννόνας VII 71, 12 κανονικῶν III 50, 30 cf *Sitzungsber d Wien Akad d Wiss* 208, 4 p 28

TEMPORVM NOTATIONES

υπατείαι Θεοδοσίου τὸ τρισκαιδέκατον καὶ Οὐαλεντινιανοῦ τὸ τρίτον [430, d 19 m Nou] I 116, 7

υπατείαι Φλαυίου Αντιόχου καὶ τοῦ δηλωθησομένου [431, d 29 m Iun] III 10, 22 τοῖς μετα την υπατειαν Φλαυίου Θεοδοσίου τὸ τρισκαιδέκατον καὶ Φλαυιου Οὐαλεντινιανοῦ το τρίτον II 3, 3 = III 60, 5 [431, d 22 m Iun] III 53, 7 [d 10 m Iul] 59, 9 [d 11 m Iul] 15, 12 [d 16 m Iul] 21, 6 [d 17 m Iul] VII 84, 31 [d 22 m Iul] 118, 18 [d 31 m Aug]

mense Iunio indictione tertia decima [430] uol III p 26, 21 ινδ̄ ιδ̄ [431, d 7 m Apr] IIII 65, 31 ἰνδικτιῶνος ιε̄ [431, d 1 m Iul] III 10, 16 ινδ̄ ιε̄ [431, d 13 m Aug] III 42, 33 ινδ̄ α̅ [433, d 23 m Apr.] VII 173, 2 ινδ̄ α̅ ἔτους Διοκλητιανοῦ ρξδ̄ [448, d 18 m Apr] IIII 67, 16

τῆι πρὸ δεκατριῶν Καλανδῶν Δεκεμβρίων I 116, 7 πρὸ δέκα Καλανδῶν Ἰουλίων II 3, 4 τῆι πρὸ τριῶν Καλανδῶν Ἰουλίων III 10, 22 τῆι πρὸ ιζ̄ Καλανδῶν Αὐγουστων III 15, 13 πρὸ δεκαεξ̄ Καλανδῶν Αὐγουστων III 21, 8 πρὸ μιᾶς Καλανδῶν Σεπτεμβριων VII 118, 19 ἐν τῆι ἡμέραι μηνὸς Ἰουνίου δευτέραι καὶ εἰκοστῆι κατα Ῥωμαίους III 4, 1

τῆι πρὸ δέκα Καλανδῶν Ἰουλίων, Παυνὶ εἰκάδι ὀγδόηι κατ' Αἰγυπτίους III 60, 6. Καλανδῶν Ἰουλίων Ἐπιφὶ ζ̄ III 10, 26. τῆι πρὸ ἓξ Εἰδῶν Ἰουλίων, ἥτις ἐστὶ κατ' Αἰγυπτίους Ἐπὶφ ις̄ III 53, 8. τῆι πρό πέντε Εἰδῶν Ἰουλίων, ἥτις ἐστὶ κατ' Αἰγυπτίους Ἐπὶφ ιζ̄ III 59, 10.

τῆι κατὰ Ἀλεξανδρεῖς ὀγδόηι καὶ εἰκάδι Παυνὶ μηνός II 67, 10. I 117, 28. *Athyr tertia* uol. III p. 179, 11. Χοιὰκ κθ̄ IIII 9, 21. Τυβὶ ς̄ IIII 11, 17. μηνὶ Φαρμουθὶ ιβ̄ IIII 65, 32. Φαρμουθὶ κγ̄ IIII 67, 16. Φαρμουθὶ κη̄ VII 173, 2. Μεσορὴ κ̄ III 42, 33.

τῆι ἑνδεκάτηι τοῦ Γορπιαίου μηνός VII 77, 4

VIII
RES ECCLESIASTICAE

ἡ ἁγία σύνοδος ἡ χάριτι θεοῦ κατὰ τὸ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων συναχθεῖσα ἐν τῆι Ἐφεσίων II 64, 7. III 43, 24. ἡ ἁγία σύνοδος ἡ χάριτι θεοῦ ἐν Ἐφέσωι συναχθεῖσα κατὰ τὸ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἡμῶν βασιλέων II 64, 18. ἡ ἁγία σύνοδος ἡ κατὰ θεοῦ χάριν καὶ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει συγκροτηθεῖσα III 51, 16. ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἡ χάριτι θεοῦ καὶ θεσπίσματι τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων συναχθεῖσα ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει III 34, 2. ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἡ ἐν Ἐφέσωι συγκροτηθεῖσα ἐκ θεσπίσματος τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων III 26, 8. ἡ ἁγία σύνοδος ἡ κατὰ θεοῦ χάριν καὶ νεύμασι τῶν θεοφιλεστάτων βασιλέων ἐν τῆι Ἐφεσίων συγκροτηθεῖσα VII 123, 27. ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἡ χάριτι θεοῦ καὶ νεύματι τοῦ ὑμετέρου κράτους συναχθεῖσα ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει III 32, 16. 10, 29. 47, 17. 63, 25. 65, 6. ἡ ἁγία σύνοδος ἡ χάριτι Χριστοῦ [cf. 6, 1] καὶ νεύματι τοῦ ὑμετέρου κράτους συναχθεῖσα ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει III 3, 5. ἡ ἁγία καὶ μεγάλη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἡ χάριτι θεοῦ συναχθεῖσα ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει III 13, 11. 5, 28.

concilium Iohannis Antiocheni: ἡ ἁγία σύνοδος ἡ χάριτι θεοῦ συγκροτηθεῖσα ἐν Ἐφέσωι κατὰ τὸ γράμμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων V 122, 15. ἡ ἁγία σύνοδος ἡ ἐν Ἐφέσωι συγκροτηθεῖσα III 36, 40. 39, 23. VII 77, 40. 78, 40. ἡ ἁγία σύνοδος ἥ τε τῆς Ἀνατολικῆς διοικήσεως καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς ἐκ διαφόρων διοικήσεων καὶ ἐπαρχιῶν συνηγμένοι III 38, 10.

τῆι ἁγίαι συνόδωι τῆι κατὰ θεοῦ χάριν καὶ θέσπισμα τῶν θεοφιλεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων συναχθείσηι ἐν τῆιδε τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει III 16, 4. 15, 26. τῆι ἁγίαι καὶ οἰκουμενικῆι συνόδωι τῆι κατὰ θεοῦ χάριν καὶ νεῦμα τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων συγκροτηθείσηι ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει VII 122, 26. τῆι κατ' Ἔφεσον ἁγιωτάτηι συνόδωι III 9, 26. τῆι ἁγίαι συνόδωι I 120, 2. τοῖς θεοσεβεστάτοις καὶ ὁσιωτάτοις πατράσιν ἡμῶν τοῖς ἀθροισθεῖσιν κατὰ πρόσταγμα τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων ἐκ τῆς ὑφ' ἥλιον ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει III 14, 12. τοῖς παναγίοις καὶ θεοφιλεστάτοις ἀρχιεπισκόποις καὶ πατράσι τοῖς συναχθεῖσι κατὰ θεοῦ χάριν ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει III 42, 34.

sollemne gestorum initium: τοῖς μετὰ τὴν ὑπατείαν . . . [annus] πρὸ . . . Καλανδῶν . . . [dies et mensis] συνόδου συγκροτηθείσης ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει ἐκ θεσπίσματος τῶν θεοφιλεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων καὶ καθεσθέντων ἐν τῆι ἁγίαι ἐκκλησίαι τῆι καλουμένηι Μαρίαι [ἐν τῶι ἐπισκοπείωι τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Μέμνονος III 53, 11. VII 84, 35] τῶν θεοφιλεστάτων καὶ θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων [secuntur nomina] II 3, 3. III 15, 12. 53, 7. VII 84, 31.˙ . . . συνόδου συγκροτηθείσης κατὰ θεοῦ χάριν καὶ θέσπισμα τῶν θεοφιλεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων κατὰ τὴν Ἐφεσίων μητρόπολιν ἐν τῆι ἁγίαι ἐκκλησίαι τῆι καλουμένηι Μαρίαι VII 118, 19. insolitum est initium κατὰ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων Θεοδοσίου καὶ Οὐαλεντινιανοῦ συναχθείσης ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει ἐξ ἁπάσης ὡς ἔπος εἰπεῖν τῆς οἰκουμένης τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου τῶν θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων τῶν ἁπανταχοῦ ἁγίων ἐκκλησιῶν καὶ συνεδρευούσης ὁριζούσης τε κτλ. VII 95, 19, cf. IIII p. XVIII sq. προλάμπειν τῶν πραττομένων ὑπομνημάτων τυπώσαντες τὸ γράμμα τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας III 4, 17, cf. II 8, 23. V 120, 4. πάντες οἱ προταγέντες ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν ἐπίσκοποι III 5, 22. πάντων τῶν προταγέντων ἐπισκόπων ἐν τῆι στάσει τῶν ὑπομνημάτων III 15, 22. 53, 19. οὕπω τὰ ὑπομνήματα τὰ πεπραγμένα ἐπὶ τῆι καθαιρέσει Nestorii ἐτελειώθη ἐν χάρταις II 68, 6. I 118, 10. ἐν τοῖς πάλαι ἀνηνεγμένοις ὑπομνήμασι τοῖς κατὰ Νεστορίου πραχθεῖσι III 33, 18. 11, 1. 5. 8. 10. II 69, 2. ἡ ἀναφορὰ μετὰ τῶν ὑπομνημάτων II 68, 9. τὴν ἀναφορὰν τὴν ὀφείλουσαν πεμφθῆναι πρὸς τοὺς βασιλεῖς II 68, 7. III 86, 22. τοὺς . . . χάρτας παρὰ τῶν βασιλέων ὡς ἀποσταλέντας παρ' ὑμῶν ἐδεξάμεθα καὶ ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας ἀθροισθείσης πανδήμου ἀναγνωσθῆναι εὐθὺς πεποιήκαμεν III 14, 25. ἀπεστείλαμεν [ad Caelestinum] καὶ τὰ ὑπομνήματα καὶ τὰς ὑπογραφὰς τῆς συνόδου III 9, 19. συνοδικὸν ἅπαιτοῦν πάντων τὴν ὑπογραφήν III 37, 27. τοῖς τῆς καθαιρέσεως [Nestorii] ὑπομνήμασιν V 136, 3. καθὰ καὶ ἡ πίστις τῶν πεπραγμένων ὑπομνημάτων περιέχει III 21, 21. ἐγγράφως ἐπὶ πίστεως τῶν ὑπομνημάτων III 88, 10. 66, 28. ἐπ' αὐτῆς τῆς πίστεως τῶν ὑπομνημάτων εἰπεῖν III 81, 15. II 37, 27. διηγησάμενοι ἐπὶ πράξεως ὑπομνημάτων III 46, 32.

τὸ συνέδριον τῆς ἁγίας συνόδου III 24, 26. συνεδρίων πολλῶν γενομένων I 92, 15. ἐν συνεδρίωι I 92, 20.

ἡ συνελθοῦσα σύνοδος ἐν Ἀλεξανδρείαι ἐκ τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως I 33, 5. 113, 8. 109, 21 II 37, 3. πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας καὶ τὴν συναχθεῖσαν ἐκεῖ σύνοδον IIII 37, 16. τῆι ἁγίαι συνόδωι τῆι κατὰ Παμφυλίαν VII 123, 28. ἡ σύνοδος ἡ τῆς ἡμετέρας ἐπαρχίας [Cypri] VII 121, 34. Ῥούφωι ἐπισκόπωι Θεσσαλονίκης καὶ τῆι σὺν αὐτῶι συνόδωι VII 139, 36. ἡ Ῥωμαίων σύνοδος I 92, 22. 33, 22. 34, 21. 24, 15. ἐν συνόδωι πατέρων III 37, 19. de synodo ἐνδημούσηι cf. ind. VI Κωνσταντινούπολις. χαρτίον συνοδικὸν συνταχθὲν ἐν τῆι μεγάληι Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ Σισιννίου VII 117, 8. 12. 17.

τὰ ἐξ ἔθους ἀποστελλόμενα συνοδικά, ἐν οἷς τὰ εὐαγγέλια τῆς σῆς προεδρίας ἡμῖν μηνυθήσεται VII 159, 2. 160, 20, cf. III 80, 23.

ἐπισκόποις πρεσβυτέροις διακόνοις ἀναγνώσταις λαικοῖς οἰκοῦσι Κωνσταντινούπολιν I 101, 6. ἐπισκόποις καὶ κλήρωι καὶ τοῖς φιλακροάμασι τῶν λαῶν I 25, 2.

τῶν μητροπολιτῶν ἐπισκόπων II 66, 25. 67, 24. 69, 1. III 3, 14. 7, 9. ὁ μητροπολίτης τῆς ἐπαρχίας III 27, 23. τῶν ὑπογραφῶν τῶν μητροπολιτῶν III 42, 29. τῶι τε διοικητῆι καὶ τῶι μητροπολίτηι III 42, 7.

ἐπαρχιῶται ἐπίσκοποι III 27, 30 τὸν μὴ τοῦ καταλόγου τῶν ἐπισκόπων τυγχάνοντα I 120, 14. τῶι κατὰ βούλησιν θεοῦ καὶ νεύματι τῶν βασιλέων χειροτονηθησομένωι τῆι Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίαι II 65, 9.

τὸ ἐπισκοπεῖον II 37, 8. 11. VII 68, 25. III 53, 11. VII 84, 35.

ἁγιώτατε πάτερ III 74, 29. 75, 15. τῶι ἁγιωτάτωι καὶ θεοφιλεστάτωι πατρὶ Κελεστίνωι III 10, 14. ex Latino uersa: ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος πάπας ἡμῶν Κελεστῖνος III 53, 27. τοῦ ἁγίου καὶ μετὰ πάσης προσκυνήσεως ὀνομαζομένου πάπα Κελεστίνου III 54, 4. τοῦ ἁγίου καὶ σεβασμίου πάπα Κελεστίνου III 57, 30. 58, 24. 29. 60, 34. 59, 27. 62, 15.

episcopi appellari solent, sicut innumera exempla demonstrant, εὐλαβέστατοι θεοφιλέστατοι θεοσεβέστατοι ὁσιώτατοι ἁγιώτατοι. simplex uocatiuus rarus est: θεοφιλέστατε I 94, 15. ὁσιώτατοι III 14, 26. 47, 10. τὴν ἀοίδιμον ὑμῶν θεοσέβειαν III 15, 1. ἡ σὴ θεοσέβεια I 92, 3. VII 150, 17. I 23, 27. 24, 1. 4. 5 et saepius. 73, 12. 18. 25. 74, 5. 92, 23. 27. 93, 8. 97, 25. 99, 8. 100, 16. 21. II 10, 6. 38, 7. III 8, 26. 73, 24. IIII 4, 6. 8, 16. 31, 7. 40, 6. 41, 15. 48, 31. V 10, 15. 24. 34. 11, 30. 12, 8. 119, 7. VI 110, 7. 18. 20. 157, 11. VII 71, 9. 33. 80, 16. 141, 5. 35. 142, 3. 146, 14. 155, 8. 160, 18. 161, 9. 35. 162, 20. σοῦ ἡ θεοσέβεια VII 160, 37. 162, 7. I 95, 11. ἡ ὑμετέρα θεοσέβεια III 21, 19. 37, 10. V 121, 6. VII 80, 40. 120, 39. 139, 23. 156, 23. II 9, 10. 13. 11, 27. 67, 27. III 10, 14. 17, 5. 19, 10. 34, 7. 11. 52, 7. V 136, 12. VII 81, 28. 123, 10 124, 7. 16. ἡ θεοσέβεια ὑμῶν II 69, 30. III 19, 20. 23, 9. 59, 16. II 10, 28. 67, 9. III 6, 20. 31, 17. 43, 31. 44, 30. 45, 30. 32. VII 137, 23. ὑμῶν ἡ θεοσέβεια I 120, 10. 121, 9. II 36, 18. 52, 15. V 121, 16. 127, 17. VII 77, 11. 12. 34. 78, 30. 81, 20. ἡ ὑμῶν θεοσέβεια VII 140, 18. II 8, 15. III 59, 1. 3. τὴν θεοσέβειαν αὐτοῦ IIII 30, 1. 34, 19. VII 153, 38. τῆι θεοσεβείαι αὐτῶν III 62, 34. αὐτοῦ τῆς θεοσεβείας II 11, 26. τῆς αὐτοῦ θεοσεβείας I 109, 10. II 24, 21. τῆς αὐτῶν θεοσεβείας I 115, 17. — ἡ ὑμετέρα ὁσιότης καὶ νῆψις III 20, 4. ἡ σὴ ὁσιότης II 10, 9. III 42, 21 IIII 5, 7. 20, 5. 30, 25. 31, 19. VII 147, 26. 148, 4. 26. 37. 151, 24. I 94, 10. III 5, 29. 33. 6, 15. 35. 7, 4. 9, 3 et saepius. 40, 3. 74, 19. IIII 5, 17. 7, 1. 16, 25. 34, 5. 20. 26. 40, 3. V 10, 20. 12, 19. VI 151, 8. 156, 19. VII 71, 8. 141, 21. 32. 40. 42. 143, 9. 26. 148, 31. 34. 149, 5. 14. 152, 25. 153, 13. 18. 22. 39. 158, 40. 43. 159, 2 40. 162, 24. σοῦ ἡ ὁσιότης I 112, 25. VII 155, 29. I 119, 17. VII 158, 37. 159, 5. 160, 23. ἡ ὑμετέρα ὁσιότης IIII 9, 14. 33, 28. V 136, 31. I 119, 8. II 13, 24. III 17, 16. 19, 26. 20, 18 et saepius. 34, 13. 30. 42, 12. VII 77, 8. 17. 78, 13. 16. 25. 97, 10 τὴν ὁσιότητα ὑμῶν III 31, 16. 32, 1. 44, 13. IIII 38, 23. V 135, 9. VII 88, 4. ὑμῶν ἡ ὁσιότης III 18, 26. IIII 39, 16. VII 77, 2. 31. 81, 24. IIII 39, 24. VII 78, 28. 34. ἡ ὑμῶν ὁσιότης III 32, 7. 16, 7. 39, 24. — ἡ σὴ εὐλάβεια I 94, 24. τῆς σῆς εὐλαβείας I 33, 8. 34, 3. 10 et saepius. IIII 4, 19. 5, 11. VII 144, 32. 145, 34. 146, 3. VII 161, 22. 164, 8. τὴν εὐλάβειάν σου II 11, 14. σοῦ τὴν εὐλάβειαν I 74, 17. ἡ ὑμετέρα εὐλάβεια II 65, 3. VII 142, 26. IIII 9, 26. V 127, 24. VII 173, 29. ἡ εὐλάβεια ὑμῶν I 109, 7. ὑμῶν ἡ εὐλάβεια III 59, 5. IIII 50, 28. V 127, 14. τὴν εὐλάβειαν αὐτοῦ II 8, 4. — τῆι ὑμετέραι ἁγιότητί τε καὶ ἀγάπηι III 27, 23. ἡ σὴ ἁγιότης IIII 7, 5. I 112, 30. VII 143, 33. 144, 3. σοῦ ἡ ἁγιότης VII 80, 5. ἡ ὑμετέρα ἁγιότης VII 77, 6. I 120, 24. II 53, 13. III 15, 4. 28. 34, 27. ἡ ἁγιότης ὑμῶν III 10, 15. ἡ ἁγιότης τοῦ ἐπισκόπου Κυρίλλου II 36, 17. — ἡ σὴ ἁγιωσύνη III 75, 5. VII 160, 29. I 119, 9. II 33, 21. III 39, 30. 40, 36. V 119, 16. 120, 2. 17. 121, 31. VII 146, 10. τῆς ἁγιωσύνης σου VII 143, 1. σοῦ τῆς ἁγιωσύνης I 100, 11. 12. 22. VII 160, 32. 162, 9. ἡ ὑμετέρα ἁγιωσύνη III 14, 28. VII 144, 26. I 120, 19. III 20, 20. 37, 25. V 120, 25. VII 81, 17. 97, 2. 15. — τὴν σὴν θεοφίλειαν VII 161, 9. ἡ ὑμετέρα θεοφίλεια VII 97, 14. III 44, 5. 21. VII 139, 18. 140, 14. τὸ σὸν

θεοφιλές VII 141, 37. — τῆς σῆς φιλοθείας I 93, 22. 96, 11. VII 160, 28. σοῦ τὴν φιλοθείαν I 96, 15. VII 151, 23. 152, 23. 31. ὑμῶν τῇ φιλοθείαι VII 157, 4. — ἡ σὴ τελειότης III 73, 27. IIII 29, 20. 27. VI 151, 14. 157, 15. 161, 4. VII 153, 4. I 98, 8. IIII 20, 25. 32, 27. 32. V 12, 11. 23. VII 140, 41. 147, 29. 32. 148, 11. 162, 29. — τῆς σῆς γνησιότητος VII 155, 12. I 93, 11. — τῆς σῆς ἱερωσύνης I 100, 10. — τῆς σῆς διαθέσεως I 32, 11. 93, 9. σοῦ τὴν διάθεσιν I 93, 24. — σοῦ ἡ ἱερὰ καὶ φιλόθεος ψυχή VII 160, 4. — ex Latino uersa: ἡ ὑμετέρα μακαριότης III 54, 2. 5. 28. 55, 3. 58, 16. 17. 19. 25. 59, 32. 33. 34. II 53, 1. ἡ σὴ ἀδελφότης VII 143, 3. 5. 15. 144, 4. 145, 6. τὴν ὑμετέραν ἀδελφότητα VII 144, 21.

τῆς ἐνούσης ἐμοὶ βραχύτητος I 26, 7. τῆς ἡμετέρας μικρότητος VII 162, 8. τὴν ἡμετέραν πτωχείαν II 104, 19.

τοῖς θεοσεβεστάτοις καὶ εὐλαβεστάτοις συμπρεσβυτέροις καὶ συνδιακόνοις καὶ παντὶ τῷι κλήρωι καὶ τῷι λαῷι τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει III 13, 12. τοῖς πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις καὶ λαῷι Κωνσταντινουπόλεως I 113, 7. πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις καὶ λαῷι Ἀλεξανδρείας I 116, 11. 117, 3. 25. 118, 16. τῷι εὐλαβεστάτωι καὶ πιστοτάτωι καὶ φιλοχρίστωι λαῷι τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκκλησίας V 128, 24. τῆς κατὰ τὴν φιλόχριστον Κωνσταντινούπολιν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας II 65, 3. τῷι εὐλαβεστάτωι καὶ φιλοχρίστωι κλήρωι τῆς Τενεδίων πόλεως VII 137, 39. τοῖς κλήροις IIII 39, 19. πολλοὺς τῶν εὐλαβῶν καὶ φιλοχρίστων I 100, 4.

τοῦ ἀγαπητοῦ καὶ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου VII 138, 2. τὴν σὴν θεοσέβειαν VII 165, 6. τῆς σῆς εὐλαβείας VII 165, 8. 17. πρεσβυτέρωι Ἀλεξανδρείας παραμένοντι ἐν Κωνσταντινουπόλει IIII 35, 2. Ἀσφάλιον τὸν πρεσβύτερον, ὅς ἐστι μὲν τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας, ἐκδικεῖ δὲ ἐν Κωνσταντινουπόλει τὰ πράγματα τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας III 23, 12. τὸν οἰκονόμον καὶ ἔκδικον καὶ τὸν πρωτοδιάκονον τῆς κατ' Ἔφεσον ἐκκλησίας VII 68, 20. τοὺς κληρικοὺς καὶ οἰκονόμους τῆς ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως II 64, 16 πρεσβύτερος περιοδευτής II 59[102]. ὁ πρωτοπρεσβύτερος τῆς Ῥοδίων VII 138, 11. πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας καὶ πριμικήριος νοταρίων II 7, 34, cf ind. V Πέτρος.

ἔξαρχος τῆς τῶν Τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν αἱρέσεως VII 104, 17. δευτερόπρεσβυς κώμης Παραδιοξύλου VII 104, 27.

τοῦ ἀρχιδιακόνου VII 143, 36. III 23, 18. τοῦ . . . ἀπὸ τῶν ἡμετέρων [Xysti] πλευρῶν ὑποδιακόνου VII 143, 19. τοὺς αὐτοῦ κληρικοὺς ἢ συγκέλλους V 9, 24. τοῦ ἰατροῦ καὶ συγκέλλου Κυρίλλου V 136, 17. τῶν ὑπηρετουμένων τῇι σῇι ἁγιότητι κληρικῶν IIII 4, 14. τοῦ νοταρίου καὶ ἀναγνώστου . . . τοῦ ἐπισκόπου Καππαδοκίας II 11, 12. 10, 3. 10. νοτάριος τῆς ἁγίας καθολικῆς ἐκκλησίας πόλεως Ῥωμαίων III 54, 18. νοταρίου III 23, 1. ἀναγνώστου τῶν ὀρθοδόξων VII 103, 15. ἀναγνώστου καὶ μονάζοντος V 7, 8.

τοῦ ὄχλου τῶν δεκανῶν V 8, 28. τῶι δεκανικῶι V 8, 13. 29. 32. 37.

ἐπισκόπους τε καὶ μονάζοντας I 112, 14. ἐπισκόποις καὶ μοναστα῀ς III 90, 21. κληρικῶν ἢ μοναστῶν IIII 39, 25. τῶν κληρικῶν ἢ τῶν μοναζόντων V 14, 26. τοὺς κοσμικοὺς καὶ μονάζοντας I 120, 15. πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις πατράσι μοναχῶν καὶ τοῖς τόν μονήρη βίον ἀσκοῦσιν I 10, 2. τοῖς εὐλαβεστάτοις καὶ θεοσεβεστάτοις πατράσι μοναχῶν καὶ τοῖς σὺν ὑμῖν τὸν μονήρη βίον ἀσκοῦσι II 69, 10. πατράσι μοναχῶν IIII 49, 5. τὰ μοναστήρια ἅμα τοῖς ἀρχιμανδρίταις αὐτῶν II 65, 24. οἱ θεοσεβέστατοι καὶ ἁγιώτατοι ἀρχιμανδρῖται III 45, 30. μοναστήρια μὴ συγχωρεῖσθαι ἔχειν VII 118, 1. ἀναγνώστου καὶ μονάζοντος V 7, 8. τῶν μοναζόντων II 66, 2. 5. 7. μοναστάς II 65, 22. I 11, 3. Χριστιανῶν μοναχῶν V 7, 9. ἁγίους μοναχούς V 9, 15. τῶν ἀφελεστέρων μοναζόντων V 8, 15. στάσεις τῶν μοναζόντων VII 76, 40. ὡς δοῦλοι θεοῦ V 13, 16. τῇι ὑμετέραι εὐλαβείαι II 68, 15. 21. τοῖς κατ' Αἴγυπτον μοναστηρίοις V 11, 19.

canones Nicaeni VII 118, 35. 119, 1. 16. can. Nicaen. 6 VII 121, 19. can. Antioch. 4 III 40, 28. can. apost. 74 II 11, 14. 12, 17. III 4, 12.

ἐκ τοῦ βαλανείου [= parabalani, cf. *Sitzungsber. d. Wien. Akad. d. Wiss.* 208, 4 p. 28]. πλῆθος χωρικῶν ἀπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων III 46, 14.

τὰ εἰς τὰς χρείας τῶν πενήτων καρποφορούμενα VII 75, 42.

τὰς ἑσπερινὰς ἢ τὰς ἑωθινὰς λειτουργίας V 124, 35. ἡ . . . σύναξις οὔτε ἀνάγνωσιν ἔσχε τῶν ἁγίων γραφῶν οὔτε προσφοράν, μόνας δὲ λιτὰς ὑπὲρ τῆς πίστεως καὶ τοῦ ὑμετέρου κράτους καὶ τὰς περὶ τῆς εὐσεβείας διαλέξεις VII 80, 36. τὸν φρικτὸν ἐκεῖνον ἁγιασμὸν δν νῦν τινὲς παραχαράττειν ἐπιχειροῦσι VII 72, 37. λιτανεῦσαι II 65, 29. παρασυνάγετε VII 80, 24. παρασύναξιν VII 172, 5.

σταυρὸν ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς ἐκκλησίας ἐκλάμποντα II 91, 26.

EXPOSITIONES FIDEI

symbolum Nicaenum I 12, 32. 35, 1. II 12, 29. cf. III 4, 20. 10, 32. 47, 25. VII 95, 23. 89, 3. IIII 51, 19. VI 29, 3. VII 65, 16. cum appendice [cf. Eccl. Occid. monum. iuris antiquiss.

ed. Turner I 110 sq.] III 39, 1. cf. III 42, 24. V 135, 1. — singulares sententiae I 26, 20. 29, 12. III 94, 33. V 17, 2. 63, 9. VI 28, 3. 29, 11. 32, 30. 79, 5. 158, 11. VII 34, 32. I 29, 27. VI 5, 1. 6. 10. 12, 32. 13, 2. 28, 24. VII 107, 16, cf. *Zeitschr. f. neutestamentl. Wiss.* 25, 82. τὸ τῆς πίστεως σύμβολον, ἐν ὧι καὶ ἐβαπτίσθημεν VII 163, 8. δέον τήν τε ἀποστολικὴν καὶ εὐαγγελικὴν παράδοσιν τῆς πίστεως ἣν καὶ ἐξέθεντο κατὰ καιροὺς οἱ πατέρες οἱ ἐν τῆι Νικαέων συνελθόντες, παραθεῖναι τοῖς ἐκ πλάνης ἐπιστρέφουσιν εἰς ἀλήθειαν VII 96, 11, cf. VII 97, 5.

μέρος τοῦ μαθήματος τῆς ἐκκλησίας Ἀντιοχέων I 102, 9.

symbolum a Charisio prolatum VII 97, 16.

ἴσον τῆς ἐκθέσεως τοῦ παραπλασθέντος συμβόλου VII 97, 26.

expositio fidei episcoporum qui cum Iohanne Antiocheno VII 70, 15.

formula pacis inter Cyrillum et Iohannem Antiochenum factae IIII 8, 9—10, 18. VII 159, 13—39. IIII 17, 1—20.

κατ' οὐδένα τρόπον ἐκβεβηκὼς ἁλίσκομαι . . . τὸ ἐκτεθὲν παρὰ τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης συνόδου τῆς κατὰ καιροὺς ἐν τῆι Νικαέων συνειλεγμένης σύμβολον II 13, 23 et passim in depositionibus episcoporum quae secuntur, cf. III 6, 33. 28, 26. 33, 19. ὥρισεν ἡ ἁγία σύνοδος ἑτέραν πίστιν μηδενὶ ἐξεῖναι προφέρειν ἢ γοῦν συγγράφειν ἢ συντιθέναι παρὰ τὴν ὁρισθεῖσαν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν τῆι Νικαέων συναχθέντων σὺν ἁγίωι πνεύματι VII 105, 22, cf. IIII 24, 3. VII 142, 9. 148, 41. 138, 13. 139, 18. 140, 12. ἀπόχρη ἡμῖν ἡ θεόπνευστος γραφὴ καὶ τῶν ἁγίων πατέρων ἡ νῆψις καὶ τὸ πρὸς ὁτιοῦν τῶν ἐχόντων ὀρθῶς ἐκτετορνευμένον τῆς πίστεως σύμβολον IIII 23, 23, cf. IIII 19, 22. 50, 12 et passim. ad fidem Nicaenam prouocat Cyrillus VI 25, 36. 26, 8. 112, 2. VII 150, 3. VI 27, 28. 105, 1. I 34, 16. 110, 7. idem faciunt Nestorius et Iohannes Antiochenus: V 13, 32 ἐβουλήθημεν . . . κοινῆι ψήφωι κυρῶσαι τῶν ἁγίων πατέρων τὴν πίστιν τῶν ἐν Νικαίαι συναθροισθέντων V 13, 32. μηδενὸς ἑτέρου ζητουμένου . . . πρὸ τῆς ἀκριβοῦς ἐρεύνης καὶ βεβαιώσεως τῆς εὐσεβοῦς πίστεως τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι τῆς Βιθυνίας συνεληλυθότων V 121, 15. VII 69, 20. V 122, 5. 33. 124, 25. 127, 22. 128, 18. 129, 22. 132, 24. III 37, 31. 38, 2. 23. 40, 16. 25. 41, 28. ἑτέραν ἔκθεσιν ἀδύνατον ἡμᾶς ποιῆσαι πλὴν τῆς ἐν Νικαίαι γενομένης ὑπὸ τῶν μακαριωτάτων πατέρων VII 77, 29. 69, 39. 70, 29. 76, 27. 156, 5. 146, 24. 147, 35. 162, 27. IIII 21, 24. 31, 19, cf. I 100, 8. ἐδήλου τὰ γράμματα [Rufi Thessalonicensis] ὡς χρὴ . . . συναγωνίσασθαι τῆι ἐκτεθείσηι πίστει ὑπό τῶν μακαρίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συναθροισθέντων καὶ μὴ συγχωρῆσαι μῶμον ἐκείνοις τοῖς βραχέσι ῥήμασιν ἐπεισαχθῆναι ἀρκοῦσι καὶ τὴν ἀλήθειαν δεῖξαι καὶ τὸ ψεῦδος ἐλέγξαι III 40, 7. VII 140, 3.

symbolum Constantinopolitanum VII 65, 29.

VIIII
INDEX VOCABVLORVM

ἐν ἀβασιλεύτοις καιροῖς V 130, 4

ἀβέβαιον = *infirmum* VII 131, 27

ἀβέβηλον III 86, 9. IIII 33, 27. V 61, 29. VI 18, 17. 135, 21. VII 141, 3

ἀβούλως VII 62, 22. ἀβουλότατα VII 44, 21

ἄγαν ἀπηχεστάτων V 60, 4. ἄγαν ἐκτοπωτάτων IIII 41, 29. VI 57, 42. ἄγαν σφαλερωτάτων V 26, 16. ἄγαν ὑψηλοτάτοις III 77, 27

τὰς ἐκ τῶν νόμων ἀγαναικτήσεις II 66, 18

ἀγγαρείας VII 71, 12

ἀγέρωχον VI 138, 5

τοῦ ἄγεσθαι δηλοῦντος τὸ διάγειν ἤτοι διατελεῖν V 46, 5

ἁγίασμα = *sacramentum* I 85, 18

ἁγιοπρεποῦς II 97, 21. V 39, 18. 48, 28

ἀγλώττους VII 150, 9

ἀγνῶτας = *ignaros* VII 134, 15

ἀγριούμενος = *saeuierit* VII 130, 20

ἀγρώστεως = *graminis* VII 132, 44

ἀγύρτας I 98, 30

ἀγυρτῶδες III 21, 14

ἀγχίθυρον ἔχοντα τὴν παραφθοράν I 48, 26

ἠγωνιάσαμεν = *trepidauimus* I 84, 2

ἄδειαν = *copiam* VII 128, 25. = *facultatem* VII 127, 24. 130, 30

ἄδεκτα V 11, 25

ἄδηλος = *incerta* VII 131, 13

ἀδιάδοχα τὰ τῆς βασιλείας παρειλήφατε σκῆπτρα V 130, 25

ἀδιαφόρως = *passim* IIII 65, 17

ἀδίκου = *nequam* VII 133, 1

ἀδοκήτως III 76, 14. 78, 31. 84, 28. VI 15, 15

τὴν ὁμωνυμίαν ἀειλογῶν VI 95, 15

ἀζητήτωι VII 60, 5

οὐκ ἀθαύμαστος VII 52, 9. IIII 40, 10. VI 32, 11

ἀθέμιτα = *nefanda* I 84, 6

ἀθετήσηι = *condemnat* I 77, 3. ἀθετήσηις = *damnaueris* I 83, 8

ἄθλου = *praemii* I 86, 32

ἀθυροστομεῖν VI 81, 40. 73, 38

ἀθυροστομίαις VI 14, 17

ἠιρήσατο = *elegit* VII 133, 41

αἵρεσιν = *condicionem* I 81, 3

αἰτιῶν = *causis* I 91, 3
ἀκαθηκόντως IIII 22, 7
τὸ ἀκαθοσίωτον αὐτοῦ V 129, 37
ἀκάκων = *innocentum* VII 127, 25
ἀκάκουργον VI 53, 14
ἀκαπήλευτον I 117, 9. IIII 50, 24
ἀκαταιτίατος V 44, 29. VI 85, 9
ἀκαταίτιος V 13, 17
ἀκαταλήκτοις V 108, 24. ἀκαταλήκτως V 92, 19
ἀκατάσκωπτος IIII 49, 13
ἀκαταψέκτου IIII 42, 17
ὥστε μὴ ἀκέφαλον ἡμῶν ὑπάρχειν τὴν σύνοδον III 66, 20
ἀκιβδήλευτος I 44, 22. 32. 58, 26. VII 50, 31. V 27, 3
ἀκιβδήλων VI 49, 17. ἀκιβδήλως VI 13, 10. 23, 38. 64, 28. 89, 17.
ἀκίδας = *spicula* VII 132, 22
ἀκλόνητος III 78, 21. 26. I 63, 7. ἀκλονήτως I 49, 9. VI 124, 27
ἀκοινώνητος = *excommunicatus* I 91, 11
ἀκονηθεῖσαν οἴκοθεν εἰς εὐσεβῆ ζῆλον I 97, 25
ἀκονιτί VI 33, 16. 54, 5
ἀκοντίοις = *telis* I 86, 19
τό ἄκρον = *arcem* VII 127, 31
μὴ οὕτως ἀκρωτηριάζωμεν **τὴν λέξιν** VII 24, 7
ἀκύμαντον VII 125, 27
ἀληθῶς = *certe* VII 126, 30. 136, 16
ὀρθῶς καὶ ἀλήπτως IIII 21, 27
ἁλιείας VII 28, 13
ἀλλήλους = *inuicem* I 87, 12
ἁλωβήτως V 3, 8
ἀμβιτίωνος I 111, 29
ἄποσον καὶ ἀμέγεθες I 35, 25
ἠμείφθησαν = *mutata sunt* VII 132, 40
καθάπερ ἀμέλει I 58, 31. 63, 17. 65, 3. 67, 9. III 92, 30. 98, 22. IIII 60, 22. V 18, 27. 33, 27. 37, 3. 44, 19. 46, 6. 52, 33. VI 17, 13. 18, 4. 22, 16. 32, 41. 33, 7. 35, 23. 39, 8. 32. 40, 26. 46, 30. 51, 15. 65, 16. 73, 6. 79, 41. 82, 24. 130, 17. 134, 27. 29. VII 37, 24. 43, 34. 46, 29. 47, 21. 49, 23. 26. 52, 30. ὥσπερ ἀμέλει VI 156, 5
οὐκ ἀμελέτητον II 101, 9
ἀμεριμνίας = *securitate* III 57, 23
ἀμετρήτου I 48, 3. 58, 9. VI 80, 10
ἀμοιβαδόν = *inuicem* VII 126, 39. 134, 21. = *uicissim* I 87, 23. = *alternis uicibus* I 77, 22
ἀμοιβή = *uicissitudo* VII 135, 27
ἀμφιβάλλειν = *dubitare* I 86, 26. 80, 8. III 56, 23. 57, 22. ἀμφιβληθῆναι = *dubitari* I 91, 2. ἀμφιβάλλομεν = *ambigimus* I 84, 23
ἀμφιβολία = *dubitatio* I 80, 1
ἀμφίον IIII 46, 22. VI 88, 32
ἄμωμος = *immaculatus* VII 126, 26
ἀναβοθρεύειν βωμούς IIII 42, 7
ἀνάγνωσιν = *distinctionem* II 42, 29
ἀναιτίως = *innocenter* VII 134, 34
ἀνεκαινίσθη = *redintegratus est* I 88, 28. ἀνακαινισθησομένη = *reparanda* VII 126, 40
ἀνακαίνισιν I 55, 12
ἀνακρίνει = *discutit* I 84, 11. 86, 6
ἀνεκτήσατο = *recreatus est* I 88, 28
ἀνακωχήν = *indutias* I 82, 17. 86, 15
ἀναμελωιδοῦντος I 49, 5
ἀναμεστώσαντες VII 33, 17
ἀνάπαυσιν = *solacium* VII 127, 37
ἀναπηγάζει I 67, 5
ἀνασειράζειν I 109, 8
τὴν ἀναστάσιμον ἡμέραν VII 26, 7
ὡς λίθον ἀναστηλούμενον VI 37, 23
ἀνασφαλές VI 45, 4. 82, 17
ἀναυάγητον VII 19, 11
ἀνεθέλητον V 96, 2. 8. VI 98, 37. 96, 12
ἀνείδεος IIII 60, 15
κατ' ἀνελπιστίαν = *desperatione* I 80, 13
ἀνενέργητος III 27, 27. 33, 8
ἀνεξικακίας = *patientiam* VII 127, 21. I 88, 14
ἀνεξικάκως = *patienter* I 88, 12
ἀνεξίτητον τὴν γραφήν I 62, 27
ἀνέπαφον III 40, 20
ἀνεπικούρητον V 51, 3
ἀνευθύνους = *innocentes* I 82, 3
ἀνέχεται = *patitur* VII 126, 4. 120, 24. 131, 13
ἀνθρωπολάτραι II 49, 14. VI 8, 8. 16. II 47, 6
ἀνικάνως I 63, 4
ἀνισοφυῆ VI 51, 1
ἀνίσχυρα III 8, 33. 20, 27. 35. 49, 24
ἀνόθευτον IIII 62, 5
ἀνόσιον = *nefandum* I 77, 15
ἀνουθέτητος VI 52, 34
ἀνουσίου V 68, 17
ἀντέκτισιν III 88, 25
ἀντιδίκων = *aduersariis* I 87, 13
ἀντικρύ = *contra* VII 126, 8. 135, 21
ἀντικρυς = *contra* VII 126, 16. 134, 13
ἀντισταθμήσεται = *pensabitur* VII 136, 26
ἀντιταλαντεύουσαν I 105, 18
ἀνυπόθετον λῆμμα VII 62, 21
ἀνύποιστον VII 119, 11
τῶν ἀνυπολήπτων I 108, 21
ἀνυποστόλως VI 39, 7
ἄνυσιν = *effectum* VII 120, 30
ἀνύψωσιν = *exaltationem* VII 126, 19
ἀνωμάλησε VII 77, 10
Ἑλληνικῆς ἀσελγείας τὸ ἀνώνυμον καὶ **ἄθεον** φρόνημα II 103, 16
ἀνωφελήτους III 28, 14
ἀξίαι = *dignitati* VII 134, 24
ἀξιόληπτον I 14, 19. 116, 27
τοῖς ἀξίοις = *meritis* VII 129, 17. 30. 130, 14. ἀξίους = *bene meritos* VII 126, 24. ἄξιος γέγονε = *meruit* I 88, 7
ἠξιώθη = *meruit* VII 135, 34. 126, 31

ἀξιόχρεων = *idoneum* I 87, 17
τῆς ἀοιδίμου μνήμης VII 48, 27
ἀπαγόρευσις = *desperatio* VII 127, 32
ἀπαιδόντως IIII 23, 16
ἀπηλλάγησαν = *fuerint liberati* I 78, 9
ἀπαραβλητον IIII 52, 14
την πίστιν τηροῦντες ἀπαρακόμιστον I 113, 30
ἀπαραποιήτως V 27, 27
ἀπαρατρέπτως II 14, 5
ἀπαραφθορον III 96, 19
ὡς απαριθμεῖται ὁ εὐαγγελικος λόγος VI 150, 4
ἀπειλεῖ = *immineat* [falsa translatio] I 84, 14
ἀπέλασιν = *repulsa* VII 136, 42
ἀπέπαντον = *praecocum* VII 134, 6
ἀπεριεργάστωι I 56, 26
ἀπεριμερίμνως VI 143, 11
ἀπλημμελές VII 40, 7 45, 16
ἀπλώσας γαληνην IIII 34, 25 ἤπλωσας = *extendisti* I 80, 4
ἀπόβασις = *euentus* I 78, 14
ἀποβίωσιν III 69, 14
ἀπόβρασμα I 52, 8 47, 28
ἀποδεῖξαι = *adseruisse* I 76, 4
τας τῶν θορύβων ἀφορμας ἀποκειρεσθαι IIII 39, 29
ἀπεκίνησε = *submouit* I 76, 25 ἀποκινητέον = *remouendum* I 77, 7
ἀποκοινώνητον = *excommunicatum* I 89, 11
ἀποκρουσθῆναι = *excludi* II 53, 22
οπως ἂν μηδὲν τῶν προσόντων ἀποκτησαιντο III 69, 14
ἀπολείπεται = *deest* III 55, 16 20 VII 126, 42 ἀπελείφθη = *afuit* VII 134, 39
ἀπόλιδες III 9, 1 84, 7
ἀπολιμπανεσθαι = *defuisse* VII 135, 3 ἀπολιμπανομένου VII 118, 14
ἀπονιψαμενοι τας χεῖρας αὐτῶι III 81, 13
ἀπόνιψιν VI 141, 20
ἀπεξεσμένως IIII 49, 28
ῥηματίων εἰκαίων ἀποπτύοντες ὄχλον I 11, 14
ἄποσον I 35, 25
ἀπεστείλαμεν = *direximus* I 82, 29 86, 29 82, 10 = *destinaui* I 83, 12 VII 120, 31
ἀποσύνακτοι I 92, 4 V 11, 11
ἀποσχοινισθῆναι III 49, 35
ἀπότεξιν III 91, 30 92, 7 95, 15 98, 5 IIII 56, 37
ἀπόφασις = *sententia* I 76, 21 77, 1 11 17 78, 26 81, 31 82, 23 83, 3 85, 23 89, 7. 26 91, 14 24 VII 126, 21 128, 22 30 132, 6 133, 4 44 134, 24 27 136, 7
ἀπόφθεγμα = *oraculo* VII 120, 26
ἀπρακτεῖν I 68, 18
ἀπροκρίτως VII 164, 19
ἀπερινόητος καὶ ἀπρόσβλητος IIII 59, 16 ἄρρητον καὶ ἀπρόσβλητον III 94, 5
ἀπροσκλινεῖ VII 79, 19 ἀπροσκλινῶς IIII 58, 22
ἀπύλωτον II 92, 24 III 79, 24 81, 12 VI 31, 29 81, 38 137, 25 VII 49, 11
ἀπωθεῖται = *recusat* I 79, 30
ἀργίαν = *ferias* I 86, 17
ἀργυροπρατῶν VI 13, 25
ἀριστοεπεῖν VI 24, 1 30, 2
ἁρμοδίους = *congrua* I 89, 18 ἁρμοδίως = *competenter* VII 131, 24
ἁρμόσηι = *conueniant* I 80, 30 ἁρμοσει = *potest conuenire* I 75, 22 ἡρμοσμένως = *conuenienter* ἁρμόζει = *competunt* VII 133, 26
τήν τοῦ αιματος ῥύσιν ἀρρωστήσασα VI 78, 17 ἠρρωστηκότι τοῦ λόγου τὸ ἀκαλλές VI 75, 16
ἀρχηγος = *auctor* I 81, 16 VII 129, 10 132, 9 134, 35
ἀσέβημα = *nefas* I 81, 26
ἀσυγκρίτου I 12, 17 14, 28 VII 22, 10 I 42, 13 48, 24 VI 45, 35 51, 1 ἀσυγκριτως I 13, 24 55, 3 65, 30 V 47, 33 51, 35 60, 3 64, 24 67, 37 99, 9 102, 7
ἀσυμβατος V 91, 17 VI 72, 6 ἀσυμβατως III 44, 17
ἀσυμφυές IIII 52, 16
ἀσυνακτοι VII 74, 41
ἀσυναρπαστον III 18, 26
ἀσυνηθη I 111, 17 34 II 71, 10 V 34, 6 50, 26 55, 4 VI 57, 13 115, 7 VII 37, 18 ἀσυνήθως III 90, 14 V 51, 23 VI 67, 8
ἀσυντακτος τῆι κτίσει III 91, 26 IIII 52, 22 VI 52, 5 58, 33 το ἀσυντακτον προς ἡμᾶς VI 64 11
ἀσυντελῆ V 89, 4 οὐκ ἀσυντελῆ VI 75, 35 V 16, 26
ἀσυφηλον I 63, 14 VI 44, 39 VII 39, 36
ἀσφαλειας = *cautione* VII 132, 32 = *tuitione* VII 132, 33 IIII 63, 3 64, 21
ασφαλεῖς = *cauti* I 83, 2 79, 18 ἀσφαλεστάτη = *certissima* I 89, 3
ητακτησε III 20, 18
ἀταλαιπωρον III 86, 30 VI 57, 42 63, 8 86, 21 VII 52, 21
ἀτελευτητοις V 27, 1
ἀτιθασοις III 84, 15
ἀτιμωρητι = *impune* VII 132, 4
ἀτοπήματα = *scelera* VII 135, 23 136, 9
ἀτοπιας = *horrore* I 78, 8
ἀτόπωι = *improbae* I 75 17
ατραχυς I 51, 31
ατρεψίαν I 49, 2
αὐθέντου = *auctoris* I 91, 1 VII 127, 31 128, 27 36 129, 13 131 37
αὐθεντια = *auctoritas* I 89, 8 76, 27 — τὴν τοιαυτην αὐθεντίαν III 10, 4
το αὖθις = *futurum* VII 127, 19 εις αὖθις = *rursum* VII 130, 27
ψυχρόν τε καὶ ἄυλον τὸν λόγον VI 56, 3 ψυ-

χρόν τε καὶ ἄυλον καὶ οὐδαμόθεν ἐπικουρούμενον . . . τὸν . . . λόγον VI 56, 3
αὐτίκα = *denique* I 77, 17
αὐτοδύναμιν αὐτοζωὴν αὐτοσοφίαν VI 121, 12
ὁ αὐτοζωή VI 144, 26. 121, 12
αὐτοθεία οὐσία VII 84, 19
αὐτοθελῶς V 68, 16
αὐτοπροσώπως III 65, 14
αὐτοτελής IIII 61, 8
αὐτόχρημα I 40, 1. IIII 38, 16. 43, 28. V 36, 36. 105, 9. VI 92, 10. 145, 24. VII 36, 13
λόγων ἠφειδηκότων κατεπαίρεσθαι VI 39, 22
ἀφιλοθέοις III 84, 15
ἀφιλοικτίρμονες III 83, 9
ἀφιλονείκως VII 142, 31
ἀφιλόστοργοι III 81, 17
ἀφορισμούς = *exilia* I 88, 13
ἀφορμή = *causa* VII 129, 2. 134, 34. ἀφορμῆι = *occasione* I 89, 22
ἀφ' οὗ = *postquam* I 78, 29
ἀφωσιῶσθαι κατὰ τῆς γενομένης συμβάσεως VII 155, 28
ἀχείρωτος VII 31, 16
ἄχθος = *pondus* VII 126, 14
ἄωρον = *immaturum* VII 134, 6
βαμβαίνοντος = *nutante* VII 133, 10
βασανιζέτω = *discrucient* I 86, 31
τῆι . . βραδυτῆτι εβάρησε τὴν σύνοδον III 3, 27
βασιλείαι = *imperio* VII 129, 14. 21
βασίλειον = *imperium* VII 127, 4. I 90, 15
βάσεις = *gressus* I 87, 20
βασκαῖνον = *inuidens* VII 131, 31. ἐβάσκηνεν = *inuidus fuit* VII 132, 14
βατταρισμοῖς VI 134, 7. 142, 6. VII 47, 6
βεβαιώσει = *adsertione* I 75, 27
βλάβος I 62, 29
βλάπτεται = *inficitur* I 80, 30
βλαστῆσαι = *pullulare* VII 127, 19. 130, 17
βλεμματός τε καὶ ἀκοῆς III 65, 20
βοήθεια = *suffragio* VII 127, 10
βοσκαί = *pascua* VII 132, 40
βραβεῖα = *palmam* VII 131, 10
βράδος III 7, 17
βραχυλογήσας I 108, 6
γαληνότατε = *tranquillissime* VII 129, 19
ἀπό γε τοῦ V 47, 7. IIII 23, 15. 29, 12. V 104, 29. 105, 12. VI 13, 21. 14, 37. 18, 1. 38, 14. 39, 6. 41, 11. 81, 25. 83, 36. 86, 21. VII 44, 14. — διά γε τοῦ I, 17, 17. IIII 25, 4. V 78, 25. VI 30, 33. 40, 4. 59, 17. 63, 9. 71, 28. 93, 26. VII 52, 18. — διά γε τό V 30, 7. 33, 18. 79, 4. VI 14, 39. 45, 14. 74, 5. 76, 18. — εἴς γε τόν I 37, 1. 69, 29. III 99, 29. V 61, 28. 64, 32. 94, 25. 102, 36. VI 20, 33. 25, 1. 36, 16. 58, 36. 62, 13. 64, 18. 84, 11. 97, 17. 101, 15. 105, 20. 127, 5. — ἔν γε τῶι VI 38, 38. IIII 42, 35. V 55, 29. 77, 18. VI 26, 35. 35, 14. 64, 9. 75, 35. 89, 29. 99, 2. — ἐπί γε τοῦ VI 33, 41. 34, 2. 94, 14. — ἐπί γε τῶι III 76, 13. 77, 4. IIII 48, 12. 22, 12. VI 16, 29. 23, 19. 54, 10. 82, 1. VII 141, 32. — ἐπί γε τό III 76, 22. V 39, 11. VI 21, 15. 112, 6. — κατά γε τοῦ III 81, 21. VI 134, 22. — κατά γε τῶν ἐννοιῶν τὴν δύναμιν VI 35, 38. κατά γε τόν I 36, 28. 13, 11. 44, 27. 49, 15. 53, 22. 25. 60, 24. 70, 19. 71, 7. III 83, 17. 96, 28. 99, 28. IIII 21, 30. 26, 14. 43, 6. 47, 15. 49, 28. V 27, 33. 37. 30, 14. 31, 3. 26, 27. 32, 7. 35, 21. 27. 40, 14. 43, 11. 45, 10. 46, 33. 52, 23. 57, 10. 58, 7. 24. 28. 34. 70, 13. 78, 6. 97, 16. 103, 32. VI 14, 5. 19, 5. 22, 18. 33, 11. 37, 10. 31. 38, 15. 40, 38. 41, 6. 29. 42, 22. 33. 46, 13. 19. 48, 12. 49, 18, 52, 15. 57, 34. 59, 20. 60, 13. 61, 38. 64, 12. 24. 73, 2. 30. 76, 7. 80, 38. 83, 17. 94, 43. 98, 8. 9. 120, 12. 132, 10. 160, 1. VII 38, 20. 40, 9. 43, 28. — παρά γε τῶν VI 91, 36. — παρά γε τοῖς I 43, 20. 64, 8. V 60, 29. VI 32, 11. 116, 3. — παρά γε τόν V 53, 28. 79, 41. VI 56, 29. 93, 38. 97, 33. 118, 17. 131, 2. VII 40, 9. 16. — πρό γε τῶν I 20, 20. 70, 5. III 92, 6. IIII 49, 25. 50, 7. V 40, 40. 109, 7. VI 16, 14. 17, 16. 88, 2. VII 141, 26. — πρός γε τό I 12, 30. 26, 15. 63, 2. III 79, 7. 88, 2. IIII 39, 10. 51, 15. V 27, 15. 35, 34. 41, 2. VI 33, 16. 118, 25. 119, 5. 138, 22. VII 50, 9. 52, 25. VI 39, 21. IIII 47, 12. VI 85, 42. — ὑπέρ γε τοῦ III 90, 21. IIII 22, 14. V 48, 21. VI 74, 9. 75, 23. VII 60, 12. 137, 25. — εἴς γε τοῦτο IIII 20, 22. — ἔν γε τούτοις IIII 49, 10. V 58, 25. VI 24, 37. 26, 15. 60, 26. 77, 7. ἔν γε τούτωι I 67, 10. ἔν γε τουτοισί I 61, 5. V 28, 26. VI 13, 39. VII 55, 11. ἔν γε τοῖς τοιούτοις VI 29, 28. — ἐπί γε τούτωι V 69, 9. ἐπί γε τούτοις VII 33, 21. ἐπί γε τουτοισί VII 62, 20. — κατά γε τουτονί VII 43, 10. — περί γε τούτων VI 113, 30. — πρό γε τούτου VI 55, 32. — πρός γε τούτωι I 38, 8. III 78, 22. 84, 33. VI 21, 17. 24. 30, 22. 90, 36. 96, 14. 104, 13. VII 43, 35. I 67, 35. V 58, 29. — πρός γε τοῦτο I 15, 8. IIII 29, 19. 40, 15. V 43, 33. 44, 34. VI 13, 27. 53, 3. 64, 13. 70, 16. 79, 41. 88, 4. 103, 30. 154, 14. VII 39, 26. πρός γε ταυτί VI 23, 23. 50, 26. VII 44, 21. — ἐπί γε τισίν VI 80, 13. πρός γε ἡμῶν I 66, 32. VI 52, 2. 123, 4. πρός γε ἡμᾶς VI 82, 10. πρός γε τινάς IIII 50, 6. πρός γε Χριστόν VI 59, 36. — τὴν ἀπό γε φημὶ τοῦ IIII 45, 28. διά γε φημὶ τῆς VI 28, 10. ἔν γε φημὶ τῆι VI 105, 1. τὴν ἐπί γε φημὶ τῶι IIII 86, 27. κατά γε φημὶ τόν VI 44, 27. IIII 25, 12. 52, 38. 55, 28. VI 33, 41. 64, 27. ἡ κατά γε φημὶ τήν IIII 50, 35. πρός γε φημὶ τόν V 86, 2. VI 14, 27, 49, 34. 93, 35. 101, 33. τῆς πρός γε φημὶ τόν V 19, 31. — κατά γε μόνην V 19, 16. ὑπέρ γε μόνων

V 24, 18. ὑπέρ γε μόνους VII 61, 1. — ὡς πρός γε ψυχήν III 92, 18. — ἔν γε δὴ σφίσιν VI 79, 38. πρός γε δὴ τούτωι VI 73, 1. πρός γε δὴ τοῦτο VI 118, 28. ἔν γε δὴ πρώτηι I 37, 14. — ὑπέρ γε μᾶλλον τῆς III 83, 10. ὑπέρ γε μᾶλλον ἑαυτοῦ I 39, 6. III 83, 10. VI 75, 23. — μετά γε δὲ τά VII 141, 38.
γενικήν = *generale* III 55, 27. γενικῶς = *generaliter* VII 128, 10
ὁ γενν άδας οὑτοσί VI 115, 5
ὦ γενναῖε I 54, 14
γεννήτορι V 32, 10. 63, 12
γεωργητέα = *colenda* I 85, 25
γαῖ = *terrae* VII 129, 25
γηίνοις = *terrenis* VII 131, 18
γηπόνοι V 26, 23
τῆς καθ' ἡμῶν γλωσσαλγίας VI 143, 7. VII 49, 32. 55, 34
γλωσσοκόμωι IIII 37, 5
γνησίου ἔργον I 96, 13. γνησιώτατοι = *carissimi* VII 127, 35
τῆς περὶ σὲ γνησιότητος I 93, 12
γνώμηι = *arbitrio* VII 130, 8. = *consilio* VII 128, 29
γνώρισμα V 5, 15. 18
καὶ γοῦν I 23, 4. 36, 15. 67, 1, 9. 17. 70, 10. II 92, 18. 101, 7. III 77, 11. IIII 55, 29. V 44, 19. 52, 27. 83, 15. 97, 40. VI 40, 5. 42, 10. 53, 44. 65, 18. 75, 5. 78, 10. 17. 91, 21. 93, 13. 35. 98, 26. 101, 10. 129, 7. 130, 20. 131, 10. 135, 13. 152, 7. VII 22, 5. 52, 31. 59, 5. 141, 4
γραοπρεπῆ VI 43, 31. γραοπρεπέστερον III 95, 32
ἀσεβείας γραφόμεθα VI 126, 8. III 87, 16. VI 16, 3. 19, 19. 20, 32. 23, 7. 49, 27. 85, 8. 117, 26
ποιείσθωσαν τὸ χρῆμα γραφήν VII 52, 7. φρενοβλαβείας γραφήν VI 57, 21. 98, 18. VII 38, 31. ὑπὸ γραφὴν ἁμαρτίας VI 70, 28. ὑπὸ μώμου γραφήν VI 141, 14. μῶμον καὶ γραφὴν IIII 41, 15
γρηγόρησιν = *uigilantiam* I 75, 20
ἐγύμνωσας = *detexisti* I 76, 1. ἐγυμνώθη = *exutus est* I 91, 12
ὁ δείλαιος I 117, 16. II 71, 14. οἱ δείλαιοι IIII 22, 29. VI 14, 9. 81, 38. 92, 5
δεῖν superflue additum I 18, 15. 26, 15. 46, 24. 48, 21. 63, 3. 25. 64, 35. IIII 24, 2. 51, 15. V 35, 34. 62, 7. VI 14, 30. 16, 18. 18, 12. 36, 17. 58, 36. 113, 4. 119, 5. VII 35, 17. 50, 9
ἐκ τῶν ἐχουσῶν δέρμα IIII 37, 11
δεσμεῖ = *constringit* I 79, 26
τῶι δεσπότηι μου I 25, 6. 99, 7. 119, 6. IIII 6, 15. τῶι δεσπότηι ἐμῶι VII 161, 21. τῶι δεσπότηι I 93, 7. δέσποτα I 32, 23. 94, 13. 96, 20. 119, 14. 18. III 42, 13. IIII 9, 20. VII 60, 31
δηλαδή = *utique* I 82, 11. 86, 27. 88, 1. = *nempe* III 57, 6. = *profecto* I 77, 25. = *scilicet* VII 120, 17
δηλητηρίωι = *ueneno* I 76, 8. 80, 16. 17. 84, 24. 86, 9
δηλονότι = *plane* I 81, 7
τὸ δήλωμα = III 17, 23. 23, 22
δημοκήρυκας V 120, 21
τοῖς ἡμετέροις δήμοις I 52, 2. II 96, 12. VI 38, 10. 26, 4. δῆμον = *plebem* I 76, 7. δήμους = *populos* I 79, 20
δημοσιεύειν I 105, 21. IIII 66, 17
διαβάλλεται = *arguitur* I 75, 25. 81, 3
διαβιοῦν I 26, 8. III 96, 14
διαβεβοημένη = *celebrata* I 84, 32
διαβριθῆ I 44, 32
διαγρηγορήσας VI 118, 14
διαδοχῆι = *uice* I 76, 27. III 55, 25. I 89, 21
διαθέσεως = *affectu* I 81, 13. διάθεσιν = *dilectionem* I 91, 31
διαιρετῶς VI 146, 18
ἡμεῖς οὐχ οὕτως ταῦτ' ἔχειν διακείμεθα VI 152, 13. I 21, 31. 38, 9. διάκειμαι ὅτι II 13, 21. V 78, 9. διατεθείη ὅτι V 39, 1. ὡς διάκειμαι III 90, 28. τὸ διακεῖσθαι καὶ φρονεῖν IIII 53, 25
τοὺς τοῦ γράμματος διακομιστάς I 117, 27. IIII 20, 23
τὰ παρὰ τῆς συνόδου ῥήματα διακονῆσαι III 18, 10. 17, 23. 34
διακονίαν = *officium* III 56, 12
ὡς καὶ τὰ προστάγματα αὐτοῦ διαλαλεῖ VII 119, 7. ἡ σύνοδος . . . διελάλησε τὰ ὑποτεταγμένα V 122, 16. Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας διελάλησα V 122, 14. διαλαλεῖ = *loquitur* VII 128, 52
διαλεγόμενος = *disputator* I 85, 19
διαλεκτικός = *disputator* I 85, 12. 88, 4
ἐν ταῖς δημοσίαις διαλέξεσι III 4, 27. ταῖς ἐθίμοις διαλέξεσι II 52, 27. διαλέξεως = *disputationis* I 82, 30. 84, 23. 86, 8. 80, 3. VII 131, 22
διαμπάξ VI 162, 7
διανενευκότας εἰς ἀλήθειαν V 60, 30
διάνοιαι = *mentes* VII 129, 8. 130, 6
διαπράξεται = *agat* I 76, 5
διεσμηγμένου VI 33, 26
διεσμιλευμένως VI 13, 22
διαστροφῆς = *peruersitatis* I 76, 26. VII 133, 15. I 83, 24. 84, 10. 91, 6
διασφάλλεσθαι I 95, 16. 24
διατάξεως = *constitutionis* VII 134, 6
διέταξεν = *cauerit* I 80, 6
διάιττειν I 10, 25. 46, 25
διατυποῦσθαι = *disposita* VII 120, 29
διατυπώσεως = *dispositione* VII 120, 18
ἐκκλησίαν τὴν οὕτω διαφανῆ I 97, 28
δώσουσι III 93, 30

διεξελθών = *tractauit* VII 127, 38
διήγησις = *adsertio* VII 126, 28
διηνεκές = *perpetuum* I 89, 2
δίκαιον = *ius* I 85, 25 III 55, 24
δικαίως = *merito* I 82, 6 88, 5 VII 133, 17 24
δίκην = *causam* I 81, 16
διορθωσώμεθα = *corrigamus* I 76, 19 80, 12 82, 21
διορθώσεως = *correctionis* I 82, 24
διπλασιαστέος = *geminanda* I 90, 15
διστέγων VII 80, 19
διχονοεῖ = *dissentit* I 76, 24
διώκτου = *persecutorem* I 81, 26 27 88, 2
δογματίζομεν = *decernimus* VII 128, 22
τῶν δογματιστῶν τῶν νεωτέρων VI 7, 25
ἐδοκίμασεν = *probauerat* I 82, 11 VII 128, 16 δοκιμασθῆναι = *probari* VII 127, 6 134, 27 135, 10 136, 27 δεδοκιμασμένον = *probatum* I 87, 11 78, 31 79, 2 δεδοκιμασμένους = *probatissimos* III 57, 19 — δοκιμασθῆι γενέσθαι = *fuerit pertemptatum* VII 120, 27
δοκιμωτάτου = *probatissimi* I 78, 12
δολερᾶς = *callidae* I 76, 1
ὁμοιως δοξάζω II 15, 23 25, 21 26, 5 29 31, 2 19, 18 δοξάζων εις ὄνομα πατρὸς κτλ II 15, 12
δοξαρια III 100, 27
δοτόν VI 81, 26 82, 27 43
δ' οὖν = *tamen* VII 127, 43
ἔδραμε = *nisus est* VII 133, 8
δυναμει = *uirtute* I 85, 10 VII 128, 14 I 87, 8
δυνασθαι superflue additum V 10, 16 27, 37 VI 25, 30 39, 31 62, 13
τῆι δυναστειαι τοῦ θρονου V 11, 37
δυσαντητον I 43, 28 VI 99, 15
δυσαχθῆ ιδρῶτα I 46, 14
δυσδιαφυκτον I 72, 13
δυσκάτοπτον VI 53, 12
δυσμεναινων I 74, 21
δυστροπιας III 73, 23 IIII 16, 16 37, 18 III 79, 28 83, 19
ἔγκλημα καταγραφοντες IIII 51, 7 ἔγκλημα = *criminis* I 91, 4 VII 134, 33 135, 26
ἐγρηγορέναι = *uigilare* I 81, 18 86, 13 84, 24
ἐγρηγορωι III 74, 30 ἐγρήγορον = *uigilem* VII 133, 35
ἐγρηγορσιν VII 143, 16 ἐγρηγόρσεις = *uigiliae* I 81, 16
τῆι του ἐπιστολιμαίου γράμματος ἐγχαραγῆι VII 162, 2
ἐθελακριβειας IIII 61, 4
ἐθελοκωφοῦντες VII 26, 9
ει και τα μάλιστα = *licet* VII 129, 22
εἴδους = *genere* I 80, 3
εἰκαιολογεῖν VII 51, 37
εἰκαιομυθεῖ VI 116, 4 83, 1 126 24
εἰκαιομυθία I 46, 33 60, 15 VI 69, 10 VII 34, 2
εἰκαιόμυθος VI 51, 17 90, 36
εἰκότως = *utique* VII 133, 27
εἰσχωρουμένων = *intromissis* IIII 65, 8
εἶτ' οὖν I 95, 26
ἔκβασις = *exitus* VII 134, 14 ἐκβάσεως = *euentu* VII 126, 22
ἐκβιβάσεις = *exequeris* I 77, 1 III 57, 21 VII 127, 3
ἐκβιβασμός = *executio* VII 127, 4
ἐκβιβαστάς = *executores* VII 125, 41
διαρρήδην κηρυττόμενα καὶ φανερῶς ἐκβοώμενα III 4, 27
ἐκδέδωκα τέως οὐδενί I 25, 3
ἐκδικεῖ = *defendit* III 56, 25 I 86, 19 VII 129, 17 25 38 ἐκδικῆσαι = *uindicare* VII 129, 33. 131, 25
ἐκδίκησις = *defensio* III 56, 30
ἔκδικον = *defensorem* I 91, 22 75, 21 28
κατα τὴν αὐτῶν ἔκδοσιν VII 21, 9
ἐκδυναμωθείς = *roboratus* I 91, 16
ἐξεδυσώπουν VI 156, 23 III 89, 33 II 90, 17
ἐκκαπηλεύοντες IIII 29, 7
ἐκκέηται = *pateret* I 76, 14
ἐκκοπτέον = *abscidendum* I 76, 21 85, 23
ἐκλευκανθήσεται VII 151, 33
ἐκμεθύσκων I 71, 7
ἐκνεμηθῆναι III 41, 7 42, 10 IIII 56, 5
ἑκοντί VI 122, 11
φωνῆς ἄνωθεν ἐκπεποιημένης I 66, 6
ἐκτείνεσθαι = *continuari* I 77, 22
ἐκτεθείσαις = *prorogatis* VII 120, 15
ἔκφανσιν V 33, 19
ἐλαττώματα = *uitia* I 79, 28 VII 136, 10
ἔλεγχος = *probatio* I 87, 3
ἐλεπολεσι III 71, 24
ἐνέλειψε = *defuit* VII 133, 11 135, 1
Ἑλληνισμοῦ VII 133, 11 135, 1
ἐλλογιμότητος VI 111 14
ἐλπιδοφόρος V 66, 33
ἐμβραδυνω = *immoror* I 81, 21
ἐμβροχήν = *fomentum* VII 133, 39
ἐμμένοντος = *perduranti* I 76, 21
ἐμπειροπόλεμος I 42, 28 III 78, 30
οἷα τινα σκόλοπα ἐμπερονῆσαι I 11, 20
ἐμπεπιστευμένους = *creditos* I 75, 18 76, 7. 77, 8 III 56, 7 ἐμπεπιστευμένων = *commissorum* I 76, 20
ἐνεπρησθημεν = *flagrauimus* I 83, 25
ὁπλα ἐμφερομένων III 18, 7
ἐμφιλοχωρεῖν I 45, 30
ἐμφυτευθεῖσα = *insertum* VII 129, 18
ἐν ἀμεινοσιν I 49, 26 52, 2 V 88, 11 VI 86, 36 102, 8 ἐν μείοσιν III 83, 10 96, 30 IIII 26, 27 29, 9 VI 14, 8 19, 21 35, 37 67, 26 69, 21 83, 20 ἐν ἐλάττοσιν I [illegible] 25
ἐνδελέχεια = *insinuatio* I 84, 3
ἐνδοξότατε = *gloriosissime* VII 120
ἐνθρονιασθῆναι VII 121, 6

τὰ ἐνθύμια II 76, 23
ἐννοίαις = *ingenio* I 76, 6
ἐνοχὰς ἀπέστειλα V 120, 22
ἐνρὴξαντος IIII 30, 25
ἐνστηματικούς VII 160, 1
ἐνετείλατο = *mandauit* III 56, 12
ἐντολήν = *mandatum* III 55, 28
ἐντολικόν III 34, 10. 37, 15
ἐνώπιον = *ante* VII 127, 42
ἐξευρυνομένης III 77, 5
ἠθικαῖς ἐξηγήσεσιν I 98, 26
ἐξήνιον VI 83, 34. V 26, 13
ἐξιτηλίαν VI 93, 25. 44, 39
ἐξοδευσάντων τοῦ βίου III 6, 14
ἐξωλίσθανες = *labebaris* I 78, 24
ἐξορίαν = *exilium* I 88, 32
ἐξωρισμένος = *exul* I 88, 32
ἐξόριστος = *exulatus* VII 127, 31
ἐξουσία = *potestas* VII 133, 32
ἐξυπνίσθητι = *expergescere* I 81, 16
ἐξέωσεν = *expulit* I 82, 2
ἐξωφανέσι IIII 42, 35. ἐξωφανῶς VI 37, 29
ἐπάγγελμα = *professione* I 89, 8
ἐπάγεται = *infertur* I 76, 12
ἐπαγρύπνως III 77, 28
ἔπαθλον = *praemium* I 81, 25. 87, 15. 28. ἔπαθλα = *merita* VII 130, 4
ἐπαινετέαν = *laudabile* VII 136, 20
ἐπῆρθαι = *sublata* I 79, 31
ὀνόματι . . . ἐπαληθεύοντι . . . τῆι γεννήσει I 94, 9
ἐπαναπαύεσθαι = *incubare* VII 130, 23
ἐπάνω = *super* I 80, 14. 84, 14
ἐπαφῆι = *admiserit* II 53, 23
ἐπεισιέναι = *incessere* VII 136, 37
ἐπεισφρῆσαι VI 151, 13. IIII 47, 50
τὴν ἐπὶ τοῖς ἀμείνοσι ψῆφον I 67, 18
ἐπεδράξατο I 49, 25
ἐπιζητοῦσι = *desiderant* I 79, 19
ἐπίκλημα VI 93, 32. 99, 18
ἐπιμέλεια = *diligentia* I 80, 19. III 55, 31. VII 133, 18. ἐπιμέλειαν = *curam* VII 127, 16
ἐπιμελῆ = *diligentem* I 84, 31. ἐπιμελῶς = *diligenter* I 81, 3. VII 133, 11. 30. 135, 6. ἐπιμελέστερον = *diligentius* I 86, 13. VII 127, 25. 44
ἐπιμονή = *pertinacia* VII 132, 12
ἐπίμονος = *pertinax* VII 135, 13
ἐπιπλήττειν αὐτὸν μεταστῆναι τῶν οἰκείων εὑρημάτων V 11, 2
ἐπιστήμην = *disciplinam* VII 135, 38
ἐπιστυγνάζων VI 137, 22. IIII 24, 13
ἐπιτίμησιν = *correptionem* I 80, 10
ἐπιτραπέντος = *commissi* I 79, 11
ἐπιτυχεῖν = *mereretur* VII 126, 37
ἐπιχειρεῖ = *nititur* I 83, 7. 78, 25. 80, 19. VII 127, 16. ἐπεχειρήθη = *adpetita* VII 129, 12
ἐπιχεθέντα = *superfusa* VII 131, 35
τῆς παρὰ τοῦ πατρὸς ἐποπτείας V 53, 5
ἐραστής = *amator* I 76, 6
ἔριδος = *certamine* I 81, 28. ἔριδας = *contentiones* I 80, 6
ἐριθείας VII 156, 23
ἐρχομένων = *uenientium* I 78, 4
ἔρωτος = *amore* I 75, 17
ἑτερόφρων VII 37, 17
πρὸς ἔτι τούτωι V 28, 27. 48, 17. IIII 15, 4
εὐαφόρμως IIII 22, 13. VI 59, 3. 111, 3
εὐδιακλάστοις VI 23, 21
εὐδοκίαν = *prouidentiam* VII 129, 7
εὐδρανῆ III 81, 30
εὐζωίας IIII 49, 18
εὐήνιον V 40, 32
εὐθέως = *mox* I 78, 4. 80, 12
εὐθυδρομῶ VII 154, 35
εὐθυμίαν = *laetitiam* I 75, 5
εὐθύς = *mox* I 77, 5
εὐθυτενής IIII 60, 28
εὐκαιρία = *oportunitas* I 82, 3
εὐκτήριον = *oratorium* IIII 63, 3
μήτε εὐλάβειαν παρά τινος γεγονέναι III 49, 25. εὐλάβειαν = *reuerentia* III 55, 19
εὐλαβεῖ = *religioso* VII 129, 14. 38. 132, 4. εὐλαβεστάτους = *religiosos* VII 130, 32
ταῖς μυστικαῖς εὐλογίαις I 37, 25
εὐλόγως = *iure* VII 132, 5. = *merito* VII 134, 36
εὐόλισθον I 55, 10. III 76, 29
εὐπαρακόμιστον III 78, 34
εὐρύχωρα = *spatiosa* VII 137, 2
εὐσθενείας I 42, 25
εὐσθενέστερον VI 90, 5
εὐτεχνές V 82, 29. εὐτεχνέστατοι IIII 50, 22
τὴν φύσιν εὐτροχωτάτην τε καὶ εὐπαράφορον I 48, 30
εὐχαριστοῦντες = *gratulantes* VII 126, 12
εὐχόμενοι = *gestiamus* III 56, 16
εὐωδίασε II 28, 5. V 26, 29
ἕως ὅταν III 49, 16
ζημίαι = *detrimento* VII 136, 26. = *dispendio* I 81, 19
ζητήσεως = *discussionis* II 53, 21
ἐζωοπλάστησεν I 103, 26
ἀποφῆναι φιλοσκώμμονας ἢ γοῦν ἀληθείας ἐρευνητάς VII 34, 5
ἡλικίαν = *aetas* VII 129, 28
ἡμερότης = *clementia* VII 130, 30
οὐκ ὀφείλουσι θαρσεῖσθαι III 101, 5. θαρσεῖται κρίσεις III 86, 24. θαρσηθέντες τὴν ἱερωσύνην III 79, 27
θεηγόρων V 43, 34. 118, 35. VI 15, 20. 30, 29. 47, 34. 48, 31. 65, 14. 71, 15. 89, 9. 93, 27. VII 47, 28. 50, 30. II 95, 35
θεικὴν πάλην VI 150, 8
θειότητος = *maiestatis* I 88, 9
θειωδῶς VII 121, 7

θεογνωσίας VII 157, 12. II 52, 2
θεοδίδακτος V 88, 31
θεολογεῖ I 32, 6. VII 21, 41. 22, 34
θεοπάθειαν VI 161, 9
θεοφανῶς VI 150, 2
τὰ ἐπί γε τοῖς ἱερᾶσθαι λαχοῦσι θεσμοθετῶν III 77, 11
θεσπίζομεν = *sancimus* IIII 63, 4
θρηνοῦντες = *lugentes* VII 127, 32
θρησκείας = *religionis* I 85, 14. 19. 88, 17. IIII 63, 19. 64, 25. VII 128, 14. 129, 18. 130, 25. 136, 16. 17. = *sectae* I 90, 21
θώκοις I 42, 24. 48, 29. V 51, 21. 24. 94, 34. VI 62, 9. 77, 24. 89, 24. 141, 7
θωρηξάσθω = *accingatur* III 56, 20
ἰδιάζει καὶ ἀναπατεῖ II 10, 20. ἰδιάσαι αὐτῶι II 37, 16
τοῦ δι' εὐσέβειαν ἰδιασμοῦ VII 71, 19
ἰδικῶς = *proprie* I 88, 3. III 56, 25. = *specialiter* VII 120, 30
ἰδιοπραγεῖν IIII 39, 6
ἰδιοσυστάτως VI 35, 6. 80, 38
τοὺς ὑπὲρ ἡμῶν ἱδρῶτας III 45, 33
ἱεροψάλτου VII 27, 11
ἰθύνειν = *dirigere* I 79, 19
Ἰουδαισμοῦ VII 105, 24
ἰσηγορεῖν VI 48, 5. 6. 12
ἰσογνώμονες VII 33, 29
ἰσομέτροις VI 35, 8
ἰσοστατήσειεν VI 41, 30
ἰσουργήσει V 33, 10
ἰσχνομυθίας IIII 29, 6. VI 24, 37. 26, 15. 50, 15
ἰσχύσαμεν θεραπεῦσαι III 90, 16. I 42, 2. ἰσχύειν = *ualere* I 89, 7
ἰσχυροποιηθέντες = *roborati* I 89, 14
ἰσχυρῶι = *fortissimo* VII 130, 6. ἰσχυρότατον = *fortissimum* I 75, 28. ἰσχυρῶς = *fortiter* I 76, 4
ἰχνηλατεῖν I 72, 16. 11, 7. 34, 9. 35, 13. III 74, 20. IIII 38, 3. VI 15, 20. 36, 34. 52, 35
κατ' ἴχνος βαίνω II 23, 14. κατ' ἴχνος ἰόντες IIII 58, 22. VI 110, 19
καθηψημένηι = *decocto* I 83, 2
τῶν καθηκόντων = *officio* VII 133, 11
καθιερωμένοι = *deuoti* I 86, 23
καθῖκται I 16, 8. καθιγμένος I 16, 13. V 19, 10. 45, 25. VI 125, 23
ἔγραψεν τοῖς κατὰ τὴν Αἴγυπτον μοναστηρίοις καθολικὴν ἐπιστολήν V 11, 19
καθωσιωμένοις = *deuotissimis* I 90, 22
καθοσιώσεως ἐκρίθημεν VII 80, 7. καθοσίωσις = *deuotio* I 77, 5
ὁ καινοτόμος VI 63, 44
τὸ τῆς πίστεως σύμβολον τὸ ἐκτεθὲν κατὰ καιρούς . . . παρὰ τῆς . . . συνόδου τῆς κατὰ καιροὺς συναχθείσης ἐν τῆι Νικαέων I 34, 15. II 13, 23. 22, 13. 31, 17. III 6, 34. IIII 19, 22. 50, 13. V 17, 2. VI 25, 36. 105, 2. 112, 1. VII 34, 32. τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι κατὰ καιρὸν τὴν σύνοδον ποιησαμένων II 17, 3. Ἀθανάσιος ὁ γενόμενος κατὰ καιροὺς τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας ἐπίσκοποις V 65, 23. VII 45, 18. VI 151, 15. οἱ κατὰ καιροὺς ἡμῶν γεγονότες πατέρες V 68, 31. VII 70, 24. ἑτέρους πολλοὺς τῶν ἁγίων καὶ κατὰ καιροὺς ἐπισκόπων I 98, 16. Κῦρος κατεστράτευσε τῆς Βαβυλωνίων κατὰ καιροὺς VI 41, 2. I 43, 10. 23. II 97, 7. III 79, 28. ἐξηγήσεως γενομένης κατὰ καιροὺς παρὰ Ἀττικοῦ VII 45, 6. οἱ τῶν ἐκκλησιῶν κατὰ καιροὺς τὴν φροντίδα πεπιστευμένοι VII 163, 10. ὁ σατανᾶς ἐγείρει κατὰ καιροὺς τοὺς ἐπισπείροντας τῶι σίτωι τὰ πονηρὰ ζιζάνια VII 173, 10. ἥξει κατὰ καιρούς I 37, 19. V 104, 24. VI 29, 15. 106, 40. V 118, 38. Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν ἐξ οὐρανοῦ καταβῆναι προσδοκῶμεν κατὰ καιροὺς V 75, 28. κατὰ καιροὺς ἔμελλεν ὁ Χριστὸς γενέσθαι VI 39, 33. IIII 55, 21. κατὰ καιροὺς ὅτε V 114, 19
καιροφυλακοῦντες I 26, 1
κακοήθη = *malignum* VII 126, 12
κακοτεχνούσης VII 25, 23
καλλιπάρθενος VII 27, 19. 30, 32
καλλίπολις V 51, 11
καλλιτόκος V 66, 32
καλοῦ = *boni* I 81, 7. 78, 13. 87, 25. VII 126, 29. 127, 12. τὰ καλὰ = *quae bona sunt* I 77, 22. καλλίονα = *meliora* VII 130, 9. καλῶς = *bene* I 78, 32. 82, 4. 85, 19. VII 126, 14. 134, 26. 136, 29. κάλλιον = *melius* VII 126, 35. κάλλιστα = *optime* I 83, 6
καμάτωι = *labore* I 86, 32. III 56, 6. καμάτοις = *laboribus* I 87, 15. κάματον = *labores* III 55, 30. καμάτων = *laboris* I 86, 15
κάμνειν = *laborare* I 76, 13. 15
κεκαρωμένοι VII 32, 1
κατηγλαισμένοι VI 35, 9
κατεγλωττισμένους VI 80, 21
κατηγόρευον VI 91, 35. 38, 21. 73, 32. 156, 10
κατεδόνησεν V 43, 33
καταδυναστείας VII 119, 17
καταθύμιον VII 71, 9. καταθυμίως VII 71, 13
κατακαλλύνειν VI 20, 9
κατακιβδηλεύει VII 35, 6. 39, 36. VI 16, 19. 19, 3. 90, 14
κατακροτοῖεν I 57, 2
καταλευκανθήσεται VII 149, 38
ἀποχρῶσαν εὑρήσετε τὴν κατάληψιν V 57, 34
καταλόγωι = *collegio* VII 128, 34
καταναρκῆσαι τὴν ἄφιξιν III 86, 13. καταναρκήσας τὴν δυσφημίαν VI 77, 19
κατανδριζόμενοι IIII 38, 3
καταντλητέα = *fouenda* I 79, 17
κατάνυξιν VII 28, 22
κατάρρησις IIII 42, 17. VI 14, 34. V 60, 1. VI 32, 4. 43, 36. 76, 25. VII 34, 5. 39, 20

κατηρρώστησε τὴν φθοράν VI 91, 43
κατεσοβαρεύετο VI 17, 39
κατατήξειν IIII 22, 26
τῶν καταχθονίων = *inferis* I 91, 19
κατεχρησμώιδησε IIII 41, 26. 42, 25. VI 61, 10
κατειρηκότι VI 16, 14
κατερυθριᾶν I 45, 7
κατευμεγεθῆσαι V 57, 35. 64, 7. VI 23, 26. 86, 33
κατευρύνειν VII 52, 37. I 26, 15. κατευρύνων τὴν ἀκοήν V 49, 4
κατηρεμήσαντας IIII 39, 7
κατισχνοῦν V 64, 40
οἱονεὶ κατορχεῖσθαι φθορᾶς VI 17, 33
κατωτέροις λόγοις VI 12, 12. 99, 24
κένανδρον τῶν πεπιστευκότων III 81, 1
κεπφωθείς II 103, 21
κεραίαις = *apicibus* VII 120, 15
ἐκέρδαναν = *adquirere* I 81, 25
μετὰ κηριόλων II 66, 8
κηρύγματα = *praedicationes* I 77, 2
κηρῦξαι = *disputare* I 78, 27
κανονικῶς κινούμενοι III 20, 20. 24, 21
κοιμᾶσθαι = *dormire* I 81, 18. 19
κοινοβούλιον = *concilium* VII 134, 39
κοινωνοί = *participes* I 78, 16. κοινωνοῖς = *sociis* VII 134, 42. κοινωνόν = *collegam* I 77, 24. 78, 5. 84, 34
κολλήγιον III 7, 22
κεκονιαμένους II 99, 5. V 120, 35
τῆς ἐπὶ τούτωι κόνεως ἅψασθαι I 44, 41
οἱ τυχόντες κοσμικοί V 8, 31. I 120, 15
κόσμια = *ornamenta* I 85, 2
κόσμου = *orbe* I 90, 15
ἐκραββάτισαν V 8, 30
κριτήριον = *iudicium* III 56, 19
κτήτορος = *possessoris* I 85, 25
ἐκυβέρνησαν = *rexerunt* I 84, 28. 32
κυριοκτόνος I 23, 14
κυριολογίαν VII 28, 40
ὁ κύριός μου IIII 21, 16. 31, 8. I 92, 12. 93, 9. 94, 5. 96, 17. 97, 19. 119, 16. IIII 8, 10. 16, 7. 23. VII 141, 12. 152, 23. 153, 21. 24. 37. 155, 4. 10. 156, 7. 157, 33. 159, 37. 160, 39. 161, 6. 162, 35. κυρίωι μου I 92, 2. 96, 28. 98, 5. IIII 15. 23. 20, 18. 31, 6. 34, 4. VII 162, 19. κυρίου τοῦ ἐπισκόπου VII 159, 7. III 70, 16. I 119, 12
κυρίως = *proprie* VII 125, 39. 126, 9. 136, 23
κύρις II 37, 24. 38, 14. 67, 8. III 23, 23. 32
λειτουργίας = *officium* III 55, 29
λήιον = *seges* VII 131, 30
ἀνυπόθετον λῆμμα VII 62, 21
τῆς εἰς λῆξιν ἠκούσης δυσφημίας VI 93, 31. 119, 16. τὸ εἰς λῆξιν ἀγαθόν V 79, 41. IIII 40, 12. I 42, 20. V 55, 6. I 13, 13. ἐμβροντησίας εἰς λῆξιν τῆς ἀνωτάτω VI 103, 2. πρὸς λῆξιν τὴν ἀνωτάτω τῶν κακῶν I 50, 3. τοῦ παντὸς θαύματος πρὸς λῆξιν III 75, 31
τῆς ἀνωτάτω λίαν III 76, 16. ἐπωφελεστάτη λίαν V 46, 10. IIII 46, 18. V 103, 4. λίαν ἐκτοπωτάτων V 64, 18
μικροῦ λίθινος ἐγενόμην II 33, 9
λογισμόν = *animum* VII 132, 28. 133, 9
λοιμώδης = *pestifer* I 75, 10. 77, 8
λοιπόν = *iam* I 80, 10. 83, 1. VII 128, 28. 132, 18. 133, 4
τῶι λοίσθωι καὶ εἰς πέρας ἥκοντι I 65, 20
λυσσᾶν = *grassetur* I 84, 20
μᾶλλον ἁρμοδιαίτεραι VII 43, 20. οὐκ ἀψύχου μᾶλλον, ἀλλ' ἐψυχωμένης νοερῶς III 92, 1. VI 159, 13; similiter collocatum est I 11, 22. III 83, 10. 92, 4. 99, 22. IIII 38, 5. 51, 5. V 40, 39. 46, 5. 47, 22. 52, 14. 60, 23. 80, 13. VI 29, 36. 42, 24. 28. 30. 91, 2. 131, 17. 137, 24. 145, 12. VII 43, 34. τὰς ἀνθρωπίνας ἀνάπτειν φωνὰς οὐχ ἑτέρωι προσώπωι μᾶλλον . . . , προσνέμειν δὲ μᾶλλον τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος αὐτοῦ μέτροις VI 124, 2. φυγὴ μᾶλλον, οὐκ ἀνάληψις III 95, 26
μεγαλοπρεπεστάτου = *illustri* I 78, 22
μεγαλοφώνως VII 20, 36. 25, 6
μεθεκτῶς I 61, 32
μεθώδευσα V 120, 24. μεθοδεύειν = *conuentione* I 82, 22. μεθοδεύεσθαι VII 117, 16. = *conuenire* VII 134, 2 4. 128, 40. μεθοδευθῆναι = *conuentum* I 80, 9
μειονεκτεῖται VI 41, 36. 46, 16. I 13, 30. V 54, 22
μελεδωνοί III 77, 26
μελλούσης = *futuri* VII 130, 7. 135, 29
μελωιδοῦντος VII 21, 31
μεμεθυσμένος = *mergeretur* VII 133, 13
μεμέστωται IIII 25, 22. V 69, 25
μέμψιν = *querellam* I 78, 16
καὶ μέντοι IIII 28, 2. μέντοιγε = *tamen* VII 125, 40. 136, 3. 22. = *uere* VII 130, 32
μέριμνα = *sollicitudo* VII 132, 25
μεσιτεύειν = *interesse* III 55, 17
ὡς ἑτέρου τινὸς ὄντος παρὰ τὸ σὺν τοῦ μετά VII 48, 13. 50, 4
μεταλλεῦοις II 51, 18
μήκοθεν III 23, 10
μήνυμα III 13, 14
μικροφυής III 23, 19
μνημονικῶς = *memoriter* VII 133, 5
ἐν προσθήκης μοίραι III 98, 17. ἐν μοίραι ποιεῖσθαι III 81, 24
ὀψὲ καὶ μόλις III 16, 17. μόλις I 45, 13. 46, 15. = *tandem* VII 125, 37
μονότονος = *pertinax* VII 134, 4
μόρφωσιν εὐσεβείας περιθεὶς ἐν προοιμίοις τῆι ἐπιστολῆι II 31, 25
μυθοπλαστοῦσιν I 54, 8
μύσος = *sceleris* I 91, 4. 80, 3. VII 128, 32

ναυτιασμόν I 29, 9
νεαρῶν = *recentioribus* I 84, 28
νεκρολάτραι II 49, 15. VI 8, 9
νήψατε II 68, 6
νῆψις VI 49, 25
νικηταῖς = *uictoribus* VII 126, 8
νοεῖν superflue additum VI 29, 33. ἐνοήσαμεν = *intelleximus* I 85, 2. 79, 11. 80, 9
τὸ νοητόν = *intellectum* I 85, 15
νομαῖς = *pabulis* VII 132, 40
νομίμων = *legitimis* VII 131, 8
νομομαθής VII 47, 11
νομοφύλαξ III 76, 30
ξένην νοσοῦντα τὴν δυσφημίαν III 7, 3. I 68, 13. VII 35, 9. ἐναργῆ νοσοῦντα τὸν ἔλεγχον I 50, 22. νοσοῦσα τὴν φθοράν VI 84, 40. III 80, 31. I 51, 32. νοσοῦσα τὸ βέβηλον IIII 60, 19. VI 35, 27. 17, 28. III 76, 29
ξενοεποῦντες I 111, 32
ξενοτόκος V 66, 33
ὀδυνῶμαι II 38, 4
οἰκειακῇ = *domestica* I 86, 18
οἰκεῖον = *familiarem* I 91, 17
ἐν οἰκετίαι φυλαττόμενοι V 8, 33
οἰκοδομῶν = *astruens* I 84, 30
ἑτέραν οἶμον ἔρχεται III 91, 17
ὀκλάζειν IIII 3, 9
ὀλέθριον = *perituram* VII 131, 31. 32
ὀλιγογνώμων III 76, 25. 85, 23. VI 31, 19
ὁλόκληρον = *integrum* I 79, 14. 85, 1
ὄμμα VII 25, 26
ὁμογνωμόνως = *unanimiter* III 57, 6
ὁμοδύναμιν II 15, 25
καθ' ὁμοιότητα = *uice* IIII 63, 10
σύμφωνα καὶ ὁμοούσια II 28, 6
ὁμοψύχως = *concorditer* III 57, 5
ὀνησιφόρον VI 13, 35. VII 123, 35
ὄντως = *certe* VII 131, 33
ὀπτικοί = *perspicaces* I 85, 27
παρ' ὁποτέρων I 101, 9
ὀρθοποδεῖν III 101, 3
ὥρισατο = *sanxit* I 89, 8
ὁριστάς I 53, 15
ὅρον = *constitutum* VII 128, 36 ὅρος = *statuta* VII 128, 36
ὅς δέ II 9, 15. 27
ὁσίως = *sancte*
ὥσπερ οὖν I 70, 19. VII 23, 28. οὖν ἄρα I 17, 11. 20, 24. 36, 13. 59, 3. 65, 21. 69, 18. 70, 6 et saepius in scriptis Cyrilli. II 95, 17. 97, 25. 35. III 76, 32. IIII 54, 12. 17. V 29, 3. 31, 25, 32. 32, 1. 41, 3. 42, 13. 24. 44, 21. 48, 14 et saepissime in scriptis Cyrilli. VI 13, 21. 37. 15, 20. 21, 30. 22, 39 et saepissime in Cyrilli libris contra Nestorium. VI 135, 15. VII 25, 9. 30. 27, 17. 46, 31. 47, 34
ἐξ οὐρίων φέρεσθαι V 133, 29
οὐσίαν = *substantiam* VII 129, 40. 133, 19
σωματικῶς ὅ ἐστιν οὐσιωδῶς V 37, 19
οὕτως ἀναγκαιοτάτοις VII 141, 38. 137, 19. VI 118, 21
ὀφείλομεν = *debemus* I 76, 11. 17. 18. 79, 21. 81, 2. 12. 83, 2. 14. ἐκκόπτεσθαι ὀφείλουσιν *abscidendi sunt* I 85, 23
ὠχύρωσας = *communisti* I 76, 2. ὠχυρωμένων = *munitis* I 91, 2
πάθους = *patientia* VII 131, 28
παίδευσις = *eruditio* I 84, 29
παλάμαις II 89, 11
παλιμφήμους I 43, 32. 44, 12
πάναισχρον V 44, 18
παναλκής VI 98, 29. I 43, 3
παναοίδιμον IIII 51, 16
πανσέπτου II 71, 31
πάντοτε = *semper* VII 126, 29. 129, 18. 130, 4. 132, 41. 134, 22. 135, 4
παντουργική V 54, 33
πάντως = *profecto* VII 133, 29. πάντως ὅτι VII 22, 33. 39. 28, 35
παραβάτας IIII 29, 3
παραγράφομαι II 33, 31
παραιτήσασθαι = *excusare* VII 127, 42
παρακεκληκέναι = *rogasse* I 79, 6. III 57, 16. παρακαλούσης = *supplicante* III 57, 5. παρεκάλει = *consolabatur* VII 132, 28
παρακουσμάτων VI 118, 13
παραμονῇ = *obstinatione* I 82, 30
παραναγνωστικοῦ III 22, 30. 23, 1
παραποιηθεῖσιν = *infectis* VII 129, 40
παρατάξεων = *castrorum* VII 134, 12
παρατιθέμεθα = *commendamus* I 89, 16
παραψυχήν I 98, 7
παρείσδυσις ἡ γοῦν φαντασία VII 43, 7
παρενθυμεῖσθαι = *coniuere* I 91, 4
παρενθύμησις = *coniuentia* I 91, 3
παρθενομήτωρ V 66, 33. VII 20, 33
παριστῶντες = *adprobantes* VII 126, 20
παροχετεύουσι IIII 50, 28. 39, 22
παροχήν I 105, 11
παρρησίας = *fiducia* III 57, 8. 10
πατρότητος I 61, 27
πεδίον = *campum* VII 134, 10
τὸ τοῦ λαοῦ πειρατήριον V 8, 12
περαιτέρω = *ultra* VII 134, 7. 136, 36
πέρας = *summa* VII 127, 39
περιαυτίζεσθαι VI 91, 31. 83, 34
περίβολοι = *castra* III 56, 22. περιβόλων = *saeptorum* I 84, 18
περιδρομῆς III 50, 12
περιεγκείμενα = *interiacens* IIII 63, 8
περικλείσεως = *saeptis* I 76, 18
λέξεσι περιξήροις VI 150, 19
περιπλέκεται = *complectitur* I 89, 13
περισσοεπεῖς VI 46, 18. I 15, 30
περισσοτέρως V 9, 28
περιστοιχισάντων III 18, 7

περιτρέχουσι = *ambientibus* VII 127, 9
πεπεμμένηι = *mature* I 83, 2
ἐπήγασε II 88, 28. ἄρτους πηγάζων II 73, 16
πηδαλιουχεῖται I 12, 23
πηλίκη = *quanta* I 88, 1
πικρὸς εἰς θεωρίας VI 115, 23
πλαστογράφος I 105, 4
πλαστολογίας = *falsitatem* III 57, 2
πλαστουργῆσαι VI 17, 13. 153, 15
πλειστάχοῦ IIII 43, 6. 45, 10. 48, 19
πλήκτην = *percussor* VII 132, 20
πλήν . . . δέ V 117, 7. πλὴν ὅτι VI 17, 43. 33, 22, 38, 39. 53, 11. 80, 11
ἃ ἐλέχθη αὐτῶι καὶ πλήρης οὐκ ἐγράφη II 68, 17
πνευματοφόρους I 69, 11
ποδηγουμένους V 34, 28
πόθεν I 11, 12. 22, 26. 46, 11 et saepius
πολυλαλίαι = *multiloquio* I 78, 24
πολυπλασιασθέντα = *multiplicem* III 56, 3
πολυστένακτον III 13, 14
πονείτω = *doleat* III 56, 18
πόνωι = *dolore* I 75, 7. 79, 29
πεποσῶσθαι VI 21, 3
λεπτῶς καὶ περὶ πόδα II, 14, 3
πρᾶγμα = *negotium* VII 133, 23
πραγματευτής = *negotiator* VII 133, 22
πρακτῆρσιν VI 129, 11
πραότητος = *humanitati* IIII 64, 25
πρέπει = *decet* VII 127, 36. = *conuenit* I 81, 4. VII 120, 19. I 78, 31. 86, 4
ἀνέδην καὶ προαλῶς VII 54, 36
προαναθρήσει V 58, 27
προαναφώνησιν I 49, 20
προαρρωστοῦντες III 96, 25
προβατεῶνος = *ouili* I 80, 25
προγόνων = *decessorum* VII 130, 4
προγράμματος III 70, 2
προεισβεβηκότος VI 37, 9
προελθεῖν = *prouehi* VII 120, 24
προθεμάτων III 47, 6
προκαλεῖται = *incessit* I 86, 16. 81, 3
προκρίματι = *praeiudicio* VII 136, 21
προμαχῶνας = *propugnaculis* I 86, 16
προμνήστρια II 100, 18. III 85, 26. VII 56, 2
προνοηθέντος = *prouiso* VII 126, 25
προξενεῖ V 91, 7. 35, 7. 79, 26. 100, 30. VII 33, 32. V 45, 12. 53, 31
πρόξενον σωτηρίας II 75, 1. 6. IIII 49, 9. VI 54, 30. II 100, 18
προοδοποιηθείσης IIII 4, 24
προεπετεύσαντο III 30, 15. 34, 23
προσαναφέρει VII 20, 35
προσῆκον = *conuenit* VII 128, 11
προσκαλεσαμένου = *prouocarat* I 89, 7
προσεκεκόλλητο = *adhaeserat* VII 130, 5
προσκυνήσηι = *ueneratur* I 91, 10
κινδύνοις προσομιλῆσαι III 46, 30. IIII 16, 9
προσομιλητής = *disputator* I 78, 20. = *praedicator* VII 132, 21. = *tractator* VII 132, 37
προσομιλίαις = *praedicationibus* I 75, 6. 76, 1. 7
προσθεμένων = *addiderunt* VII 128, 21
προσφόρως = *conuenienter* VII 126, 31
πρόσχημα = *respectus* VII 128, 43
πρόσωπον = *species* III 56, 8
προθέμενος = *parans* VII 126, 24
προτρεπόμεθα = *hortamur* VII 128, 10. 136, 34
προτροπῆι = *hortatu* VII 133, 14. προτροπή = *adhortatio* I 86, 33
πρόχρεων II 72, 17
πρύτανιν I 43, 12
πρώην = *dudum* I 78, 9
ἐπτέρνισαν V 8, 30
πτῶσις = *ruina* VII 127, 17. 133, 10. I 76, 11
ῥυτιδοῦσι VI 16, 2
τὸ ἐρρῶσθαι φράσαντας I 49, 28. 46, 23. ῥωσθησομένοις = *sanandis* VII 130, 24
σαγηνευθέν III 69, 16. IIII 42, 15
σαθρῶι τῶι συνειδότι III 20, 23
σέβας = *reuerentia* I 79, 20
σεβάσματος = *reuerentiae* I 84, 6. μετὰ σεβάσματος = *reuerenter* I 85, 18
σέβεται = *colatur* VII 127, 31
σεμνολῃρεῖς VI 46, 13
σιδηρωθέντες V 8, 35
σκέποντα = *celantem* I 86, 9
σκέψεων = *cogitationum* I 75, 7
σοφίζονται τὴν ἀλήθειαν VII 89, 17
σπανός III 23, 19
σπεύδηι = *desiderat* VII 120, 23. σπεύδειν = *niti* VII 129, 34
σπονδαί = *foedera* VII 136, 10
ἐσπούδασε = *studuit* VII 131, 43. 133, 7
σπουδαίως = *festinanter* VII 137, 2
σπουδῆι = *studio* VII 133, 40. 136, 17
στάδιον ἀσεβείας III 69, 10
ἐν τῆι στάσει τῶν ὑπομνημάτων III 15, 23. II 31, 3. III 28, 18
τῆς αὐτοῦ κοινωνίας στέλλονται V 8, 8
στενολεσχεῖν I 46, 16
στερεότης = *fortitudo* VII 131, 41. στερρότητι = *uigore* I 77, 1
στήλη = *titulus* VII 129, 27
στιβαρότης = *grauitas* VII 120, 22
ἐστύγναζεν = *maereret* I 81, 20
στυγνότητι = *tristitiae* I 75, 3
ἐστύλισαν V 8, 30
συγγένειαν = *necessitudinem* I 81, 12
συγκοινωνός = *collega* VII 136, 18
συνεκρότησαν καὶ συγκροτοῦσι VII 96, 34
συγχαρμονῆς = *gratulatione* VII 130, 33
συκοφάντης = *calumniator* VII 132, 12
συλλέξαι = *colligere* VII 131, 19
συμβαίνει = *contingunt* VII 131, 35. = *conueniunt* VII 126, 33. 129, 15

συμβιβασμοῦ III 37, 24
σύμβολα = *insignia* VII 130, 7
συμβουλεύωσιν = *persuadeant* I 90, 11
συμβουλῆι = *persuasionis* I 90, 14
ταῖς παρὰ θεοῦ ψήφοις εὖ μάλα συμπλάττεται IIII 41, 34
συμπληγάδα VII 67, 31
συμφοραῖς = *casibus* IIII 65, 9
τὸ σύν I 28, 4. 41, 14. ταυτόν ἐστιν εἰπεῖν καὶ τὸ σύν καὶ τὸ μετά VII 50, 4. 48, 13
συνάγει = *colligit* I 85, 8. 9. 81, 30
συναθλήσει τῶι λόγωι I 71, 11
συναμαθαίνειν III 96, 11
συνάναρχος V 63, 11
συνδεσμεῖ = *alligat* I 85, 6. 7
συνδοξάζω II 25, 14
συνδοτήρ VI 70, 12
συνέδριον = *collegium* III 55, 18. 56, 19. I 80, 11. 83, 1
συνεληλυθέναι = *subuenisse* VII 133, 21
συνερχόμενος = *subueniens* VII 135, 26
συνηγορίαν ἢ γοῦν συνηγόρευσιν VI 48, 11
συνήγορος = *adsertor* VII 133, 16
τὸ συνέστησεν οἶμαι δηλοῦν το παρέθετο ἢ γοῦν μεμαρτύρηκε VI 79, 22
συνίστωρ = *conscius* VII 134, 30
συνενηπίασε I 102, 20
συνοδοιπόρος = *comes* I 88, 16
συνομόλογον II 23, 8
συνοπλιτεύειν II 99, 8
συνετάγη I 104, 13
συντηρῆσαι = *custodire* I 76, 17
συνωθοῦν V 41, 36
σφιγγόμεθα = *constringimur* III 55, 25
σχεδάριον I 112, 6. 12
τὴν παρ' ἡμῶν σχέσιν I 74, 18
ἐσχολακέναι = *uacasse* VII 126, 36
οἱ τάλανες I 43, 13. 45, 11. 50, 28. VI 75, 42. 91, 19. 93, 23. 101, 16. VII 58, 14
ἐπειδὴ χρὴ ταμιεύεσθαι II 97, 8
ὠ τάν VI 123, 2. 132, 9
τάξις = *officium* VII 120, 23. 28. 30. 127, 15
ταυτοβουλία VI 162, 20
ταυτοενεργεῖ VI 80, 30
ταυτοεπεῖν V 45, 14
τελέσας ἐν ἀνδράσιν III 99, 13
τὸ τέλειον = *integritatem* VII 130, 12
τηλαυγῶς VII 156, 9
ἡμῖν τιθέμενος IIII 11, 24
τιμῶμεν = *deferimus* I 81, 14
τληπαθεῖν I 10, 8
τληπαθῶς VI 69, 38. τληπαθέστατον VI 102, 14
διά τοι τό I 22, 20. III 87, 15. IIII 22, 13. 29, 24. V 20, 12. 28, 23. 32, 1. 41, 25. 50, 21. VI 33, 32. 35, 3. 37, 7. 40, 32. 41, 9. 98, 34. 104, 37. 123, 19. διά τοι τοῦτο I 98, 8. 120, 5. διά τοι μάλιστα τό III 82, 28. ταὐτηι τοι I 17, 24 27, 11. VII 36, 4. 43, 21. 47, 9. 59, 4. 60, 29. 63, 1
τοιγαροῦν = *namque* VII 126, 5. 132, 36. = *denique* VII 126, 33. 38. 131, 4. 132, 3. 13. 133, 30. 41
τοίνυν = *nunc* VII 127, 18
τόλμαν = *praesumptionem* VII 133, 33
τοποτηρῶν ἡμῖν = *uice nostra* I 83, 12
τραχοῦντες VI 150, 20
τριποθήτων III 73, 19. IIII 20, 25
τρυγίας VII 19, 26
τύπον = *formam* I 83, 9 88, 15. VII 120, 19. 128, 37. = *exemplo* VII 128, 41
τυχόν = *fortassis* I 86, 24
ὕβρεις = *iniurias* I 88, 12
ὑγιείας = *salutis* I 87, 16
ὑμνήσεως = *praedicationis* VII 133, 21
ὑμνογράφον VII 21, 31
ὑμνωιδός VII 23, 23
ὑπαγορείας II 17, 12. 21, 15
ὑπεισῆλθε = *subuenit* VII 136, 38
ὑπεξούσιος VI 4, 5
ὑπερνήχεται I 11, 8
ὑπέροφρυς III 85, 19
ὑπερπέτασθαι I 49, 16
ὑπερτενές I 59, 31. 34
ὑπερτεροῦν VI 51, 3
ὑπηρεσίας = *officii* I 80, 15. III 56, 1. VII 130, 6
ὑποβαλλούσης = *ingerente* I 90, 24
ὑπόγυον III 14, 21
ὑπόδειγμα = *exemplum* I 81, 29. 83, 2. 84, 33. 87, 9. 20. 88, 21 75, 21. VII 128, 24. 31
ὑπόθεσις = *causa* I 81, 10. III 56, 12. 24. VII 128, 23. 38. 129, 7. 132, 15. 27
ὑπολήψεως = *opinione* I 78, 7
ὑπομιμνήσκει = *monet* III 56, 11 VII 128, 31. I 81, 8. ὑπέμνησεν = *admonuit* VII 134, 3. 16. I 82, 18. ὑπομνῆσαι = *commonitos* VII 136, 23
υπομνήσει = *ammonitione* I 82, 23. ὑπομνησεσι = *ammonitione* I 75, 18. ὑπομνήσεως = *conuentionis* I 77, 2. 83, 8
ὑπόνοια = *opinioni* I 78, 32
ἀληθῆ, τὴν κατ' ὑπόστασιν λέγω VI 52, 1
ὑπωρυγαῖς III 71, 23
ὕπωχρος III 23, 19
ὕφος II 23, 10. = *tenorem* I 78, 22
φαεσφόρος V 66, 33
φανερούς V 136, 22. 26. I 97, 24. φανερόν = *certum* I 80, 26. 76, 21. 84, 24. φανερῶς = *euidenter* I 79, 14
φατρίας V 8, 20
φαύλης = *prauae* VII 130, 16
φαυλότης = *prauitas* VII 129, 10
φημισθείσας = *celebrata* I 78, 15
φιλαλλήλου I 115, 15
φιλαμαρτήμονα IIII 43, 7
φιλανθρωπία = *clementia* VII 129, 24. 127, 22

φιλανθρωποτάτου = *clementissimi* VII 126, 43
φιλεγκλήμονας VII 25, 24
φιλεῖν superflue additum VI 13, 31. 113, 31
φιλογρήγορον IIII 42, 23
φιλοθηρεῖν τὸ ἀληθές I 52, 11. IIII 42, 23. V 27, 16
φιλοκακούργως IIII 29, 8
φιλονεικίαν = *contentionem* III 56, 16. VII 132, 15. = *controuersia* VII 136, 37. φιλονεικίας = *certaminis* VII 132, 15
φιλονείκοις = *contumacibus* VII 120, 22
φιλοπευστοῦσι I 10, 5
φιλοσκώμμονας VII 34, 5
τῶν φιλοψογεῖν εἰωθότων IIII 17, 25. τοῖς φιλοψογεῖν ἐθέλουσιν VII 60, 31
φίλτρον τοῦ περὶ σέ I 96, 15
τὰς ματαίας φλεγμονάς VII 69, 18
φορητῶς ἀνεξόμεθα I 116, 2
φραγμούς = *saepta* I 80, 22
φρόνιμοι = *sapientes* I 85, 27. 31
πεφροντισμένως = *sollicite* VII 136, 30
φροντίδος = *sollicitudinem* VII 127, 40. 128, 16. φροντίς = *cura* VII 127, 41. 132, 25
φροντιστικώτερον = *sollicitius* VII 128, 18
φυγοπόλεμος III 80, 16
φυλακήν = *carcerem* I 88, 25
φυλάττει = *seruat* I 91, 28. III 56, 7. 32. 57, 11
φύλλοις ἀναμαρτησίας στεφανουμένην V 38, 13
φυλοκρινεῖν V 37, 27
φυσική, τουτέστιν ἀληθής VI 118, 24. V 19, 2
τὸ φύσει ἀντὶ τοῦ ἀληθῶς λαμβάνουσα V 19, 4. τὸ φύσει δηλοῖ τὸ κατὰ ἀλήθειαν VII 40, 25. κατὰ φύσιν, τουτέστιν κατὰ ἀλήθειαν VI 118, 22. φύσει τε καὶ ἀληθείαι I 35, 20. IIII 52, 8. φύσει τε καὶ ἀληθῶς III 98, 16
χαίρομεν = *gratulamur* I 75, 20
χαλεπαίνουσα = *saeuit* VII 132, 30
χαμαιριφῆ I 64, 18 V 26, 9
αἱ σκιαὶ τῆς τῶν γραφόντων ἐν πίναξι τέχνης τὰ πρῶτα τῶν χαραγμάτων εἰσὶν IIII 47, 23
ἐχάραξεν ὁ ζωγράφος IIII 48, 13
ἐχαροποίησεν = *laetificauit* I 78, 4
εἰ χάρτης διερράγη αὐτὸ μόνον, . . . ὁ ῥήξας . . . πέντε ὀβολοῖς μόνοις ὑπεύθυνος ἦν II 80, 6
χαρτίων ἢ γοῦν ἐξηγήσεων I 24, 6
ὑπὸ χεῖρα πραττόντων τὴν αὐτοῦ III 17, 4
ἐχειρογραφήσαμεν I 105, 3
ἐχορήγησας = *ministraris* VII 132, 1. χορηγήσωμεν = *praestemus* III 55, 31. χορηγείσθω = *impendatur* VII 126, 28
χρειοκόλαξ V 11, 7
ἐχρεώστει τὸν . . . θάνατον VII 62, 13. χρεωστοῦμεν = *debeamus* VII 128, 10. 14. τὸ κεχρεωστημένον III 46, 18. 20. χρεωστεῖται = *debetur* I 87, 1 88, 9. VII 130, 10. 12. 131, 41. I 84, 17
χρεώστου = *debitoris* I 82, 6
χρῆναι superflue additum I 12, 30. 108, 24. 113, 10. 20. III 80, 19. 88, 2. 91, 14. 99, 11. IIII 22, 21. 41, 25. 42, 26. 52, 27. V 27, 15. 41, 10. 78, 25. VI 32, 22. 39, 23. 64, 18. 73, 21. 97, 17. 127, 5. VII 33, 23. 47, 28. 52, 10. τῶν χρῆναι λεγόντων ὀνομάζεσθαι δεῖν VI 113, 8. χρῆναι φαμὲν αὐτοὺς . . . ἀπονέμεσθαι δεῖν VI 123, 13. χρῆναι διαβεβαιουμένους . . . συμπροσκυνεῖσθαι δεῖν VI 132, 15
χρησμώιδημα I 61, 22
Χριστιανισμοῦ VII 73, 28. 107, 35
χριστομαθής I 51, 18. VI 49, 10
χώρας = *prouinciae* VII 120, 13
τοῖς εὐαγγελικοῖς χωρίοις VII 25, 23
ἐν τῆι χωρίσει ὄντες III 67, 9
χωρίσηι = *separaret* VII 128, 30
ψαλμωιδόν VII 53, 31
ψευδηγόρημα I 52, 7
ψευδοεπεῖν III 90, 16. VI 41, 12. 55, 15. 62, 36. 63, 34. 73, 33. IIII 53, 4. 24, 17. VI 91, 4
ψευδοεπής VI 77, 27
ψευδομυθεῖν VII 39, 29. IIII 47, 3. VI 38, 9
ψευδομυθία VI 46, 6. 24, 7
ψῆφον = *iudicium* VII 133, 42
ὡς = *cum* I 89, 17. = *dum* I 76, 6. 85, 27. ὡς ἔτι = *dum* VII 126, 11

INDEX TRANSLATIONVM

afuit cf. ἀπολείπεται
abscidendum cf. ἐκκοπτέον
accingatur cf. θωρηξάσθω
addiderunt cf. προσθεμένων
adhaeserat cf. προσεκεκόλλητο
adhortatio cf. προτροπῆι
admiserit cf. ἐπαφῆι
adpetita cf. ἐπιχειρεῖ
adprobantes cf. παριστῶντες
adquirere cf. ἐκέρδαναν
adseruisse cf. ἀποδεῖξαι
adsertio cf βεβαιώσει. διήγησις
adsertor cf. συνήγορος
aduersariis cf. ἀντιδίκων
aetas cf. ἡλικίαν
affectu cf. διαθέσεως
agat cf. διαπράξεται
alligat cf. συνδεσμεῖ
amator cf. ἐραστής
ambigimus cf. ἀμφιβάλλειν
ambientibus cf. περιτρέχουσι
admonuit cf. ὑπομιμνήσκει
ammonitione cf. ὑπομνήσει
amore cf. ἔρωτος
animum cf. λογισμόν
ante cf. ἐνώπιον
apicibus cf. κεραίαις
arbitrio cf. γνώμηι

arcem cf. ἄκρον
arguitur cf. διαβάλλεται
astruens cf. οἰκοδομῶν
auctor cf. ἀρχηγός. αὐθέντου
auctoritas cf. αὐθεντία
boni cf. καλοῦ
callidae cf. δολερᾶς
calumniator cf. συκοφάντης
campum cf. πεδίον
carcerem cf. φυλακήν
carissimi cf. γνησίου
castra cf. παρατάξεων. περίβολοι
casibus cf. συμφοραῖς
cauerit cf. διέταξεν
causa cf. αἰτιῶν. ἀφορμή. δίκην. ὑπόθεσις
cautione cf. ἀσφαλείας
cauti cf. ἀσφαλεῖς
celantem cf. σκέποντα
celebrata cf. διαβεβοημένη. φημισθεῖσας
certamen cf. ἔριδος. φιλονεικίαν
certus cf. ἀσφαλεῖς. φανερούς
certe cf. ἀληθῶς. ὄντως
clementissimi cf. φιλανθρωποτάτου
clementia cf. ἡμερότης. φιλανθρωπία
cogitationum cf. σκέψεων
colatur cf. σέβεται
collega cf. κοινωνοί. συγκοινωνός
collegium cf. καταλόγῳ. συνέδριον
colligere cf. συλλέξαι. συνάγει
comes cf. συνοδοιπόρος
commendamus cf. παρατιθέμεθα
commissus cf. ἐμπεπιστευμένους. ἐπιτραπέντος
commonitos cf. ὑπομιμνήσκει
communisti cf. ἰσχύρωσας
competunt cf. ἁρμόσῃ
competenter cf. ἁρμοδίους
complectitur cf. περιπλέκεται
concilium cf. κοινοβούλιον
concorditer cf. ὁμοψύχως
condemnet cf. ἀθετήσῃ
condicionem cf. αἵρεσιν
congrua cf. ἁρμοδίους
consentia cf. παρενθύμησις
consuere cf. παρενθυμεῖσθαι
conscius cf. συνίστωρ
consilio cf. γνώμῃ
consolabatur cf. παρακεκλημένη
constitutionis cf. διατάξεως
constitutum cf. ὅρον
constringit cf. δεσμεῖ. σφιγγόμεθα
contentio cf. ἔριδος. φιλονεικίαν
continguni cf. συμβαίνει
continuari cf. ἐκτείνεσθαι
contra cf. ἀντικρύ. ἄντικρυς
controuersia cf. φιλονεικίαν
contumacibus cf. φιλονείκοις
conuenit cf. ἁρμόσῃ. πρέπει. προσῆκεν. συμβαίνει. μεθιύδευσα
conuenienter cf. προσφόρως
conuentio cf. μεθώδευσα. ὑπομνήσει
copiam cf. ἄδειαν
correctionis cf. διορθώσεως
correptionem cf ἐπιτίμησιν
corrigamus cf. διορθωσώμεθα
creditos cf. ἐμπεπιστευμένους
criminis cf. ἔγκλημα
cum cf. ὡς
cura cf. ἐπιμέλεια. φροντίδος
custodire cf. συντηρῆσαι
damnaueris cf. ἀθετήσῃ
debere cf. ὀφείλομεν. ἐχρεώστει
debitoris cf. χρεώστου
decernimus cf. δογματίζομεν
decessorum cf. προγόνων
decet cf. πρέπει
decocto cf. καθηψημένῃ
deest cf. ἀπολείπεται. ἀπολιμπάνεσθαι. ἐνέλειψε
defendit cf. ἐκδικεῖ
defensio cf. ἐκδίκησις
defensorem cf. ἔκδικον
deferimus cf. τιμῶμεν
denique cf. αὐτίκα. τοιγαροῦν
desiderat cf. ἐπιζητοῦσι. σπεύδῃ
desperatio cf. ἀνελπιστίαν. ἀπαγόρευσις
destinaui cf. ἀπεστείλαμεν
detexisti cf. ἐγύμνωσας
detrimento cf. ζημίαι
deuotio cf. καθοσιώσεως
deuoti cf. καθιερωμένοι. καθωσιωμένοις
dignitati cf. ἀξίαι
dilectionem cf. διαθέσεως
diligentem cf. ἐπιμελῆ
diligentia cf. ἐπιμέλεια
dirigere cf. ἀπεστείλαμεν. ἰθύνειν
disciplinam cf. ἐπιστήμην
discrucient cf. βασανιζέτω
discussionis cf. ζητήσεως
discutit cf. ἀνακρίνει
dispendio cf. ζημίαι
disposita cf. διατυποῦσθαι
dispositione cf. διατυπώσεως
disputare cf. κηρῦξαι
disputationis cf. διαλέξεσι
disputator cf. διαλεγόμενος. διαλεκτικός. προσομιλητής
dissentit cf. διχονοεῖ
distinctionem cf. ἀνάγνωσιν
doleat cf. πονείτω
dolore cf. πόνωι
domestico cf. οἰκειακῇ
dormire cf. κοιμᾶσθαι
dubitare cf. ἀμφιβάλλειν
dubitatio cf. ἀμφιβολία
dudum cf. πρώην
dum cf. ὡς
effectum cf. ἄνυσιν

eruditio cf. παίδευσις
euentus cf. ἀπόβασις. ἔκβασις
euidenter cf. φανερούς
exaltationem cf. ἀνύψωσιν
excludi cf. ἀποκρουσθῆναι
excommunicatus cf. ἀκοινώνητος. ἀποκοινώνητον
excusare cf. παραιτήσασθαι
executio cf. ἐκβιβασμός
executores cf. ἐκβιβαστάς
exemplum cf. τύπον. ὑπόδειγμα
exequeris cf. ἐκβιβάσεις
exilium cf. ἀφορισμούς. ἐξορίαν
exitus cf. ἔκβασις
expulit cf. ἐξέωσεν
expergescere cf. ἐξυπνίσθητι
extendisti cf. ἁπλώσας
exul cf. ἐξωρισμένος
exulatus cf. ἐξόριστος
exutus est cf. ἐγύμνωσας
facultatem cf. ἄδειαν
falsitatem cf. πλαστολογίας
familiarem cf. οἰκεῖον
ferias cf. ἀργίαν
festinanter cf. σπουδαίως
fiducia cf. παρρησίας
flagrauimus cf. ἐνεπρήσθημεν
foedera cf. σπονδαί
fomentum cf. ἐμβροχήν
formam cf. τύπον
fortassis cf. τυχόν
fortissimo cf. ἰσχυρῶι
fortitudo cf. στερεότης
fouenda cf. καταντλητέα
futurum cf. αὖθις. μελλούσης
geminanda cf. διπλασιαστέος
generale cf. γενικήν
genere cf. εἴδους
gestiamus cf. εὐχόμενοι
gloriosissime cf. ἐνδοξότατε
graminis cf. ἀγρώστεως
grassetur cf. λυσσᾶν
gratulari cf. εὐχαριστοῦντες. χαίρομεν
gratulatione cf. συγχαρμονῆς
grauitas cf. στιβαρότης
gressus cf. βάσεις
horrore cf. ἀτοπίας
hortamur cf. προτρεπόμεθα
hortatu cf. προτροπῆι
humanitati cf. πραότητος
iam cf. λοιπόν
idoneum cf. ἀξιόχρεων
ignaros cf. ἀγνῶτας
illustri cf. μεγαλοπρεπεστάτου
immaturum cf. ἄωρον
immineat cf ἀπειλεῖ
immoror cf. ἐμβραδύνω
impendatur cf. ἐχορήγησας
imperium cf. βασιλείαι. βασίλειον
improbae cf. ἀτόπωι
inpune cf. ἀτιμωρητί
incerta cf. ἄδηλος
incessere cf. ἐπεισιέναι. προκαλεῖται
incubare cf. ἐπαναπαύεσθαι
indutias cf. ἀνακωχήν
inferis cf. καταχθονίων
infertur cf. ἐπάγεται
infici cf. βλάπτεται. παραποιηθεῖσιν
infirmum cf. ἀβέβαιον
ingenio cf. ἐννοίαις
ingerente cf. ὑποβαλλούσης
iniurias cf. ὕβρεις
innocens cf. ἀκάκων. ἀναιτίως. ἀνευθύνους
insertum cf. ἐμφυτευθεῖσα
insignia cf. σύμβολα
insinuatio cf. ἐνδελέχεια
integrum cf. ὁλόκληρον
integritatem cf. τέλειον
intellectum cf. νοητόν
intelleximus cf. νοεῖν
interesse cf. μεσιτεύειν
interiacens cf. περιεγκείμενα
intromissis cf. εἰσχωρουμένων
inuicem cf. ἀλλήλους. ἀμοιβαδόν
inuidens cf. βασκαῖνον
inuidus fuit cf. βασκαῖνον
iudicium cf. κριτήριον. ψῆφον
ius cf. δίκαιον. εὐλόγως
labebaris cf. ἐξωλίσθανες
labor cf. καμάτωι
laborare cf. κάμνειν
laetificare cf. ἐχαροποίησεν
laetitiam cf. εὐθυμίαν
laudabile cf. ἐπαινετέαν
legitimis cf. νομίμων
fuerint liberati cf. ἀπηλλάγησαν
licet cf. εἰ καὶ τὰ μάλιστα
loquitur cf. διαλαλεῖ
lugentes cf. θρηνοῦντες
maereret cf. ἐστύγναζεν
maiestatis cf. θειότητος
malignum cf. κακοήθη
mandauit cf. ἐνετείλατο
mandatum cf. ἐντολήν
maturo cf. πεπεμμένηι
meliora cf. καλοῦ
memoriter cf. μνημονικῶς
mentes cf. διάνοιαι
meruit cf. ἀξίοις ἠξιώθη. ἐπιτυχεῖν. ἔπαθλον
merito cf. δικαίως. εὐλόγως
mergeretur cf. μεμεθυσμένος
ministraris cf. ἐχορήγησας
monet cf. ὑπομιμνήσκει
mox cf. εὐθέως. εὐθύς
multiloquio cf. πολυλαλίαι
multiplicem cf. πολυπλασιασθέντα
munitis cf. ὠχύρωσας

mutata sunt cf. ἠμείφθησαν
namque cf. τοιγαροῦν
necessitudinem cf. συγγένειαν
nefandum cf. ἀθέμιτα. ἀνόσιον
nefas cf. ἀσέβημα
negotiator cf. πραγματευτής
negotium cf. πρᾶγμα
nempe cf. δηλαδή
nequam cf. ἀδίκου
niti cf. ἔδραμε. ἐπιχειρεῖ. σπεύδῃ
nunc cf. τοίνυν
nutante cf. βαμβαίνοντος
obstinatione cf. παραμονῇ
occasione cf. ἀφορμή
officium cf. διακονίαν. καθηκόντων. λειτουργίας. τάξις. ὑπηρεσίας
opinio cf. ὑπολήψεως. ὑπόνοια
oportunitas cf. εὐκαιρία
optime cf. καλοῦ
oraculo cf. ἀπόφθεγμα
oratorium cf. εὐκτήριον
orbe cf. κόσμου
ornamenta cf. κόσμια
ouili cf. προβατεῶνος
pabulis cf. νομαῖς
palmam cf. βραβεῖα
parans cf. προθέμενος
participes cf. κοινωνοί
pascua cf. βοσκαί
passim cf. ἀδιαφόρως
pateret cf. ἐκκέηται
patitur cf. ἀνέχεται
patienter cf. ἀνεξικάκως
patientia cf. ἀνεξικακίας. πάθους
pensabitur cf. ἀντισταθμήσεται
percussor cf. πλήκτην
perduranti cf. ἐμμένοντος
peritiram cf. ὀλέθριον
perpetuum cf. διηνεκές
persecutor cf. διώκτου
perspicaces cf. ὀπτικοί
persuadeant cf. συμβουλεύωσιν
fuerit pertemptatum cf. ἐδοκίμασεν
pertinacia cf. ἐπιμονή
pertinax cf. ἐπίμονος. μονότονος
peruersitatis cf. διαστροφῆς
pestifer cf. λοιμώδης
plebem cf. δήμοις
pondus cf. ἄχθος
populos cf. δήμοις
possessoris cf. κτήτορος
postquam cf. ἀφ' οὗ
potestas cf. ἐξουσία
praecocum cf. ἀπέπαντον
praedicatio cf. κηρύγματα. προσομιλίαις. ὑμνήσεως
praedicator cf. προσομιλητής
praeiudicio cf. προκρίματι
praemium cf. ἄθλου. ἔπαθλον
praestemus cf. ἐχορήγησας
praesumptionem cf. τόλμαν
prauitas cf. φαυλότης
prauae cf. φαύλης
probare cf. ἐδοκίμασεν
probatissimi cf. δοκιμωτάτου
probatio cf. ἔλεγχος
profecto cf. δηλαδή
professione cf. ἐπάγγελμα
proprie cf. ἰδικῶς. κυρίως
propugnaculis cf. προμαχῶνας
prorogatis cf. ἐκτεθείσαις
prouehi cf. προελθεῖν
prouidentiam cf. εὐδοκίαν
prouiso cf. προνοηθέντος
prouinciae cf. χώρας
prouocarat cf. προσκαλεσαμένου
pullulare cf. βλαστῆσαι
quanta cf. πηλίκη
querellam cf. μέμψιν
recentioribus cf. νεαρῶν
recreatus est cf. ἀνεκτήσατο
recusat cf. ἀπωθεῖται
redintegratus est cf. ἀνεκαινίσθη
rexerunt cf. ἐκυβέρνησαν
religio cf. θρησκείας
religioso cf. εὐλαβεῖ
remouendum cf. ἀπεκίνησεν
reparanda cf. ἀνεκαινίσθη
repulsa cf. ἀπέλασιν
respectus cf. πρόσχημα
reuerenter cf. σεβάσματος
reuerentia cf. εὐλάβεια. σέβας. σεβάσματος
roboratus cf. ἐνδυναμωθείς. ἰσχυροποιηθέντες
rogasse cf. παρακεκληκέναι
ruina cf. πτῶσις
rursum cf. αὖθις
sacramentum cf. ἁγίασμα
saepta cf. περίβολοι. περικλείσεως. φραγμούς
saeuit cf. ἀγριούμενος. χαλεπαίνουσα
salutis cf. ὑγιείας
sanandis cf. ἐρρῶσθαι
sancire cf. θεσπίζομεν. ὡρίσατο
sancte cf. ὁσίως
sapientes cf. φρόνιμοι
scelus cf. ἀτοπήματα. μύσος
scilicet cf. δηλαδή
sectae cf. θρησκείας
securitate cf. ἀμεριμνίας
seges cf. λήιον
semper cf. πάντοτε
sententia cf. ἀπόφασις
separaret cf. χωρίσῃ
seruat cf. φυλάττει
sociis cf. κοινωνοί
solacium cf. ἀνάπαυσιν
sollicitudo cf. μέριμνα. φροντίδος
sollicite cf. πεφροντισμένως. φροντιστικώτερον

spatiosa cf. εὐρύχωρα
specialiter cf. ἰδικῶς
species cf. πρόσωπον
spicula cf. ἀκίδας
statuta cf. ὅρον
studuit cf. ἐσπούδασε
studio cf. σπουδῆι
sublata cf. ἐπῆρθαι
submouit cf. ἀπεκίνησε
substantiam cf. οὐσίαν
subuenire cf. συνεληλυθέναι. συνερχόμενος. ὑπεισῆλθε
suffragio cf. βοήθεια
summa cf. πέρας
super cf. ἐπάνω
superfusa cf. ἐπιχεθέντα
supplicante cf. παρακεκληκέναι
tamen cf. δ' οὖν. μέντοι
tandem cf. μόλις
telis cf. ἀκοντίοις
tenorem cf. ὕφος
titulus cf. στήλη
tractauit cf. διεξελθών
tractator cf. προσομιλητής
tranquillissime cf. γαληνότατε
trepidauimus cf. ἠγωνιάσαμεν
tristitiae cf. στυγνότητι
tuitione cf. ἀσφαλείας
uacasse cf. ἐσχολακέναι
ualere cf. ἰσχύσαμεν
ueneno cf. δηλητηρίωι
uenerantur cf. προσκυνήσηι
uenientium cf. ἐρχομένων
uero cf. μέντοι
uice cf. ἀμοιβαδόν. διαδοχῆι. ὁμοιότητα. τοποτηρῶν
uicissim cf. ἀμοιβαδόν
uicissitudo cf. ἀμοιβή
uictoribus cf. νικηταῖς
uigilem cf. ἐγρηγόρωι
uigilantiam cf. γρηγόρησιν
uigilare cf. ἐγρηγορέναι
uigiliae cf. ἐγρήγορσιν
uigore cf. στερεότης
uindicare cf. ἐκδικεῖ
uirtute cf. δυνάμει
uitia cf. ἐλαττώματα
ultra cf. περαιτέρω
unanimiter cf. ὁμογνωμόνως
utique cf. δηλαδή. εἰκότως

X
GRAMMATICA QVAEDAM

τοῦ πλοός III 58, 4. εὐθῆ V 70, 11. ὁμοφρόνωι II 21, 7. 20, 22. τρίτως V 69, 21. ἁρμοδιαίτεραι VII 43, 20. φιλαιτάτους III 81, 20

ἔσο II 91, 30. VI 22, 20. VII 71, 39. ἐπέφανεν I 19, 20. 57, 5. II 95, 8. III 79, 13. VI 53, 34. 55, 29. φορέσει V 108, 11; ἐφόρεσεν I 106, 15. 107, 10. ἠμπέσχετο IIII 54, 8. V 28, 35. 57, 8. ἐνίσχηται VI 51, 11; ἐνισχήμεθα V 71, 17. VI 89. 36. 92, 4; ἐνισχῆσθαι VI 145, 4; ἐνισχημένα VI 53, 36; κατισχημένοι V 95, 28. ἐνιζήσαντα I 13, 13; ἐφιζήσαντα IIII 48, 14; προσιζήσαντα VII 53, 1; ὑφιζηκότος VI 35, 18. κατωθήσας V 19, 27. VII 148, 22; κατωθῆσαι III 87, 24; ἐξωθηθέντα VII 144, 16. ἀνακομίσω VI 72, 23. κατολισθῆσαι II 101, 14. συνῆξε I 81, 30. ἠιρήσατο VII 133, 41. παροισθέντος VI 24, 9. ἀφιχθῶμεν III 58, 15. ἐπιχεθέντα VII 131, 35.

ἀντιτετάξομαι V 50, 31. 64, 18

τῆς ὁμονοίας βασκαίνοντες VII 156, 22. παραυτὰ τῶι VII 161, 23

ἔδει ἀναφανεῖσθαι V 48, 37

ἀποστῆσει καὶ παράσχηι V 9, 22. ἀπενέγκωνται (pro futuro) V 126, 22. εἰ ἐπιλαβώμεθα VII 81, 23

εἰ . . . τοῦτο σεσίγηται . . ., ἔσχεν ἄν τινα χώραν VI 160, 11 et similiter 19. εἰ μὴ γέγονεν . . ., οὐδ' ἂν ἦμεν V 105, 23. οὐκ ἂν γεγόναμεν . . ., εἰ μὴ . . . ἠμπέσχετο V 28, 35 et similiter V 29, 10. οὐκ ἂν γέγονεν . . . οὐδ' ἂν ἔπραξεν V 105, 19. εἰ μὴ γέγονε . . ., οὐκ ἂν . . . πεπλουτήκαμεν VI 17, 42.

CORRIGENDA

in indice II uol. VII inserenda sunt suis locis

p. 177[a] Ezech. 3, 18. 20 . . . . . 76, 16
p. 178[a] Act. 20, 26 . . . . . 76, 30
p. 178[b] 1 Tim. 6, 13 . . . . . 76, 13

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

IVSSV ATQVE MANDATO

SOCIETATIS SCIENTIARVM ARGENTORATENSIS

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

TOMVS PRIMVS
VOLVMEN ALTERVM

MDCCCCXXV—XXVI

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

CONCILIVM VNIVERSALE EPHESENVM

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

VOLVMEN ALTERVM

COLLECTIO VERONENSIS

MDCCCCXXV—XXVI

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

CORRIGENDA

In apparatu critico addas

p. 5, 8 iam in *F*
p. 17, 25 labores *F*
p. 18, 22 capacita *F*
p. 24, 7 *del.* nota ***om.*** *F*
p. 24, 9 magnal incognita *F*
p. 24, 9 seruabit *F*
p. 24, 15 præsentia *F*
p. 88, 36 consistis *F*
p. 92, 22 auctore *F*
p. 97, 9 demittamus *F*
p. 100, 30 uocamus *F*

in textu

p. 96, 10 *pro* uobis ***legas*** nobis

PRÆFATIO

I. DE COLLECTIONIS VERONENSIS CODICIBVS

Collectionem quam Fridericum Maassen [*Gesch. d. Quellen* etc. p. 727] secutus appellaui Veronensem, puram continet unus codex bibliothecæ capitularis [*U*] Veronensis LVII [55]. altera pars indicis qui præmittitur, et initium epistulæ Cyrilli ad Cælestinum periit propter folii quod primum sequitur, defectum; alterum folium inter 5 et 6 excidit, cf. quæ ad p. 10, 17 adnotaui. culpa mea accidit ut cum codicem phototypice exprimerem, f. 42^{u} prætermitterem, cf. quæ ad p. 11, 29. 12, 14 adnotaui.

Codex in ipsa Veronæ urbe s. x nitide et diligenter scriptus est. orthographia est æui Carolingici, sed hic illic nouella irrepsit: *genitricem* etc. 40, 28. 50, 12. 33. 54, 4. 56, 31. 59, 19. 23. 25. 103, 18. 33. 104, 37. 105, 14; *intelligimus* etc. 38, 25. 47, 31. 39. 48, 27. 49, 5. 6. 9. 50, 2. 105, 28. 106, 5. 108, 1; *intelligentiæ* 47, 6; *quatinus* 33, 12. 24. 34, 39. 35, 32. 42, 1. 43, 5. 52, 40. 53, 28. 65, 6. 75, 28. 87, 14. 20. 101, 30. 102, 31. 103, 4; *diffinientur* 81, 8, *diffinire* 34, 35, *diffinitionem* 34, 18; *condempnauit* 42, 36, *dampnacionem* 98, 5; *coniuntos* 47, 21, *coniunti* in *coniuncti* corr. 48, 35. *epistola* scribi solet per *o*, nisi *ēpla* præfertur; *epistula* inueni 44, 31. 64, 5. 86, 19. abbreuiationes sunt sollemnes; satis habeo adferre *dr̄* [= dicitur] 38, 19. 39, 10; *mh*, lineola per *h* ducta [= mihi] 36, 17. 37, 23. 40, 12. 49, 29. 62, 11. 69, 9. 98, 28. præterea hæc adnoto:

æ per *æ* siue *e* uirgula addita scribitur; *e* pro *æ* non sæpe inuenitur in terminationibus uocabulorum Latinorum: *beate* 64, 13, *diuine* 89, 16, *gloriose* 101, 34, *ipse* 108, 33, *ire* 102, 31, *lucerne* 92, 7, *perfecte* 101, 27; *perfidie* 103, 23, *peregrine* 45, 35, *pie* 35, 31, *recitate* 69, 9, *unde* 90, 24; paulo frequentius in uocabulis siue nominibus Græcis: *crete* 76, 42, *cybire* 73 [109], *gortune* 40, 20, *ioppe* 52, 17, *lampene* 71 [60], *marie* 42, 27, *melitine* 36, 8, *pentecoste* 85, 33. in ipsis uocabulis *e* pro *æ* posita est: *egrotaret* 74 [151], *emulatione* 102, 10, *equalis* 41, 35, *equalitate* 49, 13, *fenum* 97, 21, *hec* 95, 2, *adheserunt* 98, 28, *coherebat* 89, 15, *ledendo* etc. 91, 7. 37, 20, *letamur* etc. 108, 3. 92, 8, *letitia* 91, 21, *merentium* 37, 31, *merore* 44, 48. 107, 16. 108, 33, *mestitia* 100, 9, *mestam* 65, 24, *pene* 44, 48. 95, 26. 105, 29, *penitentiam* 55, 30, *peniteret* 89, 19, *predicare* 96, 10, *presidum* 93, 19, *prestant* etc. 66, 25. 82, 6. 98, 16. 99, 13. 100, 21, *quero* etc. 95, 5. 49, 12, *questio* etc. 107, 15. 56, 13, *seuit* 93, 18. non error est, sicubi in nominibus siue uocabulis Græcis αι per *e* exprimitur: *hereticum* etc. 66, 37. 34, 32. 62, 6. 65, 30. 35. 67, 14, *palestra* 92, 25. 99, 4; *greci* 57, 18; *hephestu* 73 [130], *efesti* 34, 25. 39, *meandri* 71 [57], *meonius* 70 [23], *paleas* 72 [99. 103], *palestinæ* 76, 42, *phenus* 73 [119], *thessariscedecatites* etc. 69, 12. 13. 2. 4. 30, *galileæ* 50, 24, *manicheum* etc. 54, 34. 43, 22, *museus* 83 [33], *nichea* 39, 12. 34, *pergeorum* 70 [16]. *æ* pro *e* scribitur haud raro in aduerbiorum terminationibus: *canonicæ* 78, 38. 86, 7. 87, 13. 77, 9, *congruæ* 90, 1, *euidentissimæ* 108, 33, *falsæ* 43, 14, *impiæ* 65, 21, *peruersæ* 66, 15, *rectæ* 39, 18, *s̄cæ* 89, 13, præterea inueniuntur *luminæ* 95, 13,

quæ 108, 26, *quandoquæ* 42, 21. in ipsis uocabulis habetur *æ*: *ælecto* 89, 21, *cælebratur* 33, 37, *crædatur* 90, 11, *depræcantes* 78, 22, *conpræhendentes* etc. 65, 20. 32, 39, *conpræhensionem* 40, 7, *depræhensi* 69, 39, *repræhendentes* 84, 13, *inrepræhensibilem* etc. 104, 34. 105, 4, *inrepræhensibilitatem* 32, 2, *prætio* 97, 25, *præciosi* etc. 97, 25. 24. 48, 34. 55, 20. 24, *interprætes* 96, 24, *interprætari* etc. 63, 6. 13. 46, 25. 105, 35, *præssa* 95, 9; in uocabulis Græcis: *eclæsiis* 104, 10, *cærameorum* 28, 42, *hæracliæ* 71 [46], 82 7, *hæsichius* 71 [83], *lætogio* 28, 12, *nicæas* 71 [38], *antiocænæ* 108, 12. *æ* per *æ* scribitur: *pæne* 52, 4. 66, 18.

e et *i* confunduntur: *deuulsa* 101, 35, *callenicus* 71 [39], *themestio* 28, 38; *dispiciens* etc. 68, 37. 92, 27, *distruendum* 50, 21, *accipisse* 35, 14, *senitione* 28, 1, *thessariscedecatites* etc. 69, 12. 13. 2. 4. 14. 15. 30. 32, *sedis* extat 100, 37. η per *i* scribitur: *hellisponti* 81, 36, *diœcisi* 45, 27, *magnisiæ* 29, 23. 71 [58], *melitines* etc. 44, 24. 36, 8, *proconissi* 28, 4, *callicrastis* 71 [37], *diomedis* 69, 28, *hermogenis* 33, 7. 73 [128], *iohannis* 35, 16. 71 [47]. 73 [112]. 73 [121]. 73 [130]. 76, 39. 82, 24. 100, 32, *melitenis* 40, 15. pro *i* geminata habetur simplex: *sisinni* 99, 9, *docimi* 78, 9, *pelusi* 73 [123]. *i* condensatur in *g*: *agebat* 50, 7, *geropolitanus* 82 5, cf. *lætogio* 28, 12.

o pro *u* scribitur: *iocundum* 92, 10. 109, 22; *oponti* 35, 18.

œ scribitur per *e*: *obediens* 34, 30.

u scribitur pro *y*: *gortune* 40, 20, *prothumio* 27, 38.

h omittitur: *incoatum* 57, 19; in nominibus Græcis *ellanicus* 70 [24], 27, 28, *esichius* etc. 69, 12. 10. 83 [21]. 27, 27; post *c calcidos* 82 [17], *carisius* etc. 65, 28. 66, 8. 11. 67, 1. 11. 69, 40, *cersonesi* etc. 28, 26. 27, *cytrorum* 29, 18, *crisario* 30, 35, *eucarius* 72 [85], *antiocænæ* 108, 12, *amphilocius* etc. 70 [12]. 27, 35, *dirracii* 27, 30, *ecinei* 28, 34, *esicius* etc. 83 [21]. 69, 10, *oxyrinci* 30, 18, *promaco* 29, 1; post *t traciæ* 28, 3, *teodosium* 83, 24; post *p epipanio* 27, 36, *theopanius* 71 [55], *coloponiæ* 72 [78]. additur: *habundant* 108, 36, *haue* 53, 32, *honeris* 109, 31, *abhominabilem* 86, 26, *exhorta* 36, 35; *archanum* etc. 38, 10. 68, 25. 89, 16. 106, 34, *chartaginis* 65, 10, *charthaginis* 64, 5; in nominibus Græcis et peregrinis: *helias* 89, 3, *hephesenam* 98, 6, *hiconius* 40, 20. 44, 11. 70 [13], *hiconii* 44, 8. 58, 11; *archadius* etc. 87, 43. 26, 7. 31, 7, *archadiopoleos* 29, 7. 72 [101], *machedonio* 30, 13, *nichea* 39, 17, *thessariscedecatites* etc. 69, 12. 13. 14. 15. 4. 30. 32, *theuchiron* 30, 30. 74 [161], *thimotheus* 74 [170], *æthio* 90, 12. 98, 4. 74 [165], *antheon* 74 [165], *aristhonicus* 70 [26], *cothenon* 71 [53], *eusthatius* 83 [23], *ptholomaidis* 30, 4, *phanos* 74 [166].

hii inuenitur 66, 13. 78, 28; *hisdem* 41, 8. 93, 26.

b pro *p* scribitur: *brobantes* 37, 34.

p inter *m* et *t* non scribitur: *theopemtum* 33, 38. 34, 4. 51, 38. 40. 52, 2. 3. 12.

b pro *u* scripta futurum ponitur pro perfecto 52, 13. 96, 2; præterea cf. *ebazon* 71 [61], *eboptius* 73 [125]. multo sæpius *u* pro *b* scripta futurum mutatur in perfectum: 36, 34. 42, 31. 43, 31. 96, 8. 61, 27. 62, 15. 97, 7. 49, 19. 88, 8. 50, 7; præterea cf. *acerua* 101, 35, *superuiam* 65, 7 et nomina Græca: *afouio* 29, 11, *cauason* etc. 52, 12. 3. 30, 10. 33, 31. 34, 4, *oluiorum* etc. 73 [140]. 30, 27. 29, *pauiscus* 74 [174], *perreuius* 71 [43], *theoseuius* etc. 74 [177]. 70 [28], *zenouius* etc. 74 [162]. 74 [171]. 28, 29.

ph et *f* promiscue scribuntur.

z pro *d* scribitur: *zerbæ* 28, 36, *matiziano* 29, 34.

qu pro *c* scribitur: *quur* 96, 12.

cx non inuenitur nisi 67, 36 *coniuncxit*. *exequentibus* pro *ex sequentibus* habetur 63, 13.

x pro *s* scribitur 33, 11. 15. 35 *externo*, 83 [19] *exbuntis*, *s* pro *x* 69, 17 *eusenius*.

d pro *t* finali raro ponitur: *deliquid* 49, 37, *inquid* 96, 18. 106, 17, *uelud* 63, 2. 97, 3.

ti pro *ci* scribitur: *audatiam* 87, 4. 7, *efficatius* 53, 39, *iuditium* etc. 68, 36. 84, 9. 35. 94, 30. 96, 26. 97, 15. 99, 6, *mendatium* 80, 36. 37, *prouintia* 32, 13. 14. 40, 34, *sacrifitium* etc. 43, 13. 48, 32. 83, 32, *santientibus* 103, 5, *sotiaretur* 103, 4, *solatium* etc. 100, 12. 96, 37. 107, 29, *suspitionem* 101, 26, *senitione* 28, 1, et in nominibus Græcis *acatio* 28, 2. 29, 32. 103, 11, *cappadotiæ* 28, 5. 32, 31. 34, 28. 39, 23, *nitio* 28, 22, *nunnetius* 72 92, *nunethio* 29, 31. rarior est abusus quo *ti* mutatur in *ci*: *inducias* 46, 12. 85, 28, *nunciat* etc. 59, 12. 50, 7, *adnunciamus* etc. 63, 29. 30. 48, 30, *præciosi* etc. 48, 34. 55, 20. 24. 97, 24.

consonarum geminatio neglegitur: *comune* 98, 8. semper scribitur *ēcla*, *ēclasticus* etc. falso geminatur: *reppellantur* 91, 14. *cannonicæ* 77, 9. *thessallia* 86, 40. antiquis grammaticorum præceptis debentur et *oportunus* etc., quod sæpe legitur, et *medella* 41, 22.

si locorum summam spectas, in uocabulis quæ cum *ad con in ob sub* composita sunt, librarius præfert quidem scripturam phoneticam atque hic illic [cf. 41, 15 *adtende*, 44, 30 *adplicauit*, 41, 8 *adponens t* et *p* superscriptis] etiam corrigendo inducit, minime uero ab etymologica prorsus abstinet, cuius exempla hic propono, postquam in ipsa editione a codicis scripturis non recessi, quantum fieri poterat; nam scripturæ quales sunt *conmarium* 51, 39, *conmunionem* 57, 31, *conmunia* 41, 27, *inpietatem* 89, 39, *adtudeorum* 74 180 uitiosæ sunt. *n* retinetur ante *m*: *conmendaticiis* 65, 35, *conministro* etc. 46, 8. 35, 15. 34, 26. 52, 1. 53, 13. 64, 7, *conministratori* 41, 2, *conmoueat* 36, 17, *conmemorabo* 37, 28, *inmaculatus* 57, 35. 99, 2, *inmerito* 54, 15, *inmortalem* etc. 38, 25. 54, 10. 58, 29, *inmortalitas* etc. 58, 21. 56, 2, *inmutabilis* 47, 16. 106, 4; ante *l conloquium* etc. 52, 41. 66, 25, *conloqui* etc. 55, 14. 78, 27. 52, 19, *conlocutionem* 64, 38, *inlata* etc. 52, 25. 77, 43. 78, 7, *inlaturus* 41, 32, *inlicita* 103, 24; ante *r conrefertur* 68, 11, *inrationabilia* etc. 84, 10. 17. 18. 20. 41, *inrecusabilem* 32, 9, *inregulariter* 84, 37, *inreligiosas* etc. 86, 21. 26. 88, 9, *inreprœhensibilem* etc. 104, 34. 105, 4. 46, 30. 86, 12, *inreprœhensibilitatem* 32, 2, *inrita* 79, 14, *inruerit* 82, 20; ante *p*: *conpagibus* 107, 11, *conpatiente* 62, 36, *conpendiose* 39, 23. 36. 57, 7, *conpetit* etc. 35, 9. 64, 16. 31, 20, *conplacuisti* etc. 49, 29. 38, 6, *conplecti* 57, 26, *conpositam* etc. 66, 5. 89, 22, *conprehendit* etc. 57, 34. 65, 20, *conprœhensionem* 40, 7, *inconprehensibile* etc. 42, 11. 38, 5, *conpresbyterum* 26, 7, *conprimantur* 26, 25, *conpresso* 91, 12, *inpassibilis* etc. 38, 22. 24. 41, 13. 38. 42, 1. 56, 27. 62, 30. 106, 14. 48, 20. 57, 26, *inpassibilitatem* etc. 57, 26. 58, 31, *inpensi* 108, 29, *inpertiemus* 49, 25, *inperturbatum* 102, 25, *inpleri* etc. 43, 28. 24. 104, 19, *inpollutam* 104, 3, *inponebat* etc. 53, 4. 97, 21. 22, *inportunum* 109, 20, *inportunitates* 37, 25, *inpossibile* 34, 8. 38, 36, *inpotentia* 99, 25, *inprobari* 99, 22, *inpugnans* 109, 18, *inpune* 92, 31, *inpunitus* 80, 18, *inputabitis* 88, 35; ante *b inberbis* 81, 19, *inbui* 65, 31. *d* retinetur ante *f*: *adfectualem* 47, 40, *adferre* etc. 96, 2. 62, 38. 108, 8, *adfirmo* etc. 66, 22. 33, 13. 40, 10. 96, 29, *adflicti* 85, 34, *adfuit* etc. 93, 22. 78, 21. 81, 7, *adfuturum* 64, 31; ante *l*: *adlaturus* 34, 13, *adloquitur* 49, 12; ante *m*: *admirandum* 103, 6 et sæpius, *admiscens* 62, 31, *admisit* 96, 16, *admonere* etc. 35, 10. 34, 23. 76, 17. 94, 34, *admonitionis* etc. 36, 13. 41, 14; ante *n*: *adnuntiat* etc. 39, 6. 68, 37. 63, 29. 30. 48, 30; ante *s adscriberet* 56, 9, *adsentimus* 66, 32, *adserere* etc. 95, 33. 65, 29. 33. 82, 2. 20, *adsertio* 68, 40. 99, 3, *adsertor* 94, 7, *adsidue* 78, 24, *adsignat* etc. 26, 29. 78, 39, *adstabimus* 36, 28, *adstruxit* 92, 26, *adsumere* etc. 46, 10. 48, 13. 51, 11. 55, 2. 8. 22. 24. 56, 9. 27. 60, 11. 61, 5. 62, 4. 12. 14. 67, 30. 68, 11. 83, 34. 84, 2. 87, 7. 103, 20, *adsumptione* etc. 38, 6. 39, 5. 58, 30. 61, 6, *adsurgere* 105, 5; ante *p adpetitos* etc. 91, 2. 88, 23, *adposuit* etc. 44, 6. 41, 23, *adprobari* etc. 66, 7. 89, 3. 11. 98, 31; ante *c adclamat* 37, 2; ante *qu adquiescente* 104, 20, *adquiritur* 90, 11; ante *g adgregetur* 91, 11; ante *t adterere* 43, 7,

adtestantem etc. 42, 28. 38, *adtinet* 38, 28, *adtrahuntur* 43, 10. denique commemoro *subministrauit* 68, 25, *obprobrio* 58, 28, *subposita* 93, 27, *suptilibus* 63, 35, *suptilitatem* 86, 31. semper *quicquid* scribitur.

Ex codice qui exemplari codicis Veronensis *U* simillimus erat, recepta est collectio in eam quam F. Maassen [l. c. p. 732] Salzburgensem [*S*] appellauit, cuius usus sum codicibus duo, Vindobonensi 489, olim Salzburgensi 165 B [*w*] et Vaticano 1320 [*r*]; qui seu Veronensis seu Salzburgensis collectionis unus Baluzio et Coustant præsto erat codex olim S. Petri Bellouacensis, deinde Thuanus, illinc in Colbertinam translatus, nunc Parisinus 1457, a Baluzio Bellouacensis, a Coustant Colbertinus appellatus, adeo male habitus est, ut eum postquam Parisiis a. 1910 inspexi, prorsus abicerem. codex Vindobonensis s. XI satis diligenter scriptus multis locis ab homine ingenioso et audaci, ætatis minime recentis, correctus est, haud raro ita ut uera restituerentur, multo sæpius ut meræ inducerentur hariolationes, quas non omnes in apparatum recipiendas esse duxi. codex Vaticanus nitidissime circa a. 1500 scriptus aspectu pulcrior est quam editori utilior; scatet enim erroribus et interpolationibus, quas omisi fere omnes. hanc collectionem qui redegit, ut concilii Epheseni quam plenissimam materiem congereret, collectiones Turonensem [*T*] et Veronensem coniunxit hoc modo, quem exponere eo magis necesse est quo casu quodam infelici accidit ut Maassenii docta diligentia in nonnullos errores incideret atque ex his ipsis erroribus etiam falsa concluderet; in collectione T describenda numeris utor quos uol. IIII p. V—VII adhibui. initio ponit collector Salzburgensis T 1. 3—5. 9. 14—20; omisit igitur ea quæ in collectione Veronensi extant epistula Cyrilli ad Nestorium prima [T 2 = U XIII], epistula eiusdem ad eundem altera, Nestorii responsio, Cyrilli epistula synodica cum capitulis [T 6—8 = U XIIII. XV. XVII]; denique quattuor illas Cælestini epistulas quæ collectionis Veronensis initio [1. II. V. VI] positæ sunt. in fine ep. 1, cum ex ordine collectionis T ep. 2 perscribenda erat, adnotat collector teste codice *w* [f. 13^{r}, *r* omisit]: *post hanc sequitur cyrilli ad nestorium quod est in gestis synodi ephesini* XIII. post epistulam T 20, quæ est sacra *curæ multæ* ad Cyrillum directa, in collectione Salzburgensi collectio Veronensis tota perscripta est ne Xysti quidem papæ epistulis duabus [XXX. XXXI] omissis. haud raro in codice Vindobonensi — *r* numeros omittit omnes — numeri non Veronensis tantum, sed etiam Turonensis, hic illic uel Turonensis solius adscripti sunt:

U V [= T II]: XI V
U VII [cf. T 35]: IIII, *in* XXXIIII *corr.* VII
U XV [= T 7]: VII XV
U XVIII [cf. T 24]: XVIII XXIII
U XVIII 4 [= T 25]: XXIIII
U XVIII 5 [cf. T 46]: XLVII
U XVIII II [p. 70^{1}, cf. T 46]: L
U XXII [T 59]: XXII LXIII
U XXVII [T 69]: LXXIIII
U XXVIII [T 71]: LXXV XXVIII
U XXVIIII [T 72]: LXXVII XXVIIII.

Quod numeri ex T desumpti cum meis non accurate concinunt, inde explicatur quod illius collectionis numeratio antiquitus turbata esse uidetur; certe in collectionis T antiquissimo codice Parisino 1572 post XXII deficiunt usque ad XXXIII, inde iterum usque ad LVII.

Collectione Veronensi perscripta collector Salzburgensis pergit Turonensem describere, numeros iam prorsus omittendo, inde a T 30 usque ad 38, 40—45. 47—49.

60—68. 70. 73—76. omisit igitur præter sermones illos qui in T 50—58 extant, omnia quæ antea ex collectione Veronensi descripserat [T 39 = U xx. xxi, T 46 = U xviii 5—7. xviiii, T 59 = U xxii, T 69 = U xxvii, T 71. 72 = U xxviii. xxviii] neque dupliciter quicquam scripsit nisi Cælestini epistulam *spiritus sancti* ad synodum Ephesenam destinatam, quam primo separatim ex U vii desumpsit, postea ex T 35, ubi gestis inserta legitur, cf. quæ p. 22 adnotaui. quod enim Cælestini epistula ad Nestorium [U ii = T 10] duobus locis plene extat perscripta, non Salzburgensis, sed Veronensis collectionis proprium est illam et in Cælestini epistulis ante synodum scriptis et in ipsis gestis, in quæ recepta est, exhibentis.

II. DE COLLECTIONIS VERONENSIS ORDINE ET FINE

Corpus synodi Ephesenæ cum epistulis quæ ad illam pertineant, se proponere collector Veronensis inscriptione profitetur quam operis indici imposuit. atque id sane cum omnibus gestorum Ephesenorum collectionibus commune habet quod materiem exhibet in tres partes distinctam, epistulas ante synodum scriptas, ipsa in synodo gesta, epistulas quæ ad pacem inter Cyrillum et Iohannem factam pertinent. sed in eis seligendis quæ in corpus suum reciperet, propositum secutus est singulare et sibi proprium. parti primæ non destinauit nisi litteras Cælestini papæ, plures tamen quam quinque illas quas et Latinas et Græce uersas ceteræ collectiones siue separatim siue gestis insertam exhibent. Cælestini epistulæ ad Nestorium adiunxit duas Nestorii [iii. iiii], quas ille se dudum recepisse et Latine uertendas curasse illic [p. 7, 22. 8, 5] scribit, neque dubium est quin Nestorii epistularum uersio ea ipsa sit quæ in papæ usum Romæ confecta est. ex gestis selegit ea quæ de Nestorii depositione d. 22. m. Iun. 431 acta sunt, forma primaria gestorum in eo seruata quod aliter quam collectiones Græcæ et Turonensis epistulas quæ lectæ et in gesta receptæ erant, his ipsis locis exhibuit; in hoc tantum peccauit quod etiam primam Cyrilli epistulam gestis inseruit. proprio quoque et singulari modo post sententiam Nestorii depositionis ex gestis quæ d. 22. m. Iul. 431 acta sunt, actionem quæ dicitur de Charisio, adnexuit. omnia enim quæ illi actioni præcedunt in plenis gestis qualia Græce in Collectione codicis Atheniensis [73—75, cf. *Abhdlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* xxx 8 p. 28 sq.], Latine in Collectione Palatina 38 [uol. v p. 85 sq.] et in Gestis Chalcedonensibus extant, et præter hæc etiam quæ actioni ipsi de Charisio præscripta sunt, reccidit, sed temporis notationem ex his gestis in illa quæ de Nestorii depositione acta sunt, transtulit [cf. quæ ad p. 27, 11 adnotaui]. denique excerpta de Nestoriis sermonibus quæ in plenis gestis [cf. A 78 l. c. p. 31. uol. v p. 105, 1 sq.] concilii decretum secuntur, omisit utpote ex gestis de Nestorii depositione repetita, pro *quæ infra scripta sunt* interpolando *quæ etiam supra scripta sunt* [p. 70, 1]. ex ceteris gestis omisit ea quæ d. 10. m. Iul. 431 post legatorum Romanorum aduentum acta sunt, quoniam rem grauissimam, Cælestini ad synodum litteras quæ illic lectæ sunt, antea [vii] separatim perscripserat, sed recepit quæ d. 16. m. Iul. contra Iohannem Antiochenum acta sunt, cum relatione a synodo de illis ad Cælestinum missa [xx. xxi], quibus optime præpararentur epistulæ de pace. antequam tamen ad illas transiret, inseruit epistulas quattuor [xxiii—xxvi] quas Cælestinus d. 15. m. Mart. a. 432 Constantinopolim misit, unde appareret Nestorii depositionem et ordinationem Maximiani a pontifice Romano fuisse approbatas. harum epistularum tres [xxiii. xxv. xxvi] Græce uersæ et in Collectionem codicis Atheniensis [86. 87. 85] receptæ sunt. denique ex epistulis de pace nullam recepit nisi sacram imperatoris et Iohannis Cyrillique ipsas de pace litteras; adiecit duas Xysti papæ, quæ nullo alio loco seruatæ sunt, de pace gratulantis Iohannisque epistulæ amice respondentis.

Tale corpus non casu conflatum, sed ab homine prudenti certumque secuto finem compositum esse uel inde apparet quod temporis ordo accurate seruatus est. neque in obscuro reliquit quem finem secutus sit: more illorum sæculorum non exponendo disserendo commentando, sed documentis ipsis propositis probare uoluit Cyrillum et cum Nestorii damnationis auctor esset et cum pacem faceret cum Iohanne Antiocheno, curiæ Romanæ pleno assensu et auxilio prompto adiutum esse. cuiusmodi propositum prodit hominem Occidentalem, ecclesiæ tamen Orientalis sermonisque Græci non imperitum. quam enim Coustant in notis ad epistolarum Romanorum pontificum editionem [Paris. 1721] Cælestini litteris adspersit suspicionem tamquam ex Græca uersione siue retro uersis siue interpolatis, ea nullam aliam habet rationem nisi monachi Maurini iniquum de Latinitate sæculi quinti iudicium et uel inde refellitur quod in Latinis tantum codicibus temporum notationes accurate seruatæ sunt. quæ re uera in ep. v. VI ex Græca uersione interpolant collectiones Turonensis et Casinensis, eis ceteræ immunes sunt.

III. DE COLLECTIONIS VERONENSIS CVM TVRONENSI CONEXV

Quæcumque in Collectione Veronensi uersiones ex Græco extant, eæ præter ep. XXVII, quæ de integro translata esse uidetur, desumptæ sunt ex antiqua illa Gestorum Ephesenorum uersione quæ est Collectio Turonensis. uaria uero ratione collector Veronensis exemplari usus est: modo satis habuit illud transcribere raro et pauca mutando, modo plura correxit, modo totas sententias ita refudit et emendationem tam late extendit, ut noua fere euaderet translatio. duo tamen in tanta diuersitate ubique obseruantur: non nouit nouam editionem quam Rusticus non minus Ephesenorum quam Chalcedonensium Gestorum uersionis antiquæ instituit, et exemplaria Græca ipse adhibuit. quam rem exemplis undique collectis illustrare huic loco, ubi breuitate opus est, aptum non esse duxi; quando uolumen III, quod ante hoc sexennium confeci, editum erit, cuiuis in legendo comparationem instituere commode licebit. in unam uero rem uel nunc inquirendum est, quæ ratio in eis Gestorum de Charisio partibus quæ Collectionibus Veronensi [*US*] et Turonensi [*T*] et Palatinæ 38 [*P*] communes sunt, inter has tres collectiones intercedat. si quis enim uel prima Gestorum illorum initia [cf. p. 65, 32 sq. 35 sq. 66, 1 sq. uol. v p. 96, 11 sq. 13 sq. 16 sq.] inter se contulerit, statim obseruabit *US* et *P* artius inter se cohærere, *T* sæpe ab illis ita recedere, ut eam ex Græcis correctam esse appareat. quoniam Collectionis *T* editio critica nondum extat — eiusmodi enim quæstionibus Baluziana [Nou. Coll. Conc. I, 529 sq.] non sufficit —, pauca addo exempla:

p. 65, 30 dispensator *USP*: dispensator constitutus *T* οἰκονόμος γεγώς *Γ*

p. 66, 7 mensuram *USP*: modum *T* τρόπον *Γ*

p. 66, 12 ecclesiæ *USP*: *om. T Γ*

p. 66, 16/17 discipulis magis *USP*: minoribus *T* τῶν ἡσσόνων *Γ*

p. 66, 23 ipse Nestorius *USP*: ipse *T* αὐτός *Γ*

p. 66, 28/29 iustas in eum et competentes [competentesque *P*] pœnas efferre nec non etiam in eos qui ei patrocinantur et fauent *USP*: ut regularem in eum pœnam et ei fauentes inferatis *T* πρὸς κανονικὴν κατ' αὐτοῦ τιμωρίαν καὶ κατὰ τῶν αὐτὸν συγκροτούντων *Γ*

p. 66, 34 et quæso *USP*: quam rogo *T* ἣν ἀξιῶ *Γ*

p. 67, 13 quisquis .... instituitur *USP*: qui ... erudiuntur *Γ* τούς ... παιδευομένους *Γ*

p. 67, 24 ex causa operationis *USP*: causa creationis *T* αἰτίαι δημιουργίας *Γ*
p. 67, 31/32 eiusque [eius *P*] naturæ cuius et illi fuerant *USP*: hoc naturaliter existentem quod et illi fuerunt *T* τοῦτο ὄντα τὴν φύσιν ὅπερ ἦσαν ἐκεῖνοι *Γ*
p. 67, 33 nostræ naturæ consimilem *USP*: secundum nostram naturam *T* ὄντα καθ' ἡμᾶς τὴν φύσιν *Γ*
p. 67, 36 inæstimabiliter *USP*: ineffabiliter *T* ἀπορρήτως *Γ*
p. 68, 4 utpote cum diuina natura habens inseparabilem coniunctionem *USP*: tamquam inseparabilem ad diuinam naturam habens coniunctionem *T* ὡς ἀχώριστον πρὸς τὴν θείαν φύσιν ἔχων τὴν συνάφειαν *Γ*
p. 68, 4 ut [*om. P*] relatio [ἀναφορά] dei et sensus [ἔννοια] *USP*: relatione dei et sensu *T* ἀναφορᾶι θεοῦ καὶ ἐννοίαι *Γ*
p. 68, 19 primitus *USP*: principaliter *T* πρωτοτύπως *Γ*
p. 68, 20/21 deinde inducentes etiam adsumptum *USP*: coopinantes autem quod assumptum est *T* συνεπινοοῦντες δὲ τὸ ληφθέν *Γ*
p. 68, 21 filium [ῡν̄] *USP*: Iesum *T* ῑν̄ *Γ*
p. 68, 23 naturæ *USP*: naturæ consistens *T* φύσεως ὑπάρχων *Γ*
p. 68, 27 prioris *USP*: quidem prioris *T* τῆς μὲν προτέρας *Γ*
p. 68, 30 perducet [ἄξει] *USP*: habebit [ἕξει *corrupte*] *T*
p. 68, 32 similitudinem *USP*: imitationem *T* μίμησιν *Γ*
p. 68, 35 in eo apparens et in eo omnibus conspicienda *USP*: in isto quippe qui apparet et uisibilis est horum *T* ἐν τούτωι δὴ φαινομένωι τε καὶ παρὰ πάντων ὁρωμένωι τῶν *Γ*
p. 69, 34 constituta *USP*: definita *T* ὁρισθεῖσαν *Γ*

Ne tamen locos extare neges, quibus *US* cum *T* consentiat aduersus *P*, hæc afferre sufficit:

p. 66, 18 nefandissime *UST*: pessime *P* κάκιστα *Γ*
p. 66, 19 decuit *UST*: conuenit *P* προσῆκε *Γ*
p. 66, 21/22 propter causam supra dictam *UST*: ob supra dictam causam *P* τοῦ προλεχθέντος ἕνεκεν *Γ*
p. 66, 25 fidem nefandam *UST*: fidem pessimam *P* κακοπιστίαν *Γ*
p. 66, 27 religiosissimis *UST*: gloriosissimis *P* θεοσεβεστάτοις *Γ*
p. 66, 31 symbolo alterius fidei *UST*: fidei alteri *P* ἑτέραι τινὶ πίστεως ἐκθέσει *Γ*
p. 66, 34 plenissima est *UST*: plenissima integra est *P* πεπληρωμένη .... σώιζεται *Γ*
p. 67, 10 ET ALIA MANV *UST*: *om. PΓ*
p. 67, 18 uere *UST*: certe *P* ὄντως *Γ*
p. 68, 8 nam *UST*: et *P* καί *Γ*
p. 68, 15 effectus particeps *UST*: particeps *P* μετέχων *Γ*
p. 69, 36 gentilitate *UST*: paganitate *P* Ἑλληνισμοῦ *Γ*

Inprimis uero notandum quod *US* et *T* gestorum de Charisio initio, quod plenum in *P* extat, in breuius redacto contra Græca exemplaria præfigunt [p. 65, 29]: *Petrus presbyter Alexandriæ et primicerius notariorum dixit.*

Huius intricati et in utramque partem uarii conexus explicationem aliam non uideo nisi eam ut primarium et in gestis de Charisio ex ipsa Collectione Palatina paucis correctis deriuatum exemplar Collectionis T collectori Veronensi præsto fuisse coniciam, aliud in ipsis illis gestis noui et docti correctoris manum passum codici Collectionis T quo Rusticus utebatur, eisque qui nunc extant, originem præbuisse. neque mirum quod corrector ille gestis de Charisio specialem operam dederit; illa enim et propter decretum canonicum et symbolum Theodoro Mopsuesteno tributum etiam post concilium quintum iterum iterumque tractabantur.

Constat igitur collectorem Veronensem antiquissima collectionis Turonensis recensione usum esse, huic uero præcessisse collectionem Palatinam, quam eo tempore ortam esse probaui [uol. v 1 p. vii sq.], quo controuersia de tribus capitulis sæuire cœpit. unde ne Collectionem Veronensem quidem illa controuersia antiquiorem esse consequitur. neque ullo tempore magis uiguit concilii Epheseni auctoritas quam cum ab Iustiniano eiusque asseclis id ageretur ut fides concilii Chalcedonensis ad doctrinæ Cyrillianæ normam exigeretur. propter graues accusationes quæ a Theodoreto in libris aduersus Cyrillum [cf. uol. v p. 165, 30] et ab Hiba in epistula ad Marim illis temporibus tantopere conclamata contra concilium Ephesenum eiusque rectorem atque magistrum Cyrillum coniectæ erant, denique post Vigilii uacillationes fatales, quibus euenit ut Italiæ Africæque ecclesiis schismatis periculum immineret, homini Occidentali in mentem uenire poterat ut gestis Ephesenis apte selectis et cum Cælestini Xystique litteris in unum corpus compositis Occidentem doceret qua ratione Cyrillus et Nestorium uicisset et post uictoriam pacem restituisset sede apostolica Romana assensum auxiliumque præbente. consilio operique plausus non defuit. ex collectione Veronensi epistulæ Cyrilli de pace ad Iohannem Antiochenum uersionem desumpsit antiquus gestorum Chalcedonensium translator, multo plura ille qui gesta concilii quinti Latine uertit. in illius enim collatione sexta [L v 517—534 = M viiii 308—328] lecta sunt Epheseni concilii gesta inde a Cyrilli altera epistula ad Nestorium usque ad tertiam [p. 36, 4—51, 32]. quorum uersio collectionem Veronensem tam presse sequitur, ut eam in apparatum criticum recipiendam esse duxerim, præter epistulam Cyrilli synodicam [xvii], cuius uersionem liberius translator concilii quinti nouauit. ceterum huius concilii codici Parisino 16832 [*n*] et editioni Surianæ [σ] partim accedit musei Hagensis ad Comitem codex Meermano-Wetstrenianus 9 [*M*], de quo rettuli in uol. v 2 p. x. ibi enim f. 44^{r} — f. 46^{u} ea quæ in concilio quinto ex gestis Ephesenis relecta sunt, exhibentur hoc titulo præmisso: QVAE IN PRIMA EPHESINA̅ SCA̅ SYNODO HABITA SVNT PRO EPISTOLIS SCAE̅ MEMORIAE CYRILLI; propter foliorum defectum desinit codex in p. 39, 32; cf. quæ ibi adnotaui. in codicibus Paris. 1451 olim S. Mauri Fossatensis et Reginensi 1127 olim Engolismensi qui ex *M* deriuati esse uidentur, hæc ex gestis concilii quinti excerpta desunt.

IIII. DE CETERIS CAELESTINI EPISTVLARVM COLLECTIONIBVS

Proprio merito collector Veronensis duas Xysti papæ epistulas in corpus suum recepit; quas præbet Cælestini, earum antiquior extat collectio in celeberrimo canonum decretaliumque codice Frisingensi nunc Monacensi 6243 s. viii, quam F. Maassen in libro sæpius allato p. 477 sq. descripsit. cuius collectionis pars de qua hic agitur, incipit f. 90^{r} ita inscripta INC̅ EPISTL̅ SCI̅ CELESTINI PAPAE AD ORIENTAL̅ EPS̅ DE CAVSA DA̅NATIONIS NESTORII CONSTANTINOPOLITANI, secuntur sine specialibus inscriptionibus:

f. 90^{r} Cælestini ep. ad Cyrillum *tristitiæ nostræ* [*US* i]
f. 91^{u} Cælestini ep. ad Iohannem Rufum Iuuenalem Flauianum [*US* vi]
f. 92^{u} Cælestini ep. ad Nestorium [*US* ii]
f. 97^{r} Cælestini ep. ad Constantinopolitanos *ad eos mihi* [*US* v]
f. 101^{r} Cælestini ep. ad Cyrillum *intellego sententiam* [*US* x]
f. 101^{u} Cælestini commonitorium ad legatos [*US* viii]
f. 102^{r} Cælestini ep. ad Theodosium augustum *sufficiat licet* [*US* viiii]
f. 102^{u} Cælestini ep. ad synodum Ephesenam *spiritus sancti* [*US* vii]
f. 104^{r} Cælestini ep. ad Theodosium augustum *causis suis* [*US* xxiii]

f. 106r Cælestini ep. ad Maximianum [*US* XXIIII]
f. 107r Cælestini ep. ad Constantinopolitanos *exultatio matris* [*US* XXV]
f. 113r Cælestini ep. ad synodum Ephesenam *tandem malorum* [*US* XXVI]

Vltimæ epistulæ subscriptionem, quæ est [f. 115v] EXPL EPIST CAELESTINI AD SYNODVM EPHESENAM, secuntur hæc, quæ postquam Eusebius Amort in codicis Diessensis, de quo infra agam, editione [Elementa iuris canonici t. II, Augustæ Vindelicorum 1757, p. 522 sq.] parum accurate transscripta publicauit, hic iterum edo:

INCP EXPOSITIO FIDEI CATHOLICAE PROLATA IN SYNODO A BEATO CYRILLO ALEXANDRINO EPO

qui adiutorio diuina, consensu etiam sanctæ ⟨memoriæ⟩ papæ Cælestini damnauit Nestorium eiusque heresem, quique Nestorius dum Constantinopolitanæ urbis episcopatum teneret, huiusmodi in ecclesia catholica introduxit errorem, adserens Christum Iesum filium dei, uerbum patris, dominum nostrum ita duas habuisse naturas, id est deitatis et carnis, ut neque deitas humanitati neque humanitas deitati copulata sit, sed seorsum deus et seorsum fuerit homo. deus enim non ex Mariæ uirginis utero, sed homo tantum egressus est. nam quidquid mirabiliter fecit homo, non simul operatus est qui inerat, et quidquid deus, postquam formam serui suscipiens in similitudine hominum factus ⟨est⟩ et habitu inuentus ut homo, operatus est, nihil illi quam adsumere dignatus est carni reputauit. sed homo tantummodo sine deo seorsum fleuit et deus præter hominem Lazarum suscitauit; homo esuriuit, sed deus solus diabolum superauit; homo ab Iohanne in Iordane baptizatus est, sed deus dignatione propria aquas sanctificauit; homo solitarius sub Pontio Pilato passus crucifixus et mortuus est, sed deus sponte eum hominem die tertio ⟨a⟩ mortuis suscitauit. hæc et alia plurima sub prætextu cuiusdam quasi reuerentiæ ⟨dicens⟩ duas in Christum dominum nostrum personas conatur adducere et duos filios dei, id est duos Christos prædicat confiteri. sed huic et conplicibus eius restitit ille qui est unus et mediator dei et hominum, homo Christus Iesus, in quo duæ perfectæ manentes naturæ, sed una sine diuisione uel confusione persona est, qui est Christus filius dei uiui, qui coæternus et indiuisus æqualis regnat cum patre et spiritu sancto in sempiterna sæcula sæculorum.

Phil. 2, 7 11 1 Tim. 2, 5 21 Mt. 16, 16

3 memoriæ *addidi* 4 quique *F Diessensis* quippe *Amort* 8 maria *Diess.* 11 est *addidi* 14 iordanne *F Diess.* 16 a *addidi* 18 dicens *addidi* 23 *in fine add.* amen *Diess.*

Tum pergitur [f. 116v]:

INCP INITIV CATHOLICAE FIDAEI PROLATA IN SYNODO A CYRILLO EPO

Ait ergo sanctum illum et magnum concilium etc.; est altera epistulæ ad Nestorium Cyrilli καταφλυαροῦσι pars, desumpta, sicut lectiones demonstrant, ex uersione antiqua quæ dicitur, gestorum Chalcedonensium. facile apparet titulum quem supra priore loco exscripsi, non diuersum esse ab eo qui epistulæ præcedit, et ad hanc ipsam pertinere, expositionem uero illam de Nestorii hæresi scholion esse ab homine modice docto Cyrilli epistulæ adscriptum. a Cælestini igitur epistularum collectione procul habendum est.

Totam hanc collectionem præter *F* continet codex Monacensis 5508 olim Diessensis, inutilis uero est, quoniam, sicut dixi, in hac parte ex *F* transscriptus est. diligenter utrumque codicem inter se contuli: omnes in Diessensi redeunt codicis *F* lectiones et bonæ et falsæ, multa accedunt peccata; quæ aut in scribendo aut postea in Diessensi

correcta sunt, ea ad unum omnia eidem librarii acumini deberi, quod audacter haud pauca de suo interpolauit, uel inde sequitur quod nulla codicis *F* omissio suppleta est. luculentum et deriuationis a *F* et interpolationis propriæ extat documentum p. 88,36. pro *conquisistis* habet *F con|sistis*, syllaba *qui* in fine lineæ omissa; in Diessensi redit *consistis*, sed in *consistitis* corrigitur. collectionis *F* initium extat in duobus collectionis quam Maassen [l. c. p. 471] Dionysianæ recensionem Bobbiensem [*O*] appellauit, codicibus, Ambros. S. 33 sup. s. VIIII olim Bobbiensi [*y*] et Vercellensi III s. XI [*z*]. ibi titulo præmisso INCIPIT $\overline{\text{EPLA}}$ $\overline{\text{SCI}}$ CAELESTINI PAPAE AD ORIENTALES $\overline{\text{EPOS}}$ DE CAVSA NESTORII CONSTANTINOPOLITANI [CONSTANTINOPOLITANO *z*] extant ep. I collectionis *F* [*US* I] sine inscriptione et ep. 2 [*US* VI] ita inscripta ITEM $\overline{\text{EPLA}}$ $\overline{\text{SCI}}$ CAELESTINI PAPAE DE EADEM RE. præcedunt in utroque codice ea Cælestini decreta quæ in collectionem Dionysii propriam receptæ sunt; has duas aliunde adscriptas esse librarius codicis *y* testatur nota marginali epistolæ primæ [*US* I] initio adscripta: *abhinc desunt epistulæ celestini in p̄fato libro p̄stito*, sc. codice collectionis Dionysianæ propriæ. et titulo et lectionibus probatur epistulas illas in codicibus *yz* ex collectione *F*, sed non ex ipso codice Frisingensi transscriptas esse.

Et librarios codicum *F* siue *FO* multa peccasse plurimis exemplis facile probari potest et collectionem ipsam ex optimis exemplaribus fuisse deriuatam. imprimis in eis quæ præter *F* in *US* tantum seruata sunt [VIII—X. XXIII—XXVI], mihi contigit ut haud pauci loci ope codicis *F* emendarentur, quos hic enumerare otiosum esse duxi. rarius hoc in eis euenisse non mirum est epistulis [I. II. V—VII], quæ præter *USF* in aliis quoque collectionibus continentur; sed uel hic præstantiæ codicum *F* seu *FO* non desunt documenta, cf. p. 8, 15 uellus *FLΣΓ*; p. 9, 29 dum *FL*; p. 10, 4 aut *FΓ* (ut *r* eandem lectionem præstaret, casu factum esse uidetur); p. 10, 25 utraque *FΓ*; p. 11, 30 si *om. FTC* et pars codicum Græcorum; p. 16, 25 elidere *FL*; p. 18, 4 credamus *Fιαδ*; p. 21, 6/7 aliud — paucis *FO*; p. 22, 15 professione *FOΓ*; p. 22, 17 ut enim *FO*; p. 24, 7 ephesi his *F*. certissime uero constat collectionem *US* non ex collectione *F* derivatam esse, sed propria opera compositam. quod eundem Cælestini epistularum numerum utraque continet, eo nihil probatur nisi præter has nullas illius pontificis litteras extitisse quæ ad causam Nestorii et concilium Ephesenum pertinebant; suum tenet ordinem collector Veronensis, suaque opera adicit Nestorii et Xysti epistulas. et hic et collector Frisingensis scrinii ecclesiæ Romanæ copiis utebantur, sed propria uterque apographa sibi comparauerunt, quorum quæ collectori Veronensi præsto erant, bonitate et fide sæpe, non semper inferiora erant eis quibus collector utebatur Frisingensis.

Ex eodem scrinio etiam tertius collector tres epistulas Cælestini desumpsisse uidetur, is scilicet qui eam collectionem composuit, quam Maassen codicis Vaticani appellauit [l. c. p. 512 sq.]. cuius collectionis [*L*] tribus illis codicibus de quibus in uol. V 2 p. VIII rettuli, Vaticano 1342 [α], Barberino 679 [β], Florentino bibliothecæ ædilium 82 [γ], in Cælestini epistulis accedit quartus Nouariensis XXX, cui post f. 96 adnexa sunt sex folia [97—102], quæ tres Cælestini epistulas continent quales habet collectio codicis Vaticani. sunt hæ:

XLVIII [sic β, XLV αγ, numeri desunt in δ; debuit scribi XLVIIII] ITEM CAELESTINI PAPE ECCLESIE ROMANE DATA AD SYNODVM IN EPHESO CONSTITVTVM [*US* VII]

L [XLVI γ] ITEM ALIA $\overline{\text{EPLA}}$ CAELESTINI PAPAE AD NESTORIVM [*US* II]

LI [XLVII γ] ITEM INCIP̄ ALIA $\overline{\text{EPL}}$ EXORTATORIA EIVSDEM $\overline{\text{SCI}}$ CAELESTINI $\overline{\text{EPI}}$ AD CONSTANTINOPOLIM CLERO ET PLEBI MISSA [*US* V]

Codicum librarii etiam peius quam in *F* et *FO* munere functi sunt: si omnia singulorum codicum uitia adnotare deberi censuissem, labyrinthos, non apparatus criticos

lectoribus proposuissem. ipsius collectionis lectionibus ex uitiorum singularium farragine erutis hunc quoque collectorem apographis ex ipso ecclesiæ Romanæ scrinio desumptis usum esse conicias. solus salutationis formulam p. 12, 16 seruauit; quod in fine ep. v genuinam sententiam Nestorio impositam repetit, ueram epistulæ imaginem repræsentat [p. 20, 22. 23]; sunt quoque loci quibus *L* rectis collectionis *F* lectionibus adstipuletur [cf. p. 8, 15. 10, 25. 16, 25. 18, 4]. sed talia bona et admodum rara sunt et plurimis audacibus obscurantur interpolationibus; sui ingenii lusus istius collectionis auctor in his certe epistulis ostendere maluit quam modestum transscriptoris munus fideliter implere.

Hac codicis Vaticani quæ dicitur collectione usus est ille qui collectionem siue Dionysianam siue Hadrianam [*H*] multis auxit additamentis [cf. Maassen p. 454 sq.]. de codicibus Vaticano 5845 [*d*], Monacensi 14008 [*e*], Vallicelliano A 5 [*g*] rettuli uol. v 2 p. VIIII; continent easdem epistulæ Cælestini quas *L*, eodemque ordine:

XCVIII [XXXIII *d* XCVII *g*] ITEM CAELESTINI PAPE ECCLESIE ROMANE DATA AD SYNODVM IN EPHESO CONSTITVTVM [*US* VII]

XCVIIII [XXXIIII *d* CXVIII *g*] ITEM ALIA [ITEM ALIA *om. d*] $\overline{\text{EPLA}}$ CELESTINI PAPE AD NESTORIVM [*US* II]

C [XXXV *d* CXVIIII *g*] INCIPIT $\overline{\text{EPLA}}$ EXORTATORIA EIVSDEM $\overline{\text{SCI}}$ $\overline{\text{EPI}}$ CELESTINI CONSTANTINOPOLIM CLERO ET PLEBIBVS MISSA [*US* V]

De codicum uitiis singularibus eadem dicenda sunt atque de codicibus collectionis *L*; lectionibus omnium communibus comparatis statim apparet *H* ex *L* esse deriuatam. neque uero ex *L* sola; præter eam enim adhibitus est codex uersionis gestorum Ephesinorum a Rustico emendatæ [*C*], unde et uitia collectionis *L* partim certe corrigerentur et alia atque *C* propria introducerentur. rem ita se habere clarissime apparet in epistula Cælestini ad synodum [VII]; eius enim Rusticus multis locis Latinum exemplar ex uersione Græca corrupit, quarum interpolationum magna pars ex *C* in *H* transiit.

Quas hucusque tractaui collectiones, eas ex apographis e scrinio Romano desumptis deriuatas esse ratione satis certa conici potest. multo obscurius res se habet in uersione antiqua ipsorum gestorum synodi Ephesenæ. collectores gestorum Græcorum antiquitus, ut uidetur, in eam partem quæ epistulis ante synodum scriptis destinata erat, receperunt uersiones Græcas quattuor Cælestini epistularum quas et ad Cyrillum et per eum ad Nestorium, Constantinopolitanos, Iohannem Rufum Iuuenalem Flauianum direxit, eodem ordine dispositas quo extant in collectionis Veronensis initio [I. II. V. VI]; epistulæ ad concilium scriptæ eam uersionem et pessimam quidem, quæ in ipsa Romæ urbe confecta legatis a papa tradita [cf. interlocutionem Philippi presbyteri L III 612 = M IIII 1284] et in concilio relecta est, ipsis gestis inseruerunt. quarum uersionum loco translator Latinus ipsa exemplaria Latina reposuit, quibus quomodo potitus sit, certa ratione enucleari non poterit nisi postquam constiterit quo loco et tempore gestorum uersio confecta sit. huius loci non est nisi de uersionis illius recensionibus et codicibus breuiter referre.

Versionis recensio primaria extat in codice Parisino 1572 [*p*] s. VIIII; præterea adhibui codicem Vaticanum 4978 s. XIIII, spretis tamen huius interpolationibus satis multis, neque in hoc certe uolumine utile duxi editionis Contianæ, quæ ad Vaticanum proxime accedit, lectionibus enotatis apparatus critici farraginem augere. continet uersio in parte priore sub numeris X—XIII Cælestini epistulas ad Nestorium [*US* II], ad Constantinopolitanos [*US* V], ad Cyrillum [*US* I], ad Iohannem Antiochenum et ceteros [*US* VI]; titulos accurate exscriptos nunc in libello meo *Neue Aktenstücke* etc. [*Abhdlg. d. Bayr. Akad. d. Wiss.* XXX 8] p. 109, postea in uolumine tertio inuenies.

Cælestini epistula ad concilium, sicut supra dixi, non aliter quam in collectionibus Græcis, ipsis gestis [35] inserta est. de codice Berolinensi 79 quem in Cælestini epistulis Collectioni *T* attribui, in uolumine tertio accuratius agendum erit.

Hanc uersionem, ordine non mutato, denuo recensuit atque emendauit Rusticus exemplaribus Græcis et probabiliter etiam Latinis adhibitis. continetur hæc recensio in codicibus Vaticano 1319 [*v*] et Casinensi 2 [*m*], de quibus egi in uol. IIII p. XVI sq.; hic addo in prioribus Cælestini epistulis, sicut in toto codicis initio, manum correctoris recentis [m^2] in codice Casinensi sæpe inueniri, usi, ni fallor, hic illic codice aliquo collectionis Hadrianæ, plura de suo interpolare ausi. ceterum Rusticus in eo peccauit quod ex uersionibus Græcis Latina corrigere non ueritus est; modeste hoc fecit sub epistulæ VI finem [cf. p. 21, 23. 22, 5. 9. 19], grassatus uero est audacter in epistula VII. notandum uero aliqua huius interpolationis exempla in T quoque inueniri [cf. p. 22, 2. 24. 26. 23, 1. 18. 24, 18]; ueri igitur non dissimile est Rusticum non omnia suo Marte egisse, sed codicis exemplum esse secutum.

Monachii m. Martio anni h. s. XXVI

E. Schwartz

COLLECTIO VERONENSIS

Acta conciliorum oecumenicorum. I, 2.

U = Collectio Veronensis = Codex Veronensis LVII s. X

S = Collectio Salzburgensis

w = Codex Vindobonensis 489 s. x

r = Codex Vaticanus 1320 s. xv

U_1 S_1 = Epistula II Caelestini ipsis concilii gestis inserta in Collectionibus Veronensi et Salzburgensi

F = Collectio Frisingensis = Codex Monacensis 6243 s. VIIII

O = Collectio Dionysiana Bobbiensis

y = Codex Ambrosianus S 33 sup. s. VIIII

z = Codex Vercellensis III s. XI

L = Collectio Vaticana

α = Codex Vaticanus 1342 s. VIIII

β = Codex Barberinus 679 s. VIIII

γ = Codex Laurentianus bibl. aedil. 82 s. X

δ = Codex Nouariensis XXX s. X

H = Collectio Hadriana aucta

d = Codex Vaticanus 5845 s. XI

e = Codex Monacensis 14008 s. X

g = Codex Vallicell. A 5 s. X

T = Collectio Turonensis

p = Codex Parisinus 1572 s. VIIII

i = Codex Vaticanus 4978 s. XIIII

b = Codex Berolinensis 79 s. VIII/VIIII

C = Collectio Casinensis

v = Codex Vaticanus 1319 s. XII

m = Codex Casinensis 2 s. XIII

Σ = Acta Concilii quinti

n = Codex Parisinus 16832 s. X

σ = Editio Surii

M = Codex Meermano - Wetstrenianus 9 s. VIII

SYNODVS EPHESENA CVM EPISTVLIS SVIS IN HOC CORPORE CONTINETVR

I Cælestini papæ epistula prima ad Cyrillum episcopum Alexandriæ ante collectionem synodi in Epheso contra Nestorium

II Eiusdem Cælestini papæ ante synodum epistula ad Nestorium episcopum Constantinopolitanum

III Epistula Nestorii ad Cælestinum papam ante synodum

IIII Eiusdem Nestorii secunda epistula ad eundem papam ante synodum

V Epistula Cælestini papæ presbyteris diaconibus clericis et plebi consistentibus Constantinopolim ante synodum

VI Epistula papæ Cælestini ad Iohannem Antiochenum Iuuenalem Hierosolymitanum Rufum Thessalonicensem et Flauianum Filippensem per Orientem a paribus ante synodum

VII Epistula papæ Cælestini ad synodum apud Ephesum collectam contra Nestorium

VIII Commonitorium papæ Cælestini episcopis et presbyteris euntibus ad Orientem

VIIII Epistula papæ Cælestini ad Theodosium aug̃ de colligenda synodo

X Epistula papæ Cælestini ad Cyrillum episcopum Alexandrinum de recipiendis eis qui damnato errore maluerunt resipisci

XI Exemplaria gestorum quæ acta sunt in sancta synodo Ephesena metropoli de recta fide

XII Præceptum Theodosii imperatoris de colligenda synodo ad Cyrillum episcopum quod in eadem synodo est relectum

XIII Epistula sancti Cyrilli ad Nestorium in synodo relecta

XIIII Item epistula sancti Cyrilli ad memoratum Nestorium in supra dicta sancta synodo relecta

XV Epistula Nestorii ad sanctum Cyrillum in synodo relecta

XVI Item epistula Cælestini papæ ad Nestorium in synodo relecta

XVII Epistula sancti Cyrilli cum duodecim capitulis ad Nestorium in synodo relecta

XVIII Epistula Caprioli Carthaginensis episcopi in synodo relecta

XVIIII Symbolum proditum a Charisio presbytero compositum ab hæreticis et in memorata synodo condemnatum

XX Acta excommunicationis episcopi Iohannis Antiocheni et episcoporum qui cum eo fuerunt

---

U

15 episcopi et pbri *U*

XXI Relatio sanctæ synodi Ephesenæ ad Theodosium imperatorem de excommunicatione Iohannis et qui cum eo fuerunt

XXII Relatio sanctæ synodi Ephesenæ ad sanctum Cælestinum papam urbis Romæ significans quæ gesta sunt in ipsa Ephesena synodo

* * * 5

U

5 *cetera desunt propter folii defectum, suppleta sunt in codice ab homine quodam docto s. XVIII*

EPISTVLA PAPAE CAELESTINI AD CYRILLVM EPISCOPVM ALEXANDRIAE

⟨I⟩ 1 Cælestinus episcopus Cyrillo episcopo Alexandrino. Tristitiæ nostræ sanctitatis tuæ litteræ missæ per filium nostrum Posidonium diaconum lætitiam reddiderunt et gaudium alternauimus cum mærore. cum enim respicimus et quæ dixerat recensemus is qui Constantinopolitanam peruersis prædicationibus turbare conatur ecclesiam, non paruo animus noster dolore concussus diuersis cogitationum stimulis uexabatur qualiter populis possit, ut in fide persisterent, subueniri. dum uero mentem nostram ad tuæ fraternitatis scripta conuertimus, paratum iam remedium quo pestifer morbus salubri remedio uitaretur, inuenimus, puri fontis liquorem tuæ caritatis sermone manantem, qui cænum omne male fluentis riui detergeret et omnibus quid de fide nostra sentiri debeat, aperiret. ut illum ergo reprehendimus et notamus, ita sanctitatem tuam uelut præsentem in litteris suis dominica sumus caritate complexi, cum unum 2 idemque nos sentire de domino uideremus. nec mirum est prouidentissimum domini sacerdotem pro fidei amore ac uirtute pugnare, ut aduersorum improbæ resistat audaciæ et sibi creditos hac ammonitione confirmet. quam ergo nobis illa fuerunt amara, tam ista sunt dulcia; quam illa cænulenta, tam ista sunt pura. gratulamur tantam inesse sanctitati tuæ uigilantiam, ut decessorum tuorum, qui et ipsi semper defensores orthodoxi dogmatis extiterunt, exempla iam uiceris. uere tibi euangelicum potest testimonium conuenire quo dicitur: pastor bonus ponit animam suam pro ouibus suis. sed ut tu bonus pastor, ita ille nec tamquam malus potest mercennarius accusari, qui non ideo quod oues relinquat, arguitur, sed quod eas ipse laniet, inuenitur. 3 adderemus aliquid, frater carissime, si non te eadem sentire quæ sentimus omnia uideremus et in ipsa adsertione fidei defensorem fortissimum probassemus. ingesta uero nobis sunt cuncta per ordinem a filio nostro Posidonio diacono quæcumque de hac re tua sanctitas scripsit. omnes tendiculas prædicationis callidæ detexisti et fidem

Coll. V 144 — Io. 10, 11 — Io. 10, 12

JK 372. extat etiam in Collectione CT XII; Græca uersio habetur in V 9 S15 A6

U [*inde ab* 18 dogmatis], *S* [= *wr*], *F*, *O* [= *yz*], *T* [= *pib*], *C* [= *vw*]

1 EPISTVLA — EPISCOPVM ALEXANDRIAE [alexandriæ epm *r*] *S om. FO* epla celestini pape ad cyrillum alexandrinum epm *i* cælestinus cyrillo *b* eiusdem epistula [epistula *om. v*] scripta ad archiepiscopum cyrillum in qua scribit ut optineret [obtineat *v*] eius locum in sancto concilio eo quod maris longa [et longa *p*] spatia ipse refutauerit *Cp* 2 Cælestinus — Alexandrino] carissimo cyrillo cælestinus *p*ı *cf. Γcod.*, . . [*abscissa*] cyrillo epo alexandrine ecclesie *b om. CΓcod.* episcopus *om. O* coepo *F* scitati *bm*, *corr. m*² 3 possidonium *wFOTv* 4 morare *p* 5 quæ *F* perturbare *F* 6 non — uexabatur *om. O* 7 populis *om. FOΓ* 8 fraternitatis tuæ *O* quod *S* per quod *w*² 9 fontem *p* liquore *i* tuæ] mutuæ *pC* sermonem *T* 10 manentem *p* manente *bz* detegeret *SFyp* 11 sentire debeant *i* retineri debeat *b* aperire *Fy*, *corr. y*² 12 in *om. F* tuis *Fi* 14 uirtutem *p* purgare *F* ut] et *F om. i* 15 creditur *p* credito *b* non creditos *C* hac *om. i* monitione *F* fuerunt *Fw*² *i b* fuerint *SOpC* 16 sunt ista *FO* ista *b* gratulemur *p* tandem *i* 17 sanctitatis *p* 18 uiceris] diceris *F* 19 quod *FOpbm* 19/20 animam suam pro ouibus suis ponit [*y* ponet *z*] *O* 20 tu dici *b* partor *F* 21 eo *C* quod *om. pi* lanians *i* inuinietur *F* 22 aliquid *om. i* carissimi *p* 24 cuncta sunt *rb* possidonio *FOTv* 25 tendicula *Fb*

taliter, ne Christo deo nostro credentium cor in alteram partem trahi ualeat, communisti.
4 magnus fidei nostræ triumphus est et adseruisse nostra tam fortiter et aduersa sanctarum
scripturarum testimoniis deuicisse. quid agat iam, quo se ille circumferat? qui
amatoi impiæ nouitatis, dum mauult suo potius ingenio seruire quam Christo, sibi
creditam plebem ueneno uoluit suæ prædicationis inficere, cum et legere debuerit et
Tit. 3, 9 tenere, prauas quæstiones et quæ non proficiant ad salutem, sed ad perditionem ani-
5 marum nitantur, uitandas potius quam sequendas. sed ad præcipitia festinantem,
immo iam in præcipiti unde corruat, constitutum, si possumus, reuocare debemus, ne
ruinam eius, si non succurrimus, urgeamus. Christus deus noster, cui suæ quæstio
Luc. 15, 4. 5 natiuitatis infertur, pro una oue laborare nos docuit, uolens eam suis quoque umeris
reuocari, ne rapaci lupo pateret in prædam. et qui pro unius ouis currere salute nos
docuit, qualiter nos uult pro ipsarum ouium laborare pastore, qui officii et nominis eius
oblitus in rapacitatem lupi se ipse conuertit, gregem cupiens perdere, quem debuerat
6 custodire? quem nos a sæptis agnorum remouere debemus, si non ita ut uolumus,
Ezech. 32, 11 corrigamus. sit spes ueniæ corrigenti; malumus enim ut reuertatur et uiuat, si uitam
sibi commissorum ipse non perdat. sit certa sententia perduranti; abscidendum
cf. Mt. 5, 29 enim est tale uulnus, quo non unum membrum læditur, sed totum corpus ecclesiæ sauciatur. quid enim cum consentientibus faciat qui solus sibi sapiens a nostra credulitate dissentit? sint in communione quos ipse resistentes sibi a communione submouit, nostramque communionem habere se non posse nouerit, si in hoc peruersitatis suæ
7 tramite apostolicæ doctrinæ contrarius perdurarit. auctoritate igitur tecum nostræ
sedis adscita, uice nostra usus, hanc exequeris districto uigore sententiam, ut aut intra
decem dies ab huius conuentionis die numerandos prauas prædicationes suas scripta
professione condemnet et hanc se de natiuitate Christi dei nostri fidem tenere confirmet
quam et Romana et tuæ sanctitatis ecclesia et uniuersalis deuotio tenet. aut nisi
hoc fecerit, mox sanctitas tua illi ecclesiæ prouisura a nostro eum corpore modis omnibus
sciat esse remouendum, qui nec in se medentium curam uoluit admittere et in perditionem tam suam quam omnium sibi creditorum male pestifer festinauit. eadem
ep. 6 autem scripsimus et ad sanctos fratres et coepiscopos nostros Iohannem Rufum Iuuenalem
et Flauianum, ut nota sit de eo nostra, immo Christi nostri diuina sententia.

d. 10. m. Aug. a 430 DAT IIII ID AVG THEODOSIO XIII ET VALENTINIANO III AAGG CONSS

U, *S* [= *wr*], *F*, *O* [= *yz*], *T* [= *pib*], *C* [= *vm*]

1 communisti m^2 *in mg*, *ir* *Γ* commonisti *C* communuisti *p* commonuisti *UwFO* p^{corr} *def. b* 2 nostra tam] nos nostra *i* 4 magis uult suo *C* suo uoluit *pi* 6 paruas *FO* cogitationes *C* aliter quæstiones m^2 *in mg* proficiunt *C* 8 precipitio *F* præceps *b* præcepti *p* corum ruat *p* 9 ruina w^{corr} *Ob* v^{corr} eius *piCΓ* huius *USFOb* non *om. i* urgueamur *vw* urgamur *b om. FO* suæ] se *p* quæstionem *F* 10 nos labore *i* quoque suis *O* suis *C* ulnis *C* quoque h umeris m^2 *in mg* 11 lupo — pro *om. FO* 12 pastorem *FOb* et *om Ob* 13 rapacitate *bC* 14 quae *Fm* annorum *p* agrorum *b* 15 sitamen *b* corrigendi *m* corrigentis *p* malemus *pU* maluimus *O* 16 ipse *om. FO* 17 est enim *b* tale est *i* tale *FO* 18 cum consentibus *Fm* cum sentientibus *v* consentientibus *Oi* facit *FObΓ* 20 se *om FO* si in] nisi *F* 21/22 nostræ sedis tecum *F* 22 nostra uice *i* hunc *F* ut *om. C* aut] ab *F* 23 ab *om. FOb* die numerandos] dinumerandos *FO* 24 domini *pi* et dei *C* 25 tenent aut *F* tenenda ut *y* tenendam [*superscr.* confirmat] et *z* ni *U* ne *b* nihil *Fy* si nihil *z* 26 a *om F* 27 remouendus *p* quia *F* amittere *p* 27/28 perditione *F* perturbationem [uel perditionem *superscr. y*] *O* 28 credentium *F* 30 noia] nostra *p* 31 *om. b* data *UFTm* augusti *ir* VALENTINA *F* AAGG CONSTANT *F* augg conss *O om. USpiC*

EIVSDEM CAELESTINI PAPAE ANTE SYNODVM EPISTVLA AD NESTORIVM EPM CONSTANTINO POLITANVM

II 1 Cælestinus episcopus Nestorio episcopo Constantinopolitano. Aliquantis diebus uitæ nostræ post nefandum et sæpe damnatum dogma Pelagii atque Cælestii catholicam fidem quies habuit, quando eos cum suæ disputationis sequacibus telo unitæ sententiæ Occidens Oriensque percussit. denique sanctæ recordationis Atticus, catholicæ magister fidei et uere beato Iohanni etiam ad ista successor, eos ita persecutus est pro rege communi, ut his ne standi quidem illic copia præstaretur. mansit nos post eius exitum sollicitudo uel maxima, cum successor suus utrum etiam in eius fidem succederet, quæreremus, quia difficile est continuari quæ bona sunt; nam sibi sæpe alternis uicibus aduersa succedunt. habuimus tamen post hunc, a quo eramus continuo deserendi, sanctum Sisinnium celebratum simplicitate et sanctitate collegam eam fidem quam inuenerat, prædicantem. legerat profecto simplex sanctitas et sancta simplicitas timendum magis quam alte sibi esse sapiendum, et alibi, altiora scrutanda non esse, Rom. 11, 20
et iterum: si quis aliud prædicauerit quam quod prædicauimus, anathema 15 Sir. 3, 22
2 sit. hoc tamen exeunte de sæculo, cum se sollicitudo nostra in tantum in quantum Gal. 1, 8
ei dominus permisit, extenderet, lætificauit animum nostrum uenientium narratio nuntiorum, quam mox firmauit eorum qui interfuerunt ordinationi tuæ relatio collegarum, qui tibi testimonii tantum tulerunt quantum ferri huic debuit qui aliunde uidebatur electus. tanta ante opinione uixisti, ut tuis te aliena ciuitas inuideret; tanto nunc
3 horrore uitaris, ut tui in aliis uideant qualiter fuerint liberati. dudum sumpsimus epistulas tuas, quibus in angusto nihil potuimus dare responsi; erat enim in Latinum ep. 3. 4
sermo uertendus. quod cum, licet sero, facimus, sancti fratris et coepiscopi mei Cyrilli probatissimi sacerdotis per filium meum Posidonium diaconum talia de te scripta susce- Coll. V 144
pimus quibus his qui de tua ordinatione rettulerant, perisse suum testimonium doleremus. bonis enim principiis tuis malus, quantum uidemus, successit euentus, bonis inquam principiis, quæ apud nos ita celebrata fuerant, ut responsum dantes ad relationem fratrum, nos faceremus participes gaudiorum; sed considerantes nunc et querellam

---

11 *JK 374. in US repetitur in ipsis Gestis* [$U_1 S_1$]. *extat etiam in Coll. CT X; Græca uersio habetur in V 10 S 16 A 7. adfertur in Gestis concilii quinti* [*L V 523—527 = M VIIII 316—321*]

U, S [= *wr*], *F, T* [= *pib*], *C* [= *vm*], U_1, S_1 [= $w_1 r_1$], *L* [= αβγδ], *H* [*deg*], Σ [= *nσ*]

1/2 EIVSDEM — CONSTANT̄ *U om. SFTC* EPISTOLA CAELESTINI ĒPĪ ROMAE [ROMAE ĒPĪ *r* EPĪ URBIS ROMAE σ] AD NESTORIVM U_1 S_1 Σ ITEM ALIA ĒPLA [INCIPIT *b*] CAELESTINI PAPAE AD NESTORIVM *b LH* 3 cælestinus — constantinopolitano *US* cælestinus nestorio [ēpō *superscr.*] constantīp *F* dilectissimo fratri nestorio cælestinus *piC* U_1 S_1 *LH*Σ *om. b* 4/5 catholicam fidem *USFTmLH* al. littera uel am uel em *superscr. v* catholica fides w^2 *v* U_1 S_1 Σ 5 quies *USFTm LH* uel cs *superscr. v* quietem $w^2 vm^2 U_1 S_1 Σ$ telis *LH* unitæ contuli *S* unita w_1 unitate *L* unitatis Hm^2 6 oriens occidensque *LHΓ* 7 magister *om. US* beati iohannis *m* beatus iohannes *vH* prosecutus *H* 8 rege *USTC* U_1 S_1 ΣΓ re *LH* relegione *F* lege m^2 grege r^2 nec δ*H* fandi *L* illi *bCLH* non *F* 9 exitus U_1 S_1 obitum *F* maximæ *F* suus] ipsius *LH* fide *TCLH* 10 alterius *H* 13 predicatam *F* legebat *H* simplitas *F* 14 timendum] eredendum *L* altiora se *LH*m^2 sectanda *LH* 15 prædicamus $S_1 n$ 16 cum] quam *F* 17 ei] mei *F* dn̄s noster *LH* concessit *C* extendere *F*β*n* animam nostram S_1 18 quam] quod *LH* interfuerant *v* $S_1 H$ 19 tantum tibi testimonii *C* testimonium *F* detulerunt *CH* 20 antea S_1 uideret *H* tantum *p* 21 errore v^1 S_1 *H* in errore *v* 22 tuas epistulas Σ erant δ 22/23 latino sermo *p*β latino sermone αγ latinum sermone δ 23 uertendæ δ cum *om. L* fecimus *L* 24 possidonium *TmLH*Σ alia *C, corr.* m^1 25 qui *om. F*γ*d* 26 inquam] in quantum *H* 27 fuerunt $S_1 n$ relationum w_1 reuelationem *H* 28 particeps *p* nunc] nos *L*

de te prædicti fratris et interpretatas tandem epistulas tuas aperta blasphemia con-
Gal. 4, 20 tinentes, illud nobis apostolicum uidemus esse dicendum: uellem mutare uocem
meam, quia confundor in uobis. quin immo mutaui, nisi de præcipiti se reuocet
1 Cor. 5, 13 impius disputator; necesse est enim malum ex nobis ipsis, sicut præcipitur, auferamus.
4 Legimus ergo epistularum tenorem et eos libros quos illustri uiro filio meo Antiocho
reddente suscepimus. in his quidem nobis uestigatus deprehensus et tentus quodam
multiloquio labebaris, dum uera inuoluis obscuris, rursus utraque confundens uel con-
ep. 3. 4 fiteris negata uel niteris negare confessa; sed in epistulis tuis apertam non tam de fide
nostra quam de te tulisti sententiam, uolens de deo uerbo aliter quam fides habet omnium,
5 disputare. ecce [nunc] in quam de te uocamur sententiam; ecce quæ tuarum sunt
beneficia nouitatum. postquam ignoratus electus es et cognitus accusaris, iam nunc
Rom. 8, 26 cum illo gentium doctore dicendum est: nam quid oremus secundum quod
oportet, nescimus. nonne hæc ecclesiæ illi uerba conueniunt quæ probatos sibi
uiros, non notitiam tuam sed famam secuta, contempsit? inpositum est opinioni
bene de te credentium. quis enim intra ouile uellus rapacem lupum putaret abscondi?
1 Cor. 11, 19 uox est eiusdem apostoli, oportere etiam hæreses esse, ut probati manifesti fiant. aperi
2 Tim. 2, 16 aures tuas, et eius ad Timotheum uel Titum dictos audito sermones: quid his aliud
Tit. 3, 9 præcepit quam ut nouitates uitent uocum profanas? ad impietatem quippe ista
1 Tim. 1, 3 proficiunt quæ semper spinas et tribulos intulerunt. Timotheum certe etiam rogasse
se dicit ut Ephesi remanens denuntiaret quibusdam ne quis aliter prædicaret. ante
Ier. 5, 30. 31 oculos mihi Hieremiæ prophetæ uerba sunt: horribilia, inquit, facta sunt super
6 terram, prophetæ iniquitatem prophetant. hæc, dicas uolo, quasi ignota
te transeunt aut quasi nota contemnis? si quasi ignota te transeunt, non sit pudoris
rectum discere, quando timori non fuit docere peruersum; si quasi nota contemnis,
Mt. 25, 24 sq. intellege te inexcusabilem fore, cum a te commissi tibi talenti quæsiuerit ille rationem qui
per nos de hoc sancto fenore suo lucrum semper expectat. aspice quæ pœna illum
maneat qui abscondit acceptum, qui integrum certe restituit quod accepit. unde
cuidenter aduerte quod sit et quale periculum nec hoc quod acceperis, reddidisse. an
Ioh. 17, 11 7 tu domino nostro dicturus es: quos dedisti mihi, custodiui, cum sic scindi in
partes audiamus eius ecclesiam? qua conscientia uiuis pæne ab omnibus in hac ciuitate
desertus? optaueram eos tunc fuisse tam cautos quam nunc sunt, cum sibi desiderant

---

$U_1 S$ [= *wr*], *F*, *T* [= *pib*], *C* [= *vm*], U_1, S_1 [= $w_1 r_1$], *L* [= αβγδ], *H* [= *deg*], Σ [= *nσ*]

1 patris S_1 interpretatus *C* aperta blasphemiam *H* apertam blasphemiam *Sivm*²δ apertas blasphemias Σ 2 uideamus *C* uidimus *H* uelle U_1 αβγ 3 precipitio δ præcipitiis $v^2 H\sigma$ 4 ut malum *CH* 5 ergo] uero *F* 6 reddentes *H* redeunte *USU*$_1$*S*$_1$ a nobis *SLH* inuestigatus γδ*Hm*² tentus est αβγ *H* tentus es δ 7 labefactari *LH* utraque] ut ratio *C* 8 negata — niteris *om. L* apertum *C om. L* non tam] notam *F* de] in *L* 9 te *om. SS*$_1$ δ, *corr. r*², tua w^2 dei *FL* omnia *C* 10 nunc *piCHΓ om. USFbU*$_1$*S*$_1$*LΣ* uocamus *iCδHn* quæ de U_1 11 postquam ignoratus *om. US* es *om. US* et *om. LH* nunc] non w_1 num r_1 12 secundum quod] sicut *SC* 13 et ecclesiæ αβδ*H* 14 tuam *om. H* secutam *Fmγn* iam positum *C* iam impositum *H* est *om. H* 15 uellus rapacem *FLΣΓ* uelut rapacem *STCU*$_1$*S*$_1$ *H* uel ultra pacem *U* 16 oportet δ*Hn* sint *H* 17 eiusdem *i* uel Titum *om. L* quid de *F* aliud his *C* 18 præcipit *USibβδΓ* uitentur *S corr. w*² *r*² enim quippe αβγ enim *H* 20 denuntiet *L* aliquibus *i* 21 prophetæ *om. F* uerba *om. C* 23/24 pudori discere rectum *i* 24 rectum] dictum *L* timoris U_1 S_1 *LH* timore *p* peruersa *L* 25 intellege te] intellegite *pw*$_1$ *LH*, *corr. w*$_1$ inexcusabile *L* fore] eore *p* cum — ille *om. F* commisi *wbw*$_1$γ*Hn*, *corr. ww*$_1$ quæsierit *LHn* 26 suum αβδ*H* illo αβγ illi δ 27 integram w_1 28 auerte *mαγ*, *corr. m*² sit et quale] sed equale αβγ æquale *b* sit uel quale *i* uel quale sit δ hoc *om. i* acceperit *L* reddidisset β*H* 28/29 an tu] at tu *F* ante *w* anne w^1 aut ei *r* an *L* 29 domine *H* nostro] non *CH* quod *UL* quodsi *b* 30 eius audiamus *LH* audiamus *F* audimus eius *i* 31 cunctos *F* dum *i* desiderarent w^2

subueniri. unde tibi in has quæstiones uerba dirigere quas sit blasphemium cogitasse? unde in populos hæc episcopo prædicare quibus uirginei partus reuerentia saucietur? non debent ueteris fidei puritatem blasphema in deum uerba turbare. quis umquam non dignus est anathemate iudicatus uel adiciens uel retrahens fidei? plene etenim et manifeste tradita ab apostolis nobis nec augmentum nec imminutionem requirit. legimus libris nostris non addi debere, non retrahi; magna quippe et addentem et retrahentem pœna constringit. Apoc. 22, 18. 19

8 Vnde cauterium paramus et ferrum, quia ultra non erunt fouenda uulnera quæ merentur abscidi; scimus certe maiora uitia maiore semper dolore sanari. inter multa quæ a te impie prædicata uniuersalis recusat ecclesia, symbolo ab apostolis tradito plangimus hæc uerba fuisse sublata quæ nobis totius spem uitæ salutisque promittunt. quod quare fiat, locuntur epistulæ tuæ, de quibus nulla dubitatio est quia eas ipse misisti; ep. 3. 4 quas in manus nostras nolueramus uenire, ne de tanti cogeremur sceleris genere iudicare. omnium disputationum tuarum uias breuis earum sermo conclusit. extendisti te latius, multis anfractibus circuisti; sero tamen diuerso itinere peruenisti ad impium constitutum. scimus quid ille cauerit qui præcepit contentiones et pugnas legis esse uitandas; sunt enim, inquit, inutiles et uanæ. quod igitur uanum et inutile Tit. 3, 9

9 iudicatur, nemo dubitet minime profuturum. itaque quamuis iam frater Cyrillus secundis te epistulis suis asserat esse conuentum, intellegas uolo post primam et secundam Coll. V 2. 4 illius et hanc correptionem nostram, quam constat esse iam tertiam, ab uniuersitate collegii et conuentu Christianorum te prorsus esse seiunctum, nisi mox quæ male dicta sunt, corrigantur, nisi in eam uiam redeas quam se Christus esse testatur. male Ioh. 14, 6 in hunc arma desperatione mouisti qui te super familiam suam uelut fidelem prudentemque seruum permiserat ante constitui; periit tibi huius officii beatitudo promissa. Mt. 24, 45 sq. non solum non das cibum in tempore, uerum etiam ueneno interficis quos ille suo sanguine et sua morte quæsiuit; uenenum namque est sub tuis labiis, quæ maledictionis et amari- Ps. 13, 3

10 tudinis plena uidemus, cum contra eum qui suauis est, niteris disputare ubi est diligentia pastoralis? pastor bonus animam suam ponit pro ouibus suis, mercennarius Ioh. 10, 11. 12 uero est qui eas lupis, dum dimittit, et tradit. quid hic tu pastor acturus es, qui dominicum gregem pro lupis ipse discerpis? ad quæ iam grex sanctus sæpta confugiet, si intra ouilia ecclesiæ saucietur? qua futurus est tuitione defensus qui te patitur pro custode raptorem? et alias, inquit dominus, habeo quæ non sunt de hoc Ioh. 10, 16

2—7 *adfert Eutyches* [*Spicil. Casin. 1, 99*

U, *S* [= *wr*], *F*, *T* [= *pib*], *C* [= *rm*], U_1, S_1 [= w_1r_1], *L* [= αβγδ], *H* [= *deg*], Σ [= *nσ*]

1 hac *Fb* qua *m* quam *v* quasi rr_1 quæ *bLH* blasphemum $w^2r\Sigma$ blasphemia *LH* cogitasset *bHn* 2 hæc in populo [populos *H*] *LH* episcopi UU_1S_1 episcopum *ibL* episcopis *p* 3 blasphemia Fe^{corr} blasphemiæ *L* dn̄o *C*, *corr.* m^2 4 anathema *U* plena *CH* plane *FL* plana m^2 enim *L* 5 et *om.* *USib*γσ manifesta et tradita *F* reddita *L* requirit $UwTU_1S_1$ requirunt *FrCLHΣΓ* 6 in libris *FCLHΓ* et¹ *om.* *I.* 6/7 detrahentem *CH*σ adretrahentem *p* 8 præparamus *LH* 9/10 inter multa] interim ultra *F* 10 a te] et a te *C* ætate *p* ea te *dg* ea a te *e* prædicata] iudicata *F* ab apostolis tradito *om.* *Γ* 12 locuntur *om.* *L* qui *F*δ 13 noluissemus *L* de te tanti *L* tanto *F* tantis *C*, *corr.* m^1v^2 cogeremus *Hn* 14 eorum *S* extendis *F* 15 anfretibus *F* amfratibus *b* circumisti *LH* 16 præcipit CS_1Hσ contentiones legis et pugnas *L* 17 quod igitur] quo dicitur *F* sceleris genere] scelere *F* 18 dubitat *FiΓ* iudicat *L* iam *om.* *mi*, *corr.* *m*, te iam βδ et etiam α etiam γ*H* 19 te *om.* *L* post hoc primam αβγ post hanc primam δ 20 hanc] istam δ nostram correptionem *C* correctionem *i* Σ iam esse *F* iter tuam *H* 21 te prorsus *om.* *L* iunctum *F* 22 se xps esse] expresse *L* 24 permisit *L* 25 inficis *US* 26 sub tuis] subtus *Fi* sub eius *b* 26/27 amaritudine *S* 27 uideamus *USFU*$_1$*S*$_1$Σ, *corr.* *U* est² *om.* *USTmU*$_1$*S*$_1$Σ, *corr.* *m* 28 pro ouibus suis ponit *F* 29 est *om.* *piC* ero *F* ei F^{corr} ea αβγ dum *FL* *om.* *USTCU*$_1$*S*$_1$*H*Σ 30 dispergis *CH* quem iam αβγ*n* quaenam *vH* quendam *m*, *corr.* *m* sanctus *om.* *L* dominicus *CHΓ* 31 ouile *ibL* es αβγ*n* 32 **habeo oues** *Fw*^{2} *LH*Σ oues habeo *SibC*

ouili, et illas oportet me adducere. ille alias se promittit adducere, tibi pereunt quas habebas, si quidem certum sit, quotiens ista contingunt, non oues pastoribus, sed magis ouibus perire pastores. et uocem, inquit, meam audient. quare? ut fiat unus grex. ad illius uocem unus fit grex, ad tuam aut inficitur aut fugatur.

11 durum est ut in te de Actibus apostolorum beati Pauli uerba conueniant: ego,
Act. 20, 29. 30 inquit, scio quia intrabunt post discessum meum lupi graues in uos, non parcentes gregi, et ex uobis ipsis exurgent homines loquentes peruersa, ut adducant discipulos post se. hæc a te aliis quam tibi dicta uelimus; docenda enim tibi fuerant, non discenda quæ dicimus. nam quis ferat doceri episcopum qualiter esse debeat Christianus? diligenter aspice in quam condicionem uoceris: incesseris, argueris, accusaris. quid horum conuenit sacerdoti? duris dura responsio, si tamen uicissitudo est uerbis blasphemium uindicare. an tibi a nobis existimas esse parcendum, cum animæ tuæ ita ipse non parcas, ut omnibus

12 uelis et præteritis et præsentibus et futuris beneficium salutis auferre? persequor
Ps. 138, 22 plane boni domini mei fidelis seruus inimicos, cum propheta adserat eos odio se odisse
Deut. 13, 8 perfecto; moneor rursus, altero loquente, ne parcam. quem hic ego respiciam? cui honoris aliquid seruem? quando agitur ut mihi totius spei meæ causa tollatur. ipsius
Mt. 10, 37 in euangelio uerba sunt domini, quibus ait non sibi patrem, non matrem, non filios, non aliquam necessitudinem debere præponi. est enim talis frequenter pietas ex qua nascatur impietas, cum, uincente carnis affectu, caritati illi quæ deus est, caritas præponitur corporalis. eius intuitu aliquibus sæpe deferimus; at cum in hunc tenditur
1 Ioh. 4, 16 qui est ipsa dilectio, necesse est nec illa seruentur quorum auctor uocatur ad causam.

13 expergescere tandem, quia non sunt istæ dicendæ uigiliæ quas non exhibes custodiæ, sed rapinæ. dormire te uelimus in hoc quod prædicas, et uigilare in hoc quod impugnas; leuius certe ferremus, si in utraque dormires. nemo tibi perditus esset, nemo quæsitus; nullo animarum dispendio mæreret ecclesia, nullo conpendio lætaretur; satis ei esset, si hanc sponso suo ita ut susceperas, resignares. sed quid multis immoror?
1 Cor. 3, 10. 11 loquente architecto Paulo, frustra per te superædificatum aliquid quæro, in quo non inuenio fundamentum.

14 Audio uim maximam catholicæ sentientes, quibus nos communicamus, clericos sustinere, ita ut his etiam ciuitas interdicta dicatur. lætamur eos præmium con-

---

U, *S* [= *wr*], *F*, *T* [= *pıb*], *C* [= *vm*], U_1, S_1 [= w_1r_1], *L* [= αβγδ], *H* [= *deg*], Σ [= *nσ*]

1 ipsas *F* se promittit] repromittit *bL* 2 quæ *L* 3 periere *pCH* meam inquid *CLH* 4 faciat *H* unus[2] *om. F* fit *om. S* aut[1] *rFΓ* uero aut *LH* autem *UwTCU*$_1$*S*$_1$Σ 7 surgent *LH* 8 abducant *USıbU*$_1$*S*$_1$σ a te] ante *bH* ad te *n* 8/9 dicta — tibi *om. F* 9 uellemus *UrbL* 10 docere *F* docendo *p* docendum *ı* debeat esse *FıbLH* $\overline{\text{xp}}$ianum βγ*H* inspice *C* 11 incesseris] arcersiris *n* arcesseris σ accusaris *om. H* quis *H* 12 blasphemium *UwFLH* blasphemum *r* blasphema σ blasphemia *CU*$_1$*S*$_1$ blasphemiam w^2Tn 13 extimas esse S_1 æstimas esse $w_1{}^2nF$ existimamus esse *U* existimasse se *b* ita *om. Γ* ut] cum *L* δς *Γ* 14 tu uelis *L* persequor *FLΓ* persequar *USTCU*$_1$*S*$_1$*H*Σ 15 boni *om. USn* se odio *L* 16 moneor — parcam *om. F* moneo *ıCU*$_1$β, *corr.* m^2U_1 rursum *L* quæ *CL*, *corr.* m^2 his *S* ergo *FβH* 17 reseruem *CH* igitur *Fβ n* 17—p 11, 23 ut mihi — quali- *om. U propter foliı defectum* 17 mei *p* αβγ 18 dni uerba sunt *CH* matrem aut nat aut filios *F* patrem nec [et δ] matrem non filios *L* patrem non matrem nec filios *H* 19 nec *H* 19—21 est — præponitur *om. F* 19 frequenter talis *bC* impietas pietas *H* 21 cum in hunc] ubi ad eum *LH* 22 in *LH* 23 tamen *L* exhibit *F* 24 uellemus *ıbββδ* uoluimus *n* uolumus σ prædicas — quod *om. pı* et te uigilare *F* in] ad *SFbU*$_1$*S*$_1$Σ 25 leuius certe] leuius certe te σ in utroque te *n* feremus *C* [*corr.* m^2] ıg ferrimus *p* ferimus *F* utraque *FΓ* utroque *ceteri* 27 satius *TC*^{corr}*H* saucius *C* susciperat S_1 acceperas *L* acciperas *H* inmiror αβγ 29 inueni Σ 30 catholicos *SFbm*^{2}*U*$_1$*S*$_1$*Ln* clerice *S*, *corr.* w^2 31 ita — his] quibus *L* interdicta ciuitas *L*

fessionis adquirere, sed dolemus quod episcopo persequente. beatus apostolus Paulus persecutorem prædicatore mutauit; nefas est maximum prædicatorem persecutore
15 mutatum. digere in numerum retro hæreticos qui huiusmodi quæstiones ecclesiis intulerunt. quis umquam de hoc certamine uictor reuertit? habes certe tuæ ciuitatis exemplum: Paulus ciuis Samosateus occupata Antiochena ecclesia cum aliqua 5 prædicaret, collegit suorum seminum messem. reliquos inuentores malorum ecclesiis occupatis sententiæ censura semper non dispar eiecit; hos quoque hæreticos de quibus nos, uelut eorum quæ gesta sunt nescius, consulere uoluisti, sedibus suis iniusta dicentes expulit iusta damnatio. quos illic inuenisse requiem non putamus esse mirandum; inuenerunt enim impiam prædicationem, cuius conparatione se existiment innocentes. 10
16 hoc loco, quia oportunitas sermonis exposcit, tacere non possumus quod stupemus. legimus quam bene teneas originale peccatum, qualiter ipsam naturam asserueris debitricem et eum debitum merito reddere qui descenderit de genere debitoris. quid tecum faciunt qui sunt hæc negando damnati? numquam sine suspicione ea quæ sibi sunt aduersa, conueniunt; eicerentur denique, si tibi quoque similiter displicerent. 15 cur tamen nunc ea quæ in hos tunc sunt acta, quæruntur, cum certum sit illinc ad nos catholico tunc antistite Attico gesta directa? cur non sanctæ memoriæ Sisinnius ista quæsiuit? quia utique sub decessore suo probauerat eos iure damnatos. defleant infelices spe se hominum fuisse deceptos, quibus iam potuit propter communionem solam pænitentia subuenire. ecce scire de his incipis, si qua ante nescisti; causam 20 tuam magis modo quam aliorum catholica et festina deliberatione curato, quia conuenienter dicimus: medice, cura te ipsum, qui aliis desideras subuenire. ægritu- Lc. 4, 23
17 dinis tuæ qualitas non recipit aut præstari permittit indutias. Alexandrinæ ecclesiæ sacerdotis fidem et probauimus et probamus, et tu ammonitus per eum rursus senti nobiscum, si uis esse nobiscum. cui fratri si a te præbetur adsensus, damnatis omnibus 25 quæ huc usque sentisti, statim hæc uolumus prædices quæ ipsum uideas prædicare. nos contra fas etiam sacerdotes uolumus esse correctos; quibus ut præmissa conuentione consulimus, ita in hos necesse est damnationis sententiam, si abutuntur nostra salubri ammonitione, firmemus. hoc tamen erit post damnationem praui dogmatis plenum correctionis indicium: reuocentur omnes ad ecclesiam qui propter Christum 30 caput eius uidentur exclusi. reuocentur omnes, quod nisi fiat quod dicimus, eiciendus eiecit. quamuis in nostra communione sunt isti in quos talis cognoscitur extitisse.

U, *S* [*wr*], *F*, *T* [*pib*], *C* [*vm*], U_1 [*usque ad* 29 salubri], S_1 [w_1r_1], *L* [αβγδ], *H* [*deg*], Σ [*nσ*]

1 dolemus epm persequentem *L* sequente *S*, *corr. w*² paulus de *F* 2 pdicatorem *S* [*corr. w*], *Fim*r_1*Hn* in predicatorem *v om.* αγ persecutorem *SFLHn* in persecutorem *w*² 3 mutato *F* degere *rL* retro hereticorum δ hereticorum *r* retro hære w_1 retrahære $w_1$² retrahere r_1 ecclesiæ *LH cf. Γ* 4 euertit *C* [*corr. m*¹] reuertitur *SFibm*² U_1 S_1 δεΣ 5 de paulo samosatheo paulus *b* ciues *SpC* [*corr. v*² *m*¹] U_1w_1δ*H* samosatenus *m*²*vLH*Σ occupat *C*αβ occupans *m*² anthiocensæ ecclesia *F* antiochenam ecclesiam *C* ecclesia antiochiæ *LH* 7 occupatos *L* sententia *F om. L* eicit *F*α*g* exsegit *b* 8 nescio *F* honestius *H* 9 inuenisset *H* 10 cui comparationi *F cf.* ὅτε ἐν [= cum in] συγκρίσει *Γ* extiment *F* æstiment *H* 11 quos *H* 13 debitum *om. L* 14 damnationum quam *F* suspicionem *Fn* ea] hæ *w* hæc *r* his *FbL* qui *L* 15 sibi *om. F* 16 cur] qui *L* etiam nunc *L* cum] tunc *L* ad] a αβγ 17 a catholico *LHΓ* tunc *om. L* 18 iuste *r*Σ 20 solum *L* sola *SFiU*$_1$*S*$_1$*e*Σ incipies *F* 22 quia *H* 23 recepit *p* præsta si *F* præstare *LHn* 24 sacerdoti αβγ rursum *L* 25 si — nobiscum *om. C* [*in mg. add. m*¹] *dg* frater *CHI* frs β debetur *L* adsensio *L* 26 sentisti *FCLn* sensisti *USTU*$_1$*S*$_1$*H*Σ uel sensisti *superscr. m*¹ statim *om. L* 27 contra fas] et quod contra fas est *USU*$_1$*S*$_1$Σ correptos *Hn* sicut *LH* promissa *Fm* 27/28 correctione *C* 28 consulemus *wFS*$_1$ consulamus *w*²α in *om. pL* ut *F* hoc *Ln* nos σ est etiam *F* si] sibi *L* 30 iudicium *F* reuocentur *FTC* si reuocentur *USS*$_1$*LH*Σ *utrumque in l codicibus* 31 quod¹] quos *FwbC* eiciendos *Fb* uel eiciendos *superscr. m*² eiciendo *m* 32 eicit *FrbmS*$_1$ sint *riL* cognosceris *bΓ* agnoscitur *C*

18 ep. 5 Ad clerum quoque ecclesiæ Constantinopolitanæ uel omnes qui censentur nomine Christiano, qualia necessitas exigit scripta direximus, ut si in peruersæ disputationis obstinatione persistis nec hæc quæ frater Cyrillus nobiscum prædicat, prædicaris, a nostro collegio, cum quibus tibi non potest esse communio, te intellegant separatum, scituri et exemplo iam cauti qualiter animæ suæ decocto et maturo iudicio debeant prouidere. aperte igitur hanc nostram scias esse sententiam, ut nisi de deo Christo nostro ea prædices quæ et Romana et Alexandrina et uniuersalis ecclesia catholica tenet, sicut et sacrosancta Constantinopolitanæ urbis ecclesia ad te usque optime tenuit, et hanc perfidam nouitatem, quæ hoc quod uenerabilis scriptura coniungit, nititur separare, intra decimum diem a primo innotescentis tibi huius conuentionis die numerandum aperta et scripta professione damnaueris, noueris ab uniuersalis te ecclesiæ catholicæ communione deiectum. quam formam ad te nostri iudicii per memoratum filium meum Posidonium diaconum cum omnibus chartis ad sanctum consacerdotem meum memoratæ Alexandrinæ urbis antistitem, qui ad nos super hoc ipso plenius rettulit, destinaui, ut agat uice nostra quatenus statutum nostrum uel tibi uel uniuersis fratribus innotescat, quia omnes debent nosse quod agitur, quotiens omnium causa tractatur.

Et alia manu: Deus te incolumem custodiat, frater karissime.

d. 10. m. Aug. a. 430 DAT̄ IIII ID̄ AVG̅ THEODOSIO XIII ET VALENTINIANO III AVGG̅ CONSS̅

INCIPIT EPISTVLA NESTORII AD CAELESTINVM PAPAM VRBIS ROMAE

III 1 Loofs Nestoriana p. 165, 10-168, 14 Fraternas nobis inuicem debemus collocutiones, ut una inter nos secundum * optinente concordia pugnaturi diabolum pacis inimicum. quorsum hoc anteloquium? Iulianus quidam et Florus et Orontius et Fabius, dicentes se Occidentalium partium episcopos, sæpe et piissimum et prædicatissimum imperatorem adierunt ac suas causas defleuerunt tamquam orthodoxi temporibus orthodoxis persecutionem passi; sæpe eadem et apud nos lamentantes ac sæpe reiecti, eadem facere non desierunt, sed insistunt per dies singulos implentes aures omnium uocibus lacrimosis. his quidem ad eos sermonibus quibus oportuit, usi sumus, et cum negotii eorum ueram fidem nesciremus; sed quoniam apertiore nobis de causis eorum notitia opus est, ne piissimus et Christianissimus

---

U, *S* [*wr*], *F*, *T* [*pib*], *C* [*vm*], U_1 [*inde a* 14 antistitem], S_2 [w_1r_1], *L* [αβγδ], *H* [*deg*], Σ [*nσ*]

1 quoquo *F* ecclesiæ *om. L* qui *om. L* 2 qualia] qui alia *dg* quia alia *e* exegerit *b* postulauit *LH* ἀπήιτησεν *Γ* 3 prædicat nobiscum *H* prædicaueris *ivLH* uel p̄dicas *superscr. m²* *om. b* 5 et¹ *om. pi* maturato *LH* 6—12 aperte — deiectum *hanc sententiæ formam epistulæ* V *subter adnectunt LH*; *uarias lectiones sub siglis* L_1 H_1 *hic adnotaui* 6 a parte *F* aperta αβ*e* apertam γ agnosce hanc nostram esse H_1 deo] domino *H* 7 eas *p* ea esse *i* prædicis *F* et¹ *om. LHL₁H₁* et² *om. S* catholica *om.* L_1H_1 7/8 tenet — ecclesia *om.* H_1 8 s̄cā LL_1H_1 ecclesiæ *Ln* a te usque αβ ad eius quæ, *in mg. ante hæc ins.* huc usque γ ad te huc usque *i* et *om.* L_1H_1 9 profidæ *b* perfidiæ *F* per fidem δσ perfidiam $β_1H_1$ niteris $α_1β_1γ_1H_1$ separari H_1 10 decimam H_1 innotescenti L_1 H_1 die numerandum L_1 δσ diem numerandum *UFvS₁αβγHn* die numerando *b* diem numerandus H_1 dinumerandum w^2rm denumerandum *wpi* 11 deposueris aperta L_1H_1 confessione *LH* noueris L_1 noueris te H_1 *om. ceteri* te *om.* H_1 12 fratrem *L* 12/13 possidonium $Tm^2vLH\Sigma$, *om. n* 13 memoratum *L* 14 a nos *pαβe* super] per *pi* ipso *om. Lσ* 15 statum *Sibn* uel statutum *L* 16 omnium *om. C* huiusmodi *in mg. m²* omnis *L* αβγ testatur *L* 17 Et alia — karissime *LH om. ceteri* 18 DAT̄ — CONSS *om.* ΣΓ DATA *FimLH* iduum [īd *p*] augustarum pU_1S_1 idus augusti *i* theodosii *H* XIIII *F*αγ quartodecimo *H* et ualentiniani *H* tertio *be* TER UU_1w_1 *om. C* [III *in mg. add. m²*], α AVGG̅ αβ AVG γδ augusti *H* *om. ceteri* CONSVLES α*H* *om. UTCU₁S₁*

U, *S* [= *wr*]

20 *lacunam agnouit Garnier supplendo* scripturas, *malim* fraternum animum 21 inimicum debellemus w^2 quorsum w^2 corsum *U* cursum *S* 23 prædicantissimum *U*

imperator noster molestiam sæpe ab his sustineat nec nos ignorantes eorum causas circa negotii defensionem diuidamur, dignare nobis notitiam de his largiri, ne uel quidam ignorando iustitiam ueritatis importuna miseratione conturbent uel ⟨post⟩ canonicam indignationem beatitudinis tuæ, quæ contra eos pro sectis religionis forte probata est, aliud quidam quam hoc æstiment. nam sectarum nouitas multam meretur defensionem
2 a ueris pastoribus. unde et nos non modicam corruptionem orthodoxiæ apud quosdam hic repperientes, et ira et lenitate circa ægros cottidie utimur. est enim ægritudo non parua, sed adfinis putredini Apollinaris et Arrii, dominicam enim in homine uisionem ad cuiusdam contemperationis confusionem passim commiscens, adeo ut et quidam apud nos clericorum, alii ex imperitia, alii ex hæretica fraude in se olim celata, qualia plurima et apostolorum temporibus contigerunt, tamquam hæretici ægrotent et aperte blasphement deum uerbum patri omousion tamquam originis initium de Christotoco uirgine sumpsisset et cum templo suo ædificatus esset et carni consepultus, carnemque dicant post resurrectionem non mansisse carnem, sed in naturam transisse deitatis. ut in compendio dicam, deitatem unigeniti ad originem coniunctæ carnis referunt et conmortificant carni, carnem uero coniunctam deitati ad deitatem transisse blasphemant ipso uerbo deificationis, quod nihil est aliud nisi utrumque corrumpere. sed et uirginem Christotocon ausi sunt cum deo quodam modo tractare diuine; hanc enim theotocon uocantes non perhorrescunt, cum sancti illi et supra omnem prædicationem patres per Nicæam nihil amplius de sancta uirgine dixissent nisi quia dominus noster Iesus Christus incarnatus est ex spiritu sancto et Maria uirgine. et taceo scripturas quæ ubique uirginem matrem Christi, non dei uerbi et per angelos et per apostolos prædicarunt. propter quæ quanta certamina sustinuimus, æstimo famam præcedentem docuisse beatitudinem tuam, hoc quoque attendentem quod non frustra certauerimus, sed emendati sunt gratia domini multi ex his qui peruersi erant, discedentes a nobis, quia proprie ** parienti omousios natiuitas; cui uero commissa est illa in homine uisio, creatura est humanitatis dominicæ deo coniunctæ ex uirgine per spiritum. si quis autem hoc nomen theotocon propter natam humanitatem coniunctam deo uerbo, non propter parientem proponat, dicimus quidem hoc uocabulum in ea quæ peperit, non esse conueniens (oportet enim ueram matrem de eadem esse essentia ⟨et⟩ ex se natum), ferri tamen potest hoc uocabulum propter ipsam considerationem [et] quod solum nominetur de uirgine hoc uerbum propter inseparabile templum dei uerbi ex ipsa, non quia ipsa mater sit dei uerbi; nemo enim antiquiorem se parit.

3 Hæc quidem existimo præcedentem famam significasse, exponimus uero etiam nos quæ contigerunt, ut rebus ostendamus quia fraterno animo negotium eorum quos prædiximus, nosse cupimus, non desiderio curiositatis importunæ, cum et nostra narramus tamquam fratres fratribus, ueritatem sectarum nobis inuicem publicantes, ut sit mihi

---

25 *adfert Cassian. de incarn. dom. c. Nest.* 7, 3¹: homousios parienti debet esse natiuitas *cf. Concilstud* 1,6
33 *adfert Cassian.* 2, 2¹; *aliis locis* 7, 2¹. 4, 2². 5, 1¹ nemo anteriorem se parit *cf. Concilstud.* 1, 6
U, *S* [= *wr*]

1 nec *U* non *S* post *addidi* 5 multum *S* 8 enim] *aut delendum aut malo translatoris stilo tribuendum* 10 clericorum *scripsi* clerici quorum *US* qualia *Garnier* qua *US* quam U^{corr} 13 sumpsisse *US* 14 dicant *scripsi* dicunt *US* mansisse *U* miscuisse *S* 15 et deitatem unigeniti et *S* 18 cum deo quodam modo *scripsi* cum modo quodam dō *US Nestorium scripsisse* συνθεολογεῖν τινα τρόπον τῶι θεῶι *cognouit Loofs* 19 cum w^2 *om. US* prædicanerunt *w* 25/26 proprie ** parienti *scripsi e. g.* nomen theotocon de sancta uirgine dici reicimus. esse enim debet proprie *supplendo cl. Cassian.* 7, 3¹ propria et parient *Uw* propria parient *r* propria ex pariente w^2 26 omusios *US* uero *scripsi* uiuere *US* 28 parientem *Coustant* parentem *US* 28/29 proponet *S* 30 et *addidi om. US* nati w^2 31 et *del. Loofs* 32 inseparabilem *w* 35 ut *U om. S* 36 nostram *US*

principium litterarum uerissimum; dixi enim, cum has litteras inciperem, quia fraternas nobis debemus inuicem collocutiones.

Omnem quæ tecum est in Christo, fraternitatem ego et qui mecum sunt, salutamus.

EXPL PRIMA AD CAELESTINVM PAPAM INCIPIT NESTORII EPISTVLA SECVNDA AD EVNDEM

IIII Loofs, Nestoriana p. 170, 3-172, 5

Sæpe scripsi beatitudini tuæ propter Iulianum Orontium et ceteros, qui sibi usurpant episcopalem dignitatem et creberrimam aditionem apud piissimum et prædicatissimum imperatorem faciunt nosque concidunt frequentibus lamentationibus, tamquam temporibus orthodoxis de Occidente proiecti. et huc usque scripta de his a tua ueneratione non suscepimus; quæ si haberem, possem eis respondere daremque compendiosum responsum luctibus eorum. nunc enim ab incertis dictis eorum non habeat quis ad quod se conuertat, aliis hæreticos eos uocantibus et ideo de Occidentalibus partibus proiectos esse dicentibus, ipsis uero iurantibus calumniam se sustinuisse et periculum pro orthodoxa fide ex subreptione perpessos, quorum utrumuis certum sit, nobis grauis est ignorantia. nam condolere eis, si uere hæretici sunt, crimen est; et iterum non condolere, si calumniam sustinent, durum et impium est. dignetur igitur amantissima dei anima tua informare nos, qui ad utrumque momentum huc usque diuidimur, id est et ad odium et ad miserationem eorum, doceri autem uolumus quam de his sententiam teneamus; defecimus enim eosdem uiros per dies singulos dissimulantes spe et expectatione beatitudinis tuæ.

2 non est enim, o uenerandissime, sicut nosti, res uilis discussio piæ sectæ, nec parua est probatio eorum qui hoc agunt. multus enim etiam nobis labor hic celebratur, dum elaboramus eruere sordidissimam impietatem pessimæ opinionis Apollinaris et Arrii de ecclesia dei. nescio enim quemammodum quidam de ecclesiasticis quandam contemperationis imaginem ⟨de⟩ deitate et humanitate unigeniti accipientes ægrotant ægritudine prædictorum hæreticorum, dum et corporis passiones audent superfundere deitati unigeniti et immutabilitatem deitatis ad naturam corporis transisse confingunt et utramque naturam, quæ per coniunctionem summam et inconfusam in una persona unigeniti adoratur, contemperationis mutabilitate confundunt, cæci, qui nec sanctorum illorum patrum expositionem meminerunt, aperte ad eos reclamantem: credimus in unum dominum Iesum Christum, filium dei, incarnatum ex spiritu sancto et Maria uirgine. ** hæc enim uox in nomine quod significat [ad] utramque naturam, id est Christo et ** deitati patris omousius, humanitas uero posterioribus temporibus nata sit ex sancta uirgine, quæ propter coniunctionem deitatis ab angelis et hominibus simul

3 colitur. eum ergo qui hic propter sectarum puritatem tot laboribus fatigatur, considera quid iterum pati necesse est, si negotium prædictorum uirorum nesciat timeatque nimis ne additamentum hæreticorum per ignorantiam hic positis faciat. unde rogo ut undique studiosum sit sanctæ animæ tuæ donare notitiam prædictorum uirorum,

---

U, *S* [= *wr*]

3 ego U^{corr} *om. US* 4 EXPL — EVNDEM *U* EXP PRIMA INCIP NESTORII EPLA SECVNDA *S* 6 prædicantissimum *Ur* 9 suscepimus Uw^2 suscipimus *S* 10 habeat *scripsi* habeo *US* quis] quid *r* quod *in* quid *corr.* w^2 13 perpessos w^2 perpessis *US* 14 condolere w^2r cum dolere *U* cum dolore *w* 16 momentum *Baronius* nomen tuum *US* 18 spectatione *US* 21 eruere *S* erudire *U* 23 de *addidi* 26 utraque natura *US* 28 reclamantem *scripsi* reclamantes *US* 30 *lacunam statui, exciderunt quae Nestorius de* χριστοτόκος *proponebat* ad *del. Baronius* 31 xpo *Uw* xpi *r* *lacunam agnouit Loofs, suppleuerim e. g.* deitatem et humanitatem in unam adorationem coniungit, cum deitas sit 33 pluritatem w^2 33/34 considera *Garnier* considero *US* 35 faciat *r* faciant *Uw* rogo *Ur* ergo *w*

maxime cum litterarum sequester fidelissimus Valerius cubicularius possit beatitudini tuæ aperte exponere molestias eorum.

Omnem in Christo fraternitatem quæ tecum est, ego et qui mecum sunt, plurimum salutamus. EXPL

EPISTVLA CAELESTINI PAPAE PRESBYTERIS DIACONIBVS CLERICIS ET PLEBI CONSISTENTIBVS CONSTANTINOPOLIM ANTE SYNODVM

V 1 Cælestinus episcopus presbyteris diaconibus clero [dei seruis] et plebi consistentibus Constantinopolim, dilectissimis fratribus, in domino salutem. Ad eos mihi qui faciunt ecclesiam, locuturo det apostolicus sermo principium, ut sancti discipuli prius audiant illius qui prædicauit gentibus, uerba doctoris. præter illa quæ sunt, inquit, extrinsecus, instantia mea cottidiana, sollicitudo omnium ecclesiarum. et rursus: quis infirmatur, et ego non infirmor? quis scandalizatur, et ego non uror? ita et nos, licet longe positi, ubi peruersitate doctrinæ cognouimus nostra membra lacerari, paterna sollicitudine nos urente pro uobis, alieno flagrauimus incendio, licet inter ecclesias dei, quæ in unum Christi thalamum ubique referuntur, **2** nihil longe sit, nihil censeatur alienum. cum ergo nostra uiscera sitis, iure trepidauimus ne fidem uestram, quæ ubique prædicatur, a tramite ueritatis insinuatio male docentis auertat. nam Nestorius episcopus de uirgineo partu et de diuinitate Christi dei saluatoris nostri, uelut eius reuerentiæ et communis omnium salutis oblitus, nefanda prædicat, uitanda persuadit, sicut et eius scripta ad nos ab ipso cum propria suscriptione transmissa, sicut etiam relatio sancti fratris et coepiscopi mei Cyrilli per filium meum Posidonium diaconum ad me missa patefecit. quibus omnibus recensitis, magnam uitandamque peruersitatem impiæ prædicationis inuenimus. humanam enim in Christo nostro discutit diuinamque naturam, nunc solum hominem, nunc ei societatem **3** dei, quotiens tamen dignatur, adsignans. sed nos, sicut Hieremias ait, talium prophetarum uanos non possumus audire sermones. audiat Ezechielem, et quid sibi

2 Cor. 11, 28. 29 — 12 — 15 — 20 ep. 3. 4 Coll. V 144 — 24 — Ier. 23, 16

V *JK* 375. *extat etiam in Coll. CT XI*; *Græca uersio habetur in V II S I7 A 8*

U, *S* [= *wr*]

2 aperte *U* per te *S*

U, *S* [= *wr*], *F*, *T* [= *pi*], *C* [= *vm*], *L* [= αβγδ], *H* [= *deg*]

5. 6 EPISTVLA — SYNODVM *U* EPISTOLA PAPAE CAELESTINI AD PPBB DIAC ET [presbiteris diaconibus, et *om.*, *r*] CLERICIS ET PLEBI CONSISTENTIBVS CONSTANTINOPOLIM *S om. F* ITEM INCIP ALIA EPL EXORTATORIA EIVSDEM SCI EPISCOPI CAELESTINI AD CONSTANTINOPOLIM CLERO ET PLEBI MISSA *L* Incipit epistula exhortatoria eiusdem sci episcopi cælestini constantinopolim clero et plebibus missa *H* eiusdem cælestini episcopi [episcopi *om. T*] epistula [*om. v*] scripta [*om. i*] ad clerum et populum constantinopolitanum [*huc usque i*], in qua eos monet ut non respiciant prauam nestorii doctrinam, sed magis ad orthodoxam fidem [fidem *om. C*] q[uam] ab initio perceperunt a sanctis apostolis et euangelistis. insuper scribit communicatores esse omnes [esse omnes suos *in* suos esse omnes *corr. v*] contradicentes nestorio et expulsos ab eo *TC* 7 episcopus *om. F cf. Γ* presbyteris et *TC* diaconus *w*, *corr. w*[2] diaconis *L* clero *FΓ* cleri *T* clericis *UC* et clericis *S om. LH* dei seruis *TΓ* et dei seruis *C* dei famulis *H* et dei famulis *L om. USF* et *om. F* plebi *USF* catholicæ plebi *LH* catholico populo *TC* καθολικῶι λαῶι *Γ* consistentibus *US* consistenti *LH* consistente *F* degentibus *TC* 8 dilectissimis — salutem *om. US* dilectissimis fratribus *om. F* qui mihi faciunt *i* qui faciunt mihi *m* 9 apostolicus det *L* 10 inquit *om. FL*, *corr. F* 12 rursum *L* quid *F* ego *om. USFβδ*, *corr. U*[2]*w*[2] 13 ubi *om. L* prauitate *L* cognoscimus *L* 14 urguente *L* nobis *mγ* 14/15 alienum — incendium *T* 14 fraglauimus *U* fraglabimus *C* flagitauimus *i* flagramus *L* 16/17 trepidamus *F* 17 insinuatione *L* 19 communionis *Fαγ* oblitus est *p* 20 persuadet *USiδ* scripta] epistula *LH* 22 possidonium diaconum *TC* diaconum possidonium *LH* 23 impii *F* nostro *om. Γ* solum eum hominem *LH* eis *C* et *e om. dg* 26 non possumus uanos *LH* possimus *F* audiat *FCδ* audiet β audi *αγH* audiat et *UST* et *om. p*

Ezech. 13, 9. immineat, recognoscat. extendam, inquit, manum meam super prophetas
10 qui uident mendacia et locuntur uana. in populi mei non erunt
disciplina neque in scriptura domus Israhel scribentur et in terra Israhel
non intrabunt, quia populum meum seduxerunt. ubi est debita erga
sanctum gregem cura pastoris? ubi est dominicorum sollicitudo sæptorum? quid
spei habeat grex, quando lupum se ipse pastor ostendit et sic oues inuadit, ut grassetur
in singulas? eo namque ore laniantur, quo impia proferuntur. præbentur pabula
non refectura, sed noxia; beatus tamen grex, cui dedit dominus de pascuis iudicare.
4 unde, sicut uos facere non ambigimus, impiam disputationem debet fides uestra respuere,
ut apud uos uigilantes in Christo inter cibum et uenenum sit certa discretio et permaneatis
in his quæ sermone superiorum pastorum docente didicistis, scientes fuisse uobis hactenus
sacerdotes magisterio et sanctitate pollentes, qui numquam a paternis traditionibus de-
5 uiantes ecclesiam domini summa quiete rexerunt. nam ut a recentioribus inchoemus,
quid non animis uestris eruditio sanctæ memoriæ episcopi Iohannis infudit? cuius sermo
astruens catholicam fidem toto orbe diffusus est, qui nusquam per doctrinam suam
defuit, quia ubicumque lectus est, prædicauit. illius diligenti prudentiæ constantia
celebrata successit; rexit enim sanctæ memoriæ episcopus Atticus Christianum populum
decessoris exemplo et sacrilegos persecutus est hærcticorum furores. habuimus,
hoc decedente, collegam beatæ memoriæ Sisinnium, scientem quid possit gloriæ remanere,
si integra et intemerata quæ ad se usque peruenerant catholicæ fidei ornamenta seruaret.
Mt. 10, 16 intelleximus ei nec columbæ simplicitatem nec prudentiam defuisse serpentis. fleui-
6 mus, fratres carissimi, uelut præscii futurorum, cito uos eius præsidio destitutos. in
hoc enim, qui de deo nostro aliter disputat quam ipse de se, quam de ipso apostoli tradi-
cf. Ezech. 34, derunt, quid spei inueniamus, ignoro; qui non solum adtritos non alligat, sed et atterit
4 alligatos; non solum elisos non eleuat, sed etiam stantes conatur elidere; non solum
cf. Mt. 12, 30 dispersa non colligit, sed et collecta dispergit; quamuis nec conteri possit domino mens
dicata nec elidi qui stat uirtute cælesti, sed nec sancta turba dispergi. aperte ergo
dilectioni uestræ, quod sine lacrimis non possumus dicere, nuntiamus: mouit disputator
uester prœlium ueritati, antiquæ fidei intulit manus, inpugnat apostolos, prophetas
7 respuit, ipsius domini nostri de se dicentis uerba non sequitur. cuius religionis uel
quibus legibus se episcopum dicit, abusus nouo et uetere testamento? nam et in-
tellectum figuræ respuit et inter nos uersatam non recipit ueritatem. aliter denique
Christi dei nostri tractat arcanum quam fidei nostræ patitur sacramentum, quod reue-
renter secutus est omnis catholicus disputator. nemo enim bene religioni deditus
8 aliud de Christo sensit quam de se uoluit ipse sentiri. mouit aliquando sacrilegam

---

27—35 *adfert Eutyches Spicil. Casin. 1, 99. 100*

U, *S* [= *wr*], *F*, *T* [= *pi*], *C* [= *vm*], *L* [= αβγδ], *H* [= *deg*]

3 et *om. F* terram *Fibeg Γ* 4 erga] circa *C* 9 ambigemus *Fp* 10 ut] *del. v* et *T* ut inter *CH*, *corr. m* 11 hactenus *om. LH* 13 summa] sancta *L* nam] et *L* 15 adserens *L* numquam *F* 16 qui *L* diligentia *F* 19 decidente *H* posset *USβγδ* gloriæ seminare *F* gloriose manere *αγ* gloriæ se manere *βδ* 20 et quæ *UFTβδ* et qui *αγ* peruenerat *F* 21 astutiam *L* etiam astutiam *H* 22 fratres carissimi *om. F* uelut] ut *F* furorum scito *p* nos *C cf. Γ* 23 qui *om. L* 24 inuenimus *USpCH*, *corr. m*² qui *om. Γ* et *om. Fi* conterit *H* 25 alligantes *L* illisos *r* elidere *FL* allidere *UwTCH* illidere *r* 26 et *om. L* non *L* 27 illidi *r* sed *om. L* turbata *F* ergo] enim *LH* 28 dilectionis *S*, *corr. r* disputatio *F* 30 dicentis de se *C* 31 iudicat *LH* ueteri *SFCLH* et *om. SLH* 33 de x̄pi *CHΓ* dni *Tγ* tractar *H* arcano *CH* 34 bene] ueræ *C* aliter *L* religionis *UpC*, *corr. m* 35 sentit *FmLH*, *corr. m*² *in mg* sentire *F* aliquando hanc *H* hanc *L*

quæstionem Samosateus Paulus, cum sanctæ apud Antiochiam præesset ecclesiæ; sed eum de throno, cui feraliter præsidebat, sacerdotum catholicorum sententia unita deiecit. semper enim abscidendi sunt huiusmodi, qui conturbantes animum populi Christiani et pro arbitrio suo euangelia uertentes deo fructificare non possunt, et colenda est uinea
9 quæ ius possessoris agnoscat. certum est autem quia tales sermonum nouitates de uano gloriæ amore nascuntur: dum sibi nonnulli uolunt acuti perspicaces et sapientes uideri, quærunt quid noui proferant, unde apud animos imperitos temporalem acuminis gloriam consequantur. sed quis umquam ueram gloriam, dum sibi sapiens uidetur, optinuit? deus enim noster infirma mundi elegit contra fortia et sapientes per mundi 1 Cor. 1, 27 stulta confundit. quis in mundi sapientia glorietur nisi qui se confitetur esse de mundo, nisi qui illius se negat esse discipulum qui ait se non esse de mundo? una est gloria, Ioh. 17, 16
10 ut, sicut ait apostolus, qui gloriatur, in domino glorietur. nonne huic uestro 1 Cor. 1, 31 episcopo, sed nunc usque uestro, nisi quod credimus, credat, uidemus hanc sententiam conuenire? stultus factus est cum se dicit sapientem. professa quippe stultitia Rom. 1, 22 est illum quem dei scimus esse sapientiam uirtutemque, nescire; nescire enim se ea quæ 1 Cor. 1, 24 discutit, confitetur. nec hunc dilectio uestra miretur a uia ueritatis errasse, quem Christum, qui est uia nostra, uideat perdidisse. deprehendimus interdum se sinistra Ioh 14, 6 disputatione prodentem, interdum latentem quibusdam cuniculis et sua uenena celantem. et cum oportuerit nos, sequentes sententiam prudentissimi Salomonis, nullum ad eius Prou. 26, 4 inprudentiam præbere responsum, ne similes eius essemus, suademus tamen ut apostolos, ut prophetas nobiscum sequatur, ne cum omnibus solus occurrit, solus ab omnibus refutetur.

11 Vobis uero diligentius uigilandum est ut inimici prædicationibus resistatis. maior enim uobis sollicitudo est, cum intra ecclesiam uobis ecclesiæ aduersa dicuntur. habeant laboris indutias quos aduersarius foris positus incessit, qui dispersi propugnaculis murorum se defensione tutantur; nesciunt ferias quibus intus est hostis. sed in hoc intestino bello, in hoc domestico prœlio fides uobis murus sit et contra perfidiam spiritalibus se telis ipsa defendat. seruemus hanc, quia nos seruata custodit; per hanc firmamentum nostrum deus est atque refugium. eripit de manu peccatoris, Ps. 70, 3 cui uos in fluctu positos conuenit dicere: domine, libera nos, perimus. Mt. 8, 25

12 Ad uos nunc, clerici et omnes qui deuoti estis domino, noster sermo uertendus est.

U, *S* [= *wr*], *F*, *T* [= *pi*], *C* [= *vm*], *L* [= αβγδ], *H* [= *deg*]

p. 16, 35/1 quæstionem sacrilegam *C* samosatenus *USTCLH* p̄cesset *m* p̄cessit *Fv* 2 sede *LH* una *L* 3 huiusmodi *om. L* conturbant animam xp̄iani *L cf. Γ* considerantes *F* 4 euangeli *F* euangelica *v* euangelistam *m* euangelium m^2 *in mg.* et colenda] excolenda *LH* 5 quæ ius] quæ eius *F* quam eius αβγ quam eis δ possessor *L* autem *om. L* qui *Fp* quod *L* sermonum] sententiarum num [nunc δ] *L* sententiarum *H* 6 uanæ *iCH* malo *L* nascuntur] descendunt *LH* prespicaces *F*βγ et sapientes] que *H* 7 quærunt] quæ sunt *C* quod *F* imperatos αβ*H*, *corr.* α*d* imperat hos γ 9 contra] ut confundat *LH* 10 stultitia *F* confudit *FiL* in] de *LH* confitetur] scit βδ*H* scis αγ 11 nisi — mundo *om. L* esse¹ *om. F* 12 ut *om. L* apostolus ait *H* huic] quid *L* nostro *C* 13 uideamus *Fi* uidemus nisi *L* 14 dicit esse *F*γ 15 dei *om. F* se enim *F* 16 qui *FL* 17 nostra] nunc *L* uideatur *L* uiam *F* perdedit *F* eum interdum *FL* 18 prudentem *wF*αγ*H* prouidentem *p* 19 nosse quiætes α nosse quæ te γ nos sequi [sequi *om. e*] *H* 20 prudentiam *F* ei *LH* 21 ut] nobis [nobiscum δ] ut *L* nec *Lm* 23 diligentius] de illis *L* inimi *p* impiis *i* resistetis *Fm*, *corr.* m^1 24 ecclesia *F* uobiscum F^{corr} ecclesiæ] est a quo *F* 25 habent *Fi* aduersius *F* positos *L* dispersis Fm^1γg, *corr.* g 26 maiorum se *F* se murorum *L* murorum *vH* murum *m* defensionis *F* nescientes *L* in quibus *T* 27 est *L* et] quae *L* 28 defendit *STCLH*, *corr.* m^1 defendet w^1 quae *L* 29 perfugium *L* eripi δ*H* 29/30 peccatorum quibus *L* 30 uos *om. L* fructu *H* positus *F* positis *L*

dicat fortassis aliquis ordinem non esse seruatum. uoluimus et nos prius, quod ratio postulabat, habere uerba uobiscum; sed eorum cura maior optinuit, quos uolumus in commune seruare. neque enim de uobis dubitare debemus, quibus utique ducibus illos pro fide stare credamus. sancti et deoamabilis fratris et coepiscopi mei Cyrilli per filium meum Posidonium diaconum ad me directa relatio ea in uos agi loquitur, quæ potest in ecclesiæ membra agere qui eius capiti non pepercit. non uos ista discrucient. maior gloria est in labore maiore, quia certaminis qualitas facit præmii
2 Tim. 2, 5 13 qualitatem. legitis enim nobiscum, quod is qui legitime certauerit, coronatur. unde adhortatio uobis nostra debetur, quæ et pusillanimis et uiriliter resistentibus necessaria est, ut et temptamenta ualeant ferre qui nequeunt, et firmius possint stare qui certant. numquam nostri regis arma uincuntur. probatio est omnis temptatio Christiano,
Rom. 5, 3. 4 quippe quæ patientiam, sicut legimus, operatur; ex hac spes nascitur, quæ neminem, scriptura spondente, confundit. unde, fratres karissimi, quia consolatio uestra
Rom. 12, 1 ex deo est, cui corpora uestra, hoc est uos ipsos, uiuas, ut ait apostolus, hostias exhibetis, repugnantes nolite deficere. dat ille uirtutem qui per apostolum nos
2 Cor. 6, 7 14 monens esse uult membra nostra arma iustitiæ suæ. habetis exempla sanctorum,
Ps. 125, 2 qui olim seminantes in lacrimis, in gaudiis messuri sunt in futurum. non amat noster dominus seruum nisi experimentis probatum. Christianos animos rerum
cf. 1 Cor. 9, 24 palæstra semper exercet. currite, ut uos in uiis domini inuicem transeatis; nolo
cf. 1 Cor. 11, uos ab aduersariis comprehendi. oportere dicit esse apostolus quæ uidemus; fortitu-
19 dinem fidemque non nisi campus ostendit. difficile est otium coronari; præmia non
Ephes. 6, 17. nisi laboribus deferuntur. nolo salutis galeam capita uestra deponant; nolo se loricam
14 fidei exuat qui idoneum Christi militem profitetur. nostri nobis bella mouerunt, si tamen nostri dicendi sunt quos ad inimicum transisse rupto fœdere sentiamus. uestrum
Ps. 121, 2 est stantes pedes habere in atriis Hierusalem. uolumus uobis gressus esse perfectos,
15 ne umquam in exemplum simile alicuius uestigia moueantur. sequantur cum malo
cf. 1 Io. 3, 10 diabolum qui se ex eo simul esse cognoscunt. uos, qui filii dei operibus apparetis,
Mt. 7, 20 quia ex fructibus uult unumquemque cognosci, uicissim mentes consolamini pusillorum: infirmos quosque suscipite, confirmantes eos. non uos seducat impietas, sed de bono et malo pro qualitate sui tenete sententiam, uitantes peruersa, quæ sunt recta, laudantes.
Prou. 17, 15 abominationi est enim deo, Salomone dicente, quisquis uel iustum pro iniusto uel pro iusto ducit iniustum. nulla est tribulatio temporalis, si sit ante oculos
Ps. 26, 3 16 perenne præmium, cui nihil conuenit anteponi. clamat noster ymnidicus, si aduersum

---

U, *S* [= *wr*], *F*, *T* [= *pi*], *C* [= *vm*], *L* [= αβγδ], *H* [= *deg*]

1 forsis *C*, *corr. m*² uolumus *Frvαβγ H*, *corr. r* quod] ut *L* 2 uoluimus *UTv* 3 communione *F* nec *L* de *om. H* 4 fidei *F* credamus *Fiαδ* credimus *CHΓ* debemus βγ tradamus *USp* 5 possidonium *UTvLH* diaconum suum *LΓ* diaconum sua *F* relatio ea] relatione *F* in *om. p* erga *i* contra *CH* 6 non] nos *F* 7 enim est gloria *C* enim gloria est *H cf. Γ* praemium *H* 9 adoratio *p* nostra uobis *LH* pusillianimis *USF*, *corr. w* duriter *L* 10 et *om. FTCH* et] ut *F* 11 omnis] hominis *L* xpiani *L* xpiana *v* 12 quæ] cum *L* qui *H* operatur sicut legimus *C* spe *w* species *L* 12/13 ex — uestra *om. U* 14 uiuos *UF* 15 exhibentes *F* illi *F* 15/16 nos] dixit nos *L* 16 uult — nostra] nos uoluit *L* 17 gaudio *FδHΓ* gaudium αβγ futuro *H* 18 dominus noster *iCLH* experimentum αβγ *in* experimento *corr.* α xpianus animus *UFp* xpianum animum *i* xpianas animas *CH* rerum] ferus *U* 19 ut] et *F* 20 oporteret *H* esse *om. L* uidimus *S* 22 luricam *USFαβ*, *corr. w*² 24 sunt *om. F* 25 uoluimus αβγ 26 exemplo *p* similem *F* 27 diabolum *USαβγΓ* diabolo *Fδ* diabolo diabolum *TCH* simul *om. LHΓ* cognoscant *C* qui *om. wTL*, *corr. w* apparentes *F* 29 quoque *iL* que *CH* de *om. L* 30 tenentes *U* tenente *mδ* uitate *C*, *corr. m* praua *LH* et recta *F* 31 abominatio *FCLH* a deo *pCH* dicente salomone *C* iustum iniustum *p* 32 pro *om. F* dicit *vL* temporalis] temptamenti *L* si *om. USF cf. Γ* 33 aduersus *Cαβδ H*

se castra consistant, spe illuminationis illius sibi penitus non timendum. si certamen
cum gentibus haberetis, esset utique magna uictoria superasse eos quos semper haberetis
inimicos; quanta est dicenda uictoria, ubi sacerdos prædicatione mutata catholicorum
factus est persecutor? contra Paulum proprie in omnibus sentiens, qui euangelii domini,
quod ante fuerat persecutus, factus est postea prædicator. desertus est impius
17 disputator sancto spiritu, postquam in ipsum spiritum sensit aduersa. merito, si
persistet, audiet a nobis Samuhelis uerba, quæ Sauli tunc ab ipso dicta sunt sacerdote:
spernet te dominus, ne regnes in Israhel. hoc ille meruit qui solum in 1 Reg. 15, 23
agendis rebus dei præcepta contempsit; quæ huic pœna debebitur qui se in ipsum domi-
num maiestatis erexit? curare nunc uestrum est quodcumque uulnus inflixit, et his
præbere medicinam qui eius sermonibus sauciati sunt. firmis in hunc state uestigiis,
quem, sicut eius sermo demonstrat, iam cecidisse uidcamus. quicquid in uos intulit,
ferte patienter. indixit iniurias, indixit exilia; ille in suis hunc passus est, quem
suscepisse pro nobis hominem diffitetur. unde nullus defleat quicquid in aliquos
18 uestrum facere molitus est. patientiæ uobis atque constantiæ forma sit Stephanus,
primus Christi testis existens. plebs in hunc prædicantem striduit perfidorum, nec Act. 7, 54-56
tamen idoneus Christi comes tacuit quod uidebat. exclamabat inter furentes, inter
religionis inimicos, uidere se apertos cælos et filium hominis, propter quem talia paterctur,
19 stantem ad dexteram dei. longum est ire per singulos qui uitam uel morte uel con-
fessione mercati sunt; habetis uos pæne nostrorum temporum, quicumque ecclesia estis
electi, beatæ recordationis Athanasii Alexandrinæ ecclesiæ prudentissimi sacerdotis
exemplum. cui non consolationi sit illius tolerantia? cui non spem faciat eius
expectata reuersio? eicitur Arrio persequente, sed reuocandus domino prosequente.
passus est carcerem, passus angustias, nec mirum si uir apostolicus ea passus est quibus
se apostolus exercitum gloriatur; in his tamen omnibus secutus est illum qui sibi in 2 Cor. 11, 23
tribulationibus se placere testatur. fugatus illinc, in nostris partibus recreatus est; sq.
denique hic ei redintegratus status est et in hac sede requiem communionis inuenit, a
qua semper catholicis subuenitur. nec tamen sensit in tribulationibus lassitudinem
20 qui factus est persecutione confessor. unde Christianorum nullus inlatum sibi tem-
porale deflere debet exilium, quia eorum nemo exul est deo. timeamus ne regione Ps. 114, 9

U, *S* [= *wr*], *F*, *T* [= *pi*], *C* [= *vm*], *L* [= αβγδ], *H* [= *deg*]

2 magno *F* superasset *H* habuerıtis *L* habuerit *F* 3 dicenda uictoria est *LH* 4 paulo *p* sententiis *m*, *corr. in mg. m*² 5 antea *UFpC* 6 ipso s̄pu *CH* sentit *F* 7 persistit *TCαH* persistat *F* sacerdotis αβγ 8 spernet] separet *LH* hæc *L* quia *CH* solus *T* se dum *L* 9 dei rebus *L* rebus fidei *F* quid *L* pene *L* debetur *CLH* se ipsum ad βδ sum ad α suum ad γ 10 quare nunc uestrum est curare *L* nostrum *CH* inflxit *pC* 11 præstare *FLH* sermone *LH* in hunc] nunc *L* 12 cecidisse *p* uidemus *LH* et quicquid *CH* in uos *om. TCH* 13 sapienter *USp* ex alia αγ*H* illi *H om. L* nunc *L* 14 aliquo *FL* 15 patientia *Fδ* patientiam γ sit *om. LH* 16 existat *vLH* studuit *rF* 17 comes *om. r*₁ exclamat *F*₁*L* exclamauit *CH* 18 patiebatur *LH* 19 stare *LH* ire] ne *Up* 19/20 morte — pæne *om. F* 19 mortem *wCH*, *corr. d* 19/20 alibi conuersatione confessione *H* conuersione *Tm* conuersionem *v* 20 uos pæne] magnum *L* quicumque] quietis *L* 21 electi *SCL* iecti *p* 22 consolatio αγ consultatio βδ tolerantia cui non exemplum sit illius tolerantia *L* tollerantia cui non exemplum sit illa constantia βδ 23 spectata *C* reuocetur αβγ reuocatur δ 24 passus est *F* est passus *C* passus *Fp* 25 exercitatum gloriatur *Fm*² gloriatur exercitatum *I.* excitatum gloriatur *v* gloriatur excitatum *H* 26 et in *CH cf. I* roboratus *LH* 27 hunc *C* redintegratur *I.* est status *v* est [*del.*] status est *F* status *I.* 28 in tribulationis *p* inter tribulationes *C* 29 in persecutione *LH* 29/30 temporale sibi *C* 30 regiones *USp*, *corr. u* regionem *s* a regione *CH*

uiuorum, hoc est illa quam nostram patriam uolumus, exulemus. illud est nostrum, illud perpetuum, illud æternum; nostrum enim non est unde transitur, sed illa uera nostra
1 Cor. 2, 9 quæ spes certissima pollicetur. sunt autem, dicente apostolo, quæ oculus non uidit nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendunt; hæc præparauit deus diligentibus se.

21 Ne tamen uel ad tempus eius uideatur ualere sententia qui in se iam diuinam sententiam prouocarat, aperte sedis nostræ sanxit auctoritas nullum seu episcopum seu clericum seu professione aliqua Christianum, qui a Nestorio uel eius similibus, ex quo talia prædicare cœperunt, uel loco suo uel communione deiecti sunt, uel deiectum uel excommunicatum uideri, sed hi omnes in nostra communione et fuerunt et huc usque perdurant, quia neminem uel deicere uel remouere poterat qui prædicans talia titubabat. omnes igitur præsens sermo in commune complectitur, ut magis ac magis roborati et confidentes in domino non moueamini; quin immo et medemini infirmitatibus aliorum. iam enim uobis illic commendamus infirmos ubi sic uideatur ipse medicus ægrotare.

22 cui tamen uolumus, si adhuc possumus, subuenire. nam cum ad sanctum fratrem
ep. 1 nostrum et coepiscopum Cyrillum responsa congrua mitteremus, hæc uobis per carissimum Posidonium eius diaconum et huic de quo agitur, dirigenda ab eodem fratre meo scripta transmisimus, et quia nostra in tanto negotio propemodum præsentia necessaria uidebatur, uicem nostram propter marina uel terrena spatia ipsi sancto fratri meo Cyrillo delegantes, ne morbus iste longitudinis occasione grassetur. uos tantum apostolicos ante oculos
1 Cor. 1, 10 habete sermones, in eodem sensu et in eadem sententia estote perfecti, ut
Mt. 10, 22 sicut legimus, permanentes in finem salui esse possitis. ut autem noueritis sub qua definitione litteras miserimus, ipsam sententiam huic epistulæ fecimus subter adnecti.

Deus uos incolumes custodiat, fratres carissimi.

d. 10. m. Aug. a. 430 DAT̄ IIII ID̄ AVḠ THEODOSIO XIII ET VALENTINIANO III CONS

23 Palam igitur agnosces hanc nostram esse sententiam quia nisi de deo Christo nostro hæc exposueris quæ et Romana et Alexandrina et omnis catholica sentit ecclesia, sicut etiam Constantinopolitana ecclesia usque ad te, carissime, intellexit, et nisi hanc infidelem nouitatem ** ab adoranda et ueneranda scriptura seiunxeris, intra decem dies ex quo innotescent tibi, huius executionis diem adnumerandum, aperta et scripta professione damnaueris, ab omni catholica ecclesia excommunicatum.

U, S [= wr], F, T [= pi], C [= vm], L [= αβγδ], H [= deg]

1 bonorum *L* hoc — illa *om. v* hæc *mH* illam *rFTmαβγ* ab illa *m²* exulemur *L* 2 uere *vm² LHΓ* nostra sunt *LH* 3 hæc quæ *L* 4 ascendit *vH* ascenderunt *iL* hæc quæ *T* quæ *L* 6 nec *δH* sententiam *Cγd, corr. d* 7 prouocauerat *F* prouocarit *L* siue — siue — seu *TC* seu — seu — siue *H* 9 cœpit *L cf. Γ* electum *LH* 10 hi omnes *om. L* homines *i* 11 reicere *H* titubat *Fαβγ* 12 omnis *Fp w^corr om. L* communione *F* ut *om LH* 13 confidenter *C* medicamini *F* mediamini *αγd* meditamini *eg* medeamini *βδΓ, in* me demini *corr δ* in infirmitatibus *LH* 14 uidetur *LH* 15 uolus si *p* uoluis sit *α* uobis si *γ* uoluisse *β* sic *Fde* 16 nostrum *om. LH* coepiscopum meum *L* coepiscopum nostrum *H* hæc et *FΓ* et hæc *LH* uobis *om. LH* 17 possidonium *UTCLH om F* huic eius de *L* eius de *H* fratrem *F* meo *om. F* 18 uidebatur necessaria *C* 20 tamen *LH* apostolico s̄ce *αβγ* 21 habentes *CLH* 22 in] usque in *LH* fine *Cαβ* fide *i m^corr* possetis *F* sub] in *C* 23 epistulæ] sententiæ *C corr. m²* 24 25 *om. LH* 24 *om. UF* 25 *om TCΓ* DATA *UF* VALENTINIANI *F* TER *U* CONS *F om. US*

26—30 *hanc sententiæ subter adnexæ formam ex Græco uersam habent TC, omittunt USF; formam genuinam ex epistula II desumptam inserunt LH, cf. supra p. 12*

26 agnosces *vΓ* agnoscens *pm* agnosce *i cf. H₁ p. 12, 6* 27/28 ad te *Tm² I* huc *v om. m* 28 *excid. e. g.* qua coniuncta, *corruptela ex Γ desumpta est* et intra *i* 29 quo *om. i* innotescent *pΓ* innotescentis *i* innotesci *C* excusationis *C* diem adnumerandum *pCΓ* die numerandos *i* scripta] exscripta *pv* 30 omni te *i*

EPISTVLA PAPAE CAELESTINI IOHANNI ANTIOCHENO IVVENALI IIIEROSOLYMITANO RVFO THESSALONICENSI ET FLAVIANO FILIPPENSI EPISCOPIS PER ORIENTEM A PARI

VI 1 Cælestinus episcopus Iohanni Iuuenali Rufo et Flauiano episcopis per Orientem a pari. Optaremus quidem, sicut una est deitatis essentia, ita inter omnes qui ubique sunt homines unam rectæ fidei ueritatem teneri; minor tamen gemitus est, si qui se extra gregem dominicum segregantes et per angulos latebrasque latitantes aliud sibi uel 2 paucis qui secum sentiunt, occulto errore persuadeant. cum uero aliquis sacrosanctæ ecclesiæ dei sub nomine præpositus sacerdotis ipsum Christi populum a tramite ueritatis in præceps deuiæ persuasionis auertat et hoc in amplissima urbe, ad quam propter inhabitantis imperii reuerentiam de uniuerso orbe confluit multitudo, tunc plane est geminanda lamentatio et maior sollicitudo, ne quid lupi rapacitas præualeat, adhibenda. minor enim cura est obsidentis inimici quam intra mœnia debacchantis, leuiusque sollicitat lupus extra ouilia pererrans quam inter gregem locum pastoris inuadens, quia bellum plus quam ciuile est, cum intra ecclesiam, id est intra ipsum Christi thalamum tela sectæ 3 impiæ iaciuntur. unde uehementer contristata sunt nostra uiscera, quod is qui Constantinopolitanam optinere uidetur ecclesiam, deuotissimis Christo populis peruersa quædam contra reuerentiam uirginei partus et contra spem nostræ salutis infundit. hæc ad nos ingerente dolore fidelium peruenerunt, hæc libris quos ipse miserat, publicata sunt, et quod maioris probationis est, hæc ad nos missis epistulis ipsa auctoris sub- ep. 3. 4 4 scriptione munitis ita insinuata sunt, ut dubitari ultra non liceat. unde quoniam in talibus causis non est tuta longior coniuentia, quia tantundem pæne criminis est coniuere talibus quanti sceleris est tam sacrilega prædicare, et episcopum Nestorium et si quis alius eum secutus hæc prædicat, a nostra communione secreuimus, quamdiu scriptura professionis emissa peruersitatem quam cœperat docere, condemnet et hanc de uirgineo partu, id est de humani generis salute fidem asserat se tenere quam secundum

VI *JK 373. extat etiam in Coll. CT XIII; Græca uersio habetur in V 12 S 18 A 9*

Ex alia translatione iacet in codice Acymitensium ad Flauianum Rufum uel ad Iohannem XIIII ipsa m^2 *in mg.*

Huius epistulæ locus sextus decimus est apud Græcos; obserua ergo ut ibi transscribatur p^{mg}

U, S [= *wr*], *F, O* [= *yz*], *T* [= *pi*], *C* [= *vm*], C_1 [= $v_1 m_1$; *iterum enim descripta est sub finem epistulæ Coll. CT XVI tota in m, pauca initii uerba in v, cf. notam marginalem in p*]

1—2 EPISTVLA [epłae *w*] — PARI [episcopis — pari *om. i*] *USi om. F* ITEM EPLA SCI CAELESTINI PAPAE DE EADEM RE *O* Epistola [*om. v*] papæ cælestini ad iohannem antiochenum iuuenalem hierosolymitanum rufum [n̄ rufum *p*] thessalonicensem et flauianum philippensem [et — philippensem *om. p* appari *add.* m^2] *pC* Exemplar epłæ celestini papæ ad iuuenalem hierusolimorum rufum thesalonicensium et flauianum phylippensium episcopos per orientem a pari XVII v_1 Incip epła celestini pape m_1 3—4 Cælestinus — pari *om.* v_1 3 episcopus *om. FO* iohanni anthioceno rufo thesallonicensi iuuenali hierosolimitano et flauiano philippensi *FO* iuuenali hierosolimorum rufo thesalonicensium et flauiano philippensium m_1 coepiscopis *F* epis supra scriptis, supra scriptis *del.*, *y* epi *z* orientalibus *FO* 4 a pari *om. ziC*, *corr.* m^2 a pari XVII m_1 sicuti *TC* dei *Tv* m^2 *om. m* sentia *F* sententia *O* ita *om. O* sic C_1 5 teneri rectæ fidei ueritatem C_1 minor] et cetera *ceteris omissis* v_1 est *om.* m_1 qui se] quis *SFym*$_1$ qui *zi* 6 se segregantes m_1 angelus *p* angulas *i* latentes *F* alios *USTCm*$_1$ *om. Γ* 7 paucos *USTCm*$_1$ 8 propositus *Fy* sacerdotalis m^1 9 deuiæ] diuinæ *Sz* deuia persuasio z^{mg} non recte m_1, *cf. Γ* auertit *TCm*$_1$ amplissimam urbem *O* 14 thalamum x̄pi *C* 15 contrita *O* 16 uidebatur m_1 19 et — est *om. z* que sit maioris probationis auctoritas z^{mg} hoc m_1 ipse m_1 20 munitus *Cm*$_1$, *corr. mm*$_1$ insinuati m_1 20 ultra ut dubitari m_1 21 tota *wFO*, *corr. w* longior *om. C* conibentia *vy* conhiuentia S^{corr} conhibentia *USO*^{corr} *pm*$_1$ cohibentia *Fzim* cohibenda m_1 *in mg.* est *om.* m_1 22 conhibere *USFOCm*$_1$ conhiuere S^{corr} cohibere *Tm*^{2} tam *om. USTCm*$_1$ 23 hæc] talia *CΓ om. i* prædicat — secreuimus] decreuimus *p* prædicat a] quæ dicata sunt [sunt *del.*] *y* quæ dicta *z* eque dicat a *i* dicit a *Cm*$_1$ *cf. Γ* remouemus *CΓ* segregauimus m_1 24 promissionis *O corr. y* contemnet *F* et *om. O*

apostolicam doctrinam Romana et Alexandrina et catholica uniuersalis ecclesia tenet ueneratur et prædicat. si quis uero aut ab episcopo Nestorio aut ab aliis qui eum secuntur, ex quo talia prædicare cœperunt, uel excommunicatus uel exutus est antistitis seu clerici dignitate, hunc in nostra communione et durasse et durare manifestum est nec iudicamus remotum, quia non poterat quemquam eius remouere sententia qui se iam præbuerat ipse remouendum.

Hæc, frater carissime, ad sanctitatem tuam scribenda duximus, ut in domino
Eph. 6, 15. 16 roboratus et familiarem pectori tuo loricam Christi cum scuto catholicæ prædicationis indutus greges domini nostri Iesu Christi, qui pro nobis natus et passus est, qui reseratis inferis et morte deuicta pro nobis die tertio resurrexit, a persuasionis pessimæ prauitate
p. 6, 22 sq. defendas. sicut autem et ad sanctum fratrem et coepiscopum nostrum Cyrillum bonum fidei catholicæ defensorem scripsimus, hanc de eodem Nestorio sciat sanctitas tua a nobis, immo a Christo deo latam esse sententiam ut aut intra decem dies ex conuentione huius diei numerandos sacrilegas de Christi natiuitate prædicationes suas scripta professione condemnet et hanc se profiteatur fidem sequi quam Romana et Alexandrina et uniuersalis seruat ecclesia, aut ab episcoporum cœtu remotus intellegat sibi suam obfuisse perniciem. ut enim hæc quæ a nobis decreta sunt, exercitius agerentur, per filium nostrum Posidonium Alexandrinæ ecclesiæ diaconum nostras ad dilectionem tuam uoluimus fidelius epistulas commeare.

d. 10. m. Aug. a. 430 DAT̄ IIII ID̄ AVG THEODOSIO XIII ET VALENTINIANO III AAGG CONSS

EPISTVLA PAPAE CAELESTINI AD SYNODVM APVD EPHESVM COLLECTAM CONTRA NESTORIVM

VII 1 Cælestinus episcopus sanctæ synodo apud Ephesum constitutæ. Spiritus sancti testatur præsentiam congregatio sacerdotum. certum est enim quod legimus,
Mt. 18, 20 quia nec potest ueritas nostra mentiri, cuius in euangelio ista sententia est: ubi duo uel tres congregati fuerint in nomine meo, ibi et ego sum in medio eorum. quod cum ita est (nam nec huic tam breui numero spiritus sanctus deest),

---

VII *JK 379. in TC inserta est Gestis synodi [XXXV], in S et eodem loco quo in U [S_1] et eodem quo in TC [S] extat. Græca quoque uersio habetur [V 106 S 63 A 41] in Gestis ipsis*

---

1 romanam et alexandrinam m_1 tenet et Tm_1 2 et *om. FO* ab[1] *om. F* aliis] his Tm_1 *Γ* 3 ηρξατο *Γ* 3 seu antistitis $USTCm_1$ 4 in] et *F* 5 semotum rm_1 eum remotum *CΓ* 6 etiam *O* 7 hanc *F* ipse ad m_1 8 et *om. O* familiare *Uw* familiari $w^{corr}r$ familiaritatem m_1 pectoris tui *FO* luricam *FO* lorica *USp* xpm *F* 9 gregis w^2rFOpm_1 regis *w* gregem *CΓ* nostri *om. O* xpi ihū *O* et natus *CΓ* natus est *F* 10 tertia iCm_1 11 enim *FO* et *om. Oi* ad *om. Fm* 13 immo et *C* deo *om. r* dn̄o nostro *F* nostro deo *O cf. Γ* illatam *O* ut *om. C add.* m^2 ex] a *C* 13/14 coiuentionis *O* die conuentionis *F* 14 diei numerandos] denumerandos *F* dinumerandos m_1 sua *UO* 15 professione *FOΓ* prædicatione $USTCm_1$ profitetur m_1 15/16 romanæ alexandrinæ *y* romana alexandrina *z* 16 ecclesia catholica *F* ab *om. FrT, corr. r* 17 suam *om.* m_1 ut enim *FO* sed ut $USTCm_1$ exercitatius *TC* 18 possidonium *Oiv* 19 fidelibus m_1 commeare] commendare Tm_1 commendare deus te incolumem custodiat frater honorandissime *C cf. Γ* 20 data $FyTmm_1$ quarto *p* THEOD̄ *U* VALENTINVS *F* ualentin *v* TER *Uw* AAGG CONS *F* ūū augg̅ conss̄ *O* CONSS̄ m_1 *om. USTC*

U, S_1 [= w_1r_1], *F*, *T* [= *pi*], *C* [= *vm*], *S* [= *wr*], *L* [= αβγδ], *H* [= *deg*]

21 EPISTVLA — NESTORIVM US_1pCS *om. FΓ* Item cælestini pape ecclesie romane data ad synodum in epheso constitutum [constitutam δg] *LH* epistola celestini pape ad synodum ephesinam *i* apud *om.* SS_1 *superscr. w* COLLECTAM — NESTORIVM *U* celebratam *pC* constitutæ SS_1 22 Cælestinus — constitutæ *om. LH* episcopus *om. FΓ* sanctæ *om.* USS_1 constitutæ USS_1F congregatæ *T* congregatæ dilectissimis et desiderantissimis epis fratribus in dn̄o salutem *C* [*cf. Γ*] 23 uerum certumque *C cf. Γ* 24 non *i* nostra *om. TCΓ* in euangelio] euangelii *C* 26 cum ita est *om. i* ista *H* sit *CH* nam US_1FSIH si *iCΓ* nam si *p*

quanto magis eum nunc interesse credamus, quando in unum conuenit turba sanctorum? sanctum namque est pro debita ueneratione collegium in quo utique nunc apostolorum frequentissimæ illius quam legimus congregationis aspicienda reuerentia est. num- Act. 15, 6
quam his defuit quem receperant prædicandum; adfuit semper his dominus et magister
nec docentes a suo doctore deserti sunt. docebat ille qui miserat, docebat qui et 5
2 dixerat quid docerent, docebat qui in apostolis suis se confirmat audiri. hæc ad Lc. 10, 16
omnes in commune domini sacerdotes mandatæ prædicationis cura peruenit, hereditario
in hanc sollicitudinem iure constringimur quicumque per diuersa terrarum eorum uice
nomen domini prædicamus, dum illis dicitur: ite, docete omnes gentes. aduertit Mt. 28, 19
uestra fraternitas quia accepimus generale mandatum, omnes etiam nos agere uoluit 10
qui illis sic omnibus in commune mandauit. officium necesse est nostrorum sequamur
auctorum, subeamus omnes eorum labores quibus omnes successimus in honore.
præstemus eorum diligentiam prædicatis, post quæ, monente apostolo, nullam præ- Gal. 1, 9
dicationem iubemur admittere. non est minor tradentis officio custodia traditorum. 14
illi iactauerint fidei semina, nostra hæc sollicitudo custodiat, ut incorruptum et multi- cf. Mt. 25,
plicem fructum nostri patrisfamiliæ aduentus inueniat, cui soli utique adsignatur ubertas. 14 sq.
loquente namque electionis uase, plantare et rigare non sufficit, nisi deus dederit in- 1 Cor. 3, 7
crementum. agendum igitur nunc est labore communi ut credita et per apostolicam
3 successionem huc usque tenta seruemus. illud in nobis per quod secundum apostolum 15
ambulemus, arguitur; non enim nunc species, sed fides nostra uocatur ad causam. 2 Cor. 5, 7
spiritalia arma sumenda sunt, quia bella sunt mentium, et tela uerborum, ut in nostri
regis fœdere perduremus. omnes nunc ibi positos beatus Paulus apostolus monet,
ubi Timotheo remanere mandauit. idem igitur locus, eadem causa ipsum requirit 1 Tim. 1, 3
officium. nos quoque nunc agamus quod agendum tunc ille suscepit, ne quis aliter 1 Tim. 1, 3. 4
sentiat et quæstiones præstantibus fabulis ne quis intendat; ut ipse præcepit, simus Phil. 2, 2. 3
unanimes, unum, quia sic expedit, sentientes. nihil per contentionem, nihil agere 20
per inanem gloriam gestiamus; una anima cum uno corde sit cunctis, quando quidem
4 fides, quæ est una, pulsatur. doleat, immo lugeat hoc nobiscum omne in commune
collegium. uocatur in iudicium qui iudicaturus est mundum, discutitur qui dis-
cussurus est omnes, et calumniam patitur qui redemit. accingatur uestra fraternitas; 30
scitis quæ galea caput nostrum muniat, quæ lorica pectus includat. non uos nunc Eph. 6, 17. 14

U, S_1 [= $w_1 r_1$], *F*, *T* [= *pi*], *C* = [= *vm*], *S* [= *wr*], *L* [= αβγδ], *H* [= *deg*]

1 nunc *om. F* credimus *C cf. Γ* tanta turba *TCHΓ* 2 concilium *CH* 3 quæ *p* αβγ con δ 4 defuit magister *CHΓ* 5 sed nec *CHΓ* diserti *Fm* disserti *v* ille qui *TS* et qui *F* et *om. F* 6 quod *L* 7 mandata w_1 *F* hereditario namque *LH* 8 constringemur *F* 9 aduertere debet *CHΓ* 10 etiam *om. C* id agere *CHΓ* 11 omnibus *om. LH* 11/12 nostrum sequamur auctorem *L* ut competenter nostros sequamur auctores *CHΓ* 12 laborem *F* αγδ honorem *FCLH* 13 præsentemus *T* præcatis *p* prædicationis w_1^{corr} prædicantis αγ*H* prædicantes *F* mouente *F* 14 amittere *wp*, *corr. w* adicere *mHΓ* addicere *v* 15 illic S_1 *corr.* w_1 iactauerunt *rLH* lactauerint r_1 lactauerunt *m* semen *US*$_1$*TCS*, *corr.* w_1 15/16 semplicem *F* 16 nostræ *p* patrisfamilias *vδH* patrifamilias αβγ utique apostolorum *CHΓ* ueritas *L* 17 uas *Upw*$_1$*w*, *corr.* $w_1 w$ dn̄s *T* 18 nunc est *om. TCΓ* nunc *ante* igitur *superscr. F* labor *F* uti *US*$_1$*S* credita *US*$_1$*SH* creditam *FL* commissa *TC* per *om. Fαγ* 19 tenta *FS*αβγ tentum δ tentata S_1 re *superscr.* w_1 retenta *U* detenta *TCH* in nobis per quod] enim a nobis petitur ut *CHΓ* quos *F* 20 ambulamus arguitur F_1αβγ arguitur ambulemus *p* arguitur *ante* per quod *coll. i* ambulemus *CHΓ* ambulamus δ fide *CΓ* 22 duremus *C* 23 ibi *T* ut *F* remeare *US*$_1$*Tw*^{mg} ipsum] etiam modo ipsum *CHΓ* 24 nunc] non *U* agamus et studeamus illud *CHΓ* tunc *om. LΓ* 25 quæstiones *om. l.* famulis *F* maxime fabulis *CHΓ* præcipit *US*$_1$*T*αδ 26 unianimes *Fw*^{corr}αβγ unianimes *in* unanimes *corr. U* 27 gestia desideremus *d cf. Γ* 28 et lugeat *CH* haec *L* omne *om. F*$_1$ 30 et *om. F* redimit *p*β accingatur armis dei *S*$_1$*SCHΓ* 31 lurica *Fw*$_1$, *corr.* w_1, luricas αγ inclaudat *αH* non uos] nouos *H*

demum ecclesiastica rectores castra ceperunt. nemo dubitet fauente domino, qui
Eph. 2, 14 facit utraque unum, depositis armis pacem futuram, quando se causa ipsa defendit.
5 respiciamus rursus etiam illa nostri uerba doctoris, quibus proprie apud episcopos utitur,
Act. 20, 28 ista prædicens: adtendite, inquit, uobis et uniuerso gregi in quo uos spiritus sanctus posuit episcopos regere ecclesiam dei, quam adquisiuit sanguine suo. inde ad hoc uocatos hos legimus qui istud audirent, quo nunc sanctitas uestra conuenit Ephesi. his ergo quibus est fidei nota prædicatio, sit nunc erga hanc etiam nostra nota defensio. exhibeamus huic nostræ mentis illa ueneratione constantiam qua sunt digna quæ magna sunt, quam pio sensu tranquillitas diuturna seruauit; intemerata apud nos quæ ab apostolis sunt prædicata, regnarunt. numquam contra
regem regum uerba tyrannicæ dominationis admissa sunt nec opprimi per falsitatem
6 potuit negotium ueritatis. uos hortor, fratres karissimi: respiciatur illa sola dilectio
1 Ioh. 4, 16 in qua utique secundum uocem Iohannis apostoli, cuius reliquias præsentes ueneramini, manere debemus. sit oratio communis ad dominum. scimus quæ uis diuinæ illius præsentiæ sit futura, supplicante concorditer tanta multitudine sacerdotum, quando
Act. 4, 31 locus ille moueri potuit in quo unanimiter duodecim legimus supplicasse. quæ tamen
Act. 4, 29. 30 fuit apostolorum petitio deprecantum? nempe ut acciperent uerbum dei loqui cum fiducia et ea per eius manus uirtutibus agere quorum præstante Christo deo nostro acceperant potestatem. et uestro nunc sancto conuentui quid est aliud postulandum quam ut cum fiducia loquamini uerbum domini, quam ut det seruare quæ prædicare
Act. 2, 4 concessit, et repleti sancto spiritu, sicut scriptum est, licet ore diuerso, unum tamen quod ipse spiritus docuit, proferatis? his omnibus breuiter animati, quia, sicut ait
Rom. 7, 1 apostolus, scientibus loquor et loquor sapientiam inter perfectos, adestote
1 Cor. 2, 6 catholicæ fidei et ecclesiarum quieti; adestote, quia sic dicendum est, et præteritis et
Ps. 121 6 præsentibus et futuris, rogantes atque seruantes quæ ad pacem sunt Hierusalem.
7 Direximus pro nostra sollicitudine sanctos fratres et consacerdotes nostros unanimes nobis et probatissimos uiros Arcadium et Proiectum episcopos et Philippum presbyterum, qui his quæ agentur intersint, et quæ a nobis ante statuta sunt, exequentes; quibus præstandum a uestra sanctitate non dubitamus adsensum, quando id quod legitur, uideatur pro uniuersalis ecclesiæ securitate decretum.

d. 8. m. Mai. a. 431 DAT VIII. ID MAI BASSO ET ANTIOCHO CONSS

U, S_1 [= w_1r_1], *F*, *T* [= p_1], *C* [= *vm*], *S* [= *wr*] *L* [= αβγδ], *H* [= *deg*]

1 rectoris *Fp* 3 rursum *F* propria *H* 4 ut ista prædicent *L* uobis *F* 5 domini *LH* 6 adhuc *ι* ad hæc *H* ab hoc *F* uocatus *pm* euocatos *L* gelimus *$w^{m}\varepsilon_{r}$* audient *C* quo] quæ *de* qui *g* 7 ephesi his *F* ephesi *m* ephesiis *$US_1pS\alpha\gamma\delta dg^{corr}$* ephesus *ieg* ephesis *vβ* nota *om. F* 8 his *CHΓ* 8/9 constantiam quæ *UFTde* pompa *γ* 9 quam] quem *CH* diuturnitas *F* 9/10 intemerata apud nos] annuntientur uobis *CH cf. I* intemeratæ *F* 10 apud — prædicata *om. T* sunt prædicata] intemerata *CH* quia numquam *CHI* 11 rerum *L*, disputationis *LΓ* 12 despiciatur *CH* perspiciatur r_1 14 mare *in* amare *corr. F* sit — scimus *om. L* quæ uis] qua eius *C* 15 illius *om. ιL* futurum *m* futuræ *HΓ* supplicanti *T* supplicantes *αβγH* 16 in *om. C* unianimiter *Fwα* 17 depraecatum *ωp* deprecantium *β* deprecandum *αγ* 18 ea *om TCHΓ* eum *T* manus *om. TCI* uirtutem *CHI* uirtutes *ι* quarum *ι* domino *ιγ* nostro *om. F* 19 acceperunt r_1FCS, *corr. Fw*, *cf. I* et] ut *F* 20 ut *om* Ur_1S, *corr. w* cum *om. F* loquimini *mβ* dei *LH* ut det] ut *TC* decet *L* et ut *H* et prædicare *Cγ* 21 et *om. F* repletis *C* spū sco *ιmH* orare *H* 22 de his *L* 23 scientibus legem *TCLH* 25 struentes *L* israhelem *p* israelis *ι* irhl *β* 26 nostra] sca *L* 26/27 unanimes *FCwαγ* 27 et — uiros *om. L* coepiscopos *LH* 28 nostrum pbtrm w_1CS pbtm nostrum r_1LH aguntur *Tβ* augentur *αγδ* antea *H* agente *T* 29 a *om. FH* uestram sanctitatem *H* fraternitate *F* id] hic S_1 31 DAT — CONSS *om. LHI* data *Fimr* XII KL MAI BASILIO ET ANTHIOC///O VV CC CONS *F* MAIAS SS_1 mali *iv* madii *m* cons *p* coss *m* consulibus *ι*

COMMONITORIVM PAPAE CAELESTINI EPISCOPIS ET PRESBYTERIS EVNTIBVS AD ORIENTEM

VIII Cælestinus commonitorium Arcadio et Proiecto episcopis et Philippo presbytero nostro missis ad Orientem in hac ipsa causa. Cum deo nostro, sicut credimus et speramus, auctore ad destinata uestra caritas uenerit loca, ad fratrem et coepiscopum nostrum Cyrillum consilium uestrum omne conuertite et quicquid in eius uideritis arbitrio, facietis. auctoritatem sedis apostolicæ custodiri debere mandamus. si quidem et instructiones quæ uobis traditæ sunt, hoc loquantur ut interesse conuentui debeatis, ad disceptationem si fuerit uentum, uos de eorum sententiis iudicare debebitis, non subire certamen. quod si transactam synodum et redisse omnes episcopos uideritis, requirendum est qualiter fuerint res finitæ. si pro antiqua fide catholica res gestæ sunt et sanctum fratrem meum Cyrillum Constantinopolim didiceritis profectum, ire uobis illo necesse est, ut epistolas nostras principi porrigatis. quodsi aliter actum est et in dissensione res sunt, ex ipsis rebus conicere poteritis quid cum consilio supra dicti nostri fratris agere debeatis.

DAT̄ VIII ID̄ MAĪ F̄F̄LL̄ BASSO ET ANTIOCHO V̄V̄ C̄C̄ CONS̄S̄ d. 8. m. Mai. a. 431

EP̄LA̅ PAPAE CAELESTINI AD THEODOSIVM AVG̅ DE COLLIGENDA SYNODO

VIIII 1 Cælestinus Theodosio aug̅ iuniori. Sufficiat licet sollicitudo clementiæ uestræ circa fidei catholicæ defensionem, cui pro Christi dei nostri amore, qui uestri imperii rector est, adesse modis omnibus festinatis, integram immaculatamque eam prauorum dogmatum damnato errore seruantes, in hoc semper munimen uestri constituentes imperii, scientes regnum uestrum sanctæ religionis obseruantia communitum firmius duraturum, sed huic caelesti curæ uel gloriæ unusquisque nostrum pro sacerdotali officio operam nostram in quantum ualemus, inpendimus et huic synodo, quam esse iussistis, nostram præsentiam in his quos misimus, exhibemus, pietatem uestram sub diuini obsecrantes obtestatione iudicii ne quid turbidæ nouitati licere uestra mansuetudo permittat neue facultas aliqua his qui diuinæ maiestatis potentiam in humanæ disputationis rationem artare contendunt, quo perturbetur pax ecclesiastica, tribuatur. 2 maior uobis fidei causa debet esse quam regni ampliusque pro pace ecclesiarum clementia uestra debet esse sollicita quam pro omnium securitate terrarum. subsequuntur enim omnia prospera, si primitus quae deo sunt, cariora seruentur. Abraham fide floruit omnemque orbem gloria suæ prosperitatis impleuit. Moses populi liberator zelo domini contra eos se quos a dei uero cultu recessisse probarat, armauit. Dauid regem sua praecepta seruantem in regno ut illi inimicos suos subderet, dominus custo-

VIII *JK 378* VIIII *JK 380*

U, *S* [= *wr*], *F*

1 COMMONITORIVM — ORIENTEM *US om. F* 2 Cælestinus *F* Cælestinus ep̄s *US* 2/3 arcadio — causa *F* episcopis et presbytero [PRB̄S *w* presbiteris *r*] euntibus ad orientem *US* ep̄o *F* 3 nostro² *US om. F* 4 caritas ueritas *F* 5 uidereris *w*, *corr. w* 9 transacta *F* resedisse *F* uideretis *w* 10 finita *F* antiquo *F* 11 didiceretis *wF*, *corr. w* 13 poteretis *F* 15 DATA *F* idum *w* 15 maiarum *S* FFLL̄ [= Flauiis] *scripsi* FF DILECTISSIMI *F om. US* VV C̄C̄ *om. US* consulibus *S*

16 *om. F* AVG̅ — SYNODO *U* imperatorem *S* 17 Cælestinus ep̄s *US* iuniori *F om. Uw* salutem *r* licet *F* licet quod *US* uestræ clementiæ *US* 19 est et *F* eam *r* ea *Uw* et a *F* 20 seruantes *F* seruatis *US* constituentes *US* constitutis *F* 21 commonitum *F* 24 iussisti *F* 25 obsecratione *F* 26 neue *US* ne uel *F* 27 ratione *F* 31 gloriæ *F* moyses *US* 32 *post* domini *ins.* se *w*² se *F* si *US* ueri *w*^corr^ uoro culto *F*

diuit. his ergo exemplorum uallati præsidiis, fide obseruatione uirtute uniuersalis ecclesiæ in deum nostrum piissimum cultum, ne sibi aliquid dissensio uindicet, custodite. pro uestri enim imperii geritur facilitate quicquid pro quiete ecclesiæ uel sanctæ religionis reuerentia laboratur.

3 Hæc, gloriosissime et tranquillissime imperator auguste, quæ in uestro corde esse nouimus, deum illic inesse non dubii, augustis etiam auribus per fratres et coepiscopos meos Arcadium et Proiectum et conpresbyterum meum Filippum, quos misimus, intimamus, hoc a pietate uestra suppliciter deposcentes quod uos habere credamus in uotis, ut quod a deo petitis, hoc fidei ipsius causa præstetis.

d. S. m. Mai. a. 431 DAT VIIII ID MAI FFLL BASSO ET ANTIOCHO VV CC CONS

EPISTOLA PAPAE CAELESTINI AD CYRILLVM EPISCOPVM ALEXANDRINVM

X 1 Cælestinus Cyrillo episcopo Alexandrino. Intellego sententiam sapientissimi Salo-
Prou. 25, 25 monis impletam; non enim aliter quam sitiens aquam frigidam, de terra longinqua iteratum nuntium per litteras tuæ dilectionis accepi, quæ nos inuicem nobis consilii participatione coniungunt. indifficulter est ecclesiarum et catholicæ fidei speranda tranquillitas, quando pro hac elaborare Christianissimos principes sic uidemus; non est inefficax in diuinis maxime causis cura regalis, quæ pertinet ad deum qui fideliter tenet
Prou. 21, 1 2 corda regnantium. itaque breuiter responsum tuæ reddimus sanctitati. etenim quæris utrum sancta synodus recipere debeat hominem a se prædicata damnantem an quia indutiarum tempus emensum est, sententia dudum lata perduret. super hoc utrique consultatione communi communem dominum consulamus. nonne nobis re-
Ezech. 18, 32 spondet ilico per prophetam mortem se nolle morientis et per apostolum Paulum omnem
1 Tim. 2, 4 hominem uelle saluum fieri et uenire ad scientiam ueritatis? numquam displicet deo accelerata in quocumque correctio. tuæ sit hoc sanctitatis uel uenerando fratrum concilio diuinitus forte seruatum ut orti intra ecclesiam strepitus con-
3 primantur et finitum deo iuuante negotium uotiua correctione discamus. conuentui autem nos deesse non dicimus; neque enim ab his absentes esse possumus quibus nos ubicumque positis fides tamen una coniungit. nolo nos corpore isto censeri cuius
2 Cor. 10, 10 præsentiam apostolus adsignat infirmam; illic sumus qui id quod illic pro omnibus agitur, cogitamus; spiritaliter agimus quod corporaliter facere non uidemur. studeo quieti catholicæ; studeo pereuntis saluti, si tamen uoluerit ægritudinem confiteri. quod ideo dicimus ne uolenti corrigere forsitan deesse uideamur. nam si et nobis sustiIes. 5, 2 nentibus uuam spinas sibi addiderit, impleatur, manentibus statutis prioribus, su'

X *JK 377*

U, *S* [= *wr*], *F*

1 ergo *F* rogo *US* prasidio *US* 2 cultu *F* 3 *post* imperii *ins.* munimine w^3 salute r^{m1} facilitate *F om. US* 8 uos *om. F* 9 ut *US* et *F* fidei *F* in fidei *Ur* in fide *w* 10 DATA *UF* VIII *F om. US* idum *w* iduum *r* MAIARVM *US* FFLL [= Flauiis] *F om. US* VV CC *F om. US* CONSVLIB. *U* conss *w* 11 *om. F* 12 Cælestinus ēps *US* coepiscopo *F* alexandrino fī *w* 14 per *ex* par *corr. w* 15 sperando *F* 17 regales qua pertinent *F* qui — tenet *US* flebiliter *F* 19 homine *F* 21 consolatione *Fw* consolamus *Fw*, *corr. w* 21 22 respondit *F* 23 hominem *US om. F* 25 diuinitus — seruatum *FU om. S* permissum w^3 intra *FU* in *S* ecclesia w^{corr} 28 ubique *F* 29 qui id *FU* quid *S* qui w^{corr} r^{corr} 31 pereuntes *F* egritudini *F* 32 uidemur *F* et si uobis *F* 33 sibi *US om. F*

fructu iudicii; colligat quod sulco diabolico seminauit. non nostro consilio, sed se periturus auctore probat nos ueloces pedes ad effundendum sanguinem non habere, Ps. 13, 3 quando sibi etiam remedium cognoscat oblatum. hi autem quos erga catholicam fidem tua fraternitas dicit se habere suspectos, si scripta direxerint, pro qualitate rerum eis nos respondere necesse est, in quo negotio nemo subripiat, quia tota cautione tractatur.

DAT NONARVM MAIARVM BASSO ET ANTIOCHO $\overline{VV}$ $\overline{CC}$ CON$\overline{SS}$ d 7 m. Mai. a. 431

EXEMPLARIA GESTORVM QVAE ACTA SVN[T] IN SANCTA SYNODO EPHESENA METROPOLI DE RECTA FIDE

XI 1 Post consulatum dominorum nostrorum Flauii Theodosii XIII et Flauii Valentiniani tertio $\overline{pp}$ au$\overline{gg}$ XI kal Au$\overline{g}$ synodus celebrata in Ephesenorum metropoli ex decreto religiosissimorum et Christianissimorum imperatorum et sedentibus in sancta ecclesia quae uocatur Maria, reuerentissimis et sanctissimis episcopis d 22. m Iul. a. 431

1 Cyrillo Alexandriae, optinente et locum sanctissimi archiepiscopi Romanorum ecclesiae Caelestini
2 et Iuuenale Hierosolimorum
3 et Memnone Ephesenorum
4 et Flauiano Filippensium, optinente locum Rufi reuerentissimi episcopi Thessalonicensium
5 et Theodoto Ancyrae Galatiae primae
6 et Firmo Caesariae Cappadociae primae
7 et Acacio Melitinae Armeniae
8 et Iconio Gortynae Cretae
9 et Perigene Corinthi Helladis
10 et Cyro Afrodisiadis Cariae
11 et Valeriano Iconii
12 et Esychio Parii
13 et Hellanico Rodi
14 et Dynato Nicopoleos Epiri ueteris
15 et Euchario Dyrrachii Epiri nouae
16 et Perrebio Farmali
17 et Eudoxio Chomatis Lyciae
18 et Siluano Cheretaporum Phrygiae
19 et Vereniano Pergae Pamphyliae
20 et Amphilochio Sidae Pamphyliae
21 et Epiphanio Cratiae Honoriadis
22 et Gregorio Cerasuntis Ponti Polemoniaci
23 et Prothymio Comanae
24 et Palladio Amasiae hellesponti

XI *Graece extat in V 33 S 25 A 32. uersio desumpta est ex Collectione T 24 et 46*

U, S [= wr], F [usque ad 7]

2 auctore *US om F* 3 hii *F* his *US* 4 tua *US om F* susceptos *F* 5 subripiat *F* subripiet *US* 7 DATA *F* non̄ *S* CONSS *Uw* CONS̄ *Fr*

8 ephesina *S*, *corr. w* 11 *temporis notatio ex gestis d. 22 m Iul.* [A^{73} = *TC 46*] *desumpta est* ephesinorum *S* 13 *ex* $A^{a}T^{ac}$ *desumptus cf V 33 et uol IIII p. 28, 14. 31, 1* 21 epipanio *US* 23 prothumio *US* 24 hellesponti = *T, corruptela Graeca pro* Ἑλενοπόντου

25 et Senecione codrorum
26 et Acacio Arcæ
27 et Docimasio Maroniæ Thraciæ
28 et Iohanne Proconissi
29 et Danihele Coloniæ secundæ Cappadociæ
30 et Romano Raphiæ
31 et Pauliniano Maiumæ
32 et Paulo Anthedonis
33 et Fido Ioppæ
34 et Iohanne Sycomazonis
35 et Theodoro Gadaron
36 et Letoio Libiadis
37 et Abdella Elusæ
38 et Theodoro Aridellorum
39 et Petro Parenbolorum
40 et Iohanne Augustopoleos
41 et Saida Phenus
42 et Rufino tabon
43 et Anysio Thebarum
44 et Callicrate Naupacti
45 et Domnino Opuntis
46 et Nicio Megarensium
47 et Agathocle Coloniæ
48 et Felice Apolloniæ et Bellidis
49 et Theodoro Dodonæ
50 et Anderio Chersonesi Cretæ
51 et Cyrillo Cylon Chersonesi
52 et Paulo Lampæ
53 et Zenobio Cnosi
54 et Luciano Toperi Thraciæ
55 et Ennepio Maximianopoleos
56 et Secundino Lamiæ
57 et Dione Thebarum Thessaliæ
58 et Theodoto Echinei
59 et Martyrio Elistrorum
60 et Thoma Zerbæ
61 et Athanasio Parositi
62 et Themistio Iassi
63 et Apthoneto Heracleæ
64 et Fileto Amyzonis
65 et Apella Cibyræ
66 et Spudasio Ceramcorum
67 et Archelao Myndi
68 et Fania Arpasorum

U, *S* [= *wr*]

25 senicione *S* senitione *U* codrorum = *T* [scodrorum *C*] 31 paulianiano *US* 35 gadaro *U* rogadaro *S* 36 letogio [lætogio *U*] lybiadis *US* 38 adidellorum *US* 46 et *om.* *S* 50 cersonesi *U* censonesi *S* 51 ceronensi *US* 53 zenouio *US* 62 themestio *US* 64 amizonis *US*

69 et Promacho Alindorum
70 et Filippo Pergamorum Asiæ
71 et Maximo Cymæ
72 et Theodoro Myrinæ
73 et Maximo Assi
74 et Euporo Ypeporum
75 et Alexandro Arcadiopoleos
76 et Eutyche Theodosiopoleos
77 et Rodone Paleas poleos
78 et Eutropio Euazorum
79 et Afobio Coloæ
80 et Nestorio Siorum
81 et Heracleone Tralleorum
82 et Theodoto misæ
83 et Theodoro Anineti
84 et Timotheo Briulorum
85 et Theodosio maustrorum
86 et Tychico Chytrorum
87 et Eusebio Clazominorum
88 et Euthalio Colofonis
89 et Modesto Aneorum
90 et Theodosio prenæ
91 et Eusebio Magnisiæ Sipyli
92 et Sapricio Paphi Cypri
93 et Zenone Curii Cypri
94 et Regino Constantiæ
95 et Euagrio Solorum
96 et Cæsario chorepiscopo
97 et Tribuniano Aspendi Pamphyliæ
98 et Nunechio Selgæ
99 et Solone Caralliæ
100 et Acacio Cotenorum
101 et Nesio Corybrassi
102 et Matiziano Coracensiorum
103 et Nectario ennorum
104 et Eutropio Etennon
105 et Tariano Lyrbæ
106 et Eusebio Aspanorum Galatiæ
107 et Filumeno Cinnæ
107[A] [et Strategio]
108 et Eusebio Heracleæ Honoriadis

U, *S* [= *wr*]

[69] promaco *US* [71] cymiæ *US* [73] *in ceteris catalogis* Dorotheo [74] ypetporum *US* [77] rodorone *U* [79] afouio *US* [82] misæ *S* missæ *U* [mysæ *TC*, *corruptela Græca pro* Νύσης] [84] briulorum *US* [85] maustrorum *US* [mastrorum *T* mastaurorum *C*] [88] locofonis *US* [90] prenæ *S* prænæ *U* [prinæ *T* prienæ *C*] [92] papi *S* [93] zonone carii *S* [98] nonnethio *US* [101] nesso *US* [103] ennorum *US*, *corruptela Græca pro* Σεννέων [106] aspanorum *US* [= *T*] [107A] stategio *S*, *repeti-*

109 et Paralio Andraporum hellesponti
109[a] [et Siluano Cerataporum]
110 et Hermogene Rinocurorum
111 et Euoptio Ptolomaidis Pentapoleos
112 et Eusebio Pelusii
113 et Eulogio Terenuthidis
114 et Adelfio Onufeos
115 et Paulo Fragoneos
116 et Philammone Copti
117 et Theopompo Cabaseorum
118 et Macario Metileos
119 et Adelfio Saeos
120 et Macedonio Xoeos
121 et Marino Eliopoleos
122 et Metrodoro Leontorum
123 et Macario Anteorum
124 et Pabisco Apollonis
125 et Petro Oxyrinchi
126 et Strategio Athribidis
127 et Athanasio Paralli
128 et Siluano Coprithidis
129 et Iohanne Efesti
130 et Aristobolo Thimueos
131 et Theone Sethroitu
132 et Lampetio Cassii
133 et Cyro Acheorum
134 et Poplio Olbiæ
135 et Samuhele Dystheorum
136 et Zenobio Barcæ
137 et Zenone Teuchiron
138 et Danihele Darneos
139 et Sopatro Septimiacæ
140 et Eusebio Nilopoleos
141 et Heraclide Heracleus
142 et Chrysaorio Afroditis
143 et Andrea Hermopoleos
144 et Sabino Panos
145 et Abraham Ostracinæ
146 et Hierace Aphnaiu
147 et Alypio Selæ
148 et Alexandro Cleopatridis
149 et Isaac Tauæ
150 et Ammone Buti

U, *S* [= *wr*]

109 hellesponti [= *TC*, *corruptela Græca pro* Ἑλενοπόντου] 109a *repetitum ex* 18 113 pelasii *S* 115 fraganeos *U* 116 phimammone *US* 117 *in ceteris catalogis* Theopempto cauaseorum *US* 126 stragio libidis *US* 134 oluiæ *US* 136 zenouio *US* 143 crisaorio *w* crisacrio *r* crisario *U* 146 heracæ *US*

151 et Heraclio Thyneos
152 et Isaac Heliarchiæ
153 et Heraclio Tamiathidos
154 et Theona Psinchus
155 et Ammonio Panefysi
156 et Bessula diacono Carthaginis
et Arcadio et Proiecto reuerentissimis episcopis et legatis et reuerentissimo presbytero Philippo apostolicæ Romanæ sedis et legato

2 Petrus presbyter Alexandriæ et primicerius notariorum dixit: Cum primum reuerentissimus Nestorius ecclesiæ Constantinopolitanæ creatus esset episcopus, nondum multis transactis diebus, prolatæ sunt de Constantinopolim a quibusdam expositiones eius, quæ turbabant legentes, ut multus ex hac causa sanctis fieret tumultus ecclesiis. hoc cum didicisset reuerentissimus episcopus Alexandriæ Cyrillus, scripsit primam et ep. 13. 14 secundam epistulam ad reuerentiam eius, suasionis et admonitionis plenas. ad ep. 15 has rescripsit rennuens et contradicens mandatis. insuper etiam cum agnosceret idem reuerentissimus episcopus Cyrillus quia et Romæ missæ essent ab eo epistolæ ep. 3. 4 et codices expositionum eius, scripsit et ipse ad reuerentissimum episcopum Romæ Cælestinum per Posidonium diaconum, demandans ei quia si inuenti fuerint redditi ipsi codices expositionum eius et epistolæ, redde et meas epistolas; si uero non, affer eas huc non redditas. iste inueniens expositiones et epistolas ei redditas, necessario et ipse reddidit et scripta sunt quæ conpetunt, a sanctissimo et reuerentissimo Romanorum ecclesiæ episcopo Cælestino, formam certam continentia. quoniam ep. 2 igitur ex imperiali et religioso nutu sancta uestra synodus congregata est hic, rursus edocemus necessario quoniam de his chartas præ manibus habemus ad id quod placuerit uestræ reuerentiæ.

3 Iuuenalis episcopus Hierosolymorum dixit: Legatur religiosissimorum et amatorum Christi nostrorum imperatorum scriptum ad singulos metropolitanorum destinatum et præfulgeat nunc celebrandis gestis.

4 Quod prolatum per religiosum Petrum presbyterum Alexandriæ lectum est ita

XII 1 Imperatores Caesares Theodosius et Valentinianus uictores triumphatores maximi semper augusti Cyrillo episcopo. Pendet a dei pietate nostræ reipublicæ status et multum his inest cognatio et societas. habent enim se ipsas inuicem et utraque ex alterius promotione concrescit, ut uera religio iusto actu, res publica uero ex utrisque sustentata præfulgeat. ad imperandum igitur constituti a deo, complices autem pietatis et bonæ actionis subiectorum existentes, indisruptum semper quod his conuenit, custodimus, prouidentiæ et hominum mediatores. illi quidem subministramus ad rei publicæ augmentum; per omnia autem, sicut dici potest, utilitates subiectorum sequentes, hos et pie agere et conuersari secundum quod conuenit piis, efficimus. utriusque, sicut decet, curam gerentes (non enim possibile est unum defendentem non similiter et de altero esse sollicitum), festinamus ante omnia aliis omnibus præponere ecclesiasticum statum deo condecentem et nostris temporibus aptum permanere et

XI 2—4 *Græce extat in V 34. 35.* *subiacet uersio Collectionis T 24, sed haud raro correcta*
XII *Græce extat in V 25 S 24 A 30.* *desumpta est uersio ex Collectione T 22 plurimis locis correcta et mutata*

U, *S* [= *wr*]
154 theona psimchus *U* theonam simchus *S*
11 constantinopoli *U* 12 multas *U*, *corr. U* multa *w* [*cf. T*] 20 ei *US* [= *T* eius *C*]
23 notu *S* 27 metropolinatorum *S* 30 uictores et *U* 33 promotione w^{corr_r} promonitione *Uw*
36 prouidentiæ *in* prouidentia dī *corr. w* mediatoris *w* 40 aliis omnibus præponere *superflua*

habere ex concordia cunctorum quietem per pacis tranquillitatem ecclesiasticis rebus insitæ, accedere autem ad piam religionem et inreprehensibilitatem et eos qui in clero sunt et qui maius sacerdotium regunt, ab omni culpa quæ in uita est, liberari.

2 Hæc igitur prouidentes per dei caritatem et per inuicem se amantium piorum sententiam confortari, sæpius quidem iam propter hæc quæ diuersis temporibus contigerunt, necessariam uniuersorum episcoporum reuerentissimam synodum æstimauimus, pigri tamen facti sumus de uexatione eorum. sed præsentium ecclesiasticarum, quæ necessariæ sunt, et publicarum, quæ his adiunctæ, causarum quæstio utilem et inrecusabilem eam ostendit, ne propositæ tam utilissimæ rei quæstio si neglegatur, ad peiorem ordinem conuertatur, quod est a temporibus nostræ pietatis alienum.
d. 19. m. Apr. a. 431 curam ergo gerat tua reuerentia post exactum deo iuuante sanctum uenturum pascha ad Ephesum Asiæ peruenire ipso die sanctæ pentecostes, paucos, quos approbauerit,
d. 7. m. Iun. a. 431 ex eadem prouincia sibi subiecta sanctissimos episcopos ad idem concilium faciens conuenire, ut et sint sufficientes sanctissimis ecclesiis eiusdem prouinciæ et ad concilium
3 qui idonei sunt, nullatenus desint. scripta enim sunt exemplaria a nostra diuinitate de prædicto sancto concilio reuerentissimis episcopis uniuersis metropolitanis, ut hoc facto omnis turbela quæ ex controuersia nascitur, secundum ecclesiasticas regulas dissoluatur et his quæ decenter facta non sunt, correctio præbeatur, et ut reuerentia circa deum et firmitas publicæ utilitati proueniat, ut nulla scilicet specialis nouitas a quibusdam fiat ante sanctum concilium et sententiam ab hoc de rebus omnibus proferendam. et constat quidem apud nos unumquemque reuerentissimorum sacerdotum cognoscentem quod ecclesiasticarum et uniuersarum rerum gratia sit hoc sanctissimum concilium, pro hac nostra sanctione festinare concurrere, ut tam rei necessariæ et deo placitæ, quantum possibile sit, subueniat; et nos uero pro his multam sollicitudinem gerentes neminem deesse patiemur, nec ullam habebit neque apud deum neque apud nos excusationem qui non continuo secundum prædictum tempus ad constitutum locum festinanter occurrerit. qui enim uocatur ad sacerdotale concilium et non alacriter concurrit, non bonæ esse conscientiæ demonstratur.

d. 19. m. Nou. a. 430 DAT XIII KAL. DECEMBR. CONSTANTINOPOLIM CONS DOMINORVM NOSTORVM THEODOSII DECIES TER ET VALENTINIANI TERTIO AVGVSTORVM

4 Firmus episcopus Cæsariæ Cappadociæ dixit: Hoc nobis testimonium exhibeatur a reuerentissimo et sanctissimo ciuitatis Ephesi Memnone quantus numerus dierum præteriit post aduentum nostrum.

5 Memnon episcopus Ephesi dixit: A præfinitis indutiis in religioso et deoamabili scripto transierunt dies sedecim.

6 Cyrillus episcopus Alexandriæ dixit: Sufficienter sancta et magna synodus sustinuit expectans aduentum eorum qui uenire expectabantur reuerentissimorum episcoporum. quoniam uero multi episcoporum, alii quidem in ægritudinem inciderunt, defuncti sunt autem et alii, et consequens est quod decretum est, agi et quæ de fide sunt, comprehendere ad utilitatem uniuersitatis quæ sub cælo est, unde legantur in ordine quæ ad causam conueniunt chartæ, maxime quia et secundum decretum piissimorum et amatorum Christi imperatorum lectum est huic synodo per magnificum et gloriosum comitem

---

XII 4—30 *Græce extant in V 36—44. uersio desumpta ex Collectione T 24, sed non sine correcturis*

U, S [= *wr*]

4 sui *S* priorum *US* 6 necessaria *U* 34 a *r* ad *w om. U* 38 aegritudine *w*

deuotissimorum domesticorum Candidianum, quod præcipit quæ fidei sunt, inquiri et disponi sine aliqua dilatione.

7 Theodotus episcopus Ancyræ dixit: Chartarum quidem lectio erit secundum oportunum tempus; nunc autem consequens est in his quæ geruntur, simul esse et reuerentissimum episcopum Nestorium, ut ea quæ de pietate sunt, stent ex communi sententia et ex consensu.

8 Hermogenis episcopus Rinocurorum dixit: Destinati sumus hesterno die a uestra reuerentia commonere reuerentissimum Nestorium quia debet consedere in synodo, et non ignorauit diem huius sanctæ synodi et dixit: »interea uideo, et si oportuerit me uenire, uenio.«

9 Athanasius episcopus Parali dixit: Missi sumus a uestra reuerentia hesterno die quatenus commemoraremus reuerentissimum Nestorium consedere in sancta synodo, aduenimus uero ad eum commonentes eum de hoc. ille autem adfirmauit dicens quia »uideo, et si oportuerit me uenire, uenio«.

10 Petrus episcopus Parembolorum dixit: Hesterno die destinati sumus a uestra reuerentia ad reuerentissimum Nestorium commonere eum quia in illa die consessura est synodus, et respondit dicens quia »uideo, et si oportuerit me uenire, uenio.« commoniti sunt autem et qui ibidem erant reuerentissimi et dei amatores episcopi, existentes minus plus sex aut septem, et dixerunt et ipsi: »uidemus, et si probauerimus, crastino uenimus.«

11 Paulus episcopus Lampæ dixit: Sancta uestra et beata synodo præcipiente ire nos ad reuerentissimum Nestorium et commonere eum ut hodierna die aduenire ad sanctam uestram et beatam synodum, et aduenientes et ego cum aliis sanctis fratribus qui iam deposuerunt, commonui eum quatenus in hodiernum diem aduenire in sanctam uestram synodum et consederet. qui uero dixit: »si probauero, tunc uenio.« non solum uero ipsum ammonuimus, sed et alios qui inuenti sunt cum eo reuerentissimos episcopos existentes; erant autem plus uel minus sex uel septem episcopi.

12 Flauianus episcopus Filippensium dixit: Pergentes aliqui reuerentissimorum episcoporum commoneant et rursus aduenire eum et consedere in sancta synodo.

13 Et destinati sunt a sancta synodo Theodolus episcopus Eleusæ Palestinæ, Anderius episcopus Chersonensi Cretæ, Theopemptus episcopus Cabasorum Aegypti, Epafroditus lector et notarius reuerentissimi episcopi Ellanici Rodiorum ciuitatis, portantes anagnosticum sanctæ synodi ad ipsum reuerentissimum episcopum Nestorium, continens ita

14 Oportebat quidem ammonitam uestram reuerentiam hesterna die per reuerentissimos et sanctissimos episcopos ut conueniat ad sanctum synodam quæ hodierno die celebratur in sancta et catholica ecclesia, et non deesse ab ea. quoniam autem congregatæ sanctæ synodo deest tua sanctitas, necessario iterum per Theopemptum et Theodolum et Anderium reuerentissimos et uenerabiles episcopos et Epafroditum lectorem et notarium ciuitatis Rodi rogamus te conuenire et non deesse his quæ geruntur, cum præcipue piissimi et dei amatores imperatores præceperint omnia prætermittentes nos firmationem fidei facere.

U, *S* [= *wr*]

1 quod *T* quo *US* 3 quidem *om. U* 7 externo *w* 11 aparali *S* 11. 15 externo *Uw* 30 desti *w* Theodolus *cf.* 39 *et p.* 34, 17 theodosius *US* eleusæ *US* [eleusiæ *T*] 31 cheronensi *S* cheronensis *U* theodopompus *US* cauasorum *US* 35 externa *Uw* 38 theopemtum *US* 39 apafroditum *S*

15 Et cum redissent, Petrus presbyter Alexandriæ et primicerius notariorum dixit: Quoniam aduenerunt qui a sancta synodo missi sunt reuerentissimi et uenerabiles episcopi, postulamus eos deponere quale responsum acceperint.

16 Theopemptus episcopus Cabasorum dixit: Missi ab hac sancta et magna synodo ad reuerentissimum Nestorium, uenimus in eius domum et uidentes multitudinem militum cum fustibus rogauimus nuntiari. isti autem prohibuerunt nos dicentes: »secretum habet et deambulat, et iussi sumus nemini concedere ingredi et conloqui ei.« nobis autem dicentibus inpossibile esse nos desistere, nisi accipiamus responsum, transmisit enim ad eum sancta synodus anagnosticum rogans simul cum eis consedere, exeuntes uero clerici eius similia militibus [eius] nobis responderunt. cum autem insisteremus responsum quærentes accipere, exiens deuotissimus tribunus Florentius, qui cum Candidiano erat comite deuotissimorum domesticorum, fecit nos manere tamquam responsum nobis adlaturus, et expectauimus. postea exiens cum clericis eius dixit ad nos: »ego quidem nec uidere eum potui, mandauit uero mihi ut dicam reuerentiæ uestræ quia postquam conuenerint omnes episcopi, conuenimus nos inuicem.« nos uero contestati et ipsum et omnes præsentes milites et clericos eius recessimus.

17 Theodolus episcopus Eleusæ dixit: Et ego eadem audiui et eadem depono.

18 Anderius episcopus Chersonensi Cretæ dixit: Et ego secundum definitionem sanctæ uestræ synodi adueniens illuc eadem dixi et audiui quæ sine prætermissione deposuerunt qui mecum fuerunt reuerentissimi episcopi.

19 Flauianus episcopus Filippensium dixit: Quoniam nihil conuenit prætermittere pertinentium ad consequentiam ecclesiasticam, cum manifestum sit quoniam heri et hodie secundo admonitus reuerentissimus Nestorius non occurrit, et tertio iterum anagnostico ammonebitur, transeuntibus uidelicet Anysio episcopo Thebarum Hellados et Domno episcopo eiusdem Hellados et Iohanne episcopo Efesti Augustamnicæ et Danihele episcopo Darneos Libyæ reuerentissimis conministris nostris et tertio commonentibus eum.

20 Et ierunt cum Anysio lectore et notario Firmi episcopi Cappadociæ portantes anagnosticum, continens ita

Tertia hac uocatione reuerentiam tuam conuocat sanctissima synodus oboediens regulæ et præbens tibi indutias et patientiam: dignare uel nunc occurrens satisfacere de his quæ dicunt te dixisse coram populo de hæreticis dogmatibus in communi ecclesia, sciens quia si non occurrens satisfeceris ad ea quæ scripto uel sine scripto contra te dicuntur, necesse habebit sanctissima synodus quæ placent sanctissimorum patrum regulis, in te definire.

21 Quibus reuersis Petrus presbyter Alexandriæ et primicerius notariorum dixit: Quoniam et nunc reuersi sunt qui missi fuerant reuerentissimi episcopi, petimus et ipsos deponere quale responsum meruerunt.

22 Iohannes episcopus Efesti dixit: Missi a sancta hac et dei amatrice synodo, quatenus per anagnosticum tertium commoneremus reuerentissimum Nestorium concurrere ad sanctam synodum, ut præsente sanctitate eius libri fidei discuterentur, consequenter

---

U, *S* [= *wr*]

4 theopemtus *US* cauasorum *US* 10 eius *om. T* 13 spectauimus *U* 15 conuenerunt *S* 18 chersonensis *U* 26 dardaneos *S* 29 continentem *U* 30 tertia *om. U* uocatione *U* 32 dommatibus *S*, *corr. w* 34 sc̄issimarum *w*

præceptis nobis a uestra reuerentia aduenimus ad eius diuersorium et ad ianuas uenientes inuenimus multitudinem militum cum fustibus stantium ante ipsas ianuas. petiuimus eos ut præciperent nobis ad ianuas aduenire domus in qua erat ipse reuerentissimus Nestorius, uel ipsos nos nuntiare missos a sancta synodo cum anagnostico tertio mitius eum et cum omni lenitate uocante ad sanctam synodum. et multum commorati sumus, neque iuxta umbram stare permissi a militibus repellentibus nos atrociter et remouentibus nos a locis et nullum nobis humanum responsum præbentibus. cum uero diu permansimus rogantes et dicentes quia »quattuor sumus numero episcopi, non iniuriæ causa missi nec iniuriosum quiddam ⟨agere⟩ quod non conpetit, sed ut cum consequentia et nunc admonere ad sanctam hanc ecclesiam aduenire et consedere huic sanctæ synodo«, postea milites reppulerunt nos dicentes nullum aliud nos responsum accipere [dicentes], licet usque ad uesperam expectassemus ad ianuas domus. adiecerunt uero et hoc dicentes propter hoc stare ante ianuas, ut non permittant alicui de synodo ingredi, et hæc ab ipso accepisse mandata.

23 Anysius episcopus Thebarum dixit: Quæ deposuit sanctissimus frater et conminister Iohannes, uera sunt. diu enim stantibus nobis ante ianuas reuerentissimi Nestorii, hæc uidimus et audiuimus.

24 Domnus episcopus Oponti Helladis dixit: Quæ deposuerunt sanctissimi et reuerentissimi fratres et comministri Iohannes et Anysius, hæc ego uidi et audiui.

25 Danihel episcopus Darneos dixit: Quæ deposuerunt reuerentissimi episcopi, hæc audiui et uera sunt.

26 Iohannes episcopus Augustopoleos dixit: Quæ deposuerunt reuerentissimi episcopi, hæc audiui et depono.

27 Iuuenalis episcopus Hierosolimorum dixit: Dum ecclesiasticæ leges sufficere dicant tertiam euocationem ad satisfactionem euocatorum de quibus accusantur, parati eramus ex superfluo et per quartum anagnosticum per reuerentissimos episcopos iterum uocare eundem reuerentissimum Nestorium; quoniam uero collegium militum circumsistens suam domum, sicut qui ibi missi sunt reuerentissimi episcopi deposuerunt, non concessit accedere, manifestus est non bona conscientia ad sanctam synodum aduentum recusans. unde consequentia agantur secundum regularem ordinem et quanta conueniunt ad statum rectæ nostræ et piæ fidei, legatur autem in primis expositio fidei a sanctis patribus et episcopis qui Nicæa conuenerunt trecentis decem et octo, quatenus huic expositioni collatis de fide sermonibus consonantes quidem confirmentur, discrepantes autem eiciantur. can. ap. 70

28 Et lectum est symbolum ita

Nicæna synodus fidem exposuit hanc: Credimus in unum deum patrem omnipotentem, uisibilium et inuisibilium creatorem; et in unum dominum Iesum Christum filium dei, natum ex patre unicum, id est ex substantia patris, deum ex deo, lumen de lumine, deum uerum de deo uero, natum non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt quæ in cælo et in terra, qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit et incarnatus est et humanatus est et passus est et resurrexit tertia die, ascendit in cælos, uenturus iudicare uiuos et mortuos; et in sanctum spiritum. dicentes autem »erat quando non erat« et »priusquam nasceretur, non erat« et quia

---

U, *S* [= *wr*]

9 agere *ex T addidi* 9/10 ut—admonere = ὥστε — ὑπομνῆσαι 11 alium *w* 12 dicentes *Uw om. r* 22. 23 *post* 19 *habet T, om. C et codd. Græci* 42 scm spm *U*^{corr} *S* spm scm *U*

ex non extantibus factus est uel ex altera substantia uel essentia dicentes esse aut conuertibilem aut mutabilem filium dei, hos anathematizat catholica et apostolica ecclesia.

29 Quo lecto Petrus presbyter Alexandriæ et primicerius notariorum dixit: Habemus præ manibus sanctissimi et reuerentissimi Cyrilli archiepiscopi epistolam scriptam ad reuerentissimum Nestorium, suasionis et ammonitionis plenam utpote non recte sapiente eo, quam si iusserit uestra sanctitas, legam.

30 Acacius episcopus Melitinæ dixit: Quoniam religiosissimus et reuerentissimus presbyter Petrus principium sermonis faciens ait missa esse quædam a reuerentissimo et sanctissimo episcopo Cyrillo ad reuerentissimum Nestorium utpote non recta doctrina utentem, consequens est et hæc legi.

Et lecta est

INCIPIT EPISTOLA SANCTI CYRILLI AD NESTORIVM PRIMA

XIII **1** Reuerentissimo et dei cultori consacerdoti Nestorio Cyrillus. Viri modesti et fide digni peruenerunt Alexandriam, deinde rettulerunt nobis quasi quod tua reuerentia indignetur satis et omnia conmoueat ad contristandum me. uolenti uero mihi tuæ Coll. V 1 reuerentiæ tristitiam agnoscere dixerunt quia epistolam quæ facta est ad sanctos monachos, circumferunt quidam Alexandrinorum et odii occasio et molestiæ hæc facta sit.

2 miratus sum igitur si non illud magis tua reuerentia apud se cogitauit; non enim primum ex mea scripta epistola de fide facta est perturbatio, sed dictis quibusdam a tua reuerentia siue non dictis. uerumtamen chartis uel expositionibus quæ circumferuntur, laboramus nos, uolentes corrigere peruersos. prope enim ad hoc quidam uenerunt, ut non patiantur iam confiteri quia deus est Christus, organum autem magis et instru- Loofs Nestor. mentum deitatis et homo deum ferens, et quid amplius quam hæc? erat ergo irasci p. 252, 10 nostrum pro his quæ dixit aut non dixit tua reuerentia; chartis enim quæ circumferuntur, non nimis credo. quomodo igitur tacendum est fide iniuriam perferente et tantis peruersis? an non adstabimus ante tribunal Christi et non satisfaciemus pro inepta

3 taciturnitate, dum ordinati sumus ab ipso ad dicenda quæ oporteat? quid autem faciam nunc (cogitare enim debeo cum tua reuerentia), nuntiante reuerentissimo et beatissimo Romanæ ecclesiæ episcopo Cælestino et reuerentissimis cum eo episcopis de perlatis nescio quomodo illuc chartis antea tuæ reuerentiæ; scribunt enim tamquam satis scandalizati. quomodo autem ab Orientalibus omnibus ecclesiis uenientes curabimus et contra chartas murmurantes? an forte arbitratur tua reuerentia quia modica ecclesiis exorta est perturbatio ex huiusmodi sermonibus? omnes sumus in anxietate et laboribus, eos qui alia sapiunt, nescio quomodo suasos transferentes

---

XII 29. 30. XIIII—XVII 12 *extant in Gestis concilii quinti; uersio ex hac ipsa collectione desumpta est*

XIII *Hanc epistolam, quæ est 11 in Collectione CT, inepte ipsis gestis inseruit collector. Græce extat in V 2 S 2* [7] *A 10; altera uersio Latina habetur Marii Mercatoris in Coll. Palat. 27*

U, *S* [= *wr*], Σ [= *nσM; inde a* 4 Petrus presbyter]

4 primicirus *M* 7 sapientem eum *n* sapiente *M* 8 meletine *wn* militinæ *M* 9 dixit *n* 11 et hæc legi *om. n* 12 et lecta est *US* et prolata est ēpla scǣ memoriæ cyrilli in epheso ita habens *sequitur epistula Cyrilli* Oblocuntur quidam Σ

13/14 EPISTOLA PRIMA SCI̅ — NESTORIVS *S* 15 reuerendi modesti *S* 16 alexandria *U* 31 cum eo episcopis *Ur* cum quoepiscopis *w* coepiscopis *n²* 34 curauimus *US*

ad uerum. cum igitur necessitatem omnibus murmurandi tua reuerentia intulerit, quomodo iuste accusat? quomodo autem odit et inaniter adclamat et non magis emendat suum sermonem, ut compescat scandalum uniuersale? si enim præterfluxit sermo utpote in populo currens, sed retractationibus corrigatur, et dignare donare uerbum scandalizatis, dei genetricem nominans sanctam uirginem, ut sanantes contristatos et rectam apud omnes opinionem habentes in pace et unanimitate populorum collectiones celebremus. quoniam autem pro fide quæ in Christo est, omnia parati sumus pati
4 et ad uinculorum experientiam uenisse et ad ipsam mortem, non ambigat tua reuerentia. ueraciter autem dico quia et superstite adhuc beatæ memoriæ Attico conscriptus est a me codex de sancta et consubstantiali trinitate, in quo et liber est de incarnatione unigeniti, quibus nunc scripsi consona; et relegi quidem ea et episcopis et clero et amorem habentibus audiendi laicis, edidi uero adhuc nulli. et fortasse edito libro incusabor quia ante ordinationem reuerentiæ tuæ composui libellum.

ISTAM PRIMAM EPISTOLAM MISIT SANCTISSIMVS ARCHIEPISCOPVS CYRILLVS IMPIO NESTORIO CVM AGNOSCERET EVM MALE SAPERE

ALTERA EPISTOLA CYRILLI EPISCOPI ALEXANDRIAE AD EVNDEM NESTORIVM

XIIII 1 Oblocuntur quidam, sicut audio, de mea opinione apud tuam reuerentiam, et hoc frequentius, conuentus maxime nobilium obseruantes, ut puto, delectare tuum æstimantes auditum, et inconsultas emittunt uoces, læsi quidem nihil, conuicti autem, et hoc utiliter, unus quidem quia cæcos lædebat et pauperes, alter uero quod contra matrem tetendit gladium, alius autem quod cum ancilla aurum furatus sit alienum, et huiusmodi semper habens opinionem, quam non optet aliquis contingere aliquibus etiam ualde inimicis. uerumtamen non mihi multus de talibus sermo est, ut non ultra dominum et doctorem neque super patres existentis in me breuitatis extendam mensuram. non enim possibile est prauorum inportunitates euitare, si quoquo modo
2 quis eligat uiuere. sed illi quidem maledictione et amaritudine plenum habentes Rom. 3, 14 os reddent omnium iudici rationem; conuertar autem rursus ego ad hoc quod me magis condecet, et commemorabo etiam nunc, ut fratrem in Christo, doctrinæ uerbum et fidei sensum cum omni cautela facere ad populos, cogitare etiam quia scandalizare unum Mt. 18, 6 solum ex pusillis credentibus in Christum intolerabilem habet indignationem. si autem multitudo sit tanta mærentium, quomodo non omni arte necesse est ut oporteat prudentius auferre scandala et sanum fidei dilatare sermonem quærentibus ueritatem? erit autem hoc et ualde recte, si sanctorum patrum legentes libros magni eos æstimare festinemus et probantes nosmet ipsos si sumus in fide, secundum quod scriptum est, 2 Cor. 13, 5 illorum rectis et irreprehensibilibus sectis nostros intellectus optime coniungamus.
3 Ait igitur sancta et magna synodus ipsum ex deo et patre naturaliter genitum filium unigenitum, ex deo uero deum uerum, lumen de lumine, per quem omnia fecit pater, descendisse, incarnari, humanari, pati, resurgere tertia die et ascendere ad caelos.

XIIII 1—7 *est uersio Coll. T VI correcta. Græce extat in V 4 S 11 A 12. aliæ uersiones Latinæ habentur* 1) *Marii Mercatoris in Collectione Palatina 26, ad quam proxime accedit uersio quæ inest gestis Chalcedonensibus,* 2) *in Collectione Quesneliana 66* [*uol. V 337—340*]

U, S [= *wr*], Σ [= *nσM*]

16 *om.* Σ*M* 17 *praemittit* Cultori consacerdoti nestorio cyrillus in dn̄o salutem *n* reuerentissimo et dei cultori et consacerdoti [et cumsacerdoti et *M*] nestorio cyrillus in domino salutem *Mσ* 19 læsi] ueri *M* 25 quo *nM* 26 maledictionum, u *in* e corr. *M* et amaritudine *om. M* 27 iudicie *M* 28 commonebo *M* 30 x̄p̄o *nM* 36 deo et patre *UnM* deo patre *Sσ*

hæc et nos sequi oportet uerba et dogmata, cogitantes quid incarnari et humanari significet ex deo uerbum. non enim dicimus quia uerbi natura conuersa facta est caro, neque quia in totum hominem qui est ex anima et corpore, translata est, illud autem magis quia carnem animatam anima rationabili uniens uerbum sibi secundum subsistentiam ineffabiliter et inconprehensibiliter factus est homo et appellatus est filius hominis, non secundum uoluntatem solam aut conplacitum, sed neque ut in adsumptione personæ solius, et quia differant quidem quæ ad unitatem ueram collatæ naturæ, unus autem ex utrisque Christus et filius, non quasi differentia naturarum ablata propter adunitionem, perfecerunt autem magis nobis unum dominum et Christum et filium
4 deitatis et humanitatis per ineffabilem et arcanum adunitionis concursum. sic etiam dicitur, cum ante sæcula habeat essentiam et genitus sit ex patre, nasci etiam secundum carnem ex muliere, non quasi diuina eius natura in sancta uirgine initium ut esset, acceperit, neque quod indiguerit necessario propter se secunda natiuitate post eam quæ ex patre est. est enim fatuum simul et indoctum existentem ante omnia sæcula et consempiternum patri dicere opus habere ut esset, secundum initium. quoniam autem propter nos et propter nostram salutem uniens sibi secundum subsistentiam quod est humanum, processit ex muliere, ob hoc dicitur nasci carnaliter. non enim primum homo natus est communis de sancta uirgine et sic descendit in eum uerbum, sed ex ipsa uulua adunitam sustinuisse dicitur natiuitatem carnalem, utpote suæ carnis
5 natiuitatem propriam faciens. sic dicimus eum et pati et resurgere, non quasi quod dei uerbum passum sit in sua natura aut plagas aut perforaturas clauorum aut quæcumque alia uulnera (inpassibilis enim est deitas, quia et incorporea est), sed quoniam quod factum est eius proprium corpus, passum est hæc, iterum ipse dicitur pati pro nobis; erat enim inpassibilis in corpore passibili. secundum eundem autem modum et in moriendo intellegimus. inmortale etenim secundum naturam et incorruptibile et uita et uiuificans est dei uerbum; quoniam autem proprium eius iterum corpus gratia dei
Hebr. 2, 9 secundum quod ait Paulus, pro omnibus gustauit mortem, dicitur ipse pati pro nobis mortem, non quasi quod in experimentum mortis uenerit quod adtinet ad eius naturam (stuporis enim est istud dicere aut sentire), sed, sicut nuper dixi, caro eius gustauit mortem. sic et resurgente carne eius, iterum resurrectio ipsius dicitur, non quasi quod ceciderit in corruptionem, absit, sed quia eius iterum resurrexit corpus.

6 Sic Christum unum et dominum confitemur, non quasi hominem coadorantes uerbo, ut non sectionis fantasia introducatur, cum dicitur co̅, sed ut unum et eundem adorantes, quia non alienum est a uerbo corpus eius, cum quo et ipsi consedit patri, non ut duobus iterum considentibus filiis, sed ut uno secundum unitionem cum propria carne. si autem secundum subsistentiam unitionem uel quasi inpossibilem aut indecoram recusamus, incidimus ut duos dicamus filios; omnino enim necesse est distinguere et dicere hominem quidem specialiter filii uocatione honoratum, specialiter autem iterum dei uerbum filiationis nomen et rem naturaliter habentem. non ergo diuidendus
7 est in duos filios unus dominus Iesus Christus. proderit autem nullo modo rectæ

U, *S* [= *wr*], Σ [= *nσM*]

2 uerbo *M* 4 uerbo *M* 6/7 adsumtionem *M* differunt Σ 9 adunationem *nσ* 10 inadfabile *M* adunationis *nσ* concorsam *M* 13 acciperet *U* acceperet *M* 17 quod est humanum *US* bumanitatem Σ ob] ubi *M* obi *n*^{corr} 18 cummuni *M* 21 sit] sed *M* perforatur *M* 24 eundem *USM* eum *σ om. n* modo *M* 25 inmortalem *USΣ* incorruptibilem *nM* 28 uenit Σ 29 stuporis *USσM* nefas *n* enim est *UrσM* est enim *w* est *n* 33 uerbum *M* co *USM* con *σ om. n* 34 a *om. M* ipse *rM* 35 consedentibus *SM* ut uno] unum *M* 36 inpossibile *M* 39 et rem] terrem *M* 40 in *om. M* duo *M*

fidei rationi ita dicere, licet personarum unitionem diuulgent quidam. non enim dixit scriptura quia uerbum hominis personam aduniuit sibi, sed quia factum est caro. Ioh. 1, 14 quod uero caro factum est uerbum, nihil aliud est nisi quia similiter nobis participauit sanguinem et carnem propriumque corpus nostrum fecit et processit homo ex muliere, Hebr. 2, 14 non abiciens esse deus et ex deo nasci patre, sed in adsumptione carnis permanens quod erat. hoc adnuntiat ubique integræ fidei ratio; ita repperiemus sanctos sapuisse patres; sic præsumpserunt dei genetricem dicere sanctam uirginem, non quod uerbi natura aut deitatis eius initium ut esset, accipiente a sancta uirgine, sed ut nato ex ipsa sancto corpore animato etiam rationabiliter, cui et secundum subsistentiam adunitum uerbum nasci dicitur secundum carnem. hæcque nunc ex dilectione quæ in Christo est, scribo, petens ut fratrem et contestans coram deo et electis angelis hæc nobiscum et sapere et docere, ut custodiatur ecclesiarum pax et concordiæ et dilectionis uinculum indisruptum permaneat sacerdotibus dei.

8 Cyrillus episcopus Alexandriæ dixit: Audiuit sancta et magna hæc synodus quæ scripsi reuerentissimo Nestorio defendens rectam fidem. certus autem sum quia nullo modo egressus inuenior a recta fidei ratione aut prætergressus expositum a sancta et magna synodo quæ illo tempore in Nicæa congregata est, symbolum, et peto uestram sanctitatem dicere utrum recte et irreprehensibiliter et consonanter sanctæ illi synodo talia scripserim an non.

9 Iuuenalis episcopus Hierosolimorum dixit: Perlecta sancta fide quæ in Nicæa, et epistola sanctissimi et reuerentissimi episcopi Cyrilli, et quæ a sancta synodo exposita sunt, consona inueniuntur et his piis dogmatibus consentio et hæc probo.

10 Firmus episcopus Cæsareæ Cappadociæ dixit: Conpendiose et capitulariter dicta a sancta synodo quæ in Nicæa est, exponens tua reuerentia subtiliter et ante pedes manifestiorem nobis et liquidiorem comprehensionem expositæ fidei fecit, ut nihil sit in dictis ambiguum, omnibus inuicem sibi consonantibus et fide firmata. his igitur integre se habentibus et inconuertibiliter et nullam innouationem inferentibus et ego consentio, eandem gloriam a sanctissimis episcopis meis patribus suscipiens.

11 Memnon episcopus Ephesi metropoleos dixit: Fidei expositæ a sanctis patribus trecentis decem et octo Nicæa congregatis consona et epistola quæ lecta est sanctissimi et reuerentissimi patris Cyrilli continet, quibus consentimus et quæ probamus, nihil minus inuenientes neque dissonans.

12 Theodotus episcopus Ancyræ dixit: Mirabilem existentem et piam et rectam expositionem sanctæ fidei quæ facta est a sanctis patribus trecentis decem et octo Nicæa congregatis, demonstrauit manifestius et certius epistola reuerentissimi patris et episcopi Cyrilli, in nullo dissonans ab expositione fidei illius; quæ uero conpendiosius dicta sunt, latius exposuit. unde consonantiam cognoscentes epistolæ et fidei trecentorum decem et octo sanctorum patrum et consentimus sicut illis, ita et patri nostro,

XIIII 8—20 *est uersio Coll. T 24 hic illic correcta; Græce extant in V 45. 46*

U, *S* [= *wr*, 22 inueniuntur et his — p. 40, 17 et sanctissimi *om. r*], Σ [= *nσM usque ad* 32]
1 deuulget *M* 4 proprium qui *M* adsumptionem *w* 6 repperimus *M* 7 genetrice *M* 8 accepit *n* accepta σ accipiat *M* a *om. M* natum *M* 9 subsistentia *M* 10 hæc quæ *US* hæc et *T*Σ 13 uinculo *M* indiruptum U^{corr} indisrupto *M* indissolubile *n* 16 rectæ *n* rationem *n* 18 utrum] ut cum *M* 21 et^{1} *om. M* 23 cæsariæ *M* 24 reuerentia *om. S* 25 manifestiorem *T* manifestam rem *US*Σ 26 sibi inuicem Σ fidei *M* 28 eadem *SM* fidem *M* 30 nicee *nσ* niciae *M* elicta *M* 31 et quæ *US* atque Σ 33 ancyriæ *U* 37 consonantia *US* 38 et consentimus *US* (concordamus et consentimus *T*)

qui per epistolam quæ illorum sunt, nota fecit, et hæc credimus quæ et ipsi exposuerunt et epistola memorati sanctissimi Cyrilli aperte exposuit.

13 Flauianus episcopus Filippensium dixit: Lecta nobis fide quæ Nicæa exposita est a congregatis in illa ciuitate sanctis patribus trecentis decem et octo, lecta etiam et epistola sanctissimi patris et episcopi Cyrilli quæ scripta est ad reuerentissimum Nestorium de fide, repperimus eam conuenientem apertius et manifestius in Nicæa expositæ fidei et multam lucem præbentem ad conprehensionem intellegentiæ dictorum. unde consentio et ego epistolæ scriptæ a sanctissimo patre et consacerdote Cyrillo, nullo modo dissentienti a recta fide, sed consonanti apostolicæ prædicationi et expositæ in Nicæa a sanctis patribus fide orthodoxis. consentire uero his adfirmo et sanctissimum patrem nostrum Rufum Thessalonicensem metropolitanum. hæc enim mihi aduenienti in hanc sanctam et magnam synodum dedit mandata, propter ægritudinem suam recusans hic aduenire. et omnes quidem credo qui de Illyrico sunt, eadem quæ ego, sapere et nihil ambigere de his quæ lecta sunt.

14 Acacius episcopus Melitenis dixit: Omni pietate et consonantia quæ circa patres trecentos decem et octo qui Nicæa fuerunt, plenam epistolam reuerentissimi et sanctissimi episcopi Cyrilli uidens, suscipio huius intellegentiam et eadem sapere confiteor. rursum et a principio ecclesiam eundem tenere consensum et de laboribus sanctorum patrum et traditionibus fidei scio.

15 Iconius episcopus Gortunæ dixit: Fide et expositione sanctorum patrum qui in Nicæa congregati sunt, lecta et epistola sanctissimi patris et episcopi Cyrilli, agnoscens consonam esse illis hanc expositionem, consentio similiter illis glorificans in nomine patris et filii et spiritus sancti. qui autem non sic sapiunt, eos eicere scio sanctam synodum.

16 Hellanicus episcopus Rodi dixit: Expositam orthodoxam fidem quæ in Nicæa est, sequor et epistolam sanctissimi et reuerentissimi episcopi Cyrilli consonam existentem, et hanc custodio fidem ueram et orthodoxam, et eis qui contra hanc sapiunt, deus quoque ipse resistit, et anathema sit qui non credit genetricem dei esse sanctam uirginem Mariam.

17 Palladius episcopus Amasiæ dixit: Lecta epistola reuerentissimi et sanctissimi patris nostri et episcopi Cyrilli conuenire per omnia approbatur expositæ fidei a sanctis patribus qui congregati sunt in Nicæa. recte igitur habere hanc et sicut dixi, consonare expositioni sanctorum patrum et congaudeo et consentio ei et similiter glorifico sicut ipse et sancti patres qui, sicut dixi, in Nicæa urbe congregati sunt.

18 Cyrus episcopus Afrodisiadis prouinciæ Cariæ dixit: Consonam et similem uirtutem habere fidei expositæ a sanctis patribus qui congregati sunt in Nicæa urbe, et ego epistolam respiciens sanctissimi et reuerentissimi episcopi Cyrilli quæ scripta est reuerentissimo Nestorio, idem depono quod sancti patres qui præcesserunt.

19 Et omnes qui supra scripti sunt episcopi eadem deponunt et sic credunt sicut patres exposuerunt et epistola sanctissimi archiepiscopi Cyrilli scripta ad Nestorium episcopum manifestat.

20 Palladius episcopus Amasiæ dixit: Consequens est et epistolam reuerentissimi Nestorii relegi, cuius mentionem fecit in initio religiosissimus presbyter Petrus, ut cognoscamus si et illa consonans est his quæ exposita sunt a sanctis patribus in Nicæa.

Et relecta est

U, *S* [= *w*, *inde a* 17 episcopi Cyrilli = *wr*], Σ [*inde a* 38]

21 epistula *r* epistolam *Uw* 27 deus quoque *scripsi* de quo *US* 31 recta *S* rectam *U* 38 *ante* Et *præm.* et postquam dixerunt centum XXIIII epi consonanter [consonantes *M*] in fine ita scriptum est Σ deponunt *U*Σ deposuerunt [= *T*] *S* 39 cyrilli *U*^{vor} Σ *om. US* 42 nestoriæ *M*

INCIPIT EPISTOLA NESTORII AD SANCTVM CYRILLVM EPISCOPVM

XV 1 Venerabili et reuerentissimo conministratori Cyrillo Nestorius. Iniurias quidem quæ contra nos sunt, mirandarum tuarum litterarum dimitto utpote medicinali patientia dignas, dilata rerum ipsarum responsione usque ad tempus idoneum; quod autem taciturnitatem non patitur, quasi magnum ferat, si taceatur, periculum, hoc, ut possibile est, non ad multiloquium tendens, compendiosam narrationem facere temptabo, obscuræ et indigestæ loquacitatis cauens fastidium. incipiam autem a sapientissimis tuæ dilectionis uocibus, ipsas isdem sermonibus adponens. quæ sunt igitur ammirandæ tuarum litterarum doctrinæ uoces?

Sancta inquit et magna synodus ipsum ex deo et patre secundum naturam genitum filium unigenitum, ex deo uero deum uerum, lumen de lumine, per quem omnia fecit pater, descendisse, incarnari, humanari, pati, resurgere. p. 37, 36-38

2 Hæc sunt tuæ reuerentiæ uerba, et cognoscis forte tua. audi uero et a nobis fraternam pro pietate admonitionem et quam magnus ille Paulus amato a se Timotheo contestatus est: attende lectionem, consolationem, doctrinam. hoc enim faciens, et te ipsum saluum facies et audientes te. quid autem uult hoc quod dico attende? quia sanctorum ex superficie legens traditionem, uenia dignam ignorantiam ignorasti, eos passibilem dixisse arbitratus patri consempiternum uerbum. inspice autem, si placet, dicta diligentius et diuinum illum reppereries patrum chorum non consubstantialem deitatem passibilem dicentes nec recens natam patri consempiternam nec resurrexisse eam quæ solutum templum suscitauit. et si mihi aures in fraternam medellam præbueris, ipsas tibi sanctorum patrum uoces adponens, a calumnia quæ contra illos est, liberabo et ab illa quæ contra diuinas scripturas per illos est. 1 Tim. 4, 13. 16 16

3 Credo igitur et in dominum nostrum Iesum Christum filium eius unigenitum. considera quomodo dominus et Iesus et Christus et unigenitus et filius primum ponentes, communia deitatis et humanitatis, ut fundamenta, nomina, tunc humanationis et resurrectionis et passionis superædificant traditionem, ut nominibus naturæ utriusque communibus quibusdam significatiuis propositis neque filiationis et proprietatis secetur neque naturarum in filiationis singularitate confusionis exterminatione periclitetur.

4 in hoc enim eis eruditor Paulus factus est, qui humanationis diuinæ mentionem faciens et ea quæ passionis sunt, inlaturus, prius ponens Christus, commune, sicut paulo ante dixi, naturarum nomen, infert dictum utrisque condecens naturis. quid enim dixit? hoc sapiatur in uobis quod et in Christo Iesu, qui cum in forma dei esset, non rapinam arbitratus est esse [se] æqualis deo, sed, ne per singula discurram, obœdiens factus est usque ad mortem, mortem autem crucis. quoniam enim memoriam mortis facturus erat, ne deum uerbum ex hoc quisquam passibile suspicetur, ponit Christus, tamquam inpassibilis et passibilis substantiæ in sin- Phil. 2, 5-8

XV 1—9 *est uersio Collectionis T [VII], sed multifariam correcta. altera uersio est Marii Mercatoris in Coll. Palatina 25. Græcum exemplar extat in V 5 S 12 A 13*

U, S [= *wr*], Σ [= *nσ*, *M usque ad* 25 unigenitum, *ubi desinit propter foliorum defectum*]

1 *om.* Σ *post* EPISCOPVM *add.* in qua confitetur non esse dei genetricem SCAM VIRGINE MARIA ADVERSATVR autem et litteris sci archiepi cyrilli TAMQVA MALEEI SCRIPSERIT *S ex T* 2 *et* VII *et* XV *adscr. w* cum ministro *M* nestorius in domino salutem Σ 3 mirando *M* 6 compendiosa narratione *M* 7 incipiant *M* 8 ipsis *M* 10 deo patre *S* 14 propietatem *S, corr. w* 17 ex superficie] transituriæ *M* 18 uenia] ueni ad *Mn* 23 a *om. S* 26 iesus christus Σ 29 proprietatis unio w^2 34 sapietur *S* 35 esse se *USn* esse $w^2\sigma$ æqualem *n*

gulari persona appellationem significatiuam, quatenus et inpassibilis Christus et passibilis sine periculo uocetur, inpassibilis quidem deitate, passibilis autem corporis natura.

5 Multa de hoc potens dicere et primum quidem, quod non natiuitatem in dispensatione, sed humanationem sanctos illos patres commemorasse, promissionem breuiloquii a me in principiis factam dum refrenantem sentiam sermonem et ad secundum tuæ dilectionis pergentem capitulum, in quo naturarum quidem laudabam diuisionem secundum humanationis et deitatis rationem et earum in unius personæ coniunctionem et quod deum uerbum secunda ex muliere dicerent non eguisse natiuitate, et passionis incapabilem profiteri deitatem. orthodoxa enim, ut ueritas habet, hæc huiusmodi sunt et omnium hæresum malis sectis circa dominicas naturas contraria. reliqua autem si quidem aliquam sapientiam occultam inferebant legentium auribus inconprehensibilem, est tuæ diligentiæ scire; mihi enim uidebantur prima peruertere. in primis enim inpassibilem prædicatum et secundæ natiuitatis incapabilem iterum passibilem et recens creatum nescio quomodo intulit, quasi secundum naturam deo uerbo accidentibus templi copulatione corruptis aut parum aliquid hominibus putatur quod sine peccato templum et a diuina inseparabile natura pro peccatoribus natiuitatem
Ioh. 2, 19 et mortem sustinuisset, aut non credi debeat dominica uox ad Iudæos clamans: soluite templum hoc et in tribus diebus suscitabo illud, non: soluite diuinitatem et in tribus diebus resurget.

6 Iterum et hic latius uolens dicere promissionis meæ memoria contrahor; dicendum est tamen breui sermone me utente. ubique diuina scriptura, quandoque memoriam facit dominicæ dispensationis, natiuitatem nobis aut passionem non deitatis, sed hu-
Mt. 1, 1 manationis Christi tradidit, ut uocetur secundum scrupulosam appellationem sancta uirgo Christi genetrix, non dei genetrix. et audi hæc euangeliis clamantibus: Liber, ait, generationis Iesu Christi filii Dauid filii Abraham, et certum est quia
Mt. 1, 16 Dauid filius deus uerbum non erat. accipe et aliud, si placet, testimonium: Iacob autem genuit Ioseph uirum Mariæ, ex qua natus est Iesus, qui dicitur
Mt. 1, 18 Christus. considera iterum alteram adtestantem nos uocem: Iesu uero generatio ita est. desponsata enim matre eius Maria Ioseph, inuenta est in utero habens de spiritu sancto. creaturam uero spiritus quis utique unigeniti
Ioh. 2, 1 æstimabit deitatem? quid oportet dicere quia mater Iesu erat ibi et rursus
Act. 1, 14. Mt. 1, 20 cum Maria matre Iesu et quod in ea natum, ex spiritu sancto est et
Mt. 2, 13 accipe puerum et matrem eius et fuge in Aegyptum et de filio eius qui
Rom. 1, 3 factus est ei ex semine Dauid secundum carnem et de passione rursus
Rom. 8, 3 quia deus filium suum misit in similitudine carnis peccati et de peccato
1 Cor. 15, 3 condemnauit peccatum in carne et iterum Christus mortuus est pro
1 Petr. 4, 1 peccatis nostris et Christo passo carne et hoc est non deitas, sed corpus meum
1 Cor. 11, 24 quod pro uobis frangitur et mille aliis uocibus adtestantibus hominum genus non filii putare deitatem recentem aut passionis corporeæ capabilem, sed coniunctam naturæ deitatis carnem. unde et dominum Dauid Christus semet ipsum et filium nominat.
Mt. 22, 42-44 quid enim, ait, uobis uidetur de Christo? cuius est filius? dicunt ei:

U, *S* [= *wr*], Σ [= *nσ*]

3 quod *USn om.* σ, quod — commemorasse = τὸ — μνημονεῦσαι 4 humanatione *S* 5 dum *US om.* Σ sentiam *US* sentio σ sententie *n*, dum — sentiam = αἰσθανόμενος pro αἰσθάνομαι 11/12 inconprehensibile *USΣ* 15 putatur *USΣ* putetur *TC* 16 inseparabili *USn* 18 meam diuinitatem *n* diuinitatem meam σ 20 contraor *n* conticeo σ contra hos *Uw* contra hoc w^2 contraho *r* 23 scripulosam *Uwn corr. w* 24 genetrix ^{2}] genetricis *w corr.* w^2 31 æstimauit *USn* 32 natum est Σ 35 suum filium Σ 39 putaret *U*

Dauid. respondit Iesus et dixit eis: quomodo ergo Dauid in spiritu dominum eum uocat dicens: dixit dominus domino meo: sede a dextris meis? utpote filius existens omnino Dauid secundum carnem, secundum deitatem autem dominus. esse quidem deitatis filii corpus templum et templum secundum summam quandam et diuinam unitum coniunctionem, quatenus proprium ducat deitatis natura, bonum est confiteri et euangelicis traditionibus dignum; nomini uero proprietatis adterere et carnis proprietates, natiuitatem dico et passionem et mortem, aut errantis est, frater, intellegentiæ secundum paganos aut desipientis Apollinarii et Arrii et quæ sunt aliarum ægrotantium hæresum, magis autem siquid est illis grauius. necesse est enim huiusmodi qui proprietatis nomine adtrahuntur, et lactationis consortem propter proprietatem deum uerbum facere et paulatim incrementi participem et pauoris tempore passionis, auxilio etiam angelico indigentem. et taceo circumcisionem et sacrificium et sudores et esuriem, quæ propter nos carni contigerunt adorabilia contingentia, in deitate uero hæc false suscepta et nobis tamquam calumniæ iustæ condem-
8 nationis causa sunt. hæc sunt sanctorum patrum traditiones, hæc diuinarum scriptura-
rum præcepta; sic quispiam et quæ sunt misericordiæ diuinæ et quæ sunt auctoritatis, 1 Tim. 4, 15
deificat; hæc meditare, in his esto, ut tuus profectus manifestus sit omnibus, Paulus ad omnes dicit. quod uero pro scandalizatis curam geras, bene facis esse sollicitus et gratulamur diuinorum curam gerenti animæ tuæ et de nobis sollicitæ; cognosce autem deceptum esse temet ipsum ab eis qui hic a sancta synodo depositi sunt utpote sapientes ea quæ Manichæorum sunt, aut certe forsan dilectionis tuæ clericis. quæ sunt enim ecclesiæ, cottidie proficiunt et populorum tanti multitudo crescit per gratiam Christi, ut uidentes multitudines quæ sunt prophetæ, clament: inplebitur terra ad cognoscendum dominum quasi aqua multa coperire maria. principes uero incredibile gaudium habent etiam quæ regni sunt illuminato dogmate et ut compendiose dicam, illam in omnibus hæresibus, quæ contra deum certant et contra ecclesiæ recta dogmata, cottidie quis repperiet apud nos uocem inpleri: domus Saul ibat et infirmabatur et domus Dauid ibat et firmabatur. Ies. 11, 9 2 Reg. 3, 1

9 Hæ a nobis utpote a fratribus ad fratrem suasiones sunt; si uero aliquis contendit, clamabit per nos ad huiusmodi Paulus: nos talem consuetudinem non habemus nec ecclesiæ dei. 1 Cor. 11, 16 omnem quæ tecum est in Christo, fraternitatem et ego et qui mecum sunt, plurimum salutamus. saluus et pro nobis orans permaneas, domine honoratissime et dei cultor.

10 Cyrillus episcopus Alexandriæ dixit: Quid uidetur sanctæ huic et magnæ synodo de nuper lecta epistola? putas uidetur et ipsa consona esse definitæ fidei in synodo sanctorum patrum qui illo tempore congregati sunt in Nicæa urbe, an non?

11 Iuuenalis episcopus Hierosolimorum dixit: Nullo modo consona existit piæ fidei expositæ a sanctis patribus qui in Nicæa fuerunt, et anathematizo ita credentes. aliena enim hæc existunt ab orthodoxa fide.

XV 10—22 XVI *est uersio Coll. T* [24]; *Græce extant in V 47—49*

U, *S* [= *wr*], Σ [= *nσ*]

5/6 ut quæ sunt corporis deitas propria ducat Σ 6 dignam *S*, *corr. w*[2] nomina *w*[2] 7 adscribere Σ 9 hæresium *w*[2] 13 esuritionem Σ 14 calumniatoribus Σ 17 deificat *US* diuine loquitur Σ 22 tanta Σ 23 clamant *S* 24 cooperire *r*Σ 24/25 principes *et* etiam quæ regni sunt [= *T*] *dittographia* 26 illa *US*Σ 27 uoce *US* 28 confortabatur Σ 29 hæ a *Uσ* ea *S* quæ *n* 30 clamauit *US* 31 ecclesia *Sn* 32 et[1] *om.* Σ 33 horatissime *w* 35 in Σ *om. US* 39 et aliena omnia hæc *n* aliena enim hæc omnia *σ*

12 Flauianus episcopus Filippensium dixit: Quæ sunt in relecta epistola, simul omnia pugnantia existunt omnino et aliena procul dubio ab exposita fide in Nicæa a sanctissimis patribus, et alienos esse a recta fide ita credentes iudicamus.

13 Firmus episcopus Cæsareæ Cappadociæ dixit: Formam pietatis apponens in principiis epistolæ, procedente sermone nullo modo suum sensum obumbrare ualens, nudum a uelamine suum adposuit sensum dissentientem a fide sanctorum patrum trecentorum decem et octo et ab epistola sanctissimi episcopi Cyrilli contrarie habentem.

14 Valerianus episcopus Iconii dixit: Omnibus conspicua est epistolæ aduersitas reuerentissimi Nestorii non solum fidei sanctorum patrum Nicææ et epistolæ reuerentissimi et sanctissimi archiepiscopi Cyrilli dissonans, sed nec sibi conueniens.

15 Iconius episcopus Gortunæ dixit: Epistola reuerentissimi Nestorii quæ nunc lecta est, nullam consonantiam habet ad expositionem patrum Nicæa congregatorum neque quidem ad epistolam sanctissimi patris nostri et episcopi Cyrilli. unde huic abrenuntians et anathematizans ita sapientes, consentio expositioni sanctorum patrum Nicææ et epistolæ sanctissimi patris et archiepiscopi Cyrilli.

16 Hellanicus episcopus Rodi dixit: Et iam deposui quia expositionem rectæ fidei trecentorum decem et octo patrum qui Nicæa fuerunt, sequor et sanctam uirginem Mariam dei genetricem confiteor, anathema autem sit qui non credit sic.

17 Acacius episcopus Melitenis dixit: Ostendit et lecta epistola reuerentissimi episcopi Nestorii quoniam non inanem sustinuit timorem in hanc sanctam et magnam conuenire synodum. consequens enim erat conscium sibi et diuinas mutilantem scripturas et sanctorum patrum labefactantem dogmata tanto teneri timore, ut militum multitudine suam circumdaret domum. manifesta enim et lecta eius significauit epistola quia de unigenito filio dei positas in fide sanctorum patrum trecentorum decem et octo episcoporum uoces auferens soli carni adplicauit salutaria dispensationis, purum templum dei et natiuitatem et mortem sustinuisse dicens. et mentitus est contra scripturam quasi et ipsa natiuitatem et passionem non deitatis sed humanitatis docente, calumniam etiam intulit sanctissimi et reuerentissimi episcopi Cyrilli scriptis quasi passibilem dicentibus deitatem, quod nec ipse nec alter quispiam sapientium uel cogitauit uel dicere ausus est. per omnia autem ostendit semet ipsum nomine solum unitatem dei ad carnem confitens, re autem ubique eam denegans, arguit autem semet ipsum et peregrina doctrina usum, cum nunc illuminari per se dogmata dicat. quibus omnibus extraneis existentibus a ueritate et multam impietatem habentibus abrenuntio, alienum me ipsum ab horum quæ huiusmodi locuntur, communione faciens.

18 Memno episcopus Ephesi dixit: Non calumnia solum, sed et blasphemia plena est lecta epistola. unde omnis contraria est fidei expositæ a sanctis patribus qui in Nicæa conuenerunt trecentis decem et octo.

19 Theodotus episcopus Ancyræ dixit: In nullo consonantem epistolam reuerentissimi Nestorii cognouimus expositioni sanctorum patrum Nicæa congregatorum trecentorum decem et octo. unde expositioni obœdimus, epistolam autem Nestorii alienam a recta fide ponimus, et eos qui hæc sapiunt, alienos a recta fide iudicamus.

20 Palladius episcopus Amasiæ dixit: Ego quidem propter scriptam in epistola blasphemiam et aures claudere non recuso et pæne saxeus factus sum ex maerore, ut nec uocem possim reddere tanto dolore detentus. credo autem uniuersam reuerentissimam

---

US, Σ [*usque ad* 10]

2 fidei *U* 7 et epistolæ Σ contraria Σ 10 melitenis *S* melitines *U* 33 ipsam *S* 39 quæ *US* = *T* communionem *Uw*, *corr. w*

et sanctam synodum eiusdem esse sententiæ de hac quæ nuper lecta est epistola, in tantum autem solum dico quia nimis dissona lecta existit epistola expositæ fidei a sanctis patribus qui congregati sunt in Nicæna callipoli.

21 Omnes episcopi simul clamauerunt: Qui non anathematizat Nestorium, anathema sit. Istum recta fides anathematizat, istum synodus anathematizat. Istum sancta synodus anathematizat. Qui communicat Nestorio, anathema sit. Omnes anathematizamus epistolam et dogmata Nestorii. Hæreticum Nestorium omnes anathematizamus. Communicantes Nestorio omnes anathematizamus. Impiam fidem Nestorii omnes anathematizamus. Impium dogma Nestorii omnes anathematizamus. Impium Nestorium omnes anathematizamus. Vniuersus mundus anathematizat impiam sectam Nestorii. Qui hunc non anathemazitat, anathema sit. Hunc recta fides anathematizat. Hunc sancta synodus anathematizat. Qui communicat Nestorio, anathema sit.

22 Iuuenalis episcopus Hierosolimorum dixit: Legantur et litteræ reuerentissimi et sanctissimi archiepiscopi Romanorum Cælestini quas destinauit de fide:

Petrus presbyter Alexandriæ et primicerius notariorum legit epistulam Cælestini episcopi Romæ ad Nestorium:

XVI Dilectissimo fratri Nestorio Cælestinus. Aliquantis diebus etc. *iterum tota perscripta est epistula quæ supra extat sub numero II.*

Petrus presbyter Alexandriæ et primicerius notariorum dixit: His quæ lecta sunt, consona scripsit sanctitas reuerentissimi episcopi nostri Cyrilli, quæ et præ manibus habemus et, si iubet uestra reuerentia, legimus.

Flauianus episcopus Filippensium dixit: Lecta et hæc inserantur gestis.

Petrus presbyter et primicerius notariorum legit

EPISTOLA $\overline{\text{SCI}}$ CYRILLI CVM XII CAPITVLIS AD NESTORIVM IN SYNODO RELECTA

XVII 1 Reuerentissimo et sanctissimo comministro Nestorio Cyrillus et quæ conuenit synodus Alexandria de Aegyptiaca diœcisi, in domino salutem. Saluatore nostro dicente aperte qui amat patrem aut matrem super me, non est me dignus Mt. 10, 37 et qui amat filium uel filiam super me, non est me dignus, quid patiamur nos qui a tua reuerentia exigimur te diligere super omnium nostrum saluatorem Christum? quis nos in die iudicii iuuare poterit aut quam repperiemus excusationem, qui silentium ita longum dileximus in factis a te contra ipsum blasphemiis? et si quidem temet ipsum solum læderes talia sapiens et docens, minus utique curæ esset; quoniam uero omnem scandalizasti ecclesiam et fermentum insolitæ hæreseos ⟨et⟩ peregrinæ iniecisti populis et non ibidem solummodo constitutis, sed enim et his qui ubique sunt (delati sunt etenim tuarum expositionum codices), quis iam nostræ taciturnitati sufficiet sermo aut quomodo non necessarium est meminisse dicente Christo

---

XVII 1—12 *est uersio Coll. T [VIII] hic illic correcta; Græce extat in V 6 S 13 A 23. plus quam in ceteris quæ ex gestis Ephesenis excerpta sunt, discrepat* Σ, *cuius lectiones adnotare iam desino. altera uersio est Dionysii exigui quam edidi in uol. V p. 236—244*

U, S [= *wr*], Σ [= *nσ, inde a* 4 *usque ad* 24]

3 nicæa *S* 5/6 istum synodus anathematizat *om.* Σ 9/10 Impium dogma Nestorii omnes anathematizamus *om. U* 10 omnis mundus Σ 16/17 Petrus — nestorium *S* EPISTOLA CAELESTINI $\overline{\text{EPI}}$ ROMAE AD NESTORIVM *U* INCIPIT EPISTVLA CAELESTINI $\overline{\text{EPI}}$ VRBIS ROMAE AD NESTORIVM Σ 21 rescripsit Σ 25 capitula *S* 29 uel] aut *S* 29 30 patiemur *wcorr* 34 et *om. US* 36/37 taciturnitatis *U*

Mt. 10, 34. 35 non putetis ueni mittere pacem super terram; non ueni mittere pacem, sed gladium. ueni enim diuidere hominem contra patrem suum et filiam contra matrem suam? cum enim fides læditur, ualeat quidem ut irrita et uitiosa circa parentes reuerentia, quiescat autem et quæ in filios est et fratres affectionis lex
Hebr. 11, 35 et piis iam melior sit mors quam uita, ut meliorem resurrectionem mereantur secundum quod scriptum est.

2 Ecce igitur simul præsidente sanctæ synodo quæ in magna Roma congregata est, sanctissimo et reuerentissimo fratre et conministro nostro Cælestino episcopo, et tertia te hac contestamur scriptura, persuadentes desistere a uanis sic et distortis dogmatibus quæ et sapis et doces, adsumere autem rectam fidem quæ ecclesiis ab initio tradita est
Lc. 1, 2 per sanctos apostolos et euangelistas, qui et perspectores et ministri uerbi facti sunt. aut si hoc non egerit tua reuerentia secundum definitas indutias in litteris memorati sanctissimi episcopi et comministri nostri Romanorum Cælestini, cognosce te ipsum nullam sortem habentem nobiscum neque locum aut in sacerdotibus dei et episcopis. non enim possibile est prætermittere nos ecclesias sic perturbatas et scandalizatos populos et rectam fidem iniurias sustinentem et dissipatos a te greges, qui saluare debueras, si quidem esses secundum nos rectæ gloriæ amator sanctorum patrum inuestigans pietatem. omnibus autem qui a tua reuerentia separati sunt propter fidem uel depositionem, tam laicis quam clericis, communicatores sumus omnes. nec enim æquum est recte sapere cognoscentes tuis condemnari sententiis, quia tibi bene facientes contradixerunt. hoc enim ipsum indicasti in epistola quæ scripta est a te ad magnæ Romæ sanctissimum coepiscopum nostrum Cælestinum. non sufficiet autem tuæ reuerentiæ confiteri solum fidei symbolum quod expositum est in tempore in sancto spiritu a sancta et magna synodo tunc tempore congregata in Nicænorum (intellexisti enim et interpretatus es hoc non recte, distorte autem magis, quamuis confitearis uoce sermonem), sed enim consequens est scripto et cum iureiurando confiteri quia et anathematizas quidem tua praua et profana dogmata, sapies autem et docebis quæ et nos omnes et qui in Occidentem et Orientem episcopi et doctores et populis præditi. consensit autem et Romana sancta synodus et nos omnes recte habentibus et inreprehensibiliter epistolis ad tuam reuerentiam scriptis ab Alexandrinorum ecclesia. subdidimus autem his nostris litteris quæ te oporteat sapere et docere et a quibus abstinere conuenit. hæc enim catholicæ et apostolicæ ecclesiæ fides est, cui consentiunt omnes quique in Occidente sunt et qui in Oriente orthodoxi episcopi

3 Credimus in unum deum patrem omnipotentem, omnium uisibilium et inuisibilium creatorem; et in unum dominum Iesum Christum filium dei, natum de patre unigenitum, hoc est de substantia patris, deum ex deo, lumen ex lumine, deum uerum ex deo uero, natum, non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt quæ in cælo et in terra sunt, qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit et incarnatus est et humanatus, passus et resurrexit tertia die, ascendit in cælos, uenturus iudicare uiuos et mortuos; et in spiritum sanctum.

U, *S* [= *wr*]

1 *sine* quia *post* putetis *ex TΣ inserendum siue delendum* putetis 7 scæ *U* sca *U*^{corr} *S* 12 gerit *S* memoratis *w* 14 aut *uestigium est correcturæ cf.* aut sermonem *in cod. B* aut uerbum *in* Σ siue portionem *in C* 16 quos *w*^{corr} 19 depositionem = *p* 20 condemnaris *S*, *corr. w* 24 magna] conmagna *U* commagna *S* 27 sapiens *US*

Eos autem qui dicunt »erat aliquando quando non erat« et »priusquam nasceretur, non erat« et quia ex non extantibus factus est, aut ex alia subsistentia aut essentia, dicentes esse uertibilem aut mutabilem filium dei, hos anathematizat catholica et apostolica ecclesia.

Sequentes autem ubique sanctorum patrum confessiones quas fecerunt loquente in eis sancto spiritu, et intellegentiæ quæ in eis est, inuestigantes intentionem et regalem tamquam tramitem incedentes dicimus quia ipse unigenitus dei uerbum, qui ex ipsa natus est patris substantia, quod ex uero deo deus uerus, lumen de lumine, quod est per quem omnia facta sunt quæ in cælo et in terra, propter nostram salutem descendens et semet ipsum deponens in exinanitionem, et incarnatus est et humanatus est, hoc est carnem accipiens de sancta uirgine et suam eam faciens ex uulua secundum nos pertulit natiuitatem et processit homo ex muliere non hoc quod erat, amittens, sed, quamuis factus in assumptione carnis et sanguinis, et sic mansit quod erat, deus uidelicet quia natura et ueritate. neque carnem autem dicimus in deitatis uerti naturam neque item in natura carnis ineffabilem dei uerbi translatam naturam. inconuertibilis etenim est et inmutabilis omnino idem ipse semper manens secundum scripturas. Mal. 3, 6 cum uideretur autem et puer et in pannis existens et in sinu matris uirginis, omnem implebat creaturam ut deus et consessor erat genitori. diuinitas etenim sine quantitate et magnitudine est et circumterminationem non sustinet. uniri autem carni secundum subsistentiam confitentes uerbum, unum adoramus filium et dominum Iesum Christum, neque per partem ponentes et diuidentes hominem et deum quasi coniunctos ad inuicem dignitatis et auctoritatis unitione (nouitas enim uocis hoc est et aliud nihil) neque quidem Christum specialiter nominantes ex deo uerbum et similiter specialiter Christum alterum eum qui ex muliere, sed unum solum scientes Christum ex deo patre uerbum cum propria carne. tunc enim humane conuersatus est nobiscum, cum his utique qui digni erant accipere, spiritum daret ipse et non in mensura, sicut dicit Ioh. 3, 34 beatus euangelista Iohannes. sed neque illud dicimus quia habitauit quod ex deo uerbum est, quasi in homine communi de sancta uirgine nato, ut non deum ferens homo intellegatur Christus. etsi enim habitauit in nobis uerbum, dicitur etiam Ioh. 1, 14 et in Christo habitare omnis plenitudo deitatis corporaliter, sed tamen intel- Col. 2, 9 legimus quia factum caro non sicut in sanctis habitare dicitur, secundum parem et in eum modum fieri definimus habitationem, sed unitum secundum naturam et non in carnem uersum talem fecit habitationem qualem utique habere dicitur et hominis anima ad proprium suum corpus. unus igitur Christus et filius et dominus, non ut coniunctionem simpliciter in unitione dignitatis uel etiam auctoritatis habente homine ad deum; non enim unit naturas par honor. etenim Petrus et Iohannes pares honore sunt quidem ad inuicem secundum quod et apostoli et sancti discipuli; uerum tamen non unus sunt duo. ne⟨que⟩ quidem secundum appositionem coniunctionis intellegimus modum (non sufficit enim hoc ad unitionem naturalem) neque quidem quasi secundum participationem adfectualem, sicut et nos adhærentes domino secundum quod scriptum est, unus spiritus sumus ad eum, magis autem coniunctionis nomen 1 Cor. 6, 17

U, *S* [= *uv*]

3 esse uertibilem *U* [conuertibilem esse Σ] esse aut conuertibilem *S* 6 eis est [et w^{corr}] inuestigantes [inuestigante a^{corr}] *a* 14 quia *om.* *S* 15 idem *S* natura *US* naturam w^{corr} r^{corr} ineffabile dei uerbum translatum natura w^{corr} 18/19 sine — est *S* quantitatem et magnitudinem *U* 26 ipse et] ipse quippe et ipse habebat w^{corr} 38 neque *TC* ne *US*

recusamus utpote non idoneum existens significare unitionem. sed nec deum nec dominum Christi ex deo patre uerbum nominamus, ne rursus aperte secemus in duo unum Christum et filium et dominum et blasphemiæ crimen incurramus, deum suum et dominum facientes eum. unitum enim, sicut prædiximus, dei uerbum carni secundum subsistentiam deus quidem est omnium, dominatur autem uniuersitati. neque uero ipse sibi seruus est aut dominus; fatuum enim est, magis autem et impium
Ioh. 20, 17 ita sapere uel dicere. ait enim deum suum patrem, cum sit deus natura et de substantia eius; sed non ignorauimus quia cum sit deus, et homo factus est sub deo secundum legem quæ condecet humanam naturam. ipse uero sibi quomodo fiet deus aut dominus? ergo ut homo, quantum attinet ad quod decet exinanitionis mensuris, sub
Gal. 4, 4 deo nobiscum semet ipsum esse dicit. sic factus est et sub lege, cum locutus ipse
6 sit legem, et legislator existens ut deus. recusamus autem dicere de Christo »propter
Loofs, Nest. indutum indumentum ueneror; propter inuisibilem adoro quod uideturc. pauore
p. 262, 3. 4 plenum est ad hoc et illud dicere »adsumptus adsumenti coappellatur deusc. qui
ibid. 11. 12 enim hæc dicit, secat iterum in duos Christos et hominem statuit per partem specialiter et deum similiter. denegat enim euidenter unitionem secundum quam non ut alter alteri coadoratur quis neque quidem coappellatur deus, sed unus intellegitur Christus Iesus filius unigenitus, una adoratione honorandus cum sua carne. confitemur autem quia ipse ex deo patre natus filius et deus unigenitus, cum utique secundum
1 Petr. 4, 1 naturam suam existens inpassibilis, carne passus est pro nobis secundum scripturas et erat in crucifixo corpore, suæ carnis inpassibiliter proprias faciens passiones.
Hebr. 2, 9 gratia autem dei et pro omnibus gustauit mortem, dans ei suum corpus, quam-
Ioh. 11, 28 uis secundum naturam sit uita et ipse existat resurrectio. ut enim ineffabili uirtute
Col. 1, 18 calcans mortem, utpote prima sua carne, fiat primogenitus ex mortuis et primi-
1 Cor. 15, 20 tiæ dormientium et iter faciat etiam humanæ naturæ ad incorruptionis recursum,
gratia dei, sicut diximus nuper, pro omnibus gustauit mortem, triduanus etiam
1 Cor. 15, 29 reuixit expolians infernum. unde licet dicatur per hominem facta resurrectio mortuorum, sed intellegimus hominem factum ex deo patre uerbum et solutam esse per eum mortis potestatem; ueniet autem in tempore ut unus filius et dominus in gloria
Act. 17, 31 patris, ut iudicet mundum secundum iustitiam, sicut scriptum est.

7 Necessario uero et illud adiciemus. adnuntiantes enim secundum carnem mortem unigeniti filii dei, hoc est Iesu Christi, et ex mortuis resurrectionem et ad cælos ascensionem confitentes, mundum in ecclesiis celebramus sacrificium, accedimus etiam ita ad mysticas benedictiones et sanctificamur participes effecti tam sanctæ carnis quam pretiosi sanguinis omnium nostrum saluatoris Christi et non ut carnem communem accipientes, absit, neque quidem ut uiri sanctificati et coniuncti uerbo secundum unitionem dignitatis uel etiam quasi inhabitationem diuinam habentis, sed ut uiuificatoriam uere et suam ipsius uerbi. uita enim existens secundum naturam ut deus, quoniam factus est ad suam carnem, uiuificatoriam eam ostendit. quare licet ad
Ioh. 6, 53 nos dicat amen amen dico uobis, nisi manducaueritis carnem filii hominis et biberitis eius sanguinem, non ut hominis secundum nos unius et hanc esse æstimamus (quomodo enim hominis caro uiuificatoria erit secundum naturam suam?),

---

12. 13 *Cyrill. c. Nestor. 2, 12 = Exc. Eph. VIII. XV*
14 *cf. Cyrill. c. Nest. l. c. 2, 12. Exc. Eph. XV*
U, S [= *wr*]
5 dominator *US, corr. w* 13 indatum *w, corr. w* 14 ad *S* et *U* 15 duo *US, corr. U* xpm w^{corr} *r* 23 extat *U*

sed ut propriam uere factam eius qui propter nos et filius hominis factus est et appellatus.

Euangelicas autem saluatoris nostri uoces nec subsistentiis duabus neque quidem personis diuidimus. nec enim est duplex unus et solus Christus, licet ex duabus intellegitur et diuersis rebus in unitionem indiuisibilem introductus, sicut certe et homo ex anima intellegitur et corpore et non duplex magis, sed unus ex utroque. sed humanas etiam et super hoc diuinas ab uno dictas esse recte sentimus. quando enim deo condecenter dicit de semet ipso qui uidit me, uidit patrem et ego et pater Ioh. 14, 9. unum sumus, diuinam eius et ineffabilem intelleginus naturam, secundum quam 10, 30 et unum est ad suum patrem propter identitatem substantiæ, imago etiam et figura Hebr. 1, 3 et splendor gloriæ eius. quando autem humanitatis mensuram non exhonorans 11 Iudæos adloquitur modo me quæritis occidere, hominem qui ueritatem Ioh. 8, 40 uobis locutus sum, iterum nihilo minus eundem qui in æqualitate et similitudine est patris, deum uerbum et ex humanitatis eius mensuris agnoscimus. si enim est necessarium credere quia, deus existens natura, factus est caro uel homo animatus anima rationali, qualem utique habebit rationem uerecundari quempiam in uocibus eius, si factæ sunt homini condecentes? si enim recuset homini decentia uerba, quis est qui coegit eum fieri secundum nos hominem? qui uero deposuit semet ipsum propter nos in spontaneam exinanitionem, ob quam causam recusabit exinanitioni conuenientes sermones? uni igitur personæ in euangeliis quæ sunt, omnes applicentur uoces, subsistentiæ uni uerbi incarnati. dominus enim unus Iesus Christus 1 Cor. 8, 6
9 secundum scripturas. si autem uocetur et apostolus et pontifex confessionis nostræ Hebr. 3, 1 utpote sacrificans deo et patri nostram ipsi etiam et per ipsum deo et patri offerendam fidei confessionem nec non et sancto spiritui, iterum ipsum esse dicimus ex deo secundum naturam filium unigenitum et non homini inpertiemus quidem præter ipsum alteri sacerdotii nomen et ipsa uero re. factus est enim mediator dei et hominum et con- 1 Tim. 2, 5 ciliator pacis, semet ipsum consecrans in odorem suauitatis deo et patri. nam et Eph. 5, 2 dicebat: sacrificium et oblationem noluisti; holocaustomata et de pec- Hebr. 10, 5-7 cato non conplacuisti. corpus autem perfecisti mihi. tunc dixi: ecce uenio. in capite libri scriptum est de me facere, deus, uoluntatem tuam. optulit enim pro nobis in odorem suauitatis suum corpus et non magis pro se. quali enim indigebat oblatione uel sacrificio pro se, extra omne peccatum existens ut deus? si enim omnes peccauerunt et egent gloria dei, secundum quod Rom. 3, 23 facti sumus nos prompti ad transgressionem et infirmata est humana natura in peccato, ipse uero non ita, et indigemus ob hoc gloria eius, quomodo iam erit ambiguum quia immolatus est propter nos et pro nobis agnus dei uerus? et dicere quia optulit semet ipsum pro se et pro nobis, exsors erit nullo modo ab impietatis criminibus. deliquit enim nullo modo neque fecit peccatum: quam ergo opus habuit oblationem, dum pec-
10 catum non esset pro quo fieret, et ualde congruum? cum autem dicit de spiritu 39 ille me glorificabit, intellegentes recte non ut gloria indigentem alterius dicimus Ioh. 16, 14 unum Christum et filium a sancto spiritu gloriam accipere, quia nec potior eo est nec ultra eum spiritus eius est; quoniam autem ad demonstrationem suae diuinitatis utebatur suo spiritu ad magnas operationes, glorificari ab eo dicit, uelut si quispiam dicat eorum qui secundum nos sunt, de insita sibi fortitudine forsan uel disciplina uel de

---

U, *S* [= *wr*]

2 appellatus est *S* 8 condecente *US*, *corr.* *w* 14 est *S* eius est *U* 21 xp̄s ihs̄ *U* 23 nostram — patri *om.* *S* 28 holocaustomato *US* holocaustomate *w*^{corr} 32 omnem *w* 33 gl[o]riam *w*, *corr.* *w* 38 qua — oblatione *S* 40 glorificauit *US*, *corr.* *Uw*

quolibet quia glorificabunt me. quamuis enim est in subsistentia spiritus speciali (nam et intellegitur per se secundum quod spiritus est et non filius), sed tamen non est
Iob. 16, 13 alienus ab eo. spiritus enim ueritatis nominatur, et est Christus ueritas, et pro-
Ioh. 14, 6 fluit ab eo sicut ex deo et patre. operatus [est] enim spiritus et per manum sanctorum apostolorum mirabilia post ascensum domini nostri Iesu Christi ad caelos glorificauit eum. creditus est enim quia deus secundum naturam est, iterum ipse operans per
Ioh. 16, 14 suum spiritum. propter hoc et aiebat de meo accipiet et nuntiabit uobis. et numquam dicimus: quasi ex participatione spiritus est, dum sit sapiens et potens. undique enim perfectus est et non indiget omni bono. quoniam autem ex patris
1 Cor. 1, 24 uirtute et sapientia, id est filii, spiritus est, procul dubio sapientia est et uirtus.

11 Quoniam uero deum adunitum carni secundum subsistentiam sancta uirgo genuit carnaliter, ideo utique et dei genetricem dicimus eam, non quia uerbi natura essentiæ
Ioh. 1, 1 suæ initium habeat ex carne (erat enim in principio et deus erat uerbum et uerbum erat apud deum et ipse est sæculorum factor consempiternus patri et omnium opifex), sed sicut iam prædiximus, quoniam secundum subsistentiam uniens sibi humanum et ex uulua eius natiuitatem sustinuit carnalem, non quia indiguit necessario aut propter propriam naturam et eius quæ in tempore est et in ultimis sæculi momentis, natiuitatis, sed ut ipsum essentiæ nostræ benedicat initium ⟨et⟩ cum eum parturiret mulier adunitum carni, quiescat iam quæ contra omne genus erat maledictio transmittens in mortem terrena nostra corpora, et illud quod
Gen. 3, 16 in tristitia paries filios per ipsum destruendum uerum ostenderet quod per pro-
Ies. 25, 8 phetæ uocem dictum est absorbuit mors prævalens et iterum abstulit deus omnem lacrimam ab omni facie. propter hanc enim causam dicimus eum
Ioh. 2, 2 dispensatiue et ipsum benedixisse nuptias et isse uocatum in Canan Galileæ simul cum sanctis apostolis.

12 Hæc sapere et edocti sumus tam a sanctis apostolis quam euangelistis et ab omni a deo inspirata scriptura et ex beatissimorum patrum uera confessione; in his omnibus tuam reuerentiam consentire oportet et promittere sine omni dolo. quæ uero sunt necessario anathematizare tuam reuerentiam, subiecta sunt huic nostræ epistolæ.

ANATHEMATISMVS PRIMVS

I Si quis non confitetur deum esse secundum ueritatem Emmanuhel et propter hoc dei genetricem sanctam uirginem (genuit enim carnaliter earnem factum qui est ex deo uerbum), anathema sit.

II Si quis non confitetur carni secundum subsistentiam adunatum ex deo patre uerbum, unum etiam esse Christum cum sua carne, eundem ipsum uidelicet deum simul et hominem, anathema sit.

III Si quis in uno Christo diuidit subsistentias post adunitionem, soli iungens eas contiguitati quæ est secundum dignitatem uel auctoritatem aut potentiam, et non magis concursu qui est secundum adunitionem naturalem, anathema sit.

IIII Si quis personis duabus uel etiam subsistentiis quæ sunt in euangelicis uel apostolicis scripturis, impertit uoces aut in Christo a sanctis dictas aut ab ipso de se et quasdam

---

U, *S* [= *wr*]

4 est *US* [= *T*], *deleui* 7 agebat *Uw*, *corr. w* nunciauit *Uw*, *corr. w* 16 humanam *S* humanam carnem w^{corr} 19 et *TC om. US* carnis *U* quiescam *S* 21 tristitiam *Uw* ostenderet *TC* ostendere *US* 26 et docti *T* docti *C* 29 necessario *Uw*Σ [= *p*] necessaria *r*

uelut homini præter ex deo uerbum specialiter intellecto applicat, quasdam uero uelut deo condecentes soli ex deo patre uerbo, anathema sit.

V Si quis audet dicere deiferum hominem Christum et non magis deum esse secundum ueritatem sicut filium unum et natura secundum quod factum est caro uerbum et communicauit similiter nobis in sanguine et carne, anathema sit. Hebr. 2. 14

VI Si quis dicit deum aut dominum esse Christi ex deo patre uerbum et non magis eundem confitetur simul deum et hominem, utpote facto carne uerbo secundum scripturas, anathema sit. Ioh. 1, 14

VII Si quis ait ut hominem operationem suscepisse ex deo uerbo Iesum et unigeniti gloriam appositam esse tamquam alteri præter eum existenti, anathema sit.

VIII Si quis audet dicere adsumptum hominem coadorari oportere deo uerbo et conglorificari et coappellari deum ut alter alteri (co enim semper adiectum hoc intellegi cogit) et non magis una adoratione honorificat Emmanuhel et unam ei glorificationem refert secundum quod factum est caro uerbum, anathema sit.

VIIII Si quis ait unum dominum Iesum Christum glorificatum a spiritu quasi aliena uirtute, quæ per eum est, utens, et ab ipso accepisse operari posse contra spiritus immundos et adimplere in homines deitatis miracula et non magis proprium eius esse spiritum dicit, per quem et operatus est deitatis signa, anathema sit.

X Pontificem et apostolum confessionis nostræ factum Christum diuina dicit scriptura; optulit etiam semet ipsum in odorem suauitatis deo et patri. si quis ergo pontificem et apostolum nostrum fieri dicit non ipsum ex deo uerbum, quando factum est caro et secundum nos homo, sed ut si alterum præter ipsum specialiter hominem ex muliere, aut si quis dicit et pro se optulisse semet ipsum sacrificium, et non magis pro nobis tantum (nec enim indiguit sacrificio qui nescit peccatum), anathema sit. Hebr. 3, 1 Eph. 5, 2

XI Si quis non confitetur domini carnem uiuificatoriam esse et propriam ipsius ex deo patre uerbi, sed uelut alterius præter ipsum, copulati quidem ei secundum dignitatem aut quasi solummodo diuinam inhabitationem habentem et non magis uiuificatoriam, sicut diximus, quia facta est propria uerbi omnia uiuificare ualentis, anathema sit.

XII Si quis non confitetur dei uerbum passum carne et crucifixum carne et mortem gustasse carne, factum etiam primogenitum ex mortuis secundum quod uita est et uiuificans ut deus, anathema sit.

DATA MENSE NOVEMBRIO DIE XXX INDICTIONE XIIII d. 30 m. Nou a. 430

13 Et postquam relecta est et in gestis inserta, Petrus presbyter Alexandriæ et primicerius notariorum dixit: Non solum autem quæ destinata sunt a sanctissimo et beatissimo Romanorum ecclesiæ ⟨episcopo⟩ Cælestino, missa sunt et reddita sunt ipsi reuerentissimo Nestorio, sed etiam quæ missa sunt a sanctissimo et reuerentissimo Alexandrinæ ecclesiæ episcopo Cyrillo et ab omni Aegyptiaca synodo per Theopemptum et Danihelem et Potamonem et Commarium reuerentissimos episcopos, et rogo interrogari Theopemptum et Danihelem reuerentissimos episcopos hic existentes de hoc.

33 *Temporis nota eum significari diem quo Nestorius epistulam accepit, elucet ex inscriptione sermonis Coll. Palat. 21*

XVII 13—28 XVIII 1—4 *est uersio T [24. 25. 46] hic illic correcta; Græce extant in V 50—54. 60—62*

U, S [= wr]

9 uerbum *S, corr. w* 12 alterum w^{corr} 14 defert w^{corr} 15 ab *S* 16 utentem *TCΣ* 20 odore *U* 22 si *del. w* 31 carne *in* carnem *corr. w*

36 episcopo *TC om. US* 38 alexandriæ *w* 39 commarium *S [= p]* conmarium *U*

14 Flauianus episcopus Filippensium dixit: Deponant reuerentissimi conministri nostri Theopemptus et Danihel præsentes si quidem reddiderunt epistolas.

d. 30 m. Nou. a. 430 15 Theopemptus episcopus Cauasorum dixit: In episcopio ascendentes die dominica, cum collectio celebraretur, præsente autem clero et illustribus pæne omnibus reddidimus Nestorio.

16 Danihel episcopus dardaneos dixit: In episcopio ascendentes die dominica præsente omni clero et illustribus prope omnibus istas reddidimus Nestorio litteras.

17 Flauianus episcopus Filippensium dixit: Satisfecit ergo scriptis?

18 Danihel episcopus dardaneos dixit: Dixit nobis tunc ut ueniamus postero die et secrete loqui cum eo. sed cum issemus, clausit nobis ianuas et non est dignatus darc nobis responsum.

19 Theopemptus episcopus Cauason dixit: Suscipiens memoratas chartas constituit nobis postero die conuenire ad eum. iuimus, deinde euntes non suscepit neque quidem litteris satisfecit, sed etiam in ecclesia eadem et peiora dogmatizauit. non solum autem antequam acciperet chartas, hæc edocebat, sed et multo peiora, postquam accepit, edocuit usque ad hodiernum diem.

20 Fidus episcopus Ioppæ dixit: Quia permanet usque ad hodiernam diem in eadem doctrina, possunt dicere etiam præsentes reuerentissimi episcopi Acacius et domnus Theodotus, qui et conlocuti sunt cum eo, ut etiam periclitaretur aliquis de eis. quos et petimus et coniuramus per præposita sancta euangelia in fide gestorum dicere quid audierint ante tres istos dies ab ipso Nestorio.

21 Cyrillus episcopus Alexandriæ dixit: Quoniam non de quibuscumque nobis sermo est, sed de illa re quæ capitulis omnibus maius est, dico autem de recta in Christum fide, consequens est reuerentissimos et sanctissimos episcopos Theodotum et Acacium secundum petitiones reuerentissimi episcopi Fidi et iuramenta inlata, amatores ueritatis existentes et sanctos, dicere quæ audierunt dicentem hunc in Ephesena urbe, dum sermonem cum eo de recta fide fecissent.

22 Theodotus episcopus Ancyræ dixit: Doleo quidem pro amico, attamen omni amicitiæ præpono pietatem. propter quod necesse habeo cum multa tristitia de quibus interrogor, exprimere ueritatem. non puto opus esse nostro testimonio, cum id quod sapit, manifestum sit ex litteris quæ ad tuam reuerentiam sunt. quæ enim ibi abnuebat de deo dici, hoc est de unigenito, exprobrans ei humana, et hic loquens dixit eadem et hic dum loquitur, dixit non oportere de deo dicere lacte nutritum neque natiuitatem ex uirgine. sic etiam et hic sæpius dixit bimenstrem et trimenstrem non oportere dici deum, et hæc non nos soli, sed alii plures non ante multos dies ipsum ad nos audiuimus Ephesi loquentem.

23 Acacius episcopus Melitinæ dixit: Fide proposita et pietate quæ in deum est, necesse est omnem uacare affectum. unde etsi nimis super alios dominum Nestorium dilexi et omnino eum liberare studui, necesse nunc est dicere ueracissime quæ ab eo dicta sunt, quatenus ne condemnetur anima mea celante me ueritatem. continuo cum ad Ephesenam uenissem ciuitatem, feci ad supra dictum uirum conloquium et cognoscens eum non recte sapere omnino festinaui eum corrigere et separare a prauo sensu, ipsum etiam illum uidebam labiis confitentem quia transferretur a tali sensu.

U, *S* [= *wr*]

4 reddimus *w* 6 dardaneos *US* = *TC*; *uilium antiquissimum pro* Darneos 7 ista *U* 9 Dardaneos *cf. ad* 6 Dixit *om. S* 10 essemus *S* 13 ibimus *Uw*, *corr. w* 14 et *om. S* 19 collati [= *T*] *S* 32 exprobans *S*, *corr. w* 32/33 et hic loquens — eadem *deleri debuerunt* 34 his *U* 37 melitene *S* 43 transferetur *w*

diebus autem decem aut duodecim prætermissis, iterum sermone aliquo moto defendi ueritatis sermonem et contradicente eo huic uidebam et duas ineptias uno eodemque tempore illum incidere. primum quidem ex mala eius interrogatione necessitatem inponebat respondentibus aut omnino negare unigeniti deitatem humanatam esse aut confiteri, quod erat impium, quia et patris et sancti spiritus deitas simul incarnata esset uerbo, quæ erant omni modo prauissimæ intellegentiæ et eicientis piam fidem. deinde secundo moto sermone suscepit quidam eorum qui cum eo erat episcopus sermonem et alium ait esse filium qui passionem suscepit, alium autem deum uerbum. quam blasphemiam cum non possim sustinere, ualete dicens omnibus egressus sum. et alter autem qui cum eo erat, dicebat pro Iudæis tamquam non in deum sed in hominem impii fuissent.

24 Flauianus episcopus Filippensium dixit: Manifesta existente depositione reuerentissimorum et beatorum conministrorum nostrorum Theodoti et Acacii, consequens est quam habebant de præpositis opinionem beati patres nostri et episcopi, legi et inseri gestis.

25 Petrus presbyter Alexandriæ et primicerius notariorum dixit: Quoniam præ manibus habemus et codices sanctissimorum et beatissimorum patrum et episcoporum et diuersorum martyrum, elegimus uero ex his pauca capitula, quæ, si placet, legimus.

Flauianus episcopus Filippensium dixit: Et hæc lecta inserantur.

Et lectum est ita:

PETRI SANCTISSIMI EPISCOPI ET MARTYRIS EX CODICE DE DEITATE

I Quoniam et ueraciter gratia et ueritas per Iesum Christum facta est (unde et gratia sumus salui facti secundum apostolicum dictum: et hoc, ait, non ex nobis; dei donum est, non ex operibus, ne quis glorietur), uoluntate dei uerbum caro factum et habitu inuentus ut homo non discessit a deitate. nec enim ut a uirtute ipsius aut gloria plenius desisteret, pauper factus [est], diues existens, hoc factus est, sed etiam ut mortem pro nobis peccatoribus susciperet iustus pro iniquis, quatenus nos offerret deo patri, mortificatus carne, uiuificatus autem spiritu. Ioh. 1, 17 Eph. 2, 8 Phil. 2, 7 2 Cor. 8, 9 1 Petr. 3, 18

II Et post alia: Vnde et euangelista uerum ait dicens: uerbum caro factum est et habitauit in nobis, tunc uidelicet quia ex quo angelus salutauit uirginem dicens: aue gratia plena, dominus tecum est. dominus enim tecum est nunc est audire a Gabrihele, eo quod deus uerbum tecum est. significat enim ipsum natum in uulua et carnem factum, sicut scriptum est: spiritus sanctus superueniet in te et uirtus altissimi obumbrabit tibi, unde et quod nascetur sanctum, uocabitur filius dei. Ioh. 1, 14 Lc. 1, 28 Lc. 1, 35

III Et iterum post alia: Deus autem uerbum per uiri absentiam per uoluntatem omnia ualentis operari dei factum est in uulua uirginis caro, non indigens uiri operatione aut præsentia. efficacius enim uiro perfecit dei uirtus obumbrans uirginis cum adueniente sancto spiritu.

U, *S* [= *wr*]

1 moto w^{corr} *r* modo *Uw* 7 secundum *w* 14 habeant *U* patris *S* 18 legemus *r* 25 inuentus *S* [≈ *T*] inuentum *U* 26 ipsius *U* sua *S* est *US om. T* 27 factus *S* [= *T*] factum *U* 36 uocatur *U* 39 uero *U*

ATHANASII SANCTISSIMI QVI FVIT EPISCOPVS ALEXANDRIAE DE CODICE CONTRA ARRIANOS

IIII c. Arian 3, 33 Ier. 1, 5 Lc. 1, 41 Rom. 5, 14 Multi igitur sancti fuerunt et mundi ab omni peccato, Hieremias autem et de uentre sanctificatus est et Iohannes adhuc in utero portatus exultauit in lætitia in uoce dei genetricis Mariæ. et tamen regnauit mors ab Adam usque ad Moysen et in eos qui non peccauerunt in similitudinem præuaricationis Adam et sic manebant nihilo minus mortales et corruptibiles, capaces propriarum naturæ passionum. nunc autem uerbo facto homine et sua faciente quæ carnis sunt, non iam hæc corpus tangunt propter uerbum quod in eo factum est, sed ab ipso quidem consumptæ sunt, de reliquo autem homines non iam secundum suas passiones manent peccatores mortui, sed secundum uerbi uirtutem resurgentes inmortales et incorrupti semper permanent. unde et cum nasceretur caro de dei genetrice Maria, ipse dicitur natus qui aliis natiuitatem, ut sint, præstat, ut nostram in se ipsum transferat natiuitatem et non iam ulterius sicut terra sola existentes in terram eamus, sed ut ex caelo uerbo coniuncti in cælum perducamur ab ipso. non ergo et alias passiones corporis inmerito in se ipsum transtulit, ut ne iam ut homines, sed ut proprii uerbi sempiternæ 1 Cor. 15, 22 uitæ participes existamus. non enim iam secundum primam natiuitatem in Adam omnes morimur, sed iam natiuitate nostra et omni carnali infirmitate translatis in Gal. 3, 13 uerbum surgimus de terra, soluto quod per peccatum fuerat, maledicto propter in nobis pro nobis factum maledictum.

EIVSDEM ATHANASII DE EPISTOLA AD EPICTETVM

ad Epict. 2 V Quomodo autem ambigere ausi sunt qui dicuntur Christiani, si qui ex Maria processit dominus, filius quidem substantia et natura dei est, secundum carnem autem ex semine Dauid est, carne autem sanctæ Mariæ? qui autem ita temerarii facti sunt, ut dicant Christum, qui carne passus est et crucifixus, non esse dominum et saluatorem et deum et filium patris? aut quomodo Christiani uolunt nominari qui dicunt in hominem sanctum sicut in unum prophetarum uenisse uerbum et non ipsum hominem factum, sumentem ex Maria corpus, sed alterum esse Christum et alterum dei uerbum quod ante Mariam et ante sæcula, filium existentem patris? aut quomodo esse Christiani possunt qui dicunt alium esse filium et alium dei uerbum?

ad Epict. 7 VI Et post alia iterum: Non per adoptionem hæc facta sunt, absit, sicut quidam æstimauerunt, sed ut est ueritas, homine facto saluatore totius hominis salus facta est. si enim adoptiue erat in corpore uerbum secundum illos, quod autem adoptione dicitur, fantasia est, inuenitur putatiue et salus et resurrectio hominum dici secundum impiissimum Manichæum. sed non fantasia est salus nostra neque corporis solum, sed totius hominis, animæ et corporis, ueraciter salus facta est; humanum naturaliter quod ex Maria, secundum diuinas scripturas et uerum erat saluatoris.

IVLII SANCTISSIMI QVI FVIT EPISCOPVS ROMAE EX EPISTOLA AD PROSDOCIVM

VII Lietzmann, Apollinaris p. 284 Prædicatur autem ad plenitudinem fidei et incarnatus de uirgine Maria dei filius et habitans in hominibus, non in homine operatus (hoc enim in prophetis est et apostolis),

---

U, *S* [= *wr*]

6 *post* nihilo minus *excidit* homines *sicut in T* 9 consumptæ *US* [= *p*] consumpta w^{corr} 10 peccatores *U* ut peccatores *S* peccatores et *T* 11 permanent *U* [= *T*] manent *S* 16 existamur *Uw*, *corr. w* 19 factum *S* factum est *U* 29 filium *U* filium hominis *S*

perfectus deus in carne et homo perfectus in spiritu; non duo filii, unus quidem proprie filius adsumens hominem, alter autem mortalis adsumptus a deo, sed unus in cælo unigenitus, unigenitus in terra deus.

FELICIS SANCTI EPISCOPI ROMAE ET MARTYRIS EX EPISTOLA AD MAXIMVM EPISCOPVM ET CLERVM ALEXANDRIAE

VIII De incarnatione autem uerbi et fide, credimus in dominum nostrum Iesum Christum de uirgine Maria natum quia ipse est dei sempiternus filius et uerbum et non homo a deo adsumptus, ut alter sit præter illum. neque enim hominem adsumpsit dei filius, ut sit alter præter ipsum, sed deus existens perfectus, factus est simul et homo perfectus, incarnatus de uirgine. Lietzmann, Apollinaris p. 318

THEOFILI SANCTI QVI FVIT EPISCOPVS ALEXANDRIAE EX V PASCHALI EPISTOLA

VIIII Sunt enim et nunc miraculorum quæ tunc facta sunt, reliquiæ. ne increduli sint quia uirtus dei ualet facere uirginem parere, in qua factum uiuens dei uerbum propter similitudinem quæ ad nos est (aliter enim conloqui eum nobis propius possibile non erat), ne ex uoluptate et somno, quemadmodum in aliis hominibus habet, accipiat corpus, quod in similitudine huius, accepit ex uirgine natus, homo apparens quidem sicut nos secundum seruilem formam, ex operibus autem demonstratus quia omnium creator et dominus est, agens opera dei. Sap. Sal. 7, 2

EIVSDEM SEXTA PASCHALI EPISTOLA

X Quemadmodum enim artificum optimi non in pretiosis tantum materiis artem ostendendo in admiratione sunt, sed uilissimum lutum et ceram dissolutam plerumque dum adsumunt, suæ disciplinæ monstrantes uirtutem multo magis laudantur, ita omnium optimus artifex, uiuax et efficax dei uerbum, ordinis coaptatione adornans uniuersa, non alicuius pretiosæ materiæ cælestis corpus adsumens ad nos aduenit, sed in luto magnitudinem suæ artis ostendit, ex luto formatum emendans hominem, ipse de uirgine nouo modo procedens homo, per modum quidem natiuitatis reconcilians, similitudinem autem quæ per omnia ad nos est sine peccato, non effugere iudicans, cum nascitur, pannis inuoluitur, nutritur, infans in præsepi iacens, naturæ nostræ infirmitatem suscipiens propter præcedentes causas. sed adhuc infans existens, simul et inimicum et eius perturbat agmen, magos euocans ad pænitentiam et faciens eos regem contemnere qui eos miserat. Hebr. 4, 15 Mt. 2, 8. 12

CYPRIANI SANCTI EPISCOPI ET MARTYRIS EX INTERPRETATIONE DE ELEMOSYNA

XI Multa et maxima existunt, dilectissimi fratres, diuina beneficia ex quibus nostram salutem dei patris et Christi larga et diues clementia operata est et semper operatur. unde ut nos custodiret et uiuificaret, pater filium misit, ut nos renouet, et missus filius uoluit filius hominis fieri, ut nos filios dei constituat. humiliauit igitur semet de op. et elemos. 1

32 p. 56,3 *est uersio uersionis Græcæ ex Collectione T 24 desumpta; ipsa Cypriani uerba exhibentur in Collectione C*

U, *S* [= *rw*]

4 KOMAE *om. S* 6 fide *T* fidei *US* 11 ĒPLA PASCHALI *U* 13 factum *U* factum est *wT* factum est et *r* 19 ex sexta *r* 31 ELYMOSVNA *w* 34 filium suum *S*

ipsum, ut populum abiectum reficiat; uulneratus est, ut nostra uulnera sanet; seruiit, ut de seruitute ad libertatem seruientes sibi adducat; mortem sustinuit, ut inmortalitatem mortalibus reddat.

AMBROSII SANCTISSIMI EPISCOPI MEDIOLANENSIS [INTERPRETATIO]

XII de fide 1, 94 Gal. 4, 4

Si mihi non credunt, credant apostolo dicenti: postquam uero uenit plenitudo temporis, misit deus filium suum factum ex muliere, factum sub lege. filium, inquit, suum, non unum de multis, non communem, sed suum; cum dicit suum, generationis æternæ proprietatem signauit. hunc postea factum ex muliere astruxit, ut facturam non diuinitati, sed adsumpto corpori adscriberet, factum ex mulierc per carnis susceptionem, factum sub lege per obseruantiam legis. diuina enim eius generatio ante legem, ista post legem.

EIVSDEM DE LIBRO SECVNDO

XIII ibid. 2, 77. 78 1 Cor. 2, 4 Ioh. 6, 51. 58 Ioh. 6, 54

Sileant igitur inanes de sermonibus quæstiones, quia regnum dei, sicut scriptum est, non in persuasione uerbi est, sed in ostensione uirtutis. seruemus distinctionem diuinitatis et carnis. unus in utraque loquitur dei filius, quia in eodem utraque natura est. etsi idem loquitur, non uno semper loquitur modo. intende in eo nunc gloriam dei, nunc hominis passiones: quasi deus docet diuina, quia uerbum est; ut homo autem dicit humana, quia in mea substantia loquebatur. hic est panis uiuus qui descendit de cælo; hic panis caro est, sicut ipse dixit: hic panis quem ego dabo, caro mea est. hic est qui descendit, quem pater sanctificauit et misit in mundum. nec ipsa littera nos docet sanctificatione non diuinitatem eguisse, sed carnem.

GREGORII MAGNI SANCTI EPISCOPI NAZIAZENI

ep. 101 XIIII

Non decipiant homines nec decipiantur, hominem sine mente suscipientes dominicum, sicut ipsi dicunt, magis autem dominum nostrum et deum. nec enim hominem separamus a deitate, sed unum et eundem decernimus, prius quidem non hominem, sed deum et filium solum et ante sæcula, non mixtum corpori et quæcumque sunt corporis, in fine autem et hominem, adsumptum pro nostra salute, passibilem carne, inpassibilem deitate, circumscriptum corpore, incircumscriptum spiritu, eundem terrenum et cælestem, uisibilem et intellegibilem, capabilem et incapabilem, ut in toto homine eodem et deo totus homo reformetur, qui sub peccato ceciderat.

Si quis non dei genetricem Mariam æstimat, sit ipse sine deitate.

Si quis quasi per fistulam in uirgine transisse et non in ipsa formari deifice simul et humane, deifice quidem quia sine uiro, humane autem quia lege partus, anathema sit.

5—11. 13—21 *sunt ipsa uerba Ambrosii* [*A*], *hic illic ex Græca uersione* [*Γ*] *mutata. ceterum codicum A accurata notitia præsto non est*

V, *S* [= *w*]

4 INTERPRETATIO *US falso ex Græco retentum* 7 cum — suum *US* [= *TC*] suum cum dicit *A* 8 significauit *TC*[*A*] 9 asseruit *A* facturam *S* factura *UTC*[*A*] adsumpto adscriberet *US*[*Γ*] adsumptioni corporis adscriberetur *T*[*A*] adsumpto corpori adscriberetur *C* 10. 11 diuina generatio *US* [= *Γ*] *cf. C* generatio autem illa cælestis *T*[*A*] 15 dei [= *TC*] *om. A* 17 docet *US* [= *Γ*] loquitur *TC*[*A*] quae sunt diuina *TC* [*A*] 18 u: — autem *US* [= *Γ*] quasi homo *TC*[*A*] quæ sunt humana *C*[*A*] 19 panis hic *TC*[*A*] est panis quam *U* 20 descendit *US* descendit hic est *T* [descendit de cælo hic est *A*] mundum *US*[= *Γ*] hunc mundum *TC*[*A*] 21 nec *USTC est falsa lectio pro* hæc non *del. w* 23 homine *U* 31 si quis — deitate *om. S* 32 *post* si quis *ins.* dicit deum *w*

Si quis formatum dicit hominem et ita subingressum deum, damnatus est; non enim natiuitas dei hoc est, sed fuga natiuitatis.

Si quis introducit duos filios, unum quidem ex deo et patre, secundum autem ex Maria, et non unum et ipsum, et ab adoptione excidat quæ promissa est recte credentibus. Eph. 1, 5 naturæ enim duæ deus et homo, quoniam et anima et corpus; filii autem non duo nec dei. neque enim hic duo homines, licet et ita Paulus interius hominis et exterius 2 Cor. 4, 16 appellauerit. et si oportet conpendiose dicere, aliud quidem et aliud, ex quibus saluator est, si quidem non idem est inuisibile uisibili et sine tempore sub tempore; alius autem et alius, absit. utraque enim summa unitate in contemperatione, deo quidem humanato, homine autem deificato uel quomodo quis nominet. dico autem aliud et aliud e contrario quam in trinitate habet. ibi enim alius et alius, ut non subsistentias confundamus, non aliud autem et aliud; unum enim tria sunt et identidem deitati.

Si quis ut in propheta dicit secundum gratiam operatum esse et non secundum substantiam coniunctum aut reformari, sit uacuus meliore operatione, magis autem plenus contraria.

Si quis non adorat crucifixum, anathema sit et adscribatur cum dei interfectoribus.

Si quis ex operibus perfectum aut post baptisma aut post resurrectionem ex mortuis adoptionem meruisse dicit, sicut pagani fictos, quos Græci perigraptos uocant, dicunt, id est adoptiuos, anathema sit. quod enim inchoatum est aut proficit aut consummatur, non deus, quamuis propter augmentum quod paulatim creuerit, ita dicatur.

BASILII SANCTISSIMI QVI FVIT EPISCOPVS CAESARIAE PRIMAE CAPPADOCIAE

XV Non enim tantum cælum et terra et magnitudines aequorum et quæ in aquis de spir. s. 18 uersantur, et terrestria animalia et arbores et stellæ et aer et horæ et uarius uniuersitatis ornatus supereminens uirtutis commendant quantum quia potuit deus incapibilis inpassibiliter per carnem conplecti morti, ut nobis sua passione inpassibilitatem donet.

GREGORII SANCTISSIMI EPISCOPI NYSAE

XVI Hoc enim sapite, ait, in uobis quod et in Christo Iesu, qui in or. 1 de beatit. forma dei existens non rapinam arbitratus est esse æqualis deo, sed Phil. 2, 5-7 semet ipsum exinaniuit formam serui accipiens. quid pauperius in deo quam serui forma? quid humilius in rege omnium quam in communionem pauperrimæ nostræ naturæ sponte uenire? rex regum et dominus dominantium seruitutis Apoc. 19, 16 formam subiit; iudex uniuersitatis sub censu potentium fit; creaturæ dominus in spelunca deuertit; qui cuncta conprehendit, non inuenit locum in diuersorio, sed in præ- Ies. 40, 12 sepi animalium iacet; mundus et inmaculatus humanæ naturæ sustinet sordes et per omnem paupertatem nostram transiens usque ad mortis accedit experimentum. uidetis spontaneæ paupertatis mensuram: uita mortem gustat; iudex ad iudicium ducitur; uitæ omnium dominus sub sententia iudicantis fit; qui totius est supermundanæ uirtutis rex, carnificum non repellit manus. ad hoc tibi, ait, exemplum humilitatis respiciat mensura.

U, *S* [= *wr*]

4 et ab *U* ab *S* [= *T*] 11 de *S* 13 in *om. U* 18 fictor *US* *debuit scribi* parengraptos 19 dicunt *del. w* 23 terra w^{corr} terram *US* 24 uertantur *S*, *corr. w* 25 incapibilis *U* incapillis *S* incapabilis w^{1} 29 rapina *w* 31 communione *S* 32 ueniret *U* 33/34 spelucam w^{corr} 39 repellit w^{1} repellet *US*

ATTICI EPISCOPI CONSTANTINOPOLEOS

XVII Hodie Christus dominus misericordiæ natiuitatem suscepit; in deifica enim dignitate præexistebat.

[Et adiecit] deinde his infert iterum: Misericordiæ uerbum exinanitur, inexinani-
Phil. 2, 7 bilis natura existens; semet ipsum enim exinaniuit formam serui accipiens.
Ioh. 1, 14 qui sine carne est, propter te incarnatur; uerbum enim caro factum est. qui tactui non subiciebatur propter naturæ incorporeum, palpatur; qui sine initio est, sub initio fit corporeo; qui perfectus est, crescit; qui inconuertibilis est, proficit; qui diues est, in paupere diuersorio fit; qui coperit cælum nubibus, pannis inuoluitur; rex in præsepe ponitur.

ICONII EPISCOPI

XVIII Quoniam enim ipse et rex et deus est et mortem propter passionis dispensationem gustauit, munera magorum mysteriorum sunt indicia. offerunt aurum; cognoscunt enim eum regem. offerunt tus; deo enim scimus offerentes. adiciunt myrram propter mortem quæ in mysterio est passionis.

EIVSDEM

XVIIII Nisi enim ille nasceretur carnaliter, non tu renascereris spiritaliter. nisi ille sustinuisset serui formam, non tu dignitatem adoptionis lucratus esses; propter hoc enim in terra cælestis, ut tu in cælis leuareris terrenus. propter hoc Christus semet ipsum exinaniuit, ut nos omnes de plenitudine eius accipiamus. illius mors tua facta est inmortalitas; domini passio serui facta est altitudo; tu autem beneficium accipis ad commodum blasphemiæ.

SIMILITER ATTICI EPISCOPI CONSTANTINOPOLEOS

XX Si quem ambiguum facit unigeniti humanatio et uirginis partus et passionum communicatio et crux et passio et mors, ediscens cognoscat prouidere hæc mundi salutem, sed nec indigna misericordia potioris. si enim turpe est deo in uirgine habitare, turpius utique omnino est et facere; si uero creans non iniuriatus est, nec habitare in creatura obprobrio dignum iudicauit. et si pati malum est, passionibus liberare quantum est? unde et mortuus est, inmortali morte mortificans mortem, et resurrexit nostram largiens resurrectionem, et omnia hæc suscepit non natura deitatis, sed adsumptione carnis, hic quidem in inuiolabilibus suæ habitans inpassibilitatis, hic uero omnia passus est sustinens, ut fieret uitæ optimæ dux et legislator.

XVII—XX *adiciunt US sicut T, ubi tamen adnotatur*: hæc testimonia quæ secuntur, in aliis exemplaribus non inuenitur. *desunt omnia in codice Casinensi Collectionis C, ultima duo in codice Vaticano eiusdem Collectionis. de codicibus Græcis referam ad V 54 et A 75; hic adnotasse sufficiat hæc quattuor capitula ex gestis quæ d. 22. m. Iul. 431 facta esse dicuntur, in primam sessionem esse translata. neque enim Vincentius Lerinensis Attici uel Amphilochii mentionem facit in Commonitorio* [30] *et Rusticus adnotat in dialogo c. Aceph. p. 74*^{b}: suscipe de Ephesina synodo lectionem quam superaddiderunt iam postquam uenerunt uicarii sanctissimi Cælestini papæ Romani, ex iis demonstrantes quomodo debeat CCCXVIII sanctorum patrum symbolum declarari ex testimonio sanctæ memoriæ Attici

---

U, S [= *wr*]

4 Et adiecit *US*[= *p*] 11 Amphilochii epi iconii T *post* episcopi *add.* beati amphylochii *U*^{rec} 21/22 accommodum *S* 23 CONSTANTINOPOLI *S* 32 est *US*[= *T*] ut fieret *om. S*

26 Petrus presbyter Alexandriæ et primicerius notariorum dixit: Habemus autem et codices blasphemiarum reuerentissimi Nestorii, e quibus unius elegimus capitula, quæ, si placet, legimus.

Flauianus episcopus Filippensium dixit: Legantur et inserantur gestis.

DE CODICE EIVSDEM NESTORII QVATERNIO XVII IN DOGMATE

I Quando igitur diuina scriptura dictura est aut natiuitatem Christi, quæ ex beata uirgine est, aut mortem, nusquam uidetur ponens »deus«, sed aut »Christus« aut »filius« aut »dominus«, quoniam hæc tria naturarum sunt significatiua duarum, aliquando quidem huius, aliquando autem illius, aliquando autem huius et illius. hoc autem est quod dico. quando ex uirgine natiuitatem nobis scriptura exponit, quid dicit? misit deus filium suum. non dixit: misit deus deum uerbum, sed accepit nomen quod nuntiat naturas duas. quoniam enim filius homo est et deus, dicit: misit deus filium suum, factum ex muliere, ut cum audieris factum ex muliere, deinde uideas nomen propositum quod indicat naturas duas, ut natiuitatem ex uirgine Maria filii quidem uoces; filium enim genuit dei et Christi genetrix uirgo, sed quoniam filius dei duplex est secundum naturas, non genuit quidem filium dei, sed genuit humanitatem, quæ est filius propter coniunctum filium. Loofs,Nestor. p. 273, 18-274, 17 Gal. 4, 4 Gal. 4, 4

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE VICESIMO PRIMO

II Vide quod contingit, hæretice. non inuideo uoci Christi genetricis uirginis, sed noui uenerabilem quæ suscepit deum, per quam processit uniuersorum dominus, per quam resplenduit iustitiæ sol. iterum suspectum habeo plausum: quomodo »processit« intellexistis? non dictum est a me hoc processit pro eo quod natus est; non enim sic cito obliuiscor meorum. procedere deum de Christi genetrice uirgine a scriptura didici diuina, nasci uero deum ex ea nusquam didici. Loofs,Nestor. p. 277, 19-278, 2 Mt. 4, 2

III Et post alia: Nusquam igitur diuina scriptura deum a Christi genetrice uirgine dicit natum, sed Iesum Christum filium dominum. hæc omnes confitemur; quæ enim docuit diuina scriptura, miser est qui non statim suscipit. surgens accipe puerum et matrem eius. hæc angelorum uox; amplius autem quam tu quæ natiuitatis sunt, nouerant archangeli. surgens accipe puerum et matrem eius. non dixit: surge, accipe deum et matrem eius. Loofs,Nestor. p. 278, 5-13 Mt. 2, 13

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE VICESIMO QVARTO

IIII Quod ergo dicebamus ne timeas accipere Mariam uxorem tuam; quod enim in ea natum est, hoc est ΓΕΝΝΗΘΕΝ, siue per unum siue per duo, intellectum nihil lædit (quod enim in ipsa natum est, ex spiritu est sancto), si dixerimus quia deus uerbum natum est in carne. aliud enim est simul esse cum nascente et aliud nasci. quod enim in ipsa, ait, natum est, de spiritu est sancto, hoc est spiritus sanctus creauit quod in ipsa est. uiderunt ergo patres, utpote scientissimi scripturarum diuinarum, quia si de incarnato posuerimus natum, inuenitur aut filius spiritus deus uerbum aut duos patres habens, aut per unum inuenietur deus uerbum creatura Loofs,Nestor. p. 285, 24-287, 21 Mt. 1, 20

U, *S* [= *wr*]

3 placet *T* placent *US* 23 a *S om. U* 24 didici¹ *Uw*^{corr} dici *wr*^{corr} nasci *r* 33 hoc est ΓΕΝΝΗΕΕΝ [sennheen *r*] *S* [*cf. T*] *om. U* unum *U* [= *T*] unum n id est genitum *S* [= *C*] duo *U* [= *T*] duo id est quod in ea factum est *S* [= *C*] 38 carnato *U* 39 unum *US* unum N *T*

spiritus existens. fugientes ergo natiuitatis sermonem, posuerunt »qui descendit propter nos homines et propter nostram salutem, et incarnatum«. quid est incarnatum? non conuersum ex deitate in carnem: incarnatum ex spiritu sancto secuti sunt euangelistam. euangelista enim ueniens in humanationem, fugiit natiuitatem
Ioh. 1, 14 dicere de uerbo. uerbum caro factum est; non dixit: uerbum per carnem natum est. ubi enim mentionem faciunt filii aut apostoli aut euangelistæ, ponunt quia natus est ex muliere. adtende quod dicitur, rogo: ubi dicunt nomen filii et quia natus est ex muliere, ponunt »natus est«; ubi uero mentionem faciunt uerbi, nemo eorum ausus est dicere natiuitatem per humanitatem. audi: beatus Iohannes euan-
Ioh. 1, 14 gelista ueniens in uerbum et inhumanationem eius, audi qualia dicit. uerbum caro factum est, hoc est adsumpsit carnem, et habitauit in nobis, hoc est nostram indutus est naturam et habitauit in nobis, et uidimus gloriam eius, filii. non dixit: uidimus natiuitatem uerbi.

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE XV IN DOGMA

Loofs, V p. 248, 10-249, 1 Rom. 9, 5 Sic et secundum carnem Christum ex coniunctione quæ ad deum uerbum est, deum nominamus, uisibilem scientes sicut hominem. audi utraque Paulo prædicante: ex Iudæis Christus secundum carnem, qui est super omnes deus. confitetur hominem primum et tunc dei copulatione diuine loquitur de uisibili, ut nullus hominis cultorem Christianismum suspicetur.

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE XXVII

Loofs, VI p. 289, 6-15 Exod. 7, 1 Exod. 4, 22 1 Reg. 24, 7 Ies. 45, 1 Ies. 13, 3 Sed sicut dicebamus deum omnium creatorem et deum Moysen (deum enim ait, posui te Faraonis) et filium Israhel dei (filius enim ait, primogenitus meus Israhel), et sicut dicebamus Christum Saul (non enim ait, mittam manum meam in eo, quia Christus domini est) et dominum similiter (hæc dicit, ait, dominus Christo meo Cyro) et Babylonium sanctum (ego enim ait, præcipiam eis; sanctificati enim sunt et ego adduco eos), ita dicimus et dominum Christum et deum et filium et sanctum et Christum; sed communio quidem nominum similis, non autem eadem dignitas.

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE XV

Loofs, VII p. 254, 5-12 Coll. Pal. 29, 9 Phil. 2, 5-7 Hoc sapite in uobis quod et in Christo Iesu, qui in forma dei existens semet ipsum exinaniuit formam serui accipiens. non dixit: hoc sapite in uobis quod et in deo uerbo, quod in forma dei existens formam serui accepit; sed accipiens »Christus« utpote duarum naturarum appellationem significatiuam, sine periculo eum et serui formam, quam accepit, et deum nominat, dum hæc quæ dicuntur, in duplum naturarum diuidantur sine reprehensione.

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE XVI

Loofs, VIII p. 261, 20-262, 6 Phil. 2, 10. 11 Vt in nomine Iesu, ait, omne genu flectatur cælestium et terrestrium et infernorum et omnis lingua confiteatur quia dominus Iesus Christus. propter indutum indumentum ueneror; propter occultum adoro uisibilem.

U, *S* [= *wr*]
4 fugit *S* 6 faciant *S* 10 humanationem *S* [= *T*] 19 culturam *wcorr* 24 dominum] κύριον *pro* Κῦρον 34 eum *S* cum *U*

indiuisibilis a uisibili deus: propter hoc indiuisi honorem non diuido. diuido naturas, sed unio adorationem.

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE XVII IN DOGMATE

VIIII Erat quidem deus uerbum et ante humanationem filius et deus et coexistens patri, adsumpsit autem in ultimis temporibus serui formam. sed existens ante hoc filius et uocabatur, post adsumptionem non potest uocari separatus filius, ne duos filios dogmatizemus; sed quoniam illi coniunctus est, qui a principio est filius, sibi iuncto, non potest secundum dignitatem filiationis diuisionem suscipere, secundum dignitatem dixi filiationis, non secundum naturas. propter hoc et Christus deus uerbum nominatur, quoniam quidem habet coniunctionem ad Christum continuam. Loofs,Nestor. p. 275, 1-11

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE XV IN DOGMA

X Inconfusam igitur naturarum custodimus coniunctionem, confitemur in homine deum, ueneramur diuina coniunctione omnipotenti deo coadorandum hominem. Loofs,Nestor. p. 249, 1-4

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE VI

XI Considera et quod his statim copulatur: ut misericors, ait, fiat et fidelis pontifex ad deum. in quo enim passus est ipse temptatus, potest temptatis subuenire. ergo qui passus est, pontifex misericors est; passibile uero templum, non uiuificator passi deus. Loofs,Nestor. p. 234, 10-16 Hebr. 2, 17.18 Coll. Pal. 29,6

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE XXVII

XII Vt discatis, ait, quod ualde quædam deitatis existebat coniunctio et in pueritia dominicæ conspectæ carnis. erat enim ipse puer et pueri dominus. laudastis uocem; sed nec ipsi indiscusse plaudatis. dixi enim quod ipse erat puer et pueri habitator. Loofs, Nestoriana p. 292, 1-6 Coll. Pal. 29, 21

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE PRIMO

XIII Communes enim sunt trinitatis operationes et solis subsistentiis diuisionem habent. unigeniti ergo gloria aliquando patri adhibetur (est enim ait, pater meus qui glorificat me), aliquando spiritui (spiritus enim ait, ueritatis me glorificabit), aliquando Christi potentiæ. Loofs,Nestor. p. 225, 13-18 Coll. Pal. 29,4 Ioh. 8, 54 Ioh. 16, 13.14

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE XVI

XIIII De filio dicens: Iste qui dicit: deus meus, deus meus, quare me dereliquisti? iste qui triduanam mortem sustinuit; adoro autem cum deitate hunc ut diuinæ cooperatorem auctoritatis. Mt. 27, 46 Loofs,Nestor. p. 260, 4-7 Coll. Palat. 29, 10

XV Et post alia: Propter indutum indumentum colo; propter occultum adoro uisibilem. inseparabilis a uisibili deus; propter hoc indiuisi honorem non diuido. di- Loofs,Nestor. p. 262, 3-12 supra VIII Coll. Pal. 29, 11

13 caue quod dicit coadorandum w^{mg}

U, *S* [*wr*]

4 *prætermissum est* existens *m* dum existebat *corrigere* 13 diuina coniunctione w^{corr} diuinæ coniunctioni *US* 14 sexto decimo *w* 18 uiuificator — dei *T* uiuificatur nisi posse dei *US* 20 quidam *U* 25 communis *U* 27 glorificauit *US* 28 potentia *U* 31 triduanum *w* ut *T* et *US*

uido naturas, sed unio adorationem. non per se deus est quod plasmatum est in uulua; non per se deus quod creatum est ex spiritu; non per se deus quod sepultum est in sepulcro; sic etenim essemus hominis cultores et mortui cultores manifesti. sed quoniam in adsumpto deus, ex adsumente adsumptus, ut adsumenti copulatus, coappellatur deus.

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE III CONTRA HAERETICOS

Loofs, XVI Nestor. p. 226, 14-227, 3

De spiritu dicens: Quomodo enim erit seruus, ait, qui cum filio et patre operatur? et si quæret aliquis spiritus actiones, inueniet a filii et patris in nullo deficientes, non quasi quod una diuidatur deitas, sed quia diuina scriptura quod est unius uirtutis, in singulas diuidat subsistentias ad demonstrationem trinitatis similis. et considera mihi similem ex necessariis quæ sunt in operibus, inchoantem. deus uerbum factum est caro et habitauit in nobis. consedere facit sibi adsumptam pater humanitatem; dixit enim ait, dominus domino meo: sede a dextris meis. adsumpti spiritus descendens continuit gloriam; quando enim ait, uenerit spiritus ueritatis, ille me glorificabit.

Ioh. 1, 14 — Ps. 109, 1 — Ioh. 16, 13. 14

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE VI

Lc. 4, 18. 19 — Loofs, Nestor. p. 235, 6-236, 6 — Hebr. 5, 7-9

De Christo dicens quia missus est prædicare captiuis remissionem, sicut apostolus dicit, infert et ait: Iste fidelis deo factus pontifex (factus est enim iste, non consempiternus ante), iste qui paulatim in pontificis, hæretice, profecit dignitatem. audi apertius tibi hoc clamante uoce. in diebus, ait, carnis suæ preces et supplicationes ad eum qui potest eum saluare de morte, cum clamore ualido et lacrimis offerens et exauditus a reuerentia, cum esset filius, didicit ex quibus passus est, obœdientiam et consummatus factus est obœdientibus sibi omnibus causa salutis æternæ. consummatur autem quod paulatim proficit, hæretice. de quo alibi Iohannes et Lucas in euangeliis clamant: et Iesus proficiebat sapientia et ætate et gratia; quibus consona et Paulus loquens: consummatus, ait, factus est obœdientibus sibi omnibus causa salutis æternæ, appellatus a deo pontifex secundum ordinem Melchisedech.

Lc. 2, 52 — Hebr. 5, 9.10

XVIII Et post alia: Pontifex uocatus. quid ergo interpretaris contra Paulum impassibile deum uerbum terreno admiscens simili corpori et passibilem pontificem faciens?

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE VII SIC

XVIIII Loofs, Nestor. p. 240, 1-4 — Hebr. 3, 1. 2

Vnde, fratres uocationis cælestis participes, considerate apostolum et pontificem confessionis nostræ Iesum, fidelem existentem ei qui fecit eum.

Loofs, XX Nestor. p. 240, 4-9

Et post alia: Existente igitur uobis hoc solo pontifice conpatiente et consanguineo et firmo, nolite a fide quæ in eum est, præuerti; ipse enim nobis promissæ benedictionis ex semine Abraham destinatus est, utpote pro se et genere corporis sacrificium adferens.

4/5 caue quod dicit coappelletur w^{mg}

U, *S* [= *wr*]

2 creatum est ex [w^{corr} et *S*] spiritu non per se deus quod *S om. U* 4/5 coappelletur *S* 12 considere w^{corr} 15 glorificabit w^{corr} *r* glorificauit *Uw* 25 profecit *U* [= *P*] 31 simile *US*

Notandum est quia confessus [es] omnem pontificem egere sacrificio et subducens Christum uelut non indigentem, in his ait pro se offerre et genere sacrificium.

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE IIII

XXI Audite igitur intendentes dicta. qui manducat, inquit, meam carnem. mementote quia de carne est quod dicitur, et quia a me non additur nomen carnis, ut non uidear illis contraria interpretari. qui comedit carnem meam et bibit meum sanguinem. numquid dixit: qui manducat meam deitatem et bibit meam deitatem? qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem, in me manet et ego in eum. Loofs,Nestor. p. 227, 20-228, 3 Coll. Pal. 29, 20 Ioh. 6, 56

XXII Et post alia: Sed ad propositum. qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem, in me manet et ego in eum. mementote quia de carne est quod dicitur. sicut misit me uiuens pater, me uisibilem. sed forte aliter interpretor; audiamus ex sequentibus. sicut misit me uiuens pater. ille dicit deitatem, ego humanitatem: uideamus qui male interpretatur. sicut misit me uiuens pater. dicit hæreticus: hic deitatem dicit; misit me, ait, deum uerbum. sicut misit me uiuens pater, secundum illos et ego uiuo, deus uerbum, propter patrem. deinde post hoc: et qui manducat me, et ille uiuit. quem manducamus, deitatem an carnem? Loofs,Nestor. p. 228, 4-16 Coll. Pal. 29, 14 Ioh. 6, 57

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE TERTIO

XXIII Et omnino, ait, si omne simul nouum testamentum uersabis, non inuenies alicubi in eo mortem deo applicari, sed aut Christo aut filio aut domino. Christus enim et filius et dominus in unigenito (a scriptura accipimus) naturarum est duarum significatiuum et aliquando quidem significat deitatem, aliquando autem humanitatem, aliquando utraque, quale est cum Paulus scribens prædicat cum inimici essemus, reconciliati sumus deo per mortem filii eius, humanitatem clamat filii; cum dicit iterum idem ad Hebræos deus locutus est nobis in filio, per quem et sæcula fecit, deitatem significat filii. nec enim caro creatrix est sæculorum, quæ post sæcula multa creata est. Loofs,Nestor. p. 269, 14-27 Rom. 5, 10 Hebr. 1. 2

XXIIII Et iterum post alia: Nec deitas fratrem Iacobum habuit nec dei uerbum adnuntiamus mortem, cum dominico corpore et sanguine cibamur. Loofs,Nestor. p. 271, 1-3

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE TERTIO

XXV Intendo, ait, nostros populos religiositatem quidem multam possidentes et calidissimam pietatem, de ignorantia autem circa scientiæ dei dogma labentes. hoc uero non est crimen populorum, sed (quomodo decenter possim dicere?) dum tempus non habuerint doctores aliquid de suptilibus uobis insinuare dogmatibus. Loofs,Nestor. p. 283, 2-8

27 Petrus presbyter Alexandriæ et primicerius notariorum dixit: Ecce manifeste in his ait quia nullus ante eum de doctoribus ista locutus est populis quæ ipse locutus est.

U, *S* [= *wr*]

1 es *Uw* est *r* *om. T* omnem *S* omnia *U* 2 uelud *U* ut *S* genere *U* gerere *S* 8 bibit *om. U* 9 eo w^{corr} 11 eo w^{corr} 15 me^{2}] a me *U* 20 omnes *US*, *corr. w* 22 scriptura *U* scripturas *w* scripturis w^{corr} *r* accipimus = λαμβάνομεν *pro* λαμβανόμενον 29 uerbum *US* [= *uaria lectio in r*] uerbi w^{corr} 31 TERTIO *US* XXIII *Γ et ceteræ uersiones* 33 scientiæ w^{corr} scientiam *US*

Flauianus episcopus Filippensium dixit: Quoniam acerba et blasphema sunt quæ a Nestorio dicta sunt, et non sufferunt aures nostræ amplius pollui, unaquæque pars blasphemiæ eius inseratur gestis ad accusationem docentis hæc.

28 Petrus presbyter Alexandriæ et primicerius notariorum dixit: Reuerentissimus et sanctissimus metropolita et episcopus Carthaginis Capriolus per Bessulam diaconem scripsit ad sanctam hanc synodum epistulam, quam si iusserit uestra reuerentia, legam.

XVIII 1 Reuerentissimis et beatissimis et sanctissimis conministris undique ad sanctam synodum conuenientibus Capriolus. Orabam, reuerentissimi fratres, in tali statu uenerabilem uestram synodum celebrari, ut et nos electis communi iudicio fratribus et coepiscopis nostris non recusationem lamentatione dignam, sed instructam legationem magis mitteremus, nisi nostram instantiam causæ diuersæ impedirent. etenim primum domini et filii nostri piissimi imperatoris Theodosii tales litteræ ad manus uenerunt, quæ beatæ memoriæ fratris nostri et coepiscopi Augustini præsentiam specialiter exigebant, quæ prædictæ litteræ in hac uita inuenire eum nullatenus potuerunt. unde ego, qui ipsam imperialem notitiam, licet prædicto destinata uideretur, accepi missam, et in omnibus prouinciis Africæ conpetentibus litteris et solitis colloquiis synodum uolui congregare, ut electi e numero fratrum et episcoporum nostrorum ad adorabilem synodum uestræ beatitudinis destinarentur. sed quoniam non est apertus accessus uiæ (etenim infusa inimicorum multitudo et uastatio lata prouinciarum, quæ aut extinctis habitatoribus aut fugatis miserandam exterminationis faciem in longitudinem et in latitudinem extendentem facultatem consummauit ueniendi), his igitur impedimentis conuenire ad unum qui circum Africam sunt episcopi nullatenus potuerunt.
d. 19. m. Apr. 431 quibus additur quoniam imperiales in diebus paschæ ad nos uenerunt litteræ, quando uix usque ad uenerabilem totius synodi duorum mensuum spatium restabat, qui uix sufficiebant et ipsi Africanæ synodo in unum conuenire, et si nulla difficultas ab hostibus præsens accideret. hinc factum est, licet legatos nullo modo destinare potuimus, propter reuerentiam tamen debitam ecclesiasticæ disciplinæ filium meum Bessulam diaconum cum his excusationis litteris destinauimus, adorabiles fratres. unde postulo uestram sanctitatem, licet credam auxilio nostri dei per tantam synodum uenerabilium sacerdotum firmam per omnia fidem catholicam futuram, ut operante sancto spiritu, quem uestris cordibus in omnibus gerendis credimus adfuturum, nouas doctrinas et ante hoc ecclesiasticis auribus expertes prouincialis auctoritatis uirtute repellere et ita nouis quibuscumque erroribus resistite, ne eos quos pridem expugnauit ecclesia et in his temporibus quibus exorti sunt, et apostolicæ sedis auctoritas et in unum consonans sententia sacerdotalis frequenter, sub habitu secundæ collocutionis uox uideatur pridem ablata renouari. si quid forte nouiter exortum est quæstionis, necesse est aut acceptum probetur aut condemnatum possit discerni; hæc autem de quibus iam pridem iudicatum est, si aliquis dimiserit ad secundam conlocutionem uocari, nihil aliud uidebitur siquidem de fide quam hactenus tenuit, ipse ambigere. deinde et propter posteriorum exemplum, ut hæc quæ nunc pro catholica fide definita sunt, habere possint perpetuam firmitatem, hæc quæ iam a patribus sunt definita, custodienda sunt, quoniam si quis uo-

---

U, *S* [= *w*] *r*

1 blasphemia *w* 7 *et* XVIII *et* XXIII *adscribit w* 12 talis *U* 21 extendentem *US* = *T*, ἐκτείνουσαν *pro* ἐκτείνουσα 24 uenerabilem — synodi *US* = *T* 26 accederet *US* est *US* = *T*, *deest* ut = ἵνα 27 debitum *U* 28 ad honorabiles *S* 29 auxilium *S* 31 regendis *S* [= *T* 32 prouincialis *US* = *T*, ἀρχαίας *Græca* repellere *in* repellite *corr. w* 33 eos *US* = *T*, τούτους *Græca corrupte* 35 frequenter sub = συνεχῶς ἐν *pro* συνέχωσεν 38 siquidem *US* = *T*, εἴπερ *pro* ἤπερ

luerit quæ pro catholico statu decreta sunt, in perpetuum manere, non sua auctoritate, sed antiquorum sententia debet confirmare quod sensit, unde sic hoc quidem ab antiquioribus, hoc autem a recentioribus uidens hoc quod confirmat, probans, unigenitam catholicæ ecclesiæ ueritatem a præteritis temporibus usque ad nostram simplici puritate et inuicta auctoritate currentem semet et dicere doceat et tenere. hæc interim pro præsenti legatione Africæ quam destinare necessitas prædicta non concessit, uenerabilibus uestris auribus summisi, plurimum petens quatenus conspectis quæ in rebus sunt et temporibus calamitates, nostram absentiam nullam superbiam aut neglegentiam, sed manifestam necessitatem magis arbitrari dignamini.

2 Cyrillus episcopus Alexandriæ dixit: Et epistola quæ lecta est reuerentissimi et sanctissimi episcopi Carthaginis Caprioli, inseratur fidei gestorum. uult enim antiqua quidem ualere fidei dogmata, recentiora autem utpote adinuenta et impie dicta reprobari et eici.

3 Omnes episcopi clamauerunt: Hæc omnium uoces sunt. hæc omnes dicimus. hæc omnium oratio est.

Sententia prolata a sancta synodo contra impium et inimicum rectæ fidei Nestorium, damnans eum

4 Sancta synodus dixit: Super alia neque obaudire uolentem honorabilem Nestorium nostram uocationem neque quidem a nobis destinatos sanctissimos et reuerentissimos episcopos suscipientem necessario accessimus ad discussionem impie ab eo dictorum et conprehendentes eum et ex epistolis eius et ex scriptis, quæ lecta sunt, et de nuper ab eo dictis in hanc metropolim et per testium depositionem impie sapientem et prædicantem, necessario coacti sumus tam ex canonibus quam ex epistola sanctissimi patris ep. 2 nostri et comministri Cælestini episcopi Romanorum ecclesiæ, lacrimantes sæpius, ad hanc mæstam contra eum uenire sententiam.

Qui blasphematus igitur ab eo est dominus noster Iesus Christus, definiit per præsentem sanctissimam synodum alienum esse eundem Nestorium ab episcopali dignitate et omni conuentu sacerdotali.

5 Petrus presbyter Alexandriæ et primicerius notariorum dixit: Charisius quidam nomine presbyter et dispensator sanctæ ecclesiæ Philadelphiæ ciuitatis adseruit quosdam ex Lydia oriundos hæreticos uoluisse quidem suum errorem deponere, conuerti uero ad ueritatis lumen et inbui catholicæ <ecclesiæ> piis rectisque dogmatibus. dixerunt eos qui ad ueritatem fuerant deducendi, in peiorem tractos errorem et tamquam ex fouea in profundiorem foueam cecidisse. [adseruit] Antonium namque et Iacobum nomina tantum presbyterorum habentes dicitur de Constantinopolim descendisse

10—15 *ex alia uersione adfert Vincentius Lerinensis in Commonitorio* 31

5—7 XVIIII 1—11 *uersio est et ex Coll. T 46 et ex Coll. Palatina 38 [P] desumpta. Græce extat in A 76. 77; primæ sessionis gestis actio de Charisio inserta est in VPSD. de ceteris uersionibus Latinis cf. quæ adnotaui ad Coll. Pal. 38 [uol. V p. 84]. in initio haud parca omissa sunt, cetera proxime accedunt ad uersionem Collectionis Palatinæ 38 [P]*

U, S [= wr]

3 uidens *US* = *T*, ὁρῶν *pro* ὅρων 5 currente *U* 8 calamitatibus w^2 *r* absentem *U* 16 XXIIII *w* 19 nostram *om. S* 26 blasphematur *s* 29 XLVII *w* 32 ecclesiæ *om. UVS* 34 adseruit *Uw* [= *TP*] asserunt *r*; *delere praetermisit qui nouauit uersionem*

cum epistolis commendaticiis Anastasii cuiusdam et Fotii, qui tunc temporis hæretico Nestorio adhærebant, qui et ipsi nomina tantum presbyterorum habebant, et cum deceret magis apostolicam euangelicamque fidei traditionem quam etiam patres exposuerunt qui Nicæam conuenerunt, eis tradi qui ab errore conuertuntur ad ueritatem et qui de tenebris ad lucem cupiunt peruenire, optulisse nescio quam impiissimorum dogmatum expositionem tamquam more symboli conpositam eidemque subscribere illos miseros compulisse et in hoc omnem impietatis excessisse mensuram. atque ut hæc quæ dicta sunt, possint euidentius adprobari, infra scriptus est etiam libellus oblatus a memorato presbytero Charisio et impiæ illius nefandæque fidei expositio de incarnatione filii dei cum subscriptione etiam illorum qui decepti sunt.

6 Sanctissimæ et deo dilectæ synodo universali quæ in Ephesiorum metropoli congregata est, a Charisio presbytero et dispensatore ecclesiæ Philadelphiæ. Est quidem omnibus sapientibus exoptandum honorem debitum et conuenientem patribus et maxime spiritalibus præceptoribus semper deferre; si uero contigerit ut hi qui docere debent, ea discipulis de fide garriant quæ aures omnium mentesque possint lædere, necesse est ordinem commutari et eos qui peruerse docere contendunt, a discipulis magis redargui. et quoniam inter eos est Nestorius numerandus, qui fructus opinionis suæ malæ decerpsit, qui de fide Christi nefandissime sentiens et docens semper quæ eum docere non decuit, omnem pæne orbem terræ turbauit, adeo ut etiam piissimi principes censere cogerentur huc uestram sanctam synodum conuenire et rectæ fidei dogmata confirmare, quod etiam sua clementia dominus deus indulsit ut propter causam supra dictam uos omnes huc patres sanctissimi conueniatis, huius rei gratia ego ad uestræ sanctitatis genua prouolutus adfirmo quod non solus ipse Nestorius, uerum etiam impietatis eius participes Anastasius et Fotius presbyteri, eandem etiam in aliis ciuitatibus fidem nefandam disseminare cupientes, Iacobo cuidam sui simili fauorem præstiterunt et præstant, ad conloquii societatem adhibentes eum et mensæ, quem etiam per litteras tamquam orthodoxum religiosissimis Lydiæ episcopis commendarunt. qui talia ammittit quæ sanctitatem uestram, si ea cognouerit, commouebunt iustas in eum et competentes pœnas efferre nec non etiam in eos qui ei patrocinantur et fauent. nam cum Philadelphiam ciuitatem Lydiæ aduenisset, simpliciores quosdam decepit clericos et illa fide spreta quam patres Nicææ ediderunt, symbolo alterius fidei, immo perfidiæ suscribere compulit. et hoc illi simplicitate sua fecerunt et subscripserunt hoc modo: »huic rectæ fidei adsentimus.« quæ expositio hæreticæ blasphemiæ plenissima est cum subscriptione eorum quibus subreptum est, et quæso ut ea coram uestra sanctimonia recitetur, ut intellegatur quomodo illi rectam fidem euertere sint conati; nec non etiam et litteras supra dictorum relegite, per quas Iacobum quidem hæreticum, qui talia ausus est perpetrare, orthodoxum esse testantur, me uero tamquam hæreticum a communione ac ministerio summouerunt pietatis dogmata retinentem, sicut in subditis apparebit. nam his recitatis sanctitas uestra comperiet qualia sint ea quæ illi aduersum rectam fidem scelera commiserunt, quæ per uestram sanctitatem deus penitus destruet.

U, *S* [= *wr*]
S euidenter *S* 11 xviiii *w* 14 spiritalibus et *P* 18 semper *US* sæpe *TCP* 27 commendauerunt *U* 29 offerre *S* 32 illis *U* 35 ut et *w* 36 etiam *om. r*

CHARISII PRESBYTERI CONFESSIO FIDEI

7 Credo in unum deum patrem omnipotentem, omnium uisibilium et inuisibilium factorem; et in unum dominum Iesum Christum, filium eius unigenitum, deum de deo, lumen de lumine, deum uerum de deo uero, eiusdem cum patre substantiæ, qui propter nos et nostram salutem descendit de cælis et incarnatus est, natus est ex sancta uirgine, homo factus est, crucifixus est pro nobis, mortuus est, surrexit tertio die, ascendit in cælis, inde uenturus iudicare uiuos et mortuos; et in spiritum ueritatis, paracletum similis substantiæ cum patre et filio, et sanctam catholicam ecclesiam et in resurrectionem mortuorum et in uitam æternam.

ET ALIA MANV

Ego Charisius optuli libellum sicut supra scriptum est, et subscripsi manu mea.

EXEMPLAR EXPOSITIONIS SYMBOLI TRANSFORMATI

XVIIII 1 Quisquis uel nunc primum instituitur ecclesiasticorum dogmatum scientia uel ex quolibet hæretico errore ad ueritatem desiderat commigrare, eum discere conuenit et confiteri quod credimus in unum deum patrem æternum, qui neque postea cœpit esse, sed antea et semper erat deus, neque postea factus est pater, quia semper erat
2 deus et pater. credimus autem et in unum filium dei unigenitum ex substantia
3 patris, ut uere filium et ex substantia eius cuius est et esse creditur filius. et spiritum sanctum, qui est ex dei substantia, qui non est filius, sed deus per substantiam, utpote eiusdem substantiæ cuius est deus et pater, ex quo est per substantiam. nos enim inquit apostolus, non spiritum mundi accepimus, sed spiritum qui ex deo est, ab omni quidem creatura eum separans, deo uero coniungens, ex quo est per substantiam præcipua quadam propriaque ratione præter omnem aliam creaturam, quam non ex substantia, sed ex causa operationis a deo credimus factam. et neque filium
4 putamus neque per filium essentiam cepisse. confitemur autem ipsum per se patrem perfectum in sua persona et filium simili modo et item spiritum sanctum, salua manente nobis ratione pietatis, ut patrem et filium et spiritum sanctum non tres diuersas substantias esse credamus, sed unam eandemque similitudinem deitatis.

5 Scire autem conuenit etiam de dispensatione quam pro nostra salute in domino Christo dominus deus impleuit, quod deus uerbum hominem perfectum adsumpsit ex semine Abraham et Dauid iuxta prædicationem sanctarum scripturarum, eiusque naturæ cuius et illi fuerant ex quorum semine ortus est, hominem extitisse perfectum, ex anima rationali et carne compositum, quem hominem nostræ naturæ consimilem spiritus sancti uirtute in uulua uirginis fictum dicimus factumque ex muliere, factum sub lege, ut omnes nos a seruitute legis redimeret [et] consecutos adoptionem quæ est olim repromissa, inæstimabiliter sibi coniunxit et mortem quidem experiri more hominum fecit, suscitauit uero a mortuis et euexit in cælos et sedere

1 Cor. 2, 12 Gal. 4, 4. 5 Eph. 1, 20. 21

U, *S* [= *wr*]

7 in *om. S* paraclitum w^{corr} *r* 8 in *om. S* 9 in *superscr. U del. w* 11 XLVIII *w* 13 XVIIII *Uw* 18 et in *TP* 25 cepisse *r* coepisse *Uw* [*uaria lectio in P*] 26 item *TP* iterum *US* 30 xps *U* 35 consecutos *P* et consecutus *US* [*cf. T*]

fecit ad dexteram dei, unde cum sit supra omnem principatum et potestatem et dominationem et supra omne nomen quod nominatur, non tantum in hoc sæculo, sed etiam in futuro, ab omni creatura accepit ueenerationem utpote cum diuina natura habens inseparabilem coniunctionem, ut relatio dei et sensus,
6 omni creatura uenerationem ei tribuente. et neque duos dicimus filios neque duos dominos, quoniam unus est filius per substantiam, deus uerbum, unigenitus filius patris, cui iste coniunctus et habens adoptionis participationem etiam filii appellationi et honori communicat; nam dominus per substantiam est deus uerbum, cui iste coniunctus honori communicat. et proptera neque duos dicimus filios neque duos dominos, quia cum sit manifestus is qui est per substantiam dominus et filius, inseparabilem habens cum eo coniunctionem hic quoque qui pro salute nostra adsumptus est, conrefertur, id est CYNANAΦEPETAI in nuncupatione et filii et domini, non quemammodum
Gal. 3, 26 unusquisque nostrum, qui per se ipsum filius est (unde et multos filios iuxta beatum dicimus Paulum), sed solus id habens, præcipuam coniunctionem ad deum uerbum, adoptionis etiam dominationisque effectus particeps, adimit quidem opinionem duorum filiorum et dominorum, facit autem nos coniunctione ea quæ ad deum uerbum est, omnem habere de eo fidem et opinionem, pro qua et uenerationem, utpote dei relatio,
7 ab omni consequitur creatura. unum igitur filium dicimus et dominum Iesum Christum, per quem omnia facta sunt, primitus quidem deum uerbum intellegentes, qui est per substantiam filius dei et dominus, deinde inducentes etiam
Act. 10, 38 adsumptum filium de Nazareth, quem unxit deus spiritu et uirtute, quasi
8 coniunctione ad deum uerbum filietatis dominationisque participem, qui etiam secundus
1 Cor. 15, 45 Adam iuxta beatum Paulum uocatur quasi eiusdem quidem naturæ qua Adam, demonstrans autem nobis statum futurum, et qui tantam ab illo habet differentiam quanta esse debet inter eum qui futuri status arcana bona subministrauit, et inter illum qui
1 Cor. 15, 47 præsentium malorum dedit initium. simili modo etiam secundus homo uocatur quasi qui secundum statum nobis monstrarit, quoniam prioris status princeps fuit Adam illius mortalis et passibilis et omnium dolorum plenissimi, in quo etiam similitudinem ipsius accepimus; secundum uero monstrauit nobis dominus Christus, qui
1 Cor. 15, 47-49 de cælis in futurum apparens omnes nos in communionem suam perducet. primus enim homo, inquit, de terra terrenus, secundus homo de cælo cælestis, id est inde uenturus, ut nos omnes ad similitudinem sui perduceret. unde infert: qualis terrenus, tales etiam terreni, et qualis cælestis, tales etiam cælestes. et sicut portauimus imaginem terreni, portemus etiam imaginem cælestis. in eo apparens et in eo omnibus conspicienda qui iudicandi
Act. 17, 30.31 sunt, occulta et inuisibilis faciet iudicium diuina natura. tempora enim ignorantiæ despiciens deus nunc adnuntiat hominibus ut omnes pænitentiam agant, eo quod statuit diem in qua iudicaturus est orbem, in uirum quem statuit, fidem præbens omnibus suscitans eum a mortuis.

Hæc est ecclesiasticorum dogmatum adsertio et quisquis contra hæc credit, anathema sit. quisquis non accipit salutarem pænitentiam, anathema sit. quisquis sanctum diem paschæ non facit iuxta morem catholicæ ecclesiæ, anathema sit.

U, *S* [= *wr*]

4 relatio ... sensus = ἀναφορά ... ἔννοια *pro* ἀναφορᾶι ... ἐννοίαι 6 quoniam *S* neque *U* 10 is *om. S* 14 id *Uw* is *r* [= *P*] praecipuam coniunctionem *US* [= *T*] 16 coniunctionem *S* quæ *scripsi* qua *US cf.* 14 21 filium *US* [= *P*, $\overline{\text{uv}}$ *pro* $\overline{\text{iv}}$ 21 quasi *P* quæ sunt *US* 23 quasi *P* quæ sunt *US* eius *S* 24 autem *Uw*^{corr} is *r* 27 quasi *P* quæ sunt *US* 28 passibilis omnium *U* 32 id est *S* idem *U*

ET SVBSCRIPTIO EORVM QVI DECEPTI SVNT

9 Budius Iunici Philadelphius, Tessariscedecatites agnoui ueram fidem orthodoxiæ et rogaui sanctissimum episcopum Theofanium et accessi ad sanctam et catholicam ecclesiam et anathematizo omnem hæresem et maxime Tessariscedecatitarum, in qua antea errabam, et assentio supra scriptæ expositioni rectæ fidei, anathematizans et eos qui non faciunt sanctum diem paschæ iuxta morem sanctæ et catholicæ atque apostolicæ ecclesiæ, et iuro per sanctam et omousion trinitatem et per pietatem et uictoriam dominorum nostrorum Fl. Theodosii et Fl. Valentiniani pp augg; et si quid ex his labefactauero, subiacebo legum seueritati. et recitatæ mihi expositioni subscripsi per Esychium Flauium curialem propterea quod litteras nescirem.

10 Similiter subscripserunt et hi:

Esychius Cerdanepi Philadelpheus curialis Tessariscedecatites
Rufinus Philadelpheus Tessariscædecatites
Eugenius dis Philadelpheus Tessariscædecatites
Faustinus laicus dis Philadelpheus Tessariscædecatites
Damalius et Alexander per manum Euprepii diaconis
Flauius Nymphidianus Philadelpheus scolasticus
Polychronius Tatiani Philadelpheus per manum Flauii Esychii Cerdalieli Philadelphiæ
Eustathius Marcelli Philadelpheus aurifex
Eutychius Philadelpheus
Stratonicus Ammonii Philadelpheus
Theodoretus et Alexander et Philadelphius per ipsum Alexandrum
Marinus Euethi per manum Neorii lectoris
Padicius Philadelpheus
Cyriacus Philadelpheus de hæresi Nouatianorum
Euxenius Philadelpheus nauta
Diomedis habitans in uico Caccaba
Iulianus Philadelpheus
Eutychius de uico Aulacis primus Tessariscædecatitarum
Patricius presbyter de uico Paradioxyli per manum Maximi
Zenon de territorio Sagari Poetha Tessariscædecatitarum

11 His igitur recitatis decreuit sancta synodus aliam fidem nulli licere proferre uel conscribere uel componere præter illam quæ constituta est a sanctis patribus qui Nicæam per sanctum spiritum conuenerunt, illos uero qui audent fidem aliam uel componere uel proferre uolentibus conuerti ad agnitionem ueritatis siue ex gentilitate siue ex Iudaismo siue ex alia qualibet hæresi, si episcopi fuerint aut clerici, alienos esse episcopos ab episcopatu et clericos a clericatu; sin uero laici sint, anathema esse. simili modo si qui deprehensi fuerint, siue episcopi siue clerici uel laici, uel credentes uel docentes ea quæ scripta sunt in expositione quæ a Charisio presbytero prolata est de incarnatione

---

U, *S* [= *wr*]

4 hæresim w^{corr} *r* 6 sc̄am *S* 10 Flauium] *cf. uol. V p. 100, 1* 13 philadelphius *S* 14 eugenidis pbiladelpheus *S* 16 manu *U* 18 eusychii *U* cerdalieli *U* [= *P*] cerdali *S* [= *T*] 20 euthatius *S* 25 pedicius *US* 27 cusenius *US* 32 poeta *US* [poetha *et* poeta *P* = Πυθᾶ *T*]

unigeniti filii dei, aut certe sceleratа et peruersa Nestorii dogmata, quæ etiam supra scripta sunt, eos subiacere sententiæ sanctæ et uniuersalis synodi, ita ut sit perspicuum episcopum quidem alienum fore episcopatu et deponendum, clericum uero a clericatu similiter summouendum; si uero laicus sit, in eum fore anathema, sicut supra dictum est.

1 Cyrillus episcopus Alexandriæ subscripsi pronuntians cum sancta synodo
2 Arcadius episcopus et legatus sedis apostolicæ subscripsi pronuntians cum sancta synodo
3 Iuuenalis episcopus Hierosolymitanus subscripsi pronuntians cum sancta synodo
4 Proiectus episcopus legatus sedis apostolicæ subscripsi pronuntians cum sancta synodo
5 Filippus presbyter sedis apostolicæ et legatus subscripsi pronuntians cum sancta synodo
6 Flauianus episcopus Filippensium subscripsi pronuntians simul cum sancta synodo
7 Firmus episcopus Cæsareæ subscripsi pronuntians simul cum sancta synodo
8 Memnon episcopus Ephesi subscripsi pronuntians simul cum sancta synodo
9 Acacius misericordia dei episcopus Melitenorum consentiens sanctæ synodo in supra scripta sententia subscripsi
10 Theodotus episcopus Ancyræ consentiens sanctæ synodo subscripsi
11 Palladius gratia Christi episcopus Amasenorum consentiens sanctæ synodo in supra scripta sententia subscripsi
12 Amphilochius episcopus Sidæ subscripsi pronuntians una cum sancta synodo
13 Iconius episcopus Cretæ subscripsi pronuntians simul cum sancta synodo
14 Danihel episcopus Coloniæ subscripsi simul cum sancta synodo
15 Perigenes episcopus Corinthi subscripsi pronuntians simul cum sancta synodo
16 Berenianus episcopus Pergæorum metropoleos subscripsi per Timotheum presbyterum
17 Seuerus episcopus Synnadon subscripsi
18 Reginus episcopus Constantiæ Cypri subscripsi
19 Erennianus episcopus Myron subscripsi
20 Valerianus episcopus Iconii subscripsi
21 Pius episcopus pisiniorum metropoleos subscripsi
22 Cyrus minimus episcopus Afrodisiados subscripsi
23 Meonius episcopus ecclesiæ quæ est Sardibus Lydiæ, subscripsi
24 Ellanicus episcopus Rodi subscripsi
25 Dalmatius episcopus Cyzici subscripsi
26 Aristonicus episcopus Laodiciæ subscripsi
27 Paralius episcopus Andrapon subscripsi
28 Olympius episcopus Claudiopoleos subscripsi per episcopum Epifanium et Theosebium
29 Dynatos episcopus Nicopoleos Epiri subscripsi

U, *S* [= *wr*]

1/2 infra scripta *P* subiecta *T* 2 uniuersali *U* [= *T*] 1 L. *w'ng* 1—15 *in his subscriptionibus US, sicut T, et ordinem et uerba exhibent gestorum primæ sessionis* 1 cum — synodo *om. w* 9 agacius *w* achatius *r* 12 sidiæ *U* sydiæ *S* 13 hiconius *US* oratæ *US* 18 cypris *S* 21 pisiniorum *US* [= *T*], *legendum* Pisinuntiorum 26 laudiciæ *S* 28 cladiopoleos *US cf. P* theoseuium *U* theoseniuin *S*

30 Domninus episcopus ciuitatis Cotyæiu subscripsi
31 Eustathius episcopus ciuitatis Docimi subscripsi
32 Epifanius episcopus ciuitatis Cratiæ subscripsi
33 Gregorius episcopus ciuitatis cæsaruntis subscripsi
34 Helladius episcopus Adramytti subscripsi
35 Anysius episcopus ciuitatis Thebarum Græciæ subscripsi
36 Domninus episcopus ciuitatis Opuntis subscripsi
37 Callicratis episcopus ciuitatis [megarensium] subscripsi
38 Niceas episcopus ciuitatis Megarensium subscripsi
39 Callinicus episcopus Apamiæ subscripsi
40 Petrus minimus episcopus ciuitatis Pruses subscripsi
41 Eutrepius episcopus Vizes subscripsi
42 Dio episcopus ciuitatis Thebarum subscripsi
43 Perrebius episcopus saltuum Thessalonicensium subscripsi
44 Paulus episcopus ciuitatis Anthedonis subscripsi
45 Theodorus episcopus ciuitatis Aninensiorum subscripsi
46 Eusebius episcopus Heracliæ subscripsi
47 Iohannis episcopus Lesbi selenicatorum subscripsi
48 Theonas episcopus ciuitatis Hierbæ subscripsi
49 Senecion episcopus Scodrinæ ciuitatis subscripsi
50 Tribonianus episcopus ecclesiæ quæ est in Primopoli, subscripsi
51 Martyrius episcopus ciuitatis Illistron subscripsi
52 Nesius episcopus Corybrassi subscripsi
53 Acacius episcopus Cotenon subscripsi
54 Ablabius episcopus ciuitatis Amorii subscripsi
55 Heracleon qui et Theofanius, episcopus Trallion subscripsi
56 Filippus episcopus Pergami subscripsi
57 Daphinus episcopus ciuitatis Magnisiæ Meandri subscripsi
58 Eusebius episcopus Magnesiæ ciuitatis Sipyli subscripsi
59 Anderius minimus episcopus Cherronensi subscripsi
60 Paulus minimus episcopus ciuitatis Lampenæ subscripsi
61 Eutropius minimus episcopus ciuitatis Ebazon subscripsi
62 Seuerus minimus episcopus prouinciæ Pisidiæ ciuitatis Sozopoleos subscripsi
63 Siluanus episcopus ciuitatis Cheretapon subscripsi
64 Commodus minimus episcopus ciuitatis [diocletianorum] subscripsi
65 Constantinus episcopus ciuitatis Diocletianorum subscripsi
66 Nestorius episcopus spon subscripsi
67 Afobius minimus episcopus Colues subscripsi
68 Phocus episcopus ciuitatis quæ est in Thyatireno, subscripsi

---

U, *S* [= *wr*]

33 cæsaruntis] *cf. PT*, *est* Κεραασοῦντος 34 adramitis *S* 35 Græciæ *om. U* 36 dominus *w* opolentis *US* [*cf. T*] 37 callicrastis *U* megarensium *intrusum ex* 38, *eadem corruptela in P* 38 niceas *US* [= *T*] 39 callenicus *US* 40 ēps minimus *w* 41 eutrepius [= *T*] *i. e.* Εὐπρέπιος Vizes [= *T*] *i. e.* Βιζύης 43 perreuius *US* Thessalonicensium [= *T cf. P*], *latet* Θεσσαλικῶν 47 lesui *US* selenicatorum [= *PT*]; *latet* Seleniacorum littorum = Σεληνιακῶν αἰγιαλῶν 48 Hierbæ *cf. PT*, *est* Δέρβης 49 codrinæ *US* = *P* 50 primopolis *US* [= *T*] 51 illistron *US* [= *PT*] 53 acaicus *US cf. P* cothenon *US* 55 est *S* 56 permami *US* [= *T*] 58 sypilis *S* 59 cherronensis *US cf. T* 64 diocletianorum *US* [= *T*], *intrusum ex* 65 66 spon [= *T*] *cf. P*; CΠωN = CIωN 68 tratireno *U cf. P*

69 Paulus episcopus Daldianorum subscripsi
70 Limenius episcopus ciuitatis Settenorum subscripsi
71 Dorotheus episcopus ciuitatis Myrines subscripsi
72 Theodorus episcopus Attaliæ subscripsi
73 Ap[lo]thonetus minimus episcopus Heracleotarum Lamptu poleos subscripsi
74 Filetus minimus episcopus Amyzonis subscripsi
75 Spudasius minimus episcopus Cerami subscripsi
76 Docimasius episcopus ciuitatis Maroniæ subscripsi
77 Enepius episcopus ciuitatis Maximianopoleos subscripsi
78 Euthalius episcopus ciuitatis Colophoniæ subscripsi
79 Lucianus episcopus ciuitatis To[ro]peri subscripsi
80 Rufinus episcopus ciuitatis Gaborum subscripsi
81 Romanus episcopus ciuitatis Rafiæ subscripsi
82 Fidus episcopus præ subscripsi
83 Hesychius episcopus ciuitatis paro subscripsi
84 Timotheus episcopus ciuitatis termei et Eudociados subscripsi
85 Eucharius episcopus ciuitatis Dyrracii subscripsi
86 Euagrius episcopus ciuitatis Solorum Cypri subscripsi
87 Nectarius episcopus ciuitatis Casorum subscripsi
88 Agathocles episcopus ciuitatis Coroniæ subscripsi
89 Ianes episcopus gycamazonis subscripsi
90 Aed⟨es⟩ius episcopus sidorum subscripsi
91 Secundianus episcopus ciuitatis Lamiæ subscripsi
92 Nunechius episcopus ciuitatis Selgæ subscripsi
93 Ma⟨ti⟩dianus episcopus Coracesii subscripsi
94 Cyrillus episcopus Cælorum subscripsi per manum hellespon presbyteri
95 Sapricius episcopus Paphi Cypri subscripsi
96 Themistius minimus episcopus ciuitatis hiassis subscripsi
97 pomacius minimus episcopus ciuitatis Aliundorum subscripsi
98 Eudoxius episcopus ciuitatis Chomatis subscripsi
99 Libanius episcopus ciuitatis Paleas poleos subscripsi
100 Tarianus episcopus ciuitatis Lyrbæ subscripsi
101 Alexander episcopus Arcadiopoleos subscripsi
102 Theodorus episcopus Nysæ subscripsi
103 Rodon episcopus Paleas poleos subscripsi
104 Tychicus minimus episcopus ciuitatis eritcheorum subscripsi
105 Eugenius episcopus ciuitatis Apolloniados subscripsi
106 Aetius episcopus ciuitatis P[r]æoniorum Hellesponti subscripsi
107 Timotheus episcopus ciuitatis Germæ Hellesponti subscripsi

---

U, *S* [= *wr*]

71 myrine *U* 73 aplothonetus *US* [= *T*] lamtu *S* 74 amazonis *S* 77 enephius *S* 78 coloponiæ *US* 79 toroperi *US* [= *T*] 80 caborum *U* 82 præ *US* [= *PT*], *latet* Ἰόππης 83 paro *US* [= *T*], *est* Παρίου 84 termei *US* [= *P*] thermei *T*, *est* Τερμησσοῦ 89 gycamazonis *US* [= *T*], *est* Συκαμαζόνος 90 ædius *S* tedius *U* sidorum *US* [= *T cf. P*], *est* Ἰσίνδων 92 nunnecius *US* [= *T*] 93 madianus *US* 94 hellespon *US* [= *T*], *est* Ἑλλησπόντου 96 hiassis *US* [= *T cf. P*], *est* Ἰασσοῦ 97 pomacius *US* [= *T*], *est* Προμάχιος aliundorum *U* [*cf. P*] aliandorum *S* 101 carcbadiopoleos *S* 104 eritcheorum *S* eritcleorum *U* [*cf. PT*], *est* Ἐρυθραίων, *nescio an superscripta lectione* chytrorum 106 præoniorum *US* 107 gemæ *US*

108 Archelaus episcopus Myndi subscripsi
109 Apellas minimus episcopus Cybiræ subscripsi
110 Filadelphus minimus episcopus Gratianopoleos subscripsi
111 Eutherius minimus episcopus Stratoniceorum Lydiæ subscripsi
112 Iohannes minimus episcopus Aureliopoleos subscripsi
113 Maximus minimus episcopus Cymæ subscripsi
114 Theodosius minimus episcopus ciuitatis Mastauron subscripsi
115 Modestus episcopus ciuitatis aneastorum subscripsi
116 Thomas episcopus Valentinianopoleos subscripsi
117 Eusebius episcopus Aspanorum subscripsi
118 Euporius episcopus ciuitatis pepon subscripsi
119 Sadus episcopus Phenus subscripsi
120 Domnus episcopus ciuitatis Orcisti[s] subscripsi
121 Iohannes episcopus Augustopoleos subscripsi
122 Petrus episcopus Parembolarum subscripsi
123 Netiras episcopus Gazæ subscripsi
124 Zeno episcopus cyri Cypri subscripsi
125 Euoptius episcopus Ptolomaidos Pentapoleos subscripsi
126 Macarius episcopus Meteliton subscripsi
127 Eusebius episcopus Pelusii subscripsi
128 Hermogenis episcopus linocorurus subscripsi
129 Marinus episcopus Heliopoleos subscripsi
130 Iohannes episcopus Hephestu subscripsi
131 Heraclius episcopus Tamiatheos subscripsi
132 Theon episcopus Heracleos Sethoitu[s] subscripsi
133 Solon episcopus ciuitatis Corallion subscripsi
134 Alypius episcopus ciuitatis Selo subscripsi
135 Macedonius episcopus Xoeos subscripsi
136 Petrus episcopus Oxyrynchi subscripsi
137 Metrodorus episcopus Leonton subscripsi
138 Paulus episcopus Flauoneos subscripsi
139 Ammonius episcopus Panephisi subscripsi
140 Publius episcopus Oluiorum subscripsi
141 Ieracis episcopus Aphnaiu[s] subscripsi
142 Samuhel episcopus Dystheos subscripsi
143 Sopater episcopus Libyæ Septimiacæ subscripsi
144 Isac episcopus Elearchiæ subscripsi
145 Isac episcopos Taba subscripsi
146 Heraclius episcopus Thyneos subscripsi
147 Theonas episcopus Psinchus subscripsi
148 Cyrus episcopus Achæorum subscripsi

U, *S* [= *wr*]

109 mydi *U* 109 appellas *S* 111 eatherius *S* strationiceorum *S* stationiceorum *U* 115 aneastorum *US* [= *T*], *est* Ανεατῶν 118 pepon *U* [= *PT*] penon *S*, *est* Ὑπαίπων 120 orcistis *US* [*cf. PT*] 124 cyri *US* [= *PT*, *est* Κουρίου] 125 eboptius *US* 128 hermogenus *S* *est* Ῥινοκουρούρων 130 hephetu *U* hephetos *S* 132 sæthoitus *US* [*cf. P*; est Σεθροίτου] 133 corallion *US* [= *T*; *est* Καραλλίων] 134 selo *US*; *est* Σελῆ 138 flauoneos *US* *cf. P*; *est* Φραγώνεως 140 oluiorum *US* 141 aphnaius *U* aphaius *S* 144 145 isaac *wr*^{a} *r* 148 archeorum *S*

149 Eulogius episcopus Terenantheos subscripsi
150 Alexander episcopus Cleopatridos subscripsi
151 Siluanus episcopus corinto subscripsi; ego autem Heraclius episcopus pro eo subscripsi, quod ægrotaret
152 Adelphius Onupheos episcopus subscripsi
153 Abraham episcopus ciuitatis Ostracinæ subscripsi
154 Athanasius episcopus Paraliæ subscripsi
155 Adelphius episcopus Saeos subscripsi
156 Lampetius episcopus Casii subscripsi
157 Chrysaorius episcopus Aphroditus subscripsi
158 Ammon episcopus Butu subscripsi
159 Eutychius episcopus Theodosiopoleos subscripsi
160 Venantius episcopus Hierapoleos metropoleos subscripsi per notarium meum Theodotum
161 Zenon episcopus ciuitatis Teuchiron subscripsi
162 Zenobius episcopus ciuitatis Barcæ subscripsi
163 Eusebius episcopus Nilopoleos subscripsi
164 Heraclides episcopus Heracleos ulterioris subscripsi
165 Macarius episcopus antheon subscripsi
166 Sabinus episcopus P[h]anos subscripsi
167 Athanasius episcopus ciuitatis scepiorum subscripsi
168 Filumenus episcopus Cinnes subscripsi
169 Felix episcopus ciuitatis Apolloniensium subscripsi
170 Timotheus episcopus prouinciæ Scythiæ ciuitatis Tomorum subscripsi
171 Zenobius episcopus ciuitatis consi subscripsi
172 Paulinianus episcopus Maiumæ subscripsi
173 Phœbammon episcopus Coptu subscripsi
174 Pauiscus episcopus Apollonos subscripsi
175 Andreas episcopus Hermu⟨po⟩leos subscripsi
176 Fanias minimus episcopus ciuitatis Arpason subscripsi
177 Theosebius episcopus ciuitatis Prienes subscripsi
178 Maximus episcopus asiæ subscripsi
179 Theoctistus episcopus Pho[bi]ciæ subscripsi
180 Hermolaus minimus episcopus Attudeorum subsripsi
181 Theodorus episcopus Gadaron subscripsi manu Aetherii archidiaconi
182 Athanasius episcopus Pari insulæ subscripsi
183 Paulus episcopus Orymnorum subscripsi
184 Timotheus episcopus Briulorum subscripsi
184a Danihel episcopus Coloniæ Cappadociæ subscripsi
185 Asclepiades episcopus Trapezopolitarum subscripsi
186 Theodorus episcopus ciuitatis Eschinei subscripsi
187 Bessula diaconus ecclesiæ Carthaginensis subscripsi

U, *S* [= *wr*]

149 terenanteos *S* acæorum *U* [*ex* 148 *translatum sicut in P*] 151 corinto *US*; *est* Κορίθεως 159 theosiopoleos *U* 165 antheon *US*; *est* Ἀντέου 160 phanos *U* phano *S* 167 scepiorum *US cf. P*; *est* Σκηψίων 169 appolloniensis *S* 171 consi *US*; *est* Κνωσσοῦ 174 appollonos *w* 175 hermuleos *U* helmuleos *S* 176 arposon *U* 177 theoseuius *US* 178 asiæ *US*, *corruptela antiquissima ex* Ἀσσοῦ *ut uidetur* 179 phobiciæ *U* phouiciæ *S* 184a *cf.* 14 185 asclepiadis *S*

188 Stefanus episcopus gaiu poleos Asiæ subscripsi
189 Caesarius chorepiscopus ciuitatis sartæ subscripsi
190 Theodolus episcopus Heluses subscripsi
191 [Theodolus] episcopus Ariddelon subscripsi
192 Letoius episcopus Libiadis subscripsi
193 Aristocritus episcopus Olympi subscripsi

EXPL EPISCOPORVM NOMINA QVI INTERFVERVNT SYNODO CONTRA NESTORIVM NVMERO CENTVM NONAGINTA SEX

ACTA EXCOMMVNICATIONIS EPISCOPI IOHANNIS ANTIOCHENI ET EPISCOPORVM QVI CVM EO FVERVNT

XX 1 PC dominorum nostrorum Fl. Theodosii XIII et Fl. Valentiniani ter perpetuorum augustorum ⟨X⟩VII Kl. Augustas d. 16 m. Iul. a. 431
congregata synodo in metropoli Ephesi ex sanctione a deo custoditorum principum, residentibus in sancta ecclesia quæ uocatur Maria, uiris reuerentissimis et deoamantissimis episcopis Cyrillo Alexandrino, exsequente et locum sanctissimi et beatissimi Romanæ ecclesiæ Cælestini archiepiscopi,

2 Hesychius diaconus dixit: Per omnia sanctissimus archiepiscopus Alexandrinæ ecclesiæ Cyrillus et sanctissimus Ephesi Memnon libellos optulerunt sanctissimæ et uniuersali synodo quæ decreto amabilium deo principum in hac metropoli Epheso congregata est. quos præ manibus habentes, si iusserit uestra sanctitas, relegimus.

3 Iuuenalis episcopus Hierosolimitanus dixit: Relegatur oblatus libellus a sanctissimis episcopis Cyrillo Alexandrino et Memnone Ephesio et inseratur gestis.
Hesychius diaconus legit

4 Sanctæ synodo [quæ] per gratiam dei et decretum a deo amatorum et Christum amantium principum congregatæ in hac Ephesi metropoli Cyrillus episcopus Alexandrinus et Memnon episcopus eiusdem Ephesi. Pium decretum deoamantissimorum principum in hac Ephesi metropoli et nos et uestram sanctitatem conuenire iussit, quatenus recta et apostolica definitio communi sententia confirmetur, examinari autem et nouiter adsumptam hæresim a Nestorio. sed uestrum sanctum concilium recte et regulariter omnia agens conuenit in hac sancta ecclesia huius metropolis, uocauit autem prædictum Nestorium, ut ingrederetur ad concilium et satisfaceret de his quæ in expositionibus blasphemauit et in propriis epistolis impias et erroneas dimisit uoces

20 *Græce exstant in V 87—90 S 54—59 A 37. 38. uersio desumpta est ex Collectione T 39*

U, *S* [= *wr*]
188 gaiu [= *PT*; = ΤΑΙΟΥ = ΤΕω] *US* 189 eps *S* sartæ *S om. U*; est Ἄρκης 190 heluse *S* 192 lætorius *U* [*cf. P*] libiady *U* lybiadi *S* 11 XX *w* XXVIII *w*^{corr} *om. Ur* 12 XVII *T* VII *US* 13 dī *U* 16 *post* ecclesiæ *habet* alibi hæc quæ subdita sunt *sequitur spatium* infra leguntur [*ex mg. inferiore huc refertur* cælestini archiepiscopi *w*] *w*, *tum secuntur in w* (*post* Cælestini archiepiscopi *in r*) et archadio epō et legato romanorum sedis et proiecto epō et legato romanorum sedis et filippo præsbytero et legato romanorum sedis et iuuenale hierosolimorum et memnone ephesiorum flauiano filippensium optinente etiam locum rufi reuerentissimi epī thessallonicensium et omnium qui præordinati sunt in textu gestorum [= *C*] 19 hac *T* hanc *US* 24 quæ *US* [= *T*], *delendum erat a correctore* 25 congregata est *T* 25/26 alexandrinæ *S* 31 satisfaciat *U* 32 demisit *S*, *corr. w*

contra omnium nostrum saluatorem Christum. tertio autem uocatum et nolentem occurrere ob hoc quod eum mala conscientia percellebat, leges ecclesiasticas sequens sancta synodus eum damnationi subiecit, omnibus de eo subtiliter examinatis, cum ei satisfactum fuisset quod hæreticus blasphemus esset. his itaque actis et relatis ad notitiam piissimorum principum, tandem aliquando Ephesum et quando uoluit, ueniens Antiochenus Iohannes, congregatis quibusdam ab eo, sicut didicimus, his qui secundum Nestorium sapiunt, ex quibus quidam olim sunt condemnati, alii autem nec ciuitates habent, sed sunt in nomine tantum episcopi, tamquam indigne ferens quia glorificatus est Christus iustam damnationem perferente eo qui in eum blasphemauerat, nescimus quemammodum, si omnino uerus rumor est, omnem legem calcans ecclesiasticam et iniurians omnem consequentiam, impiam et non legitimam construxit chartam, putans nos damnationis nomine posse feriri, contumeliis intolerabilibus affecit, dum hæc quæ Nestorium damnauerat synodus plus ducentis numero episcopis habuerit, illo autem congregante hæreticos alios et incusatos triginta fere numero, et neque ex constitutis ecclesiasticis neque ex sanctionibus imperialibus habens potestatem aut iudicare cuidam nostrum aut omnino aliquid tale temptare, maxime contra maiorem sedem, dum utique, et si eum liceret iudicare, conuenerat regulas sequi ecclesiasticas et admonere nos, qui contumeliis affecti sumus, et cum hac uniuersa sancta nostra synodo uocare ad satisfactionem. modo autem horum nihil excogitans neque timorem dei in animo habens, eadem hora qua Ephesum ingressus est, occulte et nullo nostrum omnino sciente quæ præsumebantur, suum delusit caput, ne dicamus ecclesiasticas leges, et sententia condemnationis iniuriat nos, qui nescimus usque ad hodiernum diem uel qualem habuit ad hanc rem occasionem. quoniam igitur consequens est non sic calcari ecclesiasticas leges neque sic sine causa maiores appeti aut talia occulte præsumi quæ non fierent contra aliquem unum ultimum ecclesiæ gradum tenentem et sub potestate eius constitutum, hic autem est ipse cum illis qui hoc cum eo egerunt, necessario offerimus uestræ reuerentiæ istos libellos, adiurantes uos per sanctam et consubstantialem trinitatem euocare et ipsum Iohannem et qui cum eo facinus operati sunt, ut uenientes ad sanctam synodum satisfaciant de sua præsumptione. parati enim sumus docere eum iniustum et non legitimum contra nos iniuriæ facinus ammisisse.

5 Acacius episcopus Militinensis dixit: Superflua est quidem huius postulationis suspicio, siue et ipsa uera sit, et superabundans petitio sanctorum et deo amabilium episcoporum Cyrilli Alexandrini et Memnonis Ephesii. neque enim possibile erat qui se ipsos a sancta synodo subtraxerunt et adiecerunt se eis qui malæ sectæ Nestorii coniuncti sunt et sub crimine tanto et tali facti sunt, præsumere aliquid contra primores uniuersalis huius sanctæ synodi [aliquid] agere, nullam omnino habentes auctoritatem. quoniam autem placuit uestræ sanctitati et pro his eos ad iudicium trahi, ammonitus per reuerentissimos episcopos Archelaum, Paulum et Petrum princeps huius discessionis Antiochenus episcopus Iohannes de quibus incusatur, satisfaciat qua ratione talia præsumpsit.

6 Et cum issent Archelaus episcopus Myndi Cariæ prouinciæ et Paulus episcopus Lampæ Cretæ prouinciæ, Petrus episcopus Parembolon Palæstinæ, et dum reuersi

---

U, *S* [= *wr*]

9 blasphemauerunt *S*, *corr. w* 11 portans *S* 12 ferri *S* 14 incusatus *S*, *corr. w* 18 sancta *om. w* 24 talia *S* alia *U* 30 amisisse *w* 31 sit *S* 36 aliquid *US* = *T*, *deleudum erat post* 35 aliquid *ex Græco insertum* 39 iohannis *Uw*, *corr. w* 41 mundi *S*

fuissent, Firmus episcopus dixit: Doceant reuerentissimi episcopi qui mandatum ministrare ad reuerentissimum episcopum Iohannem deputati sunt, quod ab eo responsum acceperunt.

7 Paulus episcopus Lampæ dixit: Missi a uestra sancta synodo ad reuerentissimum episcopum Iohannem Antiochenum, proximi facti domo eius uidimus multitudinem militum et alios quosdam arma et gladios portantes, qui non concedebant nobis ianuæ propinquare. uix autem uicini sumus facti et cum multa a nobis dicta essent quia pacifici sumus; numquid multitudo sumus? tres directi sumus, suscipite nos; sancta synodus misit nos ferentes uerba pacifica causa canonicæ rei ad reuerentissimum episcopum Iohannem, multis autem nos circumstantibus, agnoscens causam pro qua directi sumus, non nos suscepit, multa autem a pluribus dicta sunt, inter quæ et blasphemiæ erant contra sanctam synodum et contra orthodoxam fidem, quæ subtiliter exsequi propter turbam ibi factam non possumus.

8 Archelaus episcopus Myndi dixit: Grandem tumultum et periculum prope pertulimus, cum aduenissemus ad domum reuerentissimi episcopi Iohannis, militibus gladios denudantibus et fustes tenentibus et minantibus nobis et multitudine alia circumstante. et cum multos rogaremus, ut nuntiaremur, nescimus pro qua causa, non sumus suscepti.

9 Petrus episcopus Parembolon dixit: Cum aduenissem et ego cum reuerentissimis episcopis ad domum reuentissimi episcopi Iohannis, multis militibus arma portantibus et nudantibus et circumdantibus nos et aliis pluribus qui cum eis erant, ibi tumultum facientibus et minantibus nobis et blasphema uerba dicentibus contra orthodoxam fidem et contra sanctam et deo amabilem synodum uestram, rogantes nuntiari et a sancta synodo dicta nobis uerba reuerentissimo Iohanni episcopo dicere, non sumus suscepti, agnoscente, sicut arbitramur, reuerentissimo episcopo Iohanne causam pro qua missi fuissemus. aderant enim quidam de clericis eius, quibus diximus quia a sancta synodo missi fuissemus, nullus autem nos suscipi permisit.

10 Cyrillus episcopus Alexandriæ dixit: Peruidet uestra sancta synodus quia ego quidem et reuerentissimus coepiscopus Memnon hic sumus puram habentes conscientiam et opinionem nostram parati defendere, sed ut uidetur, una meditatio tam hæretico Nestorio quam defendenti eius iniqua dogmata Iohanni Antiocheno contra sanctæ ecclesiæ leges superbire, qui dum uocati essent ut satisfacerent pro delictis suis, armis suas circumdederunt domos et inadibiles eas ostenderunt regulariter uocantibus ad satisfactionem eorum quibus obnoxii sunt. quoniam autem prædictus reuerentissimus Iohannes metuens suum delictum uarias occasiones dilationis sibi adinuenit, sicut est uidere ex his quæ docuerunt reuerentissimi episcopi, certum est, sicut dixi, inadibilem transmissis a sancta synodo domum suam præparans, apparet se ipsum condemnans et accusans pro eo quod suspicatur et metuit peruenire ad hoc sanctum et magnum concilium. dignetur igitur uestra sanctitas insubreptibiles habens aures et naturam rei considerans ea quæ contra nos ab illis inuste præsumpta sunt, legitimis decernere sententiis et definire quæ uidentur contra eum qui talem nobis inuriam inferre præsumpsit.

11 Iuuenalis episcopus Hierosolimitanus dixit: Oportebat quidem Iohannem reuerentissimum episcopum Antiochiæ cogitantem sanctam et magnam et uniuersalem hanc synodum confestim ad satisfactionem inlatorum ei concurrere et sedi apostolicæ quæ nobis considet, magnæ Romæ et apostolicæ Hierosolymitanæ sanctæ ecclesiæ oboedire

---

U, *S* [= *wr*]

11 a *om. U* 14 Myndi *om. S* 17 et *om. S* 25 quia a *Ur* quia *w* quod a w^2 27 sancta uestra *S* [= *T*] 31 delectis *U* 35 certum est *US* magis autem [= μᾶλλον δέ] *T*; ***correctura infelici et imperfecta euenit ut orationis constructio corrueret***

et honorem deferre, apud quam maxime consuetudo est eandem sedem Antiochenam ex apostolica consequentia et traditione adduci et apud eam iudicari; quoniam autem consueta superbia usus suam domum armis circumdedit per milites et per priuatos, sicut deponentes reuerentissimi episcopi qui a sancta synodo directi, nobis insinuauerunt, canones nos sequentes et rectitudinem conseruantes iterum in secundis eum ammoneri definimus. euntes igitur alii reuerentissimi episcopi cum eadem priore modestia ammoneant eum aduenire ad sanctam synodum et respondere inlatis ei.

12 Et cum issent Timotheus episcopus Permesi et Eudociados et Eustathius episcopus Docimii et Eudoxius episcopus Chomatis et reuersi essent, Eudoxius episcopus Chomatis prouinciæ Lyciæ dixit: Secundum iussionem uestræ reuerentiæ cum aduenissemus ad domum reuerentissimi episcopi Iohannis Antiochiæ, inuenimus milites circa domum eius et cum gladiis nudis et clericos aliquos. rogauimus autem clericos, dicentes: »missi sumus a sancta synodo nuntiare quædam uerba reuerentissimo episcopo Iohanni et dignamini nuntiare nos.« illi autem intrantes et ista nuntiantes cum reuersi fuissent, dederunt nobis responsum, dicentes quia dixit episcopus Iohannes: nos hominibus a nobis depositis et excommunicatis responsum nullum facimus. cum autem interrogassemus a quibus depositi essemus et excommunicati facti sumus, dixerunt nobis: »ab episcopo Antiocheno Iohanne.« cum autem permaneremus subtiliter agnoscere, dixerunt illi quia præsentibus tabulariis dicere hæc non recusamus.

13 Timotheus episcopus Permesi et Eudociadis dixit: Sicut iussit religiositas uestra, adfuimus ad domum religiosissimi episcopi Iohannis et cum inuenissemus ante ianuas clericos stantes, nuntiauimus deprecantes suscipi et coram eo dicere quæ nobis fuerant demandata. intrantes autem illi hoc nobis responsum dederunt quia nos excommunicatis et depositis responsum nullum damus; ne laborent uocantes nos adsidue.

14 Eustathius episcopus Docimii dixit: Secundum iussionem uestræ sanctitatis cum aduenissemus in domum in qua manet reuerentissimus episcopus Iohannes Antiochenus, et ibidem inuentis clericis persuasimus nuntiari quia oporteret nos conloqui uenerabili episcopo Iohanni et dicere quæ ab hac sancta synodo per nos mandata sunt ei. hi autem cum intrassent et reuersi fuissent ad nos, dixerunt quia nos deposuimus et excommunicatos fecimus, et ne laborent uocantes nos. temptauimus autem agnoscere nomina eorum qui ingressi sunt nuntiare, et dicere noluerunt, dicentes: »clerici sumus et non tabularii.«

15 Cyrillus episcopus Alexandriæ dixit: Dominus noster Iesus Christus, qui et nunc sanctæ synodo præsto est, rerum naturas manifestas nobis constituit, dicens quia
Ioh. 3, 20 omnis qui praua agit, odit lucem et non uenit ad lumen, ne arguantur opera eius. hæc passum et nunc reuerentissimum Iohannem Antiochenum uestra omnino sanctitas et sobrietas uidet. si enim sibi conscius esset aliquid egisse contra nos canonice et deo placitum, quomodo non eum oportuerat uenire alacriter ad hanc sanctam et uniuersalem synodum, ut et per sententiam uestram adsignatum eius conamen maxime aduersum nos firmaretur, si quæ acta sunt, secundum ecclesiasticas leges acta essent. quoniam autem timet sinceritatem huius sanctæ et magnæ synodi et scit impie et contra leges se nos iniuriis affecisse, recusat uenire, ne aptam sibi [temerariam] patiatur pœnam et indignationem. celat enim quæ commisit, et erubescit uobis iudicantibus suam iniustitiam publicare. unde petimus manifestare sanctam

---

U, *S* [= *wr*]

2 iudicare *S* 8. 20 permesi *US* = *T*, est Περμεσοῦ *pro* Τερμεσσοῦ 9 docimi *US* 10 luciæ *S* 13 ad *w* 22 eo *U*^{corr} eos *Uw* eis *r* 25 docimi *S* 28 epi *Uw* 42 43 sibi temerariam *US* sua temeritate *T* αὐτῶν *I*; *apparet correcturam cœptam, sed non bene perpetratam esse*

hanc synodum ex hoc iam nullam firmitatem ab illo præsumpta contra nos habere, uocatum autem denuo pro his quæ iniuste commisit, legitimam et iustam sententiam uestram et canonum subire.

16 Memnon episcopus dixit: Inordinata sententia episcopi Iohannis Antiocheni et eorum qui simul cum eo, facile numerabiles quidam, fuerunt, in quibus nouiter et contra leges ecclesiasticas excessit, uestræ sanctitati manifestatum est. unde et nos quæ ab illo præsumpta sunt contra nos, per libellos docuimus uestram sanctitatem, et libenter moti uocastis per sanctissimos episcopos adesse [his quæ] ab eo contra leges ecclesiasticas, magis autem contra consequentiam ecclesiasticam commissis et satisfacere in quibus contra canones temere egit. sed fragili conscientia usus, conuocatus noluit obœdire. pro hac causa sanctam et uniuersalem uestram rogauimus synodum illa quidem quæ ab illo iniuste acta sunt et qui cum eo, facile numerabiles, sunt, e quibus quidam hæretici existentes, quidam autem nec ciuitates habentes, et alii multis causis obnoxii, inrita per se ipsa et infirma existentia, quia ad iniuriam ordinis canonum præsumpta sunt, dissoluere et per sententiam sanctæ et uniuersalis synodi et nostram probantes perseuerantiam circa orthodoxam fidem, quam a sanctis patribus suscepimus, definire contra illos quæ uidentur.

17 Sancta synodus dixit: Nullam firmitatem nec consequentiam habuerunt quæ acta sunt, quoniam omnia inordinate Iohanne moto ex gestis manifestatur. utique enim confideret conuocatus a sancta synodo adesse de his quæ ab ipso innouata sunt, si quam rationabilem consequentiam habuissent gesta. unde nec hæc quidem a principio ualida neque regulari facta ratione sancta synodus infirma esse constituit, dum nulli eorum qui iniuriam pertulit, præiudicium inferre possit. consequentia autem et quod ad se pertinet, faciat sancta synodus; quæ hodierno die acta sunt, referat ad notitiam piissimorum et Christo amabilium principum, ut nullatenus ignorent quæ temere ad iniuriam sanctæ synodi præsumpta sunt, reuerentissimus autem episcopus Iohannes et tertia euocatione conuocatus si non occurrerit, statim ex regulis apud eum sancta et uniuersalis synodus decernet.

18 Post consulatum dominorum nostrorum Flauii Theodosii XIII et Valentiniani ter perpetuorum augustorum ⟨X⟩VI Kl. Augustas d. 17. m. Iul. a. 431

eodem die eadem sancta synodo uenerabilium episcoporum residente in ipsa ecclesia quæ uocatur Maria

19 Cyrillus episcopus Alexandriæ dixit: Die superiore uestra sanctitate hic consedente, præsentibus autem legatis qui a magna Roma transmissi sunt, siue uicem agentibus sanctissimi et reuerentissimi episcopi Cælestini, libellos optulimus tam ego quam reuerentissimus episcopus Memnon huius Ephesi metropolitanæ urbis petentes ad hanc sanctam et uniuersalem synodum uocari Iohannem Antiochenum et qui cum eo contra nos iniuriam composuerunt et qui quasi depositionis nomine uti præsumpserunt, ut præsentes satisfacerent et suo non claudibili ori aut iniustis conatibus adessent.

U, *S* [= *wr*]

5 quidam *in* quidem *corr.* w^2 6 sanctitatem [sanctitati *r*] animæ statum *S* sanctitati manifestata w^2 8 uocatis *S* his quæ *US* = *T*, *delenda erant a correctore* 9 commissis U^{corr} *S* commisis Uw^{corr} commissa sunt *T* 11 uestræ *S*, *corr. w* 12 numerabile *w* 18 habuerunt *US* habere *T* 19 quoniam omnia *US* in omnibus *T* ex gestis *U* exceptis *S* 29 *inscr.* ACTIO QVARTA *w* Actio quarta incipit feliciter *r* 30 XVI *T* VI *US* 31 synodus *U*, *corr. U* synodo LXVI *w* 39 aut *om. w*, *corr.* w^2 iniustis *U* in istis *S*

omnia autem consequenter et regulariter agens uestra reuerentia prima et secunda uocatione uocauit eos, uenerabiles dirigens episcopos secundum fidem quæ in his gestis continetur. hi autem quæ ab ipsis præsumpta sunt, dum aptare uerba non possent, nec quidem satisfactionis modum inuenientes (utique enim festinarent ad hanc sanctam et magnam synodum quæ egerant, defensuri), negotium egerunt turpe et tumultuosum et uulgo dignum; oportuerat enim, si uoluissent huic magnæ synodo aliquid manifestare, peruenire magis cum disciplina et cum digna Christianis honestate et dicere quæ conuenit, et audire, dum utique nullus eos a talibus prohiberet (neque enim steterunt milites ante sanctam synodum sicut ante domum in quibus sunt). chartulam componentes insolentia simul et ignorantia plenam et publice proposuerunt, uniuersam in tumultum, magis autem ad reprehensionem inconsiderationis suæ excitantes ciuitatem. si igitur hæc acta sunt, ut contristaremur uidentes dehonestatam opinionem fratrum et derisam ab omnibus, sufficienter nimis contristamur; hoc enim agentes derisi sunt. si uero sicut in proposita ab his charta continetur, tamquam principes nos sectæ Apollinaris factos aut quæ ille sapuit, nos sapuisse ubicumque conuincere possunt, et nunc aut quandoque redarguant et ostendant nos hæreticos, si possunt, et non uerbis perperam uanis iniurient, considerantes diuinam indignationem. dixit enim alicubi
Prou. 21, 28 deus omnium iudex: testis mendax non erit inpunitus, et per uocem beati Dauid:
Ps. 49, 20 sedens contra fratrem tuum obloquebaris. nos enim neque Apollinarii sapuimus alicubi neque Arrii neque Eunomii, sed a parua ætate sacras litteras didicimus et in manibus patrum educati sumus orthodoxorum et sanctorum, anathematizamus autem et Apollinarem Arrium Eunomium Macedonium Sabellium Fotinum Paulum et Manichæos et aliam omnem hæresim, insuper autem nouarum blasphemiarum inuentorem Nestorium et qui his communicant et similiter sapiunt, et qui idem sapiunt Cælestio siue Pelagio, nobis numquam quæ illorum sunt, alicubi sapientibus. nec modo per pænitentiam uolentes recta sapere peruenimus, sed sicut prædixi, enutriti rectis et apostolicis ecclesiæ dogmatibus. quoniam autem decet eos qui semel ad sacerdotium destinati sunt, ueraces apparere et illa dicere quæ sciunt ita se habere, et nunc rogamus sanctam hanc et magnam synodum euocare regulariter tam ipsum religiosissimum Iohannem Antiochenum quam qui cum eo apud nos calumniam construxerunt. consequens enim est et necessarium præsentes aut hæreticos nos demonstrare et Apollinaris, sicut dicunt, sapientes aut uenire recusantes et conuincere neglegentes inde culpari, maxime quia (iterum in proposita ab ipsis charta scriptum) frigidas et friuolas calumnias ad aures piissimorum principum pertulerunt. decet autem uestram sanctitatem plurimas curas habere nullis falsitatibus aures piissimas uentilari; sciant quod
Prou. 24, 22 dictum est a sancta scriptura: nullum mendacium ex lingua imperatori dici et ut nullum mendacium ex ore eius procedat.

20 Sancta synodus dixit: Recta est et nunc petitio reuerentissimorum et sanctissimorum episcoporum Cyrilli Alexandriæ et Memnonis Ephesii. unde hodierno die abeuntes reuerentissimi episcopi Danihel et Commodus et Timotheus cum anagnostico ammoneant reuerentissimum Iohannem Antiochenum episcopum ut ueniens simul cum his qui incusati sunt cum eo, satisfaciant pro his quæ incusantur.

U, *S* [= *wr*]

3 continetur *Uw*^{corr} *r* continentur *U*^{corr} *w* hi *in* his *corr. w* 4 festinarent *T* festinare *US* 5 *post* synodum *add.* debuerant *w*^{2} egerant *S* erant *U* gerunt *S* 9 domos *T* 13 derisi *US* crebro derisi *T* 19 apollinarii *in* apollinaris *corr. w* 24 quidem *US*, *corr. U* 33 sicut iterum — scriptum est *T* 42 incausati *S* incausantur *S*, *corr. w*

21 Euntibus reuerentissimis episcopis Danihele Coloniæ, Commodo Tripolis Lydiæ et Timotheo Germi Hellesponti cum Musonio notario, anagnostico sic habente:

Quoniam pacifice ea quæ canonum sunt, facere uult sancta synodus, secunda uocatione uocauit reuerentiam tuam et non obœdisti, ut aut adstrueres ea per quæ iniuriam intulisti, aut corrigeres, huius rei gratia tantisper sancta synodus nihil episcopale agere te concedit ex propria sententia neque alicui qui tecum est. si autem hanc tertiam uocationem audiens non adfueris, quæ uidentur canonibus, circa uos definientur

22 et cum redissent, Danihel episcopus dixit: Profecti sumus quo præcepit uestra reuerentia, id est ad domum reuerentissimi episcopi Iohannis, et longius quidem de iumentis descendimus, cum multis autem precibus mandauimus clericis quia peruenimus directi a sancta synodo. inuenimus autem ibi stantem Asfalium presbyterum, qui quidem est Antiochenæ ecclesiæ, defendit autem Constantinopoli res eiusdem ecclesiæ. hic nos prope domum adduxit, in qua commanet reuerentissimus episcopus Iohannes, et nobiscum repellens impetentes. militibus autem gratias agimus; quoniam enim agnouerunt per omnia reuerentissimum episcopum Commodum, quod in urbe eius constituti fuissent, compresserunt omnes qui contra nos impetum faciebant clericos. nuntiante autem Asfalio et aliis clericis descendit ad nos archidiaconus (nomen quidem eius nescimus, est autem inberbis homo, pallidus, parui corporis) et offerens chartam nobis dicebat quia sancta synodus uobis transmisit, ut hoc suscipiatis. diximus autem: »nos mandati sumus dicere quæ a sancta synodo dicta sunt, non autem suscipere scripturam. neque enim nos chartam attulimus neque suscipimus chartam, mandatum autem pacificum attulimus. rogat enim sancta synodus consedere sanctum Iohannem et occurrere ad sanctam synodum«. respondit nobis archidiaconus: »ergo expectate ut nuntiem ista episcopo«. reuersus est et optulit nobis iterum ipsam chartam, dicens hoc: »neque uos mittatis ad nos neque nos ad uos mittimus. præceptum enim expectamus a principe, quia simul ibi quæ nobis uisa sunt, rettulimus«. nobis autem dicentibus: »audite igitur uerba sanctæ synodi«, exiliit dicens: »non suscepistis chartam, non audio uerba synodi.« his ita habitis, deducente autem nos Asfalio et Alexandro presbyteris diximus hæc quia sancta synodus uiscera pacis et caritatis et bonitatis ostendit circa sanctum Iohannem, maxime autem quia bis uocatus uenire noluerit, iudicauit eum nihil sacerdotale agere; tertia autem uocatione rogat eum conuenire, ne cogatur canonicum contra eum aliquid proferre.

23 Commodus episcopus Tripolis Lydiæ prouinciæ dixit: Consona prædictis a reuerentissimo episcopo Danihele et nos et uidimus et deponimus.

24 Timotheus episcopus Germon Hellisponti dixit: Consona prædictis a reuerentissimo et sanctissimo episcopo Danihele uidimus et deponimus.

26/27 *ex alia uersione adfert Liberatus 6 p. 26*

U, *S* [= *wr*]

1 colone *US* [= *p*], *corr. w* ludiæ *S* 2 *malim* Germis = Γέρμης musonio *T* = *Γ* musinio *US* cum anagnostico *T* 3 pacifice aquæ *S* pacifice quæ w^2 4 adstrueris *US*, *corr. w* 5 corrigeres w^2 corrigens *US* 19 inberbis Uw^3 inbarbi *w* imbarbis *r* 23 enim *U* autem *S* = *T* 26 mittitis w^3 mittatis *US*, *corr.* w^3 27 simul *US* semel *T* 31 bis *secundum Γ Baluze*] ab his *US* 33 cononicum *U* 36 germen *US*

25 Sancta synodus dixit: Recte et nunc ammonitio facta est a reuerentissimis episcopis Danihele et Commodo et Timotheo et causam adserentibus pro qua directi fuissent, et ad sacerdotalem notitiam referentes, ut nullatenus ignoraret reuerentissimus episcopus Iohannes ex his quæ ei mandata sunt, et ut nullo uti possit consilio excusationis ad ignorantiam pertinentis.

26 Cyrillus episcopus dixit: Quia præsto sum et nunc expetens rationem cum reuerentissimo episcopo Memnone de his quæ in nobis commisit contra sanctiones ecclesiasticas et contra omnem rationem reuerentissimus Antiochenus Iohannes, sancta uestra synodus peruidet, et dubium non est quia si nos timeremus ab his conuinci, non hac fiducia fuissemus usi, ut rogaremus tertia hac uocatione inuitari prædictum uenire et uti quibus uellet contra nos uerbis. quoniam autem differendo confingit uarias
Ioh 11, 12 atque alias ex aliis occasiones adinueniens (qui enim deprehenditur, uerbis natat, sicut scriptura ait), consequens est sanctam hanc et uniuersalem synodum ea quæ ecclesiasticis legibus uidentur, pronuntiare.

27 Sancta synodus dixit: Oportet regulariter motam hanc synodum propter iniurias quæ contra sanctissimum et deo amabilem archiepiscopum Cyrillum et reuerentissimum et coepiscopum Memnonem factæ sunt a reuerentissimo Antiocheno Iohanne et ab his qui cum eo sunt, post tertiam hanc uocationem a nobis factam, cui optemperare nullatenus passus est nec occurrere ad concilium sanctæ synodi et manifestas causas adserere pro quibus contra constituta et canones ecclesiæ ad hanc inruerit nouitatem, dignam hac insolentia contra eum et eos qui cum ipso sunt, proferre sententiam. quoniam autem episcopalis bonitatis operam esse putauimus patienter portare ea quæ facta sunt, interim quidem in præsenti, sicut iam dispositum est, alienus sit tam ipse Iohannes quam hi qui cum ipso facinus operati sunt

2 Iohannes Damasci
3 Alexander Apamiæ
4 Dexianus Seleuciæ
5 Alexander Hieropolitanus
6 Himerius Nicomediæ
7 Fritilas Heracliæ
8 Helladius Tarsi
9 Maximus Anazarbi
10 Dorotheus Marcianopolis
11 Petrus Traianopolis
12 Paulus Emisæ
13 Polychronius Heracliensis ciuitatis
14 Eutherius Tyanon
15 Meletius Neocæsariæ
16 Theodoretus Cyrri
17 Apringius Chalcidos
18 Macarius Laodiceæ

U, *S* [= *wr*]

2 adserentibus *U* [= *T*] deferentibus *w* disserentibus *r* 3 referentes *US* [= *p*] 11 confingit *T* confugit *US* 12 natat *T* nutat *US* 21 dignam *S* dignum est *U* 22 autem *U* hæc *w* [*nota Tironiana falso intellecta*] *om. r* 24 iohannis *Uw*, *corr. w* 5 geropolitanus *U* gerospolitanus *S* 7 critilas *US* 9 ana anazarbi *S* 10 marcianopulis *w* 11 trianopolis *US* 13 ephisæ *US* 14 teanon *US* 16 cipri *U* 18 laodicæ *S* leodicæ *U*

19 Zosus Esbuntis
20 Sallustius Coryci Ciliciæ
21 Esychius Castabalæ Ciliciæ
22 Valentinus Mutloplaces
23 Eustathius Parnassi
24 Filippus Theodosianon
25-29 Danihel Iulianus Cyrillus Olympius Diogenes
30 Theofanes Filadelphiæ
30a [Pollios]
31 Tarianus Augustæ
32 Aurelius heropolis
33 Museus Aradi
34 Helladius Ptolomaidis

ab ecclesiastica communione, nullam habentes licentiam ut ex auctoritate sacerdotali possint alicui nocere aut prodesse, donec se ipsos reprehendentes suum confiteantur delictum, scientes quod si celeriter hoc non egerint, perfectam a canonibus contra se sententiam prouocabunt, manifesto et illo constituto quoniam nec illa quæ iam prius ab ipsis iniuste et contra canones in iniuriam reuerentissimorum et sanctissimorum episcoporum et præsidum ecclesiæ Cyrilli et Memnonis facta sunt, firmitatem aliquam habebunt secundum illa quæ iam prius et præterita die disposita sunt. referantur autem omnia quæ gesta sunt, piissimis et Christianissimis auribus a deo custoditorum principum, ut diuinæ aures agnoscant quæ consecuta sunt.

Et subscripsit omnis synodus per episcopos centum nonaginta octo.

RELATIO SANCTAE SYNODI EPHESENAE AD THEODOSIVM IMPERATOREM DE EXCOMMVNICATIONE IOHANNIS ET QVI CVM EO FVERVNT

XXI 1 Piissimis et a deo custoditis Theodosio et Valentiniano uictoribus et triumphatoribus semper augustis sancta synodus quæ per gratiam Christi et nutum uestræ potentiæ congregata est in Ephesena metropoli. Quæ quidem imperata sunt sanctæ huic synodo a uestra serenitate, ad finem conuenientem perducta sunt et hoc notum uestræ pietati statuimus et apostolicam fidem, quam trecenti decem et octo in Nicæa congregati exposuerunt, manifestam constituimus uestræ pietati et contra eam sapientem Nestorium deposuimus tam a sacrificio sacerdotali quam a confidentia prædicandi suam
2 impietatem. quoniam autem pauci quidam ante corruptam habentes sententiam de doctrina Nestorii, dum ei permanerent et sub culpa positos secum adsumpserunt, adiecto ei reuerentissimo episcopo Iohanne Antiochiæ aut propter contentionem aut propter humanam amicitiam, et uniuersi triginta facti tantum, priusquam satisfacerent pro quibus singuli incusabantur excessibus, se ipsos synodum appellauerunt, quasi uestra pietas duas synodos fieri iussisset, non unam, quæ deberet et fidem euangelicam confirmare et corrupta sapientes ab ecclesiastico ministerio eicere; sed, ut diximus, supra

---

XXI *Græce extat in V 92 S 60 A 39; uersio desumpta ex collectione T 39*

U, S [= *wr*]

19 exbuntis *US* 20 sallustinus *US* cyrici *S* cyrci *U* cilicæ *S* 21 castabole *US* ciliæ *U* 22 multroplaces *US* 29 diogones *U* 30a pollios *US* = *T, est corruptela Græca ex* Ἰωνοπόλεως *sedis Diogenis* 31 heropolis *US* hirenopolis *T* 28 epheso *S* 38 duos *in* duas *corr. Uw*

dicti, priusquam satisfacerent de quibus incusabantur, pauci se ipsos continentes et adiutorem suæ insolentiæ adsumentes reuerentissimum episcopum Iohannem et ipsum metuentem pro tarditate reatum, sicut didicimus per quorundam rumorem, ausi sunt extra omnem rectitudinem ecclesiasticam et extra canones contra sanctam synodum et contra caput congregatorum sanctissimorum episcoporum, Cyrillum dicimus archiepiscopum nec non etiam reuerentissimum episcopum Memnonem, proferre blasphemiam, sicut ipsis uisum est, iniuriam depositionis continentem, dum nullam accusationem ab aliquo suscepissent, nec accusatorem expectantes nec quidem uocantes aliquem ad iudicium, sed ante iudicium et inquisitionem hanc iniuriam scriptis euomentes ad uestram tranquillitatem perferre ausi sunt sic inrationabilia, tamquam uestra pietas ignoret quia una synodus uniuersitatis est et non ulterius dici possit synodus eorum qui sub culpa reciderunt paucorum subuersione qui se ipsos propter timorem increpationis diuiserunt a sancta synodo; neque enim culpam reprehendentes iniuriam præsumpserunt, sed de quibus incusati erant, forsitan satisfactionem non habentes et se ipsos paucos uidentes et formidantes ne post redargutionem sententiam susciperent, processerunt in temeritatem et hoc putauerunt facere quod sperauerunt sustinere se conuictos; sed hoc uisum est nobis tamquam inrationabile contemnere, quoniam autem usque ad uestram tranquillitatem perferre ausi sunt inrationabilem suam insolentiam et quod contra leges et canones et omnem consequentiam ecclesiasticam ab ipsis actum est, mandare uestræ pietati præsumpserint, non amplius dissimulauimus inrationabilem illorum impetum, sed iterum sequentes formam canonum conuocauimus reuerentissimum episcopum Iohannem, qui talia cum ceteris contra prædictos præsumpserat. neque enim illi confiderent ad tantam insolentiam peruenire sub culpa positi pauci, nisi temeritate
3 reuerentissimi episcopi Iohannis Antiocheni. congregati igitur nos, libellis nobis oblatis a sanctissimo et deo amabili reuerentissimo archiepiscopo Cyrillo et uenerabili coepiscopo Memnone, conuocauimus prædictum episcopum Iohannem, ut uel nunc diceret culpam pro qua ad tantam iniuriam progressus est contra primos sanctæ synodi, qui semel et secundo et ter conuocatus ut causam diceret, aduenire ad synodum non passus est, non habens rationabilem causam suæ præsumptionis, militibus autem et armis circumdans suam domum neque missos a sancta synodo sanctissimos epicopos suscepit nec competenti responso dignam iudicauit congregatam sanctissimam synodum.
4 unde cognoscentes non confidere illum suis satisfactionibus, ab ipsis quidem superflue et uacue per garrulitatem facta et contra omnem consequentiam canonum scripta tam contra sanctissimum archiepiscopum Cyrillum quam contra reuerentissimum coepiscopum Memnonem irrita et cassa omnibus modis esse decreuimus; iudicium enim quod secum nihil habet canonicum neque iustum, nihil aliud habet quam maledictum. sic igitur inregulariter tam ipsum quam qui cum eo fuerunt, inordinate agentes et extra consequentiam ecclesiasticam præter communionem tantisper esse decreuimus, compescentes eorum inrationabilem petulantiam, donec uenientes de his quæ temerarie commiserunt, satisfaciant sanctæ synodo.

5 Quæ igitur constituta sunt, neccessarie ad uestram pietatem rettulimus, supplicantes ut neque synodus iudicetur coetus eorum qui sub culpa facti sunt, quia et antea

---

U, *S* [= *wr*]

1 pauci *T* paucis *US* 3 dicimus *U* 11 una *om.* *S* 12 subuersione *T* subuersionem *US* συστροφή *Γ* 13 reprehendentis *S* 20 præsumpserint *in* præsumpserunt *corr.* *w* dissimulabimus *S*, *corr.* *w* 21 conuocabimus *S*, *corr.* *w* 39 commiserunt *w*^{corr} *r* commiserint *Uw* 41 quæ icitur *in* de qua eicitur *corr.* *w* 42 cœtus *in* ex cœtu *corr.* *w*

in sancta et magna synodo trecentorum decem et octo in Nicæa congregatorum quidam sic discesserunt ab illa magna synodo metuentes eius sententiam et neque illos iudicatos synodum a magno et diuæ memoriæ imperatore Constantino, sed iussos esse pœnam persoluere, quoniam desistentes illorum sanctorum episcoporum consonantiam respuerunt, mala, sicut isti, et illi conscientia usi. iniustum enim est synodum ducentorum decem et octo episcoporum, quibus cuncta multitudo Occidentis sanctorum episcoporum consensit et per eos reliqua turba orbis terrarum, repugnare triginta quidem constituti, e quibus quidam olim damnati sunt, aliquanti autem [ex] his quæ Cælestio male placita sunt, consenserunt, aliquanti uero anathemati subditi sunt propter quod Nestorium sint secuti. sed iubete quæ ab uniuersali synodo ad continentiam pietatis definita sunt contra Nestorium et contra impium eius dogma, suam habere firmitatem corroborata nutu et consensu uestræ pietatis.

ET SVBSCRIPSIT SYNODVS PER EPISCOPOS CENTVM NONAGINTA OCTO

EXEMPLAR EPISTOLAE SCRIPTAE A SANCTA SYNODO AD ARCHIEPISCOPVM ROMANVM CAELESTINVM SIGNIFICANS OMNIA QVAE GESTA SVNT IN IPSA EPHESENA SYNODO

XXII 1 Sanctissimo et reuerentissimo comministro Cælestino sancta synodus quæ secundum dei gratiam congregata est in Ephesenorum metropoli, in domino salutem. Tuæ quidem sanctitatis circa pietatem zelus et circa rectam fidem saluatori omnium nostrum deo amica uel placens sollicitudo digna omni ammiratione fuit. mos est enim uobis ita magnis existentibus in omnibus bene probari et omnia studia ecclesiarum tua propria
2 facere. quoniam autem oportebat omnia ad scientiam tuæ sanctitatis referri quæ subsecuta sunt, scribimus necessario quia secundum uoluntatem omnium nostrum saluatoris Christi et secundum decreta piissimorum et amatorum Christi imperatorum congregati sumus in Ephesenorum metropoli ex multis et diuersis prouinciis, ultra ducentos existentes numero episcopi, deinde piissimis decretis amatorum Christi imperatorum per quæ euocati sumus, tempus decernentibus concilio sanctæ synodi diem pentecostes, omnibus concurrentibus, maxime quia continebatur in litteris imperatorum ut d. 7. m. Iun a. 431 si non aliquis occurrisset post definitas indutias, non bona conscientia defuisset et esset inexcusabilis tam apud deum quam apud homines, defuit reuerentissimus Iohannes Antiochenorum episcopus, non quasi uoluntate simplici, sed neque spatio itineris impedimentum faciente, sed occultans in mente consilium et cogitationem dissonantem a deo,
3 quam non longo tempore ueniens Ephesum demonstrauit. distulimus igitur concilium post definitum diem sanctæ pentecostæ in totis decem et sex diebus, cum multi tam episcopi quam clerici et ægritudine deprehensi et adflicti essent in expensis, aliquanti uero et de uita migrassent, et erat, sicut perspicit et tua sanctitas, iniuria magis contra sanctam synodum quod agebatur. tanta enim dilatione peruerse usus est, cum utique eum præcessissent multi ex longioribus spatiis. uerumtamen post diem sextum decimum præcesserunt quidam ex his qui cum eo erant episcopi, metropolitæ duo, Alexander Apamiæ et alter Alexander Hieropoleos, deinde nobis incusantibus eius aduentus tarditatem reuerentissimi episcopi Iohannis, dixerunt non semel, sed sæpius quia deman-

XXII *Græce extat in V 82 S 73 A 54; versio desumpta est ex Collectione T 59*

U, S [= wr]

2 iudicatos *in* iudicantes *corr. w* 5 conscientiam *w, corr. ω* synodum *US [est uaria lectio Græca]* synodo w^{corr} [= *T*] trecentorum w^{corr} *r* 7 *debuit scribere* constitutos 8 ex *deleui* 16 *et* XXII *et* LXIII *adscr. ω* 18 saluatoris *T* 39/40 *aut* eius *aut* reuerentissimi — Iohannis *delenda erant*

dauit nobis nuntiare reuerentiæ uestræ quod si contigerit eum adhuc morari, non
4 differri synodum, sed facere quæ oporteat. his nuntiatis et manifesto facto tam ex
tarditate quam ab his quæ ab eo nuntiata sunt, quia recusat concilium, siue Nestorii
amicitiæ commodans siue quia clericus fuerat sub se constitutæ ecclesiæ siue
quorundam pro eo petitionibus cedens, consedit sancta synodus Ephesi in maiore ecclesia,
quæ uocatur Maria. quoniam autem omnibus alacriter conuenientibus solus deerat
concilio Nestorius, commonuit eum sancta synodus canonice per episcopos prima et
secunda et tertia uocatione; hic autem militibus circumcludens suam domum superbiit
contra ecclesiasticas leges nec passus est semet ipsum manifestum constituere nec satis-
ep. 14 5 facere de iniquis suis blasphemiis. postea relectæ sunt litteræ quæ scriptæ sunt ad
eum a sanctissimo et reuerentissimo episcopo Alexandrinæ ecclesiæ Cyrillo, quas et
probauit recte habere et inreprehensibiliter sancta synodus et nullo modo dissonas esse
aut a diuinitus inspiratis scripturis aut etiam a tradita et exposita fide in magna synodo
sanctorum patrum qui in Nicæa ante tempora conuenerunt, sicut et tua sanctitas recte
hoc probans testificata est. lecta autem et epistola Nestorii quæ ad ipsum scripta
est memoratum sanctissimum et reuerentissimum fratrem nostrum et comministrum
Cyrillum, iustum esse duxit sancta synodus aliena omnino ab apostolica et euangelica
6 fide esse quæ in ea erant dogmata multis et nouis ægra blasphemiis. lectis uero simi-
ep. 2 liter et expositionibus eius impiissimis nec non etiam et scripta ad eum epistula a tua
sanctitate, per quam rationabiliter condemnatus est utpote qui blasphema scripserit et
inreligiosas uoces suis expositionibus inseruit, sententia prolata est iusta depositionis
eius, maxime quia in tantum longe est a pœnitentia aut a recognitione eorum in quibus
blasphemauit adhuc Constantinopolitanam habens ecclesiam, ut etiam et in ipsa Ephe-
senorum metropoli sermonem faceret ad quosdam metropolitanos episcopos non ignobiles,
sed doctos et reuerentissimos et auderet dicere quia ego bimenstrem et trimenstrem deum
non confiteor, et alia insuper diceret acerbiora. ut inreligiosam igitur et abomina-
bilem hæresim et præuertentem euangelicam nostram sectam et omnem funditus mysterii
7 dispensationem euellentem deposuimus, sicut superius diximus. sed non erat, ut
uidetur, in Christo caritatem habentes et zelum in domino non multas experiri difficul-
tates. sperauimus enim reuerentissimum Antiochenorum episcopum Iohannem et
suptilitatem synodi et pietatem laudare et fortasse culpare depositionis tarditatem;
euenerunt autem nobis omnia quæ in spe fuerant, contraria. inuentus est enim inimicus
et hostis tam sanctæ synodo quam etiam ipsi rectæ fidei ecclesiarum, sicut ipsæ res
indicant. mox enim quod ingressus est Ephesum, nondum excusso itineris puluere
nec exutis uestimentis congregauit quosdam qui cum Nestorio recesserant et blasphemias
contra suum locuti sunt caput ac non solum deridentes gloriam Christi, et congregans
tamquam collegium sibi triginta hominum numero nomen episcopatus habentium,
quorum quidam sunt sine ciuitatibus, uacantes autem et ecclesias non habentes, alii
autem ante multos annos pro acerbis causis depositi a suis metropolitis, cum ipsis autem
et Pelagiani et Cælestiani et de his quidam qui de Thessalia eiecti sunt, rem præsumpsit
iniquam, quam nemo qui ante eum fuerunt. componit enim solus chartam quidem
depositionis nomine et iniuria affecit sanctissimum et reuerentissimum Alexandrinæ urbis
episcopum Cyrillum et reuerentissimum nostrum et coepiscopum Memnonem Ephesenum,

---

U, *S* [= *wr*]
2 differi *U* 5 maiora *w* 11 alexandrino *S*, *corr. r* 18 nobis *S*, *corr. w* 21 inserue-
rit w^2 24 metropolim *w*, corr. *w* 29 zelum *S* [= *T*] zelum habentes *U* 34 quod] ut w^2
37 numerum *S* 38 autem et *Ur* aut *w* 39 aceruis *S* 40 eiecti *w* electi *Ur*

nullo nostrum sciente, nec his uero qui iniuriam pertulerunt, agnoscentibus quod agebatur, uel propter quam causam hoc præsumpsisset, sed tamquam pro his non indignante deo et quasi non essent canones ecclesiastici aut quasi non periclitaturi ipsi propter hanc audaciam. iniuriis uero afficiunt excommunicationis nomine et omnem synodum, deinde et publice in charta hæc inserentes proposuerunt ad legendum uolentibus, theatri parietibus affigentes, ut suam impietatem in spectaculo facerent. sed non huc usque eorum processit audacia, sed enim fiduciam adsumpserunt scribentes quicquam quasi canonicum et ad aures piissimorum et amatorum Christi imperatorum
8 referre quæ huiusmodi sunt. his ita factis sanctissimus etiam et reuerentissimus episcopus Alexandrinorum Cyrillus nec non et reuerentissimus episcopus Ephesenorum ciuitatis Memnon libellos a se compositos et conuenientes tam ipsum reuerentissimum episcopum Iohannem quam eos qui cum eo hoc egerant, optulerunt, coniurantes nostram sanctam synodum euocare canonice ipsum etiam Iohannem et eos qui cum eo sunt, quatenus satisfacerent de quibus ausi essent, et si quid accusare haberent, si possent, dicerent et conuincerent; in charta enim quæ scripta est ab eis depositoria, potius autem iniuriosa, occasione inseruerunt quia Apollinaristæ et Arriani et Eunomiani sunt et
9 propter hoc depositi sunt a nobis. instantibus igitur his qui iniuriam sustinuerunt ab illis, iterum nos necessario congregati [sumus] in magna ecclesia, supra ducentos existentes episcopi, una et secunda et tertia euocatione in biduo euocauimus et ipsum Iohannem et eos qui cum eo erant, in concilium, quatenus conuincerent iniuriam passos et satisfacerent et causas dicerent pro quibus depositionis composuerunt chartam, et non præsumpsit uenire. oportebat autem eum, si uere conuincere poterat memoratos sanctissimos uiros quasi existentes hæreticos, et uenire et ostendere hoc uerum esse, quod et accipiens ut ualidum et indubitatum crimen temerariam sententiam contra eos protulit. sed ex fragili conscientia non occurrit; quod autem construebatur, illud erat. putauit enim quasi hæc flagitiosa et iniusta iniuria solueretur simul ac refutaretur et
10 iusta synodi sententia quæ prolata est contra hæreticum Nestorium. indignati igitur merito, tractauimus quidem parem tam contra ipsum quam contra alios sententiam proferre legitime, quam ipse contra leges in eos qui in nullo reprehensi sunt, protulit; ut autem illius temeritatem patientia uinceret, licet iuste hoc pertulisset et legitime, seruauimus iudicio tuæ reuerentiæ et hoc. interim eos sine communione fecimus, amputantes illis omnem potestatem sacerdotalem, ut nullum possint lædere per suas sententias. eos enim qui ita ferociter et crudeliter et contra canones irruere solent ad pessimas et sæuissimas res, quomodo non erat necessarium quam utinam non habuis-
11 sent, adimere eis lædendi postestatem? fratribus igitur nostris et comministris Cyrillo et Memnoni, qui ab eis sustinuerunt iniuriam, et communicatores omnes sumus et post illorum temeritatem ministrauimus cum eis et simul ministramus, communiter omnes congregationes celebrantes, refutatis per scripta a nobis illorum iocis. inualidos et effectu carentes monstrauimus; iniuria enim erat solummodo et aliud nihil. uiri enim numero triginta, et alii quidem eorum hæretica macula notati, alii autem sine ciuitatibus et eiecti, qualem habent synodi personam aut qualem uirtutem contra synodum congregatam ex omni quæ sub cælo est? consederunt enim nobiscum et qui a tua sanctitate destinati sunt reuerentissimi episcopi Arcadius et Proiectus et cum eis sanc-

---

U, *S* [= *wr*]

6 non *S* nunc *U* 15 est *U* sunt *S* 17 sustinuerunt *S* [= *T*] sustinuerant *U* 18 sumus *om. T* ducentos *Uw*² ducentis *w* ducentes *r* 19 episcopi *om. w*, *corr. w*² 26 hæc *S* hac *U* ac *U om. S* 26/27 et iusta *S* ut iniusta *U* 34 utinam *U om. S* [= *T*] 42 omni orbe *w*² qui *w*

tissimus presbyter Filippus, tuam nobis præsentiam per se donantes et apostolicæ
12 sedis locum replentes. indignetur ergo tua reuerentia competenter pro his quæ facta sunt. si enim data fuerit uolentibus licentia et maiores iniuria sedes afficere et contra eas in quibus non habent potestatem, contra leges sic et contra canones proferre sententias, magis autem iniurias et his qui pro pietate tot certamina sustinuerunt, propter quos et nunc pietas per uestræ reuerentiæ orationes refulsit, ibunt ad ultimam confusionem ecclesiæ res; correctis autem secundum congruum modum talia audentibus, uacabit omnis turbatio et condecens canonibus reuerentia ab omnibus seruabitur.

13 Lectis uero in sancta synodo gestis quæ celebrata sunt in depositione inreligiosorum Pelagianorum et Cælestianorum, Cælestii Pelagii Iuliani Præsidii Flori Marcelliani Orentii et similia eis sapientibus, iustum esse duximus et nos ualida et firma perseuerare quæ de ipsis definita sunt a tua reuerentia, et consentanei sumus in sententia omnes, depositos eos habentes. ut autem integre omnia cognoscatis, quæ acta sunt, destinauimus gesta. et subscriptio:

SALVVM TE ESSE ET VT MEMOR NOSTRI SIS, DEVM DEPRECOR, DILECTISSIME ET DESIDERANTISSIME

Subscripserunt et omnes episcopi secundum nomen.

EPISTOLA SANCTI CAELESTINI PAPAE AD THEODOSIVM IVNIOREM AVG̃ POST SYNODVM

XXIII Cælestinus episcopus Theodosio aug̃ iuniori. Causis suis diuinam prouidentiam præstitisse quod sperabamus, agnouimus. nec enim aliud futurum mentes poterant æstimare fidelium regnantibus uobis quam id quod euenisse gaudemus, ut prædicatio in deum impia concideret et cum suo auctore noui dogmatis damnata prauitas deperiret. illata quidem fidei bella sunt et regis æterni sacrilegis uerborum iaculis natiuitas adpetita; sed uos qui Christo deo nostro auctore regnatis, hostes impios fidei uestræ uirtute uicistis, cælestem reuocantes triumphum, per quem religioso munimen in perpetuum præstetis imperio. uere enim prophetica gloriæ uestræ uox conuenit et regnum uestrum dici
Ps. 144, 13 potest regnum omnium sæculorum, quod defensæ fidei meritis propagatur et crescente sanctæ religionis obseruantia Christianæ insertum reuerentiæ semper augetur, gloriosissime et tranquillissime imperator auguste. ecce nunc domus domini orationibus uacant et uestrum per omnes ecclesias deo nostro oblatis sacrificiis commendatur imperium. nihil, amoto perturbatoris ausu, scandalis licet; pestifer ulterius animas hominum sermo non uulnerat; salutem omnibus suarum animarum, dum uniuersali ecclesiæ consulitis, reddidistis. hæc est uestra et prædicandi regni uestri clementia, per quam non terræ, non prouinciæ, sed omnium animæ sunt defensæ. inputabitis hanc omni mundo uictoriam, quam non bellis, non gladiis, sed sola deuotione, qua deo estis dediti, conquisistis. manet hic uestræ gloriæ titulus et manebit, ut nulla illum ætas, nulla uetustas aboleat; æterna enim sunt, quæ æterni regis amore

XXIII *IK 386. Græca uersio extat in A 86*

U, *S* [= *wr*], *F* [*inde a* 18]

3 iniurias *S* 8 uacauit *US*, *corr. w* 11 sapientibus *US* [= *T*] 15 te *om. U* ut inmemor *S* inmemor *U* deprecor *in* deprecamur *corr. w*² 17 *om. U*

18 epistola — synodum *Uw* Incipit epistola celestini pape ad theodosium iuniorem post synodum *r* *om. F* 19 *accuratior salutationis formula extat in F* theudosio *Fw* prudentiam *F* 20 cognouimus *F* 23 uela *w*, *in* tela *corr. w*² 24 qui *scripsi* quia *F om. US* regnatis *F* regnantes *US* urã *w* 25 triumplum *U* quem *F* quod *US* 26 uera *F* 28 reuerentia *U* 31 ausum *F* 33 consoletis *F* et *FI'* om. *US* 35 inputatis *w* x̄p̄o inputabitis *w*² mundo *FI'* modo *US*

præstantur. Sic Abrahæ fides sæculis durat; Dauid regis meritum dei zelus fecit esse perpetuum, cum inimicos dei suos esse crederet inimicos et odisset quos deo odibiles adprobasset. Helias etiam propheta falsa prophetantes non fuit contentus refellere, sed ita etiam in illos uoluit uindicare, ut eos persequendo perderet, quos in perditionem
2 niti sui populi peruideret. par tibi cum illo gloria. ille falsa prophetantibus restitit, tu falsa docentibus; ille mentientes in deum prophetas persecutus est, tu de Christo deo nostro prædicantes impia abigis sacerdotes. ille tantum uindictæ intentus est; uestra pietas sic impia uindicat, ut quæ sunt religiosa, defendat. nec enim sufficeret abegisse morbos, pestilentiam reppulisse, nisi et salubres auras reddideris et uitalem infectis substantiam ministraris, talem illi ecclesiæ constituendo pontificem, qui olim hoc se dignum fastigio omnibus quibus notus est, adprobasset. fert illi ac si sui corporis parti Romana testimonium quæ hunc semper inter suos habuit et numerauit ecclesia, ferunt suorum merita, quibus sancte adhæserat, decessorum. ita enim reuerentissimæ memoriæ uiro Attico, catholicæ fidei propugnatori fortissimo, mente pariter et officio cohærebat, ut iam tunc futuri in eodem episcopatus insignia
3 prælucerent. sed fit hoc arcano diuinæ maiestatis arbitrio, ut in posterum quæcumque sunt meliora, seruentur et ad quietem per aliqua turbatorum scandala ueniatur. debitum est fratris mei Maximiani episcopi gloriæ, ut aliquem illi prælatum fuisse in hoc quod sustinuit ciuitas, pæniteret et nunc, electo eodem, illi se integritatem fidei debere sentiret.

Ps. 138, 21. 22 3 Reg. 18, 40

Sed huic tantæ pro suo merito illius ecclesiæ sacerdoti electo, aliter et consensu sanctæ congregationis quæ interfuit, ordinato ad conponendum ecclesiæ statum et omne uulnus prauæ hæresis radicitus euellendum ne audeant quæ abscisa sunt, pullulare, obsecramus et poscimus sub illius inuocatione quem colitis, fidei uestræ, ut consuestis, arma præstetis. nunc enim est omnis opponenda custodia, ne rapax lupus ab ouilibus dominici gregis, cum sæuierit, exclusus, rursus serpentino lapsu ad mortem perueniat animarum, effossis qua potest parte cuniculis. nec enim potest quiescere, cum prædæ suæ rabidus cupiat incubare. munimen sanis, remedia præbete sanandis; uallate muris uestræ fidei religionis catholicæ ueritatem, per quos et credentes muniti sint et tanti sequaces erroris non audeant introire. hic enim plenus uictoriæ uestræ fructus est, nihil relinquere quod rursum dei ecclesia debeat formidare. quem igitur uniuersorum eiecit sententia sacerdotum in prædicatione sacrilega perdurantem, eum uestra clementia ab omni societate remoueat, ut facultatem aliquos perdendi non habeat.

4 Religiosos uero filios meos Iohannem presbyterum et Epithymitum diaconum tantæ rei nuntios cum tota ecclesiæ gratulatione suscepimus et, lectis in totius congregatione Christianæ plebis apud beatissimum apostolum Petrum uestræ pietatis apicibus, deo nostro pro uobis uota persoluimus. ita enim ad nos agente domino peruenerunt, ut ad eum diem quo Christi dei nostri natale secundum carnem, cui quæstio inferebatur, occurrerent et impietatem conuicti uniuersa congregatio confutaret.

U, *S* [= *wr*], *F*

1 sæculi *U* 2 esse *F om. US* crederet *F* credidit *US* odisset *scripsi secundum Γ* odisse *USF* 4 ita *FΓ om. US* perditione *UF* 9 sufficere *w* sufficere potest w^2 10 ministraris w^{corr} ministrares *USF* *post* pontificem *add.* τὸν ἁγιώτατόν φημι Μαξιμιανόν *Γ* 12 sui w^{corr} *Γ* suæ *USF* quem *U* suos *USΓ* uos *F* 14 fortissima w^2 17 aliquam *F* 18 fratres *w* 20 sentire *US* 21 taliter *Γ* concessus *F* 25 costodiam *F* 26 rursum *U* 28 rabidus *Γ* rapidus *USF* incumbere *F* 29/30 munitis intentantis æquaces *F* 30 sunt *S* 32 eum] cum *U* 33 societates emoueat *F* 34 relegiosus *F* ἐπιθυμητόν *Γ* epytimitum *F* epictetum *US* 35 tot *F* gratulationes *U* 35/36 congregatione w^{corr} congregationis *USF* 38 dñi *F* natale *scripsi* natalem *UwF om. r* 39 occurreret *F* concurrerent *US*

Causæ fidei congrue et ecclesiasticæ et pauperum utilitatis causa subiungitur, ut qui integritatem fidei præstitistis, pauperum quoque commodis consulatis. illustris et sanctæ recordationis Proba possessiones in Asia constitutas longa a maioribus uetustate sic reliquit, ut maiorem summam redituum clericis, pauperibus et monasteriis annis singulis præciperet erogandam. sed hæ possessiones ibidem constitutæ in damnum pauperum huius neglegentia, ut grauius nihil dicamus, qui his præfuerat, hac sunt ratione tractatæ, ut non solum consueta non soluerent, uerum etiam subrepticia impetratione earum ius dominiumque uioletur. rogamus pietatem uestram ut religiosæ et illustri domui et ecclesiæ id pro clementia uestra præstetis, ut omnis ab his insidiantium inquietudo discedat et tam ecclesiæ quam suis dominis sit tuta possessio, ut quod inde alimoniæ pauperum adquiritur, uestrum esse credatur.

d. 15. m. Mart. a. 432 DATA ID MART FF AETIO ET VALERIO VV CC CONS

EPISTOLA CAELESTINI PAPAE MAXIMIANO EPISCOPO CONSTANTINOPOLITANO POST SYNODVM

XXIIII 1 Cælestinus episcopus Maximiano coepiscopo Constantinopolitano. Vidimus et amplexi sumus fraternitatem tuam litteris tuis talemque sanctitatem tuam qualem noueramus, inspeximus, simplici scilicet puritate gloriosum et mentis fulgore potius quam sermone præspicuum. redit in se atque in statum suum illa, de cuius fide semper gloriabamur, ecclesia, quæ nunc te præsulem diuino iudicio, postquam illum qui eam obsidebat, eiecit, accepit. sume gubernacula notæ tibi nauis eamque ut didicisse te a tuis prioribus nouimus, rege. obsiste undis quas ille uentus, quieta perturbans, non his tantum quos in ea naui uectores habuerat, sed omnibus inimicus, exciuit, omni eam laterum cupiens compage dissoluere, ut rapidis eam possit uerticibus deuorare, professus falsum (quid enim non iniquitas profitetur?) gubernatoris officium, ut uideretur regere quos perdere nitebatur. adhuc te excitatæ ab eodem undæ circumsonant et elati fluctus uel procellæ sollicitant. resiste peruigil et commissæ tibi nauis magister saluti commissorum tibi qua potes cura succurre. fac quietum mare esse quod nauigas; fac tua arte tutam nauem post eas tempestates quas sustulerat
Mt. 14. 29 quam gubernas. illum sequere piscatorem qui maris aquas pedibus, ut ad Christum deum nostrum, quem ambulantem in mari uiderat, [ut] possit peruenire, calcauit.
2 sequere priorum, a quibus eruditus es et nutritus, exempla pontificum, beatissimi Iohannis in prædicando scientiam, sancti Attici in repugnando hæresibus uigilantiam, decessoris tui sancti Sisinnii, cuius te successorem credimus, simplicem puritatem, ut de illa, ut solebamus, gratulemur ecclesia. congrega sparsos piumque animum, qualem te habere nouimus, in eos quos dissiparat perturbator, exerce. congrega po-

---

XXIIII *JK 387*

U, *S* [= *wr*], *F*

1—12 *om. Γ, sed habet salutationis formulam quæ in hoc exemplari deest* 4 relinquit *F* redditum *w* redditum U^{corr} *r* 5 hæc *F* 6 nil *S* hac *F* ea *US* 7 tractata *F* subreptia *F* 9 omnes *F* 12 DAT *S* IDVVM *U* MARTIAAVM *US* FLAVIO *US* FF KMI *F* gg *w* 13 *inscr. om. F* 14 episcopus *om. F* episcopo *US* 16 simplices, e *in* i *corr.*, *F* puritatem *w F*, *corr. w* 17 perspicuum *US* redit *scripsi* redet *F* sed *US* in statum *U* statum *S* in scm *F* 18 semper *om. F* gloriabamus *F* quem *F* 21 perturbans — ea *F om. US* uictores *F* inimicos *S* 22 exiuit *U* omnia *F* 23 professum *F* 26 solutis *F* potis *F* 27 quod *UF* quo *S* 29 dm̄ *US* dn̄m *F* ambulanti *F* ut *del. Labbeus* 31 scientiam *US* sententiam *F* iure pugnando *F* in repugnandis *US* 32 decessoribus tuis *F* sci sisinni *F* scissimi *US* simplici puritate *S* 33 gratularemur *F* 34 dissipauerat *US*

pulos tuos ad matris suæ ubera, reuoca quos inuitos ueneni sapore abstraxerat inimicus. confirma in fide quos uideris adpetitos, cura quos inspexeris uulneratos, remoue qui non sentiunt medicinam. interdum uenenum dolore tollitur, et cum ea quæ sunt noxæ, præciduntur, salus reliquis præparatur. datus tibi campus est, frater carissime, in quo gloriam et uigilantis pastoris et benigni sacerdotis exerceas et saporem ori Christianæ salubritatis infundas, ut plus in reparando potuisse te liqueat, quam ille potuit in lædendo, qui imitator diaboli maluit esse quam Christi, perturbans omnium ecclesiarum quietem, cui nunc debemus operam in commune præstare, ut omnium una fides, unus sit animus sacerdotum. teneat manus tua dominicum uentilabrum Lc. 3, 17 et purget aream creditam sibi, ut a frumentis paleæ separentur et omni cura mundatum Christi dei nostri horreis triticum adgregetur. locum impietas nouella non habeat et conpresso olim per totum orbem sua damnatione noto Cælestiano errori tua uigilantia resistatur, ut quicumque huius dogmatis sunt sequaces, ab omni societate hominum repellantur. obsistat illis per te spiritus sanctus, qui his in omnibus ad quascumque conantur prouincias peruenire, ne horum impia prædicatio resurgat, obsistit. ita enim, ut damnentur, quicumque peruenium, innotescunt et tamquam nonnullis sententia totiens repetita ⟨non⟩ sufficiat, longinquas terras remotasque prouincias inquietant. sed eos ille persequitur cuius fidem sua prauitate persequi nitebantur et a quo se abscondere, ad quasuis latebras confugiant, sua se impietate prodente, non possunt. filios uero nostros religiosos uiros Iohannem presbyterum et Epithymitum diaconum cum magna lætitia suscepimus et cum maiore gratulatione remisimus.

DATA ID̄ MART̄ F̿F̿L̿L̿ AETIO ET VALERIO V̿V̿ C̿C̿ CONS̄ d. 15. m. Mart. a. 432

EPISTOLA CAELESTINI PAPAE CLERO ET PLEBI CONSTANTINOPOLIM CONSTITVTAE POST SYNODVM

XXV 1 Cælestinus episcopus clero et plebi consistentibus Constantinopolim. Exultatio matris est congregatio filiorum; denique lætatur ecclesia ita se filios quos diabolus disperserat, iterum congregasse, ut ex his, nisi filius perditionis, nemo sit perditus, quia eum filium suum nequaquam pater agnouit. illum namque ex quo erat, sicut legimus, Ioh. 8, 44 imitatus, uobis legitimis dei filiis hereditatem conabatur auferre, quos, dicente apostolo, pro fide uestra et heredes dei et Christi nostri futuros credimus coheredes. non Rom. 8, 17 ergo ei palmam de his referre permissum est, qui de ipso magis per arma fidei triumpharunt. uictores uos, immo communis regis de hoste uictoriam loquitur tyrannus

XXV *JK 388. Græca uersio extat in A 87*

U, S [= *wr*], *F*

1 inuito *US* inimicum *F* 2 uiderat *F* inspexeras *F* 3 uenenum *scripsi* enim *USF* dolore *F* dolor *US* 4 noxia *US* tibi *om. S* 6 mori *w* ut — liqueat *US om. F* 7 legendo *F* uoluit *F* perturbas *F* 9 unus *F* et unus *US* dominicam *F* 10 et² *US* ut *F* 10/11 mundato *F* 11 dn̄i *F* 12 nota *F* 14 parte *F* ad w^{corr} *F* ad has *US* 15 conantur w^{corr} conatur *USF* horum *F* eorum *US* 16 obsistit w^{corr} obsistite *F* obsistite ei *Uw* obsiste ei *r* quocumque w^{corr} innotescant *r* 17 non *addidi* 18 cuius — nitebantur *US om. F* 19 ad quasuis *UF* atque suis *S* latebras *UwF* latebris w^{corr} *r* cum fugiant w^{corr} prodente *F* prodentes *US* prodentes latere w^{corr} 20 epictetum *US* 22 DAT̄ *S* MARTIAS *US* FLAVIO *US* AETIO ET *om. US* CONSVLIBVS *US*

23/24 *om. F* 23 PAPE CAELESTINI *w* 25 episcopus *om. F* consistenti *F* 26 lætetur *F* 27 congregasset *F* 29 hereditate *F* 31 palmam *r* palam *USF* 31/32 triumpharent *w*

exclusus; uicit in uobis cuius incerta fieri diuinitas putabatur. si pateretur natiuitas
2 ⟨quæstionem⟩, quæstionem dixerim quam sibi unusquisque bene credens debet simpliciter aperire. quis enim in examen uocare audeat deum eumque discutere qualiter uenerit subuenire? non fuit difficile deo posse quod uoluit, cum dignatus est liberare qui potuit. sed unde illi peccatori in tanta caligine sua lumen uidere? unde terrenis argutiis in superioribus positam colligere ueritatem? hæc in tenebris suis uidere
Ps. 118, 105 non possunt qui lucernæ illius uerbum nesciunt, quod esse lumen semitis suis Dauid propheta testatur. cum quo psalmigrafo, ut supra diximus, matrem lætantem in uterum suum, quem disputatio huc usque ridicula et blasphema turbabat, reuersis
Ps. 132, 1 filiis cantare delectat: ecce quam bonum et quam iucundum habitare fratres in unum. competenter hæc ego uerba de eo fuerim mutuatus; mihi namque ex parte maxima uenerandæ trinitatis auxilio ecclesiæ uniuersalis quietem, summam præ-
2 Cor. 11, 29 sentium uindico gaudiorum, quem nunc usque omnis qui scandalizabatur, urebat et
ep. 5 3 infirmitas aliquantorum faciebat infirmum. meminit caritas uestra apud uos mihi dudum de patientia fuisse sermonem; iactaui quæ debui semina sacerdos in animos Christianos nec me in uobis seges expectata decepit. quid enim patientiæ uestræ messis intulerit, ipsis fructibus approbatis. his inuidens seuerat perituram zizaniam intra aliquantorum mentes agricola periturus; seuerat longe aliud quam acceperat seminandum uel inuenerat seminatum. habemus certe fidei nostræ semina, quæ ipsius domini sermo uel apostolorum doctrina iactauit, quæ quotiens ista contingunt, non ea terra quæ suscepit, sed alia superfusa corrumpunt. nihil uestræ simplici fidei messis dominus poterit imputare, qui in euangelio auctorem zizaniæ interrogatus
Mt. 13, 27 ostendit. illi tunc dixerunt: »in bono semine unde zizania«? nos dicamus: in tanto
Mt. 13, 28 regno fidei unde perfidia? respondeamus tamen uobis sermonibus Christi: homo inimicus hoc fecit. qualiter uos exercuit priorum palæstra doctorum, fortitudo uestræ mentis adstruxit. ipsis agnitionem debetis huius erroris, quorum hic indignus
Mt. 10, 16 laudibus fuit, qui bona tam gloriosa despexit. non pro parte columbæ simplicitati, sed in toto studuit serpentis astutiæ. nec mirum, si parans occidere simplices animas
Gen. 3, 1 sq. eum suadendo secutus est, qui suadendo primus occiderit. denique uerbis illum
4 legimus decepisse, hic inferre mortem non nisi per uerba temptauit. non tamen
Act. 1, 25 inpune suum est secutus auctorem, quando exemplo Iudæ episcopatum eius alter accepit. iure utrumque tenet una sententia, quia in unum, sicut legimus, ambo peccarunt. sit licet uterque ante oculos nostros, saluatoris nostri calumniator et traditor, tamen deliberare difficile est inter discussorem natiuitatis et mortis auctorem. facti sui licet

---

U, *S* [= *wr*], *F*

1 si pateretur *scripsi secundum* Γ separetur *UrF* separararetur *w* si separararetur w^{corr} natiuitas *UwFΓ* naturas *r* 2 quæstionem *addidi secundum* Γ 3 in *F* ad *US* examine *F* dn̄m *F* eumque *US* eum atque *F* 5 pectori Γ lumen w^{corr} Γ limen *F* lumen non *US* 6 posita collige *F* hæc *USΓ* hæc enim *F* 8 matre lætante *F* 9 disputatio *FΓ* dissipatio *US* 11 ego *FΓ* ergo *US* mutatus *w*, *corr.* w^2 nuntiatus *r* 12 ucneranda et *S* uenerandæ et *U* quietem *FΓ* quietem et *US* 13 quem Fw^{corr} quæ *US* omnes *US* scandalizabantur *US* urebant *w* 14 infirmatas *F* aquantorum *F* 15/16 animos x̄pianos *FΓ* animo x̄piano *US* 16 expeccata decepit *F* 17 inuidis *F* periturum *Uw* zizaniam *in* zizanium *corr. Uw* 18 mentis *F* 21 suscepit *U* 23 dixerunt *rΓ* dixerint *UwF* 24 respondeamus *UFΓ* respondemus *S* nobis Γ 26 errores *F* 27 pro parte *F* partem *US* simplicitatis *USF* 28 serpentes *F* si parans *FΓ* separans *US* animas *F* animos *US* 29 occiderit *F* occidit *US* 31 exemplo iudæ *U* exemplum iudæ *F* iudæ exemplo *w* iudæ *r* 32 δρῶμεν Γ peccauerunt *FS* sic *F* 33 utique *w* 34 facti sui licet *scripsi secundum* Γ factis uidelicet *wF* facti sui uidelicet *Ur*

uacuum statim Iudam pœnituit, præuenit exitum traditi supplicium traditoris. ille statim laqueum, peccatum suum confessus, elegit; hic impietatis pertinacia gloriatur. nec ego perfidiæ huic dabo nomen erroris; non est error impietas omnis. denique quotiens ecclesiæ uel eius quieti diabolus inuidus fuit, intra eam nata contentio saluam seruauit ipsius certaminis causam; quo proficiebat iste conflictus quo laborabatur non
5 ut religione quis uinceret, sed ut ipsa religio uinceretur? meministis certe eius, quia necesse est meminisse blasphemii; sed iam obliuionem tantorum malorum uolo sanctis mentibus imperatam. tollatur ex animis qui sublatus est oculis; tollatur inquam, quia sic uocandus est, percussor interni. habuit crebras sinister prædicator insidias, tetendit arcum suum frequenter, ut legimus, et ore suo spicula uenenata iactauit, Ps. 10, 3
neminem tamen uestro in numero quem feriret, inuenit. retorta in se tela redierunt, 11
postquam sagittare in obscuro rectos corde non potuit, et nihil in filios lucis licuit filio Ps. 10, 3
tenebrarum. quæ nos uobis in bello intestino positis cura, quæ sollicitudo tunc habuit? in modum dierum duximus noctes, quia talibus causis omne tempus angustum est; non oculos somno declinauimus, non animum soluimus in quietem. 15
quem enim caperet delectatio dormiendi, sic uigilante raptore? sciebamus quis intra caulas timor, quanta intra septa formido, quotiens luporum uicina esuries multo
6 circuitu aditum quærit in prædam, sæuit absentibus minata perniciem. quanta hic pro sua cautione laude grex dignus est, quem non attigit secum raptor inclusus? patet causa tuitionis huiusce; in aperto est quis restiterit inimico. intellegamus 20
et fateamur omnes quod uos ille tutatus est pastor qui in euangelio se dicit esse pastorem; Ioh. 10, 11
adfuit nec uos deseruit qui patiebatur in uobis. in hunc namque cottidianis acuebatur lingua blasphemiis, in ipsum dentes suos impius tractator armabat. inani tamen semper elusus est morsu, quando eiusdem pastoris uirga uos consolabatur et baculus, Ps. 22, 4
qui gregem suum etiam pascendum tradidit iturus ad cælum. hæc uobis huc usque Iob. 22, 15-17
non mutata sunt pascua; isdem pabulis estis impleti; apostolico uos doctores et pio 26
semper sermone pauerunt. uerum noxia fuerat pro salubribus cibis esca subposita, quando aduersarius esurientibus animabus mixtas spinas floribus exhibebat, nec tamen fraus ista decepit uos, qui Christi suauis odor estis in domino. postquam uobis longe 2 Cor. 2, 15
aliud oluit, quam solebat, herbam mortiferi graminis horruistis; sepsistis aures uestras Sir. 28, 28
spinis, ne linguam nequam potuissetis audire. non ergo peruenit ad sensum quod 31
7 offendit auditum, nec interiorem ferire potuit quod exterior non recepit. uitastis eum, cui, quantum didicimus, et in faciem restitistis; uitastis secundum beati Pauli Tit. 3, 10
apostoli sententiam quem iam sciretis esse correptum. legistis namque et memoriter iam tenetis quia memoria omnium digna sunt, Alexandrinæ ecclesiæ sacerdotis, hoc 35
est catholici ad hunc scripta doctoris, quibus eum ita correptum, ut uellet esse correctum, ep. 14

U, *S* [= *wr*], *F*

1 iuda *UF* traditi *FΓ* traditoris *Ur* traditori *w* traditoris *om. r* *post* traditoris *add.* οὗκ ἐστιν ἀφανὴς ἡ ἀσέβεια *Γ* 2 confusus *F* pertinaciæ *Uw*, *corr. w* 3 nec *wF* hæc *U* neque *r* est *om. F* omnes *F* 4 ecclesia *F* fuerit *US* 5 seruabit $w^{corr}F$ 6/7 certe — meminisse] esse *F* 7 blasphemii *S* blasphemi w^{corr} blasphemiis *UF* 8 tollatur *FΓ om. US*, *ante* tollatur² *ins.* w^{corr} examinis *F* 9 uocandus *FΓ* uocatus *US* 11 in¹ *om. F* 13 quæ² *FΓ* atque *US* 15 non animum soluimus *om. S* inquietes *S* 16 capere et *F* delectatio *FΓ* dilectio *US* uigilantem raptorem *F* sciebamus *F* sciamus *US* scimus w^{corr} 17 esuriens *F* 18 circuitu *scripsi secundum Γ* circuit *US om. F* aditu *S* in *om. S* pernitiæ *S* 20 apertum *US*, *corr. w* qui *US* 21 pateamur *F* omnis *F* 24 elisus *F* 27 ciuis *F* 29 uos] non *F* 30 uoluit *F* herba *F* scepsistis *F* 32 in interiorem *US*, *corr. w* recipit *F* 33 eum *F om. US* uitastis quia memoria digna sunt alexandrinæ ecclesiæ *S* 34 sciretis *US* secretis *F* 35 quia — ecclesiæ *om. w* quia — sacerdotis *om. r* omnium *FΓ om. U*[*S*] dignæ *F* sacerdotes *Γ* 35/36 catholici hoc est *r* adhuc *F* eum] cum *F* uellet *F* uelit *US*

studuit. nisus est labentem reuocare collegam; porrexit dexteram magisterii sui, in uno uolens plurimis subuenire. percellebat animum ueteris sacerdotis nutante
2 Paral. 19, 11 episcopo ruina multorum. egit sicut scriptum est, benedictum opus domini diligenter.
2 Tim. 4, 2 in nullo ei officio apostoli uir apostolicus defuit; obsecrauit ammonuit increpauit. at ille qui in profundum blasphemiorum suorum pondere mergeretur, tanti uiri doctrinam
ep. 15 renuuens et abusus hortatu, docilis esse noluit, cum doctor esse non posset; agit iniuriis tenacem recti peruersitatis adsertor; gloriatus hinc nec contristatus est frater, secum reputans quod merito sibi conseruo non parceret, qui sic suo domino derogaret. in-
Mt. 25, 21 uentus est per diligentiam ille de euangelio frugi filius et prouidus seruus. nam et paternam seruauit substantiam et auxit numerum talentorum. nec duplicasse eum,
sed multiplicasse dixerim sortem, quem uideamus etiam longe positis pio fenore subuenisse. o sanctæ prædicationis usura! quam hic gratiam ante communem dominum fidei negotiator inueniet, qui propter animarum lucrum negotium et illic
Mt. 25, 21. 23 exercuit, ubi alter accepit? nonne hic merito a patrefamilias auditurus est: euge serue bone et fidelis, intra in gaudium domini tui? hæc huic competunt,
8 qui illa quoque quæ aliis sunt commissa, seruauit. quid ille auditurus est quidue dicturus, cum a sc commissæ sibi rei ratio requiretur? qui utique inuoluitur reatu, etiam si uobis per alios perditis esset ipse seruatus. nostis profecto pro uestra eruditione
1 Tim. 3, 4 quæ pœna neglegentes maneat sacerdotes, quippe quos apostolus præesse etiam domibus
1 Reg. 2, 12 sq. suis iubeat diligenter. Heli denique, per se inculpabilis, diuinam per filios incurrit offensam. offendit pro filiis pontifex pater; offendit potestas et pietas. si igitur ille cum præsumptionem filiorum non refrenat, incurrit, quanto magis hic dominum, dum nec ipsi parcit, offendit? non hunc desidem, non hunc dixerim neglegentem.
9 habuistis hominem sermonis assidui et, quia apud expertos loquor, habuistis uigilem perditorem. nec tamen beatus apostolus Petrus deseruit tam grauiter laborantem.
nam cum separari tale uulnus de ecclesiastico corpore horrens omnibus putredo suaserit,
ep. 2 cum ferro optulimus et fomentum. sed ille abusus nostro studio, quod illum sequimur
Mt. 18, 14 qui nec de pusillis aliquem uult perire, mortem desperatus optauit. denique et
Gal. 5, 12 medicinam respuens elegit abscidi; tulit de se apostolicum, uel hoc nobiscum sentiens, ipse iudicium, ut abscideretur qui nos contristabat et uolebat conuertere euangelium Christi. nulla suo uitio languenti medico, ut diximus, arte defuimus; non factum
Mt. 18, 17 est nostræ celeritate sententiæ, ut esset nobis publicanus aut ethnicus. scimus qualiter et quotiens hos qui ad hæc tendunt nomina, scriptura iubeat conueniri, quod nunc quoque uidetur impletum. dicendum denique adhuc tunc frater fratrem admonuit; dein pertinax uno et altero, immo et multo teste conuentus est, consequenter ab uniuersali ecclesia, nostro quoque sermone correptus. nihil præcocum, nihil in hoc egimus immaturum, quem diuinæ constitutionis seruatus ordo damnauit. non
Ps. 49, 18 potuimus ultra differre, ne, sicut scriptum est, cum fure currere uideamur et cum adultero

---

US, [= *wr*], *F*

2/3 nutante epō *FΓ* mutat ep̄s *US* 4 in *om. F* 5 profundo *F* blasphemiarum suarum w^{corr} 6 dociles *F* possit *SF* aget *F* 7 gloriatus *FΓ* gloriatur *US* 8 sic *FΓ* *om. US* 10 ausit *F* 12 usuram *w* 13 negotior *F* *post* inueniet *add.* Κύριλλος *Γ* illis *F* 16 qui *US* quæ *F* seruabit *F* 17 a *om. F* requiritur *F* 18 pro aliis *F* 19 neglegentis *F* 21 pro filiis *FΓ om. US* 22 deum *Γ* 24 qui *S* 25 petrus apostolus *US* laborantem *FΓ* laborantes *US* 26 uulnus *UFΓ* unus *S* onus w^{corr} putrido *wF* putridos w^{2} 27 quo w^{corr} 28 desperatus *Γ* desideratus *USF* et *om. F* 33 hoc *F* nomina *F om. USΓ* 34 ad hunc *F* 37 immaturum *USΓ* ut mutarum *F* diuinæ *Γ* diurnæ *F* diuturnæ *US* ordo seruatus *F* 38 ne *USΓ* nec *F* fure *F* furante *US* adulteros *F*

fidei nostram ponere portionem, maxime quando oculus scandalizans iubeatur auferri. Mt. 5, 29.
10 ad hæc ille de compendio totiens oblata remedia campum ad certamen exposcit; sacer- 18, 9
dotale postulat cui non erat interfuturus, examen; egreditur iturus ad bellum castrorum
dux hostem professus et doctor fidei contra fidem portans arma perfidiæ, cum non tam
profectus quam uideretur expulsus. non quæro qualia tunc ad dominum nostrum
uota fudistis, cum exitus doceat quid potueritis optare. nec nos gestarum rerum
putetis ignaros, quarum nobis ordinem sancti fratris nostri Cyrilli relatio patefecit.
ammonuit hominem quæ hunc inexcusabilem faceret ex more conuentio; adesse con-
tempsit. quis petitorem synodi synodo crederet afuturum? pressa est illic
falsitatis leuitas pondere ueritatis nec se ausa est fulgori radiantium sacerdotum latentis
perfidi caligo miscere. lucem tenebræ fugerunt, quia societatem legimus his esse 2 Cor. 6, 14
non posse; inuicem se contraria semper offendunt. ubi est quod sibi dictum est in Mt. 10, 27
tenebris, quod loqueretur in lumine et supra tecta, quod audiret auribus, prædicaret?
sed idcirco uoluit præsens latere, ut ferendam sententiam uerecundia, iudicante con-
scientia, præueniret. lucernam suam cur uoluit habere sub modio, si eam bene Mt. 5, 15
putabat accensam? toto sancto conuentui lucere debuit, ut a uero omnium lumine
probaretur; non fallit diuina sententia quoniam qui in tenebris sunt, lucem uidere non Ioh. 3, 20
possunt. mansit absconditus et uitando sacerdotale collegium ipsi renuntiauit
quodam modo dignitati. sic se ille primus homo Adam peccati sui conscius ante Gen. 3, 7. 8
faciem domini nudus occuluit et qui non in eum, sed in eius mandata peccasset, expauit
illam quam contempserat uocem et timore deceptus incurrit, postquam simplicitatis
fiduciam uitio præuaricationis amisit. non facit dubitare de crimine confessio late-
11 brarum; nemo se in causis grauibus innocenter abscondit. sit ergo illius nostræ mortis
auctoris perdito honoris et gloriæ uestimento secutus exemplum; merito hoc cum primo 1 Cor. 15, 45
homine Adam fecerit qui deitatem Adæ nouissimi sic negauit. non fuit ante oculos
tantorum uexatio sacerdotum, non congregatum ex omni pæne mundi parte concilium;
afuit ab his cum quibus se esse nesciret. quid illi profuit hoc uitasse? refugere
uoluit quos effugere non dabatur. qua enim ratione possit euadere persequente eo
cui se nullus abscondit? an quia talibus sociis usus est, sine peccato se existimans,
nec cogitare dignatus est quod propheta clamauit: quo ibo a facie tua et ab spiritu Ps. 138, 7. 8
tuo quo fugiam? si ascendero in cælum, tu ibi es; si descendero in in-
fernum, tu ades. ille clamat latebram suis deesse peccatis nec a deo posse celari;
ille enim fatetur ubique præsentem quem hic conatur adserere intra uterum defuisse
12 susceptum. tandem in sacerdotibus suis sanctis, sicut semper, spiritus uiuens unus
in omnibus statuit quod omnibus subueniret. nulla de putredine, nulla de uulnere
nascente suscepit, quia diligenter amputatum est quod manus spiritalis abscidit.
eice, inquit Solomon, de concilio contentiosum, et exiet cum illo discordia. Prou. 22, 10
secum scandalum suum, quod intulerat, reportauit, quia apud uos quod inuenerat,

---

U, *S* [= *wr*], *F*

2 de *F* *om.* *US* 3 egrediturus *S* egreditur w^{corr} 4 professum *F* 5 uidetur *US* nostrum *Γ* nostra *USF* 8 quæ hunc *FΓ* quo hunc *U* quem hunc *S* hunc quem w^{corr} 10 latentes *F* lætantis *S* 11 esse *US* se *F* 12/13 in tenebris *FΓ* *om.* *US* 13 in *om.* *S* lumina *S* lumen w^{corr} et *om.* *r* 14 hic circo *F* uoluit w^{corr} *FΓ* uolens *US* 14/15 conscientiam *S* 16 a uero *FΓ* habere lumen *US* 18 et *scripsi secundum Γ* ut *USF* renuntiauit *FΓ* renuntiaret *US* 21 timore *FΓ* timorem *US* 23 inabscondit *F* 24 eum primum *F* 25 deitate *F* 27 quod *w* refugire *F* 28 quæ *w* 30 nec cogitare *FΓ* negare *US* 31 discendere *F* 33 enim] eum *l'* 34 suscepto *F* tandem *UFΓ* dantem *w* dandum *r* 35 putridine *F* 36 suscepit *USF* suspicio *l'* qua *S*, *corr.* *w* 37 salomon *S* exiit *F* 38 secum *USΓ* secundum *F* reportauit *scripsi secundum Γ* reputauit *F* amputauit *US*

Mt. 15, 13 hoc reliquit. non poterat, loquente domino, eradicari plantatio quam plantauerat pater et quæ in eo uberem fructum probaretur adferre; seruauit uineam suam dominus Ies. 5, 7 Israhel. domus eius est uinea domini, et ideo mirandum non est si furem domus Ps. 120, 4 eius euasit, cuius legimus nec dormire nec dormitare custodem. quid agit impius Mt. 12, 32 pertinax? quid sibi spei, quid remansit auxilii? non habet locum ueniæ cui scriptum Mt. 23, 12 est quod nec hic nec in futuro possit ignosci. inclinatur omnis elatus; contra exaltationem parit humilitas Christiano, quia hunc ipse qui supra eum requiescit, exaltat. Ps. 100, 7 illius per prophetam uerba sunt: non habitabit in medio domus meæ faciens 1 Cor. 1, 19 superbiam, qui per apostolum promittit se stultam mundi sapientiam perditurum. 18 audiat nunc a uobis quod Paulus tunc et qui iam prædicaret, audiuit: ad insaniam Act. 26, 24 multarum peruenit itinere litterarum. absit tamen ab eo huius exemplum; non enim quod de doctore dictum est, dignus est audire indoctus. cur præterea contra Act. 9, 15 uas abiectionis uas electionis uocemus in medium? cum ad exprobrandum hunc ille Luc. 23, 42 sufficiat quem in cruce cum Christo post scelera tanta pendentem supplicii beneficium fecit dominum confiteri. sui ab eo memoriam poscit in regno; hoc breui sermone diluit quicquid ammisit, criminibus temporum temporis puncto subueniens. nec moratur præmium confitentem; statim eius remuneratio et uicissitudo respondit, qui libenter Luc. 23, 43 excipit hora ad se quacumque conuersum; mecum, inquit, eris in paradisum. Rom. 10, 10 promittit ei futurorum societatem, qui secum præsentia pateretur. ad iustitiam corde credulitas, ad salutem facta est ei ore confessio. exclamare hic in tanta contrarietate rerum pariter et flere debemus; nefas est hoc episcopum perdidisse quod Ps. 35, 7 latro potuit inuenire. o fidei et perfidiæ præmium! o iudicia dei abyssus multa! 14 latro paradisum meruit et sacerdos exilium; habeamus tamen huiusce rei ambos interpretes. hunc ille positus inter tormenta cognouit, quem hic positus in honore nesciuit. Ps. 48, 13 nonne hoc illud est: et homo cum in honore esset, non intellexit; comparatus Prou. 1, 2. 3 est iumentis insipientibus? quod est aliud intellectus indicium nisi scire sapientiam et disciplinam et intellegere uerba prudentiæ? illa est uera sapientia, Prou. 1, 7 quæ, ipso Solomone dicente, de timore domini sumit exordium, quam se inter perfectos 1 Cor. 2, 6 loqui beatus Paulus adfirmat, quam non tam graue est quod eam tunc minime mundus agnouit, quam quod nunc episcopus ignorauit. hoc loco utor dei nostri per Hieremiam Ier. 2, 8 prophetam sermonibus: cultores legis meæ nescierunt me, et prophetantibus Ier. 5, 31 iniquitatem prophetis plauserunt manibus sacerdotes. et per eundem Ier. 2, 10 sq. uero alibi [sacerdotes mei sacrificauerunt mihi] ficte utebatur iam defensione et laude 15 gentilium, episcopum talem numquam fuisse testantium. uere hæc et probabiliter loquebantur. nam quando potuit episcopus inueniri, qui Christianus esse nesciret? ideo tamen inimicis [esse] probatus est, quia numquam displicent hostibus proditores. audiuimus hunc agentem contra legem, et iniquum quæ sint solacia prosecuta. ad-

---

US, [= *wr*] *F*

2 seruabit *U* 3 est[1] *USΓ* et *F* 4 agit F^{corr} *Γ* aget *USF* 6 est *om. S* 6/7 exaltationem *Uw*^{corr} exaltatione *F* exultationem *S* 7 xpiano *FΓ* xpiana *US* exultat *U* 8 habitauit *UF* 9 superbia *F* 10 prædicare *US* 12 dignum *S* indoctus *USΓ* indoctos *w*^{corr} dedoctus *F* 14 crucem *F* 15 memoriam *om. F* possit *U* 16 ammisit *w* admisit *Uw*^{corr} amisit *rF* 18 excepit *Uw*, *corr. w* paradiso *w*^{corr} 19 futurorum *FΓ* profuturam *US* 20 crudulitas *F* 23 habemus *F* huiusce rei *USΓ* huius sceleris *F* ambos *scripsi secundum Γ* amore *USF* 24 hic *USΓ* id *F* 26 indicium *FΓ* in iudicium *US* 28 salomone *S* sumet *F* qua *S*, *corr. w* perfectus *F* 30 χρήσουαι *Γ* 32 iniquitatem *om. Γ* 33 uero *F om. USΓ* sacerdotes — mihi *USFΓ*, *eieci utpote sensu cassa et ut rectus conexus restituatur* iam *FΓ* tamen *US* defensionem et laudem *F* 34 et *om. F* 36 inimicis *scripsi secundum Γ* inimicus esse *USF* probatus *USF* prouectus *Γ*

fuerunt inter alios nec deseruerunt eum Cælestianæ iniquitatis operarii, quos ymnidici nostri persequitur manifesta sententia: iam dudum quippe inimici dei disper- Ps. 91, 10
guntur et pereunt qui operantur iniquitatem. sicut idem dicit, uelut Ps. 13, 4
cibum panis plebem dominicam deuorabant. habuit ergo secum sui magistros exilii;
habuit huiusce rei perfectos tiro doctores. nam separare difficile est quos scelera
sola iunxerunt, quia maiore ligantur glutino fœdera uitiorum. quis tamen horum
finis est? nempe ille quem legimus: irritabit illos dominus, et erunt post Sap. Sal. 4, 18. 19
hæc decidentes sine honore in contumelia inter mortuos in æternum.
16 sed quid diutius immoramur? fastidium forsitan faciat sermo prolixior; dimittamus Mt. 8, 22
mortuos sepelire mortuos suos. audite nunc et capite simplicis uerba doctoris; audite
ab eo quæ a maioribus nostris nobiscum positus frequenter audiuit; audite certe semper
audita nec studio nouitatis inuenta. nostro uobis loquitur ore collega, quia una fides
necesse est uniter prædicetur. non hic in eius persona alicuius testimonium mutuamur;
a nobis datus est qui est electus ex nostris. non est incognitus, non aliunde deductus.
habuistis laudabile de præsente iudicium, quos præiudicio suo fama dudum decepit
17 absentis. plura de eo loqui cautio est, quia opera superuacua est nota laudare; nos
tamen uos nostris proprie sermonibus uolumus de more commonitos. nemo in
uobis illud quatiat fundamentum, quod firma petra et angularis lapis ille construxit. 1 Petr. 2, 6
ædificate super hoc catholici quod soletis; didicistis quid sit superædificare quod maneat 1 Cor. 3, 12
et quid sit superædificare quod ardeat. hoc detrimento illud pensabitur, cum opera
singulorum probare cœperit ignis examen. gaudeo uos fundamento huic non stipulam,
non ligna, non fœnum, sed illas inposuisse diuitias quas architectorum sapientium præ-
cepta mandabant inponi. bene manebitis, qui tam sollicite fabricatis. habitaculum
magnum tales pollicentur expensæ; auro argento et lapidibus pretiosis illam uobis quæ
æstimari non potest, construitis mansionem. nullo pretio taxantur æterna, quippe quæ
non iniuria, non uetustate soluuntur, quia ea ab institutione mundi iustis dominus
præparauit. confortentur manus fidelium fatigatæ; labentia, hortante propheta, Ies. 35, 3. 4
genua roborentur; qui pusilli sunt animo, conualescant. non est quod ultra possint
timere; ecce uictor noster saluator apparuit; ostendit falsitati deus quid sit pulsare
et incessere ueritatem, postquam sibi controuersia inde facta est unde subuenit.
unde, fratres karissimi, permanete in eum qui est, ut uincatis, in uobis; in ipso 1 Cor. 1, 10
sensu et in eadem sententia estote perfecti, ut a filio hominis, cum uenerit
in maiestate sua, non audiatis discedite a me maledicti, sed uenite benedicti Mt. 25, 31. 41. 34
possitis audire. maneat hædos repulsa uenturi; uos tales uolumus inueniri, ut cum
in ignem stent abiecti a sinistris, uos a dextris inuitet ad regnum. non expectabitis
ut paretur quod olim uos ut regnetis, expectat. angustam nunc portam festinanter Mt. 7, 13
intrate, quæ eos accepit quos numquam spatiosa iuuerunt.

U, *S* [= *wr*], *F*

1 Cælestianæ *scripsi secundum Γ* cælestia nec *FU* cælestiani *S* 4 deuorabam *F* 4/5 habuit — doctores *om. Γ* 6 quia *USΓ* qui *F* 7 irritauit *US* inritauit *F* ἐκγελάσομαι *Γ* illos *FΓ* in illo *US* 8 discedentes *F* descendentes *US* 10 mortuum *F* 13 unanimiter w^{corr} mutuamur *FΓ* mutuatur *US* 14 ductus *w* 15 laudabile *F* laudabilem *US* præsenti *US* iudicium quos præiudicio *FΓ* iuditio *US* 16 absentis *scripsi secundum Γ* absentes *USF* nos *FΓ* nunc *US* 17 uolumus de more *FΓ* decet cauere *US* communitos *UF* 19/20 maneat — quod *om. US* 20 illo *F* 23 mandabat *F* qui *Γ* quia *USF* 24 talis *F* 26 soluentur *F* 27 confitentur *F* ἐνδυναμούσθω *Γ* fatigata *USFΓ* labantia w^{corr} 30 contrauersia *F* 31 fratres *FΓ* filii *US* eo w^{corr} nobis *Γ* 31 benedicti patris mei *r* 34 possetis *S*, *corr. w* uos *Γ* quos *USF* 35 ignem *FΓ* igne *US* stent — a *US* stantis abiecta *F* inuitet et *F* spectabitis *US* 37 iuuerunt *scripsi secundum Γ* inuenerunt *USF*

Hæc dilectioni uestræ pro lætitia catholicorum dicta sufficiant, quæ sæpius recensere uos uolumus, ut triumpho fidei gratulantes intellegatis deum caritatis et pacis esse uobiscum.

d. 15. m. Mart. a. 432 DATA ID MART FFLL AETIO ET VALERIO VV CC CONS

EPISTOLA SANCTAE MEMORIAE PAPAE CAELESTINI POST DAMNATIONEM NESTORII AD SANCTAM SYNODVM EPHESENAM SCRIPTA

XXVI 1 Cælestinus episcopus sanctæ synodo apud Ephesum constitutæ. Tandem malorum fine gaudendum est, tandem nobis omnibus in commune dicendum: dextera tua,
Exod. 15, 6 domine, glorificata est in uirtute, dextera manus tua confregit inimicos.
Ps. 62, 12 proprie namque ipsi confracti sunt, quando iniqua loquentium, dicente Dauid, os uideamus esse destructum. huiusce tamen tam fideliter peractæ rei uos executores nobiscum fuisse uidemus, fidei sacerdotes, qui conuenientes in unum et secundum
Phil. 2, 21 apostolum non quæ uestra sunt, quærentes, sed quæ Christi Iesu, negotium domini
Rom. 10, 18 communis egistis. apud uos ergo de uestra loquimur sanctitate, quorum in omnem terram sonum gaudemus exisse, cum et in finem orbis eiusdem prædicatæ ueritatis a uobis uerba uenerunt. deus noster non patitur latere quod præstitit, quia numquam beneficia superna celantur. ita namque fit ut tanto munere innotescente cælesti
1 Tim. 2, 4 pro uoluntate diuina, sicut scriptum est, omnis homo saluus fiat et ueniat ad scientiam ueritatis. loquor ergo uictoribus et qui in prœlium solam contra hostem portauerint
1 Ioh. 5, 4 fidem, quæ, et Iohanne dicente apostolo, uincit et mundum; uobis eiusdem proprie
1 Ioh. 2, 13. rescribo sermonibus, qui secundum diuinam paginam ut patres cognouistis quod
14 ab initio est, et ut iuuenes, dum fortes estis et uerbum dei in uobis manet, uicistis malignum. talibus sociis gratulantes de hoc euentu minime dubitauimus; habuit animum nostrum fiducia superandi, qui uobis uideremus diuinæ causæ pondus incumbere, quos bene admodum noueramus secundum illud propheticum
Ps. 25, 5 odisse congregationem malignorum et cum impiis non esse sessuros. obtinui ergo
Ps. 24, 21 quod credidi, quia contra nocentes atque peruersos, sicut prædictus ait, innocentes
2 et recti adhæserunt mihi. una igitur eademque relatione per filios nostros religiosos et deo amabiles uiros Iohannem presbyterum et Epithymitum diaconum deiectionem iustam et exaltationem didicimus iustiorem, illud quod in euangelio legimus,
Lc. 1. 25 adprobantes, quia deus noster exaltat humiles et potentes de sede deponit,
Sir. 10, 21 a qua sententia ille noster sapientissimus minime deuiauit qui ait a deo nostro humilium seruatam memoriam et perditam superborum. quod quando magis uideatur impletum quam nunc? cum saluator noster, parans bene meritos honorare, ossa hominum

XXVI *JK 385. Græca uersio extat in A 85*

U, *S* [= *wr*], *F*

3 uobiscum *rFΓ* nobiscum *Uw* *in fine add.* καλῶς σωθείητε, ἀδελφοί *Γ* 4 IDVVM *U* idus *S* MARTIARVM *US* FLAVIIS *US* eatio *S* VALERIO *USΓ* BOETIO *F* conss̄ *Uw* 5/6 *om. F* 7 *accuratior salutatio extat in Γ* episcopus *om. F* constitutæ *om. F* 9 tua *Fw²Γ* tuæ *US* inimicus *F* 11 tam *USΓ om. F* 12 fidei *USΓ* dei *F* 14 communes *F* communiter *w²* 15 orbis *om. F* prædicatæ *FΓ* prædictæ *US* ueritatis *om. F* 16 uenerint *w²* 20 uincit et *Γ* uincite *F* uicit et *US* 21 aut patris *F* 22 et *USΓ om. F* dei *FΓ* dn̄i *US* 24 dubitauimus *FΓ* dubitamus *US* fuditia *U* 26 malignantium *r* esse *om. r* 27 quia non *F* prædictus *F* supradictus *Uw* supra dictum [m *in* s *corr.*] est *r* 28 eandemque relationem *F* 29 a deo amabilis *F* ἐπιθυμητὸν *Γ* epytimitum *F* epitectum *Ur* epictecum *w* 30 exaltationem *w²Γ* exultationem *USF* 31 ds̄ *USΓ* dn̄s *F* 32 a² *om. F* dn̄o *F* 34 cum] eum *F*

sibi placentium dissipauit et prouiso pastore dignissimo feralem lupum de ouilibus suis inmaculatus agnus eiecit. legimus eius a uestra fraternitate scripta præconia nec quisquam nostrum mirari potuit, quia nota dixistis. adsertio impendatur incertis, testimonium comperta non quærunt. bonorum hunc actuum palæstra semper exercuit; talem hunc dedimus qualem in litteris inuenimus, talem certe, ut breuiter dicam, qualem doctor noster esse præcipit sacerdotem, ut conuenienter omnium iudicio mereatur audire: ecce uere homo Israhelita, in quo dolus non est. nonne laudibus in eum uestris ista conueniunt? aliter denique quæ dixistis, audistis? talem successorem quærebat sanctæ memoriæ Sisinnii beata simplicitas, ut locum suum non nisi sui similis optineret. etenim melius agimus, si abstinentes iam illius sacrilegi nomine sedem uacasse dicamus. actum est diuino iudicio ut hunc ecclesia pro remedio mereretur. denique discordiam tulit et concordiam reddidit ordinatus: quid non
3 poterit præstare per tempora, cuius hoc primordia præstiterunt? hæc de eo inuicem dicimus, quem pax reparanda quærebat. interfuimus nec nos dixerimus absentes, cum eius capiti uerba mystica dicerentur, cum redderetur omnibus diuini lætitia salutaris; postremo nullus illic catholicorum defuit, ubi omnes in commune uicerunt. lætati præterea sumus clementissimi de hoc et Christianissimi principis testimonio, cum epistolis dilectionis uestræ eius sententiam uideremus esse concordem. nec mirum est si cor regis, quod est in manu dei, cum his senserit quos eius nouerit sacerdotes. ait itaque sermo regalis: »diuinas res exequendo militauit augusto.« felix imperium cui militat executio diuinorum, nec hic minus felix quem sic prædicat dominatio mundanorum. hoc testimonio dignus est qui ordinandus probari, non qui inprobari potuit ordinatus. scimus quo itinere sanctus frater et coepiscopus noster Maximianus, quibus gradatim stipendiis ad fastigium sacerdotale peruenit. non hunc diuitiarum gloria, non uelut inpotentia cupidum quæ solet inesse ambientibus, honorum saltus euexit; suffragio pauperum, quibus fidelis seruus et prudens cibum dabat, in tempore super omnia domini sui constitutus est bona et tamen, etiamsi desiderium fuit, epi- scopatum non nisi propter opus bonum, sicut ait apostolus, concupiuit. ita deus noster et quid uelimus et cur uelimus, attendit. quis dubitet posse magis agere præsidentem quod potuit exercere subiectus?

Ps. 52, 6

Ioh. 1, 47

Prou. 21, 1

Lc. 12, 42. 44

1 Tim. 3, 1

4 Exosus est blasphemus; istud officium non poterat habere, id est corporum curam, qui nitebatur animas uulnerare. facta est ruina eius magna, tam ruina magna quam praua doctrina. nunc quia de præteriti emendatione gaudemus, cauere nos conuenit in futurum, ne possint magis ac magis quæ abscisa sunt, pullulare. quia necesse est quocumque pestis hæc loci sit, nostri corporis membra uexentur et per patientiam nostram peiora prioribus nutrita uideantur, scripsimus clementiæ principali ut de sanitatis medio longius infirmitas auferatur; didicimus namque hunc Antiochiam reuertisse

Mt. 7, 27

ep. 23

U, *S* [= *wr*], *F*

1 dignissimum *F* 2 inmaculatos agnos *F* 4 hunc *UFΓ* nunc *S* palæstram *w* 5 dedimus *FΓ* didicimus *US* ut *om.* *F* 6 præcepit *SF* 8 aliter *FΓ* taliter *US* quæ *om.* *F* 9 successorem *USΓ* sacerdotem *F* 10 suis *F* optenere *F* sacrilegii *US*, *corr.* *w* 11 esse *Γ* 13 hoc] nec *F* 14 didicimus *U* 15 diuina *S* τῆς ἐπουρανίου χαρᾶς ἡ σωτηρία *Γ* 16 nullus *F* nemo *US* illi *F* 17 climentissimi *F* 19 ait *FΓ om.* *US* 24 sacerdotalem *F* 25 quæ *Γ* qui *USF* 27 etiam *F* 28 itaque *F* 29 dubitet *USΓ* dabit et *F* 30 præsidente *F* 31 exodus *F* ἐκβέβληται ἐμισήθη *Γ*, *coniecerim* explosus est *FΓ* et *US* *post* habere *add.* ἦν οὗτος εἶχε *Γ* id est *om.* *F* cura *F* 32 ruina²] ruina eius *F* 34 possit *F* *ante* quia *add.* ἐπικείσθω οὖν ἡ ὑμετέρα ἀδελφότης *Γ* 35 quodcumque *U* et *om.* *F* 36 nutrita uideantur *USΓ* nuntiantur *F* 37 remedio *F*

atque sibi illic unde uenerat, uiuendi præstitam facultatem. innocentum exitium est istud exilium. aspiciamus diligentius quid illic possint parere quæ illic sunt ante concepta. non est notis suadere difficile; in oculis est eiusdem ciuitatis ecclesia quæ per hunc perdidit sacerdotem, et tamen laboramus aduertere quis cui fuerit causa peccati? nisi forte, quod pro quiete ecclesiarum dicimus, deceptum se ille demonstret deserendo damnatum. sed quis illic speret aliquem posse corrigere, ubi arcem tenere uideat peruersitatis auctorem, ubi colatur ab omnibus exulatus? magna illic est, quod
Ies. 1, 5 lugentes dicimus, desperatio sanitatis ubi sicut Esaias ait, omne caput in dolore et omne cor in mæstitia a pedibus usque ad caput. quando ibi membrum aliquod habere poterit spem salutis, ubi periclitatur corporis tota compago? elaborate, fratres karissimi, elaborate, obsecro, ut uere tollatur de medio uestrum qui hoc opus fecit. sola decet tales homines solitudo. ubi enim debet hic inuenire solacium qui sic tractauit ubique regnantem? peracta est a uobis totius summa negotii; agendum nunc est quod instat et restat, ne sit in uacuum laboratum. longius quidem sumus positi, sed per sollicitudinem totum propius intuemur. omnes habet beati Petri apostoli cura præsentes; non nos ante deum nostrum de hoc possumus excusare quod scimus. nam quamquam hæc quæ loquimur, sanctitas uestra tacuerit, agnouimus tamen omnia diligentius requirentes. tantæ igitur causæ finis qui superest, actibus uestris, quæso, respondeat, quia nolumus in modico uos deesse, qui maxima peregistis. adiutorio apud reges terræ his estote quæ scripsimus. norunt et ipsi quid suis debeant præstare temporibus; sciunt quod catholicæ fidei fundamento sua regna subsistant. pura ab heredibus sanctis paternæ et auitæ credulitatis uena seruatur; fluit ab illis incorrupta per posteros nec hanc in his aliquis umquam limus infecit. custodit fontis sui fidelis cursus exordium, cum id quod in origine acceptum
Phil. 3, 2 est, uidetur in prole. canem et operarium malum pariter persequamur; facite præsentes quod hortamur absentes. nam cum hanc curam generaliter omnibus debeamus, præcipue tamen nos conuenit Antiochenis periclitantibus subuenire, quos pestifer morbus obsedit. absoluamus nodis talibus ciuitatem in qua, sicut Actus apostolorum locuntur,
Act. 11, 26 dictos primum legimus Christianos. omni ergo his uirtute præstemus quibus secundum religionem debere nos nouimus quod uocamur.

6 Hanc autem sollicitudinem nostram præsentes probarunt deo amabiles filii et carissimi atque animis nostris acceptissimi Iohannes presbyter et Epithymitus diaconus, quos reuersos ad uos festinato remisimus, sollicitius hoc agentes ut quos diebus dominicæ
d. 3. m. Apr. a. 432 natiuitatis accepimus, resurrectionis dominicæ tempore redderemus. de his autem qui cum Nestorio uidentur pari impietate sensisse atque se socios eius sceleribus addiderunt, quamquam legatur in eos uestra sententia, tamen nos quoque decernimus quod uidetur. multa respicienda sunt in talibus causis quæ apostolica sedes semper aspexit. quod loquimur, Cælestianorum testantur exempla, qui spem de synodo huc usque gesserunt. habent, si resipiscunt, copiam reuertendi, quod his solis non permittitur

---

US [= *wr*], *F*

2 possent *Uw* parare *U* ante] tante *F* 3 ecclesiam *F* 5 didicimus *F* se] sic *F* demonstrat *w* demonstraret *r* 9 ad *om. F* 10 spe *F* corporis *om. F* 11 laborate *F* 12 sollicitudo *U* 13 peracta *US* peccata *F* 16 apostoli petri *F* 17 quæ *om. F* 19 uestris *om. F* qui *F* uos *om. U* 22 habite *F* 23 aliquis umquam *w*^{corr} *Γ* aliquid umquam *US* aliqui suum *F* 24 fontis *UFΓ* fortis *w* portis *r* 25 pariter *superscr. w* persequamur] hortamur *r* 28 nodis *FΓ* modis *US* actos *F* 29 primum *USΓ* primos *F* omni *UFI* omnibus *S* his *om. US* uirtutem *S* 31 amabilis *F* 32 iohannis *UF* epictectus *U*^{r} epictetus *w* 35 parum pietate *S*, *corr. w* socius *F* 36 quamquam *USΓ* per quam *F* 37 sedis *UwF*, *corr. w*

quos proprie cum auctoribus hæreseos omnium fratrum constat subscriptione damnatos; per dei namque misericordiam aliquos ex eorum numero ad nos iam redisse gaudemus. quod hoc consilio factum est, ut quos conscientia mixta non poterat, saltem sententia separaret. hoc moneo ut fraternitas uestra sequatur exemplum. sit caput sceleris cum his quos synodalia locuntur statuta, damnatum; reliqui quos cum hoc sentientes in communione ecclesiastica non habemus, eici ciuitatibus suis et se in nostro collegio nouerint non futuros, nisi secundum ecclesiasticum et Christianissimorum principum constitutum damnata cum auctoribus sociisque damnantes ⟨se⟩ profiteantur catholicos sacerdotes. quam formam etiam circa eos uolumus custodiri qui subripiendum in ecclesiasticis causis Christianis principibus crediderunt et alio ordine rursus ecclesias occuparunt. Antiochenum uero, si habet spem correctionis, episcopum a uestra fraternitate uolumus conueniri, ut nisi quæ sentimus, senserit, nouella blasphemia eodem exemplo scripta sua professione condemnans, intellegat de se quoque ecclesiam quod fidei nostræ respectus imperat, ordinare. credendum tamen de diuina est misericordia quod omnes in uiam redeant, si de supra dicto loco horum malorum caput et causa tollatur.

DATA IDVVM MARTIARVM AETIO ET VALERIO CONSS̄ d. 15. m. Mart. a. 432

EXEMPLAR SACRAE EPISTOLAE PER ARISTOLAVM TRIBVNVM ET NOTARIVM AD IOHANNEM EPISCOPVM ANTIOCHIAE DE PACE ET ADVNATIONE ECCLESIARVM

XXVII 1 Intentio nostra est pacis perfectio, quam uos propriam professionem sequentes semper adimplere promittitis, alios uero omnes homines, utpote per dilectionem sacerdotes ordinati, docere non cessatis. tempus igitur est, quoniam hanc uobis perturbare unde non oportebat, contigit ecclesiam, ad hoc hortari, ad quod alios reducentes arbitrabamur quod alacriter ueniretis. res enim horribilis et inopinata nostris temporibus contigit sacerdotibus ueræ religionis, dissensio, quæ et omnem narrationis uirtutem supergressa est. cum enim sperata est uniuersa et usque ad suspicionem adimi contentio et perfectæ unitatis sequi perfectio, tunc dissensionis et tumultus maximi occasiones accensæ sunt. anxietatis igitur in negotio et multi maeroris occasio est doctores ecclesiasticæ pacis et fontem concordiæ in tantam dissensionem conuerti, ut indigeant his qui eos adhortentur quatenus memores sint eorum quæ prædicare constituti sunt.
2 tanti igitur mali solutionem, unde et initium sumpsit, inuenire sperantes et diligenter quemammodum hoc perficiatur, curantes, ne serpens depascatur amplius contentionis uitium, hoc animaduertimus, omnibus ad nos concurrentibus tam sanctissimo episcopo gloriosæ huius urbis et omnibus qui inuenti sunt hic reuerentissimis episcopis et uniuerso eorum clero ad bene pridem adunita, acerba passione incidente quæ diuulsa sunt rectæ fidei membra coaptare, quatenus uos, te uero dicimus et sanctissimum episcopum Alexan-

XXVII *Græce extat in V 120 S 86 A 102. uersio discrepat ab ea quæ habetur in Collectione CT 69*

US [= *wr*], *F* [*usque ad* 17]
3 saltim *F* 4 ut *F om. US* fraternitas ues *F* uestra fraternitas *US* 6 eici *UF* ei *S* in w^{corr} 7 xp̄ianissimorum *Fr* xp̄ianorum *US* 8 se *addidi* catholico *F* 9 quia *F* 10 ecclesia *F* 11 antiochenus w^{corr} ep̄s *Uw* 12 ut] et *F* nouellam blasphemiam *F* 14 quo *F* 15 misericordia *USr* pietate *F* redeant *FI* redeamt ueritatis *US* 16 tollatur *F* auferatur *US* 17 DATA — CONSS *om. F* u. cl. conss. *r* *subscr.* EXPL EPIST̄ CAELESTINI AD SYNODVM EPHESENAM *F*
19 ecclesiæ *S* LXXIIII *adscr. w* 22 ὀκλάζειν *non magis hic intellexit translator quam T et C* 27 dissensiones w^{corr} 35 acerua *US*, *corr. w* incedente *Uw* deuulsa *US*, *corr. w*

drinorum Cyrillum, conuenientes inuicem deponatis inter uos factam difficultatem et ambiguitatem, promittentibus his quos prædiximus reuerentissimis uiris quod si subscripseris in depositione Nestorii et eius anathematizaueris doctrinam, nulla residebit altercationis occasio, sed statim et sanctissimus episcopus Cyrillus et tua reuerentia et qui cum ea sunt, et sanctissimus autem gloriosæ Romæ episcopus Cælestinus et omnes qui ubique sunt rectæ fidei sacerdotes tuæ reuerentiæ communicabunt, aliis si quidem aliqua sint quæ debeant corrigi, decentem facile suscipientibus solutionem, quam ipsi necessario repetentes et satisfacientes uobismet ipsis priuatim et communiter omnes
3 reducetis. cognoscens igitur hoc nostrum esse studium et uoluntatem, de nullo altero curam facias nisi ut omni de medio contentione et æmulatione sublata pacem hanc diligenter et firmiter sanctis ecclesiis quæ ubique sunt orthodoxæ fidei et per has omnibus qui sub potestate uestra sunt, repetere et meliore auxilio figere, festinare autem uenire cum omni uelocitate ad Nicænam urbem, nullum omnino episcoporum tecum adducens nisi paucos obsequentes tuæ sanctitati clericos. et sine aliqua dilatione festina, sciens quod et Cyrillum sanctissimum episcopum similiter et te properare et concurrere simili alacritate per sacras nostras litteras præcepimus et promittere ne aliter ad nos perueniatis, priusquam in unum conuenientes inuicem uos depositis inimicitiis ad confirmandam pacem propria concordia intentioni omnium succurratis, quod futurum esse et in tua reuerentia significamus. uiri enim tales existentes quos expectant quæ pacis bona sunt, et quæ dissensionis mala, latere non patiuntur, non prius a nobis uidebimini nisi correcta fuerint hæc quæ nos non modice tristari fecerunt. interim autem donec fiant festinata pax et concordia uestra et ad inuicem amicitiarum colloquium et ex hoc præcurrente colloquio proueniat firmitas, nulla ex episcopalibus constitutionibus aut depositionibus aut ex quacumque ordinatione nouitas assumatur, sed si quid interea fieri contigit, hoc in quiete manens inperturbatum catholicæ ecclesiæ custodiat statum; sufficiunt enim qui sunt religiosi clerici, donec perfecta adunitio consequatur, ad diuina ministeria peragenda.

4 Habere a nobis hæc et non ambigimus quod omni robore et omni uirtute sinceram et immutabilem uidens nostram intentionem et dignam Christiana instantia pariter acturus et ipse nullum laborem aut fatigationem nec iniuriæ contemptum nec obliuionem iræ suscipere recusabis, quatenus ea quæ a nostra pietate causa rectæ fidei et sanctarum ecclesiarum unitatis præcepta sunt, termino tradas. si autem, quod non credimus, hanc nostram sententiam et sic rectam uoluntatem contemnere propria quadam intentione aut instantia humanæ passionis conatus fueris et alia quæ a nobis iussa sunt, neglexeris, tibi imputabis, quia alacritatem circa continentiam dei ecclesiarum tua sanctitas aspernata dignas uicissitudines recipiet.

EPISTOLA IOHANNIS EPISCOPI ANTIOCHIAE AD CYRILLVM DE PACE

XXVIII 1 Sanctissimo et deo amabili episcopo Cyrillo Iohannes in domino salutem. Ante hoc ex decreto piissimorum nostrorum imperatorum iussum est concilium deo amabilium episcoporum apud Ephesum metropolim congregari ecclesiasticarum rerum et rectæ

XXVIII *Græce extat in V 123 S 88 A 110. uersio desumpta est, sed ualde correcta et mutata ex Coll. T 71*

U, S [= *wr*]

12 *post* figere *superscr.* studeas *w* festinare *scripsi secundum uariam lectionem in Γ* festinate *U* festina *S* 20 quae²] qui *S* 21 uidemini *S* 22 fiant *in* fiat *corr. w* 26 adunatio *S* 28 habere] ἔχειν *pro* ἔχεις ambigemus *S* 29 χpianam instantiam [instantia *r*] *S* 33 sic rectam *scripsi* secretam *US* 37 LXXV *adscr.*, XXVIII *ante* AD *habet w*

fidei causa. comprehendentibus autem nobis prædictam urbem et reuertentibus sine colloquio ad inuicem nostro (superfluum est autem causas discordiæ in tempore pacis nunc dicere), diuisis autem ecclesiis ad discordiam hoc modo, quoniam hoc curare maxime omnes oportebat quatenus sociarentur e medio ablata omni discordia, et piissimis et Christo amabilibus imperatoribus id ipsum ut fieret, sancientibus et adunire dei ecclesias et ad hoc ipsum dirigentibus dominum meum uirum admirandum et spectabilem tribunum notariorum Aristolaum, ferentem secum pios eorum apices, qui iubebant statim nos congregari et auferre scandala de medio et sopire omnem turbelam et omnem tristitiam, quibus litteris obtemperantes, mox et sine dilatione direximus dominum meum per omnia deo amabilem et sanctissimum episcopum Paulum, quod placuit etiam sanctissimo et reuerentissimo patri nostro Acacio et omnibus nostris sanctissimis episcopis (pro ampliore autem cautela hoc fecimus, quia non poteramus conuenientes quæ decreta fuerant a piissimis nostris imperatoribus, coram ad effectum perducere) demandauimus ei ut uice nostra et pro nobis et pro persona nostra disponeret quidem quæ pertinent ad pacem, quod præcipuum est, intimaret autem reuerentiæ tuæ expositionem quæ a nobis consonanter facta est de humanatione domini nostri Iesu Christi, quam direximus reuerentiæ tuæ per prædictum religiosum uirum; quæ est hæc

2 De dei autem genetrice uirgine quemammodum et sapimus et dicimus et de modo humanationis unigeniti filii dei necessarie, non additamenti causa, sed ad satisfactionem proprie desuper tam de diuinis scripturis quam de traditione sanctorum patrum adsumentes habuimus, breuiter dicimus, nihil omnino addentes fidei sanctorum patrum quæ in Nicæa exposita est. sicut enim iam diximus, ad omnem sufficit et pietatis cognitionem et omnem hæreticæ perfidiæ abdicationem. dicimus autem non præsumentes inlicita, sed confessione propriæ infirmitatis excludentes eos qui exsurgere uolunt contra ea quæ ultra hominem disceptamus.

3 Confitemur igitur dominum nostrum Iesum Christum filium dei unigenitum, deum = ep. 29
perfectum et hominem perfectum ex anima rationali et corpore, ante sæcula ex patre genitum secundum deitatem, in ultimis autem diebus eundem propter nos et propter nostram salutem ex Maria uirgine secundum humanitatem, consubstantialem patri eundem secundum deitatem et consubstantialem nobis secundum humanitatem. duarum enim naturarum unitas facta est; unde unum Christum, unum filium, unum dominum confitemur. secundum hanc inconfundibilem unitatem confitemur sanctam uirginem dei genetricem, quia deus uerbum incarnatus est et humanatus est et ex ipso conceptu aduniuit sibi ex ipsa adsumptum templum. euangelicas autem et apostolicas de domino uoces scimus deiloquos uiros aliquotiens has consociantes tamquam de una persona dictas, aliquotiens autem diuidentes tamquam de duabus naturis et has quidem deo condecentes secundum deitatem Christi, humiles autem secundum humanitatem tradentes.

4 Quo suscepto placuit ad abolitionem totius certaminis et ad constituendam uniuersalem pacem sanctissimis dei ecclesiis et e medio tollere quæ exorta sunt scandala, nos habere Nestorium condemnatum, qui dudum factus est episcopus Constantinopolim, et anathematizamus prauas eius et profanas uocum nouitates, quia nostræ sanctæ dei ecclesiæ rectam et saluam habent fidem et hanc custodiunt et tradunt populis sicut sanctitas uestra. consentimus autem et ordinationi sanctissimi et reuerentissimi

---

U, *S* [= *wr*]

6 expectabilem *S* 7 iubeant *S* 12 ampliori *S* 13 fuerint *U* 16 dn̄i *w* dī *U*$^{w^{corr}}$ *r* 20 proprie = ἰδίως *pro* εἴδει ὡς 23 per fidei *S* 24 confessionem *US* 30/32 secundum — confitemur *om. r* 32 inconfundibilem *scripsi* infundibilem *U* inconfusibilem *w* 37 concedentes *S*

episcopi Maximiani Constantinopolitanæ sanctæ dei ecclesiæ et omnibus communicamus, qui per uniuersum orbem terrarum sunt deo amabiles episcopi, quanti sunt qui rectam et inpollutam habent et custodiunt fidem.

Et subscriptio: Saluus pro nobis orans permaneas, domine deoamantissime et sanctissime et omnium carissime frater.

INCIPIT EPISTOLA SCI CYRILLI AD IOHANNEM ANTIOCHENVM

XXVIIII 1 Domino meo dilectissimo fratri et consacerdoti Iohanni Cyrillus in domino salu-
Ps. 95, 11 tem. Exultent cæli et lætetur terra; solutus est enim medius paries maceriæ,
Eph. 2, 14 quod contristabat, quieuit atque dissensionis modus omnis abscisus est, omnium nostrum saluatore Christo pacem suis ecclesiis tribuente, conuocantibus tamen nos ad hoc et piissimis ac Christianissimis imperatoribus, qui originalis pietatis facti imitatores egregii tutam quidem et inconcussam in propriis animis rectam fidem custodiunt, maximam tamen curam impendunt pro sanctis ecclesiis ut opinabilem habeant in sæcula gloriam et præclarum proprium ostendant imperium, quibus et ipse uirtutum dominus ditissima manu bona impertitur et tribuit subiugare quidem aduersarios, donat autem et
1 Reg. 2, 30 uictoriam. neque enim mentitur dicens: uiuo ego, dicit dominus, quia glorificantes me glorificabo.

2 Veniente igitur in Alexandria domno meo reuerentissimo consacerdote ac fratre Paulo, inpleti sumus omni lætitia et nimis digne, tamquam tanto uiro mediante et supra uires in laboribus adquiescente uersari, ut diaboli superaret inuidiam et coniungat separata et interiecta scandala circumcidens consensu et pace coronet ecclesias quæ apud nos et apud uos sunt. quo enim modo diuisæ sunt, superfluum arbitror dicere; oportere autem reor ea quæ pacis tempori conuenientia sunt, et sapere et effari. delectati ergo sumus colloquiis memorati reuerentissimi uiri, qui forte et certamina se non parua habiturum suspicabatur in persuadendum nos quoniam oportet ad pacem coniungere ecclesias et hæreticorum risum abolere, sed et hebetem [se] facere super his clauum diabolicæ malignitatis, paratos tamen ita in hoc inuenit, ut nullum
Ioh. 14, 27 laborem penitus sustineret. recordamur enim saluatorem dicentem pacem meam do uobis, pacem relinquo uobis; edocti autem sumus et in orationibus dicere
Ies. 26, 12 domine deus noster, pacem da nobis; omnia enim reddidisti nobis, quoniam si quis particeps fuerit pacis quæ a domino datur, non indigebit omni bono.

3 quoniam uero omnino superflua et inoportuna ecclesiarum diuisio facta est, nunc magis nobis est satisfactum, domino meo reuerentissimo Paulo episcopo chartam proferente quæ inreprehensibilem continet fidei confessionem, et hanc a tua sanctitate compositam fide dicente et ab aliis reuerentissimis ibidem consitutis episcopis. habet autem scriptura ita, sicut inserta est huic epistolæ meæ:

ep. 28, 2. 3 4 De genetrice autem dei uirgine quemadmodum et sapimus et dicimus, et de modo incarnationis unigeniti filii dei necessario, non quasi in additamenti parte, sed in specie satisfactionis, sicut ab initio tam ex diuinis scripturis quam ex traditione sanctorum

XXVIIII *Græce extat in V 127 S 89 A 114. desumpta est uersio ex Collectione T 72, raro tantum correcta. hac ipsa uersione utuntur Gesta Chalcedonensia* [Δ^k = *uersio antiqua*, Δ^r = *recensio Rustici*]

U, S [= *wr*]

6 *et* LXXVII *et* XXVIIII *adscr. w* 12 totam *S* 14 uirtutem *S* 15 partitur *S* 18 alexandria $U\Delta^{kr}$ alexandriam *S* domino *S* 22 sint w^{corr} 23 ea *om. S* affari *S* 25 persuadendo w^{corr} 26 se *om.* $T\Delta^{kr}$ 27 paratus *U* 35 ibidem $T\Delta^{kr}$ idem *US* 36 scriptura $T\Delta^{kr}$ scripturam *US*

patrum suscipientes habuimus, breuiter dicimus, nihil penitus addentes sanctæ fidei quæ a patribus in Nicæa est exposita. sicut enim anticipauimus dicentes, sufficit ad omnem pietatis cognitionem et abdicationem totius hæreticæ prauitatis. dicimus tamen, non quasi audentes aliquid contra inreprehensibilia, sed confitentes propriam infirmitatem, pro excludendis tamen his qui contra nos temptant adsurgere, quæ sunt supra hominem, cogitamus.

5 Confitemur etenim dominum nostrum Iesum Christum, filium dei unigenitum, deum perfectum et hominem perfectum ex anima rationali et corpore, ante sæcula quidem ex patre natum secundum deitatem, in fine uero dierum eundem propter nos et propter nostram salutem de Maria uirgine secundum humanitatem, consubstantialem patri secundum deitatem et consubstantialem nobis secundum humanitatem. duarum enim naturarum unitio facta est, propter quod unum Christum, unum filium, unum dominum confitemur. secundum hunc inconfusæ unitionis intellectum confitemur sanctam uirginem dei genetricem, propter quod deus uerbum incarnatus est et homo factus ex ipsa conceptione sibimet uniit templum quod ex ipsa suscepit. euangelicas uero et apostolicas de domino uoces scimus deiloquos uiros quasdam coniungentes tamquam in una persona, quasdam diuidentes tamquam in duabus naturis et diuiniores quidem atque altiores secundum deitatem Christi, humiliores autem secundum humanitatem eius tradentes.

6 His uestris relectis sacris uocibus, ita et nos sapere inuenientes (unus enim deus, una fides, unum baptisma), glorificauimus omnium saluatorem deum, alterutrum congaudentes quoniam scripturis diuinitus inspiratis et traditioni sanctorum patrum 7 nostrorum consonantem fidem habent uestræ et nostræ ecclesiæ. quoniam uero comperi quosdam uituperare solentium uesparum agrestium modo circumsonare et malignos contra me sermones eructuare tamquam ex cælo depositum et non ex sancta uirgine sanctum corpus Christi esse confitear, consideraui pauca pro hoc ad eos dicere. o insensati et tantum calumniari docti, quemadmodum in hoc estis sensu lapsi et in hanc tantam stultitiam languistis? oportebat enim, oportebat aperte intellegere quoniam nobis pæne omne certamen de fide prouenit confirmantibus quoniam sancta uirgo dei genetrix est. sed si de cælo et non ex ipsa sanctum corpus omnium nostrum saluatoris Christi factum esse dicamus, quomodo iam intellegatur dei genetrix esse? quem enim omnino peperit, nisi est uerum quod peperit secundum carnem Emmanuhel? 8 rideantur igitur hæc de me garrientes. nec enim beatus propheta Esaias mentitus est dicens: ecce uirgo in utero habebit et pariet filium et uocabunt nomen eius Emmanuhel, quod est interpretatum nobiscum deus. uerum autem et sanctus Gabrihel ad beatam uirginem dicit: noli timere, Maria; inuenisti enim gratiam apud deum et ecce concipies in utero et paries filium et uocabis nomen eius Iesum; ipse enim saluabit populum a peccatis eorum. quando autem dicimus de cælo et de sursum dominum nostrum Iesum Christum, non quasi de sursum et de cælo depositam eius sanctam carnem talia dicimus, sed magis sequentes diuinum Paulum aperte clamantem: primus homo de terra terrenus, secundus homo de cælo. meminimus autem et ipsum saluatorem dicentem: nemo ascendit in cælum nisi qui de cælo descendit, filius ho-

Eph. 4, 5 — Ies. 7, 14 — Mt. 1, 23 — Lc. 1, 30. 31. 37 — 2 Cor. 15, 47 — Ioh. 3, 13

U, *S* [= *wr*]

20 relictis *US*, *corr. wr* 22 traditiones *Uw* [traditionis *p*] traditionibus *r* 23 habent *r*^{corr} *T*Δ^{kr} habentes *US* 38 populum suum *T*Δ^{kr}

minis, qui utique secundum carnem, sicut nuper dixi, ex sancta uirgine natus est.
Phil. 2, 7 quoniam uero de sursum et de cælo descendens deus uerbum exinaniuit semet ipsum formam serui accipiens et nuncupatus est filius hominis, permanens id quod erat, id est deus inconuertibilis et inmutabilis secundum propriam naturam, tamen quia unus intellegitur cum propria carne, de cælo dicitur descendisse, nuncupatus est tamen et homo de cælo, perfectus in deitate et perfectus in humanitate et in una persona intellegendus. unus enim dominus Iesus Christus, quamuis non ignoretur differentia naturarum, ex quibus inenarrabilem unitatem factam esse diximus.
9 eos autem qui dicunt quia commixtio uel confusio aut fermentatio dei uerbi facta est ad carnem, dignetur tua sanctitas refrenare. suspicor enim et hoc de me aliquos diuulgare quasi ita saperem aut prædicarem; ego autem tantum absum ab huiusmodi
Iac. 1, 17 sensu, ut et furere arbitrer eos qui suspicati sunt omnino quia mutationis adumbratio circa naturam dei uerbi potest contingere. manet enim quod est, semper et non mutatur neque mutabitur aliquando uel conuersionis est capax. inpassibilem autem super hæc dei uerbum omnes confitemur, licet ipse sapientissime disponens mysterium sibimet applicans uideatur accedentes carni propriæ passiones. ideo utique et
1 Petr. 4, 1 sapientissimus Petrus inquit Christo passo pro nobis carne et non natura inenarrabilis deitatis. ut enim ipse saluator esse omnium crederetur, secundum proprietatem dispensatiuam ad semet ipsum, ut dixi, carnis suæ refert passiones, quale
Ies. 50, 6 est et illud quod per prophetæ uocem tamquam ab ipso prædicitur: dorsum meum dedi ad uerbera et maxillas meas ad palmas, faciem autem meam non
10 auerti a fœditate sputorum. quoniam uero ubique sequimur sanctorum patrum sententias, maxime autem patris nostri beatissimi et opinabilis Athanasii, omnino in aliquo ab eo deuiare metuentes, tua quidem sanctitas credat, aliorum uero ambigat nemo. apposuissem utique et testimonia multa eorum, ex ipsis mea uerba confirmans, nisi prolixitatem meæ epistolæ timuissem ne forte per hoc fastidium legentibus generetur. nullo uero modo moueri ab aliquibus patiatur fidem aut ipsum fidei symbolum quod a sanctis patribus nostris in Nicæa conuenientibus illo tempore definitum est, sed neque permittimus nobismet ipsis aut aliis unum mutare dictorum
Prou. 22, 28 ibidem positorum aut unam syllabam præterire; meminimus enim et dicentis noli transgredi terminos æternos quos posuerunt patres tui. neque enim loquebantur illi, sed spiritus dei patris, qui procedit quidem ex ipso, est autem et a filio non alienus secundum unius essentiæ rationem. et ad hoc ipsum nos sanctorum arcana docentium uerba confirmant. in Actibus namque apostolorum scriptum est:
Act. 16, 7 uenientes autem in Mœsiam, temptabant ire in Bithyniam, et non per-
Rom. 8, 8. 9 misit eos spiritus Iesu. scribit autem et admirabilis Paulus: qui autem in carne sunt, deo placere non possunt; uos autem non estis in carne, sed in spiritu, si quidem spiritus dei habitat in uobis. si quis autem spiritum Christi non habet, hic non est eius. quando autem quidam eorum qui recta peruertere solent, meas uoces in sibimet placitum mutant, non admiretur hoc tua sanctitas, sciens quoniam et omnes hæretici de scriptura diuinitus inspirata sui colligunt erroris occasiones, ea quæ a sancto spiritu recte dicta sunt, sua malitia corrumpentes et super sua capita flammam inextinguibilem haurientes.

32 nota spiritum sanctum a filio procedere sicut a patre *w*[mg]

U, *S* [= *wr*]
14 inpassibile *w*[corr] *r* 16 accidentes *w*[corr] *r*[corr] dicentes *US* 20 prædicitur *T* prædicetur *US* 30 dicentis 35 asiam *S*

11 Quoniam uero didicimus quod et epistolam opinabilis patris nostri Athanasii ad beatissimum Epictetum destinatam recte habentem corrumpentes quidam ediderunt, ut per hoc plurimi nocerentur, propterea utile aliquid et necessarium fratribus prouidentes ex antiquis exemplariis quæ apud nos sunt, nullum errorem habentibus tuæ sanctitati paria destinauimus.

EPISTOLA SCI XYSTI EPISCOPI CYRILLO ALEXANDRINO POST PACEM FACTAM INTER CYRILLVM ET IOHANNEM

XXX Xystus episcopus Cyrillo episcopo Alexandrino. Magna sumus lætitia alacritatis impleti, postquam, sicut legimus, ex alto nos Oriens uisitauit. ecce enim Lc. 1, 78
sollicitis nobis, quia neminem perire uolumus, sanctitas tua redintegratum corpus
ecclesiæ suis epistolis indicauit, redeuntibus eius in sua membra conpagibus; neminem
foris iam uidemus errare, quia intus omnes positos fides una testatur. lætamur
e medio nostrum qui hoc opus fecit, ablatum; soli sibi nunc non credenti quod sensit, 1 Cor. 5, 2
intellegit obfuisse, qui contra hunc nisus est, quem confitemur omnibus profuisse.
sed conuenit a tristibus nos ad læta transire, quia ipse cui quæstio mota fuerat, de ecclesia
uniuersali mærore sublato tempus nobis præstitit gaudiorum. Christus denique
deus noster quam uera sit sua causa, monstrauit, quando ita res dignatus est gubernare,
ut tantæ rei et talis indicium seruaret suorum conuentui sacerdotum. in unum
congregati apostoli de fide sæpe tractarunt; in unum nunc conuenientes apostolici de
eius uictoria gratulantur. o relatio digna mittente, digna conuentu! gaudii
cælestis indicium tales habere debuit cognitores, et quia res et causa deposcit, locum
quoque conuenit non taceri. ad beatum apostolum Petrum fraternitas uniuersa
conuenit: ecce auditorium congruens auditoribus, conueniens audiendis. habuerunt
coepiscopi nostri illum gratulationis testem, quem habemus honoris exordium. sanctæ
namque et uenerabili synodo quam natalis mihi dies fauente domino congregarat, quia d. 31. m. Iul.
sic credendum est, ipse præsedit, quando quidem probetur nec spiritu nec corpore a. 433
defuisse. adfuit palmæ qui contentioni non defuit; iuuit animorum uota nostrorum
qui uideret symbolo ⟨a⟩ se primo inter apostolos tradito derogari; non passus est ne- Mt. 16, 16
fandum caput gaudere solaciis nec turbari diu siuit lutulento gurgite fontis illius perspicui puritatem. ad nos reuerterunt fratres, ad nos, inquam, qui morbum communi
studio persequentes animarum curauimus sanitatem. non se exuli nostro sanctus
frater noster Iohannes addiderat, non eius est blasphema prædicatione deceptus; nam
quantum rerum exitus docet, suspendit suam sententiam, non negauit. nam quid
in inuentorem malorum posset aliud iudicare nisi quod probatur ipse per sacerdotes
suos, cuius agebatur causa, sentire? statuerat hoc nimirum de nostrorum desertore
castrorum quod a ducibus fidei suaderet perfidia iudicari. numquam se a nostro
numero separasset, in quem potuit et reuerti. exulta, frater carissime, et ad nos
recollectis fratribus uictor exulta. quærebat ecclesia quos recepit. nam si neminem perire uolumus de pusillis, quanto magis gaudendum nobis est sanitate recto- Mt. 18, 14

XXX *JK 391*

Græce uersa adferuntur a Iustiniano in ep. adu. Theodor. [*PG 86*¹ *p. 1079*] 30 ad nos -- 31 sanitatem, 37 exulta — 108, 3 multorum

U, *S* [= *wr*]

6 syxti *w* sixti *r* 8 syxtus *w* sixtus *r* 17 uere *S*, *corr. w* 18 indicium *in* iudicium *corr. w* 19 apostolici *uulgo* apostoli *US* 28 uideret *in* uiderat *corr. w* a *addidi* se *del. w* 30 reuersi sunt *S* 31 sanitatem *in* unitatem *corr. w* 39 sanitatem *S*, *corr. S*

Mt. 18, 13 rum? legimus una ouis quantum gaudii reportata præstiterit, et idcirco intellegendum est quid laudis habeat tantos reuocasse pastores. greges aspiciuntur in singulis, nec unius hic causa tractatur, quotiens agitur de sanitate multorum. lætamur hic nihil egisse nos præcoquum, quando fructu nostræ patientiæ gratulamur. sustinuimus
Mt. 7, 16 fratres, certi eos non spinas, sed uuas esse facturos. in euidenti est nostrorum uindemia gaudiorum, quæ sanctam synodum largitate gratulationis impleuit. uineam
Ps. 120, 3 suam custos ille curauit, quem ad custodiendam domum Israhel nec dormitare nec
Ioh. 15, 2 obdormire Dauid propheta testatur. infecundum illud in Christo nostro nec adferens fructum suscepit flamma sarmentum; sed ut hoc uidemus conuenire damnato,
Mt. 15, 13 ita de reuersis ad nos fratribus conuenit dici quia non potuit a diabolo eradicari plantatio quam plantauerat pater. illum ergo sibi ignis æternus, hos possessoris æterni uinea uindicauit, in tantum ut Antiochenæ ecclesiæ sacerdotem uocari a sanctitate tua iam nunc uenerabilem uirum et domnum gaudeamus. et merito uocatur domnus qui communem dominum recognouit, qui incarnationis eius uoce catholica nobiscum mysterium confitetur. bene nobis breuiter tua fraternitas quæ sunt super eodem negotio gesta, narrauit; sed mirati non sumus quod a dissentientibus in te compositam legimus deiectionis iniuriam. nouimus frequenter patere calumniis ueritatem nec tamen umquam posse falsitate superari. uotiuæ sunt semper fidem molestiæ prædi-
Mt. 5, 11. 12 canti. his namque cum beatitudine copiosa merces paratur in cælo, quibus propter iustitiam maledictiones persecutiones et omne malum præcipitur sustinere. passus es falsitatem, ut uictricem faceres ueritatem, et ideo nunc insultandum est falsitati, quia nullus perire potuit ueritati. expectamus igitur memorati fratris nostri Iohannis clericos et optamus uenire: scimus ei et pro honore et pro labore tuo dare responsum. non es [ut], sicut fratri et coepiscopo nostro Maximiano sæpe iam scripsimus, etiam ipse
Ioh. 17, 11 redeuntibus difficilis aperire ianuam, ut uere, nisi perditionis filius, nemo sit perditus sitque ei maior se causa lugendi, quod meruit solus excludi.

Hæc ad uenerationem tuam fraternitas mecum sancta scribit, probans tuos in
Mt. 11, 30 omnibus et confirmans labores, qui tamen graues aut amari non esse potuerunt, quia huic inpensi sunt, cuius onus leue et iugum suaue portamus.

d. 17. m. Sept. a. 433 DAT̄ XV KAL. OCTOBRIVM THEODOSIO XIIII ET MAXIMO CONS̄S̄

XXXI Xystus Iohanni episcopo Antiocheno. Si ecclesiastici corporis gloriam, si eius integritatem dilectio tua considerare dignetur, profecto lætitiæ nostræ non quærit interpretem. ipsæ namque euidentissime res locuntur mærorem nostrum repentino sancti fratris nostri Cyrilli in gaudium sermone conuersum. hanc ergo sollicitudinem nostram nos euasisse delectat, postquam reo nostræ fidei tua fuit sanctitas plenitudo.
Mt. 7, 16 nunc se uere exulem, nunc se sentit eiectum; abundant ei in deserto spinæ, quia deest uua quam colligat: hos habet fructus qui erga uineam domini nostram noluit exercere

---

12 Antiochenæ — 15 confitetur, 18 uotiuæ — 22 ueritati, 27—29 *Græce uersa adferuntur a Iustiniano l. c.* XXXI *JK 392. respondet litteris Iohannis quæ extant in A 121*; *cf.* 109, 7. 8 *et* 109, 10. 11 *cum harum litterarum initio*: Ἐπὶ καλῶι τῆς οἰκουμένης πεπιστεύκαμέν σου τὴν ὁσιότητα τοῦ ἀποστολικοῦ ἐπιβεβηκέναι θρόνου· λαμπτῆρα ἔξουσιν αἱ πανταχοῦ γῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαι, λαμπτῆρα οὐ τὴν Ἑσπέραν μόνην φωτίζοντα, ἀλλὰ γὰρ καὶ τὰς ἑσχατιὰς τῆς οἰκουμένης

U, *S* [= *wr*]
24 es ut *US*, *ante* es *superscr.* negaturus *w*, *deleui* ut 30 consulibus *S* 31 syxtus *w*

culturam. credo, ad dilectionem tuam rerum cursus et ordo peruenerit qualiter ei ep. 2
uoluimus nostra ammonitione succurrere retinuimus in præceps euntem, qui erat
blasphemiorum pondere in profunda mergendus si negotii qualitatem iusta lance
pensemus, nulli non uidebitur Nestorius sero damnatus hic fuerit debitus sermo
præteritis; fruamur nunc præsentibus bonis nec diu hæreamus in tristibus, quibus
dominus gaudere concessit. audiuit uniuersa fraternitas, quæ ad natalis mei con-
uenerat diem, qualiter bono humani generis apostolicæ sedis me præsidem testeris. d. 31. m. Iul.
excedas licet meritum meum et extra me hæc esse cognoscam, exordium tamen tui ser- a. 433
monis gratus accipio, quia non est tibi controuersia referenda, qui Christum dominum
nostrum bono humani generis ita ut natus est, confiteris. subsequenter ecclesiæ
addis luciferum et ubique lucentem, sed et nunc immo omnes qui lucis illius signum
fronte gestamus, luciferos confitemur. sint ergo omnes fidem prædicantes domini
sacerdotes luciferi et ubique lucentes. sit et Nestorius ille lucifer de quo scriptum
est: cecidit lucifer, qui mane oriebatur. cecidit, sed superbiens; cecidit, sed elisus, Ies. 14, 12-14
cum ascendere disponit in cælum et ponere super cæli sidera sedem suam et promittit
altissimo similem se futurum. ille ad similitudinem se aptabat altissimi, iste in
suam similitudinem uocabat altissimum. hominem namque natum eum tantummodo
prædicabat, auferens incarnationis mysterium et illud euacuans, immo illud inpugnans,
quo secundum symbolum fides et salus nostra subsistit. non est certandi iam tempus
hoste prostrato, transeundum nobis ab his est quæ bella mouerunt; inportunum est
uictoriæ tempore adhuc de prœliis disputare. quæ hic euidentior rerum fides, quæ
ratio maior potest esse quam palma? fruamur auctore domino atque bono iucundo Ps 132, 1
quia in unum fratres rursus cœpimus habitare.

Hæc sanctitatem tuam uolumus prædicare quæ scribis. expertus es negotii
præsentis euentu quid sit sentire nobiscum. beatus Petrus apostolus in successoribus
suis quod accepit, hoc tradidit. quis ab eius se uelit separare doctrina, quem ipse
inter apostolos primum magister edocuit? non hunc auditus per alterum, non sermo
lectus instruxit: doctus est cum aliis ore doctoris; non scripturæ, non scriptorum passus
est quæstionem. absolutam et simplicem fidem et quæ controuersiam non haberet,
accepit, quam utique meditari semper et in qua manere debemus, ut sensu puro se-
quentes apostolos inter apostolicos esse mereamur. non parum nobis oneris, non
laboris incumbit, ut ecclesiæ domini macula desit et ruga. quam super hoc esse Eph. 5, 27
solliciti nos debeamus, clementissimorum et Christianissimorum regum cura testatur
aspice, frater carissime, cælesti negotio quam se uigilanter impenderint cogita-
tionum ferias nescierunt nec dignati sunt terrena curare, nisi cælestibus paruissent
quotiens apostolicam fidem, quotiens diuersos fratres eorum sermo commouit? im-
penderunt se eius negotio, qui se eorum numquam negauit imperio. sciunt se illi
fenerare sollicitudinem suam, qui eam cum grandi reddat usura. de qua re nos con-
uenit gloriari, quia cælestem regem uidemus fœderatos reges habere terrarum in- Ps. 2, 10
tellegunt, sicut ait Dauid, et eruditi sunt qui iudicant terram, quando, sicut dicit alibi, Ps. 148, 11
ipsi et omnes populi laudant nomen domini. ergo quia una, sicut ait apostolus, fides Eph 4 5

41—110, 2 *Vinc. Lerin. common. 32* ait sanctus papa Xystus in epistula quam de causa Nestorii Antiocheno misit episcopo ergo quia — turbetur

---

U, *S* [= *wr*]

5 praeteritis *scripsi* praeteritus *US* 7 præside *S* 12 fidem *w* fide *U* 17 sua similitudine *US* 19 se secundum *U* 23 uno *US*, *corr. Uw* 24 negotio *S*, *corr. w* 29 et *S* sed *U* 33 nos *S* non *U* 40 ait *U* dicit *S*

est et uincenter optinuit, dicenda credamus et tenenda dicamus. nihil ultra liceat nouitati, quia nihil adici conuenit uetustati. dilucida et perspicua maiorum credulitas nulla cæni permixtione turbetur. habet probatum nobis uirum fratrem et coepiscopum nostrum Maximianum Constantinopolitana ecclesia sacerdotem diuino illic iudicio consecratum, ut ægritudinis morbum, quem astutiæ uenena solius infuderant, superet simplicitatis dulcedo succedens. qui non illic aliud quam credimus, poterit prædicare, nisi quod a decessoribus meis nobiscum positus frequenter audiuit.

d. 17. m. Sept. a. 433 DAT̄ XV KAL. OCTOBRIVM THEODOSIO XIIII ET MAXIMO CONS̄

EXPLIC SCA SYNODVS EPHESENA CVM EPISTOLIS AD SE PERTINENTIBVS

U, *S* [= *wr*]

1 uincenter *Vinc.* uincentes *US* uincens *w*^{corr} 2 delucida *Uw* 6 quam *S* umquam *U* 8 octimbrium *w* octymbrium *r* consulibus

INDICES

I
IN HOC VOLVMINE CONTINENTVR

Quae ex Graeco translata sunt et Graece extant, asterisco notaui

Caelestini papae ep. ad Cyrillum [JK 372] ..... 1 p. 5. 6
ep. ad Iohannem Iuuenalem Rufum Flauianum [JK 373] ..... 6 p. 21. 22
ep. ad Nestorium [JK 374] ..... 2 p. 7—12. 16 p. 45
ep. ad Constantinopolitanos [JK 375] ..... 5 p. 15—20
ep. ad Cyrillum [JK 377] ..... 10 p. 26. 27
commonitorium episcopis et presbyteris euntibus ad Orientem [JK 378] ..... 8 p. 25
ep. ad synodum apud Ephesum collectam (JK 379] ..... 7 p. 22—24
ep. ad Theodosium augustum [JK 380] ..... 9 p. 25. 26
ep. ad synodi Ephesenae mandatarios [JK 385] ..... 26 p. 98—101
ep. ad Theodosium augustum [JK 386] ..... 23 p. 88—90
ep. ad Maximianum episc. Constantinopolis [JK 387] ..... 24 p. 90. 91
ep. ad Constantinopolitanos [JK 388] ..... 25 p. 91—98
*Caprioli episcopi Carthaginiensis ep. ad synodum Ephesenam ..... 18 p. 64. 65
Cyrilli* ep. ad Nestorium I [ep. 2] ..... 13 p. 36. 37
*ep. ad Nestorium II [ep. 4] ..... 14 p. 37—39
*ep. ad Nestorium III [ep. 17] ..... 17 p. 45—51
*ep. ad Iohannem Antiochenum de pace [ep. 39] ..... 29 p. 104—107
*Gesta Ephesena [V 33. 36—54. 60—62] ..... 11. 12. 14. 15—18 p. 27—31. 32—36. 39. 40. 43—45. 51—64
[V 87—90. 92] ..... 20. 21 p. 75—85
[A 76. 77] ..... 18. 19 p. 65—75
*Synodi Ephesenae ep. ad Caelestinum ..... 22 p. 85—88
*Iohannis Antiocheni ep. ad Cyrillum de pace ..... 28 p. 102—104
Nestorii ep. ad Caelestinum I [Loofs, Nestoriana p. 165—168] ..... 3 p. 12—14
ep. ad Caelestinum II [Loofs p. 169—172] ..... 4 p. 14. 15
*ep. ad Cyrillum [Loofs p. 173—180] ..... 15 p. 41—43
*Theodosii et Valentiniani sacra de synodo celebranda ..... 12 p. 31. 32
*sacra ad Iohannem Antiochenum de pace ..... 27 p. 101. 102
Xysti papae ep. ad Cyrillum [JK 391] ..... 30 p. 107. 108
ep. ad Iohannem Antiochenum [JK 392] ..... 31 p. 108—110

II
ADFERVNTVR

Gen.	3, 1	92, 29
	3, 7.8	95, 19
	3, 16	50, 21
Exod.	4, 22	60,22
	7, 1	60, 21
	15, 6	98, 8
Deut.	13, 8	10, 16
1 Reg.	2, 30	104, 16
	15, 23	19, 8
	24, 7	60, 23
2 Reg.	2, 12 sq.	94, 20
	3, 1	43, 27
3 Reg.	18, 40	89, 3
2 Paralip.	19, 11	94, 3

Ps. 2, 10 109, 9
10, 3 93, 10. 12
13, 3 27, 2
13, 4 97, 3
22, 4 93, 24
24, 21 98, 27
25, 5 98, 26
26, 3 18, 33
35, 7 96, 22
48, 13 96, 25
49, 18 94, 38
49, 20 80, 19
52, 6 99, 1
62, 12 98, 10
70, 3 17, 29
91, 10 97, 2
95, 11 104, 8
100, 7 96, 8
109, 1 62, 13
114, 9 19, 30
118, 105 92, 7
120, 3 108, 7
120, 4 96, 4
121, 2 18, 25
121, 6 24, 25
125, 2 18, 17
132, 1 92, 10. 109, 22
138, 7. 8 95, 30
138, 21. 22 89, 2
138, 22 10, 15
144, 13 88, 27
148, 11 109, 41
Iob 11, 12 82, 12
Prou. 1, 2. 3 96, 26
1, 7 96, 28
17, 15 18, 31
21, 1 26, 18. 99, 19
21, 28 80, 18
22, 10 95, 37
22, 28 106, 30
24, 22 80, 36
25, 25 26, 13
26, 4 17, 19
Sap. Sal. 4, 18. 19 97, 7
7, 2 55, 15
Sir. 3, 22 7, 14
10, 21 98, 32
28, 28 93, 30
Ies. 1, 5 100, 8
5, 2 26, 33
5, 7 96, 3
7, 14 105, 34
11, 9 43, 23
13, 3 60, 25
14, 12—14 109, 14
25, 8 50, 22
26, 12 104, 30
35, 3. 4 97, 27
40, 12 57, 34
45, 1 60, 24
50, 6 106, 20
Ier. 1, 5 34, 3
2, 8 96, 31
2, 10 sq. 96, 33
5, 30. 31 8, 21
5, 31 96, 31
23, 16 15, 25
Ezech. 13, 9. 10 16, 1
18, 32 26, 22
32, 11 6, 15
34, 4 16, 24
Mal. 3, 6 47, 16
Mt. 1, 1 42, 24
1, 16 42, 26
1, 18 42, 28
1, 20 42, 32. 59, 36
1, 23 105, 35
2, 8. 12 55, 29
2, 13 42, 33. 58, 27
4, 2 58, 21
5, 11. 12 108, 19
5, 15 95, 15
5, 29 6, 17. 95, 1
7, 13 97, 36
7, 16 108, 5. 36
7, 20 18, 28
7, 27 99, 32
8, 22 97, 9
8, 25 17, 30
10, 16 16, 21. 92, 27
10, 22 20, 22
10, 27 95, 12
10, 34. 35 46, 1
10, 37 45, 28
11, 30 108, 28
12, 30 16, 26
12, 32 96, 5
13, 27. 28 92, 23
14, 29 90, 28
15, 13 96, 1. 108, 10
16, 16 107, 28
18, 6 37, 29
18, 9 95, 1
18, 13 108, 1
18, 14 94, 28
18, 17 94, 32
18, 20 27, 24
22, 42—44 42, 41
23, 12 96, 6
24, 45 sq. 9, 23
25, 14 sq. 23, 15
25, 21. 23 94, 14
25, 21 94, 9
25, 24 sq. 8, 25
25, 31. 41. 34 97, 33
27, 46 61, 30

	28, 19	23, 9
Lc.	1, 2	46, 11
	1, 25	98, 31
	1, 28	53, 32
	1, 30. 31	105, 36
	1, 35	53, 34
	1, 41	54, 3
	1, 78	107, 9
	2, 52	62, 26
	3, 17	91, 9
	4, 18. 19	62, 17
	4, 23	11, 22
	10, 16	23, 6
	12, 42. 44	99, 27
	15, 4. 5	6, 10
	23, 42	96, 14
	23, 43	96, 18
Ioh.	1, 1	50, 13
	1, 14	39, 2. 47, 29. 51, 8. 53, 30. 58, 6. 60, 5. 10. 62, 11
	1, 17	53, 22
	1, 47	99, 7
	2, 1	42, 31
	2, 2	50, 24
	2, 19	42, 17
	3, 13	105, 43
	3, 20	78, 35. 95, 17
	3, 34	47, 26
	6, 51. 58	56, 18
	6, 53	48, 40
	6, 54	56, 19
	6, 56	63, 8
	6, 57	63, 10
	8, 40	49, 12
	8, 44	91, 28
	8, 54	61, 26
	10, 11. 12	9, 28
	10, 11	5, 19. 93, 21
	10, 12	5, 21
	10, 16	9, 32
	10, 30	49, 8
	11, 28	48, 29
	14, 6	9. 22. 17, 17. 50, 3
	14, 9	49, 8
	14, 27	104, 28
	15, 2	108, 8
	16, 13. 14	61, 27. 62, 14
	16, 13	50, 3
	16, 14	49, 40. 50, 7
	17, 11	8, 29
	17, 16	17, 11
	20, 17	48, 7
	22, 15—17	93, 25
Act.	1, 14	42, 32
	1, 25	92, 31
	2, 4	24, 21
	4, 29. 30	24, 17
	4, 31	24, 16
	7, 54—56	19, 16
	9, 15	96, 13
	10, 38	68, 21
	11, 26	100, 29
	15, 6	23, 3
	16, 7	106, 35
	17, 30. 31	68, 36
	17, 31	48, 30
	20, 28	24, 4
	20, 29. 30	10, 5
	26, 24	96, 11
Rom.	1, 3	42, 33
	1, 22	17, 14
	3, 14	37, 26
	3, 23	49, 33
	5, 3. 4	18, 12
	5, 10	63, 24
	5, 14	54, 4
	7, 1	24, 23
	8, 3	42, 35
	8, 8. 9	106, 36
	8,17	91, 30
	8, 26	8, 12
	9, 5	60, 17
	10, 10	96, 19
	10, 18	98, 14
	11, 20	7, 14
	12, 1	18, 12
1 Cor.	1, 10	20, 21. 97, 31
	1, 19	96, 9
	1, 24	17, 15. 50, 10
	1, 27	17,9
	1, 31	17, 12
	2, 4	56, 14
	2, 6	24, 23. 96, 29
	2, 9	20, 3
	2, 12	67, 20
	3, 7	23, 17
	3, 10. 11	10, 28
	3, 12—15	97, 19
	5, 2	107, 13
	5, 13	8, 4
	6, 17	47, 41
	8, 6	49, 21
	9, 24	18, 19
	11, 16	43, 29
	11, 19	18, 20
	11, 24	42, 37
	15, 3	42, 36
	15, 20	48, 24
	15, 22	54, 16
	15, 29	48, 27
	15, 45	68, 23. 95, 24
	15, 47—49	68, 30
	15, 47	68, 26. 105, 41
2 Cor.	2, 15	93, 29
	4, 16	57, 6
	5, 7	23, 20

	6, 14	95, 11
	8, 9	53, 27
	10, 10	26, 29
	11, 23	19, 25
	11, 28. 29	92, 13
	13, 5	37, 34
Gal.	1, 8	7, 15
	1, 9	23, 13
	3, 13	54, 18
	3, 26	68, 13
	4, 4. 5	67, 34
	4, 4	48, 11. 56, 5. 58, 11. 13
	4, 20	8, 2
	5, 12	94, 29
Eph.	1, 5	57, 4
	1, 20. 21	67, 37
	2, 8	53, 24
	2, 14	24, 2. 104, 8
	4, 5	105, 20. 109, 41
	5, 2	49, 27. 51, 20
	5, 27	109, 32
	6, 15. 16	22, 8
	6, 17. 14	18, 22. 23, 31
Phil.	2, 2. 3	23, 25
	2, 5—8	41, 34
	2, 5—7	57, 28
	2, 5. 7	60, 30
	2, 7	53, 25. 58, 5. 106, 2
	2, 10. 11	60, 37
	2, 21	98, 13
	3, 2	100, 25
Col.	1, 18	48, 24
	2, 9	47, 30
1 Tim.	1, 3. 4	23, 24
	1, 3	23, 23
	2, 4	26, 23. 98, 18
	2, 5	49, 26
	3, 1	99, 28
	3, 4	94, 19
	4, 13. 16	41, 14
	4, 15	43, 17
2 Tim.	2, 5	18, 8
	2, 16	8, 17
	4, 2	94, 4
Tit.	3, 9	6, 6. 8, 17. 9, 17
	3, 10	93, 33
Hebr.	1, 1. 2	63, 26
	1, 3	49, 10
	2, 9	38, 27. 48, 22
	2, 14	39, 4. 51, 5
	2, 17. 18	61, 15
	3, 1. 2	62, 33
	3, 1	47, 22. 51, 19
	4, 15	55, 27
	5, 7—9	62, 20
	5, 9. 10	62, 27
	10, 5—7	49, 28
	11, 35	46, 5
Iac.	1, 17	106, 12
1 Petr.	2, 6	97, 18
	3, 18	53, 28
	4, 1	42, 37. 48, 20. 106, 17
1 Ioh.	2, 13. 14	98, 22
	3, 10	18, 27
	4, 16	10, 22. 24, 13
	5, 4	98, 20
Apoc.	19, 16	57, 32
	22, 18. 19	9, 6

Locorum qui Graece extant, rationem non habui

ep. 1	20, 16. 22, 11
ep. 2	94, 27. 109, 1
ep. 3. 4	7, 22. 8, 8. 9, 12. 21, 19
ep. 5	12, 1. 92, 14
ep. 6	6, 29
ep. 13. 14	9, 19
ep. 14	93 36
ep. 15	94, 6
ep. 23	99, 36

Cyrilli ep. ad Cælestinum [ep. 11] 5, 3. 7, 24. 15, 21. 18, 5

Iohannis Antiocheni ep. ad Xystum [Act. Eph. A 121] 109, 8. 10

symbolo ab apostolis tradito 9, 10

expositio Nicæna; adfertur sententia symboli Constantinopolitani 13, 20. 14, 29

Cælestini epistula ad Constantinopolitanos de Nestorii ordinatione 7, 27

Cyrilli epistula ad Constantinum 26, 14

relatio de synodo ad Cælestinum 95, 7

epistula ad Xystum 107, 11. 20. 108, 12. 16. 34

synodi Ephesenæ mandatariorum epistula ad Cælestinum de Maximiani ordinatione 99, 2. 18. 100, 17. 36

Maximiani epistula ad Cælestinum 90, 15

gesta de Pelagianis ab Attico Romam directa 11, 17

Theodosii epistula ad Cælestinum de Maximiani ordinatione 89, 36. 99, 17. 20

Xysti epistulae sæpe ad Maximianum scriptæ 108, 24

III
INDEX NOMINVM

Locorum qui Græce extant, rationem non habui

Flauiis Aetio et Valerio cons. [432] 90, 12. 91, 22. 98, 4. 101, 17

Antiocho illustri uiro 8, 5. — Basso et A. cons. [431] 24, 31. 25, 15. 26, 10. 27, 6

Apollinaris 13, 8. 14, 21

Arcadius et Proiectus 24, 27. 25, 2. 26, 7

Arrii 13, 8. 14, 21. 19, 23

Athanasius Romæ constitutus 19, 27. Athanasii persecutione 19, 21

Atticus Iohanni successor 7, 7. — persecutus est Pelagium et Cælestium 7, 6. 16, 17. 11, 17. — catholicæ fidei propugnatori fortissimo 89, 14. 90, 31. — Attico mente et officio cohærebat Maximianus 89, 14

Basso et Antiocho cons. [431] 24, 31. 25, 15. 26, 10. 27, 6

Cælestinus [cf. ind. I. II] papa [422—432] sententiam in Nestorium fert 6, 22. 12, 6. 20, 23. 21, 22. 22, 12. — uicem suam Cyrillo delegat 6, 22. 12, 15. 20, 19. — quæ legatis mandauerit 25, 3 sq. — Nestorii exilium postulat 89, 32. 99, 33

Pelagii atque Cælestii dogma sæpe damnatum 7, 4. Atticus persecutus est Pelagium et C. 7, 6. per totum orbem sua damnatione noto Cælestiano errori 91, 12. Cælestiani proprie omnium subscriptione damnati 101, 1. aliqui ad ecclesiam redierunt 101, 2. spem de synodo gesserunt 100, 38. adfuerunt Nestorio 97, 1

Cyrillus [cf. ind. I. II] per Posidonium diaconum relationem de Nestorio ad Cælestinum direxit 18, 5. — ut uicem suam agat, a Cælestino delegatur 6, 22. 12, 6. 20, 23. 21, 22. 22, 12. — eum sequi legati iubentur a Cælestino 25, 5. 11. — laudatur a Cælestino 93, 34 sq. — deiectionis inuriam passus est 108, 17. — non difficilis redeuntibus aperire ianuam 108, 25

Epithymitum diaconum 89, 34. 91, 20. 98, 29. 100, 32

Fabius 12, 22

Flauiano Filippensi 21, 2

Florus 12, 22

Iohannis apostoli reliquiæ 24, 13

Iohanni Antiocheno [cf. ind. I. II] 21, 1. — Nestorii auctor 100, 4. 101, 11. — 107, 32. 108, 12. — Cyrilli relatio de pace cum I. A. facta Romam d. 31. m. Iul. a. 433 peruenit 107, 25. — per Cyrillum Xystum rogat ut sibi clericos Romam mittere liceat 108, 22

Iohanni [episc. Constantinopolis] Atticus successor 7, 7. — Iohannis in prædicando scientiam 90, 31. 16, 14

Iohannem presbyterum 89, 34. 91, 20. 98, 29. 100, 32

Iulianus et Florus et Orontius et Fabius dicentes se Occidentalium partium episcopos imperatorem adierunt tamquam persecutionem passi 12, 22. 14, 5

Iuuenali Hierosolymitano 21, 1

Maximianus [cf. ind. I. II; episcopus Constantinopolis ordinatus d. 25. m. Oct. a. 431, cf. Socr. 7, 37[19]] olim cleri Romani 89, 12. 97, 11. 99, 3. 110, 7. Attico mente et officio cohærebat 89, 14. pauperibus Constantinopoli cibum dabat 99, 26. mentis fulgore potius quam sermone præspicuus 90, 16. simplicitas 110, 4. 97, 4. Sisinnii similis 99, 10. consensu sanctæ congregationis, i. e. mandatariorum synodi Ephesenæ ordinatus 89, 22. relatio eius ordinationis deiectionisque Nestorii d. 25. m. Dec. 431 Romam peruenit 89, 37. 98, 28. — 89, 18

Theodosio XIIII et Maximo cons. [433] 108, 30. 110, 8

Nestorii [cf. ind. I. II] electio 8, 11. 31. 97, 15. ordinatio 7, 17. refert de certamine cum aduersariis 13, 6. 14, 20. nefanda prædicat 15, 18. pars cleri et plebis restitit Nestorio 93, 33. a N. uel excommunicati uel clerici seu antistitis dignitate exuti 22, 2. 20, 8. 6, 19. 10, 4. 11, 31. clericis etiam ciuitas interdicta dicitur 10, 31. 19, 13. bene tenuit originale peccatum 11, 12. Cælestinum consulit quomodo cum Iuliano Eclanensi et sodalibus agat 12, 22. 14, 6. adfuerunt ei Cælestiani 97, 1. per Antiochum uirum illustrem ad Cælestinum mittit libros 8, 5; per Valerium cubicularium litteras 15, 1. auctor ei fuit Iohannes Antiochenus 100, 4. 101, 11. Cælestini sententia in Nestorium lata 6, 22. 12, 6. 20, 23. 21, 22. 22, 12. una eademque relatio deiectionem Nestorii et exaltationem Maximiani nuntiauit 98, 28. Antiochiam reuertit 99, 37. — 109, 4. 13. — synodi mandatariorum sententia de eis qui cum Nestorio uidentur sensisse 100, 35. 101, 5

Orontius 12, 22. 14, 5

Paulus Samosateus 11, 5. 17, 2

dogma Pelagii atque Cælestii sæpe damnatum 7, 4. Atticus persecutus est P. et Cælestium 7, 6

Pelagianos persecutus est Atticus 16, 17. gesta de Pelagianis Attico antisite Romam directa 11, 17. Pelagianos sedibus suis expulit damnatio 11, 8. in communionem solam post pœnitentiam recepti 11, 19. Constantinopoli inuenerunt requiem 11, 9

Petrus apostolus in successoribus suis 109, 25

Philippo presbytero 24, 27. 25, 2. 26, 7

Posidonius diaconus a Cyrillo ad Cælestinum missus 5, 3. 24. 7, 24. 15, 22. 18, 5. a Cælestino ad Cyrillum remissus 12, 12. epistulas ad Cyrillum

et ad Constantinopolitanos fert 20, 17; in Orientem 22, 18
Proba illustris et sanctæ recordationis 90, 3
Proiectum 26, 7. 25, 27. Arcadius et P. 24, 27
Rufo Thessalonicensi 21, 1
Sisinnius episc. Constantinopolis [426-427] sanctæ memoriæ 11, 17. 16, 19. cito mortuus 16, 22. celebratum simplicitate et puritate 7, 12. 13. 16, 19. 90, 32. 99, 9. 10
Theodosio augusto iuniori 25, 17. Th. XIII et Valentiniano III cons. [430] 6, 31. 12, 18. 20, 25. 22, 20. Th. XIIII et Maximo cons. [433] 108, 30. 110, 8
Flauiis Valerio et Aetio cons. [432] 90, 12. 91, 22. 98, 4. 101, 17
Valerium cubicularium 15, 1
Xysti papæ dies natalis [d. 31. m. Iul. a. 432] 107, 25

IIII
NOMINA LOCORVM

Locorum qui Græce extant, rationem non habui

Alexandrina ecclesia 12, 7. 22, 1. 16. 11, 23. 19, 21. 93, 35
Antiochiam 99, 37. apud A. 17, 1. Antiochenis 100, 27. Antiochena ecclesia 11, 5. 108, 12
Probæ possessiones in Asia constitutæ 90, 3
Constantinopolim 25, 11. in amplissima urbe ad quam propter imperii reuerentiam de universo orbe confluit multitudo 21, 9. clero et plebi consistentibus Constantinopolim 91, 25. 15, 8. Constantinopolitanæ urbis ecclesia 12, 8. Constantinopolitana ecclesia 110, 4. 5, 5. 21, 16. 8, 13 in Latinum uertendus 7, 22
Occidens Oriensque 7, 6. de O. 14, 8. Occidentalium partium 12, 22. 14, 11
Occidens Oriensque 7, 6. ad O. 25, 1. 3. per O. 21, 3
Flauiano Filippensi 21, 2
Romana ecclesia 6, 25. 12, 7. 22, 1. 15. 89, 12. apud apostolum Petrum 89, 36. synodus ad apostolum Petrum d. 31. m. Iul. a. 433 habita 107, 22. 108, 6. 109, 7
Samosateus 11, 5. 17, 1

V
DIGNITATES IMPERII ET ECCLESIAE

gloriosissime et tranquillissime imperator auguste 26, 5. 88, 29. Christianissimos principes 26, 16. 101, 7. Christianis principibus 101, 10. clementissimi et Christianissimi principis 99, 17. clementissimorum et Christianissimorum regum 109, 33. clementiæ principali 99, 36.

piissimum et prædicatissimum imperatorem 12, 23. 14, 6.

piissimi et dei amatores [θεοφιλεστάτους] imperatores 33, 41. a deo amatorum [θεοφιλεστάτων] et Christum amantium [φιλοχρίστων] principum 75, 24. religiosissimorum et amatorum Christi [φιλοχρίστων] nostrorum imperatorum 31, 26. piissimorum et amatorum Christi [φιλοχρίστων] imperatorum 85, 23. 87, 8. piissimorum et Christo amabilium [φιλοχρίστων] principum 79, 25. 103, 4. religiosissimorum [θεοσεβεστάτων] et Christianissimorum [φιλοχρίστων] imperatorum 27, 12. piissimis [εὐσεβέσι] et Christianissimis [φιλοχρίστοις] auribus a deo custoditorum [θεοφιλεστάτων] principum 83, 21. piissimus et Christianissimus imperator 12, 28.

per magnificum [μεγαλοπρεπεστάτου] et gloriosum [ἐνδοξοτάτου] comitem deuotissimorum [καθωσιωμένων] domesticorum 32, 42. deuotissimus [καθωσιωμένος] tribunus 34, 12. uirum admirandum [θαυμασιώτατον] et spectabilem [περίβλεπτον] tribunum notariorum 103, 6.

sancti et deo amabilis fratris et coepiscopi 18, 4. sanctum fratrem nostrum et coepiscopum 20, 16. tua fraternitas 108, 15. 101,12. dilectio uestra 17, 16. 26, 14. 99, 18. 108, 32. 109, 1. sanctitas uestra 100, 17.

amantissima dei anima tua 14, 15. sanctæ animæ tuæ 14, 36. beatitudini tuæ 14, 18. a tua ueneratione 14, 8. o uenerandissime 14, 19.

sancta et dei amatrice [θεοφιλοῦς] synodo 34, 39. sanctam et deo amabilem [θεοφιλοῦς] synodum 77, 22. reuerentissimis [θεοσεβεστάων] et sanctissimis [ὁσιωτάτων] episcopis 27, 13. 31, 21. 36, 10 *et passim*. uestram sanctitatem [ὁσιότητα] 39, 18 et *passim*. reuerentissimi [θεοσεβέστατοι] episcopi 34, 20. 26, 40 *et passim*. uestræ reuerentiæ [θεοσεβείαι] 31, 25. 33, 11. 16. 34, 14. reuerentissimo [εὐλαβεστάτωι] et dei cultori [θεοσεβεστάτωι] consacerdoti 36, 15. honoratissime [τιμιώτατε] et dei cultor [θεοσεβέστατε] 43, 33. reuerentissimos [εὐλαβεστάτων] et uenerabiles [θεοσεβεστάτων] episcopos 33, 39. 34, 2. reuerentissimus [εὐλαβέστατος] episcopus 31, 9. 13 *et sæpissime*. reuerentiam [εὐλάβειαν] eius 31, 14. reuerentiam [εὐλά-

βειαν] tuam 34, 30 *et sæpissime.* sanctorum [ἁγιωτάτων] et deo amabilium [θεοφιλεστάτων] episcoporum 76, 32. sanctissimo [ἁγιωτάτου] et deo amabili [θεοφιλεστάτου] archiepiscopo 84, 25. 102, 38. 103, 10. deoamantissime [θεοφιλέστατε] et sanctissime [ὁσιώτατε] 104, 4. uiris reuerentissimis [θεοσεβεστάτων] et deoamantissimis [θεοφιλεστάτων] episcopis 75, 14. honorabilem [τιμιωτάτου] 65, 18. dilectissime [ἀγαπητέ] et desiderantissime [ποθεινότατε] 88, 15.

clerici et omnes qui deuoti estis *domino* 17, 31

VI
INDEX VOCABVLORUM

abdicationem = ἀποκήρυξιν 103, 23. 105, 3
abolere = ἀφανίσαι 104, 26
abominabilem = μιαρωτάτην 86, 26
accidentibus = προσόντων 42, 15
acerbis = δειναῖς 86, 39. acerbiora = χαλεπώτερα 86, 26
adfectualem = σχετικήν 47, 40
adhuc = τέως 37, 12
adinueniens = ἐπινοῶν 82, 12
adiurantes = ὁρκίζοντες 76, 27
admirabilis = θεσπέσιος 106, 36
per adoptionem = θέσει 54, 30. 32
adoptiue = θέσει 54, 32
adornans = διακοσμήσας 55, 23
adsentimus = στοιχοῦμεν 66, 32
adserere = ἐμφανεῖς καταστῆσαι 82, 20. adserentibus = δηλωσάντων 82, 2
adsertio = διδασκαλία 68, 40
adunitionem = ἕνωσιν 38, 9
aemulatione = ζηλοτυπίας 102, 10
alacritate = προθυμίαι 102, 16. 35
alacriter = προθύμως 78, 38. 86, 6. 101, 24
alterutrum = ἀλλήλοις 105, 21
ambigimus = ἀμφιβάλλομεν 102, 28
ambiguitatem = ἀμφισβήτησιν 102, 2
antea = πάλαι 84, 42
anticipauimus = ἔφθημεν 105, 21
anxietatis = ἀδημονίας 101, 28. anxietate = ἀγῶσι 36, 36
aperte = σαφῶς 40, 4. 105, 28. 41. apertius = σαφῶς 40, 6; = σαφεστέρως 62, 20. aperte = ἐναργῶς 45, 28
apices = γράμμα 103, 7
apostolici 107, 19. 109, 31
applicans = προσνέμων 106, 16
atrociter = θρασέως 35, 6
adtestantem = διαμαρτυρομένην 42, 28. 38
auctoritas = αὐθεντία 64, 32. 43, 16. 47, 22. 50, 39. 61, 32. 65, 1. 5. 76, 36. 83, 14
aut certe = ἢ γοῦν 70, 1
blasphemium 9, 1. 10, 12. 93, 7. 94, 5. 8, 1. 101, 12. 109, 3
breuiloquii = βραχυλογίας 42, 4
cænulenta 5, 16
calumnia = συκοφαντίας 41, 23. 80, 30. 34
calumniari = συκοφαντεῖν 105, 27
capabilem = δεκτικήν 42, 39; = χωρητόν 56, 29
capax = δεκτική 106, 14. 54, 6
capitulariter = ἐν κεφαλαίωι 39, 23
causis = αἰτίαις 79, 14. causam = ὑπόθεσιν 32, 40
cautela = ἀσφαλείας 37, 29. 103, 12
celebrantes = ἐπιτελοῦντες 87, 38
censere = θεσπίσαι 66, 19
certamen = ἀγών 105, 29. 104, 24. certamina = ἄθλους 88, 5
certe = ἀμέλει 49, 5
certus sum = διάκειμαι 39, 15. certum = δῆλον 42, 25. certius = φανερώτερον 39, 35
cibamur = σιτούμενοι 63, 30
circumterminationem = περιορισμόν 47, 19
ciuitates = πόλεις 76, 17. 79, 13. sine ciuitatibus = ἀπόλιδες 86, 38. 87, 41
clauum = κέντρον 104, 27
clementia = φιλανθρωπία 55, 33
clericatu = κλήρου 69, 38, 70, 3
coaptatione = ἁρμονίαι 55, 23
codex = βιβλίον 37, 10. 31, 17. 45, 36. 53, 17. 21. 54, 1. 59, 2
coetus = συστροφήν 84, 42
coexistens = συνών 61, 3
cogitare = βουλεύσασθαι 36, 30. cogitantem = ἐνθυμούμενον 77, 42
collectiones = συνάξεις 37, 6. 52, 4
collegium = σύστημα 35, 27
conloqui = συντυχεῖν 34, 7. 78, 27
colloquio = συντυχίας 102, 23. 103, 2. 104, 24
commanet = μένει 81, 14
conmemorabo = ὑπομνήσω 37, 28. 33, 12
commendant = συνίστησιν 57, 25. 66, 26
commodans = χαριζόμενος 86, 4
conmortificant 13, 16
con patiente = συμπαθοῦς 62, 36
compendiosam = σύντομον 41, 6. 57, 7
de compendio 95, 2
quæ conpetunt = τὰ εἰκότα 31, 12. conpetentibus = ἁρμοδίοις 64, 16
conplacitum = εὐδοκίαν 38, 6
comprehensionem = κατάληψιν 39, 25. 40, 7
compresserunt = ἐπέσχον 81, 17
conamen = ἐγχείρημα 78, 39
concilium = συνέδριον 82, 19. 85, [illegible] 3. 7. 87, 20

concursu = συνόδωι 50, 40
quæ condecet = πρέποντα 48, 9. deo condecentes = θεοπρεπεῖς 51, 2. 103, 37. 49, 8
confidentia = παρρησίας 83, 32
confiderent = ἐθάρσησαν 84, 23. 32
congaudentes = συγχαίροντες 105, 22. congaudeo = ἄγαμαι 40, 32
congregationes = συνάξεις 87, 38
congruum = εἰκότως 49, 39. — congrua 20, 16
coniunctionem = συνάφειαν 43, 5. 47, 35. 38. 41. 60, 15. 61, 10. 11. 12. 20. 68, 4. 11. 14. 16
coniunctus = συνημμένος 68, 8. 42, 39. 59, 17
coniurantes = ὁρκοῦντες 87, 12
consentanei = σύμψηφοι 88, 12
consequentiam = ἀκολουθίαν 34, 22. 35, 10
consessor = σύνεδρος 47, 18
constituta = θεσμούς 82, 20. 76, 14
construxit = συνέταξε 76, 11. construxerunt = συνθέντας 80, 30
contemperatione = συγκράσει 57, 9
contentio = φιλονεικία 101, 27. 32. 83, 35. contentione = ἔριδος 102, 10
contestatus est = διεμαρτύρατο 41, 15. 46, 9. 34, 16. 39, 11
contiguitati = συναφείας 50, 39
continentiam = συγκρότησιν 85, 10. 102, 35
continuit = συνεκρότησεν 62, 14. 84, 1.
contingere = συμβῆναι 106, 13. 66, 13. 59, 19. contingentia = συναντόμενα 43, 14
conueniens = συμβαίνουσα 44, 10. conuenientes = πρέποντας 49, 20. conuenientes = αἰτιασάμενοι 87, 11
cooperatorem = συνεργόν 61, 32
copulatione = συναφείαι 42, 15. 60, 18
copulatus = συναφθείς 62, 4. copulati = συνημμένου 51, 26
coram = κατὰ πρόσωπον 103, 13
correctis = σωφρονισθέντων 88, 7
corruptibiles = φθαρτοί 54, 6
crastino = αὔριον 33, 20
creatus = χειροτονηθέντος 31, 12
creatrix = δημιουργός 63, 27
credulitas 100, 22. 110, 2
crimen = ἔγκλημα 63, 34. 87, 24
culpam = μέμψιν 84, 27
culpare = μέμψασθαι 86, 31. culpari = καταγινώσκεσθαι 80, 33
hominis cultores = ἀνθρωπολάτραι 62, 3. 60, 18. mortui cultores = νεκρολάτραι 62, 3
curabimus = θεραπεύσομεν 36, 34
curialem = βουλευτοῦ 69, 10
deambulat = ἀποπατεῖ 34, 7
quod decet = πρέπον 48, 10. decentem = πρέπουσαν 102, 7. 49, 17. decenter = εὐπρεπῶς 63, 34
decernimus = δογματίζομεν 56, 25. decernentibus = ὁριζόντων 85, 26. decernet = ψηφιεῖται 79, 28
decretum = θέσπισμα 32, 41. 75, 19. 24. 26. 85, 23. 25. 102, 38. decreta = θεσπισθέντα 103, 12
deducente = προπέμποντι 81, 29
defendit = ἐκδικεῖ 81, 13. defendens = συναγορεύων 39, 15
aliquibus deferimus 10, 21
definire = ὁρίσαι 34, 35. 77, 40. 78, 6. 79, 17. 81, 8. definitum = ὁρισθεῖσαν 85, 33. definita = ὡρισμένα 88, 12
definitio = ὅρος 75, 28. 34, 18
deiferum = θεοφόρον 51, 3
deificat = θεολογεῖ 43, 17. deificato = θεωθέντος 57, 10
deificationis 13, 17
deifica = θεικῆς 58, 2. deifice = θεικῶς 56, 32
deiloquos = θεολόγους 103, 35. 105, 16
delictum = πλημμέλημα 77, 34; = σφάλμα 83, 16
delusit = κατέπαιξε 76, 21
demandauimus = ἐντειλάμενοι 103, 13
depascatur = ἐπινεμηθῆι 101, 32
deprecantes = ἀξιοῦντες 78, 22
derogaret 94, 8. 107, 28
destinauimus = ἀπεστείλαμεν 62, 39. destinati sumus = ἀπεστάλημεν 33, 7. 15. 30. 65, 19. 87, 43. destinati = τεταγμένους 80, 28
desuper = ἄνωθεν 103, 20
deuertit = κατάγεται 57, 34
differentia = διαφορά 106, 8
difficultatem = δυοχέρειαν 102, 1. difficultates = πραγμάτων 86, 29
digne = εἰκότως 104, 19
diligentius = ἀκριβέστερον 41, 19
diligentiæ = ἀκριβείας 42, 12
dimisit = ἀφιείς 75, 32
dirigens = ἀποστείλασα 80, 2. 81, 11. 103, 6. 9. 16. directi fuissent = ἀπεστάλησαν 82, 2. 77, 8. 10. directi = πεμφθέντες 78, 4
discessionis = ἀποστασίας 76, 38
disciplina = ἐπιστήμης 49, 44. 64, 27; = εὐταξίας 80, 7
discussionem = ἐξέτασιν 65, 20
discussorem natiuitatis 92, 34
dispensatiue = οἰκονομικῶς 50, 24
disponeret = τυπῶσαι 103, 14. 33, 2
diuersorio = καταλύματι 57, 34. 58, 9
diuine loquitur = θεολογεῖ 60, 18. tractare diuine 13, 18
diuulgare = θρυλεῖν 106, 11
dominatur = δεσπόζει 48, 5
domnus = κύρις 52, 18. — 108, 13
dudum = πάλαι 103, 41
efficax = ἐνεργής 55, 23
emendans = διορθούμενος 55, 25
eo quod = ἀντὶ τοῦ 53, 33
eructuare = ἐρεύγεσθαι 105, 25
eruditor = παιδευτής 41, 31
essentia = οὐσίας 47, 2. 106, 33. essentiam = ὕπαρξιν 38, 11. 50, 12. 18. 67, 25. — 21, 4

etiam = τέ 39, 9. 48, 33. 49, 10. 23. 50, 36. 51, 31. 52, 43. 87, 13. etiam et = καί 47, 29
euidenter = ὁμολογουμένως 48, 16
excusationem = ἀπολογίαν 45, 31
exemplariis = ἀντιγράφων 107, 4
exhonorans = ἀτιμάζων 49, 11
existens = ὤν 60, 1. 33, 18. 40, 26. 61, 4. 62, 36. 87, 19. 23. 85, 25; = τυγχάνων 58, 5. 33, 27. 51, 40. 79, 13. 14; = ὑπάρχων 60, 32
expectate = ἐκδέξασθε 81, 25. 27. 35, 12
exponit = διηγῆται 59, 10. exponens = ἐξηγησαμένη 39, 24
expositiones = ἐξηγήσεις 31, 11. 17. 20. 36, 22. 45, 36. 75, 32. 86, 19. 21
exsequi = διακονῆσαι 77, 12
exterminatione = ἀφανισμῶι 41, 30
extraneis = ἀλλοτρίοις 44, 38
fecit = παρεσκεύασεν 34, 12
facinus operati sunt = δραματουργήσαντες 82, 24
fastidium = ναυτιασμόν 41, 7
fatigationem = σκυλμόν 102, 30
fatuum = εὔηθες 48, 6
feraliter 17, 2
fermentatio = φυρμός 106, 9
festinaui = ἐσπούδασα 52, 42. 37, 34. 102, 15. 22
fictos quos Græci perigraptos [= παρεγγράπτους] uocant 57, 18
fide dicente = διαβεβαιουμένου 104, 35
fiducia = παρρησία 82, 10
intellectum figuræ 16, 22
filiationis = υἱότητος 61, 8
filietatis = υἱότητος 68, 22
firmitatem = ἰσχύν 79, 1. 18. 83, 19. 85, 11
firmiter = βεβαίως 102, 11
formam = τύπον 31, 22. 84, 21
forte = ἴσως 41, 13
fortitudine = ἰσχύος 49, 44
fragili = σαθροῦ 87, 25. 79, 10
friuolas = ἐώλους 80, 33
fructificare 17, 4
garrientes = πεφλυαρηκότες 105, 33
per garrulitatem facta = φλυαρηθέντα 84, 33
gentilitate = Ἑλληνισμοῦ 69, 36
rectæ gloriæ = ὀρθῆς δόξης 46, 17
glorifico = δοξάζω 40, 32. 22. 105, 21. glorificatus est = δεδόξασται 76, 8
gratulamur 5, 16. 98, 2. 23. 107, 20. 108, 4
gratulationis 107, 24. 108, 6
hoc = τό 59, 22
humanationis = ἀνθρωπότητος 42, 23
humanitatis dominicæ 13, 27
identidem = ταυτόν 57, 12
identitatem = ταυτότητα 49, 10
illuminari = πεφωτίσθαι 44, 37. 43, 25
imitatores = ζηλωταί 104, 11
inmerito = ἀπεικότως 54, 15
impleuit = ἐξετέλεσε 67, 30
inpollutam = ἀμώμητον 104, 3
inportunitates = σκαιότητας 37, 25
inadibiles = ἀπροσίτους 77, 32. 35
incapabilem = ἄδεκτον 42, 9. 13; = ἀχώρητον 56, 29
incapibilem = ἀχώρητον 57, 26
inconfundibilem = ἀσυγχύτου 103, 32
inconsiderationis = δυσβουλίας 80, 11
incorruptibile = ἄφθαρτος 38, 25
increduli sint = ἀπιστείτωσαν 55, 12
increpationis = ἐπιτιμήσεως 84, 12
prædæ incubare 89, 28
indicia = αἰνίγματα 58, 13
indifficulter 26, 15
indiscusse = ἀβασανίστως 61, 22
indiuisibilis = ἀχώριστος 61, 1
indutum = φοροῦντα 60, 39
indutias = προθεσμίαν 46, 12. 32, 34. 85, 28; = ἀνοχήν 34, 31
inefficax 26, 17
ineptias = ἀτόποις 53, 12
inexinanibilis = ἀκένωτος 58, 4
iniquis = ἀνοσίων 86, 10. 41
ab initio = ἄνωθεν 104, 39
iniuriam = ὕβριν 77, 40. 35, 9. 41, 2. 76, 30. 79, 14. 26. 38. 82, 16. 83, 18. 84, 7. 9. 13. 27. 85, 35. 86, 42. 87, 17. 26. 36. 39. 88, 5. 102, 30
iniurians = ὑβρίσας 76, 11. 22. iniuriatus est = ὑβρίσθη 58, 27. iniurient = περιυβριζέτωσαν 80, 17
iniuriosa = ὑβριστικῶι 87, 16
iniustum = ἀνόσιον 76, 30. 77, 39. 79, 2. iniuste = ἀθέσμως 79, 12. 83, 18. iniustis = παρανόμοις 79, 39
inordinata = ἀκανόνιστος 79, 4. 9. inordinate = ἀτάκτως 84, 37
insensati = ἀνόητοι 105, 27
inseparabilis = ἀχώριστος 61, 34
insinuauerunt = ἐγνώρισαν 78, 4. — 21, 20
insolentia = ἀπονοίας 82, 21. 84, 2. 18. 23
instantiam = ἔνστασιν 64, 11
insubreptibiles = ἀσυνάρπαστον 77, 38.
integræ = ἀκριβοῦς 39, 6. 26. 88, 13
intellectum = ἔννοιαν 105, 13. 37, 35
intellegentiæ = διανοίας 43, 8. 53, 6. intellegentiam = ἔννοιαν 40, 17. 7. 47, 6
intellegendus = νοούμενος 106, 7
intellegibilem = νοούμενον 56, 29
intentio = σκοπός 101, 20. 47, 6. 102, 18. 33. intentionem = πρόθεσιν 102, 29
interea = τέως 33, 9
interim = τέως 65, 5. 82, 23. 87, 31
interpretatas epistulas 8, 1
intimaret = ἐγχειρίσηι 103, 15
intuitu 10, 21
inuicem = ἀλλήλοις 102, 1. 22. 103, 2
inuiolabilibus = ἀσύλοις 58, 31
inrationabile = ἄλογον 84, 17. 20. 43 inrationabilia = παράλογα 84, 10

inregulariter = ἀκανονίστως 84, 37
inreligiosas = ἀνοσίους 86, 21. 26. 88, 9
irrita = ἄκυρα 84, 35; = ἀργά 79, 14
iudicare cuidam = δικάσαι τινί 76, 15
iungens = συνάπτων 50, 38. iuncto = συναφθέντι 61, 7
iuramenta = ὁρκισμούς 52, 25
ius dominiumque 90, 8
laborent = καμνέτωσαν 78, 24. 30
lædebat = ἠδίκει 37, 20. 45, 33. 46, 3. 37, 19
languistis = νενοσήκατε 105, 28
leges = θεσμούς 84, 18. 35, 24. 76, 2. 10. 21. 24. 77, 31. 78, 40. 79, 6. 8. 82, 14. 86, 9
legentes = περιτυγχάνοντες 37, 33
libellum = λογίδιον 37, 13
liberabo = ἀπαλλάξω 41, 23
licentia = ἄδεια 88, 3. 83, 14
liquidiorem = ἐναργεστέραν 39, 25
mandare = δηλῶσαι 84, 19
manifesta = σαφέστατα 44, 28. manifestius = σαφέστερον 39, 35. 25; = διαρρήδην 40, 6
manifestare = ἀποφήνασθαι 78, 44
meditatio μελέτη 77, 29
memoriam facturus = ἔμελλε μεμνῆσθαι 41, 37
meruerunt = ἔτυχον 34, 38. meruisse = ἠξιῶσθαι 57, 18
merito = εἰκότως 87, 28
ministerio = λειτουργίας 83, 39. ministeria = ὑπηρεσίας 102. 27
ministrare = διακονῆσαι 77, 1
minus = ἐλλιπές 39, 32
miseros = ἀθλίους 66, 6
misericordiæ = φιλανθρωπίας 58, 2. 4
modestia = ἐπιεικείας 78, 6
modica = μικρός 36, 35. 102, 21
modo = νῦν 80, 25; = νυνί 76, 19
molestiæ = ἀηδίας 36, 19
momentis = καιροῖς 50, 18
monasteriis 90, 4
mortificans = θανατώσας 58, 29
mox = εὐθύς 103, 9
multiloquium = μακρολογίαν 41, 6. — 8, 7
munimen 25, 20. 88, 25. 89, 28
uerba mystica 99, 15
nimis = σφόδρα 45, 2. 52, 38. 104, 19
nocerentur = ἀδικεῖσθαι 107, 3
notitiam = σημείωσιν 64, 15
nouis = ξένην 86, 18. nouiter = νεωστί 64, 36
nullatenus = μηδέν 82, 3
nuper = ἀρτίως 43, 35. 45, 2. 48, 26. 65, 21. 106, 1
nutum = νεύματι 83, 27. 31, 23. nutu = ἐπινεύσει 85, 12
oblocuntur = καταφλυαροῦσι 37, 17
obnoxii = ὑπεύθυνοι 79, 14
obsequentes = ὑπηρετουμένων 102, 14
occasio = ἀφορμή 101, 28. 102, 4. 77, 34. 82, 12. 106, 42. occasionem = πρόφασιν 76, 23. 87, 16. 101, 27
omousios 13, 26. 12. 14, 31
opinabilis = πανευφήμου 106, 23. 107, 1. opinabilem = διαβόητον 104, 13
oratio = εὐχή 65, 15. 88, 6. orationibus = προσευχαῖς 104, 29
ordinati = τεταγμένοι 36, 29; = προβαλλόμενοι 101, 22
ordinis = τάξεως 55, 23
originalis = προγονικῆς 104, 11
ornatus = διακόσμησις 57, 25
paria = ἴσα 107, 5
participationem = μέθεξιν 47, 40. participatione = μετοχῆς 50, 8
patiuntur = ἀνέχεται 102, 20. 106, 27
patientia = μακροθυμία 87, 30. 41, 3
pensabitur 97, 20
perfectio = κατόρθωμα 101, 20
perficiatur = κατορθωθείη 101, 32
perfidiæ = κακοδοξίας 103, 23
pergentes = διαβάντες 33, 28
perseuerantiam = ἔνστασιν 79, 16
persuasimus = παρηνέσαμεν 78, 27. persuadentes = συμβουλεύοντες 46, 9
pestifer 88, 31
petimus = παρακαλοῦμεν 52, 20
petitiones = παρακλήσεις 52, 25
placet = παρίσταται 59, 3
plasmatum = πλασθέν 62, 1
plenitudinem = συμπλήρωσιν 54, 38
plenius = τέλεον 53, 26
præceptum = τύπον 81, 27
præcipuum = προηγούμενον 103, 15
præcocum 94, 36. 108, 4
prædicare = πρεσβεύειν 101, 30
prædictus = μνημονευθείς 77, 33. 75, 31. 82, 10. 84, 26. 103, 1. prædictum = προλεχθέντος 103, 17
præditi = ἡγούμενοι 46, 29
præiudicium = πρόκριμα 79, 23
præsto sum = πάρειμι 82, 6. 78, 34
præsumere = τολμᾶν 76, 35. 40. 79, 38. 84, 13. 20. 22. 87, 2. præsumpta = τολμηθεῖσιν 80, 3; = τετολμημένα 79, 1. 7. 15. 26. 77, 39. 40. præsumentes = κατατολμῶντες 103, 24. præsumpserunt = τεθαρσήκασιν 39, 7
præsumptione = τολμήματος 76, 29
prætermittere = περιιδεῖν 46, 15
præuertentem = ἀνατρέπουσαν 86, 27. præuerti = παρατρέπεσθε 62, 37
pridem = πρώην 101, 35
primitus 25, 30
probantes = ἀποδεχομένους 79, 16
professionem = ἐπιτήδευμα 101, 20
promittere = συνθέσθαι 50, 28
proprietatis = κυριότητος 41, 29. proprietatem = οἰκείωσιν 106, 19
psalmigrafo 92, 8
publicare = ἐμφανίσαι 78, 44

purum = ψιλόν 44, 30
putas = ἆρα 43, 35. ut puto = τάχα που 37, 18
putatiue = δοκήσει 54, 33
qualiter 25, 10. 94, 32. 109, 7
qualitatem 109, 3. 27, 4
quatenus = ὥστε 33, 12. 24. 34, 39. 35, 32. 75, 28. 87, 14. 101, 30. 36; = ὅπως 42, 1. 103, 4; = ὡς 43, 5; = ἵνα 65, 7
quibuscumque = τυχόντων 52, 22
neque quidem = οὔτε (μήτε) μήν 44, 13. 47, 23. 38. 48, 17. 36. 49, 3. 65, 19. 80, 4. 84, 8
rationabilem = εὔλογον 79, 21. 84, 29. 86, 20
recusat = παραιτεῖται 86, 3. 38, 37. 40, 13. 48, 1. 12. 49, 17. 19. 78, 19. 42. recusantes = ἀνανεύοντας 80, 32. recuso = ὀκνῶ 44, 48
recusationem = παραίτησιν 64, 10
reformari = συναναπεπλάσθαι 57, 14
regulari = κανονικῶι 79, 22. regulariter = κανονικῶς 75, 30. 77, 32. 80, 1. 29. 82, 15
religionis = θρησκείας 101, 25
religiositatem = εὐλάβειαν 63, 31
reprehendentes = κατεγνωκότες 84, 13. 87, 29
reprobari = ἀποδοκιμάζεσθαι 65, 12
resignares 10, 27
respectus 101, 14
retrahens 9, 4. 6
nostri regis 18, 11. 23, 22. rege communi 7, 8
rogo = παρακαλῶ 51, 39
sacerdotalem = ἱερατικήν 87, 32. 83, 14. 32
sacrificio = λειτουργίας 83, 32
saluus = ἐρρωμένος 104, 4. saluam = ὑγιῆ 103, 43
sancientibus = θεσπισάντων 103, 5
sanctione = θεσπίσματος 75, 13. 76, 15. sanctiones = θεσμούς 82, 7
sapere = φρονοῦντας 105, 20. 103, 18. 104, 23. 37. 106, 11
satis = σφόδρα 36, 17; = πάνυ 36, 33
satisfacere = ἀπολογήσασθαι 34, 31. 36, 28. 75, 31. 76, 29. 39. 79, 9. 39. 83, 36. 84, 1. 40. 86, 9. 87, 14. 21. satisfeceris = συστῆις 34, 33. nobis est satisfactum = πεπληροφορήμεθα 104, 33
satisfactionem = ἀπολογίαν 35, 25. 76, 18. 77, 33. 43. 80, 4. 84, 14; = πληροφορίας 103, 19. 104, 39. satisfactionibus = δικαιολογίαις 84, 32
scelerata = μιαρά 70, 1
scientissimi = ἐπιστήμονες 59, 37
scrupulosam = ἀκριβεστέραν 42, 23
secretum habet = ἰδιάζει 34, 7. secrete loqui = ἰδιάσαι 52, 10
sectam = θρησκείαν 86, 27. sectis = δόξαις 37, 35. malis sectis = κακοδοξίαις 42, 10. piæ sectæ 14, 19. sectarum nouitas 13, 5. ueritatem sectarum 13, 37. 14, 33. sectis religionis 13, 4
secundo = δεύτερον 34, 23. 84, 28. in secundis = ἐκ δευτέρου 78, 5
sensum = φρόνημα 37, 29. 44, 5. 6. 52, 43. sensus = ἔννοίαι 68, 4. 52, 43
sensit = ἐφρόνησεν 65, 2. sentiens = διακείμενος 66, 17
sententiam = ἀπόφασιν 65, 25. 70, 2. 81, 6. 82, 21. 83, 17. 87, 33. sententia = ψῆφος 64, 34. 57, 38. 65, 2. 75, 28. 76, 21. 78, 39. 79, 15. 86, 21. 87, 24. 27. 28. 88, 6; = γνώμη 79, 4. 102, 33. sententiam = ἐπιτίμιον 84, 15. 85, 2
litterarum sequester 15, 1
sermonem = λέξιν 60, 1. isdem sermonibus = αὐτολεξεί 41, 8
serpentino lapsu 89, 26
significamus = σημαίνομεν 102, 19
significatiuum = σημαντικόν 63, 22. 41, 29. 42, 1. 59, 8. 60, 33
sinceram = εἰλικρινῆ 102, 28
sinceritatem = τὸ μισοπόνηρον 78, 41
singulari = μοναδικῶι 42, 1
sopire = κατευνάσαι 103, 8
spe = προσδοκίας 86, 32
speciali = ἰδικῆι 50, 1. specialiter = ἰδικῶς 38, 38. 48, 15. 51, 1. 22. 64, 13
spontaneam = ἑκούσιον 49, 19. 57, 37
statum = σύστασιν 35, 31
studui = ἐσπούδασα 52, 39
studiosum 14, 36
studium = σπουδήν 102, 9. 85, 20
stuporis = ἀποπληξία 38, 29
suasos = πεπεισμένους 36, 36
suasionis = συυβουλῆς 31, 14. 36, 6. suasiones = συμβουλεύματα 43, 29
subrepticia 90, 7
subripiat 27, 5
subsistentiam = ὑπόστασιν 38, 5. 16. 36. 47, 20. 48, 5. 49, 3
substantia = οὐσίας 41, 38. 47, 8. 48, 7. 49, 10. 54, 22. 57, 14. — paternam s. 94, 10. uitalem s. 89, 10
subtilibus = ἀκριβεστέρων 63, 35. subtiliter = ἀκριβῶς 63, 35; = ἀκριβέστερον 78, 18; = λεπτῶς 39, 24
subtilitatem = ἀκρίβειαν 86, 31
superbia = ὑπεροψία 78, 3
superbiit = ἀπενοήθη 86, 8
supereminens = ὑπερέχον 57, 25
supermundanæ = ὑπερκοσμίου 57, 38
de sursum = ἄνωθεν 105, 39. 40. 106, 2
snstinuit = διεκαρτέρησεν 32, 36
taliter 6, 1
tam — quam = τέ — καί 48, 34. 65, 23. 87, 11. 84, 33. 85, 33. 86, 2. 33; = τέ καί 46, 19. 79, 35. 80, 29; = τέ — τέ 103, 20. tam — et — et = τέ — καί — καί 101, 33
tantisper = τέως 81, 5. 84, 38
temptamenta 18, 10
tendiculas 5, 25
tertio = ἐκ τρίτου 34, 26
testimonia = χρήσεις 106, 25
theotocon 13, 18. 27

tractator 93, 23
triduanus = τριήμερος 48, 26. 61, 31
tristari = ἀθυμῆσαι 102, 21
turbelam = ταραχήν 103, 8
vacare = σχολάζειν 52, 38. 86, 38. uacabit = ἀργήσει 88, 8
ualde = λίαν 37, 23. 33
ualens = δυνηθείς 44, 5. ualentis = δυναμένου 53, 38. ualeat = ἐρρέτω 46, 3. ualete dicens = συνταξάμενος 53, 9
uallati 26, 1
uel = τὲ καί 85, 19. uel etiam = ἤ γοῦν 48, 37. 50, 41
uerecundari = ἐπαισχύνεσθαι 49, 16
euangelia uertentes 17, 4
uestigatus 8, 6
uicissitudines = ἀμοιβάς 102, 36
uidelicet = δηλαδή 34, 24; = δηλονότι 50, 36. uidelicet quia = δηλονότι 47, 14. 53, 31
uincenter 110, 1
uirtus = δύναμις 53, 39. 54, 10. 55, 13
uitæ = πολιτείας 58, 32
ulterius 88, 31
unicum = μονογενῆ 35, 38
unitas = ἕνωσις 103, 31. 32. 101, 27. 102, 32. 106, 8
uniter 97, 13
unitio = ἕνωσις 105, 12. 13
uniuersalem = οἰκουμενικήν 103, 40
uniuersitatis = οἰκουμένης 84, 11. — uniuersitate collegii 9, 20
uoluntatem = βούλευμα 102, 9. 33
uotiua 26, 26
utique = τοί 50, 12. 106, 16; = πού 58, 27; = ἄν 45, 33. 47, 33. 49, 16. 106, 25. cum utique — existens = καίτοι ὑπάρχων 48, 19. dum utique = καίτοι 80, 8
ymnidicus 18, 33. 97, 1

index translationum

ἀβασανίστως cf. indiscusse
ἄγαμαι cf. congaudentes
ἀγών cf. certamen. anxietatis
ἄδεια cf. licentia
ἄδεκτος cf. incapabilem
ἀδημονία cf. anxietatis
ἀδικεῖν cf. lædebat. nocerentur
ἀηδία cf. molestiæ
ἀθέσμως cf. iniustum
ἄθλιος cf. miseros
ἆθλος cf. certamen
ἀθυμεῖν cf. tristari
ἀθυροστομίαις = non claudibili ori 79, 39
αἰνίγματα cf. indicia
αἰτία cf. causis
αἰτιᾶσθαι cf. conuenientes
ἀκανόνιστος cf. inordinata. irregulariter
ἀκένωτος cf. inexinanibilis
ἀκολουθία cf. consequentiam
ἀκρίβεια cf. diligentiæ. subtilitatem
ἀκριβής cf. diligentius. integræ. scrupulosam. tilibus
ἄκυρος cf. irrita
ἀλλήλων cf. alterutrum. inuicem
ἀλλότριος cf. extraneis
ἄλογον cf. irrationabile
ἀμέλει cf. certe
ἀμοιβή cf. uicissitudines
ἀμφιβάλλειν cf. ambigimus
ἀμφισβήτησις cf. ambiguitatem
ἀμώμητος cf. impollutam
ἄν cf. utique
ἀνανεύειν cf. recusat
ἀναπατεῖν cf. deambulat
ἀνατρέπειν cf. præuertentem
ἀνέχεσθαι cf. patiuntur
ἀνθρωπολάτρης cf. cultores
ἀνθρωπότης cf. humanationis
ἀνόητος cf. insensati
ἀνόσιος cf. iniquis. iniustum. irreligiosas
ἀνοχή cf. indutias
ἀντὶ τοῦ cf. eo quod
ἄνωθεν cf. desuper. initio. sursum
ἀξιοῦν cf. deprecantes. meruerunt
ἀπαλλάσσειν cf. liberabo
ἀπιστεῖν cf. increduli
ἀποδέχεσθαι cf. probantes
ἀποδοκιμάζειν cf. reprobari
ἀποκήρυξιν cf. abdicationem
ἀπολογεῖσθαι cf. satisfacere
ἄπολις cf. ciuitates
ἀπολογία cf. satisfactionem. excusationem
ἀπονοεῖσθαι cf. superbiit
ἀπόνοια cf. insolentia
ἀποπληξία cf. stuporis
ἀποστασία cf. discessionis
ἀποστέλλειν cf. destinauimus. dirigens
ἀποφαίνεσθαι cf. manifestare
ἀπόφασις cf. sententiam
ἀπρόσιτος cf. inadibilis
ἆρα cf. putas
ἀργεῖν cf. uacare
ἀργός cf. irrita
ἁρμόδιος cf. competentibus
ἁρμονία cf. coaptatione
ἀρτίως cf. nuper
ἀσύγχυτος cf. inconfundibilem
ἄσυλος cf. inuiolabilibus
ἀσυνάρπαστος cf. insubreptibilem
ἀσφάλεια cf. cautela
ἄτακτος cf. inordinate
ἀτιμάζειν cf. exhonorans
ἄτοπος cf. ineptias
αὐθεντία cf. auctoritas
αὔριον cf. crastino

αὐτολεξεί cf. sermonem
ἀφανίζειν cf. abolere
ἀφανισμός cf. exterminatione
ἄφθαρτος cf. incorruptibile
ἀφιέναι cf. dimisit
ἀφορμή cf. occasio
ἀχώρητος cf. incapabilem. incapibilem
ἀχώριστος cf. indiuisibilis. inseparabilis
βέβαιος cf. firmiter
βιβλίον cf. codex
βουλεύεσθαι cf. cogitare
βούλευμα cf. uoluntatem
βουλευτής cf. curialem
βραχυλογία cf. breuiloquii
γνώμη cf. sententiam
γνωρίζειν cf. insinuauerunt
γράμμα cf. apices
δεινός cf. acerbis
δεκτικός cf. capabilem. capax
δεσπόζειν cf. dominatur
δεύτερος cf. secundo
δῆλος cf. certus
δηλαδή cf. uidelicet
δηλονότι cf. uidelicet
δηλοῦν cf. adserere. mandare
δημιουργός cf. creatrix
διαβαίνειν cf. pergentes
διαβεβαιοῦσθαι cf. fide
διαβόητος cf. opinabilem
διακαρτερεῖν cf. sustinuit
διάκεισθαι cf. certus. sensit
διακονεῖν cf. exsequi. ministrare
διακοσμεῖν cf. adornans
διακόσμησις cf. ornatus
διαμαρτύρεσθαι cf. contestatus. attestantem
διάνοια cf. intellegentiæ
διαρρήδην cf. manifesta
διαφορά cf. differentia
διδασκαλία cf. adsertio
διηγεῖσθαι cf. exponit
δικάζειν cf. iudicare
δικαιολογία cf. satisfactionem
διορθοῦσθαι cf. emendans
δογματίζειν cf. decernimus
δόκησις cf. putatiue
δοξάζειν cf. glorifico
δόξα cf. gloriæ. sectam
δραματουργεῖν cf. facinus
δύναμις cf. virtus
δύνασθαι cf. ualens
δυσβουλία cf. inconsiderationis
δυσχέρεια cf. difficultatem
ἔγκλημα cf. crimen
ἐγχείρημα cf. conamen
ἐγχειρίζειν cf. intimaret
εἰκός cf. competunt. congruum. digne. merito
εἰλικρινής cf. sincerum
εἶναι cf. existens
ἐκδέχεσθαι cf. expectate
ἐκδικεῖν cf. defendit
ἑκούσιος cf. spontaneam
ἐκτελεῖν cf. impleuit
Ἑλληνισμός cf. gentilitate
ἐλλιπής cf. minus
ἐμφανής cf. adserere
ἐμφανίζειν cf. publicare
ἐναργής cf. liquidiorem. aperte
ἐνεργής cf. efficax
ἐνθυμεῖσθαι cf. cogitare
ἔννοια cf. intellectum. intellegentiæ. sensum
ἔνστασις cf. instantiam. perseuerantiam
ἐντέλλεσθαι cf. demandauimus
ἕνωσις cf. unitas. unitio. adunitionem
ἐξέτασις cf. discussionem
ἐξηγεῖσθαι cf. exponit
ἐξηγήσεις cf. expositiones
ἐπαισχύνεσθαι cf. uerecundari
ἐπέχειν cf. compresserunt
ἐπιείκεια cf. modestia
ἐπινέμεσθαι cf. depascatur
ἐπίνευσις cf. nutum
ἐπινοεῖν cf. adinueniens
ἐπιστήμη cf. disciplina
ἐπιστήμων cf. scientissimi
ἐπιτελεῖν cf. celebrantes
ἐπιτήδευμα cf. professionem
ἐπιτίμησις cf. increpationis
ἐπιτίμιον cf. sententiam
ἐρεύγεσθαι cf. eructuare
ἔρις cf. contentio
ἔρρειν cf. ualens
ἐρρωμένος cf. saluus
εὐδοκία cf. complacitum
εὐήθης cf. fatuum
εὐθύς cf. mox
εὐλάβεια cf. religiositatem
εὔλογος cf. rationabilem
εὐπρεπής cf. decet
εὐταξία cf. disciplina
εὐχή cf. oratio
ἕωλος cf. friuolas
ζηλοτυπία cf. æmulatione
ζηλωτής cf. imitatores
ἤ γοῦν cf. aut. uel
ἡγεῖσθαι cf. præditi
θανατοῦν cf. mortificans
θαρσεῖν cf. præsumere. confiderent
θεικός cf. deifica
θεολογεῖν cf. diuine. deificat
θεόλογος cf. deiloquos
θεοπρεπής cf. condecet
θεοῦν cf. deificat
θεοφόρος cf. deiferum
θεραπεύειν cf. curabimus
θέσις cf. adoptionem. adoptiue
θεσμός cf. constituta. leges. sanctione

θεσπέσιος cf admirabilis
θεσπίζειν cf censere sancientibus. decretum
θέσπισμα cf decretum sanctione
θρασύς cf atrociter
θρησκεία cf religionis sectam
θρυλεῖν cf diuulgare
ἰδιάζειν cf secretum
ἰδικός cf speciali
ἱερατικός cf sacerdotalem
ινα cf. quatenus
ἴσος cf. paria
ἴσως cf. forte
ἰσχύς cf. firmitatem. fortitudine
καί cf. etiam
καιρός cf momentis κατα καιρόν = usque ad tempus idoneum 41, 4 κατὰ καιρούς = illo tempore 39, 17 43, 36 106, 28, = in tempore 46, 23 48, 29; = tunc tempore 46, 24; = ante tempora 86, 14
κακοδοξία cf perfidiæ sectam
καμνειν cf laborent
κανονικός cf regulari
κατάγειν cf deuertit
καταγινώσκειν cf reprehendentes
κατάληψις cf comprehensionem
καταλυμα cf diuersorio
καταπαίζειν cf delusit
κατατολμᾶν cf præsumere
καταφλυαρεῖν cf oblocuntur
κατευνάζειν cf sopire
κατορθοῦν cf perficiatur
κατορθωμα cf perfectio
κέντρον cf clauum
κεφαλαιον cf capitulariter
κλῆρος cf clericatu
κυριότης cf proprietatis
κυρις cf domnus
λειτουργια cf ministerio sacrificio
λέξις cf sermonem
λεπτος cf subtilibus
λίαν cf ualde
λογίδιον cf libellum
μακροθυμία cf patientia
μακρολογία cf multiloquium
μέθεξις cf participationem
μελέτη cf meditatio
μεμνῆσθαι cf memoriam
μέμφεσθαι cf culpare
μέμψις cf culpam
μένειν cf commanet
μετοχή cf participationem
μηδέν cf nullatenus
μήν cf quidem
μιαρός cf scelerata abominabilem
μικρός cf modica
μισοπόνηρος cf sinceritatem
μνημονεύειν cf prædictus
μοναδικός cf singulari
μονογενής cf unicum
ναυτιασμός cf fastidium
νεκρολάτρης cf cultores
νεῦμα cf nutum
νεωστί cf nouis
νοεῖν cf intellegendus intellegibilem
νοσεῖν cf languistis
νῦν cf modo
νυνί cf modo
ξένος cf nouis
ὁ ἡ τό cf hoc
οἰκείωσις cf proprietatem
οἰκονομικός cf dispensatiue
οἰκουμένη cf uniuersitatis
οἰκουμενικός cf uniuersalem
ὀκνεῖν cf recusat
ὁμολογεῖν cf euidenter
ὁριζειν cf decernimus definire
ὁρκίζειν cf adiurantes
ὁρκισμός cf iuramenta
ὁρκοῦν cf coniurantes
ὁρος cf definitio
οὐσια cf essentia substantia
παιδευτής cf eruditor
πάλαι cf antea dudum
πανεύφημος cf opinabilis
πανυ cf satis
παραινεῖν cf persuasimus
παραιτεῖσθαι cf recusat
παραίτησις cf recusationem
παρακαλεῖν cf petimus. rogo
παρακλησις cf petitiones
παραλογος cf irrationabile
παρανομος cf iniustum
παρασκευαζειν cf fecit
παρατρέπειν cf præuertentem
παρέγγραπτος cf fictos
παρεῖναι cf præsto
παρισταναι cf placet
παρρησία cf confidentia fiducia
πεμπειν cf dirigens
περιορᾶν cf prætermittere
περιορισμός cf circumterminationem
περιτυγχανειν cf legentes
περιυβριζειν cf iniurians
πλασσειν cf plasmatum
πλημμέλημα cf delictum
πληροφορεῖν cf satisfacere
πληροφορία cf satisfactionem
πολις cf ciuitates
πολιτεία cf uitæ
πού cf utique
πρᾶγμα cf difficultatem
πρέπειν cf condecet decet conueniens
πρεσβεύειν cf prædicare
προβάλλειν cf ordinati
προγονικός cf originalis
προηγούμενος cf præcipuum

πρόθεσις cf. intentio
προθεσμία cf. indutias
προθυμία cf. alacritate
πρόθυμος cf. alacriter
πρόκριμα cf. præiudicium
προλέγειν cf. prædictus
προπέμπειν cf. deducente
προσδοκία cf. spe
προσεῖναι cf. accidentibus
προσευχή cf. oratio
προσνέμειν cf. applicans
πρόσωπον cf. coram
πρόφασις cf. occasio
πρώην cf. pridem
σαθρός cf. fragili
σαφής cf. manifesta. aperte
σημαίνειν cf. significamus
σημαντικός cf. significatiuum
σημείωσις cf. notitiam
σιτεῖσθαι cf. cibamur
σκαιότης cf. importunitates
σκοπός cf. intentio
σκυλμός cf. fatigationem
σπουδάζειν cf. festinaui. studui
στοιχεῖν cf. adsentimus
σύγκρασις cf. contemperatione
συγκροτεῖν cf. continuit
συγκρότησις cf. continentiam
συγχαίρειν cf. congaudentes
συκοφαντεῖν cf. calumniari
συκοφαντία cf. calumnia
συμβαίνειν cf. contingere. conueniens
συμβουλεύειν cf. persuasimus
συμβούλευμα cf. suasionis
συμβουλή cf. suasionis
συμπαθοῦς cf. compatiente
συμπλήρωσις cf. plenitudinem
σύμψηφος cf. consentanei
συναγορεύειν cf. defendit
συναναπλάσσειν cf. reformari
συνάντεσθαι cf. contingere
σύναξις cf. collectiones. congregationes
συνάπτειν cf. coniunctus. copulatus. iungens
συνάφεια cf. coniunctionem. contiguitati. copulatione
συνέδριον cf. concilium
σύνεδρος cf. consessor
συνεῖναι cf. coexistens
συνεργός cf. cooperatorem
συνιστάναι cf. commendant. satisfacere
σύνοδος cf. concursu
συντάσσειν cf. construxit. ualens
συντιθέναι cf. construxit. promittere
σύντομος cf. compendiosam
συντυγχάνειν cf. colloqui
συντυχία cf. colloquio
σύστασις cf. statum
σύστημα cf. collegium
συστροφή cf. cœtus
σφάλμα cf. delictum
σφόδρα cf. nimis. satis
σχετικός cf. adfectualem
σχολάζειν cf. uacare
σωφρονίζειν cf. correctis
τάξις cf. ordinis
ταραχή cf. turbelam
τάσσειν cf. destinauimus. ordinati
ταυτόν cf. identidem
ταυτότης cf. identitatem
τάχα cf. putas
τέ cf. etiam. tam. uel
τέλεος cf. plenius
τέως cf. adhuc. interea. interim. tantisper
τοί cf. utique
τολμᾶν cf. præsumere
τόλμημα cf. præsumptione
τριήμερος cf. triduanus
τρίτος cf. tertia
τυγχάνειν cf. existens. meruerunt. quibuscumque
τύπος cf. formam. præceptum
τυποῦν cf. disponeret
ὕβρις cf. iniuriam
ὑβρίζειν cf. iniurians
ὑβριστικός cf. iniuriosa
ὑγιής cf. saluus
υἱότης cf. filiationis. filietatis
ὕπαρξις cf. essentia
ὑπάρχειν cf. existens
ὑπερέχειν cf. supereminens
ὑπερκόσμιος cf. supermundanæ
ὑπεροψία cf. superbia
ὑπεύθυνος cf. obnoxii
ὑπηρεσία cf. ministerio
ὑπηρετεῖν cf. obsequentes
ὑπόθεσις cf. causis
ὑπομιμνήσκειν cf. commemorabo
ὑπόστασις cf. subsistentiam
φανερός cf. certus
φθάνειν cf. anticipauimus
φθαρτός cf. corruptibiles
φιλανθρωπία cf. clementia. misericordiæ
φιλονεικία cf. contentio
φλυαρεῖν cf. garrientes. garrulitatem
φορεῖν cf. indutum
φρονεῖν cf. sapere. sensit
φρόνημα cf. sensum
φυρμός cf. fermentatio
φωτίζειν cf. illuminari
χαλεπός cf. acerbis
χαρίζεσθαι cf. commodans
χειροτονεῖν cf. creatus
χρῆσις cf. testimonia
χωρητός cf. capabilem
ψηφίζεσθαι cf. decernet
ψῆφος cf. sententia
ψιλός cf. purum

ὡς cf. quatenus
ὥστε cf. quatenus

res grammaticæ

diaconem 64, 5. diaconibus 15, 7. exemplariis 107, 4. mensuum 64, 24. fugiit 60, 4
interpretatas epistulas 8, 1
persuadendum nos 104, 25. suasos 36, 36. nocerentur 107, 3
pron. relatiuum pro articulo græco 39, 20. 40, 15. 54, 28. 55, 16. quod — commemorasse 42, 3
infinitiuus post ut = ὥστε 35, 9, cf. 75, 28 sq.
cum utique — existens = καίτοι — ὑπάρχων 48, 19. quod — accipiente = ὡς λαβούσης 39, 7

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

IVSSV ATQVE MANDATO

SOCIETATIS SCIENTIARVM ARGENTORATENSIS

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

TOMVS PRIMVS

VOLVMEN TERTIUM

MDCCCCXXIX

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

CONCILIVM VNIVERSALE EPHESENVM

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

VOLVMEN TERTIVM

COLLECTIONIS CASINENSIS

SIVE SYNODICI A RVSTICO DIACONO COMPOSITI

PARS PRIOR

MDCCCCXXIX

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

CORRIGENDA

p. 95, 35 *in apparatu pro* cf. T *legas* cf.
p. 131, 20 *in margine legas* Act. 10, 38
p. 135[20] *del.* [= *USP*]
p. 201 *sub textu legas* 1—11
p. 212 commemorare] *del.* = ὑποσημῆναι
p. 254 *del.* ὑποσημῆναι = commemorare

PRAEFATIO

I. DE CODICIBVS ET EDITIONIBVS

Quam in hoc uolumine tertio propono Gestorum concilii Epheseni uersionem Latinam, eam partem esse priorem operis cuius pars altera uol. IIII edita est, probaui illius uoluminis p. VIII. ibidem p. XVIsq. descripsi codices quibus operis utraque pars continetur, Vaticanum 1319 [*v*] et Casin. 2 [*m*]; sicut illic, hic quoque ad unum redeunt archetypum [*C*]. addatur in codice *m* correctorem aliquem, ni fallor, ab ipso librario codicis diuersum, magnam lectionum copiam marginibus primarum paginarum appinxisse, quæ siue ex codicibus quales sunt *iq* [u. infra], desumptae siue, quod sæpius accidit, audacissime interpolatæ sunt. neque tamen prætermittendum quod eidem homini non minus quam ipsi librario debentur adnotationes haud paucæ sine dubio ex codice archetypo transcriptæ, de quibus postea disputandum erit.

In hac priore parte non sicut in altera, translatoris et collectoris munere functus est qui opus confecit, sed uersionem antiquiorem [*T*] denuo recensuit nullo addito præter sacram quæ a Candidiano perlata et lecta, sed in gestorum fidem non recepta est [23], sermone autem uocabulisque correctis, ita tamen ut a totis sententiis de fundamento mutandis abstineret. propria igitur editione antiquæ uersioni præter nouam non opus est, sed in apparatus critici notas ea in quibus a noua discrepat, reicere licet; ut autem facili opera uersionum diuersitates a librariorum erroribus discernantur, nouæ recensionis correcturas lineolis parallelis distinxi, quamuis hic illic dubitatio oreretur num *C* non uersionem, sed codicis quo utebatur, errorem correxisset uel *C* non meliora præbuisset, sed in describendo peccasset.

Versionis antiquæ codex antiquissimus et optimus est Parisinus 1572 s. VIIII, olim teste Baluzio [Nou. coll. conc. p. 383] ex urbe Turonensi in bibliothecam Colbertinam delatus, sed secundum Pauli Lehmann opinionem non in ipsa illa urbe, sed in monasterio quodam mediæ Galliæ, fortasse illo quod appellatur *Micy*, scriptus litteratura Carolingica. compendia sunt solita; adnoto tamen sæpissime inueniri *episc̄* siue *episc.* siue *epīsc*; [18, 24. 44, 1. 62, 20. 30. 35. 63, 24. 30. 32. 64, 3. 6. 26. 31. 65, 18. 32. 35. 66, 1. 3. 6. 11. 16. 22. 32. 67, 10. 15. 69, 21. 27. 28. 70, 4. 26. 72, 1. 73, 9. 15. 74, 1. 10. 18. 80, 31. 104, 1. 106, 28. 123, 24. 126, 15. 21. 127, 1. 134[4] etc. per totum catalogum, 169, 32. 174, 16. 176, 14. 16. 17. 18. 183, 10. 184, 35. 37. 191, 17. *archiepisc̄* 87, 13] semel *episco*; 64, 23; irregulares sunt scripturæ *epcs* 68, 14. 134[2. 3]; $\overline{epco}$ 38, 9; $\overline{epsm}$ 38, 11. 16; $\overline{epci}$ 121, 25. simili et antiquæ abbreuiandi consuetudini debentur *presb'* siue *presb.* siue $\overline{presb}$; siue $\overline{presb}$ 17, 25. 65, 15. 19. 22. 67, 19. 83, 19. 84, 4. 109, 13. 119, 26. 120, 31. 121, 19. 128, 26. 129, 23. 133, 8. 18. 134[6]. 180, 3. $\overline{presbm}$ 135[1]; librarius peccauit in *præb.* 74, 15. generis eiusdem sunt $\overline{dom}$ = *dominus domino domine* 44, 31. 41, 5. 49, 18; *epist* 69, 1. 21. 70, 5. 95, 12. præterea adnoto $\overline{dem}$ = *deum* 75, 16; *sāc* = *sancta* 58, 4; $\overline{nst}$ = *noster* 4, 35. 12, 17, $\overline{n}$ = *nostri* 175, 10. $\overline{qn}$ significat *quoniam* 45, 29. 33. 182, 17. 197, 26. nota Tironiana scriptum est *autem* 60, 26. 61, 2. 19. 152, 17.

est ubi *i* pro *ii* scribatur, sed non frequenter: *fili* 16, 3. 25, 2. 80, 18; *colloqui* 129, 6, *obloqui* 43, 19; *docimi* 102, 30. 103, 13; *hiconi* 127, 11; *nestori* 23, 1. 65, 1.

e pro *æ* raro scripta est, siue in ipsis uocabulis: *egritudine* 170, 1; *equum* 27, 28; *estimat* 125, 23; *excecare* 182, 30; *cedebant* 147, 29 et similiter 90, 2; *celis* 131, 29; *cesares* 57, 5; *fecibus* 197, 6; *grece* 93, 26. 27. 32; *adherentes* 29, 31 et similiter 128, 15. 160, 12; *ledit* 75, 30 et similiter 27, 10; *letitiæ* 7, 30; *pene* 65, 33; *prestiterunt* 129, 5. 6; *questionum* 48, 27; *secula* 186, 30, siue in terminationibus: *doctrine* 185, 24; *due* 125, 31; *gloriosissime* 183, 26; *insane* 149, 33; *integre* 22, 24; *maxime* 183, 20. 185, 23; *perfecte* 183, 19; *pie* 50, 1. 86, 12; *proprie* 11, 10; *recte* 60, 26. 142, 10. 175, 16. 176, 4. 186, 1. 199, 33; *remisse* 12, 1; *sanctissime* 180, 25; *sollicite* 26, 6; *stelle* 126, 17; *uehementissime* 47, 3; *uere* 149, 3. 183, 17; *uestre* 178, 7; *que* pro *quæ* 65, 16. 35. 113, 23. 182, 30. 183, 31. 184, 33. 185, 17. 20. 194, 26; *intro quæ* = *in utroque* 71, 18; *archimandrite* 91, 12; *coloe* 106, 19; *gortyne* 63, 35; *lampene* 136[62]; *selge* 137[94]. sæpius et ne falso quidem ponitur pro αι Græcorum: *enigmate* 4, 23; *heresem* 105, 30; *heretici* 35, 18 et similiter 75, 15. 86, 35. 104, 11. 105, 23. 106, 6. 128, 10. 15. 143, 25. 172, 6. 11. 25. 188, 23. 199, 24; *meandri* 136[59]; *meonius* 135[23]; *chaldea* 155, 16; *chaldeorum* 159, 19. 21; *galileæ* 33, 15; *hebrei* 156, 9 et similiter 156, 19. 158, 13. 80, 17; *hirenei* 115, 21 et similiter 44, 6. 97, 29. 115, 32; *iudeis* 76, 23; *manicheum* 69, 17. 123, 13 et similiter 26, 7. 105, 30; *museus* 98, 18; *nicea* 40, 7 itemque 113, 38. 116, 23. 177, 14. 129, 11; *niceno* 5, 19 et similiter 128, 17; *pergeorum* 135[1]. non recte scriptum est *seos* 55[117] pro *Saeos*.

æ aut plene aut rarius uirgula subter adnexa per *e* scripta semper ponitur in eis quæ a *prehendendo* deriuata sunt: *appræhendere* 113, 4 etc.; *compræhendit* 45, 9 etc.; *compræhensionem* 62, 12; *compræhensibile* 163, 23; *incompræhensibilis* 162, 8 etc.; *depræhensi* 133, 17; *repræhendit* 143, 9 etc.; *repræhensionem* 105, 18; *repræhensibile* 48, 8; *inrepræhensibile* 42, 3 etc. sollemniter etiam scribitur *interprætari* 93, 23 et similiter 28, 2. 79, 15. 80, 4. 96, 9. 121, 13. 18. 164, 16. 189, 26 et *interprætatio* 180, 22 similiterque 124, 16. præterea adnoto: *præcibus* 106, 30. 117, 28. 174, 27; *deprækantes* 103, 9; *prætiosi* 31, 2 et similiter 124, 4. 8. 165, 35; *pænitus* 86, 29. 92, 12. 117, 21. 129, 22. 177, 29. 184, 10. 186, 23. 188, 8. 21. 199, 32. 200, 16; *cælabatur* 167, 33; *cælebrantes* 41, 10 similiterque 143, 25; *congrægati* 63, 19; *læne* 146, 27; *lænitas* 146, 26; *læuauit* 145, 25; *quærella* 50, 3. 197, 25; *cæcidit* 168, 17 similiterque 72, 10; *sæparare* 42, 2 et similiter 27, 26; *æducati* 105, 28; *æuecti* 179, 26; *creatorem* 163, 4; *fidaei* 61, 38. 62, 15; *filiætatis* 131, 21; *oportæat* 43, 22; in nominibus Græcis: *grægorio* 53[21] et similiter 126, 21; *hæsychius* 99, 22; *lætoius* 140[197]; *settænorum* 136[72]. sæpissime habetur in terminatione aduerbiorum: *canonicæ* 170, 15. 171, 29; *coaeternæ* 164, 29; *consonæ* 61, 22. 186, 17; *definitæ* 158, 16; *deificæ* 72, 13; *dubiæ* 184, 26; *falsæ* 180, 6; *ferventissimæ* 47, 1; *impiæ* 82, 27; *inconfusæ* 200, 13; *insperatæ* 196, 31; *integræ* 173, 7; *orthodoxæ* 93, 22; *paratæ* 188, 7; *perfectæ* 11, 2; *perpetuæ* 161, 5. 183, 13; *peruersæ* 43, 14; *piæ* 93, 22. 183, 6; *placitæ* 38, 24; *præcipuæ* 57, 19; *proximae* 39, 8; *rectæ* 202, 8; *sanctæ* 36, 21; *temerariæ* 111, 4. raro legitur in uocatiuo: *dōamantissimæ* 179, 27, uel ablatiuo siue Latinorum siue Græcorum uocabulorum nominumque: *cotidiæ* 26, 9. 178, 28. 185, 9; *speciæ* 188, 19; *dogmatæ* 26, 13. 181, 15; *heraclidæ* 56[139]; *hieracæ* 56[144]; *perigenæ* 52[9]; *rodonæ* 54[75]; addo *namquæ* 27, 5 et *quæ* pro *que* 161, 23; denique nomen Hebræum *nauæ* 90, 17. pro ι uel ει Græca ponitur in *lætaniam* 91, 8; *hæreneum* 44, 6, cf. *hereneum* 115, 32. neglegentia *a* pro *æ* scribitur in *palastinæ* 58, 13 uel *e* pro *a* in *humenationem* 77, 17. ad pronuntiationem uolgarem pertinent *agustarum* 104, 29; *agustini* 81, 12; *palo* pro *paulo* 24, 5.

nusquam incertior orthographia est quam in *e* et *i*. *e* pro *i* breui ponitur: *collegunt* 191, 13; *collegatis* 176, 8; *corregatur* 184, 18; *contenebatur* 169, 29, *contenens* 59, 21; *sustenere* 110, 18, *sustenet* 73, 24, *sustenuimus* 87, 37, *sustenuerit* 166, 23; *acceperet* 66, 9; *suscepere* 113, 30, *suscepit* 131, 2. 175, 3; *susceperent* 110, 17, *susceperetis* 96, 17; *procedens* 162, 23; *profecit* 74, 8; *elegentes* 153, 2. 18; *prædecatis* 183, 13, *prædecantes* 185, 18; *iudecaui* 4, 28; *domeno* 187, 29. 188, 13; *homenis* 190, 3; *semene* 69, 4, *semenatorem* 191, 28; *ordenationem* 185, 22; *reddedisti* 188, 11; *ualedissima* 180, 5; *relegionis* 183, 17, *relegioso* 56, 37 et similiter 57, 3, *relegiosissimum* 106, 4 et similiter 56, 40; *relequi* 177, 19; *prophetemur* pro *profitemur* 177, 8; *clereci* 103, 20 et similiter 59, 5. 84, 1. 3. 13. 115, 33. 184, 11. 24; *itenera* 90, 32; *sterelitatem* 6, 28; *zezania* 191, 31. 192, 1; *fedei* 183, 28. 184, 8. 195, 1; *uerum* 185, 3; *pœnetentiam* 70, 24; *scetate* 59, 33; *genetori* 153, 11; *progenetoribus* 158, 27; *decebilem* 12, 18, *decebiliter* 203, 2; *indetinebilis* 146, 27; *inintellegebiliter* 21, 8; *decibele* 194, 14, *dicibeles* 194, 13; *certamene* 184, 7; *amarisseme* 197, 12, *sanctissemos* 118, 33; *transeuntebus* 59, 16; *adhibetum* 34, 16, *commoneti* 58, 1; *ammonuemus* 58, 9, *habuemus* 188, 21; *aduenemus* 57, 33; *dedicisti* 148, 19; *petemus* 59, 29; *plaudete* 78, 4; *uidemus* 60, 13; *anteochenorum* 196, 26; *trea* 72, 27. *e* pro *i* longa inuenitur in *sepeletur* 178, 28; *insilere* 195, 6; *uenere* 105, 13; *definere* 59, 27 et in nomine *domnenus* 135[32. 38]. denique adfero *delectis* 16, 2. 102, 6.

longe rarior neque eiusdem generis est altera confusio qua pro *e* breui ponitur *i*: *dicibeles* 194, 13; *uenirit* 194, 7; *intelligas* 164, 19, *intelligitur* 30, 19; *intelligibilium* 145, 15. 18; *concurrire* 59, 13; *facire* 164, 21; *inspicire* 7, 17; *clazominiorum* 54[85]; denique *dilixisti* 7, 29. *i* scribitur pro *e* longa: *contumilias* 160, 38; *uiro* 188, 12; *accidit* 126, 30, *accideret* 157, 28; *præcidentium* 39, 16, *præcidendum* 146, 36; *colligerit* 142, 17; *perciperunt* 167, 12; *præcipit* 152, 35. 174, 27; *suscipit* 18, 34. 167, 29. 183, 24, *susciperunt* 168, 21, *suscipemus* pro *suscepimus* 185, 19; *perficit* 122, 12; *aduenirunt* 58, 27, *conuenirunt* 60, 27; *decriuimus* 112, 12; *habire* 179, 9; denique *adicierunt* 60, 9; in nomine Græco *nitia* pro *Nicæa* 128, 6. recta uero et quinti sæculi pronuntiationi congrua est scriptio uocalis η Græcæ per *i*: *ecclisiæ* 109, 6 et similiter 116, 26. 118, 29. 187, 12. 188, 1. 6, *ecclisiasticam* 110, 21; præterea in nominibus *epictitum* 191, 17. 194, 27; *permisi* = Περμησσοῦ 193, 7; *theodoritus* 98, 15. qui scribendi mos etiam in terminationem -ης extenditur: *iohannis* 7, 25. 9, 36. 59, 31. 60, 12. 15. 88, 5. 98, 11. 17. 100, 7. 101, 7. 102, 8. 103, 2. 14. 122, 17. 185, 31; *diogenis* 98, 13. 109[29]; *callicratis* 135, 39.

confusio quæ in codicibus Latinis antiquis inter *de-* et *di-* sollemnis est, etiam codicem Parisinum inuasit: *delectissimi* 124, 18; *demicate* 4, 9; *demitto* 23, 6. 63, 15 et similiter 150, 8; *deuulgare* 190, 14 et similiter 43, 10. 26. 86, 21. 90, 30; *difiniente* 128, 7 et similiter 133, 12; *diliciis* 180, 10; *discendit* 9, 19. 71, 22. 125, 8. 149, 21 et similiter 153, 17; *dispicis* 166, 25, *dispexit* 116, 18; *distinauit* 93, 9 et similiter 59, 31. 38. 60, 5; *distruentes* 195, 32.

neque minor quam in ipsis uocabulis, confusio est uocalium *e* et *i* in terminationibus. *-es* pro *-is* habetur in substantiuis adiectiuis participiis: *errores* 4, 30; *ordines* 83, 21; *paces* 188, 11; *sermones* 5, 1; *cogitationes* 90, 14; *commendationes* 128, 14; *inconsiderationes* 105, 18; *conuersationes* 127, 33; *filiationes* 77, 21; *operationes* 6, 34; *passiones* 74, 11; *orientales* 40, 19; *omnes* 87, 37. 114, 21; *rationabiles* 117, 18; *uisibiles* 164, 40; *egentes* 73, 20; *inhærentes* 152, 9; *occidentes* 111, 13; *pertinentes* 107, 28; *diœceses*, per *i* superscriptam correctum 40, 19; *saluatore* pro *saluatoris* extat 189, 21. raro peccatur in uerbis: *accedes* 166, 8; *exquires* 163, 30. *e* pro *i*

scribitur in declinationis terminationibus: *apice* 175, 28; *carne* 33, 9. 25; *corpore* 15, 28; *cultore* 16, 9. 173, 14; *nomine* 181, 14; *principe* 196, 4; *sermone* 161, 13; *captiuitate* 179, 31; *humanitate* 202, 1. 19; *pietate* 109, 22; *sanctitate* 191, 20; *beatitudine* 88, 5; *depositione* 183, 32; *iohanne* 97, 25. 176, 13; *commune* 59, 24. 178, 5; *consubstantiale* 17, 9; *salutare* 160, 1; *inportabile* 175, 32; *passibile* 167, 30; *rationale* 188, 28; *uenerabile* 110, 28; *omne* 175, 25; *ille* 195, 14. neque in uerbis infrequens est confusio: *confitere* 67, 7; *congregare* 116, 21; *lucrare* 163, 26; *mirare* 162, 34; *seruare* 174, 25; *uidere* 163, 12; praeterea notanda sunt *exponet* 75, 6; *inuenerent* 196, 32. *-is* pro *-es* scribitur: *arboris* 126, 17; *ouis* 141, 3; *patris* 191, 2; *sermonis* 116, 20; *occassionis* 191, 13; *passionis* 68, 24. 116, 19. 190, 20. 23; *praesumptionis* 168, 3; *nouitatis* 187, 8; *omnis hominis* 183, 13; *amabilis* 185, 11; *humilis* 187, 3; *accipientis* 60, 10; *discentis* 183, 6; *disputantis* 184, 4; *exsistentis* 184, 17; *inuenientis* 189, 10; *metuentis* 190, 29; *obœdientis* 183, 5; *suscipientis* 125, 14. multo rarior est confusio in uerbis: *intellegis* 165, 31; *intellegeris* 164, 30; *putaris* 164, 29; praeterea adnotaui *essit* 70, 1; *deliberit* 185, 14. neque *i* pro *e* saepe inuenitur: *genetrici* 186, 20. 198, 18; *operationi* 126, 8; *omni* 77, 11; *iohanni* 120, 22; *memnoni* 52[3]. 99, 21; semel in uerbo *consentiri*.

o scribitur pro *u*: *consolatu* 52, 19. 92, 18. 22. 99, 3. 104, 28. 119, 16; *fistolam* 72, 12; *singolus* 57, 1; *dissimolauimus* 110, 22; *scrupolositas* 196, 1; *iobenti* 163, 27; *moliere* 194, 7; *potas* 69, 5; *commonione* 64, 22. 175, 25; *indotiarum* 175, 8; *nobibus* 74, 8; *ponit* 162, 30; *absorditatem* 113, 28; *nontiare* 195, 8; *soffosionibus* 179, 31; *oponti* 60, 14. nisi compendio scribitur, uariatur inter *epistola* et *epistula*. *o* in *u* mutatur: *utpute* 16, 27. 77, 7; *imperatur* 183, 7; *suffucantur* 196, 31; in uocabulis Graecis: *diabuli* 160, 14; *symbulum* 197, 17; *colue* 136[69]; *marcianopoleus* 177, 7, *metropoleus* 135[20], *nicopoleus* 135[30], *poleus* 136[75]; *theudosio* 109, 17. saepe legitur *agnuscere* 103, 19 et similiter 89, 3. 109, 9, *cognuscit* 12, 22 et similiter 84, 14. 110, 34. 112, 27. 127, 14. 183, 1; praeterea notanda sunt *cumpararentur* 86, 19; *cumministro* 38, 3. alius generis sunt *adiuturio* 196, 35; *deposituria* 171, 32; *uicturiam* 187, 27; *nesturius* 17, 15; denique adferatur *nubilitatem* 166, 2. ex Graeco desumpta est scriptio *constantinupolis* 20, 5 et similiter 20, 4. 39, 10. 127, 23. 140, 2. 179, 2. 195, 24, *constantinupolitanos* 18, 22 et similiter 114, 6. 179, 7. 181, 2.

mira frequentia terminatio *us* pro *os* scripta est: *aduersarius* 187, 27; *alienus* 84, 1. 177, 29; *clerecus* 184, 11; *constitutus* 88, 32; *dignus* 113, 16; *distinatus* 59, 38; *domus* 105, 16; *episcopus* 82, 27. 84, 2. 85, 16. 31. 86, 3. 26. 88, 8. 32. 91, 2. 105, 8. 115, 33. 185, 7; *filius* 70, 28. 124, 21; *illus* 69, 15; *inpulsus* 196, 17; *ipsus* 59, 38. 113, 25; *missus* 110, 32; *multus* 91, 11; *paucus* 184, 11; *romanus* 123, 17; *sanctissimus* 86, 3. 110, 33; *singolus* 57, 1; *solus* 111, 14; *synodus* 109, 29; denique *motu* 67, 4. rarius *os* pro *us* habetur: *alexandrinos* 193, 4; *alienos* 191, 3; *apostolos* 130, 12; *bonos* 180, 14; *intellectos* 20, 26; *pronos* 157, 11; $\overline{spos}$ 34, 25.

y more Graecorum posita est pro oi: *hyconomis* 84, 13.

h omittitur in uocabulis Latinis: *ac* 45, 9. 193, 21; *actenus* 82, 4; 113, 40; *aurire* 144, 28; *onorandus* 30, 19; *exibent* 192, 34 et similiter 179, 28; in uocabulis nominibusque Graecis: *ellanici* 58, 15; *eracliæ* 135[48]; *esychius* 99, 14; *omousion* 132, 11; *ymnos* 142, 32. 151, 36; post *c*: *cartas* 95, 26 et semper; *dirracii* 53[15]; *oxyrinci* 55[123]; post *p*: *theopanius* 109[30]. falso additur uocabulis Latinis: *habe* = *aue* 68, 3. 122, 4; *honerosa* 195, 28; *exhorta* 187, 7; *his* 84, 8. 175, 9; *hii* 128, 29. 163, 16; *hisdem* 23, 11; 90, 28; uocabulis nominibusque Gracis: *hiconi* 127, 11; *hirenei* 115, 21, *hireneo* 97, 29, *hœreneum* 44, 6. 115, 32; *hyconomis* 84, 13. singularis scriptio extat in *hierenopolis*

109[32]; *hoiannes* 5, 15. aspiratur uitiose *c*: *macheriæ* 187, 19; *chana* 33, 15; *chartaginis* 56[154]; *chartaginiensi* 120, 30; *ichonius* 134[13]; *t*: *theuchirorum* 56[135]; *thimotheus* 107, 22 et similiter 87, 14; *thyaneus* 108[14]; *anthiochiæ* 85, 26, *anthiocheno* 176, 1 et similiter 87, 36. 88, 29; *apostholicæ* 86, 30. 32; præterea notetur *nazareht* 131, 19; *prophanis* 197, 2; *prophetemur* = *profitemur* 177, 8. semper per *h* scribitur *rhodi* 58, 23. 62, 30. 64, 3. 135[24], *rhodiorum* 58, 15. *ch* pro *th* habetur: *eustachius* 102, 29. 103, 13. 135[33].

u pro *b* scribitur: *aceruis* 171, 10 et similiter 170, 35; *præuentem* 178, 8; *monstrauimus* 165, 7; *putaueris* 48, 28; *seruauimus* 145, 10; *uacauit* 173, 1; *uizes* = Βιζύης 135[43]; *aphouius* 136[69]; *cauasorum* 65, 32; transpositione addita *leusi* = Λέσβου 136[49]. rarius est uitium contrarium: *fribolas* 106, 9; *habe* 68, 3. 122, 4; *ibimus* 66, 7.

p epenthetica omittitur: *sumsissent* 155, 2; *assumsit* 76, 16 et similiter 77, 18. 159, 20. 171, 23; *præsumsit* 171, 12 et similiter 171, 17. 30. 172, 5. 173, 30. 87, 26. 168, 35. 22, 25. 113, 11. 32. 117, 8. 118, 13. 34. 20, 1; *peremtionem* 46, 11; *assumtus* 19, 8. 30, 15. 123, 27. 13, 15 et similiter 12, 8. 13, 6. 14. 23. 25. 72, 6; *assumtionem* 77, 19 et similiter 21, 10; *consumti* 119, 10 et similiter 68, 23; *præsumta* 92, 3. 104, 4. 13. 168, 28; *præsumtionis* 110, 32 et similiter 163, 15. 165, 34. 167, 15. 182, 10; *temtabant* 191, 6 et similiter 77, 32; *theopemtus* 58, 14. 22 et similiter 65, 28. hic addo *c* inter *n* et *t* omissam: *coniunti* 192, 26; *santissimi* 116, 10; *santificatus* 68, 17.

p et *b* ante *s* et *t* promiscue scribuntur: *scribsit* et *scripsit*, *scribtum scribtura* et *scriptum scriptura*, *obtinere* et *optinere*, *obtulit* et *optulit*, *subtilis subtilitas* et *suptilis suptilitas*. errori debetur *obtabilem* 178, 7. denique adfero *puplice* 105, 17 et similiter 18, 22. 20, 4. 50, 19; *puplicare* 116, 12.

g pro *c* scribitur: *ueregundia* 86, 8; *ægyptiaga* 18, 13; *grægorum* 39, 29. contrarium accidit: *coaculatum* 8, 20.

qu recte in *c* mutatur: *anticum* 166, 25. 197, 18; *inicum* 147, 11. 12; sed scribitur etiam *anticorum* 41, 11; *tardilocos* 158, 3. raro *co* per *quo* scribitur: *quoadorare* 34, 18; *quoappellari* 34, 19.

ci ponitur pro *ti*: *gracia* 50, 22 et similiter 115, 3. 126, 7; *inducias* 36, 9. 57, 7. 59, 23; *inicium* 21, 17; *tercio* 59, 32. 99, 3. 104, 28; *malicia* 191, 14; *potencia* 117, 19. 178, 21; *exposicionem* 114, 30. 197, 17. 198, 6; *operacione* 113, 27; *racionabile* 117, 19; *relacionem* 114, 14; *tradicionem* 128, 16; præterea conferantur *malediccione* 68, 33; *sancione* 50, 23. *zi* pro *di* habetur in *matizianus* 137[95]. inuenitur etiam *ti* pro *ci*: *efficatius* 68, 12. 122, 12; *fatiem* 190, 25; *initiens* 157, 20; *iuditium* 110, 10; *prouintiæ* 107, 20 et similiter 81, 15; *suspitionem* 183, 19; *acatius* 62, 20. 64, 6. 66, 12. 18. 32. 67, 16; *nitia* = *Nicæa* 128, 6.

t pro *d* finali scribitur: *at* 178, 14. 15. 29; *aliquit* 151, 17; *aput* 179, 14. 186, 12; *d* pro *t*: *inquid* 25, 2. 150, 8. 153, 24. 190, 20; *adque* 177, 1.

semper scribitur *exsistere*; adnoto tantummodo *exisistentem* 21, 19. *exsilio* quoque legitur 114, 9. 118, 27; sed *exscripto* 195, 18. *ex* habetur pro *s*: *excelestissimos* 192, 24; *expectabilem* 186, 7; *expoliasse* 154, 31; *s* pro *ex*: *spectant* 184, 17.

nn pro *mn* scribitur in *mennone* 175, 31; idem uoluisse uidetur librarius in *menonem* 175, 17.

r altera expungitur: *exprobas* 160, 9; *exprobans* 86, 23; *frustatus* 114, 22.

m finale omittitur: *beatitudine* 118, 17; *circumcisione* 25, 33; *confessione* 179, 19; *deitate* 187, 3; *dispensatione* 91, 1; *expositione* 132, 9; *homine* 72, 6. 15. 125, 18; *humanitate* 78, 30; *increpatione* 96, 21; *intolerabile* 20, 21; *morte* 130, 30; *natiuitate*

74, 2; *passione* 67, 11; *ratione* 107, 30. 153, 37. 163, 32; *resurrectione* 73, 5; *salutare* 152, 30; *susceptione* 124, 31; *suscriptione* 177, 5; *coexsistente* 164, 29; *remittente* 86, 7; *illa multitudine* 177, 26; *africa* 81, 21; *blasphemia* 67, 12; *contraria* 73, 3; *cultura* 192, 34; *epistula* 65, 1; *flamma* 156, 31; *forma* 126, 24; *gratia* 140, 4; *iusta* 100, 11; *rapina* 73, 17; *terra* 118, 5; *uespera* 84, 29; *congregata* 110, 34; *exposita* 83, 17; *consolatu* 92, 22. 99, 3. 104, 28. 119, 16. semel legitur *studio* pro *studium* 97, 5. falso additur *m* finale: *auersionem* 181, 17; *carnem* 130, 25; *contentionem* 114, 30; *copulationem* 155, 26; *cultorem* 192, 23; *dispensationem* 161, 8. 194, 25; *diuisionem* 199, 29; *expositionem* 133, 18; *inhumanationem* 186, 17; *intellegibilem* 150, 23; *lamentationem* 81, 9; *mortem* 87, 24; *occidentalem* 175, 22; *omnem* 116, 11; *persuasionem* 125, 3; *profanationem* 192, 5; *similem* 142, 23; *substantialem* 165, 21; *uenerabilem* 147, 7; *dicentem* 188, 15; *facientem* 68, 21; *proferentem* 188, 14; *consensum et pacem* 188, 1; *episcopatum* 84, 23; *sensum* 190, 16; *statum* 92, 34; *tumultum* 182, 12; *animam* 150, 34; *causam* 194, 31; *concordiam* 178, 4; *constantiam* 142, 33; *iniuriam* 168, 27. 170, 2; *memoriam* 182, 26; *patientiam* 172, 14; *quam* 110, 29; *thesalliam* 171, 12; *hanc* pro *hac* 81, 13.

geminantur falso *pp*: *opportet* 11, 11 et similiter 4, 21. 28. 12, 24. 16, 24. 33, 18. 34, 18. 35, 26. 36, 8. 125, 33. 181, 17. 24. 186, 4; sed scribi solet *oportunus*. *cc*: *accacius* 185, 12 et similiter 38, 3. *ss*: *occassio* 160, 11. 183, 21 et similiter 100, 26. 163, 2. 191, 13, scribitur præterea *occansione* 182, 25. 183, 20; *baptissma* 189, 11; antiqua scriptio est *caussas* 38, 7. *ll*: *optullit* 196, 11, *obtullerunt* 128, 19; *retullimus* 178, 5; *repullerunt* 60, 7; *utilliter* 197, 32; *thesalliam* 171, 12; *thessallonicensium* 62, 16. 119, 30. non geminatur: *eclesia* 185, 1 et similiter 185, 9. 195, 5; *permitamur* 89, 5; *repullerunt* 60, 7; *retulit* 113, 14 et similiter 178, 5; *accesit* 173, 15; *possesionem* 182, 16; *positis* 184, 16; *soffosionibus* 179, 31; *scisimi* 94, 7; *thesalliam* 171, 12; *thesalonicæ* 41, 19; *thesallonicensium* 119, 30; *solemnibus* 182, 2; *solicitudine* 178, 9; *tranquilitatem* 110, 11; *cyrilus* 183, 30; *heladius* 135[36]; *helesponti* 106, 20; *paladius* 134[11]; *tralion* 136[37]; *amiretur* 191, 12; *amirabilis* 191, 7; *amisisse* 100, 34; *panis* 127, 9; *erorum* 182, 25. recta et antiqua scriptio seruatur in *afluens* 124, 9; recte quoque, sed contra Latinorum consuetudinem scribitur *arii* 202, 11. 34. fere scribitur *cotidie*.

in compositis librarius uti solet scriptura phonetica neque tamen ita ut etymologicam prorsus reiciat; ne a uitiosis quidem abstinet, qualia sunt *conperientes* 96, 11; *inperio* 174, 30; *inperator* 179, 8 et similiter 176, 30. 179, 3, uel a prorsus falsis uelut *quodadmodo* 151, 19; *abditamenti* 188, 19. *n* relinquit ante *m*: *conministrum* 171, 24. 172, 20; *committere* 173, 20; *inmaculatus* 73, 23 et similiter 36, 30. 203, 8; *inmeditatum* 151, 23; *inmensum* 157, 37; *inmortales* 68, 25 et similiter 127, 29; *inmortalitatem* 71, 5; *inmemorem* 168, 7; *inmundos* 34, 25; *inmutabile* 202, 36; *inmutilatam* 113, 35 et similiter 184, 23; ante *l*: *conlaudasti* 185, 27; *inlata* 66, 19 et similiter 102, 19. 28; *inlegaliter* 142, 23; *inlicitas* 160, 33 et similiter 160, 37. 180, 7; *inluminat* 162, 29 et similiter 64, 20; *inlustribus* 65, 33; *inluxit* 144, 15; ante *r*: *conrefertur* 131, 10; *conruentibus* 49, 12; *inrationalis* 158, 9; *inrationabilia* 110, 11 et similiter 110, 20. 22. 111, 4. 158, 1. 13. 15. 182, 9; *inregularis* 104, 1 et similiter 114, 9. 15. 20. 116, 2. 5. 11. 111, 1. 175, 27; *inreligiosas* 170, 29 et similiter 170, 35. 173, 3; *inrepræhensibile* 42, 3 et similiter 20, 26. 50, 2. 188, 14. 24. 28, 7. 61, 21. 77, 9. 170, 19 196, 1. 198, 13; *inrideatur* 203, 25; *inrogant* 151, 32 et similiter 160, 38. frequentissime *n* remanet ante *p*: *conparare* 167, 23 et similiter 96, 21. 168, 18. 19. 28, *conparationem* 169, 8; *conpati* 39, 30; *conpendiosas* 194, 25; *conpescat* 17, 2; *conpetit* 60, 5 et

similiter 172, 30. 182, 14; *conplentes* 85, 2 et similiter 179, 14; *conposuerunt* 105, 4 et similiter 163, 34. 171, 27. 172, 5; *conpositionem* 182, 32; *conprœhendere* 57, 17 et similiter 82, 28. 116, 24. 164, 40. 170, 1, *inconprœhensibile* 202, 36 et similiter 24, 24. 169, 3; *conpresbyteri* 94, 17; *inpassibilis* 21, 26 et similiter 21, 28. 24, 11. 13. 79, 16. 125, 19. 126, 19. 30, 22. 164, 17. 165, 29. 167, 27. 29. 35, *inpassibilitate* 154, 38 et similiter 164, 16. 26. 33. 167, 4; *inpellentem* 166, 8, *inpulsos* 196, 17, *inpulsionis* 196, 14; *inpermutabilis* 155, 9; *inpertit* 34, 5 et similiter 48, 16. 59, 23; *adinplens* 115, 25; *inpollutum* 187, 13; *inponebat* 67, 6 et similiter 115, 33. 119, 11. 97, 30; *inportabile* 40, 21. 175, 32 et similiter 115, 33. 196, 35; *inpossibile* 114, 19. ante *b*: *conbibit* 19, 34; *inbuti* 43, 12. *d* non mutatur ante *t*: *adtendentes* 9, 5; *adtestatur* 157, 7 et similiter 25, 5; *adtribuentes* 202, 14; ante *p*: *adprœhendit* 11, 7 et similiter 11, 9. 12. 27, 17. 149, 31. 151, 6. 175, 5; *adprobaueris* 50, 13; *adpropinquare* 91, 27; ante *q*: *adquieuerunt* 88, 30; ante *f*: *adfecit* 100, 15; *adfixisse* 154, 32 et similiter 154, 38. 160, 16. 90, 3; *adfirmo* 62, 16. 129, 3 et similiter 7, 25. 193, 27. 57, 33. 199, 26. 201, 7. 14. 202, 2; *adfuimus* 103, 8 et similiter 106, 26, *adfuturum* 81, 31; ante *n*: *adnexa* 176, 20; ante *l*: *adlocutio* 194, 19; ante *r*: *adrogationibus* 146, 20; ante *s*: *adserere* 108, 4; *adsignatum* 103, 28; *adsum* 148, 3; *adsumere* 44, 26 et similiter 77, 18. 159, 20. 171, 23. 13, 15. 78, 31, *adsumptione* 144, 35. 21, 10; *adsurgere* 188, 26; *adscribens* 42, 29 et similiter 71, 12. 95, 37. 157, 31. 32; *circumadstabant* 86, 9; *adstitisti* 145, 28; *adstruxit* 71, 11. scribi solet *suscribere* etc., sed extant exempla non pauca *b* retentæ: *subscribere* 114, 24. 177, 9 et similiter 83, 7. 8. 9. 87, 11. 111, 24. 173, 11. 117, 28. 132, 14. 16. 134[2]. 174, 6. 177, 16. 19. 183, 32, *subscriptio* 173, 8 et similiter 116, 1. 177, 8. præterea adfero *subssistentiis* 78, 7; *subministrat* 131, 24; denique *obprobrium* 160, 30. de uaria scriptione *obtinere* et *optinere* etc. egi supra p. V.

Ultimo huius de codicis Parisini orthographia capitis loco non indigna quæ afferantur iudico exempla litterarum uel singularum uel plurium omissarum, quæ haud infrequentia occurrunt: *au(t)* 73, 7; *quo(d)* 67, 13; *adi(e)cerunt* 101, 2; *constantinup(o)leos* 127, 1; *par(a)ti* 102, 3; *pro(p)ter* 74, 13; *uestra(e)* 104, 3; *uid(e)retur* 81, 15; *ami(ci)tiae* 66, 23; *candi(di)anus* 96, 15 et similiter 88, 13; *congre(ga)ta* 83, 12; *di(ci)t* 152, 16, *di(ci)to* 158, 25; *mise(ri)cors* 77, 32; *mo(do)* 62, 14; *opini(oni)bus* 159, 11; *præ(ter)mittere* 59, 13; *qui(bus)cumque* 81, 33; *reuer(en)tissimum* 58, 5; *se(du)cuntur* 202, 15; *sus(ci)piens* 70, 23; *suspi(ci)one* 197, 37; *u(id)ere* 119, 8; *uirgi(ni)tatem* 153, 14; *uirgi(ne)* 70, 20; denique in fine lineæ *huius(modi)*.

Ex codice Parisino 1572 [*p*] fere sæculo post codex olim cœnobii S. Iuliani Turonensis, tunc Colbertinus, nunc bibliothecæ Parisinæ Armamentarii 972, litteratura pulcra, sed parum diligenter transcriptus est. praeter prima et ultima folia quæ in *p* detrita sunt neque legi possunt, nullo usu est.

Ex codice *p* simillimo deriuatum est non sine multis et leuissimis interpolationibus exemplar codicum *i* et *q*. littera *i* notaui quem inueni codicem Vaticanum 4978 s. XIIII; continet initio excerpta ex Ps. Isidori decretalibus, f. XXXVIII—XXXXI exemplar *constituti domini Constantini imperatoris*, f. XXXXI—XXXXVI canones symbolumque Nicænum cum præfationibus nominumque catalogo, f. XLVI—XLIX Constitutum quod dicitur Siluestri, f. XLIX—LI canones symbolumque Constantinopolitanum, tum inde a f. LI gestorum Ephesenorum uersionem antiquam siue collectionem Turonensem, neque tamen integram; desinit enim in fine f. LXXVIIII in p. 109, 23 *deposuimus*. ad idem exemplar rediit codex Antonii Contii, Nouiono [*Noyon*] oriundi, iureconsulti in uniuersitatibus Biturigum [*Bourges*] et Aureliani [*Orléans*],

unde expressa est editio princeps [*q*], quæ Gregorio papae XIII dedicata Parisiis apud Sebastianum Niuellium uia Iacobæa sub Ciconiis a. 1574 in lucem prodiit titulo præmisso: *Sanctum magnum Ephesinum concilium, ex quatuor primis generalibus Conciliis ordine Tertium, nunquam antea typis editum. Ex bibliotheca Antonii Contii, Iuris Vtriusque Doctoris, et Antecessoris in Vniversitate Biturigum. Eiusdem cura et diligentia transcriptum et fideliter ad Autenticum exemplar comparatum.* nam, ut de summa quæ inter lectiones intercedit similitudine taceam, uterque codex magna laborat lacuna, qua p. 10, 13 *ad obscuros* usque ad p. 18, 11 *anathema* interciderunt.

Codicis instar est Collectionis Salzburgensis [*S*, id est *w* = codex Vindobonensis 489 s. X, *r* = codex Vaticanus 1320 s. XV] ea pars quæ non ex Collectione Veronensi, sed ex Collectione *TC* desumpta est, scilicet, si numeros huius uoluminis adhibes, 1. 3—5. 9. 14—20. 30—38. 40—45. 47—49. 60—68. 70. 73—76, cf. uol. 2 p. IIIIsq. usque ad 38 in *S* pleraeque, quamuis non omnes redeunt correcturæ recensionis *C* propriæ, cessant uero inde a 40 ita ut *S* in hac parte proxime accedat ad *T*. quod commode inde explicatur quod collector Salzburgensis codice usus est, cuius priorem quidem partem corrector quidam cum *C* contulit, in altera parte de hac opera destitit. sed restat difficultas: in altera enim illa parte desunt quidem, ut dixi, lectiones *C* ex correctura ortæ, sed inueniuntur hic illic falsae quæ in *C* quoque occurrunt; cf. p. 112, 26 decentia *T*] decedentia *CS*; p. 118, 1 difficilium *T*] difficillimum *S* difficillimorum *C*; p. 118, 13 coepiscopum *T*] epm̄ *CS*; p. 142, 16 citra *T*] circa *CS*; p. 173, 28 quod *T*] qui *CS*; p. 174, 11 eos *T*] *om. CS*; p. 176, 2 memorauimus *T*] memoramus *CS*; p. 176, 30 sit *T*] est *CS*; p. 180, 2 theodoto *T*] theodoro *CS*; p. 181, 28 alium *T*] aliquem *CS*; p. 185, 13 ex *T*] pro *Cw* om. *r*; traheretur *T*] traderetur *CS*. quas uitiorum concordantias casu ortas esse omnes equidem negauerim, sed conicere malim eum codicem cui correcturæ *C* inferebantur, et eum quo collector Salzburgensis usus est, inter se similes fuisse, in eo autem discrepasse quod ille totus correctus est, huius prior tantum pars et ne ea quidem ad amussim. ceterum collectorem Salzburgensem fuisse Cyrillianorum acrem asseclam triumque capitulorum aduersarium proditur notis codicis *w* margini hic illic adspersis; cf. imprimis p. 94, 1—4.

In Cyrilli capitulis [p. 33, 21—35, 15] codicibus uersionis antiquæ accedit Epitoma quæ fertur Hispana, s. VII initio a F. Maassen [*Gesch. d. Quellen* etc. p. 661] adscripta; codices adhibui Merseburgensem bibliothecæ cathedralis 104 s. X et Veronensem LXI [59] s. VII/VIII. quamuis autem codicem ab isto collectore adhibitum ex Collectione *T* deriuatum esse constet, non minus certum est illum ex Græco hic illic correctum fuisse.

Denique dicendum est de codice antiquo s. VIIII Virdunensi Parisios in collegium societatis Iesu Claromontanum translato, deinde Meermano-Philippsiano, nunc Berolinensi 79. scriptus est litteratura inhabili a librario indocto plurimisque scatet erroribus, sed propter ea quæ insunt, magna dignus est æstimatione. inscriptus est non prorsus apte EPLE ROMANORV PONTIFICV. quæ continet, accurate descripsit Otto Guenther in dissertatione *Avellana-Studien* [*Sitzungsber. d. Wien. Akad. philos.-hist. Cl.* 134 v, 1896]; hic ea tantum enumero, ad quæ in hoc tomo edendo codicem adhibui: 1. Athanasii epistulæ ad Epictetum uersionem quam primus edidi in uol. 5 p. 321sq.; 2. Cælestini epistulam ad Cyrillum [uol. 2 p. 5sq.]; 3. Cyrilli epistulam ad Nestorium [p. 20sq.]; 4. Cælestini epistulam ad Nestorium [uol. 2 p. 7sq.]; 5. Cyrilli epistulam ad Nestorium [p. 26sq.]; deinde multis aliis interpositis, numero XLIII in indice signatam, Cyrilli epistulam ad monachos [p. 3sq.]. atque

m hac quidem deriuatus est ex codice eius simillimo quo usus est collector Salzburgensis; plurimis enim locis concordat cum *TS* uel *CS*, semel [p. 4, 18] cum *S* solo. quod hic illic [p. 3, 21. 5, 19. 20. 8, 16. 13, 24. 32] seruat lectionem *T* correctura quæ in *CS* extat, non recepta, noli mirari. luculentum lectionis mixtae exemplum extat p. 11, 29. uerba Græca ὄντος δὴ οὖν ἐναργοῦς uertuntur in *CS cum sit itaque palam*, in *T uere itaque palam est*, quia in exemplari Græco ὄντως extabat pro ὄντος; *B* habet *cum sit itaque palam est.* digniores quæ animaduertantur, sunt concordantiæ *B* cum *C* p. 10, 19. 11, 31. 12, 8/9. 14, 21, quibus adnumero p. 6, 2, ubi *m* pro *C* stare uidetur, et inprimis in falsa lectione consensus p. 11, 1; sed ne hæc quidem explicationi quam proposui, contradicunt, non magis quam unum nouæ et propriæ uersionis uestigium incertum p. 5, 14, cf. p. 68, 16 = p. 122, 16. in Cyrilli epistula priore [VI] *B* proxime accedit ad *T* et *US*, incertus est consensus cum *C* p. 21, 15, nouæ et a ceteris diuersæ uersionis uestigium extat p. 20, 10/11. clarius res se habet in Cyrilli epistula altera [VIII]: *B* presse sequitur *US*, maxime in parte priore, in altera haud infrequenter etiam contra *US* concordat cum *T* [p. 29, 22. 30, 25. 31, 5. 9. 14. 16. 33, 18. 34, 16. 19/20. 23. 35, 1. 2/3. 6. 10. 15], rarissime cum *C* [p. 27, 14. 15. 30, 19]; neque desunt propriæ atque ex Græco exemplari petitæ uersionis documenta [p. 27, 12. 16. 17. 20. 22. 25/26. 27. 28, 4/5. 24. 30/p. 29, 1. 29, 6. 33, 18 (cf. codd. Γ). 25]. uidetur igitur ex codice stirpis quidem *T* descendisse, sed et ex *US* et ex Græco, raro quoque ex *C* correcto. in Cælestini epistulis *B* sine incommodo stirpi *T* adnumerari potuit; ubi a *T* recedit [uol. 2 p. 6, 9. 8, 10. 10, 24. 30. 11, 14. 31. 32], correcturæ singulari debetur neque ei quæ ad certos codices possit referri.

Versionem antiquam edidit post Contium qui nihil egit nisi ut codicem transscriberet, Stephanus Baluze a. 1683 Parisiis in Noua Collectione Conciliorum ex codicibus tum Colbertinis *p* et *a* atque uersione Contiana [*q*], adhibito etiam Collectionis Salzburgensis codice S. Petri Bellouacensis tum Thuano, nunc Parisino 1456 mutilo et misere habito [cf. uol. 2 p. IIII]; pauca recepit præterea ex libro Roberti Winter [cf. uol. V 2 p. XVII]. quibus additamentis quamuis utilibus euenit ut uersionis antiquæ siue Collectionis Turonensis imago parum certa et clara præberetur. uersionem correctam siue Collectionis Casinensis partem priorem ex codicibus *m* et *v* edo primus.

II. DE VERSIONE ANTIQUA SIVE COLLECTIONE TVRONENSI

Versio Latina qua Gesta Ephesena ipsa, non singulares epistulæ proponebantur, neque Romæ neque Constantinopoli extitit, cum circa finem s. V Dionysius exiguus Cyrilli epistulæ synodicæ contra Nestorium cum capitulis translationem confecit se primum hoc munus suscepisse gloriatus et Petro, ni fallor, Scythiae tunc episcopo dedicauit [cf. uol. V 2 p. IIIIsq. 235, 17]. neque uersione antiqua quam F. Maassen nominauit Collectionem Turonensem, utuntur Facundus uel translator Innocentii Maronitæ [cf. quæ adnotaui p. 188, 27], sed præsto eam fuisse constat Liberato, dum paulo post concilium quintum [553] mortemque Vigilii [555, cf. 22 p. 153 Garn.] in Oriente breuiarium causæ Nestorianorum et Eutychianorum conficit. inde enim adfert p. 112, 16—19 [6 p. 26], p. 188, 27—189, 9 [8 p. 31], p. 193, 3—13 [9 p. 36. 37], p. 194, 5—16 [9 p. 37. 38], p. 199, 13—15. 17—21 [9 p. 38], p. 201, 1—11 [9 p. 38. 39], ubique lectiones *T* presse secutus[1]), etiam falsas, sicut omissionem uocis *medium* p. 201, 3; quod rarissime et in minutiis ad *C* accedit [p. 193, 9. 199, 20], casui tribuendum.

[1]) Notari uelim me non editione Garnerii, sed mea ipsius ex codicibus instituta recensione uti.

ex Cyrilli epistula ad Acacium Melitinensem [p. 195, 9—30] formauit narrationem 8 p. 29. 30; ibi luculentum extat uersionis antiquæ documentum. uerba Græca [uol. I 4 p. 21, 10] μὴ προανατείλαντος αὐτοῖς καὶ οἱονεὶ προεισκεκομισμένου τοῦ συνδέσμου τῆς ὁμοπιστίας in *TC* transferuntur ita [p. 195, 16]: *si non prior oriretur et ueluti præferretur unius fidei uinculum*, sed in *T* extat corruptela *prioriretur*, quam ut emendaret, scripsit Liberatus *prius iretur*. denique utitur breuibus illis narrationibus quales in *TC* intercalari solent; cf. 4 p. 16. 5 p. 17 cum p. 47, 9—13. 48, 3—33.

Videtur igitur consilium gesta Ephesena uniuersa Latine uertendi illo tempore captum esse quo propter controuersiam de tribus capitulis inter Iustinianum Occidentisque episcopos exortam ii qui Cyrilli concilii Epheseni principis auctoritatem contra Theodoretum Hibamque uindicabant, necesse esse censebant ut Occidenti collectio quædam omnium quæ et ante et in et post synodum acta erant, nota fieret. atqui in idem concluduntur ratiocinationes quibus uol. I 4 p. XII—XXVII eum qui uersionem antiquam confecit, usum esse antiquissima et a parte Cyrillianorum instituta probaui collectione, quæ quamuis in sæculo illo quod inter ipsius originem et translationem decurrit, non prorsus integra remanserit, tamen collectionibus Græcis, si summam rei respicis, fideliorem pristini status imaginem repræsentat. quæ si recte disputata sunt, iam ne de loco quidem, quo translationis opus magnum sane et antea intemptatum confectum est, dubitabitur. Occidens concilii Epheseni præter Nestorii damnationem pacemque inter Cyrillum et Iohannem factam memoriam retinuit fere nullam; postquam Leonis papæ tempore translatæ sunt epistulæ Cyrilli altera ad Nestorium et illa pacis confirmatoria ad Iohannem, quæ a concilio Constantinopolitano a. 448, tum in Chalcedonensi pro certissimo orthodoxiæ documento approbatæ erant, [cf. uol. V 2 p. XVsq.], nihil ex Ephesena materia in notitiam Occidentis peruenit, donec in fine s. V Dionysius exiguus, fere solus tunc utriusque linguæ Romæ peritus, Cyrilli epistulam synodicam et capitula Latinitati donauit. et dum pugna saeuit contra Acacium Anastasiumque imperatorem henotici protectorem et postquam Iustinianus theologum agere non sine ui atque arbitrio cœpit, summam qua inde ab initio floruit, auctoritatem in Occidente retinuit concilium Chalcedonense neque cuiquam in mentem uenit operam dare Epheseno. longe aliter in Oriente: ibi inde ab henotico et præcipue cum controuersia de tribus capitulis oreretur, Cyrilli concilium summa dignum habebatur ueneratione neque quicquam synodi Chalcedonensis auctoritati magis nocuit quam quod illius actis inerant quibus Ephesena detrectari uidebatur. atqui nusquam in Oriente tanta erat Latini sermonis notitia, ut magni operis Græci interpretatio auderi posset, præter Constantinopolim; ibi uero studium Latinitatis Anastasii temporibus uiguisse testis est Priscianus grammaticus Græca uertendi peritus, illius uitæ eruditionisque ecclesiasticæ pars quædam, ut ita dicam, erant monachi Gothici qui uulgo Scythici appellabantur, Latine loqui inde ab infantia consuefacti, Græce in regia urbe docti.

At insunt uersioni etiam origine, non uersione Latina. quarum ea quæ ad ipsa in concilio gesta pertinent, ex antiquis Græcis exemplaribus desumpta sunt. morem enim fuisse ut in synodis quæ Latine uel deponebantur uel subscribebantur uel legenda offerebantur, primo Latine proferrentur, tum præter subscriptiones Græca adderetur interpretatio, ex eis constat quæ in concilio d. 10. m. Iul. a. 431 cum legatis Romanis agebantur [cf. uol. I 3 p. 54, 18sq.], quem morem in monumentorum fide olim retentum esse non minus clare probatur codicis Atheniensis exemplo, ubi magistri militum per Orientem litteræ ad consularem Cypri primo Latine perscripta sunt, deinde uersio Græca adicitur [uol. I 7 p. 119sq.], quam in codicibus posterioris

ætatis in desuetudinem uenisse facile intellegitur. ex gestorum igitur exemplari Græco epistulam Latinam quam Cælestinus ad synodum dedit, descripsit collector *T* [uol. 2 p. 22sq.] aliter quam collectores Veronensis Frisingensis ceteri qui illam apographis scrinii pontificum Romanorum debebant, neque mirum si ex proxima interpretatione Græca pauca in *T*, multo plura in *C* transfluxerunt. similiter non dubito ipsius Latina Ambrosii uerba quæ in excerptis Ephesinis XII. XIII proponuntur [p. 71, 6sq.], ad exemplar Græcum referre, etsi in eo quo collector *T* utebatur, Cypriani textus Latinus in excerpto XI intercidit et ab interprete demum antiquo gestorum Chalcedonensium Rusticoque eum secuto restitutus est [cf. quæ adnotaui ad p. 70, 28]. eadem ratio facile adhibetur Cælestini epistulæ ad Nestorium [uol. 2 p. 7sq.], quæ in primo concilii consessu lecta atque in fidem monumentorum recepta est, præsertim cum in *TC* introitus formula ea sit quæ in ipsa epistula locum habet, diuersa uero est ab illa quæ in exemplaribus ex scrinio desumptis inuenitur; postea ex *TC* illa etiam in alios codicum stirpes peruenit. aliter uero res se habet in Cælestini epistulis ad Cyrillum [ep. I uol. 2 p. 5sq.], ad Constantinopolitanos [ep. V uol. 2 p. 15sq.], ad Iohannem Iuuenalem Rufum Flauianum a pari [ep. VI uol. 2 p. 21sq.] datas: illæ enim in concilio numquam lectæ neque ex illic gestorum codicibus Græcis desumptæ sunt. neque tamen eas a scrinio Romano deriuari crediderim, sed descriptas esse putare malim de ipsarum epistularum exemplaribus qualia in episcopi Constantinopolis scrinia uel recepta uel aliunde per apographa transportata erant. quæ coniectura inde confirmatur quod in *TC* epistulæ ad Cyrillum præmittitur introitus epistulæ ipsi aptus; quod hæc in ceteris duabus epistulis non adhibetur, factum est quoniam altera non ad episcopum, altera a pari ad plures data est. rursus igitur ad conclusionis necessitatem deducitur disputatio aliam uersionis antiquæ cogitari non posse originem nisi Constantinopolitanam.

Interpres in transferendo eam legem obseruare uoluit, ut pro uocabulo Græco quantum fieri poterat reponeret Latinum neque male rem ei cessisse, si summam spectas, concedes. erat non Græcus Latine doctus, sed, ni fallor, ex diœcesis Thraciæ uel Mœsiæ prouincia oriundus cuius incolæ Latino sermone utebantur natiuo; haud raro enim Græcam orationem parum intellexit atque modo leuius modo grauius peccauit. est ubi uocabulorum sensum quem ignorat, aut specie quadam similitudinis pellectus aut ex conexu falso diuinetur: p. 4, 28 *pauca, carissimi* = ὀλίγ' ἄττα; p. 100, 1 *impias et erroneas uoces* = ἀσεβεῖς καὶ ἀλιτηρίους φωνάς, et similiter p. 147,6; p. 168, 35 *migrare* = ἀπονάσθαι; p. 168, 36 *uulneratum* = χασματιαίαν; p. 151, 31 *possidentibus* = τοῖς πλεονεκτουμένοις; p. 164,4 *oculi uisionem* = ὀφθαλμοῦ τὴν ἰδέαν; p. 20, 10 *utiliter* = χρηστῶς; p. 170, 33 *non ignoratos, sed doctos* = οὐκ ἀσήμων, ἀλλ' ἐλλογίμων; p. 119, 7 *ab optima ista conclusione iam reuocari* = ἀπὸ τοῦ εὐπροσώπου περιορισμοῦ τούτου ἀνακληθῆναι λοιπόν; p. 46, 26 *ne dederis locum et diuisionem discordiæ quæ serpit* = μὴ δῶις χώραν καὶ νομὴν ἑρπούσηι διαστάσει; p. 95, 22 *aperte* = ὑπόγυον; p. 154, 31 *cruce spoliasse uirtute diabolum* = τῶι σταυρῶι στηλιτεύειν διαβόλου τὴν δύναμιν. uel significationem quam ex glossariis nouit, adhibet quamuis loco non apta sit: p. 195, 2 *cogi incessanter hoc agere* = ἀδιαλείπτως ἐπείγεσθαι τοῦτο δρᾶν; p. 39, 14 *ex operibus quæstus quosdam* = ἐξ ἀπόρων πόρους τινάς. eadem eruditionis tenuitas conspicitur quando uersiones uolgares ἐλέγχειν ἔλεγχος per *increpare increpatio* siue κατορθοῦν κατόρθωμα per *corrigere correctio* locis obtruduntur ab illo sensu longe alienis.

Versionis genere atque habitu sibi et in eis quæ uoluit translator et in quibus defecit, constanti, Latinitatis colore per totum opus fere eodem, certæ cuiusdam Græcæ

electione collectionis quæ exemplar præberet, his omnibus si non uni homini, certo tamen uni consilio totum opus deberi probatur. cui conclusioni non obstat quod in actione de Charisio [cf. quæ ad p. 128, 8 adnotaui] uersione quæ in Collectione Palatina 38 extat, translator usus est; alias præterea uersiones singularium epistularum uel gestorum ei præsto fuisse non crediderim: certe Dionysii translationem Cyrilli epistulæ ad Nestorium synodicæ capitulorumque non nouit. quod uero eiusmodi operibus primo magis quam postea, simulatque in usum uenire describique cœperunt, accidere solebat ut apographon hoc uel illud manum correctoris ne Græca quidem consultare spernentis pateretur, hoc uersioni quoque antiquæ Gestorum Ephesenorum siue Collectioni Turonensi quamuis nescio an raro, certo tamen euenisse constat ex comparatione quam uol. 2 p. VIsq. inter *T* atque Collectiones Palatinam et Veronensem institui. accedit nota marginalis in *T* Cælestini epistulæ ad Iohannem et ceteros datæ adscripta [p. 37, 21]: *huius epistulæ locus sextus decimus est apud Græcos*; *observa ergo ut ibi transcribatur*, cui præcepto aut oboedierunt aut obœdire cœperunt codices *C*. ceterum exemplar Græcum quo corrector utebatur, pertinebat ad stirpem *SD*; ibi illa epistula nunc in *S* numerum $\overline{\text{ιη}}$, in *D* ιζ præ se fert, sed si ratio habetur epistulæ 2 paulo post repetitæ et in *S* dupliciter numeratæ [cf. uol. 1 4 p. XI] et epistulæ Cyrilli ad Theodosium [7], quæ sine dubio postea illic inserta et a uersione Latina aliena est, in antiquiore istius collectionis forma illam Cælestini numeratam esse sextam decimam euadit. quoniam autem ad Græcam collectionem antiquissimam quam translator Latinus uertendam sibi sumpsit, ex Græcis quæ nunc extant, nulla propius accedit quam *SD* [cf. l. c. p. XIIsq.], etiam correctorem simili exemplari usum esse apparet atque translatorem ipsum.

III. DE RVSTICO DIACONO COLLECTIONIS TVRONENSIS CORRECTORE

Collector Turonensis [*T*] se ad operis finem peruenisse significat subscriptione ultimæ epistulæ [76] adnexa [p. 203, 28]: IVVANTI DEO EXP̄L̄ TRANSLATIO PRIMA EPHESENI CONCILII AMEN D̄Ō GRATIAS. pro hoc finis testimonio posuit corrector: *emendaui et distinxi interpretationem sanctae synodi, deo gratias* neque, sicut ille, in hoc termino substitit, sed opus etiam maius proprio studio ac labore adiecit, per numerationis continuationem aliisque rationibus quas uol. 4 p. VIII exposui, testando hanc nouam et illam antiquam atque a se emendatam unius operis esse partes. sicut in altera parte, in priore quoque usus est bibliotheca Acœmetarum monasterii Constantinopolitani; in notis enim aut a codicis *m* librario ipso aut ab alio qui eodem utebatur exemplari, margini adscriptis non raro refertur de codice Acymitensium [p. 23, 3. 35, 16. 37, 19. 38, 1. 39, 7. 40, 29. 44, 4. 84. 114, 12. 119, 15. 174. 181, 5. 17. 185, 31; quæ p. 43, 2 olim extabat nota, nunc ita detrita est, ut legi non possit]. ter adnotantur uariæ lectiones, quarum duae [p. 114, 12. 181, 17] in codice illo solo extare dicuntur speciemque præ se ferunt interpolationis, tertia [p. 185, 31] ad allocutionis formulam pertinet et in Græcorum codicum parte inuenitur. plerisque autem inter istas notas, ut de prorsus obscuris et corruptis p. 172, 28/29. 173, 17. 19 taceam, comparatur codicis Acymitensium contentus uel ordo uel numeratio cum ea collectione quam uertendam sibi proposuit translator; cf.

p. 84 in codice Acym̄ post hanc [ep. 28 = V 65] legitur relatio clericorum de sancta synodo in qua Dalmatius supscripsit [ep. 37 = V 86]

p. 174 in Acym̄ hæc [ep. 61 = V 108 A 59, deest in Collectionis *SD* parte primaria] non iacet

p. 119, 15 post hanc [ep. 45 = V 105 S 71 A 50] in Acym̄ petitio cleri Constantinopolitani epistula Scientes uestram pietatem multam curam facientem [ep. 48 = V 103 S 72 A 53; notanda est concordantia cum *SD*]; post hæc monumenta ‹de› Cypriis [A 81] et petitiones ‹de› duabus ecclesiis singulorum episcoporum Europæ [A 82]

p. 181, 5 [ep. 68 = V 110] in Acym̄ iacet post satisfactionem Cyrilli ad imperatorem Theodosium [= V 118].

Hac ultima nota probatur codicem istum non uersionis Latinæ, sed Græcum fuisse; Cyrilli enim apologeticus ad Theodosium nullum anticum habuit translatorem Latinum. cauendum igitur ne in errorem inducant notulæ quædam quæ ad epistulas ante synodum pertinent:

p. 37, 19 ex alia translatione: iacet in codice Acymitensium ad Flauianum Rufum uel ad Iohannem XIIII[a] ipsa [= ἡ αὐτή, quod *a pari* uertendum erat]

p. 38, 1 in alia translatione hoc habetur: in Acymitensium XXII iacet

p. 44, 4 alia translatio: in Acymitensium XCIII

p. 40, 29 . . . . [*abscissa*] translatio: in Acymitensium nonagesimo primo

Quacumque ratione istam aliam translationem intellegendam esse duxeris, de hoc non dubitabis quin diuersa sit ab ipso codice Acœmetarum; immo significari apparet codicem quendam Latinum unde notulæ de codice Acœmetarum Græco desumptæ sunt. quem codicem Latinum librarius codicis *C*, id est archetypi codicum *m* et *v*, *aliam* appellauit *translationem*, ut eum distingueret ab exemplari uersionis antiquæ *T*, quod ex illo emendabat, quamuis parum apte translatio appellaretur codex cui Cælestini epistula Latina non translata inerat. ceterum ex numeris quibus epistulæ ante synodum in codice Acœmetarum signatæ erant, hi tantum notati sunt:

p. 35, 16 XI = CT 9 V 24 S 14 A 22. quæ præterea in m^2 legitur notatio *in Acymitensium iacet XCI*, eam falso huc delatam esse apparet ex ea quae extat p. 40, 29

p. 37, 19 XIIII = CT 13 V 12 S 18 A 9

p. 23, 3 XV = CT 7 V 5 S 12 A 13

p. 38, 1 XXII = CT 14 V 16 S 21 A 35

p. 39, 7 XXIII = CT 15 V 17 S 22 A 36

p. 40, 29 XCI = CT 16 V 13 S 19 A 16

p. 44, 4 XCIII = CT 19 V 14 S 41 A 20

Hac ex paucitate neque contentus neque ordo collectionis quam codex Acœmetarum continebat, restitui potest; id tantummodo conicere licet epistulas V 13 et 14 initio omissas in appendice quodam locum habuisse.

Monasterii Acœmetarum codices strenue et indefesse explorauit Rusticus diaconus, postquam ei breui ante mortem Iustiniani contigit ut ex Thebaide quo relegatus erat, Constantinopolim rediret; quomodo ex illis studiis laboribusque exorta sit noua Gestorum Chalcedonensium recensio, exposui in dissertatione de his Gestis [*Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 2]. neque noua recensio uersionis antiquioris Gestorum Ephesenorum eo tantum illi similis est quod utrique eiusdem bibliothecæ codices adhibebantur; idem est consilium uersionem exemplari Græco artius accommodandi, idem studium codices conferendi, eadem ratio non totas sententias, sed sententiarum

partes uel singula uocabula uersionis antiquioris corrigendi; sicut illic, hic quoque minutiarum etiam nimis scrupulosa est obseruantia, quæ e. g. epitheta episcoporum εὐλαβέστατος et θεοσεβέστατος uno eodemque quale est *reuerentissimus* uel secundum usum Occidentalem *beatissimus* siue *uenerabilis* reddere nolit, sed inter *reuerentissimus* et *religiosissimus* anxie discernat. sunt quædam utrisque Gestis communia; monumenta eorum quæ Ephesi d. 22. m. Iul. a. 431 acta sunt, ex gestis alterius synodi Ephesenæ Chalcedone lecta, Cyrilli epistula altera ad Nestorium et epistula de pace ad Iohannem et primi et tertii, sicut primario numerabatur, consessus monumentis insertae sunt, neque frustra comparatio inter utraque Gesta instituitur, dummodo uersiones antiquiores eædem uel fere eædem sint. quod accidit in Cyrilli epistula ad Iohannem, cuius ea uersio quæ in Collectione Veronensi [*U*] extat, in Gestis Chalcedonensibus utrobique, et in prima et in tertia actione [KK^3] redit neque a Collectione Turonensi [*T*], unde desumpta est, nisi raro discrepat. atqui utraque noua recensio Gestorum et Ephesenorum [*C*] et Chalcedonensium [RR^3] frequentia tam arti consensus exempla præbet, ut uni eidemque correctori ascribi debeant; cf.[1])

p. 188, 15 διαβεβαιουμένου] affirmante *CRR*^{3} fide [*uel* fidem] dicente *TUKK*^{3}
16 καὶ αὐταῖς λέξεσιν] et ipsis uerbis *CR* sicut ipsis uerbis *R*^{3} sicut *TUKK*^{3}
24 δέ] autem *CRR*^{3} tamen *TUKK*^{3}
24/25 τῇ ὁμολογίαι τῆς οἰκείας ἀσθενείας ἀποκλείοντες] confessione propriæ infirmitatis præexcludentes *CR* confitentes propriam infirmitatem pro excludendis tamen [tamen *om.* *R*^{3}] *TUKK*^{3}*R*^{3}
26 ἐν οἷς] in quibus *CR*^{3} *om.* *TUKR*
p. 189, 5 ἐνανθρωπῆσαι] inhumanatus *CR*^{3} homo factus *TUKK*^{3}*R*
7 μὲν κοινοποιοῦντας] quidem communificantes *CRR*^{3} coniungentes *TUKK*^{3}
8 δέ] uero *CRR*^{3} *om.* *TUKK*^{3}
13 αἵ τε παρ' ἡμῖν καὶ αἱ παρ' ὑμῖν] nostræ et uestræ *CR* uestræ et nostræ *TUK*
p. 190, 6 γάρ, om. unus codex] enim *CRR*^{3} *om.* *TUKK*^{3}
9 ὤν] existens *CR*^{3} ens *R* *om.* *TUKK*^{3}
ὡς] ut *C* sicut *R* tamquam *R*^{3} *om.* *TUKK*^{3}
11 ἕνωσιν] unitionem[2]) *CRR*^{3} unitatem *TUKK*^{3}
17 ἀλλ'] sed *CR* *om.* *TUKK*^{3}*R*^{3}
p. 191, 17 μακάριον] beatum *CR* beatissimum *TUKK*^{3}*R*^{3}
19 καί] et *CR* *om.* *TUKK*^{3}*R*^{3}.

At præter nouam gestorum Chalcedonensium recensionem extat alterum quoque Rustici opus, dialogus contra Acephalos, primo ab Iohanne Sichardo in Antidoto contra diuersas hæreses [cf. uol. V 2 p. 1] Basileæ 1528, tum a Gallandio in Bibliothecæ patrum t. XII editus non sine codicis subsidio, corruptelis tamen et lacunis adeo deuastati, ut magna pars ipsius Rustici disputationum uix possit intellegi. quod eo molestius est quo huc usque mihi quidem nullus codex innotuit qui librum istum contineat. tamen Baluzii exemplum secutus excerpsi eos locos quibus scriptiones

1) In exemplis Gestorum Chalcedonensium adferendis utor recensione a me ipso ex codicibus confecta, sed nondum edita.

2) Huic correcturæ, id est discrepantiæ inter ἕνωσιν et ἑνότητα in Latino quoque sermone conseruandæ multum operæ datum esse a *C*, id est a Rustico, ex indice uocabulorum perspicies.

quæ Actis Ephesenis insunt, laudantur, neque sine fructu; quamuis enim Rusticus more suo uersionem non unam semper eandemque sequatur, tamen haud raro extant eiusmodi concordantiæ cum recensione *C*, quæ fieri non potest quin ad eundem referantur auctorem. incipere liceat a Cyrilli epistula ad Iohannem:

p. 189, 5. 7. 8. 190, 17. 191, 17. 19 eas habet lectiones Rusticus quas supra ex *CR* siue CR^3 siue CRR^3 enotaui, quarum imprimis ea quæ extat p. 189, 7 digna est quæ animaduertatur propter uerbum mirum atque nouum *communificantes*. accedunt

p. 188, 27 τοιγαροῦν] igitur *CRust.* etenim $TUKRK^3R^3$

p. 189, 1 τὸν αὐτόν] eundem *CRust. om.* $TUKRK^3$ *post* nobis *coll.* R^3 *cum nonnullis codicibus Græcis*

p. 190, 16 τὴν θείαν τοῦ λόγου φύσιν] diuinam naturam uerbi *C* diuinam uerbi naturam *Rust.* naturam dei uerbi $TUKRK^3R^3$

29 παραιτούμενοι] uitantes *CRust.* metuentes $TUKRK^3R^3$

p. 191, 17 ὀρθοδόξως] orthodoxe *CRust.* recte $TUKRK^3R^3$

Sequatur Cyrilli epistula altera ad Nestorium, in qua Collectio Veronensis [*U*] tam presse sequitur Turonensem, ut eius quasi alter sit testis

p. 21, 4 καί] et[2] *CRust. om. TU*

6 ἀλλ'] sed *CRust. om. TU*

9 μόνην et μόνον] solam *CRust.* solum *TU*

11 ἀμφοῖν] ambobus *C* ambobus *et* ambabus *Rust.* utrisque *TU*

12 ἀνηιρημένης] interempta *C*, *Rust. quater*, consumpta *Rust. p. 48ª Gall.* ablata *TU*

13 ἀποτελεσασῶν] perficientibus *CRust.* perfecerunt *TU*

13/14 θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος] deitate et humanitate *CRust.* deitatis et humanitatis *TU*

15 καίτοι] et certe *C* dum certe *Rust.* licet *T* cum *U*

τὴν ὕπαρξιν] subsistentiam *CRust.* essentiam *TU*

23 ἑνωθείς] adunatus *C* unitus *Rust.* adunitam *TU*

28 πάλιν] rursus *CRust.* iterum *TU*

παθεῖν] passus *CRust.* pati *TU*

p. 22, 5 ὅτι] quia *CRust. om. TU*

12 πάλιν] rursus *CRust. om. T* iterum *U*

19 ἔχειν] habere *C* si sic habeatur *Rust.* dicere *TU*

κἂν εἰ] uel si *C* uel si *et* uel certe si *Rust.* licet *TU*

Item res se habet in Nestorii epistula ad Cyrillum

p. 25, 26/27 τῆς οἰκειότητος] propriificationis *CRust.* proprie factæ *T* proprietatis *U*

30 κἀκείνων] et illis *C* et ab illis *Rust.* illis *TU*

Multus est Rusticus in adferendis excerptis Ephesenis ex patribus, quæ dupliciter et in nr. 24 et in nr. 46 Collectionis *TC* extant:

p. 70, 20. 124, 10 καινοπρεπῶς et καινοπρεπής] noui decoris $C^{24}C^{46}$*Rust.* nouo modo $T^{24}T^{46}U$

p. 71, 20. 125, 6 quia quasi *ex Græco* C^{46} quia *et* quoniam *Rust.* quasi $C^{24}T^{24}T^{46}U$

imprimis excerptum XIIII ex Gregorio Nazianzeno laudare solet:

p. 72, 9. 125, 21 ὅλωι] toto $C^{24}C^{46}$*Rust.* in toto $T^{24}T^{46}U$

p. 72, 18. 125, 30 ἐκπέσοι] decidat C^{24}*Rust.* excidet $T^{24}T^{46}$ excidat $C^{46}U$

p. 72, 19. 125, 31 μέν] quidem C^{24}*Rust. om.* $T^{24}T^{46}C^{46}U$

p. 72, 20/21. 125, 32/33 εἰ καὶ οὕτως ὁ Παῦλος τὸ ἐντὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸ ἐκτὸς προσηγόρευσεν] etsi sic Paulus quod interius [intus *Rust. p.* 52^{b}. 53^{a}] est [est om. C^{46}*Rust.*] hominis et quod exterius [foris est *Rust. p.* 52^{b} 53^{a}], appellauit [appellauerit C^{46} nominauit *Rust. p.* 53^{a}] $C^{24}C^{46}$*Rust.* licet etiam [et ita *U*] Paulus interiorem hominem et exteriorem [interius hominis et exterius *U*] appellauerit $T^{24}T^{46}U$

p. 72, 22. 125, 34 τὰ ἐξ ὧν] ea ex quibus $C^{24}C^{46}$*Rust.* ex quibus $T^{24}T^{46}U$

p. 72, 24. 126, 2 τὰ ἀμφότερα] ambo C^{24}*Rust.* utraque $T^{24}T^{46}C^{46}U$

ibid. EN συγκράσει] unum commixtione C^{24}*Rust.* in [summæ unitionis in T^{24}] contemperatione $T^{24}T^{46}U$

p. 72, 25. 126, 3 θεωθέντος] deitato $C^{24}C^{46}$*Rust.* deificato $T^{24}T^{46}$ *U*. hæc concordantia grauissimi momenti est; quin enim Rusticus ipse inauditum illud *deitato* propter rationes dogmaticas finxerit, dubitari uix potest

p. 72, 26. 126, 4 ἔμπαλιν] conuerse C^{46} e conuerso *Rust.* e contrario $T^{24}C^{24}U$ contrarie T^{46}

p. 73, 4. 126, 10 θεοκτόνων] deicidis $C^{24}C^{46}$*Rust.* dei interfectoribus $T^{24}T^{46}U$

p. 73, 6. 126, 12 παρεγγράπτους εἰσάγουσιν] subinscriptos inducunt C^{24}*Rust.* inscriptos dicunt id est adoptiuos T^{24} parengraptos dicunt, id est inscriptos $T^{46}C^{46}$ fictos, quod Græci perigraptos uocant, dicunt *U*

p. 73, 7/8. 126, 14 κἄν] uel si C^{46}*Rust.* quamuis $T^{24}T^{46}U$

Hæc sufficient, puto, ut Rusticus Gestorum Ephesenorum uersionem antiquam siue Collectionem Turonensem emendasse Collectionisque Casinensis pars prior hanc ipsam illius recensionem repræsentare probetur. atqui istius Collectionis alteram partem ab eodem collectam et translatam esse qui priorem emendauit, constat: demonstratum igitur est Bolotouium ante hos fere quinquaginta annos recte opinatum esse, cum Collectionis Casinensis partem alteram Rustico diacono Gestorum Chalcedonensium emendatori ascriberet. ceterum illum opus Ephesenum post Chalcedonense aggressum esse olim exposui [*Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 2 p. 16].

Sicut in optimo codice Parisino 11611 præter adnotationes criticas etiam multæ aliae a Rustico marginibus adscriptæ leguntur, similes in codice Casinensi *m* inueniuntur. acris trium capitulorum defensoris contra Cyrillianos præ se ferunt nonnullæ malitiam, cuius uestigia multa in altera Collectionis Casinensis parte extant, cf.

p. 113, 30sq. *not ipsos petisse audientiam imperatoris.* petuntur Cyrillianorum mandatarii quod Chalcedone cum Orientalibus disputare noluerint.

p. 156, 9 *ab hinc pessima exempla uertibilium rerum et perituraruṁ.*

p. 175, 24 *n̄ contra litteras Caprioli.* gloriantur Cyrilliani quod Africa uniuersa sibi consedeat, sed in litteris quas Capriolus episcopus Carthaginis ad synodum destinauit, scriptum est neque in Africa synodum congregari neque alium nisi unum Bessulam diaconum mitti potuisse [p. 81, 14sq.].

Eo qui contra Acephalos librum scripsit, digna est adnotatio p. 175, 31 *n̄ unde sibi nomen Acephali reppererunt*; clerico Occidentali conuenit concilia contra Pelagianos et Cælestianos ut rem memorabilem adnotare [p. 173, 4]; hominem Iustiniano infestum, qui episcopos sedes mutare non sine ui cogebat, prodit adnotatio p. 178, 13.

Rusticum non uersionem tantum, sed etiam exemplaris Græci lectiones codicum Græcorum ope instructum correxisse multis docetur locis; inprimis luculentum exemplum præbet sacra ad Cyrillum destinata V 8. cauendum autem ne eius auctoritati nimium fidei tribuatur; non desunt loci quibus codices non meliores secutus sit.

Quamuis sermonem Græcum bene didicisset multosque translatoris antiqui errores ab eo satis feliciter correctos quauis fore pagina probetur, tamen præter non pauca uitia quæ intacta reliquit, extant quoque quæ minus bene egerit quam ille; cf.

p. 73, 16. 126, 17 φυτά = plantaria; arbores *T*
p. 106, 30 ὑποζυγίων = subiugalibus; iumentis *T*
p. 111, 6 συστροφή = coeuersio; cœtus *T*
p. 100, 6 καλλινίκων = decentissimorum; *om. T*
ex altera collectionis parte addo:
uol. 4 p. 12, 22 μελωιδός = dulciuocus
p. 116, 28 ἀκήρυκτον = infandum.

IIII. CANONVM EPHESENORVM VERSIO LATINA

Canones proprie dicti Ephesi a neutra parte constituti sunt, sed concilium Cyrillianorum postquam d. 17. m. Iul. a. 431 Iohannem Antiochenum et sodales communione priuauit, ita tamen ut peccatum confessis restitutio non negaretur, litteras encyclias [V 91] ad omnes ecclesias destinauit quibus huic decreto sex alia supplementi gratia addebantur. iterum eadem epistula ubique diuulgata est a synodo quæ Constantinopoli aderat circum Maximianum recens ordinatum et septem Cyrillianorum mandatarios [V 113]. quæ decreta adiecto illo de fide quod finem facit actionis de Charisio [A 77, uol. I 7 p. 105 sq.], in collectionem quandam canonicæ similem composita sub finem s. VI adhibuit Iohannes Scholasticus in Collectione L titulorum, unde canones Ephesii quibus adcreuerant decretum de episcopis Cypriis [A 81] et epistula synodica ad episcopos Pamphyliae [A 83], recepti sunt initio s. VII in Collectionem XIIII titulorum.

Quæ omnia longe aliena sunt ab antiquissima illa canonum collectione cuius uel ante concilium Constantinopolitanum ad finem perductæ memoria apud Græcos tota fere interiit, seruata tamen est in uetustis collectionibus Latinis. quibus canones Constantinopolitanos et Chalcedonenses primo non infuisse, sed postea uario modo esse insertos certum est, Epheseni autem canones ne in istis quidem additamentis inueniuntur, desunt etiam in Dionysiana. uir ille pro sæculi illius barbarie minime indoctus neque librorum ope destitutus qui collectionis canonum Hispanæ formam primariam confecit, cum concilia Græciæ, ut eius uerbis utar, componeret neque Ephesenum omittere uellet, aliter canonum defectui mederi nesciuit nisi ita ut in eorum locum Cyrilli epistulam tertiam ad Nestorium alteriusque ad eundem partem reponeret. paulo post, opinor, accidit casu quodam, quem ut extricarem, mihi huc usque non contigit, ut una sola uersio canonum Ephesenorum in codice quodam s. VII non anteriore canonum collectioni cuidam accresceret, unde in tres peruenit, quos Friderici Maassen indefessa sedulitas detexit [p. 472. 544], duos quidem Dionysianæ recensionis Bobbiensis [*O*]. Ambrosianum S 33 sup. s. VIIII [*y*] et Vercellensem 111 s. XI [*z*], tertium Parisinum 3858c s. XII [*P*]. ex quibus eam, ne quid Actis Ephesenis deesse uideatur, hoc loco edere constitui.

Incipiunt capitula regularum canonum Ephesini concilii num̄ VIIII

De episcopis qui in sancto concilio minime fuerunt et de eis qui destiterunt et se hæreticis applicuerunt

De episcopis qui reliquerunt sanctum concilium et apostatis se applicuerunt

De his ⟨qui⟩ ab hæreticis prohibiti sunt recta sapere

1—p. XVIII 7 *P om. O*
1 regulare *P* 2 destituerunt *P* 5 qui *om. P*

De clericis similiter qui destiterunt
De condemnatis pro nequissimis actibus
De confirmatione rectæ fidei uel de his qui ab hæreticis ueniunt ad catholicam ecclesiam
Vt non liceat cuiquam episcoporum inuadere prouinciam ad alium pertinentem ⟨et⟩ ordinationem facere
De his qui non audiunt instituta ecclesiastica et aduersantur rectæ fidei
Expliciunt capitula

INCIPIVNT REGVLAE EPHESENI CONCILII NVMER̄ VIII DE EPISCOPIS QVI IN SCŌ CONCILIO MINIME FVERVNT ET DE HIS QVI DESTITERVNT ET SE HÆRETICIS APPLICVERVNT.

I Quoniam oportet etiam absentes qui in sancto concilio non interfuerunt, sed in prouinciis remanserunt, non ignorare quæ disposita sunt, notum facimus uestræ sanctitati ut siue metropolitanus prouinciæ destitit a sancto et uniuersali concilio et applicuit se congregationi apostasiæ aut post hoc se applicauerit et sectam Nestorii sapuit aut sapuerit, hic contra episcopos prouinciæ agere aliquid non potest utpote omni ecclesiastica communione a modo de concilio repulsus et iam inefficax constitutus, sed etiam ipsius prouinciæ episcopis et qui in circuitu sunt metropolitanis qui orthodoxe sapiunt, subiaceat, ut omni modo et de gradu episcopatus eiciatur.

DE EPISCOPIS QVI RELIQVERVNT SCM̄ CONCILIVM ET APOSTATIS SE APPLICVERVNT

II Si qui prouinciales episcopi defuerunt a sancto concilio et apostasiæ se applicuerunt aut applicare temptauerint et postquam subscripserunt in depositione Nestorii, iterum recurrerunt ad conuentum apostasiæ, hos omni modo secundum quod placuit sancto concilio, alienos esse sacerdotii et a gradu suo eiectos.

DE HIS QVI AB HÆRETICIS PROHIBITI SVNT RECTA SAPERE

III Si qui et in quacumque ciuitate clerici a Nestorio uel eis qui cum eo fuerunt, prohibiti sunt recta sapere, et hos proprium recipere gradum decreuimus, generaliter autem clericos qui uniuersali et orthodoxo concilio similia sapiunt uel sapuerint, nunc aut postea in qualicumque tempore eis episcopis qui destiterunt aut desistere temptant et transgrediuntur sanctos canones et fidem orthodoxam, iubemus nullatenus subiacere quocumque modo uel tempore.

DE CLERICIS SIMILITER QVI DESTITERVNT

IIII Si qui clericorum destiterint et ausi fuerint clam aut publice Nestorii sectam sapere, et hos esse depositos a sancto concilio.

1—V *Græce extant in uol.* 1 3 p. 27, 21—28, 14
4 et *om. P*
O [= *yz*], *P*
8 regulæ *O* statuta *P* epheseni *O* huius *P* numer̄ VIII *O om. P* 10 destituerunt *P* 11 *numeri ex O* 14/15 et — sapuerit *om. P* 16 ammodo *P* 17 et *om. y* 19. 20 *om. P* 21 siquis *OP, corr. O* se *om. P* 21/22 applicauerunt *P* 22 et *P* sed *O* 23 recurrunt z^{corr} secundum quod *yP om.* y^{corr} *z* 25 *om. P* 26 uel ab *P* 27 recte *P* 29 eis episcopis *scripsi* et epis̄ *P* eos epos̄ *O* 32 *om. P* 33 destiterunt *P* fuerunt *P* clam aut *O* clamare *P* nestorii sectam *O* nestorium recta *P* 34 *in fine add.* iubemus y^{ms}

DE CONDEMNATIS PRO NEQVISSIMIS ACTIBVS

V Quanti pro nequissimis actibus condemnati sunt a sancto concilio aut a propriis episcopis et eis extra canonicam obseruationem secundum suam in omnibus indifferentiam Nestorius uel qui eius sectam sapiunt, reddere temptauerunt aut temptauerint communionem aut gradum, nihil prodesse et hos oportere nihilo minus esse depositos iudicauimus.

DE CONFIRMATIONE RECTÆ FIDEI VEL DE HIS QVI AB HÆRETICIS VENIVNT AD CATHOLICAM ECCLESIAM

VI Definiuit sanctum concilium alteram fidem nulli licere proferre aut conscribere seu componere præter eam quæ definita est a sanctis patribus qui in Nicæa congregati sunt cum sancto spiritu; qui autem præsumpserint componere fidem alteram aut producere aut proferre uolentibus conuerti in agnitionem ueritatis aut ex paganismo aut ex Iudaismo uel ab hæresi quacumque, hos, si quidem sint episcopi aut clerici, alienos esse episcopos episcopatu et clericos clericatu; si uero laici sint, anathematizari. simili autem modo, si comprehensi fuerint siue episcopi siue clerici siue laici aut sapientes aut docentes ea quæ in prolata expositione a Charisio presbytero pro humanatione unigeniti filii dei continentur, hoc est horrida et peruersa Nestorii dogmata, quæ subter adnexa sunt, subiaceant definitioni huius sancti et uniuersalis concilii, certo constituto ut episcopus quidem ab episcopatu deponatur, clericus autem similiter decidat a clero; si autem laicus sit, et hic anathematizetur sicut prædictum est.

Item in supra scripto VI. canone: Similiter et si qui uelint quæ de singulis acta sunt in hoc sancto concilio, quocumque modo commouere, sancta synodus definiuit, si quidem episcopi uel clerici sint, proprium omni modo amittant gradum; sin autem laici, eos sine communione esse.

VT NON LICEAT CVIQVAM EPISCOPORVM INVADERE PROVINCIAM AD ALIVM PERTINENTEM ET ORDINATIONEM VEL DISPOSITIONEM IN EA FACERE

VII Causam contra ecclesiasticas sanctiones et constitutiones sanctorum patrum nouiter factam et omnium libertatem maculantem adnuntiauit deo amabilis coepiscopus Reginus et qui cum eo sunt religiosi episcopi Cypriensis prouinciæ Zenon et Euagrius. unde quia communes passiones maioris egent sanitatis sicut et maiorem læsionem afferentes, si neque consuetudo prisca subsecuta est episcopum Antiochenæ ciuitatis in Cypro facere ordinationes, quemadmodum per suos libellos et proprias uoces docuerunt religiosi uiri qui sanctum concilium adierunt, inlæsi et sine uiolentia permaneant qui sanctarum ecclesiarum Cypriensium præsules sunt secundum constitu-

---

VI *Græce extant in A 77 [uol. I 7 p. 105, 20 sq.]*
VII *Græce extant in A 81 [uol. I 7 p. 122, 1—20]*
21—24 *redeunt infra sub numero* VIII
O [= yz], P

1 *om. P* 3 et hæ eis *P* 4 sectam *O* recta *P* temptauerunt aut temptauerint *P* temptauerunt *y* temptauerint y^{corr} *z* 5 gradum eis *P* 7 firmacione *P* 11 præsumpserit *O* 13 quacumque hos] hos quicumque *P* sunt *P* 15 siue[3]] aut *P* 16 in *om. z* 16/17 humana natione *P* 20 a clero decedat *O* 21 si quid *P* 23 ammittat *z* si *P* 24 eos *om. P* 25 cuiquam *om. O*, *corr.* y^{mg} 26 in ea *om. P* 27 causam *om. O* 29 qui *om. O* cyprensis *yP*, *corr. y* zenorius *P* 31 neque] et *P* 32 et in *P* 34 cyprensium *P*

tionem sanctorum et uenerabilium patrum manentes, secundum pristinam consuetudinem per se manuum impositiones religiosorum episcoporum facientes. id ipsum autem et per alias dioceses et in omnibus prouinciis obseruetur ut nullus deo amabilium episcoporum prouinciam alteram non constitutam ex antiquo sub eius uel antecessorum suorum manu occupare audeat, sed et si quis occupauit et sub se uiolenter fecit, eam restituat, ut minime patrum constitutiones transgrediantur nec sub uelamine sacerdotali superbia potestatis irruat sæcularis nec lateamus libertatem paulatim amittentes, quam nobis donauit suo sanguine dominus noster Iesus Christus omnium hominum liberator. uisum est igitur sancto et uniuersali concilio seruari unicuique prouinciæ pura et sine uiolentia sibi pertinentia iura secundum antiquam consuetudinem licentiam habente tradere metropolitano exemplaria gestorum pro totius prouinciæ munitione.

DE HIS QVI NON AVDIVNT INSTITVTA ECCLESIASTICA ET ADVERSANTVR RECTÆ FIDEI

VIII Similiter et si qui uelint quæ de singulis acta sunt in hoc sancto concilio quocumque modo commouere, sancta synodus definiuit, si quidem episcopi uel clerici sint, proprium omni modo amittant gradum; sin autem laici, eos sine communione esse.

EXPLICIVNT REGVLÆ EPHESENI CONCILII NVMERO VIII

Comparatione cum canonum Græca collectione XIIII titulorum instituta apparet eam qua hic translator usus est, non prorsus eodem modo dispositam esse. ut totum epistulæ encycliæ [V 91] initium [uol. I 3 p. 26, 8—27, 20] finemque decreti de Cypri episcopis [uol. I 7 p. 122, 20—22] omissum esse prætermittam, primo illic inserebatur decretum contra symbolum a Charisio prolatum epistulæ encycliæ ante illius canonem ultimum ita ut hic quasi appendix adiceretur, tum addebantur constitutio de Cypro et iterum canon ille ultimus sub proprio numero, quæ perturbatio ex duplici recensione facile explicatur. prorsus deerat sicut in collectione L titulorum epistula synodica ad episcopos Pamphyliæ. notandum præterea Cælestii mentiones esse deletas et uno certe loco in canone III translatorem exemplari usum esse simili atque collectionis XIIII titulorum recensionem Patmensem.

VIII *Græce extant in V 91 uol. I 3 p. 28, 15—17*
OP
1 manentes] *postulatur* atque 3 per — dioceses *P* in alias dioceses *y* in aliis diocesibus $y^{corr}z$ 6 transgrediatur *P* 7 lædamus *O* 9 pura *P* puræ *O* pure y^{corr} 10 habentem *O* 11 metropolitanum *O* 16 gradum amittant *O* 17 *om. P*

Monachii mense Iunio a. h. s. XXVIIII

E. Schwartz

COLLECTIONIS CASINENSIS

SIVE SYNODICI A RVSTICO DIACONO COMPOSITI

PARS PRIOR

C = Collectio Casinensis

v = Codex Vaticanus 1319 s. XII

m = Codex Casinensis 2 s. XIII

T = Collectio Turonensis

p = Codex Parisinus Bibliothecae Nationalis 1572 s. VIIII

a = Codex Parisinus Armamentarii 903 s. X ex p descriptus

i = Codex Vaticanus 4978 s. XIIII

q = Sanctum magnum Ephesinum concilium . . . numquam antea typis editum ex bibliotheca Antonii Contii, Iuris utriusque doctoris, et Antecessoris ir uniuersitate Biturigum eiusdem cura et diligentia transcriptum et fideliter ad Autenticum exemplar comparatum. Parisiis, apud Sebastianum Niuellium uia Iacobaea sub Ciconiis 1574

S = Collectio Salzburgensis

w = Codex Vindobonensis 489 s. X

r = Codex Vaticanus 1320 s. XV

B = Codex Berolinensis 79 s. VIII/VIIII

H = Epitome Hispana

H^m = Codex Merseburg. 104 s. VIIII

H^u = Codex Veronensis LXI s. VIII

‖ — ‖ inclusi sunt loci a Rustico correcti

|| IN NOMINE DOMINI NOSTRI IESV CHRISTI INCIPIT TRANSLATIO PRIMI EPHESINI CONCILII CONTRA PRAVA DOGMATA NESTORII ALMAE CONSTANTINOPOLIS ECCLESIÆ. LEGE FELICITER

INCIPIT EPISTVLA BEATI CYRILLI AD MONACHOS ||

I 1 Cyrillus presbyteris et diaconibus patribus monachorum et || his || qui uobiscum solitariam uitam adepti et in dei fide stant collocati, dilectissimis et desiderabilibus in domino salutem. Venerunt quidem aliqui eorum qui uobiscum sunt, secundum consuetudinem in Alexandrinam ciuitatem; me uero requirente et uehementer sciscitante si per uestigia paternæ mansuetudinis || ambulantes || et uos ipsi, in fide recta et inmaculata clarere festinantes || conuersationeque || præcipua nobilitati, abstinentiæ laboribus rigaremini, uera arbitrantes pascua propter bonitatem eligere || fortiter || decertari, nuntiauerunt illi hæc quidem apud uos sic se habere, adicientes quia priscas uirtutes munificentius augeatis. necessario itaque ego gaudebam mensque mea magnanimitate lætabatur, suas faciens filiorum uirtutes, et merito. est enim incongruum nutritores quidem puerorum uirtutibus iuuenum congaudere et si quid ab eis agatur laudabile arte, hoc uelut quandam coronam suis capitibus applicare illorumque fortitudine participari decorem, nos autem cum simus patres spiritales et uos doctrinis ad bona certamina perungamus, ut || motus carnis || euincentes et respuentes in peccatum incidere et a satana temptatore deuinci palmam percipiatis, non potiore quam illi || deo amabili || magnani-
2 mitate || laetantes inpleri ||. quapropter, sicut ait discipulus saluatoris, omne 2 Petr. 1, 5-8
studium conferentes ministrate in fide uestra uirtutem, in uirtute || autem || scientiam, in scientia || uero || continentiam, in continentia || uero || patientiam, in patientia || autem || pietatem, in pietate || uero ||

I *Graece extat in V 1 S 1*

C [= *vm*], *T* [= *a* (*usque ad* 19 motum), *p* (*inde a* 19 corporis), *iq*], *S* [= *wr*], *B*

1—4 IN NOMINE — MONACHOS *C* IN NOMINE DOMINI NOSTRI IESV CHRISTI [*huc usque om. i*] incipit translacio primi ephesini concilii Tractatus primus beati cyrilli alexandrini epi de incarnacione dni ad tocius egypti monachos contra nestorium constantinopolitanum epm *iq om. a SB* 5—7 Cyrillus — salutem *om. iq* 5 his *om. a* 6 nobiscum *iq* in *om. C* 8 alexandrinae ciuitatis *v* 9 ambularent *T* 10 conuersatione *ai* conuersatione et *q* 11 precipue *C* nobilitatis $v^{corr}B$ regarimini *a* regeremini *iq* 12 fortiter *om. T* 14 magnanimiter *iq* 15 incongruum *CaB* congruum $v^{corr}a^{corr}iqS$ 16 non congaudere *B* laudabile arte hoc *SB* hoc laudabile arte *C* arte laudabile [laudabili *iq*] hoc *T* uelut *om. m* 17 fortitudinem *iq* decore *v* 18 patres *om. m* perunguamus *S* perungamus *a* perurgamus *B* perurguamus *C* perurgeamus $w^{corr}iq$ 19 motum corporis *T* 20 potiorem *v* portiorem *m* porciore *i* illa w^{corr} deo amabili *om. T* 21 laetari *TB* impleri *om. TB* 23 autem *om. T* uero *om. T* continentia *T* abstinentia *CSB* 24 uero *om. T* autem *om. T* uero *om. T*

fraternam dilectionem, in fraterna dilectione caritatem. hæc enim dum uobis præsentia sunt et abundant, non segnes nec infructuosos facient in cognitione Iesu Christi. ego namque reor || oportere || eos qui eligunt intellegibilem in Christo uitæ gloriam et sacram perambulare uiam, primum quidem simplici et inuiolata nobilitari fide, deinde ei augendam esse uirtutem, quo facto studere ditari Christianæ scientiæ sacramentis et ad perfectam
Eph. 4, 13 scientiam ualde consurgere. hoc || enim || arbitror esse quod dictum est in uirum uenire perfectum, in mensuram ætatis plenitudinis eius. prudentia itaque monachis conueniente uestros accingentes lumbos dimicate contra passiones animarum simul et corporum; sic enim eritis clari atque probabiles et in || spei bono quod || sanctis est || præparatum ||. sit autem in uobis præ omnibus aliis recta fides et quæ omnino reprehendi non possit. sic enim uos ipsi pietatis sanctorum patrum uestigia sequentes commorabimini cum eis in mansionibus supernis et in tabernaculis cælestibus habitabitis, de quibus sacratissimus Esaias
Ies. 33, 20 meminit dicens: oculi tui uidebunt Hierusalem; ciuitas || diues ||, tabernacula quæ non || commouebuntur ||.

3 || Clara igitur quia et dignæ continentiæ uobis est uita, recta quoque et inuiolata insidet fides, unde non nescio? || conturbatus || uero || non mediocriter sum audiens quia tumultus quidam ad uos pessimi peruenerunt et circumeunt aliqui simplicem uestram soluentes fidem ac uerbis inanibus excitant populum interrogantes atque dicentes sanctam uirginem utrum dei genetricem an non oporteat nominare. || et || erat equidem melius a talibus quæstionibus uos modis omnibus abstinere et
1 Cor. 13, 12 quæ uix possunt uelut in speculo et in ænigmate contemplari sapientia || perfecti || et mente || præcipui ||, omnino nec tangere (|| suptiliora || namque || contemplationum || etiam perfectorum transcendunt sensum); sed quia iam || semel || hi sermones ad uestrum peruenisse probantur auditum et forsitan nituntur aliqui contendere et eis qui non sunt mente robusti, || quod attinet ad ipsos ||, inserere ueluti quodam aculeo læsionem, oportere || necessario || iudicaui pauca, carissimi, apud uos de his uerba proferre, non ut contendatis, sed potius ut si qui contra uos insurgunt, illorum uanitatibus ueritatem obicientes ipsi erroris dispendia declinetis et aliis sermonibus competentibus prodesse ualeatis tamquam fratribus suadentes ut antiquam fidem ecclesiis a sanctis apostolis traditam in suis animabus habeant sicuti quandam pretiosissimam margaritam.

4 Miratus itaque sum si omnino quidam dubitant utrum dei genetrix an non dicenda sit sancta uirgo. si enim est deus dominus noster Iesus Christus, quomodo non dei genetrix, quæ peperit uirgo? hanc nobis tradiderunt fidem sacri

---

C [= *vm*], *T* [= *piq*], *S* [= *wr*], *B*

2 infructuosos uos *iq* 3 faciet *CwB* cogitatione *B* namque] nunquam *C* oportere *om. T* 4 gloria *mw* glorie *iq* 5 simplicem et inuiolatam *v* fidem *pC* eis w^{corr} 6 studere ditari] istud hereditari *C* 7 enim *om. T* 11 spe bona quae *T* praeparata *T* 12 aliis *om. v* si *C* pietates *C* 13 commoramini *pw* 15/16 uel ierusalem habitationem opulentam tabernaculum quod numquam transferri potest m^2 *in mg.* 15 ierusalem habitationem opulentam *v* VIII *litteras eras. m* quae est ciuitas w^{corr} uiuens *T* 16 mouebuntur *T* 17/18 clara — nescio *om. T* 17 claret *v* 18 unde uero *SB* non *del. w* uero] enim *T* 19 quidem *w* apud *B* pessime *C* 20 exercitant *S* 22 et *om. T* equidem *vpSB* quidem *miq* 23 in^2 *om. B* 23/24 perfectos — praecipuos *pSB* 24 omni non haec *B* omnino non *iq* suptiliores *TSB* contemplationes *T* 25 semel *om. T* 26 forsan *S* 27 quod — ipsos] hoc ipso *T* 28 necessarium *T* 30 errores *p* 31 fidem et *m* 34 quidem *S* 36 sancti *v*

discipuli, || etsi || sermonis memoriam non fecerunt; || sic || sapere didicimus a patribus sanctis. denique laudandæ memoriæ pater noster Athanasius exornans Alexandrinæ ecclesiæ sedem in cunctis || numero || quadraginta et sex annis et contra nefandissimorum hæreticorum adinuentiones inexpugnabilem quendam et apostolicum obiciens intellectum et uelut odorifero unguento suis conscriptionibus omnem satians mundum || et || cui pro rectitudine et integritate dogmatum omnes pariter attestantur, de sancta et consubstantiali trinitate nobis componens librum, in tertio sermone superius et inferius dei genetricem uocat uirginem sanctam, necessario || uero || utar eius uoce ipsis sermonibus sic habente

Intentio igitur hæc est et figuratio diuinæ scribturæ, sicuti sæpe diximus, duplicem in ea esse de saluatore || annuntiationem ||, et quia semper deus fuit et est filius, uerbum existens et splendor et sapientia patris, et quia nouissime propter nos carnem assumens ex uirgine dei genetrice Maria homo factus est. c. Arian. 3, 29

Et post alia rursus: Plurimi siquidem sancti fuerunt et omni peccato puri; Hieremias autem et ex uentre sanctificatus est || et || Iohannes || dum || adhuc in utero || portaretur, || exultauit in || gaudio super || uoce dei genetricis Mariæ. c. Arian. 3, 33 Ier. 1, 5 Lc. 1, 41

Dignus itaque uir, et || confidere oportet quia || non diceret || aliquid eorum || quæ sacris non conueniunt libris. quomodo enim a ueritate frustraretur ita clarus et famosissimus et in || ipsa sancta magnaque synodo || id est || Nicæna || per tempus || congregata || coram omnibus ammirabilis? nondum quidem episcopatus sede percepta, sed magis inter clericos constitutus, attamen propter sapientiam aliamque mansuetudinem et subtili ualde incomparabilique prudentia tunc quidem assumptus est a beatæ memoriæ Alexandro episcopo eratque cum sene uelut filius patri ducatum ad utilia quæque præbens et ad singula uiam quæ erant agenda, demonstrans.

Et quia uerisimile est quosdam se putare ex ipsa scribtura || sacra et || diuinitus inspirata || hunc sermonem || refellere et super hæc || dicere || sanctum illum magnumque concilium [uideri] neque dei genetricem dixisse domini matrem neque omnino tale aliquid definisse, age || igitur || age, et || nunc, prout est possibile, || monstremus de intellegendo dispensationis Christi mysterio quo || quidem || modo a diuina scribtura nobis sit prædicatum, et quid ipsi dixerint patres immaculatæ fidei definitionem proferentes, inspirante scilicet eis sancti spiritus ueritate. non enim erant qui loquebantur, ipsi secundum saluatoris uocem, sed spiritus dei et patris, qui loquebatur in eis. Mt. 10, 20 cum enim ita probatur quia deus secundum naturam || sit || qui ex sancta

---

C [= *vm*], *T* [= *piq*], *S* [= *wr*], *B*

1 licet *TSB* sermones *p* sic quoque *T* 3 numero *om. T* 4 adinuentionem *B* 5 abiciens *C* 6 et[1] *om. TSB* 9 uero *CS om. B* namque *T* in ipsis *v* 11 ea *om. B* annuntiationem [ἀπαγγελίαν] *C* promissionem [ἐπαγγελίαν] *TSB* deus semper *C* 14 omni — puri] mundi ab omni peccato *B* 15 et[2] *om. T* dum *om. T* 16 portaretur *om. T* gaudio super *om. T* uocem *CB* 17 et *om. m* confidere — quia] fiducia pollens [pollens et *B*] *TSB* aliquid *scripsi* aliquis *C om. TSB* eorum *C* ea *TSB* 19 ipso [ipsum *B*] s̄c̄o magnoque [magno *B*] concilio *TB* 19/20 niceno per tempus [tempora *T*] congregato *TB* 21 constitutus] reputatus *iq* sapientia *p* aliamque] animique m^2 *in mg.* 22 et] et pro m^2 *in mg.* subtilem — incomparabilemque prudentiam w^{corr} 25 se putare] reputare *w* putare *r* sacra *om. TSB* et *om. TS* 26 hunc sermonem *om. T* insuper *B* dicere [φάναι] *CSB om. T* 27 uideri [φαν]ναι] *CpSB* uidere *iq*; *delere praetermisit Rusticus* 28 igitur *C* nunc *TSB* nunc — possibile] uelut sub uno [ἑνὶ *pro* ἕνι] *TSB* 29 quidem *om. T* 30 dixerunt *Ci, corr.* m^2 defensionem *iq* 32 saluatores *p* 33 ita *om. C* est *T*

uirgine natus est, nullum reor omnino segnem ut intellegere dubitet aut loqui quia dei genetrix sit dicenda, sed aperte profiteri, || et nimium consequenter. || sic || uero || se habet nostræ fidei symbolum

6 Credimus in unum deum patrem omnipotentem, omnium uisibilium inuisibiliumque factorem; et in unum dominum Iesum Christum filium dei, natum ex patre unigenitum, hoc est ex substantia eius, deum ex deo, lumen ex lumine, deum uerum ex deo uero, natum non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt quæ in cælo et quæ in terra, qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit et incarnatus est et || inhumanatus est ||, passus || est || et resurrexit tertia die, ascendit in cælos, || inde || uenturus iudicare uiuos et mortuos; et in spiritu sancto.

7 Hæresium igitur inuentores perditionis sibimet ipsis et aliis || foveas || fodientes, in || tantum || sensuum || uanitatis || lapsi sunt, ut putent et dicant recentem esse filium et sub æqualitate creaturarum, ut subsisteret, esse productum a deo et patre. et eum qui est ante omne sæculum et tempus, magis autem || sæculorum || factorem principio || temporis || circumscribentes fatui non erubescunt, minorantes autem secundum quod eis uidetur, æqualitatem eius et gloriam a patre, eminere eum aliis uix concedunt, mediatorem || uero || esse dicentes dei et hominum neque summitatem eminentis gloriæ sortitum neque creaturarum præsidentem mensuris. quis || ergo, putas, || est qui et diuina excellentia minor et creaturae mensuris præest? inconsiderata omnino res est et locus aut ratio nulla conspicitur inter creatorem et creaturam. abstrahentes igitur eum, quantum ad ipsos est, a sede diuinitatis, filium et deum
Deut. 6, 13 nominant et adorandum existimant, || certe || palam clamante lege: dominum deum tuum adorabis, et ipsi soli seruies, || nec non || per uocem quoque Dauid deo
Ps. 80, 10 dicente Israhelitis: non erit in te deus recens neque adorabis deum
8 alienum. sed illi quidem tamquam planum iter tritumque ueritatis relinquentes
Prou. 9, 12 ad foueas petrasque procedunt et, sicut ait Salomon, axibus agri sui errauerunt et coaceruant manibus sterilitatem; nos autem, quibus diuinum lumen in mente coruscauit, ab illorum stultitia recedentes et eligentes sapere incomparabiliter meliora et sanctorum patrum sequentes fidem, natum dicimus uere ex dei || et || patris substantia filium deodecibiliter et ineffabiliter, et in subsistentia quidem intellegi propria, || eadem uero || substantia unitum genitori, et esse quidem in eo, habere uero rursus in semet ipso patrem. confitemur || ergo || esse lumen ex lumine, deum ex deo
Hebr. 1, 3 secundum naturam æquæ || pulcritudinis || et æquæ operationis figuramque et splendorem et per omnia || quæque æqualis mensuræ habendum || et nullo modo immi-

---

C [= *vm*], *T* = [*piq*], *S* [= *wr*], *B*

2 genetrix dei *p* et — consequenter *om. T* sic uero *mB* sic ergo *v* sic enim *T* siue *S* sicut w^2 4/5 et inuisibiliumque *p* 9 et^2 *om. SB* homo factus *T* est *om. T* est *om. TSB* 10 ad *iq* inde *C om. TS* sedet ad dexteram patris *B* 10/11 $\overline{\text{spm}}$ $\overline{\text{scm}}$ m^2 *iq* 12 haereseum *SB* foueam *T* 13 in tantam m^2 *TS* intenta *B* sensum *v* sensu *m*, *corr.* m^2 uanitates *m* uanitate *v* uanitatem *Tm*^{2}*SB* 15 saeculorum *CB* saeculorum et *S* ante saecula et *T* 16 temporis *om. T* 17/18 aliis uix *TSB* aliis qui uix *m* aliqui uix *v* aliis quisuis m^2 18 uero *om. TSB* 19/20 ergo putas *C* etenim *TSB* 23 nominantes *C* certe *om. TSB* clamantem *C* legem *p* 24 et adorabis et *B* nec non *C* et *TSB* 26 delinquentes *m* 27 procedunt] confugiunt *iq* salamon *vq* solomon *B* axibus] aucibus *B* a gressibus m^2 *in mg.* 29 coruscat *S* 30 et *om. TB* 31 $\overline{\text{dm}}$ decibiliter m^2*iq* subsistentia quidem] substantiam fidem *B* 32 eademque *T* 33 autem *TSB* 34 gloriae *T* operationes *p* 34/35 figuraque et splendore *S* 35 quaeque — habendum] aequaliter habentem *T*

nuendum. sic || enim || annumerato spiritu sancto sancta et consubstantialis trinitas in una unitur natura diuinitatis.

9 Sed scribtura quidem diuinitus inspirata carnem dicit factum || ex deo || uerbum, Ioh. 1, 14 hoc est unitum carni animam habenti rationalem; sequens autem euangelicas prædicationes sancta et magna synodus dixit ipsum unigenitum, qui ex substantia dei et patris natus est, per quem omnia et in quo omnia, propter nos homines et nostram salutem || descendisse || quidem de cælis et incarnatum et || inhumanatum || passum et resurrexisse et quia secundum tempora ueniet iudex; nominauerunt autem ex deo uerbum unum dominum Iesum Christum. contemplandum || utique || quomodo unum dicentes filium, || dominum quoque || eum et Christum Iesum nominantes, ex deo et patre natum dicunt || atque || esse unigenitum et deum ex deo et lumen ex lumine,
10 natum et non factum et consubstantialem patri, cum utique possit dicere quilibet quia Christi nomen aptetur non solum Emmanuhel, sed etiam in aliis hoc positum inueniamus. ait enim alicubi deus de electis et sanctificatis in spiritu: nolite tangere Ps. 104, 15 christos meos et in prophetis meis nolite malignari. sed etiam sacratissimus Dauid unctum in regem a deo per manum Samuhel christum domini Saul 1 Reg. 24, 7 appellat. et quid hoc dicam, cum facile sit considerare uolentibus inspicere eos qui in fide Christi iustificati sunt et sanctificati in spiritu, || ista uocatione honoratos. || Ambacum denique propheta Christi sacramentum et per eum salutem præconatus est dicens: egressus es ad salutem populi tui, ut saluos facias christos tuos. Hab. 3, 13 ergo Christus nomen conuenit non || solo || et specialiter, sicuti dixi, Emmanuhel, sed etiam aliis omnibus quicumque sancti spiritus gratia fuerint uncti. factus namque est ex re sermo et ab unguento uncti, id est a chrismate christi uocantur. quia uero etiam nos ipsi huiusmodi gloria digna⟨que⟩ quærere gratia ditati sumus, adfirmat dicens sapientissimus Iohannes: et uos unctionem habetis a sancto 1 Ioh. 2, et iterum: non opus habetis ut doceat uos aliquis [aliter], sed sicut eius 20. 27 unctio docet uos. scribtum uero est etiam de Emmanuhel: Iesum e Naza- Act. 10, 38 reth, quia unxit eum deus spiritu sancto et uirtute. sed etiam sacratissimus Dauid ad eum alicubi dicit: dilexisti iustitiam et odisti iniquitatem; Ps. 44, 8 propterea unxit te deus, deus tuus, oleo lætitiæ præ consortibus tuis. quid ergo uidebit aliquis amplius in sancta uirgine præter alias, licet peperisse eam dicat Emmanuhel? nihil enim absurdum est etiam si uoluerit || quis || matrem
11 uniuscuiusque unctorum Christi nominare genetricem. || sed || multum interest et incomparabilibus differentiis gloriæ et eminentiæ saluatoris nostri || excludens || ea quæ nostra sunt. nos enim famuli sumus, ille uero naturaliter dominus et deus, licet factus sit nobiscum et in his quæ sunt nostra, dispensatiue. propterea et beatus

---

C [= *vm*], *T* [= *piq*], *S* [= *wr*], *B*

1 enim *C* etiam *TSB* 3 ex deo] dm̄ *T* 6 et propter m^2 7 aduenisse *T* humanatum *m* hominem factum *T* 9 itaque *TSB* 10 dominumque *pi* deumque *q* et^2 *om. iqSB* 11 atque] et *T* 12 et^1 *om. S* quia] qui et *iq* 13 nomine *q* hemmanuheli *m* 15 in *om. B* 16 unctus *v* rege *vprB* lege *m* samuhelis *m* 18 honoratos ista uocatione *T* 19 abacuc *iqw*^{corr}*r* abbacuc *C* p̄conatus est salutem *m* 21 xp̄i *v* soli *mw*^{2} solum *T* sicut *pq* 22 factum *m* 23 unigenito *B* 24 dignaque quaerere *scripsi* digna quaerere *vm*^{2} querere digna *m* dignaque uere *TS* dignaque uera *B* dicati *pSB* 26 aliter sed sicut *mpB* sed aliter sicut *v* sed sicut aliter *S* sed sicut *p*^{corr}*iq*; ἄλλως *et* ἀλλ' ὡς *confusa* 27 emmanuhele *v* emmanuhelem *m* iesu *C* e *v* ex *SB* a *T*, m^2 *in ras.* 28/29 sacratissimus dauid etiam *v* 30 eleum *B* 31 audebit *iq* 32 emmanuhelem *C* quispiam *T* 33 immo *T* 34 glorie et minentie *m* a gloria et eminentia m^2 excludens ea *vSB* excludentia *m* excludens m^2 munientis ea *T* 35 nostra] monstrata *iq* et dn̄s et ds̄ *B*

Ephes. 5, 5 Paulus Christum eum nominauit et deum, ita dicens: hoc enim estote cognoscentes quia omnis fornicator aut immundus aut auarus, quod est idolorum cultor, non habet hereditatem in regno Christi et dei. ergo alii quidem omnes, sicut dixi, erunt utique || et nimis consequenter || propter quod uncti sunt, christi; solus autem Christus etiam deus uere, qui Emmanuhel est, neque ueritate frustrabitur, si quis uoluerit dicere quoniam aliorum || quidem || matres Christi quidem genetrices, non tamen || etiam || dei genetrices, sola uero præter illas sancta uirgo et Christi genetrix simul et dei genetrix intellegitur ac || dicitur ||. genuit enim non purum hominem secundum nos, sed incarnatum potius et hominem factum ex deo patre uerbum. nuncupamur etenim et nos ipsi per gratiam dei, uerumtamen non ita deus filius, sed natura magis et ueritate, licet caro sit factus.

12 Sed forsitan illud ais: dic mihi, putasne diuinitatis mater facta est uirgo? || et || ad hæc quoque dicimus quia natum quidem est indubitanter ex ipsa substantia dei et patris uiuens atque subsistens eius uerbum et sine principio in tempore existentiam habet, semper coexistens genitori et in eo et cum eo et existens et intellegendus, in nouissimis autem sæculi temporibus, quoniam caro factum est, hoc est unitum || est || carni animam habenti rationalem, natum dicitur etiam carnaliter per mulierem. assimilatur autem quodam modo natiuitati secundum nos sacramentum eius. matres etenim terrenorum, ministrantes naturæ ad nascendum, habent quidem in uulua coagulatam paulatim carnem et ineffabilibus quibusdam dei operationibus procedentem et || perficiendam || in specie humana, immittit autem animali spiritum deus quo nouit
Zach. 12, 1 modo; format namque spiritum hominis in || eum || secundum prophetæ uocem. altera || uero || carnis et altera similiter animæ ratio est. sed licet sint istæ solummodo || ex terra || corporum matres, attamen totum parientes animal, || dico uero || quod ex anima constat et corpore, non partem peperisse dicuntur, neque dicere potest aliquis, || ut puta si dicamus || Elisabeth carnis quidem genetricem, non tamen || iam et || animæ genetricem; peperit namque animatum baptistam et tamquam unum ex ambobus hominem, anima dico et corpore. tale aliquid gestum percipimus et in generatione Emmanuhel. natum etenim est, sicuti dixi, ex dei patris substantia unigenitum eius uerbum; quia uero carnem assumens et propriam eam faciens appellatus est etiam filius hominis et factus secundum nos, nihil, reor, absurdum || est || dicere, magis autem et necessarium confiteri quia natus est secundum carnem per mulierem, sicuti denique et hominis anima cum proprio corpore nascitur et tamquam unum reputatur ad illud, licet altera natura præter illam intellegatur et sit secundum propriam rationem. et si uoluerit quispiam cuiusdam matrem dicere quia est quidem || genetrix || carnis, non tamen etiam animæ genetrix, nimis superflue loquitur; peperit enim, sicuti dixi, bona arte compositum ex dissimilibus animal et ex duabus quidem, uerumtamen hominem unum, manente quidem utroque hoc quod est, con-

---

C [= *vm*], *T* [= *piq*], *S* [= *wr*], *B*

1 scitote m^2iqS 3 cultor] seruitus *iqw* 4 sicuti *T om. B* et—consequenter *om. T* 5 cuncti *C, corr. v* est et *C, corr. m* 6 a ueritate *m* quidem *om. T* quidem sunt m^2 7 non—genetrices *om. C, corr.* m^2 *in mg.* etiam *om. T* 8 profertur *T* 10 ex deo patre] dei *iq* nuncupabamur *m* et *om. iq* 12 et *om. T* 13 hoc *B* ex *om. C, corr.* m^2 15 et[1] *om. S* 16 est[2] *om. TB* 18 similatur *S* natiuitatis *S, corr. w* 21 perfectam *TSB* 22 eo *T* uoce *p* 23 ergo *T* 24 terrenorum *T* dico uero *om. T* 25 partemque *B* 25/26 potest aliquis] possis *iq* 26 ut—dicamus *om. T* sic *m* 26/27 iam et *om. T* 29 sicut *SB* 31 factum *C, corr.* m^2 est *om. T* 36 quidam *m* genetrix *om. T* 37 sicut *B* dissimilibus naturis w^{corr} duobus iqw^{corr} 38 manentem *miqB*

currentibus autem uelut ad unitatem naturalem et quasi contemperantibus ad inuicem || quidquid || uelut proprium utriusque est.

18 Quia uero necessaria nimis est || unitio || in Christo, considerare facile et omnino sine labore est etiam ex aliis multis. si || enim || uidetur, age, beati Pauli perscrutemur uoces, perfectum sensum || et, || sicuti possibile est, subtiliter adtendentes. ait enim de unigenito: qui cum in forma dei esset, non rapinam arbitratus est esse æqualis deo, sed semet ipsum exinaniuit, formam serui suscipiens, in || similitudinem || hominum factus, et habitu inuentus ut homo, humiliauit semet ipsum. quis igitur est || ille qui est || in forma dei || et || rapinam non arbitratus est esse æqualis deo? aut quomodo exinanitus || est || et descendit ad humilitatem et formam || serui ||? si quidem in duos diuidentes unum dominum Iesum Christum, id est in hominem et uerbum ex deo patre, eum qui ex sancta uirgine natus est, dicunt sustinuisse exinanitionem, separantes ab eo dei uerbum, præostendendum est quia et in forma et æqualitate intellegitur et fuit || patris sui ||, ut etiam exinanitionis sustineret modum, in hoc quod non fuit, descendens. sed nihil creaturarum est, si secundum propriam intellegatur naturam, in patris æqualitate. quomodo ergo exinanitus dicitur, si natura homo existens natus est secundum nos ex muliere? dic mihi, ex qua seniori eminentia homine potiore ut esset homo, descendit? aut quomodo intellegitur assumpsisse, tamquam non habens in principio, serui formam, qui naturaliter conuersatus est inter homines et sub iugo Phil. 2, 6—8

14 seruitutis || positus ||? sed, aiunt, utique qui naturaliter et uere et liber filius ex deo patre uerbum, in forma genitoris et ei æqualis || existens ||, inhabitauit in homine nato per mulierem, et hoc est exinanitio et humilitatis causa et in serui formam || humiliatum ||. ita, o boni uiri, habitare solum in homine dei uerbum sufficit ei ad exinanitionem, et cautum est dicere quia ita suscepit serui formam et iste eius erit humilitatis modus? || certe audio || dicentem sanctis apostolis: si quis me diligit, uerbum meum || custodit ||, et pater meus diligit eum, et ad eum ueniemus et mansionem apud eum faciemus. audis quomodo in || eis qui se diligunt [se] ||, cohabitare sibi et ipsum dixit deum et patrem? putas ergo ipsum uacuatum dabimus et similem sustinuisse humilitatem filio et serui formam suscepisse, quia diligentium se animas sanctas facit || mansiones ||? quid autem spiritus habitans in nobis? putas et ipse inhumanationis dispensationem adimplet an certe per solum filium gestum dicimus causa salutis omnium atque uitæ? amoue Ioh. 14, 23 2 Tim. 1, 14

15 sic superfluam et uanam omnino sententiam. humiliauit igitur semet ipsum || illud || uerbum || quod || in forma dei et patris || existit ||, quando factum caro, sicut Iohannes ait, natum est per mulierem, et qui natiuitatem habet ex deo patre, etiam secundum nos sustinuit pati propter nos. nam doceant ipsi quomodo ex deo patre Ioh. 1, 14

C [= *vm*], *T* [= *piq*], *S* [= *wr*], *B*

2 quod *T* 3 unitas *T* considerat *C*, *corr.* m^2 4 tamen *TSB* 5 et *om.* *T* 7 esse se *C* equalem *mr* 7/8 accipiens *iB* 8 similitudine *TS* 9 ille — est] qui cum esset *T* et *om.* *T* 10 est^2 *om.* *T* 11 seruilem *TSB* 12 eum *om.* *B* 14 praeostensum *iq* 15 patris sui *om.* *T* 18 potiore homine *C* 21 est positus *T* aiunt] aliud *B* quia m^2B quod v^{corr} 22 formam *vSB*, *corr.* *w* exsistit *T* 23 et^2] et esse m^2 forma *iq* 24 humiliatio v^{corr} inhabitasse *T* o boni] aborti *B* 26 certe audio] cum audiam quippe *T* 27 custodit *C* custodiet m^2w^{corr} custodiat *TSB* diliget m^2iq 28/29 in — se *CSB* in [*om.* *q*] diligentibus se *iq* intellegentibus se *T*, se^2 *deleui* 30 humiliatum *q* 31 se suas m^2 mansiones [μονάς] *C* solas [μόνας] *TSB* 32 putatis *C*, *corr.* *m* adimpleuit m^2 33 gestam *iq* causam *iq* 35 illud *om.* *T* quod *om.* *T* exsistens *T* factus *m* sicuti *pq* 36 natus m^2

uerbum Christus intellegatur atque dicatur a nobis. si ab ungendo Christus nomi-
Ps. 44, 8 natur, quem unxit pater oleo exultationis || siue || sancto spiritu? si quidem proprie eum qui ex eo et solo natus est, deum uerbum et hoc esse dicunt || uerum ||, ignorant quomodo et unigeniti naturæ contumelias inferunt et dispensationis cum carne sacramenta corrumpunt. si enim unctus est sancto spiritu deus existens uerbum, eguisse eum sanctificationem etiam nolentes || confitebuntur omni modo || secundum superiora adhuc tempora, quibus nondum unctus sine || participatione || erat || adhuc || donationis postea ei donatæ. || quod || uero sanctificatione priuatur, nutat per naturam neque intellegitur omnino inexpertum peccato aut || certe a || posse delinquere. sustinuit ergo et mutationem ad meliora forsitan uerbum. quomodo
Mal. 3, 6 ergo idem ipse adhuc et non est mutatus? et si deus existens uerbum et in forma et æqualitate patris ungebatur et sanctificabatur, dicet quilibet forsan uel ex causa ad obscuros intellectus perductus, quia forte et ipse pater eguit sanctificatione, magis autem iam etiam maior ipse apparuit filius, si sanctificatus est quidem ipse æqualis existens ei et in forma ante sanctificationem, at ille permansit in quibus fuit semper et est, nequaquam ad meliora sumens crementum, per sanctificationem || uero || secundum similitudinem filii. maior autem iam || et || ambobus uidetur spiritus [sanctus]
Hebr. 7, 7 sanctificans eos, si || quidem || est indubitatum quia absque ulla contradictione quod minus est, a meliore benedicitur. || sed || hæc sunt inania et horribilia et magnæ anxietatis crimina. sancta enim est per naturam consubstantialis trinitas, sanctus pater, sanctus autem et filius substantialiter æquali modo, similiter autem et spiritus. ergo quantum ad propriam naturam, non est sanctificatum solitarie ex patre uerbum.
16 si quis autem putet eum qui ex sancta uirgine natus est, unctum et sanctificatum solum et ideo nominatum Christum, dicat transiens si sufficit unctio ad monstrandum eum qui unctus est, æquæ gloriæ et æquæ sedis deo qui super omnia. et si quidem sufficit, et hoc || dicant || quia est uerum: uncti sumus et nos; et testabitur dicens
1 Ioh. 2, 20 sanctus Iohannes: et uos unctionem habetis a sancto. erimus ergo sub æqualitate forsan et nos ipsi deo prohibebitque, reor, penitus nihil etiam assidere ei,
Ps. 109, 1 sicuti denique et ipse Emmanuhel. dictum est enim ad eum: sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. adoret
Hebr. 1, 6 etiam nos supernorum spirituum sancta multitudo; quando enim inquit, introducit primogenitum in orbem terrarum, dicit: et adorent eum omnes angeli dei. sed nos quidem, etsi sancto uncti sumus spiritu, adoptionis quidem ditamur
Ps. 81, 6 gratia uocamurque etiam dei, nostræ uero naturæ mensuram non || ignorabimus ||. sumus enim ex terra et || degimus || inter seruos; at ille est non in quibus nos, sed
17 natura et uere filius et omnium dominus et de cælis. et nequaquam dicimus, recte sapere eligentes, carnis factum patrem deum neque ipsam deitatis naturam natam

---

C [= *vm*], *T* [= *p, iq usque ad* 12 ex causa], *S* [= *wr*], *B*

1 intelligitur *C*, *corr. m*^{2} 2 aut *TSB* 3 quod uerum *T* 5 est *om. S* $\overline{\text{spū}}$ $\overline{\text{scō}}$ *w* 6 sanctificatione *C*^{corr}*iqw*^{corr} confitentur *T* omni modo *om. T* 7 participio *T* adhuc *om. T* 8 quicquid *T* 9 certe *om. T* a *m om. vm*^{2} *SB* non *T* 10 et *m*^{2}*Tw*^{corr} ad *CwB om. r* 13—18, 11 ad obscuros — dicere anathema *om. iq* 13 sanctificationem *mB* 15 ad *CwB*, *corr. m*^{2}*w* illum *v* 16 uero *C om. TSB* 16/17 secundum *om. B* 17 similitudine *B* iam *om. B* etiam *TS om. B* in ambobus *B* $\overline{\text{scus}}$ *C om. TSB* 18 quidem *om. TSB* 19 sed *CB* si *TS* 21/22 substantialiter — ex] substantia e *B* 26 dicunt *TSB* 27 ergo] autem *S* 29 ipsi *T* a] ad *T* 34 filii dei *w*^{corr} ignorabimus *Cw*^{corr} ignorauimus *SB* ignoremus *T* ignoramus *m*^{corr} 35 degimus *C* habitamus *TB* degimus habitamus [habitamusque *r*] *S* inter] in *C* 37 natum *C*, *corr. m*

per mulierem, nondum assumentem humanitatem; copulantes autem magis ad unitatem et ex deo natum uerbum et ex sancta uirgine perfecte hominem, unum Christum Iesum et dominum || adorabimus ||, neque diuinitatis terminis foris ponentes propter carnem, neque || uero || in humanitatem puram deponentes propter similitudinem nostram. sic intelleges ex deo natum uerbum spontaneam sustinuisse exinanitionem; sic humiliauit semet ipsum, formam serui suscipiens, secundum naturam propriam liber; sic semen Abraham adprehendit et communicauit sanguini et carni. nam si homo intellegatur purus secundum nos, quomodo aliud || naturaliter præter se || adprehendit semen Abraham? quomodo autem propriæ carni communicasse dicitur, ut per omnia fratribus similis sit? quod enim aliquibus assimilari dicitur, ex dissimili quodam ad hoc quod oportet assimilari, currit. Phil. 2, 8. 7 Hebr. 2, 16 Hebr. 2, 14 Hebr. 2, 17 11

18 adprehendit igitur semen Abraham et communicauit sanguini et carni dei uerbum, proprium faciens corpus quod ex muliere est, ut non solum existens deus, sed || iam et || homo factus secundum nos intellegatur propter || unitionem ||. quocirca ex duabus quidem rebus indubitanter, diuinitate et humanitate, Emmanuhel est, uerumtamen unus dominus Iesus Christus unusque et || uere || filius, deus simul et homo, et non homo deus factus sub æqualitate horum qui per gratiam, sed deus potius uerus in humana forma apparens propter nos. dat nobis autem fidem ad hoc et deiloquus Paulus dicens: cum autem uenisset plenitudo temporis, misit deus filium suum factum ex muliere, factum sub lege, ut eos qui || erant sub lege ||, redimeret, ut adoptionem reciperemus nos. proinde qui est qui missus est sub lege et ex muliere, sicuti dixit, factus, nisi quia rursus ipse qui supra leges quidem est sicut deus, quia uero etiam uocatus est homo, factus et sub lege, ut per omnia fratribus similis esset? denique tributum quidem reddebat simul cum Petro didragmon secundum Moysis legem; quia uero est liber sicut filius et lege superior sicut deus, || etsi || factus || est sub lege || sicut homo, docebat dicens: reges terræ a quibus accipiunt censum aut tributum, a filiis suis an ab alienis? Petro autem dicente ab alienis, intulit ipse: ergo liberi sunt filii. Gal. 4, 4 Matth. 17, 7 Mt. 17, 25. 26

19 || Cum sit || itaque || palam || quia non dicitur Christus || extra || carnem existens et uelut solitarie ex deo uerbum, cum deceat || eum potius || huiusmodi appellatio, quando factus est homo, age nunc, age, monstremus, ex ipsis ostendentes || fides || sacris litteris, quia deus secundum naturam est et ad unitatem || concopulatus ||, dico || uero eam quae est ad propriam || carnem; quo || uero || probato dei genetrix dicetur a nobis, et satis merito, sancta uirgo. quapropter propheta Esaias solum quia non etiam inhumanatum filium et cum adhuc nondum adesset, præostendebat || aduen-

---

C [= *vm*], *T* [= *p*], *S* [= *wr*], *B*

1 nondum *TS* non deum *CB* 3 adorabimus w^{corr} adorauimus *CS* adoremus *T* adoramus m^2B terminos C^{corr} w^{corr} 4 uero *om. T* 7 abrahae *T* 9 praeter se naturaliter *T* abrahae *Tr* 11 assimilare[1] *C* concurrit m^2 12 abrahae *Tr* 13 ut — existens] non solus *B* 13/14 iam et *CS* etiam et *B* etiam *T* 14 nos *om. m* intellegitur *B* unitatem *T* 16 et[1] *om. v* uerus *T* 18 autem uobis *v* deiloquus quia uero [qui uere w^{corr}] est liber sicut filius et legis *w*, *cf.* 25 19 multitudo *B* 20 sub lege erant *TB* 21 adoptionem filiorum *m* 22 sicut *CB* 23 lege est m^2 25 didragmon tamquam homo docebat uere *C* moyses *B* moysi *T* moses *w* mores *r* moysen w^{corr} legem — et *om. S* sicuti *CB* 26 licet *T* sit *T* sub lege *om. TSB* 27 accipit *m*, *corr.* m^2 accipitur *v* census *v* 29 cum sit *CSB* uere [= ὄντως] *T* palam est *TB* quia] cur *B* et extra *T* 30 doceat *mw*, *corr.* m^2 potius eum *TwB* appellatione *C*, *corr. m* 31 fides [= πίστεις] *CB* fidem m^2TS 32 copulauit *T* 33 uero *om. T* eam — propriam *SB* ad eam quae est propria *C* propriam *T* uere *T* dicitur *SB* 35 — p. 12, 1 aduenturum *om. T*

Ies. 35, 3-6 turum ||, dicens: confortamini manus remissæ et genua dissoluta; consolamini pusillanimes mente, confortamini, nolite timere. ecce deus noster iudicium reddit et retribuit; ipse || ueniet || et saluabit nos. tunc aperientur oculi cæcorum, et aures surdorum audient; tunc exiliet, sicut ceruus, claudus, et clara erit lingua mutorum. contemplare igitur quomodo et dominum uocat et deum nominat, cum utique loqueretur in spiritu, quia non hominem simpliciter deiforum sciebat || hunc || Emmanuhel neque tamquam instrumenti officio assumptum, sed deum uere inhumanatum. tunc || enim, tunc et || aperti quidem sunt oculi cæcorum, || audierunt uero et || aures surdorum; tunc etiam instar cerui claudus exiliuit, facta autem est etiam plana uox
Ies. 40, 9-11 mutorum. sic eum sanctis euangelistis prædicare iubebat spiritus dicens: super montem excelsum ascende qui euangelizas Sion, exalta in fortitudine uocem tuam euangelizans Hierusalem. || exalta ||, noli timere; dic ciuitatibus Iuda: ecce deus noster, ecce dominus cum uirtute || ueniet || et brachium cum dominatione. ecce merces cum ipso et opus in conspectu eius. sicut pastor pascet gregem suum et brachio suo congregabit agnos. apparuit enim nobis dominus noster Iesus Christus fortitudinem habens deodecibilem et brachium cum dominio, hoc est in potestate et
Matth. 8, 3 dominatione. denique etiam dicebat leproso quidem uolo, mundare, tetigit
Luc. 7, 14 autem lectum et suscitauit mortuum uiduæ filium. congregauit etiam agnos; pastor || est enim || bonus, animam suam ponens pro ouibus. unde etiam dicebat:
Ioh. 10, 15. 16 sicut cognoscit me pater, et ego cognosco patrem, et animam meam pono pro ouibus. et alias oues habeo, quæ non sunt ex || hoc || ouili, et illas || me || oportet adducere, et uocem meam || audient ||, et fiet unus grex et unus pastor. inchoans autem prædicationes eius etiam sanctissimus baptista neque diuinitatis instrumentum neque hominem simpliciter deiforum secundum quosdam, sed deum potius cum carne seu inhumanatum omnibus in Iudæa
Mt. 3, 3 euangelizabat, dicens: parate uiam domini, rectas facite semitas dei nostri. cuius itaque præcepit parare uias nisi Christi, hoc est in humana forma apparentis uerbi? sufficit || uero, ut || arbitror, ad fidem etiam sanctissimus Paulus, qui
Rom. 8, 31. 32 testatur dicens: quid ergo dicimus? si deus pro || nobis ||, quis contra nos? qui proprio filio non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit eum, quomodo non etiam cum ipso omnia nobis donabit? proinde || dic || mihi quomodo intellegatur dei || et || proprius filius, || qui || ex sancta uirgine. sicut || enim || proprium hominis nec non et uniuscuiusque aliorum animalium quod ex eo

---

C [= *vm*], *T* [= *p*], *S* [= *wr*], *B*

2 pusillos animes *w*, *corr. w* pusillus animes *B* 3 ueniet *om. T* 4 audient] patebunt *m*, *corr. m*^{2} 5 sicut ceruus clodus *TB* claudus sicut ceruus *S* 7 deiferum *S*^{corr} sitiebat *C* sentiebat *m*^{2} hunc *om. T* 8/9 tunc — et *CB* tunc etiam *T* etenim tunc *S* 9 audierunt — et *CSB* et audierunt *T* 10 clodus *TwB* plena *C*, *corr. m*^{2} 11 enim eum *m*^{2} 12/13 Sion — euangelizans *om. C* 13 exaltate *TSB* nolite *SB* dic *v* dicite *mTSB* 14 ciuitatibus contuli *w*, *corr. w* iudæ *C* 15 uenit *T* eo *B* 16 pascit *CSB* 17 congregauit *CB* agnas *wB*, *corr. w* 18 domino *w* 20 agnos *m*^{2}*r* agnas *CTwB* 21 enim est *TS* enim *B* ouibus suis *B* 22 cognoscet *S* 23 ouibus meis *B* hoc *om. T* ouile *CTwB*, *corr. mw* 24 oportet me *r* opportet *T* audiant *T* 26 deiferum *w*^{corr}*r* 27 dš *v* 29 in *om. S* apparenti *T* 30 uero ut *om. T* 31 dicemus *T* nos *T* 32 omnibus nobis *B* 33 etiam non *C* donauit *CSB* dicit *T* dicet *B* 34 dei proprius filius *TS* proprius dei filius *B* qui *om. T* 35 enim *om. T* proprium est *m*^{2} unius cuiuslibet *m*^{2}

|| secundum naturam || generatur, ita proprium dei quod ex substantia eius est, intellegetur atque dicetur. quomodo ergo proprius dei filius nominatus est Christus, qui etiam traditus est a deo et patre causa omnium salutis et uitæ? traditus || enim Rom. 4, 25
est || propter peccata nostra, et ipse iniquitates multorum portauit in 1 Petr. 2, 24
corpore suo in ligno secundum prophetæ uocem. palam ergo est quia unitatis cf. Ies. 53, 12
res assumpta necessarie proprium filium declarauit dei || id quod || ex sancta uirgine 6
est. corpus enim erat non alterius cuiuspiam secundum nos, sed magis proprium
ex patre existentis uerbi, || quod est || natum ex ea.

21 Si uero puram et solam attribuit aliquis ei instrumenti ministrationem, negabit
etiam inuitus || et || esse || secundum ueritatem || filium. || ponatur || enim quis uerbi 10
gratia homo sitque ei et || filius circa ea quae pertinent || ad lyram, artifex et ad psallendum optime || meditatus ||. putasne iste talis || reputabit || lyram et || hoc || cantilenæ
instrumentum in filii loco cum filio? quomodo ergo non est || insulsa ualde || hæc
res? lyra siquidem assumpta est ad ostensionem artis, ille autem || est || et præter
instrumentum filius genitoris. si uero dixerint quia adsumptus est ad ministrandum 15
qui ex muliere est, ut per eum fierent miracula et euangelicarum sanctionum prædicatio resplenderet, dicatur etiam unusquisque sanctorum prophetarum deitatis
instrumentum et ante alios sacratissimus Moyses, qui extendens uirgam mutauit Exod. 7, 20
quidem in sanguinem flumina, diuidens autem etiam ipsum mare per medios ire Exod. 14, 21
fluctus iussit filios Israhel, inferens quoque eam petris aquarum eas fecit matres et 20 Exod. 17, 6
fontem ostendit lapidem et mediator factus est dei et hominum et legis minister fuit Ps. 113. 8
ac populum præcedebat. nihil ergo plus in Christo et superior || quidem || in nullo 1 Tim. 2, 5
fuit præcedentium, qui uelut instrumentorum opere et officio æquali modo assumpti
sunt, inaniterque || uerbosatus || est forte sanctissimus Dauid illud dicens || quoniam || Ps. 88, 7
quis in nubibus æquabitur domino, et quis similis erit deo inter filios 25

22 dei? sed sapientissimus Paulus constitutum quidem inter famulos ostendit
Moysen, deum uero et dominum uocat || eum || qui ex muliere dispensatiue factus
est, hoc est Christum. sic enim scribsit: ideoque, fratres sancti, uocationis Hebr. 3, 1-6
cælestis participes, considerate apostolum et pontificem confessionis
nostræ Iesum fidelem || existentem || ei qui fecit eum, sicut et Moyses 30
in || tota || domo eius. ampliori enim iste gloria quam Moyses
|| dignitatus || est || pro quanto || maiorem honorem habet domus, qui
ædificauit eam. omnis enim domus fabricatur ab aliquo; qui autem
omnia fecit, deus est. et Moyses quidem fidelis in tota domo eius,
sicut || seruus || ad testimonium horum quæ dicenda erant; Christus 35
autem tamquam filius in domo sua; cuius domus sumus nos. contemplare igitur quomodo et humanitatis ei seruauit mensuram et supernæ gloriæ et

---

C [= *vm*], *T* [= *p*], *S* [= *wr*], *B*

1 secundum naturam] proprium *T* 1/2 intellegitur *CwB* 2 dicitur *CB* ergo nunc m^2 3/4 est enim *T* 5/6 in ligno — necessarie] sariae *B* 6 id quod] qui *TSB* 8 exsistentes *T* quod est *om. T* 9 negauit *CTSB*, *corr. mw* 10 et *om. T* uerum uerum *T* ponatur] uocatur *T* 11 ei *om. B* et *om. C* puer *T* circa—pertinent *om. T* 12 meditatur *T* reputauit *CSB*, *corr. mw* reputabitur quantum ad *T* hoc *om. T* 13 insulsa ualde] ualde leuis *T* 14 quidem *C* est^2 *om. T* 17 unus quis *TSB* 18 sacratissimos *S*, *corr. w* 19 sanguine *C*, *corr.* m^2 autem *om. C* medio *T* 22 praedicabat *C* quidem *om. T* 23 operum *m* 24 uerbosus *S* locutus *TB* quoniam *om. T* 25 et] aut *S* 26 set et m^2 27 uerum *vB* eum *om. T* desponsatiue *C*, *corr.* m^2 30 exsistere *T* moysen *C* 31 tota *om. TSB* amplioris *T* 32 dignitatus *vw* dignatus *mr* dignus habitus est m^2 *in mg.* dignus habitus *superscr. w* honoratus *TB* secundum quod *TB* 33 eum *v* 35 minister *T*

deodecibilis dignitatis attribuit celsitudinem. pontificem enim et apostolum dicens nec non et factum fidelem ei qui fecit eum, et ualde || bene || confirmans honoratum potius quam Moysen ait: secundum quod maiorem honorem habet domus, qui fabricauit eam; deinde infert: omnis enim domus fabricatur ab aliquo; qui uero omnia fabricauit, deus est. ergo statutus quidem est inter facturas et inter ea quæ fabricata sunt, sanctissimus Moyses, fabricator autem omnium ostensus est Christus, cum utique deus dicatur fabricare omnia; deus igitur et uerus indubitanter est. et Moyses quidem tamquam minister in tota domo fidelis, Christus autem tamquam filius in domo sua, cuius domus sumus nos,
2 Cor. 6, 16 deo quippe dicente per uocem prophetæ quia ego inhabitabo in eis et inam-
23 bulabo et ero eorum deus et ipsi erunt mihi populus. sed dicet aliquis forsitan: quæ differentia Christi et Moysi intellegenda est, si ambo facti sunt per mulieres? quomodo iste quidem famulus et tamquam in domo fidelis, hic autem etiam naturaliter dominus tamquam filius et in domo sua, hoc est nos? arbitror
1 Cor. 2, 16 autem ego rem omni esse claram, si tamen boni sensus est et mentem habet Christi secundum beatum Paulum. ille siquidem erat homo et sub iuga seruitutis, hic autem naturaliter liber tamquam deus et creator omnium, et exinanitionem || perpessus || uoluntariam propter nos. sed non hoc eum deodecibili gloria segregabit neque ex sublimissima || et || super || omnia || celsitudine remouebit aliquando. sicut enim
Ephes. 3, 17 nos eodem spiritu ditati (nam inhabitauit in cordibus nostris) constituti quidem sumus inter filios dei, esse tamen hoc quod sumus, non || destitimus || (sumus enim homines
Rom. 8, 15 naturaliter, || et certe dicentes || deo abba pater), sic et ipse qui ex dei et patris substantia ineffabiliter apparuit deus uerbum assumens || quod est hominis ||, honorauit quidem naturam, non tamen foris propriam excellentiam factus est, mansit autem et in humanitate deus. ergo non instrumenti officio assumptum esse || dicimus illum || ex uirgine templum, sed sequentes magis fidem sacrarum litterarum sanctorumque uoces carnem factum uerbum asseueramus secundum eos qui iam sæpius || a || nobis approbati sunt, modos. sic etiam posuit pro nobis suam animam. quia enim
Hebr. 12, 2 erat mors eius mundo salutaris, sustinuit crucem, confusionem contemnens, cum uita naturaliter existeret tamquam deus. quomodo ergo uita mortua fuisse || di-
24 citur || ? propria carne patiens mortem, ut appareret uita uiuificans rursus eam. age enim, || etiam || in nobis ipsis mortis perscrutetur modus: nonne omnis quilibet bene sapientium dicet cum terrenis corporibus animas non perire? || sed, || arbitror, hoc est nulli existentium dubium. || uerumtamen || hominis mors hoc quod accidit, nominatur. sic intelleges et in ipso Emmanuhel. erat siquidem uerbum tamquam in proprio corpore, quod ex muliere est, tradebatque illud morti secundum tempus, patiens quidem nihil in propria ipse natura (uita namque est et uiuificator), sed propria faciens quæ carnis sunt, ut etiam ipsius passio diceretur et unus omnium

---

C [= *vm*], *T* [= *p*], *S* [= *wr*], *B*

1 celsitudine *T* 2 bene *om. T* 3 maior est et maiorem m^2 4 eum *v* 5 omnia] eam m^2 fabricat *C* status *T* 8 uerus deus m^2 est $\overline{\text{xps}}$ m^2 11 dicit *CB* 12 moses *B* 13 quidem iste *v* autem *om. CSB* 15 ego — omni] ergo romani *B* omnino $v^{corr}m^2w^{corr}$ 16 subiugatus *CS* subiugatis *B* seruituti m^2TS 17 et^2 *om. C* passus *T* 18 segregauit *vSB* 19 et *om. T* omnes *T* 20 inhabitabit *mB* 21 desistimus *T* enim *Tr* autem *CB* tamen *w* 22 et — dicentes] dicentes utique *T* 23 humanitatem *T* 24 propria excellentia m^{corr} 25 dicemus *TB* 26 illud m^2w^{corr} *om. T* 27 caro *TSB* a *om. T* 28 animam suam *C* 30/31 dicetur *TSB* 32 etiam si *T* 33 dicit m^2B sed] et *T* sed ut m^2w^{corr} 34 esse m^2r tamen *T* 35 intellegens *m* intellegis *S* intellegit *B* 37 ipsa *C* 38 etiam] eadem *C*

|| compensatione || dignus mortuus pro omnibus redimeret proprio sanguine quicquid sub caelo est, et offerret deo et patri || eos || qui in omni terra consistunt. et hoc tamquam uerum beatus propheta Esaias præconatur dicens in spiritu: propterea ipse hereditate possidebit multos et fortium diuidet spolia, pro eo quod tradita est ad mortem anima eius et inter iniquos reputatus est et ipse peccata multorum portauit et propter iniquitates eorum tra- Ies. 53, 12
25 ditus est. unus ergo omnium dignior suam pro omnibus posuit animam, et permittebat quidem dispensatiue deponi || ad modicum || carnem || morte, || destruxit uero rursus eam sicut uita, pati non ferens contra naturam propriam, ut et in omnium corporibus deficeret corruptio et mortis destrueretur imperium. sicut enim in 1 Cor. 15, 22
Adam omnes morimur, sic et in Christo omnes uiuificabimur. si enim non 11
pateretur humane pro nobis, neque operaretur diuine quæ ad salutem sunt nostram; dicitur enim prius quidem mori ut homo, reuiuescere autem postea, eo quod sit naturaliter deus. si igitur non est passus mori carne secundum scripturas, neque 1 Petr. 3, 18
uiuificatur spiritu, hoc est non reuixit; et si hoc est uerum, uana fides nostra, 1 Cor. 15, 17
adhuc sumus in peccatis nostris. baptizati enim sumus in mortem eius 16 Rom. 6, 3
secundum beati Pauli || uoces ||, et remissionem peccatorum habuimus per san- Eph. 1, 7
guinem eius.

26 Sed si est Christus neque filius uere neque naturaliter deus, sed homo purus secundum nos et diuinitatis organum, saluati quidem sumus non in deo quodam modo, 20
sed in uno magis secundum nos, moriente pro nobis et uirtutibus alienis resuscitato. quomodo ergo destructa est mors per Christum? cum utique audiam dicentem palam de propria anima: nemo aufert eam a me, sed ego pono eam a memet ipso. Ioh. 10, 18
potestatem habeo ponere eam, et potestatem habeo rursus sumere eam. descendit namque nobiscum in mortem per propriam carnem qui mortem nescit, ut 25
nos resurgeremus cum eo ad uitam. reuixit enim depopulatus infernum, non tamquam homo secundum nos, sed sicut deus in carne nobiscum et ultra nos. ditata est autem natura tamquam in eo et primo || illa incorruptione ||, et mors uitæ corpori hostis instar congressa contrita est; sicut enim uicit in Adam, ita cecidit in Christo. ascendenti quoque propter nos et pro nobis ad patrem et deum qui in cælis est, ut eis 30
qui in terra sunt, adibile demonstraret cælum, uictricia cantica consecrauit dicens sanctissimus decantator: ascendit deus in iubilatione, dominus in uoce Ps. 46, 6-9
tubæ. psallite deo nostro, psallite; psallite regi nostro, psallite, psallite sapienter; regnauit deus super omnes gentes. dixit || uero || alicubi etiam Paulus de eo: qui descendit, ipse est et qui ascendit super Eph. 4, 10
cælos, ut impleret omnia. 36

27 Quando igitur et deus est uere et rex naturaliter, dictus est autem et || dominus 1 Cor. 2, 8
gloriæ || crucifixus, quomodo dubitabit quispiam dei genetricem dicere sanctam uirginem? || adora || tamquam unum, non diuidens in duos post unitatem. tunc ridebit frustra insipiens Iudæus, tunc dominicida erit secundum ueritatem, capietur

---

C [= *vm*], *T* [= *p*], *S* [= *wr*], *B*

1 compensatione *om. T* 2 et patri] patrique *v* eos *om. T* 6 peccatum *m* 7 ergo *om. C* 8 breuiter *T* mortem *vS, corr. w* morti *T* 12 nostra *T* 13 reuiuisceret *C* 15 uana est *TSB* 16 morte $mw^{corr}r$ 17 uocem *T* remissione *T* 23 sed et *S* 25 per *om. C* propria carne C^{corr} 27 et ex *m* 28 per incorruptionem *T* corpore *T* 32 et dns *CB* 34 uero *om. T* 36 omnes celos m^2 adimpleret *m* 37 quia *C* 37/38 gloriae dns *T* 38 dubitauit *CB, corr. m* 39 adoratam quam *SB* ad horam tamquam *C* adoratam tamquam w^{corr} adorans tamquam *T* 40 dominici deerit *T*

autem delinquens non in unum secundum nos, sed in ipsum omnium saluatorem
Ies. 1, 4 deum, et audiet: uae gens peccatrix, populus plenus delictis; semen malignum, filii iniqui; reliquistis dominum et ad iracundiam prouocastis sanctum Israhel. paganorum uero filii nullo modo Christianorum abominabuntur fidem. colimus autem non hominem purum, absit, sed deum potius naturaliter, non ignorantes eius gloriam, licet factus sit secundum nos permanens hoc quod erat, || id || est deus. per ipsum et cum ipso deo et patri gloria cum sancto spiritu in sæcula sæculorum. amen.

II 1 Reuerentissimo et dei || colentissimo || consacerdoti Nestorio Cyrillus in domino salutem. Viri || reuerendi || et fide digni peruenerunt in Alexandriam, deinde rettulerunt nobis quasi quod tua || religiositas || indignetur satis et || omnem bonum || commoueat || ad contristandum me ||. uolenti uero mihi tuæ reuerentiæ tristitiam agnoscere dixerunt quia epistulam quæ facta est ad sanctos monachos, circumferunt
2 quidam Alexandrinorum et odii occasio et ægrimoniæ hæc facta sit. miratus sum igitur si non illud magis tua reuerentia apud se cogitauit; non enim primum ex mea scribta epistula de fide facta est perturbatio, sed de dictis quibusdam tuae reuerentiae. quod etsi non, tamen chartis uel expositionibus quæ || circumferuntur ||, laboramus nos uolentes corrigere euersos. iuxta enim facti sunt quidam non pati iam confiteri quia deus est Christus, sed magis instrumentum deitatis et homo deum ferens, et quid enim non ultra talia? nostrum igitur erat sæuire de quibus dixit uel non dixit tua || religiositas || ; circumlatis enim chartis non ualde credo. quomodo igitur erat tacendum, cum fides || læderetur || et tanti || euerterentur ||? an non astabimus || ante tribunal || Christi et non satisfaciemus pro importuna taciturnitate, || dum
3 certe || ordinati sumus ab ipso ad dicenda quæ oportet? quid || uero || faciam nunc (oportet enim me || consulere tuam reuerentiam), || nuntiante || beatissimo et reuerentissimo || Romanorum episcopo Cælestino et || deo amicissimis || cum eo episcopis de allatis sibi nescio quomodo chartis prius tuæ reuerentiæ? scribunt enim utpote ualde scandalizati. quomodo autem ab Orientis omnibus ecclesiis uenientes curabimus et || contra has || chartas || murmurantes ||? an forte arbitratur tua reuerentia quia modica ecclesiis facta est perturbatio ex huiusmodi sermonibus? omnes sumus in certamine et laboribus, eos qui alia sapere nescio quomodo suasi sunt, transferentes ad uerum. cum igitur quæ necessitatem omnibus murmurandi intulerit, tua reuerentia est, quo-

---

II *Graece extat in V 2 S 2 (7) A 10. eadem uersio, sed mutata et correcta habetur in Collectione Veronensi XIII, ubi ipsis gestis falso inseritur. altera uersio est Marii Mercatoris in Collectione Palatina 27*

C [= *vm*], *T* [= *p*], *S* [= *wr, usque ad* 8], *B* [*usque ad* 8]

1 aut *v* autem huiusmodi m^2 2 delectis *T* 7 hoc *TSB* et^2 *om. C* 8 *subscr.* explicit epistula prima incp epistula secunda *CTr* explicit epistola sci cyrilli epi ad monachos *B*, EXPLT EPISTULA PRIMA POST hanc sequitur cyrilli ad nestorium quod est in gestis synodi ephesini XIII INCIPIT EPISTOLA SECVNDA *w*

inscr. Epistola cyrilli ad nestorium p^2 9 dō *TC* cultore *T* cultori *US* 10 modesti *T* [= *US*] 11 reuerentia *T* [= *US*] indignet *C*, *corr.* m^2 omnia *T* [= *US*] 12 prouocans [καλῶν *pro* κάλων] nos ad tristitiam *T* 17 circumferebantur *T* 20 equid *m*, *corr.* m^2 non *in* nos *corr.* m^2 seruire *m* seruare m^2 21 reuerentia *T* [= *US*] sed circumlatis m^2 22 læditur *T* tanti] fratrum conscientie m^2 *in ras.* euertuntur *T* uerteretur *m* uerterentur m^2 23 tribunali *T* 23/24 qui *T* 24 simus *v*, *m per ras.* uero *om. T* 25 consultare cum tua reuerentia *T* reuerentissimo et beatissimo *T* [= *US*] 26 reuerentissimis *T* [= *US*] allatis *v* allati *Tm* 28. 30 excelsiis *m*, *corr.* m^2 28/29 contra has *om. T* 29 reprehendentibus *T*

modo accusat iuste? quomodo autem odit et inaniter proclamat et non magis emendat suum sermonem, ut conpescat scandalum mundi? si enim || et || defluxit sermo utpote in populo currens, sed emendetur per || circumspectiones ||, et dignare donare uerbum scandalizatis dei genetricem nominans sanctam uirginem, ut sanantes contristatos et rectam apud omnes || opinionem || habentes in pace et unanimitate populorum collectiones celebremus. quoniam autem pro fide quæ in Christo est, omnia parati sumus pati et ad uinculorum experientiam uenire et ipsius
4 mortis, non ambigat tua reuerentia. coram ueritate autem dico quia et superstite adhuc beatæ memoriæ Attico conscriptus est a me codex de sancta et consubstantiali trinitate, in quo et liber est de incarnatione unigeniti, quibus nunc scribsi, consonans; et relegimus ea et episcopis et clero et amorem habentibus audiendi || populis [laicis] ||, edidi uero adhuc nulli. || consequens est igitur || libro edito rursus argui || me || quia || et || ante ordinationem reuerentiæ tuæ || composuerim || librum.

|| Saluta et fraternitatem quæ apud te est. quæ nobiscum est, in domino salutat. ||

III Domino meo deoamantissimo et sanctissimo comministro Cyrillo Nestorius in domino salutem. Nihil mansuetudine Christiana || uiolentius ||. ab hac itaque nunc per reuerentissimum presbyterum Lamponem ad præsentes compulsi litteras sumus, multa quidem dicente nobis de tua reuerentia, plurima autem audiente, nouissime uero non sinente nos, donec præsentes a nobis exigeret litteras. et uiri uiolentia uicti sumus; timorem namque profiteor habere me multum circa omnem totius uiri Christianam mansuetudinem, tamquam insedentem ei deum possidentem. hæc itaque || sint || a nobis, licet plurima a tua reuerentia non secundum fraternam caritatem (oportet enim dicere clarius) facta sint, in longanimitate et litterarum || caritate allocutoria ||; monstrabit autem experimentum quantus nobis a reuerentissimo presbytero Lampone uiolentiæ fructus erit.

Omnem quæ tecum est, fraternitatem et ego et qui mecum sunt, || plurimum || salutamus.

CYRILLI EPISCOPI ALEXANDRIÆ EPISTVLA SCRIPTA AD EOS QVI || IN SCRIPTO || EVM ACCVSAVERVNT QVIA NON TACVIT EX AVDITV COGNOSCENS REPERE IN PEIVS IMPIAM NESTORII DOCTRINAM

IIII Quia mihi scripsit reuerentia uestra tamquam contristato || reuerentissimo || Nestorio quia ad monachos feci epistulam, || commonere || uolens eos qui || per susurra-

---

III *Græce extat in V 3 S 3 A 11* IIII *Græce extat in V 21 S 7 A 14*
C [= *vm*], *T* [= *p*], *S* [= *wr, inde a* 15]

1 proclamat inaniter *C* 2 et *om. T* [= *US*] 3 circumspectionem *T* 5 contritos *C* sententiam *T* 11 populis laicis *correctura non ad finem perducta C* laicis *T* [= *US*] 12 congruum igitur est *T* me *om. T* 13 et *om. T* [= *US*] composui *T* [= *US*] 14 saluta — salutat *om. T* [= *US*] saluta *v* compellar *m* salutem *m* salutamus m^2 *subscr.* EXP̄L EPIST̄ II INC̄ EPIST̄ III *CT*
15 *inscr.* Epistola nestorii ad cyrillum *p* 16 suauius *T* ob *T* hic *v* 19 et hac *S* 22 sint *om. T* 23 quod clarius *v* 24 caritatis eloquio *T* monstrauit *CS* quantum *C, corr.* m^2 26 plurimum *om. TS* *subscr.* Explicit ep̄istl III inc̄ ep̄istl IIII [inc̄ — IIII *om. v*] *CT*
28 cyrilli — ep̄la *C* cyrillus episcopus — epistula *T* incipit ep̄la cyrilli episcopi alexandriæ *S* in scripto *om. T* 29 repetere *CS* 30 impii *C* 31/32 contristato reuerentissimo nestorio *S* contristo re ueras nestorio *m* contristo reuerentissimum nestorium m^2 contristarem uere nestorium *v* contristato dei cultore nestorio *T* 32 commonere $C^{w^{corr}}$ commouere *TS* 32 — p. 18, 1 per susurrationem *C* fama *T* super fama *S*

tionem || scandalizati sunt, necessario hoc dico quia non tantum factum est a || nobis || quantum ab eius || religiositate ||. ego namque scandalizatis hominibus propter expositiones eius rectæ fidei exposui rationem; ipse uero || sustinuit || in ecclesia catholica et orthodoxorum bono Dorotheo episcopo aperte dicente: anathema si qui esse dicit dei genetricem Mariam. et non solum hoc audiens tacuit illo dicente, sed etiam in communionem eum mysticam repente suscepit et communicatorem fecit. ecce igitur anathematizati sumus coram eo, ut interim non dicam ab eo; non enim ille coram ecclesia dixisset talia præter ipsius uoluntatem. itaque et nos uiui et per || omnem || orbem terrarum episcopi et qui ad deum profecti sunt patres nostri, anathematizati sumus. quid ergo prohibebat et nos illius uocibus scribere contraria et dicere: anathema, si quis non dicit dei genetricem esse Mariam? sed non feci hoc propter eum interim, ne qui dicerent quia anathematizauit eum Alexandrinus episcopus siue synodus Ægyptiaca. si autem cognouerint et qui in || Oriente et Occidente || sunt dei cultores episcopi, quia anathematizati sunt omnes (nam et dicunt || omnes || et confitentur quia dei genetrix est sancta Maria), quomodo putas afficientur? aut quomodo non omnes contristabuntur? etsi non propter se, sed tamen propter sanctos patres, in quorum conscriptionibus inuenimus semper dei genetricem nominatam sanctam uirginem Mariam. si uero non uideretur onerosum fore, multos direxissem libros plurimorum sanctorum patrum, in quibus potest inueniri non semel, sed || frequenter || uocem positam, in qua confitentur esse dei genetricem || sanctam uirginem || Mariam.

CONTESTATIO PROPOSITA IN PVBLICO CONTRA CLERICOS CONSTANTINOPOLITANOS ET IN ECCLESIA INSINVATA QVIA SECTATOR ESSET NESTORIVS PAVLI SAMOSATENI ANATHEMATIZATI ANTE ANNOS CLX AB ORTHODOXIS EPISCOPIS

V **1** Coniuro accipientem hanc chartam per sanctam trinitatem ut eam palam faciat episcopis presbyteris diaconibus lectoribus laicis habitantibus Constantinopolim, insuper etiam exemplar || eius || præbeat ad || conuictionem || hæretici Nestorii, quia similia sapit anathematizato Paulo Samosateno ante annos CLX ab orthodoxis epi-
2 scopis. sunt || uero || quæ ab || utrisque || dicta sunt, hæc:

I Paulus dixit: Maria uerbum non genuit.

Loofs, Nestoriana p. 252, 5. 6

II Nestorius consone dixit: non genuit, o optime, Maria diuinitatem.

ibid. p. 245, 18. 19

III Paulus dixit: nec enim fuit ante sæcula.

IIII Nestorius dixit: et matrem temporalem opifici temporum assignant diuinitati.

V Paulus dixit: Maria uerbum suscepit et non est senior || uerbo ||.

V *Græce extat in V 18 S 10 A 21*

C [= *vm*], *T* [= *p*, *inde* a 11 si quis *piq*], *S* [= *wr*]

1 me *T* 2 religiositatem *w* reuerentia *T* 3 expositionem *S* quieuit *T* 4 dorotheum epm̄ — dicentem m^2 si *om. C* 7 coram] eorum *S* 9 totum *T* 11 dicet *C* 12 propter eum m^2TS propter *m* propterea *v* interim *om. spatio rel. v* quid *C*, *corr. v* 13 in oriente et [et qui *r*] in occidente *S* in occidente et oriente *T* 14 qui *w* 15 omnes *S om. CT* 19 possetis inuenire *v* 20 plerumque *T* confitetur *v* 20/21 sanctam uirginem *om. T* *subscr.* explic̄ epla IIII incip̄ epla V *CT* 23 sectatores sed nestorius *w* sectatores erant [essent *r*] nestorii $w^{corr}r$ samosatini *S* 24 CXX vm^{corr} 25 I *w in mg.* accipientes v^{corr} 27 eis *TS* increpationem *TS* 28 samosateneno *p* centum sexaginta *S* CXX vm^{corr} 29 autem *T* utroque *T* 30 sq. *numeros om. Cir* 30 II *w* 31 II *om. w* *in fine add.* ñ ḡ *w* 33 IIII *om. w* 34 IIII *w* suscipit *p* uerbi *T*

VI Nestorius dixit: quomodo ergo Maria se antiquiorem peperit? ibid. p. 373, 11

VII Paulus dixit: Maria peperit hominem nobis æqualem.

VIII Nestorius dixit: homo qui natus est ex uirgine. ibid. p. 373, 17

VIIII Paulus dixit: meliorem uero per omnia, quoniam || et || ex spiritu sancto et ex promissionibus et ex scripturis in eo gratia || erat ||. 5

X Nestorius dixit: (uidi enim inquit, spiritum descendentem quasi columbam et manentem super eum), illum qui ascensionem ei donauit (mandans, inquit, apostolis quos elegit, per spiritum sanctum assumptus est), || hunc uidelicet qui || tantam || ei || donauit gloriam. ibid. p. 293, 20-294, 5 Ioh. 1, 32 Act. 1, 2

XI Paulus dixit: ut neque qui ex Dauid unctus est, alienus sit || a || sapientia neque sapientia in alio sic || habitet ||. etenim in prophetis erat, magis autem in Moyse, et in multis dominis, potius autem in Christo tamquam in templo. et alibi dicit alium esse Iesum Christum et || alium || uerbum. 10

XII Nestorius dixit: numquid possibile est eum qui ante omnia sæcula natus est, aliud semel nasci, et hoc || secundum deitatem || ? ibid. p. 378, 15 18. 19 Cassian c. Nest. 6, 9[3]

Ecce || ostensus || est aperte dicens transgressor: »non est natus de Maria qui natus est ex patre«; ecce consentit hæretico Paulo dicenti alium esse uerbum et alium
3 Iesum Christum, et non esse unum, sicut recta prædicat fides. propterea designaui tibi, o zilota sanctæ fidei, et partem mathematis ecclesiæ Antiochenæ, ex qua etiam Act. 11, 26 Christianorum uocabulum in primis || habemus ||, quia non nouit alium et alium 20 filium dei, sed unum, qui ante omnia sæcula natus est, deum ex deo, a patre consubstantialem patri et eundem sub Augusto Cæsare ex Maria natum. habet enim expressim

deum uerum ex deo uero, consubstantialem patri, per quem et sæcula creata sunt et omnia facta || sunt ||, qui propter nos uenit et natus est ex Maria sancta uirgine 25 et crucifixus sub Pontio Pilato et reliqua symboli.

Concordat autem his et beatus Eustathius, qui fuit episcopus Antiochiæ, unus existens ex trecentis decem et octo episcopis in sancto magnoque concilio, dicens ita

|| quia || non solum homo, sed etiam deus est, sicut et Hieremias || dicit propheta ||: hic deus noster, non reputabitur alter præter eum. adinuenit 30 omnem uiam disciplinæ et dedit eam Iacob puero suo et Israhel dilecto suo. post hæc in terra apparuit et cum hominibus conuersatus est. quando igitur conuersatus est cum hominibus, nisi quando natus est cum eis ex uirgine et cum his infans et concreuit et || concomedit || et conbibit et alia? Baruch 3, 36-38

C [= *vm*], *T* [= *piq*], *S* [= *wr*]

1 VI *om. w* 2 V *w* 3 VIII *om. w* homo *in* homo est *corr. m*[2] 4 VI *w* et *om. T* ex *om. S* 5 erat *om. T* 6 X *om. w* 9 hunc *om. T* qui uidelicet *T* ei *CS* xp̄o *T* 10 VII *w* ut *om. C* fit *m*[2] a *om. T* 11 habitat *m*[2] inhabitet *T* 12 alii *p* 13 alium *CS* aliud *pq* dauid *i* 14 XII *om. w* 15 diuinitate *TS* 16 probatus *TS* *post* est[1] *ins.* dś *m*[2] 17 consensit *m* 19 zelota *iqS* anathematis *w*[corr]*iq* 20 habuimus *pqS* humanis *i* 21 quia *p* a *om. miqS, corr. m* 23 expressum *iqr* 25 sunt *om. T* 27 his] id *m* 28 consilio *p* 28/29 ita quia [qui *m*[2]] *C* itaque *pS* ita *iq* 29/30 propheta dicit *T* 30 hic adinuenit *w*[corr] 31 uiae *C, corr. m*[2] disciplinam *v* 31/32 et[2] — suo *om. C, corr. m*[2] *in mg.* 34 concomedit *CS* comedit *Tw*[corr]

Si quis ergo præsumpserit dicere alium esse filium || eum qui || ante || omnia || sæcula, unigenitum, qui de patre natus est, et alium ex Maria uirgine natum, || et || non eundem unum dominum Iesum Christum, sit anathema.

HAEC CONTESTATIO || PROPOSITA || EST CONSTANTINOPOLIM IN PVBLICO, ADHVC TENENTE NESTORIO SEDEM EIVSDEM CONSTANTINOPOLIS ET MALE DOCENTE

VI 1 Reuerentissimo et || optimo || dei cultori comministro Nestorio Cyrillus in domino salutem. Oblocuntur quidem, ut disco, quidam de mea opinione apud tuam || religiositatem ||, et hoc frequentius, || plenarias || synodos || captantes et praecipue [et magis], puto, || delectare æstimantes tuum auditum et inconsultas emittunt uoces, læsi quidem nihil, increpati autem, et hoc || leniter ||, alius quidem quia cæcos lædebat et pauperes, alius autem tamquam qui in matrem gladium extenderit, alius uero cum ancilla furatus aurum alienum et huiusmodi semper habens opinionem, quam non orabit aliquis contingere aliquibus etiam ualde inimicis. attamen non mihi multus || de || huiusmodi sermo est, ut non super dominum et doctorem neque quidem super patres existentis in me breuitatis extendam mensuram. non enim possibile est prauorum euitare
Rom. 3, 14 2 scæuitates, si quomodo || libet || quis eligat uiuere. sed illi quidem maledictione et amaritudine plenum habentes os omnium iudici reddent rationem; conuertar autem rursus ego ad hoc quod me || maxime decet ||, et commemorabo et nunc, ut fratrem in Christo, doctrinæ uerbum et fidei sensum cum omni cautela facere ad populos,
Mt. 18, 6 cogitare etiam quia scandalizare || uel solum unum || ex pusillis credentibus in Christum intolerabilem habet indignationem. si autem multitudo sit tanta maerentium, quomodo non in omni bona arte necessario constituamur, ut oporteat prudentius auferre scandala et || sanum || fidei dirigere sermonem quærentibus ueritatem? erit autem hoc et ualde recte, si sanctorum patrum legentes libros pro magno eos facere festinemus
2 Cor. 13, 5 || et || probantes nosmet ipsos si sumus in fide, secundum quod scriptum est, illorum rectis et inreprehensibilibus || scitis [dogmatibus] || nostros intellectus bene ualde conformemus.

VI *Græce extat in V 4 S 11 A 12. eadem uersio, sed mutata et correcta ipsisque gestis inserta habetur in Collectione Veronensi XIIII [US], quam secuntur Gesta concilii quinti. præterea sunt duae uersiones Latinæ,* 1) *Marii Mercatoris in Collectione Palatina 26, ad quam proxime accedunt Gesta Chalcedonensia,* 2) *in Collectione Quesneliana 66 [uol. V 337—340]*

C [= vm], T [= piq], B [inde a 6], S [= wr, usque ad 5]

1 ergo *TS* autem *C* eum qui *om. T* omnia *om. T* 2 est unigenitus m^3 et^3 *om. T* 4 posita *T* constantinopoli *iq* 5 dicente *C* *subscr.* EXPL V [epla V *C*] INC VI [epla VI *C*] *TC* dat̄ mense nouemb̄ die XXX ind XIIII [*pertinent ad VIII*] *S*

inscr. incipit ⟨epla *abscissum*⟩ cyrilli epi ad nestorium *B* epla cyrilli alexandrine urbis [ciuitatis *q*] epi ad nestorium epm constantinopolitanum [constantinopolitanum epm *q*] *iq* 6/7 reuerentissimo — salutem *om. B* [= *US*] 6 optimo dō *C* dī *TB* 7 apud] ante *B* 7/8 reuerentiam *TB* [= *US*] 8 plenarias *C om. TB* synodus *iBv* synodorum *q* captantes *C* quae in fine sunt tempore [tempora *q*] custodientes *TB* et praecipue et [ut m^2] magis *C* magis *TB*; et magis *delere uolebat Rusticus* 9 puto et *TB* et *om. B* 9/10 quidem nichil quidem *m* 10 conuicti m^2 [= *US*] et hoc] non *B* utiliter *TB* [= *US*] 10/11 alius — alius] hic — iste *B* 11 tamquam] ut *B* in matrem [utrem *B*] *iqB* in matre *pv* matri m^2 12 horabit Bm^2 orauit *Tv* honorauit *m* 13 de *om. TB* 15 inpossibile *B* 16 saeuitates *C* libet *v* licet *m om. TB* 18 magis *TB* [= *US*] docet *C*, *corr.* m^2 condecet *TB* [= *US*] ăl commonebo m^2 *in mg.* 19 populum *C* 20 qui *C* quis *B* scandalizarit m^2 uel *om. TB* [= *US*] unum solum *TB* [= *US*] xpō Bm^2 21 intolerabile *p* 22 in *om. iq* necessarium *B* constituamus *iq* 23 sanum *om. TB* 24 rectum *v* ăl estimemus m^2 25 et *om. TB* 26 scitis [et scitis m^2] dogmatibus *C* dogmatibus *TB*; dogmatibus *delere uolebat Rusticus* intellectas *pb* 27 confortemus *m*, *corr.* m^2 confirmemus *B*

3 Ait igitur sancta et magna synodus ipsum ex deo patre || secundum naturam || genitum filium unigenitum, ex deo uero deum uerum, lumen de lumine, per quem omnia fecit pater, descendisse, || incarnari, humanari ||, pati, resurgere tertia die et ascendere ad cælos. hæc et nos sequi oportet || et || uerba et dogmata, cogitantes quid incarnari et humanari || significet || ex deo uerbum. non enim dicimus quia uerbi natura translata facta est caro, || sed || neque quia in totum hominem translata est ex anima et corpore, illud autem magis quia carnem animatam anima rationabili uniens uerbum sibi secundum subsistentiam || ineffabiliterque et || inintellegibiliter factus est homo et appellatus est filius hominis, non secundum uoluntatem || solam || aut || bene placitum ||, sed neque ut in adsumptione personæ solius, || et || quia diuersæ quidem || quæ || ad unitionem || ueram || collatæ naturæ, unus autem ex || ambobus || Christus et filius, non quasi differentia naturarum || interempta || propter adunationem, || perficientibus || autem magis nobis unum || dominum et Christum et filium || deitate 4 et humanitate || per ineffabilem et arcanum || ad unitionem || concursum. sic || quoque || dicitur, || et certe || ante sæcula habens || subsistentiam || et || genitus || ex patre, nasci et secundum carnem ex muliere, non quasi quod diuina eius natura initium ut esset, acceperit in sancta uirgine, neque quidem quod indiguerit necessario propter se secunda natiuitate post eam quæ ex patre est. est enim fatuum || simul || et indoctum existentem ante omnia sæcula et consempiternum patri indigere dicere initio, ut sit, secundo. quoniam autem propter nos et propter nostram salutem uniens sibi secundum subsistentiam || quod est humanum ||, processit ex muliere, ob hoc dicitur nasci carnaliter. non enim primum homo natus est communis de sancta uirgine, deinde sic descendit in eum uerbum; sed ex ipsa uulua || adunatus || sustinuisse 5 dicitur natiuitatem carnalem, utpote suæ carnis natiuitatem propriam faciens. sic dicimus eum et pati et resurgere, non quasi quod deus uerbum passus sit in sua natura aut plagas aut fixuras clauorum aut altera uulnera (inpassibilis enim est deitas, || quia et || incorporea est), sed quoniam quod factum est eius corpus || proprium ||, passum est, hæc || rursus || ipse dicitur || passus || pro nobis; erat enim || ille || inpassibilis in corpore passibili. secundum parem autem modum et in moriendo intellegimus.

4—p. 22, 7 *adfert Rusticus c. Aceph. p. 71. 72[a]; 7—14 p. 51[b]; 10—13 p. 63[a. b]; 10—14 p. 60[b]; 10—14 p. 48[a].*

C [= *vm*], *T* [= *piq*], *B* [6—10 *multa abscissa*]

1 secundum naturam *om. TB* 3 incarnari humanari [humari *m* inhumanari *m*[2]] *CB* [= *US*] inhumanari incarnari [carnari *p*] *T* 4 et[2] *om. TB* [= *US*] 5 humari *B* inhumanari *m*[2] significetur *TB* 6 sed *om. T* [= *US*] 8 substantiam *C*, *corr. m*[2] ineffabiliter *T* [= *US*] et *om. T* intelligibiliter *C* 9 solum *T* [= *US*] 10 complacitum *TB* [= *US*] ut *om. C*, *corr. m*[2] sed *T* 11 quae *om. TB* ad unitionem] adunationem *i* adunatione *B* ueram *om. TB* ueram sunt *vm*[2] collectæ *iq* utrisque *TB* [= *US*] 12 ablata *TB* [= *US*] 13 perfecerunt *TB* [= *US*] xp̄m et filium et dn̄m *TB* dominum] deum *m* 13/14 deitatis et humanitatis *TB* 14 archanam *v* ad unitionem *scripsi* adunationem *C* adunationis *Tm*[2] adunitionis *B* [= *US*] concursus *v*[corr] 15 quoque *om. TB* et certe *C* et *B* licet *T* essentiam *TB* [= *US*] genitus sit *T* [= *US*] 18 simul *m* [= *US*] simul etiam *v* etiam simul est *m*[2] etiam simul *TB* 21 uiuens *mi* substantia *B* quod — humanum *C* [= *US*] humanum *B* humanum corpus *T* 22 homo primum *v* 23 adunitam *pq* [= *US*] aduni *i* adunitum *B* 24 natiuitatis[2] *C*, *corr. m*[2] 25 dn̄m *p* dī *iqB* [= *US*] passum *iqB* [= *US*] 26/27 quia et *CB* [= *US*] quae *T* 27 proprium *om. TB* 28 iterum *pB* [= *US*] igitur *iq* pati *TB* [= *US*] ille *om. TB* [= *US*] 28/29 in corpore — secundum *om. C* 29 modum] admodum *m*[2] intellegimus corpore patientem secundum [secundum carnem *m*[2]] *C*

immortalis etenim secundum naturam et incorruptibilis et uita et uiuificator est dei uerbum; quoniam autem iterum eius || proprium || corpus gratia dei secundum quod
Hebr. 2, 9 ait Paulus, pro omnibus gustauit mortem, dicitur ipse pati pro nobis mortem, non quasi quod in || experimentum || mortis uenerit, quantum attinet || ad eius naturam || (|| uesania || etenim est hoc dicere uel sentire), sed || quia, || sicut || dixi || nuper, caro eius gustauit mortem. sic et resurgente carne iterum resurrectio eius dicitur, non quasi quod ceciderit in corruptionem, absit, sed quia || eius || iterum || resuscitatum est || corpus.

6 || Sic Christum unum et dominum confitebimur ||, non quasi hominem coadorantes uerbo, ut non sectionis fantasia introducatur, cum dicitur $\overline{\text{CON}}$, sed ut unum et eundem adorantes, quia non alienum est a uerbo corpus || eius ||, cum quo et || ipsi || considet patri, non ut duobus || rursus || considentibus filiis, sed ut uno secundum adunationem cum carne. si autem secundum subsistentiam adunationem uel quasi impossibilem uel quasi indecoram recusamus, incidimus ut duos dicamus filios; necesse est enim omnino || determinare || et dicere hominem quidem specialiter filii uocatione honoratum, specialiter autem iterum || ex deo || uerbum filiationis nomen et appellationem habentem naturaliter. non ergo diuidendus
7 est in duos filios unus dominus Iesus Christus. proderit autem nullo modo rectæ fidei rationi ita || habere, uel si || personarum unitionem diuulgent quidam. non
Ioh. 1, 14 enim dixit scriptura quia uerbum hominis personam aduniuit sibi, sed quia factum
Hebr. 2, 14 est || caro; fieri uero carnem || uerbum nihil aliud est nisi quia similiter nobis participatus est sanguinis et carnis, suum etiam corpus nostrum fecit et processit homo ex muliere, non abiciens esse deus et ex deo nasci patre, sed || et || in assumptione carnis permanens quod erat. hoc allegat ubique integræ fidei ratio; ita repperiemus sanctos sapuisse patres; sic præsumpserunt dei genetricem dicere sanctam uirginem, non quasi || uerbi || natura aut deitate eius initium ut esset, accipiente a sancta uirgine, sed ut nato ex ipsa sancto corpore animato || rationaliter ||, cui et secundum subsistentiam adunitum uerbum nasci dicitur secundum carnem. hæc et nunc ex dilectione quæ in Christo est, scribo, petens ut fratrem et contestans coram || Christo || et electis angelis hæc nobiscum et sapere et docere, ut custodiatur ecclesiarum pax et || concordiae || et dilectionis uinculum indiruptum permaneat sacerdotibus dei.

Alloquere apud te fraternitatem. te quæ nobiscum est, in Christo salutat.

9—13 *adfert Rusticus c. Aceph. p. 61a;* 9—12 *p. 59a;* 18—21 *p. 49b;* 19—21 *p. 48a;* 24—28 *p. 72a.*

C [= *vm*], *T* [= *piq*], *B* [11—15 *multa abscissa*]

1 immortalitatem *v* 2 proprium *om. TB* 4 quod *om. C* experientiam *TB* quantum *CT* quod *B* [= *US*] in eius natura *TB* 5 perculsio *T* perdusio *B* quia *om. TB* diximus *TB* 7 corruptionem] resurrectione *v* suum *TB* 7/8 resuscitauit *T* resurrexit *B* [= *US*] 9 sic — confitebimur *om. TB* et *del. v* confitemur m^{corr} [= *US*] 9/10 adorantes *m* 10 uerbo *om. B* uerbum *iq* secationis *pB* introdatur *p* $\overline{\text{co}}$ sed *C* consedi *B* nipon *superscr.* m^2 corpus sed *iq* ut *om. CiqB* 11 eius *om. T* 12 ipse *T* considet vm^2 consedet *m* consedit *T* [= *US*] rursus *om. TB* consedentibus *CB* ut *om. viq* 13 adunitionem *pB* 14 duo *pB* 15 diuidere *TB* 16 ex dō *C* dm̄ *T* dei *B* [= *US*] 17 filii *B* etiam et *B* appellatio *p* 19 rationem $C^{corr}B$ dicere licet *TB* [= *US*] ut quidam m^2 20 adnuntiauit *C*, *corr.* m^2 21 caro — carnem *om. T* caro quod uero caro factum est *B* [= *US*] nisi *om. B* 23 et *om. TB* [= *US*] 24 integra *C* integri *B* reperimus *iq* 26 uerbi *om. TB* 27 etiam rationabiliter *TB* [= *US*] 28 et] que *B* [= *US*] 30 deo *TB* [= *US*] 31 concordia *T*

EPISTVLA NESTORII || SCRIPTA CYRILLO ARCHIEPISCOPO ||, IN QVA CONFITETVR NON ESSE DEI GENETRICEM SANCTAM VIRGINEM MARIAM, ADVERSATVR AVTEM ET LITTERIS SANCTI ARCHIEPISCOPI CYRILLI TAMQVAM MALE EI SCRIPSERIT

VII **1** Reuerentissimo et deo || amicissimo || comministro Cyrillo Nestorius in domino salutem. Iniurias quidem quæ contra nos sunt, mirandarum tuarum litterarum dimitto, utpote medicinali patientia dignas et per ipsas || res secundum tempus || ad eas responsione; || quod || uero taciturnitatem non patitur, quasi magnum ferat, si taceatur, periculum, hoc secundum quod possibile est || mihi ||, non ad multiloquium || extensus ||, facere temptabo narrationem compendiosam, obscuri et indigestibilis longi sermonis uomitum cauens. incipiam autem a sapientissimis tuæ dilectionis uocibus, || ipsas || isdem sermonibus apponens. quæ sunt igitur ammirandæ tuarum litterarum doctrinæ uoces?

Sancta inquit et magna synodus ipsum ex deo et patre secundum naturam genitum filium unigenitum, ex deo uero deum uerum, lumen de lumine, per quem omnia fecit pater, descendisse, incarnari, humanari, pati, resurgere. p. 21, 1-3

2 Hæc sunt tuæ reuerentiæ uerba, et cognoscis forte tua; audi uero et a nobis fraternam pro pietate ammonitionem || et quam || magnus ille Paulus amato a se Timotheo contestatus est: attende lectioni consolationi doctrinæ. hoc enim faciens, et || te saluabis || et || eos qui te audiunt ||. quid autem mihi || hoc attende || uult? quia sanctorum illorum ex superficie legens traditionem uenia dignam ignorasti ignorantiam, passibilem eos dixisse arbitratus patri consempiternum uerbum. inspice, si placet, dicta diligentius, et || illum diuinum || repperies patrum chorum non consubstantialem patri deitatem passibilem dicentes nec recentem || natam || patri consubstantialem nec resurgentem eam quæ solutum templum suscitauit. et si mihi || aurem || in fraternam medellam adhibueris, ipsas tibi sanctorum illorum || patrum || uoces apponens a calumnia quæ contra illos est, liberabo et ab illa quæ contra diuinas scripturas per illos est. 1 Tim. 4, 13. 16

3 Credo || igitur || in dominum nostrum Iesum Christum filium eius unigenitum. considera quomodo dominus et Iesus || et || Christus || et || unigenitus || et || filius primum ponentes, communia deitatis et humanitatis, ut fundamenta, nomina, tunc humanationis et || resurrectionis et passionis || superædificant traditionem, ut

---

3 *post inscriptionem* in Acymitensium xv^{a} iacet m^{2}

25—p. 24, 4 *adfert Eutherius in ep. 291* [*uol. IIII p. 216, 36—217, 2*]

VII *Græce extat in V 5 S 12 A 13. eadem uersio mutata et correcta ipsisque gestis inserta extat in Collectione Veronensi 15* [*US*]. *altera uersio est Marii Mercatoris in Collectione Palatina 25* *C* [= *vnn*], *T* [= *piq*]

superscr. epistula nestori *p* 1—3 incipit epistola nestorii constantinopolitani episcopi ad cyrillum episcopum [Alexandrinum episcopum *q*] *iq* 1 scripta *om. p* archiepō cyrillo *p* continetur *C*, *corr. m* 3 eis *p* 4 amabili *T* commistro *p om. i* 6 dignus *C*, *corr. v* litteras [γραμμάτων *pro* πραγμάτων] tunc tempore *T* 7 responsiones *C* responsionem *T* hic *pi* [ὅδε *pro* ὃ δέ] 8 est mihi *C* mihi est m^{2} est *T* [= *US*] 9 tendens *T* [= *US*] 11 ipsam *T* 16 forte quia tua *iq* 17 proprietate *pC*, *corr. v* quam et *T* 19 tibi proderis *T* audientibus te *T* 19/20 mihi hoc *C* mihi in hoc *T* in hoc m^{2} 20 attende *US* attendi *C* attendere *T* nisi quia m^{2} 21 ueniam *pv* ignorantia v^{corr} 22 illum *om. T* sanctum *T* 23 chorum] quorum *C* dicentem *iq* 24 natam *US* natum *C* natiuitatem *T* eam quæ] eumque *C* 25 aures *T* [= *US*] 26 scōrum *T* sanas [sanos *m*, *corr.* m^{2}] dictorum *C* patrum *om. T* 28 igitur et *T* [= *US*] eius] dei *m* 29 et^{2} *om. T* et^{3} *om. T* et^{4} *om. T* 31 passionis [passionis et *q*] resurrectionis *T* ut in m^{2}

nominibus naturæ utriusque communibus quibusdam significatiuis propositis neque || quae || filiationis et || dominationis sunt, secentur || neque ea quæ naturarum sunt, in filiationis singularitate confusionis exterminatione periclitentur. in hoc **4** enim eis eruditor Paulus factus est, qui humanationis diuinæ memoriam faciens et futurus inferre quæ passionis sunt, prius ponens Christus, commune, sicut paulo ante dixi, naturarum nomen, infert sermonem utrasque || condecentem || naturas.

Phil. 2, 5-8 quid enim dixit? hoc sapiatur in uobis quod et in Christo Iesu; qui cum in forma dei esset, non rapinam arbitratus est || esse se æqualem || deo, sed, ne per singula dicam, oboediens factus est usque ad mortem, mortem autem crucis. quoniam enim memoriam mortis facturus erat, ut ne uerbum deum hinc aliquis æstimet passibilem, ponit Christus || tamquam || inpassibilis et passibilis substantiæ in singulari persona appellationem significatiuam, quatenus || et || inpassibilis Christus et passibilis sine periculo uocetur, impassibilis quidem deitate, passibilis autem corporis natura.

5 Multa dicere de hoc ualens et primum quidem neque natiuitatis in dispensatione, sed humanationis sanctos illos memoriam fecisse patres, breuis sermonis in initiis pollicitationem sentio refrenare sermonem et ad secundum tuæ dilectionis mouere capitulum, in quo naturarum quidem laudabam diuisionem secundum || humanitatis || et deitatis rationem et earum in unius personæ coniunctionem et || quod deus || uerbum secunda ex muliere non eguisse dicitur natiuitate, et passionis incapabilem profiteri deitatem. orthodoxa enim, sicut uere est, huiusmodi sunt et hæresium omnium prauis sensibus circa dominicas naturas contraria. reliqua autem, si quidem aliquam sapientiam occultam inferebant legentium auribus inconprehensibilem, tuæ est diligentiæ scire; mihi || uero illa || prima peruertere uidebantur. in primis enim impassibilem prædicatum et secundæ natiuitatis incapabilem iterum passibilem et in recenti || creatum || nescio quomodo intulit, quasi hæc quæ secundum naturam dei || uerbo assunt ||, templi copulatione corrupta sint aut parum aliquid hominibus putetur quod sine peccato templum et a diuina inseparabile natura pro peccatoribus natiuitatem et mortem sustinuisset, aut non credi

Ioh. 2, 19 debeat dominica uox ad Iudæos clamans: soluite templum hoc, et in tribus diebus suscitabo illud, non: soluite meam diuinitatem et in tribus diebus suscitabitur.

6 Rursus dilatare hic uolens, a || promissionis memoria retrahor ||; dicendum tamen est || utenti breui sermone ||. ubique diuina scriptura, || quandocumque || memoriam facit dominicæ dispensationis, natiuitatem nobis || et || passionem non deitatis, sed || humanitatis || Christi tradidit, ut uocetur secundum integram appel-

---

34—p. 25, 1 *adfert Eutherius in ep. 291* [*uol. IIII p. 217, 26—29*]

C [= *vm*], *T* [= *piq*]

2 quod *T* proprietatis [propietatis *p*] *T* [= *US*] est *T* secetur *T* [= *US*] 5 $\overline{\text{xpm}}$ v^{corr} palo *p* 6 postea infert v^{corr} concedentem *T* 8 esse æqualis *T* [= *US*] 9 singulam *pi*, *corr. p* 11 $\overline{\text{xpm}}$ v^{corr} tamquam *om. pi* 13 et[1] *om. T* 16 breui *C*, *corr.* m^2 sermones *C*, *corr.* m^2 sermone v^{corr} 17 sentior effrenare *C* 19 humanationis *T* [= *US*] eorum *m* 20 cum *T* deum *pi* [= *US*] domini *q* 22 hæresim *p* hereseum *m* omnibus *m* 23 auribus et m^2 24 ergo *T* illa *om. T* 25 imprimis *p* 26 iterum creatum *T* intulisti *iq* 27 uerbi *T* sunt *mT* 28 ad *m* 28/29 inseparabili *C* 33 dilatari m^2 tuæ promissionis recolligor memoria *T* 34 breui sermone me utente *T* [= *US*] quandoque *p* [= *US*] quando *iq* 35 aut *T* [= *US*] 36 humanationis *pq* [= *US*]

lationem sancta uirgo Christi genetrix, non dei genetrix. et audi hæc euangeliis
clamantibus: Liber, inquit, generationis Iesu Christi filii Dauid filii Mt. 1, 1
Abraham, et certum est quia Dauid filius deus uerbum non erat. accipe, || si
placet, et aliud || testimonium: Iacob autem genuit Ioseph uirum Mariæ, Mt. 1, 16
ex qua natus est Iesus, qui dicitur Christus. considera iterum alteram
adtestantem nobis uocem: Iesu uero || Christi || generatio ita || erat ||. de- Mt. 1, 18
sponsata enim matre eius Maria Ioseph, inuenta est in utero habens
de spiritu sancto. creaturam uero spiritus quis utique unigeniti æstimabit
deitatem? quid oportet dicere et quod ait quia mater Iesu erat ibi, et rursus Ioh. 2, 1 Act. 1, 14
cum Maria matre Iesu, et quod in ea natum est, || ex || spiritu sancto Mt. 1, 20
est, et accipe puerum et matrem eius et fuge in Ægyptum et de filio Mt. 2, 13
eius qui factus est ei ex semine Dauid secundum carnem, et de passione Rom. 1, 3
rursus quia deus suum filium misit in similitudine carnis peccati et Rom. 8, 3
de peccato condemnauit peccatum in carne, et iterum Christus mortuus 1 Cor. 15, 3
est pro peccatis nostris et Christo passo || in || carne, et hoc est non deitas, 1 Petr. 4, 1
sed corpus meum, quod pro uobis frangitur, et mille aliis uocibus pro- 1 Cor. 11, 24
testantibus hominum || generi || non filii putare deitatem recentem aut passionis
corporeæ capabilem, sed coniunctam naturæ deitatis carnem. unde et dominum
Dauid Christus semet ipsum et filium nominat. quid enim, ait, uobis uidetur Mt. 22, 42-44
de Christo? cuius est filius? dicunt ei: Dauid. respondit Iesus et
dixit eis: quomodo ergo Dauid in spiritu dominum eum uocat, dicens:
dixit dominus domino meo, sede a dextris meis? utpote filius existens
omnino Dauid secundum carnem, secundum deitatem autem dominus. esse enim
filii deitatis corpus templum et templum secundum summam quandam et diuinam
|| unitum || coniunctionem, quatenus propria ducat quæ eius sunt, diuina natura,
confiteri bonum est et dignum euangelicarum traditionum; nomini uero || proprii-
ficationis || carnis atterere etiam carnis proprietates, natiuitatem dico et passionem
et mortem, aut errantis est secundum paganos, frater, intellegentiæ aut læsæ mentis
|| Apollinarii || et Arrii et quæ sunt aliarum ægrotantium hæreseon, magis uero
|| et || illis aliquid grauius. || necesse est enim proprietatis || huiusmodi
|| subinde tractos nomine || et lactis nutrimenti socium propter proprietatem deum
uerbum facere et paulatim incrementi participem et in tempore passionis pauoris
etiam et auxilio || angelorum || eguisse. et taceo circumcisionem et sacrificium
et sudores || et esuritionem ||, quæ || carni quidem coaptata adoranda sunt quippe
quae propter nos euenerunt, || in deitate uero hæc || et || mendacia sunt, cum susci-
piuntur, et nobis || ut calumniatoribus || condemnationis || iustae || causa.

---

3. 23—26. 26—33 *adfert Rusticus c. Aceph. p. 72b*

C [= *vm*], *T* [= *piq*]

3 dm̄ *C*, *corr. m*^{2} 3/4 et aliud si placet *T* [= *US*] 6 Christi *om. T* [= *US*] est *T* [= *US*] 8 æstimauit *C* 10 de *T* 11 accipere *p* 13 deus *om. C* filium suum *m* [= *US*] similitudinem *C* 15 in carne *C* carne *T* [= *US*] 17 genus *T* [= *US*] putare] pati *m*^{2} 25 unitam *T* 26 bonum] dignum *C*, *corr. m*^{2} traditionem *p* 26/27 propriificationes *v* proprie factæ *T* 29 apollinaris *pi* 30 et *om. T* necessitas enim est ad proprietatem huiusmodi subtractos [subtractum *iq*] nominis *T* 31 nutrimentum *i* 33 angelico *Tm*^{corr} [= *US*] circumcisione *p* 34 et esuritionem *om. T* 34/35 tamquam propter nos carni quidem contigerunt adoranda coaptanda *T* 35 et *om. T* [= *US*] 36 ut *om. T* calumniæ et blasphemiæ *T* iustæ *om. T*

7 Hæc sunt sanctorum patrum traditiones, hæc diuinarum scripturarum præcepta; sic aliquis et quæ sunt misericordiæ diuinæ et quæ sunt auctoritatis, deifice loquitur;
1 Tim. 4, 15 hæc meditare, in his esto, ut tuus profectus manifestus sit omnibus, Paulus ad omnes dicit. quod uero pro scandalizatis curam geris, bene || quidem || facis || esse || sollicitus et || gratia sit || diuinorum curam gerenti animæ tuæ et || pro his quoque qui apud nos sunt, || sollicitæ; cognosce autem deceptum esse temet ipsum ab eis qui hic a sancta synodo depositi sunt utpote quæ sunt Manichæorum, sapientes, aut forsan a clericis qui sunt tuæ caritatis. quæ sunt enim ecclesiæ, cottidie proficiunt et || quae populorum, || in || augmento || per gratiam || Christi || sunt
Ies. 11, 9 || tanto ||, ut uidentes multitudines || ea || quæ sunt prophetæ, clament: implebitur terra ad cognoscendum dominum quasi aqua multa coperire maria. || ea uero quae attinent ad imperantes ||, in supereminenti lætitia sunt illuminato dogmate, et ut colligens scribam, illam in omnibus hæresibus quæ contra deum reluctantur ||, et || ecclesiæ rectis dogmatibus cottidie quis repperiet apud nos
2 Reg. 3, 1 uocem impleri: domus Saul ibat et infirmabatur, et domus Dauid ibat et firmabatur.

8 Hæc a nobis utpote fratribus ad fratrem suasiones sunt; si uero aliquis con-
1 Cor. 11, 16 tendit, præconabitur et per nos ad huiusmodi Paulus: nos talem consuetudinem non habemus nec ecclesiae dei. omnem quæ tecum est in Christo fraternitatem et ego et qui mecum sunt, plurimum salutamus. incolumis orans pro nobis permaneas, domine honoratissime et || deocolentissime ||.

a. 430 || SCRIPTA EST MENSE IVNIO INDICTIONE TERTIA DECIMA ||

VIII 1 Reuerentissimo et deoamantissimo comministro Nestorio Cyrillus et quæ conuenit in Alexandria ex Ægyptiaca diocese synodus in domino salutem. Sal-
Mt. 10, 37 uatore nostro dicente aperte qui amat patrem aut matrem plus quam me, non est me dignus, et qui amat filium aut filiam || super me, non est me dignus, || quid patiamur nos, qui a tua reuerentia exigimur te diligere super omnium nostrum saluatorem Christum? quis nos in die iudicii iuuare

---

VIII *Græce extat in V6 S13 A 23. eadem uersio mutata et correcta ipsisque gestis inserta habetur in Collectione Veronensi 17. altera est uersio Dionysii exigui, quam edidi in uol. V p. 236—244*

C [= *vm*], *T* [= *piq*], *B* [*inde a 23*]

1 scripturarum *om. C, corr. m*^{2} 2 sunt^{2} *om. v* 3 ut et *m*^{2} 4 hec ad *m*^{2} quidem bene *m* bene *p om. iq* 5 facis esse *C* facis *pi om. q* gratulamur *T* [= *US*] 5/6 pro — sunt] de nobis *T* [= *US*] 7 positi *p* 8 qui] que *m* 9 quæ *om. T* [= *US*] populi *T* augmentum *T* dei *T* 10 tanto *om. T* ea *om. T* [= *US*] 12 etiam quæ regni sunt *T* [*cf. US*] 13 illuminati *m* illuminata *iq* illam *Tm* illa *vm*^{corr} [= *US*] 14 et *om. T* 17 hæ *iq* 19 ecclesia *viq* qui *C, corr m*^{2} 21 honorantissime *p* honorandissime *iq* deo colentissime *m* deo clementissime *v* deo amabilis *T* 22 scripta — decima *om. Tm, corr. m*^{2} est *om. v* undecima *v* *subscr.* EXPL epistula VII INC epistula VIII *pC*

inscr. INCIPIT EPISTOLA CYRILLI AP NESTORIUM DUOD CAPIT *B* epla synodica cirilli alexandrini epi ad nestorium constantinopolitanum epim *iq* 23 deoamantissimo] scissimo *B* [= *US*] 23/24 et — synodus *om. v* quæ conuenit — diocesi synodus *m* quæ conuenit synodis — diocesi *B* [*cf. US*] synodus quæ conuenit — diocese *iq* quæ conuenit — diocese *p* 24 in^{1} *om. iq B* [= *US*] de *B* [= *US*] *om. miq, corr. m* 25 aperte *om. v* plus quam] super *B* [= *US*] 26/27 et qui — dignus] et cetera *v* 26 uel *p* [= *US*] 26/27 super — dignus] et cetera *T* 26 al plus quam me *m*^{2} *in mg.* 27 faciemus *q* 28 nostrorum *C*

poterit aut quam repperiemus excusationem, qui silentium ita longum || honorauimus || in factis a te contra ipsum blasphemiis? et si quidem temet ipsum solum læderes talia sapiens et docens, minus utique cura esset; quoniam uero omnem scandalizasti ecclesiam et fermentum insolitæ hæreseos et peregrinæ iniecisti populis et non ibidem solummodo constitutis, sed enim et his qui ubique sunt (delati namque sunt tuarum expositionum codices), qualis iam nostræ taciturnitati sufficiet sermo? aut quomodo non necessarium est meminisse dicente Christo non putetis quia ueni mittere pacem super terram. non ueni mittere pacem, sed gladium. ueni enim diuidere hominem contra patrem suum et filiam contra matrem suam? cum enim || fides læditur, abeat || quidem ut irrita et || fallax || parentum reuerentia, quiescat autem et quæ in filios est et fratres affectionis lex et piis iam melior sit mors quam uita, ut meliorem resurrectionem mereantur secundum quod scriptum est. Mt. 10, 34, 35 Hebr. 11, 35

2 Ecce igitur simul || cum sancta || synodo quæ in magna Roma || est congregata præsidente || sanctissimo et || deocolentissimo || fratre et comministro nostro Cælestino episcopo, || et || tertia te hac contestamur scriptura, persuadentes desistere a || tam deformibus || et distortis dogmatibus quæ et sapis et doces, || præeligere || autem rectam fidem quæ ecclesiis ab initio tradita est per sanctos apostolos et euangelistas, qui et perspectores et ministri || uerbi || facti sunt. aut si hoc non egerit tua reuerentia secundum definitas indutias in litteris memorati sanctissimi et reuerentissimi || Romanorum episcopi et comministri nostri || Cælestini, cognosce te ipsum nullam sortem habentem nobiscum neque locum || siue portionem || in sacerdotibus dei et episcopis. non enim possibile est || despicere || nos ecclesias sic perturbatas et scandalizatos populos et rectam fidem || abiuratam || et dissipatos a te greges, qui saluare debueras, si quidem esses secundum nos rectæ gloriæ amator, sanctorum patrum inuestigatus pietatem. omnibus autem qui a tua reuerentia separati sunt propter fidem uel depositi, tam laicis quam clericis, communicatores sumus omnes. nec enim æquum est || recta || sapere cognoscentes tuis || lædi || sententiis, quia tibi bene facientes contradixerunt. hoc enim || indicasti ipsum || in epistula quæ scripta est a te ad magnæ Romæ sanctissimum coepiscopum nostrum Cælestinum. non sufficiet autem tuæ reuerentiæ confiteri solum fidei symbolum quod expositum est Lc. 1, 2

C [= *vm*], *T* [= *piq*], *B*

1 ita] in tam *m* 1/2 honorauimus *v* honorauimus te *m* dileximus *TB* [= *US*] 2 in *om. iq* blasphemus *p* 3 curasset *B* 4 haereos *p* 5 et[1] *om. B* enim *om. iq* quibus *p* 5/6 sunt etenim *B* [= *US*] 6 expositiones *v* taciturnitatis *B* [= *U*] sufficiat *i* sufficit *v* 7 dicentem $\overline{\text{xpm}}$ m^2 8 ueni pacem mittere *v* pacem ueni mittere *m* non enim *C* 9 separare *B* 10 fideles leduntur *T* rumpatur *T* ualeat *B* [= *US*] ut *om. C* 11 uitiosa *TB* [= *US*] 12 piis — uita] uitam melior sit iam deo colentibus mors *B* 13 mereamur *m* impetrent *B* 14 cum $\overline{\text{sca}}$ *CB* præsidente $\overline{\text{scæ}}$ *T* [= *US*] quæ *om. B* magnæ rome *B* congregata est *T* [= *US*] congregata *B* 15 præsidente *om. T* [= *US*] reuerentissimo *TB* [= *US*] 16 et *om. T* hac *om. B* abstinere *B* ab *B* tam *om. TB* [= *US*] 17 uanissimis *T* sceuis sic *B* [*cf. US*] adpræhendere *T* eligere *B* 18/19 per — sunt *om. B* 19 uerbi *om. T* 20 definitam dilationem *B* memoratis v^{corr} 21 $\overline{\text{epi}}$ — $\overline{\text{nri}}$ romanorum *T* [= *US*] et comministri $\overline{\text{nri}}$ romanorum *B* 22 siue portionem *om. T* aut sermonem *B* 23 prætermittere *TB* [= *US*] 24 iniurias sustinentem *TB* [= *US*] quos vm^2 25 deberes saluare *B* 26 sectans per uestigia *B* 27 depositionem *p* [= *US*] tam *om. B* quam clericis] et derici *B* 28 recte *TB* [= *US*] condemnare *T* [cf. *US*] capi *B* calculis *B* 29 enim ipsum [ipsud *p*] indicasti Tm^2 [= *US*] ipsum autem indicati *B* 30 a te *om. q* nostrum] nomine *B* 31 sufficit *B*

in tempore per sanctum spiritum a sancta et magna synodo tunc in tempore congregata in Nicæna (intellexisti enim et interpretatus es hoc non recte, distorte autem magis, quamuis confitearis uoce sermonem), sed hoc consequens est || ut in || scripto et cum iureiurando || confitearis || quia et anathematizas quidem tua praua et profana dogmata, sapies autem et docebis quæ et nos omnes et qui in || Occidente et Oriente || episcopi et doctores et populorum præpositi. consensit autem et Romana sancta synodus et nos omnes || ut || recte habentibus et inreprehensibiliter epistulis ad tuam reuerentiam scriptis ab Alexandrinorum ecclesia. subdidimus autem his nostris litteris quæ te oporteat sapere et docere et a quibus abstinere conuenit. hæc enim catholicæ et apostolicæ ecclesiæ fides est, cui consentiunt omnes quique in Occidente sunt et qui in Oriente orthodoxi episcopi

8 Credimus in unum deum patrem omnipotentem, omnium uisibilium inuisibiliumque factorem; et in unum dominum Iesum Christum filium dei, natum de patre unigenitum, hoc est de substantia patris, deum ex deo, lumen ex lumine, deum uerum de deo uero, natum, non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt quæ in cælo et || quæ || in terra, qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit et incarnatus est et humanatus, passus et resurrexit tertia die, ascendit in cælos uenturus iudicare uiuos et mortuos; et in spiritum sanctum.

Eos autem qui dicunt »erat aliquando quando non erat«, et »priusquam nasceretur, non erat«, et quia ex non extantibus factus est aut ex alia subsistentia uel substantia dicentes esse aut || uertibilem || aut mutabilem filium dei, hos anathematizat catholica et apostolica ecclesia.

Sequentes autem ubique sanctorum patrum confessiones, quas fecerunt loquente in eis || spiritu sancto ||, et || intellegentiarum || quæ in eis est, inuestigantes intentionem || et quasi || per regiam uiam incedentes dicimus quia || ipse unigenitus || dei || sermo qui || ex ipsa || natus est patris substantia, || ex || uero deo deus uerus, lumen de lumine, || hic || per quem omnia facta sunt quæ in cælo et || quæ || in terra, propter salutem nostram descendens || et || semet ipsum deponens in exinanitionem, || incarnatus et humanatus || est, hoc est carnem accipiens de sancta uirgine et suam eam faciens ex uulua secundum nos pertulit nati-

---

C [= *vm*], *T* [= *piq*], *B*

1 per — spiritum] sco̅ spu̅ *B* [cf. *US*] in² *om. B* [= *US*] 2 nicea *C* nicinorum *B* [*cf. US*] est *m* 3 uocem sermone *C* sed hoc *om. B* ut in *om. TB* [= *US*] 4 iuramenta *B* confiteri *T* [= *US*] te confiteri *B* 4/5 contaminata et impia *B* 5/6 occidentem et orientem *pB* [= *US*] 6 et² *om. v* 7 ut *om. TB* [= *US*] 8 scriptis ab *om. B* 9 autem et *B* a *om. B* 9/10 conuenit abstinere *iq* 10 ecclesie catholice *m*, *corr. m*² catholicæ ecclesiæ *v* 11 occidentes *m* 12 in *om. C*, *corr. m*² et inuisibilium *B* [= *US*] et inuisibiliumque *i* 14 deum — lumine *om. B* ex²] de *vq* 16 sunt *om. pB*, *corr. p* quæ² *om. TB* [= *US*] terra sunt *B* [= *US*] 17 humanatus est *B* die secundum scripturas *m* 18 ad *m* caelos et sedet ad dexteram patris *C* et² *om. B* spu̅ sco̅ *B* 19 et *om. B* 20 et *om. q* aut *om. B* subsistentia] substantia *B* 21 conuertibilem *T* hos *om. v* 24 sco̅ spu̅ *TB* [= *US*] 24/25 intentionem quæ in eis est intellegentiarum per uestigia sequentes *B* 24 intellegentiæ *T* [= *US*] 25 et quasi *om. T* ⟨inced⟩entes uiam *B* incidentes *p* 25/26 ipsum unigenitum *TB* uerbum quod *TB* natum patris substantia est *T* natum est substantia patris *B* quod ex *TB* [= *US*] 27 hic *C* quod est *TB* [= *US*] 28 quæ *om. TB* [= *US*] nostram salutem *B* [= *US*] et² *om. T* 29 incarnatum et humanatum *TB* inhumanatus *m*² *in mg.* est² *om. B* 30 de] a *m* ex] de *B* 30—p. 29, 1 secundum — natiuitatem] natiuitatem quæ secundum nos est sustinuit *B*

uitatem et processit homo ex muliere, non hoc quod erat amittens, sed licet factus sit in assumptione carnis et sanguinis, etiam ita permanens quod erat, deus uidelicet natura et ueritate. sed neque carnem dicimus in deitatis uerti naturam neque quidem in || natura || carnis ineffabilem dei uerbi translatam naturam. inconuertibilis etenim est et immutabilis omnino idem ipse semper manens secundum 5 Mal. 3, 6
scripturas; cum uideretur autem et puer et in pannis existens et in sinu || enixæ || uirginis, omnem implebat creaturam ut deus et consessor erat genitori. diuinitas etenim sine quantitate et magnitudine est et circumterminationem non sustinet.
4 uniri autem carni secundum subsistentiam confitentes uerbum, unum adoramus filium et dominum Iesum Christum, neque seorsum ponentes et || determinantes || 10
hominem et deum quasi coniunctos ad inuicem dignitatis et auctoritatis unitione (nouitas enim || uocum || est hoc et aliud nihil), neque quidem Christum specialiter nominantes || ex deo || uerbum || et similiter || specialiter || uelut || Christum alterum eum qui ex muliere, sed unum solum scientes Christum ex deo patre uerbum cum sua carne. tunc enim humane unctus est nobiscum, cum utique his qui digni 15
erant accipere, spiritum daret ipse et non || ex mensura ||, sicut dicit beatus Ioh. 3, 34
euangelista Iohannes. sed neque illud dicimus quia habitauit || ex || deo || uerbum || quasi in homine communi de sancta uirgine nato, ut non deum ferens homo intellegatur Christus. etsi enim || habitauit || in nobis uerbum, || dicitur uero || Ioh. 1, 14
et in Christo habitare omnis plenitudo deitatis corporaliter, sed tamen 20 Col. 2, 9
sentimus quia || factus || caro, || non, || sicut in sanctis habitare dicitur, secundum parem modum || circa eum quoque || fieri definimus habitationem; sed || unitus || secundum naturum et non in || carne mutatus || talem fecit habitationem qualem
5 utique habere dicitur et hominis anima ad proprium suum corpus. unus igitur Christus et filius et dominus non ut coniunctionem || quandam || simpliciter in 25
unitione dignitatis uel etiam auctoritatis habente homine ad deum. non enim unit naturas par honor. etenim Petrus et Iohannes pares honore || quidem ad inuicem sunt || secundum quod et apostoli et sancti discipuli, attamen non unus sunt duo. neque quidem secundum appositionem coniunctionis intellegimus modum (non sufficit enim hoc ad unitionem naturalem) neque quidem quasi se- 30
cundum participationem affectualem, sicut et nos adhærentes domino secundum quod scriptum est, unus spiritus sumus ad eum; magis autem coniunctionis nomen 1 Cor. 6, 17
recusamus utpote non idoneum existens significare unitionem. sed nec deum

---

C [= *vm*], *T* [= *piq*], *B*

1 quamuis *B* [= *US*] 2 sit *om. B* [= *US*] et sic mansit *B* [= *US*] uidelicet qua *B* [cf. *US*] 3 neque carnem autem *B* [= *US*] 4 naturam *T* 4/5 inuertibilis *B* 5 permanens *B* 6 in[1] *om. B* enixe *C* matris *T* [= *US*] matris que eum peperit *B* 7 uirginis *om. B* confessor *m*, *corr. m*[2] *in mg.* concessor *B* 10 seorsum] per partem *B* [= *US*] diuidentes *TB* [= *US*] 12 uocis *TB* [= *US*] hoc est *B* [= *US*] alterum *B* 13 ex deo *CB* [= *US*] et deum *T* et similiter *CB* [= *US*] similiter nec *T* ut *B om. T* [= *US*] 15 iunctus *CiqB* utique *om. B* 16 sunt *B* det *B* in mensuram *T* in mensura *B* [= *US*] ex mensura acciperet *m*[2] dicitur *B* 17 quod ex deo uerbum est *TB* [= *US*] 18 in *om. B* 19 dicitur habitauit *T* dicitur *om. T* uero *om. TB* 20 deitatis *om. C*, *corr. m*[2] 21 factum est *TB* nec *T* 22 patrem *pB*, *corr. p* circa — quoque *om. TB* unitum *TB* [= *US*] 23 carnem [carne *B*] uersum *TB* [= *US*] facit *C* 24 suum eius *B* 25 quandam *om. TB* [= *US*] 25/26 in unitione] ut in iunctione *B* 26 habentem *CB*, *corr. m*[2] hominem *C*, *corr. m* homines *B* 27 uniet *B* 27/28 sunt quidem ad inuicem *TB* [= *US*] 28 et[1] *om. m* 29 sunt sed *C* 30 adunationem *C* ad unitionem *m*[2] ad adunationem *v*[corr] 32 ad eum sumus *iq* 33 existentes *B*

nec dominum Christi ex deo patre uerbum nominamus, ne rursus aperte secemus in duo unum Christum || et || filium et dominum et blasphemiæ crimen incurramus, deum suum et dominum facientes eum. ||unitus || enim, sicut || iam || prædiximus, dei || sermo || carni secundum subsistentiam deus quidem est omnium, dominatur autem uniuersitati. neque || uero || ipse sibi seruus est || neque ||
Ioh. 20, 17 dominus; fatuum enim est, magis autem et impium ita || dicere uel sapere ||. ait || quidem || deum suum patrem, cum || certe || sit deus natura et ex substantia eius; sed non ignorauimus quia cum sit deus, et homo factus est sub deo secundum legem quæ condecet humanam naturam. ipse uero sibi quomodo fiet deus aut dominus? ergo ut homo et quantum attinet et decet exinanitionis mensuras, sub deo nobiscum
Gal. 4, 4 semet ipsum esse dicit. sic factus est et sub lege, cum locutus ipse sit legem, et
Loofs, 6 legislator existens ut deus. recusamus autem dicere || super Christo || »propter
Nest. 262, 3 || eum qui induit, eum quem induit, || ueneror; propter || eum qui est inuisi-
ibid. 12 bilis, || adoro || illum qui || uidetur«; pauore plenum est super hoc etiam illud dicere: || ille qui assumptus est, ei qui assumpsit, || coappellatur deus.« qui enim hæc dicit, secat iterum in duo Christos et hominem statuit per partem specialiter et deum similiter. denegat enim euidenter unitionem secundum quam non ut alter alteri coadoratur quispiam neque quidem coappellatur deus, sed unus intellegitur Christus Iesus filius unigenitus una adoratione honorandus cum sua carne. confitemur autem quia ipse ex deo patre natus filius et deus uni-
1 Petr. 4, 1 genitus, licet secundum naturam suam existens impassibilis, carne passus est pro nobis secundum scripturas et erat in crucifixo corpore suæ carnis inpassibiliter
Hebr. 2, 9 proprias faciens passiones. gratia autem dei pro omnibus gustauit mortem, dans ei suum corpus, quamuis secundum naturam existens uita et ipse sit resurrectio. ut enim || ineffabili uirtute || conculcans mortem || ut in primum quidem ||
Col. 1, 18 suam carnem fiat primogenitus ex mortuis et primitiæ dormientium
1 Cor. 15, 20 || iterque || faciat || hominis || naturæ ad incorruptionis recursum, gratia dei, sicut diximus nuper, pro omnibus gustauit mortem, triduanus etiam reuixit
1 Cor. 15, 21 expolians infernum. unde licet dicatur per hominem facta resurrectio mortuorum, sed intellegimus hominem factum ex || deo || uerbum et solutam esse per eum mortis potestatem, ueniet autem in tempore ut unus filius et dominus in
Act. 17, 31 gloria patris, ut iudicet mundum in iustitia, sicut scriptum est.

7 Necessario uero et illud adiciemus. annuntiantes enim secundum carnem mortem unigeniti filii dei, hoc est Iesu Christi, et ex mortuis resurrectionem et ad cælos ascensionem confitentes, sine sanguine in ecclesiis celebramus sacrificium,

---

C [= *vm*], *T* [= *piq*], *B*

1 $\overline{\text{xpm}}$ *vB* 2 duos *iqm*^{2} et^1 *om. T* 3 unitum *TB* [= *US*] iam *om. TB* [= *US*] 3/4 supra diximus *B* 4 uerbum *TB* [= *US*] 5 dominator *CiqB* [cf. *US*] uniuersitatis *qB* enim *T* aut *TB* [= *US*] 6 $\overline{\text{dnm}}$ *m* factum *mB* factuum *m*^{2} sapere uel dicere *TB* [= *US*] 7 enim *TB* [= *US*] certe *om. TB* [= *US*] de *B* [= *US*] 9 qua *B* quam *v* fit *B* 10 decet ad *m*^{2} 11 semet — esse] semed ipsum ipse *m* sed mecesse *B* 12 hoc dicere *m*^{2} super Christo *om. TB* 13 indutum indumentum ueneror *T* [= *US*] indutum uenenor indumentum *B* 13/14 inuisibilem *TB* [= *US*] 14 illum qui *C* quod *TB* [= *US*] est *om. iq* super] ad *B* [= *US*] etiam] et *B* [= *US*] ssumtus assaumenti *TB* [= *US*] 16 secet *C*, *corr. m*^{2} duos *C* [= *US*] $\overline{\text{xpm}}$ *viq* patrem *CpB* 19 adorandus *CB* adorandus honorandus *i* 23 et pro *B* [= *US*] 25 per ineffabilem naturam *TB* ut in] utique *m*^{2} ut — quidem] primum [in (ut *iB*) primum *iqB*] quidem per *TB* 26 fieret *superscr. m*^{2} 27 iterque *C* iter *T* iterum *Bm*^{2} faciet *m* uel faceret *superscr. m*^{2} homo nature *m*, *corr. m*^{2} etiam humanæ naturæ *T* [= *US*] etiam humanitatem rem *B* 30 deo patre *TB* [= *US*] 31 eum] hoc *B*

accedimus etiam ita ad mysticas benedictiones et sanctificamur participes effecti sanctæ carnis et pretiosi sanguinis omnium nostrum saluatoris Christi et non ut carnem communem || accipientes ||, absit, neque quidem ut uiri sanctificati et coniuncti uerbo secundum unitionem dignitatis uel etiam quasi inhabitationem diuinam habentis, sed ut uiuificatoriam uere et propriam ipsius uerbi. uita enim || ex- 5
sistens || secundum naturam ut deus, quoniam || factus est ad || suam carnem, uiuificatoriam eam ostendit. quare licet ad nos dicat: amen || amen || dico uobis, Ioh. 6, 53
nisi manducaueritis carnem filii hominis et biberitis eius sanguinem, non ut || hominis || secundum nos uniuscuiuslibet || et || hanc esse æstimabimus (quomodo enim hominis caro uiuificatoria erit secundum naturam suam?), sed ut 10
propriam uere factam eius qui propter nos et filius hominis factus est et appellatus.
8 Euangelicas autem saluatoris nostri uoces nec subsistentiis duabus neque quidem personis diuidimus. nec enim est duplex unus et solus Christus, licet ex duabus || intellegitur || et diuersis rebus in unitione || impartibili coadunatus ||, sicut certe homo ex anima intellegitur et corpore, et non duplex magis, sed unus ex 15
|| utrisque ||. humanas etiam ad hoc et || diuinas || uoces ab uno dici certi sumus, sapientes recte. quando enim deo decibiliter dicit de semet ipso qui uidit me, Ioh. 14, 9.
uidit || et || patrem, et ego et pater unum sumus, diuinam eius et 10, 30
ineffabilem sentimus naturam, secundum quam et unum est ad suum patrem propter Hebr. 1, 3
|| identitatem || substantiæ, imago et figura et splendor gloriæ eius. quando 20
autem humanitatis mensuram non exhonorans Iudæos alloquitur modo me quæ- Ioh. 8, 40
ritis occidere, hominem qui ueritatem uobis locutus sum, iterum nihilo minus eundem qui in æqualitate et similitudine est patris, deum uerbum et ex humanitatis eius mensuris agnoscimus. si enim est necessarium credere quia, deus existens natura, factus est caro uel homo animatus anima rationali, qualem utique 25
habebit rationem uereri quempiam in uocibus eius, si factæ sunt hominem condecentes? si enim || recusaret || hominem decentia uerba, quis || sit || qui coegit eum fieri secundum nos hominem? qui || uero || deposuit semet ipsum in spontaneam exinanitionem, ob quam causam || recusaret || exinanitioni || decentes || sermones? uni igitur personæ || eas quae sunt in euangeliis, omnes applicandum || 30
uoces, subsistentiæ uni uerbi || incarnatæ ||; unus enim || dominus || Iesus Christus 1 Cor. 8, 6
9 secundum scripturas. si autem uocatur et apostolus et pontifex confessionis Hebr. 3, 1

12/13 adfert Rusticus c. Aceph. p. 49ª

C [= *vm*], *T* [= *piq*], *B*

2 nostrorum *C* 3 accipimus *T* accepimus *B* 5 habentes *Ci, corr. m²* ut *om. C, corr. m²* propriam] suam *B* [= *US*] 5/6 existens *C* [= *US*] est *T* et *B* 6 factus [autem factus *B*] est ad *CB* [= *US*] autem fecit *T* 7 dicatur *C* amen *om. TB* 9 hominis communis *TB* unius *B* [= *US*] et hanc *C* [= *US*] hanc *T* ita *B* æstimauimus *CpB, corr. m²* æstimamus *iq* [= *US*] 14 intellegatur *TB* partibili [ĩpartibili *m²*] coadunatus *C om. TB* 15 et homo *B* [= *US*] 16 utroque *TB* [= *US*] sed humanas *B* [= *US*] adhuc et *iq* et ad hoc *B* [cf. *US*] deificas *TB* uoces *om. B* [= *US*] ab] de *B* 17 deus *iqm²* condecenter *B* [cf. *US*] 18 et¹ *om. pB* [= *US*] 19 unus *B* 20 id quod eiusdem *T* id dem *B* et¹] etiam et *B* [= *US*] figuram *CB, corr. m²* eius sit *T* 23 et² *om. v* 26 habet *iB* uerecundas *B* [cf. *US*] facta *B* 26/27 condecenter *B* 27 recuset *T* [= *US*] recusit *B* sit *C* est *TB* [= *US*] scit *v^corr* fuit *m²* 28 uero *om. T* 29 exinanationem *C, corr. m²* recusauit *TB* [cf. *US*] exinanitionem *m* conuenientes *TB* [= *US*] 30 uni igitur] unigenitus *C* unigenitus autem *m²* personæ uni *m²* in euangeliis quæ sunt omnes [omni *q*] applicentur *TB* [= *US*] 31 uni *TB* [= *US*] unius *C* incarnati *TBm²* [= *US*] enim est *m²* dominus *om. T*

nostræ ut sacrificans deo et patri, quæ ex nobis est, || sibi || et per se deo et patri oblatam fidei confessionem nec non || et || sancto spiritui, iterum ipsum esse dicimus ex deo secundum naturam unigenitum, et non homini || impertiemus || præter ipsum
1 Tim. 2, 5 alteri || uel || sacerdotii nomen || uel ipsam || uero || rem ||. factus est enim mediator dei et hominum et conciliator || ad pacem ||, semet ipsum consecrans in odorem
Ephes. 5, 2 suauitatis deo et patri. nam et dicebat: sacrificium et oblationem || no-
Hebr. 10, 5-7 luisti ||, corpus autem perfecisti mihi. tunc dixi: ecce uenio; in capite libri scriptum est de me facere, || deus, || uoluntatem tuam. obtulit enim pro nobis in odorem suauitatis suum corpus, et non magis pro se; || quali enim utique indigeret oblatione uel sacrificio pro se, || potior exsistens || ab || omni
Rom. 3, 23 peccato ut deus? si enim omnes peccauerunt et egent gloriam dei, secundum quod facti sumus nos prompti ad transgressionem et || ægrotauit || humana natura in peccato, ipse uero non ita et eguimus ob hoc gloria eius, quomodo iam erit ambiguum quia mactatus est propter nos et pro nobis agnus dei uerus? et dicere quia optulit semet ipsum pro se et pro nobis, exsors erit nullo modo ab impietatis
Ies. 53, 9 criminibus. deliquit || enim || nullo modo neque fecit peccatum; qua ergo eguit
10 oblatione, peccato non existente pro quo utique fieret, et ualde || congrue ||? cum
Ioh. 16, 14 autem dicit de spiritu ille me glorificabit, intellegentes recte non ut gloria indigentem alterius dicimus unum Christum et filium a sancto spiritu gloriam accipere, quia nec potior eo est et || supra || eum eius spiritus est; quoniam autem ad demonstrationem suæ diuinitatis utebatur suo spiritu ad magnas operationes, glorificari se ab eo dicebat, uelut si quispiam dicat eorum qui secundum nos sunt, de insita sibi fortitudine forsan uel disciplina uel de quolibet quia glorificabunt me. || si enim et || est in subsistentia spiritus speciali || uel certe || et intellegitur per se
Ioh. 16, 13 secundum quod spiritus est et non filius, sed tamen || est non || alienus ab eo; spiritus
Ioh. 14, 6 enim ueritatis nominatur, et est Christus ueritas, et profluit ab eo sicuti denique et ex deo patre. operatus [est] enim spiritus et per manum sanctorum apostolorum mirabilia post ascensum domini nostri Iesu Christi ad cælos glorificauit eum. creditus est enim quia deus secundum naturam est, iterum ipse operans per suum
Ioh. 16, 14 spiritum; propter hoc et dicebat || quia || de meo accipiet, et nuntiabit uobis. et non uspiam dicimus || quia || ex participatione spiritus est sapiens et potens;
1 Cor. 1, 24 undique enim perfectus est et non || indigens || omni bono. quoniam autem patris uirtutis et sapientiæ, hoc est filii, spiritus est, ipsa re sapientia est et uirtus.

C [= *vm*], *T* [= *piq*], *B* [30 *pauca abscissa*]

1 quæ — per se] nm ipse etiam et per ipsum *B* [cf. *US*] suam *T* 2 offerendam *B* [= *US*] et *om. T* 3 hominis *C* impertiemus [impertimus *iq*] quidem *TB* [= *US*] 4 uel[1] *om. TB* [= *US*] et [ex *iq*] ipsa uero re *TB* [= *US*] enim *om. iq* eum *B* 5 pacis *TB* [= *US*] 6/7 noluisti *C* noluisti holocaustomata et [et *om.* m^2] de [pro m^2] peccato non placuisti [complacuisti Bm^2 (= *US*) placuerunt *iq*] *TB*, m^2 *in mg.* [cf. *US*] 8 deus *om. TB* 9/10 quali — pro se *om. T* quali enim sibi quali enim *B* 10 ab *om. TB* 11 gloria vm^2B gratia *iq* 12 infirmata est et ægrotauit [egrotata *i*] *T* [cf. *US*] 13 gratia *iq* gloriam *B* 14 est *om. m* 15 excors m^2 16 etenim *T* 17 oblationem *B* congruum esset *T* congruum *B* [= *US*] 18 glorificauit *B* [cf. *US*] clarificauit *C*, *corr.* m^2 20 est *om. C* super *TB* 22 glorificare *p* se *om. B* [= *US*] 23 forsan *pB* forsitan *iq om. C* 24 quamuis enim *TB* [= *US*] specialis *m* uel certe *C* nam *TB* [= *US*] 25 non est *TB* [= *US*] 26 Christus ueritas] sps ueritatis *C* denique *om. B* [= *US*] 27 est *CpB* [= *US*] *om. iq* 28 et glorificauit m^2 eos *C*, *corr.* m^2 29 ipse est *C* 30 quia *om. T* [= *US*] annuntiabit *m* 31 quasi *TB* [= *US*] 32 indiget *TB* [= *US*] quoniam] qui m^2 33 ipsa re *T* ipsa se *C* ipsa in se m^2 hæc res *B*

11 Quoniam uero deum adunitum carni secundum subsistentiam sancta uirgo genuit carnaliter, hinc et dei genetricem esse dicimus eam, non quasi || natura uerbi subsistendi || initium habente de carne (erat enim in principio, et deus Ioh. 1, 1 erat uerbum, et uerbum erat apud deum, et ipse est sæculorum factor consempiternus patri et omnium opifex), sed sicut iam prædiximus, quoniam secundum subsistentiam uniens sibi || illud humanum || et ex || ipsa uulua || natiuitatem sustinuit carnalem, non ut indigens necessario seu propter suam naturam etiam in tempore || et || ultimis sæculi || temporibus || natiuitate, sed ut ipsum essentiæ nostræ benedicat initium et pariente muliere eum adunitum carni quiescat iam quæ contra omne genus erat maledictio transmittens ad mortem de terra nostra corpora et illud quod || est || in tristitia paries filios, per ipsum destructum Gen. 3, 16 uerum ostenderet quod prophetæ uoce dictum est: absorbuit mors prævalens et Ies. 25, 8 iterum abstulit deus omnem lacrimam ab omni facie. propter hanc enim causam dicimus eum dispensatiue et ipsas benedixisse nuptias et perrexisse uocatum Ioh. 2, 1. 2 in Cana Galilææ simul cum sanctis apostolis.

12 Hæc sapere || docti || sumus tam a sanctis apostolis quam euangelistis et || ab || omni a deo inspirata scribtura et ex beatissimorum patrum uera confessione; his omnibus et tuam reuerentiam || confiteri || oportet et || consentire || sine dolo aliquo. quæ uero sunt || necessaria ut anathematizet tua reuerentia ||, subiecta sunt huic nostræ epistulæ.

ANATHEMATISMUS PRIMUS

I Si quis non confitetur deum esse secundum ueritatem Emmanuhel et propter hoc dei genetricem sanctam uirginem (genuit enim carnaliter carnem factum ex deo uerbum), anathema sit.

II Si quis non confitetur carni secundum subsistentiam unitum ex deo patre uerbum unumque esse Christum cum sua carne, eundem uidelicet deum simul et hominem, anathema sit.

20—p. 35, 15 *anathematismorum uersio T, sed haud raro mutata exhibetur in Epitoma Hispana* [*H*], *cuius utor codicibus Veronensi LXI* [H^u] *et Merseburgensi 104* [H^m]. *quæ uero extat uersio in Collectionis canonum Dionysianæ recensione Bobbiensi, ex Gestis Concilii quinti desumpta est*

C [= *vm*], *T* [= *piq*], *B*, *H* [= H^u H^m, *inde a 21*]

1 adunatum *C* 2 et] etenim *B* esse *om. B* eam dicimus *C* 2/3 natura — subsistendi *C* dī uerbi naturæ [naturæ esse *B*] essentia *TB* 3 habentem *pB* principio uerbum m^2 6 muniens *C*, *corr. C* illud *om. TB* [= *US*] humanitatem *T* ex uulua eius *TB* [= *US*] 7 sustinens *B* seu] aut *B* [= *US*] naturam seu propter misericordiam m^2 8 etiam] eius qui *B* [cf. *US*] et *C* et in *T* est et in *B* [= *US*] temporibus *C* momentis *TB* [= *US*] ut et pBm^2 9 parturiente *B* [cf. *US*] adunatum *CB* carne *p* 10 quæ *del.* m^2 genus erat *pB* [= *US*] humanum genus erat *iq* genus erat humanum *C* genus humanum m^2 11 dictum est *iq om. pB* [= *US*] destruendum *B* [= *US*] 12 ostendere *B* [= *US*] uocem *pB*, *corr. p* absorbuit *v* absorbit *pB* absorta *m* absorta est *iqm*^{2} 13 enim hanc *m* 14 ipsum *B* [= *US*] et^2 *om. B* perrexisse] esse *B* [cf. *US*] 16 et docti *p* edocti *iq* ab *om. TB* 17 omnia *p* 18 et^1 *om. B* [= *US*] tua reuerentia *C* consentire *TB* [= *US*] polliceri *TB* dolo aliquo] ratione [λόγου *pro* δόλου] aliqua *B* 19 necessario *p* [= *US*] anathematizare tuam reuerentiam *TB* [= *US*]

21 Primum c. *i, sic per totam seriem pergens,* EX CONCILIO EFFESENO H^u EX SYNODO EFESENO H^m 22 *numeros omnes om. mH*^{m} 23 carne *CBH, corr.* m^2 25 carne *pBH*^{u} *om.* H^m secundum substantiam carnis H^m secundum substantiam H^u per substantiam *B* uniri *B* unigenitum *H* patrem *H* 26 unum etiam *B* [= *US*] sua] propria *H* uidelicet quia *B*

III Si quis in uno Christo diuidit subsistentias post adunationem, sola copulans eas coniunctione quæ secundum dignitatem uel auctoritatem est || uel secundum potentiam ||, et non magis concursu secundum adunitionem naturalem, anathema sit.

IIII Si quis personis duabus uel subsistentiis || uel eas || quæ sunt in euangelicis || et || apostolicis scribturis, inpertit uoces aut de Christo a sanctis dictas aut ab ipso de se, et quasdam || quidem || uelut homini præter || illud || ex deo || uerbum || specialiter intellecto applicat, quasdam uero, uelut deo || decibiles ||, soli ex deo || patre || uerbo, anathema sit.

V Si quis audet dicere deum ferentem hominem Christum, et non magis deum esse secundum ueritatem, ut filium unum et natura secundum quod factum
Hebr. 2, 14 est caro uerbum et communicauit similiter nobis sanguine et carne, anathema sit.

VI Si quis dicit || deum uel || dominum esse Christi ex deo patre uerbum, et non magis eundem confitetur deum simul et hominem, utpote facto || carne || uerbo secundum scribturas, anathema sit.

VII Si quis dicit sicut hominem || factum || esse || a dei uerbo || Iesum et unigeniti gloriam || circumaptatum || esse tamquam || altero || præter eum || existente ||, anathema sit.

VIII Si quis audet dicere assumptum hominem coadorari oportere deo uerbo et conglorificari et coappellari deum quasi alterum || alteri (id enim quod est $\overline{\text{co}}$, semper quotiens additur, hoc intellegi cogit), || et non magis una adoratione honorificat Emmanuhel et unam ei glorificationem adhibet secundum quod factum est caro uerbum, anathema sit.

VIIII Si quis dicit unum dominum Iesum Christum || glorificatum ab || spiritu, quasi aliena uirtute || illa || quæ per eum est, utentem et || ab eo || accipientem operari posse et contra spiritus inmundos et || adimplenda || in homines dei miracula, et non magis proprium eius dicit spiritum, per quem et operatus est || dei || signa, anathema sit.

1—3. 4—6. *adfert Rusticus c. Aceph. p. 49ª*; 18—22 *p. 59ª*

C [= *vm*), *T* [= *piq*], *B*, *H* [= H^mH^u]

1 substantiam H^m aduniationem *p* adunationi H^u solam [solum *B*] copulans eas *vB* soleas copolans H^u solam copulans H^m 2 est *om. H* 2/3 uel — potentiam *C* uel potestatem est [est *om.* H^m] *H om. TB* 3 magis in *B* concursu qui *B* [cf. *US*] adunationem CH^m donationem H^u 4 in personis H^m uel eas *C* ea *H om. TB* [= *US*] 4/5 in — scripturis sunt *H* 5 uel *TBH* [= *US*] diuidit *H* de] in *H* 6 semet ipso *H* quasdam] alias *H* quidem *om. TB* [= *US*] uelut] uult *p* tamquam *H* praeter illud *C* præter *TB* [= *US*] citra quod *H* uerbo *TB* est uerbum *H* 7 specialiter — applicat] seorsum intellegendo [intellegendum H^u] coaptat *H* alias *H* dm̄ *B* decibiles *CH* decibiliter *T* condecentes *B* [= *US*] 8 patre *H* [= *US*] patri *C om. TB* 9 deiferum H^u [= *US*] deifero H^m theoforon id est deum ferentem *iq* 10 ut] et *H* naturam CH^m natura et *B* 11 est *om. iq* et *om. iq* nobis] ut nos *iq* sanguinem vH^u sanguini BH^m carnem *v* carni BH^m 12 dm̄ uel dn̄m *C* dm̄ et dn̄m H^m dn̄m TH^u dm̄ *B* 13 factum *iq* carnem TBH^m uerbum iqH^m 15 in hominem *B* operatum *TBH* citra [citera *p* cura *q om. B*] dī uerbum *TBH* Iesum *om. H* 16 unigenitum et unigeniti *p* circumaptatum *scripsi* circumactatum *C* circumactum m^2 adhibitam *TBH* esse ab eo *B* alteri *TBH* [= *US*] eum *om. H* 16/17 existenti *TBH* [= *US*] 18 quod adorari *H* quoadorare *p* 19 et coappellari *om. H* in altero *TBH* 19/20 id enim — cogit *om. TB* id enim — additur] syllaba enim quod semper adiecta *H* 20 hoc quod *m* intellegit $H^m m^2$ coget H^m 21 hemmanuelem *C* 23 glorificari *TH* glorificattri *B* a *T* 24 illa *om. TBH* [= *US*] utente *pH* ab eo *om. T* 25 et[1] *om. B* [= *US*] spōs *p* adimplere TBH^u [= *US*] adimpleri H^m 26 deitatis *TBH* [= *US*]

X Pontificem et apostolum confessionis nostræ factum Christum || diuina || dicit scriptura, optulisse etiam pro nobis semet ipsum in odorem suauitatis deo || et patri ||. si quis ergo pontificem dicit et apostolum nostrum fieri non ipsum ex deo uerbum, quando || factus || est caro et secundum nos homo, sed quasi alterum præter ipsum specialiter hominem ex muliere, aut si quis dicit et pro se optulisse || oblationem || et non magis pro nobis || solis || (nec enim indiguit sacrificio qui nescit peccatum), anathema sit. Hebr. 3, 1 Eph. 5, 2

XI Si quis non confitetur domini carnem uiuificatoriam esse et propriam eius uerbi quod ex deo patre est, sed uelut alterius præter ipsum, copulati quidem ei secundum dignitatem, aut quasi solummodo diuinam habitationem || habentis ||, et non magis uiuificatoriam, sicut diximus, quia facta est propria uerbi omnia uiuificare ualentis, anathema sit.

XII Si quis non confitetur dei uerbum passum carne et crucifixum carne et quod mortem gustauit carne, factum etiam primogenitum ex mortuis, secundum quod uita || est || et uiuificans ut deus, anathema sit. Hebr. 2, 9 Col. 1, 18

Dat̄ mens. Nouemb. die XXX indict. XIIII d. 30. m. Nou. a. 430

Eiusdem epistula scripta ad clerum et populum Constantinopoleos, in qua scribit ut non || intenderent impiæ doctrinæ || hæretici Nestorii neque communicarent ei, si permaneret lupus pro pastore, sed magis confortarentur in domino et suam fidem seruarent influctuabilem. super hæc scribit communicatores esse eos qui expulsi sunt a Nestorio resistentes eius doctrinæ

VIIII 1 Dilectissimis et desiderabilibus presbyteris et diaconibus et populo Constantinopoleos Cyrillus episcopus et synodus quæ conuenit in Alexandria ex Ægyptiaca diocesi, in domino salutem. Vix quidem || et || aliquando peruenimus ad quod fuerat melius ab initio uenire, || dicimus uero || ut curam || haberemus || omnium uestrum salutis et ut non oporteret pati super fide tumultum; satisfacimus autem omnium uestrorum || super || hoc contristationibus. || peregimus || enim non sine lacrimis præteritum

---

VIIII in Acymitensium iacet XCI *et* in Acymitensium XI m^2 *in mg.*

16 *temporis nota eum significari diem quo Nestorius epistulam accepit, elucet ex inscriptione sermonis Coll. Palat. 23*

VIIII *Græce extat in V 24 S 14 A 22*

C [= *vm*], *T* [= *piq*], *B* [*usque ad 16*], *H* [= H^mH^u *usque ad 15*], *S* [= *wr, inde a 17*]

1 apostolicum CH^m uel apostolum *superscr.* m^2 diuina *om. TBH* 2 obtulit *H* [=*US*] semet ipsum pro nobis BH^m dn̄o *T, corr. p* 2/3 et patri *om. TB* 3 *ante* si *ins.* XI *v* et apostolum nomine fieri dicit *B* [cf. *US*] et apostolum [apostolicum H^m] n̄rm̄ dicit factum *H* 4 factum $TBHm^2$ [= *US*] 5 et] eum H^m *om. B* obtulisse eum *pqB* 6 sacrificium *TBH* [= *US*] solis *C* ipsis *TBH* sacrificium *CiBH, corr. C* 8 XII *v* uiuificatricem *H* 9 copulatim *H* 10 diuina BH^m habitatione BH^m inhabitationem pH^u [= *US*] habenti *TBH* 11 uiuificatricem *H* 13 XIII *v* 14 quia *B* morte pH^u 15 est a patre *TBH* 16 *om. H* nouembrio *B* [= *US*] XIII *m* *subscr.* inc̄p epist̄l VIIII *Cp*

C [= *vm*], *T* [= *piq*], *S* [= *wr*]

17—21 epistola eiusdem scripta ad clerum et populum constantinopolitanum *iq* 17 epistula *om. v* 18 intenderent [intenderentur *m*] — doctrinæ *C* respicerent [reciperent *S*] impiam doctrinam *pS* 19 confortaret *m* confortaretur m^2 21 residentes *C* doctrina *C* 23 ex *om. miq, corr. m* 24 et *vS om. mT* 25 dicimus — haberemus *C* ut — haberemus hoc est *T* dicimus uero ut — haberemus hoc est *S* nostrum *mp* 26 uestrum *iq* 27 propter *TS* protraximus *T* permansimus *S*

tempus, sperabamus autem quia consiliis et || ammonitionibus || ecclesiasticis et omnium uestrum increpationibus || transmutaret || quidem semet ipsum a || discordantissimis || dogmatibus reuerentissimus episcopus Nestorius, honoraret autem nobiscum fidem traditam ecclesiis et a sanctis apostolis et euangelistis et ab omnibus sacris litteris et uocibus || quae per sanctos prophetas, ad habendum recte || obsignatam. quia uero et ex his quæ apud uos in || ecclesiis || loqui non cessat, et ex scriptis expositionibus eius errantem inuenimus et non mediocriter impium circa fidem, iam necessarie uenimus || ad hoc || ut || debeat || per synodicas || litteras || contestari quia nisi abstinuerit || uelocissime || a suis nouitatibus et secundum definitas indutias a sanctissimo et || deocolentissimo || Romanæ ecclesiæ pontifice Cælestino || et || anathematizauerit quidem illa in || scripto || quæ || uel || dixit apud uos || uel codicibus || interposuit || siue || interponi præparauit, || qui || etiam apud nos sunt, nullum || communionis || habet locum cum sacerdotibus dei, sed erit omnium alienus. nullus autem accuset segnitiem; non enim dormitauimus sic magno grege turbato, magis autem et ubique populis et ecclesiis, sed imitati sumus eos qui medicinale habent experimentum, quique passionibus quæ in corporibus fiunt, non continuo ferri et ignis inferunt necessitates, sed mitioribus in principio medicamentis maturant, expectantes conueniens incisionibus tempus.

2 Viriliter itaque agite in domino et uestram || ipsorum || fidem seruantes immutilatam bene complacere festinate Christo, uni et soli et uere filio dei, memores etiam sanctorum uestrorum patrum, qui sacerdotium tenuerunt recte et sancte apud uos quique adhuc uiuentes dei genetricem nominabant sanctam uirginem (peperit enim Emmanuhel, quod est deus uere; factum || est || enim caro uerbum et natum est carnaliter ex muliere, ut nos inueniremur fratres eius qui ultra omnem creaturam est), prædicabant autem non duos apud uos Christos, sed unum eundemque deum uerbum et hominem secundum carnem ex muliere, non copulatione pura et tamquam sub æqualitate sola dignitatum compactum hominem deo (hæc enim illius sunt tepida et inutilia et || anilia || dogmata), eundem uero et passum dicebant carnaliter pro nobis mortem et resurrexisse diuine, || conculcantem || mortis imperium, et uenturum dicebant omnium iudicem. hanc uobis || reaccendentes || semper fidem, puros et immaculatos uosmet ipsos conseruate neque communicantes memorato neque tamquam doctorem respicientes, si lupus pro pastore remanserit et post hanc nostram ammonitionem ad eum factam sapere || elegerit || quæ peruersa sunt. his autem clericis siue laicis qui propter rectam fidem separati sunt aut depositi ab eo, communicamus nos, non illius confirmantes iniustam sententiam, sed laudantes potius eos qui passi

---

C [= *vm*], *T* [= *piq*], *S* [= *wr*]

1 sperauimus m^2 monitionibus *T* munitionibus *S* 2 mutaret *iq* mutare *p* 2/3 discordantibus *TS* 4 et[1] *om. v* a *om. m, corr.* m^2 5 quæ per — recte *CS* s̄corum [sanctorum et *iq*] prophetarum pro habenda rectitudine *T* obsignatum *m* obsignatum est *v* obsignate sunt m^2 6 et[1] *om. vi* ecclesia *T*Γ et expositionibus m^2 8 ad hoc *om. T* opporteat *T* litteras eum *p* eum literas *iq* 9 uelociter *TS* 10 dei cultore *T* et *om. T* anathemauerit *pS, corr. w* 11 scriptis *T* uel *om. T* uel codicibus *CS* et libris *T* aut *T* 12 qua *T* quae *iq* communicationis *T* habebit *iq* 13 omnibus m^2 accusat segnitiam *C* 16 feri *p* 19 ipsorum *om. T* seruantes *om. CS* 19/20 immultilatam *m* uel mutatē *superscr.* m^2 20 tenentes bene m^2 x̄po festinate *C* 22 et dī *w* nominabunt *w* 23 nobiscum deus *iq* factum est enim *CS* factum enim *p* enim factum *iq* 24 inueniremus *pi* 26 carne *p* 28 senilia *T* 29 uel diuinitus *superscr.* m^2 et conculcasse *T* 30 accendentes *T* 32 permanserit *w* 33 uoluerit *pi* uoluerint *q* 35 non — confirmantes *CT* qui illius infirmamus *S*

sunt, et illud dicentes eis: si exprobramini in domino, beati estis, quia uirtutis et dei spiritus in uobis requiescit. 1 Petr. 4, 14

Suscipiens autem et archiepiscopus Romæ Cælestinus quaterniones expositionum || ab ipso Nestorio || per Antiochum et inueniens eos plenos blasphemiis, insuper etiam ammonitus ab archiepiscopo Cyrillo quia non receperit Nestorius consilium aut ammonitionem ad recte sapiendum et non contrarie, scripsit ei et ipse Cælestinus excommunicationis epistulam, definiens etiam decem dierum indutias, || quæ est ista ||

X Dilectissimo fratri Nestorio Cælestinus. Aliquantis diebus etc. *edita est in Collectione Veronensi II*

Eiusdem Cælestini episcopi epistula scripta ad clerum et populum Constantinopolitanum, in qua eos monet ut non respiciant prauam Nestorii doctrinam, sed magis ad orthodoxam fidem, quam ab initio perceperunt a sanctis apostolis et euangelistis. insuper scribit communicatores esse omnes contradicentes Nestorio et expulsos ab eo

XI Cælestinus episcopus presbyteris etc. *edita est* in *Collectione Veronensi V*

Eiusdem epistula scribta ad archiepiscopum Cyrillum, in qua scribit ut optineret eius locum in sancto concilio, eo quod maris longa spatia ipse refutauerit

XII Tristitiæ nostræ etc. *edita est in Collectione Veronensi I*

Epistula papæ Cælestini ad Iohannem Antiochenum Iuuenalem Hierosolymitanum Rufum Thessalonicensem et Flauianum Philippensem

XIII Cælestinus episcopus Iohanni etc. *edita est in Collectione Veronensi VI*

---

19 Ex alia translatione iacet in codice Acymitensium ad Flauianum Rufum uel ad Iohannem XIIII[a] ipsa m^2 *in mg.*

21 huius epistulæ locus sextus decimus est aput Græcos; obserua ergo ut ibi transcribatur *p in mg.*

3—8 *Græce extant in V 24[a]*

C [= *vm*], *T* [= *piq*], *S* [= *wr, usque ad 8*]

2 uirtutes *C* expl epla VIIII [*huc usque v*] incip epla [epla *om. p*] X *Cp* 3 autem *om. S* et *om. iq* Romæ *om. S* quaterniones expositionis *iq* quaternionum expositiones *S* 4 ipsius nestorii *T* 5 reciperet *iq* 6 monitionem *p* et — contrarie *om. iq* 7/8 quæ est ista *CS* est enim hæc *T* *subscr.* incipit epla X *C*

9 *subscr.* expl epla X incp epla [epla *om. v*] XI *pC* 11 episcopi *om. p* epistula *om. v* 12—14 in qua — ab eo *om. iq* 13 fidem *om. C* ceperunt *m* 14 esse omnes *pm* esse omnes suos *v* suos esse omnes v^{corr} 15 *subscr.* expl. epla XI incp epla XII *pC* 16—21 *ep.* XIII *ante ep.* XII *coll. iq* 16 Eiusdem — Cyrillum] epla celestini pape ad cyrillum alexandrinum epm *iq* epistula *om. v* 16/17 in qua — refutauerit *om. iq* obtineat *v* 17 et longa *p* 18 *praem.* carissimo cyrillo cælestinus *T* *subscr.* expl epistula XII incp epistula [epistula *om. v*] XIII *pC* 19/20 epla celestini pape iohanni antiocheno iuuenali ierosolimitano rufo thessalonicensi flauiano philippensi *iq* 19 Epistula *om. v* 20 et — Philippensem *om. p* in fine *add.* a pari m^2 21 *subscr.* expl. epistula XIII *p* explicit epla XIII incipit XIIII *v*

CYRILLI ARCHIEPISCOPI ALEXANDRINI EPISTVLA SCRIPTA AD ACACIVM EPISCOPVM BEROEÆ DE HÆRETICO NESTORIO

XIIII Domino meo dilectissimo fratri et comministro Acacio Cyrillus in domino salutem. || Qui || uehementer || contristantur || et uulneratum sollicitudine cor habentes non paruam consolationem || habent, dum || aliquibus concordantibus ea pro quibus contristantur, aperiunt. huiusmodi || aliquis || factus sum etiam ego et propterea tuæ perfectioni scribendas esse curaui causas pro quibus rite, ut arbitror, contristatus sum, magis autem etiam nunc contristor. non || enim || satis fuit reuerentissimo episcopo Nestorio coram ecclesia dicere quæ coram ecclesia scandalizauerunt et destruxerunt fidem quæ est in omnium saluatore Christo, sed etiam passus est Dorotheum quendam episcopum præsumere coram || ecclesia et || collecta dicere palam: si quis dicit dei genetricem Mariam, anathema sit. quid igitur || faciemus || in ecclesia || orthodoxorum || anathematizati cum sanctis patribus? inuenio namque in || conscriptis || et famosissimæ memoriæ episcopum Athanasium frequenter eam nominasse dei genetricem, sed et beatum patrem nostrum Theophilum et alios plurimos sanctorum et per tempora episcoporum, tam Basilium quam Gregorium et ipsum || uero || beatum Atticum. || nullis || autem, arbitror, orthodoxorum dei genetricem eam dicere || formidatum || est, si est uerum quia deus est Emmanuhel. facti sunt igitur anathema || qui || ad deum || sunt || sancti patres, sed et omnes quicumque recta ueritatis dogmata secuntur || ⟨et⟩ deum || confitentur Christum. et non usque ad hæc rei damnum existit, sed etiam || euersæ || sunt sententiæ populorum. lamentatus enim sum audiens alios quidem in talem iam incidisse perfidiam et ignorantiam, ut neque || deum || confiteantur Christum, alios autem uel si uoluerint confiteri omnino eum deum, nihil tamen super || eum || salubre sectantur, sed || benignitate || et || gratia || nobiscum uocatum ad hoc dicentes. hæc lamentatione et gemitu digna sunt. quæ enim || omnino || utilitas etiam ad medium deducere quæ ita suptilia et occulta sunt? cur autem non potius moralibus expositionibus prosumus populis, si non uehementer sumus eruditi ad suptilitatem dogmatum? quia uero monachis per Ægyptum et in Alexandriam conturbatis ex huiusmodi lectionibus seu expositionibus rectam fidei exposuimus rationem, debellat et factus est inimicus et congregat quosdam aleatores et desperatos et præparat ut mentiantur aduersum me quædam coram multis; et puto iuste. nam si habuissemus zelum dei et in amore diuino patrum essemus imitatores, olim aduersus eos qui || præsumunt || obloqui

---

1 in alia translatione hoc habetur [explicit epistula XIII^{a}]: in Acymitensium XXII iacet m^{2} *in mg.*

XIIII *Græce extat in V 16 S 21 A 35*

C [= *vm*], *T* [= *piq*], *S* [= *wr*]

1 epi *v* epistula *om. v* 2 beroæ *p* aberoæ *w* abenoæ *r* 4 Qui *om. TS, corr. w* et contristatum [contristatus *p*] *T* 5 habent dum *CS* habendum *p* habendam *iq* 6 aliquis *om. TS* 8 enim *om. T* 9 epo nestorio *S* nestorio epo *C* et dī cultori epo nestorio *T* coram ecclesia^{2} [ecclesiam *pqS*] *CpqS* omnem *i* totam ecclesiam w^{corr} 11 ecclesia et *C* ecclesiæ *pS* ecclesia *iq* 12 faciamus *TS, corr. w* 13 orthodoxi *iq* orthodoxis *p* 14 conscriptis *Cr* conscripti *w* conscriptione w^{corr} conscriptionibus *T* 15 sed *om. C, corr. m* 16 episcoporum — Basilium] epsm basilium *p* tam epm basilium *iq* 17 uero ⌜ uere *C om. TS* nullus *TS* 18 formidatus *TS* 19 qui *om. T* exsistentes *T* 20 ueritate *p* et *addidi* deum *om. T* confitentes *iq* 21 conuersæ *TS* 23 deum *om. T* 24 eo *T* placitæ *T* 25 per gratiam *T* 26 omnino *om. T* 27 autem et *C* morabilius *w* 29 alexandria iqw^{corr} 33 *postulatur* olim essemus præsument *piS*

contra Christum et anathematizare || tam nos || uiuos || quam eos || qui iam ad deum sunt, sanctos patres, sententiam sanctam proferentes || per quam consequens erat || mederi || et eos ex populis || qui || in fide læsi || sunt.

ACACII EPISCOPI BEROEÆ EPISTVLA SCRIPTA AD CYRILLVM || ARCHIEPISCOPVM || ALEXANDRIÆ DE TVRBA ECCLESIARVM QVAM INTVLIT EIS IMPIVS NESTORIVS MALE DOCENS

XV Domino meo per omnia sancto et || deoamantissimo || episcopo Cyrillo Acacius in domino salutem. Legi litteras tuæ reuerentiæ || quæ || proxime nobis || datæ sunt || non optandis lacrimis et lamentatione plenas || causa || horum quæ Constantinopolim diuulgata sunt, et tenent profunditatem fidei Christianæ secundum quod || participatis ||, quoniam superfluum fuit hoc ab initio ad medium deduci. quid enim profuit Apollinaris Laodicenus, unus existens in prioribus magnus decertator pro recta fide, qui fortiter contra inimicos dimicauit, præsumens de propria sapientia et uolens introducere ex || incomprehensibilibus comprehensiones quasdam || puræ et sine dolo fidei Christi? || nonne || præparauit || inter || schismaticos semet ipsum apud catholicam ecclesiam reputari? || nonne dictum est || a quodam præcedentium nos episcoporum reprimere uolente ut ea quæ ultra hominem sunt, non perscrutentur bene || cogitantes ||, sano sensu et perfecta sapientia hanc erumpente uocem: quomodo pater unigenitum genuit, taciturnitate honoretur? || et || procedente sermone dinumerauit quomodo lateat hæc perscrutatio paulatim omnes simul cælestes uirtutes, quanto magis homines et sensum humanum. quomodo autem non est necessaria atque decens præsens ammonitio diuinarum scripturarum docens: altiora te ne quæsieris et fortiora te ne perscrutatus fueris. quæ tibi præcepta sunt, ea cogita; non enim tibi opus sunt quæ abscondita sunt? qui uero satisfacere || quaerunt || pro his qui hæc cogitare et dicere conantur, simile quiddam || dicunt || pati horum quæ sustinuit beatus Paulinus episcopus, qui refutabat tres subsistentias dicere expressim, uirtute et uere hæc ipsa sapiens, hæc ipsa || sentiens ||, secutus autem est Occidentales deo amabiles episcopos, eo quod angusta sit Latina uox et non possit ad nostram Græcorum elocutionem tres subsistentias dicere. tamen opus est omnes nos, qui possumus condolere et conpati ecclesiæ dei, plurimum laborare et reprimere enuntiatam uocem, ne occasio detur scindere et diuidere dei ecclesiam

Sir. 3, 22. 23

---

7 in Acymitensium XXIII m^2 *in mg.*

XV *Græce extat in V 17 S 22 A 36*

C [= *vm*], *T* [= *piq*], *S* [= *wr*]

1 tam nos *CS* nosque *T* quam eos *CS* et *T* 2 per — erat *CS* erat possibile *T* 3 et — populis *CS* et — populis expellere w^{corr} ab his *T* qui *om. i* in fide læsi *S* infideles Cu^{corr} per quam in fide uexati *T* *subscr.* explic̄ ep̄la XIIII incip̄ ep̄la XV *Cp*

4—6 epistola acacii ep̄i ad cyrillum ep̄m *iq* 4 EPISTVLA ACACII EP̄I beroæ [benoæ *r*] *S* beroe *m* boroae *p* epistula *om. v* ep̄m *p* 5 eis *om. S* 7 deo amabili *T* 8 quæ *om. T* 8/9 datæ sunt] datas *T* 9 causa *mS* causæ *v* nam causa *T* 10 diuulgate *v* 11 participatis *C falsa lectione* δῆ *pro* δεῖ *non correcta*, participantur *TS* 12 laudocenus *C* 13 pro facta *C* recta m^2 *in mg.* profecta *r* 14 operibus quæstus *T* quasdam Cu^{corr} quosdam *iqS* quodam *p* 15 non *T* inter *om. T* scismaticum *iq* 16 non est dictum *T* 17 homines *C* 18 cogitante *T* erumpere *C* 19 et *om. T* 25 uolunt *T* quidam *iw, corr. w* 26 dicuntur *T* 27. 29 aliter substancias m^2 *bis in mg.* 27 metitus *T* [μετρῶν *pro* μετιὼν] 30 condoleri *C*

præparatis. quapropter conuenit tuam integram perfectamque sapientiam, || etsi || aliquid tale a principio dictum || est || quod contristare et perturbare plurimos uenerabilium et Christo amabilium possit, reprimere quod commotum est, || quamuis ||, sicuti prædixi, plurimi de Constantinopolim ad Antiochiam uenientium nec non et ad nos tam clericorum quam etiam laicorum defendere uideantur prolatum sermonem non contrarie habentem secundum sensum ad apostolicam fidem, insuper et sanctorum patrum in Nicæa conuenientium de consubstantialitate sancitam et traditam in omnem catholicam ecclesiam. sapientiam igitur et compassionem || et || perfectionem tui sacerdotii, tempore uocante, demonstrare dignare, mediante tua sanctitate prolato sermoni apud eos qui audierunt et dirupti sunt, ut tua sanctitas illa sapiat atque || agat || quæ possint fluctuantem in præsenti catholicam ecclesiam magis ac magis ad altitudinem || eleuare ||, dominica quadam uoce utens et cogitans illam, || [quam] dum || mare || in || præsenti || uideretur || turbari, || et adiciens illud quod ait ||:

Mc. 4, 39 quiesce, ommutesce.

Feci uero legi epistulam tuæ || religiositatis || per omnia sanctissimo et deo amabili Iohanni Antiochenorum episcopo, et audiens cum multa || consensione || et compassione eadem ipsa nobiscum senilem agentibus ætatem nuper ad episcopatum ueniens, || qui || dei gratia || floret || in triumphis qui inesse debent episcopatui, ita ut magne super eo sapiant atque glorientur omnes Orientalis diocesis deo amabiles episcopi, rogare tuam || religiositatem || dinoscitur ut tua sanctitas inserta sibimet sapientia utens mitiget quod emersit inportabile uerbum, quatenus per ea quæ loqueris, per ea quæ agis, illud apostolicum tempore uocante demonstres || quod || ait: si enim

2 Cor. 10, 8 uoluero uti potestate quam dedit nobis deus ad ædificandum et non ad destruendum, non confundar.

Desiderantissimum autem uirum nostras litteras deferentem, fidelem existentem et Christianum a progenitoribus, dignare inserta et cohærenti tibi bonitate suscipere et in quibuscumque opus habuerit, eius habere prouidentiam te decentem.

Omnem tecum fraternitatem ego et qui mecum sunt, plurimum salutamus.

XVI 1 Domino meo dilectissimo fratri et comministro Iohanni Cyrillus in domino salutem. Cognouit omnino et per multos tua || religiositas || sanctæ Constantinopolitanæ ecclesiæ statum nunc existentem quia ualde turbatus est et absque collecta manserunt plurimi etiam nimis religiosi atque maturi, non fortuitum tumultum in ipsa sustinentes fide ex his quæ dicuntur coram ipsa ecclesia a reuerentissimo episcopo

2 Nestorio. cui etiam suasi per litteras ut abstineret se ab huiusmodi prauis ac per-

---

29 . . . . [*abscissa*] translatio: in Acymitensium nouagesimo primo m^2 *in mg.*

XVI *Græce extat in V 13 S 19 A 16*

C [= *vm*], *T* [= *piq*], *S* [= *wr*]

1 licet *T* 2 sit *T* 3 licet maxime *T* 4 constantinopoli *TS* nec] et *m* et *om. C* 7 niceam *C* scam *mS* 8 et^2 *om. T* 10 sermone *C* 11 agat *CS* conscribat *T* 12 destinare *T* 12/13 dum *scripsi* quam dum *Cw* quamdiu *r* quando *T* 13 etiam in *T* uidetur *T* et — ait *CS* qua dixit *T* 15 scitatis *TS* 16 et^1] ut *p* gratulatione *T* 18 qui *CS* et *T* florens *T* 19 eos *S* orientales *p* orientales contuli *S* diœceses *p* diœcesis p^{corr} 20 uenerationem *TS* 22 quo *TS* 25 litteras *om. p* 26 coherentia *C* *subscr.* explicit epla XV incipit epla [*om. v*] XVI *Cp*

inscr. epla cyrilli epi alexandrini ad iohem antiocenum epm *iq* 29 XVI *w om. p* 30 reuerentia *TS* 33 fidem *C*

uersis || cogitationibus || et patrum sequeretur fidem. sed me quidem arbitratus est hæc scribentem inimicum et in tanto despexit considerare quia ex caritate illa conscripsi || ad || eius reuerentiam, ut etiam æstimaret talia sapiens atque dicens || et ||
3 Romanorum [quoque] posse se auditus abripere. scripsit enim illicita quædam || componens || in epistula longa domino meo dei cultori || optimo || episcopo Romanorum ecclesiæ Cælestino et in suis hæc interposuit litteris aduersus eos qui ei contraria sapiunt, quia sanctam uirginem dei genetricem dicentes non contremescunt; proinde etiam quaterniones suarum expositionum direxit, quos etiam legentes in || maximam Romam || comperti dei || optimi || cultores episcopi et conciliis plurimis || celebratis || clamauerunt aduersus eum dicentes aperte hæresem eum || nouam
4 inuenisse || ualde pessimam, quæ a nullo antiquorum noscitur adinuenta. quia uero necessarium fuit mihi scribente illius reuerentia illic hæc quæ facta sunt, dicere omnia et destinare etiam exemplaria litterarum a me ad eum scriptarum, profectus est necessario clericus Alexandrinorum, dilectissimus diaconus Posidonius. lectis igitur in concilio || tam || expositionibus eius || quam || epistulis maxime in quibus est calumniæ locus, (habent enim eius suscriptionem), || quædam definiuit || sancta Romanorum synodus, || quin et || scripsit ad tuam reuerentiam, quibus est necessarium obœdire || retinentes || totius Occidentis communionem. scripserunt enim a pari et ad dei cultorem episcopum Thessalonicæ Rufum et ad alios quosdam per Macedoniam dei || optimos || cultores episcopos, qui etiam semper concurrunt decretis eius.
5 scripserunt nihilo minus et ad Æliorum dei cultorem episcopum Iuuenalem. tuæ igitur est || religiositatis || considerare quod utile est; nos enim sequimur quæ ab eo sunt iudicata, formidantes ne tantorum communione labefactemur, nec pro aliis quibuslibet rebus indignantibus neque pro paruis facientibus motum, sed pro ipsa fide et ubique positis ecclesiis et ædificatione populorum.

Saluta quæ apud te est fraternitatem. te quæ nobiscum est, in domino salutat.

XVII Domino meo desiderantissimo fratri et comministro Iuuenali Cyrillus in domino salutem. Optabam quidem probatissimorum || patrum || uestigia rectamque fidem sequi reuerentissimum episcopum Nestorium; quis enim bene sapientium non optet probatissimos esse eos qui regimen sunt sortiti ouilium saluatoris? quia uero præter spem rerum natura nobis egressa est (quem enim futurum expectabamus pastorem || peculiarem ||, hunc rectæ fidei persecutorem inuenimus), oportet

---

XVII *Græce extat V 15 S 23 A 18*
C [= *vm*], *T* [= *piq*], *S* [= *wr*]

1 quæstionibus *TSm*^{a} *in mg.* 2 tantum *iq* 3 conscripta *p* apud *T* et *om. TS*; quoque *delere prætermisit Rusticus* 4 illuc ita *iq* 5 proponens *T* *post* longa *quasi nouæ epistulæ initium* Ex dictis peruersi nestorii *v* dei *q* dō *CpiS* optimo *om. T* 9 maxima roma *Tw*^{corr} optimi *om. T* 10 caelebrantes *T* 10/11 nouare *T* 12 reuerentiam *C* 14 possidonius *vTu*^{corr} 15 et *T* et *T* 16 habent enim] habentes *C* quædam definiuit *CS* aperte disposuit *T* 17 quin et *S* qui *m* quæ *v* et *T* 18 retinentibus *T* 18/19 a pari et] exemplaria *q* 20 optimos *om. TS* 21 minibus *p* eliorum *m*^{corri} heliorum *pqS* eliodorum *C* heliodorum *w*^{corr} 22 reuerentiæ *TS* 23 nec *iq* ne *Cp* non *S* 26 te *om. pS*

sequitur epistula XIII iterum posita C cf. p. 37, 21 *subscr.* Explicit ēpla XVI Incipit epistula XVII [*post ep. XIII iterum positam C*] *Cp* Explicit ēpla XVI Incipit ēpla celestini pape *ante epistulam XIII iterum positam m*

inscr. ēpla cyrilli alexandrini ēpi iuuenali ırlitano ēpo *iq* incipit ēpla cyrilli ad iuuenalem *r* 27 meo *om. C* desiderandissimo *p* flauiano iuuenali *C* 28 patrum *om. TSr* 32 uerum *TS*

Mt. 10, 34. 35 iam reminisci dicentem omnium nostrum saluatorem Christum: non ueni mittere pacem in terra, sed gladium. ueni enim separare hominem aduersus patrem suum. si uero et contra parentes nobis bellum sine crimine et inreprehensibile est, magis autem etiam omni laude plenissimum, quando Christi gloriæ concertari || dinoscimus ||, quomodo non omnis necessitas est, licet flentes tamquam fratrem lapsum, deo amabilem accingi zelum et per omnem terram quasi illud dicere:
Exod. 32, 26 si quis domini est, ueniat ad me. ego siquidem et per unam et per secundam epistulam tamquam fratrem rogaui ut non suos sequeretur intellectus, sed rectam apostolicamque fidem traditam ecclesiis, æstimans || eripere || eum || a suarum || prauitate || scripturarum ||. sed nihil profuit affectus medicamentum, || effectum non habuit adhortatio ||, et in tanto recessit uelle ueritatis dogmata sequi, ut etiam epistulam mitteret ad me cum suscriptione sua, in qua redarguit quidem tamquam contristatus, professus autem aperte est dei genetricem non esse sanctam uirginem, quod est apertum dicere non esse deum uere Emmanuhel, in quo salutis habemus || spem ||. arbitratus autem quia etiam Romanorum ecclesiæ || possit || subripere, scripsit ad dominum meum reuerentissimum et dei || optimum || cultorem fratrem et comministrum Cælestinum ecclesiæ Romanorum episcopum, interponens epistulis suorum dogmatum prauitatem. destinauit quoque plurimas expositiones, ex quibus est sapere peruersa conuictus et reprehensus indubitate || ut || hæreticus. quia igitur memoratus reuerentissimus et dei cultor Romanorum || ecclesiæ || episcopus Cælestinus certa || quædam || scripsit de eo et misit ad me epistulas, oportere credidi eas destinare et exercitatam ex propriis ad pietatis zelum tuam reuerentiam excitare per litteras quatenus ex una anima et || ualido fauore || caritate quæ in Christo est, accingamur et saluos faciamus populos || periclitantes || et statuamus ecclesiam, quæ sic est clara, concordes utique facti || ad inuicem || singulis uniuersi et secundum determinatam formam scribentes || et clero || et populis. si quidem profuerimus et conuerterimus pro ueritate eum ab his quæ sapuit || et docere præsumpsit ||, lucrati sumus fratrem et || saluificauimus || pastorem; si uero sine effectu fuerit nostrum consilium, ipse
Ies. 3, 10 sibimet adscribens quod euenit ei, suorum laborum comedet fructus. oportet autem nos necessario et Christo amabili ac piissimo imperatori et omnibus proceribus scribere et suadere ne præponant Christi pietati hominem, sed præbeatur orbi terrarum firmitas in fide || recta || et pastore nequissimo liberentur oues, si non omnium sequatur suasiones.

Saluta apud te fraternitatem. te quæ nobiscum est, in domino salutat.

|| Et || hæc epistula antequam fieret synodus, missa est a Cyrillo Iuuenali.

C [= *vm*], *T* [= *piq*], *S* [= *wr*]

3 nobis *om. C* 4 autem *om. S* 4/5 decertari *m* 5 dinoscimur *TS* 6 *post* amabilem *add.* et perdentes m^2 *in mg.* accincti *m* accinti *v* 9 traditis *p* amouere *TS* eam *S* a *om. T* suorum *mTS* 10 scriptorum *TS* 10/11 effectum — adhortatio] consilium effectum non habuit *T* 11 tantum *iq* ecclesiæ ueritatis *C* 12 me quidem m^{corr} 14 aperte *iq* expectationem *T* 15 posset *T* posse *r* 16 optimum *om. T* 19 indubitanter w^{corr} indubite *r* uelut *TS* 20 ecclesiæ *om. T* 21 quædam *om. TS* 23 forti alacritate *T* ãl feruore *m in mg.* accingamus *p* 24 periculum sustinentes *T* 25 ad inuicem *om. TS* 26 et clero *C* ei *TST* 27 et — præsumpsit *om. TST* 28 saluificamus *TS* 31 proponant *CS, corr. w* 32 recta *om. TS* a pastore $m^{corr}w^{corr}$ omnibus *C, corr.* m^2 35 et *om. vT*

EPISTVLA CYRILLI EPISCOPI ALEXANDRIÆ SCRIPTA AD QVENDAM ZELOTEM

XVIII Nouimus tuæ dilectionis sinceritatem et non ignoro studium. et si quidem scriberem ad aliquos meum nescientes modum, multis uterer uerbis suadens quia nimis pacificus sum et neque contentiosus nec amator litigii, sed optans et amare cunctos et ab omnibus amari; quia uero scienti scribo, breuiter locutus illud edoceo quia si rerum immineret aut pecuniarum priuationem pati et fratris amouere tristitiam, feceram libenter, ne uideretur aliquid caritati præponi; quia uero fidei ratio est et scandalizatæ sunt etiam ecclesiæ in uniuerso Romanorum, ut ita dixerim, principatu (non enim est aliquis ex quacumque ciuitate seu prouincia ueniens et non dicens quia hæc diuulgata sunt et || noua || doctrina infertur ecclesiis), ad hæc quid agamus quibus commissa est a deo ratio sacramenti? cum quibus in die iudicii examinabuntur modis omnibus quos imbuimus. dicent enim sic se reseruasse fidem sicut inbuti sunt a nobis. et si quidem recte hoc agimus, recipiemus quoque mercedem, impetrabimus autem et laudem; si autem aliter et peruerse, quæ nobis flammæ sufficient? audibimus enim quia terram meam perdidisti et populum meum occidisti secundum quod scriptum est. Ies. 14, 20 et singuli quidem, qui in ordine laicorum sunt, pro sua uita satisfacient, nos autem, qui sacerdotii ministerio || onerati || sumus, non pro nobis solummodo, sed pro omnibus credentibus in Christum rationem reddemus. mihi igitur sermo nullus est nec tristitiæ nec iniuriarum nec obloquii sic plurimi quem fecerunt aduersum me || infames quidam et non parcentes sibimet ipsis ||, sed abscedant hæc omnia in obliuionem, iudicabit autem in his || qui oblocuti sunt ||, deus. || solum || seruentur quæ fidei sunt, et amicus et carus sum et nulli cedo ut || oporteat || maius amari quam deo amabilem || episcopum || Nestorium, quem, coram deo dico, et probabilem esse in Christo uolo et in his quæ transacta sunt, aboleri || maculam et || risum et ostendere calumniam et non omnino ueritatem ea quæ ab aliquibus in fide diuulgantur. nam si iussi sumus a Christo etiam odientes nos diligere, quanto magis consequens est fratribus et consacerdotibus hoc præbere? quia enim si soluatur ab aliquibus fides, nostras animas non || prodemus, taciturnitate contenti, etsi propositum sit || [pati] etiam || ipsius mortis experimentum excipere ||, dubium non est, || Christo donante uirtutem ||. si enim metuimus pro gloria dei dicere ueritatem, ne in molestias incurramus, qua de cetero facie sanctorum martyrum præconia celebrabimus coram populis? quos laudamus quia seruauerunt quod dictum est usque ad mortem certare pro ueritate. Mt. 5, 44 Sir. 4, 33

---

2 *nota marginalis extat in m de Acymitensium codice, sed iam legi nequit*

XVIII *Græce extat in V 20 S 8 A 15*

C [= *vm*], *T* [= *piq*], *S* [= *wr*]

1 zelotem *T* zelotem in constantinopolitani [constantinopolitana ciuitate *r*] *S om. C* 2 XVIII *om. p* 5 sciente *S, corr. w* 7 facerem *iqr* caritati aliquid *v* ratio] āl aberacio m^2 *in mg.* 8 principatum *C* 10 uana *TS* 11 a deo ratio] āl adoratio m^2 *in mg.* 12 dicent *iq* dicunt *CpS* seruasse *iqr* 13 recipimus *CS, corr.* m^2 quoque *TS* enim *C* impetrauimus *CS, corr.* m^2w 14 audiuimus *CS* audiemus Tm^2 17 sacerdotii *pqS* sacerdotis *i* sacerdotum *C* honerati wr^{corr} honorati *Cr* functi *T* 18 reddimus *w* 19 plurimi quem *in* quam plurimi *corr. w* 20 infames quidam *CS* quidam turpes *T* et non — ipsis *om. TS*Γ 21 qui — sunt *C* oblocutionibus *TS* solus *TS* 22 eum oporteat *TS* 23 episcopum *om. T* 24 maculam et *om. TS* 25 et ea *m* 28 prodimus *T* taciturnitate contenti *om. TS*Γ 29 etsi — sit *CS* licet contingat *T* pati *a Rustico delendum erat* ipsius — excipere *C* ipsam mortem *TS*Γ 30 Christo — uirtutem *om. TS*Γ 32 celebrabimus *iqr* celebrauimus *pw* celebramus *C* 33 *subscr.* explic̄ ep̄la XVIII [XVII *C*] incip̄ ep̄la [*om. v*] XVIIII [XVIII *C*] *Cp*

EXEMPLAR EPISTVLÆ SCRIPTÆ AD NESTORIVM A IOHANNE EPISCOPO ANTIOCHIÆ, IN QVA EI SVADIT || QVÆ RECTA SVNT ||, SAPERE ET NON EA QVÆ REPVGNANT ORTHODOXÆ FIDEI

XVIIII Domino meo || et deoamantissimo || et sanctissimo episcopo Nestorio Iohannes in domino salutem. Meam intentionem circa tuam reuerentiam cum omni ueritate per dominum meum magnificentissimum Irenæum comitem tuo affectui declaraui et quia, sicut æstimo, omni iam sum suspicione extraneus uerisque satisfactionibus usus, fiduciali iam utor ad tuam || peculiaritatem || suasione. licebit itaque tibi ex his ipsis quæ || suadeo ||, pignora nostra sumere quam circa te germanitatem habeamus et quia cura nobis est non parua || eius quæ || secundum deum, caritatis, quam participantes diuinas implebunt leges, neglegentes autem et callide semet ipsos membris propriis offerentes primitus sibi nocent quam || illis || contra quos || nituntur ||.

Quia uero hæc a me bene in procœmio dicta sunt, sicut ego puto, suscipe me rogo bonum tibi futurum consiliarium, non repellens in his quæ a me dicuntur, utilitatem et quod cum omni secundum deum profertur affectu. oportebat itaque nos de optimis rebus consultationes ad inuicem facere, sed quia peccata nostra multam potestatem ecclesiasticis turbis perhibuerunt, hac causa coactus sum quæ nuper nobis scripta sunt et a Roma et ab Alexandria, tuæ sanctitati significare. nuper enim Alexandrini clerici uenientes epistulas nobis dederunt diuersas de tua reuerentia missas, aliam quidem sanctissimi episcopi Cælestini, alias autem deo amabilis episcopi Cyrilli, quarum exemplaria dirigens rogo tuum affectum sic eas legere, ut neque turbam quandam mente patiaris, ex qua forte contentiones et obstinatio noxia proueniat, neque contemnas causam, sciente diabolo per || despectum || multas || inutiles || causas ad culmen euehere et ad celsitudinem eleuare, ita ut eas inemendabiles faciat, sed diligenter eas legere et adsumere quosdam concordes tibi ad tractatum præsentium et dare eis etiam potestatem ut quod utile et non quod delectat, insinuent. modis omnibus enim, si habuerint licentiam, plurimi existentes et || familiares || causæ communicantes, facile ad suasionem || descendent ||, et quod esse putatur || triste ||, erit repente || festiuum ||. nam licet indutias angustissimas litteris interposuerit dominus meus deo amabilis episcopus Cælestinus, decem solummodo diebus, sicut eius litteræ continent, determinans responsum, attamen licebit hoc || opus || facere et || diei || solummodo || unius, || forsan autem etiam || paruarum horarum ||. nam congruo nomine uti in dispensatione pro nobis facta secundum omnium regem Christum, fre-

---

4 alia translatio in Acymitensium XCIII m^2 *in mg.*

XVIIII *Græce extat in V 14 S 41 A 20*

C [= *vm*], *T* [= *piq*, *S* [= *wr*]

1—3 *om. w* ēpla iohannis [Ioannis episcopi *q*] antiocheni ad nestorium constantinopolitanum episcopum *iq* Incipit ēpla iohannis ad nestorium *r* 1 Exemplar epistulæ *om. v* scripta *v* 2 quæ — sunt] recte *p* sunt *om. m* 4 XVIIII *om. p* et[1] *om. T* amabili *T* 6 hæreneum *p* hirineum *S*, *in* hireneum *corr. w* comitem *om. C* 8 utor ad] ut orat *S*, *corr. w* germanitatem *TS* 9 suademus *T* 10 eius quæ *om. T* deum est *S* 12 illis *S* aliis *C* etiam illis *T* 12/13 innituntur *T* 14 primo *iq* pro *sequitur spatium v* propositis *m* 15 futurum *om. C*, *corr. m* 15/16 utilitatem *iS* utilitate *pq* humilitatem *C* 17 ad uicem *S*, *corr. w* 18 præbuerunt *Ciq* 21 alias *q* 24 sciens *iq* diabolum *T* superbiam *TS* inutiles *CS* intulisse *T* 28 familiares *CS* germanæ *T* 29 descendunt *m* descendimus *TS* obscurum *T* 30 festinum *mr* āl fastidium m^2 *in mg.* clarum *T* 32 opere *T* 33 die *T* uno *T* paruis horis *T*

quentato quidem a plurimis patribus, ueraci autem et salutaris || natiuitatis ex uirgine ||, hoc facile est, quod || neque quasi || periculosum oportet euitare tuam sanctitatem nec illud || suspicari || quia non decet tibimet ipsi contraria exponere. nam si mens tua eundem sensum tenet quem patres et ecclesiæ doctores (hoc enim per multos et communes amicos de te, domine, didicimus), quid contristat pium sensum congruo nomine publicare, et hoc tanta instante turba et ex te quæstione? hoc enim bene scito, deo amabilis: motum est capitulum et ab his qui longe sunt et qui proxime, et uehementer hoc diuulgauerunt plurimaque ob hoc tempestas inopinabiliter ecclesias comprehendit, undique fidelibus pro hac causa alterutris per singulos sibimet infestantibus dies. et quia hoc uerum est, ex ipsis rebus scibis aperte. Occidens enim et Ægyptus, puto autem et Macedonia definiuit scindere se ab unitate, quam sudoribus plurimis et laboribus sanctorum et insignium episcoporum et maxime per omnia sanctissimi communisque nostri patris et magni Acacii dei gratia omnibus ecclesiis condonauit. quis enim causabitur, si uidearis dicere quæ sapis? magis autem quis non approbabit, si susceperis appellationem cuius sensum, sicut agnouimus, tua reuerentia possidet, et hoc pro quiete et pace terrarum orbis?

Si autem uidetur, boni exempli pro tempore memorabo te, quod etiam te reminisci uolo; non enim tempus multum est ex quo apud nos euenit, ut etiam tradatur obliuioni. meministi enim omnino beatum Theodorum episcopum in expositione dixisse quiddam || eorum || quæ non || bene || uidebantur || dicta || primo quidem tibi, qui etiam fiduciam habuisti illo tempore, deinde et omnibus || audientibus ||, et quomodo ille sentiens læsionem et tumultum, quem parua fecisset murmuratio, et considerans quia tumultus faceret || diuisionem ||, magis autem etiam seditionem, amantibus quippe hominibus, si huiusmodi accipiant occasionem, huc illucque diuidi, et || augeri seditione || scandali scintillam, quæ uideretur esse paruissima, quod utique nunc [opus] apud nos factum est, quemammodum fortissimus ille surgens non post plurimos dies, quod ab eo dictum fuerat, sine confusione ad utilitatem ecclesiæ correxit et corrigens factam contra se oblocutionem repente detersit, cogitans aliquid rectum esse correctionem, et hoc omnibus scientibus quidem quoniam || neglegenter || ab eo prolatum || fuerat || hoc quod dictum est,, approbantibus autem eum repentina || correctione ||.

Ego uero tuam reuerentiam non ad derogandam uerbi mutationem inuito neque ad contrarietatem infantilem, ut ita quis dixerit, sed quoniam a te sæpe plurimis dictum est, sicuti didicimus, quia non || declinans || pium hunc sensum, sed solummodo nomen refutas, si autem tibi quidam horum qui in ecclesia sunt, insignium etiam hoc imponant, non refutes indubitanter etiam dei genetricem dicere sanctam uirginem, hac gratia

---

19—31 *ex aliis versionibus adferuntur at Innocentio Maronita* [*t. IIII 2 p. 71, 19—29*] *et a Facundo 10, 2*

32—p. 46, 14 *ex alia uersione adferuntur a Facundo 7, 5*

C [= *vm*], *T* [= *piq*], *S* [= *wr*]

1 ueracis *iq* salutaris *iq* salutari *CpS* ex uirgine natiuitatis *T* 2 neque quasi *CS* uero *T* periculorum *S*, *corr. w* 3 minus cogitare *T* 5 quod *m* qui *i* 6 et ex te *om. C* 7 proximo *S* in proximo w^{corr} 20 horum *piS* bene *om. T* dicta *om. T* 21 audientibus dicta bene *T* 23 diuisiones *TS* 25 augere seditionem *TS* scintilla *T* uidetur *S* 26 opus *CpS om. iq* 28 factum *CT* 29 debiliter *T* 30 fuerat *C om. pS* erat *iq* eius repentinam *iq* 31 conuersione *p* conuersionem *i* conuersationem *q* 33 quid *mr* ad *Ci* 34 sicut *C* declinas *TS* 34/35 nomen refutans *v* refutans nomen *m*; *potius* 34 sed *delendum erat*

ad tuum te inuito, proferre prouocans quod || didicimus ||, non falli te sapientem, sed adicere uerba || rei || et nomen a multis patribus et compositum et dictum atque conscriptum et non refutare omnino uerbum quod ostendit pium secundum animam intellectum. hoc namque nomen nullus ecclesiasticorum doctorum refutat. namque usi sunt eo plurimi et insignes, et qui non usi sunt, utentes non reprehenderunt, et inaniter nos, ut uidetur, quasi scrupulositatis superfluæ causa ad hæreticam sectam solummodo || respicientis || conscientias fratrum pro nulla utilitate || percuti || despicimus, nomen refutantes cuius intellectum bene optimeque suscipimus. nam si quod ex eo significatur, non suscipiamus, superest circa || plurima || nos falli, magis autem || periclitari || circa ineffabilem dispensationem unigeniti filii dei. || sequetur || enim mox nominis huius peremptionem, aut certe quod ex eo significatur, neque deum esse || eum || qui ineffabilem dispensationem pro nobis suscepit, neque deum uerbum
Phil. 2, 7 exinanisse semet ipsum in serui formam || [et] || ineffabilem quandam circa nos ostendisse clementiæ magnitudinem, cum sacræ scripturæ hinc maxime confirment in nos clementiam, quando ante sæcula et coæternum et unigenitum dei filium ad natiuitatem ex uirgine impassibiliter || ratione || deponunt secundum quod dictum est a diuino
Gal. 4, 4 || apostolo || misit deus filium suum factum ex muliere, ostendente palam unigeniti ex uirgine, sicuti prædixi, ineffabilem natiuitatem, ex qua natiuitate si || appelletur || uirgo a patribus, sicut etiam appellatur, hoc nomine, nescio qua causa non necessariam hanc quæstionem (et mihi ignosce) contra nos et ecclesiasticam pacem, sicuti uides, || suscepimus ||. periculum enim nullum est || eadem || dicere et sapere || his qui in || dei ecclesia || approbati sunt ||. quorum nomina superfluum quidem est enumerare; nosti enim eos nullo minus, quoniam esse eorum discipulus et ipse et omnes nos gloriamur.

Hæc a nobis || persuadeantur || tibi, rogo; hæc agere exorare; ne dederis locum et || nutrimentum || discordiæ quæ serpit. cogita enim quia si ante directas || nuper || litteras plurimi ineffrenati fuerunt contra nos, nunc sumentes ex litteris istis fiduciam quid non erunt et qua contra nos fiducia non utantur. hæc ego multos deo amabilium episcoporum et tuæ reuerentiæ amatorum apud memet ipsum habens, quos contigit adesse apud nos litteris istis inoptabilibus datis, putans etiam germani opus facere secundum meas promissiones et fraterno consilio corrigere laborantem tuam in præsenti opinionem, scripsi, optans tuam reuerentiam non contentiosa uoluntate suscipere quod cum timore dei et amore circa te et cautelæ ecclesiasticæ causa persuasi, non solus existens, sicuti dixi, sed præsentibus mihi qui circa dominum meum deo amabilem episcopum Archelaum Apringium Theodoritum Heliadem Meletium et qui nuper dei gratia ordinatus est Laodicensium dei ecclesiæ episcopus Macarius, qui

---

C [= *vm*], *T* [= *piq*], *S* [= *wr*]

1 didicimus *v* dicimus *mTS* 2 addicere *mi* uerba causæ *pi* uerbi causa *q* nomen a] nomina *C* 3 non *om. S* omne uerbum quod non *r* 6 causam *C* 7 respicientis *S* respicientes *C* w^{corr} respiciente *T* percutimus quas [πλήττομεν ἃς *pro* πληττομένας] *T* 8/9 nam — suscipiamus *om. C* 9 suscipimus *iq* plurimos *pS* plurimas *iq* 10 periculum pati *T* sequitur *TS* 11 nominis] nimis *p* 12 eum *om. T* 13 formam serui *C* et *T* *om. CS*; *prætermissum est* exinanitum *restituere* 16 ratione *om. T* 16/17 a diuino populo *p* ad diuinum populum *iq* 17 ostendenti *CS* ostendens *i* ostendentes *q* 18 sicut *C* 19 appellatur *T* 20 et[2] *om. C* 21 sicut *CS* suscipimus *T* hæc *T* 22 his — in *C* doctoribus in [in *om. T*] *TS* ecclesiæ *q* approbatis *TS* sunt *om. TS* 23 discipulos w^{corr} 25 persuadentur *TS* agere et *C* 26 diuisionem *T* nunc *T* 27 effrenati *iqw*^{corr} istis *om. S* 28 qui *m* et] ex *m* fiduciam *m* non utentur *iq om. m* 34 sicut *C* 35 melitium *S* meltium *T* 36 laodicentium *vp*

et dogmatum sciti subsistunt et circa te [nobiscum] feruentissime sunt amici, optantes te || nobiscum ||, domine, sensu bene suasibili utentem figere litterarum harum ueluti tempestatis uehementissimæ || impetum, sufficientem ||, si quidem consentiamus, non confundere neque turbare, si uero obstinati sumus, contristare. hæc, facientes nostra quæ tua sunt, nos quidem indicauimus, ipse uero suscipere et libenter habere dignare, nisi forte quispiam non diligens nos in læsione sua et communiter omnium hanc causam contemni || procuret ||. quod uidetur, rogo, repente rescribere dignare, magis autem non quod uidetur, sed quod || expedit ||.

Agnoscens || blasphemus || quia non patitur archiepiscopus Cyrillus sic esse || turbatas || ecclesias et scandalizari populos ex huiusmodi sermonibus, præparauit piissimum imperatorem, eius potestati subripiens, || destinare ei || sacram stigmatibus plenam, credens per eam sanctitatem eius taciturnitati contradere quæ secundum ipsum hæreticum sunt Nestorium. est autem sacra sequens, sicuti subiectum est

XX 1 Impp̄. Cæsares Theodosius et Valentinianus uictores triumphatores maximi semper || colendi || augusti Cyrillo episcopo. Curæ multæ est dei cultura nobis, propter quam delinquentes ueniam potiuntur; || non || tamen || laudabile || est || indigere uenia || his qui laudari a nobis debent et maxime propter || sanctam || religionem honorari. sacerdotes autem decet et ex morum benignitate et ex suptilitate circa fidem esse mirandos et simplicitatem semper ostendere uitæ et agnoscere quia uniuscuiusque causæ naturam et circa pietatem maxime rationes magis inuenit || inquisitio || 2 quam || pertinacia. ab initio etenim non nobis eas || interminatio unius cuiusque potentis aut qui posse putaretur, sed sanctorum patrum et sacri concilii decretum constituit, et omnibus palam est quia religio firmitatem non ex iussione habet potius quam consensu. nunc itaque nos tua reuerentia doceat cur nos, quibus nosti tantam quidem semper inesse pietatem, contemnens, simul et undique sacerdotes, quibus collectis esset melius soluere dubitationem, tumultum, quantum ad te || attinet ||, et diuisionem ecclesiis intulisti, tamquam audaciæ uehementia in rationibus pietatis plus ualeat quam suptilitas et apud nos ipsos non amplius || honestas || quam audacia locum optineat atque || uersutia || et potius hæc nobis placeant quam simplicitas. || et certe || non ita nostrum plurimum honorem a tua suscipi reuerentia crederemus 3 || nec tamquam si indignari nesciremus ||, uniuersa pariter || conturbari ||; nunc autem

9—13 *Græce non extant, nouit Liberatus 4 p. 16*

XX *Græce extat V 8 S 6 A 5*
C [= *vm*], *T* [= *piq*, 9—13 = *p*], *S* [= *wr*]

1 nobiscum *hic delendum erat* 2 nobiscum *om. T* fugere *iq* 3 tempestates *p* tempestas *C* fluxum [fluctum *iq*] qui poterit *T* 5 suscipere *om. C* 7 procurat *T* 8 est utile *T* *subscr.* Explic̄ ep̄la XVIIII Incip̄ ep̄la [ep̄la *om. v*] XX *Cp*
9—13 *om. iq* 9 blasphemus nestorius *T* 10 conturbatas *TS* populus *S*, *corr. w* 11 sibi destinare *T* 11/12 sacra — plena *CTS* 12 taciturnitate *mT* contradicere *vr* 13 est autem] estatem *mT* statim *S* sicut *C*
inscr. ep̄la [item epistola *q*] imperatorum ad cirillum alexandrinum epm̄ [episcopum Alexandrinum *q*] *iq* 15 colendi *om. T* 16 uenia *miqw*^{corr} quod non *T* approbabile *T* 16/17 indigere uenia *CS* in *T* 17 sanctam *om. T* 20 rationis *S* quæstio *TS* 21 potestas *T* ab — eas *CS* scilicet ab initio nobis eas non *T* 24 deceat *v* decet *m* 26 tumultumque *w*^{corr} attinet *om. T* 27 et *om. S* 28 suptilitatis *vpS* mensura *T* 29 uarietas *T* 30 et certe *CS* cum *T* suscipi a tua *m* 31 nec — nesciremus *CS* sicut nec indignari nouimus quia *T* conturbantur *T*

cura nobis || erit || sacræ tranquillitatis. omnia uero scito te commouisse non ut oportebat. et nihil mirabile est excedentem mensuram non usque ad ecclesiasticos et consacerdores figere conamen, sed etiam de nobis ipsis credere nostræ aliquid pietatis indignum. aut quam habuit rationem alia quidem ad nos et piissimam augustam Eudociam meam coniugem scribere, alia uero ad meam sororem || piissimam || augustam Pulcheriam? aut discordare nos æstimasti aut discordaturos sperasti ex tuæ reuerentiæ litteris. hoc autem etiamsi factum sic se habuisset, sua || curiosa || perscrutatione nosse eum qui sic procul || existat ||, omnino reprehensibile est, et non factum facere uelle || cuiuslibet potius quam sacerdotis. unius tamen conaminis eiusdemque propositi et ecclesiarum simul et imperatorum uelle membra secernere
4 || tamquam non || sit || occasio altera probitatis. ut autem scias qualia sint quæ nostra sunt, et ecclesias noueris et imperium || unitum || et adhuc amplius etiam || iubentibus || nobis uniendum saluatoris prouidentia dei, || et datam || tuæ reuerentiæ || ueniam ||, ut non occasionem sumas neque dicere possis quia propter sermones pietatis excluderis. exerceri enim eos coram sacro concilio uolumus et tenere, quomodo uisum fuerit bene, siue inpertiantur || uenia || siue non a patribus, qui uincuntur. nos || tamen || conturbari ciuitates et ecclesias non patiemur, sed neque inexaminatos nobis sermones, quorum oportet iudices præsidere undique præsules sacerdotii et per quos nos firmiores uerae || sectæ || sumus et erimus. omnino autem nullus || cui uel parum conuersationis bonæ adest participatio aut confidentiæ circa pietatem dignus habere fiduciam, tale eliget declinare || iudicium, quando hoc neque uolenti licebit, nostra || diuinitate laudante quidem necessario eos qui cum deuotionis confidentia ueniunt ad huiusmodi discussionem, non sinente uero si quis || iubere magis
5 uult quam suadere aut suaderi de talibus. quapropter uenire oportet tuam reuerentiam secundum tempus quod aliæ significant litteræ ad omnes directæ metropolitanos episcopos, et nostrum affectum non aliter reparandum sperare, nisi omnem quidem tristitiam turbamque compescas et ad perscrutationem quæstionum sponte conuenias. sic enim || fortasse || putaberis neque propria offensione perculsus nec alicui contra quod conuenit, indignatus, et quæ iam facta sunt, dure quidem et extra rationem, omnino tamen pro || glorificatione || fecisse et de cetero quæ iusta sunt, uelle. non enim uolentem aliter sustinebimus.

Inter hæc directa est alia sacra in || orbem || terrarum dei cultoribus episcopis, iubens conuenire eos in Ephesenam metropolim et celebrare concilium quod sedaret omnem turbam quam iniecerat in ecclesias contra gloriam Christi hæreticus Nestorius.

30—p. 49, 4 *Græce non extant, nouisse uidetur Liberatus, cf. 5 p. 17*

C [= *vm*], *T* [= *piq, inde a* 32 *p*], *S* [= *wr, usque ad* 31]

1 est *T* 5 eudoxiam *Cw*^{corr} scribere coniugem *m* reuerentissimam *T* 7 autem *om. S* curiosa *om. T* 8 exsistit *TS* 9/10 cuiuslibet — secernere *om. T* 11 esset *T* 12 munitum *T* 13 dicentibus *T* ueniendum *m* muniendum *iq* et *om. T* data *T* 14 uenia *T* 15 exercere *p* uoluimus *C* teneri *iq* 16 impetrent *iq* ueniam *mT* 16 uincentur *iq* 17 igitur *T* 18 et *om. iq* 19 nos *TS* non *C* sectæ *CS* rectæ *T* 19—21 cui — declinare *CS* ita uel si parum participatus re publica dignus licentiam habebit secundum talem confidentiam declinare uelle *T* 21 eliget *S* eligit *C* 22/23 diuinitate — quis *CS* non sinente maiestate quæ *T* 23 discursionem *C* 25 etiam secundum *C* quo *C* 26 separandum *C* 28 fortasse *om. T* 29 et^{2} *om. Ciq* 30 gloria *T* 31 uolente *C* sustinemus *pq*

32—p. 49, 4 *om. iqS* 32 omnem orbem *T*

conuenientibus igitur uniuersis et tardante reuerentissimo episcopo Iohanne occurrere ad concilium, cognoscens idem Iohannes quia tardauit in itinere, misit epistulam sanctissimo episcopo Cyrillo per dei cultores episcopos || Alexandrum Apamiæ et Alexandrum Ierapoleos || nuntiantem tarditatis causam, || quæ est || hæc:

XXI Domino meo || deo || amabili et sanctissimo comministro Cyrillo Iohannes in domino salutem. Neque me mediocriter mordit quod omnino uestra sanctitate in Ephesum ueniente paucis his defui diebus. ipso enim opere desiderium circa tuam sanctitatem plus mihi inest uelocius iter arripere. sum || ergo || orationibus tuæ sanctitatis ad ianuas iam, multum passus itineris laborem. dies enim habeo triginta (tantum namque circulus itineris habet) iter faciens, nusquam penitus parcens mihi nec aliquibus dominorum deo amabilium episcoporum inæqualitatem per iter habentibus, animalibus autem plurimis conruentibus pro assiduitate uiæ. ora ergo, domine, et has quinque aut sex mansiones sine tristitia nos iter agere et concurrere et amplecti sacrum nobis sanctumque caput.

Qui circa dominum meum deo amabilem episcopum Iohannem Paulum Macarium, || præallocuntur || tuam sanctitatem. omnem quæ tecum est fraternitatem ego et qui mecum sunt, plurimum salutamus. incolumis orans pro nobis perseueres, domine deo amabilis et sanctissime.

EXEMPLAR MONVMENTORUM QVÆ GESTA SVNT IN EPHESO A SANCTO CONCILIO DE DEPOSITIONE IMPII NESTORII

XXII 1 Impp̄ Cæsares Theodosius et Valentinianus uictores triumphatores maximi semper augg̅ Cyrillo episcopo. Pendet in dei cultura nostræ || conuersationis || status et multa his inest cognatio et insertio. complectuntur enim alterutra et utraque alterno profectu concrescit, ut uera quidem religio per iustitiam, res autem publica, dum per utrumque continetur, effulgeat. imperitare || igitur || constituti a deo et || confirmatores || subiectorum || pietatis et securitatis existentes ||, inerumpibilem semper copulationem horum seruamus, || prouidentiæque diuinitatis || et hominibus mediantes. illi namque ministramus ad rei publicæ crementum; per omnia uero, ut ita dicamus, subiectorum curam habentes, hos pie agere et conuersari secundum quod pios decet, procuramus. utriusque conuenienter diligentiam habentes (non enim possibile est, qui alterius sollicitus est, non similiter et pro altero cogitare), studium ponimus præ || aliis || omnibus ecclesiasticum statum deo decentem et nostris temporibus congruum permanere et habere ex omnium unanimitate tran-

---

XXI *Græce extat in V 30 S 20 A 17* XXII *Græce extat in V 25 S 24 A 30. uersionem antiquam correxit Collectio Veronensis XII 1—3* [*US*]

C [= *vm*], *T* [= *p*, *inde a* 5 *piq*]

3/4 Alexandrum — Ierapoleos *om. p* alexandro — alexandro *C* 4 quæ est *C* est enim *p* 5 deo *om. T* 6 me *om. Ciq* mordet *viq* 7 diebus defui *m* 8 enim *T* 9 ad *T* in *C* 13 iter *om. C* 15 dominum — Macarium] me sunt deo amabiles epi iohannes paulus macharius *iq* 16 proallocuntur *m* allocuntur *T* 18 dn̄o *miq subscr.* Explicit epist̄ XXI *Cp* 19/20 item ēpla imperatorum ad cyrillum alexandrinum epm [episcopum Alexandrinum *q*] *iq* 22 nostræ *q* uestræ *piC* uitæ *T* 23 in his est [inest *q*]*mq* hiis n̄ra *i* 25 utraque *pq* reffulgeat *p*, *corr. p* refulgeat *iq* imperitare *scripsi* imperatore *p* impetrare *C* imperatores *iq* siquidem *T* 26 conuicti *p* coniuncti *q* commoti *i* pietate et securitate consistentes *T* 27 prouidentiae *T* diuinitatis *om. T* 28 omnibus *C* 31 quia *C* 32 studium ergo *iq* pro *C* aliis *om. T*

quillitatem et per pacem ecclesiasticarum rerum quietem || quoque || existere piæ religioni || et irreprehensibilitatem || et eos qui in clero magnoque sacerdotio constituti sunt, omni conuersationis querella priuari.

2 Hæc conspicientes per caritatem in deum et uoluntatem alterni amoris pie uiuentium roborari, sæpe quidem iam propter hæc quæ per tempus incidunt, necessariam undique sanctissimorum episcoporum deo amabilem synodum || iudicabamus ||, pigriores tamen circa fatigationem eorum reuerentiæ facti sumus. sed moderna necessariarum ecclesiasticarum et his coniunctarum publicarum utilitatum quæstio utillimam et ineuitabilem hanc ostendit, unde ne præsentis sic utilis quæstionis neglegentia ad peius sumat auxilium, quod est pietatis nostrorum temporum alienum, d.19.m.Apr. et d. 7. m. Iun.a.431 cogitet tua reuerentia post celebrationem || huius ||, quod deo comitante dicendum est, sancti paschæ ad Ephesiorum Asiæ conuenire in ipso sancto pentecostes die, paucos, quos adprobaueris, sub tua constitutos prouincia sanctissimos episcopos ad eam concurrere procurans, quatenus et sufficientes in ipsa prouincia sanctissimis

3 ecclesiis et synodo oportuni non desint. scriptum namque est a pari a nostra maiestate de prædicta sancta synodo deo amabilibus episcopis ubique metropolitanis, quatenus hoc facto et turba quæ ex dubitationibus prouenit, secundum ecclesiasticas regulas dissoluatur et in his quæ non decenter facta sunt, detur correctio et circa deum reuerentia et publicorum utilitas firma consistat, nulla quippe ante sanctissimam synodum et futuram ab ea communi decreto || in || omnibus dari || formam || nouitate seorsum ab aliquibus facienda. et confidimus quidem unumquemque deo amabilium sacerdotum, || scientes || ecclesiasticarum et totius orbis || causarum gratia sanctam hanc || synodum hac nostra sanctione cogi, concurrere festinanter || his || quæ ita necessarie || et || ad dei placitum pertingunt, quantum poterit, || auxiliari ||. et nos quoque horum multam habentes sollicitudinem deesse nullum || tolerabiliter || patiemur, nec ullam || uero || habebit ad deum nec ad nos satisfactionem qui non repente secundum prædictum tempus ad definitum locum festinanter aduenerit. nam qui uocatur ad sacerdotale concilium et alacriter non occurrerit, non bonæ esse conscientiæ demonstratur.

d.19.m.Nov. a. 430 DAT̄ XIII KAL. DECEMBR̄ CONSTANTINOPOLI CONS DOMINORVM NOSTRORVM THEODOSII XIII ET VALENTINIANI III P̄P̄ AVḠḠ

Post hanc sacram, quæ uniformiter directa episcopis uniuersalem synodum congregari iubet, altera est directa quæ iam congregatæ synodo relegatur per magnificentissimum et gloriosissimum Candidianum comitem domesticorum, quem tunc

---

32—p. 51, 13 *Græce non extant*

C [= *vm*], *T* [= *piq, usque ad 31*]

1 quoque *om. T* 2 et[1] *om. T* inrepraehensibilem *T* 3 et omni *C* 6 iudicauimus *T* 9 sic utilis *iq* sicut illis *pC* 11 huius *om. T* 14 sufficienter *pi* 15 desinant *v* desinit *m* 17 factum *T* 19 nullam *C* 20 futura *T* futurum *C* ab ea] habeat *C* commune decretum *C* ab *T* dare *C* forma *T* 21 adeo amabilium *C* 22 scientes *v* scientem *mT* 22/23 gracia causarum sanctissimam *T* 23 festinatur *m* festinamus *v* et his *T* 24 et[1] *om. T* subuenire *T* 25 libenter *T* patimur *p* 26 uero *om. T* nec ad nos *om. v* 30 data *mT* 30/31 CONS — AVGG *om. iq* 30 CONSS *m* CSS *v* dn̄o n̄r̄o [non *m*] *C* 31 ualentiniano *C* ualentinianiano *p* aug *C* 32—p. 52, 16 *om. T* 33/34 quæ — relegatur *post* comitem *C*, *transposui* 33 congregatæ synodo *scripsi* congregata est ynulo *v* congregata est y. nolo *m* relegatur *scripsi* delegetur *C*

pro disciplina praeposuerat imperator præcipiens quod deberet ordinate celebrari audientia. hæc autem non est in gestis inserta eo quod Candidianus noluisset dare huius exemplar, qui contradicebat ne ante religiosissimi episcopi Antiochiæ Iohannis aduentum synodus fieret. dicentibus uero episcopis quia nos secundum iussionem principis ad directa sacra concilium celebramus, alias uel recedere permittamur, legit eis Candidianus secunda sacra, ueritus ne aliquis recederet a præsenti metropoli. hanc nominat sacram beatus Cyrillus episcopus Alexandriæ in sessione prima sanctæ synodi et interlocutione sic dicens: maxime quia et secundum decretum dei amantissimorum et amantium Christum imperatorum relectum est synodo per magnificentissimum comitem deuotissimorum domesticorum Candidianum, quod præcepit ea quæ ad fidem pertinent, perscrutanda atque decernenda absque omni dilatione. hic ergo in suo est ordine posita, gestorum consequentiæ nihil impediens, in quibus prioris præcepti est locus et post hæc euidentius legitur p. 57,19—22

23 Impp̄ Cæsares Theodosius et Valentinianus uictores triumphatores maximi semper colendi sanctæ synodo in Ephesenorum collectæ. Omnium quidem quæ in commune expediunt, multam facimus curam, præcipue autem eorum quæ pertinent ad pietatem, per quam ceterorum quoque bonorum affluentia præstatur hominibus. propterea olim quidem ad conueniendum uestram religiositatem in Ephesena metropoli competentia scripsimus; quoniam uero oportebat et pro ciuili ordinatione ac tranquillitate deliberationis uestrae sanctissimæ synodi curam agere competentem, neque hoc præteriuimus ut undique inturbata persistat. et credimus quidem quia nullo extrinsecus adiutorio ad aliis quoque præstandam pacem uestra religiositas indiget; tamen erat nostræ et hoc diligentis circa pietatem prouidentiæ minime præterire. deputatus est igitur Candidianus magnificentissimus comes strenuorum domesticorum transire usque ad sanctissimam uestram synodum et in nullo quidem his quæ faciendæ sunt de piis dogmatibus quæstiones seu potius expositiones, communicare (illicitum namque est eum qui non sit ex ordine sanctissimorum episcoporum, ecclesiasticis intermisceri tractatibus), sæculares uero et monachos qui olim propter hoc erant collecti atque concursuri, ab eadem ciuitate modis omnibus mouere, quoniam minime conuenit ut hi qui in nullo necessarii sunt disceptationi futuræ de dogmate, turbas moueant et per hoc impediant his quæ pacifice [doceri] debent a uestra sanctitate disponi, et ut curet ne forte quæcumque diuisio ‹ex› odio amplius protendatur, ne forte ex hoc sanctissimæ uestræ synodi possit impediri tractatus et integra ueritatis inquisitio pro interiecto forsitan inordinato clamore repercuti uideatur, magis autem patientissime unumquodque eorum quæ dicenda sunt, ad audiendum proponatur quod fuerit uisum, et sic omnis per propositionem et resolutionem de uero dogmate perscrutatio absque qualibet perturbatione iudicetur et communi uestræ sanctitatis decreto absque seditione omnibusque placentem suscipiat formam. et præ omnibus uero a nostra diuinitate hic ipse magnificentissimus uir Candidianus iussus est omni

---

23 *Græce extat V 31 = 147 S 44 A 31*
C [= *vm*]

1 proposuerat *C* debet *m* 1/2 ordine celebrare audientiam *v* ordinare audientia celebrare *m* 4 aduentus *C* 6 presentia *C* 7 nomina *m* 12 consequentia *v* 13 est *om. m* haec *om. v* 16 faciamus *m* 19 competentia ⌜ competentius *C* 21 ut *scripsi* et *C* inturbata *scripsi* incuruata *v* incurbata *m* 22 ad *m* ab *v* 25 sanctissimum *m* 28 tractantibus *m* 30 disceptioni *v* disceponi *m* 31 mouant *C* 15 doceri *v* doci *m*, *deleui* 32 ex *addidi* protendantur *m* 35 ad *om. m* 36 reuolutionem *m*

modo custodire ut nullus de sanctissima synodo uestra tamquam ad propria reuersurus uel etiam diuinum nostrum comitatum petere uolens uel alibi ubicumque discedere, prædictum locum qui ad disceptationem deputatus est, derelinquat neque ulla uero alia modis omnibus ecclesiastica quæstio præponatur, uel quibuslibet expetententibus uel quocumque modo ex qualibet condicione nata, quæ non pertinet ad propositam sancti dogmatis audientiam, antequam omnis quæ de hac re mota est dubitatio resoluatur et quæ ad ueram eius inquisitionem pertinent, integerrime quæsita optineant finem conuenientem rectæ religioni.

Cognoscat autem uestra religiositas placuisse nostræ tranquillitati nullum uel coram uestra sanctissima synodo uel in publico iudicio uel pecuniarium uel criminale contra quemlibet moueri negotium, si forte tale aliquid euenire contigerit, omnem uero de his cognitionem confici circa hanc magni nominis ciuitatem; Irenæum uero magnificentissimum uirum solius amicitiæ causa profectum cum sanctissimo et deoamantissimo episcopo huius magni nominis ciuitatis Nestorio, ita ut neque tractatibus sanctissimæ uestræ synodi neque his quæ commissa sunt ei qui directus est a nobis gloriosissimo uiro Candidiano quacumque ratione communicet.

EXEMPLAR GESTORVM QVÆ ACTA SVNT IN SANCTA SYNODO EPHESENA METROPOLI DE RECTA FIDE

24 1 Post consulatum dominorum nostrorum Flauii Theodosii XIII et Flauii Valentid. 22. m. Iun. niani III $\overline{pp}$ aug$\overline{g}$ X Kal. Iulias synodo celebrata in Ephesenorum metropolim ex a. 431 decreto religiosissimorum et Christianissimorum imperatorum || et || residentibus in sancta ecclesia quæ uocatur Maria, reuerentissimis et sanctissimis episcopis

[1] Cyrillo Alexandriæ optinente et locum sanctissimi archiepiscopi Romanorum ecclesiæ Caelestini

[2] et Iuuenale Hierosolymorum

[3] et Memnone || Ephesenorum ||

[4] et Flauiano Philippensium optinente locum Rufi reuerentissimi episcopi Thessalonicensium

[5] et Theodoto Ancyræ Galatiæ primæ

[6] et Firmo Cæsariæ Cappadociæ primæ

[7] et Acacio Melitinæ Armeniæ

[8] et Iconio Gortynæ Cretæ

[9] et Perigene Corinthi Helladæ

[10] et Cyro Afrodisiadis Cariæ

[11] et Valeriano Iconii

[12] et Hesychio Parii

[13] et Hellanico Rodi

[14] et Dynato Nicopoleos Epiri ueteris

---

24 *Græce extant in V 32—61 S 25—33 A 32. eadem versio plus minus correcta habetur in Collectione Veronensi* [*US*] XI. XII 4—30. XIIII 8—20. XV 10—22. XVI. XVII 13—XVIII 3 *C* [= *vm*], *T* [= *piq*, *inde a* 17]

3 derelinquit *C* 5 propositum *C* 6 *ex* dubitatione *corr. v*

17/18 Exemplar — fide *Cp* Exemplar monumentorum quæ gesta sunt in Epheso a sancto concilio super depositione Nestorii *iq* 19 consolatu *p* dominorum non flauiani *m* 20 III *Ciq* im$\overline{p}$ *p* $\overline{pp}$] imperatorum *iq* metropoli *T* [= *US*] 21 et[3] *om. T* [1] et *om. viq* [2] iuuenali *T* hierolysimorum *p* [3] ephesiorum *T* [4] et *om. v* [5] *om. C* [7] *abhinc* et *semper om. v* [10] Cariæ] cæsariæ *p* [14] dinatione copoleos *v* dinationi copoleos *m* dunato *p*

[15] et Euchario Dyrrachii Epiri nouæ
[16] et Perrebio Farmalii
[17] et Eudoxio Chomatis Lyciæ
[18] et Siluano Cheretapon Frygiæ
[19] et Amphilochio Sidæ Pamphyliæ
[20] et Epiphanio Cratiæ Honoriadis
[21] et Gregorio Cerasuntis Ponti Polemoniaci
[22] et Prothymio Comanæ
[23] et Palladio Amasiæ hellesponti
[24] et Senecione || Scodrorum ||
[25] et Acacio || Arcis ||
[26] et Docimasio Maroniæ Thraciæ
[27] et Iohanne Proconissi
[28] et Danihele Coloniæ secundæ Cappadociæ
[29] et Romano Raphiæ
[30] et Pauliniano Maiumæ Gazæ
[31] et Paulo Anthedonis
[32] et Fido Ioppæ
[33] et Iohanne Sycomazonis
[34] et Theodoro Gadarorum
[35] et || Litoio || Libiadis
[36] et Abdella || Elusæ ||
[37] et Theodoro || Aribdilon ||
[38] et Petro Parenbolorum
[39] et Iohanne Augustopoleos
[40] et Saida Phaenensi
[41] et Rufino Taborum
[42] et Anysio Thebarum
[43] et Callicrate Naupacti
[44] et Domnino Opuntis
[45] et Nicio Megarensium
[46] et Agathocle coloniæ
[47] et Felice Apolloniæ et Belliadæ
[48] et Theodoro Dodonis
[49] et Anderio Chersonisi Cretæ
[50] et Paulo Lampæ
[51] et Zenobio Cnosi
[52] et Luciano || Topirii || Thraciæ
[53] et Ennepio || Maximianupoleos ||

C [= *vm*], *T* [= *piq*]

[17] chromatus *C* [18] cretapontis *v* chrerera ponti *m* [20] traciæ *v* [21] polemi inaci *C* [22] comanæ *US* conanæ *T* comnanne *C* [23] piladio *C* hellesponti *T* hellesponto *C* *corruptela Græca pro* Ἑλενοπόντου [24] scodrorum *m* scoarorum *v* codrorum *pq* [= *US*] cocodrorum *i* [25] arcæ *T* [= *US*] [26] arachiæ *v* [28] colonæ *p* [33] iohannes *C* [34] gadarorum *pq* gadorum *i* gadarum *C* [35] letoio *T* [= *US*] [36] elusi *p* eleusi *iq* [37] aribdilæ *T* [38] parembolorum *iq* parembulorum *C* [41] *corruptela Græce* ΤΑΒΩΝ *pro* ΓΑΒΩΝ [43] callicraten *C* [46] agathoclei coloniæ *v* agatho cleconiæ *m*; *cf.* Γ [49] cherchonisi *m* cherchoinsi *v* [50] lampte *C* [51] gnosi *iq* conosi *C* [52] topirii *v* tiporu *m* poteri *T* [53] maximianopoleos *T* [= *US*]

[54] et Secundiano Lamiæ
[55] et Dione Thebarum Thessaliæ
[56] et Theodoro Echinei
[57] et Martyrio Elistrorum
[58] et Thoma Zerbæ
[59] et Athanasio parosithi
[60] et Themistio Iassi
[61] et Apthonito Heracliæ
[62] et Phileto || Amyzonis ||
[63] et Apella Cibyræ
[64] et Spudasio Cerameorum
[65] et Archelao Myndi
[66] et Phania Arpasorum
[67] et || Promachio || Alindorum
[68] et Philippo Pergamorum Asiæ
[68] et Maximo Cymæ
[70] et Dorotheo || Myrinæ ||
[71] et Maximo Assi
[72] et Euporo Hypeporum
[73] et Alexandro Arcadiopoleos
[74] et || Eutyche || Theodosiopoleos
[75] et Rodone Paleas poleos
[76] et Eutropio Euazorum
[77] et Afobio Coloæ
[78] et Nestorio Sion
[79] et Heracleone Tralleorum
[80] et Theodoto mysæ
[81] et Theodoro Anineti
[82] et Timotheo Briulorum
[83] et Theodosio || Mastaurorum ||
[84] et || Tychico || Chytrorum
[85] et Eusebio Clazomeniorum
[86] et Euthalio Colophonis
[87] et Modesto Aneorum
[88] et Theodosio || Prienæ ||
[89] et Eusebio Magnisiæ || Sipyli ||
[90] et Sapricio Paphi Cypri
[91] et Zenone Curii Cypri
[92] et Regino Constantiæ
[93] et Euagrio Solonorum
[94] et Cæsario chorepiscopo

C [= *vm*], *T* [= *piq*]

57. 59. 61. 63. 65. 67. 69. 71. 73. 75. 77. 79. 81. 83. 85. 87. 89. 91. 93. 95. 97. 99. 101. 103. 105. 106. 107a. 109. 111. 113 *post* 114 *ponunt C* 59 parosithi *corruptela Græca* 62 amyazonis *C* amazonis *T* 65 archilao *C* 67 promacho *T* [= *US*] elendorum *C* 70 mirenæ *T* 72 hupeporum *p* 74 eutycho *T* 77 colouæ *C* colæ *iq* 79 eraclione *C* heracleorum *p* heracleo *iq* 90 thedoto *p* theodoro *i* *corruptela Græca pro* Νύσης 83 mastrorum *T* 84 tychio *miT* 88 prinæ *T* 89 Sipyli *om. T* 90 papi *p* 91 cyrii *pq* cyri *i* 93 euacrio *C* uagrio *p*

[95] et Tribuniano Aspendi Pamphyliæ
[96] et Nunechio Selgæ
[97] et Solone Caralliæ
[98] et Acacio Cotennorum
[99] et Nesio Corybrassi
[100] et Matidiano Coracensiorum
[101] et Nectario || enneorum ||
[102] et Eutropio Etennorum
[103] et Tariano Lyrbæ
[104] et Eusebio Asponorum Galatiæ
[105] et Filumeno Cinnæ
[105a] [et Strategio]
[106] et Eusebio Heracliæ Honoriadis
[107] et Paralio Andraporum hellesponti
[107a] [et Siluano Ceretaporum]
[108] et Hermogene Rinocurorum
[109] et Euoptio Ptolomaidis Pentapoleos
[110] et Eusebio Pelusii
[111] et Eulogio Terenuthidos
[112] et Adelphio Honupheos
[113] et Paulo Fragoneos
[114] et Phibammone || Copti ||
[115] et Theopempto Cabaseorum
[116] et Macario || Meteleos ||
[117] et Adelphio Saeos
[118] et Macedonio Xoeos
[119] et Marino Heliupolitarum
[120] et Metrodoro Leontorum
[121] et Macario Anteorum
[122] et Pabisco Apollonis
[123] et Petro Oxyrinchi
[124] et Strategio Athribidis
[125] et Athanasio Paralı
[126] et Siluano Coprithidis
[127] et Iohanne Ephesti
[128] et Aristobolo Thumueos
[129] et Theone Sethroiti
[130] et Lampetio Casii
[131] et Cyro Acheorum
[132] et Publio Olbiæ

C [= *vm*], *T* [= *piq*]
[97] somone *C* [99] corobrassi *v* [101] neorum *T* ennorum *US Græce* Σεννέων [102] egenneorum *C* [104] aspanorum *Ciq* [= *US*] [105a] strategio atribidis *iq*; *repetitum ex 124* [107] andrapodorum *C* *corruptela Græca pro* Ἑλενοπόντου [107a] *om. iq*; *repetitum ex 18* cerataporum *p* [108] rinocororum *miq* rinororum *v* [111] terenutidis *C* [= *US*] [114] coptæ *T* [116] meleos *T* [117 119. 121 123 125. 127 129 131 133 135 137 139 141 143 145 147 149 151 153] post [154] *habent C* [117] seos *T* [119] heliopolitarum *iq* heliopolicarum *C* [122] pauisco *C* [123] oxirinti *C* [124] *om. iq* hacribidis *C* [129] thumeos *C* [129] retroiti *C* sethrysti *p* sethristi *iq* [130] lampetii *pm* cassii *T* [= *US*]

133 et Samuhele Dystheorum
134 et Zenobio Barcæ
135 et Zenone Teuchirorum
136 et Danihele Dardaneorum
137 et Sopatro Septimiacæ
138 et Eusebio Nilopoleos
139 et Heraclide Heraclii
140 et Chrysaorio Afroditæ
141 et Andrea Hermupoleos
142 et Sabino Panos
143 et Abraham Ostracenæ
144 et Hierace Aphnæi
145 et Alypio Selæ
146 et Alexandro Cleopatridis
147 et Isaac Tauæ
148 et Ammone Buti
149 et Heraclio Thineos
150 et Isaac Elearchiæ
151 et Heraclio Tamiathidis
152 et Theona Psinchi
153 et Ammonio Panephysi
154 et Bessula diacono Carthaginis

2 Petrus presbyter Alexandriæ et primicerius notarorium dixit: Adhuc in initio reuerentissimo Nestorio ordinato episcopo in sancta Constantinopolitanorum ecclesia et quibusdam non multis discurrentibus diebus, prolatæ sunt de Constantinopolim a quibusdam expositiones eius, quæ turbabant legentes, ut multa ex hac causa || sanctis || ecclesiis fieret perturbatio. hoc ediscens reuerentissimus episcopus Alexandriæ Cyrillus scripsit primam et secundam epistulam ad reuerentiam eius, suasionis et ammonitionis plenas. ad has rescripsit rennuens et aduersatus destinatis super his epistulis. adhuc || super ista || ediscens idem reuerentissimus episcopus Cyrillus quia et Romæ destinatæ sunt ab eo epistulæ et codices expositionum eius, scripsit et ipse ad reuerentissimum episcopum Romæ Cælestinum per Posidonium diaconum, demandans ei quia si inuenti fuerint redditi ei codices expositionum eius et epistulæ, redde et meas epistulas; || si uero || non, affer eas huc non redditas. iste inueniens expositiones et epistulas || eius || redditas, necessario et ipse reddidit et scripta sunt quæ competunt, a sanctissimo et reuerentissimo Romanorum ecclesiæ episcopo Cælestino formam certam continentia. quoniam igitur ex imperiali et religioso nutu sancta uestra celebratur synodus hic, rursus edocemus necessario quoniam de his chartas præ manibus habemus ad id quod placuerit uestræ reuerentiæ.

3 Iuuenalis episcopus Hierosolimorum dixit: Legatur || deo amabile piissimorum ||

C [= *vm*], *T* [= *piq*]

134 arcae *C* 136 *corruptela Græca pro* Δαρνέων 138 eusebio nicopoleos *vq* eusebioni lapoleos *m* 139 heracliæ *T* 140 chirsaorio *C* 141 hermopoleos *iq* herimopoleos *p* 142 sauino *C* 144 abneiu *C* 147 tacuæ *C* 149 heracleo *pq* hercleo *i* chyneos *p* clyneos *q* dyneos *i* 150 eliarchiæ *p* heliarchie *iq* 152 theone absinchi *C* 25 constantinopoli *T* 26 sanctis *om. T* 30 super ista *om. T* 31 romæ *C* [= *US*] roma *T* romam *iq* 33 qua *p* 34 si uero *C* [= *US*] siue *T* affert *C* 35 ei *vT* [= *US*] 38/39 de his *C* [= *US*] de has *p* et has *iq* 40 deo amabile *om. T* [= *US*] relegiosissimorum *T* [= *US*]

et amatorum Christi nostrorum imperatorum scriptum ad singulos metropolitanorum destinatum et præfulgeat nunc celebrandis gestis.

4 Quod prolatum per || reuerentissimum || Petrum presbyterum Alexandriæ lectum est ita

Imp̄p̄ Cæsares Theodosius et Valentinianus uictores triumphatores maximi semper || colendi || augusti Cyrillo || episcopo ||. Pendet || in || dei || cultura || nostræ || conuersationis || status, et reliqua quæ præfulgent.

5 Firmus episcopus Cæsariæ Cappadociæ dixit: Hoc nobis testimonium exhibeatur a || deo amicissimo || et sanctissimo episcopo ciuitatis Ephesi Memnone quantus numerus dierum præteriit post aduentum nostrum.

6 Memnon episcopus || ciuitatis || Ephesi dixit: A definita || determinatione || pii et deo amabilis rescripti transierunt dies sedecim.

7 Cyrillus episcopus Alexandriæ dixit: Sufficienter sancta et magna synodus sustinuit expectans aduentum eorum qui uenire expectabantur reuerentissimorum episcoporum. quoniam uero multi episcoporum alii quidem in ægritudinem inciderunt, defuncti sunt autem et || nonnulli ||, et consequens est || iam || hoc quod competit decretis, agi, et quæ de fide sunt, conprehendere ad utilitatem totius ecclesiæ quæ sub cælo est, unde legantur in ordinem quæ ad causam conueniunt chartæ, præcipue quia || et || secundum decretum piissimorum et amatorum Christi imperatorum lectum est huic synodo per magnificum et gloriosum comitem deuotissimorum domesticorum Candidianum, quod præcipit quæ fidei sunt, inquiri et disponi sine aliqua dilatione.

8 Theodotus episcopus Ancyræ dixit: Chartarum quidem lectio erit secundum oportunum tempus; nunc autem consequens est || his || quæ geruntur, simul || adesse || et deo amabilem episcopum Nestorium, ut ea quæ de pietate sunt, stent ex communi sententia atque consensu.

9 Hermogenes episcopus Rinocororum dixit: Destinati sumus hesterno die a uestra reuerentia commemorare reuerentissimum Nestorium quia debet consedere in synodo, et non ignorauit diem huius sanctæ synodi et dixit: interea uideo, et si oportuerit me uenire, uenio.

10 Athanasius episcopus Parali dixit: || Missi sumus || a uestra reuerentia hesterno die || ad commemorandum || reuerentissimum Nestorium consedere in || hac || sancta synodo, aduenimus uero ad eum commemorantes eum de hoc. ille autem || affirmabat || dicens quia uideo, et si || oportuerit me || uenire, uenio.

11 Petrus episcopus Parembolorum dixit: Hesterno die destinati sumus a uestra || religiositate || ad reuerentissimum episcopum Nestorium commonere eum quia in hac die consessura est synodus, et respondit dicens quia uideo, et si || oportuerit me ||

C [= *vm*], *T* [= *piq*]

3 religiosum *T* [= *US*] 5 et cesares *p* 6 colendi *om. T* [= *US*] episcopo *om. T* ad *T* culturam [nutum *q*] *m T* 6/7 nostræ — præfulgent] etcæ. *q* 6 uestræ *piC*, *cf.* p. 49, 22 7 uitæ *pi* quæ præfulgent *om. i* quæ *om. mp* 8 caesareae *Ciq* 9 reuerentissimo *T* [= *US*] ephesiæ *C* 11 ciuitatis *om. T* [= *US*] dilatione *T* 12 rescripta *C* 16 alii *T* [= *US*] iam *om. T* [= *US*] 19 et *om. T* secundum] sanctum *q* factum *i* 21 præcepit *Ci* 24 in his *T* [= *US*] esse *T* [= *US*] 28 commonere *iq* [= *US*] 31 missus sum *T* 32 quatenus commemorarem [commonerem *iq*] *T* hac *om. T* [= *US*] 33 commonentes *iq* [= *US*] 33/34 adfirmauit *T* [= *US*] 34 me oportuerit *T* 35 parembulorum *C* 36 reuerentia *T* [= *US*] 37 respondet *p* me oportuerit *T*

uenire, uenio. commoniti sunt autem et qui ibidem erant reuerentissimi et dei || optimi cultores || episcopi existentes || plus minus || sex aut septem, et dixerunt et ipsi: uidemus, et si probauerimus, crastino ueniemus.

12 Paulus episcopus Lampæ dixit: Sancta uestra et beata synodo præcipiente ire nos ad reuerentissimum Nestorium et commonere eum ut || hodierna || die adueniret || ad || sanctam uestram et beatam synodum, || adueniens || et ego cum aliis sanctis patribus qui iam deposuerunt, commonui eum quatenus in hodiernum diem adueniret in sancta uestra synodo et || consederet. ille || uero dixit: si probauero, ait, tunc uenio. non solum uero ipsum ammonuimus, sed et alios qui inuenti sunt cum eo, reuerentissimos episcopos existentes, erant autem cum eo plus minus sex uel septem episcopi.

13 Flauianus episcopus Philippensium dixit: Transientes aliqui reuerentissimorum episcoporum commoneant et || nunc || aduenire eum et consedere in sancta synodo.

14 Et destinati sunt a sancta synodo Theodolus episcopus Eleusæ Palæstinæ, || Andirius || episcopus Chersonisi Cretæ, Theopemptus episcopus Cabasorum Ægypti et Epafroditus lector et notarius reuerentissimi episcopi Hellanici Rodiorum ciuitatis, portantes anagnosticum sanctæ synodi ad ipsum reuerentissimum episcopum Nestorium continens ita:

15 Oportebat quidem ammonitam uestram || religiositatem || hesterno || die per reuerentissimos et || dei optimos cultores || episcopos ut || conueniret || ad sanctam synodum quæ in hodierno die celebratur in sancta et catholica ecclesia, [et] non deesse ab ea. quoniam autem congregatæ sanctæ synodo deest tua sanctitas, necessario iterum per Theopemptum et || Andirium et Theodolum || reuerentissimos et uenerabiles episcopos et Epafroditum lectorem et notarium ciuitatis Rodi rogamus te conuenire et non deesse his quæ geruntur, cum præcipue || piissimi || imperatores præceperint omnia prætermittentes nos || firmitatem circa fidem || facere.

16 Et cum || redissent ||, Petrus presbyter Alexandriæ et primicerius notariorum dixit: Quoniam aduenerunt qui destinati sunt a sancta synodo reuerentissimi et || deo amicissimi || episcopi, postulamus eos deponere quale responsum acceperint.

17 Theopemptus episcopus Cabasorum dixit: Destinati ab hac sancta et magna synodo ad reuerentissimum Nestorium, uenimus in eius domum et uidentes multitudinem militum cum fustibus petiuimus nuntiari. isti autem prohibuerunt nos dicentes: secretum habet et || deambulat ||, et iussi sumus nemini concedere ingredi et colloqui ei. nobis autem dicentibus impossibile esse nos desistere, nisi accipiamus responsum, transmisit enim ad eum sancta synodus anagnosticum legendum, suppli-

---

C [= *vm*], *T* [= *piq*]

2 amatores *T* [= *US*] exsistens *p* minus plus *T* [= *US*] 4 lapte *C* 5 in hodierna *T* 6 in *T* et adueniens *p* [= *US*] 8 consideret *m* consideraret *pq* condesideraret *i* qui *T* [= *US*] 11 transentes *m* transeuntes *vi* 12 rursus *T* [= *US*] 13 eleusiæ *T* celeusæ *v* cæleuse *m* [eleusæ *US*] 14 anderius *T* [= *US*] cheronisi *T* cersonici *C* 16 agnosticum *C* 17 ista *C* 18 tuam *iq* reuerentiam *T* [= *US*] hesterna *T* [= *US*] 19 et sanctissimos *p* [= *US*] *om. iq* ut *om. v* conueniat *p* [= *US*] conueniret *iq* conuenire *C* 20 et[2] *om. mp* 22 theodolum [theodorum *iq*] et andream *T* 22/23 et[3] — episcopos *om. C* 24 .piissimi et dei amatores *T* [= *US*] præciperent *p* 25 firmationem fidei *T* [= *US*] 26 resedissent *T* 27/28 epi et deo amicissimi *v* uenerabiles *T* [= *US*] 28 acciperent *p* 29 abasorum *p* 29/30 magna synodo et sca *v* 32 decenter *p* requiescit *T* iussimus *p* 33 quia impossibile *C* 34 agnosticum *C*

cum simul cum eis comedere, exeuntes clerici eius similia militibus nobis responderunt. cum autem insisteremus responsum quærentes accipere, exiens deuotissimus tribunus Florentius, qui cum Candidiano simul est magnificentissimo et gloriosissimo comite deuotissimorum domesticorum, præparauit nos manere, || quippe ut || responsum nobis allaturus, et expectauimus. postea exiens cum clericis eius dixit ad nos: ego quidem || nobis cum non || potui, mandauit uero mihi ut dicam || religiositati || uestræ quia postquam conuenerunt omnes episcopi, conuenimus ad inuicem. nos uero contestati et ipsum et omnes præsentes milites et clericos eius recessimus.

18 || Theodolus || episcopus || Lydiæ || dixit: Et ego eadem audiui et || eadem || depono.

19 || Andrius || episcopus || Chersonisi || Cretæ dixit: Et ego secundum definitionem sanctæ nostræ et beatæ synodi adueniens ibi || hæc eadem || dixi et audiui quæ nunc præterimus pro depositorum qui mecum fuerunt reuerentissimi episcopi.

20 Flauianus episcopus Philippensium dixit: Quoniam nihil conuenit prætermittere pertinentium ad consequentiam ecclesiasticam, cum certum existat quoniam heri et hodie secundo admonitus reuerentissimus Nestorius non occurrit, et tertio iterum anagnostico admonebitur, transeuntibus uidelicet Anysio episcopo Thebarum Helladis et Domno episcopo eiusdem Helladis et Iohanne episcopo Ephesti Augustamnicæ et Danihele episcopo || Darneæ || Libyæ || deoamantissimis || comministris nostris et tertio commonentibus eum.

21 Et ierunt cum Anysio lectore et notario Firmi episcopi Cappadociæ portantes anagnosticum continens ita:

Tertia hac euocatione reuerentiam tuam conuocat sanctissima synodus, et obœdiens regulæ et impertiens tibi indutias et patientiam. dignare ergo uel nunc occurrens satisfacere de his quæ dicunt te dixisse hæreticis dogmatibus in communi ecclesia, sciens quia si non occurrens satisfeceris ad ea quæ scripto uel sine scripto contra te dicuntur, necesse habebit sanctissima synodus quæ placent sanctissimorum patrum regulis, in te definire.

22 Quibus reuersis Petrus presbyter Alexandriæ et primicerius notariorum dixit: Quoniam et nunc reuersi sunt qui destinati fuerant reuerentissimi episcopi, petimus et ipsos deponere quale responsum impetrauerint.

23 Iohannes episcopus Ephesti dixit: Destinati a sancta hac et dei amatrice synodo, quatenus per anagnosticum || tertium || commoneremus reuerentissimum Nestorium || uel nunc || concurrere ad sanctam synodum, ut præsente || religiositate || eius || sermones de fide || discuterentur, consequenter præceptis nobis a uestra reuerentia aduenimus ad eius diuersorium et ante ianuas || eius || constituti inuenimus multitudinem militum cum fustibus stantium ante ipsas || eius || ianuas. petiuimus eos ut præciperent nobis ad ianuas aduenire domus in || qua || erat ipse reuerentissimus Nestorius, uel ipsos ‹nos› nuntiare destinatos a sancta synodo cum anagnostico tertio, quod

---

C [= *vm*], *T* [= *piq*]

1 et exeuntes *C* 4 utique *T* 5 allaturus nobis *C* 6 nec uidere eum *T* [= *US*] reuerentiæ *T* [= *US*] 7 conueniemus *iqv*^{corr} 9 theodorus *T* eleusiæ *T* [eleusæ *US*] eum *p* ea *iq* 10 anderius *T* [= *US*] chersonensis *T* [= *U*] creta *p* 11 hæc eadem *om. T* 18 dardaniæ *T* reuerentissimis *T* [= *US*] 20 et[1] *om. iqv* 21 agnosticum *v* 24 heretica dogmata *C* 25 scripto uel *om. C* 29 destituti *C* 31 ephesi *p* hac *iq* haec *p om. C* 32 tercio *T* 33 uel nunc *om. T* [= *US*] sanctitate *T* [= *US*] 33/34 libri fidei *T* [= *US*] 35 eius *om. T* [= *US*] 36 eius *om. T* [= *US*] petimus *m* petiuimusque *v* 37 nobis eos *v* quibus *T* 38 ipsos nos *US* ipsos *iq* ipsus *p* ipso *C* ipsi *v*^{corr}

mitius eum et cum omni lenitate uocaret ad sanctam synodum. et multum commorati sumus, neque iuxta umbram stare permissi a militibus repellentibus || atrociter || et remouentibus nos a locis et nullum nobis humanum responsum præbentibus. cum uero diu permansissemus petentes et dicentes quia quattuor sumus numero episcopi, non iniuriæ causa destinati nec iniuriosum quiddam agere quod non conpetit, sed ut cum consequentia et nunc ammoneremus ad sanctam hanc ecclesiam aduenire et consedere huic sanctæ synodo, postea milites reppulerunt nos dicentes nullum aliud responsum nos accipere, licet usquc ad uesperam expectaremus ante ianuas domus. adiecerunt || uero || et hoc dicentes propter hoc stare ante ianuas, ut non permittant alicui de synodo ingredi, ipsa accipientes ab eo mandata.

24 Anysius episcopus Thebarum dixit: Quæ deposuit sanctissimus frater et comminister Iohannes, uera sunt. plurimum enim stantibus nobis ante ianuas || religiosissimi et || reuerentissimi Nestorii, hæc uidimus et audiuimus.

25 Domnus episcopus || Opunti || Helladis dixit: Quæ deposuerunt sanctissimi et reuerentissimi fratres et comministri || nostri || Iohannes et Anysius, hæc et ego uidi et || audiui ||.

26 Danihel episcopus Darneos || dixit ||: Quæ deposuerunt || optimi || dei cultores episcopi, hæc audiui et || fateor et || uera sunt.

27 Iuuenalis episcopus Hierosolimorum dixit: Ecclesiasticis legibus contentos esse iubentibus tertia euocatione ad satisfactionem uocatos de quibus accusantur, parati eramus ex superfluo et || quarto anagnostico || per reuerentissimos episcopos iterum euocare eundem reuerentissimum Nestorium; quoniam uero || cuneum || militum circumponens suæ domui, sicut qui ibi missi sunt reuerentissimi episcopi deposuerunt, non concessit accedere, || manifestus || est non bona conscientia ad sanctam synodum aduentum recusans. unde agantur reliqua secundum regularum ordinem et quanta conueniunt ad statum rectæ nostræ et piæ fidei, legatur autem in primis exposita fides a || sanctissimis || patribus et episcopis qui Nicæa conuenerunt CCCXVIII, quatenus huic expositioni collatis de fide sermonibus consonantes quidem confirmentur, discrepantes autem eiciantur.

Et lectum est symbolum ita

Eccles. Occ. mon. iuris antiquiss. ed. Turner 1, 300

28 Nicæna synodus fidem exposuit hanc: Credimus in unum deum patrem omnipotentem, || factorem || uisibilium omnium et inuisibilium. et in unum dominum Iesum Christum, filium || dei ||, natum ex patre || unigenitum, id est ex substantia patris, deum ex deo, lumen de lumine ||, deum uerum de deo uero, natum, non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt || quæ in cælo et quæ in terra ||; qui propter nos homines et salutem nostram descendit et || incarnatus est || et

---

C [= *vm*], *T* [= *piq*]

2 nos atrociter *pq* [= *US*], atrociter — 3 remouentibus *om. i* 4 numero sumus *C* 5 quidam *pi* 6 cum *om. C* consequenter *v* eum ad *v* 7 considerare *C*, *corr. v* 8 eius domus *m* 9 uero *om. T* 10 ipsi *C* 11 disposuit *C* 12/13 religiosissimi et *om. T* [= *US*] 14 oponti *p* [= *US*] opontis *q* oppontis *i* 15 nostri *om. T* [= *US*] 16 *post* audiui *habent* iohannis ēps augustopoleos dixit: quæ deposuerunt reuerentissimi ēpi hæc audiui et depono *T*, *cf. US* 17 darneos *US* dardaneos *C* dardani *T* dixit *om. T* optimi *om. T* 18 fateor et *om. T* [= *US*] 20 tertiæ uocationem *m* tertia uocatione *v* 21 per quartum anagnosticum *T* [= *US*] 22 collegium *T* [= *US*] 24 manifestum *T* 25 regularem *C* [= *US*] 26 et *om. C* 27 sanctis *T* [= *US*] 28 consonanter *p* 30 est *om. C* 31 fidem synodus *m* 32 factorem cæli et terræ *T* 33 dei unigenitum *T* 33/34 unigenitum — lumine] ante omnia sæcula *T* 35 quæ in cælo — terra *om. T* 36 nostram salutem *iq* [= *US*] incarnatus est de s̄pū s̄cō et [ex *iq*] maria uirgine *T*

|| inhumanatus || est et passus et resurrexit tertia die, ascendit in cælos, uenturus iudicare uiuos et mortuos. et in spiritum sanctum. dicentes autem 'erat quando non erat'; et 'prius quam nasceretur, non erat', et quia || ex || non extantibus factus est uel ex altera subsistentia uel substantia dicentes esse aut || uertibilem aut || mutabilem filium dei, hos anathematizat catholica et apostolica ecclesia.

29 Quo lecto Petrus presbyter Alexandriæ et primicerius notariorum dixit: Habemus præ manibus sanctissimi et || dei optimi cultoris || Cyrilli archiepiscopi epistulam scriptam ad reuerentissimum Nestorium suasionis et ammonitionis plenam utpote non recte sapiente eo, quam si iusserit uestra sanctitas, || legamus. ||

30 Acacius episcopus Melitinæ dixit: Quoniam || reuerentissimus et || religiosissimus presbyter Petrus, qui principium narrationis fecit, dixit scripta esse quædam a reuerentissimo et sanctissimo episcopo Cyrillo ad reuerentissimum Nestorium utpote non recta doctrina utentem, consequens est et hæc legi.

31 Et lecta || et posita est || in præcedentibus ||, cuius ita principium continet: Obloquuntur quidem, ut disco, quidam de mea opinione apud tuam religiositatem, et reliqua ||.

32 Cyrillus episcopus Alexandriæ dixit: Audiuit sancta et magna hæc synodus quæ scripsi reuerentissimo || episcopo || Nestorio asserens pro recta fide. certus autem sum quia nullo modo egressus || deprehendor || a recta fidei ratione aut prætergressus expositum a sancta et magna synodo quæ tunc temporibus in Nicaenorum congregata est, symbolum, et peto uestram sanctitatem dicere utrum recte et inreprehensibiliter et consone sanctæ illi synodo talia scripserim an non.

33 Iuuenalis episcopus Hierosolimorum dixit: Perlecta sancta fide Nicæna et epistula sanctissimi et || sacratissimi || episcopi Cyrilli, idem et quæ a sancta synodo exposita sunt, consona || inuenta sunt ||, et his piis dogmatibus concordo et consentio.

34 Firmus episcopus Cæsariæ Cappadociæ dixit: || Quæ || compendiose et in capitulo || dicta || sunt a sancta synodo quæ || in || Nicæa est, exponens tua reuerentia subtiliter et consequenter manifestiorem nobis et liquidiorem comprehensionem expositæ fidei fecit, ut nihil sit in dictis ambiguum, omnibus inuicem sibi consonantibus et fide firmata. his igitur integre habentibus et inconuertibiliter et nullam innouationem inferentibus et ego consentio, eandem gloriam a sanctissimis episcopis meis patribus suscipiens.

35 Mcmnon episcopus Ephesi metropoleos dixit: Fidei expositæ a sanctis patribus CCCXVIII Nicæa congregatis consona et epistula quæ lecta est sanctissimi et || deoamantissimi || patris Cyrilli || episcopi || continet, quibus consentimus et concordamus, nihil minus inuenientes neque dissonans.

36 || Theodotus || episcopus Ancyræ dixit: Mirabilem existentem et || piissimam || et rectam expositionem sanctæ fidei quæ facta est a sanctis patribus CCCXVIII Nicæae

---

C [= *vm*], *T* [= *piq*]

1 humanatus *Tm* [= *US*] est *om. iq* inde uenturus *iq* 2 uero *iq* 3 de *T* 4 conuertibilem *T* [= *US*] uel *T* 7 reuerentissimi *T* [= *US*] 9 recta *p* legam *T* [= *US*] 10 episcopus *om. C* reuerentissimus et *om. T* 12 et sc̄issimo et sc̄issimo ep̄o *m* ep̄o et sc̄issimo *v* 14 est [est ep̄la *iq*] et posita *T* cuius — reliqua] et postquam lecta est epistula *T* 18 episcopo *om. T* [= *US*] 19 capior *T* fide *C* 19/20 p̄ter egressus *p* 20 nicæorum *p* niceorum [nicænorum *q*] urbe *iq* 24 reuerentissimi *T* [= *US*] idem *Tm* id est *v om. US* 25 inueniuntur *T* [= *US*] 26 firminus *C* quæ *om. T* [= *US*] 27 quæ dicta *T* in *om. T* nicee *iq* 30 inuocationem *pi* 34/35 reuerentissimi *T* [= *US*] 35 episcopi *om. T* [= *US*] 37 theodorus *T* piam *T* [= *US*]

congregatis, demonstrauit manifestius et || clarius || epistula || deocolentissimi || et sanctissimi || patris || episcopi Cyrilli, in nullo dissonans ad expositionem fidei illius; quæ uero compendiosius dicta sunt, latius exposuit. unde || consonantiam || cognoscentes epistulæ || atque || fidei trecentorum decem et octo || sanctorum || patrum, concordamus et consentimus sicut illis, sic et patri nostro, qui per epistulam quæ illorum sunt, nota fecit, et hæc credimus quæ et ipsi exposuerunt et epistula memorati sanctissimi Cyrilli || aperte || exposuit.

37 Flauianus episcopus Philippensium dixit: Lecta nobis fide quæ Nicæa exposita est a congregatis in illa ciuitate sanctis patribus trecentis decem et || octo ||, lecta etiam epistula sanctissimi patris et episcopi Cyrilli quæ scripta est ad reuerentissimum Nestorium de fide, repperimus eam conuenientem apertius et manifestius Nicæa expositæ fidei et multam lucem præbentem ad comprehensionem intellegentiæ dictorum. unde consentio et ego epistulæ scriptæ a sanctissimo et || deo amicissimo patre et comministratore || Cyrillo nullo modo dissentienti a recta fide, || sed || consonanti apostolicæ prædicationi et expositæ Nicæa a sanctis patribus orthodoxorum fidei. consentire uero his adfirmo et sanctissimum patrem nostrum Rufum Thessalonicensium metropoleos. hæc enim mihi aduenienti in hanc sanctam et magnam synodum dedit mandata, propter ægritudinem ipse excusans hic aduentum suum. et omnes autem || credo || Illyrici eadem || mihi || sapere et in nullo ambigere de his quæ lecta sunt.

38 Acacius episcopus Melitinæ dixit: Omni pietate et consonantia ad patres trecentos decem et octo qui Nicæa fuerunt, plenam epistulam || sanctissimi et dei optimi cultoris || episcopi Cyrilli uidens, || approbo || huius intellectum et || hæc || sapere confiteor. olim et a principio ecclesiam || has habere sententias || et ex laboribus || sanctorum || patrum et ex || sanctis || scripturis et ex traditione fidei noui.

39 Iconius episcopus Gortynæ || metropolis || dixit: Fide et expositione sanctissimorum patrum in Nicæa conuenientium lecta || et || epistula sanctissimi patris et episcopi Cyrilli, cognoscens concordem existere illis hanc expositionem, concordo et consentio, similiter sicut illi credens in nomine patris et filii et spiritus sancti, eos autem qui non ita sapiunt, abicere || noui || sanctum concilium.

40 Hellanicus episcopus Rodi || metropolis || dixit: Expositionem orthodoxæ fidei || in Nicæa || sequor et || epistulæ || sanctissimi et || deoamantissimi || episcopi Cyrilli || consonæ || existenti ||, et hanc seruo fidem ueram et rectam, et his qui huic contraria sapiunt, etiam deus ipse resistit, et anathema sit qui non credit dei genetricem esse sanctam uirginem Mariam.

41 Palladius episcopus Amasiæ dixit: Lecta epistula || deoamantissimi || patris nostri et episcopi Cyrilli concordans per omnia est expositæ fidei a sanctis patribus

---

C [= *vm*], *T* [= *piq*]

1 clari *C* certius *T* [= *US*] reuerentissimi *T* [= *US*] 2 patris *om. T* ab expositione *iq* [= *US*] 3 consonantia *p* [= *US*] 4 et *T* [= *US*] sanctorum *om. T* 6 epistulam *Cp, corr. vp* 7 apertissime *T* 8 fides *p* 9 octo epis *T* 13/14 reuerentissimo ēpō *T* 14 dissentiente *Cp* et *T* consonante *Cp* 15 prædicatione *v* p̄dicationis *m* orthodoxorium *p* orthodoxæ *iq* 16 rufum *iq* rufinum *p om. C* 17 in *om. C* 18 et *om. iq* 19 suadeo *T* mihi *om. T* de *om. C* 21 qui in *v* 21/22 reuerentissimi et sanctissimi *T* [= *US*] 22 suscipio *T* [= *US*] eadem *T* [= *US*] 23 hæc habere hæc sapere *T* 24 sanctissimorum *T* sanctissimis *T* noue fidei *C* 25 metropolis *om. T* [= *US*] fidei *C* 26 etiam *T* et² *om. C* 27 cognoscentes *C* 29 nouit *T* 30 metropolis *om. T* [= *US*] 31 nicænæ *T* epistulam *T* [= *US*] deo amabilis *T* episcopi *om. C* 32 concordem *T* exsistentem *T* [= *US*] 35 deo amabilis et s̄cissimi *T* [*cf. US*] 36 et *om. C*

congregatis in Nicæa. recte igitur eam habentem et, quod dixi, expositioni sanctorum patrum congruam amplector || atque || consentio ei et similiter sapio ipsi et sanctis patribus qui, sicut dixi, in Nicæa ciuitate collecti sunt.

42 Cyrus episcopus Afrodisiadis regionis Cariæ dixit: Concordem eiusdemque uirtutis || expositæ || fidei a sanctis patribus congregatis in Nicæa ciuitate et ego epistulam uidens sanctissimi et deo || amicissimi || episcopi Cyrilli scriptam reuerentissimo Nestorio, eadem quæ præcedentes patres depono.

43 Et omnes || uero || qui supra scripti sunt in principio actionis || per ordinem || episcopi hæc eadem deposuerunt et ita credunt sicut et patres exposuerunt et epistula sanctissimi archiepiscopi Cyrilli ad Nestorium episcopum declarauit.

44 Palladius episcopus Amasiæ dixit: Consequens est et epistulam reuerentissimi Nestorii relegi, cuius mentionem fecit in initio religiosissimus presbyter Petrus, ut cognoscamus si et illa consonans est his quæ a sanctis patribus in Nicæa exposita sunt.

45 Et lecta est || et subiecta || sicuti supra scripta est, cuius initium ita est: ||Iniurias || quidem quæ contra nos sunt mirandarum tuarum litterarum dimitto utpote medicinali patientia dignas, || et reliqua. scripta mense Iunio die quinta decima ||.

46 Et postquam lecta est epistula, Cyrillus episcopus Alexandriæ dixit: Quid uidetur sanctæ huic et magnæ synodo de nuper lecta epistula ? putas uidetur et ipsa consona esse definitæ fidei in synodo sanctorum patrum qui per tempora congregati sunt in Nicænorum ciuitate, an non ?

47 Iuuenalis episcopus Hierosolymorum dixit: Nullo modo consona existit piæ fidei expositæ a sanctis patribus qui || Nicæa || fuerunt, et anathematizo ita credentes. etenim aliena omnino hæc existunt ab orthodoxa fide.

48 Flauianus episcopus Philippensium dixit: Quæ iacent in lecta epistula, omnia repugnantia existunt omnino et aliena semel fidei expositæ Nicæa a || sanctissimis || patribus, et alienos esse a recta fide ita credentes iudicamus.

49 Firmus episcopus Cæsariæ Cappadociæ dixit: Formam pietatis apponens in primordiis epistulæ, procedente sermone, nullo modo suum sensum obumbrare ualens, nudum || a || uelamine suum || sensum apposuit || dissentientem a fide sanctorum patrum trecentorum decem et octo et ab epistula sanctissimi episcopi Cyrilli contrarie habentem.

50 Valerianus episcopus Iconii dixit: Omnibus conspicua est epistulæ aduersitas reuerentissimi Nestorii non solum fidei sanctorum patrum Nicææ et epistulae || deo amicissimi || et sanctissimi archiepiscopi Cyrilli dissonans, sed nec sibi conueniens.

51 Iconius episcopus Gortynæ dixit: Epistula reuerentissimi Nestorii, quæ nunc lecta est, nec unam consonantiam habet ad expositionem || sanctorum || patrum Nicæa congregatorum neque quidem ad epistulam sanctissimi patris nostri et episcopi

---

32—34 *adfert Rusticus c. Aceph. p. 73*[a]

C [= *vm*], *T* [= *piq*]

2 et *T* [= *US*] ei *om. C* ipse *Ciq* et[2] *om. iq* 3 ciuitate *om. v* 4 afrosidiadis *p* regione *C* 5 expositionis *T* nicænam ciuitatem *p* 6 amabilis *T* 7 quæ *om. C* p̄cedente *C* 8 ueio *om. T* [= *US*] per ordinem *om. T* [= *US*] 14 et subiecta *om. T* *ante* iniurias *praem.* uenerabili et deo amabili [deo amabili *om. p*] comministratori [comministro *iq*] cyrillo nestorius *T* 16 et reliqua — decima *om. T* 22 in nicæam [nicæa *iq*] *T cf. US* 25 sanctis *T* 28 procedentes *C* præcedente *T* sermonem *p* 28/29 obumbrare — apposuit *om. q* 29 a *om. pi* apposuit sensum *pi* [= *US*] 33/34 reuerentissimi *T* [= *US*] 34 sed *om. C* 36 sanctorum *om. T* [= *US*]

Cyrilli. unde huic abrenuntians et anathematizans ita sapientes, consentio expositioni sanctorum patrum Nicææ et epistulæ sanctissimi patris et archiepiscopi Cyrilli.

52 Hellanicus episcopus Rodi dixit: Et iam deposui quia expositionem rectæ fidei trecentorum decem et octo patrum qui Nicæa fuerunt, sequor et sanctam uirginem Mariam dei genetricem confiteor, anathema uero sit qui non credit sic.

53 Acacius episcopus Melitinæ dixit: Ostendit et || hæc quæ || lecta est epistula reuerentissimi episcopi Nestorii quoniam non inanem sustinuit timorem in hanc sanctam et magnam conuenire synodum. consequens enim || erat conscium sibi || et diuinas || præterscribentem || scripturas et sanctorum patrum remouentem dogmata tanto teneri timore, ut militum multitudine suam circumdaret domum. manifestissime enim et lecta eius significauit epistula quia de unigenito filio dei positas fidei sanctorum patrum trecentorum decem et octo episcoporum uoces auferens || soli || carni quæ sunt salutaris dispensationis, adhibuit, purum templum dei et natiuitatem et mortem sustinuisse dicens. et mentitus est contra scripturam quasi et ipsa natiuitatem et passionem non deitatis, sed humanitatis docente, calumniam etiam intulit sanctissimi et reuerentissimi episcopi Cyrilli scriptis quasi passibilem dicentibus || deum ||, quod nec ipse nec || alius || quis recte sapientium uel cogitauit uel dicere ausus est. per omnia autem ostendit semet ipsum nomine || solum || unitatem dei ad carnem confitens, re autem ubique eam denegans, arguit autem semet ipsum et peregrina doctrina usum, cum nunc inluminari per se dogmata dicat. quibus omnibus extraneis existentibus a ueritate et multam impietatem habentibus abrenuntio, alienum me ipsum ab horum || qui talia || loquantur, communione faciens.

54 Memnon episcopus Ephesi dixit: Non || calumniæ || solum, sed et || blasphemiæ || plena est lecta epistula. unde omnis contraria est fidei expositæ a sanctis patribus qui in Nicæa conuenerunt trecentis decem et octo.

55 Theodotus episcopus Ancyræ dixit: In nullo consonantem epistulam reuerentissimi Nestorii cognouimus expositioni sanctorum patrum Nicæa congregatorum trecentorum decem et octo. unde expositioni quidem obœdimus, epistulam autem Nestorii alienam a recta fide ponimus, et eos qui hæc sapiunt, alienos a recta fide iudicamus.

56 Palladius episcopus Amasiæ dixit: Ego quidem propter inscriptam epistulæ blasphemiam etiam aures obstruere non morabor et pæne lapideus factus sum || præ || æstuatione, ut non possim uocem emittere tanta æstuatione detentus. credo autem omnem deo amabilem sanctam synodum eandem mecum habere sententiam in epistula nuper lecta, tantum uero dico || solum || quia uehementer || est || dissonans lecta || epistula || a fidei expositione sanctorum patrum congregatorum in Nicæa optima ciuitate.

57 Omnes episcopi simul exclamauerunt: Qui non anathematizat Nestorium, anathema sit. Hunc recta fides anathematizat, hunc || synodus || anathematizat. Qui communicat Nestorio, anathema sit. || Qui sapit ea quæ sunt Nestorii, ana-

---

C [= *vm*], *T* [= *piq*]

6 ostendit et $p^{corr}iq$ [= *US*] ostendite *pC* hæc quæ *C* quæ *i*, *om. pq* [*cf. US*] 8 erat—sibi *C* est *T* 9 præscribentem *T* 10 multitudinem *C* 12 solum *T* 14 ipsam *C* 16 deitatem *T* [= *US*] 17 alter *T* [= *US*] 18 solo *T* 22 quæ *pi* [= *US*] huiusmodi *T* [= *US*] loquntur *v* 23 calumnia *T* [= *US*] blasphemia *T* [= *US*] 24 omnino *v* per omnia *iq* 28 obœdiemus *p* 33 pro æstuatione *vpi* per æstuationem *q* 35 solum *om. T* est *om. T* 36 epistula uidetur *T* 36/37 optima ciuitate [ciuitatem *p*] *T* ciuitate optime *C* 36 nicena *m* 38 simile *C* 39 sancta synodus *T* 40—p. 65, 1 qui sapit — sit *om. T* [= *US*]

thema sit. Omnes anathematizamus epistulam et dogmata Nestorii. Hæreticum Nestorium omnes anathematizamus. Communicantes Nestorio omnes anathematizamus. Impiam fidem Nestorii omnes anathematizamus. Impia dogmata Nestorii omnes anathematizamus. Impium Nestorium omnes anathematizamus. Cunctus orbis terrarum anathematizat impiam religionem Nestorii. Qui hunc non anathematizat, anathema sit. Hunc recta fides anathematizat, hunc sancta synodus anathematizat. Qui communicat Nestorio, anathema sit. || Romanorum || sanctissimi || episcopi litteræ || legantur.

58 Iuuenalis episcopus Hierosolymorum dixit: Legantur || litteræ reuerentissimi et sanctissimi || archiepiscopi Romanorum Cælestini, quas destinauit de fide.

59 Petrus presbyter Alexandriæ et primicerius notariorum legit || interpretationem epistulæ || domni Cælestini episcopi Romani ad Nestorium: Dilectissimo fratri Nestorio Cælestinus. Aliquantis diebus uitæ nostræ post nefandum et sæpe damnatum dogma Pelagii atque Cælestii catholicam fidem quies habuit, et cetera.

60 || Et postquam lecta est ||, Petrus presbyter || Alexandriæ || et primicerius notariorum dixit: His quæ lecta sunt, consona scripsit sanctitas || religiosissimi || episcopi nostri Cyrilli, quæ et præ manibus habemus et si iubet uestra reuerentia, legimus.

61 Flauianus episcopus Philippensium dixit: Lecta et hæc inserantur gestis.

62 Petrus presbyter et primicerius notariorum legit sicut supra scriptum est, cuius initium ita est: Saluatore nostro dicente palam qui amat patrem aut matrem plus quam me, non est me dignus, et cetera.

63 Et postquam lecta est et inserta monumentis, Petrus presbyter Alexandriæ et primicerius notariorum dixit: Non solum || uero || hæc quæ destinata sunt a sanctissimo et || sacratissimo || Romanorum ecclesiæ episcopo Cælestino, missa et reddita sunt ipsi reuerentissimo Nestorio, sed etiam hæc quæ destinata sunt a sanctissimo et reuerentissimo Alexandrinæ ecclesiæ episcopo Cyrillo et ab omni Ægyptiaca synodo per Theopemptum et Danihelem et Potamonem et Comarium reuerentissimos episcopos, et supplico || interrogari || Theopemptum et Danihelem reuerentissimos episcopos hic existentes de hoc.

64 Flauianus episcopus Philippensium dixit: Deponant reuerentissimi comministri || nostri || Theopemptus et Danihel præsentes si reddiderunt epistulas.

65 Theopemptus episcopus Cabasorum dixit: In episcopio ascendentes die dominica, cum collectio celebraretur, præsente || omni || clero et inlustribus pæne omnibus reddidimus Nestorio || has litteras ||. d. 30. m. Nou. a. 430

66 Danihel episcopus dardaneos dixit: || In episcopio ascendentes die dominica, præsente omni clero et inlustribus fere cunctis has reddidimus epistulas Nestorio ||.

C [= *vm*], *T* [= *piq*]

3—5 impia — Nestorium omnes anathematizamus *om. i* 3/4 impiam [impium *q*] dogma *pq* 4/5 impium — anathematizamus *om. q* 7 synodus dixit romanorum *T* 8 archiepiscopi scripta *T* 9 et litteræ *T* [= *US*] 9/10 sanctissimi et reuerentissimi *T* 10 quæ *C* 11/12 interpretationem — Nestorium *om. iq* interpretationem epistulæ *C* epistula *p* 14 catholica fides *C* quietem *v* 15 Et — est *om. T* Alexandriæ *om. T* 16 reuerentissimi *T* [= *US*] 18 lippensium *C* 20 aperte *v* 23 uero *om. T* 24 beatissimo *T* [= *US*] 25 destinatæ *v* 26 alexandriæ *v* ecclesiæ *om. i* 27 commarium *p* [= *US*] 28 interrogare *T* 31 nostri *om. T* 32 cauasorum *p* [= *US*] 33 omni] autem *T* [= *US*] 34 has litteras *om. T* [= *US*] 35. p. 66, 3 dardaneos *TC* [= *US*], *uitium antiquissimum pro* Darneos 35/36 in — nestorio *C* [*cf. US*] eadem [eandem *i*] que et [et *om. i*] reuerentissimus eps theopemptus *T*

67 Flauianus episcopus Philippensium dixit: Satisfecit ergo || ad ea quæ scripta sunt || ?

68 Danihel episcopus dardaneos dixit: Dixit nobis tunc ut ueniremus postero die et secrete || loqueremur || cum eo. sed || cum || uenissemus, clausit nobis ianuas et non est dignatus dare nobis responsum.

69 Theopemptus episcopus Cabason dixit: Suscipiens || præmemoratas || chartas constituit nobis postero || die || conuenire ad eum. iuimus, deinde uenientes non suscepit neque quidem satisfecit litteris, || ita ut || etiam in ecclesia || ex tunc || eadem et peiora || prioribus dogmatizet ||. non solum autem antequam acciperet chartas, hæc docebat, sed || et || multo peiora, postquam accepit, edocuit usque ad hodiernum diem.

70 Fidus episcopus Ioppes dixit: Quia permanet usque ad hodiernum diem in eadem doctrina, possunt dicere etiam præsentes || religiosissimi || episcopi Acacius et || domnus || Theodotus, qui et || collocuti || sunt cum eo, ut etiam || periclitaretur || aliquis || ex eis ||. quos et || rogamus || et coniuramus per proposita sancta euangelia || sub || fide gestorum dicere || quid audierunt || ante || istos tres || dies ab ipso Nestorio.

71 Cyrillus episcopus Alexandriæ dixit: Quoniam non de fortuitis nobis est sermo, sed capitali omnium causa, dico || uero || quæ in Christum est, fide, consequens est reuerentissimos || et per omnia deo amicissimos || episcopos Theodotum et Acacium secundum petitiones reuerentissimi episcopi Fidi et || coniuramenta || inlata, amatores ueritatis existentes et sanctos, dicere quid audierunt dicente ipso || in Ephesenorum ciuitate || locutionem ad eum pro recta fide mouentes.

72 Theodotus episcopus Ancyræ dixit: Doleo quidem pro amico, attamen omni amicitiæ præpono || pietatem ||. propter quod necesse habeo || et || cum multa tristitia de || his || quibus interrogor, exprimere ueritatem. non æstimo opus habere nostro testimonio, cum id quod sapit, manifestum sit ex litteris quæ ad tuam reuerentiam sunt. quæ enim ibi abnuebat de deo dici, hoc est de unigenito, || exprobrans || ei humana, || hæc || et hic loquens || dixit ||, non oportere de deo dicere lacte nutriri neque natiuitatem ex uirgine. sic etiam hic sæpius dixit bimenstrem et trimenstrem non oportere dici || de deo ||, et hæc non nos soli, sed etiam alteri plures audierunt non ante multos dies, ad nos ipso || in Epheso || loquente.

73 Acacius episcopus Melitinæ dixit: Fide proposita et in deum pietate necesse est omnem uacare affectum. unde etsi nimis super alios dominum Nestorium amaui et omnino eum saluare studui, necesse nunc est dicere || pro ueritatis amore || quæ ab eo dicta sunt, quatenus non condemnetur || conscientia || mea, || celando || [mε] ueritatem. statim quod adueni in Ephesenam ciuitatem, feci ad supra dictum uirum

---

C [= *vmi*], *T* [= *piq*]

1/2 scriptis *T* [= *US*] 3 ueniamus *p* [= *US*] 4 loqui *T* [= *US*] cum nos *T* 6 memoratas [memoratus *iq*] *T* [= *US*] 7 die *om. T* 8 sed *T* [= *US*] ex tunc *om. T* [= *US*] 9 prioribus *om. T* [= *US*] dogmatizauit *T* [= *US*] 10 et *om. T* et docuit *p* docuit *iq* 12 reuerentissimi *T* [= *US*] 12/13 domnus *om. T* 13 collocuti *m* [= *U*] locuti *v* collati *T* [= *S*] periclitentur *pq* periclitantur *i* aliqui *iq* eorum *T* 14 petimus *T* [= *US*] in *T* [= *US*] 15 qui *p* quæ *iq* audierint *pq* [= *US*] tres istos *T* [= *US*] 17 capituli *C* uero *C om. p* autem *iq* [= *US*] fidei *p* fides *v* 18 et — amicissimos *om. T* 19 iuramenta *T* [= *US*] 20 dicentem ipsum *iq* [*cf. US*] in — ciuitate *om. T* 23 ueritatem *T* et *om T* [= *US*] 24 his *om. T* [= *US*] 27 improperans *T* haec *om. T* [= *US*] dixit sicut enim ibi dixit *T* [*cf. US*] 29 deum *T* [= *US*] 30 ephesi *T* [= *US*] 33 effectum *p* 34 ueracissime *T* [= *US*] 35 anima mea *p* [= *US*] mea anima *iq* celando me *m* me celando *v* celante me *T* [= *US*]; me *delere uolebat Rusticus* 36 ephesena ciuitate *C*

colloquium et cognoscens eum non recte sapere omnino festinaui eum corrigere et desistere a prauo sensu ipsumque illum uidebam labiis confitentem quia mutaretur ab huiusmodi intellegentia. dies || uero || decem || aut || duodecim prætermittens, iterum sermone aliquo moto defendebam ueritatis sermonem et contradicentem eum huic uidebam et in duobus || incongruis || pariter cognoscebam eum incidere. primum quidem ex interrogatione eius indecenti existente necessitatem inponebat respondentibus aut omnino negare unigeniti deitatem || inhumanatam || esse aut confiteri, quod erat impium, quia et patris et sancti spiritus deitas simul incarnata esset cum uerbo, quæ erant omnino prauissimæ intellegentiæ et eicientis piam fidem. deinde secundo moto sermone, intulit quidam eorum qui cum eo || erant, || episcopus sermonem et alium ait esse filium qui passionem suscepit, alium autem deum uerbum. quam || blasphemiam || non || ualens || portare, ualefaciens omnibus exiui. et alter autem || eorum || qui cum eo || erant, fauebat Iudæis tamquam || non in deum sed || in || hominem || impie gessissent ||.

74 Flauianus episcopus Philippensium dixit: Manifesta existente depositione reuerentissimorum et beatorum comministrorum nostrorum Theodoti et Acacii, consequens est quam habebant de propositis sententiam beati patres nostri, legi et inseri gestis.

75 Petrus presbyter || Alexandriæ || et primicerius notariorum dixit: Quoniam præ manibus habemus et codices sanctissimorum et || sacratissimorum || patrum et episcoporum et diuersorum martyrum, elegimus uero ex his pauca capitula, quæ, si placet, legimus.

76 Flauianus episcopus Philippensium dixit: Et hæc lecta inserantur.

Et lectum est ita

PETRI SANCTISSIMI EPISCOPI ET MARTYRIS EX CODICE DE DEITATE

77 I Quoniam et uere gratia et ucritas per Iesum Christum facta est (unde et gratia salui sumus facti secundum apostolicum dictum et hoc, ait, non ex nobis; dei donum est, non ex operibus, ne quis glorietur), uoluntate dei uerbum caro factum et habitu inuentus ut homo non || relictus est || a deitate. nec enim ut a uirtute sua aut gloria || desisteret plenius || pauper factus, diues existens, hoc factus est, sed || ut etiam || mortem pro nobis peccatoribus susciperet iustus pro iniquis, quatenus || offerret nos deo ||, mortificatus || quidem || carne, uiuificatus autem spiritu.

Ioh. 1, 17 Eph. 2, 8 Phil. 2, 7 2 Cor. 8, 9 1 Petr. 3, 18

19—p. 74, 14 *redeunt in 46* [$C_1 = v_1\, m_1$, $T_1 = p_1$]; *uariam lectionem non attuli nisi raro*

C [= *vm*], *T* [= *piq*]

1 recta *v* 3 uero *om. T* et *T* 5 illicitis *T* incedere *Cp* 7 humanatam *T* [= *US*] 9 eicientes *CT* 10 erat *T* [= *US*] 11/12 blasphemia [blasphemiam *iq*] iam *p* 12 potens *T* 13 eorum *om. T* [= *US*] erat *T* [= *US*] adserebat pro iudæis utique quod [quo *p*] *T* in² *om. T* 14 peccassent *T* 17 patres *v* [= *U*] patris *mT* [= *S*] nostri *om. m* nostri patris *i* seri *Cp, corr. p* 19 Alexandriæ *om. T* 20 beatissimorum *T* [= *US*] 21 eligimus *C* [= C_1] quæ *om. iq* [= T_1] 23 gestis inserantur *iq* [= C_1T_1] 24 lecta *C* sunt *v* [= C_1] 25 codice deitatis *C* 26 *numeri ex p* 29 factum est *iq* [cf. C_1T_1] recessit *T* 30 plenius desisteret *T* [= *US*] cum diues existeret *iq* [= C_1T_1] 31 etiam ut *T* [= *US*] ut et *m* 32 nos offerret dō patri *T* [= *US*] mortificatos *iqv*^{corr} [= v_1T_1] quidem *om. p* [= *US*] 32/33 uiuificatos *iqv*^{corr} [= v_1T_1]

ET POST ALIA

Ioh. 1, 14 **78** II Vnde et euangelista uerum ait dicens uerbum caro factum est et habi-
Lc. 1, 28 tauit in nobis, tunc uidelicet quia ex quo angelus salutauit uirginem dicens aue gratia plena, dominus tecum ||est||. dominus enim tecum est nunc est audire a Gabrihele || pro eo quod est || deus uerbum tecum est. significat enim ipsum
Lc. 1, 35 natum in uulua et carnem factum, sicut scriptum est: spiritus sanctus superueniet in te et uirtus altissimi obumbrabit tibi, unde et quod nascetur sanctum, uocabitur filius dei.

ET ITERVM POST ALIA

79 III || Deus || uero uerbum præter uiri absentiam per uoluntatem omnia ualentis operari dei factum est in uulua uirginis caro, non indigens uiri operatione aut præsentia. efficacius enim quam uir perfecit dei uirtus obumbrans uirgini cum || superueniente spiritu sancto ||.

ATHANASII SANCTISSIMI QUI FVIT EPISCOPVS ALEXANDRIÆ DE CODICE CONTRA ARRIANOS

Athan. **80** IIII Multi igitur sancti fuerunt et mundi ab omni peccato, Hieremias autem et de
c. Ar. 3, 33 uentre sanctificatus est et Iohannes adhuc in utero exultauit in lætitia in uoce dei
Ierem. 1, 5 genetricis Mariæ. et tamen regnauit mors ab Adam usque ad Moysen et
Lc. 1, 44 in eos qui non peccauerunt in similitudinem præuaricationis Adæ et
Rom. 5, 14 sic manebant nihilo minus || homines || mortales et corruptibiles, capaces passionum || quæ naturæ sunt propriæ ||. nunc autem uerbo facto homine et sua faciente quæ carnis sunt, non iam hæc corpus tangunt propter uerbum quod in eo factum est, sed ab ipso quidem consumpta sunt, de reliquo autem homines non iam secundum suas passiones manent peccatores et mortui, sed secundum uerbi uirtutem resurgentes inmortales et incorrupti semper permanent. unde et cum nasceretur caro de dei genetrice Maria, ipse dicitur natus ||qui|| aliis natiuitatem, ut sint, præstat, ut nostram in se ipsum transferat natiuitatem et non iam sicut terra solum existentes in terram eamus, sed ut ex cælo uerbo coniuncti in cælum || eleuemur ab ipso ||. ergo ita et alias passiones corporis non incongrue in semet || ipsum || transtulit, ut iam non ut homines, sed ut proprii uerbi sempiternæ uitæ participes existamus. non enim
1 Cor. 15, 22 iam secundum primam natiuitatem in Adam || omnes || morimur, sed de cetero natiuitate nostra et omni carnali infirmitate translatis in uerbo surgimus a terra, soluta
Gal. 3, 13 quæ per peccatum est maledictione propter eum qui factus est in nobis propter nos maledictio.

2—4 Vnde — tecum *adfert Rusticus c. Aceph. p. 68b*

C [= *vm*], *T* [= *piq*]

3 aue maria *C* 4 est *om. T* [= C_1T_1] 5 pro — est *C* eo quod *T* [= *US*] 7 obumbrauit *C* nascetur ex te *C* 10 dei *T* per *v* [= USC_1T_1] per] secundum *v* [= C_1T_1] 11 factus *C*, *corr. v* 12 quam uir] quamuis *C* dei uirgini *C*, *corr. v* 12/13 aduenientē scō spū *T* [C_1T_1 = *US*] 14 sanctissimi — episcopus] sancti [*om. i*] epi *iq* qui *om. p* 18 mosen *p* 20 homines *om. T* [= T_1US] 21 quæ — propriæ *om. T* [= T_1] propria *C* 22 eum *C* 23 consumtæ *p* [= T_1, *cf. US*] 26 quia *T* 28 perducamur per ipsum *T* [*cf.* C_1 T_1US] 29 ipsum *om. T* [= C_1T_1] ut²] sicut *iq* [= C_1T_1] 31 omnes *om. T* [= C_1T_1] 32 natiuitatem nram *C* surgamus *C* 32/33 soluti quod *p*

EIVSDEM ATHANASII DE EPISTVLA AD EPICTETVM

81 V Quomodo || autem || et ambigere || præsumpserunt || qui dicuntur Christiani, ad Epict. 2
si || is || qui ex Maria processit || dominus ||, filius quidem substantia et natura dei est, || id uero quod secundum carnem ||, ex semine Dauid est, ex carne autem sanctæ Mariæ? qui autem putas || sic || temerarii facti sunt, ut dicerent Christum, qui carne passus est et crucifixus, non esse dominum saluatorem et deum et filium patris? aut quomodo Christiani uolunt nominari qui dicunt in hominem sanctum sicut || super || unum prophetarum uenisse uerbum et non ipsum hominem factum sumentem ex Maria corpus, sed alterum esse Christum et alterum dei uerbum quod ante Mariam et ante sæcula filius existebat patris? aut quomodo || Christiani esse || possunt qui dicunt alium esse filium et alium dei uerbum?

ET POST ALIA ITERVM

82 VI Non || uero || per || appositionem || hæc facta sunt, absit, sicut || rursus || quidam ad Ep. 7
æstimauerunt, sed sicut est ueritas, homine facto saluatore totius hominis salus facta est. si enim || appositione || erat in corpore uerbum secundum illos, quod autem || appositione || dicitur, phantasia est, repperitur et putatiue salus et resurrectio hominum dici secundum impiissimum Manichæum. sed || non || phantasia est salus nostra neque corporis solum, sed totius hominis, animæ et corporis, ueraciter salus facta est; humanum naturaliter quod ex Maria, secundum diuinas scripturas et uerum erat saluatoris.

IVLII SANCTISSIMI EPISCOPI ROMÆ || EX || EPISTVLA AD PROSDOCIVM

82 VII Prædicatur autem ad plenitudinem fidei et incarnatus de uirgine Maria dei filius et inhabitasse in hominibus, non in homine operatus (hoc enim in prophetis est et || in || apostolis), perfectus || uero || deus in carne et homo perfectus in spiritu, non duo filii, unus quidem || proprius || assumens hominem, alter autem mortalis || homo || assumptus a deo, sed unus unigenitus in cælo, unigenitus in terra deus. Lietzmann, Apollinaris p. 284

FELICIS SANCTISSIMI EPISCOPI ROMÆ ET MARTYRIS EX EPISTVLA AD MAXIMVM EPISCOPVM ET CLERVM ALEXANDRIÆ

83 VIII De incarnatione autem uerbi et fide, credimus in dominum nostrum Iesum Christum de uirgine Maria natum quia ipse est || dei sempiternus || filius et uerbum et non homo a Lietzmann, Apollinaris p. 318

7—11 *adfert Rusticus c. Acephal. p.* 64^b, 17—20 *p.* 42^b. 43^a, 30—p. 70, 2 *p.* 64^a
22—26 *ex alia uersione adfert Facundus* 1, 5

C [= *vml*], *T* [= *piq*]

1 Epictetum] depectatum *m* 2 autem inquit $p^{corr}iq$ audent *T* [= C_1T_1] 3 is *om. T* [= T_1US] deus *T* [= C_1] 4 id — quod *om. T* [= T_1US] carnem autem [aut *q*] *T* [= C_1T_1US] 5 quid *v* [= v_1] sic *om. T* [= T_1] 6 et saluatorem C_1T_1US 7 sicuti *pq* super *om. T* 10 esse x̄piani *T* [= C_1T_1US] 13 uero *om. T* [= T_1US] appositionem *v* positionem *m* adoptionem *T* [= T_1US] rursus *om. T* [= T_1US] 15 adoptione *T* 15/16 adoptione *T* [= T_1US] 16 et²] ea *v* [= v_1] 17 non equidem *T* [= C_1T_1] 19 maria processit *iq* [= T_1] 20 saluatoris corpus *iq* salua corporis *C* 21 de *T* 24 in *om. T* [= C_1T_1US] uero *om. T* [= *US*] 25 proprie filius *T* [= C_1T_1US] aliter *m* [= C_1] 26 homo *om. T* [= T_1US] deo] nobis *C* 27 ex epistula *om. p* 29 autem *om. C* 30 sempiternus dī *T* et¹ *om. C* [= C_1]

deo assumptus, ut alter sit præter illum. neque enim hominem assumpsit dei filius, ut sit alter præter ipsum, sed deus existens perfectus factus est simul et homo perfectus, incarnatus de uirgine.

THEOPHILI || SANCTISSIMI QVI FVIT EPISCOPVS || ALEXANDRIÆ DE QVINTA PASCHALI EPISTVLA

84 VIIII Sunt enim et nunc reliquiæ tunc factorum mirabilium. non discredant quia uirtus dei ualet facere uirginem parere, in qua factum [est] uiuens dei uerbum propter similitudinem quæ ad nos est (aliter enim eum || colloqui || proximc || nobiscum || non
Sap. Sal. 7, 2 erat possibile), ut non ex uoluptate et somno, quemammodum in aliis hominibus habet, acciperet corpus, quod in similitudine huius, accepit ex uirgine natus, homo apparens quidem ut nos secundum seruilem formam, ex operibus autem demonstratus quia omnium creator et dominus est, agens opera dei.

EIVSDEM DE PASCHALI EPISTVLA

85 X Qualiter enim artificum optimi non in pretiosis tantum materiebus artem ostendentes in ammiratione sunt, sed uilissimum lutum et ceram dissolutam plerumque assumentes, suæ disciplinæ demonstrantes uirtutem multo magis laudantur, ita om-
Hebr. 4, 12 nium optimus artifex || uiuens et || efficax dei uerbum, ordine || coaptationis || decorans uniuersa, non || aliquam pretiosam materiam corporis cælestis apprehendens || ad nos aduenit, sed in luto || magnitudinem || suæ artis ostendit, ex luto formatum emendans hominem, ipse de uirgine || noui decoris || procedens homo, || modo || quidem
Hebr. 4, 15 natiuitatis || excellens ||, similitudinem || autem || per omnia ad || nos || sine peccato non effugere iudicans || nascens, pannis inuolutus, lactatus, || puer in præsepi iacens, naturæ nostræ infirmitatem suscipiens propter præcedentes causas. sed adhuc
Mt. 2, 8. 12 puer existens, simul et inimicum et eius perturbat agmen, magos trahens ad pœnitentiam et compellens destinantem eos regem contemnere.

CYPRIANI || SANCTISSIMI || EPISCOPI ET MARTYRIS DE LIBRO DE ELEMOSYNA || [INTERPRETATIO] ||

86 XI || Multa et magna sunt, fratres dilectissimi, beneficia diuina quibus in
de opere et elcemos. 1 salutem nostram dei patris et Christi larga et copiosa clementia et operata

18—22 *adfert Rusticus c. Aceph. p. 43ª*

28—p. 71, 5 *ipsa Cypriani uerba adfert C sicut Collectio Palatina 38 [P] et Gesta Chalcedonensia [K = uersio antiqua, R = Rusticus]; uersio Latina versionis Græcæ habetur in T [= USC₁T₁]*

C [= vm], T [= piq]

1 essit *p* 4 sci epi *T [cf. C₁T₁]* 7 factus *C, corr. v* est *recte om. C₁T₁US* 8 conuersari [conseruari *q*] *T [= C₁T₁]* nobis *T [= C₁T₁US]* 13 item eiusdem de altera [alia *q*] epla pascali *iq* 16 cum suæ *v [= C₁]* demonstrent v^{corr} *[= C₁]* 17 opimus *C* ueniens *T [= T₁]* et *om. T [= C₁T₁]* coaptionis *p* concepcionis *iq* 18 alicuius pretiosæ materiæ corpus assumens *T [cf. T₁US]* 19 uenit *iq [= v₁]* magnum *p* manum *iq* 20 nouo modo *T [= T₁US]* modo *m* modum *v [= v₁]* per modum *T [= T₁US]* 21 reconcilians *T [= US]* autem quæ *T [= C₁T₁US]* nos est *T [= C₁T₁US]* 22 cum nascitur pannis inuoluitur nutritur *T [= C₁T₁US]* præsepe *p [= C₁T₁]* 24 augmen *m [= m₁]* 25 contemnere] compellere *T* 26 sancti *T [= T₁US]* 27 interpretatio *C [cf. US; in C falso retentum] om. T* 28—p. 71, 5 fratres [*om. iq = C₁T₁*] multa et maxima existunt, dilectissimi, diuina beneficia ex quibus nostram salutem dei patris et xpi affluens et diues misericordia operata est

est et semper operatur, quod conseruandis nobis ac uiuificandis pater filium suum misit, ut reparare nos possit, quodque filius missus est et hominis filius fieri uoluit, ut nos dei filios faceret, humiliauit se, ut populum, qui prius iacebat, erigeret, uulneratus est, ut uulnera nostra curaret, seruiuit, ut ad libertatem seruientes extraheret, mori sustinuit, ut immortalitatem mortalibus exhiberet. ||

AMBROSII || SANCTISSIMI || EPISCOPI || MEDIOLANENSIS [INTERPRETATIO] ||

87 XII Si mihi non credunt, credant apostolo dicenti: postquam uero uenit pleni- de fide 1, 94
tudo temporis, misit deus filium suum factum ex muliere, factum sub Gal. 4, 4
lege. filium, inquit, suum, non unum ex multis, non communem, sed suum; cum dicit suum, generationis æternæ proprietatem significauit. hunc factum ex muliere postea adstruxit, ut factura non diuinitati, sed adsumptioni corporis adscriberetur; factum ex muliere per carnis susceptionem, factum sub lege per obseruantiam legis. generatio autem illa cælestis ante legem, ista || post legem ||.

EIVSDEM

88 XIII Sileant igitur inanes de sermonibus quæstiones, quia regnum dei, sicut scriptum 2, 77. 78
est, non in persuasione uerbi est, sed in ostensione uirtutis. seruemus distinctionem 1 Cor. 2, 4
diuinitatis et carnis. unus in utroque loquitur dei filius, quia in eodem utraque natura est. etsi idem loquitur, non uno semper loquitur modo. intende in eo nunc gloriam dei, nunc hominis passiones: quasi deus loquitur quæ sunt diuina, quia uerbum est; quasi homo dicit quæ || sunt || humana, quia in mea substantia loquebatur. hic est panis uiuus, qui descendit de cælo, panis hic caro est, sicut ipse dixit: hic Ioh. 6, 33
panis quem ego dabo, caro mea est. hic est qui descendit, hic est quem Ioh. 6, 54
pater sanctificauit et misit in hunc mundum. nec ipsa littera nos docet sanctificatione non diuinitatem eguisse, sed carnem.

7—14. 16—25 *sunt ipsa Ambrosii* [*A*] *uerba, hic illic ex Græcis mutata.* ***ceterum codicum A accurata notitia præsto non est***

16—21. 18. 19 *adfert Rusticus c. Aceph. p. 43ª. 55ª*

16—21 *adfert Facundus 1, 5*

C [= *vm*, *T* [= *piq*]

et semper operatur. unde custodire nos et et uiuificare pater filium misit, ut nos renouet, et missus filius uoluit filius hominis fieri, ut nos filios dei constituat. humiliauit igitur semet ipsum, ut populum abiectum reficiat; uulneratus est, ut nostra uulnera sanet; seruiit, ut de seruitute ad libertatem seruientes adducat; mortem sustinuit, ut inmortalitatem mortalibus reddat *T* [= C_1T_1US]

1 est — operatur *C* [= *TUS*] sit — operetur *PKRCypr.* nobis ac uiuificandis *C* [*cf. TUS*] ac uiuificandis nobis *PKCypr.* ac uiuificandis *R* 2 posset *Cypr.* est *C* [= *PR*] esse *KCypr.* fieri *C* [= *TUS*] esse *P* dici *R om. KCypr.* 5 exhiberet *Cypr.* existeret *m* redderet *v* [*cf. TUS*] 6 *om. m* sci *T* [= T_1] coepiscopi *v* [= C_1] mediolanensium *T* interpretatio *C* [= T_1US; *falso ex Græco retentum*] *om. T* 9 ex] de *US* [= *A*] 10/11 postea factum ex muliere *US* [= *A*] 11 asseruit *A* adsumptioni [adsumptione *p* = T_1] corporis *T* [= C_1T_1A] assumto corpori *C* [= *US*, *cf.* Γ] 13 autem *T* [= *A*] enim *C* [= USC_1, *cf.* Γ] diuinissima *C* [*cf. US*Γ] 13/14 sub lege [legem *p*] *T* 15 item eiusdem *iq* [= v_1] eiusdem *v in mg. om. m* 18 in utroque [intro quæ *p*] *TC* [= C_1T_1] in utraque *US* [= *AFac.*] dei *TC* [= C_1T_1US] *om. A* 20 gloria *C* 21 sunt *om. T* 22 uiuens *C* [= Γ] de cælo descendit *C* [= C_1T_1] hic panis *C* [= *US*] caro mea *p* ipse dixit *iq* [= USC_1T_1] ipsa dicit *p* ait *C* 23 descendit de cælo *A* 24 nec *pC* [= USC_1T, *est falsa lectio pro* hæc *in A*] et *iq* [= T_1] 24/25 sanctificationem *pv* [= v_1] 25 diuinitate *C* [= v_1] carne *v* [= v_1]

GREGORII || MAIORIS SANCTISSIMI || EPISCOPI NAZANZENI

89 XIIII ep. 101 Non decipiant homines nec decipiantur, || hominem sine mente suscipientes dominicum ||, sicut ipsi dicunt, magis autem dominum nostrum et deum. nec enim hominem || separamus || a deitate, sed unum et eundem dogmatizamus, prius quidem non hominem, sed deum et filium solum et ante sæcula, non mixtum corpori et || his || quæcumque sunt corporis, in fine autem et hominem, assumptum pro nostra salute, passibilem carne, impassibilem deitate, circumscriptum corpore, incircumscriptum || spiritu ||, eundem terrenum et cælestem, uisibilem et intellegibilem, capabilem et incapabilem, ut || toto || homine || eodem || et deo totus homo reformaretur, qui sub peccato ceciderat.

Si quis non dei genetricem Mariam æstimat, sine deitate est.

Si quis quasi per fistulam uirginis transisse et non in ipsa || formatum dicit diuine || simul et humane, || diuine || quidem quia sine uiro, humane autem quia lege partus, || similiter || anathema sit.

Si quis formatum dicit hominem et ita subingressum deum, damnatus est; non enim natiuitas dei istud est, sed fuga natiuitatis.

Si quis introducit duos filios, unum quidem ex deo et patre, secundum autem Ephes. 1, 5 ex Maria, et non unum et ipsum, || et || ab adoptione || decidat || quæ promissa est recte credentibus. || nam naturæ quidem || duæ deus et homo, quoniam et anima et 2 Cor. 4, 16 corpus, filii autem non duo nec dei. neque enim hic duo homines, || etsi sic Paulus quod interius est hominis et quod exterius, appellauit ||. et si oportet || compendiose || dicere, aliud quidem et aliud || ea || ex quibus saluator est, si quidem non idem est inuisibile || uisibili || et || quod absque tempore, ei quod sub tempus ||, non alius autem et alius, absit. || hæc enim ambo unum commixtione ||, deo quidem inhumanato, homine autem || deitato || uel quomodo aliquis || nominauerit ||. dico || uero || aliud et aliud e contrario quam in trinitate habet. ibi enim alius et alius, ut non subsistentias confundamus, non aliud autem et aliud. unum enim tria sunt et idem deitate.

---

2. 3 *adfert Rusticus c. Aceph. p. 68^b*; 6—10 *p. 68^b*; 17—28 *p. 53^a*; 19—22 *p. 52^b*; 19—21 *p. 53^a*; 21—24 *p. 54^a*; 22—28 *p. 44^a. 49^a*; 24—28 *p. 55^a*; 23. 24 *p. 64^b*; 24. 25 *p. 54^a*; 25—27 *p. 64^a*; 26. 27 *p. 64^b*

15—28 *ex alia uersione adfert Facundus 1, 5*

C [= *vm*], *T* [= *piq*]

1 magni *p* [= *US*] *om. iq* sci *T* [= T_1US] nazanzeni *m* [= m_1] nanzanzeni *v* [= v_1] nazanneni *i* Nazianzeni *q* naziazi *p* [nanziazi p_1] 2 sine sensu suscipientes dominicum hominem *T* [= T_1] 4 diuidimus *T* [= C_1T_1] et [*om.* v^{corr}] eundemque *C* 5 his *om. Tm* [= *US*] 6 finem *C* homine *p* [= T_1U] 7/8 diuinitate *T* 9 in toto *T* [= T_1US] eodemque *T* [*cf.* C_1] 12 uirginis *pC* per uirginem *iq* formari *T* [= C_1T_1US] dicit *om. T* [= T_1US] 13 deificæ *T* [= T_1US] deifice *T* [= T_1US] 14 similiter *om. T* [= C_1T_1US] 17 et *om. iqv*$_1$ 18 et^3 *om. pq* [= T_1S] ab *om. mp* excidet *T* [= T_1] 19 naturæ enim *T* [= T_1US] quidem *om. T* [= C_1T_1US] quod *p* 20/21 licet etiam paulus interiorem hominem et exteriorem appellauerit *T* [= T_1] 21/22 compendiosius *T* [= C_1T_1] 22 ea *om. T* [= T_1US] 23 uisibile *p* et uisibile *iq* T_1 quod^1 — tempus] sine tempore sub [et sub *iq* = T_1] tempore *T* [= *US*] 24 utraque enim summæ unitionis in contemperatione *T* [*cf.* T_1US] 24/25 humanato [= m_1] *ex* non humanato *corr. m* 25 hominem *C* deificato *T* [= T_1US] nominet *T* [= C_1T_1US] 26 enim *T* [= C_1T_1] 28 trinitate *iq* [*cf.* T_1]

Si quis ut in propheta dicit secundum gratiam || operatum || et non secundum substantiam coniunctum || et conformatum ||, sit uacuus || meliore || operatione, magis || uero || plenus contraria.

Si quis non adorat crucifixum, anathema sit, et reputetur cum || deicidis ||.

Si quis ex operibus perfectum aut post baptisma aut post resurrectionem ex mortuis adoptionem meruisse dicit, sicut pagani || subinscriptos inducunt ||, anathema sit. quod enim inchoatum est aut proficit aut consummatur, non est deus, || uel si || propter || quod || paulatim fit augmentum, ita dicatur.

BASILII SANCTISSIMI EPISCOPI PRIMÆ CAPPADOCIÆ

90 XV Non enim tantum cælum et terra et magnitudines pelagorum et quæ in aquis || degunt ||, et terrestria animalia || et plantaria et || stellæ et ær et tempora et uarius uniuersorum ornatus supereminentem uirtutem commendant, quantum ut possibile sit deum incapabilem impassibiliter per carnem complicari morti, ut nobis sua passione impassibilitatem donet. de spir. s. 18

GREGORII SANCTISSIMI EPISCOPI NYSÆ

91 XVI Hoc enim sapiatur, ait, in uobis quod et in Christo Iesu, qui cum in forma dei esset, non rapinam arbitratus est esse || se æqualem || deo, sed semet ipsum exinaniuit, formam serui accipiens. quid pauperius in deo quam serui forma? quid humilius in rege omnium quam in communionem egentis nostræ naturæ sponte uenire? rex regum et dominus || dominorum || seruitutis formam subiit; iudex uniuersitatis sub censu potentium fit; creaturæ dominus in spelunca || deponitur ||; qui cuncta comprehendit, non inuenit locum in deuersorio, sed in præsepe || inrationabilium proicitur ||; mundus et inmaculatus humanæ naturæ sustinet sordes et per omnem paupertatem nostram transiens usque ad mortis accedit experimenta. || uidete || spontaneæ paupertatis mensuram: uita mortem gustat, iudex ad iudicium ducitur, uitæ omnium dominus sub sententia iudicantis fit; qui totius est supermundanæ uirtutis rex, carnificum non repellit manus. ad hoc tibi, ait, exemplum humilitatis mensura respiciat. or. 1 de beatit. Phil. 2, 5-7 Apoc. 19, 16 Is. 40, 12 Lc. 2, 7

1—8 *adfert Rusticus c. Aceph. p. 56b; 7. 8. p. 60a*

C [= *vm*], *T* [= *piq*]

1 operatum esse *T* [= C_1T_1US] 2 et [est *C*] conformatum [formatum *q*] *qC* [= C_1] aut formatum *pi* [= T_1] a meliori *T* [= C_1T_1] meliori *v* 3 uero *om. T* [= T_1] plenius *C*, *corr. v* 4 si quis — deicidis *om. m*, *add. m*^{2} *in mg. post* 6/7 anathema sit dei interfectoribus *iq* [= T_1US] dei interpeccatoribus *p* 5 resurrectione quæ *p* 6 subinscriptos inducunt *C* inscriptos dicunt idest adoptiuos *p* parengraptos [parenpraptos *i*] id est inscriptos dicunt id est adoptiuos *iq* [*cf.* C_1T_1] 7 profectum *v* profecte *m* consummatum *v* 7/8 uel si C_1 siue *C* quamuis *T* [= T_1US] 8 eum quod *T* [= C_1T_1] 9 primæ] cesaree *iq* [*cf.* C_1T_1US] 11 uersantur *T* [= C_1T_1US] et plantaria et *C* arbores etiam [etiam et *iq*] *T* [= T_1] 16 ait] aut *p* 17 se equalis *m* [= m_1] æqualis *T* [= T_1US] 18 forma *p* [= T_1] 19 dm *C* 20/21 dominantium *T* [= C_1T_1US] 21 subit *iq* 22 deuertit *T* [= T_1US] 23 animalium iacet *T* [= T_1US] 25 uidetis *p* [= C_1T_1US] uides *iq* 28 respiciat mensura *p* [= *US*] exemplum respiciat *m* [*cf.* m_1]

[ATTICI EPISCOPI CONSTANTINOPOLEOS

91[a] XVII Hodie Christus dominus misericordiæ natiuitatem suscepit; in || diuina || enim dignitate præexistebat.

|| deinde || his infert iterum: misericordiæ uerbum exinanitur, inexinanibilis naturæ existens;
Phil. 2, 7 semet ipsum enim exinaniuit formam serui accipiens. qui sine carne est, propter te in-
Ioh. 1, 14 carnatur; uerbum enim caro factum est. qui tactui non || subicitur || propter naturæ incorporeum, palpatur; qui sine initio est, sub initio fit corporeo; qui perfectus est, crescit; qui inconuertibilis
Ps. 146, 8 est, proficit; qui diues est, in paupere deuersorio fit; qui cooperit cælum nubibus, pannis inuoluitur; rex in || præsepio || ponitur.

AMPHILOCHII ICONII EPISCOPI

91[b] XVIII Quoniam enim ipse || rex est et deus || et mortem propter passionis dispensationem gustauit, munera magorum mysteriorum sunt indicia. offerunt aurum; cognoscunt enim eum regem. offerunt tus; deo enim sciunt offerentes. adiciunt || et || murram propter || mortificationem passionis quæ in mysterio est. ||]

Petrus presbyter Alexandriæ et primicerius notariorum dixit: Habemus uero et codices blasphemiarum reuerentissimi Nestorii, de quibus unius elegimus capitula; quæ, si placet, legimus.

Flauianus episcopus Philippensium dixit: Legantur et inserantur gestis.

XVII—XX *desunt in m, in margine adnotatur* hic deest [hoc est *m*] testimonium attici $\overline{\text{epi}}$ constantinopoli et alia duo testimonia amphilochii $\overline{\text{epi}}$ iconii et alterum prædicti attici $\overline{\text{epi}}$ constantinopoli. XVIIII. XX *desunt in v, ubi post* XVIII *scripta extant*: hic desunt duo testimonia, unum yconii $\overline{\text{epi}}$ quod sic incipit nisi enim ille nasceretur et aliud attici $\overline{\text{epi}}$ quod sic incipit si quem dubitare quæ r(equiruntur) inferius in tertio folio quintæ actionis. *ante* XVII *scripta sunt in p*: hæc testimonia quæ secuntur, in aliis exemplaribus non inuenitur. *cf. quæ adnotaui in uol. II p. 58. I 2 p. 44*

C [= *v usque ad* 14, = *vm inde a* 15], *T* [= *piq*]

2 deifica *T* [= T_1US] 3 et adiecit deinde *p* [= *US*] iterum *om. iq* exinanibilis *iq* 6 subiciebatur *T* [= T_1US] 7 corpore *p* 8 pauperi *v* [= v_1] 9 præsepe [præsepi *iq*] *T* [= T_1US] 11 et rex et deus est *T* [= T_1US] 12 iudicia *v* 13 sciunt *iq* sunt *v* [= C_1T_1] scimus *p* [= *US*] offerendum *iq* et *om. T* [= T_1US] 13/14 mortem quæ in mysterio est passionis *T* [= *US*] *post* 14 *habentur in T* [*cf.* C_1T_1US]:

Eiusdem [item eiusdem *iq*]

XVIIII Nisi enim ille nasceretur carnaliter, non tu renascereris spiritaliter. nisi ille sustinuisset serui formam, non tu dignitatem adoptionis lucratus esses; propter hoc enim in terra cælestis, ut tu in cælis [celos *iq*] leuareris terrenus. propter hoc $\overline{\text{xps}}$ semet ipsum exinaniuit, ut nos omnes de plenitudine eius accipiamus. illius mors tua facta est inmortalitas; domini passio serui facta est altitudo; tu autem beneficium [serui — beneficium *om. p*] accipis ad commodum blasphemiæ [ad — blasphemiæ *p* (= *US*) blasphemiæ occasionem *iq* (= m_1T_1 occasionem blasphemiæ v_1)]

Similiter [*om. iq*] attici $\overline{\text{epsc}}$ constantinopoleos

〈XX〉 Si quem [si quidem *p*] ambiguum facit unigeniti humanatio et uirginis partus et passionum communicatio et crux et passio et mors, ediscens cognoscat prouidere hæc mundi salutem, sed nec [nec *om. iq*] indigna [C_1T_1US, indigno *p* indigni *iq*] misericordia potioris. si enim turpe est deo in uirgine habitare, turpius utique omnino est et facere; si [enim — si *om. p*] uero creans non iniuriam passus est, nec habitare in creatura opprobrio dignum iudicauit. et si pati malum est, passionibus liberare quantum est? unde et mortuus est immortali morte mortificans mortem et resurrexit nostram largiens resurrectionem et omnia hæc suscepit non natura deitatis, sed assumptione carnis, huic [hanc *iq*] quidem inuiolabilibus suæ habitans inpassibilitatis, huic [hæc *iq*] uero omnia passus [passum *p*] est sustinens [sustinens *om. iq*] ut fieret uitæ optimæ dux et legislator [lexlator *p*]

DE CODICE EIVSDEM NESTORII QVATERNIONE XVII IN DOGMATE

94 I Cum igitur diuina scriptura dictura est aut natiuitatem Christi quæ ex Maria uirgine est, aut mortem, nusquam uidetur ponens >deus<, sed aut >Christus< aut >filius< aut >dominus<, quoniam hæc tria naturarum sunt significatiua duarum, aliquando quidem huius, aliquando || uero || illius, aliquando autem istius et illius. || ut puta || quid dico? quando ex uirgine natiuitatem nobis scriptura || narrat ||, quid dicit? misit deus filium suum. non dixit: misit deus deum uerbum; sed || accipit || nomen quod nuntiat naturas duas. quoniam enim filius homo est et deus, dicit: misit deus filium suum factum ex muliere, ut cum audieris factum ex muliere, deinde uideas nomen propositum quod indicat naturas duas, ut natiuitatem quæ ex beata uirgine est, filii quidem uoces; filium enim genuit dei et Christi genetrix uirgo, sed quoniam filius dei duplex est secundum naturas, non genuit quidem filium dei, sed genuit humanitatem, quæ est filius propter coniunctum filium. Loofs, Nestoriana p. 273, 18-274, 17 Gal. 4, 4 Gal. 4, 4

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE || XXI ||

95 II || Vide || quod contingit, hæretice. non inuideo uoci || ut dei genetrix uirgo nominetur ||, sed noui uenerabilem quæ suscepit deum, per quam processit uniuersorum dominus, per quam resplenduit iustitiæ sol. iterum || suspectum habeo || plausum: quomodo >processit< intellexistis? non dictum est a me hoc processit pro eo quod || est || natus est; non enim sic cito obliuiscor meorum. procedere deum de Christi genetrice uirgine a scriptura didici diuina, nasci uero ex ea || numquam || didici. Loofs, Nestoriana p. 277, 19-278, 13 Mal. 4, 2

96 III Et post alia. Nusquam igitur diuina scriptura deum ex Christi genetrice || uirgine || dicit natum, sed Iesum Christum || filium || dominum. hæc omnes confitemur; quæ enim docuit diuina scriptura, miser est qui non statim || suscipit ||. surgens accipe puerum et matrem eius. hæc angelorum uox; || magis te || puto quæ natiuitatis erant, sciebant archangeli. surgens accipe puerum et matrem eius; non dixit: surgens accipe deum et matrem eius. Mt. 2, 13

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE XXIIII

97 IIII Quod ergo dicebamus ne timeas accipere Mariam || coniugem || tuam; quod enim || natum est in ea || hoc est ΓΕΝΝΗΘΕΝ, siue per || unam N̄ ||, [id est genitum], siue per duo [id est quod in ea factum est], intellectum nihil lædit (quod enim in ipsa natum est, ex spiritu est sancto), si dixerimus || quod || deus uerbum Loofs, Nestoriana p. 285, 24-287, 21 Mt. 1, 20

1—13 *unum hoc excerptum redit infra in* C_1T_1

C [= *vm*], T [= *piq*]

1 eiusdem *om. iq* XVI C 4 tria *om. p* 5 uero C [autem C_1T_1US] quidem T ut puta *om. T* 6 exponit *iq* [= C_1T_1US] exponet *p* 7 misit² *om. C* deum *om. i* [= T_1] accepit T [= C_1T_1US] 10 inde *p* uideris *iq* ut *om. iq* [= T_1] 11 et] et si *iq* [= C_1T_1, εἰ *pro* ἡ] 14 IIII *T* 15. 21 *numeros add. ex US* 15 et uide T 15/16 ut — nominetur] x̄pi genetricis uirginis T [= US] 17 suspicor T 19 est¹ *om. T* [= US] 20 diuina didici *iq* nusquam T [= US] 21 uirgine *om. T* 22 filium *om. T* 23 accipit T 24 magis uero T te C tua *p* tuam *iq* 25 sciebat angelus *iq* 26 surgens *om. iq* 28 *hinc inde numeros ponit p* uxorem T [= US] 29 in ea [ipsa *iq*] natum est T [= US] ΤΕΝΝΗΘΕΝ C ΣΕΝΝΝΘΕΝ *p* sennoen *i* sennonem *q* unum T [= US] N̄ *Cq* non *p* [= US] *om. i* 29/30 id est genitum C [= S] *om. T* 30 id est — est C [= S] *om. T* 31 ipsa ait *iq* ex — s̄c̄o *m* [= US] ex s̄p̄u et s̄c̄o *p* ex s̄p̄u s̄c̄o est *viq* quia T [= US]

natus est in || carne ||. aliud || namque || est simul esse cum || nato || et aliud || gigni ||. quod enim in || ea factum || est, ex spiritu est sancto, || id est spiritus sanctus creauit quod in ipsa est ||. uiderunt ergo patres, utpote scientissimi || diuinarum || scripturarum, quia si de incarnato posuerimus natum, || inuenietur || aut filius sancti spiritus deus uerbum aut duos patres habens aut per unum N inuenietur deus uerbum creatura spiritus existens. fugientes ergo natiuitatis sermonem posuerunt: qui descendit propter nos homines et propter nostram salutem et incarnatus est. quid est >incarnatus est<? non conuersus ex diuinitate in carnem ||; incarnatus || de spiritu sancto secuti sunt euangelistam. euangelista enim ueniens ad
Ioh. 1, 14 inhumanationem fugiit natiuitatem dicere in uerbo. et uerbum caro factum est; non dixit: uerbum per carnem natum est. ubi enim memoriam faciunt apostoli uel euangelistæ filii, ponunt quia natus est ex muliere. attende || quod dictum est, quæso ||. ubi dicunt nomen filii et quia natus est ex muliere, ponunt >natus est<; ubi uero mentionem faciunt uerbi, nemo eorum ausus est dicere natiuitatem per humanitatem. audi, beatus Iohannes euangelista ueniens in uerbum et huma-
Ioh. 1, 14 nationem eius, audi qualia ait. uerbum caro factum est, hoc est assumpsit carnem, et habitauit in nobis, || id || est nostram induit naturam et habitauit in nobis et uidimus gloriam eius, || id est || filii. non dixit: uidimus natiuitatem uerbi.

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE XV IN DOGMATE

Loofs, 98 V Nestoriana p. 248, 10-249, 1 Rom. 9, 5 Sic et || id quod est || secundum carnem, Christum ex coniunctione quæ ad deum uerbum est, deum nominamus, || illud [in]uisibile || scientes sicut hominem. audi utraque Paulo prædicante: ex Iudæis, ait, || Christus || secundum carnem || qui est super omnia deus. confitetur hominem || primum et tunc dei copulatione || ut de deo || loquitur de uisibili, ut nemo hominis cultricem Christianitatem suspicetur.

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE XXVII

Loofs, 99 VI Nestoriana p. 289, 6-15 Exod. 7, 1 Exod. 4, 22 1 Reg. 24, 7 Ies. 45, 1. 13, 3 Sed sicut dicebamus deum omnium creatorem et deum Moysen (deum enim, ait, posui te Pharaonis), et filium Israhel dei (filius enim, ait, primogenitus meus Israhel), et sicut dicebamus Christum Saul (non enim, ait, mittam manum meam in || eum ||, quia Christus domini est) et Cyrum similiter (haec dicit, ait, dominus Christo meo Cyro), et Babylonium sanctum (ego enim ait, præcipiam eis, sanctificati || sunt || et ego adduco eos), ita || dicimus ||

27—34 *adfert Rusticus c. Aceph. p.* 60[a]

C [= *rm*], *T* [= *piq*]

1 utero *T* enim *T* [= *US*] nascente *T* [= *US*] 2 nasci *T* [= *US*] ipsa ait natum *T* [= *US*] de *p* [= *US*] spū est scō *mp* [= *US*] spū scō est *viq* 2/3 id est — est *om. T* 3/4 diuinarum *om. T* 4 si] se *p* inuenitur *p* [= *US*] 5 duo — habentur *v* N *iq* nr̄ *C* nunc *p* 8/9 incarnatus est *T* 12/13 quod — quæso] dictum peto *T* [*cf. US*] 15/16 inhumanationem *v* 16 audi *om. v* 17 hoc *T* [= *US*] 18 id est *om. T* [= *US*] 20 in dogmatum *p om. iq* 21 id quod est *om. T* [= *US*] 22 illud *om. T* [= *US*] inuisibile *C* uisibilem *T* [= *US*] homines *C* 23 utroque *C* xp̄m *T* 23/24 qui est — hominem *om. T* 24/25 diuine *p* [= *US*] diuina *iq* 26 XVI *C* 27 dicimus *iq* omnem *pq om. i* 28/29 meus primogenitus *iq* 29 dicimus *iq* 30 in eo *p* [= *US*] *om. v* 31 babylonios scōs *iq* 32 enim sunt *T* [= *US*] adducam *iq* dico *T*

et dominum Christum et deum et filium || et || sanctum et Christum. sed communio quidem nominum similis, non autem eadem dignitas.

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE XV

100 VII Hoc || sapiatur || in uobis quod et in Christo Iesu, qui in forma dei existens semet ipsum exinaniuit formam serui accipiens. non dixit: hoc sapite in uobis quod et in deo uerbo, qui in forma dei existens formam serui accepit, sed accipiens Christus nomen utpote duarum naturarum appellationem significatiuam sine periculo eum et serui formam, quam accepit, et deum nominat, his quæ dicuntur, in naturarum geminationem inreprehensibiliter partitis. 4 Loofs, Nestoriana p. 254, 5-12 Phil. 2, 5. 7

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE XVI

101 VIII Vt in nomine Iesu, ait, omne genu flectatur cælestium, terrestrium et infernorum et omnis lingua confiteatur quia dominus Iesus Christus. propter indutum || illum quem induit ||, ueneror, propter || illum || occultum adoro || hunc || uisibilem. indiuisibilis a uisibili deus: propter hoc || inseparati || honorem non || separo. separo || naturas, sed unio adorationem. Loofs, Nestoriana p. 261, 20-262, 6 Phil. 2, 10. 11

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE XVII IN DOGMA

102 VIIII Erat quidem deus uerbum et ante humanationem || et || filius et deus et coexistens patri, adsumpsit autem in ultimis temporibus serui formam. sed cum existeret ante hoc filius et uocaretur, post assumptionem non potest uocari separatus filius, uti ne duos filios dogmatizemus; sed quoniam illi coniunctus est in principio existenti filio, qui || ad ipsum coniunctus || est, non potest secundum dignitatem filiationis diuisionem suscipere, secundum dignitatem dixi filiationis, non secundum naturas. propter hoc et Christus deus uerbum nominatur, quoniam quidem habet coniunctionem ad Christum continuam. Loofs, Nestoriana p. 275, 1-11

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE XV || IN DOGMATE ||

103 X Inconfusam igitur naturarum || custodiamus || coniunctionem, || confiteamur || in homine deum, || colamus diuina coniunctione || omnipotenti deo coadorandum || hominem ||. Loofs, Nestoriana p. 249, 1-4

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE VI

104 XI Considera et quod his statim copulatur: ut misericors, ait, fiat et fidelis pontifex ad deum. in quo enim passus est ipse temptatus, potest temptatis subuenire. ergo qui passus est, pontifex misericors est; passibile uero templum, non uiuificator passi deus. Loofs, Nestoriana p. 234, 10-16 Hebr. 2, 17. 18

C [= *vm*], *T* [= *piq*]

1 dn̄m et xp̄m *C* et filium et *m* [= *US*] filiumque et *v* et filium *T* 4 sapite *iq* [= *US*] sapiente *p* 7 xp̄s *p* [= *US*] xp̄m *iqC* 7/8 appellatione significatiua *iq* 13 illum — induit] indumentum *T* [= *US*] illum *om. T* [= *US*] 14 hunc *om. T* [= *US*] a uisibilis *m* ac uisibilis *v* indiuisi *T* [= *US*] 15 diuido diuido *T* [= *US*] 16 in dogma *p* in dogmata *v om. miq* 17 et[2] *om. T* [= *US*] 18 temporibus *om. p* 20 uti *om. iq* [= *US*] 21 ad — coniunctus] sibi iunctus [iniunctus *q*] *T* 25 in dogmate *om. T* 26 custodimus *T* [= *US*] confitemur *T* [= *US*] 27 hominem *C* ueneramur *T* [= *US*] diuinam [*om. q*] coniunctionem *T* coadorandam *iq* 28 hominem *om. T* 29 XVI *iq*

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE XXVII

105 XII Loofs, Nestoriana p. 292, 1-6

Vt discatis, ait, quod ualde quædam deitatis existebat coniunctio, et in pueritia conspecta dominica carne. erat enim || ibi || et puer et pueri dominus. laudastis uocem, sed nec || ipsi indiscusse || plauditc. dixi enim quod ipse erat puer et pueri habitator.

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE I

106 XIII Loofs, Nestoriana p. 225, 13-18 Ioh.8,54 Ioh. 16, 13. 14

Communes enim sunt trinitatis operationes et in solis subsistentiis diuisionem habentes. unigeniti ergo gloria aliquando || quidem || patri adhibetur (est enim ait, pater qui glorificat me), aliquando || uero || spiritui (spiritus enim ait, ueritatis me glorificabit), aliquando Christi potentiæ.

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE XVI

107 XIIII Loofs, Nestoriana p. 260, 4-7 supra VIIII Mt. 27, 46

De Iesu dicens: Iste qui dicit: deus meus, deus meus, quare me dereliquisti? iste qui triduanam mortem sustinuit; adoro autem cum deitate hunc ut diuinæ cooperatorem auctoritatis.

108 XV Loofs, Nestoriana p. 262, 3-6. 8-12

Et post alia. Propter || eum qui induit, illum quem induit, colo ||, propter ||illum || occultum adoro || hunc || uisibilem. inseparabilis a uisibili deus: propter hoc || inseparati || honorem non || separo. separo || naturas, sed unio adorationem. non per se deus est quod plasmatum est || in uulua, non per se deus quod creatum est || ex spiritu, non per se deus || quod sepultum est || in sepulchro (sic etenim essemus || utique hominicolæ et mortuicolæ manifesti ||), sed quoniam in || illo qui assumptus est || deus, ex || illo || adsumente || ille || assumptus ut assumenti || coniunctus || coappellatur deus.

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE || III || CONTRA HÆRETICOS

109 XVI Loofs, Nestoriana p. 226, 14-227, 3 Ioh. 1, 14 Ps. 109, 1 Ioh. 16, 13. 14

De spiritu dicens: Quomodo enim erit seruus, ait, qui cum filio et patre operatur? et si quærit aliquis spiritus actus, inueniet || a || filii et patris in nullo omnino || defectos ||, non quasi quod una diuidatur deitas, || sed || diuina scriptura quæ unius uirtutis sunt, et || per unamquamque diuidente || subsistentiam ad demonstrationem trinitatis || similitudinis ||. et considera mihi simile ex necessariis in operibus || inchoans ||. deus uerbum || factus || est caro et habitauit in nobis. consedere fecit sibi assumptam pater humanitatem (ait enim: dixit dominus domino meo, sede a dextris meis), || eius qui assumptus est ||, ueniens spiritus continuit gloriam (quando enim, ait, uenerit spiritus ueritatis, ille me glorificabit).

C [= *vm*], *T* [= *piq*]

1 XXVI *C* XVII *q* 3 ibi *C* idem *T* 4 ipsam indiscussam *p* ipsa indiscussa *iq* 6 XXI *i om. q* 8 quidem *om. T* [= *US*] 9 uero *om. T* [= *US*] 10 glorificauit *C* potentia *C* 11 XV *iq* 13 De — dicens *om. iq* 15—17 Propter — adorationem *om. iq* 15 eum — induit[a]] indutum indumentum *p* [= *US*] ueneror *p* illum *om. p* [= *US*] 16 hunc *om. p* [= *US*] 16/17 indiuisi *p* [= *US*] 17 diuido diuido *p* [= *US*] 18 in uulua — creatum est *om. T* 19 quod sepultum est *om. T* 19/20 utique — mortuicolæ] hominis [homines *p*] cultores et mortui cultores *T* [= *US*] 20 manifeste *T* 20/21 in — est] in assumptus *T* in adsumpto *US* 21 illo *om. T* [= *US*] ille *om. T* [= *US*] coniunctus *om. T* 21/22 coappellatus *C* 23 contra hæreticos de eiusdem de [de *om. v*] quaternione III *C* IIII *T* 24 De — dicens *om. iq* 25 a *om. T* 25/26 defectos *scripsi* defectus *C* [*cf. US*] abesse *T* 26 sed in *T* 27 in singulam *T* [*cf. US*] diuidente *scripsi* diuidentes *CT* 28 similis *T* [= *US*] 29 inchoantem *T* [= *US*] factum *T* [= *US*] 31 eius — est] adsumpti *T* [= *US*] 32 glorificauit *C*

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE VI

110 XVII De Christo dicens quia missus est prædicare captiuis remissionem sicut apostolus, || infert et || dicit: Iste fidelis deo factus pontifex (factus || enim iste est ||, non || sempiterne erat || ante), iste qui paulatim in pontificis, || o tu || hæretice, profecit dignitatem. || et || audi || apertiore || tibi hoc clamante uoce: qui in diebus, ait, carnis suæ preces et supplicationes ad || eum ||, qui || posset || eum || de morte saluare ||, cum clamore ualido et lacrimis offerens et exauditus a reuerentia, cum esset filius, didicit ex quibus passus est, obœdientiam, et consummatus factus est obœdientibus sibi omnibus causa salutis æternæ. consummatur autem quod paulatim proficit, || o || hæretice, de quo et || Iohannes || in euangeliis clamat: et Iesus proficiebat sapientia et ætate et gratia. quibus consona et Paulus loquens consummatus, ait, factus est obœdientibus sibi omnibus causa salutis æternæ, appellatus a deo pontifex secundum ordinem Melchisedech.

Loofs, Nestoriana p. 235, 6-236, 7
Lc. 4, 18. 19
Hebr. 5, 7-9
Lc. 2, 52
Hebr. 5, 9. 10

111 XVIII Et post alia. Et pontifex uocatus. quid ergo interpretaris contra Paulum, inpassibilem deum uerbum || terreno || commiscens || simili corpori || et passibilem pontificem faciens?

Loofs, Nestoriana p. 236, 12-14

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE VII

112 XVIIII Vnde, fratres || sancti ||, uocationis cælestis participes, considerate apostolum et pontificem confessionis nostræ Iesum, fidelem existentem ei qui fecit eum.

Loofs, Nestoriana p. 240, 1-9
Hebr. 3, 1. 2

XX Et post alia. Existente igitur uobis hoc solo pontifice compatiente et consanguineo et firmo, nolite a fide quæ in eum est, præuerti. ipse enim nobis promissæ benedictionis ex semine Abraham destinatus est, qui pro se et genere corporis sacrificium || coattulit ||.

Notandum est quia confessus omnem pontificem eguisse sacrificio et excipiens Christum uelut non indigentem, in his ait pro se offerre et genere sacrificium.

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE IIII

118 XXI Audite igitur intendentes dictis. qui manducat, inquit, meam carnem. || mementote quia de carne est quod dicitur, et quia non a me adiectum est carnis hoc nomen, ne forte uidear ab illis false interpretatus. qui manducat meam carnem || et bibit meum sanguinem. || ne || dixit: qui manducat meam deitatem et bibit meam deitatem? qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem, in me manet et ego in eum.

Loofs, Nestoriana p. 227, 20-228, 3
Ioh. 6, 56

C [= *vm*], *T* [= *piq*]

1 VII *i* 2/3 De — dicit *om. iq* 3 infert et *om. p* est enim iste *T* [= *US*] 3/4 consempiternus *T* [= *US*] 4 erat *om. T* [= *US*] o tu *om. T* [= *US*] dignitatem *iq* [= *US*] dignitate *pC* 5 et *om. T* [= *US*] apertius *T* [= *US*] 6 deum *T* potest *T* [= *US*] 6/7 saluare de morte *T* [= *US*] 7 et² *om. v* est *iq* exauditus est pro sua *v* 8 cum *p* [= *US*] et cum *C* et [*om. q*] quidem cum *iq* 9 factus est *om. p* 10 quod et *v* profecit *p* [= *U*] o hæretice *om. iq* hæretice *T* [= *US*] 11 lucas *T* [*cf. US*] 15 et² *om. iq* [= *US*] 16 terreno *C* [= *US*] dicit cui *T* [ΛΕΓΕΙ ΩΙ *pro* ΕΤΠΙΓΕΙΩΙ] simili [simile *US*] corpori *C* [= *US*] similitudine *T* 19 sancti *om. T* [= *US*] 23 qua *C* 25 attulit *T* 30—32 mementote — carnem *om. T* 32 non *T* quia *p* 33 sed qui *C* 34 eo *iqC*

114 XXII Et post alia. Sed ad propositum. qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem, in me manet et ego in eum. meministis quia de carne est quod dicitur. sicut misit me uiuens pater, me uisibilem. sed forte aliter interpretor; audiamus de reliquis. sicut misit me uiuens pater. || ille dicit deitatem, ego uero humanitatem: uideamus quis est qui false interpretatur. sicut misit me uiuens pater ||. dicit hæreticus: hic deitatem dicit, misit me, || deum uerbum. sicut misit me || uiuens pater, secundum illos et ego uiuo deus uerbum propter patrem. deinde post hoc: et qui manducat me, et ille uiuet. quam manducamus, deitatem an carnem?

Loofs, Nestoriana p. 228, 4-16 Ioh. 6, 57

Ioh. 6, 57

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE XVI

115 XXIII Et omnino, ait, si omne simul nouum testamentum uersabis, non inuenies alicubi in eo mortem deo applicari, sed aut Christo aut filio aut domino. Christus enim et filius et dominus in unigenito || a scriptura assumptum || naturarum est duarum significatiuum et aliquando || quidem || significat deitatem, aliquando autem humanitatem, aliquando || uero || utraque, quale est cum Paulus scribens prædicat cum inimici essemus, reconciliati sumus deo per mortem filii eius, humanitatem clamat filii; cum dicit iterum idem ad Ebræos deus locutus est nobis in filio, per quem et sæcula fecit, deitatem significat filii. nec enim caro creatrix est sæculorum, quæ post sæcula || multa || creata est.

Loofs, Nestoriana p. 269, 14-27

Rom. 5, 10

Hebr. 1, 2

116 XXIIII Et iterum post alia. Nec deitas fratrem Iacobum habuit nec dei uerbi annuntiamus mortem, cum dominico corpore et sanguine cibamur.

Loofs, Nestoriana p. 271, 1-3

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE XXIII

117 XXV Intendo, ait, nostros populos religiositatem quidem multam possidentes et feruentissimam pietatem, ex ignorantia autem circa || dei cognitionem de dogmate lubricantes ||. hoc uero non est crimen populorum, sed (quomodo decenter dicam?) eo quod non || habuerint || doctores tempus aliquid de || integrioribus || uobis commendare dogmatibus.

Loofs, Nestoriana p. 283, 2-8

118 || Et postquam lecta sunt ||, Petrus presbyter Alexandriæ et primicerius notariorum dixit: Ecce manifeste in his ait quia ante || ipsum || doctorum nullus hæc || docuit populos || quæ ipse locutus est.

119 Flauianus episcopus Philippensium dixit: Quoniam acerba et blasphema sunt quæ a Nestorio dicta sunt, et non sufferunt aures nostræ amplius pollui, unaquæque pars blasphemiæ eius inseratur gestis ad accusationem docentis hæc.

28—30 *redeunt infra 46, 45*

C [= *vm*], *T* [= *piq*]

2 eo *iq* 3/4 taliter interpretator *m* 4 audiam *C* 4—6 ille — pater *om. T* 7 deum — misit me *om. T* 8 et[2] *om. iq* uiuit *p* [= *US*] 9 quem *p* [= *US*] an] hanc *C* 13 ut ex scriptura accipimus *T* 14 quidem *om. T* 15 uero *om. T* [= *US*] 19 multa *om. T* 20 habuit] ait *v* uerbi *pqv* uerbum *mi* [= *US*] 22 XXIII *Cp*^{mg} *om. iq* 23 possidentem *p* 24 dei — dogmate] pietatis dogma *T* agnitionem *v* 24/25 labentes *T* [= *US*] 26 habeant *iq* habeat *p* integris *T* 27 *post* dogmatibus *habet* finiunt dogmata impii nestorii *v* 28 Et — sunt *om. T* [= *US*] Alexandriæ *om. p* 29 ipsum *om. T* 29/30 locutus est populis *T* [= *US*]

120 Petrus presbyter Alexandriæ et primicerius notariorum dixit: Reuerentissimus et || religiosissimus || metropolita || episcopus Carthaginis Capriolus per Bessulam diaconem scripsit ad sanctam hanc synodum epistulam, quam si iusserit uestra || religiositas ||, legam. || legamus uero interpretationem eius.

Et præcipiente sibi synodo legit ita ||

121 || Religiosissimis || et beatissimis et sanctissimis comministris undique ad sanctam synodum conuenientibus Capriolus. Orabam, reuerentissimi fratres, in tali statu uenerabilem uestram synodum celebrari, ut et nos electis communi iudicio fratribus et coepiscopis nostris non recusationem lamentatione dignam, sed instructam lega-
122 tionem magis mitteremus, nisi nostram instantiam causæ diuersæ impedirent. etenim primum domini et filii nostri piissimi imperatoris Theodosii tales litteræ ad manus || nostras || uenerunt quæ beatæ memoriæ fratris nostri et coepiscopi Augustini præsentiam specialiter exigebant, quæ prædictæ litteræ in hac uita inuenire eum nullatenus potuerunt. unde ego, qui ipsam imperialem notitiam, licet prædicto destinata uideretur, accepi missam, ex omnibus prouinciis Africæ || et || competentibus litteris et solitis colloquiis synodum uolui congregare, ut electi e numero fratrum et || coepiscoporum || nostrorum ad adorabilem synodum uestræ beatitudinis destinarentur. sed quoniam non est apertus accessus uiæ (etenim infusa inimicorum multitudo et uastatio lata prouinciarum, quæ aut extinctis habitatoribus aut || fugatis || miserandam exterminationis faciem in longitudinem et latitudinem || extendens || facultatem consummauit ueniendi), his igitur impedimentis conuenire ad unum qui circum Africam sunt
123 episcopi nullatenus potuerunt. quibus additur quoniam imperiales in diebus paschæ ad nos uenerunt litteræ, quando uix usque ad uenerabilem || totam synodum || duorum mensuum spatium restabat, || qui || uix sufficiebant || uel || ipsi Africanæ synodo || ut || in unum || conueniret ||, etsi nulla difficultas ab hostibus præsens accideret. hinc factum est, licet legatos nullo modo destinare || possemus ||, propter reuerentiam tamen debitam || ecclesiasticæ || disciplinæ filium meum Bessulam diaconum cum
124 his excusationis litteris destinauimus, adorabiles fratres. unde postulo uestram sanctitatem, licet credam auxilio dei nostri per tantam synodum uenerabilium sacerdotum firmam per omnia fidem catholicam futuram, ut operante sancto spiritu, quem uestris cordibus || in omnibus agendis || credimus adfuturum, nouas doctrinas et ante hoc ecclesiasticis auribus inexpertas || antiquæ || auctoritatis uirtute || repellite || et ita nouis quibuscumque erroribus resistite, ne || eorum || quos pridem expugnauit ecclesia et in his temporibus quibus exorti sunt, et apostolicæ sedis auctoritas et in unum consonans sententia sacerdotalis frequenter, sub habitu secundæ collocutionis uox

d. 19. m. Apr a. 431

C [= *vm*], *T* [= *piq*]

2 s̄cissimus *T* [= *US*] metropolitanus *miq* 4 reuerentia *T* [= *US*] 4/5 legamus [legam *v*] — legit ita *C om. p* [= *US*] et lectum est ita *iq* 6 XVIII [*ex numeratione US*] p^{mg} reuerentissimis *T* [= *US*] 9 excusationem *iq* 9/10 magis legationem *iq* 12 nostras *om. T* [= *US*] 14 ergo *C* 15 ex *iq* et *p* [et in *US*] *om. C* prouinciæ *C* et *om. T* [= *US*Γ] 16/17 episcoporum *p* [= *US*Γ] 17 adorabilem ad *v* 19 profugatis *T* 20 extendentem *T* [= *US*] 22 poterunt *v*, *corr. v* poterit *m* 23 totius synodi *p* [= *US*] totius synodi conuentum *iq* 24 qui *C* [= *US*] quo *p* quod *q* que *i* sufficiebat *iq* uel *C* et *T* [= *US*Γ] 25 ut *om. T* [= *US*] conuenire *T* [= *US*] accederet *C* [= *US*] 26 hic *m* potuimus *T* [= *US*] 27 ecclesiæ *T* 31 in omnibus *om. T* regendis *T* [= *S*] 32 inexpertas m^2iq inperas *m* uiperas *v* exinpertias *p* [expertes *US*] antiquæ *C* prouincialis *T* [= *US*] repellere *T* [= *US*] 33 resistere *m* eos *p* [= *US*] eis *iq* 35 frequenter sub *CT* [= *US*] = συνεχῶς ἐν *pro* συνέχωσεν

uideatur pridem ablata renouari. si quid forte nouiter exortum est quæstionis, necesse est aut acceptum probetur aut condemnatum possit || secerni ||; hæc autem de quibus || iam pridem || iudicatum est, si aliquis dimiserit ad secundam collocutionem uocari, nihil || aliud || uidebitur || nisi || de fide quae hactenus tenuit, ipse ambigere.
125 deinde et propter || exemplum posteriorum ||, ut hæc quæ nunc pro catholica fide definita sunt, habere possint perpetuam firmitatem, hæc quæ iam a patribus sunt definita, custodienda sunt, quoniam si quis uoluerit quæ pro catholico statu decreta sunt, in perpetuum || permanere ||, non sua auctoritate, sed || et || antiquorum sententia debet confirmare quod sensit, || ut dum sit tam || ab antiquioribus || quam || a recentioribus || definitionibus || hoc quod confirmat, || probatum, unicam || catholicæ ecclesiæ ueritatem a præteritis temporibus usque ad || nostros dies || simplici puritate et || in-
126 superabili || auctoritate currentem semet et dicere doceat et tenere. hæc interim pro præsenti legatione Africæ, quam destinare necessitas prædicta non || siuit ||, uenerabilibus uestris auribus || supplicaui ||, plurimum petens quatenus conspectis quæ in rebus sunt et temporibus calamitates, nostram absentiam nullam superbiam aut neglegentiam, sed manifestam necessitatem magis arbitrari || dignemini. ||

127 Cyrillus episcopus Alexandriæ dixit: Et epistula quæ lecta est reuerentissimi et sanctissimi episcopi Carthaginis Caprioli, inseratur fidei gestorum. uult enim antiqua quidem ualere fidei dogmata, recentiora autem, utpote adinuenta et impie dicta, reprobari et eici.

Omnes episcopi clamauerunt: Hæ omnium uoces sunt. Hæc omnes dicimus. Hæc omnium oratio est.

SENTENTIA PROLATA A SANCTO CONCILIO CONTRA IMPIVM ET INIMICVM RECTÆ FIDEI || NESTORIVM DAMNANS EVM ||

25 Sancta synodus dixit: Super alia neque obaudire uolente || honoratissimo || Nestorio nostram uocationem neque a nobis destinatos sanctissimos et || dei optimos cultores || episcopos suscipiente, necessario accessimus ad discussionem impie ab eo dictorum et || deprehendentes || eum et ex epistulis eius et ex scriptis quæ lecta sunt, et de nuper ab eo dictis in hac metropoli et || probatis || per testium depositionem

---

1—4 si quid — ambigere] *ipsa uerba Latini exemplaris adferre uidetur Fulgentius Ferrandus in ep. 6, 6* [*Bibl. patr. ed. Gallandi XI 362*^{b}]; *cf. quæ ad Γ adnotaui*

17—21 *ex alia uersione adfert Vincentius Lerinensis in Commonitorio 31*

---

25 *Græce extat in V 62 S 34 A 32; hac uersione utitur Collectio Veronensis XVIIII 4* [*US usque ad* p. 83, 6]

C [= *vm*], *T* [= *piq*]

2 discerni *T* [= *US*] 3 pridem iam *C* 4 aliud *om. T* nisi *C* siquidem *T* [= *US*, εἴπερ *pro* ἤπερ] quæ *pC* quam *iq* [= *US*] 5 posteriorum exemplum *p* [= *US*] 8 manere *T* [= *US*] et *om. T* [= *US*] 9 ut — tam] unde sic hoc quidem *T* [= *US*] quam] hoc autem *T* [= *US*] 10 definitionibus] uidens *T* [= *US*, ὁρῶν *pro* ὅρων] probatum *v* probatis *m* probans *T* [= *US*] unice *m* unigenitam *T* [= *US*] 11 nostram *p* [= *US*] nostra *iq* dies *om. T* [= *US*] 11/12 inuicta *T* [= *US*] 12 dicere *US* deicere *Cp* docere *iq* 13 concessit *iq* [= *US*] cessit *p* 14 summissi *p* [summisi *US*] misi *iq* 15 calamitatibus *iq* 16 arbitrare *C* dignamini *p* [= *US*] 20 reprobare *C* deici *C* 21 haec *Ciq* [= *US*] 23/24 impium — fidei *om. iq* 24 Nestorium — eum] damnans nestorium *p* nestorium *iq* 25 uolentem *m* [= *US*] honorabili *T* [*cf. US*] 26/27 reuerentissimos *T* [= *US*] 28 conprachendentes *T* [= *US*] et^{2} *om. v* 29 probatis *om. T* [= *US*]

impie sapientem et prædicantem necessario || coacti || tam ex canonibus quam ex epistula sanctissimi patris nostri et comministri Cælestini episcopi Romanorum ecclesiæ lacrimantes sæpius ad hanc mærore plenam contra eum || uenimus || sententiam.

Qui blasphematus igitur ab eo est dominus noster Iesus Christus, definiit per præsentem sanctissimam synodum alienum esse eundem Nestorium || tam || ab episcopali dignitate || quam etiam ab || omni collegio sacerdotali.

Cyrillus episcopus Alexandriæ subscripsi decernens cum || sancta synodo ||
Iuuenalis episcopus Hierosolimorum subscripsi decernens cum || sancta synodo ||
Et omnes supra dicti episcopi subscripserunt in damnationem || Nestorii ||.

DAMNATIO MISSA || IN || FACIEM EI ALTERA DIE DAMNATIONIS EIUS

26 Sancta synodus quæ gratia dei secundum sanctionem || piissimorum || et deo amabilium nostrorum imperatorum congregata est in Epheso, Nestorio nouo Iudæ. Cognosce temet ipsum propter impias tuas prædicationes et circa regulas inobœdientiam secundum quod placet ecclesiasticis sanctionibus, Iunio mense præsenti, secunda et uicensima die, a sancta synodo damnatum et omni ecclesiastica lege extraneum esse.

PROLATA DEFINITIO A SANCTO ET VNIVERSALI CONCILIO EPHESENO CONTRA PRÆSVMENTES VEL DOCERE ALIQVID VEL CONSCRIBERE CITRA DEFINITIONEM EXPOSITAM FIDEI A TRECENTIS DECEM ET OCTO SANCTIS PATRIBVS IN NICÆA

27 1 Petrus presbyter Alexandriæ et primicerius notariorum dixit: Sancta et magna uestra synodus omnem || ponens || prouidentiam rectæ apostolicæque fidei et dogmatum ueritatis, prouidens quoque disciplinæ et ordinis ecclesiarum, definitionem protulit, quam || et || præ manibus habentes, si placet sanctitati uestræ, relegimus.

2 Sancta synodus dixit: Prolata definitio sancti huius uniuersalisque concilii || legatur || et inseratur gestis.

3 Nicæna synodus fidem hanc protulit: Credimus in unum deum patrem omnipotentem et reliqua usque || in || finem symboli.

4 His igitur lectis, decreuit sancta synodus aliam fidem nulli licere proferre uel conscribere uel componere || præter || definitam a sanctis patribus qui in Nicæa congregati sunt cum sancto spiritu, præsumentes autem aut componere fidem alteram aut protendere aut proferre uolentibus conuerti ad notitiam ueritatis uel ex paganitate uel ex

---

26 *Græce extat in V 63 S 35 A 33*; 27 *consuta sunt* 19—26 *ex 46, 2—3* [= *A 74, 1—3*], 27—p. 84, 8 *ex 46, 42* [= *A 77*]

C [= *vm*], *T* [= *piq*]

1 coacti sumus *T* [= *US*] 3 memore *p* accedere *T* 5 tam *om. T* [= *US*] 6 quam—ab] et *T* [= *US*] 7. 8. subscripsit *C* sancto concilio *T* 9 nestorii qui sunt ultra ducenti: nam uices egerunt quidam aliorum episcoporum uenire non ualentium ad ephesinam metropolim [ephesena metropoli *p*] *T*

10 ad *T* eius *viq* 11 reuerentissimorum *T* 13 cognoscas *v* circa regulas *mT* propter īregularem *v* obedientiam *v corr* 14 p̄sente *C* praesentis *p* 15 sancto *p*

16 ephesenorum *C* 17 circa *v* circam *m* exposita *p* exposite *iq* 18 trecentis *om. C* 20 potens *p* faciens *iq* [= *46, 2*] 21 ordini *iq* 22 et *om. T* 24 relegatur *T* 26 ad *T* 28 citra *T* definita *p* 30 procendere *m*, *corr. m* procedere *v*

ludaismo uel ex hærese qualibet, hos, si quidem sint episcopi aut clerici, alienos esse episcopos episcopatu et clericos clero, si uero || sint || laici, anathematizari. simili quoque modo si capiantur siue episcopi siue clerici siue laici aut sapientes aut docentes ea quæ sunt in prolata expositione a Charisio presbytero de humanatione unigeniti filii dei, uel scelesta et peruersa Nestorii dogmata, quæ etiam subiecta sunt, subiciantur sententiæ sancti uniuersalisque concilii. palam namque est quia episcopus quidem erit episcopatu depositus, clericus autem similiter clero casurus; si uero laicus fuerit, etiam is anathematizetur, sicuti prædictum est.

EPISTVLA DESTINATA AD CLERICOS ET YCONOMOS ECCLESIÆ CONSTANTINOPOLEOS IN IPSA DIE IN QVA IPSI MISSVM EST

28 Sancta synodus gratia dei in Epheso congregata secundum sanctionem || piissimorum || principum nostrorum Lamprotato et Euchario reuerentissimis presbyteris et yconomis et reliquis reuerentissimis clericis Christo amabilis Constantinopolitanæ sanctæ dei ecclesiæ. Cognoscat uestra reuerentia blasphemum Nestorium propter impias suas prædicationes secundum ecclesiasticas sanctiones inobœdientem hesterna die, quæ est præsentis mensis lunii secunda et uicensima, a sancta synodo secundum quod || placet || ecclesiasticis regulis, condemnatum et totius ecclesiastici gradus || esse || alienum. custodite igitur ecclesiastica omnia tamquam futuri etiam reddere rationem ei qui per uoluntatem dei et nutum piissimorum et deo amabilium nostrorum principum ordinandus est Constantinopolitanorum || sanctæ || ecclesiæ.

29 Cyrillus presbyteris et diaconibus et populo [dei] Alexandriæ dilectissimis et desiderantissimis in domino salutem. Licet latius oporteret ea quæ gesta sunt, uestræ insinuari reuerentiæ, sed tamen eo quod urgerentur litterarum portitores, d. 22. m. Iun. breuiter || scripsimus ||. scitote igitur quia octaua et uicensima Paynii mensis a. 431 synodus facta est in Ephesum in maiore ecclesia ciuitatis, quæ uocatur Maria dei genetrix, perdurantes autem totam diem nouissime reprobatum et neque præsumentem accedere ad sanctam synodum blasphemum Nestorium condemnationi subiecimus et expulimus episcopatu. sumus autem qui conuenimus episcopi ultra ducenti. permansit autem omnis populus ciuitatis a mane usque ad uesperam expectans iudicium sancti concilii cumque audissent quia damnatus est blasphemus, omnes una uoce cœperunt fauere sancto concilio et glorificare deum, quoniam fidei cecidit inimicus. egredientes uero nos ab ecclesia deduxerunt cum lampadibus usque ad diuersorium nostrum (erat enim iam uespera), et facta est multa lætitia et luminaria in ciuitate, ita ut || et || mulieres [quoque] thymiateria tenentes antecederent nobis. et ostendit

---

28 *in fine adnotatur in C*: in codice Acym̄ post hanc legitur relatio clericorum de sancta synodo in qua Dalmatius supscripsit [37]

28 *Græce extat in V 65 S 36 A 34* 29 *Græce extat in V 28 S 97*

C [= *vm*], *T* [= *piq*]

1 sunt *mq* 2 cleru *v* clerum *m* sint *v* sunt *m om. T* 4 a Charisio] attrisio *m* inhumanatione *pq* 8 sicut *C*

10 in ipsa — est *om. iq* 11/12 piissimorum et deo amabilium *T* 17 placuit *T* 17/18 esse alienum *m* alienum esse *v* alienum *T* 18 etiam *om. v* 20 sanctæ *om. T*

21 *inscr.* epla cyrilli epi ad clerum et populum alexandrie *iq* dei *CpS om. iq* 24 scripsi *T* [= Γ] paynii *v* paunii *T* parui *m* 25 epheso *iq* 29 spectans *C* 33 lætitia multa *C* 34 et[1] *om. T* quoque *delere prætermissum* thimiateria *v* tunateria *m* thymiamateria *pq* tumamateria *i* nos $v^{corr}iq$

saluator blasphemantibus gloriam suam quia omnipotens est. futuri itaque sumus || chartas || conplentes factas in damnatione eius iam festinare ad uos, comitante deo.

Omnes sumus in gaudio ac salute propter gratiam saluatoris. ualere uos in domino opto, dilectissimi et desiderantissimi.

RELATIO AD PIISSIMOS IMPERATORES A SANCTA SYNODO DE DAMNATIONE NESTORII

30 1 Piissimis et deoamantissimis Theodosio et Valentiniano uictoribus ac triumphatoribus semper augustis sancta synodus gratia Christi et nutu uestræ potestatis congregata in Ephesiorum metropoli. A progenitoribus ueram fidem percipiens uestra pietas, Christo amabiles et || deoamantissimi imperatores ||, et hanc cottidie crescentem, sollicitudinem plurimum habetis dogmatum ueritatis, pro quibus etiam tumultu facto non solum in illa maxima ciuitate, sed etiam in toto orbe terrarum ex his quæ prædicata sunt et edocta a Nestorio dogmatibus, alienis existentibus a sanctorum patrum et sanctorum apostolorum et euangelistarum traditione, non despexit uestra potentia ea quæ conturbabant sanctas ecclesias et adulterabant fidei et ueræ || pietatis dogmata ||, sed ex omni metropoli congregari iussit uestra pietas deo amabiles metropolitas episcopos, || deducentes || quoque quosdam aliarum ciuitatum episcopos,
2 || tempus || sufficiens ad concursionem usque ad pentecosten decernens. omnibus d. 7. m. Iun.
itaque nobis congregatis in Ephesiorum metropoli secundum definitas nobis indutias, a. 431
tardare contigit sanctissimum Iohannem Antiochenum episcopum, sed arbitrati nos itineris difficultatem causam fuisse tarditatis distulimus audientiam usque ad tempus sedecim dierum ex definitis indutiis a uestra potentia. et alii quidem sanctissimorum episcoporum senectute || comprehensi || peregrinationis moram non ferebant, alii uero in || languoribus periclitabantur ||, quidam autem etiam uitæ terminum susceperunt in Ephesiorum metropoli, alii quoque paupertate constricti adeuntes nos cogebant
3 audientiam. post sedecim uero totos dies || enumeratos || a sancta pentecoste celebrauimus audientiam. quoniam uero etiam sanctissimus episcopus Antiochiæ Iohannes per Alexandrum Apamiæ et Alexandrum Hieraspoleos deoamantissimos episcopos præcedentes eum significauit nobis || continuandum || negotium, maiori tarditate onerare sanctam synodum nolens, congregatis || igitur || nobis in die mensis Iunii secunda et uicensima secundum Romanos et ante unum diem rogantibus per reuerentissimos episcopos mirabilem Nestorium sedere nobiscum et communicare de pietate et fide quæstioni, nullum ab eo clarum meruimus responsum, || mandante ||
4 hoc solum per eos qui missi sunt quia cogito, et si probauero, occurro. in crastinum uero collecti in || sanctam et maiorem ecclesiam || quæ appellatur Maria, proposito

---

26—28 noī iohannem mandasse synodo sanctæ continuare iudicium se tardante w^{mg}

---

30 *Græce extat in V 81 S 49*
C [= *vm*], *T* [= *piq*], *S* [= *wr, inde a* 5]
2 chartulas *T*
5 de *om. w* 8 epheseorum *C* ephesenorum *w* ephesinorum w^{corr_r} 9 a [*om. iq*] deo seruati principes *T* et hanc] ex hac *iq* 10 crescente *iq* plurimam *iq* w^{corr} 11 tumulto *S*, *corr. w* in² *om. S* 12 predicta *C* 14/15 uere [uero *p*] dogmata pietatis *T* 16 deducens *T* 17 tempusque *TS* 18 metropolim *pw*, *corr. w* 20 causa *C* 22 compressi *T* 23 languoribus *S* laboribus *C* languore *iq* langore *p* periculum patiebantur *T* 25 numeratos *T* sancto *C* 27 et *om. w* 28 habendum *T* 29 igitur *om. TS* 30 unam *S* 31 miserabilem *iq* 32 significante *TS* 34 sca et maiore ecclesia *T*

quoque sancto euangelio in media sede et ipsum nobis || præsentem Christum || monstrante, nos quidem secundum canonum consequentiam rursus misimus ad eum tres alios sanctissimos episcopos rogantes occurrere ad sanctam synodum et doctrinæ suæ reddere rationem, at ille militibus suam domum circumdari procurans, cum nulla esset neque fieret turba per ciuitatem, nec responso eos qui missi sunt, dignos fecit. canonibus autem præcipientibus euocari tertia uocatione inobœdientem, dirigentes ad eum rursus alios sanctissimos episcopos, contumacem inuenimus et remittentem eos qui missi sunt, cum multa uerecundia et iniuriis per eos qui ante domum eius
5 circumadstabant milites. quia ergo non oportebat tantam sanctam synodum conuenientem sine effectu manere illo mala conscientia non occurrente, || ea quæ sunt || de fide et pietate, necessario mouimus dogmata, præfulgere gestorum monumentis disponentes deo amabiles litteras uestræ pietatis, post quas expositionem piæ fidei || præponentes quæ || primitus quidem a sanctissimis apostolis || tradita est || nobis, postea uero || exposita || a sanctissimis patribus trecentis decem et octo in Nicæna ciuitate collectis a sanctæ memoriæ Constantino, cuius rectam fidem clariorem ostendit uestra potentia, et expositioni huic primum quidem de fide epistulas deoamantissimi et sanctissimi archiepiscopi Cyrilli comparantes || consonantes || inuenimus et dogma-
6 tibus et intellectibus et in nullo alienam eius doctrinam piæ illius expositionis. quia uero iam supererat ut compararentur dogmata prædicata || a mirandissimo Nestorio (nec || enim incerta erant, et in epistulis eius aperte prædicata et in codicibus et in publicis tractatibus manifeste diuulgata, sed et in ipsa Ephesiorum metropoli || ad || quosdam reuerentissimorum episcoporum ab eo palam dicta; non enim cessabat || dicere || non oportere dici deum qui propter nos homo factus est, et exprobrans diuinitati humana, quæ non propter infirmitatem, sed propter clementiam in nos habitam suscepit, ueluti deridens || autem || uenerabile || diuinumque || mysterium nostrum || disputans || aduersus reuerentissimos episcopos præsumpsit dicere quia ego || illum bimenstrem et trimenstrem || deum non dico, et hæc ante tres omnes dies sancti concilii, sicut etiam monumentorum continet fides), necessario hæc quoque comparantes expositioni sanctorum patrum repugnantia inuenimus penitusque contraria catholicæ || nostræ || et apostolicæ fidei, ut neque egeat satisfactione Nestorius, sed ipse sui cottidie fiat accusator, persistens in dogmatibus suis corruptis penitusque
7 contrariis catholicæ et apostolicæ fidei nostræ. || pro || hac itaque causa ipsum quidem || a || sacerdotio corruptaque doctrina remouimus, depositionem eius canonicam facientes atque laudantes deoamantissimum et sanctissimum episcopum maximæ Romæ Cælestinum, qui ante nostram sententiam reprehendit hæretica Nestorii dogmata et ante nos protulit aduersus eum sententiam propter ecclesiarum cautelam et traditam nobis piam salutaremque fidem a sanctis apostolis et euangelistis sanctisque patribus, quam

---

C [= *vm*], *T* [= *piq*], *S* [= *wr*]

1 xpm præsentem *T* 1/2 monstrantem *CS*, *corr. w* 6 in obedientiam *C* 7 remittente *p* 8 eos milites *C* 9 circumstabant *ir* milites *om. C* 10 ea — sunt *om. T* 11 mouimus *vS* nouimus *mi* monuimus *pq* 12 piæ *om. C* 13 proponentes *TS* quæ *om. TS* traditæ *TS* est *om. TS* nobis *om. S* 14 exposita *v* expositæ *pS om. miq* in nicea *viq* inicea *m* 17 consonas *pi* consonans *q* 18 nulla *p* 19 a mirandissimo *S* ab ammirantissimo *v* ab amirentissimo *m* mirabilissimi *p* miserabilissimi *iq* nestorii *T* 20 non *TS* 21 apud *TS* 23 dicens *TS* 25 habitum *C* autem *m om. vTS* uenerabilem *Cw* sacrumque *T* 26 disputans autem *TS* 27 illum *om. T* duorum mensium [mensuum *p*] aut [et *iq*] trium mensium [mensuum *p*] *T* 29 expositionum *C* repugnantiam uenimus *C* 30 nostræ *om. TS* eat satisfactione *w* eat ad satisfactionem *w*^{corr} 32 pro *om. T* hæc *pw*, *corr. w* 33 a *om. T*

peruertere nisus est corrupto sermone et nimia multitudine quam reprehensus effudit.
8 uestræ || autem || potentiæ supplicamus quo omnem eius doctrinam iubeatis auferri a sanctissimis ecclesiis et inuentos ubicumque codices igni contradi, per quos || respuere || nititur dei gratiam || hominis facti || propter clementiam, quam ipse non clementiam, sed iniuriam putauit diuinitatis; si quis autem contemnat quæ || sancita || sunt, formidet uestræ potentiæ indignationem. sic enim et apostolica fides inuiolata permanet || a || uestra pietate roborata et omnes nos intentas orationes pro uestra potentia faciemus, per quem Christus glorificatur et roboratur fides et dei gratia fit
9 cunctis hominibus manifesta. ad clariorem || uero || perfectioremque notitiam gestorum subiecta sunt etiam monumenta, et subscripserunt omnes qui prænominati sunt in monumentis deo amabiles episcopi.

31 1 Cyrillus archiepiscopus Comarioni Potamoni episcopis et archimandritis monasteriorum domino Dalmatio et Timotheo et Eulogio presbyteris dilectissimis et desiderantissimis in domino salutem. Sperabamus uenientem honoratissimum Nestorium pœnitentiam agere in quibus blasphemauit ex quo ordinatus est, et ueniam postulare a sancto concilio, licet etiam sic periculosum esset donare ueniam ei. non enim possibile erat uiro talia prædicanti, || quia || omnem peruertit orbem terrarum et colendam ecclesiarum commouit fidem, concedere ueniam. nam si etiam qui unam dimittere blasphemam præsumpserit uocem contra piissimos et Christo amabiles imperatores, iuste patitur indignationes legum, non potius impius qui totum uenerabile conuertit nostrum mysterium et perimit dispensationem quam sanctus et clemens dei patris filius unigenitus propter nos impleuit dignatus homo fieri, ut omnes nos saluos
2 faceret et liberaret quæ sub cælo sunt, et peccatis et morte? uerumtamen mirati sumus durum cor uiri. nam neque pœnituit neque fleuit in his quæ dicere præsumpsit contra gloriam omnium nostrum saluatoris Christi, sed etiam in Ephesum ueniens isdem sermonibus utebatur et rursus ostendit semet ipsum sapere peruersa, ita ut insignibus metropolitanis deo amabilibus episcopis iuste aduersus eum ||mouentibus ||, deinde concludentibus eum per scripturam diuinitus inspiratam atque docentibus quia deus est qui ex sancta uirgine secundum carnem natus est, nefanda uoce usus diceret › ego || bimenstrem et trimenstrem || deum non dico‹, sed et alia
8 super hæc, perimens inhumanationem unigeniti. data || quidem || est sancto concilio dilatio sancta pentecoste a deoamantissimis nostris imperatoribus (primæ namque litteræ per quas euocati sumus, hanc habent formam), occurrimus autem ad Ephesiorum urbem ante definitum diem; non enim fas erat contemnere dominicas sanctiones. quia uero audiuimus uenire reuerentissimum et deoamantissimum Antiochenorum episcopum Iohannem, sustinuimus sedecim dies, licet omnis synodus clamaret et

d. 7. m. Iun a. 431

---

31 *Græce extat in V 67 S 47*

C [= *vm*], *T* [= *piq*], *S* [= *wr*]

2 siquidem *p* igitur *iq* oms *C* auferre *C* 3/4 rescindere *T* 4 homini *Tr* factam *T* dementiam *C* 5 contempnit *iq* sancta *TS* 6 si *C* 7 permanebit *iq* a *om. T* 8 quem [οὗ] *CpS* quam *iq* 9 uero] quoque [= τε] *TS*

13 commarioni *T* potamino *C* *postulatur* archimandritae 15 speramus *S* 17 esse *iS* esse sciamus w^2 ei ueniam *C* 18 uiro *ex* uero *corr. p om. iq* qui *T* 20 blasphemiam *miq* 21 uenerabilem *mpiw, corr. w* 28/29 motis *T* 31 duorum mensium [mensuum *p*] et trium mensum [mensum *om. iq*] *T* 32 siquidem *T* sca *p* 33 pentecoste *p* pentecosten *iq* penrecostes *CS*

diceret quia ille non uult adsedere; metuit enim ne forte depositionem sustineat honoratissimus Nestorius || sumptus || ab ecclesia quæ sub eo est, et forte hac causa confunditur. quod etiam ostendit experimentum postea uere: distulit enim uenire. præcedentes enim aliqui qui cum eo erant reuerentissimorum episcoporum ab Oriente dixerunt: mandauit nobis domnus Iohannes episcopus dicere || religiositati || uestræ
4 quia si tardauero, agite quod agitis. congregata igitur sancta synodus secundum
d. 22. m. Iun. Alexandriam octaua et uicensima Paynii mensis in maxima ecclesia quæ uocatur
a. 431 Maria, uocauit eum mittens reuerentissimos episcopos ut ueniret et || adesset sibimet ipsi || et satisfaceret de quibus edocuit atque conscripsit. at ille primum quidem responsum fecit dicens quia cogito et uideo. uocatus est secundo anagnostico a sancto concilio, rursus missis ad eum dei || optimis || cultoribus episcopis. ille uero, || rem || faciens || incongruam ||, milites sumens a magnificentissimo comite Candidiano statuit ante domum suam cum fustibus prohibentes ingredi quemquam ad eum, cumque persisterent destinati sanctissimi episcopi dicentes quia nihil mali uenimus dicere uel audire, sed sancta synodus eum uocat, occasionibus uariis utebatur, utpote uenire nolens; percutiebat enim eum conscientia. deinde usi sumus etiam tertio anagnostico et rursus missis episcopis ad eum ex diuersis prouinciis iterum
5 militum usus est uiolentia et noluit aduenire. residens || autem || sancta synodus et sequens ecclesiæ sanctiones et relegens epistulas eius et expositiones et inueniens blasphemiis eas plenas, attestantibus quoque insignibus reuerentissimis episcopis metropolitanis quia in ipsa Ephesiorum urbe contra nos disputans aperte dixisset quia deus non est Iesus, deposuit eum et iustam legalemque aduersus eum sententiam protulit. quia uero fuit necessarium hæc ipsa cognoscere uestram sanctitatem, quos oportet maxime hæc ipsa nosse, ut non subripiat aut ipse aut qui ei student, hæc ne-
6 cessario nuntiaui. habemus autem et reuerentissimi episcopi Iohannis epistulam scriptam ad eum, per quam uehementer increpat ei tamquam || noua || et impia dogmata in ecclesias introducenti et soluenti prædicationem a sanctis || prophetis || et apostolis traditam ecclesiis. quia uero nihil potest || propter suas blasphemias || dicere, occasionem sumit dicens quia rogaui dies quattuor differri, donec ueniret Antiochenorum episcopus, et non adquieuerunt, dum || certe || memoratus sanctissimus episcopus Iohannes declinauerit aduenire. nam si uoluisset interesse, cur || nuntiaret || per episcopos sub manu sua constitutos quia si tardauero, agite quod agitis? sicut enim dixi quia noluit interesse, sciens quia omnino sancta synodus || decernet || Nestorii damnationem, utpote impia || et blasphema locuti || aduersus omnium nostrum sal-
7 uatorem Christum. quia ergo, sicuti didici, delatæ sunt relationes a magnificentissimo comite Candidiano, || uigilate, docentes || quia nondum monumenta quæ gesta sunt in damnatione eius, completa sunt in chartis ideoque non potuimus neque relationem mittere quæ deberet mitti ad || pios || et uictores nostros imperatores, cum

---

C [= *vm*], *T* [= *piq*], *S* [= *ur*]

1 assidere *w*$^{corr\gamma}$ adesse *iq* 2 captus *T* sub] si ab *p* 3 enim distulit *iq* 4 aliqui] ab hi *m* ad hunc *v* 5 dominus *Tr* beatitudini [beatitudine *p*] *T* 6 synodo *r* 7 paynii *CS* pauni *p* paunii *q* pamini *i* 8 et *om. m* 8/9 adesset [*om. m*] sibimet ipsi *CS* probaret semet ipsum *T* 9/10 responsum quidem *C* 11 optimis *om. T* 12 causam *TS* illicitam *TS* militem *C* 14 eam *p* 16 uisi *C* 18 igitur *TS* [= Γ] 22 ihs̄ non est *m* 26 nouam *m* nouum *v* inania *TS* impium *v* dogma *C* 27 introducendi *C* prophetis *C* ecclesiis *pS* euangelistis *iq* 28 in suis blasphemiis *T* 30 certe *om. T* 31 nuntiauit *T* 33 quia *om. iqr* decerneret *TS* 34 blasphemaque *TS* locuti *m S ante* impia *coll. v* loquentis *T* 36 sapienter docete *T* 38 debet *m* piissimos *T*

deo autem dicendum est, || subsequetur || etiam relatio cum monumentis, si quis nos permiserit destinare qui deferre possit. si igitur tardauerit monumentorum et relationis aduentus, agnoscite quia non permittimur destinare ualete || in domino ||.

8 || Populus || simul || Constantinopoli || una uox omnium: anathema Nestorio
9 Ascendit in altum sanctus Dalmatius et dixit: Si uultis audire, quiescite et agnoscite; nolite impedire his quæ dicuntur, sed || longanimes || estote, ut uerba suptiliter audiatis. epistulam nunc lectam uestræ reuerentiæ piissimus imperator legit et satisfactum ei est. quia ego dixeram imperatori, quando uenit ad me, quid debuisset scribere sancto concilio, quæ dicta sunt ei et plene non sunt scripta, misit autem ad me et lecta sunt et ne contristarem eum, subsequentia præmisi, quæ deferentes non ostenderunt, sed pro eis alias ostenderunt litteras, decentia ergo et consequentia locutus sum ei, quæ non licet modo dicere || coram uestra reuerentia non enim putetis || quia elatus quidam sum aut gloriatus; conteret enim deus ossa simulatorum. Ps. 52, 6
10 imperator omnia consequenter audiuit quæ facta sunt, et gauisus est cum gratiarum actione ad deum et consonauit uerbis consequentiæ sancti concilii, sicut decet eius imperium, non mea uerba secutus, sed fidem auorum suorum et patrum tamen sicut decebat, suscepit et legit et satisfactum est || ei || et hoc dixit quia si sic || est ||, sine ueniant qui interfuerunt episcopi. et dixi ei quia nullus eos uenire permittit et dixit: nullus prohibet ego autem dixi quia tenti sunt et uenire prohibiti, et || dixi || rursus quia ab illa parte et ueniunt multi et uadunt sine prohibitione, quæ uero a sancto concilio aguntur, nullus referre permittit uestræ pietati || in parte || uero altera, || id est in || domini, dixi ipsi imperatori coram omnibus: quem uis audire, sex milia numero episcopos aut unum hominem impium? sex milia uero
11 dixi qui sunt sub potestate metropolitanorum sanctorum episcoporum. hoc ergo factum est, ut mittatur et ueniant qui uenturi sunt, qui etiam ea quæ gesta sunt, facient manifesta constitui, dico autem sanctissimi episcopi nunc uenientes a sancto concilio et dixi quia bene quæsisti. et iterum adiecit uerbum unum et dixit: orate pro me et noui quia imperator secutus est magis deum et sanctam synodum et nequaquam peruersos homines orate ergo || et || pro imperatore et pro nobis.

CYRILLI ARCHIEPISCOPI ALEXANDRIÆ EPISTVLA SCRIPTA AB EPHESO AD PATRES MONACHORVM

32 1 Cyrillus reuerentissimis et dei || optimis || cultoribus || patribus monachorum || et qui uobiscum sunt uitam || monasticam adepti || et in fide dei collocatis dilectissimis

---

32 *Græce extat in V 68 S 48*

C [= *vm*], *T* [= *piq*], *S* [= *wr*]

1 subsequetur *vq* subsequentur *m* subsequitur *pw* sequitur *r* sequatur *i* 2 deferri *C* 3 reuelationis *p* permitamur *p* in domino *om. TSΓ* 4 tunc populus *T* populi w^2 constantinopoli *C* in constantinopolim *pw* in constantinopoli *iqr* uoce *iq* anathematizauit *iq* nestorii *C* nestorium *iq* 6 magnanimes [magnanimi *iq*] *TS* 10 prætermisi w^2 11 dicentia *pq* 12/13 coram — putetis] cogetis *p* cogitatis *q* cogitatus *i* 13 sum quiddam [quicquam *q*] *iq* sum quidem *v* conterit *S* 15 actionem *S*, *corr. w* 17 est ei *C* est *Tr* ei est *w* sic est *CS* sic *pq* sit *i* 18 episcopi *om. w* 20 dixit *T* 21 a *om. S corr.* w^2 in *om. T* 22 pars *T* id est in *CS* est *T* et dixi *iq om S* 24 sanctorum episcoporum *om i* sanctorum *om. C* 25 mittantur *C* facie *m* facie *v* faciant *iq* 26 constituti *p om. iq* 27 dixi *CpS* dixit *iqw*^{2} *coniectura felici* 28 secuturus *iq* 29 et *om TSΓ* 30 ad *p* 32 optimis *om T* patribus monachorum *C* monachis *TS* 33 nobiscum *vp* monachicam *piS* adeptis *T*

et desiderantissimis in domino gaudere. Dominus || noster || Iesus Christus quando ab scelestis Iudæis passus est contumelias, dum malediceretur et palmis cæderetur, flagellatus et nouissime propter nos et pro nobis cruci adfixus, prospiciens omnes
Ps. 68, 21 delinquentes in se scelesta super eum mouentes capita, dicebat: et sustinui qui simul contristaretur, et non fuit, et consolantem, et non inueni. tale aliquid etiam nunc factum conspicimus, magis autem, ut non fidelium germanorumque || zelum iniuriem ||, Nestorii blasphemiæ plurimos habuerunt qui simul contristarentur, licet declinassent quidam eum constituti in sacerdotio, cooperantes
2 hæretico et eum debellantibus resistentes. sed || destruet || Christus horum ineruditiones, magis autem iam et destruxit. cessauit enim os blasphemum et tacuit scelestissima lingua || non iam || contra Christum proferens blasphemias in potestate || magisteriali || atque sacerdotali, et qui amicitiam eius exorauerunt magis et non de Christi dilectione cogitauerunt, contumeliis habent uultus plenos; hoc enim || eis || debebatur. sed licet uictus sit iam inimicus et sumus in reliquiis cogitationis, egemus etiam sic uestris supplicationibus ad deum, et est necessarium uobis tamquam con-
1 Tim. 2, 8 secrantibus deo uestram uitam sanctas leuare manus et sæpius hoc agere pro nobis.
Exod. 17, considerate enim quia Iesus Naue cum electis Israhel debellabat Amalech, beatus
9-11 autem Moyses manus eleuans expetebat a deo ut uincere potuissent || hi qui erant ||
3 in bello et pugna. confortetur igitur sanctitas uestra ad orationes, et tamquam filii || peculiares || patribus cooperamini languorem ueluti quendam pestiferum Nestorii malam sectam abscidentibus, ut et || incontaminatam et immaculatam || et in nullo reprehendendam habentes fidem complacere ualeamus || ei qui || omnia propter nos et pro nobis || passus est || Christo. lætificate igitur etiam per litteras nos; suscipiemus enim tamquam || sufficientissimam || consolationem || hanc rem ||.

Valere uos oramus, carissimi atque desiderantissimi fratres.

EPISCOPORVM QVI INVENTI SVNT || CONSTANTINOPOLIM || COMMONITORIVM

XXXIII 1 Congregata sancta synodus in Epheso secundum sanctionem piissimorum et Christo amabilium nostrorum imperatorum et inueniens inimicum Christi in isdem perdurantem et impia prædicantem, damnauit eum, ut de cetero ab omni orbe terrarum scandala absciderentur. et || dum || diuulgatum || esset || hoc in Constantinopolim, omnes illi homines studentes, omnia ecclesiastica sumentes ab eo, circumueniebant ueritatem, dicimus autem custodientes naues itinera et non sinentes neque uenire Constantinopolim aliquem a sancto concilio neque illic proficisci, sed
2 solum ea quæ inimici sunt Christi, et deferebantur et referebantur. et quoniam

---

XXXIII *Græce extat in V 66 S 46*
C [= *vm*], *T* [= *piq*], *S* [= *wr*]

1 noster *om. T* 3 crucifixus *qS* 4 simul mecum *C* 5 *post* consolantem *add.* me quæsiui *in mg. m*^{2} 7 zelo *T* iniuriem *C* iniuriam faciam *T* iniuriam *S* in iniuriam *w*^{2} plurimi habuerint *w*^{2} 8 ad *ante* eum *add. w*^{2} 9 destruit *TS* horum *om. C* 11 non iam *C* non *S* nequaquam *T* 12 doctrinali *T* 13 contumeliis] confusione *iq* eis *om. T* 14 simus *w*^{2} reliquis *Ciq* cogitationes *p* cogitantes *iq* cogitationibus *v* 17 rebellabat *p* 18 potuisset *iq* hi — erant *om. T* his *S*, *corr. w* 19 confortentur *w*^{2} conuertatur *iq* festinet ad *w*^{2} 20 germani *TS* 21 abscidentes *v* immaculatam et inuiolatam *T* 22 ei qui *om. T* 23 passo *T* est *om. T* letificante *C*, *corr. v* 24 sufficientissimam *S* sufficientiam *m* sufficientem *v* idoneam rem *T* hanc rem *CS* uestram *T* 26 *inscr. om. iq* in constantinopolim *p* 27 *numerus ex p* 30 dum *C* sicuti *TS* est *TS* 31 studentes ei et *iq* sumere *v* 34 solam *m* eam *m* eos *v* qui *i* inimica *iqw*^{2} deferebant et referebant *v*

nullus potest aduersus deum (quid enim est homo?), per dispensationem dei uenit Ps. 8, 5
epistula ab Epheso scripta ad sanctos episcopos et monachos missa per mendicantem, ligantem eam intra calamum, et ita mendicans et ferens calamum hanc detulit. et surgentia uniuersa monasteria cum archimandritis suis exierunt ad palatium psallentes antiphonas. erat autem sanctus Dalmatius unus archimandritarum, annos quadraginta octo habens quod non egrediebatur monasterium suum, sed intus manebat inclusus (pissimus autem noster imperator ibat ad eum et uidebat eum), ita ut terræ motis sæpe factis Constantinopolim et crebro rogante imperatore ut exiret et letaniam faceret, numquam suasus fuisset exire. orante autem eo pro hoc, uox de cælis ei
3 descendit ut exiret; deus enim noluit perire eius gregem usque ad finem. erat autem cum eis et populus multus orthodoxorum. cum || autem introissent || ad palatium, euocati ab imperatore ingressi sunt archimandritæ, et remansit multitudo monachorum et populorum psallentium antiphonas. deinde egressi sunt promerentes iustum responsum; clamabant omnes ›mandata imperatoris‹. postea satisfecerunt quia eamus ad basilicam sancti Mucii et relegimus etiam epistulam et agnoscitis satisfactionem imperatoris. deinde perrexerunt omnes et monachi et populi; erant enim uia caput unum psallentium ipsum ultimum psalmum in ultimo loco ciuitatis, || et || occurrerunt populis monachi cum || cereolis || psallentes et cum uidissent multitudinem, clamauerunt aduersus inimicum. ueneruntque ad basilicam sancti Mucii, et lecta est eis epistula.

EXEMPLAR RESCRIPTI IMPERIALIS MISSI IN EPHESVM PER PALLADIVM MAGISTRIANVM

34 Imperatores Cæsares Theodosius et Valentinianus uictores triumphatores maximi semper || colendi sanctissimæ Ephesenæ synodo ||. Magnificentissimo comite deuotissimorum domesticorum Candidiano insinuante didicit nostra pietas turbulenter quædam et citra quod decet, in Ephesiorum gesta metropolim, neque omnibus, sicuti placitum erat, || optimis || dei cultoribus episcopis conuenientibus, cum utique magnæ ciuitatis Antiochiæ episcopus || propinquare || iam cum aliis metropolitis futurus esset, neque his qui iam aduenerant, pariter || tractantibus || aut alterutris concordantibus neque ea quæ de fide sunt, modo quo condecebat, examinantibus aut sicut semper directis sacris nostris continebatur epistulis, sed ut apertum esset quorundam aduersus aliquos odium propter plurimum studium circa quædam quolibet modo placita neque uelamine uti ualentium, || per quod putaret forsan aliquis ratione facta quæ gesta || sunt. unde placuit nostræ diuinitati locum quidem talem nequaquam habere auctoritatem, his autem quæ inconsequenter gesta sunt, uacantibus, quæ circa pietatem sunt uerba, sicuti || placuerat, prima examinari || et secundum quod communiter omni con-

---

34 *Græce extat in V 83 S 52 C [= vm], T [= piq], S [= wr]*

3 hunc *p* 7 inclausus *pS, corr. w* imperator noster *C* imperator *q* 8 motibus *r* 11 ergo *TS* uenissent *T* in *v* 12/13 populorum et monachorum *iqr* 14 quia *in* dicentes *corr. w²* 15 relegemus $v^{corr}w^2$ agnoscetis $v^{corr}w^2$ cognoscitis *m* agnoscimus *q* agnouimus *i* 16 et populi et monachi *m* erat *w²r coniectura felici* 17 in uia *w²* 18 et occurrerunt *CS* occurrerunt *p* occurreruntque *iq* cereis *T*

21 in ephesum *CS* in epheso *p* ephesum *iq* 23 augusti scissimo epheseno concilio *TS* 25 citra] cetera *S* quod decet *in* que dedecet *corr. w²* metropoli *iqw²* sicut *Ciq* 26 optimis *om. T* 27 adpropinquare *T* adpropinquaret *S* metropolis *C* 28 aduenerat *C* cogitantibus *T* 31 quælibet *p* 32 per quod — gesta] ideoque quilibet putabit studio gesta quæ facta *T* 33 diuinitati *Cp* pietati *S* dignitati *iq* 35 placuit *T* prima *C* primos *S* prius *T* examinentur *T* examinare w^{corr}

cilio placuerit, in relicum tempus || ualere ||, || non ferente nostra pietate || eas || quæ || ex || fraudulento sunt || studio || præsumptiones ||, sic autem in his quæ facta sunt, indignante, ut iuberemus, donec et ab omni || synodo || dogmata pietatis examinentur et dirigatur aliquis a sacro nostro palatio una cum magnificentissimo comite Candidiano, quæ gesta sunt secundum iussionem nostram cogniturus et quæ sunt incongrua prohibiturus, neque recedere aliquem congregatorum episcoporum ab Ephesena ciuitate neque || uero || ad sacrum nostrum uenire comitatum aut ad suam patriam remeare. quatenus || enim || nulli hoc liceat neque speret facile prouenire, idonea quidem et hæc sunt uestræ || religiositati nuntiare || scripta, ne quid etiam aliud præter nostram iussionem his quæ facta sunt, augeatur; sciat || uero || sanctitas uestra quia etiam clarissimis iudicibus prouinciarum scriptum est nullum penitus permittere ad suam patriam uel ciuitatem extra nostram remeantem suscipi iussionem; || oportere || enim omnia secundum quod deo placiturum est, sine contentione et cum ueritate examinata sic a nostra pietate confirmari || tamquam non || pro hominibus nunc neque pro sanctissimo et deoamantissimo episcopo Nestorio aut alio quolibet, sed pro ipso dogmate et ipsa ueritate sollicitudinem habente nostra diuinitate.

d. 29. m. Iun. a. 431 Dat̄ || III || Kl. Iulias consulatu Flauii Antiochi et qui fuerit nuntiatus

MONVMENTA QVÆ GESTA SVNT IN EPHESO SVB PRÆSENTIA EORVM QVI DE ROMA VENERVNT EPISCOPORVM ATQVE || PRESBYTERI LEGATORVM ||

|| Secunda actio ||

35 1 Post consulatum dominorum nostrorum Flauii Theodosii tertio decimo et Flauii d. 10. m. Iul. Valentiniani tertio p̄p̄ augustorum, VI. Id. Iuliarum, quæ est secundum Ægyptios a. 431 Epiphii sexta decima, synodo congregata in Ephesenorum metropoli per sanctionem deoamantissimorum et Christo amabilium imperatorum

et residentibus in episcopio || deocolentissimi || episcopi Memnonis dei || optimis || cultoribus et || deo amicissimis || episcopis Cyrillo Alexandriæ, regente etiam locum sanctissimi et beatissimi archiepiscopi Romanorum ecclesiæ Cælestini,

et Iuuenale Hierosolimorum

et Memnone Ephesiorum

et Flauiano Philippensium, optinente etiam locum Rufi reuerentissimi episcopi Thessalonicensium.

et Theodoto episcopo Ancyræ Galatiæ primæ et omnibus prænominatis episcopis in statu monumentorum,

---

35 *Græce extant in V 106 S 62—64 A 41. 42*

C [= *vni*], *T* [= *piq*], *S* [= *wr*]

1 ualeant *TS* eas *mS* ea *vT* 1/2 ex [et *m*] fraudulento [fraudulenti *v* fraudulenta *m*] sunt studio *CS* ex studio *T* 2 præsumptiones *S* præsumptionis *C* præsumpta sunt *T* 3 ut iuueremus *w* uti ueremus *r* uti uetaremus w^{corr} 4 concilio *T* 6 recidere *C* 7 uero *om. TS* 8 enim *om. T* 9 beatitudini *T* pronuntiare *TS* 10 enim *T* 12 oportet *T* 13 placitorum *S*, *corr. w* placitum *iq* 14 non tamquam *T* 16 habentem *m* habentes *v* 17 III *om. TS* iunias *r* consulatu — nuntiatus *om. iq* fl. *p* antiochiæ qui [que *m*] *C*

19 presbyterorum *vT* legatorum *om. T* 20 Secunda actio *om. TS* incipit secunda *v* 21 consolatu *p* 22 ualentiniano *C* sexto *CS* 23 sextum decimum *p* ephesinorum *S* ephesiorum *pi* Ephesorum *q* 25 dī cultoris *T* optimis *om. T* et dō amabilibus *p om. iq* regentem *S* 28 iuuenali *Ciq* 32 theodo *m* theodoro *v*

ingressis quoque et consedentibus || his || qui ab Hesperia || exierunt || deoamantissimis et || sanctissimis || episcopis et legatis Arcadio et Proiecto et dei cultore presbytero Philippo apostolicæ || Romanæ || sedis et legato

2 Philippus apostolicæ sedis presbyter et legatus dixit: Gratias agimus sanctæ et || inseparabili || trinitati, quia || etsi tardius, tamen || nos humiles sancto uestro collegio dignos fecit. dudum quidem sanctissimus et beatissimus papa noster Cælestinus apostolicæ sedis episcopus de præsenti negotio per epistulas suas ad sanctum || et reuerentissimum || Alexandrinæ || ciuitatis || episcopum Cyrillum || decreuit ||, quas litteras || non dubito innotuisse || sancto uestro || collegio ||; et nunc quoque pro firmitate catholicæ fidei ad omnium uestrum reuerentiam per nos litteras destinauit, quas a nobis oblatas || suscipi iubete et cum debito honore || sancto concilio || legi || et ecclesiasticis inseri monumentis.

3 Arcadius et Proiectus episcopi et legati Romanorum ecclesiæ dixerunt: Iubeat uestra beatitudo delatas uobis litteras || sanctissimi et || cum omni reuerentia nominandi papæ Cælestini apostolicæ sedis episcopi relegi, ex quibus agnoscere poterit uestra beatitudo quam habeat curam pro uniuersis ecclesiis.

4 Cyrillus episcopus Alexandriæ dixit: Suscepta epistula sanctissimi et per omnia beatissimi sanctæ apostolicæ ecclesiæ Romanorum episcopi Cælestini cum competenti honore relegatur sancto concilio.

5 Siricius notarius sanctæ catholicæ ecclesiæ urbis Romæ || Latine || legit.

6 Iuuenalis episcopus Hierosolimorum dixit: Lectæ sanctissimi et beatissimi episcopi maximæ Romæ Cælestini litteræ pie et orthodoxe habentes gestis inserantur.

7 Omnes reuerentissimi episcopi petierunt interpretari epistulam et legi.

8 Philippus presbyter apostolicæ sedis et legatus dixit: Satisfactum est consuetudini ut litteræ apostolicæ sedis in primis Latine legerentur; nunc uero similiter, quoniam uestra || expetit || beatitudo ut etiam Græce legantur, necessarium est desiderio uestræ satisfieri sanctitatis. quod agere || curauimus || ut Latina || locutio || Græce transferatur. iubete ergo suscipi et sanctis uestris auribus insinuari.

9 Arcadius et Proiectus reuerentissimi episcopi et || legati || dixerunt: Sicut iussit uestra beatitudo, ut etiam ad omnium notitiam ueniant litteræ quæ delatæ sunt, quoniam plurimi sunt sanctorum fratrum et coepiscoporum nostrorum qui Latine nesciunt, propterea etiam Græce delata epistula est translata, et, si iubetis, || relegatur ||.

10 Flauianus episcopus Philippensium dixit: Oblata interpretatio epistulæ suscepta relegatur.

11 Petrus presbyter Alexandriæ et primicerius notariorum legit

EPISTVLA PAPÆ CÆLESTINI AD SYNODVM APVD EPHESVM CELEBRATAM

12 Cælestinus episcopus sanctæ synodo apud Ephesum congregatæ. Spiritus sancti etc. *epistula edita est in Collectione Veronensi* 7 [*uol.* 11 *p.* 22—24].

C [= *vm*], *T* [= *piq*], *S* [= *wr*]

1 considentibus *iqw*^{corr} his *om. T* exierunt *v* quesierunt *m* uenerunt *TS* 2 et dei cultoribus *p om. iq* 3 romane *S* romæ *C om. TΓ* 5 adorabili *TΓ* etsi — tamen *om. TΓ* uestro *om. i* uiro *m* concilio *S* 7 scm et *C* scm *p om. iq* scissimum et *S* 7/8 reuerentissimum uirum *TSΓ* 8 ecclesiæ *TΓ* episcopum *om. p* decreuit *CΓ* decernere uisus est *TS* 9 non — innotuisse *om. TΓ* collegio distinauit *T cf. Γ* 11 suscipi — honore *CS* decenter *TΓ* legi præcipite *TΓ* 14 sanctissimi et *om. T* 19 relegantur *Cp, corr. v* legatur *iq* 20 Latine *om. T* 26 exigit *T* 27 curabimus *T* eloquentia *T* 29 et legati] et presbt *p om. iq* sicut *om. iq* sca *m* 30 uenient *m* uenirent *v* 32 delatet *m, corr. m* delate *v* relegitur *p* relegetur *iq* 37 constitutæ *S*

19 Omnes reuerentissimi episcopi dixerunt: Hoc iustum iudicium. Nouo Paulo Cælestino, nouo Paulo Cyrillo. Cælestino custodi fidei. Cælestino unanimi synodi. Cælestino gratias agit omne concilium. Vnus Cælestinus, unus Cyrillus; una fides synodi, una fides terrarum orbis.

20 Theodotus episcopus Ancyræ dixit: Iustam sancti concilii sententiam demonstrauit omnium deus aduentu litterarum || optimi || dei cultoris episcopi Cælestini et præsentia uestræ beatitudinis. nam et zelum sanctissimi et beatissimi episcopi Cælestini || demonstrastis || et studium circa piam fidem. quia uero etiam gesta requisiuit rationabiliter agnoscere uestra || religiositas ||, ex ipsis gestorum monumentis super deposito Nestorio satisfiet uestræ reuerentiæ et de decreto iusto sancti concilii et de zelo atque concordia fidei, quam etiam beatissimus et sanctissimus episcopus Cælestinus maxima prædicat uoce, quippe post uestram satisfactionem etiam reliquis || quæ || nunc || acta sunt || adiciendis in monumentorum gestis.

EPISTVLA SCRIPTA A || SANCTA SYNODO || AD CLERVM ET POPVLVM CONSTANTINOPOLITANVM DE DEPOSITIONE NESTORII

36 Sancta || et magna || et uniuersalis synodus gratia dei collecta in Ephesiorum metropolim dei cultoribus et reuerentissimis conpresbyteris et condiaconibus et omni clero ac populo sanctæ dei ecclesiæ Constantinopolitanæ in domino salutem. Venimus ad nuntium nimis ingemescendum, primum quidem in hoc quod actum est, flentes, ex necessitate uero et ne plurimi impietatis peste caperentur, ad abscidendum ægritudinis huius auctorem. remotus enim est sacerdotio Nestorius, opus suæ impietatis effectus, cuius || estis uos testes || ex præsumptis apud uos eius crebris allocutionibus, augmentum quoque malorum est etiam quam hic protulit blasphemiam. nam neque || denuntiata sancta synodus || neque multitudo horum qui propter pietatem congregati sunt, retinuit eum ab impetu, sed adiecit blasphemias crudeliores, || bimenstrem || et lacte nutritum non pati || adorari || et eum qui fugit in Ægyptum, non nominandum deum, ut ex hoc omnis quæ propter nos a saluatore facta est dispensatio pæne fieret simplicioribus dubia. uestræ autem orationis fiat opus intente ad deum celebrandæ, ut dignus sede || et || magnæ ciuitatis inueniatur qui uobis sit futurus episcopus. regia enim ciuitate pie gubernata, commune omnibus sanctis dei ecclesiis lucrum erit.

Cyrillus episcopus Alexandriæ || incolumes esse || uos in domino oro, dilectissimi atque desiderantissimi

---

1—4 not beatum Cyrillum, quem impia ad Maris epistola hereticum adserit, qualiter sancta laudet synodus. qui ergo illam recipit, ab hac condemnatur *w in mg.*

---

36 *Græce extat in V 85 S 50*
C [= *vm*], *T* [= *piq*], *S* [= *wr*]
1 epi reuerentissimi *C* 2/3 unianimis synodus w^{corr} 2 unianimi *Cw* 6 optimi *om. TS* 7 præsentie *C* 8 demonstrastis *vS* demonstrantis *m* demonstratis *T* 9 beatitudo *TS* 13 quæ *om. T* acta sunt *om. T*
14 scripta a [ad *w*, *corr. w*] sca synodo *Cw* scripta a sco concilio *p* scæ synodi *r* sci concilii *iq* ad clerum *om. v* et populum *om. r* 15 de — Nestorii *om. i* 16 magnaque *TS* ephesorum *p* 17 metropoli *viqw*^{corr}*r* 21 auctoris *p* 22 testes uos estis *T* 23 quam — protulit *om. m* blasphemia *iqw*^{corr} 24 denuntiatum scm concilium *T* denuntiusca synodus *w* denuntiatus scæ synodi w^{corr} 25 sed *om. m* et *v* abiecit *Cir*, *corr. r* 25/26 duorum mensuum [mensium *iqr*] *TS* 26 adorandum *T* 27 omnes *S* 28 orationi *C* 29 et *om. T* fit *m* fiat *v* 31 erat *S* 32 incolumes *om. T* esse *om. TC* oro] saluto *iq*

Philippus presbyter ecclesiæ apostolorum
Iuuenalis episcopus Hierosolymorum
Arcadius episcopus legatus
Proiectus episcopus legatus
Firmus episcopus Cæsariæ
Flauianus episcopus Philippensium
Memnon episcopus Ephesi
Theodotus episcopus Ancyræ
Berinianus episcopus Pergæ

Cum fuerint qui deposuerunt Nestorium ultra ducenti, suffecerunt nobis || istæ || suscriptiones.

EPISTVLA SCRIPTA A CLERO CONSTANTINOPOLITANO AD SANCTVM CONCILIVM

37 1 Dei || optimis || cultoribus et sanctissimis patribus nostris congregatis secundum præceptum piissimorum imperatorum ex orbe terrarum in Ephesena metropoli Cyrillo Iuuenali Memnoni Flauiano Firmo Theodoto Acacio || Amphilochio || Eleusio Palladio Beriniano Iconio omnique reliquo sancto concilio a Dalmatio Tigrio Sampsonio Maximiano Iohanne || Euandrio || Modestiano Adelphio Philotheo Eulogio || Basilisco || Florentio et omni Constantinopolitano clero. Semper et a || iuuentute || in orthodoxo dogmate gloriantes sanctorum patrum || traditionem || conseruare studium || ponimus ||. propter eam uero rursus a uestra sanctitate dudum ad memoriam deducti ex his quæ deoamantissimus et sanctissimus archiepiscopus Cyrillus
2 scribere nobis dignatus est, gratias professi sumus saluatori Christo. aperte igitur pro ipsa fide correctiones plurimæ atque magnæ manifestatæ sunt nobis, unde etiam depositionem dudum præsidentis nobis Nestorii eo quod adulterauerit apostolica salubriaque et pia dogmata, factam a uestra beatitudine cognoscentes, memoratas chartas a piissimis et Christo amabilibus nostris imperatoribus Theodosio et Valentiniano tamquam missas a uobis, sanctissimi, suscepimus et coram sancta dei ecclesia congregato omni populo legi mox fecimus. sciat igitur uestra sanctitas quia populus consonans nobis factus est multisque fauoribus et in uestra sancta uniuersalique usus est synodo et in triumphatoribus imperatoribus, qui sollicitudinem habuerunt deo amabilis uestræ congregationis. nos autem gauisi quæ præ manibus sunt, || rescripsimus || et rogamus ut oret quidem pro nobis sacratissima uestra || religiositas || et curam habeat pro reliqua disciplina sanctae dei quæ apud nos est ecclesiæ. hoc enim solummodo reliquum esse perspicit uestra magna recti dogmatis prouidentia, ut omnia ad terminum perducantur domino Christo || placentia || et nulli alteri nisi uestræ sanctitati omnia quæ circa nos sunt, et piissimis atque Christoamantissimis imperatoribus adscribantur.

---

37 *Græce extat in V 86 S 51 [= 110] C [= vm], T [= piq], S [= wr]*
1—9 *in fine add.* suscripsi *v* 5 cesareæ *Ciq* cærariæ *S* 8 theodorus *p* 9 berinianus *v* berenianus *mS* uerinianus *T* 10 ducentos w^{corr} istæ] supra scriptæ *T* 11 scriptiones *C* 12 scripta a *om. iq* cleri constantinopolitani *iq* 13 optimis *om. T* 14 ephesina *iqr* 15 amphilocho *T* 16 ueriniano *T* trigio *v* arigio *m* samphonio *m* samsanio *w* salomo *i* 17 euandro *TSΓ* 17/18 balisco *T* 18 et *in* ex *corr. w* *post* omni *add.* concilio clerus constantinopolitanus m^{mg} iuuenili ætate *T* 19 orthodoxe *C* traditiones *v* traditum *T* 20 festinauimus *T* propter eam *S* propterea *CT* 23 manifeste *iq* manifestæ *r* 27/28 congregati *p* 29 usus *iq* usa *vpS* uersa *m* 31/32 scripsimus *T* 32 beatitudo *T* 33 ecclesia *C* 34 recta *m* 35 placentia *v* placentem *mTS*, *cf. T*

Dalmatius presbyter et archimandrita pater monasteriorum || orare || pro me rogo uestram sanctitatem.

38 1 Piissimis et deoamantissimis Theodosio et Valentiniano uictoribus triumphatoribus semper augustis sancta synodus quæ gratia || dei || et nutu uestræ potentiæ congregata est in Ephesena metropoli. Vestra quidem potestas pietatem firmare uolens imperauit || sanctæ synodo || quæstionem de dogmatibus facere || studiosiorem ||, quam etiam fecimus et antiquam traditionem sanctorum apostolorum et euangelistarum sequentes et trecentorum decem et octo patrum congregatorum in Nicæam, quam etiam interpretantes concorditer et una sententia manifestam uestræ fecimus pietati in ipsis monumentis quæ gesta sunt, in quibus || et || Nestorium diuersa sapientem aperte conperientes damnauimus. nam neque || in || Ephesiorum metropoli suum celauit sensum, ut probationibus aliis egeremus, sed clamabat per singulos dies quæ aliena sunt fidei prædicans apud plurimos dogmata, et singula particulatim in gestis monu-
2 mentorum || fecimus manifesta || uestræ pietati. sed quoniam amicitias Nestorii pietati præponens magnificentissimus comes Candidianus || auditui || uestræ pietatis subripere festinauit, antequam cognosceret suptiliter quæ gesta sunt, uestra potentia, antequam susciperetis monumenta, antequam cognosceretis quæ facta sunt, || studuit || || ipse || sibi placita et || quæ donaret || Nestorio, suggerere uestræ pietati, antequam cognosceret uestra potentia quod uerum est, ex lectione gestorum, in quibus ostendimur nullum contra Nestorium odium exercentes, sed ipsa exponentes dogmata pietatis, quibus conparantes quæ a Nestorio prædicata sunt, habentia || [in]conuictionem || ex litteris Nestorii et epistulis et in publico factis sermonibus, sententiam protulimus, sancto euangelio in medio constituto et demonstrante nobis præsentem dominum omnium Christum; supplicamus igitur uestræ potentiæ ut nullum suscipere dignemini
3 præponentium || hominis || amicitias pietati. nam talem sentientes affectum deo amabilis episcopi Iohannis Antiocheni tamquam uolentis amicitiæ præstare magis quam quod utile est fidei, considerare, ex quibus neque uestræ potentiæ minas timens neque zelo motus olim traditæ fidei sanctam distulit synodum per uiginti et unum || diem || post datas indutias a uestra potentia, coacti sumus omnes sancti concilii orthodoxi et solam amantes fidem quærere quæ de pietate sunt, hoc passum et deo amabilem episcopum Iohannem || arbitrantes || quod ostenditur passus et magnificentissimus comes Candidianus. non enim omnium est hominum amicitiis præponere pietatem. erat igitur || de || deo amabili episcopo Iohanne suspicio nostra

---

15. 16 not [notitia *w*] candidianum [candidianus *w*] comitem amicitias nestorii pietati [pietas *w*] præposuisse w^{mg}

26. 27 not iohannem antiochenum amicitiæ præstare uoluisse magis quam fidei utilitatem considerare w^{mg}

---

38 *Græce extat in V 84 S 53*

C [= *vm*], *T* [= *piq*], *S* [= *wr*]

1 orate *TS*

inscr. epistola uniuersalis concilii ad augustos *iq* 4 dei *C* $\overline{\text{xpi}}$ *T* dei $\overline{\text{xpi}}$ *S* et — potentiæ *om. C* 5 ephesina *iqr* 6 $\overline{\text{sca}}$ synodos *m* $\overline{\text{sca}}$ synodus *v* $\overline{\text{scæ}}$ synodi v^{corr} sancto concilio *T* suptiliorem *T* 8 nicea $viqw^{corr}r$ 9 interp̄ *m* intempore *v* unam sententiam *C* 10 et *om. TS* 11 in *om. T* 14 manifesta fecimus *TS* quoniam *om. iq* 15 auditum *T* 16 subrepere *T* 17 susceperitis *w* susciperet *r* et studuit *T* 18 ipsa *p̄ om. iq* quæ donaret] grata *T* 21 conuictionem *scripsi* inconuictionem $Cw^{mg}r$ inconuentionem *w* increpationem [increpatione *p̄*] *T* 25 hominum *TS* 29 diem *Ciq* dies *p̄S* consilii *C*, *corr. v* 31 iohannem $\overline{\text{epm}}$ *C* arbitrans *m* arbitrati [arbitrari *i*] *TS* 33 in *TS*

non inanis nec uana; ueniens enim manifestum || semet || ipsum fecit sancto concilio quia quæ Nestorii sunt, sapit siue amicitiæ donans siue communicans errori dogmatis illius. sed quoniam aperte quæ gesta sunt, innotescere uestræ potentiæ prohibemur, sicut diximus, magnificentissimo comite Candidiano nos quidem prohibente insinuare || quæ secundum piam rationem || gesta sunt, omne uero studium conferente Nestorio, supplicamus uestræ potentiæ ad cognoscendum secundum deum studium sancti concilii euocari magnificentissimum Candidianum et quinque de sancto concilio probaturos coram uestra pietate quæ gesta sunt. callidi namque sunt qui alia præter piam fidem sapiunt, ad obumbrandum errorem, ita ut quidam sanctissimorum episcoporum celato quidem errore a Nestorio caperentur et adicerentur ei et his quæ ab eo sunt gesta, suscriberent; qui cum aperte interrogantes cum inuenissent reuelantem suas blasphemias, recedentes ab illo, sanctum concilium adierunt ipsam blasphemiam eius manifestam facientes et nobiscum memoratum Nestorium condemnantes, || ita || ut remanerent apud Nestorium et reuerentissimum episcopum Iohannem Antiochiæ triginta et septem plus minus, quorum plurimi rei consistentes causis et sententiam metuentes sancti concilii, sicuti diximus, sunt adiecti Nestorio, quorum etiam uocabula || direximus || uestræ potentiæ. || quorum || alii quidem sunt in dogmatum prauitate tamquam Pelagiani existentes et contraria pietati sapientes, alii uero damnati iam ante plurimos annos, alii quoque qui in aliis accusationibus malignis deberent post probationem multam suscipere a sancto concilio habente omnes totius orbis sanctissimos episcopos unum idemque sapientes, eo quod et maximæ Romæ una sit præsens concilio et qui de Africa sunt, per dei cultorem et archiepiscopum Cyrillum, cui etiam suam uoluntatem unientes, segregati solummodo loco, et eius et omnium nostrorum sententiæ consenserunt. neque enim || consensisset || aliquis Nestorio et reuerentissimo episcopo Iohanni deoamantissimorum || episcoporum ||, nisi et ipse callidus existeret sub schemate sermonum celare suam impietatem et qui nunc cum eo sunt, || timerent || a sancto concilio futuram super se decerni multam. nos autem || prohibiti || rescribere uestræ potentiæ latitudinem horum quæ passi sumus a magnificentissimo comite Irenæo, breuiter non potuimus, qui omnem sanctam synodum conturbauit et terrorem inposuit sanctissimis episcopis per tumultus quosdam extraneasque concursiones, ut etiam plurimi nostrorum circa ipsam periculum paterentur uitam. sed etiam particulariter edocebimus uestram serenitatem, si nobis quod || poscimus ||, præbeatur a uestra pietate et uenientes quinque a sancto concilio quæ per singula disposita sunt, uestram potentiam doceant. et || nos quidem qui congregati sumus || regulareque || protulimus || contra hæreticum Nestorium decretum damnationis, sumus ultra ducenti, ex omni || orbe terrarum || collecti, nobiscum pariter decernente etiam

2. 3 noī iohannem quæ nestorii sunt sapuisse w^{mg}

C [= *vmi*], *T* [= *piq*], *S* [= *wr*]

1 uacua *Cr* se *pq* se et *i* 2 dolens *C* erroris *pq* 4 prohibemur *p* 5 secundum — rationem quæ *T* conferentes *C* 7 magnificentissimum comitem *iq* 8 quia *p* 12 sco concilio *C* 13 et — condemnantes *om. S* ita *om. TS* 16 sicut *C* nestorii *w* 17 diximus *T* quorum *om. TS* 21 unum *v* præsens auctoritas w^{mg} 22 concilium *r* et² *eras. v om. iq* cum *S* 23 uenientes *mqw*, *corr. w* segregati *iq* segregato *Cp.S* nostrum *vq* nrē *i* 24 subuenit *TS* 25 iohanne *pr*, *corr. r* deoamantissimorum *om. w* episcoporum *om. T* 27 timuerunt *TS* futurum *C* decernit multum *m* decerni tumultum *r* multam decerni *iq* 27/28 detenti *p om. iq* 28 sunt *mp* et a *C*, *corr. v* 31 ipsum *C* 32 poposcimus *T* 33 et] ut *iq* 34 et] ut *p* congregati quidem *T* 35 regularemque *p* regulare *v* proferentes *T* et sumus *v* 36 terrarum orbe *T*

omni Occidente; suscripsimus autem pauci huic relationi, præsentibus uniuersis atque consentientibus, eo quod præcipue festinaret deuotissimus magistrianus Palladius et non sustineret moram suscriptionis uniuersorum.

Deus, qui super omnes est, imperium uestrum multis annorum curriculis conseruet, piissimi uictores semper augusti. deus, qui super omnes est, imperium uestrum multis annorum curriculis conseruet, piissimi uictores semper augusti. deus, qui super omnes est, imperium uestrum multis annorum curriculis conseruet, piissimi uictores semper augusti.

Flauianus episcopus Philippensium suscripsi.

Et sunt nomina eorum contra quos scriptum est, ita

Ā	Iohannes Antiochiæ Syriæ		
B̄	Macarius	Γ̄	Iulianus
Δ̄	Alexander	Ē	Diogenes
Ϛ̄	Apringius	Z̄	Placon
H̄	Alexander	Θ̄	Theodoritus
Ī	Hiliadis	ĪA	Melitius
ĪB	Iohannes	ĪΓ	Paulus
ĪΔ	Museus	ĪE	Marcellinus
ĪϚ	Helladius	ĪZ	Maximinus
ĪH	|| Helladius ||	ĪΘ	Dexianus
K̄	Gerontius	KA	Asterius
KB	Antiochus	KΓ	Dorotheus
KΔ	Iacobus	KE	Zebinas
KϚ	Petrus	KZ	Fritilas
KH	Imerius	KΘ	Theosebius
Λ̄	Eutherius	ΛA	Anastasius
ΛB	Tranquillus	ΛΓ	Basilius

Isti soli communicatores impiorum dogmatum Nestorii circumeuntes per ciuitatem turbas et || seditiones || mouent ordinationes promittentes, ita ut omnes qui in ciuitate orthodoxi sunt, et ex hoc timoris suspicionem habentes, eos ab illicito conamine prohibcrent.

d. 1. m. Iul. a. 431 Dat̄ Kal. Iulias ЕΠΙΦ Z̄ ΙNΔ̄ ĪE

C [= *vm*], *T* [= *piq*], *S* [= *wr*]

2 palladius magistrianus *iq* 5—8 deus — augusti *om. iqS* 5 omnia *C* 6 deus — 8 *om. m* 9 scripsi *C* 10 ista *iq om. r* 11 *nomina duplici serie scripta sunt in m, ita tamen ut* [*Γ*] *Iulianus in fine seriei prioris ponatur; secundum numerorum ordinem continuo scripta sunt in S, ubi solum numeri Græci appositi sunt; item continuo scripta sunt, sed ita ut series prior alteri antecedat, in vT* Ē diogenis *mpw* Ϛ̄ aprigius *i* aringius *C* Z̄] placun *S* plagon *i* Plangon *q* Θ̄] theodritus *w* Ī] hiliadis *m* hyliades *v* helladis *p* hellades *i* Elladies *q* hilidiacis *S* ĪH alter Helladius *T* KE] zebinas *mS* zebilas *v* zeuenas *T* ΛB] tranguilus *S* stranguilus *T* 29 seditionem *T* 30 et *om. iq* habent *p* 32 *om. iq* data *mp* datum *S* ЕΠΙΦ — ĪE *p* epiphii [ephesii *r*] septima [VII *v*] *CS* ind XV *C om. S*

LIBELLI OBLATI SANCTO CONCILIO A SANCTISSIMIS EPISCOPIS CYRILLO ALEXANDRIÆ ET MEMNONE EPHESIORVM

39 **1** Post consulatum dominorum nostrorum Flauii Theodosii XIII et Flauii Valentiniani III $\overline{pp}$ augustorum XVII Kal. Aug. d. 16. m. Iul.
congregata synodo in metropolim Ephesi per sanctionem || deoamantissimorum a. 431
et amantium Christum imperatorum et || residentibus in || sanctissima || ecclesia quæ uocatur Maria, uiris || deoamantissimis et dei optimis cultoribus episcopo || Cyrillo || Alexandriæ, || obtinente etiam locum || beatissimi et sacratissimi || Romanæ ecclesiæ Cælestini archiepiscopi, || et Arcadio episcopo et legato Romanorum sedis et Proiecto episcopo et legato Romanorum sedis et Philippo presbytero et legato Romanorum sedis et Iuuenali Hierosolimorum et Memnone Ephesiorum et Flauiano Philippensium, optinente etiam locum reuerentissimi episcopi Thessalonicensium Rufi, et omnium episcoporum qui præordinati sunt in textu gestorum ||

2 Hesychius || diaconus || dixit: Per omnia sanctissimus || et sacratissimus || archiepiscopus Alexandriæ sanctæ ecclesiæ Cyrillus et sanctissimus || et deocolentissimus episcopus Ephesenorum || Memnon libellos obtulerunt sanctissimæ et uniuersali synodo quæ decreto || ‹deo›amantissimorum et amantium Christum imperatorum nostrorum || in hac metropoli || Ephesia || congregata est, quos præ manibus habentes, si iusserit sanctitas uestra, || relegemus. ||

3 Iuuenalis episcopus Hierosolymitanus dixit: Relegatur oblatus libellus a sanctissimis episcopis Cyrillo Alexandriæ et Memnone Ephesiorum et inserantur gestis.
Hesychius diaconus legit

4 Sanctæ synodo quæ per gratiam dei et decretum || deoamantissimorum et Christoamantium || principum congregata est in hac Ephesi metropoli, Cyrillus || episcopus Alexandrinus || et Memnon episcopus eiusdem Ephesi. Pia sanctio deoamantissimorum || imperatorum || in hac Ephesi metropoli et nos et uestram sanctitatem conuenire iussit, quatenus || rectæ et apostolicæ fidei || definitio communi sententia confirmaretur et examinaretur nouiter || adinuenta || hæresis a Nestorio. sed uestrum || quidem || sanctum concilium recte et regulariter || omnia faciens || conuenit || quidem || in hanc sanctam ecclesiam huius metropolis, uocauit autem prædictum Nestorium ut ingrederetur ad concilium et satisfaceret de his quæ in exposi-

---

39 *Græce extant in V 87—90. 92 S 54—60 A 37—39; eadem uersio, sed hic illic correcta extat in Coll. Veron. 20. 21*
C [= *vm*], *T* [= *piq*]

3 *inscr.* incipit actio tertia *v* actio quarta *m* post consulatu *p* 4 tercio decimo *p* augustus *p* augusti *i* 5 synodus *p* metropoli *iq* [= *US*] 5/6 deoamantissimorum — et²] a deo custoditorum principum *T* [= *US*] 6 $\overline{sca}$ *T* [= *US*] 7 reuerentissimis et deoamantissimis $\overline{epis}$ *T* [= *US*] 8 alexandrino *T* [= *US*] $\overline{sc}$issimi et beatissimi *T* [= *US*] romæ *C* 9—13 et Arcadio — gestorum *om. T* [= *U, cf. S*] 9 et³ *om. v* 10 et *ter om. v* 11 et¹ *et* et² *om. v* ierosolimorum sedis *m* 12/13 omnium episcoporum *C* [*cf. S, genetiuus ex Γ retentus*] 14 eusichius *v* diaconus *om. T* $\overline{eps}$ *m* et sacratissimus *om. T* [= *US*] 15/16 et² — episcopus *om. T* [= *US*] ephesi *T* [= *US*] 17 amantissimorum *v* amantissimo *m* amabilium deo *T* [= *US*] 17 et — imperatorum] principum *T* [= *US*] 18 nostrorum *om. mT* [= *US*] metropolim *C* epheso *p* [= *US*] *om. iq* 19 prælegimus *p* legemus *iq* 20 legantur oblati libelli *iq* 21 alexandrino *T* [= *US*] 22 eusichius *v* 23/24 a deo amatorum et $\overline{xpm}$ amantium *T* [= *US*] 25 alexandrinus $\overline{eps}$ *T* 26 principum *T* [= *US*] 27 recta et apostolica *T* [= *US*] fidei *om. T* [= *US*] diffinitione *C* 28 assumpta *T* [*cf. US*] 29 quidem *m* siquidem *v om. T* [= *US*] concilium $\overline{sem}$ *v* faciens omne *T* 30 quidem *om. T* [= *US*]

tionibus blasphemauit et in propriis epistulis impias et erroneas uoces emisit contra omnium nostrum saluatorem Christum; tertio autem uocatum || eum || et nolentem occurrere ob hoc quod eum mala conscientia percellebat, leges ecclesiasticas sequens sancta synodus eum damnationi subiecit, omnibus de eo subtiliter examinatis || et || cum ei[s] satisfactum fuisset quod || et hic || hæreticus || et || blasphemus esset. his ita gestis et relatis ad notitiam piissimorum || et decentissimorum imperatorum ||, tandem aliquando Ephesum et quando uoluit, ueniens Antiochenus Iohannes, congregatis quibusdam, sicut didicimus, eorum qui || ea quæ sunt Nestorii ||, sapiunt, ex quibus quidam || quidem || olim sunt condemnati, alii autem nec ciuitates habentes, || sed || sunt nomine tantum episcopi, tamquam indigne ferens quia glorificatus est Christus iustam damnationem perferente eo qui in eum blasphemauerat, nescimus quemammodum, si tamen omnino uerus rumor est, omnem legem conculcans ecclesiasticam et iniurians omnem consequentiam, impiam et non legitimam construxit chartam, putans nos damnationis nomine posse percelli, contumeliis intolerabilibus adfecit, || et certe || dum hæc quæ Nestorium damnauerat synodus plus ducentis || numero sanctos episcopos habuerit ||, illo autem congregante hæreticos || et alios accusatos || triginta fere numero, et neque ex constitutis ecclesiasticis neque ex sanctionibus imperialibus habens potestatem aut iudicare || cuiquam || nostrum aut omnino aliquid tale temptare, maxime contra maiorem sedem, dum utique || uel || si eum liceret iudicare, conuenerat regulas sequi ecclesiasticas et ammonere nos, qui contumeliis affecti sumus cum hac uniuersa || uestra || synodo, uocare ad satisfactionem. nunc autem horum nihil excogitans neque timorem dei in animo habens, eadem hora qua Ephesum ingressus est, occulte et nullo nostrorum omnino sciente || quod præsumebatur ||, suum delusit caput, ne dicamus ecclesiasticas leges, et sententia condemnationis iniuriat || eos || qui || nesciunt || usque ad hodiernum diem uel qualem habuit ad hanc rem occasionem. quoniam igitur consequens est non sic || calcari || ecclesiasticas leges nec inaniter contra potiores insurgi aut talia occulte præsumi quæ non || faceret || contra aliquem unum ultimum ecclesiæ gradum tenentem et sub potestate eius constitutum, hic autem est ipse cum illis qui hoc cum eo egerunt, necessario offerimus uestræ reuerentiæ istos libellos, adiurantes uos per sanctam et consubstantialem trinitatem euocare et ipsum Iohannem et qui cum eo facinus operati sunt, ut uenientes ad sanctam synodum satisfaciant de sua præsumptione. parati enim sumus docere eum iniustum et non legitimum contra nos iniuriæ facinus admisisse.

Acacius episcopus Melitenensis dixit: Ex abundanti || quidem est || de accusatis suspicio, siue et ipsa uera sit, et || superflua || petitio || sanctissimorum et deoaman-

---

C [= *vm*], *T* [= *piq*]

1 emittens *iq* 2 eum *om. T* [= *US*] 3 percelabat *p* 4 et *om. T* [= *US*] 5 ei *US* eis *CI* et hic [hec *m*] *C om. T* [= *US*] et *om. T* [= *US*] 6 et decentissimorum *om. T* [= *US*] principum *T* [= *US*] 8 ea — Nestorii] secundum nestorium *T* [= *US*] e *v* et *m* 9 quidem *om. T* [= *US*] 10 sed *C* [= *US*] et *T* ferentes *p* 12/13 et ecclesiasticam *p* 14 putansque *iq* 15 et certe *om. T* [= *US*] ducentos *p* 16 habuerit numero episcopos *T* 16/17 et alios accusatos [accusantes *v*] *C* alios et incusatos *T* [= *US*] 18 cuiquam *m* quemquam *viq* cuidam *p* [= *US*] 19 uel] et *T* [= *US*] 20 ammonere *om. iq* 21 uestra *m* s̄ca [*om. iq*] nostra *T* [= *US*] *om. v* 22 animum *C* 23 nullus *C* nostrum *iq* [= *US*] 24 quæ præsumebantur *T* [= *US*] dicamus et *p* 25 nos *T* [= *US*] nescimus *T* [= *US*] 27 calcare *T* 28 fierent *T* [= *US*] 29 est — illis] sunt illi *iq* 30 gerunt *C* 33 docere *in* dicere *corr. p* conuincere *iq* 34 amisisse *mp* 35 melitensis *Cp* militensis *iq* est quidem *m T* [= *US*] 36 siue] εἴ τε *pro* εἴ γε superabundans *T* [= *US*] 36/p. 101, 1 s̄corum et deo amabilium *T* [= *US*]

tissimorum || episcoporum Cyrilli || Alexandriæ || et Memnonis || Ephesenæ ||. neque enim possibile erat || ut || qui se ipsos a sancta synodo subtraxerunt et adiecerunt se eis qui malæ sectæ Nestorii sunt coniuncti et sub crimine tanto et tali facti, præsumere contra priores uniuersalis huius sanctæ synodi aliquid agere, nullam omnino habentes auctoritatem. quoniam autem placuit uestræ sanctitati et pro his eos ad iudicium trahi, ammonitus per reuerentissimos episcopos Archelaum || et || Paulum et Petrum princeps huius discessionis Antiochenus episcopus Iohannes de quibus || accusatur ||, satisfaciat qua ratione talia præsumpsit.

6 Et cum perrexissent Archelaus episcopus Myndi Cariæ prouinciæ et Paulus episcopus Lampæ Cretæ || insulæ et || Petrus episcopus Parembolon Palæstinæ et reuersi fuissent, Firmus episcopus || Cæsariæ Cappadociæ || dixit: Doceant reuerentissimi episcopi qui mandatum ministrare ad reuerentissimum episcopum Iohannem deputati sunt, quod ab eo responsum acceperunt.

7 Paulus episcopus Lampæ dixit: Missi a uestra sancta synodo ad reuerentissimum episcopum Iohannem Antiochenum, proximi facti || ad domum || eius uidimus multitudinem militum et alios quosdam || arma || gladiosque portantes, qui non concedebant nobis ianuæ propinquare; uix autem uicini sumus facti et cum multa a nobis dicta essent quia pacifici sumus, numquid multitudo sumus? tres directi sumus, suscipite nos, sancta synodus misit nos ferentes uerba pacifica causa canonicæ rei ad reuerentissimum episcopum Iohannem, multis autem nos circumstantibus, agnoscens causam pro qua directi sumus, non nos suscepit, multa autem a pluribus dicta sunt, inter quæ et blasphema erant contra sanctam synodum et contra orthodoxam fidem, quæ subtiliter exequi propter turbam ibi factam non possumus.

8 Archelaus episcopus Myndi dixit: Grandem tumultum et periculum prope pertulimus, cum aduenissemus ad domum reuerentissimi episcopi Iohannis, militibus gladios denudantibus et fustes tenentibus et interminantibus nobis et multitudine alia circumstante. et cum multos rogaremus ut nuntiaremur, || nescio || pro qua causa, non sumus suscepti.

9 Petrus episcopus Parembolon dixit: Cum aduenissem et ego cum reuerentissimis episcopis ad domum reuerentissimi || Iohannis ||, multis militibus arma portantibus et nudantibus et circumdantibus || nos || et aliis pluribus, qui cum eis erant, ibi tumultum facientibus et interminantibus nobis et blasphema uerba dicentibus contra orthodoxam fidem et contra sanctam et deo amabilem synodum uestram, rogantes nuntiari et a sancta synodo dicta nobis uerba reuerentissimo Iohanni episcopo || deferre ||, non sumus suscepti, agnoscente, sicut arbitramur, || eodem || reuerentissimo Iohanne episcopo causam pro qua missi || fueramus ||. aderant enim quidam clericorum eius, quibus diximus quia a sancta synodo missi fuissemus, nullus autem nos suscipi permisit.

C [= *vm*], *T* [= *piq*]

1 alexandrini *T* [= *US*] ephesii *iq* [= *US*] ephesi *p* 2 ut *om. T* [= *US*] sco *C* 3 secta *v* facta *m* præsumere *corrigere prætermisit Rusticus* 5 pro his] poscitis *iq* 6 et[1] *om. T* [= *US*] 7 incusatur *T* [= *US*] 9/10 et Paulus — Palæstinæ *om. q* 10 prouinciæ *T* [= *US*] et[1] *om. p* [= *US*] parenbulon *C* et[2] dum *p* [= *US*] 11 Cæsariæ Cappadociæ *om. T* [= *US*] 15 domui *T* 16 armatis *p* armatos *iq* 20/21 agnoscens — pluribus *om. C* 22 blasphema erant *T* blasphemarent *C* sanctam *om. C* 27 multum *iq* ut] et *C* nuntiaremus *Cq* nescimus *T* [= *US*] 29 parenbulon *C* 30 epi iohannis *T* [= *US*] 31 nos *om. T* 34 indicta *iq* dicere *T* [= *US*] 35 eodem *om. T* [= *US*] 35/36 iohanne reuerentissimo epo *m* 36 fuissemus *T* [= *US*] 37 suscipere *p* 38 permisit *om. p*

10 Cyrillus episcopus Alexandriæ dixit: Peruidet || uestra sancta || synodus quia ego quidem et reuerentissimus || et deo amicissimus coepiscopus || Memnon hic sumus puram habentes conscientiam et opinionem nostram parati defendere, sed, ut uidetur, una meditatio est tam hæretico Nestorio quam defendenti eius iniqua dogmata Iohanni || episcopo || Antiocheno contra sanctae ecclesiæ superbire leges || et || dum || uocarentur ad satisfaciendum || pro delictis suis, armis suas || iusserunt circumdare || domos et inadibiles eas ostenderunt regulariter uocantibus ad satisfactionem eorum || de || quibus || pulsantur ||. quoniam || igitur || prædictus reuerentissimus Iohannes metuens suum delictum uarias occasiones dilationis sibimet adinuenit, sicut est uidere ex his quæ docuerunt reuerentissimi episcopi, magis autem, sicut dixi, inadibilem transmissis a sancta synodo domum suam præparans, apparet || contra || se ipsum || decernens || et proprias præsumptiones accusans per ea quæ formidat et metuit uenire ad hoc sanctum magnumque concilium. dignetur igitur uestra sanctitas, || insubreptibilem || habens || auditum || et naturam rei considerans, ea || quidem || quæ contra nos ab illis iniuste præsumpta sunt, legitimis exterminare sententiis, || definire uero || quæ || placuerint || contra eum qui talem nobis iniuriam inferre præsumpsit.

11 Iuuenalis episcopus || Hierusolymorum || dixit: Oportebat quidem Iohannem reuerentissimum episcopum Antiochiæ cogitantem sanctam et magnam et uniuersalem hanc synodum confestim ad satisfactionem inlatorum sibi concurrere et || sedem apostolicam ||, quæ nobis considet, magnæ Romæ et apostolicæ Hierusolymitanæ sanctæ ecclesiæ || dei || obœdire et honorem || deferre ||, apud quam maxime sedem || Antiochenæ || mos est ex apostolica consequentia et traditione || regi || et apud eam iudicari. quoniam autem consueta superbia usus suam domum armis circumdedit per milites et per priuatos, sicut deponentes || religiosissimi || episcopi qui || sunt || a sancta synodo directi, nobis insinuauerunt, canones nos sequentes et rectitudinem || seruantes ||, iterum in secundis eum ammonere definimus. euntes igitur alii reuerentissimi episcopi cum eadem priore modestia ammoneant eum aduenire ad sanctam || hanc || synodum et respondere inlatis ei.

12 Et cum issent Timotheus episcopus Permessi et Eudociadis et Eustathius episcopus Docimii et Eudoxius episcopus Chomatis et reuersi fuissent, Eudoxius episcopus Chomatis prouinciæ Lyciæ dixit: Secundum iussionem uestræ || religiositatis || cum aduenissemus ad domum reuerentissimi episcopi Iohannis Antiochiæ, inuenimus || et || milites circa domum eius cum gladiis nudis et clericos aliquos. rogauimus autem clericos, dicentes: missi sumus a sancta synodo nuntiare quædam uerba || reuerentissimo || episcopo Iohanni, et dignamini nuntiare nos. illi autem intrantes et ista

---

C [= *vm*], *T* [= *piq*]

1 sca ura *T* 2 et — amicissimus *om. T* [= *US*] eps *T* 4 defendentes *m* defendentibus *v* 4/5 iohannes eps antiochenus *C* iohanni antiocheno *T* [= *US*] 5 et] qui *T* [= *US*] uocaretur *v* uocetur *m* uocati essent *T* [= *US*] 6 ut satisfacerent *T* [= *US*] circumdederant *T* [*cf. US*] 7 ostendunt *m* ostendunt eum *v* de *om. T* [= *US*] 8 obnoxii sunt *T* [= *US*] autem *T* [= *US*] 9 et [*om. m*] dilatationes *C* 11 contra *om. T* [= *US*] 12 condemnans *T* [= *US*] 13/14 insubreptibiles *T* [= *US*] 14 auditus *T* quidem *om. T* [= *US*] 15 psumpte *C* 15/16 definire uero] et definire *T* [= *US*] 16 uidentur *T* [= *US*] 17 ierusolimorum *m* ierosolimitanus *v* [= *US*] hierusolymitarum *T* 19/20 sedem — Romæ] *cf. Γ* 19/20 sedi apostolicæ *T* [= *US*] 21 dei *om. T* [= *US*] defendere *T* 22 antiochenam *T* [= *US*] regis *C* regimen agi [et agi *iq*] *T* eum *C* 24 reuerentissimi *T* [= *US*] qui *om. iq* sunt *om. T* [= *US*] 26 conseruantes *T* [= *US*] 28 hanc *om. T* [= *US*] 29 permesi [= *US*, *est uitium codicum Græcorum pro* Τερμησσοῦ] 30 docimi *T* [= *US*] thomatis dominatis *m* 31 reuerentiæ *T* [= *US*] 32 et *om. T* [= *US*] 34/35 reuerentissimo *om.*

nuntiantes cum reuersi fuissent, dederunt nobis responsum, dicentes quia dixit episcopus Iohannes: nos hominibus a nobis depositis et excommunicatis responsum nullum facimus. cum autem interrogassemus a quibus depositi essemus et excommunicati facti sumus, dixerunt nobis: ab episcopo Antiocheno Iohanne. cum autem persisteremus || subtilius || agnoscere, dixerunt illi quia || et || præsentibus tabulariis dicere hæc non recusamus.

13 Timotheus episcopus Permessi et Eudociadis dixit: Sicut iussit religiositas uestra, adfuimus ad domum || reuerentissimi || episcopi Iohannis et cum inuenissemus ante ianuas clericos stantes, nuntiauimus deprecantes suscipi et || in faciem || dicere quæ nobis fuerant demandata. intrantes autem illi hoc nobis responsum dederunt quia nos excommunicatis et depositis responsum nullum damus; non laborent uocantes nos assidue.

14 Eustathius episcopus Docimii dixit: Secundum iussionem uestræ sanctitatis cum aduenissemus in domum in qua manet reuerentissimus episcopus Iohannes Antiochenus, et ibidem || inuentos clericos ammonuimus || nuntiari quia oporteret nos colloqui || eidem || uenerabili episcopo Iohanni et dicere quæ ab hac sancta synodo per nos mandata sunt ei. hi autem cum intrassent et reuersi fuissent ad nos, dixerunt quia nos et deposuimus et excommunicatos || eos || fecimus, et ne laborent uocantes nos. temptauimus autem agnoscere nomina eorum qui ingressi sunt nuntiare, et dicere noluerunt, dicentes: clerici sumus et non tabularii.

15 Cyrillus episcopus Alexandriæ dixit: Dominus noster Iesus Christus, qui et nunc sanctæ synodo præsto est, rerum naturas manifestas nobis constituit, dicens quia omnis qui praua agit, odit lucem et non uenit ad || lucem ||, ne arguantur opera eius. Ioh. 3, 20 hæc passum et nunc reuerentissimum Iohannem Antiochenum uestra omnino sanctitas et sapientia uidet. si enim sibi conscius esset aliquid egisse contra nos || canonicum aut || deo || placitum ||, quomodo non eum oportuerat uenire alacriter ad hanc sanctam et uniuersalem synodum, ut per sententiam uestram || supersignatum || eius conamen || amplius || aduersum nos firmaretur, si || quidem actum || secundum ecclesiasticas leges || esset ||? quoniam autem timet sinceritatem huius sanctæ et magnæ synodi et scit impie et contra leges se nos iniuriis affecisse, recusat uenire, ne || congruentissimam || || suæ temeritati || patiatur pœnam et indignationem. celat enim quæ commisit, et erubescit uobis iudicantibus suam iniustitiam publicare. unde || quæsumus || pronuntiare sanctam hanc synodum ex hoc iam nullam || quidem || firmitatem || ea quæ || ab illo præsumpta || sunt || contra nos, habere, uocatum autem || et || denuo pro his quæ iniuste commisit, legitimam et || iustissimam || sententiam uestram et || ex canonibus sustinere ||.

C [= *vm*], *T* [= *piq*]

1 istud responsum *v* 5 subtiliter *T* [= *US*] et *om. T* [= *US*] 7 permesi *iq* [= *US*] permisi *p*, *cf. p. 102, 29* 8 religiosissimi *T* [= *US*] 9 dedep̄cantes *C* coram *T* [*cf. US*] 13 docimi *T* [= *S*] 14 in² *om. C* episcopus *om. C* 15 et *om. iq* inuentis clericis *T* [= *US*] monuimus *T* 16 eidem *om. T* [= *US*] 17 per nos *om. v* 18 nos et] et nos *v* deposuimus eos *iq* eos *om. T* [= *US*] 22 sc̄o *m* sc̄a *p* 23 lumen *T* [= *US*] 26 canonice *T* [= *US*] et *T* [= *US*] placite *T* 27 ut *T* et *C* [*cf. US*] 28 adsignatum *T* [= *US*] maxime *T* [= *US*] aduersus *C* 29 quidem actum] quæ acta sunt *T* [= *US*] acta essent *T* [= *US*] 30 autem *om. C* 31 congrua *T* suæ temeritati [temeritatis *v*] *Cq* sua temeritate *pi* 33 petimus *T* [= *US*] 34 quidem *om. T* [= *US*] ea quæ *om. T* [= *US*] præsumptam *p* 35 sunt *om. T* [= *US*] uocatus *iq* et *om. T* [= *US*] 36 iustissimam et legitimam *v* iustam *T* [= *US*] canonum *T* [= *US*] sustinuit *p* sustineat *iq*

16 Memnon episcopus || Ephesi || dixit: Inregularis sententia || reuerentissimi || episcopi Iohannis Antiocheni et eorum qui simul cum eo, facile numerabiles, sunt, in quibus || iuueniliter || et contra leges ecclesiasticas excessit, uestræ sanctitati manifestata est. unde et nos quæ ab illo præsumpta sunt contra nos, per libellos docuimus uestram sanctitatem, et || regulariter || moti uocastis per sanctissimos episcopos adesse his quæ ab eo contra leges ecclesiasticas, magis autem contra consequentiam ecclesiasticam commissa sunt, et || satisfacere || in quibus contra canones temere egit. sed fragili conscientia usus, euocatus noluit obœdire. pro hac causa sanctam et uniuersalem uestram || rogauimus || synodum, illa quidem quæ ab illo iniuste acta sunt et || ab his || qui cum eo, facile numerabiles, sunt, || et || e quibus quidam || quidem || hæretici existunt, quidam autem nec ciuitates habent et hi multis causis obnoxii sunt, irrita per se ipsa et infirma existentia, quia ad iniuriam disciplinæ canonum sunt præsumpta, dissoluere etiam per sententiam sancti uniuersalisque concilii et nostram || portantes || perseuerantiam circa orthodoxam fidem, quam a sanctis patribus || accepimus ||, definire contra illos || quod placuerit ||.

17 Sancta synodus dixit: Nullam firmitatem nec consequentiam habere quæ acta sunt, in omnibus || irregulariter || Iohanne moto, ex gestis manifestatur. utique enim si confideret, conuocatus a sancta synodo adesset his quæ ab ipso || iuueniliter acta || sunt, si quam || forte || rationabilem consequentiam habuissent gesta. unde || hæc quidem quæ nec || a principio ualida neque regulari || sint || facta ratione, sancta synodus infirma esse constituit, || nulli || eorum qui iniuriam pertulerunt, præiudicium inferre || ualentia ||. || quod autem consequens est || et quod ad se pertinet, || faciens sanctissima || synodus, quæ hodierno die acta sunt, || referet || ad notitiam piissimorum et Christo amabilium principum, ut || nihil ignoretur eorum || quæ temere ad iniuriam sanctæ synodi || a Iohanne || præsumpta sunt, reuerentissimus autem episcopus Iohannes et tertia uocatione || conuocatus || si non occurrerit, statim secundum regulas in eo sancta et uniuersalis synodus decernet.

18 Post consulatum dominorum nostrorum Flauii Theodosii tertio decimo et
d. 17. in. Iul. Flauii Valentiniani tertio $\overline{pp}$ augustorum XVI Kl. Aug.
a. 431 sancta synodo || religiosissimorum || episcoporum residente in ipsa ecclesia quæ uocatur Maria

19 Cyrillus episcopus Alexandriæ dixit: Die superiore uestra sanctitate hic consedente, præsentibus autem et legatis qui a magna Roma transmissi sunt, siue uicem

---

C [= *vm*]. *T* [= *piq*]

1 Ephesi *om. p* [= *US*] inregulari *C* reuerentissimi *om. T* [= *US*] 3 nouiter *T* [= *US*] 5 libenter *T* [= *US*] 7 satisfaceret *T* 9 rogamus *T* 10 ab his *om. T* [= *US*] et² *om. T* [= *US*] e *p* [= *US*] ex *Ciq* quidem *om. T* [= *US*] 12 et infirma *om. C* qui *m* quæ *v* disciplina et canonum *m* canonum et disciplinæ *v* 13 sancti *om. C* uniuersalis *v* 14 probantes *T* [= *US*] 14/15 suscepimus *T* [= *US*] 15 quæ uidentur *T* [= *US*] 17 inordinate *T* [= *US*] manifestatur *iq* [= *US*] manifestantur *Cp* 18 sic *p* $\overline{sco}$ *p* 18/19 innouata *T* [= *US*] 19 forte *om. T* [= *US*] 20 hæc — nec] nec hæc quidem *T* [= *US*] regularia *C, corr. m* sint *om. T* [= *US*] 21 dum nulli *T* [= *US*] 22 uolens *v* possint *T* quod — est] consequentia [consequenti *p*] autem *T* [= *US*] faciat *p* [= *US*] faciet *iq* 23 $\overline{sca}$ *T* [= *US*] referet *iq* referret *C* referat *p* [= *US*] 24 ut *pq* et *Ci* nullatenus ignorent *T* [= *US*] eorum *om. T* [= *US*] 25 a Iohanne *om.* [= *US*] 26 uocatus *T* 27 eum *iq* decernet *viq* [= *US*] decerneret *mp* *subs.* explicit actio III incip quarta *v* 28 consolatu *p* 29 ualentiniano *p* kāl agustarum 30 uenerabilium *T* [= *US*] 32/33 considente *Ciq* 33 uice *p*

agentibus sanctissimi et || religiosissimi || episcopi Cælestini, libellos optulimus tam ego quam || religiosissimus || episcopus Memnon huius Ephesi metropolitanæ urbis, petentes || in || hanc sanctam et uniuersalem synodum uocari Iohannem Antiochenum et qui cum eo contra nos iniuriam conposuerunt et || qui || depositionis nomine uti præsumpserunt, ut præsentes satisfacerent et || suis fauerent ineffrenatis locutionibus uel iniquissimis conatibus ||. omnia autem consequenter et regulariter agens uestra || religiositas || prima et secunda uocatione uocauit eos, uenerabiles || et deoamantissimos || dirigens episcopos secundum || quod et fides eorum quæ gesta sunt monumentorum continet ||. illi autem || dum || his quæ ab ipsis præsumpta || sunt ||, rationem aptare non possunt nec quidem satisfactionis || modos inuenire || (alioquin || festinassent mox || ad hanc sanctam et magnam synodum quæ || egerunt, asserturi ||), rem fecerunt turpem et tumultuosam et uulgo dignam. || dum enim oporteret ||, si || uellent || huic magnæ synodo aliquid manifestare, uenire magis cum disciplina et cum digna || Christianis || honestate et dicere quæ conuenit, et audire, dum utique nullus eos a talibus prohiberet (neque enim steterunt milites ante sanctam synodum, sicut ante domos in quibus sunt), chartulam componentes || pertinacia || simul et ignorantia plenam || publice || proposuerunt, uniuersam in tumultum, magis autem ad reprehensionem || maliuolentiæ || suæ excitantes ciuitatem. si igitur hæc egerunt, ut contristaremur uidentes dehonestatam opinionem fratrum et derisam ab omnibus, || sufficienter || contristati sumus; hoc enim agentes crebro derisi sunt. si || autem uere ||, sicut in proposita ab his charta continetur, tamquam principes nos sectæ Apollinarii factos aut quæ ille sapuit, nos sapuisse ubicumque conuincere possunt, et nunc || ueniant, conuincant, ostendant || nos hæreticos, si possunt, et non || solis uerbis || uanis iniurient, considerantes diuinam indignationem. dixit enim alicubi deus omnium iudex quia testis mendax non erit impunitus, et per uocem beati Dauid: Prou. 21, 28 sedens || aduersus || fratrem tuum detrahebas. Ps. 49, 20 nos enim nec ea quæ sunt Apollinarii, sapuimus alicubi neque Arrii neque Eunomii, sed a parua ætate sacras litteras didicimus et in manibus patrum educati sumus orthodoxorum et sanctorum, anathematizamus autem et Apollinarem et Arrium et Eunomium et Macedonium Sabellium Photinum Paulum et Manichæos, et aliam || uero || omnem hæresem, insuper autem || et || nouarum blasphemiarum inuentorem Nestorium et qui his communicant et similiter sapiunt, et qui sapiunt quæ Cælestii siue Pelagii sunt, || nos || numquam quæ illorum sunt, alicubi || sapientes || nec modo per pænitentiam uolentes

---

C [= *vm*], *T* [= *piq*]

1 reuerentissimi *T* [= *US*] 2 reuerentissimus *T* [= *US*] 3 in *om.* *T* 4 qui[2] *C* qui quasi *p* [= *US*] quasi *iq* 5 suis — locutionibus] suo sine [suos in *p*] claustris ori *T* [*cf. US*] 5/6 uel — conatibus] aut iniustis conatibus adessent *T* [= *US*] 6 autem *om.* *C* 7 reuerentia *T* [= *US*] 7/8 et deoamantissimos *om.* *T* [= *US*] 8/9 quod — continet] fidem quæ in his gestis continetur *T* [= *US*] 9 dum *om.* *T* [= *US*] sunt dum *T* [= *US*] 10 modum *T* [= *US*] inueniunt *T* 11 festinarent *T* [*cf. US*] mox *om.* *T* [= *US*] egerant *p* [= *US*] defensuri *T* [= *US*] 12 oportuerat enim *T* [= *US*] 13 uoluissent *T* [= *US*] 14 $\overline{\text{x}}$piani *T* 16 insolentia *T* [= *US*] 17 et [quam et *iq*] puplice *T* [= *US*] posuerunt *C* uniuersa $v^{corr}p$ 18 inconsiderationis *T* [= *US*] 20 sufficienter nimis *T* [= *US*] 20/21 si autem uere *C* siue *p* si uero *iq* [= *US*] 21 cartula *iq* 21/22 apollinaris *iq* [= *US*] 22 ubique *C* 23 ueniant [conueniant *m*] conuincant *C* percellant redarguant *T* ostendant *m* et ostendant *vT* [= *US*] 23/24 solis uerbis *C* uerbis perperam *T* [= *US*] 26 contra *T* [= *US*] 27 apollinaris *T* arii *p* 28 et[1] *om.* *p* 29 arium *p* 30 et sabellium et *C* uero *om.* *T* [= *US*] 31 et[1] *om.* *T* [= *US*] 32 et qui sapiunt *om.* *m* nobis *T* [= *US*] 33 sapientibus *T* [= *US*]

recta sapere || peruenientes ||, sed, sicut prædixi, enutriti rectis et apostolicis ecclesiæ dogmatibus. quoniam autem decet eos qui semel ad sacerdotium || ordinati || sunt, ueraces apparere et illa dicere quæ sciunt ita se habere, et nunc rogamus sanctam hanc et magnam synodum euocare regulariter tam ipsum religiosissimum Iohannem Antiochenum quam qui cum eo apud nos calumniam construxerunt. consequens enim est et necessarium || præsentes || aut hæreticos nos demonstrare et || ea quæ sunt || Apollinarii, sicut dicunt, sapientes aut uenire recusantes et conuincere neglegentes || ex || hoc ipso culpari, maxime quia, sicut iterum in proposita ab ipsis charta scriptum est, frigidas et friuolas calumnias ad aures piissimorum principum pertulerunt decet autem uestram || maxime || sanctitatem plurimas curas habere || ne subripiatur ab aliquo piis auribus principum ||, scientem quod dictum est a sancta scriptura:
Prou. 24, 22 nullam mendacium ex lingua regi dicatur, et nullum mendacium ex ore eius procedat.

20 Sancta synodus dixit: Recta est et nunc petitio reuerentissimorum et sanctissimorum episcoporum Cyrilli Alexandriæ et Memnonis Ephesi unde || et || hodierno die euntes reuerentissimi episcopi Danihel et Commodus et Timotheus cum anagnostico ammoneant reuerentissimum Iohannem Antiochenum episcopum ut ueniens simul cum his qui incusati sunt cum eo, satisfaciant pro his quæ incusantur.

21 Et euntibus reuerentissimis episcopis Danihele Coloniæ, Commodo Tripolis Lydiæ et Timotheo || termarum || Hellisponti cum Musonio notario cum anagnostico sic habente

Quoniam pacifice ea quæ canonum sunt, facere uult sancta synodus, secunda uocatione uocauit reuerentiam tuam et non obœdisti, ut aut astrueres ea per quæ iniuriam intulisti, aut corrigeres, huius rei gratia tantisper sancta synodus nihil episcopale agere te concedit ex propria sententia neque alicui qui tecum est. si autem || non huic tertiæ uocationi obœdiens || adfueris, quæ uidentur canonibus, circa uos definientur

22 et cum redissent, Danihel episcopus || Coloniæ || dixit: Profecti sumus quo præcepit uestra || religiositas ||, id est ad domum || religiosissimi || episcopi Iohannis et longius quidem de || subiugalibus || descendimus, cum multis autem precibus mandauimus clericis quia uenimus directi a || uestra || sancta synodo. inuenimus autem ibi stantem Asphalium presbyterum, qui quidem est Antiochenæ ecclesiæ, defendit autem Constantinopolim res eiusdem ecclesiæ || ipse || nos prope domum adduxit, in qua commanet || religiosissimus || episcopus Iohannes, et nobiscum prohibuit impetentes. militibus autem gratias agimus, quoniam enim agnouerunt per

---

C [= *vm*], *T* [= *piq*]

1 peruenimus *T* [= *US*] sed et *nip* 2 destinati *T* [= *US*] 4 hanc *om* *C* 4/5 iohannem antiocenum religiosissimum *C* 6 præsumentes *T* 6/7 ea — apollinarii *C* apollinarii *p* [*cf. US*] quæ appollinaris sunt *iq* 8 ex *om* *T* cartula *iq* 10 maxime *om* *T* [= *US*] 10/11 ne surripiatur [subripiantur *m*] — principum *C* nullis falsitatibus aures piissimas uentilari *T* [= *US*] 12 regis *v* 13 procedet *C* 15 et² *om* *T* [= *US*] 19 colone *p* [= *US*] 20 termarum *C* [ΤΕΡΜΩΝ *pro* ΓΕΡΜΩΝ, *cf US*] *om* *T* ellisponti *C* [*cf US*] helesponti *T* 24 corrigeres *q* corrigens *i* [= *US*] corriges *pC* 25 concedet *C* 26 non — obœdiens] hanc tertiam uocationem audiens non *T* [= *US*] 28 Coloniæ *om* *T* [= *US*] 29 reuerentia *T* [= *US*] reuerentissimi *T* [= *US*] 30 iumentis *T* [= *US*] 31 uestra *om* *T* [= *US*] 33 descendit *m* cui descendit *v* constantinopoli *iq* [= *US*] hic *T* [= *US*] 34 reuerentissimus *T* [= *US*] 35 enim *om* *C*

omnia || religiosissimum || episcopum Commodum eo quod in urbe eius constituti sunt, compresserunt omnes qui contra nos impetum faciebant clericos. || nuntiantibus || autem Asphalio et aliis clericis descendit ad nos archidiaconus (nomen quidem eius nescimus; est autem inberbis homo, pallidus, parui corporis), || ferens || chartam, ||quam offerens || nobis dicebat quia sancta synodus uobis transmisit, ut hoc suscipiatis. diximus autem: nos mandati sumus dicere quæ a sancta synodo dicta sunt, non autem suscipere scripturam. neque enim nos chartam attulimus neque suscipimus chartam, mandatum autem pacificum detulimus. rogat || enim || sancta synodus consedere || domnum || Iohannem et occurrere ad || synodum ||. respondit nobis archidiaconus: ergo expectate ut nuntiem ista episcopo. reuersus est et obtulit nobis iterum ipsam chartam, dicens hoc: neque uos mittatis ad nos neque nos ad uos mittimus. præceptum enim expectamus a principe, quia semel ibi quæ nobis uisa sunt, rettulimus. nobis autem dicentibus: audite ergo || et || uerba || synodi ||, exiliit dicens: non suscepistis chartam, non audio uerba synodi. hæc || quidem || ita sunt; deducenti autem nos Asphalio et Alexandro presbyteris diximus hæc quia sancta synodus uiscera pacis et caritatis et bonitatis ostendit circa || domnum || Iohannem; || et || maxime autem quia || secundo || uocatus uenire || noluit ||, iudicauit eum nihil sacerdotale agere; tertia autem uocatione rogat eum conuenire, ne cogatur canonicum contra eum aliquid proferre.

23 Commodus episcopus Tripolis Lydiæ prouinciæ dixit: Consona prædictis a || religiosissimo et sanctissimo || episcopo Danihele et nos et uidimus et deponimus.

24 Timotheus episcopus termæ Hellisponti dixit: Consona prædictis a reuerentissimo et sanctissimo episcopo Danihele et nos || et || uidimus et deponimus.

25 Sancta synodus dixit: Recte et nunc ammonitio facta est a || religiosissimis || episcopis Danihele et Commodo et Timotheo, et causam asserentibus pro qua directi fuissent, et ad sacerdotum notitiam || referentibus ||, ut nullatenus ignoraret reuerentissimus episcopus Iohannes ex his quæ ei mandata sunt, et ut nullo uti possit consilio excusationis ad ignorantiam pertinentis.

26 Cyrillus episcopus || Alexandriæ || dixit: Quia præsto sum et nunc expetens rationem cum reuerentissimo episcopo Memnone de his quæ in nobis commisit contra sanctiones ecclesiasticas et contra omnem rationem reuerentissimus Antiochenus Iohannes, sancta uestra synodus peruidet, et dubium non est quia si nos timeremus ab his conuinci, non hac fiducia fuissemus usi, ut rogaremus tertia hac uocatione inuitari prædictum uenire et uti quibus uellet contra nos uerbis. quoniam autem || dilationes || confingit uarias atque alias ex aliis occasiones adinueniens (qui enim Iob 11, 12

---

11. 12 *adfert Liberatus 6 p. 26*

C [= *vm*], *T* [= *piq*]

1 reuerentissimum *T* [= *US*] sint *p* 2 nuntiante *T* [= *US*] 4 autem] enim *C* imberbis *q* inbarbis *p* in uerbis *C* nubilis *i* et offerens *T* [= *US*] 5 quam offerens *om. T* [= *US*] uos *v* 8 enim *C* [= *US*] autem *T* 9 domnum] sanctum *T* [= *US*] sanctam synodum *T* [= *US*] 10 et reuersus *C* 13 et *om. T* [= *US*] scæ [sca *p*] synodi *T* [= *US*] 14 quidem *om. T* deducentibus *v* deducente *T* [= *US*] 15 alexandrio *C* 16 scum *T* [= *US*] et[3] *om. T* [= *US*] 17 secundo *om. T* noluerit *T* [= *US*] 18 rogauit *C* 21 religiosissimo et scissimo *m* reuerentissimo *vT* [= *US*] 22/23 *om. v* 22 termæ *T*, *cf. p. 106, 20 om. m* 23 et sanctissimo *om. miq* et[3] *om. pi* [= *US*] 24 reuerentissimis *T* [= *US*] 26 referentes *p* [= *US*] ignoraret et *p om. q* 29 Alexandriæ *om. T* [= *US*] et *om. p* 30 ratione *p* 34 inuitare *C* 35 differendo *T* [= *US*]

capitur, natat uerbis, sicut scriptura ait), consequens est sanctam hanc et uniuersalem synodum ea quæ ecclesiasticis legibus uidentur, || respondere ||.

28 Sancta synodus dixit: Oportebat quidem regulariter motam hanc synodum propter iniurias quæ contra sanctissimum et || deoamantissimum || archiepiscopum Cyrillum et || deoamantissimum et sanctissimum || coepiscopum Memnonem factæ sunt a reuerentissimo || episcopo Antiochenæ || Iohanne et ab his qui cum eo sunt, post tertiam hanc uocationem a nobis factam, cui obtemperare nullatenus || passi sunt || nec occurrere ad concilium sanctæ synodi et manifestas causas adserere pro quibus contra constituta et canones ecclesiæ ad hanc irruerint || iuuenilitatem ||, dignam tanta || temeritate || contra eum et eos qui cum ipso sunt, proferre sententiam. quoniam autem episcopalis bonitatis operam esse putauimus patienter portare ea quæ facta sunt, interim quidem in præsenti, sicut iam dispositum est, alienus sit tam ipse Iohannes quam hi qui cum ipso facinus operati sunt

[2] Iohannes Damasci
[3] Alexander Apamiæ
[4] Dexianus Seleuciæ
[5] Alexander Hieraspoleos
[6] Himerius Nicomediæ
[7] Fritilas Heracliæ
[8] Helladius Tarsi
[9] || Maximianus || Anazarbi
[10] Dorotheus Marcianopolis
[11] Petrus Traianopoleos
[12] Paulus Emisæ
[13] Polychronius Heracliensis ciuitatis
[14] Eutherius Tyaneus
[15] Meletius Neocæsariæ
[16] Theodoritus || Cyrri ||
[17] Apringius Chalcidos
[18] Macarius || [maioris] || Laodiciæ || magnæ ||
[19] || Zosis Esbuntis ||
[20] Salustius Cory<ci> Ciliciæ
[21] Hesychius Castabalæ Ciliciæ
[22] Valentinus Multublacces
[23] Eustathius Parnasi
[24] Philippus Theodosianon
[25–28] Danihel Iulianus Cyrillus Olympius

C [= *vm*], *T* [= *piq*]

1 natat] narrat *m* 2 pronuntiare *T* [= *US*] 4 deo amabilem *T* [= *US*] 5 deoamantissimum et scissimum *C* reuerentissimum et [et *om. iq*] *T* [= *US*] epm *Ciq* 6 episcopo *om. T* [= *US*] antiocheno *T* [= *US*] 7/8 passus est *T* [= *US*] 8 adserere *C* [= *US*] adferere *p* afferre *iq* 9 irruerint *Cp* irruerit *iq* [= *US*] nouitatem *T* [= *US*] 10 arrogantia *T* 11 opera *C*

4 dexanianus *p* seuletie *C* 5 ierapoleos *iq* gerapoleos *m* 7 frictilas *C* 9 maximus *p* [= *US*] maximinus *iq* 10 marcinopolis *T* 12 emisiæ *pq* emesee *C* emesie *i* 15 neocesaree *Ciq* 16 theodocritus *v* cyri *T* 18 maioris *om. T* [= *US*] laudocie *C* laudicie v^{corr} magnæ *om. T* [= *US*] 19 zosus *T* [= *US*] esbuntis *m* exbuntis *v* [= *US*] rebuntis *T* 20 sallustius *m* curia *C* cyri *T* 21 castabule *C* 22 multublaces *C* mutublacces *T* 23 eustochius *T* parnachi *C*

[29] Diogenes
[30] Theophanius Philadelphius [pollios]
[31] Tarianus Augustæ
[32] Aurelius Irenopolis
[33] Musius Aradi
[34] Helladius Ptolomaidis

ab ecclesiastica communione, nullam habentes licentiam ut ex auctoritate sacerdotali possint alicui nocere aut prodesse, donec se ipsos reprehendentes suum confiteantur delictum, scientes quod si celeriter hoc non egerint, perfectam a canonibus contra se sententiam prouocabunt, manifesto et illo constituto quoniam nec illa quæ iam prius ab ipsis iniuste et contra canones in iniuriam || deoamantissimorum || et sanctissimorum episcoporum et præsidum ecclesiæ Cyrilli et Memnonis facta sunt, firmitatem aliquam habebunt secundum quæ iam prius et præterita die || interfata || sunt. referentur autem omnia quæ gesta sunt, || piis et Christo amicis || auribus || deoamantissimorum || principum, ut || et || diuinæ aures agnoscant quæ secuta sunt.

Iuuenalis episcopus Hierosolimorum suscripsi
Arcadius episcopus et legatus apostolicæ sedis suscripsi
Proiectus similiter
Philippus presbyter similiter
|| subscripserunt autem || et omnes reliqui

29 Exemplar relationis sancti concilii ad piissimos imperatores de Orientalibus, || hæc missa est per Auxentium magistrianum ||

Piissimis et a deo custoditis Theodosio et Valentiniano uictoribus et triumphatoribus semper augustis sancta synodus quæ per gratiam Christi et || nutu || uestræ potentiæ congregata in Ephesum metropolim. Quæ quidem imperata sunt sanctæ huic synodo a uestra serenitate, ad finem conuenientem perducta sunt et hoc notum uestræ pietati statuimus et apostolicam fidem, quam trecenti decem et octo in Nicæa congregati exposuerunt, manifestam uestræ || fecimus || pietati et contra eam sapientem Nestorium deposuimus tam a sacrificio sacerdotali quam a confidentia prædicandi suam impietatem. quoniam autem pauci quidam præcorruptam habentes uoluntatem de doctrina Nestorii, dum ei permanerent, et eos qui sub culpa positi erant, secum adsumpserunt, adiecto || eis || et reuerentissimo episcopo Iohanne Antiochiæ aut propter contentionem aut propter humanam amicitiam, et uniuersi triginta facti tantum, antequam satisfacerent pro quibus || unusquisque incusabatur || excessibus, se ipsos synodum appellauerunt, quasi uestra pietas duas synodos fieri iussisset, non unam, quæ deberet et fidem euangelicam confirmare et corrupta sapientes ab eccle-

---

C [= *vmi*], *T* [= *p*, *i* (*usque ad* 23 deposuimus), *q*]

[29] diogenis *mp* [30] philadelphius *T* philadelphus *C* pollios *T* [= *US*] pollis *C*, *est corruptela Græca ex* Ἰωνοπόλεως *sede Diogenis* [32] hirenopolis *p* hironopolis *iq* ieranopolis *v* geranopolis *m* [34] ptolemiadis *v* tholomiadis *m*

3 hoc non egerint celeriter *C* hoc celeriter non egerint v^{corr} 4 manifesta *C* 5 reuerentissimorum *T* [= *US*] 7 interfata *scripsi* interfacta *C* disposita *T* [= *US*] 8 referantur *iq* [= *US*] referuntur *p* piissimis et $\overline{\text{xp}}$ianissimis *T* [= *US*] 9 a deo custoditorum *T* [= *US*] et *om. T* [= *US*] 10. 11 subscripsit *C* 14 subscripserunt autem *om. T* 15 piissimos *om. iq* 16 hæc — magistrianum *om. T* [= *US*] 17 theudosio *p* 18 nutum *p* [= *US*] 19 congregata est *iq* [= *US*] epheso *viq* [= *S*] metropoli *viq* [= *US*] huius *p* 22 facimus *T* 26 ei *p* [= *US*] 28 unusquisque *om. T* incusabantur *T* [= *US*] 29 synodos] synodus *mp* 30 unum *p* et[1] *om. C*

siastico ministerio remouere, sed, ut diximus, supra dicti priusquam satisfacerent de quibus incusabantur, pauci se ipsos continentes et || adiutorem || suæ insolentiæ assumentes reuerentissimum episcopum Iohannem et ipsum metuentem pro tarditate || ultionem || subire, sicut didicimus per quorundam rumorem, ausi sunt extra omnem rectitudinem ecclesiasticam et extra canones contra sanctam synodum et contra caput congregatorum sanctissimorum episcoporum, || Cyrilli sanctissimi || dicimus || archiepiscopi || nec non et || religiosissimi episcopi Memnonis || proferre blasphemiam, sicuti putauerunt, iniuriam depositionis habentem, dum nullam accusationem ab aliquo suscepissent, nec accusatorem expectantes nec quidem uocantes aliquem ad iudicium, sed ante iudicium et inquisitionem hanc iniuriam scriptis euomentes ad uestram tranquillitatem perferre præsumpserunt quæ sic inrationabilia sunt, tamquam uestra pietas ignoret quia una synodus || uniuersi terrarum orbis || est et non ulterius dici possit synodus eorum qui sub culpa || ceciderunt || paucorum subuersione qui se ipsos propter timorem increpationis diuiserunt a sancta synodo; neque enim culpam reprehendentes iniuriam præsumpserunt, sed de quibus incusati erant, forsitan satisfactionem non habentes et se ipsos paucos uidentes et formidantes ne post redargutionem sententiam susciperent, processerunt in temeritatem et hoc putauerunt facere quod se sperauerunt sustinere conuictos; sed hoc uisum est nobis tamquam inrationabile contemnendum, quoniam autem usque ad uestram tranquillitatem perferre ausi sunt || omnino || inrationabilem suam insolentiam et quod contra leges et canones et omnem consequentiam ecclesiasticam ab ipsis actum est, mandare uestræ pietati præsumpserunt, non || iam || amplius dissimulauimus inrationabilem illorum impetum, sed iterum sequentes formam canonum conuocauimus reuerentissimum episcopum Iohannem, qui talia cum ceteris contra prædictos præsumpserat. neque enim illi confiderent ad tantam insolentiam peruenire sub culpa positi pauci, nisi || de || temeritate reueren-
31 tissimi episcopi Iohannis Antiocheni præsumerent. congregati igitur nos, libellis nobis oblatis a sanctissimo et deo || ualde || amabili reuerentissimo archiepiscopo Cyrillo et || deo amicissimo || coepiscopo Memnone, euocauimus prædictum episcopum Iohannem ut uel nunc diceret culpam pro qua ad tantam iniuriam progressus est contra primos sanctæ synodi, qui semel et secundo et ter euocatus ut causam diceret, aduenire || quidem || ad synodum non passus est, non habens rationabilem causam suæ præsumptionis, militibus autem et armis circumdans suam domum, neque missos a sancta synodo sanctissimos episcopos suscepit nec competenti responso dignam iudicauit
32 congregatam sanctissimam synodum. unde cognoscentes non confidere illum suis satisfactionibus, ab ipsis quidem superflue et uacue per garrulitatem facta et contra omnem consequentiam || scripta canonum || tam contra sanctissimum archiepiscopum Cyrillum quam contra reuerentissimum coepiscopum || nostrum || Memnonem irrita et || cassa || omnibus modis esse decreuimus. iudicium enim quod || secum || nihil

---

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

2 paucos *v* auditorem *T* 4 reatum *T* [= *US*] 6 cyrillum *T* [= *US*] sanctissimi *om. T* [= *US*] 6/7 archiepm̄ *T* [= *US*] 7 reuerentissimum epm̄ memnonem *T* [= *US*] 8 sicut *C* dispositionis *p* 12 uniuersi — orbis] uniuersitatis *T* [= *US*] 13 reciderunt *T* [= *US*] 16 habentem *p* 18 conuinctos sustinere *m* 20 omnino *om. T* [= *US*] 22 non *om. p* iam *om. T* [= *US*] 24 præsumpserit *p* præsumpserunt *C* 25 pauci *om. C* de temerate *m* temerate de *v* temeritate *p* [= *US*] temeritatem *q* 25/26 r̄uo epo̅ iohē antioceno *v* 26 congregatis *C* 27 ualde *om. T* [= *US*] 28 uenerabili [uenerabile *p*] *T* [= *US*] 29 esset *q* 31 quidem *om. T* [= *US*] 32 missus *p* 33 s̄cissimus *p* 35 factam *C* 36 scripta [et scripta *v*^{corr}] canonum *C* canonum et scripta *T* [*cf. US*] 37 nostrum *om. T* [= *US*] 38 cassata *T* secum *C* [= *US*] rectum *p om. q*

habet canonicum neque iustum, nihil aliud habet quam maledictum. sic igitur inregulariter tam ipsum quam qui cum eo fuerunt, agentes et extra || omnem || consequentiam ecclesiasticam, extra communionem tantisper esse decreuimus, compescentes eorum inrationabilem petulantiam, donec uenientes de his quæ temerarie
88 commiserunt, satisfaciant sanctæ synodo. quæ igitur constituta sunt, necessario ad uestram pietatem rettulimus, supplicantes ut neque synodus iudicetur || coeuersio || eorum qui sub culpa facti sunt, quia et antea in sancta et magna synodo trecentorum decem et octo in Nicæa congregatorum quidam sic discesserunt ab illa magna synodo metuentes eius sententiam et nec || illi iudicati sunt synodus || a magno et || sanctæ || memoriæ imperatore Constantino, sed || iussi sunt || pœnam persoluere, quoniam || semet ipsos abscidentes || illorum sanctorum episcoporum consonantiam respuerunt, mala, sicut isti, et illi conscientia usi. illicitum || est enim || synodo ducentorum decem et octo episcoporum, quibus || et || cuncta multitudo Occidentis sanctorum episcoporum consensit et per eos reliqua turba orbis terrarum, repugnare triginta solos, e quibus quidam olim damnati sunt, aliquanti autem Cælestii malæ sectæ sunt, aliquanti uero || et || anathemati subditi || tamquam ea quæ sunt Nestorii sapientes ||. sed iubete quæ ab uniuersali || et sancta || synodo ad continentiam pietatis definita sunt contra Nestorium et contra impium eius dogma, suam habere firmitatem corroborata nutu et consensu uestræ pietatis.

Iuuenalis episcopus Hierosolymorum rettuli

Arcadius || episcopus et loci seruator atque **legatus apostolicæ sedis rettuli** ||

Proiectus similiter

Philippus presbyter similiter

et omnes reliqui subscripserunt.

EXEMPLAR SACRORVM QVÆ DIRECTA SVNT PER IOHANNEM COMITEM || LARGITIONVM || SANCTO CONCILIO

40 1 || Imperatores Cæsares Theodosius et Valentinianus uictores triumphatores maximi semper uenerandi aug̃ || Cælestino[1] Rufo[2] Augustino[3] Theodoto[4] Alexandro[5] Acacio[6] Tranquillino[7] Valentino[8] Iconio[9] Iohanni[10] Acacio[11] Vrso[12] Firmo[13] Himerio[14] Dexiano[15] Veriniano[16] Palladio[17] Asterio[18] Iuuenali[19] Flauiano[20] Helladio[21] Rabbulo[22] Alexandro || alio ||[23] Maximo[24] Fritilæ[25] Perigeni[26] Cyro[27] Iohanni alteri[28]

---

40 *Græce extat in V 93 S 66 A 44*

C [= *vm*], *T* [= *pq*], *S* [= *wr, inde a* 25]

2 omnem *om. T* [= *US*] 3 extra] et extra *m* 4 irrationabilem eorum *v* 6 coeuersio *m* coeuersione *v* cœtus *T* [= *US*] 9 et *om. q* nec *om. p* illos iudicatos esse *T* [*cf. US*] synodus a magno *m* a magna synodo *v* synodum a magno *T* [= *US*] diuæ *T* [= *US*] 10 iussos *T* [*cf. US*] 11 semet — abscidentes] desistentes *T* [= *US*] sanctorum *om. v* 12 sicut et *C* enim est *p* [= *US*] synodum *m* trecentorum *q* 13 et[2] *om. T* [= *US*] 14 solus *p* 15 cælestio *p* male secte [malam sectam *v*] secuti *C* 16 et *om. T* [= *US*] tamquam — sapientes] propter quod nestorium sint secuti *T* [= *US*] 17 et sancta *om. T* [= *US*] 18 corroboratam *v* 21 episcopus — rettuli] similiter *T* 25 sacrorum] sacræ imperialis maiestatis *q* 25/26 sunt — concilio] ad sanctum concilium *q* 25 largitionum *C* sacrarum *p* sacrorum *S* 26 concilio *pSΓ* concilio et uniuersali ephesenorum *C* 27/28 Imperatores — aug̃ *om. TSΓ* 28—p. 112, 4 *ordo exemplaris Græci seruatus est in TS, ita confusus in C*: 1. 3. 5. 8. 6. 15. 18. 21. 23. 25. 28. 30. 33. 36. 39. 41. sabbatio. 46. 49. 52. 2. 10. 4. 11. 7. 9. iohanni alio. 12. 13. 14. 16. 17. 19. 20. 22. 24. 26. 27. 29. 31. 32. 34. 35. 37. 38. 40. 42. 43. 44. 45. 47. 48. 50. 51 [1] cælestinus *S* [8] Valentino] ualeriano *C* [14] hiemerio *p* [15] deciano *m* [22] rabbolo *p* rabolo *q* rabbalo *r* [23] alio *om. TS* [25] frizilæ *C* [26] perigeno *v* [28] alteri *mTr* altero *w om. v*

Eutherio[29] Hellanico[30] Bosforio[31] Cyro alteri[32] Venantio[33] Petro[34] Dynato[35] Dorotheo[36] Antiocho[37] Dalmatio[38] Eusebio[39] Seleuco[40] Eleusio[41] Eulogio[42] Sappido[43] Timotheo[44] Pio[45] Troilo[46] Erreniano[47] Monimo[48] Olympio[49] Theophilo[50] Iuliano[51]
2 Basilio[52] et reliquis reuerentissimis episcopis. Quantum circa pietatem et progenitorum fidem zelum habeamus, ex plurimis præcedentibus arbitramur aperte monstrari, maxime uero etiam ex euocatione nuper facta || sanctissimæ uestræ synodi || hoc manifestum omnibus in uniuerso orbe terrarum esse credidimus. || nec || enim ad modicum, incumbente quadam dubitatione, distulimus ne celeriter eius solutio sequeretur, sed festinanter conuenire sanctitatem uestram || scribendo || præcepimus, et nequaquam æstimantes pro pietate laborem sanctitati uestræ onerosum fore, leuigauimus tamen imperiali prouidentia huius difficultatem oportunitate temporis atque loci. Ephesiorum namque decreuimus ciuitatem et a terra et a mari uenientibus accessibilem et omnibus suis et superuenientibus fructibus utilitatem illic commorantibus cum ubertate præbentem, quatenus pia nostræ tranquillitatis intentio ac || sanctissimæ || uestræ || synodi || et concurreret et ad effectum facile perueniret.
3 unde etiam nunc insinuatam a uestra sanctitate Nestorii et Cyrilli et Memnonis damnationem suscepimus; alia uero quæ || a uobis || gesta sunt, reprehendimus, Christianam fidem rectitudinemque custodientes quam ex patribus progenitoribusque percepimus et quam sanctissima synodus sub diuæ memoiræ Constantino facta concorditer roborauit. curet igitur unusquisque sanctissimi uestri collegii, soluta omni dubitatione et abscisis scandalis, cum pace et concordia || generali || ad propria remeare.
4 Vt autem sanctitas uestra non solum ex nostræ pietatis litteris inuitata ad unanimitatem et uniuersalis pii dogmatis pacem respiciat, etiam litteras sanctissimi episcopi Beroeæ Acacii hoc || suadentis relegentes || direximus, qui sanctissimo uestro collegio adici propter longam senectutem non ualens per ea quæ scripsit, || suæ beatitudini || decentia et orthodoxæ religioni profutura exposuit, quæ quales sint, ipsius epistulæ lectio declarabit. cognoscat tamen uestra || sanctitas || quia magnificentissimum et gloriosissimum comitem sacrorum Iohannem hac causa direximus, ut ipse sciens circa fidem nostræ diuinitatis intentionem, quæ perspexerit utilia, faciat.

EXEMPLAR RELATIONIS SANCTI CONCILII AD SACRA RELECTA A MAGNIFICENTISSIMO COMITE SACRORVM IOHANNE

41 1 Piissimis et Christoamantissimis Theodosio et Valentiniano uictoribus || triumphatoribus || semper augustis sancta et uniuersalis synodus quæ || per gratiam || Christi

16—19 *ex uersione T adfert Liberatus 6 p. 26*

41 *Græce extat in V 94 S 67 A 47*
C [= vm], T [= pq], S [= wr]
36 *om. T* 40 seleuco *v* seuleuco *S* seleucio *mT* 43 sapido *Cq* 47 erreniano *T* errenniano *S* eraniano *C* 48 menio *C* 5 arbitramus *C* 6 scissimi urī concilii *TS* 7 credimus *Cw, corr. w* non *TS* 9 scribendo *scripsi* scribendi *C om. TS* præcepimus *qr* præcipimus *Cpw* 10 pro pietate [pietatatem *m*] *Cw* proprietate *Tw*^{corr} proprietati *r* 11 difficultate *m* difficultate et *v* 13 et[2] *om. v* fructibus *S* fluctibus *C* fratribus *T* 15 ac *T* hac *S* a *C* scissime *m* scissima *v* scitatis *TS* urā *v* synodi *m* synodo *v* concilii *TS* 16/17 damnatione *mS* 17 apud uos *TSLiber. cf. Γ* 19 diuæ *TS* die beatæ *C* 20 curate *C* unus quis *pw* 21 obscisis *w* generali *om. TS* a *w* 24 beroæ *CS* suadentes *TS* relegentes *om. T* quia *S* 25/26 sua beatitudine *pS* suam beatitudinem *q* 26 decedentia *CS* 27 beatitudo *TS* 29 faciet *pS*
30/31 ad — Iohanne] ad sacram Imperialem *q* 30 relicta *mpw, corr. w* 32/33 et triumphatoribus *TS* 33 per gratiam *CS* gratia *T*

et nutu uestræ potestatis congregata est in Ephesiorum metropolim. Christo amabile quidem uestrum imperium, piissimi principes, ab infantia zelum circa fidem et regulas demonstrauit, qua gratia || et || ex uniuerso orbe terrarum episcopos Ephesiorum apprehendere ciuitatem pia sanctione præcepit; nunc autem nobis relectæ litteræ uestræ tranquillitatis per magnificentissimum et gloriosissimum comitem Iohannem non paruum nobis fecerunt tumultum, declarantes seductionem quandam atque mendacium
2 ueraces uestras aures inquietare. tamquam enim a nobis relationem suscipiens uestra potentia damnationem habentem sanctissimi et deoamantissimi archiepiscopi Cyrilli et sanctissimi ac deoamantissimi coepiscopi Memnonis, sic per litteras declarauit. unde nequaquam ualere mendacium apud uestræ Christianitatis imperium orantes ac festinantes, uestræ referre tranquillitati præsumpsimus quia uniuersale concilium, quod omnem quidem Occidentem cum maxima uestra Roma et apostolica sede secum residentem habet omnemque Africam et cunctum Illyricum, non fecit damnationem prædictorum sanctissimorum et || deoamantissimorum || episcoporum neque rettulit, sed || et || magis uiros istos pro zelo orthodoxæ fidei ammiratur, eos plurimum faciens et apud homines laudans et apud dominum Christum coronis dignos existimans, solum uero nefandæ hæresis hominicolarum prædicatorem Nestorium damnantes rettulimus
3 Christo amabili uestro imperio. illud quoque nos non modice contristauit, quod ex subreptione factum apparet, ut recedentes ab uniuersali concilio qui circa Iohannem Antiochenum sunt et qui cum eis Cælestiani atque damnati, nostris nominibus miscerentur et una ad nos et ad illos sacra dirigeretur, de quibus dudum quidem et olim manifesta uestræ pietati fecimus quomodo quidem a nobis recesserint; quomodo autem ad iniuriam quæ contra nostros præsules fit, agentes et regulas conculcare præsumpserint et || ipsos || excommunicatos || ab || omni uniuersali concilio per temeritatem contra nos perpetratam semet ipsos effecerint et quomodo euocati ad increpationem nequaquam obœdire sint passi et quoniam omnino propter hoc excommunicati et sine operatione ab uniuersali concilio facti sunt, hæc etiam nunc insinuantes uestro Christo amabili principatui suggerimus quia propter hanc eorum absurditatem et propter damnati Nestorii eorum nunc usque certamina nequaquam ad communionem suscipere passi sumus, neque damnationi Nestorii suscribere patientes, sed etiam quæ illius sunt, aperte sapientes, subiacentes autem regulis et propter indisciplinatum eorum contra nostros præsules conamen et eo quod mentiri et subripere præsumpserunt uestræ pietatis auditibus, et supplicamus deo consecrato uestro imperio sanctissimos quidem et deoamantissimos episcopos Cyrillum et Memnonem reddi sancto concilio nequaquam a regulis condemnatos, fidem uero inmutilatam seruari, quæ etiam uestræ a sancto spiritu inscripta est animæ et a progenitoribus uobis contradita et in his quæ a nobis dudum relata sunt monumentis contra Nestorium gestis ualde noscitur declarata, proposita quippe fide sanctissimorum patrum in Nicæa conuenientium trecentorum decem et octo, cum omnis actio eius sufficiat arguere quidem aduersariorum impietatem
4 et ostendere orthodoxam fidem, quam hactenus custodire per omnia studuistis. si

40 sq. not ipsos petisse audientiam imperatoris C^{mg}

C [= *vm*], T [= *pq*], S [= *wr*]
1 pietatis C metropoli *vqr* 2 quidem *om. v* 3 et *om. TS* 4 relictæ *Cw, corr. w* 11 quia ab *w* 14 deo amabilium *TS* et *om. TS* 16 laudans] ἐπαινῶν *pro* ἐπαίνων 17 hominicularum *C* praedicatorum *w* 20 cælestini *S* 21 et ad nos et *m* 24 ipsos *om. TS* ab *om. pS* omni *om. C* 25 ipsum *w* affecerint *p* fecerint *q* 26 et[2] *om. S* 27 $\overline{\text{xpo}}$ $\overline{\text{uro}}$ *v* 28 suggeremus *w* qua *v* et *om. v* 29 et eorum *v* 30/31 sed — sapientes *om. m* 31 regulis autem *p* 35 seruare *C* 36 et[1] *om. C*

ucro placet uestræ potentiæ ad suptiliter agnoscendum quæ inter nos et eos qui se absciderunt, gesta sunt, uestro apici supplicamus ad sanctum concilium destinare quantoscumque approbauerit uestra potentia, quatenus etiam || in præsentia || de omnibus Christo amabili uestro imperio satisfiat.

EXEMPLAR EPISTVLÆ CYRILLI ARCHIEPISCOPI ALEXANDRIÆ SCRIPTÆ AD CLERVM CONSTANTINOPOLITANVM

42 Turbatum nimis est sanctum concilium audiens quia non omnia recte rettulit magnificentissimus et gloriosissimus comes Iohannes, ut cogitarent qui illic sunt, etiam de exilio contra nos, tamquam sanctum concilium suscepisset inregularem nefandamque factam damnationem a Iohanne et qui cum eo sunt hæreticis. ecce igitur et altera facta || est suggestio || a || sancta || synodo docens quia et contristata est in litteris principis et quia non || suscepimus || trium damnationes, et præcipue infirma esse quidem quæ ab illis impie et nefande sunt gesta, || firmari || uero potius quæ a nobis sunt. docuerunt enim et per primam relationem quia infirma quidem quæ ab illis inregulariter sunt gesta, fecerunt, communicatores autem nos et coepiscopos habent et quia nequaquam recedunt ab huiusmodi uoluntate. et cum || multa milia || fecisset memoratus magnificentissimus uir ut ueniret ad communionem Iohannes et qui cum eo sunt, sancti concilii, usque hodie neque audire uoluerunt huiusmodi uocem, sed insistunt quidem omnes dicentes quia inpossibile est nos ad hoc uenire nisi et quod ab eis inregulariter gestum est, destruatur et succumbant concilio utpote delinquentes, anathematizent autem Nestorium et eius || dogmata in || scripto; et in his omnis intentio est concilii. frustratus autem hac causa memoratus magnificentissimus uir cogitauit et hoc et exigebat concilium expositionem fidei ex scripto dare sibi, ut et illos faceret consentire atque subscribere et ascenderet dicens quia coniunxi eos ad amicitias, humanas tristitias habentes ad inuicem. hoc intellegens sanctum concilium denuo surrexit, omnino dicens quia non facimus nobis ipsis iniurias; non enim uelut hæretici uocati sumus, sed uenimus fidem negatam statuere; quam etiam constituimus, et non eget imperator nunc discere fidem, sciens eam et in ea baptizatus. non profuit igitur neque hoc Orientalibus. illud quoque cognoscite quia componentes expositionem fidei contentionem habuerunt ad inuicem et sunt adhuc in contentione. alii namque eorum suscipiunt dei genetricem dicere sanctam uirginem simul et hominis genetricem, alii uero omnino negant et aiunt paratos se esse manus amittere quam suscribere huiusmodi uoci. ubique autem confunduntur hæretici declarati. hæc omnes a uestra beatitudine doceantur et maxime dei cultores et sanctissimi archimandritæ, ne forte remeans prædictus alia pro aliis aut dicat aut doceat, || ut || mulceat

12 *post* damnationes *ins.* in [*om. v*] solo Acymitorum plus habet hæc uerba: sed unius et solius et eorum qui eadem quæ et ille, sapere elegerunt *C*

42 *Græce extat in V* 100 *S* 68 *A* 51

C [= *vm*], *T* [= *pq*], *S* [= *wr*]

2 a $\overline{\text{sco}}$ concilio *Cw*, a *in* ad *corr. w* 3 ad faciem *TS*

9 suscepissent *C*, *corr. v* 10 heretici secte *w* heretici recte *r* 11 suggestio est *TS* sancta *om. TS* 12 suscipimus *T* 13 firma *TS* 15 nos *om. v* coepiscopis *S* 16 multa milia *scripsi* multam illis *m* multum illis *v* multum *Tw* multa *r* 17 iohannis *C* 21 dogma ex *TS* omnes *p* omnibus *C* 23 concilio *p* a concilio *q* dari *q* 24 quia non *C* 29/30 expositionem fidei componentes *v* 32 id omnino *S* 34 et[2] *om. v* 35 ut *Cq* aut *pS*

aliquorum aures. non pigeat itaque uestram || religiositatem || neque deficiat pro || nobis desudans ||, sciens quia semet ipsam commendat et deo et hominibus. et hic || namque || propter saluatoris gratiam hi qui numquam nos uiderunt dei cultores episcopi parati sunt animam ponere pro nobis et cum lacrimis accedunt dicentes etiam simul || in exilium || destinari et pariter mori se uotum habere. in multa uero tribulatione sumus uniuersi et eo quod custodiamur a militibus et ante lectos eos dormientes habeamus, maxime uero nos. aliud autem omne concilium defecit et laborat et plurimi mortui sunt; iam autem et ceteri res suas uendunt, non habentes expensas.

EXEMPLAR EPISTVLÆ SCRIPTÆ A MEMNONE EPISCOPO EPHESI AD CLERVM CONSTANTINOPOLEOS

43 Quanta propter ueram fidem rectæ religionis cottidie sustinemus in Epheso, neque sermone explanare possibile est. tumultui namque tumultus succedit incessabiliter. multam uero nobis uirtutem præbet ut hæc fortiter feramus, confessio fidei et fortitudo. aliquando siquidem magnificentissimus comes Candidianus commouens nobis milites et ciuitatem turbis adimplens || et || omnium simul necessariorum delatione nos fraudat per custodiam, multos autem permittens iniurias nobis effundere et omni sancto concilio horum qui obseruant ex Zeusippo damnato Nestorio et ad hoc nutriuntur, et plurima multitudo rusticorum ex ecclesiasticis possessionibus et per illos iniurias effundentium. successit etiam prædictæ indisciplinationi et magnificentissimi comitis Irenæi cotidianæ seductioni simplicium et Antiochiæ episcopi præsentia. agnoscens enim sanctum concilium futurum eius aduentum, honorans et debitum sacerdotale complens misit quosdam deoamantissimorum episcoporum etiam cum reuerentissimis clericis ad occursum eius, || duo || hæc faciens, et debitum adinplens honorem et manifestum faciens quia deberet a Nestorii colloquiis obseruare eo quod a sancto concilio damnatus esset impietatis causa quam meditatus est. non permissi uero a sequentibus eum militibus in itinere eum uidere, nihilo minus secuti sunt et ad domum ubi successit, occurrerunt, et plurimas obseruantes horas et non permissi ad eum celebrare colloquium manserunt iniurias patientes. post multas autem horas, cum hoc uisum fuisset ei, euocauit dei cultores episcopos et reuerentissimos clericos, introducens eos per milites, cumque ea quæ a sancto concilio mandabantur, manifesta fecissent ei, permisit magnificentissimum Irenæum et qui cum eo episcopos et clericos inportabiles inponere plagas nostris comministris et clericis, ut etiam ad periculum peruenirent. his igitur gestis, uenientes ad sanctum concilium qui missi fuerant dei cultores episcopi et plagas ostendentes, et quæ fuerant acta, narrantes sub gestis monumentorum sacrosancto euangelio proposito, ad indignationem commouerunt sanctum concilium, et paululum eum castigantes excommunicatum fecerunt et facta est eorum excommunicatio manifesta. agnouimus enim quia sine

---

43 *Græce extat in V* 101 *S* 69 *A* 52

C [= *vm*], *T* [= *pq*], *S* [= *wr*]

1 beatitudinem *TS* 2 nostris laboribus *TS* 3 quoque *TS* 4 accendunt *p* 5 in exilium *C* exilio *T* exilium *S* 7 deficit *qr*

12 quantam *S* religionis quæ *S* 14 multum *S* uero *TS* namque *C* 16 et *om. TS* 17 dilatione *C* delatacione *p* delectatione *q* 18 eorum *qr* zeusippo *C* zeusyppo *S* zeosyppo *p* zeosippo *q* 20 indisciplinationis *C* 21 cotidiana seductio *C* 23 sacerdotalem *Cw* 24 diu *TS* 26 qua $w^{corr}r$ quæ *w* 26/27 non permisi [permisit si *pS*] uero a *CpS* ipse uero non permisit *q* 27 in *om. C, corr. v* 29 permisi *Cq* 30 et uocauit *p* 34 iam *C*

nomine aliquid et sine subscriptione in || quandam partem || ciuitatis propositum est quod ostenderet eius indisciplinatam et inregularem uoluntatem, cottidie autem euocans nobilem curiam et || uiros || clarissimos, et expetit cum necessitate decreta ut in locum meum ordinet, ita ut omnes qui inhabitant ciuitatem, orthodoxi constituti, orationis apprehenderent loca et in eis habitarent, ut non illius insolentia et inregularis fragilitas, quæ per || propositiones || acta est, ad effectum perduceretur || famæ. || unde et in sancto apostolo Iohanne pergens et hoc declarans quia deberet ibi ordinare, seditionem et turbam || loco ipse || fecit, || et || cum multitudine indisciplinatorum armatorum ascendens, ita ut quosdam ibi mendicantium faceret semiuiuos, et tamquam iniuriatus ab his qui ibi sunt, rettulit ad inuidiam sancti concilii. dignamini igitur, sanctissimi, omne habere studium et || perniciem || atque inregularem uoluntatem Iohannis et qui cum eo sunt, publicare, ut || et || magnificentissimi comites hinc discedant cottidie conturbantes et ciuitatem et fidem, ut non ex subreptione horum ea quæ fidei sunt, adulterium patiantur.

44 1 Piissimis et Christoamantissimis Theodosio et Valentiniano uictoribus triumphatoribus semper augustis sancta et uniuersalis synodus || quæ || gratia Christi et nutu uestræ potentiæ congregata || est || in Ephesena metropoli. Vestra quidem potentia non despexit ueram fidem suffodiri || a || doctrina Nestorii exprobrantis cum Iudæis domino Christo eas quas propter nos nostramque salutem humanas sustinuit passiones, sed abominata uestra pietas huiusmodi contra Christum sermones ex omni pæne quod sub sole est, nos congregari præcepit in Ephesena metropoli, configi patrum et pietatis 2 dogmata uolens. unde conuenientes et communi iudicio confirmantes expositam de hoc fidem a trecentis decem et octo in Nicæa collectis sub beatæ memoriæ Constantino et Nestorium innouantem hanc fidem conprehendentes artibus sermonibus et subintroductis seductionibus nocentem pietatis sensum sacerdotali gradu deposuimus, ueluti quandam pestem sermonem eius || per || ecclesias serpentem inhibere uolentes. sed quoniam aliquos inuenimus etiam episcoporum iam titubantes et quæ eius sunt, sapientes et illius blasphemia tractos, uniuersos eos qui secundum eum sapiunt, excommunicatos effecimus, donec recedentes a corrupta illius doctrina ad cognitionem ueram apostolicamque reuertantur fidem, in qua olim incumbentes salui omnes 3 || efficiemur ||. sed nos quidem ad correctionem consistentium in errore decreuimus hæc, eorum pænitentiam sustinentes; ipsi uero cum sint triginta numero paulo plus (erant enim aliqui inter eos etiam ex aliis culpis canonibus subiacentes, assumentes quoque reuerentissimum episcopum || Antiochenum || Iohannem, || qui || et ipse ex

---

44 *Græce extat in V 102 S 70 A 49*

C [= *vm*], *T* [= *pq*], *S* [= *wr*]

1 quadam parte *T* 2 eis *m* 3 uiros *om. TS* expectit *p* 4 constituti sunt *v* orationes *S, corr. S* 5 apprehenderunt *m* apprehenderint *v* non — et] nullius insolentiæ *S* 6 præpositiones *T* positiones *w* fama *pS om. q* 7 apostolo Iohanne] apostolone *p* Appollonen *q* 8 locorum *TS* ipsi *v om. TS* et[2] *om. TS* 9 iniuriatos *S* 11 omnem *p* perniciem *C* arrogantiam *TS* 12 et *om. TS*

inscr. om. mpw Exemplar relationis sci concilii ad piissimos imperatores de orientalibus *v* Epistola uniuersalis concilii ad Augustos *q* Epistula sce synodi ad piissimos imperatores theodosium et ualentinianum *r* 15/16 et triumphatoribus *v* 16 et *om. S* quæ *om. TS* 17 est *om. TS* ephesina *qr* ephesana *w* 18 suffodire *w* suffodere *r* suffodi *q* a *om. TS* exprobrantes *m* exprobrante *v* Iudæis] de his *S* 21 congregare *p* ephesana *in* ephesena *corr. w* 26 per *om. TS* serpientem *p* 28 eos *v* 29 efficimus *mw* 31 efficimur *T* errorem *CS* 34 antiochenorum *T* quia *TS*

plurima tarditate reus erat querelæ, alii uero ex aliis hæresibus increpati, quidam uero eorum etiam || iam || damnati), ad pænitentiam quidem non respexerunt, congregati uero ad suffragium Nestorii contra præsules sancti uniuersalisque concilii || depositionem || conscribere præsumpserunt et tamquam ex omni concilio factam rettulerunt ad uestram pietatem, quam suscipiens uestra potentia iussit manere, putans ex concilio hanc factam, et non contra concilium ab his qui secundum Nestorium sapiunt, et ulciscentium se contra nos in || damnatione || Nestorii, non crimen dicere ualentium contra principes sancti nostri concilii, et præsumpserunt quoque fallere deo amabiles uestras aures, ut susciperetur etiam ab eis contra concilium facta damnatio quam
4 neque legaliter neque canonice neque plurimi fecerunt, quapropter et sancta synodus legaliter et || canonice per actionem || destruxit quæ ab || his || iniuriose et non rationabiliter sunt decreta. unde confugimus omnes ad uestræ potentiam pietatis, supplicantes quæ quidem contra Nestorium gesta sunt et Nestorii sectatores, propriam habere uirtutem, quæ uero a defensoribus Nestorii, dum quæ illius sunt, sapiant, contra leges facta aduersus præsules nostri concilii, infecta manere atque uacantia, utpote dum nec consequenter nec regulariter neque pro culpa probata sint gesta, sed ultionis causa tantummodo a sectatoribus Nestorii contra sanctum confecta concilium. si enim rationabilis contra Nestorium sententia uniuersalis concilii facta est et hanc suscepit uestra potentia, tamquam Nestorio nudam prædicante impietatem, rationabile || utique || perspicit etiam uestra potentia ut quæ gesta sunt contra concilium a sectatoribus Nestorii, infecta consistant et penitus inualida, ex nulla causa rationem habentia nisi ex ultione sola pro quibus contra Nestorium sanctum magnumque concilium egit. supplicamus igitur uestræ potentiæ releuari iam nos a tribulatione et iubere restitui nobis præsules sancti concilii deo amabiles episcopos Cyrillum et Memnonem. rationabile namque est uindicata pietate et uexantibus eam remotis eos qui pariter pro fide certati nobiscum sunt, honore frui et non condemnari cum his qui conuicti sunt in nefandis contra Christum dominum blasphemiis.

Iuuenalis episcopus Hierosolymorum subscripsi precibus

|| Arcadius et Proiectus episcopi et uices agentes sedis apostolicæ et Philippus presbyter suscripsimus precibus

Et reliqui omnes similiter ||

45 Sancta synodus quæ per gratiam dei et sanctionem piissimorum principum in Ephesena metropoli celebrata est, dilectissimis et desiderantissimis fratribus et comministris in Constantinopolim commorantibus et reuerentissimis presbyteris et diaconibus eiusdem Constantinopolis. In tanta fluctuatione rerum constitutis et multum quidem undique suscipientibus bellum ex nullaque parte permissis neque mansuetum et tranquillum piissimorum et Christo amabilium principum uidere

---

45 *Græce extat in V 105 S 71 A 50*
C [= *vm*], *T* [= *pq*], *S* [= *wr*]

2 iam *om. T* 3/4 depositionem et *TS* 7 damnationem *T* 9 factam damnationem *m* 11 canonice *Cw* canonica *Tr* per actionem *C* actione *TS* eis *TS* 12 potentiæ *C* pietatem *v* 14 sapiunt *C* 19 nestorium *CS* nudam *m*^{corr}*qr* nudum *Cpw* predicantem *CS* rationabilem *S* 20 quodam modo *TS* perspiciat *v*^{corr} 21 et] ut *C* 22 ex ultione *S* exultatione *Cp* ex insultatione *q* 23 reuelari *S* 25 uindicta *S* 26 non *om. m* 27 dm̄ *m* 29 et^{2} *om. v* 29—31 Arcadius — similiter *om. TS* *inscr.* EPISTOLA SYNODI AD EPOS QUI INVENTI SVNT CONSTANTINOPOLI ET PRESBITERIS ET DIACONIBVS ET CLERO CONSTANTINOPOLITANO *S* 33 ephesina *qr* metropolim *p* 34 constantinopoli *Tr*

uultum, unde esset solummodo sperare difficilium solutionem, quod alium poteramus adinuenire remedium nisi ut apud propria membra in nobismet ipsis lamentaremur? uos autem membra uniuersalis concilii, pietatis zelum per omnia || demonstrantes ||. taque sciat uestra reuerentia carcere nihil amplius nos in Epheso habitare et trium mensuum || iam tempus || hic reclausos neque per mare neque per terram sine periculo et licenter posse dirigere aliquos ad piissimum comitatum aut ad alium permitti locum. etenim quotiens ea quæ a nobis missa sunt, reddi ualuerunt, per decies milies pericula harum baiuli alter aliter transformati eripi potuerunt. causa uero ut ita custodiamur, hæc est eo quod omnia contra nos mendaciter piissimo principi referuntur. alii namque, sicuti cognoscimus, tamquam seditiones nobis facientibus, ita pias edocuerunt aures; alii uero tamquam uniuersale nostrum concilium damnauerit per omnia dei cultorem et sanctissimum archiepiscopum Alexandrinorum Cyrillum et sanctissimum ac deoamantissimum coepiscopum nostrum Memnonem, sic referre præsumpserunt, alii etiam hoc puto adicere ausi sunt tamquam nos acquieuissemus cum contumaci concilio ad amicabilia uerba descendere, quorum princeps est Antiochenorum Iohannes. et quatenus hæc non agnoscerentur, plurima contra nos custodia multumque fit bellum. in anxietate igitur constituti non modica, ad uestram scribere beatitudinem festinauimus, scientes quia filiorum germanorum apud uniuersale concilium optinentes officium et orthodoxam fidem prodi nequaquam patientes, cum multa supplicatione ac lacrimis et his litteris adeuntes piissimum et Christoamantissimum principem, quæ contra nos sunt, insinuabitis uniuersa. nos enim neque reprehendimus prædictos sanctissimos et deoamantissimos episcopos qui circa Cyrillum et Memnonem, sed etiam maxima eos approbatione et coronis dignos existimamus solos et primos super alios omnes zelo secundum deum motos et undique || laborantes || ut abscideretur impietatis prædicator Nestorius impiissimus et ecclesiæ tali scelere purgarentur; neque autem nunc patimur prædictorum sanctissimorum || episcoporum || communione segregari, sed etiam cum eis exilium pati lucrum existimamus egregium. definitum quoque apud nos est neque recessionis concilium ad communionem suscipere, sed etiam omnibus uocibus anathemauimus coram ecclesia Iohannem Antiochenum et qui cum eo sunt, primum quidem pro quibus simul damnare nobiscum impietatis prædicatorem Nestorium non || sunt passi ||, sed etiam cum eo degentes pro eo facere sermonem nullatenus quieuerunt, deinde pro quibus etiam iniquissimum et a regulis alienum conamen contra prædictos sanctissimos episcopos iniuriarum et calumniæ facientes subripere piis Christo amabilium principum auribus præsumpserunt, cum his autem et eo quod a sensu Nestorii nequaquam || secedunt ||. propter hæc semel eos omni ecclesiastica communione abscidentes et omnem sacerdotalem celebrationem amputantes excommunicauimus, iudicii existentes huius potius etiam ab ecclesiis,

---

C [= *vm*], *T* [= *pq*], *S* [= *wr*]

1 difficillimum *S* difficillimorum *C* aliud *vqr* 2 nisi ut *TS* nisi *v* nr̄i *m* 3 demonstrastis *TS* 4 nil *C* 5 mensium *vqr* tempus iam *TS* reclausus *w* reclusos *qr* per mare] permanere *pw*, *corr. p* 7 decies [decis *p*] milies *pS* decem milia *Cq* 8 alter aliter non nisi *v* 10 cognouimus *q* 11 nostrum *om. v* omnia *om. v* 13 epm̄ *CS* 15 amicabilia] damnabilia *q* 16 agnosceretur *S* 19 prode *w* prodere *r* ac] a *pw* et *q* 20 x̄pi amantissimum *p* 23 maxima *p* magna *q* maxime *CS* eos *T* hos *CS* 24 motu sed *S* laborasse *TS* 25 ecclesia — purgaretur *v* 26 prædicatorum *Cp* pontificum *TS* 29 anathematizauimus *Cq* ecclesiam *mp*, *corr. p* 31 est passus *TS* pro eo *om. v* eo *om. m* 32 regularis *pw* 35 et] ex *v* a sensu *Cq* assensu *pr* adsensu *w* recedunt *T* 37 huius — ecclesiasticis *v* huius ecclesiasticis potius etiam ab ecclesiasticis *m*

quod absit, recedere quam ad horum ulterius uenire communionem, maxime || si || non || corrigunt || omnia quæ prædicta sunt sua delicta. insinuamus autem etiam uestræ reuerentiæ ut sub æquali eos ordine habeatis.

Hæc igitur exoramini, religiosissimum et deoamantissimum imperatorem edocentes, petere pro uniuerso concilio restitui nobis eos qui a canonibus nequaquam reprehensi sunt, hoc est sanctissimos et deoamantissimos episcopos Cyrillum et Memnonem, et misereri quoque nostri et ab || honesto exilio || iam reuocari, et si quidem digni sumus uidere piissimi et Christoamantissimi principis uultum, hoc permitti facere; si autem indigni hoc iudicati sumus, uel ad nostras ecclesias redeamus, ut non hic interimamur uniuersi, alii quidem languore, alii uero anxietate consumpti. ne autem fastidium multum inponeremus suscriptionibus, contenti fuimus manibus præsidentium.

|| Iuuenalis episcopus Hierosolimorum suscripsi
Arcadius et Proiectus episcopi et legati apostolicæ sedis similiter
Philippus presbyter et legatus apostolicæ sedis similiter ||

46 1 Post consulatum dominorum nostrorum Flauii Theodosii XIII et Flauii Valentiniani III perpetuorum augustorum XI Kalendarum Augustarum, quæ est secundum Ægyptios Epiphi XXVIII, || synodo celebrata || in Ephesiorum metropolim secundum sanctionem deoamantissimorum et Christo amabilium nostrorum principum et residentibus in episcopio || religiosissimi episcopi || Memnonis deoamantissimis et dei cultoribus episcopis d. 22. m. Iul. a. 431

Cyrillo Alexandriæ, optinente etiam locum sanctissimi et sacratissimi archiepiscopi Romanorum ecclesiæ Cælestini,
et Arcadio episcopo et legato
et Proiecto episcopo et legato
et Philippo presbytero et legato
et Iuuenale Hierosolymorum
et Memnone Ephesiorum
et Flauiano Philippensium, optinente etiam locum Rufi dei cultoris episcopi Thessalonicensium,
et Firmo Cæsariæ Cappadociæ primæ
et Theodoto Ancyræ Galatiæ

---

15 *add.* post hanc in Acym̄ petitio cleri [cler *m*] Constantinopoli(tani) epistula Scientes uestram pietatem multam curam facientem [= *48*], post hæc [hec post *m*] monumenta ⟨de *addidi*⟩ Cypriis [egyptiis *m*; = *A 81*] et petitiones ⟨de *addidi*⟩ duabus ecclesiis singulorum episcoporum Europæ [= *A 82*] *m*

---

46 *Græce extat in A 73—79; gesta de Charisio et decretum immixta sunt gestis de Nestorio in V 56—60 S 101—103. gestorum omnium uersiones Latinæ præter hanc extant in Coll. Palatina 38 [P] et in Gestis Chalcedonensibus. gesta de Charisio, decretum et subscriptiones ex hac uersione plerumque desumpta exhibentur in Collectione Veronensi [US]* XVIII 5—7 XVIIII

C [= *vm*], *T* [= *pq*], *S* [= *wr, usque ad* 15]

1 horum] horam *m* oræ *v* alterius *C* si *om. TS* 2 corrigentes *pS* corrigentium *q* eum omnia *S* 2/3 ūræ etiam *v* 5 canibus *p* 7 ad *p* honesto exilio *C* optima ista conclusione *TS* 8 uidere] uere *p* hoc *om. S* 10 interimamus *v* interiamus *m* 11 sumus *C* 13—15 *om. TSΓ* 15 *subscr.* explic̄ actio IIII incipit actio V *v* 16 post consolatu *p* XIIII *C* 17 III — augustorum *om. m* 18 epiphii *vq* XXVII *v* concilio celebrato *T* epheseorum *C* metropoli *vq* 19 et[2] *om. v* 20 religiosissimi *om. T* episcopi *om. Tm* 22 et alexandrie *m* etiam *om. v* 24 *hinc inde* et *ante nomina om. v* 26 *ante* 25 *coll. C* 28 epheseorum *v* ephesi *m* 32 theodote *C*

uultum, unde esset solummodo sperare difficilium solutionem, quod alium poteramus adinuenire remedium nisi ut apud propria membra in nobismet ipsis lamentaremur? uos autem membra uniuersalis concilii, pietatis zelum per omnia || demonstrantes ||. taque sciat uestra reuerentia carcere nihil amplius nos in Epheso habitare et trium mensuum || iam tempus || hic reclausos neque per mare neque per terram sine periculo et licenter posse dirigere aliquos ad piissimum comitatum aut ad alium permitti locum. etenim quotiens ea quæ a nobis missa sunt, reddi ualuerunt, per decies milies pericula harum baiuli alter aliter transformati eripi potuerunt. causa uero ut ita custodiamur, hæc est eo quod omnia contra nos mendaciter piissimo principi referuntur. alii namque, sicuti cognoscimus, tamquam seditiones nobis facientibus, ita pias edocuerunt aures; alii uero tamquam uniuersale nostrum concilium damnauerit per omnia dei cultorem et sanctissimum archiepiscopum Alexandrinorum Cyrillum et sanctissimum ac deoamantissimum coepiscopum nostrum Memnonem, sic referre præsumpserunt, alii etiam hoc puto adicere ausi sunt tamquam nos acquieuissemus cum contumaci concilio ad amicabilia uerba descendere, quorum princeps est Antiochenorum Iohannes. et quatenus hæc non agnoscerentur, plurima contra nos custodia multumque fit bellum. in anxietate igitur constituti non modica, ad uestram scribere beatitudinem festinauimus, scientes quia filiorum germanorum apud uniuersale concilium optinentes officium et orthodoxam fidem prodi nequaquam patientes, cum multa supplicatione ac lacrimis et his litteris adeuntes piissimum et Christoamantissimum principem, quæ contra nos sunt, insinuabitis uniuersa. nos enim neque reprehendimus prædictos sanctissimos et deoamantissimos episcopos qui circa Cyrillum et Memnonem, sed etiam maxima eos approbatione et coronis dignos existimamus solos et primos super alios omnes zelo secundum deum motos et undique || laborantes || ut absciderentur impietatis prædicator Nestorius impiissimus et ecclesiæ tali scelere purgarentur; neque autem nunc patimur prædictorum sanctissimorum || episcoporum || communione segregari, sed etiam cum eis exilium pati lucrum existimamus egregium. definitum quoque apud nos est neque recessionis concilium ad communionem suscipere, sed etiam omnibus uocibus anathemauimus coram ecclesia Iohannem Antiochenum et qui cum eo sunt, primum quidem pro quibus simul damnare nobiscum impietatis prædicatorem Nestorium non || sunt passi ||, sed etiam cum eo degentes pro eo facere sermonem nullatenus quieuerunt, deinde pro quibus etiam iniquissimum et a regulis alienum conamen contra prædictos sanctissimos episcopos iniuriarum et calumniæ facientes subripere piis Christo amabilium principum auribus præsumpserunt, cum his autem et eo quod a sensu Nestorii nequaquam || secedunt ||. propter hæc semel eos omni ecclesiastica communione abscidentes et omnem sacerdotalem celebrationem amputantes excommunicauimus, iudicii existentes huius potius etiam ab ecclesiis,

---

C [= *vm*], *T* [= *pq*], *S* [= *wr*]

1 difficillimum *S* difficillimorum *C* aliud *vqr* 2 nisi ut *TS* nisi *v* nr̄ *m* 3 demonstrastis *TS* 4 nil *C* 5 mensium *vqr* tempus iam *TS* reclausus *w* reclusos *qr* per mare] permanere *pw*, *corr. p* 7 decies [decis *p*] milies *pS* decem milia *Cq* 8 alter aliter non nisi *v* 10 cognouimus *q* 11 nostrum *om. v* omnia *om. v* 13 epm̄ *CS* 15 amicabilia] damnabilia *q* 16 agnosceretur *S* 19 prode *w* prodere *r* ac] a *pw* et *q* 20 xp̄i amantissimum *p* 23 maxima *p* magna *q* maxime *CS* eos *T* hos *CS* 24 motu sed *S* laborasse *TS* 25 ecclesia — purgaretur *v* 26 prædicatorum *Cp* pontificum *TS* 29 anathematizauimus *Cq* ecclesiam *mp*, *corr. p* 31 est passus *TS* pro eo *om. v* eo *om. m* 32 regularis *pw* 35 et] ex *v* a sensu *Cq* assensu *pr* adsensu *w* recedunt *T* 37 huius — ecclesiasticis *v* huius ecclesiasticis potius etiam ab ecclesiasticis *m*

quod absit, recedere quam ad horum ulterius uenire communionem, maxime || si || non || corrigunt || omnia quæ prædicta sunt sua delicta. insinuamus autem etiam uestræ reuerentiæ ut sub æquali eos ordine habeatis.

Hæc igitur exoramini, religiosissimum et deoamantissimum imperatorem edocentes, petere pro uniuerso concilio restitui nobis eos qui a canonibus nequaquam reprehensi sunt, hoc est sanctissimos et deoamantissimos episcopos Cyrillum et Memnonem, et misereri quoque nostri et ab || honesto exilio || iam reuocari, et si quidem digni sumus uidere piissimi et Christoamantissimi principis uultum, hoc permitti facere; si autem indigni hoc iudicati sumus, uel ad nostras ecclesias redeamus, ut non hic interimamur uniuersi, alii quidem languore, alii uero anxietate consumpti. ne autem fastidium multum inponeremus suscriptionibus, contenti fuimus manibus præsidentium.

|| Iuuenalis episcopus Hierosolimorum suscripsi
Arcadius et Proiectus episcopi et legati apostolicæ sedis similiter
Philippus presbyter et legatus apostolicæ sedis similiter ||

46 1 Post consulatum dominorum nostrorum Flauii Theodosii XIII et Flauii Valentiniani III perpetuorum augustorum XI Kalendarum Augustarum, quæ est secundum Ægyptios Epiphi XXVIII, || synodo celebrata || in Ephesiorum metropolim secundum sanctionem deoamantissimorum et Christo amabilium nostrorum principum et residentibus in episcopio || religiosissimi episcopi || Memnonis deoamantissimis et dei cultoribus episcopis d. 22. m. Iul. a. 431

Cyrillo Alexandriæ, optinente etiam locum sanctissimi et sacratissimi archiepiscopi Romanorum ecclesiæ Cælestini,
et Arcadio episcopo et legato
et Proiecto episcopo et legato
et Philippo presbytero et legato
et Iuuenale Hierosolymorum
et Memnone Ephesiorum
et Flauiano Philippensium, optinente etiam locum Rufi dei cultoris episcopi Thessalonicensium,
et Firmo Cæsariæ Cappadociæ primæ
et Theodoto Ancyræ Galatiæ

---

15 *add.* post hanc in Acym̄ petitio cleri [cler *m*] Constantinopoli(tani) epistula Scientes uestram pietatem multam curam facientem [= *48*], post hæc [hec post *m*] monumenta ⟨de *addidi*⟩ Cypriis [egyptiis *m*; = *A 81*] et petitiones ⟨de *addidi*⟩ duabus ecclesiis singulorum episcoporum Europæ [= *A 82*] *m*

---

46 *Græce extat in A 73—79; gesta de Charisio et decretum immixta sunt gestis de Nestorio in V 56—60 S 101—103. gestorum omnium uersiones Latinæ præter hanc extant in Coll. Palatina 38 [P] et in Gestis Chalcedonensibus. gesta de Charisio, decretum et subscriptiones ex hac uersione plerumque desumpta exhibentur in Collectione Veronensi [US]* XVIII 5—7 XVIIII

C [= *vm*], *T* [= *pq*], *S* [= *wr, usque ad* 15]

1 horum] horam *m* oræ *v* alterius *C* si *om. TS* 2 corrigentes *pS* corrigentium *q* eum omnia *S* 2/3 ūræ etiam *v* 5 canibus *p* 7 ad *p* honesto exilio *C* optima ista conclusione *TS* 8 uidere] uere *p* hoc *om. S* 10 interimamus *v* interiamus *m* 11 sumus *C* 13—15 *om. TSΓ* 15 *subscr.* explic̄ actio IIII incipit actio V *v* 16 post consolatu *p* XIIII *C* 17 III — augustorum *om. m* 18 epiphii *vq* XXVII *v* concilio celebrato *T* epheseorum *C* metropoli *vq* 19 et² *om. v* 20 religiosissimi *om. T* episcopi *om. Tm* 22 et alexandrie *m* etiam *om. v* 24 *hinc inde* et *ante nomina om. v* 26 *ante* 25 *coll. C* 28 epheseorum *v* ephesi *m* 32 theodote *C*

et Acacio Melitinæ Armeniæ
|| [et Iconio Gortynæ Cretæ]
et Perigene Corinthi || Helladis
et Cyro Afrodisiadis Cariæ
et Valeriano Iconii
et Palladio Amasiæ hellesponti
et Hesychio Parii
et helladico Rodi
et Dynato Nicopoleos Epiri ueteris
et Euchario Dyrrachii Epiri nouæ
et Perrebio farmaci
et Eudoxio Chomatis Lyciæ
et Siluano Cheretapon Frygiæ
et Vereniano Pergæ Pamphyliæ
et Amphilochio Sidæ
et Epiphanio Cratiæ Honoriadis
et Gregorio Cerasuntis Ponti Polemoniaci
et Senecione Scodrensium
et Iconio Gortynæ Cretæ
et Dalmatio Cyzici
et Docimasio Maroniæ Thraciæ
et Iohanne Proconissi
et Danihele Coloniæ secundæ Cappadociæ
et Romano Raphiæ
et Pauliniano Maiumæ
et Paulo Anthidonis
et Fido Ioppæ
et Iohanne Sycomazonis
et Theodoro Gadarensi
nec non et Bessula diacono Carthaginiensi

2 et reliquis residentibus secundum superiorem sessionem, Petrus presbyter Alexandriæ et primicerius notariorum dixit: Sancta et magna uestra synodus omnem faciens prouidentiam rectæ et apostolicæ fidei et dogmatum ueritatis, prospiciens autem etiam disciplinæ et ecclesiarum ordinationi, definitionem protulit, quam etiam præ manibus habentes, si placet uestræ sanctitati, relegimus.

3 Sancta synodus dixit: Prolata definitio a sancto hoc et uniuersali concilio relegatur et inseratur gestis monumentorum.

Nicæna synodus hanc fidem exposuit: Credimus in unum deum patrem omni-

38—p. 121, 10 *cf. p.* 60, 31—61, 5

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

1 melitinæ armeniæ et acacio *T* meletinæ *v* 2 *om. T* 3 et — Corinthi *om. T* helladæ *T* 6 *postulatur* Helenoponti 7 ysichio *C* 8 *postulatur* Hellanico rodii *m* 9 et epiri *C* 10 dirrachi *m* dirachi *v* 11 perreuio *TC* *postulatur* Farmali 13 saluano *v* salmano *m* cheretapon [cheretapo *p* cheratapo *v*] frygiæ *vT* cherata profigie *m* 14 ueriano *p* pergempaphiliæ *v* 16 honoriadi *C* 17 polimeniacis *m* polimaniacis *t* 18 senexione scrodensium *m* 20 quizici *C* 21 dochimatio *C* arachie *m* 24 rahæ *C* 25 malume *m* 28 iohanno *p* 30 cartaginense *C* 31 seditionem *m* 33 dogmatam *m* dogmata *v* 37 inferatur *p*

potentem, || omnium uisibilium et inuisibilium || factorem, et in unum dominum Iesum Christum filium dei natum ex patre unigenitum, hoc est ex substantia patris, deum ex deo, lumen ex lumine, deum uerum ex deo uero, natum, non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt quæ in cælo et quæ in terra, qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit et incarnatus est et || inhumanatus ||, passus, et resurrexit tertia die, ascendit in cælos, uenturus iudicare uiuos et mortuos; et in spiritum sanctum. eos autem qui dicunt ›erat quando non erat‹, et ›antequam nasceretur, non erat‹, et quia ex non existentibus factus est aut ex alia subsistentia uel essentia dicentes esse aut conuertibilem aut mutabilem filium dei, hos anathematizat catholica et apostolica ecclesia.

4 Sanctæ quidem huic fidei omnes consentire conuenit; habet enim || pie atque || sufficienter ad utilitatem totius || orbis || terræ. quia uero aliqui simulant quidem eam se confiteri et consentire, male autem interpretantur sensuum uirtutem secundum quod eis placer, et circumueniunt ueritatem, filii existentes erroris et nati perditionis, opus fuit || necessario sanctorum patrum et orthodoxorum adicere || testimonia quæ satisfacere ualeant quemammodum intellexerunt eam et prædicare || præsumpserunt ||, ut palam sit quia omnes rectam et immaculatam habentes fidem sic et intellegunt et interpretantur et prædicant eam.

5 Petrus presbyter Alexandriæ et primicerius notariorum dixit: Quoniam præ manibus habemus et codices sanctissimorum et || sacratissimorum || patrum et episcoporum diuersorumque martyrum, elegimus autem ex eis pauca capitula, || quæ ||, si placet, relegimus.

6 Flauianus episcopus Philippensium dixit: Etiam hæc lecta gestis inserantur.
Et lecta sunt ita

Petri sanctissimi episcopi et martyris ex libro de deitate

7 ⟨I⟩ Quoniam et uere gratia et ueritas per Iesum Christum facta est (unde et gratia sumus salui facti secundum apostolicum dictum et hoc, ait, non ex nobis; dei donum est, non ex operibus, ne quis glorietur), uoluntate dei uerbum caro factum est et habitu inuentus ut homo non defuit a deitate. nec enim ut a uirtute sua aut gloria plenius desisteret pauper factus, cum diues existeret, hoc factus est, sed || ut etiam || mortem pro nobis peccatoribus susciperet iustus pro iniquis, quatenus nos offerret || deo, mortificatus || quidem carne, || uiuificatus || autem spiritu.

Ioh. 1, 17 Eph. 2, 8 Phil. 2, 7 2Cor. 8, 9 1 Petr. 3, 18

1—3 *adfert Rusticus c. Aceph. p. 58b*
19—p. 127, 15 = p. 67, 19—74, 14

C [= *vm*], *T* [= *p*, *q usque ad* 26 facta est]

1 omnium *om. T* uisibilium inuisibiliumque *T* 2 natum ex patre *et* hoc — patris *se non legisse testatur Rusticus* unigenitum natum ex patre *m* 3 ex²] de *v* 5 humanatus *m* homo factus *T* 10 apostolica et catholica *p* 11 pie atque] pieque *T* 12 orbis *om. T* 15 necessarium ex [ex *om. p*] scis patribus et orthodoxis comparare *T* 16 ea *p* confisi sunt *T* 17 et² *om. v* intellegent *Cp* 18 ea *p* 20 et beatissimorum *p om. q* 21 quæ *om. T* 24 et — sunt *C* elicta sunt *p* et lectum est *q* 26 *numerum addidi* 27—p. 127, 33 unde et — legislator] sequuntur hic exempla sanctorum patrum, sicut in gestis damnationis Nestorii sunt posita, Quibus expletis subiunctum *q* 29 factus *m* 31 etiam ut [= $T^{24}US$] 32 nos] non *v* dō patri *T* [= $T^{24}US$] mortificatos *Tv* [= iqv^{24}] 33 uiuificatos *Tv* [= iqv^{24}]

Et post alia

Ioh. 1, 14 **8** II Vnde et euangelista uerum ait dicens: et uerbum caro factum est et habitauit in nobis, tunc uidelicet quia ex quo angelus salutauit uirginem dicens:
Lc. 1, 28 aue gratia plena, dominus tecum. dominus enim tecum est nunc est audire a Gabrihele || pro || eo quod || est || deus uerbum tecum est. significat enim
Lc. 1, 35 ipsum natum in uulua et carnem factum, sicut scriptum est: spiritus sanctus superueniet in te et uirtus altissimi obumbrabit tibi, unde et quod nascetur sanctum, uocabitur filius dei.

Et iterum post alia

9 III Deus uero uerbum per uiri absentiam secundum uoluntatem omnia ualentis operari dei factum est in uulua uirginis caro, non indigens uiri operatione aut præsentia. efficacius enim a uiro perfecit dei uirtus obumbrans uirgini cum adueniente sancto spiritu.

Athan. c. Arian. 3, 33

Athanasii sanctissimi, qui fuit episcopus Alexandriæ, de codice contra Arrianos

Ier. 1, 5 **10** IIII Multi igitur sancti fuerunt et mundi ab omni peccato, Hieremias autem et de
Lc. 1, 44 uentre sanctificatus est et Iohannes adhuc in utero exultauit in lætitia in uoce dei
Rom. 5, 14 genetricis Mariæ. et tamen regnauit mors ab Adam usque ad Moysen et in eos qui non peccauerunt in similitudine præuaricationis Adæ et sic manebant nihilo minus || homines || mortales et corruptibiles, capaces || propriarum naturæ || passionum. nunc autem uerbo facto homine et sua faciente quæ carnis sunt, non iam hæc corpus tangunt propter uerbum quod in eo factum est, sed ab ipso quidem || consumpta || sunt, de reliquo autem homines non iam secundum suas passiones manent peccatores et mortui, sed secundum uerbi uirtutem resurgentes immortales et || incorruptibiles || semper permanent. unde et cum || nata sit || caro de dei genetrice Maria, ipse dicitur || natus || qui aliis natiuitatem, ut sint, præstat, ut nostram in se ipsum transferat natiuitatem et non iam sicut terra solum existentes in terram eamus, sed ut ex cælo uerbo coniuncti in cælum perducamur ab ipso. ergo ita et alias passiones corporis non incongrue in semet transtulit, ut non iam sicut homines, sed ut proprii uerbi sempiternæ uitæ participes existamus. non enim iam
1 Cor. 15, 22 secundum primam natiuitatem in Adam morimur, sed de cetero natiuitate nostra et omni carnali infirmitate translatis in uerbo surgimus a terra, soluta quæ per peccatum
Gal. 3, 13 est maledictione propter eum qui factus est in nobis propter nos maledictio.

Eiusdem Athanasii de epistula ad Epictetum

ad Ep. 2 **11** V Quomodo autem et ambigere audent qui dicuntur Christiani, si || is || qui ex Maria processit dominus, filius quidem substantia et natura dei est, || quod || secundum carnem autem, ex semine Dauid est, || ex carne || autem sanctæ Mariæ? qui autem

---

C [*vm*], *T* [= *p*]

2 *numeri hinc inde ex T* uerum — dicens *om. v* et² *om. m* [= $T^{24}C^{24}US$] 4 dominus² — tecum² *om. v* 5 pro — est *C* eo quod *T* [= $T^{24}US$] 10 ueritatem *m* 19 adam *p* 20 homines *om. T* [= $T^{24}US$] 20/21 propriarum naturæ *C* [= *US*] *om. T* [= T^{24}] 23 consumptæ *T* [= p^{24}, *cf. US*] 25 incorrupti *T* [= $C^{24}T^{24}US$] manent *v* maneant *m* nascetur *T* [= $C^{24}T^{24}US$] 26 nasci *T* natiuitatem ut sint aliis *v* 30 hominis *C* 33 est² *om. C* 34 epictectum *T* 35 is *om. T* [= $T^{24}US$] 36 dn̄s *T* [= $C^{24}US$] quod [= T^{24}] quod *om. T* [= $T^{24}US$] 37 ex² *om. mT* carnis *T* quid *v* [= v^{24}]

putas || sic || temerarii facti sunt, ut dicerent Christum, qui carne passus est et crucifixus, non esse dominum et saluatorem et deum et filium patris? aut quomodo Christiani uolunt nominari qui dicunt in hominem sanctum sicut in unum prophetarum uenisse uerbum et non ipsum hominem factum sumentem ex Maria corpus, sed alterum esse Christum et alterum dei uerbum quod ante Mariam et ante sæcula filius existebat patris? aut quomodo esse Christiani possunt qui dicunt alium esse filium || et alium || dei uerbum?

Et post alia iterum

12 VI Non || uero || per || appositionem || hæc facta sunt, absit, sicut || rursus || quidam æstimauerunt, sed uere homine facto saluatore totius hominis salus facta est. si enim || appositiue erat || in corpore uerbum secundum illos, quod autem || appositione || dicitur, phantasia est, repperitur putatiue et salus et resurrectio hominum dici secundum impiissimum Manichæum. sed non equidem fantasia est salus nostra neque corporis solum; sed totius hominis, animæ et corporis, ueraciter salus facta est. humanum [est] || igitur || naturaliter quod ex || Maria || secundum diuinas scripturas et uerum est saluatoris. ad Ep. 7

Iulii sanctissimi episcopi || Romani de epistula || ad Prosdocium

13 VII Prædicatur autem ad plenitudinem fidei et incarnatus de uirgine Maria dei filius et habitans in hominibus, non in homine operatus (hoc enim in prophetis est et apostolis), perfectus deus in carne et homo perfectus in spiritu, non duo filii, unus quidem proprie filius assumens hominem, alter autem mortalis || homo || assumptus a deo, sed unus unigenitus in cælo, unigenitus in terra deus. Lietzmann, Apollinaris p. 284

Felicis sanctissimi episcopi Romæ et martyris || ex epistula || ad || Maximum || episcopum et clerum Alexandriæ

14 VIII De incarnatione autem uerbi et fide credimus in dominum nostrum Iesum Christum ,|| qui de uirgine Maria natus est ||, quia ipse est dei sempiternus filius et uerbum et non homo a deo assumptus, ut alter sit præter illum. neque enim hominem assumpsit dei filius, ut sit alter præter ipsum, sed deus existens perfectus factus est simul et homo perfectus, incarnatus de uirgine. Lietzmann, Apollinaris p. 318

Theophili sanctissimi episcopi Alexandriæ de quinta paschali epistula

15 VIIII Sunt enim et nunc reliquiæ tunc factorum mirabilium. non discredant quia uirtus dei ualet facere uirginem parere, in qua factum uiuens dei uerbum propter similitudinem quæ ad nos est (aliter enim eum conuersari nobis proxime non erat possibile), uti ne ex uoluptate et somno, quemammodum in aliis hominibus habet, acciperet corpus, quod in similitudine || est || huius, accepit ex uirgine natus, homo Sap. Sal. 7, 3

C [= *vm*], *T* [= *p*]

1 sic *om. T* 6 et alium *om. T* 8 iterum post alia *v* 9 uero *om. T* [= $T^{24}US$] adoptionem *T* [*cf.* $T^{24}US$] rursus *om. T* [= $T^{24}US$] 10 quidem *C* 11 adoptiue *T* [= *US*] erant *T* 11/12 adoptione *T* [= $T^{24}US$] 13 impessimum *T* 15 est *TC om.* $C^{24}T^{24}US$ igitur *om. T* [= $C^{24}T^{24}US$] maria processit *T* secum *T* 17 Iulii *om. C* Romani — epistula] de epistola ad romanus *T* 19 habitans *TC* [= *US*] inhabitasse $C^{24}T^{24}$ 21 aliter *C*, *corr. v* homo *om. T* [= $T^{24}US$] 22 deo] nobis *v* [= C^{24}] 23 ex epistula *om. T* [*cf.* p^{24}] et ēple *m* maximianum *T* 25 uerbi autem *v* fidei *T* nostrum *om. v* 26 de uirgine maria natum *T* [= $C^{24}T^{24}US$] et *om. C* [= C^{24}] 28 hominem *om. v* 31 reliquæ *p* 34 uti ne *T* ut in *C* 35 est *om. T* [= $C^{24}T^{24}$]

|| quidem || apparens sicut et nos secundum seruilem formam, ex operibus autem demonstratus quia omnium creator et dominus est, agens opera dei.

Eiusdem de paschali epistula

16 X Qualiter enim artificum optimi non in pretiosis tantum materiebus artem ostendentes in ammiratione sunt, sed uilissimum lutum et ceram dissolutam plerumque assumentes, || cum || suae disciplinæ || demonstrent || uirtutem, multo magis laudantur, Hebr. 4, 12 ita omnium optimus artifex, || uiuens || efficax dei uerbum, ordine coaptationis decorans uniuersa, non || uelut || alicuius pretiosæ materiæ || corporis cælestis || assumens ad nos aduenit, sed in luto, || quod || magnum || est || suæ artis, ostendit, ex luto formatum emendans hominem, ipse de uirgine || noui decoris || procedens homo, || modo || Hebr. 4, 15 quidem natiuitatis || excellens ||, similitudinem autem, quæ per omnia ad nos est || absque || peccato, non effugere iudicans, cum nascitur, pannis || inuoluitur, || nutritur, puer in præsepe iacens, naturæ nostræ infirmitatem suscipiens propter præcedentes Mt. 2, 8. 12 causas. sed adhuc puer existens, simul et inimicum et eius perturbat agmen, magos || attrahens || ad pænitentiam et || præparans || destinantem eos regem contemnere.

Cypriani || sanctissimi || episcopi et martyris ex interpretatione de elemosyna

de op. et elem. 1 17 XI Multa et maxima existunt, dilectissimi, diuina beneficia ex quibus nostram salutem dei patris et Christi afluens et || diues || misericordia operata est et semper operatur. unde custodire nos et uiuificare || uolens || pater filium misit, ut nos renouet, et missus filius uoluit filius hominis fieri, ut nos filios dei constituat. humiliauit igitur semet ipsum, ut populum abiectum reficiat; uulneratus est, ut nostra uulnera sanet; seruiit, ut || ex || seruitute ad libertatem seruientes adducat; mortem sustinuit, ut immortalitatem mortalibus reddat.

de fide 1, 94 Ambrosii || sanctissimi || episcopi Mediolanensis [|| interpretatio ||]

18 XII Si mihi non credunt, credant apostolo dicenti postquam uero uenit plenitudo temporis, misit deus filium suum factum ex muliere, factum sub Gal. 4. 4 lege. filium inquit suum, non unum ex multis, non communem, sed suum; cum dicit suum, generationis æternæ proprietatem || significauit ||. hunc factum ex muliere postea astruxit, ut factura non diuinitati, sed || assumptioni || corporis ascriberetur; factum ex muliere per carnis susceptionem, factum sub lege per obseruantiam legis. generatio || enim || illa caelestis ante legem, ista post legem.

XI *est uersio Latina uersionis Græcæ, cf. quæ ad p. 70 28—71, 5 adnotaui*

XII *sunt ipsa Ambrosii uerba, cf. quæ ad p. 71, 6 sq. adnotaui*

C [= *vm*], *T* [= *p*]

1 quidem *om. T* 6 cum *om. T* [= $T^{24}m^{24}US$] demonstrantes *T* [= $T^{24}C^{24}US$] 7 ueniens *T* [= T^{24}] 8 uelut *om. T* [= $T^{24}C^{24}US$] corpus *T* [= $T^{24}US$] cælestis *om. T* [= T^{24}] 9 uenit *v* quod *om. T* [= T^{24}] est *om. T* [= T^{24}] 10 nouo modo *T* [= $T^{24}US$] modum *v* [= v^{24}] per modum *T* [= $T^{24}US$] 11 mutatus *T* 12 sine *T* [= $C^{24}T^{24}US$] obuoluitur *T* 14 augmen *m* [= m^{24}] 15 euocans *T* [= *US*] compellens *T* [= $C^{24}T^{24}$] 16 $\overline{\text{sci}}$ *T* [= $T^{24}US$] 19 diues dī *T* 20 uolens *om. T* [= $T^{24}USΓ$] 21 filius[1] *om. T* 22 nostra *om. C* sanaret *m* seruiuit *C* 23 de *T* [= $T^{24}US$] 25 $\overline{\text{sci}}$ *T* [= T^{24}] coepiscopi *C* [= v^{24}] interpretatio *om. T* [= T^{24}, *cf. quæ ad p. 71, 6 adnotaui*] 26 apostoli *C* 28 e *C* 29 signauit *Tm* 30 assumptione *T* [= p^{24}] 32 enim *C* [= $C^{24}USΓ$] autem *T* [= T^{24}]

Eiusdem

19 XIII Sileant igitur inanes de sermonibus quæstiones, quia regnum dei, sicut scriptum 2, 77. 78
est, non in persuasione uerbi est, sed in ostensione uirtutis. seruemus distinctionem 1 Cor. 2, 4
diuinitatis et carnis. unus in utroque loquitur dei filius, quia in eodem utraque
natura est. etsi idem loquitur, non uno semper loquitur modo. intende in eo nunc 5
gloriam dei, nunc hominis passiones, || quia || quasi deus loquitur quæ sunt diuina, quia
uerbum est, quasi homo dicit quæ sunt humana, quia in || mea || substantia || loquebatur ||.
hic est panis uiuus, qui de caelo descendit; panis hic caro est, sicut ipse dixit: Ioh. 6, 33
hic panis quem ego dabo, caro mea est. hic est qui descendit, || hic est || quem Ioh. 6, 54
pater sanctificauit et misit in hunc mundum. nec ipsa littera nos docet sancti- 10
ficatione non diuinitatem eguisse, sed carnem.

Gregorii || maioris sanctissimi || episcopi || Nazanzeni ex epistula ad Clidonium ||

20 XIIII Non decipiant homines nec decipiantur, sine || mente || suscipientes dominicum ep. 101
hominem, sicut ipsi dicunt, magis autem dominum nostrum et deum. nec enim 15
hominem diuidimus a deitate, sed unum et eundem dogmatizamus, prius quidem non
hominem, sed deum et filium solum et ante sæcula, non mixtum corpori et || his ||
quæcumque sunt corporis, in fine autem et hominem, assumptum pro nostra salute,
passibilem carne, inpassibilem deitate, circumscriptum corpore, incircumscriptum
spiritu, eundem terrenum et cælestem, uisibilem et intellegibilem, capabilem et in- 20
capabilem, ut || toto || homine || eodemque || deo totus homo reformaretur, qui sub
peccato ceciderat.

Si quis non dei genetricem Mariam æstimat, sine deitate est.

Si quis quasi per fistulam in uirgine transisse et non in ipsa formari || dicit
diuine || simul et humane, || diuine || quidem quia sine uiro, humane autem quia lege 25
partus, anathema sit.

Si quis formatum dicit hominem et ita subingressum deum, damnatus est.
non enim natiuitas dei hoc est, sed fuga natiuitatis.

Si quis introducit duos filios, unum quidem ex deo et patre, secundum autem ex
Maria, et non unum et ipsum, || et || ab adoptione || excidat ||, quæ promissa est recte 30
credentibus. naturæ enim duæ || deus || et homo, quoniam et anima et corpus, Eph. 1, 5
filii autem non duo nec dei. neque enim hic duo homines, || etsi sic || Paulus || id
quod interius hominis et quod exterius, || appellauerit, et si oportet compendiosius 2. Cor. 4, 16
dicere, aliud quidem et aliud || ea || ex quibus || saluator || (non enim || idem est

---

XIII *sunt ipsa Ambrosii uerba, cf. quæ ad p. 71, 16 sq. adnotaui*

C [= *vm*], *T* [= *p*]

1 item eiusdem *v* [= v^{24}] 6 hominum *v* quia[1] *C* [= *Γ*] *om. T* [$C^{24}T^{24}US$] 7 mea] ea *T* loquebantur *T* 9 hic est[2] *om. T* 10 nec *C* [= $C^{24}US$, *cf. quæ p. 71, 24 adnotaui*] et *T* 10/11 sanctificationem *v* [= $p^{24}v^{24}$] 11 diuinitate *v* [= C^{24}] carne *v* [= v^{24}] 12 maiori *m* magni *T* [= $v^{24}T^{24}$] sci *T* [= $T^{24}US$] nanzanzeni *v* [= v^{24}] nanziazi *T* [*cf.* T^{24}] 12/13 ex — Clidonium *om. T* [= $C^{24}T^{24}$] 12 ex epistula] exempla *m* 14 mentes *m* sensu *T* [= T^{24}] suscipientes *om. m* 17 his *om. T* [= $T^{24}m^{24}US$] 18 homine *T* [= $p^{24}U$] 21 in toto *T* [= $T^{24}US$] eodem et *T* [= $C^{24}US$] 24 uirginem *v* dicit *om. T* [= $T^{24}US$] 25 deifice[1] *T* [= $T^{24}US$] deifice[2] *T* [= $T^{24}US$] 29 ex deo patre *v* et xpo et patre *m* 30 et[2] *om. T* [= $T^{24}S$] excidet *T* [= T^{24}] 31 enim *T* [= $T^{24}US$] autem *C* quia deus *T* 32 etsi sic *C* [= C^{24}] licet etiam *T* [= T^{24}] 32/33 id — exterius *C* [*cf.* C^{24}] interiorem hominem et exteriorem *T* [= T^{24}] 34 ea *om. T* [= $T^{24}US$] saluator est *T* [= $C^{24}T^{24}US$] si quidem non *T* [= $C^{24}T^{24}US$]

inuisibile || uisibili || et sine tempore || ei quod || sub tempore), || non || alius autem et alius, absit. utraque enim || unum commixtione, || deo quidem inhumanato, homine autem || deitato || uel || quomodolibet || aliquis nominet. dico enim aliud et aliud || conuerse || quam in trinitate habet. ibi enim alius et alius, ut non subsistentias confundamus, non || autem aliud || et aliud. unum enim tria sunt et eadem deitate.

Si quis ut in propheta dicit secundum gratiam operatum esse et non secundum substantiam coniunctum || et conformatum ||, sit uacuus a meliori operatione, magis || uero || plenus contraria.

Si quis non adorat crucifixum, anathema sit et reputetur cum || deicidis ||.

Si quis ex operibus perfectum aut post baptisma aut post resurrectionem ex mortuis adoptionem meruisse dicit sicut || quos || pagani parengraptos dicunt, id est inscriptos, anathema sit. quod enim || inchoatur || aut proficit aut consummatur, non est deus, || uel si || propter [eum] quod paulatim fit crementum ita || dicitur ||.

Basilii sanctissimi episcopi Cæsariæ Cappadociæ

21 XV de spir. s. 18 Non enim tantum cælum et || terra et || magnitudines pelagorum et quæ in aquis uersantur, et terrestria animalia || et plantaria et || stellæ et aer et tempora et uarius uniuersorum ornatus supereminentem uirtutem commendant, quantum ut possibile sit deum incapabilem inpassibiliter per carnem || cum morte confligentem ||, ut nobis sua passione impassibilitatem donaret.

or. 1 de beat.

Gregorii sanctissimi episcopi Nysæ

22 XVI Phil. 2, 5-7 Hoc enim sapiatur, ait, in uobis quod et in Christo Iesu, qui cum in forma dei esset, non rapinam arbitratus est esse || se æqualem || deo, sed semet ipsum exinaniuit formam serui accipiens. quid pauperius in deo quam || forma serui || ? quid humilius in rege omnium quam in com- Apoc. 19, 16 munionem egentis nostræ naturæ sponte uenire ? rex regum et dominus dominantium seruitutis formam subiit; iudex uniuersitatis sub censu potentium fit; creaturæ Ies. 40, 12 dominus in spelunca || deuertitur; || qui cuncta comprehendit, non inuenit locum in Lc. 2, 7 diuersorio, sed in præsepe animalium || collocatur ||; mundus et immaculatus humanæ naturæ sustinet sordes et per omnem paupertatem nostram transiens usque ad mortis accedit experimentum. uidetis spontaneæ paupertatis mensuram: uita mortem gustat, iudex ad iudicium ducitur, uitæ omnium || dominus fit || sub sententia iudicantis; qui totius est supermundanæ uirtutis rex, carnificu.i non repellit manus. ad hoc tibi, ait, exemplum humilitatis mensura respiciat.

C [= *vm*], *T* [= *p*]

1 et uisibile *T* ei quod *v* [= C^{24}] ex quod *m* et *T* non *om. T* [= *US*] 2 unum *om. T* in contemperatione *T* [= $T^{24}US$] humanato *m* [= m^{24}] 3 deificato *T* [= $T^{24}US$] quomodo *T* [= $C^{24}T^{24}US$] 4 contrarie *T* quam sic *C* 5 aliud autem *T* [= $C^{24}T^{24}US$] 6 tritate *T* 7 prophetas *m* prophetias *v* 8 aut formatum *T* [= T^{24}] meliorari *v* 9 uero *om. T* [= T^{24}] 10 dei interfectoribus *T* [= $T^{24}US$] 12 quos *om. T* [= $C^{24}T^{24}US$] parengraphos *m* dicit *m* 13 inchoatum est *T* [= $C^{24}T^{24}US$] 14 quamuis *T* [= $T^{24}US$] eum quod *CT* [= T^{24}] quod C^{24} dicatur *T* [= $C^{24}T^{24}US$] 16 terram *T* [= *US*] et^{2} v^{corr} [= $C^{24}T^{24}US$] *om. C* nec *T* 17 arboris etiam *T* [*cf.* T^{24}] 18 uirtutem *om. C* 19 cum morte confringente *m* perplexum morti *T* 23 se equalis *m* [= m^{24}] æqualis *T* [= $T^{24}US$] 24 forma *p* [= p^{24}] 25 serui forma *T* [= $C^{24}T^{24}US$] 28 deuertit *T* [= $T^{24}US$] 29 diuersorium *C* iacet *T* [= $T^{24}US$] 32 fit dominus *T* 34 mensura] natura *m*

Attici episcopi Constantinopoleos

23 XVII Hodie Christus dominus miscericordiæ natiuitatem suscepit; in || diuina || enim dignitate præexistebat.

Deinde his infert iterum: Misericordiæ uerbum || exinanitur, || inexinanibilis naturæ existens; semet ipsum enim exinaniuit formam serui accipiens. 5 Phil. 2, 7
qui sine carne est, propter te incarnatur; uerbum enim caro factum est. qui Ioh. 1, 14
tactui non || subicitur || propter naturæ incorporeum, palpatur; qui sine initio est, sub initio fit corporeo; qui perfectus est, crescit; qui inconuertibis est, proficit; qui diues est, in paupere diuersorio fit; qui cooperit cælum nubibus, pannis inuoluitur; rex in || præsepio || ponitur. 10

Amphilochii Iconii episcopi

24 XVIII Quoniam enim ipse || rex est et deus || et mortem propter passionis dispensationem gustauit, munera magorum mysteriorum sunt indicia. offerunt aurum; cognoscunt enim eum regem. offerunt tus; deo enim sciunt offerentes. adiciunt || et || murram propter || mortificationem passionis, quæ in mysterio || est. 15

Eiusdem || Iconii episcopi ||

25 XVIIII Nisi enim ille nasceretur carnaliter, || tu non || renascereris spiritaliter. nisi ille sustinuisset serui formam, non tu dignitatem adoptionis lucratus esses; propter hoc enim in terra cælestis, ut tu in cælis leuareris terrenus. propter hoc Christus Phil. 2, 7
|| exinaniuit semet ipsum, || ut nos omnes de plenitudine eius accipiamus. illius 20 Ioh. 1, 16
mors tua facta est immortalitas. domini passio serui facta est altitudo, tu autem beneficium accipis blasphemiæ occasionem.

Similiter Attici episcopi Constantinopoleos

26 XX Si quem dubitare facit unigeniti humanatio et uirginis partus et passionum communicatio et crux et passio et mors, ediscens cognoscat prouidere hæc mundi 25 salutem, sed nec indigna ad misericordiam dei. si enim turpe est deo in uirgine habitare, turpius utique omnino est et facere; si uero creans non iniuriam passus est, nec habitare in creatura opprobrio dignum iudicauit. et si pati malum est, passionibus liberare quantum || bonum || est? || igitur || et mortuus est inmortali morte mortificans mortem et resurrexit nostram largiens resurrectionem et omnia 30 hæc suscepit non natura deitatis, sed assumptione carnis, hanc quidem in suæ impassibilitatis septa || consistens ||, hoc uero omnia passus et sustinens, ut fieret conuersationis optimæ princeps et legislator.

30—32 et omnia — sustinens *adfert Rusticus c. Aceph. p. 74*^{b}

C [= *vm*], *T* [= *p*]

2 deifica *T* [= $T^{24}US$] 4 exinanitus *T* 5 exinauit *T* 7 tactu *p* subiciebatur *T* [= $T^{24}US$] 10 præsepe *T* [= $T^{24}US$] 12 et rex et deus est *T* [= $T^{24}US$] 13 iudicia *C* 14 sciunt iq^{24} sunt *TC* [= v^{24}] scimus p^{24} 15 et *om.* *T* [= $T^{24}US$] mortem quæ in mysterio passionis *T* [*cf.* $T^{24}US$] 16 Iconii episcopi *om.* *T* [= $T^{24}US$] 17 non tu *T* [= $T^{24}US$] 20 semet ipsum exinaniuit *T* [= $T^{24}US$] 22 occasione blasphemiæ *v* 25 hanc *v* 26 non indignam *v* si *om.* *p* 26/27 habitare in uirgine *v* 28 habere *C* opprobrium indignum *C* 29 bonum *om.* *T* [= $T^{24}US$] unde *T* [= $T^{24}US$] 30/31 hæc omnia *v* 31 sua *C* 32 constituens *T*

27 || Quibus lectis || Petrus presbyter Alexandriæ et primicerius notariorum dixit: Secundum sanctionem piissimorum et Christo amabilium principum Theodosii et Valentiniani, || sicut prædiximus ||, congregata in Ephesiorum metropoli ex omni, ut ita dicatur, orbe terrarum sancta hac synodo || deocolendissimorum || episcoporum ex omnibus sanctissimis ecclesiis et residente atque definiente ualere firmamque esse fidem expositam per sanctum spiritum a sanctis patribus qui per tempora in Nicæa ciuitate collecti sunt, existentium numero trecentorum decem et octo, et definiente de hoc quo condecebat modo, Charisius quidam nomine, || qui fuit || presbyter et || dispensator || sanctæ ecclesiæ || Philadelphiæ || ciuitatis, asseruit quia quidam ex Lydia oriundi hæretici uoluerunt suum quidem errorem relinquere, conuerti uero ad ueritatis lumen et imbui catholicæ ecclesiæ rectis piisque dogmatibus, et cum deceret eos ad ueritatem deduci, deterius sunt decepti et uelut ex fouea ceciderunt in foueam potiorem. asseruit enim quoniam Antonius et Iacobus presbyterorum habentes nomina descenderunt a Constantinopoli epistulas habentes commendationis ab Anastasio quodam et Photio hæretico Nestorio tunc adhærentibus et ipsorum quoque presbyterorum habentium nomina; et cum deceret apostolicam et euangelicam traditionem fidei, quam etiam exposuerunt per tempora patres in Nicæam ciuitatem conuenientes, tradi ex errore conuersis ad ueritatem et ex tenebris ad lumen uenire quærentibus, [adicientes enim] obtulerunt expositionem quandam dogmatum impiorum uelut in ordine symboli compositam et huic suscribere procurauerunt miseros illos, || in || hoc || omnem || modum excedentes impietatis. pro declaratione uero subtili omnium quæ dicta sunt, insertus est libellus oblatus a memorato || Charisio presbytero || et impiæ sectæ illius expositio de incarnatione unigeniti filii dei cum subscriptione || eorum || qui sunt decepti.

28 Sanctissimæ et deo dilectæ synodo uniuersali quæ in Ephesiorum metropoli congregata est, a Charisio presbytero et || dispensatore || Philadelphiæ. Est quidem omnibus sapientibus exoptandum honorem semper decentemque reuerentiam spiritalibus maxime patribus et præceptoribus distribuere; si uero contigerit ut ii qui docere debent, ea discipulis de fide garriant, quæ aures omnium mentesque possint lædere, necesse est ordinem commutari et eos qui peruerse
29 docere contendunt, a minoribus redargui. et quoniam unus horum est Nestorius, qui fructus || malæ glorificationis || suæ decerpsit quique de fide Christiana || pessime || sentiens et docens sæpe quæ eum docere non decuit, omnem pæne orbem terrarum turbauit, ita ut etiam piissimi principes censere cogerentur uestram sanctitatem || hic || conuenire et rectæ fidei dogmata confirmare, quod etiam

---

8 *inde a* Charisius *T quam proxime accedit ad Coll. Palatinam 38* [*P*]; *præterea incipit Coll. Veronensis XVIII 5—7. XVIIII* [*US*]

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

1 Quibus lectis *om. T* 3 sicut prædiximus *om. T* 4 deocolendorum *T* 5 et *om. v* atque definiente et *mp* firmam *m* 6 nitia *p* 7 ciuitate *om. v* 8 qui fuit *om. T* [= *USP*] 8/9 dispensator constitutus *T* 9 philadelphenæ *T* 13 peiorem *q* asser̄ *C* 14 ad constantinopolim *C* 15 heretici nestorii *m* 17 patres *om. m* nicenam *p* conuenerunt *m* 18 conuersis ex errore *v* 19 adicientes enim *Cp om. q* 20 ordinem *vp* et in *T* [*cf. USP*] 21 omnem *v* [= *USP*] omne *m* enim *p* etiam *q* 22 inserat *m* presbytero charisio *T* [= *USP*] 23 eius *m* horum *T* 24 decepti sunt *q* [= *USP*] 25 synodi *v* 26 dispensatore ecclesiæ *T* [= *USP*] 29 de fide discipulis *m* hominum *q* 32 uanæ gloriæ *T* 33 pessime *C* [= *P*] nefandissime *T* [= *US*] sentientes docet *m* 35 hic *scripsi* [huc *USP*] his *C om. T*

sua clementia dominus deus indulsit ut propter causam supra dictam uos omnes huc patres sanctissimi conueniatis, huius rei gratia || ad || uestræ sanctitatis genua prouolutus adfirmo quod non || solum || ipse, uerum etiam impietatis eius participes Anastasius et Photius presbyteri, eandem etiam in aliis ciuitatibus fidem nefandam disseminare cupientes, Iacobo cuidam sui || similia sapienti continentiam || præstiterunt et præstant, ad colloquii societatem adhibentes eum et ad mensam, quem etiam per
30 litteras tamquam orthodoxum religiosissimis Lydiæ episcopis commendarunt. qui talia committit quæ sanctitatem omnium uestrorum hæc cognoscentem commoueant || utique ad || regularem in eum pœnam et || qui eum continent, inferendam ||. nam cum Philadelphiam ciuitatem Lydiæ aduenisset, || et || simpliciores quosdam decepit || (clerici uero sunt ipsi) || et illa fide spreta quam patres Nicææ ediderunt, || alteri cuidam expositioni || fidei, || quin || immo perfidiæ suscribere compulit. et hoc illi simplicitate sua fecerunt et suscripserunt hoc modo || quia || huic rectæ ||, in-
31 quiunt ||, fidei consentimus. quæ expositio hæreticæ blasphemiæ plenissima, || habens etiam suscriptiones || eorum quibus || ab eo || subreptum est, || integra est ||; quam rogo ut coram uestra sanctimonia recitetur, || ad intellegendum || quomodo illi rectam fidem euertere sint conati, nec non et litteræ supra dictorum, per quas Iacobum quidem hæreticum, qui talia ausus est perpetrare, orthodoxum esse testantur, me uero tamquam hæreticum a communione ac ministerio summouerunt pietatis dogmata retinentem, sicut in subditis apparebit. nam his recitatis || religiositas || uestra comperiet || utique || qualia sint ea quæ illi aduersum rectam fidem || præsumpserunt ||; quæ per uestram sanctitatem deus penitus destruet.

CHARISII PRESBYTERI CONFESSIO FIDEI

32 Credo in unum deum patrem omnipotentem, omnium uisibilium et inuisibilium factorem; et in unum dominum Iesum Christum filium eius unigenitum, deum de deo, lumen de lumine, deum uerum de deo uero, eiusdem cum patre substantiæ, qui propter nos et nostram salutem descendit de cælis et incarnatus est, || natus || ex sancta uirgine, || inhumanatus ||, crucifixus est pro nobis, mortuus est, surrexit || tertia || die, ascendit in cælis || et iterum uenturus || iudicare uiuos et mortuos; et in spiritum ueritatis paraclitum || eiusdem || substantiæ cum patre et filio; || in || sanctam catholicam ecclesiam, || in || resurrectionem mortuorum, || in || uitam æternam.

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

1 hic *m* 2 ego ad *T* [= *USP*] 3 solum *C* [= *P*] solus *T* [= *US*] 4 nefandissimam *q* 5 simili fauorem *T* [= *USP*] restiterunt *m* restituerunt *v* 7 epis lidie *m* 8 urm *qC* 9 ut *T* ad *om. T* qui — inferendam] ei fauentes inferatis *T* indeferendam *m* 10 liddie *C* et *om. T* [= *USP*] 11 clerici — ipsi] clericos *T* [= *USP*] 11/12 alteri — expositioni] symbolo alterius *T* [= *US*] 12 quin *om. T* [= *USP*] 13 quia *om. T* [= *USP*] 13/14 inquiunt *om. T* [= *USP*] 14 plenissima est *T* [= *US*] 15 habens — suscriptiones] cum suscriptione *T* [= *USP*] ab eo *om. T* [= *USP*] integra est *om. T* [= *US*] 16 quæ *q* ut intellegatur *T* [= *USP*] 17 litteras *v* 18 orthodoxorum *C* 19 summouere *m* 20 retinentem *C* [= *US*] summouerunt *p* sequentem *q* sicut — apparebit *om. q* hic *T* sanctitas *T* [= *USP*] 21 utique *om. T* [= *USP*] aduersus *v* scelera commiserunt *T* [= *USP*] 22 destruat *v* 24 credimus *C* deum *om. p* 27 natus *om. T* 28 inhumanatus est *v* homo factus est *T* [= *USP*] et resurrexit *m* tertio *p* [= *US*] 29 et iterum] inde *T* [= *US*] uenturus est *T* spu *mp* 29/30 paracletum *T* 30 similis *T* [= *USP*] et in *T* [= *P*] 31 et in *T* [= *USP*] resurrectione *p* remissionem *m* et in *T* [= *USP*]

|| Ego || Charisius optuli || libellos ||, sicut supra scriptum est, et suscripsi manu mea.

EXEMPLAR EXPOSITIONIS SYMBOLI TRANSFORMATI || IMPIE ||

33 || Eos || qui uel nunc primum erudiuntur ecclesiasticorum dogmatum scientiam uel ex quolibet hæreticorum errore ad ueritatem desiderant commigrare, eos || doceri || conuenit et confiteri || quia || credimus in unum deum patrem æternum, qui neque postea cœpit esse, sed antea et semper erat deus, neque || autem || postea factus est pater, quia semper erat ⟨et⟩ deus et pater. credimus autem et in unum filium dei unigenitum ex substantia patris, ut uere filium || et substantiæ eiusdem || cuius est et esse creditur filius; et in spiritum || uero || sanctum, qui est ex dei substantia, || non filium, deum uero existentem substantia ||, utpote eiusdem substantiæ cuius est deus

1 Cor. 2, 12 **34** et pater, ex quo est per substantiam. nos enim inquit apostolus, non spiritum mundi accepimus, sed spiritum qui ex deo est, ab omni quidem creatura eum separans, || deo || uero coniungens, ex quo est per substantiam præcipua quadam propriaque ratione præter || omnem || creaturam, quam non ex substantia, sed causa creationis a deo credimus factam. et neque filium putamus neque per filium essen-

35 tiam accepisse. confitemur autem || patrem || perfectum in sua persona et filium || uero || simili modo || nec non et || spiritum sanctum || similiter ||, salua manente nobis ratione pietatis, ut patrem et filium et spiritum sanctum non tres diuersas substantias esse credamus, sed unam || identitate diuinitatis || cognoscendam.

36 Scire autem conuenit etiam de dispensatione quam pro nostra salute in domino Christo dominus deus impleuit, || quia || deus uerbum hominem || adsumpsit perfectum || ex semine Abraham et Dauid iuxta prædicationem sanctarum scripturarum, hoc naturaliter existentem quod et illi fuerunt ex quorum semine ortus est, hominem perfectum || natura, || ex anima rationali et carne consistentem humana, quem hominem

Gal. 4, 4 secundum nostram naturam spiritus sancti uirtute in uulua uirginis fictum factumque ex muliere, factum sub lege, ut omnes nos a seruitute legis redimeret et consequeremur adoptionem quæ est olim repromissa, ineffabiliter sibi coniunxit,

Eph. 1, 20. 21 || quem || mortem quidem experiri || lege || hominum fecit, suscitauit uero a mortuis et euexit in cælos et sedere fecit ad dexteram dei, unde cum sit supra omnem principatum et potestatem et dominationem et supra omne nomen

---

4—p. 132, 4 *alia præter eas quas supra* [p. 128, 8] *attuli, symboli uersio a Mario Mercatore confecta habetur in Coll. Palatina 16 et in Gestis Concilii quinti* [*L V 454. 455 = M VIIII 227—229*]

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

1 ego *C* [= *P*] et alia manu ego *T* [= *US*] libellum *T* [= *USP*] sicut — est *om. v* 3 impie *om. T* [= *USP*] 4 Eos *om. T* [= *USP*] quis *p* 5 eos *om. v* doceri *scripsi* docere *C* discere *p* [= *USP*] dicere *q* 6 quod *T* [= *USP*] 7 autem *om. T* [= *USP*] 8 et deus et pater *scripsi* deus et pater *v* [= *USP*] et pater et deus *m* et deus *T* 9 et[1] *om. T* ex substantia eius *T* [= *USP*] 10 uero *om. T* [= *USP*] 10/11 qui non est filius sed deus per substantiam *T* [= *USP*] 12—14 nos — substantiam *om. C* 12 apostolos *p* 14 deo *USP* tu *T* coniunge *q* 15 omnem aliam *p* [= *USP*] 16 factum *p* 17 ipsum per se patrem *T* [= *USP*] 18 uero *om. T* [= *USP*] nec — et] et item *T* [= *USP*] similiter *om. T* [= *USP*] 20 identitate [*scripsi* idem (et idem v^{corr}) unitatem *C*] diuinitatis *C* eandemque diuinitatem *T* [*cf. USP*] 22 quod *T* [= *USP*] 22/23 perfectum adsumpsit *T* [= *USP*] 24/25 homo perfectus *v* 25 natura *om. T* [= *US*] consistens *v* 26 secundum] fecit *m* fictum *p* [= *USP*] factum *Cq* factum *q* [= *P*] 29 quem] et *T* [= *USP*] more *T* [= *USP*] fecit legem hominum *m* 30 unde et *p*

quod nominatur non tantum in hoc sæculo, sed etiam in futuro, ab omni creatura || suscipit || adorationem, tamquam inseparabilem ad diuinam naturam habens coniunctionem relatione dei et sensu omni creatura adorationem ei || tribuente ||.

37 et neque duos dicimus filios neque duos dominos, quoniam unus est filius per substantiam, deus uerbum unigenitus filius patris, cui iste coniunctus est et participatur filiatione filiique appellatione et honore communicat; nam dominus per substantiam est deus uerbum, cui iste coniunctus honore communicat. et propterea neque duos dicimus filios neque duos dominos, quia cum sit manifestus is qui est per substantiam dominus et filius, inseparabilem habens cum eo coniunctionem || hic || qui pro salute nostra assumptus est, conrefertur, id est CYNANAΦEPETAI in nuncupatione et filii et domini, non quemammodum unusquisque nostrum, qui per || se || ipsum filius est (unde et || multi filii || iuxta beatum || dicimur || Paulum), sed solus habens præcipuam Gal. 3, 26 coniunctionem ad deum uerbum, filiationis dominationisque effectus particeps, adimit quidem || omnem || opinionem || dualitatis || filiorum et dominorum, præbet autem nobis in coniunctione quæ ad deum uerbum est, omnem habere de eo fidem et intellectum et contemplationem, pro quibus et adorationem dei relatione ab omni suscipit creatura.

38 unum igitur filium dicimus et dominum Iesum Christum, per quem omnia facta sunt, principaliter quidem deum uerbum intellegentes, || qui || per substantiam filius dei et dominus, || cointellegentes || autem quod assumptum est, Iesum de Nazareth, quem unxit deus spiritu sancto et uirtute, tamquam in coniunctione ad deum Act. 10, 30 uerbum filietatis dominationisque participem, qui etiam secundus Adam iuxta beatum 1 Cor. 15, 45 Paulum uocatur, utpote eiusdem quidem naturæ consistens cuius Adam, demonstrans autem nobis statum futurum, et qui tantam ab illo habet differentiam quanta debet esse || eius || qui futuræ uitæ ineffabilia bona subministrat, || ad || illum qui præsentium malorum dedit initium. simili modo etiam secundus homo uocatur tamquam se- 1 Cor. 15, 47 cundum statum nobis demonstrans, quoniam quidem prioris status princeps fuit Adam illius mortalis et passibilis et || multorum || dolorum plenissimi, in quo etiam similitudinem ipsius accepimus, secundum uero monstrauit nobis dominus Christus, qui de cælis in futuro apparens omnes nos in communionem habebit suam. primus, 1 Cor. 15, 47 || inquit, homo enim || de terra terrenus, secundus homo de cælo cælestis, hoc est inde uenturus, ut nos omnes ad imitationem sui perducat. unde infert: qualis terrenus, tales etiam terreni, et qualis cælestis, tales etiam 1 Cor. 15, cælestes. et sicut portauimus imaginem terreni, portemus etiam 48. 49 imaginem cælestis. in isto quippe qui || apparebit et uidendus est ab omnibus || qui iudicandi sunt, occulta et inuisibilis faciet iudicium diuina natura. tempora Act. 17, enim ignorantiæ nostræ despiciens deus nunc adnuntiat hominibus ut 30. 31 omnes || ubique || pænitentiam agant eo quod statuit diem in qua iudicaturus est orbem || in iustitia ||, in uirum quem statuit, fidem præbens omnibus, suscitans eum a mortuis.

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

2 suscepit *T* 3 retribuente *T* 4 et *om. v* ¡uoniam] neque *m* [= *U*] 8 dicimus dominos *C* 9 hic quoque *T* [= *USP*] 10 sYNAΦEPETAI *m* et¹ *om. C* 11 se *om. T* 12 multos filios *T* [= *US*] dicimus *T* [= *USP*] 14 omnem *om. T* [= *USP*] duorum *T* [= *USP*] et filiorum et *v* 16 suscepit *mq* 18 qui est *T* [= *USP*] 19 coopinantes *T* qui *q om. v* assumtum esse ihm̄ *v* assumptus est ihs̄ [Iesum *q*] *mq* 20 in coniunctionem *Cp* coniunctione *q* [= *USP*] 23/24 esse debet *m* 24 inter eum *T* [= *USP*] ad] et inter *T* [= *USP*] 25 etiam modo *v* 27 omnis *T* doloris *q* 30 enim homo inquit *T* [= *USP*] 31 uenturus est *m* 32 etiam et *C* 34 apparet et uisibilis est horum *T* 36 ure *m* 37 ubique *om. T* [= *USP*] 38 in iustitia *om. T* [= *USP*]

39 Hæc est ecclesiasticorum dogmatum assertio, et quisquis contra hæc credit, anathema sit. || quisquis non suscipit salutarem pænitentiam, anathema sit ||. quisquis sanctum diem paschæ non facit iuxta sanctionem sanctæ catholicæ ecclesiæ, anathema sit.

ET SUBSCRIPTIO EORUM QUI DECEPTI SUNT

40 Budius Iunici Philadelphius Quartodecimanus agnoui ueram fidem orthodoxiæ et rogaui sanctissimum episcopum Theophanium et accessi ad sanctam catholicam ecclesiam, et anathematizo omnem hæresem et maxime Quartodecimanorum, in qua ante errabam, et consentio supra scriptæ expositioni rectæ fidei, anathematizans et eos qui non faciunt sanctum diem paschæ iuxta morem sanctæ catholicæ atque apostolicæ ecclesiæ, iurans per sanctam et omousion trinitatem et per pietatem et uictoriam dominorum nostrorum Flauii Theodosii et Flauii Valentiniani perpetuorum augustorum. si quid autem ex his labefactauero || umquam ||, subiacebo legum seueritati. et recitatæ mihi expositioni subscripsi per Hesychium Philadelphium curialem eo quod litteras nescirem.

Similiter || manu sua || subscripserunt et
Hesychius Cerdanepii Philadelphius curialis Quartodecimanus

|| A secundo nomine in aliis codicibus totæ singulorum suscriptiones insertæ sunt, habentes nonnullas ad inuicem differentias. quod hic totum deest; inuenitur uero hæc actio integerrima circa finem primæ actionis sanctæ atque uniuersalis synodi Calcedonensis ||

Rufinus || dis Philadelpheus || Quartodecimanus
|| Eugenius dis || Philadelpheus Quartodecimanus
Faustinus laicus dis Philadelpheus Quartodecimanus
Damalius et Alexander per manum || Eutropii filii Theodori || diaconi
Flauius Nymphidianus Philadelpheus scholasticus
Polychronius Tatiani Philadelpheus per manus Flauii Hesychii Cerdanepii Philadelphiæ || [et Daniheli Philadelpheni] curialis ||
Eustathius Marcelli Philadelpheus || auri fusor ||
Eutychius || dis || Philadelpheus
Stratonicus || Ammonii || Philadelpheus
Theodoritus et Alexander ⟨et⟩ Philadelpheus per || unum ex nobis || Alexandrum
Marinus || Euithii || per manum Neorii lectoris || orthodoxi ||

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

1 et *om. v* 2 quisquis non — sit *om. T* 5 et *pm* [= *US*] hæc *q om. v* 6 iunicii *C* 7 et[1] *om. C* episcopum *om. C* 9 supra scriptæ *USP* scæ *CT* 10 iuxta] extra *C* 13 unquam *v* numquam *m om. T* [= *USP*] 14 scripsi *C* 16 manu sua *om. T* [= *US*] 17 cerdanepiis *m* cerdanepius et *v* [cerdanepi *US*] cerdamæ *T* philadelpheus *m* [= *US*] 18—21 *om. T* [= *US*] 22 dis *om. T* [= *US*] philadelphius *T* 23 *om. q* eugenius dis *C* [= *U*] eugenidis *p* [= *S*] 23. 24 philadelphius *T* 25 eutropii filii theodori retii [*latet correctura* eutropii *ex* euprepii] *C* euprepii *T* [= *US*] 26 Nimphydianus *q* [= *US*] mymphidianus *p* nymphi diaconus *C* 27 esichii flauii *v* cerdanetii *v* cerdanensi *m* cerdali *T* [= *S*] 28 et — curialis [*latet uaria lectio* ΚΑΙΔΑΝΙΗΛΟΥ *pro* ΚΕΡΔΑΝΕΤΤΙΟΥ] *C ex Gestis Chalcedonensibus, om. T* [= *US*] 29 auri fusor *v* aurifuson *m* aurifer *T* [aurifex *US*] 30 dis *om. T* [= *US*] 31 straticius *v* emmonii *T* 32 theodorus *C* et[2] *US om. CT* Philadelpheus *om. v* unum ex nobis] ipsum *T* [= *US*] 33 euuitii *C* euethi *T* [= *US*] orthodoxi *om. T* [= *US*]

Padicius Philadelpheus
Cyriacus Philadelpheus de hæresi Nouatianorum
Auxonius || Philadelpheus Nauatianus ||
Diomedis habitans in uico Caccaba
Iulianus Philadelpheus
Eutychius || chorepiscopus || de uico Aulacis || princeps || Tessariscedecatitarum || hæresis ||
Patricius presbyter de uico Paradioxyli per manum Maximi || chorepiscopi ||
Zenon chorepiscopus Pithatæ Quartodecimanus
Similiter || omnes isti suscripserunt ||

42 His igitur recitatis decreuit sancta synodus aliam fidem nulli licere proferre uel conscribere uel componere præter illam quæ definita est a sanctis patribus qui Nicæam per spiritum sanctum conuenerunt; illos uero qui audent fidem aliam uel componere uel proferre uolentibus conuerti ad agnitionem ueritatis siue ex gentilitate siue ex Iudaismo siue ex alia qualibet hæresi, si episcopi || quidem || fuerint aut clerici, alienos esse episcopos ab episcopatu et clericos a clero; si uero laici sint, anathematizari. simili modo si qui deprehensi fuerint siue episcopi siue clerici uel laici uel credentes uel docentes ea quæ scripta sunt in expositione quæ a Charisio presbytero prolata est de || inhumanatione || unigeniti filii dei, aut certe || polluta || et peruersa Nestorii dogmata, quæ etiam subiecta sunt, eos subiacere || sententiæ || sanctæ || huius || et || uniuersalis || synodi, ita ut sit palam episcopum quidem alienum fore episcopatu et deponendum, clericum uero a clero similiter summouendum || et esse depositum ||; si uero laicus sit, || et ille anathematizetur || sicut prædictum est.

EX CODICE EIVSDEM NESTORII QVATERNIONE SEPTIMO DECIMO IN DOGMATE

43 Cum igitur diuina scriptura || dicere futura est || aut natiuitatem Christi quæ ex Maria uirgine est, aut mortem, nusquam uidetur ponens deus, sed aut Christus aut filius aut dominus, quoniam hæc tria naturarum significatiua duarum, aliquando quidem huius, aliquando autem illius, aliquando uero huius et illius. quale quod dico, quando ex uirgine natiuitatem nobis scriptura exponit, quid dicit? misit deus filium suum. non dixit: misit deus || deum || uerbum, sed accepit nomen Loofs, Nestoriana p. 273, 18. 274 Gal. 4, 4

11—23 *cf. supra p. 83, 27—84, 8*
24—p. 134, 6 *cf. supra p. 75, 1—13*

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

2 Cyriacus Philadelpheus *om. C* 3 philadelphius *T* nauta *T* [= *USP*] 4 diomidis *p* 6 chorepiscopus *om. T* [= *US*] causlacis *C* primus *T* [= *US*] tessariscedatistarum *p* Thessaresse decatistarum *q* 7 hæresis *om. T* [= *US*] 8 maxigor [mazigor *m*] epi *C* maximi *T* [= *US*] 9 zono *p* Zon *q* pithatus *v* 10 similiter *om. v* omnes — suscripserunt *v om. mT* 11 sca synodus decreuit *v* 12 in nicea *v* 13 sanctum spiritum *q* [= *US*] 14 pconuerti *m* 15 quidem *om. T* [= *US*] 16 esse *om. v* sese *p* 19 incarnatione *T* [= *USP*] sclerata *T* [= *USP*] 20 sententiæ scæ *v* [= *USP*] sce sententie *m* scæ *T* huius *om. T* [= *USP*] 21 uniuersali *T* [= *U*] synodo *q* 22 et esse depositum *om. T* [= *USP*] 23 et — anathematizetur] eum fore anathema *T* [*cf. USP*] sicuti *C* 25 dicit *T* qui *q* 26 ponere *C* dm *C* 28/29 quale — dico *om. C* 29 quando autem *v* 30 dm uerbum *C* [= $C^{24}T^{24}US$] uerbum *p* uerbum suum *q*

Gal. 4, 4 quod pronuntiat naturas duas. quoniam enim filius homo est et deus, dicit: misit deus filium suum factum ex muliere, ut cum audieris factum ex muliere, deinde cognoueris nomen propositum quod indicat naturas duas, || ut || natiuitatem quæ ex beata uirgine est, filium quidem uoces, filium enim genuit dei || et || Christi genetrix uirgo, sed quoniam filius dei duplex est secundum naturas, non genuit quidem filium dei, sed genuit humanitatem, quæ est filius propter coniunctum filium.

Secuntur hic etiam alia exempla Nestorii usque ad ultimum, sicut in gestis eius damnationis sunt posita. quibus expletis subiunctum || est ||

Petrus presbyter Alexandriæ et primicerius notariorum dixit: Ecce palam in his ait quia ante eum nullus doctorum hæc locutus est populis.

1 Cyrillus episcopus Alexandriæ subscripsi pronuntians cum sancta synodo
2 Arcadius episcopus et || uices agens || sedis apostolicæ suscripsi pronuntians cum sancta synodo
3 Iuuenalis episcopus Hierosolymitanus suscripsi pronuntians cum sancta synodo
4 Proiectus episcopus || uicarius || sedis apostolicæ suscripsi pronuntians cum sancta synodo
5 Flauianus episcopus Philippensium suscripsi pronuntians simul cum sancta synodo
6 Philippus presbyter sedis apostolicæ et || locum eius tenens || suscripsi pronuntians simul cum sancta synodo
7 Firmus episcopus Cæsariæ suscripsi pronuntians simul cum sancta synodo
8 Memnon episcopus Ephesi suscripsi pronuntians simul cum sancta synodo
9 Acacius misericordia dei episcopus Melitinorum consentiens sanctæ synodo in supra scripta sententia suscripsi
10 Theodotus episcopus Ancyræ consentiens sanctæ synodo suscripsi
11 Palladius gratia Christi episcopus Amasenorum consentiens sanctæ synodo in supra scripta sententia suscripsi
12 Amphilochius episcopus || metropolis || Sidæ suscripsi pronuntians una cum sancta synodo
13 Iconius episcopus || Gortynæ || Cretæ suscripsi pronuntians simul cum sancta synodo
14 Danihel episcopus Coloniæ suscripsi simul cum sancta synodo
15 Perigenes episcopus Corinthi suscripsi pronuntians simul cum sancta synodo

---

1—15 *in his subscriptionibus TC* [= *US*] *et ordinem t uerba exhibent gestorum primæ sessionis*
9. 10 *cf. supra p. 80, 28—30*

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

3 ut *om. T* 4 etsi *T* [καὶ εἰ *pro* καὶ ἡ, *cf. C*[24]*T*[24]] 7 Sequuntur *q* secutus *Cp* 8 est *om. T* [1] *superscr.* et [Hæc *q*] subscriptio *T* 11—p. 135, 2 subscripsi *in fine coll. v* [2] et *om. v* legatus *T* [= *US*] [3] hierusalemitanus *p* [3—6] cum sancta synodo *om. C* [4] legatus *p* [= *USP*] et legatus *q* [6] *ante*[5] *coll. m* [= *US*] et *om, v* legatus *T* [= *US*] [7] simul *om. C* [8] cum sancta synodo *om. v* [9] misericordia dei *om. C* sca *m* synodi *v* [10] sca *p* [11] paladius *p* gratia Christi *om. C* amesenorum *C* sca *p* in — sententia *om. v* [12] metropolis *om. T* [= *US*] [12. 13] pronuntians — synodo *om. v* [13] pronuntians *om. m* [13] Gortynæ *om. T* [= *US*] oretæ *p* *inter*[14] *et*[15] *habet* herennianus eps miron suscripsi *C*, *cf.* [13] [15] perigenis *C* simul — synodo *om. v* sancta *om. m*

16 Berinianus episcopus Pergæorum metropoleos suscripsi per Timotheum || episcopum ||
17 Seuerus episcopus Synnadum suscripsi
18 Herennianus episcopus Myron suscripsi
19 Valerianus episcopus Iconii suscripsi
20 Pius episcopus || Pisinuntiorum || metropoleos suscripsi
21 || Reginus episcopus Constantiæ Cypri suscripsi ||
22 Cyrus minimus episcopus Afrodisiados suscripsi
23 Meonius episcopus ecclesiæ quæ est Sardibus Lydiæ suscripsi
24 Hellanicus episcopus Rodi suscripsi
25 Dalmatius episcopus Cyzici suscripsi
26 Aristonicus episcopus Laodiciæ suscripsi
27 Paralius || misericordia dei || episcopus Andrapon suscripsi
28 || Iduas episcopus Smyrnæ suscripsi ||
29 Olympius episcopus Claudiopoleos suscripsi per episcopum Epiphanium et || Eusebium ||
30 Dynatus episcopus Nicopoleos Epiri suscripsi
31 || Theodorus episcopus Dodonæ per Florentium diaconum subscripsi ||
32 || Domninus || episcopus ciuitatis Cotyaiu suscripsi
33 Eustathius episcopus || ciuitatis Docimii || suscripsi
34 Epiphanius episcopus ciuitatis Cratiæ suscripsi
35 Gregorius episcopus Cerasuntis ciuitatis suscripsi
36 Helladius episcopus Adramytti suscripsi
37 Anysius episcopus ciuitatis Thebarum || Helladæ || suscripsi
38 Domninus episcopus ciuitatis Opuntis suscripsi
39 Callicrates episcopus ciuitatis Naupacti suscripsi
40 Niceas episcopus ciuitatis Megares suscripsi
41 Callinicus episcopus Apamiæ suscripsi
42 Petrus minimus episcopus ciuitatis Prusæ suscripsi
43 Euprepius episcopus Byzæ suscripsi
44 || Dion || episcopus ciuitatis Thebarum suscripsi
45 Perrebius episcopus [zisardorum] saltuum Thessalonicensium suscripsi
46 Paulus episcopus ciuitatis Anthedonis suscripsi
47 Theodorus episcopus ciuitatis Aninensiorum suscripsi
48 Eusebius episcopus Heracliæ suscripsi

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

16 epm *C* [= *P*] presbyterum *T* [= *US*] 17 synnadum *v* synodum *m* sinnaidon *p* senaidon *q* 18 herenianus *T* ualerianus *C* *cf.* 14. 15 19 *om. m* 20 pisiniorum *T* [= *US*] metropoleos *om. C* *post* 20 *coll.* 68—75 *T*, *add.* pius episc pisinorum metropoleos suscripsi [= 20] *p* 21 *om. T* [= *USP*] 23 quæ est ecclesiæ *p* lyriæ *vT* lisie *m* 26 laudociæ *C* 27 misericordia dei *om. T* [= *US*] andropon *Cq* 28 *om. T* [= *USP*] smyrnæ symirine *C* 29 epm [epos *v*] amasenorum *C* theosebium *T* [= *USP*] 30 eripi *m* 31 *om. T* [= *USP*] dedone *C* 32 domnenus *T* cotiaio *T* cotiaui *m* cozaui *v* 33 docimi ciuitatis *p* docimi *q* 34 gratiæ *Cp* [= *P*] 35 Cerasuntis [casorountis *p*] ciuitatis *T* ciuitatis ceranuntis *C* 36 heladius *p* adramintii ciuitatis *C* 37 thabarum *p* græciæ *T* [= *USP*] 38 domnenus *T* domnicus *C* opulentis *T* [*cf. US*] 39 callicratis *p* Calligrates *q* callicratus *C* 39—42 Naupacti — ciuitatis *om. T* 43 euprepius *v* [= *P*] eprepius *m* eutrepius *T* [= *US*] bize *C* ciuitatis uizes *T* [= *US*] 44 dio *T* [= *USP*] 45 *ante* 44 *coll. C* 45 prepius *m* zisardorum *C* [*ex Gestis Chalcedonensibus*], *om. T* [= *USP*] thessalicensium *p* [= Θεσσαλικῶν] 47 magnisiorum aninensiorum *C* [*ex Gestis Chalcedonensibus*]

49 Iohannes episcopus Lesbi selenicatorum suscripsi
50 || Thomas || episcopus ciuitatis || Derbæ || suscripsi
51 Senecion episcopus Scodrenæ ciuitatis suscripsi
52 Tribunianus episcopus ecclesiæ quæ est || in Primopoli || suscripsi
53 Martyrius episcopus ciuitatis || Ilistrorum || suscripsi
54 Nesius episcopus || Colibrasi || suscripsi
55 Acacius || episcopus || Cotenon suscripsi
56 Ablabius episcopus ciuitatis Amorii suscripsi
57 Heracleon qui et || Theophilus ||, episcopus || Tralleorum || suscripsi
58 Philippus episcopus || Pergamorum || suscripsi
59 Daphinus episcopus ciuitatis Magnisiæ Mæandri suscripsi
60 Eusebius episcopus Magnisiæ ciuitatis Sipyli suscripsi
61 Anderius minimus episcopus Chersonissi suscripsi
62 Paulus minimus episcopus ciuitatis Lampenæ suscripsi
63 Eutropius minimus episcopus ciuitatis Euazon suscripsi
64 Seuerus minimus episcopus prouinciæ Pisidiæ ciuitatis Sozopoleos suscripsi
65 Siluanus episcopus ciuitatis Cheretapon suscripsi
66 Commodus minimus episcopus ciuitatis || Tripoleos || suscripsi
67 Constantius episcopus ciuitatis Diocletianorum suscripsi
68 Nestorius episcopus || Sion || suscripsi
69 Aphobius minimus episcopus Coluæ suscripsi
70 Phocus episcopus ciuitatis quæ est in Thyatireno || sanctæ ecclesiæ || suscripsi
71 Paulus episcopus Daldianorum || ciuitatis || suscripsi
72 Limenius episcopus ciuitatis Settenorum suscripsi
73 Dorotheus episcopus ciuitatis Myrinæ suscripsi
74 Theodorus episcopus Attaliæ suscripsi
75 Apthonetus || episcopus || Heracleotarum Lamptu poleos suscripsi
76 Philetus minimus episcopus Amyzonis suscripsi
77 Spudasius minimus episcopus Cerami suscripsi
78 Docimasius episcopus ciuitatis Maroniæ suscripsi
79 Ennepius episcopus ciuitatis Maximianupoleos suscripsi
80 Euthalius episcopus ciuitatis Colophoniæ suscripsi
81 Lucianus episcopus ciuitatis Toperi suscripsi

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

49 leusi *T* [*cf. US*] *om. C* selenicatorum *T* [= *USP*] sellicatorum *C* Σεληνιακῶν αἰγιαλῶν Γ 50 theonas *T* [= *USP*] hierabæ *T* [hierbæ *USP*] 1 scodrenæ *p* scodreneæ *v* scrodenee *m* Codrenæ *q* [codrinæ *USP*] 52 in *om. T* primopolis *T* [= *US*] 53 ilistrorum *v* illistrorum *m* illistron *T* [= *USP*] 54 coribrassi *T* [*USP*] 55 cotheum *m* ciuitatis cothinon *T* 57 theophanius *T* [= *USP*] tralion *T* [*cf. USP*] 58 permami *p* [= *US*] Permamissus *q* 61—64. 62 minimus *om. vq* 61 cersoronissi *v* cersromissi *m* ceronensis *p* [*cf. US*] Coroensis *q* 62 lampenes *p* [= *P*] Lampe *q* 63 sebazon *p* [*cf. US*] sebason *q* 64 zopoleos *T* 65 ceretiæ *C* 66 minimus $\overline{\text{eps}}$ *m* [= *USP*] $\overline{\text{eps}}$ minimus *p* $\overline{\text{eps}}$ *vq* tripoleos *C* diocletianorum *p* [= *US*] diocletianos *q* 67 constantinus *C* [= *US*] 68—75 *hic* [*cf.* 20] *repetit p* [p_1] 68 spon *T* [= *US*, *cf. P*] 69 amphobius *m* cole *C* 70 phocus *T* [= *US*, phoscus *P*] dioscorus *C* [*ex gestis Chalcedonensibus*] ciuitatis — in *om. v* thiatireno *T* [= *USP*] thyatireon p_1 thiatire *C* sanctæ ecclesiæ *om. T* [= *USP*] 71 ciuitatis *om. mT* [= *USP*] 72 lymennius *v* sectionorum *C* 73 ciuitatis myrenes *T* [*cf. SP*] myrenes ciuitatis p_1 74 *om. C* 75 aplothonetus *T* [= *US*] minimus epiſc *pp*$_1$ [= *P*] heracleotanorum p_1 [= *P*] laptu poleos [releos *m*] *C* lamptus (lamtus p_1 laptus *q*] poleos *T* 76. 77 minimus *om. vq* 79 ennephius *C* [*cf. S*] enepius *T* [= *U*] maximianianupoleos *m* maxianupoleos *p* 81 peri *C* toroperi *T* [= *US*]

82 Rufinus episcopus ciuitatis Gabarum suscripsi
83 Romanus episcopus ciuitatis Raphiæ suscripsi
84 Fidus episcopus || Ioppæ || suscripsi
85 Hesychius episcopus ciuitatis Parii suscripsi
86 Timotheus episcopus ciuitatis || Termissi || et Eudociados suscripsi
87 Eucharius episcopus ciuitatis Dyrrachii suscripsi
88 Euagrius episcopus ciuitatis Solorum Cypri suscripsi
89 Nectarius episcopus ciuitatis Casorum suscripsi
90 Agathocles episcopus ciuitatis Coroniæ suscripsi
91 Ianes episcopus ciuitatis Sycamazonis suscripsi
92 Ædesius episcopus || Isindorum || suscripsi
93 Secundianus episcopus ciuitatis Lamiæ suscripsi
94 Nunechius episcopus ciuitatis Selgæ suscripsi
95 Matidianus episcopus Coracesii suscripsi
96 Cyrillus episcopus || Cœlorum || suscripsi per manum || Hellesponti || presbyteri
97 Sapricius episcopus Paphi Cypri suscripsi
98 Themistius minimus episcopus ciuitatis Iassi suscripsi
99 Promachius minimus episcopus ciuitatis Alindorum suscripsi
100 Eudoxius episcopus ciuitatis || Chomatis || suscripsi
101 Libanius episcopus ciuitatis Paleaspoleos suscripsi
102 Tarianus episcopus ciuitatis Lyrbæ suscripsi
103 Alexander episcopus Arcadiopoleos suscripsi
104 Theodorus episcopus Nysæ suscripsi
105 Rodon episcopus Paleaspoleos || Asiæ || suscripsi
106 Tychicus minimus episcopus ciuitatis Erythræorum suscripsi
107 Eugenius episcopus ciuitatis Apolloniadis suscripsi
108 Aetius episcopus ciuitatis Pæoniorum Hellesponti suscripsi
109 Timotheus episcopus ciuitatis Germæ Hellesponti suscripsi
110 Archelaus episcopus Myndi suscripsi
111 Apellas minimus episcopus Cibyræ suscripsi
112 Philadelphus minimus episcopus Gratianupoleos suscripsi
113 Eutherius minimus episcopus || Stratoniceæ || Lydiæ suscripsi
114 Iohannes minimus episcopus Aureliopoleos suscripsi
115 Maximus minimus episcopus Cymæ suscripsi
116 Theodosius minimus episcopus ciuitatis Mastauron suscripsi

---

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

[84] ioppe *Cq* præ *p* [= *USP*] [85] paro *p* [= *US*] Paros *q* [86] termissis *C* thermei *p* [= *USP*] Hermei *q* eudocidos *v* eudocidodos *m* [87] drerachii *C* dyrraciæ *p* Dirachiæ *q* [90] coroniæ *m* [= *US*] coroinæ *v* coroæ *p* Coloniæ *q* [91] iohēs *Cq* sicanmazonis *v* sicanmazionis *m* Sicomasonis *q* gycamazonis *p* [= *US*, *cf. P*] [92] sidorum *T* [= *US*, *cf. P*] [93] secundinus *C* [94] nunnecius *T* [= *US*] [95] matizianus *T* coracesi *C* [96] colorum *m* cilorum *v* cælorum *T* [= *USP*] [96] $\overline{\text{ss}}$ *in fine coll. v* hellespon *T* [= *US*] [98] themestius *T* themisticius *C* [95. 99] minimus *om. vq* [98] bassi *m* hiasis *T* [*cf. USP*] [99] promachius *P* gromatius *v* cromatius *m* pomacius *T* [= *US*] alendorum *p* Alendos *q* [100] chomatis paleas *T* [103] arcadiapoleos *p* arcadipoleos *C* [104] mise *v* [105] Asiæ *om. T* [= *US*] [106] tichius *m* minimus *om. vq* heritrorum *C* erycheorum *p* Heracleorum *q* [107] apolloniados *T* [= *USP*] [108] penoniorum *m* pæniorum *T* [109] germaniæ *T om. C* [111. 112] minimus *om. vq* [111] cybere *C* [112] philadelphius *T* poleos *C* [113] minimus *om. Cq* stratoni cuelidie *C* stratoniceorum lydiæ *T* [= *P*, *cf. US*] [114–118] minimus *om. vq* [114] auriolionpoleos *C*

117 Modestus episcopus ciuitatis Aneatarum suscripsi
118 Thomas episcopus Valentinianupoleos suscripsi
119 Eusebius episcopus || Clazomeniorum || ⟨suscripsi
120 Eusebius episcopus⟩ Aspanorum suscripsi
121 Euporius episcopus ciuitatis || Ypepon || suscripsi
122 || Saidus || episcopus Phenus suscripsi
123 Domnus episcopus ciuitatis Orcisti suscripsi
124 Iohannes episcopus Augustopoleos suscripsi
125 Petrus episcopus Parembolorum suscripsi
126 || Netiras || episcopus Gazæ suscripsi
127 Zenon episcopus Curii || Cypri || suscripsi
128 Euoptius episcopus Ptolomaidos Pentapoleos suscripsi
129 Macarius episcopus Metiliton suscripsi
130 Eusebius episcopus Pelusii suscripsi
131 Hermogenis episcopus Rinocoruron suscripsi
132 Marinus episcopus Heliopoleos suscripsi
133 Iohannes episcopus Hephesti suscripsi
134 Heraclius episcopus Tamiatheos suscripsi
135 || Stratigius episcopus Athribeos suscripsi ||
136 Theon episcopus Heracleus Sethritu suscripsi
137 Solon episcopus ciuitatis Caralion suscripsi
138 Alypius episcopus ciuitatis Selenuntis suscripsi
139 Aristobulus episcopus Thmueos subscripsi ||
140 Macedonius episcopus Xoeos suscripsi
141 Petrus episcopus Oxyrynchi suscripsi
142 Metrodorus episcopus || Leontorum || suscripsi
143 Paulus episcopus Fragoneos suscripsi
144 Ammonius episcopus Panephysi suscripsi
145 Publius episcopus Olbiorum suscripsi
146 Ieracis episcopus Aphnaiti suscripsi
147 Samuhel episcopus Dystheos suscripsi
148 Sopater episcopus Libyæ Septimiacæ suscripsi
149 Isaac episcopus Elearchiæ suscripsi
150 Isaac episcopus Tauæ suscripsi
151 Heraclius episcopus [Elearchiæ] suscripsi

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

[117] aneatarum *m* aneatorum *v* [= *P*] aneastorum *T* [= *US*] [119–121] Eusebius — Ypepon *scripsi secundum Γ* eusebius $\overline{\text{eps}}$ clazomeniorum $\overline{\text{su}}$ euporius $\overline{\text{eps}}$ aspanorum ypepon *C* eusebius $\overline{\text{eps}}$ aspanorum suscripsi euporius $\overline{\text{eps}}$ ciuitatis pepon *T* [= *USP*] [122] saudus *C* sadus *T* [= *USP*] [123] orcistæ *C* orcitis *T* [*cf. USP*] [124] augustupoleos *m* [125] parembulorum *C* [126] netiras *C* [= *USP*] natiras *T* gazze *m* [127] zeno *p* [= *USP*] cyri *T* [= *USP*] Cypri *om. T* [128] pholomaydos *m* [129] metiliton *v* [*cf. US et P*] meliton *m* meletinon *T* [131] hermogenes *q* hermogenius *v* [*cf. S*] rinoceron *C* [134] tamitatheos *C* [135] *om. T* [= *USP*] catribeos *C* [136] heracleos *C* settritu *C* ethriti *p* sethristi *q* [137] solomon *v* salomon *m* coralion *p* [*cf. USP*] xoeos *q* [138] ciuitatis *om. C* [139] *om. T* [= *USP*] thumeos *C* [141] oxirinchis *C* [142] mitrodorus *C* leontonorum *T* [143] fragoneus *C* frangoneos *T* [145] puplius *p* oluiorum *C* [= *US*] [146] hieracus *m* aphnaitis *v* abhnaitis *m* aphneti *T* [147] disteorum *C* [149] Libyæ *om. C* [149] *post* [150] *coll. vq* elaarchiæ *C* [150] tauuæ *C* tabæ *T* [151] elearchiæ *CT intrusum ex 149*, thyneos *USP*

152 Theonas episcopus Psinchi suscripsi
153 Cyrus episcopus Achæorum suscripsi
154 Eulogius episcopus Terenuntheos suscripsi
155 Alexander episcopus Cheopatridos suscripsi
156 Siluanus episcopus Cobrithi suscripsi. ego autem Heraclius episcopus pro eo suscripsi || eo || quod ægrotaret
157 Adelphius episcopus Onupheos suscripsi
158 Abraham episcopus ciuitatis Ostracenæ suscripsi
159 Athanasius episcopus Parali suscripsi
160 Adelphius episcopus Saeos suscripsi
161 Lampetius episcopus Casii suscripsi
162 Chrysaorius episcopus Aphroditis suscripsi
163 Ammon episcopus || Butu || suscripsi
164 Eutychius episcopus Theodosiopoleos suscripsi
165 Venantius episcopus || Hieraspoleos metropoleos || suscripsi; || suscripsi uero || per notarium || meum Theodosium ||
166 Zenobius episcopus ciuitatis Barcæ suscripsi
167 Zenon episcopus ciuitatis Teochiron suscripsi
168 Eusebius episcopus || ciuitatis Nili || suscripsi
169 Heraclides episcopus Heraclei superioris suscripsi
170 Macarius episcopus Antei suscripsi
171 Sabinus episcopus Panos suscripsi
172 Athanasius episcopus ciuitatis Scepsiorum suscripsi
173 Philumenus episcopus Cinnæ suscripsi
174 Felix episcopus || apostolicæ sedis || Apolloniensium suscripsi
175 Timotheus episcopus prouinciæ Scythiæ ciuitatis Tomorum suscripsi
176 Zenobius episcopus ciuitatis Gnosi suscripsi
177 Paulinianus episcopus Maiumæ suscripsi
178 Phœbammon episcopus Copti suscripsi
179 Pauiscus episcopus Apollonos suscripsi
180 Andreas episcopus Hermupoleos suscripsi
181 Fanias minimus episcopus ciuitatis Arpason suscripsi
182 Theosebius episcopus ciuitatis Prienæ suscripsi
183 Maximus episcopus asiæ suscripsi
184 Theoctistus episcopus Phociæ suscripsi
185 Hermolaus minimus episcopus || ciuitatis || Attudeorum suscripsi

---

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

152 theon *C* 158 cobrinthie *C* ego — ægrotaret *om. v* eo[3] *om. T* [= *USP*] eos *m* 157 onupeos *m* onupoleos *v* 158 ostacene *C* 160 suæos *v* suæo *m* 162 afroditi *v* afrodisi *m* 163 ammonius *C* botu *C* [*cf. US et P*] buti *T* 164 theodosiupoleos *m* theodosipoleos *v* 165 hierapoleos *T* [= *USP*] metropoleos *om. T* suscripsi *in fine coll. v* suscripsi uero *m om. vT* [= *USP*] meum *om. T* theodotum *T* [= *US*] 168 nilupoleos *p* [= *P*] nilopoleos *q* [= *US*] 169 heraclei] heraclidis *C* superioris *om. C* 172 septiorum *C* 173 philomenus *vq* 174 ciuitatis *T* [= *USP*] apolinensium *C* 176 ciuitatis *om. C* gnosiæ *C* 177 paulianus *C* maiune *m* maiomæ *T* 178 pæboammon *p* phebas *v* 179 apollonisi *T* 180 hermapoleos *v* hermopoleos *T* 181 ininimus *om. vq* ciuitatis *om. Cq* arpaton *C* 183 theodesebius *p* prienne *m* primæ *T* 183 asiæ *CT* [= *USP, corruptela antiquissima ex* Ἀσσοῦ] 184 ptociæ *T* 185 minimus *om. vq* ciuitatis *om. T* [= *USP*]

186 Theodorus episcopus Gadaron suscripsi manu Ætherii archidiaconis
187 Athanasius episcopus Pari insulæ suscripsi
188 Paulus episcopus Orymnorum suscripsi
189 Timotheus episcopus Briulorum suscripsi
189a Danihel episcopus Coloniæ Cappadociæ suscripsi
190 Asclepiades episcopus || Trapezopolis suscripsi
191 Theodorus episcopus ciuitatis || Echinei || suscripsi
192 || Latinorum interpretatio: || Bessula diaconus ecclesiæ || Carthaginis || suscripsi
193 Stephanus episcopus || Teo || poleos Asiæ suscripsi
194 Cæsarius chorepiscopus ciuitatis Arcæ suscripsi
195 Theodolus episcopus Elusæ suscripsi
196 Theodorus episcopus Aridelon suscripsi
197 Letoius episcopus Libiadis suscripsi
198 Aristocratus episcopus Olympi suscripsi

EXEMPLAR EPISTVLÆ SCRIPTÆ IN EPHESO SANCTO CONCILIO AB EPISCOPIS QVI
d.13.m.Aug. a.431 INVENTI SVNT IN CONSTANTINOPOLIM, MESORE DIE XX INDICT XV DATÆ

47 Sanctissimis et honorabilibus archiepiscopis et patribus congregatis per dei gratiam in Ephesena metropolim Cælestino Cyrillo Iuuenali Firmo Flauiano Memnoni Hereniano Theodoto || Acacio || et omni secundum uos sancto concilio ab episcopis qui || in amica Christo || Constantinopolim sunt inuenti, || Eulalio Chalcedonæ, Entrechio Chii, Acacio Ararathiæ, Achilliade Elaeæ, Seuero Codrulæ, Isaiu Panemotichiton, Chrysaphio Apri, Theodulo Basilinupoleos, Ieremia Iberos partium Persidis ||, in domino salutem. Oportebat quidem nos non animis solum sed etiam corporibus || constitutos || cum uestra sanctitate et temptationum participari tristitiam et uobiscum || certaminum meritis || coronari; quia uero bellum contra sanctum concilium agitatum ad nos usque protensum est et mare quidem innauigabile, terra uero inaccessibilis ex inde uenientibus facta est per eos qui itinera obsident, non habentes quid faciamus, lacrimis et litaniis, quæ sunt nostra, contulimus, || peruenire uero || ad uestram beatitudinem non ualentes desideria ueluti manus uobis accommodauimus, eos quidem qui damnati sunt, simul condemnantes et sanctos Christi pariter erigentes. facti tamen sumus neque his qui hic sunt, inutiles, confortantes quidem populum et multorum accendentes zelum, ministrantes autem et sacerdotibus quæcumque eis placuerunt. sed quoniam pauca sunt, et quantum absentes possunt, præsumpsimus et epistulam || scribere, || sudores pro pietate beatificantes et seorsum unicuique sancto-

---

47 *Græce extat in V 98 S 45*
C [= *vm*], *T* [= *pq*], *S* [= *wr, inde a* 1]
186 manu — archidiaconis *om. v* sū sedet manū ateri *m* 187 parii *Cp* 189 brialorum *C* 189a *cf.* 14 190 trapezopolitarum *T* [= *USP*] 191 eschinei *T* [= *USP*] 192 Latinorum interpretatio *om. T* [= *USP*] carthaginensis *q* [= *US*] carthaginiensis *p* 193 teopoleos *v* æupoleos *m* gaiupoleos *T* [= *US*] gaiopoleos *q* 194 corēps *v* [= *U*] ēps cor *m* ēps *T* [= *PS*] 195 helusæ *p* [= *S*] 196 episcopus *om. C* 197 letotius *C* 198 olimpii *C*
2 constantinopoli *r* mesori *pS* 4 ephesina *qr* metropoli *Cqr* 5 hereniano *qS* ereniano *Cp* Acacio *om. TS* 6 in — Christo *om. TS* constantinopoli *qr* 6—8 Eulalio — Persidis *om. TSΓ* 6 calcedonie m^{corr} 7 chie *m* ururathiæ *v* urathie *m* codule *C* 8 basiunupoleos *C* 9 in — salutem *om. C* animi *w* animo *r* 10 constitutis *TS* 11 certaminibus *TS* meritis *om. TS* libellum *m* 12 ad] et *S* 14 in lacrimis *TS* et peruenire *TS* 16 sco *S* 19 præsentes *r* 20 scribere *om. TS, cf. Γ* sudoris *Tr, corr. p* proprietate *mTS*

rum patrum et communiter omnibus ea quæ prophetarum || et sanctorum apostolorum || sunt, eloquentes quoniam tamquam patres sancti et cælestis uocationis digni, reputati Hebr. 3, 1 estis sicut oues occisionis, tota die pro Christo mortificati fraudati afflicti contristati Ps. 43, 23 uos, quorum dignus non erat mundus. || sed || date etiam nobis horum quæ sunt Hebr. 11, 37. agenda, consilium per epistulam, ut si quidem oportet apprehendere sanctam synodum 38 et reliqua certamina simul explere, hoc faciamus (proni enim || quod ad nos attinet, || sumus); si uero hic sustinere præcipitis, quoniam propter adorandum deum bona et a || deo amabilissimo || atque piissimo imperatore nobis promittuntur, hoc facite manifestum, ne diutius simus uehementi cogitatione consumpti.

PRECES ET SVPPLICATIO A CLERO CONSTANTINOPOLEOS PRO SANCTISSIMO EPHESENO CONCILIO

48 || Piissimis et deo amicissimis Theodosio et Valentiniano uictoribus triumphatoribus $\overline{pp}$ $\overline{aug}$ clerus qui in uestra Constantinopolim sanctæ et orthodoxæ dei ecclesiæ ||. Scientes uestram pietatem plurimam quandam facere rationem et sanctarum dei ecclesiarum et quæ in eis prædicatur piæ et a patribus uobis traditæ fidei et quanta quidem a uobis pro ea || iam || laborata sunt, quanta uero rursus propter eius studium uestræ pietati consistunt, || præsumpsimus || propter hoc apud Christo amabiles uestras aures et turbam quæ nunc est docemus ecclesiarum. nostri enim || propositi || intentio, piissimi principes, super alias legislationes etiam ut oporteat obœdiri omnibus Tit. 3, 1 principibus et potestatibus, iubet, || quamdiu obœdientia || esse || uidetur || utilis animabus; dum uero utilitatis || terminos effugerit ||, tunc habendam esse || fiduciam || etiam || circa || uestrum apicem || diuinarum || legum explanatores præcipiunt et præcipue quando imperium rectæ fidei rebus ornatur, in parte uirtutum et || ipsi || hoc quodam modo reputantes et ualde in hoc || gloriari cupientes ||, quamdiu loquebar in conspectu regum et non confundebar frequenter nobis || cantant || et per hoc inuitant in similibus || fiduciæ || temporibus non || esse ab eorum imitatione degeneres ||. Ps. 118, 46 hanc igitur fiduciam et nos oportune nobis adesse credentes, per hanc supplicationem nostram sententiam palam uestræ facimus pietati quia si uestra potentia factam quasi damnationem contra sanctissimos et deoamantissimos episcopos Cyrillum et Memnonem ab abscisis a sancto concilio, quorum plurimi hæretici et sine ciuitatibus et excommunicati sunt, hanc suscipere suadetur auctoritate horum qui in hoc decreto || præsiderunt, || et || potestatem abolendam || et sententiam || susceperit || inrationa-

---

48 *Græce extat in V 103 S 72 A 53*

C [= *vm*], *T* [= *p* (*inde a* 10 *propter phototypi defectum a*) *q*], *S* [= *wr*]

1 comminister *C* et — apostolorum *C* $\overline{sc}$orumque [$\overline{sc}$orum *S*] patrum *TS* 2 $\overline{sc}$æ *S* 3 estis *TS* sunt *v* sut *m* ouis *pS* 4 ideoque *TS* nobis etiam *m* 6 quod — attinet *om. TS* 7 $\overline{p}$cipiatis *m* 8 amabilia *p* amabili *qS* 9 *in fine add.* Data Mense die XX. indictione XV. *q*

10 et supplicatio *om. ç* cleri constantinopolitani *q* sanctissimo *om. q* ephesino *Cqr* 12—14 Piissimis — ecclesiæ *om. TSΓ* 16 iam *om. TS* 17 præsumimus *T* 18 docemus *w* doceamus *r* docens *m* docere *v* domus *T* præcepti *TS* 19 piissime princeps *S* supra *w* obœdire *a* 20 quamdiu *C* quanto *a* quando *q* quantum *S* obœdientia] persuasio *TS* uideatur *TS* 21 terminus *TS* effugierit *a* effugiuerit *S* licentiam *TS* 22 etiam *om. S* ad *TS* uestram *maw* sacratissimarum *TS* 23 nos ipsi *TS* 24 munificentiam adepti *TS* 25 fundebar *a* cantantur *a* cantatur *qS* 25/26 inuitante *q* 26 fiducia *T* esse a deorum [ab eorum *scripsi*] imitatione degeneres *C* est imitatio deserenda *T* estimatio deserenda *S* 29 episcopus *w* episcopis *a* cyrillus *w* 30 ab *am. S* et^2 *om. v* 32 residerunt *TS* potestatem abolendam *C* potestate usi sunt *TS* susciperint *aw* susceperint r^{corr} susceperunt *qr*

bilem existentem et inualidam per omnem modum et infantilem eo quod neque reuerentia || a principio || ab aliquo || seruata || sit in || quacumque sancta synodo per quam tales audientiæ || robur || haberent, sed || nec || conuictio || in aliquo interdictorum sacerdotio || subsecuta sit ||, omnes nos parati sumus cum decenti Christianis alacritate periculum sustinere cum prædictis || sanctis || uiris et ad nullum periculorum segnes experimentum, hanc eis competentem compensationem pro || his quæ pro fide sustinent || periculis conferre credentes. et in hoc propositum || nostrorum || unoquoque constricto, uestram exoramus diuinitatem (atque deposcimus, sicut etiam credimus, iustum) etiam a uobis confirmari plurimorum sententiam, qui et secundum auctoritatem cathedrarum et subtilitatem examinationis rectæ fidei similia uiro sanctissimo decreuerunt, et quia recte sapit, uestræ insinuauerunt potentiæ, et non sub pacis figura uel ne uideatur parua quædam pars Orientis abscidi, quæ nec ipsa ab unitate abrumpi || proposuit ||, si ea quæ regularum sunt, tenere contendit, omnem simul orbem terrarum confusum despiciatis. si enim uniuersalis concilii princeps, cui consentanei omnes per ea quæ deposuerunt, facti sunt, pertulerit aliquid horum quæ non conueniunt, citra consequentiam regularum, cum || certe || uestra pietas placide talium communione se spoliauerit et propterea etiam concilium collegerit, ne eam potestate propriarum sanctionum fraudaret, palam est quia per propriam læsionem et contra alios ei consentaneos calumnia confirmabitur et necesse erit omnes totius orbis episcopos condemnari pariter cum prædictis || sanctis || uiris et circumstabit de cetero, sicut uidetur, Arrio et Eunomio orthodoxiæ opinio, utpote Nestorio quidem rationabiliter propter impiam doctrinam damnato, Cyrillo autem et Memnone sanctissimis episcopis indigne et inlegaliter et indecenter simile sustinentibus ex circumuentione dispendium. nequaquam igitur, Christo amabiles principes, nutricem uestram ecclesiam laceratam despiciatis, quæ || crementum adhuc || uestræ potentiæ et contra hostes triumphos || praestat erigere ||, neque martyrii || tempus || imperii uestri || spatia || demonstretis, sed progenitorum uestrorum circa ecclesiam dilectionem animo sumentes et quomodo unusquisque illorum secundum propria tempora facto concilio sanctorum patrum obœdiuit et || in eo quod || definitiones ab eis prolatas || munissent || per legislationem, circa eos reuerentiam monstrauerunt, sic et ipsi æqualia circa nunc a || nobis || celebratam sanctam synodum sapere concupiscite, quatenus ab ea gratificos ymnos pro imperio uestro pure sancteque fructificetis || et || nos pro || uestri imperii diuturnitate || orationes puras offeramus domino Christo, piissimi et Christo amabiles imperatores.

C [= *vmi*], *T* [= *p* [*usque ad* 8 credimus *a*) *q*], *S* [= *wr*]

1 eo] ergo *S* 2 ab initio *TS* custodita *TS* 2/3 quacumquæ — audientiæ] sco concilio in talibus auditorii [auditoriis *a*] *TS* 3 habente *TS* sed *om. TS* coniunctio *C* increpatio *TS* 4 sit secuta *TS* ducenti *a* ducentis *q* 5 scissimis *TS* periculum *p* periculi *q* 6 his — sustinent] fidei *TS* 7 propositum *a* propositu *w* proposito *qr* propositorum *C* nostrum *T* 10 uiro] uero *S* 12 partis *C* 13 profuit *p* poterit *q* 15 pereque *w* fereque *r* disposuerunt *S* 16 circa *CS* certe *om. TS* 17 communionis e *p* communiones *q* eam] etiam *m* potestatem *CS* 18 fraudare *pS* 20 episcopi *p* scissimis *T* circumstatuit *C* 22 damnatio *S* memnoni *S* 23 inlegabiliter *C* 25 securitatem *TS* adhuc *om. TS* 26 præstat erigere *C* exaltat *TS* tempus *C* momenta *pS* monimenta *q* 27 spatia *C* tempora *TS* 28 unus quis *pw* 29 in eo quod *C* propter *TS* 30 muniendam *TS* 31 nobis *qC* uobis *pS* et *om. TS* 33 uestræ constantia [constantiam *p*] maiestatis *TS*

|| POST HÆC DE RELIQVO RELATIO AD PAPAM CÆLESTINVM [LVIIII] ||

49 Cyrillus Theopempto Potamoni Daniheli dilectissimis et comministris in domino salutem. Plurimæ contra nos factæ sunt illic || accusationes || tam || quod quasi || ab Alexandria sequentibus nos de balneo multis quam || quod quasi [a] || canonicabus egredientibus; sicut autem aiunt, dicitur a derogantibus quia etiam per machinationem meam et non secundum intentionem sancti concilii damnationem Nestorius passus est. sed benedictus saluator, qui talia dicentes redarguit. ueniens enim ad Ephesum dominus meus || magnificentissimus et gloriosissimus || comes sacrarum largitionum Iohannes reprehendit hæc obloquentes, nihil inueniens ueritatis. uidit autem quia propriam instantiam sancta synodus pro fide haberet, || et || neque mihi donans nec alteri cuiquam, sed sancto zelo mota et non ferens illius blasphemias damnauit eum. lectis autem litteris piissimorum et Christo amabilium principum, per quas trium damnationes dicebantur esse susceptæ, custodiebamur || interim ||, neque scientes quod euenturum esset. uerumtamen gratias || agamus || Christo, quando digni efficimur pro nomine eius non uincti fieri solummodo, sed etiam || alia || omnia sustinere; non enim || res hæc || sine mercede est. non autem passa est synodus communicare Iohanni, sed instat dicens: ecce corpora, ecce ecclesiæ, ecce ciuitates; potestatem habetis. nos communicare impossibile est Orientalibus, nisi soluatur quod ex eorum calumnia machinatum est aduersus comministros nostros, et confiteantur fidem rectam. reprehenduntur enim quæ Nestorii sunt, || et || loquentes et sapientes et confitentes.

Omnis ergo constantia in his est; orent pro nobis omnes orthodoxi. sicut enim ait beatus Dauid, ego in flagella paratus sum. Ps. 37, 18

Sermones diuersi sanctissimi archiepiscopi Cyrilli dicti apud Ephesum collectis celebratis damnato hæretico Nestorio et excommunicatis factis Orientalibus a sancto concilio

SERMO PRIMVS DICTVS IN MAIORE ECCLESIA QVÆ VOCATVR MARIA

50 Diues est et hodie dominus noster Iesus Christus, || et || dei et patris sortem propriam habens. flectetur enim ei, flectetur omne genu, et omnis lingua Phil. 2, 10. 11 || confiteatur || quia dominus Iesus Christus in gloria est dei patris. ipsi || regnum || in sæcula sæculorum. amen.

EIVSDEM DICTA IN IOHANNIS EVANGELISTÆ || BASILICA ||

51 Sanctorum quidem || et || honore et gloria || minor est omnis || quilibet sermo; fuerunt enim || luminaria || in mundo uerbum uitæ optinentia secundum Phil. 2, 15. 16

---

49 *Græce extat in V* 104 *S* 74 *A* 46 50 *Græce non extat* 51 *Græce extat in V* 76 *S* 78 *C* [= *vmi*], *T* [= *pq*], *S* [= *wr, usque ad* 23]

1 *om. TS*

3 detractiones *TS* quod quasi *om. TS* 4 quod quasi a *v* a *m om. TS* canonibus *v* 7 quia *p* 8 domninus *p* magnificentissimus et gloriosissimus *om. T* 10 et *om. TS* 11 referens *C* 13 susceptas *m* interim *om. TS* 14 ei uenturum *C* agimus *T* 15 alia *om. T* 16 causa *TS* hæc *om. TS* 18 habebitis *S* 20 reprædendunt *v* et[1] *om. TS* 21 confidentes *p*

24 diuersi et *m* dicta *p* 28 et[2] *om. T* 29 flectitur *T* flectetur[2] *om. q* omne genu *vT* et genua *m* 30 confitebitur *p* confitetur *q* 31 dominatio *T*

32 dictum *p* iohannis *vp* beati iohannis *m* ecclesia sancti *q* basilica *C* sermonibus *p* *om. q* 33 et[1] *om. vT* memor est omnis *C* omnis [omnium *q*] minor est *T* 34 lumina *T*

quod scriptum est. || unde a diuina || mysteria || loquentibus || decet ab omnibus
Mt. 10, 20 dici ad eos: non uos estis qui loquimini, sed spiritus patris || uestri || qui loquitur in uobis. || prædicauerunt || enim nobis Iesum, lumen uerum, uitam
Ps. 65, 4 æternam, cui et nos dicimus secundum uocem beati Dauid: omnis terra adoret te et psallat tibi, || psalmum dicant || nomini tuo. cum adhuc enim || perlatum || per Mosen || staret || mandatum, nondum euangelicis prædicationibus illatis,
Ps. 75, 2 notus erat in Iudæa deus, in Israhel magnum nomen eius. suptilis
Ex. 4, 10 enim uocis erat et || tardæ || linguæ Moses; propterea et in sola audiebatur Iudæa lex.
Hebr. 2, 14 cum uero lumen nobis resplenduit uerum et proxime nobis participatum est sanguine et carne deus existens uerbum, plena facta sunt omnia eius: ubique templa et altaria, ubique chori et adoratores et pastores boni et rationalium ouium greges, angustas ostendentes præ multitudine sacras aulas. ante nostri enim saluatoris aduentum
Rom. 1, 25 terrenum errabat genus; colebant enim creaturam citra creatorem; adorauerunt || enim || opera suarum manuum et unicuique errantium deus erat quod placuisset. sed inluxit nobis, sicuti dixi, unigenitus dei || sermo ||, pastor bonus, agnus uerus, quem sancta dei genetrix et inexperta nuptiarum ex uirginalibus lumbis nobis peperit, germen uiuificans, inhumanatum deum, liberum in serui forma, secundum nos propter nos et supra omnem creaturam, subditum secundum nos et in gloria deodecibilem,
Phil. 2, 7 semet ipsum humiliantem et consedentem patri, qui semet ipsum exinaniuit et ex
Ioh. 1, 16 propria plenitudine distribuit bona sanctis, adorantem nobiscum humane et adoran-
Hebr. 1, 6 dum tamquam deum non in terra solum, sed etiam in cælo. dum enim inquit, introducit primogenitum in orbem terrarum, dicit: et adorent eum omnes angeli dei. quis || ergo || est qui ingressus est in orbem terrarum? quo autem omnino delatus est modo? imbue nos, euangelista; || dic et || nunc, || beate
Mc. 3, 19 Iohanne ||, qui filius uocatus es tonitrui, magnum aliquid et eximium sonans sub cælo. immortales || habes || uoces, et obliuio atque tempus tuis cedunt sermonibus. || ecce ||
Gen. 29, 10 tanta pastorum congregatio uenit apud te: reuolue nobis lapidem, sicut beatus Iacob pastoribus reuelauit puteum uitæ; da haurire et nunc ex || fontibus || saluatoris, magis
Ioh. 1, 1 autem tuum nobis appone fontem. audiamus itaque dicentem: in principio erat uerbum, et uerbum erat apud deum, et deus erat uerbum. hoc erat in principio apud deum sed quia quidem unigenitum dei uerbum ineffabilem habet ex patre essentiam, credidimus; adde quod minus est nobis, euan-
Ioh. 1, 14 gelista. audi rursus dicentem: et uerbum caro factum est, hoc est homo. factus est autem homo unigenitum dei uerbum, non amittens esse deus, sed etiam in adsumptione carnis manens quod fuit. inconuertibilis enim est et immutabilis
Iac. 1, 17 uerbi natura et nescit pati || conuersionis || obumbrationem. hæc sapere || docuit nos || beatus euangelista, stella uere magna atque clarissima, stella utillima non his qui sensibile transeunt mare, sed mercatoribus pietatis, ueritatis amatoribus, recte

---

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

1 unde a diuina *C* quando autem sacra *T* locuntur *T* 2 uestri *om. p* 3 prædicauit *p* prædicant *q* uerbum *p* 4 et *om. C* 5 psalmum dicant [dicat *v*] *C* psallant *p* psallat *q* 5/6 prolatum *T* 6 moysen *Cq* tenet *p* teneret *q* nondum enim *p* 8 enim uobis *m* uocis enim *p* uocis *q* paruæ *T* moyses *Cq* 12 enim nr̄i *v* 13 genus errabat *q* 14 enim *om. T* 15 uerbum *T* 17 formam *C* 19 considentem *T* 23 enim *T* 24 dic et *C* dicit *p* dicito *q* o beate *T* 25 iohannes *vT* 26 habens *T* hæc *T* 28 reuelauit *q* releuauit *Cp* fontibus *C* ueritate *T* 29 audiamus — dicentem *om. v* 31 unigenitus *m* 32 credimus *Cq* 34 unigenitus *m* 36 mutationis *T* 36/37 nos docuit *T* 37 uera magna *v* magna uera *m*

habere uolentibus || et || ine[na]rrabilem fidem. si quis ergo concupiscit hoc nauigare modo, uelut stellam habeat deiloqui uoces in animo, et ita amaros hæresum transiliet fluctus, ita ad tranquillum accedet portum et ad ipsam perueniet ueritatem, hoc est Christum, cum quo patri gloria et potestas cum sancto spiritu in sæcula sæculorum. amen.

EIVSDEM CONTRA IOHANNEM || ANTIOCHENVM DE HIS QVI SE SEPARAVERVNT ||

52 Caritatis || in deum || uirtutem || a sacra || docemur || scriptura ||, nihilo minus autem et ipse nos saluator || docuit || dicens: qui me diligit, me sequatur, et Ioh. 12, 26
ubi sum ego, ibi et minister meus erit. oportet enim nos semper simul esse, diligere, sequi omnium nostrum saluatorem Christum nulloque modo ab eo separari, et hoc seruabimus, dum uoluerimus ea quæ eius sunt. hoc impleuit clarus iste sacerdotum chorus, de quibus dicetur || nunc || et satis iuste, quod prophetae uoce || prolatum || est: illic cerui obuiauerunt sibi et uiderunt uultus alternos. Ies. 34, 15. 16
numero transierunt, et unus eorum non periit; alter alterum non quæsiuit, quia dominus mandauit eis et spiritus eius congregauit eos. non enim communis cuiusdam rei gratia siue terrenæ forsan intellegibilium ceruorum hic concursus est factus; quia uero sicut in horto bono et florentissimo, dico autem nostri saluatoris ecclesia, sæuus et ualde crudelis apparuit draco, non unum habens sed plurima in uno corpore capita, utillima et necessaria facta est intellegibilium ceruorum congregatio atque præsentia, ut uenenosa prauitate agrum dominicum liberaret. ergo dei spiritus congregauit eos et dominus mandauit eis. quid autem mandauit? ubi sum ego, illic et minister meus sit. igitur (ad te mihi nunc sermo Ioh. 12, 26
sit qui || elatum || aduersus omnes supercilium eleuasti ex Orientalibus regionibus ueniens) si || omnes || sumus ministri omnium nostrum saluatoris Christi, si commissum nobis est ministerium prædicationum eius, cur non omnes sumus cum eo uolentes sapere quæ sunt eius? leuauit enim, ut uides, multi capitis draco scelestum profanumque caput, filiis ecclesiæ || suæ uesaniæ || uenena diffundens. uenio contra eum spiritus euaginans gladium, pugno propter Christum cum bestia: cur non laboras cum eo qui Eph. 6, 17
bene uult laborare? cur non pariter adstitisti? percutiatur omnium manu, commune certamen iudicemus, ut et simul uincentes referamus gratias saluatori dicentes: tu humiliasti sicut uulneratum superbum, tu conteruisti capita Ps. 88, 11
draconum. sed nos quidem || peculiares sacerdotes saluatoris ||, eius sacramentorum Ps. 73, 13
ministri, || inimicissimos || æstimamus eos qui oblocuntur gloriæ eius; tu uero non ita || umquam ||. quia uero non accedis germane ad hoc, res te ipsæ redarguunt. uides nos uelut in bello squalentes, adhuc destillantes || de || pugna sudorem, longanimitate spiritali et consolatione indigentes aut potius iam uictores; et tu, qui constitutus es inter || nos ||, qui tibi Christum dominum || ascribis ||, qui coarmari debuisti,

---

52 *Græce extat in V 78 S 79*
C [= *vm*], *T* [= *pq*]

1 et *om. vT* inerrabilem *scripsi* inenarrabilem *CT* 2 deiloquas *v* deiloquos *m* 3 accedat *v* accep̄ *m* perueniat *v* 4 xps̄ *C*
5 antiochiæ *p* de — separauerunt *om. T* 6 diuinæ *T* per sacram *T* scripturam *T* 7 edocuit *T* 8 ego sum *C* 10 seruauimus *T* carus *m* 11 nunc *om. T* [= *Γ*] prophetiæ *C* 12 probatum *T* 17 ecclesiæ *p* 21 meus est *m* est meus *v* 22 quia *C* elatum *om. T* 23 omnes *om. T* 24 predicationis *vq* 25 multi capitis *om. v* 26 sui sceleris *T* 31 peculiares — saluatoris *C* ueri saluatoris sacerdotes *T* 32 hostes *T* 33 umquam *om. T* 34 ueluti *C* ex *T* 36 est *p* nos *C* fratres *T* [= *Γ*] inscribis *T* quia armari *m*

contra ueritatis dogmata arma moues. o inopinabilis causa: non tetigisti pugnam, non decertasti cum decertantibus, fugisti belli tempus aduentus tarditate, stabas procul inspiciens uiriliter agentes, uidisti cadentem inimicum, deficientem et confossam blasphemam linguam; postea contristatus es. dicito mihi, pro qua causa? quia uicit Christus, quia præualuit inimicis, quia tacuit os loquens magna, quia cessauit languor ecclesiæ filios uexans? sed erat melius fortiter agere nobiscum
Ps. 138, 21. et illud quoque dicere quod Dauitica uoce prolatum est: nonne odientes te, domine,
22 odiui, et super inimicos tuos tabescebam? perfecto odio oderam || illos ||, inimici facti sunt mihi. sed || nullus || quidem omnino apud te talium sermo fuit, e diuerso autem uictores iacularis et inuidiæ sagittis uulnerare contendis quos oportebat magis a te sub ammiratione laudari. sed licet ipse || accedas ||
Ps. 63, 8. 9 dure, nihil metuentes dicimus: sagittæ paruolorum factæ sunt plagæ eorum, et defecerunt in eis linguæ ipsorum. licet armis extrinsecus temet ipsum
2 Cor. 10, 4 muniens castra statuere nitaris contra congregationem domini, sed nostra arma non carnea, sed potentia domino sunt, sicut scriptum est, potentia || uero || ad destructionem munitionum. || fortiores || inuenies quam apud te sunt, Christi
Eph. 6, 16. milites; || habent || scutum fidei, bonæ uoluntatis arma, hoc est Christum, habent
14. 17 || loricam iustitiæ, salutarem galeam, || gladium spiritus. quocirca licet insurgas atrox atque terribilis plurimumque habens supercilium et secundum superbum Goliam barbaricis adrogationibus et ineruditionibus aduersum nos intumescas, sed tamen
1 Reg. 17, 40 uincet Christus, uincet autem per suos milites. quomodo uicit Dauid? quinque lapides habens in pera. lenes autem erant lapides; et hoc || fecerat || in figura Christi. || quæ || enim est Christi pera? || hæc quæ in terra est || ecclesia, multos
Zach. 9, 16 habens lapides pretiosos et electos, de quibus et propheta dicit quia lapides sancti uoluuntur in terram. per istos sanctos lapides præualebit Christus. lenes autem erant lapides, sicuti dixi, lapidum || uero || lenitas significat hoc quod capi non possit. semper enim quod lene est, || quodam modo || non tenetur; indetenibilis || est autem sanctorum || conuersatio. igitur || uincet || Christus. uel si ualueris uulnerare, etiam sic deuicit; uel si ex calliditate nocueris, coronasti nolens.
Phil. 1, 29 nobis enim donatum || est || pro Christo non solum in eo credere, sed etiam pro eo
Ioh. 3, 18 pati. qui enim credit in eum, non iudicatur; qui uero non credit, iam iudicatus est.

ITEM EIVSDEM

53 Oportebat quidem sufficere in præcedentium doctorum eruditionibus et sacris repletos poculis honorare satietatem; quia uero uideo ad audiendum auidissime constitutos, age et nos pauca dicamus præcedentibus consequentia. est igitur indu-

---

53 *Græce extat in V 75 S 80*

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

1 inopinatalis *v* inopinetalis *m* 2 bellum temporis [temperas *m*] *C* aduenientis *v* tarditatem *m* 3 agens *v* 9 illos et *vq* eos *T* [= *Γ*] nullus *C* nec *T* ap̄ te omnino *m* 10 sermo fuit talium *v* 11 procedas *T* 15 uero *om. T* 16 distinctionem *m* fortiores enim *T* 17 habentes[1] *T* habentes[2] *q* 18 loricam — galeam *om. T* 21 uincit *p* uincit *T. corr. p* 22 fecerat *C* erat *T* [= *Γ*] 23 qualis *T* hæc — est *C* terrena *T* 26 uero *om. T* 27 quodam modo *om. T* 27/28 indetinibilis *mq* indetinebilis *p* 28 est — s̄corum *C* autem eorum est *T* uincit *T* 29 caliditate *C* 30 est *om. T* 31 eo *p* 33 item *om. p* 34/35 sacris repletos *T* satis repletis *C* 35 societatem *C* 36 præcidendum *p* præcedentium *q*

bitatum quia in Christi fauoribus clarus sanctorum nobilitatur chorus et exultationem || suam || facit || eo quod peculiariter in eum habeat caritatem ||. itaque beatus propheta Esaias ad eum alicubi dicit: domine deus meus, glorificabo te, Ies. 25, 1 hymnum dicam nomini tuo, quia fecisti mirabiles res. beatus quoque propheta Dauid lingua mea, inquit, meditabitur iustitiam tuam, tota die Ps. 34, 28 laudem tuam. sed hæc quidem sanctorum intentio; maligni uero et erronei 6 magnum et uenerabile et profundum inhumanationis unigeniti nescientes || secretum || blasphemant incaute incontinens os et sine portis aperientes. ergo audiant ad se dicentem prophetam Esaiam: uos autem || accedite huc ||, filii iniqui, semen Ies. 57, 3. 4 adulterantium et fornicariæ: in quo epulati estis et super quem aperuistis os uestrum? nonne uos estis filii perditionis, semen inicum? 10 filii enim perditionis pro ueritate et inicum semen sunt qui redimentem se dominum denegant. empti enim sumus pretio magno et non corruptibilibus 1 Cor. 6, 20 argenti aut auri, sed pretioso sanguine tamquam agni immaculati 1 Petr. 1, et inuiolati Christi. sanguis autem hominis communis et unius secundum 15 18. 19 nos quomodo potuit totius terrarum orbis dignus fieri? quomodo autem etiam unus pro omnibus mortuus est, ut omnes ditaret? quomodo eius facti sumus qui uerum et natura deum || nobis ascribimus ||? quomodo eum colimus qui adorare Rom. 1, 25 creaturam præter creatorem declinamus? sed, sicut dixi nuper || quodam modo ||, ingrati sunt quidam saluatoris nostri mansuetudini, negant dominum, re- 20 pellunt seruitii iugum, ut et de istis dicat Christus per uocem Esaiæ: uæ eis, quia Os. 7, 13 exiliuerunt a me; infelices sunt, quia impie egerunt in me, ego autem redemi eos, ipsi uero locuti sunt aduersum me mendacia. mentiuntur enim contra saluatoris nostri gloriam et eminentiam Pharisæorum prauitatis et || uesaniæ || imitatores, || qui || Christiani quidem uultum induunt semet ipsis, Iudai- 25 zantem uero mentem et linguam habentes amaram ac uenenosam, ut etiam ad eam dicat Christus per uocem Hieremiæ: ecce ego ad te || iniuriatricem ||, dicit do- Ier. 50, 31 minus. Iudæi siquidem || antiqui || olim surgebant aduersum || omnium || saluatorem Christum, insiliebant ueluti bestiæ, lapidibus cædebant benefactorem et saluatorem; deinde ad eos dicebat saluator: multa || bona opera || ostendi uobis a patre Ioh. 10, 32 meo; propter quod horum opus me lapidatis? at illi ad eum dicebant: 31 de bono opere non lapidamus te, sed de blasphemia, quia tu cum Ioh. 10, 33 homo sis, facis te ipsum deum. hæc antiquorum Iudæorum contra saluatorem nostrum sunt crimina; || eorum || autem || perniciæ et uesaniæ || æmulatores rursum queruntur dicentes: cur tu, cum homo sis, facis te ipsum deum? 35 o stulte et abominandissime, non intellexisti sacramentum. non enim cum homo esset, || semet ipsum || fecit deum, sed deus existens naturaliter factus est homo inconuertibiliter et inconfuse; ex deo patre ineffabilem habens natiuitatem pertulit natiuitatem secundum carnem ex muliere et appellatus est filius hominis, ut nos saluos

---

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

2 suam *om. T* eo — caritatem *C* eius germanitas caritatis *T* 5 dauid propheta *C* mea *om. C* 7 sacramentum *T* 8 incontinentes *v* hos *C* 9 optulistis sic *T* 15 inuiolati *T* immaculati *C* 16 orbis terrarum *v* 18 nobis ascribimus *m* ascribimus nobis *v* inscribimus *T* 19/20 quodam modo *om. T* 20 quidam *T* qui dn̄i *C* mansuetudinem *v*^{corr} dominique *C* 25 sceleris *T* quia *T* 26 habentem *p* ac] et *m* 27 iniuriantem *T* 28 antiqui *om. T*, olim *delendum erat correctori* aduersus *T* omnium nostrum *T* 30 opera bona *T* 34 illorum *T* arrogationis et sceleris *T* 35 rursus *T* 37 esset *om. m* se *T* ipsum *om. T* 38 diuinitatem *C* 38/39 secundum carnem natiuitatem *v*

faceret. factus est secundum te propter te et mansit propter se quod fuit. cognosce igitur in carne factum unigenitum, confitere esse deum qui propter nos inhu-
Is. 52, 6 manatus est. || tibi se || præsentauit dicens: ipse qui loquor, adsum. locutus etenim est antiquioribus legem per Moysen, aduenit autem cum carne. suscipe protestantes sanctos prophetas. quid ait Baruch, solum non manu demonstrans
Bar 3, 36-38 Emmanuhelem? hic deus noster, non reputabitur alter ad eum. adinuenit omnem uiam disciplinæ et dedit eam Iacob puero suo et Israhel ||dilecto|| suo. et postea in terra uisus est et || cum hominibus || con-
Ps 49, 3 uersatus || est ||. psallit || autem || etiam beatus Dauid de ipso: deus noster || manifeste || ueniet. uis attestari tibi etiam noui testamenti prædicatores?
Lc. 3, 4 audi dicentem Iohannem baptistam: parate uiam domini, rectas facite semitas dei nostri. uis et aliam satisfactionem super istas accipere? pro-
Act. 2, 30 misit deus beato Dauid ex fructu lumbi eius sedere super sedem eius at ille, || et certe || gaudens in hoc ualde, et ipsum natiuitatis modum perscrutabatur
Ps 131, 3-5 licebit ergo audire ||dicentem||: si ascendero in lectum stratus mei, si dedero somnum oculis meis aut palpebris meis dormitationem et requiem temporibus meis, usque quando? || donec quid comprehendas? || donec || inueniam || locum domino, tabernaculum deo Iacob perscrutaris partum, o beate Dauid? approbo desiderium, laudo patientiam, sed si quid didicisti amplius, denuntia et nobis ubi erit natiuitas et in quem putas fiet locum? audi palam
Ps 131, 6 dicentem: ecce audiuimus eam in Efrata, inuenimus eam in campis siluæ. Efrata dicens, significat Bethleem. et attestatur deus per unum sancto-
Mich 5, 2 rum prophetarum: et tu Bethleem, domus Efrata, || paruola || es ut sis in milibus Iudæ. ex te enim mihi procedet, ut sit in principem || in || Israhel, et egressus eius a principio ex diebus sæculi. audis quia Bethleemitem
Ioh. 1, 1 secundum quod factus est homo, a principio sæculi egressus habere confirmat; in principio enim erat uerbum. sed confundor, inquit, deum confiteri ex muliere natum. dicito mihi, increpas ergo sacris consiliis, negas dispensationem, resistis domini uoluntatibus? || sic || uoluit saluum facere terrarum orbem. ne sapientior es a sapientia? o inopinabilis causa: lucerna cum sole contendit. || scit || suorum operum uiam omnium dominus. suscipe igitur dispensationem, honoremus fide || mysterium ||, noli perscrutari quæ ultra mentem sunt, noli || discutere || quæ ultra rationem, crede nobiscum. si autem manseris || incredulus ||, ille fidelis permanet et negare non potest semet ipsum. ipsi gloria et potestas cum sancto spiritu in sæcula sæculorum amen.

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

2 carnem *mp* deum *om. C* 2 3 humanatus *m* 3 tibi se *C* semet ipsum tibi se [se *om. q*] *T* 8 electo *T* et[1] *om. C* inter homines *T* 9 est *om. T* autem etiam *m* autem *v* etiam *T* 10 manifestus *T* 11 beatum iohannem euangelistam *C* domino *C* 14 et certe *om. T* præscrutabatur *p* 15 licet *m* dicentem eum *T* [= *l*] 16 somnium *p* 17 temporibus *C* donec — comprehendas *C* dum uenias [ueniat *q*] *l* 17, 18 inueniam inquit *T* 18 paratum *m* 19 si *om. C* 20 donuntia *p* 21 eum[1] *Cq* efratham *p* eum[2] *C* 23 prophetarum *om. m* parua *T* 24 in[2] *om. T* 25 eius sicut *m* 27 dm̄ dm̄ *C* 29 si *T* 30 esset *v* a *om. C* scit *C* noluit *p* nouit *q* 31 ds *C* 32 sacramentum *T* requirere *T* 33 inobœdiens *T* 34 cum — spiritu *om. C* 35 amen *om. C*

ITEM EIVSDEM

54 Qui sacras respiciunt scripturas, cor sapientem habent, operibus bonis disciplinatum et recta fide clarum; scientiæ autem ueræ amor uitæ terminum habet. et satisfacit ad hoc nobis ipse saluator, ad cælestem patrem et deum sic dicens: hæc autem Ioh. 17, 3
est æterna uita, ut cognoscant te solum uerum deum et quem misisti
Iesum Christum. ergo coniuncta est de patre scientiæ et de filio, et ita est
causa uiuificans; quando uero separatur alterum ab altero, claudicat omnino scientia.
sic et dominus noster Iesus Christus Iudæorum populis loquebatur dicens: neque Ioh. 8, 19
me nostis neque patrem meum; si me sciretis, et patrem meum
|| utique || sciretis. et rursus putabant Iudæi suos patres in monte naturaliter
et uerum uidisse deum, quando descendit in specie ignis in monte Sina; æstimabant Ex. 19, 18
enim pro ueritate audisse uocem eius. huius rei gratia mirati quidem sunt sacratissimum Mosen, diminuentes || autem || dominum nostrum Iesum Christum propter
humanitatem || uesane || dicebant: nos scimus quia Mose locutus est deus, Ioh. 9, 29
hunc autem nescimus unde est. quid ergo ad hæc Christus? amen Ioh. 5, 37. 38
dico uobis, neque speciem eius alicubi uidistis neque uocem eius
audistis et uerbum eius non habetis manens in uobis, quia quem
misit ille, huic uos non creditis. uere dicit omnino ueritas. non
enim erat in monte Sina natura dei quæ uidebatur, sed potius ignis, factæ sunt autem Exod. 19,
et uoces tubæ, fumus autem erat ||, qui multiplex uoluebatur ||, et ueritatis figuræ 18. 19
præostendentes ueritatem. descendit enim omnium deus in specie ignis in monte
Sina. et propter quam causam in specie ignis? quia enim futurus erat determinare eis legem, in specie ignis tunc maxime utiliter apparebat, ut scirent transgressores quia aduersus ignem haberent. sic etiam beatus Moses, temperatiores efficiens
formidine delinquentes, sæpe || alloquebatur ||: deus noster ignis consumens Deut. 4, 24
est. factus est autem et fumus || multiplex || et tenebræ, || tenebris || quidem incapabilitatem diuinæ scientiæ urbane nobis || ostendentibus ||, || fumo || autem || docente ||
figuraliter quia eos qui contemnere uolunt sacras leges, modis omnibus lacrimæ subsecuntur; lacrimari namque necesse est oculum corporis in fumo. igitur Iudæi
quidem non uiderunt speciem patris, nos autem eam uidimus in Christo; est enim
ipse || integerrima || pulchritudo genitoris, || figura et || splendor. nam licet ad- Hebr. 1, 3
prehenderit carnem et sanguinem deus existens uerbum et appellatus sit filius hominis,
non exanime neque sine mente corpus suscipiens, sicut ait insanæ mentis et hæreticus
Apolinaris, sed tamen permansit etiam sic deus.

|| Sic || sanctis patribus suum || secretum || per tempora reuelabat, et multa
quidem ualde horum probatio est in sanctis prophetis; quia uero oportet || proferri ||

---

54 *Græce extat in V 77 S 81*
C [= *vm*], *T* [= *pq*]

1 item *om. mp* 2 sapiens *vq* 3 scientes *C* ueræ *T* quod uerus *C* non habet *C* 4 nobis ad hoc *vq* 5 uita eterna *m* deum *om. p* 6 de patre *scripsi* dei patris *CT* scientia *C* 10 utique *om. T* sciebatis *p* 11 uere *v* montem *vq* 13 moysen *Cq* autem *C om. p* uero *q* 14 sceleste *T* moysi *vq* moyses *m* deus *om. p* 16 eius[2] *om. m* 18 ille misit *C* 20 qui -- uoluebatur *C* accensus *T* [= *I*] 21 præostendentes *q* præostendentem *p* prædicentes *C* 24 moyses *Cq* 25 loquebatur *T* 26 multiplex *om. T* [= *I*] tenebræ *T* 27 ostendunt *T* fumo *m* fumum *v* fumus *T* docentibus *m* docentes *v* docet *T* 30 uidemus *v* 31 uerissima *T* figura et *C* figuræ *T* 34 apollinaris *mq* apollinarius *v* 35 ita *T* sacramentum *T* 36 perscrutari *T*

particulatim, age, monstremus ex || Genesi || libro hominem || uisum || filium et deum nominatum. itaque beatus Iacob Mesopotamiam relinquens ad patris domum denuo
Gen. 32, 22 remeabat, et duas filias Laban sumens et ex eis sibi filios procreatos transposuit Iaboc; nomen || est autem || hoc torrentis. sed, sicut ait scriptura diuinitus inspi-
Gen. 32, 24-26 rata, transpositis filiis et uxoribus remansit Iacob solus et luctabatur cum eo homo usque ad mane. et uidit quia non potest ad eum, et tetigit neruum femoris eius et aruit neruus femoris Iacob, cum luctaretur cum eo. et dixit, inquit, homo qui luctabatur cum Iacob: dimitte me; ascendit enim matutinum. ille uero dixit: non te dimittam nisi
ibid. 29. 30 || benedixeris ||. et benedixit ei ibi, et uocauit Iacob nomen loci illius species dei; uidi enim deum facie ad faciem, et || salua facta || est anima mea. o sapientia sanctitate decibilis: hominem uidet luctantem secum et dicit patriarcha: uidi deum facie ad faciem, et || salua facta || est anima mea. intellexit enim mox || humanationis || sacramentum reuelante ei spiritu sancto. uerumtamen illud obserua: tota nocte luctabatur cum eo; cum uero mane fuisset factum, dimitte me, inquit; ascendit enim matutinum. || quidnam || putas figura significat? his qui uelut in tenebris et nocte consistunt et ignorationis caliginem habent in cor et in mentem, luctatur et repugnat Christus, inimicos enim æstimat eos; cum uero eis ortus fuerit in mente intellegibilis lucifer, quando uelut quidam dies uerum diuinæ scientiæ resplenduit lumen, tunc resoluit pugnam. luctatur etenim et prœliatur aduersus eos qui uelut in nocte et tenebris obscurum et sine luce cor habent, non uero pugnat aduersus eos qui in lumine sunt, || qui || habent in mente intellegibile matutinum. suscipe igitur, homo, intellegibilem luciferum, resplendeat tibi ueritatis lumen, quiesce repugnans Christo. nescit uinci, uincit autem semper et omnino. licet factus sit nunc homo unigenitum dei uerbum, tamen non destitit esse naturaliter deus, inconuertibilis et immutabilis existens. ipse igitur est et ex patre tamquam uerbum, et ex muliere homo secundum
1 Cor. 8, 6 carnem. unus enim deus pater, ex quo omnia, || et unus dominus Iesus Christus, per quem omnia; || ipsi gloria in sæcula sæculorum. amen.

ITEM EIVSDEM

55 1 Beatus propheta Dauid in deo confidentes audacissimos ostendit dicens: uiri-
Ps. 30, 25 liter agite et confortetur cor uestrum, omnes sperantes in domino. plantationes etenim quæ in paradiso sunt, aquis uberrime defluentibus augentur et nutriuntur et ad celsitudinem || eleuantur || magnam; porro uiri anima sancti spiritus consolationibus irrigatur ad pietatem, firmatur ad fidem, inquassabilem suscipit pa-

---

55 *Græce extat in V 79 S 109*
C [= *vm*], *T* [= *pq*]

1 genesu *m* generationis *T* uisibilem *T* 3 sibi *om. C* 4 Iaboc] iacob *T* iordanem iacob *C* autem est *T* 7 eius *om. C* 8 me *om. p* 9 dimittam te 10 mihi benedixeris *T* 11 enim inquit *q* salua facta *C* saluata *T* 12 uidit 13 dn̄m *m* saluata *T* 14 inhumanationis *T* 15 sancto *om. C* 17 quid 18 corde *C* mente *C* luctabatur et repugnabat *p* 19 enim *om. C* æstimat et repugnat *m* 20 resplendit *p* resplendet *q* 23 qui *C* et *T* 25 unigenitus *C* 26 naturaliter esse *v* naturaliter homo *m post* homo *add.* esse m^{corr} 28 deus *om. C* ex quo *om. m* 28/29 et unus — omnia *om. T*

30 item *om. p* 31 dn̄o *C* 32 qui speratis *m* 34 leuantur *T* animam *p* 35 consolationis *m* in qua stabilem *C*

tientiam, quam uidelicet præcipue supra omnes alias uirtutes beatus Paulus ammiratus
est || et || ita || dixit ||: non solum autem, sed etiam gloriantes in tribula- Rom. 5, 3-5
tionibus, scientes quoniam tribulatio patientiam operatur, patientia
uero probationem, probatio uero spem, spes autem non confundit.
est itaque patientia || omne || nobis || bonum procurans ||, iter ad bonam || pro- 5
fessionem ||, pabulum spei in sæculo futuro. adprehendamus itaque patientiam;
|| quemammodum ||, sacra docet scriptura || dicens: fili, || si accesseris ser- Sir. 2, 1. 2
uire domino, præpara animam tuam ad temptationem; dirige cor tuum
2 et contentus esto. sed forte dicit aliquis: non || enim || poterat aliter homo
placere? non poterat præter laborem || perficere || posse quod bonum est? ne- 10
quaquam, inquit. et pro qua causa? multi namque ualde sunt sanctis inimici
et atrox circa eos est bellum. propterea saluator ipse dicebat: tribulationem Ioh. 16, 33
habebitis in mundo; sed confidite, ego uici mundum. quocirca quoniam
multum undique sanctorum bellum, ferre iuueniliter necessarium est eos inuasiones
temptationum et meminisse dicente discipulo: beatus homo qui suffert 15 Iac. 1, 12
temptationem, quia probabilis effectus recipiet coronam uitæ quam
3 || repromisit || diligentibus se. uolo autem aliquid antiquarum uobis exponere
causarum, ut agnoscatis spiritalis fortitudinis terminum. Babyloniorum tyranni
et qui apud eos sedes imperii gubernabant, præparati quodam modo semper fuerunt
ad crudelitatem atque superbiam et humanitatis transcendentes terminos dignitatem 20
quæ soli qui super omnes est deo conuenit, in semet || ipsos || abripere nitebantur.
denique superbus Nabuchodonosor statuit imaginem auream et clangentibus et bene Dan. 3, 1 sq.
sonantibus organis adorare iubebat populos sibi subiectos. at illi non inmeditatum
habentes colere creaturam potius quam creatorem deum, paratissime quidem ad hoc Rom. 1, 25
pergebant mutaueruntque gloriam incorruptibilis dei in similitudinem ima- Rom. 1, 23
ginis corruptibilis hominis. cumque Hebræorum filios deduxissent ad medium 25
Babylonii (erant autem Ananias Azarias et Misahel), adorare || iubebantur imaginem
auream || et nobile ac deo amabile genus || opprimebatur || ad simile || illis || labi
peccatum, imaginem auream adorando. sed agebant quidem nihil; uicti autem amore
quo illi tenebantur in deum, incendii eis intulere tormentum. crimen etenim erat 30
possidentibus fidei || firmitas || et fixis ad pietatem humanam refutare culturam et nolle
sapere quæcumque diuinæ naturæ contumelias || inrogarent ||. cum uero missi
fuissent in camino ignis, tunc itaque tunc ineffabilis uirtutis facta est magna pro-
batio; mutabatur enim elementorum uirtus in hoc quod contra naturam est, et creatoris
nutibus cedebat ignis et in spiritu roris sibilans flamma uertebatur. porro iuuenes 35 Dan. 3,
supernum sentientes auxilium canebant in camino ignis, diuinis ymnis || mansuetum fa- 50. 51
4 cientes || ignem. ecclesiæ namque || figura || caminus || erat ||, sanctos habens exultantes,

---

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

2 et *om.* *T* dicens *T* 4 uero *T* 5 omne *C* totius *T* bonum procurans *C* bonitatis occasio *T* 5/6 professionem *v* p̄fessionem *m* probationem *T* 7 et quemammodum *T* dicit ergo [enim *q*] *T* fili *om.* *T* 9 enim *om.* *T* 10 corrigere *T* 11 sunt inimici ualde *v* sanctis *om.* *C* 13 quia ego *m* 15 dicente discipulo *mp* dicentis apostoli *vm*^{corr} dicente apostolo Iacobo *q* 17 promisit *p* promisit deus *q* 19 quodadmodo *p* 20 terminos transcendentes *C* 21 deo *om.* *C* ipsis *T* 24 potius *om.* *m* 27/28 iubebantur imaginem auream [auream *om.* *v*] *C* auream iubebant imaginem *T* [= *Γ*] 28/29 et nobile — auream *om.* *m* 28 opprimebant *T* [= *Γ*] illis *C* sui *T* labe *p* 30 quod *p* deo *p* 31 firmitatem *T* 32 inrogant *T* 33 caminum *v* itaque tunc *om.* *v* 34 uirtutis *m* creatoribus *m* 36/37 mansuefacientes *T* 37 figura - erat *m* caminus erat figura *v* figuram caminus [caminis *q*] haberat [aberat *p*^{corr} habebat *q*] *T*

non homines || solum ||, sed etiam angelos. ammiratus es uirorum uirtutem, laudasti patientiam, amoris diuini magnitudinem: uideamus in quibus sint ea quæ nostra sunt. illi siquidem sub tyrannis barbaris erant, nos autem sub sceptris piis, piissimos habentes eos qui omnium rerum optinent principatum. quomodo cedamus inimicis? nam etsi caminum accendunt insidiarum et flammas suscitant scelerum, hominis culturam nobis introducentes, sed nos habemus deum in cælo; ipsum adoremus. deus enim existens naturaliter, factus est secundum nos, non amittens esse deus, sed honorans hominis naturam. potens ergo est eripere nos. nos enim fidem piissimorum sequentes imperatorum et || inhærentis || eis mansuetudinis magnitudinem scientes, aduersariorum || scæuitati non cedamus ||, confiteamur autem quia deus secundum naturam est Emmanuhel; et hoc dicentes et ita constituti uberrimam
Mt. 10, 32. 33 lucrabimur retributionem. et quæ sit hæc, ipse docet nos dicens: omnis || igitur || quicumque confessus me fuerit coram hominibus, confitebor et ego eum coram patre meo qui in cælis est; quicumque autem negauerit me coram hominibus, negabo et ego eum coram patre meo qui in cælis est. confitetur autem eum qui dicit quia || deus est uerus ||, et incredulis increpat; negat autem rursus qui non dicit quia deus est uerus, sed etiam qui confitentibus repugnat. ergo negabit quidem illos, confitebitur autem nos omnium saluator, per quem patri gloria et potestas cum sancto spiritu in sæcula sæculorum. amen.

THEODOTI EPISCOPI ANCYRORVM SERMO DICTVS DIE NATIVITATIS SALVATORIS NOSTRI ET DEI CHRISTI IESV IN PARTV EX VIRGINE ET QVIA DEVS EST QVI NATVS EST, HOMO FACTVS MIRACVLO ET NON MVTATIONE SVBSTANTIÆ, ET QVIA VNVS ET IDEM EST || QVI || ET ILLVD ET ISTVD || EST || DICTVS ET NEQVE || INTELLECTVS || OPINIONE NEQVE COGITATIONIBVS DIVIDENDVS

56 1 Clara et || inæstimabilis || præsentis causa festiuitatis, clara quidem, quoniam communem hominibus introduxit salutem, || inæstimabilis || autem, quia rationem naturæ uicit. natura itaque post partum nescit ulterius uirginem, gratia uero et parientem ostendit et matrem fecit et uirginitati non nocuit; gratia enim erat, castitatem seruans. o terra sine semine et fructum germinans salutarem, o uirgo quæ
Gen. 2, 9 ipsum uicisti deliciarum paradisum: ille namque sine semine plantationum genus protulit, ex uirgine terra exortis plantationibus; hæc autem uirgo ab illa melior terra
Ies. 11, 10 est. non enim pomorum protulit arborem, sed uirgam Iesse fructum salutarem hominibus inferentem. et illa terra uirgo erat et ista uirgo; sed illius quidem arborem nasci præcepit deus, huius autem uirginis ipse creator secundum carnem factus est germen. neque illa terra frondes ante arbores suscepit neque hæc ex partu uirgini-

---

56 *Græce extat in V 73 A 145*

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

1 solos *T* 2 amoris et *v* sunt *q* 3 piis *om. C* 4 cedemus *q* 6/7 deum — existens *om. C* 9 inhærentes *T* 10 sceuitati [seueritati *v*] non cedamus *C* scelera non feramus *T* 12 igitur *om. T* 13 me confessus *C* 14 illum *p* est in cælis *p* 16 est *om. m* uerus est deus *T* 16/17 et incredulis — uerus *om. m* 16 incredulos *q* 18 repugnant *C* negauit *C* 19 quam *v* qua *m*

21—25 Theodori sanctissimi episcopi Ancyrorum Sermo de natiuitate Saluatoris *q* 21 cyrorum *p* 22 ex *om. p* 23 eidem *m* 24 qui *om. p* est *om. p* intellectus *om. p* 26 inopinabilis *T* 27 inopinabilis *T* 30 salutare *p* saluatorem *mq* 31 ipsam *v* 32 terra melior *vq* 33 uirga *Cq* 34 omnibus *C* 35 præcipit *p*

tatem læsit. uirgo paradiso gloriosior facta est: ille enim dei cultura factus est, hæc autem secundum carnem deum || fructificauit || eligentem hominis copulari naturæ.

Vides quomodo factum est inopinabile sacramentum transcendens naturæ rationem. quia enim est uerbum dei, palam est || ex eo quod || uirginitatem non soluit. quæ parit carnem puram, || a || uirginitate cessat; sed || quia || natus est || carne || uerbum deus, custodit uirginitatem, se ipsum || ostendens per hoc uerbum ||. quando autem uerbum audis, || substantiale || intellege, non hoc quod per os effunditur. 2 paritur ergo unigenitus filius dei, qui etiam uerbum uocatur, non principium ut sit uerbum, ex partu percipiens, sed ut fieret homo, principium partum faciens. erat quidem ante sæcula deus uerbum genitori || coæternus ||; quia uero homo propter homines fieri uoluit, non mutatione diuinæ naturæ, sed miraculo et uoluntate, tamquam principium ut fieret homo, partum amplexus est. propterea et ut homo natus est, et ut || deus || uerbum seruauit uirginitatem. neque enim nostrum uerbum cum paritur, corrumpit mentem, neque deus uerbum subsistentiale partum eligens || peremit || uirginitatem. ultra rationem est ergo naturæ quod factum est, et nequaquam descendas ad rationes naturæ; miraculum tibi dico. noli mouere || ratiocinationes ||; deum natum tibi dico, eligentem partum, non inchoantem diuinitatem. deus || existens || proprium fecit partum, non partus eum deum constituit. quod erat, mansit, et factus est quod non erat. hoc ergo per dispensationem uolens fieri quod non erat, elegit partum tamquam dispensationis initium. factus homo est non mutata diuinitate, non motis terminis diuinæ substantiæ. tu enim idem ipse Ps. 101, 28 es et anni tui non deficient, diuina scriptura dicit, et tu qui sedes in æterno, Bar. 3. 3 per hoc ostendens diuinæ substantiæ immutabilitatem. et rursus deus, inquit, Mal. 3. 6 idem ipse sum et non mutabor. non ergo mota dei substantia factus est homo neque conuersus in naturam aliam. nam || iam || non esset miraculum quod factum est, si naturæ || mutatione || naturam suscepisset. multæ enim apud nos fiunt huiusmodi rerum mutationes, sed in hoc miraculum fecit deus, quia manens quod erat, factus est quod non erat. quod etiam significans magnus Paulus dicebat: qui in forma dei existens, ⟨existens⟩, ait, non || rapiens umquam ||, ut naturæ Phil. 2, 6 permansionem ostenderet. qui in forma dei existens non rapinam arbitratus est esse || se æqualem || deo: esse dicit æqualem deo, non || factum || fuisse aliquando. deinde rursus ait: sed semet ipsum exinaniuit formam serui Phil. 2. 7 accipiens, et illud existens et hoc factus, miraculum faciens, non naturam mutans, uolens, non coactus mutatione substantiæ. quod enim dicit deus, facit, licet ultra rationem naturæ sit quod fit. habet enim et uirtutem miraculum facere ualentem et non expectantem naturæ rationem. propterea et est deus et exinanitur in serui

---

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

1 est facta *v* 2 coluit *T* eligentes *v* eligens $v^{corr}m$ copulare *p* 5 est[1] *om. C* ex — quod *C* et ideo *T* 6 a *om. T* quoniam *T* 7 carnaliter *T* ostendens — uerbum *C* rationem ostendens *T* 8 substantialiter et subsistentialiter *p* [*cf. T*] substantialiter substantialiter *q* 9/10 ut sit — principium *om. C* 11 coæternum *T* 13/14 propterea — uirginitatem *om. q* 14 dei *p* uirginitate *m* uirgitatem *p* uerbum *T om. spat. rel. m* regnum *v* 15 perimit *T* 17 descendens *C* descendes m^{corr} ratiocinationes *v* ratio et nationes *m* sermones *T* 18 non *om. m* 19 existens *om. T* 20 per *om. m* fieri *om. C* 21 est homo *mq* 22 mortis *C* 24 ostendis *C* 25 mutata *q* 26 conuersum *p* iam *om. T* 27 mutatio *T* 28 miraculo *p* 30 existens *addidi* rapiens [ἁρπάσας *pro* ὑπάρξας] umquam *C* qui fuisset aliquando *T* 32 se *om. T* æqualis *p* factum *om. T* 37 et[2]] et non *m* etenim m^{mg} *man. recentiss.*

formam, et æqualis est deo et homo fit, et est ante sæcula et partum sustinet, et ea miracula facit quæ ratio naturæ nescit.

3 Hinc etiam paganis stultitia putatur Christi sacramentum et Iudæi scandalum
1 Cor. 1, 23 dicunt dispensationis rationem, quod et Paulus significabat dicens: prædicamus Christum crucifixum, Iudæis quidem scandalum, gentibus autem
1 Cor. 2, 14 stultitiam. quare stultitiam gentibus? quia animalis homo non suscipit quæ spiritus sunt; stultitia enim ei est. naturæ enim adhærens animalis et rationibus animæ omnia || perscrutans ||, miracula dei stultitiam putat, cum non
Ioh. 20, 19 habe⟨n⟩t secum naturæ rationem. audiens scilicet paganus quia clausa ianua ingressus est saluator gerens hoc pingue corpus et loco egens, ridet, non credens miraculo, || sed || quærens rationem causæ; et audiens quia uirgo pariens mansit uirgo, stultitiam putat sermonem, non discens credere deo neque miraculo dei. ergo et immutabiliter deum || factum hominem, impossibile || putat esse quod dicitur, etiam hic || naturae || mutationes exigens. sed non ita Paulus edocuit dicens eum qui
Phil. 2, 7 æqualis est deo, factum hominem; semet ipsum namque exinanisse dixit, non amittentem plenitudinem diuinitatis. unde etiam dicit: nos autem prædicamus
1 Cor. 1, 23 Christum crucifixum, Iudæis quidem scandalum, gentibus autem stultitiam. et quare gentibus stultitiam, si purus crucifigitur homo? nulli putatur stultum quod naturaliter agitur. si quod naturale est, patitur, quomodo putatur stulta narratio? sed quoniam, ait, Christum crucifixum prædica-
1 Cor. 1, 24 mus, quem rursus dicimus dei uirtutem et dei sapientiam (ipsis enim inquit, || uocatis || Iudæis et Græcis Christum dei uirtutem et dei sapientiam), tamquam || crucifixum ||, inquit, prædicantes sapientiam, stultitiam Græcis loqui putamur credere nescientibus miracula facienti deo, sed de || omnibus naturæ || mouentibus rationes et æstimantibus iniuriam deo fieri, qui fecit proprias passiones, ut quod erat passibile, liberaret. non enim intentionem respiciunt || impletam, || salutarem || existentem || et bonitatem deo decibilem, sed solum quia deus sibi copulauit passiones, dicunt, non considerantes ex hoc salutis humanæ || restitutionem ||. nihil autem horum quæ || saluant || hominem, iniuriam deo facit, quæ ostendunt || eum || non passi-
4 bilem, sed clementem. sed hominis, inquit, passiones non præsumo deo coniungere. ergo neque sanare eum || passionibus || hominem dicis neque cruce spoliasse uirtute diabolum neque nostrum peccatum adfixisse ligno neque propriis passionibus sanasse hominum passiones, neque morte dicis eum destruxisse mortem. si enim non fecit deus proprias passiones, unde passionibus Christi tantarum correctionum sunt factæ uirtutes? quomodo perempta est morte mors, nisi deus propriam eam fecisset? sed istæ passiones propriæ factæ dei uirtutem quidem tantarum correctionum ex diuinitate perceperunt, tamquam dei propriæ factæ, substantiæ uero diuinitatis non no-
Col. 2, 14 cuerunt in sua semper inpassibilitate durantis. quomodo enim adfixum est ligno quod contra nos erat peccati chirographum, homine puro sustinente mortem? quo-

---

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

2 miraculum *C* 7 ei *om. C* enim *om. v* 8 perscrutatus *q* perscrutatus et *p* 9 habent *scripsi* habet *Cp* habeant *q* 10/11 miraculum *C* 11 sed *C* et *T* 12 putant *p* 13 hominem factum *T* impossibile naturaliter *T* 14 naturæ *om. T* quia *C* 15/16 ammittentem *C* 21/22 electis *T* 23 crucifixam *T* 24 omnium natura *T* 26 impletam *om. T* 27 existentem *om. T* dei *C* 28 correctionem *T* 29 liberant *T* homines *C* eum *om. T* 30 omnis *m* 31 passionis *p* passiones *q* hominum *q* expoliasse *T* 33 facit *p* 34—36 sunt — correctionum *om. C* 35 esset *q* 36 ex] et *m*

modo autem crux peccatum crucifixit aut mors mortis tyrannidem destruxit, nisi hæc facta fuissent dei et ab illo uirtutem sumpsissent propria faciente quæ sunt nostra, non patiente natura? quod etiam significans maximus Paulus dicebat quia nullus 1 Cor. 2, 8
principum sæculi huius dominicæ passionis sacramentum cognouit; si enim
5 cognouissent, inquit, numquam dominum gloriæ crucifixissent. propterea dicimus et manere eum quod fuit, et factum quod non fuit. substantialiter namque manens quod fuit, suscepit passiones, semet ipsum uniens naturæ passibili. subiectus factus est, regnum non deponens; factus homo est, manens et deus et uerbum; || incorporeus || existens natura inpermutabilis, factus est caro. quomodo et quemammodum? non sicut tu cogitare potes, sed sicut ille miracula facere || sufficiens || est. quando enim miraculum tibi dico, desere rationes. signa enim et prodigia dei fide roborantur et non rationibus || perscrutantur ||. non enim || uel aliquod aliud || miraculorum nostra ratione consistit, et tamen singula facta sunt, || licet rei || ratio non permittat. hæc || et || magi confessi sunt stellæ credentes, || non || naturam perscrutantes. barbari suscipiunt fide miracula, et fidelis || tu || cur incredulus es || ad || rationem humanam || labescens ||? qui ex Chaldæa uenerunt, sicut euangelista dicebat hodie, || ipsis || suis muneribus mysterium || monstrauerunt || barbarorum intentionem || consideranti || bene. trinam enim speciem munerum ei obtulerunt, aurum tus et murram, || aurum quidem, quia rex honorabatur, || tus autem, quia deus erat qui natus est; hoc enim secundum consuetudinem offerebant eis quos ipsi putabant deos. optulerunt quoque et murram, passionem, arbitror, mortis per hanc nuntiantes. uides quomodo etiam magi cognouerunt quia et deus mansit et homo factus est suscipiens mortem. factus || autem est || quod ego, ut nostram eleuaret naturam ad dignitatem suam. || unitio || enim hoc facit, alteri quæ alterius sunt, coniungens. propterea ergo, cum deus esset, homo factus est, ut homo fieret deus, hac copulatione ad diuinam gloriam eleuatus, ut unus idemque sit et diuine glorificatus et quæ sunt humana, perpessus. et hoc nobiscum confitebuntur omnes qui || unitionem || confitentur diuinitatis et humanitatis. quod enim unitum est, nequaquam || iam || duo, sed unum nominatur, mente autem rursus diuidis et unumquodque seorsum contemplaris. ergo soluis || unitionem ||; impossibile enim simul et || seruare ⟨unitionem⟩ || et utrumque seorsum considerare.
6 sed quod est unitum insolubiliter, unum factum est et nequaquam || fiet || duo. sed || intellectu solo separo ||, inquit. ergo hac mente unitatem soluisti; || secundum quodlibet enim si || disiunxeris ab altero alterum, || circa hoc || etiam copulationem || incidisti ||. quid ergo soluis dispensationem || salutaris ||, duo intellegens et

---

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

1 crucifixisset *q* mors *om. C* destruxisset *q* 2 propriam *C* facientes *C* facientis v^{corr} 4 principium *m* 5 gloriæ dominum *v* 7 manens namque *v* 8 et² *om. vq* 9 incorruptibilis *p* incorruptibile *q* 10/11 possibilis *T* 11 deserere *p* 12 rationibus perscrutantur *m* perscrutantur rationibus *v* rationibus aduertuntur *T* 13 uel — aliud *C* alium *p* aliquid *q* 14 licet — ratio *C* litteratio *p* licet ratio *q* et *om. T* 15 et non *T* tu [CY] *C* nequaquam [OY] *T* 16 cor *m* in *T* cadens *T* 17 ipsis *scripsi* ipsi *Cq* ipse *p* 17/18 monstrauerunt aurum [auro *q*] tus [thure *q*] et murram [myrrha] *T* 18 consideranti *scripsi* considerantes *C* considera *T* 19/20 aurum — honorabatur *om. T* 20 quia] qui *m* 21 quod *p* 22 ut arbitror *q* 23 est autem [aut *q*] *T* 24 unitas *T* 27/28 confitebuntur nobiscum *v* 28 unitatem *T* 29 iam *om. T* 30 unum quoque *p* unitatem *T* 31 est enim *q* seruare unitionem *scripsi* seruare *C* custodire unitatem *T* 32 fiunt *T* dn̄o *m*, duo legendum m^{mg} *man. recentiss.* 33 mente sola [mentem solam *q*] diuido *T* 33/34 secundum quodlibet *C om. T* 34 si enim *T* huius *T* 35 diuisisti *T* salutarem *T*

Hebr. 13, 8 || unitionem || repellens? || sicut || etiam magnus apostolus ait: || Christus Iesus || heri et hodie ipse et in sæcula. heri et hodie dixit, principium temporis dans. ipse et in sæcula ait, unum eundemque dicens æternum deum et ex temporibus hominem inchoantem, existentem quidem || hoc || prius, postea uero factum || illud ||. sed quomodo, inquit, unigenitus seruus factus est, manens quod erat, et factus quod non erat? uis ergo hoc cognoscere quia factus est? quomodo enim factus sit, miraculorum opifex nouit. non enim tu mihi dicere poteris quomodo
Ex. 7, 20. 21 Ægyptiorum fluuius sanguis est factus, immutabili aquarum consistente natura. etenim uelut aqua quidem utebantur Hebræi, sanguis autem Ægyptiis Nilus est factus, et factus est quod non erat, manens quod erat. dic mihi modum. sed non poteris dicere; miraculum namque dei est, || expellens || rationem. quomodo etiam
Ex. 10, 22. 23 lumen in Ægypto factæ sunt tenebræ non extincto lumine, sed manente quod erat? dies enim Israhelitis erat et clarum eos circumfulgebat lumen, Ægyptiis autem hoc lumen factæ sunt tenebræ, et unum erat quod uidebatur: lumen erat simul et tenebræ neque ex hoc mutatum et || illud [aliud] || factum. || nihil || enim || lumine passo || tenebræ || factae || sunt || deo faciente miracula || et rationem non suscipientia naturæ. quomodo ergo aqua Nili, manens aqua, sanguis est facta? aut quomodo in sua natura manens lumen tenebræ factæ sunt? neque enim hoc corruptum et illud est factum. non enim corrupta est aquarum natura, quod designabant Hebræi hanc habentes potabilem, sed mansit ipsa natura in suis terminis et facta est sanguis, quod non erat,
Dan. 3, 7 deo quippe ultra rationem ostendente miracula. Babylonia quoque flamma quomodo
48. 50 ros tribus facta est pueris? nam et flamma || erat || et ros facta est, et ambo hæc ipso ostenduntur effectu. quia quidem ros erat, tres || docent || pueri, per hoc refrigerantes; quia uero etiam et flamma fuit, || ii || qui per hanc exusti sunt, denuntiant Babylonii. uides quemammodum ignis mansit ignis et ros est factus: non duæ res neque duæ naturæ, sed unum erat || et idem, || quod uidebatur. quod enim erat flamma, hoc factum est ros, non flamma mutata, et manifestant hoc Babylonii, sed || manens || quod erat, facta est ros, et testantur || illi || iusti. nequaquam ergo interroges me modum signorum dei. rursus enim dicam tibi miracula ostendens quidem quia facta sunt, deo autem relinquens miraculorum nosse rationem. proinde dic mihi: hæc miracula facit deus et flammam custodiens || rorem || facit, neque flammam mutans et ad || rorem || conuertens eam, soluere uolens tyranni sententiam et uindicare studens iniustitiam passos atque noxios consumere barbaros. || operatur itaque || huiusmodi miracula ignem in suis custodiens terminis et || rorem || ostendens et ut tres pueri liberarentur, talia miracula facit deus; ut autem mundum eriperet, dubitas quia ipse manens deus, factus est homo? non indiguit flammam mutare, ut || rorem || operaretur; et ipse homo fieri uolens propter salutem hominum

9 nota: ab hinc pessima exempla uertibilium rerum et periturarum *v in mg. m* in textu *post* Hebræi

C [= *vm*]. *T* [= *pq*]

1 unitatem *T* sicut *C* unde *T* ihs $\overline{\text{xps}}$ *T* 4 hoc *om. T* 5 illud *om. T* factus est seruus *v* 11 fugiens *T* 15 illud *scripsi* illud aliud *C* aliud *T* nihil *C* nec *p* non *q* luminis passio [πάθος τὸ *pro* παθόντος] *T* 16 sed facta *T* deo — miracula *C* diuino miraculo *p* diuina miracula *q* 21 babylonica $v^{corr}m$ flamma erat *p* 22 erat *om. T* 23 edocent *T* 24 et *om. C* ii *om. T* 25 et *om. C* 26 idemque *T* 27 flamma[1] *om. C* 28 manente *T* illi *om. T* 30 miracularum *p* 31 fecit *mq* ros *T* fecit *q* 32 ros *p* res *q* 34 operatur itaque *C* operaturque *p* operatusque est *q* ros *T* 35 fecit *mq* 36 non *om. m* flamma *mT* 37 mutari *q* ros *T* operetur *m*

|| quomodo || suam naturam indiguit permutare? ignis || mansit || et factus est ros; et tu dicis quia non permanet deus et fiet homo, quia naturam nostram sanare uolens deus non per alios salutem nostram, sed per semet ipsum molitus est.

Quia enim omnis creatura deficiebat ad salutem nostram qualitatem habentium || et || malignitatis et erroris (nam longa nequitiæ consuetudo pro natura hominibus constat, || repellens || naturam), || prophetabat || propheta, sed deficiebat || sermo || nequitia || superatus ||; angeli ministri nostræ salutis || fiebant ||, et adtestatur magnus Paulus de angelis quia omnes sunt || ministratorii || spiritus ad ministerium destinati propter eos qui futuri sunt hereditate possidere salutem; angelus melior natura ministrabat ad salutem nostram, sed non liberabatur homo nequitiis pronus inhærens. deficiebat ergo ad hominum ⟨ind⟩iligentiam; nequitia enim malignorum bonorum studia superabat, non quia uincitur deus, sed quia arbitrio liberæ potestatis uirtutem committit, || necessitate non impellens || ad correctiones, neque nolentem trahit ad uirtutem, ut tibi uirtutem præparans spontaneam tuam
8 faciat correctionem. quid ergo? quoniam et prophetæ uicti sunt, nihil operabantur doctores et lex deficiebat et angeli studio frustrabantur, uoluntate || hominis || non sequente quæ bona sunt, ideoque ipse naturæ creator aduenit naturamque uictam erigere uolens adstitit, non || sonans || tamquam deus neque tonitruis auditus percutiens neque nube circumamictus et ignem in nube demonstrans neque tubæ sono audientes terrens, sicut aliquando Iudæis apparuit timorem iniciens indeuotis, nec concutiens famulum, sed gratia magis et bonitate euocans eum. propterea non uenit cum imperiali || fastu || nec obsequium deduxit archangelorum, non mouit angelorum exercitus. non enim uolebat persequi recedentem fugitiuum suarum legum, sed uenit omnium dominus in forma serui, || paupertatem || circumamictus, ut uenationem non effugaret. in incerto nascitur prædio, agrum incertum ad natiuitatem eligens, || per || pauperculam paritur uirginem, omnia paupera, ut per || silentium || ad salutem hominem uenaretur. nam si gloriose natus fuisset et diuitias multas circumamictus accederet, dicerent utique infideles quoniam diuitiarum largitas mutationem orbis terrarum fuisset operata. si maximam Romam elegisset ciuitatem, potentiam ciuium mutationem orbis terrarum putarent. si filius fuisset || imperatoris ||, potestati utilitatem adscriberent. si legislatoris factus fuisset filius, præceptis utilitatem adscriberent. sed quid || facit || ? omnia paupera et uilia elegit, omnia mediocria et plurimis obscura, ut diuinitas sola cognosceretur orbem transformasse terrarum. propterea pauperculam elegit matrem, pauperiorem patriam, egens fit pecuniis.

9 Et hoc exponat tibi præsepe. cum enim non esset lectus in quo dominus reclinaretur, in præsepe ponitur, et fit || indigentia necessariorum || prophetiæ || optima ||

Ex. 19, 16

Lc. 2, 7

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

1 quomodo *C* non *T* manens *T* est *om. m* 2 fit *q* 3 sed *om. m* per *om. p* 4 enim *om. m* et *om. vT* 6 repellens *v* replens *m* et repellit *T* sicut prophetabat [prophetat *q*] *T* sermo *C* quippe ratio *T* 7 superata *T* sunt facti *T* 8 ministri *T* 10 angelis *q* 11 diligentiam *CT* 12 superabant *p* 13 liberate *v* necessitas non [enim *q*] cogit te *T* 14 uolente *C* 16 hominum *T* 18 aduenit *C* non sonans *v* insonans *m* non terrens *T* 22 fastu *scripsi* faustu *C* fastigio *T* 24 serui formam [forma *q*] *T* paupertate *T* 25 in *om. T* 26 per *om. T* paupercula pariter uirgine per *q* 26/27 per silentium *C* perculentium *T* 27 homine *m* hominum *v* ueniretur *C* 30 potentium *p* 30/31 imperantis *T* 32 utilitatem *om. C* faciunt *p* fecit *q* 33 sola *om. C* 34 patriam pauperiorem *v* 35 fuit *v* 36 lectum *mp* 37 indigentia necessariorum *C* opus inmensum *T* et optima *T*

nuntiatio. in præsepe enim ideo positus est, quia nuntiabat eo quod etiam || inrationabilium esca || fieret. dei namque uerbum et filius ad semet ipsum trahit et diuites et pauperes, et eloquentes et tardiloquos, cum paupertate uiuens et in præsepe iacens. uide ergo quomodo rerum indigentia || operata || est prophetiam et paupertas eum qui propter nos || est pauper factus ||, accessibilem uniuersis ostendit. nullus enim metuens superbas Christi diuitias tardus fuit, nullum accedere ad eum imperii celsitudo prohibuit, sed communis apparuit et pauper, semet ipsum offerens omnibus ad salutem. in præsepe namque dei proponitur uerbum per medium corpus, ut licentiam habeat rationalis et inrationalis participari cibo salutis. et hoc puto
Ies. 1, 3 etiam propheta prius clamabat, præsepis huius sacramentum narrans: cognouit bos creatorem suum et asinus præsepe domini sui; Israhel autem me non cognouit et populus || meus || me non intellexit. nam licet simpliciorem || sensum habeat sermo ||, ostendens Hebræum || indeuotiorem || inrationabilium, sed tamen potest et hoc significare ostendente domino quia ibi ipse positus cibus || inrationabilioribus || factus est. nam non indefinite præsepe significat, sed hoc præsepe inquit, || articulo || hoc, arbitror, || hoc || præsepe definite || significans ||. sed hæc quidem philosophetur qui uoluerit, uaria contemplatione scripturæ diuinæ saginatus; porro nos ostendimus quia pauper factus est propter nos qui diues est, uerbo diuinitatis salutem omnibus || facillime || perceptibilem faciens. quod etiam signi-
2 Cor. 8, 9 ficans magnus Paulus dicebat: propter nos pauper factus est, cum diues esset, ut nos illius paupertate ditaremur. et quis erat qui ditabat, et quid ditabat, et quomodo iste pauper factus est propter nos? dicant nobis || ii || qui a dei uerbo separant hominem, et quod unitum est, || separantes || memoria naturarum, || qui || duo quædam || dicunt esse || Christum, et mentem solummodo ad satisfactionem ferentes. quis ergo, cum esset diues, dicito mihi, mea paupertate pauper est factus? || putasne || qui apparuit homo, quem tu separas || a || diuinitate? sed numquam iste factus est diues, sed pauper ex pauperibus progenitoribus natus. quis ergo diues et quid || ditans erat ||, qui propter nos factus est pauper? deus, inquit, ditat creaturam. ergo deus et pauper factus est, suam paupertatem illius qui uidebatur, faciens; ipse enim diues diuinitate, || et || propter nos pauper est factus. neque enim hominem dicere poteris diuitem factum, pauperem existentem et natura et pecuniis, neque diuitem diuinitate per dignitatem pauperem factum, si non ei quæ humana sunt, copulaueris. propterea et apostolus coaptans gloriam diuinitatis humanis passionibus, neque opinione diuidere neque sermone separare quæ unita sunt, uolens, eundem ait diuitem diuinitate et pauperem passionibus factum, et aliud quidem per se esse, aliud autem propter nos passum fuisse. || si uero || qui diues est diuinitate, pauper fit humana paupertate, quomodo non etiam reliqua passus est, semel homo fieri propter clementiam uolens?

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

1 annuntiatio *m* 1/2 inrationabilium esca *C* inrationabilibus populis [*legas* pabulum] *T* 4 operatus *T* 5 pauper factus est *T* 8 in *om. C* presepi *vq* 9 puto *om. C* 12 meus *om. T* cognouit *C* 13 sermo sensum habeat *T* hebræorum *Cq* indeuotionem *T* 14 et *om. m* cibum *p* 14/15 irrationabilioribus *m* inrationabilibus *vT* 15 indefinita *p* definita *q* 16 particulam *T* hoc[2] *om. T* significatum *T* 17 uaria] ut ea *m* diuinæ scripturæ : 19 facillime *om. T* 21 qui *T* 22 ii *om. T* 23 homines *p* et] ne *p* separant *l* 24 qui *om. T* dicentes *T* esse *om. T* solummodum *p* 25 feruentes *m* dito *p* 26 putas *T* a *om. T* 28 ditauit *T* 29 ditauit *q* est *om. m* 30 et (2) etiam *l* 32 diuinitatem *p* 36 si uero *om. T*

10 Sed hæc quidem sufficiant; tu autem respice mihi pauperrimum habitaculum eius qui ditat cælum, uide præsepe sedentis supra cherubim, uide pannis obsitum Ps.79,2.98,1 eum qui pelagus harena uinxit, uide deorsum paupertatem, diuitias eius sursum con- Ier. 5, 22 siderans. sic etenim et gratiæ et clementiæ uidebis magnitudinem, si tantam dei condescensionem consideraueris. nam || et in || ipsa paupertate || diuinitatis eius diuitiæ || ostenduntur, stella magis declarante pauperem et barbaros ad præsepe Mt. 2, 9 pauperis adducente; sed etiam angeli gaudentes hunc prædicabant pauperem pastori- Lc. 2, 10-14 bus. canentes diuitias eius diuinitatis. nam et magi ei qui uidebatur, tus obtulerunt Mt. 2, 11 tamquam deo, non separantes naturam a natura nec opinione secantes quod unitum est miraculo semel, sed eum qui apparebat, uidentes deum, optulerunt tus ei, || hoc || munere diuinam dignitatem pronuntiantes. neque autem angeli opinionibus secundum te quod natum est dei uerbum separauerunt, sed scientes et uisibilem et intellegibilem clamabant dicentes gloria in excelsis deo et in terra || pax ||, et Lc. 2, 14 non alia quidem dicentes secundum te, cogitantes autem alia et uerbis quidem confitentes unum Christum, mentibus autem diuidentes eum, sicuti tu sensus habes repugnantes || uerbis ||, sed unum eundemque glorificabant || ut || deum, qui et in paupertate et in præsepe cunctis apparebat. propterea et pannis obsitus est et ab angelis glorificatus, et in præsepe positus et ab stella denuntiatus, non stella descendente ad magos (neque enim stellæ loca permutant), sed quoniam Chaldæorum terra plurimos habet stellarum motus || inspicientes ||, uirtus superna deducens magos adsumpsit stellæ speciem, ut ex doctrina sua Chaldæi quod nesciebant, agnoscerent, ut cum astronomiam respiciunt, ab || ipsis || astris Christi mysteria docerentur. quia enim non erat stella, sed uirtus angelica educens barbaros ad pietatem, ipse euangelista significat, stellam Mt. 2, 2. 7 hanc etiam in die aliquando quidem apparuisse, aliquando uero celatam dicens, || aliter || autem etiam deduxisse eam magos ait et cum ipsis in Bethleem profectam. quod nullus utique dicit sidera facere consueta, sed uirtutem in stellæ figura astronomis || apparentem ||. quod autem ait de stella, stetisse || illam || super puerum, uirtutem esse || clare || denuntiabit quæ apparebat. nulla etenim stella quæ in cælo est, clara || fieret || super puerum stans, quoniam spatii magnitudo, rapiens aspectus intuitum, neque statum neque motum stellarum manifestum sensibiliter facit. stetit, **Mt. 2, 9** inquit, stella || super || locum ubi erat puer. || ergone || relinquens altitudinem stella quæ apparebat, humilior facta est, ut statu suo natiuitatem regis ostenderet? || tamquam regem siquidem || quærebant magi, regis interrogantes partum; uidimus Mt. 2, 2 enim, inquit, eius stellam in Orientem et uenimus adorare eum. regem quæris, o mage; qua causa tamquam deo offers tus? sed || et noui ut || regem et cognoui deum; propterea et aurum ei offero et tus, muneribus simul deum, simul || et || regem denuntio.

11 Sed iste qui tunc magos ineffabili uirtute traxit ad pietatem, claram hanc festiui-

---

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

2 cherubin *T* 3 arena [arenæ *vq*] iunxit *Cq* unde *m* 4 tantum *C* 5 et in *om. T* 5/6 diuinitatis — diuitiæ *C* diuitiæ eius diuites [diuitis *q*] *T* 7/8 pastoribus] pauperibus *m* 8 uidebantur *mp* 10 hoc *om. T* 12 uerbi *C* 13 pax *om. p* pax hominibus bonæ uoluntatis *q* 15 diuidentibus *C* 16 uerbum *p* uerbo *q* ut *om. T* 20 insipientes *T* 22 ipsis *om. T* eis *m* 24 celatum *p* altera *T* 26 figuram *CT* 27 apparuisse *T* eam *T* 28 clare *om. T* denuntiauit *CT* 28/29 quæ — est *post* stans *coll.* 29 fieret *v* fiet *m* facta est *T* 31 supra *T* ergo *T* 32 stellæ *C* statum *p* sta *m* 33 tamquam — siquidem *C* nam tamquam regem *T* 34 eius inquit *v* inquiunt eius *q* oriente 35 et noui ut *m* noui ut *v* noui et *T* 36 muneribus *om. C* 37 et *om. vT*

tatem hodierna die constituit, non iam in præsepe positus, sed in hac salutari mensa constitutus. illud namque præsepe huius mensæ mater est factum; propterea in illo positus est, ut in ista comedatur et fiat fidelibus salutaris cibus. sed præsepe quidem claram hanc designauit mensam, uirgo autem choros istos uirginitatis germinauit, Bethleemitici autem diuersorii uilitas clara || haec || templa prædixit, et panni quibus tunc obsitus est, nunc facti sunt resolutio peccatorum. uides illius paupertatis quæ nunc sunt correctiones? uides paupertatem tantarum diuitiarum factam matrem? numquid nocet deorsum unigeniti ad paruum tempus abiectio, quæ tantas diuitias contulit orbi terrarum? quid ergo exprobras Christi in Bethleem humilitatem? cur paupertatem deducis ad medium, eius lucra non computans? cur indignum dicis deo quod tantorum bonorum facta probatur occasio? cur aufers unigeniti causas, quæ tantam salutem hominibus intulerunt? cur adhæres passionibus et non uides passionum correctiones? cur passionem indignam dicis deo, quæ soluit diaboli tyrannidem? cur paupertatem dicis indignam deo, per quam mundus pietate ditatus est? cur mortem indignam dicis dei, qua deus nequitiam
Col. 2, 14 dæmonis triumphauit? cur hoc solum non dicis quia meum peccatum adfixit ligno? noli derogare passionibus per quas impassibilitas generatur, noli detrahere abiectionem ex qua tyrannis diabolica est destructa, noli exprobrare || deo || quia cæsus est palmis; || nam per hoc || a peccatis hominem liberauit. non uincula dei || dicas || indigna, quibus uincula serrarum nequitiæ soluit. ne dixeris paupertatem indignam dei, || quia || diabolus, cum diues esset || erroribus ||, pauper est factus; noli uituperare crucem, quæ destruxit aras; non despicias clauos, quibus orbem terrarum Christus ad unum sensum pietatis infixit; noli cogitare quæ uilia sunt, sed correctiones ex his factas ab eo qui est passus, intende. quæ non dixeris facta homine passo puro, || mentem habens || et || eis quæ clara sunt, acquiescens, || hæc recipe. cur autem uocas uilia quæ deus propter hominum salutem amplexus est? nam si passiones naturaliter sunt et dicuntur, sed tamen nostrarum sanitates factæ sunt passionum. nequaquam ergo || iam || hæc passiones appelles, sed passionum nostrarum potius sanitates.

Et noli mihi membra uirginis ad obprobrium diuinitatis || efferre ||. non enim horum indigna natura est, licet || subintrantes || contumeliarum passiones nobilitatem corporis || deuastassent ||. non enim turpia naturæ sunt membra, sed per concupiscentias inlicitas patiuntur iniuriam. nam si essent turpia per naturam, non hæc deus propriis manibus formasset, quia deus non turpium, sed optimorum
Gen. 1, 31 creator est; uidit enim, inquit, omnia quæ fecit, deus, et ecce bona ualde. nihil ergo horum quæ a deo facta sunt, per naturam propriam malum, neque turpe fecit, sed nos || a || prima cadentes creatione concupiscentiis inlicitis naturæ nostræ contumelias inrogauimus. si || ergo || cum format deus membra mulieris, non accusatur, neque cum inhabitat in eis, iniuriam patitur; in sua quippe creatura deus non

---

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

4 uirginitate *p* uirginum *q* 5 hæc *om. T* 6 factæ *p* 9 bethleeum *p* 10 non *om. m* 11 honorum *p* 12 auferis *p* aufert *q* totum *p* 15 mortem *om. C* quia *p* 17 lignum *p* 18 abiectione *p* abiectioni *q* deo *om. T* 19 nam — hoc *C* per quas *T* 20 dicamus *T* 21 indignum *p* qua *T* errore *T* [= *Γ*] 22 non *C* noli *T* despicere *q* 25 puram *v* mentem habens *C* non sponte [ΟΥΧ ΕΚΩΝ *pro* ΝΟΥΝ ΕΧΩΝ] *T* eis — acquiescens *C* ea quæ uidentur credens *T* 26 etsi *q* 27 discuntur *p* 28 iam *om. T* 30 offerre *T* 31 aduenientes *T* 32 deuastarent *p* deuastarint *q* 37 a *om. T* 38 enim *T*

12 indigne inhabitat. porro si dixeris: quomodo cælum relinquens habitauit in uulua? dicam tibi et ego quiá cum deus esset, homo || propter homines || factus est, manens deus et substantia non mutatus.

Confitemur denique et deum et hominem, deum quidem ante sæcula, hominem uero factum ex partu; deum quidem perpetue || consubstantialem || patri, esse uero hominem ex partu incipientem, non || duo, || sed unum. non dicimus tamquam || unum ||, duplicem uero intellegimus; neque enim oportet contrarium esse sermoni sensum. non intellegimus duo et confitemur unum; quod enim dispensatione || coniunctum || est, separat nec sermo nec cogitatio. si quis uero || intellectu || separauerit quod coniunctum est, solutum intellexit, et falsus fit intellectus, separans utique quod coniunctum est || semper. uerbis idem || confitentem habeto intellectum. unum dicis Christum, eundem et deum [idem] et hominem: ergo unum et intellege. nam si dixeris quidem unum, intellexeris autem || duo ||, sermoni tuo || repugnantem habebis || intellectum. non ergo dicas duo quadam differentia separata; si enim uniueris || sermone ||, sensu noli separare. si uero separaueris cogitationibus, || unitionem || negasti. non ergo ad naturas diuisas animum tuum deducas, deo summam || mire operante unitionem ||. crede || miraculo ||, et noli rationibus perscrutari quod factum est. noli miraculum soluere, rationem inuenire contendens; non enim manet miraculum, || cuius ratio || cognoscitur. in his enim quæ fiunt, || si || ratio nota est || eius quod factum est, iam || nequaquam signum neque miraculum est. si uero hoc signum atque miraculum est, deserens rationum causas suscipe fidem et confitere unum dominum Iesum Christum et deum et hominem eundem neque sensibus neque sermonibus || rationibusue disiunctum, ne || ea quæ unita sunt, rationibus separantes dispensationem salutarem || negemus ||. nam si unitione dei et hominis dispensatio cognoscitur, qui unitatem diuidit, dispensationem negauit. credamus ergo dispensationis miraculis, ut Christus, cui creditur, || hac causa || confitentibus compenset regna cælorum, quæ nos omnes adipisci mereamur gratia Christi, cui gloria et potestas in sæcula sæculorum. amen.

EIVSDEM IN NATIVITATE SALVATORIS

LVII 1 Clara præsentis festiuitatis causa et communem hominibus salutem ferens; clarum præsens quoque collegium gratifice gratiam suscipiens, quoniam datur larga gratia his qui eam cum gratiarum actione suscipiunt. tanta namque donationis mensura præbetur, quanta magnitudo gratiarum actionis est apud eos qui percipiunt gratiam. quocirca quando sumens donum gratias rettuleris tribuenti, non reddi-

---

LVII *Græce extat in V 72 S 107 A 144*
C [= *vm*], *T* [= *pq*]
1 habitat *m* quomodo] quando *m* 2 per hominem *T* 3 et — mutatus *T* non substantia commutatus *C* 5 consempiternum *T* 6 duos *T* unum *C* duo *T* 8 dispensationem *p* coniunctus *T* 9 intellectus *T* 10 separat *p* 11 sempiternum *T* uerbis idem *om. T* 12 idem *p* in idem *C* eundem *q*, *deleui* unum et] et unum *q* 13 duos *T* sermone *p* sermonem *q* 13/14 repugnare facies *T* 14 intellectui *q* 14/15 unieris *C* 15 sermonem *T* sensum *vT* seu *m* uero hæc *p* 15/16 unitatem *T* 16 animam tuam *C* summa *m* summum *p* summo *q* 17 mirificante unitatem *T* miraculum *T* 18 ratione *C* 19 cum ratione *T* in — fiunt *delenda erant Rustico* si *C* semper [AEI *pro* EI] *T* 20 eius — iam *C* quod *T* 21 causas rationum *v* 23 rationibusque diuisum *T* nec *p* hic *q* 24 sine dubio denegemus *T* 25 negabit *v* 26 hanc causam *T* 27 et *om. p* 28 amen *om. C*
30 *numerus ex C*

disti pro quibus accepisti solummodo, sed etiam debitorem tibi maiorum eum fecisti qui dedit. gratifice ergo suscipite gratiam, claram nobis hanc ostendentes festiuitatem. causa || uero || festiuitatis apparitio dei est apud homines, aduentus eius qui semper præsens est, aspectus eius qui cuncta uidet, præsentia illius qui complet
Ioh. 1, 11 uniuersa. in sua, inquit, uenit et sui eum non receperunt; magis autem,
Ioh. 1, 10 ait, in mundo erat et mundus per eum factus est et mundus eum non cognouit. sed non hominum culpa est hæc ignorantia. nam propter diuinitatem naturæ incomprehensibilis humanis rationibus deus est; non enim potest mens hominum conspicere deum. fugit enim humanum sensum diuina natura, celsior nostrarum est rationum. fraudabamur itaque ex natura meliori ad cognitionem dei; quod ne fieret, suscepit naturam uisibilem inuisibilis, suscepit corpus tractabile qui tactu non detinetur, inuisibilis deus uisibilis fit, uerbum tractatur, unigenitus dei filius fit cognatus seruorum, ne lateret || hominum || cognitionem natura quæ
2 || hominem || transcendit. et noli putare alienum deo quod factum est. dudum enim dei præsentia præmeditata figuris est et semper hominibus agnitus apparuit materiebus || usus quæ || a nobis uideri || possint ||.

Nam ueniat Iudæus ad medium, assit qui non credit dei naturæ apparenti hominibus in humana natura, dicat mihi quomodo Moses uidit deum. naturam uidit || ⟨in⟩-uisibilem || ? nequaquam; || inuisibilis enim est hæc || rationibus humanis. quo-
Ex. 3, 2 modo ergo uidit? ex rubo ardentem ignem et rubum non consumi. cur ergo non credis ei qui ex uirgine natus est et uirginitatem non corrupit? an certe tu quidem
Ex. 3, 6 audiens quia ex rubo loquitur deus et dicit Mose ego deus Abraham et deus Isaac et deus Iacob, et quia procidens Moses adorauit, credis, non cogitans ignem qui uidebatur, sed deum qui loquebatur; cum uero uuluam uirginalem commemorauero, abominaris et refugis? dicito || etenim || mihi, quid abiectius est, rubus an uulua uirginalis concupiscentiis munda peccati? nescis quoniam quæ antiquitus gesta sunt, meditatio iuniorum sunt et horum quæ nunc aguntur? nam sacramenta || hæc || præformata sunt per antiqua. propterea rubus accenditur, ignis || ostenditur ||, et quæ sunt ignis, non operatur. inluminat, non corrumpit; splendificat, non incendit; beneficium præstat, non punit. putas in rubo non uides uirginem? putas in igne clementiam non uides eius qui uenit? iudex adest inter eos qui iudicantur, et iudicium non fit; iudex in his qui || condemnati sunt ||, et nequaquam supplicium; iudex aduenit non iudicans sed docens, non condemnans sed sanans. uides quomodo ille antiquus ignis hanc clementiam nuntiauit. noli mirari si per uuluam uirginalem, cum deus esset, natus est; nihil enim putat iniuriam deus quod est occasio salutis hominibus. tu quidem non ita uilem dei naturam arbitreris, tamquam quæ esse aliquando subiecta possit iniuriis. nihil enim abiectorum quæ || elegit || propter nos, iniuriam facit illi naturæ, propria || uero || facit inferiora, ut saluet naturam nostram. || quando || ergo quæ abiecta et uilia sunt, dei naturam non || iniuriant ||,

---

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

3 uero *om.* *T* aduentus est *C* 12 est deus *m* est deus et *v* 13 humanam *T* 14 humana *T* 16 usus quæ *in* usquæ *corr.* *p* quæ *q* possent *T* 17 apparente *C* 18. 23 moyses *Cq* 18/19 uisibilem *C* an inuisibilem *T* 19 inenarrabilis est enim *T* hæc *om.* *T* 21 corrumpit *p* 22 qui *p* moysi *q* moysy *v* moyses *m* 23 procedens *p* credens *C* 24 qui[2] *om.* *m* 25 enim *T* 26 concupiscentiæ *v* peccatis *C* 28 hæc *om.* *T* 28/29 efficitur *T* 30 ponit *p* rubum *C* 32 his *T* eos *C* condemnantur *T* 37 passus est *T* [ἀνείχετο *pro* εἵλετο] 38 uero *om.* *T* 39 nostram] suam *m* dum *T* exhonorant *T*

sed salutem hominibus operantur, quomodo dicis ea quæ causa nostræ salutis sunt,
3 iniuriæ occasionem fuisse deo? apparuit igitur deus hodie per uirginem et uirgo mansit uirgo et mater facta est. incorruptionis enim opifex corruptionem non operatur, creator immortalitatis nihil || corrupit ||.

Quia uero et Fotinus purum hominem dicit qui natus est, dei non dicens esse partum, et qui ex uulua processit, hominem || proponit a || deo diuisum, || dicat || nunc || mihi || quomodo natura humana per uuluam uirginalem nata uirginitatem uuluæ seruauit incorruptam. nullius enim hominis mater uirgo permansit. uides quomodo duplicem sensum || de || eo qui natus est, præbet mihi quod natum est? nam si secundum nos natus fuisset, homo et esset; si uero matrem uirginem seruauit, deus, qui natus est, a sapientibus cognoscitur. deus enim aduenit in mundum, non locum de loco mutans, sed naturam circumamictus meam, ut ita dicatur, uideri uolens naturaliter inuisibilis. quocirca non habuit initium esse deus ex partu, sed ut ⟨ap⟩pareret homo. quia enim cum deus esset, homo fieri uoluit propter clementiam circa nos, ut nos iudicem uelut cognatum amplecteremur et ut haberemus præsumptionem qui ex propriis operibus fiduciam non habebamus. ad tribunal enim adducti ii quibus ex propriis uirtutibus fiducia non erat, sumunt || quasi || ex cognato fiduciam. quid igitur? aduenit deus existens ad homines, non locum ex loco mutans, sed inuisibilem naturam ostendens uisibilem et uisus ut homo et tamquam cognatus hominibus apparens, sicut etiam euangelista prædicans dicit quia uerbum caro factum est. Ioh. 1, 14

4 Quomodo possibile est deum uerbum fieri hominem, requiris et modum dei miraculorum nos exigis? si comprehensibile nobis esset quod incomprehensibile est || ratione ||, miraculum non || erat ||, sed causa naturæ; si uero miraculum et signum est quod factum est, cede rationem domino miracula facienti. quia enim factum est, scire te uolo et ex || hoc || quod factum est, fructum fide lucrari; quomodo uero factum sit, operanti cede. nam si tu quidem medico credis iubenti et non perscrutaris modum curæ, credens arti tuam salutem, sed nec alter quispiam non artifex artificis perscrutatur modum, sed cognoscit quidem quod factum est, modum uero arti concedit, tu cum omnia mire a deo facta sint, rationes exquiris, tamquam indigens rationibus, ut hæc ipsa cum deo miracula tu quoque facias? sed quod dixi, etiam nunc dico: rei cuius rationem cognoscimus, huius natura non miraculum est neque signum. quale est quod dico? instructor ædificat domum: rem cognoscimus, materias conpositas intellegimus, dicere [uero] quod factum est, || ualemus, etiam si || propter imperitiam operari hoc non sumus idonei. plasmauit nato cæco oculos unigenitus ex luto. Ioh. 9, 1. 6 hoc ultra rationem est nostram; miraculum uocatur quod rationibus hominum perscrutari non poterit; signum dicitur ultra consuetam naturam natiuitas. et quia quidem factum est, nouimus, modum uero dicere non ualemus. ex luto siquidem uas et lateres fiunt, non oculorum pulchritudo formatur, non mem-

---

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

3/4 incorruptionis — operatur *om. m* 4 creator *om. p* creatorem $p^{corr}q$ mortalitatis p^{corr} corrumpit *T* 6 ponit *T* a *om. T* dicetur *T* 7 a me *T* 9 in *T* 10 uirginem seruauit matrem *C* 12 uidere *p* 14 appareret *Baluze* pareret *Cp* pareretur *q* 16 ii] in *m* 17 sumant *C* tamquam *T* 20 uerbo *p* 23 nos *T* non *C* 24 sermone *T* esset *T* et *T* est *C* 25 enim *om. C* 26 eo *T* fructum *om. C* 28 tuæ *C* 30 exquires *p* 33 quale — dico] est quale dico *v* 34 uero *delere oblitus est Rusticus* non ualemus *T* 34/35 etiam si *C* et *T* 37 potest *q* 38 natiuitatis *m* nouitas *q* quidem *T* quod *v om. m* 39/p. 164. 1 membra mv^{corr}

brana suptilia componuntur, non pupillæ || nobilis || decor, non || uisus || diuersitas || consistit, non circuli suptilitas cum || tota subtilitate tornatur ||. luti natura non est || ad || oculi pulchritudinem || duci ||. ergo quod natura terræ non recipit (non enim eius natura in se habet oculi uisionem), hoc egit miraculorum creator ad suam uoluntatem naturam trahens, || non ipse seruiens rationi naturæ ||. noli ergo in infirmitatem humanæ naturæ cadere; noli dicere: quomodo hominis natura cepit deum, quomodo deus factus est homo, quomodo deus uerbum || factus || est caro
5 uisibilis? sed quia factum est, crede, modum uero et rationem cede creatori. si autem uis etiam per exemplum hoc declarari, tibi monstrabo quomodo quod incorporeum est, corporatur, quod inuisibile, uidetur, non propria natura mutatum, sed suscipiens figuram uisibilem atque tractabilem. sermo iste prolatiuus, id est hominum, quo utentes alterutris conuenimus et cogitationes ad inuicem explanamus, sermo est incapabilis, sed neque manu tractabilis, auditu uero solummodo || personans ||. sed dum præsentem prolatiuum sermonem ad exemplum subsistentialis uerbi defero, non putes me prolatiuum dicere deum uerbum, absit. uerbum enim dicitur unigenitus, interpretante diuina scriptura inpassibilitatem natiuitatis eius, quoniam et mens hominis inpassibiliter parit uerbum. propterea alicubi quidem filium eum
Hebr. 1, 3 appellat patris, alicubi autem uerbum nominat, alicubi autem splendorem uocat scriptura diuina, singula horum nomina de illo dicens, ut intellegas ea quæ de Christo dicuntur, esse citra blasphemiam. alibi etenim aliis de eo appellationibus usa est,
6 aptam gloriæ dei doctrinam facere uolens. quale est quod dico? filium uocat patris unigenitum, consubstantialem probare uolens. quia enim tuus filius eiusdem tibi naturæ fit, uolens sermo ostendere unam substantiam patris et filii dicit filium patris, qui ex eo natus est unigenitus. deinde quoniam natiuitas et filius apud nos ostentationem præbent passionis in natiuitate procedentis, ideo hunc filium appellat etiam uerbum, inpassibilitatem natiuitatis eius nomine isto demonstrans. || sed || quoniam pater quispiam factus || quippe ut homo || indubitanter senior suo filio demonstratur, præbente hac appellatione ut præintellegatur filio pater, ne hoc ipsum etiam de diuina natura putares, sed coexistentem coæterne patri unigenitum
Hebr. 1, 3 intellegeres, splendorem uocat unigenitum patris. splendor enim nascitur quidem ex sole, non autem intellegitur || uspiam || sole posterior, sed ex quo sol, ex tunc ex sole natus splendor. coexistere itaque semper patri filium splendor tibi denuntiet, inpassibilitatem natiuitatis ostendat uerbum, || id est ratio ||, consubstantialitatem uero filii nomen insinuet.

7 Sed ad || proposita || redeamus et hodie nati || dei uerbi || præsentiam declaremus et per exemplum ostendamus quomodo quod natura non est uisibile, uisibile fit, et quod non tractatur eo quod incorporeum est natura, inuenitur esse tractabile. sermo igitur iste quem proferimus, quo || in || alterutris locutionibus utimur, sermo est incorporeus, non aspectui subiectus, non tactu tractabilis. sed dum sermo induerit litteras et elementa, uisibilis fit, aspectu conprehenditur,

---

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

1 nobilis *om. T* uisus *scripsi* munus *C om. T* diuersitas ipsa *T* 2 toto colore coronatur *T* tota] *postulatur* tanta 3 ad *om. T* reuocare *T* 5 non — naturæ *C* et paruit natura iussioni *T* 7 homo factus est deus *C* facta *p* factum *q* est *om. m* 8 crede *m* 10 corporetur *C* 13 personans *C* susceptibilis *T* 14 subsistentiabilis *p* 16 ipossibiliter *m* 17 eum] aū *m* 18 alicubi²] aliquando *v* 25 ideoque *p* 27 et *T* secundum hominem *T* 31 uspiam *om. T* 32 natus est *v* 33 id est ratio *om. T* 35 præsentia *T* uerbi dei *T* 38 in *om. T*

|| tactu || tractatur. pone namque mihi aliquem loquentem ad aliquem: numquid prius uidetur sermo, numquid manu tractamus || hoc quod effunditur || uerbum? si autem quæ dixit, in charta scripseris, quod prius non uidebamus, postea uides; et quam non tractaueras prius speciem uerbi, hanc per chartam tractas et litteras. qua causa? quia incorporeus sermo corpus chartæ et figuram est indutus elementorum. ergo quia clarum exemplum factum est et || rememoratus || es exemplo rei quæ fit per consuetudinem, age, monstremus quomodo unigenitus filius dei deus uerbum ante sæcula cum patre incorporeus existens naturaliter hominis naturam propriam faciens postea per uirginem natus est, non initium sumens ut esset deus, sed ut appareret homo. non enim mihi dicas: quoniam de patre natus est unigenitus, quomodo rursus de uirgine natus est? ex patre natus est naturaliter, ex uirgine natus est propter dispensationem, illud || tamquam || deus, || hoc || uelut homo, quoniam et tuus sermo || natiuitas || est tuæ mentis, sed cum sermonem istum quem peperit tua mens, || inserere || uolueris elementis et litteris et figurare || uolueris || chartæ, manu scribis litteras et quodam modo rursus per manum generas uerbum, quod neque sumit initium ut sit, quando per manum scriptum est, neque tunc procedit ut sit, quando manus litteras figurauerit, sed ex mente quidem natum est, ut
8 autem appareret, initium ex manu sermo litteras figurante suscepit. quia ergo exemplum palam est et imago notissima facta est, age, || principali rei coaptemus || imaginem. hic mentem, illic intellege patrem; hic sermonem ex mente cognosce natum, illic uerbum substantiale et || subsistentiale || intellege natum ex patre; hic manum uides per litteras parientem sermonem, illic intellege uirginem per corpus uerbum parientem, non initium diuinitati dantem per partum, absit, sed apparendi deum hominibus hominem factum. quia enim factus est quod ego, necessario natus est sicut ego, cum naturam meam meumque partum necessario suum fecit deus uerbum et matrem amplexus est uirginem et per uuluam uenit ornatam || uirginitate ||. nihil enim horum quæ finxit deus abominatur, quia nihil indignum operum eius factum est. omnia enim bona et bona ualde, si ea uideamus sicut creator uidit facta; uidit enim deus omnia || quæcumque || fecit, et ecce bona ualde. inpassibilibus ea respice oculis, et sicuti deus, hæc uides ualde bona. abice passionem, et factorum intelleges || nobilitatem ||. Gen. 1, 31

9 Quid ergo mirum si in suo opere et domo inhabitauit deus? tu uero dicis quidem eum digne in cælo habitare, indignam uero mansionem eius || hunc || hominem arbitraris, causas || discernens non ueritate rationum ||, sed passione atque præsumptione. dic || enim || mihi, quid celsius, cælum an homo? quid deo pretiosius, sol an homo? || non enim mihi || elementorum respicias claritatem neque propter bonum colorem || præiudices || naturam neque excellentem claritatem solis obstupescas

---

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

1 tactuque *T* 2 hoc — effunditur *C* prolatum *T* 6 rememoratus *m* memoratus *v* ammonitus *T* 7 monstrauimus *p* 8 cum patre *om. m* 11/12 naturaliter — est *om. C* 12 tamquam *C* tamen quoniam *T* hoc *om. T* 13 natiuitatis *T* 14 interponere *T* uolueris[2] *om. T* 15 manus *C*, *corr. v* 18 literis *q* figurate *pv*[corr]*m* figuratus *q* suscipit *p* 19 principalibus aptemus *T* 20 nosce *m* 21 substantialem *p* substantialiter *T* 22. 23 parietem *p* 23 apparendo *q* 25 natus *p* factus *Cq* natura mea *Cp* 26 deus uirginem *p* ornatum *m* ornatus *v* uirginitatem *T* 28 factum *p* 29 quæ *T* 31 intellegis *p* pulchritudinem *T* 32 domum *p* 33 cælum *C* indignum *C* mansione *C* hunc *om. T* 34 discernis *T* ueritatem sermonum *T* 35 enim *om. T* 35/36 quid deo — homo *om. C* 36 non — mihi *C* nolo ut *T* 37 præponas *T*

Iob 10, 11 nec quia ego pelle et carne indutus sum secundum || diuinum || Iob, sed rationalis animæ considera nobilitatem. uide hominis || compactionem ||, et mirare animam. mentem habet omnibus præesse ualentem || et imperare ||, manus accepit ministrantes sapientiæ mentis, instrumenta omnium artium operatur. solum hoc creaturarum omnium necessitate liberum factum est; dominum uoluntatis propriæ solum hominem formauit deus. non uides solem sub necessitate || iter || currentem? non uides in una specie eius || euectionem ||? quare? quoniam uoluntatis suæ dominus non est. tu uero || procedis || liber, agis quæ uis, non habens necessitatem inpellentem te uiolenter, liber anima factus es. sol seruus necessitatis, homo uero uoluntate liber. ||quis|| ergo melior, dic mihi, seruus an liber? qui sub iugo necessitatis est, an qui omni necessitate solutus est? nihil ergo mirum || neque || inopinabile, si in homine inhabitauit deus, quem propriam imaginem mox formans amplexus est.

10 circa hominem namque suum propositum deus mox in initiis creaturæ monstrauit,

Gen. 2, 7 puluerem quidem sumens de terra et fingens eum, imaginem uero instruens diuinitatis

Gen. 1, 27 suæ. cur ergo quod in tali opere facturus erat, ita ex uili natura formauit? quare non || ex claritate || solis assumens fecit hominem, sed de terra et puluere eum formauit, ex elemento inferius iacenti et conculcabili? qua causa, || uis || agnoscere? quoniam futurus erat honorare hominem, uilem || ei dedit || naturam, ne celsitudine honoris eleuaret hominem ad superbiam, ut quando ultra naturam honoraretur, reprimeretur naturæ memoria et magnitudinem honoris agnosceret, non sua dignitate, sed gratia conferentis. ergo et hoc fuit clementiæ creatoris, ut imago dei ex terra haberet

11 naturam sapientiæ mediocris. quocirca nobile animal homo est, || licet || postea contumeliam sustinuerit passionibus inuectis. non || enim || eum intendas offendentem, sed ante præuaricationem legis considera imaginis dei cognationem. cur ergo despicis cadentem, primam eius facturam oblitus et honorem anticum non || computans ||, quem ei rursus cum plurima munificentia reddidit deus, uniens sibi suam imaginem? nihil ergo dissonum illius clementia factum est. neque enim iniuriosum est bono domino communicare seruo rebus seruilibus ad utilitatem famuli; non enim iniuriam patitur per ista qui bonus est, sed quod est, per talia magis agnoscitur. noli mirari causam. nam si temet ipsum domum fabricaueris deo, et in te in-

Col. 2, 9 habitabit, licet non ita sicut in filio; in Christo enim || habitat || omnis plenitudo diuinitatis corporaliter. sed o miraculum: omnis plenitudo diuinitatis in uno || inhabitat || et omnia complet et continet creaturam, totus existens in uno et a nulla creatura || separatus ||. nec tibi quod || dictum est ||, impossibile uideatur. nam et ego nunc profero sermonem et is sermo totus est in uno et uerbum in omnibus factum est, et totum uerbum cepit unus et a multitudine uerbum non circumscribitur. si igitur res quæ fit et perimitur, et in uno tota inhabitat et in omnibus fit, quid

---

C [*vm*], *T* [= *pq*]

1 sacrum *T* 2 compactionem *v* compunctionem *m* creaturam *T* *postulatur* animal 3 et imperare *om. T* 5 domini *v* deum *m* 6 iter *om. T* 7 euectionem *C* ductum *p* dictum *q* suæ *om. C* 8 accedes *T* ages *m* *malim* habes 10 qui *T* 11 neque *C* nihil *T* 12 habitauit *m* 14 imagine *q* 16 ex *om. T* claritatem *T* 17 iacente *C* uelis *T* 18 ei dedit *C* edidit *T* 19 leuaret *m* 22 *post* naturam *exciderunt* ἐνέχυρον γὰρ εἶχε τὴν φύσιν licet enim *C* et licet *T* 23 tamen *T* 25/26 arbitratus *T* 26 reddit *m* ueniens suam sibi *C* 27 clementiæ *q* 30 ipsam *C* 30/31 inhabitauerit *v* habitauerit *m* 31 inhabitat *T* 33 habitat *T* 34 diuisus *T* dictum est *C* dicit *p* dicitur *q* 35 uerbum *om. C* 36 factus *v* 37 quæ] et que *m* et[1]] ex *m* hominibus *m*

mirum tibi uidetur si deus et totus in || homine || inhabitauit et in omnibus inuenitur?

12 Causa igitur festiuitatis est quia deus factus homo est, sumens humana, ut daret diuina, || et || suas faciens passiones, ut donaret inpassibilitatem, subiens mortem, ut largiretur immortalitatem. denique suas hominum passiones fecit, non natura mutata, sed uoluntate hæc propria faciens; et merito facit hæc, hominem liberare uolens. pro qua itaque causa suas passiones hominum fecit? quoniam uolebat passione adimere passionem et morte mortem destruere et per similia similia proposuit expugnare ||, suificat crucem ||, suas facit palmas, uincula sua facit, ut dei factæ passiones contra passiones acciperent potestatem. non enim natura dei læsa est; neque enim mutatione sua suscepit passiones, et ideo fortitudinem a deo passiones contra similia perceperunt. iam enim mors tamquam dei facta destruit mortem, et moriens soluit tyrannidem mortis, quoniam et deus et homo erat. non enim purum hominem crucifixerunt Iudæi neque uisibilem solummodo naturam transfixerunt, sed ei qui || inerat deo ||, intulerunt præsumptiones, qui uisibilis naturæ fecit
13 proprias passiones. et ut hoc quoque tibi fiat manifestum, ad exemplum ab initio dictum rationem denuo reducamus. pone enim principem loqui sermonem et hunc formari per litteras in charta aliqua, quæ dicitur sacra, et dirigi ciuitatibus sermonem circumamictum et charta et litteris libertatemque donantem aut alia quædam dona regalia indigentibus deferentem; || sed || hanc quæ dicitur sacra lingua || Latinorum ||, suscipiat aliquis inoboediens et ciuitatis inimicus et hostis imperatoris et sumens chartam disrumpat. quid ruptum est hic, charta solummodo an etiam sermo regalis? denique si charta || disrupta || est sola, facile est conparare quod ruptum || est ||, sine reatu qui rupit, || si erat ||, quinque obolis solummodo condemnandus. sed pœnam suscipiet nouissimam atque torquebitur et ad mortis sententiam deducetur non tamquam chartam || discerpens ||, sed tamquam etiam uerbum imperiale disrumpens, cum utique uerbum imperiale inpassibile sit neque manibus capiendum per suam naturam neque rumpi possibile. sed ipsum disruptum est, chartæ et litterarum passiones proprias faciens. uides quomodo quod inpassibile est, suscipit passionem, dum communicat naturæ passibili? non enim sermo propria natura disruptus est et passionem chartæ elementorumque suscepit. non igitur securus sit Iudæus tamquam purum hominem crucifigens. quod enim uidebat, charta erat; quod autem in eo celabatur, imperialis sermo, natus || ex || natura, non prolatus per linguam. uerbum namque unigenitus dicitur, non || prolatiuus ||, sed || substantialis et subsistentialis ||. nihil enim propria natura patitur quorum inpassibilis ratio est; proprias uero facit || huius || uisibilis passiones, et sicut imperialis sermo litterarum iniuriam ipse suscepit et passio chartæ est propria facta sermonis, ita unigenitus dei deus uerbum crucifixi fecit proprias passiones. propterea sicut qui

---

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

1 et totus et *m* homine *C* uno *T* habitauit *v* hominibus *v* 4 et *om. T* subiciens *m* 6 fecit *q* 7 facit *p* 9 suificat crucem *om. T* fecit plagas *q* fecit *mq*, *corr. m* 12 factam *p* destruxit *m* 14 solummodo uisibilem *m* 15 in ea erat *T* deo *om. T* 16 fiat tibi *C* 18 diri *m* dici *v* 19 cartæ *v* aut] ut *m* 20 dona *om. C* si *T* 20/21 romanorum *T* 22 diruptum *q* 23 rupta *T* computare *m* 24 est et *T* est qui *q* si [= εἰ] *C* aut [= ἤ] *T* erat *om. T* 26 decerpens *T* imperialem *mp* 28 chartam *p* 29 suscepit *mp*, *corr. m* 30 passibile *p* 31 disruptum *C* 32 uidebatur *q* 33 ex *C* est *T* 34 prolatiuum *T* 34/35 substantiale et substantialiter *T* 36 propria *C* fecit *q* huius *C* rei *T* uisibiles *vp*^{corr} 37 propria est *C*

sacram imperialem discerpsit, tamquam imperatoris disrumpens uerbum ad mortem adducitur, sic crucifigens Iudæus quod uiderat, pœnas dabit, tamquam in ipsum deum uerbum præsumptiones iniciens. iam enim deus tamquam passionem suam ulciscitur quæ præsumpta sunt.

18 Sed sufficiunt quæ dicta sunt, quoniam cogitare oportet et pro || uestra || memoria; multitudo namque dictorum || superebulliens ab || audientium || sensu || auditorem facit inmemorem. mereamur autem per gratiam dei, ut et quæ dicta sunt, mente percipiatis et aliis ex istis || prositis || et regnum cælorum pro his hereditate possideatis; quod omnes || nos adipisci contingat || gratia Christi, cui gloria et potestas in sæcula sæculorum. amen.

OMELIA REGINI EPISCOPI CONSTANTLÆ CYPRI

LVIII Mihi quidem tacere uidebatur et ex hoc patres honorare et non signum || inscientiæ || meæ hoc sermone relinquere, deinde etiam apud uiros tales dicere, magis autem pro causa sic maxima atque terribili, quam quilibet etiam solummodo cogitando tremescit. sed quoniam etiam tacere uolentes non sinis, o sapiens, || et || mihi iam sermonibus inchoandum est. dicta etenim sunt de te a multis ante nos talia;
Ies. 14, 12 nihilo minus et a me dicendum: quomodo cecidit de cælo lucifer, qui mane
Apoc. 18, 2 oriebatur, et quomodo cecidit Babylon? cui enim alio te conparet quisquam, non uideo. Iudæis te conparo, Iudæis domini || necatoribus ||? quorum impietatem
Deut. 32, 9 nutristi, quos illudere coegisti tamquam nihil agentes; sed isti sors dei aliquando fuerunt legemque susceperunt et innumeris bonis potiti sunt, miseri quidem et illi, per tanta bona benefactorem non agnoscentes, sed pro beneficiis contra dominum
Ies. 10, 22 iniurias inferentes. sed tamen dictum est de eis: si fuerit numerus filiorum
Rom. 11, 23 Israhel sicut harena maris, reliquiæ saluæ fient et alibi rursus: potest deus iterum inserere eos. de te uero, abominabilis, quid dicturus sim? quid quoque te dicens aliquis recte dicat? miserum Cain? sed etiam illius sunt mitiora quam tua. et si interrogaueris * * dicam: sed Cham iniuria parua est; non enim hæc conparabuntur illis. nam et quæ sub Nœ præsumpta sunt, transcen-
Gen. 19 disti, et quæ Sodomis gesta sunt, tuis cedunt blasphemiis, ut bene dicatur || etiam ||
Ez. 16, 52 de te illud: iustificabitur Sodoma ex te. illud namque in uno orbis terrarum loco præsumebatur et impietas ad contribulos ueniebat; tu uero in paruo tempore orbem terrarum commouisti, subuertisti fidem, ineffabilem dispensationem, quantum
Ies. 1, 6 ad te ,uastasti, || ut etiam || de te dicatur: non est medicamentum ponere neque oleum neque ligaturas. oportebat itaque olim ad || conuictionem || manifestam
Num. 16, impietatis || pro paruis || horum quæ præsumpsisti, migrare || te et || tabernacula tua
31. 35 aut concrematum aut uulneratum effici, ut simplicioribus pœnas dedisse uidereris; apud

---

LVIII *Græce extat recensio breuior in V 70 S 105 A 143 C [= vm], T [= pq]*

1 decerpsit *CT* 3 præsumptionis *vp* 5 uestri *T* 6 superebulliens ab *C* procedens *T* sensum *T* auditorem *om. T* 7 et *om. Cq* 8 alia *q* prositis *v* propositis *mT* 9 nos — contingat *C* adipiscamur *T*

11 constantinæ *C* cyprii *v* 12/13 scientiæ *T* 14 quam quilibet *vT* quamlibet *m* 15 et *om. T* 16 ante nos *om. C* 19 negatoribus *T* 20 *malim* agenti 22 dñi *C* 26 cain *Cp* Cham *q* alius *C* 27 *lacunam signaui, e. g. supplendo* an Cham cham *vT* cain *m* iniuriam *p* 29 cedent *p* etiam *om. T* 31 contribules *q* 33 etiam ut *T* de] ad *v* 34 utique *q* olim *om. C* conuinctionem *C* increpationem *T* 35 pro paruis *om. T* te et *C* de *T* tabernaculo tuo *q*

nos enim iam dedisti et denuo dabis. sed quoniam deus uerbum etiam propter te fieri passus est caro, qui a te diuiditur, adhuc præparat tibi tormenta per flammas, sciens quidem quia non eris melior, et || inexplicabilem || tibi punitionem parans. || sed quid dicam, mari et morte stultior? nam mare deum agnoscens || dorsum strauit ad Mt. 14, 25 sq. incessum et conseruum suscepit dominicis obœdiens nutibus, mors autem Lazarum reddidit post consuetam legem, cum scirent ambo præcepta dominica, illud quidem ||uetus||, hoc uero nouum. ||et|| taceo solem terrore celatum ||et|| petras fissas et aperta Mt. 27, 45. monumenta, et si parva tibi sunt hæc ad conparationem diuinitatis, erubesce testi- 51. 52 monium resurgentium. itaque, fratres, || scientes quia || ossa putrida membrorum et rupta || uermium || pabula propter mortem sunt, || illos || quidem similibus pasci in secta nequissima relinquendum est; nos autem diuinis || pascamur || uerbis, qui deum carnem factum confitemur et conuersari nobiscum unigenitum a paterna forma non recedentem. imago namque est paternæ benignitatis et || iam condescendens ||, cui gloria in sæcula. amen.

EXEMPLAR EPISTVLÆ SCRIPTÆ A SANCTA SYNODO AD ARCHIEPISCOPVM ROMANVM CÆLESTINVM SIGNIFICANS QVÆ GESTA SVNT IN EPHESENO CONCILIO

LVIIII, 1 Sanctissimo et || religiosissimo || comministro Cælestino sancta synodus quæ secundum dei gratiam congregata est in || Ephesenorum || metropolim, in domino salutem. Tuæ quidem sanctitatis circa pietatem zelus et circa rectam fidem saluatoris omnium nostrum deo amica uel placens sollicitudo digna omni ammiratione || facta est ||. mos est enim uobis ita magnis existentibus in omnibus || glorificari ||
2 et omnia studia ecclesiarum uestra propria facere. quoniam autem oportebat omnia ad scientiam tuæ sanctitatis referri quæ subsecuta sunt, scribimus necessario quia secundum uoluntatem omnium nostrum salvatoris Christi et secundum decreta piissimorum et amatorum Christi imperatorum congregati sumus in Ephesenorum metropolim ex multis et diuersis prouinciis ultra ducenti existentes numero episcopi, deinde piissimis decretis amatorum Christi imperatorum, per quæ uocati sumus, tempus || definientibus || sessioni sanctæ synodi diem sanctæ pentecostes || omnibusque || d. 7. m Iun. concurrrentibus, maxime quia continebatur in litteris imperatorum ut si non aliquis a. 431 occurrisset post definitas indutias, non bona conscientia abesset et esset inexcusabilis tam apud deum quam apud homines, defuit reuerentissimus Iohannes Antiochenorum episcopus, non quasi uoluntate simplici, sed neque spatio itineris impedimentum faciente, sed occultans mente consilium et cogitationem dissonantem a deo, quam non
3 longo tempore ueniens Ephesum demonstrauit. distulimus igitur concilium post definitum diem sanctæ pentecostes in totis decem et sex diebus, cum || certe || multi

---

LVIIII1 *Græce extat in V 82 S 73 A 54; uersio T hic illic correcta extat in Collectione Veronensi 22*

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

1 enim *om. v* 3 et *om. C* inconpræhensibilem *T* p̄parans *m* 3/4 sed — agnoscens *om. T* 4 deorsum *m* 7 uetus est *T* et[1] *om T* et[2] *om. T* 8 erubescere *p* 9 scientes quia] sunt [sint *q*] qui uiderunt [uiderint *q*] *T* ossa *om C* membrarum *p* 10 uermibus quorum *T* sed illos *T* 11 pascimur *T* 12 carne *p* conseruari *m* 13 iam *om. T* condescensio *T*

16 ephesino *C* 17 *numeri hinc inde ex C* reuerentissimo *T* [= *US*] 18 ephesiorum *T* 21 facta est] fuit *T* [= *US*] bene probari *T* [= *US*] 23 omnia *om C* referre *v* 26 metropoli *vq* 28 definitiuus *T* omnibus *T* [= *US*] 31 antiocenus *m*[corr] 34 longo post *q* consilium *p* 35 pentecostes *vq* pentecosten *m* pentecostæ *p* [= *US*] certe *om T* [= *US*]

tam episcopi quam clerici et ægritudine conprehensi et afflicti essent in expensis, aliquanti uero et de uita migrassent, et erat, sicut perspicit et tua sanctitas, iniuria magis contra sanctam synodum quod agebatur. tanta enim dilatione peruerse usus est, cum utique eum præcessissent multi ex longioribus spatiis. uerumtamen post diem sextum decimum præcesserunt quidam ex his qui cum eo erant, episcopi metropolitæ duo, Alexander Apamiæ et alter Alexander || Hieraspoleos ||; deinde nobis incusantibus aduentus tarditatem reuerentissimi episcopi Iohannis, dixerunt non semel, sed sæpius quia demandauit nobis nuntiare || religiositati || uestræ quod
4 si contigerit eum adhuc morari, non differri synodum, sed facere quæ oporteat. his nuntiatis et manifesto facto tam ex tarditate quam ab his quæ ab eo nuntiata sunt, quia recusat concilium, siue Nestorii amicitiæ præstans siue quia clericus fuerat sub se constitutæ ecclesiæ siue quorundam pro eo petitionibus cedens, consedit sancta synodus Ephesi in maiore ecclesia, quæ uocatur Maria. cum autem omnibus alacriter conuenientibus solus deesset concilio Nestorius, commonuit eum sancta synodus canonice per episcopos prima et secunda et tertia uocatione; ille autem militibus circumcludens suam domum superbiit contra ecclesiasticas leges nec passus est semet
5 ipsum manifestum constituere nec satisfacere de iniquis suis blasphemiis. postea relectæ sunt litteræ quæ scriptæ sunt ad eum a sanctissimo et || deo amicissimo || episcopo Alexandrinæ ecclesiæ Cyrillo, quas et probauit recte habere et inreprehensibiliter sancta synodus et nullo modo dissonas esse aut a diuinitus inspiratis scripturis aut etiam a tradita || et || exposita fide in magna synodo sanctorum patrum qui in Nicæa per tempora conuenerunt, sicut et tua sanctitas recte hoc probans testificata est. lecta autem et epistula Nestorii quæ ad ipsum scripta est memoratum sanctissimum et || religiosissimum || fratrem nostrum et conministrum || Cyrillum ||, censuit sancta synodus aliena omnino ab apostolica et euangelica fide esse quæ in ea erant dogmata,
6 multis || quibusdam || et || peregrinis || languentia blasphemiis. lectis uero similiter et expositionibus eius impiissimis nec non etiam et scripta ad eum epistula a tua sanctitate, per quam rationabiliter condemnatus est utpote qui blasphema scripserit et inreligiosas uoces suis expositionibus inseruit, sententia prolata est iusta depositionis eius, maxime quia in tantum longe est a pænitentia aut a || repudiatione || eorum in quibus blasphemauit adhuc Constantinopolitanam habens ecclesiam, ut etiam in ipsa Ephesenorum metropolim || loqueretur || ad quosdam metropolitanos episcopos, || uiros || non || ignotos ||, sed || claros et religiosissimos ||, et auderet dicere quia ego || illum || bimenstrem et trimenstrem deum non confiteor, et alia insuper diceret acerbiora. sicut inreligiosam igitur et abominabilem hæresem et || præuertentem || euangelicam nostram sectam et omnem funditus mysterii dispensationem euellentem
7 deposuimus, sicut superius diximus. sed non poterat fieri, ut uidetur, in Christo || caritatis peculiaritatem || habentes et || zelantes || domino non multas experiri diffi-

---

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

2 et[3] *om. vq* 3 quæ *v* 6 hierapoleos *T* 8 reuerentiæ *T* [= *US*] 9 oportet *m* 12 consensit *m* 14 commouit *C* 16 domum *om. m* 17 contueri *v* 18 reuerentissimo *T* [= *US*] 20 dissonas esse *US* dissonasse *vp* dissonare *mq* 21 et *om. T* 23 est per *v* 24 reuerentissimum *T* [= *US*] Cyrillum *om. T* 25 alienatum *m* alienatam *v* alienata v^{corr} in ea erant] inerant *C* 26 quibusdam *om. T* [= *US*] nouis *T* [= *US*] 27 et[1] *om. C* 29 depositionem *v* 30 est longe *v* recognitione *p* [= *US*] recogitatione *q* 32 sermonem faceret *T* [= *US*] 33 uiros *om. T* [= *US*] ignoratos *p* ignorantes *q* doctos . reuerentissimos *T* [= *US*] 34 illum *om. T* [= *US*] 35 heresim *C* peruertentem 38 caritatem *T* [= *US*] peculiaritatem *om. T* [= *US*] zelum in *T* [= *US*]

cultates. sperauimus enim reuerentissimum Antiochenorum episcopum Iohannem et suptilitatem synodi et pietatem laudare et fortasse culpare depositionis tarditatem; euenerunt autem nobis omnia quæ in spe fuerant, contraria. inuentus est enim || aduersarius inimicissimus || tam sanctæ synodo quam etiam ipsi rectæ fidei ecclesiarum, sicut ipsæ res indicant. mox enim quod ingressus est || in || Ephesum, nondum || diluto || itineris puluere nec exutis uestimentis, congregauit quosdam qui cum Nestorio recesserant et blasphemias contra suum locuti sunt caput || et qui pæne deluserant || gloriam Christi, et congregans tamquam collegium sibi triginta hominum || numerum || nomen episcopatus habentium, quorum quidam sunt sine ciuitatibus, uacantes autem et ecclesias non habentes, alii autem ante multos annos pro acerbis causis depositi a suis metropolitis, cum ipsis autem et Pelagiani et Cælestiani et de his quidam qui || de || Thessalia proiecti sunt, rem præsumpsit iniquam, quam nullus horum qui ante eum fuerunt. composuit etenim solus chartam || depositionis quidem || nomine et iniuriis affecit sanctissimum et || religiosissimum || Alexandrinæ urbis episcopum Cyrillum et || religiosissimum fratrem || et coepiscopum nostrum Memnonem Ephesenum, nullo nostrum sciente, sed nec his qui iniuriam pertulerunt, agnoscentibus quod || perpetrabatur || uel propter quam causam hoc præsumpsissent, sed tamquam pro his non indignante deo et quasi non essent canones ecclesiastici aut quasi non periclitaturi ipsi propter hanc audaciam. iniuriis || uero || afficiunt excommunicationis nomine etiam omnem synodum, deinde et publice in charta hæc inserentes proposuerunt ad legendum uolentibus, theatri parietibus affigentes, ut suam impietatem || uelut || in || theatri spectaculo denotarent ||. sed non huc usque eorum processit audacia, sed enim || præsumpserunt tamquam scripsissent aliquid || canonicum, et || in || aures piissimorum et || amicorum || Christi imperatorum
8 referre quæ huiusmodi sunt. his ita factis, || tam sanctissimus || et || deo amicissimus || episcopus Alexandrinorum Cyrillus || quam etiam religiosissimus || episcopus Ephesenorum ciuitatis Memnon libellos || componentes || et conuenientes tam ipsum reuerentissimum episcopum Iohannem quam eos qui cum eo hoc egerant, optulerunt, coniurantes nostram sanctam synodum ut euocaret canonice et ipsum Iohannem et eos qui cum eo sunt, quatenus satisfacerent de quibus || præsumpserunt ||, et si quid accusare haberent, si possent, dicerent et conuincerent; in charta enim quæ scripta est ab eis depositoria, || magis || autem iniuriosa, occasione inseruerunt quia Apollina-
9 ristæ et Arriani et Eunomiani sunt et propter hoc depositi sunt a nobis. instan-

---

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

3 et uenerunt *m* omnia nobis *v* 4 inimicus et hostis *T* [= *US*] 5 in *om. T* [= *US*] 6 diluto *C* excusso *q* [= *US*] excussum *p* puluerem *p* mentis *p* itinerariis indumentis *q* 7/8 et qui — diluserant *C* ac non solum deridentes *T* [= *US*] 9 numero *p* [= *US*] 11 sui *p* ipsi *m* 12 a *T* thesalliam *p* 13 fuerant *m* 13/14 quidem depositionis *p* [= *US*] 14/15 et[1] — episcopum *om. v* 14 reuerentissimum *T* [= *US*] alexandriæ *m* 15 cyrillum alexandrinum *v* et reuerentissimum *T* [= *US*] *om. v* fratrem *om. T* [= *US*] 17 agebatur *T* [= *US*] 19 uero *om. T* 21 hoc *C* ad legendum] alligandum *p* affigentibus *m* 22 ut] et *p* uelut *om. T* [= *US*] in *om. q* theatri *om. T* [= *US*] spectacula facerent *T* [*cf. US*] 23 præsumpserunt] fiduciam adsumserunt *T* [= *US*] 23/24 tamquam [tamquam si *m*] — aliquid *C* scripserunt aliquid quasi *T* [*cf. US*] 24 in *C om. p* ad *q* [= *US*] et[2] *om. v* amatorum *T* [= *US*] *om. v* 25 itaque *Cp, corr* tam sanctissimus] sciissimus etiam [etiam *om. q*] *T* [= *US*] reuerentissimus *T* [= *US*] 26 quam religiosissimus] nec non et reuerentissimus *T* [= *US*] 26/27 ephesinorum *T* 27 a se c[o]positos *T* [= *US*] 30 præsumserant *T* 31 habent *m* dicere *m* 32 potius [= *US*] accusatione *C* 32/33 apolinaristæ *v*

cultates. sperauimus enim reuerentissimum Antiochenorum episcopum Iohannem et suptilitatem synodi et pietatem laudare et fortasse culpare depositionis tarditatem; euenerunt autem nobis omnia quæ in spe fuerant, contraria. inuentus est enim || aduersarius inimicissimus || tam sanctæ synodo quam etiam ipsi rectæ fidei ecclesiarum, sicut ipsæ res indicant. mox enim quod ingressus est || in || Ephesum, nondum || diluto || itineris puluere nec exutis uestimentis, congregauit quosdam qui cum Nestorio recesserant et blasphemias contra suum locuti sunt caput || et qui pæne deluserant || gloriam Christi, et congregans tamquam collegium sibi triginta hominum || numerum || nomen episcopatus habentium, quorum quidam sunt sine ciuitatibus, uacantes autem et ecclesias non habentes, alii autem ante multos annos pro acerbis causis depositi a suis metropolitis, cum ipsis autem et Pelagiani et Cælestiani et de his quidam qui || de || Thessalia proiecti sunt, rem præsumpsit iniquam, quam nullus horum qui ante eum fuerunt. composuit etenim solus chartam || depositionis quidem || nomine et iniuriis affecit sanctissimum et || religiosissimum || Alexandrinæ urbis episcopum Cyrillum et || religiosissimum fratrem || et coepiscopum nostrum Memnonem Ephesenum, nullo nostrum sciente, sed nec his qui iniuriam pertulerunt, agnoscentibus quod || perpetrabatur || uel propter quam causam hoc præsumpsissent, sed tamquam pro his non indignante deo et quasi non essent canones ecclesiastici aut quasi non periclitaturi ipsi propter hanc audaciam. iniuriis || uero || afficiunt excommunicationis nomine etiam omnem synodum, deinde et publice in charta hæc inserentes proposuerunt ad legendum uolentibus, theatri parietibus affigentes, ut suam impietatem || uelut || in || theatri spectaculo denotarent ||. sed non huc usque eorum processit audacia, sed enim || præsumpserunt tamquam scripsissent aliquid || canonicum, et || in || aures piissimorum et || amicorum || Christi imperatorum
8 referre quæ huiusmodi sunt. his ita factis, || tam sanctissimus || et || deo amicissimus || episcopus Alexandrinorum Cyrillus || quam etiam religiosissimus || episcopus Ephesenorum ciuitatis Memnon libellos || componentes || et conuenientes tam ipsum reuerentissimum episcopum Iohannem quam eos qui cum eo hoc egerant, optulerunt, coniurantes nostram sanctam synodum ut euocaret canonice et ipsum Iohannem et eos qui cum eo sunt, quatenus satisfacerent de quibus || præsumpserunt ||, et si quid accusare haberent, si possent, dicerent et conuincerent; in charta enim quæ scripta est ab eis depositoria, || magis || autem iniuriosa, occasione inseruerunt quia Apollina-
9 ristæ et Arriani et Eunomiani sunt et propter hoc depositi sunt a nobis. instan-

---

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

3 et uenerunt *m* omnia nobis *v* 4 inimicus et hostis *T* [= *US*] 5 in *om. T* [= *US*] 6 diluto *C* excusso *q* [= *US*] excussum *p* puluerem *p* mentis *p* itinerariis indumentis *q* 7/8 et qui — diluserant *C* ac non solum deridentes *T* [= *US*] 9 numero *p* [= *US*] 11 sui *p* ipsi *m* 12 a *T* thesalliam *p* 13 fuerant *m* 13/14 quidem depositionis *p* [= *US*] 14/15 et[1] — episcopum *om. v* 14 reuerentissimum *T* [= *US*] alexandriæ *m* 15 cyrillum alexandrinum *v* et reuerentissimum *T* [= *US*] *om. v* fratrem *om. T* [= *US*] 17 agebatur *T* [= *US*] 19 uero *om. T* 21 hoc *C* ad legendum] alligandum *p* affigentibus *m* 22 ut] et *p* uelut *om. T* [= *US*] in *om. q* theatri *om. T* [= *US*] spectacula facerent *T* [*cf. US*] 23 præsumpserunt] fiduciam adsumserunt *T* [= *US*] 23/24 tamquam [tamquam si *m*] — aliquid *C* scripserunt aliquid quasi *T* [*cf. US*] 24 in *C om. p* ad *q* [= *US*] et[2] *om. v* amatorum *T* [= *US*] *om. v* 25 itaque *Cp, corr. p* tam sanctissimus] scissimus etiam [etiam *om. q*] *T* [= *US*] reuerentissimus *T* [= *US*] 26 quam — religiosissimus] nec non et reuerentissimus *T* [= *US*] 26/27 ephesinorum *T* 27 a se compositos *T* [= *US*] 30 præsumserant *T* 31 habent *m* dicere *m* 32 potius *T* [= *US*] accusatione *C* 32/33 apolinaristæ *v*

tibus igitur his qui iniuriam sustinuerunt ab illis, || rursus || nos necessario congregati in || maiore || ecclesia supra ducenti existentes episcopi una et secunda et tertia uocatione in biduo euocauimus et ipsum Iohannem et eos qui cum eo erant, in concilium, quatenus conuincerent iniuriam passos et satisfacerent et causas dicerent pro quibus depositionis conposuerunt chartam, et non præsumpsit uenire. oportebat || namque || eum, si uere conuincere poterat memoratos sanctissimos uiros quasi existentes hæreticos, et uenire et ostendere hoc uerum esse quod || et || accipiens ut ualidum et indubitatum crimen temerariam sententiam contra eos protulit. sed ex fragili conscientia non occurrit; quod autem construebatur, illud erat. putauit enim quasi hac inepta et || iniquissim || ainiuria soluta pariter solueretur et || synodi || iusta sententia quæ prolata
10 est contra hæreticum Nestorium. indignati igitur merito, tractauimus quidem æquam tam contra ipsum quam contra alios sententiam proferre legitime, quam ipse contra leges in eos qui in nullo reprehensi sunt, protulit; ut autem illius temeritatem patientia uinceret, licet iuste hoc pateretur et legitime, seruauimus iudicio tuæ reuerentiæ || et || hoc. interim eos sine communione fecimus, amputantes illis omnem || sacerdotalem potestatem ||, ut nullum possint lædere per suas sententias. eos enim qui ita ferociter et crudeliter et contra canones inruere solent ad pessimas et sæuissimas res, quomodo non erat necessarium || et || quam non habuissent, || etiam nolentes nos || adimere eis lædendi potestatem ?

11 Fratribus igitur nostris et conministris Cyrillo et Memnoni, qui ab eis sustinuerunt iniuriam, et communicatores omnes sumus et post illorum temeritatem ministrauimus cum eis et simul ministramus, communiter omnes congregationes celebrantes, euacuantes ex scripto illorum lusum inualidumque et effectu carentem || modis omnibus pronuntiantes ||. iniuria enim erat solummodo et aliud nihil. uiri enim numero triginta || quorum alii || quidem || haeresis || macula notati, alii autem sine ciuitatibus et eiecti, qualem habent synodi personam aut qualem uirtutem contra synodum congregatam ex omni orbe qui sub cælo est ? consederunt enim nobiscum et qui a tua sanctitate destinati sunt reuerentissimi episcopi Arcadius et Proiectus et cum eis || reuerentissimus || presbyter Philippus, tuam nobis præsentiam per se donantes et
12 apostolicæ sedis locum replentes. indignetur ergo tua || religiositas || conpetenter pro his quæ facta sunt. si enim data fuerit uolentibus licentia et maiores iniuriis sedes afficere et contra eas in quibus non habent potestatem, contra leges sic et contra canones proferre sententias, magis autem iniurias et his qui pro pietate tot certamina sustinuerunt, quorum causa et nunc pictas per uestræ reuerentiæ orationes effulsit, ibunt ad ultimam confusionem ecclesiæ res; castigatis autem secundum congruum

---

28/29 no(ta) ordo mutatus *m* [*referas ad* p. 173, 14]

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

1 iterum *T* [= *US*] 2 magna *T* [= *US*] ducentis *p* ducentos *q* [*cf. US*] 3 in uiduo *m* ibi duo *p* biduo *q* 5 autem *T* [= *US*] 7 et³ *om. T* 8 temerarium *C* 9 hac *vm*^{corr}*q* hæc *mp* 10 iniusta *T* [*cf. US*] synodo *T* 14 patientiam *p* 15 et *om. T* 16 potestatem sacerdotalem *T* [= *US*] 18 *post* necessarium *spatium fere X litterarum reliquit C*; *utique lectione falsa* ἔχοντας *in* ἐκόντας *correcta* et quam non habuissent *erant delenda* et *om. T* [= *US*] 18/19 etiam — nos *om. T* [= *US*] 19 legendi *m* 23 ex] et *m* quem inualidum *q* modis omnibus *om. T* [= *US*] 24 pronuntiantes *v* pronuntiantem *m* monstrauimus *T* [= *US*] iniuriam *m* 25 quorum — quidem] et alii quidem eorum *T* [= *US*] heresis *C* depositionis *m*^{mg} heretica *T* [= *US*] 27 quæ *C* [= *U*] 28 sunt et *m* 29 sanctissimus *T* [= *US*] 30 reuerentia *T* [= *US*] 32 et sic conti[illegible] *v* 35 castitati *m*

modum talia audentibus, uacabit omnis || perturbatio || et condecens canonibus reuerentia ab omnibus seruabitur.

13 Lectis uero in sancta synodo gestis quæ celebrata sunt in depositione inreligiosorum Pelagianorum et Cælestianorum, Cælestii Pelagii Iuliani Præsidii Flori Marcelliani Orentii et similia eis || sapientium ||, censuimus et nos ualida et firma perseuerare quæ de ipsis definita sunt a tua reuerentia, et consentanei sumus in sententia omnes, depositos eos habentes. ut autem integre omnia cognoscatis quæ acta sunt, destinauimus gesta. et subscriptio || synodi ||:

Saluum te esse et ut memor || sis nostri ||, in domino deprecor, dilectissime et desiderantissime.

Subscripserunt || uero || et deinceps omnes episcopi secundum nomen.

MANDATVM GESTVM A SANCTO CONCILIO || HIS || QVI SVNT MISSI AB EO CONSTANTINOPOLIM REVERENTISSIMIS EPISCOPIS VT CAVSAM CVM ORIENTALIBVS DICERENT

LX 1 Deoamantissimo et dei || optimo || cultori presbytero Philippo optinenti locum sanctissimi et deoamantissimi archiepiscopi || sedis apostolicae || magnæ Romæ Cælestini et deoamantissimis et sanctissimis episcopis Arcadio Iuuenali Flauiano Firmo Theodoto Acacio Euoptio sancta et uniuersalis synodus quæ gratia dei et sanctione piissimorum principum congregata est in Ephesiorum metropolim, in domino salutem. Iussi a piissimis et Christoamantissimis imperatoribus legatos dirigere pro omni simul orbe terrarum, qui per eos qui in Ephesena ciuitate collecti sunt nobiscum, pro recta fide certamen suscepit, decreuimus uestram || religiositatem ||, utpote coram deo Christo uobis pro recta fide sanctisque patribus atque fratribus sanctissimo et deo || amicissimo || archiepiscopo Cyrillo et sanctissimo et || deo amicissimo || coepiscopo Memnone legationem committere. utrorumque uero prouidentiam facientes, et nostræ cautelæ et uestræ, hoc uobis mandatum porreximus, ut et nos sciamus in quibus uos destinauimus, et uestra sanctitas agnoscat quia nihil citra hæc facere debetis.

2 ante omnia || igitur || illud scire uestram condecet sanctitatem quia || ad || Iohannem Antiochenum et quod cum eo est recessionis concilium, communionem nullo debetis modo suscipere eo quod nec ipsi uoluerint nobiscum deponere impietatis prædicatorem Nestorium, sed pro illo usque ad uestrum egressum facere sermonem et præsumpserunt extra omnes regulas condemnare et sanctissimum et deoamantissimum archi-

---

4 nota c(on)c(i)l(i)a contra Pelagianos et Cælestianos m^{mg}
11 [*17 et 19 adscripta*] et ciuitates [dānatos *m*]

LX *Græce extat in V 95 S 75 A 58; alia uersio extat in Collectione Winteriana 11* [*uol. V p. 364*] *C* [= *vm*], *T* [= *pq*], *S* [= *wr, inde a* 12]

1 audentibus *q* [= *US*] audientibus *Cp* uacauit *mp* [= *US*] turbatio *T* [= *US*] 5 orenti *C* eius *C* sapientibus *T* [= *US*] ualidi *C* 6 ipsa *C* 7 omnia integre *C* 8 subscriptiones *v* synodi *om. T* [= *US*] 9 nostri sis *TS* deprecamur $v^{corr}q$ 11 uero *om. T* [= *US*]

12 in his *pS* 13 reuerentissimi *p* 14 optimi *C om. TS* cultore *p* 15 sedis apostolicæ *om. TS* 17 euuoptio *C* 18 ephesorum *p* ephesenorum *C* metropoli *qr* 20 per omnem — orbem *v* qui *om. v* propter *v* ephesina *qr* 21 suscipientes *v* urām scitatem *pS* urā scitate *r* uestræ sanctitati *q* 23 amabili *TS* archiepiscopo — deo amicissimo *om. mw, corr. w in mg.* deo amabili *pS* deoamantissimo *q* 23/24 epō *vw, corr. w in mg.* 27 siquidem *TS* apud *TS* 28 quod *T* qui *CS* sunt *v* sunt est *r* recensionis *C* concilium et v^{corr} 29 modo *om. S* nec ipsi *om. C* noluerint *v* 30 gressum *S* faciaant *m* fecerunt *v* 31 dī amantissimum *p*

episcopum Cyrillum et sanctissimum ac dei || optimum || cultorem episcopum Memnonem; deinde || quod || hactenus Nestorii concertent dogmatibus et quidam inter eos sint Cælestiani atque damnati et orbis terrarum synodum præsumant uelut hæreticam accusare. si uero forsan necessitas quædam a piissimo principe || inferatur ||, quoniam oportet Christo amabili piæque sanctioni secundum quod possibile est, obœdire, si uoluerint prædicti subscribere quidem damnationi Nestorii, per libellos autem ueniam petere a sancto concilio pro quibus excesserunt contra nostros præsules, || anathematizare uero et || Nestorii dogmata et eos qui aperte quæ eius sunt, sapiunt uel sapuerunt, abicere et || nobiscum || laborare ad reddendum nobis sanctissimos archiepiscopos Cyrillum et Memnonem, permittimus uestræ sanctitati, his gestis, suscipere quidem eos ad communionem, scribere autem ad nos, ut et nobis et uobis consentientibus integra ad eos pax celebretur, non prius autem communionem eis polliceri, nisi præsules suos synodus sancta receperit. scire autem uestram uolumus sanctitatem quia si quid horum a uobis despiciatur, neque sancta synodus suscipiet a uobis gesta neque uos communicatores habebit.

3 Berenianus episcopus Pergæ mandans suscripsi.

Suscripserunt autem et omnes qui præpositi sunt in statu monumentorum || religiosissimi || episcopi.

RELATIO MISSA A SYNODO IMPERATORI PER SVPRA DICTOS ET DESTINATOS EPISCOPOS

LXI Piissimis et || deo amicissimis || et Christo amabilibus Theodosio et Valentiniano uictoribus triumphatoribus semper augustis sancta synodus quæ per dei gratiam et sanctionem uestræ potentiæ in Epheso celebrata est. Omnia quidem uestri imperii laudabilia sunt et plurimum circa pietatem ostendentia || zelum ||, Christo amabiles imperatores, et propterea communiter uniuersi et seorsum unusquisque pro æterna uestra potentia orationes domino nostro Christo proferimus, || seruari || orbi terrarum per sæculum Christo amabilem uestrum apicem supplicantes; quia uero etiam nunc nostris flexa precibus pietas uestra præcepit per magnificentissimum et gloriosissimum comitem Iohannem dirigere nostrum uniuersale concilium quoscumque probauerit deo || amicissimos || episcopos ad uestram potentiam et coram uobis positos eos docere omnia quæ secundum nos sunt, necessario gratias agentes Christo amabili imperio uestro elegimus sanctissimos et deo amabiles episcopos Arcadium Iuuenalem Flauianum Firmum Theodotum Acacium || Euoptium || et Philippum presbyterum || Romanum, || obtinentem locum sanctissimi et deoamantissimi episcopi apostolicæ sedis magnæ Romæ Cælestini et per has litteras offerimus eos uestræ tranquillitati, placidum supplicantes aspectum eos auditumque || impetrare ||. scientes uero Christo ama-

---

LXI In Acym̄ hæc non iacet m^2 *in mg.*

LXI *Græce extat in V 108 S 114 A 59. altera uersio habetur in Collectione Winteriana 12 C [= vm], T = pq], S [= wr]*

1 dō *w* optimum *om. TS* episcopum *om. C* 2 eo quod *T* 3 cælestini *S* 4 si uero] siue *p* deferatur *TS* 5 quoniam] quomodo *w* 7/8 et anathematizare *TS* 9 uobiscum *TS* 9/10 archiēpm̄ *S* 11 eos *T om. CS* 13 reciperet *v* uestram *om. w post* sanctitatem *coll. r* 14 suscipiet *q* suscipit *Cr* suscepit *pw* 15 nos *w* 16 berenianus *C* uerenianus *S* uerinianus *T* 17 omnes autem *v* propositi *C, corr. v* 17/18 s̄cissimi *TS* 20 dō [a deo *q*] custoditis *TS* 22 urn̄ perii *w* 23 zelum *CS* lum *p* lumen *q* 24 unus quis *pw* 25 seruare *T* 27 præcipit *p* 29 amabiles *TS* 32 theodorum *C* euuoptium *C* et euoptium *TS* 32/33 Romanum *om. TS* 35 promereri *TS*

bilem uestram et deo deuotam animam multum agentem placare Christum protegentem uos atque seruantem·eiusque sacerdotes honorare per omnia, eo quod ab eo dictum sit: qui uos audierit, me audit, et qui uos susceperit, me suscipit, confidimus etiam de Lc. 10, 16
quibus sumus contristati, nuntium adicere litteris. nos enim non alia qualibet Mt. 10, 40
causa Ephesiorum adprehendimus ciuitatem quam tractandi de fide secundum uestram piissimam sanctionem; quia uero huius immobilem a sæculo tranquillitatem scelesta Nestorii dogmata turbauerunt, merito consilium de hoc proponentes post sedecim dies indutiarum definitarum et eum qui conturbauit || ecclesias || suis dogmatibus, Nestorium euocantes, cum is conscientia mala detentus occurrere noluisset, examinantes quæ ab eo in scriptis exposita sunt de incorporatione domini nostri Christi impia dogmata, et illa ipsa anathematizauimus et horum patrem omni episcopatus dignitate fecimus alienum. sed Antiochenorum Iohannes post uicensimum secundum definitarum indutiarum uix ueniens diem, tamquam ulturus in nobis super zelo pro fide, triginta plus minus circa se colligens, quorum alii quidem Cælestiani, alii uero damnati ante multum erant, contra ipsos nostros accessit præsules et æmulatores fidei rectæ sanctissimumque et dei cultorem archiepiscopum Alexandrinorum Cyrillum et sanctissimum et deoamantissimum || coepiscopum || Memnonem neque accusatos ab eis neque || uocatos || secundum consequentiam regularum depositionis subiecit iniuriæ et tamquam communicante sibi sancto || et || uniuersali concilio in nequitia contra || eos || facta, ita piis et deo amabilibus subripuit uestris auditibus. || et || sancta || quidem || et uniuersalis synodus, in qua præsidet etiam magnæ uestræ Romæ sanctissimus et deoamantissimus archiepiscopus Cælestinus et uniuersum Occidentale concilium per eos qui ab || ea || directi sunt ad nos sanctissimos episcopos, || consedet uero || et Africa uniuersa et Illyricum, regulariter mota et ipsum principem recessionis concilii Iohannem et || eos || qui cum eo sunt, omni ecclesiastica communione alienos esse dogmatizauit omnemque eorum sacerdotalem abscidit effectum, euacuans et quæ ab eis inregulariter gesta sunt. et horum quæ super eis gesta sunt, nuntium uestro dudum apici destinauimus; nunc autem et per has litteras et per directos deoamantissimos episcopos longis manibus pia uestra genua tangimus supplicantes ut quæ quidem per subreptionem gesta sunt super sanctissimis et deoamantissimis episcopis Cyrillo et Memnone, nullam ex regulis uirtutem habentia omnino uacent, ne acefala, id est sine capite nostra sit synodus neque inportabili luctu et nos et omnes orbis terrarum Christi sacerdotes indesinenter super præsulibus conteramur, sed promerentes quæ petimus, consuetas orationes cum ecclesiis in orbe terrarum constitutis referamus domino Christo, quatenus per sæcula nobis Christo amabilis uestra potentia condonetur.

---

24 [*falso p. 176, 12 adscripta*] n̄ contra litteras Caprioli *m in mg.*

31 [*falso p. 176, 18 adscripta*] n̄ unde sibi nomen Acephali [decephali *m*] reppererunt *m in mg.*

C [= *vm*], *T* [= *pq*], *S* [= *wr*]

3 suscepit *pw* 4 edicere *S* aliqua *S* 6 sanctionem piissimam *C* 7 perturbauerunt *v* de hoc consilium *C* 8 ecclesias dei [dixit *p*] *T* 9 decurrere *w* 10 in *om. CS* ihū xpi *CS* 11 anathematizamus *m* anathemauimus *p* 12 iohannes antiochenorum *CS* 12/13 secundum *CTSΓ om. Coll. Wint.* 13 supra *S* zelum *CS* 15 damnati] damnatiani *C* erant] tempus *v* 17 epm *T* 18 euocatos *T* consequentias *CS* 19 et[2] *om. TS* 20 eum *pS* id *q* subrepuit *CS* et *om. TS* 21 siquidem *pS* 23 ea [= αὐτῆς] *C* eo *TS* 23/24 considet uero *C* cum quibus et assidet *T* cum quibus adsedet [assidet *r*] *S* 24 illiricus *C* recessioni *w* 25 eos *om. TS* omnia *C, corr. v* 26 abscisit *pS, corr. w* 27 uestræ *S* 28 dudum *om. m* 31 mennone *T* 32 sit *om. mw, corr. w* omnes *Baluze* omnis *CTS* 34 qua *S*

calumnia enim contra eos facta a Iohanne Antiocheno et qui cum eo sunt, contra nos omnes respicit, qui eiusdem fidei cum his quos memorauimus, sumus et sacerdotium cum eis habemus, eo quod et omne Occidentale concilium testimonium perhibeat rectæ eorum et || inculpabili || fidei et nobis ipsis de hoc satisfactum sit et in scriptis sub gestis monumentorum uoces emisimus quia sunt orthodoxi et sanctorum patrum nostrorum habent circa catholicæ et apostolicæ ecclesiæ dogmata uoluntatem. supplicamus igitur uestræ potentiæ, soluite || et nos et || ipsos uinculis. colligati namque sumus colligatis utpote fratribus et præsulibus sancti nostri concilii.

MANDATVM GESTVM AB ORIENTALIBVS || HIS || QVI MISSI SVNT AB EIS CONSTANTINOPOLIM EPISCOPIS VT CAVSAM DICERENT CVM HIS QVI MISSI SVNT AB VNIVERSALI CONCILIO || AD CONSTANTINOPOLIM ||

LXII 1 Sancta synodus Epheso celebrata deo || amicissimis || et sanctissimis Iohanni episcopo Antiochenorum magnæ ciuitatis et Iohanni || episcopo Damascenorum || metropolis et Himerio episcopo Nicomediensis metropolis et Paulo episcopo Emesenorum, facienti sermonem et pro sanctissimo episcopo Acacio Beroeæ, et Macario episcopo Laodicensium ciuitatis, facienti sermonem || et pro || Cyro episcopo Tyriorum metropolis, et Apringio episcopo Chalcideorum, facienti sermonem et pro Alexandro episcopo || Apamenorum || metropolis, et Theodoreto episcopo Cyrestorum ciuitatis, facienti sermonem et pro Alexandro episcopo Hierapolitanorum metropolis, et Helladio episcopo Ptolomaidis præsentes præsentibus mandamus quæ subter adnexa sunt.

Quoniam ecclesiastici causa negotii propter quod omnes euocati sumus ad Ephesum, in || præsenti || uestra sanctitas secundum sanctionem piissimorum nostrorum principum ad magni nominis est euocata Constantinopolim, quatenus debeatis pro ueritate certari et pro fide sanctorum patrum et dogmatibus rectis, non autem iussi sumus omnes adesse uobis, oportebat autem uoluntatem nostrorum omnium || uobis || manifestam facere quoniam perduramus et || rata || habemus quæ a uobis geruntur et tendunt ad dei timorem et ecclesiasticam pacem et disciplinam, hac causa hoc uobis mandatum fecimus, per quod mandamus et permittimus omnemque potestatem damus quam et ipsi præsentes habuimus, ut cum dei solacio uenientes uos ad prædictam magnam ciuitatem, siue coram piissimo imperatore opus sit siue in consistorio siue coram sacro senatu siue in synodo sermo de quæstionibus sit mouendus, hunc cum

---

LXII *Græce extat in V 96 S 76 A 60; aliæ uersiones Latinæ habentur duæ, altera in Collectione C III, altera in Collectione Winteriana 13*

C [= *vm*], *T* [= *þq*], *S* [= *wr*]

2 respuit *þ* cum — memoramus sumus *S* sumus cum — memoramus *C* 3 Occidentale *om. C* perhibebat *mS* 4 inculpabilis *þS* 4/5 sub gestis *qS* suggestis *þ* gestis *C* 5 monumentum *þ* 6 dogmata uoluntatem] dagmatatem *m* 6/7 supplicauimus *w* 7 et — et *C* etiam nos *TS* colligatis *C* 8 colligatis *q* collegatis *þ* colligati *vr* collegati *m* conligati *w* in nostri *þ* 9 in his *þS om. q* 11 ad Constantinopolim *om. TS* 12 amabilibus *TS* 13 iohanne *mþ* damascenorum epō *T* 14 et Himerio — metropolis *om. C post* ueroæ *coll. r* emerio *S* nicomedinsis *þ* nicopoli nicomediensis *S* et² *om. v* 14/15 mesenorum *v* 15 facientem *S, corr. r* et¹ *om. v* beroeæ *þ* beroæ *v* ueroæ *S* boree *m* beroreæ *q* et² *om. v* 16 et pro *mS* pro *v* metropolis *þ* metropolis et *q* 17 metropoli sed *S* metropolis *v* et² *om. v* 18 apamiorum *T* apannorum *S* theodorito *CS* 19 et¹ *om. v* alladio *C* illadio *S* 20 ptomaidis *v* thomaidis *m* 22 præsentia *TS* 24 certare *vq* 25 adesse omnes *v* uobis² *om. TS* 26 grata *T* 27 hoc *om. v* 28 omnem potestatem et *v* omnem quo *S* 30 ciuitatem magnam *C* cum opus *v* sit *T* est *CS* 31 cum quo *S*

conuenienti uobis fiducia et sapientia atque diligentia moueatis pro communi statu ecclesiarum et suscipiatis certamen pro nobis omnibus, nobis quippe perdurantibus et permanentibus et amplectentibus et || rata || habentibus omnia quæ a uobis geruntur gestaue fuerint huius causa negotii. si uero aliquo modo opus fuerit placito aut ecclesiastica pace aut alio quodam exigente suscriptionem omnium nostrorum causa, et hoc ipsum rogamus || ut || uestram non pigeat facere sanctitatem pro commodo uniuersitatis et pro gloria domini Christi. si uero etiam synodicam placeat destinari a uobis hic exigentibus subscriptionem, profitemur communiter et seorsum singuli ei subscribere cum omni alacritate et dirigere ad piissimum comitatum, illo manifesto existente quia omni modo capitula hæretica a Cyrillo Alexandriæ superintroducta fidei patrum in Nicæa conuenientium cum anathematibus eiciuntur, utpote aliena a catholica et apostolica ecclesia.

Alexander Hieraspoleos episcopus metropolita, quicquid secundum expositam fidem a sanctis patribus in Nicæa egeritis neque superintroducto aliquo fidei sanctorum patrum et eiectis capitulis || haereticis || Cyrilli Alexandrini, in hoc consentio. huic enim expositioni fidei et iam cum sancto concilio quod uobiscum est, subscripsi.

Dorotheus episcopus Marcianopoleos secundæ Mœsiæ subscripsi similiter, mandans sicuti supra || est scriptum ||.

Et omnes reliqui subscripserunt.

LXIII Piissimis et deoamantissimis Theodosio et Valentiniano uictoribus triumphatoribus semper augustis sancta synodus quæ gratia Christi et nutu uestræ potentiæ in Ephesena metropoli congregata est. Circa pietatem sollicitudinem uestram atque studium, Christo amabiles imperatores, omnium deus || approbans || etiam sanctorum episcoporum Occidentalium zelo animas excitauit ad uindictam iniuriam passi domini Christi. nam licet plurimum itineris spatium peruenire usque ad nos illam multitudinem sanctorum prohibuisset episcoporum, sed tamen illic congregati, præsente etiam magnæ Romæ sanctissimo et deoamantissimo episcopo Cælestino, etiam nunc nostrum sensum fidei cum multa consonantia prædicauerunt et qui extra hunc sensum sunt, alienos esse penitus sacerdotio et clero et gradu definiuerunt. hæc itaque etiam prius et magnæ Romæ sanctissimus episcopus Cælestinus, antequam colligeretur sanctissima synodus, per suas litteras nuntiauit, committens sanctissimo et deoamantissimo episcopo Cyrillo Alexandrinorum magnæ ciuitatis suum optinere locum, et nunc rursus per alias litteras hæc ipsa sanctæ synodo manifesta constituit, quam congregari potentia uestra præcepit in Ephesena metropoli, quas etiam destinauit et per sanctissimos episcopos Arcadium et Proiectum et deoamantissimum presbyterum Philippum magnæ Romæ complentem præsentiam sanctissimi et deoamantissimi episcopi Cælestini. quia ergo uiri uenientes uoluntatem totius Occidentalis

---

LXIII *Græce extat in V 107 S 65 A 43*
C [= *vm*], *T* [= *pq*], *S* [= *wr*]

2 quippe *TS* quoque *C* 3 grata *T* 4 gesta *m* et gesta *v* fuerint *CS*, *corr. v* 5 alia quadam *q* suscriptione *p* 6 ut *om. TS* 8 prophetemur *p* singulis eis *S* 10 alexandrinæ *qS* 11 eicitur *S* 15 capitulis *om. m* hæreticis *om. TS* 17 mosie *m* misiæ *vq* mysiæ *pS* simul *S* 18 scriptum est *TS*

22 ephesina *qr* metropolim *pw* pietatem et *v* 23 probans *TS* 24 uindictam et *v* uindicandam *q* 29 definierunt *Cqr* 34 ephesena *p* ephena *v* Ephesina *q* ephesenam [ephesinam *r*] *mS* metropolim *pS* 35 et[1] *om. Cqr* 36 complectentem *C* 37 uoluntatem *om. C*

sancti concilii manifestam huic synodo fecerunt per litteras concordemque nobis sensum pietatis et fidei monstrauerunt et nobiscum unanimes tam per epistulas quam per ea quæ mandata sunt eis, quæ etiam ex scripto deposuerunt, facti sunt, [cum] necessario et de eorum || ad || nos concordia || agentes ||, quæ digna sunt, ad potentiam uestram rettulimus, ut sciat uestra pietas quia uno communique decreto totius orbis terrarum a nobis nuper prolata sententia est, quam edoceri et manifestum fieri zelus uester circa fidem pietatemque procurauit. quia ergo negotium finem accepit optabilem || et || uestræ potentiæ et uniuersis ecclesiis cautelam || summam || præbentem et fidei firmitatem, supplicamus uestræ pietati iam nos a sollicitudine requiescere et habitatione peregrina, alios quidem paupertate constrictos, alios autem languore depressos, alios uero senectute grauiter incuruatos et in peregrinatione habitaculum ferre amplius non ualentes, ita ut etiam quidam ex nobis episcopi et clerici morerentur, ut tandem requiescentes a tali sollicitudine curam ecclesiæ magnæ ciuitatis habeamus. prohiberi quoque deprecamur et ad iudices locorum litteras cum terrore transmitti, ne aliqua rursus altera difficultas imponatur ecclesiis aut tribulatio reuertendi ad suas prouincias sanctis episcopis. pietate namque || demonstrata || et || omni || orbe terrarum consonum decretum super ea || proferente || præter paucos qui amicitias Nestorii pietati præponunt, || iustam || petimus || gratiam || supplicantes uestræ potentiæ tandem nos a cura quiescere et || unumquemque suam comprehendere ciuitatem et || cogitare pro ordinatione futuri et de cetero in fidei firmitate et pietate lætari et pure atque salubriter pro uestra potentia domino omnium Christo orationes offerre.

Cyrillus episcopus Alexandriæ rettuli
Iuuenalis episcopus Hierosolymorum rettuli
Firmus episcopus Cæsariæ rettuli
Et omnis quoque synodus rettulit

COMMONITORIVM CVM RELATIONE DIRECTVM CLERO CONSTANTINOPOLEOS A SYNODO

LXIIII Necamur æstibus, cum || uenti || sint graues, et pæne cottidie aliquis sepelitur, ita ut omnes pueri languentes ad propria remitterentur; et alii || uero || omnes episcopi in his sunt. unde consequens est reuerentiam uestram adire Christo amabilem principem et dicere quia opprimitur synodus ab his qui prohibent terminum dari, ut absolute languore necentur. scire uero reuerentia uestra debet quia licet in tantum nitantur ut omnes moriamur, non tamen fit aliud præter hæc quæ decreta || sunt per nos || a saluatore nostro Christo.

---

13 curam ecclesiæ suæ habeat unusquisque uel studium *C in mg.*

LXIIII *Græce non extat*

C [= *vm*], *T* [= *pq*], *S* [= *wr*]

3 etiam quæ *v* cum *in C per neglegentiam non deletum* 4 apud *TS* concordiam *pw* acta fuisset [fuissent *q*] *T* actum fuisset *S* uestram potentiam *v* 6 manifestam *q*ʳ 7 et *om. TS* 8 summam *om. TS* 8/9 fide infirmitatem *p* 9 sumpplicamus *r* 12 etiam ut *v* ex *om. m* 13 a *om. m* 16 pietate namque] pietatem itaque *q* monstrata *pS* monstrate *q* omnium *pS* orbi *q* 17 proferte *pS* deferte *q* 18 iustum *TS* beneficium *TS* 19/20 unumquemque — et *om. TSI*ʳ 22 efferre *p* . cæsareæ *qu* 26 retuli *S*

27 a synodo *om. w* a sca synodo directum *r* 28 aeres *TS* 29 uero *om.* 33 alius *m* 33/34 per nos sunt *TS* 34 nostro *om. v*

NARRATIO ORDINATIONIS MAXIMIANI CONSTANTINOPOLEOS EPISCOPI

64ª Euntibus Constantinopolim septem et septem episcopis, satisfactum est per semet ipsum in præsenti imperatori quia magnum et uniuersale concilium omnia regulariter et consequenter agens damnauit Nestorium. et approbauit quidem eos, uituperauit autem Orientales et postea exilio Nestorium destinauit, iussit autem his qui de sancto et magno et uniuersali concilio erant, ingredi in ecclesiam et ordinare episcopum sanctæ ecclesiæ Constantinopolitanæ. quod etiam factum est; ingressi enim ordinauerunt Maximianum episcopum. et post hoc iussit imperator omnes episcopos abire unumquemque ad propriam regionem, et abierunt; mansit autem Iohannes || Antiochenus || episcopus et qui cum eo erant, || existentes segregati ||. ingressus autem est Cyrillus episcopus Alexandriæ Athyr tertia et suscepit eum ciuitas cum multa excellentia et gloria. d. 25. m. Oct. a. 431 d. 31. m. Oct. a. 431

1 LXV Deoamantissimo et reuerentissimo comministro Cyrillo Maximianus in domino salutem. Conpletum est desiderium tuum, deoamantissime; || peracta tibi || est pietatis intentio, ad terminum peruenit desiderium pietatis. theatrum factus es angelis et hominibus et cunctis Christi sacerdotibus: non solum credidisti in Christo, sed etiam pro eo pertulisti. solus dignus iudicatus es passionum Christi, utique dignus effectus eius stigmata in corpore tuo portare. confessus es eum coram hominibus, || confitebitur te coram || patre et sanctis angelis, redimitus es pro pietate coronis. omnia potuisti in Christo, qui te confortauit: humiliasti satanan || con- 2 fringens eius arcum || per patientiam, derisisti tormenta, conculcasti furorem iudicum, despexisti famem; habuisti enim panem de cælo descendentem || et || uitam dantem hominibus de super. quia igitur neque nos defuimus istis, alia quidem sensibiliter hic edocti, alia uero in auditu habentes tribulationis uestræ, quam pertulistis principibus resistentes et potestatibus et mundi rectoribus tenebrarum sæculi huius et spiritibus nequitiæ, euecti autem sumus ad pontificatum maximæ ciuitatis, dignare itaque, deoamantissime, orare et nos confortare et consiliis imbuere et omnem fauorem circa nos exhibere, quatenus compleatur et in nobis scripturæ dictum: frater fratrem adiuuans sicut ciuitas est munita. || uere enim spiritalis gratia ciuitas est munita || non ualens debellari nec obsideri a diabolo neque suffossionibus neque transcensionibus inuadi. non enim subiacet captiuitati diabolicæ ciuitas quæ a Christo domino custoditur, Christo utique, qui mundum uicit et æterna tibi præmia præparauit, qui dixit: quicumque non tollit crucem suam et sequitur post me, non est me dignus. dignus ergo domino Christo factus tollendo crucem et sequendo eum, non neglegas pro nobis apud Christum legationem fungi, fraternas || autem rectitudines || proprias æstimando uirtutes.

Incolumis in domino ora pro me, deoamantissime et || sanctissime || frater.

1 Cor. 4, 9 · Phil. 1, 29 · Gal. 6, 17 · Mt. 10, 32 · Apoc. 2, 10 · Iac. 1, 12 · Ioh. 6, 50 · Eph. 6, 12 · Prou. 18, 19 · Mt. 10, 38

64ª *Græce extat in V 109 S 115 A 149; hac uersione usus est Liberatus 6 p. 26*

LXV *Græce extat in V 114 S 83 A 88*

C [= *vm*], *T* [= *pq*], *S* [= *wr*]

1 epi constantinopoleos *vqr* 2 constantinupoli *p* 3 ipsos v^{corr} 10 antiochiæ *T* insegregati [segregati *q*] existentes *TS* 12 excellentia et *Cq* excellentiæ *pS*

13 *inscr.* EPISTOLA MAXIMIANI EPI CONSTANTINOPOLITANI AD CYRILLVM [sancto Cyrillo *q*] EPM ALEXANDRIÆ [*hæc duo uocabula om. qr*] *qS* et cōministro *m* 14 acta apud te *TS* 19 confessionem meruisti a *TS* et a *S* redemptus *w* proprietate *T* 20/21 confringens eius arcum *om. TSΓ* 22 et *om. TS* 22/23 dantem uitam *CS* 23 de super hominibus *C* uos *v* defuimus istis] defuistis *C* 24 audito *Cr* 29/30 uere — munita *om. TS* 30 obsidere *C* 31 transcessionibus *S* 32 a *om. C* 36 fraternitas *w* fraternitatis *r* autem *om. TS* correctiones *TS* 37 incolomes [incolumes *v*] *Cw* orare *C* uenerabilis *TS*

LXVI Dominis || desiderantissimis || et dei || optimis || cultoribus fratribus et comministris Iuuenali Flauiano Arcadio Proiecto Firmo Theodoto Acacio || et || Philippo presbytero Cyrillus in domino salutem. Satisfactum || est nobis || iterum et ipso
1 Esr. 4, 38 experimento cognouimus quia ueritas uiuit et uincit secundum sancti uocem, resistit autem ei omnium nihil. est || autem || sic ualidissima, ut insurgat aduersus omnes inimicos et resistentium sibi uirtutem soluat. ecce enim ecce false quidem loquentium || labia || destruxit et inlicitarum blasphemiarum caligo cessauit, resplenduit
d. 25. m. Oct. autem ueritatis dogmatum pulchritudo, ordinato episcopo secundum decretum dei
a. 431 atque consilium per || religiositatem || uestram reuerentissimo et dei || optimo || cultore Maximiano, quem etiam || et || longa ætas ornauit non in desidiis et deliciis constitutum, sed in laboribus || pro || uirtute, et qui multa rerum decoratus est cura pro ueritate et dogmatibus pietatis. congaudens igitur uniuersis ecclesiis et populis ibidem con-
Lc. 1, 68 stitutis merito proclamabo: benedictus dominus, quia uisitauit et fecit
Ioh. 10, 15 redemptionem plebis suæ. non enim poterat dormitare sic bonus pastor, ut etiam || suam animam poneret || pro ouibus, || sicut autem || semper saluificare sciens, || malignum quidem || a || sacræ || et || diuinæ aulæ reppulit || captione ||, sapientissimum autem et totius uirtutis insignem præceptorem elegit, quem etiam credimus || perduraturum || in omni bono et || ad salubrem atque præcipuam et || uirtute pollentem gubernare || uitam || sub sua manu || populos constitutos ||.

Incolumes uos esse in domino et nostri || esse || memores || domino || oramus, carissimi et desiderantissimi.

INTERPRETATIO SANCTIONIS IMP̄ SCRIPTÆ AD ISIDORVM GLORIOSISSIMVM PRÆFECTVM PRÆTORIORVM ET CONS̄ ORDINARIVM

a. 436

LXVII Licet || circa sollicitudinem || publicarum rerum || clarum sit nostrum || studium, non tamen minor apud nos est religionis cautela sanctissimæ, qua uidelicet a nobis custodita etiam in publicis utilitatibus nos || adiuuari || confidimus. et propterea, quoniam Nestorius, catholicæ ecclesiæ aliquando sacerdos, nunc autem fidei proditor, tantis nequitiæ molibus || implicatus || apparet et necessarium est ut sententiæ nostræ tranquillitatis subditus || congrua calamitate || suis moribus oneretur, qui relictis uenerabilis ecclesiæ sanctionibus nefandæ hæresis auctor apparuit, et dum corruperit fidem eorum quos || sibi || proditionis societate copulauit, in sua persona recepit etiam crimen proditionis alienæ, || tua || igitur auctoritas gloriosa hoc pragmatico siue speciali

---

LXVI *Græce extat in A* 90

LXVII *Græce extat in V* 110 *S* 116 *A* 150

C [= *vm*], *T* [= *pq*], *S* [= *wr*]

1 dominis et *C* desiderabilibus *TS* optimis *om. TS* fratribus *om. S* 2 theodoro *CS* et *om. T* 3 satis factum nobis [nobis factum *q*] est *TS* et] ex *m* 5 autem *om. T* 7 ora *TS* splenduit *m* 9 concilium *S* sanctitatem *TS* optimo *om. TS* cultori *v* 10 et *om. T* ordinauit *S* 11 pro *C* et *TS* 12 ibidem *TS* sibi *v* sibimet *m* 14 plebi *v* poterit *v* 15 poneret suam animam *T* sicut autem *C* et *TS* 15/16 malignam quidem bestiam *TS* 16 sacra *TS* diuina *TS* uuluæ *C* aula *TS* 17 captionem *C*, *corr. v om. TS* 17/18 perduraturum *C* decorari *TS* 18 ad — et *C* uenerabili atque præcipua *TS* uirtute] tute *p* 18/19 gubernaret *p* 19 uitam *om. TS* populum constitutum *TS* 20 nostris *p* esse *om. TS* domino *om. TS*

22 IMP̄ *w* imperii *C* imperatorum *pr* imperialis *q* ad Isidorum] aiyriorum *m* 23 CONS̄ *w* consulem *Tr* constitutio *C* 24 pro sollicitudine *TS* aperte n̄rum sit *TS* 25 quia *vT* 26 custodire *S* adiuuare *pS* 28 obligatus *TS* 29 competenti clade *TS* relectis *C* 31 suæ *TS* 32 tua *C* tua gloria *pS* tuæ gloriæ *q* pragmatica *q* pragmaticum *S*

auctoritate suscepta memoratum Nestorium || in iuge || exilium Petræ pro impietatibus suis deduci præcipiat, ita ut omnis eius substantia Constantinopolitanæ applicetur ecclesiæ, ut res eius accipiat reuerentissimus locus, cuius pridem prodidit sacramentum. sic enim erit in animabus hominum sincera sanctissimæ reuerentia fidei et felicitas nostri imperii munita religione florebit.

RESCRIPTVM LEGIS SACRÆ CONTRA NESTORIVM

|| IMPERATORES CÆSARES THEODOSIVS ET VALENTINIANVS VICTORES TRIVMPHATORES MAXIMI SEMPER VENERABILES AVGVSTI ||

LXVIII Debita a nobis piissimæ religioni cultura eos qui circa diuinitatem impie agunt, pœnis puniri dignis et nominibus eorum prauitati conuenientibus eos appellari uult, ut exprobrationibus subditi æternam contumeliam || delictorum || sustineant et neque uiuentes extra supplicium neque morientes sine contumelia esse noscantur. ||Nestorio || igitur monstruosæ doctrinæ principe || condemnato ||, superest unianimes eius et impietatis socios nomini || subicere || uituperando, ne Christianorum utentes uocabulo eorum nomine decorentur a quorum dogmate agentes impie recesserunt. propter hæc sancimus ubique Nestorii nefandæ sectæ communicatores Simonianos nominari (oportet enim eos qui || in || diuinitatis auersione illorum imitantur impietatem, appellationem illi sortiri consimilem, || quemammodum || Arriani lege || diuinæ || memoriæ Constantini Porphyriani propter similitudinem impietatis Porphyrii nominantur, qui ueram religionem temptans uerbi uirtute comprimere libros sibimet || sceleratos, || non eruditionis commenta dereliquit) || et ut nullus || præsumat eiusdem Nestorii nefandi atque sacrilegi impios libros de uenerabili orthodoxorum religione et contra dogmata episcoporum Epheseni sancti concilii retinere aut legere aut || transcriberc ||, quos oportet omni studio requisitos publice concremari (hoc enim modo omni impietate radicitus amputata simplex et quæ potest seduci facile multitudo nullum erroris semen aliquando poterit inuenire) || et || neque memoriam ita perditorum hominum in aliquo religionis colloquio aliter quam Simonis nomine nuncupari neque domum eis aut agrum aut suburbanum aut quemlibet alium locum || synodi || causa latenter aut aperte præberi. tales enim decernimus omni licentia synodi esse priuatos, cum omnibus palam sit quia qui transgreditur hanc legem || et || Nestorium || imitatur ||, rerum suarum confiscatione multabitur.

---

5 *subscr.* in Acym̄ iacet post satisfactionem Cyrilli ad imperatorem Theodosium *m*

17 in Acym̄ solo: eos qui Christi paupertatem in diuino mysterio factam auersantur, illius m^2 *in mg.*

LXVIII *cf. ep.* 280. *Græce extat in V* III. 112 *S* 117. 118 *A* 151. 152. *constitutionis altera uersio ab Iustiniano interpolata habetur in Gestis Concilii quinti* [*L V* 471 = *M* VIIII 249]; *ipsius Latini exemplaris epitome in Theodosianum* [16, 5, 66] *recepta est*

C [= *vm*], *T* [= *pq*], *S* [*wr*]

1 iniunge *pS* pertræ *m* pertraat et v^{corr} 3 cui *v* cum *m* 4 animalibus *C* 7/8 Imperatores — augusti *om. vTS* 7 imperator *m* 9 religionis *T* 11 ex probationibus *CpS* delicti *TS* 12 nestorii *pS* 13 occultato *TS* unanimes *Cqr* 14 subiacere *TS* 16 ubique *T* ubi *S* ubi et ubi *C* nefandæ sunt *S* 17 in *om. TS* diuinitates *C* auersionem *p* impietatum appellatione *p* 18 illi *scripsi* illos *CpS* illis *q* quemammodum enim *vp.S* diuæ *p.S* 20 sceleratos *om. TSΓ* 21 nullusque *TS* 23 ephesini *vqr* tractare *TS* 25 nullo *S* 26 et *om. TS* 28 alium *T* aliquem *CS* synodica *p.S* 30 quia qui] quia *C* qui v^{corr} et *om. TS* imitatus *TS*

Sublimis igitur || et clarissima || tua potestas hanc constitutionem nostram ad notitiam uniuersorum prouincias habitantium præceptis sollemnibus peruenire procuret. hanc autem legem in Latina et Græca lingua posuimus, ut omnibus aperta sit atque nota.

Flauius Anthemius Isidorus, Flauius || Bassus || et Flauius Simplicius Reginus præfecti dicunt. Nihil ita carum imperatoribus est quomodo semper agere pie aut actibus huiusmodi diligentiam adhibere; qui cottidie, ut ita dicatur, non differunt noctes et dies curis continuantes [et] || quanto || magis in ipsa pietate hoc cum omni studio seruare consueuerunt? futura igitur emergere quadam inrationabili et insensata et præsumptione plena religione, magis autem non futura, sed || iam || etiam quandam erroris auctoritatem sibimet uindicante, || sua || prouidentia sine quolibet tumultu et cum omni tranquillitate, quæ eis semper inserta est et || amica || per omnia, huiusmodi emendationem fieri || præceperunt ||, principes || quidem || iniquitatis pœnis conpetentibus castigantes, reliquorum uero prouidentiam facientes, quatenus læsi nihil, sed || ammonitione sola || ad meliora deflexi atque conuersi nihil quidem suorum amitterent, quæ uero perfecta est et æterna et post uitam consistit, possessionem pietatis cognoscentes, eam firmissime custodirent. sed quoniam hominum genus præuentum semel et saginatum dolosis sermonibus, || melioribus || rationibus || inpersuasum || est et egent ad hoc etiam timore præcipuo pœnisque grauissimis, eos || quidem || qui adulterantur fidei dogmata, de cetero cessare præcipiunt et cogitare quæ meliora sunt, et neque eos in quemlibet locum conuenire neque aliis stadium impietatis ostendere aliquod sibi competentium prædiorum siue in urbe || consistens || siue extra urbem aut urbi uicinum, sed simpliciter inadibilem esse huiusmodi concilio omnem terram. eos autem qui uesanis compositionibus Nestorii consentiunt et occasionem errorum libros habent eius, miserantes magis quam punientes, prædicunt illos quidem igni contradere atque exterminare, ne memoria tantæ læsionis in re publica reuoluta impedimenta ueræ fidei faciat, || nec transcribi exemplar eorum || quos neque scribere || a || principio neque inuenire fuerat bonum, neque legere talia ex quibus damnum totius perditionis accidat. quid enim animæ et fidei præponendum est? quibus nocent huiusmodi lectiones, quæ et || integritatem || animæ excæcare possunt et ad peiora compellere. et ut || neque || lateant qui sint, aut || uocabulum quoddam || conueniens || habentes commemorent || conpositionem fabulæ ipsius, ad memoriam reuocantes quod esset melius obliuioni contradi, Simonianos quidem eos nuncupari præcipiunt, grauissimis uero suppliciis, si in futuro transcenderint, castigantes. ut

---

C [= *vm*], *T* [= *pq*], *S* [= *ŵr*]

1 et clarissima *om. TS* 2 habitantibus *S* prouenire *C* 4 finit sacrum incipit pfectorum p̄ceptum *w in mg., iis quæ secuntur, inscr. r*

5 bacchus *TS* regnus *C* 6 quomodo] quam v^{corr} 8 et² *deleri debuit in C* quanto *om. TS* 10 et *om. v* iam *om. T* 11 uindicante *T* uendicantes *C* indicantem *S* sua *C* quadam *TS* 12 amica *m* amicam *v* cara *T* cura *S* 13 præceperunt nobis [nouae *q*] *TS* quidem *om. TS* 14 prouidentiam uero *p* 15 læsi] lacsi *S* monitione *p* mutatione *q* munitione *S* sola *om. TS* 16 ammitterent *v* admitterent *m* 17 custodire *S* hominum] omnium *C* 18 peioribus *TSΓ* 18/19 persuasum *TS* 20 quidem *om. T* 21 in *om. S* studium *C* 22 consistentes *TS* 23 concilium *p* 25 occasionem *m* occasione *vTS* merantes *C* memorantes v^{cor} 26 ne *om. v* 27 nec—eorum *om. TS* quod *S* 28 a *om. TS* principium *p* 29 accedat *C* 30 nocens *S* perfectionem *TS* exercere *C* 31 non *TS* lateat *S* aut *om. C* uocabulum quoddam *C* quod uocabulum *TS* 32 habeant commemorant· *TS* 33 obliuionem *p* 34 r.cipiunt *p*

autem cognoscatis tranquillitatem, pietatem præceptorum, prouidentiam quam per omnia subiectis attribuunt, piissimorum nostrorum principum, qui soli restituunt deo per fidem repensationem dignam beneficiorum quæ in eos et || in || uniuerso terrarum orbe largitur, huic nostræ conscriptioni secundum consuetudinem diuina luce plenam legem præfulgere præcipimus, cui obœdientes supplicio uosmet ipsos liberos facietis in || futura longitudine totius æui ||, agere pie discentes immortaliaque beneficia promerentes, et in tantum uobis proderit quantum imperator sanciens et deus recte adoratus solitus est prodesse.

IMPERATORES CÆSARES VICTORES TRIVMPHATORES MAXIMI || ET ⟨SEMPER⟩ COLENDI || THEODOSIVS ET VALENTINIANVS || [CYRILLO EPISCOPO ALEXANDRIÆ] IOHANNI EPISCOPO ANTIOCHENO, SIMILITER ET CYRILLO EPISCOPO ALEXANDRINO ||.

LXVIIII 1 Intentio nobis correctio pacis est, quam uidelicet, || propositum || uestrum sequentes, perpetue || complere promittitis ||, et alios || uero || omnes homines || tamquam || propter || caritatem || sacerdotes effecti non quiescitis edocere. tempus || est ergo ||, quoniam ad hanc uos segnes esse, || unde || non oportebat, euenit, ad hoc inuitare ad quod alios || reuocantes || credimus || uos || alacriter aduenire. res enim fugienda et inopinabilis in nostris temporibus contigit, sacerdotum religionis ueræ discordia quæ etiam omnem uirtutem narrationis excessit. quando enim sperabatur omnis et usque ad suspicionem auferri contentio et || perfectissimæ unitionis || terminus sequi, tunc discessionis et turbæ maximæ occasiones accensæ sunt. mæstitia igitur in hac causa et || plurimæ || æstuationis occasio est doctores ecclesiasticæ pacis et fontem concordiæ in tantam conuerti contentionem, ut egeant inuitantibus quatenus
2 || memores efficiantur || horum quæ ipsi allegare || constituti sunt ||. tanti igitur mali solutionem unde etiam principium || suscepit, || inuenire sperantes et diligenter quatenus hoc || perageretur ||, curantes, ne repens serpat amplius contentionis uitium, hoc deliberauimus, omnibus || nobiscum || concurrentibus, et sanctissimo gloriosissimæ huius urbis et omnibus qui hic comperti sunt, deoamantissimis episcopis et omni eorum clero, ut quæ bene olim unita sunt et atroci incidente passione diuisa orthodoxæ fidei membra coaptentur, quatenus, uos inquam et reuerentissimus episcopus || Antiochenorum Iohannes et reuerentissimus episcopus || Alexandrinorum Cyrillus, conuenientes alterutris deponatis quæ inter uos sunt inimicitias et dubitationem, promittentibus nobis quos prædiximus reuerentissimis uiris quia si subscripseris depositioni Nestorii et eius doctrinam anathemaueris, nulla relinquetur dubitationis occasio, sed mox et sanctissi-

---

LXVIIII *Græce extat in V 120 S 86 A 102; alia uersio habetur in Collectione Veronensi 27 C [= vm], T [= pq], S [= wr, usque ad* 8]

1 pietatis *m* pietatis et *v* præceptorem *C* 3 quam *vq* in *om. TS* 3/4 uniuerso orbe terrarum *Cr* uniuersum terrarum orbem *q* 4 constitutionem *S* diuinam *p* 6 futuro longo sæculo *TS* a genere *p* pio *S* immortali atque *p*

inscr. sacra inperialis ad loannem Antiochenum episcopum *q* 9 et colendi *C* semper augusti *T* 10/11 cyrillo epo alexandrie [alexandriæ et *v*] iohanni — alexandrino [similiter — Alexandrino *om. v*] *C* iohanni episc. antiochiæ *T* 12 studium *T* 13 complendam *T* permittitis *C* prædecatis *T* uero *om. T* 13/14 tamquam *om. T* 14 ueritatem *T* 15 ergo est *T* quoniam *om. C* ad — esse] ὀκλάζειν *non intellexit translator* ubi *T* 16 euocantes *T* uos *om. T* 17 ueræ] ure *C* 19 perfecte unitatis *T* 19/20 terminum *C* 21 plurima *T* 23 memorentur *q* memoretur *p* allicare *T* ⟨constituuntur *T* 24 suscipit *T* 25 ageretur *T* repans serpit *C* 26 nobis *T* 29/30 Antiochenorum — episcopus *om. T* 31 dubitationes *m* 32 depositionis *m* depositione *p* 33 anathema-

mus episcopus Cyrillus et || tua religiositas et || qui cum eo, sed etiam sanctissimus gloriosæ Romæ episcopus Cælestinus et omnes undique orthodoxæ fidei sacerdotes tuæ || religiositati || communicabunt, aliis uidelicet, si qua sunt quæ debent corrigi, decentem facile suscipientibus solutionem, quam ipsi necessario disputantes et satis-
3 facientes uobismet ipsis seorsum et communiter omnibus || proferetis ||. sciens igitur hoc nostrum esse studium et || hoc || consilium, nullius alterius uelitis habere sollicitudinem quam ut omni remoto certamine atque zelo pax diligenter et firme sanctis ecclesiis || ubique || orthodoxæ fidei et per hoc omnibus qui sub nostra sunt dicione, || diuinitatis iuuamine configatur ||. festina itaque uenire cum multa celeritate ad Nicomediam ciuitatem, nullum penitus episcoporum tecum deducens, nisi paucos clericos tuæ ministrantium sanctitati. et citra omnem dilationem festina, sciens quoniam et Cyrillum sanctissimum episcopum similiter illic compelli et concurrere eodem apparatu sacris nostris præcipimus iussionibus, hoc || ei promittentes ||, non aliter eum ad nos uenturum, antequam conuenientes inter uos ipsos et alternas inimicitias deponentes ad confirmandam pacem per propriam unanimitatem studio omnium concordare possitis. quod futurum esse etiam in tua reuerentia designamus. uiri enim existentes huiusmodi quos || expectant et || pacis bona et discordiæ latere mala non || patientur ||, non prius a nobis || uidebimini ||, donec corrigantur hæc quæ nos non faciunt leuiter æstuare. inter hæc autem, donec studendæ pacis et concordiæ uestræ et alternarum amicitiarum et pro hoc ad nos ingressionis celebratio confirmetur, nulla ex episcopalibus constitutionibus aut depositionibus aut cuiuslibet ordinationis nouitas fiat, sed si quid etiam in medio fieri contigit, hoc sub quiete manens inmutilatum catholicæ ecclesiæ seruet statum, sufficientibus quippe his qui sunt reuerentissimis clericis, donec perfecta unitio subsequatur, ad ministeria complenda diuina.

4 Habes a nobis hæc, et non dubie omni fortitudine omnique uirtute, purum et immutabile nostrum propositum uidens et dignum Christiana constantia, age nobiscum et ipse || et || nullum laborem aut fatigationem, non iniuriæ contemptum, non obliuionem iræ suscipere || fugies ||, quatenus ea quæ a nobis pro causa orthodoxæ fidei et sanctarum ecclesiarum unitatis iussa sunt, termino contradantur. si uero, quod non credimus, contrarium aliquid huic nostræ uoluntati et ita recto consilio sapere propria quadam intentione et instantia || passionis humanæ || temptaueris et alia quæ a nobis sunt iussa, neglexeris, tibimet reputabis quoniam utilitatem status dei ecclesiarum sanctitas tua contemnens dignas retributiones suscipiet.

LIBELLVS DATVS ARCHIEPISCOPO CYRILLO A PAVLO EPISCOPO EMESENO MISSO A IOHANNE ANTIOCHENO

LXX Domino meo per omnia sanctissimo et beatissimo episcopo Cyrillo Paulus in domino salutem. Piissimi atque uictores nostri principes quam olim habere dignan-

---

LXX *Græce extat in V 122 S 87 A 109*

C [= *vm*], *T* [= *pq*], *S* [= *wr, inde a* 35]

1 tua — et *om. T* 3 sanctitati *T* alii *p* si si *C* 4 necessariore *m* necessariorem *v* 5 ostendetis [ostenditis *q*] *T* 6 hoc *om. T* uelis *q* 8 et ubique *T* 9 diuinitatis iuuamine *om. T* figatur *T* igitur *m* 11 ministrantes *v* omni *T* dilatione *q* 13 ei *om. T* 13/14 declarantes *T* 17 spectant *T* et[1]] etiam *T* 18 possunt *T* uidemini *T* 25 complenda *q* compellenda *Cp* 28 et[2] *om. T* 29 fugiens *T* 32 humanæ passionis *T* 33 et status *v*

35 archiepiscoposcillo *p* emeseono *C, corr. v* emensono *p* 38 nostræ *p*

tur intentionem ac diligentiam circa subiectos et maxime de sancta dei ecclesia et pia atque purissima rectaque fide, in qua ex progenitoribus successerunt, demonstrantes, litteras direxerunt per uirum spectabilem tribunum et notarium Aristolaum et ad tuam sanctitatem et ad sanctissimum || et || beatissimum episcopum Iohannem nec non et sanctissimum et beatissimum patrem nostrum Acacium episcopum Beroeae, iubentes ut congregati aut corporaliter aut uoluntate absolutionem detis emergentibus dissensionibus inter deo || amicissimos || episcopos qui in || Epheso || conuenerunt, et || nos || ipsos et sanctissimis dei ecclesiis deo || gratam || prouideatis pacem et remoueatis tumultus qui cottidie fiunt sanctis dei ecclesiis, atque || consensus præbeatur || damnationi Nestorii et || anathematizetur praua || eius || doctrina ||. suscipientes ergo piissimas ac deo amabiles litteras || et || prædictus sanctissimus episcopus Iohannes et sanctissimus episcopus Acacius et cogitantes quia esset ualde necessarius tractatus uestræ præsentiæ, ne multum tempus || pro || negotio traheretur, direxerunt quidem ad tuam sanctitatem, ut tua beatitudo simul deliberet quemammodum || debeant ea quæ ad pacem pertinent, caute disponi || et optimæ huic actioni || decens || terminus et utilis imponatur. ueniens ergo et uidens atque colloquens inueni tuam sanctitatem præparatam mansuete atque pacifice et sicut pontifices decet, ad ea quæ sunt in manibus, disponenda; denique || et || litteras nobis || tradidit || tua sanctitas prædicantes quam a patribus suscepimus rectam immaculatamque fidem. quod primum fuit et dignum labore et studio; quia uero decebat etiam ea quæ secundum Nestorium, formam suscipere olim nobis placitam, facio præsens ad præsentem tuam sanctitatem has litteras, per quas profiteor suscepisse nos ordinationem sanctissimi et beatissimi episcopi Maximiani, habere autem Nestorium, qui dudum fuit maximæ Constantinopoleos, condemnatum. et anathematizamus quæ in doctrinæ parte impie ab eo sunt dicta, et amplectimur puram atque sinceram ad uos communionem secundum oblatam tuæ sanctitati a nobis breuiter de inhumanatione dei uerbi expositionem, quam etiam conlaudasti et tamquam propriam suscepisti fidem, cuius etiam in his litteris exemplar insertum est. et hac pura communione solutionem damus omnibus quæ in medio ex utrisque partibus uelut in turbis facta sunt, et remeamus ad priorem ecclesiarum gratia dei tranquillitatem.

71 1 Sanctissimo et deoamantissimo Cyrillo || episcopo || Iohannes in domino salutem. Dudum per sanctionem || piissimorum || nostrorum principum iussa est synodus deo || amicissimorum || episcoporum in Ephesenam metropolim congregari ecclesiasticarum

31 In Acÿĩñ Domino meo et deo amicissimo ep̄o Alexandriæ Cyrillo Iohannes [iōhi *m*] in domino salutem *m in fine ep. LXX*

71 *Græce extat in V 123 S 88 A 110; eadem uersio, sed ualde correcta et mutata habetur in Collectione Veronensi 28*

C [= *vm*], *T* [= *pq*], *S* [= *wr, usque ad* 30]

3 uerum *p* 4/5 et beatissimum — sanctissimum *om. q* 4 et[2]] ac *p* et[3]] et ad *S* 5 et beatissimum *om. C* epm̄ beroæ patrem — acatium *v* beroæ *CS* 5/6 iubente sed *S* 7 amabiles *TS* ephesum *T* 7/8 nos ipsos *m* nobis ipsis *v* uos ipsos *pS* uos et ipsos *q* 8 gratiam *pS* 9 utque *m* consentiatis *TS* 10 anathematizetis *TS* prauam — doctrinam *mTS* 11 et *om. TS* 12 et *om. v* necessaria *pw* 12/13 potentiæ *v* 13 pro *Cw* ex *T om. r* traderetur *CS* 14/15 pax disponatur cauta *TS* 15 decens *om. T* et[2] *om. q* 17 et *om. S* 18 et *om. TS* protulit *TS* 20 dicebat *S* eam *v* 24 anathemamus *mp* pie *p* 27 his *om. p* 28 hanc *S* puram communionem *w* 29 propriorem *C*

31 episcopo *om. T* 32 sanctissimorum *T* 33 amabilium *T* [= *US*]

gratia causarum et rectæ fidei. apprehendentibus autem etiam nobis memoratam ciuitatem et reuertentibus sine alterno colloquio (superfluum uero est causas discordiæ pacis tempore nunc narrare), diuisis autem ad discordiam ecclesiis hoc modo, quoniam ob || hoc || maxime cogitare omnes oportebat ut copularentur e medio omni ablata discordia, sed etiam Christo amabilibus || ualde || principibus hoc ipsum fieri sancientibus ut unirentur dei ecclesiæ, et ad hoc ipsum dirigentibus dominum meum uirum ammirabilem et spectabilem tribunum et notarium Aristolaum deferentem pias eorum litteras iubentes ex hoc ipso concordare nos et scandala amputare de medio et sedare omnem tumultum omnemque tristitiam, obœdientes piis litteris, ilico et repente direximus dominum meum et per omnia deo amabilem || ualde || ⟨at⟩que sanctissimum episcopum Paulum, dum hoc quoque placuisset et sanctissimo atque beatissimo patri nostro Acacio et deo amabilibus || ualde || apud nos episcopis (pro ampliore uero cautela hoc egimus || eo quod || non || possemus nos || conuenientes quæ || sancita || sunt a piissimis nostris imperatoribus, ad terminum in præsenti perducere), || mandantes || ei ut et propter nos et pro nobis et in persona nostra disponeret quidem quæ de pace sunt, quod principale est, offerret autem tuæ sanctitati expositionem a nobis consone factam de inhumanatione domini || nostri || Iesu Christi, quam direximus tuæ || religiositati || per supra dictum deo amabilem || ualde || uirum, quæ est hæc

2 De dei genetrice autem uirgine quomodo et sapimus et dicimus, et de modo inhumanationis unigeniti filii dei necessario, non in adiectionis parte, sed in satisfactionis specie, sicut olim et ex sanctis scripturis et ex traditione sanctorum patrum percipientes habuimus, breuiter || enarramus ||, nihil penitus adicientes sanctorum patrum Nicæa conuenientium expositæ fidei. sicut enim præuenimus dicentes, ad omnem sufficit et pietatis agnitionem et totius hæreticæ prauitatis abdicationem. dicimus autem non præsumentes || contra || ea quæ incomprehensibilia sunt, sed confessione propriæ infirmitatis excludentes eos qui insurgere uolunt || in quibus || ea quæ sunt ultra hominem, cogitamus.

3 Confitemur itaque dominum nostrum Iesum Christum filium dei unigenitum, deum perfectum et hominem perfectum ex anima rationali et corpore, ante sæcula quidem ex patre natum secundum diuinitatem, in || nouissimis || autem || diebus || eundem propter nos || et || nostram salutem ex Maria uirgine secundum humanitatem, || consubstantialem patri secundum deitatem eundem et consubstantialem nobis secundum humanitatem ||. duarum enim naturarum || unitio || facta est, || propter quod || unum Christum, unum filium, unum || dominum || confitemur. secundum hanc inconfusæ || unitionis || intellegentiam confitemur sanctam uirginem dei genetricem eo quod deus uerbum || incarnatus || sit et || inhumanatus || et ex ipso conceptu uniuerit sibi || illud quod || ex ea sumptum || est || templum. euangelicas autem et aposto-

---

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

4 hoc modo *T* omnis *p* 5 ualde *om. T* [= *US*] 7 expectabilem *Cp* [= *S*] deferentes *p* 10 ualde atque *scripsi* ualdeque *C* atque *T* 12 ualde *om. T* pro] porro *C* ampliori *vT* 13 eo quod *C* dum *T* possemus nos *C* potuissemus non *T* sancta *T* 14/15 mandauimus *T* [*cf. US*] 15 et[1] *om. C* uestra *p* 17 nostri *om. T* 18 sanctitati *T* ualde *om. T* 21 inhumanatione *p* 23 narramus *T* 26 contra *om. T* [= *US*] 27 in quibus] dum *T* 31 nouissimo *T* dierum *T* 32 et propter *T* [= *US*] 33 consubstantialem[1] — humanitatem *om. T* 34 unitas *T* [= *US*] unde *T* [= *US*] 35 dm̄ *T* autem hanc *m* 36 inconfusæ unitionis *v* inconfusionis *m* inconfusæ unitatis *T* 37 incarnatum *T* inhumanatum *T* 38 illud quod *om. T* [= *US*] est *om. T* [= *US*]

licas de domino uoces nouimus deiloquos uiros alias quidem || communificantes || tamquam || super || una persona, alias autem diuidentes tamquam || super || duabus naturis et deodecentes quidem secundum deitatem Christi, humiles autem secundum humanitatem || eius || tradentes.

Qua suscepta || placuit ad abolitionem totius certaminis et ad || honorificandum || uniuersalem pacem sanctissimis dei ecclesiis et || ut || e medio || auferantur || quæ exorta sunt scandala, nos habere Nestorium || depositum ||, qui dudum fuit episcopus Constantinopolim, et anathematizamus prauas eius et profanas uocum nouitates || eo quod quæ sunt apud nos || sanctæ dei ecclesiæ rectam et || sanam || habent fidem et hanc || custodiant || et || tradant || populis sicut sanctitas uestra. consentimus autem et ordinationi sanctissimi et || religiosissimi || episcopi Maximiani Constantinopolitanæ sanctæ dei ecclesiæ et communicatores omnium sumus qui per uniuersum orbem terrarum sunt, || religiosissimorum || episcoporum, || quicumque || rectam et inpollutam habent et custodiunt fidem.

Et suscriptio: Incolumis pro nobis orans permaneas, domne deoamantissime et sanctissime et omnium mihi || peculiarissime || frater.

INCIPIT EPISTVLA SANCTI CYRILLI || EPISCOPI || AD IOHANNEM ANTIOCHENVM

LXXII 1 Domino meo dilectissimo fratri et consacerdoti Iohanni Cyrillus in domino salutem. Exultent cæli et lætetur terra; solutus est enim medius paries maceriæ, Ps. 95, 11 et quod contristabat, quieuit atque dissensionis modus omnis abscisus est, omnium Eph. 2, 14 || nostrum || saluatore Christo pacem suis ecclesiis tribuente, conuocantibus || autem || nos ad hoc et piissimis ac || deoamantissimis || imperatoribus, qui originalis pietatis facti imitatores egregii cautam quidem et inconcussam in propriis animis rectam fidem custodiunt, maximam || uero || curam impendunt pro sanctis ecclesiis, ut || et || famosissimam habeant in sæculo gloriam et || præclarissimum || proprium ostendant imperium, quibus et ipse uirtutum dominus ditissima manu bona distribuit et præbet || quidem subiugare || aduersarios, donat autem et uictoriam. neque enim mentitur dicens: uiuo ego, dicit dominus, quia glorificantes me glorificabo. 1 Reg. 2, 30

2 Veniente igitur in Alexandriam domino meo || religiosissimo || consacerdote ac fratre Paulo, impleti sumus omni lætitia, et nimis digne tamquam tanto uiro mediante et supra uires || labores experiri eligente ||, ut diaboli superaret inuidiam et coniungeret

---

LXXII *Græce extat in V 127 S 89 A 114; hinc desumpta est uersio in Collectione Veronensi 29, qua utuntur Gesta Chalcedonensia; prorsus discrepat uersio Collectionis Quesnelianæ 53 [uol. V 334—337] C [= vm]. T [= pq]*

1 consociantes *T* [= *US*] 2 de *T* [= *US*] una *om. m* in *T* 4 eius *om. T* [= *US*] 5 quas *C* quo *p* [= *US*] quod *q* suscepta *v* subiecta *m* suscepto *T* [= *US*] constituendam *T* [= *US*] 6 ut *om. T* [= *US*] tollenda *T* 7 condemnatum *T* [= *US*] 8/9 quia nostræ *T* [= *US*] 9 saluam *q* [= *US*] salam *p* 10 custodiunt *T* [= *US*] tradunt *T* [= *US*] 11 sanctissimi *om. m* reuerentissimi *T* [= *US*] 12 uniuersam *p* 13 deo amabilium *T* [*cf. US*] qui *T* 15 suscribo *v* dn̄e *C* 16 carissime *T* [= *US*] 17 incipit *om. q* episcopi *om. T* [= *US*] Iohanni Antiocheno *q* 20 quod *om. p* 21 nostrorum *T* tamen *T* [= *US*] 22 et *om. v* christianissimis *q* [= *US*] x̄po-amantissimis *p* 23 imitatoribus *p* cautam *C* causam *p* tutam *q* [= *US*] et *om. m* 24 tamen *T* [= *US*] et *om. T* [= *US*] 25 præclarum *T* [= *US*] ostendunt *C* 26 bona manu *C* 26/27 subiugare quidem *T* [= *US*] 29 alexandria *p* [= *U*] reuerentissimo *T* [= *US*] sacerdote *m* 30 digni *p* 31 in laboribus acquiescente uersari [conuersari *p*] *T* [= *US*] eligente *Γ* egente *C* coniugare *q*

|| separata || et interiecta scandala || consumens concordia || et pace coronaret ecclesias quæ apud nos et apud uos sunt. quo enim modo diuisæ sunt, superfluum || est || dicere; oportere autem reor ea quæ pacis tempori conueniunt, et sapere et effari. delectati ergo sumus colloquiis memorati || religiosissimi || uiri, qui forte et certamina se non parua habiturum suspicabatur || ad || persuadendum nobis quoniam oportet ad pacem coniungere ecclesias et hæreticorum risum abolere et hebetem facere super || hoc || aculeum diabolicæ malignitatis. parate tamen ita in hoc habentes inuenit, ut nullum laborem penitus sustineret. recordamur enim saluatorem dicentem:

Ioh. 14, 27 pacem meam do uobis; || pacem || relinquo uobis; edocti autem sumus et

Ies. 26, 12 in orationibus dicere: domine deus noster, pacem da nobis; omnia enim reddidisti nobis, || quapropter || si quis particeps fuerit pacis quæ a || deo || mini-

3 stratur, non indigebit omni bono. quoniam uero omnino superflua et inoportuna ecclesiarum diuisio facta est, nunc maxime nobis est satisfactum, domino meo || religiosissimo || Paulo episcopo chartam proferente quæ inreprehensibilem continet fidei professionem, et hanc a tua sanctitate compositam || affirmante || et ab aliis reuerentissimis ibidem constitutis episcopis. habet autem scriptura ita || et ipsis uerbis || inserta est huic epistulæ meæ

4 De genetrice autem dei uirgine quemammodum et sapimus et dicimus, et modo incarnationis unigeniti filii dei necessario, non quasi in additamenti parte, sed in specie satisfactionis, sicut ab initio tam ex diuinis scripturis quam ex traditione sanctorum patrum suscipientes habuimus, breuiter || narramus ||, nihil penitus addentes sanctæ fidei quæ a patribus in Nicæa est exposita. sicut enim anticipauimus dicentes, sufficit ad omnem || et || pietatis cognitionem et abdicationem totius hæreticæ prauitatis. dicimus || autem ||, non quasi audentes aliquid contra || incomprehensibilia ||, sed || confessione propriæ infirmitatis præexcludentes hos || qui contra nos temptant adsurgere || in quibus || quæ sunt supra hominem, cogitamus.

5 Confitemur || igitur || dominum nostrum Iesum Christum filium dei unigenitum, deum perfectum et hominem perfectum ex anima rationali et corpore, ante sæcula quidem ex patre natum secundum deitatem, in fine uero dierum eundem propter nos et propter nostram salutem de Maria uirgine secundum humanitatem, consubstan-

---

2. 3. 12—16. 27—p. 189, 2. 28—p. 189, 6 *adfert Eutherius in ep. 291*

12—17. 27—p. 189, 13 *ex simillima uersione adfert Facundus 1, 5. 6, 1*

12—16. 27—30 *adfert Nestorius in ep. 209*

27—p. 189, 9 *ex hac ipsa uersione adfcrunt Liberatus 8 p. 31 Garn. et Rusticus c. Aceph. p. 41^b. 50^a; uersione diuersa utitur translator Innocentii Maronitæ [t. IIII 2 p. 176]*

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

1 ea quæ separata *p* circumcidens consensu [consensum *p*] *T* [= *US*] pacem *p* 2 arbitror *T* [= *US*] 3 tempore *v* 4 reuerentissimi *T* [= *US*] 5 in *T* [= *US*] oporteret *q* oportere *m* 7 hunc *m* his *T* [= *US*] paratos *q* [= *US*] paratam *v* habentes pacem *v om. q* [= *US*] 9 pacem meam *T* 10 meus *m* 11 quoniam *T* [= *US*] ad *p* dn̄o *T* [= *US*] 12 uero] uiro *p* inportuna *m* 13 satisfactum est a *v* 13/14 reuerentissimo *T* [= *US*] 14 proferentem *Cp* 15 hanc] in hac *p* fidem [fide *US*] dicente [dicentem *p*] *T* [= *US*] 16 et — uerbis *C* sicut *T* [= *US*] 18 de modo *q* [= *US*] 19 abditamenti *p* 21 enarramus *T* 22 a patribus *om. v* 23 et *om. T* [= *US*] heretici *p* 24 tamen *T* [= *US*] inrepræhensibilia *T* [= *US*] 25 confitentes propriam infirmitatem pro excludendis tamen *T* [= *US*] hos *v* his *mT* [= *US*] 26 in quibus *om. T* [= *US*] 27 etenim *T* [= *US*] 30—p. 189, 2 consubstantialem — humanitatem *om. m*

tialem patri || eundem || secundum deitatem et consubstantialem nobis secundum humanitatem. duarum enim naturarum unitio facta est, propter quod unum Christum, unum filium, unum dominum confitemur. secundum hunc inconfusæ unitionis intellectum confitemur sanctam uirginem dei genetricem, propter quod deus uerbum incarnatus est et || inhumanatus et || ex ipsa conceptione sibimet uniit templum quod ex ipsa suscepit. euangelicas uero et apostolicas de domino uoces scimus deiloquos uiros quasdam || quidem communificantes || tamquam in una persona, quasdam || uero || diuidentes tamquam in duabus naturis, et || deodecibiles quidem || secundum deitatem Christi, humiliores autem secundum humanitatem eius tradentes.

6 His uestris relectis sacris uocibus || atque || ita et nos sapere inuenientes (unus enim deus, una fides, unum baptisma) glorificauimus omnium saluatorem deum, alterutris congaudentes quoniam scripturis diuinitus inspiratis et traditioni sanctorum 7 patrum nostrorum consonantem fidem habent || nostræ et uestræ|| ecclesiæ. quoniam uero comperi quosdam uituperare solentium uesparum agrestium modo circumsonare et malignos contra me sermones eructare tamquam || e || cælo depositum et non ex sancta uirgine sanctum corpus Christi esse confitear, || oportere arbitratus sum || pauca || de || hoc || contra || eos dicere. o insensati et tantum calumniari docti, quemammodum in hoc estis sensu delapsi et in hac tanta stultitia languistis? oportebat enim, oportebat || sapienter || intellegere quoniam nobis pæne omne certamen de fide prouenit confirmantibus quoniam sancta uirgo dei genetrix est. sed si de cælo et non ex ipsa sanctum corpus omnium nostrum saluatoris Christi factum esse diceremus, quomodo iam intellegeretur dei genetrix? quem enim omnino peperit, si non est uerum quia peperit secundum carnem Emmanuhel? rideantur igitur hæc 8 de me garrientes. nec enim beatus propheta Esaias mentitus est dicens: ecce uirgo in utero habebit et pariet filium, et uocabunt nomen eius Emmanuhel, quod est interpretatum nobiscum deus. uere autem et sanctus Gabrihel ad beatum uirginem dicit: noli timere, Maria; inuenisti enim gratiam apud || deum ||. ecce concipies in utero et paries filium et uocabis nomen eius Iesum. ipse enim saluum faciet populum suum a peccatis eorum. quando autem dicimus de cælo et de sursum dominum nostrum Iesum Christum, non quasi de sursum et de cælo || deposita || eius || sancta carne || talia dicimus, sed magis sequentes || dicatissimum || Paulum aperte clamantem:

Eph. 4, 5 — Is. 7, 14 — Mt. 1, 23 — Lc. 1, 30, 31 — Mt. 1, 21

---

10. 18—20 *adfert Eutherius in ep. 291*
6—9. 20—23 *adfert Nestorius in ep. 209*

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

1 patris *p* eundem *om. T* [= *US*] *Lib.* 2 naturalium *m* 3 deum *C* 5 homo factus *T* [= *US*] *Lib.* et[a] *om. p* [= *US*] 6 ex *om. m* 7 quidem *om. T* [= *US*] coniungentes *T* [= *US*] *Lib.* 8 uero *om. T* [= *US*] *Lib.* deo docibiles *C* diuiniores *T* [= *US*] *Lib.* quidem atque altiores *T* [= *US*] *Lib.* 10 relictis *qC* [= *US*], *corr. vS* atque *om. T* [= *US*] 11 glorificamus *p* glorificemus *q* 12 alterius *p* traditioni *Cq* traditionis *p* [traditiones *US*] 13 consonantem *q* [= *US*] consonantes *C* consonatum *p* uestræ et nostræ *T* [= *US*] 15 ex *T* [= *US*] 16 oportere *om. T* [= *US*] consideraui *T* [= *US*] 17 pro *T* [= *US*] ad *T* [= *US*] calumpniarii *C* 18 delapsi *q* dilapsi *Cp* 19 aperte *T* [= *US*], *cf. Γ* 21 saluatore *p* 22 quomo *p* quoniam *q* 23 rideant *v* 25 in utero *om. C* 26 est *om. C* interpretatur *v* uerum *q* [= *US*] 28 dominum *qC* 31 depositam *T* [= *US*] scam carnem *T* [= *US*] carne *C* 32 dicatissimum *C* diuinum *T* [= *US*]

1 Cor. 15, 47 primus homo de terra terrenus, secundus homo de cælo. meminimus
Ioh. 3, 13 autem et ipsum saluatorem dicentem: nemo ascendit in cælum nisi qui de cælo descendit filius hominis, qui utique secundum carnem, sicut nuper dixi, ex sancta uirgine natus est. quoniam uero de sursum et de cælo descendens deus
Phil. 2, 7 uerbum exinaniuit semet ipsum, formam serui accipiens, et nuncupatus est filius hominis, permanens id quod erat, id est deus (inconuertibilis || enim || et immutabilis secundum propriam naturam || est ||), tamen quia || iam || unus intellegitur cum
1 Cor. 15, 47 propria carne, de cælo dicitur descendisse, nuncupatus est || autem || et homo de cælo, perfectus in deitate || existens || et perfectus in humanitate et || ut || in una persona intellegendus. unus enim dominus Iesus Christus, quamuis non ignoretur differentia naturarum, ex quibus inenarrabilem || unitionem || factam esse diximus.

9 eos autem qui dicunt quia || permixtio || uel confusio aut confermentatio dei uerbi facta est ad carnem, dignetur tua sanctitas || obserare ||. suspicor enim et hoc de me aliquos diuulgare quasi ita || aut sapuerim || aut || [præ]dixerim ||, ego autem tantum absum ab huiusmodi sensu, ut et furere arbitrer eos qui suspicati sunt omnino quia
Iac. 1, 17 mutationis obumbratio circa || diuinam naturam || uerbi potest contingere; manet enim quod est, semper et non mutatur, || sed || neque mutabitur aliquando uel conuersionis est capax. impassibile autem super hæc dei uerbum omnes confitemur, licet ipse sapientissime disponens mysterium sibimet || ipsi inpertiens || uideatur || eas quæ accesserunt || carni propriæ passiones. ideo utique et sapientissimus Petrus inquit
1 Petr. 4, 1 Christo || igitur || passo pro nobis carne et non natura inenarrabilis deitatis. ut enim ipse saluator || esse omnium || crederetur, secundum proprietatem dispensatiuam ad semet ipsum, ut dixi, carnis suæ refert passiones, quale est illud quod
Ies. 50, 6 per prophetæ uocem tamquam ab ipso prædicitur: dorsum meum dedi ad uerbera et maxillas meas ad palmas, faciem autem meam non auerti a fœditate sputorum.

10 Quoniam uero ubique sequimur sanctorum patrum sententias, maxime autem patris nostri beatissimi et || prædicandissimi || Athanasii, omnino in aliquo ab eo deuiare || uitantes ||, tua quidem sanctitas credat, aliorum uero ambigat nullus. apposuissem utique et testimonia multa eorum, ex ipsis mea uerba confirmans, nisi prolixitatem meæ epistulæ timuissem, ne forte per hoc fastidium legentibus generetur. nullo uero modo moueri ab aliquibus patimur fidem aut ipsum fidei symbolum quod a sanctis patribus nostris in Nicæa conuenientibus illo tempore definitum est, sed neque permittimus nobismet ipsis aut aliis || aut || unum mutare dictorum ibidem positorum

---

4—10. 10/11. 18—26 *adfert Eutherius in ep. 291*
4—8. 8/9. 10/11 *Nestorius in ep. 209*
12—18. 27—29 *Rusticus c. Aceph. p. 55a. 61a*

C [= *vm*], *T* [= *pq*]

1 cœlo cælestis *q* 2 cælo *p* 6 enim *om. T* [= *US*] 7 est *om. T* [= *US*] iam *om. T* [= *US*] 8 tamen *T* [= *US*] 9 existens *om. T* [= *US*] ut *C om. v*corr *T* [= *US*] in *om. q* 10 non *om. m* 11 unitatem *p* [= *US*] et unitatem *q* 12 commixtio *T* [= *US*] 13 refrenare *T* [= *US*] 14 aut *om. T* [= *US*] saperim *C* saperem *T* [= *US*] dixerim *scripsi* prædixerim *C* prædicarem *T* [= *US*] 15 furore *p* 16 diuinam naturam *C* naturam dei *T* [= *US*] 17 sed *om. T* [= *US*] 19 ipsi *om. T* [= *US*] applicans *T* [= *US*] 20 accidentes *T* [*cf. US*] propriæ carni *q* carni *p* proprias *v* 21 igitur *om. T* [= *US*] 22 omnium esse *T* 25 poeditate *p* 28 prædicantissimi *m* opinabilis *T* [= *US*] 29 metuentes *q* [= *US*] metuentis *p* 30 prolixitate *Cp* 34 uobismet *v* aut2 *om. T* [= *US*]

aut unam syllabam præterire, meminimus || autem || dicentem: noli transgredi Prou. 22, 28
terminos æternos quos posuerunt patres tui. neque enim loquebantur
illi, sed spiritus dei patris, qui procedit quidem ex ipso, est autem et a filio non alienus
secundum || essentiæ || rationem. et ad hoc ipsum || uero || nos sanctorum arcana
docentium uerba confirmant. in Actibus namque apostolorum scriptum est:
uenientibus autem in Mœsiam, temptabant ire in Bithyniam et non Act. Ap. 16, 7
permisit eos spiritus Iesu. scribit autem et || sacratissimus || Paulus: qui Rom. 8, 8. 9
autem in carne sunt, deo placere non possunt. uos autem || non estis
in carne ||, sed in spiritu, si quidem spiritus dei habitat in uobis. si
11 quis || autem || spiritum Christi non habet, hic non est eius. quando
autem quidam eorum qui recta peruertere solent, meas uoces in hoc quod eis placuerit,
mutant, non ammiretur hoc tua sanctitas, sciens quoniam et omnes hæretici de scriptura
diuinitus inspirata sui colligunt erroris occasiones, ea quæ || per spiritum sanctum ||
recte dicta sunt, || suæ mentis || malitia corrumpentes et super sua capita flammam
inextinguibilem haurientes.

12 Quoniam uero didicimus quod et epistulam || prædicandissimi || patris nostri
Athanasii ad || beatum || Epictetum destinatam || orthodoxe || habentem corrumpentes
quidam ediderunt, ut per hoc plurimi nocerentur, propterea utile aliquid et necessarium
fratribus prouidentes ex antiquis exemplaribus quæ apud nos sunt, || et || nullum
errorem habentibus tuæ sanctitati paria destinauimus.

OMELIA CYRILLI EPISCOPI DICTA || IN || SANCTI IOHANNIS BAPTISTÆ PHARMVTHI XXVIII. INDICTIONE PRIMA

d. 23. m. Apr. a. 433

LXXIII Eos qui || cum || pietate || nutriti || sunt et || diuinorum || dogmatum certissimam
atque || tornatam || habent fidem, terram || uoluntariam || propheta nominat dicens:
et eritis uos terra || uoluntaria ||, dicit dominus omnipotens, et || beatos Mal. 3, 12
uos dicent || omnes gentes. terram uero || uoluntariam || esse || dicit || fecun-
dissimam et fructiferam et fructuum domesticorum matrem atque nutricem; huiusmodi
autem est omnis deo amabilis et sancta anima, cultorem ueluti quendam et seminatorem
totius boni omnium sortita Christum, qui etiam sacrorum nobis dogmatum coruscat
scientiam. sed omnium inimicus, hoc est satanas excitat || per tempora super- Mt. 13, 38
seminantes || tritico maligna zizania; uerum tamen licet floreant, reciduntur eritque
sic ager purissimus. expulsus igitur est ab omni ecclesia Nestorius impius, amara

---

16—20 *adfert Rusticus c. Aceph. p. 61a*

LXXIII *Græce extat in Collectione E 8*

C [= *vm*], *T* [= *pq*], *S* [= *wr*; *inde a* 21]

1 enim *T* [= *US*] 3 alienos *p* 4 unius essentiæ *T* [= *US*] uero *om. T* [= *US*] 5 namque] quoque *C* 6 mysia *C* 7 amirabilis *p* admirabilis *q* [= *US*] 8 in carne non estis *T* 9 spiritus dei *om. m* 10 autem *om. T* 12 hæreticæ *p* 13 a sco spu *T* [= *US*] 14 sua *T* [= *US*] mentis *om. T* [= *US*] 16 et *om. C* p̄dicandissimi *C* opinabilis *T* [= *US*] nostri *om. C* 17 beatissimum *T* [= *US*] epictitum *p* recte *T* [= *US*] 19 et *om. T* [= *US*]

21 dicta — baptistæ] habita ad populum *q* in natale [natiuitate *r*] *pS* baptistæ ecclesia *v* farmuthii *C* 22 uicesima octaua *CS* 23 cum *om. TS* firmi *TS* sacrorum *T* sacrarum *S* 24 tornatam *v* ornatam *mTS* uberem *TS* 25 pinguis *qw*^{corr}*r* pingui *pw* 25/26 benedicent uobis *TS* 26 uberem *TS* esse dicit *C* dicit esse *q* esse dicit pro *pS* 30 scientiam *S* scientia *CT* 30/31 superseminantes per tempora *T*

|| uere diaboli || zizania, et concordant de cetero per omnem consistentes orbem terrarum || optimi || dei cultores episcopi rectam et unam || confitentes || fidem. copulati || ergo || sunt nostris ecclesiis, magis autem || et || totius orbis terrarum etiam apud Orientem constitutæ; confessi etenim sunt deoamantissimi episcopi ibi constituti rectam et || inaccusabilem || fidem. quæ autem scripsit ad me deoamantissimus et || religiosissimus || episcopus Antiochiæ Iohannes, quæ uero et ego ad eum rescripserim, deo fauente audietis.

EPISTVLA CYRILLI EPISCOPI AD MAXIMIANVM EPISCOPVM || CONSTANTINOPOLEOS || QVI ORDINATVS EST POST NESTORIVM, || DIRECTA POST PACEM ||

LXXIIII Reuerentissimo et deoamantissimo comministro Maximiano Cyrillus in domino salutem. Non erat dubium quia omnino et semper præualerent tuæ sanctitatis orationes; annuit enim paratissime diligentibus se omnium nostrorum saluator, ut
Ps. 17, 7 unusquisque etiam in hoc gaudens et exultans dicat: audiuit de templo sancto suo uocem meam, et clamor meus in conspectu eius introibit in aures eius. ecce enim ecce || abrupta || membra ecclesiæ corporis copulata sunt rursus alterutris, et separat quidem nihil ad discordiam prædicatores euangelii Christi, una uero omnes fide coronamur, scelestorum repertorem Nestorium extra sacra septa sectantes et a grege nobili remouentes falsum pastorem; contigit || uero || etiam hoc tuarum impetratione precum. quia uero cura necessaria facta est etiam piissimis principibus de pace sanctarum ecclesiarum, || orabamus || autem et nos ipsi auferri de medio quod nos || diuisit || atque || seiunxit || ad discordiam, et || splendere || ad instar lucis carissimam deo pacem, profitentibus || in scripto || sancto et deoamantissimo et dei cultore || optimo || Antiochenorum episcopo Iohanne et qui cum eo sunt reuerentissimis episcopis quia et damnatum habent Nestorium et anathematizant eius || insensatas || blasphemias, direxi litteras et ad beatitudinem eius et alios || communicatorias || et coniuncti sumus ad unanimitatem, ad hoc etiam tua sanctitate consentiente et aliis omnibus ex quibus celebrata est sancti concilii plenitudo. non enim certamen atque contentio ualet apud nos, sed unam intentionem onmes habuimus ad pacem respicientem, et si || quidem || uoluissent qui ab initio contenderunt et semet ipsos a nobis separauerunt, fuisset penitus nulla contentio nec discordia ecclesiarum. uerumtamen benedictus saluator, qui sedauit tempestatem et tranquillitatem nobis unanimitatis || explicauit || orationibus et intercessionibus tuæ sanctitatis, et omnium || uero ||
Ioh. 4, 23 aliorum, qui fidem habentes rectam et sinceram in spiritu et ueritate adorationem et culturam exhibent ei.

LXXIIII *Græce extat in V 131 S 128 A 125*

C [= *vm*], *T* [= *pq*], *S* [= *wr*]

1 diaboli uere *TS* 2 optimi *om. TS* recta et una *q* confitentes *om. T* fide *q* 3 siquidem *TS* et *om. TS* 4 constituti] constitutis *S, corr. r* 5 sine profanatione [profanationem *p*] *TS* 6 reuerentissimus *TS* iohanne *C*

8 epm constantinopolitano *p* constantinopolitanæ urbis episcopum *q* 9 *om. qr* qui *om. m* directa — pacem *om. TS* 11 dubio *p* 12 ut] et *m* 13 unus quis *pr* 14 introiuit *CTS* 15 dispersa *TS* 16 quidam *m* p̄dicator *m* 18 uero *om. TS* 19 tuarum] auarum *C* es *S* 20 oramus *TS* 21 nos *om. C* diuidit *TS* seiungit *TS* splendorem *TS* 22 in scripto *om. TS* 23 cultorem — episcopum *p* optimo *om. TS* 24/25 scelestissimas *pS* excellentissimam *q* blasphemiam *q* 25 alias *C* communicatiuas *TS* 26 unam nimitatem *p* 28 omnes *om. m* 29 quidem *om. TS* 30 fuisseni inulla *p* in nulla *q* contentio nec *pS* contentione *qC* discordiæ *q* 32 explicuit uero *om. TS* 34 exhibente *m* exhibentem *v*

COMMONITORIVM EVLOGIO PRESBYTERO ALEXANDRIÆ OBSERVANTI CONSTANTINOPOLIM A SANCTISSIMO ARCHIEPISCOPO CYRILLO

75 **1** Reprehendunt quidam expositionem quam fecerunt Orientales, et dicunt: cur duas naturas nominantibus eis passus est aut etiam laudauit Alexandrinus episcopus? alii uero, ||qui|| Nestorii sunt, dicunt et illum sic sapere, subripientes nescientibus suptilitatem. oportet autem culpantibus illa dicere quia non omnia quæcumque dicunt hæretici, fugere et refutare decet; multa enim confitentur sicut et nos confitemur. uelut Arriani quando dicunt patrem quia creator est omnium et dominus, numquid propter hoc nos fugere consequens est huiusmodi confessiones? sic et in Nestorio: licet dicat duas naturas || differentiam || significans carnis et dei uerbi (altera enim uerbi natura || et || altera carnis est), sed tamen nequaquam || unitionem || confitetur nobiscum. nos enim unientes hæc unum Christum, unum filium, eundem unum dominum confitemur et deinceps unam filii naturam incarnatam, quale est etiam in communi dicere homine; est etenim ex diuersis naturis, ex corpore uidelicet et anima, || et || ratio quidem et contemplatio nouit differentiam, unientes autem, tunc unam facimus hominis naturam. quapropter nosse naturarum differentiam non est || incidere || in duo unum Christum.

2 Quia uero omnes || ex Oriente || putant nos ||, qui sumus orthodoxi ||, Apollinarii sectam sequi et sapere quia temperamentum factum est aut confusio (huiusmodi enim ipsi uocibus utuntur tamquam deo uerbo || transformante || naturam carnis et carne mutata in naturam diuinitatis), concessimus || non eos in duos || diuidere unum filium, absit, sed confiteri solum quia nec confusio facta est neque temperamentum, sed caro quidem caro erat tamquam ex muliere sumpta, uerbum tamquam ex patre natum uerbum erat, uerumtamen unus Christus filius et dominus secundum Iohannis uocem Ioh. 1, 14

3 tamquam factum sit uerbum caro. || procurauit || autem eos intendere lectioni epistulæ beati papæ Athanasii, quia ibi contendentibus aliquibus atque dicentibus quia ex propria natura deus uerbum fecit sibi corpus, sursum et deorsum adfirmat quia non consubstantiale erat uerbo corpus. si autem non consubstantiale, altera sine dubio et altera natura, ex quibus unus atque solus intellegitur filius. illud quoque non ignorent: ubi enim omnino || unitio || nominatur, non unius rei significatur conuentus, sed aut duarum aut etiam plurium et differentium alterutris per naturam. si igitur dicimus || unitionem ||, confitemur quia carnis animatæ intellegibiliter et uerbi, et qui duas dicunt naturas, sic intellegunt; uerumtamen || unitione || confessa nequaquam separantur ab inuicem quæ unita sunt, sed unus iam filius, una natura eius, utpote

---

3—13 *ex uersione T adfert Liberatus 9 p. 36. 37 Garn.*

---

75 necessaria ad legendum *w in fine ep. LXXIIII*

75 *Græce extat in V 132 S 91 A 131*

1 constantinopoli *T* 5 qui *C* qualia *TS* 9 nos] non *m* et *om. CLib.* in *om. S* nestorius *S* 10 diuersitatem *TSLib.* 11 et *om. TSLib.* unitatem *TSLib.* 14 sed *TS* 15 uenientes *C* 16 diuidere *TS* in *om. m* 18 omnes — orthodoxi *om. S* orientales *T* qui sumus *om. T* orthodoxos *T* apolinarii *v* Apollinaris *q* 19 sectas *w om. r* 20 ipsis *qS* uocibus utuntur ipsi *m* tamquam] tam *m* de *v* transeunte in *TS cf. Γ* 21 eos in duos non *T* duo *v* 22 neque *TS* 25 carnis *p* procurauit *C* [παρεσκεύασε *pro* παρασκεύαζε] procura *TS* 26 beati pauli pape *m* ibi — quia *om. p* 28 set si *m* 30 unitas *TS* 31 differentiam *p* differentia *q* 32 unitatem *TS* 33 unitate *T* unitatem *S* confessam *S* 34 separant w^{corr} ab] ubi *p* una — eius *om. v spat. rel.*

4 incarnato uerbo. hæc confessi sunt Orientales, licet circa sermonem modice obscurati sunt. qui enim confitentur quia ex deo patre natus unigenitus uerbum natum est idem et secundum carnem ex muliere et quia dei genetrix est sancta uirgo et quia una eius persona et quia non duo filii, non duo Christi, sed unus, quomodo circumferuntur sectæ Nestorii? Nestorius || namque || in suis expositionibus simulat se dicere unus filius et unus dominus, sed refert filiationem ad solum dei uerbum; cum autem uenerit ad dispensationem, rursus alium dominum qui ex muliere est, seorsum hominem dicit copulatum dignitate æquo honore. dicendo enim quia propterea deus uerbum Christus nominatur, quia habet copulationem ad Christum, quomodo non apertum est duos dicere Christos, si Christus ad Christum habet con-
5 iunctionem tamquam alter ad alterum? qui uero ex Oriente sunt, nihil tale dixerunt, uoces autem diuidunt solum. diuidunt autem secundum hunc modum, ut alias quidem deo decibiles esse dicant, alias autem humanas, alias || uero || communes factas tamquam habentes simul et quod deo decibile est, et quod humanum, uerumtamen dictas ab uno et eodem, et non sicut Nestorius alias quidem deo uerbo seorsum attribuit, alias autem || ei || qui ex muliere est, tamquam alteri filio. aliud autem est uocum nosse differentiam et aliud partiri duabus personis tamquam || alteri et alteri ||.

6 Epistula autem ad Acacium maxime, cuius initium est Causa quidem dulcis et ualde digna est fratrum adlocutio, bonam habet satisfactionem de omnibus. habes autem plurimas epistulas in chartario, quas debes studiose dare. offeres autem magnificentissimo præposito directos a me duos codices, unum quidem contra Nestorii blasphemias, alium uero habentem gesta synodi contra Nestorium et ea quæ eius sunt sapientes et disputationes a me factas ad eos qui scripserunt contra capitula; duo autem sunt episcopi, Andreas et Theodoretus. habet autem in fine ipse codex et conpendiosas expositiones de dispensatione secundum Christum ualde bonas et quæ prodesse || possunt ||. offer autem similiter ei ex his quæ habent pellem, epistulas quinque, unam || quidem || beati papæ Athanasii ad Epictetum et aliam ad Iohannem a nobis et ad Nestorium duas, unam paruam et unam maiorem, et quæ ad Acacium est. ipsas enim quæsiuit a nobis.

LXXVI 1 Domino meo dilectissimo fratri et comministro Acacio Cyrillus in domino salutem. Causa quidem dulcis et ualde digna est fratrum allocutio et omni digna || ratione ||

5—16 Nestorius — alteri filio *ex uersione T adfert Liberatus 9 p. 37. 38*

---

76 *Græce extat in V 128 S 90 A 127; cf. Rusticum in Coll. Cas. 172a*: ad hanc [*Coll. Cas. 172 = 304*] Cyrillus episcopus illam longam de ecclesiæ pace dicitur epistulam rescripsisse quæ nota est quamque supra inuenies loco et numero suo *et 304a*: post hanc iacet rescripta, ut aiunt, ad hanc longa epistula, cuius initium: Res quidem est inter fratres collocutio dulcis et cetera, quam posuimus olim ab alio translatam. *de altera ultimæ partis uersione cf. Coll. Sichard. 10 [uol. V p. 303—306]*

C [= *vm*], *T* [= *pq*], *S* [= *wr*]

2 natus est *S* 4 eius una *C* 5 circumferuntur *qC* circumferentur *p* circumferretur *w* circumferetur *r* itaque *pSLib.* utique *q* 6 unum filium et unum dn̄m *S* dei] ds̄ *C* 9 qui *vp, corr. p* 10 dicere duos *v* duo *p* 13 docibiles *C* uero *m* autem *vTSLib.* 14 docibile *C* 15 seorsum deo uerbo *v* 16 ei *om. TSLib.* aliud] alius *p* 17 altera et altera *TS* 20 offers *mS* offres *p* 22 blasphemius *p* 24 theodoritus *TS* finem *Cw* 24/25 et codex ipse et *m* 26 possunt *Cr* possint *Tw* offers *vcorr* offert *m* 27 quidem *om. TS* athanasii papæ *CS* epictitum *p*

30 *inscr.* incipit ēpla cyrilli ad acatium frm̄ et comministrum *v* Epistola Cyrilli Alexandrini episcopi ad Achatium episcopum Melitinæ *q* epistola cyrilli ad achatium incipit *r* et *om. v* 31 causam *p* sermone *TS*

apud sapientes uere, oportere autem assero eos qui unius fidei sunt et unanimes, || conari || incessanter hoc agere, cum neque sit quod impediat neque || quod || interrumpat aliquid ad huiusmodi feruentem appetitum et pronam uoluntatem. sed interdum || || inuidet || etiam || uolentibus nobis aut || longitudo interposita spatiorum aut raritas epistulæ portitorum; tempore autem quo sit possibilitas || alloquendi, pro lucro id conuenit deputari || et ter desideratis libenter insilire. gauisus itaque nimis super his quæ a tua perfectione sunt scripta, et ammiratus affectum, oportere credidi ecclesiasticæ pacis nuntiare modum et singula quemammodum sunt gesta, narrare.

2 Piissimus et Christoamantissimus imperator pro sanctis ecclesiis curam plurimam et necessariam gerens importabilem || existimabat || harum dissensionem. euocans igitur reuerentissimum et dei || optimum || cultorem episcopum || sanctæ || Constantinopolitanorum ecclesiæ Maximianum, sed et alios plurimos ibi compertos, quomodo || quidem de medio || tolleretur ecclesiarum discordia et || reuocarentur || ad pacem diuinorum sacramentorum pontifices, cogitabat. at illi dicebant quia non aliter hoc fieret aliquando nec ad concordiam remearent ad inuicem de quibus erat sermo, si non prior oriretur et ueluti præferretur unius fidei uinculum, dicebantque quia Antiochiæ dei || optimum || cultorem episcopum Iohannem anathematizare Nestorii dogmata conueniret et ex scripto profiteri || depositionem || eius et, quod || attinet ad speciales contristationes, || Alexandriæ || episcopus || obliuisceretur propter dilectionem et pro nihilo æstimaret quod iniuriam passus esset in Epheso, licet ualde || difficile et pæne
3 intolerabile || esset. consentiente igitur et gauiso ualde super his piissimo imperatore, missus est hoc ipsum acturus dominus meus ammirandissimus tribunus et notarius Aristolaus. cumque Orientalibus sanctio imperalis innotuisset et tamquam cum uoluntate || factum || inuentorum episcoporum in maxima Constantinopolim, nescio quid considerantes congregati quidem sunt ad sanctissimum et dei || optimum || cultorem Beroensem episcopum Acacium et scribere ad me procurauerunt quia || pactionis modum siue || pacis sanctarum ecclesiarum non aliter fieri conueniret nisi secundum quod eis placeret. erat scilicet hæc grauis et onerosa petitio. uolebant enim uacare quidem omnia quæ a me || scripta || sunt et in epistulis et in tomis et libris, soli autem illi consentire fidei quæ in Nicæa a sanctis nostris patribus definita est. ego autem ad hæc || scripsi || quia expositionem quidem fidei definitæ a sanctis patribus in Nicæa ciuitate || sequimur || omnes, nihil omnino horum quæ in ea sunt posita || transgredientes ||

9—30 *his usus est Liberatus 8 p. 29. 30 Garn.*

C [= *vm*], *T* [= *pq*], *S* [= *wr*]

1 unianimes *w* 2 cogi *TS* quod² *om. TS* 4 inuidet *C* fascinat *S* fascinatæ *p* festinare *q* uolentes nos *TS* aut *om. TS* 5 epistulæ] ecclesie *m* portitorum impedit *q* eloquendi *TS* 5/6 pro — deputari *C* studium quoddam [quodam *w*] fieri oportet causa *pS* studium copiam adferente et commodum insperatum et iucundum *q* 6 et ter — insilire] ut desideratis literis prompte inuolare liceat exhibente *q* insilere *pS* nimis] enim his *S* 7 affectus *m* 10 æstimabat *TS* 11 optimum *om. TS* sanctæ *om. T* 13 de medio quidem *TS* uocarentur *TS* 14 ille *p* 16 prioriretur *pw* prior orietur *q* prioreretur *r* 17 optimi *C* *om. TS* 18 et¹ *om. p* ex *om. q* damnationem *TS* 18/19 attinet — contristationes *C* specialiter contristaret [contristare et *p*] *TS* 19 episcopum *TS* 20/21 difficile — intolerabile *C* crudele [crudelem *S*] ingemescendum *TS* 22 ipsud *p* 23 tamquam esset *v* 24 factum [= γεγονός] *C* facta *T* factam *S* constantinopoli *qS* nescio *om. S* 25 optimum *om. TS* 26 pactionis modum siue *C* amicitiarum modus seu *TS* 28 hæc *om. m* honorasa *m* uacuare *S* 29 conscripta *T* et¹] et qui *p* et quæ *q* in libris *v* 30 a *om. p* fratribus *m* 31 scripserain *TS* fidei *om. v* 32 sequimur *Cr* sequemur *w* sequeremur *T* destruentes *TS*

(habet enim omnia recte et inreprehensibiliter et scrupulositas adhuc post illam incauta est), quæ uero conscripsimus contra Nestorii blasphemias, nulla nobis ratio persuadet quia non bene facta || sint ||, dicere, sed magis oportere eos secundum quod || placuit || piissimo atque Christoamantissimo principi et ipsi sancto concilio in Ephesena ciuitate celebrato, facere quidem abdicatum eum qui saluatoris gloriæ repugnauit, anathemare autem eius scelestissimas blasphemias et confiteri damnationem eius et consentire
4 ordinationi sanctissimi et || religiosissimi || episcopi Maximiani. his igitur litteris eis datis, miserunt ad Alexandriam reuerentissimum et dei || optimum || cultorem episcopum Paulum Emesenorum, || ad || quem plures quidem facti sunt longique sermones de his quæ Ephesi || dure et incongrue || dicta gestaque sunt. ||quoniam uero horum || obliuionem habentes necessaria magis appetere studia conueniebat, interrogabam si portatis litteras || deocolentissimi || episcopi Iohannis. deinde optulit mihi epistulam, quæ quidem oportebat habere, non habentem, sed dictatam magis non quo decebat modo || (irritationis || enim, non consolationis habebat uirtutem, et hanc non respeximus), cum || enim || utique oporteret satisfactionibus meam sedari || tristitiam super his || quæ || præcesserant et ab eis facta fuerant || in Epheso. et || oportune || dicebant inpulsos aduersus me propter zelum dogmatum sacrorum, sed audiebant quia neque zelus eos mouisset diuinus neque pro ueritatis pugnantes dogmatibus || conspirassent || aduersus me, sed hominum blandimenta sequentes et tunc potentium amicitias rapientes in semet ipsos. uerumtamen || deocolentissimo || episcopo Paulo dicente paratum se esse || anathemare || blasphema Nestorii dogmata et confiteri eius scripto depositionem et hoc agere pro omnibus et tamquam ex persona omnium deoamantissimorum Orientalium episcoporum, respondi dicens oblatam ab eo de hoc chartam sufficere ei et soli, ut oporteret eum promereri || omnium nostrum || communionem. asserebam quoque quia omnino inscriptam professionem de his exponere conueniret reuerentissimum et dei || optimum || cultorem Antiochenorum episcopum Iohannem. quod etiam factum est et quieuit quod interrumpebat et recedere ab inuicem suadebat ecclesias.

5 Sed erat nequaquam dubium quia Nestorii blasphemiarum defensores tabefaceret sanctarum ecclesiarum pax. et mihi uidentur tale aliquid pati quale contingere moris est natare quidem nescientibus et de naue insperate delapsis; qui dum suffocantur, pedes et manus huc illucque iactantes inordinate eum quem inuenerint simpliciter, comprehendunt anima in angustia constituta miserrimi. an certe non uere dicitur quia conturbati sunt uehementer, cadentes et desolati et facti extra ecclesias quas putabant futuras in adiutorium sibi? an non perculsi sunt et hoc inportabiliter, || exi-

---

13 not primam epistolam Iohannis per Paulum non recepisse beatum Cyrillum *w*^{mg}

C [= *vm*], *T* [= *pq*], *S* (= *wr*]

3 sunt *TS* placuerat *TS* 4 ephesina *qr* 5 anathematizare *qwr*^{corr} 7 deoamantissimi *TS* 8 optimum *om. TS* 9 apud *TS* 10 epheso *C* atrociter et inofficiose *TS* 10/11 quoniam — horum *C* quorum *TS* 12 deo clementissimi *m* deoamantissimi *TS* 14 inpulsionis *TS* 15 enim *om. TS cf. Γ* 15/16 tristitiam — fuerant *C* pro his tristitiam quæ [tristitiam quæ *qS* tris ei *T*] superius præcedentibus et ab eis [superius — eis *om. T*] facta uidebatur [uidebantur *q*] *TS* 16 oportune *C* bona occasione *TS* 17 inpulsus *pS* aduersum *C* audiebat *S* quoniam *m* 18 dogmatis *w* 18/19 armarentur *TS* 19 hominum posse *S* nunc *S* 20 deoamantissimo *TS* 21 anathemare blasphemare *C* blasphema *pS* blasphemare *q* 22 ex scribto *S* 24 nostrorum omnium *TS* 25 asserebant *m* *malim* in scripto 26 optimum *om. TS* 27 ad *C* 31 inspirate *v* dilapsis *CpS* 32 inuenerent *p* inuenerunt *q* 33 constituti *v*^{corr} miserrimis *S* 35 adiutorio *mpS* 35/p. 197, 1 fugientes *TS*

lientes || a se quos seduxerant, inspicientes et de cetero || uigilantes || ad ueritatem eos qui eorum profanis nouitatibus, ut ita dicatur, fuerant deebriati? dicet utique quilibet eis et satis oportune quod uoce prophetæ prolatum est: congregamini Soph. 2, 1 et colligamini, gens inerudita, antequam efficiamini sicut flos præteriens. cur enim || omnino isti || facti sunt alienorum uomituum parasiti, non confunduntur alterius fæcibus sua corda polluentes? surdi audite et cæci Ies. 42, 18 respicite scire; sapite de || domino || uera et in simplicitate cordis Sap. Sal. 1, 1 quærite eum. quæ enim utilitas est uobis multiplicium machinationum uerborumque prauorum? cur rectum iniuriantes iter tortuosas facitis uestras || semi-
6 tas ||? nouate uobis noualia et nolite seminare super spinas. con- Ier. 4, 3
tristati enim, sicuti dixi, || de || pace sanctarum ecclesiarum, eis qui non patiuntur similia || eis ipsi || sapere, pessime derogant et amarissime nimis accusant satisfactionem sanctorum episcoporum, dico autem Orientalium, deinde trahentes eam || ad id || quod sibi iucundum est atque carum, et intellegentes non recte, dicunt non dissone hoc factum a Nestorii nouitatibus || et || reprehendunt quoque simul et nos tamquam his quæ dudum scripsimus, contraria sapientes. audio autem quoniam et illud dicunt quia fidei expositionem seu symbolum nouum nuper suscepimus, quodam modo anticum illud et uenerabile exhonorantes. sed fatuus quidem fatua loquatur Ies. 32, 6 et cor eius inania sentiat; uerumtamen illud dicimus: non fidei expositionem exacti sunt a nobis aliqui seu etiam innouatam ab aliis suscepimus. sufficit enim || nobis || scriptura diuinitus inspirata sanctorumque || uigilantia || patrum et ad omnia
7 quælibet habens recte || tornatum || fidei symbolum. quia uero fuerunt Orientales sanctissimi episcopi discordantes a nobis in Epheso et facti sunt || quodam modo || in suspicionibus || quia etiam capti essent laqueis || Nestorii blasphemiarum, propterea et ualde sapienter eripientes semet ipsos huiusmodi querella et immaculatæ fidei amatoribus satisfacere festinantes, quoniam illius uesania extranei || esse nouerunt ||, fecerunt confessionem, et res || hæc || est omni || culpa || et macula procul. putas enim si et ipse Nestorius illo tempore quo ei proponebatur ab omnibus nobis ut oporteret abrenuntiare suis dogmatibus et defendere ueritatem, scriptam fecisset super his confessionem, et ipsum quisquam dixisset fidei nobis symbolum innouasse? cur igitur detrahunt uane, expositionem symboli nouam nominantes consensum eorum qui in Phœnice sunt || deocolentissimorum || episcoporum, quam fecerunt utiliter et necessarie, satisfacientes et sanantes eos qui suspicati sunt quia Nestorii sequerentur uoces? sancta siquidem et uniuersalis synodus in Ephesena ciuitate collecta prospexit necessario ne oporteret || ecclesiis || dei fidei expositionem alteram introduci præter eam quæ erat, quam ter beati patres in spiritu sancto loquentes definiuerunt. qui || uero || semel nescio quomodo || ad || eam discordauerunt, facti quoque in suspi-

---

C [= *vm*], *T* [= *pq*], *S* [= *wr*]

1 resipientes *T* respicientes *S* 2 debriati *TS* decet *C* dicit *S* 3 quidlibet *v* eos *v om. m* 5 isti omnino *TS* 6 corpora *C* 7 rescire *p om. q* $\overline{\text{xpo}}$ *TS* 9 inter *m* 9/10 rotas *TS* 10 nobilia *w* 11 sicut *CS* in *TS* 12 sibi *TS* ipsi *om. TS* nimis] uitiis *m* 13 ad id *C* secundum *TS* 14 dicent *p* 15 et *om. T* 16 quomodo *S* 20 aliquid *p* 21 nobis *om. TS* sinceritas *TS* 22 recta et ornatum *S* tornatum [ornatum *v*] recte *C* recte ornatum *T* 23 quemammodum *pS* 24 captionis laqueorum *TS* 26 quomodo *S* uesaniam extraneam *v* essent *TS* nouerunt *om. TS* 27 res hæc *C* res ipsa *pS* ipsa res *q* uitio *TS* 28 si et] et si *S* quod *p* 30 nobis *om. C* 31 nominantes et *v* 32 deicolentissimorum *m* deoamantissimorum *TS* quem *v* qui *q* 33 necessaria *p* necessario *q* 34 ephesina *qr* 35 $\overline{\text{scis}}$ ecclesiis *TS* dei *om. S* 37 ergo *TS* circa *TS*

cione || quia || non recte elegerint sapere neque || uero || apostolica et euangelica dogmata sequerentur, putasne tacentes liberarentur || ab || huiusmodi fœditate an magis, si satisfacerent et existentem in se uirtutem || fidei || declararent? cum utique
1 Petr. 3, 15 scripserit uenerandus discipulus: parati semper ad satisfactionem omni petenti uos rationem de spe quæ in nobis est. qui || autem hoc || ipsum agere uult, innouat quidem nihil, sed neque fidei expositionem noscitur innouare, sed manifestum magis constituit interrogantibus se quam habeat de Christo fidem.

8 || Comperi || quoque super hæc quoniam || religiosissimorum || episcoporum unanimitatibus non mediocriter contristati ueritatis inimici sursum atque deorsum circumeunt et scelestis suis adinuentionibus consonare dicunt uirtutem confessionis ab eis factæ, quam || de || recta fecerunt fide, innouantes quidem, sicuti dixi, seu superinferentes || his quæ olim decreta sunt, || omnino nihil, sed potius sequentes sanctorum || patrum || inreprehensibilia dogmata. ut autem || falsas incantationes || eorum || conuincamus ||, age deducamus ad medium Nestorii || uerbositates || et horum uoces; ostendet enim
9 ita et non aliter examinatio ueritatem. itaque Nestorius || quidem perimens || omnino comperitur unigeniti filii dei secundum carnem generationem; neque || enim || natum dicit eum de muliere secundum scripturas. sic enim ait

Loofs, Nestor. p. 277, 25-278, 2 Transisse deum ex Christi genetrice || uirgine || a diuina edoctus sum scriptura, natum autem deum ex ea nusquam edoctus sum.

ibid. p. 278, 5-7 In altera quoque rursus expositione dixit: Nusquam igitur scriptura deum ex Christi genetrice || uirgine dicit || natum, sed Iesum Christum filium.

Et quoniam hæc dicens in filios duos partitur unum, et alterum quidem seorsum esse dicit filium et Christum || et dominum || ex deo patre natum uerbum, alterum uero rursus seorsum et proprie filium et Christum et dominum, qui ex uirgine est, quomodo dubitabit quisquam, cum hoc ipsum aperte solum
10 non clamare uideatur? isti uero dei genetricem nominant sanctam uirginem, || unum quoque || esse dicunt filium et Christum et dominum, perfectum in diuinitate, perfectum in humanitate, utique || et || animata eius carne anima rationali. quia enim non alterum esse dicunt filium ex deo patre uerbum, alterum uero rursus ex sancta uirgine, sicuti Nestorio uidetur, sed unum potius eundemque, apertum fiet et ualde facillime per ea quæ secuntur. inferunt enim significantes qui sit perfectus tamquam deus, perfectus autem et homo, ante sæcula quidem ex patre natum secundum diuinitatem, in nouissimo autem dierum propter nos et || propter || nostram salutem ex Maria sancta uirgine secundum humanitatem, consubstantialem patri eundem secundum diuinitatem et consubstantialem nobis secundum humanitatem. ergo nequaquam || quidem || in duos diuidunt unum filium et Christum et dominum Iesum, eundem uero esse dicunt || eum || qui ante sæcula, et in nouissimis, palam autem est

---

C [= *vm*], *T* [= *pq*], *S* [= *wr*]

1 eo quod *TS* rectæ ligerent *p* recta eligerent *q* recte legerent *S* uero *om. TS* 2 liberentur *m* ab *om. TS* 3 in seruitutem se uirtutem *S* gloriæ *TS* declarent *S* 4/5 omnipotenti *C* 5 rationem reddere *v*^{corr} hoc autem *TS* 7 manifestam *TS* habet *C* 8 audiui *TS* hoc *mq* deoamantissimorum *TS* 11 super *TS* rectam — fidem *S* sicut *CS* superinferentes *qS* superinserentes *a* [*abscissum in p*] inferentes *C* 12 his — sunt *C* priscis [principis *S*] decretis *TS* patrum *om. T* 13 falsa carmina *TS* redarguamus *TS* 14 agere *qw* uanitates *TS* ostendit *p* 15 perimens quidem *T* 16 enim *om. TS* 18 et uirgine *T* 20 et ex *S* 21 dicit uirgine *T* 23 et dn̄m *C* dn̄m dn̄ *T* et dn̄m dn̄ *S* 24 rursum *C* 25 dubitauit *CpS* 26 nominantes *C* 27 unum quoque *C* unumque *TS* dn̄m ideoque *S* 28 et *om. TS* 29 rursums *p* rursum *q* 31 quid *m* 33 propter *om. TS* 35 substantialem *p* 36 quidem *om. TS* 37 eum *om. TS*

quia ex deo patre tamquam deum, ex muliere uero secundum carnem tamquam
11 hominem. quomodo autem || intellegatur || apud nos consubstantialis esse secundum humanitatem utique natus ex patre ||, dico autem || secundum diuinitatem, si non intellegatur et dicatur deus simul et homo idem? sed non ita se || hæc habere || Nestorio uidentur, sed conuersa magis || intentio eius est || ad uniuersa contraria. ait enim coram ecclesia exponens

Propterea et Christus deus uerbum nominatur, quoniam habet copulationem ad Christum continuam. Loofs, Nestor. p. 275, 9-11

Et rursus: || Inconfusam igitur naturarum || seruemus || copulationem, || confiteamur || in homine deum, colimus || diuina || copulatione omnipotenti deo coadorandum hominem. ibid. p. 249, 1-4

Vides ergo quantam dissonantiam habet sermo eius; impietate enim nouissima plenus est. Christum etenim seorsum nominari dicit dei uerbum, habere autem coniunctionem ad Christum continuam. putas igitur non duos Christos apertissime dicit? non hominem deo coadorandum || coli || nescio quomodo || dixit ||? hæc ergo uicina his quæ illorum sunt, uidentur et non potius contrariam habent || ad ||
12 alterutra intellectuum uirtutem? ille enim duo dicit aperte, isti uero Christum unum || et || filium et deum et dominum se confitentur adorare, eundem ex patre secundum diuinitatem et ex sancta uirgine secundum humanitatem. duarum namque naturarum unitatem factam dicunt, tamen unum Christum, unum || filium ||, unum || dominum || confitentur aperte. factum est enim uerbum caro secundum scripturas et conuentum dispensatiuum et ineffabilem uere dicimus factum dissimilium rerum || in || unitatem ineuulsibilem. non enim secundum aliquos antiquorum hæreticorum ex propria sumentem natura, hoc est deitatis, sibi præparasse corpus dei uerbum suspicabimur; sequentes autem ubique scripturas diuinitus inspiratas ex sancta uirgine sumpsisse eum adfirmamus. propter || hoc || ea. ex quibus est unus et solus filius et dominus Iesus Christus, tamquam in || intellectibus || suscipientes, duas quidem naturas unitas dicimus, post || unitionem || uero, tamquam perempta iam in duos diuisione, unam esse credimus filii naturam tamquam unius, || uerumtamen || inhumanati et incarnati. cum autem dicitur incarnatus et humanatus deus existens uerbum, abiciatur procul suspicio conuersionis (permansit enim quod fuit), confiteatur
13 autem a nobis et inconfusa penitus || unitio ||. sed enim forsan illud dicant aduersarii: ecce palam rectæ fidei confessionem facientes duas quidem nominant naturas, diuidi autem deiloquorum uoces proponunt secundum differentiam earum; proinde quomodo non hæc sunt contraria tuis? non enim pateris personis duabus aut subsistentiis uoces distribuere. sed, optimi, dicam, scripsi quidem in capitulis: quisquis personis duabus seu subsistentiis distribuit uoces et alias quidem uelut homini

21 Ioh. 1, 14

13—15. 17—21 *ex hac uersione adfert Liberatus 9 p. 38 Garn.*

C [= *vm*], *T* [= *pq*], *S* [= *wr*]

2 intellegitur *TS* 3 dico autem *om. TS* 4 habere hæc *T* 5 est intentio eius *T* 7 deum *p* dei *q* 9 seruamus *TS* 9/10 confitemur *TS* 10 hominem *C* sancta *TS* 15 colit *TS* dicit *T* 16 contraria *C* inter *pS* in *q* 18 unum dicunt *m* et *om. T* 20 filium *CLib.* dn̄m *TS* 21 dn̄m *vLib.* deum *m* filium *TS* 22 factam *C* 23 ad *TS* unita ēē *m* 24 sumente *pS* sumpsisse *q* 25 diuinas *p* 26 propterea *TS* 27 opinionibus *TS* suspicientes *p* 28 unitatem *TS* peremptam *vS* 29 diuisionem *pS* uerumtamen *om. TS* 31 confitebatur *w* 32 unitas *TS* forsitan $p^{corr}q$ 34 proponuntur *S* 36 optimi *mqw* ut optime *v* o optimi *pr*

præter uerbum ex deo seorsum intellegendo coaptat, alias autem tamquam deo decibiles soli uerbo ex deo, sit iste damnatus; uocum autem differentiam nullo modo perimimus, licet abiciendum fecerimus partientem eas tamquam filio singulariter uerbo ex patre et tamquam homini rursus singulariter filio intellegendo ex muliere. ||una || enim || confesse || uerbi || natura ||, nouimus autem quia || incarnata || est et || inhumanata ||,
14 sicuti iam prædixi. quo autem modo || incarnata || sit || et inhumanata ||, si quis
Phil. 2, 7 perscrutetur, contemplabitur || utique || deum ex deo uerbum serui sumentem formam et in similitudine hominum || factum ||, sicut scriptum est, et secundum hoc ipsum et solum || intellegetur || naturarum || seu || subsistentiarum differentia; non enim idem est in qualitate naturali diuinitas et humanitas. nam quomodo exinanitus est deus existens uerbum, deponens semet ipsum in deminutione, hoc est in his quæ nostra sunt? quando igitur incarnationis || discutitur || modus, duo || quæ || alterutris ineffabiliter et inconfuse || conuenerunt || per || unitionem ||, contemplatur omnino humana mens, unita uero diuidit || nequaquam ||, sed unum ex utroque et deum et filium et
15 Christum et dominum et esse credit et indubitanter suscipit. altera autem præter ||hanc || Nestorii penitus || mala || secta est. simulat quidem confiteri quia et incarnatus est et inhumanatus deus existens uerbum, incarnationis autem uirtutem nesciens duas quidem nominat naturas, separat autem ab alterutris eas, deum seorsum ponens et similiter hominem particulariter copulatum deo per || habitudinem || secundum solum æqualitatis honorem uel auctoritatem. sic enim ait

Loofs, Nestor. p. 262, 4-6 Inseparatus ab eo qui uidetur, deus. propterea eius qui non separatur, honorem non separo; separo naturas, sed unio adorationem.

Sed || qui || secundum Antiochiam fratres, ea quidem ex quibus intellegitur Christus, tamquam in puris et solis intellectibus suscipientes naturarum quidem dixerunt differentiam, quia non idem est, sicuti dixi, in qualitate naturali diuinitas et humanitas; unum autem filium et Christum et dominum et tamquam uno existente uere, unam eius quoque personam esse dicunt, partiuntur autem nullo modo quæ unita sunt, neque ||uero || naturalem suscipiunt diuisionem, sicuti sapere uisum est || infelicium || dogma-
16 tum præceptori. diuidi autem solas proponunt in domino uoces; || decere || autem dicunt eas, non alias quidem tamquam || filio || singulariter || uerbo || ex deo patre, alias autem tamquam || alteri || rursus || filio || ex muliere, sed alias quidem diuinitatem eius, alias autem eius iterum humanitatem (deus enim est idem et homo); esse || uero || dicunt et alias || communificatas quodam || modo et uelut ad utrumque respicientes,

---

6—9 *ex alia uersione adfert Facundus* 11, 7

C [= *vm*], *T* [= *pq*], *S* [= *wr*]

1 intellegendum *S* tamquam *om. v* 3 filio *om. m* 4 tam *m* unam *TS* 5 confitentur *pS* confitemur *q* natura *C* naturam [natura *p*] esse *TS* quid *S* incarnatum *TS* inhumanatum *TS* 6 incarnatum *TS* et inhumanata *om. TS* 7 utique *om. TS* ex deo *om. m* 8 factum *om. TS* 9 intellegitur *TS* seu *CS* sed *T* 11 in deminutione] deminutione *w* de imminutione *r* 12 animaduertitur *TS* quæ *om. TS* 13 conuenientia *TS* unitatem *TS* omnino *TS* omni modo *C* 14 unica *p* unicam *q* numquam *TS* 16 hæc *TS* mala *om. TS* secta est] est secuta *m* 17 humanatus *S* 18 separata *m* separatas *v* 19 et *om. qS* affectum *TS* 21 separabatur *S* 22 separo autem *m* 23 qui *om. T* 25 naturaliter *w om. r* 27 quoque eius *m* 28 uero *om. TS* alienorum *TS* 29 dicere *TS* 30 aliter *m* tamquam] quam *S* filium *TS* uerbum *TS* 31 alterum *TS* filium *TS* 32 autem *om. m* uerum *T* 33 communes factas *TS* aliquo *TS*

ad diuinitatem || dico || et humanitatem, quale est quod dico: sunt etenim aliquæ uocum maxime deo decibiles, aliquæ uero sic rursus hominem condecentes, aliæ autem quendam || medium || ordinem optinent ostendentes filium deum existentem et hominem simul et || in || idem. quando enim Philippo dicit tanto tempore uobiscum Ioh. 14, 9. 10. 9
sum, et non cognouisti me, Philippe? non credis quia ego in patre
et pater in me || est ||? qui uidit me, uidit patrem. ego et pater Ioh. 10, 30
unum sumus, deo || decentissimam || esse adfirmamus uocem. quando uero Iudæorum increpat || populis ||, illud dicens si filii Abraham essetis, opera Abra- Ioh. 8, 39. 40
ham utique faceretis; nunc autem quæritis me occidere, hominem qui ueritatem uobis locutus sum. hoc Abraham non fecit, homine decenter hæc
dicta dicimus, uerumtamen unius filii et deo decibiles nec non et homine decibiles. deus enim existens factus est homo, non deus esse desistens, sed in assumptione potius carnis et sanguinis factus; quia uero unus est Christus et filius et dominus, unam eius
17 etiam dicimus esse personam et nos et illi. medias autem esse uoces illas adfirmamus,
ut est quando beatus scribit Paulus: Iesus Christus heri et hodie idem et Hebr. 13, 8
in sæcula. et rursus: si sunt dii multi et domini multi in cælo et in 1 Cor. 8, 5. 6
terra, sed nobis unus deus pater, ex quo omnia et nos ex ipso, et unus dominus Iesus Christus, per quem omnia et nos per ipsum. et iterum: optabam enim ipse ego anathema esse || a || Christo pro fratribus meis Rom. 9, 3-5
|| cognatis || meis secundum carnem, qui sunt Israhelitæ, quorum est
adoptio et legislatio et testamentum et gloria, quorum patres et ex quibus || Christus secundum carnem ||, qui est super omnia deus benedictus in || sæcula ||. ecce enim ecce Christum Iesum nominans, heri et hodie eundem esse dixit et in sæcula; et per ipsum fieri omnia, et || illum qui || secundum carnem ex Iudæis || est, || super omnia nominat deum, insuper et benedictum esse
dicit in sæcula. non igitur diuidas in his super domino uoces (habent enim in idem quod deo decibile est et quod humanum), coapta || uero || magis || eas || tamquam uni filio, hoc est deo uerbo incarnato. aliud igitur est diuidere naturas, et hoc post unitionem, et per solum æquum honorem copulatum dici hominem deo, et similiter
18 aliud uocum differentiam nosse. in quo ergo Nestorii nouitatibus quæ sunt illorum,
conueniunt? nam licet quibusdam uideatur dictionum compositio et uerborum prolatio a suptili nimis scrupulositate || transcendi ||, mirum nihil est; ualde enim hæc ad loquendum difficilia sunt. propterea et sacratissimus Paulus || postulabat ||
a deo sermonem in apertione oris sui. quia enim non diuidunt in duos unum Eph. 6, 19
dominum Iesum Christum, oportere dicentes coaptari uoces, diuinitati quidem eius

---

4—11 *ex eadem uersione adfert Liberatus 9 p. 38. 39 Garn.*

C [= *vm*], *T* [= *p* (*a adscito in locis male habitis*) *q*], *S* [= *wr*]

1 dico *om. TS* et humanitatem *om. S* enim *m* 3 medium *om. TSLib.* ordines *p* 4 et in idem *om. q* in *om. pSLib.* 5 cognouisti *p* cognouistis *CqSLib.* non *om. S* 6 est *om. pS* et patrem *CrLib.* ego] ego autem *m* 7 decentissimum *pS* uero *om. C* 8 populus *p* populum *q* 8/9 abrahæ — abrahæ *T* 8 operam *p* 9 feceratis *vS* 10/11 decentes dicta hæc *S* 14 et² *om. m* 15 paulus scribit *C* 16 di *p* et — multi *om. m* 17 unus deus unus *m* 17/18 ex ipso — et nos *om. m* 19 a *om. p* 20 et cognatis *T* 21 et⁴ *om. m* 22 secundum carnem $\overline{\text{xps}}$ *TS* 23 sæcula amen *TS* 23—26 ecce enim — sæcula *om. m* 24 illum qui *om. TS* 25 est *om. TS* 27 uero *om. TS* eos *m om. TS* 29 per] post *m* 31 doctionum *S* 32 recedere *TS* 32/33 hoc ad loquendum *m* ad loquendum hæc *v* 33 difficile est *m* quærebat *TS* 34 dn̄o *C*

deo decibiles, humanitati autem eius rursus humanas, quomodo non omnibus palam est? adfirmant enim, sicut dixi, quia ipsum ex deo patre uerbum, natum ante sæcula, et in nouissimis temporibus natum est secundum carnem ex sancta uirgine; subsecuntur autem et dicunt quia propter ineffabilem et inconfusam || unitionem || et dei genitricem esse credunt sanctam uirginem, et unum filium et Christum et || dominum || confitentur aperte. incredibile autem || est omnino || et unum dicere et in duos unum secare putari eos. non enim ad hanc percussionem procederent, ut transgressores semet ipsos constituerent, quæ destruxerunt recte, ædificantes inconsulte. si enim Nestorii circumferuntur sectis, quomodo eas anathematizant
19 uelut profanas et scelestas? æstimo autem oportere etiam causas dicere propter quas ad has || tenues || fabulas processerunt. quia enim impietatis Arrii defensores, ueritatis uirtutem scelestissime cauponantes, uerbum ex deo dicunt quidem factum hominem, non tamen animato corpore usum (agunt autem hoc malignissime, || ut || humanas uoces ei adtribuentes tamquam in deminutionem constitutum paternæ celsitudinis his qui ab eis || seducuntur ||, ostendant et alterius naturæ eum esse confirment), propterea metuentes Orientales ne forte aliquo modo dei uerbi imminueretur gloria et natura ex his quæ humane dicta sunt propter dispensationem, discernunt uoces, non in duos separantes, sicuti dixi, unum filium et dominum, sed has quidem diuinitati eius attribuentes, has autem humanitati rursus || eiusdem ||, uerumtamen omnes unius.

20 || Comperi || autem quia scripserit quibusdam amicorum reuerentissimus et || dei cultor optimus || episcopus Iohannes tamquam me aperte || docente || et clara uoce || profiteri || quidem differentiam naturarum, || diuidere || autem uoces similiter naturis, et || de || hoc ipso scandalizantur aliqui. fuit ergo necessarium etiam ad hoc nos loqui. non ignorauit tua perfectio quia Apollinaris sectæ || maculam contra meas || effundentes || epistulas || arbitrati sunt quia || et || exanime esse dixi sanctum corpus Christi et quia temperamentum aut confusio aut consparsio aut mutatio dei uerbi facta est in carnem aut certe carnis translatio in naturam diuinitatis, ut nihil iam seruaretur pure neque esset quod est. et æstimauerunt || super || hoc Arrii me circumferri blasphemiis, nolendo differentiam scire uocum et alias quidem esse || dici || deo decibiles, alias autem humanas || et || decentes potius dispensatione quæ cum carne. ego autem quia horum liber sum, testabitur || et || aliis tua perfectio; uerumtamen oportebat scandalizatis satisfieri. propterea scripsi ad sanctitatem eius quia neque sapui aliquando quæ Arrii sunt et Apollinaris, neque transformatum dei uerbum in carnem dico, sed neque in naturam diuinitatis transmutatam carnem eo quod inconuertibile sit et inmutabile dei uerbum; || inenarratum uero ||

C [= *vm*], *T* [= *p* (*a adscito in locis male habitis*), *q*], *S* [= *wr*]

1 humanitati *qr* humanitate *mp* humanitatem *w* humanitates *v* 3 et ex *S* 4 unitatem *TS* 5/6 deum *TS* 6 omnino est *TS* 7 eos putari *m* reputare eos *r* 11 inanes *TS* arii *p* 12 causa ponantes [ponentes *r*] *S* 13 animatum *S* ut *CS* et *T* 15 ab *om. q* secuntur *p* obsecuntur *q* 16 uerbum [uerbi *q*] minueretur *T* 17 ex *om. m* 18 duo *pS* 19 rursus eius *pS* eius rursus *q* 20 uni *q* 21 audiui *TS* 22 deoamantissimus *TS* tamquam me aperte dicente *T* tam per te dicente quam mea [mea scripta *r*] *S* 23 profitente *pS* proferente *q* diuidente *TS* 24 de *om. TS* 25 apolinaris *v* pollutionem *TS* 26 contra meas *scripsi* contraes *m* contraens *v* meis *pS* in eis *q* epistolis *TS* et *om. T* 29 ex *TS* 31 dici *om. TS* docibiles *m* ne et *T* dicentes *p* dispensationem *v* dispensationi *r* 32 qui *S* et ex *TS* 34 arii *p* 35 carne *CS* 36 inconprehensibile autem *TS*

et aliud, neque || uero || peremi aliquando differentias uocum, sed noui dominum deo decibiliter || simul || et humane loquentem, quoniam est in idem deus et homo. ergo hoc ipsum significare uolens scripsit quia docuit confiteri naturarum differentiam et diuidere uoces similiter || ut naturas ||; huiusmodi autem disputationes meæ quidem non sunt, prolatæ autem ab eo sunt.

21 Illud quoque reor his quæ dicta sunt, addere necessario. uenit enim ad me || dei optimus cultor || episcopus Paulus Emesenorum, deinde sermone moto de recta et inmaculata fide, requirebat a me et nimis studiose utrum consentirem his quæ scripta sunt a || celeberrimæ || memoriæ et ter beato patre nostro Athanasio ad Epictetum episcopum Corinthiorum. ego autem dixi quia si seruantur apud uos non adulteratæ litteræ (nam falsata sunt in eis plura a ueritatis inimicis), omnino consentio. ille autem ad hæc dicebat habere quidem et se epistulam, uelle autem de exemplaribus apud nos habitis sibimet satisfieri et agnoscere utrum aliquando falsati sint || ipsorum codices || an non. et accipiens exemplaria antiqua et cum his quæ ferebat, comparationem faciens inuenit hæc adulterata et petiit ex codicibus apud nos habitis paria fieri et Antiochenorum ecclesiæ destinari, quod etiam factum est. et hoc est quod scripsit reuerentissimus et || deocolentissimus || episcopus Iohannes Carreno de me quia exposuit quæ de humanatione sunt, || contexens || nobis et paternam traditionem || paulo minus perire ab || hominibus, ut ita || dixerim ||, periclitatam.

22 Si autem circumferunt aliqui epistulam uelut scriptam a reuerentissimo presbytero Romanorum ecclesiæ Philippo, tamquam sanctissimus episcopus Xystus indignatus fuerit super damnatione Nestorii et || increpauerit eum ||, non credat sanctitas tua. consona enim sancto concilio scripsit et omnia confirmauit quæ ab eo gesta sunt, || et eadem || sapit quæ nos. si autem etiam tamquam a me scripta circumferatur ab aliquibus epistula quasi pænitentiam agente || de || his || quæ gessimus || in Epheso, inrideatur et hoc; sumus enim || per || gratiam saluatoris in bono sensu et a congrua || non recessimus mente ||.

Saluta quæ apud te est, fraternitatem. te quæ nobiscum est, in domino salutat.

|| Emendaui et distinxi interpretationem sanctæ synodi, deo gratias. ||

C [= *vm*], *T* [= *p* (*a adscito in locis male habitis*), *q*], *S* [= *wr*]

1 uero *om. TS* perimi *qS* aliquando *om. m* 2 simul *om. T* 3 scripsi $v^{corr}q$ docui *q* 4 ut diuinas naturas *C* naturis *TS* 7 dei optimus cultor egregius *m* deoamantissimus *TS* emesinorum *r* nesenorum *m* 8 requirebant *C* 9 sacræ *TS* 10 si *om. C* 11 omnino [quibus omnino *v*] non *C* 12 et *om. v* uelle] uel *a*, *de p non constat* 13 aliquando *om. C* 14 ipsi libri *TS* 17 deoamantissimus *TS* 18 contexens *C* contextam *Tw* contexta *r* 18/19 paternam traditionem *om. m* 19 paulo minus *C* pæne *TS* perire *om. TS* ex *TS* omnibus *q* dicam fieri *TS* 20 aliquid *m* 21 syxtus *w* sixtus *r* Cælestinus *q* 22 fuerat *C* damnationem *Tw* scripserit ei *TS* 23/24 et eadem *C* eademque *T* eadem *S* 25 agentem *mw* in *TS* qua egressimus *p* 26 propter *TS* 27 numquam ratione recedimus *TS* 28 salua *w* est[2]] et *S*

29 *om. v* IVVANTE DEO EXPL TRANSLATIO PRIMA EPHESENI CONCILII AMEN DŌ GRATIAS *p* EXPLICIT *S*

INDICES

I

IN HOC VOLVMINE CONTINENTVR VERSIONES

V 1 = 1 p. 3—16
V 2 = 2 p. 16. 17
V 3 = 3 p. 17
V 4 = 6 p. 20—22
V 5 = 7 p. 23—26
V 6 = 8 p. 26—35
V 8 = 20 p. 47. 48
V 9 = 12 p. 37 [uol. II p. 5. 6]
V 10 = 10 p. 37 [uol. II p. 7—12]
V 11 = 11 p. 37 [uol. II p. 15—20]
V 12 = 13 p. 37 [uol. II p. 21. 22]
V 13 = 16 p. 40. 41
V 14 = 19 p. 44—47
V 15 = 17 p. 41. 42
V 16 = 14 p. 38. 39
V 17 = 15 p. 39. 40
V 18 = 5 p. 18—20
V 20 = 18 p. 43
V 21 = 4 p. 17. 18
V 24 = 9 p. 35—37
V 24a = p. 37, 3—8
V 25 = 22 p. 49. 50
V 28 = 29 p. 84. 85
V 30 = 21 p. 49
V 31 = 23 p. 51. 52
V 33—45, 10. 126 = 24, 1—43 p. 52—63
V 46. 47, 1—11 = 24, 44—56 p. 63. 64
V 48—61 = 24, 57—127 p. 64—82
V 61. 62 = 25 p. 82. 83
V 63 = 26 p. 83
V 65 = 28 p. 84
V 66 = 33 p. 90. 91
V 67 = 31 p. 87—89
V 68 = 32 p. 89. 90
V 70 [recensio breuior] = 58 p. 168. 169
V 72 = 57 p. 161—168
V 73 = 56 p. 152—161
V 75 = 53 p. 146—148
V 76 = 51 p. 143—145
V 77 = 54 p. 149. 150
V 78 = 52 p. 145. 146
V 79 = 55 p. 150—152
V 81 = 30 p. 85—87
V 82 = 59 p. 169—173
V 83 = 34 p. 91. 92
V 84 = 38 p. 96—98
V 85 = 36 p. 94. 95
V 86 = 37 p. 95
V 87—90 = 39, 1—28 p. 99—109
V 92 = 39, 29—33 p. 109—111
V 93 = 40 p. 111. 112
V 94 = 41 p. 112—114
V 95 = 60 p. 173. 174
V 96 [pars prior] = 62 p. 176. 177
V 98 = 47 p. 140. 141
V 100 = 42 p. 114. 115
V 101 = 43 p. 115. 116
V 102 = 44 p. 116. 117
V 103 = 48 p. 141. 142
V 104 = 49 p. 143
V 105 = 45 p. 117—119
V 106, 1—19. 24 = 35 [cf. uol. II p. 22—24]
V 107 = 63 p. 177. 78
V 108 = 61 p. 174—176
V 109 = 64a p. 179
V 110 = 67 p. 180. 181
V 111 = 68 p. 181. 182
V 112 = 68 p. 182. 183
V 114 = 65 p. 179
V 120 = 69 p. 183. 184
V 122 = 70 p. 184. 185
V 123 = 71 p. 185—187
V 127 = 72 p. 187—191
V 128 = 76 p. 194—203
V 131 = 74 p. 192
V 132 = 75 p. 193. 194

A 73—79 = 46 p. 119—140
A 74, 1—3. 77 = 27 p. 83. 84
A 90 = 66 p. 180

E 8 = 73 p. 191. 192

Graece non extant
p. 50, 32—p. 51, 13
50 p. 143
64 p. 178

II

ADFERVNTVR

Gen. 1, 27 . . . . . 166, 14
1, 31 . . . . . 160, 35. 165, 28
2, 7 . . . . . 166, 14
2, 9 . . . . . 152, 31
3, 16 . . . . . 33, 11
29, 10 . . . . . 144, 27
32, 22 . . . . . 150, 3
32, 24—26 . . . . . 150, 3
32, 29. 30 . . . . . 150, 10
Exod. 3, 2 . . . . . 162, 20
3, 6 . . . . . 162, 22
4, 10 . . . . . 144, 7
4, 22 . . . . . 76, 28
7, 1 . . . . . 76, 27
7, 20. 21 . . . . . 156, 8
7, 20 . . . . . 13, 18
10, 22. 23 . . . . . 156, 12
14, 21 . . . . . 13, 19
17, 6 . . . . . 13, 20
17, 9—11 . . . . . 90, 17
19, 6 . . . . . 157, 26
19, 18. 19 . . . . . 149, 19
19, 18 . . . . . 149, 11
32, 26 . . . . . 42, 8
Num. 16, 31. 35 . . . . . 108, 35
Deut. 4, 24 . . . . . 149, 25
6, 13 . . . . . 6, 23
32, 9 . . . . . 168, 20
1 Reg. 17, 40 . . . . . 146, 21
24, 7 . . . . . 7, 16. 76, 29
2 Reg. 3, 1 . . . . . 26, 15
1 Esra 4, 38 . . . . . 180, 4
Iob 11, 12 . . . . . 108, 1
Ps. 8, 5 . . . . . 91, 1
17, 7 . . . . . 192, 13
30, 25 . . . . . 150, 31
34, 28 . . . . . 147, 5
37, 18 . . . . . 143, 23
40, 6—9 . . . . . 15, 32
43, 23 . . . . . 141, 3
44, 8 . . . . . 7, 29. 10, 2
49, 3 . . . . . 148, 9
49, 20 . . . . . 105, 26
52, 6 . . . . . 89, 13
63, 8. 9 . . . . . 146, 12
65, 4 . . . . . 144, 4
68, 21 . . . . . 90, 4
73, 13 . . . . . 145, 30
75, 2 . . . . . 144, 7
79, 2 . . . . . 159, 2
80, 10 . . . . . 6, 25
81, 6 . . . . . 10, 34
88, 7 . . . . . 13, 24
88, 11 . . . . . 145, 30
Ps. 98, 1 . . . . . 159, 2
101, 28 . . . . . 153, 22
104, 15 . . . . . 7, 14
109, 1 . . . . . 10, 29. 78, 30
113, 8 . . . . . 13, 21
118, 46 . . . . . 141, 24
131, 3—5 . . . . . 148, 15
131, 6 . . . . . 148, 21
138, 21. 22 . . . . . 146, 7
146, 8 . . . . . 74, 8
Prou. 9, 12 . . . . . 6, 27
18, 19 . . . . . 179, 29
21, 28 . . . . . 105, 25
22, 28 . . . . . 191, 1
24, 22 . . . . . 106, 12
Sap. Sal. 1, 1 . . . . . 197, 7
7, 2 . . . . . 70, 9
7, 3 . . . . . 123, 34
Sir. 2, 1. 2 . . . . . 151, 7
3, 22. 23 . . . . . 39, 22
4, 33 . . . . . 43, 32
Ies. 1, 3 . . . . . 158, 10
1, 4 . . . . . 16, 2
1, 6 . . . . . 168, 34
3, 10 . . . . . 42, 29
7, 14 . . . . . 189, 24
10, 22 . . . . . 168, 23
11, 9 . . . . . 26, 10
11, 10 . . . . . 152, 33
13, 3 . . . . . 76, 31
14, 12 . . . . . 168, 17
14, 20 . . . . . 43, 15
25, 1 . . . . . 147, 3
25, 8 . . . . . 33, 12
26, 12 . . . . . 188, 10
32, 6 . . . . . 197, 18
33, 20 . . . . . 4, 15
34, 15. 16 . . . . . 145, 12
35, 3—6 . . . . . 12, 1
40, 9—11 . . . . . 12, 11
40, 12 . . . . . 73, 22. 126, 28
42, 18 . . . . . 197, 6
45, 1 . . . . . 76, 31
50, 6 . . . . . 190, 24
52, 6 . . . . . 148, 3
53, 9 . . . . . 32, 16
53, 12 . . . . . 15, 3. 13, 5
57, 3. 4 . . . . . 147, 9
Ier. 1, 5 . . . . . 68, 16. 122, 16
4, 3 . . . . . 197, 10
5, 22 . . . . . 159, 3
50, 31 . . . . . 147, 27
Bar. 3, 3 . . . . . 153, 23
3, 36—38 . . . . . 19, 30. 148, 6

Ezech. 16, 52
Dan. 3, 1 sq. 168, 30
3, 50. 48 151, 22
3, 50. 51 156, 22
Os. 7, 13 151, 35
Micha 5, 2 147, 21
Habac. 3, 13 148, 23
Soph. 2, 1 7, 20
Zach. 9, 16 197, 3
12, 1 146, 24
Mal. 3, 6 8, 22
3, 12 10, 11. 29, 5. 153, 24
4, 2 191, 25
Mt. 1, 1 75, 17
1, 16 25, 2
1, 18 25, 4
1, 20 25, 6
1, 21 25, 10. 75, 27
1, 23 189, 28
2, 2. 7 189, 26
2, 2 159, 23
2, 8. 12 159, 33
2, 9 70, 24. 124, 14
2, 11 159, 6. 30
2, 13 155, 17. 159, 8
3, 3 25, 11. 75, 23
5, 44 12, 28
8, 3 43, 26
10, 20 12, 19
10, 32. 33 5, 32. 144, 2
10, 32 152, 12
10, 34. 35 179, 18
10, 37 27, 7. 42, 1
10, 38 26, 25
10, 40 179, 33
13, 38 175, 3
14, 25 sq. 191, 30
17, 7 193, 25
17, 25. 26 11, 24
18, 6 11, 26
22, 42—44 20, 20
27, 45. 51. 52 25, 19
27, 46 169, 7
Mc. 3, 19 78, 12
4, 30 144, 25
Lc. 1, 2 40, 14
1, 28 27, 19
1, 30. 31 68, 3. 122, 4
1, 35 189, 27
1, 41 68, 6. 122, 6
1, 44 5, 16
1, 68 68, 17. 122, 17
2, 7 180, 13
2, 10—14 73, 23. 126, 28. 157, 36
2, 14 159, 7
2, 52 159, 13
3, 4 79, 11
4, 18. 19 148, 11
Lc. 7, 14 79, 2
10, 16 12, 20
Ioh. 1, 1 175, 3
1, 10 33, 3. 144, 29. 148, 26
1, 11 162, 6
1, 14 162, 5
7, 3. 9, 35. 22, 20. 29, 19. 68, 1. 74, 6. 76, 10. 16. 78, 29. 122, 2. 127, 6. 144, 33. 163, 4. 193, 25. 199, 21
1, 16 127, 20. 144, 20
1, 17 67, 26. 121, 26
1, 32 19, 6
2, 1. 2 33, 14
2, 1 25, 9
2, 19 24, 30
3, 13 190, 2
3, 18 146, 31
3, 20 103, 23
3, 34 29, 16
4, 23 192, 33
5, 37. 38 149, 15
6, 33 77, 23. 125, 8
6, 50 179, 22
6, 53 31, 7
6, 54 125, 9
6, 56 79, 29
6, 57 80, 3
8, 19 149, 8
8, 39. 40 201, 8
8, 40 31, 21
8, 54 78, 8
9, 1. 6 163, 35
9, 29 149, 14
10, 15. 16 12, 22
10, 15 180, 14
10, 18 15, 23
10, 30 31, 18. 201, 6
10, 32. 33 147, 30
12, 26 145, 7. 21
14, 6 32, 26
14, 9. 10. 9 201, 4
14, 9 31, 17
14, 23 9, 26
14, 27 188, 9
16, 13. 14 78, 9. 32
16, 13 32, 25
16, 14 32, 18. 30
16, 33 151, 12
17, 3 149, 4
20, 17 30, 7
20, 19 154, 9
Act. 1, 2 19, 7
1, 14 25, 10
2, 30 148, 13
10, 30 131, 19
10, 38 7, 27
11, 26 19, 19
16, 7 191, 6
17, 30, 31 131, 35

Act. 17, 31 . . .
Rom. 1, 3 . . . 30, 32
1, 23 . . . 25, 11
1, 25 . . . 151, 25
3, 14 . . . 144, 13. 147, 18. 151, 24
3, 23 . . . 20, 16
4, 25 . . . 32, 11
5, 3—5 . . . 13, 3
5, 10 . . . 151, 2
5, 14 . . . 80, 15
6, 3 . . . 68, 18. 122, 18
8, 3 . . . 15, 16
8, 8. 9 . . . 25, 13
8, 15 . . . 191, 7
8, 31. 32 . . . 14, 22
9, 3—5 . . . 12, 31
9, 5 . . . 201, 19
11, 23 . . . 76, 23
1 Cor. 1, 23 . . . 168, 24
1, 24 . . . 154, 4. 16
2, 4 . . . 32, 32. 154, 21
2, 8 . . . 71, 17. 125, 3
2, 12 . . . 15, 37. 155, 3
2, 14 . . . 130, 12
2, 16 . . . 154, 6
4, 9 . . . 14, 15
6, 17 . . . 179, 15
6, 20 . . . 29, 31
8, 5. 6 . . . 147, 13
8, 6 . . . 201, 16
11, 16 . . . 31, 31. 150, 28
11, 24 . . . 26, 17
13, 12 . . . 25, 15
15, 3 . . . 4, 23
15, 17 . . . 25, 14
15, 20 . . . 15, 15
15, 21 . . . 30, 26
15, 22 . . . 30, 29
15, 45 . . . 15, 10. 68, 31. 122, 31
15, 47 . . . 131, 21
15, 48. 49 . . . 131, 25. 29. 190, 1. 8
2 Cor. 4, 16 . . . 131, 32
6, 16 . . . 72, 21. 125, 33
8, 9 . . . 14, 10
10, 4 . . . 121, 30. 158, 20
10, 8 . . . 146, 14
13, 5 . . . 40, 23
Gal. 3, 13 . . . 20, 25
3, 26 . . . 68, 33. 122, 33
4, 4 . . . 131, 12
6, 17 . . . 11, 19. 30, 11. 46, 17. 71, 7. 75, 7. 9. 124, 26. 130, 26. 133, 29. 134, 1
Eph. 1, 5 . . . 179, 18
1, 7 . . . 72, 18. 125, 30
1, 20. 21 . . . 15, 17
2, 8 . . . 130, 29
3, 17 . . . 67, 27. 121, 27
4, 10 . . . 14, 20
Eph. 4, 13 . . . 15, 35
5, 2 . . . 4, 7
5, 5 . . . 32, 5. 35, 2
6, 12 . . . 8, 1
6, 16. 14. 17 . . . 179, 24
6, 17 . . . 146, 17
6, 19 . . . 145, 27
Phil. 1, 29 . . . 201, 34
2, 4 . . . 146, 30. 179, 16
2, 5—8 . . . 46, 13
2, 5—7 . . . 24, 7
2, 5. 7 . . . 126, 22
2, 6—8 . . . 77, 4
2, 6 . . . 9, 6
2, 7 . . . 153, 30
67, 29. 74, 5. 121, 29. 127, 5. 20. 144, 19. 153, 33. 154, 15. 190, 5
2, 8. 7 . . . 11, 6
2, 10. 11 . . . 77, 11. 143, 29
2, 15. 16 . . . 143, 34
Col. 1, 18 . . . 30, 26. 35, 14
2, 9 . . . 29, 20. 166, 31
2, 14 . . . 154, 38. 160, 16
1 Tim. 2, 5 . . . 13, 21. 32, 4
2, 8 . . . 90, 16
4, 13. 16 . . . 23, 18
4, 15 . . . 26, 3
2 Tim. 1, 14 . . . 9, 31
Tit. 3, 1 . . . 141, 19
Hebr. 1, 2 . . . 80, 17
1, 3 . . . 6, 34. 31, 20. 149, 31. 164, 18. 30
1, 6 . . . 10, 31. 144, 21
1, 14 . . . 157, 8
2, 9 . . . 22, 3 30, 23. 28. 35, 14
2, 14 . . . 11, 7. 22, 21. 34, 11. 144. 9
2, 16 . . . 11, 7
2, 17. 18 . . . 77, 30
2, 17 . . . 11, 10
3, 1—6 . . . 13, 28
3, 1. 2 . . . 79, 19
3, 1 . . . 31, 32. 35, 1. 141, 2
4, 12 . . . 70, 17. 124, 7
4, 15 . . . 70, 21. 124, 11
5, 7—9 . . . 79, 5
5, 9. 10 . . . 79, 12
7, 7 . . . 10, 19
10, 5—7 . . . 32, 6
11, 35 . . . 27, 12
11, 37. 38 . . . 141, 3
12, 2 . . . 14, 29
13, 8 . . . 156, 1. 201, 15
1 Petr. 1, 18. 19 . . . 147, 13
2, 24 . . . 13, 4
3, 15 . . . 198, 4
3, 18 . . . 15, 14. 67, 31. 121, 31
4, 1 . . . 25, 15. 30, 21. 190, 21
4, 14 . . . 37, 1
2 Petr. 1, 5—8 . . . 3, 21
1 Ioh. 2, 20. 17 . . . 7, 25

1 Ioh. 2, 20 . . . . . 10, 27
Iac. 1, 12 . . . . . 151, 15. 179, 19
1, 17 . . . . . 144, 36. 190, 16
Apoc. 2, 10 . . . . . 179, 19
18, 2 . . . . . 168, 18
19, 16 . . . . . 73, 20. 126, 26
Symbolum Nicaenum 6, 4. 21, 1. 28, 12. 60, 31. 76, 7. 83, 25. 120, 38. cf. 129, 24
Ambrosius de fide 1, 94 . . . . 71, 7. 124, 25
2, 77. 78 . . . 71, 16. 125, 1
Cyprianus de op. et elemos. 1 . . . . 70, 28

III

INDEX VERBORVM

AD VOLL. III ET IIII

[*t numeris uoluminis III appicta significat uersionem ueterem, r correcturas Rustici*]

a ab: efficacius a uiro 122, 12. inaniores ab umbris IIII 80, 6. plus a me IIII 3, 23. 11, 15. 50, 2 *et passim.* prior ab eo IIII 10, 24. sapientior a sapientia 148, 30. ab ipsa molliorem IIII 100, 4. ab illa melior terra 152, 32. potior ab omni peccato 32, 10r
abdicare = ἐκβαλεῖν IIII 75, 5. 57, 13. 71, 3. abdicatum = ἀποκήρυκτον 196, 5
abdicationem = ἀποκήρυξιν 186, 25. 188, 23
abiectio = εὐτέλεια 160, 8. 18
abiectorum = εὐτελῶν 162, 37. abiectius = εὐτελέστερον 162, 25. abiecta et uilia = εὐτελῆ 162, 39
abiuravit = ἐξορκίσασα IIII 55, 34. abiuratam = ἀθετουμένην 27, 24r. IIII 94, 24
abnuebat = ἀπηγόρευσε 66, 26
abolere = ἀφανίσαι 188, 6. IIII 97, 40
abolitionem = ἀναίρεσιν 187, 5
abominabilem = μιαρωτάτην 170, 35
abominandissime = βδελυρώτατε 147, 36. IIII 94, 29
abominaris = βδελύσσηι 162, 25. 165, 27. 166, 20. abominabuntur = διαμωμήσονται 16, 4
abominatione = βδελυρίας IIII 227, 24
abrenuntians = ἀποτασσόμενος 64, 1. 31
abripere = συναρπάσαι 41, 4
abrupte = διαμπάξ IIII 120, 12 [= IIII 239, 23]. = ἐρήμην IIII 60, 17
abscedens = ἀποστατήσας IIII 243, 8. 22. 24
se absciderunt = ἀποσχισάντων 114, 2. 111, 11r. = ἀποτεμόντες 118, 36. abscisis = κοπέντων 112, 21
absolutio rationis = ἀπολογία IIII 40, 8
absurditatem = ἀτοπίαν 113, 28
absurdum = ἄτοπον 7, 32. 8, 31
ex abundanti = περιττή 100, 35
accesserunt = συμβεβηκότα 190, 20r
accessibilem = εὐπρόσιτον 112, 13. 158, 5
accidentes = συμβεβηκότα 190, 20t
accommodauimus = ἐχρήσαμεν 140, 15
accusare = διαβαλεῖν 174, 4. 160, 38. 100, 17r. IIII 227, 11. = ἐγκαλεῖν 171, 30. accusatur = ἠτιάθη 101, 7r
accusationes = διαβολαί 143, 31r
acefala, id est sine capite 175, 31
acerba = δεινά 80, 31. 171, 10. acerbiora = χαλεπώτερα 170, 34
acquiescere = ἀνέχεσθαι IIII 78, 26. 34, 16. 26. 48, 15. 75, 37. 97, 10. acquiescentibus = ἀνασχόντων 97, 24. acquiescens = πειθόμενος 160, 25r. IIII 42, 12. 40, 32. acquiescente = ἑλομένου 187, 31t. acquiescant = ἐθελήσωσι IIII 49, 19. acquiescens = ἀσμενίσας IIII 128, 6. acquiescentes = εἴξαντες IIII 40, 38. 55, 3. acquieuerit = προσδέξεται IIII 77, 6. acquiesce = σύνθου IIII 93, 35.
acribia = ἀκριβείαι IIII 93, 35
adesse = συστῆναι 104, 6, 18. 88, 8r. adessent = συνειπεῖν 105, 5t
adhibuit = περιῆψεν 64, 13. 78, 8
adhuc = ἔτι 10, 7. 9. 48, 12. 56, 23. 30. = τέως 17, 12
adiacet = ἔξεστι IIII 47, 6. quae adiacent = τὰ προκείμενα IIII 51, 12
adibile = βάσιμον 15, 31
adiecerunt se = προστεθέντας 101, 2. adicerentur = προσθέσθαι 97, 10. 16. 109, 26. 112, 25
adimet = ἀναιρεῖ 131, 13. 167, 8
adinueniens = ἐπινοῶν 107, 35
adinuentiones = ἐπίνοιαν IIII 91, 34
adeuntes = οἱ ἐντυγχάνοντες IIII 96, 10. = προσπίπτοντες 118, 20
adiudicare = καταγνῶναι IIII 74, 3. 60, 35. 64, 18. = καταψηφίσασθαι IIII 40, 8. adiudicati sumus = ἐκρίθημεν IIII 69, 36
adiudicatio = κατάγνωσιν IIII 61, 7
adiutorio = βοηθείας 51, 22r. = ἐπικουρίαν 196, 35
adoptionem = θέσει 69, 13t. 15t. 123, 9t. 11t
adoptiue = θέσει 123, 11t
adorabili = σεπτῆι 93, 5t
adsedere = συνεδρεῦσαι 88, 1
adnenerunt = καταλαβόντων IIII 68, 3
aduersitas = ἐναντιότης 63, 32
aduertentes = ἐννοοῦντες IIII 241, 13

adulteratam = ἐπινοητήν IIII 40, 34
aegrimoniae = ἀηδίας 16, 14
aegritudine = ἀρρωστίαι IIII 54, 42
aegrotaret = κακοῦσθαι 139, 53
aequiuoca nuncupatione = ὁμωνυμίαι IIII 233, 16
aequiuocationem IIII 53, 7. 9
aestuare = ἀθυμῆσαι 184, 19. aestuari = ἀθυμεῖν IIII 124, 18 76, 1. aestuamus = ἀγωνιῶμεν IIII 66, 27
aestuatione = ἀθυμίας 64, 33. 183, 21 = ἀγωνίαν IIII 68, 14 aestuationes = φλεγμονάς IIII 55, 29
affectualem = σχετικήν 29, 31
affectum = διάθεσιν 66, 33 42, 10 44, 6 16 22 96, 25 195, 7 IIII 115, 26 60, 8. = σχέσιν 48, 26 IIII 73, 23. per affectum = σχετικῶς 200, 19 t
affecerunt = διέθηκαν IIII 227, 16. afficientur = διατεθήσονται 18, 15. sumus affecti = ἤσθημεν IIII 116, 3
adfirmat = ἐμπεδοῖ 7, 25
afluens = δαψιλής 124, 19
affluentia = χορηγία 51, 17
ager = χωρίον 191, 32
multum agentem = περὶ πολλοῦ ποιουμένην 175, 1
aggregare = συναγαγεῖν IIII 73, 35
agmen = φάλαγγα 124, 14
agnitionem = γνῶσιν 186, 25 = ἐπίγνωσιν 133, 14
agnoscant = γνῶναι 109, 9 89, 3 93, 15. 101, 20. 35. 115, 38 171, 17. 173, 26 IIII 70, 15. 16. 35, 13. agnitus = ἐγνώσθη 162, 15 118, 16 agnoscendum = διαγνῶναι 114, 1. agnosceret = γνωρίσῃ 166, 20. 29. 106, 35 agnoscere = μαθεῖν 166, 17. 203, 13. 89, 6. 91, 15 115, 22 159, 21. 151, 18. = ἀναμαθεῖν 16, 13 agnoscentes = διδαχθέντες IIII 60, 23
alacriter = προθύμως 50, 28 103, 27. 170, 14. 183, 16
alacritate = προθυμίας 142, 4 117, 9 42, 23 t
aleatores = ἀγύρτας 38, 31
alicubi = πώποτε 105, 27 33
omnes alienigenas = πᾶν τὸ ἀλλόφυλον IIII 68, 11
allegat = πρεσβεύει 22, 24 183, 23 allegastis = ὑπέθεσθε IIII 94, 8
allocutionibus = διαλέξεων 94, 22
allocutoria = προσρητικῇ 17, 24 r
alloqui = διαλέγεσθαι IIII 70, 7 adlocuti sumus = προσεφωνήσαμεν IIII 66, 25
alteritatem = ἑτερότητα IIII 239, 18
alterno = πρὸς ἀλλήλους 186, 2
alterutris = ἀλλήλοις 45, 9 49, 23 91, 28. 164, 12 38 183, 31. 189, 12. 192, 16 193, 31. 199, 7 200, 12. 18
amarissime = πικρῶς 197, 12
ambulantes = ἰόντες 3, 9
amicabilia = φιλικούς 118, 15
amicitias = φιλίαν 96, 14. 25. 32. 114, 24. 184, 20 amicitiarum = συμβάσεως 195, 26 t.
ammirabilis = θεσπέσιος 191, 7 t
ammonere = ὑπομνῆσαι 100, 20. 101, 6 58, 9 18. 59, 15. 60, 6. 102, 26 27 106, 17 37, 5 ammonuimus = παρηνέσαμεν 103, 15. animonui = ἐχεγγυησάμενος IIII 54, 36 ammonentes = παρεγγυώντων IIII 62, 5
ammonitio = ὑπόμνησις 107, 24. 36, 32 ammonitionis = παραινέσεως 61, 8 37, 6. 39, 22 36, 11 r
amplexus est = ἠσπάσατο 153, 13 160, 26 165, 26 166, 12. 185, 25 IIII 64, 16 amplexi = δραξάμενοι IIII 116, 34 amplectentibus = στεργόντων 177, 3
anhelantes defectum IIII 201, 17
anilia = γραώδη 36, 28 r
animaduertitur = πολυπραγμονῆται 200, 12 t
antea = παλαι 111, 7
antecessata = προλελυμένα IIII 40, 3
anthropotocon IIII 130, 40. 131, 6 9 133, 19
anticipauimus = ἔφθημεν 188, 22
anxiabatur = ἐδυσχέραινε IIII 226, 15
anxietate = ἀμηχανίαι 118, 17 = ἀθυμίας 119, 10 magnae anxietatis = ἀποπληξίας 10, 20
aperte = σαφῶς 42, 13. 45, 10. 88, 21 97, 3 11 189, 32. 198, 25. 199, 21. 202, 6 22 62, 7 r apertius = σαφῶς 62, 11 apertissime = σαφως 62, 7 t. apertum = σαφές 198, 30. 182, 3. apertiore = σαφεστέρας 79, 5 aperte = ἐναργῶς 26, 25. 96, 10 112, 5 199, 17 apertissime = ἐναργέστατα 199, 14. apertum = ἐναργές 194, 10. = ἐναργῶς 42, 14 aperte = προδηλως 113, 31 174, 8 = φανερῶς 181, 29 = διαρρήδην 86, 20 apertum = δήλην 91, 30. aperte = ἀναφανδόν 30, 1 = περιφανής 180, 24 r. = ὑπόγυον 95, 22
apicem = κορυφήν 141, 22 174, 26 175, 28. 114, 2
apostasiae = ἀποστασίας IIII 242, 6 243, 9
apparatu = προθυμίαι 184, 13
appetitum = ἔφεσιν 195, 3
applicat = προσάπτει 34, 7 applicare = ἀναπτειν 3, 17. applicandum = ἀναθετέον 31, 30. applicans = προσνέμων 190, 19 t
appositionem = θέσει 69, 13 r 15 r 123, 9 r 11 r
appositiue = θέσει 123, 11 r
adprehendere = ἀνθελέσθαι 27, 17 t
approbabile = εὐδόκιμον 47, 16 t
approbauit = ἀποδεξαμενος 179, 4 177, 23 r 62, 22 r. approbauerit = δοκιμάσῃ 114, 3 50, 13 approbati = εὐδοκιμήσασι 46, 22
approbatione = ἀποδοχῆς 118, 23
apud = πρός 199, 2. 86, 21 t. 178, 4 t 196, 9 t
arbitrio = γνώμῃ 157, 12 IIII 92, 20
arbores = φυτα 73, 11 t
arcana docentium = μυσταγωγῶν 191, 4
arguere = διελέγξαι 113, 39 argui = ἐγκαλεῖσθαι 17, 12
armantes = ἀναπτερώσαντες IIII 74, 25
adrogationibus = ἀπονοίαις 146, 20. arrogantia = ἀπονοίας 108, 10 t 116, 11 t. 137, 34 r
bona arte = εὐτεχνῶς 8, 37. IIII 234, 9
ascitionem = οἰκείωσιν IIII 237, 36

asseruit = ἐδίδαξεν 128, 9. asserturi = συστησόμενοι 105, 11r. asserat = συστῆναι IIII 50, 20. asserentes = συναγορεύοντες IIII 225, 29
assertio = διδασκαλία 132, 1
assertores = συναγορεύοντες IIII 236, 4
asseuerat = διαβεβαιοῦται IIII 227, 27. asseuerans = ἰσχυριζομένη IIII 238, 37. asseueramus = διακεισόμεθα 14, 27
assimilatur = ἔοικε 8, 18. assimilari = ὁμοιοῦσθαι 11, 11
astruere = συστῆναι 106, 23
atrio = αὐλῇι IIII 70, 10
atrox = θρασύς 146, 18. 60, 2. = δεινός 151, 12. = δυστήνου 183, 28. atrociter = ὠμῶς 196, 10t
attamen = πλήν 20, 13. 29, 28. 66, 22
attribuunt = νέμουσι 183, 2
auctor = αὐθέντης 180, 30
auctoritatem = αὐθεντίαν 34, 2. 26, 2. 29, 11. 26. 78, 14 *et saepe*. IIII 46, 16. 47, 35. 56, 7. 233, 13. 239, 37
audaciam = θράσος 171, 19
audientiam = διάσκεψιν 52, 6r
audio = μανθάνω 197, 16. audiui = ἐπυθόμην 198, 8t. 202, 21t
auersari = ἀποστρέφεσθαι IIII 228, 19
auferimus = ἀνέλωμεν IIII 234, 28. ablata = ἀνηιρημένης 21, 12t
authenticas = ἀντίγραφα IIII 65, 29. authenticam sacram IIII 195, 8
auxiliari = συμβαλούμενον 50, 24r
baiuli = κομίζοντες 118, 8
basilicam = μαρτύριον 91, 15. 19
basem IIII 190, 36
beatificantes = μακαρίζοντες 140, 20. IIII 40, 4. 55, 18
beatitudinem = θεοσέβειαν 192, 25. 94, 7. 95, 25. 112, 25. 114, 34. 92, 9t. 94, 9t. 95, 32t. 115, 1t. beatitudo = οσιότης 112, 27t
beatissimi = μακαρίου 190, 28. 191, 17t. beatissimus = θεοσεβέστατος 94, 11. beatorum = θεοσεβεστάτων 67, 16. beatissimi = ὁσιωτάτου 92, 27. 93, 18. 21. 94, 7. 186, 11. 65, 24t. 67, 20t. 121, 20t
bellantes = ἀγωνιζομένους IIII 66, 15
bene = καλῶς 27, 29. 183, 28
benedictiones IIII 223, 7. 13. 17; *cf.* eulogiae
benignitate = χρηστότητος 47, 18. = εὐδοκίαι 38, 24r
beniuolentia = εὐδοκίαι IIII 234, 1
bila [= βῆλα = uela] IIII 224, 5. 9. 29. 33. bila tapeta IIII 224, 21. bila tapites IIII 224, 32. 16
bimenstrem = διμηνιαῖον 86, 27r. 87, 31r. 94, 25r
blatteam chlamydem = πορφυρίδα IIII 65, 19
bonitatis = χρηστότητος 107, 16. 108, 11
bono = καλοῦ 18, 4; *cf.* κάλων = bonum 16, 11r
botrni IIII 197, 23. 83, 9
brauia [= βραβεῖα] IIII 149, 2
breue IIII 224, 3
calamitate = ταλαιπωρίαι 180, 29r
callidi = δεινοί 97, 8. 25
calumnia = συκοφαντία 176, 1. 64, 23. 106, 5. 9. IIII 238, 18. 233, 40. = ἐπήρειαν 142, 19. 118, 33
calumniari = συκοφαντεῖν 189, 17
canonice = κανονικῶς 170, 15. 171, 24. 24. 29. non canonice = ἀκανονίστως IIII 54, 28
cantilenae = ᾠιδῆς 13, 12
capabilem = χωρητόν 72, 8. 125, 20
capaces = δεκτικοί 122, 20
caperentur = δελεασθῆναι 97, 10. capiantur = φωραθεῖεν 84, 3. capior = ἁλίσκομαι 61, 19t
carcere = φρουρᾶς 118, 4
caritatis = διαθέσεως 26, 8
carus = ἀγαπητός 43, 22. carissimi = ἀγαπητοί 90, 25. 180, 21. = ἄττα 4, 28
cassata = μάταια 110, 38t. cassentur (ἀκυρώσει) IIII 66, 31
cassa = μάταια 110, 38r
castigantes = σωφρονίζοντες 115, 37. 182, 14. 34. 172, 35
castitatem = σωφροσύνην 152, 29
castra statuere = καταστρατεύειν 146, 14
cauponantes = ἐκκαπηλεύοντες 202, 12. = προπίνοντες IIII 21, 27
causa = πρᾶγμα 163, 24. 166, 30. 44, 24. 25. 47, 20. 50, 22. 66, 17. 148, 30. 149, 7. 151, 18. 154, 11. 165, 34. 183, 21. 186, 1. 88, 12t. 143, 16t. = χρῆμα 9, 23. 194, 31. = ὑπόθεσις 161, 28. 162, 3. 167, 3. 57, 18. IIII 70, 34. 65, 2. 128, 14. = σκέμματος 44, 28
causabitur = μέμψαιτο 45, 14
cautela = ἀσφάλεια 180, 25. 20, 19. 86, 36. 173, 25. 186, 13. IIII 54, 37. cautelae = ἀσφαλοῦς 46, 33
cautum = ἀσφαλές 9, 25. 187, 23. caute = ἀσφαλῶς 185, 15. IIII 123, 36
celat = κρύπτει 103, 32. celare ei IIII 25, 11
celeberrimae = ἀοιδίμου 203, 9r
celebrauimus = συνεκροτήσαμεν 85, 26. 142, 31. 174, 22. 176, 12. celebrantes = ἐπιτελοῦντες 172, 22. 91, 29
celebratio = συγκρότησις 184, 21. celebrationem = ἐνέργειαν 118, 36
celsitudo = ὕψος 158, 6. 44, 25. celsitudinem = ὑπεροχήν 14, 1. 19. 202, 15. celsitudine = ὑπερβολή 166, 18
celsius = ὑψηλότερον 165, 35
censuit = ἐδικαίωσεν 170, 24. 173, 5. censere = θεσπίσαι 128, 34
certamen = ἀγῶνα 173, 21. 177, 2. certamen habemus = ἀγωνιζομένους IIII 70, 19. certamina = ἄθλους 170, 33. certaminum meritis = ἄθλοις 140, 11r. certamen = ἔρις 192, 27. 184, 7. certaminis = φιλονεικίας 187, 5
certari = ἀγωνίζεσθαι IIII 64, 32. 68, 8. 75, 3. 92, 22. = διαγωνίζεσθαι IIII 72, 35. = ἐπαγωνίζεσθαι IIII 228, 33. = συναγωνίσασθαι 176, 2. certantur = ἀπομάχονται IIII 91, 34. = ὑπ

μαχοῦντες IIII 75, 37. 36, 17. pro quo multi certantur = περιμαχήτου IIII 11, 16. certari = ἀντέχεσθαι IIII 18, 35. pariter certari = συναθλήσαντας 117, 26. cf. concertari. decertari. recertari.
certe = ἀμέλει 31, 15. IIII 233, 35. = καίτοι 6, 23. 9, 26 r
aut certe = ἢ γοῦν 133, 19. 202, 28. = ἤτοι 10, 9 r
uel certe = ἢ γοῦν IIII 97, 4. 233, 32. = ἤτοι IIII 95, 39 239, 22
cum certe = καίτοι 30, 7 r. 169, 35 r
dum certe = καίτοι 16, 23 r. 88, 30 r IIII 37, 6. 60, 29. 73, 3. 235, 16. = καίτοι γε IIII 50, 7. = καίπερ IIII 16, 3. = καὶ μήν IIII 76, 17 = καὶ ταῦτα IIII 13, 6. 78, 28. = καί—δέ IIII 39, 22
et certe = καὶ μήν 47, 30 r. = καίτοι 4, 22 r. 21, 15 r. 148, 14 r IIII 95, 6 = καὶ ταῦτα IIII 51, 4
qui certe = οἵ γε IIII 73, 6
certum = φανεροῦ 59, 14. 56, 37 42, 21 t. IIII 61, 18. 22. certa quaedam = φανερά 42, 21 r certius = φανερώτερον 62, 1 t. certissimam = ἀκριβῆ 191, 23. certus sum = διάκειμαι 61, 18 51, 16
cessant = παύονται *c inf.* IIII 66, 10 70, 2 *c. part* IIII 75, 10
de cetero = λοιπόν 43, 31. 90, 29 122, 31. 142, 20 192, 1. IIII 235, 27. = τοῦ λοιποῦ 182, 20 = ἔτι IIII 235, 26
chamaeleontes IIII 141, 22. chamaeleones IIII 150, 16
diuino charactere = τοὺς θείους χαρακτῆρας IIII 42, 32
spiritali charismate IIII 209, 11
chartario = γλωσσοκόμωι 194, 20
Christianissimorum = φιλοχρίστων 52, 21. 109, 8 t
Christianismi = Χριστιανισμοῦ IIII 73, 13
Christianitatem = Χριστιανισμόν 76, 25. IIII 116, 35. uestrae Christianitatis imperium = τῆς ὑμετέρας φιλοχρίστου βασιλείας
Christo amabilis = φιλόχριστον 84, 13 40, 3 42, 30. 85, 9 87, 20 90, 28 92, 24 95, 26 104, 24 113, 1. 19. 27. 114, 4 117, 37. 118, 34 119, 19 128, 2. 141, 17 142, 24 34. 143, 12 174, 5 20. 23. 26. 30 35 175, 35 177, 23 186, 5 t. Christo amabilibus ualde 186, 5 r
amantium Christum = φιλοχρίστων 99, 6 r 17 r Christum amantium 99, 24 t
Christoamantium = φιλοχρίστων 99, 24 r
Christoamantissimus = φιλόχριστος 195, 9 196, 4 95, 36. 112, 32 116, 16. 118, 20 119, 8. 173, 19
amatorum Christi = φιλοχρίστων 57, 1 19. 169, 25 27 171, 24 t
Christo amicis = φιλοχρίστοις 109, 8 r amicorum Christi 171, 24 r
Christotocon, id est Christum enixam IIII 131, 4
cibamur = σιτούμενοι 80, 21
circa = κατά 95, 36. IIII 53, 31. 76, 10. 96, 7. 234, 26. 237, 42. 238, 2. 13. 239, 17. 36. 243, 27. circa nos = ἐφ ἡμῶν IIII 35, 25. circa quas similia = οἷς παραπλησίως IIII 4, 1
circumadstabant = περιεστώτων 86, 9
sum circumductus = συμπεριηνέχθην IIII 94, 6
circumferuntur = συμφέρονται 194, 5. 202, 9. 30
circumspectiones = ἐπισκέψεσιν 17, 3
circumterminationem = περιορισμόν 29, 8
circumueniebant = συνεσκευάζοντο 90, 32. circumueniunt = σοφίζονται 121, 14
citra = παρά 91, 25
clade = ταλαιπωρίαι 189, 29 t
clarauit IIII 195, 4
clarere = διαπρέπειν 3, 10
clara = δῆλος 159, 29 IIII 231, 8. = διαφανῆ 42, 24. = ἐμφανῆ IIII 236, 33 = περιφανής 180, 24 t clarissima = περιφανής 182, 1 r clarus = ἐπίσημος IIII 116, 40. claros = ἐλλογίμων 170, 33 r. clarum = φαιδρόν 44, 30 t clare = σαφῶς 159, 28 r. clara = σαφής IIII 238, 32 228, 28 clariorem = σαφεστέραν 87, 9. clarioribus = ἐπιφανεστέρων IIII 226, 17. clarius = φανερώτερον 62, 1 r. = εὐφημότερον 17, 23. clarissimis = λαμπροτάτοις 92, 10 116, 3
clemens = φιλάνθρωπος 87 22 154, 30
clementia = φιλανθρωπίαν 129, 1. 46, 14 15. 86, 24 87, 4 158, 38 159, 4. 162, 31 34 163, 14. 166, 21 27. IIII 92, 14. 20 38, 6 43, 20 64, 9
climate Orientis IIII 176, 1
coaceruant = συνεγείρουσιν IIII 237, 3
coactiuam IIII 110, 3
coadimplet IIII 120, 25
coattulit = συνεπαγόμενος 79, 25
coagulamentum fermenti = φυρμόν IIII 131, 32
coarmari = συνοπλιτεύειν 145, 36
coartatum = ὀλιγωρήσαντα IIII 124, 7
codex = βιβλίον 17, 9 194, 24 27, 6. 56, 31 33. 67, 20. 25. 68, 14 74, 6. 75, 1 87, 3 121, 20. 122, 15. 203, 14 15 IIII 47, 24 227, 22 30 228, 20 233, 14 236, 16. codicibus = βίβλοις 86, 20 36, 11 r. IIII 75, 41 123, 31
coeperunt = διεδέξαντο IIII 54, 14
coetus = συστροφή 111, 6 t
coeuersio = συστροφη 111, 6 r
coexistere = συνυπαρχειν 164, 32 29
coextenduntur = παρεκτείνεται IIII 20, 11
cogebant = κατήπειγον 85, 24 50, 23. 83, 1 coactus sum = ἠπειχθην 44, 18 cogi = ἐπειγεσθαι 195, 2 t coegerat = συνεκρότει IIII 115, 28
cogitarent = βουλεύεσθαι 114, 8. cogitabat διεσκέπτετο 195, 14 cogitauit = ἐπενόησε 114, 22 cogitans = φροντισας IIII 46, 14 = λογιζομενος 162, 23. minus cogitare = ὑπολογίσασθαι 45, 31 pariter cogitantibus = συσκεψαμένων 91, 28 t

cogitatio = ἔννοια 161, 9 15 cogitationem = σκέψιν 169. 33 cogitatione = φροντιδος 141, 9
cognitionem = γνῶσιν 188, 23 = διαγνωσιν 52, 12r
quae cohaerebant = τα συγκροτηθέντα IIII 92, 14
cointellegentes = συνεπινοοῦντες 131, 19r
cointroducit IIII 99, 1
coluit = ἐγεωργησεν 153, 2t colimus = λατρεύομεν 147, 18 151, 24. colendam = θρησκευομένην 87, 19 IIII 75, 34 colamus = σέβωμεν 77, 27r. 78, 15r semper colendi = ἀεισέβαστοι 47, 15r. 51, 15r 57, 6r 91, 23r
collecta = συναξεως 38, 11 absque collecta = ἀποσυνακτοι 40, 31
collectiones = συναξεις 17, 6 65, 33
collegium = σύλλογος 161, 31 83, 6 93, 5 9. 112, 20 25. = συστημα 60, 22t
collocutionis = διαλέξεως 81, 35 82, 3 = συντυχίαν IIII 70, 13
colloqui = συντυχεῖν 58, 33 103, 16 IIII 60, 22. 70, 16 colloquens = διαλεχθεις 185, 16 colloqui = συνομιλεῖν 70, 8r
colloquium = συντυχίαν 115, 29 186, 2 IIII 65, 11. colloquiis = συντυχιαν 115, 25 188, 4. colloquium = διαλεξιν 67, 1 81, 16 181, 27
comitatum = στρατοπεδον 92, 7 118, 6 177, 9 52, 2r
commanet = μένει 106, 34
commemorare = υπομνῆσαι 57, 28 32 33 20, 18 = ὑποσημῆναι IIII 95, 29
commendant = συνιστησιν 73, 12. 126, 18. 129, 7. commendare = παραθεσθαι 80, 27 115, 2
commendationis = παραθέσεως 128, 14
commensurantes = συμμετρήσαντες IIII 42, 19
commenta = ὑπομνήματα 181, 21. IIII 96, 6. 95, 13 32
commisit = πεπλημμέληκε 107, 30 103, 32. commissa = ἡμαρτημένοις 104, 7. committens = ἐπιτρέψας 177, 31. te committere = θαρρῆσαι IIII 117, 2
commonere = ὑπομνῆσαι 57, 36. 58, 1 5 7 12 59, 32 170, 14 *et saepe*
commonitionem = διδασκαλίαν IIII 77, 6
commonitorium = ὑπουνηστικῶι IIII 232, 6
communes factas = κοινοποιηθείσας 194, 13 200, 33t
communicatiuas = κοινωνικά 192, 25t
communicatorias = κοινωνικά 192, 25r
communificantes = κοινοποιοῦντας 187, 1r. 189, 7r. IIII 153, 12
compactionem = κατασκευήν 166, 2r
compactum = συνημμένον 36, 27
comparticipem IIII 168, 12
comparticipationis IIII 220, 36
compelli = ἐπειχθῆναι 184, 13
compendiosas = συντόμους 194, 25 61, 26. IIII 55, 33 compendiosius = συντομώτερον 62, 3 compendiosius = συντόμως 125, 33
compenset = δωρήσηται 161, 26
comperientes = εὑρηκότες 96, 11 198, 16 41, 9 183, 27. compertos = κατειλημμένων 195, 12 comperi = ἐπυθόμην 198, 8r 202, 21r
compescat = παύσηι 17, 2 conpescuit = ἐπέσχεν IIII 70, 23
competentibus = καθήκουσιν 4, 31. 182, 14. IIII 97, 40. 226, 1. competentem = προσήκουσαν 142, 6. = δεόντως 51, 20r. competentium = διαφερόντων 182, 22. competenti = ἐπιβαλλούσης IIII 66, 7. competentia = εἰκότα 51, 19r. quae competunt = εἰκότα 56, 36 competenter = προσφόρως 172, 30. = γνησίως IIII 49, 14. competenter facta = ἀξιόχρεως IIII 50, 37. competenti = ἁρμοζούσηι 180, 29r.
complacitum = εὐδοκίαν 21, 10t
complentes = τελειώσαντες 85, 2 88, 37. compleant = εἰς ἔργον ἀγαγεῖν IIII 51, 20 opere complere = εἰς ἔργον ἀγαγεῖν IIII 35, 5 completum est = ἐξεβιβάσθη IIII 60, 32
completiuas IIII 152, 34. 219, 26
compositionibus = συνθήκαις IIII 226, 26
compositoris IIII 148, 41
conprehendimus = κατελάβομεν IIII 39, 12. 62, 3. conprehendentes = φωράσαντες 82, 28t IIII 56, 12. conprehendere = διαλαβεῖν 57, 17
comprehensionem = καταληψιν 61, 28. 62, 12. = σύλληψιν IIII 73, 24
compresserunt = ἐπέσχον 107, 2
compunctiuae IIII 151, 5
computans = λογιζόμενος 160, 25r
conamen = ἐπιχείρησιν 48, 3 = ὁρμῆς 48, 9
conari = ἐπείγεσθαι 195, 2r
concertent = συναγωνίζεσθαι 174, 2 concertandum = συναγωνίσασθαι IIII 63, 15 concertari = συναθλεῖν 42, 5
concilium = συνέδριον 108, 8 41, 9 15 170, 11. 172, 3. 173, 28
conclusione = περιοριομοῦ 119, 7t
concomedit = συνήσθιε 19, 34r
concordare = συμβῆναι 186, 8 62, 36. concordo = συντίθεμαι 61, 25. 62, 4. 27
concorditer = συμφώνως 96, 9 112, 19
concreuit = συνηύξανε 19, 34
concupiscite = προθυμήθητε 142, 31
concutiens = σοβῶν 157, 21
condecet = χρή 173, 27. condecebat = ἔδει 128, 8
condelectari IIII 127, 14
condescensorie IIII 216, 15
condicione = ὑποθέσεως 52, 5r
condicionaliter IIII 130, 29
confermentatio = φυρμός 190, 12. IIII 233, 38. 96, 29
confesse = ὁμολογουμένως 200, 5

confestim = εὐθύς 102, 19
confideles = δμόπιστοι IIII 236, 17
confidentia = παρρησίαι 109, 23
confidimus = θαρροῦμεν 175, 3. 110, 24. 34. 121, 16t. IIII 66, 7. 30
configi = παγῆναι 116, 23
confirmant = κρατύνουσι IIII 231, 12
conflictum = διάλεξιν IIII 75, 12. = σύστασιν IIII 116, 10. pugnae conflictus = συμπληγάδα IIII 54, 3
confligentem = συμπλακῆναι 126, 19r
confortetur = ἀνδριζέσθω 90, 19. 35, 19. confortantes = ῥωννύντες 140, 17
confunditur = αἰσχύνεται 88, 3. 148, 27. 197, 6. confunduntur = ἀσχημονοῦσι 114, 33
confusionem = αἰσχύνην IIII 66, 5. = ἀταξίαν 172, 35
conglorificari = συνδοξάζεσθαι IIII 110, 16
congregata = συγκροτηθείσης IIII 68, 1
congregationem = συναγωγῆς 146, 14
congruentissima = πρεπωδεστάτην 103, 31r
congrua = εἰκότος 203, 26. 17, 12t. congrue = εἰκότως 32, 17. congrua = ἁρμοζούσῃ 180, 29t. = πρεπωδεστάτην 103, 31t
coniuentiam = συμπράξεως IIII 72, 7
coniueat = συμπράττων IIII 24, 9. coniuuit = συνεργήσας IIII 36, 4. 43, 18
coniuramenta = ὁρκισμούς 66, 19r
coniuro = ὁρκίζω 18, 25. coniurantes = ὁρκοῦντες 171, 29. coniuramur = ἐνορκοῦμεν IIII 49, 37
consanguineo = συγγενοῦς 79, 22
conscriptionibus = συγγράμμασιν 5, 5. 18, 17. conscriptioni = προγράμματος 183, 4
conscriptum = σύγγραμμα IIII 94, 23
consensione = συναισθήσεως 40, 16r
consentanei = σύμψηφοι 142, 14. 19. 173, 6
consensit = συνέθετο 28, 6. 33, 18r. consentimus = στοιχοῦμεν 129, 14. IIII 94, 3. consentire = συναινεῖν IIII 97, 7. 17. 22. consensi sunt IIII 115, 1
consequenter = εἰκότως 6, 2. 8, 4. IIII 96, 17. consequentissime = εἰκότως IIII 237, 32
consessor = σύνεδρος 29, 7
considerare = σκοπεῖν 96, 27. 41, 22. 154, 28. 155, 18. 31. 166, 2. 195, 24. IIII 117, 3. considerans = λογιζόμενος 159, 4. 5. 166, 24. = ἐννοήσας 45, 23. 105, 24. 90, 17. consideraui = ὠιήθην 189, 16t. considerare = προσέχειν 41, 2. consideratus = ἐχέφρων IIII 42, 3
consiliarium = σύμβουλον 44, 15
consiliis = σκέμμασιν 148, 28. cum consilio = μετὰ γνώμης IIII 93, 35. κατὰ γνώμην IIII 124, 10
consistunt = διάγουσι 150, 17. consistit = ὑπάρχει 182, 16. = ὑπῆρκται 141, 17. consistentes = ὄντες 192, 1. 182, 22r
consolationis = παρακλήσεως 196, 14. 145, 35. 150, 35
consparsio = φυρμός 202, 27
conspirati sunt = συμφρονήσαντες IIII 43, 5
conspiratio = σύμφραξις IIII 72, 37
constantia = ἔνστασις 143, 22
constitit = ἔδοξεν IIII 61, 17
constituit = συνεκρότησε 160, 1. = παρηγγύησεν IIII 30, 22. constituendam = βραβευθῆναι 187, 5t. constitutum = ὄντα 180, 10. 202, 14. 192, 4. constituti = τυγχάνοντες 118, 17. 109, 4. 116, 4. = διακείμενοι 152, 11. constitutis = θεσμῶν 100, 17. 108, 9. IIII 43, 9. = θεσπισμάτων IIII 76, 9
constitutionem = διάταξιν 182, 1
constitutiuum IIII 152, 6
constrictam = συνεσταλμένην IIII 233, 36
construebatur = κατασκευαζόμενον 172, 9
consuadentes = συμπείθοντες IIII 60, 14
consubstantiatio IIII 124, 40
eulogiae consuetudinariae IIII 224, 28
consuetudine = ἤθους IIII 115, 23
consumpta sunt = ἀνήλωται 68, 23
contaminata = μιαρά IIII 97, 8
contemplaris = σκοπεῖς 155, 30
contemplatio = θεωρία 193, 15. 131, 16. 158, 17. IIII 239, 18. 21. contemplationum = θεωρημάτων 4, 24
contendere = φιλονεικεῖν 4, 26. 148, 30. 161, 18. 193, 26. IIII 72, 26. 70, 5. 73, 29. 75, 38. 76, 14. 239, 16. contendentibus = διχονοούντων IIII 73, 15. contendere = διαγωνίζεσθαι IIII 73, 5. contendimus = ζυγομαχήσαντες IIII 71, 2. contendere = συζητῆσαι IIII 74, 4. contendis = ἐπιχειρεῖς 146, 11
contentio = φιλονεικία 183, 19. 25. 192, 28. 92, 13. 109, 27. 44, 23. IIII 128, 8. 73, 20. 92, 10. 95, 10. contentionem habuerunt = ἐφιλονείκησαν 114, 30. absque contentione = ἀφιλονείκως IIII 74, 6. contentionem = διχονοίας 183, 22. IIII 96, 20. = ἔρις 192, 30
contenti sunt = ἀνέχονται IIII 71, 8. 76, 37. 61, 15
contestari = διαμαρτύρασθαι 36, 8. IIII 34, 14. 77, 9
continens = περιέχον 58, 17. IIII 116, 9. continuit = συνεκρότησε 78, 31. 110, 2. 49, 25. 129, 9r. IIII 227, 7. continens = διαλαβοῦσα IIII 55, 33
continentiam = συγκρότησιν 111, 17. continentiam praestiterunt = συνεκρότησαν 129, 5r
contingere = συμβῆναι 20, 13. IIII 237, 28
contradi = παραδιδοσθαι 182, 33. 184, 30. 113, 36
contradictiones = ἀντιλογίας IIII 227, 21
contristare = λυπεῖν 40, 2. 45, 5. 187, 20. 89, 10. 16, 12. contristatus est = λυπεῖται 114, 11. 146, 4. 175, 4. 18, 16. 105, 19. 20. 38, 4. 5. 8. 17, 5. 31. 42, 13. contristauit = ἔθλιψεν 113, 18. 141, 3. contristati = ἀλύοντες 197, 11
contristationes = λύπας 195, 19. 35, 27
controuersia = φιλονεικία IIII 75, 15. controuersiae = ἐρεσχελίας IIII 72, 5
contumacem = ἀπειθοῦντα 86, 7

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

IVSSV ATQVE MANDATO

SOCIETATIS SCIENTIARVM ARGENTORATENSIS

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

TOMVS PRIMVS

VOLVMEN QVARTVM

MDCCCCXXII—XXIII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

CONCILIVM VNIVERSALE EPHESENVM

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

VOLVMEN QVARTVM

COLLECTIONIS CASINENSIS
SIVE SYNODICI A RVSTICO DIACONO COMPOSITI

PARS ALTERA

MDCCCCXXII—XXIII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

PRAEFATIO

1. DE COLLECTIONE CASINENSI

Collectionis quam appellaui Casinensem [C], codices sunt duo, Vaticanus 1319 [V] et Casinensis 2 [M], ex uno exemplari deriuati interque se simillimi. insunt collectioni primo eadem quæ insunt Collectioni quam Friderici Maassen exemplum [Gesch. d. Quellen d. canon. Rechts 1 721] secutus dixi Turonensem [T], præter ep. 23 quæ in C accessit. accurate hanc Collectionis C partem descripsi in Dissertationibus Academiæ Bauaricæ [DAB] uol. XXX 8 [*Neue Actenstücke zum ephesinischen Concil von 431*], iterum de ea agendum erit in uoluminis III præfatione. in usum huius uoluminis, cuius marginibus si quo loco epistula quæ collectioni C inest, adfertur, numeri collectionis totius appingi debebant, sufficiet breuis epistularum et gestorum enumeratio; adscripsi numeros Collectionis Vaticanæ Græcæ [V], quam edam uolumine 1, et si quæ epistulæ in hoc uolumine IIII adlatæ aut commemoratæ sunt, paginas editionum Labbeanæ et Mansianæ.

1. epistula Cyrilli ad monachos. *Venerunt quidem.* V 1.
2. ep. Cyrilli ad Nestorium. *Viri reuerendi.* V 2.
3. ep. Nestorii ad Cyrillum. *Nihil mansuetudine.* V 3.
4. ep. Cyrilli ad eos qui in scripto eum accusauerant etc. *Quia mihi.* V 21.
5. Contestatio .... quia sectator esset Nestorius Pauli Samosateni. *Coniuro accipientem.* V 18.
6. ep. Cyrilli ad Nestorium. *Oblocuntur quidem.* V 4.
7. ep. Nestorii ad Cyrillum. *Iniurias quidem.* V 5. L III 322 = M IIII 892.
8. ep. Cyrilli ad Nestorium. *Saluatore nostro.* V 6. L III 395 = M IIII 1068.
9. ep. Cyrilli ad clerum et populum Constantinopoleos. *Vix quidem aliquando.* V 24.
10. ep. Cælestini ad Nestorium. *Aliquantis diebus.* V 10. L III 354 = M IIII 1025.
11. ep. Cælestini ad clerum et populum Constantinopolitanum. *Ad eos.* V 11.
12. ep. Cælestini ad Cyrillum. *Tristitiæ nostræ.* V 9.
13. ep. Cælestini ad Iohannem Antiochenum etc. *Optaremus quidem.* V 12.
14. ep. Cyrilli ad Acacium Beroeensem. *Qui uehementer.* V 16.
15. ep. Acacii Beroeensis ad Cyrillum. *Legi litteras.* V 17.
16. ep. Cyrilli ad Iohannem Antiochenum. *Cognouit omnino.* V 13.
17. ep. Cyrilli ad Iuuenalem. *Optabam quidem.* V 15.

18. ep. Cyrilli ad quendam zelotem. *Nouimus tuæ.* V 20.
19. ep. Iohannis Antiocheni ad Nestorium. *Meam intentionem.* V 14. L III 387 = M IIII 1061.
20. sacra imperatoris ad Cyrillum. *Curæ multæ.* V 8.
21. ep. Iohannis Antiocheni ad Cyrillum. *Neque mediocriter.* V 30. L III 443 = M IIII 1121.
22. sacra imperatoris qua episcopi ad concilium uocantur. *Pendet in dei cultura.* V 25. L III 435 = M IIII 1112.
23. sacra imperatoris per Candidianum ad concilium transmissa. *Omnium quidem.* deest in T. V 31. L III 442 = M IIII 1124.
24. gesta concilii de depositione Nestorii. V 33—61. L III 446 = M IIII 1124.
25. sententia prolata a concilio contra Nestorium. *Super alia.* V 62.
26. damnatio missa in faciem ei. *Cognoscas temet ipsum.* V 63.
27. definitio a concilio prolata. de hac definitione in uol. III accuratius agendum erit.
28. epistula ad clericos et œconomos ecclesiæ Constantinopoleos. *Cognoscat uestra.* V 65.
29. ep. Cyrilli ad clerum et populum Alexandrinum. *Licet latius.* V 28.
30. relatio concilii ad imperatores de damnatione Nestorii. *A progenitoribus.* V 81.
31. ep. Cyrilli ad Comarionem Potamonem etc. *Sperabamus uenientem.* V 67.
32. ep. Cyrilli ad patres monachorum. *Dominus noster.* V 68.
33. episcoporum qui inuenti sunt Constantinopolim, commonitorium. *Congregata sancta synodus.* V 66.
34. rescriptum imperiale missum per Palladium magistrianum. *Magni centissimo comite.* V 83. L III 704 = M IIII 1377.
35. gesta concilii sub præsentia legatorum Romanorum. V 106.
36. ep. concilii ad clerum et populum Constantinopolitanum de depositione Nestorii. *Venimus ad nuntium.* V 85.
37. ep. cleri Constantinopolitani ad concilium. *Semper et a iuuentute.* V 86.
38. ep. concilii ad imperatores. *Vestra quidem potestas pietatem.* V 84.
39. gesta concilii de libellis a Cyrillo et Memnone oblatis et de depositione Iohannis Antiocheni atque relatio concilii ad imperatores de Orientalibus. V 87—90. 92.
40. sacra ad concilium directa per Iohannem comitem largitionum. *Quantum circa pietatem.* V 93. L III 721 = M IIII 1396.
41. relatio concilii ad sacra prædicta. *Christo amabile.* V 94.
42. ep. Cyrilli ad clerum Constantinopolitanum. *Turbatum nimis.* V 100.
43. ep. Memnonis ad clerum Constantinopoleos. *Quanta propter.* V 101.
44. ep. concilii ad imperatores. *Vestra quidem potentia non despexit.* V 102.
45. ep. concilii ad clerum Constantinopolitanum. *In tanta fluctuatione.* V 105.
46. gesta concilii d. 22. m. Iul. 431. A 73—79 cf. DAB 28 sq.
47. ep. episcoporum qui inuenti sunt in Constantinopolim, ad concilium. *Oportebat quidem.* V 98.
48. preces cleri Constantinopoleos pro concilio. *Scientes uestram pietatem.* V 103.
49. ep. Cyrilli ad Theopemptum Potamonem Danielem. *Plurimæ contra nos.* V 104.
50. sermo Cyrilli dictus in maiore ecclesia quæ uocatur Maria. *Dies est.* deest in collectionibus Græcis.
51. sermo eiusdem in Iohannis euangelistæ basilica. *Sanctorum quidem.* V 76.

52. sermo eiusdem contra Iohannem Antiochenum. *Caritatis in deum.* V 78.
53. sermo eiusdem. *Oportebat quidem.* V 75.
54. sermo eiusdem. *Qui sacras respiciunt.* V 77.
55. sermo eiusdem. *Beatus propheta Dauid.* V 79.
56. sermo Theodoti Ancyrorum dictus die natiuitatis saluatoris. *Clara et inæstimabilis.* V 73.
57. sermo Theodoti in natiuitate saluatoris. *Clara præsentis.* V 72.
58. omelia Regini episcopi Constantiæ Cypri. *Mihi quidem tacere.* V 70.
59. ep. concilii ad Cælestinum. *Tuæ quidem sanctitatis.* V 82.
60. mandatum a concilio his qui sunt missi Constantinopolim episcopis. *Iussi a piissimis.* V 95.
61. relatio synodi ad imperatorem missa per supra dictos episcopos. *Omnia quidem uestri.* V 108.
62. mandatum ab Orientalibus his qui missi sunt Constantinopolim. *Quoniam ecclesiastici.* V 96.
63. ep. concilii ad imperatores. *Circa pietatem.* V 107.
64. commonitorium concilii ad clerum Constantinopoleos. *Necamur æstibus.* deest in collectionibus Græcis.
64[1]. narratio ordinationis Maximiani. *Euntibus Constantinopolim.* V 109.
65. ep. Maximiani ad Cyrillum. *Completum est desiderium.* V 114.
66. ep. Cyrilli ad Iuuenalem Flauianum etc. *Satisfactum est nobis.* A 90; cf. DAB p. 52.
67. sanctio imperialis ad Isidorum præf. præt. et cons. *Licet circa.* V 110.
68. lex sacra contra Nestorium. *Debita a nobis.* edictum præff. præt. *Nihil ita carum.* V 111. 112. L III 1211 = M V 416.
69. sacra ad Cyrillum et Iohannem. *Intentio nobis.* V 120. L III 1082 = M V 277.
70. libellus datus Cyrillo a Paulo Emeseno. *Piissimi atque uictores.* V 122. L III 1090 = M V 288.
71. ep. Iohannis Antiocheni ad Cyrillum. *Dudum per sanctionem.* V 123. L III 1091 = M V 289.
72. ep. Cyrilli ad Iohannem Antiochenum. *Exultent cæli.* V 127. L III 1106 = M V 301.
73. omelia Cyrilli dicta Farmuthii uicesima octaua indictione prima [d. 23. m. Apr. 433]. *Eos qui cum pietate.* extat in cod. Vaticano 504.
74. ep. Cyrilli ad Maximianum. *Non erat dubium.* V 131.
75. commonitorium Cyrilli ad Eulogium. *Reprehendunt quidam.* V 132. L III 1147 = M V 344.
76. ep. Cyrilli ad Acacium. *Causa quidem dulcis.* V 128. L III 1111 = M V 309.

Hæc omnia, præter ep. 23, collector C non ipse uertit, sed antiquam uersionem cuius uetustissimum et optimum exemplar est codex Parisinus 1572, multifariam correxit, eo imprimis consilio ut uersio ad Græca uerba propius accederet; sine dubio codicibus Græcis usus est. epistulæ 76 subscripsit *emendaui et d stinxi interpretationem sanctæ synodi, deo gratias.* secuntur sine interuallo numerisque continuatis ea quæ in hoc uolumine edita sunt, quorum tamen maximam partem unus codex Casinensis 2 seruauit; nam codex Vaticanus in fine fol. 91[u] [*extra sacerdotalem ordinem constituti sed quoniam* p. 35, 1] deficit, ceteris foliis euulsis nescio an a pio aliquo homine qui tot Nestoriani erroris documenta conseruari noluit.

Denique secuntur in utroque codice, initio tamen in codice Vaticano 1319 propter folia euulsa amisso, conscripta ab aliis, sed eiusdem cuius ea quæ præcedunt, ætatis librariis gesta concilii Chalcedonensis secundum uersionem Rustici, si contentum spectas; si ipsa uerba earum partium quæ a Rustico non additæ, sed ex uersione antiqua desumptæ et correctæ sunt, cum ceteris siue antiquæ siue Rustici uersionis codicibus comparaueris, inuenies codicem Casinensem antiquam uersionem retinere fere integram, Vaticanum eam per rasuras et correcturas in Rustici textum quem olim præbuit, denuo introduxisse.

At de hac codicum parte in tomo II accuratius erit agendum; nunc imprimis notandum est epistulas partis alterius [77—312] ab eodem homine esse collectas et translatas, qui epistularum partis prioris [1—76] uersionem emendauit. ubi in Irenæi Tragœdia, unde plurima desumpsit, inuenit constitutionem contra Nestorianos unde excerpta est lex Theodos. 16, 5, 66, animaduertit eam extare in parte priore [68]; satis habuit initium adferre et adicere *et cetera quæ posita sunt prius* [p. 204, 24]. post-positam epistulæ Acacii Melitinensis se inuenisse eam quam rescripsit Cyrillus, narrat; transcribit prima uerba et adnotat *quam posuimus olim* [76] *ab alio translatam, ut erat* [p. 232, 28]. alia exempla collegi in indice I p. 250 sub titulo Rustici.

Iam quis hic homo fuerit, quærendum est.

2. DE RVSTICO ECCLESIAE ROMANAE DIACONO AVCTORE SYNODICI

Quale opus condere uoluerit auctor collectionis C, ipse prodit p. 236, 28: *synodicum quippe, non apologeticum, solum scripsimus et hic, prout inueniuntur apud diuersos diuersa, absque integrioris inquisitionis præiudicio collocamus.* atqui scripsit hoc synodicum, ut tria capitula quæ damnari iussit Iustinianus imperator, defenderet contra Dioscorianos, qui se quasi Cyrilli sequaces extollunt [p. 227, 39. 228, 5. 12], nulli rei magis studens quam Theodoreto excusando: cf. p. 203, 4 *ex his uero et illud iterum roboratur quod a nobis intentio Theodoreti episcopi integerrime comprehensa sit* et ceteros locos quos in indice IIII p. 262 composui sub Theodoreti titulo. atque tantum huic defendendi studio tribuit, ut sicubi parum ualida ei uidebantur excusationis argumenta, siue aperte siue tecte de epistularum authentia dubitare auderet, ad Irenæi unde eas desumpsit, auctoritatem prouocando suoque ipsius iudicio cohibito: plurimos eiusmodi locos enumeraui in indice I p. 251 sub Rustici et Irenæi titulo.

Composuit hoc synodicum Constantinopoli, nam usus est bibliotheca monasterii Acœmetarum, inde a schismate Acaciano acerrimorum concilii Chalcedonensis defensorum. ibi se inuenisse dicit codices Isidori Pelusiotæ epistularum [p. 25, 22], epistulam canonicam concilii Ephesini [p. 242, 1], confessionem fidei Acacii Berœensis [p. 243, 34]. similiter in parte priore plus semel ad Acœmetensium codicem prouocari testimonia extant in eis quæ ex collectionis C adnotationibus ad ep. 7. 8. 9. 13. 14. 15. 19. 45 [DAB XXX 8 p. 109. 110. 113] excerpsi, quarum adnotationum in collectione T nullum apparet uestigium.

Constat etiam de operis tempore: epistulæ quæ ridicule sub Hypatiæ nomine ficta erat [307], se exemplar ante fere annum mortis Iustiniani[1]) imperatoris a monacho quodam Alexandrino accepisse narrat collector. scripsit igitur post d. 14. m. Nou. 565, quo die Iustinianus mortuus est.

[1]) In codice scriptum est *istiani*; emendatio certa est, præsertim cum a collectore p. 205, 34 Iustiniani tricennalia commemorentur. inepte Lupus correxit *Christiani*.

Denique non neglegendum uidetur huic collectioni inter uersiones Latinas plenissimæ epistularum gestorumque quæ ad concilium Ephesenum pertinent, additam esse uersionem plenissimam gestorum Chalcedonensium. alibi enim nusquam, neque in Latinis neque in Græcis codicibus, hæc duo concilia coniuncta inueniuntur.

Inter eos qui scriptis tria capitula defendebant seque pro concilii Chalcedonensis auctoritate contra Acephalos nimioque Cyrilli studio abreptos pugnare proclamabant, aliquem locum tenet Rusticus a Vigilio papa patris sui fratre inter Romanæ ecclesiæ diaconos receptus sociusque factus infausti itineris Constantinopolitani. primo auunculi assecla etiam zelatus, mox in castra Africanorum transiit, unde papæ propter nimis debile fidei Chalcedonensis tutamen acre bellum mouebatur. denique Vigilius sicut in epistula narrat quam d. 18 m. Mart. 550 ad Valentinianum Tomorum episcopum dedit, eum cum Sebastiano alio diacono Romano Rusticique in pugna pro tribus capitulis sodali a sacra communione suspendit [L V 558 = M VIIII 360]; tum litteris quæ sicut prædictæ in Concilii quinti collatione VII lectæ sunt [L V 555 = M VIIII 358], canonicam sententiam protulit eumque et Sebastianum de diaconorum ordine eiecit. tribus annis post cum concilii Constantinopolitani decretis scripto contradicerent, Rusticus cum Felice Gillensis monasterii Africæ prouinciæ hegumeno Thebaida in exilium transmissus est [Vict. Tonnon. s. a. 553 Chron. min. 2, 203]. inde eum Constantinopolim rediisse uel ante mortem Iustiniani constat ex duobus subscriptionibus quæ et initio et fine primæ concilii Chalcedonensis actionis in codicibus uersionis a Rustico correctæ leguntur. præsto mihi sunt, quoniam codd. Veronensis 58 et Casin. 2 illis subscriptionibus carent, codd. Montepess. 58 et Vaticanus 1319, quibuscum ea concordant quæ Baluze in Noua Coll. Conc. p. 1027/8 et 1165/6 edidit. primæ igitur actionis titulo adscriptum est:

> Explicuerunt quæ ante gesta præmissa sunt. NVNC INCIPIVNT GESTA PRIMA CONCILII CALCEDONENS · RVSTICVS EX LATINIS ET GRECIS EXEMPLV̄ [*sic*] MAXIME ACOEMIT MONAST EMENDAVI. [quæ secuntur, omissa sunt in cod. Vaticano] CONCILII CALCEDONENSIV̄ ACTIO PRIMA IN NOMINE D̄N̄I N̄RI IH̄V XPI CEPIT EMENDARI D̄ K̄ MAR · X · IND̄ · XII ·

Eiusdem actionis fini subscriptum est in utroque codice et apud Baluzium:

> EXPLIC PRIMA COGNITIO FINIVIMVS EMENDANTES ET CONF̄F̄ MĀ APRID · AKAL · XGII · FR IIII IND XIII · XV KAL. APRIL · CALCEDONENSIS CONCILII RVSTICVS PER GRATIĀ DI DIAC̄ S̄CAE ECCLESIAE ROM CONTVLI ANNOTAVI DISTINCTI [*sic*] D̄O̅ GRATIAS

Quocumque modo alterius subscriptionis litteræ corruptæ emendandæ sunt (*conferentes* agnouit Baluze, in *XGII* nescio an lateat *CCCXCII*, i. e. summa dierum qui inter d. 20. m. Febr. ind. XII et d. 18. m. Mart. ind. XIII elapsi sunt), scriptum extat Rusticum diaconum ecclesiæ Romanæ exemplaribus maxime monasterii Acœmetarum usum primam actionem emendasse, labore cœpto d. 20. m. Febr. indict. XII, finito feria quarta d. 18. m. Mart. ind. XIII. atqui s. VI. d. 18. m. Mart. et in feriam quartam et in ind. XIII bis tantum incidit, a. 520 et 565 [1]): apparet annum posteriorem a Rustico notatum, indictionem XIII ad annum referendum esse qui inde a d. 1. m. Sept. 564 usque ad d. 31. m. Aug. 565 currebat. quomodo impetrauerit ut exilio liberaretur, diuinari nequit: eum ultimo Iustiniani tempore Constantinopoli in Acœmetarum

[1]) Quod Baluze d. 18. m. Mart. anno 550 qui sane indictionis XIII est, in feriam quartam incidisse dixit, errauit: illo anno iste dies feriæ fuit sextæ.

monasterio fuisse codicumque synodalium [cf. p. 118, 11] perquisitioni et conlationi se dedisse, hoc nullis dubitationibus est obnoxium.

Nolo repetere quæ supra de collectionis Casinensis auctore, de eius intentione, tempore, loco, codicibus exposui; hoc unum addo prorsus eundem morem corrigendi et emendandi in Rustici recensione uersionis gestorum Chalcedonensium atque in collectione Casinensi gestorum Ephesenorum obseruari, si cum uersionibus antiquioribus comparantur: utrobique sententiæ non totæ reformantur ita ut nouum aliquid contexatur, sed uerba et locutiones singulares secundum exemplar Græcum adduntur eliminantur mutantur. neque prætermittendum easdem sermonis proprietates inueniri, e. g. mirum quendam usum præpositionis *circa* in transferenda ea quæ est κατά, consuetudinem pro θεοσεβέστατος ponendi *religiosissimum* et similia, quæ aptius in uol. III exponentur. omnibus consideratis necessitate quadam ineuitabili oritur conclusio collectionis Casinensis auctorem qui uersionem gestorum Ephesenorum [1—76] correxit, quæ secuntur [77—312], ipse elegit et transtulit, neminem alium esse nisi Rusticum illum diaconum Romanum, a Vigilio papa a. 550 propter trium capitulorum defensionem depositum, post concilium Constantinopolitanum a. 553 in Thebaidem relegatum, denique ultimis Iustiniani temporibus aliquo certe modo restitutum et Constantinopoli in monasterio Acœmetarum hospitem commoratum. hoc se circa a. 1880 primum coniecisse ipse testatur uir non inter Rossos tantum, sed per totum uirorum doctorum mundum ingenio et doctrina eminens, W. Bolotoff in epistula quam ad I. E. Troicki misit a. 1896, et in duabus notationibus annis ut uidetur, 1884 et 1892 scriptis, quæ post eius mortem in diario ecclesiæ Rossorum orthodoxæ quod Christianskoe čtenie uocabatur, a. 1907 editæ sunt. adiecit eundem esse auctorem illius dialogi contra Acephalos qui Rustici nomine traditus est uno ut uidetur codice mutilo et fœde corrupto; certe qualis in editionibus circumfertur, textus multis locis non intellegitur. ea tamen ex patribus excerpta quæ dialogo cum collectionis Casinensis parte priore communia sunt, inter se simillima esse hoc loco satis habeo testari, plura in uol. III expositurus. denique ut etiam magis huius coniecturæ ueritas eluceat, commemoro uirum doctissimum qui bibliothecæ Vaticanæ hoc tempore summa et scientia et liberalitate præest, Mercati sine ulla Bolotoffii notitia a. 1903 cum C. H. Turner communicasse sibi translatorem Isidori epistularum quæ collectioni Casinensi [80] insunt, eundem esse uideri atque Rusticum gestorum Chalcedonensium correctorem [Journ. of Theolog. Studies 6, 73 4].

Synodicum igitur Rusticus composuit ex gestorum Chalcedonensium uersione suppleta et emendata, ex uersione gestorum Ephesenorum itidem correcta, denique ex eis epistulis et gestis quæ a se ipso collecta et translata post Iustiniani mortem gestis Ephesenis adnexuit. diligentia modesta et indefessa de conciliorum memoria singulariter meritus post multa obliuionis sæcula iam suo ipsius operi, monumento uere perenni, communi doctorum opera redditus est.

3. DE IRENAEO RVSTICI AVCTORE

Ex Irenæi Tragœdia maximam eorum quæ hoc uolumine edita sunt, partem a Rustico desumptam esse primo obtutu apparet; si quis plura argumenta desiderauerit, locos in indice 1 p. 250 sq. inueniet. docte et accurate, ut solet, de homine egit Tillemont [mém. XIIII et XV]; quoniam uero his demum temporibus gesta concilii Epheseni alterius innotuerunt per uersionem syriacam quam post alios edidit J. Flemming in Dissertationum Soc. Gotting. noua serie uol. XV 1, et antiquæ hominis memoriæ noua accreuit, denuo de eo agendum esse duxi.

Irenæus comes amicitiam cum Nestorio iniisse uidetur, antequam ille a. 428 thronum Constantinopolitanum ascendit; erat enim pari familiaritate coniunctus etiam cum Theodoreto [cf. illius epistolam 14 inter eas quas Sakkelion in codice Patmiaco inuenit], qui urbem regiam numquam uidit, neque ab hoc sodalicio alienus erat Iohannes episcopus Antiochenus, Nestorii apud Theodorum Mopsuestenum condiscipulus. qui sub finem anni 430, cum a Cyrillo ea accepisset quæ synodi Romana et Alexandrina contra Nestorium decreuerant, non Nestorio tantum, sed Irenæo quoque scripsit [V 14 = L III 387 M IIII 1061 p. 5, 6 huius uoluminis] de periculo imminente, cuius magnitudinem uir paris Cyrillo astutiæ melius perspexerat quam comministri Constantinopolitani honesta imprudentia. num Irenæus infelix Nestorii consilium quo ab imperatore concilium generale postulabat, probauerit uel adiuuerit, non constat; certo illi, cum post Pascha a. 431 Ephesum proficisceretur, comitem se adiunxit, priuatus quidem, sicut imperator episcopis per Candidianum comitem et ipsum Nestorio fauentem inculcandum esse duxit [V 31 = L III 443 M IIII 1117], eo magis tamen quamuis opem amico ferendam esse ratus, ita ut Cyrilli et Memnonis dolis atque uiolentiis similia opponere non dubitaret [V 84 = L III 749 M IIII 1425. V 101 = L III 761. 764 M IIII 1440]. post Palladii magistriani aduentum et discessum qui accidit ultimo mensis Iunii die Kalendisque Iuliis, episcopi Orientales Irenæum Constantinopolim ad comitatum miserunt, haud paucis litteris instructum [cf. huius uoluminis epp. 98—101]; aliam quam imperatori deferret [ep. 102], Constantinopolim miserunt, postquam pars Cyrillianorum dd. 16. et 17. m. Iulii Cyrillum et Memnonem restituit, Iohannem Antiochenum deposuit. quid in regia urbe apud aulicos et potentes egerit, ipse in epistula ad episcopos Orientales directa [109] lepide narrat. tum eius memoria per aliquantum temporis euanescit, neque tamen dubitari potest quin aliter quam ceteri præter paucos in Nestorii amicitia summo studio omnique opera perstiterit. nam a. 436 Isidoro et Senatore conss. uel eodem tempore uel paulo post quam Nestorius relegationis in Petram condemnatus est [1]), Irenæum *qui maledictum Nestorii cultum* [θρησκείαν] *non solum secutus est, sed et instituit et studuit multas cum eo prouincias, eo quod ipse tali culturæ præesset, euertere* [ep. 277], eidem pœnæ subicere præfecti prætorio ab imperatore iussi sunt. in diuersum abiere amicorum fata: Nestorius Petra in Oasin Ægypti superioris deportatus est, Irenaeus a. 443, duodecim annis post illius depositionem elapsis [Acta concilii Epheseni alterius p. 118, 20], non tantum de exilio dimissus et in ecclesiæ pacem receptus, sed etiam a Domno, Iohannis in cathedra Antiochena successore, Tyriorum episcopus ordinatus est [Acta conc. Ephes. alt. p. 118, 19. Rusticus p. 181, 24 huius uoluminis. Theodoret. ep. 110 [2])], etsi, dum laicus erat, uxori mortuæ alteram superduxerat. hoc tempore, paulo postquam Tyri cathedram occupauit, a Theodoreto ep. 35 accepit. iterum autem tempestati turbarum ecclesiasticarum succubuit, cum

[1]) V 109 = L III 1058 M V 256. inscripta est constitutio in codicibus Græcis ἀντίγραφον ἑρμηνείας βασιλικοῦ θεσπίσματος γραφέντος πρὸς Ἰσίδωρον ἔπαρχον πραιτωρίων καὶ ὕπατον περὶ τῆς ἐξορίας Νεστορίου, in Collectione et Turonensi et Casinensi *interpretatio sanctionis imp̄ scriptæ ad Isidorum præfectum prætorio et cons̄ ordinarium.* post ipsum Nestorium profligati sunt etiam Nestoriani ea constitutione quæ plene extat in V 111 [L III 1210 = M V 413], in breuius redacta in Theodosiano 16, 5, 66, ubi subscriptum est *dat. III non. Aug. Const(antinopoli) d̄. n̄. Th. A. XV et qui f. nuntiatus* [435]. subscriptionem falsam esse probatur optima gestorum Ephesenorum memoria; uidetur inserendum esse *p. c.*

[2]) Eam huius epistulæ partem qua Domno præscribitur quid Constantinopolim rescribendum sit, nomine Domni scriptam et ἐχειροτόνησα ceteraque quæ sub prima persona dicuntur, ad illum, non ad Theodoretum referenda esse primus intellexit Tillemont [mém. 15, 872], hoc tempore probauit W. Bolotoff in commentatione felicis sagacitatis et uastæ doctrinæ plena quam sub titulo *Theodoretiana* inseruit diario Rossico Christianskoe čtenie 1892 II 58 sq.

Dioscorus Cyrilli successor pacem quam ille a. 433 cum Iohanne Antiocheno fecit, subuertere cœpisset. a. 448 noua constitutio ab imperatore contra Nestorianos edita est [V 138. 139 = L III 1214 M V 417. Acta conc. Ephes. alt. p. 136, 33 sq.], cui adnexum est corollarium quo Irenæus de sede Tyria expellebatur iubebaturque in sola urbe patria — quæ fuerit, nescitur — degere sacerdotis ordine et nomine priuatus. lex proposita est d. 18. m. Apr. a. 448, qui erat dies dominica post Pascha, tam in ecclesia monachorum qui desertum habitabant, quod quinque m. p. ad occidentem ab Alexandriæ urbe iuxta uiam Parætoniensem porrigebatur [1]), quam Antiochiæ, ubi illo ipso tempore Theodoretus euangelii Iohannis de Thoma pericopam populo explicans duarum in Christo naturarum doctrinam exponebat [Act. conc. Eph. alt. p. 56, 37 sq. 60, 4 sq. 118, 2 sq. 130, 37 sq. Theodoret. epist. 147 p. 1277. Bolotoff l. c. p. 104]. paulo post cum Cyrrum rediisset, Theodoretus commonitorium ab imperatore ad Zenonem mag. mil. et consulem [448] directum accepit ut se Cyrri contineret, quia Antiochiam continuo synodos collegisset orthodoxosque perturbasset [Theodoret. ep. 79—82. 87. 111. 127. 145. Act. conc. Ephes. alt. p. 114, 33 sq.]; ipse scripsit paucis mensibus post ad Eutrechium præf. præt. [ep. 91]: καινότατον ὑπομένομεν πρᾶγμα, κατὰ ταὐτὸν ἄγαμοι καὶ δίγαμοι πολεμούμενοι. eiusdem anni mense Septembri d. 9 Domnus ab imperatore Dioscoro obsecuto [cf. Act. conc. Ephes. p. 138, 11 sq. Theodoret. ep. 110] coactus est in locum Irenæi Photium episcopum Tyri ordinare [Act. conc. Ephes. alt. p. 122, 10]. hoc tempore amicitia quæ olim Irenæum cum Theodoreto uinxerat et cum ille non sine episcopi Cyrrensis summa auctoritate apud Domnum florentis consilio ad cathedram Tyriam euectus esset, denuo e floruerat, dirumpi et magis magisque in discidium abire cœpit; nimis enim diuersa ratione persecutionem episcopi Alexandrini ferebant et pro ea fide quam ueram et ab ecclesia traditam esse putabant, pugnandum esse censebant. Theodoretus enim imperatoris commonitorio obsecutus speciem quidem tranquille in solitudine Cyrrensi sedentis præ se tulit, sed eodem tempore summos Constantinopoli magistratus, potentium uxores opulentasque mulieres, episcopos, presbyteros, archimandritas litteris querelarum precumque plenis [ep. 79—82. 87—91. 105. 107—109. 111] adire fidemque unius et indiuisi Christi profiteri non intermisit atque uel eo condescendit, ut Dioscoro suam de incarnatione doctrinam exponeret et ad simulatum fauorem prouocaret, quem Cyrillus sibi in ultimis uitæ annis monstrare dignatus esset [ep. 83] [2]). cum a Dioscoro episcopum Ægyptium Constantinopolim missum esse audiret [ep. 85 p. 1155. 86 p. 1156], qui episcopos Orientales heterodoxiæ accusaret, Domno persuasit ut et ipse nonnullos episcopos in regiam urbem delegaret, ut illam calumniam refellerent, multisque hanc legationem litteris instruxit [92—96. 99—101. 103. 104. 106]. longe aliter Irenæus: postquam ab imperatore sine iudicio ecclesiastico Tyro eiectus ab ipso Domno, homine debili ac timido, successorem in suum locum ordinatum esse uidit, ecclesiam deserere et in antiqua Nestorii castra redire constituit. neque solus ecclesiæ de qua desperauit, communicare destitit, sed aliis idem ut facerent, persuadebat; certe Aquilinum episcopum Bybli eum sequi maluisse quam in ecclesia permanere constat per concilii Ephesini alterius acta [p. 76, 16 sq.]. at Theodoretum frustra adiit. quo tempore synodum conuocari audiuit, post d. 30. m. Mart. 449, Theodoretus Irenæi epistulæ respondit [ep. 16] acriter eum uituperantis mollique certandi generi illudentis; eum non iam audere

[1]) Cf. quæ exposui in appendice libri quem uir d. de Woess de iure asyli hoc ipso tempore in lucem edit.

[2]) Scripta est a. 448 post primam Dioscori ad Domnum epistulam quæ extat in Actis concilii Ephesini alterius p. 132, 18 sq.

sanctam uirginem et θεοτόκον et ἀνθρωποτόκον appellare [1]), sed circumscriptionibus uerum dogma celare; in magistrorum enumeratione eum Diodorum et Theodorum omisisse. tangitur ab Irenæo libellus de incarnatione quem Theodoretus primo Eusebio episcopo Ancyræ [ep. 109], tum episcopo cuidam Timotheo [ep. 130] miserat [2]). eodem fere tempore scripta est ep. 3; per allegoriam intellectu facilem Irenæus a Theodoreto quæsiuerat utrum honestius esset in hac persecutione de episcopatu decedere an depositionem expectare. paulo post a concilio Epheseno uterque omni communione ecclesiastica priuati sunt [Acta conc. Ephes. alt. p. 74, 6 sq. 108, 13 sq.]. Theodoretus sine mora ex monasterii latebris epistulas scribere, contra iudicii atrocitatem declamare, amicos ut resisterent, hortari cœpit; clericos quosdam ad Leonem papam Romam misit [ep. 113—132]; postquam Marcianus et Pulcheria libertatem agendi et scribendi ei reddidere, synodum qua restitueretur, per amicos potentes ab illis postulauit [ep. 138-140]. cum uel ante iudicium se ipse ab ecclesia alienum fecisset, Irenæus eiusmodi machinationibus despectis id opus aggressus est, quo documentis undique conquisitis ueram et incorruptam memoriam Nestorii eiusque fidelium amicorum, Alexandri Hierapolitani, Eutherii Tyanensis, Meletii Mopsuesteni, Dorothei Marcianupolitani, aliorum [cf. catalogum nr. 279 huius uoluminis] restitueret, ceterorum debilitatem describeret, fraudes detegeret Cyrilli, proderet denique Iohannis Antiocheni et Theodoreti secreta pactione [p. 153, 40] coniunctorum inconstantiam et uarietatem; intentionis summa erat ut suum ipsius consilium ecclesiam deserendi necessarium et pium fuisse probaret. ex libri fine et consilio tempus quo compositum est, definitur neque aliud quo scribi potuerit, inuenitur. inerant non decreta tantum imperatoris [277. 280], quibus a. 436 ipse in exilium missus, Nestorianis nominis Simonianorum nota inflicta erat, sed etiam epistula [287] quam Iohannes Antiochenus ad Proclum Constantinopolitanum quattuor annos post Pauli Emeseni ab Alexandria reditum, i. e. a. 437 direxit, et ne in hac quidem Irenæus finem fecit, sed usque ad id tempus descendit, quo imperator et Proclus Cyrillum ecclesiam controuersia de Diodoro et Theodoro mota amplius turbare uetuerunt [p. 241, 32; cf. Concilstud. 2, 33]. at inde concludere noli exilii Petraei annorum 436—443 otio Irenæum ad opus illud conficiendum usum esse. ut enim de ceteris taceam, quomodo in illa solitudine, libris, facultatibus, amicorum commercio destitutus, tantam epistularum copiam congerere potuerat? neque magis credibile uirum sincerum atque honestum, postquam paci a Iohanne et Cyrillo pactæ se submisit huiusque condescensionis mercedem per Domni Theodoretique beneficium episcopatum Tyriorum accepit, hanc ipsam pacem omnium fontem malorum proclamasse [cf. e. g. p. 149, 11 sq.] et in Theodoretum inuectum esse. longe alius erat rerum status, cum Dioscorum et Chrysaphium omnia susque deque uertere uidens, ipse grauissima iniuria uiolatus iam a se non impetraret ut eius quem olim pro amico et benefactore non parua æstimatione prosecutus erat, uias atque rationes probaret. accedit quod Marciani temporibus sperare licebat libro in Nestorii gloriam scripto non ea pericula imminere quæ Theodosii constitutiones et Dioscori asseclarum furor ante magnam illam rerum mutationem minabantur, quæ Theodosii de uita excessum secuta est.

Operi titulum dedit Tragœdiam [3]); in quinque libros diuisit [cf. Ebed Iesu in

[1]) Cf. epistulas quas Alexander Hierapolitanus a. 433 scripsit ad Theodoretum [ep. 182 p. 130, 37 sq. ep. 184] et laudem Alexandri quam adicit Irenæus [p. 133, 12].

[2]) Post Mansium [t. V p. 1040] edidit Schulz t. IIII 1307 sq. codice usus Vindobonensi; extat etiam in codice Basil. III A 4 simul cum epistula ad monachos [Schulz l. c. p. 1291 sq.].

[3]) Idem nomen olim a Nestorio inscriptum est libro quo causas propter quas concilium Ephesenum conuocatum, et quæ ibi gesta essent, exposuit [cf. quæ ad p. 25, 26 adnotaui], ut se ab eis defenderet qui illud

Assemani Bibl. Orient. III 1 p. 39]. quod unum de primo libro extat testimonium [p. 25, 27] ad res inter Cyrillum et Nestorium atque inter Cyrillum et Cælestinum a. 430 gestas pertinet; ex tertii libri procemio quod Rusticus exscripsit [168 cf. 177], apparet ibi narrata esse quæ sub finem anni 432 et initio 433 Alexandriæ gesta sunt, dum de pace tractabatur. quartus liber [p. 115, 3] ab ea Iohannis Antiocheni epistula incepisse uidetur, quam Rusticus de eius loco exemptam epistulæ quam Cyrillus post pacem Acacio Melitinensi scripsit [76], adnexuit, ut aliquis conexus inter uersionis antiquæ collectionem fieret et eam quam ipse ex Irenæi copiis deriuabat. omnibus computatis elucet Rusticum ex primo tertioque libro paucissima, nonnulla delibasse ex altero, si quidem hunc librum ab Irenæo ipsi concilio destinatum esse recte conicio, plurima uero ex libris quarto et quinto desumpsisse. multa a se omissa esse, maxime ratiocinationes et narrationes quas Irenæus epistulis adlatis interposuit, ipse fatetur; hoc tamen pro certo sumi potest eius synodici partis quæ hoc uolumine continetur, molem maximam ad unum Irenæi opus esse referendam, eis quæ ipse Rusticus siue intermiscuit siue adiecit, facili opera detractis. primo e. g. obtutu suspiceris epistulas Acacii Melitinensis [172] ad Cyrillum et Cyrilli ad clericos suos Constantinopoli consistentes [173] a Rustico aliunde esse desumptas; sed si legeris p. 129, 20. 133, 17 et consideraueris Rusticum, cum in codicibus Dioscorianorum illam Acacii epistulam inuenisset, eam iterum transtulisse [304], in aliam abibis sententiam. Irenæi igitur Tragœdiæ adscribi uelim 77—79. 79 a [præter Rustici adnotationem p. 8, 40]. 81. 82—86. 87—125. 126—160. 161. 162—164. 165—171. 172. 173—180. 181. 182. 183. 183ª p. 133, 10—21. 184. 185. 186. 187—205. 206—235. 236—247. 248. 249. 250—258. 259—261. 262—276. 277—282. 283. 284. 285—288. 289. 290. 290ª p. 212, 31—35. p. 213, 4—8. 291—294. denique ep. 310 etiam apud Irenæum extitisse ex nota marginali apparet, quam quin ipse Rusticus adscripserit, dubitari nequit.

Irenæum quæ attulit, si summam rerum spectas, ex temporum ordine composuisse elucet; hic illic hunc ordinem ei qui rerum conexu postulabatur, postpositum esse per se intellegitur. erat ubi Rusticus texturam operis deleret: sicut epistulam 77 ad initium propriæ collectionis, ita 291—294 uersus finem relegauit. extra seriem positæ sunt 195. 196; etiam minus intellegitur quomodo contigerit ut 224 et 227 in locum non aptum delatæ sint. cetera ad temporum ordinem facili opera rediguntur. quam utilis sit ordo huius synodici ut epistulæ et gesta quæ ad ipsum concilium et negotium Chalcedonense pertinent et a conciliorum editoribus Romanis fœde peruersa et confusa sunt, secundum ueram rerum consequentiam ordinentur, hoc loco exponere nolim; satis habeo ex eis quæ post concilium gesta sunt, raras quæ inueniuntur temporum notationes excerpere.

139 p. 91, 12 *post collectam quæ hoc tempore Cyrri fieri solet.* ad hanc festiuitatem litteras inuitatorias mittere solebat Theodoretus [cf. ep. 66—68 editionis Schulzianæ et 30. 31 collectionis a Sakkelione editæ]; felici casu accidit ut in eis litteris quibus ab Euphratesiæ iudice ut per mensem festiuum Cyrrensibus iustitium ediceret, rogauit [32 Sakk.], ipsum festum diem accurate notaret: ἐγκαίνια τῶν ἀποστολικῶν καὶ προφητικῶν σηκῶν τῇι τεσσαρεσκαιδεκάτηι Γορπιαίου μηνὸς θεοῦ νεύοντος προσδοκῶμεν

concilii conuocandi consilium non immerito uituperabant. tradit hoc translator Syrus Heraclidis πραγματείας in procemio p. 4 editionis Bedjanianæ, confirmans catalogum Ebed Iesu Nestorio librum Tragœdiam appellatum adscribentis [Assemani, Bibl. Orient. III 1 p. 36]. quod idem scriptor, ubi de Irenæi opere loquitur [l. c. p. 38 sq.], Tragœdiæ nomen omittit longioremque tituli formam exhibet quæ Græce uersa ita fere se habet περὶ τοῦ κατὰ Νεστορίου διωγμοῦ καὶ πάντων τῶν κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον πεπραγμένων, inde nihil contra Rustici de Irenæi tragœdia testimonium sequitur.

ἐπιτελέσαι. in alteram igitur partem mensis Septembris a. 432 concilium Antiochiæ habendum edixit Iohannes.

190 p. 137, 18 scribit Alexander Hierapolitanus *biennii tempus est ex quo uniuersa assecutus quæ scripto et absque scripto a contrariis uel a nobis prolata sunt, comprehendi.* temporis spatium computatum est inde ab autumno a. 431, quando concilium Ephesenum dimissum est.

ep. 211 scripta est ab Iohanne Antiocheno, postquam a Tauro præf. præt. atque patricio nuntium de Procli episcopi Constantinopolitani ordinatione accepit. eam factam esse antequam Maximianus sepulturæ traditus sit, qui mortuus est feria quinta hebdomadis maioris [d. 12. m. Apr.] a. 434, tradit Socrates 7, 40. num bene egerim cum sanctum diem qui in ep. 220 commemoratur, ad Pascha illius anni rettuli, iam dubito; at optime in uer a. 434 quadrant quæ subscribit Alexander Hierapolitanus epistulæ 217: *ultra annum iam habeo quod post aduentum Pauli memet ipsum ab Antiocheni communione seiunxi*, cf. ep. 181 p. 130, 4.

ep. 273 iudex Euphratesiæ ad Titum magistri militum per Orientem uicarium refert sibi litteras quibus Alexandrum, nisi obœdierit, Hierapoli expellere iussus est, a. d. XVII Kl. Maias redditas esse. hæc diei notatio non referri potest nisi ad a. 435. nam inter ep. 211 et expulsionem Alexandri haud paucos elapsos esse menses patet neque tamen tot ut duorum annorum spatium impleant. primo enim sacra et litteræ magistri militum contra Alexandrum scriptæ [228. 230. 231] nimio spatio ab eius expulsione dirimendæ non sunt, deinde, ut ponam has litteras loco non satis apto esse collocatas, ep. 232. 233. 236—238 agitur de Procli synodicis, quas proximo post ordinationem tempore missas esse ueri simile est. quod uero inde ab ep. 276 quæ mense Maio uel Iunio a. 435 posterior esse nequit, series epistularum transilit in a. 436, cui ep. 277. 278 attribuendas esse supra [p. XI] probaui, in eo non est cur hæreatur. Alexandri enim Euphratesiæ metropolitani eiectio eius partis Tragœdiæ quæ Rustico ad Theodoreti eiusdem prouinciæ episcopi apologiam utilissima et aptissima uidebatur, quasi culmen erat; quis scit an multa quæ in aliis prouinciis a. 435 et 436 acciderunt et ab Irenæo exposita erant, digna esse non censuerit quæ transferret? utut hæc se habent, satis eum habuisse Irenæi exilium tradere et catalogum eorum ex Irenæi opere componere, qui omnia perpeti quam Nestorii damnationi subscribere maluerunt, non minus certum est quam eum in eis excerpendis quæ Irenæus de controuersia propter Diodorum et Theodorum exorta exposuerat, multo breuiorem, ne dicam neglegentiorem fuisse quam in eis quæ de Alexandri et Theodoreti controuersiis in Tragœdia inuenerat. uidetur ei, aliter quam Facundo, Theodorus minus cordi fuisse quam Theodoretus.

4. DE CETERIS RVSTICI AVCTORIBVS

Vbi Rusticus Irenæi opus inuenerit, non dixit neque sine causa tacuit; periculum enim erat, ne si ubi delitesceret, prodebatur, flammis traderetur. coniecerim tamen id quoque in Acœmetarum bibliotheca extitisse et Rusticum cum hoc silentio premeret, hospitibus parcere uoluisse. de ceteris quæ ibi inuenit, non erat cur taceret; sunt hæc:

Isidori Pelusiotæ duo milia epistularum per quingentenas distributæ in codicibus uenustissimis quattuor. ibi legit epistulas quæ Cyrillum satis acriter uituperant, et alia quæ ad concilium Ephesenum pertinere uidebantur [ep. 80, 1—10], sed etiam multo plura quæ cum ad statum ecclesiæ qualis eius ipsius ætate erat, uel nimis quadrare ei uiderentur, mentem profunde commouebant. inde non illa tantum, sed etiam hæc transferre constituit. eisdem Isidori codicibus in Acœmetarum monasterio

adseruatis ante Rusticum Facundus usus est [2, 4]; omnino earum memoriam siue omnium siue maximæ partis inde pendere probabilis coniectura est. certe id codicum genus, quorum antiquissimus et optimus est codex Cryptoferratensis, ad Acœmetarum collectionem redire luculenter demonstrauerunt C. H. Turner et Lake [Journ. of Theological Studies 6, 70. 270; inde desumpsi numeros codicis Cryptoferratensis margini adscriptos]. editiones Isidori, malæ ad unum omnes, ex Rustici uersione haud paucis locis emendari possunt; crediderim tamen aliquot ex his correcturis in codicibus Græcis latere nondum collatis, imprimis in Cryptoferratensi.

Epistula canonica concilii Epheseni multifariam tradita est quippe quæ in canonum collectiones recepta sit; hanc prouinciam C. H. Turner utpote eam præclare administranti relinquo.

Confessio fidei Acacii Berœensis, aliunde non nota, sed sine dubio genuina, quo tempore ab homine qui plus centum annos uixit, composita sit, nescitur.

Aliunde arripuit Rusticus codices Dioscorianorum, unde epp. 295—304 et, ni fallor, etiam epistulas duas Cyrilli ad Successum [305. 306] desumpsit. signum illis præposuit *ac* siue *acephali*, quod ex uariis codicis corruptelis facile agnoscitur. Cyrilli epistula ad Dynatum episcopum Nicopoleos Epiri [295] in collectiones Vaticanam [129] et Atheniensem [129] recepta est; ex Vaticana in appendicem collectionis Seguieranæ peruenit. epistulæ Cyrilli ad Acacium [296], ad Lamponem [297], ad Iohannem Antiochenum contra Theodoretum [301] redeunt in codice Vat. 1431, quem re uera Dioscorianorum dicere possis. epistularum ad Successum memoria multiplex est neque hic locus est de ea agendi [1]); hoc unum adnoto uersionis Dionysii Exigui a Rustico nullam rationem haberi sicut ne eius quidem quam ille epistulæ Cyrilli synodicæ ad Nestorium inter omnes primus confecit [2]).

Denique afferenda sunt ineptum illud Nestorianorum recentiorum figmentum [307], quod Rusticus a. 564 a monacho quodam Alexandrino se accepisse narrat, et excerpta pauca ex Cyrilli λόγωι προσφωνητικῶι, cuius lectio apud symboli Chalcedonensis defensores satis frequens fuisse uidetur, atque ex epistulæ ad Hebræos commentario. hæc omnia non a Rustico ipso excerpta, sed sicut in aliquo codice conscripta extabant, translata esse per se intellegitur.

DE CODICIBVS ET EDITIONIBVS

Codex Vaticanus 1319 membranaceus scriptus est litteris nitidissimis s. XIII, sicut G. Mercati putat [Journ. of Theolog. Studies 6, 72 [2]], in Gallia. accurate codicem descripsit C. H. Turner in diario quod modo commemoraui uol. 6 p. 85 sq. de orthographia recenti non est cur latius agatur; maximam eorum quæ hoc uolumine eduntur partem ex codice euulsam esse supra dixi. quoniam librarius et doctior erat et scribendi magis peritus quam monachus Casinensis qui alterum codicem scripsit, haud paucis locis ueram lectionem unus seruauit, aliis uero corruptelam interpolando etiam peiorem reddidit, cf. p. 4, 35. 12, 13. 21. 17, 2. 20, 26. 26, 14. 32, 39. primus codicem inspexisse uidetur [cf. C. H. Turner l. c. p. 71] Iacobus Sirmond, qui a. 1590—1618 Romæ erat et cardinali Baronio in annalibus conficiendis adsistebat; cum enim a. 1629 Facundum ederet, ad 2, 4 exscripsit locum de Isidori codicibus Acœmetanis [p. 25, 22], adiciens *ut in ueteri ms adnotatum memini ab antiquo earum interprete.* breui mentione

[1]) Edendæ erunt in ultima parte uol. I; recensionem uel nunc confectam apud me habeo.
[2]) Edetur in uol. V parte altera.

quam apud Ballerinios [Leonis opp. t. III p. 162 edit. Migne] inuenerat, commotus Dominicus Mansi codicem inspexit, indicem prioris partis collectionis confecit erroribus non immunem [t. V p. 465. 466], paucas lectiones uarias editioni Baluzianæ quam haud paucis uitiis typographicis locupletatam tomo V suæ collectionis Conciliorum inseruit, sine certo consilio adscripsit. F. Maassen neque hunc nec codicem Casinensem uidit.

Codex Casinensis 2 membranaceus, Vaticano paulo antiquior, scriptus est sine dubio in ipso cœnobio. bis accurate descriptus est a doctis monachis Casinensibus, primo 1874 in Bibliothecæ Casinensis uolumine i 49sq., deinde his ipsis temporibus [1915] in Catalogi codicum manuscriptorum Casinensium uol. 1 parte 1 p. 4 sq. scriptura et ipso ductu et notarum multitudine lectu incommoda est; accedit quod librarius litteras nonnullas sæpe omittit uel transponit ita ut immania monstra exoriantur; multas huius generis corruptelas consulto non adnotaui. præterea inter se commutari solent terminationes et nominum et uerborum; omnino tenendum librarium hominem fuisse indoctum neque eorum quæ scripsit, intellegentiæ capacem, quo factum est ut ab interpolando totum se abstineret. orthographia licet a more antiquo minus codice Vaticano recedat, tamen non ea est de qua tam accurate referatur quam de codicibus æui Carolingici uel antiquioris. enumerationi igitur supersedeo scripturæ siue etymologicæ siue phoneticæ uocabulorum quæ cum præfixis in b, d, n terminantibus composita sunt; uarium librarii morem in editione secutus sum quantum potui; nam ut e. g. *inperium inperator* quod haud raro legitur, scriberem, a me non impetraui. notentur tamen 55, 36 *supsceptis* [68, 3], 68, 8 *supsceptione*, 110, 2 *subsceptibilis* [96, 32. 65, 14], 142, 1 *substollens*. æ œ e, y et i promiscue confunduntur; frequentia sunt incertitudinis uocalium e et i exempla qualia sunt ut de *de* et *di* inter se commutatis taceam, 36, 11 *colligerant*, 50, 17 *religatis*, 51, 15 *quatinus*, 61, 17 *constetit*, 88, 3 *collegentes* etc.; recentissimum est 27, 22 *uendicare*. in *h* ponenda siue omittenda sæpe peccatur: notetur quod semper scribitur *abhominetur* [160, 7. 158, 11. 147, 41. 150, 23. 179,41], *abhominabiles* [162, 35. 164, 1], *abhominationis* [186, 31. 227, 24], sed *ortor* [91, 29. 81, 17. 91, 33 etc.], *ortationibus* [92, 8. 123, 29], *actenus* [51, 22. 151, 3. 152, 16. 182, 39]; præterea adnoto 120, 27 *hunitas*. 125, 22 *hutiles*, 124, 9 *traeretur*. Irenæi nomen rarissime falsa *h* caret [182, 16 *yrineo*, 131, 15 *irieno*]; inueniuntur *hirineus* 69, 16. 93, 6. 106, 25. 108, 32 etc. *hyrineus* 86, 7. 117, 8. 126, 7. 157, 1 etc., *hirienus* 133, 9. 10. 21. 138, 9. 148, 36. ceterum regnat in hoc nomine scriptura itacissans præter 181, 21 *hreneus*; addo et *berœ* [243, 23], *berœensem* [194, 20. 26. 167, 35. 182, 3] scribi et *berie* [63, 7. 93, 27. 104, 15], semel etiam *hebria* [109, 6] inueniri. aliis itacismi exemplis quæ in indice VIII composui, addas *iohannis* et *heresis*, *hereticus* semper fere posita. quod ad litteras aspiratas attinet, frequentior est scriptura *calcedona calc donam calcidoniam* etc. [71, 32. 104, 11. 125, 24. 73, 30. 76, 12. 75, 28. 80, 3. 106, 40. 162, 29. 194, 9. 81, 11. 85, 24. 64, 26. 128, 6. 205, 38. 228, 6] quam *calchedona* [80, 28. 77, 11] uel *chalcedone* [80, 13]; cf. 88, 5 *cathicumini*, 123, 6 *carmosino*, 52, 18 *karacterem*, 123, 39 *cartam* [124, 10 et sæpius].

Antiquæ scripturæ reliquiæ sunt 210, 27 *quooperatione*, 223, 19 *quoadiuuet*, 233, 1 *quoaptamus* et 212, 3 *quodsustantialem*; inde ortum est 134, 28 *acqu mmodo* pro accommode. addantur 46, 8 *iniqus* [77, 35], 128, 28 *anticos*, 143, 11 *relicos*. sæculi V orthographiam produnt 123, 30 *scribsit* [123, 33 et sæpius], 123, 31 *scribta*; falso translata est in 123, 30 *abrubta*. neque recenti debentur consuetudini 44, 30 *eufratensie*; 66, 38 *incolomes* [128, 8. 148, 33. 34]; 132, 12. 199, 39 *posquam*; 139, 18 *docmata* [132, 12], sed 134, 17 *zeumate* [134, 30. 135, 15. 138, 28] quod nescio an retinendum fuerit; 138, 12 *ueniuolentie*, 205, 26 *acriuiam*, 228, 3 *acerue*, 202, 21 *coacerbans*, 230, 14 *sibe*; 220, 2

coniuncxit, 90, 35 *seiuncxit*, 133, 21 *subiuncxit*, 50, 6 *extincxit*; quæ scriptura etiam in praua aberrauit, uelut 66, 20 *coniūcserunt* uel 30, 14 *sanczerunt* [49, 1]. retinui licet a grammaticis inuentum sit *oportunus*, sed non recepi *scripulosiorem* [217, 28. 30. 31].

Medii aeui propria sunt x et s confusa: 37, 13 *larixe*, 38, 39 *zoxis*, 72, 24 *uexaniis*, 165, 26 *perpexi*, 215, 7 *credidixe*; 17, 20 *exstimant*, 59, 26 *exindi* [= scindi; 76, 25], 87, 31 *expectaret*; x pro z 37, 9 *anaxarbi*; 129, 16 *aspeserint*, 151, 6 *porresit*, 187, 30 *disisti*, 214, 17 *ausit*, 230, 35 *reuisisse*, 240, 7 *affisus*, 170, 15 *esistat*, 104, 22 *esistimare*, 130, 18 *orthodosorum* [136, 18], 142, 30 *ausilium*, 144, 28 *masimiani*, 182, 16 *alesander*, 212, 7 *alesandrini*, 216, 11 *coniunsit*, 226, 15 *ansiabatur*, 101, 21. 197, 22 *iusta*, 240, 31 *miste*, 79, 13 *misturam*, 200, 5 *permistione*, 91, 18. 101, 11. 126, 17. 221, 7 *estat* [62, 25. 83, 36], 46, 21 *estitit*, 65, 8 *estinguentur*, 83, 12 *estremitatem*, 162, 13 *escusant*, 209, 35 *desteram*, 49, 6 *testus*, 130, 15. 215, 22 *uos*, 146, 41 *ueras*, 149, 1 *res*, 151, 24. 27. 41. 152, 4. 216, 6. 8. 17. 19. 217, 21. 28. 34. 229, 32 *genitris*, 181, 35 *es*, 224, 5 *ses*, 229, 38 *pas*. rarius pro x ponitur ss: 170, 33 *affisserunt*, 210, 15 *aspessimus*, 220, 15 *dissimus* [227, 36], 239, 7 *adfissum* [240, 9], 222, 9 *massimiano*, 73, 13 *iussta*. z pro x ponitur 92, 13 *alezandrie*. c et t etiam in uetustioribus codicibus non discerni constat; adnoto tamen 127, 8 *nuncciis* [127, 14], 127, 13 *annuncciant*; 130, 16 *prodictionem* [133, 18], 230, 22 *tradictionem*; 171, 12 *prodictoribus*, 200, 32 *pfactam*, 175, 31 *fanctasiam*. multo sæpius c ante t secundum recentem pronuntiationem omittitur: 132, 17 *cunti* [141, 3. 173, 25. 133, 31. 148, 39. 149, 17. 154, 35 et sæpius], 145 *santissimus* [157, 34. 199, 17], 135, 16 *santitatem* [141, 23. 222, 2], 148, 23 *extinto*, 151, 5 *compuntiue*, 137, 3 *coniuntio*. frequenter ante i mutantur t et s: 178, 15 *coniunsio*, 169, 19 *contensionibus* [180, 36. 191, 40], 174, 15 *intensio* [173, 25], 240, 5 *adsumsionem*, 220, 22 *contensiosus*, 129, 33 *sentensiam* [146, 18. 211, 10], 151, 4 *penitensie* [151, 22. 152, 17], 154, 24 *magnificensia*, 220, 1 *insipiensia*, 205, 34 *attensius* [230, 18], 224, 26 *florensio*; etiam s pro d inuenitur: 185, 37 *gausium*. scripturæ inuersæ exempla sunt 137, 5 *condescentio* [138, 4. 171, 39. 172, 19], 219, 28 *permantio*, 68, 39 *dissentiones*. rarissime inueni z pro t: 46, 1 *melezius*, uel pro c: 37, 22 *euangelize*. cetera pronuntiationis recentis uestigia sunt 63, 36 *subscrisserunt*, 143, 30 *subscriserunt*; 128, 6 *acquiesens*, 138, 4. 154, 11 *condesentionem*, 174, 8 *reposebant*, 185, 38 *disserem*, 187, 29 *nosset*; 185, 11 *costantia*, 131, 5 *consustantialem*, 182, 12 *demostrare* [147, 38]; 52, 12 *attenus*, 66, 16 *quollibet*, 210, 25. 222, 27 *manni-ficentissimo*; 68, 10 *proienitoribus*.

Denique commutatio consonarum tenuium et mediarum nimis frequens est quam ut prætermittatur: 57, 7 *pereglitatur*, 208, 17 *lugrati*, 78, 36 *gubitu*, 116, 39 *agacius*, 86, 11 *adletas*, 160, 28 *adhletarum*, 236, 6 *heredica*, 200, 11 *strepidu*, 185, 26 *beneblaciti*, 159, 5 *multiblicem*, 235, 20 *increbans*; 148, 6 *grecibus* [161, 3], 185, 35 *sacrilecum*, 149, 27 *submercamur*, 152, 14 *fincit*, 154, 32 *roco*, 186, 35 *inuesticase*, 212, 9 *lecuntur*, 243, 36 *acnoscitur*, 243, 18 *cradu*, 240, 17 *ceneratione*, 174, 23 *acripia* [133, 19. 172, 19], 117, 30 *plasphemiam* [228, 20. 231, 8], 211, 32 *amprosii*, 211, 23 *eusepius*, 204, 13 *theosepius*. similiter r et l permutantur: 182, 38 *confrigere* [206, 38], 162, 26 *confrictu* [229, 37. 240, 15], 164, 3 *superfruam*, 229, 37 *fructum*, 234, 34 *ariquando*, 215, 28 *brasphemat*; 179, 13 *luclari*, 189, 10 *cluciant*, 198, 4 *fluensque*, 206, 11 *pulitas*. magis ad litterarum quam ad sonuum confusionem pertinent 142, 33 *anagarbensis* [142, 34. 178, 7], 186, 27 *geugma*. denique adnoto pro *hi* scribi solere *hii*.

Primo codex innotuisse uidetur cardinali Hieronymo Casanate, qui d. 12. m. Iun. 1673 purpuram adeptus est, diem obiit d. 3. m. Mart. 1700. Stephanus enim Baluze [cf. Noua coll. concil. p. 665] cum in ea codicis tum Bellouacensis, nunc Parisini 1456 parte quæ ex collectione Veronensi desumpta est, commonitorium quod a Cælestino

papa legatis ad concilium Ephesenum proficiscentibus datum est, inuenisset, per litteras cardinalem illum rogauit ut in codicibus Vaticanis quæri iuberet instructiones quas Cælestinus se legatis illis dedisse in commonitorio scribit. hæ sane periere neque inueniri poterant, sed d. 26. m. Octobris 1677 cardinalis uiro docto exemplar commonitorii misit descriptum ex cod. Vaticano 1320, recenti eiusdem collectionis Salzburgensis codice, cuius est Bellouacensis [cf. F. Maassen, Gesch. d. Quell. u. d. Litt. d. canon. Rechts 1 732]. neque his contentus cardinalis ad alias bibliothecas Italiæ scripsit atque etiam, sicut ad Baluzium scripsit d. 14. m. Nou. 1679, in bibliotheca monasterii Casinensis inuestigari mandauit si qui codex qualem Baluze desiderabat, ibi repperiretur. inuentus est codex Casinensis 2, non duo, sicut Baluze scribit, et Romam in palatium apostolicum missus per procuratorem Casinensem Andream Adeodatum, si recta refert Placidus Friderici, bibliothecarius Casinensis [† 1785], ex cuius chartis auctores Bibliothecæ Casinensis [1 p. XXI] quædam de codicis fatis excerpserunt erroribus non immunia. codicis explorationem cardinalis mandauit homini Belgæ profundæ doctrinæ gloriam magis per amicorum gratiam quam meritis propriis adepto, Christiano Lupo Yprensi [1]), ordinis fratrum eremitarum s. Augustini, professori theologiæ Louaniensi, qui a. 1677 ab illa facultate theologica de quæstione quadam theologiæ moralis ad Innocentium XI Romam missus erat. iste, sicut scribit Baluze, omnia statim edere constituit et a cardinale peruicit ne cui fas esset ista describere aut euulgare se inuito. cum cardinalis illam epistulam alteram ad Baluzium scriberet, Lupus iam in urbe non erat; Roma profectus est d. 31. m. Aug. 1679. domum reuersus statim eorum quæ raptim ex codice transcripserat, editionem confecit; non sine causa codicem describere uel ea quæ omiserat, indicare prætermisit. dum scholia inutilia et inepta uanarum hariolationum farragine referta conscribit, morte abreptus est d. 8. m. Iul. a. 1681. et editionem ipsam sub titulo *Ad Ephesinum concilium uariorum patrum epistolæ ex manuscripto Cassinensis bibliothecæ codice desumptæ* et scholia quamuis ad finem non perducta in lucem emittenda curauerunt prior et conuentus Augustinianorum Louanensium a. 1682. qui liber cum in Baluzii manus peruenisset, nihil intemptatum reliquit ut compos fieret rerum quæ in codice Casinensi continentur, sed nihil profecit, non propter monachorum pertinacem obstinationem, sicut iratus proclamat, sed quia codex Romæ remanserat. cum enim Mabillon [cf. iter Ital. p. 123] mense Nouembri 1685 in ipso cœnobio codicem quæreret, illi dictum est eum Romam fuisse missum postulante procuratore generali, a quo ille Romam reuersus comperit codicem esse in palatio apostolico nec quicquam aliud de eo a quoquam elicere ualuit. quando codex monasterio Casinensi redditus sit, nescitur.

Postquam accuratiorem codicis notitiam adipisci frustra temptauit, Baluze collectionem qualis a Lupo emissa est, nouæ conciliorum collectioni quam a. 1683 edidit, inserere constituit. paucas emendationes, sed notas multas et doctissimas adiecit; tamen Lupi culpa factum est, ut collectionis originem et intentionem non intellegeret et titulo eam instrueret, quo falsius nihil poterat excogitari: *Synodicon aduersus Tragœdiam Irenæi.*

Plus LXX annis post Dominicus Mansi consilium cepit in monasterium Casinense proficiscendi ut codicem conferret, sed, sicut scribit t. 1 p. XVI, hac eum molestia leuauit cardinalis Tamburini narrans se antehac codicem sedulo recensuisse atque uariantes totamque eius descriptionem in aduersaria sua redegisse; omnia illa scripta Mansio

[1]) Vita eius uel potius panegyricus stilo inepte florido a Ios. Sabatini, bibliothecæ Angelicæ in urbe præfecto, conscriptus præmissus est scholiis et notis ad codicis Casinensis editionem.

commodauit. at ille non dignus erat in quem tale beneficium conferretur. qua enim erat socordia et leuitate, ex chartis commodatis nihil amplius desumpsit nisi tabulam prioris collectionis partis, erroribus, sicut dixi, non immunem [t. V p. 465. 466]; uarias lectiones editioni Baluzianæ quam t. V suæ Conciliorum collectionis inseruit, ex codice Casinensi omnino non addidit. ut culpam tegeret, Lupi accuratam diligentiam laudibus tulit [t. I p. XVI. t. V p. 731. 732], quas immeritas esse, dum codicis phototypa iterum iterumque tracto, cottidie expertus hoc loco publice testor, ne quis me ex eis refellat quæ Lupo deberi ipse adnotaui. officium enim meum duxi ut quæcumque ille emendauit, quamuis plurima a quouis facile inueniri potuerint, adnotem, sed ingentem multitudinem eorum quæ praue legit, neglegenter transcripsit, infeliciter correxit, obliuioni tradendam esse censui, ne inutili farragine libri impensas augerem lectorisque patientiam fatigarem.

Tandem a. 1874 monachi Casinenses omnia quæcumque codici insunt, accurate enotarunt [Bibl. Casin. I p. 49 sq.] et ea quæ a Lupo omissa erant, scrupulosa fide, sed non sine bonis emendationibus ediderunt [florileg. Casin. p. 5 sq.]. ipse a. 1912 cœnobium uenerabile adii et totum codicem phototypice expressi, a monachis reuerentissimis et præsertim a uiro doctissimo qui bibliothecæ et tabulario illo tempore præerat, liberaliter exceptus et adiutus, ita ut gratissimo animo memoriam illorum dierum uere beatorum in horum temporum calamitate recolam. præterea gratias ago quam maximas uu. dd. cardinali Ehrle et G. Mercati propter eximiam liberalitatem qua mihi ad omnes bibliothecæ Vaticanæ copias aditum præbuerunt, et uiro honestissimo C. H. Turner qui pro tribus primis huius uoluminis fasciculis sibi transmissis gratias agens emendationes et obseruationes adiunxit, quarum partem maximam probandam ratus inter Corrigenda infra attuli.

Dabam Monachis Bauarorum d. 6. m. Nou. a. h. s. XXII, quo die ante hos octo annos Gerardum filium et huius operis socium speratum decore pro patria mortuum esse certior factus sum.

E. Schwartz

CORRIGENDA

p. 47, 27 ⟨se⟩ *delendum*
p. 48, 32 *l.* quæstiones
p. 91, 12 *margini adscribantur* d. 14. m. Sept. 432
p. 102, 26 *l.* ⟨con⟩placuit
p. 106, 29 *pro* et *l.* ut
p. 139, 20 *in nota pro 433 l. 432*
p. 142, 37 *in nota marginali l.* ep. 22
p. 152, 7 *bis l.* genetrix
p. 159, 36 *nota marginalis delenda*
p. 163, 24 *ante* excommunicationem *inserendum* ⟨nec⟩. *C. H. T.*
p. 165, 17 *delendum* iniusti *et* 18 *pro* interram *l.* iniustitiam *C. H. T.*
p. 166, 32 *margini adscribendum* 3 Reg. 11, 13. *C. H. T.*
p. 166, 7 *l.* perstitimus. *C. H. T.*
p. 169, 21 *pro* forte *l.* sorti. *C. H. T.*
p. 182, 36 *margini adscribendum* Ies. 1, 9. *C. H. T.*
p. 189, 18 *post* delinquat *uirgula ponenda et uerba* sic enim — fiat *parenthesi includenda. C. H. T.*
p. 197, 27 *pro* dominum *l.* deum. *C. H. T.*
p. 197, 32 *margini adscribendum* Hebr. 12, 2. *C. H. T.*
p. 198, 7 *margini adscribendum* Ps. 106, 30. *C. H. T.*
p. 210, 33 *pro* terra *l.* recta *et in nota delendum* uti. *C. H. T.*
p. 223, 12 *l.* Chryseroti.

COLLECTIONIS CASINENSIS

SIVE SYNODICI A RVSTICO DIACONO COMPOSITI

PARS ALTERA

V = Codex Vaticanus 1319 s. XII
M = Codex Casinensis 2 s. XIII
V^c M^c = lectiones ex correctura ortae

Collectiones Graecae
V = Collectio Vaticana
S = Collectio Seguierana
A = Collectio Atheniensis

Cf. quae exposui in Dissertationibus Academiae Bauaricae [DAB] uol. XXX 8 [*Neue Acten stücke zum ephesinischen Concil von 431*] p. 80sq.

Epistula sancti Iohannis archiepiscopi Antiochiæ ad Orientales episcopos de facta pace uniuersalis ecclesiæ, quam beati Cyrilli ad Acacium quæ nominatur epistula nominauit ⟨ad Carrenum⟩ Lp 12 M V 751 ep. 76, 19

Optinuit pietas, et omnis diaboli abscedat inuidia; [et] optinuit, nullum locum de cetero ammittens inpudenter calumniari temptantibus expositionem fidei ecclesiæ magistrorum; optinuit sic quatenus pia confessio diuinæ inhumanationis non aliter apud nos et aliter alibi suscipi queat. concurrimus enim ad inuicem nos et dominus meus deoamicissimus Cyrillus, unam et eandem fidem secundum ueram euangeliorum regulam conseruantes. nihil enim medium neque dubietate dignum in his quæ ad nos de fide per epistulam scripsit, exposuit, sed omnia clare atque aperte secundum nostras propositiones satisfactioni suæ quam nobis direxit, intexuit. facta est igitur, propitiante deo, per hæc una communio et concordia omnium totius orbis ecclesiarum, neque nobis subdole accedentibus ad ecclesiae pacem nec prædicto deoamicissimo uiro contento extraneam nobis eloqui uocem præterquam uult scriptura diuina. sic enim pure mundeque ac sine dolo dissoluit dubietatem quæ inter nos erat, ut nullam relinqueret occasionem his qui contra eum uolunt de diuinis dissentire dogmatibus. LXXVII [2] ep. 72 Lp 13

2 Suscipiamus ergo piæ fidei consonantiam et cum hac super ea ecclesiæ pacem, non cedentes de reliquo illis qui ex occasione pietatis ut zelotas ac studiosos semet ipsos ficte habere desiderant. soluta est enim per gratiam dei uniuersa dubietas et contradictio de dispensatione domini secundum carnem, et quicumque uolunt contendere, manifesti sunt quia non hoc a principio uindicaverint, sed ecclesiarum dei concordiæ inuiderint. aliqui enim ex ueritate Christum prædicant, aliqui uero ex contentione, et scit hoc plus a me religiositas uestra. erant enim et inter aduersarios qui in utramque partem in fidei expositione nutabant, quorum mens quidem ueritati acquiescebat, lingua uero et studium his quæ sentiebant, res contrarias intendebant; inimicitiæ
3 enim et gratiæ seruiebant, ut nos inuentis occasionibus inpugnarent. omnia hæc jam per dei gratiam sunt extincta. quae enim nos dictauimus, quædam quidem in Epheso de recta fide conponentes, quædam uero hic, id est in Antiochia tractatu inter nos habito, hæc non solum suscepit Cyrillus sanctissimus ⟨episcopus⟩, sed et ymniendo ep. 72, 6

LXXVII *Graece extat in A 119* [*Abhdlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. XXX 8 p. 68 70*]

2/3 uniuersalis — nominauit *M* cum uniuersali ecclesia et beato cyrillo *V* 2 abeati *M* ad Acacium *Lupus* adacium *M* 3 ad Carrenum *suppleui cf. ep. 76, 19* [= L III 1130 = M V 325] 4 et *del* 6 magistrorum] προγόνων Γ 13/14 amicissimo *M* 14 diuinam scripturam *V* 17 hac *V* hec *M* eam *VM* ἐπ' αὐτῇ Γ 18 ut *V om. M* 19 ficte habere *scripsi cf.* Γ πρόσχημα ἀναδεδέχθαι sic te habere *V om. M* dei *Baluze* fidei *VM* τῦ Γ 21 uindicauerunt *M* 22 inuiderunt *M* 23/24 utraque parte *VM* 28 tractatu *Lupus* tractant *M* tractantes *V* 29 hec *M*Γ hoc *V* episcopus Γ *om. VM*

laudauit, uoces nostras sacratissimas nominans et approbans atque confirmans; circa quas et ipse similia exposuit, contexens nobis paternam traditionem paulo minus perire
M V 752 ab hominibus, ut ita dixerim, periclitatam, secundum ipsa nobiscum, id est cum Orientalibus, assentiens et uerba et sensus et rectæ fidei expositionem, nihil medium neque quod uel paruissimam dubitationem facere possit, in suis ad nos litteris interponens, sed docens et illos qui adhuc ueritati resistunt, clara uoce confiteri quidem differentiam naturarum, diuidere uero diuinas uoces similiter ut naturas, confessa utique ab omnibus unigeniti filii dei identitate personæ. et credo, deoamicissimi fratres, cum charta hæc fuerit destinata, sicut ipse promisit, his qui ubique sunt in orbe fidelibus, quia his quidem qui bonæ uoluntatis sunt, satisfiet, confusio uero nascetur incredulis et conuictioni ultimæ subiacebunt, (efficiet uero et illud propheticum dictum præsentibus quoque
Ies. 35, 6 compleri temporibus, quia linguæ mutorum discent loqui diserte), quibus est festinatio uel studium, ut abusi occasione uiri sanctissimi, cui facile creditur, et illa uniuersa confundant quæcumque ad pia dogmata pertinent, et renouent inmundi atque polluti Apollinarii impiam hæresim.

4 Sed ut non prolixiora dicam, ipsum direxi uobis epistulæ librum in satisfactionis quidem similitudine ab illo compositum, a nobis uero cum communione indubitate
Lp 14 susceptum; quem, quod est amplius, et ammirati sumus pro rectitudine fidei et adiacet uobis, dilectissimi fratres, egere et satisfacere uobismet ipsis et gloriam dare sanctissimo deo in eo quod Ægyptus quidem ea quæ Orientis sunt, Oriens uero ea quæ Ægypti sunt, sapit atque amplectitur. generationibus enim quæ post nos erunt, pia confessio transmittetur, quam proprio sanguine ac multis ualde passionibus nostris per gratiam dei mundo seruauimus. permansit enim scintilla fidei et, deo donante temporis permutationem, flammam pietatis erexit, ita ut lumine diuinæ agnitionis exfulgeant tam qui illic sunt quam qui hic, immo uero et qui in toto sunt mundo fideles, quibus oratio, ut arbitror, uotumque ac desiderium fuit unam eandemque inpetrare confessionem,
5 quæ post desperationem cunctorum mentes erigeret. direxi uero epistulam con-
ep. 71 iunctis etiam litteris meis quas scripsi ad ipsum religiosissimum episcopum Cyrillum, ut agnoscatis quia non turpiter neque seruiliter intellectu pietatis usi ad hanc beatam uenimus pactionem. rogo igitur etiam nunc deum, rogo etiam uos ut ei gloriam detis et laborem nobis nullus de cetero ingerat, quibus decet ut ædificemus, non ut ea quæ uolente deo bene sunt placita, peruertamus.

Lp 15 M V 753 Epistula Nestorii, quam direxit sancto Iohanni Antiocheno episcopo de Constantino-
ep. 19 politana ciuitate, respondens ad eius epistulam quam direxerat ei, antequam cum
ep. 8. 10 tertiis litteris beati Cyrilli epistulam sancti Cælestini papæ Romanæ urbis acciperet, id est antequam fieret sancta synodus Ephesena

LXXVIII[3] 1 Loofs, Nestoriana 183-186 Deoamicissimo et sanctissimo comministratori Iohanni Nestorius. Omni de re facilius contra me ab hominibus putabam moueri posse calumniam potius quam

1—3 *adfert Cyrillus in ep. 76, 21*
34—36 *Nestorius epistulas Cyrilli et Cælestini accepit d. 30. m. Nouembr. 430*

2 ipsa *M* 3 periclitatam *Lupus* periditatum *VM* 6 restunt *M* 7 diuinas] τὰς δύο Γ 9 quia *Lupus* qui *VM* 10 conuictionis *VM* 12 discunt *M* 15 apolinarii *V* 20 quod *V om. M* 21 amplectitur *V* conplectitur *M* 23 mundo seruauimus Γ mundos seruabimus *VM* 27/28 coniunctis *V*Γ coniunctionis *M* 28 religiosum cirillum episcopum *M* 29 intellecto V^c usi *Lupus* usu *VM* beatam Γ beatitudinem *M* beatitudinis *V* 33 eplām *M* 33/34 constantinopolitanie *M* 35 abeati cyrilli *M* a beato cyrillo *V* 36 antea quam *M* ephesyna *V* 37/38 omni de re *V* omnem rem *M*

ueluti de pietate fidei recta non saperem, qui usque hactenus propter pugnam quam contra uniuersos hæreticos habeo, multa milia hostilitatum contra me delector insurgere. uerumtamen et hanc temptationem oportet cum gaudio sustinere, quia et ipsa, si optime uigilemus, ad pietatem nobis multam potest conferre fiduciam; hoc uero quod nobis
2 euenit, et ad illud profecit, ut clareret quantum pro nobis tua religiositas cogitet. ea enim quæ ad nos nuper scripsistis et ad magnificentissimum Christi amatorem Irinæum filium nostrum, insuper et ad deoamicissimos episcopos Musæum et Helladium, sinceram circa nos tuæ religiositatis dilectionem clarius prædicauere quam tuba nec non et quanta cura sit uobis pro quiete totius uniuersalis ecclesiæ; pro qua et nos habentes præcipuam curam, solis nobis contra reliquos uniuersos assumere auctoritatem quodam modo circa Lp 16
hæc ipsa quæ mota sunt, extremæ dementiæ ⟨et⟩ fraterni odii credimus rem, scientes quidem quod sermo quo dicitur theotocos, a multis hæreticis assumatur ut suus, retinentes uero quia nonnulli qui hic sunt, hanc uocem sumentes incautius per hoc ipsum in hæreticas
3 et minime pias cogitationes inciderint et præcipue Arrii et Apollinarii inpiorum. cognoscens igitur ex his quæ scripsistis, ut dixi, tam religiositatis tuæ beniuolentiam circa nos quam curam pro dei ecclesiis conpetentem, per has meas litteras causæ quæ mota est, certamen soluere festinaui apud amicam deo animam tuam et hoc innotescere interim quia et ante tuæ religiositatis litteras, ut ita dixerim, solui et ego ipse, respiciens quia oportebat ex deliberatione omnium nostrum consone et unanimiter uocem qua dei genetrix nominatur, exponere, non ut uel ad modicum uocis huius a me confessio differretur, sed ut nulli eorum permitteretur occasio, qui quæ dei sunt, minime sapiunt, ut
4 quasi per hoc nostra sibi rapiens uerba schisma contra ecclesiam faceret. puto enim et tuam religiositatem cognouisse quia mox ut uenimus huc, aliquos hic aduersum semet M V 754
ipsos eorum qui ad ecclesiam pertinent, seditiose dissidentes inuenimus; quorum quidam quidem sanctam uirginem theotocon tantummodo nominabant, alii uero hominis genetricem. unde ut utramque partem diligenter colligerem nullamque ouem, quo posset perire, despicerem, sicut et ipsum omnium dominum fecisse conspicimus, Christi eam uocauimus genetricem, ut hæc uox utrumque manifeste signaret, id est deum et hominem circa euangelii uoces uolentibusque concessi ut pie genetricem uel partricem dei uirginem nominarent, id est neque circa Apollinarii neque secundum Arrii sensum, sed nec tamquam diuinitas unigeniti ex sancta uirgine sumpsisset initium, sed propter unitionis rationem, quæ facta est ex ipso angeli uocum principio, quas de conceptione Lc. 1, 28
5 locutus est. quæso igitur, ut quiescentes ab huiusmodi curis de causa præsenti et scientes quia per gratiam dei eadem uobis et sapuimus semper et sapimus in his quæ ad pietatem fidei pertinent, orate consuete, ut et in his ipsis et in omnibus reliquis a domino Christo inpetremus auxilium et digni efficiamur ut ad inuicem colloquamur. Lp 17
manifestum est enim quia si nos inuicem uiderimus, dum ⟨deus⟩ nobis hanc ipsam synodum donauerit quam speramus, et istud et reliqua quæcumque fieri oportet ad correctionem generalitatis atque iuuamen, absque scandalo et cum concordia disponemus, ut omnia quæ fuerint ordinata ex communi et uniuersali decreto, dignitatem credulitatis

1 separem *M* 5 profecit *V* proficit *M* 7 ad *V* a *M* alladium *M* 10 solis nobis *Loofs* soli nobis *VM* solos nos V^c 11 et *add. Loofs* fraterni VM^c fraternitati *M* 12 quo *M* quod *V* otheotocos *V* 16 cōpetentem *V* conpetentibus *M* 17 tuam VM^c uram dō *M* 18 ut *V* ad *M* *post* ego *iterum scr.* dixerim *M*, *sed del.* 20 a me *V om. M* 20/21 differretur *M* differreretur M^c differeretur *V* 22 capiens *M* 24 qui *M* quae *V* 26 ut *V om. M* 27 omnium *scripsi* hominem *M om. V* 29 uolentibusque *V* uolentibus *M* 29 particem *M* 30 apolinarii *V ut saepe* 32 quas *V* quam *M* 34 eadem uobis *V* eandem *M* 36 colloquamur *V om. M* 37 deus *add. Loofs*

accipiant et nulli occasionem contradictionis efficiant, uel si ad hanc omnino sit facilis. de consueta uero Ægypto præsumptione maxime tua religiositas non debet ammirari, dum habeas antiqua huius exempla perplurima; post paululum uero, si deus uoluerit, laudabitur nostrum circa istud quoque consilium.

Omnem quæ tecum est, fraternitatem ego et qui mecum sunt, salutamus. incolumis oransque pro nobis permaneas, omni honore digne et deoamicissime.

6 Post subscriptionem. Conspiciens**, ut arbitror, contra eos qui occasionem exquirunt, et alio quod amplius expedit, utimur. nam post tuæ religiositatis epistulas in illa doctrina quam publice in ecclesia fecimus, amplius per gratiam dei et clerum et populum et hos qui in imperialibus sunt aulis, attraximus.

7 Sermo Nestorii Constantinopolitani tunc episcopi, quem dixit, dum tardius intrasset ad missam eo quod necessitatem passus sit in secretario, ut omni clero concurrenti ad eum multa de dogmate disputaret; qui sic eius magisterium sunt ammirati, ut anathematizarent eos qui ita non saperent

Loofs, Nestoriana 314-321
M V 755 Cum diuersis diuersae res expediant super terram et aliis quidem militia prosit, aliis autem fori negotium, aliis uero maritimæ artes, nec non quibusdam terrena exercitia, pietatis agnitio omnibus hominibus simul est utilis, et principibus et sacerdotibus [militi-
Lp 18 bus], potentibus et populis. hæc ipsa uero, id est pietatis agnitio, ut breuiter aliquis dicat (parco enim, quoniam et ego ualde sum fatigatus et uos omnino constricti), consubstantialis est deiloquium trinitatis, unigeniti inhumanatio et diuinæ naturæ ad naturam nostram in utero uirginali unitio ineffabilis duarumque in uno filio contem-
8 platio naturarum. ob hoc uobis frequentius diximus quoniam Christus, id est hoc [est] appellationis nomen, significatiuum est utrorumque, id est dei et hominis, et si dixerit aliquis solum Christum, dixit utrumque, intellectus uero eorum quæ dicuntur, coaptatur ad unamquamque naturam. hinc et beatus euangeliorum conscriptor Matthæus, ad genealogiæ mysterium ueniens, a neutra natura principium generationis exorsus est nisi ab ipso Christo, qui est omnium dominus; oportet uero id ipsum et mani-
Matth. 1, 1 9 festius dicere, ut efficiatur ad perspiciendum cunctis facilior intellectus. Liber inquit, generationis Iesu Christi. non ait neque »liber generationis dei uerbi« neque »liber geneseos hominis«. si enim dixisset »liber generationis hominis«, purum nobis hominem Christum uideretur ostendere; si uero dixisset »liber geneseos dei uerbi«, diuinitatem nobis expertem humanitatis induceret. utrasque igitur naturas in appellatione domini Christi conplectitur, ne quid horum sine alio possit intellegi. hinc

---

Sermonis Nestorii altera extat recensio et uersio a Mario Mercatore confecta in Collectione Palatina 22 [*Mar. Merc. ed. Baluze p. 87—90*]. *habitus est d. 7. m. Decembr. 430 teste eodem Mario Mercatore p. 74. 87 Bal., post quem diem ea scripta sunt quæ Nestorius post subscriptionem epistulæ ad Iohannem adiecit. ceterum Iohannes in epistula ad Firmum* [79, 2] *scribit se a Nestorio duos sermones accepisse, id est hunc et eum quem uno die ante habuit* [*Mar. Merc. p. 74—87 Bal.*].

27—7, 9 *iterum translata sunt in epistula Eutherii ad Alexandrum Hierapolitanum* [291].

---

1 facilius *in* facilis *corr. V* 2 consuetuta *M* egipto *M* ex eg\pto *V* 7 *lacunam statui supplendo e. g.* ⟨pugnam quæ mox erit⟩ 9 ecclesiam *VM* 10 in *V om. M* aulius *M* 11 tunc *V om. M* dixi *M* 12 missam *V* m̄sas *M* necessitates possessit *M* 13 magisterio *VM* 14 separent *M* 15 diuersæ res *V* diuersa hr̄s *M* milia *M* 16 terna *M* 17 agatio *M* 17/18 militibus *V* et militibus et *M, deleui cf. Mar. Merc.* regibus scilicet et sacerdotibus, popularibus ac potentibus 20 unigeniti inhumanatio *V* humanatio unigeniti *M* ad *V* ad diuinam *M* 23 est ¤ *VM del. Lupus* 26 matheus *V* beatus matheus *M* 30 hominis *V* dī hominis *M* 32 expertem *V* ex parte *M*

est quod etiam beatæ sanctæque uirgini aptum est, ut et Christi genetrix nominetur duplici significatione uocabuli, id est dei genetricis et hominis genetricis. quoniam uero conueniens est propter illos qui etiam clariorem de partrice Christi exigunt intellectum, et maxime cum sint ecclesiæ filii, adhuc apud eos uti uocabulo clariore, propterea quæ prius breui appellatione de beata illa et sancta uirgine prædicauimus, hæc etiam nunc manifestioribus nominibus exclamamus, quoniam sancta uirgo et dei genetrix est et hominis genetrix, dei quidem genetrix ideo quia illud templum quod in ea ex spiritu sancto creatum est, deitati erat unitum, hominis uero genetrix eo quod nostræ naturæ primitias assumpserit deus.

10 Hæc sunt in breui dogmata pietatis, hæc semper memoriter custodite, ubique male hæreticis placita declinantes. non credatis eo quod apud illos consuetum nomen est ut dei genetrix nominetur, sic et ecclesiam dicere theotocon, quia si etiam filii apud nos et apud illos appellatio una est, sed ipsius filiationis inter nos et illos non unus est Lp 19 intellectus. apud illos enim uocabulum filii nomen est solum nudumque illa similitudine quam filius habet ad patrem, apud nos filii appellatio uera est et firma. sic rursus apud illos dominus omnium Christus appellatur deus, quod confitemur et nos; M V 756 sed apud illos, ut creatus, creditur deus, apud nos uero, sicut eius genitor, increatus. non igitur pro similitudine nominis in eundem deponamur [ab] hæreticis de his quæ loquimur, intellectum, sed deum et hominem, unum filium, fateamur, neque deo in carne conuerso (inmutabile est enim quodcumque diuinum est, et noc deus Iudæis ostendens inquit: ego sum, ego sum, et non sum mutatus) neque in naturam incorpoream Mal. 3, 6 carne translata. non enim erubescit deus quam suscepit naturam, neque confunditur in ipsa regnare. si enim uerereretur, eam minime suscepisset; suscipiens uero propter inmensurabilem caritatem, habet inseparabiliter quam suscepit. horum bonum est possidere memoriam semper in Christo, cui gloria in sæcula. amen.

Incipit epistula Iohannis Antiocheni episcopi ad Firmum Cæsareæ Cappadociæ episcopum Lp 20

1 Affectus qui secundum deum est, tempore nescit extingui nec potest quomodocumque corrumpi, unde tuæ religiositatis memores permaneamus, qui paruo quidem tempore in Constantinopolim tuis amicitiis fruebamur, uirtutis uero tuæ experimentum tempore prolixius sumpsimus. præter alios enim in cohabitationibus es suauis et uidentibus te utilitatem cum suauitate præstas; dum uero humilitatem secteris, excelsas habes cogitationes. sed de his quidem hactenus habes et dictum sit; excedit enim 2 stili epistularis mensuram uirtutum tuarum dinumeratio. quod autem nunc instat, noc tuæ deoamabilitati significo quoniam per dei gratiam perturbatio quæ erat in Constantinopolim, iam quieuit de quæstione dispensationis piæ susceptione sententiæ, non quod pænitentia uel correctio sit secuta, sed quia sana intellegentia etiam nomen dei genetricis conpetenter accepit. sapiebat siquidem sic prius sanctissimus episcopus LXXVIIII [4]

LXXVIIII *Theodoret. ep. 112*: πρὸ μὲν γὰρ τῆς εἰς Ἔφεσον ἀποδημίας ὁ μακάριος γέγραφεν Ἰωάννης τοῖς περὶ τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Εὐθήριον τὸν Τυάνων καὶ Φίρμον τὸν Καισαρείας καὶ Θεόδοτον τὸν Ἀγκύρας, Ἀπολιναρίου διδασκαλίαν τὰ κεφάλαια ταῦτα καλέσας

1 uirginis *M* 4 adhuc *scripsi* et hoc *VM* clariori *V* 5 quem *M* 6 hoc *M* 7 est *V om. M* 9 primitias *Lupus* primitus *VM* 10 dogmata *Lupus* dogmate *VM* 11 declinantes *M om. V* 12 di dicere *M* si *scripsi* sic *VM* 15 filii — firma *M* uero filii appellatio firma est *V* 16 appellatur *M* nominatur *V* 18 ab *deleui* 20 ostendens iudeis *V* 22 deus *V* iudeus *M* 23 reuereretur *M* 27 qui *V* quidem *M* 28 religiositati *M* 30 suauius *M* 32 habes et *M om. V* 34 pertinatio *M* 37 prius *Lupus* pius *VM*

Nestorius, sicut res ipsæ docuerunt, cauebat uero nomen, ueluti dare posset, ut diximus, unde nos sequaces hæretici Apollinarii reprehenderent. quia uero sic et ante sapuerit, inde conicimus, quia et cito consensit. ammonentibus enim nobis, sicut a propriis fit, et ipsum nomen accepit et in duobus sermonibus sanam fidei expositionem et in-
3 reprehensibilem nobis direxit. transmisit autem nobis et capitula quædam siue propositiones, quæ circumferuntur in regia ciuitate ad læsionem communis ecclesiæ, tamquam quæ religiosissimi episcopi sint Cyrilli; quæ quidem eius esse non credo eo quod ipsa conpositio ab eius discrepet charactere multumque sint peregrina ab his qui
Lp 21 piam doctrinam discendo nutriti sunt. consonant enim, magis uero sunt eadem
M V 757 his propter quæ Apollinarius a Christi est disruptus ecclesia, in unaquaque antiquarum synodorum esse hæreticus iudicatus, quin etiam condemnatus. intendunt namque ista capitula sicuti licet tibi legenti cognoscere, corpus illud quod deus uerbum de sancta uirgine assumpsit, eiusdem cuius diuinitas, esse naturæ, diuinitate permutationem, sicut nosti, non ualente suscipere. unitionem namque summam et coniunctionem dicere pium est, identitatem uero naturæ dicere nimis illicitum est; quod præsumpserunt quondam Apollinariani et dicere et sapere, licet ipsi quoque qui hoc ad interemptionem reppererunt fidei, suam tamen nuper hanc perfidiam denegabant. at uero eorum qui nunc sunt, quidam hoc ipsum cum fiducia docent atque pernicie, unam dicentes
4 et eandem ‹humanitatis› diuinitatisque esse naturam. quod ne patiamur et nos, rogo tuam religiositatem, si hæc capitula in Pontica sunt diocesi uulgata, dignare hæc ipsa inspicere et cognoscens incongruitatem quæ in eis est, abiura ea apud omnes deo amicissimos episcopos qui eadem sentiunt, innominato auctore seu patre uerborum,
Ioh. 1, 14 quem neque nouimus neque credimus, si discamus. uerbum enim caro factum est, non permutatione naturæ, absit (inmutabile est enim quod diuinum est), sed quia
Phil. 2, 6. 7 in forma dei existens, euacuauit semet ipsum, formam serui accipiens, id est perfectum hominem sumens. inuenies uero in his sapientibus propositionibus siue capitulis et alteras quasdam uocum nouitates, quæ omnino ab ecclesiastico charactere
5 ac fide quæ in nobis est, aliena sunt. ego quidem hæc uelut in breui capitulo nuntiaui, hoc tantum interim studens, ut ego nota hæc tuæ deoamabilitati tantummodo facerem; tua uero diligentia ubique astruat, ut si illic fuerint ubicumque prolata, minime approbentur, ut fidem paternam seruare incommobiliter ualeamus, quam nos defendere conuenit ac tutari, etiamsi uitam nos oporteat ponere, ualedicentes Apollinarii malae credulitati.

6 Idem uero Iohannes multis archiepiscoporum legitur scripsisse similia.

79a Sacra Theodosii ad synodum iam collectam per Candidianum comitem domesticorum,
M V 758 quem pro disciplina tunc ad hoc præesse iusserat imperator, nequa in ciuitate perturbatio nasceretur aut ne aliqui episcoporum ante finem causæ recederent; præcepit uero in his imperator qualis deberet audientiæ ordo seruari, si omnes iam qui uocati fuerant, conuenissent

ep. 23 [cf. DAB p. 110] Hæc supra iam posita est ante principium gestorum synodalium.

---

3 enim *V om. M* 4 fit *Lupus* sit *M* sic *V* 7 sint *V om. M* 8 multumque *V* multum *M* 10 disruptus a $\overline{\text{xpi}}$ est *V* 11 quin etiam *Lupus* qui nec iam *VM* 12 illud *V om. M* 15 nimis *M* minus *V* 18 at quæ pernicie *V* ut que pernicíem *M* 19 humanitatis diuinitatisque *Lupus* diuinitatis que *M* diuinitatis *V* 21 adiura *M* 24 enim *V om. M* 26 hominem sumens perfectum *V* 29 deoamabilitatis *VM corr. V* 30 astruunt *M* 36 tunc *scripsi* nunc *VM* ciuitatem *M*

Epistula sanctissimi et beatissimi doctoris ecclesiæ Isidori presbyteri et abbatis monasterii circa Pelusium ad archiepiscopum Alexandriæ beatissimum Cyrillum Lp 22 M V 758

1 Quid proficit tibi quod ad instar Iohannis in eremum quondam recesseras, quod aliquando magno cum studio expetisti, qui nunc illum Dimam potius æmularis et ad proprias curas iterum repedasti et in eremum perturbaris solusque degens inportunitati subiceris? sub quiescendi enim prætextu mentis uertiginibus atque confusionibus circumferri et sensum replet amentia et quæ olim sunt elaborata, obfuscat et passionibus uictoriam præparat et ex bellatore dediticium facit. nemo autem deo militans inplicat se negotiis sæcularibus, ut placeat ei qui eum militare dignatus est, sed fit totus armatus, ad certamen quod principi militiæ placuerit, confligere præparatus. LXXX Isid. ep. 1, 25 [25 *cod. Cryptoferrat.*] 2 Tim. 4, 10 2 Tim. 2, 4

Eiusdem dogmatica ad Timotheum lectorem

2 Sicut hamum nautæ escis operiunt et pisces inprouidos capiunt, sic nequissimi propugnatores hæresum, suauiloquio malignos sensus suos operientes, inlaqueant simpliciores ad mortem. omni igitur custodia muni cor tuum, ne umquam suscipias unam post incarnationem Christi naturam; alterius enim peremptio est ad unam consensus, aut diuinæ conuersæ aut nostræ imminutæ. hæc est Manitis profunda charybdis, per quam cunctos deponere studuit in gehennam. Isid. ep. 1, 102 [102] Prou. 4, 23

Eiusdem Isidori ad [eundem] Cyrillum Alexandriæ iam episcopum

3 Assentatio quidem acute non cernit, odium uero ex toto non uidet. si igitur ab utraque pestilentia uis purus existere, noli uiolentas sententias exequi, sed iusto causas committe iudicio, quia et deus, qui omnia nouit, antequam nascantur, descendere et clamorem Sodomorum misericorditer uidere dignatus est, nos docens integerrimæ examinationis exemplum. multi enim te uituperant eorum qui Ephesi conuenerunt, tamquam proprias inimicitias exequaris et non ea quæ sunt Iesu Christi, orthodoxe quæras. »Theophili nepos est«, inquiunt, »et imitatur illius uoluntatem. sicut enim ille eructuauit uesaniam manifestam contra deiferum et deoamabilem Iohannem, sic et iste gloriari desiderat, etsi est iudicandorum multa distantia.« Isid. ep. 1, 310 [310] Gen. 18, 21

Eiusdem ad imperatorem Theodosium ante synodum Ephesenam M V 759

4 Si quidem tu ipse tempus acceperis, ut assis his quæ in Ephesum iudicanda sunt, bene noui quod ea inculpabilitas subsequatur; si autem populari odio decernendum tradideris, quis ab offensionibus illam synodum liberabit? his autem medicinam præstabis, si tuos feceris a dogmatizando cessare ministros, ad magnum chaos discissos, ut imperatori pareant, deo uero repugnent, ne forte et tuo imperio commotionem Isid. ep. 1, 311 [311]

LXXX *om. Lupus. 1—10. 19. 33. 35 publicatæ sunt a D. Mansi in Coll. Conc. V 758 sq., 11—18. 20—32. 34. 36—49 a monachis Benedictinis in Bibl. Casin. I floril. p. 7 sq., omnes denique a Renato Aigrain in libello Quarante-neuf lettres de S. Isidore de Péluse Paris 1911. cf. Journ. of Theol. Stud. 6, 70 sq. 270 sq.*

3 *alteram uersionem ediderunt Baluze* [*Nou. coll. conc. 692*] *et Aigrain p. 86 ex Codice encyclio. tertia habetur apud Facundum 2, 4*

---

1 et beatissimi *V om. M* pbris *M* 4 dymani *VM* 5 degens *V* de genus *M* 7 elaborata *V* et laborata *M* 8 dedicium *M*

14 suspicias *M* 15 ad unam *scripsi secundum* Γ ad unum *VM* 16 aut¹ *V* autem *M* mannitis *VM*

18 eundem *deleui* iam *M om. V*

31 offensionibus] προσκομμάτων [σκωμμάτων *edd.*] liberauit *M* 32 caus *M*

32/33 discissos ut] διεστῶτας ⟨τοῦ⟩ 33 tuo imperio] τῶι ⟨σῶι⟩ κράτει

superducant, dum contra petram collidunt ecclesiæ suæ infidelitatis machinamenta.
Mt. 16, 18 illa enim firma persistit et neque portæ inferni ei poterunt dominari, sicut eius fundator promisit.

Eiusdem ad Cyrillum episcopum

Isid. ep. 1, 5 323 [323] Multa quidem scripturarum testimonia, multæ autem paternæ speculationes ueracem rationem incarnationis domini sincere declarant, licet nostra mente atque indagatione superius sit mysterium. quod autem uerus et super omnia deus homo sit factus, nec ex eo quod erat, conuersus et quod non erat, assumens, in naturis duabus unus subsistens filius, absque initio et sine fine, recens et sempiternus, nec ipse utique denegabis, plures habens sancti patris nostri magni Athanasii super his assensus, hominis qui diuina ultra naturam penetrauit.

Eiusdem ad eundem Cyrillum

Isid. ep. 1, 6 324 [324] Oportet te, o ammirabilis, semper non esse uertibilem nec diuina terrore prodentem nec uideri tibimet ipsi contrarium. nam si ea quæ nunc scripsisti, contra illa quæ priora sunt, conpares, apparebis aut adulationi subiectus aut minister temporis oportuni et uana quidem gloria superatus, magnorum uero bellatorum [que] sanctorum certamina minime imitatus, qui per omnem uitam in peregrinis affligi sustinuerunt potius quam malam credulitatem uel usque ad auditum suscipere.

Eiusdem sancti Isidori ad eundem beatissimum Cyrillum

Isid. ep. 1, 7 370 [370] 1 Reg. 3, 13 1 Paralip. 10, 2. 13 Terrent me exempla scripturæ diuinæ et conpellor scribere quæ oportet. siue enim pater sum, sicut ipse dixisti, Heli condemnationem metuo, quoniam peccantes non corripuit filios; siue filius tuus existo, sicut magis noui, eo quod magni illius Marci habitum gestes, Ionathæ formido uindictam, quia patrem quærentem uentriloquam non prohibuit et prior ab eo qui peccauerat, ille qui poterat prohibere, in bello defunctus est. ut igitur et ego non damner et ipse a deo minime iudiceris, depone litigia nec in tuæ iniuriæ ultionem, quæ tibi a mortalibus debetur hominibus, ecclesiam uiuentem decipias et æternam illi dissensionem sub pietatis figmento conponas.

Eiusdem Theodosio diacono

Isid. ep. 1, 8 404 [404] Sicut dum uirgo adhuc esset natura, partus domini factus est et incarnationis processio diminutionem non fecit castitatis, sic signato sepulcro resurrectio facta est. dei namque inhumanati erant utraque.

5 *alteram uersionem ediderunt Baluze Noua coll. conc. p. 693 et Aigrain p. 87 ex codice encyclio*
6 *alteram uersionem ediderunt Baluze p. 693 et Aigrain p. 85 ex codice encyclio*
7 *ex alia uersione adfert Facund. 2, 4*

1 superdicant *M*
5 paternæ] πατρικαί [πρακτικαί *edd.*] 8 in naturis duabus *VM et altera uersio* ἐκ φύσεων δυοῖν Γ *interpolate* 9 sempiternus *V*Γ sempiternus filius *M* 11 diuinam *M*
13 ammirabilis *M* mirabilis *V* diuinam *M* terrore prodentem *scripsi secundum* Γ errore prouentum *VM* 15 temporis oportuni [εὐκαιρίας *pro* εὐχερείας] *scripsi* temporis oportunus *VM*
16 uana *scripsi secundum* Γ una *MV* separatus *M* que *deleui*
19 Eiusdem ad eundem *V* 23 quia *M*Γ qui ad *V* 24 poterat *M* potuit *V* 25/26 nec in] μὴ ⟨εἰς⟩ 26 ultione *V*
28 Eiusdem *om. M* 29 domini partus *V* 31 inhumanitati *M*

9 Eiusdem Isidori ad eundem M V 760

Non est sanum naturales demonstrationes quærere eorum quæ super naturam sunt. quamuis enim et caro uera factum sit uerbum, non tamen purus homo fuit Christus, sed potius deus inhumanatus, in utrisque naturis unus subsistens filius dei. Isid. ep. 1, 405 [405]

Eiusdem Isidori presbyteri et abbatis ad Hermogenem episcopum

10 Virga harundinea, infirmum fundamentum, multarum uoluptatum uoluntas, quæ baculus putatur et sagitta potius inuenitur. neque enim ualet sustinere, immo et omni aura concutitur et contra cedros sæuit extensa. Ægyptus rursus Pharaone militat duce, non quidem iam peregrinis Iacob filiis ædificandarum ciuitatum labores inponens, sed omnes sacratos census hæresis exigens. uidete nequis uos seducat, sed firmum fundamentum stet. deus enim inhumanatus neque uersus est neque confusus neque diuisus, sed unus est sine initio et sempiternus filius et ante incarnationem et post incarnationem, sic a nobis adorandus. Isid. ep. 1 419 [419] Ies. 36, 6 Exod. 1, 11 10 Mt. 24, 4

Eiusdem ad Ieracem presbyterum

11 Non mediocriter in ciuitate laudaris, o tu a cuius laude quæ dico, minora sunt uniuersa. principatum namque, pro quo multi certantur et qui desideratur omnino super ceteras dignitates et qui nunc maxime plus quam semper desiderabilis hominibus factus est, qui etiam temptantibus semet ipsum facillime præstat, tu non solum non quæsisti, sed nec uocatus ad hoc obœdisti nec cum tibi proponeretur, arripuisti, principatum credens esse præcipuum et decentem optimo uiro, ut possit sibimet ipsi princeps existere, ut animum suum iracundiæ uoluptatibusque præponat. præter hoc autem bene et optime peruidisti integerrimam libertatem inter requies, non inter principatus clarissimos inueniri. multæ namque necessitatis esse consequenter es arbitratus aliis quidem dominari, aliis uero seruire, et his quidem imperare, alteris autem obtemperare, et alios quidem grauare, aliis uero donare, et aliis quidem præesse, aliis autem subiacere, et illos quidem terrere, ab illis uero odiri. arbitratus es igitur hæc non esse illorum qui accipiunt honorem, sed eorum qui subeunt ultionem. illud ergo conpetentissime refutasti, ad animæ uero diligentiam studium conuertisti. si uero aliqui rectum rerum iudicium non habentes, immo qui et ipsum ratiocinandi animum perdiderunt, culpare te audent, præ omnibus quidem nec sermone habendi sunt digni homines qui illum culpant, qui coronis est dignus; si uero et confligere cum talibus oportet, dic eis illud: sane ignorare uidemini quia in tyrannidem uersa est mansuetudinis dignitas. nam si potueritis ostendere antiquum illud pastorale regimen permanere nunc usque, et sic quidem magis iustum est ut laudetis eum qui minorem se tanta re arbitratus effugerit. quodsi dum possit hoc inplere, contempsit, non solum non Isid. ep. 3. 223 [1023]

1 Isidori *om.* Γ 3 Isidori — abbatis *om.* Γ
6 multarum uoluptatum] πολυδόνητος 7 ualet *om.* *M* 8 aula *M* cedrus *VM*
9 iam *om.* *M* 10 sacratos] ἱερωμένους [ἐρρωμένους *edd.*] 11 neque uersus] οὔ⟨τε⟩ τέτραπται
15 o tu a cuius] ὦ ⟨σύ, ὦι⟩ a cuius *M* cuius a *V* 17 qui V^c quod *VM* desiderabile *M* 18 factum *M* qui V^c quod *VM* temptantibus] πειρῶσι [ἐρῶσι *edd.*]
facillime *M*Γ difficillime *V* prestant *M* 20 decentem *scripsi secundum* Γ decens *V* cedens *M*
22 preuidisti *M* 26 terrere] φοβεῖν [φοβεῖσθαι *edd.*] 28 diligentiam *V*Γ diligentissime *M*
31 homines] ἄνθρωποι *pro* ἄνθρωπον 34 qui minorem se] τὸν ⟨ἑαυτὸν⟩ ἥττονα tanta re] τοῦ ⟨τοσούτου⟩ πράγματος 35 non solum non] μὴ μόνον ⟨μή⟩

absoluendus ab accusatione, sed et exigendus est ultionem. si uero in contrarium permutatus est ordo — tunc enim moriebantur pro ouibus pastores, at nunc oues occidunt, non corpora interficientes, nam minus esset forsitan malum, sed animas scandalizantes; et tunc quidem corpus ieiuniis castigabant, nunc autem faciunt exilire deliciis; et tunc quidem dispergebant egentibus propria, nunc autem diripiunt ea quæ pauperum sunt; et tunc quidem uirtutes animi nutriebant, nunc autem uirtutibus studentes exiliant; et tunc quidem castitatem diuinis laudibus dignabantur, nunc uero — sed nihil dicere uolo difficile. nam et ista non tamquam uituperans eos qui talia faciunt, dixi (nec enim quemquam proposui accusare), sed ostendens quantum distat inter antiquum ministerium modernamque tyrannidem. pro qua igitur causa non corona dignos ducitis et magna uoce laudatis eos qui diligunt æquitatem?

Eiusdem ad Dionysium correctorem

Isid. ep. 3, 12 315[1114] Qui nec gratia nec aduersitate nec munere ducitur ad iniustitiam, hic et optima iustitiæ regula erit et indeclinabilis eorum quæ in dubitationem ueniunt, iudex.

Eiusdem ad Macarium presbyterum

Isid. ep. 3, 13 329[1128] Quando pessimi dæmones cum suo militiæ magistro diabolo nihil in suo permiserunt ordine permanere, sed iniquitate et auaritia saginati et satietatem minime sentientes iniuriæ, ad supremum malorum homines inpulerunt, tunc rex omnium, sermo paternus, horum quidem tyrannidis odiosus, illorum uero miseriis miseratus, humana indutus natura stetit in proelium. tropæa igitur quædam quidem stabant, quædam uero erigebantur; et barbarus quidem cuneus dæmonum cum proprio duce calamitates suas gemebat, natura uero humana recurrebat ad libertatem. propterea et dulciuocus Ps. 95, 1 psalmista canticum nouum liberatis cantare præcipiebat; propheticis namque oculis futura cernebat.

Eiusdem sancti Isidori ad Herminum comitem

Isid. ep. 3, 14 370[1169] Multi quidem uictores, sortiti fortitudinis uim, clementia seruauere subiectos et quos inuitos subiecerunt, hos iam uolentibus eis regebant. nam fortitudo quidem ad hoc est apta, ut optineantur quæ antea non possidebantur; mansuetudo uero ut ipsum quod possidetur, melius conseruetur. hi uero qui se illius mansuetissimi magistri esse discipulos gloriantur et regis cælestis milites, eos quos in principio protectores mansuetudine sua optinuerunt uolentibus eis, ipsos superbiæ fastu inuitos expellunt. quos enim ⟨illi⟩ uoluntarie subiectos a principio præbuerunt, hos inuitos quoque propter suam tyrannidem fugant. sicut enim prædones et depopulatores, non sicut pastores circa subiectos se præbent. dicis ergo: quid erit faciendum? nihil aliud nisi ut animi uirtutibus studentes sustineamus diuinum iudicium.

---

1 et *om.* *V* 1/2 si — ordo] εἰ — μετακεχώρηκε [μὴ ἀπαιτείσθω] 4 et tunc quidem corpus — deliciis *dupliciter scripsit* *V* 8 uolo difficile *V* uero difficile uolo *M* istam *M* 10 pro qua igitur] δι' ἣν ⟨οὖν⟩ corona *scripsi secundum* Γ choro *VM*
12 Αὐσονίωι Γ 13 ad iniustitiam *scripsi secundum* Γ ad iustitiam *M* ad iustitia *V*, d *del.*
16 militiæ *Aigrain* milite *VM* 21 *post* erigebantur *add.* Γ τὰ δε ἣν ἐν ἐλπίσι quidem cuneus *Benedictini* quidem cunctis *M* in cunctis quidem *V* calamitas *M* 22 et *VΓ om.* *M* 23 liberatis *MΓ* libertatis *V*
25 sancti *om.* *V* 26 seruare *M* 29 quod possidetur *V* si detur *M* melius] ἄμεινον *pro* ἀμείνων 30 militis *M* 31 fastu *scripsi secundum* Γ pastu *VM* 32 illi *addidi ex* Γ

Eiusdem ad Theonem

15 Non uirtus prædicationis tantum, ammirabilis, sed et uita prædicantium prædicationi consonans persuasit hominibus. nam quis credidisset hominibus, si alia dicerent et alia perpetrassent? si enim nunc plures, in fide radicati, propter uitam magistrorum non solum commoti sunt, sed et omni ex parte disrupti, quis a principio, nisi conuersationem dictis consonam cerneret, credidisset? dum certe tunc iuberetur a paternis diis et consuetudinibus abstinere et diuitias atque delicias uoluptatemque odisse, amplecti uero paupertatem et ieiunium atque molestias et ad mortem cottidie præparari. Isid. ep. 3, 317 [1116]

Eiusdem ad Isidorum diaconum

16 Animi uirtute nil fortius neque ualidius. hæc enim rerum permutationes arguens, ab eis non patitur argui, sed omnibus his frena conpetentia inserens, regit aurigæ instar ac trahit quocumque uoluerit. Isid. ep. 3, 318 [1117]

Eiusdem ad Zenonem nauarchum, id est præpositum nauium

17 Quoniam quidem cum uigeret ecclesia et nondum ægrotaret, diuina eam læte charismata circumdabant, diuino spiritu gubernante et eorum qui præerant, unumquemque mouente et cælum ecclesiam faciente, omnibus clarum est. quoniam uero ex quo ægrotat et inpletur seditionibus, abierunt illa omnia et fugerunt, non tantum miraculorum dona diuina (non enim sic esset omnino forsan permalum, si hoc tantummodo esset), sed et uita et uirtus animi, et hoc manifestum est omnibus. ut enim cetera cuncta præteream, ex una re etiam de reliquis designabo. nam pacis quidem nomen ubique est, res uero ipsa nusquam, sed similis est ecclesia mulieri cuidam, quæ dum ab antiqua prosperitate reciderit, sola tamen ei quædam signa remanserint. nam thecas equidem uel arcellas habet ornamentorum, diuitiis uero priuata est, non per eius qui eam fundauit ab initio, neglectum, sed propter illorum malitiam, quibus res ipsae sunt creditæ. nam quidam quidem uendere, alii autem emere audent sacerdotium; et hi quidem faciunt quæ nec dicere licet, illi uero dicunt quæ uel cogitare nefas est. consequenter igitur minatus est talibus et dominus et sponsus ecclesiæ illud quod discere festinasti, id est ueniet dominus serui illius et diuidet eum partemque ipsius cum infidelibus ponet. sed fabula eis tanta interminatio uidetur talisque sententia abiectissimorum fabulatio deputatur, dum certe iam mundus urgeatur ad finem poenamque parturiat. sed tu, ecclesiæ clarissimum nutrimentum, noli ad illos qui naufragant, aspicere neque fastidiosis conpares temet ipsum, sed scientiæ lumen clarius orna, accendens id uitæ uirtutibus, et sustine sponsum, introiturum quidem cum uirginibus animis atque corporibus, ultionem uero exacturum de his qui per ea quæ perpetrabant, iuiuriauerunt uirginitatis atque sacerdotii dignitatem. Isid. ep. 3, 408 [1206] Luc. 12, 46 Mt. 25, 10

18 Bene mihi uidetur Iob celeberrimus definisse sapientiam disciplinamque, dum diceret: ecce pius dei cultus sapientia est, abstinere uero a malis disci- Isid. ep. 4, 174 [1217] Iob 28, 28

---

2 ammirabilius *M* sed et *om. M* 6 cernere *V* 7 uoluntatemque *M* 8 adisse *M* molestias] ἀηδίαν *pro* ἁγνείαν

10 diaconem *V* 11 *post* uirtute *add.* ὦ ὁμώνυμε Γ 13 ac trahit *V* attrait *M*

15 læte *scripsi sec.* Γ leta *VM* 17 ecclesia *M* faciente *V* mouente *M* 19 forsan omnino *V* 21 pacis *V* paucis *M* 26 autem *M* uero *V* 29 festinasti *V*Γ festinaui *M* 32 tu V^c tue *VM* 33 sciente *M* 34 accedens *M* introiturum *M* intraturum *V* 35 exacturum V^c exacturus *VM* 36 pertrabant *M*

18 *inscribitur in* Γ Μαρίνωι [*siue* Μάρωνι] ἐπισκόπωι 38 cultus *M*

plina est. in ueritate enim summa sapientia est recta de deo existimatio et diuinissima disciplina optima actio, illa quidem quod diuinum est, recte glorificans, ista uero abstinens se a malis, et hæc quidem per res ipsas prædicans deum, illa uero per opera conplacens. si igitur quisquis a deo diligitur et diligit deum, et sapiens est et disciplinatus et speculatiuam uirtutem habet pariter et actiuam, hanc quidem uelut animam, illam uero sicut corpus, cur superflue philosophari uidemur, conuersationem quidem optimam neglegentes, solum uero diligentissime curantes ut bene loquamur?

M V 760

Eiusdem ad Archibium presbyterum

Isid. ep. 4 19 166 [1225] Col. 2, 9

Hoc quod ab apostolo dictum est quoniam in ipso habitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter, tu quidem dicis te non intellegere, ego uero arbitror dictum pro essentialiter. non enim diuinitatis operatio quam gignit substantia, templum ipsum inuiolabile gubernabat, sed substantia habens operationum multa milia, non particulare charisma, sed fons, inquit, bonorum, idem qui patri conregnat et eorum quæ ultra mundum sunt, regit imperium et terrena gubernat, inhumanatus est et militaribus armis stetit in prœlium, ut et illa decoraret et uictoriam humano generi optineret et pessimos dæmones effugaret et principem eorum nimia elatione distentum dissolueret et multis milibus charismatum repleret ecclesiam. rex, inquit, militiæ suscepit ducatum, non militiæ princeps imperiali ornatus est dignitate; rex in forma serui occultauit in prœlio propriam dignitatem, non miles regis sibimet ipsi gloriam diffamauit; rex erat legem ferens, non miles legislatorem se esse præsumens. hoc
Mt. 5, 22 etc. 8, 3 enim quod ait ego autem dico uobis, regis fuit; quod uero inquit uolo, mundare,
Mt. 15, 28 imperatoris; quod autem dixit fiat tibi sicut uis, habentis in potestate quicquid
Mc. 4, 39 uult; quod uero ait tace, obmutesce, dominantis uox est, et similiter accipienda quæcumque sunt talia, ne singula dinumerans prolongem litteras. si uero passio te perturbat, quae contra deum quidem praesumpta est, carnem uero attigit, audi apostolorum
1 Petr. 4, 1 summum qui scribit ita: Christo igitur passo pro nobis carne. si igitur cui claues regni sunt cælorum creditæ, carnem proprie definiit passam, quæ erat susceptibilis passionum (inpassibile namque est quod est diuinum), et si ludæi tamquam qui heredem peremerint, omni tragoedia pertulere maiora, te tamen passio non perturbet, sed ad gratiarum deducat actionem, quia ille rex, ille inpassibilis, ille qui obumbrationem
M V 761 momenti non recepit, dedit propriam carnem et multa ut infirmus homo locutus est,
lac. 1, 17 ut ad pugnam malignum prouocans superaret; qui et tropæa clara defigens ascendit in cælos nostræ circumamictus naturæ primitias. si uero homo erat, ut inquiunt, purus diuina ornatus gratia, propter quam causam dum multos uirorum sanctorum ludæi peremissent, nihil tale sustinuerunt, propter istum uero omnis tragœdia eorum passionibus conparata superatur? sed claret quia illi quidem sancti erant, hic uero unigenitus dei inhumanari dignatus. ob hoc enim eo quod non ab uno merito ad patiendum quæ passi sunt, ducebantur, sed illi quidem serui fuerant, hic autem dominus,
Mt. 21, 38 ludæis nata est inremissibilis ultio. dixerunt enim iste est heres custodes uineæ; heredem perimere gestierunt, non uero conseruum; filium patrisfamilias proprium,

---

9 ab *om. M* 13 non *V* in *M* fons, inquit — idem] ἡ πηγή, ⟨φησί⟩, τῶν ἀγαθῶν, αὐτὸς [φησίν] ὁ 18 est ornatus *V* 22 habentis *Mansi* habens *VM* potestatem *M* 25 attingit *M* 27 regni *om. V* creditae sunt caelorum *V* 28 est namque *M* et si] καὶ εἰ [εἰ καί *edd.*] 29 peremerint *scripsi secundum* Γ punierint *VM* pertulerunt *M* 32 malignus *M* 35 istum *V*Γ iustum *M* 37 dei *VM* υἱός Γ ab *om. M* 39 dixerunt *VM* φησίν Γ 40 perimere *scripsi secundum* Γ punire *VM*

non unum ex semet ipsis ad filiationis dignitatem sublimatum. nam quomodo post seruos missus legitur filius, quem uereri quoque oportuit? quomodo autem dictus est secundus homo de cælo? quomodo uero deus aduenit, si cooperatus est homini? quomodo uero humiliauit semet ipsum, deo æqualis existens? quo autem modo deus filium misit in similitudinem carnis peccati, aut quomodo non uilescunt incontaminata mysteria, si corpus et sanguis hominis esse uideantur? quomodo autem dixit corpus autem aptasti mihi? quomodo uero scriptum est oportet habere et hunc aliquid quod offerat? quomodo et illud legimus quia captiuos redemerit sanguine suo uel quomodo dominum gloriæ crucifixerunt? qualiter uero uerbum caro factum est? quomodo autem multifarie et multis modis olim locutus patribus in prophetis, nouissime in filio? aut quomodo similiter filius participatus est eorundem? uerum ne uniuersa dinumerantes multitudinem nimiam tuo ingeramus auditui, unum ad quod uniuersa intendunt, dicemus, id est quia illum qui deus erat, humilia loqui et dispensatiuum simul et utile est et nihil inuiolabili naturæ præiudicat, eum uero qui homo est, diuina et supernaturalia quædam loqui summæ præsumptionis est malum. nam regi quidem licet etiam humiliter agere, militi uero uel magistro militiæ non licet imperiales uoces emittere. si igitur deus erat, sicut et re uera erat, inhumanatus, et humilia habent locum; si uero homo erat, excelsa non habent locum.

1 Cor. 15, 47 · Phil. 2, 8. 6 · Rom. 8, 3 · Hebr. 10, 5 = Ps. 40, 7 · Hebr. 8, 3 · cf. Hebr. 9, 12 · 1 Cor. 2, 8. · Ioh. 1, 14 · Hebr. 1, 1 · Hebr. 2, 14

Eiusdem ad Leontium episcopum

20 Veracissime, ut scripsisti, multæ in ecclesiis perturbationes ingressæ sunt; ubi enim pacis nomen, ibi belli uagantur effectus. ista uero contingunt, eo quod multimode, immo et omnimode peccetur ab eis quibus magistrorum dignitas tradita est. quorum singula omittens, unum scribam, ad quod uniuersa respiciunt, rem honorabilem et magnam et claram et quæ apostolorum concilia tamquam luminaria ubique per totum mundum fecit existere; quod modo confusione neglectum conpleuit ecclesias. quid autem sit hoc, dicam cum fiducia (aliter enim non possum), quia tunc quidem animi uirtutes diligentes ad sacerdotium promouebantur, nunc autem pecunias ambientes; tunc qui fugiebant honorem propter onus officii, nunc qui insiliunt dignitati propter abundantiam deliciarum; tunc qui de paupertate uoluntaria confidebant, nunc autem qui auaritia uoluntaria pecuniis incubant; tunc ante oculos habentes illud diuinum iudicium, nunc uero hi qui nec cogitationem huiusmodi habent; tunc qui uapulare, nunc uero qui cædere sunt parati. et quid oportet plura dicere? recidisse de reliquo dignitas apparet a sacerdotio ad tyrannidem, ab humilitate ad superbiam, a ieiunio ad delicias, a dispensatione ad dominatum; non enim tamquam dispensatores gubernare dignantur, sed tamquam domini superbire. hæc uero non contra omnes dicta sunt, sed contra noxios. sunt enim, sunt qui secundum normam apostolicam uiuunt, erumpere autem uocem non audent; qui quidem ualde circa hoc solum culpabiles sunt, quia effrenatorum multitudinem metuentes, quod ad eos attinet, tantam correctionem neglegunt.

Isid. ep. 5, 21 [1235]

---

1 ad — dignitatem *scripsi secundum* Γ affiliationis dignitate *M* a filiationis dignitate *V* 3 si *V* sic *M*] εἰ [ἤ *edd.*] 4 se *M* 5 filium *V* filius non uilescunt *M* 8/9 scriptum est *et* illud legimus *addidit translator* 11 patribus *M* est pater *V* 12 nouissime *M* nouissime uero *V* 13 numerantes *M* 14 quia *om. M* 17 agere *Mansi* augere *VM* μετριολογεῖν καὶ μετριοφρονεῖν Γ 22 pacis *V* paucis *M* ibi V^c illi *VM* uagantur *scripsi secundum* Γ uacantur *VM* 26 neglectum confusione *V* 27 possunt *M* 27/28 uirtutes animi *V* 29 qui[3] *om. M* 33 cedere *V* credere *M* *post* recidisse *repetit* plura *M* 38 qui] οἳ [εἰ *edd.*]

Eiusdem sancti Isidori ad Leontium episcopum

Isid. ep. 5, 21 37 [1260] Si aliquos eorum qui nuper inchoant, malitia optineret, (oportet enim uera dicere) nihil esset dolendum tantopere, dum certe dolendum sit. quoniam uero ad deteriora serpiendo nonnullos qui sunt sacerdotium sortiti, depascitur et, sicut scripsisti, (malorum capitulum et omni luctu onerosius) hoc ipsum satisfactionem subiectis nescio quomodo parit audiant hi qui ista dicunt, ut non ex eis qui male gerunt sacerdotium, uitam propriam metiantur, sed ex dei mandatis. nam cum iudex sit, cui nullus subripere potest, inrationabilem satisfactionem non erit recepturus, sed inquiet: maxime quidem multi sacerdotum bene uixerunt, ad quos uos tota mente oportebat intendere et uitam uestram corrigere; quoniam uero deprehensi estis malitiæ amatores ex eo quod non eis qui optime uiuebant, intendere uoluistis, sed illis potius qui peccabant, et illi quidem dignas commissis pœnas persoluent, et uos uero, quoniam uirtutem quidem exhonorastis, malitiam uero estis amplexi et neque regni desiderium neque gehennæ terror legum uos mearum persuasit esse custodes, ultima tormenta patiemini.

Eiusdem ad Isidorum episcopum

Isid. ep. 4, 22 100 [1304] Rom. 3, 25 Quoniam scripsisti quid sit quod dixit apostolus, id est ad manifestationem iustitiæ suæ, hoc esse inquio quoniam, quando uesana facta est humana natura et intolerabilis erat peccatorum tyrannis eratque sententiæ tempus omnimoda exterminatione damnantis genus humanum (omnis enim medicinæ modus probatus erat inutilis et neque lex neque sermo propheticus superinundantem pestilentiam ualuit mouere), tunc redemptionem unigenitum introduxit, ut haberet gratia rationem. idcirco inquit apostolus ad manifestationem iustitiæ suæ. templum namque oblatum est unum pro omnibus, ultra omnes habens dignitatem, et tunc ira soluta et reconciliatio facta est et aduersitas in amicitiam permutata et pro damnatione filiationis donum, quod naturam excedit, est datum et multa milia circumfluxere donorum, quæ ornauerunt ecclesiam, ut pariter et iustitia ostenderetur et diuinæ bonitatis abundantia manifestissime perclareret.

Eiusdem ad Philetrium

Isid. ep. 5, 23 126 [1392] Ego quidem quoniam quæ olim fuit ecclesia Christi, et magistros habuit claros et discipulos optimos, nimis integre noui; non enim solum quondam tale aliquid fuit, sed etiam nostris utrumque temporibus. quoniam uero et nunc id fieri impossibile non sit, dubium non est. si enim ea quæ ad doctores attinent, firma subsistant et cessantes a tyrannide paternam moderationem demonstrent, tunc et illud peruidere licebit, quomodo subiecti saluentur; prius uero quam fundamentum recte ponatur, superfluum duco facere de summitate sermonem. non enim uolent illi acquiescere, etiam si multis milibus audiant uicibus, nisi ex rebus ipsis agnouerint. tempus igitur præsens multis consiliis et multa prouidentia indiget; ego uero non difficillimum arbitror

---

2 eorum qui nuper inchoant] τῶν ἀρχομένων *male translatum* 3 nichil *V* num quid *M* esset *scripsi secundum* Γ enim *VM* 4 depascitur *scripsi* sepascitur *VM* 7 metiantur *V* mentiantur *VM* 8 potes *M* recepturus *V* refecturus *M* 9 uixerunt *scripsi* dixerunt *VM* oportebant *M* 12 dignas *om.* et uos uero] καὶ ὑμεῖς ⟨δέ⟩
15 eratque *V* erat *M* 21 unigenitum *VMΓ* unigenitus V^c 22 templum] ἱερόν P^1. ἱερεῖον 24 amicitia *M* 25 milia *V* alia milia *M*
28 Φιλήτριον Γ philatrium *VM* 31 impossibile *om. M* 32 *post* non sit *add.* ὡς φῄ ἀλλὰ δυνατόν Γ ea quae] ⟨τὰ⟩ παρά 37 conciliis *M*

quod eos oporteat ammoneri, sed illud ambigo quonam modo eis loqui conueniat. noui enim ualde ex his quæ uel præsens per me uel inquirens per alios didici, quoniam multa eos rerum suffugiunt diuinarum, eo quod nolint quæ conpetunt, agere, non eo quod minime intellegant. ammoneo igitur eos ut si quid cum fiducia dixero, patienter accipiant, uidentes an a me uera dicantur et si ad hoc dicantur, ut meliores ipsi fiant. etenim propter adulationes quorundam usque ad tantam perturbationem quæ Christianorum sunt, reciderunt. quid ergo fieri oporteat, breuiter dicam et non celabo. si quidem fabulas putant scripturas diuinas, taciturnitati dent operam; si uero re uera responsa cælestia, prius agant et postea prædicent. dum enim tales non sint, os eis diuina lex claudit.

Eiusdem ad Paulum presbyterum et anachoritam

24 Ipsi qui gloriantur se bonitatis et malitiæ arbitros esse, dum par sit eos uictoriæ calculum dare uirtuti, hoc malitiæ tribuunt, per quæ studiosos exiliantes, peruersos uero fouentes, eos qui conpetenter agere cupiunt, fastidiosiores efficiunt et usque adeo expugnauerunt bonæ fiduciæ uiros, ut pæne omnium nutum quo meliora eliguntur, extinguerent. latrant igitur hi qui canum porcorumque habent uitam, contra eos qui apostolice uiuunt, dumque oporteret eos illos potius æmulari, risus occasionem ponunt illa quæ lamentatione sunt digna, non solum nullum facientes pro uirtute sermonem, sed apud semet ipsos inde potius gloriantur, eo quod studiosos bonorum illa pati faciant quæ digna sunt pessimis, et hoc laudabile æstimant. quis igitur sit qui possit ita habentibus increpare? quis qui corrigere ualeat? quis qui possit arguere? quis qui eorum gloriationes extinguat? quis qui supercilium tollat? quis qui moneat non de solo principatu attolli, sed etiam de uirtute? quis qui persuadeat eis quod durissimas subituri sint ultiones? si enim iudex dans in euangeliis responsa fide habetur indignus, quis est cui credere queant latrantemque ipsorum uesaniam et stare nolentem, sed per dies singulos inundantem ualeat cohibere? multi enim temptantes, super quod illis nihil prodesse potuerint, semet ipsos malis plurimis in hoc sæculo confixerunt. quos in futuro quidem maximas suscepturos coronas ego quidem integre noui; gurdiores autem ex his quæ in mundo fiunt, uel ad uirtutem prouocantur uel nequitiam fugiunt. quia igitur ex correptionibus hoc solum remansit, ut qui fiducialiter egerit, mali aliquid patiatur iniuste, nihil uero his quos monuerit, prosit, ob hoc plus modo quam olim terribile factum est optima dicere. si uero, ut dicis, nonnulli eorum monitores inquirunt (nec enim omnes in barathrum semet ipsos amandi atque nequitiæ totius depositi sunt), audire utique digni sunt quia maxime quidem [dignæ] sunt scripturæ diuinæ quas sequentes quid oporteat, agnoscetis; si uero et indigetis collatione

Isid. ep. 5. 131 [1398]

1 quonam *Benedictini* quoniam *VM* eius *M* 2 alios *Benedictini* alias *M* alia *V* 3 non eo quod] οὐ τῶι [οὕτω *edd.*] 5 ei si] καὶ ⟨εἰ⟩ ad hoc dicantur — fiant *M* dicamur — fiant ad hoc *V* 8 taciturnitati V^c taciturnitatem *M* taciturnitatis *V* 9 agunt *VM* 10 sint *om. M*

12 arbitratos *M* 16 estinguere *M* 17 æmulari] *falso transtulit* ἀποσοβεῖν 18 illam *V* lamentationem *M* 20 pati faciant] πάσχειν ⟨ποιεῖν⟩ exstimant *M* 20/21 qui ita possit *V* ita *M* 21 quis qui *V* quisquis *semper M* 23 sudeat *M* 24 sunt *M* iudex *om. M* 25 cui *scripsi* qui *VM* queat *V* latrantem *V* 27 illius *M* in hoc sæculo *ab translatore addita* 28 quos *V* qua *M* ma ima *M* integre *om. M* 29 quæ *om. M* 29/30 uel ad uirtutem — fugiunt] *uertuntur corrupta et ita emendanda* καὶ ἐνάγονται εἰς κακίαν [ἀρετὴν *codd.*] καὶ φεύγουσι τὴν ἀρετήν [κακίαν *codd.*] 30 correptionibus *scripsi secundum* Γ correption . . bonis *M* corruptionum bonis *V* 32 optima dicere *om. M* 33/34 nequitiæ totius] πάσης [τῆς *edd.*] κακίας 34 sunt *scripsi secundum* Γ digne sunt *M om. V* 35 quas *V* quam *M*

fraterna, cessate quæ agitis, agere et tunc quærite monitorem. dum quieueritis enim talia perpetrare dumque uiam praueritis dicendi quæ optima sunt, securam, tunc moniturum quæ oportet, inquirite; ante uero quam cessetis ab huiusmodi operibus, non quæratis quemquam qui optima uobis insinuans recipere pro uice uelit exilium, quia nec inuenietis. hæc autem scribo non tamquam qui in hoc sæculo aliquid uerear pati (multa namque ob hoc, sicut ipse nosti, perpessus sum et dixi ingerenti calumniam: Phil. 1, 29 coronasti non uolens; et mihi enim donauit deus non solum credere in Christo, sed etiam pati pro eo); sed hæc dixi illorum uolens obstruere ora, qui se fingunt quærere monitorem, non ut ipsi iuuentur, sed ut nobis insidiose præualeant. quia uero non pro terrore hæc scribo, audiant quicumque sunt tales, quoniam uos per ea quæ agitis, etiam subiectos uobis ad nequitiam ducitis et duplicem dabitis ultionem, non solum quia incongrue agitis, sed etiam quia supplantatis eos qui saluari forsitan possent, si non scandalizarentur a uobis. quiescite igitur talia perpetrantes, qualia nec aduersarii Christi ad eius blasphemiam nominis perpetrant; extinguite opinionem pessimam quam propter uos plurimi de omnibus habent sacerdotio functis; deponite typhum; abicite supercilium; Gen. 18, 27 recordamini quia terra estis et cinis; intendite quia quod ante modicum coepit, post paululum non erit; recognoscite hos qui meritis meliores sunt uobis; nolite armis sacerdotii contra ipsum sacerdotium prœliari; nolite per multas diuitias iniuriare illum qui uoluntariæ magister est paupertatis; nolite commissos uobis sermones euangelicos fabulas arbitrari; non putetis uos absque ultione delinquere neque arbitremini quod ‹sit› iniusta diuinitas; nolite putare quod actus uestros oculus qui respicit uniuersa, despiciat; nolite iniustitiam pro iustitia deputare; nolite timorem dei despicere; nolite amatores effugare uirtutum; nolite uniuersæ nequitiæ participes enutrire; nolite aspicientes uos docere malitiam; nolite extinguere illorum fiduciam qui diuino zelo sunt præditi; nolite negotiari de calamitatibus alienis; nolite uerbo quod conpetit, profitentes id exhonorare operibus. sed quid oportet produci sermonem, dum et ista sufficiant eos qui non nimis insensati sunt, penetrare uice sagittæ? unde ab his abstinens, ad orationes me conuertam, et ut hæc efficax res sit, ad diuinitatem clamabo.

Eiusdem ad Theonem episcopum

Isid. ep. 5, 25 160 [1437] Si omnibus manifestum est quia is ad quem pertinet punire iniustos, maiora utique consequenter supplicia soluturus est, si capiatur illa perpetrans quæ ut alios prohiberet, ordinatus est, quid temet ipsum fallis quasi oculum semper uigilem lateas?

Eiusdem ad eundem

Isid. ep. 5, 26 161 [1438] Tibi quidem, ut scribis, nihil ignorare studium est, alio uero forsan, ne ipse ab alio nesciatur, mihi uero pro uirtute certari, etiamsi nullus hominum nouerit. quis ergo nostrum magis sana mente regatur, his qui agnoscunt, iudicium relinquatur.

---

3 tunc moniturum *scripsi secundum* Γ monitori tunc *VM* quam uero *M* 4 insinuans uobis *M* 5 quia *scripsi* quam *VM* sæculo *om. M* 10 uos per — quæ *V* per — que uos *M* 14/15 extinguite — functis] *male uertit* σβέσατε τὸ ἐπὶ τῶι προεδρίας ἠξιῶσθαι παρὰ τοὺς πολλοὺς οἴημα 15 omnibus *M* hominibus *V* typum *V* tipum *M* 20 putet *M* sit *addidi* 22 nolite iniustitiam — despicere *om.* Γ *edd.* 23 uniuersæ *scripsi secundum* Γ uniuersos *VM* 24 malitiam *V* nequitiam *M* 24/5 negotiari nolite *M* 25 id *MV*^{c} id quod *V* 27 uice sagittæ *scripsi secundum* Γ uices agite *VM* ab *V* et *M* 28 res] πρᾶγμα *pro* γράμμα 30 is *V* his *M* 31 soluturus *V*^{c}*M* si soluturus *V* capiantur *M* 32 quid *V* qui *M*

Eiusdem ad Alphium episcopum

27 Nimia librorum cupido animabus hominum præsenti se intulit tempore, dico autem librorum non talium qui morum doceant castitatem, sed qui auditores ualeant delectare; non spiritalium, sed sophisticorum; non apostolicorum, sed demosthenicorum; non propheticorum, sed contentiosorum; non talium qui lætificare animam possint, sed talium quibus mulceri consueuit auditus; non eorum qui inspirati actu dicentium uiuant, sed eorum qui per eloquentiam mortuis auribus insonent. quid igitur faciendum sit? numquidnam tacendum nihilque dicendum est? sed hoc periculosum constat. sed loquendum est? sed quid quod sermo nihil proficit? sed opera potius sunt ostentanda? et quid quod solum perueniunt ad fauorem? licet ergo sic se habeant hæc, melius tamen arbitror non audiri dicentem quam damnari tacentem illis domini uerbis quibus ait: quare pecuniam meam nummulariis non dedisti et ego ueniens exegissem cum usuris? dicat igitur quicumque potuerit, ut contra audientes sermo sit iudici. Isid. ep. 5, 201 [1485] Luc. 19, 23

Eiusdem ad Arpocratem sophistam

28 Noui quoniam multi mihi non erunt credituri, aliqui uero exaggeratiua me usum locutione putabunt; uerum quia tu meos mores nosti (alio utique non dixissem; scio enim multos ex semet ipsis iudicare de aliis), dico igitur quia libentissime accipiam, si in præsenti studens uirtutibus male patiar, quam si pro malitia uel coroner. ut enim præteream coronam quæ in futurum uirtutibus præparatur, et tormenta quæ debentur nequitiæ, ipsa bonitas mihi corona esse uidetur et pœna ipsa nequitia, et siqui uirtutem quidem torquerent, coronarent uero nequitiam, non tamen paterer hanc amplecti, ab illa uero recedere; sed hanc quidem, etiamsi iniurietur, amplectar et diligam, illam uero, etiamsi coronetur, abominabor et odiam. Isid. ep. 5, 223 [1511]

Eiusdem ad Petrum scholasticum

29 Aut ex principatus amore aut ex præuentu, duabus passionibus quas uinci difficile est, natæ sunt, ut arbitror, hæreses. quidam siquidem, dum dedignantur esse subiecti, alii uero, dum quolibet præuenti errore doceri minime acquiescunt, nouæ doctrinæ semina iactauerunt, dedignati in eis quæ pridem constituta sunt, permanere. Isid. ep. 5, 239 [1532]

Eiusdem ad Nilum scholasticum

30 Cæcus quidem uirtutum chorus est, cui non præoritur dogmatis rectitudo; otiosum uero etiam rectum dogma præfulget, quod uirtutum chorus minime comitatur. si uero quod est principale, ducatum gerat, illæ uero comitentur, omni modo coronabitur concursus huiusmodi, quippe ut certamen legitime ordinans. Isid. ep. 5, 240 [1533]

Eiusdem ad Nilum scholasticum

31 Quoniam per hoc athleta uiribus ualidior et artificiosior demonstratur, quando Isid. ep. 4, 108 [1538]

1 alphium *M* alphyum *V* Ἐλάφιον Γ 3 autores *M* 4 delectari *VM* demostico-rum *VM* 5 possit *VM* 7 mortibus *M* 9 sermo nihil *scripsi sec.* Γ sermoni *VM* sunt potius *M* 10 ostendenda *M* 11 hæc *V* res *M* 11/12 illis — ait *add. translator*
16 aliqui *M*Γ alii *V* 17 alio *M* alii *V*] ἄλλωι [ἄλλο *edd.*] 23 quidam *M* amplector *V* illa *M*
26 uinci *V* urgi *M* 27 quidam siquidem *V* si quidem quidam, si *superscr. M* 29 semine *M*
31 cetus *VM* 33 omni modo *V* omnino *M*
35 ad nilum scolasticum *M* ad eundem *V* Νείλωνι Γ *edd.* 36 adleta *V*

aduersariorum constrictus nodis, et semet ipsum exuerit et ipsos solo prostrauerit, propterea et Christus per crucem pugnare contra dæmones uoluit, ut clarioribus de his
Col. 2, 15 uictoriis triumpharet. et hoc est quod discere uoluisti, cur apostolus dixerit: exuens se principatus et potestates, transduxit triumphans eos in semet ipso. in ueritate enim triumphati sunt dæmones ab athleta deuicti manibus pedibusque affixo; in ueritate diabolus depompatus est, ab una carne in cruce pendente superatus et fugiens.

Eiusdem ad Paulum

Isid. ep. 5, 32 244 [1541] Nihil, optime, præsens uita distat ab scæna, nihil firmum nec permanens nec stabile nec fixum seruans. umbra enim sunt quæcumque sunt mortalium, comœdia inquit. a quibus nescio quomodo captus sis, dum certe comœdum mireris. hic namque et bona et pessima, et hoc citissime, finiuntur; illic uero utraque coextenduntur immortalibus sæculis.

M V 761

Eiusdem Adamantio

Isid. ep. 4, 33 211 [1555] Quoniam mens ea quæ super mentem sunt, intellegere non ualet neque sermo ea quæ ultra sermonem sunt, loqui (hoc enim sic se habere diuina scriptura confirmat, dum
Prou. 25, 2 dicit gloria domini occultat uerbum seu abscondit sermonem, id est omni
M V 762 uerbo melior est atque superior gloria dominica; et non dixit natura, a qua gloria est siue substantia), cedat uniuersa humana natura magnitudini tantæ rei et non substantiam perscrutetur, sed adoret dignitatem. cedat etiam uniuersus angelorum et archangelorum uirtutumque populus supernarum; ad hoc enim respicit id quod discere uoluisti,
Hab. 3, 3 scriptura dicente: operuit cælos uirtus eius. significat enim quia omni angelica multitudine et omnibus sanctorum turmis maior est sermo diuinæ substantiæ.

Lampetio diacono idem beatus Isidorus

Isid. ep. 5, 34 255 [1559] Valde ammiror quomodo nonnulli quidem priscorum tyrannidem in paternam gubernationem uerterunt, quidam uero eorum qui nuper iuuenalia æmulantur, et pastoris liberalitatem in tyrannicam dominationem uerterunt, non subiectum ciuiliter principatum sibi creditum reputantes, sed imperialem se credentes sortitos fuisse potentiam.

Eiusdem ad Cyrillum episcopum

Isid. ep. 5, 35 268 [1581] Olim quidem a sacerdotio corrigebantur castigabanturque peccata regnantium, nunc uero sub ipsis est factum, non quia propriam perdiderit dignitatem, sed quod ab his quibus tradita est, non similiter sicut a nostris maioribus habeatur. olim namque euangelicam gerentibus et apostolicam uitam his qui erant sacerdotio coronati, consequenter erat sacerdotium regno terribile; nunc uero e diuerso sacerdotio regnum, magis uero non ipsi sacerdotio, sed his qui uidentur quidem sacerdotium gerere, per ea uero quæ agunt, iniuriant illud. propter quod mihi uidetur et regnum consequenter

3 uictoribus *M* cur — dixerit *add. translator* 5 adleta *V* adlecta *M*
10 comedum *V* comedium *M* 11 citissime *scripsi secundum* Γ pessime *VM*
13 ad amantium *V* 15 ultro *VM* 17/18 gloria est siue substantia *VM* ἡ δόξα, ἀλλ' ἡ δόξα ἡ ἐκ τῆς οὐσίας Γ 18 cedant *VM* humana natura *VM* humanæ naturæ *V*
19 cedat *V* cedat numerus *M* 21 omni *om. M*
23 idem lampetio diacono *V* 24 quidem *om. V* 24/25 paterna gubernatione *VM*
25/26 quidam — uerterunt *om. M* 26 ciuiliter *scripsi* ciuili et *M* ciuilibet *V* 27 reputans *M*
29 colligebantur *M*

facere; non enim uolens iniuriare sacerdotium, quod etiam ueneratur, id agit, sed ostendens quia illi hoc iniurient qui incompetenter utuntur, eos digne castigat.

Eiusdem ad quendam Nilum nomine

36 Audax quidem re uera est quod scripsisti, tamen bene dixisti quia illa tanta rerum correctio quæ ultra spem uotumque a Christo facta est, obfuscari periclitatur ab insuperabili malitia eorum qui ab ipso sunt honorati. nam quasi ad hoc fuerint ordinati, ut ipsum qui eos exaltauit, inpugnent, sic omnia perpetrant quæ ad illius perueniunt blasphemiam. quis ergo hos liberet ab accusatione uel poena, qui sacerdotii armis contra ipsum qui eos armauit, utuntur et ora incredulorum aperuerunt et restaurationem quæ super naturam facta est, fecerunt pro nihilo deputari? Isid. ep. 5, 272 [1585]

Eiusdem ad Herminum comitem

37 Et qui uendunt et qui emunt, sicut scripsisti, sacerdotium, maximum proferunt contra semet ipsos exemplum, qualem de hac ipsa re habeant credulitatem. neque enim præsumerent aut hi uendere aut illi emere rem diuinam et quæ conuersationi optimæ et moribus rectis est debita (regula enim rei accipientis est meritum), nisi id arbitrarentur esse ludibrium. quæ igitur pœna reposita sit his qui ludunt de illis de quibus ludi non licet, tua sapientia noucrit. et quidem apud Hebræos olim, dum sacerdotium deriuaretur ex genere, multi culpabant cur generi potius quam uirtuti fuerit deputatum; nunc autem postquam mutatum est in melius et ad uirtutum merita transformatum, ampliorem sustinet quam dum minus esset, iniuriam, dumque esset generis [et] sortibus deputatum. tunc enim etsi erant quidam non digni, erant tamen nonnulli et optimi, pecuniis tamen uendi modis omnibus non licebat; nunc autem quando ad melius productum et uirtuti est attributum, amplius conculcatur. quis namque optimorum dignabitur adulari, ut optineat sacerdotium, uel quis præsumet mercari pecuniis rem quæ angelis decet? si igitur boni neque adulari dignantur neque comparare præsumunt, sunt autem nonnulli, ut dicis, qui assentationibus atque pecuniis sacerdotium cauponantur, qui utique multis milibus digni sunt tormentorum, hi et adulari et emere minime recusabunt. sermo igitur per mare terrasque transcurrit quia nullus bene uiuentium de reliquo sacerdos poterit consecrari, non quod ita se res habeat ipsa, sed [etiam] quia non solum malorum multitudine disparescunt, sed et insuper odiuntur et per inimicitias opprimuntur et exiliantur tamquam uitam multorum grauiter arguentes. Isid. ep. 5, 276 [1589]

Eiusdem ad Herminum comitem

38 Miror quomodo aliqui ammirantes Paulum ex his qui nunc magisterialem sedem tenent, per quæ ille mirabilis factus fuerit, non requirunt. ille enim (ut signa præteream, ut ieiunia, ut uigilias, ut sollicitudines et ardentissimum zelum uel quia erat cum infirmis infirmus dumque scandalizarentur alii, ille potius urebatur) a sola quam fecit ad discipulos allocutione consequenter clarus et egregius demonstratus est. in- Isid. ep. 5, 299 [1627] 2 Cor. 11, 27—29

2 castigat *Aigrain* castigant *VM*
3 nilum *om. M* 4 Adax *M* 5/6 insuperali *M*
11 hermium *M* 16 arbitrarentur] ἠγήσαιντο [ἡγήσαιτο *edd.*] 17 quidem *scripsi* tua idem *VM* 17/18 dum dum sacerdotium *V* dum *M* 19 et *om. M* 21 et *deleui* 22 aut *M*
25 que *M* quam *V* decet *V* det *M* 29 bene *om. M* res se *M* 30 etiam *deleui*
33 hermium *V* 34 aliquit *M* 35 fuerint *M* requirunt] ἐξετάζουσι [ἐξετάσουσι *edd.*]
38 locutione *M* clarius *V*

Act. 20, 33-34 quit enim: argentum uel aurum siue uestimentum nullius uestrum concupiui. uos ipsi scitis quia his quæ mihi erant necessaria uel his qui mecum sunt, ministrauerunt manus hæ. hi uero (sed nihil uolo difficile dicere) non uerentur semet ipsos tali uiro conferre et dicentes illius se esse successores; sed non latet quia ob hoc ammirantur illum, non ut imitentur, sed ut dum diuini uiri successores putantur, amplius honorentur, non ab his quae agunt, sed ab his quæ quia ille gessit, mirandus habetur.

Eiusdem ad eundem

Isid. ep. 5, 39 300 [1628] Act. 9, 15 1 Reg. 12, 3-5 Si Paulo idcirco cedunt, eo quod saluator dixerit: uas electionis est mihi iste, quid dicent et de Samuhele, qui illis est temporibus conuersatus, quæ perfectam uirtutem minime exigebant? et ille siquidem subiectis concedens ut proferrent de semet ipso sententiam, et inuitans si quis eum uellet arguere, si forte aliquid alterius concupiscens subiectos in quocumque grauasset ut princeps, a nullo est accusatus neque deprehensus in his in quibus deprehenduntur isti sæpissime.

Eiusdem ad Nilum

Isid. ep. 4, 40 179 [1720] Nullum credo iniuriis tantis affectum quantis exprobratus est rex cælorum in aduentu nuperrimo ab eis quos saluare misericorditer uenerat; qui etiam nec latroni uel homicidæ prælatus est, sed et irrisus et alapis cæsus. si uero et aliquis similia pertulit (concedamus enim et hoc), sed quia non ex æquali dignitate ad patiendum qui passi sunt, descenderunt, inæquales rursus passiones ostendunt. nec enim hoc ⟨ipsum⟩ est imperatorem pati iniuriam, quod priuatum, sed neque seruum et dominum. sed imperatoris quidem etiamsi paruæ fuerint, magnæ de patientis dignitate iudicantur; priuati autem uel si maximæ fuerint, iracundiam minuunt, ita ut ad ueniam sæpe Ps. 24, 16 perueniant. hæc autem dixi, quia scripsisti quid est quod dixit Christus: ad me adspicite? quod enim dixit breuiter, hoc est. quoniam pleni omni audacia Iudæi suo latratu tantam perpetrauerunt tragœdiam, contra deum quidem præsumptam, sed usque ad carnem pertingentem (inpassibile enim proprie est quod diuinum est), at uero quicumque post hæc iniuriandi erant, irascendi erant, ut assolent hi qui iniuriantur indigne uel incidunt ⟨in⟩ aliquas passiones, ideo inquit, ad me aspicite, ac si diceret: maxime quidem et quæ a nequissimis Iudæis præsumpta sunt, inportabilia erant; uerumtamen ponantur tolerabilia fuisse — quid possit et de proditore aliquis dicere, quem dum mea patientia saturasset, contra me ipsam saturitatem retorsit? his igitur incantationibus iniurias mitigate atque mansuetas facite; cedent enim facile his quibus taliter leniuntur.

Eiusdem ad Dorotheum lectorem

Isid. ep. 4, 41 46 [1749] Mt. 12, 50 2 Cor. 5, 16 Forsan eo quod fratres uocasset Christus facientes patris sui uoluntatem et ostendisset secundum carnem cognationem sine illa quæ est secundum spiritum, paruulam, idcirco dixit apostolus: etsi cognouimus secundum carnem Christum, sed

---

1 nulli *M* 2 uos *om. M* 3 hеæ *V* tue *M* difficere *M* 11 proferret *V* 16 affectum V^c acfectum *M* affectus *V* exprobratus *Aigrain* exprobatus *VM* 17 uenerатur *M* 21 ipsum *addidi secundum* Γ [ταυτόν] quod *M* nec *V* et *V* nec *M* 24 quid est *V* quidem *M* 25 audacia *V* mendacia *M* 29 in *add. Benedictini* 29/30 ac si diceret *add. translator* 32 mea patientia *V* ea patienda *M* 33 mansuete *M* cedent *scripsi secundum* Γ cedunt *VM*

nunc iam non nouimus, ac si diceret: etsi gloriabamur olim nos qui ex Iudæis iam credimus, de cognatione eius secundum carnem, sed iam nunc non de ipsa confidimus, sed de illa eius parentela qua proprii eius efficimur, quam per animi uirtutem fructificamus facti participes eius. unde etiam dixit: imitatores mei estote sicut et ego Christi, tamquam si diceret: imitatione magis eius gaudeo quam illa quæ secundum carnem est, parentela. 1 Cor. 11, 1

Eiusdem ad Herminum comitem

42 Non mireris, si dum tanti pastores uocentur, oues rapiuntur a lupis. nam nonnulli ex eis (non enim cuncti sunt inpetendi) usque adeo absunt, ut custodiam diligentiamque adhibeant, quia neque canum modum imitantur custodientium, sed ea quæ luporum sunt, perpetrant ouesque consumunt. non enim sufficit eis lana et lac, sed et ipsa degustant, non corpora (minus enim fuerat), sed animas, perimentes quidem omne quod pingue est, despicientes uero omne quod debile est, et omne quod uulneratum est, non curantes; quod uero forte est eorumque flagitio minime cedens, dolis aduersitatibusque consumunt. Isid. ep. 5, 400 [1769]

Eiusdem ad Zenonem

43 Quod uolo breuiter dicere de optimo per omnia Hermogene, qui uere est episcopus, hoc est, quia usque adeo probitate et illos qui ualde boni sunt, superans uniuersos, quanto illi meliores sunt ceteris omnibus, sic de semet ipso habet quasi qui nihil egerit magnum. sic arbitratur oportere humilitatem cordis tamquam munimen siue custodiam cunctorum bonorum debere haberi. Isid. ep. 5, 448 [1831]

Eiusdem ad Isidorum episcopum

44 Vltra uniuersam suspicor ego audaciam prosilire eos qui optimæ quidem uitæ nullum studium faciunt, de dogmate uero sæpe contendunt. clausa enim sibimet ipsis fiducia proclamant, non ostiis et sigillis, quæ potest aliquis etiam summouere, sed diuinis responsis ita dicentibus: peccatori autem dixit deus: quare tu enarras iustitias meas et assumis testamentum meum per os tuum? ipsi uero usque ad tantam audaciam proruperunt, ut non solum de iustificationibus moueant, quas abiurauere, sermonem (forsitan enim minus fuerat malum), sed et præsumant de ineffabili et inuiolabili natura contendere. talibus igitur præbebo consilium ne polluto et scelesto ore, quod ad eos attinet, diuina dirumpant, quæ et a ualde optimis uestigari uix queunt, sed discussionem conuertant ad semet ipsos, ut, si est possibile, aliquatenus illæ maculæ deleantur, quas incompetenter sibimet ipsis et notabiliter inscripserunt. Isid. ep. 4, 126 [1833] Ps. 49, 16

Eiusdem ad Eutonium diaconum

45 Terribile quid et ualde terribile est nunc in sacerdotium degere. alterum nam- Isid. ep. 5, 481 [1883]

1 non *om. M* 1/2 iam credimus *M* credidimus *V* 4 facti — eius *om.* Γ 5 *ante* eius *del.* est *M*
7 hermium *VM* 9 absunt *in* assunt *corr. V*
18 superans *in* superat *corr. V* 21 debet [ex debere *corr.*] habere *V*
25 proclamant] βοῶσι *participium esse non agnovit translator* osteis *VM* 26 responsis *V* rebus responsis *M* 29 mouant *VM* abiurauere *scripsi* subiurauere *MV* 29/30 præsumunt *VM*
31 attinent *M* dirumpunt *M* 33/34 notabiter *M*
36 num *M*

que e duobus eueniet cuilibet: aut secundum priscas et apostolicas uiuentem regulas odiri et inimicitiis succumbere eorum qui nunc ad nocendum supereffluentem et iniquam consuetudinem uice legis diuinæ custodiunt et recte uiuentes exiliant, aut succuruantem uel subinclinantem semet ipsum et suæ saluti non parcere et multos alios scandalo uulnerare, pro quibus et pœnas durissimas soluturi sunt. et quidem beatum est ut nec apprehendatur quis tali cupidine; si uero nec captus ea ordinetur, prius studium non relinquat et cum fiducia opera antiqua et apostolica renouet nec his qui nunc sacerdotium propinantur, qui etiam dicere sibi et agere uniuersa quæ uoluerint, autumant esse licentiam, in quocumque peccato coniueat. melius enim hostilitati succumbere atque deponi quam cum talibus deputari.

Idem Zosimo presbytero

Isid. ep. 5, 46 491 [1894]

Qui uiuunt, et nocentur inuidia frequenter et nocent; mortuis autem reconciliantur et æmuli. quid igitur et naturæ leges et hostilitatis terminos una transcendis, obloquens mortuo? non enim contra puluerem et cinerem, sicut arbitraris, acuis linguam, sed primum quidem ipsam reuerentiam generalem quæ mortuis debetur, iniurias, quam cuncti uindicant homines; deinde immortalem animam habet, cuius ultor est indormitabilis oculus.

Idem Petro

Isid. ep. 4, 47 217 [1905]

Mc. 14, 57. 58

Ioh. 2, 19

Ioh. 2, 22

Quoniam putasti contrarietatem quandam in euangelio scriptam, docet interpretatio tua, dum requiris cur falsum testimonium nominauerit quod illi de solutione ac resuscitatione templi dixerunt; dictum namque est: soluite templum hoc et in tribus diebus resuscitabo illud. dico igitur quoniam illi quidem de templo Hierosolymorum dicebant, ipse autem de corpore suo. si autem dixeris non esse uerisimile ut illi falsi testes ab euangelio uocarentur, qui alterum templum nesciebant nisi illud de quo intellexerant (tunc enim de corpore suo illum dicere etiam discipuli nesciebant, donec a mortuis surgeret), dicam tibi quia etiamsi ignorabant, nec sic tamen uera testati sunt. alterum namque e duobus se facturum promiserat, non utrumque; nam soluere quidem udæis erat conueniens, suscitare uero ipsi. »soluite« enim »uos«, ait, »et ego resuscitabo«; soluere quippe cuilibet facile erat, resuscitare uero dei.

Eiusdem sancti Isidori ad Leontium episcopum

Isid. ep. 4, 48 133 [1983]

Quoniam lectio scripturarum neglegitur diuinarum et diuinis responsis unusquisque præfert proprias passiones, tantarum tragœdiarum facta est causa. pugna siquidem inplacabilis et inenarrabilis incidit inter eos ad quos pacis præconium pertinebat, et suauissime habent, si etiam se inuicem comedere queant. hoc uero totum ideo contigit, eo quod uiuos quidem perimant, mortuos uero effodiant, domos quoque subuertant,

2 inimicibus succurrere *M* 6 apprehendantur *M* ordinetur *scripsi* ordinet *VM* 8/9 autumant esse *scripsi* autumantes se *VM* 9 peccato *om. V* cohibeat *M* conhibeat *V* 11 idem *M* eiusdem *V* 12 uiunt *V* frequenter — autem] βάλλουσι ⟨πολλάκις, πρὸς⟩ δὲ τοὺς τεθνεῶτας 14 non] οὐ *pro* σύ puluer et cinis *M* 18 idem *M* eiusdem *V* 19/20 quoniam — docet interpretatio tua, dum requiris] ὅτι δή [ἐπειδή *edd.*] — ἐμήνυσας ⟨ζητῶν⟩ 19 in — scriptam *om. M* 21 ac resuscitatione templi *M* templi ac resuscitatione *V* namque *V* enim *M* 26 sic *V* si *M* 29 dei *M* difficile *V*, *superscr.* uel dei 30 sancti *om. V* 31 responsionibus *M* 32 tantorum *M* 1 35 hoc — eo quod] περὶ παντὸς δ' ἂν ποιήσαιντο 35 perimant *scripsi* puniant *VM*

memoriam uero deleant uniuersam. sic inuicem contra semet ipsos armantur et machinamenta contexunt qui certe didicerunt quia Christus non ex signis miraculorum, Ioh. 13, 35 sed ex dilectionis charactere suos discipulos dixerit agnoscendos. propterea, ut arbitror, et ea quæ a commissis sibi conuenerat ipsis sacerdotibus exhiberi, minime subsecuntur. non enim iam tamquam discipuli ad doctores, sed uelut ad damnatos iudices se esse dispositos credunt, satisfactionem delictorum suorum magistrorum neglegentiam, licet infeliciter ac misere, oportere tamen haberi putantes. quid ergo, inquis, agendum est? si est possibile, corrigendum; sin alias, quiescendum.

Cuius supra ad Alphium

49 Scito, o optime, quia nullus indormitabilem latebit oculum, cui sunt cuncta perspicua, nec celare ei potest quod quis perpetrat in quolibet abscondito; nuda namque illi sunt omnia, quantumcumque putentur occulta. unde et eos qui peccant, si tamen minime pænituerint, flumina quaedam perennia excipient ardentia igne terrifico, quorum riui sunt flammei exundantes ad pœnas. igitur formidemus diuinitatem, est namque terribilis; colamus etiam, quoniam bona est. petamus a deo quæ et illum dare decet et expedit nobis accipere, facile enim preces exaudit huiusmodi; et dum peccauerimus, citius recordantes ad pœnitentiam conuertamur, misericors namque est et suscipit congrue pœnitentes. nullo modo animos demittamus, ut fastidiendo a labore deficiant, quia potens est et cui subripi non potest. diligamus eum toto feruore animi; desiderantibus enim amicabile est atque placabile. Isid. ep. 4, 47 [1998]

Has omnes beati Isidori presbyteri et abbatis Pelusiotæ excerpsi et transtuli ex epistulis eius duabus milibus, quæ sunt per quingentenas distributæ in Accœmitensis monasterii codicibus uenustissimis quattuor; ubi etiam per ordinem singularum numerus continetur et ultima est quam ego quoque ultimam posui. deo gratias. **80a** Lp 22 M V 762

Testimonium quod Irinæus posuit in opere suo, quod Tragœdiam nominauit, ex Nestorii dictis in libro de historia et ætiologia eorum quæ ad Ephesum pertinent. intexuit uero Irinæus hæc uerba in libro suo primo, per quæ ostenditur quia ipse quoque Nestorius quaterniones uel alia scripta sua, quæ Romæ sancto Cælestino direxerat, abnegauit. et ob hoc quoque Orientales episcopi eum tardius a ceteris damnauerunt, quia eius hæc esse probari nequiuerant. Lp 23

81 [6] Loofs, Nestoriana p. 204—208

1 Hæ quidem contra Ægyptiacum, quod ex sola uoluntate pendebat, a nobis destinatæ sunt litteræ; ille uero omittens mihi per epistulam declarare si quid ei tamquam blasphemum uel impium uidebatur debere notari, conuictionum terrore permotus et adiutrices ob hoc perturbationes exquirens, ad Romanum Cælestinum conuertitur, quippe ut ad simpliciorem quam qui possit uim dogmatum subtilius penetrare. et ad hæc ⟨aptam⟩ inueniens uiri illius simplicitatem, circumfert pueriliter aures eius allusionibus litterarum, ep. 7 M V 763

8 inquis *scripsi* inquit *VM*
9 Ἀλυπίωι Γ
17 misericos *V* 20 amicabile — placabile *VM cf.* Γ amicabilis — placabilis V^c
22 hac emitensis *M* hachemitensis *V* 23 uetustissimis *V* singulorum *VM*
25 tragedia *M* 26 et ætiologia eorum *scripsi cl. eis quæ Loofs Nestor. 368 ex cod. syr. Mus. Britt. add. 17210 f. 11b de operis Nestorii titulo refert*: Περὶ τῶν ἐν τῆι κατ' Ἔφεσον συνόδωι γενομένων καὶ τῆς αἰτίας τῆς συναγούσης αὐτήν ut lateorum *VM* q ii *M* 26/27 intexit *M* 29 ob *V om. M*
30 nequiuerunt *V* 35 simpliciores *M* aptam *addidi* 36 allusionibus *V* illusionibus *M*

olim quidem nostra conscripta transmittens quasi ad demonstrationem conuictionum quibus contradici non posset, tamquam ego Christum purum hominem definirem, qui certe legem circa ipsa meæ ordinationis initia contra eos qui Christum purum hominem dicunt, et contra reliquas hæreses innouaui; excerptiones uero intertexens sermonum, conscripta conposuit, ne societatis conpactione detegeretur illata calumnia, et quædam quidem allocutionibus nostris adiciens, aliquorum uero partes abrumpens et illa contexens quæ a nobis de dominica humanatione sunt dicta, uelut de puro ea homine dixerimus, diuinitatis autem quæ a nobis dictæ sunt laudes quasdam quidem modis omnibus a conscriptis abscidens, nonnullas uero extra ordinem relinquens, ita seductionem ueri-

2 similem concinnauit. et ut in paucis eius nequitiam, qualis sit etiam circa reliqua, propalemus, dictum est a nobis alicubi, dum contra paganos loqueremur dicentes quod

Loofs, Nestorian. p. 252, 5. 6. 10 Lp 24 nos substantiam dei creatam nouiter ex uirgine prædicemus: »non peperit, optime, Maria deitatem, sed peperit hominem diuinitatis inseparabile instrumentum.« at ille uocem diuinitatis immutans fecit: »non peperit, optime, Maria deum.« hic uero multum differt dicere deum et dicere deitatem. nam hoc quidem substantiam diuinam incorporeamque significat, carnem uero nequaquam, conposita enim caro est et creata; uox autem qua dicimus »deus«, et templo diuinitatis est apta, quod unitate ad diuinam substantiam dei optinet dignitatem, non tamen in diuinam substantiam permutatum est.

3 rursus a nobis alibi est dictum contra eos qui nominum similitudines audientes sic scandalizantur, tamquam similis dicatur et honor, et cum dicimus Christi partricem, sic pauescunt, tamquam si hoc nomine dominatoris Christi deitas abnegetur, eo quod multi hoc nomine apud scripturam ueterem similiter appellati sint, et inde putant quia circa eos Christum nominamus et hunc. contra hos ergo, ut dixi, in ecclesiasticis sermonibus a nobis est dictum quia non sequitur similitudinem nominis honoris æqualitas; et sunt allocutiones

Loofs, Nestoriana p. 289, 16—291, 7 4 meæ, quæ his prorsus factæ sunt uocibus: »uel si habitationem dicimus, de domino Christo loquentes, uel si templum deitatis et spiritus sancti descensionem, non eandem dicimus, qualis facta est in prophetas, non talem qualis in apostolos celebrata est, sed neque talem qualis est in angelis, qui ad diuina ministeria confortantur. dominator enim Christus etiam secundum corpus est omnium dominus. sicut ergo deum dicimus

Exod. 7, 1 omnium creatorem, dicit uero scriptura et Moysen deum (inquit enim deum te posui Pharaonis), sed simili uoci honorem similem minime deputamus, sic neque quod communis uox sit qua dicimus »Christus« et »filius«, circa uocis similitudinem debemus

Exod. 4, 22 offendere. sicut enim Israhel filius nominatur (inquit enim primogenitus meus

Mt. 3. 17 filius Israhel) et filius iterum dominus (ait enim hic est filius meus dilectus),

1 Reg. 24, 7. 2 Reg. 22, 51 = Ps. 17, 51 Is. 45, 1. Is. 13, non tamen sicut una uox, sic et unus est intellectus, et sicut dicitur Christus Saul et Christus Dauid et rursus Christus Cyrus et deinde Babylonius, dum certe Dauid circa

M V 764 pietatem nequaquam fuerint similes, sic uocamus quidem Christum uel filium etiam dominatorem Christum, uerumtamen communio nominum æqualitatem non facit dignitatis.« his ita dictis a nobis illa ultima ubique subducens, id est id quod est »Christus ⟨etiam secundum corpus est omnium dominus«⟩, id quod est »non eandem dicimus habitationem qualis facta est in prophetas, non talem qualis in apostolos celebrata est«, id

2—4 *hæc lex ecclesiastica fundamentum erat constitutionis Theodos. 16, 5, 65*

3 circa *V* contra *M* 7 dixerim *V* 9/10 uerisimilem *Lupus* uiri similem *VM* 12 optime V^c optimi *VM* 13 mariam *VM corr. V* inseparabilem *M* 14 peperito *M* parere *V* maria *M* mariam *V* 17 deus *M* deum *V* 20 patricem *M* 22 sint *V* sunt *M* 25/26 habitationem — uel si *V om. M* 29 est *V om. M* 40 etiam — dominus *add. Loofs* 41 celebrata *V* facta *M*

quod est »sed similibus uocibus honorem similem minime deputamus«, id [est] quod est Lp 25
»uerumtamen communio nominum æqualitatem non facit dignitatis«, hæc omnia calumniæ dentibus secans, iactat in auribus hominum ea quæ ante ista sunt posita, id est »dicimus deum omnium creatorem, dicit uero et scriptura Moysen deum« et id quod est »filius nominatur Israhel dei, filius nominatur etiam dominus« et id quod est »dicitur 5
Saul Christus et Dauid Christus et deinde Babylonius. sic ergo dicimus Christum etiam dominum Christum«. hæc igitur ita conponens et ab aliis abscidens, ut diximus, contexuit per ista calumniam, tam⟨quam⟩ si quis ex Pauli uerbis, per quæ contestatur scribens quia si circumcidamini, Christus uobis nihil proderit, abrumpat id Gal. 5, 2
quod ait prius si circumcidamini et accuset Paulum quasi hominibus prædicantem 10
quia Christus nihil uobis prodest. et quid oportet ut per singula ita dicendo prolongemus narrationem? simpliciter multis talibus et latrociniis et additamentis, sicut ei uisum est, utente Cyrillo, seductionibus eius mox tam alii quam etiam Cælestinus abreptus est.

Ecce his uerbis usque adeo negauit sua fuisse Nestorius quæ apud sanctam sy- 15 **81a**
nodum Ephesenam ab eo dicta leguntur, ut sic se dicat has impietates minime prædicasse, sicut Paulus apostolus post conuersionem docere non potuit quia Christus nihil prodesset hominibus. quid ergo aliud Orientalibus episcopis ad purgationem suam, sicut putabat, dixisse credendus est nisi quod etiam in ea quam uocauit Historia quasi pro sua satisfactione conscripsit? aut quis ei neganti non facile 20
crederet, dum uideat non solum catholicos, sed et uniuersos hæreticos totis uiribus non solum non negare propria dogmata, sed etiam uindicare?

Contestatio directa beato Cyrillo et his qui cum eo conuenerant, ab aliis diuersarum Lp 26 MV 765
prouinciarum episcopis, qui Iohannem Antiochenum sustineri uolebant et tunc eo præsente synodum fieri, eo quod, sicut scripserat beato Cyrillo, uix ei iter 25 ep. 21
triduanum supererat. directa uero est pridie quam celebrarentur gesta contra d. 21 m. Iun. 431
Nestorium, per quæ depositio eius est facta.

Dominis nostris fratribus et comministratoribus Cyrillo et Iuuenali episcopis **82** [7]
Tranquillinus et Alexander et Helladius et reliqui omnes episcopi qui cum eis, in domino gaudere. Nota quidem rectæ glorificationis est fides, quæ a diuinis et adorabilibus 30
scripturis ab olim nobis est prædicata; nihilo minus hæc ipsa nobis a sanctis patribus tradita est, qui in Nicæna synodo congregati sunt, quorum tot passiones erant pro pietate quot membra. quia uero propter nonnulla certamina piissimus et amicus Christi imperator litteris suis orthodoxos sacerdotes undique ad Ephesum conuocauit, ep. 22
in hoc quoque imitatus proprium circa fidem zelum, et sumus pæne omnes per diuinam 35
gratiam congregati, deest autem præsentiæ sanctæ synodi religiosissimus Iohannes Antiochenus episcopus, qui et ipse iam in ianuis est circa ea quæ nuper suis litteris intimauit et per eos quos præmisit præfectianos atque magistrianos nuntiata sunt, similiter etiam nonnulli ex Occidentalibus episcopis synodo affuturi, mandauit autem Lp 27

---

1 est *deleui* 2 nominum *Lupus* omnium *VM* 3 iactat *Lupus* iacta *VM* 4 est et *V* 8 istam *M* tamquam si quis *Lupus* tam si quis *M om. V* 15 in his *V* 16 ephesinam *ex* ephesenam *corr. V* eo *M* ea *V* 19 credendum *M*
24 iohs̄ *M* sustineri *M* sustinere *V* 26 superat *VM corr. V* celebraretur *M*
27 dispositio *M* 29 reliqui omnes episcopi *V* reliquis epis̄ *M* eis *V* eo *M* 32 nicea *M* congregata *M* passiones *Lupus* passionibus *VM* 32/33 pro pietate *V* proprietate *M*

uestra reuerentia tamquam quæ grauiter habet sustinere usque ad eius aduentum, et urgens de his quæ uisa sunt piissimo imperatori, ⟨ut⟩ audientia celebretur antequam prædicti deo amicissimi episcopi sint præsentes, huius rei gratia has ad reuerentiam uestram direximus litteras, ut sustineatis deo amicissimorum comministrorum præ-
M V 766 sentiam et nec eos qui depositi sunt, suscipiatis quoquo modo neque illos qui ab epi- 5
scopis suis uel olim sunt excommunicati uel nuper. manifesta sunt enim quæ de his definiunt regulæ, et præuaricantibus se increpationes defixere non modicas, quæ nullo modo queunt despici a sanctissima synodo. et illud uero reuerentia uestra cognoscat quia omnia quæ ab audacibus abrupte fuerint perpetrata, contra præsumentium retorquentur audaciam et a domino Christo et a diuinis canonibus. 10

I Tranquillinus episcopus Antiochiæ Pisidiæ subscripsi
II Alexander episcopus Apamiæ Syriæ subscripsi
III Helladius episcopus Tarsi Ciliciæ subscripsi
IIII Berinianus episcopus Pergæ Pamphyliæ subscripsi
V Fritillas episcopus Heracliæ Europæ per Euprepium episcopum Bizæ 15
subscripsi
VI Himerius episcopus Nicomediæ Bithyniæ subscripsi
VII Delmatius episcopus Cyzici subscripsi
VIII Seuerus episcopus Synnadensis Frygiæ salutariæ subscripsi
VIIII Mæonius episcopus Sardeorum Lydiæ subscripsi 20
X Maximinus episcopus Anazarbi Ciliciæ secundæ subscripsi
XI Dexianus episcopus Seleuciæ Isauriæ subscripsi
XII Dorotheus episcopus Marcianupoleos Mysiæ secundæ subscripsi
XIII Alexander episcopus Hieraspoleos Eufratidiæ subscripsi
XIIII Pius episcopus Pisinuntis Galatiæ subscripsi 25
XV Timotheus episcopus Scythiæ subscripsi
XVI Eutherius episcopus Tyanorum Cappadociæ secundæ subscripsi
XVII Asterius episcopus Amidis Mesopotamiæ subscripsi
XVIII Petrus episcopus Traianupoleos Rodopæ subscripsi
Lp 28 XVIIII Basilius episcopus Larissæ Thessaliæ subscripsi 30
XX Diogenis episcopus Ionopoleos, optinens etiam locum metropolitæ Bosforii
episcopi Gangrensis Paflagoniæ, subscripsi
M V 767 XXI Iulianus episcopus Sardicæ Daciensis subscripsi
XXII Benantius episcopus Hieraspoleos Frygiæ subscripsi
XXIII Iacobus episcopus Dorostoli Mysiæ subscripsi 35
XXIIII Athanasius episcopus Diuelti Mysiæ secundæ subscripsi
XXV Theophanius episcopus Philadelfiæ Lydiæ subscripsi
XXVI Paulus episcopus Daldi Lydiæ subscripsi
XXVII Euprepius episcopus Bizæ Europæ subscripsi
XXVIII Iohannes episcopus totius Lesbi subscripsi 40

---

1 uestra *scripsi* nostra *VM* 2 imperatore *M* ut *addidi* 3 sint *V* sinunt *M* rei *V om. M* 7 defixere increpationes *M* 8 sanctissimo *M* 11—30, 3 numeros *om. V* IIII berenianus *M* V per Euprepium episcopum *Lupus cf.* XXVII per eutropium epm̄ *M* pro eutropio epō *V* byze *M* VIIII memonius *M* X maximinus *V* maximianus *M* *inter* XI *et* XII *iterum scr.* Maximianus ep̄s anazarbi cilicie sēde exianus ep̄s seuleeie isaurie sus̄ *M* XV abscithie *M* XVI aynorum *M* cappadoci *M* XX diogenes *V* Ionopoleos *M* bosferii *VM* grangensis *M* pafganie *M* XXII bennantius *M* XXV theofanus *M* XXVII byzae *V* et iropæ *V* et irope *M*

XXVIIII Fuscus episcopus ⟨Thyatiræ⟩ Lydiæ subscripsi
XXX Commodus episcopus Tripoleos subscripsi
XXXI Eutherius episcopus Stratoniciæ Lydiæ subscripsi
XXXII Iohannes episcopus ciuitatis Auriliopolitarum Lydiæ subscripsi
XXXIII Limenius episcopus ⟨S⟩ettenon poleos Lydiæ subscripsi
XXXIIII Theosebius episcopus Cii Bithyniæ subscripsi
XXXV Petrus episcopus Prusæ Bithyniæ subscripsi
XXXVI Eugenius episcopus Apolloniadis Bithyniæ subscripsi
XXXVII Anastasius episcopus Tenedi Cycladum subscripsi
XXXVIII Cyrillus episcopus Adanorum Ciliciæ primæ subscripsi
XXXVIIII Esychius episcopus Castabalorum Ciliciæ secundæ subscripsi
XL Seuerus episcopus Sozopolis Pisidiæ subscripsi
XLI Aetius episcopus Pionitum Hellisponti subscripsi
XLII Timotheus episcopus Terminorum ciuitatis Hellisponti subscripsi
XLIII Athanasius episcopus ⟨Sce⟩psiorum ciuitatis subscripsi
XLIIII Danihel episcopus Faustinupolitanus subscripsi
XLV Filtatius episcopus Theodosianupolitanorum subscripsi
XLVI Eustathius episcopus Parnassi subscripsi
XLVII Theodorus episcopus Attaliæ subscripsi
XLVIII Paulus episcopus Erymnorum subscripsi
XLVIIII Timotheus episcopus Terminsu et Eudociadis subscripsi
L Ædesius episcopus Isindorum subscripsi Lp 29
LI Gerontius episcopus Claudiupolis Isauriæ subscripsi
LII Aurelianus episcopus Irinupolis Isauriæ subscripsi
LIII Abraamius episcopus Amorii subscripsi
LIIII Polychronius episcopus Heracleæ Cariæ subscripsi
LV Zosis episcopus Esbunti Arabiæ subscripsi M V 768
LVI Hermolaus episcopus Attudeorum subscripsi
LVII Asclipiadis episcopus Trapezupolis subscripsi
LVIII Euagrius episcopus Valentiæ subscripsi
LVIIII Libanius episcopus Palaeæ subscripsi
LX Sallustius episcopus Coryci Ciliciæ subscripsi
LXI Valentinus episcopus Malli subscripsi
LXII Pausianus episcopus Ypatæ Thessaliæ subscripsi
LXIII Theoctistus episcopus Cæsariæ Thessaliæ subscripsi
LXIIII Maximus episcopus Dimitriadis Thessaliæ subscripsi
LXV Iulianus episcopus Larissæ Syriæ secundæ subscripsi

XXVIIII Thyatiræ *addidi cl. 46 nr. 7 L III 546 = M IIII 1224* XXXIII Settenon *scripsi cl. 46 nr. 72* hellenon *VM* polleos *M* XXXVI apollonidiadis *VM* XXXVIII cicilie *M* XXXVIIII eischius *M* XLI Pionitum *scripsi cf. Hierocl. 663, 8* Pæoniorum *ep. 46 nr. 108* piolitum *VM* XLII Terminorum *corruptela Graeca ex* Γερμηνῶν XLIII Scepsiorum *Baluze* psimorum *VM* XLIIII fastinipolitanus *M* XLV Filtatius *scripsi* filtanius *M* filatanius *V* XLVI Eustathius *coni. Baluze* eustratius *VM* Parnassi *Baluze* parmas *V om. M* XLVII Attaliæ *Baluze* italie *M* ytaliæ *V* XLVIII erimnorum *V* eurimnorum *M corruptela Graeca ex* Ὀρύμνων LIII Ablavius *46 nr. 56 L III 546 M IIII 1224* amori *V* LIIII Polychronius *Lupus* polichmonius *VM* LV Esbunti *scripsi* ecbinthi *M* hecbynti *V* LVI Attudeorum *Baluze* alludeorum *VM* LVIII euadrius *M* LVIIII Palaeæ *cf. 46 nr. 101* paulæ *VM* LX salustius *M* coritici *VM* LXIII theotistus *M*

LXVI Diogenis episcopus Seleucobeli Syriæ secundæ subscripsi
LXVII Theodoretus episcopus Cyrri Augustoeuphratesiæ subscripsi
LXVIII Meletius episcopus Cæsareæ Augustoeuphratesiæ subscripsi

Hi omnes superscripti episcopi sunt sexaginta octo.

Lp 30 Epistula Nestorii et eorum qui cum ipso, ad imperatorem Theodosium de his quæ tunc in Epheso gesta sunt

83 [8] 1 In Ephesenam ciuitatem conuocati a uestra pietate et absque mora uenientes, uoluimus quidem uestris obœdientes litteris sustinere omnes undique aduenturos deo amicissimos episcopos, maxime uero sanctissimum magnæ ciuitatis Antiochiæ præsulem et eos qui cum ipso ueniunt deo amicissimos metropolitanos episcopos et eos qui ab Italia uel Sicilia ueniunt, et sic commune cum cunctis celebrare concilium et communi decreto firmare fidem sanctorum patrum qui Nicæam congregati sunt. nam multæ post illam synodi factæ nihil innouare præsumpserunt contra eam, sed in ea permanendum 2 esse sanxerunt. dum uero uideremus ad hoc eos qui ab Ægypto sunt, ualde resistere et putare quod nos nequiquam dilationibus uteremur, promisimus ad concilium conuenire quocumque tempore magnificentissimus comes deuotissimorum domesticorum Candidianus, a pietate uestra huius rei gratia destinatus, nos conuocare uoluisset; hæc uero et ipsi per deo amicissimos episcopos demandauimus. quia uero agnouit magnificentia eius et sanctissimum Iohannem magnæ Antiochenorum ciuitatis episcopum M V 769 et eos qui cum eo sunt, propinquasse (hoc enim directi ab eo præfectiani et magistriani manifestum fecerunt), nuntiati uero sunt et alii ex Occidenti deo amicissimi episcopi aduenire, constituit omnibus uniuersorum sustinere præsentiam secundum quod uisum 3 est pio uestro regimini. et nos quidem quietem dileximus, acquiescentes his quæ uestra scripserat pietas, Ægyptii uero et Asiani, neque quod communiter expedit ecclesiis, Lp 31 cogitantes neque pacificam legitimamque intentionem uestræ pietatis amplexi, immo uero et ecclesiasticas et imperiales sanctiones calcando, effugerunt quidem consonam fidei confessionem, abrumpere uero clare uolentes ecclesiasticum corpus, inter semet ipsos sunt congregati alienaque operati tam ecclesiasticæ consequentiæ quam etiam ep. 23 litteris his quæ nuper a uestra pietate sunt scriptæ. unam siquidem cum concordia uniuersorum fidem exponi in litteris quas destinauit uestra pietas, præcepistis apostolicis 4 euangelicisque conscriptis et sanctorum patrum dogmatibus consonantem. sed prædicti nihil horum cogitantes ex toto, apud semet ipsos egerunt quæcumque egerunt, quæ a cunctis imperium uestrum faciet aliena; secum uero seditionarios quosdam dispergentes in forum, ciuitatem confusione inpleuerunt, domus nostras publice circumdantes, aggressi sacrum et perturbantes nostrum commune concilium, quædam quoque intolerabilia comminantes. princeps uero seditionis factus est Memnon episcopus et sanctas ecclesias sanctaque martyria et sanctam apostoli basilicam nobis quidem clausit, ne esset uel quo refugere seditione fugante possimus; illis uero maiorem patefecit

---

83 *Graece extat in V 146 S 42 A 163 [L III 564—568 = M IIII 1232—1236 = Loofs, Nestoriana 186—190]*

LXVI seleucoboli *V* LXVII augustoeupresie *VM* LXVIII augustoeupresiæ *V* augusteupreside *M* 4 Hi — octo *Γ om. M* 5 eorum *V om. M* 7 ephesinam *V* a ura *V* auram *M* 10 ab hac italia *M* 11 sic *V* si *M* 12 in nicea *V* 15 nequicquam *VM* 17 conuocare *VΓ* conuenire *M* 18/19 magnificentiam *M* 27 clare uolentes $V^c M$ uolentes clare *V* ἵσως . . , ἐθελήσαντες *Γ* 31 euangeliisque *M* 32 egerunt *M* fecerunt *V* 36 mennon *M* 37 martiria *VΓ* ecclesia martiria *M*

5 ecclesiam ibique illos effecit habere concilium et mortem minatur omnibus nobis. igitur uestram supplices pietatem quæsumus et nimium rogamus ac poscimus, quoniam uestri amatoris Christi uerticis obœdimus litteris et simpliciter ad Ephesum uenimus, igno- ep. 22 rantes nobis has congressiones barbaricas imminere, ut iubeatis nos illæsos ab omni fraude seruari et legitime concilium fieri, nullo clericorum neque monachorum nec nostro nec Ægyptiorum introeunte concilium neque ullo episcopo qui ad perturbationem concilii assit, nisi qui uocatus aduenerit. duos autem cum metropolitano uniuscuiusque prouinciæ electissimos et qui possint scire huiusmodi quæstiones, intrare iubete concilium et sanctorum patrum fidem cum pace et consonantia confirmare; alias iubete nos absque periculo redire ad propria. minantur enim et ipsa nos uita priuare.

6 Et subscriptiones

Nestorius episcopus Constantinopolitanus suscripsi
Fritilas episcopus Heracleæ Thraciæ metropolitanus suscripsi
Helladius episcopus Tarsi metropolitanus suscripsi Lp 32
Berinianus episcopus Pergæ metropolitanus suscripsi 15 M V 770
Mæonius episcopus Sardeorum metropolitanus suscripsi
Dexianus episcopus Seleuciæ Isauriæ metropolitanus suscripsi
Imerius episcopus Nicomediæ metropolitanus suscripsi
Alexander episcopus Apamiæ metropolitanus suscripsi
Dalmatius episcopus Cyzici metropolitanus suscripsi
Eutherius episcopus Tyanorum metropolitanus suscripsi
Petrus episcopus Traianupolitanus metropolitanus suscripsi
Iulianus episcopus Sardicensis metropolitanus suscripsi
Basilius episcopus Thessaliæ metropolitanus suscripsi
Cyrus episcopus Afrodisiadis metropolitanus suscripsi
Maximus episcopus Anazarbi metropolitanus suscripsi
Alexander episcopus Hierapolitanus suscripsi
Dorotheus episcopus Marcianupolitanus Mysiæ metropolitanus suscripsi.

Et omnes alii qui erant pariter, subscripsere similiter.

Contestatio Candidiani comitis, quam publice, mane audiens synodum celebrari, in Lp 33 Ephesum proposuit

Sanctissimo episcopo metropolis Alexandriæ Cyrillo et reuerentissimis episcopis 84 [9] qui cum eo sunt congregati, Flauius Candidianus magnificentissimus comes deuotissimorum [episcoporum] domesticorum. Quoniam ex quo in Ephesena ciuitate ueni, nihil aliud deprecatus sum communem sanctamque synodum uestram nisi ut cum pace atque concordia quæ ad fidem rectamque glorificationem nostram pertinent, disponerentur, sicut et dominus noster iussit et piissimus imperator, scit religiositas uestra, et sufficit mihi testimonium, quod ipsa ueritas præbet, quia nihil aliud egerimus præter hæc. quoniam uero et dum congregandos uos esse in sanctissimam ecclesiam præter

2 suspices *M* 4 imminere *V* munere *M* 5 seruari Γ seruare *VM* 6 introeuntem *M* 7 duo *M* 8 possunt *M* 9 iubente *M* 10 nos ipsa *V* 12 constantinopolitanus $\overline{\text{eps}}$ *M* 13 heracleie *M* 15. 16. 20. 22. 23. 25 *om.* Γ 16 mœonius *M* 17 seuleucie *M* 18 Imerius — $\overline{\text{ss}}$ *V om. M* 23 sardiensis *VM* 25 afrosidiadis *VM* 26 maximus *V*Γ maximianus *M cf. 28, 21* 35 episcoporum Γ*M del. Lupus* 37/38 exponerentur *M*

aliorum episcoporum cognoscerem uoluntatem, nondum ueniente sanctissimo episcopo Antiochenæ metropolis Iohanne uel his qui cum ipso sunt, non cessaui rogans ut id fieret quod dixi superius, et unumquemque sum contestatus ob hoc, ne forte particularis fieri synodus uideretur; [et] extremo uero nihilominus, cum congregati essetis in sanctissima ecclesia, occurrere festinaui et ea quæ uisa sunt domino nostro et piissimo principi, licet
ep. 22 id iam ex superfluo facerem, dum semel nossetis hæc eadem ex litteris diuinitatis eius
Lp 34 directis ad uos, uerumtamen edocui dispositionem eiusdem domini nostri et piissimi
M V 771 principis hanc esse (uelle namque eum dixi fidem nostram absque ulla discordia ab omnibus idem sapientibus roborari et nolle particulares quasdam synodos fieri, quod maxime in hæreses et schismata conuertere nouit religionem nostram fidemque ortho-
ep. 23 doxam); insuper dum uestra reuerentia exigeret sacram domini nostri et piissimi principis, quæ directa est ad sanctam synodum, relegi, prius quidem id facere abnuebam (nec enim dicere refutabo), eo quod non adessent omnes qui ad sanctissimam synodum iussi fuerant conuenire; sed quia uestra religiositas inquit ignorare se quæ præcepta sint a domino nostro et optimo principe, necessarium mihi uisum est apparere, ut etiam non præsentibus aliis reuerentissimis episcopis omnibus relegerentur diuinæ atque adorabiles litteræ; nihilominus uero et postquam uobis manifestaui quæ sunt decreta diuinitus, in eadem supplicatione permansi, deprecans reuerentiam uestram et poscens nihil nouum fieri priusquam cuncti sanctissimi patres atque episcopi ad synodum conuenirent, sed sustineretis quattuor tantummodo dies sanctissimum episcopum Antiochenorum metropoleos cum aliis qui pariter sunt, nec non et illos qui cum sanctissimo episcopo Nestorio sunt, ut uestra religiositate pariter congregata et omni sancta synodo collecta simul in unum, si qua essent quæ forsan in dubitationem uenirent, a quibus nos sumus extranei, cunctis uobis præsentibus iudicarentur et tunc cum consensu omnium uestrum ostenderetur quis praue ac præter regulas ecclesiasticas credere uideretur an certe recte omnes pariter confiteri, sicut sanctorum patrum religio habet; hæc igitur ego non semel sed etiam sæpius ammonens et suppliciter postulans, nil profeci, uerum quia nihil eorum quæ a me sunt dicta, seruatum est, sed a uobis iniuriose ac uiolenter expulsus sum, necessarium duxi hac mea contestatione uobis constituere manifestum et per hoc edictum clare dicere nullum uestrum noui aliquid facere, sed omnium sanctorum episcoporum sustinere præsentiam et sic communi consilio quæ ad catholicam sanctamque fidem pertinent, iudicari. si quis uero ex propria uoluntate ductus ea quæ ab immortali
Lp 35 et optimo uertice iussa sunt, commouere uoluerit, sciat se ipsi reputaturum quicquid euenerit, præiudicium uero se ab alio non inferre. non enim pigebit me hæc eadem denuo iterare, quoniam, sicut uestra sanctitas nouit, hoc placuit domino nostro et piissimo principi, ut sub præsentia simul omnium sanctorum episcoporum qui ab eius diuinitate
ep. 23 sunt conuocati, ea quæ in dubitationem ueniunt, dissoluantur. propterea et sacra quæ ad sanctissimam synodum uestram directa sunt et quæ ad me ipsum ab eorum diuinitate sunt scripta, huic edicto præposui, ut per omnia cognoscentes quæ a domino nostro et optimo imperatore præcepta sunt, tali præsumptione cessetis. cognoscite igitur
M V 772 quod scripti huius exemplar etiam domino nostro piissimo imperatori transmissum est.
d. 22. m. Iun. 431 Propositum est decimo Kalendas Iulii in Ephesena ciuitate.

3/4 ne **forte** — uideretur *M* ne — uideretur forte *V* : *VM del. V* externo *V* 6 id iam *V* indiam *M* 9 particulare *M* 11 sacra *VM* 12 annuebam *M* 23 dubitatione *VM* ego *V* eo *M* 29 **hac** *V* hec *M* scorum eporum *M* eporum scorum *V* 31 fidem *V om.* 34 proiudicium *M* ab alio *V* alio *M* 35 dō *M* 37 dubitationem *V* uocationem *M* lissoluuntur *M* 39 edicto *Lupus* dicto *VM* a domino *Lupus* ad omnino *M* omnino a *V* est decimo *V* decimo est *M* kalendos *M*

Item contestatio alia magnificentissimi comitis Candidiani post synodum Lp 36

Quoniam cognoui a multis reuerentissimis episcopis quod aliqui eorum, postquam **85** [10]
prima particularis synodus facta est, illic necessitate perducti sunt, quorum nonnulli
etiam suscripsisse perhibentur his quæ facta sunt ab illis qui primo die fuerant congregati, d. 22. m. Iun
ob hoc uniuersis qui eodem die minime conuenerunt, per epistulam scribo, coniurans 5 431
per deum omnipotentem et per Christum eius et per spiritum sanctum et incolumitatem
dominorum mundi, ut nihil præter illa quæ a dominis nostris piissimis imperatoribus
præcepta sunt, faciatis, sed expectetis uniuersalem synodum et sanctissimorum epi-
scoporum præsentiam nec non et iudicium dominorum nostrorum piissimorumque prin-
cipum. cognoscat enim religiositas uestra eis relatum fuisse de omnibus. 10

Item edictum ad synodum magnificentissimi comitis Lp 37

Flauius Candidianus magnificus et gloriosissimus comes deuotissimorum domesti- **86** [11]
corum. Ad confusionem perturbationemque totius ciuitatis intendens, non mediocri
stupore detentus sum. nimis namque rationi contrarium est propter ea quæ hesterno d. 22. m.
die sunt acta, cuiuslibet animum permoueri. nec enim quemlibet reuerentissimorum 15 Iun. 431
episcoporum nescire arbitratur deuotio mea quoniam nec semel nec secundo solum, sed
etiam sæpius circa ea quæ a diuino et inuiolabili uertice sunt præcepta, cunctis mani-
festum feci quod oporteret omnibus simul reuerentissimis episcopis conuenientibus
pariter de piæ et orthodoxæ fidei acribia discuti quæstionem; unde etiam scripto ac
sine scriptis apud eos quos oportebat, asserui ne quis particularem synodum faceret 20
neque uero cum eo aliquis conueniret, si quis irrationabiliter agere aliquid tale præ-
sumeret. clarum namque est quia quæ ex una parte sunt gesta præter formam quæ a
mundi dominis data est, nec firma neque legitima putabuntur. propter quod et nunc
unumquemque ammoneo ut expectet per omnia deoamicissimi Antiocheni episcopi
Iohannis aduentum et eorum qui uenire pariter nuntiati sunt, insuper et illorum qui ab 25
Occidente, ut dicitur, aderunt. inpossibile est ut aliquid eorum quæ ex parte atque
utcumque geruntur, ulla dignum ratione ducatur, eo quod etiam contra dominorum
mundi præcepta sit factum.

Quoniam similia his in relatione ad principem scripsit idem Candidianus, ad alia **86a**
credidi transeundum. mox enim post triduum ueniens Iohannes Antiochenus epi- 30
scopus et inueniens inter se diuisos episcopos, huiusmodi gesta confecit, quæ subter
annexa sunt. sed quia utraque illis, quæ olim posuimus, imperatoris scripta præ- ep. 22. 23
posita sunt, similiter ad sanctum Iohannem sicut ad alios destinata, ut ad sanctam
synodum conueniret, hic ea non necesse est inseri. post sacras ergo sic legitur:

1 Antiocho cons. VI Kal. Iul. præsente in metatu suo sanctissimo et deoamicissimo 35 **87** d. 26. m.
Iohanne episcopo Antiochenorum metropolis Orientalis diocesis et quæ cum eo sancta Iun. 431

---

86 a *om. Lupus, ex V publicauit Mansi Conc. V 773*
87—94 *om. Lupus, publicauerunt monachi Benedictini in Bibl. Casin. I Floril. p. 24—38*
87 *Græce extat in V 151 S 133 A 164 [I III 589—600 = M IIII 1260—1269]*

---

1 comitis *M om. V* 4 suscripsisse *V* scripsisse *M* 6 scm spm *M* 8 uniuersale *M*
9 iudicum *V* 10 enim *V* ergo *M*
14 hesterno *Lupus* externo *VM* 23/24 unumquemque nunc *VM*
30 credidit *VM corr. V* 33 sanctam *om. M* 35 iulii *M* 36 ihōi *M*

synodo, magnificentissimus et gloriosissimus Candidianus comes deuotissimorum domesticorum dixit: Mihi quidem magnopere ipsi erat oratio ut et tua religiositate præsente et tota sancta synodo in unum pariter congregata dominorum nostrorum piissimorumque imperatorum litterae redderentur, ut omni, ut dixi, synodo congregata, d. 22. m. Iun. 431 tunc quæ ab eis præcepta sunt, fierent. sed ante hos dies quinque reuerentissimus episcopus Cyrillus et Memnon huius, id est Ephesiæ ciuitatis episcopus et qui cum eis sunt reuerentissimi episcopi, collecti in sancta ecclesia, prohibebantur a me apud se ipsos tantummodo congregari contra ea quæ a dominis nostris et piissimis imperatoribus definita sunt, et ammonui eos omnium uestrum sustinere præsentiam; illi uero exigebant a me, ut eis sacra legeretur. nolens autem hoc facere, eo quod et uestra sanctitas non adesset et multi alii episcopi et metropolitæ nondum uenissent, coactus ab eis sum, quia dicebant ipsi nescire se quid esset quod scriptum fuerat a dominis nostris. ob hoc ergo, dum collecti fuissent prædicti, necessitate conpulsus, ne confusionis daretur occasio, sacra legi præfatis, et præsens et exiturus contestatus eos sum nequid propere agerent, sicut etiam multi sanctissimorum episcoporum, qui ad eos mecum sunt ingressi, nouerunt. illi uero neque sic acquiescentes fecerunt quæcumque illis placebant.

2 Deoamicissimus Iohannes episcopus dixit: Votiuum opus est piis syllabis obœdire; oportet enim minime a rebus excedere, sed in ipso prorsus quod uerum est, ambulare et discere piam intentionem deoamicissimorum imperatorum nostrorum, qui omne studium pro ecclesiis domini habent et huic præferunt nihil. innotescat igitur nobis magnificentia uestra quæ sint quæ subsecuta sunt lectis eis his deoamicissimis litteris.

3 Magnificentissimus comes Candidianus dixit: Dum legerentur sacra, laudauerunt omnes, adeo ut ego putarem quia in ueritate obœdient omnibus quæ a piissimis nostris imperatoribus sunt sancita; et propter hæc ego gaudebam. post hæc autem rogante me ut omnes his litteris obœdirent, nec acquiescere mihi aliquis passus est, sed cum iniuria reuerentissimos episcopos a sanctissimo episcopo Nestorio destinatos et eos qui erant pariter, expulerunt, et me uero iterum diu rogantem de synodo iactauerunt, tamquam his quæ ab eis formanda erant, minime communicare debuissem. quin etiam ep. 82 nec directum sibi ⟨an⟩agnosticum a reuerentissimis episcopis relegi permiserunt, sicut hi qui erant mecum sanctissimi episcopi norunt et testes sunt eorum quæ a me consequenter sunt acta. hæc uero uniuersa etiam in notitiam dominorum mundi rettulimus, manifestantes quoniam tuæ sanctitatis et eorum qui tecum sunt sanctissimorum episcoporum præsentiam sustinemus.

ep. 22. 23 4 Deoamicissimus archiepiscopus Iohannes dixit: Legantur etiam nobis tam priores quam subsequentes piæ litteræ et præfulgeant præsentibus gestis.

5 Surgentibus autem sanctissimis episcopis cum lectæ fuissent a notariis piæ litteræ ep. 22 quæ ad deoamicissimum archiepiscopum Iohannem a piissimis mundi dominis destinatæ ep. 23 sunt, legit etiam magnificentissimus comes Candidianus quæ ad uniuersos episcopos scripta sunt. hoc facto dum deoamicissimi episcopi orassent pro imperio eorum, deoamicissimus archiepiscopus Iohannes dixit: Sufficiebat quidem harum piissimarum tranquillitas litterarum ad omnem illos adducere disciplinam, etiamsi essent extra

---

1 comes candidianus *V* 2 ipsi *scripsi* ipsa *VM* 3 uno *V* 9 ammonui eos *V* ammonens *M* 10 eis *scripsi* eius *VM* facere hoc *M* quod uestra *M* 12 dominis *V* ministris *M* 13 hoc *V om. M* 19 a rebus excedere] *non intellxit translator* καταστοχάζεσθαι τῶν πραγμάτων 30 agnosticum *VM* 35 archiepis iohs *M* eps iohs archieps *V* 36 susequentes *M* 38 ad *Benedictini* a *MV* 41 iohannes *V om. M*

sacerdotalem ordinem constituti, sed quoniam, sicut dixit magnificentia uestra, turba et indisciplinatione post lectionem litterarum omnia conpleuerunt et iniurias intulerunt et deoamicissimis episcopis et magnificentiæ tuæ, aduenientes nos cum conuenienti ordinatione et litteras audiuimus et intentionem deoamicissimorum imperatorum nostrorum opere conplere parati sumus, domino annuente. rogo uero et si quid aliud ab eis actum est, discere a magnificentia tua.

6 Magnificentissimus comes Candidianus dixit: Quoniam cuncta subtiliter et consequenter tua sanctitas quærit, iustum est ut a me narrentur et reliqua. altera enim die, ignorans omnino quæ gesta sunt, subito audio sanctissimum episcopum Nestorium ab eis fuisse depositum; propositas etiam litteras depositionis auellens legi, quas etiam piissimis nostris imperatoribus destinaui. post paululum uero etiam per forum circuire præcones audiui, qui depositionem prædicti sanctissimi episcopi Nestorii publice depompabant. hæc igitur agnoscens preces eis destinaui, ut nihil præter illa quæ ⟨a⟩ piissimis imperatoribus præcepta sunt, gererent. nihilo minus et illos sanctissimos episcopos qui cum eis congregati non fuerant, uestræ sanctitatis sustinere præsentiam præparaui. d. 23. m. Iun. 431 ep. 86 ep. 85

7 Deoamicissimus archiepiscopus Iohannes dixit: Sequentes regulas ⟨et⟩ ecclesiasticas sanctiones et imperiales litteras, coram præsentia omnium collocuti et interrogatis quæ oportebat, et accepto responso, uenerunt ad hoc, conuictionibus factis, an sine probatione condemnauerunt eundem uirum?

8 Magnificentissimus comes Candidianus ait: Sciunt uniuersi qui mecum præsentes sunt religiosissimi episcopi quia sine aliquo iudicio et absque discussione ac præter inquisitionem disposita sunt ⟨quæ⟩ ab eis.

9 Deoamicissimus archiepiscopus Iohannes dixit: Maxime quidem nec ea quæ ab eis circa nos gesta sunt, consequentia erant; nam dum par esset ut illi nos e peregrinatione tam longa nuperrime peruenientes fraterno affectu susciperent et adhuc puluerulentos hospitalitatis liberalitate refouerent et fraterna caritate repararent, e contra mox ut uenimus, occurrerunt terrentes nos grauiterque turbantes consuetamque sibi demonstrantes inesse turbelam. sed tamen his sancta synodus quæ mecum nunc est, nec aures adhibuit. deliberet uero sanctum concilium quæ contra huiusmodi homines, qui sic illicite atque tyrannice omnia turbauerunt, consequenter debeant definiri.

10 His ita se habentibus et egresso magnificentissimo Candidiano comite deuotissimorum domesticorum, post lectionem piarum litterarum et depositionem prædictæ narrationis religiosissimus archiepiscopus Iohannes dixit: Audiit religiositas uestra pias litteras deoamicissimorum imperatorum nostrorum et ea quæ a magnificentissimo comite Candidiano deposita sunt, et cognouit intentionem piissimorum principum quia modis omnibus paci ecclesiasticæ consulentes et sanæ atque inexterminabili fidei apostolicisque dogmatibus, in hoc loco sanctam synodum colligi præceperunt; quod digne fieri deoamabile ipsorum iussit imperium, ut omnes pariter congregati et ea de quibus quæstio est, fraterne discuterent et sicut re uera sacerdotibus decet, id est per singulas propositiones ac resolutiones et interrogationes ac responsiones, omni perturbatione et confusione summota, ut neque prius aliud aliquod quæreretur uel criminale uel pecuniale capitulum ante integram discussionem confirmationemque piæ fidei sanctorum ⟨bea-

ep. 23

1 *in* quoniam *desinit V in fine paginae* 14 a *om. M* 17 et *om. M* 18 collocuti Γ collocati *M* 23 quæ Γ *om. M* 25 e Γ in *M* 28 occurunt *M* 34 piarum *Benedictini* patrum *M* 37 quia Γ qui *M* 43 queretur *M* 44/(36) 1 beatorum *addidi ex* Γ

torum〉que patrum qui in Nicæa Bithyniæ conuenerunt. quid igitur uestra religiositas perspicit fieri oportere pro tanto diuinarum litterarum contemptu?

11 Sancta synodus dixit: Manifestus est reuerentissimus episcopus Alexandriæ Cyrillus et reuerentissimus Memnon huius ciuitatis episcopus, qui ei ad hæc uniuersa coniuuit, sicut manifeste cognouimus ante religiositatis 〈uestræ〉 huc præsentiam uenientes et omnia fere quæ ab eo sunt præsumpta, cernentes. nam et sanctas ecclesias et sancta martyria et sanctam basilicam beati Iohannis apostoli clausit, non permittens neque d. 7. m. Iun. sanctum pentecostes 〈diem〉 a deoamicissimis episcopis celebrari; insuper et rusticorum 431 multitudinem colligens ciuitatem ualde turbauit et proprios clericos per domos deo amicissimorum episcoporum dirigens multa nimis intolerabilia minabatur his qui ad inordinatissimum, quod ipsi collegerant, concilium conuenire minime uellent, per malam conscientiam uniuersa confundentes atque turbantes et quæ ad ecclesiam pertinent, tempestate replentes; qui etiam pias litteras contempserunt et conculcauerunt ecclesiasticas sanctiones, ne malignitas hæretica discuteretur, quam in illis capitulis inuenimus, quæ olim ad regiam ciuitatem directa sunt a reuerentissimo episcopo Cyrillo, quorum pleraque Arrii et Apollinarii et Eunomii impietati conueniunt. oportet igitur et tuam sanctitatem et omnes nos toto feruore pro pietate certari, ne forte quicumque consentiat hæreticis reuerentissimi episcopi Cyrilli capitulis neque sanctorum patrum credulitas corrumpatur, et eos quidem qui principes extiterunt uel sensus hæretici uel etiam perturbationis, quæ sermonem omnem superat, digno tantæ iniquitatis condemnare decreto, eos autem qui consenserunt eis uel ab eis seducti sunt, reuerentissimos episcopos ecclesiasticæ increpationi subicere.

12 Deoamicissimus Iohannes episcopus dixit: Votiuum mihi opus fuit, ne ullus qui ad sacerdotium dei electus est, extra corpus ecclesiasticum fieret. quoniam uero necessaria est incisio membrorum quæ curari non queunt, pro totius corporis sanitate, Cyrillum quidem et Memnonem tamquam principes iniquitatis quæ facta est, et calcandi ecclesiasticas sanctiones et pia tranquillissimorum principum decreta nostrorum et propter hæreticum prædictorum capitulorum sensum depositioni conuenit subiacere; eos uero qui ab eis seducti sunt, excommunicatos fieri, ut proprium cognoscentes excessum, et anathematizent hæretica Cyrilli capitula et 〈in〉 expositione fidei quæ a sanctissimis patribus in Nicæa congregatis est facta, se permanere fateantur, nihil ei uel alterum subintroducentes uel quod a pietate sit peregrinum, et tunc secundum pias litteras deoamicissimorum principum nostrorum nobiscum conueniant et eorum quæ in quæstionem ueniunt, discussionem cum fraterna moderatione perficiant piamque fidem merita firmitate corroborent.

13 Sancta synodus ait: Legitimam iustamque sententiam tua sanctitas protulit. oportet igitur communibus litteris Cyrilli quidem et Memnonis depositionem, reliquorum uero excommunicationem dictari et omnium nostrum suscriptionibus roborari.

14 Deoamicissimus Iohannes archiepiscopus dixit: Fient quæcumque placuerunt. Iohannes episcopus Antiochiæ interlocutus sum.

Sententia totius synodi quæ cum Iohanne Antiocheno conuenit episcopo

88 Sancta synodus quæ per dei gratiam congregata est in Epheso secundum litteras

---

1 abithinie *M* 2 tanta *M* 3 reuerentissimus Γ reus *M* 4 reus *M* mennon *M* coniuuit *scripsi* conhibuit *M* 5 uestrae *add. Benedictini* 7 martyria Γ martiribus *M* 8 diem *addidi* 11 colligerant *M* 13 inpias *M* 15 a reuerentissimo] areum *M* 16 pleraque *scripsi* plurec *M* apollinari *M* 18 reus *M* 19 qui quidem qui *M* 22 increpatione *M* 30 anathematizant *M* in *addidi* 34 questione *M* 41 qua *M*

piissimorum ⟨et⟩ amatorum Christi imperatorum nostrorum interlocuta est quæ subter annexa sunt:

Orabamus quidem ut secundum canones sanctorum patrum et secundum piissimorum et amicorum Christi principum nostrorum litteras synodus pacifice fieret; quoniam uero asperitate et perturbatione et hæretica usi sententia inter uos ipsos tantummodo conuenistis, dum certe quibusdam nostrum præsentibus etiam nos reliqui essemus in ianuis secundum piissimorum principum litteras, et omni perturbatione ciuitatem sanctamque synodum repleuistis, ne de capitulis inquisitio fieret, quæ Apollinarii et Arrii Eunomiique uesaniæ atque inpietati consentiunt, et non sustinuistis ⟨sanctissimorum⟩ episcoporum præsentiam, ut undique pariter conuenirent qui fuerant a nostris piissimis imperatoribus conuocati, et hæc dum magnificentissimus comes Candidianus et in scripto et sine scripto denuntiasset uobis nihil tale præsumere, sed omnium sanctissimorum episcoporum commune concilium sustinere, quapropter cognoscite uos esse depositos et ab episcopatu alienos existere, tu, Cyrille ab Alexandria, et tu, Memnon huius ciuitatis Ephesiæ, et ab omni ecclesiastico ministerio extorres esse, tamquam totius perturbationis et iniquitatis auctores ac duces et causa facti ut regulæ patrum ac præcepta imperialia calcarentur. reliqui uero cuncti, qui conspirastis cum his qui inordinata et iniqua gesserunt [et] tam contra regulas quam contra principum sanctiones, excommunicati estote, donec proprium cognoscentes delictum pœnitentiam geratis et suscipiatis fidem sanctorum patrum qui in Nicæa conuenerunt, nihil aliud peregrinumue illi subintroducentes, et anathematizetis hæretica capitula quæ exposita sunt ab Alexandrino Cyrillo quæque sunt euangelicæ et apostolicæ doctrinæ contraria, et litteris piissimorum et amicorum Christi imperatorum obœdiatis iubentibus quiete atque subtiliter quæ ad fidem pertinent, discuti.

Iohannes episcopus Antiochiæ	subscripsi
Alexander episcopus Apamiæ metropolitanus	subscripsi
Fritilas episcopus Heracliæ metropolitanus	subscripsi
Iohannes episcopus Damasci metropolitanus	subscripsi
Himerius episcopus Nicomediæ metropolitanus	subscripsi
Dorotheus episcopus Marcianupolitanus metropolitanus	subscripsi
Helladius episcopus Tarsi metropolitanus	subscrípsi
Alexander episcopus Ierapolitanus metropolitanus	subscripsi
Maximus episcopus Anazarbi metropolitanus	subscripsi
Dexianus episcopus Seleuciæ Isauriæ metropolitanus	subscripsi
Eutherius episcopus Tyanorum metropolitanus	subscripsi
Iulianus episcopus Sardicæ metropolitanus	subscripsi
Basilius episcopus Larisæ metropolitanus	subscripsi
Cyrus episcopus Tyri metropolitanus per Marcellinum	subscripsi
Asterius episcopus Amidæ metropolitanus	subscripsi
Antiochus episcopus Bostrorum metropolitanus	subscripsi
Petrus episcopus Traianupolitanus metropolitanus	subscripsi
Paulus episcopus Emisenus metropolitanus	subscripsi

3—24 *ex altera uersione habet Liberatus 6 p. 24 Garn.*

1 et *addidi* 9/10 sanctissimorum *addidi* 14 tuam cirille *M* 15 ephisie *M* 18 et *deleui* 22 euangelize *M*

9 Μαξιμῖνος Μαξιμιανός Μάξιμος Γ *coll.* anaxarbi *M* 13 larixe *M* 14 Marcellinum *Benedictini* manus cellinum *M* 18 emissenus *M*

Macarius episcopus Laodiciæ subscripsi
Apringius episcopus Chalcidos subscripsi
Theosebius episcopus Cii Bithyniæ subscripsi
Pausianus episcopus Ypatæ subscripsi
Polychronius episcopus Heracleæ subscripsi
Gerontius episcopus Claudiopolis subscripsi
Cyrillus episcopus Adanorum subscripsi
Theoctistus episcopus Cæsareæ Thessaliæ subscripsi
Ausonius episcopus Imeriæ subscripsi
Aurelius episcopus Irinupoleos subscripsi
Polychronius episcopus Epiphaniæ subscripsi
Meletius episcopus Neocæsariæ subscripsi
Musæus episcopus Aradi et Antaradi subscripsi
Helladius episcopus Tolomaidis subscripsi
Esychius episcopus Castabali subscripsi
Tarianus episcopus Augustæ subscripsi
Salustius episcopus Coryci subscripsi
Valentinus episcopus Malli subscripsi
Iacobus episcopus Dorostoli subscripsi
Marcianus episcopus Abryti subscripsi
Zosis episcopus Esbuntos subscripsi
Daniel episcopus Faustinupolis subscripsi
Filtatius episcopus Theodosianorum subscripsi
Eustathius episcopus Parnasi subscripsi
Iulianus episcopus Larissæ subscripsi
Diogenis episcopus Seleucobeli subscripsi
Hiliadis episcopus Zeugmatis subscripsi
Placus episcopus Laodiciae subscripsi
Marcellinus episcopus Arcæ subscripsi
Theodoretus episcopus Cyri subscripsi
Olympius episcopus Carpasiæ Cypri subscripsi
Maximus episcopus Dimitriadis subscripsi
Theofanius episcopus Philadelphiæ subscripsi
Rabbulas episcopus Edessæ metropolitanus subscripsi
Petronius episcopus Neuæ per Zosim episcopum Esbuntos subscripsi.

89 Sancta synodus episcopis qui a nobis excommunicati sunt, hæc mandat et ammonet. Pessimum quidem re uera est delinquere atque irritare dominum deum nostrum, sed multo iniquius atque deterius non soluere pœnitentia succedente reatum. quod uos fecistis usque ad præsens, qui cooperati estis quidem his quæ illicite atque inordinate sunt facta a Cyrillo Alexandrino et Ephesio Memnone, excommunicati ⟨uero⟩ a nobis pro huiusmodi facto et clementiæ ianuam patentem uobis aspicientes per sententias

89 *Græce extat in V 152 S 134 A 165 [L III 600 = M IIII 1269, 1272]*

19 leudocie *M* 20 apringiu *M* chalcidus *M* 21 theusebius *M* cubithinie *M* 22 iputue *M* 24 claudiapolis *M* 31 aradie tantariadis *M* 33 castiobali *M* 35 cortici *M* 37 dorastuli *M* 38 abriptii *M* 39 zoxis *M* 41 theodosionorum *M* 45 thegmatis *M* 46 laudocie *M* 52 edese *M* 53 neuce *M* 2 deum nostrum *scripsi* domrm *[sic] M* 5 aphesio mennone *M* uero *suppleui ex Græcis*

nostras et non occurrentes neque rogantes ut ab excommunicationis absoluamini uinculis, sed adhuc permanentes cum uiris hæreticam credulitatem habentibus et sanctiones sanctorum patrum piissimorumque principum calcantibus decreta et qui multa iniqua gesserunt et ob hoc a nobis deiecti sunt et ab episcopatu alieni effecti. cognoscite igitur quia nisi citius respexeritis quod decet, et ab illa noxia commixtione liberati et fidem sanctorum patrum qui in Nicæa congregati sunt, fueritis uos tenere confessi ac secundum litteras piissimorum principum nostrorum tranquille et absque omni turbela nobiscum uolueritis celebrare concilium, nihil erit quod nobis imputare possitis, uos ipsos autem pro maligna uestra uoluntate culpabitis.

Piissimis et amatoribus Christi imperatoribus nostris Theodosio et Valentiniano **90** Augustis Iohannes episcopus et sancta synodus quæ cum eo in Ephesena ciuitate conuenit. Piis iussi litteris uestris [et] Ephesenam metropolim conprehendimus et inuenimus omni confusione ac bello ciuili plena ea quæ ad ecclesiam pertinent, conspirantibus Alexandrino Cyrillo et Ephesio Memnone, qui etiam multitudinem agrestium collegerunt et neque sanctæ pentecostes festiuitatem celebrare neque uespertina uel matutina ministeria permiserunt, insuper et sanctas ecclesias ⟨et⟩ martyria sancta clauserunt et apud semet ipsos cum his quos seduxerunt, collegerunt concilium et multa illicita peregerunt et tam sanctorum patrum regulas quam uestra calcauere decreta, et hæc postquam magnificentissimus comes Candidianus, qui ab apice uestro directus est Christo amico, ammonuit eos et in scripto et præter scriptum, ut uenientes undique sanctissimos episcopos sustinerent et tunc concilium communiter celebrarent secundum uestræ pietatis litteras, dum certe et ipse Cyrillus Alexandrinus mihi de Antiochia uenienti per epistulam dixisset, quam duos dies antequam faceret concilium, destinauit, quia tota synodus meam præsentiam sustineret. propterea prædictos utrosque deposuimus, id est Cyrillum et Memnonem, et totius ecclesiastici officii fecimus alienos; reliquos uero qui hanc iniquitatem communiter peregerunt, excommunicatos esse fecimus, donec capitula quæ a Cyrillo directa sunt plena Apollinarii et Eunomii Arriique uesania, anathemati supponentes et nobiscum pariter congregati cum quiete et omni integritate et nobiscum peruideant quæstiones et pium patrum dogma confirment. d. 7. m. Iun. 431

De mea uero humilitate nouerit pietas uestra quia quantum ad terreni itineris spatium (per terram namque iter habuimus), ualde festinauimus. quadraginta enim transiuimus mansiones, nulla per iter requie usi, quod etiam potest Christo amicum uestræ pietatis imperium ab his qui ciuitates habitant in ipso itinere constitutas, addiscere. super hæc uero et fames quæ in Antiochia contigit, et turbæ quæ fiebant per singulos dies a populo, et ultra tempus ualidissima facta inundatio pluuiarum, quæ etiam periculum fluminum intulit ciuitati, non paucos dies nos in prædictam detinuit ciuitatem.

Priusquam imperator ad hanc responderet epistulam Iohanni episcopo et concilio **90a** quod cum eo erat, uenerunt sacra ad relationem Candidiani comitis per Palladium magistrianum, quæ olim posuimus. ad ipsa uero idem patriarcha eademque synodus respondit imperatori quæ subter adiecimus. ep. 34

90 *Græce extat in V 153 S 135 A 166 [L III 601 = M IIII 1272. 1273]*

3 calcantes *M* 4 cognoscite *Benedictini* cognisce *M* 9 ipso *M* 12 et *delui* 16 et *add. Benedictini* 16/17 sancta clauserunt *scripsi ex Græcis* sacra tulerunt *M* 26 peragerunt *M* 29 dogma *Benedictini* dogmata *M* 33 constitutus *M* 37 concilio *Benedictini* concilium *M*

Incipit alia epistula Iohannis archiepiscopi et synodi quæ cum ⟨eo⟩ conuenit in Ephesum

91 **1** Hoc, hoc prorsus est, pii imperatores, rectæ fidei documentum, soluere quæ ab illis illicite facta sunt uniuersa et a regulis antecessata, et priore loco præcipere ut conueniente synodo discussio dogmatum fiat. beatificauimus igitur orbem, relegentes decreta uestra, quæ nuper nobis allata sunt, cum multis milibus laudum, quia talibus sceptris atque imperiis gubernatur. sed sicut hæc omni sunt ammiratione maiora, quæcumque, imperatores piissimi, præcepistis, sic et nobis necessaria ⟨est⟩ ad regnum uestrum absolutio rationis propter quæ simus inpulsi, uenientes ad Ephesiam ciuitatem, adiudicare atque condemnare hos qui ab initio uestra calcauere decreta quique ob hoc quod a sua conscientia pulsabantur, renouare uoluerunt atque firmare Apollinarii et Arrii contra pietatem dogmata, pro quibus olim Cyrillus Alexandrinus capitula quædam cum anathematibus direxit ad regiam ciuitatem, uoluntariæ potius quam sanæ plena culturæ; qui etiam priusquam discussionem de diuinis inciperent habere dogmatibus, aduersitates et inimicitias exercuerunt, præsumentes contra pias sanctiones uestras sic inicum proferre decretum contra tantam sedem Constantinopolitanæ regiæ ciuitatis. horum igitur iniuria ex hoc ipso manifesta est cunctis hominibus, propter quam sancta synodus, recto sensu et zelo mota diuino et dilectione circa sanctas ecclesias, condemnauit hos qui iam damnauerunt semet ipsos, non culpabile aliquid, absit, nec ut dici assolet, calidum

2 faciens, sed ulcisci uolens periclitantem magnopere pietatem. hæc sit pro his quæ egimus, apud imperium uestrum iustissima satisfactio. nam nos quidem neque ad fauendum cuilibet neque ad aduersandum contendimus, sed sola fuit intentio nostra ut piam fidem, quasi tempestate turbatam per eos qui propria scripta uolunt pertinaciter confirmare, seruaremus inlæsam. hoc enim faciunt ad refutandum iniuriandumque illa quæ confessus est Petrus, quæ Iohannes deiloque prædicauit, quæ Mathæus docuit et reliqui euangelistæ, quæ Paulus diuini spiritus oratione contraxit, quæ omnes orthodoxi per totum mundum plantauerunt prædicationem piæ fidei proferentes. oramus igitur, quantacumque nobis uirtus orandi est, ut hanc rectæ glorificationis fidem pietas et imperium uestrum, quod in fide sana nutritum est, defendat ac protegat inmotamque conseruet, quippe quia in hoc uobis est spes quæ omnia uestra conplectitur. nos enim et nunc et prius parati sumus neque ad dexteram neque ad sinistram uestra declinare

Deut. 5, 32 decreta, sicut ait scriptura diuina. ⟨nam⟩ quia sunt ad pietatem proni omnes uestri nutus imperii, hi quidem qui acquiescunt, a uobis laudabiles habebuntur et remunerationem consequentur a deo; qui uero declinant ad iuuenalia opera et ex perturbationibus adulteratam uim sibimet ipsis adsciscunt, sicut illi qui tranquillitati legitimæ tyrannidem superinferunt, dignis opprobriis subiacebunt, quippe qui legum salubritatem corrumpere

3 studuerunt et monita uestra in terra proicere præsumpserunt. igitur ut nulla fiat perturbatio neque confusio communi conuentui, decernat uester Christo amicus apex duo tantum cum metropolitanis singulis episcopos interesse, quia et nos acquiescentes pietatis uestræ litteris tantos nobiscum duximus, dum certe possimus, si multitudi⟨ne⟩ opus esset, plures habere nobiscum, qui diuina dogmata integre nossent et in nullo ⟨insciæ rerum diuinarum multitudini Asianorum et Aegyptiorum⟩ similes essent. nam

91 *Græce extat in V 154 S 136 A 167 [L III 705—709 = M IIII 1380—1384]*

1 eo *suppl. Benedictini* 5 millibus *Benedictini* militibus *M* quia *scripsi* qui *M* 7 est *addidi* 9 ab initio *Benedictini* ambitio *M* ob *Benedictini* ab *M* 15 sedem Γ fidem *M* 16 manifestum *M* 20 satisfactio *Benedictini* satisfactione *M* 25 oratione contraxit' ἐνεργείᾳ ἐδίδαξεν Γ, *scripserim* operatione correxit 30 uestra *Benedictini* nostra *M* 31 nam *addidi ex Græcis* 34 adulteratam [= ἐπινοητήν] *Schw* adulteram *M* 36 uestram *M* 39 si multitudi⟨ne⟩ *Benedictini* similitudi *M* 41 insciæ — Aegyptiorum *suppleui ex Græcis; similiter Benedictini*

si hoc minime fiat, confusionem continuo fieri est necesse, dum sint Aegyptii quidem quinquaginta, Asianorum uero qui sub Memnone sunt auctore tyrannidis, quadraginta et eorum qui sunt a Pamphylia hæreticorum, qui Messalitæ dicuntur, duodecim præter illos qui sunt cum metropolitano prædicto, et alios, qui diuersis modis depositi uel excommunicati sunt ab episcopalibus synodis, qui nihil sunt aliud nisi hominum multitudo scientium quidem de diuinis dogmatibus nihil, turba uero et confusione repletorum. quæsumus igitur deprecamurque pietatem uestram specialiter prospicere ac pacem
4 synodo procurare consueto pietatis uestræ decreto. putantes enim uel nunc eos corrigi propter pias litteras uestri deoamabilis uerticis, postquam lectum est eis omni bono proposito plenum decretum et nos has dictauimus litteras, imus ad ecclesiam sancti Iohannis apostoli et euangelistæ et gratias agere et orare pro imperio uestro et intentione pia. illi uero aspicientes nos, templum clausere continuo; dum uero nos a foris orassemus et nihil cuicumque dicentes reuerteremur, exiit quædam multitudo seruorum, quæ alios quidem nostrum tenuit, aliquorum uero diripuit animalia, aliquos uero etiam uulneratos effecit, nos autem per multum sunt spatium persecuti cum fustibus atque lapidibus, ita ut cum grandi impetu cogeremur effugere tamquam persequentibus barbaris. hæc uero Memnon a tempore iam longo parauerat, nulli neque in orationis domo orare concedens neque cum qualibet pace uel conpetentis ordinis ratione disponere ecclesiasticas causas. supplicamus igitur pietati uestræ ut hoc præcipere iubeatis, quatenus præ omnibus Memnon tyrannus ab hac ciuitate pellatur, qui dum sit propter has seditiones depositus, ideo uniuersa confundit, ne crimina eius integerrime inquirantur. nam nisi exierit iste, inpossibile est aut pacem fieri aut intentionem uestræ pietatis inpleri.

Dilectissimis et desiderabilibus deoque amabilibus filiis clericis sanctæ ecclesiæ **92**
dei quæ in Constantinopolim est, Iohannes misericordia dei episcopus et sancta synodus quæ cum eo conuenit in Epheso. Procul dubio reuerentia uestra cognouit quæ inique atque illicite facta sunt a Cyrillo Alexandrino et Ephesio Memnone et his qui una cum eis contra piissimorum amicorumque Christi imperatorum nostrorum litteras congregati sunt. idcirco necessarium duximus religiositati uestræ innotescere quia illa quidem quæ ab eis præsumpta sunt, uniuersa secundum prophetam sunt araneæ tela, ipsi uero Ies. 59, 5
qui talia præsumpserunt, id est Cyrillus et Memnon, sicut facti seditionis auctores, episcopatu depositi sunt, qui uero elegerunt conuenire una cum talibus, hos excommunicatos effecimus, donec delictum proprium cognoscentes, et anathematizent hæretica ⟨Cyrilli⟩ Alexandrini capitula et fidem sanctorum patrum qui in Nicæa Bithyniæ conuenerunt, absque ulla fraude recipiant. nullus igitur perturbet reuerentiam uestram eorum qui talia consueti sunt agere; nullam namque habent uirtutem, sicut et ante mandauimus, quæ ab eis inique præsumpta sunt. hoc uero etiam pio et amico Christi nostro imperatori fecimus clarum et magnificentissimis gloriosissimisque iudicibus.

Amatori dei et amico Cnristi senatui sancta synodus. Valde dolemus omnino **93**
eo quod nostrorum membrorum præcisionem magnificentiæ uestræ intimare compellimur. nam licet necessaria sit putrium sectura membrorum, uerumtamen non paruum dolorem

92 *Græce extat in V 155 S 137 A 168 [L III 601. 604 = M IIII 1273]*
93 *Græce extat in V 156 S 138 A 169 [L III 604. 605 = M IIII 1273. 1276]*

9 uestre *M* 10 propositum *M* 17 iam *scripsi* tam *M* 21 depositus *Benedictini* depositas *M* 25 iohanne *M* 34 Cyrilli *addidi* 39 amaco *M*

1 Cor. 12, 26 residui corporis operatur. beatus enim Paulus inquit: siquid patitur unum membrum, conpatiuntur et omnia membra. nec tamen ob hoc medicis recusanda est incisio inutilium noxiorumque membrorum. consideratus namque ac sapiens corporum medelator reliquorum membrorum respiciens ad salutem, despicit incurabiles partes, ut uniuerso corpori prouideat sanitatem. hoc et nos in præsenti peregimus. inuenimus enim Cyrillum Alexandriæ episcopum et Ephesium Memnonem multa quidem grauia contra dei operatos ecclesiam, sed et hoc quod seditione ac turba ciuitatem sanctamque synodum repleuerunt et Aegyptiis nautis atque rusticis Asianis ministris usi sunt ad tyrannidem; qui neque ad synodum conuocatos deoamicissimos episcopos sustinere uoluerunt neque litteris principum nostrorum, qui deo dilecti sunt et diligunt Christum, passi sunt obœdire, sed neque insinuationibus et obtestationibus acquiescere Candidiani magnificentissimi et gloriosissimi comitis, sed omnem pietatis d. 7. m. Iun. 431 reuerentiam turbidissime confuderunt, inique atque illicite omnia operati, et sanctæ pentecostes festiuitatem celebrari minime permiserunt et templa diuina * * optimorum martyrum sepulcra conplecti, nihilo minus uero etiam beati Iohannis euangelistæ atque deiloqui, qui multam meruit apud nostrum saluatorem fiduciam. quapropter prædictos Cyrillum et Memnonem conpulsi sumus deponere atque episcopatu priuare; fautores uero eorum tyrannidis ac pertinaciæ siue per seductionem siue etiam per terrorem a communione suspendimus, commensurantes correctionem uoluntatis remorsui. si enim delictum proprium cognoscentes et ab hæretico maloque intellectu cessauerint sanctorumque patrum recuperauerint fidem, qui in Nicæa Bithyniæ congregati sunt, et nobiscum secundum litteras piissimorum et amicorum Christi principum introeuntes concilium cum quiete quæ sacerdotibus decet, ea de quibus quæstio est, fuerint perscrutati, excommunicationis uinculo absoluentur et ministerium sacerdotale recipient.

XCIIII 1 Reuerentissimæ et dilectæ Christo plebi ecclesiæ dei quæ est in Constantinopolim, sancta synodus. Lex non scripta est cum multa diligentia ouibus præuidere pastores, ne aut fur latrocinetur in eis neque bestiæ deuorent neque morbus inficiat. si ergo quibus irrationalium ouium committitur regimen, tantam circa eos exhibent curam, Gen. 31, 40. 39 ita ut beatus Iacob ad Laban exclamaret dicens: et eram æstu diei ardens et noctis urebar gelu et recidebat meis somnus ab oculis et non adduxi ad te a bestia captum, quantam curam conuenit exhibere rationalium nostri ouium Gal. 3, 27 saluatoris, quæ diuino circumsignatæ sunt charactere, baptizatæ quidem in Christo Ps. 4, 7 eumque induentes et signatæ faciei dominicæ lumine? huius rei gratia necessarium duximus animas uestras litteris curare præmissis, ut uanis uos opinionibus minime subiugetis, quæ possint angustias generare et perturbationem mentibus uestris inicere.

2 Peruenimus namque in Ephesenorum ciuitatem, mouente ad hoc mentem piissimorum et amicorum Christi principum rectore omnium deo, et omni confusione plenam repperimus ciuitatem, nec hanc uero solam, sed et totam synodum non mediocriter perturbatam sanctamque ecclesiam marinæ tempestatis similitudine fluctuantem,

XCIIII *Græce extat in V 157 S 139 A 170* [*L III 605. 608 = M IIII 1276. 1277*]

3 consideratus *Benedictini* considerat *M* 4 medellator *M* 6 ephisium *M* 7 multa *Benedictini* uult *M* 14 *om. quæ respondebant Græcis* καὶ τοὺς τῶν καλλινίκων μαρτύριων σηκοὺς ἀποκλείσαντας, ἵνα μηδὲ εὔξασθαι τοῖς βουλομένοις ἐξῇ τοῖς μακρὰν μὲν πορείαν πεποιημένοις, ἐφιεμένοις δὲ πάσας μὲν τὰς τῶν ἁγίων καὶ *M cf. Γ cod. V* 16 fiduciam saluatorem *M* 19 uoluntatis remorsui *scripsi ex Græcis* uoluntari motui *M* 29 iacob beatus *M* 30 meus *M* 31 ad te *Benedictini* ate *in* atte *corr. M* quantum *M* 35 subiungetis *M* 37 rectore *Benedictini* rectorum *M*

Cyrillo Alexandriæ quondam episcopo et Ephesio Memnone procellarum more hanc eleuantibus pessimam tempestatem. territi enim Aegyptius quidem, ne discutientes hæretica capitula malæ intellegentiæ ipsius, quæ Apollinarii impietati concordant, eum quippe ut hæreticum damnaremus, alter uero altera quæ per ciuitatem diffamata sunt crimina, propterea conspirati sunt et unius sumpserunt tyrannicam consilii uoluntatem. et ille quidem quinquaginta Aegyptios episcopos, ille autem plus quam triginta colligens Asianos, et alios quosdam nonnullos fraude, aliquos uero sibimet ipsis terrore copulantes, nec sustinere uoluerunt undique conuenientium sanctissimorum episcoporum commune concilium et insuper contempserunt ecclesiastica constituta, et uniuersa incongrue atque illicite perpetrantes, uelut ex arce ciuitatis impie agere præcipiunt uniuersis, nautas uero et clericos Aegyptios et rusticos Asianos in domos sanctissimorum episcoporum dirigentes et importabilia comminantes et terrorem fragilioribus prætendentes, domus eorum signantes a foris, ut manifesti essent quos oporteret interfici,
3 consentire his quæ ab eis inlicite facta sunt, compulerunt. hæc nos inuenientes et experimento quoque indisciplinationes eorum tyrannicas cognoscentes, incongruum duximus eos qui usque ad tantam nequitiam peruenerunt, in diuino ac summo sacerdotio relinquere perdurantes. quapropter hos quidem sicut auctores malorum sumus coacti deponere et ab episcopatu eos fecimus alienos; illos uero qui eis coniuuerunt, excommunicationis subiecimus uinculo, minime his interclausa pænitendi iudicio licentia, sed aperientes eis clementiæ ianuam, ut si uoluerint quam primum quidem directa a Cyrillo anathematizare capitula, quæ ab euangelica et apostolica doctrina discordant, ad fidem uero patrum remeare sanctorum, qui in Nicæa Bithyniæ congregati sunt, et secundum litteras piissimorum et amicorum Christi imperatorum nostrorum sine turba et subtiliter ea quæ sunt in controuersia, quærere et pium dogma firmare, mox eos recipiamus ut propria membra et sacerdotales sedes restituamus eis.

Incipiunt secunda commenta synodi quæ cum Iohanne Antiocheno episcopo conuenit in Ephesum XCV [12] Lp 38 M V 774

1 Sanctissimus Iohannes, præsente sancta synodo et magnificentissimo et gloriosissimo comite Candidiano, dixit: Sabbato meridie, dum iam aduesperasceret, agnoscentes quoniam qui omnia inique et illicite faciunt, uolunt etiam nunc, propria utentes temeritate ac pertinacia, missarum celebrare collectam, rogauimus magnificentiam tuam, dantes in scripto petitionem, ut transires usque ad eos et contestareris ne calcarent ecclesiasticas sanctiones et pia decreta neque collectam celebrarent uiri quorum iuste quidam quidem depositi, alii uero communione priuati sunt propter hæreticam uesaniam suam et inexplicabiles tumultus illicitos piarumque sanctionum contemptum. rogamus ergo magnificentiam uestram ut certum sanctæ synodo faciatis si hæc ipsa uere illis magnificentia uestra innotuit.

2 Magnificentissimus comes Candidianus dixit: Postquam petitionem a uestra religiositate suscepi, nihil omnino moratus sum, quia nec ratio erat; sed [quia] ad reuerentissimos Cyrillum episcopum et Memnonem et reliquos iter direxi et illic apud eos plurimos repperi congregatos et rogaui ne missas per se ipsi tenerent, quia et in præcedentibus diebus, etiam priusquam uenirem, et sanctam pentecostes et reliquas collectas usque d. 7. m. Iun. 431

5 tiranni cum *M* uoluntate *M* 7 Asianos *Benedictini* asinos *M* 9 concilium *scripsi* ex *Græcis* coniugium *M* 18 coniuuerunt *Schw* conhibuerunt *M* 24/25 recipiemus *M* 25 restituemus *M*

29 *crediderim haec ad d. 27 m. Iun. 431 referenda esse* 32 *post* contestareris *iterum scripsit* usque ad eos *M* ecclesias *M* 33 quidem quidam *M* 36 sco *M* 39 quia *deleui*

ad hanc dominicam celebrare noluerunt, sed re uera clerici officium conpleuerunt. rogaui etiam ut sustinerent de his quæ egerunt, responsa piissimorum principum dominorumque nostrorum. ego autem neutram partem uolo celebrare collectam, ne forte aliquod schisma sanctæ atque orthodoxæ generetur ecclesiæ.

Lp 39 3 Sancta synodus dixit: Rogamus adhuc et hæc addiscere a magnificentia uestra, utrum depositionem Cyrilli et Memnonis et reliquorum excommunicationem, quam et per petitiones edocuimus magnificentiam uestram, prædicti cognouerint, quam publice ob hoc ipsum per omnem proposuimus ciuitatem, ut manifesta hæc omnibus qui cum ipsis sunt episcopis fierent.

4 Magnificentissimus comes Candidianus dixit: Si de aliqua uili causa proponeret sancta religiositas uestra, et hoc quoque notum fieri posset; quanto magis uirorum depositio præfatorum, quæ tantopere publicata est et per totam proposita ciuitatem? hoc ipsum namque ciuitas commurmurat uniuersa et magna eam multitudo transcripsit. insuper et me rogante ut dominico die missæ non fierent ab eis, reuera Memnon huius ciuitatis episcopus coram omnibus dixit quia »quantum cognoui, et deposuit nos sanctissimus episcopus Iohannes cum synodo quæ cum eo est. qui — non dicam contra hanc synodum præualere quodcumque non potuit — crede quia nec soli mihi sine synodo
M V 775 poterat præualere«. qui ergo ista dixit, quomodo depositionem suam nescire potuerit, me interrogari superfluum est.

5 Sancta synodus dixit: Quæsumus ut discamus a magnificentia uestra si obœdierunt consiliis uel denuntiationibus uestris et minime collegerunt.

6 Magnificentissimus comes Candidianus dixit: Ego in ipso sabbato ad uesperam rogaui et sequenti die ualde diluculo uadens ad reuerentissimum episcopum Cyrillum, id est dominico die, non cessaui rogare atque precari ut meæ postulationi concederet; illi uero non acquiescentes exierunt collectamque fecerunt. contra quos contendere ultra non ualui.

7 Sancta synodus dixit: Manifesta sunt quæ audacter et illicite ab eis consuete sunt facta, quæ in tempore conpetenti ad pios et amicos Christi perferemus auditus.

96 [13] Dominis [et reuerendis] honorandis presbyteris et diaconis et reliquis clericis c⟨t⟩
Lp 40 amico Christi populo in Ierapoli Eufratesiæ sancta synodus Orientalium et eorum qui ex diuersis regionibus atque prouinciis per gratiam dei in Ephesum conuenerunt, in domino gaudere. Quoniam consequens uidetur existere quod hi qui sursum ⟨uersum⟩ que uniuersa fecerunt ad peremptionem rectæ fidei et confusione ac perturbationibus atque iniquitatibus res ecclesiasticas conpleuerunt, salutem propriam desperantes, dirigant ad uos, ut etiam uestram reuerentiam perturbent, illicitas et iniquas litteras suas, idcirco agnoscite quod aliqui eorum propter hæreticam Cyrilli sententiam, quam confirmare præsumpserunt subscriptionibus suis, et propter alias peruersitates suas depositi sint, reliqui uero uniuersi excommunicationis nodo suppositi, et nullam uim sacerdotii retinent ad ligandum siue soluendum uel aliquid aliud ad sacerdotes quod pertinet, operandum. non igitur perturbet reuerentiam uestram, si quæ ab eis litterae
Ies. 59, 5 diriguntur; infirma etenim sunt et araneis debiliora quæ a depositis atque excommunicatis fiunt. oportet uero religiositatem uestram, scientem quoniam de nulla re tantopere cogitamus quantum de pia fide, quam prædicti temptauerunt suis uocum nouitatibus

---

6 cirillo *M* 12 publicatum *M* propositam *M* 17 sine *Lupus* siane *M* 29 et reuerendis *deleui* 29/30 eamico *M* 30 eufratensie *M* 31 eque *M* 32 GAUDETE *M* 32/33 uersumque *scripsi* que *M* 35/36 illicitis et iniquis litteris suis *M*, *correxi* 39 ligandum *Lupus* legendum *M*

amouere, non solum pro nobis oretis, sed et fortiter uoto animi propugnetis, ut communicatores efficiamini pro pietate sudantium et laborum retributiones huius mundi reportetis ab omnium deo. pro rectis autem dogmatibus æstuamur, pro quibus diuinus apostolorum chorus proprium sanguinem fudit, pro quibus martyres temporum Lp 41
singulorum omni modo in suis corporibus excepere tormenta et uarias mortis species sustulerunt, quæ sanctorum patrum qui Nicæam sunt collecti, concilium scripta confessione confirmans usque ad nos et eos qui post nos erunt homines destinauit.

1 ⟨Iohannes⟩ episcopus Antiochiæ incolumes uos in domino persistere oro, reuerentissimi atque fidelissimi
2 Iohannes episcopus Damasci metropolitanus similiter M V 776
Tranquillinus episcopus Antiochiæ Pisidiæ metropolitanus
Alexander episcopus Apamiæ metropolitanus
5 Fritilas episcopus Heracleæ metropolitanus
Dexianus episcopus Seleuciæ metropolitanus
Cyrus episcopus Tyri metropolitanus
Himerius episcopus Nicomediæ metropolitanus
Helladius episcopus Tarsi metropolitanus
10 Antiochus episcopus Bostrorum metropolitanus
Alexander episcopus Ierapolitanus
Iulianus episcopus Sardicæ metropolitanus
Maximianus episcopus Anazarbi metropolitanus
Petrus episcopus Traianupolis metropolitanus
15 Eutherius episcopus Tyanorum metropolitanus
Basilius episcopus Larissæ Thessaliæ metropolitanus
Rabbulas episcopus Edessæ metropolitanus
Asterius episcopus Amidæ metropolitanus
Bosforius episcopus Gangrorum metropolitanus
20 Paulus episcopus Emesæ
Dorotheus episcopus Marcianupolis metropolitanus
Macarius episcopus Laodiciæ
Gerontius episcopus Claudiupolitanus
Musæus episcopus Aradi
25 Polychronius episcopus Epiphaniæ
Hesychius episcopus Castabalorum
Placcus episcopus Laodiciæ
Theofanius episcopus Philadelphiæ
Theodoretus episcopus Cyri
30 Valentinus episcopus Malli Lp 42
Iacobus episcopus Dorostoli
Tarianus episcopus Augustæ
Olympius episcopus Carpasiæ
Aurelius episcopus Irinupolis
35 Heliadis episcopus Zeugmatis

1 ammouere *M* 2 pro pietate *Lupus* proprietate *M*
1 Iohannes *suppl. Baluze* 4 Apameæ *Baluze* amasie *M* 5 Frigilas *M* [*corruptela Græca*]
14 traianapol̄ *M* 17 rabbulus *M* ædese *M* 19 bofforus *M* 20 ameso *M* 24 aradie *M*
26 cartabolorum *M* 31 dorustuli *M*

Meletius episcopus Neocæsariæ
Marcellus episcopus Arcæ
Anastasius episcopus Tenedi
Marcianus episcopus Abryti
Theosebius episcopus Cii
Eustathius episcopus Myrinæ
Daniel episcopus Faustinopoleos
Helladius episcopus Tolemaidis
Ausonius episcopus Himeriæ
Diogenis episcopus Ionopolis
Cyrillus episcopus Adanorum
Cyrus episcopus Marcupolis
Iulianus episcopus Larissæ
Euagrius episcopus Balentiæ
Zosis episcopus Hesbuntis
Petronius episcopus Neuæ
Salustius episcopus Coryci
Maximus episcopus Dimitriadis

Aliæ epistulæ eiusdem synodi Orientalis ad imperatorem Theodosium

97 1 Præfulgens pietas uestra ad benefaciendum orbi terrarum et ecclesiis dei iussit nos in Ephesena ciuitate colligi, ut lucro pacique prospiceremus ecclesiæ, non ut confusione atque inordinabilitate omnia compleremus; et ipsa uero imperii uestri decreta piam pacificamque intentionem uestram pro dei ecclesiis clare ac manifeste demonstrant. ad exterminationem uero ecclesiarum natus atque nutritus, sicut apparet, Cyrillus Alexandrinorum, cooperatorem sumens Ephesium Memnonem et eius audaciam, prius quidem contra tranquillum piumque decretum uestræ extitit pietatis inicus, per omnia rebellem semet ipsum principalis auctoritatis ostendens. nam dum uestrum decreuisset imperium de fide integerrimam discussionem perscrutationemque cum concordia fieri ac pace cunctorum, Cyrillus de Apollinarii dogmatibus inpetitus, magis autem qui iam conuicerat semet ipsum per capitula quæ olim cum propria subscriptione transmisit in regiam ciuitatem, in quibus inpii et hæretici Apollinarii sectam conuictus est sapere, de nullo horum cogitans, sicut in temporibus absque regno, ad omnem prorupit iniquitatem, dumque oporteret cum reddere rationem cur corrupta opinione utatur circa dominum nostrum Iesum Christum, rapiens sibimet ipsi auctoritatem quæ illi neque a canonibus data est nec ex uestris concessa decretis, prosilit ad omnem con-
2 fusionis et iniquitatis speciem. quapropter mota sancta synodus, quæ non suscepit huius adiuuentiones ad fidei læsionem, hunc quidem propter omnia prædicta deposuit; Memnonem uero sicut qui huius cooperator atque propugnator in omnibus extitit et multas nimis perturbationes erexit contra sanctissimos episcopos qui consentire illi

97—101 *om. Lupus, ediderunt monachi Benedictini in Bibl. Casin. t. 1 floril. p. 38—44*

97 *Graece extat in V 158 A 171 [L III 712—716 = M IIII 1385—1389]. altera uersio habetur in Collectione Winteriana 2 [W]. initium adfert Liberatus 6 p. 25 Garn.*

36 melezius *M* 39 abridi *M* 41 eustasius *M* 51 neuue *M* 52 cortici *M*
13 regiam Γ*W* propriam *M* 19 deposuit *scripsi* composuit *M*

hæreticæ uesaniæ minime pertulerunt, et qui ecclesias omnem⟨que⟩ locum clausit orationis, sicut in illis temporibus quando gentiles et contra deum pugnantes dominabantur; quique multitudinem rusticorum ciuitati super⟨in⟩duxit Ephesiæ, ut pro omnibus nobis per singulos dies pericula ingerat, non ad ultionem respicientibus, sed ad rectitudinem dogmatum pietatis (hos namque abscidere nihil est aliud nisi fidem ortho-
3 doxam confirmare), simili pœnæ subiecit. adiacet autem uestro imperio ex ipsis capitulis eius inpium prædicti sensum dignoscere. blasphemum namque Apollinarium qui permanens in sua defunctus est hærese, quasi ab inferis erigens et ad pugnam ⟨mittens⟩ contra ⟨ecclesias at⟩que orthodoxam fidem clare conuincitur et anathematizans in expositionibus suis euangelistas pariter et apostolos et qui post illos fuerunt progenitores ecclesiæ, qui a spiritu sancto et non ex propriis sensibus inchoantes piam fidem prædicauerunt et annuntiauerunt euangelium, contra quæ iste et sapit et docet et uult tamquam præceptoris aliqua potestate sublimior inpietatem suam totum firmare per mundum. quod nos minime tolerantes [et] conpetenti usi ⟨sumus⟩ constantia nutuque diuino et uestræ pietatis intentione præsumentes. nouimus enim quia nihil sanæ fidei præponatis, in qua nutriti tam uos quam ter beati uestri parentes insuccessibilia regni sceptra sumpsistis, dissoluentes semper eos qui apostolicis dogmatibus aduersantur. quorum unus est prædictus Cyrillus, qui uelut arcem arripiens et inuadens Ephesum per cooperatorem proprium Memnonem, iuste ⟨cum eo⟩ depositionem simul excepit. nam super illa quæ diximus, omnem superuentum et omnem seditionem meditati sunt contra nos, qui huc usque conuenimus, et ciuitates proprias postponentes et patrias et nos ipsos pro uestri confirmatione decreti, et sumus nunc quasi uiles homicidio tyrannidis perituri, nisi mortem nostram pietas uestra præuenerit decernens ut alibi conueniamus et ubicumque, in loco pietati uestræ uicino, ubi possimus ex scripturis diuinis codicibus⟨que⟩ qui sunt conscripti a patribus, manifeste conuincere tam Cyrillum quam qui ab
4 ipso decepti sunt. quos, ⟨quam⟩ potuimus, parcendo eis, excommunicationi subiecimus, spem salutis eis, si ⟨se⟩ correxerint, relinquentes, qui tamquam in expeditione milites barbarorum, sic ei hactenus confusionum materias præstiterunt, quorum quidam prius olim de episcopatu deiecti, nunc ab eo rursus reassumpti sunt, nonnulli uero a propriis metropolitanis communione priuati et ab eo in communionem recepti sunt, alii uero diuersis confixi criminibus absque uindicta honorem consecuti sunt apud eum. et hæc faciebat temptans hæreticum intellectum suum obtentu multitudinis confirmare nec reputat quia in causis piæ religionis non numerus quæritur, sed dogmatum rectitudo et apostolicarum ueritas doctrinarum et uiri tales qui ex apostolicis demonstrationibus ac testimoniis nouerunt approbare quæ dicunt, non ex audacia et auctoritate tyrannica. unde rogamus ac nimium supplicamus ut pia religio, quæ inpugnatur, celeriter a uestro uindicetur imperio et uelocissima correctione horum furori ac tyrannidi resistatis, quæ tamquam turbo quædam sic trahit ad hæreticam uesaniam gurdiores. iustum namque est ut pietas uestra, quæ in Perside atque inter barbaros constitutis prospexit ecclesiis, non despiciat sub Romano principatu confusas ac fluctuantes ecclesias.

Et subscripserunt idem cum proprio patriarcha.

---

1 que *addidi ex Græcis* clausit *Benedictini* claudit *M* 3 superinduxit *scripsi* superduxit *M* 4 p̄ *M* respicientibus *scripsi ex Græcis* respiciens *M* 8 mittens *addidi* ἐπιστρατεύων Γ 9 contra ecclesias atque *scripsi ex Græcis* contraque *M* 14 conpetenti usi sumus *scripsi ex Græcis* et conpetentius in *M* 18 uelut *scripsi* uel *M* 19 cum eo *addidi* 23 conueniamus *scripsi ex Græcis* preueniamus *M* 25 que *suppleui* 26 quam *suppleui* ut *Benedictini* 27 se *suppleui* expeditione *scripsi* expedito *M* 29 detecti *M* deassumpti *M* 30 et ab eo *scripsi* ab eo et *M* 35 nouerunt *Benedictini* nouerat *M* audacia et *Benedictini* audacie *M* 38 turbido *M* 41/48,1 cum proprio — quod *scripsi* ypomnisticum — quod cum proprio patriarcha *M*

Ypomnisticum synodi Orientalis quod cum præfata epistola Irinæo comiti tradidit imperatori Theodosio pariter deferendum

98 Solutionem futuram sperabamus tempestatis Ægyptiæ, quæ dei ecclesiis accessit,
ep. 34 uestræ pietatis suscipientes epistulam; sed spes nostra mentita est. idem autem uiri duriores ex desperatione sunt facti et neque depositioni quæ iuste ac legitime eis illata est, attendere uoluerunt nec increpatione imperii uestri meliores effecti sunt, sed et uestræ pietatis leges et sanctorum patrum canones calcauerunt. nam dum quidam eorum depositi fuerint, quidam uero communione priuati, in domibus tamen orationum festiuitates exercent celebrantque collectas et nos quidem, sicut et olim
ep. 91 Christi amatricem uestram docuimus summitatem, orare tantummodo in sancti apostoli
ep. 34 ecclesia cupientes, postquam omni pietate plenas litteras uestræ serenitatis excepimus, non tantum prohibuerunt, sed et lapidauerunt et longius persecuti sunt atque diutius, ita ut et cursu salutem tutari propriam cogeremur; ipsi uero putant sibi uniuersa licere quæ uolunt, intrare autem concilium discussionemque facere quæstionum et pro hæreticis Cyrilli capitulis reddere rationem acquiescere noluerunt, apertas impietatis eorum probationes euidentissime recusantes, magnopere uero de propria pertinacia tantum confidentes. et certe non ad pertinaciam, sed ad quietem et scientiam et dogmatum cognitionem præsentium pertinet conquisitio quæstionum. huius rei gratia sumus inpulsi adhortari magnificentissimum comitem Irinæum, uestræ ut occurreret pietati et quæ ad causam pertinent, edoceret. nam et quæ facta sunt, integerrime nouit et didicit multos curationis modos a nobis, per quos possibile est dei ecclesiis præstare quietem. quos quæsumus ut patienter ab eo addiscat uestra tranquillitas et quod uestræ pietati uidetur, iubeat celerius fieri, ne hic forsitan inutiliter conteramur.

XCVIIII Epistula eiusdem synodi quæ cum Iohanne Antiocheno conuenit in Ephesum, ad Augustas siue reginas

Alia uestræ sperantes innotescere pietati, coacti sumus contraria indicare, tyrannica seditione Alexandrini Cyrilli et Memnonis Epheseni hoc fieri compellente. nam dum conueniens esset tam propter ecclesiasticarum consequentiam sanctionum quam etiam propter pia Christoamabilium imperatorum decreta nostrorum et sustinere deoamicissimorum episcoporum qui ueniebant præsentiam et de pia fide communiter pertractare, uidere quoque pariter propositas questiones et sincerissime perquirentes apostolicum dogma firmare, scripserunt nobis quod nostram præsentiam sustinerent, et cum cognouissent quia usque ad mansionem iam tertiam ueneramus, inter semet ipsos tyranni-
d. 22. m. Iun. 431 cum concilium colligentes, illicita et iniqua et omni incongruitate plena negotia præsumpserunt, et hæc dum certe magnificentissimus et gloriosissimus comes Candidianus, qui pro disciplina ab imperatoribus nostris piissimis et Christo amicissimis est destinatus, et sine scripto eis et in scripto intimasset, ut conuocatos ad synodum deoamicissimos episcopos sustinerent et nihil nouellum de piæ fidei causa decernerent, sed in his quæ

---

98 *Græce extat in V 159 S 140 A 172* [*L III 716 = M IIII 1389*]
XCVIIII *Græce extat in V 160 S 141 A 173* [*L III 608. 609 = M IIII 1277. 1280*]

4/5 autem] *malim* enim 5 depositionem *M* 11 ecclesiam *M* 13 saltem *M* 18 cognitionem *scripsi* nationem *M* 20 pertinet *M* 25 XCVIII *M* 28 cõpellentes *M* 29 consequentiarum *M* 32 ppositȏs *M*

diuinitus sapientes imperatores nostri sanxerant, permanerent. illi uero et imperiales litteras audientes et ammonitiones Candidiani magnificentissimi comitis, ordinis bonitatem pro nihilo despexerunt. oua aspidum disrumpentes, telas araneæ texuerunt, sicut propheta locutus est; sed quicumque oua eorum comesurus confregerit, inueniet regulum, et in eo est basiliscus. unde confidenter clamamus: textus eorum non proficiet indumento neque de manuum eorum uestientur operibus. huius rei gratia, multas eorum cernentes insanias (ecclesias enim et sancta martyria occludentes nec sanctæ pentecostes festiuitatem celebrari permiserunt et insuper quosdam tyrannicæ seditionis suæ ministros in domos episcoporum dirigentes intolerabiliterque minantes his quæ ab eis iniquе præsumpta sunt, subscribere compulerunt), propter quæ prædictos quidem Cyrillum et Memnonem deposuimus et ab episcopatu fecimus alienos; eos uero qui cooperati sunt seditioni eorum et siue blandimentis siue terrore subtracti sunt, communione priuauimus, donec ad sensum reuersi uulnerum propriorum, et pæniteant competenter et hæretica Cyrilli capitula, quæ Apollinarii et Arrii et Eunomii impietati conueniunt, anathemate condemnantes, sanctorum patrum fidem qui in Nicæa sunt collecti, recipiant et secundum pias amatorum Christi nostrorum principum sanctiones cum quiete omni et extra omnem turbam [inquirentes] intrantes nobiscum concilium sincere illa quæ in quæstionem ueniunt, discutere acquiescant et euangelicæ fidei puritatem sine dolo custodiant. ep. 23 Ies. 59, 5 Ies. 59, 6 d. 7. m. Iun. 431

Epistula eorundem ad præfectum et magistrum uno tenore

Ad extrema malorum, sicut dici assolet, uenimus et contra mala intolerabilia decertamur et pæne per singulos dies mortem nostram cernimus ante oculos nostros. omnem namque insaniam [et] barbaricam superant quæ a Cyrillo et Memnone et his qui cum eis sunt, aduersum nos præsumuntur, et nullam iam speciem tyrannidis omiserunt. superuentus enim continui uelut in prœlio præsumuntur; domus nostræ iam secunda descriptione signatæ sunt, ut manifestæ essent atque conspicuæ nostram superuenturis ad necem; omnis orationis domus clausa nobis est; languore corrumpimur et paululum desiderantes aeris frui, desuper non audemus aspicere; sicut inimicissimos barbaros, sic metuimus proximos nostros. patrum conculcatæ sunt regulæ, depositi ⟨et⟩ excommunicati exercere officium sacerdotale præsumunt, impias doctrinas suas per dei populum diffundentes; nos uero coartamur obsessi et aduentum expugnantium desuper speculamur. igitur quæsumus atque deprecamur magnificentiam uestram ne nos despiciatis tantorum malorum in medio coartatos, sed celerius nos a suspicione mortis eripite et agite ut ueniamus ad regiam ciuitatem et rationem pro fide reddamus et conuincamus prædictorum uirorum hæreticam uesaniam nimiamque iniquitatem. nam si hoc factum minime fuerit, absque dubio perimemur et pro leui ab illorum uesania consumemur. rursus igitur quæsumus et coniuramur per filios, ⟨per eos⟩ qui sunt dilectissimi uobis, per iustum iudicium dei, ne nos magnificentia uestra despiciat, sed ut hinc celerrime liberemur liberumque aerem uideamus. **100**

100 *Græce extat in V 161 S 142 A 174 [LIII 709 = M IIII 1384. 1385]*

4 comessurus *M* 7 uestietur *M* 11 quæ *Schw* quos *M* quod *Benedictini* 13 priuabimus *M* 18 inquirentes *deleui* 19 acquiescant *scripsi* acquiescere *M* puritate *M* 23 et *deleui* 25 prælio *Benedictini* pretio *M* 26 signata *M* 30 et *addidi* 36 perimemur *scripsi* puniemur *M* 37 per eos *suppleui ex Græcis* 39 celerrime *Benedictini* celeberrime *M*

Epistula eorundem ad præpositum et Scholasticium eunuchum similiter

101 Nihil a pernicie deterius in peccatis. ipsa tenet super uniuersa incongrua principatum; sub hac Ægyptii et qui cum eis pariter, militantes et ecclesiasticas despiciunt sanctiones et pia deoamicissimorum imperatorum nostrorum decreta conculcant.
ep. 22. 23. 34 neque ⟨enim⟩ primæ neque secundæ neque tertiæ litteræ eos sobrie sapere docuerunt neque legitima quæ a nobis eis est illata depositio eorum temeritatem extinxit; sed congregantur quidem per domus orationis inique, celebrant uero collectas illicite, dum certe ad eas populus non accedat, omni uero diuinæ domui custodias inponentes nullum
ep. 91 nisi semet ipsos intrare permittunt. et hæc olim per litteras nostras edocuimus magnificentiam uestram, qualiter periclitati fuerimus in apostoli orare cupientes ecclesia, postquam ⟨per⟩ ammirabilem Palladium magistrianum piissimorum et amicorum Christi imperatorum nostrorum suscepimus litteras. nam non solum prohibiti sumus orare, sed et lapidati sumus diutius et longius effugati. quia igitur estis et sub pia religione nutriti et cunctis animi uirtutibus præfulgetis, ita ut decor uester circumferatur per ora cunctorum, et pro sancta ecclesia omni uirtute pugnatis ac modis omnibus prouidetis ut semper integra prosperitate seruetur, quæsumus magnitudinem uestram ut piissimo
ep. 91 atque amico Christi imperatori nostro nostras litteras relegatis et omne adhibeatis studium, ut et præsens confusio extinguatur, sine confusione uero et absque ulla turbela fiat commune concilium et ea quæ in dubium uenerunt, contendentium quæque pars asserat.

Lp 43 Eiusdem synodi alia epistula ad imperatorem Theodosium, quam scripserunt post
M V 777 Irinæi discessum, cognoscentes quæ contra eos diuersa pars egerat, direxerunt uero iam prædicto comiti, ut cum aliis principi offerret et hanc

CII [14] **1** Luctibus uere lamentationibusque ac lacrimis dignæ sunt res quæ ab his qui dicuntur episcopi, præsumuntur uelut in scæna siue theatro, et magna atque ineffabilia ecclesiæ mysteria illuduntur. depositi namque a nobis propter iniquitates suas Cyrillus et Memnon et propter impiam Apollinarii sectam quam repperimus in capitulis
39 directis ab eo, libellos, sicut modo cognouimus, reliquis obtulerunt, cum quibus illicita illa fecerunt et ⟨qui⟩ hæretica subscripsere capitula et propterea excommunicationis a nobis increpationi subiecti sunt, quasi a nobis iniustitiam pertulissent, et [con]crimi- nosis usi iudicibus quippe qui eisdem criminibus succumbebant, nos ad iudicium uocauerunt, qui sinceritatem rectæ fidei custodire elegimus. deinde dum nos consequenter respondissemus quia oportet sustineri quæcumque pietas uestra formauerit, et hæc secundo tertioque dicentibus, infantiles ludos deputantes terminos pietatis, illis, sicut arbitrantur, sacerdotium reddiderunt, similia facientes ac siquis uinctus ac semet ipsum uinculis exuere non ualens uincula expedire temptet alterius. si enim non erat competenter a nobis Memnonis et Cyrilli facta deiectio, nec libellos dari oportuit neque, ut putant, absolui depositos; si autem uere, sicut et uere, competenter est facta deiectio,

---

101 Græce extat in V 162 S 143 A 175 [L III 712 = M IIII 1385]
CII Græce extat in V 163 S 144 A 176 [L III 697. 700 = M IIII 1372. 1373]
24—51, 30 omisit Lupus, ediderunt monachi Benedictini in Bibl. Casin. 1 Florileg. p. 44 sq.

---

1 Scholasticium eunuchum *Schw cf. L III 717 = M IIII 1392* scolasticum eunuchi *M* 2 a pernicie *scripsi* ad perniciem *M* ipsa *Benedictini* ipse *M* 5 enim *addidi* 10 ecclesiam *M* 11 per *add. Benedictini* 17 omnem *M* 22 uero *Lupus* uiro *M* 29 qui *addidi* 30/31 criminosis *scripsi* concriminosis *M* 32 elegimus *scripsi* delegimus *M* 34 deputantes *Benedictini* deputabimus *M*

similiter igitur et excommunicatio probabilis est et firma; ab eisdem namque et propter eadem et hæc ⟨et⟩ illa decreta est. his uero ita se habentibus, quomodo erat possibile ut excommunicati et omni ministerio sacerdotali suspensi atque prohibiti depositis sacerdotium redderent, et certe dum maioribus confixerint criminibus semet ipsos? excommunicati enim communionem sibimet ipsis assumere præsumpserunt et insuper depositis communicauerunt illicite et ante ipsam solutionem, quæ irrisione dignissima
2 est. quæsumus igitur imperium uestrum ne despiciatis quod conculcantur ecclesiasticæ sanctiones, sed fidem, quæ expugnatur, quam celeriter uindicetis; multa enim minantur nobis quæ tolerari non queunt. iubete igitur nos ⟨ex hoc⟩ eripi loco et ad imperialem [nobis] occurrere ciuitatem, ut coram pietate uestra iniquitatem impietatemque arguamus ipsorum. arbitramur enim non esse possibile ut absente imperio uestro ordinabiliter atque legitime quæ adiacent, ordinentur. quodsi hoc uestræ tranquillitati non placet, ad Nicomediam quæsumus deuocari, ut facile et quæ aguntur,
3 uestro nuntiemus imperio et pia possimus decreta suscipere. supplicamus etiam quatenus deo amica summitas uestra præcipiat cum unoquoque metropolitano episcopo duo tantummodo deoamicissimos episcopos conuocari; turba enim non solum superflua est ad dogmatum quæstionem, sed et confusiones tantum facere nouit. propter quod et prædicti cum multitudine aduenerunt, eo quod de hac sola præsumant, non de ueritate neque de rectitudine dogmatum, et hoc studium habent ut per multitudinem compleant propriam uoluntatem et subscriptionum pluralitate subripiant. nos uero et uestræ sanctioni paruimus et arbitrantes quod pauci dogmatum quæstioni sufficerent, terni de singulis aduenimus eparchiis et hactenus pietatis uestræ statuta seruantes illic deoamicissimos episcopos minime destinauimus, sicut isti fecerunt omnia facile præsumentes, sed per litteras quæ oportebat, indicauimus, intendentes minime obuiare
4 pietatis uestræ decretis. super hæc illud quoque suppliciter postulamus ut uniuersos pietas uestra præcipiat fidei Nicaenæ subscribere, quam præposuimus præsentibus litteris nostris, et nihil ei subintroducere peregrinum, neque hominem purum dominum Iesum Christum dicere permittere (deus enim est ⟨perfectus⟩ et homo perfectus) neque passibilem introducere Christi diuinitatem; temerarium namque utrumque existit [ita] æqualiter.

His igitur præponentes Nicænam fidem subscripserunt uniuersi episcopi qui cum Iohanne conuenerunt.

Epistula Nestorii ad Scholasticium eunuchum imperatoris Theodosii

CIII [15] Loofs, Nestoriana 191—194

1 Ammiror amatricem dei animam tuam, et certe dum firma sit et circa fallacias non expansa, quomodo fabulas approbauerit inmundorum, dicentes de nobis quod abiurauerimus uocem qua dei genetrix nominatur. quam nos, sicut nosti, sæpius diximus, diximus uero ita**, ne aut purum hominem quis suspicaretur dominum Iesum Christum aut deum humanitate nudum. si enim dæmonum filii pro uera satisfactione satagerent, dixissent utique illa quæ a nobis in Constantinopolim dicta sunt, sicut et tua ammirabilitas nouit, ** nunc autem maxime quidem neque collocutio nobis ad inuicem fuit;

1 probabilis *Benedictini* probalis *M* 2 et *addidi* 7 conculcantur *Benedictini* conculcant *M* 8 *post* expugnatur *interciderunt quæ respondebat Græcis* καὶ ἡμῖν ἐπιβουλευομένοις 9 ex hoc *addidi* eripi *Benedictini* eripere *M* 10 nobis *deleui* 21 q̄onis *M* 22 statuta *Benedictini* siatu *M* 24 mine *M* 28 perfectus *addidi* 29 ita *deleui* 31 niceam *M*
33 Scholasticium *scripsi, cf. p.* 50, 1 scolasticum *M* 37 *lacunam statui e. g. supplendo* ⟨ut et dei nominaremus genetricem et hominis⟩ 38 deum *Lupus* dn̄m *M* 40 *lacunam statui e. g. supplendo* ⟨a nobis etiam hic esse dicta⟩

quomodo enim hoc potuit euenire, qui neque nos uidimus inuicem? si enim uerba quæ inter me atque alios episcopos habita sunt, quæ priuatim uelut in exercitationis
Lp 44 experimentum sunt facta, hæc nostras et Cyrilli collocutiones uocant, mentiuntur quidem; scito tamen quia hoc a nobis sæpius ad ipsos est dictum et bene se habere et ab ipsis et a nobis est creditum, dei partricem et hominis sanctam uirginem nominare, dei par-
M 778 tricem non ita quasi ex ipsa deus uerbum sumpserit existendi principium (quomodo enim hoc esset, dum uirginis ipse creator sit?), sed ne purum quis hominem fuisse illum qui est genitus, suspicetur; hominis uero partricem, ne dispensationem ⟨et⟩ nostras primitias cum Manichæis pariter abiuremus. hæc et ab ipso me uelut in præexercitatione sunt episcopis dicta et mutuc ad inuicem sæpius, et bene se habere frequenter utraque pars dixit, ita ut huic plaudentes quoque recederent; Cyrillus tamen colloqui nobis et ante omnino fugiit et hactenus fugit, capitulorum quæ scripsit, conuictionem,
2 eo quod absque contradictione sint hæretica, per hoc euadere putans. quomodo igitur animirabilitas tua contra nos accusationem recepit huiusmodi, dum certe retineat quia sic utrasque uoces et in Constantinopolim propter dispensationis mysterium unitionemque ineffabilem dixerimus? non igitur, quæso, sic facile factis contra nos accusationibus credatis. nos enim uocem qua dei genetrix nominatur, si cum uoce ponatur illa quæ est hominis genetrix, integerrimum pietatis credimus characterem. quando enim dicimus **»Christus« et »Iesus« et »filius« et »unigenitus« et »dominus«, ambo hæc appellatio ista significat, et hanc non approbantibus uocem [significat] tamquam duarum naturarum, id est diuinitatis et humanitatis significatiuam, dei genetricis et hominis genetricis protulimus nomen, ut latere neminem posset quia nec Manichæi errorem nec Pauli possimus incurrere, undique præmuniti. qui enim dicit id quod nobis consubstantiale est, inseparabili diuinitate plenum de uirgine genitum, integerrime totum dominicæ dispensationis mysterium prædicat; negatio uero horum cuiuslibet unius totius dispensationis ablatio est, quam quicumque abiurant, contra eorum caput
3 et conuersum est ⟨opprobrium eorum⟩ et cito amplius conuertetur. quod uero est omnino deterius et maxime nocet et multam domini Christi indignationem prouocat
Lp 45 dignumque est mille fulguribus atque fulminibus, mortalem dicere ⟨præsumunt⟩ unigeniti deitatem et mortuum deum uerbum et in sepulcro indiguisse solatio et resurrectionem meruisse cum carne; quæ uniuersa ab ecclesiastica orthodoxia aliena sunt et quæ numquam recipientur a nobis. absit enim a nobis ut diuinitatem, quæ nostrarum primitiarum uiuificatrix extitit, hanc aliquando putemus uita fuisse priuatam aut indiguisse alterius uiuificantis maioris [est]. cuius enim nec caro uidit corruptionem, quomodo quis, huius diuinitatem dicens cum carne fuisse corruptam, non erat dignus particeps esse cum dæmone? incorruptibilis enim diuinitas et omnis mutationis
Malach. 3, 6 [dignus] insusceptibilis secundum uocem quam dixit ⟨per⟩ prophetam deus: ego sum,
4 ego sum, et non mutabor. licet autem deoamabili animæ tuæ et ea quæ scrip-
M 779 serunt patres, sumere uniuersa et ab illis addiscere quia nos orthodoxe prædicamus, et quia sordidis illis ea sit spes quod per subreptiones uerbum superent ueritatis. fin-

---

3 cirillo *M* 5 particem *M* 5/6 particem *M* 8 patricem *M* et *addidi* 9 manucheis *M* ipso me *scripsi* ipsorum *M* 12 attenus *M* 16 si *M* 19 *lacunam statuit supplendo* ⟨Christotocon, quia duarum naturarum significatiua nomina sunt⟩ *Loofs*, *malim* ⟨Christi genetricem, sicut quando dicimus⟩ 20 significat *deleui* 27 opprobrium eorum *ex Esr. 2, 14, 5 suppl. Loofs* 28 nocet *scripsi* nunc *M* prouocant *M* 29 fulgoribus *M* præsumunt *addidi* 29/30 unigeniti *Lupus* unigenitum *M* 30 mortuus *M* deum *scripsi* dn̄i *M* *scripserim* sepulcrum — latione 31 ab *Lupus* ad *M* 33 putemus *Loofs* putem *M* uitam *M* 34 est *del. Lupus* 37 dignus *del. Lupus* insuptibilis *M* per *add. Lupus* 38 deo amicabili *M* 40 sordidis *Lupus* sordis *M*

gentes enim æquiuoca orthodoxis patribus nomina, simpliciores seducere temptant. ut puta est Basilius quidam de Ancyra, uir qui unus ex hæreticis fuit; est Cæsareæ Cappadociæ, unus eorum qui pericula pro fide sustinuerunt plurima. est et hæreticus Meliton, est et alius Meliton orthodoxus. est Vitalis, qui orthodoxorum fuit episcopus; est et alius Vitalis, qui ab impio est Apollinario consecratus. sunt et aliorum multorum similia nomina, et ut non per singulos horum ** sumentes similitudinem nominum simplicibus proferunt et ad perditionem trahunt per æquiuocationem, non intellegentes quia sit etiam Basilius Ancyræ. etiam multis uero huiusmodi facile corripitur ars eorum quod ad decipiendum æquiuocationibus abutantur. sed hæc quæso ut ipse deuites, sicut qui uas ⟨sis⟩ integerrimæ ac sincerissimæ rectitudinis fidei, et temet ipsum laboribus exercere dignare ad excidendam quæ multis innititur fraudibus hæresem. testis enim est deus quia si hæc apud ecclesias optinuerint quæ nunc ab immundissimis istis nescio ⟨quo⟩modo ⟨prædicantur⟩, nihil aliud restat nisi ut illa colant ecclesiæ quæ Arrius et Eunomius et Apollinarius tradiderunt. a me uero dominus omnium nihil exacturus est amplius nisi ut eos qui possunt hæc prohibere, commemorem; quod a principio et nunc usque faciens non quieui et uos dei seruos semper commemorans ne despiciatis pereuntem nobilitatem religionis, ita ut si ea quæ ad orthodoxiam pertinent, uestro studio confirmationem debitam potuerint obtinere, a me, teste deo, episcopalis honor facillime respuatur. et ne forsitan de hoc ⟨mendacia⟩ me fingere arbitreris, si fuerit confirmata religio et orthodoxia ecclesiis restituta, exige a me ut hinc iam uobis per litteras ualedicam et ad pristinam conuersationem monasterii uolenter redeam; ab huiusmodi enim quiete nihil est diuinius neque beatius apud me. uellem uero et relationes quas contra nos et Orientales religiosissimos episcopos direxerunt, uenire ad discussionem coram piissimo et amatore Christi imperatore, aut illic me quoque præsente aut coram directis huc aliquibus, ut uel ex ipsis commoueremini ad exterminationem illorum qui falsiloquiis suis omnia turbauerunt. ex toto enim cunctorum quæ rettulerunt, omnino nihil est uerum. Lp 46

Post hæc directus est comes largitionum Iohannes cum sacris de depositione Nestorii et beatorum Cyrilli et Memnonis, quæ in priore codicis parte posuimus. cuius comitis ista relatio est Lp 47 ep. 40

1 Sciens quod ad pietatem pertinet diuinis parere decretis, omnia circa intentionem incontaminabilis apicis secundum quod potui, egi; quæ uero sint subsecuta, ex istis agnoscere poteritis. multo labore et celeritate usus Ephesenorum** ciuitatem et adhuc celerius potui peruenire, nisi diuersæ inpedimento causæ fuissent, quas, annuente deo, cum uenerim, præsentialiter enarrabo magnificentiæ uestræ. continuo ergo tam hos qui hinc, quam eos qui inde conuenerant, sanctissimos episcopos cum reuerentia salutaui; partes namque hos conuenit nominari propter discordiam, quæ contigit inter eos. perturbatis autem cunctis et Cyrillo ac Memnone inclaudentibus semet ipsos, CIIII [16] M 780

CIIII *Græce extat in A 45* [*Abhdlg. d. Bayr. Ak. d. Wiss.* XXX *8, 9—11*]. *altera uersio habetur in Collectione Winteriana 9*

2 ancisa *M* 3 sustinuerunt *Loofs* sustinuit *M* 4 est Vitalis *Lupus* et uitalis *M* 5 apolinario *M* 7 *lacunam statui e. g. supplendo* ⟨pertranseamus, hæreticas expositiones⟩ 8 etiam multis *scripsi* et a multis *M* corripitur [= ἐλέγχεται] *scripsi* corrumpitur *M* 10 sis *addidi* 13 quomodo *Lupus* modo *M* prædicantur *addidi* illi *M* 19 respuatur *Lupus* res putatui *M* mendacia *addidi* 21 uolenter *scripsi* ualenter *M* 24 imperatorum *M* me *Lupus* ne *M* 33 *lacunam statui*, τῇι πρὸ τοσοῦνδε κατέλαβον Γ 34 diuersæ Γ diuerso *M*

illis qui conuenerant, per me ipsum præcepi, per alios uero his qui erant absentes, mandaui ut alio die absque ulla dilatione ad meam mansionem cuncti occurrerent. ne uero fieret pugnæ conflictus, intermiscui eis militum turbas circa loca utrique parti contigua; oportebat siquidem me de hoc ipso esse suspectum propter rabiem, quæ inter eos nescio
2 unde prouenit. aduenientе autem Nestorio mox ut effulsit aurora, et post non multum Iohanne religiosissimo episcopo cum sanctissimis episcopis qui pariter sunt, etiam Cyrillus aduenit cum cunctis deo amicissimis episcopis præter Memnonem solum. mox itaque multa perturbatio atque confusio nata est, dicentibus his qui conuenerant cum Cyrillo, se nullo modo posse uel ipsum aspectum Nestorii sustinere, qui ab eis fuerat condem-
Lp 48 natus; conuenientibus tamen eis, diuinæ ⟨sanctionis⟩ facere uolui lectionem. dicentibus uero his qui Cyrillo consentiunt, neque absque ipso diuinorum terribiliumque decretorum fieri lectionem neque præsente Nestorio, sed neque conuenientibus secum Orientalibus sanctissimis episcopis, et multa propter hoc facta seditione, magis uero pugna et bello, hæc ipsa dicere coeperunt et qui ⟨cum⟩ deoamicissimo Iohanne pariter existunt sanctissimi episcopi, confirmantes et ipsi Cyrillum non oportere esse præsentem, dum lectio diuinorum fieret decretorum, quippe qui et ipse cum Memnone damnatus
3 esset ab eis. multa uero contentione facta de hoc et maxima diei parte consumpta, expedire peruidi, ut absque Cyrillo atque Nestorio reliquis decreta imperialia uulgarentur; quia nec scripta [in] præfatis fuerant a dominis mundi. reclamantibus uero et ad hoc deoamicissimis episcopis qui una cum Cyrillo conuenerant, et nolentibus neque cum his qui cum deoamicissimo Iohanne aduenerant, patienter audire eo quod dicerent irregulariter eos fecisse damnationem Cyrilli et Memnonis, uix præualui persuasione ac uiolentia, si oportet uerius dicere, usus, separatis Nestorio et Cyrillo, uniuersam synodum præparare ut audire decreta imperialia paterentur. coactis igitur omnibus, lectionem celebraui uenerabilium syllabarum per quas damnati sunt Nestorius et Cyrillus et Memnon. patienter uero suscipientibus lectionem atque fauentibus his qui cum Iohanne reuerentissimo conuenerant, illi qui cum Flauiano reuerentissimo fuerant congregati, quia non canonice Cyrilli et Memnonis fuerat damnatio facta, grauiter susceperunt huius lectionis auditum. sic ergo est lectio celebrata, ⟨die⟩ ad uesperum declinante.
4 ne uero maior adhuc perturbatio fieret, Nestorium quidem suscepit ad custodiendum magnificentissimus comes deuotissimorum domesticorum Candidianus, qui in omnibus quæ a me uel deliberata uel acta sunt, adfuit; Cyrillum uero custodiendum tradidi
M 781 clarissimo comiti et præposito Iacobo scholæ quartæ. quoniam uero Memnon, ut prædictum est, aberat, euocans œconomum atque defensorem nec non diaconum primum
Lp 49 sanctissimæ Ephesenæ ciuitatis [uel] ecclesiæ, manifestaui hæc ipsa [idem] quia idem Memnon cum prædictis fuerit condemnatus; ammonui eos et hoc, ut ecclesiasticas
5 pecunias suo sub omni cautela periculo custodirent. his ita dispositis, quia oportebat me orationibus quoque uacare, ad ecclesiam descendi sanctissimam; cognoscens uero in episcopio Memnonem degere, direxi ex his qui mihi ministrabant, deuotissimorum palatinorum primicerium ad prædictum, ⟨ut⟩ saltem pariter loqueremur et discerem si ad me se uenturum modis omnibus abnegaret. ille uero absque mora uenit ad me, dumque a me culparetur cur mane non uenerit, dixit se ægritudine fuisse retentum

---

10 sanctionis *addidi* τύπων Γ 14 cum *add. Lupus* 14/15 pariter existunt *scripsi* persistunt *M* 16 quia *M* 17 contemptione *M* 19 in *deleui* 20 conuenerunt *M* 24 coadactis *M* 27 conuenerunt *M* 27/28 congregati quia *Lupus* congregatam quam *M* 29 electio *M* die *in fine sententiæ add. Lupus contra clausularum leges* 34 aberat erat *M* œconomium *M* 35 uel *deleui* idem *deleui* 37 suo Γ suas *M* 39 degere *Lupus* de genere *M* 40 ut *add. Lupus*

atque ideo non uenisse, ita ⟨autem⟩ ut nec sustineret secundo ammoneri meumque sibi præberi consilium, sed ad meam domum, sermones meos præueniens, adueniret, acquiescens diuinis imperialibusque præceptis. traditus est igitur et ipse eidem clarissimo comiti Iacobo et custoditur tam a deuotissimis scutariis quam ab honestissimis palatinis.
6 hæc sunt quæ a me primo gesta sunt die; quoniam uero me oportebat deoamicissimis episcopis etiam pro pace adhibere sermones, ob hoc ne contra orthodoxam religionem hæreses innascantur et schismata, et ad hos sermones deposui memet ipsum et omni uirtute quæ possibilia sunt, studeo [domino] agere, domino adiuuante et pietate atque recta intentione domini mundi, quamuis uideam inexorabiles et inplacabiles ad inuicem deoamicissimos episcopos nescioque unde ad tantam usque tristitiam asperitatemque peruenerint. quicquid uero amplius agi potuerit, aut per me aut per litteras propitiante deo cum multa celeritate manifestabo magnitudini uestræ.

Epistula Iohannis Antiocheni episcopi et synodi quæ cum eo conuenit, ad imperatorem Theodosium, quam direxerunt per eundem Iohannem comitem, in qua etiam catholicæ fidei illa confessio continetur quam postea Cyrillus Alexandrinus episcopus per pacificam laudauit epistulam, scribens eidem Iohanni Antiocheno præsuli per legatum pacis Paulum Emisenum episcopum Lp 50 | ep. 72

1 Consequenter quis eos qui nunc sunt, ualde beatificet homines ultra illos qui ante nostram fuere progeniem, eo quod a uestro gubernentur imperio. decem milibus siquidem curis pro mundo uestra pietas utens, omnibus ceteris prouidentiam pro pia religione præposuit; præhonorat etiam laudandissimum regnum uestrum ea quæ dei sunt, ultra uniuersa terrena, quoniam fides in eum obtinens cogitationes uestras et actus ad uniuersa bona pietati uestræ cooperatur. hæc ita se habere semper quidem cognoscimus ex ipsis effectibus, maxime uero in præsenti hoc factum est tempore manifestum [est]. nam dum sacerdotes improuisis perturbationibus comprehensi sunt et contra inuicem bellico more confligunt commotaque sit nostra concordia, Ægyptio mundum consuete turbante, decretum uestræ pietatis, quod per magnificentissimum et gloriosissimum comitem cunctarum largitionum Iohannem promulgatum est, sat est
2 ad uanas æstuationes omnium reprimendas, si tamen uelimus sobrie agere. illud uero maius est uniuersis, quod in ipsis litteris uestrum præcepit imperium, auferri quidem scandala quæ ab aliquibus rectæ superintroducta sunt fidei, regula uero atque mensura illa fide uti quæ dudum a patribus in Nicæa exposita est, quæ, neque minus habens aliquid neque superfluum, compendiosam salutem præstat, paucis uerbis continens totum quicquid nobis de pietate tradiderunt scripturæ diuinæ, quæ et abiurauit eos qui nobis uolunt inducere nouitates ac sensum errantium. huius rei gratia, litteris pietatis uestræ susceptis, intuentes quod imperii uestri intentio rectæ patrum fidei conueniret, **105** [17] | M 782 | ep 40 | Lp 51

105 *Græce extat in A 48* [*Abhandlg d bayer. Akad* ΛΛΛ *8 p 11–13 altera uersio habetur in Collectione Winteriana 10*

1 uenisse *Lupus* uidisse *M* autem *addidi* 6 et iam *M* 8 studeo] σπουδάω Γ domino *deleuit Lupus* 9 inexorabiles *scripsi* execrabiles *M* 13 antiocene *M* 14 iohs comite *M* 16 antiocene *M* 17 emisenus *M* 18 homines ultra *bis scripsit M* 20 pro pia *Lupus* propria *M* 21 præposuit *Lupus* proposuit *M* 22 obtinens *scripsi* obtumas *M* 25 est *del. Lupus* 26 bellico more *scripsi* belli cōmonere *M* 27 decretum *Lupus* decreuit *M* 28 iohī *M* promulgatum *Lupus* permulgatum *M* 30 maius *scripsi* μεῖζον Γ magis *M* 32 dudum *scripsi ex Græcis* de dei *M* niceam *M* 34 abiurauit] *legit* ΕΞΟΡΚΙCΑCΑ *pro* ΕΞΟΙΚΙCΑCΑ 35 sensuum *M*

festinauimus illa quæ nuper exposita sunt a Cyrillo capitula euangelicæ ⟨et⟩ apostolicæ doctrinæ contraria condemnare, in quibus omnes tam qui nunc sunt, quam qui olim
3 quolibet tempore fuerint sancti, anathematizare præsumpsit. quæ ille in præsenti tempore, quasi episcopalis perturbationis quæsitam diu occasionem repperiens et cooperatricem sumens ignorantiam plurimorum, quorundam uero et morbum, qui occultatus olim, nunc manifestus effectus est, et fraudulenta pertinacia utens, synodica confirmare auctoritate temptauit. hæc autem, sicut uestrum cognouit imperium, et deo amicissimus atque sanctissimus pater noster et episcopus Acacius sanctam synodum per litteras edocuit quod Apollinarii impietati conueniunt; nouit uero hæc clare uir qui centum decem uitæ annos expleuit, omnem uero uitam in euangelicis certaminibus desudando transegit et synodis multis interfuit et eos qui Apollinarii dogmata [non] sentiunt, semper secundum locum proximos habuit, unde etiam facillime conprehendere
4 ualuit quod illius uesaniæ sint præfata capitula. hæc ut proicerent, et eos qui olim seducti sunt episcopos et [in] eis subscribere sunt passi, rogauimus cum Iohanne gloriosissimo comite et ut a recta fide ea faterentur aliena ac nobiscum subscriberent rectam patrum fidem qui ⟨in⟩ Nicæa conuenerunt, et eos persuadere nequiuimus, quia iam
M 783 semel eos contigit male præueniri, et conpulsi sumus inter nosmet ipsos illius sinceritatem fidei confiteri atque ipsi subscribere et excutere scripta confessione illam superfluam maloque sensu plenam expositionem capitulorum. illorum namque paucorum uerborum rectæ fidei confessio sufficit et omnem hæreticum errorem conuincere et ueritate uolentes imbuere. neque enim de his quæ ad unigeniti diuinitatem pertinent,
Lp 52 prædicta sanctorum fides patrum huc atque illuc ferri permisit, sed consubstantialitatem prædicans, inconcusse intellectus fidelium præmuniit, Arrianam destruens hæresim, et ⟨de⟩ dispensatione integerrimos terminos tradidit, inconuertibilitatem nos et immutabilitatem diuinitatis unigeniti docens et non esse hominem purum dominum nostrum Iesum Christum, sed reuera filium dei credi præcipiens, consona diuinis sanctisque
5 scripturis annuntians. unde et nos illa sequentes, fidei quidem confessionisque expositioni neque adicimus quicquam neque subtrahimus, sufficiente ad omnia expositione paterna; quoniam uero, imperatores piissimi, præcepistis post hunc assensum inuiolabilis fidei et de sancta et dei genetrice uirgine innotescere nos uestræ insuperabili pietati (hoc enim nobis nuntiauit Iohannes magnificentissimus et gloriosissimus comes), et hoc, a deo auxilium postulantes (ultra hominem namque est de talibus disceptare), innotescimus pietati uestræ, quæ sumus ex diuinis scripturis edocti, non quasi contra inconprehensibilia quodlibet audentes, sed confessione propriæ infirmitatis his qui contra nos temptant assurgere, præclaudentes in quibus illa quæ sunt ultra hominem,
cl. ep. 71. 72 6 ⟨disceptamus⟩. confitemur igitur dominum nostrum Iesum Christum, filium dei unigenitum, deum perfectum et hominem perfectum ex anima rationali et corpore, ante sæcula quidem ex patre natum secundum deitatem, in fine uero dierum eundem propter nos et propter nostram salutem de Maria uirgine secundum humanitatem, consubstantialem patri eundem secundum diuinitatem et consubstantialem nobis secundum

---

1 et *add. Lupus* 11 apollinariis *M* non *del. Lupus* 12 et iam *M* 14 in *deleui* 16 in *addidi* 17 illius *scripsi cf.* Γ*W* ipsius *M* 18 confi *M* scripta] ἀγράφως Γ legitima *W cf. infra 110 et Sichardi Antidotum contra omnes hæreses [Basileæ 1528] p. 167 sq.* illa *M* 21 ueritate *scripsi* ueritatem *Lupus* uoluntatem *M* 23 heresi *M* 24 de dispensatione *scripsi* despensationem *M* 26 consona *scripsi ex Græcis* consonans *M* 28 addicimus *M* 33/34 non quasi — sed *om.* Γ*W*, *addita sunt ex fidei expositione quam postea Iohannes Antiochenus proposuit et Cyrillus accepit cf. ep. 71. 72* 34 aundentes *M* 36 disceptamus *addidi ex Græcis* 38 finem *M* 38/39 eundem — salutem *om.* Γ*W cf. 33/34*

humanitatem. duarum uero naturarum unitio facta est, propter quod unum Christum, unum dominum, unum filium confitemur. secundum hunc inconfusæ unionis intellectum confitemur sanctam uirginem dei genetricem, propter quod deus uerbum incarnatus est et inhumanatus et ex ipsa conceptione sibimet uniit templum quod ex
7 ipsa susccpit. hæc a deiloquis uiris edocti, euangelistis, apostolis atque prophetis et his qui per singula tempora piæ fidei fuere doctores, nos quoque exposuimus in breui capitulo, uestrum postulantes ac deprecantes imperium piam religionem, quæ periclitatur Lp 53 corrumpi ab eo qui illatus est morbo ex Ægyptiacis capitulis, consuete protegere ac decernere ut omnes qui præsunt sanctis ecclesiis sacerdotes damnent ea quæ ad inficiendas ecclesias introducta sunt contra orthodoxam fidem a præfato Cyrillo capitula, soli autem confessioni subscribant quæ a sanctis patribus in Nicæa congregatis est facta. nec enim possibile est aliter pacem in dei ecclesiis optinere, nisi illa impia expositio M 784 fuerit abdicata.

1 Honorandissimis et deoamicissimis presbyteris et diaconis et reliquis clericis **106** [18] ac monachis et amicæ Christi plebi quæ est in Antiochia Orientis, sancta synodus Orien- Lp 54 talium et aliarum regionum prouinciarumque quæ per dei gratiam in Epheso congregata est. Nobiscum deus cum propheta clamamus. pro diuinis enim dogmatibus Ies. 8, 10 concertamur et hereditatem paternæ fidei intactam seruari studemus et apostolicam doctrinam, sicut suscepimus illibatam, sic seruare posteris festinamus. propter quod et audacter longum iter assumpsimus et itineris labores sustulimus et multitudinem, quæ ad hæreticam uesaniam declinauit, fiducialiter despeximus et inpietatis auctorem Cyrillum Alexandrinum ab episcopatu fecimus alienum et Ephesium, qui ei ad uniuersa cooperatus est, Memnonem eodem decreto damnauimus et subiectos eorum, qui etiam confirmare impietatem ipsorum subscriptionibus præsumpserunt, excommunicatos effecimus et nota hæc piissimis et deoamicissimis imperatoribus fecimus. et susci- ep. 40 pientes quæ a nobis gesta sunt, rescripserunt significantes se condemnationem prædictarum suscipere partium, et præcepere ut omnes expositæ in Nicæa fidei a sanctis ac beatis patribus subscribamus et exorta scandala abscidantur et a rectitudine fidei abdicentur, directus uero est et Iohannes magnificentissimus et gloriosissimus comes uniuersarum largitionum, ut hæc perduceret ad effectum; qui in custodia munitissima Cyrillum tenet ac Memnonem, semotim quemque detrudens et multitudinem militum
2 præfatis domibus circumsistens. sed nec his factis quiescunt illi qui sursum uersum Lp 55 cuncta perturbant et confusione ac seditione mundum conpleuerunt; sed perpetrantes consueta perturbant et contra semet ipsos regulam commouentes. nam dum sint excommunicati, sibimet ipsis audacter sacerdotii ministerium resumpserunt et com- municauerunt damnatis; quod fieri non licet eo quod clare id canones interdicant, id can. Antioch. est ut qui damnantur uel excommunicantur, absolutionem sibimet ipsis minime tribuant, 4 sed sustineant synodale iudicium; quodsi semet ipsos absoluerint, nullam pro se causationem tales obicere ulterius ammittantur, sed et quisquis eis communicauerit, sit ab ecclesiastico ministerio alienus. hac confixi regula et nullam, sicut placet canonibus, spem restitutionis habentes, ⟨cuncta⟩ confundunt atque perturbant et ubique constitutas

1 uero] enim *WΓ* 1/2 unum Christum unum filium unum dominum *WΓ* 2 dominum *Lupus* deum *M* 4 inhumanatus *Baluze* inhumanitate *M* 7 pereghtatur *M* 10 orthodoxiam *M* prelato *M* 23 dampnabimus *M* 27 omnis *M* niceam *M* 29 glorissimus *M* 30 perducerent *M* 33 confusionem *M* 37 absolutione *M* 39 amittantur *M* 40 hec *M* nulla *M* 41 restitutionis *Lupus* retributionis *M* cuncta *addidi* omnia *add. Hardouin* et *Lupus* ex *M*

3 ecclesias seditionibus conplent. hæc igitur sciens religiositas uestra pro nobis quidem securo sit animo et laudet in canticis omnium deum pro eius circa nos habitis ⟨curis⟩ prouidentiaque, pro illis uero oret, ut tandem aliquando ab infestissima sibi ægritudine liberentur, et inuitet doctores ecclesiæ continue quidem ⟨in⟩ collecta facere contra hoc
M 785 inpium dogma sermonem et per sanctorum patrum uestigia dei populum ducere, ut uniuersi cognoscant qualis sit contra quam pugnamus, inpietas. si uero fuerit quicumque transmissus ab his qui huius hæresis languore detinentur, ad nostram maximam ciuitatem et quæ mater est pietatis, hunc tenere caute religiositas uestra dignetur atque iudicibus tradere, ut discant hi qui seditione agere temptant, quantum bonum sit disciplina, et quantorum malorum ferculum pertinax tyrannicaque uoluntas.

4 Iohannes episcopus Antiochiæ. incolumes in domino conseruemini, domini honorandissimi atque religiosissimi
Iohannes episcopus Damasci similiter
Dexianus episcopus Seleuciæ similiter
Antiochus episcopus Bostræ metropolitanus similiter
Alexander episcopus Hiera⟨polis⟩ metropolitanus similiter
Asterius episcopus Amidæ metropolitanus similiter
Helladius episcopus Tolomaidis similiter
Lp 56 Musæus episcopus Aradi et Antaradi similiter
Apringius episcopus Chalcidis similiter
Meletius episcopus Cæsariæ Augustæ similiter
Macarius episcopus Laodiciæ similiter
Theodoretus episcopus Cyri similiter
Diogenis episcopus Seleucobeli similiter

Eo quod nimium portitoris instaret occasio, non potuerunt uniuersi qui nobiscum sunt episcopi subscribere.

Idem religiosissimus Iohannes archiepiscopus interlocutus est supra scripta.

CVII [19] Lp 57 Domino meo per omnia sanctissimo patri episcopo Acacio Iohannes Iohannes Alexander Alexander Dexianus Paulus Macarius Apringius Theodoretus Musæus Meletius Diogenis. Et olim quidem tuam perdocuimus sanctitatem quanto studio egerimus ut ab ecclesiasticis dogmatibus radicitus amputemus Apollinarii uesaniam rediuiuam per Cyrilli Alexandrini doctrinas, et quia deponentes ipsum uel Memnonem, qui ei ad omnem nequitiam cooperator accessit, innotuimus piissimis et amicis Christi imperaep. 40 toribus nostris et rescripsit eorum pietas se approbasse significans depositionem quæ a
M 786 nobis est facta, et præcepit ut omnes nos expositæ a sanctis patribus in Nicæa fidei subscribamus, abiurantes ea quæ surrexerunt scandala, sicut et tuæ sanctitatis litteræ continent. nunc uero et hoc tuæ innotescimus sanctitati quia et dum iam litteræ istæ sint traditæ, ipsi tamen, quos iam semel erroris præoccupatio tenuit pugnantes pro hæretica ipsa dementia, id est qui prædictis capitulis subscribere præsumpserunt, [et] nec uolunt illa ab orthodoxa fide proicere, sicut amicorum Christi imperatorum

2/3 curis prouidentiaque *scripsi* prouideaıque *M* 3 ogritudine *M* 4 quidem in *scripsi* in *Lupus* qui *M* 6 uniuersa *M* 14 seuleucie *M* 16 hierametrap̄ *M* 19 Aradi et Antaradi *Baluze* aradie tentaridi *M* 21 aug̅. *M* 24 seucobeli *M* 25 potuerint *M* 27 interlocutus est] *legit translator* διελάλησε *pro* διελάλησα 35 niceam *M* 36 adiurantes *M* 38 pugnantes *Lupus* pugnante *M* 40 et *deleui*

nostrorum decreta iusserunt, sed nec acquiescunt, ad disceptationem prouocati a nobis, nostris obiectionibus respondere (prædictorum namque hæreticorum capitulorum paratas conuictiones habemus tam ex scripturis diuinitus inspiratis quam ex sanctorum patrum conscriptis, quæ cum multis conposuere laboribus), omnia uero confundunt ac perturbant et inplent seditionibus ciuitates atque prouincias, iniquas et illicitas contra nos dirigentes epistulas; quæ nullius quidem uirtutis sunt (quod enim possunt robur habere qui ab omni officio sacerdotii sunt remoti?), possunt tamen simplices Lp 58 perturbare. cognoscat uero religiositas uestra quia excommunicati olim a nobis eo quod cooperati sunt hæretici Cyrilli uesaniæ et his quæ illicite atque inique sunt facta, et officium gerere præsumpserunt et communicare damnatis; scit autem religiositas uestra quæ de talibus sint regulæ constitutæ et quia eis nullum locum ueniæ tribuunt. et ista committunt, uidentes quod Cyrillus et Memnon iniuriosissime trusi seruentur a multitudine militum; semotim namque unumquemque trudentes nocte dieque custodiunt. exoretur itaque sanctitas tua ymnire quidem pro nobis omnium deum nutumque eius inexpugnabilem pro nostris partibus obtinere, orare uero etiam pro illis, ut tandem aliquando exuti a noxiis sensibus suis, ad paternam redeant fidem. aliter enim pacem reddi ecclesiis possibile non est, nisi impia expositio illa fuerit abdicata.

Omnem fraternitatem quæ tecum est, plurimum salutamus. incolumis et orans pro nobis permaneas, domine sanctissime ac sacratissime pater.

Similiter omnes præfati episcopi subscripserunt.

Epistula Theodoreti episcopi Cyrri ad Andream episcopum Samosatenorum Lp 59 M 787

Ab Epheso scribens tuam sanctitatem saluto et infirmitatem beatifico, quam CVIII [20] dei tibi dilectio præstitit, ut auditu potius quam experimento disceres quæ hic mala commissa sunt, mala superantia omnem uerbi ueritatem omnemque uincentia conscriptorum narrationem et lacrimis digna perennibus et continuis luctibus. periclitatur enim ecclesiasticum corpus scindi, quin potius olim sectiones recepit, nisi sapiens medicus diuisa et putria membra reiungat pace ac salute corroboret. insanit contra deum rursus Ægyptus et repugnat contra Moysen et Aaron seruos ipsius et pars maxima Israhelis consentit inimicis; pauci uero ualde sunt salui ac sustinent pro pietate certamina. conculcata est reuerentia pietatis, damnati ministrant et damnatores sedent gementes in domo; qui cum damnatis communione priuati sunt, ipsos condemnatos se putant a condemnatione soluisse. talem synodum ludo fecerunt Ægyptiaci, Palæstini et cum Ponticis Asiani cumque istis et Occidens; hunc enim languorem maxima iam pars mundi recepit. qui mimorum risus sic depompauerunt inpietatis tempore pietatem? quis umquam comœdiæ scriptor talem fabulam finxit? quis denique tragœdiæ digne poeta huiusmodi lamenta conscribat? tanta ac talia mala intra dei ecclesiam concreuerunt, immo uero eorum quæ commissa sunt, breuiter narraui particulam; alia enim nec dici sine periculo possunt. oret igitur sanctitas tua et Christum dominum deprecetur exurgere et hanc maris reprimere tempestatem ac desideratam imperare Mt 8, 26

CVIII *altera uersio habetur in Actis concilii quinti* [*L V* 506 = *M VIIII* 293] = Σ

3 coniuntiones *M* 9 cooperati *Lupus* operati *M* 11 ueniæ *Lupus* uenire *M* 12 iniuriosissime *scripsi* iniuriosissimi *M* 13 nocto *M* 21 samosennorum *M* 25/26 periclitantur *M* 26 scindi *scripsi* dirumpi Σ exindi *M* sectionis *M* 29 consentis *M* pro pietate *Lupus* proprietatem *M* 30 conculta *M* 31 cum *Lupus* cū in *M* 36 poetu *M* lamenta *scripsi* fletus Σ momenta *M* 38—(60) 3 alia enim — animam meam *om.* Σ 39 hoc *M* imperare *scripsi* intrare *M*

tranquillitatem, ut, hoc inpetrantes gratuitum donum, clamemus cum sancto Dauid:
Ps. 93, 19 secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo consolationes tuæ multæ lætificauerunt animam meam.

Lp 60 Epistula comitis Irinæi quam cunctis a quibus fuerat directus episcopis ante comitis largitionum Iohannis rescripsit aduentum

109 [21] 1 Vix mihi nunc copia data est uestræ sanctitati epistulam destinandi et repperiendi litterarum qualem uolui portitorem, ut ea quæ de causa præsenti per gratiam Christi ⟨euenerunt,⟩ uestro secundum deum notificarentur affectui. uenimus namque ad
M 788 regiam ciuitatem, dum me Ægyptii triduum præuenissent; quanta uero mox et uel circa ipsum ingressum pericula sustinuerim, nec ipso facile est referri sermone, nedum dicam
2 per epistulam designari. præintroeuntes enim optimi et omnibus apte atque æque usi (sufficit enim id solum dicere), omnium pæne auditus præuentione obtinuerunt, alios quidem quomodocumque falsis locutionibus adducentes, alios uero contra nos calumniis sibimet adsuescentes, omnes uero in commune ac semotim consuadentes, ita ut et magni iudices et in dignitatibus constituti ⟨ac⟩ diuersis militiis adsentirent quia
et congrua inquisitione et consequente iudicio et omnibus pariter dei amicissimis episcopis unam proferentibus eandem⟨que⟩ sententiam contra eum qui ab eis abrupte fuerat condemnatus, mirabilis ⟨sit⟩ illa depositio facta. magnificentissimum ⟨uero⟩ et amatorem Christi Scholasticium cubicularium suaserunt ut euidentissime diceret quia
3 in Ephesum dei genetricis uocem nec audire omnino pertulerit. uerumtamen propter inuincibilem fortitudinem ueritatis et orationes uestras præualui per diuinas miserationes, postquam prima, ut dixi, euasi pericula, magnificentissimis iudicibus colloqui et eis
Lp 61 totam, prout possibile fuit, ueritatem narrare negotii; qui ea quæ dicimus, agnoscentes, et ad ipsos auditus principum perducere sunt coacti quæcumque uel in causam præsentem uel contra uos ipsos hi qui Ægyptio assentiunt tyrannice commiserunt. et
post omnia, ut epistulam minime producamus, dum multa inter hæc acta uel dicta sint tam ab eis qui quæ nostra sunt, sapiunt quam ab illis qui sentiunt cum Cyrillo, placuit ut inter ⟨se⟩ me et Ægyptios tam de personis nostris quam de causa certantes audiret piissimus imperator, præsentibus quoque iudicibus maximis, dum certe ego sæpe sim protestatus nec ob hoc me uenisse neque talia ab episcopis deoamicissimis suscepisse mandata,
sed solis litteris uenerim sicut portitor ministrare. uerum pro istis ego uerbis paulo
4 minus discerptus sum; quod autem placuit, absque ulla mora completum est. diuino igitur nutu etiam tunc fauente nobis et in ipsam ueritatem cor principis dirigente ac
Prou. 21, 1 per ipsas res demonstrante quia secundum ueritatem cor regis in manu dei est, adiudicati quidem sunt aduersarii (oportet namque ad ipsum finem breuiter peruenire), ita ut nullo modo ualuissent ueracia comprobare uel depositionis gesta uel illa quæ hic secundum falsitatem dixerunt. sed insuper modis omnibus demonstratum est quia

109 *Græce extat in V 164 S 145 A 177 [L III 717. 720 = M IIII 1392. 1393]*

1 impetrantes *Lupus* inperantes *M* 6 destinandi *Lupus* destinaui *M* 8 euenerunt *addidi ex Græcis* uestro — affectui *Baluze* nrō — affectu *M* 11 designare *M* apte Γ aperte *M* 14 adsuescentes *scripsi ex Græcis* adscientes *M* adsciscentes *Lupus* 15 ac *add. Lupus* qui *M* 16 omnibus *Lupus* omnes *M* 17 una *M* que *addidi* 18 sit *add. Lupus ante* facta uero *addidi ex Græcis* 19 amotorem *M* Scholasticium Γ scolasticum *M* 21 inuincibilem *Lupus* inbeccilem *M* orationis *M* 22 iudicis *M* 27 nostra sunt *scripsi* nostras *M* *ante* cum *del.* his in *M* 28 se *addidi* 29 s' m *M* 32 discerptus *scripsi ex Græcis* deceptus *M* 33 ueritate *M* 37 secundum falsitatem *scripsi ex Græcis* sua falsitate *M*

nec concilium consequenter Ægyptius conuocauit neque ipse potuit iudicare, dum unus eorum fuerat qui iudicari debuerant, nec omnino absque uoluntate siue consilio Candidiani comitis inchoare negotium. nam et omnes denuntiationes eiusdem Candidiani magnificentissimi comitis et scripta ad synodum sacra per ipsum et huiuscemodi alia ep. 23 M 789
prorsus, sicut reuera in iudicio, iubente imperatore sunt lecta et nihil est per uestras orationes quod fuerit prætermissum ex omnibus quæ ostendunt illic inique fuisse præsumpta quæ facta sunt, ita ut mox inimicis ueritatis adiudicatio a cunctis consona redderetur et approbaretur ac firmaretur religiositatis uestræ iudicium et cum Ægyptio duorum dirigeretur condemnatio in sancta dei ecclesia a piissimo principe, tamquam tyrannice atque illicite uniuersa fecerint fautores Ægyptii et aliis quoque pro his quæ commiserunt,
5 ⟨fuerint⟩ digni submitti suppliciis. in his igitur finem quæ ad hanc causam pertinent, habuerunt et hic datus est audientiæ terminus; dum uero uenisset Iohannes medicus Lp 62
Cyrilli et synoellus et uenisset, sicut nostis, ex more, iudicum plurimos alios quodam modo ex aliis uidemus effectos et a nobis, qui apud eos et ab eis iudicati sumus, nec audire saltem quodcumque contenti sunt. quidam namque sunt ipsorum, qui iam
nunc dicunt quia oportet quæ ab utraque parte sunt facta, firmari et damnationes non tantum duorum, sic ⟨ut⟩ constitit, sed trium personarum confirmari debere: alii uero quia damnationes quidem solui debent æque cunctorum, certos uero ex deoamicissimis episcopis huc conuenit euocari, ut rationes fidei omni cum ueritate quærantur et illa quæ inique in Ephesum facta sunt. sunt uero nonnulli qui omnia quæ possunt, faciunt
et omnimodum studium conferunt ad hoc ut præcipiantur a piissimo principe cum quibusdam certis formulis aduenire et quoquo, inquiunt, modo peruiderint siue potuerint, de tota causa disponere; quod hi qui diligunt uos, orant ne perueniat ad effectum, integre scientes malum eorum qui sic festinant, esse propositum, et a quibus ad hoc sint animati
6 consilium. sed hæc quidem, sicut deo placet, ita proueniant; pro me autem quæso, qui talia pericula sustuli quique etiam nunc absque periculo non sum propter hostium multitudinem, quæ augetur per singulos dies, intentissime sanctitas uestra orare dignetur. testis enim mihi est deus quia dum uocarer ad imperatoris iudicium, nihil aliud credidi nisi in maris me reuma fuisse iactandum; dominus uero, sicut scriptum est, astitit 2 Tim. 4. 17
mihi et ereptus sum de ore leonis, magis autem de multorum milium catulorum
leonum.

1 Sancta synodus Orientalium regionum et hi qui pariter ex diuersis prouinciis ac **110** [22]
partibus congregati sunt, id est ex Bithynia Pisidia ⟨Cappadocia⟩ secunda Paflagonia Lp 63
[Cappadocia] Europa ⟨Mysia⟩ Rhodope Thessalia Dacia, interlocuta est quæ subter annexa sunt:

Propter has quæ nuper emerserunt ecclesiasticas quæstiones conuocati ad Ephesum M 790

110 *Græce extat in V 96 S 111 A 61 [L III 701. 704 = M IIII 1376. 1377]. præterea duæ habentur uersiones, in Collectione Winteriana 14 et in Antidoto aduersus diuersas hæreses ab Sichardo Basileensi 1528 edito f. 167"—170"*

1 cilium *M* 2 debuerat *M* 6 fuerat *M* 8 cum Aegyptio duorum] *latet error* τῶν περὶ τὸν Αἰγύπτιον Γ 11 fuerint *addidi* 12 iohis̄ *M* 17 sic ut constitit *scripsi ex Græcis* si constetit *M* 18 quia damnationes *scripsi ex Græcis* quidam nationes *M* certos *scripsi ex Græcis* ceteros *M* 22 aduenire] τὴν Ἐφεσίων καταλαβεῖν Γ 23 perueniant *M* 24 animati *Baluze* armati *M* 25 domino Γ 26 absque *Lupus* usque *M*

33/34 Pisidia — Paflagonia *scripsi secundum* Γ*S et Facundum 7, 3* Cappadociæ secundæ Paphlagoniæ Pisidiæ *W* [= Γ^{a}] pisidia secunda paflagonia cappadocia *M* 34 Mysia [= *Mæsia*] *addidi* ex Γ*SW Fac.* Mysiæ secundæ *S Fac.* Daciæ Thessaliæ *S Fac.* 36 emersent *M*

ciuitatem ab eis quibus a deo imperium iusta deliberatione commissum est et quibus sunt totius orbis credita gubernacula quique regunt subditos sapienter ac pie, impigre præfatam conprehendimus ciuitatem. inmodico uero tempore percurrente propter
ep. 23. 34. 40 turbas quæ ab Ægyptio Cyrillo sunt factæ, litteræ a piissimis imperatoribus nostris secundo tertioque uenerunt ammonentes ut cum uinculo pacis uniuersæ dei unirentur ecclesiæ et illa quæ in Nicæam exposita est a sanctissimis patribus nostris, essemus fide contenti, abiectis utique his quæ nuper orta sunt scandalis. unde et persuadere temptauimus illos episcopos qui ea quæ sunt Ægyptii, sentiunt et expositis ab eo hæreticis capitulis subscripserunt, ut auferrent illa quæ orthodoxæ fidei aperte contraria sunt, contenti uero essent expositione ⟨quæ⟩ in Nicæam facta est, secundum piissimorum principum sanctionem. persuadere uero illos minime præualentes, eo quod illos semel iam male præoccupari contigerit, conpulsi sumus nos, qui sanæ fidei ⟨patrum⟩ permanemus et nihil ei peregrinum subintroduci permittimus, hanc in scripto exponere et subscriptionibus confessionem propriam roborare; sufficit enim expositio horum uerborum, quæ pauca sunt, et integritatem pietatis edocere ac semitam ueritatis ostendere et errorem uesaniæ hæreticæ confutare.

Lp 64 2 Credimus in unum deum, patrem omnipotentem, ⟨omnium⟩ uisibilium et inuisi-
cf. ep. 287 bilium creatorem; et in unum dominum Iesum Christum, filium dei [unigenitum], qui natus est ex patre unigenitus, id est ex substantia patris, deum ex deo, lumen de lumine, deum uerum ex deo uero, natum, non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt quæ in cælo et quæ in terra; qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit et incarnatus est et inhumanatus est, passus est et resurrexit tertia die, ascendit in cælis ac uenturus est iudicare uiuos et mortuos; et in spiritum sanctum. eos autem qui dicunt »erat aliquando quando non erat«, et »priusquam nasceretur, non erat«, et quia ex nullis extantibus factus est aut ex altera subsistentia siue substantia, dicentes esse uertibilem aut mutabilem filium dei, hos anathematizat catholica et apostolica ecclesia.

cf. Eccles. Occid. monum. iuris antiqu. ed. Turner 1, 110 sq. 3 Hæc est fides quam patres exposuerunt, primum quidem contra Arrium blasphemantem ac dicentem creaturam esse filium dei, et contra omnem uero hæresim Sabellii ac Fotini ac Pauli Samosateni, Manichæi quoque atque Valentini et Marcionis, et contra omnem uero hæresim quæcumque contra catholicam et apostolicam surrexit ⟨ecclesiam⟩; quos condemnauerunt trecenti decem et octo in Nicæna ciuitate ⟨episcopi⟩ collecti.
M 791 in hac nos fidei expositione uniuersi persistere confitemur, tam nos qui sumus in Epheso congregati, quam reliqui quoque deoamicissimi episcopi qui sunt in regionibus nostris. profitemur etiam in omnibus quæ a nobis gerenda sunt, permansuros. obœdimus
Prou. 22, 28 namque sapienti, qui dixit: noli transferre terminos quos posuerunt patres tui. hæretica uero capitula quæ a Cyrillo sunt nuper exposita, quibus et anathematismos superfluos subiecit ac uanos, quæque etiam uano decreto ac subscriptione episcoporum roborare temptauit, hæc ⟨eic⟩it atque alienat ab orthodoxa fide sancta synodus quæ in Ephesum congregata est.

110a Supra scriptum decretum auctores eius confessionem fidei uocauerunt.

---

4 ab egiptio cirillo *M* = *W*Γ[a] ὑπὸ Κυρίλλου καὶ Μέμνονος Γ[codd *S* 8 expositis ab *scripsi* expositi sub *M* 10 quæ *addidit Lupus* 12 patrum *addidi ex* Γ*WS* 14 propria *M* 17 omnium *addidi ex* Γ*WS* 18 unigenitum *deleui secundum* Γ*SW* 20 consubstantiale *M* 26 uertibile *M* 31 ecclesiam *addidi* 32 episcopi *addidi* 35 nobis *scripsi secundum* Γ*SW* uobis *M* 37 Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρέως Γ*WS* 38 uano *om.* Γ*WS* 39 eicit atque *scripsi secundum* Γ*WS* itaque *M* 41 supra scriptum *Baluze* sanctum *M*

Mandatorium synodi Orientalis ⟨Iohannis⟩ episcopi et reliquorum qui pariter in Ephesum congregati sunt, ad legatarios suos Lp 65

Sancta synodus quæ in Ephesum per dei gratiam congregata est, deoamicissimis atque sanctissimis Iohanni archiepiscopo Antiochenorum magnæ ciuitatis et Iohanni episcopo Damascenorum metropolis et Himerio episcopo Nicomedensium metropolis et Paulo Emesenorum ciuitatis episcopo, facienti sermonem et pro sanctissimo et sacratissimo ⟨episcopo⟩ Beroeæ Acacio, et Macario Laodicensium episcopo ciuitatis, facienti sermonem ⟨et⟩ pro Cyro episcopo metropolis Tyriorum, et Apringio episcopo ciuitatis Chalcidensium, facienti sermonem ⟨et⟩ pro Alexandro episcopo Apamenorum metropolis, et Theodoreto episcopo Cyrensium ciuitatis, facienti sermonem ⟨et⟩ pro Alexandro episcopo Hierapolitanorum metropolis, ⟨et Helladio episcopo Tolomaidis,⟩ præsentes præsentibus mandamus quæ subter annexa sunt: **111** [23]

Quoniam propter ecclesiasticam causam, pro qua uniuersi sumus in Ephesum congregati, nunc religiositas uestra secundum piissimorum principum nostrorum decretum euocata est ad magni nominis Constantinopolim ad concertandum pro ueritate ac fide sanctorum patrum rectisque dogmatibus, non autem præcepti sumus uniuersi adesse uobiscum, oportet ⟨uero⟩ omnium nostrum uobis manifestam fieri uoluntatem quia permanemus in eis ac firma putamus quæ a uobis geruntur et ad dei timorem pertinent M 792 et ad ecclesiasticam pacem ordinis⟨que⟩ tranquillitatem, ob hoc præsens uobis mandatorium fecimus, per quod mandamus atque concedimus integerrimamque uobis tradimus Lp 66 potestatem, quam nos quoque ipsi præsentes haberemus, ut cum deo iuuante ad prædictam perueneritis maximam ciuitatem, siue [sic] oportuerit [ut] coram piissimo principe aut in consistorio uel coram sacro senatu, siue præsente synodo de his quæ in quæstionem uenerunt, sermonem moueri contigerit, hunc cum uobis condecente fiducia sapientiaque ac diligentia moueatis pro ecclesiarum utilitate communi et suscipiatis certamen pro omnibus nobis, ita uidelicet ut nos quoque permaneamus perseueremusque et amplectamur ut propria uniuersa quæ ⟨a uobis⟩ de hac causa geruntur uel fuerint gesta. si uero et usquam necessarium fuerit pacto uel pace ecclesiastica uel re qualibet alia exigente, ut pro nobis omnibus subscribatis, et hoc ipsum uestram quæsumus sanctitatem ut indubitate faciatis pro hoc quod communiter proficit uniuersis, et pro gloria domini Christi. si uero uobis hic etiam synodicum uisum fuerit destinari, cui suscriptione omnium sit necesse, uniuersi communiter ac singillatim quisque profitetur huic cum tota deuotione subscribere atque ad pium transmittere comitatum, illa tamen condicione seruata ut omnibus modis hæretica illa capitula quæ a Cyrillo Alexandrino Nicænæ patrum subintromissa sunt fidei cum anathematibus, expellantur sicut quæ aliena sunt a catholica et apostolica ecclesia.

Et subscripserunt huic mandatorio uniuersi Orientales episcopi.

111 *Græce extat in V 96 S 76 A 60 [L III 724—728 = M IIII 1400. 1401]. præterea duæ habentur uersiones, supra in Collectione CT 62 et in Collectione Winteriana 13*

37 *Alexandri et Dorothei subscriptiones, quæ extant in ΓCW, hic omissæ sunt*

---

1 Mandatorum *M* Iohannis *addidi* 6 *post* sermonem *del.* pro ciro $\overline{epo}$ *M* 7 episcopo *addidi* berie *M* lacedonensi *M* facientis *M* 8 et *addidi* 9 et *addidi* 10 theodoto *M* et *addidi* 11 et — Tolomaidis *add. Baluze* 12 subter *Lupus* super *M* 17 uero *addidi ex ΓCW* uobis *MC om. ΓTW* 18 ad dei *scripsi ex ΓCW* adn̄i *M* 19 que *addidi* 21 ipsis *M* haberemus *scripsi ex ΓW* habuimus *C* habemus *M* 22 sic *deleui* ui *deleui* 27 a uobis *addidi ex ΓCW* 28 usque *M*

Lp 67 Epistula præfecti prætorio ad Nestorium, ut cum honore ad suum monasterium remearet, unde ad episcopatum fuerat euocatus

CXII [24] Loofs, Nestoriana p. 195 Ea quæ per synodi uisa sunt geri iudicium, tempore longo distulimus, licet nos multi ualde culparent et existerent inportuni; quoniam uero litteræ nobis tuæ sanctitatis redditæ sunt, manifestantes fastidiosum tibi esse quod in Ephesum remoraris, et desi- M 793 derabile esse de reliquo tuæ religiositati ut iter assumas, eos qui per omne iter debent ministrare, direximus, siue nauigare seu per Asiam uel si per Ponticam uia proficisci placuerit, ita ut usque ad monasterium ministrent. et angarias uero annonasque transmisimus, a dei clementia postulantes ut incolumis sit sanctitas tua et ita degat sicut desiderat ipsa. consolationis enim te non credimus indigere, respicientes ad animam tuam, quæ sapiens est, et ad multa bona milia, per quæ super alios emines.

Lp 68 Epistula Nestorii rescripta ad eundem præfectum prætorio Antiochum ad epistulam supra scriptam

CXIII [25] Loofs, Nestoriana p. 195. 196 Susceпimus tuæ magnitudinis litteras, in quibus cognouimus a piissimo et omni laude digno imperatore præceptum ut nos in monasterio degeremus, et decreti donum sumus amplexi; nihil enim nobis amplius honorabile est quam pro pietate remotio. illud autem mentis uestræ magnitudinem quæso ut pro religione frequenter ad memoriam piissimi principis reducatis ut uerbositates Cyrilli, quas adiudicauit pietas eius, per publicas imperiales litteras notet ubique, ut per uniuersas orthodoxorum legantur ecclesias, ne forte ob hoc ⟨quod⟩ sine litteris pii imperatoris dicuntur ab eo Cyrilli scripta parcelli, simplicioribus hinc scandalorum nascatur occasio, tamquam non uere dicantur. et tuis uere est animis dignum ad defensionem ueritatis adhibere quæcumque possibile est; sufficit namque hoc solum dicere ad te, qui per omnia quæcumque tibi conmittuntur, bonus conprobaris existere.

M 794 CXIIII [26] Lp 69 Sanctissimæ et deoamabili synodo Ephesenæ Iohannes ⟨Iohannes⟩ Paulus Macarius Apringius Theodoretus in domino salutem. Venientes in Chalcidoniam (in Constantinopolim siquidem nec nos nec aduersarii nostri sumus introire permissi propter bonorum monachorum seditiones), ex opinione cognouimus quia ante octo dies aduentus nostri piissimo imperatori placuerit dominum Nestorium ab Epheso dimitti quocumque ire uoluerit. et omnino doluit anima nostra, quia si hoc uerum est, ea quæ absque iudicio et illicite facta sunt, interim roborari uidentur. nos autem cognoscat sanctitas uestra pro fide tota mente certari et hunc laborem eligere usque ad mortem; sustinemus uero

CXII *Græce extat in A 55 [Abhandlg. d. Bayer. Akad. XXX 8 p. 13]*

CXIII *Græce extat in A 56 [l. c. p. 13. 14]*

CXIIII *Græce extat in A 65 [Abhandlg. d. Bayer. Akad. XXX 8 p. 20. 21]. alia uersio Latina habetur in Collectione Wirteriana 18*

præmittit M inscriptionem ep. CXVI cum hoc ipso numero, quam illic transposui

25—26 CXIIII Sanctissimæ — salutem *huc posui, ep. CXVI præponit M*

30—31 et — uidentur *adferuntur ab Eutherio ep. 205*

1 præfecti prætorio *scripsi* p̄fectorum *M* 2 euocatus *scripsi* uoocatus *M* 3 sinodis *M* 5 remeraris *M* 5/6 desideralile *M* 7 Asiam Γ asinam *M* uiam *M* 9 a dei clementia Γ ad eius clementiam *M* 12 p̄torium *M* Antiochum *Baluze* antiocenum *M* 16 pro pietate *Lupus* proprietate *M* 18 uerhositates *Lupus* uerbositate *M* 19 orthodorum *M* 20 quod *addidi* si *add. Loofs* 22 dignum *Loofs* dictum *M* 25 s̄scissimo *M* epheseno *M* Iohannes *addidi ex* Γ*W* 32 sustimus *M*

præsenti die, id est Gorpiæi mensis XI., imperatorem piissimum transmeare in Rufinianas d. 11. m. Sept
atque causæ audientiam facere. oret igitur sanctitas uestra ut nobis cooperetur 431
dominus Christus, quatenus fidem sanctorum patrum confirmare possimus et ea quæ
contra ecclesiam surrexere capitula radicitus amputare. hæc ipsa et sapere et agere
uestram quæsumus sanctitatem et permanere pro fide orthodoxa bono uestro feruori.
quando autem præsens epistula scripta est, nondum uenerat Himerius; putamus enim
quod in itinere ægritudinis inæqualitate detentus sit. hoc autem nihil religiositatem
uestram perturbet; speramus enim quia et tristia extinguentur et ueritas refulgebit,
prone concertante una nobiscum religiositate uestra.

Item alia epistula quorum supra episcoporum ad quos supra episcopos Lp 70

Per orationes uestræ sanctitatis fuit nobis cum imperatore nostro colloquium, CXV [27]
et, inpetrato nutu diuino, facto ⟨certa⟩minc conuicimus interim contraria sentientes, M 795
ita ut omnia quidem nostra ab amico Christi imperatore ⟨acciperentur⟩, quæ uero ab
illis dicta sunt, insusceptibilia et inconsequentia uiderentur. nam sursum uersum
Cyrilli memoriam facientes et rogantes ut ipse potius uocaretur et pro se ipso satisfaceret,
nunc usque obtinere minime potuerunt, sed audierunt quia oportet moueri de pia religione
sermonem et fidem patrum roborari sanctorum. conuicimus uero et Acacium quia nr. 24, 53
inter gesta deitatem confessus est esse passibilem, eisque adeo motus est piissimus im-
perator noster, ut blatteam chlamydem, quam induebatur, excuteret seque retro sub-
duceret pro magnitudine blasfemiæ. uidimus uero et omnem senatum ⟨et⟩ qui erant
in consistorio, ualde approbare nos ipsos, tamquam reuera pro pia fide laboribus desu-
dantes. placuit igitur piissimo imperatori nostro ut unusquisque exponeret propriam
fidem et pietati eius offerret; nos uero respondimus quia inpossibile est ut alteram faciamus
expositionem nisi quæ in Nicæam facta est a beatissimis patribus, et hoc quoque placuit
eius imperio. restat igitur illam in qua sanctitas uestra subscripsit, pietati eius ep. 110
offerre. omnis autem Constantinopolitanæ populus ciuitatis ad nos sine cessatione
pernauigat, rogans ut pro fide fortiter decertemur, et ad eos [fortiter] compescendos,
ne occasionem dare aduersariis uideamur, plurimum laboramus. direximus autem
uestræ religiositati expositionis exemplar, ut duas authenticas dignemini ex ipsa transcri-
bere et subscribatis ambabus.

Item epistula ab episcopis Orientalibus et consortibus eorum ab Epheso, per quam respondetur ad litteras supra scriptas

1 Per omnia deoamicissimis et sacratissimis atque sanctissimis comministratoribus CXVI [28]

CXV *Græce extat in A 66 [Abhandlg. d. Bayer. Akad. XXX 8 p. 21]. alia uersio Latina habetur in Collectione Winteriana 19*

CXVI *Græce extat in A 67 [Abhandlg. d. Bayer. Akad. XXX 8 p. 21. 22]. alia uersio Latina habetur in Collectione Winteriana 20*

31/32 *inscriptionem cum numero* CXVI *præmittit ep. CXIIII M, huc transposui*

1/2 in Rufinianas atque *scripsi ex* ΓW atque in ruphinianas *M* 6 hinerius *M* 7 in itinere ΓW inter *M* 8 n̄ram *M* tristi *M* 9 religiositatem uestram *M* 12 certamine *scripsi* mine *M* contrariam sententientes *M* 13 acciperentur *addidi* suscepta sint *Lupus* 13/14 ab illis *scripsi* ablis *M* 15 fientes *M* uocaretur Γ uteretur *M* 18 eisque *Lupus* eiusque *M* 19 blatiteam *M* excutere *M* 20/21 omnem — consistorio *M* ὅλον τὸ κονσιστόριον ΓW et *addidi* 21 pro pia *scripsi* propria *M* 23 pietatis *M* 25 illa *M* 27 fortiter *deleui* 28 nec *M* 29 expositiones *M* 31 quem *M* 33 *præmittit* CXIIII Sc̄issimo — salutem *M, cf. quæ a* CXIIII *adnotata sunt*

Lp 71 Iohanni Iohanni Himerio Paulo Macario Apringio Theodoreto episcopis synodus quæ conuenit Ephesi, in domino salutem. Cognoscentes certamina quæ a uobis per gratiam
M 796 dei pro fidei pietate sunt habita coram Christi amico atque piissimo imperatore nostro, experimento agnouimus quia dominus Iesus Christus suas non dereliquit ecclesias, ita ut et uobis orthodoxis dignam præstaret gratiam et multam confusionem contra inimicos effunderet et piissimum principem nostrum rectæ fidei sanctissimæ ecclesiæ accedere præpararet, et confidimus quia et competenti sacerdotibus Christi fiducia dimicantibus uobis et saluante deo imperatoris nostri piissimi uitam, pacificum finem præsens negotium sortietur et hæc quidem depompabitur hæresis, refulgebit uero rursus per uniuersas totius mundi ecclesias sanctorum patrum fides orthodoxa. inimici uero non cessant nunc usque consueta uti tyrannide, eo quod nullam senserint ultionem; ubique enim per
2 ecclesias transmittentes damnationes illicitas, perturbant et cleros et populos. subscripsimus autem in duas uniformes epistulas quæ a uestra sanctitate directæ sunt, pro quibus ut uos usque ⟨ad⟩ sanguinem quæsumus opponatis contra eam quæ nuper exurrexit inpietatem pro ueritate bellantes, scientes quod in sanctitatis uestræ concordia permanentes, parati sumus prius animam reddere quam quodlibet hæreticorum
Lp 72 3 capitulorum Cyrilli Alexandrini suscipere. ea uero quæ contra personam quæ iniustitiam pertulit, facta sunt, cognoscentes, totius obstuporis sumus taciturnitate perculsi; qui enim deposuerunt eum, in ipsis gestis hæreticis capitula hæretica, sicut nostis, patrum fidei coniunxerunt, et per hoc semet ipsos hæreticos denotantes et a fide alienos orthodoxa. quomodo igitur, quæso, possibile est ut ad unum, dum sint contraria, hæc utraque conueniant, id est ut depositio approbetur et capitula inprobentur? si enim circa damnationem fide sunt digni, et in his quæ exposuerunt, id est hæreticis capitulis fide non habentur indigni; si uero hæreticos eos conuincunt esse capitula, ab
ep. 117 4 hæreticis etiam depositio facta est. hæc adlocuti sumus etiam principem nostrum piissimum et ad uestram direximus sanctitatem, ut quod uobis uisum fuerit, peragatis. æstuamus enim, quod teste dicimus ueritate, ne si confirmetur quæ ab hæreticis est facta deiectio, et capitula hæretica quamcumque obtineant firmitatem et alia quæ ab eis contra multos facta sunt sacerdotes; quæ omnia dum sanctitas uestra cognouerit, illa eam confidimus esse acturam per quæ et uniuersa quæ contra omnes ab hæreticis sunt facta, cassentur, id est siue damnatio siue excommunicatio, per synodicas litteras imperialiaque decreta. non ignorat enim religiositas uestra quod habeamus nobiscum
M 797 nonnullos episcopos qui ex propriis mansionibus soli remanserunt. direximus autem sanctitati uestræ et eam quæ nuper facta est interpretationem capitulorum hæreticorum
L III 811 sq. =M V 1 sq. ab Alexandrino Cyrillo, inpietatem suam etiam per ipsam subtilius ostendente. sicut autem uestram rogauimus sanctitatem, dignemini habere curam quatenus celerius dimittamur, maxime quia tempus imminet hiemis.

I Tranquillinus episcopus Antiochiæ, quæ est Pissidiæ metropolis, incolumes uos orare pro me deprecor apud deum, domini mei fratres.

Et reliqui similiter subscripserunt

II Helladius episcopus Tarsi

1 Helladio *post* Theodoreto *addunt* ΓW 5 gratiam *Lupus* ecclesiam *M* 6 effuderet *M* accedere *W* addicere *M* 7 competenti ΓW cum petentibus *M* 8 piissimam *M* 9 sortietur *Lupus* sortiretur *M* 10 uero *scripsi secundum* Γ quidem *M* 11 nulla *M* 12/13 subscripsimus *Lupus* scripsimus *M* 14 usque *Lupus* utque *M* ad *addidi* 15 exurrexerit *M* sanctitates *M* 15/16 concordiam *M* 22 approbatur *M* 24 fidem *M* habetur *M* 27 teste *scripsi* testes *M* 33 mansionibus] ἐπαρχίαις ΓW 34 ea *M* 35 Cyrillo *om.* ΓW 38—p. 67, 40 *subscriptiones om.* ΓW 38 anticæ *M* 40 scripserunt *M*

III Alexander episcopus Apamiæ Lp 73
IIII Iulianus episcopus Sardicæ
V Bosforius episcopus Gangrorum
VI Petrus episcopus Traianopolis
VII Cyrus episcopus Tyri
VIII Rabbulus episcopus Edessenus
VIIII Alexander episcopus Ierapolitanus
X Maximinus episcopus Anazarbi
XI Dorotheus episcopus Marcianupolis
XII Asterius episcopus Amidæ
XIII Pausianus episcopus Ypatæ
XIIII Dexianus episcopus Seleuciæ
XV Basilius episcopus Larissæ Thessaliæ
XVI Eutherius episcopus Tyanorum
XVII Gerontius episcopus Claudiopolis
XVIII Mosæus episcopus Aradi
XVIIII Placcus episcopus Laodiciæ
XX Marcianus episcopus Abryti
XXI Cyrillus episcopus Adanæ
XXII Fritilas episcopus Heracliæ
XXIII Cyriacus episcopus Dioclitianopolis
XXIIII Antiochus episcopus Bostrorum
XXV Daniel episcopus Faustinupolis
XXVI Marcellinus episcopus Arcis
XXVII Salustius episcopus Coryci
XXVIII Iacobus episcopus Dorostoli
XXVIIII Theophanius episcopus Philadelfiæ
XXX Meletius episcopus Neocæsariæ
XXXI Diogenis episcopus Ionopolis
XXXII Polychronius episcopus Epifaniæ
XXXIII Esychius episcopus Castabalorum
XXXIIII Traianus episcopus Augustæ
XXXV Cyrus episcopus Marcupolis
XXXVI Polychronius episcopus Heracliæ
XXXVII Heliades episcopus Zeugmatis
XXXVIII Anastasius episcopus Tenedi
XXXVIIII Valentinianus episcopus Malli Lp 74
XL Iulianus episcopus Larissæ
XLI Diogenis episcopus Seleucobeli
XLII Theoctistus episcopus Cæsariæ

Piissimis et amicis Christi imperatoribus Theodosio et Valentiniano Augustis **117**

117 *Græce extat in A 68* [*Abhandlg. d. Bayer. Akad. XXX 8 p. 22. 23*]. *alia uersio Latina habetur in Collectione Winteriana 21*

V bofforus *M* VII cyrius *M* X azarbi *M* XI marcionupolis *M* XIII Pausianus *scripsi* Susianus *M* XVI tranorum *M* XVII Gerontis *M* XX arbriti *M* XXII Frotilus *M* XXIIII botrorum *M* XXV faustianupolis *M* XXVIII dorostuli *M* XXXI iunopolis *M* XXXVII Helliades *M* zeuzmatis *M* XLI eleucoboli *M* XLII Theoustus *M*

synodus sancta quæ in Ephesum congregata est. Edocti ex litteris sanctissimorum
M 798 et deoamicissimorum comministratorum nostrorum, qui ad pium comitatum uestrum pro tota synodo aduenerunt, quia et introitus eorum [et] propitie a uestra pietate susceptus sit, et pro pia fide imperii uestri zelum, ita delectati sumus tamquam si cum præfatis præsentes fuissemus cumque ipsis tranquillam pietatis uestræ faciem uidissemus. cognouimus enim quomodo illa quidem quæ aduersariorum sunt, insusceptibilia facta sint uestro iusto iudicio, Nicænorum uero patrum fides, pro qua et præsentes deoamicissimi episcopi et nos quoque certamur, digna susceptione probata sit, et credimus quia, sic ex deo uestra pietate pendente, ab his qui temptauerunt, nullatenus commouebitur apostolica fides, per quam a progenitoribus olim uestrum regnat imperium et omnes alienigenas subditos habet, et circa hæc gratidicas uoces et intentas pro pietate
2 uestra deprecationes consuete obtulimus cum multa domino Christo lætitia. quoniam uero multa quædam fiducia est sacerdotibus coram uestro imperio, et illa ei insinuare præsumimus quæ in angustiam nos æstuationemque miserunt, quorum curationem quoque deposcimus; unde quæsumus ac nosmet ipsos prosternimus uestigiis uestris, ut cum patientia nos humillime supplicantes pietas uestra suscipiat pro illa persona cui præiudicium factum est ab his qui hæretica Cyrilli Alexandrini capitula susceperunt impietatemque contra id quod diuinitatis est, effecerunt. qui enim hæretica capitula subintroduxerunt ⟨et⟩ sanctorum patrum perturbauerunt fidem
Lp 75 quod ad ipsos pertinet, in ipsis gestis et illicitam fecerunt depositionem. et credimus quia indeclinabili rectoque iudicio uestro iustum minime apparebit condemnationem ⟨ab illis⟩ factam permanere quos dignum est condemnari, dum conuicti sint hæretici esse. quæ uero ab eis facta sunt et contra ecclesiasticas sanctiones et contra piissimas litteras uestras, a multis iam particulatim didicit imperium uestrum, dum ille qui ab eis iniustitiam pertulit, in nullo nec uestris sanctionibus contraisset et ecclesiasticam fidem orthodoxe prædicasset. nam etsi ipse huiusmodi *** metuendum tamen est ne fidei læsio quæcumque contingat, eo quod illicita illa deiectio ab illis facta sit qui hæretica superinduxere capitula.

Et subscriptiones.

118 [29] Imperatores Cæsares Theodosius et Valentinianus uictores triumphatores maximi
Lp 76 semper colendi sanctæ synodo quæ in Ephesena ciuitate conuenit. Intentionem quidem nostram, etiamsi non scriberemus nunc, ex multis aliis noueratis, et quantum pro recta fide habeamus studium et pro unitione ecclesiarum, a patribus hoc et ab auis edocti et nihil usque hactenus sanæ fidei præponentes. propter quam etiam iam
M 799 paulo ante in Ephesum uestram congregare festinauimus sanctitatem et dum congregati essetis, omnia huiusmodi scripsimus, per quæ consequens esset ⟨ut⟩ absque contentione uera fides et quæ olim tenuit, inconcussibiliter permaneret, ad amicitiam uobis unitis. quoniam uero præter intentionem nostræ pietatis ac spem contentiones inter uos factæ sunt quædam et acta nonnulla qua dissensiones haud dubie consequuntur, uolentes in omnibus uobis terminari discordiam, magnificentissimum et gloriosissimum diuinorum officiorum

2 comitandum, d *in* t *corr. M* 3 et *del. Lupus* propitie *Baluze* propric *M* 4 pro pia *Lupus* propria *M* imperium *M* 6 insusceptibilia *Lupus* ut susceptibilia *M* 7 sunt *M* 8 probati *M* 10 regat *M* 11 pro pietate *Lupus* proprietate *M* 13 eis *M* 19 capitula hrtica capitula *M* et *addidi cf.* ΓW 22 ab illis *addidit Lupus* 23 ecclesiasticas ΓW hereticas *M* 26 *lacunam statuit Lupus cf.* Γ εἰ γὰρ καὶ μυριάκις φεύγων τὰς ταραχὰς αὐτὸς ἰδιάζειν βούλεται 28 superduxere *M* 36 ut *addidi*

magistrum Iohannem direximus, ut contentiones quæ inter uos natæ fuerant, soluerentur. dum uero necessarium uideretur et hoc ut huc uestrum nonnulli uenirent, quos pietas nostra etiam præsens inter præsentes audiret, ut unitio, quam studemus, pio proueniret assensu, hoc quoque peregimus, uniuersa sperantes suauiter disponenda. sed quia permanet adhuc dissensio commissa, laborem reputantes uestram religiositatem sufferre ex ipsa necessitate concilii, reuerti Epheso ad propria concessimus uniuersos et proprias rursus ecclesias obtinere. quod unusquisque faciat cum episcopis qui uenerunt a prouincia eius; Cyrillum uero solum, qui Alexandrinus quondam fuit episcopus, et Memnonem, qui fuit episcopus Ephesenus, neque uobis connumeramus et ab episcopatu esse nouimus alienos, sicut olim uestræ a nobis scriptum est sanctitati. ad proprias ecclesias reuertentes, ciuitatum quieti prospicite, dignam per omnia mansuetudinem sacerdotio amplectentes. eorum siquidem quæ hic quomodocumque fecistis, esse aliquam satisfactionem conuenit per ea quæ sunt postea secutura; erit autem, si ecclesiasticum decorem cum publica consequentia seruaueritis. Lp 77 ep. 40

Epistula Theodoreti episcopi ⟨Cyrri⟩ ad Alexandrum Hierapolitanum episcopum, quam ponit Irinæus Lp 78

119 [30]

1 Neque blandimenti neque asperitatis ullam speciem reliquimus nec deprecationis nec contradictionis, qua usi non sumus apud piissimum principem et consistorium clarum, obtestantes in conspectu dei, qui cuncta desuper cernit, et domini nostri Iesu Christi, qui futurus est orbem terrarum cum iustitia iudicare, et spiritus sancti et electorum eius angelorum, ut non despiceretur quod corrumpitur fides ab his qui illa capitula hæretica susceperunt et in eis subscribere præsumpserunt, sed ut Nicæna fides exponi tantummodo iuberetur et expelleretur quæ superinducta est hæresis ad exterminium corruptionemque pietatis; et usque hodie nihil perducere ualuimus ad effectum, eo quod huc et illuc circumferantur auditores et nunc quidem quæ nostra sunt, laudent, nunc uero in contrarium persuadantur. sed tamen nihil horum nos dissuasit quod M 800
2 ab instantia proposita cessaremus, sed in ipsa nunc usque persistimus. hoc ergo, quod deo fauente sit dictum, peregimus, ut cum iuramento imperatori piissimo diceremus quia impossibile est ut nos Cyrillum et Memnonem in episcoporum restituamus officio et fieri non potest ut communicemus reliquis, nisi capitula hæretica ante summouerent. nos igitur hanc habemus intentionem; festinatio uero est ⟨his⟩ qui ea quæ sua sunt, quærunt, non quæ Iesu Christi, et extra nostram illos restituere uoluntatem. sed nihil horum pertinet nobis; deus enim nostrum propositum exigit perscrutaturque
3 uirtutem et eorum quæ contra uoluntatem fiunt, non exigit ultionem. de illo uero amico hoc cognoscat sanctitas uestra, quia quoties eius fecimus mentionem, siue coram piissimo principe siue coram consistorio claro, fecisse adiudicati sumus iniuriam; tanta est eorum qui intus sunt aduersitas contra eum, et, quod est omnium pessimum, quia et ipse piissimus imperator nomen eius plus quam ceteri auersatur, nobis manifeste dicens quia »de hoc nullus mihi [manifeste] aliquid dicat; typum namque iam semel Act. Ap. 17, 31 Phil. 2, 21 Lp 79

119 *Græce extat in A 69* [*Abhandlg. d. Bayer. Akad. XXX 8 p. 23. 24*]. *alia uersio Latina habetur in Collectione Winteriana 22*

2 hunc *M* quos *scripsi* quo *M* 4 uniuersa sperantes *scripsi* uniuersas perarentes *M* 6 consilii *M*
15 Cyrri *addidi* 17 ulla *M* 19 obstentantes *M* 22 nicea *M* 25 nostra sunt *scripsi* nras *M* 30 summouerent *Lupus* summo uenirent *M* 31 his *addidi* eis *Lupus* 34 fiunt Γ sunt *M* 36 claro Γ principe *M* 37 pessimum *Lupus* piissimum *M* 39 manifeste *delui*

ea quæ ad illum pertinent, susceperunt«. uerumtamen ⟨si⟩ hic sumus, ⟨sumus⟩ non cessaturi tota uirtute curam de ista quoque gerere parte, scientes iniquitatem quæ in eum commissa est ab his ⟨qui⟩ sine deo sunt. festinamus uero ut et nos hinc liberemur et uestra inde religiositas seruetur. nihil namque hinc suauius sperare possibile est, eo quod auro cunctis sit satisfactum et iudices ipsi contendant quia una sit deitatis humanitatisque natura. populus uero, fauente deo, saluus est omnis et ad nos incessanter egreditur. cœpimus namque et alloqui eos et collectas celebrauimus maximas et per orationes tuæ religiositatis quarta iam uice feci ad eos de fide sermones, et cum tanta uoluptate audierunt, ut usque ad horam septimam minime recessissent, sed patienter sustinuissent solis ardorem. in atrio enim, quod est maximum et quattuor porticus habet, multitudo conuenit, et nos de superioribus locis habitationum sermonem habuimus. clerus uero uniuersus cum bonis illis monachis nos ualde inpugnat, ita ut et una uice pugna commissa sit, quando a Rufinianis post collocutionem reuertebamur piissimi principis, et multi fuerint uulnerati tam laicorum qui erant nobiscum, quam monachorum quoque falsorum. agnouit autem piissimus imperator quod multitudo congregaretur ad nos, et solis nobis colloquens ait: »Agnoui quia collectas extraordinarias facitis.« ego uero dixi ei: »Quoniam dedisti fiduciam, cum uenia audi. numquid iustum est ut illi ⟨qui⟩ quidem hæretici et excommunicati sunt, ecclesiastica ministeria peragant, nos uero, qui pro fide certamen habemus et propter hoc eos communione
M 801 priuauimus, in ecclesiam non intremus«? ille inquit: »Et ego quid faciam?« respondi ergo ei: »Quod fecit is qui nunc magister est, quando erat comes largitionum tuus, dum uenisset ad Ephesum. inueniens enim quod illi missas quidem facerent,
Lp 80 ⟨nos uero⟩ minime, conpescuit eos dicens quia ›⟨nisi⟩ inter uos pax fuerit facta, uni parti collectam celebrare non sinam.‹ et oportebat pietas tua episcopo præsentis loci præciperet ut nec nobis nec illis missas tenere concederet, donec conueniremus ad pacem, ut iustum decretum tuum innotesceret uniuersis.« ad hæc respondens dixit: »Ego episcopis imperare non possum.« respondi igitur ego: »Ergo nec nobis imperes aliquid, et accipimus ecclesiam celebramusque collectam, et cognoscet pietas tua quia multo plures nobiscum sunt quam cum illis.« super hæc uero diximus ei quia »collecta nostra nec lectionem sanctarum scripturarum habuit nec oblationem, solas uero letanias pro fide et pro uestro imperio fecimus et pro religione pia sermones.« approbauit ergo et nunc usque id non prohibuit fieri. crescunt igitur subinde collectæ transnauigante ad nos multitudine populi cumque omni uoluntate audiente doctrinas. oret igitur religiositas uestra ut finem deo placitum causa suscipiat; nos enim per singulos dies in periculo sumus, de seditioso impetu super nos monachorum ⟨et⟩ clericorum suspecti facilitatemque potentissimorum uidentes.

120 [31] 1 Dominis honorandissimis et deoamicissimis episcopis qui in Ephesum degunt.
Lp 81 Iohannes ⟨Iohannes⟩ Himerius Paulus Macarius Apringius Theodoretus episcopi in

120 *Graece extat in A 70* [*Abhdlg. d. Bayer. Akad. XXX 8 p. 24. 25*]. *alia uersio Latina habetur in Collectione Winteriana 23*

Theodoret. ep. 112 καὶ μὲν δὴ καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν κληθέντες, πέντε διαγνώσεις ἐπ' αὐτοῦ τοῦ βασιλέως ἐσχήκαμεν καὶ τρεῖς ὕστερον αὐτῶι διαμαρτυρίας ἐπέμψαμεν

1 si hic sumus, sumus *scripsi secundum* ΓW hic sumus *M* 3 qui *add. Lupus* 4 seruatur *M* 5 deitas *M* 8 per *in mg. add. M* 17 facitis *M* 18 qui *add. Lupus* 20 ecclesia *M* 21 is *Lupus* his *M* 23 nos uero Γ *om. M* nos *add. Lupus* nisi *add. Lupus* 27 episcopo ΓW 32 subinde *Lupus* sub exinde *M* 33 multitudo *M* 35 et *add. Lupus* 38 Iohannes *addidi ex* ΓW 38/(71)1 in domino salutem *om.* ΓW

domino salutem. Quinquies iam coram principe introiuimus et de hæreticis capitulis multa contendimus et iurauimus sæpius imperatori piissimo quoniam impossibile est communicare nos cum his qui contraria sapiunt, nisi capitula hæc fuerint abdicata, et quia nec si abiecerit Cyrillus capitula sua, suscipietur a nobis, eo quod princeps factus sit impiæ huius hæreseos, et nunc usque nihil optinere potuimus, eo quod aduersarii ualde insistant et hi qui audiunt, non increpent eis resistentibus inpudenter neque conpellant eos ad disceptationem collocutionemque uenire. illi namque capitulorum discussionem modis omnibus fugiunt et de ipsis nec loqui omnino contenti sunt; nos uero per orationes uestras usque ad mortem sumus parati persistere et neque Cyrillum suscipere neque capitula quæ ab eo exposita sunt, nec istis communicare, nisi expulsa fuerint quæ male subintromissa sunt fidei. rogamus igitur et sanctitatem uestram ut nobis eadem sentiatis et eandem perseuerantiam demonstretis; pro pietate enim M 802 certamen habemus, in qua sola nobis est spes, et propter quam speramus saluatoris
2 nostri benignitate nos perfrui in uita futura. de deoamicissimo uero atque sanctissimo episcopo Nestorio nouerit religiositas uestra quia studium nobis fuit ut misceremus de illo sermonem, et interim non praeualuimus, eo quod cuncti aduersarii et ad ipsum nomen sint infeste dispositi. dum se tamen ista sic habeant, festinamus, si tempus Lp 82 inuenire potuerimus placabilesque auditores, et hoc facere, absque dubio tamen si deus
3 nostræ intentioni cooperator extiterit. ut uero neque hoc ignoret sanctitas uestra, scitote quia uidentes Cyrillianos tyrannide, seductione adulationeque ac muneribus omnes fere, ut ita dicamus, euertisse, frequenter piissimum principem rogauimus et magnificentissimum iudicem ut et nos ad Orientem et religiositatem uestram ad propria ire permitteret, hoc reputantes quia in uacuum moraremur, nihil proficientes in causa præsenti, eo quod Cyrillus nobiscum modis omnibus fugiat habere conflictum, sciens manifestam conuictionem blasfemiarum quas in XII capitulis suis exposuit. placuit autem post multas preces nostras piissimo principi ut unusquisque nostrum reuerteretur ad propria, ita ut ⟨et⟩ Ægyptius et Memnon Ephesius in locis permaneant propriis. sic enim potuit uniuersos idem Ægyptius obcæcare ⟨per⟩ propria munera, ut ipse quidem, postquam mala multa milia perpetrauit, ad sedem propriam reuertatur, innocens autem uir ad suum monasterium dimitteretur.

Contestatio prima Iohannis Antiochenæ sedis patriarchæ et reliquorum VI, quam Theodosio imperatori a Chalcedona direxerunt, quando, eis illic relictis, intrauit Constantinopolim cum his ⟨qui⟩ missi erant in legatione a beato Cyrillo et synodo quæ pariter conuenit in Ephesum Lp 83

1 Votiuum fuerat neque a quolibet alio propter spes futuras et incongruas pietatis uerbum prodi, nedum ab his qui sacerdotale officium sunt sortiti et ecclesiarum defen- **121** [32]

3—6 *adfert Eutherius in ep. 205*

121 *Græce extat in A 62 [Abhdlg. d. Bayer. Akad. XXX 8 p. 16. 17]. alia uersio Latina habetur in Collectione Winteriana 15*

Cf. ea quæ ex Theodoreti ep. 112 adnotaui ad ep. 120

---

2 sæpius — quoniam *Lupus* qm̄ sepius imp̄er piissimo *M* impossibile *scripsi* possibile *M* possibile non *Lupus* 11 fidei ΓW fieri *M* ragamus *M* 12 pro pietate *Lupus* proprietate *M* 19 ignorat *M* 22 τοὺς μεγαλοπρεπεστάτους ἄρχοντας ΓW 25 coniunccionem *M* 27 et *addidi* ex ΓW 28 egiptus *M* per *add. Lupus* 29 propria *M* 30 dimitteretur ΓW mitteretur *M* *in fine add. salutationem et subscriptionem Iohannis* ΓW

33 qui missi *scripsi* missis *M*

sionem; quos nescimus quomodo concupiscentia præsidendi et principatus amor et frigidæ quædam promissiones ad hoc usque deposuerunt, ut omnia quidem Christianorum præcepta despicerent, soli uero eius uiri intentioni seruirent qui ex præuentu omnia sperauit tam sibi quam etiam his qui ad hoc ei cooperati sunt, euenire, dicimus uero Alexandrini Cyrilli, qui solius controuersiæ causa hæretica sanctis dei ecclesiis superinducens dogmata et hæc conuincenda præsentiens, per solum Memnonis ministerium
M 803 et episcoporum coniuentiam prædictorum diffugere sperauit eorum quæ peccando com-
2 miserat, ultionem. unde et quietem nimis cupientes et in reliquis tenendam patientiam iudicantes, circa huiusmodi tamen quietem patientiamque proditionem fidei reputando, ad solos uos, qui cum superna uirtute mundi salus estis, supplicationem conuertimus, ad uos specialiter attinere putantes ea quæ fiunt pro pia religione certamina, tamquam
Lp 84 qui etiam nunc usque seruastis eam et per ipsam ualde seruamini. hanc uero adhibemus supplicationem, sicut utique in conspectu sanctissimi dei futuram satisfactionem, precaturam pro nobis, si nihil eorum quæ pro religione facere possumus, pro segnitia omittamus, sed et publicemus pro ea tuæ pietati sermones. non est enim quod amplius queant temporibus Christianis agere sacerdotes quam ut tam fidelem principem protestentur, etsi multotiens prompti simus ut tam uitam nostram quam corpora in certaminibus
3 quæ habemus pro fide, ponamus. propter quod coram deo, qui omnia conspicit, et domino Iesu Christo, qui cum iustitia iudicaturus est uniuersos, et sancto spiritu, cuius gratia gubernatis imperium, et electis angelis, qui uos seruant, quos et astantes uidebitis illi terribili throno et illas terribiles sanctificationes, quas incessanter offerunt deo, quas quidam nunc oblitterare pertemptant, quæsumus ut eam quæ nunc expugnatur, ulciscamini pietatem et iubeatis ut hæretica illa capitula, quæ superintroducta sunt fidei, expellantur, quæ sunt omnimode a rectis dogmatibus aliena et hæreticis uesaniis consona. aut certe si quis eorum qui consenserunt et subscripserunt eis, et post ueniam, quæ a nobis promissa est, uult ultra contendere, hunc uenire ad medium iubeatis et manifeste illum sub ecclesiasticis ea increpationibus uestræ pietatis iudicio uindicare. nihil namque ab hac re, o imperator, tuo dignius erit imperio, pro qua et contra Persas olim et contra alios barbaros bello contendere festinasti, Christo tibi præclaras retribuente uictorias, eo quod pro eo promptus exstiteris. fieri uero coram tua pietate quæsumus inquisitiones in scripto; sic enim procul dubio facilius dignoscentur et omni futuro tempore conuincentur quicumque delinquuntur. si qui uero pro his quæ peccando commiserunt, hæsitantes ferre sermones seu reddere rationes, rectam fidem uelut ex dominatione imperantes subiugare uoluerint, tui erit iusti iudicii præuidere, si non et ipsum uocabulum perdiderint magistrorum, qui hæsitantes certari pro his dogmatibus quæ inducunt, et non [con]uolentes probare quæ dixerunt, ne fecisse impie conuincantur, nec ea expellere dignantur, ne forte infructuosa eis habita inter semet ipsos conspiratio
Lp 85 4 fiat. iam siquidem meditantur ut pro huius impietatis præmio sedium restituantur principatus, et alias ad corruptionem canonum formulas, quæ et per ea quæ olim sunt
M 804 ab eis temptata, iam proditæ sunt et adhuc demonstrabilius elucescent, nisi tuum talia conpescat imperium. nam uidebit eos non multo post etiam pietas tua huius prodi-

1 quos *Lupus* quod *M* 2 usque que *M* 6 misterium *M* 7 coniuentiam *Lupus* cohibentiam *M* 11 pro pia *Lupus* propria *M* 12 hanc ⌜*W* nunc *M* 14 p̄raturam *M* 15 sed ⌜*W* se *M* pietatis *M* quid *M* 16 queant *Lupus* que ante *M* 17 et simul totiens *M* prompti simus ⌜*W* promisimus *M* 18 quæ *Lupus* quam *M* 21 sanctificationes ⌜*W* acciones *M* incensanter *M* 22 ea *M* 28 dignus *M* persus *M* 31 dignoscetur *M* 34 dominatione *scripsi* donatione *M* 36 uolentes *scripsi* conuolentes *M* dixerunt *scripsi* direxerunt *M* 38 sedium *Lupus* sedio *M* 40 prodita *M*

tionis mercedes tamquam capta de fide Christi uolentes spolia dispertire. nos uero olim quidem, dum quædam præsumpta sint a reuerentissimo quondam Hierosolymitanorum Iuuenali, quieuimus, dum certe debeamus bellari pro regulis ** uideremur; et nunc quasdam festinationes et fantasias eius huiusmodi contra utramque Phœniciam et Arabiam minime ignoramus. nec tamen de his interim contendere possumus, qui certe de ipsis quoque ciuitatibus, quarum nobis cura commissa est, et ab ipsa, si oportuerit, uita facilius abscedemus quam relinquamus deuotionem pro fide bellandi. sed contra horum quidem spes tam dei iudicium quam tuæ pietatis opponimus; nunc autem quæsumus ut de prima et sola fidei pietate sit cura, et ne illum qui sub sanctæ conuersationis Constantino uix tandem splendor est factus religionis orthodoxæ et præterea est confirmatus ⟨per⟩ beatos auum tuæ pietatis et patrem, a tuo uero imperio in alteras quoque barbaricas gentes et in Persarum firmatus est regionem, periclitetur in ipsis imperialibus aulis et iuxta uestram mergatur tranquillitatem. non enim duplices Christianismi doctrinas in Persidam directurus es, imperator, nec aliquid apud eos magnum fides nostra putabitur, dum contendentibus nobis nemo sit iudex, nec duplicibus prædicationibus siue mysteriis communicaturus ⟨est⟩ sana mente quilibet, nec uero pie est quis a tantis patribus abscessurus et sanctis et qui reprehenduntur in nullo; sed nec suauia, quæ ad imperium pertinent, eorum qui ad inuicem contraria sentiunt, orationibus ascribentur, nec paruum ridiculum erit quod tribuemus hostibus pietatis, et alias multa milia quis malæ contentionis eorum denumerare poterit læsiones. si uero est qui paruum cælestium rerum putet affectum, facilius quidem quilibet sit alius quam cui deus omnem mundi tribuit potestatem. at uero nobis oratio est suscipere a tua Lp 86
potestate iudicium; deducet namque mentem tuam deus ad integram eorum de quibus quæstio est, conprehensionem. si uero est aliquid quod modo prohibeat (non enim cuncta illa nobis effabilia sunt quæ tuæ pietati de rebus seu circa ipsas res constant), certe uel ad propria recessum nobis facilem securumque esse a tua tranquillitate deposcimus; commissas enim nobis urbes non parum noceri ex hac mora conspicimus, dum certe hic nihil hæc ipsa proficiat propter eos qui et contra tuam, sicut claret, eligunt contendere pietatem.

Post contestationem Iohannis et aliorum episcoporum qui in Chalcedonam retenti sunt, intrante imperatore in Constantinopolim cum parte aduersa, hæc ad Ephesum sacra directa est episcopis qui cum Alexandrino episcopo conuenerunt; cuius post præfationem talis est textus: Lp 87 M 805

Nos ecclesiæ pacem cunctis aliis occupationibus honorifice præponentes, non solum per iudices nostros, sed etiam per nos ipsos aggregare ⟨uos⟩ uoluimus, impium esse et indignum nostro credentes imperio, si fastidientibus nobis et non omnia quæcumque possibile est, facientibus diuiderentur ecclesiæ. quoniam uero neque uniri uos possibile factum est nec ad reddendam rationem de his circa quæ dubitatio est, uenire uoluit uenerabilitas uestra, decreuimus ut Orientales episcopi ad suas patrias et CXXII [33]

CXXII *Græce extat in A 97 et in codicis Parisini 1115 additamentis recentibus, unde edidit I. B. Cotelier in Ecclesiæ Græcæ monumentis 1, 50*

3 uideremus *M* uideremur *scripsi additis lacunæ signis, cf.* Γ ὡς ἂν μὴ δόξαιμεν τιμῆς ἕνεκα οἰκείας ἀλγεῖν 11 per *add. Lupus* a tuo *Lupus* ut *M* 12 persorum *M* 14 est *M* 16 est *addidi* 24 quod modo *Lupus* quomodo *M* 25 constat *M* 28 tuam *om.* ΓW 31 impr̄ *M* 35 uos *add. Lupus*

ecclesias reuertantur et synodus Ephesena soluatur, ita uidelicet ut Cyrillus intret Alexandriam, et Memnone in Ephesum permanente. hoc enim significamus uestræ religiositati tantummodo quia quamdiu uiuimus, Orientales adiudicare non possumus; coram enim nobis nulla ex parte conuicti sunt, quippe contra eos nullus contendere uoluit. si igitur ulla pacis remansit intentio, hanc potius eligentes, nobis absque contentione rescribite; alias de profectione uestra mox ad ista quæ scripsimus, cogitate. nos enim mali cuiuslibet causa non sumus; sed qui sint, cognoscit deus.

Præmissa sacra ultima omnium directa est, quando iam redierat in ciuitatem suam beatus Cyrillus Alexandriæ patriarcha.

Lp 88 Contestatio secunda quam Iohannes Antiochenus episcopus et reliqui sex nomine suo et totius synodi a qua directi sunt, imperatori Theodosio ad Constantinopolim direxere personas

CXXIII[34] **1** Sæpe iam pietatem uestram et per nos et per relationes nostras edocuimus quia periclitatur rectæ gloriæ dogma corrumpi et ecclesiæ corpus scindere moliuntur hi qui omnia confuderunt quique tam cunctas ecclesiasticas sanctiones quam omnes calcauere imperatorias leges et uniuersa pariter miscuerunt, ut hæresis quæ a Cyrillo est Alexandrino promulgata, firmetur. nam dum conuocati a uestra pietate fuissemus ad Ephesum, ut discuteremus eas quæ exortæ sunt quæstiones et euangelicam atque apostolicam fidem, quæ a beatis patribus est exposita, firmaremus, dum nec cuncti
d. 22. m. Iun episcopi conuenissent qui fuerant conuocati, illi fecerunt particulare concilium, qui
431 M 806 hæretica illa capitula Arrii et Eunomii atque Apollinarii uesaniæ consona inter gesta quæ in scripto sunt habita, firmauerunt, et quosdam quidem seducentes, **aliquos uero, qui de hæresi pulsabantur, ad communionem suscipientes non præueniente iudicio, aliis uero excommunicationis solutionem pro mercede reddentes, nonnullos autem spe principatus incompetentis armantes, sibimet ipsis multitudinem collegerunt, tamquam
2 nescirent quia fidei pietatem non ostendat multitudo, sed ueritas. lectæ sunt quidem
ep. 23 iterum litteræ pietatis uestræ, quas per Candidianum magnificentissimum comitem direxistis, quæ continebant quia oportet cum karitate fraterna et pacifice eas quæ pullulauerant, discuti quæstiones, conuenientibus his qui conuocati sunt deoamicissimis
Lp 89 omnibus episcopis pariter; et nihil lectio tanta profecit. uenit Palladius deuotissimus
ep. 34 magistrianus, alteras imperii uestri litteras deferens, significantes quia oportet omnia quæ particulariter facta sunt, extirpari et ab initio reconuocari concilium ac uerum dogma firmari; et hoc quoque pium decretum uestrum consuete contemptum est ab his qui temere uniuersa præsumunt. aduenit deinde magnificentissimus magister
ep. 40 Iohannes, qui omnium tunc ubique largitionum comes erat, alteras iterum litteras deferens, significantes quia trium depositio a uestro imperio fuerit approbata, et quia

---

8/9 *Cyrillus Alexandriam intrauit d. 31. m. Oct. 431, cf. ep. 64 a*

CXXIII *Græce extat in A 63 [Abhdlg. d. Bayer. Akad. XXX 8 p. 17—19]. alia uersio Latina habetur in Collectione Winteriana 16*

---

3 quia] ὅτε Γ 4 eos Γ nos *M*

8 Præmissa *scripsi* missam *M*

10 sex nomine suo *scripsi* uni mesexua *M* 12 personas *corrupte; e. g. proposuerim* dum personaret quia Maximianus ordinatus esset 14 exscindere *M* 15 confunderunt *M* 16 uniuersas *M* 19 expoita *M* 21 uesane *M* 22 scriptum *M* *lacunam statui. cf.* ΓW τοὺς δὲ φοβήσαντες 27 iterum ΓW item *M* 30 tanta *om.* ΓW 32 reconuocari *scripsi* reconueniri *M* 35 comes erat *Lupus* commiserat *M* iterum ΓW igitur *M*

pullulantia scandala oporteret auelli ac solam fidem quæ in Nicæam a beatis et sanctis patribus exposita est, ab omnibus roborari. et istam legem consuete transgressi sunt qui de omnibus ludunt. non enim quieuerunt etiam post huiusmodi lectionem et communicantes depositis et eorum nomina, quasi essent episcopi, nominantes, nec uero passi sunt abdicare quæ ad morbum corruptionemque piæ fidei sunt promulgata capitula, et hæc dum sæpius ad disceptationem uocarentur a nobis; paratas enim hæreticorum capitulorum conuictiones habuimus. et testis est horum præfatus magnificentissimus magister, qui et nos et ipsos et tertio conuocauit et quater, dumque hoc
3 proponeremus, audiit. rogauimus post hæc propter illorum pertinaciam, ut hic euocaremur, et uenimus nec paululum remorati, nec ex quo uenimus, aliquando cessauimus et coram pietate uestra et coram consistorio excellente rogantes ut pro capitulis certamen exciperent et aut ad conflictum uenirent aut certe expellerent ea tamquam fidei orthodoxæ aliena, et permanerent in sola fidei expositione beatorum patrum qui Nicæam conuenerunt. et ecce illi quidem, qui nihil horum facere uoluerunt, sed in hac hæretica controuersia perstiterunt, quæ ad ecclesiastica et sacerdotalia officia pertinent, permittuntur implere; nos uero absque collecta tanto tempore permanentes et in Ephesum et hic, et illic atque hic periculorum milia multa perpessi et lapidati a seruis amictu monachili optectis ac paulo minus subito interempti, quieuimus, quippe pro fidei M 807
4 pietate omnia sustinentes. post hæc placuit pietati uestræ et nos et illos pariter conuocare et eos qui pertinaces sunt, cogere ad dogmatum uenire disceptationem. dumque hoc futurum sustineretur, pietas tua ad ciuitatem protecta est, et illos quidem, qui accusantur hæresis, et quorum quidam quidem propter hoc a nobis damnati sunt, alii uero excommunicationi subiecti, qui etiam nunc iam sub alia regula obnoxii sunt, ad ciuitatem uenire præcepit et sacerdotii ministerium gerere et episcopum consecrare; nos uero qui certamen pro pia fide suscepimus et omne periculum pro rectis elegimus sustinere dogmatibus, nec urbem iussit intrare nec propugnare pro fide, dum expugnetur ab aliis, neque pro dogmatibus rectis insistere, sed nec ad propria saltem redire concessit, et sumus Chalcedone anxii et coartati gemimus⟨que⟩ de schismate quod contra ecclesiam
5 meditatur. huius rei gratia, tamquam qui nullum responsum potuimus obtinere, necessarium duximus pietatem uestram per has litteras edocere in conspectu dei et Christi eius et sancti spiritus quia si quis ante restitutionem rectorum dogmatum fuerit ordinatus ab his qui hæretice ⟨de⟩ fide sentiunt, omnem necesse ⟨sit⟩ ecclesiam separari, scindentibus sese et populis et cleris et contra inuicem collidentibus; nullus enim pie sentientium sustinebit ut illis communicet qui hæretice colunt, et perditioni salutem propriam dedicet. dum uero id contigerit, uestra præter intentionem propriam pietas agere compelletur; schisma enim utique contra uoluntatem confirmabitur et contristabuntur hi qui pro fidei ueritate certantur, eo quod perditioni tradere proprias animas minime acquiescant neque consentire his qui inpia Cyrilli capitula uindicare contendunt. multi autem sunt qui pro fidei pietate certantur, tam nos Orientalis diocesis uniuersi et quæ nobiscum sunt cunctæ prouinciæ ex Ponti atque Asiæ ac Thraciæ regione Illyricique et Italiæ; nec enim illi episcopi his Cyrilli dogmatibus acquiescere patientur, qui etiam uestræ pietati codicem M 808 beatissimi Ambrosii direxerunt contraria huic quæ nunc pullulat, culturæ edocentem.

9 rogauimus] ἐδέησεν Γ operæ pretium duxit H' 12 pellerent *M* 13 solam *M* expositionem *M* 14 nicea *M* 18 ac *scripsi* et hac *M* 22 accusatur *M* 23 excommunicatione *M* 24 misterium *M* 25 pro pia *Lupus* propria *M* 27 propriam *M* 28 que *addidi* scisme *M* 32 de fide *Lupus* fidei *M* sit *addidi* 34 perditionis *M* dedicet *scripsi* dedicant *M* 37 perditione *M* 39 diocesi *M* 41 illi *scripsi* ulli *M* dogmatibus acquiescere dogmatibus *M* 42 cultura *M*

uti igitur tale nil fiat nec amplius uestra pietas æstuetur, quæsumus deprecamur rogamus ut ante ordinationem non fieri sanciatis, nisi formam susceperint quæ ad orthodoxiæ pertinent fidem, propter quam et congregauit nos amatrix Christi summitas uestra.

Lp 91 Contestatio tertia quam Theodosio imperatori idem VII episcopi direxerunt

CXXIIII 1 [35] Non ad hæc euocationem uestræ pietatis sperauimus peruenturam. uocati enim sumus honorifice, sicut euocari ab imperatore conuenit sacerdotes, et euocati ad fidem et confirmationem fidei sanctorum patrum, iuste pio imperatori obœdientes aduenimus, et dum uenissemus, neque ab ecclesiastica recessimus consequentia neque uestra constituta contempsimus, sed conuersati sumus a die qua in Ephesum uenimus, usque hodie uestrorum nutuum secutores. uerum nihil nos circa præsentem uitam, sicut apparet, adiuuit custodia ordinis boni; magis uero, ut uidemus, etiam ualidissime nocuit. nam nos quidem, qui ea usi sumus, usque præsens in Chalcedonam detenti deguimus, uix tandem uero nunc dimissi sumus, ut ad propria redeamus; qui uero omnia confuderunt et turba compleuerunt mundum et contendunt ecclesias separare ac pietati euidenter obsistunt, quæ sacerdotum sunt, gerunt et utuntur ecclesiis et illicite speratæ ordinationis, ut putant, obtinent firma promissa * * et ea quæ ad pauperum offeruntur inopiam, expendunt in seditionariis suis, dum certe non illis solis, sed etiam nobis sis imperator. pars enim non parua tui Oriens existit imperii, in qua semper recta fides M 809 effulsit, super hanc uero etiam reliquæ regiones atque prouinciæ ex quibus congregati 2 sumus. non igitur despiciat imperium uestrum quod corrumpitur fides, in qua et uos baptizati estis et uestri parentes, in qua defixa sunt ecclesiæ fundamenta, pro qua beati martyres multa milia generum mortis libentissime susceperunt, cum qua et barbaros uicistis et dissoluistis tyrannos, qua et indigetis in bello quod nunc Africam com- Lp 92 prehendit. erit enim uobis ⟨pro⟩pugnator omnium deus, si eius pia dogmata defensetis et prohibeatis scindi corpus ecclesiæ; scindetur enim, si superinductus fidei a Cyrillo et 3 confirmatus ab aliis hæreticis sensus obtineat. hæc iam quidem sæpius in conspectu dei et in Epheso et hic obtestati sumus et uestram docuimus pietatem, satisfactionem nobis acquirentes apud omnium deum; exigit namque a nobis et istud, sicut scripturæ diuinæ in apostolicis atque propheticis eloquiis docent. nam beatus quoque Paulus 1 Tim. 6, 13 exclamauit ac dicit: obtestor in conspectu dei, qui uiuificat mortuos, et Iesu Christi, qui testimonium præbuit sub Pontio Pilato, bonam confessionem, et Ezechieli deus præcipit distinguere his qui in populo sunt, et intercf. Ezech. 3, 18. 20 minationem ponit dicens: si non distinxeris, pereuntium sanguinem de tua manu perquiram. hoc iudicium metuentes, necessarium fore credimus nunc docere imperium uestrum quia ea quæ sunt Apollinarii et Arrii et Eunomii, docent in ecclesiis hi qui eis uti permissi sunt et illicite atque inregulariter sacerdotium gerunt et non saluant animas ingredientium, si qui tamen illos et audire contenti sunt. per diuinam siquidem gratiam, quæ omnes homines parcendo gubernat et misericorditer regit et cunctos esse uult saluos, maxima pars populi sana est et pro rectis dogmatibus pugnat;

CXXIIII *Græce extat in A 64 [Abhdlg. d. Bayer. Akad. XXX 8 p. 19. 20]. alia uersio Latina habetur in Collectione Winteriana 17*

2 sanctiatis *M*
5 uocati *M* 7 iuste] δικαίως *pro* διὸ καὶ ὡς *quod extat in* ΓW 10 nūcetium *M* 14 pietate *M* 15 obsistunt *Lupus* assistunt *M* 16 *lacunam prodit* Γ στάσεις ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἐγείρουσι 20 dispiceat *M* 22 milias *M* generum ΓW penerum *M* 23 euicistis *M* africa *M* 24 pugnator *M* 25 excindi *M* excindetur *M* 33 pereuntium *Lupus* pretium *M* 34 nunc *scripsi* hinc *M*

propter quos præcipue dolemus ac pungimur animo, metuentes ne paulatim serpens
4 languor plures obtineat et commune fiat hoc malum. hæc nos uestram rursus docemus
tranquillitatem nec umquam docere desistemus et oramus ut annuat imperium uestrum
deprecationibus nostris nihilque subintroduci sanctorum patrum qui Nicæam conuene-
runt, fidei permittatis. si uero et post hanc nostram deprecationem et coram deo 5
commonitionem non acquieuerit pictas uestra, nos et puluerem pedum nostrorum ex-
cutiemus et cum beato Paulo clamabimus: mundi nos sumus a sanguine omnium. Act. 20, 26
non enim quieuimus nocte ac die, ex quo in istam benedictam synodum uenimus, et
imperatorem et iudices et milites et sacerdotes et laicos contestantes ne fiant traditæ a
patribus fidei proditores. 10

Pars sermonis unius quo in Chalcedonam dicunt usum Theodoretum episcopum Cyrrensis Lp 93
ecclesiæ M 810

Christus præsit nostro sermoni, per quem et ipsi sermones et nos eius diuinorum CXXV [36]
ministri uerborum; Christus, qui positus est in ruinam resurrectionemque Luc. 2, 34
multorum et in signum cui contradicetur, olim quidem ab Israele carnali, 15
nunc uero etiam spiritali; Christus, qui infidelibus quidem offensionis est lapis et 1 Petr. 2, 8. 6
scandali petra, non confundit autem credentes in se; Christus ** ille lapis quem
reprobauerunt ædificantes et factus est in caput anguli; Christus ecclesiæ 1 Petr. 2, 7
fundamentum; Christus lapis ille qui sine manibus est abscisus et mons factus est magnus Dan. 2, 34. 35
et operuit orbem terræ secundum prophetiam Daniclis; Christus, pro quo et cum quo et 20
propter quem nos expugnamur, et propter quem nos sumus ab imperiali ciuitate prohibiti,
sed non sumus cælorum regno priuati (ciuitatem namque habemus Ierusalem cælestem,
cuius artifex ⟨et⟩ ædificator est deus, circa Pauli Apostoli uocem), Christus, propter Hebr. 12, 22
quem ⟨terribiles⟩ Propontidis undas nauigare præsumitis, ut nostram uocem audire
possitis, imaginem uocis esse putantes uestri pastoris. concupiscitis enim delectabile 25
melos audire uestri pastoris, illius pastoris quem compastores eius calamorum, sicut
arbitrantur, subscriptionibus peremerunt. ad quos deus exclamat per prophetam:
pastores multi corruperunt uineam meam, polluerunt partem meam, Ier. 12, 10
posuerunt partem meam desiderabilem quasi intransmeabile desertum.
dicat de ipsis per alium quoque prophetam: secundum multitudinem suam 30 Os. 4, 7
peccauerunt mihi; ponam gloriam ipsorum in ignominiam. dicat per
alterum denuo prophetam: uæ filii desertores; fecistis consilium, et non Ies. 30, 1
per me; et conspirationes, et non per spiritum meum, ut adiceretis Lp 94
peccatum super peccatum. conuertimini qui profundum inistis con- Ies. 31, 6
silium et inicum. dicat ad eos Esaias: manus enim uestræ pollutæ sunt 35
sanguine, et digiti uestri in peccatis. lingua uestra locuta est nequitiam, Ies. 59, 3—5
et os uestrum iniquitatem meditatur. nemo loquitur iusta, quia con-
cipiunt dolorem et pariunt iniquitatem. oua aspidum ruperunt et telam

CXXV *Græce extat in A 71 [Abhdlg. d. Bayer. Akad. XXX 8 p. 25—27]. alia uersio Latina habetur in Collectione Winteriana 24. initium [13. 23- 29] adfertur in Conc. quinti coll. V [L V 506 = M VIIII 293]*

3 desistimus *M* 6 communitionem *M* 6/7 excutiemus Γ*W* excutientes *M* 11 cyrensi *M* 17 *lacunam statui; cf.* Γ Χριστὸς ὁ πολυτελὴς λίθος ὁ θεμέλιος κατὰ τὴν Ἡσαΐου φωνήν· Χριστὸς ὁ λίθος ὃν ἀπεδοκίμασαν 20 operuerit *M* 23 et *addidi secundum* Γ*W* 24 terribiles *addidi secundum* Γ*W* 25 delectabiles *M* 27 quos *Lupus* quod *M* exclamat *Lupus* exclamis *M* 29 intransmabile *M* 33 addiceretis *M*

araneæ texunt. uidete accusationem malitiæ et fragilitatis nequitiæ conuictionem: oua aspidum et telam araneæ; hoc quidem malitiæ partus, illud uero infirmitatis conuictio. addit ergo dicens: et comesurus ex ouis eorum, confringens inuenit monstrum. uidisti malitiam languidam, uidisti eum qui iniustitiam pertulit, minime læsum? uidisti eum qui expugnatus est, coronatum? et comesurus, ait, ex ouis eorum, confringens inuenit monstrum. quod est
M 811 autem monstrum nisi quod generare non potest? ac si diceret quia malitia non potest uenire ad perfectionem. prædica igitur nobis etiam speciem malitiæ: ait enim quod mirum est, sic dicens: et in eo est basiliscus. hoc est mirum quia et basiliscus in eo et monstrum. basiliscus uero malitiam significat. quia enim bestia hæc amarissima est omnium reptilium, ipsi partum malitiæ conparauit. monstrum uero idem rursus propter fragilitatem malitiæ dixit. sequitur demum sententia hæc:
Ies. 59, 6 tela eorum non erit ad uestimentum, nec operientur ab operibus manuum suarum. cur hoc? quia opera eorum opera iniquitatis. dic et speciem
Ies. 59, 7. 8 iniquitatis: pedes eorum ad malum currunt. ad quid faciendum? et ueloces sunt ad effundendum sanguinem. quid ergo ad hæc? contritio et infelicitas in uiis eorum. semitæ namque illorum, per quas ambulant, peruersæ sunt, et uiam pacis ignorant. uere lamentationibus digna sunt ista, ut contra sacerdotes loquantur talia sacerdotes; sed ista nos dicimus, non tam illos accusantes quam uobis potius prouidentes.

Ier. 2, 12 Et post aliqua: In ueritate expauit super hoc cælum, et ampliore terra est perturbata formidine, dicit dominus. quoniam duo et nequam fecit populus meus; me dereliquit fontem aquæ uiuæ, et foderunt sibi lacus contritos, qui aquam continere non poterunt. dicat ad eos deus per
Ier. 2, 10 Ieremiam prophetam: transite ad insulam Cethim, et uidete. non uultis,
Lp 95 inquit, acquiescere uerbis meis, non consentitis prophetis, non suscipitis legem, non creditis scripturis diuinis? paganorum filios doctores adsciscite, ite ad gentes et discite quomodo putatiui dii honorentur ab eis, dum certe non sint dii. transite ad insulas Cethim, et uidete, et in Cedar transmittite, et omnino
Ier. 2, 11 perquirite si facta sunt talia. quæ talia? si mutabunt gentes deos suos. quales illos? qui certe non dii sunt. et cur dicis hæc? populus autem meus mutauit gloriam suam, ex qua nihil ei proderit. hæc etiam de istis conuenit dici. nam gentilium pueri ligna et lapides honorantes, immortalia hæc appellant; tu autem, qui eos illa prohibes adorare et solum uerum deum ammones colere,
Ies. 40, 12 qui montes penso statuit et statera colles, qui manu mensus ⟨est⟩ aquam et palmo cælum et omnem terram cubitu, qui statuit cælum sicut cameram,
Ies. 40, 22 qui tenet gyrum terræ totius et habitantes in ea tamquam locustas, qui uerbo suo fecit hæc omnia et in uno momento temporis præsentauit tamquam fuissent prius quæ ante non fuerunt, et qui dedit quæ non erant, ut essent, sola propria uoluntate, hunc uelut hæc omnia oblitus, passionibus subicis et eum tamquam passibilem deum sic adorari quasi legis latione promulgas? et paganorum quidem, sicut dictum est, pueri, cupiditatis nimietate languentes, et cælum uocant impassibile et solem impassibilem

2/3 *plura nec meliora habent* ΓH τὸ δὲ διάταγμα τῆς ἀσθενείας. ὠὰ ἀσπίδων τῆς κακίας τὸ εἶδος. ἰστὸς ἀράχνης τῆς ἀσθενείας ὁ ἔλεγχος 3 comessurus *M* 5/6 comessurus *M* 8 speciem ΓH spem *M* 16 effundendum *Lupus* effugiendum *M* 24 contritus *M* potuerunt *M* dicat ΓH dicit *M* 29 cethin *M* 35 manus *M* est *addidi* 36 palmos *M* gubitu *M* 40 hunc *scripsi* tunc *M om.* ΓH' et eum *scripsi* eum et *M* 41 promulgas et *scripsi secundum* ΓW promulgasset *M* 42 īpassibilē *M*

nominant et leges de stellis uelut immortalibus ferunt et terram, quam conculcant, deificant; nos uero inuisibilem increatum incomprehensibilem inperscrutabilem credimus esse passibilem? absit, saluator noster ac benefactor, ne umquam sic a tua recedamus adoratione, ne tuam sic ignoremus naturam, ne usque adeo circa tua simus indeuoti dona neque liberatorem nostrum passibilem suspicemur, qui nos ex passionibus ad inpassibilitatem transduxit, qui donauit inpassibilitatem passibilibus. hanc deprecationem deo et pro nobis et pro uobis offerimus, cui gloria in sæcula. amen.

Supra scripta ex nomine beati Theodoreti posuit Irenæus, qui dum ⟨tam⟩ Nestorianus fuerit, ut pro illo in exilium mitteretur, sciens doctrinam Theodoreti in ecclesia dei præfulgere, uoluit eum propter illa quæ post gesta sunt, ut uarium denotare. **125a** Lp 96

Idem uero Irenæus et ista posuit, post prædicta dicens:

Sermo Iohannis Antiocheni, quem dixit in Chalcedona post sermonem Afthonii presbyteri et episcopi Theodoreti

Sacra lex est ut quæ filiorum sunt, patribus deputentur. meus est igitur Galaad et meus est Manasses; magis uero non mei, sed dei sunt, qui uestrum sacrum gregem congregauit ad nos instantiamque illi pro pia fide donauit super alia bona; ego uero ad hoc surrexi tantummodo, ut salutarem uos pariter et ualedicerem uobis. carpemus namque iter uobiscum manentes, et rursum uobiscum sumus ad fratres uestros euntes. permanat enim sine impedimento ubique dilectionis natura. saluto uos atque rogo ut pacem habeatis ad deum, qui ante quidem Christiani fideles eratis, nunc uero etiam confessores. omnis qui magnam se nouit obtinuisse substantiam, fortiter decertatur et eum pro his quæ possidet, laborare non piget, ne prodat hæc ipsa quæ possidet. nemo igitur uobis auferat paternam fidem, quam nos quoque sicut depositum filiis commendamus. attendite ad patres nostros atque maiores, quos nec tormenta nec mors nec aliud quodlibet humanum ualuit ab affectu fidei submouere. nostris uero temporibus paruæ minæ sunt, magna est merces; paruæ passiones, sed magnæ coronæ. nemo uobis depositum abigat, dico uero [ad] integritatem dogmatum; nemo uobis deitatem persuadat esse passibilem neque unam naturam diuinitatis et corporis. nam illa quidem semper est per se diuina substantia, illam uero suscepit. unde coniunctionem prædicamus et non confusionem; unitionem, non tamquam liquorum mixturam. deus istud propter illud, filius hoc propter illud, omnia hoc propter illud; adoratur cum illo, glorificatur cum illo, et huic coniunctum inseparabiliter semper, naturæ nostræ primitiæ nominatur. hæc custodite, et deus pacis erit uobiscum, defendens uos quo ipse nouit modo. ipsi honor et gloria in sæcula. amen. CXXVI [37] Ps. 59, 9 Lp 97 1 Cor. 15, 20

Epistula sancti Iohannis Antiocheni episcopi quam præfecto scripsit ab Ancyra Lp 98 M 813

Insatiabile quiddam re uera nequitia est, et insatiabile nimium. et hoc ex aliis quidem quis plurimis uideat, nihilo minus uero et ex istis qui omnes quidem principum CXXVII [38]

CXXVI *Græce extat in A 72 [Abhdlg. d. Bayer. Akad. XXX 8 p. 27. 28]. alia uersio Latina habetur in Collectione Winteriana 25*

8 Supra scripta *scripsi* sca *M* tam *addidi* 16 pro pia *Lupus* propria *M*
19 permanat *scripsi secundum* ΓΠ' permaneat *M* 27 abigat *scripsi* συλήσῃ Γ habeat *M* ad *deest*

leges, omnes uero calcauerunt ecclesiasticas sanctiones et sursum uersum cuncta fecerunt. non satiati enim Firmus atque Theodotus et qui cum eis, iniquitatibus quæ in Epheso et quæ in Chalcedone factæ sunt, et seditionibus quæ in Constantinopolim, ⟨et⟩ euersione piorum dogmatum, nunc rursus illicitis litteris omnia temptant loca turbare. nam nunc quoque cooperatorem sibi sumentes illum quem in Constantinopolim produxerunt, direxerunt contra nos ad Ancyram litteras infirmiores ⟨ab⟩ aranеis et inaniores ab umbris, multam tamen eorum nequitiam prædicantes. nam dum prius ipsi a nobis excommunicati sunt, eo quod hæreticis subscripserint Cyrilli capitulis eorumque inpietatem roborare præsumpserint, dumque excommunicationis conculcauerint terminum et
Can. Ant. 4 comministrauerint condemnatis et secundum sanctorum patrum regulas per hoc ipsi quoque depositi sint, suspensiones contra nos segregationesque miserunt, simile aliquid facientes uelut si quis uinctus et adhuc ipsis uinculis obnodatus uincientem se uincire conetur. memor est autem magnificentia uestra quia et quando Chalcedone degebamus, sæpius et piissimo principi et uestræ magnitudini diximus quia quicumque a damnatis atque excommunicatis ordinatus fuerit, ordinationem habet illicitam et iniquam. quomodo autem ueniet spiritus gratia orantibus eis quibus interdicta est sacerdotalis oratio? hæc et olim docuimus magnificentiam uestram et notum facimus
Lp 99 in præsenti quia nos nec istos esse scimus episcopos nec illum qui ab istis est factus. nam illi quidem transgressione regulæ sub regulæ facti sunt pœna; ille uero ab eis nihil accepit, quia nihil habebant quod inpertirent illi qui semet ipsos ante priuauerunt. hæc si potestas uestra probauerit, quæsumus ut etiam piissimo et amico Christi imperatori nostro legantur et magnificentissimo gloriosissimoque præposito et omni amico Christi consistorio siue senatui, ut uniuersi cognoscant quia nos usque ad præsens nulli nosmet ipsos subiecimus crimini, sed ordinabiliter omnia et consequenter et secundum quod placet regulis, egimus.

Lp 100 Epistula Iohannis Antiocheni patriarchæ et omnium qui in eadem ciuitate pariter con-
M 814 uenerunt episcoporum ad imperatorem Theodosium post certamina quæ hi habuerant episcopi in Epheso et in Chalcedona

CXXVIII[39] Scientes quia uestrum pietate ornetur imperium et quia euangelicis et apostolicis dogmatibus faucatis, euangelizamus serenitati uestræ, præ omnibus hoc uos lætificare præcipue cognoscentes, quia per diuinam gratiam, quæ orthodoxam fidem omnibus modis euacuari non sinit nec permittit effluere, sed semper scintillam relinquit et per hanc reaccendit extincta, quia omnes Orientalis dioecesis episcopi et clerici et populi rectis sunt salui dogmatibus et perseuerant in fide quæ a beatis patribus exposita est in Nicæam congregatis, et eligunt potius omnibus priuari corporis membris quam uel unam rectæ illius confessionis syllabam prodere. propter quod et Cyrilli capitula tamquam ualde contraria et sanctorum apostolorum [prædicationi] doctrinæ et sanctorum euangeliorum prædicationi et expositioni fidei quæ in Nicæam facta est, execramur uniuersi et amicam deo uestram quæsumus summitatem in nulla ecclesiarum quæ sunt sub cælo, permittere dogma illud inpium prædicari, sed ut nefas et blasphemiam ab uniuerso mundo fugari præcipite. decet enim uobis, quia ab ipso domino Christo sumpsistis

---

2 satiati *Baluze* sauciati *M* 3 et *addidi* 6 ab *addidi* 9 p̄sumpserunt *M* 11 suspensiones *Lupus* suspecciones *M* 14 piissimo *Lupus* sepissimo *M* 18 illis *M* 20 habebunt *M* 23 senatu *M*
32 scintilla *M* 33 epis̄ *M* clericis *M* 37 prædicationi *del. Lupus* 41 sumpsisti *M*

imperium, seruare illi mundam dogmatum traditionem, omni additamento hæreseos liberatam. sic enim super præsens imperium fruetur uestra pietas et futuro, quod Lp 101
et curis est liberum et non recipit finem, sed illud quod senescere non potest, immortale gaudium tenet.

Iohannes episcopus Antiochiæ incolumem uestram pietatem et multis annorum curriculis perdurare oro ecclesiis Christi et Romano principatui, deo amicissimi et optimi dei cultores et piissimi imperatores.

Similiter et omnes pariter conuenientes episcopi subscripserunt.

Epistula Theodoreti episcopi Cyrri quam scripsit ad populum Constantinopolitanum, Lp 102
per quam ostenditur quia non solum prius et post, sed et quando ab Epheso ad Chalcedonam et a Chalcedone rediit ad ecclesiam suam, semper fidem catholicam prædicauit, licet Nestorium damnare distulerit, non credens illa eius esse dogmata quæ et ipse Nestorius denegabat et in Ephesum ex quaternionibus sub eius nomine nullo teste probata credebat

1 Quale quiddam patiuntur et faciunt auium matres, quotiens nidos suos deprædandos CXXVIIII
aspiciunt (anxiantur enim et garrule stridunt et ad similem uolatum teneros adhuc pullos M 815 [4c]
hortantur, ut aucupantium manus effugiant), tale aliquid patior simul et facio, lamentationes uestras ex litteris audiens et quasi uos garrule stridentes ac tremule mentis oculis cernens. inspectis namque ipsis litteris, mox lacrimarum cunctos humores expendi et, sicut dicit prophcta, exitus aquarum deposuerunt oculi mei, et tacens simul Ps. 118, 136
ac gemens permansi diutius, hoc inprouisum cogitans malum et diuisionem corporis ecclesiæ et prœlium omni bello ciuili deterius. non enim de una tribu tantummodo sumus, sed de utero uno, eundem gloriantes habere nos patrem omnium deum, eandem matrem sanctissimam ** fontem. non solum uero unius uteri sumus, sed unius quoque tori, unius mensæ, unius et uictus, et licet membra multa simus atque diuersa, unum tamen corpus efficimus circa apostolicam doctrinam dicentem: uos estis corpus Lp 103
2 Christi et membra de membro. sed nec naturæ cognatio nec communio partuum 1 Cor. 12, 27
nec quod una mystica mensa perfruimur nec quod manus inuicem sumus ac pedes et oculi et quod unum corpus uniuersi complemus, uinculum sufficit seruare concordiæ, contemptis uero cunctis legibus pacis, tamquam latrantes ⟨canes⟩ propria membra discerpimus et aduersariis facti sumus præda facillima atque insultationis et illusionis occasio, eo quod inuicem nobis sicut aduersariis abutamur incidentesque cuneum nostrum et partes eius in inuicem uertamur. unde ridunt quidem gentilium pueri, ridunt quoque Iudæi, exiliunt agmina hæreticorum ouanturque cuncti aduersarii ueritatis et nostris malis insultant, contra inuicem nos respicientes partitos, et propriam pacem nostrum prœlium ducunt. hos autem qui horum causæ sunt facti, nec hoc euigilare facit atque ad semet ipsos reuerti, ut radicitus euellant quæ male sunt seminata zizania, et salutaribus apostolorum sint contenti seminibus, quæ spiritus per omnia sancti gratia præstitit. hæc igitur mox ut epistulam legi, mente percipiens, ingemui, lamentatus sum, in lacrimis meditationes expendi quas peperit dolor, quando super ista quæ dixi, in animo introiit non error solum seducentium, sed et illorum qui seducuntur, læsio.
3 sed dum recogitassem eum qui est a principio usque nunc ecclesiæ statum, et quomodo

1 munda *M* 3 finem *scripsi* fidem *M*
11 ad calcedonam *M* 21 diutinus *M* 24 *lacunam statui e. g. supplendo* ecclesiam, eundem baptismatis sacratissimum 30 canes *addidi* 33 uertimur *M* quidam *M* 38 sunt contempti *M*
39 p̄cipiens *M* 40 meditationes *scripsi* timet tationes *M*

2 Cor. 12, 9 superans expugnata, expugnans superata perficit, dum uirtus a domino in infirmitate ⟨perficitur⟩ ac probatur circa ipsius domini uocem, aliquantulum recreatus sum nimietatemque dissolui tristitiæ. rememoratus enim etiam sanctorum euangeliorum doctrinas, inuenì saluatorem dominumque nostrum nihil suaue neque festiuitate dignum in terrena uita sanctis suis promisisse discipulis, labores uero esse atque sudores ⟨pro⟩ sua lege ferendos et iniurias ac iurgia et plagas atque flagella et quæstiones prædicere.
Mt. 10, 16. 18. 22 ecce, inquit, ego mitto uos sicut oues in medio luporum. et coram præsides ac reges ducemini propter me, et in synagogas suas flagellabunt, et eritis odio omnibus propter nomen meum. et post ista insurrectiones in
Mt. 10, 21 inuicem docens ait: tradet autem frater fratrem in mortem et pater filios;
Lp 104 et insurgent filii in parentes et morte eos afficient. eorum uero quæ
Mt. 10, 22 dicta sunt finalis extremaque sententia continet etiam fructum: qui autem perse-
4 uerauerit usque in finem, hic saluus erit. discimus ergo ex his nihil remissum plenumque lætitiæ quærere in præsenti uita, bonorum uero quæ sperantur sortitionem
M 816 uiriliter sustinere et fortiter ferre quæcumque propter ueritatem contigerint tristia. huiusmodi enim perseuerantia futura nobis bona prouidebit. dicit enim beatus
Rom. 5, 3. 4 Paulus quia tribulatio patientiam operatur, patientia uero probationem, probatio autem spem, spes autem non confundit. confessionis tribulatio festiuitatis initium est; qui uero illam sustinent, cui non potest misceri tristitia, et in inediæ experimento nutriuntur rebus ⟨futuris⟩. exspectationes fructuum pondus laboris exonerant. unde et sanctorum apostolorum contubernium, dico autem Petrus
Act. Ap. 5, 41 et Iohannes, dum a Iudæis perflagellati fuissent, exierunt gaudentes quia digni facti sunt iniuriam pro Christi nomine sustinere. et Paulus pietatis
2 Cor. 12, 10 procertator exclamat: conplaceo mihi in infirmitatibus, in iniuriis, in necessitatibus, in persecutionibus, in angustiis, in seditionibus pro Christo. explicans rationem dicit: quando enim infirmor, tunc potens sum. et non ait »tolero infirmitates et iniurias« et reliqua, sed complaceo, inquit, id est gaudens suscipio, cum uoluntate flagellor, tormentis gaudeo, festiuitas doloribus commiscetur, et illa quidem natura sensibus ingerit, hanc uero uoluntas adducit. et mox
2 Cor. 11, 30 infert inquiens ita: si gloriari oportet, de infirmitate mea gloriabor, et alibi:
Rom. 5, 3 non solum uero, sed et gloriamur in tribulationibus. non autem dicit »perseueramus« uel »toleramus« uel »tribulationes patienter ferimus«, sed ait gloriamur in tribulationibus, inter tribulationes declarans uoluntatem animæque fiduciam de spe notificans futurorum. quia enim in principio certaminum summitas est dolorum, et circumuallantium se malorum multitudinem cernens et deprecans ut seruetur ex tribus
2 Cor. 12, 9 certaminibus, iudicem dicere audiit: sufficit tibi gratia mea. uirtus enim mea in infirmitate perficitur. lætabatur postea flagellatus, insultabat cum torqueretur, extentus quasi in choro gaudebat, cum plagis finderetur, ymniebat, gratias

---

1 superans *scripsi* super *M* superata *scripsi* superans *M* 2 perficitur *add. Lupus* 3 tristitiæ *Lupus* et stitiue *M* euangeliorum *Lupus* et angelorum *M* 5 in terrena uita *Lupus* intuere nauitu *M* esse *scripsi* est *M* pro *addidi* 6 ferendos *scripsi* proferentem *M* iniurias ac *scripsi* iniuria sua *M* quæstiones [= βασάνους] *scripsi* que *M* 8 ducimini *M* 9 eritis eritis *M* 12 extremiique *M* sententiam *M* autem *scripsi* enim *M* 13 dicimus *M* 14 sortitionem *scripsi* seruitionem *M* 15 tristia *Lupus* tristitia *M* 17 patientia *M* 18 tribulatio *scripsi* uero liberato *M* 19 illa *M* 19/20 in inediæ *scripsi* ime *M* 20 futuris *addidi* 22 a Iudæis *scripsi* a iuda et *M* fecissent *M* 24 conplaceo mihi] conplacemus *M* 25 in seditionibus = ἐν ἀκαταστασίαις *cf. Theodoret. de caril. p. 1306 Schulze* 27 infirmates *M* 28 fortiuitas *M* 30 inquies *M* 35 eruetur *M* 36 certaminis iudice *M* 37 permittitur *M* flagellatur *M*

agebat in uinculis, ecclesias ex carceribus faciebat, noctes psalmodiis mutabat in dies, irascebatur contra eos quos flere audiebat propter futuras ei temptationes, atque dicebat: quid fletis et contunditis cor meum? ego enim non solum ligari, sed Lp 105 Ap. 21, 13 et mori pro domini nostri Iesu Christi nomine paratus sum.

Ista omnis apostolorum chorus faciens ⟨patiens⟩que permansit, hæc qui post illos fuerunt ueritatis athletæ, hæc sunt etiam multi qui pro pia religione sentiant atque perficiant. non enim nos omnino deseruit illa [autem] gratia quæ cernit desuper uniuersa, dereliquit autem nobis dominus semen, ut non similemur Sodomis et Gomorris, et est opera etiam ⟨eius⟩ per misericordiam saluatoris aurea grana in botruo cernere, quæ circa imaginem propheticam benedictio domini nominantur, et spicas non duas Ies. 65, 8 aut tres, sed multa milia solida in ualle radicatas et uberes, oliuas quoque non quattuor aut quinque tantum, sed numero plures super extremitatem plantatas montis excelsi, quæ ab inimicis furantibus auferri non queant. hæc enim tropice propheta sanciuit de his quos pietas nutrit, qui diuinum depositum minime prodiderunt, sed intemptabile atque incontaminabile seruauere. scit dominus qui sint eius, et adest precum firmator et excitat laborem sua propugnatione ⟨et⟩ leuigat clamore: non te deseram neque Hebr. 13, 5 Ies. 58, 9 derelinquam; et adhuc loquente ⟨te⟩ dicam »ecce adsum«. ecce ego uo- Mt. 28, 30 biscum sum omnibus diebus usque ad consummationem saeculi et confi- M 817 dite, ego uici mundum et sufficit uobis gratia mea. uirtus enim mea in Ioh. 16, 33 2 Cor. 12, 9 infirmitate perficitur. ob hoc enim quia inpugnati et multa undique sagittarum milia excipientes neque fugiebant neque cadebant, sed fortiter stabant et habebant immobilem mentem, ⟨ob⟩ hoc ipsum ait amplius prædictam eis regni uirtutem. expendentes enim sagittas inpugnabant aduersus nos et lapides ac lanceas ** meos non deiciunt milites. hoc igitur audientes uerbum contra insurgentes molestias hæsitare non conuenit, sed fortiter stare hereditatemque paternam inadibilem furibus custodire et supernum custodire nutum. ueniet enim quandoque qui uenturus est, et non tardabit et athletas proprios coronabit. credimus uero quia et gregem suam, quæ diuisa est, celeriter uniet, et pascit nos continuo et non sinit fieri sicut in principio, quando non erat nobiscum, et eos qui errauerunt, conuertet et languentes saluabit et salutem custodiet in-
6 columibus. confidite igitur uos, qui estis piæ religionis peculiare nutrimentum, et Lp 106 uestram ipsorum salutem operamini, ad uirtutes animi inuicem prouocantes et diuinas leges ad memoriam reducentes deprecantesque deum ut hanc caliginosam nubem pinguemque dissoluat et omnibus lumen ueritatis ostendat et doceat uniuersos quia inpassibilis et immutabilis est trinitatis natura secundum sanctorum patrum doctrinam qui Nicæam conuenerunt, dicentem: eos enim qui dicunt »erat aliquando quando non erat«, et »antequam nasceretur, non erat«, aut quia ex non extantibus factus est uel ex alia ⟨qua⟩cumque subsistentia, dicentes esse uertibilem aut mutabilem filium dei, hos anathematizat sancta catholica ecclesia. qui ergo diuinæ naturæ passiones apponunt, eam uertibilem dicunt atque mutabilem; mutatur namque ac uertitur quod se aliter atque aliter habet.

2 qui *M* ei *Lupus* ex *M* atque dicebat *dupliciter scripsit M* 3 contunditis *scripsi* confoditis *M* 5 patiens *addidi* 6 pro pia *Lupus* propria *M* sentiunt *M* 7 illi *M* autem *deleui* 8 similetur *M* 9 eius *addidi* aura *M* 11 ualde *M* uberes *scripsi* ueres *M* 14 intemptabilem *M* 15 incontaminabilem *M* precum firmator *scripsi* preconfirmator *M* 16 excita *M* et *addidi* leuiga et clamor *M* 17 te *add. Lupus* 18 consummatione *M* 20 inpugnatis *M* 22 ob *addidi* ei *M* 23 *lacunam statui e. g. supplendo* iaculantes, sed lapides, ait, et lanceæ 28 in *Lupus* tu *M* 29 nobiscum *scripsi* nobis *M* saluauit *M* saluem *M* 30 pia *M* periculiare *M* 32 nubem *Lupus* nauem *M* 34 nature *M* 36 factus] peractitus *M* 36/37 alia quacumque *Lupus* aliacūque *M* 37 supsistantiam *M*

qui autem uertibilem dicunt atque mutabilem, sub patrum maledictione sunt sanctorum. si enim quod inpassibile est naturaliter, tulit uertibilitatem mutabilitatemque sustinuit, quod autem conuertitur ac mutatur, iam non est inconuertibile neque immutabile,
Mal. 3, 6 **quomodo igitur per prophetam deus exclamat: ego sum, ego sum, et non mutabor? si ergo et deus semet ipsum immutabilem uocat et beati patres huic uoci obœdientes anathematizant hos qui hunc uertibilem atque mutabilem uocare præsumunt, quis ita propriam salutem despiciat ut et aduersa alleget contra deum et his qui subtiliter ⟨de⟩ diuinis edocti sunt, aperte repugnet? oportet igitur credere in patrem et filium et spiritum sanctum, et patrem quidem, qui non sit ex aliquo alio nec existendi causam ab aliquo habeat, filium uero ex patre quidem genitum consempiternum, ⟨non⟩ tamen eum qui hunc genuit, existentem. et nulli hoc uerbum absque omni persuasibilitate
Hebr. 1, 3 uideatur. nam sicut filius quidem, genitus est ex patre, sicut uerbum uero et splendor gloriæ, consempiternus est patri, et est quidem sicut filius, ex patre, sicut uerbum, in patre, sicut autem splendor, cum patre, sicut uero considens una cum patre **. identidem credimus de spiritu sancto, quem nos dominus docuit ex patre procedere et
Cor. 2, 12 apostolus tradit dicens: nos autem non spiritum mundi accepimus, sed spiritum qui ex deo est. credimus igitur unam esse patris et filii et spiritus sancti
Lp 107 diuinitatem, unam dominationem, unum regnum et potestatem atque consilium in tribus
M 818 proprietatibus siue in subsistentiis agnoscendam. at uero illis relinquamus minus et maius, qui ea quæ infinita sunt tamquam per linguam pensare præsumunt; nos autem unam trinitati offeramus adorationem. præcipimur enim sic honorare filium sicut adoramus et patrem, et in honore spiritum sanctum patri et filio connumerare sumus edocti.

7 Tanta nobis ad præsens ⟨de⟩ diuinæ naturæ deiloquio dicta sint; sicut docens enim, non sicut disceptans, feci sermones et doctrinam fratribus, non inimicis offerimus. de dispensatione uero credere conuenit quia unigenitus dei filius, deus uerbum, qui ante sæcula est, propter nostram salutem incarnatus est et inhumanatus et habitauit in nobis et factus est caro, non uertibilitate diuinitatis, sed assumptione humanitatis. forma enim dei existens, formam serui accepit et in terra uisus est per humanam naturam et
Ioh. 2, 19. 21 cum hominibus conuersatus est, propter quod etiam templum uocat assumptam naturam, differentiam eius qui accepit, ad id quod assumpsit, ostendens et quia hoc quidem deus est, illud uero templum, utrumque autem unus Christus, unus dominus, unus filius uni-
1 Cor. 8, 6 genitus et idem primogenitus. hoc enim nos etiam beatus Paulus edocuit dicens: unus
Hebr. 13, 8 dominus Iesus Christus, per quem omnia; et in epistula ad Hebræos: Iesus
Eph. 4, 5 Christus heri et hodie ipse et in sæcula, et alibi: unus dominus, una fides, unum baptisma. et patres autem qui in Nicæam congregati sunt, inquiunt: et in unum dominum Iesum Christum filium dei. quos sequentes, unum quidem Christum et dominum confitemur filium dei, in ipso uno autem duas naturas agnoscimus et nouimus unum eundemque recentem et sempiternum, ex Abraham recentem secundum humanitatem, æternum ⟨ex deo⟩ secundum diuinitatem, passibilem circa id quod uisibile est, inpassibilem circa inuisibilem naturam, ex deo, quia deus est, ex Abraham, quia homo est. sic unum filium confitentes, agnoscimus quæ cuiusque naturæ sunt propria.

2 tulit *scripsi* extulit *M* mubilitateinque *M* 4 *lacunam statui e. g. supplendo* deus est conuertibilis et mutabilis 7 alliget *M* 8 de *addidi* 10 non *addidit Lupus* 12 sicut *Lupus* sic *M* 14 *lacunam statui supplendo* consempiternus patri 20 quia *M* 21 præcipimur *Lupus* peipimus *M* 22 in honore *scripsi* monet *M* 24 de *add. Lupus* dicta sint *Lupus* dicti sunt *M* 30 uocat assumptam *scripsi* uocatus sumptam *M* 36 bap *M* 39 sempiternam *M* 40 ex deo *addidi* 42 proprie *M*

8 Hæc uobis iterum, uelut in summa, de dogmatibus pietatis scripsimus; direximus autem uobis et ea quæ a nobis ad monachos sanctissimos scripta sunt, et diuinorum dogmatum latius opus habens et claram contrariorum conuisionem. super haec autem Lp 108 direxi uobis [amatrici dei] lectionem ** et amatrici dei congregationi, et ea quæ ad deo amicissimos episcopos a nobis dicta sunt, qui discere uoluerunt quæ sit eorum quæ mouentur causa; petierunt enim a nobis, hanc eis manifestam staturemus et claram. si uero uacare potuero, et ea quæ de sancta trinitate et de diuina dispensatione olim a me scripta sunt, dirigo uobis, non ut satietatem uobis faciam diuinorum, sed ut accendam desiderium uestrum ardentiusque perficiam. potens uero est deus omni uos inplere sapientia spiritali et quod deest, ex magistrorum interpretationibus adimplere, ut etiam dicat ipse de uobis: oues meæ uocem meam audient, et cognosco eas, et uos Ioh. 10, 16. 14 ei respondeatis: dominus regit me, et nihil mihi deerit. Ps. 22, 1

Epistula sancti Acacii Beroeensis episcopi antiquissimi et illo iam** tempore sacerdotis, Lp 109 M 819 qui etiam confessor Arrianorum temporibus fuit, cuius et scriptas contra beati Cyrilli capitula litteras approbauit Theodosius imperator scribens ad synodum quæ in Ephesum congregata est, per Iohannem comitem largitionum, sicut supra ostensum est, cui etiam in ipsa discordia posito et sedes apostolica et beatus Cyrillus cum magna ueneratione rescripsit ep. 40

Domino meo sanctissimo et deo amicissimo fratri et comministro Alexandro Acacius. CXXX [41] Sicut pridem nuntiaui religiositati tuæ, peruenit huc dominus meus per omnia sanctissimus Iohannes episcopus cum deo amicissimis episcopis Alexandro Apamiæ Arc' elao Theodoreto Thalassio Eustathio Mari et Maru et nuntiauerunt quæ dicta sunt et quæ acta postquam euocati sunt a religiosissimo et deo amicissimo imperatore nostro in Chalcedonam, quæ talia sunt, ut ea nequeat complecti oratio. omnem namque linguam superant ad loquendum quæ per concinnationem diaboli dicta ⟨et acta⟩ sunt. discussione uero facta coram piissimo et deo amicissimo imperatore nostro inter partes utrasque, dum omnia piissimus imperator cum Orientalibus sentiret ac diceret, multa pecunia, quam dedit Cyrillus, pro peccatis nostris obruit ueritatem. nam postquam Lp 110 mortuus est Scholasticius eunuchus, piissimus imperator res eius inquirens et aurum, quod reliquerat infinitum, inuenit ypomnisticum continens quia multas auri libras acceperit a Cyrillo. hoc uero aurum tradebatur a Paulo quodam filio fratris Cyrilli Alexandrini, qui illic comes erat consistorianorum, præter alia munera quæ in uariis speciebus diuersis sunt oblata personis. depositio uero Cyrilli et Memnonis fuerat confirmata, et ut prædicaretur quoque, conuenerat; et sic tempus inueniens, dum custodiretur in Epheso, fuga est usus. Maximianus uero, qui in Constantinopolim est ordinatus episcopus, Orientalibus in Constantinopolim non permisit intrare. cognouit autem religiositas ⟨tua⟩ sicut oportebat agnoscere; uidens enim multam turbam mo-

7 *Theodoret. ep. 113 p. 1191 Sch.* ἕτερα δὲ περὶ θεολογίας καὶ τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως
31 *Paulus erat Cyrilli sororis filius cf. Act. Chalced. L IIII 406 = M VI 1021*

3 habens *scripsi* habentes *M* 4 [amatrici dei] lectionem *scripsi* amatrici dilectionem *M* *lacunam statui e. g. supplendo* quam exposui ei quæ habita est Antiochiæ sanctissimæ a *M* 7 uacare *Lupus* uocare *M*
13 acacue *M* berensis *M* *totam fere lineam uacuam relinquit M*; *suppleuerim e. g.* plus centum annos habentis 14 quo *M* 15 capituli *M* 16/17 offensum *M* 17 sedis *M* 22 eustasio *M* 25 et acta *addidi* 29 scolasticus *M cf. p. 50. 1* 32 uariis *Lupus* uris *M* 33 deposito *M* 35 maximianum *M* 36/37 cognouit—agnoscere] *ad litteras Alexandri alludere uidetur* 37 tua *om. M* multa turba *M*

nachorum piissimus imperator, ualefecit episcopis, satisfaciens eis. in angustia igitur nimia sunt quæ ad ecclesiam pertinent, et ad saluandum dei omnipotentia indigent
M 820 atque remedio. qualiter uero hi qui ad nos a uobis uenerunt, consolati sint cum multitudine quæ pariter uenit, et quomodo nos fuerint consolati prædicti religiosissimi episcopi, reuerentissimus Patricius diaconus edocebit.

Omnem quæ tecum in Christo est fraternitatem plurimum salutamus.

Lp 111 Epistula quam præfatus Irinæus dixit a beato Theodoreto episcopo Cyrri ad Candidianum comitem domesticorum ante pacem missam

CXXXI [42] Propter multa et ipsam memoriam Ephesi odio habens, gratias ei de una re ago præcipua, quia manifestam nobis fecit animam tuam, quæ est plena uirtutibus. sicut enim athletas luctamina et equos currendi certamen et aurigas currus ostendit et aurum cotes, utrum probatum sit an adulteratum, ipsa ⟨specie⟩ discernit, sic et illa ciuitas et illa uehemens tempestas et densi atque crebri fluctus et diuersi atque contrarii flatus stabilitatem uestram et fortitudinem firmitatemque pro iustitiæ partibus ostenderunt et feruentes dilectores nos uestræ magnitudinis effecerunt. ob hoc Epheso gratias agere cogor, in qua illud pessimum naufragium sustinuimus, in qua ecclesiæ membra contra inuicem seditione armata sunt et unum corpus incisum est et mala illa sunt perpetrata, quæ taciturnitate sunt digna. quæ plus a nobis tua scit magnitudo; unde et de sanctissimo ac deo amicissimo episcopo et comministratore nostro Theofanio scribens, uerbis non egeo longis. et ipsum namque manifeste nouit magnificentia uestra et scit iniustitiam quæ præsumpta est contra eum. quia igitur et auersamini et odistis eos qui talia commiserunt, linguam pro manu porrigite et suadete illos qui habent huius sententiæ uim, extinguere tandem flammam quæ male succensa est, et restituere male pulsis ecclesias et sistere risum qui contra nos est pietatis aduersariorum.

Lp 112 M821 Epistula sanctæ memoriæ uiri Andreæ episcopi Samosatæ ciuitatis ad Alexandrum episcopum Hierapolitanum de Rabbula episcopo Edesseno, qui se ab Orientali synodo separauit

CXXXII [43] Hi qui pro recta fide laborant, scripserunt mihi ab Edessa quia Rabbulas apertissime declinauit a dogmatibus ueritatis et persequitur rectæ fidei defensores, ita ut Theodorum quidem beatum rectæ glorificationis magistrum præsente anathematizaret ecclesia et multa milia contra eum diffunderet, anathematizaret uero et illos qui ea quæ illius sunt, legunt, insuper et qui illa quæ scripsimus, et quicumque habent et non portauerint ad combustionem Theodori codicem, et eos qui præter illa quæ Cyrilli sunt, sapiunt. dicitur autem et prædicare quod una tantum natura sit Christi, et expellere ualide hos qui aliquid aliud dicunt. superflue igitur, ut apparet, definitiones effingimus, qui per taciturnitatem proditores ueritatis efficimur. et festiuitas quidem quæ sistit in ianuis, nunc conuenire nos prohibet; rogo uero ut mihi tua probitas indicet quæ oportet dicere uel agere super his, et priusquam nos conuenire contingat. amici enim qui persecutionem sustinent, interrogant nos si oporteat iam scissionem fieri et ostendi fiduciam

3 remedia *M* *malim* collocuti
8 misam *M* 11/12 ostendit — cotes *scripsi* et aurum cutis ostendit et *M* 12 adulteratum *scripsi* adalteruntium *M* specie *addidi* 12/13 ciuitas illa ciuitas *M* 21 aduersamini *M*
25 memoriæ uiri] $\overline{\text{nm}}$ u *M* 26 trabbula deseno *M* 30 presentes anathematizare *M*
35 definitiones *scripsi* $\overline{\text{dns}}$ *M* et fingimus *M* 39 interrogat *M*

quia circa ea consilium ** minime id nunc usque fecerunt. mihi autem rationabile uidetur ut qui ipse fiducialiter impie agit et omnes abiurauit Orientales, et nos contra eum clare pugnemus; si uero essent quidam fortes, et illud aliud fieri debuit. et mihi quidem uidetur quod a Constantinopolim suscipiens litteras, quas nunc usque sustinuit, erupisset et impietatem, quam olim conceperat, clarissime peperisset; nobis uero tutum, sicut arbitror, non est ut de talibus ulterius taceamus.

Synodicum decretum Iohannis Antiocheni episcopi et reliquorum ad episcopos Osroenæ prouinciæ contra eundem Rabbulam Edessenæ ciuitatis episcopum Lp 113 M 822

A multis et dignis fide uiris subtiliter et integre didicimus quia honorandissimus CXXXIII [44
Rabbulas et Edessam perturbat et omnes qui uicinas prouincias habitant, apostolicæ
fidei ualde contraria perpetrans, et eos qui recte sapere elegerunt, uertit in fugam et
multa molitur contra orthodoxam fidem. unde compulsi sumus, hæc discentes a
plurimis, uestræ religiositati epistulam destinare, ut si uera sunt ista quæ hic diffamantur
a pluribus, immunes uos ab eius communione seruetis, donec eum euocantes ad nos
et integre discutientes quæ ad eum pertinent, aut ignoscamus satisfacienti aut con-
uictum subdamus sanctionibus regularum. oportet enim uestram deoamabilitatem
in fidei causa uti fiducia qua et præter litteras nostras uestra sanctitas utique uti poterat,
quippe quæ in diuinis legibus ante conscripta est.

Omnem fraternitatem quæ uobiscum est, ego et qui mecum sunt, plurimum salutamus.

Ypomnisticum Theodoreti ad Alexandrum metropolitanum Lp 114

Venientibus quibusdam qui et præsentes se fuisse ipso tempore in Tyanensi ciui- CXXXIIII [45]
tate et hæc uidisse confirmauerunt, cognouimus quia Firmus subtrahens aliquos qui
erant de prouincia sua, cum multitudine uenit super deo amicissimum episcopum
Eutherium et quendam ex assessoribus ordinauit et quia magnificentissimus comes
Longinus Isauros ad auxilium sanctissimi episcopi Eutherii destinauit, et portas quidam
ciuitatis ad eos qui contra episcopum uenerant, ciues fraudulenter ⟨aperuerunt⟩; dum
ergo ingressi fuissent, subito uniuersi superuenientes tenuerunt et ipsos et eum qui ab
eo, id est Firmo fuerat ordinatus. at uero ipse qui ordinatus est, negauit ordina-
tionem suam, dicens et contra uoluntatem se ordinatum fuisse et non acquieuisse, ita M 823
ut mox se indueret chlamydem et in theatrum uadens spectaret ludos; aliqui uero qui
cum ipso erant, fugientes ad Nazianzum peruenerunt. hæc agnoscens, multo dolore
atque angustia sum repletus, cogitans ecclesiarum quæ ubique sunt, perturbationem
et procellam solam et per omnia pessimam. oret igitur sanctitas tua et dominum
deprecetur ut extinguat hanc ualidissimam tempestatem et uel modicam serenitatem
donet ecclesiis. quæ uero et contra deo amicissimum episcopum Dorotheum Marciano-
politanum temptauerint aduersarii ueritatis efficere, et ex ipsis agnosces, domine, quæ
ab eo ⟨ad⟩ amatorem Christi regiæ urbis populum per epistulam dicta sunt. huius enim
rei gratia nobis ab aliis directum exemplar earundem litterarum tuæ sanctitati direxi.

---

1 *lacunam statui e. g. supplendo* ceperunt, sed 6 taceamus *Lupus* faciamus *M*
7 ihi *M* osrome *M* 10 rabbnlus *M* 16 regularum *scripsi* regulam *M*
21 yponisticum *M* 22 qui et *scripsi* et qui *M* 24 uenit *Lupus* uidit *M* 26 Isauros *Lupus* luis auros *M* quidem *M* 27 aperuerunt *addidi* 31 expectaret *M* 32 naziazan *M*
33 ecclesiarum quæ ubique sunt = τὰ τῶν ἐκκλησιῶν πανταχοῦ 36 uero et *Lupus* ei uero *M*
38 ad *add. Lupus* epistolam *Lupus* epm̄ *M*

Lp 115 Epistula Dorothei metropolitæ missa ad populum Constantinopolitanum

CXXXV [46] 1 Reuertente reuerentissimo Martino compresbytero suscepimus a uestra caritate litteras et colligentes nosmet ipsos in idem et legentes eas, confusi sumus immodice, colligentes quia in tali tempore multorum milium charismatum plena et amica dei nauis uestra piorum sacerdotum siti nunc æstuat, ita ut nonnulli quidem uestrorum catichumeni de hac uita exierint, alii uero ⟨in⟩ uita desiderantes ultima communionis iudicium, in ipso uitæ termino id non potuerint obtinere, eo quod auersarentur communicare cum inpiis, sed sic ad dominum migrarint. uerumtamen nostræ fidei nobilitatem recordati, quam didicimus a prioribus temporibus, ad gratiarum actionem conuersi sumus, omni tribulatione deposita, quia et ille iustus iudex, cum sit etiam clemens et omnia nostri propositi nouerit, etiam sola uoluntate contentus est et ad nostram sæpe intentionem mensurat diuitias misericordiæ suæ ac fontem propriæ largitatis. uerumtamen uestræ caritatis epistulam non nos soli cognouimus, sed etiam legi eam Christo amicis plebibus cum litteris Orientalium deo amicissimorum episcoporum coram ecclesia fecimus communemque orationem cuncti pro uestra stabilitate ac fiducia, quæ secundum deum est, cum compunctione cordis et lacrimis obtulimus domino Christo, ut ad summa 2 ecclesiæ gubernacula in tempestate hac maxima deprecantes. sed his ita gestis a nobis in domini corde, nequam dæmon stimulatus de his quæ ab omnibus pariter ex dilectione atque affectu sincero fiebant, præparauit ut superueniret ad ciuitatem nostram cum magnificentissimo et gloriosissimo magistro militiæ Plintha Saturninus quidam, Lp 116 M 824 qui diffamabat semet ipsum ab apostatis et præuaricatoribus episcopum fuisse ordinatum nostræ metropolis, qui et per uiolentiam capere hanc studuit patrocinio uiri prædicti; sed spiritus armati uirtute populi nostri imitatores uestræ in Christo fortitudinis facti sunt. omnia enim reliqua in præsenti postponentes, intus intra sanctæ ecclesiæ septa psalmis et ymnis et canticis spiritalibus semet ipsos armantes, michanismata aduersarii omnia et Saturnini artes et concinnationes eorum qui ei patrocinabantur, telam araneorum ostenderunt. præparauerunt ⟨enim⟩ semet ipsos ante de uita exire quam nequam et impium suscipere pseudoepiscopum, maxime cognoscentes quia unam domini et saluatoris nostri naturam prodigiose denuntiet, alteram negans. si enim, sicut putat, una natura est, necesse est eam aut mortalem esse aut immortalem, et si mortalis est hæc circa eorum impiam factionem, igitur deus uerbum passibilis atque mortalis est; si uero hanc inpassibilem dicunt, clare circa illos Christianorum gloria est conuicta et salutaris baptismi euertitur donum. ad quid enim iam pertinebit quod apostolus Rom. 6, 3. 4 ait: quicumque in Christum baptizati sumus, in mortem ipsius baptizati sumus. consepulti enim sumus ei per baptisma in mortem? ubi uero est Rom. 6, 5 et id quod scriptum est: si complantati facti sumus similitudini mortis eius, sed etiam resurrectionis erimus? propter ista igitur simili zelo reuerentiæ uestræ motus nostræ ecclesiæ populus festinauit non deserere uestra uestigia. unde et elementis dei gratia effulgens super nos hoc præparauit ut omne inimicorum conamen 3 fumi uice dissolueret; ipse autem Saturninus, sicut uenerat, ita discessit. his igitur ita factis et dum uellet prædictus uenerabilis presbyter Martinus propter uos ad regiam pergere ciuitatem, iustum esse arbitrati sumus per has humiles litteras nostras hæc ipsa

1 misse *M* 2 suscipimus *M* 4 multo *M* 5 nrorum *M* 6 in *addidi* 7 aduersarentur *M* 12 fonte *M* 19 affectus *M* 20 saturnus *M* 25 plasmis, *in mg.* psalmis *M* 26 saturninus *M* qui ei *scripsi* quieti *M* 27 enim *addidi* exire *dupliciter scripsit M* 28 unum *M* 34 morte *M* 35 eius *M* 36 sicut plantati *M* 38 deserere *Lupus* deterdere *M* 39 omnem *M* 40 saturnius *M* 41/42 ream pergeret *M*

sicut dilectis uobis innotescere et rogare amicam Christi dilectionem uestram ut reaccendentes post pium zelum ad deum pium desiderium circa patrem uestrum coepiscopum nostrum, habeatis huius quidem sine obliuione memoriam uos, qui per ea quæ docuit ac docet nunc usque, dum leguntur, semper iuuamini. permanete uero sanæ con- Lp 117
fessioni patrum qui in Nicæam congregati sunt, absque omni simulatione clamantes : credimus in unum dominum Iesum Christum filium dei unigenitum, ex patre natum ante omnia sæcula, consubstantialem ** nobis quippe ut ex semine Abraham et Dauid circa humanitatis naturam. neque enim quiescemus umquam dicere duas naturas in filio, licet non uideatur heredibus impiæ culturæ Apollinarii, qui dignus est exuri, eundem tamen confitentes creatorem operatoremque uniuersorum secundum deitatis rationem et ⟨ex⟩ spiritu sancto et Maria uirgine secundum humanitatis fructum, impassibilem et immortalem secundum deitatem, passum uero fuisse atque ⟨mortuum⟩ M 825
secundum humanitatem. hæc incessabiliter meditamini, in his permanete, ut pro- 1 Tim. 4, 15
fectus uester manifestus in omnibus sit. rogamus autem uos, o amice dei grex Christi, quo per orationes ac deprecationes supplicetis domino Christo ut quantocius huic totius orbis terrarum increpet tempestati et profundam nobis ecclesiarum pacem donet.

Alia epistula Theodoreti ad populum Constantinopolitanum commendaticia Lp 118

Quantum nos anxios facit error eorum qui rectam uiam dereliquerunt, tantum lætifi- CXXXVI [47]
cat uestræ deoamabilitatis feruens zelus pro euangelica fide. inuenimus enim et beatum Paulum dolentem quidem nimis de insania inimicorum, reanimatum tamen de ueritate fidelium; unde et Timotheo scribens et tristitiam quam de illis habebat, reuelauit et refrigerium quod de istis, inquiens: nosti quod auersi sint a me omnes qui sunt 2 Tim. 1, 15—18 cf. 2, 17
in Asia, quorum est Philetus et Hermogenes, et ostendens factam sibi post illam angustiam diuinitus consolationem, mox superadiecit et hæc: det dominus misericordiam Onesiphori domui, quia sæpe me refrigerauit et catenam meam non erubuit et ueniens Romam studiosius me quæsiuit et inuenit. det illi dominus inuenire misericordiam a deo. maximam igitur et nos habemus consolationem deoamabilitatis uestræ deuotionem, et firmitas fidei uestræ dissoluit tristitiam nostram, quam parit hiems quæ comprehendit ecclesias. unde etiam sæpius scribentes festinamus etiam ** sanctam lectionem uestram et indicamus quia nos nocte ac die pro pietate labores suscipimus et speramus non nos prodituros usque ad mortem doctrinam traditam nobis a sanctis apostolis. adtestantur uero his litteris et domini mei sanctissimi et deo amicissimi episcopi Iohannes et Petrus et Eliseus et Alfius et Iephthahe, qui elegerunt expelli ab ecclesiis sibi commissis et multa milia luctuum species sustinere quam prodere apostolicam hereditatem. confidentes igitur quia non sustinebimus despicere ut uel una syllaba doctrinæ quam percepimus corrumpatur, state in fide, uiriliter agite et confortamini. omnia uestra in karitate fiant, et deus pacis erit uobiscum.

---

1 amicum *M* 4 legitur *M* permanete *Lupus* permanet tu *M* sana et *M* 7 *lacunam statui supplendo* patri circa deitatis naturam, consubstantialem 9 hr̄ditibus *M* dignus est exuri *Lupus* digus est exoriri *M* 10 eundem *Baluze* et unde *M* 11 et ex *scripsi* et *M* e *Lupus* 12 mortuum *addidi* 13 permanente *M* 13/14 prouectus *M* 15 per orationes *scripsi* operationes *M*

17 commendaticias *M* 19 ur̄a *M* 23 factum *M* 30 scribentes *M* *spatium V litt. uacuum reliquit M, conieci e. g.* hæc adferre ad 31 labore *M* laborem *Lupus* 33 iohis̄ *M* 34 elegerunt *Lupus* et legerunt *M* 36 una syllaba *Lupus* anasinaba *M*

Lp 119 Epistula Iohannis Antiocheni episcopi ad Helladium Tarsi episcopum, quando allata sibi Maximiani synodica noluit eius nomen in diptycha recipere

CXXXVII[48] Condclector tuæ religiositati, quæ sic clare pugnauit; in circuitu namque ambu-
Ps. 11, 9
M 826 lantibus impiis, uestra effulsit ecclesia. non enim pacificæ ramum portabant oliuæ qui uencrant, sed sanguinem et mortem insatiabiles requirebant; unde defendentes in omnem prædicabimini orbem terræ et claritatem uobis uniuersa sæcula non deducent. tales enim sunt piorum fortes animi, ut facile uniuersa deponant quam pro fidei possessione certamen, quo quicumque damnificati fuerint, nihil eis prodest, etiamsi totum
Mt 16, 26 mundum lucrentur circa domini uocem; qui uero lucrati hoc fuerint, heredes quidem æternæ sunt uitæ, obtinentes possessionem qua nihil dignum est eorum quæ præsentia sunt **nisi futura tantum et quæ parata sunt piis his qui paruo quidem tempore habent pro pia religione fiduciam, in illum uero qui absque senecta et sine fine est ordinem mutabuntur.

Lp 120 Item epistula Iohannis Antiocheni episcopi ad clerum et populum Tarsensis ecclesiæ, quando personuerat quia imperator iussisset ut inde pelleretur Helladius, eo quod minime suscepisset Maximiani episcopi Constantinopolitani synodica

CXXXVIII [49] Fama quædam nouelli facti contra ecclesiam uestram significata nobis etiam nuntiata est. siue autem fama est siue res, quæso reuerentiam uestram, quæ bene ac magne inchoauit pro Christi fide certamina, fortiter propugnare et fabellam arbitrari ipsam facti quæ contra uos nuntiata est nouitatem. talia enim nouit quidem [ex] dextera dei dissoluere, scit uero et egregius animus irrisione digna monstrare. unde rogo uestram in Christo karitatem neque corpore neque anima præter illa quæ olim nobis cognita sunt, aut sapere aut in consilium sumere. uult enim deus ut ex nulla re quæ apud homines uel tristifica est uel suauis, occasionem proditionis fidei faciamus. nam si hæ quæ uentilantur causæ dissidii, de sedibus aut præsidatibus essent et non de piis impiisque dogmatis, forsan haberet aliquam ueniam remissio animi; si uero confessionis est tempus, quæso ut fidem solam omnibus præferamus, in qua et spem salutis habemus, pro qua hi qui ante nos fuerunt, et uitam despexerunt et mortem, neque ad patiendum quodlibet hæsitantes neque ad egendum. ne appareat inter uos aliquis qui quod commune, prodat in animæ suæ damnationem; magis autem ne quis appareat in ecclesia uestra qui non sit pictatis defensor, et putans bonum esse segnitiem (decet
Lp 121 enim et amicum deo esse), ut omnis qui apud uos, festinet unusquisque in ordine suo et ætate ostendere fortitudinem pro pietate religionis ad deum et sacerdote sancto ⟨et⟩ pro ciuitate, ut quod est magnum, dixerim, quæ Paulum protulit illum quem nullum
Rom 8, 35 M 827 periculum a Christi karitate seiunxit, quamuis uel sic famam uanam ea quæ dicuntur esse noscamus.

1 ihī *M* 6 deducunt *M* 8 certamen *scripsi* cra et *M* 9 lucretur *M* 10 qua *Lupus* quia *M* 11 *lacunam statui supplendo* sed non habent in praesenti 12 pro pia *Lupus* propria *M*
14 iohi *M* tarsensi *M* 18 quæso reuerentiam *scripsi* q fore uere initiam *M*
19 fabellam *scripsi* fauilla *M* 20 ex *del. Lupus* 22 anima *Lupus* alia *M* 23 ex ut ex *M*
25 hæ quæ *scripsi* eq̄ *M* 27 fidem q̄ *M, sed* q̄ *puncto deleuit* sola *M* proferamus *M*
spe *M* 29 quolibet *M* 31 defensor pietatis defensor *M* 32 festt̄ *M* 33 pro pietate *Lupus* proprietate *M* et *add. Lupus* 35 si *M*

Epistula Iohannis Antiocheni episcopi ad Alexandrum Hierapolitanum de Aristolao, quem pro pace facienda misit Theodosius imperator ad eundem Iohannem et Cyrillum Alexandriæ patriarcham cum epistulis suis, per quas modis omnibus inter eos pacem fieri iussit.

Qui me uocabit ad Constantinopolim, iam in ianuis est mirandissimus tribunus CXXXIX[50]
Aristolaus. si autem in nostra fuerit potestate ire uel non, responsione congrua opus
est et quæ communi deliberatione descenderit; si autem uiolentum sustinuerimus aliquid,
uel hoc nobis eueniat ut ualedicamus ad inuicem, licet nostrum corpus ita sit fragile,
ut si multis milibus contra me necessitatibus abutatur, uiam assumere possibile non sit.
scriptum mihi est enim ab aliquibus amicis ac propriis quia et in uiam mihi dolus inter-
fectionis compositus sit, si passus fuero iter assumere. hæc autem agnoscens, quæso ut
post collectam quæ hoc tempore Cyrri fieri solet, simul cum domino meo deo amicissimo
episcopo Theodoreto et his quoscumque reppereris, aduenire absque mora digneris.
ea enim quæ ad fidem pertinent, si cum fastidio cœperint agi, ad extrema peruenient,
dum quid sim responsurus, ignorem; propositiones uero quæ nunc adferuntur, aperte
sunt impiæ. nam Cyrilli quidem capitula obumbratam habent incongruitatem;
nunc autem qui potestatem obtinuerunt inimici dei, proponunt anathematizandos esse Lp 122
hos qui dicunt duas naturas, quod nec ipse qui primus stat illorum Cyrillus dicere clare
præsumpsit. uolo autem ut dum ueneritis, quasi sub occasione honoris domini mei
magnificentissimi et gloriosissimi magistri militum ueniatis; nam et ipse præceptum
habet ut nobis uiolentus insistat de his ipsis inoptabilibus propositionibus.

Hæc autem scripsimus per reuerentissimum presbyterum Heliam. omnem
quæ tecum est fraternitatem plurimum salutamus.

Ypomnisticum imperatoris Theodosii ad Acacium episcopum Beroeæ Lp 123 M 828

Hoc fuit a principio tuæ reuerentiæ opus ut orthodoxia maneret et insuper CXL[51]
augeretur. iam enim et ante hoc tuo labore ac nisu disiuncta membra catholicæ
ac ueræ fidei bene coniuncta sunt, et nunc, quia diaboli cuiusdam nequitia et non simplici
neque regulari doctrina semina discissionis unitis et unum idemque sapientibus sparsa
sunt, uirtutem te recipere hortor illam quæ omnibus nota est, ut simul orationibus ad
deum et circa sacerdotes consiliis colligere quæ partita sunt, atque coniungere quæ nec
iuste nec sancte in pugnam sunt uersa, festines. erit uero, ut arbitramur, hoc facile
tuæ sanctitati, si reuerentissimum Iohannem Antiochenorum episcopum non contendere
neque insistere humanæ uoluntati siue errori fueris exhortatus, magis uero institeris
ut ab illo recedat, contra cuius adinuentiones nouitatemque doctrinæ uniuersi certantur.
decet enim ut in hac senectute et hoc certamen tua religiositas exequatur, quod dum
perelaboraueris, etiam eorum quæ olim fortiter peregisti, prædicaberis uictor.

CXL *Græce extat in A 103* [*Abhdlg. d. Bayer. Akad. XXX 8 p. 60*]

---

1 iohī *M* 2 que *M* 3 patriarcha *M* quas modis *Baluze* qua synodis *M*
5 uocauit *M* 9 uiam *scripsi* uias mās *M* 11 hæc] ha et *M* 15 auferuntur *M*
16 obumbrata *M* 17 anathematizando *M* 18 estat *M* 20 ipsum *M*
24 accacium *M* beroe *M* 26 disiuncta *scripsi secundum* Γ diuina *M* 28 discisionis *M*
29 te *Lupus* et *M* illum quem *M* 31 pugna *M* arbitramus *M* 32 uerentissisimum *M*
antiochie norum *M* 36 p̄dicaueris *M*

Lp 124 Ypomnisticum ad sanctum Symeonem Styliten per eundem Aristolaum

CXLI [52] Totam reuerentiæ tuæ uitam ad deum conuersam et ita te uiuere, ut possis habere fiduciam et circa nos eius conciliare propitiationem, integre intellegentes, necessarie ad has nunc sumus uenire litteras inuitati, ut rem quæ re uera ad diuinam prouidentiam pertinet, in hoc præcipue tempore festines, dicimus uero pacem quæ bene fuerat radicata, firmari, litigium uero molitione cuiusdam diabolicæ malignitatis immissum præpares amoueri. bene autem nouimus hoc futurum, confidentes de tuæ orationibus sanctitatis et de instantia atque hortationibus ad eos qui fundare hanc poterunt ac reintegrare discissam. reuerentissimus enim Iohannes Antiochenus episcopus si subscribere eius depositioni uoluerit qui semina contentionis immisit, et patefecerit non se consentire ipsi dogmati uocum nouitate insipientiaque præsumpto, discissorum mem-
M 829 brorum rursus sequetur unitio, in hoc simul concurrentibus uniuersis. si enim fecerit hoc et reuerentissimo episcopo Alexandriæ Cyrillo consenserit, cui et qui in Occidente et qui hic sunt et qui ubique, concurrunt, ea quæ olim diuina clementia cohærebant, nunc quoque iungentur. molestiam namque hanc et perturbationem superflua et inutilis, magis uero et noxia ingenerauit illa doctrina, quæ depulsa ⟨et⟩ ab animabus nostris longe fugata, orationibus uestris requiescere nos, sicut de adiutorio dei confidimus, et reficere poterit. sic enim nos dissen⟨sio quæ nunc est, et conten⟩tio perturbat, ut hanc et primam causam eorum quæ dure contingunt, esse putemus, sed confidamus
Lp 125 quod secundum dei clementiæ arbitrium cuncta imperii nostri proficiant, si ecclesiæ rectæque fidei membra coniuncta fuerint et unita. ad hunc effectum et optimum certare certamen, ut superes dæmonum temptamenta. deputabitur enim tibi et hoc ad maximum bellum fortissimamque uictoriam, qua obtenta, eris tui sequax, ea quæ professus es, agens. de quibus et confidens, esto deprecatus ut indesinenter intercessionibus consuetis nos nostrumque imperium atque omnes qui sub nostro principatu sunt, deo commendes, quo nobis præcipue, qui conuenientem curam pro eius exhibemus pace culturæ, ipsius uirtute larga bona præstentur.

Lp 126 Propositiones quæ directæ sunt ab Acacio Beroeensi episcopo per Aristolaum tribunum et notarium Cyrillo episcopo Alexandriæ ex consilio episcoporum Iohannis Antiochiæ, Alexandri Hierapolis, Macarii Laodiciæ, Andreæ Samosatæ et Theodoreti Cyrri de pace facienda

CXLII [53] Permanemus in fide sanctorum patrum qui Nicæam conuenerunt, quæ euangelicam et apostolicam doctrinam continet et additamento non indiget. manifestum uero eius efficit intellectum et sanctissimus ac beatissimus Athanasius episcopus Alexandriæ atque confessor in epistula ad beatissimum et deo amicissimum Epictetum episcopum Corinthi. permanemus igitur et in ipsa, tamquam integram interpretationem habente

CXLI *Græce extat in V 121 S 122 A 104* [*L III 1086 = M V 281. 284*]
CXLII *Græce extat in A 105* [*Abhdlg. d. Bayer. Akad. XXX 8 p. 60. 61*]
Cf. ep. 76, 3 et Theodoret. ep. 112 ἀπέστειλα τῆς τε τοῦ μακαρίου Ἀκακίου ἐπιστολῆς καὶ τῆς τοῦ μακαρίου Ἰωάννου [*ep. 169*] πρὸς τὸν μακάριον Κύριλλον γραφείσης τό ἴσον, ἵνα γνῶις ὡς καὶ περὶ συμβάσεως αὐτῶι γράφοντες τὴν τῶν κεφαλαίων τούτων κατηγορίαν ἐποιήσαντο

1 stilicum *M* 2 Tota me *M* conuersum *M* te *scripsi* et *M* 3 integre intellegentes Γ integres gentes *M* 7 amouere *M* 11 discisorum *M* 14 concurrunt *Lupus* currunt *M* 16 et *addidi secundum* Γ animalibus *M* 18 dissensio — contentio *scripsi secundum* Γ dissentio *M* 19 sed secundum Γ et *M* 26 quo *scripsi secundum* Γ qui *M* 28 accio *M* 30 laudocie *M* 31 paci *M* 35 epicteum *M*

prædictæ fidei. quæ uero nuper superintroducta sunt dogmata uel per epistulas uel per capitula, tamquam quæ id quod est commune, turbantia, excutimus, contenti antiqua patrum legislatione et sequentes eum qui dixit: ne tranferas terminos Prou. 22, 28 æternos quos posuerunt patres tui.

Epistula Alexandri Andreæ et Theodoreti episcoporum ad Helladium Tarsi episcopum, sicut posuit Irinæus Lp 127 M 830 6

Scientes quantam curam sollicitudinemque tua sanctitas habeat, necessarium CXLIII [54] duximus indicare quia intrauimus Antiochiam conuocati et inuenimus per diuinam gratiam non uera esse quæ fuerant diffamata, sed inimicorum ueritatis superfluam uerbositatem et araneis similem. habentes igitur de his quæ sunt agenda, consilium et intuentes quod salua pietate etiam de pace oporteat cogitare, quasdam propositiones registrauimus et rerum composuimus modos, ut si quidem susceperint unam earum, suscipiamus eos in communionem, non consentientes his quæ contra sanctissimum episcopum Nestorium ab eis facta sunt, sed ipsum quidem sicut habuimus, habeamus, alios uero qui nostras propositiones susceperint, suscipiamus ad communionem pro ecclesiæ pace. direximus uero et propositiones ipsas, ut agnoscat religiositas tua quia non negleximus dogmatis ⟨acri⟩biam, sed curam fecimus competentem. ut uero et hoc tuæ religiositati manifestum faciamus, scito, domine deo amicissime, quia nos usque ad mortem pro pietate persistimus, uindicantes eas quæ nobis commissæ sunt greges. priusquam scripta est epistula, placuit ut una sex propositionum, quæ ueracissima est et dogmatum collectionem tenet, proponeretur eis cum epistula beatissimi et sanctissimi Athanasii Alexandrinorum ciuitatis episcopi quæ scripta est ad sanctissimum Epictetum Corinthi episcopum, quam putamus habere tuam quoque religiositatem, quam resistens Apollinarii hæresi scripsit sanctissimus prædictus episcopus, integre atque subtiliter apostolicam doctrinam exponens et interpret atus ea quæ exposita sunt a sanctis patribus qui Nicæam conuenerunt.

Epistula sancti Acacii episcopi Beroeæ ad Alexandrum Hierapolitanum episcopum Lp 128

Rediit ab Alexandria non Aristolaus per omnia ammirandissimus et fidissimus CXLIIII [55] tribunus atque notarius, sed nobilissimus magistrianus Maximus, qui cum eo est. hunc enim direxit ad nos deferentem et ipsius litteras et sanctissimi episcopi Cyrilli. et episcopus quidem qui Romæ est, unam ad me scripsit epistulam; Alexandriæ uero tres uel quattuor, ex quibus unius rescriptum tuæ religiositati direxi. si igitur possibile ep. 145 M 831 est fatigari usque ad nos, facies [nos] bene; si uero, sicut scripsisti, nunc usque pedibus doles, inspiciens litteras deo amicissimi episcopi Cyrilli et cognoscens quanta usus sit acribia pro fidei causa, scribens ad nos acquiesce ad ea quæ nos rescribemus cum consilio deo amicissimi atque sanctissimi Iohannis episcopi et Pauli ac reliquorum qui Antiochiæ reperti fuerint domini episcopi. ipsum uero rescriptum epistulæ cum meis litteris

CXLIIII *Græce extat in A 106* [*Abhdlg. d. Bayer. Akad. XXX 8 p. 61*]

5 andream *M* 12 registrauimus *scripsi* regiraus *M* corum *M* 15 alias *M* 17 dogmatis acribiam *scripsi* dogmati uiam *M* cōpetente *M* 19 pro pietate *Lupus* proprietate *M* 20 propositionum *Lupus* pro omni *M* ueracissima *scripsi cf.* p. 119, 29—33 uiuatissima *M* 22 anastasii *M* 23 epicteum *M* 24 hr̄sis *M* 27 berie *M* 33 fatigarie *M* nos *deleui* 35 fide *M* scisbens *M* 36 antiochia *M* 37 meis Γ eis *M*

destinaui etiam domino meo deo amicissimo episcopo Theodoreto, rogans eum ut ueniat usque ad nos. si autem retinetur ob hoc eo quod illic aduenerit magnificentissimus magister militiæ, scribat ad nos quia consensit ad ea quæ nos definiemus et quæ ad Alexandriam rescribemus. profundissimæ autem senectuti nostræ ut parcatis quæso et detis manum hoc maxime agenti ut hoc nobis auferatur obprobrium et a differentia intolerabilis læsio. scitis enim quia in omnibus uobiscum sum circumductus et quia in Epheso quidem deo amicissimus Paulus episcopus subscripsit pro me, ego uero, sicut allegastis, ad pium imperatorem nostrum rettuli per epistulam, ut hæreticum commemorans deo amicissimum episcopum Cyrillum, qui et reprehendit nos in his quæ ad nos scripsit in præsenti, quodam modo submurmurans quod de ipso [est] tamquam de hæretico fecerim mentionem in his quæ ad imperatorem serenissimum per litteras rettuli.

Omnem quæ tecum est fraternitatem ego et qui mecum sunt, salutamus.

CXLV [56] 1 Lp 129 Domino meo dilectissimo fratri et comministratori Acacio Cyrillus in domino salutem. Decentem se etiam nunc curam suscepit sanctitas tua. intentio est enim illi secundum bonam uoluntatem saluatoris omnium nostrum dei ut coniungantur ecclesiæ et ut de medio quidem fiat pusillanimitas, persuadantur uero hi qui debent unianimes esse, atque omne quod contristat, auferatur et ea quæ dirupta sunt, caritatis uinculis restringantur. sed, sicut uidetur, nonnulli eorum qui illic sunt, uerentur quidem putari ad superficiem clare pugnare aduersus tuæ perfectionis intentionem, id ipsum uero latenter et quasi celare se studentes efficiunt; ea namque agere eaque expetere [et] quæ fieri non queunt, quid aliud est nisi rebus ipsis reclamare quod pacis faciendæ non habeant uoluntatem? et hæc dico epistulam relegens a tua perfectione transmissam, per quam didici expetere illos ut omne conscriptum et omnis epistula quæ ante synodum peracta est, adiudicari aut abiurari a nobis debeant, consentiri autem rectæ fidei symbolo quod definitum est secundum tempus a sanctis patribus in magna Nicæna synodo. ego uero quoniam sanctum quidem illud symbolum sufficit ad
M 832 omnem scientiam bonam et de illo nihil omnino deest, dicam utique atque consentiam,
2 etiamsi aliquibus aliis hoc sapere minime uideatur aut dicere. admiratus uero sum illud. Nestorio enim retortas illas et abominandissimas eructuante uoces contra omnium nostrum saluatorem Christum, et hoc coram ecclesia, scripsimus quæ scripsimus, contradicentes ei et pollutis uocum nouitatibus eius producentes contrariam ueritatem,
Lp 130 et per gratiam dei et tomis ipsis intendentes plures quidem iuuati sunt et recto intellectu honorauerunt ea quæ a nobis dicta sunt contra eum; sed nescio quid hi qui nunc debent anathematizare polluta illius dogmata et ab illius impietate semet ipsos alienos efficere, ad omne contrarium studium conuertentes, exterminari quærunt quæ aduersus eum scripta sunt. quam rationem, quæso, id habet? intellegat enim sanctitas

CXLV *Græce exlat in A 107* [*Abhdlg. d. Bayer. Akad. XXX 8 p. 61—65*]

Cf. ep. 76, 3 et Theodoret. ep. 112 καὶ αὐτὸς δὲ ὁ μακαρίτης Κύριλλος γράφων τῶι μακαρίωι Ἀκακίωι τὸν τῶν κεφαλαίων τούτων παρεδήλωσε σκοπὸν εἰρηκὼς ὅτι ἐκεῖνα πρὸς τὰς τοῦδε καινοτομίας ἐγράψαμεν καὶ ὅτι τῆς εἰρήνης γενομένης ἐκλευκανθήσεται

1 domino *Lupus* domus *n M* 2 legatus *M* 3 scriba *M* deficiemus *M* 4 rescribens *M* 5 auferatur *Lupus* offeratis *M* ad differentiam *M* 8 allegastis Γ allegatis *M* 10 est *del. Lupus* 15 illis *M* coniungantur *M* 16 quidam *M* 19 pugnare *scripsi secundum* Γ iniungere *M* 20 id *scripsi secundum* Γ aut *M* ea quem *M* 21 et *deleui* 23 tranmissam *M* 24 autem *M* abiniurari *M* 27 deest *scripsi secundum* Γ est *M* 29 eructuantes *M* contradicentes ei Γ contradicente set *M* 32 tomis Γ omnis *M* 34 ipso *M*

tua quantam res hæc habeat incongruitatem, si nos qui pro recta fide scripsimus, quæ nostra sunt, abnegemus, immo potius accusemus propriam fidem. ergo si se illa contra Nestorium recte non habent siue quæ contra peruersa eius dogmata scripta sunt, sine causa depositus est, immo magis [et] ille quidem forsitan recte sapit, errauimus autem nos non ei consentientes, immo qui etiam scripsimus his quæ dixit, aduersa. et certe Nestorii multi feruntur codices omnia confundentes et perturbantes ecclesias. deinde quomodo nos ea quæ contra ipsum sunt scripta, delebimus, quæ forsan aliquibus
3 iuuamen uel breue contingat efficere? peruidet igitur tua, quæ omni sapientia est plena, perfectio quia rem inpossibilem quærunt et tantum longe sunt a uoluntate mitigandi interiacentem discordiam, ut eam reducant ad principium contentionis illius quæ terminari non potest. cur enim non potius ad Ephesenam metropolim uenientes cum sancta synodo unum protulere decretum contra eum qui talia et tanta inpie prædicauerit? nam si uel modicum tardauerunt, quid prohibebat ut commenta inspicientes gestorum et satisfacerent sibi quod legitime fuerint facta, et consentirent, sicut dixi, recto et quod increpari non debet decreto cunctorum? sed e contra nec deum cogitantes neque causam pro qua congregati sunt (non enim de communi quacumque causa sermo erat, sed de fide, per quam mundum saluarat deus et pater in Christo), omnem cruditatem et omnem fraterni odii modum in nobis ostenderunt, tam sanctam et uniuersalem synodum excommunicatione iniuriantes, et hoc absque iudicio, quam etiam uelut immiti dextera gladium sæuitiæ intingentes in me ac reuerentissimo episcopo Memnone. ponamus enim quia secundum ueritatem et transiit nos aliquid quod ad rectitudinem dogmatum pertinet, aut circa alios modos subiecti aliquibus culpis eramus siue peccatis, non oporteret Lp 131
dignos fieri prius sermone, colloquio? atque dum certe omnes sustinuerimus Nestorium, dum triennale tempus blasfemando consumeret, et nobiscum uero sanctitas tua et omnes consilium fecimus abducere quidem illum ab eis, transformare autem potius ad illa M 833
dogmata quæ ad rectitudinem ueritatemque respiciunt. dum uero persisteret et multo deteriora uerbosaretur aduersus gloriam Christi et in ipsa Ephesenorum metropoli, de reliquo tamquam incurabili languore detentum sancta synodus remouit a sacer-
4 dotio. uolo autem tuam sanctitatem utile aliquid commemorare, quod ad præsens pertinet tempus. quando enim in magna Constantinopoli sancta uestra synodus congregata est, tunc quando Iohannes est accusatus, deinde gesta sunt super eo a multis in scripto commenta, cum futurum esset ut contra eum definitio proferretur, et essem ego unus astantium, scio me audisse sanctitatem tuam sanctæ synodo sic dicentem quia »si scirem quod nunc, si Iohanni ueniam largiremur, melior fieret semet ipso et recederet a duritia asperitate⟨que⟩ quæ in eo est, omnes uos rogassem pro eo«. animira-
bilis ergo etiam circa hoc iterum iudicata est sanctitas tua, quippe ut quæ dixerat ueri-
tatem. quid igitur oportebat sanctam synodum facere, quæ inpænitentem et sic
5 pertinacem repperit illum qui rectæ fidei repugnauit? quomiam uero dicunt quod oporteat soli symbolo consentire uel certe expositioni fidei trecentorum decem et octo, et ego ad hæc dico quia intentio fuit una sanctæ et uniuersali synodo quæ congregata est in Ephesena metropoli, ut symbolum confirmaret, quatenus et omnes ita confiterentur

1 quantum *M* qui Γ que *M* 4 ei *deleui* 5 etiam *scripsi* iam *M* 7 deleuimus *M* 10 terminari *scripsi secundum* Γ narrari *M* 12 tali *M* 13 tā *M* 13 quod prohibebant *M* 15 e *Lupus* et *M* 16 causa *M*, τὸν ζῆλον τῶν συνειλεγμένων Γ 18 fr̃ modii *M* 19 excommunicationem *M* immiti *Lupus* dimitti *M* 22 aliquis *M* oportere *M* 23 colloqui *M* λόγου συντυχίας μέμψεως Γ 27 epheseorum *M* 29 utile *Baluze* ut ille *M* 32 proferetur *M* 35 asperitateque *scripsi* asperitate *M* et asperitate *Lupus* 35 rogasse *M* 35 36 amirabilis *M* 38 uere *M* 39 simbo *M*

et crederent ac docerent, neque adiecto quolibet neque detracto; non est enim adicere super eum nec est auferre ab eo. propter hoc enim et contra Nestorium decreuit sicut qui non seruauerit illud, quin potius remouerit atque oblitterauerit et secundum nullum quidem modum secutus sit illud, altera uero quædam et dogmatibus ecclesiæ
nr. 46 peregrina insane auribus inseuerit populorum. actum est igitur in Epheso super hoc proprium commentum gestorum, confirmante synodo expositam fidem a trecentis
Lp 132 decem et octo patribus nostris qui circa suum tempus Nicæam congregati sunt, et direxi hoc, ut tua sanctitas bene cognoscat; quia enim recte se atque inreprehensibiliter habet, clare ipsa lectio docebit. adiecimus uero et sanctorum beatorumque patrum testimonia, ut sciant adeuntes quomodo intellexerint illi fidei symbolum, qui et nos ipsos mysteriis imbuerunt. igitur olim iam hoc ab omnibus facto, quare non magis et ipsi consentiunt? si enim quod omnibus placuit, ab omnibus confirmetur, ob-
6 tinebit omnino pax, dum omnino a nullo ei fuerit contradictum. igitur etsi nimis plura et ualde pessima contra nos ab eis facta sunt et omnis species aduersa humanitati temptata est, sed considerantes quod deo ⟨placet⟩ ac piissimo amicoque Christi imperatori, et ipsum uero quod ecclesiis utile est, et tuæ sanctitatis ammonitiones omni reuerentia dignas habentes, consequenter ut fratribus dimittimus quæ in nos commiserunt, illud autem potius quærimus quod omnibus uidetur bene recteque se habere, complacet
M 834 uero etiam deo amicissimo imperatori. consentiant depositioni Nestorii, anathematizantes eius blasfemias et polluta dogmata, et nihil ultra residuum est ut contentio de medio auferatur. recipient enim semet ipsas ecclesiæ inuicem, Christo eis donante præmium pacis.

7 Nec uero simpliciter quidam alienantium et inconsideratorum contra nos euomant
ep. 87, 11 uerba, ea quæ sunt Apollinarii uel Arrii siue Eunomii, me sapere diffamantes, sicut in Epheso conscripserunt. ego per gratiam saluatoris semper fui et orthodoxus, nutritus uero sum et inter manus orthodoxi patris, et neque illa quæ sunt Apollinarii, sapui unquam, absit, nec ea quæ Arrii uel Eunomii, neque uero ea quæ alterius cuiuslibet hæretici, immo uero anathematizo illos. neque enim inanimatum dico Christi corpus, confiteor uero quod animatum sit anima rationali, et neque confusionem uel confermentationem uel refusionem factam confirmo, sicut aliqui dicunt, inconuertibilem uero et immutabilem subsistere secundum naturam dei sermonem noui et omnis passionis insusceptibilem secundum propriam naturam. inpassibile est enim quod diuinum
Iac. 1, 17 est, et conuersionis obumbrationem minime suffert, quin potius requiescit in propriis bonis, habet uero inconcussibilem, in quibus est, persistentiam. unum uero eundem
Lp 133 Christum et dominum unigenitum dei filium ipsum dico passum pro nobis carne secundum
1 Petr. 4, 1 8 scripturas siue secundum beati Petri uocem. capitulorum uero uirtus contra sola Nestorii dogmata scripta est. quæ enim ille non recte dixit ac sapuit, ipsa eicit. qui uero anathematizant atque negant eius uesaniam, cessabunt his quæ a nobis scripta sunt, increpare; uidebunt enim capitulorum sensus solis illius contraire blasphemiis. reddita uero communione factaque inter ecclesias pace, quando et scribere absque suspectione licuerit uel eis qui illic sunt, ad nos uel nobis rursus ad eos, tunc et satis facillime

30—34. 34—36 adfert Alexandes Hierapolitanus in ep. 224, 2

1 abiecto *M* 6 exposito *M* 9 docebit Γ docet *M* 11 mysteriis *Lupus* ministeriis *M* 15 placet *addidi secundum* Γ 17 dignos *M* 19 inperatorii *M* depositione *M* 21 recipiant *M* 25 orthodoxius *M* 26 orthodoxii *M* 26/27 sapiũ quam 30 aliquid *M* 34 habet] het bet *M* inconcussibilem *scripsi cf. p. 117, 64* ἀκράδαντον Γ inconsensibilem *M* persistentiam *scripsi* existentia *M* διαμονήν Γ *cf. p. 117, 65* 36 capitulo sum *M* 38 qui *Lupus* quod *M* 41 licuerit *Lupus* licuit *M*

quodcumque omnino eorum quæ a nobis scripta sunt, recte non intellegitur a quibusdam, et hoc excandidabitur. satisfaciemus enim, deo fauente, non sicut iam repugnantibus, sed sicut fratribus, quod omnia recte habeant et eorum quæ scripsimus nos Nestorii dogmata impugnantes, nihil est omnino quod dissonet uel sanctis scripturis uel certe fidei definitioni quæ exposita est a sanctis patribus, dico autem illis qui in Nicæam suo tempore congregati sunt. nostra igitur intentio ad pacem se habet ** imperatore sunt definita, ita uidelicet si Nestorii depositioni consentire uoluerint et anathematizant contaminata dogmata eius, et communicare et ad concordiam uenire, Christo iuuante
9 ad idem, qui est pax nostra secundum scripturas. eis uero qui dicunt quia oportet Eph. 2, 14
eici ea quæ contra polluta Nestorii dogmata scripsimus, nullus acquiescet; apertissime enim elingues nos esse uolunt, illius blasfemiis cunctorum nundinantes taciturnitatem. aut forsan magis et nos persuasuros reputant ut ea quæ sunt illius, sapiamus, si quæ nostra sunt, abnegemus recte se atque immaculate habentia et contra illius uocum M 835
nouitates stantia? si uero illorum qui illic sunt, quidam secundum quod eis uidetur, detrahunt aliquibus, ad ea quæ nec conuenit, transuertentes sensus eorum, sed sciant quia præter omnes ⟨religiosissimos episcopos⟩ qui in toto orbe sunt, soli hoc perpetrantes capiuntur. consenserunt enim his quæ a nobis facta sunt, atque consentiunt uniuersi ut recte se habentibus et dictis, qui certe subtiles perscrutatores sunt dogmatum diui-
10 norum. et illud autem super hæc tua religiositas cogitet quia oportet ita componi Lp 134
pacem, ⟨ut nulli⟩ deo amicissimorum episcoporum displiceat eorum qui per omnem Romanorum sunt [dicionem] principatum, et uniuersalis fiat, ne unam scissuram iungentes plures alias faciamus. omnino enim non consentient, si tale aliquid fuerit factum quod non ⟨con⟩sequens uideatur, et maxime hoc cogitari oportet. cunctis namque instantibus in Epheso et non acquiescentibus communicare his qui ex Oriente sunt, proponentibus uero quia non erit prius hoc, nisi susceperint depositionem Nestorii et anathematizauerint nobiscum dogmata eius, quomodo, nisi hoc fuerit factum, ea quæ ad communionem pertinent, stabunt? quis autem non clamabit contra nos, dum prodiderimus animas nostras et negauerimus rectam fidem et quæ recte dicta omnibus placuerunt, nos eiecerimus tamquam non recte sint dicta? an non oportet [ut] facta pace nos epistulas mittere his qui ubique super alios religiosissimos episcopos eminent, ut etiam ipsi concordes effecti reddant eis communionem? deinde quis sit qui eis suadat, si quid factum fuerit præter quod omnibus placet et in quo omnes institerant, ut oporteret depositum haberi Nestorium et anathematizare insanissimam eius doctrinam, quin potius uerbositatem contra omnium nostrum saluatorem Christum?
11 contristatos uero nimis et intolerabiliter dolentes propter illa quæ contra me gesta sunt ab Orientalibus, tam ex clero Alexandriæ quam cunctos Ægyptiacæ diocesis episcopos religiosissimos sic mitigauit dominus meus ammirandissimus tribunus Aristolaus, ut mihi etiam lenissimam pacis faciendæ redderet uiam et omnes uenirent in huiusmodi uoluntatem. et plurimæ cuiusdam me fateor eius ammirabilitati gratiæ debitorem, eo quod mihi sit cooperatus ad omnia et competentibus rationibus quæ contristabant, abolcuerit.

2 iam sicut iam *M* 6 *lacunam statui, cf.* Γ εἰς εἰρήνην ἔχομεν τὸν σκοπὸν ἠὐτρεπίσμεθά τε κατακολουθεῖν τοῖς ὁρισθεῖσι παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοφιλεστάτου βασιλέως 7 anathematizant *M cf.* Γ anathematizare *Lupus* 13 habentia *Lupus* habenda *M* 16 religiosissimos episcopos *addidi secundum* Γ 17 capiuntur Γ capiunt *M* 18 ut Γ et *M* 20 ut nulli *addidi secundum* Γ 21 dicionem *del. Lupus* ἀρχήν Γ 22 faciamus Γ faciant *M* 23 consequens *scripsi* sequens *M* 27 clamauit *M* 29 eicrimus *M* ut *del. Lupus* 34 qui *M* nostrum saluatorem nostrum *M* 35 tollerabiliter *M* 39 amirabilitati *M* 39 debitorem eo *scripsi* debitore mo *M* 40 cooperatus *scripsi secundum* Γ cooperans *M* contristabat *M*

Saluta fraternitatem quæ apud te est. te quæ nobiscum est fraternitas in domino salutat.

Lp 135 Epistula Alexandri Hierapolitani ad Acacium Berœensem episcopum

CXLVI[57] 1 Mt 10, 16 Arbitror dominum Christum præcipientem discipulis suis ut essent prudentes sicut serpentes et simplices sicut columbæ, principaliter instruere ut caput omnium bonorum quæ in nobis sunt, rectam fidem sincerissimam conseruarent. sicut enim nulla salus est reptilibus, si capite conterantur, sic neque Christiano qui sanam fidem M 836 corruperit. propter hanc crucifixus est Petrus, Paulus capite cæsus est, diuersis mortibus euangelistæ atque apostoli conpleuerunt proprium cursum, obsecuti sunt martyres. irridebantur uero et subsannabantur omnes passionum temporibus ab 2 his qui multiformes eis mortes crudeliter ingerebant. scit sanctitas tua quia circa uitam quidem peccator ego sum, unde etiam quadragensimum iam annum ago quod mea plango peccata; fidem uero rectam a prima die, sicut testatur sanctitas tua, usque ad mortem dilexi. unde nec umquam cessaui his qui uicini sunt, de hac abominabili hæresi inferre certamen; quam Cyrillus ipsam quidem uirtute renouat, Apollinarium uero anathematizat, simile aliquid faciens tamquam si et aliquis ex non existentibus dei filium dicens anathematizat Arrium et, ut sub una dicam, omnes hæreticos, ea quæ 3 ipsorum sunt, sapiens ac prædicans. ubi enim dei interest, nullum reuereor. Cyrillus hæreticus est, unam naturam prædicans Christi et ipsi uniuersas passiones adiungens et ipsam mortem, et licitum est cuilibet legenti cum ueritatis amore capitula eius et epistulæ ad Ebræos interpretationem et diuersas epistulas uel festiuas uel alias et uniuersa eius conscripta, inuenire quod unam naturam dei et hominis dicat, et quod definiat ⟨ut⟩ uer-
Lp 136 bum circa hunc sensum caro sit factus et mortuus fuerit carne et primogenitus factus
Col. 1, 18 fuerit deus uerbum ex mortuis carne, spargat uero carnis nomen post unius naturæ confessionem. quod si non ita est, minime opus est multiloquio: confiteatur quod Christus qui e sancta uirgine genitus est (deus itaque ⟨et⟩ homo, unus filius, unus Christus, unus dominus), passus secundum humanitatem, crucifixus secundum humanitatem, resuscitatus
Ioh. 2, 19 fuerit a mortuis per uerbi diuinitatem, quæ dixit: soluite templum hoc, et in 4 tribus diebus resuscitabo illud. si uero permanet in capitulis suis hæreticis
2 Cor. 5, 10 atque conscriptis, nulla nobis pars est cum eo. certamur enim circa tribunal Christi
2 Tim. 1, 14 et apostolum ⟨sequimur⟩ gentium præcipientem bonum depositum custodire per spiritum sanctum, qui inhabitat in nobis. licitum uero considerare uolenti uerba eius ** ad seductionem, quia uerbo quidem seducens inpassibilem dicit deum
p. 96, 32–34 uerbum, inconuertibilem, inmutabilem, inconcussibilem habentem, ut eius dicto utar, in quibus est, persistentiam, in unam uero naturam concludens duas, omnia prædicta diuinitati unigeniti circumponit. propter quod non recusauit ⟨in⟩ interpretatione epistulæ ad Ebræos dicere quia et reuixit deus uerbum, passus carne. et hoc uero
ep. 145 ex aliis eius conscriptis et maxime ex epistula eius quam tuæ nuper sanctitati transmisit, possibile est his [possibiliter] qui diligunt discere, subtiliter peruidere quia dicens dei
p. 96, 32–36 sermonem inmutabilem subsistere et omnis insusceptibilem passionis secundum propriam

3 berœtensem *M* 10 subsanabantur *M* 11 circa *scripsi* cyricam *M* 15 inferri *M* 17 sub una *uidentur corrupta* hr̄ticas *M* 18 hac predicas *M* 21 uniuersam *M* 22 conscriptam *M* definiat ut *scripsi* sinit *M* 26 et *addidi* 31 sequimur *addidi* 33 *lacunam statui e. g. supplendo* agnoscere composita ea esse 35 persistentiam *scripsi cf. p.* 96, 34 per substantiam *M* 36 in interpretatione *Baluze* interpretationem *M* 37 uerbum passus *Lupus* passus uerbum *M* 38 eplis̄ *M* 39 possibiliter *deleui*

naturam, passionem fraudulenter cointroducit, dicens deum uerbum carnem factum fuisse et non carnem assumpsisse. hoc enim in totis fere ponit capitulis suis carnem deum uerbum ubique factum dicens, tamquam sit ante dispensationem quidem inpassibilis, post dispensationem uero passibilis; »per se ipsum«, namque inquit, »impassibilis, caro autem factus uel homo sustinuit passionem«. si uero confessus fuerit M 837
5 euidentissime duas naturas, liberabit semet ipsum ab hæretico sensu. scit enim sanctitas tua, sicut olim mihi per epistulam scripsit, quia et in Romam coram sanctæ memoriæ episcopo Damaso, præsente tua sanctitate, motum est de hæresi Apollinarii, et nobis duas naturas confitentibus, ut non diuinitati passionem tribuamus, dicebant Lp 137
hi qui erant Apollinarii, duos nos dicere filios, quod et isti sursum ac deorsum diffamant contra nos. dicat igitur quia Christus mortuus est, filius passus est, unigenitus passus est. cur addit quod uerbum carne sit passus? homine moriente, anima carne patitur mortem? si uero blasfemum est ut hoc anima passa dicatur carne, ultra impietatem omnem est dicere filium dei uel dei uerbum uel unigenitum circa intellectus hæreticorum passum carne. in diuinis enim scripturis repperimus quia Christus mortuus est, filius mortuus est, unigenitus mortuus est, sanctus mortuus est, iustus mortuus ⟨est⟩. hæ namque appellationes uniuersæ utrasque naturas ostendunt, uox autem dei uerbi unam naturam significat, secundum quem sensum nunc et filium
6 dixit in epistula carne passum, ut significaret unigeniti passionem diuinitate. scio p. 96, 35
autem me ab Epheso scribentem direxisse tuæ sanctitati allegationem Melitinensis Acacii, ubi sequens Cyrilli capitula et eius intellectum, sic in scripto deposuit: »Mentitus nr. 24, 53
est«, inquit »diuinam scripturam Nestorius, tamquam natiuitatem mortemque non diuinitatis, sed humanitatis edoceat. calumniatus est et sanctissimum episcopum Cyrillum, tamquam deum passibilem dicentem.« et habemus totum tomum apud nos ad satisfactionem pro salubri fide bonæ huius instantiæ. nos igitur nullam communionem habemus cum his qui talia docent. si uero potuerit ostendere aliquis sanctissimum episcopum Nestorium contraria prophetis et apostolis et euangelistis aut sapuisse aut sapere, et doctrinam eius anathematizamus et ipsum; donec uero orthodoxiam prædicat, quam multis in codicibus eius et habemus et legimus, nulla necessitas a Christi potentia per ipsius gratiam uiolentior fiet, sed parati sumus omnia sustinere, ut neque impii neque iniqui simus.

Epistula eiusdem Alexandri ad Andream episcopum Samosatenorum Lp 138

Credat mihi religiositas tua quia relegens ea quæ scripta sunt a domino meo **147** [58]
sanctissimo episcopo Acacio, et ea quæ ab Ægyptio illi per epistulam scripta sunt, quæ cp. 144 ep. 145 M 838
et tu omnino credo quod legeris, ammiratus sum propter uelocem eius nutum ad mutabilitatem et oraui ut mihi terra dehisceret, et nisi timor dei retinuisset me, forsan continuo eremum petens, extremum spatium requisissem. meminit enim sanctitas tua quales epistulas olim sanctissimis episcopis destinauimus ab Antiocheno persuasi, quando, aduenientc mirandissimo Aristolao, eius litteris conuocati conuenimus et euntes ad cf. ep. 139

4—5 *ipsa uerba in anathematismis non extant*

1 factum *scripsi* peractum *M* 4 uero *Lupus* quidem *M* 4/5 inpassibilis *Lupus* passibilis *M* 6 liberat *M* ad *M* 9 passioni *M* 10 quod quod *M* 15 passus *M* 17 est *addidi* hee *M* 19 diuinitatem *M* 20 melletinensis *M* 24 dⁱ *M* totam tomam *M*

35 amiratus *M* eius] *Acacii Beræensis*

Antiochiam consilium fecimus et multa milia pertractantes deliberauimus, ut propter ecclesiarum perturbationem mollem quandam propositionem et habentem uel modicum pietatis uestigium proponeremus Ægyptio. sed et perquisiuimus, scrutati sumus, inuenimus uix qualem uoluimus lenem et rursus ab ipsa molliorem et denuo ab hac marcidiorem. sex breuiter dedimus clarissimo tribuno propositiones; conplacuit
ep. 142 uero ei quasi iam quæ mollior esset, una, quæ uolebat Nicæna fide nos esse contentos, expulsis his quæ quod commune est, turbauerunt siue per epistulas seu per capitula;
ep. 145 ad quam etiam ipsam contradixit, sicut scripsit, Ægyptius. certatur enim, sicut uides, pro capitulis suis et reliquis hæreticis suis superbisque conscriptis, confirmans ubique quod impossibile sit hæc umquam expelli quæ ab eo secundum scripturas sint dicta diuinas et contra Nestorii, ut dicit, hæresim. sed nos temptamus, ut uideo,
Lp 139 sic manifestam illius ac fiduciatam et crudam pro hæresi instantiam ⟨contra⟩ orthodoxiam diffamare, etiamsi non possumus propellere impietatis torrentem et ui nostra deflectere. ego uero in dominum Christum credo quia oculus meus dexter et dextera manus mea si proponatur Cyrillo neque eicienti hæretica dogmata neque aperte confitenti Christum et deum esse et hominem et passum secundum humanitatem et resu-
Ioh. 2, 19 scitatum per dei uerbi uirtutem secundum sententiam domini dicentis: soluite templum hoc, et in tribus diebus suscitabo illud, abscidam potius membra mea per uirtutem domini quam cum istis inpie agam. quando ergo uolunt, ueniant, ordinent; paratus sum ego, coram deo dico, discedere cum omni lætitia. sicut enim in ueritate credo quia deus est, sic et satisfactum habeo quod pium sit manifestaturus ecclesiæ dogma, quando nouit ipse, et ueritatem non permittet absorberi. uerumtamen eorum quæ scripta sunt omnium exemplaria tuæ religiositati direxi.

Lp 140 M 839 Epistula Andreæ episcopi, per quam respondit ad epistulam hanc Alexandri

148 [59] Relegens ea quæ Cyrillus per epistulam scripsit, et quæ de his a tua sanctitate ad
ep. 145 sanctissimum episcopum Acacium sunt rescripta, sine falsitate dico, non sine spiritu sancto arbitratus sum ea quæ in tua epistula rescripsisti **. nam et quod uerum est et quod subtilitas dogmatis habet, in eis inueni et obumbratum occultumque inimici dolum bene ac manifeste nudatum ac fiduciam multam, quæ decet Christi seruum qui pro sana fide certatur. consors igitur et ego tuæ sanctitati uniusque sententiæ et numquam præter hæc alia sapiam, confortante me deo. quomodo enim non turpe sit ut ille qui notha et reproba dogmata subinducit, tamen pro eis certetur, nos autem pacis obtentu prodamus fidem? ammiratus uero sum et propositionem quam in ipsis litteris posuit sanctitas tua. si enim uere sani dogmatis est et rectam fidem seruat et non intellectum suum fraudulenter occultat, sed et duas naturas confitetur et inpassibilem Christi diuinitatem, quid prohibet ut et hominem et deum confitens Christum dicat quia passus est secundum humanitatem? et de his quidem super-
ep. 144 fluum est multiloquio uti ad tuam sanctitatem; ex litteris uero sanctissimi episcopi Acacii uidentur quodam modo hi qui sunt in Antiochiam, cessisse atque his quæ scripta sunt, concessisse. et bene quidem facit sanctitas tua præcipiens nobis ut minime perturbemur; ego uero trepido ne per eos circa ipsas res illud confirmetur somnium

---

1 concilium *M* 6 esse unam *M* 8 certantur *M* 12 hac *M* 12/13 contra orthodoxiam *scripsi* orthodoxam *M*
25 CXLVII *M* ac *M* 26 fallitate *M* 27 *lacunam statui e. g. supplendo* esse composita
29 decet *Lupus* de te *M* 30 certantur *M* 32 ut *Lupus* ait *M* 33 amiratus *M*
34 finem *M*

quod non ante multum quidem tempus uidi, nimis autem coartat animam meam. uidebam namque me esse cum tua religiositate, præsentibus aliis quibusdam non paucis episcopis, loquens uero ad me dicebas Apollinarium hæreticum uiuere. me uero sæpius cum ammiratione interrogante si uere uiueret, confirmabas eundem uirum Lp 141
superesse. deinde quodam modo, inprouise utique, in domum quandam facti sumus, in qua Apollinarius senex ualde iacebat in lecto; oportebat autem nos ad uiri ipsius uenire colloquium. quod dum esset futurum, ipse ad aurem mihi dixisti quia ille impius numquam persuaderetur acquiescere his quæ dicebantur a nobis. ego uero alterum quendam præter ipsum sedentem uidens dicebam quod ipse esset causa ut Apollinarius nostris uerbis minime flecteretur. dum uero iremus ad colloquendum ego et sanctitas tua, sedes autem ego portabam tam mihi quam tuæ sanctitati, iuxta illius lectum subito uideo Apollinarium quidem stantem et eulogias dispertientem, sanctissimum uero Iohannem iacentem in lecto et suscipientem ab eo, deinde etiam tuam religiositatem supponentem ei manum propter condescensionem, inquit, coactam. ego autem stans ad me ipsum dicebam: »Qualis est condescensio ista? ⟨in⟩ sanctum Lp 141 M 840
spiritum peccat, in ipsam domini inhumanationem inpius est. et qualis est ista condescensio?« et hæc dicens euigilaui. et oro ut fantasia sit somnium hoc et nihil ueri significans.

Epistula Theodoreti episcopi scripta ad Acacium Berœæ episcopum de litteris quæ ab Ægypto uenerunt ad eundem Acacium Lp 142 ep. 145

Ego quidem non solum uocatus, sed etiam non uocatus uellem semper uenire iuxta **149** [60]
tuam sanctitatem; tantum autem ab hac intentione delinquo, ut nec tuæ possim sanctitatis litteris obaudire. rursus enim languor mihi ualide superuenit et pessimum tertianum post regressum de montuosis partibus incidi. super hæc et magnificentissimus atque gloriosissimus magister militum hic est. propter quod et ueniam peto et innotesco tuæ sanctitati quia ⟨in⟩ litteris quæ ab Alexandria directæ sunt, inueni ea quidem quæ ab eo dogmatice dicta sunt, contraria quidem his quæ olim sunt ab eo exposita, consona uero magis doctrinæ patrum, et ualde affectus sum et laudaui dominum Christum super mutatione quæ facta est per tuæ sanctitatis ammonitiones; aliquas uero partes epistulæ multis uideri uolutionibus et multiloquiis falsis plenas. nam dum oporteret a nobis expositam propositionem, cum breuis esset, approbari ab eo, nescio cuius rei causa multis uerbis usus effugit breuem pacis uiam. sic enim propositionem temperauimus, ut nullis fuerat fugienda. proposuimus enim, sicut tua sanctitas ep. 142
nouit, permanere nos in fide quæ in Nicæam exposita est a sanctis et beatis patribus ⟨et⟩ in epistula sanctissimi ac beatissimi Athanasii, tamquam quæ hanc subtiliter interpretata fuerit; quæ uero nuper exsurrexerunt dogmata seu per epistulas siue per capitula, eici, tamquam id quod commune est, perturbantia. hæc relinquens, quæ discissionem præcipue fecerunt, subscriptionem nos exigit depositionis illius uiri, cuius iudices non sumus effecti. scit autem sanctitas tua quia ab omni carnifice nos durius trucidat Lp 143

2 tua *Lupus* tota *M* 4 amiratione *M* confirmabat *M* 5 quandam] quadam *M* 12 ulogias *M* 14 manu *M* condescensionem *Lupus* quod descensionem *M* coactum *M* 15 in *add. Lupus* 17 fantasius *M* 18 uero *M*

19 berie *M* 21 CXLVIII *M* 26 in litteris *Lupus* litteras *M* 27 ea *M* 28 affectus sum *Lupus* affecturum *M* 29 facte sunt *M* aliquis *M* 30 uidere *M* 31 expositam *scripsi cf. p. 100, 5. 6* sex positam *M* 34 sanctis ex beatis *M* et *add. Lupus* 37 discensionem *M*

conscientia nostra, si illa fecerimus quæ arbitramur non debere committi. unde et beatus Paulus dicit **. tuæ igitur sapientiæ sit sic dispensare causam, ut facienda pax conplaceat uniuersis et ante omnia ipsi omnium deo super hac obœdiatur.

Lp 144 Epistula eiusdem Theodoreti ad Andream episcopum de hac ipsa re

150 [61] Mirandissimus Aristolaus direxit ab Ægypto magistrianum cum litteris Cyrilli,
cp. 145 in quibus anathematizauit et Arrium et Eunomium et Apollinarium et eos qui dicunt diuinitatem Christi esse passibilem et eos qui confusionem et remixtionem duarum
M 841 naturarum dicunt. et in his quidem ⟨gaudio⟩ sumus affecti, licet fugerit nostram propositionem; exigit uero subscriptionem depositionis quæ ab eis facta est, et anathematismum dogmatis sanctissimi et deo amicissimi episcopi Nestorii. scit autem sanctitas tua quia indeterminate anathematizare præfati deo amicissimi et sanctissimi episcopi doctrinam idem est ⟨et⟩ anathematizare pietatem. si uero ⟨conpulerit⟩ aliquid nos, conuenit ut anathematizemus hos qui dicunt purum hominem Christum, aut qui in duos filios incidunt unum dominum nostrum Iesum Christum, et qui eius diuinitatem negant. hæc enim cum omni satisfactione unusquisque piorum anathematizat. si uero uolunt ut indeterminate et uirum cuius iudices non sumus facti, anathematizemus et dogma ipsius, quod nouimus rectum, impie faciemus, ut arbitror, si ei obœdiemus. arbitror uero hæc etiam tuæ sanctitati complacere, qui egregius pietatis propugnator existis et uerus atque accommodus orthodoxiæ magister.

Omnem quæ tecum est fraternitatem ego et qui mecum sunt, salutamus

Lp 145 Epistula Andreæ episcopi quam Theodoreto episcopo ad suam rescripsit

151 [62] Alexandrini litteras legi et a sua quidem putredine non recessit ullo modo, sicut
ep. 145 et tua utique sapientia repperit easdem litteras legens; quia uero condescensione opus est, ut saluetur orbis terrarum schisma et non amplius discissam despiciamus ecclesiam (forsan enim ad maius procedunt mala, si compositio nulla proueniat), bene tua sanctitas ⟨con⟩lacuit illius quidem propositionem sicut impiam fugere, uti uero his quæ scripsisti, et anathematizare eos qui purum hominem dicunt Christum et qui in duos filios unum deum secant. arbitror uero quod et subscriptionem modis omnibus exigat depositionis. hoc autem nobis non eligendum est; aliqui uero et hoc forsitan facient, et arbitror etiam Cyrillum, etsi omnes minime subscribamus, illorum fore subscriptione contentum. scit tua sanctitas quia hæc et ante in locutionem uenerint, quando in Antiochiam conuenimus pariter. ora igitur, quæso, ut nullum fiat impedimentum paci et ordinationi sanctarum ecclesiarum.

Lp 146 Epistula eiusdem Andreæ episcopi ad Alexandrum episcopum Hierapolitanum

152 [63] Eorum quæ ad me dominus meus sanctissimus Theodoretus episcopus scripsit,
ep. 150

150 *Prioris partis* [*usque ad 14*] *altera uersio extat in Collectione Palatina* [*Mar. Merc. p. 336 Bal.*]

1 arbitramus *M* 2 *lacunam statuit Baluze, excidisse ratus Rom. 2, 15, recte puto* 5 CXLIX *M* 6 nathematizauit *M* 7 diuinitatem $\overline{\text{xpi}}$ diuinitatem *M* 8 gaudio *addidi ex Coll. Pal.* fugerit *Baluze ex Coll. Pal.* fuerit *M* 9 ab eis] dudum *Coll. Pal.* 9/10 $\overline{\text{scissimum}}$ *M* 12 et *addidi* 12/13 conpulerit — ut *scripsi* oportet ergo, si omnino conpellimur, anathematizare *Coll. Pal.* conuenit ut aliquid nos *M* 13 anathematizemus *Lupus* anathematizamus *M* 17 impie nouimus facimus *M* 19 accomodus *M* 20 tecum *M* 21 sua *M* 22 CL *M* legit *M* 23 sapientiam *M* 24 saluetur *M* soluatur *Lupus* 25 proueniant *M* 26 conplacuit *scripsi* placuit *M* impium *M* 29 exigant *M* 31 locutione *M* 34 $\overline{\text{epm}}$ *dupliciter scriptum M* 35 CLI *M* theodorus *M*

exempla tuæ sanctitati direxi. et quia quidem Cyrilli errorem multotiens milies anathematizet manifestum est his qui peruidere subtilius uolunt; quia uero tempus non permittit ut secundum acribiam ratiocinemur propter schisma generale quod factum est, et M 842
quia maiora sustinentur mala de persistentia nostra, puto quod bene se habeat ut aliqua condescensione utamur pro ecclesiastica pace et illius quidem propositionem fugiamus, quæ inpia est, sicut nec ille nostram suscepit, anathematizemus uero eos qui duos filios dicunt, quod nobis obiciunt insanissime, uel qui hominem purum dominum nostrum Iesum Christum, et super his suscipiamus pacis conpositionem. reddent autem rationem qui impie sapiunt, iudici omnium; et nobis, uel si dispensatiue pacem suscipiamus, pars nulla est cum his qui impie sapiunt. peruideo autem quia de persistentia nostra nihil eueniet amplius nisi ut et orthodoxi pellantur ecclesiis et dogma ex toto absorbeatur. quæso igitur sanctitatem tuam ut quantacumque possibile est condescensione magis utamur; scit enim spiritalis sapientia tua quia sicut zelus in tempore suo multa milia peragit, sic et condescensio in tempore apto magna bona operatur. et mihi quidem placent ista; si uero melius aliquid peruidet perfectio tua, quæ secundum deum est, notum nobis fac. litteras illas ad sanctissimum episcopum ep. 151
Theodoretum dirigere dignetur sanctitas tua.

Omnes qui cum tua religiositate sunt, ego et qui mecum sunt, salutamus.

Epistula Alexandri [eiusdem] Hierapolitani episcopi ad Andream episcopum rescripta Lp 147

Legens quæ nuper a tua religiositate sunt scripta, peruidi quia satanas secundum **153** [64]
ueritatem petiit ut cribaret omnes nos sicut triticum. Lc. 22, 31
ego uero, fide proposita, nullo modo esse uideo condescensionem in pietate neque communionem cum hæreticis pacem Christi appello, absit. et da ueniam, uelocitatem permutationis aspiciens oraui ut ⟨terra⟩ mihi dehisceret, et uere, nisi timor dei retinuisset me, continuo eremum petens extremum spatium perquisissem. puto enim quia et tuæ sanctitati dixi, iureiurando satisfaciens ei et maledictionem contra memet ipsum suscipiens, si p. 100, 14—19
alienationem a mysteriis conscius mihi sum aut per contentionem aut per odium aut per rebellationem aut per cuiuslibet alterius gratiam facere aliquid in causa præsenti. sed pone deum et Iohannem ante oculos, et affectum nostrum [et] superat timor dei et karitas Christi; unde et a cunctis ueniam postulo.

Epistula eiusdem Alexandri episcopi ad Theodoretum episcopum Lp 148 M 843

Qua hora suscepi sanctitatis tuæ litteras, epistulam susceperam scriptam a domino **154** [65]
meo religiosissimo episcopo Andrea, quæ contraria omnibus est prioribus, et paulo minus ep. 152
alienus effectus sum, uidens quod nos satanas expetierit ad cribandum. direxit Lc. 22, 31
autem mihi et ad se scriptam tuæ religiositatis epistulam continentem quod eos qui ep. 150
dicunt diuinitatem Christi passibilem, anathematizet Ægyptius et eos qui confusionem ⟨siue⟩ remixtionem duarum perhibent naturarum. et ego quidem Cyrilli epistulam nullatenus hæc continentem uidi, quin potius inueni eum certantem et in primis et in mediis et in ultimis pro capitulis suis reliquisque conscriptis, [et] in quibus omnem inpietatem suam perexemplificat; si uero uobis et recte se habere uidentur quæ scripta

3 ⁻ionemur *M* 9 dispensatiue *scripsi* despensanti uel *M* dispensatorie *Lupus* 12 obsorbeatur *M* 13 condescensionem *M* ⁻spualis *M* zelo *M*
19 eiusdem *del. Lupus* 20 CLII *M* 22 inpietatem *M* 24 terra *add. Lupus* 25 requisissem *p. 99, 37* 29 et *deleui*
32 CLII *M* 37 siue *addidi* et *Lupus* 38 p̄miis *M* 39 et *del. Lupus*

sunt, et de reliquo qui hæc per epistulam scripsit, inter orthodoxos deputatur, indifferenter uero et alia recepistis quæ ille quidem proposuit litteris, Iohannes uero traducit omnes,
Act. Ap. 20, 26 ut inquiunt, dispensatiue propter pacem condescensionem amplexus, innocens ego sum a sanguine omnium. unusquisque uero sicut nouit, ea quæ ad se pertinent, dispenset; uiuit enim dominus deus meus, et Oasim et quemlibet extremum terminum præfero communioni hæretici et eorum qui orthodoxiam prodiderunt.

Lp 149 Epistula Theodoreti episcopi Cyrri quam scripsit Alexandro episcopo, sicut posuit Irinæus

155 [66] Puto plus ab omnibus nosse dominum meum sanctissimum et deo amicissimum episcopum Iohannem quia depositioni domini mei sanctissimi et deo amicissimi episcopi Nestorii consentire non patiar, quia memor est eorum quæ in Tarso et in Chalcedona et in Ephesum facta sunt et nuper post reditum in Antiochia a nobis sæpius dicta. non igitur quisquam sanctitatem tuam inducat quia hoc ego facere patiar aliquando, deo
ep. 145 utique cooperante mihi meque firmante. dogmatica uero ista Cyrilli quæ nunc ad
M 844 Berœam per epistulam scripsit, praua mihi esse non uisa sunt, sed et ualde contraria
ep. 149 tam capitulis quam eius aliis conscriptis; unde et epistulam scribens domino meo sanctissimo et deo amicissimo episcopo Acacio hoc ipsum significaui. et uere, si possem, uenissem utique et contulissem cum tua sanctitate; uellem siquidem discere quid esset in ueritate occultatum in eo, quod ab euangelica doctrina sit alienum. et hæc dico non quasi cui ad communicandum cum eo ista sufficiant; oportet enim clare illa exponi cum fide Nicæna et subscribi ab eo et ab omnibus quorumcumque suscipiemus communionem. nouerit enim sanctitas tua quod tantum longe sum suaue aliquid existimare uenturum, ut archimandritæ monasterii mei de cella mihi ædificanda mandauerim; hic namque illum in his diebus contigit inueniri.

Lp 150 Epistula Maximini episcopi Anazarbi ad Alexandrum episcopum

156 [67] Litteras suscepi domini mei deo amicissimi et sanctissimi episcopi Iohannis quasi Ægyptius anathematizasset Apollinarium et Eunomium et Arrium et eos qui dicunt remixtionem factam, duas autem naturas confessus fuisset domini nostri Iesu Christi; et simpliciter, ut non plura dicam, laudat eum de his quæ nuper dogmatizauit. alius
ep. 145 uero aliquis, unus ex his qui diligunt nos, direxit nobis exemplar epistulæ quæ ab Ægyptio ad dominum meum deo amicissimum Acacium episcopum scripta est, confirmantem quidem priora capitula et fortiter instantem pro eis, dicentem uero non se communicaturum nobis, nisi anathematizauerimus dominum meum deo amicissimum et sanctissimum episcopum Nestorium fidemque ipsius. ego uero hæc legens et illa, nimium incurri torporem et incertus sum utrum præfatus sanctissimus Antiochenorum ciuitatis episcopus illa laudauerit an alia. dignetur igitur tua sanctitas, quæso, domine mi et deo amicissime, hanc angustiam nostram soluere et per epistulam nos docere quid horum sit uerius. dum uero intrauerit uestra sanctitas Antiochiam, mox mihi dignare

155 *Initii* [*usque ad* 14 firmante] *alia uersio extat in Coll. Palatina* [*Mar. Merc. p. 336. 337 Bal.*]

5 oasam *M* 6 communio *M* orthodoxam *M* 9 CLIIII *M* 12 redditum *M* 13 quisque *M* inducat *Lupus* decipiat *Coll. Pal.* reducat *M* 15 beriam *M* 16 epistola *M* 21 nicea *M* 22 tante *M* 23 archimandritæ *Lupus* archimandrita te *M* 26 CLIIIII *M* 28 dn̄m nr̄m ih̄m x̄pm *M* 32 instante *M* dicente *M*

tua scripta dirigere, et uniuersi continuo pariter ingrediemur. orare uero pro nobis et pro pia pace sanctarum ecclesiarum incessanter, quæso, dignare.

Epistula Helladii Tarsensis episcopi ad eundem Alexandrum episcopum Lp 151 M 845

Per omnes litteras, per priores dico et per præsentes, cognoscentes ad integrum, **157** [68] sanctissime amice dei, animæ tuæ pro pietate intentionem beatificantesque tuam sanctitatem de apostolico proposito, oramus ut nos tuæ sanctitatis uestigia consequamur, quo possimus et contra hostes aduersos apostolico animo fortiter sistere et eos qui ab incepta stabilitate desistunt, radicare similiter. mihi enim nec isti ab aliquo hæreticorum uidentur languore distare, qui dum necessitas nulla euenerit, confessionem rectam prodiderunt, fingentes iam Ægyptium patrum fidem fuisse conplexum et priorem abnegasse errorem. de confusione uero præsenti ⟨hortaris⟩ ut a ⟨curis⟩ turbisque uilibus liberemur atque in silentio uiuamus. et nos similem habemus, o sanctissime, uoluntatem et uolebamus, sicut conscientia nostra testatur, conuersationem in monasterio assumere, nisi nos similis tuæ sanctitatis discretio detineret et non esse absque periculo crederemus gregem nostrum absque uiolentia et necessitate deserere. oramus uero ut resolutionem uitæ potius impetremus; nec enim aliam solutionem calamitatum præsentium sustinemus nisi ut liberati a præsenti uita eam quæ sustinetur recipiamus spem.

Epistula Alexandri episcopi Hierapolis quam rescripsit Helladio archiepiscopo Tarsi Lp 152

1 In præsenti confusione sanæ fidei ⟨et⟩ ecclesiarum dei dissensione, quorum causam **158** [69] Cyrillus impius præbuit principaliter, nullam talem, si⟨cut⟩ uerum est, habemus mitigationem consolationemque qualem tuæ memoriam sanctitatis, et per sermonem et per litteras addiscentes et pro pietate instantiam tuam et duarum Ciliciarum consonantiam et pro orthodoxiæ prædicatore concordiam, id est sanctissimo episcopo Nestorio. et beati uos, sicut ueritas habet, qui huius estis propositi atque consonantiæ; præstet autem dominus ut etiam firmamentum totius efficiamini Orientis et eorum qui per diuersas prouincias pro fide certantur orthodoxa. peruenerunt enim quæ ad uos
2 pertinent, in uniuersam terram. quia uero cognouit sanctitas uestra ex his quæ nobis innotuistis, quia hæreticam Cyrilli epistulam ad sanctissimum et sacratissimum ep. 145 Acacium, in qua pro uniuersis decertatur hæreticis conscriptis suis, quidam sic iustificauerunt ac si esset orthodoxa, rogo sanctitatem uestram ut quicquid ab eo sine scripto de hoc ad uos fuerit demandatum, non hoc absque inquisitione ac discussione suscipiatis, sed cum omni pia inquisitione perscrutemini, et primum quidem, ut quæ de ipso dicant, ab ipsis quæ ab eis diriguntur litteris cognoscatis; deinde non excusetis quatenus et duo et tres ex uobis ad Ægyptium pergant et si orthodoxa sunt quæ ab eo dicuntur, renuntient, ut ab eis certissime de his quæ nuntiata sunt, agnoscamus; et si quidem consenserit M 846 sua esse quæ nuntiata sunt seu præter scriptum siue scripto, cum sint orthodoxa et hæreticorum capitulorum negationem habentia et præcedentium dolorum tenebrosorumque dogmatum eius, et communicemus ei et amplectamur eum et eius genua teneamus Lp 153

1 uniuerso *M*
3 tarsensi *M* 4 CLVI *M* per *Lupus* pro *M* 5 pro pietate *Lupus* proprietate *M*
6 propositu *M* 8 radicare *scripsi* dirudicare *M* 10 prouiderunt *M* 11 obnegasse *M*
hortaris — turbisque *scripsi* utatur bis q̄ *M* 12 euiuamus *M* 16 imperemus *M*
18 archiepi *M* 19 CLVII *M* et *add. Lupus* causa *M* 20 sicut *scripsi* si *M*
22 pro pietate *Lupus* proprietatem *M* duorum cilicum *M* 24 p̄positi *M* 25 efficaciamini *M*
30 ab eo *scripsi* habeo *M* 37/38 tenebrosorumque *Lupus* tenebrosorum qui *M*

et nihil eorum quæ ad eius honorem pertinent, omittamus; si uero contraria his significata fuerint quæ dicuntur ab eo, habeamus qualiter cum conscientia bona et firmitate securi-
3 tateque usque ad sanguinem fidem rectam defendere. cognoscat enim sanctitas uestra quia si multotiens milies esse illum diffamemur orthodoxum, non tamen corrigat de præteritis, nihil proficiemur amplius nisi ut proditores rectæ fidei iudicemur. non enim patietur de cetero nisi ut cum maiore audacia, cooperante sibi tempore, ipse quidem fiducialiter agat pro hæresi, nos autem ita dediticios suos in toto mundo nobis detrahens asserat, quippe quasi qui hæresim negauerimus, acquieuerimus uero eius orthodoxiæ secundum ipsum. olim namque, olim monstrum est natum quia et his qui Romæ sunt, et ubique nostram correctionem annuntient. quæso igitur sanctitatem uestram non transitorie neque indiscusse acquiescere his quæ nuntiantur ab Ægypto, sed, ut prædixi, omnia facere nihilque relinquere eorum quæ ad laborem est opus uel pertinent ad itineris fatigationem atque studium, ut dinoscentes ueritatem, aut re uera pænitentem suscipiamus aut persistentem refutemus Ægyptium. sic enim et reliquiæ rectæ fidei per uestrum sacerdotium radicabuntur et nullus nos, tamquam si imperatori magis quam Christo seruiamus, blasphemabit. si uero et oportuerit per hanc perseuerantiam et prouincia et ciuitate et uita carere, arbitror sanctitatem uestram prone uniuersa suscipere et pati et facere quam a sola spe nostra, dico uero rectæ glorificationis fide recedere, pro qua et patriarchæ et prophetæ et ipse saluator noster est passus et reliqui uniuersi. confidamus uero in domino quod habebimus cooperatorem et ipsum dominum Christum, qui et nostri certaminis fautor existet; qui utique præstaturus est nobis tamquam prompte pro sua fide certantibus, ut et pro prædicatore orthodoxiæ, qui iniustitiam pertulit, ad piissimum imperatorem nostrum legatione fungamur.

Lp 154 Epistula Theodoreti episcopi ad Helladium episcopum de Himerio episcopo Nicomediæ.
et hanc, sicut posuit Irinæus, duximus transferendam

159 [70] Taciturnitatem præsenti tempore seruare deliberans, inueni hanc noxiam nimis
Ps. 39, 10 ferentemque periculum. unde taciturnitatem soluens, non prohibebo labia mea cum propheta clamabo, sed ea quæ mihi recta uidentur et iusta, his qui sunt a tua sanctitate, innotesco et a uestra sanctitate omni cum uoluntate suadar quæcumque
ep. 145 M847 expediunt. igitur manifestum tuæ facio sanctitati quia ex Ægypto missam legentes epistulam inuenimus et doctrinæ ecclesiasticæ congruentem et contrariam duodecim capitulis e regione illis quibus hactenus perstitimus ut hæreticis repugnantes, et deliberauimus pro ecclesiæ pace eos quidem qui super his quæ peccauerunt, correxerunt, in communionem suscipere, iniustæ uero atque iniquæ damnationi sanctissimi et deo amicissimi episcopi Nestorii neque manu neque lingua neque mente adquiescere. inicum namque re uera et ultimo supplicio dignum est illi quidem qui mundum confudit et terram et mare turbis compleuit et uix nunc expositionem nostram suscepit, inpertire ueniam, illum uero qui ab ipsa pueritia ecclesiæ doctrinam docuit, iniuste homicidali huic tradere interfectioni. nam simile quoque est istud ac si omnes illos deo amicissimos prodamus episcopos qui nobiscum in Epheso et Chalcedone et Constantinopolim pro

---

1 his *scripsi* his que *M* 2/3 securitatisque *M* 7 heresim *M* dediticios *Lupus* dediti hos *M* 9 monstrum *scripsi* urm *M* 10 ubi qui *M* 11 nunctiatur *M* 12 est *scripsi* et *M* 14 reliquiæ *scripsi* relique *M* 15 radicabunt *M* 16 blasphemauit *M* 21 fautor *Lupus* factor *M* 24 himeri *M* 26 CLVIII *M* noxium *M* 30 manifestam *M* 31 et doctrinæ *scripsi* doctrine et *M* 36/37 et terram *dupliciter scripsit M* 38 ecclesiæ doctrinam *scripsi* hec ce edoctura *M*

ueritate certati sunt et usque ad præsens cum feruore certantur, et despiciamus** leges-
que præ omnibus inpugnantur et foris ab ecclesiis degere compelluntur. deliberauimus
igitur non prius uel Ægyptiis uel Constantinopolitanis communicare, donec propugnatores Lp 155
pietatis proprias receperint ecclesias. scribat igitur sanctitas tua deo amicissimo
et sanctissimo episcopo Himerio et persuadat eius religiositati quia et pietatem non
prodidimus et curam fraterni amoris habuimus et studium uotumque habemus aut
cum eis traditos nobis populos regere aut cum illis expelli et quietem quæ absque periculo
est, recipere. et mihi autem intentionem dignare tuæ innotescere sanctitatis, deo
amicissime. nimis enim coartor eo quod nihil a uestra amabilitate de his quæ aguntur,
sumus edocti.

Epistula Theodoreti episcopi, sicut idem Irinæus posuit, ad Himerium Nicomediensem Lp 156
episcopum

1 Et cui decet ut superet omnibus bonis nisi ei qui possessionem bonorum omnium **160** [71]
congregauit et hanc in semet ipso circumfert? uicisti, deo amicissime domine, sicut
in aliis omnibus, sic in festinatione allocutorias litteras dirigendi, et dum nos simus et
inertes et somnolenti et circa stupentia fastidiosi et neglegentes, tuo nos alloquio suscitasti
et paterni illius atque spiritualis re uera affectus ad memoriam reuocasti. uerum
ne omnes causas litterarum tarditatis occultans, memet ipsum fastidii culpæ subiciam,
modicam quandam ueramque satisfactionem pro nobismet ipsis adhibeam. habi-
tamus ciuitatem longe alicubi sitam ab illa uia qua equi transcurrunt, et ideo neque
ipsos qui ad nostram prouinciam ueniunt, cernimus, nec cum illis uero esse contingit
qui hinc proficiscuntur, et propterea non obtinemus consolationem dirigendi ad uestram
litteras sanctitatem. ad hæc, cum prius assueti fuissemus sæpius ire ad Antiochiam
atque illic moras habere, unde facile erat et dirigere et suscipere litteras, a multo iam M 848
tempore in domo habitare atque illic elegimus quiescere. in præsenti enim hoc tam-
2 quam quod amplius expediret, sumus amplexi. hæc sunt quæ nos usque ad præsens
prohibuerunt sanctum tuum caput amplecti per litteras; sed sanctitas tua et hac necessi-
tate superior facta est, quæ dominum meum honorandissimum et deo amicissimum
Stratigium comministrum direxit ad nos, quem cum omni festiuitate conspeximus ut
saluatoris nostri Christi diaconum et tuæ sanctitatis dilectione feruentem et omnia
facere ac pati eligentem pro te, qui pietatis athleta es et fortis pro pietate certator. Lp 157
beatificamus enim, ut bene noueris, domine deo amicissime, tua clara et magna certamina
et fixum firmumque fortis tuæ animæ sensum et pro apostolica fide sudores et labores
atque pericula, per quæ tibi æternæ et a corruptione superiores et, ut complexe dicamus,
perficientur diuinitus datæ coronæ et sanctum tuum caput ornabunt. nos enim circa
nihil utiles ecclesiæ dei sumus effecti a piis enim fidelibusque omnibus ac plenis
zeli feruore et piamsanctorum patrum confessionem spirantibus circumoperti despicimur
potius quam despiciamus, et regimur quam regamus; tua uero sanctitas in ipsa flamma Dan. 3, 24

160 *Vltimæ epistulæ partis* [*inde a p. 108.8 intentio*] *alia uersio extat in Coll. Palatina* (*Mar. Merc. p. 337, 338 Bal.*]

1 creati *M* *lacunam statui e. g. supplendo* si per sanctiones 2 deliberabimus *M* 3 egip-
tius *M* constantinopolitani *M* 4 pietatis proprietatis proprias *M*
13 CLIX *M* eius *M* 14 ipsum *M* 15 omnibus *Lupus* hominibus *M* 16 sonno-
lenti *M* suscitati *M* 17 paterni *scripsi* pari *M* 22 proficiscunt *M* 27 sanctum *Lupus*
secundum *M* 27/28 hanc necessitatem *M* 31 pro pietate *Lupus* proprietate *M* 36 pleni *M*
38 quamquam regamus *M*

existens et circa tres illos adulescentes in medio camini choros exercens, unam magnam-
Dan. 3, 49. 50 que habuit consolationem sancti spiritus auram, quæ et flammæ impetum sparsit et
3 eius caminum permutauit in rorem. et quidem de tuæ certaminibus sanctitatis a nobis tanta sint dicta; superat enim non solum mensuras epistulæ, sed et maximam conscriptionem tuorum bona fama certaminum. quod uero de pace sit murmur, significamus tuæ sanctitati ⟨et⟩ quia dum certe omnino proximi sumus, nihil ad integrum nouimus, sed tanta scimus quanta nobis nuntiant hi qui huc ad nos reuertuntur ad propria, intentionem nostram manifestam tuæ facimus sanctitati. legentes litteras
ep. 145 quæ nunc ex Ægypto directæ sunt, et crebro eas apud nosmet ipsos discutientes, ecclesiasticæ doctrinæ illas congruentes repperimus et contrarias duodecim capitulis quæ usque ad præsens permansimus expugnantes, et deliberauimus ut si receperit sanctitas tua diuinitus sibi commissas ecclesias, communicemus quidem Ægyptiis et Constantinopolitanis et aliis qui cum eis militauerant contra nos, quia nostrum, magis uero apostolorum dogma confessi sunt, ei uero quæ dicitur damnationi sanctissimi et deo amicissimi episcopi Nestorii minime assentiamus. iniustum namque secundum ueritatem et clare impium perspicitur, etiamsi eisdem subiectus esset criminibus quibus et alter, illi quidem ueniam inpertire, huic uero claudere pænitentiæ ianuam; multo
Lp 158 magis inicum et amplius impium est illum qui est insons, interfectioni contradere. sciat igitur sanctitas uestra quia prius eis non communicabimus nisi uestras receperitis ecclesias. hæc uero non ego solus, sed omnes sanctissimi huius regionis episcopi in unum conuenientes habito concilio deliberauimus.

160a M 849 81a Iam supra ostendimus quia Nestorius sua dogmata denegabat et Orientales episcopi iudicium fieri cupiebant se præsente atque Nestorio, et si re uera talia sentire conuinceretur, eum se anathematizaturos cum tali eius dogmate promittebant. hoc enim
ep. 146 ep. 150 Alexander in sua ad Acacium dixit epistula; Theodoretus uero scribit quia »hominem, cuius non sumus iudices facti, inauditum non possumus damnare«. nemo ergo catholicus et deum timens potest Theodoretum de fide reprehendere, cum maxime audiat
ep. 145 eum laudantem dogmata epistulæ quæ ante unitiuam directa est ab Ægypto, contra quam multi episcoporum Orientalium clare dixerunt quod apostolicæ fidei esset aduersa. et quod præ omnibus est notandum, ante ecclesiæ pacem legitur facta; hæc tamen diximus salua illa quæstione, si eius sunt.

Lp 159 Epistula Theodoreti rescripta ad Alexandrum Hierapolitanum, ⟨sicut⟩ Irinæus dicit

161 [72] ep. 155 ep. 145 Sicut apparet, suspectus tuæ factus sum sanctitati tamquam prodiderim pietatem. non enim me scribente quomodo intellexerim epistulæ Cyrilli dogmatica, et discere uolente si quid sit in eis aliud latens quod hæreticis eius capitulis conferatur, ammonuerat religiositas tua nihil scribere super hoc. . ego uero testem deum inuoco in animam meam, neque sedis desiderium neque ciuitatis cupido neque persecutionum timor subegit me usque ad præsens, sed incorrupto decreto et indeclinata mente illas litteras legens conuenientes nostris esse duxi intellectus earum. quid enim aliud orabam audire ut hoc uenerarentur hæretici nisi quia inconuertibilis est dei sermo et inpassibilis atque

---

3 rore *M* 4 superant *M* 6 et *addidi* 8 tue manifestam tuc *M* 10 doctrinas *M* contraria *M* 13 ūra *M* 14 confessi sunt *scripsi secundum Coll. Pal.* confessis *M* qui *M* dampnatio *M* 18 interfectionis *M* 19 communicauimus *M* 21 consilio *M* 22 super *M* 24 talia *M* 26 inauditu *M* 32 sicut *addidi* 33 CLX *M* 39 eorum *M* 40 incoruertibilis *M*

inmutabilis et neque fermentatio neque confusio neque retemperatio facta est in unitione dei uerbi ad carnem? et hæc tamen in litteris comperiens, minime tutum putaui esse ut super his solis communio fieret, sed ut euidentius fieret et clarius horum exponeretur intellectus, sicut et olim litteris quas ante has scripsi, mandaueram, uitans omnino ep. 155 damnationis subscriptionem. et hæc autem pro condescensione suscepi et putans nec tuam contradicere sanctitatem; hæc uero et in Antiochia et in Berœa et in Hierapoli sumus sæpius collocuti; hæc et domino meo sanctissimo et deo amicissimo episcopo ep. 150 Andreæ per honorandissimum et reuerentissimum decurionem fortissimorum tertio Stabilisianorum, dum illic adueniret, scripsi. et quia non de quibuslibet nobis certamen est, sed de ipsa spe nostra, uenissem utique, si mihi hoc corpus infelix concederet, ad sanctitatem tuam, ut maiore discussione et communi colloquio comprehenderetur Lp 160 M 850 sententia litterarum.

Vbique notandum est quantum distet Theodoreti intentio ab his qui postea usque **161 a** ad finem cum Nestorio permanserunt, id est Alexandro et Eutherio uel aliis similibus et quantum consonet his qui pacem ecclesiasticam asserunt, id est Iohanni et Acacio et Andreæ et similibus.

Epistula Eutherii episcopi metropolitani secundæ Cappadociæ Tyanensis ciuitatis ad Iohannem Antiochiæ archiepiscopum de eisdem litteris Lp 161 ep. 145

1 Magnos patres atque doctores uos dedit nobis dominus Christus ad defendendum, **162** [73] ad docendum, ad omnem animæ ducatum. necesse est igitur nos quidem et importunos esse et discere quæ oportet, uestram uero sanctitatem et non grauiter ferre deprecationes et monita paterna præstare. quod autem nunc me ⟨tacere⟩ uetuit, ep. 145 hoc est. legi Alexandrini epistulam multa quidem et alia incongrua continentem et contra dogma pertinaciam malam et aliquas propositiones non pias. de his iustum iudicaui ut indicarem quæ meæ humilitati placuerunt, ut aut confirmentur quæ bene se habent, tuæ sanctitatis nutu aut corrigantur quæ forsan per ignorantiam fuerint uisa contraria.

2 Et prius quidem de capitulis hoc suspicor ut non prius uniamur expositori eorum, nisi omnino ea uoce propria et subscriptione reppulerit quæ habent præcipue blasfemiam. an ad hæc manebunt sicut ille præcepit? sed nos, qui ei concedimus id et insuper cum tot laudibus atque præconiis quæ fecit, excusamus, ab omni excusatione nos ipsos efficiemus extraneos. si enim tunc quidem sic ea iudicauerimus mala, ut eorum scriptorem unanimiter deiceremus et excommunicatos illos qui ea susceperant, faceremus, nunc autem sic tolerabilia, ut uniamur scriptori eorum, non corrigenti hæc quæ tunc nobis damnatione uisa sunt digna, quis nos a iusta increpatione liberabit, qui eum tunc quidem deposueramus uelut constitutum merito sub reatu, nunc autem rursus excipiamus Lp 162 eum uelut insontem? inpugnant enim se inuicem iudicia hæc et faciunt nos illi reatui subici quem pronuntiat apostolus dicens: si enim quæ destruxi, hæc iterum Gal. 2, 18

2 totum *M* 5 aut *M* 6 Berœa *Lupus* hebria *M* 8 decurionem *scripsi* diaconum *M* 10 uenisse *M* 15 pace ecclesiastice *M* 18 hisdem *M* 19 CLXI *M* 22 tacere uetuit *scripsi* notuit *M* 24 et *scripsi* ut *M* aliquas *scripsi* alias *M* 31 fecit excusamus *scripsi* fecistis causam *M* 33 scriptorum *M* ea susceperant *Lupus* eas susceperemus *M* 35 liberauit *M* 36 quidem qui *M* deposuramus *M* 38 reatu *M*

3 reædifico, præuaricatorem memet ipsum constituo. sed et capitulorum
anath. I incongruitas cui bene susceptibilis apparebit? quis carnaliter dei partricem sanctam
anath. III uirginem suscipiat? quis unitatem naturalem et per hoc coactiuam, quæ super
anath. IIII omnem naturam mentemque? quis unam naturam dei ⟨et serui⟩ formam? quis
anathematizare præsumat eos qui pie adscribunt excelsa quidem diuinitati, humilia
M 851 uero humanitati, non scissa unitione ullo modo, quæ apostoli et euangelistæ facientes
anath. V ab hac legislatione anathematizati sunt? quis consentiat terribili contra episcopum
de spir. s. 12 sanctum gloriosumque Basilium sententiæ, qui deiferam dixit domini carnem, qui etiam
cum his qui præsumunt deiferum nominare, anathematizatus est? quis autem
Act. 9, 15 communicet ei qui Paulum, uas electionis, anathematizauit per illa quæ inquiens
anath. VII ait: »Si quis quasi [per] hominem inoperatum ⟨a⟩ deo uerbo Iesum dicit, anathema sit?«
Eph. 1, 19. 20 dum sanctus Paulus clare dicat: secundum operationem potentiæ uirtutis
eius quam operatus est in Christo, suscitans eum a mortuis. quis
uero incidat a uerbo carnem et sic offerat adorationem debitam, sicut iussit iste qui
anath. VIII ait: »Si quis præsumat dicere assumptum hominem coadorari oportere deo uerbo et
Mt 12, 28 conglorificari, anathema sit.« quis uero ab ipso domino audiens quod in spiritu dei
1 Tim. 3, 16 eiciat ipse dæmonia, et discens a Paulo id quod est qui manifestatus est in carne,
anath. VIIII iustificatus est in spiritu, glorificari ab spiritu dominum nostrum Christum Iesum
confiteri recuset? immo quis eos qui hoc confitentur, et anathematizare præsumat?
quis uero pronuntiare audeat circa huius ineffabilem uocum nouitatem deum uerbum
anath. X apostolum factum ac principem sacerdotum, ut per hoc eum facturam quoque pronun-
Hebr. 3, 1. 2 tiet, ter beato Paulo clamante: considerate apostolum et pontificem con-
fessionis nostræ Iesum Christum, qui fidelis est ei qui fecit eum? aut
anath. XI quis est qui domini carnem non ex nostra natura sumptam, sed ipsius uerbi propriam,
Lp 163 tamquam si aliunde substiterit, dicere eligat uel audire? quis uero cunctos simul
anath. XII sanctos anathematismo supponat qui non dixerunt deum uerbum passum carne et
Col. 1, 18 crucifixum carne et primogenitum ex mortuis eum qui semper uiuit et est immortalis?
4 de quibus conuincere quidem latius facile est, sicut factum est in contradictionibus quæ
a multis et quæ a nobis ipsis factæ sunt; nunc uero, quippe ut in epistula, breuiter necesse
est subsignare. dum certe etiam sine ⟨conuictione⟩ omnino impietate manifesta
essent, oportebat tamen ea ut nouella refutari et non suscipere ad iniuriam præcedentium,
quæ perfecta existunt horumque ad correctionem non egent. sed dices: bonum est
quæ nunc ab eo facta est expositio dogmatis et ad sic currentem pestilentiam mundi **
languorem minime sistes, nisi materiam languoris euacuaueris effectricem. in uanum
mederis extrinsecus, qui intus plantasti et radicasti perniciem. si enim deterioribus
excussis, meliora fuerint introducta, meliora obtinebunt locum; manentibus autem
blasphemiis quæ superinducuntur, egregia iniuriam sustinebunt et reprobabilia fient.
2 Cor. 6, 15 quæ est enim communio lucis ad tenebras aut quæ pars fideli cum in-
Hebr. 10, 9 fideli? statio enim secundi interemptio est prioris; unde dicit apostolus: interimit

---

28/29 in contradictionibus . . . quæ a nobis ipsis factæ sunt] *Eutherii Antilogiam* [*PG 28, 1340*] *Athanasio attributam et ita seruatam esse coniecit Lupus, probauit G. Ficker in libello qui Lipsiæ 1908 editus est sub titulo* Eutherius von Tyana

---

2 particem *M* 4 et serui *addidi* et hominis *Lupus* 6 humanitatem *M* 11 per *del. Lupus* a *addidi* 14 incidet *M* sic offerat *scripsi* sicut fert *M* debitum *M* 15 coadunari oportet *M* 24 sumpta *M* 28 facile *Lupus* facere *M* 29 facta *M* 30 conuictione *addidi* 32 reccionem *M* dices *scripsi* dicis *M* 33 ab eo *scripsi* habeo *M* *lacunam statui supplendo e. g.* monstrandam aptum. at uanum *Lupus* unum *M* 38 est] et *M* lucis] lucida *M*

prius, ut statuat secundum. quod uero se dicit anathematizare Apollinarium et uesaniam eius, dum non cuertantur illi consonantia dogmata, inductio est et risus, tamquam si quis accusans ** ea gignit multa uenena, offerat tamen ipse uenena atque per totum ⟨mundum⟩ multos extinguens, idcirco se arbitretur demonstrare quam illos M 852 qui crudeliter perempti sunt, ipse non læserit, quod accuset terram.

5 Super hæc subscriptiones tamquam uictor exigere gloriatur ad illius impudentem damnationem qui neque iudicatus ⟨est⟩ neque conuictus neque aliquid peregrinum fidei quæ ab olim tradita est, nobis consciis dixit, quem uel unde culpemus, omnino non noui. an forte quare illis nouis dogmatibus non assensit, quæ nos adiudicauimus prius? quare non nouitates uocum quas scriptura non tradit, testimoniis sacræ scripturæ præposuit? quare ea quæ sunt apostolorum et prophetarum et euangelistarum et ipsius Christi, qui est omnium dominus, absque uitiatione prædicauit? sed contra illos sententiam proferemus, si adiudicamus hunc ea quæ illorum sunt, prædicantem; Lp 164 quæcumque autem in mirabilibus illorum gestis siue commentis ex huius adscripta nomine a ueritate dissonantia inueniuntur, nisi ostensa fuerint audacia falsariorum fuisse conficta, modis omnibus suscipiet addictionis sententiam is quem nocentem deprehendi contigerit, et nullus sic odit animam suam, ut non mox anathematizet ea quæ manifeste fuerint praua, cum ipso qui ea dixit, siue ille seu ille uel angelus de cælo fuerit, qui dicere præsumpsit incongrua. quis autem poterit obliuisci illa uerba congrua tua, quæ memoria digna sunt, quæ nos instruxerunt in Epheso, quia dum duo mortifera præcipitia proponuntur, hinc quidem quod dicitur dogma fuisse corruptum, illinc uero quod contra parem inicus exstiterit, nihil hic interest utrum ex illo præcipitio quod minus uidetur, ⟨an ex eo quod maius uidetur⟩, aliquis ruat, quia æque periclitabitur; nihil ⟨enim⟩ prohibet ⟨ut⟩ et ex illo quod minus uidetur, aliquis ruens similiter periclitetur.

6 Et ⟨haec⟩ quidem quæ mihi placent, breuiter indicaui, sciens melius esse, quicquid illud est, pati quam propter temporalem peccati perfruitionem æternum sentire tormentum; tuæ uero est sanctitatis et manifestare quæ certa sunt, et tam litteris quam orationibus confirmare, et quæ meditata sunt, nuntiare, ut præueniatis aduersariorum nequitiam, et quietem bene placitam magis eligere, si nihil pium ⟨præter⟩ pacem faciendum est atque concordiam. didicimus enim quia sit et falsi nominis pax, ab eo qui clare dixit quia zelatus sum in peccatoribus, pacem peccatorum uidens. Ps. 72, 3

Epistula eiusdem Eutherii Tyanensis archiepiscopi quam scripsit Helladio Tarsensi Lp 165
archiepiscopo, lectis litteris ab Alexandria et Iohannis archiepiscopi ad Alexandrum ep. 145 ep. 165
episcopum et Alexandri ad Ioannem

Quantum nos uulnerauerunt litteræ aliorum, quorum quidam rectam fidem im- **163** [74]
pudenter expugnant, alii uero dogma ex parte maxima prodiderunt, tantum me tuæ

1 apollinarius *M* 2 dogmatum *M* 3 *lacunam statui supplendo* Aegyptum quod gignit *scripsi* giunit *M* genuit *Lupus* ipsa *M* atque *scripsi* et qui *M* 4 mundum *addidi* quam *M* quoniam *Lupus* 6 hæc *Lupus* hanc *M* 7 est *addidi* 9 adiudicauimus *Lupus* ad iudicium *M* 13 sunt prædicantem *Lupus* predicantem sunt *M* 14 quicumque *M* 15 uarietate *M* 16 is quem *scripsi* hisque *M* 18 manifesta *M* 22 nihil *Lupus* nisi *M* 23 an - uidetur *addidi* æque *Lupus* aque *M* 24 enim *addidi* ut *addidi* 26 hæc *addidi* 27 paci quapropter *M* perfruitionem *scripsi*, *cf. quæ in Antilogia* [*PG 28, 1341*^{c}] *contra Cyrillianos dicit* πλῆθος ... τὸ προτιμῆσαν πρόσκαιρον ἁμαρτίας ἀπόλαυσιν τῆς αἰωνίου ζωῆς, perruitionem *M* tu *M* 30 pium præter *scripsi* pium *M* præter *Lupus* 30/31 fa|endum *M*
33 Tyanensis] transeensis *M* heludio *M* 34 archiēpi *M* 36 CLXII *M*

sanctitatis lætificauit epistula et nisi hanc pro omni medicamine habuissem quæ operaretur contra uniuersam passionem, subito tanta me tristitia uelut transitorie inruens
M 853 peremisset. lætificauerunt autem me aliorum orthodoxorum litteræ ostendentium dignum zelum de contradictione et resistentia pro pietate. hæc uero dico ostendens quam habeam deo cooperante intentionem, sequi festinans in his quæ proposita sunt, non errantia tuæ uestigia sanctitatis, cuius ad bona nutibus oro seruire et omnia quæ pie ab ea deliberantur atque iudicantur, rata habere atque seruare et ad effectum pro quanta mihi est uirtus, adducere et per ipsa æternum lucrum mihimet ipsi acquirere.

Omnem fraternitatem quæ cum tua est fraternitate, plurimum salutamus.

Lp 166 Post hanc epistulam sua uerba posuit Irinæus dicens ita

164 [75] Hæc quidem de litteris ex Ægypto tam ⟨ad⟩ Antiochenorum præsulem quam ad alios sacerdotum is qui Tyanensem regebat ecclesiam, scripsit; Iohannes uero omne quicquid poterat, agens persistebat et scribens, ut ad sententiam propriam transduceret uniuersos. propter quod et ad seruum dei Alexandrinum mox de his ipsis similia scripsit, et hæc dum de prioribus litteris hæsitaret.

164a Hic prius notandum de epistula Eutherii quia Orientis episcopi non credebant Nestorii illas esse epistulas uel sententias quas ex eius nomine synodus Ephesena damnauerat. quod si eius esse probarentur, parati erant et ipsi et huiusmodi eius scriptis anathema dicere, sicut et Theodoreti attestantur epistulæ. deinde qui cum Nestorio perstiterunt, Iohannem et Theodoretum inter fidei proditores et ante pacem notare
ep. 145 nitebantur ecclesiæ, quia Theodoretus fidem Cyrilli epistulæ ad Acacium ualde laudabat, quam cuncti isti et Irinæus apertissime hæreticam scribunt. constat igitur quæ sit Theodoreti fides, qui aliis in melioribus consonans, a deterioribus ualde dissentit.

Lp 167 Epistula Iohannis archiepiscopi Antiocheni ad Alexandrum episcopum Hierapolis quam
ep. 145 ep. 148 rescripsit de litteris ex Ægypto, propterea ab Andrea Samosateno episcopo præculpatus

165 [76] 1 Litteras tuæ religiositatis accepi et hoc ipso quod susceperim, lætificatus sum; solent enim litteræ propriorum, qualescumque sint, gaudium suscipientibus exhibere.
ep. 146 legi uero et illas quas ad dominum meum perque omnia sanctissimum communem patrem Acacium episcopum direxisti, et uidi subtilitatem, magis autem minutiarum dialecticæ minutissimas quæ in epistula ferebantur; non tamen hanc subtilitatem uideo præsenti
Iud. 14, 14 tempori utilem. dum enim nos oporteat delectari eo quod de comedenti exierit
M 854 cibus et ex amaro dulcedo et ab eo qui non sapit ea quæ nostra sunt, illa quæ sapimus nos, patimur illud quod in prouerbiorum libro dictum est: is qui uicit, negauit se esse uictorem. homo dei, recommemora temet ipsum quoniam totietas hæresis Apollinarii in naturarum mixtione et confusione omnem consistentiam habet; ipse uero id latius reppulit, anathematizans mixtionem quæ apud eum iacet in multis eius, sicut et ipse nosti, conscriptis, et confusionem naturarum et alterum dicens esse diuinitatem.

1 hac *M* 3 peremisset *Lupus* peruenisset *M* 4 pro pietate *Lupus* proprietate *M* 7 eo *M* 8 acquirere *Lupus* acquiescere *M*
11 CLXIII *M* ad *add. Lupus* 12 his *M* omne *Lupus* omis *M*
22 heretieum *M*
27 CLXIIII *M* 32 uos *M* 33 quæ — illa *dupliciter scripsit M* 34 in prouerbiorum libro *male transtulit* ἐν παροιμίαις *quasi de libro s. scripturæ dictum sit* 36 apolinarii *M*

alterum corpus. sic enim supersignans adiecit quia inpassibilis est diuinitas, quia p. 96, 32
duæ naturæ, quod nullus hactenus eorum qui nunc sunt in Ponto habitantes, aut dixit
aut sapuit. et sunt hæc manifestissima conuictio contra eos. et utinam contingat
eum qui est ex uicinis tuis, occurrere in hanc confessionem et alios qui ultra Taurum
sunt, et omnia ipsis quoque soluta sint. uides enim quia omnino his quæ illi dicunt,
2 et his quæ ipse in capitulis posuit, sunt ista contraria. uerum ne sermonem producam, Lp 168
ad aliud eorum quæ nobis uisa sunt, uenio. fui in Beroeam, et dum multa nobis hic
exercitatio facta fuisset et communis pater dominus meus Acacius sanctissimus episcopus
omne bonum moueret ut ecclesiarum status in semet ipsum redeat, placuit ut rogatus a
nobis dominus meus religiosissimus et communis frater episcopus Paulus ad Ægyptum
iter assumat pro pace uniuersali, ut ibi conflictu habito ac per uiuam uocem, quæ dicuntur,
ad maiorem manifestationem clarioremque perueniant, ut illud fiat quod ab his qui
foris sunt sapientibus dicitur: ea quæ de deo dicuntur et sæpius audiuntur, uix tandem
sicut aurum purgantur. noli ergo esse pusillanimis, quæso. sufficiens est enim
deus inchoatam suauitatem et clariorem reddere et firmiorem, dum facta fuerit ista
profectio ad bonum, sicut arbitror, [et] ecclesiæ dei. et uere magnum est ut adsumat
animum dominus meus Paulus despicere et infirmitatem corporis et senectam et multa
milia fluctuationes, quas dinumerare facile non est, ac semet ipsum committat et pro-
uinciæ peregrinæ et uiro qui non parum est exasperatus a nobis, licet non ex nobis.
si uero dicis quod crucifixus sis mundo et mundus crucifixus sit tibi, ad te quidem bene Gal. 6, 14
se habet, ad mundum uero id nihil est. nec enim filosophiæ nunc nec martyrii tempus
est, sed corruptionis totius orbis terrarum et perturbationis ecclesiasticæ.

3 Significo deoamabilitati ⟨tuæ⟩ quod piscator dimissus sit, magis uero sublatus
et quieuerit turpiter; affert uero id non modicam consolationem. ualde enim eum
et ipsa Ægyptus execratur, sicut cognouimus a magistriano qui uenit, ipsi plus pertur-
bationis adscribens.

Hæc per epistulam scripsimus studiose, ut unde luctus nostros mitigemus, habeamus.
hæc quidem sic se habent; deo amicissimus uero episcopus Archelaus etsi pro dogmate
nihil est passus per orationes tuas, uerumtamen multatus est ad octo milia solidorum M 855
ab augustali Seleuciæ, et placuit ut discriberentur uniuersi. para igitur quantum
deuotio tua suggesserit; quod si non alia, uel legitima ei prospice. peremptorie enim
addictus est.

Epistula Iohannis archiepiscopi ad Alexandrum episcopum de Paulo episcopo Lp 169

Arbitratus sum me aliquid utile scripsisse; quia uero religiositas tua necessaria CLXVI [77]
quidem meæ epistulæ reprehendit ut praua, reliqua uero uelut insana proiecit, melius
⟨duxi⟩ me acquiescere tuis quam te illa quæ mea sunt, dure suscipere. tamen uel

---

23—26 *sermo esse uidetur de Iohanne comite sacrarum largitionum et magistro officiorum quem a Cyrillo corruptum fuisse paulo ante eius mortem apparuit; cf. Nestor. Libr. Heraclid. p. 384. 388. 478 sq.*

---

2 actenus *M* 3 manifestissime *M* 5 sunt *M* 7 beriam *M* 9 omne bonum moueret] *male translulit* πάντα κάλων ἐκίνει 10 frater dn̄s m̄s acacius, *deleto* acacius *M* 15 inchoata suauitate *M* 16 et *del. Lupus* 16/17 adsumaum animus *M* 18 fructuationes *M* dei numerare *M* 19 exasperat *M* 22 correptionis *M* 23 significa *M* tuæ *add. Lupus* demissus *M* 25 egyptius *M* conouimus *M* 27 inde *M* 29 uerumtamen per orationes tuas *M* multatus *Lupus* mundatus *M* 30 Augustali *Baluze* augustino *M* discriberentur *M* 31 alias *M* peremptorio *M*
36 duxi *addidi* est *add. Lupus*

hoc unum tibi ut placeat, quæso, quia iter domini mei religiosissimi et communis nostri fratris Pauli episcopi non sit superfluum, sed utile ac necessarium. uerisimile est enim eundem ipsum optinere aliquid quod non discrepet a nostra sententia; propositiones enim meas illas decem, quas communiter composuimus, portans recessit. et uerisimile est quod uir ille uelit maiorem quandam satisfactionem perficere super eas quas iam dedit; amat quippe colloquium multas difficultates adimere. si igitur aliquid uotiuum per gratiam dei optinens remeauerit, bene se habet; alias communiter nobis deliberandum est quid agi oporteat.

Lp 170 Epistula Dorothei metropolitani Mysiæ et eiusdem prouinciæ episcoporum ad Iohannem Antiochenum patriarcham de ipsa legatione Pauli ad Alexandriam pergentis

CLXVII [78] Benedictus deus, qui et olim sub apostolorum temporibus nouum et benedictum nomen quasi a throno quodam, id est a uestra metropoli in omnem orbem terrarum
Act. Ap. 11, 26 diffudit, ut Christiani uocemur, et nunc autem festinante aduersario euertere orthodoxiæ confessionem, mox uos armauit zelo diuino et opposuit contra omnia machinamenta nequissimi, ut nostra quæ a patribus ad nos transmissa est hereditas fidei inconcussa seruetur, pro qua et multum studium exercentes minime fatigamini, omnia propter dominum sustinentes, ita ut debili corpore ad deo amicissimum iter assumeretis Acacium et per eum deo amicissimum comministrum nostrum Emesenorum ciuitatis episcopum Paulum dirigeretis et eum sic transmitteretis Ægyptio sicut medicum ad languentem, quin potius, ut arbitror, putridum, ut in ipso prouidentiam facientes ecclesiasticæ totius orbis tranquillitatis. hæc namque uniuersa per litteras uestræ prospici agnouimus sanctitatis, et ualde nobis quæ a uobis prouisa sunt, placuerunt, præcipue uero circa
M 856 hanc partem quia cum pia cautela et recta nostra confessione curam agere festinatis, ut duæ naturæ domini Christi ⟨in⟩confusæ per confessionem dicantur, rationabiles occasiones ab ipsis qui reciderant a pietate, sumentes. dignetur uero amatrix Christi sanctitas uestra, sicut et cœpit, ante omnia ⟨curam agere⟩ ut illa pars piæ confessionis nostræ muniatur, ut neque aliqui duas inconfusas Christi naturas negent neque hi qui
Lp 171 eas orthodoxe prædicant, abiurentur ab eis neque manus aliter his qui lubricati sunt, porrigatur, nisi scandala in scripto peremerint, anathematizantes capitula quæ impie ab eis exposita sunt, et omnia quæcumque orthodoxæ et piæ nostræ religioni et ipsi subintroducere absque probatione temptarunt et quæ introducta ab aliis receperunt, subscriptionibus ea roborantes quæ aliena sunt ab orthodoxa fide. hæc non tamquam præcipientes scribimus, deo amicissime, sed sicut filii patribus damus consilium suggerentes.

Lp 172 Ad manifestandam diuisionem eorum qui cum Iohanne Antiochenorum archiepiscopo sentiebant, et eorum qui Nestorium cum eius dogmatibus, quæ et ipse negauerat, postea uindicabant, **ut post istam epistulam procemium Irinæi, de quo sæpe diximus, transcribamus. quod ita se habet

CLXVIII [79] Tertia, inquit, pars huius codicis continet illa quæ acta sunt in Alexandria, quando

---

4 recessit] *conexu postulatur* abscessit; *sed nescio an translator pro* ἀπεχώρησε *legerit* ἀνεχώρησε 4/5 uerissimile *M* 5 uelit *scripsi* uelut *M* quas *scripsi* quasi *M* 6 dedit *scripsi* rerit *M* 9 misiue *M* 10 alexandrum *M* 12 throno *scripsi* rone *M* 14 diuina *M* 15 a patribus *Lupus* per auribus *M* nos transmissa *scripsi* nras missa *M* 19 languentem *M* 23 cura augere *M* 24 inconfusæ *Lupus* confuse *M* 26 curam agere *addidi* 27 aliquid *M* 29 perhimerint *M* 30 exposite *M* ipsis *M* 33 amicissimi *M*
37 *lacunam statui e. g. supplendo* bonum esse iudicamus pmium *M*

inter se de pace consensi sunt, et Cyrilli circa eam malas artes, insuper et Pauli ad eum impias pactiones et, ut in summa dicatur, ea quæ ante sunt gesta quam Paulus et Aristolaus ad Antiochiam remearent; post quam codicis partem ea quæ de ipsa Antiochenorum ⟨ciuitate Iohannes archiepiscopus Antiochenorum⟩ primum per litteras ubique scripsit, nihil eorum quæ cum Ægyptio ei composita sunt, faciens manifestum sacerdotibus Orientis.

Epistula prima post ecclesiæ scissionem quam Iohannes Antiochenus episcopus ⟨per⟩ Paulum Emesenum episcopum Cyrillo Alexandrino episcopo pro pace facienda direxit Lp 173

169 [80]

1 Ipse saluator et dominus noster Iesus Christus et alia quidem multa milia salutarium præceptorum tradidit discipulis suis et duo ista, quæ quidem uidentur esse ad inuicem quasi e regione contraria, omnem uero inter sese consonantiam seruant, dico uero pacem et bellum, bellum quidem pro semet ipso et pro pia quæ de ipso est confessione, pacem uero quæ ab eo est ad eosdem, secundum quam cunctorum constat coniunctio ubique fidelium, ⟨dum⟩ una intellegatur ecclesia eorum qui inter gentes ac barbaros ubique per totum mundum intellectum pium conseruant. ipsis uero potius eius uocibus est utendum per omnia sanctis in quibus et bellum mittit et suam nobis tribuit pacem: non ueni mittere pacem in terram, sed gladium et pacem meam do uobis. Mt. 10, 34 M 857 Ioh. 14, 27 nam tunc quidem quando discerpitur pia in Christo confessio, hic melius bellum est et eos qui eo utuntur, saluos facere nouit, dum non defendunt illa quæ sua sunt, sed illa quæ domini; quando uero pia in ipsum ⟨fides⟩ incolumis est, tunc idem sapien-
2 tium pax totius ecclesiastici corporis salus est. non a me hæc simpliciter dicta sunt neque honoris amore (longe enim hoc a consuetudine mea est), sed ut ostendam quia discissio quidem quæ contra te, deo amicissime frater, in tempore facta est pro ueritate magis, non pro re aliqua corporali nec inimicitiis uel pusillanimitate aliqua procurrente. erat enim quædam nobis ad inuicem amplius quam aliis circa nos dilectio et affectus, quem licet secundum faciei aspectum non plantauerat collocutio, sed unitio rerum Lp 174 ualde optime atque firmissime sufficienterque coegerat; sed accepit discordiæ causam illorum capitulorum transmissionem, quæ utinam numquam fuisset effecta. credere enim mihi tua deoamabilitas debet quia in tantum nos obstuporem miserunt, ut nec putaremus tua hæc esse inter ipsa principia (et utique forsitan cognouit id sanctitas tua ex epistulis nostris, quæ ad aliquos scriptæ sunt), sed alicuius eorum qui non illa ep. 79, 3 quæ nostra sunt, id est ecclesiæ sapiunt. et hoc mox suspicati sumus, super eis ualde
3 turbati. quorum capitulorum non modica saluatio facta est, et spem uero adhuc nobis præstant perfectæ sanationis ea quæ nuper a te, deocolentissime, scripta sunt, ep. 145

169 *Græce extat in A 108* [*Abhdlg. d. Bayer. Akad. XXX 8 p. 65. 66*]. *cf. quæ ad ep. CXLII notaui ex Theodoret. ep. 112*

1 eam *scripsi* eas *M* 2 summam *M* sint *M* 3 patrem *M* antiochiorum *M* 4 ciuitate — Antiochenorum *addidi* 5 eis *M* 7 per *om. M* 12 contrarium *M* 13 confessione *Lupus* consione *M* 15 dum *addidi* intellatur *M* 16 ipsis *Lupus* ipsi *M* eius *scripsi secundum* Γ equi *M* 17 est utendum *Lupus* estuendum *M* 20 quis *M* 21 fides Γ *om. M* confessio *add. Lupus* incolumis *scripsi secundum* Γ incola missa *M* 24 discissio *scripsi* διάστασις Γ dissio *M* 25 percurrente *M* 26 aliis — nos] τῶν πρὸ ἡμῶν Γ circa] scitca *M* 27 rerum] πραγμάτων *legit pro* γραμμάτων 28 coegerat *scripsi* συνεκρότει Γ contigerat *M* 29 utinam *Lupus* una *M* effectam *M* 30 tua a *M* obstupore *M* 31 putaremur *M* 32 scripta essent *M* qui] que *M*

quæ directa quidem sunt ad dominum meum deo amicissimum communem patrem Acacium, lætificauerunt autem cunctos qui sunt pacis ecclesiasticæ amatores; super quibus et nos nimis sumus supra modum affecti, licet coniuncta essent multis, quod quidem ⟨ad nos⟩ attinet, et fraternis accusationibus. præstabant enim nobis satisfactionem quandam non modicam et indigent non multo additamento, quod ipse nobis
p. 96, 40 sq. ⟨te⟩ peracturum esse promisisti, illud dicens quoniam cum pax fuerit facta, adhuc amplius excandificabitur quod ⟨ad⟩ satisfactionem pertinet. plus autem nos illud lætificauit quod agnouimus quia et beati et communis patris Athanasii epistulam gratissime suscepisti, quæ sufficiens est omnium discordias soluere, eo quod non solum recte contineat, sed et ob hoc quod ille, dum fide sit dignus, auferat conflictus earum. sit enim nobis hic interpres cui merito debeat credi, illius fidei quæ in Nicæam a patribus sanctis exposita est, eo quod sint quidam uel eorum qui intra ecclesiam sunt, uel illorum qui foris ecclesiæ, qui proferunt quidem eam tamquam quoddam magnum iuuamen ferat hominibus, diuertunt uero eorum quæ in ipsa sunt quædam ad proprium sensum et ad id quod
4 simpliciter unicuique placuerit; sufficit enim hoc tantummodo dicere. his igitur bene inchoatis, illa per quæ inter nos ad inuicem fuerat facta diuersitas, de reliquo iam quiescant, illa uero quæ ad pacem pertinent, maneant. occurramus laborantibus
Lp 175 M 858 per uniuersum mundum populis per diuersas opiniones, quibus huc atque illuc distra-
1 Tim. 1, 7 huntur, dum multi eos distrahentium nesciant neque quid locuntur neque de quibus affirmant. exundant enim ubique anathematismorum nimbi ingenti numero et contumeliæ quas fratres aduersus fratres et sacerdotes aduersus sacerdotes exquirunt et in populos populi. nam alii quidem Iudæos nominant Christianos et ⟨est⟩ Apollinarii ista contumelia contra uniuersalem ecclesiam, quam cum sensu eius plurimi susceperunt; ille enim impius et aduersarius dei oppugnantes errores suos, dico autem patres ecclesiæ, Iudæos nominat et minime reueretur. alii uero istos paganos gentilibusque deteriores appellant qui forsan sæpius una secum communionem sumpserunt ineffabilium mysteriorum, et nihil est aliud uidere fieri per omnem terram nisi perturbationem bellumque infandum et iram irreuocabilem et crudelitatem quæ omnem
Am. 6, 6 superat inhumanitatem barbaricam, et non est qui condoleat super contritione Ioseph; ** inuicem, uoluptatem præstantes hostibus pietatis. et hæc dico non uelut [qui] illos quidem inculpans, hos uero a culpa excipiens, sed omnia deputans confusioni quæ facta est propter peccata communia. proficiente namque euangelio et paganis atque hæreticis minuentibus necessario contra nos pietatis inimici desæuiunt, qui præsentis perturbationis tempus amplexi, inpudenter omnia corruperunt. unde improuise Christianitatis quidem reuerentia conculcata est, inimici uero dei subito
Ps. 82, 3. 4 sonuerunt et leuauerunt caput et super populo dei uersute cogitauerunt
5 consilium. propter hæc omnia meum fratrem, tuæ uero deoamabilitatis dilectorem dominum meum sanctissimum episcopum Paulum ego et dominus meus sanctissimus episcopus Acacius inuitauimus, ipse uero libenter arripuit ut ad tuam perueniret sanctitatem, uir qui semper inter ecclesiasticos exstitit clarus, et sciens rebus competenter et bene ⟨uti⟩ et habens ad deum reuerentiam, qua utens plura sæpius in commune profuit,

---

3 quiæbus *M* effecti *M* esset *M* 4 ad nos *addidi* 5 quandam *Lupus* quanquam *M* 6 te *add. Lupus* peracturam *M* 7 ad *add. Lupus* 10 fides *M* 11 illius *Lupus* illa *M* *forsan scribendum* illæ 12 illorum que *M* 13 que proferunt *M* 14 quædam Γ quarundam *M* 19 qui *M* 20 affirmant *Lupus* suffirmant *M* 22 et est Γ et *M* est *Lupus* 23 quam Γ quem *M* 25 nomina *M* 28 ira *M* 30 *lacunam statui*, cf. Γ ἀλλήλους δάκνομεν καὶ κατεσθίομεν καὶ ὑπ' ἀλλήλων λοιπὸν ἀνηλώμεθα 31 qui *del. Lupus* 32 proficient *M* 36 uersum te *M* 40 uir Γ ut *M* 41 uti *addidi secundum* Γ

regente deo, magis uero et prodest propter eam ⟨quæ⟩ sibi inserta est deuotionem. hunc aspicere dignare suauiter ⟨et ei te⟩ confidenter committere tamquam mihi, et tamquam Lp 176
si ego, ita fiducialiter se tibi ipse committere, et una consideretis illa quæ mundum recorrigere ualeant. non enim tantum uel me uel te considerare ⟨debet⟩ deoamabilitas tua quantum quomodo ablatis scandalis in semet ipsam reuerti oporteat ecclesiam Christi, ut his factis, et ea quæ placuerunt piissimo et amatori Christi imperatori de ecclesiastica pace, proueniant.

Epistula Theodoreti episcopi ad Alexandrum Euphratisiæ metropolitanum, Irinæus dixit Lp 177

Murmurando nos aliqui pulsant per opiniones quæ ueniunt ex Ægypto, reuereri CLXX [81]
M 859
nos arbitrantes si liberemur a cunctis, et nesciunt quia quies a nobis ualde diligitur et dulcior est a cunctis quæ in hac uita delectant. usque adeo enim desideramus eam, ut absque alicuius inpulsione ad hanc currere cupissemus, nisi terror nos illius iudicis prohiberet. quia uero id ita fieri minime tutum est, sustinet necessitatem uoluntas, ut desiderio cum uenia perfruatur. quia igitur quæ diffamat rumor, multa sunt atque distantia ⟨a⟩ ueritate ** animam perturbare, tuam sanctitatem quæso ut quæ uera sunt, nos per litteras doceas, quatenus ad hoc ipsum nos præparantes aptemus. nam et cum pietate desideramus pacem et cum iniquitate et impietate refugimus.

Epistula Andreæ episcopi Samosateni ad Alexandrum episcopum Hierapolis Lp 178

Præcolligit quidem sanctitas tua recte ab ipsis initiis et finem ecclesiasticæ causæ; **171** [82]
ego uero ex litteris quas modo accepi, non eundem præcolligam, sed unde sciam, manifestum eum habeo. et quæ quidem sint, necessarium non est in litteris ponere; sciat autem sanctitas tua quia suaue sit nihil, sed Alexandrinus quidem, sicut apparet, neque permutare aliquid uult eorum quæ semel male conscripta sunt, neque transire ⟨a⟩ proprio sensu, et ideo nihil ab Ægypto in tanto tempore scripserunt per epistulam qui profecti sunt; nos uero, etsi multotiens milies persistat ⟨in⟩ impio dogmate, contenti sumus his ep. 145
quæ olim per epistulam scripta sunt, quæ integre orthodoxiam prædicant. talia quidem præsentia sunt; qualem uero habeant finem et usque ad quid sit statura perditio, nouerit deus omnipotens. ⟨qui⟩ uero undique mortalem nunc prædicant deum, clare pro sua impietate fiduciam gerunt, dum qui eos pascere uidentur, studiose illos incitent et exercent non ad blasphemiam solum, sed ad omnes inpudentias atque malitias. et qui non consenserit, impius et deum negans ubique prædicatur et multarum milium mortium dignus. et hi uero qui olim quidem nec ferebant huius impietatis auditum, incongruorum ** et segnes facti pæne ubique ad reprimenda hæc, quodam modo cesserunt atque ipsi quoque curuati sunt, ne forte et illa quæ aduersarii proferunt, bene se habeant, requirentes et illos maxime qui ualde primores inter nos uidebantur pro orthodoxia certari, uidentes ad aliud declinatos et pacem ad illos amplexos. et super his quidem

1 regentes *M* quæ *add. Lupus* 2 et ei te *addidi secundum* Γ 3 committeret *M*
4 debet *add. Lupus* 5 reuerti oporteat *scripsi secundum* Γ reuertor parte ad *M* 6 χρο *M*
8 euphratissime *M* Irinæus dixit] *sc. epistulam esse Theodoreti, de qua re insipide dubitare solet Rusticus*
12 inpulsionem *M* illius iudicis] *sc. Christi* 14 desidero *M* diffumat *M* 15 a ueritate *Lupus* uarietate *M* *lacunam cognouit Lupus supplendo* et nata *malim* et ualentia 17 et³] ut *M*
19 CLXXV *M* 20 que *M* 20/21 manifestam eam *M* 23 a *add. Lupus* 25 in *add. Lupus*
28 qui *addidi* 30 incitent et *scripsi* incitente *M* plasphemiam *M* 31 consenserint *M*
32 auditu *M* 33 *lacunam statui e. g. supplendo* multitudine fatigati 34 atque *Lupus* et que *M*
35 illo *M* promores *M*

Lp 179 ecclesiæ calamitatem gemimus et nos ipsos nocte ac die, et aliis uero multis tristitiis uulneramur, eo quod præsens sit omnium temporum pessimum tempus. et frequenter desideraui ob hoc in solitario loco alicubi deuacanti tuæ colloqui sanctitati et quidem nihil aliud agere, flere uero ac lamentari tantummodo tam pro his quæ dicta sunt, quam pro aliis quæ [dicta sunt] pæne iam dici perdidici.

171a Lp 180 M 860 ep. 70 Hæc dum geruntur in Oriente, pax in Alexandria facta est, Paulo ad Cyrillum episcopum Alexandriæ dante epistulam pacis et Cyrillo per eundem episcopum ad Iohannem Antiochiæ episcopum pacificam epistulam ⟨et⟩ transmittente per clericos suos. quia uero culpantur aliqui Orientalium quod de hac pace quasi aliter quam debuerant. suspicati sint siue conscripserint, uideamus et Cyrilli archiepiscopi post pacem diuersis directas epistulas, sic tamen etiam synodales codices diligenter et sincere cum dei timore quæramus, et uidebimus puto quia nemo possit unam partem, eorum dumtaxat qui Theodoreto idem senserant, de Nestoriani dogmatis suspicione culpare, qui non et alteram de Eutychiani dogmatis fauore, si tamen non est ex eius parte, pulsauerit.

Lp 181 Epistula Acacii episcopi Melitinensis ad Cyrillum archiepiscopum Alexandriæ de pace quæ inter ipsum et Orientales episcopos facta est. hanc uero pro dogmatibus suis proferunt sectatores Dioscori et Eutychis et contra catholicos, ubi et addunt aliqui nomen Theodori episcopi Mompsuestiæ

172 [83] Quoniam didici quod per gratiam dei præualueris orationibus etiam præter præsentiam corporalem, ut in ecclesiis statueretur quod in studio fuit, et litteræ deo amicissimi et amatoris Christi imperatoris uenerint ad clarissimum per omnia habentem uirtutem mentis tribunum Aristolaum iubentes ei ⟨ut⟩ unumquemque episcoporum compelleret in sua ecclesia anathematizare polluta Nestorii atque Theodori dogmata impietatis, gratias agens adorabili dominatori deo et multum pro uestro studio orans, scribo præ omnibus quidem salutans reuerentiam tuam et rogo zelum tuum, qui secundum deum est, ut pro cunctis quidem æqualiter ecclesiis cogites et nec quamlibet ecclesiam despicias, sed aut per uestram ipsorum præsentiam aut directis aliquibus cum ammirandissimo et clarissimo tribuno fidelibus atque zelantibus uiris ex tuis sodalibus, cogatur unusquisque publice anathematizare Nestorii et Theodori dogmata et præcipue hos qui dicunt duas naturas post unitionem, proprie unamquamque operantem. eorum namque qui in Germanicia sunt, aliquos experimentans inueni quidem eos ⟨duos⟩ filios dicere recusantes, at uero duas naturas dicere non abnuentes. unde si con-
Lp 182 cedatur ut dicatur atque doceatur ab eis quia unaquæque natura per semet ipsam operatur et hæc quidem passa est, inpassibilis uero illa permansit, nihil est aliud nisi duos iterum

172 *Iterum uertit Rusticus, quæ uersio extat infra ep. 304, ceterum ex more suo, ut contra tria capitula pugnaret, sed falso coniecit Theodori nomen interpolatum esse, cf. Concilstud. 2, 253*

1/2 tristi disuulneramur *M* tristitiis uulneramus *Lupus* 2 piissimum *M* 5 dicta sunt *del. Lupus* dici *scripsi* duci *M*
6 CLXXI *M* orientem *M* 8 pacificum *M* et *addidi* transmittentem *M* 9 quam *Lupus* cum *M* 11 directus *M* diligenter *scripsi* dn̄t *M* 13 teodorio *M* dogmati *M* et alteram *Lupus* ex altera *M* 14 ethiciani *M*
15 meletanensis *M* 17 proferunt *Lupus* profecerunt *M* 18 aliquid *M* 20 studium *M* 21 amoris *M* uenerunt *M* 22 ut *add. Lupus* 24 adorabili] ab honorabili *M* ornans *M* 27 directus *M* 31 experimentasis *M* duos *add. Lupus* 32 dicere²] diceret *M* 34 est aliud *dupliciter scripsit M* duo *M*

filios confiteri et partes duas induci. rogo igitur incomparabilem tuam et deuotam deo animam, peruigila in causa, a domino Christo tempus accipiens, et perfice ecclesiarum sine scandalo ac sine cicatrice uel macula unionem.

Ad hanc Cyrillus episcopus illam longam de ecclesiæ pace dicitur epistulam **172a** M 861
rescripsisse quæ nota est quamque supra inuenies loco et numero suo. 5 ep. 76

Idem testimonium ex epistula Cyrilli episcopi Alexandriæ ad Successum Diocæsariensis Lp 183
ciuitatis prouinciæ Isauriæ episcopum secunda

1 Etsi unus dicatur a nobis unigenitus filius dei incarnatus et inhumanatus, non **172b** [84]
tamen fermentatus est ob hoc, sicut illis uidetur, neque uero in carnis naturam mutata ep. 306, 3
est uerbi natura, sed nec carnis in uerbi; sed in proprietate quæ secundum naturam 10
est, utroque manente atque intellegendo, secundum modum tamen quem modo reddidimus, ineffabiliter et inenarrabiliter unitus, unam nobis ostendit filii naturam, uerumtamen, ut dixi, incarnatam.

2 Hic false intellegunt qui putant unam incarnatam non ita dictam quasi ex duabus unam per unitionis compositionem factam. hoc enim et continue sequentia uerba 15
et adiectum de natura hominis composita monstrant exemplum. nullis enim mediis adicit et hæc

3 Non enim de solis simplicibus secundum naturam uere dicitur unum, sed et de ibid.
illis quæ per conpositionem conscripta sunt siue in idem conducta sunt, qualis quidem res est homo ex anima et corpore. aliena enim specie sunt talia et ad inuicem non 20
consubstantialia, unita uero unam perfecerunt hominis naturam, licet in rationibus compositionis differentia insit secundum naturam eorum quæ ad unitatem conducta sunt.

4 Audiamus iam nunc quomodo dicat esse contrarium dicere duas naturas Christi post unitionem et dicere unam incarnatam, et quia hæc, ut dicit, inpugnent se inuicem, unde [se] amplius constet quia unam naturam post unitionem uult dici conpositam 25
ad negationem duarum. nam post paucissima ipsius epistulæ sic ait

5 Addisco autem quod super hæc et aliud sit quod in quæstionem uenit. qui ep. 306, 5
enim dicit carne pati dominum nuda, inrationabilem facit et non spontaneam passionem; si uero quis dicat cum anima intellectuali pati eum, ut sit spontanea passio, nihil prohibet dicere natura humanitatis eum passum. si igitur hoc uerum est, quomodo 30 Lp 184
non dabimus duas naturas subsistere post unitionem indiuisibiliter? ergo quisquis
dicit Christo igitur passo pro nobis carne, nihil aliud dicit nisi »Christo pro nobis 1 Petr. 4, 1
passo nostra natura«.

172 b *Totius epistulæ uersio extat infra ep. 306*

---

1 induci *Lupus* indui *M*
5 super *M*
6 idem *scripsi* id est *M* ex epistula *Lupus* exempla *M* 9 ab *M* 9/10 in — est *scripsi secundum* Γ in carnaturam mutasset *M* 11/12 reddimus *M* 12 inerrabiliter *M* 13 incarnatum *M* 14 unum incarnatum *M* dicam *M* 16 adiectum *Lupus* abiectum *M* monstrat *M* 20 talia *scripsi secundum* Γ alii *M* 21 consubstantialium *M* 25 se *del. Lupus*

M 862 6 ep. 72 Hæc uerba, quæ sunt omnino catholica, hic sacerdos sibi pro quæstione magis opponens et quasi destruens quæ fuerat per epistulam pacificam paulo ante confessus, mox contra hoc indiuise huiusmodi uerba produxit

ibid. 7 Repugnat iterum nihilo minus hæc propositio his qui dicunt unam naturam filii esse incarnatam, et quasi uanum id uolentes ostendere, contendunt ubique duas naturas subsistentes ostendere, sed ignorauerunt quoniam quæcumque non secundum speculationem diuidi amant, hæc omnino in alteritatem, quæ in parte semota est et seposita, modis omnibus abscedunt ab inuicem. sit autem nobis rursus ad exemplum secundum nos homo. duas etenim etiam super eo naturas intellegimus, unam quidem animæ, alteram uero corporis; sed puris diuidentes in mentibus et tamquam in speculationibus subtilissimis seu mentis fantasiis suscipientes differentiam, non per partes ponimus naturas neque uero abrupte per utramque incisionis permittimus ire uirtutem, sed unius uidelicet esse intellegimus, ita ut duæ iam non sint duæ, uidelicet utrumque apud semet ipsum, per ambas uero unum perficiatur animal.

8 Vbique deum hic conparans animæ et humanitatem carni, usque ad hoc uenit ut unum ex deo et homine factum diceret animal; unius uero animalis unum genus est, una substantia, una natura, una etiam species. nos uero non secundum solam speculationem duas naturas intellegi dicimus, ut ex utrisque dici possit et una, absit, nec rursus, ut ait, omnino in alteritatem, quæ in parte semota est et seposita, modis omnibus abscedere ab inuicem, absit. nec uero dicimus quia in solis subtilissimis mentis phantasiis suscipimus differentiam, nec iterum quia per partes sint ponendæ naturæ, neque abrupte per utramque incisionis permittimus ire uirtutem; sed illa utimur ratione quam beatus ep. 101 Gregorius Nazianzenus episcopus scripsit, quamque ipse Cyrillus Alexandriæ patriarcha 24, 89 = 46, 20 in Ephesia synodo inter testimonia patrum cum reliquis approbauit episcopis, id est quia in Christo, qui secundum deitatem suam coadimplet cum patre et sancto spiritu trinitatem, e conuerso se habeat quam in ipsa uere sanctissima trinitate. sicut enim Lp 185 in trinitate diuinitatis unitas non præiudicat numero personarum et sicut ibi rursus trium numerus subsistentium personarum diuinitatis singularitatem minime secat, sic hic naturarum subsistentium numerus singularitatem subsistentis personæ incidere non potest, ac per hoc, sicut ibi una trium subsistentiarum non est persona, sed natura, sic hic una duarum naturarum non natura est, sed persona subsistens. subsistentem uero dico quæ nec accidens sit, sicut dicitur pars ciuitatis et populi, nec translaticia, sicut uicem suscipiens alterius alter agit utilitates et causam alterius. nam quia M 863 unam naturam Christi ex duabus factam fuisse per unitionem usque adeo non liceat dicere, ut inter Apollinarii dogmata ab ecclesia Christi ante damnatum sit quam nascerentur hi de quibus nunc sermo fit, beati Ambrosii Mediolanensis episcopi euidentissima scripta testantur, uiri apud ecclesiam dei ultra et ceteros episcopos famosi et quem pro meritis suis non solum catholici, sed ceteri principes eius temporis ultra omnes 24, 87. 88 = 46, 18. 19 sunt ueriti sacerdotes, cuius etiam testimoniis Ephesena synodus usa est. dicit ergo Ambrosius in libro contra dogmata Apollinarii scripto inter multa similia et hoc

26—31 *cf. Rusticum c. Aceph. p. 62e*

2 pacificum *M* 3 hoc *Lupus* hæc *M* 5 incarnatum *M* 7 diuidi *scripsi* diu *M* 14 animal *Lupus* anima *M* 17 unus substantia *M* 21 suscepimus *M* 22 qua *M* 23 nanciazenus *M* 27 personarum *Lupus* naturarum *M* 29 subsistentis *Lupus* subsistentium *M* 30 ac *Lupus* hac *M* 36 nasceretur *M* 38 que *M* 40 scripta *M*

Et hos igitur qui in fantasmate uenisse dominum Iesum Christum prædicant, et illos condemnare debemus qui aduersa erroris linea non unum eundemque filium dicunt, sed alium esse qui ex deo patre natus sit, alium qui sit generatus ex uirgine, cum euangelista dicat quia uerbum caro factum est, ut ⟨unum⟩ dominum Iesum Christum, non duos crederes. nonnulli etiam aliud dei uerbum, aliud dei filium crediderunt, cum ipsum qui in principio erat uerbum apud patrem, in sua propria uenisse euangelista testetur. sunt autem qui tamquam ad unum prophetarum, ita ad Christum factum esse uerbum arbitrati sunt, non ipsum esse dei uerbum. sed de nullo prophetarum dictum est quia uerbum caro factum est; nullus prophetarum abstulit peccata mundi; de nullo alio dictum est: hic est filius meus dilectus in quo mihi complacui; de nullo prophetarum legimus quod sit dominus maiestatis, quod de Christo apostolus dixit quia Iudæi dominum maiestatis crucifixerunt. sed dum hos redarguimus, emergunt alii, qui carnem domini dicunt et diuinitatem unius esse naturæ. quæ tantum sacrilegium inferna uomuerunt? iam tolerabiliores sunt Arriani, quorum per istos perfidiæ robur adolescit, ut maiore contentione asserant patrem et filium et spiritum sanctum unius non esse substantiæ, quia isti diuinitatem domini et carnem unius substantiæ dicere temptauerunt. deinde cum isti dicant quia uerbum in carnem, capillos, sanguinem et ossa conuersum est et ⟨a⟩ natura mutatum propria, datur illis locus ut infirmitatem carnis ad infirmitatem diuinitatis quadam facta diuinæ naturæ mutatione detorqueant. sunt etiam qui in tantum inpietatis prodierint, ut putent quia diuinitas domini circumcisa est et inperfecta est facta de perfecta et in ligno non caro, sed illa operatrix omnium diuina substantia in carnis speciem coagulata pendebat. quis autem non horrescat qui audiat quia non ex Maria uirgine, sed ex diuina substantia passibilem sibi carnem perfecerit dei uerbum? quod asserendo eo prolabuntur, ut non ex tempore corpus domini esse susceptum, sed coæternum dei uerbo semper fuisse contendant. horum omnium auctores sunt qui diuinitatem et carnem domini unius naturæ fuisse dixerunt. legi enim, quod non crederem nisi legissem, legi, inquam, in cuiusdam libris sic positum, organum et eum a quo mouebatur organum, unius in Christo fuisse naturæ. quod ideo posui, ut ex scriptis nomen deprehendatur auctoris et aduertant quamuis exquisitissimis argumentis et faleratis sermonibus non posse uim ueritatis obduci. et hic mihi frequenter Nicæni concilii tractatum se tenere commemorat; sed in illo tractatu patres nostri non carnem, sed dei uerbum unius substantiæ cum patre esse dixerunt et uerbum quidem ex paterna processisse substantia, carnem autem ex uirgine esse confessi sunt. quomodo igitur Nicæni concilii nomen obtenditur et noua inducuntur, quæ numquam nostri sensere maiores, cum utique scripturæ dicant quia Christus secundum carnem passus est, non secundum diuinitatem scripturæ dicant quia uirgo in utero accipiet et pariet filium. accepit enim uirtutem et peperit filium, quem ex se ipsa suscepit. denique hoc et Gabriel proprio sermone declarat dicens: et quod nascetur ex te sanctum, uocabitur filius dei. ex te inquit, ⟨ut⟩ secundum hominem quod ex ipsa nascetur, aduerteres. ex se enim generauit Maria, ut quod generaretur ex ipsa, salua in eo incarnationis dominicæ prærogatiua corporis esset uera natura. sed et Paulus dicit prædestinatum se in

Ambros. de inc. 47—54 · Ioh. 1, 14 · Ioh. 1, 1. 11 · Ioh. 1, 29 · Mt. 3, 17 · 1 Cor. 2, 8 · Lp 186 · M 864 · Lietzmann, Apollin p. 235 · 1 Petr. 4, 1 · Ies. 7, 14 · Lc. 1, 35

2 qui aduersa *Ambrosius* quia diuersa *M* 3 alium quid *M* 4 unum *add. Lupus* 5 duo *M* 7 testatur *M* 12/13 redarduimus *M* 13 et diuinitatem dicunt *Ambros. edd.* 18 conuersam *M* a *add. Lupus* mutata *M* 24 fecerit *Ambr. edd.* asserendum *M* 25 uerbum *M* 28 et organum *Ambrosius* 29 posui ut *Ambrosius* posuit *M* 30 aduertunt *M* 31 concilium *M* 32 carne *M* 34 concilium *M* 38 quæ *M* 40 ut *add. Lupus* nasceretur *Ambr. edd.* se] te *M* 41 enim *Ambrosius* autem *M* in eo salua *Ambros. edd.*

Rom. 1, 1—3 euangelii m dei, qui ante, inquit, promiserat per prophetas de filio suo, qui factus est ⟨ei⟩ ex semine Dauid secundum carnem. et ad Galatas:
Gal. 4, 4 postquam uenit plenitudo temporis, misit deus filium suum factum ex muliere. et ad Timotheum: memor esto Iesum Christum resurrexisse
Lp 187 ex mortuis ex semine Dauid. ergo ex nobis accepit quod proprium offerret pro nobis, ut nos redimeret ex nostro, et quod nostrum non erat, ex suo nobis diuina largitate conferret. secundum igitur naturam se obtulit nostram, ut ultra nostram operaretur naturam; de nostro sacrificium, de suo præmium est multaque in eodem et secundum naturam inuenies et ultra naturam. secundum condicionem etenim corporis in utero fuit, natus est, lactatus est, in præsepe est collocatus; sed supra con-
dicionem uirgo concepit, uirgo generauit, ut crederes quia deus erat qui nouabat naturam,
l. c. 57—61 et homo erat qui secundum naturam nascebatur ex homine. ergo si caro omnium et in Christo subiacuit iniuriæ, quomodo unius illam cum diuinitate dicitis esse substantiæ? ⟨si enim unius est substantiæ⟩ uerbum et caro, quæ de terra habet naturam, et unius substantiæ uerbum atque anima, quam perfectam naturam suscepit humanæ? unius autem substantiæ uerbum cum deo secundum paternam professionem et ipsius
Ioh. 10, 30 domini assertionem, qui ait: ego et pater unum sumus. unius ergo substantiæ pater cum terreno corpore prædicatur, et adhuc indignamini Arrianis, qui dicunt filium dei creaturam esse, cum ipsi dicatis patrem cum creaturis unius esse substantiæ? quid
M 865 autem aliud agitis ista dicendo, nisi ut aut limum Adæ terramque nostram diuinæ substantiæ comparetis aut certe diuinitatem in terrenæ corruptelæ iniuriam transferatis? dicendo enim quod uerbum caro ⟨et ossa⟩ factum est, in terram dicitis utique esse con-
Ioh. 1, 14 uersum, quoniam caro et ossa de terra sunt. scriptum est, inquiunt, quia uerbum caro factum est. scriptum est, non nego, sed considera quid sequatur. sequitur enim: et habitauit in nobis, hoc est: illud uerbum quod carnem suscepit, hoc
Mt. 1, 23 habitauit in nobis, hoc est in carne habitauit humana, et ideo Emmanuel dictus est, hoc est nobiscum deus. hoc ergo uerbum caro factum est ⟨est⟩ pro eo quod
Ioel 2, 28 est homo factus est, sicut etiam in Iohel dixit: effundam de spiritu meo super omnem carnem; non enim super irrationabilem ⟨carnem⟩, sed in homines futura promittitur ⟨gratiæ⟩ spiritalis effusio. quodsi secundum litteram uos tenetis, ut putetis ex eo quod scriptum est quia uerbum caro factum est, uerbum dei in carnem esse conuersum, numquid negatis scriptum esse de domino quia non peccatum fecit,
2 Cor. 5, 21 sed peccatum factus est? ergo in peccatum conuersus est dominus? non ita;
Gal. 3, 13 sed quia nostra peccata suscepit, peccatum dictus est. nam et maledictum dictus est dominus, non quia in maledictum conuersus est dominus, sed quia nostrum suscepit in se maledictum: maledictus omnis qui pependit in ligno. miraris ergo
Lp 188 quia scriptum est uerbum caro factum est, cum caro assumpta sit a deo uerbo, quando de peccato quod non habuit, scriptum est quia peccatum factus est, hoc est non natura operationeque peccati, ⟨utpote in similitudinem carnis peccati⟩ factus, sed ut peccatum nostrum in sua carne crucifigeret, susceptionem pro nobis infirmitati obnoxii iam corporis peccati carnalis assumpsit. desinant ergo dicere naturam uerbi in

---

1 euangelio *M* quod *Ambros. edd.* 2 ei *add. Lupus* 6 nostro *Ambrosius* xpo *M* 10/11 condicione *M* 14 si — substantiæ *Ambrosius om. M* natura *M* 15 et *M* cur *Ambr. edd.* substantiæ asseratur *Ambr. edd.* qua *M* naturæ *Ambr. edd.* 20 agitis *Ambrosius* dicitis *M* 22 et ossa *Ambrosius om. M* 25 habitabit *M* 26 habitabit *M* habitabit *M* 27 est *addidi* 29 carnem *add. Lupus* pro futura *M* 30 gratiæ *Ambrosius om. M* 37 dno *M* 38 non est habuit *M* 39 utpote — peccati *add. Lupus ex Ambrosio om. M* 40 infirmati *M* 40/41 obnoxii iam *Ambrosius* obnoxiam *M*

corporis naturam esse mutatam, ne pari interpretatione uideatur natura uerbi in contagium mutata peccati. aliud est enim quod assumpsit, aliud est quod assumptum est. uirtus uenit in uirginem, sicut et angelus ad eam dixit quia uirtus altissimi Lc. 1, 35 obumbrabit te; sed natum est corpus ex uirgine, et ideo cælestis quidem descensio, sed humana conceptio est. non ergo eadem carnis potuit esse diuinitatisque natura.

Licet hæc lectio tota sufficienter notet hæresim quæ unam ex duabus dicit in Christo fact⟨am nat⟩uram, finis tamen eius quasi e contrario est hanc tenentibus nunc usque dementiam. non minus uero et præfatas denotat lectiones, quæ non solum ep. 306 ⟨in⟩ epistula ad Successum secunda, sed et in epistula ad Acacium Melitinensem et ep. 76 ep. 75 Eulogium iacent, et in aliis uero pluribus ante pacem scriptis similia continentur. sed hoc plus est hic, quia et post pacem contra uniuersæ ecclesiæ fidem illa denuo repperiuntur propter quorum suspectionem mota sunt uniuersa litigia. ergo qui Theodoretum M 866 culpant de epistulis quas bona intentione scriptas, si tamen eius sint, per gratiam dei ostendere poterimus, aut contra Ambrosium dicant non esse hæresim dicentium unam naturam Christi post unitionem tantummodo et sequacibus Eutychis atque Dioscori aperte iungantur ac secernantur a ceteris aut certe non reprehendant quæ nesciunt quomodo Theodoretus dixerit, ne alterius, quem uenerantur, quæ scimus quomodo dicta sint, damnare omni rationis consequentia compellantur. si enim de utrisque ⟨non⟩ tacere partibus præ timore dei, sed utrasque uoluerimus humana præsumptione discutere, ad utriuslibet inpietatis omni necessitate rationis præcipitamur abrupta et, quod est deterius, si unam naturam ex duabus post unitionem bene posse dici putemus in Christo pariterque audeamus de mortuis iudicare, quomodo non, quod horremus dicere, excludemus Ambrosium qui pietatem pro grauissima impietate damnauit, sicut et alii plurimi patres? sed iam ex ipsius Cyrilli Alexandriæ archiepiscopi dictis Lp 189 probemus quod hæc ipsa ante pacem prædicauerit quæ post pacem.

1 Cyrillus Theognosto et Charmosyno presbyteris et Leontio diacono in domino CLXXIII[85] salutem. De omnibus rebus scribimus uobis, deinde tamquam nihil agnoueritis, sic scribitis, turbis nos replentes. scio igitur scripsisse me uobis quia bene senissimus et deocolentissimus Acacius Beroeæ per adhortationem aliquorum de Oriente reuerentissimorum episcoporum scripsit ad me per dominum meum magnificentissimum Aristo- ep. 142 laum quia oportet omnia obliterari quæ in codicibus uel epistulis scripta sunt, et soli symbolo esse contentos quod in sancta Nicæna synodo expositum est. ego uero ad hæc multorum uersuum epistulam rescripsi ad eum, quam et utique modis omnibus ep. 145
2 accepistis; hoc enim edocuit dilectissimus Eulogius presbyter. et nunc uero ueniente reuerentissimo Emesenæ ciuitatis episcopo Paulo ad Alexandriam, omnia sunt formata, suauiter quidem atque pacifice, caute uero et sicut oportuit. nec enim depositos a deocolentissimo episcopo Maximiano recepimus aut communicatores habere aut absoluere a sententia quæ prolata est super eis, neque simpliciter præfato Paulo communionem dedimus pro sua persona tantummodo, nisi obtulisset prius chartam, confitens quia et dei genetrix est sancta Maria et quia anathematizat Nestorii dogmata. sumens

CLXXIII *Græce extat in A 117* [*Cyrill. opp. t. V 2 p. 152. 153*]

4 obumbrauit *M* 6 una *M* 7 factam naturam *Lupus* facturam *M* 9 in *add. Lupus* 11 ecclesie sue *M* denuo renuo *M* 15 chutichis *M* 16 iugantur *M* 19 non *add. Lupus* patribus *M* 23 excludemus — qui pietatem *scripsi* qui excludemus — pietatem *M* 26 carmosino *M* 29 bereoæ *M* 32 quod *Lupus* quoniam *M* 36 et Γ sed *M*

uero dicendi in ecclesia locum, magna uoce dixit quia dei partricem sanctam uirginem
Lp 190 confitemur et quia anathematizamus eos qui non dicunt hoc, et quia unus filius et
M 867 3 Christus et dominus, non duo. quia uero non uenit chartam habens quod anathematizaret Iohannes Nestorii dogmata et confiteretur quod et depositum haberet, sed erant
ep. 169 simpliciter epistulæ quæ ab eo directæ sunt, nihil necessariorum habentes, dixi quia non ei possumus communionem reddere, antequam faciat hæc. dum uero uidissem fastidientes eos ob hoc et ipsum reuerentissimum episcopum Paulum nimium coartatum et dominum magnificentissimum tribunum et notarium Aristolaum, solutionem dans causæ et ne pacem refutare putaremur, dum causa per dilationes adhuc longas traheretur, scripsimus communicatorias litteras. dictata est uero charta cum consilio reuerentissimi episcopi Pauli, in qua debeat subscribere et Antiochenus, et misi cum ammirandissimo Aristolao duos clericos, ita ut ⟨si⟩ subscriberet Iohannes deiectioni uel damnationi Nestorii et anathematizaret dogmata eius, daret ei communicatorias litteras, alioquin detineret eas, suscipiente cum iuramento ammirandissimo Aristolao quia charta ipsa minime proderetur. dixit autem quia si noluerit subscribere, recto cursu Constantinopolim petam, ut edoceam ipsum piissimum principem nostrum quia nihil paci obest Alexandrina ecclesia, sed Antiochenus est qui non diligit pacem. nullum igitur æstuari sinatis; non enim sic deliramus, ut anathematizemus quæ nostra sunt, sed in his quæ conscripsimus, permanemus et eadem sapimus. recta enim sunt et quæ accusari non debeant, et scripturis diuinis consona et fidei quæ a sanctis patribus nostris exposita est.

Lp 191 Epistula Iohannis episcopi Antiochiæ ad Theodoretum Cyrri episcopum de pace inter ecclesias facta

174 [86] Ps. 105, 2 Quis loquetur potentias domini, auditas faciat omnes laudes eius? peruenerunt ab Alexandria suauia et bona nuntia, quæ sperari non poterant, uno sensu coniungentia pietatis quæ ubique sunt terra marique ecclesias Christi, et per dei gratiam futurum est post paululum ut ipsa quæ nobis fuerint scripta, tuæ religiositati uel deicolentiæ destinemus, in quibus dominus meus religiosissimus episcopus Cyrillus usque ad satietatem usus est dogmatis acribia, suscipiens atque approbans ea quæ a nobis sunt destinata, magis uero per ymnos laudans, quippe ut bona et bene conposita et patrum confessioni consonantia, conponens uero et ipse similia et omni satisfactione plenissima. unde iustum duximus esse hoc suauium rerum nuntio te ut peculiarem proprium prælætificare, ut ex parte etiam unusquisque suscipere gaudium queat. arbitror enim quod omnes qui deum diligunt, festiuitatem celebrabunt, quoniam suscipimus auditum quod omnino sensus fidelium restauret et erigat. periclitantem namque et scissam in multas et uarias opiniones piam patrum confessionem ex insperato deus in semet ipsam reduxit, gaudium donans his qui in cælo sunt et qui in terra. expulsus est enim clare ab epistula ille adulterinus sensus unius naturæ, immo potius
M 868 languor, et confessa quidem est differentia naturarum; porro uero unius singularitas et summa coniunctio; expulsa est etiam subintroducta illa consubstantiatio, et unitio
Lp 192 prædicatur, et diuidimus uoces æqualiter ut naturas non solum nos, quibus a principio et a patribus uocum est super saluatore amica diuisio, sed hi qui sunt in Ægypto sicut

1 patricem *M* 4 haberet] ἔχουσιν Γ 7 fastidientem *M* 9 refutarer putaremus *M*
11/12 ammirantissimo *M* 12 si *add. Lupus* 14 amirandissimo *M* 14/15 chartam ipsam *M*
16 ut *scripsi* et *M*
31 confessionum *M* 36 scisam *M* ex *Lupus* et *M*

et nos qui sumus in Oriente. totum uero id dei operatum est ⟨gratia⟩ et per exercitationem collationis, quæ cum caritate est habita. scit enim, scit affectus sæpius maiora necessitate præualere, et sæpe quod contentio reuocare non potuit, hoc gratia sua persuasione restituit. et ut non in prolixum sermonem ducam, ipsa in scriptis ad uos post paululum ueniet fidei rectæ confessio, cum secundæ litteræ eas fuerint subsecutæ, per quas manifeste omnia scitura est deoamabilitas tua. exiuit enim ab Ægypto et in uia est, annuente deo, dominus meus sanctissimus episcopus Paulus, qui illa potuit pro generalitate peragere quæ nos quidem orabamus, deo autem complacuerunt, et huius præsentiam sustinentes, ne lateret aliquid, deicolentiæ ⟨tuæ⟩ hæc interim [colimus uel] scripsimus uoluptatem communem corpori facientia sanctæ dei ecclesiæ.

Omnem quæ tecum est fraternitatem salutamus.

Epistula Theodoreti episcopi Cyrri ad Iohannem Antiochiæ episcopum rescripta et supra appositæ respondens nuntiæ pacis Lp 193

Optimi magistrorum militiæ et contra hostes in totius cunei cornu stant et pro **175** [87] his qui laborant, fortiter pugnant, et cum pacem celebrauerunt, non præsentes tantum, sed et absentes prœliantium ⟨in⟩ pace facienda connumerant secum. et magnus 1 Reg. 30, Dauid, dum progressus aliquando ad prœlium uictor existeret et ** ciuitatem rettulisset, 23—25 non solis his qui bellati fuerant, sed et his qui uasa custodire præcepti sunt, æquam distribuit portionem. et lex facta est ex illo, præcipiens ut hi qui fuerunt bellica instrumenta, cum bellantibus partem prædæ similiter sortiantur. quomodo igitur non sit incongruum ut dum lex præcipiat ut illi qui longe a prœlio sedentes in custodia uasorum facti fuerint utiles, absque ⟨damno⟩ participentur æqualia, nos prodamus eos qui nobiscum decertati sunt pariter, ac despiciamus, dum ab his qui prius communes inimici fuerant, expugnentur uiri qui in Epheso et in Chalcedona fortiter pro pietate prœliati sunt et usque ad præsens steterunt una nobiscum et laudabiliter agere minime quieuerunt? si igitur pax quæ diffamatur, firma subsistit et uerax, omnes ea fruantur et nemo a nostro cuneo foris sit; si uero res pacis inanis et nudum nomen, huius fœderatores dederunt deo odibilem et omni pio indignam pacem. quæ ** talem esse arbitramur. nec enim sanctum est nec salubre ut nos quidem et depositiones siue damnationes iustas soluamus et ordinationes illicitas suscipiamus et his qui omnia sursum et deorsum fecerunt, inpertiamus ueniam, ab illis uero et in ipso pacis tempore quæ sunt Lp 194 hostium, perpetrentur et egregios cunei nostri ab ecclesiis pellant. scribat igitur M 869 sanctitas tua et amatori Christi imperatori et magnis iudicibus et eis faciat manifestum quia minime patiemur hanc suscipere pacem communionemque illorum amplecti, nisi prius hi qui certaminum tempore nobiscum fuerunt, receperint ecclesias suas. decet enim sanctitatem tuam talem pacem ecclesiis prouidere quæ ab omni macula libera sit et quæ pios non amplius quam ipsum prœlium uulneret.

---

1 operatum *scripsi* operum *M* gratia *addidi* 6 scitura *Lupus* scriptura *M* 9 deicolentiæ tuæ *scripsi Baluzium secutus* de dei colentia *M* 9/10 colimus uel *deleui*; *latet dittographia* colentiæ tuæ 10 uoluptatem communem *scripsi* uoluntatem communi *M* facientia *scripsi* facientem *M* 12 super *M* 14 optimi *scripsi* optima *M* totius *scripsi* totum *M* 16 procliantium in *Lupus* pro se ūliantium *M* 17 *lacunam statuit Lupus supplendo* spolia ad *malim* magnam prædam ad uniuersam 18 p̄cepta *M* 21 ut² *Lupus* et *M* sedentes *scripsi* sedent *M* 22 damno *addidi* 23 despiciamus *Lupus* despeximus *M* 24 pro pietate *Lupus* proprietate *M* 28 *lacunam statui supplendo e. g.* autem nunc fit 30 ordinationes illicitas *scripsi* ordines illicitos *M* 33 amatoris *M* et inperatori et *M* 34 communioneque *M*

Hæc ad præsens scribere sum coactus, litteras iterum suscipiens sanctissimi et deo amicissimi episcopi Himerii culpantis nos tamquam communis certaminis proditores. ergo et ipsum refoueat sanctitas tua et imperatoribus significet quod nos deteriorem prœlio arbitremur hanc pacem. nam pugna quidem illa nos et apud deum coronat et apud eos qui diuina sapiunt, ornatos efficit; pax autem talis et hic nos confusione replet et apud iustum iudicem dignos efficiet supremo iudicio.

Lp 195 Epistula eiusdem ad Theosebium episcopum Cii. ambas Irinæus ponit

176 [88] Ex quo quidem mali nominis reliquimus Ephesum, neque scripsi tuæ sanctitati nec frui me contigit litteris tuis. et ut communem satisfactionem faciam, arbitror causam fuisse non itineris longitudinem, sed eo quod ab illa uia qua currunt equi, longius et nos et tua religiositas habitet. uerumtamen etsi litteras non accepimus, tuis continue deliciamur in laudibus. audimus enim zelum tuum pro pietate et fortitudinem contra iniquitatem et multam miramur animi perseuerantiam. nam nos quidem longe ab hostibus existentes et extra sagittarum, sicut dici assolet, casum sedentes, nihil est arduum bonorum uirorum uirtutem sermonibus eleuare, ab ipsis operibus abstinentes; tua uero deoamabilitas in medio hostium constituta et ab eis undique circumdata, cum circumfusi sint inimici, fortior extat a malis et quasi uir fortissimus aliquis armis amictus, galea quidem emissarum nubem repercutit sagittarum, lancea uero fugat instantes. sic sanctitas tua omnimodis spiritalibus armis amicta, scuto
Eph. 6, 16 quidem fidei ignitas iniquorum sagittas extinguit, gladio autem spiritus et diuinorum doctrina sermonum falsitatem quidem conuincit, fortitudinem uero ueritatis ostendit. propter quod beatificamus te, sanctissime, et dominum deprecamur, simile aliquid facientes his qui sedentes in terra pro eis qui pugnant inter pelagi fluctus, feruenter exorent, ut si placet ipsi, tempestates ecclesiasticas soluat; si uero adhuc oportet eos qui nobis sunt similes, corripi et eos qui uobis, ostendi, hoc uobis robur donet usque in finem certaminum. communis namque confidentia erit et uirilitatis principalitas
Lp 196 M 870 omnibus qui in hoc stadium descendere eligunt, quod quidem malignus aperuit nostræ naturæ superbiens, utile uero fecit bonorumque procurationi accommodum deus ille qui maligni machinationibus utitur ad salutem. denique et nunc illos qui contraria doctrinæ apostolicæ adstruebant, et qui unam naturam factam docebant Christi ⟨duas⟩ naturas et temperationem et confusionem super inconfusa unitione dogmatizabant et illas passiones quæ pro nostra salute carni domini sunt illatæ, inconuertibili et incommutabili diuinitati ascribere temptauerunt, in alteram doctrinam, quæ his est e regione contraria, manifeste reduxit et euangelicam redoceri regulam compulit. unde duas confiteri naturas præsenti tempore persuasi sunt et uertibilitatem confusionemque ab ecclesiasticis exiliantes dogmatibus, naturarum ⟨differentiam⟩ clara prædicant uoce et passiones carni coaptantes inpassibilem diuinam confirmant esse naturam. tantum et ipsis aduersariis hoc stadium profuit, non propter diaboli nequitiam, sed propter dei nostri misericordiam et sapientiam, ⟨qui⟩ credimus quod et iniquitatem conuincat, sicut impietatem nudauit, et iustitiæ prospiciat, sicut pietatem ostendit, et omnibus persuadat quia nihil est quod non regatur ab eo, neque quod neglegat, sed omnia sapienter

1 iterum *Lupus* igitur iterum *M* 4 plium *M*
10 uia quo *M* 12 deliciamur *Lupus* deiciamur *M* pro pietate *Lupus* proprietate *M*
13 perseuerantia *M* 17 circumdati *M* 18 ammictus *M* 19 ammicta *M* 24 tempestate
cliasticus *M* 27 stadicum *M* 30 duas *addidi* 35 tempori *M* 36 differentiam *add. Lupus*
37 carnis *M* 39 qui *addidi*

gubernans permittat ad modicum contra nauem sæuire procellas, ut uirtutem propriam nauigantibus innotescat. uiriliter igitur age, domine, et confortetur cor tuum et sustine dominum. et me autem suffulcias tuis orationibus, quæso, qui ualde tali præsidio egeo tam propter animæ infirmitatem quam propter corporis quoque languorem. Ps. 26, 14

Verba Irinæi quæ post Iohannis epistulam supra scriptam contra Theodoretum dixit

His credens, immo uero inductus iste amator dei et ecclesiæ quondam doctor, **177** [89] qui regebat Cyrrum, est ualde quidem oblectatus de bonis pacis nuntiis (quomodo enim posset aliter euenire?), nondum uero sciens huius modum famosissimæ pactionis, sed neque omnino in animo pro nimictate inpietatis accipiens quæ molimina essent, non ad ipsum solum, sed insuper ad alios multos similibus usus est litteris. Lp 197

Epistula Andreæ Samosateni episcopi ad Alexandrum Hierapolitanum Lp 198

Multi et per litteras et per semet ipsos pacem nobis annuntiant. et hi uidentur **178** [90] nobis condelectari de hoc bono nuntio, ego uero ea quæ sunt in medio, cernens, sicut et tua sanctitas nouit, uideor quidem cum fastidio suscipere nuntios, ingemesco uero apud memet ipsum cogitans quia si non aliquid nouius nunc nobis ab Alexandria deferatur, M 871 pax corruptione fiet fidei. nam litteras quidem quæ ab Alexandria directæ sunt, legens, quas et olim tuæ sanctitati transmisi, clariorem uidi inpietatem diuulgari; uideo autem multos eorum qui uidebantur pro fide certari, particulatim semet ipsos subdeponentes et satisfacientes pro his qui nos ad iurgia concitauerunt, tamquam producti sint ut sapiant recte. et quem exitum causa suscipiat, uidere non possum; uereor autem ne circa illud somnium meum inueniamur eulogias ab Apollinario accipientes. ep. 148 tua uero sanctitas, domine, sufficienter pro pietate decertans et nos confirmat atque corroborat et de cunctis refouet tribulationibus, columna uere et firmamentum ueræ fidei existens. 1 Tim. 3, 15

Epistula Iohannis Antiocheni episcopi ad imperatorem Theodosium de pace ecclesiæ Lp 199

1 Deo amicissimis et piissimis imperatoribus nostris, qui digne sunt honorati a deo **179** [91] uel ordinati, Theodosio et Valentiniano Augustis Iohannes episcopus Antiochiæ uestræ deuexæ Syriæ in domino gaudium. Oportunum nunc illo eloquio prophetæ dicere quia erunt praua in directa. quando enim deus aliquid facit, consequitur in his quæ fiunt, facilitas omnis et nullus diuinæ resistit uoluntati. uoluit nunc et complacuit ei [ut] per intentionem uestram piam et has beatas curas quas pro ecclesia Christi uestrum suscepit imperium, ad pacem coniungere orbem terrarum et dare unitionem, in qua non alius aliud quid sapit de ecclesiasticis dogmatibus, sed unus sensus saluatur 30 Ies. 40, 4

179 *Græce extat in A 120* [*Abhdlg. d. Bayer. Ak. d. Wiss. XXX 8 p. 70. 71*]

1 seruire *M* 3 suffulceas *M*
6 theodoreti *M* 8 est *Lupus* et *M* oblectatus *scripsi* obductus *M* 9 pactionis *scripsi* passionis *M* 11 ad¹] ab *M*
12 andre *M* 15 fastigio *M* 16 quia si *scripsi* quasi *M* aliqui *M* 17 corructione *M* 21 ut *scripsi* et *M* 22 illud somnium *scripsi* automnium *M* inueniamur *scripsi* inueniam ut *M* 23 pro pietate *Lupus* proprietate *M* 24 tribulationibus *scripsi* tribus *M*
26 ioh *M* 27 que *M* 31 omnis Γ nominis *M* restitit *M* 32 ut *delevi* intentione *M*

et idem de humanatione domini nostri Iesu Christi. idem sapimus igitur universi et communis nobis est facta confessio, conuenientia complectens his quæ olim et a principio exposuerunt patres, satisfacientibus nobis ad inuicem de quibus nos ambigebamus, decertando contra dominum meum deocolentissimum episcopum Cyrillum. ipse
ep. 110 uero nunc ea quæ a nobis sunt directa, suscipiens et quæ componentes pietati tuæ in Chalcedonensi ciuitate tradidimus, his acquiescens et approbans ea, similibus intellectibus contexuit nobis idem confitentem fidei apostolicæ traditionem. expulsa est igitur uniuersa hæresis atque contentio, pietate uestra incolumi orbi terrarum, cuius sceptra cum pia confessione nutrita sunt et certe et optinuerunt et optinebunt in perpetuum,
Lp 200 ep. 71 diuina dextera continente. et ut uestrum nosse possit imperium uel ea quæ a nobis
ep. 72 ad eum scripta sunt uel ab eo ad nos, in quibus unum eundemque sensum paternum in ministrando seruamus, ipsas ad inuicem nostras epistulas his litteris nostris subdentes
M 872 direximus, tradentes epistulam clarissimo tribuno et notario uestro Aristolao, qui omni
2 studio est usus in causa, ut uoluntas uestra prouenirct, cum pia et sancta sit. his igitur ita se habentibus et fide indubitabilitatem suscipiente, secuti sumus omnia quæ præcepistis, piissimi imperatores, per deocolentissimum siue religiosissimum episcopum Paulum, uirum quem nostis et uos, ut arbitror, pace gaudentem et scientiam non modicam possidentem in ecclesiasticis rebus. suscipimus igitur et ordinationem sanctissimi et religiosissimi siue deocolentissimi episcopi Maximiani, uiri cuius uirtutem conuersationemque ab olim nouimus, et depositum siue damnatum habemus Nestorium, qui olim fuit magni nominis Constantinopolim episcopus, anathematismo subicientes quæcumque ab eo aliene ac peregrine dicta sunt contra apostolicam doctrinam. supplicamus autem pietati uestræ ut perfectam festiuitatem mundo præstetis, quatenus nulla ciuitas ab hac celebritate communis festiuitatis extorris sit, et iubeatis ut deo amicissimi episcopi, qui inter præcedentes turbas a suis expelli ecclesiis uisi sunt, ad priorem habitum reducantur et ab omni importunitate sint liberi, ut nullæ pusillanimitatis reliquiæ ecclesiis Christi resideant. facile uero est ut id a uestro imperio fiat, eo quod huiusmodi correctionum uetera quoque habeatis exempla, quæ antiquos quidem deo amicissimos episcopos propriis sedibus reddiderunt, eos uero qui inter turbationem fuerant
3 ordinati, uacare fecerunt et sustinere illorum de uita præsente recessum. his enim, sicut diximus, deo fauente, bene ac recte prouenientibus, orationes ac deprecationes pro imperio uestro fient a cunctis hominibus. per uos enim et per uestram pietatem ecclesiis quidem prior est restituta tranquillitas, Christianæ uero saluatæ sunt res, in pace de reliquo degunt ciuitates et populi atque prouinciæ. superdecet etenim uestro
Lp 201 imperio ut sine turba sit, et quales uos estis, tranquilli et mansueti, talem conuenit esse etiam rerum statum, dum debeant et in commune omnes et proprie unusquisque amplecti hanc unitionem, quæ præter omnem facta est spem. laudabilis enim et apud deum quisque beatus est, qui etiam per singulas partes quæ fuerant confusa, restituit, et
Mt. 5, 9 secundum domini uocem, quæ inquit: beati pacifici, quoniam dei filii uocabuntur, cuius inexpugnabilem uirtutem nouimus nunc etiam cooperaturam huic uestræ deoamabilitatis intentioni. fons namque omnis boni uos estis et diffunduntur uestris regnis in omnem mundum beneficiorum riui et fruuntur de reliquo dei sacerdotes anteriore quiete, qua ad hoc præcipue indigent, ut sinceras et studiosas pro uestro faciant orationes imperio.

3 de *scripsi* hi *M* in his de *Lupus* 6 calcedoncensi *M* 7 tradictionem *M* 15 induabilitatem *M* 16 p̄cepisti *M* 17 pacem *M* 19 regiossimi *M* 23 festiuitate *M* 37 præter *Lupus* propter *M* 40 cooperaturum *M* 41 difunduduntur 43 quam *M*

Epistula Meletii episcopi rescripta ad Alexandrum episcopum Hierapolis contra Paulum episcopum Emesenum Lp 202 M 873

Non delectabamur quidem nec antea, domine, huic ⟨ad ea⟩ quæ uituperantur condescensioni, dum certe obumbrantes eam plurimi essent; nunc autem post incontradicibilem claramque demonstrationem modis omnibus per gratiam dei firmauimus quam prius quoque de ipsis sententiam tenebamus. melius est enim ut quis⟨quis⟩ ille stabilitus in fide apostolicorum dogmatum et nullo modo in quocumque remissus ab illa acribia quam circa ea quæ diuina sunt, oportet ostendere, ipse doctor sit ueritatis ex ipsis operibus his qui pie uiuere uolunt, quam condescensionis occasione ab optima pietatis altitudine decidat lubricando. illud namque omni modo consequetur, ut ipse saltem periclitetur in nullo, etiamsi nullus fuerit cui prosit. licet uolentibus, licet absque terrore in adamantinam turrem ueritatis ascendere. et uia enim iacta est, et nemo qui uetet, e contra uero et plures omnino sunt qui hortentur, si tantum aliquis sanctorum qui dormierunt multitudinem computet aut etiam turmas angelicorum exercituum, qui gratanter utique complectentur atque ad adscensum perducent quoscumque desiderare aspexerint ueritatem, ut præteream quia et multi sunt quibus bona persistentia prodest. unde et melius puto ad hanc condescensionem non esse debere festinos nec alteros tali salute præponere ex hoc unde ne alio quidem erit quicumque prouectus, utrumque uero similiter perditionis retiis capi necesse est. nostræ quidem humilitati per gratiam dei iste propositus est ⟨ascensus⟩, direximus uero et Ægyptii epistulæ rescriptum, quod nobis nuper allatum est, quam fecit ad aliquos Constantinopolim clericos suos, qui eum culpauerunt quasi anathematizasset quidem propria dogmata, præparasset uero uniuersos ab eis absistere eaque conspuere. unde clare conspicere poteris et qualis pax ecclesiastica facta sit, et quæ sint a diuinissimis legatis nostris acta, et qui a quo potius sit receptus, deo amicissime domine mihi. dignare autem, quæso, consuete pro mea humilitate intercedere. CLXXX [92] ep. 173 Lp 203

Et ex istis satis ostenditur scriptis, quod ubique notandum est, quia omnes illi Orientales qui nolebant damnare Nestorium, non Cyrillum, sed Iohannem cessisse dicebant et quia habebant contrariam uoluntatem, contraria de utroque opinione tenebantur. **180a**

Item epistula Alexandri episcopi ad Andream episcopum hoc ipsum probans Lp 204 M 874

Venit finis et communio re uera facta est ad impium Cyrillum, non Cyrillo hæresim relinquente, sed nobis ipsis per unum uerbum quod est in epistula positum, inferentibus hæresim. uerum qualem de illa epistula sententiam teneam, tua religiositas non ignorat; quoniam uero nulla mihi pars neque sors est cum eis, sed siue exilium siue mors mihi siue præcipitium siue ignis siue bestiæ proponantur, deo me roborante uniuersa sustineam potius quam communicem talibus, firme teneat sanctitas tua. scripsit autem mihi et Antiochenus epistulam; orthodoxum diffamauit, uniuersos temptans CLXXXI [93] ep. 105 ep. 164

1 alexandro episcopo *M* 2 mesetenc *M* 3 ad ea *addidi* 5 firmabimus *M* 6 quisquis *scripsi* quis *M* 7 apostolorum *M* 10 illud *Lupus* illum *M* 12 adamantinum *M* 13 qui uetet *Lupus* quiuet *M* tantum *scripsi* tamen *M* 14 multitudine *M* 15/16 perducerit coscūque *M* 16 aspeserint *M* 18 alteros — salute *corrupta, coniecerim* alteros ⟨iubere persistentiæ⟩ tali salutem 20 humilitatis *M* ascensus *addidi* 23 uero uto *M* 24 ad *M* 28 nolebat *M* 29 contraria *M* 31 communio *Lupus* communis *M* 36 sustinuam *M* tua *scripsi* sua *M*

consuete decipere. sic et nunc, quasi nullus neque aures neque oculos neque cor habeat, correctionem fidei mutationemque Ægyptii diffamauit, non erubescens nec
ep. 72 illa quæ in ipsa ipsius Ægyptii leguntur epistula, et continuo dictaui ypomnisticum; nec enim eum episcopum scribo, de reliquo incidens memet ipsum a communione Cyrilli et eOrum qui eis additi ⟨sunt⟩. et ipsum ypomnisticum interim retineo, non quod aliud quid cogitem, sed ut et tuæ sanctitati mandarem et deo amicissimo episcopo Theodoreto. hæc ipsa igitur necessarium duxi tuæ nota facere sanctitati, ne circa nos contristaretur quasi nihil super hoc indicassem.

Lp 205 Eiusdem Alexandri episcopi ad Theodoretum episcopum similis epistula

CLXXXII 1 [94] Vix tandem quæ parturiebant et sculpiebant mox post deiectionem Ægyptii, qui circa honorandissimum Paulum cum domno Iohanne, parere nunc et ad lucem deducere ualuerunt; memor est autem sanctitas tua quia nec in illo pertuli eis com-
ep. 105 municare consilio de epistula illa quæ apud Ephesum facta est. in superficie quidem quasi ex occasione Iohannis comitis scripta est, tamquam dixisset imperator ut ei aliquid indicaremus de uoce qua dicitur theotocos, id est enixa deum; in ueritate autem uox hæc, ut querebatur a nobis, ad proditionem et calumniam illius qui rectam fidem docebat, inserta est. ut igitur nihil eorum quæ sentio, tuam lateat sanctitatem, indico quia chartas quæ factæ sunt Ephesi, per quas et orthodoxorum instantiam et hæreticorum recessionem scriptas teneo, et Cyrilli hæreticos codices ad præsentiam unanimi cuidam commendaui; uolo enim ad animæ meæ satisfactionem [in] his præcipue a curis remotus iterando meditari. nec enim satis ad me attinet de chartis et uilibus libris, siue dentur
2 mihi, dum exiero a loco meo, siue non dentur. hæc ut in breui a me ad tuam reli-
M 875 giositatem scripta sunt, non uolente quidem contra quemlibet quodcumque mouere de his quæ aguntur, sustinente uero communionem eorum qui eis adiciuntur, ut si qui remanserint consoni nobis et placuerit eis permanere in parœciis nostris, hoc fiat. alio-quin continuo de medio nos tollamus et segregari animam meam saluet. his enim quæ a Paulo oblata et ab Ægyptio recepta sunt, consentire non patiar, confirmante
Lp 206 me deo, neque si mihi præcipiantur multa milia mortium, sed nec si orbis consenserit
Apoc. 12, 11 uniuersus. quod quidem ⟨non⟩ condicionaliter dico, quod et metuo eum qui ait usque ad mortem pro ueritate certari, et insuper noui quod a multo meditata sit tempore et nunc uenerit ad effectum proditio catholicæ uocis. et quidem ut in festiuitatibus siue præconiis atque doctrinis incircumspecte dei genetrix siue deum enixa ab orthodoxis tantummodo sine adiectione diceretur uel deicidæ Iudæi uel quia uerbum incrassatum est et quæcumque sunt talia, quæ magis insuspecte dicta ab orthodoxis inuenimus, sane nulla accusatione sunt digna, eo quod nec dogmatice sint posita ista et, ut dixi, non maligne sint dicta, quippe non a sordida uoluntate, sed nec tali tunc quæstione proposita. at uero post corruptionem totius orbis et ex quo prædicari nunc cœpit passibilis deus ab impiis Cyrilli capitulis, dogmatice poni solam uocem, quæ enixam pronuntiat deum, id est theotocon, absque illa quæ pronuntiat hominis genetricem, id est anthropotocon, nihil est aliud nisi ea quæ Cyrilli sunt, prædicari. uniuersas siquidem passiones ac mortem hoc unum dictum secum pariter introducit, licet multotiens

---

2 correctione *M* 5 sunt *add. Baluze* 7 circa *Lupus* erica *M*
14 hoccasionem *M* 15 theocos *M* uox] uos *M* 19 hæreticos *scripsi* heretici *M*
apsentiam *M* 20 in *deleui* 23 uolentem *M* 23/24 de his] deis *M* 24 sustinenti *M*
25 placueris *M* nostris *Baluze* nos *M* 29 non *addidi* 30 certare *M* sit *scripsi* sunt *M*
37 orbi *M*

milies altera uox per quoslibet circuitus apponatur, et subtiliter legenti epistulam totam perspicere licet ab eius hæresi nullo modo liberam. uerum si sana conscientia et hi qui offerebant, obtulerunt et ille qui suscepit, suscepit, quid uetuit ut sanctam uirginem dicerent Christotocon, id est Christum enixam hi qui clare deum hominemque perfectum consubstantialem nobis prædicabant dominum Christum? si uero nec uoce hac composita delectantur, cur respuerunt ad uocem quæ est theotocos, et anthropotocos adiungere? absit enim ut umquam quemlibet piorum dei genetricis nomen pigeat confiteri, si una ponatur et hominis genetricem. nam sicut est impium refutare anthropotocos uocem cum theotocos, ita et theotocos cum anthropotocos; quando uero utræque uoces ponuntur, et eorum qui deum passum prædicant, hæresim et illorum qui purum dicunt hominem Christum, simul abiurant. manifestati autem sunt patres hæreseos utriusque, sicut et magni doctores ecclesiæ, qui pro sana fide certati sunt contra hæresim Apollinarii dogmatum resistentes, utrisque usi sunt uocibus, per quas et omnes Lp 207 hæreses perspicue notauerunt et orthodoxiam inreprehensibiliter prædicarunt.

Et hæ epistulæ et quæ secuntur Theodoreti Cyrrensis episcopi, ab Irinæo sunt in **182a** ea quæ eius dicitur Tragœdia, per ordinem positæ; declarant autem sufficienter diffe- M 876 rentias utrorumque, et qui catholica ⟨et⟩ qui autem uideatur altera uoluntate moueri, si ueræ tamen sunt.

Incipit epistula, ut aiunt, Theodoreti episcopi ad Iohannem Antiochiæ Lp 208

1 Deus, qui sapienter omnia indagatur et nostræ unianimitati prospiciens et saluti **183** [95] populorum parcens, præparauit ut conueniremus in unum, et consonas ad inuicem cunctorum uoluntates ostendit. in communi enim legentes Ægyptias litteras et ep. 72 earum mentem discutientes subtiliter, consona nostris ea quæ inde sunt per epistulam scripta, cognouimus et XII capitulis quasi ⟨e⟩ regione contraria, contra quæ usque ad præsens perstitimus dimicantes. illa namque habent carnaliter carnem factum ex deo uerbum et unitionem secundum substantiam et conuentum circa unitionem naturalem et deum uerbum primogenitum factum ex mortuis, interdicunt uero et uocum quæ de Christo sunt, diuisionem, et alia autem præter hæc habebant ab apostolicis quidem dogmatibus aliena, ex hæreticis uero zizaniis germinantia; quæ autem nunc in epistula 2 continentur, clare nobilitate euangelica decorantur. prædicatur namque in eis deus et homo perfectus dominus noster Iesus Christus et duæ naturæ earumque differentia et unitio inconfusa, non quasi per liquidorum in inuicem mixtionem coagulamentumue fermenti, sed ineffabiliter et decodecenter effecta et quæ naturarum proprietates integras conseruauit, et impassibilis quidem deus uerbum atque inconuertibilis, templum uero passibile ac morti ad modicum traditum et resuscitatum rursus uniti dei uirtute, spiritus quoque sanctus non ex filio aut per filium habens subsistentiam, sed prodiens quidem

183 *Græce extat usque ad p. 132, 4* transduxit *in A 128* [*Leo Allatius in Vindiciis synodi Ephesinæ p. 137 = I. A. Cotelier, Mon. eccl. gr. 1, 48 = Garnier, Auct. Theodoreti p. 93*]. *alia uersio Latina prioris partis usque ad 30* decorantur *habetur in Actis Concilii quinti L V 507 = M VIIII 294*

1 cos libet *M* lengenti *M* 2 perspiceri *M* 4 enixa *M* 5 nec *scripsi* et *M* 9 uoce *M* 13 usi sunt *scripsi* usis *M*
15 hec *M* cyrenensis *M* irieno *M* 16 declarat *M* 17 et *addidi* 18 uera *M*
20 indagantur *M* 21 consonasis *M* 23 eorum mentes *M* 24 cogoumus *M* 24 e *add. Lupus* 29 dogmatibus] σπερμάτων Γ hereticis uero *dupliciter scripta* 36 prodicens *M*

a patre, proprius uero ⟨filii⟩, quod et ei consubstantialis sit nominatus. hanc rectitu-
Lp 209 dinem conspicientes in litteris ipsis et quasi e regione contrariam repperientes eis quæ
Ies. 32, 4 ante conscripta sunt, conlaudauimus deum, qui blæsorum linguas saluare dignatus est et incertum sonum in articulatam uocem suauemque transduxit.

3 De his igitur hanc habuimus sententiam; altera uero diffamata sunt quædam, quæ nos nimium turbauerunt. dicunt enim quod is qui hac pænitudine usus sit, non solum deiectionis siue damnationis suscriptionem a uestra sanctitate nitatur exigere, sed anathematismum quoque doctrinæ sanctissimi et deo amicissimi episcopi Nestorii. quodsi id uerum est, qui hæc uelut ex arce præcipit ciuitatis, simile aliquid facit tamquam si quis uix tandem perductus ad consubstantialem deo et patri filium confitendum, mox iterum anathemate feriat eos qui hoc a principio sapuerunt atque docuerunt. et iste siquidem postquam uix tandem nostris dogmatibus est adiunctus, mox eorum anathematismum conatur exigere, quasi pro ipsa rerum rectitudine pænitens. quia
M 877 igitur hoc animas nostras ualde perturbat, quæso sanctitatem tuam et iterum quæso ut doceas nos utrum uera sit quæ omnes nos perturbauit opinio. nam de subscriptione tuæ scribere sanctitatis arbitror esse superfluum, quæ sæpe promisit nullum se contra uoluntatem ad ista compellere. hæc in commune scribere cuncti noluimus, sed deliberauimus potius ego et sanctissimus et deo amicissimus Andreas episcopus non synodicis litteris, sed amicabilibus hæc tuæ innotescere sanctitati et sapientibus medicaminibus tuis sedata ea quæ ex opinione nata est perturbatione restituere sanitatem. de meo autem domino sanctissimo et deo amicissimo episcopo Alexandro rogamus tuum sanctum caput ut tua utens consuete sapientia sustineas patienter; credimus enim quia et ipse una nobiscum uoluntate consentiet, etsi nunc ambigit, subtilitatem nominum quærens ac minime intellectæ confessioni ⟨non⟩ contentus.

183a Hanc quoque scripturam ex nomine Theodoreti episcopi interserit Irinæus, quæ
Lp 210 utrum sit uera, nescimus, quippe quam uiuenti ei nullus legitur obiecisse uel docuisse quod eius sit; nec tamen mihi, si eius est, inexcusabilis, fateor, uidetur epistula. nam præ omnibus, quod rectæ potuerit fidei intentione conscribi, illud ostendit quod unitiuæ beati Cyrilli fidem laudat epistulæ, quam non solus, ut probauimus, execratur Alexander, sed nec ullus alius approbauit eorum qui cum Nestorio separati ab ecclesia remansere. quod autem deiectioni Nestorii non assensit ad præsens, hoc ei commune cum ceteris coepiscopis et prius fuit et post non parua in parte tunc usque permanserat concilio Orientis, quorum nullus quasi ab hæreticis tunc reuersus est pænitens, quia sufficiebat ecclesiæ dei eos mutare sententiam. aliud porro est de persona, aliud de fide non recta sentire, sicut aliud est ipsum malum furti laudare et aliud nondum tibi compertum furem quasi insontem, eo quod insontem putaueris, uindicare. similis et ⟨de⟩ dogmate ratio est. nam non solum de Theodosio tunc principe, sed et de aliis pluribus legitur, immo et de sanctis Cælestino papa et Cyrillo Alexandrino, quod approbauerint eius initia, quippe quem tantæ ciuitati, sicut et scripta eorum locuntur, assenserant præsidere,

1 filii *addidi ex* Γ 2 conspiciente *M* 6 is] his *M* penitudinem *M* 7 delectionis *M* 8 et — amicissimi *dupliciter scr. M* 12 nr̄i *M* adlunctus *M* 15 subscriptionem *M* 16 sanctitatis *scripsi* sanctitati *M* 17 uoluntate *M* noluimus *Baluze* uolumus *M* uoluimus *Lupus* 18 isynodicis *M* 20 sedata *scripsi* sed *M* 22 uten *M* 24 confessioni non *scripsi* confessionem *M*
25 theodorenti *M* 25 hirieus *M* 26 oblecisse *M* 29 fide *M* 31 delectionem *M* assendit *M* 32/33 conciliorienti *M* 33 herenticis *M* sufficiebant *M* 36 de *add. Lupus* 39 ansenserant *M*

dum presbyter Antiochiæ fuerit, quod canones nisi pro magnis doctrinæ ac morum Lp 211
meritis minime permisissent. talis uero ut adhuc apud Orientales tunc usque puta-
retur, idcirco contigit, quia negabat se in Constantinopolim talia prædicasse qualia uulga-
bantur, et insuper Iohanni Antiocheno episcopo rescribens, et dei genetricem clarissime ep. 78
dixerat et alia quæ illum scribere potuisse mirantur qui ipsa legerunt. et quod est
amplius, ipsi fidei apud Ephesum se assensisse conscripsit quæ communiter in unitiuis M 878
Cyrilli et Iohannis mediante Paulo episcopo litteris continetur. in qua tamen ep. 71. 72
ficte consensisse Nestorius postea deprehensus est, quippe cuius complices, quorum
unus est iste Irinæus, hanc fidei confessionem clarissime arguunt quam tantopere Theo-
doretus laudat. nam reprehendens hic ipse Irinæus supra scriptam Theodoreti ep. 183
epistulam et contra hanc laudans Alexandri, sic ait: ep. 182

Diuino ardens zelo magnus ille Alexander et quodam modo futura prophetizans,
proditionem uocis accusat. et hoc clare conspicimus ex ipsis Cyrilli litteris; omnes
namque deceptionis materias hinc accepit.

Et hoc primum atque ultimum, quin potius solum deducens ad medium, ortho-
doxam quidem doctrinam exprobrat ut pollutam, proprium uero hac occasione exaltat
errorem, et interserens mox aliqua ex nomine beati Cyrilli, adiecit ista: Lp 212

Hæc præuidens magnus Alexander ab olim, proditionem uocis exhorruit, tamquam
quæ sufficiens extat, si theotocos solum, non adiecto anthropotocos nomine, proferatur,
hæreseos inferre languorem et ecclesiastica corrumpere dogmata.

Idem uero Irinæus paucis mediis subiunxit et hæc

Epistula Alexandri ad Theodoretum, per quam uocis quidem proditionem accusat, declarat autem quomodo epistulam falsantes qui circa Paulum Emesenum, Cyrillo Ægyptio optulerunt

Memor sum quia quando sumus ad inuicem collocuti in loco qui dicitur Arbathimi- CLXXXIIII
las, tunc tuæ dixerim sanctitati, dum certe nihil ante præintexerim quasi uerum neque [96]
aliquid alicunde audierim, ne forte pacis huius legatus solam uocem quæ est theotocos,
Ægyptiis detulisset. et puto non absque dei prouidentia fuisse id dictum. ad ep. 71
nos namque peruenit epistula domini Iohannis quæ nuper facta est ad Cyrillum, et a ep. 72
Cyrillo ad eum, quæ circumferebatur in orbe, in qua nomen enixæ deum tantummodo
Ægyptius optinens tamquam cunctis erroribus propriis nimis accommodam, multis
eam laudibus prædicauit, dicens numquam se aliter nec sapuisse nec sapere præter hoc.
et uere dixit, quia hoc est quasi arx totius eius hæreseos. et memor est utique sanctitas
tua qualiter Ephesi positus communionem talis epistulæ tota uirtute refugerim, dum ep. 110
certe illa ualde accusaret eas quæ inerant Cyrilli capitulis blasphemias. in nouella ep. 71
namque epistula, dum transcucurrissem totam partem quæ etiam Cyrilli iacet in litteris, ep. 72
et contulissem ad eam quæ tunc a uestra religiositate conscripta est, repperi quia neque ep. 110 Lp 213
initia neque fines illius ipsius epistulæ posuerunt hi qui ad Ægyptum directi sunt. hoc M 879
autem claret non ex illis solum uocibus quas idem transcripsit Ægyptius, sed et ex illis
per quas multis iurgiis et accusationibus et ipsum et eius capitula perfuderunt et ipsius

5 dixerant *M* 9 birienus *M* fidem *M* 10 hirienus *M* thodoreti *M* 13 cyllis *M*
16 exprobat *M* hanc *M* 17 ista *scripsi* ita *M* 18 prodictione *M* 19 theocos *M*
20 langorem *M* 21 hirienus *M*
23 emesunum *M* 24 egipto *M* 25 CLXXXIIII *p. 132, 25 adscribit M* 26 direxerim *M*
28 et] e *M* fuisset *M* 30 orbe *scripsi* urbe *M* 33 arcis *M* 34 totam *M*
35 inherant *M* 37 religiositatem *M* 38 finis *M* ab *M* 40 perfuderur *M*

tremur nos noui aliquid instituere præter illa quæ apud ueteres gesta sunt, etiamsi id ab
4 omnibus incusetur. sed ne nos putes hæc nunc uane percurrere et ut scias ipsa necessitate et deo deuincta conscientia ⟨nos⟩ ad imitationem cogi priscorum, et ipsam causam breuiter audi, pro qua non inconsequenter nos ab Antiocheni separandos communione putauimus. dogmata Cyrillus exposuit omni impietate repleta. propter ipsa eum cum Ephesi deposuit Antiochenus ut impium, participes asciscens ad hoc alios e diuersis prouinciis plurimos et omnes Orientalis regionis episcopos, abiurauit eius ubique doctrinam, ut errori Apollinarii per omnia consonantem. imperatore præsente
ep. 120 iurauit, sicut ipse a Chalcedone scripsit Ephesi constitutis, quorum rescripta salua sunt apud nos, quod nec si pænituisset Cyrillus et sua capitula reiecisset, cum ad communionem recipere acquiesceret quod princeps extaret hæreseos. deposuit eum rursus in Tarso et cum eo septem qui pro eo ascenderunt Constantinopolim, factis synodalibus
5 litteris, quas et cuncti subscripsimus. super hæc permansit Cyrillus non solum suorum scriptorum nihil abiurans, sed et prædicans ea cum maiore fiducia, et ille qui coram imperatore iurauerat nec pænitentem Cyrillum se ad communionem recepturum,
ep. 169 misit in Ægypto ad eum supplicem Paulum, sicut et illud quod apud nos est exemplar
ep. 173 ostendit. et ipse ubique Cyrillus affirmat tam per ea quæ scripsit Constantinopolim
ep. 76 degentibus clericis suis, quam per illa quoque quæ ad Acacium Melitinensem, qui exprobrauerat ei quasi a suis recesserit et ad communionem fuerit ab Antiocheno receptus.
ep. 145 taceo de eiusdem Cyrilli litteris ad Acacium Berœensem scriptis, inconuincibilem habentibus instantiam tam pro eisdem capitulis quam pro omnibus quæ prius et postea impie exposuit. post quæ Antiochenus Paulum in Ægyptum direxit, tam dogmata Cyrilli suscipiens, pro quibus eum secundo damnauerat, quam rectitudinem fidei anathematizans
Lp 354 in scripto et omnia faciens sicut placuit ei. et horum testis est ipse Cyrillus, qui
ep. 76 eius satisfactionem suscepit, qui in suis ad Acacium Melitinensem litteris hanc eandem
M 954 commemorans epistulam ad Acacium Berœensem quam fecit, mox intulit inquiens quia »nisi Antiocheno ea quæ a me ad Acacium scripta sunt, placuissent, non utique a principio Paulum direxisset ad me«. interpretatur uero Cyrillus idem in eisdem
ep. 71 litteris suis epistulam quam detulit Paulus, quæ sursum ac deorsum nobis ab Antiocheno profertur, ut nihil omnino a capitulis differentem, sed eadem intentione conscriptam et male ob inuidiam intellectam ab eis qui eam orthodoxam quidem dicunt, sed his quæ ab eo
6 prius sunt exposita, esse contrariam nec non et doctrinæ Nestorii consonantem. uerum nos et hæc omnia omittentes, huiusmodi condicionem dedimus Antiocheno, ut aut suaderet Cyrillum anathematizare omnia sua et sola apostolica doctrina esse contentum circa eorum quæ scripta sunt, intentionem et sic coniungeretur ecclesiæ aut ipse Antiochenus anathematizaret in scripto Cyrillum cum impiis dogmatibus eius, contra quæ prius sæpe decreuit, et nomen deo amicissimi episcopi Nestorii, qui pro sola pietate tanta perpetitur, sanctis inscriberet diptychis. ** horum facere uoluit. propter hæc nos dissentimus ab eo atque ab eius communione disiungimur. si enim pro incongruis

27—28 *hæc ipsis uerbis in ep. 76 non inueniuntur quamuis propter ea quæ sequuntur, dubitari nequeat quin Meletius de hac ipsa epistula loquatur*

2 scias *Lupus* suas *M* 3 nos *add. Lupus* 7 prouinciis *Lupus* probandis *M* 8 apolinari *M* 11 et quod principes exitaret *M* 13 cunctis *M* 15 a communione *M* 18 quam *Lupus* quia *M* 18/19 exprobrauerant *M* 20 berœnsem *M* 21 quam *M* 22 egypti *M* 26 beronsem *M* qua *M* 29 qua *M* 30 eandem *M* 31 inuidia intellectum *M* 35 coniungerentur *M* 38 inscribere *M* *lacunam agnouit Lupus* sed nihil *supplendo, malim*

sanctissimo uero episcopo Nestorio quod deliberatione ulla non egeam (nec enim quicquam contra eum uel dicendum habeo uel agendum, sicut nec aduersus sanctitatem tuam), et per alias litteras significaui iam sæpius. conueniamus igitur, sicut placuit. aut enim et in commune aliquid utile ex nostra deliberatione proueniet aut saltem nos ipsi mutua consolatione leuabimur, inuicem beniuolentia nostra fruentes. dignare uero, domine, et omnium domino consuetas orationes offerre pro nobis.

Item uerba Irinæi: Epistula, inquit, Theodoreti ad Alexandrum, per quam promitti⟨t, si anathemati⟩zauerint qui circa Iohannem, personæ doctrinam, nec ipse eorum pariter communicator existere. Lp 217

Has ad hoc præcipue posui, ut notum sit quæ sint unde impetitur uel beatus Theodoretus uel quisquis ista conscripsit. **186a**

Scit sanctitas tua, etiamsi minime dixero, quia propterea et in Arbathilimas prius et in Hierapolim tunc adueni et nullius alterius rei causa nisi ut communiter tractaremus quid agere deberemus et quod conuenisset, manciparetur effectui. quia igitur tuæ sanctitati complacuit ut conuenirемus in Zeugmate, quæso sanctitatem tuam ut minime differas. omnia enim quæ desiderat religiositas tua, ut spero, facienda sunt, et nullus in ullo tuæ sanctitati resistet; omnes enim et ut patrem et ut dominum et reuerемur et uenerauimus et reuerebimur. quæso igitur iterum atque iterum sanctitatem tuam ** sed fatigari dignare. in ueritate etenim credo quia bonorum auctor deus quæ ad nos attinent, dispensare dignatus est nec nos relinquet, ut aut offendamus in eum aut confundamur apud homines, illuminans mentem nostram et quod placitum sit, ostendens. nam et olim iam tuæ sanctitati dixi quia ⟨si⟩ anathematizauerint dogma domini mei sanctissimi et deo amicissimi episcopi Nestorii, neque ego his qui hæc fecerunt, communicabo, et si tuæ complacuerit sanctitati et hoc inseri litteris quæ a nobis ⟨Antiochiam⟩ sunt dirigendæ, fiet hoc. noli igitur immorari, quæso per uestigia tua, sed deo tuo rem cede, et ipse gubernabit, uti nouit, et sanctitatem tuam et humilitatulam nostram. **187** [99] M 881

Eiusdem Irinæi: Epistula, inquit, Alexandri ad Theodoretum, per quam suum tali condicione promisit aduentum, si ei per litteras satisfieret de his propter quæ satisfactionem nitebatur exigere Lp 218

Et tua religiositas nouit quod propter eius uocem solam etiam nunc ⟨con⟩uenirem uobiscum de his quæ aguntur, ut p⟨romisi⟩; quoniam uero cognoui de reliquo quod CLXXXVIII [100]

187, 22—26 nam et — uestigia tua] *altera uersio Latina habetur in Collectione Palatina 46 [Mar. Merc. ed. Baluze p. 338]*

1 ullam *M* 1/2 quicqua *M* 2 abeo *M* auersus *M* 5 mutua *Baluze* multa *M* leuauimur *M*

7/8 promittit si anathematizauerint *scripsi* promittizauerin *M* 8 personæ] *i. e. Nestorii* 10 quæ — impetitur uel *Lupus* uel que — impeditur *M* 12 propter eam *M* arbathimas *M* 14 conuenisse *M* 15 zeumate *M* 17 sanctitatis *M* domini *M* 18 uenerabimus et uenabimur *M* 19 *lacunam statui e. g. supplendo* noli morari 22 si anathematizauerint *scripsi secundum Coll. Pal.* anathematizauerunt *M* 25 Antiochiam *addidi secundum Coll. Pal.*

29 ei *Lupus* eis *M* 30 nitebatur *dupliciter scriptum* 31 uocem] *propter scripturam ualde oblitteratam non agnoui nisi cum dubitatione* conuenirem *scripsi* uenire *M* 32 de his] deis *M* promisi *conieci, præter* p *in M propter scripturam oblitteratam magnamque atramenti maculam nihil agnoscitur*

iam data sit ab eis forma damnationis eius personæ, nimis mihi ridiculum uidetur anathematismum capitulorum petere a uiro qui orthodoxum cum suo dogmate condemnauit, et maxime quia tuæ quidem religiositati uidetur inmutatum fuisse Cyrillum et nihil distat an quis te condemnare compellat, si communicaueris ei qui damnauit orthodoxa prædicantem. uerumtamen quæ tunc in Antiochia inter nos collocuti sumus, dicentes quod si Cyrillus illam condicionem susceperit abieceritque capitula, pacem fieri conuenit, scientes uidelicet illud hæc diximus, quod hæreticorum capitulorum eiectio et rectæ fidei robur sit et eorum quæ contra illam personam sunt gesta, subuersio et scandali
ep. 72 generalis solutio. quia igitur certum habeo quod impius Cyrillus magis impius apparuerit ex his quæ modo sunt scripta, et non ipse mutatus sit, sed eos qui ei adiecti
M 882 sunt, ut suos receperit, quomodo est possibile ut ego ab eo anathematismum capitulorum petam, qui per ipsam communionem cum Cyrillo initam et personam deposuit ac damnat, sicut integerrime credimus? continuo namque ueraciter > quia et opprobrio et
Lp 219 ridiculo erimus, si postquam prodiderimus orthodoxam fidem, omnino derisoriam satisfactionem uoluerimus exigere. hæc necessario arbitratus sum innotescere tuæ religiositati, ut mihi des ueniam quod nusquam fatiger. si autem quæ dictauit religiositas tua, uolueritis dirigere, ut addatur etiam de ipsa persona, ut Antiochenus per sua nobis scripta satisfaciat de anathemate illorum capitulorum et quia orthodoxiæ prædicatorem nec ipse damnat et nobiscum resistit usque ad mortem eis qui expetunt eius condemnationem, non propter personam, sed propter orthodoxiam quam prædicat illa persona, et dictaueris hæc mihique direxeris, ut et scriptum eorundem exemplar accipiam cum subscriptione omnium uestrum qui estis eiusdem diocesis deo amicissimi episcopi, insuper autem et illud authenticum quod ad ipsum transmittitur, si tamen uoluerit satisfacere nobis, non abnuam fatigari. domnus enim Nestorius non propter prauitatem uitæ circa eos est condemnatus, sed propter hæreticam ab eis damnatus est fidem. qui igitur eum condemnat, et eius fidem pariter damnat. ego igitur dupliciter scandalizor in domno Iohanne, tamquam et fidem prodiderit et damnauerit eum quem nouit orthodoxum, cum propria fide. si autem uos nullo modo hæc offendunt, superflue ego ** de cetero uobiscum conuenire.

Lp 220 Epistula, inquit, Andreæ ad deo amicissimum ⟨episcopum⟩ Alexandrum, quam scripsit inuitans eum ut mox consentiret ad factam pacis compositionem

CLXXXIX [101] Ab hac tuæ sanctitati scribo prouincia; exii enim multis aduersus nos perturbatis ex calumniis Gemellini et Rabbulæ satisfacere uolens. unde modo præcipue insistens
M 883 quæso sanctum caput tuum ut uel nunc considerans oportunæ condescensionis utilitatem, cogites de communione ac pace cum ceteris sacerdotibus ineunda. nec enim uel ipsi a ueritate recedentes neque prodita pietate amplectimur pacem, sed et duarum naturarum confessionem repperientes in scriptis et impassibilitatem diuinitatis, quod maxime prius erat oppositum seu resistens. si uero non sunt anathematizata capitula ab illo qui dixerat ea, maxime quidem et illa respuit ea quæ post facta est recta confessio;

---

2 uiro] *Iohanne Antiocheno sicut agnouit Baluze* 4 an *Lupus* ac *M* tecum dampnare *M* 5 p̄dicante *M* 8 rebur *M* 9 cortum *M* magis *Lupus* maius *M* 13 *lacunam statui e. g. supplendo* dicet 16 nusque *M* 17 uolueritis *scripsi* uoluerit *M* 20 orthodoxam *M* 21 illam *M* iscriptum *M* 22 scriptione *M* 23 illum *M* 23 ad ipsum *scripsi* ab ipso *M* 24 fatigra *M* 29 superfrue *M* *lacunam statui e. g. supplendo* mihi uideor conuenire *scripsi* conuenit *M*
30 adeo *M* episcopum *add. Lupus* 33 rappule *M* 37 impassibilitate *M*

cogitet uero tua perfecta in Christo sapientia quod nec erat possibile illum sic accusatorem suum fieri euidenter qui suspectus erat periculi sui. et idcirco pax et coniunctio ecclesiarum prouenire non poterat, sed in suo statu schismata permanebant et contra inuicem cuiusque nostrum contumaciæ et aduersus ecclesiam a paganis et Iudæis et hæreticis risus; nunc uero intendat diuinitas tua quia ex quo in hoc condescensio facta est, quiescent quidem scandala uniuersa, sopitur uero et quæ nunc ubique diffusa est aduersus deum blasphemia mortalem diuinitatem dicens, ut in ecclesia astruunt sacerdotes. quantum igitur bonum est ut per ipsas Alexandrini litteras suadatur uniuersis quod inpassibilem et immortalem diuinam naturam oporteat confiteri? hæc ex multo affectu quem circa tuam habeo sanctitatem, scribere audeo. licet enim et Lp 221 instar capitis in omnibus nos præcellas, sed integre nosti quod et a minimis membris sæpe solacium afferatur, et si uolueris, domine, suasus a nobis aliquid paululum cedere, non longo temporis interuallo uidebis quanta utilitas ex hac causa proueniet.

Omnes tuæ proprios sanctitatis ego et qui mecum sunt, ualde plurimum salutamus.

Epistula, inquit, deo amicissimi episcopi Alexandri, quam rescripsit rogans ne de hoc Lp 222
ei ulterius instaretur ab eis

De hoc ecclesiastico negotio nihil tibi ⟨amplius⟩ habeo quod scribere ualeam, CXC [102]
ab his quæ tuæ sanctitati olim per epistulam intimaui. biennii enim tempus est ep. 181
ex quo uniuersa assecutus quæ scripto et absque scripto a contrariis uel a nobis prolata sunt, comprehendi, ut arbitror, et propositum Cyrilli hæreticum et rectæ fidei quæ uindicatur a nobis; si uero cuicumque aliter uidetur de directis siue responsis, suæ quisque uoluntatis est dominus. hoc uero dedi responsum et dominis per omnia deo amicissimis episcopis et domno Theodoreto, qui scripsit ut hæc ipsa sentirem quæ et tua sanctitas scribit. de cetero igitur est superuacuum ut aut ego scribam aut tua super hoc indicet aliquid sanctitas; uolo enim nosse tuam religiositatem quod nulla sit mihi pars cum communicantibus eis. relinquere uero ecclesiam præter uiolentiam sæcularem ob hoc differo tantum, sub testimonio ueritatis, ne uidear ueluti desertoris et proditoris ouium Christi incurrere adiudicationem. ep. 188

Epistula, inquit, Andreæ, quam super his rescripsit deo amicissimo episcopo Alexandro, M 884 Lp 223
iterum rogans eum ut ceteris adsentiret

Multum contristor de sanctitate tua, domine, cogitans quantam festinationem CXCI [103]
machinationemque instruat dæmon ad perturbandam dei ecclesiam quæ tuo est commissa regimini, inuidens ei quod sub te ualde profecerit. pro qua re ego uinctus in lecto ad has litteras prosiliui, et rogo sanctitatem tuam et tango uestigia ut accommodum siue aptum tuæ uitæ præteritæ etiam nunc facias cogitatum, committens deo exitum rerum. non enim ita uixisti nec talia sunt quæ per omnem uitam peregisti, ut despiciaris a bono deo, nec sic eum coluisti, ⟨ut⟩ de te omnino non cogitet; sed ualde confido quod exitum quendam mirabilem inopinatumque præstabit his huius temporis tristibus, quem nos interim cogitare non possumus, quippe, sicut solet, post augmentum

---

3 status *M* permanebunt *M* 4 nostrum *scripsi* nr̄a *M* 6 sopitur *Lupus* sepitur *M* ubique *scripsi* ubusque *M* 7 aduersum *M* dicens *Lupus* dicent *M*
17 amplius *addidi* 19 contraris *M* 20 arbri *M* 23 sentirer *M* 23/24 tue sc̄itasqui *M* 27 ob *Lupus* ab *M*
32 tua *M* 33 proficerit *M* 37 ut *add. Lupus* cogite *M* 38 mirabile *M* p̄stauit *M* 39 cegitare *M*

pessimorum solacium suum erga proprios cultores ostendere. quæso igitur ut neque
Ioh. 10, 13 turberis neque ab ecclesia exire disponas. hoc enim nimis est impium et mercenarii potius quam pastoris est opus, nec inultum tot prodere animas, sed euersionem cunctorum quæ prius mirabiliter operatus es, habens. cogita uero, ut dixi, potentiam dei et quia ille qui et ea quæ in cælo et quæ in terra sunt, reconciliauit ad pacem, et membra ecclesiæ diuisa coniunget et dabit tuæ satisfieri sanctitati, ut aliis sacerdotibus communices atque consentias, quia et nos non simpliciter nec uelut si quis dicat impie ad hanc intentionem respeximus, sed cogitantes quid expediret ecclesiis.

Lp 224 Idem Irinæus ait: Epistula Alexandri episcopi, quam rescripsit Andreæ, culpans eum quod dum rectam fidem prædicent, communicent tamen Cyrillo nullo modo ab hæresi recedenti

CXCII [104] Gratias quidem tuæ ammonitioni ago ex beniuolentiæ uenienti affectu; ut autem non multam chartam [non] propter nos expendas, quiesce quæso a monitis. nam
ep. 72 quia et impius Cyrillus hæreticus est et qui ei, sicut scripsit, illam chartulam optulerunt, cooperatores facti sunt magisque principes proditionis contra orthodoxam fidem, scit amans deum anima tua. nam et ea quæ pertinent ad sanctissimum episcopum Nestorium qualiter disposuerint, suis animabus nequaquam parcentes, omittatur dei iudicio reseruandum. forsan uero et ille iniustitiam committit qui religiositatem uestram uelut nutantem accusat? nam et orthodoxi estis et rectam fidem prædicatis et estis operati confusionem et dispensatiue orthodoxiæ hæresim miscuistis. unde quiesce
M 885 quæso monere nos. deo enim me confortante, nec Cyrillo communico, non præanathematizanti euidenter hanc hæresim, neque communicantibus ei. uos autem quod ad uos attinet, peregistis festinastis cucurristis ouem perditam requisistis. non uult ipsa inueniri. de reliquo quiescite; coram terribili enim illo tribunali utique uidebimus inuicem.

Lp 225 Epistula, inquit, eiusdem, quam scripsit ad Iohannem Germaniciæ, qui similiter eum pro pace rogauerat

CXCIII [105] Et olim uestro congregato conuentu in Zeugmate, id est deo amicissimorum episcoporum atque pastorum ad quærendam saluandamque ouem quæ perierat, et omnem pastoralis disciplinæ speciem ostendentibus in nobis, dum ego non possem ad altitudinem præstitæ uobis scientiæ peruenire et inspicere penetralia pœnitentiæ abominationis Egyptiacæ, multis aliis inter hæc motis, ut propositiones uestras minime repetam et pœnitudines, cognouistis quod adiaceat mihi, cooperante deo, qui et lumen scientiæ nobis rectæ fidei donat, omnem piam condescensionem recipere et impiam dispensationem refugere, quæ fit sub pacis optentu. et nunc autem nihilo minus eandem tenemus sententiam. intentio enim mihi est ut ubique inconcussam conscientiam seruem et ab omni hæretica mixtione discretam terribilem mysteriorum diuinorum et cælestium communionem. si autem mihi, quod absit (præceptum namque habemus dominicum
Mt. 26, 41 ut oremus ne intremus in temptationem), ex imperiali necessitate iubeatur ut aut impii

---

4 cota *M* 7 consenties *M* 9 hirienus *M* 10 recta *M* 12 ueniuolentie *M* 13 non *del. Lupus* ammonitis *M* 15 fide *M* 17 ommittantur *M* dee *M* 18 regiositatem ura *M* 19 nutantem *scripsi* iritantem *M* 21 uos *M* 21/22 panathematizati *M* 23 peregisti festinasti cucurristi *M* 26 quem *M* 27 rogauerant *M* 28 conuentum *M* zeumate *M* 29 querendum saluandumque *M* 31 abominationes *M* 35 optentum *M* 38 pcectum *M*

illius communionem amplectar (modo enim uobis ut exercitatis in aliis causis, facilia uidentur uniuersa), aut decem milia mortes excipiam, deo me et tunc denuo roborante, noscetis quod uos ad persuadendum nobis sitis infirmi, sed nos procliues non sumus ad prodendum quod accepimus a domino Christo depositum, cuius procul dubio et restitutionem deposcemur ab eo.

Epistula, inquit, Andreæ ad œconomos deo amicissimi episcopi Alexandri quod communicauerit Antiocheno et reliquis omnibus Lp 226

Audio quod ualde irascatur sanctissimus episcopus et per multa loca contra nos epistulas dirigat, quasi uiderimus religiosissimum episcopum Rabbulam. quod quidem nondum contigit; quodsi et euenisset, nescio si quid commune commissum sit unde indignari debuerit. quia enim semel communicaui sanctissimo episcopo Iohanni pacemque amplexus sum, ab eius communione et colloquio aspectuque repulsus sum et hac ultione maiorem nec, si impie, quod absit, egissem, mihi imponere ualuisset, quippe qui et iudicatis colloquitur et paganis, in præsentiam nostram uenire non pertulit, quia sanctissimo episcopo Iohanni communicauimus. quem dixit orthodoxum? forsan uero et per singulos episcopos expetendus sum singulas ultiones? igitur ne semper nouiter perturbetur, ecce aperte dico, sicut et olim scripsi, quia et postquam allata est ep. 189 ultima epistula ex Ægypto clare continens orthodoxæ fidei dogmata, ego et amplector ep. 72 pacem et omnibus ubique sanctissimis episcopis communico et sanctissimo episcopo Xysto et Cyrillo et Maximiano et Rabbulæ et Melitinensi et omnibus Ponticis et a nullo discissus sum, dum apud eos omnes obtineant dogmata ueritatis et unitio atque pax ecclesiæ ad gloriam dei pertineat, et confiteor dominum Christum deum esse atque hominem, duas naturas, unam personam, humilia et sublimia de eo diuinis scripturis inserta, hæc quidem ut de homine, illa uero ut de deo, inconfusa unitate optinente et uno existente, ut dixi, domino et Christo. si ergo uult de cetero ipse ut catholicus cum catholicis amplecti pacem et liberare ab scandalis naufragantes per discordias et Lp 227 contentiones nostras, faciet bene; si autem non uult, ego quidem contristabor quod ita dispositus sit, iudex uero deus est omnium. nullus ergo mihi de cetero quæstiones importet. clare enim sententiam meam a principio aperui et nunc nihil noui deliberaui, sed quæ ab initio tenui, mox ut allatæ sunt litteræ. atque utinam possibile ep. 72 mihi esset ut omnes qui non consentiunt, coniungerem adunaremque ecclesiæ essetque mihi a deo donata efficacia hæc, quam me arbitrarer maximum ad æterna repperisse remedium siue solacium. CXCIIII [106]

Epistula Pauli Emeseni episcopi ostendens eius intentionem Lp 228

Domino meo et propter omnia magnificentissimo magistro militiæ Anatolio Paulus. Clare sciens quod ualde magnificentia uestra desideret cognoscere de ecclesiarum de pace et ordinatione, notum facio quod per dei gratiam Beroeæ una cum uiro deuoto Maximo magistriano cognoui ex eis quæ scripsit deo amicissimus Cyrillus episcopus, ep. 145 CXCV [107]

20 *Xystus papa ordinatus est d. 31. m. Iul. 433*

7 antiocenus *M* 9 rabbulum *M* 11 quia *scripsi* qui *M* 13 hanc *M* 15 que *M* 16 epo *M* 17 nouiter *Lupus* nouit *M* aperte *Lupus* apte *M* allata *Lupus* illata *M* 18 docmata *M* 20 rappule *M* 25 uult *Lupus* ut *M* 27 uulunt *M* qui quidem *M* 28 cetoro *M* 31 coniungere *M* 33 eternam *M* 35 propter] *malim* per 36 decclārum *M* 37 pacem *M* n *M*

quia per dei gratiam propositionibus nostris assensit et omnia suscepit atque approbauit ex plurimis quæ a nobis ⟨proposita⟩ sunt. quomodo enim non ita faceret, cum recta essent dogmata et patrum sensibus consona? pro qua re, domine magnificentissime et gloriosissime, in omni uoluptate esto, cognoscens quod per gratiam dei uelociter in
M 887 Oriente nostræ dei ecclesiæ ordinem suscipient competentem et pace consueta fruentur, uestra magnificentia ⟨magis⟩ magisque magni æstimante ut cœpta pax perfecta perducatur ad terminum. festinat uero ad Berœam dominus meus sanctissimus et deo amicissimus Iohannes archiepiscopus, ut manifestissime de omnibus et colloquatur et statuat. dato enim per gratiam dei principio, uniuersa de reliquo ad correctionem perfectam prona erunt. uobis namque incolumibus, Orienti nihil deerit ad integram dogmatum emendationem et omnimodam ecclesiarum tranquillitatem. hæc scripsi sciens quod ea quæ nuntiata sunt, magnitudinem uestram ualde lætificent propter amorem qui in uobis est dei, et ualidum atque feruentem circa orthodoxiam zelum. prædictus uero sanctissimus archiepiscopus iussit ut per nos hæc bona nuntia uestra magnanimitas disceret.

Lp 229 Epistula, inquit, Cyrilli ad Rabbulam Edessenum, nuntians quod omnino non reciperet propositiones quæ a Iohanne sunt destinatæ

CXCVI [108] Piissimo et amatore Christi imperatore dirigente dominum meum mirandissimum tribunum notariumque Aristolaum, Christianum uirum et ualde pro recta fide certatum,
ep. 69 ut ad pacem copularet ecclesias, et scribente clare quod Antiochenus deberet prius suscribere quidem Nestorii damnationem, anathematizare uero scelesta eius dogmata et tunc iam communionem nostram quærere, scripsit ad me dominus meus religiosissimus
ep. 142 et optimus senex episcopus Acacius incongruam quandam propositionem quasi ab Orientis episcopis, magis autem, si oportet dicere ueritatem, ab eis qui ea quæ sunt Nestorii, saperent. nam dum eos oporteret sequi quod congruit, et ⟨secundum⟩ intentionem piissimi principis omniumque orthodoxorum anathematizare scelesta Nestorii dogmata, e contrario petunt uacare uniuersa quæ a nobis scripta sunt siue in tomis siue in conscriptionibus, et sic, inquiunt, ecclesiæ communicabunt ad inuicem. hoc autem clare dicere est quod oporteat nos rectam fidem denegare et Nestorii consentire blasfemiis. si enim nostra exterminamus, quæ se bene habent et inexprobabiliter et asserunt ueritatem et rectæ fidei militant, approbabimus ea quæ sunt Nestorii, et omnes erimus eius ammirantes insaniam. sed illorum quidem propositionem intelleximus; contristati enim sunt quod blasphemante Nestorio, ab orthodoxis
ep. 145 contra eum sermones scripti sunt et epistulæ. qualia uero et nos scripserimus, sciet tua perfectio, dum legeris paria eorum; ob hoc enim tuæ illa religiositati direxi.

Lp 230 M 888 Epistula, inquit, Maximini ad Alexandrum, quam scripsit, dum cognouisset de Andrea et de Germaniciæ

197 [109] Valde confusus sum cognoscens ex litteris tuæ sanctitatis illum qui est Germaniciæ,

---

2 proposita *addidi* 5 nostræ *scripsi* nr̄a et *M* suscipient *scripsi* suscipiens *M* et a *M* fruerentur *M* fruetur *Lupus* 6 magis magisque *scripsi* magisque *M* magis quam *Lupus* perfectam *M* 7 bœrœam *M* 8 iohīs *M* 10 incoluminibus *M* oruenti *M* 16 edesenum *M* recipe *M* 19 tristolaum *M* 20 scribentem *M* 25 secundum *addidi* iuxta *Lupus* 26 anathemareizare *M* 27 e *Lupus* et *M* 28 sic *Lupus* sicut *M* 29 oportereat *M* 30 blasfemias *M* 32 et omnes *scripsi* o͞s et *M* 36 inquit *scripsi* hic *M* 38 CXCVI *M* cognescens *M* germani etie *M*

et eum qui est Samosatenorum, semet ipsos a sancto uestro dirupisse ⟨concilio⟩. non crederem, si id nuntiaretur ab altero; uerumtamen et nos hæc ipsa pertulimus ab Alexandrino et Roseo. reliqui enim cuncti per bonum deum et sanctas orationes tuas firmi persistunt. qui uero sunt in nostro confinio, præcipue qui montana habitant, quibus et in Cappadocia et Armenia negotiandi necessitas, multa milia malorum sustinent, eo quod mihi Cæsariensis scripserit et a me nec rescriptum potuerit impetrare nec ut ipse susciperem litteras eius. de reliquo igitur aduersus nostros inplacabile prœlium assumpserat; sed rogo sanctitatem tuam ut assiduas pro nobis preces digneris effundere, ut et illius in semet ipsum nequitia conuertatur et nostri perfectissime roborentur.

Epistula, inquit, Theodoreti ad Helladium, indicans quod non abscesserit ab illis quæ inter eos semel in negotio conuenerunt, neque iniustitiæ quæ in illam personam commissa est, acquiescere patiatur Lp 231

198 [110] Quando præcipue litterarum consolatione nos oportuit frui (uehementior quippe nunc est erecta tempestas), tunc et ipsa fraudamur et damnificamur ea quæ nobis sola supererat. ego quidem semel secundoque scripsi de his quæ uertuntur, et poscens commune consilium et manifestans sententiam meam et claram mihi tuæ sanctitatis intentionem fieri rogans, et nec semel impetraui rescripta; unam uero solum per totum tempus æstatis commendaticiam suscepi epistulam. et ualde me obstupuisse confiteor. uereor quippe ne qua aduersus nos accusatio ueniens (opus namque tale multorum est, licet semper, præcipue tamen hoc tempore) tuæ caritatis turbidauerit puritatem, suadens quod relicta acie dediticii fuerimus effecti et quasi quidam multipedes aut chamæleontes colorem secundum petras et folia uerterimus. unde ad has rursus litteras uenio ac rogo ut sanctitas tua eadem sit circa nos. adiuuante siquidem gratia dei, non imitamur uarios reumatum cursus qui interdum quidem huc, non numquam uero illuc recurrere solent, sed festinamus in eis quæ a principio deliberauimus, quæ recta sunt, permanere et tristia quæquæ uenerint, sustinere et nutum de super expectare. unde eam quidem quæ ex Ægypto est directa epistulam quippe orthodoxam recepimus; mercedes uero quas pro eadem sua recta fide poposcit, qui eam uix Lp 232 tandem discere ualuit, ut odiosam deo et abominandam sumus auersati. nam quis M 889 umquam eorum qui sub pietate nutriti sunt, mercedem rectæ fidei homicidium postulauit uel quis tribuit postulanti? aut quis ueracem appellet cum qui sine mercede honorare noluerit ueritatem? demus enim non esse malum quæ est petita mercedem, ** docuerit. mihi enim uidetur nec illum nominare perfectum qui propter regnum cælorum uirtute animi pollet, sed quem boni detinet amor et bonum propter id ipsum complectitur. et testatur hoc dominus dicens ita: qui diligit me, implebit mandata mea. et non ait »qui desiderat regnum cælorum«, sed qui diligit me. si uero et meminit ubique mercedum, aliquando quidem dicens quoniam ipsorum est regnum cælorum, aliquando uero quia ipsi hereditate possidebunt terram et quæcumque sunt talia, hoc facit ostendens propriam largitatem et animas Ioh. 14, 21 Mt. 5, 3. 5

---

1 uestro *Lupus* uero *M* concilio *add. Baluze* 2 nuntiarentur *M* 2/3 Alexandrino et Roseo] *i. e. episcopis Alexandriæ et Rosi ciuitatum Ciliciæ secundæ* 3 firmis *M* 7 suscipere *M* 8 assumpserut *M* 9 roboretur *M*

12 patiatur *Lupus* patiuntur *M* 13 CXVIII *M* 18 obstipuisse *M* 21 dedicii *M* quasi *Lupus* quas *M* 22 came leontes *M* 23 adiuuantem *M* 24 imitamur *Lupus* intimamur *M* 32 noluerit *Lupus* ueluerit *M* 33 *lacunam statui e. g. supplendo* quo modo omnino postulari posse mercedem 34 animus *M* 35 impleuit *M* 39 propria *M*

Phil. 1, 21 fastidiosorum ad bona sustollens; perfectorum uero est proprium proclamare: mihi
Act. Ap. 21, 13 uiuere Christus est et mori lucrum, et: ego enim non tantum ligari,
sed et mori paratus sum pro nomine domini nostri Iesu Christi, et:
2 Cor. 12, 10 complaceo mihi in infirmitatibus, in persecutionibus, in seditionibus
pro Christo. quando infirmor, tunc potens sum. sed iste orthodoxiæ
assertor seu præceptor egregius mercedem orthodoxæ fidei expoposcit et mercedem
scelestam et bestiis sanguinem potantibus condecentem. uerum clamemus ei quia
Dan. 3, 18 diis tuis culturam non exhibemus et imaginem quam statuisti auream
non adorabimus. hanc tenemus sententiam, deo amicissime domine. nullus
igitur nos apud uos impetat uelut alia sapiamus. sed orate ac deprecamini deum
et animam nostram, quæ infirma est, roborare, et corpus, quod grauiter est dispositum.
dexter enim pes meus torpore detentus lecto nos rursus affixit; sed noui quod et hoc
utiliter atque salubriter dispensauerit uniuersitatis inspector.

Lp 233 Epistula, inquit, Helladii ad Alexandrum, indicans quod propter eam quæ facta est causæ proditionem Cilices conuenire placuerit

199 [111] In omnibus gratias agimus communi domino et saluatori Christo, qui dignos nos fecit propter desiderium sui et piæ fidei confessionem in medio ebriorum plurimorum spiritales amplecti uigilias; magis autem gaudemus quia instar capitis tuam inscribimur sanctitatem in certaminibus quæ is qui temptationes exercitari permisit propter nostrorum multitudinem delictorum, hoc quo uoluerit modo ipse compescet, maxime si pro pietate certantes firmo statu aduersariis resistamus. quia uero consequens erat ut postquam cognouimus execrandas impiorum pactiones, colligeremus deo amicissimos huius regionis episcopos, ut deliberarent una nobiscum quid sit agendum, hoc facere deo propitio habemus paratum; ea uero quæ tali episcoporum synodo formari contigerit,
M 890 nota utique faciemus tuæ sanctitati. ora pro nobis, domine per omnia deo amicissime.

Lp 234 Epistula, inquit, Maximini secundæ Ciliciæ ad Alexandrum, qua indicauit quoniam conuenientes certa quædam definiuerunt de causa quæ agebatur

200 [112] Quoniam nihil eorum quæ hic fiunt, tuam latere conuenit sanctitatem, necessario et nunc quæ statuta sunt a nobis, tuæ sanctitati innotescere festinaui, quorum direxi et paria. dignetur ergo his inspectis religiositas tua, quæso, huic causæ auxilium ferre tam per sanctas orationes tuas quam per eam quæ tibi inest boni constantiam. Vniuersam tecum constitutam fraternitatem ego et qui mecum sunt, salutamus.

Lp 235 SYNODVS ANAZARBENSIS

201 [113] Sancta synodus secundæ Ciliciæ quæ per gratiam dei in Anazarbo metropoli conuenit, interlocuta est quæ subiecta sunt:

Mota immodica perturbatione contra piam fidem et infamibus uocibus aures
ep. 23 hominum circumsonantibus, ex litteris piissimorum et amicorum Christi imperatorum,

---

1 substollens *M* 4 seditionibus] *cf. p. 82, 25* 10 orata *M* 12 detentur lectones *M*
16 CXXIII *M* 18 spiritalem *M* inscribimur *non sine dubitatione scripsi* inscibimur *M*
19 quæ *Lupus* quod *M* 20 hoc quo *Lupus* hos quos *M* 21 aduersarii *M* 23 religionis *M*
24 propitio *Lupus* proprio *M* 25 pro omnia *M*
26 secunda *M* 28 CXIX *M* 30 inspecti *M* 31 bona *M* constituta *M*
33 anagarbensis *M* 34 CXCVIII *M* anagarbome *M*

quæ omnes deo amicissimos episcopos pariter conuenire iusserunt, ad Ephesenorum metropolim uenimus. sed Cyrillus Alexandrinorum quondam ciuitatis episcopus in antiqua patrum fide non permanens, eam duodecim capitulis commouere temptauit et anathematismos adiecit, [et] per omnem terram propriam putredinem monstrans. hic priusquam cuncti deo amicissimi episcopi conuenirent circa quod amicis Christi nostris imperatoribus placuit, præsidens ex auctoritate concilio usurpauit sibimet ipsi iudicium et calumnia circumuento deo amicissimo episcopo Nestorio, qui et absens erat nec a fidei pietate recesserat, ut putauit, etiam damnationi supposuit. nos igitur, qui undique conueneramus orthodoxi episcopi ex Orientali regione diuersisque prouinciis, deposuimus eum alienumque a sacerdotio fecimus una cum Memnone Ephesio, ep. 87. 88 qui et in omnibus ei cooperatus est et impiam uoluit hæresim roborare; reliquos uero qui eis assenserunt, communione priuauimus, donec suum cognoscentes errorem, impia quidem dogmata Cyrilli anathematizauerint, sanæ uero patrum confessioni acquieuerint. hæc dum cognouissent amatores Christi imperatores atque approbassent confirmassentque ep. 40 damnationem quæ super eos a nobis est facta, iusserunt unumquemque sanctorum episcoporum ad propriam reuerti prouinciam. uerum quoniam nunc conuenientes in Anazarbo metropoli propter ecclesiasticas curas, agnouimus quod nonnulli præter Lp 236 illa quæ tunc in commune placuerunt, non eiectis Cyrilli capitulis ab eo qui ea exposuit, in communionem receperunt eundem Cyrillum, placuit conuenientibus nobis M 891 ut Cyrillum quidem sic habeamus ut habuimus et ante, damnatum, eos uero qui eum receperunt in communionem non respuentem per propriam suscriptionem hæretica quæ exposuit capitula, esse nobis a communione alienos, donec ea quæ pridem communiter placuerunt, effectui mancipentur et anathematizet Cyrillus impia capitula sua, permaneat uero in fide trecentorum decem et octo qui Nicææ conuenerunt, neque adiciens ei neque auferens aliquid. non patiemur autem, cooperante nobis domino Christo, aut Cyrillum quasi orthodoxum in communionem recipere aut eos qui ei adiuncti sunt, nisi hæretica capitula illa omnibus fuerint modis expulsa, etsi ad ignem et ferrum ferarumque dentes nos oporteat congredi.

Maximinus episcopus Anazarbi consentio supra scriptis et subscripsi.
Secundum hanc suscriptionem uniuersi subscripserunt.

Epistula, inquit, deo amicissimi Helladii ad deo amicissimum episcopum Alexandrum, Lp 237
per quam indicauit quod conuenientes episcopi secundæ Ciliciæ certam formulam dederint de causa quæ uertitur, quam primæ quoque Ciliciæ episcopi approbarunt

Quoniam quidem synodus deo amicissimorum secundæ Ciliciæ episcoporum colli- **202** [114]
genda erat, agnouisti utique omnino, deo amicissime; quia uero et congregata sit et formatum sit ab eis, sicut et mandauerunt nobis per deo amicissimum presbyterum Mompsuestiæ olippum, ut in illa damnatione habeatur Ægyptius cui olim suppositus est, donec anathematizet impia illa capitula, et hi uero qui ei communicant, excommunicati habeantur, necessarie et nos amplectentes hunc pro pietate zelum apostolicisque

3 permans *M* 4 anathematismos *Lupus* anathemas mox *M* et *del. Lupus* 6 *conicio* ex propria auctoritate consilio *M* 8 etiam *scripsi* et in *M* 12 assenderunt *M* 13 dogmatam *M* 17 præter *dupliciter scripsit M* 18 electis *M* ea *scripsi* eaque *M* 19 communitionem *M* 20 cyrillus *M* 24 uoro *M* 27 fuerit *M* 29 supra scriptis *Baluze* scīs *M* 30 subscriserunt *M*

31/32 ad — indicauit *Lupus* per quam indicauit ad — alexandrum *M* 34 CXCVIIII *M* 37 olippum] *nomen corruptum*; Olympum? dampnationem *M* 39 amplectenti *M* pro pietate *Lupus* proprietatem *M* apostolisque *M*

dogmatibus sanctorum uere episcoporum, sequentes quoque apostolicum eorum propositum et acquiescentes his quæ ab eis synodaliter exposita sunt, tuæ mandauimus sanctitati ut si quidem possibile est, huc usque fatigeris subscripturus ipsi synodico. quod et facere debes; si uero ab hoc aliqua forte uiolentia prohiberis, quamquam nihil sit hoc uiolentius, sicut et tu, amicissime deo, utique dicis, nisi forte corporalis infirmitas, innotescere [pro] nobis dignare per litteras quod placet. impossibile est quippe, sicut nos æstimamus, etsi hoc multotiens milies simulent hi qui susceperunt Ægyptium, nihil obesse pietati, subsistere apostolicum dogma, nisi fuerint abiurata illa scelesta capitula.

Lp 238 M 892 Epistula, inquit, deo amicissimi episcopi Dorothei metropolitani Mysiæ ad Antiochenum Iohannem, quam scripsit ex opinione aduertens quæ Alexandriæ inter Paulum et Cyrillum conuenerunt

203 [115] Qui naufragauerunt a pia fide nostra, quin immo torporis proprii **falsitatem, multas hic opiniones disseminant, dicentes quod religiositas tua et qui cum ea sunt sancti episcopi acquieuerint ad Ægyptii communionem non damnantis in scriptione duodecim capitum blasfemiam, eo quod demonstratum sit quod ipsa capitula perfectis quidem sint probabilia, his uero qui capere nequeunt, aliena. unde, inquiunt, rogati Ægyptii in communionem Orientis sanctam synodum receperunt. his ita disseminatis ab ipsis, alteram fraudem machinati sunt contra pios. in regia siquidem ciuitate simpliciores uolentes decipere, proprios seruos atque domesticos et alios quosdam colligentes ante auroram in forum quod dicitur Constantini, sub prætentu litaniæ conuenire fecerunt, præparantes ut unus occurreret populo cum crucibus et cereis ille deceptor qui ab illis desertoribus est illicite ordinatus. sed non diu fraudem suam tegere ualuerunt, sed deprehensi nolendo fortiores operati sunt populos persistentes in sua pietate, qui discentes hunc dolum declinauerunt errorem. dum uero eis nec ista sufficiunt, finxerunt ab ammirandissimo Aristolao litteras ad Maximianum fuisse transmissas, quas et in publicum in ambone legi fecerunt, narrantes sic pacem factam fuisse inter sanctitatem uestram
Lp 239 et Ægyptios, ut uestræ calculo sanctitatis et Maximiani ordinatio firmaretur et sanctissimus ac deo amicissimus episcopus Nestorius cum damnatis reputaretur. de his igitur uniuersis subtiliter discere uolens, coactus sum reuerentissimum presbyterum Eustochium destinare cumque ipso Thomam monachum, rogans ut nos per uestras litteras digneris instruere ueritatem.

Omnem quæ tecum est fraternitatem ego et qui mecum sunt, salutamus.

Lp 240 Idem hanc posuit epistulam

204 [116] Deo amicissimis et sanctissimis dominis meis et cum omni reuerentia nominandis sanctis comministratoribus Alexandro et Theodoreto Eutherius gaudere. Diuinum

---

2 habeis *M* 3 hac *M* fatigari. *M* ipsis *M* 4 quos *M* aliqua *Lupus* aliquid *M* prohiberis *Lupus* prohibetis *M* 5 tua a *M* 6 pro *del. Lupus* 7 milites *M* 8 pietate *M* adiurata *M* scelestia *M*

10 derothei *M* 13 quin immo torporis *scripsi* qui imit zarparis *M* *lacunam statui supplendo e. g.* piis infligunt falsitatem *scripsi* fulsita rēm *M* 15 communione *M* damnantis in scriptione *scripsi* dampnati inscriptionis *M* 16 capitum *scripsi* cognitum *M* blafemia *M* quod demonstratum sit *scripsi* qud ora sūpsit *M* 17 sit *M* *malim* a fide aliena 19 regiam *M* 21 prætentu *scripsi* pre tu *M* prætextu *Lupus* 23 dium fraude sua *M* 26 impulicum *M* 27 ammone *M* fecerunt *Lupus* ferunt *M* sic *Lupus* sicut *M* 29 de his] deis *M* 31 ūra *M*

35 CXCVIIII *M*

sanctitatis uestræ zelum, qui ubique peruenit, nocte dieque fulgentem clamat iam uniuersa terra et mare, a quo et nos ualde segnes stimulati sumus ad bonorum desiderium piæque confessionis instantiam, ita ut audeamus et per litteras deprecari et de his quæ agenda sunt, commonere. perclaruit igitur hoc esse iustum præsenti in tempore ut adiciat sanctitas uestra ceteris rectitudinibus suis et hoc studium quod nunc exigit tempus, ut dirigatis aliquos cum communi hac formula et litteris accommodis ad Occidentis partes et excitetis ad hoc pro fide certamen eos qui illic sunt habentes insitum fidei zelum. timor est enim ne præuenientibus litteris aliorum quasi unitio facta sit et, rebus incongruis consentientibus uniuersis, segniores appareant ad ea quæ male acta sunt, corrigendum. et nos quidem quasi in libro quæ sunt placita, componentes, id est ego et dominus meus per omnia sanctissimus episcopus Helladius, horum rescripta uestræ quæ secundum deum est caritati direximus; uestræ autem religiositatis est et probare et proferre et ad finem perducere quæ cunctis expediunt. M893

Omnem quæ cum sanctitate uestra est fraternitatem ego et qui mecum sunt, salutamus.

Epistula, inquit, deo amicissimi Eutherii Tyanensis episcopi et Helladii Tarsensis scripta ad magni nominis Romæ episcopum Xystum Lp 241

1 Multam prouidentiam humani generis per singula tempora faciens dominus Christus alio tempore alia luminaria præparauit ad eorum ducatum qui bonæ sunt uoluntatis, conuictionemque contrariorum et mendacii quidem destructionem, ueritatis autem confirmationem. sicut etiam sub illo antiquiore Pharaone beatum Moysen et in Iamne et Mambre euntem et super Simonem magum Petrum bene uincentem, sic et contra eos qui nunc insurrexerunt inimicos tuam protulit sanctitatem, per quam bonæ spei sumus et nos quod orbis terrarum ab Ægyptio liberetur errore, qui Moyses nouus existens omnem quidem Ægyptium hæreticum percuties, saluabis uero omnem Israhelitam orthodoxum. igitur contra ueritatem multis milibus gestis et orthodoxiæ mundissima margarita multas excipiente inimicitias et quantas nulla umquam tradit historia, ab his qui hanc uocum nouitatem contra paternam fidem apostolicam reppererunt, nostrum quidem est, qui triplices multiplicesque patimur tempestates et pæne in piratas incidimus, ad eum clamare qui a deo productus est gubernator, eumque pro amore ueritatis quanta possibile est, edocere; tuæ autem gratiæ sapientiæque est non despicere neque otiose transcurrere huiusmodi quæstionem tantamque causam, sed et perscrutari ⟨cum⟩ dilectione boni laboris et imponere emendationem cum tota constantia et deo dilecta fiducia. **205** [117]

2 et olim siquidem sæpius iam ex Alexandria huiusmodi hæreticis zizaniis insurgentibus, suffecit uestra apostolica sedes per uniuersum tempus illud ad mendacium conuincendum impietatemque reprimendam et corrigenda quæ necessarium fuit, muniendumque orbem terrarum ad gloriam Christi tam sub illo ter beato et inter sanctos habendo episcopo Damaso quam sub pluribus aliis gloriosis atque ammirabilibus. cuius rei gratia et nos præsumimus has supplicationes offerre ut adiuuetis orbem terrarum et in illa parte quæ errat, et in illa quæ tyrannidem sustinet quæque ad hoc inpugnatur, ut ad ea quæ non conuenit, assensum præbeat, eo quod nec uelit nec expedire iudicet ut Ægyptiorum Lp 242 M894

1 fulgente *M* 3 de his] deis *M* 5 adicias *M* 6 hac *Lupus* ac *M* hocidentis *M* 7 perfide *M* 8 quasi *Lupus* quas *M* 9 regniores *M* 18 CC *M* 20 conuinctionemque *M* ueritas *M* 21 antiquiore *scripsi* amore *M* 22 euntem *scripsi* eundem *M* 23 bene *M* 24 egipto *M* 28 han *M* 29 tempestatis *M* piratus *M* 32 cum *add. Lupus* 33 totam *M* 35 sufficit *M* sedes sed *M* 38 ammirabilibus *M*

ep. 8 8 capitulorum uarias uocum nouitates excipiat. scribens enim Cyrillus Alexandrinus blasphemam uocum nouitatem per bis sena capitula uniuersæ diuinitus inspiratæ scripturæ contrariam et anathematizantem legitimas et antiquas sanctorum patrum traditiones et maxime illorum qui excelsa quidem Christi diuinitati ascribant, humilia uero humanitati eiusdem, nusquam unitione eius incidenda, proposuit ei qui tunc sanctam sedem regebat magni nominis urbis, qui fuit a principio probatus et notus circa fidem, circa uitam, circa doctrinam uerbi et circa uniuersa, Nestorio, ⟨ut⟩ aut consentiret capitulis eius atque suscriberet ea et permaneret episcopus aut certe periclitaretur in gradu et a sancta ecclesia pelleretur. ille autem propositioni nequam dei timore prælato, elegit potius multis milibus periculis sibi inferendis iniuste tradere semet ipsum quam dolis hæreticis præbere consensum et confirmare totius orbis errorem. ad hanc ** synodus conuenit in Epheso, et in nullo correptus neque rationem reddere expetitus, antequam conuenirent qui sustinebantur uniuersi, exactus est ultionem, cum illorum capitulorum blasphemiæ obuiauerit, et cum omni crudelitate ei quæ dicitur damnationi et aliis aliquibus subiectus est, dum certe Cyrillus auctoritatem iudicis non haberet, sed eius qui iudicandus est, ordinem, eo quod contra inuicem mouerint quæstionem. et erat præsidens reus, et sententiæ princeps, qui sustinebatur multis
4 sententiis supponendus. his gestis, aliis quidem cuncta quæ acta sunt, lacrimis
Lp 243 digna, aliis uero ridicula uidebantur, ita ut et ille qui Antiochenam tenebat ecclesiam
ep. 87. 88 dei, post hæc ueniens, Cyrillum quidem simul et Memnonem damnationi subiceret communi decreto deo amicissimorum sanctissimorumque episcoporum usque ad uiginti duorum metropolitanorum ceterorumque qui pariter aderant. qui illos hæreseos ac seditionis principes iudicarunt et ecclesiasticarum æmulos sanctionum; ceteros uero qui eis ad omnia incongrua complices extiterant, alienos a communione fecerunt. sed illi egregii contra ueritatem simul et regulas sibimet ipsis indulgentiam relaxantes, terribilium mysteriorum consecrationem irreuerenter sibi continuo præsumpserunt,
M 895 alios uero communicare sibi periculose fecerunt, ita ut omnes diuinæ regulæ decreto
Can. Antioch. 4 subiaceant, quæ eos qui ita regunt, omnino perdamnat. hæc addiscens deo amiep. 34 cissimus et bonus uictor princeps continuo definiuit uacare quæ sic inordinate inconsequenterque sunt gesta contra eum qui in nullo conuictus est, abrupte uero et furiose addictus, denuo autem de dogmate cum ueritatis amore fieri quæstionem per interrogationem et responsionem et demonstrationem quæ omnibus suaderet, non quæ auctoritate tyrannica imperaret. illi uero ad solutionem canonum id quoque adiecerunt ut nec his piis litteris obœdirent, et nihil de fide dicere uel audire acquiescentes ulterius, ad solam se uniuersi pertinaciam contulerunt, ad consensum [cœperunt] trahere
5 iniqui iudicii alios quidem fraude, alios uiolentia, alios præmiis constudentes. super his nos per multum tempus rogabamus, obtestabamur cum omni fiducia, prouocabamus ut nihil irrationabiliter fieret neque teneretur, sed de quæstione quidem dogmatum et de Cyrilli capitulis communis proponeretur tractatus atque consilium et quod omnibus placuisset, una sententia firmaretur, de eo uero qui tyrannidem sic aperte pertulerat, iudicium uerax fieret atque legitimum, ut conuictus quidem de corruptione ueritatis, adiudicationem consone sustineret ab omnibus; si uero ex toto innoxius probaretur,

1 excipiet *M* 2 blasphemiam *M* 4 diuinitati *Lupus* natiuitate *M* ascribat *M* 7 ut *add. Lupus* 9 grandu *M* 12 *lacunam statui e. g. supplendo* quæstionem discutiendam in ullo *M* 13 sustinebatur *M* 14 qui *M* 16 monerin *M* 17 sententiæ *scripsi* sentiat *M* 18 suppondus *M* 22 adherant *M* 23 seditioni *M* ecclesiasticorum *M* 24 extiterunt *M* 28 subiaceat *M* addiscens *Lupus* addicet *M* 29 uacar *M* 31 abdictus *M* 33 impetraret *M* 35 ceperunt *spatio uacuo relicto ins. M*², *deleui* 37 prouocamus *M* 40 tyrannide *M* 41 fieri *M*

in scripto abdicaret illa nobiscum quæcumque incongrua quidam uel ex eius persona uel ex aliorum nomine ex suspicione aut accusatione iactauerant. sed ista quidem displicebant his qui ex sola auctoritate deuincere, non autem uel suadere uel suaderi Lp 244 uolebant, præcipiebant uero uniuersis ut abrupte anathematizarent et damnationi subscriberent. quicumque autem se integriori deliberationi seruasset, damnabatur [ordinabatur] ab eis, subiciebatur calumniis, malæ doctrinæ uocabatur; ordinabantur pro talibus alteri, quia consentire nolebant laudare quidem damnatione digna capitula, damnare uero eum qui, quantum nos conscii sumus, nihil aliud dixit nisi ea quæ a sanctis prophetis et euangelistis et apostolis per spiritum sanctum manifeste sunt tradita. uolebant enim et apostolos criminari, dum superuacue adiudicant illum qui ea quæ ipsorum sunt, prædicabat. talem namque et eorum quæ dicuntur gestorum fecerunt actionem, ut inconsona et incerta aduersus illum uirum proferrent et plerumque inreprehensibilia reprehenderent (»cur«, inquiunt, »Nestorius dixit quod passio non dei- 24, 53 tatem, sed humanitatem Christi attigerit«?), interdum uero falsa scriberent, ponendo quod ab ipso dicta fuissent uerba quæ nec quicumque infidelium, immo nec agrestium dæmonum dicere præsumpsisset, id est quod esset Christus dominus Christus, sicut Saul, sicut Dauid, sicut infidelis Cyrus, in quibus facile est conuincere uolenti calumniam. 24, 99 = Loofs, Nestoriana p. 289, 6—15

6 Ea uero quæ de Antiocheno Iohanne sunt gesta, si esset possibile, tacere uelimus; sic irrationabilis apud nos eius mutabilitas facta est et manifesta transgressio et proditio ueritatis, quæ ex improuiso completa est siue peracta. ille enim qui antequam uenire- mus ad Ephesum, hæreticam capitulorum repperit fraudem et plurimis per litteras indicauit per primam Cappadociam secundamque et per diuersos locos ut ab eis se obseruarent, ammonuit, quasi Eunomio et Arrio et Apollinario consonarent, et qui acute ac feruide in Cyrilli damnationem prosiliuit et ad hoc omnes hortatus est, quique adiit M 896 et ipsam regiam ciuitatem, ut huic impietati resisteret, et inde nobis scripsit adhuc Ephesi constitutis, prius quidem dicens quia »illum«, id est Nestorium »dimissum cogno- p. 64, 29—31 scentes ab Epheso, ualde doluerunt animæ nostræ, eo quod illa quæ sine iudicio et inique sunt gesta, uidentur interim roborari«; deinde quia »etsi illa blasphema capitula Cyrillus p. 71, 2—5 abiecerit, eum ne tunc quidem suscipere per sacramenta promisimus, eo quod princeps Lp 245 iniquæ sit hæresis factus ipse«, unde alterum cor accipiens ignoramus, omnibus motibus suis est aduersatus et Cyrilli communicator effectus non repellentis quæ male conscripserat, qui eum numquam se recepturum, uel si ea refutasset in scripto, iurauerat, et solus uinculum soluit quod cum tantis Cyrillo et Memnoni noxiis consequenter intulerat, et nullam securitatem his qui pro pietate fuerant offensi, procurans, ipse quidem reconciliatus est ei quem pridem sic amare notauerat, permisit uero ecclesias perturbari et præsules quosdam quidem manere depulsos, alios autem adhuc multipliciter exturbari. sed etiam litteras mirabiles fecit, in quibus ait damnatum se habere Nestorium et ana- ep. 71 thematizare quicquid impie dixit aut sapuit. sic et accusatione ac demonstratione defecit, ut nec diceret »illam uel illam siue illam anathematizo sententiam«, sed ait: »quicquid ab eo impie dictum est«, dum certe aperte dicere debuisset, ut ab eo sensu quisque cautior redderetur, sicut clare abominamur et nos Cyrilli capitula et quæsumus uniuersos ut se ab insita illius malignitate custodiant, præconuincentes eas quæ in ipsis sunt blasphemias et eas clare omnibus publicantes.

---

5 domnabatur *M* 6 ordinabatur *deleui* subiciebantur *M* 14 falsa *Lupus* falsariari *M* *an* falsariata? 15 fuissen *M* 18 antionceeno *M* 22 prima capadociarr *M* 23 consonaret *M* 24 damnatione *M* 27 doluerunt *Lupus* docuerunt *M* 29 princes *M* 32 inspto *M* 33 noxias *M* 34 proprietate fuerat offens *M* 38 sic et *Lupus* sicut *M* 41 abhominamur *M* Cyrilli *Lupus* utselli *M*

7 Hæc pauca de plurimis cum multa abbreuiatione conscripsimus, scientes quod horum malorum nimietas non solum Ieremiæ lamentationibus digna sit, sed et uniuersam tragœdiam superauerit; rogamus uero et sanctis tuæ religiositatis prouoluimur pedibus ut manum porrigas salutarem et auferas mundi naufragium omniumque horum inquisitionem iubeas fieri et his illicitis cælestem superduci correctionem, ut reuocentur quidem sancti pastores, qui iniuste sunt a suis ouibus effugati, et reddatur gregibus pristinus ordo et antiqua concordia, et ut non ultra lamentatus et mugitus pro uotis offerantur ac psalmis, dum multi dispersi sunt et nequiquam periclitantur circa ea quæ præcipua sunt, dum uitant ab hæreticis uel lauacrum regenerationis uel mysticam communionem accipere, quæ ab orthodoxis sumere ad salutem minime permittuntur. quæ ex parte quidem uidentes, ex parte uero audientes olim concurrissemus ad sanctitatem tuam nos,
Lp 246 qui e diuersis regionibus sumus, id est ex Eufratisia et utraque Cilicia et secunda Cappadocia et Bithynia et Thessalia et Mysia, ut et fontes effunderemus lacrimarum et publice defleremus peregrina et insueta huius uitæ mala, nisi detineret nos luporum terror insidiantium gregibus ad rapinam et ad horrorem omnemque aduersitatem, unde coacti sumus nostra uice dirigere religiosissimos clericos et monachos, qui impleant locum
8 nostrum. quæsumus igitur ut absque dilatione exurgatis et feruido zelo magnum uictoriæ tropæum contra æmulorum cuneos erigatis, ante oculos habentes boni pastoris circa ouem quæ errauerat, diligentiam simul et studium, et non absque periculo deputetis,
M 897 si quid fastidiose circa tot pastores et oues agatur, dum illæ quidem errent, illi uero tyrannicam sustineant uiolentiam. imitamini potius et magnum pietatis præconem Paulum, oculum mundi, quem nos ut pignus habere familiaritatis nostræ erga uestram credimus sanctitatem. ciuis enim noster existens, errore totius orbis extincto, illius apostolicæ sedis præcipuum factus est ornamentum, qui et a beato Petro dexteram
Gal. 2, 9 societatis accepit, ut appareret ab utrisque æquam subtilitatem dogmatum custodiri. etiam quæsumus ne despiciamur ⟨a⟩ uobis nos, quos tot mala circumdant. non enim de pecuniis uel gloria aut quolibet alio temporalium decertamur, sed pro pietatis possessione communi, pro paterno fidei thesauro, pro spe communi fidelium, pro bona confessione apostolorum, pro immortali certamine martyrum et maxime pro aduentu clementia-
Ioel 2, 17 que dominica, cuius uirtutem inuincibilem inuocantes sine cessatione clamamus: parce domine, populo tuo et ne dederis hereditatem tuam in opprobrium.

Eutherius episcopus metropolis Tyanensium subscripsi et quæso ut me ores incolumem, deo amicissime et sanctissime pater.

Helladius episcopus metropolis Tarsi subscripsi et rogo ut me ores incolumem, deo amicissime et sanctissime pater.

Lp 247 205a Multa inter has epistulas abstuli quæ ex sua persona intulit Irinæus; sed hæc quæ sequuntur ab eo dicta non inutilia, sicut cetera, credens, ad hoc præcipue transtuli, ut homo Nestorii sequacissimus quam se hostiliter habeat ad ea quæ in epistula episcopi Ibæ quæ ad Marin Persam cunctis suæ regionis innotescenda facta est, continentur, sicut et de aliis fautorum studiis prædicti, satis appareat.

206 [118] Compositoris, inquit, oportebat re uera, ut ne hoc quidem præterirent isti propugnatores ueritatis egregii, quatenus uniuersa quæ erant agenda, implentes inconcussam

1 prurimis *M* 3 superauerint *M* 6 grecibus *M* 12 regioninibus *M* 12/13 capadocia *M* 14 defreremus *M* 15 ad horrorem *scripsi* adrrorem *M* ad errorem *Lupus* 21 tyraunica *M* 22 haberet *M* 24 p̄cipum *M* 25 appareret *Lupus* apparet *M* custori *M* 26 a *add. Lupus* 27 decermur *M* 27/28 possessionem *M* 29 aduentum *M* 32 quæso *Lupus* so *M* 32/33 incolemem *M* 36 CCI *M* hirienus *M* 40 studii *M*

propriam conscientiam custodirent. nec enim rex cælorum plus a nobis exigit quam propositum, ad quod respiciens et brauia donat et mercedes deputat et exigit ultionem. et huius quidem rei Abraham patriarcha est testis, qui nec filio est priuatus et illam maximam pro sacrificio mercedem recepit; illius uero ille cui creditum est talenti negotium, quem quia id neglexit tantummodo, tormentis deputauit, ostendens damnum Mt. 25, 30
quod ex eorum quæ in nobis sunt neglegentia sustinemus. quæ isti deo amicissimi 6
pastores memoria retinentes, qui in lege domini meditabantur die ac nocte, dum certe Ps. 1, 2
iam comperissent quod deceptus iam Cyrilli uersutiis qui Romanæ ecclesiæ præsidebat, aduersus Nestorii personam calumnias pro ueris reprehensionibus approbasset, legatos tamen ad Occidentem impigre direxerunt manifestasque fecerunt huiusmodi fraudes, 10 M 898
quæ in hanc etiam de recenti fuerant causam paratæ. hoc idem uero mox et magnus fecit Alexander, accusans illas impias pactiones quæ super alia incongrua et in fide Lp 248
auxere discordiam, non solum siquidem quia per ea quibus interluserunt fœdera isti mirabiles extincta non est Orientalium contra Ægyptium rixa, sed et omnes contra inuicem sunt diuisæ præcipue Orientis ecclesiæ, occasione dissensionis accepta ab hac 15
falsi nominis pace. quod autem pax illa non fuerit, sed potius piæ concordiæ dissipatio et cunctis pugnis deterior, sufficiunt quidem et supra scripta declarare, clarius uero multis ipsæ res prædicant.

Domino, inquit, meo per omnia deo amicissimo et sanctissimo episcopo Alexandro **207** [119] Lp 249
Theodoreto Abbibo Hiliadi Maræ Dauidi Acylino Meletius. Dignum uestræ [et 20
gratias] est sanctitatis etiam præsens studium, et gratias domino Christo, qui nobis speculatores huiusmodi in præsenti quoque largitus est, ut ad eos intendentes habeamus qualiter, prout est in tanta huius uitæ tempestate possibile, nostra itinera dirigamus. non enim nostra sunt cuncta, sed eius qui continet uniuersa; sat est nobis ut uel intentionem sinceram, si nihil amplius, ostendere ualeamus, ad quam respiciens omnium 25
dominus præstaturus est utique uestræ orationibus sanctitatis ut nec triplicibus uoluminibus submergamur. eos quidem qui ad Occidentem directi sunt deo amicissimos clericos ita suscepimus, ut consequens erat nostros et qui pro tali causa sunt destinati; quos etiam dimisimus ut per gratiam dei ad ulteriora procedant. festinamus autem, si annuerit dominus uestræ orationibus sanctitatis, et nos similia gerere, quia oportet 30
omnino ut offeramus et nos quæ credimus expedire. forsan enim uolens deus amplius eos qui se sunt digni, probare et redarguere noxios, permisit usque adeo aduersarios crescere. erit uero id his qui bene certantur, non ad defectum mentis (quomodo enim fieri hoc potest, dum futuram magis coronam prouideat?), sed potius ad animarum erectionem, eo quod oportunum tempus inuenerint ad sui uirtutes propositi ostendendas 35
et ad eam quam quieti meditabantur fortitudinem, sicut et hi, ut arbitror, aliter quam prius certantur post ea studia.

Deo amicissimo, inquit, secundum ueritatem et sanctissimo patri episcopo Nestorio **208** [120] Lp 250

208 *duæ præterea extant uersiones Latinæ, altera in Coll. Palatina 41 [Mar. Merc. ed. Bal. p. 333. 334], altera in Actis Concilii quinti coll. V [L v 506. 507 = M VIIII 294]*

1 rex cælorum *Lupus* res colorum *M* qua *M* 4 maxima *M* mercede *M* 5 tantummodo, tormentis *Lupus* tormentis tantummodo *M* 8 uersutus *M* 11 causa *M* 12 incongrui *M* 17 pugnis *Lupus* pugna *M* 18 p̄dicat *M* 19 CCII *M* 20 marai *M* meltius *M* 20/21 et gratias *deleui* 25 sincera *M* qua *M* 27 submercamur *M* 34 animarum *Lupus* animam *M* 35 ostendas *M* 36 aliter quam *scripsi* qui aliter *M* 38 CCIII *M*

Theodoretus. Quod habitare in uilla non metuam et obsequii et gloriæ et excelsi throni non sim desiderio compeditus, tuam nosse arbitror sanctitatem. nam si et
M 899 aliud nihil, saltim solitudo ciuitatis, cuius gubernacula sum sortitus, sat est ad docendum me hanc philosophiam; præter ipsam siquidem solitudinem et causarum turbas plurimas habet, quæ sufficiunt ad abigendum eos quoque qui nimis talibus gaudent. nullus igitur religiositati tuæ suadat quod ego præsulatus amore oculos claudens, idcirco ut
ep. 72 orthodoxas susceperim litteras ab Ægypto. dico enim, sicut coram ueritate ipsa, frequenter eis perlectis subtiliterque discussis, inueni ab illa eas hæretica amaritudine liberas easque timui ullo modo maculare, dum certe oderim non minus aliis illarum patrem sicut totius mundi perturbationis auctorem, et spero non me soluturum pœnas ob hoc in die iudicii, quia iustus iudex intentionis inspector est. his autem quæ contra tuam iniuste et inique facta sunt sanctitatem, nec si ambas manus meas quilibet abscidat, patior assentire, procul dubio diuina mihi cooperante gratia et animæ imbe-
ep. 183 cillitatem roborante, et hoc manifestum feci et illis per litteras qui exigere nitebantur. direxi uero et sanctitati tuæ eorum quæ illis respondi, rescripta, ut agnoscas quia diuino nutu a nullo sumus tempore permutati neque multipedes aut chamæleones ostensi, quorum hi quidem petras, illi uero colore folia, quibus adhæserint, imitantur.

Omnem quæ cum tua religiositate est in Christo fraternitatem ego et qui mecum sunt, plurimum salutamus.

Lp 251 Ea quæ rescripta sunt, inquit, ad præfatum de ea quæ dicitur Ægyptii pænitentia

209 [121] 1 Vel si ueram quis putet uel si fictam Ægyptii pænitentiam, mihi circa utraque plurimum est odium contra eam. odi enim fictam sicut ypocrisin meretricis honestam faciem præferentis, abominor uero eam quæ uera nominatur, ut immaturam simulque
Mal. 1, 3. 4 circa Esau pænitentiam, quæ et ualde eum qui correxisse uidetur, accusat, eo quod de
Ies. 5, 20 pristinis malis quasi de bonis insultet et illa solum dignus sit uoce prophetica: uæ qui uocant amarum dulce et dulce amarum. at ille et condiciones contra orthodoxos quasi mercedem qua peccantibus ueniam dederit, ita proponit, et dum proposuit, celeri est adoratus assensu quasi dominus misericordiæ loquens, qui ab adorantibus se tamquam ueniam perceperint, diffamatur, et misit per eos satisfactionis pænitentiam multis lacrimis plenam et ad eos qui ei clementiam donauerunt, ita loquentem:
ep. 72, 3 Quia superuacua omnino et inoportuna ecclesiarum discordia facta est, nunc præcipue habeo satisfactum.
M. 900 Quis non ei sicut misericordia digna loquenti misereri queat aut ueniam lugenti non præstet? pæne enim genua tangens et pro lacrimis litteris utens, his qui eum deposuerant, clamat: »superflua et uana sunt quæ fecistis, et occasione rationabili nuda, sed ego de uobis subtiliter persuasus fero sententiam.« multum eius qui deliquit

---

209 *cf. uerba Rustici c. Aceph. 249 a*: dum Nestorius unitiuæ Cyrilli ad Iohannem epistulæ fidem clarissime impiam demonstrare festinat, eam Theodoretus constantissime asseuerat orthodoxam et insuper post tales ad se Nestorii litteras hoc idem faciendo persistit

---

1 non metuam] non superet *Coll. Pal.* non . . delector *Conc. quint.* οὐχ ἥττων εἰμί *scripsit Theodoretus* 3 solitudo *Conc. quint.* sollicitudo *M* 4 sollicitudinem *M* 6 suadet *M* 7 susceperint *M* 9 illorum *M* 16 ostensi *scripsi* ostendi *M* 17 corum *M* calore *M* 18 paternitatem *M* 20 præfatum *W. W. Bolotoff Christ. Tschtenie 1907, 386 simul agnoscens epistulam a Nestorio esse scriptam* p̄phatam *M* prophetam *Lupus* 21 CCIIII *M* 23 abhominor *M* 26 c̄dicios *M* 27 quasi *Lupus* quas *M* deterit *M* 28 quasi *Lupus* quas *M* 29 perceperit *M* 32 habeo *Baluze* ab eo *M* 34 utens *Lupus* uetens *M* 35 uana *Lupus* una *M* 36 persuas- *I*

obsequium circa eos qui extitere clementes, irrationabiles eos integerrime ac non ambigue appellantis. nunc quippe, inquit, maxime mihi est satisfactum quod uana sint et superflua quæ fecistis. ea enim, ait, quæ mea sunt, sentientes, imperite hactenus
2 faciendo suspicabamini me ⟨a⟩ uobis diuersa sensisse. et pænitentiæ quidem ipsius tale proœmium est; post pauca uero istæ sunt eius uoces amplius compunctiuæ pænitentis: Lp 252

Chartam nobis, inquit, ille porrexit irreprehensibilem confessionem fidei con- ep. 72, 3
tinentem.

Vide pompam, quæso, uniuscuiusque sermonis, quæ cum diaboli est damnata superbia. »chartam« dixit et ei nec litterarum nomen donare dignatus est, et addidit »nobis porrexit«, et quasi ad iudicandum rogatus extollitur et adiecit »irreprehensibilem confessionem fidei continentem«. tamquam parcens aliquid infamatis, irreprehensibiles eos decernit, et hoc post ista declarans:

Quam chartulam ille, inquit, a te affirmabat esse compositam et ab eis deo ami- ep. 72, 3
cissimis episcopis qui illic sunt.

Quid est aliud quod ait, nisi ac si diceret: »diffidebam quidem dogmatis apud uos esse irreprehensibilem fidem; deposui uero suspicionem quam contra uos habui, eo quod essetis de impietate dogmatum diffamati, iuranti plurimum illi qui mihi chartam optulit, credens et quod non falleret, affirmanti«. quomodo igitur aliquis insultantis quasi
3 ipse magis ignouerit, pertinaciam pænitentiam putet? sed forsan superbit quidem ut iuste damnatus, ne saluari uideatur, progrediens uero exposuit ueritatem? uidea- mus ergo, si placet, et sequentia litterarum, et prius quidem ad medium deducamus primum bonæ huius circa eos pænitentiæ capitulum:

Si de cælo, inquit, et non ex uirgine sanctum corpus dicimus factum saluatoris ep. 72, 7
omnium Christi, quomodo iam dei genetrix intellegitur? quem namque omnino peperit, nisi uerum sit quod Emmanuhel genuerit secundum carnem?

Hæ uoces eius et insensatæ et blasphemæ plurimum sunt. insensatæ quidem, quia ut bene dici demonstret carnem non esse de cælo, utitur hac uoce qua dei genetrix nominatur, qui per omnia immurmurat auribus omnium quod ⟨eam id quod⟩ maius est, deceat appellari. si igitur amplius est genetricem dei uocari, quomodo maioris nomen id quod minus est, designet? qualiter uero ille qui eam uocem quæ est Em- manuhel, tamquam diuinitatis quæ ex uirgine nata est, dei uerbi significatiuam accipiens, dum propheticum testimonium profert, et frequenter sursum ac deorsum clamans de M901 Mt. 1,23
uirgine »genuit secundum carnem Emmanuhelem«, nunc humanitatis partus significatiuum suscepit hoc nomen, theotocos nomen **quare Emmanuhelis protulit nomen, ut nomen uerbi tantummodo deitatis partæ de uirgine? si uero Emmanuhelis voca- Lp 253
bulo verbum, quod partum est, significari dicit, eo quod idem uocabulum prædicet »nobiscum deus«, quare rursus id ipsum ut non deitatis, sed carnis quæ est ex uirgine,
4 significatiuum dicit et proclamat uoces quasdam sibimet ipsis contrarias? et hoc quidem demonstratio est eorum quæ ab ipso sunt dicta, dementiæ; uerum repetens easdem uoces, cerne etiam quanta sit blasphemia: »si« enim »de cælo« inquit, »et non ex uirgine sanctum corpus dicimus factum, quomodo iam dei genetrix intellegitur? quem namque omnino peperit, nisi uerum sit quod Emmanuhelem genuerit secundum

1 extitere *Lupus* extinere *M* 2 *post* inquit *scripsit et deleuit* uana sin *M* una *M* 4 a *add. Lupus* 16 suspicione *M* 20 uideantur *M* 21 sequentia *Lupus* sequenti *M* 27 demenstret carne *M* hec uoce quia *M* 28 eam id quod *addidi* 31 exirgine *M* significatiuum *M* 32 clamas *M* 34 *lacunam statui supplendo* intellegit? 35 uerbi tantummodo *dupliciter scripsit M* 38 ipsi *M*

carnem? non perterretur uesanus hominibus prædicans quia dei nomen significatiuum est genituræ carnalis, ita ut sit carnis genetrix dei genetrix. quod ergo sit nomen diuinitatis illius quæ genita est circa ⟨eum⟩ et quæ est cum genita carne, si dum dei genetrix dicitur, illius est uocabulum partus qui consubstantialis est uirgini? et alterum e duobus: aut deus uerbum significatur, cum dei genetrix dicitur, et hinc absque nomine carnis est partus; aut si dei genetricis nomen constitutiuum carnis est, circa ipsum ergo idem est carnis genitrix quod dei genitrix. et quomodo ei stabit quod ait: »genuit secundum carnem Emmanuhelem«? nisi forte dixerit quod carnem uirgo peperit secundum carnem. præter hæc uero suaue ducerem requirere et illum quem putet a propheta Emmanuhelem fuisse prædicatum, utrum inseparabile illud dei uerbi templum, in quo nobiscum per opera deus uidebatur, an ipsum proprie uerbum. nam si proprie ipsum uerbum dixit, ab ea quæ est Emmanuhel appellatione illud ** hominem nudum ea quæ illi inde est dignitate, quam nobis quasi parui facientibus se fingit obicere; si uero id ipsum nomen soli proprie uisibili deputat, Emmanuhelem nobis quasi alterum quendam præter dominum Christum ex uirgine diffamat genitum.

5 sed hæc quidem nobis hactenus dicta sint; ueniamus uero et ad secundam talis pœnitentiæ falsitatem:

ep. 72, 8 Phil. 2, 7 E cælo, inquit, descendens deus uerbum exinaniuit semet ipsum, formam serui accipiens, et appellatus est filius hominis, cum id quod erat, maneret, hoc est deus. inconuertibilis enim et immutabilis est secundum naturam, tamquam unus iam intellegendus cum propria carne.

Lp 254 His occulte proprietates naturarum instar fermenti commiscet et cauens quidem unius consuetum sibi naturæ uocabulum, ne signum notum sit blasphemiæ, pro ⟨eo⟩ ut diceret »una natura«, interposuit »tamquam unus«. »inconuertibilis enim«, inquit, »et immutabilis est deus uerbum secundum naturam, tamquam unus iam intellegendus cum propria carne«. dicit »unus intellegendus cum propria carne«, et quod unus, non adiecit. nec enim dixit »unus filius« aut »unus Christus« aut »unigenitus« aut aliquid

M 902 tale intellegendus cum propria carne, ne aliam uerbi et aliam carnis intellegamus proprietatem. et euidentiorem nolens in his quæ sequuntur, blasphemiam fecit, dicens:

1 Cor. 15, 47 Nominatus est deus uerbum et homo de cælo, perfectus existens in deitate et perfectus idem ipse in humanitate.

Non dicit »perfectus deus existens in homine perfecto«, sed »perfectus existens in deitate, et perfectus iterum idem ipse in humanitate«, ut ipsas naturas tamquam partes ponens inuicem completiuas, bene sonantem naturarum confusionem auribus intromittat. propter quod ab eo et id quod est idem ipse, subponitur ad occulte fallendum. non Christus, non filius idem ipse, sed uerbum »nominatum est«, inquit, »uerbum et homo de cælo, perfectus ⟨existens in deitate et perfectus⟩ idem ipse in humani-

6 tate«. idcirco et naturarum nominatim fecit post modicum mentionem, eo quod orthodoxis suaue sit has uoces audire, et post chartulæ escam inducit confusionem, quippe ut qui superuacue naturarum nomine ad suspicionem cauendam est usus erroris. quid enim dixit?

1—2 mentiris, non hoc ait *M in mg*

22 *Loofs, Nestoriana p. 198, 6. 7*

1/2 significatiuum *scripsi* significatione *M* 3 genita est circa eum *scripsi* unita est circa *M* 9 require *M* 12 *lacunam statui e. g. supplendo* templum diuidit ita ut faciat 13 quam *scripsi* quem *M* parui *scripsi* patrum *M* 14 id *Lupus* ad *M* 15 gentum *M* 20 immutalis *M* 23 eo *addidi* 27 abiecit *M* 31 humanitate *Lupus* unitate *M* 37 existens — perfectus *addidi* 39 chartulæ *scripsi* captule *M* 40 usus *Lupus* huius *M*

Etsi non ignoratur differentia naturarum, ex quibus unitionem dicimus ineffabilem ep. 72, 8
factam.

Rursus id quod dixit »ex quibus«, tamquam partes sint inuicem naturæ dominicæ
in unum quiddam factæ, sic addidit. oportebat namque ut diceret non »ex quibus«,
sed »quarum dicimus unitionem ineffabilem factam«. non enim ex naturis, sed
7 ipsarum naturarum ineffabilis est unitio. taceo quia et carnis per crucem obitum ep. 72, 9
per propriificationem diuinitatis naturæ deputat et sic diuinam substantiam inducit
esse passibilem, et quia uerbi dorsum ad uerbera datum fuisse prædicat, et nec hoc Ies. 50, 6
intellegere potest quia iniuriæ ad id quod diuinum est, per propriificationem facta relatio
est, non autem passionum, quæ naturaliter carnis sunt, facta est diuinitati proprietas.
et hæc non confunditur dicere qui paulo ante sacras uoces illic dixerat, quæ ita se habent: Lp 255.

Scimus uero deiloquos uiros quasdam quidem uocum communificantes ut super ep. 72, 5
una persona, quasdam uero diuidentes, ut super duabus naturis, et deo quidem dignas
secundum diuinitatem Christi, humiles uero secundum humanitatem tradentes.

Et iterum:

Confitemur dominum nostrum Iesum Christum filium dei unigenitum, deum
perfectum, ante sæcula quidem ex patre genitum secundum deitatem, in ultimis autem
diebus ex Maria uirgine secundum humanitatem.

Verum manifestus est quod per necessitatem diuinitus et ineffabiliter sibi ingestam
ad ista consenserit, sicut et Balaam nolens benedixit; rursus uero ab ea relaxatus, ad
semet ipsum reuertitur et ad consuetam confusionis blasphemiam. nusquam ergo
inter uerbositates suas dicere apparet de duabus naturis quod mortua quidem fuerit caro,
8 deitas uero resuscitauerit eam. et quid oporteat amplius in gurgite conuersari, qui
forsitan nec de his quodcumque dixissem, nisi tua me religiositas per suas litteras
excitasset? quid enim mihi commune sit ad discernendum quis uere mendaciterue
pænitat, qui apud memet ipsum quiesco et ea quæ ait Dauid, cum uoluptate proclamo:
quoniam tu, domine, singulariter in spe constituisti me? ego igitur Ps. 4, 10
semel ea quæ ad me adtinent, deo commendans, impietatis huius uanum laborem derideo,
recipere hanc a diuina dextera sustinens ei a me commendatas spes, quæ uoces illas M 903
non audit quæ inde ineffabiliter emittuntur, quia nullus eas rapit de manibus 80 Ioh. 10, 28
meis. gratias uero ago deo amicæ misericordiæ tuæ, quæ secundum deum tantum
circa nos habet affectum, quem semper narramus et aliis qui culpant forte aliquid ex
ignorantiæ falsitate. absit enim ut tantum apud nos ualere umquam possit obliuio,
ut obliuiscamur illa certamina quæ pro recta fide a tua religiositate sunt gesta, quibus
et donaturus est utique omnium dominus ex uictoriis aduersus impietatem et hic ⟨et⟩
in futuro coronam. non enim est piorum patronus Christus infirmior a patrono
impiorum diabolo.

Omnem quæ tecum est fraternitatem ego et qui mecum sunt, plurimum salutamus.

Domino meo reuerentissimo et deocolentissimo et comministratori Theodoreto **210** [122]
episcopo Iohannes in domino salutem. Quoniam quæ inter nos olim deo tantum Lp 256
mediante placuerunt, per tuam monitionem et existimationem etiam in scripto a nobis
dari tuæ sanctitati præparasti, deo amicissime frater, promittens, ut sub testimonio

1—6 *Loofs, Nestoriana p. 197, 22—198, 5*

2 factum *M* 5 sed quarum *dupliciter scripsit M* 6 qui *M* 9 factam *M*
17 patrem *M* 28 derido *M* 33 falsitatem *M* 34 obliuiscantur *M* 35 et *add. Lupus*
39 CCV *M* 41 tuam monitionem et existimationem *scripsi* tua munitione et existimatione *M*

dei, nulli interim hæc prodenda, nisi forte post hæc tempus exegerit atque necessitas, utile arbitratus sum ut has litteras ad tuam scriberem sanctitatem, unde diuina gratia complacente omnem potestatem tuæ tradidi sanctitati uti fiducialiter machinationibus atque dispensationibus, ut fratres nostros qui a nostra unitione discissi sunt, suorum membrorum coaptatione reiungas, ut sciens diuinitati esse complacitum omnibus ad hoc uti modis uniuersisque, prout est possibile, consiliis, ineas causam ita, ut, si ad eos [si] ita oportuerit leniendos seu emolliendos, et hoc fieri mihi nullam ingerat contristationem, sicut confiteor coram deo, dico autem, etiamsi uidear apud illos a tua caritate et contumeliis affici. nam quid tam magnum se putet aliquis sustinere pro tot et talium fratrum salute et pace, quando ipse omnium dominus, unicus filius dei, tantam
Rom. 9, 3 condescensionem ultronee ostendit pro nostra salute? cuius et nimium peculiaris discipulus pro suis secundum carnem fratribus anathema esse a carissimo et omnipotente
Exod. 32, 32 optabat magistro; nihilo minus uero et beatus Moyses pro Israhel secundum carnem de uitæ æternæ ⟨libro⟩ deleri proposuit, et certe dum loqueretur omnium deo. hæc
Lp 257 M 904 igitur hisque similia sæpius atque indesinenter in mente tua uoluens, deo amicissime frater, confortante te domino Christo, tota ⟨qua⟩ consueuisti diligentia aggredere rem prædictam.

Iohannes misericordia dei episcopus Antiochiæ Syriæ scribsi atque subscribsi, incolumis orans pro nobis permaneas, deo amicissime frater.

Lp 258 Epistula, inquit, Iohannis Antiocheni, quam scripsit Tauro ⟨præfecto prætorio⟩ atque patricio, congaudens quidem ei de ordinatione Procli Constantinopolitani episcopi, rogans uero eum adiuuare se contra obstinatos qui se ab eius communione seiunxerant

211 [123] Litteras magnificentiæ uestræ suscipiens, per quas dignati estis innotescere factum per gratiam dei Constantinopolim præsulatum, hoc gaudium plena uoluntate suscepi propter bona quæ uniuersis ecclesiis Christi ubique futura sunt, quod et magnificentia uestra, dum bona nuntiat, designauit. scitote siquidem, magnificentissimi domini, quod non parua mihi uiri illius experientia sit, sed et quædam multa notitia, et nouerim quam se ad uniuersa accommode habeat. et confidenter dico quia magna deus Constantinopolitanorum donauit ecclesiæ per studium uestrum et curam deo amicissimi principis, qui cum bene uiderit, uelociter quoque deliberata compleuit, ne ulla inuidia bonum iudicium uiolaret. sed sicut effectum est per magnificentiam uestram, sic rogo ut annuatis et de istarum pace partium cogitare. sunt enim pauci quidam effrenati, qui pacem, quam deus donauit et quam pius executus est imperator, propriam duxerint læsionem et præferant non esse sub principe super omne ** quod expedit tam sibi quam cunctis ecclesiis, dum certe omnino sit dignum ut approbent ordinationem domini mei sanctissimi episcopi Procli. non iniuriemur a paucis, quorum inordinabilitas ubique est diffamata et ad deteriora inde proficiunt, quia nunc usque et nos et uos circa eos lenes existimus.

---

21 *Proclus ordinatus est statim post d. 12. m. Apr. 434, cf. Socr. 7, 40*

---

1 exerit *M* 5 coaptione *M* 7 si *deleui* liniendos *M* emolliendos *scripsi* amolliendos *M* 8 sicut ut *M* 14 uiti *M* libro *addidi* 15 mentem tuam *M* 16 qua *add. Lupus* 19 incolumes *M*

20 præfecto prætorio *add. Baluze* 23 CCVI *M* 27 nor non *M* 28 accommode *Lupus* ac quōmodo *M* 30 ne *Lupus* neque *M* 31 sicut ut *M* 34 *lacunam statui supplendo* uigilant. 35 approbant *M* 36 iniuriemur *Lupus* iniurientur *M*

Epistula, inquit, Meletii episcopi ad Maximinum Anazarbi, per quam significauit de Domitiano quæstore et de sacris quas contra eos impetrauerat Iohannes Antiochenus Lp 259 M 905

Antequam tristia dicam, solutionem eorum tuæ innotesco sanctitati; si uero et **212** [124] ad illa commemoranda producor, ad eorum confirmationem quæ dicuntur, compellor id facere, simul et ut ordinem gestorum in mea narratione custodiam. audiuimus olim quod multum sategerit Verius, qui pro Iohanne Constantinopolim latitat, et aurum multum distribuerit aliquibus, ut posset optinere sacram quæ nos cogeret aut communicare Iohanni aut exire ab ecclesiis. quod etiam ueraciter contigit. nam Dometianus, qui nunc quæstor est, scribsit deo amicissimo episcopo Helladio quod sacram quidem contra nos optinuisset Verius prædicta iubentem, ipse autem benignitate qua circa eum detinetur, hanc interim cohibuerit publicari, necessarium putans, ⟨ut⟩ antequam publicetur illa et præcepta per eam necessitas ingeratur, ille his quæ ab eo scripta sunt, acquiescens, absque ulla necessitate reconcilietur Iohanni. ob hoc enim decanum quoque se direxisse dixit ut reconciliationis inter utrumque futuræ ministrum. erat uero totum scænica simulatio ad præstandum Iohanni pro auri acceptione composita. sicut enim nuntiauit nobis qui hic uenit ammirandissimus iudex, qui et præsens tunc Constantinopolim fuit et unumquodque eorum quæ gesta sunt, nouit, quippe cuius erat causa, sacra quidem contra nos data est plena; sed per omnia magnificentissimus Taurus præfectus hoc cognoscens et sicut re uera diuino aliquo impetu motus, illam quidem publicari non siuit, intrans uero ad principem, futuras Lp 260 ex hoc euersiones obtestatus est urbium et aperte dixit quod qualis est Thracia, talis et Cilicia erit, quæ pæne sola remansit ad tributa soluenda, si hoc impleri permiserit, et sic uacare sacram modis omnibus fecit. hinc iam Dometianus, quasi mercedes recepti restituens præmii, quia aliud quod ageret, non inuenit, decanum Helladio direxit, iactitans quidem quod ipse retinuerit sacram interim, quæ et, si non parueritis, ut ait, his quæ ab eo scripta sunt, dirigenda est. qui etiam suadet ut absque ulla dilatione Iohannis amplectamur communionem. quem quia et ad tuam uenturum didicimus sanctitatem, hæc ei innotescere festinauimus, ut noueris quomodo cum eis agas, deo amicissime domine meus. direxi uero et rescriptum eorum quæ a Dometiano ad deo amicissimum episcopum Helladium scripta sunt, et eorum quæ ab eodem deo amicissimo episcopo Helladio scripta sunt nobis, ex quibus magis quæ a nobis dicta sunt, intellegere poteris, et quod uir ipse despiciendus omnino sit, illa ad decipiendum excolens M 906 quæ olim diuino nutu repulsa sunt. quæ etiamsi præualuissent, nullatenus nobis perhonoranda essent imperatoris præcepta terreni contra cælestis et sempiterni regis.

Epistula, inquit, uel ypomnisticum magnificentissimi quæstoris ad episcopum Tarsi Helladium, hortans eum Antiocheno adiungi Lp 261

Omnem bonorum affluentiam tuæ sanctitati adesse perfectam integre sciens, non **213** [125] leuiter affligor, ea quæ nunc aguntur, considerans. amator pacis ecclesiarum et hanc uotis et opere sanctissimam inconcussamque conseruans quomodo eam nuper minime amplectatur, mihi ualde mirabile uidetur. sed etsi quis concedat quod unus homo his quæ iusta sunt, non fruatur et pro meliore utilitate multorum quod uni est

---

3 tristitia *M* 4 illam *M* confirmatione *M* dicantur *M* 7 sacrum *M* 10 sacrum *M* ipsa *M* 11 ut *addidi*, 12 *ante* ille *Lupus* 16 acceptionem *M* 19 magnifissimus *M* 20 impetum *M* illa *M* 22 sicut *M* 24 agere *M* Helladio *Baluze* iohī *M* 27 tuum *M* 34 celesti *M*

35 CCVIII *M* 38 amatorē *M* 39 sc̄issima *M*

utile, omittatur, tolerabilis est huiusmodi compensatio; quando autem nec ille nocetur qui noceri se putat, immo e diuerso ipse aliis nocet, quomodo non quod multis est utile, sanctitas tua consuete lucratur? scit enim sanctitas tua quod, bene de aliis dicens, in ipso quod est principale, commisit, et sibimet ipsi reputare debet quod a potestate deiectus est. et hæc melius a me nouit sanctitas tua. rogo igitur ne, ut dixi, multipliciter noceamus confusionem quidem multitudini inferentes et ciuitatibus indisciplinationem et inoptandorum multis pessimorum prouisores efficiamur, ut accelercs continuo cum deo amicissimo et sanctissimo Iohanne episcopo inire colloquium et ut amplecti tua sanctitas eius pacem communionemque festinet una cum ceteris episcopis primæ ac secundæ prouinciæ Cilicum. sciat enim diuina uirtus ⟨tua⟩ quod decretum diuinum completum subscribtumque et iam promulgandum huius rei gratia interim retinui, quod spem suauem mihi ipsi dictauerim quod meis hortatibus, quin potius ipsi ueritati tua sanctitas acquiescat et corrigat quæ contristant. quæso igitur religiosi-
Lp 262 tatem tuam ut celeriter id fieri iubeas, ne dum diuinæ litteræ editæ fuerint, correctio desperetur. et quidem certum est quod in nullo noceatur sanctitas tua, quæ nunc potius ualde nocetur eo quod utilitates multorum proprias reputet et similiter plurimorum suas faciat læsiones. sed et diuinitas solet ab illis exigere rationes quibus corrigenda commisit.

Lp 263 M907 Epistula, inquit, Iohannis episcopi Antiocheni ad deo amicissimum episcopum Alexandrum, per quam indicauit quod præceperit imperator ut nullus Orientalium episcoporum Constantinopolim proficisceretur

214 [126] Placuit piissimo et amico Christi imperatori nostro præcipere ut nullus deo amicissimorum episcoporum nunc ad eius comitatum fatigetur, sed unusquisque in sua persistat ⟨ecclesia⟩. hæc nota per me fieri uestræ religiositati prospexit. quia igitur nec iustum nec absque periculo esse arbitramur quæ nuper nobis præcepta sunt, reticere, manifestamus uobis oportere omnes his parere præceptis et unumquemque quiescere fouentem ecclesiam suam, quia sanctum est pio imperatori et amico Christi indubitabiliter obœdire. dignare igitur hæc eadem nota facere his qui sub tua religiositate sunt deo amicissimis episcopis. causam uero post paululum cognoscet religiositas tua.

Omnem quæ tecum est fraternitatem plurimum saluta.

Lp 264 Epistula, inquit, Alexandri episcopi in personam magistriani qui præfatas attulerat litteras

215 [127] Epistulam mihi reddebat ammirabilitas tua Antiocheni, quam non suscepi propter aliquas ecclesiasticas quæstiones. lecta uero mihi est a bonitate tua, et ut hoc possis ostendere, hanc epistulam feci ad tuam nobilitatem, declarans quod in his quæ præcepta sunt a piissimo et amico Christi imperatore nostro, permaneo, ut nec fatiger nunc ad eius pium comitatum et in mea ecclesia persistam, orationes faciens pro eius imperio. notarius uero qui mecum est, accepit eius exemplar.

---

4 reputaret *M* 5 deiectus *Baluze* decectus *M* detectus *Lupus* 6 multitudine *M* 6/7 indisciplinatione *M* 10 tua *addidi*

22 CCIX *M* 24 ecclesia *add. Lupus* prospexit *Lupus* perspexit *M* 25 iusta *M* 27 fouente *M* 28 indubitabiter *M* 31 fraternitate *M*

34 CCX *M* 36 tua *M* 39 accipite *M*

Irinæus ait: Et hæc epistula Theodoreti ad Meletium Neocæsariæ de his quæ Iohannes Lp 265
in eis diuersis uicibus inique commisit

Memor sum eorum quæ mihi locuta est in Hierapoli religiositas tua, quando mihi 216 [128]
Antiocheni intentionem nuntiasti dicentis, quod pacem desideraret, nihil umquam quod
nos contristaret, se esse facturum. uide igitur, deo amicissime, sacramentorum M 908
ueritatem, uide uineæ Nabuthæ direptionem et iniustas et contra legem ordinationes; 3 Reg. 21
uide transgressionem canonum et diuinarum legum despectum. quæ ei concedit
regula ut in aliena paroecia consecret? immo quæ non hanc iniustitiam uetat?
non ei suffecit illicite ordinare, sed et adiecit alteram impietatem, ut talibus uiris com-
mitteret sacerdotium. et Marinianum deoamabilitas tua plus omnibus nouit et de
Athanasio clare audis. unde cognoscat religiositas tua quod a communione talia
præsumentis nos ipsos abscidimus, timentes iudicium dei; similiter uero et eorum qui
has consecrationes iniquas suscipiunt, communionem uitamus. hæc uero in præsenti
scribere sum coactus, memor quæ tuæ sit caritas sanctitatis, et uolens ut in omnibus
eminens, nec ulla reprehensione maculeris.

Omnem quæ tecum est fraternitatem ego et qui mecum sunt, salutamus.

Idem Irinæus inquit: Lp 266

1 Per omnia deo amicissimis et sanctissimis episcopis Syriæ et Ciliciæ primæ ac 217 [129]
secundæ et secundæ Cappadociæ Alexander Theodoretus Heliadis Abbibus Maras Dauid
Acylinus in domino gaudere. Propheta quidem Ieremias unius ciuitatis incendium Ier. 9, 1, 2
et hominum captiuitatem lugens, fontem petebat lacrimarum, solitudinis ultimum
requirebat et lamentationes conscripsit, ut angustiam qua intus urebatur, efferret per
lamentationum quasi per fumi euaporationem; nos uero ecclesiæ dei oppugnationem
sanctorumque altarium proditionem ac sacerdotii corruptionem lugentes, uos, o com-
pastores, ad lamentationum participationem uocamus, non ut ignorantes doceamus
neque ut lætos perducamus ad luctum, sed ut luctus communione uel parua quædam
2 conso atio acquiratur. nouit enim sanctitas uestra quæ inique atque illicite uel
sint facta uel fiant, illam quæ præter omnium episcoporum Orientalium uoluntatem
ad Alexandriam est directa, legationem, illam quæ tyrannice ac non ecclesiastice ab
eo facta est damnationis, ut putauit, solutionem. dum paulo minus ducenti in
Ægyptii damnatione consenserint, duos aut tres in communionem tyrannidis assumens
et omnes alios respuens, hunc quidem, sicut suspicatus est, soluit, illum uero qui neque
iudicatus est neque præter apostolicam doctrinam quodcumque prædicat, sed uestigia M 909
paterna secutus est, id est deo amicissimum et sanctissimum episcopum Nestorium,
crudeliter et latrocinaliter interemit, non accipiens in mentem oculum cuncta cernentem,
non futurum iudicium metuens, non continuis conscientiæ sagittis artatus, non hominibus Lp 267
miseratus, quos uulnerant ista ⟨scripta et⟩ non scripta pro illo uiro testimonia quæ
ubique transmisit, ante paululum quidem quam synodus fieret, Galatas et Cappadoces
suadens quod ille uir esset orthodoxus, in synodo autem ubique terra marique epistulas
dirigens, et accusans impietatem iniquitatemque commissam. omnibus his exclusis,
non solum iniquam et iniustam damnationem suscepit, sed anathematizauit doctrinam

---

3 CCXI *M* quado *M* 4 dicentis *scripsi* dicens *M* 8 alienam paruocchiam *M*
9 altera *M*
18 CXII *M* 19 abbidu *M* marus *M* 21 captiuitate *M* 23 et uaporationem *M*
24 altarium *scripsi* alterium *M* lugentes *Lupus* legentes *M* 28 sunt *M* ēpo ēporum *M*
uoluntate *M* 32 *malim* suspicatum 35 olulum *M* 37 scripta et *addidi* 40 exclausis *M*

8 eius orthodoxam. uerumtamen et his gestis, silentium nunc usque tenuimus, aliquam mutationem horum tristium sustinentes et ecclesiæ tranquillitatem uidere cupientes, dum certe pæne per singulos dies plurimis, immo cunctis murmurantibus audiamus
Mt. 10, 2 quod potestas sacerdotii, quæ diuinum munus est, facta uenalis sit et qui gratis accepe-
Thren. 4, 2 runt et gratis dare præcepti sunt, quæ diuina sunt, pecuniis uendunt et filii Sion pretiosi, dum per solem fulgere debuerint, ut uasa testea facti sunt opera manuum figuli. quod uero est deterius omnium pessimorum, dum contra leges ordinet, ipsam iniquitatem nec celare contentus, diuinis rebus insultat et pompam de sanctis mysteriis ducit, mox post ipsas ordinationes de ordinatorum uita triumphans et talia dicens quæ etiam his qui sæculariter uiuunt, curam tamen adhibent castitati, abominanda et execrabilia sunt, nedum dixerim illis uiris quorum castitatem sancti-
4 tatemque docere propositi est. unde iam taciturnitatem putantes non impune constare, ab eius quidem communione separauimus nosmet ipsos, futurum iudicium metuentes; uos autem, qui præsidetis ecclesiis et estis ouium domini boni pastores, rogamus ut oues domini uindicetis, quæ tam nimie corrumpuntur et tanta pestilentia deuastantur, et non despiciatis, dum conculcentur apostolicæ leges et uiolentur patrum decreta, sed
1 Cor. 5, 11 rememoremini doctrinam beati Pauli. Corinthiis enim scribens ait: si quis fratrum nominatur aut fornicator aut auarus aut idolis seruiens aut contumax aut ebriosus aut rapax, cum huiusmodi nec cibum sumere. in præsenti autem non una species præfatorum, sed omnis simul malorum cuneus per hunc se ingessit ecclesiis. unde oportet sanctitatem uestram, quæ illud terribile
Lp 268 iudicium nouit, non despicere ecclesias dei, quæ in tanta sunt tempestate et periclitantur commune sustinere naufragium, sed uindicare tota uirtute et impetus uoluminum frangere
M 910 et crescentem nequitiam sistere, quæ et uniuersos desiderat optinere et pestilentia sui omnia certatur implere.

5 Ego uero Alexander, qui uestram sanctitatem saluto, ultra annum iam, sicut nostis, habeo quod post aduentum Pauli memet ipsum ab Antiocheni communione seiunxi.

Religiositatem uestram et eos qui cum ea sunt, nos et qui nobiscum sunt, plurimum salutamus.

218 [130] Lp 269 Domino, inquit, meo per omnia deo amicissimo patri atque sanctissimo episcopo Alexandro Theodoreto Heliadi Abbibo Maræ Dauidi Acylino Helladius Matronianus Cyrillus Zenobius in domino gaudere. Dolenda et intolerabilia quidem quæ a uestra nobis nuper scripta sunt sanctitate, o religiosissimi, non autem noua nec aliena a confusione præsentium temporum et ab his quæ ex illo præsumpta sunt tempore quo uel in Epheso uel post hæc inconuenienter ac pessime in canonum contumeliam gesta sunt. quæ per ordinem recordati et ingemescentes a profundo, tractauimus apud nos ** communem deo amicissimorum episcoporum synodum congregare ac litteras synodicas
d. 15. m. Apr. 434 uestræ deoamabilitati ⟨dirigere⟩ non fuit, prohibentibus, ut uidetis, diebus eo quod paschæ festiuitas instet, nos qui in metropoli sumus inuenti et deo fauente unam sententiam nouimus esse cunctorum, sicut ex persona communi, hoc tantum uestræ deo-

1 aliquem *M* 2 tristitium sustinente *M* 3 adiamus *M* 4 grā *M* 5 p̄cipti *M* 6 præ sole *Lupus* uas *M* 8 ipsa *M* 10 etiam *Lupus* exi *M* adhibens *M* 12 docerem *M* taciturnitate *M* 20 sed omnis *dupliciter scriptum M* 31 CCXIII *M* 32 helladi *M* acillino *M* 35 tempore que *M* 37 *lacunam statui supplendo e. g.* quoniam uero 39 deo amabilitatem *M* dirigere *addidi* 41 ūrō *M*

amabilitati rescribimus quia oportet ad cunctorum dominum deprecandum nos feruentius erigi, quia nec est possibile, sicut ipsi quoque fatemini, deo amicissimi, aliunde opperiri tantorum aliamque malorum solutionem. licet enim propter nostrorum multitudinem peccatorum deteriora firmentur et augeatur apud eos qui sic uolunt, contumelia regularum, sed, si uoluerit deus, sola uoluntate placabit multiplicem et importabilem diabolicarum magnitudinem tempestatum. et hæc scribimus, non quasi sanctitas uestra monitis nostris indigeat, sed quia de nimia difficultate temporum desperamus et quod tanta et talia quæ audiuimus mala fieri permittantur, quæ tamen deus suæ benignitatis Lp 270 more potens est amouere et præstare suis ecclesiis celerem pacem.

Orate pro nobis, deo amicissimi, et omnem quæ uobiscum est fraternitatem ex nobis et ex eis qui nobiscum sunt, plurimum salutate.

Dominis, inquit, meis et per omnia deo amicissimis et sanctissimis episcopis Alexandro Theodoreto Heliadi Abbibo Maræ Dauidi Acylino Hermogenes Meletius Hesychius Heliodorus in domino gaudere. Nos quidem ex quo iniquitates commissæ sunt contra sanctarum dei ecclesiarum decreta, ex tunc lugemus et sumus in multo dolore; nunc autem sanctitatis uestræ suscipientes epistulam et quæ sunt facta, noscentes, alterius tristitiæ augmenta suscepimus, cogitantes quod per omnia ecclesiastica decreta calcentur. oportebat uero et sanctitatem uestram, quia id quod ⟨regula⟩ docet, omittunt et super peccata sua maiores adinueniunt iniustitias, per singulos fere dies esse attentos in causa et celerrime ordinare et non protrahere tempus, ut illis noscentes ** faciant quæ fecerunt. de communione enim arbitramur meminisse sanctitatem uestram quia rescribsimus religiosítati uestræ et anno præterito, indicantes uobis hoc ipsum quod nos separassemus ep. 201 ab eis ** usque adeo ut non quiescant per singulos dies in quibus possint debellare nos. sed qui pugnat pro iniustitiam patientibus deus, ipse per orationes uestras quod expedit sanctis eius ecclesiis, celere faciat et det nobis de reliquo a malis requiescere. et nunc uero id ipsum rescribimus, acquiescentes eis quæ uestræ uisa sunt sanctitati. **219** [131] Lp 271 M 911

Religiositatem uestram et eos qui cum ea sunt, nos et qui nobiscum sunt, plurimum salutamus.

Epistula, inquit, Alexandri episcopi Apamiæ ad deo amicissimum Alexandrum episcopum, quam rescripsit rogans ut ubiubi possibile est, conuenirent ad deliberanda de his quæ geruntur, quid fieri oporteret Lp 272

Volebam tuæ colloqui sanctitati et de his quæ aguntur, conferre, quod non nunc primum deliberare cœpi, sed olim et diuersis impedimentis reuocatus sum, aliquando quidem ab instante corporali infirmitate, cuius adhuc et reliquias fero, nonnumquam uero ex causis quæ nos coartant. quia igitur nec me illuc modo nec tuam sanctitatem huc sanctus dies uenire permittit, dignare in itineris medio in aliquo monasterio aut uico, ut tibi placuerit, fatigari et colloqui nobis. hoc enim et mihi et tuæ expedit sanctitati. et sicut coram domino dico, nisi præsens sanctus dies officeret, non me illic uenire pigeret. si igitur hoc fieri approbas, dignare innotescere mihi et ubi et quando aderis, ut eadem die concurramus. **220** [132] d. 15. m. Apr. 434

---

2 adeo *M* 3 aliumque *M* 5 multiblicem *M* 9 celere *M*
12 CCXIIII *M* 13 helladi *M* abibo *M* mareæ *M* melitius *M* 16 scipientes *M* 18 ūra *M* regula *addidi* 20 *lacunam statui e. g. supplendo* per hoc occasionem dari ut 23 *lacunam statui e. g. supplendo* propter quod irati sunt nobis
29 adeo *M* 30 ubi ubi ubi *M* 32 CCXV *M* 33 primum *scripsi* prius *M* 37 tua *M*

Lp 273 M 912 Epistula, inquit, Theodoreti episcopi ad magnificentissimum magistrum militum scripta de his

221 [133] 1 Quanticumque diuinæ agnitionis lumine digni facti sumus et illius radii nitorem suscepimus, credimus et esse deum et humana intendere et sapienter omnem gubernare creaturam, quippe quam produxit et cui esse donauit. cernens igitur atque conspiciens eam utique bonis gaudet operibus, iniquitatem uero et alia malignitatis studia respuit. dum uero abominetur ista et illa recipiat, omnino utique iustas retributiones metitur operariis horum et neque dignitatem neque diuitias neque potentatum neque aliquid horum quæ in hac uita præclara sunt, iudicat computanda, sed mentis fructus et cogitationum partus et rerum discutit actiones; eos autem quibus maiores dispen-
Sap. Sal. 6, 6 sationes commisit, maiores exigit ultiones. inquit enim scriptura diuina: potentes
Lc. 12, 48 potenter tormenta patientur et cui multum est datum, multum ab eo
Hebr. 4, 13 2 Cor. 5, 10 et exigent et omnia nuda et aperta sunt coram eo et omnes adstabimus tribunali Christi, ut recipiat unusquisque per corpus qualia egit, seu
Ps. 61, 13 bonum siue malum et beatus Dauid clamat ad deum quia tu reddes singulis
2 secundum opera eorum. quia ergo hanc habes, optime, fidem et in terminis ac legibus scripturæ diuinitus inspiratæ permanere desideras et magnam illam terribilem desiderabilemque saluatoris nostri præsentiam sustines, in qua retributiones quisque secundum uitam suam conuersationemque recipiet, noli, oro, deceptoribus credere
Iob 12, 11. 12 nec facilem præbeas aurem temptantibus fallere, sed fortissimo Iob crede dicenti quia auris uerba diiudicat, guttur autem cibos degustat, in multo uero tempore sapientia inuenitur et in longa uita disciplina, et ab eis qui nos
Lp 274 calumniari et accusare pertemptant, exige ultionem, si umquam in uico ecclesiastico agrestium multitudinem congregantes armauimus, si operariis curatoribusue præcepimus reditus non præstare præpositis, si aliquid eorum quæ ad cos pertinent, retinuimus, dum certe multa milia iniustitiarum nobis ab eis irrogata ferremus. grandem siquidem contra nos multitudinem congregantes, incendere minabantur sanctorum bonorumque uictorum et athletarum Christi Cosmæ et Damiani basilicam et quod minabantur, forsan
3 opere perpetrassent, nisi occursum nostrum reuerita multitudo fugisset. expetat ab eis ultionem magnificentia tua pro impietate commissa in sanctissimum Abbibum episcopum, quem ** nobis, eiecerunt semiuiuum, nec uitæ finem in lectulo eum suscipere permittentes. qui nec libellos refutatorios dedit neque delirus est factus et perdidit intellectum, sicut mentiuntur, se excusare temptantes. et cognoscet hoc magni-
M 913 ficentia tua ex litteris quæ ad nos ab eo sunt scriptæ, cuius uestræ magnitudini paria destinaui, ut ex eis agnoscatis impietatis quæ in illo præsumpta est, magnitudinem. non nequiquam, o optime, a communione eorum nos ipsos abscidimus, sed iusti iudicis iudicium formidantes. scimus namque suptiliter Athanasii uitam. deprehensus est enim et apud nos in xeneona turpiter uiuens, et uiuunt adhuc ex eis qui eum detexerunt, multi et testimonio digni. sed et in regia urbe multos habet qui conspexerunt eius illecebras, præfectianos, magistrianos et publicos ciuitatis, quorum testimonia in scripto nobis Chalcedone oblata et nos legimus et qui eum consecrauit inlicite. de Mariniano enim dicere superfluum puto, qui omnibus fere Antiochiæ habitatoribus
Can. Nic. 4 Ant. 19 paruo tempore factus est notus. multi sunt canones qui præcipiunt non debere episcopum consecrari neque absque metropolitano suo neque sine decreto suæ regionis

---

3 CCXVI *M* 6 studium *M* 12 patienter *M* 16 in terminis *Lupus* interrimis *M* 19 recipiet *Lupus* respiciet *M* 29 expetat *Lupus* expec M_1 31 *lacunam statui e. g. supplendo* quia separari noluit a scipere *M* 38/39 detexent *M* 42 mariano *M*

episcoporum, sed ut aut cunctis præsentibus ordinatio celebretur aut illis solis absentibus qui uel propter infirmitatem uel propter alias necessarias occupationes afuerint et per scripta consentiunt, ut Christi gregum pastores cum concordia consecrentur ac pace; si quis uero his omissis fuerit ordinatus, huiusmodi ordinationem infirmam reprobamque esse dixerunt. contra legem uero agentes et in alia prouincia ordinantes et ipsos canones deponi præcipiunt. hæ nos leges ab illis transgressæ ab iniquitatis auctorum communione recedere compulerunt. non enim discordiæ et rixæ seruimus, sicut tua suspicata est magnitudo, nec perturbationibus delectamur et turbis, sed omnia eligimus pati quam calcari ecclesiasticas sanctiones. idcirco illum alium Abessalon contra patrem retinuimus oblatrantem atque ab eo accepimus iuramentum quod Dolichiensium non inuaderet ciuitatem, adhuc illo superstite qui eum presbyterum dispensatoremque constituit commisitque ei sacras pecunias, et continuo dimisimus eum. qui iurans decem milibus sacramentis, non per scripta solum, sed etiam sine scriptis sub testium præsentia plurimorum moxque impietatem tantam despiciens et nec patris senectam miseratus nec communionem mensæ formidans nec naturam reueritus, tamquam tyrannus Dolichium comprehendit. propter hæc aduersum nos pugna surrexit et nos et illam equorum phalangem cum uoluptate suscepimus et uituperationem quæ in tuis præceptis est posita, memores domini legum qui dixit: beati estis cum exprobrauerint uos et persecuti uos fuerint et dixerint omne uerbum malum contra uos mentientes propter me. gaudete et exultate, quoniam merces uestra multa est in cælo. et iterum: si mundus uos odit, inquit, scitote quia et me priorem uobis odio habuit. si de mundo ** sed ego elegi uos, ideo odit uos mundus. sed et beatus Paulus consolatur nos dicens: omnes qui uolunt pie uiuere in Christo Iesu, persecutionem patientur. mali autem homines et seductores proficient in peius, errantes et in errorem mittentes. et propter hæc quidem delectamur, dum contumeliam uel irrisiones patimur et tam fortiter ac pessime impugnamur; dum uero recordamur quia uir pius, fide ornatus, habens caritatis maximam curam, resurrectionem iudiciumque expectans et iustam retributionem sustinens, nequiquam contra nos tale iter assumpsit et publice in nos proposuit contumelias et deo amicissimos circitores iniuste trahi præcepit, dolemus animo et magnis tribulationibus uulneramur. ait enim magnus Dauid: si inimicus meus exprobrasset mihi, supportarem utique, et si is qui odit me, super me magna locutus fuisset, absconderem me utique ab eo. unde iniuriam quidem fortiter sustinemus et domino supplicamus ueniam dare peccatis (didicimus namque a diuinissimo Paulo dicere: iniuriam sustinentes benedicimus; dum persecutionem patimur, toleramus; dum maledicimur, supplicamus. sicut purgamenta mundi facti sumus, omnium peripsima usque nunc), rogamus uero magnificentiam uestram non facile credere his quæ dicuntur, nec abrupte aduersum nos accusationes excipere, sed suptiliter quærere ueritatem. sic enim et placabis omnium dominum et fructus gloriæ carpes apud homines uniuersos.

Lp 275 Can. Ant. 13 4 Mt. 5, 11. 12 Ioh. 15, 18. 19 2 Tim. 3, 12. 13 M 914 Lp 276 Ps. 54, 13 1 Cor. 4, 12. 13

2 infirmitate *M* nessarias *M* affuerint *M* 3 grecum *M* 5 allia *M* 7 et rixæ] erixe *M* 9 abssalon *M* 10 accipimus *M* 11 inuadere *M* 13 docem *M* 15 mensæ *Lupus* mens *M* ne *M* 16 et nos *Lupus* ut nos *M* 17 quæ in tuis *scripsi* qua ei nauis *M* 22 *desunt* ἤτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ 28 hanens *M* 29 nec quicquam *M* 30 amicissimo *M* circitores = περιοδευτάς ꝑcipit *M* 32 exprobasset *M* his *M* 35 iniuria *M* 39 abrute *M*

Lp 277 Libellus reuerentissimis et deo amicissimis episcopis Alexandro Theodoreto Maræ Dauidi Acylino ab Abbibo episcopo Dolichis, per quem indicauit quæ ab Antiocheno inique commissa sunt

222 [134] Peruenit ad me quod apertam contra sacerdotii culmen tyrannidem et suam coram cunctis metuentes infamiam qui me ab urbe mea pepulerunt, opinionem falsam ubique seminauerint quod non prius in Dolichen episcopum fecerunt quam refutatorios a me libellos acciperent. innotesco igitur uobis, per orationes uestras iurans, quia neque libellos refutatorios Antiocheno direxi neque umquam uolens ab hoc episcopatu recedam et uiolenter expulsus silere non patiar. sed uestra incolumi sanctitate et pro me suis orationibus concertante, non me pigebit, ut spero, nec subire itineris longitudinem nec ad plurium concurrere episcoporum concilium. talia enim sustinui pacis tempore qualia nullus, dum contra pietatem facere cogeretur, sustinuisse monstratur. nullum
Ps. 140, 4 igitur locum apud uestram religiositatem illorum falsitas habeat qui excusant excusationes in peccatis et nunc quidem dicunt quia me defuncto ad alterius ⟨electionem⟩ ordinationemque perducti sint, nunc autem quod a me eis fuerint dati libelli per quos episcopatus repudiauerim curam.

Lp. 278 M 915 Idem, epistula, inquit, deo amicissimi episcopi Alexandri Theodoreti Abbibi Heliadis Maræ Dauidis Acylini Euphratesiæ prouinciæ episcoporum ad Augustas, quam scripserunt innotescentes quæ ab Antiocheno diuersis uicibus in eos commissa sunt

223 [135] Deus pietate ornauit imperium uestrum, unde et diutissime permansit ac permanebit; ipse enim uos protegit et hoc sæpius per ipsas res docuit imperium uestrum. defendite igitur et uos, o amicæ Christi, eius quæ oppugnatur ecclesiam, non quod indigeat manus humanæ solacio, sed ut uobis ipsis insenescibiles et æternas procuretis coronas. quæ autem sit pugna, hoc in breui edocebimus. uenimus ad Efesum pridem propter eas quæ natæ sunt ecclesiasticas quæstiones, sed nec iudicio facto nec inquisitione nec conflictu neque colloquio quidam quidem deposuerunt sanctissimum episcopum Nestorium, quidam uero contradixerunt depositioni, iniustam eam iniquamque dicentes, quorum fuit unus et Antiochensium præsul, sicut et uestra pietas nouit. et multa quidem certamina pro eo fecit Ephesi ac plurima Chalcedone in consistorio et coram piissimo et amico Christi imperatore nostro, orthodoxum nominans eundem uirum et ipsam depositionem de iniquitate siue ⟨iniustitia⟩ accusans; sed postquam rediit inde, et deiectionem suscepit et anathematizauit dogma ueritatis. adiecit uero his et alteram iniquitatem his quoque peiorem. eos enim qui communicare sibi in hoc homicidio et impietate noluerunt, e diuerso impugnat, unde et contra nostram prouinciam oblatrauit et contra sanctorum patrum regulas duos episcopos ordinauit, abominabiles uiros atque
Lp 279 peruersos et totius operatores lasciuiæ. peruasit uero et martyrium sancti et boni uictoris Sergii martyris, quod sub Hierapolitana erat ecclesia, et nouiter illic contra morem ordinauit episcopum, cuius nec latet iniquitas, sed omnibus nota est. ob hoc compulsi sumus deo amicissimos clericos ac monachos destinare cum præsentibus litteris, per quas uestram quæsumus pietatem ne despiciatis ecclesias dei, sed edoceatis de his

2 Dolichis = Δολίχης iudicauit *M* 4 CCXVII *M* apertum *M* 6 dolichē 8 episcopatum *M* 9 expusus *M* incolomus scitatem *M* 11 plurium *Lupus* plurimum 13 ūra *M* 14 electionem *addidi* 15 me eis *scripsi* meis *M* 17 helladis *M* 18 maree *M* 19 uicibus *Lupus* ciuibus *M* 20 CCXVIII *M* ornauit *Lupus* orauit *M* 21 sæpius *Lupus* sepruus *M* 25 inquisione *M* 26 confrictu *M* 29 hac *M* 31 siue iniustitia *scripsi* siu *M* 34 nra *M* 35 duo *M* 37 martiriis *M*

quæ contra nos fiunt iniquitatibus piissimum et amicum Christi principem nostrum, suadatis uero ut iubeat eius imperium iniquas ordinationes uacare, episcopos uero nostræ prouinciæ secundum sanctorum beatorumque patrum regulas ordinationes celebrare, basilicam uero sancti et boni uictoris Sergii martyris secundum pristinum morem sub ecclesia huius esse metropolis, ad quam et magnum id ipsum templum fabricatum est et illi altissimi muri et alia intra eandem munitionem ædificia. decet enim pietatem uestram et hanc iniquitatem remouere et sanctorum beatissimorumque patrum regulas roborare, quorum orationibus uestrum munitur imperium.

Epistula Alexandri episcopi respondentis super his Iohanni archiepiscopo Lp 280 M 916

1 Sapientissimo Salomone determinante per diuinam gratiam contraria tempora **224** [136]
et dicente tempus flendi et tempus ridendi, arbitror tempus præsens non in- 11 Eccl. 3, 4
fantilis ludi, sed lacrimarum et gemituum et multorum luctuum esse. quis enim
non lamentetur legens impii Cyrilli capitula et reliqua illa conscripta quæ conueniunt
eis, et hanc quam nunc ad dominum meum sanctissimum et deo amicissimum episcopum ep. 145
Acacium scripsit epistulam, cuius proœmium sic se quodammodo habet »Decentem
se etiam nunc, inquit, curam suscepit sanctitas tua«, uidens cum omni instantia et forti-
tudine hæc ipsa ubique confitentem tam in proœmiis quam in finalibus, per quæ et primo- Col. 1, 18
genitum ex mortuis factum fuisse deum uerbum et reuiuiscere deum uerbum et con-
uentum naturalem et secundum subsistentiam unitionem sustinere et in unam naturam
redactum euidentissime prædicauit. et pro his decertatur tamquam pie se atque
orthodoxe habeant et diuinis scripturis consona sint, ita ut nec umquam proicere hæc
assumat, tamquam diuinis quidem scripturis consona, euertentia uero impia et polluta
circa ipsum Nestorii dogmata, nec umquam nos aliter in communionem uel a se esse
recipiendos uel ab eis qui ei eadem sapiunt, excommunicationem fore soluendam, nisi
et Nestorium condemnauerimus et blasphema, sicut ipse dicit, et impia eius dogmata p. 96, 19. 20
2 anathematizauerimus, ⟨post⟩ quæ in medio epistulæ pollutas suas uocum nouitates et
obiectiones falsi nominis scientiæ et tortuositates ostentans cogitationum suarum,
scripsit ita »quia inconuertibilis«, inquit, »et immutabilis et omnis passionis insuscepti- p. 96, 30—33
bilis ⟨est dei sermo⟩; impassibile est enim quod diuinum est, et conuersionis obum- Lp 281
brationem minime suffert« et reliqua. his uero adiecit quia omnis passionis insus- p. 96, 32. 35. 36
ceptibilis est secundum propriam naturam, et superinduxit quia passus est Christus et
dominus et unigenitus filius dei carne. quæ dicens, aut cum occultatione delusit te * *
magis hoc; ab omnibus enim subtilius sanctitas tua ⟨nouit⟩ eius impia dogmata, ⟨propter⟩
quod et per multas direxit prouincias ⟨epistulas⟩, antequam proficisceremur ad Ephesum,
Cappadociam et Galatiam et omnem Orientem et omnem contra ipsa mouit, quicumque
conscribere potest. sed et post reditum ab Epheso per epistulam scribens sanctitas
tua ea quæ in Ephesum facta sunt, ammirandissimo et magnificentissimo Appiniano

---

224 Epistula quæ respondet epistulæ Iohannis 165 et cui ille rescripsit ep. 166, nescio per quem casum in hunc locum delata est

---

2 iniquitas *M* 3 batorumque *M* 4 basilica *M* 5 atquam *M* 8 roboare *M*
14 bac *M* 15 docentem *M* 17 confitentem *scripsi* utentem *M* 20 decertur *M*
22 euerentia *M* 24 excommunicatione *M* 26 post quæ *scripsi* qua *M* suas *Lupus* eius *M*
29 est — sermo *add. Lupus* 32 occultatione *scripsi* cultione *M* te *scripsi* c *M* *lacunam statui sensum ita fere restituendo* aut tu ipse sententiam mutasti; crediderim tamen 33 nouit *add. Lupus*
propter *addidi* 34 prouincias epistulas *scripsi* prouncia *M* 35 capadociam *M* am *M*

duci Mesopotamiæ, integerrime abominabilem capitulorum conscriptorumque illius exposuit hæresim. si igitur, sicut sanctissimo episcopo Acacio orthodoxa esse uisa
ep. 145 est epistula, sic etiam tuæ sanctitati, superfluam arbitror fatigationem domini mei deo
ep. 145 amicissimi episcopi Pauli ad Ægyptium. tuæ enim sanctitatis epistulam et Cyrilli
M 917 ad sanctissimum episcopum Acacium perlegens, cum pariter essent nobiscum et deo amicissimi episcopi et multi reuerentissimi clerici et eorum qui nostræ sunt ciuitatis, et eorum qui de prouinciis sunt, aliorumque multorum, nihil inueni neque ego neque
3 qui erant præsentes, consonans quodcumque uel simile. ut uero cognoscat sanctitas tua quia impius non nunc his decipulis utitur, direxi primi anathematismi eius interpretationem, ubi ⟨circa⟩ impium Apollinarium fidem patrum exponit, utens ad seduc-
PG 76, 297 tionem dictis his quia »neque fermentatio neque retemperatio neque refusio substantiæ
Hebr. 2, 16 eius ad carnem facta est«, posuit uero in ipsa interpretatione quia »et semen Abrahæ adprehendit et similiter nobis participatus est sanguine et carne«, et mox sceleratus et impius adicit: »genitus est enim ex sancta uirgine secundum carnem et homo apparuit secundum nos«. et possibile est ei qui cum timore dei et reuerentia interpretationem primi capituli legit, plurima inuenire in quibus et obumbrare uidetur et manifestissime hæresim suam exponit, sicut et in aliis suis conscriptis. si igitur persistat in eisdem Ægyptius et non negat quidem capitula, ⟨nec⟩ confitetur uero Christum, ex quo euan-
Lp 282 gelizatus est sanctæ uirgini angelus, deum esse et hominem, eundem sine dubio et filium hominis propter naturam quæ est ex semine Abraham et Dauid, et ipsum procul dubio
Mt. 22, 43–45 et dominum Dauid propter diuinitatem, deo uerbo templum a mortuis suscitante se-
Ioh. 2, 19 cundum sententiam domini Christi, et in sæculum infinitum duas naturas in uno filio et domino et Christo inconfuse et indiuise cognoscendas, nos nullam communionem cum eo habemus neque ⟨cum⟩ his qui communicent ei, absque hac confessione. ut enim et prophetas et apostolos et euangelistas et martyres taceam, nunc uel beatam Susannam
Sus. 22 sequi studeo dicens: si etenim hoc fecero, non effugiam manus Ægyptii et communicantium ei; omnia uero eligibilius est nobis sustinere ab imperatoribus et iudicibus et aliis hominibus quam piam confessionem et sanam prodere fidem, uel si multa milia essent subsannantium nos. unde epistulam supremam de causa proposita dirigens tuæ religiositati, manifestam rationem faciam iam meam. ego enim sanctissimum episcopum Nestorium scio in sermonibus suis ea quæ prophetæ et apostoli et euangelistæ, prædicantem, et oportebat opturare nos aures, proponente nobis impio Cyrillo ut anathematizaremus dogmata eius uelut impia atque polluta. in Tarso quinque ex his deposuisti hæreticis et consonauimus uobis; nunc autem promittit Cyrillus quia si facti fuerimus hæretici, dabit nobis ipse communionem.

Lp 283 M 918 Epistula, inquit, Dorothei metropolitani Mysiæ ad deo amicissimum Alexandrum episcopum Euphratesiæ et Theodoretum

225 [137] Pactionem quæ pridem sub pacis simulatione non bene cum Ægyptio facta est, nunc clare detexit Proclus, qui in magna illa ordinatus est ciuitate. scripsit enim

39 *cf. quæ adnotaui ad ep. 211*

1 conscriptoremque *M* 3 superfruam *M* 10 circa *addidi* 16 manifestissime *scripsi* manifestissimam *M* 18 nec *addidit Lupus* 21 diuinitatem *Lupus* humanitatem *M* 24 habmus *M* cum *add. Lupus* huc *M* 25 martire *M* 26 si *scripsi* siue *M* 27 eligiuilius *M* 28 multa milia *Lupus* multatā *M* 29 supremum *M* 30 rationem faciam *scripsi* ratio sentiant 35 dabit *Lupus* dauid *M*

36 CCXIX *M* amicissimo *M* 39 Proclus *Lupus* procul *M*

contra nos litteras calumniis plenas tam ad reuerentissimum clerum quam ad amicum Christi orthodoxum populum. igitur ad integriorem præfatorum scriptorum comprehensionem et compar epistulæ eiusdem Procli his meis litteris iunctum uestræ religiositati direxi, ut si uobis rectum uidetur et utile quo omnes nos ad magnam ciuitatem pariter concurramus, ut cum competenti ⟨in⟩ deum fiducia colloquamur amico Christi imperatori pro orthodoxa fide, id minime neglegamus. notum uestræ facio sanctitati ut mihi secundum deum congaudeatis quia reuerentissimus clerus et amicus Christi orthodoxorum populus per dies in domino prouehuntur, concertantes euangelicæ fidei.

Omnem quæ uobiscum est fraternitatem ego et qui mecum sunt, plurimum salutamus.

Epistula, inquit, Theodoreti episcopi ad Dorotheum Mysiæ metropolitam Lp 284

226 [138] Audientes uestram fortitudinem roboramur et in uos intenti segnitiem deponimus. exemplar enim principale uirtutis omnibus qui imitari uoluerint, uos certaminibus his præsidens proposuit deus, ut per imitationem uestris insigniamur characteribus. quia igitur multa uobis est apud deum fiducia, sic quidem feruentem illinc nobis sustinentiam prouidete et orationibus stabilite, ut firmi et in dogmatibus persistamus et claudamus Ies. 33, 15 oculos, ne sanguinis iniusti iudicium uideamus, et claudamus aures nostras, ne audiamus [et claudamus] in⟨iustitiam **⟩ terram. his enim bonis ac talibus perfruemur, si uestras impetrauerimus orationes.

Epistula, inquit, eiusdem ad amicum Christi Constantinopolitanum orthodoxum populum, per quam eos hortatur ad patientiam et circa dogmata contrariorum pænitentiam declarat Lp 285

227 [139] 1 Qui nauticæ arti dant studium et in mari uiuere deligunt, dum pessimis tempestatibus repugnant et a contrariis flatibus sæuisque uoluminibus oppugnantur ac multa caligine detinentur, si subito eis ignis illuxerit, consolantur et resumunt excusso terrore fiduciam, quæ eos meliores spes desperare non sinit. M 919 tale aliquid etiam nos perpessi nunc sumus, uestræ deoamabilitatis litteras perlegentes. multam namque ecclesiarum concussionem uidentes et tempestates et procellas undique cernentes illidi et hinc uolumen feruens et accrescens et naufragium minitans et pinguem nebulam diffusam et quæ sunt cominus, conspici non sinentem, uelut si igniculum subito quoddam et introitum portus, uestras uidimus litteras et consolatione perfruimur et fiduciam sumpsimus et fortiter patimur impetus tempestatis et puram sustinemus serenitatem. fidelis enim deus 1 Cor. 10, 13 est, qui non permittet ⟨neque⟩ uos neque ⟨nos⟩ temptari ultra uirtutem, sed cum temptatione faciet et prouentum, ut sustinere possimus et falsi-

---

227 *Epistula quæ statim post Cyrilli epistulæ 72 aduentum scripta est [cf. ep. 176], per nescio quem casum in hunc locum delata est, cf. quæ adnotaui ad ep. 224. partis mediæ [32—166, 12] altera uersio Latina habetur in Collectione Palatina 42 [Mar. Merc. p. 335 ed. Baluze]*

---

1 qua *M* 3 Procli his *scripsi* procriis *M* 5 in *add. Lupus* 7 reuerentissimum *M* 11 CCXX *M* 13 immutari *M* 15 fiduciam *M* quidem *scripsi* qui *M* 16 et orationibus stabilite *dupliciter scripsit M* 18 et claudamus *deleui* iniustitiam *scripsi et lacunam statui supplendam ex Ies. 33, 17* βασιλέα μετὰ δόξης ὄψεσθε, οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν ὄψονται γῆν πόρρωθεν in *M*

20 CCXXI *M* 25 resumant *M* 26 spēs *M* 28 atempestates *M* 31 consolationem *M* 33 neque uos neque nos *scripsi* neque nos neque uos *Coll. Pal.* uos neque *M* 34 temptationem *M*

2 tatem quidem conuincere ualeamus, ueritatem uero lucidius comprobare. conuicta siquidem nunc quoque est compositio falsitatis et uirtus ueritatis ostensa. ecce enim qui saluatoris nostri Christi naturas impio sermone confuderant et unam præsumpserant eius prædicare naturam et ut diuinitati passiones deputarentur, legem protulerant et ob hoc sanctissimum et deo amicissimum præpositum sacerdotum dei Nestorium op-
Ps. 31, 9 pugnauerant, tamquam in camo et freno maxillas confracti et a sinistris ad dexteram
Lp 286 tracti, didicere ueritatem et contraria docent, illo ducatu retrahente ad ueritatem, quem pro ueritate oppugnauerant. pro una enim natura duas nunc confitentur et eos qui contemperationem uel confusionem inducunt anathematizant et diuinitatem Christi in passibilitate uenerantur, et carnis esse passiones docent et euangelicas diuidunt uoces et excelsas quidem deoque dignas diuinitati ascribunt, humiles uero humanitati coaptant.
ep. 72 3 tales enim nunc ab Ægypto allatæ sunt litteræ. sed hi qui uix tandem ueritatem dogmatis didicerunt et euangelicam regulam normamque edocti sunt, adhuc sunt maliuoli hactenus circa illum qui eis horum doctor est factus, atque illum qui eos ab errore liberauit et ad ueritatem deduxit, ut impium et hostem et operibus et uerbis impetere temptant et latrando aduersus eum satiari non uolunt. sed non superabunt ueritatem, quia res firma est ueritas. ipse enim Christus est ueritas et conuicit quidem iam, sicut dixi, aduersitates mendacii et ueritatis radium subnudauit, qui coronat ueritatis amatores; ostensurus uero est eam clarius et falsitatem omnino disrumpet. et discent qui usi sunt ea, quod sit deus in cælo, qui et ea quæ fiunt, conspicit et quæ di-
Dan. 6, 18 cuntur, audit et ponit suis athletis certamina et leones fame ac furore diffluentes mansue-
Dan. 3, 50 tudinem docet et ignem sine mensura nutritum et nimis accensum in auram roris immutat
Iona 1, 3. 2, 1. 11 Ier. 45 [38], 6 et in ceto magno istum fugacem saluum conseruat et in cisternam cæni cum propheta descendit et qui illic eum miserant, per bella captiuos expellit, ipsum uero æneum murum et turrem robustam statuit barbarorumque ei præstat obsequium, et in bellis uero enitescere præstat et per duos plerumque fideles multoties dena milia infidelium fugat.
1 Reg. 14, 13. 14 M 920 et huius rei testis est Ionathan et armiger eius, qui soli contra alienigenas confidentes nutu diuino uniuersa alienigenarum milia fugauerunt et ab inuicem fecere consumi. sed deficiet me tempus narrantem dei mei mirabilia et eius prouidentiam, quæ fit in nobis per singulos dies. hæc igitur scientes, dilectissimi et deo amicissimi fratres, in eum
Ioh. 16, 33 præsumite qui dixit: confidite, ego uici mundum. etsi enim nos misericordia eius sumus indigni, tamen propter Dauid seruum suum et Ierusalem, quam elegit, et procellas extinguet et tempestatem sistet et in directum denuo ferri præcipiet ecclesiæ nauem.

Lp 287 Sacra, inquit, a Iohanne Antiochiæ impetrata tam contra deo amicissimum et sanctissimum episcopum Hieraspoleos Alexandrum et Helladium et Maximinum et Theodoretum deo amicissimos episcopos

228 [140] Ecclesiarum pacem et hanc procurantium diligenter omnimodum honorem et affectum cunctorum causam bonorum existere ambiguum non est. quia enim concordiæ et religionis uiam intactam et immaculatam custodiunt, huius rei gratia honore

1 lucidium *M* 3 una p̄sumpsent *M* 4 lege protulerunt *M* 5 et deo amicissimum *dupliciter scripsit M* 7 ducato *M* retrahente *scripsi* retrahentes *M* 8 oppugnauerunt *M* 9 inducunt *scripsi* ducunt *M* anathematizant *siue ante* eos *siue post* uenerantur *collocandum, cf. Coll. Pal.* 18 aduersitates *Lupus* ad ueritates *M* 21 defluentes *M* 23 in ceto *scripsi* incentu *M* 27 alienas *M* 28 uniuersum aliegenarum *M* facere *M* 33 ferri *Lupus* fieri *M* 34 naue *M* 36 maximum *M* 40 custodiuns *M*

maximo ac præcipuo fruuntur affectu. si qui autem sub simulatione religionis putari custodes qui præcipui dogmatis corruptores rerum testimonio demonstrantur **

Epistula, inquit, Meletii ad Neoterium comitem, qui eum per litteras fuerat exhortatus Lp 288
et ammonuerat ut Antiocheno reconciliaretur

Ignorare uidetur ammirabilitas tua quod nec pro pecuniis nec pro possessionibus **229** [141]
neque pro ulla alia quæ ad hanc uitam pertinet causa sit certamen hoc nostrum, neque 6
ut placeamus hominibus, nunc usque præstitimus. absit enim sic nos esse uesanos.
qua enim sub præmii spe pro hac causa eligimus mori? quam uero utilitatem sustinentes, principum minas, distortiones seu euersiones et prætensionem exiliorum? aut
quid eorum quæ humana sunt, præualuit contra nos usque adeo ut ob hoc aduersum 10
cunctos instituamus certamen? et certe uidemus et eos qui ualde contentionibus studeant, illatis sibi a maioribus uiolentiis cedere, etiam dum nolint. unum tantummodo in rebus humanis inuictum est, deo dedita conscientia et illi placita ex toto corde defendens. recolit enim futurorum spes et eam quæ sustinetur beatitudinem et ad deum confidentiam et alia, quæ multo sunt uniuersis huius uitæ meliora, quanto et per 15
infinita sæcula porrigentur. hinc homines uniuersorum præsentium sunt despectores, sciendo quia etsi a præsenti uita soluantur, succedit procul dubio beatitudo cælestis et cum domino Christo regni consortium, et idcirco non solum pro nihilo præsentia deputant quidam, sed et pro summo beneficio deputant ut liberentur ab eis, bene scientes quod futura optinere non possint nisi a præsentibus liberati. neque nos igitur per 20 M 921
gratiam dei pro gratia uel inimicitiis cuiuslibet hoc certamen iniuimus, sed pro pia fidei confessione, pro conscientia Christo deuota, propter quem pro nihilo ea quæ in præsenti sunt sæculo, deputamus. et quia hæc non fingam, audi per partes cum breuitate Lp 289
qua potis est.

2 Capitula Cyrillus exposuit plena uniuersis hæresibus, propter quæ uniuersus per- 25
turbatus est orbis. collecta est Ephesi synodus; aduenit illic et iste ab Antiochia et adiudicans tunc expositorum insaniam, deposuit eum cum toto Orientali concilio. ep. 87. 88
iurauit coram principe quia etsi pœnituerit Cyrillus, non ei restituo episcopatum, eo p. 71, 2—5
quod ab⟨ominabilis hæreseos⟩ hæresiarcha sit factus. et habemus exemplaria horum.
reuersus est a Constantinopoli ad Orientem idem Antiochenus, collegit rursus in Tarso 30
concilium, scripsit synodicas litteras, in quibus et Cyrillum deposuit et eos qui pro eo ascenderant Constantinopolim, quorum manifesta sunt nomina. ad ultimum uenit
Aristolaus, accepit propositionem ut anathematizaret Cyrillus ipsa capitula et ea quæ ep. 142
male exposuerat uniuersa et esset rectæ fidei confessione contentus. suscipiens
Cyrillus hanc condicionem per Aristolaum, scripsit Acacio Berœensi epistulam uersuum 35 ep. 145
plurimorum, affirmans de capitulis quod se bene haberent et numquam repellerentur ab eo. post hæc misit Antiochenus ad Cyrillum Paulum Emisenum. qui uadens agensque illa quæ nunc dinumerare non possum, ad ultimum reportauit epistulam quæ anathematismi capitulorum nec somnium contineret, minus uero deteriora capitulis in superficie prædicaret. ex hac epistula diffamabatur iam quasi Cyrillus de his quæ 40

2 lacunam statui; sententiæ hiatu demonstratur cetera non a translatore omissa esse, sed casu intercidisse. quo cum casu cohærere uidetur quod per epistulam 229 sacra inepte ab epp. 230. 231 dirimitur

4 antiocenos *M* 5 CCXXIII *M* 8 proaccausa *M* 9 p̄tensione *M* 10 quod *M* 14 recolet *M* ea *M* 19 deputant²] habent *Lupus* accipiunt *malim* 21 pro pia *Lupus* propria *M* 23 aud *M* 26 antiochie *M* 29 abominabilis hæreseos *scripsi* ab *M* 32 constantinopoli *M* 35 scripsit *Lupus* scripta *M* beroensi *M* 36 plurimarum *M* 37 quia *M* 39 anathematism *M* 40 superficiem *M*

ep. 173 3 conscripserat, pæniteret, et ab Antiocheno ita susceptus est. hæc Cyrillus addiscens scribit Constantinopolim quibusdam clericis suis quod neque pænituerit de his quæ conscripsit, neque omnino aliquid eorum quæ exposuerat, mouerit, sed neque rogans quemlibet ita receptus sit, sed potius e diuerso ipse rogatus sit et Antiochenum sus-
ep. 76 ceperit. et horum omnium exemplaria detinemus. hæc ipsa uero ad Melitinensem scripsit Acacium quod nec summouerit aliquid eorum quæ a se exposita sunt, neque ullum de reconciliatione rogauerit, quin potius e diuerso Antiochenum rogatus exceperit, ubi unam filii post unitionem dixit esse naturam. et ipse omnino per totum mundum
Lp 290 clamat et singulis uicibus asseuerat quod nec respuerit quæ ab eo sunt scripta, nec
ep. 201 repellere patiatur usque ad mortem. propterea nosmet ipsos ab Antiocheno seiunximus, eo quod Cyrillo sic existenti peruerso post tanta succubuit et per ipsam communionis
M 922 cum eo unitatem semet ipsum comparticipem eius effecit, non propter aliquas quippe quas nec habemus, inimicitias ad Iohannem, sed propter conscientiam nostram, quæ deo deuincta est, quam non possumus pro humana decipere gratia, etsi multa milia nobis quis inferat mortium. unde et magnopere agimus pro illa persona, eo quod deo uincta sit conscientia nostra de ⟨eo⟩. sed dicit quod Cyrillus capitula illa respuerit. ostendat ergo eius epistulam nominatim anathematizantem illa capitula et Nicænæ
ep. 72 fidei confessione contentam. sed non habet quod ostendat, sed pro magno profert nobis epistulam quæ tantum differt a capitulis quantum non per omnia sic aperte blasphemat. sed de hac nobis nullus est sermo, uerum si uult inter nos et se inimicitias solui, aut persuadat Cyrillo anathematizare per epistulam nominatim omnia quæ male exposuit, et Nicæna illa expositione beatorum patrum esse contentum, sicut eam beatus ille Theodorus domnus noster explanauit (ipse est enim uerus illorum quæ sunt exposita, intellectus); aut si hoc non fecerit, anathematizet ipsum cum capitulis eius, et soluta sunt omnia, hanc ** uidelicet in communicantes omnes qui eadem quæ Cyrillus, astruunt. nos enim per gratiam domini Christi diligimus ecclesiæ pacem, diligimus uero ita ut ea deuota deo conscientia perfruamur, non uero ut nosmet ipsos per illam gehennæ tradamus. hoc enim non iam pax est, sed omnimoda exterminatio. et nulla nobis alia remanebit aduersitatis occasio, nisi propter piam fidei confessionem; alioquin omni sumus damnatione digni et reuera infelicissimi omnium, si propter uiles occasiones quæ sunt diuina turbamus.

Lp 291 Rescriptum, inquit, publicarum litterarum quæ scriptæ sunt ad magnificentissimum comitem et uicarium Titum a gloriosissimo magistro militiæ Dionysio

230 [142] Quid de Helladio et Maximino et Alexandro et Theodoreto reuerentissimis uiris
ep. 228 episcopis definiri censuerit imperialis clementia, ipsæ diuinæ litteræ præfulgentes tuam magnitudinem poterunt edocere; quomodo uero et a nobis idem sint commoniti, sub-
ep. 231 iecta designat. unde diligentia tua præceptum nostrum suscipiens elaboret ut omni arte et suptilissima argutia perueniant ad effectum quæ imperialis decreuit auctoritas. nec enim parua gloria tua magnitudo fruetur, si celeritatem tantæ causæ offerre ualueris; pertinet enim et ad animarum nostrarum religionem, pertinet, ut ita dixerim, etiam ad cælestis diuinitatis curam præsentis qualitas causæ. unde dum

1 penitet *M* addicens *M* 4 erogatus *M* 7 rogauerint *M* 8 homino *M* 11 tanta succubuit *Lupus* tantas accubiit *M* 14 quam] qua *M* 16 eo *addidi* 17 nicænæ *Lupus* mane *M* 20 et se *scripsi* esse *M* 22 nicenus *M* 25 hanc *scripsi lacunamque ita fere supplendam* sententiam eo suscipiente *statui* hansns *M* 28 externatio *M*
32 litterarum *scripsi* ut terrarum *M* scripta *M* 34 CCXXIIII *M* maximiano *M* 41 etiam *scripsi* ea *M*

tuam magnificentiam et diuinæ litteræ et nostra auctoritas præparent, commoneat uero et per dies ac noctes orthodoxæ pietatis reuerentissimus cultus, tota urbana tran- M 923
quillitate seruata absque ullo strepitu ac perturbatione diuinitus imperatis competens præbebis obsequium.

Epistula, inquit, magnificentissimi Dionysii magistri militum, quam scripsit ad unum- 5 Lp 292
quemque episcoporum qui nominantur in sacra, ut aut consentirent his quæ ab Antiocheno sunt gesta, et communicarent ei aut ab ecclesiis et ciuitatibus exirent

Inuictus dominus non ignorat quantum suo prosit imperio cultus sinceri deuotio **231** [143]
quantamque securitatem et illuminationem prouinciis præparet fidelis inuestigatio cultus orthodoxi. hinc utique et dignus efficitur impetrare quicquid a propitia poscendum 10
deitate crediderit. necesse est enim ut prospere uniuersa contingant, si deo paruerit ea quæ apud ipsum definita est, ueritate. motus igitur sanctitate congrua, dum cognouisset beatitudinem tuam Iohanni Antiochenæ ciuitatis episcopo non adesse in sanctis neque communicantem in mysteriis adorandis, cæleste decretum dare dignatur, quod in his quæ sunt priora, præfulget, ut aut communices præfato ac reliquis qui cum 15
eo consentiunt, ⟨in⟩ cælestis diuinitatis cultu aut recedas a ciuitate et sancta ecclesia cui præesse cognosceris. igitur diuinis litteris pertractatis, unum e duobus facies. necesse est enim ut aut communices Iohanni episcopo catholicæ ecclesiæ, ut ablatis contentionibus sancta ecclesia quiete fruatur ac pace quam peperit, aut contendens formam diuinitus datam subire cogaris. priuaberis enim et urbe [priuaberis] et 20
ecclesia, si meliori forte obœdire et assentire nolueris. sit igitur deliberationis tuæ ut diuina et adorabilia præcepta recipias, si iram principalem declinare desideras.

Epistula, inquit, Helladii episcopi ad deo amicissimum episcopum Meletium, quam Lp 293
scripsit indicans ei quæ sunt a Constantinopoli mandata, et de his petens quæ essent gerenda, tractatum. sunt uero quæ ei mandata sunt, hæc: quia et orthodoxe 25
docet Proclus et * patrocinator est et multam habet apud imperatorem fiduciam et missurus est ad Antiochenum cum sacris synodicam suam, ut eam suscipi ante omnia præparet, quam qui non receperint, pellantur ecclesiis.

Necesse fuit ut quæ scripta sunt nobis a regia urbe a religiosissimo compresbytero Ana- **232** [144]
stasio et reuerentissimo condiacono Tarsicio, ad tuæ cognitionem religiositatis perducerem. 30
igitur exemplaria destinaui, ut legens atque pertractans, celeriter nobis quod placuerit, demandare digneris et quid agere debeamus. nos enim ex tua religiositate pendentes, cum tuo gerere uolumus uniuersa consilio. ora uero ante omnia pro nobis, domine. M 924

Epistula, inquit, deo amicissimi et sanctissimi episcopi Meletii ad Helladium, per quam Lp 294
rescripsit quod neque ipse ab eis quæ semel pie placita sunt, absistet neque credere 35
iustum est his qui illa nuntiauerunt, dum per opera ipsa docuerint quod propter tempus a Procli sint asciti fautoribus

Gratias quidem tuæ sanctitati ago, deo amicissime domine meus, quod nos talis **233** [145]

---

1 diuina *M* pparet *M* 3 crepitu *M*
8 CCXXV *M* 11 contingant *Lupus* contigerant *M* 12 motus *Lupus* notus *M* 14 communicantet *M* 16 in *add. Lupus* 20 priuaberis *deleui* 21 forti *M* uolueris *M*
24 petens *Lupus* potens *M* 26 *lacunam statui, supplementum incertum, coniecerim* personae *cf. p 170, 7* 29 CCXXVI *M* ad regia *M* 33 domine *Lupus* dn̄o *M*
34 melitii *M* 37 asciti *scripsi* sciti *M* 38 CCXXVII *M*

curæ participes ascire dignatus es; ego uero ad ea quæ nunc scripta sunt, hoc remando
d. 12. Apr. 434 tantummodo, quod neque hunc qui beatificat Maximianum, qui nuper obiit quique a Cyrillo et ⟨eis qui⟩ ea quæ eius sunt, sentiunt, ordinatus est et qui eos pro impietate aduersum ueritatem quantumcumque potuit, adiuuauit, neque quemquam noui quis sit, qui Iohannem uocat episcopum, neque aliquid eorum quæ ab ipso dicuntur, accipio,
Gal. 1, 8 sed nec si angelus de cælo secundum beati Pauli præceptum me persuadere uoluerit. nam uel si esset uere credendum quod idem uir Nestorium deo amicissimum episcopum haberet episcopum et Cyrilli deteriorisque ab eo Iohannis communionem respueret ut diabolicam, ne tunc quidem per omnia inculpabile foret eius ordinationem recipere, etsi multotiens milies ante hoc schisma consecratus esse dicatur, eo quod omnino hæc
omnia ex priore perturbatione et inordinabilitate, per quam cuncta dirupta et in inuicem per partes incisa sunt, pendeant nihilque geratur legitime apud eos. forsan tamen nihil nos nocere uideretur iniustitia illa quæ in personam commissa ab aliis uideretur, quos a nostra omnino communione suspendimus; nunc autem quomodo sane his credere
Lp 295 poterimus testimonium ferentibus quod existat orthodoxus, qui episcopum nominant et Iohannem et manifeste dicunt quod ad eum dirigendum sit per quod pii cogantur eius approbare synodicam? ego igitur, deo amicissime domine meus, non abscedo a priore sententia neque patior conscientiam meam in quocumque decipere, etsi omnes sese dediderint præsentis sæculi uanitati, propter eum qui me a principio asciuit, ut deuotam deo seruare studeam conscientiam meam. iam de reliquo quicquid uoluerint agere contra nos, ipsorum sit hoc in tempore potestatis; hoc solum rogo ut consuetis orationibus tuis nobis cooperari digneris.

Lp 296 M 925 Epistula Theodoreti, inquit, episcopi ad Alexandrum deo amicissimum episcopum, per quam significauit quia et magnificentissimus comes Titus et sanctissimi monachi insurrexerunt in eum per litteras, tamquam qui debebat pacem communionemque amplecti Antiocheni Iohannis

234 [146] Multas per hos dies sustinui perturbationes multasque tristitias quales numquam; quarum quo alias prætermittam, uenit ammirandissimus atque clarissimus tribunus Euricianus cum litteris magnificentissimi et gloriosissimi comitis Titi tam ad sanctos monachos scriptis, id est ad domnum Iacobum et domnum Symeonem et domnum Baradotum, et ad nos. quæ litteræ minas continebant ut si non adquiesceremus pacificari, mox nobis proiectis alios ordinarent. et quidem risi de minis; pessime autem me sancti monachi afflixerunt, multa pro pace rogantes, ut culpantes. dum uero irascens ego et male accipiens ista, paratus essem et ciuitatem relinquere et prouinciam et ad uitam monachinam confugere, afflicti promiserunt usque ad Gindarum mecum discedere et Antiocheno suadere ut illic aduenire mecumque loqueretur. me autem dicente quod nisi eicerentur illi, impossibile esset fieri pacem, direxerunt tres deo amicissimos presbyteros et archimandritas tam ad eum quam ad magnificentissimum comitem Titum, mandantes eis non esse iustum ut uiros sanctos et qui suas prouincias ornauerunt, sic iniuste et inique proicerent; »si quid enim tale fuerit gestum, pertur-

3 eis qui *addidi* 4 quantumque *M* quem qua *M* 6 angelum *M* 8 heberet *M* respuert *M* 9 inculpabilem *M* 11 qua *M* 12 geratur *scripsi* reratur *M* 17 synodicum *M* hæced *M* 18 conscientia *M* 20 conscientia *M*
25 quia *M* 26 iohī *M* 27 CCXXXVIII *M* quale *M* 28 tribus *M* 33 affisrunt *M* 37 illi] *Marinianus et Athanasius a Iohanne irregulariter ordinati cf. epp.* **216—219**.

bationem necesse est subsequi. si igitur pacis curam geris, dignare uenire ad Gindarum, et sumentes episcopum nostrum, ueniemus ad te.« igitur necessarium duxi hæc ipsa tuæ innotescere sanctitati, ut eam nihil eorum quæ agimus, lateat. ire uero ad Lp 297
Antiochiam omnino interim recusauimus. oret igitur sanctitas tua hoc quod deo placeat, dispensari et ea fieri quæ expediunt sanctis ecclesiis. 5

Epistula, inquit, deo amicissimi episcopi Alexandri ad Theodoretum, quam rescripsit Lp 298 M 926
ad hæc quæ ab illo sunt scripta, dirigens ei et condiciones quasdam de ipso negotio

Tua quidem sanctitas bene fecit in scripto nobis quæ nuper acta sunt, indicare; **235** [147]
ex parte autem nobis hæc ipsa et opinio nuntiat, quæ super ea quæ dicuntur et ea quæ aguntur, solet adicere falsitatem. uerumtamen ego per gratiam dei, quæ me 10
nunc usque roborauit, spero quod nullius metuam minas, ut aut impio Cyrillo communicem aut orthodoxiæ proditoribus, qui et anathematizauerunt eam et orthodoxum deiecerunt, ut ex hoc, quod ad ipsos attinet, clare ubique falsitas prædicetur. nam quod crescat apud eos atque proficiat mali nominis hæresis, puto quod et ipsa quæ nunc a
Constantinopoli scripta sunt, tuam docuerint sanctitatem. et in Antiochia uero 15 ep. 232
non unus nec duo nec decem tantum de Hierapolitanis affuerunt in ecclesia, inter quos
erat et dominus meus deo amicissimus presbyter Maranas, quando et Macedonius in d. 8.–14. m. Apr. 434
maiore ebdomade in cymiterio et Antonius Chalcidis chorepiscopus in ecclesia sancti Zachæi aperte deopassianam hæresim prædicauerunt. hæc scribere sum coactus,
nimis ægre ** suscipiens propter sanctorum monachorum contra nos curiositatem. 20
rogo igitur ut, etiamsi omnes mortuos ab initio mundi resuscitent, si quidem acquiescant, orent pro nobis, si autem damnant nos, parcat illis deus. nec enim maioris auctoritatis
sunt quam de cælo angeli et quam chorus ille apostolorum, quos anathematizauit per Gal. 1, 8 2 Cor. 11, 4
Paulum Christus, si quid præter euangelium Christi euangelizare præsumpserint. si
umquam uero contigerit ut alicui eorundem sanctissimorum monachorum tua sanctitas 25 Lp 299
colloquatur et super hoc mouerint ipsi sermonem, suade illis ex me quia secundum
ueritatem nec si mihi totum cælorum regnum Iohannes, cuius non est dominus, dederit,
non autem dico Rasaphas et alias huius solitudinis ciuitates, ei communicare sustinebo,
nisi prius correcta fuerint consequenter illa quæ per orbem terrarum hoc sunt fidei M 927
operata naufragium. memor enim sum dicentis quia neque altitudo neque profundum Rom. 8, 38. 39
neque præsentia neque futura neque alia creatura poterit nos separare a caritate quæ 31
est in Christo Iesu domino nostro. et gratias deo quod cum illis sunt et synodi et
sedes et regna et iudices, nobiscum uero dominus deus et munda atque intemerata fides
in eum. et per sanctas orationes tuas * quia nisi me timor dei retineret, non expectarem uiolentiam per potestates sæculi inferendam; sed ne Christi gregem uidear prodi- 35
disse, necessitatem sustineo. sciens igitur sanctitas tua propositum meum, si ei id
placuerit, et Antiochiam introire non rennuat et quicquid nouit aliud, agere; ego enim
quæ a principio definiui, in ipsis permaneo. quia uero non sim contentiose dispositus,
sed habeam piæ condescensionis affectum, et tuam grate suscipiam et hæ quas nunc
direxi chartas, tuæ satisfacient sanctitati. 40

6 amicissimo *M* 7 quasdas *M* 12 prodictoribus *M* eam *Lupus* eum *M* 16 ne duo *M* 17 macedon *M* 18 obdomade *M* antoniusis *M* 20 *lacunam statui supplendo* tuæ litteras sanctitatis 21 resuscitens *M* acquiescant *scripsi Baluzium secutus* quiescant 34 *lacunam statui supplendo* iuro *siue* testor 39 tuam *scripsi* eam *M* 40 satisfacient *Lupus* satisfaciens *M*

235a Satis ostendit beati Theodoreti subiecta responsio, si tamen uere has eius esse approbemus epistulas, eum reuerentia et affectu archiepiscopi tunc sui huius Alexandri et aduersitate beati Iohannis episcopi et uoluntate omnes secum pariter uniendi, non uero Nestoriani erroris assensu ad uniuersalem pacem tardius accessisse, quippe qui
ep. 72 ep. 209 et unitiuæ beati Cyrilli epistulæ fidem, quam tantopere nititur impugnare Nestorius,
Lp 300 perseuerantissime ab initio approbauit et prætulit duorum episcoporum causam deiectioni Nestorii et anathematismo dogmatis eius. et nunc ad hæc et ad omnes illius pacis condiciones Alexandrum episcopum suum conatur adducere et postea hoc per multas cum singulis efficacissime egit epistulas, ut omnes ad unitionem perduceret, quod et in cunctis eo suadente paucissimis exceptis suo studio, annuente dei gratia, adimpleuit. unde et magnas inimicitias sustinuit eorum qui usque ad finem suo errori pertinaciter adhæserunt.

Lp 301 Epistula, inquit Irinæus, ad deo amicissimum episcopum Alexandrum, quam rescripsit significans quod et legerit directas sibi condiciones et unam tamquam nimis se bene habentem probauerit

236 [148] Legens tuæ sanctitatis epistulam, inspiciens uero et tria exemplaria, magis illud sine nomine approbaui. duorum namque priorum unum quidem simplex erat, alterum uero intemperate ardens. bene autem se habens mihi illud est uisum, quia et condescensionem cum mensura habuit et acribiam laudabilem. continebat enim ut
M 928 intenderemus in illam synodicam et quæreremus si superfluum nil haberet et rectæ fidei consonaret nullumque haberet assensum ad ea quæ Ephesi male sunt gesta, et ** susciperentur pro ecclesiæ pace; alioquin omnimode fugiantur atque refutentur. dignetur igitur sanctitas tua ut si ab Oriente redierint qui hæc ipsa deportant, inspicias et quæras et nobis quid uerum sit, innotescas. ego enim murmur audiui quod is qui nunc optinuit sedem, orthodoxe docet, et docuit uero me hoc per litteras clare et dominus meus sanctissimus et deo amicissimus episcopus Helladius et eorum quæ mihi ab eo scripta sunt, tuæ sanctitati rescripta transmisi. direxit uero mihi et exemplar epistulæ domini mei sanctissimi et deo amicissimi episcopi Eutherii, eandem uirtutem continens. rogo igitur sanctitatem tuam ut legens hæc, sicut de recta fide, sic et de ecclesiarum cogites pace, quæ secundum ueritatem nimie commouentur, ut facti simus populo uniuerso ridiculum. si autem tuæ sanctitati uidetur ut condiciones Antiocheni pro pace suscipiamus ecclesiæ, ut exclusis his qui ab eo inique sunt ordinati, foris ab Antiochia
Lp 302 colloquamur, et hoc facies sicut tuam decet religiositatem. non autem tuam lateat
ep. 179 sanctitatem quia et ego Antiocheni ad piissimum principem litteras legens, ualde mea anima dolui, quia euidenter noui quod scriptor eius, idem sentiens, absque iudicio et iustitia condemnauit eum qui nihil nouiter præter eius doctrinam docuit. anathematismus uero illic insertus sufficiens est quidem plus et ab ipso deiectionis assensu

---

236 *Clausulae partis* [*32—173, 4*] *altera uersio Latina extat in Collectione Palatina 47* [*Mar. Merc. p. 338 ed. Bal.*]

---

1 CCXXX *M* 5 fide *M* 6 perseuerentissime *M* causa *M* 9 multatas *M* 10 excepti *M*
14 unum *M* 16 CCXXXI *M* 19 acripiam *M* 20 illa synodica *M* 21 gest *M* 22 *lacunam statui e. g. supplendo* si non hæretica uisa fuerint quæ continet dogmata 23 quia *M* 24 innotescat *M* 28 eundem *M* 30 pacem *M* ut *scripsi* et *M* simus *scripsi* sumus *M* 36 præter *Baluze* propter *M* 36/37 anathematissimus *M*

perturbare legentem; uerumtamen non indefinite, sed cum quadam determinatione positus modicam quandam præbet consolationem. non enim dixit »anathematizamus eius doctrinam«, sed »quæcumque ab eo aliene siue quocumque modo dicta uel sensa sunt præter apostolicam doctrinam«. ego quidem præsumpsi rogare; tuæ uero sit sapientiæ et pertractare quod expedit, et non irasci, sed intentionem nostram perquirere. p. 153, 6—8

Epistula, inquit, deo amicissimi episcopi Alexandri, quam denuo rescripsit deo amicissimo Theodoreto, dirigens ei et procemium synodicorum Procli Lp 303

237 [149] Non ignorat sanctitas tua quid sit quod me a communione Antiocheni a principio sequestrauit, et scit hoc et Oriens et occidens et septentrio atque meridies, et nullus mihi eorum sermo est, qui aut uituperant aut accusant me aut mihi contumelias ingerunt. semouit autem me non ordinationum turba, per quas iniqui uiri promouentur et quia illis dei præponuntur altaribus quæ ad Antiochenum minime pertinent, sed proditio fidei et communio hæretici, depositi quidem prius a fere ducentis episcopis, reddente uero non * ei communionem Iohanne et Paulo. et hanc constantiam et habui et habebo, confortante me deo, ut nulli eorum communicem qui Cyrillo communicant, non excutienti ⟨et⟩ anathematizanti in scriptis impia capitula sua, et si is qui communicat ei, dicatur orthodoxus et uel nunc ab orthodoxis ordinatus uel ante confusionem et iniquitatem consecratus, quæ Ephesi facta est, etsi ipse multis milibus uicibus anathematizet impia Cyrilli capitula, non uero etiam communionem Cyrilli confutet, quicumque talis est, meus communicator esse uel dici non poterit. quæ autem subinde cognoui et quæ agnouero aut per uerbum, sicut coram domino, a dignis fide uiris aut per litteras, uel quæ sit confusio prædicationis in ecclesia Constantinopolitana uel quæ uirtus ex inde allatorum synodicorum et quæ corruptio quorundam prouinciæ nostræ episcoporum qui Antiocheno adiunguntur et in omnibus circumferuntur cum Ægyptio, scribere superfluum duco, unam habens intentionem, quam et cuncti qui nos sciunt, nouerunt, ut habeam pro sana fide constantiam et fugiam hæreticam communionem. uerumtamen prædictorum synodicorum procemium studiose transcribens, quippe ut quod mihi sat est ad satisfactionem causæ præsentis, exemplar eius tuæ religiositati direxi. memor enim sum et eorum quæ paulo ante mihi a tua sanctitate mandata sunt, quam ea testificari pro me arbitror quod hoc fuerit plane propositum meum, deo, nisi fallor, illuminante mentem meam talemque satisfactionem condente in ea, ut neque tribulatio neque angustia neque persecutio neque fames neque nuditas neque periculum neque gladius separet nos a sana fide, ut tempori potius quam pietati militemus. M 929 Lp 304 Rom 8, 35

Initium synodicæ epistulæ de Proclo factæ Lp 305

238 [150] Non minus quam quandolibet, etiam nunc oportune ostendit gratia dei suam manifestissime bonitatem, contra malitiæ magnitudinem et ecclesiæ ægritudinem uirtute clementi resistens et dum graue profundum metueretur, ueloci efficacique medicamine curans et futurum periculum ammirabili et insperato quodam saluationis modo præueniens. quoniam quidem multa medio tempore tempestas tenuit seditiosorum,

1 quodam *M* 2 modicum *M* 3 quodcūque modo *M*
8 CCXXXII *M* 9 et scit] escit *M* 11 ordinatium *M* 13 reddente *scripsi* sedente *M*
14 *lacunam statui supplendo* pœnitenti 16 et *add. Lupus* his *M* 31 illuminante *Lupus* illorum inante *M*
34 epistulæ *Baluze* eccl̄e *M* de] *postulatur* a, *sed nescio an translator* περι *et* παρά *confuderit*
35 CCXXXIII *M* 36 et *om. et post* eccl̄e *superscr. M* 37 uel loci *M* 39 tempestam *M*

qui ex corruptificis seminibus doctrinæ Nestorii surrexerunt et insistebant, dum pro sanctissima ecclesia in medium staret sanctæ memoriæ Maximianus, qui omni quidem
M 930 diligentia usus est ad huius mali peremptionem nec tamen suffecit hanc malam planta-
d. 12. m. Apr. 434 tionem ⟨euelle⟩re radicitus, igitur dum subito idem beatissimus a præsenti uita migrasset, tamquam facultatem præsumptionis susciperent qui hanc parturiebant seditionem, neque in occulto habere neque absconditam nequitiam suam continere dignati sunt, sed coaceruatæ multitudines in multis partibus ciuitatis Nestorium publico clamore reposcebant et urbi pericula ecclesiæque minabantur incendium, et certe ista etiam sub illo beatæ memoriæ huic repugnante languori.

Lp 306 Epistula, inquit, Theodoreti ad deo amicissimum episcopum Alexandrum, quam scripsit indicans quod multa oportet cogitare de pace et maxime quod certi essent qui thronis eorum insidiarentur

239 [151] Præstitit nobis gratia dei regressum domini mei reuerentissimi et deo amicissimi Donati presbyteri et Acacii diaconi et ab illa qua destruebamur consumebamurque cura liberauit. quæ uero sit eorum qui sursum sunt, intentio, ex allatis amicorum litteris tua sanctitas noscet. omnes enim uel in quocumque nobis ferre adiutorium desistentes pro pace nobis consilia optulerunt; qui uero ualde sunt zelotæ, uerentes hoc pessimum tempus nec litteris nos dignos esse duxerunt. integrius uero hæc addiscet sanctitas tua a prædictis deo amicissimis uiris. quæ agnoscens rogo ut quod ecclesiis ex⟨pedit, in⟩ commune cogitetis. instantia enim nostra, ut uideo, ad nihil suaue proficiet, sed et [commune cogitetis] perturbationes ecclesiis et populos qui pascuntur a nobis, lupis cruda uorantibus tradet. clarent enim qui exitus nostros intendunt et erunt producendi pro nobis, et timor est ne pro hac nimia acribia pœnas deo soluamus, ea quæ nostra sunt, intendentes et non considerantes quod populis expedit. omnia ergo pensans et librans sapientia tua et lucrum lucro et damnum damno contraponens, et maius lucrum et minus eligat damnum. sic enim et deo, ut puto, placebimus et conscientiam minime uulnerabimus et eis qui ubique in nos aspiciunt, proderimus et commissos nobis populos non prodemus. sufficiens uero est dominator omnium deus et sanctarum gubernator ecclesiarum quid agi debeat, per tuas nobis orationes ostendere et ab his multis ac pessimis nos uoluminibus liberare et modicam nobis serenitatem tranquillitatemque donare.

Lp 307 M 931 Epistula, inquit, deo amicissimi episcopi Alexandri ad Theodoretum, quam rescripsit rogans quidem non nequiquam sibi de eisdem fieri inportunitatem, dirigens uero ei litteras a Constantinopoli deo amicissimi monachi Parthenii

240 [152] Dum sæpe tuæ scripserim sanctitati de his, superfluum puto eadem de eisdem rescribere. rogo igitur religiositatem tuam legere epistulas quas tibi ante transmisi, et non mihi existere importunum. uiuit enim dominus deus, lucrum conferens lucro,

2 stare *M* 3/4 planctionem *M* 4 euellere radicitus *scripsi* reradicitus *M* 7 parcibus uicitatis *M* 9 hinc *M*

13 CCXXXIIII *M* 14 diaconi *Lupus* donacii *M* qua *Lupus* que *M* destruebamur *scripsi* defruebamur *M* 15 ex *Lupus* et *M* amicorum *scripsi cf. ep. 248* alco *M* 18 integius *M* 20 expedit in *Lupus* ex *M* instantia *Lupus* instia *M* 21 commune cogitetis *del. Lupus* inferet *scribam* pascuntur *Baluze* pascuerunt *M* 23 acripia *M* 25 libras *M* 27 uulneramus *M*

35 CCXXXV *M* 37 importum *M*

præfero ante omnia desiderium dei et regnum cælorum honori et gloriæ sæculi huius, et damnum damno comparans, approbo magis eam quæ hic est expulsionem et exilium et temporalem mortem et opprobrium hominum et irrisiones æterno tormento. non uero miretur religiositas tua quod tu quidem scribas illa, qui Cyrillum putas orthodoxum, ego uero ista, qui Cyrillum habeo hæreticum ** ab omnibus quando expellebantur temporibus nostris beatissimi episcopi, ut pauca de pluribus dicam, Melitius Eusebius Barsis et reliqui omnes, sciebat hæc deus et præ omnibus pro ecclesia cogitabat et rationem non exegit ab eis qui idcirco propulsi sunt, quare non communicantes hæreticis permanserunt in ecclesiis suis. et ideo, confortante me deo, paratus sum cum omni satisfactione et coram principibus et præsidentibus et coram synodis de sola nostra spe fiducialiter agere et omnia, si deus permiserit, sustinere. quicquid ergo tua sanctitas nouit expedire dei ecclesiæ quæ tibi commissa est, id agat; meam namque sententiam nouit deoamabilitas tua. uerumtamen ea quæ mihi sunt scripta a deo amicissimo presbytero et archimandrita seruo dei Parthenio, ⟨direxi⟩ religiositati tuæ, hoc necessarium putans.

Epistula, inquit, Parthenii presbyteri et archimandritæ ad deo amicissimum episcopum Alexandrum Lp 308

Scripsit mihi sanctitas tua quod diminutum sit tuæ gaudium sanctitatis, eo quod **241** [153] ego his quæ transierunt inter hæc diebus tuæ religiositati non scripserim, quasi nos remissiores utique fuerimus effecti. hoc ergo cognoscat sanctitas tua quia quælibet insurgat tribulatio contra nos, sicut et multæ per dies singulos excitantur, quas et tacemus, ne arroganter fingere aliquid uideamur, non nos diuidunt a recta confessione quam Rom. 8, 35 tenemus in Christo, et quod ita dispositi simus, ipse dominus uobis innotescet. sicut enim qui cottidie incipit pati, sic stamus, scientes quod et mercedis retributor finem cuiusque sustineat, quia non inchoare tantummodo unumquemque apud eum, sed et perficere facit esse laudabile. quod et tua nos sanctitas semper edocuit cum sanctissimo illo et deo honorabili archiepiscopo nostro et teste Christi domno Nestorio. scito, domine mi, quod hi qui hic sunt, proficiunt magis in reprobam mentem, nunc quidem 2 Tim. 3, 13 impassibile id quod diuinum est, prædicantes, nunc autem uelut ex pænitentia aut obliuione euertunt id quod paulo ante dixerunt, et dispensationem denegantes, prædicant fantasiam. et omnia omnibus et dicere licet et facere, et sicut scriptum est: labia Ps. 11, 5 nostra a nobis sunt; quis noster dominus est? uolunt autem et nos sibi communicare ad hominum deceptionem, de credulitate autem dicunt: »habe qualem uis fidem, tantum communica nobis«. sed absit ut nos a ueritate alieni esse patiamur, usque ad uitam et mortem. ueritas uero est confiteri dominum nostrum Christum filium dei uiui, deum perfectum hominemque perfectum, et damus passiones quidem humanitati Christi, diuinitati uero miracula, unum filium, unum Christum, unum Lp 309 dominum prædicantes, qui descendit, passus est secundum carnem, uenturus in gloria patris iudicare uiuos et mortuos. hanc tenemus fidem, quam et a uestra sanctitate didicimus, et in ipsa persistimus et ab hac confessione usque ad uitam et mortem nullus nos poterit separare. constantia enim sanctitatis tuæ circa ueritatem clausit omnibus

3—5 *adfert Rusticus p. 182, 17—19*

5 *lacunam statui, post* hæreticum *noua incipiebat sententia* 10 p̄sedentibus *M* 14 direxi *addidi* transmitto *Lupus*
18 CCXXXVI *M* 22 uideamus *M* diuidunt *scripsi* euendunt *M* 26 laudabilem *M*
28 dn̄o mihi *M*

os et excitauit etiam dormientes. in uno enim climate Orientis existens, usque ad Occidentem et ultra perlucens clarior conspiceris a sole uisibili illa qua Christum diligis, caritate. dignare uero orare pro nobis et scribere nobis et bonum nuntium de optabili tuæ sanctitatis incolumitate præstare.

Lp 310 Epistula, inquit, deo amicissimi episcopi Alexandri ad Acylinum episcopum Barbalissi, qui indicauerat ei quod multam instantiam sustineret magnificentissimi loci seruatoris Titi his qui sunt in castro, mandantis ut aut præparent eum introire ad Antiochenum aut de eodem castro propellerent

242 [154] M 933 Vt eadem scribam, mihi quidem segnities non est, tuæ autem religiositati munimen est. sciens ergo sanctitas tua quia et permansionis et exitus tui rationem reddituram est domino Christo, id faciat quod cum tractatu et deliberatione perspexerit. hanc epistulam uero scripsi, non quod mihi displiceat tuæ actio sanctitatis, absit, sed potius ut quæ me muniunt, dispensarem; si uero illa etiam nunc firma sunt quæ prius iudica-
Rom. 8, 18 ueras, quæso ut minime contristeris. circa apostolum namque dicendum est: non sunt condignæ huius temporis passiones ad futuram gloriam quæ
Phil. 1, 29 reuelabitur in nobis, et quia nobis donatum est, non solum ut in eo credamus, sed et patiamur pro eo. ego uero et hoc scribo, quod et præsente religiositate tua crebro dicebam, quia duæ me causæ ab omni ambiguitate perliberant, quod ** mihi conscius non sim esse me militiæ desertorem et Christi ouium relictorem, ut aut imperiali necessitate compellar aut ab uniuerso consonanter meo grege repudier. quæso igitur ut hæc ipsa apud te etiam ipse confirmes et aut publicam necessitatem aut refutationem tui castri sustineas.

Lp 311 Epistula, inquit, Meletii ad deo amicissimum episcopum Alexandrum, quam scripsit cognoscens quod post introitum deo amicissimi episcopi Theodoreti in Antiochiam commoti Cilices de rebus propositis diuersa tractarent

243 [155] Phil. 2, 21 Clare deus tuæ reuelat sanctitati et⟨si⟩ non nulli abscondere uolunt, quod omnes quæ sua sunt, quærunt, non quæ Iesu Christi. ego autem promissionibus credens eorum qui hæc a tua percontati sunt sanctitate, id est utrumne oporteret scribere an minime (erant enim nimii, ut et esse uidentur, pro pietate omnia gerere promittentes), sic præsumpsi tuæ pridem scribere sanctitati ut minime pigritares usque ad nos iter assumere. nescio autem quomodo contra uerba propria uenientes, in rebus alio tempore alias nobis formas ostendunt perturbationemque animæ ⟨quæ⟩ inest in his quæ eis ex necessitate placuerant, quippe per ista monstrantes, et nunc quidem ista interrogantes, nunc uero alia proponentes nullam stabilitatem suæ sententiæ habent, sicut de illis animalibus fertur quod in adspectu cernentium colorum uarietates subito mutent, et uidetur mihi quod eos tædeat quod et usque ad præsens simulationem seruauerint et non primi aliorum diabolo semet ipsos addiderint. sed quidem quid alii uelint, nos satagere non oportet; nam et prius mandantes, si oportet dirigi eas quæ dicuntur benedictiones an non, et ex nostra sententia cognoscentes non modo eas dirigi
M 934 non debere, sed nec ab eis suscipi litteras, omnia contraria peregerunt. de me autem

---

4 tua *M*
6 multa instantia *M* 9 CCXXXVII *M* 10 ratione *M* 11 perspexerint *M*
19 quo *M* *lacunam statui e. g. supplendo* mihi pro Christo sit patiendum et quod
26 CCXXXVIII *M* etsi *scripsi* et *M* quod *Lupus* qui *M* 29 proprietate *M*
32 quæ *addidi* 34 nulla *M*

noueris, deo amicissime domine meus, quod ex quo agnoui factam coniunctionem cum Cyrillo impio ab Antiocheno, semel tantum per magistrianum litteras eius recepi; quas Lp 312
et in latoris faciem ieci, ita ut nec ipse præsumeret a nobis reciprocas poscere neque ille nobis ulterius scripta transmitteret.

Omnem quæ cum tua religiositate est in Christo fraternitatem ego et qui mecum sunt, plurimum salutamus.

Epistula, inquit, deo amicissimi episcopi Alexandri ad deo amicissimum episcopum Meletium, quam scripsit eum quidem approbans pro tali constantia, reliquorum uero inconstantiam reprobans et indicans persecutionem factam in deo amicissimo episcopo Acylino Lp 313

Quia Cilices, paucis exceptis, semper et calidi et tepidi fuerint, ut non dicam frigidi, **244** [156]
et sublimes et humiles, quales etiam nunc inuenti sunt apud nos, tuam non latuit sanctitatem, quæ et meam de his sententiam nouit. semper enim, dum ad eos scriberem, in tuæ sanctitatis iudicio posui utrum hæc eadem dirigerentur an non. habemus uero etiam nunc per gratiam dei eandem de Cilicibus consolationem sicut et prius habuimus, hoc est diuinitus datam constantiam et inuincibilem zelum sanæ fidei ** sanctitatem tuam. suffecit enim deo et unus, quando summersit orbem generale naufragium, et tres in Babylone, quando per terrorem fornacis accensæ omnes idolo seruierunt. rogo Dan. 3, 6. 7. 12
igitur sanctitatem tuam ne refutes sæpius nos ad præsens instigare certamen. ecce enim clare uidemus illud Isaiæ impleri prophetæ, quod ait: contritio et infelicitas Ies. 59, 7—9
in uiis eorum, et uiam pacis non cognouerunt et non est iudicium in uiis eorum. semitæ namque eorum per quas ambulant, peruersæ sunt, et nesciunt pacem. ideo iudicium recessit ab eis. et beati ac ter beati qui oppugnantur a talibus per ecclesiam malignantibus. quapropter beatifico nunc dominum meum deo amicissimum episcopum Acylinum a Barbalisso ab eis expulsum, qui pariter est nobiscum et olim coronas emeruit. sole enim clarius fere ab incunabulis conuersatus , nunc uero per calumnias et factiones a sua eiectus est ecclesia per magnificentissimum loci seruatorem atque fortissimum ; sed ora quæso et pro hoc ipso qui me rogauit id scribere, et pro nostra constantia, ut dei uoluntatis signaculo roboretur. cf. Apoc. 3, 16

Epistula, inquit, Esychii Castabalensis episcopi ad episcopum Meletium, indicans quod persuaso Antiocheno ut in litteris nihil superfluum poneretur, id est de Nestorii depositione personæ, communicauerint hi qui erant ex secunda Cilicia Lp 314 M 935

Sicut illic de præsenti tuæ religiositati promiseram quæ in causa contigerint, **245** [157]
nuntiare, studui per has literas id implere. conuenit igitur per gratiam dei Christi ut his quæ in illa epistula superflue legebantur, exclusis, suscipiantur illa quæ bene et apostolice dicta sunt a domino meo per omnia deo amicissimo et sanctissimo Iohanne, ut et sanctitati eius per reciprocas nuntiemus et quæ sint quibus assensimus, et quæ, ep. 71

1 noueris *Lupus* nouerit *M* 2 erecpi *M* 3 lateris facie *M*
7 alexandrie *M* 8 melitium *M* 11 CCXXXIX *M* 12 tua *M* 13 mea detis *M* 15 eilibus *M* 16 *lacunam statui supplendo e. g.* monstratum per 24 oppugnatur *M* malignantis *M* 25 barbilisse *M* 26 expulso *M* 27 eiectus est *scripsi* aiectutus *M* 28 *lacunam statui supplendo e. g.* decurionem
31 castabulensis *M* 34 CCXL *M* 38 scitate *M* per reciprocas *scripsi* perfeci procas *M* assensibus *M*

a quibus abstinemus. sciat autem subtiliter sanctitas tua ex his quas ad eum dictauimus litteris, quarum destinaui rescriptum, et dignare quæso, quod tamen non ut ministrans consilium scribo, sed ut commemorans, sic de hac causa tractare sicut a sancto ac beato domino illo nostro nutritus, ut modis omnibus maneat indisruptum corpus ecclesiæ domini Christi.

Lp 315 Velut [ut] anagnosticum, inquit, deo amicissimi episcopi Meletii ad Maximinum episcopum Anazarbi

246 [158] **1** Hi quidem qui scripserunt, qua intentione scripserint, non habeo dicere; sed illud noui quod nos ad impietatem manifeste inuitent. namque præbendo consilium ut ne ecclesias optineant hæretici, nos eas potius Iohanni communicando teneamus, quid est aliud dicere nisi: ne alii hæretici futuri sint, uos potius esse hæretici festinate? claret enim quod qui his communicare delegerit qui omnes hæreses incongruitate uice-
1 Cor. 6, 17 runt, unus eorum ipse quoque sua communione reddatur. sicut enim qui adhæret domino, unus est spiritus, sic et qui adhæret hæreticis, unus est spiritus. nam quid est aliud cum talibus una communio nisi ad eos coniunctio per animæ affectum? **2** quare de his proprie fortasse dicetur quod qui eis adhæserit, unus sit spiritus. hæc autem clarius indicauit humilitati meæ deo amicissimus episcopus Helladius per litteras quæ mihi sunt redditæ tertia sabbati meridie, quas etiam mandare tuæ disposueram sanctitati, nisi lector cum tuo, ad quem respondeo, anagnostico præuenisset. illi autem rescripsi quod per gratiam dei nec nouerim illos qui semper quidem contra nos synodos facere meditantur, sunt uero a semet ipsis depositi, nec reputo eos ullatenus. qui enim sunt illi qui nos ad synodum prouocent? quos oportebat, si tamen iustitia seruaretur, a nobis ad iudicium prouocari et eorum ⟨quæ⟩ ab ipsis inique et insane sunt præsumpta, reddere rationem. igitur nec respondebo ullatenus ei quem direxerint, si tamen reuera uenerit aliquis, sed ad directores suos inhonorem remittam. si uero habere iussi fuerint principis nutum, tunc credens ex permissione dei esse hanc rem,
M 936 qui nos uult et per has temptationes bonam circa se deuotionem monstrare, abscedam potius ab ecclesia ista, opere docens per gratiam dei quemque uolentium ut barathrum
Lp 316 perditionis effugiant, quam patiar communicando eis in hac ecclesia permanere et memet **3** ipsum ⟨cum⟩ omnibus perdere. quæ ad tuam sanctitatem nunc a me dicenda peruideo super contestatione clericorum. ridiculum namque est, si ut illi non trahantur ad curiam, ego meam fallam conscientiam coram deo et perdam et me et populum quem mihi commisit, dum me illi sequi debeant, si bene præfuero et sicut dux fuerit dominus Christus. manifestum uero est quia eum qui pro pietate certatur, non solum nihil metuere oporteret, sed et ad sustinendum dira omnia tota esse deuotione præparatum, ne perdat pretiosissimam margaritam. me uero confortante deo, ⟨de⟩ ecclesia mea exiero. si ita contigerit, non solum mancipem nominent, sed et si quid est peius et quicquid aliis uilius. si autem uolunt, et ad forum purgandum me deputent, ut manibus meis plateæ puluerem mundem, sicut in iudicum fieri solet aduentu; si uero et his est aliquid deterius, ad aliud adiudicent. nam cuius uoti est pro conscientia

---

6 ut *deleui* melitii *M* 7 anagarbi *M* 8 CCXLI *M* 16 portasse *M* 18 quæ *M* 20 semper qui dei nec nouerim illos qui semper *M* 21 mediantur *M* 23 quæ *add. Lupus* 26 *malim* exhibere *seu* adhibere 27 abscedas *M* 28 barathrum *Lupus* barbarum *M* 30 cum *addidi* 31 si ut *scripsi* sicut *M* trahantur *scripsi* trauntur *M* 32 mea *M* 34 proprietate *M* 36 p̄tiosissima *M* de *add. Lupus* 39 iudicium *M* 40 adiudicens *M*

Christo deuincta et per custodias expendi et per omnem tormentorum speciem trahi usque ad ultimum spiritum, huic quid de omnibus ceteris pertinebit? pro qua re mihi eueniet tuæ sanctitatis orationibus ab ecclesia, si hoc deo uidetur et si tempus instat, abscedere, opere cunctis qui mihi commissi sunt, demonstrantem quomodo sit ab eis perditorum fugiendus assensus. si uero aliquis me sequi uoluerit, lucrabitur semet ipsum. alioquin ego ⟨quod⟩ facere debui, faciam, si me dignatus fuerit dominus deus; credo autem quod dignetur pro clementia sua. quid autem mea interest utrum multi an pauci sint mei consortes? nam siquidem Antiochenus institerit, non contristat, etiamsi nullus adiutor sit; si uero imperiale præceptum necessitatem simul intulerit, nihil proderunt solacia plurimorum, quippe qui et absque hoc, si a meis proditus fuero, nec sic quidem mihi aliquid pertinet præter Christum, cui commisi spes meas, excepto quod infelicium perditionem potero lamentari, quia non oro ex ipsorum perditione lucrari. uerumtamen dominus Macarius, sicut scimus, ex quo eius agnouit miseriam, nec scripsit ei nec fecit ut de episcopo mentionem. quod si eum minime deposuit, non tamen idcirco ei communicare dicendus est. non enim potuit synodum Lp 317
facere contra eum; quod autem ad se attinet, fecit, ab eo se animo separando, qui ulterius nec scripsit ad eum nec eum nominauit episcopum, immo et e contrario in collocutionibus amarissime eius faciens mentionem. nam nec nos nunc Cyrillum et Iohannem ab ecclesia fecimus alienos, sed non ob hoc communicare eis credendi ullatenus sumus, donec illorum perditionem nostris animis inducamus. et quidem miseriæ meæ per gratiam dei ista uoluntas est; si uero Iohannes anathematizauerit ista capitula cumque eis Cyrillum, qui ea exposuit et agit pro eis, et non subscripserit ordinationem Procli, per hoc utcumque compensans ea quæ contra deo amicissimum episcopum Nestorium M 937
inique præsumpsit (etenim Proclus amplectitur procul dubio Cyrilli et Iohannis communionem, unde et de ea quæ dicitur eius confirmatione synodica utrisque transmisit), si ergo Iohannes hæc fecerit et deo amicissimum Nestorium episcopum fuerit se habere confessus, non dictum tantummodo, sed ut eum in ecclesiam introducat et cum eo sedeat, tunc cum nostra ipsorum securitate seu munitione amplectemur eius communionem. præter hæc autem decies milies ab ecclesia pelli exorem et per mortis genera uniuersa transire quam communionem eius amplecti, etiamsi nullus e clero uel populo hanc beatam uiam carpentem me sequi uoluerit.

Synodica, inquit, Maximini et eorum qui erant ex secunda Cilicia, ad Antiochenum Lp 318
de communione. et de capitulis fecit ut hæreticis mentionem

Suscipientes tuæ sanctitatis litteras per dominum admirandissimum comitem **247** [159]
Neoterium, omnino delectati sumus super expositione fidei sanctitatis tuæ, quomodo prius quidem fidei sanctorum beatorumque patrum qui Nicææ conuenerunt, tua sanctitas fecerit mentionem, deinde illorum sanctorum posuerit nomina qui semper claritate rectæ fidei micuerunt et pro pietate fortiter decertando coronati ⟨sunt⟩. hæc clarificauerunt animas nostras, hæc corda nostra festiuitate repleuerunt. nihilo minus uero et anathematismi contra omnis contaminationis et impietatis * Apollinarium et abominandissimas expositiones eius nos supergaudere fecerunt et oramus ut sanctum

1 deuicta *M* 6 quod *add. Lupus* 8 instiderit *M* 11 mea *M* 13 agnoui *M* 14 episcopo *Lupus* xp̄o *M* 22 proci *M* 23 uctumque *M* 27 ecclesia *M* 32 cilia *M* 34 CCXLII *M* 35 delectari *M* 38 coronati sunt *Lupus* coronanti *M* 40 *lacunam statui supplendo* plenum apolinarium *M* 41 expositionis *M*

tuum caput donetur nobis longissimo tempore, perpetuo hæc exponens simul et ammonens. quæ enim præter ista uel scripta uel dicta sunt, aliena ducimus a sanctorum beatorumque patrum fide; expositioni uero tuæ orthodoxæ existenti sanctitatis et satis clare prædicanti piam fidem adquiescimus. et non nos diiudicet religiositas tua, eo quod hactenus ad paternas tuas ulnas non præcucurrimus. etenim semper nos omnino turbauerunt illa capitula, quæ et tua religiositas sæpius ut praua existentia reppulit; nunc autem optima expositione tuæ religiositatis accensi, rogamus sanctitatem tuam ut ores pro nobis quod in fidei pietate perstemus et diligenter seruemus uitæ munditiam. hoc namque de nobis tuæ religiositatis est lucrum, ut filii tui animi uirtute proficiant.

Omnem quæ tecum est fraternitatem ego et qui mecum sunt, plurimum salutamus.

247a Lp 319 Iudicent et de istis qui beati Theodoreti ac beati Ibæ dicta condemnent, et pariter de Antiocheno præsule sancto Iohanne, qui talia scribentes minime respuit.

Lp 320 M 938 Epistula, inquit, Theodoreti episcopi ad Helladium Tarsensem, qui ei scripserat et direxerat ei litteras quæ a Constantinopoli uenerant. scripsit uero ei hortando eum ut uniretur Antiocheno, firmans quod a nemine cogeretur depositioni consentire personæ

248 [160] Et litteras quas tua sanctitas destinauit, inspexi et magnificentissimi atque gloriosissimi quæstoris epistulam legi, quam per deo amicissimos Donatum presbyterum nobis et Acacium diaconum destinauit. legi uero et aliorum litteras amicorum et inueni quod omnes pro pace nobis hortatus offerrent. memor uero est et sanctitas
ep. 72 tua quia et a principio esse orthodoxam dixerim epistulam quæ ab Ægypto directa est, et nullam circa eam quandolibet discordiam habui. hæc igitur apud memet ipsum cogitans omnia et quod unum sit ecclesiæ dogma et quia hæreticorum illorum capitulorum uirtus euacuata est, dum duæ naturæ pro una prædicentur et confessa est impassibilis deitas, collocutus sum domino meo deo amicissimo episcopo Iohanni et inueni eum et pro orthodoxia studiose certantem et ecclesiæ unitionem fieri festinantem et depositionis subscriptionem minime exigentem ab eis qui id facere nollent. inueni uero et eos
ep. 247 qui sunt secundæ Ciliciæ, ad eum communionis epistulam destinasse. necessarium igitur æstimaui dirigere honorandissimum et reuerentissimum presbyterum Basilium cum his litteris et rogare sanctum tuum caput ne prodas gregem tibi commissum, dum causæ nullius intersit. nam per gratiam dei et recta fides obtinuit et ad iniustitiam nos secum nullus impellet. quæso igitur sanctitatem tuam iterum iterumque ne
Lp 321 differas litteras, sed ut scribas et salues ecclesiam, quando quidem nec tua conscientia uulneratur. nec enim nos iustus iudex alienæ iniustitiæ exiget ultiones; inquit enim:
cf. Ier. 38, [31, 29] 30 qui ligat sarcinam, ipse et portabit; et qui uuam acerbam comederit, eius dentes obstupefient. nos conuenit et contentiones sistere et ecclesias coniungere et commissas a deo non prodere oues, ne ob hoc tormenta soluamus.

20—22 *adfert Rusticus p. 182, 14—16*

---

2 præter ista *scripsi* præterita *M* 3 satis *Lupus* sacris *M* 5 p̄currimus *M* 7 optime *M* 13 CCXLIII *M* 14 constantinopolim *M* 15 antiocene *M* 19 aliorum *scripsi* alio *M* alias *Lupus* 24 confessa est *scripsi* confesse *M* 27 qui id *scripsi* quid *M* 30 tuum caput *dupliciter scripsit M* 32 tua *M* iterum *scripsi* et *M* 33 salues ecclesiam *Lupus* salutes eccl̄e *M* ne *M* 35 portauit *M* aceruam *M* 36 obstupeficent *M*

Epistula, inquit, eiusdem ad Cyrillum Adanensem, quam scripsit rogans et ipsum ut pro pace satageret, confisus quia nihil ab eo expeteretur nisi sola communio Lp 322

249 [161] Tempus, inquit, pugnæ et tempus pacis sapiens Salomon, res bene dispertiens et quid sit proprium temporis cuiusque, determinans. igitur præsens tempus non belli, sed pacis est. nam et apostolica doctrina per dei gratiam tenet et hæreticorum quieuit noua uox dogmatum et unus est sensus ecclesiæ et secum nos iniustitiam facere nullus impellit nec ad damnationem quisquam cogit insontis. et hæc manifeste cognoui colloquens domino meo sanctissimo et deo amicissimo episcopo Iohanni et subtiliter eius intentionem comperiens. dignare igitur, sanctissime domine, quia et hi qui ad secundam Ciliciam pertinent, ad eum synodicam direxerunt, communicatores se eius litteris confitentes, hortari dominum meum deo amicissimum episcopum Helladium ut pro unitione curet ecclesiæ, quando quidem nec eius conscientia uulneretur. oportet enim sanctitatem tuam pro ecclesiæ pace curare (sufficienter quippe inuicem, uelut in nocturna pugna, consumpsimus) et operare ut nosmet ipsos de reliquo cognoscentes, iam tandem amplectamur et pacem. Eccl. 3, 8 ep. 247 M 939

249a Et has superiores epistulas ex nomine Theodoreti positas non me arbitror inaniter transtulisse, licet rationabiliter ambigam utrum uere sint eius. sed idcirco id egi ut quia talibus aduersarii abutuntur, etiam circa hæc instruantur orthodoxi per gratiam dei. qui enim beati Ibæ damnari ⟨uolu⟩nt epistulam, eius abnuunt esse, quæ etiam gestis uniuersalis concilii absolute eius sub nomine continetur. absque dubio Theodoreti credi desiderant, eo quod eas operi suo Irinæus ille contexat, qui dum prius acerrimus Nestorii defensor exstiterit, postea anathematizanti eum cum dogmate suo communicabat ecclesiæ, unde aliis et ipsi Theodoreto magnopere duxerat exprobandum, ac ne hoc tantum laicus agere uideretur, a Domno Antiocheno præsule Tyriorum metropolis episcopus ordinatus est. multa enim talia eius inter has epistulas dicta pro inutili longitudine prætermisi, cuius ad hoc aliqua transtuli, ut eius intentio nosceretur. primus ergo hic ipse Irinæus, deinde consimiles eius abusi sunt talibus, ut quasi de mutabilitate Theodoreto exprobrarent: abutuntur his et Acephali, dum certe in non dicendo Epheseno secundo concilio apud eorum auctorem Dioscorum nulla ex his legatur obiecta. quos certa immaniter ⟨non⟩ uidentes ad hoc impulit indigentia obiectionum, ut de illis quoque addicendus iudicaretur quæ aduersum XII capitula ante pacem conscripserat. sed hanc obiectationem serotinus et nouellus error a ueteribus mutuatus est, aduersariorum testimonia digna fide dicendo; ego autem scripta hæc tanto in melius accipienda perspicio, quanto Theodoreti probari potuerint, licet in eis illa intentione quam uidere non uolunt, post ecclesiæ ex parte unitionem de beati Cyrilli dictis destruere et iniuria damnatum uideatur dixisse Nestorium. tota namque intentio pro caritate secundum deum proximorum fuisse monstratur, qui hoc solum suadere studuit ut ad ecclesiæ Christi pacem trahens Orientis episcopos nullum foris ab ea æternæ tradendum Lp 323 Lp 324

3 CCXLIIII *M* 4 temporis cuique *M* tempori cuique *Lupus* 8 collequens *M* 10 ad eum *scripsi* addet *M* 10 communicatorem *M* 11 hortare *M* 13 pace curare *scripsi* p̄curare *M* 14 operare *Lupus* operate *M*

16 CCXLV *M* 18 quia *Lupus* qui *M* aduerii *M* 19 damnari uolunt *scripsi* admirint *M* 21 contexa *M* 22/23 communicabat *scripsi* communicat *M* communicauit *Lupus* 24 dn̄o *M* 26 inultili *M* 28 exprobarent *M* abutunt *M* 29 ephese non *M* 30 quos *scripsi* quod *M* non *addidi* 32 obiectationem serotinus *Lupus* oblectationem serotinum *M* ueteribus *scripsi* ueteri *M* mutuatus *Lupus* mutatus *M* 34 probari *scripsi* probare *M*

perditioni reliquerit. quod tunc eis aliter suadere non poterat, nisi talia interim uerba misceret, quippe quando et ipse sanctus Iohannes Antiochenus præsul cum coadunatis sibi coepiscopis suis, id est magno illo sene Acacio Berœensi et Paulo Emeseno et aliis simili hæc intentione tolerabat. quis igitur sic maliuolentia cæcus sit quem ad malam suspicionem sola hæc dicta inclinent et ad intellectum potius boni propositi
M 940 effectus ipsi non trahant? qui longe clarius meliores existunt, quoniam tot pastores et plebes et abstulit Nestorio et ecclesiæ reddidit unitati. nam fructus horum scripto-
Lp 325 rum illi nimirum sunt quos legemus post paululum uno spiritu damnatis erroribus **, ad quod nisi tali dispensatione perduci non poterant. intellexisse uero nos integre Theodoreti intentionem et ex ipsa circa fidem Nestorii et eius aduersitate cognoscant.
ep. 209 nam dum Nestorius unitiuæ Cyrilli ad Iohannem epistulæ fidem clarissime impiam demonstrare festinet, eam Theodoretus constantissime asseuerat orthodoxam et insuper post tales ad se Nestorii litteras hoc idem faciendo persistit, ad Helladium metropolitanum
p. 180, 20–22 episcopum in sua epistula dicens: »memor est autem sanctitas tua quia et a principio orthodoxam esse dixi epistulam quæ ab Ægypto directa est, et nullam circa eam quando-libet discordiam habui.« quod ei ille Alexander, qui ab hoc ipso Irinæo per omnia
p. 175, 3–5 ualde laudatur, in epistula quam supra posuimus, improperat dicens: »non uero miretur religiositas tua quod tu quidem scribas illa, qui Cyrillum putas orthodoxum, ego uero ista, qui Cyrillum habeo hæreticum.« quæ omnia euidentius elucent, si scriptis his Theodoreti illa Nestorii conferamus.

Lp 326 Epistula, inquit, eiusdem ad Mocimum deo amicissimum œconomum Hierapolitanæ ecclesiæ, per quam significat quod in Antiochiam ingressus Iohanni collocutus sit et ea de quibus agitur, decenter et optabiliter composuerit

250 [162] Qui facit omnia longe melius quam petimus uel intellegimus, præparauit nos colloqui cum domino meo sanctissimo episcopo Iohanne et sermone de singulis habito, terminum quem uolebamus, accepimus. inuenimus quoque remedium quod sufficiat domino meo deo amicissimo episcopo uestro, subtilitatis dogmatum causa. dignare igitur, deo amicissime, præloqui religiositati eius et eum nobis ad persuadendum facilem præparare. speramus enim quia, iubente deo, circa diem mensis huius uicesimum et omnem uobis collocutionem nostram narrabimus, ut et uos domini mirabilia ob-stupescatis.

Qui nobiscum sunt, salutant tuam religiositatem.

Lp 327 Epistula, inquit, Meletii, quam scripsit ad deo amicissimum episcopum Alexandrum, indicans quod communicauerint secundæ Ciliciæ sacerdotes, primæ uero eos sequi potius uellent

251 [163] Re uera, nisi dominus sabaoth reliquisset nobis ueritatis semen sanctitatem tuam,
Rom. 9, 29 sicut Sodoma fuissemus et quasi Gomorra similes essemus effecti. qui
M 941 enim uidentur adhuc pro pietate confligere, ut non dicam cuncti nos, erubescendo tuæ sanctitatis pro pietate constantiam, uidentur utcumque hactenus recertari, ut post

1 aliterer *M* 3 beroensi *M* 8 damnatis *Lupus* damnatur *M* *lacunam statui supplendo* ad ecclesiæ pacem rediisse 12 aseueret *M*
21 CCXLVI *M* 21/22 hierapolitanum ecclesia *M* 24 qua *M* 30 narrauimus *M*
33 CCXLVII *M* dm̄ *M* 37 sodomara *M* 38 *malim* uidebantur 38 proprietate confrigere *M* 39 proprietate *M* uidetur *M* recertari *scripsi* recertans *M*

bella, muiti, cunctantes et quasi rationes deo non simus reddituri, ad quem referri contingit huius certaminis causam, dum certe fructus seruetur restituendus in tempore suo his qui ex tota uirtute diligunt deum et ob hoc sincerissime in præsenti ostendunt pro pietate constantiam. sed optamus donari nobis tuam diutissime sanctitatem, eam quæ in hac uita emersit, caliginem dissoluentem perfectæ circa deum notionis festa lampade. nos autem, sicut iussisti, domine meus, deo amicissimo episcopo Helladio sanctitatis tuæ misimus litteras et reciprocas suscipientes tuæ sanctitati direximus. quæ autem circa nos agantur, ueremur edicere. unde id omittens, quæso sanctitatem tuam, consuete ora pro nobis, ne nos ualeat impietatis unda summergere, quæ intolerabilis, ut uidetur, existit, nisi diues quædam desuper gratia uenerit.

Epistula inquit, Helladii ad deo amicissimum episcopum Alexandrum, qua indicauit quod secundi quidem Cilices communicauerint, compellitur uero et ipse ab omni clero et episcopis prouinciæ suæ Antiocheno coniungi, dicentibus sibi præfatis ne deteriora mala contingant his quibus nunc coartatur ecclesia Lp 328

252 [164] Conuenientia quidem tui apostolici propositi et zeli quem pro pietate geris a principio usque ad finem, et ista sunt quæ nuper nobis per deo amicissimum episcopum Meletium tuæ sanctitatis porrecta sunt scripta. ego uero et quæ scripsi et quæ locutus sum reuerentissimo illi et optimo, minime obliuiscor et nunc tuæ deoamabilitati hæc ipsa significo quoniam dum multa ac pessima contra ecclesiam dei mala uersantur ** ad medium ad uenditionis et emptionis et præsunt homines praua sentientes et operibus indiscreti et alia inoptabilia et uitanda, quorum nec numerus potest explicari, quid agam, repperire non ualeo. nam quiescere quidem et meam solius obseruare animam æstimo amplectendum, sicut testis est conscientia mea, et multi emere uelim ut a principio usque ad finem æquali uterer uita, nihil pro commissi ministerii necessitate relaxans neque meliore ** uel ut ita dixerim, conuersatione prælata. sed si prodidero iterum quibus non oportet, ecclesiam dei et fidelissimos Christi populos, nescio an uel parua mihi satisfactionis particula in diem iudicii relinquatur. unde omnem simul securitatem omnemque pariter curam iactans in omnium dominum, in ipsum solum confido, Ps. 54, 23 præcipue uidens quod omnis noster deo amicissimus clerus et fere cuncti sanctissimi episcopi compellunt nos ad coniunctionem prospicere. et secundi quidem Cilices, quod et tu, deo amicissime, iam fortassis audisti, et pacificati sunt et Antiocheni sunt amplexi communionem et qui apud nos, peragere hæc ipsa festinant; ego uero remansi cum duobus deo amicissimis episcopis tantum, non minor zelo, ut arbitror, pietatis a tua sanctitate, deliberans una cum eis neque præter domini Christi facere uoluntatem neque ecclesiam dei et fidelissimos et amatores Christi populos prodere. tuæ sit orationis, domine mi, de reliquo, ut sicut desiderii nostri est, ita hæc pia dirigatur intentio. Lp 329

1 cunctantes *scripsi* temptantes *M* 4 proprietate *M* 5 caligine *M* 6 amicissime *M* 7/8 direximus, quæ *Lupus* direximus que autem scītati direximus quam *M* 11 CCXLVIII *M* 15 proprietate *M* 17 quem scripsi *M* 19 *lacunam statui supplendo e. g.* et fides portatur 20 *scripserim* uenditiones et emptiones 21 explicare *M* 23 testis *Lupus* estis *M* 24 uterer uita *Lupus* utere ruina *M* 25 *lacunam statui coniciendo* meliori ⟨hac cura⟩ prodidero *Lupus* prodero *M* 28 dn̄o *M* 33 a tua *Lupus* ut uas *M* 35 tua *M*

Lp 330 M 942 Epistula, inquit, deo amicissimi episcopi Alexandri, quam Tarsensi rescripsit, uituperans quidem scripta ipsius, ammonens uero eum ne desereret ea quæ semel deoamabiliter iudicasset

253 [165] **1** Iudicium quidem de talibus, deo amicissime domine, tuæ est per omnia deoamabilitati conueniens, per omnes spiritales uiuenti uirtutes; ego autem rogo ut illud mente percipiat deoamabilis anima tua, quod ubique per orbem tempore isto [quod] publica exeritur audacia ab ægrotantibus eam hæresin quæ nuper emersit, aut ei præbetur locus
Os. 4, 14 ab eis qui esse sani uidentur, et clare illud propheticum opere perpetratur quia et ipsi commiscebantur meretricibus et cum consecratis idolo sacrificabant et intellegens populus, quin immo, ut ulterius repetatur, sacerdotes qui intellegunt, complicabantur fornicatæ. quid igitur, quæso, conuenit ulterius sustinere eos qui secundum ueritatem pro pietate certantur, nisi utique ut pellantur et exilientur et persecutionem sustineant omnemque speciem tormentorum circa apostoli
2 Tim. 3, 12. 13 sententiam? qui ait: omnes enim qui uolunt pie uiuere in Christo, persecutionem patientur; mali uero homines et deceptores proficient in
2 peius, errantes et in errorem mittentes. sed ecce, ut scripsimus pridem, serenissimus et mansuetissimus imperator noster, dum certe sicut contra hæreticos ad
ep. 228 cf. 231 eum accusatores nostri rettulerint, nihil nobis proposuit aliud nisi ut aut communicemus orthodoxiæ proditoribus aut segregemur ab eis; nos autem, qui pro pietate certamur, quid oportuit sustinere? requiem honorem gloriam permansionem temporalem et, ut complexe dicamus, præsentis temporis fruitionem an omnem speciem tormenti et pœnæ? nullus enim, dum pro pietate certaretur, distributis umquam deputatisque
Lp 331 tormentis abscedit, sed e diuerso suo quidem proposito ad dira omnia præparatur, necessitate uero corruptibilis corporis una uel secunda pœna ad finem peruenit meliusque iam fuerat a principio non extitisse nec multos ad pietatem in nobis adtonitos roborasse
3 quam nunc ad tam mansuetam propositionem clementemque torpescere. et hæc nunc mihi non ad tuam religiositatem dicta sint, sed ad meam meditationem propter secundas has litteras. tria sunt ab Antiocheno commissa, communio cum hæretico, rectæ fidei anathematismus, orthodoxi hominis depositio. quid horum, quæso, primum excusare ualebimus et pro quibus ei communicare uitabimus? nam duo quidem manifesta sunt quod ab eo in deum commissa sint, tertium uero in hominem. uerum quia dei sacerdos est læsus, et hoc quodammodo refertur ad deum. illud uero
1 Reg. 2, 25 Heli cogitato sacerdotis: si peccauerit, inquit, homo in hominem, et orabunt pro eo. quomodo igitur est possibile ut nos pro pietate certantes deseramus quæ prima et quæ necessariora sunt causæ et pro iniquitate quæ in personam commissa est, resistamus, et de pietate quidem ⟨ut⟩ pro nihilo taceamus, obiciamus uero non nos ei esse in deiectione participes ex quo semel eius communionem fuerimus amplexi? ego uero et ordine et consequentia progrediens * credo in dominum Christum, quia etsi exilium
M 943 nobis minentur et mortem, communicare ei nullatenus sustinebo, quando et decies milies esse orthodoxus prætendatur, idcirco præcipue quia communicauit hæretico et abiurauit rectitudinem fidei. qui uero nunc boni sunt circa nos per suos proprios,

---

1 CCXLIX *M* 1arsensis *M* 4/5 deoamabilitate *M* 6 percipias *M* quod *del. Lupus* 7 heresis *M* 9/10 sacrificabat *M* 10 ulterius *scripsi* ueterius *M* 11 cōplicantur formicare *M* quid *Lupus* qui *M* 12 certantur *scripsi* errantur *M* certant *Lupus* 13 exilienter *M* 15 patienter *M* proficiunt *M* 19 proprietate *M* 22 proprietate *M* 23 abscendit *M* propositu *M* 24 coptibilis *M* 26 mansueta *M* 27 tua *M* 29 recta *M* quod *M* 31 deo *M* 34 proprietate *M* 36 ut *addidi* 37 deiectionem *M* 38 *lacunam statui supplendo* dico sicut

per quos ad nos scripta miserunt, et ipsam, tempori succumbentes, addixere personam, qui quid ipsi personæ scripserint pridem, quando meliorem de ea gerebant spem, tuam
4 non latuit sanctitatem. nonne autem stupendum seu mirum quod nobis in præsentis certaminis temptatione contingit idem, falsa eorum qui nos amare uidentur, misericordia, ueritate uero oderunt, et reprehensiones et contumeliæ et subsannationes et exprobrationes eorum qui circa tempora immutantur nec pro ueritate certantur, et blandimenta propriorum et ipse circa eos nec rationabilis neque necessarius noster affectus? per hæc namque uniuersa et temptati et probati sunt qui Christi martyres confessoresque sunt pietatis effecti, et alii quidem uicerunt, nonnulli autem plerumque succubuerunt. Lp 332
quem namque eorum non circumdedit multitudo affinium coniugum. filiorum fratrum parentum amicorum uicinorum sodalium affectus firmamenta monstrantium et a constantia circa deum separare temptantium? non habemus pecunias et munera et naues plenas oneribus, quæ mittamus; sed habemus orationes et lacrimas et gemitus compunctionem et ad dominum uigilias. his namque armatur ueritas, illis autem
5 multitudo contra ueritatem. sed sub debito sunt, inquiunt, ecclesiæ nostræ. ergone ob hoc despicienda est pietas? unde uero et debent? numquid deliciati sumus ex eis? numquid donauimus nostris? numquæ nostra soluimus debita? quod etsi eis thesauros decem milia congregemus, nonne bonum est ut uerba domini Christi teneamus in mente: quid enim prodest homini, inquit, si totum mundum lucretur, animæ uero suæ faciat detrimentum? Mt. 16, 26
instant enim nobis cogitationes huiusmodi, quas per gratiam dei alteris cogitationibus sobriis et uerbis scripturæ destruimus; bonum uero est in tali statu sistentibus illa diuina monita meditari, quæ inquiunt: hi in curribus, et hi in equis, nos autem in nomine domini dei nostri Ps. 19, 8
inuocabimus, et contra me, inquit, garriebant qui sedebant in porta, Ps. 68, 13, 14
et in me psallebant qui bibebant uinum, ego uero et oratio mea ad te, deus; tempus beneplaciti deus, et illud Hieremiæ: ego autem non destiti Ier. 17, 16
post te consequendo et diem hominis non desideraui, et quia non sunt Rom. 8, 18
dignæ passiones huius temporis ad futuram reuelari in nobis gloriam.
quæ autem nuper magnis contra me elicuerunt studiis, requies mihi sunt et libertas, si hoc permiserit deus, ab hoc prœlio non dicendo. quam enim speciem contrarietatis non aduersum me Antiochenus exercuit? nonne militum magistros et iudicem aduersus meam armauit humilitatem? nonne martyris ecclesiam a me abstulit, in quam fere trecentas auri libras expendimus et ecclesiam sub debito fecimus? nonne inuasit parœcias? nonne militarem commouit cohortem contra episcopum senem M 944
introduxitque eo expulso sacrilegum? nonne alibi fornicarios et inustos stigmatibus criminum ordinauit? nonne hanc omnem, ⟨quod⟩ ad se adtinet, regionem aduersum nos irritauit? et per eum qui me confortauit, gaudium et corona et exultatio et Lp 333
exercitium et unctiones mihi hæc omnia facta sunt, ut experimento discerem quia in multa probatione tribulationis abundantia gaudii nostri est. ad recommemorandam uero religiositatem tuam et eorum ⟨quæ⟩ ab Epheso pridem scripsimus ad sanctas dei ep. 110

2 qui quid *scripsi* quicquid *M* 3 tua *M* 4 cerminis *M* 5/6 exprobationes *M* 7/8 necessarius-namque *dupliciter scripsit M* 10 quem namque *Lupus* que tamque *M* quoiungum *M* 11 firmamenta *scripsi* firmenta *M* firmitatem *Lupus* 12 separare *scripsi* reparare *M* 15 mutitudo *M* debito *Lupus* sepito *M* egone *M* 18 bunum *M* 19 tenemus *M* mentem *M* 22 diui *M* 26 beneblaciti *M* heremie *M* 32/33 martyris ecclesiam — in quam fere *Lupus* martiris in quam ecclām — fere *M* 34 patroechias *M* parochias meas *Lupus* 35 sacrilecum *M* inustos *Lupus* iniustos *M* 36 quod *add. Lupus* 37 irritauit *scripsi* imitauit *M* gausium *M* coram *M* 38 disserem *M* 40 quæ *add. Lupus*

Orientales ecclesias, transcribens ex chartis ecclesiasticis, quæ apud nos sunt, exemplar tuæ sanctitati direxi.

Hic illud non posui, quia supra iacet.

Lp 334 Epistula Theodoreti, inquit, episcopi ad deo amicissimum episcopum Alexandrum, quam scripsit postquam ingressus Antiochiam Iohanni est collocutus, unde præfatus senex deo amicissimus eius, id est Theodoreti colloquium non est passus ulterius

254 [166] Ego, etiamsi me tua religiositas persequatur et pellat et utatur inuectiuis contra nos, non desinam procidens supplicare et prouolui infimis pedibus sanctitatis ⟨tuæ⟩ et tenere illa genua quæ in orationibus expendisti, et quæ ad obsequium pertinent, uniuersa peragere, quibus testimonium ea quæ nuper acta sunt, perhibent. post turbas enim decem milia et non pauciores perturbationes quas sustinui, uidens in magno periculo animas quæ commissæ sunt nobis, in domo facto colloquio uniuersa nobis per gratiam dei uotiue peracta sunt; seruo autem narrationem collocutioni futuræ. inuenimus enim et satisfactionem quæ tuæ mundæ conscientiæ satis sit et ab omni eam dubitatione ualeat præmunire; cui et Isauri cedentes et Cilices amplexi sunt communionem ad dominum meum sanctissimum episcopum Iohannem. spero autem, concedente deo, ad tuam uenire circa diem mensis huius uicesimum sanctitatem.

Omnem quæ cum tua religiositate est in Christo fraternitatem ego et qui mecum sunt, plurimum salutamus

Lp 335 Epistula, inquit, deo amicissimi episcopi Alexandri ad Theodoretum, qua respondit ad supra scriptam indicans quidem causas quæ id non sinerent fieri, rogans uero ne ob hoc sibi de cetero instaretur

255 [167] **1** Arbitror quod religiositas tua non solum nihil omiserit eorum quæ ad saluationem
Mt. 18, 12 pertinent infelicis animæ meæ, sed et supergressa sit illum pastorem uelocissimum qui in euangelio legitur. ille enim semel iit ad montes ad ouem quæ perierat inquirendam; tua uero sanctitas et Arbathimilam montem et Hierapolim et Zeugma et Antiochiam nunc adiit ad animam meam, quæ periit, inquirendam quiesce igitur, quæso, de
M 945 cetero et ipse fatigari et conterere nos. ego enim non quomodo agant Cilices et Isauri, intendo; sed si omnes qui fuerunt a sæculo homines a mortuis resurgentes Ægyptiæ abominationis impietatem pietatem uocent, digniores eos fide nullatenus duco ab scientia
2 quæ mihi deo largiente donata est. et nihil horum quæ scripturus sum, dicerem, sicut testis est ueritas, nisi talia nobis, quasi exquisita propter nos satisfactione, per epistulam tua sanctitas indicasset arbitror autem quod ego potius locum habuerim tuæ scribere sanctitati deposuisse quidem me talem prætentum, inuestigasse autem ueritatem pro talibus causis sancti monachi qui sunt Alexandriæ, epistulas direxerunt per Chometum his qui in Ægypto fuerunt, Acacio reuerentissimo diacono et xenodocho et Scylacio religioso presbytero et archimandritæ et Agapio reuerentissimo presbytero et

---

8 CCL *M* inuectiuis *scripsi* nectibus *M* 9 infimis *scripsi* in eius *M* tuæ *addidi* 10 tenere *Lupus* temeri *M* pertinen *M* 11 actua *M* 12 sustinui *Lupus* sustinuit *M* 13 colloquia uniuerso *M* 16 præmunire *scripsi* peruenire *M* isari *M* 21 CCLI *M* 22 supra scriptam *scripsi* scam *M* 23 instauretur *M* 26 hiit *M* inquirendum *M* 27 Arbathimilam *scripsi cl p 133, 25 135, 12* harbath meum *M* hierapoli *M* geugma *M* 30 intendo *Lupus* intendunt *M* 35 tale *M* prætentum *scripsi* puentu *M* inuestica se *M* 38 scyllacio *M*

gazophylaci, execrantes impietatem Cyrilli et pestilentiam quæ comprehendit ecclesiam dei, et sibi indicari rogantes si aliqui deo amicissimorum episcoporum per Orientem Lp 336 relicti sunt, qui non sunt huius temporis facti, ut si remanserunt, scriberent eisdem monachis ut uenirent et habitarent sub umbra eorum. »hic namque«, inquiunt, 3 »ab altis sedibus deus passibilis prædicatur«. deo amicissimus presbyter et archiman- 5 drita Parthenius et mihi ⟨scripsit⟩ et tuæ religiositati direxi epistulam quia cum fiducia ep. 240. 241 nunc in Constantinopolitana dogmatizantes ecclesia dicunt quia ille immortalis est mortuus. et ante paululum quam susciperem tuæ religiositatis epistulam, undecimo ep. 254 quidem die ueniens indicauit quod propter hanc hæresim ab ipsa ecclesia infinitæ se multitudines separarunt; Andreas uero deo amicissimus episcopus ante hos mihi dies 10 per epistulam scripsit quod in tota Pontica regione deus passibilis prædicetur. deo amicissimus et sanctissimus episcopus ex Ægypto tuæ religiositati per epistulam coindicauit: »Rabbulas de uobis quidem sapit quod pietatem cognoueritis; de nobis 4 uero ubique scribit euidenter nos hæreticos nominans.« qui sunt a secunda Cilicia, ep. 200. 201 mihi synodicum direxerunt, in quo et Cyrillo dederunt anathema et communioni eorum 15 qui eum ut episcopum habent. simili mihi epistula indicauit Helladius quod similia et ipse decreuerit et una sententia sit his quæ deo amicissimis secundæ Ciliciæ episcopis placuerunt et quia nonnulli illius regionis episcopi altera sapiunt, sui permutatione tempori seruientes. quinque epistulas habeo deo amicissimorum presbyterorum Photii atque Martyrii, duas quidem communiter scriptas, in quibus orthodoxam epistulam, 20 ep. 72 tres uero a solo deo amicissimo Photio, in quibus eam nominauit hæreticam. deo amicissimus Zebinas, qui in Antiochia fuit, Preponianus eurethe, Eustolianus in Anazarbo ** cum reliquis enim episcopis coram ecclesia anathematizauit Cyrillum et com- 5 municantes Cyrillo. uerumtamen ut comperi nunc, Aurelius Flauius est ** potui ex his, ut prædixi, tuæ religiositati inuestigandæ ueritatis dare consilium, sed præsenti 25 tempore iudicaui tacere. et, per sanctas orationes tuas, omnes hi qui condemnauerunt impium Cyrillum, si eum dixerint orthodoxum, permutati circa hanc partem, illorum M 946 forte ponentur a me quorum sanctus meminit Paulus. rogo igitur religiositatem 2 Tim. 3, 13 tuam, quia ⟨nec⟩ insanus sum nec delirus, ut parcas senectuti meæ; sic enim uere noscet Lp 337 sanctitas tua in orationibus ita mea genua laborasse, ut ipse dixisti. ego enim ante 30 triginta annos, dum Iulianus quidam uita euangelica uiuens Apollinarii morbo langueret et nominaretur super oblationem in ecclesia Chalenti et uicino monasterio, usque ** auferretur nomen; et scierat etiam illud quia decem milia mortes sustinere paratus sum quam tali communioni præbere consensum.

Epistula, inquit, Theodoreti ad deo amicissimum episcopum Alexandrum, qua significauit 35 Lp 338 quod Cilices et Isauri subscriptis condicionibus Antiocheno sunt adunati

Seu suscipiat quæ a nobis uel apud nos aguntur, sanctitas tua siue etiam non, **256** [168]

---

2 rogantes *Lupus* roganti *M* aliquid *M* 6 scripsit *addidi* fiduciam *M* 7 constantinopolitane *M* 10 multitudini *M* 11 ēpla *M* 12 ēpla *M* 12 ex Aegypto] *res obscurissima* 15 direxerint *M* communion *M* 16 similia *scripsi* simul *M* 17 sit *scripsi* in *M* amicissimis secundæ *Lupus* amicissimisse *M* 22 eurethe *corruptum, conicio* Arethusæ 23 *lacunam statui, supplementum incertissimum* cora *M* 24 ut *scripsi* et *M* fianius *M* *lacunam statui; obscura omnia* 27 orthodoxa *M* 29 nec *add. Lupus* sic *Lupus* si *M* uero nosset *M* 30 laborasse *Lupus* laurasse *M* 31 apolinarii *M* 32 *lacunam agnouit Lupus* laboraui dum *supplendo* ad uitam et mortem id egi ut *malim* 33 et scierat] *lacunam statuerim, deinde scripserim* et scire erat

35 CCLII *M* dm *M*

nos non quiescimus illa facientes tota uirtute quæ coram terribili illo tribunali damnationem nobis qualemcumque non inferant. etsi in aliis enim neglegentes et fastidiosi sumus nullamque rerum diuinarum facimus curam, sed in talibus et oramus et satagimus ne studiosis bonorum multo infirmi simus. innotesco igitur sanctitati tuæ quia Cilices et Isauri et eulogias Antiochiae direxerunt et in litteris suis ut episcopos nominarunt et Alexandrinum et Constantinopolitanum, adicientes non se communicare depositioni sanctissimi episcopi Nestorii. hæc mihi indicauerunt amicorum nonnulli communium, mandantes ut etiam nunc tuam deprecer sanctitatem et ad sanctos pedes tuos cadam et persuadam quatenus his quæ cunctis placuerunt communiter, acquiescas. putant enim me cunctorum omnia posse apud sanctitatem tuam. unde iterum rogo animam tuam sanctam ut suscipias hanc deprecationem meam et condescendas pro ecclesiæ pace.

Lp 339 Epistula, inquit, deo amicissimi episcopi Alexandri, quam rescripsit deo amicissimo episcopo Theodoreto, insinuans quod nihil interesset apud se quod Cilices et Isauri Antiocheno communicassent, quando ipse omnia sustinere ⟨pro⟩ pietate delegerit

257 [169] Ab initio ego nec uos nec Cilicas sum secutus, et maxime uos, qui aliquando quidem super nubes uolatis, aliquando uero ad illius genua ut dediticii obseruatis, qui per orbem terrarum notatus a uobis est, et utraque propria estis uoluntate perpessi. uos autem dixi, ut facerem commune quod tuum est. sed a principio memet ipsum a Cyrillo impio separaui et a communionibus ei qui usque ad præsens pro sua impietate certatur, uos maxime suæ hæresis cooperatores accipiens. nihil enim nunc usque nos latuit eorum quæ ab illo conscripta sunt, sed inter manus habemus et ea quæ ad
M 947 ep. 145 ep. 72 Berœensem scripsit Acacium, et ea quæ per Emesenum Paulum, et quæ aduersum tuam
ep. 173 ep. 76 religiositatem scripsit, et quæ ad clericos suos Constantinopoli remorantes, et quæ ad Melitinensem Acacium, postquam cum Paulo fœdus communionis iniit, ubi et acriter pro sua hæresi agit. Antiochenum namque nec habui hæreticum umquam nec habeo, etsi propter tempus inter utramque in nonnullis uariari partem temptet.

Et post alia: Coniuro igitur te per sanctam trinitatem ut adire me desinas. spero siquidem in eo qui crucifixus est quique apud me ualere fecit amplius pietatem et a
Lp 340 quattuor gubernatoribus et ab aliis mundi iudicibus quiete superatus est nec permissurus ⟨est⟩ me scandalizari per te. ego enim cum tanto iam gaudio me expulsuros excipiam, ut si auri mihi ulla copia, exceptis uasis ecclesiasticis, esset, plures eis eulogias quam pro bonis nuntiis darem. nam quia ecclesia nostra nec habet quodcumque nec habuit neque ego accepi neque tribui cuilibet usque ad obolum unum, sæpe me arbitror intimasse. unde nec codicem quemlibet eicere pertuli, sed nec unum per gratiam Christi obolum ex ecclesiastica facultate; sed ex his quæ mihi direxerint amici, habeo ad animalium conductionem, et sic sum cottidie quasi in fryctoria positus, do-

---

23/24 et quæ aduersum tuam religiositatem scripsit] *sunt Cyrilli responsiones ad Theodoreti librum contra XII anathematismos*

---

4 *malim* infirmiores 5 isari *M* direxerunt *Lupus* dixerunt *M* 7 nonnulli *Lupus* nulli *M* 10 putans *M* cunctor $\overline{\text{omi}}$ *M* 11 condescendam *M* 13 CCLIII *M* 15 pro *add. Lupus* 17 genuas *M* qui per *scripsi* quippe *M* 22/23 abero enensem *M* 25 me itense *M* 26 antiocenus *M* 27 partem temptet *scripsi* ptemptet *M* 28 adire *scripsi* ad *M* 30 quattuor gubernatoribus] *id est Anna Caipha Herode Pilato* 31 est *addidi* 34 tribuit *M* addbolum *M* 35 c̄dicem *M* 37 fryctoria [= φρυκτωριαι] *scripsi* frixoria *M*

mino teste. absque enim necessitate inrefutabili pascua non relinquo, dei iudicium metuens, ne et hic inter temptationes ab eo constitutas et in futuro rationem relictionis exsoluam. necessitas autem et hic nos a dubitatione et illic a damnatione liberos præstat. non igitur huius rei gratia tua religiosita fatigetur, sed oret pro nobis tantummodo.

Theodoreti ad Nestorium, inquit Irinæus, sanctissimum, ut persuaderet sanctissimum Lp 341
Alexandrum adunari Antiocheno

Domino meo et secundum ueritatem deo amicissimo atque sanctissimo patri et **258** [170]
episcopo Nestorio Theodoretus in domino salutem. Pessime quidem ægrotaui postquam redii a Germanicia; amplius uero me conficiunt et ualidius cruciant ea quæ geruntur
circa dominum meum sanctissimum episcopum Alexandrum. nec enim domini
uerbis acquiescere patitur dicentibus bonus pastor animam suam ponit pro Ioh. 10, 11
ouibus suis, nec iuramentis beati Pauli, quibus usus est ** ad suadendum nobis, Rom. 9, 3
quod anathema fieri a Christo iurauerit pro impiis Iudæis; sed uult commissa sibi pascua
prodere et ultiones ob hoc debitas pro nihilo deputat. unde iterum tuam sanctitatem
rogo ut ei scribas et eius sanctitatem persuadas Paulum audire dicentem quia non quæro 1 Cor. 10, 33
quod mihi soli expedit, sed quod pluribus, ut saluentur, et acquiescere
ut pusillum delinquat. sic enim ponamus quasi et hoc fiat, ut a multo delicto ceteros
liberet; scis enim clare quod dico, deo amicissime domine, et nosti causas mei doloris.
unde nec pluribus uerbis indigeo, sed tuæ supplico sanctitati ut ei uehementius increpes. M 948
arbitror enim quia si id fiat, non refutabit nostra colloquia, atque ita, deo fauente,
difficilia cuncta soluentur.

Dubitare me fateor an supra scripta epistula Theodoreti sit credenda, qua hortari **258a**
narratur Nestorium ut eius correctione Alexander, id est quasi alter Nestorius corrigatur, Lp 342
dum tria et eadem uterque proponeret, id est ut Cyrilli scripta decernerentur hæretica,
ut non damnarentur Nestorii dogmata, ut eius deiectio solueretur; alioquin ut, quod
erat residuum, non communicarent his qui ista rennuerent. Theodoretus autem
contrario euidenter tramite means, perspicue ad id colloquium quærere apparebat
Alexandri, ut ei de communione cum Iohanne ineunda ⟨persuadere⟩ posset. tale
igitur erat, si credendum est, quod Nestorio suadere susceperat, ac si diceret: »increpa
Alexandrum, cum communicat tibi ac tuis et non potius communicatoribus Cyrilli
depositoribus tuis et anathemantibus dogmata tua«, nisi forte, ut assolet, Theodoretum
magnæ utilitatis spes et nimia caritatis intentio assumptæ rei difficultatem non siuit
intendere. nihil namque amplius erat agendum quam quo suas partes Nestorius
ipse dissolueret et sui causa diruptos ecclesiæ restitueret. una quippe causa erat
Alexandri et ceterorum partis eiusdem, et quod in illo optineretur a Nestorio ecclesiæ
tot episcopos non * absque gregibus suis, Theodoretus magno utique caritatis cupiebat
instinctu. unde necessario et illud euenerat, ut in illo iam cœpta hæresis moreretur Lp 343

6 CCLIIII *M* theodoreto *M* 7 antiocenum *M* 9 theodoreto *M* 10 cluciant *M* 13 *lacunam statui supplendo* sanctissimus episcopus Iohannes *cf. ep. 210* 16 persuasas *M* paululum *M* 17 acquiescere *scripsi* acquirere *M* 18 delinquet *M* 21 quia si *Lupus* quasi *M* refutauit *M*

23 CCLV *M* supra scripta *scripsi* sca̅ *M* 26 deiectio *Lupus* delectatio *M* 28 meas *M* 29 persuadere *add. Lupus* 37 *lacunam statui supplendo* manere 38 instinctum *M* hæresis moreretur *scripsi* here firmaretur *M*

ab ipso auctore destructa, quod si per hanc obtineretur epistulam, de fructu eius omnes, puto, catholici lætarentur. quin etsi, ut contigit, impetrare non posset, ille interim uir ita excitauit quicquid pro ecclesia contra hæresim facere ualuit, ut nihil quod fieri deberet, omitteret, quæ usque adeo mihi summum tenere uidetur intentio, ut nec optento fine melior esse potuerit nec eo qui euenit, debeat iudicari deterior. neque illud autem credo quod talia scripta Theodoretus, si tamen eius sunt, quod ubique dicendum est, absque suæ opinionis apud aliquos offuscatione legenda crediderit. sed quid mirum si æstimationem [apud] quorundam despexit pro tali negotio, pro quo despicere posset et uitam? nonne apud sapientes et iustos hinc clarus enitescet? sciendum namque est usque adeo ueritatis esse sententiam quia hi qui per animi tumorem ex sua corripi persona non sustinent seu ad recertandum continuo irritantur, detorta in alterius personam correptione monendi docentur, ut eam sanctus Iohannes, præclarus ecclesiæ doctor, Constantinopolitanus episcopus, et utatur multotiens et ualde com-
Lp 344 mendet scripturæ diuinæ explanando sententias. itaque quantumlibet quis præfationem laceret huius epistulæ, quæ forte sola falsantis est, illius tamen rei calumniarum tenebris inuoluere non ualet claritatem, si Theodoretus hortando Nestorium qualiter
M 949 ad ecclesiam reuocaret Alexandrum, oblique ipsi Nestorio monstrare cupiuit quia et semet ipsum debuit ecclesiæ reddere pænitendo.

Lp 345 Epistula, inquit, Meletii ad deo amicissimum episcopum Alexandrum, quam scripsit, quod hi quidem qui erant ex secunda Cilicia, communicauerint, alii uero Cilices et Isauri similiter sint transgressi quæ pic iudicauerint olim

259 [171] Gratias domino deo, qui per singulas generationes elegit eos qui protegant ueritatem, ut quæ perire periclitatur in plurimis, in paucis eius tuitione seruetur, demonstrationem donans per ista plenissimam eo quod impossibile sit omnino conspirationem mali huius ex toto exterminefieri. manet uero in paucis testimonium quod hæc deo sint placita, etsi omnes pariter ad contraria studia conuertantur. gratias autem domino deo, qui hæc semper quidem ad munimen pietatis dispensat, et nunc uero * tuam sanctitatem ad simile pro nobis obsequium, ut dum periclitetur pietas in omnium uoluntate, apud religiositatem tuam maneat mysterium ueritatis. uerumtamen et humilitatem nostram similibus Paulo illi beato ad tuam uerbis uti sanctitatem conuenit
2 Tim. 4, 9 et dicere: omnes nos Cilices reliquerunt, præsens saeculum diligentes, et abierunt unusquisque post cor suum. magis autem tuam quidem sanctitatem ualde ista dicere conuenit, quæ et ante hoc aliis præfulgebat, quando uidebantur defendere pietatem, et nunc in uniuersa terra sola præfulget. nos autem solum grates conuenit reddere omnium domino deo, qui reliquit nobis tempore Christianorum penuriæ sacerdotum et cunctorum simul bonorum solitudinis summitatem et basem et robur et fundamentum tuam sanctitatem, ut nulla exsurgente tempestate turbemur, qui et hoc præstet ut usque
Lp 346 ad finem nobis tua sanctitas constet (est enim dominus omnium), quo proficiat ad confusionem quidem uniuscuiusque ruentium et ad munitionem permanentium, si tamen adhuc aliquis est relictus. sicut enim uideo, sacerdotum nullus remansit ubique nisi sanctitas tua. sed dignare quæso et pro humilitate nostra orationes facere con-

1 obtinetur *M* omnis *M* 3 excitauit *Lupus* exsicauit *M* 4 optento *scripsi* optato *M* 8 apud *deleui* 10 quia *scripsi* qua *M* 12 persona correptionem *M* 17 ecc̄le *M* 19 CCLVI *M* melitii *M* 22 singulos *M* 23 periclitantur *M* 24 conspiratione *M* 25 exterminium fieri *M* 27 *lacunam statui supplendo* ostendit 28 uobis *M* 29 uoluntates *M* 30 n̄ra *M* 31 diligens *M* 33 præfulgebant *M* 34 uniuersam terram *M* 36 roborum *M*

suetas, ut digna efficiatur omni qua dignum est uoluptate temptationes sufferre pro Christo.

Irinæus continuo interposuit, ⟨in laudem⟩ præinquiens eius qui composuit

Sapienter quidem deoamabilis ista sacerdos epistula intimauit huic magno ueritatis **260** athletæ; erant uero omni uerbo superiores eius meritorum diuitiæ et pietatis desiderium. omnia enim quæ præsentis sunt sæculi, damnum putabat, ut lucrifaceret Christum, Phil. 3, 8 circa uocem Pauli apostoli, omnia postponens caritati quam habebat ad deum. unde usque in finem perstitit incommotus idem pietatis propugnator egregius, quin immo turris adamantina, quem tantæ amicorum simul et hostium phalanges ab Iesu iam caritate diuidere nullatenus ualuerunt. sed opus est in eius laudibus immorari, dum liceat ex litteris quæ secuntur, addiscere quæ pastor Cyrri Theodoretus ad Antiochenum sua epistula indicauerit quantaque et ipse eum semper ueneratione coluerit qui aduersus eum tales inimicitias exercebat. inquit enim: »recolat sanctitas tua et illa uerba Lp 347 qua ab ea olim dicta sunt nobis, quia domnum Alexandrum omnes pariter et ferimus et portamus et ei importunitatem quamlibet inferri a quocumque non sinimus.« hæc M 950 enim clara uoce sic dixit, iste uero in suis litteris posuit, sicut continuo uidebimus. p. 192, 4—6 uerumtamen nos non ex his hunc sanctum senem miramur, per quæ eum quidam uel uerbis uel litteris laudauerunt, sed ex confidentia circa deum et pro ueritate certaminibus, sicut ipsæ res prædicant.

Epistula ⟨deo⟩ amicissimi episcopi Theodoreti ad Iohannem Antiochenum causa deo amicissimi episcopi Alexandri Lp 348

Non per neglectum distuli ad tuam sanctitatem litteras destinare, sed nesciens **261** [172] nunc usque quid scriberem. in suo siquidem tenore permansit dominus meus sanctissimus et deo amicissimus episcopus Alexander, credens eum summæ esse iustitiæ, cuius rei gratia neque amicos affatus neque preces ammittit, sed euangelicorum transgressionem reputat mandatorum dispensatiuam condescensionem quia igitur eum clare a principio, domine, nosti, sed et aliam uirtutem uiri expertus es, quæso sanctitatem tuam ut patienter agens et eos qui ei temptant inportuni esse, prohibeas. hoc enim coram ueritate dico quia et tuæ sanctitati decus plurimum prouidebit et non lætificat ipsum, qui nullam consolationem nulla habet ex parte. nec enim colloqui nec scribere patitur dilectoribus suis et ab eis excipere litteras unumque nunc habet tantummodo uotum ut quacumque occasione a cura liberetur. consequens uero est ut et emolliatur temporis spatio; si uero idem ipse perstiterit, nec hinc sanctitati tuæ ulla læsio erit nec nobis nostroue in commune collegio. quæ enim per dei gratiam docet, sunt orthodoxa et conuenientia ecclesiasticæ fidei; perturbare autem neque ualet neque temptaturus est, quoniam silentium tenet, ecclesiæ pacem in nullo contaminans. si uero eiectus fuerit, cognoscet sanctitas tua quod maxima læsio inde contingat. aperte siquidem diuisio ex hoc ecclesiastici corporis fiet Constantinopolim et in alias plurimas urbes, eo quod per simplicitatem nesciam nunc nonnulli putent eum integerrimæ fidei defen- Lp 349 sorem, alii uero factis iuuenilibus aggaudentes et propter hoc contentiones in excelsum attollere festinantes occasiones assumant. multum uero et tuæ religiositati, ignosce

---

1 digni *M*
3 CCLVII *M* in laudem *addidi* 4 ista *scripsi* iste *M* ueritati *M* 9 que *M*
15 inferre *M* 19 re
20 CCLVIII *M* deo *addi Lupus* 34 qui *M* 35 ecclastico *M* 41 religiositate *M*

mihi hæc pro dolore scribenti, d⟨edecus⟩ et blasphemiam congregabit, si hoc contigerit, sicut nihilo minus id quod prius dixi, omnem gratiam et patientiæ laudem afferet. qui enim nactus copiam ulciscendi non utitur potestate, nullis laudibus minor est. recolat autem sanctitas tua et illa uerba quæ ab ea olim dicta sunt nobis, quia »dominum Alexandrum cuncti pariter et ferimus et portamus et ei quamlibet inferri importunitatem a quocumque non sinimus«. et propter uniuersa tam quod est commune, disponens quam quæ proprii sunt decoris, prohibeas eos qui illi infestari temptauerint. hoc enim et placere arbitror omnium deo et homines non amicos tantum, sed et inimicos ad laudem mouere.

261a Et reliqua per ordinem scripta, sicut ab Irinæo sunt posita, exequar, inserta ex eius persona transiens.

262 [173] Lp 350 M 951 Domino meo per omnia deo amicissimo et sanctissimo episcopo Meletio Titus. Multa et diuersa subinde hic diffamantur de sanctitate tua, quibus exitus consonat, eo quod nolit usque ad præsens sanctitas tua totius orbis et catholico et orthodoxo communicare conuentui, ab aliquibus forsan qui quod expedit, comprehendere nequeunt, dissuasa. nunc igitur sero tandem reuigilare desidera contra uersutias inimici et omnium sanctorum episcoporum affectum recupera et noli ad præuentiones et multiloquia tendere, quæ iuuare nihil possunt, quin immo et hic et in futuro sæculo nocent. claret enim quod prouidentia dei omnes saluari homines uelit. quomodo ergo credibile est quoniam solam sanctitatem tuam iusserit suis teneri iudiciis? cognoscat igitur angelus tuus quod diuinæ litteræ uenerint, certa quædam contra eos qui non obœdiunt, sancientes et non communicantes sancto uniuersalique concilio. nos etenim, qui semper oramus ut nequaquam diaboli mala præualeant, rogauimus deo amicissimum archiepiscopum Iohannem differre, donec hæ litteræ redderentur. omne igitur tuæ religiositatis studium sit malas quidem cogitationes deponendi, prodire uero et ad Antiochiam præuenire. hoc enim multis modis fieri expedit. si autem post has litteras sanctus angelus tuus occurrere non uoluerit, nullus habebit ulterius unde in quoquam uituperet aut eundem sanctissimum et deo amicissimum episcopum Iohannem aut nos ipsos, quando sub omni uelocitate hæc ipsa exequi cœperimus quæ a diuino uertice sunt præcepta. si enim diuinæ litteræ inobœdientes conprehenderint in eis in quibus uidentur degere urbibus, intolerabilis eis tristitia fiet. incolumes sitis.

263 [174] **1** Lp 351 Domino meo per omnia reuerendissimo et ammirandissimo et magnificentissimo Tito Meletius. Quoniam quidem prouidentia dei, sicut in litteris ipse prædixisti, o ammirandissime domine meus, omnes homines saluari uult, constat, sed non utique diuinam uoluntatem, sicut uidemus, secuntur hominum uoluntates, quarum nos dominos faciens deus, sicut cuique uidetur, eis uti permisit ad probandum rationalis animæ uel beniuolentiam uel maliuolentiam circa deum. sic itaque Cain quidem fratricidium præsumpsit, parum cogitans diuina præcepta; Sodomitæ uero ad omnes impietatum et iniquitatum declinauerunt species, nullam facientes uoluntatis memoriam diuinæ.

1 dedecus et *scripsi* det *M* congregauit *M* 2 afferet *Lupus* afferit *M* 3 copia *M* ultitur *M* 5 pari *M* 7 prohibeas *Lupus* propriam *M* 8 dm̄ *M*
10 ex eius *scripsi* eieius *M*
12 CCLIX *M* sc̄issimi ep̄i *M* 14 orthodoxe *M* 16 soro *M* 19 salua *cl. 34* sauari *M* 20 sc̄itate *M* 30 conprehenderent *M*
32 CCLX *M* 34 saluare *M* 35 diuina *M* dn̄o *M* 38 somite *M* 39 nu..

at populus Iudæorum crucifigere omnium saluatorem Christum minime formidauit, M 952
dum certe debuerit eum qui ex eis ad omnium salutem apparuit, cum festinatione reci-
2 pere, sicut et uolebat eius dispensationis intentio. et ut breuiter dicam, omnis scriptura
diuina talibus exemplis referta est per quæ clareat quod innumeri semper extiterint
qui præter diuinam uoluntatem ad deteriora delapsi sunt, omnino autem ⟨pauci⟩ qui
salutem secundum dei optinuerunt uoluntatem. non tamen ob hoc aut mali præ-
ferendi sunt optimis aut optimi criminis rei esse putandi sunt, eo quod non sint malis
ammixti. in nullo enim reprehendimus Abel, quia Cain moribus non assensit, nec
Noe tamquam de insania incusamus, eo quod reliquos sui temporis uniuersos non fuerit
imitatus. nec Abraham delirasse putabimus, qui ex omnibus generis sui solus deo
complacens factus est et idolatriæ errori peregrinationem pro pietate præposuit. nec
Loth ab id quod decet, excessisse dicemus, qui solus ex omnibus Sodomitarum rennuit
opera. nec despiciemus Moysen, qui regali obsequio præposuit pro pietate pericula. Lp 352
nec præteriemus tres pueros, qui soli ex omnibus noluerunt imaginem Nabuchodonosor
auream similiter aliis adorare, sed pro beniuolentia sua circa deum flammas elegere
fornacis. sed nec apostolos annihilabimus tamquam gentis nulla pars fuerant, qui
cum duodecim numero essent ex omni populo Iudæorum, in illum soli crediderunt qui
ab eis deceptor et dei aduersarius uocabatur, et certe hoc ipso eis ad præsens nihil aliud Mt. 27, 63
3 promittente nisi tribulationes et persecutiones et mortes. sed numquid eis infructuosa
uel præsenti in tempore facta est diligentia competentis? et certe uide quod Abel
quidem maiorem fiduciam post mortem possidet apud deum et Noe mire saluatus sit
a totius mundi naufragio. uide Abraham, qui principium et radix correctionis omnium
factus est et propter uirtutem pater cunctorum fidelium meruit appellari. uide Loth,
qui largissimum ignem euasit. uide Moysen, cui totius Israhelitici populi commissus
est principatus et figuris honoratus est ueri pastoris. uide pueros, qui in Babylone
super omnes apud Chaldæos sunt prælati mirabiles et honoribus primis ac maximis
beneficiis digni apud alienos effecti sunt. d ** sanctis apostolis quare ** qui et apud
omnes et imperatores et priuatos siue subiectos tanta ueneratione colantur, ut pro summo
beneficio habeant qui omnibus dominantur, si Pauli sepulturæ ** quisque si attenderet
ad consonantiam plurimorum et quod ad se attinebat, diligentiam uirtutis nullius putaret
esse iuuaminis, neque aliquando quoquam dignus existeret et ** eorum quisque pæne
particeps esset, nunc autem quia et soli apud semet ipsos uirtutis diligentiam tutabantur, M 933
tali apud omnes ueneratione coluntur et in futura uita sustinent beatitudine ⟨æterna⟩
et infinito lumine comprehendi. non igitur uel nunc abiectos faciet apud deum paucos
qui tota pendent beniuolentia circa eum et ob hoc uituperantur iniuriantur effugantur
conspiratione plurimorum. etsi enim nos sicut illi pauci ac beati, non sumus, sed
tamen illos modis omnibus imitari iubemur. cuius rei gratia et sicut in simulacris
uel imaginibus similitudines corporum, sic illorum uirtutes diuinis inscriptæ sunt litteris, Lp 353
ut nos exemplar attendentes eorum, facta ipsorum confidenter æmulemur et non arbi-

---

2 salute *M* 4 qua *M* 5 pauci *add. Lupus* 9 Noe *scripsi* neo *M* e quod *M* temperis *M* 11 errore peregrinatione *M* 15 uream *M* sui *M* 16 annihilabimus [= οὐδενισομεν] *scripsi* annichil *M* fuerat *M* 18 aduersarios *M* ipse *M* 24 ignem largissimum ignem *M* 27 beneficiis digni *scripsi* benigni *M* *inter* d *et* scis *spatium fere VI litterarum rel. M* *inter* quare *et* qui *spatium fere VIIII litterarum rel. M* 29 seputure *M* *lacunam statui supplendo e. g.* et Petri adorationem offerre permittantur. quorum attendere *M* 31 aliquando quoquam *scripsi* aliquoquam *M* *inter* et *et* eorum *spatium fere XVI litterarum rel. M* 32 uirtutes *M* tutabantur *scripsi* tuta *M* 33 futuram uitam *M* beatitudine æterna *scripsi* beatitudo *M* 36 conspratio *M* 39 confitenter *M*

tremur nos noui aliquid instituere præter illa quæ apud ueteres gesta sunt, etiamsi id ab
4 omnibus incusetur. sed ne nos putes hæc nunc uane percurrere et ut scias ipsa necessitate et deo deuincta conscientia ⟨nos⟩ ad imitationem cogi priscorum, et ipsam causam breuiter audi, pro qua non inconsequenter nos ab Antiocheni separandos communione putauimus. dogmata Cyrillus exposuit omni impietate repleta. propter 5
ipsa eum cum Ephesi deposuit Antiochenus ut impium, participes asciscens ad hoc alios e diuersis prouinciis plurimos et omnes Orientalis regionis episcopos, abiurauit eius ubique doctrinam, ut errori Apollinarii per omnia consonantem. imperatore præsente
ep. 120 iurauit, sicut ipse a Chalcedone scripsit Ephesi constitutis, quorum rescripta salua sunt apud nos, quod nec si pænituisset Cyrillus et sua capitula reiecisset, cum ad communionem 10
recipere acquiesceret quod princeps extaret hæreseos. deposuit eum rursus in Tarso et cum eo septem qui pro eo ascenderunt Constantinopolim, factis synodalibus
5 litteris, quas et cuncti subscripsimus. super hæc permansit Cyrillus non solum suorum scriptorum nihil abiurans, sed et prædicans ea cum maiore fiducia, et ille qui coram imperatore iurauerat nec pænitentem Cyrillum se ad communionem recepturum, 15
ep. 169 misit in Ægypto ad eum supplicem Paulum, sicut et illud quod apud nos est exemplar
ep. 173 ostendit. et ipse ubique Cyrillus affirmat tam per ea quæ scripsit Constantinopolim
ep. 76 degentibus clericis suis, quam per illa quoque quæ ad Acacium Melitinensem, qui exprobrauerat ei quasi a suis recesserit et ad communionem fuerit ab Antiocheno receptus.
ep. 145 taceo de eiusdem Cyrilli litteris ad Acacium Beroeensem scriptis, inconuincibilem haben- 20
tibus instantiam tam pro eisdem capitulis quam pro omnibus quæ prius et postea impie exposuit. post quæ Antiochenus Paulum in Ægyptum direxit, tam dogmata Cyrilli suscipiens, pro quibus eum secundo damnauerat, quam rectitudinem fidei anathematizans
Lp 354 in scripto et omnia faciens sicut placuit ei. et horum testis est ipse Cyrillus, qui
ep. 76 eius satisfactionem suscepit, qui in suis ad Acacium Melitinensem litteris hanc eandem 25
M 954 commemorans epistulam ad Acacium Beroeensem quam fecit, mox intulit inquiens quia »nisi Antiocheno ea quæ a me ad Acacium scripta sunt, placuissent, non utique a principio Paulum direxisset ad me«. interpretatur uero Cyrillus idem in eisdem
ep. 71 litteris suis epistulam quam detulit Paulus, quæ sursum ac deorsum nobis ab Antiocheno profertur, ut nihil omnino a capitulis differentem, sed eadem intentione conscriptam et 30
male ob inuidiam intellectam ab eis qui eam orthodoxam quidem dicunt, sed his quæ ab eo
6 prius sunt exposita, esse contrariam nec non et doctrinæ Nestorii consonantem. uerum nos et hæc omnia omittentes, huiusmodi condicionem dedimus Antiocheno, ut aut suaderet Cyrillum anathematizare omnia sua et sola apostolica doctrina esse contentum circa eorum quæ scripta sunt, intentionem et sic coniungeretur ecclesiæ aut ipse Antio- 35
chenus anathematizaret in scripto Cyrillum cum impiis dogmatibus eius, contra quæ prius sæpe decreuit, et nomen deo amicissimi episcopi Nestorii, qui pro sola pietate tanta perpetitur, sanctis inscriberet diptychis. ** horum facere uoluit. propter hæc nos dissentimus ab eo atque ab eius communione disiungimur. si enim pro incongruis

27—28 *hæc ipsis uerbis in ep. 76 non inueniuntur quamuis propter ea quæ secuntur, dubitari nequeat quin Meletius de hac ipsa epistula loquatur*

2 scias *Lupus* suas *M* 3 nos *add. Lupus* 7 prouinciis *Lupus* probandis *M* 8 apolinari *M* 11 et quod principes exitaret *M* 13 cunctis *M* 15 a communione *M* 18 quam *Lupus* quia *M* 18/19 exprobrauerant *M* 20 berœnsem *M* 21 quam *M* 22 egypti *M* 26 beronsem *M* qua *M* 29 qua *M* 30 eandem *M* 31 inuidia intellectum *M* 35 coniungerentur *M* 38 inscribere *M* *lacunam agnouit Lupus* sed nihil *supplendo, malim*

ille persistit, quanto * est ut nos pro pietate perstemus? pro qua utique et a communione eius auertimur, non ab illa fide recedentes cum qua eum euntem ad Ephesum et ab Epheso reuertentem suscepimus, sed ipsam seruantes ut apostolicam et a beatis patribus traditam, quam a magno Theodoro, qui ea quæ illi tradidere, [magno] clarauit, accepimus.
7 et ignosce, quæso, nobis non ualentibus decipere conscientiam nostram. si autem propter hæc tranquillissimus imperator præcepit nos ab ecclesiis eici, facito quod iustum est, nec maliuolentiæ gratia differas ad finem quæ sunt præcepta, perducere. ego enim mox ut ipsam uidero authenticam sacram (non enim rescripto ero contentus) et ut didicero quæ illi relata sunt, ne forte aduersum nos clementibus mentiti sint auribus aduersarii ueritatis, et inuenero quod omnino me exire ab ecclesia iubeat, glorificans et Lp 355
nunc, sicut prius, in quo me repperiri contigerit schemate abscedo ab ecclesia, imperatorum legibus modis omnibus cedens. paratus sum per gratiam dei non ab ecclesia egredi solum, sed etiam decies milies mori quam possim ** aut apud Christum lædere conscientiam meam. nec enim licet minorem me inueniri ab illo infante annorum septem, qui cum beato Babyla propter Christum capite cæsus est, cui totius ecclesiæ
8 et ecclesiæ cuius Theodorus exstitit doctor, commissus est præsulatus. ut uero et illud propter prædicta commemorem, scito, ammirandissime domine meus, quia etsi non pro ipso bonæ causæ merito starem, et ipse terror tam ciuitatis quam territorii huius me in hac aduersus Iohannem discordia detinere sufficeret, qui si me ei tantummodo M 955
communicasse cognoscerent ante sacram, me et uita priuassent. nec enim cuius sint discipuli, nescis, uel quomodo pro zelo dogmatum diuinorum uniuersi moueantur, ita unanimes existentes tamquam si una sit anima omnium. pro qua re omnibus modis est tutius ex necessitate repelli quam uel absque ipsa ⟨recedere⟩ uel nocere apud deum conscientiam meam et ab eis qui nunc mihi subiecti sunt, uitam instar canis amittere. si uero quisquam nos abrupte in quibuscumque accusare uoluerit, pro nihilo deputamus. calumniari namque et contumeliam facere facile est et omnibus adiacet; non omnium uero est dicere ueritatem.

Epistula, inquit, Zenobii episcopi Zephyrii ad deo amicissimum episcopum Alexandrum, Lp 356
insinuans exiisse ab ecclesia deo amicissimum episcopum Meletium

Personali quidem præsentia tuæ sanctitatis benedictione repletus sum, quando **264** [175]
solus bene ab Epheso remeasti, sicut ipsæ res omnibus ostenderunt; litteris uero
tuæ non sum fruitus sanctitatis. unde nunc præsumere sum coactus ut litteras incipiam tuæ sanctitati dirigere, et rogo ut des mihi ueniam. multa enim et amabilis deo constantia tua hoc me præsumere præparauit. hic enim nullus pro pia fide persistit, sed uniuersi tempori seruiunt et pariter simulatores effecti
sunt qui uidebantur esse constantes. solus inter huius Ciliciæ episcopos perstat ad finem dominus meus deo amicissimus episcopus Meletius, qui eiectus est militari superinducta cohorte circa eorum qui sunt in Antiochiam, iussionem. ora igitur, domine, et nos fieri dignos tam eius celeriter comitari uestigia quam tuæ etiam sanctitatis, ut possimus in die domini Christi uos intercessores pro nostra
pusillitate proferre.

1 *lacunam statui supplendo e. g.* magis opus 3 ipsa *M* 4 magno *deleui* 8 isam *M* 13 *lacunam statui, supplendo* aut absque necessitate recedere 14 minerem *M* 18 bonæ *Lupus* bene *M* 23 totius *M* recedere *addidi* 25 ammittere *M* 26 calaniari *M* 28 CCLXI *M* 29 exisse *M* melitium *M* 35 propria *M* tempori

Lp 357 Deprecatio Iohannis episcopi Antiochiæ contra deo amicissimum, inquit, Meletium episcopum

265 [176] Piissimis et amatoribus Christi imperatoribus nostris Flauiis Theodosio et Valentiniano triumphatoribus uictoribus Augustis postulatio et deprecatio a Iohanne Antiochenæ dei ecclesiæ episcopo. Generis uestræ pietatis imperium in excelsum tulit et hanc prouexit ad gloriam fides in deum, qua et sanctissimam et catholicam semper augeri uultis ecclesiam et cuncta quæ in ea exurgunt zizania, desideratis abscidi. quia igitur hoc utimini zelo, o piissimi et boni uictores imperatores, et eos qui oblitterare uolunt patrum doctrinam, alienos a sacerdotali existere dignitate post nos, quibus
M 956 canones de hac re concedunt iudicium, decreuistis, expelli uero a sanctissimis ecclesiis
ep. 228 et urbibus in quibus uidentur existere, et talis ad Orientem sanctio uestra peruenit, hanc peruulgauimus magnificentissimo et gloriosissimo præsidi utriusque militiæ et ex consule Dionysio, et consonans eius accipientes præceptum, præualere potuimus malignitati Meletii, qui pridem Mompsuestiæ episcopus fuit, subicientes eum depositioni; introduximus autem et præfecimus ipsi populo e gregibus Christi Thomatem deo amicissimum episcopum. præfatus uero Meletius maior esse legibus uestris et tranquillitate Romana uolens, in partibus eiusdem territorii delitescit, concussionem perturbationemque sanctis dei ecclesiis ingerens et præsumens post deiectionem sacerdotale ministerium. et iustum esse supplicamus ut qui peregrinus est a sancta disciplina
Lp 358 et ecclesia, peregrinus fiat et ab uniuersa prouincia Cilicum, procedente pia sanctione ad magnificentissimum et gloriosissimum magistrum militiæ Orientis uestri, ita ut inde quidem pellatur, deducatur uero ubi uestræ pietati placuerit. et hoc impetrato, consueta uota soluemus pro permansione et uictoria imperii.

Lp 359 Epistula, inquit, deo amicissimi episcopi Meletii ad deo amicissimum episcopum Alexandrum, quam scripsit, postquam militum superuentu expulsus est

266 [177] Et cui prius quam tuæ sanctitati quæ circa nos geruntur, referri conueniens sit? siue enim congaudere oportet de his quæ nobis a Christo donata sunt, siue etiam pro his quæ residua sunt, orare, ad eam necesse est, ut ad patrem, præ cunctis filiorum bona referri. dignatus est enim nos dominus Christus orationibus tuæ sanctitatis incorruptum sibi ouile usque ad exitum custodire, quod nobis indignis nec pro uirtute commisit et permisit rursus auferri, quando id bene se habere iudicauit. nec enim quod eius desiuerit umquam prouidentia, * etsi ad præsens esse difficile uideatur. et quidem diabolus ab olim grande habuit prœlium contra eum, et nunc illud perturbare omnino per ministros suos studuit, non solum inimicos armando, sed et ex nobis ipsis ad hoc quosdam ministros accipiens. qui et obseruauit dominicum diem et sub uno cunctos ad introeundum contra nos concurrere præparauit; dominus autem Christus, qui contra eum semper eius conuertit insidias et propriis dispensationibus subicit, et nunc ei inutilem fecit uniuersum contra ecclesiam impetum, dum suam et omnem ecclesiam ⟨per⟩ nos perturbari non siuit, sed et omnem ecclesiam in sua deuotione con-

---

1 CCLXII *M* iohī *M* 4 triusphatoribus *M* ad *M* 5 excelso *M* 6 qua et *scripsi* et quia *M* 12 permugauimus *M* 14 melitii *M* momsuestie *M* 15 Thomatem *scripsi* *Baluzium secutus* chomatum *M* 16 melitius *M* 16/17 tranquillitati romane *M* 18 decectionem *M* sacerdotalem *M* 19 esse *scripsi* est *M* 22 impetrato *Lupus* imperato *M* 24 CCLXIII *M* melitii *M* 25 superuentum *M* 30 nec *scripsi* et *M* 32 prouidentia *Lupus* prouidentie eius *M* *lacunam statui supplendo e. g.* credere oportet 39 per *addidi*

strinxit, ita ut non solum clari curialium, sed et ciuitas tota cum prouincia uniuersa consonam pro fide acciperent uoluntatem, ipsis quoque a pietate alienis, id est Iudæis et hæreticis aliis non paruo quodam contra aduersarios odio motis nec circa nos paruum M 957 quendam ostendentibus affectum, dum certe nos latentes sæpius degeremus, ne quicumque putaret quod a nobis instigarentur ad hoc. quod et ualde suspicati inimici dexteræ altissimi non ab ecclesia nos tantum, sed et a ciuitate reppulerunt, nec usquam Lp 360 iuxta eam manere sinentes. sed hæc quidem a domino Christo etiam nunc cuncta ⟨per⟩ nostram dispensata humilitatem sunt; nos uero magis pluribus debitis sumus obstricti, quos dignos maioribus fecit quam nostræ uirtutis est; unde modis omnibus deficimus ad soluendum. quam enim deo possumus gratiarum reddere actionem? qui nimietate clementiæ sustinere temptamenta pro se et nostram dignatus est paruitatem, non quo graue aliquid pateremur, quia perfectiora sufferre sumus indigni, sed ut propositum tantummodo haberemus, quod et maximum nimis est ad nos, qui simus uoluntatis omnino despecti. sed rogo ut orare digneris quatenus usque ad finem digni efficiamur gratia domini Christi, ut sicut ei placet, ita residuum præsentis sæculi transigamus.

Dominum meum et sanctissimum episcopum Acylinum plurimum salutamus.

Epistula, inquit, deo amicissimi episcopi Alexandri ad Meletium deo amicissimum epi- Lp 361
scopum, quam rescripsit ad præfatas litteras exitus eius

1 Si esset mihi desiderium meum adimplere possibile, litteris non erat opus, sed **267** [178]
aduentus præsentia, uel potius circa psalmistam columbæ pennas expeterem, ut ueniens Ps. 54, 7
requiescerem iuxta habitaculum coronati et uiderem circa prophetam sanctitatem tuam Os. 9, 10 Ies. 65, 8
sicut in solitudine uuam aut, ut magis proprie dicatur, ut acinum botrui cunctorum totius Ciliciæ sacerdotum, quod exterminauerunt uulpes, quæ propemodum secundum ueritatem uineas deleuerunt, non exterminauerunt autem, eo quod benedictio
domini sit in eo. uere enim præsenti in tempore sufficeret tuæ sanctitatis aspectus adamante nos facere firmiores. nam si cogitatio tantum tuæ secundum dominum certaminis sanctitatis omnibus nos circumdat domini armis, ut nullo modo emissis uariis multimodisque sagittis uertamur in fugam, quomodo non nos omnimode roborasset talis aspectus, qui nos non per uerba, sed per res ipsas armaret et in semet ipso exponeret quid
sit: ne disperdas in finem? intendisti enim, domine et per omnia deo amicissime, Ps. 58, 1
indeclinabiliter in auctorem fidei et consummatorem Iesum et sunt repositæ tibi coronæ non expulsionis tantum; non enim te ad definitum præparasti tormentum, sed claret quod præparatus sis omnia sustinere. sic contra impietatem parasti temet ipsum; unde et ille qui donis suis nostros superuincit labores, tuæ sanctitati coronam iustitiæ 2 Tim. 4, 8
reddet circa uarietatem tui propositi passionum spiritalium munerum diuinitate effulgentem. certatus es enim bonum re uera certamen et cursum consummasti fidemque 2 Tim. 4, 7
seruasti, unde et quod ista consequitur, deus qui mendax non est, illa tuæ sanctitati M 958
retribuet in quæ hinc iam bona conscientia tua intendendo lætatur et gaudio sancti
2 spiritus adimpletur. potest autem sanctitas tua nostram consolari absentiam atten- Lp 362
tioribus orationibus, donec donet et nobis dominus per clementiam suam uestris comitari

---

1 clari curialium *scripsi* claritur malum *M* prouinciam *M* 5 suspicati *scripsi* suspeti *M*
8 per *addidi* 11 nimitate *M* 14 despectus *M*
18 CCLXIIII *M* melitium *M* 21 psalmista *M* pinnas *M* 22 coronati *Lupus* coronam *M* 27 tuæ *Lupus* tua ē *M* 27/28 dominum certaminis *scripsi* dn̄i certamini *M*
36 diuinitatem *M* 39 retribuet *Lupus* recumbet *M*

uestigiis. certus enim sum ueraciter quod ego intentionem habens hanc [ut] tuam sanctitatem sequar et una eorum qui prius certati et coronati sunt, pauci quidem, sed apud deum pretiosi. melior namque est unus faciens domini uoluntatem decem milibus iniustorum. fruensque sanctis orationibus tuis non desciscam a uestro con-
Rom. 8, 35 sortio nec me a uestra separare ⟨poterit⟩ caritate tribulatio aut angustia aut persecutio aut fames aut nuditas aut periculum aut gladius, maxime quia religiositas tua, quæ portum dei uoluntatis optinuit, maiorem circa nos habet curam, tamquam qui adhuc marinis undis obsistimus et omnimodis malorum spirituum temptamentis nunc quidem temptantium nos minis, nunc uero subruere adulatoriis blandimentis. unde et talem mihi posui legem, ut fugiam cunctorum loqui mihi uolentium et aspectum et uerba et ipsam quoque memoriam. quod non ex propria assumpsi sententia, sed ex diuinis scripturis edoctus. nec enim dominus respondit
Ies. 53.7 peruersis, cum iudicaretur, sed sicut ouis ad occisionem ductus est et sicut agnus coram tondente se sine uoce. non enim quo dicant aliquid, sed quo capiant, collocutiones et alloquia nobiscum conferre captant. docemur uero et in
4 Reg. 18, 36 ueteri scriptura ⟨quod⟩ Ezechias pius post Rapsacis dei aduersarii uoces magistris militiæ tacere præceperit nihilque ut dei aduersario responderi. unde et nos, repellentes eorum colloquia qui in Ægyptum corde reuersi sunt et solum quod non ⟨placet deo⟩,
Num. 14, 4 dicunt: demus initium, et redeamus in Ægyptum, sileamus et tantam misericordiam sustineamus a deo, qualiacumque sæua superinducere aduersum nos concessi fuerint æmuli. quæ et cum omni suscipiamus lætitia et cogitemus quod, sicut beatus
Rom. 8, 18 inquit Paulus, non sint condignæ passiones huius temporis ad futuram
Gal. 6, 17 gloriam ⟨quæ⟩ reuelabitur in omnes qui stigmata Christi, quorum tu dignus es factus, in suo circumferunt corpore. inde rogo ut digneris nos per uenerabiles litteras tuas iuuare ad instantia certamina.

Dominus meus deo amicissimus et sanctissimus episcopus Acylinus, quia tecum coronatur, et salutat et complectitur religiositatem tuam.

Lp 363 Interpretatio, inquit, præcepti magistri militum Dionysii, quod scripsit ad clarissimum iudicem secundæ Ciliciæ

Diuina auctoritas per annotationem terribilem Meletium quondam Mompsuestenæ
268 [179] ciuitatis episcopum in Melitina degere Armeniæ prouinciæ ciuitate præcepit. susceptis igitur præceptionibus nostris, lectis uero et diuinis responsis, quæ in missis præfulgent, obseruare debes quæ ab immortali sancita sunt uertice, utens militari solacio ad iter
M 959 eiusdem, si tale solacium necessarium forte perspexeris, ammonendo utique nostro uicario ut competens solacium deputetur, ad quod de hac parte scripsimus, quamuis competenter sufficere ciuiles ordines arbitremur.

Lp 364 Domino meo deo amicissimo et sanctissimo, inquit, patri Alexandro episcopo Titus

269 [180] Quemadmodum sanctitatem tuam semper peculiari amore dilexerimus et magno-

1 ut *deleui* 2 certanti *M* 4 fluensque *M* 4/5 ura consortia *M* 5 poterit *addidi* 10 blandimendis *M* 11 ipsa *M* 14 tondentem *M* non — quo *Lupus* nos — quod *M* 15 capiunt *M* 16 scriptura *scripsi* scriptus *M* quod *add. Lupus* et zechias *M* rapsaces *M* 17 ut *scripsi* et *M* 18 placet deo *addidi* 21 cogitamus *M* 23 quæ *add. Lupus* 24 circumferunt *Lupus* circum *M* corporei *M*

28 CCLXV *M* 30 mompsuestenam *M* 31 ciuitatis *M* 32 responsis qui *M* 33 sancita] sca *M*

37 CCLXVI *M* 38 dilexerimus *Lupus* oblexerimus *M*

pere obsequi ei sategerimus, arbitramur et ipsam clare nosse rebus ex ipsis. quia igitur et nunc ex eadem uoluntate detinemur et secundum Christum religiositatem tuam egregie desideramus existere, dignare, sanctissime domine, uel nunc, cum susceperis litteras nostras, communicare sancto catholicoque concilio secundum diuinas et ado- ep. 228
rabiles litteras. nam et sanctissimus Theodoretus et sanctissimus Helladius et alii qui ad modicum uoluerunt separare se ipsos ab hoc sancto concilio, agnoscentes et quod est inrecusabile, et quod est impossibile, et quod placitum deo, et quia uniuersali synodo oporteat obœdire et imperialibus sanctionibus, a discordia quidem recesserunt, communicarunt autem sanctæ et catholicæ synodo. hoc autem tuam facere sanctitatem præ omnibus oportebat, quæ manifeste nouit et res et tempore est prouecta. rogamus igitur ne despicias precatorias præsentes litteras nostras nec des locum diabolo uolenti discordias contra sanctam consubstantialemque immittere trinitatem, sed ut conculces aculeos eius et concordiam synodi sanctæ recipias. nam si post has litteras nostras sanctitas tua in dilatione perstiterit eisque communicare noluerit, claret quod nos sit et de cetero necessarium diuinis litteris uti, quæ aperte præcipiunt ut hi qui sanctæ synodo communicare noluerint, et inuiti a sanctis ecclesiis repellantur.

Domino, inquit, meo sanctissimo et deo amicissimo patri episcopo Alexandro Dionysius Lp 365

Diuinus et immortalis uertex pacem desiderat, adhibet uero plurimam curam et **270** [181]
suæ pietati decentem circa rectæ fidei cultum. scientes igitur intentionem pii principis nostri, prius per has litteras nostras tuam religiositatem duximus salutandam et adhortandam ut quæ decent, facias; inter hæc uero et illud est ut communicet sanctitas tua deo amicissimo episcopo Iohanni. hæc namque causa pacis erit omnibus sanctis ecclesiis. nec enim uolumus ecclesias amplius perturbari et animas imperitorum peruerti, quid faciant, nescientes, dum perturbatio detinet uos, qui pacem prætenditis M 960
uniuersis. dignare igitur, tui memor et amicitiarum nostrarum et adhortationis, omnem tristitiam deponere et conuenire in idem religiosissimo uiro, ne cogamur diuina ep. 228
et imperialia constituta executioni mandare. saluam religiositatem tuam et orantem pro nobis saluet omnium deus, domine sanctissime pater. ignoscere mihi habet religiositas tua, si quid facere compellendus sum, diuinam formulam sequens, si huic epistulæ consentire nolueris.

Epistula, inquit, deo amicissimi episcopi Alexandri, quam rescripsit ad litteras supra- Lp 360
scriptas, in causa eadem suum manifestans propositum

Beniuolentiæ quidem circa meam uilitatem retributiones clemens deus præstet **271** [182]
uestræ clementiæ; de causa uero quæ uertitur, quoniam nostræ uitæ caput est pietas, coram terribili tribunali Christi omnem reseruo satisfactionem. ut uero etiam magnitudini uestræ in breui respondeam, indico quod ille qui nunc ut contra nos quattuor imperiales has litteras * et clementer optinuit, et ante Ephesum et in Epheso et post Ephesum hæreticum sciebat Ægyptium, quod manifeste cognoscere licet ex litteris eius, quæ usque nunc apud plurimos saluæ sunt. postquam uero suscepit ypom- ep. 69

1 arbitramus *M* 3 egregie *scripsi* egregiam *M* 8 ad *M* 10 noui *M* 11 despicies *M* 12 immitterem *M* conculcer *M* 15 cetera *M* 17 CCLXVII *M* 18 uertex *scripsi* ueras *M* 20/21 adorandum *M* 31 CCLXVIII *M* amicissimis *M* 34 ūra clementia *M* 37 *lacunam statui supplendo e. g.* beniuole.

nisticum per ammirandissimum Aristolaum ut et Cyrillo communicaret et Nestorium deponeret et anathematizaret eius doctrinam, dum sit orthodoxa, sicut ipse per plura scripta confessus est, cedens ypomnistici minis, fecit uniuersa et nunc aduersum nos usque ad sanguinem pugnat, eo quod parati simus per uirtutem dei et contra Cyrilli hæresim repugnare usque in finem et orthodoxam fidem absque permixtione seruare, non ineundo communionem neque cum hæretico neque cum communicantibus ei. habemus namque pro oculis illam terribilem uocem domini Christi, quæ per apostolum
Gal. 1, 8 gentium Paulum dicta est quoniam si nos aut angelus de cœlo euangelizauerint uobis præter quod euangelizauimus, anathema sit. unde quæso ut quando tibi placuerit illam persecutionis ⟨quæ⟩ contra nos lata est formam promulgare, mihi uestra iubeat magnitudo ut sub silentio et absque strepitu abeam et hoc modo quæ
Act. 5, 29 sancita sunt, impleam. quando enim de pietate proponitur, obœdire oportet deo potius quam hominibus.

Lp 367 M 961 Præceptum, inquit, gloriosissimi loci seruatoris Titi ad clarissimum Libianum Euphratesiæ iudicem

272 [183] Flauius Titus gloriosissimus comes deuotissimorum domesticorum, implens locum magistri militiæ potestatis, Flauio Libiano clarissimo præsidi Eufratesiæ prouinciæ. Diuinissimi principes nostri [Iohanni], qui non assentiunt deo amicissimi episcopi ⟨deo amicissimo archiepiscopo⟩ Iohanni, perturbant autem sanctas ecclesias, dum pacem
ep. 228 rennuunt orbis, a locis propriis amoueri, propria lege præceperunt, sicut et ueneratio adorabilium præfulgentiumque litterarum manifestius edocebit. quia igitur Alexander Hierapolitanus episcopus a sorte reuerentissimorum episcoporum semet ipsum fecit alienum (nec enim patitur præfato archiepiscopo in diuinis communicare mysteriis), curet caritas tua, hac auctoritate suscepta, eundem Alexandrum, si in proposito ipso perstiterit, loco proprio amouere eumque in eius loco suscipere quem sanctorum episcoporum synodus probauerit ordinandum. si uero ad tuam uirtutem, quod non arbitramur, excedit, dum ⟨fortissimi⟩ deuotissimique milites in eadem constituti sint ciuitate uteris eorum solacio. etenim quæ oportet, ad ipsos quoque direximus, ut cum deliberatione communi nostra præcepta festinetis implere. si uero et maiore opus est manu aut si hæc res et nostram præsentiam postulauerit, sufficiet ⟨hoc⟩ continuo indicare nam dum id clare constiterit, diuinis præceptionibus ministrantes cum sufficienti solacio
Lp 368 continuo ueniemus. quo autem tu mox ad præfatam ciuitatem uadas et nostra præcepta implere festines, Ypatium specialiter deputari præcepimus, cui et mandatum dedimus ut non solum te cogat nostris præceptionibus obœdire, sed et de tua nos præsumptione nosse, si ita contigerit, faciat. ultio etenim contra neglectum tuum competens consequetur.

Lp 369 Relatio, inquit, Libiani Euphratesiæ iudicis ad magnificentissimum uicarium Titum

273 [184] Præceptum magnificentiæ uestræ XVII Kl. Mai. per Ypatium, qui est ex ordine
d. 15. m. Apr. 435

1 cirillum *M* 3 minas *M* 4 uirtute *M* 5 heresi *M* 10 persecutionis quæ *Lupus* persecutionem *M* 11 strepidu *M*
14 CCLXVIIII *M* 17 eufratesio *M* 18 ioli *deleui* 18/19 deo amicissimo archiepiscopo *addidi* 20 ueneratio *Lupus* generatio *M* 22 hieropolitanus *M* 24 propositio *M* 26 ad *M* id *Lupus* 26/27 arbitramus *M* 27 fortissimi *addidi* 30 sufficiet hoc continuo *scripsi* sufficienti tinuo *M* suffices continuo *Lupus* 32 p̄factam *M* 34 cegat n̄ri *M*
37 CCLXX *M* uicariu *M*

magistri militiæ, nostræ est redditum paruitati. cui diuinæ et adorabiles litteræ præfulgebant, iubentes reuerentissimum et deo amicissimum Alexandrum Hierapolitanum episcopum aut communicatorem sanctæ synodi fieri aut ab episcopatu quiescere. insinuo igitur quod suam prædictus, quod in se est, opere declarauerit uoluntatem et Hierapolim dereliquerit, episcopatum tenere minime delectatus, domini magnificentissimi et per cuncta sanctissimi.

Relatio, inquit, secunda Euphratesiæ iudicis, quam perturbationem ciuitatis agnoscens propter exitum sanctissimi episcopi Alexandri factam, direxit magnificentissimo comiti Orientis, transmittens et populi acclamationes tam ad se quam ad magnificentissimum comitem Titum factas et ad ipsum quoque Antiochiæ præsulem Lp 370 M 962

Hierapolis et deuotioni seruiens et pio desiderio stimulata, diuino quidem motui cessit et præcepto magnifico gemens; nunc uero expetit misericordiam, qua diligatur desiderium eius expansa, super Alexandro sene et luctus quidem suscitans per plateas, inundans autem lacrimis solum et fere in ipsa iam diuinitate quid ausa præsumere. nec enim consuetas actiones exhibet gratiarum et recessit claudens sanctas ecclesias et tale quid agens quale cui ueniam competat impertiri, quoniam percutiente conscientia uel quid perpetrent, nesciunt, anhelantes defectum, ne illum quem ualde complectuntur, amittant. hoc quidem per pusillitatem meam peruenit ad finem. nam sacra quidem loca reserata sunt et consueta complentur; quod autem reliquum fuit, petitiones sub coniuratione depositas inspexi omnium qui boni uidentur et qui pro patre precantur ac supplicant ut ab illo pascantur, qui eos a pueris magister mitissimus educauit. idem namque nec uitam se uiuere arbitrantur, nisi super eos episcopatum deo amicissimus Alexander teneat, cuius uitam quidem mirantur, obstupescentes sacerdotii pietatem et pietatis pondus diligentes et doctrinas iustitiæ suis circumferentes in linguis colligentesque cuncta, quæ multa sunt, ad roborandum sui amoris ardorem adicientesque præfatis quod ante tempus suum de hac uita recedant et nisi efficiatur quod petere instant, in semet ipsos mali aliquid perpetrabunt, pueri simul ac senes, mulieres ac uirgines et omnes maturæ ac senilis ætatis, si defuerit adhuc ad sanctæ ecclesiæ præsidendum qui eam est habere sortitus, dum necdum quieuerit lege naturæ. dum tuæ intersit magnitudinis, cuius operis est quicquid illud mali sit, discutere a subiectis et ea quæ plena sunt tristitiæ ac difficultatis, abigere et pacem lætitiamque ciuitatibus introferre, ea quæ subsecuta sunt, indicaui, ut quicquid steterit, fiat. ceterum dum pridem talia facere instituissent, reuerentissimus Alexander relationem fieri non permisit, domine ammirandissime et magnificentissime. oro deum ut tu, domine meus, incolumis et per omnia felix temporibus longis perdures, communis saluator et beneficiorum præstitor. 274 [185] Lp 371

His Irinæus illa subiecit (ideo posuimus, ne quis miretur cur hic uoces populi minime scripserit): Lp 372 M 963

Manifestat quidem et relatio illius prouinciæ iudicis illam plurimam ciuitatis lamentationem, quin immo et confusionem, quam pro separatione illius deo amicissimi 275 [186]

2 p̄fulgebat *M* iubentes *Baluze* iubens *M* 3 communicarem *M* episcopatum *M* delectatur *M*
7 CCLXXI *M* 9 comitis *M* 12/13 qua — expansa *corrupta, conicio* quam diligatur, desiderio testans 14 ausat *M* 32 iudicaui *M*
37 CCLXXII *M* 38 scripserit *Lupus* scripserint *M* 40 separatione *scripsi* reparatione *M*

pastoris grex Christum diligens sustulit; multo amplius uero ea quæ ab uniuersa multitudine acclamata sunt circa eum quanto affectu constringerentur, ostendunt desiderii æquitatem et orbitatis amaritudinem et angustiæ rationem, etsi superfluum duxerimus easdem uoces ascribere, quippe ut nimis plurimas existentes et contra aliquos blasphemias ualde multiplices continentes. unde et bonus Iohannes omnino formidans atque eos qui his usi sunt, metuens, has protulit uoces et per hanc allocutionem scriptam consolationem seu potius deceptionem optulit eis:

Lp 373 Ypomnisticum deo amicissimo clero Hierapolitano et Christi amatoribus plebibus ab Iohanne

276 [187] Audiui supplicationem uestram, quam per acclamationes in ecclesia fecistis ad nos et magnificentissimum et gloriosissimum comitem dominum Titum, et ego ipse hæc eadem opere præuenire oro uobiscum. cognouistis enim procul dubio propositum nostrum quia nihil omisimus ad illum suauem hominem deprecandum, pro quo ipsi rogastis, ut præferret uanæ phantasiæ suæ ecclesiasticam pacem, quam totus orbis cum pietate amplectitur. sed quid patitur quia sic auersus est ab omni medicamine, ut nec colloqui cum dei sacerdotibus sustineret neque ullatenus ad eorum uirorum ueniret affatus, quorum precibus mundus ipse saluatur? eligens enim optimos deo amicissimorum episcoporum sæpius destinaui, qui eum commouere potuissent ne infestaret ecclesiasticam pacem quam mundo deus inopinate largitus est. ille uero ex arrogantia et ea qua detinetur obstinatione aures obsurdans, inexorabilis perstitit, quin immo permansit mala sibimet coaceruans, dum nos ab hac uiri maliuolentia simus insontes. et nunc ad satisfactionem uestram et ut possit uidere amatrix Christi ecclesia uestra quod non occasione captata quasi contristantem aduersarium nos et tantas nobis contumelias ingerentem quantas ⟨in⟩ ipsum decebat inferre, dum nos per gratiam dei nihil læderemur ex eis, a sua illum remouerim ecclesia, sed quia nobis in-
M 964 obœdiens exstitit uolentibus ut nostrum fieret membrum et ecclesia uestra toti communicare demonstraretur ecclesiæ, unde circa eum cuncta seruauimus quæ ad remedium pertinebant, sed et nunc quod nobis sufficere dignum est, peragentes, spondemus quia
Lp 374 si possibile fuerit ut correctione resipiscens deponat superbiam pristinam, parati eum sumus excipere et ad uos cum nostra atque illius festiuitate remittere. si autem iam semel statuit præcipitare se ipsum ad communionis quidem læsionem, perditionem uero animæ suæ, nos quidem et deo et hominibus satisfecimus; uos uero quod uobis ipsis expedit, quæso, perquirite.

276a Erubescant iam ueritatis inimici, qui credentes præfatis sub nomine Theodoreti epistulis, eum Nestorianæ impietatis uolunt criminari fautorem, cui tale testimonium præbet Iohannes archiepiscopus nimium cunctis Nestoriani erroris fautoribus inimicus, sicut ipsa quoque apertissime clamant, dum contra obstinationem pertinaciamque Alexandri ueraciter dicit: »ut nec colloqui cum dei sacerdotibus sustineret, neque ullatenus ad illorum uirorum ueniret affatus, quorum precibus mundus ipse saluatur. eligens enim optimos deo amicissimorum episcoporum ad eum sæpius destinaui, qui eum commo-

10 fecistis *Lupus* cetistis *M* 12/13 propotum nra *M* 13 nihil omisimus *scripsi* nichil hominus *M* ipse *M* 18 sæpius] ad eum sæpius *p. 202, 40* commouere *p. 202, 40/203, 1* commonere *M* 21 coacerbans *M* 23 aduersarium *scripsi* aduersum *M* 24 angerentes *M* in *addidi* 26 nra *M* 29 eum *scripsi* enim *M* 31 communionem *M* 34 CCLXXIII *M* 37 ipsi *M*

uere potuissent ne infestaret seu uiolaret ecclesiasticam pacem quam mundo deus inopinate largitus est.« quod per nullum episcoporum fecisse nisi per Theodoretum et Andream, sicut ex superioribus claret, poterit inueniri; ex his uero et illud iterum roboratur quod a nobis intentio Theodoreti episcopi integerrime comprehensa sit.

Interpretatio, inquit, sacræ quæ promulgata est magnificentissimis et gloriosissimis præfectis de exilio in Petram magnificentissimi comitis Irinæi Lp 375

Damnato principe portentuosæ culturæ Nestorio, iustum est ut impiæ eius culturæ **277** [188]
participes sentiant ualidissimam pœnam. ob hoc Irinæum, qui maledictum Nestorii
cultum non solum secutus est, sed et instituit et studuit multas cum eo prouincias, eo
quod ipse tali culturæ præesset, euertere, nudatum cunctis dignitatibus et insuper ipsa
propria facultate, et Photium uero eisdem impietatibus implicatum, adæque facultate
nudatum, quæ et in publicam proficiet rationem, in Petris exiliari decernimus, ut pauper-
tate perpetua et locorum solitudine crucientur, Isidore pater honorandissime. gloriosa
igitur atque magnifica auctoritas tua nostro huic decreto pragmatico competenter
obœdiet, deputato sufficiente solacio, ut ad præfatum exilii tramitem præfati religionis
nostræ uiolatores abigantur.

Interpretatio, inquit, præfecti præcepti subuectus Lp 376 M 965

Quæ sint quæ de Irinæo et Photio sunt sancita a diuino et immortali uertice, præ- **278** [189]
fulgens diuinarum litterarum tenor ostendit. magnificentia igitur tua his quæ sunt
decreta diuinitus, absque mora obœdiens, ad loca in quibus iussi sunt duci, cum competenti
solacio præparet ueredos duo cum duobus parippis Oresti et Stephano singulariis, qui
directi sunt ad peragenda quæ diuinitus sunt decreta quæque nostris præceptionibus
continentur, coadiuuantibus eos ex Syria tam regionum iudicibus quam prouinciarum
quarumque ordinibus, insuper et defensoribus et reliquo solacio uel auxilio et decurionibus
uel curialibus.

Quanti, inquit, a sanctis ecclesiis exierunt, nolentes suam conscientiam uulnerare neque acquiescere factis Cyrilli seu eius sustinere communionem Lp 377

Alexander episcopus Hierapolis Euphratesiæ, qui et exiliatus est in Famothin **279** [190] i
Ægypti metallum. 29

Abbibus Dolichii, quo electo ab ecclesia, alter ordinatus est a Iohanne. ii

Dorotheus Marcianupolitanus metropolitanus Mœsiæ. iste eiectus, exiliatus iii
est in Cæsarea Cappadociæ.

Valerianus et Eudocius Mysiæ, qui sub eodem Dorotheo existentes, ultro ab ecclesiis iiii ⟨v⟩
recesserunt. 34

Meletius Mompsuestenus secundæ Ciliciæ. hic exiliatus in Melitene Armeniæ vi
ciuitate defunctus est, multa milia passus ab Acacio eius ecclesiæ præsule.

Zenobius episcopus Zephyrii primæ Ciliciæ, qui ultro quidem reliquit ecclesiam, vii

5 CCLXXIIII *M* 6 in Petram *Lupus* impriram *M* 7 cultore *M* cultore *M* 15 obediret *M*
17 Interpretatio — subuectus *scripsi*, *in M extant duæ inscriptiones, altera* CCLXXV Interp̄tatio inquit p̄fecti p̄cepti *suo loco posita*, *altera* CCLXXVI Interp̄tatio inquit subuectus *post* 21 præparet *inserta*
22 ad - - sunt *dupliciter scripsit M*
30 electo *M* 31 marcianum politanus *M* 31 exilianus *M* 32 capadocie *M* 33 V *add. Lupus* Valerianus *scripsi* ualeanus *ex* ualeanius *corr. M* 35 momsuestenus *M* exilianus *M*

M 966 post hæc uero in Tiberiade relegatus est, sed et inde fugatus, dum se hunc ipsum denuntiasset existere.

Lp 378 VIII Eutherius episcopus Tyanensium, metropolitanus Cappadociæ secundæ, qui ab ecclesia eiectus, relegatus est quidem in Scythopoli, similiter et inde fugatus in Tyro defunctus est.

IX Anastasius Tenedi, qui ultro cessit ecclesia et eos qui erant per exilia, circumiens, ita defunctus est.

X Pausianus Ypatæ, qui et ipse ultro cessit ecclesia.

XI Basilius metropolitanus [non acqieuit], qui multa milia passus non acquieuit ut cum reliquis eum qui non deliquerat, condemnaret.

XII Iulianus metropolitanus Sardicensis, qui et ipse insontem se a fraterna punitione seruans, ad multa milia periculorum peruenire præelegit.

XIII Theosebius episcopus Cii, qui erubescentibus eum eicere habentibus potestatem, in sua est defunctus ecclesia. nec tamen Nestorii depositioni consensit nec communicare ullatenus pertulit his qui Cyrillo adiuncti sunt.

XIIII Acylinus Barbalissi Euphratesiæ. hic a castro quidem fugatus est, dum communicare Antiocheno non acquiesceret; post hæc autem communicauit quidem, non tamen et homicidio assensit.

XV Maximinus Dimitriadis Thessaliæ, qui mox se ipsum post factam in Nestorio iniquitatem ab ecclesia separauit.

Lp 379 Lex quæ contra Nestorium proposita est

280 [191] Imperatores Cæsares Theodosius et Valentinianus uictores triumphatores maximi semper Augusti

ep. 68 Debita a nobis piissimæ religioni cultura et cetera quæ posita sunt prius. quibus iubetur ut Nestorii uindices Simoniani uocentur, ut libri eius urantur, ut nusquam
M 967 talibus liceat conuenire, ut proscribatur qui eis locum conueniendi ubicumque præbuerit. qui hic ponitur ab Irinæo.

Lp 380 Synodica, inquit, Helladii et aliorum Ciliciæ episcoporum, quam scribentes postea principi direxerunt, ueniente ad hoc cum decreto imperiali ammirandissimo tribuno et notario Aristolao

281 [192] Religiosissimis et piissimis imperatoribus nostris digne honoratis a deo Theodosio et Valentiniano Augustis Helladius Cyrillus Valentinus Minodorus Tarianus episcopi primæ uestræ Ciliciæ. Scientes, o amici dei et amici Christi imperatores, uestrum circa pietatem zelum et quod ab initio habuistis erga ecclesias dominatoris Christi studium et prouidentiam, et dominatorem Christum glorificantes persistimus qui uos tam pio dignos fecit imperio, et pro uestra diuturnitate atque uictoria non desinimus exorare. hac nobis actionis gratiarum præditis uoluntate, hæc ipsa actio gratiarum præsenti in tempore magis suscepit augmentum. aduenientе siquidem ad uestræ Ciliciæ prouinciam clarissimo uiro Aristolao tribuno et notario, uerum secundum piam sanctionem

---

1 futatus *M* 3 capadocie *M* 8 eccle *M* 9 non acquieuit *deleui* 11 sardicessis *M* 13 theosepius *M* 16 barbalisii *M* 18 homicidium *M*
24 culture *M* 27 qui *sc.* νόμος
28 CCLXXVIII *M* 32 ualentiano *M* 35 peruidentiam *M* 36 diuturnitatem *M*
37 actiones *M* 39 uero *M*

uestram et ipso quoque nobis declarante ardorem feruoremque uestrum circa orthodoxorum piam religionem et quod ab unitione ecclesiastica nihil amplius studeatis, prone nostram quoque uoluntatem et obœdientiam, quam circa uestræ deoamabilitatis pias sanctiones habemus, ostendimus. circa enim diuinas præceptiones uestras et communionem cum sancta synodo quæ in Epheso facta est, amplectimur et Nestorium, qui quondam fuit felicissimæ Constantinopolis episcopus, habemus depositum et anathematismo subiecimus super omnibus quæ impie coram ecclesia docuit seu in scriptis Lp 381 exponit seu semotim locutus est, sequentes sanctos episcopos Xystum Romæ et Proclum magni nominis Constantinopolis et Cyrillum Alexandriæ et Iohannem Antiochiæ et omnes reliquos religiosissimos episcopos, in omnibus quæ pie definiuntur ab eis, coanathematizantes ipsi Nestorio et eos qui eadem quæ ille, impie asserunt, id est Simonianos, quos iuste uestrum sic cognominauit imperium.

Has Irinæus litteras multiloque impetens sic adiecit: Lp 382

Epistula, inquit, Helladii, quam prius scripserat quam sacra contra eos promulgata, ex necessitate communicatoribus Ægyptii communione coniuncti sunt

Domino deo amicissimo et sanctissimo episcopo Nestorio Helladius in domino **282** [193] salutem. etsi ab initio usque ad finem multitudo peccatorum præualuit ut omnia M 968 nobis in contrarium quam orabamus, uerterent, uerumtamen nos ⟨in⟩ æqua circa tuam, religiosissime, sanctitatem uoluntate persistimus et pro pietate certari tuam nouimus sanctitatem ac propter ipsam ea quæ apud tuam uere sanctitatem festinantur, uoluptate ab ipsa credimus sustineri. unde beatificantes animam tuam, quæ in tantis ac talibus temptationibus probata perclaruit, deo amicissime, oramus circa amorem diuinum tui inueniri participes in iudicii die. de aliis uero audisti utique, sanctissime. his qui circa deo amicissimum Theodoretum sunt, nos quoque connumera, ideo magis quæ eligimus, eligentes, ne deteriora proficiant, maxime quia hæ quæ directæ sunt litteræ ep. 72 omnem ferunt in semet ipsis traditionis apostolicæ acribiam. pro nobis uero ora, domine.

Qui tamquam de ypocrisi accusant Theodoretum propter illa quæ ex eius nomine **282a** posuit Irinæus, satis terreri debent ne ipsi potius ut re uera ypocritæ etiam suo in diem Lp 383 supremum iudicio condemnentur. nam de illis quidem per scripta grauiter questi, de istis Helladii nomine positis hactenus interim silent nec ea damnanda prætendunt. unde benedicendus est deus, qui in hoc quoque sæculo non celat ueritatem clarius in die iudicii propalandam. ecce enim suæ damnationi succumbunt, ecce dei aduersarii esse produntur. uidete attentius, quæsumus. nonne per imperatorem Iustinianumi omni conspirata huius sæculi potestate, toto tricennali feli⟨cis imperii⟩ tempore id egerunt ut Theodori et Ibæ et Theodoreti scripta acerrime condemnarent? quare de hac Helladii epistula omnino tacuerunt, nisi quia Helladius nominatim receptus in Chalcedonensi concilio omnino non legitur nec aliquid illic actum de eo, per quod, si

1 ūrā *M* 3 uoluntate *M* 5 amplectitur *M* 6 constantinopolin: 11 Simonianos *scripsi* nestorianos *M*
13 CCLXXIX *M* 18 in *add. Lupus* 19 proprietate *M* 20 uero *?* festinantur *scripsi* festiuatum *M* 25 directa *M* 26 acriuiam *M*
28 CCLXXX *M* 30 condemnetur *M* perscriptam *M* 32 sæculo *scripsi* secundo *M*
33 damnationis accubunt *M* 34 attensius *M* 35 uius *M* felicis imperii *scripsi* feli *M*
37 nominatis *M*

condemnetur, præfatæ synodi subruatur auctoritas, per quod Nestoriani complices astruantur erroris? nam si Irinæo, qui et illas ex Theodoreti nomine posuit, creditur, ecce epistula Helladii illa continens quæ magno strepitu in aliis accusantur et nunc usque a nullo sunt specialiter impetita. sed soli hoc merentur ab æmulis, per quos
Lp 384 illorum destrui posse putatur auctoritas qui dominum nostrum Iesum Christum in duabus perpetuis substantiis agnoscendum, in una uero persona eademque subsistentia synodica definitione docuerunt. sed numquid eorum fraudes, quæ etiam peccatoribus et pusillis et tardis hominibus, immo et omni orbi patent, occultæ erunt eidem domino Iesu Christo, qui et omnia nouit et iudicaturus est omnes? in quo, quæso, iam puri sint, qui fraudulentissimi sunt in eo in quo se putant adiutores dei et uindices ueritatis? duo aduersa sunt ueritas et falsitas, sicut dolus et puritas; si dolus adiuuat ueritatem, potest adiuuare puritas falsitatem ac per hoc consonare uirtus et uitium et uirtus esse
M 969 contraria ⟨uirtuti⟩. quæ dum sint impossibilia, necessario arbitror sequi ut non sit ueritas, quæ dolo defenditur atque dilatatur.

Lp 385 Epistula, inquit, Cyrilli ad Aristolaum tribunum, quam scripsit rogante Beroniciano episcopo Tyri, formas dans anathematismi qui ab eis fieri debuisset

283 [194] Dominus meus religiosissimus episcopus Beronicianus scripsit ad me quod pium
ep. 68 decretum deo amicorum principum tuæ admirabilitati sit traditum, per quod præcipitur ut uniuersi religiosissimi episcopi Orientis anathematizarent impium Nestorium et omnes eius contra Christum blasphemias; dicere enim Simonianam seu Nestorianam hæresim hoc est, ut arbitror, et aliud nihil. significauit autem quod parati sint uniuersi æstimationes uel opiniones suas a tali suspicione liberare, eo quod sint omnibus modis liberi ab illius blasphemiis. ego pacem quæ per Christum præstita est ecclesiis, firmari uolens, oro quidem ut cuncti hanc habeant intentionem et a Nestorii uocum nouitatibus mundi sint; quia uero dicunt quod nihil amplius expetere debeamus super ea quæ imperiales et piæ litteræ continent, et hoc petunt a tua uirtute, dignare, omnium iuuando opinionem, præparare illos anathematizare Nestorium et polluta eius dogmata eumque habere deiectum, credentes unum esse dominum nostrum Iesum Christum filium dei utique unigenitum, eius uerbum inhumanatum et incarnatum, non in duos filios incidendum, sed eundem ex deo ineffabiliter genitum ante omne sæculum et tempus et in ultimis sæculi temporibus eundem secundum carnem ex muliere, ita ut et una eius persona sit. sic enim dei genetricem intellegimus sanctam uirginem, eo quod sit idem deus simul atque homo, quippe qui inconuertibiliter et inconfuse incarnatus et inhumanatus est unigenitus, esse uero eum passibilem quidem humanitatis natura,
Lp 386 pati uero eum impossibilem quidem diuinitatis natura, pati uero eum propria carne
1 Petr. 4, 1 secundum scripturas. his namque coniunctis anathemati aduersus Nestorium omnis de cetero, ut tamen arbitror, uacabit incusatio et munda erit conscientia hominum, ut nec hi qui per ciuitates sunt populi confligant ulterius contra se uel omnino scandalizentur aliqui in magistris, confitentes quod cuncti teneamus in nobis rectam et inaccusabilem fidem. hæc enim scripsi domino meo episcopo Beroniciano; arbitror uero quod ad idem
M 970 respiciat uirtus imperialium decretorum et nihil his quæ præcepta sunt, adiecerimus.

2 theodorati *M* 8 patent *Lupus* pater *M* 11 pulitas *M* ueritem *M* 13 uirtus *add. Lupus post* uirtus *contra clausulæ leges* 14 quæ *Lupus* quo *M* 17 CCLXXXI *M* 18 principium *M* admirabilitate *M* 20 Christum *Lupus* epm̄ *M* 22 suspinione *M* 25 expetere *Lupus* expedi *M* 26 continenen *M* 27 anathematizaret *M* 29 duos *Lupus* iudicio *M* 30 seedum *M* 37 uacauit *M* 38 confrigant *M* scandalizantur, ur *ex* es *corr.*, *M* 39 aliqui *ex* aliquid *corr. M* 41 p̄ceptum *M* 41 adicerimus *M*

Idem Irinæus, ubi propter ista iniuriauit Orientis episcopos, ait Lp 387

Epistula Cyrilli ad Iohannem Antiochenum, per quam causatur quod Orientales anathematizassent quidem Nestorium, sed eadem quæ et ille, prædicarent; format autem et quomodo de cetero anathematismus expeti debeat

Pacem quidem desiderare summum bonum est atque præcipuum et oportere dico **284** [195]
ut qui sapere Christo placita uolunt, continuent circa hoc studium suum non remisse, 6
sed fortiter; uerumtamen non ob hanc causam despici oportet pietatis in Christo uirtutem.
pessimum uero et aliter est diligere quidem pacem et bona quæ ex ipsa sunt, obstupescere
nimis, deducere uero ad medium non ea quibuscumque roboratur et inconcussibilis
fit, sed potius illa quæcumque eam resoluunt et euertunt, et circa quæ composita est, 10
permanere non sinunt. hæc scribo contristatus ualde. dicunt enim quosdam
illinc religiosissimorum episcoporum impium quidem Nestorium anathematizare et
dementissima dogmata eius, temptare uero rursus quasi ex permutatione ea quæ eius
sunt, sapere et loqui et dissoluere conscientiam fratrum pro quibus Christus est mortuus;
miror autem quomodo, dum sint sapientes, lateat eos quia si quæ eiciunt dogmata sapiunt, 15
semet ipsos anathematizant. dicetur namque et hoc pro utilitate, etsi esse uidetur
onerosum. et quidem hos qui nescio quomodo ea quæ Nestorii, loqui audent, clare
dicere non præsumpsi (uolo namque in talibus ad credendum tardus existere pro magnitudine mali); tua autem sanctitas, si tamen omnino sunt aliqui tales, dignetur eos monere
atque confundere et sistat et sapientes uocum nouitates Nestorii et loquentes. nam 20 Lp 388
quomodo anathematizant eas uel quomodo pacem permanere desiderant, repugnantes ei
eamque euertentes, ut inquam? sufficiebat quidem insuspectis omnino anathematizare tantum impium Nestorium et dogmata eius seu contra Christum blasfemias;
quoniam uero ueri simile est quod deludant quidam hanc rem dicantque: »ob hoc eiectus
est solum quod dei genetricem minime fateretur, et aliud nihil«, ideo arbitror esse dicen- 25
dum quoniam non hæc sola deiectionis fuit causa deiecto, sed etiam plurimæ contra
dogmata ueritatis eleuantes aculeum. oportet igitur profiteri quia et anathematizant
Nestorium et polluta eius atque insana dogmata et eum depositum habent, credentes M 971
unum esse dominum nostrum Iesum Christum filium dei utique unigenitum.

Et cetera ita secuntur his uerbis subiuncta sicut in epistula ad Beronicianum usque **284a**
ad locum ubi habet »et inaccusabilem fidem«, in quo et finitur. et post hæc Irinæus 31
multa contra Orientis episcopos ait et testimonia litigiorum reuocans ad medium, postremo
adiecit

Ostensum quidem est integre per supra scriptas litteras quia qui doctrinam Nestorii **285**
damnauerunt, semet ipsos alienos ab ecclesiasticis pronuntiauere doctrinis; per quæ 35
enim contra illum sunt uisi decernere, ipsam clare abiurauerunt ueritatem. Iohannes
uero, et certe nihil nesciens horum, dum præfatas Cyrilli litteras suscepisset, per omnem
uiam uenit et artem, donec consacerdotes suos ad illud impelleret perditionis abruptum.
sed nec hoc Ægyptium ualuit satiare aut saltem sistere contra ueritatem latrantem. Lp 389
uolebat enim quippe homicidio suo uniuersos de cetero per Orientem ab apostolicis 40

2 CCLXXXII *M* 3 ille *dupliciter scripsit M* 7 hac causa *M* 8 possimum ueo *M*
9 roboatur *M* 11 quosdam *scripsi* quodda *M* 16 uidentur *M* 24 quod *Lupus* de *M*
26 deiectioni *M*
30 CCLXXXIII *M* 38 impelleret *Lupus* impleret *M* abruptam *M*

quidem dogmatibus abscedere et ab ipsis quoque ⟨quæ⟩ ipse per Paulum pridem in
ep. 72 scripto confessus est, unam uero naturam clare et quæquæ sunt talia, prædicare, nihil ulterius contra expositorum rursus ab eo capitulorum uesaniam recertantes. nihil igitur ob hoc curans uel de eis quæ ab eo pro acquirenda gratia eius impudenter et impie acta sunt, mittens ad regiam ciuitatem eosque ad solacium consuete aggregans quorum patrocinio et a principio fretus inierat contra Nestorium bellum, assumit etiam nunc sui propositi participes. hi igitur scientes quæ ab Orientalibus paulo ante fuerant acta et quia omnia prius sibi proposita ignominiose opere compleuerunt, alteram continuo contra eos, Cyrilli consilio, ædificant factionem longe deteriorem prioribus. etenim Maximum quendam, monachi habitu circumpositum et feruenter Apollinarii
Lp 390 errore languentem, cum litteris imperialibus et præceptis præfectoriis et uirtute maxime plurima ad Orientem dirigunt, ut quasi per Iohannis concordiam eis iam studiosius ministrantis hæresis quidem languorem dissemineut per Orientis ecclesias, præparent uero anathematizari qui orthodoxiæ egregiorum prædicatorum luminaria fuere clarissima et Apollinarii deliramenta et præcipue nouæ huius uenena hæreseos detexerunt. sed hi quidem qui propter ista directi sunt, ualde Orientem perturbauerunt, etsi propter sanitatem populorum nihil amplius proficere ualuerint, ⟨et⟩ salutem saltem suam fuga lucrati sunt; Iohannes autem colligens Orientis episcopos, subiectis synodicis litteris usus est

Lp 391 Epistula scripta Proclo Constantinopolitano episcopo ab Orientali concilio pro Theodoro et Diodoro quondam episcopis

286 [196] Si quidem sobrie agere uelint qui turbis et iuuenalibus leuitatibus contra commune corpus ecclesiæ nunc nescio unde potestate sumpta utuntur et suas quidem patrias relinquentes, uenientes uero ad imperii urbem et calumnia aduersum proprios episcopos eorum qui illic sunt, sordidantes auditus, non utique nunc necessarium fuerat

M 972 His dictis, duas ponit epistulas Iohannis Antiocheni pontificis et totius sub eo concilii Orientis pro sanctæ memoriæ Diodoro et Theodoro episcopis, et mediam solius Iohannis, dicens

Lp 392 Epistula Iohannis ad Proclum, per quam gloriatur quod totum peruerterit Orientem. et personam uero sæpius in ipsis litteris accusauit

287 [197] **1** Et prius et nunc suscipientes piissimi et amatoris Christi principis de pace eccle-
ep. 69. 68 siastica sanctionem per conspicuum fidelissimumque tribunum et notarium Aristolaum, agnouimus et nunc et prius quæ sit secta Nestorii, quam contra rectam patrum fidem nouiter adinuenit, et ipsum quidem habemus deiectum; quæ autem male sapuit uel dixit seu in conscriptis siue in expositionibus, hæc omnes abiecimus et anathematizauimus et qui ea excipiunt et qui [ea] eadem quæ ille, aliene a pia confessione sapiunt.

19 *alia ex eadem epistula excerpta habentur apud Facundum 1, 1. 8, 7. 2, 2. 8, 1. 5.*

26 *harum epistularum altera ad Theodosium directa erat [cf. infra 290ª], altera ad Cyrillum, quam primus edidi in Concilst. 2, 62—66. cf. Liberat. 10 [Concilst. 2, 42].*

1 ipsit *M* quæ *add. Lupus* 3 uersania *M* 4 de eis *Lupus* deis *M* 5 mittens *Lupus* mittentes *M* 10 apolinarii *M* 12 eis *scripsi* eius *M* studiosius *scripsi* studiosus *M* 15 apolinari *M* uenera *M* 16 directa *M* 17 et *addidi* lugrati *M* 19 CCLXXXIIII *M* 23 calumniam *M* 33 adinueniter *M* 35 qui ea *scripsi* quia eam *M* ea *delevi*

quod fecerunt omnes religiosissimi Orientis episcopi, sicut et hi qui ubique sunt, id est tam nos quam cuncti qui undique in Ephesum conuenerunt deo amicissimi episcopi, quibus assensimus Nestorium ⟨anathematizantes⟩ deponentesque deiectum et complacemus atque consentimus ut nihil neque adiciatur ⟨neque⟩ dematur de expositione in Nicæa a sanctis patribus facta, sed ut permaneatur in ea et sit uenerabilis hæc ipsa de fide confessio sanctorum patrum qui in Nicæam congregati sunt, quam roborauimus etiam nos et confirmantes per dei gratiam permanebimus, in qua et nati et nutriti et baptizati sumus, eo quod ipsa trahat firmitatem credulitatemque in semet ipsa existentem ⟨e⟩ scripturis diuinitus inspiratis et ex his quæ prophetæ et euangelistæ et apostoli prædicarunt nec non et omnes gloriosi patres qui post eos usque ad Nicænum concilium omni spiritali charismate micuerunt et qui post ipsos quoque usque ad nos

2 ipsos fuerunt. adicere uero aliquid ei aut auferre ab ea uel diuertere impium periculosumque iudicamus. non est enim tutum auferre terminos quos posuerunt patres nostri. anathematizamus igitur eos qui aliene ab ipsa exponunt coram ecclesia uel qui male interpretantur hanc ipsam uel qui eam studiose corrumpunt et [quia eam] non forte ex ignorantia tale aliquid patiuntur quale hæretici pertulerunt, id est Arrius et Sabellius et Photinus et ante eos Valentinus et Marcion et Manichæus et Paulus Samosatenus seu Simon et quicumque his similis sectæ sunt, uti uero et uolumus et commendamus uniuersis illis uerbis et illo sensu qui in præfato symbolo continetur, nec ullatenus abscedere præter eum; qui uero id corrumpit, hunc esse ab omni Christiana confessione et communione ⟨alienum⟩. intellegimus uero eam traditamque recipimus circa intellectum et uerbum et sermonem, sicut hi qui ante nos fuerunt deo amicissimi episcopi, in Occidente quidem Damasus Innocentius Ambrosius et alii patres, in Hellade uero et Illyrico Methodius et alii patres qui pietate claruerunt, at in Africa Cyprianus, in Alexandria Alexander Athanasius Theophilus, in Constantinopoli Nectarius Iohannes Atticus, in Ponto qui circa Basilium atque Gregorium, in Asia Amphilochius Optimus, in Oriente Eustathius Meletius Flauianus et omnes quicumque similiter talibus pietate micuerunt. habet uero expositio fidei sic:

Lp 393 cf. Prou. 22, 28 cf. Eccl. Occid. mon. iur. antiqu. ed. Turner 1, 110 M 973

3 Credimus in unum deum, patrem omnipotentem, omnium uisibilium inuisibiliumque factorem; et in unum dominum Iesum Christum filium dei, genitum ex patre unigenitum, id est ex substantia patris, deum ex deo, lumen ex lumine, deum uerum ex deo uero, genitum, non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt quæ in cælo et quæ in terra, qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit, incarnatus et inhumanatus est, passus est et resurrexit tertia die, ascendit in cælos, sedet ad dexteram patris, uenturus est iudicare uiuos et mortuos; et in spiritum sanctum.

cf. ep. 110

Eos autem qui dicunt »erat quondam quando non erat«, ** et quia ex non ⟨exist⟩entibus factus est aut ex altera subsistentia, dicentes esse uertibilem aut mutabilem filium dei, hos anathematizat catholica et apostolica ecclesia.

4 Hæc ad eorum satisfactionem qui satisfactione indigent, per tuam direximus sanctitatem. nos enim omnia quæcumque oportuit fieri, ante quattuor annos, niox ut uenit ab Ægypto ter beatus Paulus, et fecimus et egimus et diximus; sed nescio unde nobis et ecclesiis ab olim procuratus est malus iste circuitus, qui reuoluitur mordens

Lp 394

2 conuenerant *Lupus* cnouerunt et *M* 3 anathematizantes *addidi* 4 neque *add. Lupus* 7 permaneb *M* 8/9 existentem e *scripsi* existente *M* 15 quia eam *deleui* 17 antheos *M* 21 alienum *add. Lupus* 24 efrica *M* 26 in ponto — gregorium *dupliciter scripsit M* amphilochium *M* 27 eustrachius *M* 31 ex substantia] et substantia *M* 34 celo *M* 35 sede *M* 36 *excidit* et »antequam naseeretur, non erat« exist *om. spatio uacuo relicto M* 37 multabilem *M* 42 malu *M*

non solum, quantum uidetur, nos, sed et eos qui ubique sunt, nisi nunc deus per deo-amabilitatem uestram restinguat incendium.

Hi qui ex Paralia sunt deo amicissimi episcopi his consona componentes et subscribentes direxerunt. illi qui ex secunda Phœnicia, uenientes propter ordinationem religiosissimi episcopi Theodori, qui tua dignus est sanctitate quemque te arbitror nosse, illum dico qui est a syncathedria, id est a consessu, ipsi quoque subscripserunt. Cilices utrique ab anno præterito his conuenientia et consona per conspicuum tribunum Aristolaum compleuerunt. Arabes per metropolitanum suum, qui hic affuit, religiosissimum episcopum Antiochum his acquieuerunt. Mesopotamia et Osdrœna et Eufratesia et Syria secunda omnia quæ fecimus, unanimiter uindicant. ab Isauris quæ facta sunt olim, uestra deoamabilitas longe ante suscepit. primæ Syriæ hæc ipsa nobiscum
M 974 præsentes et sapiunt et subscripserunt uniuersi. qualiter autem deo amicissimus qui apud nos est clerus et audierit hæc et tuam religiositatem laudauerit propter has tuas beatas curas, adiacet tuæ sanctitati a clarissimo et fidelissimo tribuno et notario domno Aristolao discere, quem sicut filium proprium et aspeximus et per eum nota
5 fecimus uniuersa. cessent igitur, quæso, hæc de cetero usque in finem per te et sapientiam tuam et sudores et labores singulorum dierum, qui semper ecclesiis prosunt, pro quibus constituat te nobis deus ecclesiæ propugnatorem in longa et pacifica tempora, ut paulum quidem ex his improuisis malis respirantes, quæ propter maledictum Nestorium mundus expertus est, aduersum gentiles Phœniciæ possimus obsistere et Palæstinæ et Arabiæ et aduersum cuncta Iudaica et maxime quæ sunt in Laodicia (subito enim impii Iudæi archidiaconum, mirabilem uirum, in theatrum deducentes puniuerunt), insuper et contra eos qui in Cilicia effrenate resistunt. sunt namque adhuc rebellantium ex
Lp 395 conspiratione Nestorii contra ueneratorem uestrum domnum Thomam, quem iuuare dignare. præstet uero deus misericordiam et adiutorium suum magnificentissimo et gloriosissimo præposito domino Felici, qui clara corona indutus est, eo quod tali cooperatione magnam hiemem tempestatemque sedauerit.

Lp 396 Postquam longo multiloquio præcipue Iohannem sanctæ memoriæ et eius coepiscopos maledixit, hic ipse Irinæus

288 [198] Epistula, inquit, Cyrilli ad imperatorem causantis contra eos qui circa Antiochenum Iohannem, eo quod quasi anathematizare, inquit, uisi Nestorium, ipsa sentiunt quæ et ille, eo quod Theodori et Diodori scripta mirentur

Æternam uitam prouidere a terra et inculpabili ad deum patremque qui in cælis
Ioh. 17, 3 est, ** inquiens: hæc est autem sola et æterna uita, ut cognoscant te solum et uerum deum et quem misisti Iesum Christum. sed nescio quomodo quidam fingunt quidem rectis circa hoc pedibus ambulare, dum claudicent et ueritatis uiam deserentes uertantur ad alteram, quæ ad exterminium perditionemque producit. adhærent enim quorundam conscriptionibus interdictis. et, ut clare dicam rei
Ps. 118, 46 naturam, si quidem scriptum est: et loquebar in testimoniis tuis coram regibus

---

3 Paralia] = *Phœnicia Paralia* 6 assuncathedria *M* 7 conuemenda *M* 9 hosdrona *M* 10 ciria *M* 12 amicissimi *M* 13 laudauerint *M* 15 que *M* 17 tua *M* 19 quidem *scripsi* qui *M* 21 in Laodicia] illaodocia *M* 23 cicilia *M* et frenate *M* 24 Thomam *scripsi* choneum *M cf. ep. 265* 25 mannificentissimo *M* 27 quo operatione *M* 28 CCLXXXV *M* 32 diodoro *M* 34 *lacunam statui e. g. supplendo* et filium eius Iesum Christum fide uti dominus noster hortatus est

et non confundebar, Theodorus quidam fuit et ante hunc Diodorus episcopus, hic quidem Tarsi, ille uero Mompsuestiæ. hi patres fuerunt Nestorii blasphemiæ. in libris enim quos composuerunt, agresti insania usi sunt contra omnium nostrum saluatorem Christum, ignorantes eius mysterium. uoluit igitur impius Nestorius ea quæ illorum sunt, ad medium deducere et a deo sacra priuatus est aula. dum uero nunc anathematizassent quæ eius sunt, nonnulli Orientis episcopi altero modo hæc ipsa rursus inducunt, dum ea quæ sunt Theodori, ammirantur et eum recte sapere dicunt et consone M975 Lp397 patribus nostris, Athanasio dico et Gregorio atque Basilio. sed mentiuntur contra sanctos uiros; scripserunt enim quantacumque Theodori et Nestorii malis sunt aduersa sententiis. quia igitur didici quod de his et uestris piis auribus ingerant quædam, rogo ut animas uestras intactas omnino impollutasque seruetis a Theodori et Diodori impietatibus. sicut enim supra iam dixi, Nestorius ea quæ ipsorum sunt, est locutus et ob hoc ut impius condemnatus est ab uniuersali synodo apud Ephesum congregata circa dei uoluntatem. quoniam uero simulant quidem se symbolum confiteri quod expositum est in magna et antiqua synodo Nicæna, declinant uero eius falsa interpretatione uirtutem, rogauerunt archimandritæ Orientis orthodoxi interpretari a me eiusdem symboli uim. quæ et interpretata est et necessarium fuit ut in uestras pias et amicas Christi aures peruenire hoc opus; uestræ siquidem tranquillitati inest inter alia bona et hoc, ut in sermonibus de recta fide sine cessatione deliciari uelitis.

Supra scriptam epistulam per ** suis patribus ad hoc præcipue protulit Irinæus, 288a ut Nestorium probaret non esse nouitatis auctorem, dum constet quod multæ hæreses patrum pro se ob hoc ipsum proferant lectiones nec tamen ob hoc eorum principes non sint nouitatis auctores. nam quo de aliis interim sileam, Eusebius in opere apologetico pro Origene et dogmatibus eius, id est præexistentia et restitutione composito, quod ⟨Pamphili⟩ martyris et ipsius Eusebii Cæsareensis nominibus prænotatur, multis ualde præcedentium patrum testimoniis usus est pro prædictis erroribus, nec tamen idcirco Lp 398 ab ecclesia dei uel Origenes absoluitur, quasi non fuerit nouitatis inuentor, uel illi pariter addicuntur. similiter Arriani et Macedoniani testimoniis abutuntur Dionysii Alexandrini pontificis et cum eis etiam Donatistæ sancti martyris Cypriani et octoginta sex coepiscoporum eius concilio facto, et de omnibus his idem quod dixi, seruat ecclesia; et Pelagius, diabolici auctor erroris, etiam beati Iohannis Constantinopoli præsulis et Mediolanensis Ambrosii et aliorum ipsiusque Augustini, laudabilis tantæ expugnatoris hæreseos, nec tamen ob hoc uel ipsi Nestoriani dicere poterunt quod nullus prædictorum fuerit nouitatis inuentor. an forte idcirco ⟨nec⟩ alios nouitati srepertores asserunt nominari, quia de præcedentium patrum nominibus scriptisque mentiti sint? sed contra hoc nobis testis est illa uetustas et consonantia codicum, cui qui non credit, nec contra Manichæos de noui testamenti librorum inuenit quod astruat, ueritate. si ergo uere Manetis blasphemias execrantur, quomodo ei in maxima et summa suæ hæresis confirmatione poterunt consonare? cur ergo ipsi nouitatis inuentores nostros patres

7/8 *cf. epistulam synodi Orientalis ad Cyrillum Concilstud. 2, 64, 16—18*
10/11 *loquitur de eiusdem synodi epistula ad Theodosium, cf. quæ adnotaui ad p. 247, 17*

1 theodorum *M* 2 mompsuastie *M* 3 urm̄ *M* 9 sco̅ *M* 10 uestris *Lupus* uerbis *M* 11 seruentis *M* 16 ip̄tari *M* 18 peruenireres *M*
20 CCLXXXVI *M* supra scriptam *Baluze* scam̄ *M* *lacunam indicaui e. g. supplendo* quam Nestorius prædictis usus esse incusatur quasi 23 quod *M* eusepius *M* 25 Pamphili *addidi* 28 apriani *M* 32 amprosii *M* 33 ob *Lupus* ab *M* poterunt *scripsi* potuerunt *M* prædictorum *Lupus* p̄dicatorum *M* 34 nec *addidi* 37 uestamenti *M* 38 Manetis *Lupus* manentis *M*

Lp 399 accusant, dum longe antiquiores et ab Epheseno, sed et alii ab ipso quoque Nicæno concilio magistri clarissimi et uere ac proprie, id est summi et sempiterni dei genetricem
M 976 beatam uirginem, quæ consubstantialem patri filium peperit, dicant, et quæ ille ipse in nostra natura suscepit, eius dici per unitionem in unam personam subsistentiamque definiant? quæ prorsus Nestorius abiurando damnatus est et ne tunc quidem correc-
ep. 209 tus, sicut eius, quantum supra posuimus ipso Irinæo inquiente, ad Theodoretum scripta
ep. 72 testantur, quæ contra fidem pacificæ Alexandrini pontificis scripsit epistulæ. hæc breuiter diximus ad id solum quia non ob hoc negandus fuit Nestorius nouitatis inuentor, quia Theodorus et Diodorus a Cyrillo eadem sapuisse dicti leguntur.

Lp 400 Pars, inquit, ⟨epistulæ⟩ Theodoti Ancyræ ad sanctum Vitalem monachum, qui erat in Cappadocia

289 [199] Etsi enim Cilicum quidam uobis impietate communicant, quos ante Nestorium decepit Theodorus, sed non oportet tuam religiositatem post tantam uirtutem et tot tempora uitæ monachicæ subduci nouitatibus dogmatum, quæ superinductæ sunt pietati ex quæstione iuuenali, non ex nostra pristina fide. dispensationis enim Christi mira-
cula fides quidem fecit omnium lucrum, quæstio autem hoc lucro quærentem priuabit. præfuit uero huic ineffabilium et omnem superantium rationem mysteriorum unigeniti quæstioni prius quidem Theodorus, post illum uero Nestorius; quem nunc secuti sunt Tyanenses.

Lp 401 Pars, inquit, epistulæ Rabbulæ Edesseni scriptæ ad Ægyptium, significans quod is qui ab eis obpugnabatur, id est Nestorius, eos qui circa beatum Theodorum, secutus in suis est coram ecclesia doctrinis

290 [200] Episcopus enim quidam prouinciæ Cilicum, uir uerisimilis dictu et sufficiens ad persuadendum, altera quidem pro tribunali proferebat ad placendum populo, alteris uero perditionis capturas serebat in scriptis. qui in quorundam suorum librorum principiis anathematismum legenti circumponebat, ne aliis proderet scripta. iste primus exposuit non esse dei genetricem secundum ueritatem sanctam Mariam, tamquam deo uerbo non recipiente eam quæ secundum nos est genituram. hoc nunc usque latens, ne tempore diuturniore roboratum firmius putaretur, secundum dispensationem dei oblitus Nestorius, nouæ incisionis auctor, in publicum protulit.

290a Idem Irinæus et ad hoc his testibus utitur, ut quasi talem faciat syllogismum:

M 977 Ecce his tribus testibus est credendum quod Nestorius Theodorum in sua prædicatione secutus sit; rursus quod Theodorus ea ipsa docuerit quæ omnes clarissimi patres, testis est synodus Orientis. igitur, inquit, Nestorius eadem prædicauit quæ cuncti clarissimi patres.

---

1 epheseneo *M* 3 consubstantialem *scripsi* quod sustantialem *M* 4 nr̄a naturā *M* 5 definiunt *M* 6 inquiente *scripsi* uicente *M* dicente *Lupus* 8 nostorius *M* 9 lecuntur *M* 10 CCLXXXVIII *M* epistulæ *addidi* 12 cilicium *M* *malim* impie 14 superducte *M* 16 querente priuauit *M* 17/18 unigenito questione *M* 19 tua menses *M* 20 CCLXXXVIII *M* *idem excerptum Syriace uersum habetur in Ephræmi opp. sel. ed. Overbeck p. 225, longius in Actis concilii quinti* [*L V 469 = M VIIII 247*] 20 par *M* Aegyptium *Baluze* egyptum *M* is *scripsi* bis *M* 22 in suis *scripsi* sio usus *M* ecc̄le *M* 23 cilicum *M Syr.* Cilicum Theodorus *Act.* 24 altereis *M* 26 scripta *Act.* scriptis *M* 31 CCLXXXIX *M* utitur *Lupus* uertitur *M* 33 ea *Lupus* ec *M*

In his ideo errauit, quia temperantiam non attendit ecclesiæ dei, qua usa synodus Lp 402
Orientis ad imperatorem Theodosium in epistula pro Theodoro et Diodoro episcopis, p. 208. 26
quam et ipse Irinæus posuit, inter alia:

Si quid uero, inquit, imperator sancte, et immanifestum de tali quis ⟨dicat⟩ inueniri in eius aliorumue conscriptis, nec hoc iam nunc est necessarium retractare. quorum enim in sacerdotio et sacris operibus optimum finem uita suscepit, his pristinam gloriam dedicamus, et non eos iudicamus ab eis ex quibus eos audacter quidam reprehendere uolunt.

Aperte synodus Orientis dicta Theodori sub sana exceptione ut laudauit, ita et clarissimis ostendit consonare doctoribus, dicens ex quibus quidem defunctos magistros ecclesiæ temperantia laudet et ex quibus iudicare [non] debeat, id est ex his quæ communia omnium sunt, non ex his si qua non inueniuntur esse communia. quoniam uero præfatus Irinæus dicit quod Iohannes et coepiscopi eius eadem quæ Nestorius sentientes, sub ypocrisi eius deiectioni consenserint, quædam testimonia ex libro Eutherii cohæretici eius contra unitiuam beati Cyrilli epistulam, ubi et eiusdem Nestorii testimoniis ep. 72
utitur, hic transcribenda perspexi, per quæ etiam nunc catholicorum et hæreticorum differentia dinoscatur et maxime circa fidem, de qua nunc specialiter sermo est.

Epistula Eutherii quondam Tyanensis episcopi ad Alexandrum Hierapolitanum contra pacem scripta ecclesiæ dei quæ facta est inter Cyrillum et Iohannem episcopum

Lp 403

1 Mouet me ad scribendum consuete a deopassianis aduersus pietatem pugna consistens; nunc uero duo me ista compellunt intacitum mouere sermonem contra eos qui impiis assenserunt. unum, quia Oriens bene degens in pace prius, nunc sicut et ceteræ prouinciæ perturbatur, et quia is qui huius perturbationis est causa, ut ammirabile aliquid, delictum suum per epistulam laudat. scribit namque ad Cilicum patres: **291** [201]

Si quis uero, quod absit, ab hoc bono auertitur, hic manifestus est quod ab olim et a principio non ea quæ domini sunt, sed quæ sua, quæsierit. Phil. 2, 21

A quo inquirere bonum est: a te interim quæ domini sint, quæremus; quæ in Ephesum prodidisti, non ueniens tempore definito? an quæ nunc in Ægypto ⟨scripta⟩ dirigens contra fidem perpetrasti? taceo interim quæ contra personam quæ in inuidia est, fueris machinatus, sciens quod iurisdictio quæ pro pietate mouebatur, illius defensioni M 978
proficeret. sæpe enim potente persona pietas utitur circa fidem pro suo contra impietatem statu, quotiens se uiderit impugnari, sicut quondam sanctæ memoriæ Meletio Antiocheno episcopo, ante ipso immortalis memoriæ Alexandrino episcopo Athanasio. dic igitur nobis quando tu ea quæ domini sunt, quæsieris, præteritis temporibus an præsentibus? sed ne scrutatores ⟨nos⟩ tuæ conuersationis putes, ** contra Ægyptii impietates sine pudore debellatus es, ex tuo et eius nouello negotio, qualiter de præteritis diiudicatio nulla sit hoc, nobis ostende, et utrum correctio cuiuslibet putanda sit, iudicemus, illiusne qui deliquit atque correptus est, an tua, qui diiudicasti et corripuisti? Lp 404

1—8 *eundem locum ex alia uersione adfert Facundus 8, 3. 5. 11, 4. 12. 1 præter eum ex illa epistula locos adhibet 2, 2. 10, 1. 3. 11, 4*

2 theodesium *M* 4 dicat *add.* 5 retractari *M* 6 optimus fine *M* 7 eos eos iudicamus *M* 11 non *deleui*

18 CCXC *M* 20 *conicio* Olim quidem motum pietatem *M* 20/21 consistens *scripsi* consecscens *M* 21 intacitum] *conicio* enstaticum 28 tempere *M* scripta *addidi* 33 ipso *scripsi* ipsum *M* 35 scruator es *M* nos *addidi* *lacunam statui supplendo e. g.* qui olim 38 correptus *Lupus* correctus *M*

dic quis alterum sit lucratus, quis sit peccati absque sua confusione corrector, quis imi-
Act. 2, 38 2 tatus Petrum et ⟨quis⟩ ad pænitentiam parate susceptus? perscrutemur, si placet,
ep. 72 et eorum quæ ad te ab Ægyptio sunt scripta, uirtutem; uideamus si pacem quam redditam prospere mundo annuntias, rixæ adiectionem factam non repperimus. intende et ueni. ut attingentes ipsarum principium litterarum, Ægyptiacæ illius interim deiectionis specimen uideamus, qualiter in ipsis epistulæ procemiis saluatoris quidem Christi præteriens faciat mentionem, imperialem uero mox dilatet laudem. et hoc namque impiorum est proprium, despicere quidem patientiam saluatoris, obsequi uero eorum qui in terra præualent, potestatibus. sed mihi dona ut de uanis illius circa hos sermonibus taceam, ipse uirtutem earundem inspiciens litterarum, quod uero est deterius, quia deludit inreprehensibile domini consilium, semet ipsum cælitus consiliarium diuinæ gubernationis efficiens. nam ⟨as⟩sensum quem uolentes eius adhibent blasphemiis, nomine pacis appellat et ipsam a saluatore attributam quadam quasi lege pronuntiat. adhuc autem conspectione digna est et ipsa insinceritas adulationis ad principes. miratur enim eorum pietatem a parentibus traditam, et per hoc eos suadere uolens hanc eius impietatem suscipere quæ illis beatis aduersa est. unde coronas iterum plectit ei qui occurrit ad ipsum, et auxit eius superbiam contra fidem; ipse namque epistulæ
3 uerborum crepitus interpretatur illius animæ crudum tumorem quæ commemorari est bonum

ep. 72 Nam quo quidem modo ecclesiæ sint diuisæ, superfluum dictu est

O proteruia! insontem semet ipsum censet et sola, qua contra alios dicat, interminatione seu comminatione contentus, probationem culpæ alterius putari uult quod ad accusandum prone paratus sit. ubi sunt nunc qui tuba canunt huius pænitentiam? ubi sunt illusionis huius impudentes præcones? quid loquimini contra illum qui ab eo et aperte theatrizamini? uidete quam de uobis exhibet pompam et eos latissimo
M 979 risu traducit qui pridem quidem bellati sunt contra eum, nunc uero eius facti sunt fœderati. quid enim dixit?

ep. 72 Lp. 405 4 Quoniam uero superflua omnino et inoportuna ecclesiarum discordia facta est, nunc nobis est præcipue satisfactum.

O incongruitas! superfluam dicit suæ discordiæ increpationem, impiæ culturæ suæ discussionem sed et satisfactionem superfluitatis huius annuntiat dic, o optime, huius satisfactionis speciem, de forma ypocritarum subsannationem triumphi ⟨in⟩ eos qui tibi prodidere ueritatem scribe tuorum supplicum confessionem, scribe occultas Iudæ nunc contra diuinitatem nundinas; dic proditionis ⟨rationem⟩ et modum.

ep. 72 5 Domino meo, inquit, religiosissimo episcopo Paulo chartam nobis offerente inreprehensibilem confessionem fidei continentem et hanc a sanctitate tua et ab his qui illic sunt, religiosissimis episcopis compositam confirmante.

Intende quæso confessionis conuictioni; ait enim »inreprehensibilem confessionem fidei continentem« iudex etiam nunc fit fidei qui damnatus est, iudicat iudices qui addictus est, et [iudicat] exigit testimonium quasi ueracior ait enim »et hanc a

---

1 qui sit *M* 2 quis *addidi* pscrutemur *M* 4 intende *scripsi* inte *M* 9 hos *scripsi* is *M* 10 ipsam *Lupus* 11 irephensibili *M* consiliarum *M* 12 assensum *scripsi* sensum *M* que *M* 13 ipsa *M* 14 insincerita *M* 18 crud tumore *M* commouerari *M* 20 dictum *M* 31 discussionem *scripsi* discordienem, oidie *del. M* 32/33 triumphi in eos *Lupus* triumpheos *M* 33 scribe *Lupus* scibere *M* 34 rationem *addidi* 35 modum *Lupus* mundum *M* 36 charta *M* 37 scitatem tuam *M* 38 confirmantem *M* 39 conuinctioni *M* ait *Lupus* ait *M* 41 iudicat *del. Lupus*

sanctitate tua et ab his ⟨qui illic⟩ sunt, religiosissimis episcopis compositam confirmante. « quantam simulationem demonstrat absconditam? confirmante, inquit, erroris eorum correctionem, gestorum contra me ab eis pænitentiam, præcedentis eorum confessionis incongruitatem, mei magisterii utilitatem, meorum capitulorum conseruationem. etenim expetam, inquit, eos fidei huius testimonium, ut eorum contra expositionem meam calumniæ publicentur; dico et irreprehensibilem eorum confessionem, ut aduer-
6 santes mihi accusato nuper credidisse conuincam. sed quid me detinet impænitens Ægyptii elatio, dum me abstrahat iam fratricidii perpetratio? uideo namque illos hereditate eius qui iniquitatem ipse passus est, adornari et illius nitescere floribus. dicite enim mihi: cuius doctrinas [et] exponitis? quo prius hæc estis prædicante confessi? et si quidem talia plurimos latent, fingite sola uestra uos dicere; si uero clara sunt omnibus, cur occiditis hereditatem quam diripitis? uerumtamen legamus et horum demonstrationem uideamus:

Confitemur, inquit, dominum nostrum Iesum Christum filium dei, deum perfectum ep. 72
et hominem perfectum ex anima rationali et corpore, ante sæcula quidem de patre genitum secundum deitatem, ultimis uero diebus eundem ipsum propter nos et propter nostram salutem ex Maria sancta uirgine secundum humanitatem, consubstantialem Lp 406
patri eundem secundum diuinitatem et consubstantialem nobis secundum humanitatem.

7 Hæc nunc scripsistis uos; audite et eius dicta qui expugnatur a uobis, quam clare eadem dixerit. sequens enim sanctos patres qui Nicææ conuenerunt, et coram ecclesia circa illorum expositionem uerbum faciens, sic ait:

Vox significans et diuinitatem et humanitatem, id est id nomen quod est Christus, Loofs, Nestoriana p. 378,6—10 [= p. 285,2—10]
patres uera dicere facit utraque. consubstantialis patri Christus, uerum est; etenim secundum diuinitatem consubsistit. consubstantialis nobis secundum humanam naturam, uerum est; et homo est enim.

Vides quomodo unius linguæ sint prædicationes; cur igitur abnegastis prædi- M 980
catorem ueritatis? cur qui ei assensistis, contra ipsum cui consensistis, furiose pugnatis? cur refutatis eum cum quo ipsa sentitis, et alio, qui blasphemat, communione iungimini? non mihi sitis uerbis orthodoxi et operibus blasphemi. res pietatis ostende, et uera
8 eris de pietate conscribens. sed dic, inquiunt, et residuæ confessionis identitatem et de uirgine sancta præcipue.

Confitemur enim nos, inquit, sanctam uirginem dei genetricem, eo quod deus ep. 72
uerbum incarnatus sit et inhumanatus, et ex ipsa conceptione uniuerit sibi templum ex ipsa susceptum.

Ego tibi ostendam et huius confessionis similitudinem, etsi ab acribia recidisti. participatus namque es cum hæreticis cumque orthodoxis quod de uirgine sapis. et audi qualiter nec hoc prædicator ueritatis omiserit. sermonem namque de inhumanatione coram ecclesia faciens et infirmioribus auribus condescendens, sic ait:

Oportet id et clarius dicere, ut omnibus sit perspicuus eius quod dicitur, intellectus. Loofs, Nest. p. 317, 18—319, 20 cf. supra ep. 78
Liber generationis Iesu Christi. non ait neque »liber generationis dei uerbi« Mt. 1, 1
neque »liber generationis hominis«. nam si diceret liber generationis hominis, Christum 41
purum nobis hominem demonstrasset; si uero dixisset liber generationis dei uerbi, puram nobis induceret diuinitatem. comprehendit igitur utrasque naturas in

1 qui illic *add. Lupus* ēposita *M* 6 calumnia *M* 7 accusato *scripsi* accusatos *M* detinet *Lupus* dinet *M* 9 ipse *scripsi* ipsam *M* 10 et *deleui* 11 figite *M* 12 que *M* 15 et corpore] ex corpore *M* 22 id nomen quod est *dupliciter scripsit M* 25 etenim *M* 28 sentis *M* brasphemat *M* 29 ueras *M* 33 conceptionem *M* 35 estendam *M* 41 dicet *M* 43 uobis *M*

appellationem Christi, ut nullum sine altero intellegatur. hinc sanctæ uirgini conuenit quidem ut ex eo quod Christi facta sit mater, et duplici nomine appelletur. quoniam uero oportet propter eos qui clariorem appellationis huius exigunt intellectum, et maxime filios existentes ecclesiæ, [et] dicto ad eos uti manifestiore, ideo et nunc quæ
Lp 407 pridem breuiore appellatione de beata illa et sancta uirgine prædicabantur, hæc et [nunc] manifestioribus appellationibus confitemur, quoniam sancta uirgo dei genetrix est et hominis genetrix, dei genetrix quidem eo quod templum illud quod in ea ab spiritu sancto creatum est, unitum sit deitati; hominis uero genetrix eo quod assumpserit nostræ naturæ primitias diuina natura.

Quis igitur præfatæ confessionis expositionem secutus est? tu qui dei genetricem dixisti tantummodo, an et iste qui dei genetrici coniunxit hominis genetricem? perimis confessionem fidei quam prius exposueras; dixisti namque ex ipsa genitum Christum
9 secundum humanitatem. noli igitur perimere, priora fugiendo, quod sequitur. quod uero non secutus sis patres orthodoxos et maxime beatæ ac sanctæ memoriæ episcopum Tarsi Diodorum, audies a beato condescensorie quidem dici dei genetricis uocem concedente, non uero abscidi ab ea et hominis genetricem dogmatizante. inquit enim:

Verumtamen dicatur propter unitionem Maria dei genetrix; deus enim fortis est semen Abrahæ propter unitionem ad deum uerbum. fatenda uero et hominis genetrix. si enim propter naturam hominis genetrix est Maria ** non tamquam naturæ sit partus, sed quia id quod est e Dauid, homo natura deo uerbo coniunctus est.

M 981 Vidisti subtilitatis expositionem; cur igitur non secutus es sanctos patres? maior enim est accusatio illa quia et dum promisissetis pariter omnino nihil adicere fidei sanctorum patrum qui Nicææ congregati sunt, uocem quæ ab illis non dicta est, adiecistis, etsi discipulis consonaretis illorum; nunc uero et patribus illusistis et discipulorum non estis secuti uestigia, omnia autem fecistis soli placere festinantes Ægyptio. unde et fictas illius assentationes uos suscepistis soli, dum sanctas ad decipiendum uos appellauerit uoces.

ep. 72 **10** Has, inquit, adeuntes sanctas uoces uestras

O multiformis error! impiissime et ueritatis inimice, nunc sanctæ sunt pietatis uoces, nunc dixisti fidei uerba, nunc tibi est rectæ glorificationis confessio prædicata? tandem tege impudentiæ faciem. nonne impugnatus a te doctor hæc te imbuit prius? relege, infelix, inscriptos ad te apices; uide, impudentia plene, clarius tibi explanatas
Lp 408 has sanctas uoces, et aut temet ipsum ut aduersarium fidei increpa aut ironiam sanctæ huius appellationis denuda. quid enim tibi scripsit, etiam quando ei contumelias ingessisti?

ep. 7 **11** Et ⟨si⟩ mihi, inquit, aures ad fraternam medicinam præstiteris, ipsas tibi illorum sanctorum uoces proponens, liberabo te a calumnia contra eos et contra diuinas scripturas per illos. credo, inquiunt, et in dominum nostrum Iesum Christum filium eius unigenitum. attende quomodo prius ponentes dominus et Christus et unigenitus et filius, quæ nomina diuinitati et humanitati communia sunt, quasi quædam fundamenta, tunc inhumanationis et resurrectionis et passionis superædificant traditionem, ut propositis nominibus quibusdam communibus utrarumque naturarum significatiuis, neque

2 ut *scripsi* et *M* et *scripsi* ut *M* 3 oportet et, et *del* *M* 4 et *deleui* 5 pdbatus *M* 6 nunc *del. Lupus* 8 uni *M* 11 perimes *M* 15 audies *Lupus* audiet 18 propter *scripsi* pro *M* per *Lupus* unitione *M* 19 *lacunam agnouit Lupus supplendo* dei u genetrix *malim* dei genetrix est 22 *conicio* esset 24 etsi discipulis *scripsi* secucipulis *M* 26 suscepisti *M* 28 uestras *scripsi* noras *M* 32 clarus *M* 34 appellationes *M* 35 gessistis *M* 36 si *add. Lupus* 40 quem *M*

ea quæ filiationis et dominationis sunt, incidantur nec ea quæ naturarum, in singularitate filiationis confusionis exterminio periclitentur.

Nonne hæc tibi scripta sunt prius? sed istis et ea quæ a te nuper laudata sunt, confer: Confitemur, inquit, dominum nostrum Iesum Christum filium dei, deum per- ep. 72
fectum et hominem perfectum. hic intende quia edoctus es olim quod ut fundamenta 5
sint diuinitatis et humanitatis nomina ** dic uero et reliqua:

12 Ante sæcula quidem ex patre genitum secundum diuinitatem, in ultimo uero ep. 72
dierum propter nos et propter nostram salutem ex Maria uirgine secundum humanitatem, consubstantialem eundem patri secundum ⟨diuinitatem et consubstantialem nobis secundum⟩ humanitatem; duarum enim naturarum unitio facta est. propter quod 10
unum Christum, unum dominum, unum filium confitemur.

Secundum hanc inconfusæ unitionis intellegentiam discutit et hic rursus consonanter unitionis uirtutem:

Vt propositis, inquit, nominibus quibusdam communibus utrarumque naturarum ep. 7
significatiuis, neque ea quæ filiationis et dominationis sunt, incidantur, nec ea quæ 15
naturarum, in singularitate filiationis confusionis exterminio periclitentur.

Vides quomodo tibi eundem quidem et indiuisum et singularis filiationis intellegentiam clarius scripsit? ad hæc ubi tuam sacram laudem suscipiemus? hæc ipsa enim et odisti et miraris, et anathematizas et sacra dicis. sed, inquit, nunc M 982
ammiror, ex quo uocem dei genetricis accepi; tunc enim non solum tacebatur, sed e con- 20
trario etiam proiciebatur. Christi enim genetrix et non dei genetrix dicebatur hæc eadem. ostensum quidem tibi est et ex prædictis uocis huius, quin potius uocum inexpugnabilis ratio; quia uero solis his litteris utens, abscidis consequentiæ rationes, ego Lp 409
tibi expediam epistulæ uerba ostendamque illum uirum hanc uocem nullatenus reppulisse. ait enim hæc ipsa: 25

13 Vbique, inquit, diuina scriptura, quotienscumque dominicæ dispensationis memoriam ep. 7
facit, generationem passionemque non diuinitatis Christi tradit, sed humanitatis, ita ut uocetur circa scrupulosiorem [inquit] appellationem sancta uirgo genetrix Christi et non genetrix dei.

Secundum scrupulosiorem, inquit, appellationem; ubi autem quæritur quod scru- 30
pulosius est, ibi non omnino perimitur quod simplicius est. utrumque enim suscipientium commensuratur auditibus. sic enim ad eos et postea dictum est quia »propter p. 7, 3
eos qui clariorem appellationis huius expetunt intellectum«, et id quod est »uerumtamen dicatur, inquit, propter unitionem et dei genetrix, si non circa hæreticum sensum«. p. 7, 7—11
sufficiat igitur et ista conuictio fraudis quæ contra illas litteras facta est. incongruum 35
namque est relinquentes nos importabilem tuam contra saluatorem blasphemiam de simpliciore uirginis appellatione contendere; ipsa enim quæ uisus es ammirando laudare, mox pace nisus euertisti. nam si quidem solum uocasses sacras illas uoces et continuo tacuisses, multorum subrepsisses auditibus; quia uero compellit te ultio ueritatis, simulationis tenebras amisisti. age igitur, et nos tuis utamur gladiis contra 40
14 te. et prius quidem sibimet ipsi repugnare monstremus tuæ temeritatis insaniam. nam qui in superioribus epistulæ partibus decentia tempori pacis et sapere te et dicere ep. 72

1 ea²] eam *M* 3 a te *ex* ante *corr. M* 6 nominat *M* *lacunam statui supplendo* proposita communia 8 nra *M* 9/10 diuinitatem — secundum *add. Lupus* 11 quod unum dn̄m quod *M* 12 discutit *scripsi* discutet *M* 12/13 consonanter *scripsi* c̄sonatione *M* 17 et indiuisum *scripsi* ex indiuiso *M* singulari *M* 23 quia uia uero *M* solos *M* 26 meriam *M* 28 inquit *del. Lupus* 33 appellationem *M* intellectus *M* 35 conuinctio *M* 39 subrepisses *M* quia *scripsi* qua *M* 41 teneritatis *M*

promisisti, mox ⟨ex⟩ insidiis erigis prœlium et uespas agrestes appellas eos qui ad tuarum conscripserunt blasphemiarum conuictionem. ubi autem sunt etiam nunc qui tuba canunt hanc pacem, qui eum ⟨qui⟩ contumelias ingerit, prædicant pœnitentem? quid erratis, immo uero quid temptatis decipere? non sunt hæc uerba pœnitentis, sed
ep. 72 nec iterum dicere »sic et nos sapere inuenientes« pro ut dicat: non nunc hæc ex pœnitentia
15 sapimus, sed semper ita sapuimus et sumus uane depositi. dic et aliud huic demonstrationi conueniens:

ep. 72 Oportebat namque, oportebat clare intellegere quod omne fere nobis fuerit de fide certamen.

Certamina prætendit, o homo, et tu pacem nominas prœlium. ille expoliatur
Lp 410 ad luctamen et tu profers de pace legens. si autem mihi hæc dicenti non credis, uide et ipsos sudores eius certaminis, uide impietatis fomenta, defige mentem blasphemis eius captionibus. ecce enim sequens impia capitula sua, rursus ipsa defendit et confirmat apud nos. interim namque Emmanuhelis appellatione in generatione secundum carnem denuo utens, carnalem ac non deo decibilem generationem uirginis
M 983 16 recommemorat. deinde ad reliqua uelut quadam consequentia ad ipsam editionem capitulorum pergens, introducit scribens temperationis confusionisque unitionem. audi enim quæ post hæc uerba posuerit:

ep. 72 Phil. 2, 7 Quia uero, inquit, de super ac de cælo descendens deus uerbum exinaniuit semet ipsum, formam serui accipiens, et uocatus est filius hominis, perstans esse quod fuit, id est deus (inconuertibilis namque est et immutabilis secundum naturam), ut unus
1 Cor. 15, 47 iam intellegendus cum propria carne, de cælo dicitur descendisse, nominatus uero est et homo de cælo, perfectus existens in deitate et perfectus idem ipse in humanitate.

Attende subtilitati uerborum, uide sermonum longitudinis intellectum. quia, inquit, de super ac de cælo descendens deus uerbum. et quid post pauca? ut unus, inquit, iam intellegendus. o optime, et quomodo cum carne est? iam non solum uerbum intellegitur, sed caro et uerbum, inseparabiliter quidem ut una persona contemplandus, non uero unum uerbum uel unus sermo intellegendus. quid adoperis conuersionis credulitatem? quid corrumpis scripturam, quæ furto non subiacet? quid nomen fugiens Christi, ad hoc diuinæ naturæ circumuolueris, ut eam ui dispensationis
17 passionibus subdas? sequere apostolum Paulum et ne illudas Christum, qui in eo locutus est. non ait: ipse de cælo descendens deus uerbum exinaniuit semet ipsum
Phil. 2, 5—7 formam serui accipiens; sed quid dicit? hoc sentiatur in uobis quod et in Christo Iesu, qui in forma dei existens, non rapinam arbitratus est esse se æqualem deo, sed semet ipsum exinaniuit, formam serui accipiens. quæ uerba et sanctorum patrum qui apud Nicæam conuenerunt, secuta est fides; solus uero intellectus uestri Apollinarius institutor nominum remutationem contra eorundem sanctorum patrum Nicænam confessionem et contra ipsam diuinam scripturam fraudu-
Lp 411 lenter induxit, pro domino et Iesu Christo et filio, quæ sunt duarum naturarum significatiua nomina, deum uerbum tantummodo exponens, ut dum solam diuinam naturam personæ significat, tamquam quæ superet alteram, ipsam prædicet pro persona et contemperet ambas in unam bene sonantem naturam. hanc namque intentionem et tui secuntur multiloquii uerba. deus, inquit, uerbum ut unus iam intellegendus cum
18 propria carne. dic et reliqua.

1 ex *add. Lupus* uespa aggrestas *M* 3 qui *add. Lupus* 8 omnem *M* 14 appellationem *M* 19 qui *M* 20 perstans *Lupus* p̄stans *M* 24 subtilitate *M* 26 *ante* cum *del.* iam *M* 30 ea *M* 33 qui *M* 35 accipies *M* 37 apolinarius *M* 41 alle-

De cælo, inquit, dicitur descendisse, nominatus uero est et homo de cælo, perfectus existens in deitate et perfectus idem ipse in humanitate.

Et quid est quod ⟨in⟩ diuinitate et in humanitate cognoscitur esse perfectus? quid est alterum quod præter illas quæ unitæ sunt, naturas inducitur? quid est præter ipsas quod in ipsis speculandum sit? nam quod in aliquo est perfectum, alterum præter ipsum est in quo ostenditur esse perfectum. quomodo nobis in tres duas incidisti naturas? dic quid sit præter deitatem et humanitatem alterum quod in eas perfectum debeat speculari? ne transeas quod est tuum, noli fugere conuictionem. habes demonstrationem præ manibus, profer expositionem capitulorum. ostende inde manifeste quod quæritur, clamans naturalem et secundum subsistentiam unitionem. hæc enim tibi obiectum soluunt; hæc tibi ædificant circa materiarum M 984 modum præter naturas ex naturis figuram, figuram quæ ex eis et fit et in eis est contemplanda. perfectus, inquit, existens in deitate et perfectus idem ipse in humanitate. putasne perfectus deus sermo secundum te in diuinitate an potius confiteberis secundum nos diuinitatem perfectam? et rursus putasne perfectus idem ipse, ut inquis, in humanitate an potius iterum credes nobiscum perfectum deum in homine perfecto? deum namque tantum et hominem glorificamus, nihil alterum præter unitas agnoscentes naturas. dic uero et quod sequitur:

Et tamquam in una, inquit, persona intellegendus. ep. 72

Quæ est latrantium tanta uesania? non enim sufficit quod in naturis inducitur aliquid alterum, id est ex naturali et secundum subsistentiam unitione figura quædam, sed et in ipsa figura alterum quiddam peregrinum et inconstans dogmatizat. et ut in una, inquit, persona intellegendus. non iam dixit unam contemplari debere personam, sed alterum in persona intellegendum. o intolerabilis ista confusio! o hæc contemplantia naturarum! sed nos hanc similiter insilientem despiciamus eius Lp 412 blasphemiam, intendamus uero quomodo naturas dominicas completiuas filiationis inducat. nam dum perfectum subponit in eis alterum, introducit ex eis compositionem factam, qua filius perficeretur. et ubi est inhumanationis filii perfectio, ubi permansio indefecta filiationis ante sæcula? ubi est quod consubstantialem patrum fides absque mendacio dixit? non sine causa, ut arbitror, qui uocati a te sunt uespæ, ep. 72 de cælo te ominari carnem dixerunt. nam si et caro implet filiationem, perfecta uero et ante aduentum filiatio fuit, necesse est consempiternam dicere huic perfectioni et carnem; consempiternam uero dicens, consubstantialem quoque dicturus es; consubstantialem uero dicens, cælestem sapere conuinceris. ne despicias; non est tibi aculei parui plaga uesparum. strangulat enim tuæ impietatis fauces, ut aut neges ante inhumanationem filietatem fuisse perfectam aut hoc uolens dicere, illud fatearis nolens quod carnem sentias esse cælestem. expedit porro tibi accipienti plagam magis benigne susciperc uesparum doctrinas quam uanitatem tantæ impietatis amplecti. reliqua enim uerba se pius forsan dixeris pietatis; sed uere impudenter agis et ⟨ex⟩ hoc disce te ipsum rursus in blasphemiis permanentem latrantemque deterius.

Vnus enim, inquit, dominus Iesus Christus, etsi non ignoratur differentia naturarum, ep. 72 ex quibus unitionem dicimus ineffabilem factam.

2 humanitatem *M* 3 in *add. Lupus* 4 quod *Lupus* que *M* 6 ipsum *Lupus* ipsas *M* 15 diuinitaper perfectum *M* 17 glorificamus deum *M* 24 intellegendus *M* 26 dominicas *Lupus* dni eas *M* 31 si et *Lupus* etsi *M* perfectam *M* 33 est *M* 35 uesperarum *M* 37 uolens *M* 38 uesperarum *M* pietatis *M* 39 relique *M* se pius] *conicio* specie uero *M* ⟨ex *addidi*

O insania, o insipientia, o amarum uenenosi latratum! quomodo dulce et amarum contemperauit in idem? quomodo mel ueneno coniunxit? scimus, seductor, quod unus sit dominus Iesus Christus et quod non ignoretur differentia naturarum. dic autem nobis quid tibi uult illud quod ais: ex quibus unitionem dicimus ineffabilem factam? an utique iterum illud quod ex naturis expleta est filiatio? etsi enim simulas non dicere nunc unitionem naturalem, uolens eam ineffabilem nominare, sed
M 985 tamen altero uerbo idem composuisti. hoc ipso namque quod dixisti ex quibus, alterum rursus præter naturas significas quod ex ipsis est. uides quomodo in isdem uolueris nec lates irridens? nos namque, o mirabilis, non ex ipsis unitionem dicimus factam, sed ipsarum tantum naturarum confitemur unitionem. sic enim et per-
Lp 413 fectionem filiationis, quæ est ante sæcula, absque repugnatione prædicamus et gratiam quæ nobis ex inhumanatione donata est, in glorificatione seruamus. non enim ipse indiguit ad plenitudinem filiationis primitiis nostris, sed nos indigentes adoptionem
22 digni facti sumus ab eius carne suscipere. ad prædicta et illud pariter uideamus quod non solum capitulorum impietati hæc epistula conuenit, sed etiam, sicut diximus pridem, et illas uoces quas sacras uocauit, euertit. audiens enim deum perfectum hominemque perfectum, perfectum e contrario prædicauit, uerisimilem seductionem commutans ac dicens in diuinitate perfectum et in humanitate perfectum; et rursus hæc discens: duarum enim ⟨naturarum unitio facta est⟩, e contrario docuit obtegens confusionem [dicimus ineffabilem]. ex quibus, inquit, unitionem dicimus ineffabilem factam, sursum atque deorsum adiectione syllabarum temperans blasphemiam. huc enim ex Arrii et Eunomii magisterio adductus est contentiosus hic dæmon, impudentissima bestia, inuerecundus draco, et quasi parua fuerit præcedens impietas eius, additamentis aliis quod dirum est, supernutrit et uerbis rursus transformatis impietatem
23 colorans, ad intentionem suam passibilis apud eum diuinitatis recurrit. quid enim dixit ad hæc?

ep. 72 Impassibilem dei sermonem subsistere confitemur uniuersi, etsi omni sapientia dispensans ipse mysterium, sibimet ipsi impertire uideatur eas quæ contigerunt carni propriæ passiones.

Impassibilem dei sermonem subsistere confiteris. et cur præcedens eum passibilem dogmatizas? dic quid tibi uelit quod inquis sibimet ipsi impertire passiones, nisi utique illud quia uoluntarie passus sit? nouimus enim tuorum uerborum consuetudinem. sed possibile est ut quidam simul cum blasphemo hoc irridentium contendat aduersum nos quod impertire iste impius dixerit quasi proprias facere. ad quos dicimus nos quia primum uocem qua dicitur impertit, non id solum significare putetis quod pertinet ad propria facere, sed etiam comparticipationis est res. impertire namque quasi inter se et alterum partiri aliquas res, corrupto per compositionem sermonis uerbo, nominatur. si igitur sibimet ipsi impertit, constat quia id ita dicitur
Lp 414 24 sicut uoluntarie uel spontanee passionem participat. confirmat uero quod et nunc passum deum uerbum dogmatizet iste aduersarius legum, positi ab eo super hoc scripturæ
M 986 testimonii lectio. quid enim dixit?

Ies. 50, 6 Quale est, inquit, illud quod per prophetæ uocem præconatur ut ex ipso: dorsum meum dedi ad uerbera et maxillas meas ad colaphos, faciem uero meam non auerti a confusione sputorum.

---

1 amaru *M* 2 seductor *Lupus* seducte *M* 5 expleta *scripsi* explena *M* 6 eam *scripsi* enim *M* 7 ipsum *M* 8 natura *M* 12 quæ *Lupus* tue *M* 16 audies *M* 19 duarum *scripsi* quarum *M* naturarum — est *addidi* 20 dicimus ineffabilem *deleui* 21 factum *M* huc *Lupus* hoc *M* 23 quasi *Lupus* quas *M* 29 propria *M* 39 passione *M*

Obstupefacit me illius sensus incongruitas. si enim uerbum carnis passiones proprias facit (concedatur enim quia id quod est impertit, ita ponit ac si dicat proprias facit passiones), quomodo ad id testimonio utitur isto, ut carnales has passiones sustinere dicatur? aliud quippe est propria facere uerbera carnis et aliud ipsum uerbera pertulisse et ipsum fuisse colaphizatum ipsumque consputum. scripturæ siquidem testimonio deum uerbum per semet ipsum prædicat pertulisse. quomodo enim eum qui semel impassibilis extat et incompositus et liber a formis creatorque formarum, [aut] ut ex partibus compositum et membris constantem quodcumque eorum ⟨passum esse⟩ qui bene sapiunt, suspicentur nisi ⟨per⟩ eius inseparabile templum, quod constat in dorso et maxillis et facie, quæ consputa est, ut prædixi? iste uero figurans infigurabilem, ipsi passiones impertit uniuersas. si enim, sicut dixit, ex ipso qui sibimet ipsi passiones carnis impertit, ante præconatum est dorsum meum dedi ad uerbera et cetera, alteras præter carnem conuincetur habere deus uerbum figurales figuras, quæ passiones carnis in participationem recipiant. o insuperabilis insania, o innumerabilis contaminatio, o ineffabilis temeritas! diuinitatem figurat impius et flagellatam. obstupesco de contaminati huius temeritate formidans, et tremo dum loquar.

25 Sed parco iam mihi, reliquorum iactans alienationem et desolationis abomina- Dan. 9, 27
tionem, quod et iterum circa Apollinarii frenesim nihil se de sanctorum patrum fide corrumpere irrisorie iactitat, et similiter contra spiritum sanctum illius blasphemias solite sequitur. lugeo autem solos qui ei communicauerunt, quod cum eo contra diuinitatem manus extenderunt, quod inuocant Christum et eius præferunt hostem. quam uos habetis [in] iurisdictionem, quam excusationem quia dictis impiis patris impietatis huius estis refugæ facti? proicientes fructus, fouistis radicem; quin immo et fructus recepistis et radicem complectimini. quas fraudes uestras ad memoriam reducemus? illasne quibus tardius peruenistis ad Ephesum, an deceptiones quas in ipsa Epheso perpetrastis? an de proditione Constantinopolim facta, an de irrisione Tarsi composita? an de subdola assentatione Antiochiæ gesta? nonne illum quem punire meditabamini, festiuis muneribus alliciebatis? nonne patres orthodoxos per scripta subegistis, iurationibus inducente te? nonne Constantinopolitanos et Antiochenos populos fouebatis? digna sunt impietatis Ægyptiacæ quæ a uobis sunt perpetrata; consonant sibi ad inuicem nundinæ uestræ. quæcumque enim desiit iste M 987
26 blasphemare per linguam, hæc studetis simulatione firmare. sed uos, ⟨qui⟩ horum non estis participati pestilentia, inuiolatum seruate bonum depositum ⟨per spiritum sanctum⟩, quem et accepistis, in quo et baptizati estis, per quem et saluamini, declinantes omne impietatis collegium, maxime ne communicetis infeste illis qui polluti iam fuerint. hi enim dum rectæ fidei se simulent assertores, impietati ministrant. ad eos bene testificatur clamans scriptura diuina: non potestis duobus dominis seruire. unus enim dominus, una fides, unum baptisma. unus quippe per omnia et super omnia et in omnibus deus, qui reddet unicuique secundum opera eius; ipsi gloria in sæcula amen.

2 Tim. 1, 14 Mt. 6, 24 Eph. 4, 5, 6 Rom. 2, 6

3 ad id id *M* 8 aut *deleui* 8/9 passum esse *addidi* 9 suspicetur *M* per *addidi* 12 carnes *M* 15/6 flagellatam *scripsi* flagellatur *M* 18 *conicio* reli⟨nquendo⟩ quorum iactat 22 inuocat *M* 23 in *del. Lupus* addictis *M* 25 frades *M* 30 inducentes, *superscr.* te *M* 31 impietati *M* 32 desiit iste *scripsi* distuistis *M* 33 simulationem *M* qui *add. Lupus* 34/35 per spiritum sanctum *addidi* 36 infeste *corruptum, conicio* in peste 37 fidei *Lupus* fieri *M*

Lp 416 Presbyter Claudianus

292 [202] Præsumentes enim de sanctitate tua quippe tamquam de nostro fratre, quia omnia etiam quæ difficilia sunt, ut nosti, potes implere, religiosissimum presbyterum cum uirtute eulogiarum illic sumus parati dirigere, præsumentes, ut diximus, de eo et de tua, domine, religiositate.

Lp 417 Epistula, inquit, Epiphanii archidiaconi et syncelli Cyrilli ad Maximianum episcopum Constantinopolim, in qua magis conuincitur intentio Cyrilli et eorum qui circa eum

293 [203] 1 Domino meo sanctissimo et deo amicissimo episcopo patri patrum et archiepiscopo Maximiano Epiphanius tuus. Quæ nobis sæpius a tua scripta sunt sanctitate, non erant ita perturbatione plena sicut quæ nunc transmissa sunt domino meo per omnia sanctissimo sanctitatis uestræ fratri Cyrillo, quæ plus eum fecerunt incidere ægritudinis recidiuam, et ammirandissimo tribuno Aristolao et quæ meæ humilitati directa sunt. et ad utraque [quod] petita uenia refero tam quæ olim facta sunt, quam quæ nunc denuo definita, et in quibus est contristatus sanctissimus et deo amicissimus frater uester
2 Cyrillus et similiter clarissimus tribunus Aristolaus. nam dum prius id Orientales expeterent ut capitula quæ sanctissimus frater uester Cyrillus exposuit, hæc ipse anathematizans * id est ⟨se⟩ extra ecclesiam catholicam faceret, in hoc idem dominus meus
M 988 sanctissimus pater Cyrillus recertabatur atque dicebat quod sancta et magna synodus, agnoscens quorum uirtute sanciuit, ea rectæ et sanæ fidei esse, et Iohannem cum reliquis segregationi subiecit. et quomodo, inquit, ego cum eis faciam pacem et euertam synodale iudicium? ammirandissimus autem tribunus Aristolaus insistebat ei ut diuinitus sancita perageret. et hoc ex necessitate disposuit per omnia sanctissimus
Lp 418 dominus meus Cyrillus ut eius quidem sanctitas anathemate interposito dicat quod non circa hæreticum intellectum hæc ipsa exposuerit, sed quicquid et uidetur reprehensibile esse, zelo et calore circa dominum nostrum Iesum Christum, qui abnegatus est a Nestorio, dictum est, Orientales autem cuncti anathematizent Nestorium eiusque sententiam et ita suscipiantur ad pacem.
3 hoc autem mandante magnificentissimo Aristolao eis qui circa Iohannem sunt et domnum Acacium, quod deberet dominus Acacius Iohannem compellere, direxerunt Paulum, uitantes hoc ut de illo nihil in memoria haberetur, sed ille quiesceret. igitur domino meo sanctissimo patre Cyrillo magna ægritudine detento, placuit ista differri. post aliquot autem dies ostendit magnificentissimo tribuno Paulus episcopus litteras impiissimi Iohannis quod episcopi Orientis et qui ulterius sunt, hoc fieri non sinant, quæ et habebant quasdam illius impii, id est Nestorii paginas. et dum rursus magnificentissimus Aristolaus hæc per litteras intimaret increpitans ei, scripsit iterum magnificentiæ eius quod quædam decreta fuerint nuper ab episcopis ⟨qui⟩ Antiochiæ conuenerunt, et Alexander episcopus cum certa formula, quæ esset prolata, ad eius esset magnificentiam destinandus. hæc igitur addiscens dominus meus sanctissimus Cyrillus circa tuam quidem sanctitatem ualde contristatus

292 *hæc uidentur ex epistula Cyrilli ad Maximianum excerpta esse; excidit Irenaei narratio, quod nescio an etiam ex numerorum saltu [cf. p. 213, 18] possit concludi*

3 quæ difficilia *scripsi* quefficilia *M* cum *ex* perum *corr. M*, *presbyter est Claudianus* 4 *scripsi* deo *M*
6 CCXCV *M* 8 amicissimo [o *in* i *corr.*] epi *M* 12 ammirandissimi tribuni aristolai *M* *cf. p. 223, 37* me humiliati *M* 13 quod *del. Lupus* 15 et *scripsi* i *M* 16 ipsa *M* 17 *lacunam statui supplendo* abiceret se *addidi* 19 uirtutem *M* 22 sancite *M* 24 intellectus *M* 26 anathematizant *M* 35 ei *scripsi* eis *M* 36 qui *add. Lupus*

quod pro eo non posueris animam tuam qui semper laborat ⟨pro tua⟩ sanctitate, et quia insuper et cum domino Philippo et domno Claudiano non curam dederis quomodo hinc exire faciatis Aristolaum clarissimum uirum, sed præter ipsorum consilium agens nihil
4 feceris. et iterum recidiuam incucurrit. nunc igitur, domine meus sanctissime, impone tibi omne in hac causa studium. scriptum enim est a domino meo fratre uestro et dominæ ancillæ dei reuerentissimæ Pulcheriæ et præposito Paulo et Romano cubiculario et domnæ Marcellæ cubiculariæ et domnæ Droseriæ, et directæ sunt benedictiones dignæ eis. et ei qui contra ecclesiam est, Chryseroti præposito magnificentissimus Aristolaus paratus est scribere de nonnullis quæ angelus tuus debeat impetrare; et ipsi uero dignæ transmissæ sunt eulogiæ. scripsit autem dominus M 989
meus sanctissimus frater uester et domno Scholasticio et magnificentissimo Artabæ, Lp 419
ut ipsi conueniant et persuadant Chrysoreti tandem desistere ab oppugnatione ecclesiæ;
5 et ipsis uero benedictiones dignæ directæ sunt. festina igitur et tu ipse, sanctissime, supplicare dominæ ancillæ dei Pulcheriæ Augustæ ut iterum ponat animam suam pro domino Christo (puto enim quod nunc non satis curet pro sanctissimo uestro fratre Cyrillo), et ut omnes qui sunt in palatio, roges et quicquid auaritiæ eorum deest, ⟨præstes⟩, quamquam non desint et ipsis diuersæ benedictiones, ut scribant increpatiue Iohanni quo nec memoria illius impii fiat, scribatur uero et magnificentissimo Aristolao, ut instet ei celeriter. et roga domnam Olympiadem ut et ipsa coadiuuet nos et ut insuper roget Marcellam et Droseriam, quia satis eam patienter auscultent. [et] studium namque est Orientalium nonnullorum ut impium Nestorium recipiant. et si non uolutauerit ⟨te⟩ nocte ac die pro temet ipso cura, multos habes perturbare sanctorum. et dominum meum sanctissimum Dalmatium abbam roga ut et imperatorem emendet, terribili eum coniuratione constringens, et ut cubicularios omnes ita constringat ne illius memoria ulterius fiat, et sanctum Eutychem ut concertetur pro nobis ⟨et⟩ pro domino meo fratre uestro sanctissimo. reuerenti⟨ssimos qui illic⟩ sunt, clericos nostros inseparabiles habeat sanctitas tua et ** super hoc enim hic aliqui contristantur quod contra promissiones quas fecit angelus tuus Eulogio Alexandrino presbytero,
6 geras. subiectus autem breuis ostendit quibus hinc directæ sint eulogiæ, ut et ipse noueris quantum pro tua sanctitate Alexandrina laboret ecclesia, quæ tanta præstat his qui illic sunt. clerici enim qui hic sunt, contristantur quod ecclesia Alexandrina nudata sit huius causa turbelæ; et debet præter illa quæ hinc transmissa sunt, Ammonio comiti auri libras mille quingentas et nunc ei denuo scriptum est ut præstet. sed de tua ecclesia præsta auaritiæ quorum nosti, ne Alexandrina ecclesia contristetur quod præter promissa gerat sanctitas tua. ut nosti, loquere Ammonio comiti et suadat ei ea quæ scit religiositas tua, et fac illum scribere hic, ne sit etiam de hoc tristitia. magnificentissimus Aristolaus, qui pro tua sanctitate laborat, contristatur omnino quod Lp 420
ei talia scripseris. roget itaque sanctitas tua domnam iugalem eius ut scribat ei rogans illum ut perfecte laboret et ut reuerentissimus Eutyches scribat ei. festinet autem sanctitas tua rogare dominam Pulcheriam ut faciat domnum Lausum intrare

1 posueris *scripsi* posuerint *M* pro tua *addidi* 2 curam dederis *scripsi* cude debere *M* 3 agens *scripsi* aiens *M* 5 enim est a *scripsi* ē ē et *M* 7 cubiculario *Lupus* cubicultario et dn̄o cubiculari *M* 8 chrisoreti *M* 11 arthabe *M* 16 roges *scripsi* reges *M* præstes *addidi* 17 desit *M* ipsis *scripsi* ipse *M* diuersæ *Lupus* diers *M* 20 absultet *M* et *deleui* 22 uolutauerit te *scripsi* uiolauerit *M* curam *M* 23 imperatorem emendet *scripsi* impr̄ mandet *M* imperatori mandet *Lupus* 25 et *add. Lupus* pro *superscr. M* 26 reuerentissimos qui illic *scripsi* reuerenti *M* 27 *lacunam statui e. g. supplendo* consiliis eorum intendat 33 ei *Lupus* eius *M* 34 alexandrinam ecclesiam contristentur *M* 36 scit *Lupus* sicit *M* 40 domna *M*

et præpositum fieri, ut Chryserotis potentia dissoluatur et sic dogma nostrum roboretur. alioquin semper tribulaturi sumus.

Breue directorum hinc his qui illic sunt, a domino meo sanctissimo fratre uestro Cyrillo

294 Paulo præposito nacotapites maiores quattuor, nacotapites mediocres duo, accubitalia quattuor, mensalia quattuor, bila tapeta maiora sex, bila mediocria sex, scamnalia sex, in ostiis duodecim, cortinæ maiores duæ, cathedræ eburneæ quattuor, scamna eburnea duo, persoina quattuor, tabulæ maiores duæ, struthiones duo; et ut in causa nos adiuuet circa illa quæ ei scripta sunt, auri libras quinquaginta. et domestico eius nacotapitum unum, tapetes duo, bila quattuor, scamnalia duo, auri solidos centum.

Marcellæ cubiculariæ ⟨secundum quod⟩ directum est ei, et ut Augustam rogando persuadat, auri libras quinquaginta.

Droseriæ cubiculariæ secundum ea quæ Marcellæ directa sunt, et ut eam adiuuet sicut ei scriptum est, auri libras quinquaginta.

Præposito Chryseroti, ut nos impugnare desinat, coacti sumus duplicia destinare: nacotapita maiora sex, nacotapita mediocria quattuor, tapeta maiora quattuor, accubitalia octo, mensalia sex, bila grandia tapetes sex, bila mediocria sex, scamnalia sex, in cathedris XII, cortinas maiores quattuor, cathedras eburneas quattuor, scamna eburnea quattuor, persoina sex, tabulas maiores quattuor, struthiones sex; et si secundum ea quæ illi scripta sunt a magnificentissimo Aristolao, fecerit et adiuuerit nos, domno Claudiano mediatore interueniente auri libras CC. et Solomoni domestico eius nacotapita maiora duo, accubitalia quattuor, mensalia quattuor, bila tapeta quattuor, scamnalia quattuor, in cathedris sex, cortinas sex, cathedræ eburneæ II, struthiones II, et ut sicut scriptum est domno Claudiano, sic persuadat præpositum agere, auri libras L.

Dominæ Helenianæ quæ est præfecti prætoriorum, secundum similitudinem omnium quæ Chryseroti directa sunt, sic et ipsi, et ut persuasus ab ea præfectus adiuuet nos, auri libras C. et eius assessori Florentio, sicut Solomoni transmissa, eadem aeque in omnibus et isti et auri libras quinquaginta.

Et aliis uero cubiculariis eulogiæ consuetudinariæ supplices destinatæ sunt.

Romano cubiculario tapetes maiores IIII, accubitalia IIII, bila IIII, scamnalia IIII, in cathedris VI, cortinæ II, cathedræ eburneæ duo, et ut nos adiuuet in causa, auri libras XXX.

Domnino cubiculario nacotapites maiores IIII, tapetes maiores IIII, bila tapites mediocres IIII, mensalia IIII, bila mediocria IIII, scamnalia sex, in cathedris VI, cortinæ maiores II, cathedræ eburneæ II, scamna eburnea II, struthiones IIII, et ut nos adiuuet secundum ea quæ scripta sunt domno Claudiano, auri libras quinquaginta.

Scholasticio cubiculario secundum similitudinem cunctorum quæ Chryseroti directa sunt, et auri libras C. et Theodoro domestico eius secundum promissa domni Claudiani, si persuaserit Scholasticio ut ab amicitiis aduersariorum desistat, auri libras L. direximus uero ei et eulogias quæ illum persuadere debeant ut cogitet pro nobis, naco-

294 *om. Lupus, primi publicauerunt monachi Benedictini in Bibl. Cas. I flor. p. 46 47*

5 bilupeta *M* 6 osteis *M* 8 eius *M* 9 tapenes *M* 10 cubicularii *M* secundum quod *addidi* 12 ea *M* 24 helleniane *M* 26 bras *M* florensio, o *ex* a *corr. M* solamoni *M* 26/27 eadatque *M* 27 isti *scripsi* esti *M* 30 ari *M* 32 tepedes *M* bilo tapides *M* 34 struchores *M* 36 secundo *M*

tapita II, accubitalia II, mensalia IIII, tapetes IIII, scamna IIII, in cathedris sex, cortinas II, struthiones II.

Magnificentissimo Artabæ secundum similitudinem omnium quæ directa sunt Scholasticio, et in speciebus et ut nos adiuuet sicut ei scriptum est, auri libras c.

Magistro secundum similitudinem directorum Artabæ in eisdem speciebus et auri libras c. et domestico eius adæque in omnibus quæ Ruphino transmissa sunt.

Et quæstori secundum ea quæ magistro sunt destinata, et auri libras c. et domestico eius Ablabio adæque circa Eustathium in uniuersis.

Scriptum uero est a fratre uestro reuerentissimis clericis ut si quid fuerit actum studio sanctitatis domini mei et uoluntate uel consilio domni Philippi et domni Claudiani et id quod opus est, impetrari contigerit, destinentur hæc omnia.

⟨a⟩c̄ Incipiunt epistulæ quas inueni in codicibus Dioscorianorum, quarum signum a capite Lp 421 M 990

1 Domino meo dilectissimo fratri et comministro Dynato Cyrillus in domino salutem. **295** [204] Conuenire opinor peculiariter tuæ me religiositati ea quæ ecclesiarum subsecuta sunt pacem, facere nota. uenit igitur dominus meus ammirandissimus tribunus et notarius Aristolaus ad Antiochiam, et imperiales syllabas ferens, quæ iubebant reuerentissimum ep. 69 Antiochenæ ecclesiæ episcopum Iohannem anathematizare quidem polluta Nestorii dogmata, acquiescere uero et deiectioni eius ad similitudinem sanctæ synodi ac tunc quærere ut esset sibi nobiscum una communio. et uirtus quidem eorum quæ scripta sunt, hæc fuit; quidam uero Orientalium episcoporum, nondum puto eum diiudicantium uel etiam patrocinium illi præbentium, quod rectam fidem nostram contristat [non mediocriter] et gloriam saluatoris omnium nostrum Christi non mediocriter offendit, præparauerunt ad me scribere religiosissimum Berœensium episcopum Acacium fatua ep. 142 quædam, quasi ipsi deposcerent oportere quidem cuncta quæ a nobis aduersum Nestorium scripta sunt, solui et ut infirma proici, consentire uero soli fidei symbolo quæ a sanctis patribus nostris in Nicæna definita est ciuitate. scit uero sanctitas tua quod tales
2 rursus eorum propositiones et in Ephesena fuerint ciuitate. ego uero scripsi ad hæc quod rem quærerent quæ fieri non posset; scripsimus enim recte quæ scripsimus, rectam ep. 145 immaculatamque asserentes fidem, et nihil omnino negamus ex nostris. nec enim, sicut ipsi dicunt, aliquid excedenter est dictum, sed ubique iuxta rectitudinem et uirtuti concurrentia ueritatis sunt; illos autem potius oportere ** a necessariis, sed circa id Lp 422 quod bene habens placuit et ipsi piissimo et deo amicissimo imperatori et sanctæ synodo, [ut] Nestorii uerbositates et contra Christum factas blasphemias anathematizent, fateantur uero et eum se habere deiectum et ordinationi consentiant sanctissimi et
3 religiosissimi episcopi Maximiani. his igitur litteris a me directis ad eos, conspicientes quod eis communio minime redderetur, nisi perducerentur ad finem quæ ab eis fieri oportebat, mittunt ad Alexandriam Emesenorum episcopum reuerentissimum Paulum

295 *Græce extat in V 129 S 126 A 129 [L III 1151. 1154 = M V 348—352]*

1 cathedras *M* 5 eis de *M* 9 quid *Benedictini* quis *M* 11 destinentur *scripsi* detenetur *M* 12 ac̄ [= *ac(ephali)*] *scripsi cf. ep. 297—306 c M* 14 Conuenire opinor *scripsi secundum* Γ conuenit et omnino *M* periculiariter *M* 15 uenit *scripsi secundum* Γ id *M* 21/22 non mediocriter *deleui secundum* Γ 23 bœrœensium *M* 24 ipsi *scripsi secundum* Γ ipsa *M* 26 inicena *M* 27 rursus] πάλιν *legit pro* πάλαι 28 posset *Lupus* post *M* 31 *lacunam statui, cf.* Γ χρῆναι δὲ μᾶλλον αὐτοὺς μὴ περιδρομαῖς τισι καὶ ἀναβολαῖς κεχρῆσθαι τοιαύταις μήτε μὴν ἔξω φέρεσθαι τῶν ἀναγκαίων 33 ut *deleui* 34 fateatur *M* 36 eis *Lupus* eius *M* eis *Lupus* eius *M*

ferentem litteras ad me communicatorias quidem, non tamen ualde competenter dictatas. simulabant enim et reprehensiones inferre, tamquam non recte quædam dicta et gesta in sancta synodo fuerint. et epistulas quidem tales minime adtendi, sed dixi quia »illi qui et ueniam postulare in his quæ acta sunt, debuerunt, quomodo et secundas iniurias inferunt«? excusante autem prædicto religiosissimo episcopo et cum sacramento affirmante quod talem non habuerint intentionem, sed potius ex simplicitate ad has
M 991 uenerint litteras, pro caritate et istud omisimus, non autem prius ei missas nobiscum celebrare concessi, nisi libellum dans in scripto anathematizasset Nestorii dogmata et confessus fuisset eum se habere depositum et consentire ordinationi reuerentissimi et
4 religiosissimi episcopi Maximiani. et rogabat quidem tamquam pro omnibus qui in Oriente sunt, religiosissimis episcopis tales libellos dans, ut nihil ultra hæc aliud poscceremus; consensi uero nullatenus, sed enim simul direxi cum domino meo ammirandissimo tribuno et notario Aristolao duo e clericis nostris in Antiochiam, tradens eis chartam et dicens quia »si subscripserit religiosissimus episcopus Antiochenorum Iohannes et receperit eam, tunc ei date communicatorias litteras«. anxiabatur enim pro tarditate præfatus ammirandissimus tribunus Aristolaus. subscribente igitur religiosissimo episcopo Iohanne et his qui cum eo sunt, clarioribus et anathematizantibus Nestorii dogmata et confitentibus eum se habere depositum, consentientibus quoque ordinationi
Lp 423 religiosissimi episcopi Maximiani, communionem reddidimus. hæc namque illis et
5 in Ephesena metropoli proposita sunt a sancto concilio. nouerit uero et illud sanctitas tua quod institerit quidem a principio plurimum rogans reuerentissimus episcopus Paulus pro his qui depositi sunt, Helladio dico et Eutherio et Himerio et Dorotheo, et rogabat uacare ea quæ decreta sunt super eis, prætendens non aliter ecclesiarum pacem posse finiri, nisi adiceretur et hoc. ego uero dixi quod impossibilem rem temptaret et impossibile hoc esset optineri umquam a nobis. permanserunt igitur in eo quo nunc sunt habitu et nulla eorum mentio facta est in compositionibus de pace ecclesiarum.
6 scripserunt uero eandem epistulam quam direxerunt ad me, et ad religiosissimos et sanctissimos episcopos tam Xystum magnæ Romæ quam etiam Maximianum sanctæ ecclesiæ Constantinopolitanorum. et necessarium fuit ut de his subtiliter edoceretur perfectio tua, ne forte aliqui multiloquiis assueti, alia pro aliis seminantes, perturbent aliquos fratrum, quasi nos ea quæ aduersum Nestorii blasphemias scripsimus, negaremus.
ep. 72 direxi autem paria epistularum tam scriptæ a me ad reuerentissimum episcopum Anti-
ep. 71 ochiæ Iohannem quam et eius quæ ab eo ad me scripta est anathematizando Nestorii blasphemias et assentiendo eius deiectioni, ad instructionem integram tuæ perfectionis. et alias nemo proferat præter istas epistulas.

Saluta fraternitatem quæ apud te est. te quæ nobiscum est, in Christo salutat.

Lp 424
M 992 Epistula eiusdem ad Acacium Melitinensem episcopum

296 [205] Reuerentissimus et religiosissimus diaconus et archimandrita Maximus uenit ad me et dum talis sit uir, uidi eum sicut oportuit eum qui per multum tempus uideri

296 *Græce extat in Collectione Dioscorianorum* [*Vat. 1431*] *36* [*Cyrill. opp. ed. Aubert t. V p. 197. 198*] *alia uersio Latina usque ad p 270, 21 habetur in Actis Concilii Quinti* [*I. V 484 = M VIIII 266*]

3 et *Lupus* etiam *M* 7 omisimus] παρήκαμεν *legit pro* παρῆκα μέν 9 reuerentissimis *M* 13 ei *M* 19 maximiano *M* hæc *Lupus* nec *M* 22 hellaydo *M* 23 uacare *Lupus* uocare *M* 24 finiri Γ definiri *M* 25 quod *M* 30 aliquid *M* 32 ad me *M* 37 CCXCVII *M* ad Acacium] adacium *M* melitanensem *M*

desideratur. ammiratus uero sum et zelum eius et rectitudinem et aculeum pietatis quæ in Christo est; ita enim cogitat et plenam curis habet mentem, ut et omnem laborem uelit suauiter sustinere, quatenus mala doctrina Nestorii radicitus ab Orientis partibus extirpetur. legit autem mihi et tuæ sanctitatis epistulam scriptam ad reuerentissimum et religiosissimum episcopum Antiochenorum Iohannem multa fiducia et dei amore plenam; scripsi uero ei et ego tales epistulas. sed, ut uidetur, deteriora uicerunt. fingentes enim se ea quæ Nestorii sunt, odisse, altero rursus ea continent modo, quæ sunt Theodori, ammirantes, qui certe æqua, immo multo deteriore potius impietate languebat. non enim Theodorus Nestorii discipulus fuit, sed iste illius, et quodam modo quasi ex uno ore locuntur atque unum conspuunt mali sensus ex corde suo uenenum. scripserunt igitur ad me Orientales quod non oporteat ea quæ sunt Theodori, accusare, Concilstud. 2, 64 ut non, inquiunt, et ea quæ sunt beati Athanasii et Theophili et Basilii et Gregorii, accusentur. quæ enim locutus est Theodorus, hæc ipsa et illi. ego uero ista scribentes non pertuli, sed fiducialiter dixi quia Theodorus quidem blasphemam habuit et [in] linguam et ei calamum ministrantem, illi uero totius orthodoxiæ fuerunt magistri et enituerunt in istis. sic uero eos qui ab Oriente sunt, affecerunt, ut et exclamationes in ecclesiis a populis fierent: Crescat Theodori fides; sic credimus sicut et Theodorus, et ista qui eum quondam lapidibus insectati sunt in ecclesia quæ apud eos est, breui aliquid subloqui præsumentem. sed sicut uult magister, ita sapit et grex. ego quidem nec quicui increpare ea quæ ab ipsis scripta sunt, nec quiescam. quoniam uero oportuit ut et contradictiones in scriptum apud eos essent, intendens in Theodori et Diodori codicibus, qui scripserunt non magis de incarnatione ⟨unigeniti sed contra Lp 425 incarnationem⟩, elegi quædam capitula, et quo fuit possibile modo, egi contra ea, ubique pronuntians abominatione plenam eorum esse sententiam. hortante autem me præfato reuerentissimo diacono et archimandrita Maximo interpretari symbolum fidei quod expositum est a sanctis patribus qui Nicææ conuenerunt, et ad hoc deposui memet ipsum. asseuerat enim quod quidam uersute fingunt se et dicere illud et sequi, sed M 993 non etiam sensibus rectis utantur, sed diuertant potius ea quæ recte et indeclinabiliter dicta sunt, ad id quod ipsis uidetur. ut uero nec ea tuam lateant sanctitatem, direxi codicem simul et tomum; quos legens, consuetas pro me preces offerre dignetur.

Qui talia pro se scripta proferre consueti sunt, ex ipsis quoque alieni Christi ecclesia **296a** demonstrantur. posito enim prius quod re uera Cyrilli sint et quod talia eius scripta et gesta probanda sint, uident quod post damnationem Nestorii et hæresis eius ipse princeps totius exclusionis eorum, deteriora dicens a Nestorio scripsisse Theodorum, a communione tamen eius uindicum se minime separauit, dum certe hos ipsos, id est Orientales episcopos ipsumque concilium totum causam dixisse legatur non solum ⟨non⟩ iudicandi Theodorum, sed et ita eius quæ accusabantur, scripta laudandi, ut in ecclesiis a populis clamaretur Orientis: Crescat Theodori fides; sic credimus sicut ipse. isti autem qui se quasi Cyrilli sequaces extollunt, usque adeo se ab eius uindicum communione diuiserunt, ut non solum scriptis et nomini Theodori anathema in scriptum dicerent, sed et uindicantibus et ⟨non⟩ anathematizantibus ea. et hoc tunc fieri Lp 426 cœpit quando non, ut pridem, solæ Orientis, sed totius eum uindicabant orbis ecclesiæ.

14 in *del. Lupus* 21 ut ei *scripsi secundum* Γ uetet *M* 22/23 unigeniti — incarnationem *suppleui ex* Γ 23 quod *M* 29 dicta *scripsi secundum* Γ directa *M* nec ea *scripsi* circa *M* 30 quos *scripsi* quod *M* 31 CCXCVIII *M* 36 tota *M* dixisse *scripsi* dississe *M* non *addidi* 37 accusabatur *M* 41 *post* sed *del.* non *M* non *addidi* 42 solue *M*

nonne si hoc sane factum dicatur, pro antiqua communionis talium tolerantia, quæ nunc intolerandissima iudicatur, consequentissime iuste damnandus Cyrillus ipse proponetur? longe igitur rectius facimus, qui utrumque defendimus ab eis qui unum acerbe damnando nec alteri rationabiliter parcunt. hoc auctores eorum, id est clariores sequaces Dioscori obruit. si enim tunc Cyrillus beatissimus etiam per talia reclamans, tolerauit tamen solius Orientis concilium, quomodo uestri auctores Chalcedonense totius orbis concilium et anathematizare præsumpserunt et ab ecclesiæ ubique diffusæ semet ipsos communione seiungere? iam si hæc idonea non sunt ad utrisque partibus ostendendum quod timore diuini iudicii schisma relinquere atque ad Christi debeant ecclesiam remeare, quid umquam dici poterit quod gehennæ metus et æternæ uitæ desiderium humanis possit animis commendare? per Christum quæsumus, uniuersi qui legitis, studete meminisse quæ diximus, et quia ob hoc ipsum et cetera scripta similia in hoc synodico uertimus in Latinum.

Lp 427 acephali Eiusdem Lamponi presbytero et clericis

297 [206] Degente me in Ælia, uir quidam præcipuus eorum qui in palatio militant, epistulam mihi optulit multorum uersuum et grandem atque signatam, quasi qui acceperit eam
M 994 ab orthodoxis Antiochiæ; subscriptiones uero erant in ea multorum ualde et clericorum et monachorum et laicorum. impetebant uero Orientis episcopos, quasi tacuerint quidem [pridem] Nestorii nomen et fingant se auersari eum, transilierint uero ad Theodori de inhumanatione codices, in quibus multæ deteriores iacent a Nestorii blasphemiis. pater enim fuit malæ sectæ Nestorii, qui impius loquendo ea quæ illius erant, ad ista in quibus nunc est, peruenisse uerisimiliter mihi uidetur. et scripsimus religiosissimo episcopo Antiochenorum, ut Theodori impia dogmata in ecclesia nemo loquatur; ueniens uero Alexandriam reuerentissimus diaconus et archimandrita Maximus multum clamauit contra eos qui sunt in Orientem, dicens quod orthodoxi nullum illic habeant locum neque fiduciam ad loquendum quæ rectæ sunt fidei. dixit autem quod simulent quidem se symbolum confiteri quod in Nicæa est a patribus editum, interpretentur uero id male, et hortatus me est ut omnem expositionem eorum qui Nicææ conuenerunt, clare interpretarer, quo non subriperent quidam altera pro alteris exponentes. quod etiam feci. deportat igitur tomos, ut offerantur et piissimis dominabus et amatori Christi ac piissimo domino; feci enim in membranis fieri tomum. cum tractatu igitur eum, quando bene se habere conspicitis, oportune proferte. oportet enim nos ubique pro recta fide certari et eam quæ contra Christum excitata est impietatem, quantum possibile est, temptare ut e medio auferatur.

Lp 428 acephali Eiusdem Iohanni episcopo Antiochiæ

298 [207] Litteras a tua perfectione transmissas, plenas festiuitate multa, etiam suauissime

297 *Græce exlat in Collectione Dioscorianorum* [*Vat. 1431*] *37* [*Cyrill. opp. ed. Aubert t. V 2 p. 198. 199*]. *alia uersio Latina habetur in Actis Concilii quinti* [*L V 422 = M VIIII 243. 246*]

4 pascunt *M* auctores eorum id est *Lupus* id est auctores eorum *M* 7 ecclesia *M* diffusæ *Lupus* defuisse *M* 10 metum *M*

14 CCXCVIIII *M* acephali eiusdem *scripsi cf. epistularum quæ sequuntur, inscriptiones* ēplas quidem *M* 19 pridem *deleui* fingunt *M* auersari *scripsi secundum* Γ aduersi *M* 20 plaphemiis *M* 22 scripsimus] ἐγράψαμεν *pro* ἔγραψα μέν religiosissimo Γ gloriosissimo *M* 28/29 interpretarer *Lupus* interpretant *M* 29 quod *M* exponens *M* 30 deportat *Baluze* deportate *M* tomos tomos *M* 31 piissimus *M* tractatu *scripsi cf.* σκέψεως Γ tracta *M*

35 CCC *M* acephali *scripsi* hac ephi *M* antiochio *M* 36 multa multa *M*

nunc suscepi. quid enim bonum aut quid iucundum nisi habitare fratres Ps. 132, 1
in unum, per unanimitatem et eandem circa Christum uoluntatem in caritate coniunctos ad inuicem, diruptis e medio scandalis, quæ nescio qualiter subinducta sunt; quæ gratia saluatoris per tuam sanctitatem perempta quidem sunt olim, perimentur uero et in reliquis. et hoc est, arbitror, quod a deo dictum uoce prophetica est: ambulate per portas meas et lapides ex hac uia proicite. contingat Ies. 62, 10
igitur ut cuncti quæ meliora sunt, honorantes, uel nunc tandem contra ueritatem contendere desinant et, addicta uerbositate Nestorii, rectum et immaculatum resumant fidei uerbum. et hi quidem qui ad hoc olim uocati sunt, plurima ualde nos, ut dixi, festiuitate repleuerunt; det uero omnium deus tuæ perfectioni orationibus et educatione adductos ad mansuetudinem capere nosse quod utile est. si uero quidam sæue M 995
contendunt, ecclesiæ mansuetudinem non culpabunt, sed sibimet ipsis quod passuri sunt, haurientes, a uobis audient: abite in lumine ignis uestri et flamma quam Ies. 50. 11
accensistis. oportet enim distortis iam non mansuete concurrere.

acephali Eiusdem Maximo Iohanni Thalassio presbyteris et archimandritis Lp 429

Egregius quidem zelus religiositatis est uestræ et omni laude studium plenum. 299 [208]
zelantes enim deo zelatis, ut scriptum est, ut non et nunc ab his qui ea quæ sunt Nestorii, 3 Reg. 19, 10. 14
sapiunt, exhonoratus inquiam: et sustinui qui simul contristaretur, et non Ps. 68, 21
fuit; et consolantem, et non inueni. et hi quidem qui dogmatibus religionis siue dei culturæ obsistunt, contra stimulos calcitrant et suis ipsorum nocent animabus, offendentes in Christum et contra eum se calumniis oblectantes; alienum uero est ab anima sacerdotis et quæ populis præsidere sortita est. lingua quidem anathematizare contaminantia Nestorii et polluta dogmata, refertam uero eis habere mentem et euertere animas fratrum, pro quibus Christus est mortuus. scripsi ergo et domino meo ammirandissimo tribuno et notario Aristolao quæ utique scriptura est religiositas uestra; ep. 300
scripsi uero et aliis quibusdam. cognoscetis uero et hoc a reuerentissimo presbytero et archimandrita Adamantio, cuius et mores et conuersationem et disciplinam cum intellectu et rectitudine circa fidem miratus sum et quasi omnes in uno præsentes aspexi. quoniam uero mihi multi orthodoxorum et religiosissimorum episcoporum scripserunt opposita sibi seu populis qui sub eorum manum sunt, ab insensatis Nestorianis, colligens ea, librum breuem scripsi de incarnatione unigeniti. ut in tribus capitulis redigens omnem de fide sermonem. et est quidem primum, quod sancta uirgo genetrix dei sit, et secundum quia unus est Christus et non duo, tertium uero quia manens impassibilis dei sermo pertulit propria carne pro nobis. igitur religiositas uestra præparet eum ab orthodoxis legi. placebit enim, sicut arbitror, omnem fere illorum solutam habens Lp 430
excusationem. pro me uero facere orationes ne pigeat uos. multa enim undique se effundens negotiorum coartatio instar fluctuum conflictum habet intolerabilem. credo autem et per orationes religiositatis uestræ erit iterum tranquillitas et pax ⟨in⟩ Christo.

31 *cf. Liberat. 10 p. 47* quibus . . . permotus Cyrillus quattuor libros scripsit, tres aduersus Diodorum et Theodorum . . . et alium de incarnatione librum; *cf. Concilstud. 2, 27* [1]

2 unanimitate *M* 8 resumat *M* 10 educationem *M* 12 contentunt *M* non culpabunt *Lupus* conculpabunt *M* 13 flammam *M* 14 accessistis *M*
15 CCCI *M* acephali *scripsi* hanc $\overline{\text{eps}}$ *M* 18 exhonoratus *Lupus* et honoratus *M* inquiam *scripsi* inquiunt *M* et[1] *ex* etiam *corr. M* conscristaretur *M* 23 Nestorii et *scripsi* et nestorii *M* 25 scriptura] *conicio* cognitura 26/27 $\overline{\text{pbr}}$ et archimandrito *M* 35 lei *M*
37 fructum confrictum *M* 38 in *addidi*

Lp 431 M 996 acephali Eiusdem Cyrilli Aristolao tribuno et notario

300 [209] ep. 68 = 280 Piarum sanctionum quæ nuper ad ammirabilitatem tuam sunt transmissæ, uirtutem addidicerunt omnes tam qui sunt in magna Alexandria zelotæ quam per uniuersam quoque Ægyptum episcoporum religiosissimi, et rursus orationes pro donis optulimus et intentissimas deo de uictoria et permansione amicorum Christi et religiosissimorum principum nostrorum, quos et contingat magnificari contra hostes et corroborari aduersus omnem resistentium manum, ut simus omnes in pace atque lætitia. est uero id et tuæ ammirabilitatis studio dignum. oportuit enim ut tibi, qui talis es, et qui multum intendis quod pium est, et habes feruidum zelum, dico autem pro pietate et immaculata fide, committeretur et hoc. et orabam quidem ut omnes per Orientem religiosissimi episcopi nec suspecti a principio ullatenus fierent de malo sensu Nestorii, sed sinceram et omni inquinamento liberam et opinionem et ipsum cor habuissent. sic enim uerbum ueritatis recte tractantes, decorem decentem probatissimis induissent. sed, ut addisco, lingua quidem nonnulli et quod attinet usque ad sermonem, anathematizant uesaniam Nestorii, audent uero rursus ea et sapere et loqui quæ eius sunt. et incredibile quidem est, si sint quidam tales ullatenus eorum qui sortiti sunt sacerdotium; quia uero multa est exusurratio et non despiciendæ, immo et omni reuerentia hæ dignæ sunt personæ testantium, dignetur tua uirtus semet ipsam deo commendandam cura attentiore intendere, ut hi præcipue qui in suspicione sunt huiusmodi mali, anathematizent contaminatum Nestorium propter multas blasphemias eius. non enim id tantum dixit quia Lp 432 non esset sancta uirgo genetrix dei, sed et alia super hoc adiciebat mendacii patrocinia contra rectam et apostolicam traditionem. duo enim nominabat Christos et filios, unum quidem semotim ex deo patre uerbum, alterum uero præter eum semotim illum ex semine Dauid et quem diuinitatis organum nominabat, et diuidens ubique et quasi Eph. 4, 5 oblitus beati Pauli dicentis: unus dominus, una fides, unum baptisma. non enim in deum et hominem baptizati sumus ut in duo per dissidentiam filios, sed in unum Christum, id est unigenitum dei uerbum inhumanatum et incarnatum, ita ut sit idem ipse deus simul et homo, ut ex deo quidem patre genito deo unigenito, ex sancta uero uirgine eodem secundum carnem. non igitur patiatur ammirabilitas tua eos qui alia sapiunt et nequiquam garriunt illic. unus est enim, sicut dixi, Iesus Christus dominus et eius una persona inhumanati eius qui natura et uere est filius. eundem uero dicimus 1 Petr. 4, 1 impassibilem quidem esse secundum diuinitatem, pati uero propria carne secundum scripturas. cuius enim proprium est corpus, illius esse dicuntur et quæ carni eius M 997 contigerunt passiones. impassibilis ergo secundum diuinitatem subsistens, propria carne pertulit propter nos et pro nobis. sic et reuixisse dicitur, ut uiuificante deo uere unitam sibi carnem et propriam eius, ut et nos in ipso et morte et corruptione potiores efficiamur. si uero anathematizant quidam uoce ac lingua et sapiunt altera, uideant impendens sibi a deo periculum et prolatum terminum ab uniuersali concilio nr. 46 quod in Epheso congregatum est. definiuit enim ut qui ea quæ sunt Nestorii, locuntur aut sapiunt, siue episcopi fuerint siue clerici, a sacerdotio repellantur, ne dicant quod eam quæ in Epheso congregata est, synodum nesciant, ut non eos abnegemus et nos, tamquam nescientes episcopos esse.

---

1 CCCII *M* acephali *scripsi* hanc epla *M* 2 ammirabilem tua fut transmissa *M* 7 est *Lupus* et *M* 9 pietatem *M* 13 decorem *scripsi* coram *M* curam *Lupus* 14 uasaneam *M* 17 despicienda *M* hac *M* 19 hi] i *M* 21 adiciebant *M* 28 unico *M* 34 ego *M* 35 reuixisse dicitur *scripsi* reuisisse dicuntur *M* 36 uero *M*

Hanc sequitur illa quam et Irinæus posuit, ab eodem Cyrillo ad Aristolaum scripta. **300a** Lp 433 ep. 283

acephali Eiusdem Iohanni Antiocheno contra Theodoretum

Ego quidem abstersisse a se maculam Nestorii uocum nouitatis una cum aliis **301** [210] religiosissimis episcopis suspicabar reuerentissimum episcopum Theodoretum; credebam namque quod qui semel scripsit et amplexus est pacem ac recepit a me salutationes [pacem], quod pacationi uidebatur officere, abstulerit et ipse de medio. sed ⟨ut⟩ mihi tradidit reuerentissimus presbyter Danihel, nunc usque persistit a prioribus non recedens, permanet uero forsan in eius blasphemiis, et clarus est, si nec anathematizauit eas neque pertulit eius deiectioni subscribere. et mihi det fiduciam sanctitas tua ex caritate dicenti: quam ob causam sic pertinaces sunt aliqui, ut non sequantur probabilem tuæ religiositatis intentionem neque in his quæ cum orbe fecisti, sed quasi quidam dehonorantes congregationem sint, id quod sibimet ipsis uidetur, confirmant? et si ea quæ didici, uera sunt, debet intrare in experimentum tuæ religiositatis aculeorum prædictus religiosissimus uir.

acephali Eiusdem Mosæo episcopo ⟨Aradi et⟩ Antaradi Lp 434

Ego quidem semper tuæ religiositati scribere non omisi et litteras ab ea directas **302** [211] accipere; quæ uero mota sunt inter hæc, taciturnitatis causa sunt facta mihi et tibi, quæ et det deus radicitus cadere atque e medio fieri uelut quasdam spinas, quæ inter nos erigunt sæpem et diruptionem, qua nostri affectus ad inuicem conuenire non ualeant. M 998 perturbauerunt enim me omnino qui circa reuerentissimum archimandritam Maximum, scribentes quædam quæ ad summam blasphemiarum pertinent, et dicentes quod illa ad eos a tua religiositate sint dicta. oportet uero nos ut sicut ad corda scientem super omnia deum, sic pure accedamus et non ut lingua quidem confiteamur contradictionem Nestorii dogmatum pollutorum, in anima uero aliud habeamus. et hæc scribo his quidem quæ dicta sunt, non ualde credens, sed opinionem tuæ religiositatis præmunire uolens; ualde uero sum delectatus, inspiciens ea quæ a tua religiositate sunt scripta et per dominum meum desiderantissimum filium uestrum Thomam.

acephali Eiusdem Acacio Melitinensi Theodoto ⟨Ancyræ Firmo Cæsariæ⟩ Lp 435

Latere tuam non oportuit sanctitatem, quæ forsan et didicit, quod conuenerint **303** [212] omnes religiosissimi Orientis episcopi in Antiochiam, dirigente eis tomum domino meo sanctissimo episcopo Proclo bonis sensibus et rectis dogmatibus plenum. erat namque sermo multus et longus de dispensatione domini nostri Iesu Christi; subdidit uero et nonnulla capitula ex codicibus excerpta Theodori et Nestorii malis sensibus conuenientem

301 *Græce extat in Collectione Dioscorianorum* [*Vat. 1431*] *30* [*Theodoret. opp. ed. Schulz t. IIII 1361*

1 scriptam *M*

2 CCCIII *M* acephali *scripsi* hac ephs̄ *M* 5/6 salutationes *scripsi secundum* Γ salutationis pacem *M* 6 ut *addidi secundum* Γ 8 plasphemiis *M* 10 ob *Lupus* hoc *M* 12 congregatione *M* id *scripsi* ita *M* 13 quod *M* 14 p̄dicatus *M*

15 CCCIIII *M* acephali *scripsi* hac ephs̄ *M* Aradi et *add. Baluze* 18 uelut *scripsi* uolunt *M* 19 ualeat *M* 24 animam *M*

28 CCCV *M* *altera uersio Latina habetur in actis Concilii quinti* [*L V 467 = M VIIII 245*]

28 acephali *scripsi* hac̄pst *M* Ancyræ — Cæsariæ *addidi cf. acta Conc. qu.* Cyrilli epistola ad Acacium episcopum Melitinæ, scripsit uero eandem ad Theodotum Ancyræ et ad Firmum Cæsareæ Cappadociæ 33 codicibus *Lupus* cordibus *M*

habentia intellectum, et hortatus est ut anathematizarentur ab eis. ipsi uero non
Concilstud. a, 64 passi sunt. deinde scripserunt ad me quia si anathematizari contigerit scripta Theodori, omnino percurrit hæc macula et ad sanctos patres nostros, Athanasium dico et Basilium et Gregorium et Theophilum et ceteros. scripserunt enim, inquiunt, et ipsi quædam Theodoro consona. erat necessarium scribere, et non qualiacumque, ad eos, quæ et nota tuæ faciet sanctitati reuerentissimus presbyter Danihel, quem Alexandriam contigit aduenire et per singula integre nouit ea quæ mota sunt.

Lp 436 Epistula Acacii Melitinensis ad Cyrillum post synodum Ephesi habitam

304 [213] Quoniam didici quia per dei gratiam præualuisti per orationes et absque corporis præsentia quæ studebantur pro ecclesiis optineri, et litteræ piissimi et amatoris Christi imperatoris directæ sunt ad clarissimum per omnia uirtutem ⟨mentis habentem⟩ uirum
M 999 tribunum Aristolaum præcipientes ei ut cogat unumquemque episcoporum in sua ecclesia anathematizare polluta Nestorii et Theodori impietatis dogmata, gratias agens adorando domino deo et multum pro tuo studio orans, scribo prius quidem salutans reuerentiam tuam et rogo zelum tuum qui circa deum est ut æque quidem pro cunctis ecclesiis cures et neque quamlibet ecclesiam despicias, sed aut per uestram ipsorum præsentiam aut quosdam dirigendos cum ammirandissimo et clarissimo tribuno fideles et zelantes uiros ex tuis sodalibus, cogi unumquemque publice anathematizare Nestorii et Theodori dogmata et præcipue dicentes duas naturas post unitionem, semotim quamque operantem. expertus namque eos qui sunt in Germanicia, inueni quidem illos duos filios dicere deuitantes, olim duas naturas dicere minime deuitantes. unde si concedatur dici ab eis et doceri quod unaquæque natura secundum semet ipsam operetur et hæc quidem susceperit passionem, illa uero impassibilis manserit, nihil est aliud nisi rursus duos filios confiteri duasque introduci personas. rogo igitur incomparabilem et deo deditam animam tuam ut pro causa inuigiles, a domino Christo tempus accipiens, et optineas sanctis ecclesiis absque scandalo et macula unitionem.

304a ep. 76 Post hanc iacet rescripta, ut aiunt, ad hanc longa epistula, cuius initium: Res quidem est inter fratres collocutio dulcis et cetera, quam posuimus olim ab alio translatam, ut erat.

Lp 437 Epistula eiusdem ad Succensum episcopum Diocæsareæ Isauriæ prouinciæ

305 [214] **1** Perlegi quidem commonitorium quod a tua est sanctitate transmissum, nimium uero sum gratulatus quod et dum ualeas nobis aliisque prodesse, ex multo amore doctrinæ hortari dignaris ut ea quæ retinemus in animo et bene se habere perspicimus, hæc ipsa et scribamus. sapimus igitur de saluatoris nostri dispensatione ea quæ et sancti patres

305 *Græce extat in V 171 A 135 R 32 [Cyrilli opp. ed. Aubert t. V 2 p. 135—141]. altera uersio Latina Dionysii exigui habetur in Collectione Sichardiana 5 [Antidotum contra diuersas hæreses Basileæ 1528 f. 171. 172]*

1 anathematizaretur *M* 5 theodori *M* 6 presbyter *M* episcopus *acta Conc. qu.* quem *scripsi* q̄ *M* 7 alexandria *M*

8 CCCVI *M* *altera Rustici uersio extat supra ep. 172* [R_1]

10 studebatur *M* optinere *M* 11 uirtutem mentis habentem *scripsi secundum* R_1 uirtutum *M* 13 pollutam *M* 15 qui *Lupus* quia *M* æque *Lupus* ex quo *M* 16 uestram R_1 uerbam *M* 19 operantes *M* 21 olim] at uero R_1 πάλιν *pro* πάλιν ? 22/23 suscepit *M* 24 incomparabilem R_1 incompassibilem *M*

30 CCCVII *M* 33 quæ] q *M*

qui ante nos fuerunt; legentes enim labores illorum, sic nostram coaptamus mentem,
2 ut illos sequamur et nihil noui eorum dogmatum rectitudini inferamus. quia igitur
tua perfectio percontatur utrum dici oporteat super Christo duas naturas an non, oportere
arbitratus sum respondere ad ista. Diodorus quidam pneumatomachos, id est spiritui
sancto repugnans erat, qui, ut dicunt, circa tempus orthodoxorum communicauit
ecclesiæ; ⟨hic⟩ deponens, ut putauit, Macedonianæ hæresis maculam, languorem incurrit
in alterum. sapuit enim et scripsit quod alter quidem semotim sit filius qui est ex
semine Dauid, ex sancta uirgine genitus, alter uero rursus proprie filius sermo qui ex
deo est patre. uelut ouis autem pelle obumbrans lupum, simulat quidem unum Mt. 7, 15
se dicere Christum, referens nomen ad solum dei patris uerbum genitum ex deo uni- 10
genitum, ut uero in ordine gratiæ, deputat hoc, ut ipse dicit, et ei qui ex semine est M 1000
Dauid, et filium uocat, ** unitum uero non sicut nos glorificamus, sed circa dignitatem
3 solam et circa auctoritatem et secundum honoris æqualitatem. huius discipulus
fuit Nestorius et ex illius obtenebratus codicibus, simulat quidem se unum et Christum
et filium et dominum confiteri, partitur uero et ipse in duo unum et impartibilem, 15
hominem dicens deo ⟨uerbo⟩ esse coniunctum æquiuoca nuncupatione, æquo honore, Lp 438
dignitate. quin etiam uoces quæ in euangelicis ⟨et apostolicis⟩ prædicationibus
de Christo sunt positæ, definit ac dicit has quidem coaptari debere homini, manifestum
est utique quod humanas, illas uero deo uerbo singulariter conuenire, manifestum est
utique quod deo decentes. et quoniam sequestrat multipliciter et quasi a parte ponit 20
ut hominem semotim eum qui est ex sancta uirgine genitus, et semotim similiter et a
parte filium eum qui est ex deo patre sermonem, ob hoc sanctam uirginem non dei dicit
4 esse genetricem, sed hominis potius genetricem. nos uero non sumus ita hæc se
habere dispositi, sed a diuina scriptura et a sanctis patribus sumus edocti unum filium,
unum Christum et dominum confiteri, id est ex deo patre sermonem, genitum quidem 25
ex ipso ante sæcula deo decenter et ineffabiliter, in nouissimis uero temporibus sæculi
eundem propter nos genitum secundum carnem ex sancta uirgine, et quia deum in-
humanatum et incarnatum genuit, iccirco eam et dei genetricem nominamus. unus
est igitur filius, unus dominus Iesus Christus et ante incarnationem et post incarnationem.
non enim alter est filius ille ex deo patre sermo, alter uero rursus hic ex sancta uirgine; 30
sed ipse ille qui ante sæcula, etiam secundum carnem ex muliere genitus creditur, non
tamquam diuinitas eius initium quo esset, acceperit uel certe ad subsistendi principium
per sanctam uirginem sit uocata, sed quia potius, sicut dixi, ante sæcula existens uerbum
ex ipsa secundum carnem natus esse dicatur. propria namque eius erat caro, sicut
5 certe et uniuscuiusque nostrum eius proprium corpus. quoniam uero quidam obiciunt 35
nobis Apollinarii sectas et dicunt: si unum dicitis per unitionem integram et constrictam
filium ex deo patre uerbum inhumanatum et incarnatum, forsan et illud utique somniatis
et cognoscitis sapiendum quod confusio aut contemperatio aut confermentatio facta
sit uerbi ad corpus seu certe corporis translatio in diuinitatis naturam, ob hoc igitur et
ualde sapienter repellentes calumniam, dicimus quia sermo qui ex deo patre est, inæstima- 40
biliter atque ineffabiliter uniuit sibi corpus animatum anima intellectus capaci et pro- Lp 439
cessit homo ex uirgine, non permutatione naturæ secundum nos factus, sed magis

---

3 oporteri *M* 5 communicauit *Lupus* communicare *M* 6 hic *addidi secundum* Γ 12 *lacunam statui cf.* Γ 14 nestorium *M* 16 uerbo *addidi secundum* Γ equiuocaꝯ *M* 17 et apostolicis *addidi secundum* Γ 19 manifestam *M* 20 quo *M* a parte *Lupus* aperte *M* 21 sermotim *M* 21/22 a parte *Lupus* aperte *M* 23 potius genetricc *M* 32 esse *M* 34 ipso *M* 35 certa *M* 39 natura *M* 41 intellectu *M*

dispensatiua beniuolentia. uoluit enim fieri homo, et secundum naturam deus esse
non perdidit, sed etsi in his quæ secundum nos sunt, depositus est mensuris et portauit
M 1001 formam serui, etiam sic permansit in excellentiis deitatis et in dominatione naturali.
6 adunantes igitur nos sanctæ carni habenti animam intellectualem ineffabiliter ac super
intellectum ex deo patre uerbum inconfuse inconuertibiliter incommutabiliter, unum
filium et Christum et dominum confitemur, eundem deum et hominem, non alterum
et alterum, sed unum et eundem hoc et illud existentem et intellegendum. igitur
aliquando quidem ut homo dispensatiue humane loquitur, aliquando uero ut deus facit
cum potestate deo decente sermones. dicimus uero et illud: disquirentes bona arte
in carne dispensationis modum et subtiliter mysterium calculantes, uidemus quod is
qui ex deo patre est sermo, inhumanatus est et incarnatus et non sibi ex diuina natura
sanctum illud corpus plasmauit, sed magis ex uirgine id accepit. alioquin quomodo
factus est homo, nisi quia corpus portauit humanum? aduertentes igitur, ut dixi,
inhumanationis modum, uidemus quia duæ naturæ ad inuicem conuenerunt unitione
indirrumpibili inconfuse atque inconuertibiliter; caro enim caro est et non deitas, etsi
dei facta est caro, similiter uero et uerbum deus est et non caro, etsi carnem dispensatiue
propriam fecit. quando igitur intellegimus hoc, nihil nocemus eum qui est in unitate
concursum ex duabus naturis factum fuisse dicentes; uerumtamen post unitionem
non diuidimus naturas ab inuicem, nec in duos incidimus ** Christum et ut patres dixe-
7 runt, unam naturam uerbi incarnatam. igitur quod quidem pertinet ad intellectum
et ad solum animæ oculorum uisum quomodo inhumanatus **, duas naturas dicimus
esse unitas, unum uero Christum et filium et dominum, dei uerbum inhumanatum et
incarnatum. et si uidetur, suscipiamus ad exemplum compositionem secundum
Lp 440 nos ipsos, qui homines sumus. compositi enim sumus ex anima et corpore et uidemus
duas naturas, alteram quidem corporis, alteram uero animæ; sed unus homo ex ambabus
circa unitionem et non ex eo quod ex duabus naturis sit homo compositus, duo homines
unus efficitur, sed unus homo, ut dixi, secundum compositionem ex anima constat et
corpore. nam si auferimus quod ex duabus diuersisque naturis unus et solus sit
Christus indisruptus existens ⟨post⟩ unitionem, dicent orthodoxæ fidei repugnantes:
si una natura est totum, quomodo inhumanatus est aut qualem carnem propriam fecit?
8 Quoniam uero in ipso ypomnistico talem sermonis inueni sententiam quod post
resurrectionem sanctum corpus saluatoris omnium nostrum Christi in ** totum sola
diuinitas, oportere arbitratus sum et ad hoc respondere. scribit beatus Paulus, causas
Rom. 8, 3. 4 inhumanationis unigeniti filii dei nobis enarrans, aliquando quidem: quod enim im-
possibile erat legis, in quo infirmatur, mittens deus filium suum in
M 1002 similitudinem carnis ⟨peccati et de peccato, damnauit⟩ peccatum in
carne, ut iustificatio legis impleretur in nobis, qui non secundum carnem
Hebr. 2, 14-17 ambulamus, sed secundum spiritum, aliquando uero: quia igitur pueri
communicauerunt carni et sanguini, et ipse similiter communicauit
isdem, ut per mortem destrueret eum qui habebat mortis imperium,
id est diabolum et liberaret eos quicumque timore mortis per totam

---

8 quidem *Lupus* fidem *M* 16 dei *Lupus* detur *M* carne *M* 19 ad *M* ***lacunam agnouit Baluze cf.*** Γ οὐδὲ εἰς δύο τέμνομεν υἱοὺς τὸν ἕνα καὶ ἀμέριστον, ἀλλ' ἕνα φαμὲν υἱὸν καὶ ὡς οἱ πατέρες κτλ. 21 ***lacunam agnouit Baluze cf.*** Γ ἐνηνθρώπησεν ὁ μονογενής 23 dominum *Lupus* dii *M* 24 homine *M* 29 post ***addidi secundum*** Γ dicent ***secundum*** Γ dicunt *M* 32 ***lacunam statui, cf.*** Γ εἰς θεότητος φύσιν μετακεχώρηκεν, ὡς εἶναι τὸ ὅλον θεότητα μόνην 33 oporteret *M* 34 ariquando *M* 34/35 impassibile *M* 36 peccati - damnauit ***addidi*** 37 qui non] quin *M* 40 eum] ei *M*

uitam obnoxii erant seruitutis. non enim angelos apprehendit, ⟨sed se-
9 men Abrahæ apprehendit⟩, unde debuit per omnia fratribus similari. di-
cimus igitur quoniam ex transgressione in Adam corruptionem pertulit humana natura
et quasi tyrannidem sustinet animus noster ex uoluptatibus seu motibus carnis insitis
in naturam ** ut humanam carnem corruptioni subiectam et uoluptatis amore languentem
propriam faceret et quoniam uita est et uiuificans, destrueret quidem corruptionem quæ
in ea est, increparet uero in natura insitis motibus, his uidelicet qui ad amorem prouocant
incongruæ uoluptatis. sic enim congruebat in ea mortificari peccatum; recordemur Rom. 7, 23. 25
uero et beati Pauli legem peccati uocantis motum qui insitus nobis est. igitur quoniam
caro humana propria uerbi est facta, quieuit quidem corruptionem sufferre et quia
peccatum nescit ut deus, ipse eam faciens propriam et suam, sicuti dixi, monstrans,
desiit et uoluptatis amore languere. et non sibimet ipsi id impetrauit sermo uni- Lp 441
genitus dei (est enim quod est, semper), sed utique nobis. si enim subiecti sumus
his malis quæ sunt ex transgressione Adæ, uenient modis omnibus in nobis et ea quæ
sunt in Christo, id est incorruptibilitas mortificatioque peccati. ergo factus est homo,
non hominem recepit, ut uidetur Nestorio, et ut factus homo crederetur, dum certe
permaneret quod erat, utique deus secundum naturam, ob hoc et esurire dicitur et Mt. 4, 2
laborare ex itinere, sustinere uero et somnum et perturbationem atque tristitiam et Ioh. 4, 6. Mt. 8, 24 Mt. 26, 38
alias irreprehensibiles passiones. ut autem rursus satisfaceret uidentibus se quia
homo simul erat et uerus deus, diuina operabatur signa, increpans mari, suscitans mortuos Mt. 8, 26
et alia inopinata perficiens. sustinuit uero et crucem, ut carne patiens mortem et
non diuinitatis natura, fieret primogenitus ex mortuis et iter perueniendi ad incorrup- Col. 1, 18
tionem panderet humanæ naturæ et infernum spolians misereretur animabus quæ illic
10 tenebantur obstrusæ. post resurrectionem uero idem quidem ⟨erat⟩ corpus id quod
paulo ante pertulerat, uerumtamen non habebat in sese infirmitates humanas. non
enim de cetero esuriei aut famis uel laboris aut cuiuslibet talium esse susceptibile dicimus,
sed de cetero incorruptibile et non hoc tantum, sed et uiuificum; uitæ siquidem corpus
est, id est unigeniti, effulsit uero et deo decentissima gloria et intellegitur dei corpus.
igitur et si quis dixerit id diuinum, sicut et hominis humanum, a rationis decore non M 1003
deuiat; unde arbitror et sapientissimum Paulum dixisse: si uero et cognouimus 2 Cor. 5, 16
secundum carnem Christum, sed nunc iam non cognoscimus. dei enim,
sicut dixi, corpus existens proprium, omnia humana transcendit, translationem uero
uel transitum in diuinam naturam corpus ex terra pati possibile non est, sed est im-
possibile; alioquin diuinitati derogabimus quasi factæ et quasi recipienti id in se ipsam
quod eius secundum naturam proprium non sit. æquum namque est dicere quia
mutata ⟨sit⟩ caro in diuinitatis naturam, et dicere quod mutatum sit uerbum in humanam
naturam. nam sicut impossibile est hoc (inconuertibilis namque et immutabilis est),
ita et alterum; nec enim dici potest in diuinitatis substantiam uel naturam quodlibet Lp 442
ex creaturis posse transire; creatura uero et illa caro. ergo esse quidem corpus Christi
⟨dicimus⟩ diuinum quia dei est corpus, et ineffabili gloria inlustratum, incorruptibile
sanctum uiuificum; quod uero diuinitatis mutatum sit in naturam, neque sanctorum
patrum sapuit ullus neque ⟨dixit neque⟩ nos ita sentimus.

1/2 sed — apprehendit *add. Baluze* 2 simulare *M* 5 *lacunam agnouit Baluze cf.* Γ ἀναγκαῖον γέγονεν εἰς σωτηρίαν ἡμῖν τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς τὸ ἐνανθρωπῆσαι τὸν τοῦ θεοῦ λόγον 11 facians *M* monstrans *scripsi secundum* Γ monstrauit *M* 12/13 unigenitus *scripsi* unicus *M* 18 existimere *M* 20 increbans *M* 24 erat *add. Baluze* id *scripsi* in *M* 26 esueriet *M* 33 diuina natura *M* 36 sit *addidi* natura *M* 36/37 humana natura *M* 37 inconuersitibilis *M* 40 dicimus *addidi* asserimus *Baluze cf.* Γ 42 dixit neque *addidi secundum* Γ

11 Non ignoret uero et illud sanctitas tua quod beatæ memoriæ pater noster Athanasius, qui fuit tunc Alexandrinus episcopus, motis tunc temporis aliquibus, scripsit epistulam ad Epictetum Corinthi episcopum per omnia recta fide refertam; quoniam uero et ex ipsa conuincebatur Nestorius et rectæ fidei assertores legentes hanc ipsam mulcebant eos qui similia sapere uoluissent, ad conuictiones suas ex ea quod dicerent, non habentes, amarum quiddam machinati sunt et impietate hæretica dignum. corrumpentes enim eandem epistulam et alia quidem subtrahentes, alia uero adicientes, ediderunt, ita ut uideretur ille prædicandæ memoriæ uir consona sensisse Nestorio et similibus eius. erat igitur necessarium, ne forte et illic proferatur ⟨a⟩ quibuscumque corrupta, de exemplaribus quæ apud nos sunt, paribus sumptis tuæ religiositati dirigere. etenim reuerentissimus et religiosissimus Emesenorum episcopus Paulus ad Alexandriam ueniens mouit de his sermones et inuentus est habens quidem exemplar illius epistulæ, sed corruptum ab hæreticis et infectum, ita ut supplicaret quatenus ex nostris exemplaribus rescriptum dirigeretur his qui sunt Antiochiæ; quod etiam destinauimus.

12 Sequentes igitur per omnia sanctorum patrum sententias, contra Nestorii dogmata scripsimus codicem et contra aliorum quorundam capitulorum quæ sunt uituperanda, uirtutem et ista tuæ religiositati transmisi, ut si qui sunt alii confideles et unanimes fratres nostri, quibus quorundam multiloquio sit subreptum et putent quod pœnituerimus de his quæ contra Nestorium scripsimus, ex lectione addiscant quia bene et recte corripuimus et increpauimus ut errantem et nunc nihilo minus insistimus ubique eius blasphemiis repugnantes. tua uero perfectio, quæ et ultra **

305 a M 1004 Lp 443 »Aliorum quorundam capitulorum, quæ sunt uituperanda, uirtutem« dupliciter interpretari quis potest, ut etiam dicatur et contra alios quosdam qui accusati erant illorum capitulorum uirtute, ⟨et⟩ ut de suis id intellegatur dixisse capitulis. ubique tamen de omnibus huiusmodi scriptis, ubi una sonat ex duabus dicta natura, hoc generaliter dico quia multa satis potui non perfectissimæ acribiæ dicta monstrare contra eos qui uelut ex huius uiri auctoritate opiniones impetunt et memorias patrum, nisi quia nunc hoc propositum non est. synodicum quippe, non apologeticum, solum scripsimus et hic, prout inueniuntur apud diuersos diuersa, absque integrioris inquisitionis præiudicio collocamus.

Lp 444 acephali Eiusdem sanctissimi Cyrilli episcopi Alexandriæ epistula secunda ad eundem sanctissimum episcopum Diocæsareæ Isauriæ

306 [215] **1** Claram quidem semet ipsam constituit ueritas diligentibus eam, absconditur uero, ut æstimo, et temptat latere intellegentias uersutorum; non enim dignos semet ipsos pronuntiant ut eam claris oculis cernant. et immaculatæ quidem fidei dilectores

---

305 a *lacuna quæ ad 21 notata est, factum est ut hæc sine interuallo eis quæ præcedunt, adnecterentur; nihil tamen ex ipsius Rustici uerbis intercidisse uidetur*

306 *Græce extat in V 172 A 136 [Cyrilli opp. ed. Aubert t. V 2 p. 141—146]. altera uersio latina Dionysii exigui habetur in Collectione Sichardiana 8 [Antidotum contra diuersas hæreses Basileæ 1528 f. 172. 173]*

---

2 alesanandrinus *M* 4 hac ipsa *M* 5 separe *M* ad] a *M* dicerent *scripsi* dicere *M* 6 heredica *M* 8 uiderentur *M* 9 a *addidi* 10 patribus *M* 16 aliorum] ἑτέρων *legit pro* ἕτερον 18 multiquio *M* 21 *lacunam agnouit Lupus cf.* Γ τὰ ἔτι μείζω νοεῖν δυναμένη καὶ ἡμᾶς ὠφελήσει καὶ τρέφουσα καὶ προσευχομένη

23 etiam] *conicio* sententia 24 uirtutem *M* et *addidi* 28 synodicum *scripsi* exnodicum *M* 31 CCCVIII *M* acephali *scripsi* hāc ep̄s *M* 33 abscontur *M*

quærunt dominum in simplicitate cordis, ut scriptum est; qui autem per distorta et aspera itinera meant et cor habent sinistrum seu uanum, sicut in psalmis est dictum, peruersis intellectibus multiplices coaceruant sibimet ipsis occasiones, ut peruertant uias domini rectas et auertant animas simpliciorum ad ea quæ non licent, quasi liceant, sentienda. et hæc inquam tuæ sanctitatis ypomnisticis agnitis et inueniens in eis quædam incaute proposita ab his qui nescio qualiter falsæ scientiæ diuersalia diligunt. erant uero hæc: Sap. Sal. 1, 1 Ps. 100, 3

2 Si ex duabus naturis, inquiunt, collectus est Emmanuhel, post unitionem uero una natura uerbi incarnata, sequetur omnino dici oportere pati eum in sua natura.

Beati patres qui sanctum rectæ fidei symbolum nobis definiuerunt, ipsum inquiunt ex deo patre uerbum, quod ex eius est substantia, unigenitum, per quod facta sunt omnia, incarnatum atque inhumanatum et, quod nondum dicemus nescisse illos sanctos, quia unitum uerbo corpus erat animatum anima intellectuali. consequitur ex hoc ut qui incarnatum dicit uerbum, non absque intellectuali anima illam fateatur carnem quæ unita est ei. sic enim, sicut quidem arbitror, quin potius ut cum fiducia dico, et sapientissimus euangelista Iohannes uerbum carnem factum dixit, non tamquam, quod absit, inanimatæ carni unitum sit, seu quod tamquam conuersionem mutationemue sustulerit. mansit enim quod erat, id est natura deus, assumens uero ut esset et homo siue secundum nos ⟨nasceretur⟩ ex muliere secundum carnem, rursus unus perstitit filius, uerumtamen non iam sine carne, sicut olim uel ante tempora inhumanationis, sed potius uelut uestitus etiam nostra natura. sed etsi non est consubstantiale uerbo corpus quod ei unitum est et in quo intellectualis est anima, tamen phantasia quidem mentis aspicit ea quæ unita sunt, alterius esse naturæ, unum uero filium et Christum et dominum confitemur, ut carne facto uerbo; quando autem dicimus carnem, hominem dicimus. quæ igitur necessitas est pati eum in sua natura, si dicatur post unitionem una natura filii incarnata? si enim non esset in sermonibus de dispensatione id quod solet succumbere passioni, recte dicerent quod dum non sit id quod pati solet, omni necessitate sequeretur uerbi naturæ contingere passionem; si uero in eo quod dictum est incarnatum, uniuersus a nobis sermo dispensationis cum carne introductus est (incarnatus est enim non aliter nisi apprehendens semen Abrahæ et assimilatus per omnia fratribus et formam serui accipiens), uano multiloquio sunt usi qui dicunt consequi oportere omnino in sua eum pertulisse natura, dum subiaceat caro, circa quam consequentissime passio intellegitur contigisse, uerbo impassibili existente. sed non ob hoc a passionibus excludimus eum, quia sicut eius proprium corpus est factum, sic et uniuersa quæ corporis sunt, excepto solo peccato, nihilo minus dicentur ipsius per ascitionem dispensatiuam. Ip 445 M 1005 Hebr. 2, 16. 17 Phil. 2, 7 Hebr. 4, 15

3 Si una, inquiunt, natura uerbi incarnata, omni quodam modo necessitate consequitur dicere fermentationem factam et contemperationem, quasi imminuta et subtracta in eo nostra natura.

Ignorauerunt iterum qui recta peruertunt, quod secundum ueritatem una natura uerbi sit incarnata. nam si unus est filius, qui natura et ueritate est, sermo qui ex deo patre est ineffabiliter genitus, deinde circa assumptionem carnis non inanimatæ, quin potius animatæ intellectualiter homo processit ex muliere, non in duas partietur

5 inueniens *Lupus* inuenientis *M* 8 *deest* νοεῖται *sicut in codice quodam* Γ 12 nondum] οὔπω *uaria lectio in* Γ 15 fiduciam *M* 16 iohīs *M* 17 seu *Lupus* sed *M* 18 ut esset *Lupus* udesset *M* 19 nasceretur *addidi secundum* Γ 21 uerbo *Lupus* uero *M* 24 carnem *M* 35 peccati *M* 38 factum *M*

personas ⟨et⟩ filios, sed unus permansit, uerumtamen non absque carne neque foris a cor-
Lp 446 pore, sed habens id proprium circa unitionem indiscissibilem. qui uero hoc dicit, non fermentationem, non confusionem, non aliud aliquid tale modis omnibus significat nec uero id umquam quasi ex necessaria ratione consequitur. si enim et unus dicatur a nobis unigenitus filius dei incarnatus et inhumanatus, non ob hoc, ut illis uidetur, fermenti modo commixtus est neque uero in carnis naturam uerbi natura translata est, sed nec carnis in huius; sed in proprietate quæ est secundum naturam, utroque manente atque intellegendo secundum hanc quæ a nobis nuper est reddita, rationem, ineffabilis et inenarrabilis unitio unam nobis ostendit filii naturam, uerumtamen, ut dixi, incarnatam. non enim in solis simplicibus secundum naturam unum uere dicitur, sed in illis quoque quæ compositione collecta sunt, qualis quædam res est homo ex anima et corpore. quæ quidem diuersæ sunt speciei et non consubstantialia ad inuicem, sed tamen unita ⟨unam⟩ hominis naturam perfecerunt, etsi compositionis rationibus quod differt, inest circa eorum quæ ad unitionem sunt conducta, naturam. superflua igitur locuntur hi qui dicunt quia si una natura est uerbi incarnata, modis omnibus consequetur fermentationem fieri et contemperationem, quasi imminuta et subtracta ei hominis natura. nec enim diminuta
M 1006 est neque, ut dixerunt, subtrahitur; sufficit enim ** id tacitum fuisset a nobis, habuisset eorum calumnia locum; quoniam ⟨uero⟩ necessarie adiectum est id, ubinam imminutionis uel subtractionis est locus?

4 Si perfectus, inquit, deus Christus idemque intellegendus est homo perfectus et consubstantialis quidem patri secundum deitatem, secundum humanitatem uero consubstantialis nobis, ubi est id ipsum quod perfectum est, si hominis natura non subsistit? ubi uero et consubstantiale nobis, si non mansit substantia quod est nostra natura?

Sufficit et huic ad manifestationem solutio præmissi capituli seu certe excusatio eius. si enim dicentes unam naturam uerbi, tacuissemus non adicientes incarnatum, sed quasi extra ponentes dispensationem, esset eis et forsan non inuerisimilis ratio interrogare fingentibus: ubi est in humanitate perfectio uel quomodo substitit nostra sub-
Lp 447 stantia? quoniam uero et in humanitate perfectio et nostræ substantiæ manifestatio
Ies. 36, 6 introducta est per hoc quod dicitur incarnatum, quiescant incumbere canneæ uirgæ. hoc namque erat refutare dispensationem et incarnationem negare et ob id iuste inclamari, si filio perfecta humanitas auferretur; si uero, ut dixi, in eo quod dictus est incarnatus, clara est atque indubitabilis satisfactio quod homo sit factus, nihil iam prohibet intellegere quia unus existens et solus filius Christus idem deus et homo est, ut in diuinitate perfectus, ita et in humanitate perfectus. rectissime igitur et nimium sapienter tua perfectio rationem salutaris passionis exponit, non ipsum unigenitum dei filium secundum quod intellegitur et est deus, pati in sua natura quæ sunt corporis, asseuerans, sed terrena potius pertulisse natura. oportet enim necessarie ambo seruari uni et secundum ueritatem filio, et non pati diuine et dici pati humane; eius enim passa est caro. sed arbitrantur rursus illi nos eam quæ apud ipsos dei passio uocatur, inducere per ista quæ diximus, et non intellegunt dispensationem, fraudulentissime uero temptant transferre in hominem seposite passionem, damnum sibi pietatis per

4 14 *adfert Rusticus 172[b] p. 119.8—13. 18—22*

1 ei *addidi* 12 unita unam *scripsi* unitam *M* 13 differt *scripsi* differ̄ *M* 17 *lacunam agnouit Lupus, cf.* Γ ἀρκεῖ γὰρ πρὸς δήλωσιν τὴν τελειοτάτην τοῦ ὅτι γέγονεν ἄνθρωπος. τὸ λέγειν ὅτι σεσάρκωται. εἰ μὲν γὰρ κτλ. 18 uero *addidi* imminutionis *scripsi* imutationis *M* 22 uobis *M* 24 præmissi *Lupus* permissi *M* 26 inuerisimilis *scripsi* nisi ueri similis *M* carnatam *M* canneæ *Lupus* carnee *M* 37 potius *dupliciter scripsit M* 38 seruri *M*

suam sapientiam prouidentes, ut non a deo uerbo dicamur esse saluati tamquam qui proprium pro nobis sanguinem dederit, sed ab homine potius, qui seposite ac sequestratim filius intellegendus sit. hoc quicumque sic sapit, omnem dispensationis cum carne rationem * et diuinum mysterium nostrum non immanifeste ad hominis culturam redigit et non cogitat quod eum qui ex Iudæis est secundum carnem, id est ex semine Iesse et Dauid, Christum dominum gloriæ et deum benedictum in sæcula et super omnia beatus Paulus dixerit, proprium corpus illud uerbi pronuntians quod ligno adfixum est, et ipsi per hoc deputauerit crucem. 1 Cor. 2, 8 Rom. 9, 5

Addisco autem quod super hæc et aliud sit quod in quæstionem uenit, quod qui carne nuda pati dominum dixerit, inrationalem et non ** dixerit cum anima intellectuali eum fuisse perpessum, ut sit spontanea passio, nihil prohibet ut dicat humanitatis eum pertulisse natura. si uero id uere ita, quomodo non dabimus duas naturas post unitionem subsistere indiuise? quare quicumque dixerit Christo igitur passo pro nobis carne, nihil alterum dicet nisi »Christo igitur passo pro nobis nostra natura«. 1 Petr. 4, 1

Confligit rursus hæc nihilo minus propositio his qui unam dicunt naturam filii incarnatam, et quasi superfluum seu uanum id pronuntiare uolentes, contendunt ubique duas naturas subsistentes ostendere, sed ignorauerunt quia quæcumque non circa solam contemplationem diuidi amant, hæc ipsa utique modis omnibus et in alteritatem partium et omnimode semotimque desciscant ab inuicem. sit uero nobis ad exemplum rursus secundum nos homo. duas namque in eo intellegimus naturas, unam quidem animæ, alteram uero corporis; sed in puris intellectibus diuidentes et quasi in subtilibus contemplationibus uel certe animi fantasiis differentiam capientes, non per partes ponimus has naturas neque abrupte per omnia incisionis uirtutem linquimus inter eas, sed unius esse deputamus, ita ut duæ iam non sint duæ, per ambas autem perficiatur animal unum. igitur uel si dicatur humanitatis natura et diuinitatis super Emmanuhele uel in Emmanuhele, sed ipsa humanitas facta est propria uerbi et unus intellegitur filius cum ea. cum uero dicat scriptura diuinitus inspirata carne eum passum, melius ut et nos ita dicamus quam natura humanitatis, quamuis si non et hoc ab aliquibus malo ⟨modo⟩ dicatur, nihil obsit tanti mysterii rationibus. nam quid est aliud humanitatis natura præterquam caro intellectualiter animata? et dicimus dominum carne perpessum. curiosissime igitur dicunt humanitatis eum passum fuisse natura, a uerbo eam quodam modo discidentes et extrinsecus semouentes atque sequestrantes, ut duo intellegantur et non iam unus incarnatus et inhumanatus is qui ex deo patre est sermo. adiectum uero ab eis indiuise apparet quidem quodam modo apud nos esse rectæ culturæ significatiuum, hi autem non ita intellegunt. indiuise namque apud eos secundum uocum nouitates Nestorii circa alterum suscipitur modum. dicunt enim: æqualitate honoris, eadem uoluntate et una auctoritate indiuisus a deo uerbo existit homo ille in quo habitauit. igitur non simpliciter proferunt uerba, sed cum quodam dolo atque insidiis malignis. Lp 448 M 1007 1 Petr. 4, 1

9—24 *adfert Rusticus 172ª p. 119, 27—33. 120, 4—14*

2 ab *Lupus* ut *M* 3 intellegendum *M* 4 *lacunam statui cf.* κατασείει Γ euacuat *Dion.* redigi *M* 5 cogitant *M* canem *M* 6 dominum] deum *M* 9 qui *Lupus* quis *M* 10 *lacunam agnouit Lupus, cf.* Γ ἄλογον καὶ ἀκούσιον ποιεῖ τὸ πάθος· ἐὰν δέ τις εἴπῃ 12 tuas *M* 19 omnimode semotimque *scripsi* omnimodum semotinemque *M* 21 et *scripsi* hec *M* subtilibus *Lupus* cubtilibus *M* 27 diuinus *M* 28 si non *scripsi* si on *M* modo *addidi cf.* Γ δυσρόπως 30 dm̄ *M* 31 eum eum *M* 32 discidentes *scripsi* dissicentes *M* 38 *quæ in uersione Dionysii et in editione Romana secuntur ex Cyrilli ad Acacium epistula* Χρῆμα μὲν ἀδελφοῖς *desumpta* [*L III 1122—1130 = M V 317—325*], *ea neque in M neque in codicibus græcis extant*

Lp 449 Exemplar scripti ab Ypatia, quæ philosophiam docebat in Alexandria, ad beatum Cyrillum archiepiscopum in diptychis

307 [216] Legens historias temporum, repperi factam Christi præsentiam ante annos centum quadraginta. fuerunt uero discipuli eius, qui postea apostoli nominati sunt, qui et
M 1008 post adsumptionem eius in cælo Christianam prædicauere doctrinam, qui simplicius quidem et absque omni curiositate superflua docuerunt, ita ut inuenirent locum plerique gentilium male intellegentes atque sapientes hanc accusandi doctrinam et instabilem
Ioh. 1, 18 nominandi. quod enim dixit euangelista deum nemo uidit umquam, quomodo ergo, inquiunt, ⟨dicitis⟩ deum fuisse crucifixum? et aiunt: qui uisus non est, quomodo affixus est cruci? quomodo mortuus atque sepultus est? Nestorius igitur qui modo in exilio constitutus est, apostolorum prædicationes exposuit. nam discens ego ante longa pridem tempora quod ille ipse duas naturas Christum sit confessus existere, ad eum qui hæc dixerat, inquam: »solutæ sunt gentilium quæstiones.« dico igitur sanctitatem tuam male fecisse illi contraria sapiendo, synodum congregare et absque conflictu deiectionem fieri præparasse; ego uero adhuc paucis diebus eiusdem uiri expositiones inspiciens et apostolorum prædicationibus conferens atque intra memet ipsam cogitans quod bonum mihi sit fieri Christianam, digna effici spero dominici generatione baptismatis.

307a Accepi exemplar ab Epiphanio monacho Alexandrino ante fere annum mortis
d. 14. m. Nou. 565 Iustiniani imperatoris.

Lp 450 Cyrilli archiepiscopi Alexandriæ ex sermone de fide, cuius initium hoc proœmium

308 [217] Ego contemperatum non recipio; alienum namque est ab apostolica fide et recta dei traditione. contemperatio enim exterminium operatur naturarum, ineffabilis uero unitio, quam recte sapientes confitentur, ambas naturas inconfusas seruat.

Ex eodem: Si enim naturæ in unam contemperatæ sunt mixtionem, quæ sunt ad inuicem diuersæ substantiæ.

Ioh. 2, 18 Et in fine sic ait: Soluite templum hoc, et in tribus diebus suscitabo illud. et solutum quidem est templum triduanæ tempore sepulturæ, ipso uolente, et rursus suscitauit illum et unitus est ei ineffabili ratione post triduum, non temperatus in eo uel extra carnem factus, sed seruans in se ipso duarum naturarum, quæ sunt diuersæ ab inuicem substantiæ, inconfusam proprietatem. nec enim quoquam ⟨modo⟩ mixtæ sunt aut contemperatæ duæ illæ naturæ, id est ineffabilis diuina natura et inconfusa et humana; sed unitæ sunt inexplicabili et ineffabili modo et qui omnem rationem transcendit.

---

308 *Græce extant*: 23—32 *ap. Leont. Hierosol.* [*Mai, scriptt. uett. 7, 132. 133*]; 22—24 *in Doctr. patr. 2, 22* [= *p. 170, 10*]; 22—23 *ibid. 40, 4*; 25—26 *ibid. 2, 24*; 28—31 *ibid. 2, 34 et apud Ephraim Antioch.* [*Phot. 229 p. 261ª 19*]; p. 241, 3—6 *ap. Leont. Hierosol. l. c. 133*

1 CCCIX *M* 3/4 ante annos centum quadraginta] *quid sub his nugis lateat, nescio* 9 dicitis *add. Lupus* 11 discens *Lupus* dicens *M* 14 sanctitate tua *M* 15 confrictum *M* 15/16 expositione *Vi* 16 ipsum *M* 17 xp̄ianum *M* 19 epiphuio *M* 20 Iustiniani *scripsi* istiani *M* 21 CCCX *M* 24 inconfusa *M* 25 unum *M* 27 finem *M* tribunus *M* 31 modo *addidi*

Eiusdem: Numquam siquidem destitit propria deitate, etsi euacuauit semet ipsum Phil. 2, 7
formam serui accipiens propter nos, amittens formam diuinitatis, ut secundum te ad M 1009
deificandum præpararetur ut homo, absit; sed templum sibi componens animatum
et perfectum in sanctæ uirginis uulua et indutus eo et unitus ei ineffabili ratione,
seruatis ambabus eisdem duabus naturis et non contemperatis, processit homo apparens,
intellegendus autem deus Icsus Christus.

Eiusdem ex interpretatione epistulæ ad Hebræos Lp 451

Sed non in nobis mortificata lex peccati fuisset, sed nec ipsa cunctis inimicissima **309** [218]
mors destructa fuisset, nisi factum fuisset uere proprium uerbi id in quo illud per eius
uirtutem propriam damnabatur. non enim communis hominis et eius qui secundum
nos intellegitur, erat posse destruere mortis imperium; destructum uero est id per
Christum. est igitur confesse, dum certe secundum nos fuerit [multum deus ergo
facit], quoniam homo, multum ualde ultra nos ut deus. et templum erat sanctum
quod plenitudinem diuinitatis accepit; uerumtamen per unitionem dispensatiuam unus
esse creditur ad eum qui inhabitauit et dicitur. sicut enim est in nobis spiritus sanctus
ostendens nos uel efficiens templum dei, circa eundem modum et in ipso dicimus Christo
habitasse quidem in carne ut in templo illum dei sermonem, sanctificasse uero eam
tantummodo ut inhabitantem. dicimus uero quia licet dicatur templum, sed tamen
proprium eius erat id quod assumptum est, ut unum reputetur ad eum, non quia transit
ad deitatis naturam, sed potius compositione circa unitionem dispensatiuam. deus
namque erat in carne propter nos.

Epistula imperatoris Theodosii ad supra scripta Lp 452

Imperatores Cæsares Theodosius et Valentinianus uictores triumphatores maximi **310** [219]
semper colendi Augusti deo amicissimo et beatissimo archiepiscopo Iohanni et sanctæ
synodo quæ cum ⟨eo Antiochiæ⟩ conuenit. Perturbationem et tumultum qui contigit M 1010
in Oriente, nostrum cognouit imperium a religiosissimo patre nostro et episcopo Proclo
et quia uniuersorum quietis et pacis prouidentiam gerimus, maxime autem pro recta
fide, quæ nos nostrumque custodit imperium, scribimus uestræ per hanc epistulam
sanctitati ut patrocinemini paci et nullius eos momenti deputetis qui uolunt contra
salutem propriam religionem saluberrimam perturbare. illa est enim nostræ diuini-
tatis intentio ut cum quiete omnes homines degant, præcipue autem sanctæ ecclesiæ
dei, per quas et nos saluamur et nostrum crescit imperium. hac itaque uoce quieti
ecclesiæ prouidete. nos enim aliquid de uobis utilius exspectamus † ** ⟨†⟩ deus
uos multis conseruet ⟨annis⟩, uenerandissimi patres.

310 *altera uersio habetur apud Facundum 8, 3; cf. prælerea Liberatum 10 p. 49 Garn.*

32 *post* imperium *in textum irrepsit nota marginalis quæ pertinet ad crucem in M post* exspectamus *positam*: a cruce usque ad idem ⟨signum *addidi*⟩ non habet Irinæus. *cf. quæ ad 33 adnotaui*

4 perfectus *M* 5 seruatis *scripsi* siuis *uel* fiuis *M*
11 destuere *M* distuctum *M* 12/13 multum deus ergo facit *hoc loco deleui, post* 13 nos ut deus *addiderim* deus ergo facit ⟨quæ ultra hominem sunt⟩ 16 dimus *M* 17 carnem *M* 18 dictur *M* 20 compositionem *M*
23 CCCXII *M* ualentianus *M* 25 eo Antiochiæ *addidi ex Facundo* 28 n̄raque *M* hac *M* 30 regionem *M* 33 *lacunam statui alterumque crucis signum apposui, cf. notam marginalem supra scriptam et Facundum*: est autem hac ⟨nihil⟩ utilius nisi ut ⟨uos⟩ quoque cum omni statuatis ecclesia ne quis aduersus eos qui in eius pace defuncti sunt, quidquam de cetero tale præsumat 34 annis *add. Lupus*

Lp 453 Translatum ex codice monasterii Accœmetensis

Epistula, inquit, tractoria siue generalis a sanctissimo et uniuersali concilio

311 [220] **1** Sancta et uniuersalis synodus quæ in Epheso congregata est ex decreto piissimorum principum, unicuique sanctæ synodo quæ per singulas mundi partes est, in domino salutem. Nobis secundum pias litteras congregatis in Ephesia ciuitate, recesserunt nonnulli ex nobis numero paulo amplius quam triginta, principem suæ apostasiæ habentes Antiochenorum episcopum Iohannem, quorum et nomina hæc sunt:

Idem Iohannes Antiochiæ Syriæ
Macarius
Iulianus
Alexander
Diogenes (5)
Apringius
Placcus
Alexander
Theodoretus
Heliades (10)
Meletius
Iohannes
Paulus Emesenus
Marcellinus
Helladius (15)
Maximianus
Helladius
Dexianus
Gerontius
Asterius (20)
Antiochus
Dorotheus
Iacobus
Zebinus
Petrus (25)
Fritilas
Himerius
Theodosius
Eutherius
Anastasius (30)
Tranquillinus
Basilius
Pausianus

---

311 *Græce extat in V 91 S 61 A 40 [L III 802—806 = M IIII 1469—1473], præterea in Canonum Collectionibus. aliæ Latinæ uersiones habentur in Latinis Canonum Collectionibus*

3 CCCXII *M* uniuersis *M* 7 ēporum *M* (1)—(36) *in Græcis codicibus nomina XXXIIII extant, inter quæ haud pauca diuersa* (6) aprinciptus *M* (7) plac̄ *M* (9) theodorus *M* (13) Emesenus *scripsi* maseus *M* (14) marcelimus *M* (20) asteius *M* (26) fristilas *M* (27) hemerius *M* (28) theodoxius *M*, *latet aut* Theosebius *aut* Philippus Theodosianorum

Maximus
Danihel (35)
Eustathius

Qui habentes secum quosdam depositos, ante omnia quidem Nestorii et Cælestii M 1011
sententias uindicantes manifestissime demonstrati sunt, eo quod nobiscum contra Nestorium minime acquiescant; quos et communi sententia sancta synodus et omni ecclesiastica communione alienos effecit et cuncta sacerdotii operatione priuauit per quam possent uel nocere uel iuuare.

2 Quia uero oportuit et eos qui defuerunt a synodo et perstiterunt in unaquaque prouincia, non ignorare quæ de his decreta sint, notum uestræ facimus sanctitati quia Lp 454
siue metropolitanus quis cuiuslibet regionis abscedens ab hoc sancto et uniuersali conuentu, adiectus est ad illud apostasiæ concilium uel post hæc si se illi commiserit uel si ea quæ sunt Cælestii, [post hæc] sapuit siue sapuerit, contra suæ regionis episcopos nihil poterit prævalere, omni ecclesiastica communione a præsenti iam hac synodo factus extorris atque priuatus effectu; sed et ipsis suæ regionis episcopis et affinibus undique metropolitanis, qui orthodoxe sentiunt, subiacebit, ut in totum et episcopatus gradu priuetur.

3 Si uero aliqui parœciales episcopi, relicto hoc sancto concilio, eidem discessioni adiuncti sint aut adiungi temptauerint, aut si quis ex his qui subscripserunt deiectioni ⟨Nestorii⟩, ad conuentum reuersi sint discessionis eiusdem, hos omnino secundum quod huic sanctæ synodo placuit, esse sacerdotio alienos et ab eodem cadere gradu.

4 Si uero et quidam clericorum qui in unaquaque sunt ciuitate, a Nestorio uel ab his qui una sunt, eo quod recte saperent, ab officio suspensi sunt, et hos proprio gradui restitui sanximus, communiter uero eos clericos qui eadem sapiunt quæ hæc orthodoxa et uniuersalis synodus, iubemus his qui abscesserunt siue abscessuri sunt, omnino non esse subiectos neque ullo modo subiacere.

5 Si qui uero abscesserint clericorum et præsumpserint uel clam uel palam ea quæ Nestorii aut ea quæ Cælestii sunt, sentire, et hos a sancta synodo esse depositos.

6 Quicumque uero ob incongruis factis ab hoc sancto conuentu deiecti sunt seu ab episcopis propriis et his irregulariter circa indiscretionem per omnia suam Nestorius aut hi qui ea quæ eius sunt, sentiunt, reddere communionem uel gradum temptauerint, absque ullo eos esse solacio et nihilo minus illos depositos permanere sanciuimus.

7 Similiter uero et si quicumque uoluerint ea quæ de singulis acta sunt in hac sancta synodo Ephesena, quolibet modo commouere, eadem sancta synodus definiuit, si episcopi aut clerici fuerint, ut omni modo a gradu proprio excidant; si uero laici, sint communione priuati.

Similiter ex antiquo Acœmetensi codice transtuli, quod ita prænotatur: Confessio fidei Lp 455 M 1011
Acacii episcopi Berœæ

1 Credo in unum deum, qui in tribus personis agnoscitur, causam factoremque 312 [221]
omnium, unam substantiam sempiternam absque principio, ingenitam incomprehensibilem incontemplabilem incircumscriptibilem immutabilem immortalem impassibilem,

---

2 uindicantes *Lupus* indicantes *M* 6 unaquaque *Lupus* unaque *M* 10 post hæc *deleui* 11 hanc synodum *M* 15 aliquid *M* parrœchiales *M* 16 sunt *M* tẽtauerit *M* deiectionis *M* 17 Nestorii *add. Lupus* sunt *M* hoc *M* 18 cradu *M* 22 absenserut *M* 27 circa indiscretionem *scripsi secundum* Γ circam discretionem *M* suam *scripsi secundum* Γ sua *M* 32 fuerit *M*

id est quam nec ⟨in⟩ ipsa nec in alio aliquo dico susceptibilem passionis; undique enim impassibilis extat natura diuina. unum siquidem deum dico, qui re uera deus existit; gentilitatem uero, qua deorum pluralitas introducitur, fugio. in tribus autem personis agnosci euersio Iudaismi est; patrem namque in filio et in patre filium et spiritus sanctum in deo filio et patre confiteor.

2 Confiteor uero Christum coæternum patri secundum diuinitatem nec substantiæ nec subsistentiæ modo circa deitatem patre minorem; similiterque spiritum sanctum. filium namque dico absque tempore et sine initio genitum, consempiternum subsistere patri ut sapientiam, quæ ex deo et patre semper existit. credo et in processionem spiritus sancti, quam non dico generationem, et generationem filii non dico processionem.

3 dum uero exigit eorum consequentia quæ dicuntur, unum fateor deum, non subsistentias negans, sed nomine dei quod consubstantialitatis est commune, significans. cum uero consubstantialitatem loquor, non unius personæ consubstantialitatem dico, sed trium, id est patris et filii et spiritus sancti. una siquidem persona consubstantialis
Lp 456 sibimet ipsi non dicitur, sed filii et spiritus sancti et patris est istud differentia. igitur pater et filius et spiritus sanctus modus subsistentiæ seu nomen est habitus, non autem substantiæ simpliciter significatio. esse igitur patris est deus, cuius autem
4 sit, pater; et esse filii deus est, cuius autem sit, filius; sic et spiritus sanctus. quorum uero esse est idem.

⟨Hæc quidem⟩ secundum meam uirtutem de consubstantiali trinitate sint dicta; dicam uero et de inhumanatione dei uerbi propter nos, de qua nobis maxima quæstio est, non solum contra omnes hæreticos, sed et contra ipsos quoque qui putantur domestici fidei. ita igitur credo quia propter [Cyrillum sanctæ memoriæ] clementiam propriam multamque benignitatem circa genus humanum complacuit dei uerbum in fine dierum ædificare sibi ex sancta Maria uirgine templum quod erat in præscientia immaculatum et absque ullo peccato. hoc templum sumpsit deus uerbum pro nostra salute
M 1013 ad manifestationem suæ diuinitatis et per illum et ipse emit nostram salutem, propter suam, sicut dixi, benignitatem et circa nos regimen inenarrabiliter et ineffabiliter sibimet ipsi hoc uniens ex ipso in uulua plasmationis initio, dignatusque est illud eundem esse filium secum unitione ad se et totius dominationis atque honoris et gloriæ ac uirtutis quam naturaliter habet ipse qui deus est uerbum, ita ut dei forma et serui forma ad
5 unam personam, unum filium, unum dominum Christumque pertineant. sic deum hominemque confiteor Christum filium dei, unum filium ex duabus naturis, ex passibili atque impassibili, ex mortali et immortali, ex uisibili et inuisibili, ex ⟨inchoante et⟩ non inchoante, ex incircumscriptibili et circumscriptibili, qui sine principio quidem ac sempiterne est natus ex patre secundum deitatem, idem uero ipse ex spiritu sancto et Maria uirgine diebus nouissimis natus est secundum carnem. sed neque carnem dico ex deo et patre genitam neque diuinam quoque naturam ex sancta uirgine Maria, sed secundum diuinitatem quidem absque initio ex deo patre est genitus, secundum
Lp 457 6 carnem uero in ultimis diebus partu Mariæ uirginis editus. sic unum dei filium confiteor, diuinitate quidem impassibilem, humanitate uero passibilem, sed nec in passionibus nec in uulua illud templum ab inhabitante diuinitate seiunctum, sed ex ipsa conceptione

---

1 in add. *Lupus* 7 minore *M* 9 ut *scripsi* et *M* 15 sancti et *Lupus* sed *M* 20 hæc quidem *addidi* sint *Lupus* sunt *M* 21 inhumatione *M* 23 Cyrillum — memoriæ *pro glossa marginali ad 22 eieci* 24 finem *M* 27 ipse *scripsi* ipso *M* in ipso *Lupus* emit *scripsi* emisit *M* 29 plamationis *M* 31 naturaliter *Lupus* natus aliter *M* 32 pertineat *M* 34 inchoante et *addidi* 35 inchoantem *M* 36 et spm *M* 37 marie *M* 41 humanitatem *M*

unitum. non tamen cum ea circumscriptum dixerim deum uerbum; incircumscriptibilis est enim diuina natura. partus est igitur ex sancta, ut dixi, Maria Christus filius dei, non illa incircumscripta, sed illa circumscripta natura. dixi namque superius Christum filium dei et incircumscriptibilem et circumscriptum, secundum diuinam quidem naturam incircumscriptibilem, circa humanam uero circumscriptum, secundum quam et in præsepe et in cunis et in cruce et in sepulcro circumscriptus est Christus filius dei; circa illam uero alteram infinitus et incircumscriptibilis et omnia continuit
7 continetque. unum igitur ex duabus dico naturis. patitur igitur Christus filius dei non diuinitate, sed humanitate, id est Christus est passus carne. patitur sumpta 1 Petr. 4, 1 natura, illa uero quæ assumpsit, impassibilis manet. deus autem uerbum proprias reputat templi sui hominis passiones circa ** dico et mortem et reliqua quæcumque dispensatiua uidentur. propria ea facit, dum nihil ipse sustineat; sed quia ad unam personam pertinent ipsæ naturæ, illa impassibilis ea quæ sunt passibilis, propria facit. nec tamen patitur illud impassibile dei uerbum suas faciendo passiones, sed, ut dixi, suæ carnis passiones assciscit. aliud uero est pati eo ipso quod suas efficit passiones, M 1014 et aliud suas efficere passiones. non alterius inquam filii, sed naturæ alterius passiones. secundum nullam siquidem patitur rationem qui naturaliter est insusceptibilis passionis.

8 Nec uerbum caro factum conuersionem sustinuit. factum namque dicitur pro ut dicatur accepit, ut qui erat in forma dei, serui accepit; hoc enim significat quod sequitur: et inhabitauit in nobis. nec enim filii unitate disperditur distantia Ioh. 1, 14 naturarum, sed sicut aliud corruptibile corpus et alterum anima immortalis, ex utrisque uero unus homo consistit, sic ex mortali atque immortali et sine principio dei uerbi natura unam confiteor filii personam. et quia impassibile uerbum passibili unitum Lp 458 experimentum non sustinuit passionis, est quidem filius dei et passibilis et impassibilis, sed passibilis quidem carne, impassibilis uero diuinitate, habens secundum carnem temporale principium, absque initio uero secundum deitatem.

Hæc sicut ⟨apud⟩ memet ipsum habens, ita conscripsi.

---

3 idcircumscripta *M* 7 altera *M* 9 *ante* carne *del.* in *M* 11 *lacunam statui e. g. supplendo* carnem, famem 13 passibilis *Lupus* impassibilis *M* 18/19 pro ut dicatur *Lupus* proudicatur *M* 19 ut *scripsi* et *M* 21 corructibile *M* 22 mortalis *M* 27 apud *addidi*

INDICES

I

IN HOC VOLVMINE CONTINENTVR

Quorum exemplaria Græca extant, asterisco notata sunt

Impp. Theodosius et Valentinianus synodo quæ in Ephesena ciuitate conuenit 118 p. 68. sacra ad Ephesum directa his qui cum Alexandrino episcopo conuenerunt 122* p. 73. ypomnisticum Theodosii ad Acacium ep. Berœæ 140* p. 91. ypomnisticum ad Symeonem Styliten per eundem Aristolaum 141* p. 92. sacra contra ep. Hieraspoleos Alexandrum et Helladium et Maximinum et Theodoretum 228 p. 166. interpretatio sacræ quæ promulgata est . . præfectis (præt.) de exilio Irinæi 277 p. 203. epist. Theodosii Iohanni et synodo quæ cum eo Antiochiæ conuenit 310 p. 241.

[sacra Theodosii ad synodum iam collectam per Candidianum 79[a] cf. ep. 23* partis 1. lex contra Nestorium 280 p. 204 cf. ep. 68* partis 1].

epistula (Antiochi) præfecti prætorio ad Nestorium 112 p. 64. interpretatio præfecti (præt.) præcepti subuectus 278 p. 203. contestatio Candidiani . . quam . . mane audiens synodum celebrari . . proposuit 84 p. 31. contestatio alia . . Candidiani . . post synodum 85 p. 33. edictum ad synodum . . comitis (Candidiani) 86 p. 33. interpretatio præcepti magistri militum Dionysii . . ad iudicem secundæ Ciliciæ 268 p. 198. Dionysius episcopo Alexandro (Hierapolis) 270 p. 199. epistula Dionysii magistri militum ad Helladium (Tarsi) Maximinum (Anazarbi) Alexandrum (Hierapolis) Theodoretum 231 p. 169. rescriptum publicarum litterarum quæ scriptæ sunt ad comitem et uicarium Titum a magistro militiæ Dionysio 230 p. 168. epistula uel hypomnisticum (Dometiani) quæstoris ad ep. Tarsi Helladium 213 p. 155. relatio comitis largitionum Iohannis 104* p. 53. relatio Libiani Euphratesiæ iudicis ad uicarium Titum 273 p. 200. relatio secunda (Libiani) Euphratesiæ iudicis quam . . . direxit comiti Orientis 274 p. 201. Titus (uicarius mag. mil.) Alexandro episcopo (Hierapolis) 269 p. 198. præceptum loci seruatoris Titi ad Libianum Euphratesiæ iudicem 272 p. 200. Titus episcopo Meletio (Mopsuhestiæ) 262 p. 192.

epistula tractoria uniuersalis concilii (Cyrillianorum) 311* p. 242.

contestatio directa Cyrillo et his qui cum eo conuenerant, ab aliis diuersarum prouinciarum episcopis 82 p. 27.

gesta synodi Orientalium d. 26. m. Iun. 431 87*. 88* p. 33. secunda commenta synodi quæ cum Iohanne Antiocheno . . conuenit in Ephesum 95 p. 43.

synodus Orientalium regionum etc. interlocuta est quæ subter annexa sunt 110* p. 61. mandatorium synodi Orientalis . . ad legatarios suos 111* p. 63.

synodicum decretum Iohannis Antiocheni et reliquorum ad episcopos Osrœnæ prouinciæ contra . . Rabbulam Edessenæ ciuitatis episcopum 133 p. 87. synodus secundæ Ciliciæ quæ in Anazarbo conuenit, interlocuta est quæ subiecta sunt 201 p. 142.

epistula scripta Proclo Constantinopolitano episcopo ab Orientali concilio pro Theodoro et Diodoro 286 p. 208. synodus Orientis ad imp. Theodosium in epistula pro Theodoro et Diodoro episcopis p. 213, 4—8.

epistula Helladii et aliorum Ciliciæ (primæ) episcoporum quam . . principi direxerunt 281 p. 204. synodica Maximini et eorum qui erant ex secunda Cilicia, ad (Iohannem) Antiochenum 247 p. 179.

epistula synodi Orientalium ad legatarios 116* p. 65. synodus (Orientalium) episcopis qui a nobis excommunicati sunt 89* p. 38. Iohannes episc. (Antiochiæ) et synodus quæ cum eo in Ephesena ciuitate

conuenit, impp Theodosio et Valentiniano 90* p 39. aliæ epistulæ ad eosdem 91* p 40 97* p 46. 117* p 67 ypomnisticum synodi Orientalis quod Irinæo comiti tradidit imp Theodosio deferendum 98* p 48. synodi alia epistula ad imp Theodosium quam scripserunt post Irinæi discessum 102* p 50 epistula Iohannis Antiocheni et synodi quæ cum eo conuenit, ad imp Theodosium quam direxerunt per Iohannem comitem largitionum 105* p 55 epistula synodi quæ cum Iohanne Antiocheno conuenit in Ephesum, ad Augustas 99* p 48 synodus Orientalium clero et monachis et plebi quæ est in Antiochia Orientis 106 p 57 eadem clericis ecclesiæ quæ in Constantinopolim est 92* p 41 eadem plebi ecclesiæ quæ est in Constantinopolim 94* p 42 synodus Orientalium clero et populo in Ierapoli Euphratesiæ 96 p 44 epistula synodi quæ cum Iohanne Antiocheno conuenit, ad præfectum (prætorio) et magistrum (officiorum) uno tenore 100* p 49 eorundem ad præpositum (s cubiculi) et Scholasticium eunuchum 101 p. 50 synodus (Orientalium) senatui 93* p 41

(legatarii) synodo Ephesenæ (Orientalium) 114* p 64 115* p 65 120* p 70 contestatio prima Iohannis Antiocheni et reliquorum VI quam Theodosio imp direxerunt 121* p 71 secunda 123* p 74 tertia 124* p 76.

libellus Alexandro Theodoreto Maræ Dauidi Acylino ab Abbibo ep Dolichis 222 p. 162

confessio fidei Acacii ep Beroeæ 312 p 243 epistula Acacii Beroensis ep Alexandro (Hierapolis) 130 p 85 144* p. 93 propositiones quæ directæ sunt ab Acacio Beroensi ep per Aristolaum tribunum et notarium Cyrillo 142* p 92

epistula Acacii Melitinensis ad Cyrillum de pace 172 p 118 eiusdem epistulæ altera uersio 304 p 232

epistula Alexandri ep. Apamiæ ad Alexandrum (Hierapolis) 220 p 159.

epistula Alexandri (Hierapolis) Theodoreti Abbibi Heliadis Maræ Dauidis Acylini Euphratesiæ prouinciæ episcoporum ad Augustas 223 p 162 Alexander Theodoretus Heliadis Abbibus Maras Dauid Acylinus episcopis Syriæ et Ciliciæ primæ ac secundæ et secundæ Cappadociæ 217 p 157. epistula Alexandri Andreæ et Theodoreti ad Helladium Tarsi ep 143 p 93 epistula Alexandri Hierapolitani ad Acacium Beroeensem ep 146 p 98 epistula Alexandri ad Acylinum ep Barbalissi 242 p 176 epistula Alexandri ad Andream ep Samosatenorum 147 p 99 153 p 103 181 p 129 190 p 137 192 p. 138 epistula Alexandri ad Dionysium mag mil 271 p 199. epistula Alexandri ep Hierapolis ad Helladium archiepiscopum Tarsi 158 p 105 253 p 184 epistula Alexandri ad Iohannem archiepiscopum (Antiochiæ) 224 p 163 ep Alexandri in personam magistriani qui præfatas [214] attulerat litteras (Iohannis Antiocheni) 215 p 156 epistula Alexandri ad Iohannem Germaniciæ 193 p 138. epistula Alexandri ad Meletium (Mopsuestiæ) 244 p 177 267 p 197 epistula Alexandri ad Theodoretum 154 p 103 182 p 130 184 p 133 188 p 135 235 p 171 237 p 173 240 p 174 255 p 186 257 p 188

epistula Andreæ ep Samosatæ ad Alexandrum ep Hierapolitanum 132 p 86 148 p 100 152 p 102 171 p 117 178 p 127 186 p 134 189 p 136. 191 p 137. epistula Andreæ ad œconomos episcopi Alexandri (Hierapolis) 194 p. 139 epistula Andreæ ad Theodoretum 151 p 102

epistula Cyrilli ad imperatorem 288 p 210 Cyrillus Acacio (Beroensi) 145* p 94 eiusdem Acacio Melitinensi Theodoto Ancyræ Firmo Cæsariæ 303 p 231 eiusdem ad Acacium Melitinense n 296 p 226 [304[a] p 232 cf ep 76* partis 1] eiusdem Aristolao tribuno et notario 300 p 230. 283 p 206 cf 300[c] p 231 Cyrillus Dynato (Nicopolis Epiri) 295* p 225 epistula Cyrilli ad Iohannem Antiochenum 284 p 207 298 p 228 contra Theodoretum 301* p 231 eiusdem Lamponi presbytero et clericis 297* p 228 ex epistula Cyrilli ad Maximianum ep Constantinopolis, ut uidetur, excerptum de presbytero Claudiano 292 p 222 eiusdem Maximo Iohanni Thalassio presbyteris et archimandritis 299 p 229 eiusdem Mosæo ep. Aradi et Antaradi 302 p 231 epistula Cyrilli ad Rabbulam Edessenum 196 p 140 eiusdem ad Succensum ep Diocæsareæ Isauriæ prouinciæ 305* p 232, cf excerpta in 172[b] p 119 eiusdem epistula secunda ad eundem 306* p 236 Cyrillus Theognosto et Charmosyno presbyteris et Leontio diacono 173* p 123

ex interpretatione epistulæ ad Hebræos 309 p 241 Cyrilli ex sermone de fide 308 p 240

breue directorum his qui illic (Constantinopoli) sunt, a Cyrillo 294 p 224

epistula Dorothei metropolitæ (Marcianupolis) ad populum Constantinopolitanum 135 p 88 epistula Dorothei metropolitani Mysiæ ad Alexandrum (Hierapolis) et Theodoretum 225 p 164 epistula Dorothei metropolitani Mysiæ et eiusdem prouinciæ episcoporum ad Iohannem Antiochenum 167 p 114 epistula Dorothei metropolitani Mysiæ ad Antiochenum Iohannem 203 p 144

epistula Epiphanii archidiaconi et syncelli Cyrilli ad Maximianum ep Constantinopolim 293 p 222

epistula Eutherii Tyanensis ep et Helladii Tarsensis ad Romæ ep Xystum 205 p 145 Eutherius Alexandro (Hierapolis) et Theodoreto 204 p 144 epistula Eutherii Tyanensis ep ad Alexandrum Hierapolitanum 291 p 213 epistula eiusdem Helladio Tarsensi 163 p. 111. epistula Eutherii ep metropolitani secundæ Cappadociæ Tyanensis ciuitatis ad Iohannem Antiochiæ 162 p 109

Helladius (Tarsi) Matronianus Cyrillus (Adanorum) Zenobius Alexandro (Hierapolis) Theodoreto Heliadi Abbibo Mariæ Dauidi Acylino 218 p. 158. epistula Helladii Tarsensis ep. ad Alexandrum ep. (Hierapolis) 157 p. 105. 199 p. 142. 202 p. 143. 252 p. 183. epistula Helladii ad Meletium (Mopsuestiæ) 232 p. 169. epistula Helladii ad Nestorium 282 p. 205. cf. supra (281 p. 204).

Hermogenes Meletius (Mopsuestiæ) Hesychius (Castabalorum) Heliodorus Alexandro (Hierapolis) Theodoreto Heliadi Abbibo Mariæ Dauidi Acylino 219 p. 159.

epistula Hesychii Castabalensis ep. ad ep Meletium (Mopsuestiæ) 245 p. 177.

exemplar scripti ab Hypatia ad Cyrillum in diptychis 307 p. 240.

epistula Iohannis Antiocheni patriarchae et omnium qui in eadem ciuitate pariter conuenerunt episcoporum ad imperatorem Theodosium 128 p. 80.

Iohannes (Antiochiæ) Iohannes (Damasci) Alexander (Hierapolis) Alexander (Apamiæ) Dexianus Paulus Macarius Apringius Theodoretus Musæus Meletius Diogenis Acacio (Beroeæ) 107 p. 58.

epistula Iohannis Antiocheni ad Alexandrum Hierapolitanum 139 p. 91. 165 p. 112. 166 p. 113. 214 p. 156. epistula prima post ecclesiæ scissionem quam Iohannus Antiochenus per Paulum Emesenum Cyrillo . . direxit 169* p. 115. epistula Iohannis Antiocheni ad Firmum Cæsareæ Cappadociæ ep 79 p 7. epistula Iohannis Antiocheni ad Helladium Tarsi ep. 137 p. 90. hypomnisticum . . clero Hierapolitano et . . plebibus ab Iohanne 276 p. 202. epistula Iohannis Antiocheni ad imp. Theodosium 179 p. 127. deprecatio Iohannis ep Antiochiæ contra . . Meletium ep. (Mopsuestiæ) 265 p. 196. epistula Iohannis archiepiscopi Antiochiæ ad Orientales episcopos de facta pace 77* p. 3. epistula Iohannis Antiocheni quam præfecto (præt) scripsit ab Ancyra 127 p. 79. epistula Iohannis ad Proclum 287 p. 208. epistula Iohannis Antiocheni ad clerum et populum Tarsensis ecclesiæ 138 p. 90. epistula Iohannis Antiocheni quam scripsit Tauro præf præt. atque patricio 211 p. 154. epistula Iohannis ep. Antiochiæ ad Theodoretum Cyrri 174 p. 124. 210 p 153.

sermo Iohannis Antiocheni quam dixit in Chalcedona 126* p. 79.

epistula comitis Irinæi quam cunctis a quibus fuerat directus episcopis . . rescripsit 109* p. 60. de ceteris cf. infra.

epistula Isidori Pelusiotae Adamantio [4, 211] 80, 33* p. 20. ad Alphium episcopum [5, 201] 80, 27* p. 19. ad Alphium [4, 47] 80, 49* p. 25. ad Archibium presbyterum [4, 166] 80, 19* p. 14. ad Arpocratem sophistam [5, 223] 80, 28* p. 19. ad Cyrillum [1, 25] 80, 1* p. 9. [1, 310] 80, 3* p 9. [1, 323. 324] 80, 5*. 6* p. 10. [1, 370] 80, 7* p. 10. [5, 268] 8, 35* p. 20. ad Dionysium correctorem [3, 315] 80, 12* p. 12. ad Dorotheum lectorem [4, 46] 80, 41* p. 22 ad Eutonium diaconum [5, 481] 80, 45* p. 23. ad Herminum comitem [3, 370] 80, 14* p. 12. [5, 276] 80, 37* p. 21. [5, 299. 300] 80, 38* p. 21. 80, 39* p 22 [5, 400] 80, 42*p 23. ad Hermogenem episcopum [1, 419] 80, 10* p. 11. ad Ieracem presbyterum [3, 223] 80, 11* p. 11. ad imperatorem Theodosium ante synodum Ephesenam [1, 311] 80, 4* p. 9. ad Isidorum diaconum [3, 318] 80, 16* p. 13. ad Isidorum episcopum [4, 100] 80, 22* p. 16. [4, 126] 80, 44* p. 23. ad Leontium episcopum [5, 21] 80, 20* p 15. [5, 37] 80, 21* p 16 [4, 133] 80, 48* p. 24 Lampetio diacono [5, 2 5] 80, 34* p. 20. ad Macarium presbyterum [3, 329] 80, 13* p. 12 (Marino siue Maroni episcopo) [4, 174] 80, 18* p 13. ad Nilum scholasticum [5, 240] 80, 30* p 19. [4, 108] 80, 31* p. 19 ad Nilum [4, 179] 80, 40* p 22. ad quendam Nilum nomine [5, 272] 80, 36* p. 21. ad Paulum presbyterum et anachoritam [5, 131] 80, 24* p 17. ad Paulum [4, 211] 80, 32* p 20 ad Petrum scholasticum [5, 239] 80, 29* p. 19. Petro [4, 217] 80, 47* p 24. ad Philetrium [5, 126] 80, 23* p 16. Theodosio diacono [1, 404 405] 80, 8* p 10. 80, 9* p 11 ad Theonem episcopum [5, 160. 161] 80, 25*. 26* p. 18. ad Theonem [3, 317] 80, 15* p 13. ad Timotheum lectorem [1, 102] 80, 2* p. 9. ad Zenonem nauarchum [3, 408] 80, 17* p 13 ad Zenonem [5, 448] 80, 43* p. 23. Zosimo presbytero [5, 491] 80, 46* p. 24.

epistula Maximini ep. Anazarbi ad Alexandrum ep. (Hierapolis) 156 p. 104. 197 p 140 200 p 142.

Meletius ep. (Mopsuestiæ) Alexandro (Hierapolis) Theodoreto Abbibo Hiliadi Mariæ Dauidi Acylino 207 p 149. epistula Meletii . ad Alexandrum ep. Hierapolis 180 p. 129 243 p 176. 251 p. 182 259 p 190. 266 p 196 epistula . . Meletii ad Helladium (Tarsi) 233 p 169 epistula Meletii ad Maximinum Anazarbi 212 p 155. uelut anagnosticum . . Meletii ad Maximinum ep Anazarbi 246 p 178. epistula Meletii ad Neoterium comitem 229 p 167 Tito Meletius 263 p. 192.

epistula Nestorii et eorum qui cum ipso, ad imperatorem Theodosium 83* p. 30. epistula Nestorii ad pr pf pr. Antiochum [Loofs Nestoriana 105] 113* p 64. epistula Nestorii quam direxit Iohanni Antiocheno [Loofs 183] 78 p 4 epistula Nestorii ad Scholasticium eunuchum [Loofs 191] 103 p 51 ad Theodoretum [omissa a Loofsio] 209 p 150

sermo Nestorii [Loofs 314] 78, 7—10 p 6.

ex Nestorii dictis in libro de historia et ætiologia eorum quæ ad Ephesum pertinent 81 p. 25.

epistula Parthenii presbyteri et archimandritae ad ep. Alexandrum (Hierapolis) 241 p 175.

epistula Pauli Emeseni ep magistro militiæ Anatolio 195 p 139

initium synodicæ epistulæ de Proclo factæ 238 p. 173.

pars epistulæ Rabbulæ Edesseni scriptæ ad Ægyptium (Cyrillum) 290 p 212.

epistula Theodoreti ad Acacium ep. Berœæ 149 p. 101. epistula Theodoreti ep. Cyrri ad Alexandrum Hierapolitanum ep. 119* p. 69. ypomnisticum Theodoreti ad Alexandrum ep. (Hierapolis) 134 p. 87. epistula Theodoreti ep. Cyrri quam scripsit Alexandro ep. (Hierapolis) 155 p. 104. 161 p. 108. 170 p. 117. 185 p. 134. 187 p. 135. 234 p. 170. 236 p. 172. 239 p. 174. 254 p. 186. 256 p. 187. epistula Theodoreti ad . . magistrum militum (Anatolium) 221 p. 160. epistula Theodoreti ep. Cyrri ad Andream ep. Samosatenum 108 p. 59. 150 p. 102. epistula . . a Theodoreto ep. Cyrri ad Candidianum comitem domesticorum missa 131 p. 86. epistula Theodoreti ep. Cyrri quam scripsit ad populum Constantinopolitanum 129 p. 81. 136 p. 89. 227 p. 165. epistula eiusdem ad Cyrillum Adanensem 249 p. 181. epistula Theodoreti ad Dorotheum Mysiæ metropolitam 226 p. 165. epistula Theodoreti ad Helladium ep. (Tarsi) 159 p. 106. 198 p. 141. 248 p. 180. epistula Theodoreti ad Himerium Nicomediensem 160 p. 107. epistula Theodoreti ep. Cyrri ad Iohannem Antiochiæ ep. 175 p. 125. 183 p. 131. 261 p. 191. epistula Theodoreti ad Meletium Neocæsariæ 216 p. 157. epistula eiusdem ad Mocimum œconomum Hierapolitanæ ecclesiæ 250 p. 182. Nestorio Theodoretus 208 p. 149. 258 p. 189. epistula eiusdem ad Theosebium ep. Cii 176 p. 126.

pars sermonis unius quo in Chalcedonam usus est Theodoretus ep. Cyrrensis 125* p. 77.

pars epistulæ Theodoti Ancyræ ad Vitalem monachum qui erat in Cappadocia 289 p. 212.

epistula Zenobii ep. Zephyrii ad Alexandrum ep. (Hierapolis) 264 p. 195.

Quanti a sanctis ecclesiis exierunt 279 p. 203.

(Rusticus): synodicum scripsimus p. 236, 28. in hoc synodico p. 228, 13.

79[a] p. 8 hæc [ep. 23 partis 1] supra iam posita est ante principium gestorum synodalium. 86[a] p. 33 illis quæ olim posuimus [ep. 22. 23]. 90[a] p. 39 quæ olim posuimus [ep. 34]. p. 53, 29 quæ in priore codicis parte posuimus [ep. 40], cf. p. 85, 16. 172[a] p. 119 epistulam . . quam supra inuenies loco et numero suo [ep. 76]; cf. 304[a] p. 232 epistula . . quam posuimus olim ab alio translatam, ut erat. 280 p. 204 et cetera quæ posita sunt prius [ep. 68].

80[a] p. 25 has omnes . . Isidori presbyteri et abbatis Pelusiotæ excerpsi et transtuli ex epistulis eius duabus milibus, quæ sunt per quingentenas distributæ in Accœmitensis monasterii codicibus uenustissimis quattuor. p. 242, 1 translatum ex codice monasterii Accœmetensis [311*]. 312 p. 243 similiter ex antiquo Accœmetensi codice transtuli.

307[a] p. 240 accepi exemplar [307] ab Epiphanio monacho Alexandrino ante fere annum mortis Iustiniani imperatoris [d. 14. m. Nou. 565]. 282[a] p. 205, 35 per imperatorem Iustinianum . . toto tricennali felicis imperii tempore.

295 p. 225 $\overline{\text{ac}}$ [= acephali] incipiunt epistulæ quas inueni in codicibus Dioscorianorum quarum signum a capite [ep. 295—306].

79[a] p. 8. 80[a] p. 25. 81[a] p. 27. 86[a] p. 33. 90[a] p. 39. 125[a] p. 79. 160[a] p. 108. 161[a] p. 109. 164[a] p. 112. 171[a] p. 118. p. 118, 16—19. 172[a] p. 119. 172[b] p. 119. 180[a] p. 129. 182[a] p. 131. 183[a] p. 132. 185[a] p. 134. 186[a] p. 135. 235[a] p. 172. 247[a] p. 180. 249[a] p. 181. p. 258[1] p. 189. 261[a] p. 192. 276[a] p. 202. 282[a] p. 205. 288[a] p. 211. 290[a] p. 212. 296[a] p. 227. 300[a] p. 231. 304[a] p. 232. 305[a] p. 236. 307[a] p. 240.

Irinæus . . in opere suo, quod Tragœdiam nominauit . . . . in libro suo primo p. 25, 23. ab Irinæo in ea quæ eius dicitur Tragœdia p. 131, 15. tertia pars p. 114, 39.

post hanc epistulam [163] sua uerba posuit Irinæus dicens ita 164 p. 112. proœmium Irinæi . . quod ita se habet: tertia, inquit, pars huius codicis continet illæ quæ acta sunt in Alexandria, quando inter se de pace consensi sunt 168 p. 114. uerba Irinæi quæ post . . epistulam supra scriptam [176] . . dixit 177 p. 127. Irinæus . . . sic ait p. 133, 12—21. multa . . abstuli quæ ex sua persona intulit Irinæus; sed hæc quæ secuntur ab eo dicta . . . . transtuli 206 p. 148, cf. p. 181, 16. 25. Irinæus continuo interposuit 260 p. 191. inserta ex eius (Irinæi) persona transiens p. 192, 10. his Irinæus illa subiecit 275 p. 201. has Irinæus litteras [281] multiloque impetens sic adiecit [282] p. 205, 13. Irinæus, ubi propter ista iniuriauit Orientis episcopos, ait [284] p. 207, 1. et post hæc [284] Irinæus multa contra Orientis episcopos ait et testimonia litigiorum reuocans ad medium, postremo adiecit 285 p. 207, 31. his dictis [286] duas ponit epistulas (quas omisit Rusticus) . . . et mediam, dicens [287] p. 208, 25. postquam longo multiloquio præcipue Iohannem . . et eius coepiscopos maledixit, hic [288] ipse Irinæus . . inquit p. 210, 28. Irinæus et ad hoc his testibus utitur, ut quasi talem faciat syllogismum p. 212, 32—35.

testimonium [81] quod Irinæus posuit p. 25, 25. epistula [119] . . quam ponit Irenæus 69, 15. supra scripta ex nomine Theodoreti [125] posuit Irinæus . . . idem et ista [126] posuit, post prædicta dicens 79, 11. epistula quam Irinæus dixit a Theodoreto . . ad Candidianum missam [131] p. 86, 7; cf. p. 77, 11. 131, 29. [143] sicut posuit Irinæus p. 93, 6. [155] sicut posuit Irinæus 104, 7. [159] et hanc, sicut posuit Irinæus, duximus transferendam p. 106, 25. [160] sicut idem Irinæus posuit p. 107, 11. epistula Theodoreti [161] . . . Irinæus dicit 108, 32. [170] 117, 8. epistula Theodoreti [175] . . epistula eiusdem [176] . . ambas Irinæus ponit p. 126, 7. et hae epistulæ [178—182] et quæ secuntur Theodoreti [183] . . ab Irinæo sunt . . . per ordinem positæ 131, 15. hanc quoque scripturam [183] ex nomine Theodoreti . . interserit Irinæus p. 132, 25. Irinæus paucis mediis subiunxit et hæc

[184] 133, 21. Irinæus ait [186] 134, 27. [192] 138, 9. [216] 157, 1. uerba Irinæi: epistula, inquit, Theodoreti [187] etc. 135, 7. eiusdem Irinæi: epistula, inquit, Alexandri [188] etc. p. 135, 28. idem hanc posuit epistulam [204] 144, 34. quantum supra [209] posuimus ipso Irinæo inquiente p. 212, 6. Irinæus inquit [217] 157, 17. inquit Irinæus [236] 172, 13. [258] 189, 6. et reliqua per ordinem scripta, sicut ab Irinæo sunt posita, exequar 192, 10. hic ponitur [280* = ep. 68* partis 1] ab Irinæo 204, 27. in epistula, quam et ipse Irinæus posuit p. 213, 3. illa [283] quam et Irinæus posuit 231, 1.

sicubi epistularum inscriptionibus *inquit* addit Rusticus, et inscriptionem et ipsam epistulam ex Irinæi Tragœdia desumptas esse testatur; sunt hæ: 189—191, cf. p. 138, 9; 193. 194. 196—200. 202. 203, cf. p. 144, 34; 205 cf. p. 145, 36; 207—209. 211—215. 218—221. 223. 225—234. 237. 239—247. 248. 249, cf. p. 181, 21. 250—257. 259 cf. p. 191, 3. 264—274, cf. p. 201, 37. 277—279. 281, cf. p. 205, 13. 283, cf. p. 207, 1. 289. 290, cf. p. 212, 31. 293. quas dubitationes proferre solet num epistulæ a Theodoreto scriptæ sint [108, 30. 123, 13. 132, 26. 134, 8. 22. 135, 11. 172, 1. 181, 17. 189, 23. 30. 190, 6. 15. 202, 34. 206, 2], iis nihil tribuendum; intentioni enim apologeticæ debentur similiterque de Cyrilli litteris dubitat [227, 32].

II

ADFERVNTVR

Gen.	18, 21	9, 21
	18, 27	18, 16
	31, 39. 40	42, 29
Exod.	1, 11	11, 9
	4, 22	26, 33
	7, 1	26, 30
	32, 32	154, 13
Num.	14, 4	198, 19
Deut.	5, 32	40, 31
Iud.	14, 14	112, 32
1 Reg.	2, 25	184, 33
	3, 15	10, 21
	12, 3—5	22, 11
	24, 7	26, 35
	30, 23—25	125, 16
2 Reg.	14, 13. 14	166, 27
	22, 51	26, 36
3 Reg.	19, 20. 24	229, 17
	21	157, 6
4 Reg.	18, 36	198, 16
1 Paral.	10, 2. 13	10, 23
2 Esra	14, 5	52, 27
Ps.	1, 2	149, 7
	4, 7	42, 33
	4, 10	153, 27
	11, 5	175, 31
	11, 9	90, 3
	17, 51	26, 36
	19, 8	185, 23
	22, 1	85, 12
	24, 16	22, 24
	26, 14	127, 2
	31, 9	166, 6
	39, 10	106, 27
	49, 16	23, 26
	54, 7	197, 21
	54, 13	161, 31
	54, 23	183, 28
	58, 1	197, 31
Ps.	59, 9	79, 14
	61, 13	160, 15
	68, 13. 14	185, 24
	68, 21	229, 18
	72, 3	111, 32
	82, 3. 4	116, 36
	93, 19	60, 2
	95, 1	12, 13
	100, 3	237, 2
	105, 2	124, 24
	118, 36	81, 20
	118, 46	210, 39
	132, 1	229, 1
	140, 4	162, 13
Prou.	4, 23	9, 14
	21, 1	60, 34
	22, 28	62, 36. 93, 3. 209, 13
	25, 2	20, 16
Eccles.	3, 8	181, 3
Sap. Sal.	1, 1	237, 1
	6, 6	160, 11
Iob.	12, 11. 12	160, 21
	28, 28	13, 38
Ies.	5, 20	150, 25
	8, 10	57, 17
	13, 3	26, 36
	30, 1	77, 32
	31, 6	77, 34
	32, 4	132, 3
	33, 15	165, 16
	35, 6	4, 12
	36, 6	11, 6. 238, 29
	40, 4	127, 30
	40, 12	78, 35
	40, 22	78, 37
	45, 1	26, 36
	50, 6	153, 8. 220, 42
	50, 11	229, 13
Ies.	53, 7	198, 13
	58, 9	83, 17
	59, 3—5	77, 35
	59, 5	41, 30. 44, 41. 49, 3
	59, 6—8	78, 13
	59, 6	49, 6
	59, 7—9	177, 20
	65, 8	83, 9. 197, 23
Ier.	2, 10—12	78, 21
	9, 1. 2	157, 20
	12, 10	77, 28
	17, 16	185, 26
	38, 30 [31, 29]	180, 35
	45 [38], 6	166, 23
Thren.	4, 2	158, 5
Ezech.	18, 20	76, 33
Dan.	2, 34. 35	77, 19
	3, 6. 7. 12	177, 18
	3, 18	142, 8
	3, 24	107, 38
	3, 49. 50	108, 2
	3, 50	166, 22
	6, 18	166, 21
	9, 27	221, 18
Sus.	22	164, 26
Os.	4, 7	77, 30
	4, 14	184, 8
	9, 20	197, 22
Ioel	2, 17	148, 30
Amos	6, 6	116, 29
Iona	1, 3. 2, 1. 11	166, 23
Hab.	3, 3	20, 21
Mal.	1, 3. 4	150, 23
	3, 6	7, 21. 52, 37. 84, 4
Mt.	1, 1	6, 28. 215, 40
	1, 23	151, 23

Mt. 3, 17 26, 34
4, 2 235, 17
5, 9 128, 39
5, 11. 12 161, 18
6, 24 221, 38
7, 15 233, 9
8, 3 14, 21
8, 24 235, 18
8, 26 59, 39. 235, 20
10, 2 158, 4
10, 16. 18. 22 82, 6
10, 16 98, 4
10, 21. 22 82, 10
10, 34 115, 18
12, 28 110, 16
12, 50 22, 27
15, 28 14, 22
16, 18 10, 2
16, 26 90, 9. 185, 19
18, 12 186, 25
21, 38 14, 39
22, 43—45 164, 21
24, 4 11, 10
25, 10 13, 34
25, 30 149, 5
26, 38 235, 18
26, 41 138, 39
27, 63 193, 18
28, 30 83, 17
Mc. 4, 39 14, 23
14, 57. 58 24, 20
Lc. 1, 28 5, 32
2, 34 77, 14
12, 46 13, 29
12, 48 160, 12
19, 23 19, 12
Ioh. 1, 14 8, 23. 15, 10. 237, 16. 245, 20
1, 18 240, 8
2, 18 240, 27
2, 19. 21 84, 30
2, 19 24, 21. 98, 28. 100, 17. 164, 21
2, 22 24, 25
4, 6 235, 18
10, 11 189, 12
10, 13 138, 2
10, 16. 14 85, 11
10, 28 153, 30
13, 35 25, 2
14, 21 141, 35
14, 27 115, 18
15, 18. 19 161, 21
16, 33 83, 18. 166, 31
17, 3 210, 34
Act. Ap. 2, 38 214, 2
5, 29 200, 12
5, 41 82, 22
9, 15 22, 9. 110, 10
11, 26 114, 13
17, 31 69, 20
20, 26 77, 7. 104, 3
20, 33. 34 22, 1
21, 13 83, 3. 142, 2
Rom. 2,6 221, 40
3, 25 16, 16
5, 3. 4 82, 17
5, 3 82, 31
6, 3. 4 88, 34
6, 5 88, 36
7, 23. 25 235, 9
8, 3. 4 234, 34
8, 3 15, 5
8, 18 176, 14. 185, 27. 198, 22
8, 35 90, 35. 175, 22. 198, 5
8, 38. 39 171, 30. 173, 31
9, 3 154, 12. 189, 13
9, 5 239, 7
9, 29 182, 37
1 Cor. 2, 8 15, 9. 239, 6
2, 12 84, 16
4, 12. 13 161, 35
5, 11 158, 17
6, 17 178, 13
8, 6 84, 33
10, 13 165, 32
10, 35 189, 17
12, 26 42, 1
12, 27 81, 26
15, 20 79, 33
15, 47 15, 3. 152, 30. 218, 22
2 Cor. 5, 10 98, 30. 160, 13
5, 16 22, 38. 235, 30
6, 15 110, 38
11, 4 171, 23
11, 27—29 21, 36
11, 30 82, 30
12, 9 82, 1. 36. 83, 19
12, 10 82, 24. 142, 4
Gal. 1, 8 170, 6. 171, 23 200, 8
2, 9 148, 25
2, 18 109, 38
3, 27 42, 32
5, 2 27, 9
Gal. 6, 14 113, 20
6, 17 198, 23
Eph. 1, 19. 20 110, 12
2, 14 97, 9
4, 5. 6 221, 39
4, 5 84, 35. 230, 25
6, 16 126, 20
Phil. 1, 21 142, 1
1, 29 18, 7. 176,
2, 5—7 218, 33
2, 6. 7 8, 25
2, 7 152, 18. 218, 20. 237, 31. 241, 1
2, 8. 6 15, 4
2, 21 69, 31. 176, 26. 213, 26
3, 8 191, 6
Col. 1, 18 98, 24. 110, 27. 163, 17. 235, 22
2, 9 14, 9
2, 15 20, 3
1 Tim. 1, 7 116, 19
3, 15 127, 24
3, 16 110, 17
4, 15 89, 13
6, 13 76, 30
2 Tim. 1, 14 98, 31. 221, 24
1, 15—18 89, 22
2, 4 9, 8
3, 8 145, 22
3, 12. 13 161, 23. 184, 14
3, 13 175, 28. 187, 28
4, 7 197, 37
4, 8 197, 35
4, 9 190, 31
4, 10 9, 4
4, 17 61, 29
Hebr. 1, 1 15, 11
1, 3 84, 12
2, 14 [illegible] 234, 38
2, 14 15, 12
2, 16. [illegible] 237, 30
2, 16 164, 12
3, 1. 2 110, 22
4, 13 160, 13
4, 15 237, 35
8, 3 15, 8
10, 5 15, 7
10, 9 110, 39

Hebr. 12, 22 77, 23 1 Petr. 4, 1 206, 36. Iac. 1, 17 14, 30. 96, 33
13, 5 83, 16 230, 32. Apoc. 3, 16 177, 11
13, 8 84, 34 239, 19. 27. 12, 11 130, 29
1 Petr. 4, 1 14, 26. 96, 36. 245, 9
119, 32. 2, 6—8 77, 16

symbolum Nicænum 62, 17 cum appendice recentiore. 209, 29. 14. — 83, 35. 84, 36. — Ephesi confirmatum 96, 5.
symbolum Chalcedonense 206, 5.
canon Nic. 4 160, 43.
canon Ant. 4 57, 36. 146, 28.
13 161, 5.
19 160, 43.
Cypriani et octoginta sex coepiscoporum eius concilio 211, 29.
gestis uniuersalis (= Chalcedonensis) concilii 181, 20.
synodales codices 118, 11.
Ambros. d. inc. 47—54 121, 1.
57—61 122, 12.
Athanasii ep. ad Epictetum 93, 22. 101, 35.
Basil. d. spir. s. 12 110, 8.
Cyrill. capitula 110, 1.
primi anathematismi interpretationem [PG 76, 297] 164, 11.
quæ aduersum (Theodoretum) scripsit 188, 23.
interpretatio symboli Nicæni 211, 17.
in interpretatione epistulæ ad Ebræos [cf. ind. 1] 98, 21. 36.
librum breuem de incarnatione unigeniti 229, 31.
diuersas epistulas uel festiuas uel alias 98, 21.
Diodorus ep. Tarsi 216, 25.
Eusebius in opere apologetico pro Origene 211, 23.
Eutherii Tyanensis antilogiæ 110, 29.
Gregorius Nazianzenus [ep. 101] 120, 23.
Ibæ epistula ad Marim Persam 148, 39. 181, 19.
Iohannes Ant. cum Orientalium concilio [Concilstud. 2, 64] 227, 11. 232, 2.
Nestorius [cf. ind. 1].
p. 289, 6—15 Loofs 147, 16.
p. 317, 18—319, 20 215, 39.
p. 378, 6—10 215, 22.
Theodoretus [cf. ind. 1] diuinorum dogmatum latius opus 85, 2.
de sancta trinitate et de diuina dispensatione 85, 7.
quæ ad monachos scripta sunt 85, 2.
aduersum XII capitula 181, 31.

coniœdia inquit 20, 9.
quod ab his qui foris sunt sapientibus dicitur 113, 13.

numeri sunt collectionis Casinensis
ep. 7 adfertur 216, 36. 217, 14. 26
ep. 8 adfertur 110, 1 sq. cf. 4, 35. 147, 21. 164, 1. 167, 25. 194, 5. 8, 5. 99, 2. 130, 38. 180, 23. 58, 39. 80, 8. 59, 2. 146, 1
10 4, 35
19 4, 34
21 27, 25
22 27, 34. 31, 38. 32, 6. 33, 32. 34, 35 sq. 50, 5. 142, 37
23 8, 35. 30, 29. 32, 11. 37. 33, 32. 34, 39. 35, 34. 49, 1. 50, 5. 61, 4. 62, 4. 74, 27
24, 53 adfertur 99, 21. 147, 13. cf. 65, 17
24, 87. 88. 89 120, 19. 24
24, 99 147, 16
34 39, 39. 48, 4. 11. 50, 5. 62, 4. 74, 31. 146, 29
40 53, 28. 54, 10 sq. 55, 27. 57, 26. 58, 34. 62, 4. 74, 35. 85, 15. 143, 14
46 96, 5. 230, 39
68 [= 280] 206, 18. 208, 31. 230, 2
69 199, 39. 208, 31
70 118, 7
71 adfertur 147, 37. præterea cf. 4, 28. 128, 10. 133, 7. 29. 36. 177, 36. 194, 29. 226, 33
72 adfertur 4, 1. 150, 31. 151, 6. 13. 23. 151, 18. 30. 153, 1. 6. 12. 16. 214, 3. 20. 28. 36. 215, 14. 32. 216, 28. 217, 4. 7. 42. 218, 5. 8. 19. 219, 19. 30. 41. 220, 27. 42
præterea cf. 3, 9. 27. 55, 15. 118, 7. 120, 2. 128, 11. 131, 22. 132, 2. 133, 7. 30. 36. 136, 10. 139, 18. 30. 141, 27. 150, 7. 166, 12. 168, 17. 172, 5. 187, 20. 188, 23. 194, 29. 205, 25. 208, 2 212, 7. 213, 15. 226, 32
75 123, 10
76 adfertur 3, 2. 168, 5. 194, 25. præterea cf. 119, 4. 123, 9. 188, 25. 194, 18. 232, 27
78 adfertur 217, 32. cf. 133, 4
79 adfertur 115, 32
85 35, 15
86 35, 13
87 adfertur 96, 24. cf. 143, 10. 146, 20
88 143, 10. 146, 20
91 48, 10. 50, 9

ep. 105 129, 32. 130, 13
110 65, 25. 128, 5. 133, 34 sq. 185, 40
114 adfertur 147, 26
117 66, 25
120 adfertur 147, 28. 167, 28. 194, 9
142 94, 22. 100, 6. 101, 33. 123, 30. 167, 33. 225, 23
144 99, 33. 100, 38
145 adfertur 98, 39. 99, 14. 113, 1. 116, 6. 163, 15. 25. 28. praeterea cf. 99, 34. 100, 8. 101, 19. 102, 5. 22. 103, 37. 105, 28. 106, 30. 108, 34. 109, 22. 111, 34. 112, 21. 25. 115, 35 sq. 117, 25. 123, 33. 139, 38. 164, 3. 167, 35. 188, 23. 194, 20. 225, 28
146 100, 26. 112, 29
147 adfertur 103, 25
148 112, 25. 127, 22
150 102, 35. 103, 35. 109, 7
151 103, 16
152 103, 32
155 108, 34. 109, 4
164 129, 37
165 111, 34
169 124, 5. 194, 16
173 129, 20. 188, 24. 194, 17
179 172, 34
181 137, 18
182 133, 11
183 133, 10. 150, 14
188 137, 22
189 139, 17
200. 201 187, 14
201 159, 22. 168, 10
209 172, 5. 182, 11. 212, 6
222 160, 34
228 168, 35. 184, 17. 196, 11. 199, 4. 26. 200, 20
231 168, 37
240 adfertur 182, 17
240. 241 187, 6
247 181, 10
254 187, 8
261 adfertur 191, 13
283 231, 1
300 229, 25
306 adfertur 119, 8. 18. 27. 120, 4

epistulae quae non seruatae sunt

litterae imperatoris ad tribunum Aristolaum 118, 21. ad comitem Candidianum 32, 38.
sacra contra episcopos primae Ciliciae 205, 14. 204, 30.
epistula quaestoris ad Helladium Tarsensem 180, 18.
relatio Candidiani comitis domesticorum 33, 29. 39, 39.
epistulae episcoporum Orientalium quos Iohannes Antiochenus conuocauit Antiochiam 99, 38.
in Tarso . . factis synodalibus litteris 194, 12. 167, 31.
duas epistulas Iohannis Antiocheni et totius sub eo concilii Orientis pro Diodoro et Theodoro 208, 25.
synodus Orientis ad Theodosium in epistula pro Theodoro et Diodoro 213, 2.
litterae Orientalium episcoporum ad Constantinopolitanos 88, 14.
relationes Cyrillianorum contra Nestorium et Orientales episcopos 53, 23.
epistula episcopi qui Romae est, ad Acacium Beroeensem 93, 31. 85, 17.
epistula Constantinopolitanorum ad Dorotheum Marcianupolitanum 88, 2.
epistula eorundem ad Theodoretum 81, 39. 165, 27.
ep. Acacii Beroeensis ad imperatorem contra Cyrillum 94, 8. 85, 15. ad synodum Ephesenam 56, 8. 58, 37. ad Alexandrum Hierapolitanum 99, 7. ad Cyrillum 93, 37. ad Theodoretum 94, 1.
ep. Alexandri Hierapolitani ad Acacium Beroeensem 93, 33. 99, 20. 100, 26. ad Andream Samosatenum 134, 30. ad Helladium Tarsensem 105, 4. 183, 6. 16. ad Iohannem Antiochenum 111, 35. 112, 27. 113, 34. ad Theodoretum 108, 35. 172, 16.
ep. Andreae (Samosateni) ad Alexandrum Hierapolitanum 135, 3. 187, 10.
ep. Aristolai tribuni et notarii ad Acacium Beroeensem 93, 30. ad Maximianum episc. Constantinopolis 144, 26. ad Iohannem Antiochenum et Acacium Beroeensem 222, 28. 34.
ep. Beroniciani episc. Tyri ad Cyrillum 206, 17.
epp. Cyrilli tres uel quattuor ad Acacium Beroeensem 93, 31. 94, 9. 85, 17. ad Artabam 223, 11. ad Beronicianum ep. Tyri 206, 15. 40. ad Charmosynum Theognostum Leontium 123, 28. ad Droseriam cubiculariam 223, 7. ad Marcellam cubiculariam 223, 7. ad Paulum praepositum 223, 6. ad Pulcheriam 223, 6. ad Romanum cubicularium 223, 6. ad Scholasticium 223, 11.
ep. Eutherii Tyanensis ad Helladium Tarsensem 172, 28.
Firmus atque Theodotus direxerunt contra Orientales episcopos litteras ad Ancyram 80, 6. ep Firmi ad Maximinum Anazarbensem 141, 6
ep. Helladii Tarsensis ad Alexandrum Hierapolitanum 172, 26. 187, 16. ad Meletium Mopsuestenum 155, 31. 178, 17. 183, 17. ad Theodoretum 141, 18. 172, 26. 180, 17.
ep. Hesychii Castabalensis ad Iohannem Antiochenum 178, 1.
epp. duae Himerii Nicomediensis ad Theodoretum 126, 2.
Iohannes Antiochenus in synodo Ephesena ubique epistulas dirigens 157, 39. antequam proficisceremur ad Ephesum 163, 34. 147, 21. ad epi-

scopos Ciliciæ I 213, 25. ad episcopos Ciliciæ II 179, 34. ad Appinianum ducem Mesopotamiæ 163, 36. ad Cyrillum 112, 14. ad Dorotheum Marcianupolitanum 114, 21. ad Helladium Tarsensem 5, 7. ad Irinæum 5, 6. ad Maximinum Anazarbi 104, 26. ad Musæum ep. Aradi 5, 7.

duæ epistulæ presbyterorum Photii et Martyrii ad Alexandrum Hierapolitanum 187, 20.

ep. synodica Maximiani episc. Constantinopolis 90, 2. 16.

ep. Maximi archimandritæ ad Cyrillum 231, 21.

ep. Meletii episc. Mompsuestiæ ad Helladium episc. Tarsi 178, 20.

ep. Mosæi episc. Aradi ad Cyrillum 231, 26.

ep. Neoterii comitis ad Meletium episc. Mopsuestiæ 167, 3.

ep. Nestorii ad Antiochum præf. præt. 64, 4.

duæ epistulæ presbyterorum Photii et Martyrii ad Alexandrum Hierapolitanum, tres a solo Photio 187, 20.

Procli Constantinopolitani synodica Cyrillo et Iohanni transmissa 179, 25. 169, 27. 170, 17. 172, 20. ad clerum et populum Constantinopolitanum 165, 1. tomus 231, 30.

ep. Theodoreti ad Alexandrum Hierapolitanum 103, 32. ad Helladium Tarsensem 141, 15.

Firmus atque Theodotus direxerunt contra Orientales episcopos litteras ad Ancyram 80, 6.

III

CATALOGI EPISCOPORVM

Episcoporum qui subscripsere nomina addita sunt epistulis 82 [d. 21. m. Iun. 431]. 83 [d. 22. m. Iun. 431]. 88 [d. 26. m. Iun. 431]. 96. 106. 116. præterea enumerantur aliquot episcopi qui Cyrillo resistebant, in ep. 311, cuius catalogi quæ altera in exemplari Græco [V 91 = LIII 802 = M IIII 1469] extat recensio, eam hic neglexi. denique cf. enumerationem 279.

ceterum cf. quæ narrat comes Candidianus in ep. 85 p. 33, 4; præterea p. 146, 21 ita ut et ille qui Antiochenam tenebat ecclesiam dei . . . Cyrillum . . . et Memnonem damnationi subiceret communi decreto . . . episcoporum usque ad uiginti duorum metropolitanorum ceterorumque qui pariter aderant *et p. 157, 30* dum paulo minus ducenti in Ægypti damnatione consenserint 173, 13. e diuersis regionibus sumus, id est ex Eufratisia et utraque Cilicia et secunda Cappadocia et Bithynia et Thessalia et Mysia 148, 12. *de aduersariis Orientalium*: talem synodum ludo fecerunt Ægyptiaci, Palæstini et cum Ponticis Asiani cumque istis et Occidens 59, 32. *asterisco signaui nomina episcoporum qui etsi synodum d. 22 m. Iun. 431 non legitime conuenire declarauerant, tamen eis quæ tum decreta erant, subscripserunt.*

*Abraamius Amorii (Galatiæ salutaris) 82, 53.

*Ædesius Isindorum (Pamphyliæ) 82, 50.

*Aetius Pionitum Hellesponti 82, 41.

Alexander Apamiæ Syriæ (secundæ) metropolitanus 82, 2. 83. 88, 2. 96, 4. 116, 3. 311, 8.

Alexander Hieraspoleos Euphratesiæ metropolitanus [cf. 279 I] 82, 13. 83. 88, 8 96, 11. 106. 116, 9. 311, 4.

Anastasius Tenedi Cycladum [cf. 279 IX] 82, 37. 96, 38. 116, 38. 311, 30.

Antiochus Bostrorum (Arabiæ) metropolitanus 88, 16. 96, 10. 106. 116, 24. 311, 21.

Apringius Chalcidis (Syriæ primæ) legatarius concilii Orientalium [p. 64, 26. 66, 1. 70, 38] 88, 20. 106. 311, 6.

*Asclepiades Trapezupolis (Phrygiæ Pacatianæ) 82, 57.

Asterius Amidæ Mesopotamiæ metropolitanus 82, 17. 88, 15. 96, 18. 106. 116, 12. 311, 20.

*Athanasius Diuelti Mœsiæ secundæ 82, 24.

*Athanasius Scepsiorum (Hellesponti) 82, 43.

Aurelianus Irinupolis Isauriæ 82, 52. 88, 28. 96, 34.

Ausonius Himeriæ (Osrœnæ) 88, 27. 96, 44.

Basilius Larissæ Thessaliæ metropolitanus [279 XI] 82, 19. 83. 96, 16. 116, 15. 311, 32.

*Benantius Hieraspoleos Frygiæ (Pacatianæ metropolitanus) 82, 22.

*Berinianus Pergæ Pamphyliæ metropolitanus 82, 4. 83.

*Bosforius Gangrensis Paflagoniæ metropolitanus 82, 20 (locum eius obtinente Diogene Ionopoleos). 96, 19. 116, 5.

*Commodus Tripoleos (Lydiæ) 82, 30.

Cyriacus Diocletianopolis 116, 23.

Cyrillus Adanorum Ciliciæ primæ 82, 38. 88, 25. 96, 46. 116, 21.

*Cyrus Afrodisiadis (Cariæ) metropolitanus 83.

Cyrus Marcupolis (Osrœnæ) 96, 47. 116, 35.

Cyrus Tyri (Phœniciæ paraliæ) metropolitanus 88, 14 (per Marcellinum). 96, 7. 116, 7.

*Dalmatius Cyzici (Hellesponti) metropolitanus 82, 7. 83.

Daniel Faustinupolitanus (Cappadociæ secundæ) 82, 44. 88, 40. 96, 12. 116, 25. 311, 35.

Dexianus Seleuciæ Isauriæ metropolitanus 82, 11. 83. 88, 10. 96, 6. 106. 116, 14 311, 18.

Diogenes Ionopoleos (Paphlagoniæ) 82, 20. 96, 45. 116, 31.
Diogenes Seleucobeli Syriæ secundæ 82, 66. 88, 44. 106. 116, 41.
Diogenes 311, 5.
Dorotheus Marcianupoleos Mœsiæ secundæ metropolitanus [279 III] 82, 12. 83. 88, 6. 96, 21. 116, 11. 311, 22.
Euagrius Valentiæ (Phrygiæ Pacatianæ) 82, 58. 96, 49.
*Eugenius Apolloniadis Bithyniæ 82, 36.
*Euprepius Bizæ Europæ 82, 27.
Eustathius Myrinæ [?] 96, 41.
Eustathius Parnassi (Cappadociæ secundæ) 82, 46. 88, 42.
Eustathius 311, 36.
*Eutherius Stratoniciæ Lydiæ 82, 31.
Eutherius Tyanorum Cappadociæ secundæ metropolitanus [279 VIII] 82, 16. 83. 88, 11. 96, 15. 116, 16. 311, 29.
Filtatius Theodosianupolitanorum [Theodosianorum 88, 41] 82, 45. 88, 41.
Fritilas Heracliæ Europæ metropolitanus 82, 5 [per Euprepium Bizæ]. 83. 88, 3. 96, 5. 116, 22. 311, 26.
*Fuscus (Thyatiræ) Lydiæ 82, 29.
Gerontius Claudiupolis Isauriæ 82, 51. 88, 24. 96, 23. 116, 17. 311, 19.
Heliades Zeugmatis (Euphratesiæ) 88, 45. 96, 35. 116, 37. 311, 10.
Helladius Ptolemaidis (Phœniciæ paraliæ) 88, 32. 96, 43. 106. 311, 17.
Helladius Tarsi Ciliciæ (primæ) metropolitanus 82, 3. 83. 88, 7. 96, 9. 116, 2. 311, 15.
*Hermolaus Attudeorum (Phrygiæ Pacatianæ) 82, 56.
Hesychius Castabalensis Ciliciæ secundæ 82, 39. 88, 33. 96, 26. 116, 33.
Himerius Nicomediæ Bithyniæ metropolitanus legatarius concilii Orientalium [p. 65, 6. 66, 1. 70, 38] 82, 6. 83. 88, 5. 96, 8. 311, 27.
Iacobus Dorostoli Mœsiæ (secundæ) 82, 23. 88, 37. 96, 31. 116, 28. 311, 23.
Iohannes Antiochiæ (Syriæ primæ metropolitanus) legatarius concilii Orientalium [p. 64, 25. 66, 1. 70, 38] 88, 14. 96, 1. 106. 311, 1.
*Iohannes Aureliopolitarum Lydiæ 82, 33.
Iohannes Damasci (Phœniciæ secundæ) metropolitanus legatarius concilii Orientalium [p. 64, 25. 66, 1. 70, 38] 88, 4. 96, 2. 106. 311, 12.
*Iohannes totius Lesbi (Cyeladum) 82, 28.
Iulianus Larissæ Syriæ secundæ 82, 65. 88, 43. 96, 48. 116, 40.
Iulianus Sardicæ Daciensis (mediterraneæ) metropolitanus [279 XII] 82, 21. 83. 88, 12. 96, 12. 116, 4. 311, 3.
*Libanius Palææ (Pamphyliæ) 82, 59.
*Limenius Settenon poleos Lydiæ 82, 33.
Macarius Laodiciæ (Phœniciæ secundæ cf. p. 63, 7) 88, 19. 96, 22. 106. 311, 1.
*Mæonius Sardeorum Lydiæ metropolitanus 82, 9. 83.
Marcellinus Arcæ (Phœniciæ paraliæ) 88, 47. 96, 37. 116, 26. 311, 14.
Marcianus Abryti (Mœsiæ secundæ) 88, 38. 96, 39. 116, 20.
Maximinus [siue Maximianus siue Maximus] Anazarbi Ciliciæ secundæ metropolitanus 82, 10. 83. 88, 9. 96, 13. 116, 10. 311, 16.
Maximus Dimitriadis Thessaliæ [279 XV] 82, 63. 88, 50. 96, 53. 311, 34.
Meletius Cæsareæ [Neocæsariæ 88, 30. 96, 36. 116, 30; Cæsariæ Augustæ 106] Augustoeuphratesiæ 82, 68. 88, 30. 96, 36. 106. 116, 30. 311, 11.
Musæus [siue Mosæus] Aradi et Antaradi (Phœniciæ paraliæ) 88, 30. 96, 24. 106. 116, 18.
Nestorius Constantinopolitanus 83.
Olympius Carpasiæ Cypri 88, 19. 96, 33.
*Paulus Daldi Lydiæ 82, 26.
Paulus Emisenus (Phœniciæ secundæ) metropolitanus legatarius concilii Orientalium [p. 64, 25. 66, 1. 70, 38] 88, 18. 96, 20. 311, 13.
*Paulus Orymnorum (Pamphyliæ) 82, 48.
Pausianus Ypatæ Thessaliæ [279 X] 82, 62. 88, 22. 116, 13. 311, 33.
Petronius Neuæ (Arabiæ) 88, 53 [per Zosim Esbuntos]. 96, 51.
*Petrus Prusæ Bithyniæ 82, 35.
Petrus Traianupoleos Rodopæ metropolitanus 82, 18. 83. 88, 17. 96, 14. 116, 6. 311, 25.
*Pius Pisinuntis Galatiæ (salutaris metropolitanus) 82, 14.
Placcus Laodiciæ (Syriæ primæ, ut uidetur) 88, 46. 96, 27. 116, 19. 311, 7.
Polychronius Epiphaniæ 88, 29. 96, 25. 116, 32.
Polychronius Heracleæ Cariæ 82, 54. 88, 23. 116, 36.

Rabbulas Edessæ metropolitanus 88, 52. 96, 17. 116, 8.
Salustius Coryci Ciliciæ (primæ) 82, 60. 88, 35. 96, 52. 116, 27.
*Seuerus Sozopolis Pisidiæ 82, 40.
*Seuerus Synnadensis Frygiæ salutariæ 82, 8.
Tarianus [siue Traianus] Augustæ (Ciliciæ primæ) 88, 34. 96, 32. 116, 34.
Theoctistus Cæsariæ Thessaliæ 82, 63, 88, 26. 116, 42.
Theodoretus Cyrri Augustoeuphratesiæ legatarius concilii Orientalium [p. 64, 25. 66, 1. 70, 38] 82, 67. 88, 48. 96, 29. 106. 311, 9.
*Theodorus Attaliæ 82, 47.
Theophanius Philadelphiæ Lydiæ 82, 25. 88, 51. 96, 28. 116, 29.
Theosebius Cii Bithyniæ [279 XIII] 82, 34. 88, 21. 96, 40. 311, 28 [?].
*Timotheus Germinorum Hellesponti 82, 42.
*Timotheus Scythiæ 82, 15.
*Timotheus Terminsu et Eudociadis (Pamphyliæ) 82, 49.
Tranquillinus Antiochiæ Pisidiæ metropolitanus 82, 1. 96, 3. 116, 1. 311, 31.
Valentinus [siue Valentinianus] Malli (Ciliciæ primæ) 82, 61. 88, 36. 96, 30. 116, 39.
Zebinus 311, 24 cf. 187, 22.
Zosis Esbunti Arabiæ 82, 55. 88, 39. 53. 96, 50.

IIII

INDEX NOMINVM

Locorum qui Græce extant, rationem non habui

Abbibo cf. ind. I. episcopo Dolichis (Euphratesiæ) 162, 2. 161, 11. impietate commissa in A. episcopum 160, 30. 203, 30. — inter Euphratesiæ episcopos epistulas dat 157, 19. 162, 17 et accipit 149, 20. 158, 32. 159, 13.
Ablabio domestico quæstoris 225, 8.
Abraamius cf. ind. III.
Acacius episc. Berœæ cf. ind. I. II. 85, 13. Romæ fuit 99, 8. Iohannes Antiochenus cum aliis ad eum peruenit 85, 20. idem iter assumpsit ad A. 114, 17. 113, 8. 222, 28. 140, 7. — litteras accipit 58, 28. 98, 3. 101, 19. — 109, 15. 182, 3.
Acacius episc. Melitinensis cf. ind. I. allegationem A. 99, 21. 147, 13. — 203, 36. — 139, 20. — 231, 28.
Acacii diaconi 174, 14. 180, 19.
Acacio diacono et xenodocho in Ægypto 186, 37.
Acephali 181, 28. cf. ind. I sub (Rusticus).
Acylinum episcopum e Barbalisso expulsum 177, 25. 176, 5. 204, 16. — ad Alexandrum Hierapolitanum confugit 177, 26. 197, 17. 198, 26. — inter Euphratesiæ episcopos epistulas dat 157, 20. 162, 18 et accipit 149, 20. 158, 32. 159, 13. 162, 2. — 176, 5.
Adamantio presbytero et archimandrita 220, 27.
Ædesius episc. cf. ind. III.
Aetius episc. cf. ind. III.
post sermonem Afthonii presbyteri 79, 12.
Agapio presbytero et gazophylaci in Ægypto 186, 38.
Alexander episc. Alexandriæ 209, 25.
Alexander episc. Apamiæ metropolitanus Syriæ secundæ cf. ind. I. III. contestationem Cyrillo dirigit 27, 29. cum Iohanne Antiocheno peruenit ad Acacium Berœensem 85, 21. propositiones [ep. 142] directæ Cyrillo ex consilio Iohannis Antiochiæ, Alexandri Hierapolis, Macarii Laodiciæ, A. et Theodoreti Cyrri 92, 30. ab instante corporali infirmitate 159, 34.
Alexander episc. Hierapolis metropolitanus Euphratesiæ cf. ind. I. II. III. quadragesimum iam annum ago quod mea plango peccata 98, 12. ante triginta annos pugnauit contra quendam monachum Apollinaristam 187, 31. ab Iohanne Antiocheno laudatur 192, 4. ecclesiam sub debito fecimus 185, 33. 15. fuit in consilio Antiocheno 91, 13. 92, 30. 100, 1. 136, 5. cum Theodoreto collocutus est et in Antiochia et in Berœa et in Hierapoli 109, 6. 136, 5. in Arbathimila 133, 25. 135, 12. 186, 27. ultra annum post aduentum Pauli [433] memet ipsum ab Antiocheni communione seiunxi 158, 26. sacra contra eum 166, 36. 168, 34. 169, 6. conuentus in Zeugmate 134, 17. 30. 135, 15. 138, 28. 186, 27. quantum a populo diligatur 201, 21 sq. exiliatus est in Famothin Ægypti metallum 203, 28. litteras accipit 85, 19. 86, 25. 87, 21. 91, 1. 95, 27. 100, 24. 102, 34. 104, 7. 25. 105, 3. 108, 32. 112, 24. 113, 33. 117, 8. 18. 127, 12. 129, 1. 134, 8. 28. 135, 7. 136, 30. 137, 29. 140, 36. 142, 14. 26. 143, 31. 144, 36. 149, 19. 156, 19. 158, 31. 159, 13. 29. 162, 1. 164, 36. 170, 23. 172, 13. 174, 10. 175, 16. 176, 23. 182, 33. 183, 11. 186, 4. 187, 35. 190, 19. 195, 28. 196, 24. 198, 37. 199, 17. 213, 18. — collectionem possidebat gestorum et epistularum 99, 24. 130, 18. 186, 1. 36. 188, 22. ab Irinæo per omnia ualde laudatur 182, 16. 133, 11. 191, 4. 109, 14. 189, 24.

Alfius episc. expulsus 89, 34.
Ambrosius cf. ind. II. in Occidente A. 209, 23. — Mediolanensis A. 211, 32.
Ammonio comiti 223, 32. 35.
Amphilochius (episc. Iconii) 209, 26.
Anastasius episc. Tenedi cf. ind. III. 204, 6.
compresbytero Anastasio 169, 29.
Anatolio magistro militiæ 139, 35 (160, 1).
Andreas episc. Samosatenus cf. ind. I. II. uinctus in lecto 137, 34. 59, 22. somnium de Apollinario et Iohanne Antiocheno 101, 2. 127, 22. cum Theodoreto deliberat 132, 18. Iohannes Antiochenus ab A. præculpatus 112, 25. — 109, 16. 203, 3. — litteras accipit 59, 21. 99, 32. 102, 4. 103, 19. 129, 30. 137, 15. 138, 9.
Antiochum præf. præt. cf. ind. I. 64, 12. 1. 79, 36.
Antiochus episc. Bostrorum metropolitanus Arabiæ cf. ind. III. 210, 9.
Antonius Chalcidis chorepiscopus 171, 18.
Apollinarius in unaquaque antiquarum synodorum esse hæreticus iudicatus 8, 10. Vitalis ab Apollinario consecratus 53, 5. contra eum scripsit Athanasius epistulam ad Epictetum 93, 24. in Romam coram Damaso motum est de hæresi Apollinarii 99, 8. - 5, 14. 30. 8, 2. 32. 43, 3. 53, 14. 58, 31. 89, 9. 98, 15. 102, 6. 104, 27. 111, 1. 112, 36. 120, 35. 131, 13. 147, 23. 164, 10. 179, 40. 194, 8. 208, 15. 218, 37. 221, 19. somnium Andreæ Samosateni de A. 101, 2. 127, 22. Apollinariani 8, 16. dum Iulianus quidam uita euangelica uiuens Apollinarii morbo langueret 187, 31. Maximum monachi habitu circumpositum et feruenter Apollinarii morbo languentem 208, 10.
Appiniano duci Mesopotamiæ 163, 37.
Apringius episc. Chalcidis cf. ind. III. 58, 29.
Archelaus episc. uenit cum Iohanne Antiocheno Berœam ad Acacium 85, 21. multatus est ab augustali Seleuciæ 113, 28.
Aristolaus tribunus et notarius cf. ind. II. pro pace facienda misit Theodosius imperator ad Iohannem et Cyrillum 91, 1. 140, 19. 167, 33. 200, 1. per Aristolaum 92, 1. 91, 24. in ianuis est 91, 5. 99, 39. propositiones [ep. 142] directæ sunt ab Acacio Berœensi per A. Cyrillo 92, 28. 222, 12. 15. 21. direxit ab Ægypto magistrianum cum litteris Cyrilli [145] 102, 5. 222, 27. antequam Paulus et A. ad Antiochiam remearent 115, 2. 222, 34. 223, 3. 9. 18. 37. 224, 19. tradentes epistulam [71] Aristolao 128, 13. (ad episcopos Ciliciæ primæ) ueniente cum decreto imperiali A. 204, 30. 37. 210, 7. et prius et nunc suscipientes principis de pace sanctionem per A. 208, 31. 210, 15. — litteras accipit 206, 15. 229, 25. 230, 1. — iugalem eius 223, 38.
Arrius 5, 14. 30. 53, 14. 98, 17. 102, 6. 104, 27. 147, 23. 209, 16. 220, 22. Arriani et Macedoniani 211, 28. Arrianorum temporibus 85, 14.
Artabur 223, 11. 225, 3. 5.
Asclepiades episc. Trapezupolis cf. ind. III.
Asterius episc. Amidæ metropolitanus Mesopotamiæ cf. ind. III.
Athanasius episc. Alexandriæ cf. ind. II. 209, 25. 211, 8. 213, 33. 232, 3.
Athanasius episc. Diuelti cf. ind. III.
Athanasius episc. Scepsiorum cf. ind. III.
Athanasius episc. a Iohanne Antiocheno in ciuitate quadam Euphratesiæ ordinatus 157, 11. 160, 37.
Atticus episc. Constantinopolis 209, 26.
ad Augustas 162, 18. ad A. siue reginas 48, 25.
Augustinus 211, 32.
Aurelianus episc. Irinupolis cf. ind. III.
Aurelius Flauius 187, 24.
Ausonius episc. Imeriæ cf. ind. III.
beato Babyla 195, 15.
Baradotum monachum 170, 31.
Barsis (episc. Edessæ) 175, 7.
Basilius de Ancyra 53, 2. 8.
Basilius episc. Cæsareæ Cappadociæ 53, 2. 209, 26. 211, 8. 232, 4.
Basilius episc. Larisæ metropolitanus Thessaliæ cf. ind. III. 204, 9.
presbyterum Basilium 180, 29.
Benantius episc. Hierapolis Phrygiæ cf. ind. III.
Berinianus episc. Pergæ metropolitanus Pamphyliæ cf. ind. III.
Beronicianus episc. Tyri 206, 15. 40. 207, 30.
Bosforius episc. Gangrensis metropolitanus Pamphyliæ cf. ind. III.
Cælestino papa Romano 132, 38. Nestorii iudicium de eo 25, 34.
Flauius Candidianus cf. ind. I. II. magnificus et gloriosissimus comes deuotissimorum domesticorum 33, 12. 31, 34. 8, 35. 30, 17. 43, 29. 38. 86, 7.
per Chometum 186, 37.
Chryseroti præposito 223, 8. 12. 224, 1. 14. 25. 36.
Claudianus presbyter (Alexandrinus) 222, 1. 223, 2. 224, 20. 35. 38. 225, 10.
Commodus episc. Tripolis Lydiæ cf. ind. III.
Cosmæ et Damiani basilicam 160, 28.
Cyprianus (episc. Carthaginis) cf. ind. II. 209, 24.
Cyrillus episc. Adanorum cf. ind. III. litteras dat inter episcopos primæ Ciliciæ 158, 33. 204, 32. accipit 181, 1.
Cyrillus episc. Alexandriæ cf. ind. I. II. commem ratur passim. ægritudine laborat 222, 11. 223, 4. Paulo quodam filio fratris [*immo sororis*] C. 85, 31. Nestorii sermones in excerpendo falsauit 26, 4. 147, 14. Iohannes comes largitionum in custodia Cyrillum tenet ac Memnonem 57, 31. 59, 12. ab imperatore non restituitur 69, 8. 85, 33. multa pecunia quam dedit C., obruit ueritatem 85, 28 cf. ep. 293. 294. dum custodiretur in Epheso, fuga est usus 85, 34. C. circa pacem malas artes 115, 1. 222, 15 sq. litteras accipit 27, 23. 118, 15 [= 232, 8]. 212, 20. 240, 1 [falsata]. appellatur

Ægyptius 99, 34. 100, 3. 8. 103, 36. 104, 27. 30. 105, 10. 34. 106, 14. 114, 19. 130, 2. 3. 10. 27. 133, 31. 134, 2. 143, 37. 144, 7. 15. 150, 20. 157, 31. 164, 3. 18. 173, 24. 213, 35. 215, 8. Ægyptiacum 25, 31. abominationis Ægyptiacæ 138, 32. Ægyptiacæ deiectionis 214, 5. etiam Ægyptus dicitur 6, 2. 59, 28. 113, 25. Cyrilli capitula commemorantur passim; locos grauiores inuenies in ind. II sub ep. 8. qui se quasi Cyrilli sequaces extollunt 227, 39.
Cyrus episc. Afrodisiadis metropolitanus Cariæ cf. ind. III.
Cyrus episc. Marcupolis cf. ind. III.
Cyrus episc. Tyri metropolitanus Phœniciæ paraliæ cf. ind. III.
Dalmatius episc. Cyzici metropolitanus Hellesponti cf. ind. III.
Dalmatium abbam 223, 23.
episcopo Romæ Damaso 99, 7. 145, 38. 209, 23.
Cosmæ et Damiani basilicam 160, 28.
Danihel episc. Faustinupolis cf. ind. III.
Danihel presbyter 231, 7. 232, 6.
Dauid inter episcopos Euphratesiæ litteras dat 157, 19. 162, 17. recipit 149, 20. 158, 32. 159, 13. 162, 1.
Dexianus episc. Seleuciæ metropolitanus Isauriæ cf. ind. III. 58, 29.
pro Theodoro (Mopsuesteno) et Diodoro (Tarsensi), 208, 20. 26. Theodori et D. scripta 210, 32. 211. 1. 11. 212, 9. cf. ind. II.
Diogenes episc. Ionopoleos cf. ind. III.
Diogenes episc. Seleucobeli cf. ind. III. 58, 30.
Dionysio præsidi utriusque militiæ et ex consule [cons. 429] 196, 13. magistrum militiæ Orientis 196, 21. 168, 33. 169, 5. 199, 31. cf. ind. I.
Dionysii Alexandrini pontificis 211, 28.
Dioscorum 181, 29. sequaces Dioscori 228, 5. sectatores D. et Eutychis 118, 17. in codicibus Dioscorianorum 225, 12 cf. ind. I.
de Domitiano quæstore 155, 2 sq. 155, 35.
Domnino cubiculario 224, 32.
Domno Antiocheno præsule 181, 24.
Donatistæ 211, 29.
Donati presbyteri 174, 14. 180, 18.
Dorotheus episc. Marcianupolis metropolitanus Mœsiæ secundæ cf. ind. I. III. 87, 36. 203, 31. litteras accipit 165, 11.
Droseriæ cubiculariæ 224, 12. 223, 7. 20.
Eliseus episc. expulsus 89, 34.
Epiphanii archidiaconi et syncelli Cyrilli 222, 6 cf. ind. I.
Epiphanio monacho Alexandrino 240, 19.
Euagrius episc. Valentiæ cf. ind. III.
Eudocius episc. ciuitatis cuiusdam Mœsiæ inferioris 203, 33.
Eugenius episc. Apolloniadis Bithyniæ cf. ind. III.
Eulogio Alexandrino presbytero 223, 28.
Eunomius 53, 14. 102, 6. 104, 27. 147, 23. 220, 22.
Euprepius episc. Bizæ cf. ind. III.
Euricianus tribunus 170, 29.
Eusebius (episc. Samosatenus) 175, 6.
Eustathius (episc. Antiochiæ) 209, 27.
Eustathius episc. Myrinæ [?] cf. ind. III.
Eustathius episc. Parnassi cf. ind. III.
Eustathius episc. cum Iohanne Antiocheno uenit ad Acacium Berœam 85, 22.
Eustathium 225, 8.
Eustochium presbyterum 144, 30.
Eustolianus episc. ut uidetur 187, 22.
Eutherius episc. Stratoniciæ Lydiæ cf. ind. III.
Eutherius episc. Tyanorum metropolitanus Cappadociæ secundæ cf. ind. I. II. III. 87, 25. cum Helladio episc. Tarsi Xystum papam Romanum litteris adit 145, 16. 204, 3. — 109, 14.
Eutyches 223, 25. 39. sectatores Dioscori et E. 118, 17. Eutychiani dogmatis 118, 14.
Felici præposito 210, 26.
Filtatius episc. Theodosianupolis cf. ind. III.
Firmus episc. Cæsareæ metropolitanus Cappadociæ primæ cf. ind. II. turbator 80, 2. 87, 23. 141, 6. litteras accipit 7, 26. 231, 28.
Flauianus (episc. Antiochiæ) 209, 27.
Florentio assessori præf. præt. 224, 26.
Fritilas episc. Heracleæ metropolitanus Europæ cf. ind. III.
Fuscus episc. Thyatiræ cf. ind. III.
Gemellini (episc. Perræ) 136, 33.
Gerontius episc. Claudiupolis cf. ind. III.
Gregorius episc. Nazianzenus cf. ind. II. 209, 26. 211, 8. 232, 4.
Helenianæ quæ est præfecti præt. 224, 24.
Heliades episc. Zeugmatis cf. ind. III. inter episcopos Euphratesiæ litteras dat 157, 19. 162, 17. accipit 149, 20. 158, 32. 159, 13.
Heliam presbyterum 91, 22.
Heliodorus episc. inter episcopos Ciliciæ secundæ litteras dat 159, 13.
Helladius episc. Ptolemaidis cf. ind. III.
Helladius episc. Tarsi metropolitanus Ciliciæ primæ cf. ind. I. II. III. 27, 29. Maximiani episc. Constantinopolis synodicam non recepit 90, 1. 15. cum Eutherio episc. Tyanorum Xystum papam Romanum litteris adit 145, 16. 181, 11. sacra contra eum directa 166, 36. 168, 34. 169, 6. litteras accipit 155, 9. 90, 1. 95, 5. 105, 18. 106, 24. 111, 33. 141, 10. 155, 36. 160, 34. 180, 13. 184, 1.
Hermogenes inter episcopos Ciliciæ secundæ litteras dat 159, 13.
Hermolaus episc. Attudeorum cf. ind. III.
Hesychius episc. Castabalorum cf. ind. I. III. inter episcopos Ciliciæ secundæ litteras dat 150, 13.
Himerius episc. Nicomediæ metropolitanus Bithyniæ cf. ind. III. litteras accipit 107, 11.
Iacobus episc. Dorostoli cf. ind. III.
Iacobum monachum 170, 30.

Ibas (episc. Edessæ) cf. ind. II. Theodoreti et I. dicta 180, 11. Theodori et I. et Theodoreti scripta 205, 36.
Iephthahe episc. expulsus 89, 34.
Innocentius papa Romanus 209, 23.
Iohannes magnificentissimus et gloriossisimus comes uniuersarum largitionum 57, 29. 53, 28. 85, 16. cf. ind. I.
Iohannes episc. Antiochiæ cf. ind. I. II. III. commemoratur passim. debili corpore 114, 17. 91, 8. paruo tempore in Constantinopolim 7, 29. pugnat contra Cyrilli capitula 8, 5. 147, 20 cf. 157, 38. 163, 34. 167, 26. 199, 37. 213, 36. sero ad concilium Ephesenum uenit 27, 24. 36. 32, 2. 33, 25. 30. 35. 213, 28. 221, 26. Meletius episc. Mopsuestiæ eum euntem ad Ephesum et ab Epheso reuertentem suscepit 195, 2. interlocutus est 58, 27. uerba quae nos instruxerunt in Epheso 111, 20. laudat Alexandrum Hierapolitanum 192, 4. collegit in Tarso concilium 104, 11. 164, 33. 167, 30. 194, 12. 221, 28. de subdola assentatione Antiochiæ gesta 221, 28. 91, 11. 93, 8. 99, 39. 102, 32. 104, 11. 134, 14. 136, 5. 222, 36. uenit ad Acacium Berœam 85, 20. traducit omnes 104, 2 cf. 103, 29. 112, 12. 25. 147, 30. 157, 27. 167, 37. 184, 28. 194, 22 sq. 199, 39. 207, 36. 213, 29. fuit in Berœam 113, 7. 114, 17. festinat ad Berœam 140, 7. ex consilio Iohannis Antiochiæ 92, 29. pactio secreta cum Theodoreto 153, 40. Verius qui pro I. Constantinopolim latitat 155, 6. sacra impetrauit contra episcopos Ciliciæ secundæ 155, 2. quæ ab Antiocheno inique commissa sunt 162, 2. 31. 170, 37. 172, 32. 185, 30. gloriatur quod totum peruerterit Orientem 208, 28. litteras accipit 4, 33. 109, 18. 114, 9. 131, 19. 144, 10. 163, 9. 179, 32. 191, 20. 207, 2. 228, 35. iudicium Alexandri Hierapolitani de eo 188, 27. somnium Andreæ Samosateni de Iohanne 101, 2. 127, 22. — 109, 15.
Iohannes episc. Auriliopolis cf. ind. III.
Iohannes præclarus ecclesiæ doctor, Constantinopolitanus episcopus 190, 12. 209, 25. 211, 31.
Iohannes episc. Damasci cf. ind. III. 58, 28. cf. 210, 5.
Iohannes episc. Germaniciæ 138, 26. 140, 37.
Iohannes episc. Lesbi cf. ind. III.
Iohannes episc. expulsus 89, 33.
Iohanni presbytero et archimandritæ 229, 15.
Irinæus cf. ind. I. ad magnificentissimum Christi amatorem I. 5, 6. I. uita 181, 21. epp. 97—101 ad imperatorem portat 48, 1. post Irinæi discessum 50, 22. in Petram relegatus 203, 6. Nestorianus 79, 8. 181, 22. Theodoretum uituperat 181, 27. Alexander episc. Hierapolitanus ab I. per omnia ualde laudatur 182, 16. 133, 11. 191, 4.
Isidorus præf. præt. patricius 203, 13.
Iulianus episc. Larissæ Syriæ secundæ cf. ind. III.
Iulianus episc. Sardicæ metropolitanus Daciæ mediterraneæ cf. ind. III. 204, 11.
Iulianus uita euangelica uiuens Apollinarii morbo languebat 187, 31.
imperatorem Iustinianum toto tricennali tempore 205, 34. ante fere annum mortis I. 240, 20.
Iuuenalis (episc. Hierosolymorum) 27, 28.
Lausum 223, 40.
Libanius episc. Palææ Pamphyliæ cf. ind. III.
clarissimum Libianum Euphratesiæ iudicem 200, 14. 198, 28. cf. ind. I.
Limenius episc. Settenon polcos cf. ind III.
Longinus comes 87, 25.
Macarius episc. Laodiciæ (Phœniciæ secundæ) cf. ind. III. 58, 29. ex consilio M. 92, 30. — 179, 13.
Macedonius 171, 17.
Macedoniani 211, 28.
Mæonius ep. Sardium metropolitanus Lydiæ cf. ind. III.
Manetis 211, 38. Manichæus 209, 17.
Manichæi 52, 9. 22. 211, 37.
Maranas presbyter Hierapolitanus 171, 17.
Maras episc. inter episcopos Euphratesiæ litteras dat 157, 19. 162, 18; accipit 149, 20. 158, 32. 159, 13. 162, 1.
Marcellæ cubiculariæ 223, 7. 20. 224, 10. 12.
Marcellinus episc. Arcæ cf. ind. III.
Marcianus ep. Abryti cf. ind. III.
Marcion 209, 17.
Marinianum 157, 10. 160, 42.
Maris episc. 85, 22.
Martino compresbytero 88, 2. 41.
Martyrius presbyter 187, 20 cf. ind. II.
Maru episc. 85, 22.
Matronianus episc. inter episcopos Ciliciæ primæ litteras dat 158, 32.
Maximianus episc. Constantinopolis cf. ind. II. ordinatus a Cyrillianis 80, 5. 144, 28. legatariis Orientalium in Constantinopolim non permisit intrare 85, 35. M. synodica 90, 2. 16. — 139, 20. — litteras accipit 222, 6. qui nuper obiit 170, 2. 174, 2.
Maximinus episc. Anazarbi metropolitanus Ciliciæ secundæ cf. ind. I. III. 143, 29. sacra contra eum 166, 31. 168, 34. 169, 6. litteras accipit 155, 1. 178, 6.
Maximus episc. Dimitriadis cf. ind. III. 204, 19.
Maximo magistriano 139, 38. 102, 5.
Maximum monachi habitu circumpositum et feruenter Apollinarii errore languentem 208, 10. archimandritam M. 231, 20. 229, 15.
Meletius episc. Antiochenus 175, 6. 209, 27. 213, 32.
Meletius episc. Mopsuestiæ cf. ind. I. 196, 14. 198, 30. Iohannem Antiochenum euntem ad Ephesum et ab Epheso reuertentem suscepit 195, 2. litteras dat inter episcopos Ciliciæ secundæ 159, 13. 203, 35. litteras accipit 160, 23. 177, 8. 31. 192, 10. 197, 18.
Meletius episc. Neocæsareæ Euphratesiæ cf. ind. III. 58, 29. 157, 1.

Meliton orthodoxus 53, 4.
Meliton hæreticus 53, 4.
Memnon episc. Ephesi dictum 44, 14. in custodia tenetur 57, 30. 59, 12. ab imperatore non restituitur 69, 9. 85, 33.
Minodorus episc. inter episcopos Ciliciæ primæ litteras dat 204, 32.
Mocimum œconomum Hierapolitanæ ecclesiæ 182, 21. cf. 139, 6.
Musæus episc. Aradi et Antaradi cf. ind. III. 231, 15.
Nectarius episc. Constantinopolis 209, 25.
Neoterium comitem 167, 3. 179, 35.
Nestorius episc. Constantinopolis cf. ind. I. II. III. commemoratur passim. eius initia approbata 132, 37. dum presbyter Antiochiæ fuerit 133, 1. desideratur a populo Constantinopolitano 89, 2. 174, 7. appellatur persona 134, 29. 135, 8. 136, 1. 8. 12. 17. 20. 21. 168, 15. 170, 13. 177, 33. 184, 35. 208, 29. 213, 29. litteras accipit 64, 1. 149, 38. 189, 6. 205, 16.
Rustici ratiocinationes 81, 12. 108, 22. 112, 17. 181, 36.
Nestoriani erroris 172, 4. Nestoriani 211, 33.
olippum [nomen corruptum] presbyterum Mopsuestiæ 143, 37.
Olympiadem 223, 19.
Olympius episc. Carpasiæ cf. ind. III.
Optimus (episc. Melitenæ) 209, 26.
Oresti et Stephano singulariis 203, 21.
Origenes 211, 27.
per Palladium magistrianum 39, 29.
Parthenio presbytero et archimandrita cf. ind. I. 175, 14. 187, 6.
Patricius diaconus 86, 5.
Pauli (apostoli) sepulturæ 193, 29.
Paulo præposito 223, 6. 224, 4.
Paulus episc. Daldi cf. ind. III.
Paulus episc. Emesæ cf. ind. I. III. commemoratur passim. infirmitatem corporis et senectam 113, 17. 58, 29. fuit Berœæ 139, 37. iter ad Ægyptum 113, 10. 114, 2. 19. 164, 4. 167, 37. P. ad Cyrillum impias pactiones 115, 1. 222, 31. 129, 1. 24. 130, 11. 133, 27. 38. 134, 9. 23. antequam P. et Aristolaus ad Antiochiam remearent 115, 2. exiuit ab Ægypto 125, 6. post aduentum Pauli 158, 27. ante quattuor annos mox ut uenit ab Ægypto ter beatus [i. e. iam mortuus] Paulus 209, 41.
Paulus episc. Orymnorum cf. ind. III.
Paulus Samosatenus 52, 23. 209, 17.
Paulo filio fratris [*immo sororis*] Cyrilli, qui illic comes erat consistorianorum.
Pausianus ep. Ypatæ cf. ind. III. 204, 8.
Pelagius 211, 31.
Petronius episc. Neuæ cf. ind. III.
Petrus episc. Prusæ cf. ind. III.
Petrus episc. Traianupolitanus cf. ind. III.
Petrus episc. expulsus 89, 33.
Philippo 223, 2. 225, 10.
Photinus 209, 17.
Photius presbyter cf. ind. II. 187, 20. — cum Irinæo in exilium missus 203, 11.
piscator nomen irrisorium aulici cuiusdam 113, 23.
Pius episc. Pessinuntis cf. ind. III.
Placcus ep. Laodiciæ (Syriæ primæ, ut uidetur) cf. ind. III.
Plintha magistro militiæ 88, 20.
Polychronius episc. Epiphaniæ cf. ind. III.
Polychronius ep. Heræleæ Cariæ cf. ind. III.
Preponianus 187, 22.
Proclus episc. Constantinopolis cf. ind. I. II. ante schisma consecratus 170, 10. 173, 17. de ordinatione P. 154, 21. 179, 22. 24. — 164, 39. 169, 26. 37. 170, 2. 172, 25. 205, 8. Orientis episcopis in Antiochiam dirigente tomum P. 231, 31. — 241, 26. — litteras accipit 208, 19. 28.
Pulcheriæ Augustæ ancillæ dei 223, 6. 14. 40. 224, 10. cf. 162, 18.
Rabbulas episc. Edessæ metropolitanus Osroenæ cf. ind. I. III. se ab Orientali synodo separauit 86, 26. 87, 10. — 136, 33. 139, 9. 187, 13. litteras accipit 140, 16.
Romano cubiculario 223, 6. 224, 29.
Ruphino domestico magistri (offic.) 225, 6.
Sabellius 209, 17.
Salustius episc. Coryci cf. ind. III.
Saturninus contra Dorotheum episcopus Marcianupolis ordinatus 88, 20 sq.
Scholasticium eunuchum imp. Theodosii 51, 33. 50, 1. cubiculario 224, 36. 38. 225, 4. 223, 11. — 85, 29.
Scylacio presbytero et archimandritæ 186, 38.
basilicam Sergii martyris 163, 4. 162, 37. 185, 32.
Seuerus episc. Sozopolis cf. ind. III.
Seuerus episc. Synnadorum cf. ind. III.
Simonem magum 145, 22. 209, 18.
Simonianos i. e. Nestorianos 205, 11. 206, 20.
Solomoni domestico Chryserotis 224, 20. 26.
Oresti et Stephano singulariis 203, 21.
Stratigium diaconum 107, 29.
Symeonem monachum 170, 30.
Tarianus episc. Augustæ cf. ind. III. litteras dat inter episcopos Ciliciæ primæ 204, 33.
Tarsicio diacono 169, 30.
Tauro præf. præt. atque patricio 154, 20. 155, 19.
Thalassius episc. cum Iohanne Antiocheno ad Acacium uenit Berœam 85, 22.
Thalassio presbytero et archimandritæ 229, 15.
Theoctistus episc. Cæsareæ Thessaliæ cf. ind. III.
Theodoretus episc. Cyrri cf. ind. I. II. III. commemoratur passim. corpus infelix 109, 10. 101, 23. 127, 4. 142, 12. 189, 9. cum prius assueti fuissemus sæpius ire ad Antiochiam 107, 23. — 58, 20. — quæ ad episcopos a nobis dicta sunt 85, 5. — uenit cum Iohanne Antiocheno ad Acacium Berœam 85, 22. fuit in consilio Antiocheno

91, 13. 92, 30. 136, 5. et in Antiochia et in Berœa et in Hierapoli sæpius cum Alexandro Hierapolitano collocutus est 109, 6. cf. 157, 3. in Arbathimila 133, 25. 135, 12. 15. 186, 27. cum Andrea episc. Samosatorum deliberat 132, 18. pactio secreta cum Iohanne Antiocheno 153, 40. sacra contra eum 166, 36. 168, 34. 169, 6. post introitum Th. in Antiochiam 176, 24. cf. 171, 4 37. 173, 32. colloquens Iohanni 181, 8. 182, 22. 186, 5. 27. redit a Germanicia 189, 10. his qui circa Theodoretum sunt 205, 24. litteras accipit 102, 21 103, 31 125, 12 130, 9. 133, 22. 135, 28. 144, 36. 149, 19. 150, 20 153, 39. 158, 31. 159, 13. 162, 1. 164, 36 171, 6. 173, 7. 174, 32. 186, 21. 188, 14. ab Irinæo accusatur 79, 10. 127, 6. 191, 11 205, 28 Theodori et Ibæ et Theodoreti scripta 205, 36. 180, 11 a Rustico defenditur 81, 10. 108, 26 109, 13. 112, 18. 123, 12. 132, 27. 134, 22 135, 10. 172, 1 181, 16. 189, 27. 202, 34. 205, 28 ex his uero et illud iterum roboratur quod a nobis intentio Th integerrime comprehensa sit 203, 4. cf ind I sub Rustico.

Theodorus episc. Attaliæ cf. ind. III.

Theodorus episcopus in secunda Phœnicia (Damasci) ordinatus 210, 5

Theodorus episcopus Mompsuhestiæ 211, 1 212, 23. ecclesiæ cuius Th. extitit doctor 195, 16. 4 168, 23. a Rabbula anathematizatus 86, 30. 212, 23 Nestorii atque Th dogmata 118, 23. 29 [= 232, 13 18] 211, 9 212, 13. 18 21. 32. 227, 34. capitula ex codicibus excerpta Th. et Nestorii malis sensibus conuenientem habentia intellectum 231, 33 Th et Diodoro 208, 19 26 210, 32. 211, 11. Theodori 211, 7. 232, 2. — 118, 18. 205, 36. 212, 9. 213, 9.

Theodoro domestico Scholasticii cubicularii 224, 37.

Theodosius imperator cf. ind I II. intrante imperatore in Constantinopolim cum parte aduersa 73, 31. dum cum Orientalibus sentiret 85, 27. approbauit Nestorii initia 132, 37. præce it ut nullus Orientalium episcoporum Constantinopolim proficisceretur 156, 20 relationes et litteræ ad eum directæ 33, 29. 39, 10. 46, 1. 48, 2. 50, 21. 53, 30. 55, 14. 71, 31. 74, 11 76, 4. 80, 27 127, 26. 204, 29. 210, 30 213, 2.

Theodotus episc. Ancyræ cf ind. I. II turbator 80, 2. — 231, 28.

Theofanius episc. Philadelphiæ cf. ind. III 86, 19.

Theophilus episc Alexandriæ 209, 25. 232, 4.

Theosebius ep. Cii cf. ind III. litteras accipit 126, 8 — 204, 13

Thomatem episc. Mompsuestiæ 196, 15. 210, 24.

Thomam monachum 144, 31.

Thomam 231, 27

Timotheus episc Germinorum cf. ind. III

Timotheus episc Scythiæ cf. ind. III

Timotheus episc Terminsu cf. ind III

Flauius Titus gloriosissimus comes deuotissimorum domesticorum, implens locum magistri militiæ potestatis 200, 16 168, 33 170, 24. 29 39. 176, 7. 193, 33 200, 37. 201, 10. 202, 11

Tranquillinus episc Antiochiæ metropolitanus Pisidiæ cf. ind III 27, 29

Valentinus episc Malli cf. ind III inter episcopos primæ Ciliciæ litteras dat 204, 32

Valentinus 209, 17

Valerianus episc Mœsiæ (secundæ) 203, 33.

Verius qui pro Iohanne Constantinopolim latitat 155, 6. 10

Vitalis orthodoxorum episcopus 53, 4.

Vitalis ab Apollinario consecratus 53, 5.

Vitalem monachum in Cappadocia 212, 10

Xystus episc Romæ 139, 20 145, 17. 149, 8. 205, 8.

Ypatia quæ philosophiam docebat in Alexandria 240, 1 cf. ind I

Ypatium qui est ex ordine [i e officio] magistri militiæ 200, 38

in ecclesia sancti Zachæi 171, 19

Zebinas 187, 22 242, 24

Zenobius ep. Zephyrii cf. ind I 195, 28 203, 37 litteras dat inter episcopos Ciliciæ primæ 158, 33

Zosis episc Esbuntis cf. ind. III.

V

INDEX LOCORVM

Locorum qui Græce extant, rationem non habui

episc. Abryti 38, 38 46, 39 67, 18

Acœmitensis monasterii cf. ind I 25, 22 242, 1. 243, 34

episc Adanorum Ciliciæ primæ 29, 10 38, 25. 46, 46 Adanæ 67, 19

qui in Ægypto fuerunt 186, 37. ex Æ 187, 12. Famothin Ægypti metallum 203, 29. Ægyptiaci 59, 32. cf Cyrillus.

episc Afrodisiadis metropolitanus 31, 25.

Alexandria commemoratur passim metropolis Alexandriæ 31, 33 monachi qui sunt Alexandriæ 186, 36 monacho Alexandrino 240, 19 qui sunt in magna A. zelotæ 230, 3 quæ philosophiam docebat in A 240, 1 Alexandrina ecclesia ære alieno laborat 223, 30 saæpius iam ex Alexandria huiusmodi hæreticis zizaniis insurgentibus 145, 34, cf 6, 3 pax in Alexandria facta est 118, 6. 114, 39. litteras quæ ab A directæ sunt 127, 17

ab (episc.) Alexandrino (Ciliciæ secundæ) 141, 2.
episc. Amidis Mesopotamiæ 28, 28. episc. Amidæ metropolitanus 37, 15. 45, 18. 58, 17. 67, 10.
episc. Amorii 29, 25.
episc. Anazarbi Ciliciæ secundæ 28, 21. 142, 26. 178, 7. episc. A. metropolitanus 31, 26. 37, 9. 45, 13. 67, 8. synodus secundæ Ciliciæ quæ in A. metropoli conuenit 142, 34. in A. 187, 22. in nostro confinio qui montana habitant 141, 4.
de Ancyra 53, 2. ab A. 79, 36.
Antaradus cf. Aradus.
ep. Antiochiæ quæ est Pissidiæ metropolis 66, 38. 45, 3. 28, 11.
Antiochia commemoratur passim. Antiochenorum metropolis Orientalis diocesis 33, 36. A. uestræ deuexæ Syriæ [= Ἀντιοχείας τῆς ὑμετέρας Κοίλης Συρίας] 127, 28. Antiochiæ Syriæ 154, 18. in Antiochia Orientis 57, 15. Oriens = A. 172, 23. 209, 27. ad nostram maximam ciuitatem et quæ mater est pietatis 58, 7. in A. in ecclesia 171, 15. in cymiterio 171, 18. in ecclesia s. Zachæi 171, 19. qui apud nos est clerus 210, 13. Antiochenos populos 221, 30. plebi quæ est in A. 57, 15. omnibus Antiochiæ habitatoribus 160, 42. prouinciæ diocesis ecclesiæ Antiochenæ enumerantur 210, 3 sq. consilium Antiochiæ a Iohanne habitum 91, 13. 92, 39. 93, 8. 99, 39. 100, 1. 39. 102, 32. 104, 12. 109, 6. 134, 14. 136, 5. 221, 28. 222, 36. — post introitum in Antiochiam 176, 24 cf. 107, 23. foris ab A. 172, 32. – 231, 30. -- uenientes propter ordinationem episc. (Damasci) 210, 5. 8. 11.
episc. Apamiæ Syriæ (secundæ) 28, 12. episc. A. metropolitanus 31, 19. 45, 4. 63, 9. 67, 1.
episc. Apolloniadis Bithyniæ 29, 8.
episc. Esbunti Arabiæ 29, 27. cf. Bostra. Neua. 210, 21. Arabes per metropolitanum suum 210, 8.
episc. Aradi et Antaradi 38, 31. 58, 19. 231, 15. episc. A. 45, 24. 67, 17.
Arbathimilam montem 186, 27. 133, 25. 135, 12.
episc. Arcæ 38, 47. 46, 37. episc. Arcis 67, 24.
in Melitina Armeniæ prouinciæ ciuitate 198, 31. 203, 35. quibus et in Cappadocia et A. negotiandi necessitas 141, 5.
in Asia (diocesi) 209, 26. Asiani 59, 33.
episc. Attaliæ 29, 19.
episc. Attudeorum 29, 28.
episc. Augustæ 38, 34. 45, 32. 67, 32.
Augustoeuphratesia cf. Euphratesia.
episc. ciuitatis Auriliopolitarum Lydiæ 29, 4.
episc. Barbalissi Euphratesiæ 204, 16. 176, 5. 177, 25.
episc. Berœæ cf. Acacius. 85, 20. 113, 7. 114, 17. 139, 37. 140, 7.
episc. Nicomediæ Bithyniæ 28, 17. episc. Apolloniadis B. 29, 8. episc. Cii B. 29, 6. 38, 21. Prusæ B. 29, 7. Bithynia 148, 13.
episc. Bizæ Europæ 28, 39. 15.
episc. Bostrorum metropolitanus 67, 22. Bostræ 58, 15. 210, 8.
episc. Cæsareæ Cappadociæ 7, 26. 53, 2. 203, 32.
Cæsarea Euphratesiæ cf. Neocæsarea.
episc. Cæsariæ Thessaliæ 29, 35. 38, 26. 67, 40.
per primam Cappadociam secundamque 147, 22. Galatas et Cappadoces 157, 38. 163, 35. monachum in Cappadocia 212, 11. quibus et in C. et Armenia negotiandi necessitas 141, 5. — cf. Cæsarea. — episc. Tyanorum Cappadociæ secundæ 28, 27. episcopi metropolitani secundæ C. Tyanensis ciuitatis 109, 17. 204, 3. cf. Faustinupolis. Parnassus. episcopis secundæ C. 157, 19. 148, 12.
episc. Heracleæ Cariæ 29, 26. cf. Afrodisias.
episc. Carpasiæ Cypri 38, 49. 45, 33.
episc. Castabalorum Ciliciæ secundæ 29, 10. 45, 26. 67, 31. Castabali 38, 33.
quæ in Chalcedone facta sunt 80, 3. 13. 28. 81, 10. 85, 24. 104, 11. 125, 24. 160, 41. 162, 29. — in Chalcedonensi concilio 205, 38. 228, 6.
episc. Chalcidis 58, 20. Chalcidos 38, 20. Chalcidis chorepiscopus 171, 18.
in ecclesia Chalenti et uicino monasterio 187, 32.
episcopis primæ ac secundæ prouinciæ Cilicum 156, 10. 157, 18. duarum Ciliciarum 105, 22. utraque C. 148, 12. 210, 6. ab uniuersa prouincia Cilicum 196, 20. totius C. 197, 24. omnes Cilices 190, 31. Cilices 142, 15. 176, 25. 177, 11. 15. 186, 16. 29. 187, 36. 188, 5. 16. 195, 36. Cilicum quidam 212, 12. Cilicia quæ pæne sola remansit ad tributa soluenda 155, 22. — episc. Tarsi Ciliciæ 28, 13. episc. Adanorum Ciliciæ primæ 29, 10. episc. Zephyrii primæ C. 203, 37. cf. Augusta. Corycus. Mallus. primæ Ciliciæ episcopi 143, 33. 182, 34. 190, 20. 204, 28. 33. — episc. Anazarbi C. secundæ 28, 21. synodus secundæ C. quæ in Anazarbo conuenit 142, 34. 26. episc. Castabalorum C. secundæ 29, 11. episc. Mompsuestenus secundæ C. 203, 35. 212, 23. cf. 210, 23. cf. Alexandria. Rosus. episcopi secundæ C. 143, 32. 34. 177, 33. 179, 32. 180, 28. 181, 10. 182, 34. 183, 12. 30. 187, 14. 17. 190, 20.
episc. Cii Bithyniæ 29, 6. 38, 21. 46, 40. 204, 13. 126, 10.
episc. Claudiupolis Isauriæ 29, 23. 38, 24. 67, 15. Claudiupolitanus 45, 23.
Constantinopolis commemoratur passim. in Epheso et Chalcedone et Constantinopolim 106, 40. qui ascenderant C. 167, 32. in regia ciuitate 8, 6. 87, 38. 88, 41. 144, 19. 147, 25. 160, 39. 169, 29. 208, 5. magni nominis C. = μεγαλωνύμου 128, 21. 146, 6. 205, 9. maximam ciuitatem = τῆς μεγαλοπόλεως 63, 22. 165, 4. imperii urbem 208, 23. felicissimæ C. 205, 6. forum quod dicitur Constantini 144, 21. cf. Acœmitenses. in ecclesia Constantinopolitana 173, 22. 187, 7. perturbatio quæ erat in Constantinopolim 7, 35. 80, 3. factum Constantinopolim præsulatum 154, 24. Constantinopolitanos populos 221, 30.

88, 1. 89, 17. ad regiæ urbis populum 87, 38. desiderat Nestorium 89, 2. 174, 7. a Constantinopolim suscipiens litteras 87, 4. a Constantinopoli mandata 169, 24. 171, 15. 174, 34. 180, 14. populus litteras accipit 81, 9. 88, 1. 89, 17. 165, 20.
episc. Coryci Ciliciæ 29, 32. 38, 35. 46, 52. 67, 25.
episc. Tenedi Cycladum 29, 9. cf. Lesbus.
episc. Carpasiæ Cypri 38, 49.
episc. Cyrri Augustoeuphratesiæ 30, 2. Cyri 38, 48. 45, 29. 58, 23. de montuosis partibus 101, 24. ciuitatem longe alicubi sitam ab illa uia qua equi transcurrunt 107, 20. 126, 10. solitudo ciuitatis 150, 3. collectam quæ hoc tempore Cyrri fieri solet 91, 12.
episc. Cyzici metropolitanus 31, 20. 28, 18.
episc. Sardicæ Daciensis 28, 33.
episc. Daldi Lydiæ 28, 38.
episc. Damasci metropolitanus 37, 4. 45, 2. 58, 13. 210, 5. illum dico qui est a syncathedria 210, 6.
episc. Dimitriadis Thessaliæ 29, 36. 204, 19. 38, 50. 46, 53.
episc. Dioclitianopolis 67, 21.
episc. Diuelti Mysiæ secundæ 28, 36.
episc. Dolichis 162, 2. Dolichii 203, 30. 161, 16. in Dolichen 162, 6. Dolichiensium ciuitatem 161, 10.
episc. Dorostoli Mysiæ 28, 35. 38, 37. 45, 31. 67, 26.
episc. Edessæ metropolitanus 38, 52. 45, 17. 67, 6. 86, 26. 87, 8. ab E. 86, 28.
episc. Emisenus metropolitanus 37. 18. Emesæ 45, 20.
Ephesus commemoratur passim. in Ephesum proposuit 31, 32. 44, 8. confusionem perturbationemque totius ciuitatis 33, 13. euntem ad Ephesum et ab Epheso reuertentem 195, 2. ipsam memoriam Ephesi 86, 9. chartas quæ factæ sunt Ephesi 130, 18. in illorum gestis siue commentis 111, 14. narratio de rebus in concilio gestis 143, 1 sq. 146, 1 sq. — in Epheseno secundo concilio 181, 29.
episc. Epiphaniæ 38, 29. 45, 25. 67, 30.
episc. Esbunti Arabiæ 29, 27. Esbuntos 38, 39. 53. Hesbuntis 46, 50.
episc. Terminsu et Eudociadis 29, 21.
episc. Hieraspoleos Eufratidiæ 28, 24. in Hierapoli Eufratesiæ 44, 30. Euphratisiæ metropolitanum 117, 8. 164, 37. episc. Barbalissi Euphratesiæ 204, 16. episc. Cæsareæ Augustoeuphratesiæ 30, 3. episc. Cyrri Augustoeuphratesiæ 30, 2. cf. Doliche. Germanicia. Perre. Rasapha. Samosata. Zeugma. episcopi Euphratesiæ prouinciæ 162, 18. 149, 19. 157, 19. 158, 32. 159, 12. 162, 1. ex Eufratisia 148, 12. Eufratesia 210, 9. Euphratesiæ iudicem 200, 14. 201, 7.
episc. Heracliæ Europæ 28, 15. episc. Bizæ Europæ 28, 39.
Famothin Ægypti metallum 203, 28.
episc. Faustinupolis 38, 40. 67, 23. Faustinopoleos 46, 42. Faustinupolitanus 29, 16.
episc. Hieraspoleos Frygiæ 28, 34. cf. Attudeorum. Trapezupolis. Valentia.
episc. Synnadensis Frygiæ salutariæ 28, 19.
episc. Pisinuntis Galatiæ 28, 25. cf. Amorium. Galatas et Cappadoces 157, 38. 163, 35.
episc. Gangrensis Paflagoniæ 28, 32. episc. Gangrorum metropolitanus 45, 19. 67, 3.
episc. Germaniciæ 140, 37. 38. 138, 26. qui in Germanicia sunt 118, 31 [= 232, 20]. a G. 189, 10.
episc. Germinorum ciuitatis Hellisponti 29, 14.
ad Gindarum 170, 35. 171, 1.
in Hellade et Illyrico 209, 23.
episc. Germinorum Hellisponti 29, 14. episc. Pionitum H. 29, 13. cf. Cyzicus. Scepsis.
episc. Heracleæ Cariæ 29, 26. 38, 23. 67, 34.
episc. Heracliæ Europæ 28, 15. Heracleæ Thraciæ metropolitanus 31, 13. Heracleæ metropolitanus 45, 5. 67, 20.
episc. Hieraspoleos Eufratidiæ 28, 24. Hierapolis metropolitanus 58, 16. Hierapolitanus 31, 27. 45, 11. 67, 7. Hierapolim 134, 17. in H. 109, 6. 135, 13. in Hierapoli 157, 3. martyrium Sergii martyris quod sub Hierapolitana erat ecclesia 162, 37. 163, 4. 185, 32. presbyteris et diaconis et reliquis clericis et populo in Hierapoli Eufratesiæ 44, 30. 202, 8. œconomum Hierapolitanæ ecclesiæ 182, 21. 139, 6. de Hierapolitanis 171, 16. luctus de exitu Alexandri 201, 11 sq. clerus et populus litteras accepit 44, 30.
episc. Hieraspoleos Frygiæ 28, 34.
Illyrico 209, 24.
episc. Imeriæ 38, 27. 46, 44.
episc. Ionopoleos 28, 31. 46, 45. 67, 29.
episc. Irinupolis Isauriæ 29, 24. 38, 28. 45, 34.
episc. Seleuciæ Isauriæ 28, 22. Seleuciæ I. metropolitanus 31, 17. 37, 10. episc. Claudiupolis Isauriæ 29, 23. episc. Irinupolis Isauriæ 29, 24. Isauri 186, 16. 29. 187, 36. 188, 5. 14. 190, 21. 210, 10. — Isauros 87, 26.
episc. Isindorum 29, 22.
aduersum cuncta Iudaica et maxime quæ sunt in Laodicia 210, 21.
episc. Laodiciæ (Phœniciæ secundæ) 38, 19. 45, 22. 58, 22.
episc. Laodiciæ (Syriæ primæ, ut uidetur) 38, 46. 45, 27. 67, 17.
in Laodicia Iudæi 210, 21.
episc. Larissæ Syriæ secundæ 29, 37. 38, 43. 46, 48. 67, 38.
episc. Larissæ Thessaliæ metropolitanus 45, 10. 28, 30. 31, 24. 67, 13.
episc. totius Lesbi 28, 40.
episc. Sardeorum Lydiæ 28, 20. episc. ciuitatis Auriliopolitarum L. 29, 4. episc. Daldi L. 28, 38
episc. Philadelfiæ L. 28, 37. episc. Stratoniciæ L. 29, 3. episc. Sattenon poleos L. 29, 5. cf. Thyatira. Tripolis.
episc. Malli

episc. Marcianupoleos Mysiæ secundæ 28, 23. Marcianupolis 67, 9. 45, 21. Marcianupolitanus Mysiæ [Mœsiæ 203, 31] metropolitanus 31, 28. 37, 6. 203, 31.
episc. Marcupolis 46, 47. 67, 33.
in Melitina Armeniæ prouinciæ ciuitate 198, 31. 203, 35. cf Acacius.
episc. Amidis Mesopotamiæ 28, 28. Mesopotamia 210, 9. duci Mesopotamiæ 164, 1.
episc. Mompsuestenus secundæ Ciliciæ 203, 35 episc. Mopsuestiæ 211, 2. 118, 18 presbyterum M. 143, 37. ecclesiæ cuius Theodorus extitit doctor 195, 15. — 210, 23.
episc. Myrinæ [?] 46, 41.
episc. Marcianupoleos Mysiæ secundæ 28, 23. Mysiæ metropolitanus 31, 28 114, 9. 144, 10. 165, 11. Mœsiæ 203, 31. episc. Diuelti Mysiæ secundæ 28, 36. episc. Dorostoli M. 28, 35. cf. Abrytus. Mysia 148, 13.
ad Nazianzum 87, 32.
episc. Neocæsariæ 38, 30. 46, 36. 67, 28. 157, 1 cf. Theodoret. HE 1, 7[1]. Cæsareæ Augusto-euphratesiæ 30, 3. Cæsariæ Augustæ 58, 21
episc. Neuæ 38, 53. 46, 51
episc. Nicomediæ Bithyniæ 28, 17. N. metropolitanus 31, 18. 37, 5 45, 8.
Oasim et quemlibet extremum terminum 104, 5.
nonnulli ex Occidentalibus episcopis synodo affuturi 27, 39. 33, 26. Occidens 59, 33 ad Occidentis partes 145, 6. 149, 10. 27
Oriens commemoratur passim Orientalis diocesis 80, 33 totius Orientis 105, 25. 163, 35 208, 28 tumultum qui contigit in Oriente 241, 26 Orientales episcopos 53, 23. 85, 27. 87, 2 Orientali synodo 86, 26. archimandritæ Orientis orthodoxi 211, 16. cf Antiochia
episc Orymnorum 29, 20.
episcopos Osroenæ prouinciæ 87, 7. Osdroena 210, 9 cf. Edessa Imeria Marcupolis.
metropolitæ episcopi Gangrensis Paflagoniæ 28, 32. cf. Ionopolis.
episc. Palææ 29, 31
Palæstini 59, 33. Palæstinæ 210, 20
episc. Pergæ Pamphyliæ 28, 14. cf Eudocias Isinda. Orymna. Palæa. Terminsos
Paralia cf. Phœnicia
episc. Parnassi 29, 18. 38, 42
episc Pergæ Pamphyliæ 28, 14 P. metropolitanus 31, 15.
in Petris exiliari 203, 12 in Petram 203, 6
episc. Philadelfiæ Lydiæ 28, 37. 38, 51 45, 28. 67, 27.
Phœniciæ 210, 20. qui ex Paralia sunt 210, 3. cf Tyrus. Antaradus Aradus Arca Tolomais — qui ex secunda Phœnicia 210, 4 cf Damascus. Emesa. Laodicea.
Phrygia cf. Frygia.
episc. Pionitum Hellisponti 29, 13
episc. Antiochiæ Pisidiæ metropolitanus 45, 3. 66, 38. 28, 11. episc. Sozopolis P. 29, 12.
episc. Pisinuntis Galatiæ 28, 25.
in Pontica diocesi 8, 20 in tota P. regione 187, 11. omnibus Ponticis 139, 20. cum Ponticis 59, 33. in Ponto 209, 26 113, 2
episc. Prusæ Bithyniæ 29, 7.
Ptolemais cf Tolomais
Rasaphas et alias huius solitudinis ciuitates 171, 28.
episc. Traianupoleos Rodopæ 28, 29.
in Romam 99, 7. magni nominis Romæ 145, 17 his qui Romæ sunt 106, 9 Romano principatui 81, 6. tranquillitate Romana 196, 17.
Roseo i e. episc. Rossi 141, 3
Samosata cf. Andreas
episc. Sardeorum Lydiæ 28, 20 S. metropolitanus 31, 16.
episc. Sardicæ Daciensis 28, 33 37, 12 45, 12 67, 2. Sardicensis metropolitanus 31, 23 204, 11.
episc Scepsiorum ciuitatis 29, 15.
episc Scythiæ 28, 26.
in Scythopoli 204, 4.
episc Seleuciæ Isauriæ metropolitanus 31, 17. 28, 22 37, 10. 45, 6 58, 14. 67, 12
augustalis Seleuciæ 113, 30.
episc Seleucobeli Syriæ secundæ 30, 1. 38, 44. 58, 24. 67, 39.
episc. Sozopolis Pisidiæ 29, 12.
episc Stratoniciæ Lydiæ 29, 3.
episc. Synnadensis Frygiæ salutariæ 28, 19.
episcopis Syriæ 157, 18 ex Syria 203, 23. primæ Syriæ 210, 11. cf. Antiochia Berœa. Chalcis. Laodicia. Seleucia. — Syria secunda 210, 10. episc. Apamiæ Syriæ 28, 12 episc. Larissæ S secundæ 29, 37 episc Seleucobeli S secundæ 30, 1.
episc Tarsi Ciliciæ 28, 13 Tarsi metropolitanus 31, 14 37, 7. 45, 9. 66, 41. metropolis Tarsi 148, 34. episc Tarsi 211, 2 in Tarso concilium 167, 30. 104, 11. 164, 33 221, 28 factis synodalibus litteris 194, 12 ad clerum et populum Tarsensis ecclesiæ 90, 14 — ciuitate quæ Paulum protulit 90, 34. 148, 23
qui ultra Taurum sunt 113, 4.
episc. Tenedi Cycladum 29, 9 46, 38 67, 36 204, 6.
Terminorum cf Germinorum.
episc Terminsu et Eudociadis 29, 21
episc. Theodosianupolitanorum 29, 17. Theodosianorum 38, 41.
episc Larissæ Thessaliæ metropolitanus 45, 16 28, 30. Thessaliæ metropolitanus 31, 24 episc. Cæsariæ Th. 29, 36. 38, 26. episc Dimitriadis Th. 29, 36 204, 19. episc. Ypatæ Th 29, 34 Thessalia 148, 13.
qualis est Thracia, talis et Cilicia erit 155, 21
episc [Thyatiræ] Lydiæ 29, 1
in Tiberiade 204, 1.
episc Tolomaidis 38, 32. 58, 15. Tolemaidis 46, 43

episc. Traianupoleos Rodopæ 28, 29. Traianupolis metropolitanus 45, 14. 67, 4. Traianupolitanus metropolitanus 31, 22. 37, 17.
episc. Trapezupolis 29, 29.
episc. Tripoleos 29, 2.
episc. Tyanensium metropolitanus Cappadociæ secundæ 204, 3. 109, 17. 148, 32. Tyanorum Cappadociæ secundæ 28, 27. 31, 21. 37, 11. 45, 15. 67, 14. in Tyanensi ciuitate 87, 22. Tyanenses 212, 19.
episc. Tyri metropolitanus 45, 7. Tyriorum metropolis episcopus 181, 24. 67, 5. 206, 16. in Tyro 204, 4.
episc. Valentiæ 29, 30. Balentiæ 46, 49.
episc. Ypatæ Thessaliæ 29, 34. 38, 22. 67, 11.
episc. Zephyrii primæ Ciliciæ 203, 37. 195, 28.
episc. Zeugmatis 38, 45. 45, 35. 67, 35. uestro congregato conuentu in Zeugmate 138, 28. 134, 17. 30. 135, 15. 186, 27.

VI
DIGNITATES IMPERII

Imperatores Cæsares Theodosius et Valentinianus uictores triumphatores maximi semper colendi [Augusti 204, 23. colendi Augusti 241, 24] 68, 30. 204, 23. 241, 24. piissimis et amatoribus Christi imperatoribus nostris Flauiis Th. et V. tr. uict. Augustis 196, 3. religiosissimis et piissimis impp. nostris digne honoratis a deo Th. et V. Augg. 204, 31. piissimis et amicis Christi impp. Th. et V. Augg. = τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ φιλοχρίστοις βασιλεῦσι Θ. καὶ Οὐ. Αὐγούστοις 67, 41. 39, 10. 58, 33. 50, 11. o amici dei et amici Christi impp. 204, 33. piissimis et deoamicissimis imperatoribus 57, 25. deoamicissimi et optimi dei cultores et piissimi impp. 81, 6. pia deoamicissimorum Christoamabilium [= φιλοχρίστων 48, 30] impp. nn. decreta = τὰ εὐσεβῆ τῶν θεοφιλεστάτων ἡμῶν βασιλέων θεσπίσματα 50, 3. 48, 30 cf. 49, 17. deoamicissimi et optimi dei cultores et piissimi mpp. 81, 6. piissimi et boni uictores impp. 196, 8. diuinitus sapientes impp. = τῶν τὰ θεῖα φρονούντων βασιλέων 49, 1. dominis nn. piissimis impp. 33, 7. 9.

piissimo amicoque Christi imp. = τῶι εὐσεβεστάτωι καὶ φιλοχρίστωι βασιλεῖ 96, 15. 27, 33. piissimus imp. = τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα 60, 28. piissimo et omni laude digno imp. = τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ πανυμνήτου βασιλέως 64, 15. piissimo et deoamicissimo imp. = τῶι εὐσεβεστάτωι καὶ θεοφιλεστάτωι βασιλεῖ 225. 32. pius imp. 154, 33. dominus noster et piissimus imperator 31, 38. 32, 5. 41.

a pietate uestra = ἀπὸ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας 30, 17. 58, 34. — uestram [Augustarum] pietatem 162, 40. uestris piis auribus 211, 20. pias et amicas Christi aures 211, 17. pium decretum deo amicorum principum 206, 18. imperiales et piæ litteræ 206, 26. uestræ deoamabilitatis pias sanctiones 205, 4.

ab amico Christi imp. = τῶι φιλοχρίστωι βασιλεῖ 65, 13. 66, 3. Christo amicum uestræ pietatis imperium = ὑμῶν τῆι φιλοχρίστωι βασιλείαι 39, 33. — o amicæ Christi [Augustæ] 162, 22. *ex magna prædicatorum* piissimi *et* φιλοχρίστου *multitudine pauca selegi exempla, adnotandum uero duco* pium *et* piissimum *prædicationem esse imperatoribus et Augustis mulieribus reseruatam*, φιλόχριστον *imprimis dici de laicis c. ind. VII.*

a religiosissimo et deo amicissimo imperatore nostro 85, 23. deo amicissimi principis 154, 29. deo amicissimus et bonus uictor princeps 146, 29. uestræ deoamabilitatis pias sanctiones 205, 3 a domino nostro et optimo principe 32, 15. 39. dominis mundi = τῶν δεσποτῶν τῆς οἰκουμένης 54, 19. 55, 9. 33, 23. 37. a piissimis mundi dominis 34, 38. per ... incolumitatem dominorum mundi 33, 7. dominus *imperator appellari non solet nisi a laicis.*

uester Christo amicus apex = ὑμῶν ἡ φιλόχριστος κορυφή 40, 37. 39, 19. pio uestro regimini = τῆι εὐσεβεῖ ὑμῶν κορυφῆι 30, 23. amatrix Christi [deo amica 51, 15] summitas uestra = ἡ φιλόχριστος ὑμῶν κορυφή 76, 3. 51, 15. 48, 10. uestri amatoris Christi uerticis = τῆς ὑμετέρας φιλοχρίστου κορυφῆς 31, 3. uestri deoamabilis uerticis = τῆς θεοφιλοὺς ὑμῶν κορυφῆς 41, 9. amicam deo uestram summitatem 80, 30. — *aliter locuntur laici*: incontaminabilis apicis = τῆς ἀχράντου κορυφῆς 53, 32. a diuino et inuiolabili uertice 33, 17. 192, 30. diuinus et immortalis uertex 199, 18. 203, 18. ab immortali et optimo uertice 32, 33. 198, 33.

etiam hæc laicorum fere propria, cf. tamen 205, 4: cæleste decretum 169, 14. diuina et imperialia constituta 199, 27. diuinis decretis = θείοις τύποις 53, 31. 54, 16. 156, 10. diuinorum terribiliumque decretorum = τῶν θείων καὶ φοβερῶν τύπων 54, 11. quæ sunt decreta diuinitus 32, 17. 169, 3. 203, 22. formam diuinitus datam 169, 20. 199, 29. diuinis imperialibusque præceptis = τοῖς θείοις καὶ βασιλικοῖς προστάγμασιν 55, 3. 200, 31. 205, 4. diuina et adorabilia præcepta 169, 22. diuinæ atque adorabiles litteræ 32, 16. 201, 1. diuinæ litteræ 156, 14. 169, 1. 17. 192, 21. 199, 15. 203, 19. diuinis responsis 198, 32. adorabilium litterarum 200, 21. uenerabilium syllabarum = τῶν σεβασμίων συλλαβῶν 54, 25. diuino motui 201, 11. diuinitatis eius 32, 6. 36. 201, 14.

imperatorem serenissimum = τὸν ἡμερώτατον βασιλέα 94, 11. serenissimus et mansuetissimus imperator noster 184, 17. uestræ serenitatis = τῆς ὑμετέρας ἡμερότητος 48, 11. 80, 30. uestra tranquillitas = τὴν ὑμετέραν ἡμερότητα 48, 22. uestram tranquillitatem = τῆι ὑμετέραι γαληνότητι 73, 13. 26. 51, 13. 211, 18. piissimarum tranquillitas litterarum 34, 42. imperialis clementia 168, 35.

magnitudini [magnificentiæ 53, 35] uestræ = τῶι ὑμετέρωι μεγέθει 55, 12. 53, 35.

pium comitatum = το εὐσεβὲς στρατόπεδον 63, 33. 68, 2. 156, 38. 23.

uir præcipuus eorum qui in palatio militant = ἀνὴρ τῶν ἐπισήμων στρατευομένων ἐν τῶι παλατίωι 228, 15. omnes qui sunt in palatio 223, 16. 6, 10.

Orientis uestri 196, 21. primæ uestræ Ciliciæ 204, 33. 38. uestræ Syriæ deuexæ [= τῆς ὑμετέρας Κοίλης Συρίας] 127, 28. regiones atque prouinciæ [= ἐπαρχίας καὶ διοικήσεις] 76, 19. 44, 31. 57, 16. regione [= διοικήσεως] 75, 40. cf. 187, 11. regionibus [= ἐπαρχίαις] 62, 34. 243, 8. 10. cf 148, 12 185, 36. 160, 44 prouinciis ac partibus [= διοικήσεων καὶ ἐπαρχιῶν] 61, 32. eparchus 51, 22. prouinciæ = χῶραι 128, 34.

imperatorum legibus 195, 12 196, 12. 200, 20. — sacra cf ind. I. *plerumque gen. f min.*: 32, 11. 34, 10 74, 8. 155, 7. 10. 18. 23. 25, sed etiam neutr 32, 37 34, 14. 23. 39, 38.

apud piissimum principem et consistorium clarum = ἐπὶ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως καὶ τοῦ λαμπρου κονσιστορίου 69, 36 18 coram pietate uestra et coram consistorio excellente [= λαμπροῦ] 75, 11 162, 29 coram piissimo principe aut in consistorio uel coram sacro senatu [= ἐπι τῆς ἱερᾶς συγκλήτου] 63, 23 65, 20. omni amico Christi consistorio siue senatui 80, 23 amatori dei et amico Christi senatui magnificentiæ uestræ = τῆι θεοφιλεῖ καὶ φιλοχρίστωι συγκλήτωι . τῆι ὑμετέραι μεγαλοπρεπείαι 41, 40. — comes consistorianorum 85, 32.

præfecto prætorio atque patricio 154, 21. pater honorandissime [*ad* patricium *referendum*] 203, 13.

magnificentissimis et gloriosissimis præfectis 203, 5 14. per omnia magnificentissimus pr. 155, 19. magnificentissimi domini 154, 26 magnificentia uestra 80, 13. 154, 25. tuæ magnitudinis = τῆς σῆς μεγαλοπρεπειας 64, 14. mentis uestræ magnitudinem = τὴν ὑμετέραν μεγαλόνοιαν 64, 17. uestræ magnitudini 80, 14. potestas uestra 80, 21. præceptis præfectorius 208, 11. — assessori 224, 26. — præfectianos 27, 38. 60, 40. — decreto pragmatico 203, 14.

magnificentissimo et gloriosissimo præsidi utriusque militiæ et ex consule 196, 12. magnificentissimum et gloriosissimum magistrum militiæ Orientis 196, 21. cf. 198, 28 magnificentissimus atque gloriosissimus magister militum 101, 25. 140, 3. 91, 20. 88, 20 [*per Thraciam*]. magnificentissimus magister militiæ = τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου στρατοπεδάρχου 94, 3. 139, 35 160, 1 169, 5 gloriosissimo magistro militiæ 168, 33 uestræ magnitudini 160, 34. 161, 8. 140, 12. 199, 36 magnificentiam uestram 161, 38. 160, 30. uestra magnanimitas 140, 15. militum magistros 185, 31. ex ordine [= τάξει = *officio*] magistri militiæ 201, 1.

gloriosissimus comes deuotissimorum domesticorum implens locum magistri militiæ potestatis 200, 17. gloriosissimi loci seruatoris 200, 14. magnificentissimi loci seruatoris 176, 6 177, 28 ad magnificentissimum uicarium 200, 37. 198, 35. magnificentissimum comitem et uicarium 168, 33. magnificentissimum et gloriosissimum comitem 170, 29. 202, 11. 201, 10. 170, 24. magnificentiæ uestræ 200, 38. tuam magnitudinem 168, 36 magnificentissimi et per cuncta sanctissimi 201, 5. per omnia reuerendissimo et ammirandissimo et magnificentissimo 192, 32.

magnificentissimum et gloriosissimum diuinorum officiorum magistrum 69, 1. 70, 21. 74, 34. 75, 8. ad præfectum et magistrum = πρὸς τὸν ἔπαρχον καὶ τον μάγιστρον 49, 20. magistro 225, 5. 7. magnificentiam uestram 49, 32. 38. domestico eius 225, 6. — deuotissimus magistrianus = ο καθωσιωμένος ὁ μαγιστριανος 74, 30. 139, 38. nobilissimus [= ὁ εὐγενέστατος] 93, 29. ad tuam nobilitatem 156, 36. ammirabilem [τον θαυμασιώτατον] magistrianum 50, 11. ammirabilitas tua 156, 34 cf 27, 38. 39, 40. 102, 5. 113, 25. 160, 40. 177, 2.

per magnificentissimum et gloriosissimum comitem cunctarum largitionum = διὰ τοῦ πάντα μεγαλοπρεπεστατου καὶ ἐνδοξοτατου κόμητος τῶν ἁπανταχοῦ λαργιτιονων 55, 28. 57, 29. 74, 35. 70, 21. 53, 28.

Cilicia quæ pæne sola remansit ad tributa soluenda 155, 22 — facultate quæ et in publicam proficiet rationem 203, 12. — reditus præstare præpositis 160, 25 — operariis curatoribusue 160, 24 — angarias annonasque 64, 8 — ueredos .. cum parippis 203, 21. — subuectus 203, 17.

magnificentissimi atque gloriosissimi quæstoris 180, 18 135, 35 cf 155, 2 9 225, 7 domestico eius 225, 8.

magnificentissimo comiti Orientis 201, 9. 12. domine ammirandissime et magnificentissime 201, 34. tuæ magnitudinis 201, 30.

magnificus [magnificentissimus 34, 1] et gloriosissimus comes deuotissimorum domesticorum = ὁ μεγαλοπρεπέστατος καὶ ἐνδοξότατος .. ὁ κόμης τῶν καθωσιωμενων δομεστικων 33, 13 34, 1. 86, 8 magnificentia uestra = ὑμῶν ἡ μεγαλοπρέπεια 35, 1. 86, 20. uestræ magnitudinis 86, 15 deuotio mea 33, 16

clarissimo comiti et præposito scholæ quartæ = τῶι περιβλέπτωι κόμητι καὶ πραιποσιτωι τῆς τετάρτης σχολῆς 54, 33 55, 4. per honorandissimum et reuerentissimum decurionem fortissimorum tertio Stabilisianorum 109, 8 deuotissimorum palatinorum primicerium = τὸν πριμικήριον τῶν καθωσιωμένων παλατίνων 54, 40 tam a deuotissimis scutariis quam ab honestissimis palatinis = παρά τε σκουταρίων καθωσιωμένων παρά τε αἰδεσιμωτάτων παλατίνων 55, 4 singularius 203, 21. decanum 155, 14 24. militari solacio 198, 33. solacio uel auxilio 203, 24. 200, 28. 31. 203, 15. 21. militari cohorte 195, 38.

magnificentissimi comitis 203, 6. — 87, 25. — admirandissimum comitem 179, 34. ammirabilitas tua 167, 5. — comiti 223, 33. 35.

iudicibus maximis = τῶν μεγάλων ἀρχόντων 60, 29. magnis iudicibus 60, 15. 125, 33. magnificentissimis iudicibus = τοῖς μεγαλοπρεπεστάτοις ἄρχουσιν 60, 22. 71, 22. magnificentissimis gloriosissimisque iudicibus = τοῖς μεγολοπρεπεστάτοις καὶ ἐνδοξοτάτοις ἄρχουσιν 41, 38. iudicum = τῶν ἀρχόντων 61, 13. 73, 35. 77, 9. 171, 33. — iudices = κριταί 70, 5. — regionum iudicibus 203, 23. clarissimum iudicem secundæ Ciliciæ 198, 29. clarissimum Euphratesiæ iudicem 200, 15. 201, 7. clarissimo præsidi prouinciæ 200, 17. cf. 185, 31. ammirandissimus iudex 155, 17. sicut in iudicum fieri solet aduentu 178, 39. nostræ paruitati 201, 1. pusillitatem meam 201, 18.

ammirandissimo et magnificentissimo duci Mesopotamiæ 164, 1.

prouinciarum ordinibus 203, 24. quendam ex assessoribus 87, 25.

tribunum et notarium 92, 28. clarissimo [= περιβλέπτωι] tribuno et notario 128, 13. 100, 5. 118, 21. 204, 39. 222, 15. 223, 3. per omnia ammirandissimus et fidissimus = ὁ τὰ πάντα θαυμασιώτατος καὶ πιστότατος 93, 28. clarissimo et fidelissimo 210, 14. ammirandissimo et clarissimo 118, 28. 170, 28. 232, 17. conspicuum fidelissimumque 208, 31. conspicuum 210, 7. ammirandissimo 204, 29. 222, 12. 21. mirandissimus 91, 5. 99, 39. 102, 5. 140, 18. eius ammirabilitati = τῇ θαυμασιότητι αὐτοῦ 97, 39. 230, 2. magnificentissimum = μεγαλοπρεπέστατον 123, 30. 124, 8. 222, 27. 223, 8. 18 et passim. 224, 19.

magnificentissimo gloriosissimoque præposito 80, 22. 210, 16. præposito 223, 6. 8. 224, 1. 4. 14. magnificentiam uestram = τὴν μεγαλοπρέπειαν ὑμῶν 50, 10. magnitudinem uestram = ὑμῶν τὸ μέγεθος 50, 16. domestico eius 224, 8. 20. — magnificentissimum et amatorem Christi cubicularium = τὸν μεγαλοπρεπέστατον καὶ φιλόχριστον κουβικουλάριον 60, 18. tua ammirabilitas 51, 39. 52, 14. cubiculario 223, 7. 24. 224, 28. 29. 32. 36. domestico eius 224, 37. cubiculariæ 223, 7. 224, 10. 12.

augustali Seleuciæ 113, 30. defensoribus 203, 24. decurionibus uel curialibus 203, 24. clari curialium 197, 1. ut illi non trahantur ad curiam 178, 32. ciuiles ordines 198, 36. publicos ciuitatis 160, 40. ad forum purgandum me deputent, ut manibus meis puluerem mundem, sicut in iudicum fieri solet aduentu 178, 38.

VII

RES ECCLESIASTICAE

sanctissimo et deo amicissimo episcopo patri patrum et archiepiscopo 222, 8. sanctissimo et deo honorabili archiepiscopo 175, 27. deo amicissimo et beatissimo archiepiscopo 241, 24.

deo amicissimos episcopos = τοὺς θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους 30, 10. 3, 8. 14. 60, 16. 62, 34. 93, 18 et passim. omni honore digne et deo amicissime 6, 6. apud amicam deo animam tuam 5, 17. amatricem dei animam tuam 51, 34. deoamabili animæ tuæ 52, 38. tua deoamabilitas = σοῦ τὴν φιλοθείαν 115, 30. 116, 37. 117, 4. 7, 34. 8, 29. 87, 16 et passim.

religiosissimum episcopum = τόν θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον 4, 28. 54, 6 et passim. honorandissimi atque religiosissimi 58, 11. deocolentissimum siue religiosissimum episcopum = τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου 128, 16. 19. deocolentissimum episcopum 128, 4. 115, 35. 123, 29. 37. tua religiositate = τῆς σῆς θεοσεβείας 34, 2. 3, 23. 35, 35. 61, 8. 63, 14. 65, 7 et passim. tuæ religiositati uel deicolentiæ 124, 27. deicolentiæ tuæ 125, 9.

sanctissimi et religiosissimi episcopi = τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου 225, 34. sanctissimis episcopis = τοῖς ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις 54, 13. 3, 29. 4, 13. 63, 4. 116, 38 et passim. deo amicissimo atque sanctissimo episcopo = τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου 71, 14. 86, 19. 68, 1. per omnia anctissimo patri episcopo 58, 28. 112, 29. per omnia sanctissimus episcopus 85, 20. per omnia deo amicissimis et sacratissimis atque sanctissimis comministratoribus episcopis = τοῖς τὰ πάντα θεοφιλεστάτοις καὶ ἁγιωτάτοις καὶ ὁσιωτάτοις συλλειτουργοῖς ἐπιοκόποις 65, 33. 63, 6. sanctissime ac sacratissime pater 59, 19. tua sanctitatis = τῆς σῆς ὁσιότητος 64, 4. 225, 26 et passim. uestram sanctitatem = τὴν ὑμετέραν ἁγιωσύνην 63, 30. sanctitas uestra = ἡ ὑμετέρα ἁγιότης 65, 2 et passim. amatrix Christi sanctitas uestra 114, 25.

reuerentissimo episcopo = τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου 123, 35. 29 et passim. reuerentissimo et deocolentissimo et comministratori episcopo 153, 39. reuerentia uestra 41, 26 = ἡ ὑμετέρα εὐλάβεια 41, 26. 116, 41 et passim. uenerabilitas uestra = ἡ ὑμετέρα εὐλάβεια 73, 39. deo amicissimis et sanctissimis et cum omni reuerentia nominandis sanctis comministratoribus 144, 35.

tuæ perfectionis = τῆς σῆς τελειότητος 94, 19. 103, 15. 140, 35. 226, 30. 34. 229, 10. 233, 3. 236, 21.

dominis honorandissimis et deo amicissimis episcopis = κυρίοις τιμιωτάτοις καὶ θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις 70, 37. honorandissimus Rabbulas 87, 9. 130, 11.

dilectissimi fratres = γνησιώτατοι ἀδελφοί 4, 19. dilectissimo fratri = ἀγαπητῷ ἀδελφῷ 225, 13. deo amicissimi fratres = θεοφιλέστατοι ἀδελφοί 4, 8. sanctissimo et deo amicissimo fratri 85, 19. fratribus et comministratoribus 27, 28. sanctissimo sanctitatis uestræ fratri 222, 11 et passim in hac epistula.

angelus tuus 192, 21. 27. 223, 28.

Antiocheno præsuli 55, 16. 112, 11. 147, 36 et sæpius. præsulatum 154, 24. 150, 6.

illum dico qui est a syncathedria 210, 6. episcopi uenientes propter ordinationem 210, 4. ordinati = χειροτονηθέντες 128, 30. ordinationem = κατάστασιν 128, 18. — 80, 15. 87, 25. 88, 21. 100, 19. 125, 30. 144, 23. 28. 147, 6. 154, 21. 157, 6. 158, 8. 161, 1. 162, 15. 35. 38. 163, 2. 170, 3. 9. 172, 32. 173, 11. 17. 179, 22. 185, 36. 200, 26. 203, 30. episcopum consecrare = χειροτονῆσαι 75, 24. 157, 8. 13. 160, 41. 44. 173, 18.

sacra priuatus est aula 211, 5. nec libellos refutatorios dedit 160, 32. 162, 6. 15.

deo amicissimos circitores 161, 30.

Chalcidis chorepiscopus 171, 18.

notarius qui mecum est 156, 39. ex chartis ecclesiasticis quæ apud nos sunt 186, 1.

in parœciis nostris 130, 25. in aliena parœcia 157, 8. 185, 34. parœciales = ἐπαρχιῶται 243, 15.

basilicam Sergii martyris 163, 4. 162, 36. in quam fere trecentas auri libras expendimus et ecclesiam sub debito fecimus 185, 33. in ecclesia s. Zachæi 171, 18. in cymiterio 171, 18. claudens ecclesias 201, 15. sacra loca reserata sunt 201, 19. in secretario 6, 12. in ambone legi 144, 27. in xeneona 160, 38. nec codicem quemlibet eicere pertuli 188, 35. ex his quæ mihi direxerint amici, habeo ad animalium conductionem 188, 37. causarum turbas plurimas 150, 4.

ἐκκλησιάζειν = ecclesiastica ministeria peragant 70, 18; quæ ad ecclesiastica .. officia .. pertinent, .. implere 75, 15; utuntur ecclesiis 76, 15. 36. collectam celebrare = συναχθῆναι 70, 24. 28. collectas = συνάξεις 48, 9. 50, 7. 70, 7. 29. 32. 43, 33. 42. 44, 3. 25. 58, 4. 91, 12. collectas extraordinarias facitis = παρασυνάγετε 70, 16. absque collecta = ἀσύνακτοι 75, 16. missas tenere = συναχθῆναι 70, 25. 22. 226, 7. 43, 41. 44, 14. missarum celebrare collectam 43, 31. officium compleuerunt 44, 1. dum tardius intrasset ad missam 6, 12. consuetas actiones gratiarum 201, 15.

oblationem = προσφοράν 70, 30. dum nominaretur super oblationem 187, 32. et nomen sanctis inscriberet diptychis 194, 38. 90, 2. feci sermones = διελέχθην 70, 8. alloqui = διαλέγεσθαι 70, 7. sermonem habuimus = τὰς διαλέξεις ἐποιησάμεθα 70, 11. in collecta facere sermonem 58, 4. in suis coram ecclesia doctrinis 212, 22. 6, 9. 209, 14. 211, 24. in collocutionibus 179, 17. nec oblationem, solas uero letanias [= λιτάς] 70, 30. sub prætentu litaniæ 144, 21.

dominicum diem 196, 35. in maiore ebdomade 171, 18.

dominis honorandis presbyteris et diaconis et reliquis clericis et amico Christi populo 44, 29. honorandissimis et deo amicissimis presbyteris et diaconis et reliquis clericis ac monachis et amicæ Christi plebi 57, 14.

deo amicissimum presbyterum 143, 36. 171, 17. religiosissimo compresbytero 169, 29. reuerentissimi et deo amicissimi presbyteri 174, 14. reuerentissimum presbyterum 91, 22. 88, 2. 144, 30. uenerabilis presbyter 88, 41. honorandissimum et reuerentissimum presbyterum 180, 29. dilectissimus [ἀγαπητός] presbyter 123, 34. presbyterum dispensatoremque 161, 11. deo amicissimum œconomum Hierapolitanæ ecclesiæ 182, 21. 139, 6. œconomum atque defensorem = τὸν οἰκονόμον καὶ τὸν ἔκδικον 54, 34. reuerentissimo presbytero et gazophylaci 186, 38.

archidiaconum 210, 22. archidiaconi et syncelli 222, 6. diaconum primum = τὸν πρωτοδιάκονον 54, 34. honorandissimum et deo amicissimum .. diaconum 107, 30. reuerentissimus diaconus 86, 5. 169, 30. reuerentissimo diacono et xenodocho 186, 37.

deo amicissimus clerus 210, 13. deo amicissimos clerices 149, 28. religiosissimos clericos et monachos 148, 16. deo amicissimos clericos ac monachos 162, 39.

lector 178, 19.

deo amicissimos presbyteros et archimandritas 170, 38. 187, 5. religioso presbytero et archimandritæ 186, 38. reuerentissimo presbytero et archimandrita 229, 27. presbyteris et archimandritis 229, 15. 175, 16. deo amicissimo presbytero et archimandrita seruo dei 175, 14. reuerentissimum archimandritam 231, 20. archimandritæ 104, 23. 211, 16. sanctissimum abbam 223, 23. monachorum = μοναζόντων 31, 5. 64, 28. 70, 12. 35. — 144, 31. turbam monachorum 86, 1. deo amicissimi monachi 174, 34. sanctissimi monachi 170, 24. 171, 25. 20. sanctum monachum in Cappadocia 212, 10. sancti m. qui sunt Alexandriæ 186, 36. monachorum falsorum = ψευδομοναζόντων 70, 15. 18. ancillæ dei reuerentissimæ 223, 6. 14. uitam monachinam 170, 35. uitæ monachicæ 212, 14. uita euangelica uiuens 187, 31. amictu monachili = σχῆμα μοναχικόν 75, 18. monasterium = μονήν 71, 30. 104, 23. 105, 13. 53, 21. 150, 36. in ecclesia Chalenti et uicino monasterio 187, 32.

amatorem Christi regiæ urbis populum 87, 38. Christo amicis plebibus 88, 13. 202, 8. amatrix Christi ecclesia uestra 202, 22. amicam Christi dilectionem uestram 89, 1. o amice dei grex Christi 89, 14. uestræ deoamabilitatis 89, 19. populis = δήμων 227, 17.

catichumeni 88, 5.

gentiles Phœniciæ et Palæstinæ et Arabiæ 210, 20.

VIII

GRAMMATICA QVAEDAM

retiis 129, 19. — alio (dat.) 18, 34. 19, 17. 129, 18. 215, 28.

adiuuauit 170, 4. suadant etc. persuadat etc. *semper* cf. 97, 32. 106, 29. 137, 8. 150, 6. 163, 2. 223, 35. 69, 26. 79, 28. 94, 16. 107, 5. 126, 41. 168, 21. 188, 9. 189, 16. 223, 12. 224, 11. 23. — ridunt 81, 35. deguimus 76, 13. — odiam 19, 24. odiuntur 21, 31. odiri 11, 26. 24, 2. — fugiit 52, 12. — sculpiebant 130, 10. — serpiendo 16, 4. — prosiliuit 147, 24. — sanciuit 83, 13. 243, 29. — iniuimus 167, 21. exiuit 125, 6. — præteriemus 193, 14. — subrepsisses 217, 39.

consensi sunt 115, 1. — omni conspirata potestate 205, 35. — querebatur a nobis 130, 16.

itacismi Græci exempla: Amidis = Ἀμίδης 28, 28. Arcis = Ἄρκης 67, 24. Asclipiadis 29, 29. Auriliopolitarum 29, 4. catichumeni 88, 5. Dimitriadis 29, 36. 38, 50. 46, 53. Dioclitianopolis 67, 21. Diogenis = Διογένης 28, 31. 30, 1. 38, 44. 46, 45. 58, 24. 67, 29. 39. Dolichis = Δολίχης 162, 2. Heliadis 45, 35. 157, 19. Hiliadis 38, 45. Hellisponti 29, 13. Irinupolis 29, 24. 38, 28. 45, 34. Manitis = Μάνητος 9, 16. michanismata 88, 25. — cymiterio 171, 18. — Terminsu = Τερμησσοῦ 29, 31.

orthographia Græca retinetur: Dometianus 155, 9. 23. 29. Balentiæ 46, 49. Benantius 28, 34. Berinianus 28, 14. bila = βῆλα = uela 224, 5 et sæpius. Mysia = Mœsia cf. ind. V.

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

IVSSV ATQVE MANDATO

SOCIETATIS SCIENTIARVM
ARGENTORATENSIS

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

TOMVS ALTER
VOLVMEN PRIMVM
PARS PRIMA

MDCCCCXXXIII

WALTER DE GRUYTER & CO.
VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.
BEROLINI ET LIPSIAE

CONCILIVM VNIVERSALE CHALCEDONENSE

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

VOLVMEN PRIMVM

PARS PRIMA

EPISTVLARVM COLLECTIONES. ACTIO PRIMA

MDCCCCXXXIII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG — J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG — GEORG REIMER — KARL J. TRÜBNER — VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

PRAEFATIO

I. DE GESTORVM PRIMAE ACTIONIS CODICIBVS

Totum Gestorum Chalcedonensium corpus extat in duobus codicibus antiquis, Veneto 555 s. XI et Vindobonensi hist. gr. 27 s. XII, de quibus egi in *Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 2 p. 8 sq. inde ea repeto quae hanc uoluminis I partem primam legentibus necessaria sunt, plura et accuratiora in praefationibus alterius et tertiae partis dicturus.

Codex Venetus 555 [= M] pulcerrime scriptus est; initia eorum quae siue imperii potestates siue secretarii siue episcopi dicunt, litteris maiusculis distinguuntur. ω et ο, η et ει et ι saepe confunduntur. aut ipse scriba aut eiusdem aetatis corrector et uitia leuia emendauit et lectiones ex alio codice petitas intulit, sicut in codicibus illius aetatis moris erat. a. 1446 cum codex adhuc in monasterio Studii Constantinopolitano esset, inde descripta est prima et ultima pars codicis Vaticani 831; illa continet epistularum Collectionem M atque tres primas actiones cum Collectionis epistularum B parte priore, haec ultimam portionem appendicis quae Gestis adnexa est. ex hoc codice descriptus est in usum Antonii Augustini episcopi Tarraconensis codex qui nunc est Vaticanus 1178; eum uiri docti quibus Paulus papa V munus conciliorum acta edendi tribuit, typothetis tradiderunt. alter ex M descriptus est codex Venetus 164. neque huius neque Vaticanorum illorum in actione prima ullus est usus.

Codicem Vindobonensem hist. gr. 27, qui fere saeculo minor est quam Venetus M, Constantinopoli emit Augerius de Busbecke Maximiliani II imperatoris legatus apud Turcos et in bibliothecam Caesaream transtulit. orthographiam melius nouerat librarius illo qui Venetum M scripsit; correcturae antiquae raro inueniuntur. ex eo deriuati sunt codices s. XVI Basil. III A 10 et Ottobonianus 29, neuter ullius pretii.

His duobus antiquis codicibus qui nihil nisi Gesta Chalcedonensia epistularumque collectiones quae ab antiquo tempore cum illis conexae erant, sed haec tota et praeter paucissima continent integra, accedunt duo codices corporis canonici XIV titulorum, ubi canonicae materiae Collectionis epistularum M forma quaedam singularis et actionis primae pars plus quam dimidia adiungitur. quorum alter nitide et diligenter s. XIII in membranis scriptus s. XV ex Oriente in Italiam migrauit, ni fallor, a Graeculo quodam possessus, qui secundum morem saeculi illius codice membranaceo et antiquo transscribendo uitae necessitates nisi merebat omnes, tamen mitigabat. Venetiae Bessarioni cardinali codex ipse non uenum iit, sed exemplum accurate confectum, quod sicut ceteri Bessarionis libri manuscripti Graeci, in bibliothecam S. Marci transiit ibique numero 165 [= p] signatum est. quod feliciter accidit; nam postea multa et grauia damna codex antiquus perpessus est. compage soluta et magna quaternionum parte amissa Diuiodunum peruenit ad Philibertum de la Mare

a consiliis parlementi Burgundiae, qui cum mortuus esset a. 1687, cum ceteris libris quos reliquerat, codex a rege Franciae a. 1719 emptus et bibliothecae regiae illatus est [cf. Omont, inuentaire sommaire 1 p. XIV]; numerum nunc habet 415 [= P]. quando et ubi rudera disiecta a bibliopega imperito in unum uolumen colligata sint pristino ordine saepe uiolato, non constat; certum est ope codicis Marciani 165 et ordinem foliorum restitui et damna suppleri posse. continet igitur siue continuit:

1. [P f. 9—20; in f. 9^{r} extat numerus quaternionis $\overline{\gamma}$, in f. 17^{r} $\overline{\delta}$; exciderunt quaterniones $\overline{\alpha}$ $\overline{\beta}$] Epistularum Collectionis M epistulas 1—11 cum florilegio Leonis.

2. [P f. 21—32; in f. 25^{r} habetur numerus $\overline{\epsilon}$. excidit quaternio $\overline{\varsigma}$. f. 33—64; in f. 33. 41. 49. 57 habentur numeri $\overline{\gamma}$ $\overline{\eta}$ $\overline{\theta}$ $\overline{\iota}$. f. 65—72; in f. 65 habetur numerus $\overline{\iota\beta}$. excidit quaternio $\overline{\iota\alpha}$. f. 73. 74. 113—116. 79—104; in f. 73. 81. 89. 97 habentur numeri $\overline{\iota\delta}$ $\overline{\iota\varepsilon}$ $\overline{\iota\varsigma}$ $\overline{\iota\zeta}$. excidit quaternio $\overline{\iota\gamma}$. f. 105—112. 4—8; in f. 105. 4 habentur numeri $\overline{\iota\theta}$ $\overline{\kappa}$. excidit quaternio $\overline{\iota\eta}$. maxima pars f. 8^{u} ab ipso librario uacua relicta est]. Gesta primae actionis; finem faciunt uerba ὅπου ἑαυτὸν τινὰ παρὰ εὐτυχοῦσ ἀκηκοέναι κατέθετο [p. 159, 2].

3. [P f. 1—3. 117—124^{r}, cuius pars inferior cum tota pagina f. 124^{u} uacua relicta est; in f. 117 habetur numerus $\overline{\lambda}$. exciderunt quaterniones $\overline{\kappa\alpha}$ — $\overline{\kappa\theta}$] Definitionem fidei Chalcedonensis, singulares huius definitionis sententias cum Cyrillianis comparatas, florilegium Cyrillianum. est opus illud anonymum, contra quod Seuerus scripsit librum cui titulum Φιλαλήθης indidit, uel potius prior pars libri Seueriani, in qua istud opus refutationi praemissum erat; cf. *Zeitschrift f. neutestamentl. Wiss.* 25, 72 sq. Act. Conc. t. 1 1, 1 p. XII sq.

4. [P f. 125^{r}—204; in f. 125. 133. 141. 149. 157. 165. 173. 181. 189 extant numeri $\overline{\lambda\beta}$ $\overline{\lambda\gamma}$ $\overline{\lambda\delta}$ $\overline{\lambda\varepsilon}$ $\overline{\lambda\varsigma}$ $\overline{\lambda\zeta}$ $\overline{\lambda\eta}$ $\overline{\lambda\theta}$ $\overline{\mu}$. excidit quaternio $\overline{\lambda\alpha}$. inter f. 196 et 197 multa desiderantur; ni fallor, exciderunt tres quaterniones]. codici integro inerant canones XXVII Chalcedonenses cum tribus capitibus quae ex ipsis gestis excerpta in corpore XIV titulorum canonibus adnexa sunt, canones Serdicenses, canones concilii Carthaginiensis a. 419, excerpta ex gestis synodi Constantinopoli de Agapio et Bagadio a. 419 habitae; exciderunt canones Chalcedonenses omnes primique capitis adnexi de priuilegio sedis Constantinopolitanae [= actio 17, 8] maxima pars, in canonibus concilii Carthaginiensis non pauca propter magnam quae inter f. 196 et 197 extat lacunam, denique gestorum synodi Constantinopoli a. 419 habitae paene omnia praeter initium. totam hanc materiem ex collectione XIV titulorum esse desumptam primo obtutu cognoscet, si quis librum quem W. Beneševič Petropoli a. 1905 lingua Rossica conscriptum edidit, perlegerit; subesse illius collectionis formae antiquissimae exemplum non bonum atque hic illic ad recensionem Laudianam uel recentiores quae ex ista deriuatae sunt, deflexum probatur lectionibus canonum Serdicensium cum eis comparatis, quas *Zeitschr. f. neutestamentl. Wiss.* 30 p. 12 sq. ex codicibus XIV titulorum enotaui.

5. [P f. 205. 206. 75—78. 207. 208^{r}; in f. 205 habetur numerus $\overline{\mu\varepsilon}$. excidit quaternio $\overline{\mu\delta}$, in quo teste p perscripta erat altera Flauiani epistula ad Leonem [Coll. H 5], tomus Leonis ad Flauianum inde ab ἠνώθη τῇι φύσει τῇι παθητῇι [p. 13, 14]. etiam haec debentur codici cuidam collectionis XIV titulorum.

6. [f. 208^{r}— 216; in f. 209 habetur numerus $\overline{\mu\varsigma}$] Epistulae Cyrilli ad Nestorium et Iohannem Antiochenum ex Gestorum Chalcedonensium actione tertia desumptae, cf. p. 104 not. ultimi folii quo clauditur quaternio $\overline{\mu\varsigma}$, ultima uerba sunt διὰ τοῦτο χρήσιμον [p. 111, 6]. idem est finis codicis Marciani 165 [fol. 107^{u}].

Codex Sinaiticus 1690 [= S], olim monasterii S. Ecaterinae Cairensis, s. XIII [cf. Beneševič, Catalogus codicum Graecorum in monasterio S. Ecaterinae in monte

Sina t. III 146 sq.] continet primo corpus canonum XIV titulorum fere totum; sequuntur inde a f. 221^{r} eadem quae supra in descriptione codicis Parisini sub numeris 1—3 enumeraui. inscripta sunt ἡ βίβλος αὕτη ἧς ἡ ἐπωνυμία τὰ πρακτικὰ τῆς τετάρτης συνόδου τούσδε τοὺς λόγους φέρει. phototypa f. 228^{u}—400^{u} debeo Beneševič amicitiae; incipiunt inde a uerbis ὥστε θείοις γράμμασιν [p. 8, 22] epistulae 8 Collectionis M. textus quam proxime ad codicem Parisinum accedit, nisi quod librarius, uir doctus eaque quae descripsit, bene intellegens, scribendi operae ita impatiens erat, ut non modo ipsas litteras raptim atque neglegenter pingeret, sed etiam in gestis quae ei uidebantur superflua, adiectiua praesertim honorifica, εὐλαβέστατος θεοσεβέστατος etc., omitteret sermonemque ipsum contraheret, quod se fecisse ipse eo testatus est quod pro εἶπε posuit ἔφη, sicut e. g. hic illic in MB fit, quando legati Romani non ipsa uerba Latina, sed interpretatio Graeca perscripta est. eiusmodi omissiones plerumque in apparatu non notaui.

Codicibus Graecis accedunt uersionis Latinae recensiones tres [Φ^{a} Φ^{c} Φ^{r}] in Gestis, duo [Φ^{c} Φ^{r}] in Epistularum collectionibus. de quibus quae sciantur necesse est, exposui in uol. 4 p. XVI. XVII; pleniora et accuratiora dabuntur in uol. 3.

Ipsius synodi Ephesenae alterius Gesta quae Chalcedone in actione prima lecta sunt, etiam ante hoc concilium Leonis papae iussu in sermonem Latinum translata [Λ^{a}] extant in Collectione Nouariensi de re Eutychis; edita sunt in uol. 2 p. 42—77. nec minus ex ipsis Gestis Ephesenis excerpta sunt, quae Syriace uersa in Timothei Aeluri contra concilium Chalcedonense operis epitoma extant in codice Musei Britannici Add. 12156 f. 51^{b}—58^{b}. se nihil adferre nisi excerpta textumque ipsum frequenter in breuius contrahere ipse Timotheus fatetur. etiam uersio Latina quae in Leonis papae usum confecta est, quamuis uel propter antiquitatem magni aestimanda sit editori, tamen quippe celeriter et ad tempus parata omittit quae parum utilia uidebantur, episcoporum nomina longasque depositionum series similia. Gestorum autem ipsorum Chalcedonensium uersio quae dicitur antiqua et initio saeculi sexti haud multo post corpus canonum a Dionysio compositum elaborata est, eiusque altera recensio et Rustici editio non ad textum tantum Graecum recensendum utilissima est, sed etiam necessaria, ut pristini exemplaris Gestorum Graecorum uera imago restituatur. qui enim post concilium quintum [cf. *Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 2 p. 10 sq.] id exemplar scripsere unde et Venetus M et Vindobonensis B deriuati sunt, et operae et membranis ita pepercerunt, ut in prima actione episcoporum fere omnium sententias et de Eutyche absoluendo [1, 884 inde a 12] et de damnandis Flauiano Eusebioque [1, 971—1066] omitterent nominibus tantummodo perscriptis atque subscriptionum synodi Ephesenae alterius praeter undecim primas nihil relinquerent. quae omnia uersione Latina supplentur. grauissima omissio est eorum concilii prioris Epheseni Gestorum quae olim Cyrillus ex actionibus de Charisio et de Nestorii damnatione callide atque astute composuerat [cf. t. I 1, 4 p. XVIII. XVIIII] eiusque successor Dioscorus in synodo altera Ephesena relegi iussit, ut pro fundamento essent damnationis Flauiani [cf. p. 180, 18]; ista omissione factum est ut gestorum illorum textus Graecus plenus atque integer omnino deesset, dum in codice Atheniensi [cf. t. I 1, 7 p. 84 sq.] inuentus est. paulo tamen intricatius de horum gestorum omissione res se habet quam de ceteris quibus codices Graeci laborant. neque enim in MB sicut cetera simpliciter omissa sunt, sed additur ratio: ἅτινα ἐμφέρεται τῇι ὀπίσω πράξει [p. 189, 33. 34]. mire dictum; nihil enim certius quam ea hoc ipso loco ex Dioscori interlocutione episcopis adsentientibus lecta fuisse. atqui non desunt exempla quibus demonstretur in gestis quae in publicum edita sunt, plus semel ea quae lecta sunt,

a suis locis fuisse remota. ut me in prima actione contineam, Eusebii libellus contra Eutychen qui synodo ἐνδημούσῃ erat oblatus, cum acclamationibus synodi Ephesenae [1, 225—230] in codicibus Graecis praeter B a iusto loco delatus est post 235 neque hoc culpa recentiorum librariorum factum esse probatur nota Rustici se hunc ordinem in Graeco inuenisse testantis [cf. p. 100, 16 not.]. in utroque codice Graeco et in omnibus uersionis Latinae recensionibus cognitio quae coram magistro officiorum Martiali habita est [1, 829—849] sine ulla introductione speciali adnexa est magnae illi et amplae cognitioni de gestis Constantinopolitanis cui praesedit Florentius patricius. lecta est autem in synodo Ephesena, postquam propter cognitionis coram Florentio lectionem, quae finitur 1, 828, Basilius et Seleucus se iam aliter de Eutyche sentire professi sunt [1, 850. 864] atque Eutyches cognitionem illam quoque relegi postulauit [1, 865]. non absonum igitur est putare olim accidisse ut etiam Gesta illa concilii Epheseni prioris de suo loco retro [ὄπισθεν] mouerentur, neque aptiorem locum inuenio quam illum quo in fine libelli Eutychis [p. 91, 13] legitur eum in manibus habere illa gesta olim a Cyrillo ad se destinata, praesertim cum sequatur disputatio quam Chalcedone de eis habuerunt Eusebius et Dioscorus [1, 158. 159]. postea ibi omissa sunt notatione illa p. 189, 33 qua lectores ad locum priorem remittebantur, per neglegentiam non deleta; in eis exemplaribus uero, quae translatoribus Latinis praesto erant, suum semper locum tenuerant.

II DE EPISTVLARVM COLLECTIONIBVS

Quoniam nemini nisi imperatori licebat concilium uniuersale conuocare, sollemnis erat consuetudo ut tale concilium inciperet a lectione sacrae qua concilium congregari iussum erat, eaque in gesta reciperetur. quae quando in publicum edi coeperunt, morem fuisse ut gestis ipsa sacrae uerba praefulgerent, in gestorum textu eam lectam esse primis tantum uerbis perscriptis notaretur, docetur Gestis utriusque concilii Epheseni [t. 1 1, 2 p. 8, 16 sq. t. 11 2 p. 42, 36 sq. 44, 5 sq.]. a more solito differunt Gesta Chalcedonensia. concilium enim a Marciano imperatore primo Nicaeam conuocatum, tum Chalcedonem proficisci plus semel iussum est; plures igitur sacrae erant adlegandae. sed ne una quidem lecta est; praesidebant enim concilio non episcopi, sed plerumque uice imperatoris summae imperii potestates atque senatus Constantinopolitanus, semel in actione sexta imperator ipse cum coniuge Pulcheria augusta. non inepte igitur gestorum exemplar quod praesto erat uersioni Latinae antiquae, nulla epistula praemissa initium cepit ab ipsa prima actione, neque tamen minus apte, ut mori sollemni obtemperari uideretur, in codice Vindobonensi, ut ita dicam, praefulgent sacrae tres Marciani, quibus concilium primo Nicaeam conuocatur [p. 27, 19 sq.], deinde transfertur Chalcedonem [p. 28, 1 sq. 30, 1 sq.]; interponitur Pulcheriae epistula imperialis ad consularem Bithyniae de concilii disciplina [p. 29, 4 sq.], denique adicitur epistula quam Leo ad synodum antequam Chalcedonem translatum est, legatis suis, penes quos praeter iudices concilii directio erat, Nicaeam proficiscentibus dedit [p. 31, 1 sq.]. tum tandem ipsa secuntur gesta.

At praeter has epistulas quae arte cum gestis cohaerent, extant haud paucae aliae, quae similiter atque in Gestis concilii Epheseni prioris factum est [cf. t. 1 1, 4 p. XII sq.], in corpora siue collectiones redactae sunt, quibus introductio quaedam ad gesta pararetur. quarum collectionum una, quam littera M signatam edidi, in codicibus M atque PS gestis primae actionis praecedit, altera primam gestorum partem, quae primam et alteram, quae de Dioscoro est, continet actionem, concludit. diuisa est

in duas partes, priorem codicum M et B communem, alteram B propriam, quam ob rem eam nominaui Collectionem B. quoniam non edi potest nisi eo loco quem in codicibus tenet, alterique huius uoluminis parti reseruari debet, oportet hic enumerem quae prior pars M et B communis complectitur; alterius partis epistulae fere omnes ad tempora gestis recentiora pertinent. secuntur igitur in MB actionem alteram, quae de Dioscoro est, haec:

1. Ἀντίγραφον τῆς ἰδιοχείρου πίστεως Φλαβιανοῦ ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐπιδοθείσης παρ' αὐτοῦ αἰτήσαντι τῶι βασιλεῖ = Coll. H 1

2. Ἐπιστολὴ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης Λέοντος ἀντιγραφεῖσα πρὸς Εὐτυχῆ [Leo ep. 1]

Γ [M]. Ἐπιστολὴ Πέτρου ἐπισκόπου Ῥαβέννης ἀντιγραφεῖσα πρὸς Εὐτυχῆ τὸν ἀρχιμανδρίτην

Δ [M]. Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης Λέοντος πρὸς Φλαβιανὸν ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως [Leo ep. 3]

Ε [M]. Ἐπιστολὴ Φλαβιανοῦ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Λέοντα ἀρχιεπίσκοπον τῆς Ῥωμαίων ἁγίας ἐκκλησίας = Coll. H 3

Ϛ [M]. Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης Λέοντος πρὸς Φαῦστον πρεσβύτερον καὶ ἀρχιμανδρίτην = Coll. H 4

Ζ [M]. Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης Λέοντος πρὸς Ἰουλιανὸν ἐπίσκοπον τῆς Κῶ πόλεως = Coll. H 6

Η [M]. Τοῦ αὐτοῦ Λέοντος ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πρὸς Φαῦστον καὶ Μαρκελλῖνον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀρχιμανδρίτας Κωνσταντινουπόλεως = Coll. H 7

Θ [M]. Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης Λέοντος πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Θεοδόσιον = Coll. H 10

Ι [M]. Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης Λέοντος πρὸς τὴν εὐσεβεστάτην Πουλχερίαν = Coll. H 11

ΙΑ [MB]. Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὴν ἐν Ἐφέσωι δευτέραν σύνοδον ἥτις ὑπεβλήθη μέν, ἀπεκρύβη δὲ διὰ τὸ μὴ συγχωρηθῆναι δημοσιευθῆναι τοῖς ἐπισκόποις ὑπὸ τοῦ δυσσεβοῦς Διοσκόρου τοῦ Ἀλεξανδρείας ἐπισκόπου = Coll. H 8

12. Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης Λέοντος πρὸς Θεοδόσιον τὸν βασιλέα δι' ἧς ἤιτησεν ἰδικὴν σύνοδον ἐν τοῖς τῆς Ἰταλίας μέρεσι γενέσθαι καὶ ἐν μηδενὶ ἑτέρωι τόπωι διὰ τὸ ὑπεναντίαν εἶναι τῶν κανόνων τὴν ἐν Ἐφέσωι δευτέραν σύνοδον = M 1

ΙΓ [B]. Τοῦ αὐτοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης Λέοντος ἐπιστολὴ πρὸς τὸν αὐτὸν βασιλέα Θεοδόσιον τὴν σύνοδον ἐξαιτοῦντος εἰς τὰ μέρη τῆς Ἰταλίας γενέσθαι ὡς μεμφομένου τὴν ἐν Ἐφέσωι γενομένην δευτέραν σύνοδον = M 12 H 9

Epistulae 12 et 13 desunt in M, quoniam in Collectione M, quae Gestis primae actionis praemissa est, perscriptae sunt.

Collectio quam littera H signaui, Gestis soluta in codicibus Musei Britannici Arundeliano 529 = Add. 10445 [cf. t. 1 1, 1 p. VII] f. 32^r—61^r et Parisino 1115 [cf. t. 1 1, 7 p. VIII] f. 14^r—27^u sequitur collectiunculam Gestorum prioris concilii Epheseni, quam edidi t. 1 1, 7 p. 173. 174. inter duas collectiones habentur in utroque codice haec:

Κυρίλλου τελευτήσαντος τοῦ Ἀλεξανδρείας καὶ Ἰωάννου τοῦ Ἀντιοχείας τούτων τοὺς θρόνους διεδέξαντο ἐν μὲν τῆι Ἀλεξανδρείαι Διόσκορος, ἐν δὲ τῆι Ἀντιοχείαι Δόμνος.

Atque primum quidem inquiramus in collectionem M. facile detrahuntur ultimae quinque sacrae et epistulae; sunt eaedem eodemque ordine collocatae atque

eae quae in codice B primae actioni praecedunt [supra p. VIII]. neque magis ad pristinum corpus pertinet epistulae Leonis ad Theodosium de concilio in Italiae partibus celebrando [Leo ep. 18] forma genuina [12], quae ab eo qui formam mutatam atque interpolatam initio collectionis collocauit, recipi non potuit, facile autem in fine addebatur. quae restant XI epistulae, eae ipsae sunt quas ea forma Collectionis M continet, quae exhibetur in codicibus PS. quibus corpus pristinum magis exhiberi quam codice M uel inde apparet quod illic non omnia uestigia deleta sunt intentionis qua ductus is qui collectionem instituit, eis epistulis quae ex Latino translatae erant, exemplaria Latina praeposuit; septies [p. 3, 1. 4, 31. 5, 1. 29. 6, 19. 8, 4. 9, 14], sed semper in solis codicibus PS inuenitur formula τῶν Ῥωμαικῶν τούτων ἡ ἑρμηνεία ἐστὶ τὰ ἐπαγόμενα Ἑλληνιστί [cf. uol. 4 p. xx]. altera collectoris intentio erat ut epistulae temporis ordine collocatae quasi filo quodam narrationis coniungerentur siue per inscriptiones longiores [cf. ep. 1. 2] siue ipsis breuibus narrationibus interpositis [cf. ep. 8. 9]. in ipsas quoque epistulas huiusmodi, ut ita dicam, studium narrandi extenditur. certe ita explicanda esse uidetur mutatio illa genuinae Leonis epistulae 18, qua in forma interpolata [ep. 25], quae initio Collectionis M collocata est, mentiones epistulae alicuius a Theodosio imperatore ad Leonem destinatae et tomi ad Flauianum delentur eorumque loco expositio quaedam generalis de Petri apostoli auctoritate exhibetur. imperatoris enim epistula qua Leonem ad concilium Ephesi celebrandum inuitauerat [cf. uol. 4 p. 14, 16. 19, 13] in collectiones neque Graecas neque ipsarum Leonis epistularum recepta est et tomus ad Flauianum usque ad finem Collectionis M non sine consilio reiectus est: aptius igitur uidebatur intentioni narrationis continuae ex epistularum serie extruendae, si ab initio eae res procul habebantur quae per se ipsas parum facile intellegebantur.

Hac ex intentione seriem quandam continuam construendi sequitur certo consilio collectorem usum esse neque quale istud consilium fuerit, diuinare difficile est. propositum ei erat ut indubitatis probaret documentis statim post infaustum synodi Ephesenae exitum id non a Leone tantum, sed a Valentiniano quoque imperatore Occidentis eiusque matre atque coniuge augustis actum esse ut tota res denuo tractaretur in concilio generali intra Italiam habendo, eiusmodi consilium a Theodosio pertinaciter fuisse reiectum, a successore uero Marciano cum Pulcheria impletum, ita tamen ut synodus iam non in Italia, sed in Oriente haberetur papa per legatos praebente praesentiam. uidebatur igitur Marcianus neque proprio arbitrio breuissimo tempore post synodum a decessore Ephesum conuocatam alteram coegisse quo illa aboleretur, sed Valentiniani, Gallae Placidiae, Liciniae Eudoxiae una cum prima sede ecclesiae catholicae precibus obtemperans, neque tamen se prorsus illi sedi subiecisse, quippe qui nouum illud consilium non in Italia, sed in Oriente more solito celebrari uoluisset. neque enim temere canon iste Serdicensis quem Leonem quasi Nicaenus esset, epistulae [18] genuinae subnexuisse dubitari nequit, in Graeca certe uersione epistulae interpolatae [Leon. ep. 25, cf. p. 4, 33—38] ita monstrose mutatus et mutilatus est, ut quicumque sensus subest illis ineptiis, id unum constaret ab uno episcopo Romano episcopi Orientalis damnationem tolli non posse [cf. *Zeitschr. f. neutestamentl. Wiss.* 30 p. 34, uol. 4 p. XXIII]. uel hinc igitur, ut de aliis rationibus hic taceam, quas exposui uol. 4 p. xx, certum est collectionem M compositam esse Constantinopoli ab homine sermonis Latini etiam magis perito quam Graeci neque nimis audax esse mihi uideor, si ipsum illum ex epistula Leonis 18 istam fabricasse conicio, cuius Latinum exemplar est Leonis ep. 25, uersio Graeca ep. 1 Collectionis M. plura et accuratiora forsan liceret diuinari, si collectionis initium non periisset, antequam

ex archetypo communi transscripti sunt codices PS. in illius enim apographo p extat iusta inscriptio [cf. p. 3, 1 not.] neque aliter res se habere uidetur in codice Sinaitico. neque enim iam credo me in apparatu ad p. 3, 2/3 aenigma illud feliciter soluisse, quod in eo est quod formulam τῶν 'Ρωμαικῶν etc. nihil sequitur nisi temporis notatio quae ad proximam epistulae Leonis 25 uersionem non quadrat. at quadrare uidetur ad epistulam a Leone haud multo post ad Theodosium scriptam [9], qua et ipsa ab imperatore petit ut concilium intra Italiam haberi iubeat; illi enim subscriptum est DAT̄ VIIII K̄L IAN̄ ASTVRIO ET PROTOGENE CONSS̄, quae notatio eadem erit atque Graeca [p. 3, 2], si a δεκαεννέα i. e. ιθ̄, unam lineolam ῑ detraxeris. iam si sumpseris exemplaria Latina epistularum Leonis 9 et 25 praecessisse, illius uersionem propter labem aliquam quae initio codicis facile et saepe accidit, praeter subscriptionem periisse, omnia recte stabunt neque de hac coniectura desperem, si quis epistulam 9 posteriorem esse epistula 25 obiecerit. quamuis enim temporis ordo collectori propter suam ipsius intentionem sequendus esset, hic illic ab eo deflectere ausus est; Marciani epistula 10 prior est epistula 8. grauius uidetur quod epistula 9 in Collectione Φ^c, de qua infra erit loquendum, non extat; sed hoc quoque explicatur, si satis antiquo tempore Collectionis M initio damnum illatum esse sumitur.

Finem collectionis facit ea Leonis tomi ad Flauianum forma quae patrum Latinorum Graecorumque locis instructa [uol. 4 p. 31, 24. 28. 32, 12. 46, 33—38] Constantinopolim portata est a quattuor illis legatis quos papa illuc d. 16. m. Iul. 450 misit, postquam a Theodosio litteras accepit Anatolium episcopum Constantinopolis ordinatum esse nuntiantes rogantesque ut illius ordinationi assentiret. praeter omnium expectationem accidit ut cum legati Constantinopolim peruenirent, Theodosius mortuus, Marcianus Pulcheriae coniugio sociatus imperium adeptus esset [1]). omni rerum statu in contrarium conuerso Marcianus uel potius Pulcheria legationis occasione usa est ut Anatolium cogeret cum synodo ἐνδημούσῃ Leonis tomo quem legati Romani secum habebant, subscribere [cf. uol. 4 p. 39, 8. 40, 34. 46, 35—38. PL 54, 1248. *Mélanges de l'université St. Joseph Beyrouth* 15, 35 sq.]. aptissimum igitur quasi culmen totius collectionis erat haec tomi forma apparetque non sine consilio contra temporis ordinem Marciani epistulam 10 post epistulas 8. 9 esse collocatam. hae enim synodum illam ἐνδημοῦσαν quae tomo suscripsit, secutae sunt, illa praecessit neque placuit collectori tomum totius operis coronam loco insigni deiectum in mediam seriem detrudere. notandum uero quamuis magna fuerit tomi ad Flauianum celebritas, formae florilegio instructae nullum extare uestigium praeter uersionem Graecam in fine collectionis M collocatam. apud Occidentales enim florilegium obscuratum est altera illius editione ampliore quae adnexa est epistulae 104, quam a. 458 papa ad Leonem imperatorem scripsit [cf. *Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6 p. 127. 137—139]; Orientales uero florilegii prioris uersionem praeter collectorem M non magni aestimabant, alteram editionem tantopere non curabant, ut uersio Graeca, quam factam esse dubitari nequit, quoniam Timotheus Aelurus sermonis Latini imperitus contra illam pugnauit, periret. neque hoc mirum; quem enim fructum capturi erant ex patrum Latinorum uersionibus Graecis male factis uel ex patrum Graecorum locis ex translationibus Latinis in sermonem specie tantum Graecum retro uersis? non facilis igitur tantummodo, sed paene certa est conclusio post a. 458, ut de posterio-

[1]) De anno et mense quo Marcianus leuatus est, constat neque tamen de die. quae enim Chron. Pasch. p. 590, 8—10 leguntur καὶ αὐτῶι τῶι ἔτει ἐπήρθη Μαρκιανὸς αὔγουστος ἀπὸ τοῦ Κερκησίου ἐν τῶι Ἑβδόμωι μηνὶ Λώωι πρὸ ῆ Καλανδῶν Σεπτεμβρίων ἡμέραι πέμπτηι, uitio laborant: d. 25. m. Aug. a. 450 feria est VI. aut igitur diei aut feriae numerus corrigendus est.

ribus temporibus taceam, numquam futurum fuisse ut tomus ad Flauianum cum priore florilegio in aliquam collectionem reciperetur, hoc fieri non potuisse nisi cum uiua adhuc memoria floreret synodi illius ἐνδημούσης anni 450, quae tomo subscribens quasi introitum praestabat synodo Chalcedonensi. neque certa desunt testimonia temporis quo tomus florilegiumque non recepta tantum in collectionem M, sed ipsa collectio orta est. in inscriptione narratoria ep. 2 nominibus Placidiae et Theodosii apponitur τῆς θείας μνήμης, omittitur haec appositio apud Valentinianum eiusque consortem Eudoxiam; denique in narratione quae epistulae 9 praecedit, etiam Pulcheria dicitur τῆς θείας μνήμης. mortui sunt Theodosius d. 28. m. Iul. a. 450 [Theodor. lector 2, 64, PL 86, 213; inde corrigendus est Theophan. p. 103, 8], Galla Placidia d. 27. m. Nou. 450 [Chron. min. ed. Mommsen 1, 489. 662. 303. 490], Pulcheria mense Iulio a. 453 [Chron. Pasch. p. 591, 6. Chron. min. 2, 27. 85], Valentinianus d. 16. m. Mart. a. 455 [Chron. Pasch. p. 591, 19. Chron. min. 1, 490. 484. 492. 2, 186], Licinia Eudoxia Valentiniani uxor etiam postea. hinc Ballerini fratres qua erant sagacitate, optime et rectissime concluserunt collectionem Graecam epistularum ortam esse inter annos 453 et 455 [paragr. XVII praefationis in epistulas Leonis PL 54, 567 sq.], errauerunt tamen in eo quod collectionem Graecam eandem esse putauerunt atque eam quae primo in Gestorum Chalcedonensium uersione Latina correcta [Φ^c], deinde in editione Rustici [Φ^r] exhibita est. haec omnia quae de Collectionis M intentione atque aetate exposui, si perpenderis, nescio an, non dico probes, sed certe non praefracte me reicias conicientem clericum ex diocesi Thracia oriundum, sermonis Latini, sed Graece doctum auspiciis Anatolii callide et astute decretis Chalcedonensibus obtemperantis, sed pro praerogatiuis Constantinopolitanis contra Leonem coram Marciano pugnantis Collectionis M auctorem et compositorem fuisse.

Collectionis M primariae, quae non continebat nisi primas undecim epistulas, supplementum est ea quam littera H signaui secundoque loco in hac uoluminis primi parte edidi. nulla in ea redit ex epistulis Collectionis M; quae communes esse uidentur [17—21 = M 13. 15. 14. 16. 17] epistulae ante ipsa gesta locum habentes uel litterae genuinae Leonis [ep. 18] ad Theodosium [9 = M 12], eas ab antiquissima Collectionis M forma procul habendas esse supra [p. VIIII. X] probaui. qua uero ratione fieri potuerit ut epistula Gallae Placidiae ad Pulcheriam [H 14] sine ceteris litteris Valentiniani et augustarum Occidentalium ad Theodosium huiusque responsis uel epistula Leonis [8] ad Pulcheriam interpolata H [11] sine epistula eiusdem [25] interpolata ad Theodosium in collectionem consilio et ordine minime carentem reciperentur, non intellegitur nisi ita ut collectori intentio supponatur Collectionem M supplendi; quin etiam conicere non absonum est utramque collectionem uni eidemque homini deberi. similiter enim atque Leonis litterae ad Theodosium [25] in Collectione M 1, in altera mutilatae atque interpolatae extant [cf. uol. 4 p. XXI sq.] eiusdem epistulae [5. 8] ad Iulianum et Pulcheriam [H 6. 11]; inprimis animaduertatur hic quoque Latina exemplaria primo Latinis uerbis interpolata, tum Graece translata esse. neque mirum intentionem alterius collectionis a primaria esse deflexam atque latius extentam; iam enim hoc agi uidetur, ut historia rerum quae concilio Chalcedonensi praecesserunt, inlustretur maxime quidem ex Leonis epistulis [4. 5. 10. 12. 18. 7. 11. 23. 26. 19. 24 = H 4. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 15. 16], sed accesserunt Flauiani confessio [H 1] et utraque epistula ad Leonem [H 3. 5], denique Eusebii libellus contra Eutychen synodo Constantinopolitanae oblatus [H 2], qui ex Gestis Chalcedonensibus desumptus est.

Collectionis B conspectum quem supra [p. VIIII] exhibui, perlustrare sufficit, ut illam deriuatam esse eluceat ex Collectione H; accesserunt praeter epistulam Leonis

ad Theodosium interpolatam [B 12], quae non bene iuxta genuinam [B 13] posita est, et primam [3] ad Flauianum [B 4] duae epistulae, quae quomodo ex Eutychis castris ad collectorem peruenerint, nescio, Leonis [1] et Petri episcopi Rauennae ad Eutychen [B 2. 3].

Omnes tres collectiones Graecae, in quibus uersionibus Graecis praecedebant τὰ Ῥωμαικά, Latina uerba exemplarium Latinorum, praesto erant ei qui antiquam Gestorum Chalcedonensium uersionem Latinam, quae Romae confecta est primis saeculi VI decenniis, Constantinopoli correxit et auxit [Φ^c] cum multis aliis, tum Epistularum ante Gesta collectione. sicut cetera pleraque, etiam haec recepta est in editionem Rustici, ita tamen ut tomus ad Flauianum suo quidem loco notaretur, sed non sicut in Φ^c totus perscriberetur [cf. uol. 4 p. XVI sq.]. adicio huius Latinae collectionis [Φ^c Φ^r] conspectum breuem, unde appareat eam et a Graecis esse diuersam et maximam certe partem ex illis conflatam.

I = H 1 B 1
II = B 2
III = B 3. notandum priorem partem in Φ^c ex Graeca exemplaris Latini translatione retro uersam esse; uerum textum Latinum Rustici editio tantummodo exhibet
IIII = B 4
V = H 3 B 5
VI = H 4 B 6
VII = M 11, sine florilegio. totus, sicut dixi, perscriptus est tomus in Φ^c; titulo qui ibi extat *Epistula encyclia siue synodica sanctissimi archiepiscopi Romae Leonis ad Flauianum archiepiscopum Flauianum* adicit Rusticus *quae non posita cum istis epistulis, eo quod in gestis sancti et uniuersalis concilii Chalcedonensis tertiae actionis inserta sit.*
VIII = H 5
VIIII = H 6 B 7
X = H 7 B 8
XI = H 10 B 9
XII = H 11 B 10
XIII = H 8 B 11
XIIII = M 1 B 12
XV = M 12 H 9 B 13
XVI = H 12
XVII = H 13
XVIII = H 14
XVIIII = M 2
XX = M 3
XXI = M 4
XXII = M 5
XXIII = M 6
XXIIII = M 7
XXV = H 15
XXVI = H 16
XXVII = M 10
XXVIII = M 8; quae ibi praecedit narratio, deest

XXVIIII = M 9, quae ibi praecedit narratio, deest in Φ^c, adiecta est in editione Rustici

XXX deest textus Graecus

XXXI = M 13 H 17

XXXII deest textus Graecus

XXXIII = M 15 H 18

XXXIIII = M 14 H 19

XXXV = M 16 H 20

Ne ex ordinis uel consensu uel discrepantia falsa concludantur, adnoto temporum sequentiam a collectore Φ^c in epistulis collocandis seuerius esse obseruatam quam a collectoribus Graecis. praeterea apparet epistularum quae ad ipsa gesta pertinent [XXX—XXXV], alias quoque collectiunculas praeter eas quae etiam nunc in codicibus Graecis extant, collectori Φ^c praesto fuisse.

III DE LEONIS TOMI AD FLAVIANVM VERSIONE GRAECA

Idibus Iuniis a. 449 Leo papa legatis quos ad concilium in Kal. Aug. Ephesum ab imperatore Theodosio conuocatum delegauit, tradidit tomum ad Flauianum [uol. 4 p. 6, 11. 19, 4] et epistulam ad synodum [Leonis ep. 12 = Coll. H 8], ut utraque synodo relegenda offerrent [cf. uol. 4 p. 19, 18]. papae legatisque propositum fuisse uidetur, ut primo Constantinopolim profecti tomum Flauiano darent notumque facerent Theodosio [uol. 4 p. 10, 1], Pulcheriae [ibid. p. 15, 9], clero populoque Constantinopolitano [ibid. p. 12, 15. 8, 25]; constat uero legatos neque ante neque post synodum Constantinopolim peruenisse [cf. Hilari litteras ad Pulcheriam inter Leonis epistulas 26 = Coll. H 13]. in insula Delo morbo morteque unius ex eis Renati presbyteri [Coll. Auell. p. 442, 5] retentos uix eos iusto tempore ad concilium Ephesum peruenisse admodum ueri simile est. ibi sine dubio Flauiano tomum tradiderunt [cf. infra p. 99, 19]; quando ille ad notitiam Pulcheriae atque archimandritarum Constantinopolitanorum qui Flauiano fideles remanserunt, peruenerit, nescitur, quamuis hoc haud multo post synodum Ephesenam factum esse paene certum sit [cf. uol. 4 p. 24, 5]. cum uero a. 450 Theodosius a Leone peteret ut Anatolii ordinationi post mortem Flauiani Constantinopoli factae assentiret, legatos Constantinopolim misit tomo et florilegio instructos, quibus ut Anatolius non minus quam Cyrilli epistulae ad Nestorium [t. 1 1, 4] subscriberet, poposcit [Leon. ep. 30. 29]. illi cum in urbem regiam peruenirent, sicut supra [p. XI] dixi, Theodosium inuenerunt mortuum, Marcianum cum Pulcheria consorte imperium adeptum, quorum iussu tomus florilegiumque ab Anatolio atque synodo ἐνδημούσῃ subscripta sunt. quibus non solum exemplar Latinum, sed etiam translatio Graeca quandocumque confecta praesto fuit, quae quoniam a synodo coram episcopo Constantinopolitano iussu imperatoris habita per episcoporum omnium subscriptiones approbata est, in ecclesia Orientali eandem accepit auctoritatem quam exemplar Latinum in Occidentali, neque iam mutari potuit. optimo igitur iure haec uersio post fidei expositiones Nicaenam Constantinopolitanamque et Cyrilli epistulas ad Nestorium et Iohannem Antiochenum concilio Chalcedonensi d. 10. m. Oct. a. 451 in actione quae in codicibus Graecis et uersione Latina antiqua secunda numeratur, proposita est exemplaris Latini ne mentione quidem facta. sane paucis annis post Leo a Marciano petiit propter suspiciones contra interpretationis fidem prolatas ut nouam a Iuliano Coensi uel eis quos idoneos ad hoc opus delegisset, confici iuberet, quae sub imperatoris signaculo traderetur iudicibus Alexandrinis publice clero plebique

illi recitanda [Leon. epp. 74. 77]; tanta uero erat in hac petitione pontificis ignorantia ueri rerum Alexandrinarum status, ut nec Marcianus neque Iulianus ei obtemperarent.

Ceterum illae de interpretationis fide suspiciones non minus uanae et futtiles erant quam quas Acaciani schismatis tempore sub finem saeculi v a Photino diacono Andreae episcopi Thessalonicensis Anastasio papae propositas et ab illo probatas apocrisarii ecclesiae Alexandrinae qui Constantinopoli erant constituti, ausi sunt contendere [Coll. Auell. p. 470, 6 sq.]. immo uersio Graeca, quae inde ab initio una eademque fuit mansitque, et sententiarum fide et elocutionis arte ceteras quas epistularum collectiones Graecae exhibent, longe superat. in ipsa urbe Roma confecta non est; ibi ante Dionysii exigui monachorumque Scythicorum, i. e. Gothicorum tempora neminem fuisse qui epistulas Latinas uel tolerabiliter Graece transferre posset, luculente demonstratur monstrosa illa interpretatione epistulae Caelestini quam Romae factam legati Romani concilio Epheseno priori obtulerunt [t. I 1, 3 p. 54, 30. 55, 11 sq.]. illis temporibus in nulla ecclesia homines erant utriusque linguae satis periti, ut de altero in alterum sermonem sine grauibus erroribus uel dura orationis barbarie transferre possent, nisi in Constantinopolitana neque dubito quin illic occasione synodi illius, cui subscribenda proposita est, tomi uersio quam diligentissime atque accuratissime confecta sit sub ipsius Pulcheriae auspiciis Latini Graecique sermonis aeque peritae.

His de tomi Graece uersi aetate praemissis transeo ad codices breuiter enumerandos quibus in illo edendo usus sum. tomus cum florilegio non extat nisi in codicibus M atque P siue p et S, quorum propria est primaria Collectionis M forma. in Gestorum actione altera, in qua sine florilegio lectus est, exhibetur in codicibus B et M, in quo iterum perscriptus est [M^1]. neque aliter ex Gestis desumptus est in codicibus Arundeliano H et Parisino X; adiunctae enim sunt acclamationes episcoporum quae tomi lectionem in illa actione subsecutae sunt. adnexus est in utroque codice Epistularum Collectioni H, a qua tamen procul habendus erat. denique tomus in aliquot codices canonum Collectionis XIV titulorum peruenit, quamquam ab ipsa Collectione erat alienus; elegi ex quattuor recensionibus antiquissimis, quas Beneševič in libro de hac Collectione p. 116 sq. nomocanonem primae redactionis nominauit, codices Vaticanum 2184 s. XII [K^d], Oxoniensem Laudianum 39 s. X [K^l], Venetum III 17 s. XII [K^m]; adiunxi codicem Vaticanum 1980 s. X, olim Collegii s. Basilii de urbe 19, cum K^l arte cohaerentem, sed recensionis recentioris, quam Beneševič nomocanonem II redactionis dicit [p. 288], ut Ballerinos codicem uetustum quidem, sed paene nullius pretii maioris quam dignus erat, aestimasse appareat. addo in tribus codicibus [K^{dlu}] non tomum tantum, sed etiam alteram Flauiani ad Leonem epistulam [H 5], cui Leo tomum rescripsit, exhiberi. ad Collectionem XIV titulorum pertinere codicem quoque Parisinum P cum apographo Marciano p supra [p. VI] in descriptione codicis exposui; in Flauiani epistula Leonisque tomo [P^1 p^1] lectiones quam proxime ad K^d accedunt. collectione XIV titulorum recentior singularisque cuiusdam, quantum uideo, generis collectio canonum extat in codice Vallicelliano F 22 chart. s. XV, quem descripsi t. I, 1, 1 p. VII. VIII; inter ea quae canonibus praecedunt, extat sub titulo ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς τετάρτης συνόδου solus tomus Leonis. lectiones miram quandam exhibent affinitatem cum M, non cum PS uel M^1.

In codice Vindobonensi theol. gr. 40 [W], de quo egi t. I 1, 1 p. II—VI, gestis concilii Epheseni prioris adnexa est collectiuncula de rebus Chalcedonensibus, cuius primum locum tenet Leonis tomus; satis similiter idem in codice Borbonico II B 15 bibliothecae Neapolitanae Cyrilli epistulas aliis quibusdam intermissis sequitur [l. c. p. XI].

denique tres codices miscellanei s. XIIII uel XV Vaticani, 1455 [V], de quo in praefatione Epistularum collectionis B accuratius erit agendum, 712 [non 742, U], 2198 [Z] tam arte inter se cohaerent, ut pro uno codice antiquo, probabiliter originis canonicae, haberi possint.

Hi codices omnes ab asseclis fidelibus decretorum Chalcedonensium perscripti sunt; accedunt duo testes ex aduersariorum castris oriundi. prior est codex Vaticanus 1431 saeculo duodecimo in Calabriae monasterio quod Patir dicebatur, transscriptus, ut uidetur, ex codice uetusto Alexandrino. ibi magnam collectionem scriptionum et epistularum, de cuius intentione atque origine egi in *Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6 p. 136. 137, concludunt Leonis tomus ad Flauianum, definitio Chalcedonensis et Leonis tomus alter ad Leonem imperatorem [Leonis ep. 104]. etiam antiquior testis est Timotheus Aelurus, qui duo magna opera longo temporis interuallo inter se distantia contra decreta concilii Chalcedonensis tomumque Leonis ad Flauianum atque contra eos quos Phantasianos uel Eutychianos appellat, conscripsit. quorum prioris epitoma extat in codice Syriaco Mus. Britann. Add. 12156 f. 39^b—61^a, posterius totum uersione armeniaca seruatum est, quae edita est a duobus Armeniis Ter-Mekerttschian et Ter-Minassiantz Lipsiae 1908, epitomatum in eo quem modo attuli codice Syriaco f. 1—29^b. opere priore pugnatur contra tomum totum in particulas dissectum, altero contra capitula XIIII ex tomo excerpta cf. *Abhandl. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6 p. 98. 102—110. 120 [f. 13^b]. 123—125.

Monachii mense Februario h. s. XXXIII

E. Schwartz

CORRIGENDA

2 U = Codex Vaticanus 712 *pro* 742

3, 1 et 2/3 not. *deleas uerba* praecedebat — uidetur

7 not. *pro* 6 [1] *l.* 5

38, 1 l. ἀιδιότητος

40 not. *ante* 14 *deleas* Φ[cr]

46, 33 τὸ κοινὸν — ἑαυτὸν] *ex Latino ita emendanda sunt*: καταδικάσει καὶ τὸ κοινὸν τῇ οἰκείαι τάξει αὐτὸν

95, 24 *l.* κέλευσιν

146, 22 *l.* Ποπιτανῶν

146, 22 not. post *Popitanae* Λ[n] add. cf. catalogum Syriacum subscriptionum Chalcedonensium *Abhandlg. d. Gött. Ges. d. Wiss. N. F.* X 2 p. 144, 27

180, 17 *l.* λαικός

EPISTVLARVM COLLECTIO M

M = Codex Venetus 555 s. XI
P = Codex Parisinus 415 s. XII
p = Codex Venetus 165 s. XV ex P descriptus
S = Codex Sinaiticus 1690 s. XIII
B = Codex Vindobonensis hist. gr. 27 s. XII
V = Codex Vaticanus 1455 s. XV
H = Codex musei Britannici Arundelianus 529 s. XII
X = Codex Parisinus 1115 s. XII
N = Codex Neapolitanus 11 B 15 s. XIII
W = Codex Vindobonensis theol. gr. 40 s. XII
R = Codex Vaticanus 1431 s. XI
J = Codex Vallicellianus F 22 s. XVI
U = Codex Vaticanus 742 s. XIIII
Z = Codex Vaticanus 2198 s. XV
K = Codices canonum
K^d = Codex Vaticanus 2184 s. XII
K^l = Codex Oxoniensis Laudianus 39 s. X
K^m = Codex Venetus III 17 s. XII
K^u = Codex Vaticanus 1980 s. X
Φ^c = Gestorum Chalcedonensium uersio antiqua correcta
Φ^r = Gestorum Chalcedonensium uersio antiqua correcta atque a Rustico edita

Τῶν 'Ρωμαικῶν τούτων ἡ ἑρμηνεία ἐστὶ τὰ ἐπαγόμενα 'Ελληνιστί

Τῇι πρὸ δεκαεννέα Καλανδῶν 'Ιανουαρίων Πρωτογένους καὶ 'Αστερίου τῶν λαμπροτάτων d. 14 m. Dec. a. 449

1 'Επιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου 'Ρώμης Λέοντος [ἀποσταλεῖσα] πρὸς Θεοδόσιον τὸν βασιλέα δι' ἧς ἤιτησεν ἰδικὴν σύνοδον ἐν τοῖς τῆς 'Ιταλίας μέρεσι γενέσθαι καὶ ἐν μηδενὶ ἑτέρωι τόπωι διὰ τὸ ὑπεναντίαν εἶναι τῶν κανόνων τὴν ἐν 'Εφέσωι δευτέραν σύνοδον

['Επιστολὴ Λέοντος ἐπισκόπου 'Ρώμης πρὸς Θεοδόσιον βασιλέα περὶ τοῦ τὴν σύνοδον ἐν τοῖς τῆς 'Ιταλίας γενέσθαι μέρεσιν]

Τῶι γαλ ιοτάτωι καὶ ἐνδοξοτάτωι Θεοδοσίωι βασιλεῖ Λέων ἐπίσκοπος. Ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ἐν ταῖς γενομέναις συνόδοις τοσαύτην ἡμεῖς εἰλήφαμεν παρρησίαν παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου Πέτρου καὶ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων, ὡς ἔχειν τὴν αὐθεντίαν ἐκδικεῖν τὴν ἀλήθειαν ὑπὲρ τῆς ἡμῶν εἰρήνης καὶ μηδενὶ δύνασθαι ὀχυρὰν οὕτως ὑπάρχουσαν παρασαλεύειν, παραχρῆμα τῆς βλάβης ἀποσειομένης. ἐπεὶ οὖν τὸ συνέδριον τῶν ἐπισκόπων ὅπερ γενέσθαι προσετάξατε ἐν τῆι 'Εφεσίων πόλει διὰ Φλαβιανόν, αὐτήν τε καταβλάπτει τὴν πίστιν καὶ πάσας τραυματίζει τὰς ἐκκλησίας καὶ ταῦτα ἡμῖν ἔγνωσται, οὐ παρὰ ἀβεβαίου τινὸς ἀγγέλου, ἀλλὰ παρ' αὐτῶν τῶν παρ' ἡμῶν ἀποσταλέντων εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων καὶ τοῦ πιστοτάτου 'Ιλάρου τοῦ ἡμετέρου διακόνου τῶν τὰ πεπραγμένα ἡμῖν ὑφηγησαμένων, τὸ δὲ συμβὰν ταύτην ἔχει τὴν αἰτίαν τὸ μὴ καθαρᾶι συνειδήσει καὶ ὀρθῆι κρίσει κατὰ τὸ σύνηθες τοὺς συνελθόντας τῆι τε πίστει καὶ τοῖς πεπλανημένοις τὴν ἀπόφασιν ἐκφωνῆσαι· ἔγνωμεν γὰρ ἐν τῶι συνεδρίωι μὴ πάντας συνεληλυθέναι τοὺς ὀφείλοντας, ἀλλ' ἑτέρους μὲν ἐκβληθέντας, ἑτέρους δὲ εἰσδεχθέντας, οἵτινες τῆι ὑπολήψει τοῦ προλεχθέντος ἐπισκόπου ἀσεβέσιν ἀλόντες ὑπογραφαῖς ἐνεβασανίσθησαν· τοιαύτη γὰρ ἡ παρ' αὐτοῦ ἐξενεχθεῖσα ἀπόφασις, ὡς πάσας δι' αὐτῆς τὰς ἐκκλησίας καταβλάπτεσθαι· σφόδρα γὰρ ἀσεβὲς καὶ τῆι πίστει πολεμοῦν τὸ τοιοῦτο θεασάμενοι οἱ παρ' ἡμῶν ἀποσταλέντες ἡμῖν κατεσήμαναν· ὅθεν, γαληνότατε βασιλεῦ, τῆς

1 = Coll. B 12. est uersio epistulae interpolatae quae extat in Leonis ep. [= Λ] 25 [= Epistul. ante Gesta Coll. 14 = Φ^{cr}], cf. vol. IIII p. XXII

MpBV$\Phi^{cr}\Lambda$

1 praemittit Βίβλοσ τῶν πρακτικῶν τῆσ ἐν χαλκηδόνι συνόδου M ἀρχὴ σὺν θεῶ τῆσ ἁγίασ τετάρτησ συνόδου p 1—3 om. BVΦ^{cr} 1 om. M; praecedebat olim exemplar Latinum, ni fallor, epistulae 1, sicut in canone Serdicensi subter annexo et in epistulis 2. 3. 4. 7 2/3 ex fine epistulae 1 huc delata; temporis notatio ficta esse uidetur 4—7 cf. Φ^{r} 4 τοῦ αὐτοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ῥώμησ λέοντοσ BV cf. Φ^{c} et Φ^{r} λέοντοσ Mp ἀποσταλεῖσα om. BVΦ 5 βασιλέα BVΦ τῆσ θείασ μνήμησ Mp μέρεσι om. Mp 6 τὸ τοῦτο ὑπεναντίον Mp 6/7 τὴν — σύνοδον BVΦ om. Mp 8—9 Mp om. BV, cf. Φ^{c} 13 ἡμῶν VΛ ὑμῶν MpB 14 βλάβησ ex πλάνησ corr. V 15 πόλει διὰ Φλαβιανόν Λ πόλει φλαβιανὸν BV πόλει φλαβιανῶ p πολεμεῖ φλαβιανῶ M 16 καταβλάπτειν Mp, corr. M τραυματίζειν p 17 ἡμῖν V 18 ἱλαρίου Mp 19 postulatur secundum Λ τοῦ — ὑφηγησαμένου 24 ἀνεβασανίσθησαν Mp 25 τοιοῦτον V

ὑμετέρας εὐσεβοῦς συνειδήσεως τὸν κίνδυνον ἕνεκα τῆς πίστεως ἀποσοβῆσαι καταξίωσον καὶ μὴ πρόληψις ἀνθρωπίνη τὸ τοῦ Χριστοῦ εὐαγγέλιον βιάσηται. ταῦτα ἐγώ, ὦ Χριστιανικώτατε καὶ προσκυνητὲ βασιλεῦ, μετὰ τῶν σὺν ἐμοὶ ἐπισκόπων, εἰλικρινεῖ διαθέσει ποθῶν ὑμᾶς πρὸ πάντων θεῶι ἀρέσκειν, ὧι παρὰ πάσης ἐκκλησίας συμφώνως ὑπὲρ τοῦ ὑμετέρου κράτους δεήσεις ἀναπέμπονται, συμβουλεύω, μή ποτε δίκας ὑφέξωμεν ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ τὸ τοιοῦτον παρασιωπήσαντες. δέομαι τοιγαροῦν ἐνώπιον τῆς μιᾶς θεότητος τῆς ἀχωρίστου τριάδος τῆς ἀδικουμένης διὰ τῶν κακῶς πεπραγμένων, φύλακος ὑπαρχούσης τῆς ὑμετέρας βασιλείας, καὶ ἐνώπιον τῶν ἁγίων ἀγγέλων τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πάντα μείνωσιν ἀρραγῆ καθὼς καὶ πρὸ δίκης ἐτύγχανεν, περιμείνωσι δὲ τὸ μεῖζον τῆς συνόδου κριτήριον, ἐν ᾗι ὁ πᾶς ἀριθμὸς τῶν ἐπισκόπων ἐκ πάσης τῆς οἰκουμένης συνάγεται, καὶ μὴ συγχωρήσητε ὑμᾶς τῶι ἑτέρων πταίσματι βάρος ὑπομεῖναι, ὅπερ σαφέστερον εἰπεῖν ἀνάγκης ἐπειγούσης τῶι δέει κρατούμεθα, ἀλλὰ λαβεῖν πρὸ ὀφθαλμῶν τοῦ μακαριωτάτου Πέτρου τὴν δόξαν καὶ τοὺς κοινοὺς στεφάνους σὺν αὐτῶι πάντων τῶν ἀποστόλων καὶ τὰς τῶν μαρτύρων χαράς, οἷς οὐ γέγονεν ἑτέρα τις αἰτία τοῦ παθεῖν εἰ μὴ ἡ ὁμολογία τῆς ἀληθοῦς θεότητος καὶ ἡ ἐν Χριστῶι τελεία διαμονή. ἤστινος ὁμολογίας ἀσεβῶς ὑπό τινων νῦν ὀλίγων καταβλαπτομένης πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἡμετέρων μερῶν καὶ πάντες οἱ ἱερεῖς τὴν ὑμετέραν ἡμερότητα μετὰ δακρύων ἱκετεύουσιν κατὰ τὴν αἴτησιν τοῦ λιβέλλου Φλαβιανοῦ τοῦ ἐπισκόπου ὥστε κελεῦσαι ἰδικὴν σύνοδον ἐν τοῖς τῆς Ἰταλίας ἐπιτελεσθῆναι, ὅπως πᾶσα ἐναντιότης ἐκβληθείη ἢ καταπραυνθείη καὶ μηδὲν ᾗι παρέλκον ἢ ἀμφίβολον ἐπὶ τῆι πίστει, συνερχομένων ἔτι καὶ τῶν ἐπισκόπων ἀπὸ πασῶν τῶν Ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν, ὧν εἴ τινες ὕβρεις κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας ὤφλησαν, σωτηριώδεσι θεραπείαις εἰς τὸ ὁλόκληρον ἀνακληθῶσιν καὶ οὗτοι ὧν ἐστιν αἰτία βαρυτέρα, ἢ διὰ τῆς συμβουλίας ἡσυχάσωσιν ἢ ἀπὸ τῆς μιᾶς ἐκκλησίας ἐκκοπῶσιν, ὥστε καὶ ταῦτα ἀναγκαῖον παραφυλάξαι ὅσα ὁ ἐν Νικαίαι κανὼν παρακελεύεται ὅσα τε ὁ ὅρος ὁ ἀπὸ πάσης τῆς οἰκουμένης τῶν ἐπισκόπων ** κατὰ τὸ ἔθος τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἡμετέρων πατέρων ἐλευθέραν τὴν πίστιν, δι' ἧς ἡ ὑμετέρα γαληνότης συνίσταται. τῶν γὰρ βλαπτόντων τὴν ἐκκλησίαν ἀπελαθέντων καὶ τῶν ὑμετέρων ἐπαρχιῶν ἀπολαυουσῶν τοῦ δικαίου καὶ τῆς κατὰ τῶν αἱρετικῶν ἐκδικήσεως γενομένης, καὶ τὸ ὑμέτερον βασίλειον τῆι δεξιᾶι τοῦ Χριστοῦ σκεπασθείη.

Τῶν Ῥωμαικῶν τούτων ἡ ἑρμηνεία ἐστὶ τὰ ἐπαγόμενα Ἑλληνιστὶ

Ἀντίτυπον συνεδρίου ἐν τῶι τόπωι τῶν Καινῶν ἐν οἷς διελάλησαν

Γαυδέντιος ἐπίσκοπος εἶπεν· Εἰ ἀρέσκει, προστεθῆναι ταύτηι τῆι ἀποφάσει, ἥντινα πλήρη ἁγιότητος προσηνέγκατε· ὁπηνίκα ἄλλος ἐπίσκοπος καθηιρέθη κρίσει ἐπισκόπων καὶ διεμαρτύρατο ἐν πόλει τῶν Καινῶν κινηθῆναι τὰ τοῦ πράγματος, ὁ δὲ ἕτερος ἐπίσκοπος ἐν ταύτηι τῆι καθέδραι μετὰ τὴν αἴτησιν τοῦ φαινομένου καθηιρῆσθαι, παντελῶς ἐν ἑτέρωι τόπωι τυπωθῆναι τὰ τοῦ πράγματος μὴ δύνασθαι, εἰ μὴ παρὰ τῶν ἐκεῖσε κριτῶν δέξηται τὸν ὅρον.

MpBV, $\Phi^{cr}\Lambda$ [usque ad 30]

2 πρόσληψισ p προλήψει BV βιάσητε BV 4 ὦ M in ras. τὸ pBV 5 ἀναπέμποντεσ p ἀναπέμπεσθαι BV ὑφέξομεν MpBV 8 ἁγίων om. BV 9 χῡ MpΛ θῡ BV 10 ὁ om. BV 11 ὑμᾶς Λ ἡμᾶς MpBV ἑτέρω V 13 τὴν δόξαν — στεφάνουσ τὴν δόξαν p καὶ σὺν BV 14 τὰσ — χαρὰσ Mp μαρτύρων τὴν χαρὰν BV 15 ἡ² om. Mp, corr. M 17 ἡμετέραν V 19 κελεύσει p 20 μηδὲν ᾗι] μηδενὶ p ἐπὶ] ἐν V πίστει ᾗ p 21 καὶ om. BV ὧν om. Mp οἵτινεσ V 23 ἡσυχάσουσιν BV 24 ἐκκλησίας om. BV ταῦτα δὴ BV 26 lacunam statui, cf. Λ 27 γὰρ om. BV 28 ἀπελασθέντων p ἡμετέρων V 28 ἀπολαβουσῶν p 31—38 om. BV$\Phi^{cr}\Lambda$, est uersio consulto corrupta canonis Serdicensis p. 457. 31 sq. Turn. quem Leo epistulae genuinae 18 adiunxerat, *cf. Zeitschr. f. neutestamentl. Wiss.* 30, 34 31 om. M 37 τυπωθῆ p

Τῶν Ῥωμαικῶν τούτων ἡ ἑρμηνεία ἐστὶ τὰ ἑπαγόμενα Ἑλληνιστί

Θεῖον γράμμα καταπεμφθέν, τοῦτο μὲν τοῦ δεσπότου ἡμῶν Οὐαλεντινιανοῦ, τοῦτο δὲ τῆς θείας μνήμης Πλακιδίας, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῆς προσκυνητῆς βασιλίδος Εὐδοξίας πρὸς τὸν τῆς θείας μνήμης Θεοδόσιον ὥστε κελεῦσαι ἐν τοῖς μέρεσι τῆς Ἰταλίας σύνοδον ἐπιτελεσθῆναι

2 Τῶι δεσπότηι Θεοδοσίωι ἐνδόξωι νικητῆι καὶ τροπαιούχωι αἰωνίωι βασιλεῖ καὶ πατρὶ νικητὴς Οὐαλεντινιανὸς ἔνδοξος τροπαιοῦχος ἀεὶ βασιλεὺς καὶ υἱός. Παραγενομένου μου ἐν τῆι πόλει Ῥώμηι ἐξευμενίσασθαι τὸ θεῖον, τῆι ἐπιούσηι ἡμέραι ἐν τῶι εὐκτηρίωι τοῦ ἀποστόλου Πέτρου προῆλθον κἀκεῖσε μετὰ τὴν σεβάσμιον νύκτα τῆς ἡμέρας τοῦ ἀποστόλου ὑπό τε τοῦ Ῥώμης ἐπισκόπου ὑπό τε ἑτέρων αὐτῶι ἅμα ἐκ διαφόρων ἐπαρχιῶν συνηγμένων ἠξιώθην γράψαι πρὸς τὴν σὴν ἡμερότητα περὶ τῆς πίστεως, ἥτις φύλαξ ὑπάρχουσα πασῶν τῶν πιστευουσῶν ψυχῶν λέγεται τεταράχθαι. ἣν ἡμεῖς ἀπὸ τῶν προγόνων παραδοθεῖσαν ὀφείλομεν μετὰ τῆς προσηκούσης καθοσιώσεως ἐκδικεῖν καὶ τῆς ἰδίας εὐλαβείας τὴν ἀξίαν τῶι μακαριωτάτωι ἀποστόλωι Πέτρωι ἄτρωτον καὶ ἐν τοῖς ἡμετέροις χρόνοις διαφυλάττειν, ἵνα ὁ μακαριώτατος ἐπίσκοπος τῆς Ῥωμαίων πόλεως, ὧι τὴν ἱερωσύνην κατὰ πάντων ἡ ἀρχαιότης παρέσχεν, χώραν καὶ εὐπορίαν ἔχηι περί τε πίστεως καὶ ἱερέων κρίνειν, δέσποτα ἁγνότατε πάτερ καὶ σεβάσμιε βασιλεῦ. τούτου γὰρ χάριν κατὰ τὸ ἔθος τῶν συνόδων καὶ ὁ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπίσκοπος αὐτὸν ἐπεκαλέσατο διὰ λιβέλλου ἕνεκα τῆς ἀνακυψάσης φιλονεικίας περὶ τῆς πίστεως. τούτωι οὖν αἰτοῦντι καὶ ἐνευχομένωι τὴν κοινὴν σωτηρίαν ἡμῶν ἐπινεῦσαι οὐκ ἠρνησάμην τὸ πρὸς τὴν σὴν ἡμερότητα τὴν ἐμὴν αἴτησιν οἰκειῶσαι, ἵνα ὁ προλεχθεὶς ἱερεὺς συναχθέντων ἐκ πάσης τῆς οἰκουμένης καὶ τῶν λοιπῶν ἱερέων ἐντὸς τῆς Ἰταλίας, παντὸς προκρίματος ἀποκινηθέντος, ἐξ ὑπαρχῆς τὴν στρεφομένην αἰτίαν πεφροντισμένηι δοκιμασίαι διαγνοὺς ἐξοίσηι τὴν ἀπόφασιν ἣν ἡ πίστις καὶ ὁ τῆς ἀληθοῦς θειότητος λόγος ἀπαιτεῖ. οὐ γὰρ ὀφείλει ἐν τοῖς ἡμετέροις καιροῖς καινότης θρησκείας εἰσάγεσθαι θορύβωι προπετείας, ἀσαλεύτου τῆς πίστεως μέχρις ὧδε διαφυλαχθείσης. πρὸς δὲ τελείαν διδασκαλίαν τῆς σῆς θειότητος ἀπεστείλαμεν καὶ τὰ πεπραγμένα, δι' ὧν καὶ τὰς ἐπιθυμίας κεἰ τὰς ἐκβοήσεις πάντων ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια καταμάθοι.

d. 22. m. Febr. a. 450

Τῶν Ῥωμαικῶν τούτων ἡ ἑρμηνεία ἐστὶ τὰ ἑπαγόμενα Ἑλληνιστί

3 Δεσπότηι νικητῆι Θεοδοσίωι καὶ τροπαιούχωι ἀεὶ βασιλεῖ υἱῶι Γάλλα Πλακιδία ἡ εὐσεβεστάτη καὶ ἀνθοῦσα αἰωνία ἀεὶ βασιλὶς καὶ μήτηρ. Ὀπηνίκα ἐν αὐτῆι τῆι εἰσόδωι τῆς ἀρχαίας πόλεως ταύτην ἐτιθέμεθα τὴν φροντίδα ἀποδοῦναι τὴν προσκύνησιν τῶι μακαριωτάτωι ἀποστόλωι Πέτρωι, ἐν αὐτῶι τῶι προσκυνητῶι θυσιαστηρίωι τοῦ μάρτυρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Λέων, ὀλίγον ἐπισχὼν ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς εὐχῆς, ἕνεκα τῆς καθολικῆς πίστεως πρὸς ἡμᾶς ἀπωδύρατο, αὐτόν τε ὁμοίως τὸν κορυφαῖον τῶν ἀποστόλων, ὧι καὶ ἔναγχος προσήιειμεν, μάρτυρα συλλαβόμενος περιεστοιχισμένος τε πλήθει ἐπισκόπων, οὕστινας ἀπὸ ἀναριθμήτων πόλεων ἐν τῆι Ἰταλίαι συνήγαγεν ὑπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἰδίου τόπου καὶ τῆς ἀξίας, καὶ τοῖς ῥήμασιν συνάπτων τὰ δάκρυα εἰς κοινωνίαν τῶν ἰδίων θρήνων καὶ τὰς ἡμετέρας οἰμωγὰς ἐξεκαλεῖτο. οὐ μικρὰ γὰρ ἐκ τῶν γεγενημένων ζημία τὴν τοσούτοις χρόνοις φυλαχθεῖσαν τοῦ καθολικοῦ κανόνος πίστιν ἀπὸ τοῦ θειοτάτου πατρὸς ἡμῶν Κωνσταντίνου, ὃς πρῶτος ἐν τῶι βασιλείωι

2 Latinum exemplar extat in Epist. ante Gesta Coll. 19 9/10 de tempore cf. Lietzmann, Petrus u. Paulus² p. 98 3 Latinum exemplar extat in Epist. ante Gesta Coll. 20

MpΦ^{cr}

1 Τῶν — Ἑλληνιστί om. M 7 ὁ ἀλεντινιανὸς p 10 ἀπό p ἀπό p 14 μακαρίω τε M 17 ἔχειν M ἱερῶν p 18 ἐπίσκοπος om. p 20 τούτωι Φ τοῦτο Mp 24 ἐξοίσει p 29 Τῶν — Ἑλληνιστί om. M 30 γάλα p 35 ἀπωδύρετο Mp, corr. M 36 προσείη Mp

διέλαμψεν Χριστιανός, ἔναγχος τεταράχθαι πρὸς ὑπόληψιν ἑνὸς ἀνθρώπου, ὅστις ἐν τῇι συνόδωι τῆς Ἐφεσίων πόλεως μῖσος καὶ ἀψιμαχίαν μᾶλλον λέγεται γεγυμνακέναι τῇι τε τῶν στρατιωτῶν παρουσίαι καὶ τῶι φόβωι καταπλήττων τὸν ἐπίσκοπον τῆς Κωνσταντινουπολιτῶν Φλαβιανὸν διὰ τὸ λίβελλον στεῖλαι πρὸς τὸν ἀποστολικὸν θρόνον καὶ πρὸς πάντας τοὺς ἐπισκόπους τῶν μερῶν τούτων διὰ τῶν ἀποσταλέντων ἐν τῇι συνόδωι παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ῥώμης, οἵτινες κατὰ τοὺς ὅρους τῆς ἐν Νικαίαι συνόδου εἰθίσθησαν συνεῖναι, δέσποτα ἁγνότατε υἱὲ βασιλεῦ προσκυνητέ. τούτου χάριν ἡ σὴ ἡμερότης τοῖς τοσούτοις θορύβοις ἀντιτιθεῖσα τὴν ἀλήθειαν, ἄσπιλον τὴν πίστιν τῆς καθολικῆς θρησκείας παραφυλαχθῆναι προσταξάτω, ἵνα κατὰ τὸν τύπον καὶ τὸν ὅρον τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου, ὃν καὶ ἡμεῖς ὁμοίως ὡς προηγούμενον προσκυνοῦμεν, ἐν τῇι στάσει τῆς ἱερωσύνης ἀβλαβοῦς μένοντος ἐν πᾶσι Φλαβιανοῦ, ἐν τῇι συνόδωι τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου ἡ δίκη παραπεμφθείη, ἐν ὧι πρῶτος ἐκεῖνος ὁ τὰς οὐρανίους κλεῖς ἀξιωθεὶς ὑποδέξασθαι τὴν ἐπισκοπὴν τῆς ἀρχιερωσύνης ἐκόσμησεν, δηλαδὴ ὁπότε πρέπει ἡμᾶς ταύτηι τῇι μεγίστηι πόλει, ἥτις δέσποινα πασῶν ὑπάρχει τῶν γεῶν, ἐν πᾶσι τὸ σέβας παραφυλάξαι, ἐπιμελέστερον δὲ κἀκείνου προνοῆσαι ἵνα μὴ ὅπερ ἐν τοῖς ἀνωτέροις χρόνοις ἡ ἡμετέρα γενεὰ διεφύλαξεν, ἐφ' ἡμῶν δόξηι μιαίνεσθαι καὶ διὰ τοῦ παρόντος ὑποδείγματος σχίσματα προχωρήσηι ἔν τε τοῖς ἐπισκόποις καὶ ταῖς ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις.

Τῶν Ῥωμαικῶν τούτων ἡ ἑρμηνεία ἐστὶν τὰ ἐπαγόμενα Ἑλληνιστί

Ἐπιστολὴ Λικινίας αὐγούστας ἤτοι Εὐδοξίας πρὸς Θεοδόσιον

4 Δεσπότηι Θεοδοσίωι τροπαιούχωι ἀεὶ βασιλεῖ καὶ πατρὶ Λικινία Εὐδοξία ἡ εὐσεβεστάτη καὶ ἀνθοῦσα αἰωνία βασιλὶς θυγάτηρ. Πᾶσιν ἔγνωσται τὴν σὴν ἐπιείκειαν μέριμναν καὶ φροντίδα ποιεῖσθαι τῆς Χριστιανῶν καὶ [τῆς] καθολικῆς πίστεως ἐπὶ τοσοῦτον ὡς ἐπιτρέπειν ἐφ' ὕβρει ταύτης μηδὲν παντάπασιν γίνεσθαι. ὁπηνίκα τοίνυν εὐτυχῶς ἐν τῇι Ῥώμηι εἰσεληλύθαμεν καὶ τοῖς οὐδοῖς τοῦ εὐκτηρίου τοῦ ἁγιωτάτου ἀποστόλου Πέτρου παρεγεγόναμεν, Λέων ὁ μακαριώτατος ἐπίσκοπος τῆς Ῥωμαίων πόλεως μετὰ καὶ ἑτέρων πλειόνων ἐπισκόπων ἀξίωσιν ἡμῖν προσήγαγεν, φάσκων ὅλον τὸ δόγμα τῆς θρησκείας κατὰ τὴν Ἀνατολὴν τεθορυβῆσθαι καὶ τοῦτο συμβεβηκέναι ὥστε πᾶσαν τῶν Χριστιανῶν τὴν πίστιν εἰς σύγχυσιν ἐλάσαι. καὶ γὰρ Φλαβιανὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκκλησίας διὰ τὰς ἔχθρας τοῦ Ἀλεξανδρέων ἐπισκόπου ἀπωδύρατο ἐκβεβλῆσθαι καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων ἐπισκόπων ἤιτησεν, ἐπιμαρτυρόμενος αὐτῶν τε τῶν σεβασμίων τόπων τὴν προσκύνησιν καὶ τῆς ἡμετέρας ἡμερότητος τὴν σωτηρίαν, ὥστε πρὸς τὴν σὴν φιλανθρωπίαν ἀπὸ τοῦ μέρους τούτου ἐμὰ γράμματα καταπεμφθῆναι, δέσποτα ἁγνότατε πάτερ βασιλεῦ προσκυνητέ. προσαγορεύουσα τοιγαροῦν δίκαια αἰτῶ ὥστε τούτοις τοῖς πράγμασιν θεραπείαν ἡ ὑμετέρα γαληνότης ἐπιτρέψοι παρασχεθῆναι καὶ τὰ κακῶς πεπραγμένα διορθωθῆναι κελεύσοι, ἄχρις οὗ πάντων τῶν ἤδη τετυπωμένων ἀνακληθέντων ἐξ ὁλοκλήρου πίστεως καὶ τῆς τῶν Χρι-

4 Latinum exemplar extat in Epist. ante Gesta Coll. 21

MpΦcr

2 πόλεων M 5 καὶ MpΦc om. Φr 7 *interesse* Φ συνιέναι Mp 11 προσκυνούμενον p 11/12 ἐν3 — θρόνου] *ad concilii et apostolicae sedis* Φ 13 οὐρανιου M οὐρανου Mcorr 15 γεῶν Mcorr γῶν M πόλεων p *terrarum* Φ 16 χρόνοις om. p γεννεὰ M σμικρύνεσθα1 coniecerim 17 προχωρήσει p προχωρῆσαι M

19 Τῶν — Ἑλληνιστί om. M 20 λικιννίασ Mcorr αὐγούστησ p 21 λικιννία M 23 τῆς2 deleui 25 ὁδοῖσ p 28 συμβεβηκέναι Φ συμβέβηκεν Mp 32 ὑμετέρασ M 37 τῆς πίστεως Φ

στιανῶν θρησκείας ἡ κινουμένη αἰτία ἐν τοῖς τῆς Ἰταλίας συναχθείσης τῆς συνόδου δοκιμασθείη. ἐγράφη γὰρ ἐνταῦθα πᾶσαν φιλονεικίαν κεκινῆσθαι ὥστε Φλαβιανὸν τὸν ἐπίσκοπον ἐκ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἁπαρθῆναι.

Θεῖον γράμμα

Ἐπιστολὴ Θεοδοσίου ἀντιγραφεῖσα πρὸς Οὐαλεντινιανόν

5 Δεσπότῃ ἐμῶι Οὐαλεντινιανῶι αἰωνίωι αὐγούστωι Θεοδόσιος. Καὶ ἐν τῆι Ῥώμῃ παραγεγενῆσθαι τὴν σὴν ἡμερότητα καὶ αἴτησιν προσενηνέχθαι παρὰ Λέοντος τοῦ εὐλαβεστάτου πατριάρχου δεδήλωται παρὰ τῆς σῆς μεγαλειότητος ἐν τῶι αὐτῶι ὕφει τῶν γραμμάτων. καὶ περὶ μὲν τῆς σῆς ὑγιοῦς ἐν τῆι Ῥώμῃ ἐπανόδου χάριτας ἀποδεδώκαμεν ἀξίως τῆι θείαι μεγαλειότητι, δέσποτα ἀγνότατε υἱὲ καὶ προσκυνητὲ βασιλεῦ· περὶ δὲ τούτων ὧν ἔφη ὁ μνημονευθεὶς εὐλαβέστατος ἀνήρ, δεδήλωται πρὸς αὐτὸν πλατύτερον καὶ πληρέστατον καὶ καθὼς ὑπολαμβάνομεν, ἐν μηδενὶ μέρει ἔγνω ἡμᾶς ἀπὸ τῆς πατρώιας θρησκείας καὶ τῆς τῶν προγόνων παραδόσεως ἀποπεπηδηκέναι. οὐδὲν γὰρ ἄλλο βουλόμεθα ἢ εὐχόμεθα ἅπερ τὰ μυστήρια τὰ πατρῶια τὰ κατὰ διαδοχὴν ἡμῖν παραδοθέντα ἀκίνητα φυλαχθῆναι. διὰ ταύτην τοιγαροῦν τὴν αἰτίαν, ἐπειδή τινὰς ἔγνωμεν τὰς ἁγιωτάτας ἐκκλησίας ἐπιβλαβεῖ καινισμῶι θορυβεῖν, σύνοδον ὡρίσαμεν ἐν Ἐφέσωι γενέσθαι· δηλαδὴ παρουσίαι τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων μετὰ πολλῆς ἐλευθερίας καὶ ὁλοκλήρου ἀληθείας καὶ οἱ ἀνάξιοι τῆς ἱερωσύνης ἀπεκινήθησαν καὶ οἱ κριθέντες ἄξιοι προσεδέχθησαν. οὐδὲν τοίνυν παρὰ τούτων ὑπεναντίον τοῦ κανόνος τῆς πίστεως ἢ τοῦ δικαίου ἔγνωμεν γεγενῆσθαι. πᾶσα τοιγαροῦν ἀμφιβολία τῶι θείωι δικαστηρίωι ἐξητάσθη , Φλαβιανὸς δὲ ὁ φωραθεὶς αἴτιος τοῦ βλαβεροῦ καινισμοῦ τὴν ὀφειλομένην ἑαυτῶι τιμὴν ἀπηνέγκατο. καὶ τούτου δὲ ἀποκινηθέντος πᾶσα εἰρήνη καὶ πᾶσα συμφωνία ἐν ταῖς ἐκκλησίαις βασιλεύει καὶ οὐδὲν ἕτερον κρατεῖ εἰ μὴ καθαρὰ ἡ ἀλήθεια.

Ἐπιστολὴ Θεοδοσίου ἀντιγραφεῖσα πρὸς Γάλλαν Πλακιδίαν

6 Δεσποίνῃ ἐμῆι Πλακιδίαι προσκυνητῆι αὐγούσται ⟨Θεοδόσιος⟩. Ἐκ τῶν γραμμάτων τῆς σῆς ἡμερότητος ἡ ἡμετέρα ἔγνω αἰωνιότης ὅ τι ὁ εὐλαβέστατος πατριάρχης Λέων παρὰ τῆς σῆς ἤιτησεν αἰωνιότητος. τούτοις τοιγαροῦν δηλοῦμεν τοῖς γράμμασιν ὅτι περὶ τούτων τῶν εἰρημένων παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου ἐντελέστερον καὶ σαφέστερον πολλάκις ἐγράφη, ἐξ ὧν ἀναμφιβόλως πεφανέρωται μηδὲν ἡμᾶς παρὰ τὴν πατρώιαν πίστιν ἢ τὰ θεῖα δόγματα ἢ τοὺς ὅρους τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων οἵτινες τοῦτο μὲν ὑπὸ τοῦ τῆς θείας μνήμης Κωνσταντίνου ἐν τῆι Νικαέων πόλει, τοῦτο δὲ πάλαι ἡμετέρωι προστάγματι ἐν Ἐφέσωι συνεληλύθασιν, ὡρικέναι ἢ ἐψηφίσθαι ἢ νενοηκέναι, ἀλλὰ τοῦτο μόνον ἐν Ἐφέσωι τετυπῶσθαι ἵνα πάντες οἵτινες τῶι βλαβερῶι καινισμῶι τὰς ἁγιωτάτας ἐθορύβησαν ἐκκλησίας, ἀξίως ἀποκινηθῶσιν, προσετάξαμεν. ταῦτά εἰσιν ἅτινα οὐκ εἰς ἀνατροπήν, ἀλλ' εἰς συμφωνίαν καὶ καθαρὸν σύνδεσμον τῆς προσκυνητῆς θρησκείας παρὰ τῶν εὐλαβεστάτων τετύπωται πατέρων, ὁ δὲ λεγόμενος Φλαβιανὸς ἔξαρχος τῆς τοιαύτης φιλονεικίας θείαι ψήφωι τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐκβέβληται

---

6 Latinum exemplar extat in Epist. ante Gesta Coll. 22

6 Latinum exemplar extat in Epist. ante Gesta Coll. 23

MpΦ^{cr}

1 θρησκείας om. p 3 ἁπαρθῆναι scripsi ἐπαρθῆναι Mp 12 καὶ — ὑπολαμβάνομεν] *sicut arbitrati sumus et* Φ 21 ἐξίτασθαι M 22 αὐτῶ p δὲ om. M 26 αὐγούστη p Θεοδόσιος Φ om. Mp 31 τοῖσ ὅροισ p

πραγμάτων. ταῦτα τοιγαροῦν εἰδυῖα ἡ σὴ ἡμερότης, δέσποινα ἀγνοτάτη μήτηρ καὶ προσκυνητὴ αὐγούστα, μηδὲν ἡμᾶς ποτε ὑπεναντίον τῆς παραδοθείσης πίστεως διανενοῆσθαι, καθὼς παρὰ τινῶν εἴρηται, ὑπολάβηι ἢ λογίσηται.

Τῶν Ῥωμαικῶν τούτων ἡ ἑρμηνεία ἐστὶ τὰ ἐπαγόμενα Ἑλληνιστί

Ἐπιστολὴ Θεοδοσίου ἀντιγραφεῖσα πρὸς Εὐδοξίαν

7 Δεσποίνηι ἐμῆι Εὐδοξίαι τῆι προσκυνητῆι βασιλίδι Θεοδόσιος. Ἀεὶ μὲν οὖν τῆς σῆς ποθεινότητος τοῖς γράμμασιν τερπόμεθα καὶ ταῦτα ὅληι ψυχῆι ἡδέως περιπτυσσόμεθα καὶ πάσαις ταῖς σαῖς αἰτήσεσιν μετὰ πολλῆς τῆς χαρᾶς εἰώθαμεν ἐπινεύειν, δέσποινα ἀγνοτάτη θυγάτηρ προσκυνητὴ βασιλίς. ἀλλὰ περὶ τοῦ ἐνεστῶτος πράγματος, τουτέστιν περὶ Φλαβιανοῦ τοῦ ποτὲ ἐπισκόπου τὰ τῆι αἰτίαι παρακολουθήσαντα τῶι εὐλαβεστάτωι ἀρχιεπισκόπωι Λέοντι τελείως ἡ ἡμετέρα κατεσήμανεν ἡμερότης, τῆι δὲ σῆι γλυκύτητι τοῦτο μόνον ἐδοκιμάσαμεν γνωρίσαι ὅτι ὁ μνημονευθεὶς Φλαβιανὸς θείαι κρίσει τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἀφηιρέθη, ὅπως πᾶσα ἀμφιβολίας φιλονεικία ἀπὸ τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν ἀποκινηθῆι, καὶ οὐδὲν ἕτερον τοῦ λοιποῦ μετὰ ταῦτα δυνατὸν ὁρίσαι περὶ τῶν ἅπαξ ἤδη τετυπωμένων.

8 d. 22. m. Nov. a. 450 Τῆι πρὸ δέκα Καλανδῶν Δεκεμβρίων ἐν Κωνσταντινουπόλει τοῦ δεσπότου ἡμῶν Οὐαλεντινιανοῦ τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως τὸ ὄγδοον καὶ Ἀβιένου τοῦ λαμπροτάτου ὑπάτων θεῖα γράμματα κατεπέμφθη παρὰ τοῦ δεσπότου ἡμῶν τοῦ αἰωνίου βασιλέως Μαρκιανοῦ πρὸς τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Λέοντα σημαίνοντα ὅτι καὶ οἱ ἀποσταλέντες παρὰ τοῦ αὐτοῦ εὐλαβεστάτου ἀνδρὸς ἡδέως ἐδέχθησαν, ὥστε μετὰ πάσης προθυμίας ἐν τοῖς μέρεσι τούτοις παραγενέσθαι καταξιώσηι καὶ τὴν σύνοδον ἐπιτελέσαι ἢ εἰ τοῦτο ἐπαχθὲς αὐτῶι ὀφθείη, διὰ ἰδίων γραμμάτων δηλώσηι, ὥστε θείοις γράμμασιν κληθέντας τοὺς ἐπισκόπους ἐν ἧι ἂν ἀρέσηι πόλει τὰ ἁρμόζοντα τῆι πίστει ὁρίσωσιν.

Ἐπιστολὴ Μαρκιανοῦ βασιλέως πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Ῥώμης Λέοντα

Λέοντι τῶι εὐλαβεστάτωι ἐπισκόπωι ἐκκλησίας τῆς ἐνδόξου πόλεως Ῥώμης Μαρκιανός. Περὶ τῆς σπουδῆς καὶ τῆς εὐχῆς τῆς ἡμετέρας οὐκ ἀμφιβάλλει ἡ σὴ ἁγιότης ὅτιπερ ἀληθῆ τὴν τῶν Χριστιανῶν θρησκείαν καὶ τὴν ἀποστολικὴν πίστιν βεβαίαν διαμένειν βουλόμεθα καὶ παρὰ πάντων τῶν δήμων εὐσεβεῖ διανοίαι φυλάττεσθαι. καὶ γὰρ τὴν ἀμεριμνίαν καὶ τὴν ἰσχὺν τοῦ ἡμετέρου κράτους ἐκ τῆς ὀρθῆς θρησκείας καὶ εὐμενοῦς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν συνεστάναι οὐκ ἐστιν ἀμφίβολον. δι' ὃ τοὺς εὐλαβεστάτους ἄνδρας οὓς πρὸς τὴν ἡμετέραν εὐσέβειαν πέπομφεν ἡ σὴ ἁγιότης, ἡδέως καὶ ὡς ἐχρῆν λογισμῶι ἵλεωι ὑπεδεξάμεθα. λοιπόν ἐστιν ἵνα εἰ ἀρέσκει τῆι σῆι ὁσιότητι ἐπὶ ταῦτα τὰ μέρη παραγενέσθαι καὶ τὴν σύνοδον ἐπιτελέσαι, τοῦτο ποιεῖν τῶι περὶ τὴν θρησκείαν ἔρωτι καταξιώσηι. καὶ γὰρ ταῖς ἡμετέραις ἐπιθυμίαις ποιήσει τὸ ἱκανὸν ἡ σὴ ὁσιότης καὶ τῆι ἱερᾶι θρησκείαι τὰ χρήσιμα διατυπώσει. εἰ δὲ ἐπαχθὲς τοῦτό ἐστιν τὸ σὲ πρὸς ταῦτα παραγενέσθαι τὰ μέρη, τοῦτο αὐτὸ ἡμῖν ἰδίοις καταμηνύσει γράμμασιν ἡ σὴ ἁγιωσύνη, ὥστε πρὸς ἅπασαν τὴν Ἀνατολὴν καὶ τὴν Θράικην καὶ τὸ Ἰλλυρικὸν

7 Latinum exemplar extat in Epist. ante Gesta Coll. 24 8 Latinum exemplar extat in Epist. ante Gesta Coll. 28 20. 31 cf. Leonis epp. 29. 30. 31

Mp, S [inde a 22 ὥστε θείοις], Φcr [praeter 16—23]
3 καθὸ p λογίσηται M in ras. λελογίσθαι p
5 Εὐδοξίαν] γάλλαν πλακιδίαν Mp 11 ἡ ἡμετέρα] ἡμᾶς p 16—23 om. Φcr 17 ὄγδοον] postulatur ἕβδομον ἀβιαίνου Mp 17/18 τῶν λαμπροτάτων Mp 21 παραγίνεσθαι p καταξιώσει Mp 21/22 ἢ εἰ M εἰ δὲ p 22 δηλώσει p 23 τοὺς om. p ὁρίσωσιν scripsi ὁρισθῶσιν MpS 32 ἵλεωι scripsi ἡδέως pS ἡδέωσ M εἰ ἀρέσκει — ἵν' ἐπὶ S ἀρέσκη M 34 καὶ γὰρ καὶ pS 35 διατυπώση M 37 πρὸς om. MpS, corr. M

θεῖαι ἡμέτεραι ἀποσταλήσωνται προσφωνήσεις, ὅπως πρός τινα ὡρισμένον τόπον, ἔνθα ἂν ἡμῖν δόξῃ, πάντες οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι παραγένωνται καὶ ἅπερ τῇ τῆς τῶν Χριστιανῶν θρησκείας εἰρήνῃ καὶ τῇ καθολικῇ πίστει συμφέρουσιν, καθὼς ἡ σὴ ἁγιωσύνη κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας διετύπωσεν, κατατεθήσωνται.

9 Θεῖαι συλλαβαὶ ἀπεστάλησαν γὰρ παρὰ τῆς θείας μνήμης Πουλχερίας πρὸς τὸν αὐτὸν ἁγιώτατον ἄνδρα μηνύουσαι τὸν θεοφιλέστατον ἀρχιεπίσκοπον τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἀνατόλιον χωρισθείσης πάσης πλάνης ἔναγχος τῇ πεμφθείσῃ ἐπιστολῇ πρὸς τὸν τῆς ἁγίας μνήμης Φλαβιανὸν ἄνευ τινὸς μελλησμοῦ ὑπογεγραφηκέναι καί τινα ἤδη ἐν τοῖς τῆς Ἀνατολῆς μέρεσιν σύνοδον εἶναι ἐπιτελεστέαν. καὶ τὸ λείψανον δὲ τοῦ αὐτοῦ τῆς ἁγίας μνήμης Φλαβιανοῦ ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει κατηνέχθη ἐν τῇ τῶν Ἀποστόλων βασιλικῇ κατατεθησόμενον. καὶ οἱ ἐπίσκοποι δὲ οἳ ὁμονοήσαντες τῶι τῆς θείας μνήμης Φλαβιανῶι εἰς ἐξορίαν ἦσαν ἀποσταλέντες, οὓς ἀνακλητέους πρὸς ἀναληπτέας τὰς ἰδίας ἐκκλησίας συνόδου ἀναμενοῦντας τὴν ἀπόφασιν.

Τῶν Ῥωμαικῶν τούτων ἡ ἑρμηνεία ἐστὶ τὰ ἑπαγόμενα Ἑλληνιστί

Ἐπιστολὴ Πουλχερίας αὐγούστας πρὸς τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Ῥώμης Λέοντα

Λέοντι τῶι εὐλαβεστάτωι ἐπισκόπωι τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐνδόξου πόλεως Ῥώμης παρὰ τῆς δεσποίνης ἡμῶν Πουλχερίας καὶ σεβασμιωτάτης βασιλίδος. Τὰ γράμματα ep. 29
τῆς σῆς μακαριότητος μετὰ τῆς πρεπούσης παντὶ ἐπισκόπωι σεβασμιότητος ὑπεδεξάμεθα. δι' ὧν τὴν σὴν πίστιν καθαρῶς καὶ τοιαύτην ἐπέγνωμεν ὁποία ὀφείλει μετὰ ἁγιότητος τῶι θείωι παρέχεσθαι ναῶι, ἐγὼ δὲ ὁμοίως καὶ ὁ δεσπότης ὁ γαληνότατος βασιλεύς ὁ ἐμὸς σύζυγος ἐν τῇ αὐτῇ διὰ παντὸς καὶ διεμείναμεν καὶ διαμένομεν, πᾶσαν σκαιότητα καὶ μιασμὸν καὶ φαρμακείαν ἐκκλίνοντες. ὁ ἁγιώτατος τοίνυν τῆς ἐνδόξου Κωνσταντινουπόλεως ἐπίσκοπος Ἀνατόλιος ἐν τῇ αὐτῇ διέμεινεν πίστει τε καὶ θρησκείαι καὶ τῶν σῶν γραμμάτων τὴν ἀποστολικὴν ὁμολογίαν περιπτύσσεται, τῆς πλάνης ἀποβληθείσης ἐκείνης ἥτις παρὰ τινῶν νῦν ἀνέκυψεν, καθὼς καὶ ἐκ τῶν αὐτοῦ γραμμάτων ἔτι σαφέστερον ἐπιγνῶναι ἡ σὴ δύναται ἁγιότης. τῇ τε γὰρ ἐπιστολῇ ὁμοίως τῆς καθολικῆς πίστεως ἥντινα πρὸς τὸν τῆς ἁγίας μνήμης Φλαβιανὸν τὸν ἐπίσκοπον ἡ σὴ μακαριότης ἀπέστειλεν, δίχα τινὸς ὑπερθέσεως ὑπέγραψεν. καὶ διὰ τοῦτο ἡ σὴ εὐλάβεια, καθ' ὃν ἂν φανείη τρόπον, σημᾶναι καταξιώσει ἵνα πάντες καὶ πάσης τῆς Ἀνατολῆς οἱ ἐπίσκοποι Θράικης τε καὶ Ἰλλυρικοῦ, καθὼς καὶ τῶι ἡμετέρωι δεσπότηι τῶι εὐσεβεστάτωι βασιλεῖ τῶι ἐμῶι συζύγωι ἀρέσκει, εἰς μίαν πόλιν τὴν ταχίστην ἀπὸ τῶν Ἀνατολικῶν μερῶν παραγένωνται κἀκεῖσε γενομένης συνόδου περί τε τῆς καθολικῆς ὁμολογίας καὶ περὶ τούτων τῶν ἐπισκόπων οἵτινες πρὸ τούτου ἐχωρίσθησαν, καθὼς ἡ πίστις καὶ ἡ Χριστιανικὴ εὐσέβεια ἀπαιτεῖ, σοῦ αὐθεντοῦντος ὁρίσωσιν. ἔτι δὲ γνώτω ἡ σὴ ἁγιότης ὡς προστάγματι τοῦ ἡμετέρου δεσπότου καὶ γαληνοτάτου βασιλέως τοῦ ἡμετέρου συζύγου ἐν τῇ ἐνδόξωι πόλει τῆς Κωνσταντινουπόλεως τοῦ τῆς ἁγίας μνήμης ἐπισκόπου Φλαβιανοῦ τὸ σῶμα διακεκόμισται καὶ ἐν τῇ βασιλικῇ τῶν Ἀποστόλων, ἐν ᾗ εἰώθασιν οἱ προλειτουργήσαντες ἐπίσκοποι θάπτεσθαι, τῇ χρεωστουμένηι τιμῇ ἀποτέθειται. καὶ τούτους ὁμοίως τοὺς ἐπισκόπους, οἵτινες διὰ τὴν

9 Latinum exemplar extat in Epist. ante Gesta coll. 29

MpSΦcr

1 ἀποσταλήσονται S 2 ἡμῖν Φ ὑμῖν MpS παραγίνωνται S 4 κατατεθήσονται MS 6 τῆς om. pS 7 πάσης om. M 8 ὑπογεγραφηκέναι scripsi ὑπογεγράφηκεν MpS 13 ἀναμένοντασ S 14 om. M 15 αὐγούστησ pS 19 postulatur καθαράν ὁποίαν pS 21 διὰ παντὸς καὶ om. pS διέμεινεν M διαμενοῦμεν pS 23 ἐπίσκοπος om. S

αὐτὴν αἰτίαν , ἐπειδὴ μετὰ τοῦ ἁγιωτάτου Φλαβιανοῦ τῆι συμφωνίαι τῆς πίστεως τῆς καθολικῆς συνέτρεχον, ἐξορίαι ὑπεβλήθησαν, ἐπανελθεῖν διὰ κυρώσεως ἰδίου πραγματικοῦ προσέταξεν, ὥστε διὰ τῆς δοκιμασίας τῆς συνόδου πάντων τῶν ἐπισκόπων τῶν συνελθόντων καὶ τῆς ἀποφάσεως τὴν ἐπισκοπὴν καὶ τὰς ἰδίας ἐκκλησίας κριθῶσιν ἀπολαβεῖν.

10 Νικηταὶ Οὐαλεντινιανὸς καὶ Μαρκιανὸς ἔνδοξοι τροπαιοῦχοι ἀεὶ βασιλεῖς Λέοντι τῶι εὐλαβεστάτωι ἐπισκόπωι τῆς ἐνδόξου πόλεως Ῥώμης. Εἰς τοῦτο τὸ μέγιστον βασίλειον ἦλθον θεοῦ προνοίαι καὶ ἐπιλογῆι τῆς ὑπερφυοῦς συγκλήτου καὶ παντὸς τοῦ στρατοῦ, ὅθεν ὑπὲρ τῆς εὐλαβοῦς καὶ καθολικῆς θρησκείας τῆς πίστεως τῶν Χριστιανῶν, οὗτινος τῆι βοηθείαι τοῦ ἡμετέρου κράτους πεποίθαμεν ἰθύνεσθαι τὴν δύναμιν, τὴν [τε] σὴν ἁγιωσύνην ἐπισκοπεύουσαν καὶ ἄρχουσαν τῆς θείας πίστεως ἱεροῖς γράμμασιν ἐν πρώτοις δίκαιον ἡγησάμεθα προσειπεῖν, προτρεπόμενοι καὶ παρακαλοῦντες ἵνα ὑπὲρ ἑδραιότητος καὶ στάσεως τοῦ ἡμετέρου βασιλείου τὴν αἰώνιον θειότητα ἡ σὴ ἱκετεύοι ὁσιότης διὰ τὸ καὶ τὴν ἡμετέραν πρόθεσιν καὶ τὸν πόθον τοιοῦτον ὑπάρχειν ὥστε πάσης ἀσεβοῦς πλάνης ἀποκινηθείσης διὰ τῆς συγκροτηθείσης ταύτης συνόδου σοῦ αὐθεντοῦντος μεγίστη εἰρήνη περὶ πάντας τοὺς ἐπισκόπους τῆς καθολικῆς πίστεως ὑπαρχθείη παντὸς μύσους καθαρὰ καὶ ἄσπιλος γενομένη.

a. 450 Ἐπράχθη ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν ὑπατείαι τοῦ δεσπότου ἡμῶν Οὐαλεντινιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου τὸ ἕβδομον καὶ Ἀβιίνου τῶν ὑπάτων.

11 1 Τῶι ἀγαπητῶι ἀδελφῶι Φλαβιανῶι Λέων [ἐπίσκοπος Ῥώμης]. Ἀναγνόντες τὰ γράμματα τῆς ἀγάπης τῆς σῆς, ἅπερ οὕτω βραδύτατα γεγενῆσθαι θαυμάζομεν,

10 textus Latinus extat in Epist. ante Gesta Coll. 27 6/7 Marcianus augustus leuatus est d. 24. siue 25. m. Aug. 450, cf. Chron. Pasch. p. 590

11 Eadem uersio iterum extat in Gestorum actione 3, 22. Latinum exemplar editum est in Collectione Nouariensi de re Eutychis 5 [uol. II 1 p. 24—33]

MpSΦ^{cr}

5 ἐπιστολὴ οὐαλεντίνου καὶ μαρκιανοῦ τῶν βασιλέων πρὸς λέοντα τὸν ἐπίσκοπον ῥώμης S in mg. 7 καί^{2} om. S 9 τε MpS Φ, uitium antiquissimum 14 σοῦ om. MpS, corr. M 16 μίσους p 17 τοῦ δεσπότου om. p

MpS, M^{1} [= Gestorum in actione III], B [ibidem], HXp^{1} NJWRVUZ, K [= dlu], Timoth.^{1} [cod. Mus. Brit. add. 12156 f. 42b—48b]

inscr. deest Mpp^{1}K^{d} ἐπιστολὴ λέοντος ἐπισκόπου ῥώμης πρὸς φλαβιανόν S^{mg} ἐπιστολὴ ἐγκύκλιος ἤγουν συνοδικὴ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ρώμης λέοντος γραφεῖσα πρὸς φλαβιανὸν ἀρχιεπίσκοπον κωνσταντινουπολεως M^{1} Ἴσον ἐπιστολῆσ γραφείσησ τῶ ἐν ἁγίοις φλαβιανῶ ἐπισκόπω κωνσταντινουπόλεωσ παρὰ λέοντοσ ἀρχιεπισκόπου ῥώμησ B ἐπιστολὴ τοῦ μακαρίου λέοντος τοῦ τῆσ μεγάλησ ἀρχιεπισκόπου ῥώμησ πρὸσ φλαυιανὸν ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον κωνσταντινουπόλεωσ [in mg. ἡ προσαγορευομένη στήλη X] HX ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρασ ῥώμησ λέοντοσ γραφεῖσα πρὸς τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον κωνσταντινουπόλεωσ φλαβιανὸν κατὰ εὐτυχοῦσ καὶ διοσκόρου ἥνπερ ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ τετάρτη σύνοδοσ στήλην ὀρθοδοξίασ ὠνόμασεν J ἐπιστολὴ τοῦ ἐν ἁγίοις $\overline{\text{πρσ}}$ ἡμῶν λέοντοσ πάπα ῥώμησ γραφεῖσα πρὸσ τὸν ἐν ἁγίοις φλαβιανὸν πατριάρχην κωνσταντινουπόλεωσ κατὰ εὐτυχοῦσ αἱρεσιάρχου ἡ ὀνομασθεῖσα παρὰ τῆς ἁγίασ τετάρτησ συνόδου στήλη ὀρθοδοξίασ W λέοντοσ τοῦ ἐν ἁγίοις ἐπισκόπου ῥώμησ πρὸσ φλαβιανὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον κωνσταντινουπόλεωσ κατὰ εὐτυχοῦσ τοῦ ἐν βεβήλοις περὶ τῆσ ἑνώσεως τῶν δύο φύσεων τῆσ νίκησ ὑποστάσεωσ καὶ τῆσ ἑκατέρασ αὐτῶν ἐν τῆ οἰκεία ἰδιότητι τιμῆσ N ἐπιστολὴ λέοντοσ ἐπισκόπου ῥώμησ πρὸσ φλαυινὸν ἐπίσκοπον κωνσταντινουπόλεωσ R τοῦ μακαριωτάτου πάπα λέοντοσ τῆσ πρεσβυτέρασ ῥώμησ τοῦ μεγάλου [τοῦ μεγάλου om. U] ἐπιστολὴ δογματικὴ πεμφθεῖσα πρὸσ τὸν ἐν ἁγίοις φλαβιανὸν ἀρχιεπίσκοπον κωνσταντινουπόλεως κατὰ εὐτυχοῦσ τοῦ ματαιόφρονοσ καὶ τῶν αὐτοῦ ὁμοφρόνων [τῶν σὺν αὐτῶ U] VUZ ἐπιστολὴ γραφεῖσα πρὸσ τὸν ἐν ἁγίοισ ἀρχιεπίσκοπον [ἐπίσκοπον K^{l}] κωνσταντινουπόλεωσ φλαβιανὸν παρὰ τοῦ ἐν ἁγίοισ πάπα λέοντοσ ῥώμησ K^{lu}

19 Τῶι — Ῥώμης om. RVUZ ἀγαπητῶι ἀδελφῶι] ἁγιωτάτω [ἀγαπητῶι Tim.^{1}] ἀδελφῶ καὶ συλλειτουργῶ K^{lu} Tim.^{1} ἐπίσκοποσ ῥώμησ Mp^{1}JK^{d} om. pSM^{1}BHXNK^{lu} Tim.^{1} ἐν $\overline{\text{κω}}$ χαίρειν W 20 τῆσ σῆσ ἀγάπησ K^{lu} τῆσ σῆσ p εὑρηκότεσ θαυμάξομεν N

καὶ τῇι τάξει τῶν ὑπομνημάτων ἐγκύψαντες, ἥτις ἐπὶ τῶν ἐπισκόπων ἐπράχθη, μόλις ποτὲ τί τὸ παρ' ὑμῖν σκάνδαλον ἀνεφύη κατὰ τῆς ὑγιοῦς πίστεως, ἔγνωμεν καὶ τὰ πρότερον λεληθέναι δοκοῦντα νῦν ἡμῖν δῆλα γεγένηται. δι' ὧν Εὐτυχὴς ὃς τῇι τοῦ πρεσβυτέρου προσηγορίαι τιμῆς εἶναι ἄξιος νομισθεὶς πολύ τις ἀσύνετος καὶ λίαν ἀμαθὴς PL 758
ἀποδείκνυται, ὡς περὶ αὐτοῦ καὶ τὸ τοῦ προφήτου εἰρῆσθαι· οὐκ ἠβουλήθη συνιέναι Ps. 35, 4
τοῦ ἀγαθῦναι· ἀδικίαν ἐμελέτησεν ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ. τί δ' ἂν ἀδι- 6
κώτερον εἴη τοῦ τὰ ἀσεβῆ φρονεῖν καὶ τοῖς εὖ φρονοῦσιν καὶ σοφωτέροις μὴ εἴκειν; εἰς τὴν ἄνοιαν δὲ ταύτην ἐμπίπτουσιν οἱ κατά τι μὲν ἐμπόδιον ἀσαφείας γνῶναι τὸ ἀληθὲς κωλυόμενοι, οὐκ ἐπὶ τὰς προφητικὰς δὲ φωνάς, οὐκ ἐπὶ τὰς τῶν ἀποστόλων γραφάς, οὐκ ἐπὶ τὰς εὐαγγελικὰς αὐθεντίας, ἀλλ' ἐφ' ἑαυτοὺς ἀνατρέχοντες καὶ διὰ τοῦτο διδάσκαλοι 10
πλάνης ἀναδεικνύμενοι, ἐπειδὴ τῆς ἀληθείας μαθηταὶ μὴ γεγόνασιν. ποίαν γὰρ ἀπὸ τῶν θείων βίβλων παιδείαν τῆς τε παλαιᾶς καὶ καινῆς διαθήκης προσέλαβεν ὃς οὐδὲ αὐτοῦ τοῦ συμβόλου τῶν προοιμίων ἐδράξατο; καὶ ὅπερ ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην τῇι φωνῇι πάντων τῶν ἀναγεννωμένων προφέρεται, τοῦτο κατὰ νοῦν ἔτι τούτου
2 τοῦ γέροντος οὐ λαμβάνεται; ἀγνοῶν τοίνυν τί δέοι περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ 15
θεοῦ λόγου νοεῖν, καὶ τῶν θείων γραφῶν ἐν τῶι πλάτει πονεῖν οὐ βουλόμενος ὅπως ἂν τοῦ φωτὸς τῆς ἐντεῦθεν γνώσεως ἄξιος γένηται, ἐκείνην γοῦν ὤφειλεν τὴν κοινὴν καὶ μὴ διαφωνοῦσαν ὁμολογίαν ἐν ἀκροάσει περιμερίμνωι ποιήσασθαι, ἣν τῶν πιστῶν ἅπαν τὸ πλῆθος ὁμολογεῖ, πιστεύειν ἑαυτὸν εἰς θεὸν πατέρα παντοκράτορα καὶ εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν κύριον ἡμῶν, τὸν τεχθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου 20
καὶ Μαρίας τῆς παρθένου, δι' ὧν τριῶν ἀποφάσεων τὰ πάντων σχεδὸν αἱρετικῶν καταλύεται μηχανήματα. ὁπότε γὰρ θεὸς καὶ παντοκράτωρ καὶ πατὴρ εἶναι πιστεύεται, συναίδιος αὐτῶι καὶ ὁ υἱὸς ἀποδείκνυται, ἐν οὐδενὶ τοῦ πατρὸς διαφέρων, ἐπειδήπερ ἐκ θεοῦ θεός, ἐκ παντοκράτορος παντοκράτωρ, ἐξ ἀϊδίου γεννηθεὶς συναίδιος, οὐ μετα- PL 760
γενέστερος χρόνωι, οὐκ ἐλάσσων δυνάμει, οὐκ ἀνόμοιος δόξηι, οὐ κεχωρισμένος οὐσίαι. 25
ὁ δὲ αὐτὸς τοῦ ἀϊδίου πατρὸς μονογενὴς ἀΐδιος ἐτέχθη ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου, ἥτις γέννησις χρονικὴ τῆς θείας αὐτοῦ καὶ ἀϊδίου γεννήσεως οὔτε τι ἀπεμείωσεν οὔτε μήν τι ταύτηι προσέθηκεν, ἀλλ' ὅλην ἑαυτὴν εἰς τὸ σῶσαι τὸν ἄνθρωπον πεπλανημένον ἐκένωσεν, ἵνα καὶ τὸν θάνατον νικήσηι καὶ τὸν διάβολον τὸν τὸ κράτος Hebr. 2, 14
ἔχοντα τοῦ θανάτου τῆι οἰκείαι καταβάλληι δυνάμει. οὐδὲ γὰρ ἂν ἠδυνήθημεν νικῆσαι 30

MpSM¹BHXp¹NJWRVUZ, K [= dl, m inde a 17 κοινὴν, u], Tim.¹

1 πράξει M¹BRK^{lu} ἐκκύψαντεσ HX ὑπὸ p¹ 2 τί om. M¹R τὸ om. p¹UK ἡμῖν X ἀναφυὲν M¹NK^{lu} Tim.¹ ἐγνώκαμεν p¹ ἀνέγνωμεν Tim.¹ τὰ om. Z 3 λελυθέναι M¹U ὃς] ὡσ NK^{lu} ὁ M¹Bp¹N^{corr} K^{d} om. p conflatae sunt uersiones ὃς ἐνομίσθη et νομισθείς τῆσ M¹p¹K^{du} τις K^{l} 4 προσηγορίασ τιμῆσ p¹K^{d} προσηγορίασ καὶ τιμῆσ M¹K^{lu} εἶναι ἄξιοσ MpSNVUZ τε καὶ ἀξίασ ἄξιοσ p¹K^{d} ἄξιοσ M¹BHXWRK^{lu} ἄξιοσ εἶναι J ἀμαθὴσ λίαν M¹ 5 ἀναδείκνυται ZK^{lu} ἐβουλήθη M¹U 6 ἀνομίαν p¹K^{d} ἐλογίσατο WR 8 ἄγνοιαν Tim.¹ 9 οὐκ — φωνάς om. p¹ δὲ om. VUZ οὐκ² — γραφάς om. M¹ 10 κατατρέχουσιν K^{lu} 11 ἀποδεικνύμενοι H γενόμενοι B ἀναδείκνυνται K^{lu} μὴ om. p γεγένηνται M¹ 12 βιβλίων BNWRU γραφῶν K^{l} 13 τοῦ προοιμίου τοῦ συμβόλου M¹K^{lu} προοιμίων] μυστηρίων V 13/14 τὴν οἰκουμένην om. K^{lu} 14 προσφέρεται p¹K^{d} ἐπὶ M¹BHXNR τούτου om. W 15 τοῦ om. K^{l} ἀγνοὸν τονυν K^{l} ἀγνωσία νοσῶν τὸν νοῦν K^{u} τοίνυν ἀγνοῶν N 18 ὁμολογίαν ἣν δέον ἣν αὐτὸν K^{l} ὁμολογίαν δέον ἣν αὐτῶ K^{u} ἀκροάσει] περισπουδάστω ἀκροάσει K^{lu} περι μέριμναν ποιήσασθαι R μεριμνοποιήσασθαι K^{u} πιστῶν] πλειστων R 18/19 ἅπαν τὸ πλῆθοσ τῶν πιστῶν N 19 αὐτὸν pSHp¹NK^{dlu} ἑαυτὸ Z om. W ἕνα θῦ N ἕνα χῦ N 20 τὸν μονογενῆ αὐτοῦ ῦῦ K^{u} τὸν αὐτοῦ μονογενῆ K^{l} 21 παρθένου καὶ εἰσ τὸ πῦα τὸ ἅγιον N σχεδὸν τὰ πάντων K^{lu} πάντα p¹K^{d} τῶν αἱρετικῶν VUK^{m} 22 καὶ πατὴρ καὶ παντοκράτωρ HXp¹ καὶ²] ὁ W 23 ὁ om. Z ἀναδείκνυται B 24 συναίδιος] ἀΐδιοσ K^{lu} υἱὸσ B οὔτε MJVUZ 25 χρόνου pS ἐλάττων HX ἐλάσσω K^{u} 26 ἠδίου K^{l} ἀΐδιοσ υἱὸσ N ἐκ πῦσ ἐτέχθη B 27 γεννήσεως] φύσεωσ K^{lu} Tim.¹ τι om. K^{m} 28 τι om. M¹ ὅλον ἑαυτὸν K^{u} 28/29 ἐκένωσεν εἰς τὸ σῶσαι τὸν πεπλανημένον ἀνῦ K^{u} 30 καταβάλη τῆ οἰκεία M¹ δυνάμει καταβάλη N οὐ Z ἐδυνήθημεν M¹K^{l}

τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου τὸν ἀρχηγόν, εἰ μὴ τὴν ἡμετέραν αὐτὸς φύσιν ἀνέλαβεν καὶ οἰκείαν εἰργάσατο, ὃν οὔτε ἁμαρτία μολῦναι οὔτε θάνατος κατασχεῖν ἠδυνήθη. συνελήφθη μὲν οὖν δηλονότι ἐκ πνεύματος ἁγίου ἐν γαστρὶ παρθένου μητρός, ἥτις οὕτω φυλαχθείσης τῆς παρθενίας αὐτὸν ἀπεκύησεν, ὥσπερ οὖν καὶ ἀκεραίου μεινάσης τῆς παρθενίας συνέλαβεν. ἀλλ' εἴπερ ἐκ ταύτης τινὰ τῆς ἐν τῇ πίστει τῶν Χριστιανῶν εὐαγεστάτης πηγῆς καθαρὰν ἀρύσασθαι διάνοιαν οὐκ ἠδύνατο διὰ τὸ τῆς τηλαυγοῦς ἀληθείας αὐτὸν ἑαυτῶι τὸ φέγγος ἐκ τῆς οἰκείας ἐπισκοτίζειν τυφλώσεως, τῆι διδασκαλίαι γοῦν τῆι τῶν
Mt. 1, 1 εὐαγγελίων ἑαυτὸν ὑπήγαγεν ἂν καὶ λέγοντος Ματθαίου βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαυὶδ υἱοῦ Ἀβραάμ καὶ τοῦ ἀποστολικοῦ δὲ κηρύγματος τὴν
Rom. 1, 1—3 εἰσήγησιν ἂν ἐπεζήτησεν καὶ ἀναγινώσκων ἐν τῆι ἐπιστολῆι τῆι πρὸς Ῥωμαίους Παῦλος
PL 762 δοῦλος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυὶδ τὸ κατὰ σάρκα ἐπὶ τὰς προφητικὰς οὕτως ἂν βίβλους τὴν εὐσεβῆ φροντίδα μετήγαγεν, καὶ εὑρίσκων
Gen. 22, 18 τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ πρὸς τὸν Ἀβραὰμ λέγοντος ἐν τῶι σπέρματί σου ἐνευλογηθήσονται πάντα τὰ ἔθνη, ὅπως ἂν περὶ τῆς κυριότητος τούτου μὴ ἀμφιβάλῃι τοῦ
Gal. 3, 16 σπέρματος, ἠκολούθησεν ἂν καὶ τῶι ἀποστόλωι λέγοντι τῶι Ἀβραὰμ ἐρρέθησαν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τῶι σπέρματι αὐτοῦ. οὐκ εἶπεν· καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός· καὶ τῶι σπέρματί σου, ὅπερ ἐστὶν Χριστός,
Ies. 7, 44 καὶ τὸ Ἡσαίου δὲ κήρυγμα διὰ τῆς ἐνδοτέρας κατέσχεν ἂν ἀκροάσεως λέγοντος Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ λήψεται καὶ τέξεται υἱὸν καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα
Mt. 1, 23 αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὅπερ ἐστὶν μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ θεός, καὶ
Ies 9, 6 τοῦ αὐτοῦ δὲ προφήτου πιστῶς ἂν ὑπανέγνω τὰ ῥήματα παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν, οὗ ἡ ἀρχὴ ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεγάλης βουλῆς ἄγγελος, θεὸς ἰσχυρός, ἐξουσιαστής, ἄρχων εἰρήνης, πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, οὐδὲ ματαίως λαλῶν οὕτως ἂν εἶπεν σάρκα γεγενῆσθαι τὸν λόγον, ὡς ὅτιπερ ὁ τεχθεὶς ἀπὸ τῆς παρθένου Χριστὸς εἶχεν μὲν ἀνθρώπου μορφήν, οὐκ εἶχεν δὲ τοῦ μητρώιου σώματος τὴν ἀλήθειαν. ἢ τάχα διὰ τοῦτο τὸν δεσπότην Χριστὸν οὐκ εἶναι τῆς ἡμετέρας ἐνόμισεν φύσεως, ὅτι

MpSM¹BHXp¹NJWRVUZ, K [= dlmu], Tim.¹

1 φύσιν αὐτὸς UK^{lu} ἐν ἑαυτῶ φύσιν p¹K^{d} 2 μολύνεται p¹K^{d} ἐδυνήθη M¹ ἠδύνατο R 3 τῆς παρθένου M¹NK^{m} μητρός] μαρίασ M¹K^{lmu} 4 παρθενίασ [παρθένου K^{lu}] αὐτὸν M¹p¹RK^{dlu} 5 τινὰ om. M^{corr}JK^{lu} 5/6 εὐαγεστάτην πηγὴν K^{m} 6 καθαρὰν τινὰ [τὴν Ku] διάνοιαν ἀρύσασθαι K^{lu} διάνοιαν οὗτος ὁ γέρων N μὴ K^{lu} ἐδύνατο M¹K^{lu} 6,7 αὐτὸν — οἰκείας] φέγγοσ ἐκ τῆσ οἰκείασ ἑαυτοῦ [τοῦ ἑαυτὸν Kl] K^{lu} 6 αὐτὸν] ἀδύνατον VUZ 7 ἐν ἑαυτῶ p¹K^{d} ἐπισκοτίζει MVZK^{m}, corr. MK^{m} οὖν VZ τε U τῆι om. M¹N 8 ἑαυτὸν om. M¹K^{u} ὑπήγαγεν ἂν ἑαυτὸν BW ἐπήγαγεν M¹X καὶ om. p¹K^{d} τοῦ ματθαίου WR 9 δὲ om. U 10 ἐξήγησιν pSB ἔκθεσιν HX ἂν om. K^{lu} ἐζήτησε S καὶ om. Bp¹K^{d} ἀναγνοὺσ M¹ τῆ ἐπιστολῆ πρὸσ ῥωμαίουσ MJVUK^{m}, corr. K^{m} τῆ πρὸσ ῥωμαίουσ ἐπιστολῆ SZ τοὺσ ῥωμαίουσ R 12 αὐτοῦ om. W ἐν — ἁγίαις] ἁγίων Tim.¹ 13 γεννομένου K^{l} γεναμένου K^{u} τὸ om. M¹Bp¹NWRK^{dlu} 14 καὶ ἐπὶ B Tim.¹ ἔπειτα Z οὕτοσ ὃν pSV οὕτωσ M¹U ἂν p¹K^{d} ἂν οὕτωσ K^{lu} ἂν (βίβλουσ) οὕτω J ἐπήγαγεν K^{lu} 15 τὸν om. V 15/16 ἐνευλογηθήσεται HX εὐλογιθήσωνται K^{u} 16 τούτου] τοῦ K^{l} αὐτοῦ Z om. K^{u} ἀμφιβάλλη M¹Xp¹RVZK^{d} ἀμφιβάλλοι BK^{lu} ἀμφιβάλοι N 17 ἂν om. K^{u} καὶ om. NVU τῶ δὲ M¹HXNZK^{lmu} ἐρέθησαν U ἐρρήθησαν BWZ ἠρέθησαν K^{d} 18/19 οὐκ — σπέρματί σου om. J 19 πολλοῖσ VUZ ἐν ἑνὶ pSM¹R ἑνὶ VUZK^{m} καὶ — σου om. K^{d} ὃ ἐστιν ὁ M¹ τουτέστιν K^{lu} 20 δὲ om. U ἀκροάσεως κατέσχεν ἂν M¹ ἂν om. VUZK^{lmu} 21 ἔξει M¹p¹K^{dlu} 22 ὃ M¹B μεθερμηνευόμενον om. K^{lu} 23 ἂν om. V προέγνω Z ῥήματα ὅτι K^{lu} 24 καλεῖται M¹HXp¹NVK^{dlu} Tim.¹ 25 αὐτοῦ ἐμμανουὴλ p^{corr} ἄγγελοσ θαυμαστὸσ σύμβουλοσ HXp¹K^{d} 26 τοῦ om. R οὐδὲ] ὁ δὲ pS, M¹ ex corr. 27 ὁ τεχθεὶσ ὁ S ἐκ N 28 δὲ om. U μητρώιου] ἡμέτερου K^{lu} 29 εἰ U διὰ τοῦτο om. S ὅτι] ἐπειδήπερ K^{lu}

πρὸς τὴν μακαρίαν Μαρίαν ὁ πεμφθεὶς ἄγγελος εἶπεν πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται Lc. 1, 35
ἐπὶ σὲ καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι, δι' ὃ καὶ τὸ γεννώμενον ἐκ
σοῦ ἅγιον κληθήσεται υἱὸς θεοῦ, ὅπως ἂν ἐπειδήπερ ἡ σύλληψις τῆς παρθένου PG 764
θείας ἔργον γεγένηται δημιουργίας, ἐκ τῆς φύσεως τῆς συλλαβούσης ἡ σὰρξ τοῦ συλλη-
φθέντος μὴ γένηται; ἀλλ' οὐχ οὕτως νοητέον ἐκείνην τὴν γέννησιν, ἥτις μονογενῶς ἐστιν
θαυμαστὴ καὶ θαυμαστῶς ἐστιν μονογενής, ὥστε διὰ τοῦ καινοπρεποῦς τῆς γεννήσεως τὴν
τοῦ γένους ἐκβάλλεσθαι κυριότητα. τὸ μὲν γὰρ γόνιμον τῇι παρθένωι τὸ ἅγιον πνεῦμα
παρέσχεν, ἡ δὲ τοῦ σώματος ἀλήθεια προσελήφθη ἐκ σώματος, καὶ τῆς σοφίας οἰκοδο- Prou. 9, 1
μούσης ἑαυτῇι οἶκον ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, τουτέστιν Ioh. 1, 14
ἐν τούτωι τῶι σώματι ὅπερ ἔλαβεν ἐξ ἀνθρώπου καὶ ὃ πνεύματι ζωῆς λογικῆς ἐνεψύ-
3 χωσεν. σωιζομένης τοίνυν τῆς ἰδιότητος ἑκατέρας φύσεως καὶ εἰς ἓν πρόσωπον συνιούσης
ἀνελήφθη ἀπὸ μὲν τῆς θεότητος ἡ ταπεινότης, ἀπὸ δὲ τῆς δυνάμεως τὸ ἀδύνατον, ἀπὸ
τοῦ ἀθανάτου τὸ θνητόν, καὶ πρὸς τὸ τὸ χρεωστούμενον ὄφλημα τῆς ἡμετέρας φύσεως
ἐκτιθῆναι ἡ θεία φύσις ἡνώθη τῇι φύσει τῇι παθητῇι, ἵνα τοῦτο δὴ τὸ ταῖς ἡμετέραις
ἰάσεσιν ὑπάρχον ἁρμόδιον, ὁ εἷς καὶ ὁ αὐτὸς ὢν μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἄνθρωπος 1 Tim. 2, 5
Χριστὸς Ἰησοῦς καὶ ἀποθνήισκειν ἐκ τοῦ ἑνὸς δυνηθῆι καὶ τελευτᾶν ἐκ τοῦ ἑτέρου μὴ δυνηθῆι. 16
ἐν ἀκεραίαι τοιγαροῦν ἀληθοῦς ἀνθρώπου καὶ τελείαι τῆι φύσει θεὸς ἀληθὴς ἐτέχθη, ὅλος
ἐν τοῖς ἑαυτοῦ καὶ ὅλος ἐν τοῖς ἡμῶν. ἡμέτερα δὲ λέγομεν ἅπερ ἡμῖν ἐξ ἀρχῆς ὁ δημιουρ-
γὸς ἐναπέθετο καὶ ἅπερ ἀνακαινιστέα πάλιν ἐδέξατο· ἐκεῖνα γὰρ ἅπερ ὁ ἀπατεὼν ἐπει-
σήγαγεν καὶ ὁ ἀπατηθεὶς ἄνθρωπος ἥμαρτεν, τὸ τυχὸν ἐπὶ τοῦ σωτῆρος ἴχνος οὐκ ἔσχηκεν. 20
οὐδὲ ἐπειδὴ κοινωνίαν τῆς ἀνθρωπίνης ὑπεισελήλυθεν ἀσθενείας, διὰ τοῦτο καὶ κοινωνὸς
τῶν ἡμετέρων γέγονεν ἁμαρτημάτων. προσέλαβεν γὰρ δούλου μορφὴν δίχα ῥύπου PG 766
τινὸς ἁμαρτήματος, καὶ τὸ ἀνθρώπινον αὔξων καὶ τὸ θεῖον οὐ μειῶν, ἐπειδήπερ ἡ κένωσις
ἐκείνη δι' ἧς ἑαυτὸν ὁ ἀόρατος ὁρατὸν παρεσκεύασεν καὶ ὁ ποιητὴς καὶ δεσπότης τῶν
ὅλων εἰς τῶν ἀνθρώπων ἠβουλήθη γενέσθαι, συγκατάβασις ἦν εὐσπλαγχνίας, οὐκ 25
ἀσθένεια τῆς δυνάμεως. τοιγαροῦν ὃς μένων ἐν μορφῆι θεοῦ πεποίηκεν ἄνθρωπον,
αὐτὸς ἐν μορφῆι δούλου γέγονεν ἄνθρωπος· φυλάττει γὰρ ἑκατέρα φύσις ἀνελλιπῶς

13—16 καὶ πρὸς—δυνηθῆι adferuntur in Gest. Chalced. 3. 24

MpSM¹BHX, p¹ [inde a 14 ἡνώθη P¹], NJWRVUZ, K [= dlmu], Tim.¹, Timoth.² arm. syr. [27 φυλάττει — p. 14. 2 ἐμείωσεν]

1 μακαρίαν om. VUK^{m} Μαρίαν om. Z 2 σοὶ R γενόμενον Z 2/3 ἐκ σοῦ om. M¹ 3 ἅγιοσ K^{u} 4 γεγέννηται p¹RK^{d} γένηται VK^{l} 5 οὐχ om. U 6 καὶ θαυμαστὴ καὶ Z ὁ μονογενὴσ pS τῆσ καινοπρεποῦσ γεννήσεωσ Z 7 γένουσ in μονογενοῦσ corr. M, J τεκεῖν τὴν παρθένον [τῆ παρθένω K^{l} ex corr.] γόνημον K^{lu} 8 παρέσχηκεν RK^{lu} ἐξ αὐτοῦ προσελήφθη τοῦ σώματοσ JK^{lu}, ex corr. MK^{m} 9 αὐτῆ U ἑαυτῶ J τουτέστιν om. p¹K^{d} 10 τῶ σώματι τοῦτω K^{u} ἀνῶν U Μαρίας Tim.² arm. ὁ om. MJVUZK^{lmu}, corr. K^{m} πνᾶ K^{lu} 10/11 ἐψύχωσε U 11 τῆς om. p¹K^{d} συντρεχούσησ N 12 ὑπὸ p¹NK^{d} θεώσεωσ p¹K^{d} ὑπὸ p¹NK^{d} δὲ] μὲν pV om. N ὑπὸ p¹NK^{d} ἀπὸ δὲ pSHXVUK^{lu} Tim.¹ καὶ ἀπὸ Tim.² arm. 13 θανάτου p¹RVUZK^{dlu} τὸ om. V τὸ τὸ pSM¹B, K^{m} ex corr. τῶ τὸ MHXNJp¹RK^{d} τὸ WVUZK^{lmu} 14 ἐκτισθῆναι MpSM¹JWR κτισθῆναι HX ἐκτεθῆναι V om. K^{lu} δὴ τοῦτο U τὸ om. B 15 ὁ om. M¹N ὁ om. MpSXP¹JWVUK^{d}, corr. X ἄνθρωποσ om. U 16 ἰσ χσ BJ δυνηθῆ ἐκ τοῦ ἑνόσ H δυνηθείη K^{lu} δυνηθείη K^{lu} 17 ἀκεραίω HXK^{lu} ἀληθηνοῦ ἀνοῦ K^{lu} ἀληθῶσ ἀνοῦ M¹BHXP¹WRZK^{d} ἀνοῦ ἀληθῶσ N τῆι om. BW ἀληθεινὸσ K^{lu} ἀληθῶσ M¹ ἐπεδείχθη B 18 ἑαυτῶ U ἡμετέρασ K^{lu} ὅσαπερ MJ ἐν ἡμῖν MJRZK^{m}, corr. K^{m} 18/19 ἐναπέθετο ὁ δημιουργὸσ B 19 καὶ om. MJ ἃ R om. ZK^{lu} 20 καὶ ἅπερ K^{lu} οὐδὲ τὸ τυχὸν — ἴχνοσ ἔσχηκεν N 21 κοινωνία HX ἀνθρωπείασ P¹ZK^{d} ἐπεισελήλυθεν V ἀσθενείας] προνοίασ V 22 τῶν om. R γέγονε τῶν ἡμετέρων M¹N 23 ἡ κένωσισ om. Z 24 ὁ ἀόρατοσ ἑαυτὸν ὁρατὸν K^{lu} ἑαυτὸν ὁρατὸν ὁ ἀόρατοσ P¹K^{d} κατεσκεύασε U καὶ¹ om. Z τε καὶ Z 25 εὐσπλαγχνία MVUZ, corr. M 26 τῆσ om. P¹ ὡσ HXN 27 αὐτὸσ] ἑαυτὸν Tim.¹ ἄνθρωποσ om. MJVUZ γὰρ] δὲ Tim.¹ Tim.² syr. ἐν ἑκατέρα φύσει U

τὴν ἑαυτῆς ἰδιότητα καὶ ὥσπερ οὐκ ἀναιρεῖ τὴν τοῦ δούλου μορφὴν ἡ μορφὴ τοῦ θεοῦ, οὕτως τὴν τοῦ θεοῦ μορφὴν ἡ τοῦ δούλου μόρφωσις οὐκ ἐμείωσεν. ἐπειδὴ γὰρ κατεκαυχᾶτο ὁ διάβολος τὸν ἄνθρωπον τὸν ἡπατημένον ἐκ τῆς πλάνης αὐτοῦ τῶν θείων δωρεῶν ἐστερημένον καὶ τῶν τῆς ἀφθαρσίας ἀγαθῶν γεγυμνωμένον ὑπὸ τὴν τοῦ θανάτου χαλεπὴν ἀπόφασιν γεγενῆσθαι καὶ ἐν τοῖς ἰδίοις κακοῖς παραμυθίαν αὐτὸν εὑρηκέναι τινὰ ἐκ τῆς αὐτοῦ τοῦ γεγονότος προδότου κοινωνίας, ὡς καὶ τὸν θεόν, τοῦτο τῆς αὐτοῦ δικαιοσύνης ἀπαιτούσης, ἀμεῖψαι περὶ τὸν ἄνθρωπον τὴν οἰκείαν ἀπόφασιν, ὃν τοσαύτῃ τιμῇ κατεσκεύασεν, χρεία τῆς οἰκονομίας τοῦ ἀπορρήτου μυστηρίου γεγένηται, ἵνα ὁ ἀναλλοίωτος θεός, οὗτινος ἡ βούλησις τῆς ἐμφύτου χρηστότητος στερηθῆναι μὴ δύναται, πρώτην περὶ ἡμᾶς τὴν τῆς οἰκείας εὐσεβείας ἀπορρήτῳ μυστηρίῳ πληρώσῃ διοίκησιν καὶ ἵνα ὁ ἄνθρωπος ὁ τῇ κακουργίᾳ τῆς διαβολικῆς κακίας πρὸς ἁμαρτίαν συνελαθεὶς
4 μὴ παρὰ βούλησιν ἀπόληται τοῦ θεοῦ. προέρχεται τοίνυν εἰς τὸ ταπεινὸν τοῦτο τοῦ κόσμου ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἀπὸ τοῦ οὐρανίου θρόνου καταβαίνων καὶ ἀπὸ τῆς πατρικῆς δόξης οὐκ ἀφιστάμενος καινῇ τινι τάξει καὶ καινῇ τῇ γεννήσει γεννώμενος, καινῇ μὲν τῇ τάξει, ὅτιπερ ἀόρατος ὢν ἐν τοῖς ἑαυτοῦ ὁρατὸς γέγονεν ἐν τοῖς παρ' ἡμῖν καὶ ἀκατα-
PG 768 ληπτος ὢν ἠβουλήθη καταλαμβάνεσθαι καὶ προαιώνιος μένων εἶναι ἤρξατο ἀπὸ χρόνου καὶ τοῦ παντὸς ὢν δεσπότης τὴν δουλικὴν μορφὴν ἀνεδέξατο τῆς οἰκείας θεότητος ἐπισκιάσας τὸ μέγεθος καὶ ὁ ἀπαθὴς θεὸς οὐκ ἀπηξίωσεν παθητὸς εἶναι ἄνθρωπος καὶ ὁ ἀθάνατος νόμοις ὑποκεῖσθαι θανάτου· καινῇ δὲ τῇ γεννήσει τεχθείς, ἐπείπερ ἡ ἄχραντος παρθενία ἐπιθυμίαν μὲν ἠγνόησεν, τὴν δὲ τῆς σαρκὸς ἐχορήγησεν ὕλην. καὶ προσελήφθη ἐκ τῆς μητρὸς τοῦ δεσπότου φύσις, οὐχ ἁμαρτία· οὐ μὴν ἐπειδήπερ ἐν τῷι δεσπότηι Ἰησοῦ Χριστῷι τῷι τεχθέντι ἐκ τῆς γαστρὸς τῆς παρθένου θαυμαστή τίς ἐστιν ἡ γέννησις, διὰ τοῦτο ἡμῖν οὐχ ἡ φύσις ὁμοία. ὁ γὰρ ὢν θεὸς ἀληθὴς αὐτός ἐστιν καὶ ἄνθρωπος ἀληθής. καὶ ψεῦδος οὐδὲν ἐν ταύτῃ τῇ ἑνώσει τυγχάνει, ἐν ὅσῳ τὰ συναμφότερα μετ' ἀλλήλων ἐστίν, καὶ τοῦ ἀνθρώπου τὸ ταπεινὸν καὶ τὸ μέγεθος τῆς θεότητος. ὥσπερ γὰρ τῷι ἐλεεῖν ὁ θεὸς τροπὴν οὐχ ὑφίσταται, οὕτως ὁ ἄνθρωπος τῷι μεγέθει τῆς θείας ἀξίας οὐκ ἀναλίσκεται. ἐνεργεῖ γὰρ ἑκατέρα μορφὴ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ὅπερ ἴδιον ἔσχηκεν, τοῦ μὲν λόγου κατεργαζομένου τοῦθ' ὅπερ ἐστὶν τοῦ λόγου, τοῦ δὲ σώματος ἐκτελοῦντος ἅπερ ἐστὶν τοῦ σώματος, καὶ τὸ μὲν αὐτῶν διαλάμπει τοῖς θαύ-

---

M, p [usque ad 27 θατέρου], P [inde a 27 κοινωνίασ], SM¹BHXP¹ NJWRVUZ, K[= dlmu], Tim.¹, Tim.² arm. syr. [24 ἐν ὅσωι — 15, 1 ὑποπέπτωκεν]

2 οὕτωσ οὐδὲ τὴν μορφὴν τοῦ θῦ MpSJVUZK^m οὕτω καὶ R τοῦ¹ om. K^u μορφὴ NK^lu οὐκ del. K^m ἐκένωσεν HX 2/3 καὶ ἐκαυχᾶτο K^lu 3 τὸ τὸν M¹K^l, K^m ex corr. τὸν² del. K^m ἡπατημένον] κτησάμενον X τῆς] τῆς οἰκείασ K^lu ἑαυτοῦ MpSJ 4 γεγυμνῶσθαι καὶ K^lu, K^m ex corr. 5 ἑαυτὸν [ἑαυτῶι Tim.¹] ἐν τοῖς οἰκείοισ κακοῖσ παραμυθίαν [μὴ ins. Tim.¹] εὑρηκέναι K^lu Tim.¹ ηὑρηκέναι MpSHJR 6 κοινωνίασ γενομένησ K^lu 6/7 τῆς — δικαιοσύνης τοῦτο N 7 τὴν — ἀπόφασιν om. K^lu ὃν ἐν M¹R ὃν τῇ BW 8 χρεία γέγωνε τῆσ — μυστηρίου ἵνα K^lu τοῦ — μυστηρίου τῆσ οἰκονομίασ B ἀπορρήτου] τοιούτου Tim.¹ 9 δύνηται VU 10 πρῶτον N πρὸσ τὴν K^lu εὐσεβείασ om. MpSJVUZ 11 συνελασθεὶσ HXR 12 τοίνυν προέρχεται N προσέρχεται MpSXJ, corr. M τὸ — τοῦτο] τὰ ἔσχατα K^lu τοῦτο] τοῦτου R 13 ἀπὸ om. M¹ πατρικῆς] οὐρανίας Tim.¹ 14 μὴ K^lu om. K^d χωριζόμενοσ K^lu τινι] τῇ MpSJK^m om. K^u καὶ om. B γενόμενοσ XZK^u 15 ἐν om. K^lu ἡμῶν B 16 ἐβουλήθη M¹ μένων] ὢν K^l ὃν K^u ἤρξατο εἶναι V ἀπὸ χρόνου ἤρξατο N ἀπὸ τοῦ χρόνου B ὑπὸ χρόνον P¹K^d 17 μένων B τὴν om. K^lu ἐδέξατο B 18 ὁ om. U εἶναι παθητὸσ N παθητὸς γενέσθαι BP¹WK^d ὁ] ὢν K^lu 19 νόμοις om. K^lu θανάτω K^lu ἐπειδήπερ M¹ 20 παρθένοσ B 21 ἡ τοῦ δεσπότου M¹BWK^mu τοῦ δεσπότου ἡ U 22 τῆσ παρθένου γαστρὸσ BW 23 οὐχ ἡ φύσισ ἡμῖν [ἡμῶν K^du] P¹K^dlu ὁ αὐτὸσ RJ 24 τῇ ἑνώσει ταύτῃ K^lu ἑνώσει] γεννήσει HX ἐστὶ τυγχάνει V καθέστηκεν K^lu 25 ἡ ταπεινότησ τοῦ ανοῦ K^lu 26 τῷι — ὁ¹ om. K^lu ἐν τῷ N τοῦ V οὕτωσ καὶ K^lu 28 ἔσχεν HX 29 ὅπερ M¹K^lu Tim.² arm. αὐτοῦ WR om. Tim.¹ Tim.²

μασιν, τὸ δὲ ταῖς ὕβρεσιν ὑποπέπτωκεν. καὶ καθάπερ ὁ λόγος ἀπὸ τῆς ἰσότητος
τῆς τοῦ πατρὸς δόξης ἐστὶν ἀχώριστος, οὕτως τὸ σῶμα τὴν φύσιν τοῦ ἡμετέρου γένους
οὐκ ἀπολέλοιπεν· εἷς γὰρ καὶ ὁ αὐτὸς ἀληθῶς υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ ἀληθῶς υἱὸς ἀνθρώπου 3
τυγχάνει, θεὸς μὲν κατὰ τοῦτο καθ' ὃ ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς Ioh. 1, 1
τὸν θεὸν καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος, ἄνθρωπος δὲ κατὰ τοῦτο καθ' ὃ ὁ λόγος σὰρξ Ioh. 1, 14
ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν· καὶ θεὸς μὲν κατὰ τοῦτο καθ' ὃ δι' αὐτοῦ τὰ πάντα Ioh. 1, 3
ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν, ἄνθρωπος δὲ κατὰ τοῦτο καθ' ὃ
γέγονεν ἐκ γυναικός, γέγονεν ὑπὸ νόμον. καὶ ἡ μὲν τῆς σαρκώσεως γέννησις Gal. 4, 4
ἀνθρωπίνης ἐστὶν δήλωσις φύσεως, ὁ δὲ τοκετὸς τῆς παρθένου μήνυμα τῆς θείας ὑπάρχει
δυνάμεως, καὶ ἡ μὲν νηπιότης τοῦ βρέφους διὰ τῆς τῶν σπαργάνων εὐτελείας ἐπιγινώσκε- 10
ται, τὸ δὲ μέγεθος τῆς αὐτοῦ μεγαλωσύνης διὰ τῶν ἀγγελικῶν φωνῶν ἀποδείκνυται,
καὶ ὁμοιοῦται μὲν τοῖς νεωστὶ τικτομένοις ἀνθρώποις οὗτος ὃν Ἡρώιδης ἀσεβῶς φονεῦσαι Mt. 2, 16
βουλεύεται, ἀλλὰ ἐστὶν δεσπότης τῶν ὅλων ὃν μάγοι χαίρουσιν ἱκετευτικῶς προσκυνεῖν.
ὅτε δὲ πρὸς τὸ τοῦ προδρόμου ἑαυτοῦ Ἰωάννου ἔρχεται βάπτισμα, ὅπως ἂν μὴ λάθηι
ὅτιπερ τῶι προκαλύμματι τῆς σαρκὸς ἡ θεότης ἐκρύπτετο, ἡ τοῦ πατρὸς φωνὴ ἐξ οὐρανῶν 15
ἐπιβοῶσά φησιν· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ὧι ηὐδόκησα. τοι- Mt. 3, 17
γαροῦν ὃν ὡς ἄνθρωπον ἡ τοῦ διαβόλου πειράζει πανουργία, τούτωι ἅτε δὴ θεῶι ἡ τῶν Mt. 4, 11
ἀγγέλων τάξις διακονεῖ. τὸ μὲν γὰρ πεινῆν καὶ διψῆν, κοπιᾶν καὶ ὑπνοῦν ὁμολογουμένως
ἐστὶν ἀνθρώπου, ἀλλὰ τὸ πέντε ἄρτοις πέντε χιλιάδας ἀνθρώπων κορέσαι καὶ χαρίσασθαι 19
τῆι Σαμαρείτιδι ζῶν ὕδωρ, ὅθεν ἀρυσαμένηι αὐτῆι ὑπῆρξεν τὸ μηκέτι διψῆν, καὶ ἐπὶ Ioh. 4. 10. 14
μὲν νώτων θαλάσσης περιπατεῖν τῶν ποδῶν οὐ βαπτιζομένων, τὰς δὲ τῶν κυμάτων Mt. 14, 25
οἰδήσεις ἐπιτιμωμένου τοῦ κλύδωνος κατευνάζειν ἐστὶν ἀναμφιβόλως θεοῦ. ὥσπερ Lc. 8, 24
οὖν, ἵνα τὰ πολλὰ παραλείψω, οὐ τῆς αὐτῆς ἐστιν φύσεως τὸ κλαίειν ἐκ διαθέσεως οἰκτου Ioh. 11, 35
τὸν τελευτήσαντα φίλον καὶ τὸ τὸν αὐτὸν ἀναζῆν μέλλοντα διασκεδασθέντος τοῦ προσχώ- 24
ματος τῆς τεταρταίας ἤδη ταφῆς ἐξαναστῆσαι πρὸς τὸ κέλευσμα τῆς φωνῆς ἢ τὸ ἐπὶ Ioh. 11, 39.
43

MPSM¹BHXP¹NJWRVUZ, K[= dlmu], Tim.¹, Tim.² arm. syr. [4 θεὸς μέν — 16 ηὐδόκησα, 18 τὸ μὲν γὰρ — p. 16, 7 καθέστηκεν].

1 τοῖσ παθήμασιν M¹BW, K^m ex corr. ἐν ἄλλω ταῖσ ὕβρεσιν M¹ in mg. 2 τῆς om. K^d 3 μὲν γὰρ VUK^m ὁ om. XZ ἀληθῶς¹ om. RVUZK^lu Tim.¹ υἱὸς — καὶ om. VZK^m θῦ υἱόσ M¹B τοῦ θῦ K^d τοῦ om. WP¹RUK^lu τε MPSJ 3/4 ἀληθῶς² — τυγχάνει] υἱὸς ἀνῦ τυγχάνει ἀληθῶσ [ἀληθὴσ U om. K^m]VUK^m 4 καθὸν K^l 4/5 καὶ ὁ λόγος — ὁ λόγος om. K^lu 5—7 ὁ λόγος σὰρξ — καθ' ὃ om. V 6 καθ' ὃ om. K^l ὅτι K^u 6/7 δι' αὐτοῦ — καθ' ὃ om. J δι' — ἐγένετο om. K^lu 6 τὰ om. HXP¹K^d 7 καὶ om. K^u οὐδέν BW ἓν ὃ γέγονεν M¹NK^lu, K^m ex corr., Tim.¹ Tim.² 8 γυναικὸσ καὶ NK^u σαρκώσεωσ αὐτοῦ J 9 ἀνθρωπίνωσ PS φύσεωσ δήλωσισ V μήνυμα — ὑπάρχει] ἔλεγχοσ ὑπάρχει θείασ K^lu 10 τοῦ βρέφουσ νηπιότησ N παρθένων B 10/11 ἐπιγινώσκεται εὐτελείασ M¹BW 11 εὐαγγελικῶν MPSJVZK^lmu 12 μὲν ἐν X ἀνῦσ K^l, K^u ex corr. οὗτος] ὁ αὐτὸσ N 12/13 φονεῦσαι βούλεται SM¹BWRVUZK^lu βούλεται φονεῦσαι HX 13 οἱ μάγοι P¹K^dlu χαίρουσιν [σπεύδουσιν W] ἱκετικῶσ P¹WK^d προσκυνοῦντεσ RK^lu, K^m ex corr., Tim.¹ Tim.² 14 ὅτι S αὐτοῦ MPSP¹JK^dm, corr. K^m Ἰωάννου om. V 15 ὅτι R τῶι om. K^lu οὐρανοῦ R 16 εὐδόκησα BXP¹NUZK^d 17 ὡς om. U ἀνῦσ HX ἅτε om. UK^u τῶ θῶ VU 18 διψὰν K^u κοπιᾶν] καὶ κοπιᾶν HXP¹NK^d Tim.² arm. κοπιᾶν τε K^lu ὑπνοῖν HXK^lu 19 ἀλλὰ τὸ] τὸ δὲ S ἐκ πέντε ἄρτων K^lu πέντε μυριάδασ U πεντακισχιλίουσ ἀνῦσ M¹BW 20 ζῶν ὕδωρ τῆ σαμαρείτιδι N ὕδωρ ζῶν M¹RK^lu ὑπῆρξε ταύτη P¹K^d ὑπῆρχε M¹BW διψᾶν M¹Z καὶ τὸ U 21 μὲν om. VU περιπατεῖν] ὠχεσθαι K^lu δὲ] τε U ὑδάτων B 22 κατευνάζει HX, corr. H ἀναμφιβόλωσ ἐστὶ HX Tim.² arm. 23 τὰ om. VU παραλίπω P¹K^d φύσεωσ ἐστὶ BNK^u καὶ ἐκ X οἰκτων N οἰκον V 24 τετελευτηκότα N τελευτηκότα HX τὸ om. B τὸν om. K^u ἄξειν K^l ἄξει K^u 24/25 προσκώματοσ X προσχήματοσ H^corr 25 τελευταίασ P¹K^d ἐξαναστῆναι M¹BW ἐξαναστῆσαι τὸν ἀναζήσαντα [ἀναζητήσαντα U] MPSJVUZK^m πρὸσ τὸ τῆσ φωνῆσ κέλευσμα ἐξαναστῆσαι [ἐξαναστῆναι K^l]K^lu φωνῆς] ταφῆσ V ἢ om. PS τὸ] τοῦ UK^lu om. PS ἀπὸ MX]

Mt. 27, 45. 51 ξύλου ἡρτῆσθαι καὶ ἐξ ἡμέρας εἰς νύκτα μεταβληθέντα τὰ στοιχεῖα πάντα συσσεῖσαι
Lc. 23, 43 ἢ τὸ διαπεπάρθαι τοῖς ἥλοις καὶ τὰς τοῦ παραδείσου πύλας ἀνοῖξαι τῇι πίστει τῆι τοῦ
Ioh. 10, 30 ληιστοῦ, οὕτως οὐ τῆς αὐτῆς ἐστιν φύσεως τὸ λέγειν ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἓν ἐσμέν
Ioh. 14, 28 καὶ τὸ λέγειν ὁ πατήρ μου μείζων μού ἐστιν. εἰ καὶ τὰ μάλιστα γὰρ ἐν τῶι δεσπότηι Ἰησοῦ Χριστῶι τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου ἓν ἐστιν πρόσωπον, ὅμως ἕτερόν ἐστιν ἐκεῖνο ἐξ οὗ ἐν ἑκατέρωι κοινόν ἐστιν τὸ τῆς ὕβρεως, καὶ ἕτερον ἐξ οὗ κοινὸν τὸ τῆς δόξης καθέστηκεν. ἐξ ἡμῶν μὲν γάρ ἐστιν αὐτῶι ἡ ἐλάσσων τοῦ πατρὸς ἀνθρωπότης, ἀπὸ δὲ τοῦ πατρὸς ἐστιν αὐτῶι ἡ μετὰ τοῦ πατρὸς ἴση θεότης. διὰ ταύτην τοίνυν τοῦ προσώπου τὴν ἕνωσιν τὴν ἐν ἑκατέραι φύσει νοεῖσθαι ὀφείλουσαν καὶ υἱὸν ἀναγινώσκομεν ἀνθρώπου κατεληλυθέναι ἐξ οὐρανοῦ, ὁπότε ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τὸ σῶμα ἐξ αὐτῆς τῆς παρθένου ἐξ ἧς ἐτέχθη, προσέλαβεν, καὶ πάλιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ σταυρωθεὶς λέγεται καὶ ταφείς, ὁπότε ταῦτα οὐκ ἐν αὐτῆι τῆι θεότητι ἐν ᾗι μονογενὴς καὶ συναίδιος καὶ ὁμοούσιος ὢν τῶι πατρί, ἀλλ' ἐν τῆι ἀσθενείαι τῆς ἀνθρωπίνης ὑπομεμένηκε φύσεως. ὅθεν τὸν μονογενῆ υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν σταυρωθέντα καὶ ταφέντα πάντες καὶ ἐν τῶι συμ-
1 Cor. 2, 8 βόλωι συνομολογοῦμεν κατ' ἐκεῖνο τὸ ἀποστολικὸν εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν. ὅτε δὲ αὐτὸς ὁ κύριος ἡμῶν καὶ σωτὴρ τὴν
Mt. 16, 13. 15 πίστιν τῶν μαθητῶν διὰ τῶν οἰκείων ἐξεπαίδευεν ἐρωτήσεων, τίνα με, φησίν, λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; καὶ ἐκείνων ἀποκριναμένων ἄλλας ἄλλων εἶναι δόξας ὑμεῖς, φησίν, τίνα με λέγετε εἶναι; ἐμὲ δηλαδὴ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὃν ἐν μορφῆι δούλου καὶ ἀληθείαι σώματος θεωρεῖτε, τίνα με λέγετε [εἶναι]; ἔνθα ὁ μακάριος Πέτρος θεόθεν ἐμπνευσθεὶς καὶ διὰ τῆς οἰκείας ὁμολογίας πᾶσιν μέλλων γίνεσθαι
Mt. 16, 16 σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν σὺ εἶ, φησίν, ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος καὶ ἀξίως μακάριος ἀπεφάνθη παρὰ τοῦ κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς πρωτοτύπου πέτρας τὸ στερεὸν
PL 774 ἐπεσπάσατο τῆς τε ἀρετῆς καὶ τῆς προσηγορίας. ὅστις δι' ἀποκαλύψεως τοῦ πατρὸς τὸν αὐτὸν καὶ υἱὸν θεοῦ ὡμολόγησεν καὶ Χριστόν, ἐπειδήπερ ἓν τούτων δίχα θατέρου λαμβανόμενον ἀνόνητον ἐτύγχανεν εἰς σωτηρίαν καὶ τοῦ αὐτοῦ ὑπῆρχεν κινδύνου τὸ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν ἢ θεὸν μόνον ἄνευ ἀνθρώπου ἢ δίχα θεοῦ πιστεύειν ἄνθρωπον μόνον. μετὰ δὲ τὴν ἀνάστασιν τοῦ κυρίου, ἥτις δηλαδὴ τοῦ ἀληθοῦς αὐτοῦ σώματος

MPSM¹BHXP¹NJWRVUZ, K [= dlmu], Tim.¹, Tim.² [8 διὰ ταύτην — 13 φύσεως. 24 ὅστις — 28 ἄνθρωπον μόνον]

1 τοῦ ξύλου M¹ καὶ τὸ B μεταβαλόντα N συσσεῖσθαι P¹ συσσεῖσθω K^{d} 2 διὰ τὸ πεπάρθαι S 2/3 τῆ τοῦ ληστοῦ πίστει S 2 τῆι² om. M¹BHP¹WK^{dlu}, corr. H 3 οὕτωσ οὖν οὐ HX φύσεωσ ἐστὶ BHXN φύσεωσ U φύσεωσ ὡσ Z 4 μου² om. B εἶ] εἶτα Z γὰρ om. M¹BWRK^{u} 5 τῶ χῶ K^{u} τοῦ² om. M¹BWR τὸ πρόσωπον M¹BW ἕτερόν τι N ἓν U 6 ἐστι] λέγεται δι' οἰκειώσεωσ Tim.¹ Tim.² 7 μὲν om. M¹ αὐτοῦ U om. M¹B 8 αὐτοῦ U 9 προσώπου] $\overline{\text{πρσ}}$ K^{lu} ἕνωσιν] ἑνότητα WR μονότητα HX νοεῖσθαι ἀδύνατον V 9/10 υἱὸν — ἀνθρώπου] υἱὸς ἀνθρώπου λέγεται Tim.¹ Tim.² 9 ἀναγινωσκόμενον UK^{u} ἕνα γινώσκομεν H 10 ἐξ οὐρανοῦ κατεληλυθέναι Z ὁ om. XK^{lu} 11 προσέλαβεν ἐξ ἧσ ἐτέχθη Z ὁ om. N ὁ σταυρωθεὶσ K^{u} σταυρωθῆναι P¹K^{d} 12 ταφῆναι P¹K^{d} 13 ἀνθρωπίνης] ἡμετέρασ W 14 ταφέντα καὶ ἀναστάντα P¹JK^{dlu} καὶ ἀναστάντα M in mg. καὶ om. M¹BW 15 ὁμολογοῦμεν VU κατ' ἐκεῖνο] κακεῖνο K^{lu} 16 ὅτι U καὶ ὅτι HX 17 τῶν μαθητῶν om. P¹K^{d} ἐξεπαίδευσεν SM¹BXP¹WRUK^{dlu}, corr. M¹ με om. R μεν K^{u} 17/18 λέγουσιν εἶναι τὸν — ἀνθρώπου οἱ ἀνοὶ φησὶ B οἱ $\overline{\text{ανοὶ}}$ λέγουσιν εἶναι [εἶναι om. HX] M¹HXNW οἱ ἀνοὶ εἶναι λέγουσι Z ἀνθρώπου] θῦ W 18/19 καὶ ἐκείνων — ἀνθρώπου om. Z 18 κακείνων M¹BW ἀποκριναμένων P¹K^{d} 19 με om. H ἐμὲ om. K^{lu} 20 εἶναι HXRVK^{lu} Tim.¹ om. MPSM¹BP¹NJWUZK^{dm} ἐνταῦθα HU, corr. H 21 ὁμολογίας] πίστεως Tim.¹ μέλλων πᾶσι M¹BW γενέσθαι UK^{lu} 23 στερρὸν M¹BP¹WK^{d} 24 προσηγορίας] ὁμολογίασ καὶ τῆσ προσηγορίασ VUK^{m} εἶτισ V 25 τοῦ θῦ H^{corr}XN ὁμολόγησεν εἶναι K^{lu} ἐπειδὴ γὰρ VU ἐν τούτω PSX ἑτέρου K^{lu} 26 ἀνόητον V Tim.¹ Tim.² syr. ἀνθρωπίνη τὸν H ἀν spat. uacuum X ἐντυγχάνειν HX εἰσ σριαν ἐτύγχανεν NW κινδύνου ὑπῆρχεν N τὸ om. Z 27 ἢ om. PSH, corr. H μόνον om. N 28 τὴν τοῦ κῦ ἀνάστασιν N ἀληθινοῦ U

γέγονεν, ἐπειδήπερ οὐκ ἄλλος ἀνέστη εἰ μὴ ὁ σταυρωθεὶς καὶ ἀποθανών, τί ἕτερον τῆι τῶν τεσσαράκοντα ἡμερῶν αὐτοῦ διαγωγῆι γέγονεν ἢ ἵνα ἐκ πάσης ἀχλύος τὰ τῆς πίστεως Act. 1, 3 ἡμῶν καθαρθῆι; διαλεγόμενος γὰρ τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς καὶ συνδιατρίβων καὶ συναλι- Act. 1, 4 ζόμενος ἀκριβέστερόν τε καὶ πολυπραγμονικώτερον διὰ τῆς ἁφῆς ἑαυτὸν ψηλαφᾶσθαι παρὰ τούτων, οὓς ἔπληττεν τὸ ἀμφίβολον, ἐνδιδοὺς διὰ τοῦτο καὶ κεκλεισμένων τῶν θυρῶν Ioh. 20, 19. 22 εἰσήιει πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ τῶι φυσήματι τῶι ἑαυτοῦ παρεῖχεν ἅγιον πνεῦμα καὶ χαρι- 6 ζόμενος τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως τῶν θείων γραφῶν ἀνεκάλυπτε τὰ ἀπόρρητα καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς τὰ τραύματα τῆς πλευρᾶς καὶ τὰς διατρήσεις τῶν ἥλων καὶ πάντα τὰ τοῦ νεαροῦ πάθους ἐπεδείκνυ σημεῖα λέγων· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε ὅτι πνεῦμα σάρκα Lc. 24, 39 καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα, ὅπως ἂν ἐν αὐτῶι μεμενηκέναι 10 γνωσθῆι ἡ ἰδιότης τῆς τε θείας καὶ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἀδιαίρετος οὕτω τε μάθωμεν τὸν λόγον μὴ τοῦτο εἶναι ὅπερ ἐστὶν ἡ σάρξ, ἀλλ' ἕνα υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸν λόγον ὁμο- λογήσωμεν καὶ τὴν σάρκα. ἦστινος πίστεως τοῦ μυστηρίου κοῦφος ὢν Εὐτυχὴς οὗτος καὶ ἀμέτοχος ὀφείλει νομίζεσθαι, ὃς τὴν φύσιν τὴν ἡμετέραν ἐν τῶι μονογενεῖ τοῦ θεοῦ οὔτε διὰ τῆς ταπεινότητος τῆς ἀνθρωπότητος οὔτε διὰ τῆς δόξης ἐπέγνω τῆς ἀναστά- 15 σεως οὔτε τὴν ἀπόφασιν ἐφοβήθη τοῦ μακαρίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ λέγοντος πᾶν πνεῦμα τὸ ὁμολογοῦν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐλη- 1 Ioh. 4, 2. 3 λυθέναι ἀπὸ θεοῦ ἐστιν καὶ πᾶν πνεῦμα τὸ διαιροῦν Ἰησοῦν Χριστὸν PL 776 ἀπὸ θεοῦ οὐκ ἐστιν καὶ οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος. τί δέ ἐστιν τὸ διαι- ροῦν Ἰησοῦν εἰ μὴ τὴν ἀνθρωπίνην ἀπ' αὐτοῦ φύσιν ἀποχωρίζειν καὶ τὸ μυστήριον 20 δι' οὗπερ ἐσώθημεν μόνου, πειρᾶσθαι μάταιον διὰ πλασμάτων ἀναιδῶν ἀπεργάζεσθαι; ὁ δὲ τὴν ἀχλὺν ὑφιστάμενος περὶ τὴν φύσιν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἀναγκαίως καὶ περὶ τὸ πάθος αὐτοῦ τῆι παραπλησίαι τυφλώσει παραφρονεῖ. καὶ γὰρ εἰ τὸν σταυρὸν τοῦ δεσπότου ψευδῆ μὴ νενόμικεν καὶ τὸ πάθος τὸ ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου σωτηρίας ἀναδεχθὲν ἀληθὲς γενόμενον οὐδαμῶς ἀμφιβάλλει, οὗτινος οὖν ἐπιγινώσκει τὸν 25 θάνατον, ἐπιγινωσκέτω [καὶ] τὴν σάρκα καὶ μηδὲ τῆς ἡμετέρας αὐτὸν σαρκὸς ἄνθρωπον ἀπαρνείσθω, ὃν παθητὸν ἔγνω γενόμενον, ἐπειδήπερ ἡ ἄρνησις τοῦ ἀληθοῦς σώματος ἄρνησίς ἐστιν καὶ τοῦ πάθους τοῦ σώματος. εἰ τοίνυν δέχεται πίστιν Χριστιανῶν

MPSM¹BHXP¹NJWRVUZ, K[= dlmu], Tim.¹, Tim.² [14 ὃς — 16 ἀναστάσεως].

1 ἐπείπερ HXP¹NRK^{dlu} εἴπερ Tim.¹ τί δὲ καὶ K^{lu} τί δὲ K^{m} ex corr. εἰσ τί P¹K^{d} τῆι] ἡ PSP¹K^{dlu} Tim.¹ σαράκοντα K^{lu} 2 αὐτοῦ ἡμερῶν διαγωγῆ P¹WVUK^{d} ἡμερῶν διαγωγῆ αὐτοῦ NK^{lu} 3 μὲν γὰρ K^{m} ex corr. αὐτοῦ N 3/4 συναυλιζόμενοσ SBXWRUZK^{du}, corr. B 4 τε] δὲ PSM¹K^{lu} om. B 5 τούτων] πάντων N ἐκδιδοὺσ V ἐδίδου B ἐνεδίδου K^{m} ex corr. ἀνεδίδου P¹K^{d} τούτων V καὶ om. MPSHXJRVUZK^{m} Tim.¹, corr. K^{m} 6 εἰσῆλθε HX τῶι²] τὸ MSHJK^{lu} 7 τὸ² om. MPSJVUZK^{lmu} ἀπεκάλυπτε MPSJVUZK^{lmu}, corr. K^{m} 8 τὰ om. K^{u} 9 ἐπιδίκνυ K^{u} ἐπιδείκνυε HX ὑπεδείκνυ JU ἐπιδείκνυσιν BW ἐπεδείκνυτο Z σημεῖα] ἴδια BW 10 μεμενηκέναι ἐν αὐτῶ MPSJVUZK^{m} 11 γνωσθείη VUZK^{lmu} τε om. BHXWVUK^{lu} φύσεωσ καὶ τῆσ ἀνθρωπίνησ Z τῆς om. M¹BWR ἀδιαιρέτωσ VUK^{lu} μανθάνομεν P¹K^{d} 12 τοῦτον K^{lu} τοῦ θεοῦ om. Tim.¹ 13 τοῦ om. R 14 καὶ om. B λογίζεσθαι P¹K^{d} ὅστισ HXK^{lu} ὡσ Z τοῦ θῦ υἱῶι M¹BW υἱῶ τοῦ θῦ HXP¹JRK^{dlu}, K^{m} ex corr., Tim.¹ Tim.² arm. 15 τῆς ἀνθρωπότητος om. VUZK^{m}, corr. K^{m} οὔτε] οὐδὲ N 16 μακαρίου — καὶ om. S Ἰωάννου om. P¹K^{d} 17 τοῦ om. PSM¹BNWVUZ τοῦ θεολόγου X λέγοντοσ ὅτι M¹BW 17/18 ἐληλυθέναι ἐν σαρκὶ R ἐληλυθέναι Z 19 τοῦ θῦ N τοῦτό HXNR τοῦ ἀντιχρίστου PSHP¹VUZK^{dm}, corr. K^{m} τὸ τοῦ ἀντιχρίστου H^{corr} XNR 19/20 διαιρεῖν P¹K^{d} τὸν ῑ̄ν M¹BHXP¹WK^{ld} τὸν χ̄ν N ῑ̄ν χ̄ν VUK^{m} 20 τὸ τὴν K^{m} ex corr. ἀπ' αὐτοῦ om. Tim.¹ ἀπ' om. X 21 διὰ πλασμάτων] ἀνάπλασμα τῶν U 22 ἀφιστάμενοσ PSVUK^{d} ἐπιστάμενοσ K^{lu} Χριστοῦ] κῦ HX 23 τοῦ πάθουσ N παραφρονεῖν ZK^{m} εἰ om. K^{u} ἡ K¹ εἰσ X 23/24 τὸν τοῦ δεσπότου σταυρὸν B 23 σταυρὸν] θησαυρὸν Z 24 μὴ νενόμικεν] μὲν ἐνόμησεν K^{lu} τῆς om. X 25 ἀναδειχθὲν M¹BHXP¹WVUZK^{lmu} ἀληθῶσ MM¹BJK^{m} ex corr. μὴδαμῶσ K^{d} ἀμφιβάλοι MNJ οὖν om. P¹K^{d} 26 καὶ¹ P¹K^{dlu} Tim.¹ om. MPSM¹BHXNJWRVUZK^{m} μηδὲν MPSJ μὴ διὰ HX σαρκὸσ αὐτὸν BW σαρκὸσ R 28 ἄρνησίς — σώματος om. U ἐστιν τε R τὴν πίστιν τῶν B

καὶ ἀπὸ τοῦ κηρύγματος τοῦ εὐαγγελίου μὴ τὴν οἰκείαν ἀκοὴν ἀποστρέφει, σκοπείτω
Ioh. 19, 34 ποία φύσις διαπεπαρμένη τοῖς ἥλοις ἐν τῶι τοῦ σταυροῦ ξύλωι κεκρέμαστο καὶ ἀνοιγείσης τῆς πλευρᾶς τοῦ προσπεπηγότος τῶι σταυρῶι διὰ τοῦ δόρατος τοῦ στρατιώτου νοείτω πόθεν τὸ αἷμα καὶ τὸ ὕδωρ ἐρρύη, ὥστε τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ τῶι τε λουτρῶι καταρδεύεσθαι καὶ τῶι πόματι. ἀκουέτω δὲ καὶ τοῦ μακαρίου Πέτρου τοῦ ἀποστόλου
1 Petr. 1, 2 κηρύττοντος ὅτι ὁ καθαρισμὸς τοῦ πνεύματος διὰ τοῦ ῥαντισμοῦ γίνεται τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ, μηδὲ παροδικῶς ἀναγινωσκέτω τοῦ αὐτοῦ ἀποστόλου τὰ ῥήματα λέ-
1 Petr. 1, 18. γοντος· εἰδότες ὅτιπερ οὐ φθαρτοῖς ἀργυρίωι ἢ χρυσίωι ἐξηγοράσθητε
19 ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν πατροπαραδότου ἀναστροφῆς, ἀλλὰ τῶι τιμίωι αἵματι ὡσανεὶ ἀμνοῦ ἀγίου καὶ ἀμώμου Ἰησοῦ Χριστοῦ. καὶ τοῦ μα-
1 Ioh. 1, 7 καρίου δὲ Ἰωάννου τοῦ ἀποστόλου τῆι μαρτυρίαι μὴ ἀνθιστάσθω λέγοντος· καὶ τὸ
PL 778 αἷμα Ἰησοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας καὶ
1 Ioh. 5, 4-8 πάλιν· αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν. τίς ἐστιν ὃς ἐνίκησεν τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; οὗτος ὁ ἐρχόμενος δι' ὕδατος καὶ αἵματος Ἰησοῦς Χριστός,
οὐκ ἐν τῶι ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν ὕδατι καὶ αἵματι, καὶ τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ μαρτυροῦν, ἐπειδὴ τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια. τρεῖς γάρ εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες, τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα, καὶ οἱ τρεῖς τὸ ἕν εἰσιν, τὸ πνεῦμα δηλονότι τοῦ ἁγιασμοῦ καὶ τὸ αἷμα τῆς λυτρώσεως καὶ τὸ ὕδωρ τοῦ βαπτίσματος, ἅπερ τὰ τρία ἕν ἐστιν καὶ ἀμέριστα μένει καὶ οὐδὲν αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἑαυτῶν
χωρίζεται συναφείας, ἐπειδήπερ ἡ καθολικὴ ἐκκλησία ἐν ταύτηι ζῆι καὶ προκόπτει τῆι πίστει, ἵνα μήτε δίχα τῆς ἀληθοῦς θεότητος ἡ ἀνθρωπότης μήτε δίχα τῆς ἀληθοῦς ἀνθρωπότητος ἡ θεότης πιστεύηται.

6 Πρὸς μέντοιγε τὴν διαλαλιὰν τῆς ὑμετέρας ἀκροάσεως ὡς Εὐτυχὴς ἀπεκρίνατο λέγων· ὁμολογῶ ἐκ δύο φύσεων γεγενῆσθαι τὸν κύριον ἡμῶν πρὸ τῆς ἑνώσεως, μετὰ
δὲ τὴν ἕνωσιν μίαν φύσιν ὁμολογῶ, θαυμάζω τὴν οὕτως ἀλλόκοτον καὶ οὕτω διεστραμμένην ὁμολογίαν μηδεμιᾶι τῶν δικαζόντων ἐπιτιμήσει δόξασαν ἐπιλήψιμον καὶ τὸν οὕτως ἄφρονα λόγον ἐν παραδρομῆι γεγονότα ὡς τῶν ἀκουσθέντων οὐδενὶ προσκρου-

---

MPSM¹BHXP¹NJWRVUZ, K [= dlmu], Tim.¹, Tim.² [1 σκοπείτω — 4 ἐρρύη, 22/23 ἵνα — πιστεύηται]

1 εὐαγγελικοῦ M¹BHXW 2 ἡ φύσις Z τοῖς ἥλοις διαπεπαρμένη N τοῦ om. K[lmu], corr. K[m] κεκρέματο K[l], K[d] ex corr. ἐκρέματο M¹BNW ἐκρέμαστο PS 2/3 νυγείσης PSM¹BP¹NWVUZK 3 προσπαγέντος P¹K[d] στρατιωτικοῦ J 4 τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα M¹BW τοῦ] τὴν τοῦ MPSJVUK[lmu] 5 καὶ τοῦ ἀποστόλου πέτρου S 6 κηρύσσοντος M¹BW πνεύματος] θῦ M¹ 7 μήτε HX 8 ὅτι K[lu] τοῖς φθαρτοῖς MPSP¹NRZK[dm], corr. MK[m] ἀργυρίου ἢ χρυσίου K[m] ἠγοράσθητε VUK[lu] 9 ματαίας] ἁμαρτίας P¹K[d] τῶι om. M¹BWVU 10 ὡς M¹BW ἀμώμου καὶ ἀγίου NZ χυ ιυ MPSJRVK[m], corr. K[m] χῦ U 10/11 μακαρίου — ἀποστόλου] ἀποστόλου ιῶ S 11 τοῦ ἀποστόλου om. P¹ τὴν μαρτυρίαν V τῆ μαρία K[d] ἀνθίστασθαι R ἀντιστάσθαι H ἀντίστασθε X ἐπανιστάσθω K[lu] 12 Ἰησοῦ om. M¹BW ιυ χῦ HX Tim.¹ τοῦ¹ om. S ὑμᾶς P¹K[d] 13 ἡ νίκη om. BHXNZK[l] ὑμῶν P¹K[d] καὶ τίς M¹W, K[m] ex corr. τίς δὲ HX 14 ὁ νικήσας HXK[lu] ἡ νικήσασα NZ εἰ μὴ] ἢ U ισ αὐτός P¹K[d] om. M¹ 14/15 ὁ υἱὸς — οὗτος om. K[lu] 15 οὗτος ἐστιν M¹HP¹WRK[d], K[m] ex corr. ἐλθὼν HX αἵματος] πνσ J Ἰησοῦς Χριστός om. B 16 τῶι om. K[lu] μόνω BW τῶ ὕδατι καὶ τῶ αἵματι VU 18 καὶ¹ om. SHP¹K[d] τρεῖς εἰσ P¹SRU 18/19 εἰσι τὸ ἓν Z 19 τοῦ²] τὸ τοῦ R 20 βαπτίσματος] σώματοσ MJ τὰ om. M¹BHXP¹WRK[d] αὐτῶν M¹B αὐτοῦ K[lu] 22 ἀνθρωπότησ γνωρίζηται [γνωρίζεται K[lu]]PSP¹K[dlu], K[m] ex corr. μήτε² — ἀνθρωπότητος om. Tim.¹ ἀληθοῦς om. K[lu] 23 θεότησ εἶναι K[lu] πιστεύεται HXNRK[lu], corr. R 24 γε] γὰρ NZ ὡς] ὁ M[corr] JV 25 γεγεννῆσθαι WV ἡμῶν om. K[lu] πρὸ] περὶ K[d] 26 δὲ] μέντοι M¹BW ὄντωσ NVUZK[m] ἀλληλόκοτον K[lu] οὕτω om. J 27 ἐπιλήμψιμον R 28 παράφρονα K[lu] 28/p. 19, 1 ἀκουσθέντων — προσκρουσάντων] ἀκουσάντων K[lu] προσκρούσαντα M[corr]

σάντων, ὁπότε τὸν αὐτὸν τρόπον ἐστὶν ἀσεβὲς τὸ λέγειν ὡς ἐκ δύο φύσεων πρὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως ὁ μονογενὴς ἐστιν υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὥσπερ ἐστὶν ἀθέμιτον τὸ διαβεβαιοῦσθαι ὡς μετὰ τὸ τὸν λόγον σάρκα γενέσθαι μία ἐν αὐτῶι φύσις ἐστίν. ὅπερ ὅπως ἂν μὴ Εὐτυχὴς ὀρθῶς εἶτ' οὖν ἀνεκτῶς ὑπολάβηι ῥηθέν, ἐπειδήπερ ἐξ οὐδεμιᾶς ὑμῶν ἐπεστόμισται ψήφου, τὴν τῆς σῆς ἀγάπης ὑπομιμνήισκομεν ἀκρίβειαν, ἀδελφὲ τιμιώτατε, ἵνα εἰ διὰ τῶν τοῦ θεοῦ οἰκτιρμῶν εἰς ἀπολογίαν περιίσταται τὰ τοῦ πράγματος, ἡ ἀγνωσία τοῦ ἀμαθοῦς ἀνθρώπου καὶ ἀπὸ ταύτης τῆς φθορᾶς τῆς κατὰ τὴν οἰκείαν διάνοιαν καθαρθῆι. ὅστις μὲν οὖν, ὡς ἡ τάξις τῶν πεπραγμένων δηλοῖ, καλῶς ἀναχωρεῖν ἣν ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς ἰδίας ἐνστάσεως, ὁπηνίκα τῆι ὑμῶν ἀποφάσει συνεχόμενος ὡμολόγει λέγειν ἑαυτὸν ὃ πρότερον οὐκ εἰρήκει, καὶ ταύτηι ἐφησυχάζειν τῆι πίστει ἧς ἐτύγχανεν πρώην ἀλλότριος, ἀλλ' ὁπότε ἐν τῶι ἀναθεματιστέωι ἀσεβεῖ δόγματι συναινεῖν οὐκ ἠβούλετο, ἔγνω αὐτὸν ἡ ὑμῶν ἀδελφότης ἐν τῆι οἰκείαι διαμένοντα κακοδοξίαι καὶ ἄξιον εἶναι τοῦ δέχεσθαι τὴν κρίσιν τῆς καθαιρέσεως. ἐφ' ὥιπερ εἰ πιστῶς καὶ συμφερόντως ἀλγεῖ καὶ εἰ βράδιον γοῦν ὅμως ἐπιγινώσκει ὅπως εἰς δέον ἡ τῶν ἐπισκόπων ἐπ' αὐτῶι αὐθεντία κεκίνηται, ἢ εἰ πρὸς τὸ τέλειον τῆς ἀπολογίας ἴδοι, ὥστε πάντα τὰ παρ' αὐτοῦ κακῶς φρονηθέντα ἐναργεῖ καὶ παρούσηι τῆι φωνῆι, καὶ οἰκείαι δὲ καταδικασθῆναι ὑπογραφῆι, οὐκ ἔσται καταγνώσεως ἄξιος ὁ περὶ τὸν διορθωθέντα ὁπόσος οὖν ἔλεος, ἐπειδήπερ ὁ κύριος ἡμῶν ὁ ἀληθινὸς καὶ ἀγαθὸς ποιμὴν ὁ τὴν ψυχὴν θεὶς ὑπὲρ Ioh. 10, 11
τῶν προβάτων τῶν ἑαυτοῦ καὶ ὃς ἦλθεν τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων σῶσαι, οὐκ ἀπο- Lc. 9, 56
λέσαι, μιμητὰς ἡμᾶς τῆς οἰκείας ἀγαθότητος εἶναι βούλεται, ἵνα τοὺς μὲν ἁμαρτάνοντας σωφρονίσηι τὸ δίκαιον, τοὺς ἐπιστρέψαντας δὲ ὁ τῆς συμπαθείας μηδαμῶς οἶκτος ἀπώσηται. τότε γὰρ ὄντως, τότε σὺν ἀγαθῶι τῶι καρπῶι τὸ τῆς πίστεως ἀληθὲς ἐκδικεῖται, ὅτε καὶ παρὰ τῶν τῆς δυσσεβείας ἐξάρχων ἡ οἰκεία κακοδοξία καταδικάζεται.

Πρὸς δὲ τὸ πᾶσαν τὴν ὑπόθεσιν εὐσεβῶς καὶ πιστῶς ἐξανυσθῆναι τοὺς ἀδελφοὺς PL 782
ἡμῶν Ἰούλιον τὸν ἐπίσκοπον καὶ Ῥενάτον τὸν πρεσβύτερον, ἔτι γε μὴν καὶ τὸν υἱόν μου Ἴλαρον τὸν διάκονον εἰς τὸν ἡμῶν ἀπεστάλκαμεν τόπον, οἷς Δουλκίτιον τὸν νοτάριον

MPSM¹BHXP¹NJWRVUZ, K[= dlmu], Tim.¹

1 ἀσεβέσ ἐστι M¹BW 2 υἱός — ἐστιν om. K¹ᵘ τὸ om. MPSNVUZK^{m}, corr. MK^{m} 3 τὸ om. MPSM¹HXK, corr. MHK^{m} γεγενῆσθαι HXR μίαν UK^{m} ὅπως om. V 4 ἢτ' οὖν MM¹ ἢ γοῦν BHXK¹ᵘ ἐκτὸσ NZ ὑπολάβοι M¹BWRK¹ᵘ τὸ ῥηθὲν M¹ ἡμῶν MPSHX 5 ἐπιστομεῖσθαι X ἐπιστόμισται K¹ᵘ σῆς om. NZ 6 εἰ om. R τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θῦ M¹BW τὰ om. W γράμματοσ HX 6/7 ἡ ἀγνωσία om. VU 7 τῆς² om. M¹BWK¹ᵘ, K^{m} ex corr. 8 πρᾶξισ HX καλῶς] καθὼσ N 9 ἣν om. WR οἰκείασ R 10 ταύτηι om. NZ ἐπισυχάζειν HRK¹ᵘ ἐπησυχάζειν X ἐφησύχαζε B ἐφησυχάζει W ἢ K¹ᵘ om. R 11 ὁπότε] ὃ [ὧ Z] πρότερον NZ καὶ ἀσεβεῖ WR 12 ἐβούλετο M¹BWU μένοντα M¹BW, K^{m} ex corr. δόξη VU 13 εἶναι] οἶμαι PS τοῦ om. NZ 14 ὅμωσ] ὅπωσ R ὅπως] πῶσ HX ὡσ P¹K^{d} 14/15 ἐπ' αὐτῶ ἡ τῶν ἐπισκόπων B 15 αὐθεντία ἐπ' αὐτῶ HX ἐπ' αὐτὸν VU ἐπαύετο K¹ᵘ ἢ εἰ] εἰ PSHXP¹K^{d} Tim.¹ ἵν' εἰ M¹B, K^{m} ex corr. ἢ K^{m} ἐν ἢ K^{m} in marg. ἢ τι N ὡσ εἴ γε K¹ᵘ 15/16 τὰ — φρονηθέντα πάντα Z 16 κακῶς φρονηθέντα] καταφρονηθέντα R φρονηθέντα N ἐναργεῖ καὶ] ἐναργεῖν R ἐναργεῖ τῆ U θαρρούση B, K^{m} ex corr. καὶ² om. X 17 γραφῆ J τῆ ὑπογραφῆ V ἔσται δὲ NVUZK^{m}, corr. K^{m} ἐστιν R ἄξιον ZK^{m} ὁ om. PSNVUZK^{m} 17/18 ὁπωσοῦν MBH^{corr} P¹JVUK^{dlu}, K^{m} ex corr. ποιήσασ WR 18 ἀγαθὸσ καὶ ἀληθινὸσ U ψυχὴν ἑαυτοῦ BWR, K^{m} ex corr. ψυχὴν αὐτοῦ K^{u} ψυχὴν τὴν ἑαυτοῦ M¹P¹K^{dl} θεισ post ἑαυτοῦ coll. HX 19 τῶν² om. SM¹BHXWK¹ᵘ αὐτοῦ BK^{u} καὶ om. BTim.¹ 20 βεβούληται BP¹RK^{d} βεβούλευται MPSNK^{m}, corr. M 21 ὑποστρέψαντασ δὲ M¹B ἐπιστρέφοντασ δὲ SHXP¹WRK^{d} δὲ ἐπιστρέψαντασ K¹ᵘ ὁ om. HX τῆ συμπαθεία HX μηδαμῶσ ὁ — συμπαθείασ οἶκτοσ VU οἶκτοσ μηδαμῶσ NZK¹ᵘ 22 τότε om. W 23 ὅταν V ἡ om. HX καταδικάζηται HXP¹JRVK, corr. J

24—p. 20, 5 om. M¹P¹NJRVUZK^{dm} 24—p. 20, 4 om. MPS 24 δὲ καὶ K¹ᵘ τὸ] τῶν X εὐσεβῶσ] ἀκριβῶσ K¹ᵘ ἀνυσθῆναι K¹ᵘ 25 ῥεννάτον BW μενάτον X 26 μου Ἴλαρον] μάλλαρον K¹ᵘ Ἰλάριον BH^{corr}WTim.¹ Ἰλαρίωνα X ἀπεστείλαμεν H ἀπεσταλμένον X

τὸν ἡμέτερον, οὗ τὴν πίστιν ἐδοκιμάσαμεν, συνεζεύξαμεν, θαρροῦντες τὴν τοῦ θεοῦ παρεσομένην βοήθειαν ὥστε τὸν πλανηθέντα καταδικασθείσης τῆς σκαιότητος τοῦ φρονήματος τοῦ οἰκείου σωθῆναι.

Ὁ θεὸς ἐρρωμένον σε διαφυλάττοι, ἀδελφὲ προσφιλέστατε.

d. 13. m. Iun. a. 449 Ἐδόθη Εἰδοῖς Ἰουνίαις Ἀστυρίου καὶ Πρωτογένους τῶν λαμπροτάτων ὑπάτων

L IIII 358 M VI 961 Ὁμοίως μαρτυρίαι ἁγίων πατέρων καὶ ὁμολογητῶν

1 Τοῦ ἁγίου Ἱλαρίου ἐπισκόπου καὶ ὁμολογητοῦ ἐν τῶι περὶ πίστεως θ λόγωι

de trin. 9, 3 Οὐκ οἶδεν, οὐκ οἶδεν ὄντως τὴν ἑαυτοῦ ζωὴν ὃς Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν ὡς ἀληθῆ θεόν, οὕτως καὶ ἀληθῆ ἄνθρωπον οὐκ ἐπίσταται. τοῦ γὰρ αὐτοῦ κινδύνου τὸ πρᾶγμα τυγχάνει, ἐὰν Χριστὸν Ἰησοῦν ἢ πνεῦμα θεοῦ ἢ σάρκα τοῦ ἡμετέρου ἀρνησώμεθα σώματος. Mt. 10, 32. 33 πᾶς τοιγαροῦν ὃς ἂν ὁμολογήσηι με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, κἀγὼ ὁμολογήσω αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· ὃς δ' ἂν ἀπαρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, κἀγὼ ἀρνήσομαι αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ταῦτα ὁ λόγος σὰρξ γενόμενος ἔλεγεν καὶ ἄνθρωπος Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ κύριος τῆς δόξης ἐδίδασκεν, πρὸς τὴν τῆς ἐκκλησίας σωτηρίαν μεσίτης αὐτὸς ὑπάρχων ἐν ἑαυτῶι, ⟨αὐτῶι⟩ τούτωι τῶι μυστηρίωι δι' οὗπερ θεῶι καὶ ἀνθρώποις ἐμεσίτευσεν, εἷς τυγχάνων τὸ συναμφότερον, ἐκ τῶν ἑνωθεισῶν εἰς τὸ αὐτὸ τοῦτο δὴ φύσεων ἓν καὶ ταὐτὸ δι' ἑκατέρας φύσεως ὤν, πλὴν οὕτως ὡς ἐν ἑκατέρωι μηδετέρου χηρεύειν, μή πως παύσηται θεὸς εἶναι τικτόμενος ἄνθρωπος ἢ πάλιν ἄνθρωπος οὐκ ἦι τῶι διαμένειν θεός. οὐκοῦν τοῦτο τῆς ἐν ἀνθρώποις ἀληθοῦς πίστεως τὸ μακάριον τὸ τὸν μὲν θεὸν καὶ ἄνθρωπον κηρύττειν, τὴν δὲ σάρκα καὶ λόγον ὁμολογεῖν καὶ τόν τε θεὸν εἰδέναι ὅτι καὶ ἄνθρωπος εἴη, καὶ τὴν σάρκα μὴ ἀγνοεῖν ὅτι καὶ λόγος ἐστίν.

L IIII 359 2 Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ ἐν τῶι αὐτῶι λόγωι

de trin. 9. 5—7 Ἐκ παρθένου τοίνυν τεχθεὶς ἄνθρωπος ὁ μονογενὴς θεὸς καὶ κατὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ καιροῦ μέλλων αὐτὸς ἐν ἑαυτῶι τὴν τοῦ ἀνθρώπου προκοπὴν εἰς θεὸν ἀπεργάζεσθαι, ταύτην τὴν τάξιν ἐν ἅπασιν τοῖς εὐαγγελικοῖς λόγοις ἐφύλαξεν, ἵνα ἑαυτὸν καὶ υἱὸν εἶναι θεοῦ διδάξηι πιστεύεσθαι καὶ ἀνθρώπου υἱὸν ὑπομνήσηι κηρύττεσθαι, τῶι μὲν ἄνθρωπος εἶναι λαλῶν ἅπαντα καὶ πράττων ἅπερ ἐστὶν θεοῦ, αὖθις δὲ καὶ τῶι θεὸς ὑπάρχειν λαλῶν τε ἅπαντα καὶ πράττων ἅπερ ἐστὶν ἀνθρώπου, οὕτω μέντοι ὥστε

Hanc testimoniorum collectionem a Leone ei tomi exemplari adnexam esse quod mense Iulio a. 450 Constantinopolim misit, ex epp. 30. 31. 45 recte concluserunt Ballerini. eandem collectionem, sed auctam repetiit Leo in appendice ep. 104 [Λ]

1—3 interpolata sunt in collectionem Theodoreti eran. 2, 162—165 [T^{i}]

1. 2 = ep. 104. 2. 3

MSP [praeter 1—4], BHXW, K [= Iu], Tim.^{1}

p. 19, 26/1 τὸν ἡμῶν [ἐμὸν HK^{Iu}] νοτάριον HXK^{Iu} ὢν καὶ K^{Iu} θαρροῦντεσ] τοιγαροῦν καὶ [καὶ om. X] HX τὴν] τουτέστι X τοῦ θεοῦ] θείαν K^{Iu} 1/2 παρεπομένην X 2/3 καταδικασθείσης — οἰκείου om. K^{Iu} 2 καταδικασθείσησ τῆσ φαυλότητοσ HX καταδικάσαντα τὴν σκαιότητα BW 4 ὁ θεός — προσφιλέστατε om. B Tim.^{1} post 5 coll. HX διαφυλάξει K^{Iu} θεωφιλέστατε K^{Iu} 5 om. WK^{Iu} Tim.^{1} ἀστυρίου HX ἀστερίου MPS ὑπατείασ ἀστερίου B πρωτογόνουσ HX πρωτογόνου H^{corr}

MPS

6 μαρτυρία P μαρτυρία τῶν S 7 ἐννάτω P 9 οὕτως ΛT^{i} ὄντωσ MPS 10 θεὸν ΛT^{i} ἀρνησόμεθα M 16 αὐτῶι addidi ex Λ 18 ταυτὸν PS 20 ἦι Λ εἶ PS ἐν M 22 λόγω S τόν τε P τότε MS 25 τοίνυν om. S καὶ om. S 26 ὁ αὐτὸσ M 28 ὑπομιμνήσει S 29 καὶ^{2} om. S τῶ P τὸ MS 30 τε om. S

ταύτηι αὐτῆι τῆι καθ' ἑκάτερον γένος αὐτὸν ὁμιλίαι μηδὲ πώποτε λαλεῖν εἰ μὴ μετὰ τοῦ σημαίνειν θεόν τε καὶ ἄνθρωπον. ἐντεῦθεν τοιγαροῦν τοῦ δελεάζειν τοὺς ἁπλουστέρους καὶ τοὺς ἀγνοοῦντας τοῖς αἱρετικοῖς γίνεται πρόφασις, ὥστε τὰ παρ' ἐκείνου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα λαληθέντα ψευδομένους λέγειν ὡς κατ' ἀσθένειαν τῆς θείας εἴρηται φύσεως, M VI 964
καὶ ἐπειδήπερ εἷς καὶ ὁ αὐτός ἐστιν ὁ πάντα λαλῶν ὅσαπερ καὶ ἐλάλει, φιλονεικεῖν αὐτοὺς περὶ ἑαυτοῦ πάντα αὐτὸν εἰρηκέναι. καὶ οὐδ' ἡμεῖς μὲν ἀρνούμεθα πάντας τοὺς ὄντας αὐτοῦ λόγους τῆς ἰδίας αὐτοῦ φύσεως εἶναι, ἀλλ' εἴπερ Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ἄνθρωπος καὶ θεὸς καὶ οὔτε ὅτε ἄνθρωπος, τότε πρῶτον θεός, οὔτε μὴν ὅτε ἄνθρωπος, τότε οὐκ ἦν καὶ θεὸς οὐδὲ μετὰ τὸν ἄνθρωπον ἐν τῶι κυρίωι οὐχὶ ὅλος ἄνθρωπος καὶ ὅλος θεός, ἐπάναγκές ἐστιν ἓν καὶ τὸ αὐτὸ εἶναι μυστήριον τῶν αὐτοῦ λόγων ὃ καὶ τοῦ τόκου καθέστηκεν. καὶ ὅταν ἐν αὐτῶι κατὰ καιρὸν τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ θεοῦ διαιρῆις, τότε τά τε τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου διαχώριζε ῥήματα, καὶ ὁπηνίκα θεὸν καὶ ἄνθρωπον ὁμολογεῖς ἐν καιρῶι, ⟨ἐν καιρῶι⟩ τὰ τοῦ θεοῦ καὶ ἀνθρώπου διάκρινε ῥήματα· ὅταν δὲ ἐκ θεοῦ καὶ ἀνθρώπου, πάλιν ἀνθρώπου καθόλου καὶ καθόλου θεοῦ τὸν καιρὸν εἶναι νοεῖς. εἴ τι τοιοῦτο λελάληται πρὸς τὸ μηνῦσαι τὸ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ, τῶι καιρῶι τὰ λεχθέντα προσάρμοσον, καὶ ἐπειδήπερ ἄλλο ἐστὶν πρὸ τοῦ ἀνθρώπου θεός, ἄλλο δὲ πάλιν ἄνθρωπος καὶ θεὸς καὶ ἄλλο μετὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ θεὸν ὅλος ἄνθρωπος καὶ ὅλος θεός, μὴ συγχέηις τοῖς καιροῖς καὶ τοῖς γένεσι τὸ τῆς οἰκονομίας μυστήριον. ἀνάγκη γὰρ κατὰ τὴν ποιότητα τῶν γενῶν καὶ τῶν φύσεων ἄλλην μὲν αὐτοῦ γεγενῆσθαι τὴν ὁμιλίαν μηδέπω κατὰ τὸ τοῦ ἀνθρώπου τεχθέντος μυστήριον, ἄλλην δὲ ἔτι προσελαύνοντος τῶι θανάτωι καὶ ἄλλην ἤδη τυγχάνοντος αἰωνίου. δι' ἡμᾶς τοίνυν ἅπαντα ταῦτα μένων Χριστὸς Ἰησοῦς καὶ τεχθεὶς ἄνθρωπος σώματος ἡμετέρου, κατὰ τὴν συνήθειαν τῆς ἡμετέρας ἐλάλησεν φύσεως, οὐ μὴν τῆς οἰκείας ἀποβαλὼν φύσεως τὸ εἶναι θεός. εἰ γὰρ καὶ ἐν τῶι τόκωι καὶ τῶι πάθει καὶ τῶι θανάτωι τὰς τῆς ἡμετέρας φύσεως πράξεις διήνυσεν, ὅμως ἅπαντα ταῦτα τῆι δυνάμει τῆς ἑαυτοῦ διεπράξατο φύσεως.

3 Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ ἐν τῶι αὐτῶι λόγωι L IIII 362

Ὁρᾶις ἄρα οὕτω θεὸν καὶ ἄνθρωπον ὁμολογεῖσθαι ὥστε τὸν μὲν θάνατον τῶι ἀνθρώπωι, τῶι δὲ θεῶι τῆς σαρκὸς λογίζεσθαι τὴν ἀνάστασιν; τὴν μὲν γὰρ τοῦ θεοῦ φύσιν ἐν τῆι δυνάμει τῆς ἀναστάσεως νόει, τὴν δὲ κατ' ἄνθρωπον οἰκονομίαν ἐν τῶι θανάτωι ἐπίγνωθι. καὶ ἐπειδήπερ ἑκάτερα ταῖς οἰκείαις γεγένηνται φύσεσιν, ἕνα μοι Χριστὸν Ἰησοῦν ἐκεῖνον εἶναι μνημόνευε τὸν ὄντα ἀμφότερα. ταῦτα δὲ τούτου χάριν διὰ βραχέων ὑπέδειξα, ἵνα ἑκατέραν φύσιν ἐν τῶι κυρίωι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῶι νοεῖσθαι μνημονεύωμεν· ὁ γὰρ ὢν ἐν μορφῆι θεοῦ ἔλαβεν δούλου μορφήν. de trin. 9, 11 14

4 Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζοῦ ἐν τῆι ὁμιλίαι τῆι περὶ τῶν ἐπιφανίων M VI 965

Ἐπειδὴ τοίνυν προῆλθεν ἐκ τῆς παρθένου θεὸς [μετὰ τῆς προσλήψεως] ἐν αὐτῆι

---

3 = ep. 104, 4. 5

4. 5 = ep. 104, 12. 13. interpolata sunt in Theodoreti eran. 2, 148. non sunt ipsa Gregorii uerba, sed Graece uersa ex translatione Rufini [CSEL 46] p. 100. 101. 103

MPS

1 αὐτῆι om. M μηδέποτε S 5 φιλονικεῖν M 8 οὔτε¹] οὔτε μὴν M 9 ὅλος PS ὁ λόγος M ὅλος PS ὁ λόγος M θῶ ὁ P 13 ἐν καιρῶι addidi secundum Λ διάκριναι P 14 νοεῖς Λ νοῆς PS νόησον M 14/15 εἴ τι [τε S] τοιοῦτον PS ταῦτο in ταῦτα corr. M 15 τὸ] τῶ P τὸ] τῶ M 16 ἄλλος M ἄλλος M 20 τεχθέντος Ti τεχθέντα MPS 21 διαιωνίου M 23 φύσεως ἀποβαλὼν PS 23/24 καὶ ἐν τῶ πάθει καὶ ἐν τῶ S 29 νόει τὴν M νοητὴν PS 30 ἐν ταῖς PS 34 τοῦ ἁγίου om. S τοῦ om. S 35 μετὰ τῆς προσλήψεως ex ipso Gregorio interpolata 35/p. 22, 1 ἓν — ἑαυτοῖς scripsi secundum Λ ἐκ δύο τῶν ἐν αὐτῆ ἦν προσέλαβεν ἀνθρωπεία φύσει ἐπειδὴ τῶν [ἐν — τῶν in mg. suppl. M] ἑαυτοῖσ [ἐν αὐτοῖσ S] MPS

ἣν προσέλαβεν ἀνθρωπείαι φύσει, ⟨ἐν⟩ ἐκ δύο τῶν ἑαυτοῖς ἐναντίων, σαρκὸς καὶ πνεύματος ὤν, τὸ μὲν αὐτῶν εἰς τὸν θεὸν προσελήφθη, τὸ δὲ τὴν χάριν παρέσχηκεν τῆς θεότητος.

5 'Ομοίως τοῦ αὐτοῦ μετ' ὀλίγα

'Απεστάλη μὲν, ἀλλ' ὡς ἄνθρωπος· διπλῆ γὰρ ἦν ἡ φύσις ἐν αὐτῷ. ἀμέλει 5 τοι ἐντεῦθεν καὶ ἐκοπίασεν καὶ ἐπείνησεν καὶ ἐδίψησεν καὶ ἠγωνίασεν καὶ ἐδάκρυσεν ἀνθρωπίνου σώματος νόμῳ.

de fide 2, 58 6 Τοῦ ἁγίου 'Αμβροσίου ἐπισκόπου καὶ ὁμολογητοῦ ἐκ τῶν περὶ πίστεως λόγων τῶν πρὸς Γρατιανὸν τὸν βασιλέα λόγου β̄

1 Cor. 2, 8 "Οθεν ἐκεῖνο τὸ ἀναγνωσθὲν ὡς ὁ κύριος τῆς δόξης ἐσταύρωται, μὴ τῇ ἑαυτοῦ 10 δόξῃ σταυρωθέντα νομίσωμεν, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ αὐτὸς θεός τε καὶ ἄνθρωπος, κατὰ μὲν τὴν θεότητα θεός, κατὰ δὲ τὴν πρόσληψιν τῆς σαρκὸς ἄνθρωπος, 'Ιησοῦς Χριστὸς ὁ κύριος τῆς δόξης ἐσταυρῶσθαι λέγεται. καὶ γὰρ ἑκατέρας μετέχει φύσεως, τουτέστιν ἀνθρωπίνης καὶ θείας· ἐν τῇ τοῦ ἀνθρώπου γὰρ φύσει τὸ πάθος ὑπέμεινεν, ἵνα ἀδιαιρέτως
Ioh. 3, 13 καὶ κύριος τῆς δόξης καὶ υἱὸς ἀνθρώπου εἶναι λέγηται ὁ παθών, καθὼς γέγραπται ὁ 15 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς.

ibid. 77 7 'Ομοίως τοῦ αὐτοῦ ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ ἐν ἄλλῳ τόπῳ

Σιγάτωσαν τοιγαροῦν αἱ περὶ τῶν λόγων μάταιαι ζητήσεις· ἡ γὰρ τοῦ θεοῦ βασιλεία,
1 Cor. 2, 4 καθὼς γέγραπται, οὐκ ἐν πειθοῖς λόγων ἐστίν, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει δυνάμεως. φυλάξωμεν τὴν διαφορὰν τῆς σαρκός τε καὶ τῆς θεότητος· εἷς γὰρ θεοῦ υἱὸς ἐν ἑκατέραι λαλεῖ, 20 ἐπειδήπερ ἑκατέρα φύσις ἐστὶν ἐν αὐτῷ. ἀλλ' εἰ καὶ ὁ αὐτὸς λαλεῖ, οὐχ ἑνὶ μέντοιγε πάντοτε τρόπῳ λαλεῖ. ὁρᾷς γὰρ ἐν αὐτῷ νῦν μὲν δόξαν θεοῦ, νυνὶ δὲ πάθη ἀνθρώπου. ὡς θεὸς λαλεῖ τὰ ὄντα θεῖα, ἐπειδήπερ λόγος ἐστίν· ὡς ἄνθρωπος λαλεῖ τὰ ὄντα ἀνθρώπινα, ἐπειδήπερ ἐν ταύτῃ ἐλάλει τῇ φύσει.

L IIII 363 8 de incarn. sacr. 49 'Ομοίως τοῦ αὐτοῦ ἐν τῷ λόγῳ τῷ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ κυρίου κατὰ 'Απο- 25 λιναριαστῶν

'Αλλ' ἐν ὅσῳ τούτους ἐλέγχομεν, ἀνεφύησαν ἕτεροι λέγοντες τό τε σῶμα τοῦ κυρίου καὶ τὴν θεότητα μιᾶς φύσεως εἶναι. ποῖος ἄιδης τὴν τοσαύτην βλασφημίαν ἠρεύξατο; 'Αρειανοὶ γὰρ ἤδη τυγχάνουσιν ἀνεκτότεροι, ὧν ἡ ἀπιστία διὰ τούτους κρατύνεται, ὥστε μείζονι φιλονεικίαι πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα μιᾶς οὐσίας μὴ λέγειν, ἐπει- 30 δήπερ οὗτοι τὴν θεότητα τοῦ κυρίου καὶ τὴν σάρκα μιᾶς φύσεως εἰπεῖν ἐπεχείρησαν.

6—9 = ep. 104, 7—10. interpolata sunt in Theodoreti eran. 2, 143. 144

7 uersio differt ab Exc. Ephes. XIII

8 eiusdem fere uersionis eadem ecloga extat in codicis Vaticani 1431 [R] florilegio 2, 65 [*Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6 p. 48]

MPS

2 παρέσχε S 4 ὁμοίως — αὐτοῦ om. S 5 αὐτῷ PSΛ τούτω M 8 τοῦ ἁγίου om. S τῶν²] τοῦ PS 9 τὸν om. PS 11 ἐπεὶ M αὐτόσ τε θῦ S 14 θείασ καὶ ἀνθρωπίνησ S 17 ὁμοίωσ om. S ἐν ἄλλῳ τόπῳ om. S 19 πιθοῖσ M 23 ὄντα² PSΛ om. M 24 ἐλάλει MΛ λαλεῖ PS 25 ὁμοίως om. S τῷ¹ om. P 25/26 ἀπολιναριστῶν M 27 ἠλέγχομεν M ἕτεροι om. R 28 ἠρεύξατο τὴν τοσαύτην ἀσέβειαν R 29 ἀνεκτότεροι τυγχάνουσιν R πίστισ R 30 ὥστε MPS οἷσ R μείζονι M μείζων ἡ PS πλέον ἡ R μὴ λέγειν μιᾶς οὐσίασ R

9 Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ μετ' ὀλίγα ibid. 52

Καὶ οὗτος λέγει μοι συνεχῶς τῆς ἐν Νικαίαι συνόδου ἑαυτὸν κατέχειν τὴν ἔκθεσιν. M VI 968
ἀλλ' ἐν ἐκείνηι τῆι ἐξετάσει οἱ ἡμέτεροι πατέρες οὐχὶ τὴν σάρκα, τὸν δὲ τοῦ θεοῦ λόγον μιᾶς τῶι πατρὶ οὐσίας εἶναι εἰρήκασιν καὶ τὸν μὲν λόγον ἐκ τῆς τοῦ πατρὸς προεληλυθέναι οὐσίας, τὴν δὲ σάρκα ἐκ τῆς παρθένου τυγχάνειν ὡμολογήκασιν. διὰ τί τοίνυν ἡμῖν 5
τὸ μὲν τῆς ἐν Νικαίαι συνόδου προτείνουσιν ὄνομα, εἰσάγουσιν δὲ καινὰ καὶ ἅπερ οὐκ ἐνεθυμήθησαν πώποτε οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι;

10 Ὁμοίως τοῦ ἁγιωτάτου Ἰωάννου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐν τῆι ὁμιλίαι τῆι περὶ τῆς ἀναλήψεως τοῦ κυρίου

Καθάπερ γὰρ δύο τινῶν ἁψιμαχίαι διαστάντων ἕτερός τις ἐν μέσωι παρεντεθεὶς λύει τὴν τῶν ἐριζόντων μάχην τε καὶ διχόνοιαν, οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς ἐποίησεν. ὠργί- 11
ζετο μὲν ἡμῖν δικαίως ὁ θεός, ἡμεῖς δὲ τῆς αὐτοῦ κατεφρονοῦμεν ὀργῆς τὸν φιλάνθρωπον δεσπότην ἀποστρεφόμενοι, καὶ μέσον ἑαυτὸν ἐμβαλὼν ὁ Χριστὸς ἑκατέραν φύσιν εἰς φιλίαν συνήγαγεν καὶ τὴν παρὰ τοῦ πατρὸς ἐπικειμένην ἡμῖν αὐτὸς τιμωρίαν ὑπέμεινεν.

11 Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ Ἰωάννου ἐν τῆι αὐτῆι ὁμιλίαι 15

Προσήνεγκεν τοίνυν ὁ Χριστὸς τὰς ἀπαρχὰς τῆς ἡμετέρας φύσεως τῶι πατρὶ καὶ τὸ δῶρον αὐτὸς ἐθαύμασεν ὁ πατὴρ διά τε τὴν τοσαύτην ἀξίαν τοῦ προσκομίσαντος καὶ τοῦ προσενεχθέντος τὸ ἄμωμον. καὶ γὰρ οἰκείαις ἐδέξατο τοῦτο χερσὶν καὶ τοῦ θρόνου μέτοχον εἶναι τοῦ οἰκείου πεποίηκεν καὶ τὸ πλέον, ἐν τῶι τῆς ἑαυτοῦ δεξιᾶς αὐτὸ μέρει καθίδρυσεν. οὐκοῦν ἐπιγνῶμεν τίς ἐκεῖνος ὁ ἀκούσας ἐστὶν κάθου ἐκ Ps. 109, 1
δεξιῶν μου; τίς ἦν ἡ φύσις ἐκείνη πρὸς ἣν εἶπεν· ἔσο τοῦ θρόνου μου κοινωνός; 21
ἐκείνη ἦν ἡ φύσις πρὸς ἣν εἶπεν· γῆ εἶ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσηι. Gen. 3, 19

12 Καὶ πάλιν τοῦ αὐτοῦ Ἰωάννου μετ' ὀλίγα

Ποίωι χρήσομαι λόγωι, ποίοις φθέγξομαι ῥήμασιν, ἀπορῶ. ἡ φύσις ἡ σαθρά, ἡ φύσις ἡ εὐτελής, ἡ πάντων ἐλάσσων ἀποδειχθεῖσα πάντα νενίκηκεν, ὑπερέβαλεν ἅπαντα. 25
σήμερον ἀνωτέρα γενέσθαι πάντων ἠξίωται· σήμερον ἀπέλαβον ὅπερ ἐπὶ χρόνον πολὺν ἐπεθύμησαν ἄγγελοι· σήμερον ἀρχάγγελοι τῶν ἐπὶ πολὺ ποθουμένων θεαταὶ γενέσθαι δεδύνηνται καὶ τὴν φύσιν τὴν ἡμῶν ἐν τῶι θρόνωι τοῦ βασιλέως τῆι δόξηι τῆς ἀθανασίας ἐκλάμπουσαν κατενόησαν.

13 Ὁμοίως ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς Βολουσιανὸν τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Αὐγουστίνου L IIII 366
31

Νῦν δὲ οὕτως μεταξὺ θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἀνεφάνη μεσίτης, ὥστε αὐτὸν ἐν τῆι ep. 137, 9
τοῦ προσώπου ἑνότητι συνάπτειν ἑκατέραν τὴν φύσιν, καὶ τὰ ἐν ἔθει αὔξοντα τοῖς ἀήθεσιν καὶ τὰ ἀήθη συγκεράσαντα τοῖς ἐξ ἔθους.

10—12 = ep. 104, 15—17, interpolata sunt in Theodoreti eran. 2, 159. 160. ceterum non sunt ipsa Iohannis [PG 49, 445. 446. 448] uerba, sed Graece uersa ex translatione Latina

13—15 = ep. 104, 22. 23. 26. interpolata sunt in Theodoreti eran. 2, 165. 166

MPS

1 ὁμοίως om. S 2 οὗτος Ti *hi* Λ οὕτως MPS λέγειν PS 7 ποτε M 8 ὁμοίως om. S 11 τῶν ἐριζόντων τὴν S 15 ὁμοίως om. S 16 ὁ Χριστὸς om. M 23 καὶ πάλιν om. S Ἰωάννου om. S 24 ἀπορῶ PS Λ ἀγνοῶ M 30/31 ὁμοίως — Αὐγουστίνου] αὐγουστίνου ἐκ τῆσ ἐπιστολῆς τῆσ πρὸσ βολουσιανόν S 32 οὕτως Λ οὕτοσ MPS ἐνεφάνη S 33 τοῦ om. S 34 ἀήθη M ἀληθῆ PS

14 Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ Αὐγουστίνου ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ εὐαγγελίου τοῦ κατὰ τὸν ἅγιον Ἰωάννην

tractat. 78, 2 M VI 969 Τί τοίνυν, αἱρετικέ; ἐπειδὴ Χριστός ἐστιν θεὸς καὶ ἄνθρωπος, λαλεῖ μὲν ὡς ἄνθρωπος, συκοφαντεῖς δὲ θεόν; ἐκεῖνος ἐν αὐτῷ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ὑψοῖ, σὺ ἐν ἐκείνῳ τολμᾷς ἐξευτελίσαι τὴν θείαν;

15 Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ Αὐγουστίνου ἐν τῷ λόγῳ τῷ περὶ τῆς ἐκθέσεως τῆς πίστεως

Καὶ γὰρ ἡμέτερόν ἐστιν τὸ πιστεύειν, ἐκείνου δὲ τὸ εἰδέναι, καὶ οὕτως αὐτὸς ὁ θεὸς λόγος τὸ πᾶν ὑποδεξάμενος, ὅπερ ἐστὶν ἀνθρώπου, ἄνθρωπος ἔστω καὶ ὁ προσληφθεὶς ἄνθρωπος ὑποδεξάμενος ἅπαν ὅπερ ἐστὶν θεοῦ, ἄλλο τι μὴ ἔστω πλὴν ὅπερ θεός. οὐ μὴν ἐπειδὴ σεσαρκωμένος εἶναι λέγεται καὶ μικτός, μεμειῶσθαι τὴν οὐσίαν τὴν αὐτοῦ νομιστέον. οἶδεν μιγνύναι θεὸς ἑαυτὸν δίχα τῆς οἰκείας φθορᾶς καὶ μιγνύναι μέντοιγε κατ' ἀλήθειαν. οἶδεν οὕτως ἐν ἑαυτῷ ὑποδέξασθαι, ὥστε μηδὲν αὐτῷ προσθήκης αὐξάνεσθαι· καθὼς οἶδεν, ἑαυτὸν ὅλον ἐνέχεεν, ὥστε μηδὲν αὐτῷ συμβῆναι μειώσεως. μὴ τοίνυν κατὰ τὴν τῆς ἡμετέρας ἀσθενείας ἔννοιαν καὶ τὰ αἰσθητὰ τῆς πείρας διδάγματα στοχαζόμενοι ἐκ τῶν ἴσων τῶν ἑαυτοῖς μιγνυμένων κτισμάτων μεμῖχθαι νομίσωμεν θεόν τε καὶ ἄνθρωπον καὶ τῇ τοιαύτῃ συγχύσει τοῦ τε λόγου καὶ τῆς σαρκὸς ὡσανεί τι σῶμα γενόμενον. ἀπέστω οὕτω πιστεύειν, μή πως τῷ τρόπῳ τῶν συγχωνευομένων δύο φύσεις εἰς μίαν ὑπόστασιν ἐνηνέχθαι νομίσωμεν· ἡ γὰρ τοιαύτη μῖξίς ἐστιν ἑκατέρου μέρους φθορά. ὁ δὲ θεὸς ὁ χωρῶν, ἀλλ' οὐ χωρούμενος, ἐρευνῶν, οὐκ ἐρευνώμενος, πληρῶν, ἀλλ' οὐ πληρούμενος, ὁ πανταχοῦ ὁμοῦ ὢν ὅλος καὶ δι' ὅλων χωρῶν διὰ τοῦ ἐγχέαι τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν ὡς οἰκτίρμων ἐμίγη τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπείαι, οὐ μὴν ἡ ἀνθρώπου φύσις ἐμίγη τῇ θείαι.

16 Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἀπὸ τῶν Σχολίων

t. I 5 p. 226, 26—29 Hebr. 2, 14 Bar. 3, 38 Ἄνθρωπος ὠνόμασται καίτοι κατὰ φύσιν ὑπάρχων θεὸς ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος ὡς μετεσχηκὼς αἵματος καὶ σαρκὸς παραπλησίως ἡμῖν. ὤφθη γὰρ οὕτω τοῖς ἐπὶ γῆς καὶ οὐ μεθεὶς ὅπερ ἦν, ἀλλ' ἐν προσλήψει γεγονὼς τῆς καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπότητος τελείως ἐχούσης κατὰ τὸν ἴδιον λόγον.

17 Τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς

ibid. p. 222, 30—33 Εἷς οὖν ἄρα ἐστὶν ὁ καὶ πρὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως θεὸς ἀληθὴς καὶ ἐν ἀνθρωπότητι μεμενηκὼς ὅπερ ἦν τε καὶ ἔστιν καὶ ἔσται. οὐ διαιρετέον οὖν ἄρα τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν εἰς ἄνθρωπον ἰδικῶς καὶ εἰς θεὸν ἰδικῶς, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν Χριστὸν Ἰησοῦν εἶναι φαμέν, τὴν τῶν φύσεων εἰδότες διαφορὰν καὶ ἀσυγχύτους ἀλλήλαις τηροῦντες αὐτάς.

L IIII 367 18 ibid. p. 228, 20—24 Τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου μετὰ ἄλλα

Νοεῖται γὰρ πάντως ὡς ἕτερον ἐν ἑτέρῳ τὸ κατοικοῦν, τουτέστιν ἡ θεία φύσις

15 desumpta sunt ex libello fidei quem Leporius obtulit episcopis Africanis

16—18 = ep. 104. 28—30. interpolata sunt in Theodoreti eran. 2, 168. 169 [T^{i}]

16. 17 sunt ipsa Cyrilli uerba

35—p. 25, 3 ἐν ἑτέρῳ sunt ipsa Cyrilli uerba, cetera Graece uersa ex translatione Latina

MPS

1 ὁμοίως et Αὐγουστίνου om. S τὸν ἅγιον om. S 4 αὐτῷ MP αὐτῷ in ἑαυτῷ corr. S 6 ὁμοίωσ — πίστεωσ M ὁμοίωσ — ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ εὐαγγελίου τοῦ κατὰ τὸν ἅγιον Ἰωάννην P τοῦ αὐτοῦ μετ' ὀλίγον S 12 αὐτῷ S 17 συγχωνευομένων PS συνευχομένων M 18 νομίσωμεν θν̄ τε καὶ ἄνθρωπον PS 21 ἐκχέαι PS 28. 34 Κυριλλου om. S 31 εἰς ἄνθρωπον om. PS 35 νοεῖτε PS

ἐν ἀνθρωπότητι καὶ οὐ παθοῦσα φυρμὸν ἢ ἀνάχυσίν τινα καὶ μετάστασιν τὴν εἰς ὅπερ οὐκ ἦν. τὸ γὰρ ἐνοικεῖν ἑτέρωι λεγόμενον οὐκ αὐτὸ γέγονεν ὅπερ ἐστὶν τοῦτο ἐν ὧι κατοικεῖ, νοεῖται δὲ μᾶλλον ἕτερον ἐν ἑτέρωι. ἐν δέ γε τῆι φύσει τοῦ λόγου καὶ τῆς M VI 972
ἀνθρωπότητος μόνην ἡμῖν σημαίνει διαφορὰν τῶν φύσεων τὸ διάφορον· εἷς γὰρ ἐξ ἀμφοῖν νοεῖται Χριστός. οὐκοῦν τὸ ἀσύγχυτον εὖ μάλα τετηρηκὼς φησιν ἐν ἡμῖν ἐσκηνωκέναι τὸν λόγον· ἕνα γὰρ υἱὸν οἶδεν μονογενῆ τὸν σάρκα γενόμενον καὶ ἐνανθρωπήσαντα. Ioh. 1, 14

Ἐπιστολὴ Λέοντος ἀρχεπισκόπου Ῥώμης πρὸς Θεοδόσιον τὸν βασιλέα μεμφομένη τὴν ἐν Ἐφέσωι γενομένην σύνοδον κατὰ Φλαβιανοῦ καὶ ἑτέραν ἐξαιτοῦντος γενέσθαι

12 Τῶι φιλανθρωποτάτωι καὶ γαληνοτάτωι Θεοδοσίωι αὐγούστωι Λέων ἐπίσκοπος καὶ ἡ ἁγία σύνοδος ἡ ἐν τῆι Ῥωμαίων πόλει συναχθεῖσα. Τοῖς γράμμασι τῆς ὑμετέρας φιλανθρωπίας οἵσπερ πρώην εἰς τὴν καθέδραν Πέτρου τοῦ μακαριωτάτου ἀποστόλου πόθωι τῆς καθολικῆς πίστεως ἐξεπέμψατε, τοσαύτην παρρησίαν ἐλάβομεν εἰς ἐκδίκησιν τῆς δι' ὑμῶν ἀληθείας καὶ τῆς εἰρήνης, ἵνα ἐν πράγματι οὕτως ἁπλουστέρωι καὶ ἀσφαλεῖ μηδὲν ἡγησώμεθα δύνασθαι καινοτομεῖσθαι πρὸς βλάβην, μάλιστα ὅταν εἰς τὸ ἐπισκοπικὸν κριτήριον, ὅπερ ἐν τῆι Ἐφεσίων συναχθῆναι προσετάξατε, οὕτως ἀσφαλεῖς ἀπεστάλησαν, ὡς εἰ τὰ γράμματα ἃ πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον ἢ καὶ πρὸς Φλαβιανὸν τὸν ἐπίσκοπον διεπεμψάμεθα, τῶν ἐπισκόπων ταῖς ἀκοαῖς δημοσιευθῆναι ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος συνεχώρησεν, οὕτω τῆι φανερότητι τῆς καθαρᾶς πίστεως, ἥντινα θεόθεν ἐμπνευσθεῖσαν καὶ παρελάβομεν καὶ φυλάττομεν, πᾶσα φιλονεικία καὶ ταραχὴ ἡσύχασεν ἄν, ἵνα μήτε ἡ ἀπαιδευσία περαιτέρω παρεφρόνησεν μήτε ἀφορμὴν βλάβης ἡ βασκανία ἐξεῦρεν. ἀλλ' ὅταν τὰ ἰδικὰ πράγματα τῆι τῆς ἐκκλησίας ἀφορμῆι ἐγυμνάζετο, ἐτολμήθη τι δι' ὀλίγων ἀσέβειαν, ὅπερ τὰς ἁπανταχοῦ ἐκκλησίας ἐτραυμάτισεν. μεμαθήκαμεν γὰρ οὐχὶ ἀδήλωι φήμηι, ἀλλὰ βεβαίωι ἀγγέλωι τῶν πραχθέντων Ἱλάρωι τῶι διακόνωι ἡμῶν, ὅστις πέφευγε διὰ τὸ μὴ ἀναγκασθῆναι βιαίως ὑπογράψαι, καὶ ἐπείσθημεν [μὲν] ἐν τῆι συνόδωι συνελθεῖν πλείστους ἐπισκόπους, οἳ δηλαδὴ τῆι χρησίμωι καὶ συνεχεῖ προνοίαι ἐν τῶι κριτηρίωι συμβαλέσθαι ἐδυνήθησαν, εἰ ἐκεῖνος ὅστις ἑαυτῶι τόπον ἄρχοντος ἐξεδίκησεν, ἐπισκοπικὴν ἐπιείκειαν φυλάξαι ἠνέσχετο, ἵνα ὡς τὸ ἔθος ἔχει, πάντων ταῖς ἀποφάσεσιν ἐλευθερίως προενεχθεισῶν ἐκεῖνο ἡσύχωι καὶ δικαίαι ὁρισθῆι διαγνώσει ὅπερ καὶ τῆι πίστει συνέτρεχεν καὶ τοῖς πλανωμένοις συνεβάλλετο. ἐν αὐτῆι

12 = Epist. coll. H 9 = coll. B 13. est translatio ipsius Leonis ep. 18 = Epist. ante Gesta Coll. 15

MPS

6 ἀνθρωπήσαντα S in PS secuntur Gesta [infra p. 55, 1]

MBVHX

7 ἐπιστολὴ λέοντος — βασιλέα HX τοῦ αὐτοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ῥώμης λέοντος ἐπιστολὴ πρὸς τὸν αὐτὸν βασιλέα θεοδόσιον MBV 7/8 μεμφομένη — γενέσθαι HXΛ τὴν σύνοδον ἐξαιτοῦντος εἰς τὰ μέρη τῆς ἰταλίας γενέσθαι ὡς μεμφομένου [μεμφόμενος M] τὴν ἐν ἐφέσω δευτέραν γενομένην [γενομένην δευτέραν BV] σύνοδον MBV 11 φιλανθρωπίας ἐντυχόντες MBV ἐπισκόπου καὶ ἀποστόλου HX 13 τῆς utroque loco melius abesset 14 ἡγησόμεθα MVH ὅτε H ὅτι X ἐπίσκον H ἐπ spat. vac. X 15 ἐφέσω HX ἀσφαλῶς BV 16 ἁγίαν HXΛ om. MBV πρὸς om. HX 17 ἀλεξανδρέων HX 19 καὶ¹] ἦν καὶ M πᾶση H ἄν om. HX 20 περαιτέρω] περ [παρ' X] ἑτέρω HX βασκανία HX *aemulatio* Λ ἀφροσύνη MBV ἐξηύρεν H 21 ἴδια HX τῆι HX om. MBV τι HX om. MBV 22 ἀσέβειαν om. MBV πανταχοῦ HX 23 ἀγγέλωι scripsi, cf. *narratore* Λ διαγέλωτι HX ἀγγελωτί H^{corr} διαγγέλματι MBV τῶν πραχθέντων HX om. MBV 23/24 ἱλάρω τῶ [ἱλαροτάτω X] διακόνω ἡμῶν HX διὰ ἱλάρου τοῦ ἡμετέρου διακόνου MBV 24 βιαίως HXM^{corr} βεβαίως MBV ἐπιθῆκεν HX μὲν deleui μὲν spat. οὖν H μὲν οὖν X μὲν MBV 25 οἳ] ὧν HX καὶ HX om. MBV συνεχεῖ HX συγγενεῖ MBV 26 ἠδυνήθησαν V ἠδυνήθη ἂν HX εἰ om. H ἑαυτοῦ V τρόπον X 27 ἐπισκοπὴν X 28 προενεχθεισῶν M^{corr} προσενεχθεισῶν MHX προσενεχθέντων BV; aut τῶν ἀποφάσεων aut προενεχθείσαις restituendum

γὰρ τῆι κρίσει οὐ πάντας τοὺς συνελθόντας συνεῖναι μεμαθήκαμεν· τινὰς γὰρ ἀπορριφέντας, ἄλλους δὲ μεμαθήκαμεν εἰσαχθέντας, οἵτινες κατὰ τὴν γνώμην τοῦ προλεχθέντος ἐπισκόπου ταῖς ἀσεβέσιν ὑπογραφαῖς αἰχμαλώτους τὰς χεῖρας ἐπέδωκαν (ἤιδεισαν γὰρ βλαβερὸν τοῖς ἁγίοις αὐτῶν ἀξιώμασιν εἶναι, εἰ μὴ τὰ κελευσθέντα πεποιήκασιν), τοιαύτην δὲ παρ' αὐτοῦ γενέσθαι τὴν ἀπόφασιν, ἵν' ἑνὸς ἀνθρώπου ἀδίκως ἐναγομένου κατὰ πάσης τῆς ἐκκλησίας χαλεπαίνηι. ὅπερ οἱ ἡμέτεροι οἱ ἀπὸ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ἀποσταλέντες τοσοῦτον ἀσεβὲς καὶ ἐναντίον τῆι καθολικῆι πίστει ἰδόντες ἐπὶ τῆι συγκαταθέσει μηδεμιᾶι καταπονήσει δυνηθῆναι συγκαταθέσθαι, ὥστε μετὰ παρρησίας ἐν αὐτῆι τῆι συνόδωι διεμαρτύραντο οὐδαμῶς τοῦτο τὸ παρ' αὐτῶν δογματισθὲν δύνασθαι πάμπαν δέξασθαι τὴν ἀποστολικὴν καθέδραν, ὅτι ὡς ἀληθῶς πάσης τῆς καθολικῆς πίστεως τὸ μυστήριον, ὅπερ ἀπείη ἀπὸ τῶν καιρῶν τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας, σχίζεται, εἰ μὴ αὕτη ἡ χαλεπωτάτη πρᾶξις, ἥτις πᾶσαν ἀσέβειαν ὑπερβάλλει, ἐξαλειφθείη. ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ διαβολικὴ κακουργία λεπτομερῶς ἀπατῶσα τοὺς ἀφελεστέρους τῶι τρόπωι τούτωι τινῶν τὴν ἀπαιδευσίαν ἐπὶ ὁμοιώματι τῆς εὐσεβείας ἀπατᾶν ἐπεχείρησεν, ἵνα ὑπὲρ τῶν ὑγιεινῶν τὰ βλαβερὰ συμβουλεύσηι, ἀποκινήσατε, παρακαλοῦμεν, ἀπὸ τῆς συνειδήσεως τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας τὸν κίνδυνον τῆς θρησκείας καὶ τῆς πίστεως καὶ ὅπερ ἐπὶ τοῖς κοσμικοῖς πράγμασιν τῆι ἰσότητι τῶν ὑμετέρων νόμων συγχωρεῖται, καὶ ἐν τοῖς θείοις δόγμασι σκεψάμενοι παράσχετε, ἵνα τῶι εὐαγγελίωι τοῦ Χριστοῦ βίαν μὴ ἐπενέγκηται ἡ ἀνθρωπίνη προπέτεια. ἰδοὺ γὰρ ἐγώ, Χριστιανὲ καὶ αἰδέσιμε βασιλεῦ, μετὰ τῶν συλλειτουργῶν μου πληρῶν τὰ περὶ τὴν αἰδῶ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας καθαρῶι πόθωι ποιοῦμαι τὴν διακονίαν, ἐπιθυμῶν ὑμᾶς ἐν πᾶσιν ἀρέσαι θεῶι, πρὸς ὃν ὑπὲρ ὑμῶν αἱ ἐκκλησίαι καταδέονται, μὴ ἐπὶ τοῦ βήματος τοῦ κυρίου αἴτιοι τῆς σιωπῆς κριθῶμεν· παρακαλοῦμεν ἐνώπιον τῆς μιᾶς θεότητος τῆς ἀδιαιρέτου τριάδος, ἥτις φύλαξ οὖσα ὑμετέρα καὶ αὐθέντρια τῆς βασιλείας, καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ, πάντα ἐν τῆι αὐτῆι καταστάσει εἶναι κελεύσατε, ἐν ἧι γεγόνασι πρὸ πάσης κρίσεως, ἕως ἂν ἀπὸ παντὸς τοῦ κόσμου μείζων ἀριθμὸς συναχθῆι τῶν ἐπισκόπων, μήτε μὴν ἀλλοτρίαι ἁμαρτίαι ἀνέχεσθε ἑαυτοὺς βαρηθῆναι, ἐπειδὴ ὅπερ ἀναγκαῖον ἡμῖν ἐστιν εἰπεῖν, δεδοίκαμεν μὴ ἀπ' ἐκείνου οὗ ἡ θρησκεία βλάπτεται, ἀγανάκτησις παρακολουθήσηι. πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχετε καὶ πάσηι τῆι τῆς καρδίας ὀξύτητι εὐλαβῶς προσέχετε τοῦ μακαρίου Πέτρου τὴν δόξαν καὶ τοὺς κοινοὺς στεφάνους πάντων τῶν μετ' αὐτοῦ ἀποστόλων πάντων τε τῶν μαρτύρων τὰ νικητήρια, οἷς οὐ γέγονεν ἄλλη ἀφορμὴ τοῦ πάθους εἰ μὴ ἡ ὁμολογία τῆς ἀληθινῆς θεότητος καὶ τῆς ἀληθινῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Χριστοῦ. ὧιτινι μυστηρίωι ἐπειδὴ νῦν ἀσεβῶς ἀπὸ ὀλίγων ἀφρόνων ἐναντιοῦται, πάντων τῶν μερῶν

MBVHX

1 τοὺσ — συνεῖναι HX οὺσ συνελθεῖν συνιέναι MV οὺσ συνιέναι B 1/2 τινάσ — μεμαθήκαμεν HX om. MBV 2 τὴν om. MV προγραφέντοσ HX 3 ταῖς] τὰ ὡσ HX ὑπογραφαῖσ αἰχμαλώτους] τοὺσ αἰχμαλώτουσ ὑπογραφαῖσ X 5 ἀπόφασιν scripsi secundum Λ πρόφασιν MBVHX 6 οἱ² om. MBV 7 καὶ — πίστει HX om. MBV ἰδόντεσ ἐπὶ τῆι συγκαταθέσει turbata 8 καταπονήσει scripsi cf. *oppressione* Λ κατανοήσει MBVHX 9 αὐτοῦ X 10 πάσης om. HX 11 μυστήριον MHX μαρτύριον BV ἀπήει M ἀπίει X 12 εἴ τισ VH ὑποβάλλει M ἀπαλειφθείη HX 13 ἀπαιτῶσα HX τούτων HX 14 τινῶν HX om. MBV 14/15 τῶν ὑγιεῖν ὄντα H τὸν ὑγιῆ ὄντα X τῶν ὑγιαινόντων τὰ MBV 17 συγχωρεῖται HΛ συγχωρεῖτε MBVX 18 σκεψαμένηι H om. VX παράσχει τινὰ τὸ εὐαγγελίω [εὐαγγέλιον X] HX 18/19 ἐπενέγκη BV προεπενέγκηται HX 19 ἡ om. BV αἰδεσίω H 20 τοῦ συλλειτουργοῦ MBV τὴν] τῆσ V 22 ἡμῶν VX καταδίενται H καταδύονται X 22/23 κατακριθῶμεν BV 23 θεότητοσ] θεότητοσ παρακαλοῦμεν ἐνώπιον HX εἴτισ H 24 αὐθεντία HX 25 ἕωσ BV ὡσ MHX 26 ἀπὸ om. MBV τοῦ om. X συναχθείη MBV ἀλλοτρίω V 27 ἀνέχεσθε M^{corr} ἀνέχεσθαι MBV ἀνασχῆσθε HX βαρυνθῆναι X ἐστὶν ἡμῖν H^{corr} X ἐστιν H 28 παρακολουθήσει HX 29 ἐχέτω HX πάσηι om. MBV 32 ἀληθινῆς² om. HX 33 ἐναντιοῦνται HX

ἡμῶν αἱ ἐκκλησίαι πᾶσαι τῆς ὑμετέρας φιλανθρωπίας μετὰ στεναγμῶν καὶ δακρύων καταδέονται διὰ τῶν ἐπισκόπων, ἐπειδὴ καὶ οἱ ἡμέτεροι πιστῶς ἀντειρήκασιν καὶ αὐτοῖς ἐκείνοις Φλαβιανὸς ὁ ἐπίσκοπος λίβελλον ἐκκλήτου ἐπιδέδωκεν, γενικὴν σύνοδον κελεύσατε ἐν τῇι Ἰταλίαι συνελθεῖν, ἥτις πάντα τὰ προσκόμματα οὕτως ἀποκινήσει καὶ καταπραυνεῖ, ἵνα μὴ περαιτέρω τί ποτε ἢ περὶ τῆς πίστεως εὑρεθῆι ἀμφίβολον ἢ ἐν τῇι ἀγάπηι μεμερισμένον, συνερχομένων δηλαδὴ καὶ τῶν κατὰ τὴν Ἀνατολὴν ἐπαρχιῶν ἐπισκόπων, ἵνα ὅσοι καταπονηθέντες ἀπειλαῖς καὶ ὕβρεσιν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀληθείας ἐξέκλιναν, εἰς σωτηρίας παραμυθίαν ὁλόκληρον ἀνακληθῶσιν, καὶ αὐτοὶ δὲ ὧν ἐστιν ἡ σκληροτάτη ἀπόφασις, ἐὰν γνώμαις κρείττοσιν ἐπακολουθήσωσιν, ἀπὸ τῆς ἑνότητος τῆς ἐκκλησίας μηδαμῶς ἀποστῶσιν. ὅπως γὰρ μετὰ τὴν ἔκκλητον τοῦτο ἀναγκαίως αἰτοῦμεν, τῶν κατὰ Νίκαιαν κανόνων αἱ ψῆφοι μαρτυροῦσιν, αἵτινες ἀπὸ τῶν πανταχοῦ τοῦ κόσμου ἐπισκόπων καθιδρύθησαν, οὗσπερ ὑπετάξαμεν. συνέλθετε τοῖς καθολικοῖς τῶι ὑμετέρωι πατρώιωι ἔθει καὶ δότε παρρησίαν τῆς πίστεως εἰς ἐκδίκησιν, ἥντινα σωιζομένης τῆς αἰδοῦς τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας οὐδεμία βία, οὐδεμία κοσμικὴ ἀπειλὴ δυνήσεται ἀποκινῆσαι. ὅταν γὰρ τῆς ἐκκλησίας τὰ δόγματα γυμνάζωμεν, τῆς ὑμετέρας βασιλείας καὶ σωτηρίας φροντίζομεν, ἵνα τῶν ὑμετέρων ἐπαρχιῶν ἡσύχωι δικαιώματι ἀπολαύητε. ἐκδικήσατε κατέναντι τῶν αἱρετικῶν τὸν ἀσάλευτον τῆς ἐκκλησίας θεσμόν, ἵνα καὶ τῆς ὑμετέρας βασιλείας τῆι δεξιᾶι τοῦ Χριστοῦ ἐκδικηθείη τὸ κράτος.

Ἴσον σάκρας ἀποσταλείσης παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως Μαρκιανοῦ πρὸς τοὺς ἁπανταχοῦ θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους περὶ τοῦ συνελθεῖν πάντας εἰς τὴν Νικαέων L IIII 65 M VI 55[2]

13 Νικηταὶ Οὐαλεντινιανὸς καὶ Μαρκιανὸς ἔνδοξοι τροπαιοῦχοι ἀεισέβαστοι [Λέοντι καὶ] Ἀνατολίωι. Τῶν πραγμάτων ἁπάντων δεῖ προτιμᾶσθαι τὰ θεῖα· τοῦ θεοῦ γὰρ τοῦ παντοκράτορος εὐμενοῦς καθεστῶτος τὰ τῆς κοινῆς πολιτείας καὶ φυλάττεσθαι καὶ βελτιοῦσθαι θαρροῦμεν. ἐπειδὴ τοίνυν ἀμφιβολίαι τινὲς περὶ τὴν ὀρθόδοξον θρησκείαν ἡμῶν γεγενῆσθαι δοκοῦσιν, καθάπερ καὶ ἡ ἐπιστολὴ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς ἐνδόξου πόλεως Ῥώμης Λέοντος δηλοῖ, τοῦτο ἰδικῶς τῆι ἡμετέραι ἤρεσεν ἡμερότητι ἵνα ἁγία σύνοδος ἐν τῆι Νικαέων πόλει τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας συγκροτηθῆι ἐφ' ὥι τε συμβαινόντων τῶν λογισμῶν καὶ πάσης τῆς ἀληθείας ἐρευνηθείσης ἐκποδών τε γενομένων τῶν σπουδῶν αἷς πρώην τινὲς χρησάμενοι τὴν ἁγίαν καὶ ὀρθόδοξον θρησκείαν διετάραξαν, τὴν ἀληθῆ πίστιν ἡμῶν εἰς ἅπαντα χρόνον σαφέστερον ἐπιγνωσθῆναι, ὥστε τοῦ λοιποῦ μηδεμίαν δύνασθαι εἶναι ἀμφιβολίαν ἤτοι διχόνοιαν. ὅθεν ἡ ἁγιότης L IIII 68

---

13 = Epist. coll. H 17 et epistularum quae in B ante primam actionem habentur. 1. uersio Latina extat in Rerum Chalcedonensium coll. Vaticana 1 [Λ[a]], altera in Epist. ante Gesta Coll. 31 [Φ[cr]]

MBVHX

1 μετὰ — δακρύων om. MBV 2 ὑμέτεροι HX ἀντείρηκαν X ἀντήρικαν H 2/3 αὐτοῖσ ἐκείνοισ HXΛ αὐτὸσ ἐκείνοισ M αὐτὸσ ἐκεῖνοσ BV 3 λίβελλον ἐκκλησίασ τοῦ φλαβιανοῦ ἐπίσκοποσ ἐπέδωκεν HX 4 τῆι om. HX ἀποκινήσει] ἀπόκειται X 4/5 καὶ — ποτε om. X καταπραύνη B 8 σωτηρίαν X ἐστιν om. BV 9 κρείττοσιν] κρίττωσιν H κηρύττωσιν X 11 καὶ κανόνων X οἵτινεσ HX 12 καθιδρύνθησαν BV καθίδρυνται HX οὗσπερ Λ ὥσπερ MBVHX 13 τῶι] αἰτῶ τῶ HX ἡμετέρω BV πατρώιωι om. HX 14 αἰδῶ MV βία MHXΛ κακία BV 15 τῆς[2]] τὰ τῆσ HX 16 βασιλείασ HXΛ εὐσεβείασ MBV φροντίζωμεν X δικαιώματα HX 17 ἀπολαύετε M τελεῖ εἴτε HX 18 Χριστοῦ] θῦ HX ἐκνικηθείη V

MBHXΛ[a]Φ[cr]

19 praem. πρακτικὸν τῆσ δ̄ συνόδου B ἀρχὴ συνό(δ) τῆ ἐν χαλκηδόνι HX 20 ἁπανταχῆ H 22 οἱ νικηταὶ HX 22/23 Λέοντι καὶ deleui 23 καὶ ὡσαύτωσ ἀνατολίω καὶ λοιποῖσ ἐν πᾶσιν HX γὰρ θῦ HX 27 ἰδικῶσ] εἰρηκὼσ HX ἤρεσεν τῆ ἡμῶν HX 28 ἡ ἁγία HX συνκροτηθῆ HX 29 τὲ HXΛ[a]Φ[cr] om. MB 31 ἐτάραξαν HX εἰσ ἅπαντα χρόνου HX *cuncto saeculo* Λ[a]Φ[cr] om. MB

ἡ σὴ μεθ' ὧν ἂν ἀρέσῃ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων καὶ οὓς ἂν ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν τῶν
M VI 553 ὑπὸ τὴν φροντίδα τελουσῶν τῆς σῆς ἱερωσύνης ἀξιοπίστους καὶ [οὓς] πρὸς τὴν τῆς ὀρθοδόξου θρησκείας διδασκαλίαν ἐμπαρασκεύους ὑπάρχειν δοκιμάσῃ, ἐπὶ τὴν προειρημένην Νικαέων πόλιν ἐντὸς Καλανδῶν Σεπτεμβρίων ἐλθεῖν σπουδασάτω. ἵστω δὲ ἡ σὴ θεοφίλεια καὶ τὴν ἡμετέραν θειότητα τῇ σεβασμίαι παρεσομένην συνόδωι, εἰ μὴ τυχὸν δημόσιαί τινες χρεῖαι εἰς ἐκστρατείαν ἡμᾶς ἀπασχολήσουσιν.

Ὁ θεός σε διαφυλάττοι εἰς πολλοὺς ἐνιαυτούς, ἁγιώτατε καὶ ὁσιώτατε πάτερ.

d. 23. m. Mai. a. 451 Ἐδόθη τῇ πρὸ δέκα Καλανδῶν Ἰουνίων ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπατείαι τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου καὶ τοῦ δηλωθησομένου

L IIII 73 M VI 557 Ἴσον δευτέρου βασιλικοῦ γράμματος πεμφθέντος τῇ ἁγίαι συνόδωι τῇ ἐν Νικαίαι συνδραμούσῃ περὶ τοῦ δεῖν μετελθεῖν εἰς τὴν Χαλκηδονέων

14 Νικηταὶ Οὐαλεντινιανὸς καὶ Μαρκιανὸς ἔνδοξοι τροπαιοῦχοι μέγιστοι ἀεισέβαστοι τῇ θεοφιλεῖ συνόδωι. Σπεύδοντας ἡμᾶς εἰς τὴν ἁγίαν παραγενέσθαι σύνοδον ἐπέσχε δημοσίων καὶ σφόδρα ἀναγκαίων πραγμάτων αἰτία· ἔγνωμεν δὲ ἐκ τῶν γεγραμμένων παρὰ τῆς ὑμετέρας θεοφιλείας ὡς ὅτι πλείους ἐξ ὑμῶν καὶ διὰ τὸ τοῦ σώματος ἀσθενὲς καὶ δι' ἑτέρας αἰτίας διαφόρους κάμνουσιν. ὅθεν εἰ καὶ τὰ μάλιστα πολλὰ τῶν δημοσίων πραγμάτων ἐνταῦθα μένειν ἡμᾶς ἀναγκάζει, ὅμως προτιμοτέραν ἡγούμεθα πάντων τῆς ἁγίας καὶ ὀρθοδόξου πίστεως τὴν φροντίδα. καὶ γὰρ οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι καὶ πρεσβύτεροι οἱ ὑπὲρ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου Λέοντος τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς πανευδαίμονος Ῥώμης παραγενόμενοι ἐδεήθησαν τῆς ἡμετέρας γαληνότητος ὥστε παντὶ τρόπωι παρεῖναι ἡμᾶς τῇ ἁγίαι συνόδωι, διαβεβαιούμενοι ὡς οὐχ αἱροῦνται αὐτόθι παραγενέσθαι ἀπούσης τῆς ἡμετέρας εὐσεβείας. κατὰ δὲ τὴν αἴτησιν τῆς ὑμετέρας θεοσεβείας καὶ αὐτοὶ σφόδρα ἐπιζητοῦντες ταχέως τὴν ἁγιωτάτην ὑμῶν σύνοδον συγκροτηθῆναι σπεύδομεν θᾶττον πρὸς ὑμᾶς ἀφικέσθαι. ὅθεν εἰ παρασταίη τῇ ὑμετέραι θεοσεβείαι, εἰς τὴν Χαλκηδονέων πόλιν παραγενέσθαι καταξιώσατε. ἐκεῖσε γὰρ ἐκδραμούμεθα, εἰ καὶ ἐνταῦθα δημόσιαι ἡμᾶς ἐπέχουσι χρεῖαι, ἐπειδὴ τὰ συμβαλλόμενα τῇ ἀληθεῖ καὶ ὀρθοδόξωι πίστει καὶ τῇ εἰρήνῃ καὶ εὐταξίαι τῶν ἁγιωτάτων καὶ καθολικῶν ἐκκλησιῶν πάντων ἡγούμεθα προτιμότερα. καὶ οὐκ ἀμφιβάλλομεν ὡς τοῦτο ἀρέσει καὶ τῇ ὑμῶν ἁγιότητι, ἵνα μὴ καὶ τὸ στενὸν τῆς πόλεως πλεῖον ὑμᾶς παρασκεύσῃ καμεῖν καὶ ἀπούσης τῆς ἡμετέρας γαληνότητος ἐπὶ πολὺ τὰ τῆς ἁγίας συνόδου δόξῃ παρέλκεσθαι. εὔχεσθαι δὲ καταξιώσατε ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας βασιλείας, ὥστε

---

14 = Epist. coll. H 19 et epistularum quae in B ante primam actionem habentur, 2. Latinae uersiones extant duae, altera in Rerum Chalcedonensium coll. Vatic. 2 [Λ^a], altera in Epist. ante Gesta coll. 34 [Φ^{cr}]

MBHX$\Lambda^a\Phi^{cr}$

1 θεοφιλέστατε ἐπίσκοπε HX καὶ οὓς ἂν] κλίουσαν H κλείουσαν X 2 τῆσ σῆσ ἁγιωσύνησ τελουσῶν B ἱερωσύνησ HX$\Lambda^a\Phi^{cr}$ ἁγιωσύνησ MB οὓς om. $\Lambda^a\Phi^{cr}$ 3 δοκιμάσει HX 3/4 τῇ προειρημένη HX 4 πόλιν om. HX ἐλθεῖν HX$\Lambda^a\Phi^{cr}$ om. MB 6 χρεῖαι τινὲσ HX ἐκστρατείαν HXΦ^{cr} ἐκστρατείασ MBΛ^a ἡμᾶσ HX$\Lambda^a\Phi^{cr}$ om. MB ἀπασχολήσωσιν MHX 7 φυλάξει H φυλαττώσει X 8 τῇ πρὸ δέκα HX$\Lambda^a\Phi^{cr}$ πρὸ δεκαὲξ MB ἐκ κωνσταντινουπ(ο) B 10 ὁμοίωσ ἴσον HXΛ^a βασιλικοῦ γράμματοσ δευτέρου HX τῇι αὐτῇ MB 12 οἱ νικηταὶ HX οὐαλεντίνοσ H μέγιστοι om. MB 14 ἀναγκαιοτάτων MB αἰτίασ HX, corr. H 15 ἡμετέρασ X ὑμῶν B ὡς om. MB 17 μένειν ἡμᾶσ ἐνταῦθα HX ἀναγκάζῃ M 18 καὶ γὰρ καὶ MB 21 διαβεβαιωσάμενοι MB οὐκ HX 22/23 ἡμετέρασ H 24 σπεύδωμεν MHX παρέσται HX 27 καὶ^4 om. X 29 πλέον HX 29,'30 παρασκευάση [παρασκευάσει H] καμεῖν HX$\Lambda^a\Phi^{cr}$ παρασκευάσει καὶ μὴν M ἀγανακτῆσαι παρασκευάση καὶ μὴν B

καὶ τοὺς πολεμίους ὑφ' ἡμῖν γενέσθαι καὶ τὴν εἰρήνην βεβαιωθῆναι τῆς οἰκουμένης καὶ τὰ Ῥωμαικὰ πράγματα ἐν ἀμεριμνίαι διάγειν, ὅπερ καὶ νῦν ὑμᾶς ποιεῖν πεπιστεύκαμεν.

Ὁ θεὸς ὑμᾶς διαφυλάττοι εἰς πολλοὺς ἐνιαυτούς, ἁγιώτατοι.

Ἴσον βασιλικοῦ γράμματος ἀποσταλέντος παρὰ τῆς εὐσεβεστάτης καὶ φιλοχρίστου βασιλίδος Πουλχερίας πρὸς τὸν κονσουλάριον Βιθυνίας Στρατήγιον περὶ τοῦ φροντίσαι τῆς κατὰ τὴν σύνοδον εὐταξίας πρὸ τοῦ δόξαι ἀπὸ τῆς Νικαέων εἰς τὴν Χαλκηδονέων μεταστῆναι τὴν σύνοδον L IIII 69 M VI 556

15 Σκοπὸς τῇι ἡμετέραι γαληνότητι πρὸ τῶν πολιτικῶν πραγμάτων τὰς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας καὶ τοὺς ἐν αὐταῖς ἱερωμένους ἐν εἰρήνηι διατελεῖν τήν τε ὀρθόδοξον πίστιν, ἣν συνέχειν τὴν ἡμετέραν πεπιστεύκαμεν βασιλείαν, ἀτάραχον καὶ ἀσάλευτον παρὰ παντὸς τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους φυλάττεσθαι. ὅθεν πρώην μικρᾶς τινος ἀνακυψάσης διχονοίας πολλὴν ἐθέμεθα φροντίδα ὥστε τὴν ἁπανταχόθεν τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων πληθὺν εἰς ταυτὸν ἀθροισθῆναι ἐν τῇι Νικαέων ἐφ' ὧι τε τῇι πάντων ὁμογνωμοσύνηι πάντα μὲν τάραχον ἐκποδὼν γενέσθαι, εἰς δὲ τὸ ἑξῆς βεβαίαν καὶ ἀσάλευτον τὴν εὐαγῆ πίστιν κρατύνεσθαι. ἐπεὶ οὖν κατὰ τὸ ἡμέτερον θέσπισμα οἱ μὲν θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι παραγεγόνασιν ἅπαντες ἀναμένοντες τὴν παρουσίαν τοῦ ἡμετέρου κράτους, ἥτις μετ' οὐ πολὺ θεοῦ συνεργοῦντος παρέσται, τινὲς δέ, ὡς ἐπυθόμεθα, τῶν ταράττειν εἰωθότων καὶ συγχεῖν τὴν τῶι θεῶι φίλην εὐταξίαν ἐπεισφρήσαντες ἑαυτοὺς τῇι Νικαέων κληρικοί τε καὶ μονάζοντες καὶ λαικοὶ θορυβεῖν ἐπιχειροῦσι, διαφιλονεικοῦντες παρὰ τὰ ἡμῖν δεδοκιμασμένα, ἀναγκαίως τόδε τὸ εὐσεβὲς πρὸς τὴν σὴν λαμπρότητα διαπεμπόμεθα γράμμα ὥστε σε μετὰ πάσης στερρότητος τοὺς δίχα ἡμετέρας κλήσεως ἢ ἐπιτροπῆς τῶν οἰκείων ἐπισκόπων αὐτόθι ἐνδημοῦντας κληρικούς, εἴτε ἐντὸς τυγχάνοιεν βαθμοῦ εἴτε καὶ τινὲς ἐξ αὐτῶν ὑπὸ τῶν οἰκείων ἐπισκόπων ἀπώσθησαν, ἢ μονάζοντας ἢ λαικοὺς οὓς οὐδεὶς λόγος ἐπὶ σύνοδον καλεῖ, πάντηι ἀπελάσαι τῆς πόλεως τε καὶ τῶν αὐτόθι τόπων, ὥστε μετὰ πάσης εὐταξίας συνεδρευσάσης τῆς ἁγίας συνόδου δίχα σάλου τινὸς καὶ ἀμφισβητήσεως τὰ παρὰ τοῦ δεσπότου Χριστοῦ ἀναδεικνύμενα κοινῆι παρὰ πάντων κρατυνθῆναι. ἴσθι γὰρ ὡς εἰ φωραθείη τις τοῦ λοιποῦ τῶν θορυβοποιῶν ἐνδημῶν τοῖς αὐτόθι ἢ πρὸ τῆς παρουσίας τῆς ἡμετέρας γαληνότητος ἢ καὶ μετὰ τὴν παρουσίαν, οὐχ ὁ τυχὼν σε παραστήσεται κίνδυνος.

---

15 = Epist. coll. H 18 et epistularum **quae in B ante primam actionem habentur. 3. Latinus textus extat** in Epist. ante Gesta coll. 33

MBHXΛ^{a}Φ^{cr}

2 ἅπερ HX

MBHXΦ^{cr}

4 ἐπισταλέντοσ MB 5 βασιλίδοσ καὶ αὐγούστησ HX κονοουλάριον MB στρατηγὸν MB 6 δόξαι] διῶξαι X 6/7 μεταστῆναι εἰσ τὴν χαλκηδονέων ἀπὸ τῆς νικαέων MB 8 πολεμικῶν HX 10 ἣν συνέχειν MB ἣν H καὶ X ἣν καὶ X^{corr} βασιλείαν πεπιστεύκαμεν HX 12 τὴν] μὴν X πανταχόθεν HX 13 ἐν om. HX τε om. B 15 θεοφιλέστατοι HX 16 ἀναμένουσι X 17 εἴ τισ H παρείσεται HX ἐπυθώμεθα H ἐπειθώμεθα X ταράττειν] πράττειν HX 18 τῶι om. MB 20 τὸ om. HX διαπεμπόμεθα HX πεπόμφαμεν B πέπομφα M 21 γράμματα HX, corr. H 22 εἴτε] κἂν B τυγχάνειε X 24 λέγων HX καλεῖ HXΦ^{cr} κσλεῖν MB τε] ὥστε HX, corr. H 26 περὶ B ἀναδεικνύμενα om. MB 27 ἴσθι] ἴσοι HX λοιποῦ τῶν H del. τῶν, λυπούντων X θορύβουσ ποιῶν HX 28 τοῖς] τῆσ X ἢ om. X παρρησίασ X γαληνότητος om. HX παρρησίαν X 29 παραστήσεται X *imminere* Φ^{cr} μεταστῆσεται H περιστήσεται MB

L IIII 73 M VI 560 Ὁμοίως ἴσον βασιλικοῦ γράμματος τρίτου καταπεμφθέντος ἐν Νικαίαι τῆι ἁγίαι συνόδωι, ἔτι τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως κατὰ τὴν Θράικην ἐπεχομένου, περὶ τοῦ δεῖν ἀνυπερθέτως μετελθεῖν ἐν τῆι Χαλκηδονέων

16 Αὐτοκράτορες Καίσαρες Οὐαλεντινιανὸς καὶ Μαρκιανὸς νικηταὶ τροπαιοῦχοι ἀεισέβαστοι τῆι ἁγίαι συνόδωι τῆι ἐν Νικαίαι κατὰ βούλησιν θεοῦ καὶ θέσπισμα ἡμέτερον συναχθείσηι. Ἤδη μὲν καὶ δι' ἑτέρων θείων ἡμῶν γραμμάτων ἐδηλώσαμεν τῆι ὑμετέραι θεοσεβείαι ὥστε εἰς τὴν Χαλκηδονέων παραγενέσθαι πόλιν ἐφ'
L IIII 76 ὧι τε τὰ περὶ τῆς ἁγίας καὶ ὀρθοδόξου πίστεως παρὰ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων πάλαι ὁρισθέντα βεβαιωθῆναι, ὡς ἂν μὴ ἐπὶ πολὺ τὸ τῶν ὀρθοδόξων πλῆθος διαφόρως πλανώμενον ἀπατῶιτο, ἀλλ' ἵνα πάντες τὸν δεσπότην ἡμῶν καὶ σωτῆρα Χριστόν, ὡς προσῆκεν καὶ ὡς οἱ ἁγιώτατοι ἡμῶν πατέρες ἐδογμάτισαν, ὁμολογῶσιν. ἡμεῖς γὰρ διὰ τὸν θερμὸν τῆς πίστεως ζῆλον τὰς τῶν δημοσίων ἀναγκαίας χρείας ἐπὶ τοῦ παρόντος ὑπερεθέμεθα, περὶ πολλοῦ ποιούμενοι τὰ τῆς ὀρθοδόξου καὶ ἀληθοῦς πίστεως παρούσης τῆς ἡμετέρας γαληνότητος βεβαιωθῆναι. τὰ γὰρ κατὰ τὸ Ἰλλυρικὸν συμβεβηκότα καὶ εἰς τὰς ὑμετέρας ἀκοὰς ἐληλυθέναι πιστεύομεν, ἄτινα εἰ καὶ τῆι τοῦ θεοῦ βουλήσει τῆς προσηκούσης τετύχηκεν ἐκδικήσεως, ὅμως τὸ τῶν δημοσίων ὄφελος ἀπήιτει τὴν τῆς ἡμετέρας γαληνότητος ἐπὶ τὸ Ἰλλυρικὸν ἄφιξιν. ἀλλ' ἐπειδή, καθάπερ εἴρηται, οὐδὲν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τοῦ ταύτην βεβαιωθῆναι τιμιώτερον ἡγούμεθα, τούτου ἕνεκα τὴν μὲν ἐπὶ τὰ περαιτέρω ἐκστρατείαν τέως ὑπερεθέμεθα, καὶ νῦν δὲ ἰδικῶς τῆι ὑμετέραι θεοσεβείαι διὰ τῶνδε τῶν θείων ἡμῶν γραμμάτων παρεγγυῶμεν ὥστε δίχα τινὸς ὑπερθέσεως τὴν Χαλκηδονέων πόλιν καταλαβεῖν. ἐπειδὴ δὲ Ἀττικοῦ τοῦ διακόνου τῆς κατὰ τὴν βασιλεύουσαν πόλιν ἁγιωτάτης καὶ καθολικῆς ἐκκλησίας ἀναγαγόντος τῆι ἡμετέραι γαληνότητι ἔγνωμεν ὑφορᾶσθαι τὴν ὑμετέραν ὁσιότητα μὴ τυχὸν τινὲς τῶν τὰ Εὐτυχοῦς φρονούντων ἢ ἕτερός τις στάσιν ἢ θόρυβόν τινα κατασκευάζειν ἐπιχειρήσοι, τούτου ἕνεκα δηλοῦμεν ὑμῖν ὥστε τὴν προειρημένην αἰτίαν μηδ' ὅλως εὐλαβουμένους εἰς τὴν Χαλκηδονέων παραγενέσθαι πόλιν. ἐλπίζομεν γὰρ εἰς τὴν τοῦ θεοῦ φιλανθρωπίαν ὡς χωρίς τινος ταραχῆς καὶ θορύβου πάντων τῶν
M VI 561 κατὰ τὴν ὀρθόδοξον καὶ ἀληθῆ πίστιν δικαίως καὶ ὡς τῶι θεῶι φίλον, τυπωθέντων ἕκαστος ὑμῶν εἰς τὰ οἰκεῖα θᾶττον ἐπανελεύσεται. σπουδάσατε τοίνυν παραγενέσθαι καὶ μηδεμίαν ὑπέρθεσιν ἐμποιῆσαι τῶι πράγματι, ἵνα μὴ διὰ τῆς ὑμετέρας μελλήσεως ὑπέρθεσιν ἔχηι ἡ τῆς ἀληθείας εὕρεσις. σπουδὴ γὰρ ἡμῖν πλείστη καθέστηκεν σὺν εὐμενείαι τοῦ κρείττονος πέρας αἴσιον δεξαμένου τοῦ πράγματος διὰ ταχέων πάλιν ἐπὶ τὴν εὐτυχεστάτην ἐκστρατείαν ἐπανελθεῖν.

Ὁ θεὸς ὑμᾶς διαφυλάξοι εἰς πολλοὺς ἐνιαυτούς, ἁγιώτατοι καὶ θεοφιλέστατοι πατέρες.

---

16 = Epist. coll. H 20 et epistularum quae in B ante primam actionem habentur, 4. Latinae uersiones extant duae, altera in Rerum Chalcedonensium coll. Vatic. 3 [Λ^a], altera in Epist. ante Gesta coll. 35 [Φ^{cr}]

MBHX$\Lambda^a\Phi^{cr}$

1 τῆ ἁγία συνόδω τῆ ἐν νικαία MB 2 ἐπερχομένου X 4 τροπαιοῦχοι HXΦ^c τροπαιοῦχοι μέγιστοι MB om. $\Lambda^a\Phi^r$ 5 ἀεισέβαστοι αὔγουστοι MB 5/6 κατὰ — συναχθείσηι om. HX 7 ὥστε om. HX 8 τε om. B τὰ om. HX περὶ B παρὰ MHX τὰ παρὰ HX πατέρων ἡμῶν HX 9 πάλαι om. $\Lambda^a\Phi$ τὸ om. HX 10 ἀπατοῖτο MB ἀπατᾶται HX 11/12 ὁμολογήσωσιν HX 12 ζῆλον τῆς πίστεως B 13/14 ἀληθοῦσ καὶ ὀρθοδόξου B 14 καὶ γὰρ τὰ MB 15 Ἰλλύριον HX 19 ἡγούμεθα προτιμότερον MB ἕνεκα] χάριν B 20 θείων — γραμμάτων om. HX ἡμῶν τῶν θείων B 21 παρεγγυῶμεν ὥστε] παρεγγυομένων τὲ HX 22 δὲ om. Φ διακόνου [διάκονοσ H] HX$\Lambda^a\Phi$ ἀρχιδιακόνου MB 24 μή τινεσ τυχὸν B 25 τινα om. B κατασκευάζειν om. HX ἕνεκεν HX 26 εὐλαβούμενοι HX 27 τοῦ θεοῦ MBΦ αὐτοῦ HX 29 σπεύσατε HX 30/31 ὑπέρθεσισ X σχοίη HX 31 πλείστη HXΛ^a om. MBΦ 32 αἴσιον om. HX τάχουσ HX 34 φυλάξει HX 35 subscr. DAT̄ X KL̄ OCTB HERACLEA Φ^{cr}

Ἶσον ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥωμαίων Λέοντος γραφείσης πρὸς τὴν ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον, ἥτις κομισθεῖσα διὰ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων Πασκασίνου καὶ Λουκηνσίου καὶ Βονιφατίου πρεσβυτέρου Ῥώμης ἀνεγνώσθη ἐπὶ τῆς ἁγίας συνόδου

17 Λέων ἐπίσκοπος τῇι ἁγίαι συνόδωι τῇι ἐν Νικαίαι ἀγαπητοῖς ἀδελφοῖς ἐν κυρίωι χαίρειν. Ἐμοὶ μὲν ἦν εὐκταῖον, ἀγαπητοί, κατὰ τὴν προσοῦσαν διάθεσιν τῶι ἡμετέρωι συστήματι τοὺς τοῦ κυρίου σύμπαντας ἱερέας ἐν ἑνὶ ζήλωι τῆς καθολικῆς πίστεως συνεστάναι καὶ μηδένα πρὸς χάριν ἢ φόβον βιωτικῆς δυναστείας τὸ φαῦλον αἱρούμενον τῆς ὁδοῦ τῆς ἀληθείας ἐκτρέπεσθαι, ἀλλ' ἐπειδὴ πολλὰ συμβαίνει πολλάκις τὰ δυνάμενα μετάνοιαν ἐμποιεῖν καὶ ὁ ἔλεος τοῦ θεοῦ νικᾶι τῶν ἁμαρτανόντων τὰ πλημμελήματα καὶ διὰ τοῦτο τὰ τῆς τιμωρίας ἐν ἀναρτήσει καθίσταται, ὅπως ἂν χώραν σχεῖν ἡ διόρθωσις δυνηθῆι, περιπτύσσεσθαι δίκαιον πλῆρες εὐσεβείας ὑπάρχον τοῦ γαληνοτάτου βασιλέως τὸ βούλημα δι' οὗ τὴν ἁγίαν ὑμῶν ἀδελφότητα πρὸς ἀνατροπὴν μὲν τῶν ἐπιβουλῶν τοῦ διαβόλου, τῆς δὲ ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης ἀνάκτησιν συνελθεῖν ἐβουλήθη, τοῦ μακαριωτάτου Πέτρου τοῦ ἀποστόλου φυλαττομένων τῶν τε δικαίων καὶ τῆς τιμῆς ἐπὶ τοσοῦτον ὡς καὶ ἡμᾶς ὑπ' αὐτοῦ πρὸς τοῦτο δι' οἰκείων προτραπῆναι γραμμάτων, ἐφ' ὧι τε τὴν οἰκείαν παρουσίαν ἡμᾶς παρασχεῖν τῆι ἁγίαι συνόδωι. ὅπερ μὲν οὖν οὐκ ἠδύνατο οὐδὲ ἡ ἀνάγκη τοῦ καιροῦ οὐδὲ μήν τις ἐπιτρέψαι συνήθεια, πλὴν ἐν τούτοις τοῖς ἀδελφοῖς, τουτέστιν Πασκασίνωι καὶ Λουκηνσίωι τοῖς ἐπισκόποις καὶ Βονιφατίωι καὶ Βασιλείωι τοῖς πρεσβυτέροις τοῖς ἀπεσταλμένοις ὑπὸ τοῦ θρόνου τῶν ἀποστόλων ἐμὲ τῆς συνόδου προεδρεύειν ἡ ὑμῶν ἀδελφότης ἡγείσθω, μὴ κεχωρισμένης ὑμῶν τῆς ἐμῆς παρουσίας, ὅστις διὰ τῶν τοποτηρητῶν ὑμῖν πάρειμι τῶν ἐμῶν καὶ διὰ τοῦ κηρύττειν τὴν καθολικὴν πίστιν οὐκ ἀπολείπομαι, ὡς ὑμᾶς τοὺς ἀγνοεῖν μὴ δυναμένους τί περὶ τῆς ἀρχαίας πιστεύομεν παραδόσεως, ἀμφιβάλλειν μὴ δύνασθαι ποία τις ἐπιθυμία ἡμῖν καθέστηκεν. ὅθεν, ἀδελφοὶ προσφιλέστατοι, γενομένης ἐκποδὼν τῆς τολμηρᾶς διαλέξεως ὑπεναντίον τῆς θεόθεν πίστεως ἐμπνευσθείσης ἡ ματαία τῶν πεπλανημένων ἀπιστία τὴν ἡσυχίαν ἀγέτω ἐκδικείτω τε τοῦτο μηδεὶς ὃ πιστεύειν οὐ θέμις, ὁπότε κατὰ τὴν τῶν εὐαγγελίων αὐθεντίαν, κατὰ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν καὶ τὴν τῶν ἀποστόλων διδασκαλίαν πληρέστατα καὶ σαφέστα-

17 = Epist. coll. H 21 et epistularum quae in B ante primam actionem habentur, 5. Latinum exemplar extat in Leonis epist. 52. lecta est epistula in Actione XVI [M_1 B_1]

MBHXM_1B_1

1—4 Ἶσον — συνόδου HX ἐπιστολὴ τοῦ μακαριωτάτου λέοντος ἀρχιεπισκόπου ῥώμης πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον MB om. M_1B_1 3/4 πρεσβυτέρων H 5 νικαίᾳ MBHX χαλκηδόνι M_1B_1 τοῖς ἀγαπητοῖς M_1B_1 καὶ τοῖς HX 6 ἦν om. HX εὐεκταῖον HX σχέσιν M_1B_1 ὑμετέρω H 7 πάντας MB ἐν om. M_1B_1 9 πολλάκις πολλὰ συμβαίνει B_1 10 τὸ ἔλεος HX 11 ἐν ἀναρτήσει] ἐναρτήσει X ἐν ἀρτίσει H ἔχειν M_1B_1 12 πλήρης HX 13 τῶν ἐπιβούλων καὶ τοῦ HX τοῦ ἐπιβουλεύοντος M_1B_1 διαβόλου κατεσκεύασε M 14 τῆς δὲ] τὴν δὲ τῆσ HXM_1 ἠβουλήθη HX 14/15 φυλαττομένων τοῦ μακαριωτάτου — ἀποστόλου MB 14 τῷ θρόνῳ τοῦ μακαρίου M_1B_1 16 ὑπ' αὐτοῦ] αὐτὸν M_1B_1 ἐπὶ τοῦτο B_1 ἐπὶ τούτῳ M_1 προτρέψαι M_1B_1 ἰδίαν HX ἑαυτοῦ B_1 ἑαυτῶν M_1 17 ἡμᾶς παρασχεῖν] παρασχεῖν ἡδέως M_1B_1 μὲν om. B_1 οὐ δύναται HX οὐκ ἦν δυνατὸν M_1B_1 18 μήν] μέν HX ἐπέτρεψε HX ἐπιτρέπει M_1B_1 τουτέστιν ἐν MHX om. B 18/19 πασχασίῳ M πασκασίῳ B πασχασίνῳ X 19 λουκινσίῳ MBB_1 λουκινίνῳ HX βονηφατίῳ M 20 ἀποσταλμένοισ X παρὰ M_1B_1 ἐμὲ] ὁμε X ὁ μετὰ H 21 κεχωρισμένων MB τῶν] τὴν X 22 ὑμῖν om. B_1 διὰ τὸ HX δι' αὐτῶν M_1B_1 23 ὡσ καὶ M_1B_1 τοὺς om. B τοῦ M μὴ δυναμένουσ ἀγνοεῖν B_1 τί] τῆ M 24 ποία — καθέστηκεν] περὶ τῆσ ἡμετέρασ βουλήσεωσ M_1B_1 ἡμῖν ἐπιθυμία HX 25 γενομένησ [γινωμένησ HX] — τολμηρᾶσ [πονηρᾶσ HX] διαλέξεωσ HXM_1B_1 πᾶσα παντελῶσ τολμηρὰ διάλεξισ MB 25/26 ἐμπνευσθείσησ πίστεωσ M 26 ἡ HXM_1B_1 καὶ MB ἀπληστίασ M_1 ἀναγέτω HX ἐχέτω M_1B_1 ἐκδίκω HX 27 τε] δὲ B πιστεύων HX τῶν om. HX κατά τε M_1B_1 28 καὶ] κατὰ B

τα δι' ὧν πρὸς τὸν τῆς μακαρίας μνήμης Φλαβιανὸν τὸν ἐπίσκοπον ἐπεστείλαμεν, ἤδη δεδήλωται ποία τίς ἐστιν ἡ περὶ τοῦ μυστηρίου τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εὐσεβὴς ὁμολογία καὶ καθαρά. ἐπειδὴ δὲ πολλῶν καταστάσεις ἐκκλησιῶν ὑπὸ φαύλων τινῶν ἀντιστάσεων διατεταραγμένας ἐγνώκαμεν καὶ πλείστους ἐπισκόπους τοὺς οὐ καταδεξαμένους τὰ τῶν αἱρετικῶν ἐκβεβλῆσθαι τῶν θρόνων τῶν ἑαυτῶν καὶ ἐξορίαι παραδοθέντας εἰς τόπον τε τῶν ἔτι περιόντων ὑποκαταστάντας ἑτέρους, τούτοις πρὸ πάντων τοῖς τραύμασιν ἡ τοῦ δικαίου προσαγέσθω θεραπεία καὶ μηδεὶς οὕτως ἑστερημένος ἔστω τῶν ἑαυτοῦ, ὡς ἄλλον κεχρῆσθαι τοῖς ἄλλου, ὁπότε εἴ γε, καθάπερ ἐστὶν ἡμῖν καταθύμιον, τὴν πλάνην ἀπολιμπάνουσιν ἅπαντες, παραπολέσθαι μὲν ὀφείλει τὰ τῆς τιμῆς οὐδενί, τοῖς δέ γε κεκμηκόσιν ὑπὲρ τῆς πίστεως μετὰ τῶν προνομίων τῶν οἰκείων ἁπάντων ὀφείλει τὸ δίκαιον ἀποκαταστῆναι τὸ ἴδιον. οἱ μέντοιγε τῆς προτέρας ἐν Ἐφέσῳ συνόδου, ἧστινος ὁ τῆς ἁγίας μνήμης Κύριλλος τότε προήδρευεν, κατὰ Νεστορίου ἰδικῶς ὅροι διαμενέτωσαν, μή πως ἡ τότε καταδικασθεῖσα δυσσέβεια διὰ τοῦτο καθ' ὁτιοῦν ἑαυτὴν ἀπατήσῃ, ὅτιπερ Εὐτυχὴς δικαίως ἀναθεματισθεὶς καταβέβληται. ἡ καθαρότης γὰρ ἡ τῆς πίστεως καὶ τῆς διδασκαλίας, ἣν τῷ αὐτῷ πνεύματι κηρύττομεν ὥσπερ οἱ ἅγιοι πατέρες ἡμῶν, καὶ τὴν Νεστορίου καὶ τὴν Εὐτυχοῦς μετὰ τῶν ἡγουμένων αὐτῶν ἐπίσης καταδικάζει τε καὶ διώκει κακοδοξίαν.

Ἔρρωσθε ἐν κυρίῳ, ἀδελφοὶ προσφιλέστατοι.

27. m. Iun. a. 451 Ἐδόθη τῇ πρὸ πέντε Καλανδῶν Ἰουλίων

MBHXM$_1$B$_1$

1 ὁσίασ MB ἀπεστείλαμεν HX 3 εὐσεβεῖ HX, corr. H κατάστασισ HXM$_1$ 4 ἀπὸ B$_1$ ἔγνωμεν HX 5 θρόνων MBHX τόπων M$_1$B$_1$ τῶν om. MB 6 παραδοθῆναι B$_1$ τόπουσ MB τε om. HX ἔτι τὲ M$_1$ ἑτέρουσ αὐτῶν H 7 προαγέσθω HX 8 ἑστερημένος ἔστω] ἑστερημένων ὄντων HX ἄλλων HX ἄλλοισ HX ὁπότε εἴ γε] ποτέ HX 9 ἡμῖν ἐστιν MB παραπολεῖσθαι MB 9/10 παραπολέσθαι — οὐδενί] παραπόλλυται μὲν οὐδενὸσ ἡ τιμή M$_1$B$_1$ 10 γε om. HX ὑπὸ M$_1$ 11 τὸ ἴδιον om. HX οἱ] καὶ M$_1$B$_1$ 12 ἁγίασ MB ὁσίασ M$_1$B$_1$ μακαρίασ HX τότε om. MB προέδρευε HX 13 ὅροι] τὰ συνοδικῶσ πραχθέντα M$_1$B$_1$ 14 ἀπατήσει HX om. M$_1$ spat. uac. rel. B$_1$ 15 ἡ om. B καὶ ἡ HX ἐν τῷ M$_1$B$_1$ αὐτῷ HXM$_1$B$_1$ ἁγίω MB κηρύττωμεν M$_1$ 16 καὶ^1 om. B τὴν^2 om. MB 17 καταδικάζει τὲ B$_1$ καταδικάζεται HXM$_1$ καταδικάζει MB 19 Ἐδόθη — Ἰουλίων om. M$_1$B$_1$ τῇ om. HX Ἰουνίων HX

EPISTVLARVM COLLECTIO H

Ἴσον ἀντιγράφου τῆς ἰδιοχείρου πίστεως Φλαβιανοῦ ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐπιδοθείσης παρ' αὐτοῦ αἰτήσαντι τῶι βασιλεῖ

L IIII 16 = M VI 540

1 Φλαβιανὸς ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως τῶι εὐσεβεστάτωι καὶ φιλοχρίστωι ἡμῶν βασιλεῖ Θεοδοσίωι χαίρειν. Οὐδὲν οὕτω πρέπει ἱερεῖ θεοῦ καὶ τῶι τὰ θεῖα παιδεύοντι δόγματα ὡς ἕτοιμον εἶναι πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῶι αἰτοῦντι αὐτὸν λόγον περὶ τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος καὶ χάριτος. οὐ γὰρ ἐπαισχυνόμεθα τὸ εὐαγγέλιον [τοῦ Χριστοῦ]· δύναμις γὰρ θεοῦ ἐστιν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῶι πιστεύοντι. ἐπεὶ οὖν καὶ ἡμεῖς ἐλέει τοῦ παμβασιλέως [ἡμῶν Χριστοῦ τοῦ] θεοῦ ἱερουργοὶ τοῦ εὐαγγελίου ἐκληρώθημεν, φρονοῦμεν ὀρθῶς καὶ ἀνεπιλήπτως, πάντοτε ταῖς θείαις γραφαῖς ἑπόμενοι καὶ ταῖς ἐκθέσεσι τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τε ἐν Νικαίαι [καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει] συνελθόντων καὶ τῶν ἐν Ἐφέσωι ἐπὶ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλου τοῦ γενομένου ἐπισκόπου τῆς Ἀλεξανδρέων. καὶ κηρύττομεν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, πρὸ αἰώνων μὲν ἐκ θεοῦ πατρὸς ἀνάρχως γεννηθέντα κατὰ τὴν θεότητα, ἐπ' ἐσχάτων δὲ τῶν ἡμερῶν τὸν αὐτὸν δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, θεὸν τέλειον καὶ ἄνθρωπον τέλειον τὸν αὐτὸν ἐν προσλήψει ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος, ὁμοούσιον τῶι πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιον τῆι μητρὶ τὸν αὐτὸν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα. καὶ γὰρ ἐκ δύο φύσεων [ὁμολογοῦντες] τὸν Χριστὸν μετὰ τὴν σάρκωσιν τὴν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου καὶ ἐνανθρώπησιν, ἐν μιᾶι ὑποστάσει καὶ ἐν ἑνὶ προσώπωι ἕνα Χριστόν, ἕνα υἱόν, ἕνα κύριον ὁμολογοῦμεν. καὶ μίαν μὲν τοῦ θεοῦ λόγου φύσιν, σεσαρκωμένην μέντοι καὶ ἐνανθρωπήσασαν λέγειν οὐκ ἀρνούμεθα διὰ τὸ ἐξ ἀμφοῖν ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν εἶναι κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστόν. τοὺς γε μὴν δύο υἱοὺς ἢ δύο ὑποστάσεις ἢ δύο πρόσωπα καταγγέλλοντας, ἀλλ' οὐχὶ ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος κηρύττοντας ἀναθεματίζομεν καὶ ἀλλοτρίους εἶναι τῆς ἐκκλησίας κρίνομεν καὶ πρῶτον πάντων Νεστόριον τὸν δυσσεβῆ ἀναθεματίζομεν καὶ τοὺς τὰ αὐτοῦ φρονοῦντας ἢ λέγοντας καὶ ἐκπέσωσιν οἱ τοιοῦτοι τῆς υἱοθεσίας τῆς ἐπηγγελμένης τοῖς ὀρθῶς πιστεύουσιν.

Rom. 1, 16

1 Petr. 3, 15

---

1 = Epist. coll. B 1. Latinae uersiones extant duae, altera in Epist. ante Gesta coll. 1 [Φ^{cr}], altera in Innocentii Maronitae epistula de collatione cum Seuerianis [t. IIII 2 p. 174. 175 = Λ^{i}]

HXMBV$\Phi^{cr}\Lambda^{i}$

1 ἴσον ἀντιγράφου HXΛ^{i} ἀντίγραφον MBVΦ 4 τῶι om. V 5 παιδεύοντι HXΛ^{i} παιδευθέντι MBVΦ λόγον αὐτὸν BV 6 ἐπαισχυνόμεθα HXΛ^{i} ἐπαισχύνομαι MBVΦ 7 τοῦ χῦ HXMBV *dei* Φ om. Λ^{i} θεοῦ om. V 8 ἡμῶν — τοῦ MBVΦ om. HXΛ^{i} 10 τε HX om. MBV 10/11 καὶ ἐν [ἐν om. V] Κωνσταντινουπόλει MBV *et centum quinquaginta qui hic congregati sunt* Φ om. HXΛ^{i} 11 ἐν om. V θείασ HX 12 καὶ om. HX κύριον HX$\Lambda^{i}\Phi$ ἕνα κύριον MBV 13 τοῦ θῦ HX τοῦ BVΛ^{i} 14 ὑμετέραν V 15 κατὰ] διὰ V 16 καὶ^{2} om. V 17 γὰρ] παρ' HX ἐκ δύο φύσεων HX$\Lambda^{i}\Phi$ ἐκ δύο φύσεσιν V ἐν δύο φύσεσιν MB 18 ὁμολογοῦντεσ MBVΦ om. HXΛ^{i} 22 τὸν om. MV, corr. M γε μὴν HX δὲ MBV 23 κύριον om. V τὸν om. V 24 υἱὸν] τὸν X, υἱὸν add. post ζῶντος X τοῦ^{2} om. HX τῆσ ἐκκλησίασ εἶναι HX 25 δυσσεβὴν H αὐτὰ B 26 ἐλέγχονταασ X ἐλέγχοντεσ X^{corr} ἐκπέσουσιν HX

Καὶ μετὰ ταῦτα προσέθηκεν καὶ σημείοις ὑπεσημήνατο· Δέσποτα Χριστέ, βοήθησον ἡμῖν, ὁ θεός. Καὶ πάλιν· Ταῦτα ἔγραψα τῇ ἐμαυτοῦ χειρὶ εἰς πληροφορίαν τοῦ ὑμετέρου κράτους καὶ εἰς τὸ καταισχυνθῆναι τοὺς ἐπηρεάζοντας ἡμῶν τὴν [ἀγαθὴν καὶ] ἁπλῆν ἐν Χριστῷ ἀναστροφήν.

2 Ἀντίγραφον λιβέλλου Εὐσεβίου ἐπισκόπου Δορυλαίου = Gesta Chalced. 1, 225. 230

Ἐπιστολὴ Φλαβιανοῦ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Λέοντα ἀρχιεπίσκοπον Ῥώμης

3 Τῷ ὁσιωτάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ πατρὶ καὶ συλλειτουργῷ Λέοντι Φλαβιανὸς
Iac. 3, 8 ἐν κυρίῳ χαίρειν. Οὐδὲν ἴστησιν ἄρα τὴν τοῦ διαβόλου πονηρίαν, τὸ ἀκατάσχετον
1 Petr. 5, 8 κακὸν τὸ πλῆρες ἰοῦ θανατηφόρου. ἄνω γὰρ καὶ κάτω περινοστεῖ ζητῶν τίνα πλήξῃ, τίνα σπαράξῃ, τίνα καταπίῃ. δι' ὃ καὶ γρηγορεῖν καὶ νήφειν εἰς προσευχὰς καὶ τῷ
2 Tim. 2, 23 θεῷ ἐγγίζειν καὶ τὰς μωρὰς ζητήσεις παραιτεῖσθαι καὶ τοῖς πατράσιν ἀκολουθεῖν καὶ
Prou. 22, 28 μὴ μετατιθέναι ὅρια αἰώνια ὑπὸ τῶν θείων γραφῶν δεδιδάγμεθα. ἀποθέμενος οὖν τοῦ πένθους τὸν ὄγκον, τῶν δακρύων τὸ πλῆθος, ὅτι γε τῶν ὑπ' ἐμὲ τελούντων κληρικὸς εἷς θηριάλωτος γέγονεν καὶ οὐκ ἠδυνήθην αὐτὸν περισῶσαι οὐδὲ ἁφαρπάσαι τοῦ λύκου, καίτοι τὴν ψυχήν μου ἑτοίμως ἔχων θεῖναι ὑπὲρ αὐτοῦ, πῶς ἠρπάγη, πῶς ἀπεπήδα μισῶν τὴν τοῦ καλοῦντος φωνὴν καὶ πρὸς τὸν ἀπολλύντα μάλιστα τρέχων, τάχα που καὶ τὰ μνήματα τῶν πατέρων ἐκκλίνων καὶ τὰς τρίβους αὐτῶν μυσαττόμενος, βαδιοῦμαι τῷ λόγῳ.
Mt. 7, 15. 16 Εἰσὶ τινὲς ἐν ἐνδύμασι προβάτων ἔσωθεν ὄντες λύκοι ἅρπαγες, οὓς ἀπὸ τῶν καρπῶν ἐπιγινώσκομεν. οὗτοι τὰ πρῶτα δοκοῦσι μὲν εἶναι ἐξ ἡμῶν, ἀλλ'
1 Ioh. 2, 19 οὐκ εἰσιν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενήκεσαν ἂν μεθ' ἡμῶν. ὅταν δὲ τὴν ἑαυτῶν ἀπεμέσωσι δυσσέβειαν, τὸν ἐν αὐτοῖς κρυπτόμενον ἀπορρήξαντες δόλον,
Hebr. 5, 14 ἐπιλαβόμενοι τῶν ἀσθενεστέρων καὶ τὰ αἰσθητήρια πρὸς τὰ θεῖα λόγια ἐχόντων ἀγύμναστα, σὺν ἑαυτοῖς ὠθοῦσιν αὐτοὺς εἰς ἀπώλειαν, στρεβλοῦντες καὶ σκώπτοντες τὰς τῶν
2 Petr. 3, 16 πατέρων διδασκαλίας ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς πρὸς τὴν ἰδίαν ἑαυτῶν ἀπώλειαν. οὓς δεῖ προγινώσκοντας φυλάττεσθαι, ἵνα μὴ τῇ πανουργίαι αὐτῶν
Ps. 139, 4 ἀπαχθέντες τινὲς ἐκπέσωσι τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ. ἠκόνησαν γὰρ γλῶσσαν αὐτῶν ὡσεὶ ὄφεως· ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν, περὶ τούτων ἀνακέκραγεν ὁ προφήτης. τοιοῦτός τις ἡμῖν ἀναπέφανται τὰ νῦν Εὐτυχὴς ὁ πάλαι πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης, ὃς τὰ ἡμέτερα δῆθεν φρονῶν καὶ τὴν ὀρθὴν πίστιν ἐν ἑαυτῷ ἔχων, τῇ μὲν Νεστορίου δυσσεβείαι ἀνθεστηκὼς καὶ τὸν πρὸς αὐτὸν πόλεμον ὑποκορι-

3 = Coll. B 5. Latinae uersiones extant duae, altera in Collectione Nouariensi de re Eutychis 3 [Λ^n], altera in Epistularum ante Gesta collectione 5 [Φ^{cr}]

HXMBVΦ^{cr}, Λ^n [inde a 6], Λ^i [usque ad 4]

1 ὑπεσημήναται M $\overline{\text{χε}}$ HX$\Lambda^i\Phi$ κύριε MBV 2 τὰ αὐτὰ HX 3 ἡμετέρου HV ἀγαθὴν καὶ MBVΦ om. HXΛ^i 6 ἐπισκόπου HX 7 ῥώμης HXΦ τῆς ῥωμαίων ἁγίας ἐκκλησίας MBV 8 θεοφιλεστάτῳ καὶ ὁσιωτάτῳ HX 9 ἐν κυρίῳ om. BV 10 περινοστίζει [ει in η corr. H] τῶν [τὸν X] HX πλήξει BV πνήξει HX 11 τίνας ταράξῃ Φ σπαράξει HXBV καταπίει HX καὶ^1 om. HX εἰς προσευχὰς] ταῖς προσευχαῖς HX καὶ^3 om. HX 12/13 ἀκολουθεῖν — μετατιθέναι MBV ἐπακολουθηναι HX 13 αἰώνια ἃ Λ^n 15 αὐτῷ X ἁρπάσαι MBV 16 ἑτοίμως om. X ἔχω X 18 μνήματα] συγγράμματα X 20 ὄντες HX δέ εἰσιν MBVΦ 21 πρῶτα] προβατα M μὲν εἶναι] μένειν X 22 οὐκ — γὰρ om. HX, εἰ superscr. H μεμενίκησαν H μεμενήκασιν X 23 ἀπομέσωσι V ἀπομέωσιν HX ἀπομαιῶσιν X^{corr} τὸν om. HX, corr. H κρυπτόμενον HXΛ^n om. MBVΦ 25 ὠθουσῶν V 26 αὐτῶν HX 27 οὓς δεῖ] οὔσασ ἡ X οὔσ sequitur rasura H 30 τις HXΦ om. MBV τὰ νῦν ἀναπέφανται MBV 31 ὃσ BVΛ^n ὡς Φ ὃς [ὡσ HX] μὲν MHX αὐτῷ X

ζόμενος, τὴν δὲ τῶν τιη ἁγίων πατέρων περὶ τῆς πίστεως γεγενημένην ἔκθεσιν καὶ τὴν τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλου πρός τε Νεστόριον γραφεῖσαν ἐπιστολὴν καὶ τὴν πρὸς τοὺς τῆς Ἀνατολῆς τοῦ αὐτοῦ ὁμοίως, αἷς πάντες συνέθεντο, πειρώμενος ἀνατρέπειν, τὴν πάλαι τοῦ δυσσεβοῦς Οὐαλεντίνου καὶ Ἀπολιναρίου κακοδοξίαν ἀνανεούμενος (καὶ οὐκ ἐφοβήθη τὸ διάταγμα τοῦ ἀληθινοῦ βασιλέως λέγοντος ὃς ἐὰν σκανδαλίσηι ἕνα τῶν Mt. 18, 6
μικρῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων, συμφέρει αὐτῶι ἵνα κρεμασθῆι μύλος ὀνικὸς 6
περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ καταποντισθῆι εἰς τὸ πέλαγος τῆς θαλάσσης), αἰδῶ πᾶσαν ἀποβαλὼν καὶ ἣν περιέκειτο τῆς πλάνης δορὰν ἀποτιναξάμενος διαρρήδην ἐπὶ τῆς ἁγίας συνόδου ἡμῶν διισχυρίζετο λέγων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν μὴ δεῖν ὁμολογεῖσθαι ἐκ δύο φύσεων μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν ἐν μιᾶι ὑποστάσει 10
καὶ ἐν ἑνὶ προσώπωι παρ' ἡμῶν γνωριζόμενον μήτε μὴν τὴν σάρκα τοῦ κυρίου ὁμοούσιον ἡμῖν ὑπάρχειν οἷα δὴ ἐξ ἡμῶν προσληφθεῖσαν καὶ ἑνωθεῖσαν τῶι θεῶι λόγωι καθ' ὑπόστασιν, ἀλλ' ἔφασκεν τὴν μὲν τεκοῦσαν αὐτὸν παρθένον κατὰ σάρκα ὁμοούσιον ἡμῖν εἶναι, αὐτὸν δὲ τὸν κύριον μὴ εἰληφέναι ἐξ αὐτῆς σάρκα ἡμῖν ὁμοούσιον, ἀλλὰ τὸ τοῦ κυρίου σῶμα μὴ εἶναι μὲν σῶμα ἀνθρώπου, ἀνθρώπινον δὲ σῶμα τὸ ἐκ τῆς παρθένου, πάσαις 15
ταῖς ἐκθέσεσι τῶν ἁγίων πατέρων ἐναντιούμενος. ἀλλ' ἵνα μὴ πάντα καταλέγων μῆκος ἐμποιήσω τῶι γράμματι, πάλαι τὴν ἐπ' αὐτῶι γεγενημένην πρᾶξιν ἀπεστείλαμεν τῆι σῆι ὁσιότητι, ἐν ᾗι καὶ τῆς ἱερωσύνης αὐτὸν ὡς ἐπὶ τοιούτοις ἁλόντα ἐγυμνώσαμεν καὶ τοῦ προστατεῖν μοναστηρίου καὶ τῆς ἡμετέρας κοινωνίας, ὥστε καὶ τὴν σὴν ὁσιότητα γνοῦσαν τὰ κατ' αὐτὸν πᾶσι τοῖς ὑπὸ τὴν σὴν θεοσέβειαν τελοῦσι θεοφιλεστάτοις ἐπισκό- 20
ποις δήλην ποιῆσαι τὴν αὐτοῦ δυσσέβειαν, ἵνα μὴ ἀγνοίαι πολλάκις τῶν παρ' αὐτοῦ φρονηθέντων ἐφ' οἷς τε ἑάλω σαφῶς, ὡς πρὸς ὁμόδοξον ἢ διὰ γραμμάτων ἢ καὶ ἑτέρως τὰς πρὸς αὐτὸν ὁμιλίας εὑρεθῶσι ποιούμενοι.

Πᾶσαν τὴν σὺν τῆι ὑμετέραι θεοφιλείαι ἐν Χριστῶι ἀδελφότητα ἐγώ τε καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πλεῖστα προσαγορεύομεν. 25

Ἐρρωμένος ἐν κυρίωι καὶ ὑπερευχόμενος ἡμῶν χαρισθείης ἡμῖν, θεοφιλέστατε πάτερ.

4 Τῶι ἀγαπητῶι υἱῶι Φαύστωι πρεσβυτέρωι Λέων ἐπίσκοπος. Κεχαρισμένον ἐστὶν ἀεὶ ἐμοὶ τὸ τὴν σὴν ἀγάπην προσφθέγγεσθαι καὶ πρὸς τὴν προσηγορίαν ὡς ἥδιστα ἔχω, ἐπειδὴ οὐκ ἀγνοῶ δόκιμόν σε τῆς ὑγιοῦς πίστεως εἶναι φύλακα μὴ περιφερόμενον παντὶ ἀνέμωι τῆς διδασκαλίας, ἀλλ' ἐν τῶι θεμελίωι τῶν προφητῶν καὶ ἀποστόλων, 30
ὅς ἐστι Χριστός, βέβαιον διαμένειν, ἵνα ὁπότε ἔλθηι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν θεότητι αὐτοῦ

---

4 = Epist. coll. B 6. Latinum exemplar extat in Leonis epist. 4 [= Epistul. ante Gesta Coll. 6]

HXMBVΦ^{cr}Λ^{n}

1 τριακοσίων δεκαοκτὼ MBV γενομένην MBV 1/2 τὴν τοῦ τῆσ HX τοῦ τῆσ MB τῶ τῆσ V 2 ὁσίασ HXΦ^{cr}Λ^{n} θείασ MBV τε] τὴν HX 3 πειρόμενοι V 4 παλαιὰν BV ἀνανεούμενοι V 5 ἂν H 7 ἐπὶ HX 7/8 ἐν τῶ τῆς θαλάσσης πελάγει V 8 αἰδῶ HXΛ^{n} ἀναιδῶσ MBVΦ 9 ὑμῶν Φ om. Λ^{n} 10 τὸν om. HBV ὁμολογεῖσθαι HXΛ^{n} om. MBVΦ 12 καὶ om. BV 15 εἶναι] γίνεται HX 17 πάλαι τὴν HXMBVΛ^{n} τὴν πάλαι Φ 17/18 τῆ ὁσιότητι τῆ σῆ HX 18 τούτοισ XV 20 ἀγνοοῦσαν BV γνώσαντεσ X 22 ὀρθόδοξον Λ^{n} ἢ διὰ] αὐτοῦ X καὶ om. V ἑτέρων X 23 ὁμολογίας Φ 24—26 om. Λ^{n} 24 ἡμετέρα H θεοφιλείαι] ὁσιότητι HX χῶ MBVΦ^{r} κω HX 26 praem. *Et alia manu* Φ^{c} ἐρρώμενοι X καὶ om. BV

HXMBVΦ^{cr}

inscr. ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ῥώμησ λέοντοσ πρὸσ φαῦστον πρεσβύτερον καὶ ἀρχιμανδρίτην MBV 27 φαύστω υἱῶ πρεσβύτεροσ HX Λέων] ἡμῶν HX ἐπίσκοποσ ῥώμησ HX 28 τὸ] τῶ V προσφοιτέσθαι HX τὴν σὴν HX ὡσ HX τὰ MBV 29 ἐπειδὴ] ἐπεὶ δὲ M δεδοκιμασμένον MBV 31 τῆ θεότητι HX

πρὸς καθαρισμὸν παντὸς τοῦ κόσμου, ἐν ἐπιλογῇ εὑρεθείης τοῦ σίτου τῆς αἰδιότητος τοῖς ὁρίοις θησαυρίζεσθαι ἄξιος. ἀποδοθέντων τοιγαροῦν τῶν γραμμάτων διὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἐμοῦ Παρθενίου, τὴν ἀμοιβαίαν προσηγορίαν πληρῶ προτρεπόμενος τὴν σὴν ὁσιότητα, υἱὲ ἀγαπητέ, ἵνα μὴ ἐπαισχυνθῇς τὸ εὐαγγέλιον τῆς γενέσεως τοῦ δεσπότου
1 Ioh. 5, 4. 5 Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ Δαυὶδ υἱοῦ Ἀβραὰμ κατὰ σάρκα, ἐπειδὴ αὕτη ἡ πίστις ἐνίκησεν τὸν κόσμον, εἴ τις πιστεύει ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. εἰ δέ τινες τῆς πίστεως παρευρέσεις εὑρίσκοιντο, ὑπομιμνήσκομεν ἵνα περὶ τούτων ἅτινα πρὸς κοινὴν σωτηρίαν συντείνουσιν, γράφῃς ἡμῖν πλατύτερον, ἡδέως ἔχουσι πρὸς τοὺς ταῦτα διακομίζοντας.

Ἑτέρα ἐπιστολὴ Φλαβιανοῦ ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως γραφεῖσα πρὸς τὸν αὐτὸν ἀρχιεπίσκοπον Λέοντα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης

5 Τῶι ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι πατρὶ καὶ συλλειτουργῶι Λέοντι Φλαβιανὸς ἐν κυρίωι χαίρειν. Εὐσεβείας καὶ τοῦ ὀρθοτομεῖσθαι τὸν λόγον τῆς ἀληθείας οὐδὲν τιμιώτερον ἱερεῦσιν θεοῦ, ὡς ἐπίστασαι, θεοφιλέστατε. πᾶσα γὰρ ἡμῶν ἐλπὶς καὶ σωτηρία καὶ ἀνταπόδοσις τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐντεῦθεν ἐξήρτηται. διά τοι τοῦτο πάντα ποιητέον ἡμῖν καὶ πονητέον ὑπὲρ τῆς ἀληθοῦς πίστεως καὶ τῶν ἐκτεθέντων καὶ δογματισθέντων ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων, ἐφ' ὧι τε διὰ παντὸς καὶ ἐν παντοίαις περιστάσεσιν πραγμάτων ἀκέραια καὶ ἄτρωτα ταῦτα διασώιζεσθαι καὶ διαφυλάττεσθαι. ἀναγκαῖον οὖν ἦν καὶ νῦν ὁρῶντας ἡμᾶς βλαπτομένην τὴν ὀρθόδοξον πίστιν καὶ ἀνανευομένην τὴν Ἀπολιναρίου καὶ Οὐαλεντίνου αἵρεσιν παρὰ Εὐτυχοῦς τοῦ μοναχοῦ μὴ παριδεῖν, ἀλλ' εἰς τὸ φανερὸν ταύτην ἐκκαλύψαι πρὸς ἀσφάλειαν τῶν λαῶν. οὗτος γὰρ οὗτος ὁ Εὐτυχὴς κεκρυμμένην ἐν ἑαυτῶι νόσον κακοδοξίας κατέχων τῆς ἡμετέρας ἐπιεικείας καταδραμὼν ἀπηρυθριασμένως καὶ ἀναισχύντως εἰς πολλοὺς ἐξενεγκεῖν τὴν οἰκείαν ἀσέβειαν κατετόλμησεν φάσκων πρὸ μὲν τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύο φύσεις εἶναι θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος, μετὰ δὲ τὴν ἕνωσιν μίαν φύσιν
1 Tim. 1, 7 γεγονέναι, οὐκ εἰδὼς ὃ λέγει οὐδὲ περὶ τίνων διαβεβαιοῦται. οὐδὲ γὰρ ἡ ἕνωσις τῶν συνελθουσῶν ἐπὶ Χριστοῦ δύο φύσεων, ὡς καὶ ἡ ὑμετέρα ἐπίσταται θεοσέβεια, τὰς ἰδιότητας αὐτῶν ἐν τῆι ἑνώσει συνέχεεν, ἀλλὰ μένουσι καὶ ἐν τῆι ἑνώσει ἀκέραιοι τῶν φύσεων αἱ ἰδιότητες. προσετίθει δὲ καὶ ἑτέραν δυσσέβειαν φάσκων τὸ ἐκ Μαρίας σῶμα

5 Primus edidit J. B. Cotelier in Eccl. gr. mon. 1, 50. Latinae uersiones extant duae, altera in Epist. ante Gesta Coll. 8 [Φ^{cr}], altera in Collectione Nouariensi de re Eutychis 4 [Λ^{n}]

HXMBVΦ^{cr}

2 ὁρίοις M ὅροις IIX οὐρανοῖς BV διὰ τῶν γραμμάτων τοῦ X 3 ἀμοιβὰν HX ὁμοίαν MBV 4 ὁσιότητα HX τελειότητα MBV γεννήσεως HX 6 εἴ] ἢ HX τι V εἰ] οἱ V 7 εὑρίσκοντο V 7/8 περὶ — συντείνουσιν om. MBV 7 πρὸς κοινὴν] προσκυνεῖν HX 7/8 συντείνουσιν] συντεινωσ [in συντείνει corr.] ἵνα H σύντονοσ ἵνα X 8 ἔχοντεσ MB ταῦτα HXΛ ταύτασ MB τὰ τοιαῦτα V

IIXpVU, K [= d (inde a 23 ἀσέβειαν), Iu]

9—10 ἑτέρα — τῆς [τὸν τῆς H] — ῥώμησ HX ἐπιστολὴ φλαβιανοῦ ἀρχιεπισκόπου [ἐπισκόπου VK^{l}] κωνσταντινουπόλεωσ πρὸσ λέοντα ἀρχιεπίσκοπον [τὸν ἁγιώτατον πάπαν U] ῥώμησ [ῥώμησ κατ ευτοιχοὺσ προ τῆσ ἐν χαλκηδονι συνοδου K^{u}]VUK^{Iu} τοῦ μακαρίου φλαβιανοῦ ἀρχιεπισκόπου κωνσταντινουπόλεωσ ἐπιστολὴ πρὸσ λέοντα τὸν ἁγιώτατον τῆσ ῥώμησ πάπαν p 11/12 Τῶι — χαίρειν om. pVUK^{Iu} 13 προτιμότερον p θῦ pVUΛ^{n} θῶ K^{Iu} om. HXΦ ἐπίστασθε θεοφιλέστατοι VK^{Iu} ἐλπὶσ ἡμῶν V 15 ποιητέον — ποιητέον U πονητέον — ποιητέον pK^{Iu} 16 καὶ δογματισθέντων om. VU 17 τε καὶ² p φυλάττεσθαι HX 18 καὶ νῦν ἦν V ἦν καὶ HX ἦν II^{corr} καὶ νῦν p *fuit nunc etiam* Φ^{cr} 19 εὕρεσιν X τοῦ om. VU μοναχοῦ pVU$K^{Iu}\Phi$ δυσσεβοῦσ X om. HΛ^{n} ἐγκαλύψαι H 20/21 οὗτοσ — ὁ HXpΦ^{r} *hic etenim* Λ^{n} *iste enim* Φ^{c} αὐτὸσ γὰρ VUK^{Iu} 21 νόσον κακοδοξίασ κατέχων ἐν ἑαυτῶ U νόσον] δόξαν p 22/23 κατετόλμησε τὴν — ἀσέβειαν U 23 Ἰησοῦ om. HXp 24 ται καὶ K^{u} καὶ ἀνθρωπότητος om. HX 25 ἡ om. K^{Iu} οἱ p 26 χ̄ω̄ HXK^{d} 27 ἓν¹ om. pK^{d} συνέχεεν — ἑνώσει om. H 28 φύσεων Hp$K^{d}\Phi\Lambda^{n}$ δύο φύσεων XVUK^{Iu} οἱ HX προσθεῖναι X προσθῆναι H

γενόμενον τοῦ κυρίου μὴ εἶναι τῆς ἡμετέρας οὐσίας μηδὲ τοῦ ἀνθρωπείου φυράματος, ἀλλ' ἀνθρώπινον μὲν αὐτὸ ἀπεκάλει, οὐ μὴν ἡμῖν ὁμοούσιον οὐδὲ τῇι τεκούσηι αὐτὸν κατὰ σάρκα, καὶ ταῦτα τῶν ἐν Ἐφέσωι πεπραγμένων παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου ἐπὶ τῇι γραφείσηι ἐπιστολῆι πρὸς τὸν δυσσεβῆ καὶ καθηιρημένον Νεστόριον ἐχόντων ῥητῶς οὕτως ὡς διάφοροι μὲν αἱ πρὸς ἑνότητα τὴν ἀληθινὴν συνενεχθεῖσαι φύσεις, εἷς δὲ ἐξ ἀμφοῖν Χριστὸς καὶ υἱός, οὐχ ὡς τῆς τῶν φύσεων διαφορᾶς ἀνηιρημένης διὰ τὴν ἕνωσιν, ἀποτελεσασῶν δὲ μᾶλλον ἡμῖν τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος διὰ τῆς ἀφράστου καὶ ἀπερινοήτου πρὸς ἑνότητα συνδρομῆς. καὶ τοῦτο οὐ λέληθε τὴν σὴν ὁσιότητα ἐντυχοῦσαν πάντως τοῖς ἐν Ἐφέσωι πεπραγμένοις ὑπομνήμασιν. ἄτινα παρ' οὐδὲν θέμενος ὁ αὐτὸς Εὐτυχὴς οἴεται μὴ δώσειν δίκην τὴν ὁρισθεῖσαν παρὰ τῆς ἁγίας ἐκείνης καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου. διά τοι ταῦτα πολλῶν τῶν ἀκεραιοτέρων ἐκ τῆς ὑπ' αὐτοῦ γενομένης διαλέξεως παραβλαπτομένων εἰς τὸν τῆς πίστεως λόγον, κατηγορηθέντα αὐτὸν παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Εὐσεβίου καὶ ἀπαντήσαντα εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον καὶ οἰκείαι φωνῆι τὸ ἴδιον φρόνημα ἐκκαλύψαντα ἀλλότριον ὑπάρχον τῆς ὀρθῆς πίστεως καθείλομεν, ὡς διδάξει τὴν ὑμετέραν ὁσιότητα πάντα τὰ ἐπ' αὐτῶι πεπραγμένα ὑπομνήματα, ἃ καὶ ἀπεστείλαμεν μετὰ τούτων ἡμῶν τῶν γραμμάτων. δίκαιον δὲ καὶ τοῦτο, ὡς ἡγοῦμαι, διδαχθῆναι ὑμᾶς ὡς ὅτιπερ ὁ αὐτὸς Εὐτυχὴς ὑποστὰς δικαίαν καὶ κανονικὴν καθαίρεσιν καὶ ὀφείλων κἂν τοῖς δευτέροις ἰάσασθαι τὰ πρότερα καὶ διὰ μετανοίας ἀκριβοῦς καὶ δακρύων πολλῶν τὸν θεὸν ἐξιλεώσασθαι καὶ τὴν ἡμετέραν καρδίαν σφοδρῶς λελυπημένην ἐπὶ τῇι αὐτοῦ πτώσει διὰ μεταμελείας ἀληθοῦς θεραπεῦσαι, οὐ μόνον τοῦτο οὐ πεποίηκεν, ἀλλὰ γὰρ καὶ διὰ πάντων διαταράξαι τὴν παρ' ἡμῖν ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν ἐσπούδασε, προθέματα προτιθεὶς δημοσίαι ὕβρεων καὶ λοιδορίας ἀνάμεστα, πρὸς ἐπὶ τούτοις καὶ δεήσεις ἐπιδοὺς τῶι εὐσεβεστάτωι καὶ φιλοχρίστωι ἡμῶν βασιλεῖ καὶ αὐτὰς πεπληρωμένας ἀλαζονείας καὶ προπηλακισμῶν, διὰ πάντων τοὺς θείους καταπατῆσαι κανόνας πειρώμενος. ἀλλὰ τούτων οὕτω παρακολουθησάντων, γράμματα ἡμῖν ἀπεδόθη τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος διὰ τοῦ θαυμασιωτάτου κόμητος Πανσοφίου, δι' ὧν ἐδιδάχθημεν ὡς ὁ αὐτὸς Εὐτυχὴς λιβέλλους ἐξαπέστειλεν ὑμῖν πεπληρωμένους πάσης ἀπάτης καὶ πανουργίας φήσας ἐν τῶι καιρῶι τῆς κρίσεως λιβέλλους ἐπιδεδωκέναι ἐκκλήτου ἡμῖν τε καὶ τῇι ἐνδημούσηι ἁγίαι συνόδωι καὶ ἐπικαλέσασθαι τὴν ὑμετέραν ὁσιότητα, ὅπερ οὐδαμῶς παρ' αὐτοῦ γέγονεν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοῦτο τὸ μέρος διεψεύσατο, οἷα πατὴρ ὢν τοῦ ψεύδους, συναρπάσαι τὰς ὑμετέρας ἀκοὰς οἰόμενος. συγκινηθεὶς οὖν, ὁσιώτατε πάτερ, διὰ πάντα τὰ παρ'

4 t. I 1, 1 p. 27, 1—5 10 15 20 25 Leon. ep. 3 30

HXpVU, K [= dlu], ΦcrΛn

1 γεννώμενον p ἀνθρωπίνου VUK^{l} 2 ἡμῖν om. V τῆσ τεκούσησ VUK^{lu}Φc 4 καὶ om. pK^{d} 5 συνεχθεῖσαι p 6 ὁ υἱὸσ V τῆς] τὴν p 7 δὲ διὰ U μᾶλλον om. VUK^{lu} ἵν HXpK^{d}ΦΛn om. VUK^{lu} 8 συνδρομῆσ πρὸσ ἑνότητα V 9 οὐκ ἔλαθε HX ἐντυχοῦσα K^{l} 10 δώσεισ K^{d} δώσει H 11 ἐκείνησ om. VΛn τοι ταῦτα] τα τοιαῦτα K^{lu} πολλοὶ X 12 ὑπ' om. pK^{d} 14 ἴδιον] οἰκεῖον V φρόνημα αὐτοῖσ HX 15 ὑπάρχειν VK^{l} ὑπάρχοντα HXpK^{d} (*alienum*)*que existentem* Φ om. Λn ὀρθῆς] ὀρθοδόξου ἡμῶν VUK^{lu} καθήλαμεν ὡς H καθειλάμενοσ X ἡμετέραν X 16 τὰ om. X ὑπ' U 17 πραγμάτων X καὶ — ἡγοῦμαι HXΦΛn καὶ τοῦτο ἡγοῦμαι pK^{d} ἡγοῦμαι καὶ τοῦτο VUK^{lu} 18 εὐτύχιοσ V δικαίαν — καθαίρεσιν ὑποστάς pK^{d} ἐπιστὰσ K^{u} τὴν καθαίρεσιν V 19 τὸν θεὸν om. VUK^{lu} 20 ὑμετέραν K^{u} σφόδρα pVUK τὴν — πτῶσιν HX 21 μετανοίασ VUK^{lu} 22 ταράξαι VUK^{lu} ἐκκλησίαν om. V προθέματα om. VUK^{lu} προθεὶσ pK^{d} 23 ἀνάμεστα ῥήματα VU τούτω VUK^{lu} 23/24 εὐλαβεστάτω U 24 καὶ φιλοχρίστω om. V ἡμῖν K^{l} 25 διὰ — πειρώμενος HXpK^{d}ΦΛn διὰ — κανόνασ κατα πάσησ ἀληθείασ ἐπαιρόμενοσ K^{lu} καταπατῶν τοὺσ θείουσ κανόνασ καὶ πάσησ ἀληθείασ κατεπαιρόμενοσ VU 26 ἐπεδόθη U 27 ὁ om. pUK^{d} λιβέλλου X 28 ἀπέστειλεν U ἡμῖν K^{u} κακουργίασ U 29 ἐγκλήτου p ἐκκλήτουσ HX ἐγκλήτουσ K^{u} τε] δὲ K^{l} 31 οἷα δὴ VUK^{lu} πατὴρ ὢν] *per fallaciam* [ΔΙΑΠΑΤΗΝ pro δὴ πατήρ] Φ ὢν] ἦν K^{u} om. VU

αὐτοῦ τολμηθέντα καὶ διὰ τὰ εἰς ἡμᾶς καὶ τὴν ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν γενόμενά τε καὶ γινόμενα παρρησίασαι συνήθως κατὰ τὸ πρέπον τῇι ἱερωσύνηι καὶ οἰκειωσάμενος τὸ κοινὸν πρᾶγμα καὶ τὴν τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν κατάστασιν συμψηφίσασθαι μὲν τῇι γενομένηι κατ' αὐτοῦ κανονικῶς καθαιρέσει δι' οἰκείων γραμμάτων καταξίωσον, στηρίξαι δὲ καὶ τὴν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως πίστιν. μόνης γὰρ τὸ πρᾶγμα δεῖται τῆς παρ' ὑμῶν ῥοπῆς καὶ ἀντιλήψεως ὀφειλούσης διὰ τῆς οἰκείας συναινέσεως εἰς γαλήνην καὶ εἰρήνην πάντα μετασκευάσαι. οὕτως γὰρ καὶ ἡ ἐπαναστᾶσα αἵρεσις καὶ ἡ δι' αὐτὴν ταραχὴ εὐμαρῶς καταργηθήσεται τοῦ θεοῦ συνεργοῦντος διὰ τῶν ὑμετέρων ἱερῶν γραμμάτων, κωλυθήσεται δὲ καὶ ἡ θρυλουμένη γίνεσθαι σύνοδος, ὥστε μὴ τὰς ἁπανταχόσε ἁγιωτάτας ἐκκλησίας διαταραχθῆναι.

Πᾶσαν τὴν σὺν σοὶ ἀδελφότητα ἐγώ τε καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ προσαγορεύομεν.

Ἐρρωμένος ἐν κυρίωι καὶ ὑπερευχόμενος ἡμῶν χαρισθείης ἡμῖν, θεοφιλέστατε καὶ ἁγιώτατε πάτερ.

Ἐπιστολὴ Λέοντος ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης πρὸς Ἰουλιανὸν ἐπίσκοπον τῆς Κῶ πόλεως

6 Τῶι ἀγαπητῶι ἀδελφῶι Ἰουλιανῶι Λέων ἐπίσκοπος. Εἰ καὶ διὰ τῶν ἡμετέρων γε ὧν ἐκ τῆς πόλεως ἐπὶ τοῦ πράγματος τῆς πίστεως ἀπεστάλκαμεν, πληρέστατα πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν Φλαβιανὸν διεπεμψάμεθα γράμματα κατὰ τῆς πλάνης τῆς πολλῆς ἀσεβείας, ὅμως ἐπειδὴ διὰ τοῦ τέκνου ἡμῶν Βασιλείου τοῦ διακόνου τὰ γράμματα τῆς σῆς ἀγάπης ἐδεξάμεθα, ἅπερ ἡμῖν ἤρεσεν πάνυ τῶι ζήλωι τοῦ καθολικοῦ φρονήματος ζέοντα, καὶ τόδε τὸ γράμμα, ὅπερ οὐκ ἀπάιδει τῶν γραμμάτων ἐκείνων, καὶ νῦν προσεθήκαμεν, ὥστε ὑπὲρ τῆς ἀληθείας τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Χριστοῦ ὁμοψύχως καὶ σταθερῶς τούτοις ὑμᾶς ἀντιβαίνειν, οἵτινες τὸ τοῦ δεσπότου εὐαγγέλιον διαφθείρειν ἐπιθυμοῦσιν, ἐπείπερ ἡ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐν πάσηι τῆι καθολικῆι ἐκκλησία μία ἐστὶ μάθησις καὶ ἡ αὐτὴ διδασκαλία, ἣν εἴ τις μὴ δέχεται, οὐκ ἔστι μέλος τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ οὔτε δύναται ταύτηι δοξάζεσθαι τῆι κεφαλῆι ἐν ᾗ τὴν οἰκείαν φύσιν διαβεβαιοῦται μὴ περιέχεσθαι. τί δὲ ὄφελος τῶι ἀμαθεῖ γέροντι ὀνόματι τῆς τῶν Νεστοριανῶν αἱρέσεως ἐκείνων διαβάλλειν τὴν δόξαν ὧν τὴν εὐσεβεστάτην πίστιν καταλῦσαι μὴ δύναται; ὁπότε ὅσον Νεστόριος ἀπὸ τῆς ἀληθείας ἀπέστη τὴν θεότητα τοῦ λόγου χωρίζων ἀπὸ τῆς οὐσίας τοῦ προσληφθέντος ἀνθρώπου καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς συλλήψεως τῆς παρθένου, τοσοῦτον ἀπὸ τῆς ὀρθῆς ὁδοῦ οὗτος ἀφηνιᾶι ὃς τὸν μονογενῆ τοῦ θεοῦ οὕτως ἀπὸ τῆς γαστρὸς τῆς μακαρίας παρθένου νομίζει τεχθέντα, ὥστε ἀνθρωπίνου μὲν σώματος εἰκόνα ἔχειν αὐτόν, ἀνθρωπίνης δὲ σαρκὸς μὴ ἀνειληφέναι ἀλήθειαν. περὶ οὗ

---

6 = Epist. coll. B 7. Latinum exemplar extat in Leonis ep. 5 [= Epist. ante Gesta coll. 9]

---

11 [inde a 9 pauca abscissa], XpVU,K [= dlu], $\Phi^{cr}\Lambda^{n}$

1 διὰ om. K^{d} 1/2 γενόμενα — γινόμενα HXp$K^{d}\Phi\Lambda^{n}$ γινόμενά τε καὶ λεγόμενα VUK^{lu} 2 παρρησιάσαι HXΦ παρρησιάσασθαι pVUK καὶ κατὰ p 3 πρᾶγμα om. VUK^{lu} 4 κατ' αὐτοῦ γενομένη [γεναμένη K^{u}] VUK^{lu} κανονικῆ VK^{u} 5 εὐσεβάστου p 6 ἡμῶν K^{du} 7 συνέσεως HX πάντα] παρ' αὐτὰ HX 9 γίνεσθαι HX$\Lambda^{n}\Phi$ γενέσθαι pVUK 10 σύνοδον V ἁπανταχοῦ pVUK διαταραχθῆναι ἁγιωτάτασ ἐκκλησίασ V ἐμοὶ πλεῖστα pK^{d} 11—13 om. Λ^{n} 12 ἡμῶν om. VUK^{lu} χαριτωθεὶσ HX 12/13 καὶ ἀξιώτατε HX om. VUK^{lu}

H [usque ad 15 et inde a 24—28 nonnulla abscissa], XMBVΦ^{cr}

14 τοῦ αὐτοῦ ἁγιωτάτου καὶ [ἁγιωτάτου καὶ om. V] ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ῥώμησ λέοντοσ MBV τῆς — πόλεως] κωνσταντινουπόλεωσ X deficit H τῆσ V 16 γε ὧν ἀπεστάλκαμεν ἐκ — πίστεωσ MBV οὖσ ἐκ — πίστεωσ ἀπεστάλκαμεν HX πλήριστα τὰ HX 18 τοῦ διακόνου HXΛ om. MBV 20 ζέοντασ V ἁπαδοῦ HX 20/21 προσηκάμεθα V 21 ὁλοψύχωσ BV 21/22 σταθηρῶσ BV 22 ἡμᾶσ HXV ἀντιβαίνειν HX ἀντιθεῖναι MBV 24 διδασκαλία ἣν] διδασκαλικὴν HX 25 βεβαιοῦται V 27 ἀσεβεστάτην V 28 νεστόριοσ ὅσον MBV ἐπέστη X deficit H 30 οὗτος ἀφηνιᾶι] οὔτε σαφηνία H οὔτι σαφήνεια X 31 τῆς^{1} om. V μὲν HXΛ om. MBV

τερατώδους ψεύδους τίς οὐκ ἂν ἴδοι ποῖα βλασφημιῶν ἀτοπήματα τίκτεται; ὁ γὰρ ἀρνούμενος τὸν ἀληθινὸν ἄνθρωπον τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀναγκαίως πλείστων ὅσων ἐμπαιγμάτων πληροῦται τοῦ διαβόλου καὶ τοῦτον ὡς οἰκεῖον Ἀπολινάριος ἔχει ἢ Βαλεντῖνος ἑαυτῷ προσκυροῖ ἢ Μανιχαῖος κρατεῖ, ὧν οὐδὲ εἷς ἐν τῷι σωτῆρι ἡμῶν τῆς ἀνθρωπίνης σαρκὸς ἐπίστευσε τὴν ἀλήθειαν. ἦστινος δηλαδὴ μὴ ἀληθῶς ἀναληφθείσης οὐ μόνον εἰς ἄρνησιν πίπτει τὸ ὅτι κατὰ σάρκα καὶ ψυχὴν λογικὴν ὃς ἦν ἐν μορφῆι θεοῦ ὁ αὐτὸς μένων ἐν μορφῆι δούλου, ἄνθρωπος ἐγεννήθη, ἀλλὰ γὰρ καὶ ὅτι σταυρωθεὶς καὶ ἀποθανὼν καὶ ταφεὶς τῆι τρίτηι ἡμέραι ἀνέστη καὶ ὅτι ἐκ δεξιῶν τοῦ πατρὸς ἐπὶ τῶι κρίνειν ζῶντας καὶ νεκροὺς ἐν τούτωι τῶι σώματί ἐστιν ἐλευσόμενος, ἐν ὤιπερ ἦν καταδικασθείς, οὐδαμῶς ὁμολογεῖται. ταῦτα γὰρ ἅπαντα τὰ τῆς ἡμετέρας λυτρώσεως μυστήρια ματαιοῦται, εἴ γε ὁ τοῦ θεοῦ υἱὸς τὴν ἀληθῆ τοῦ ἀληθοῦς ἀνθρώπου καὶ τὴν ὅλην φύσιν ἀνειληφὼς οὐ πιστεύεται καὶ ἐπειδήπερ ἀληθῆ τὰ θεῖα σημεῖα γεγένηται, ψευδῆ τὰ διὰ τοῦ σώματος ἀποδεικνύμενα λέγεται, ὥστε τὰς μαρτυρίας ἑκατέρας τῆς φύσεως ἔχειν μὲν ὅπως ὁ πατὴρ νοεῖσθαι δυνηθῆι, μὴ ἔχειν δὲ ἀφ' ὧν μέλλει καὶ ἡ μήτηρ γενησομένη σωθῆναι. ὃ τοίνυν ἐστὶ θεότητος, ἡ σὰρξ οὐκ ἐμείωσεν· ὃ δέ ἐστι σαρκός, ἡ θεότης οὐκ ἔφθειρεν. ὁ γὰρ αὐτός ἐστι καὶ προαιώνιος ἐκ πατρὸς καὶ κατὰ χρόνους ἀπὸ μητρός, καὶ ἐπὶ μὲν τῆς οἰκείας δυνάμεως ἄφθαρτος, ἐπὶ δὲ τῆς ἀσθενείας τῆς ἡμῶν παθητός, καὶ ἐν μὲν τῆι τριάδι τῆς θεότητος μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως, ἐν δὲ τῶι μυστηρίωι τοῦ ἀναληφθέντος ἀνθρώπου ἑνὸς προσώπου καὶ τοῦ αὐτοῦ. οὔτε γὰρ ὁ λόγος ἢ εἰς σῶμα ἢ εἰς ψυχὴν κατά τι μέρος οἰκεῖον ἐτράπη, ὁπότε ἁπλῆ καὶ ἀναλλοίωτος ἡ τῆς θεότητος φύσις ὅλη ἐν τῆι οἰκείαι ἀεὶ ὑπάρχει οὐσίαι, οὐδεμίαν ἑαυτῆς μείωσιν δεχομένη οὔτε προσθήκην καὶ πάλιν οὕτως τὴν προσληφθεῖσαν μακαρίαν ἀποτελέσασα φύσιν, ἵνα ἡ δοξασθεῖσα ἐν τῆι δοξασάσηι μεμενηκυῖα τυγχάνηι. οὔτε οὖν ὁ λόγος εἰς σῶμα, ὡς εἴπομεν, οὔτε εἰς λόγον τὸ σῶμα ἠλλοίωται, ἀλλὰ τὸ ἑκάτερον ἐν ἑνὶ καὶ ἐν ἀμφοτέρωι ὁ εἷς, οὐ διαφορᾶι διηρημένος, οὐ τῶι μεμῖχθαι συγκεχυμένος οὔτε ἕτερος μὲν ἐκ πατρός, ἕτερος δὲ ἐκ μητρός, ἀλλ' ὁ αὐτὸς ἄλλο μὲν ἐκ πατρὸς πρὸ πάσης ἀρχῆς, ἄλλο δὲ ἐκ μητρὸς ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν, ἵνα γένηται μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἄνθρωπος Ἰησοῦς Χριστός, ἐν ὧι πᾶν 1 Tim. 2, 5
τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς κατοικεῖ, ἐπειδήπερ τοῦ προσληφθέντος, Col. 2, 9
οὐ τοῦ προσλαβόντος ἐστὶν ἡ προκοπὴ ὅτι, καθάπερ ὁ ἀπόστολος λέγει, ὁ θεὸς αὐτὸν Phil. 2, 9—11
ὑπερύψωσεν καὶ ἐχαρίσατο αὐτῶι ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ἵνα ἐν 31
τῶι ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψηι ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρός. τοιγαροῦν ἡ τοῦ δεσπότου κατὰ σάρκα γέννησις, εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἔχοι τινὰς ἰδιότητας, δι' ὧν τὰ τῆς ἀνθρωπίνης παρόδου 35

HXMBV

1 ἴδη X 2 ἀληθῆ HX κυρίου om. HX 3 τοῦ διαβόλου πληροῦται HX 4 οὐδεἰσ HX 6 καὶ λογικὴν ψυχὴν B λογικὴν καὶ ψυχὴν V ὃσ HXΛ ὁ θσ MBV ἦν om. BV τοῦ θυ MBV 7 ἐγενήθη B καὶ ὅτι] ὅτι καὶ V 9 τῶ] τὸ HX 10 ὁμολογεῖται HXΛ ὁμολογεῖ MBV τὰ τῆσ — λυτρώσεωσ BV τῆσ — λυτρώσεωσ HXM τῆσ — λυτρώσεωσ τὰ Mcorr 11 γε] γὰρ V τοῦ θυ υἱὸσ θῦ HX τὴν ἀληθῆ HXΛ ὢν ἀληθὴσ MBV ἀληθῶσ B 11/12 καὶ τὴν ὅλην HXΛ τὴν [ἣν M] ἐμὴν MBV 12 καὶ] *ac pro an* 14 πῆρ̄ HX σῆρ̄ MBV νοῆσαι BV 15 ἐστὶ HX ἔνεστι MBV 16 αἰωνίου HX 17 ἐπι¹] ἐπεὶ HX, corr. H 20 ἢ¹ HXΛ om. MBV τι om. V 21 ὅλην HX, del. H ἀεὶ] δὲ HX 23 μαρίαν H ἀποτελέσασαν HXM δοξάση X 24 τυγχάνει MX εἶπαμεν H 25 ἀλλὰ τὸ HX ἀλλ' MBV ἀμφοτέρω θεἰσ HX ἀμφοτέραισ [ἀμφοτέροισ V] ὁ εἷσ MBV διηρημένωσ MBV, corr. B 26 οὐ τῶ HMB οὔτε XV συγκεχυμένωσ MBV, corr. B οὔτε HXΛ ὥστε MBV 27 ἄλλο] ἀλλ' ὡσ HX ἀλλ' ὡσ HX 28 χ̄σ̄ ἰσ MBV 31 αὐτῶι om. BV 32 ἰ̄ῡ χ̄ῡ MBV κάμψει HXV, corr. X 33 ἐξομολογήσεται HXMV 34 π̄ρ̄σ̄ ἀμήν HX κατὰ σάρκα τοῦ δεσπότου MBV 35 ἔχει HXBV

τῆς εἰς τὸν βίον ὑπερβαίνει προοίμια, εἴτε καθ' ὃ μόνος ἐξ ἁγίου πνεύματος ἀπὸ ἀφθάρτου παρθένου χωρὶς ἐπιθυμίας συλληφθείς ἐστι καὶ τεχθείς, εἴτε καθ' ὃ οὕτως ἐκ τῆς γαστρὸς τῆς μητρὸς ἀπεκυήθη, ὥστε καὶ τὴν εὐγονίαν τεκεῖν καὶ μεῖναι τὴν παρθενίαν, ὅμως οὐχ ἑτέρας ἦν φύσεως ἡ τούτου σὰρξ ἥπερ ἐστὶν ἡ τῆς ἡμῶν, οὐδὲ καθ' ἑτέραν ἀρχὴν ἐνεπνεύσθη τούτωι ἡ ψυχὴ παρὰ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ἥτις ὑπερεῖχεν οὐ κατὰ τὸ τοῦ γένους διάφορον, ἀλλὰ κατὰ τὸ τῶν δυνάμεων ὑπερβάλλον. καὶ γὰρ οὐδὲν εἶχεν ἐναντιούμενον ἐξ ἐπιθυμίας σαρκός, ἐπείπερ ἤκμαζον ἀεὶ αἱ αἰσθήσεις τοῦ σώματος δίχα νόμου τινὸς ἁμαρτήματος, καὶ ἡ ἀλήθεια τῶν κινήσεων ὑπὸ τῶι τῆς θεότητος καὶ τῶι τῆς διανοίας οἴακι οὔτε ἐπηρεάζετο διὰ τῶν δελεασμάτων οὔτε παρεχώρει τοῖς πάθεσιν. ὥστε ὁ ἀληθὴς θεὸς ἀληθὴς ἄνθρωπος ἐγεννήθη καὶ οὔτε κατὰ προυπάρχουσαν ψυχὴν ἐξ οὐρανοῦ καταχθεὶς οὔτε κατὰ σάρκα ἐκ στοιχείου τινὸς προσληφθεὶς ἢ τεχθεὶς ἐκ τοῦ μηδενός, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ἡμῖν ἔχων ἐν θεότητι καὶ ἀνθρωπότητι πρόσωπον καὶ τὴν κοινὴν ἡμῖν κρατῶν φύσιν ἐν σώματι καὶ ψυχῆι. οὐ γὰρ ἂν ἦν θεοῦ καὶ ἀνθρώπων μεσίτης, εἰ μὴ ὁ αὐτὸς θεὸς καὶ ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος ἐν τῶι αὐτῶι καὶ εἷς ὑπῆρχεν καὶ ἀληθής. καὶ κινεῖ μὲν ἡμᾶς, ἀδελφὲ τιμιώτατε, πρὸς διαλέξεως πλάτος τὸ τῆς ὑποθέσεως μέγεθος, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἀγάπην τὴν σὴν οὐ διὰ πλειόνων ἔστι καμεῖν, ὁπότε μάλιστα καίπερ ἤδη διὰ τῶν ἡμετέρων, ὡς προείρηται, πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν Φλαβιανὸν τὰ ἀρκοῦντα ἀπεστάλκαμεν γράμματα πρὸς τὸ μὴ μόνον τοὺς τῶν ἱερέων βεβαιοτέρους ἐργάσασθαι λογισμούς, ἀλλὰ γὰρ καὶ τοὺς τῶν λαικῶν. παράσχοι δέ, ὥσπερ πιστεύομεν, ὁ ἔλεος τοῦ θεοῦ ὥστε δίχα τοῦ γενέσθαι ζημίαν ψυχῆς τινος δυνηθῆναι κατὰ τῶν τοῦ διαβόλου βελῶν καὶ τὰ ὑγιῆ φυλαχθῆναι καὶ τὰ τραυματισθέντα θεραπευθῆναι.

'Ο θεὸς ὑγιαίνοντά σε φυλάξοι, ἀδελφὲ τιμώτατε.

'Επιστολὴ Λέοντος ἀρχιεπισκόπου 'Ρώμης πρὸς τοὺς ἀρχιμανδρίτας Κωνσταντινουπόλεως

7 'Αγαπητοῖς τέκνοις Φαύστωι καὶ Μαρτίνωι καὶ λοιποῖς ἀρχιμανδρίταις Λέων ἐπίσκοπος. 'Επειδὴ διὰ τὴν αἰτίαν τῆς πίστεως, ἣν Εὐτυχὴς διαθορυβῆσαι ἐπεχείρησεν, ἐντεῦθεν ἐπέμπομεν τοὺς συστησομένους τῆι ἀληθείαι, ἀκόλουθον ἐνόμισα καὶ πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀγάπην γράμματα διαπέμψασθαι, οὓς οἶδα σαφῶς οὕτως σπουδάζειν τῆι εὐσεβείαι, ὥστε τὰς βλασφήμους καὶ ἀσεβεῖς φωνὰς μηδ' ὅσον ταῖς ἀκοαῖς προσδέχεσθαι δύνασθαι,
Gal. 1, 9 μενούσης ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως, ἐν ἧι λέγεται εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. τὴν δὲ γνώμην τοῦ προλεχθέντος, ὅστις, ὡς ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ὑπομνημάτων ἔγνωμεν, ἀξίως ἀπεχειροτονήθη, καὶ ἡμεῖς ἐκβλητέαν ἐκρίναμεν καὶ ἐὰν μὲν ὁ ἄφρων συνήγορος τῆι ἰδίαι σκαιότητι

7 = Epist. coll. B 8. Latinum exemplar in Leonis ep. 10 extat [= Epist. ante Gesta Coll. 10]

HXMBV

1 μόνος] μὲν ὃσ [ἰσ̄ X] χ̄σ̄ HX 4 εἴπερ HX 5 εἴ τισ H 6 τὸ] τε HX 7 ἤκμαζον — αἰσθήσεισ [ἐσθήσισ H] HX ἐκ μαζῶν αἴσθησισ MBV 8 ἁμαρτίασ B ἡ om. HX τὸ X τῶν M τὸ HX 9 οἴακι οὔτε] οἷα οἰκειοῦτε [οἰκειοῦται X] HX 10 ἀληθὴς² om. MBV 11 οὔτε τὸ HX προσληφθείσησ HX τέχνησ HX 12 αὐτὸν HX 13 ἡμῶν MBV ἂν om. MB 14 καὶ³ om. MBV 14/15 καὶ κινεῖ] κεκίνηκε X κεκείνηκε H 15 μὲν HXΛ om. MBV 16 καίπερ] καθάπερ HX 17 διὰ τῶν ἡμετέρων HXΛ διὰ τῶν MB δι' αὐτῶν V τὸν φλαβιανὸν X 18 τῶ M ἱερέων ὡσ HX 19 ὥσπερ καὶ HX ὁ] τὸ HX 21 διαφυλαχθῆναι MV τραύματα BV 22 ὁ θεὸς om. HX φυλάξει HMB διαφυλάξοι V om. X 23 ἐπιστολὴ — ἀρχιμανδρίτας HX τοῦ αὐτοῦ λέοντοσ ἀρχιεπισκόπου τῆσ πρεσβυτέρασ ῥώμησ πρὸσ φαῦστον [φλαβιανὸν V] καὶ μαρκελλῖνον καὶ τοὺσ λοιποὺσ ἀρχιμανδρίτασ MBV 25 τοῖσ ἁγαπητοῖσ V μαρτίνω HX μαρκελλίνω MBV καὶ λοιποῖς ἀρχιμανδρίταις om. HX 27 ἀληθείαι] ἀκολουθία HX 29 δύναται HX 31 εὐαγγελίζεται] εὐαγγελίσηται παρὰ τοῦτο HX 32 ὡς om. V 33 ἐκβλητέον M

ἐπιμεῖναι βουληθείη, ἐχέτω μετὰ τούτων μοῖραν ὧν ἠκολούθησε τῆι πλάνηι. δικαιότατα γὰρ γένοιτο ἂν ἔξω τῆς τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὅστις ἐν τῶι Χριστῶι τὴν ἀνθρωπίνην, τουτέστι τὴν ἡμετέραν ἀρνεῖται εἶναι φύσιν. ἐὰν δὲ ὁ αὐτὸς ἐλέει τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ διορθωθεὶς τὴν ἀσέβειαν τῆς ἑαυτοῦ πλάνης ἐπιγνοίη καὶ ἅπερ οἱ [ὅροι] τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἀναθεματίζουσιν, ἐξ ὅλης ψυχῆς ἀναθεματίσαι βουληθείη, τοῦτον ἐλέου τυχεῖν βουλόμεθα, ὥστε τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δεσπότου μηδεμίαν αἰσθάνεσθαι ζημίαν, ἐπειδὴ καὶ μετανοῶν δύναται δέχεσθαι καὶ μόνη ἡ πλάνη ὀφείλει συγχωρεῖσθαι. περὶ δὲ τῆς ἁγιότητος τῆς μεγάλης πίστεως ἐν ἧι ἡμῶν διὰ τῆς ἐνσωματώσεως τοῦ λόγου τοῦ θεοῦ ἡ δικαίωσις καὶ ἡ ἐξαγορασία ἐστίν, τί φρονοῦμεν ἐκ τῆς τῶν πατέρων παραδόσεως, ἐν τοῖς γράμμασιν ἃ πρὸς τὸν ἀδελφὸν τὸν ἐμὸν Φλαβιανὸν τὸν ἐπίσκοπον νῦν ἔπεμψα, ἱκανῶς, καθ' ὅσον οἶμαι, εἴρηται, ὥστε ὑμᾶς ἐμφανίζοντος τοῦ ἰδίου προέδρου μαθεῖν τί κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ ἡμετέρου δεσπότου λεχθὲν ταῖς πάντων τῶν πιστῶν ψυχαῖς βέβαιον μένειν ἐπιθυμοῦμεν.

Ὁ θεὸς ὑμᾶς φυλάττοι, τέκνα ἀγαπητά.

Ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ Λέοντος ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης κατὰ Εὐτυχοῦς πρὸς τὴν ἐν Ἐφέσωι δευτέραν σύνοδον, ἥτις ὑπεβλήθη μέν, ἀπεκρύβη δὲ διὰ τὸ μὴ συγχωρῆσαι δημοσιευθῆναι ταύτην τοῖς ἐπισκόποις Διόσκορον

8 Λέων ἐπίσκοπος τῆι ἁγίαι συνόδωι τῆι ἐν Εφέσωι συνελθούσηι ἀγαπητοῖς ἀδελφοῖς ἐν κυρίωι χαίρειν. Ἡ τοῦ ἡμερωτάτου βασιλέως εὐαγεστάτη πίστις εἰδυῖα μάλιστα τοῦτο τῆι δόξηι τῆι αὐτῶν διαφέρειν, εἴ γε κατὰ τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν μηδεμιᾶς πλάνης βλαστὸς ἀναφύοιτο, τοῦτο τοῖς θείοις διδάγμασι τὸ σέβας ἀπένειμεν, ὥστε πρὸς ἀποτέλεσμα τῆς θείας διατυπώσεως τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ἐπιθεῖναι τὸ κῦρος, ὡς ἂν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ μακαρίου Πέτρου βουλομένη γενέσθαι κατάδηλον τὸ ἐν τῆι τούτου ὁμολογίαι ὑμνούμενον, ὅτε λέγοντι τῶι κυρίωι τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; διαφόρους μέν τινων ἔφασαν οἱ μαθηταὶ εἶναι τὰς δόξας, ὁπηνίκα δὲ ἐπύθετο παρ' αὐτῶν αὐτοὶ τί πιστεύοιεν, ὁ τῶν ἀποστόλων ἀρχηγὸς τὸ πλῆρες τῆς πίστεως βραχεῖ λόγωι περιλαβὼν σὺ εἶ, φησίν, ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, τουτέστι σύ, ὅστις εἶ ἀληθῶς υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὁ αὐτὸς ἀληθῶς εἶ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος· σὺ ἀληθὴς ἐν θεότητι καὶ ἀληθὴς ἐν σαρκὶ καὶ σωιζομένης τῆς ἐν τῆι διττῆι φύσει τυγχανούσης ἰδιότητος εἷς ὑπάρχων ἑκάτερον, ὡς εἴ γε Εὐτυχὴς νοητῶς καὶ ἐκτενῶς πεπιστεύκει, οὐδαμῶς ἂν ἀπὸ τῆς εὐθείας τῆς πίστεως τοιαύτης

Mt. 16, 13. 16—18

---

8 = Epist. coll. B 11. Latinum exemplar extat in Leonis ep. 12 [= Epist. ante Gesta Coll. 13]

HXMBV

1 ἐπιμείνη, η in ειν corr. H ὑπομείνη X μοῖρα X 2 γὰρ om. MBV τῶι om. BV 3 εἶναι om. MBV 4 διορθωθῆ εἰσ X διορθεὶσ V τὴν ἀσέβειαν om. MBV τὴν — πλάνην BV ἅπερ] ὃν HX αἱ H ὅροι HX om. MBVΛ 5 βουληθῆ MBV τοῦτο ἐλέουσ X 6 βουλόμεθα om. HX τῆι ἐκκλησία MBV αἰσθάνεσθαι HXΛ ἔσεσθαι MBV ἐπεὶ δὲ M ἐπειδὴ δὲ V 7 συγχωρεῖσθαι] conicio χωρίζεσθαι δὲ om. HX, corr. H 10 τὸν ἐμὸν] ἡμῶν BV om. X Φλαβιανὸν om. X 11 οἶομαι HX ἡμᾶσ HX ἐμφανίζοντος — προέδρου om. HX 12 λεχθὲν δεσπότου BV πάντων om. HX τῶν om. V 14 φυλάττει V 15 Ισον — ῥώμησ HX ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ MBV κατὰ Εὐτυχοῦσ om. MBV 16 ἥσ τινοσ ὑποβληθείσησ HX ἀποκρυβείσησ HX 16/17 συγχωρηθῆναι MBV 17 ταύτην om. MBV διόσκορον HX ὑπὸ τοῦ δυσσεβοῦσ διοσκόρου τοῦ ἀλεξανδρείασ ἐπισκόπου MBV 20 τῆι² om. MBV γε] τε HX 21 ἀναφύη H ἀναφύει X δόγμασιν MBV 22 θείας] ἁγίασ HX 23 ἀπὸ τοῦ V τὸ] τὸν V 25 ἔφησαν HX 26 οὗ τηνίκα HX ὅσ τηνίκα H^{corr} δὲ ἐπύθετο] διεπύθετο V τί om. X ἀρχηγὸς] χορὸσ BV 27 πλήρησ HX βραχὺ HV 28 σὺ HX σὺ εἶ MBV ὁ υἱόσ X ὁ om. HX 29 σὺ HX σὺ εἶ MBV 31 εὐθείας] θείασ V τῆς πίστεως scripsi secundum Λ πίστεωσ τῆσ HXMBV

ἀπέκλινεν, δι' ἣν ἀπόκρισις αὐτῶι τῶι ἀποστόλωι παρ' αὐτοῦ γίνεται τοῦ δεσπότου· μακάριος εἶ, Σίμων βὰρ Ἰωνᾶ, ὅτι σάρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέν σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. κἀγὼ δέ σοι λέγω ὅτι σὺ εἶ Πέτρος καὶ ἐπὶ ταύτηι τῆι πέτραι οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν καὶ πύλαι ἅιδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. σφόδρα οὖν τῆς ἁρμονίας τῆς τοιαύτης οἰκοδομῆς ἐστιν ἀλλότριος ὅστις καὶ τὴν τοῦ μακαρίου Πέτρου ὁμολογίαν οὐ δέχεται καὶ τῶι εὐαγγελίωι τοῦ Χριστοῦ ἀντιλέγει, δεικνὺς ἑαυτὸν μηδεμίαν πώποτε σπουδὴν ἐσχηκέναι πρὸς τὸ γνῶναι τὸ ἀληθὲς μάτην τε τιμῆς ἄξιον ὤφθαι ὅστις οὐδενὶ τῆς καρδίας ἀκμαίωι τὴν τοῦ γήρως ἐκόσμησεν πολιάν. ἀλλ' ἐπειδήπερ, ἀδελφοὶ τιμιώτατοι, καὶ τῆς τῶν τοιούτων θεραπείας οὐκ ἔστι παραμελεῖν, καὶ ὁ εὐσεβὴς δὲ καὶ φιλόχριστος βασιλεὺς εὐσεβῶς ἅμα καὶ εὐλαβῶς ἔχων τὴν τῶν ἐπισκόπων ἀθροισθῆναι σύνοδον ἠβουλήθη, ὥστε κρίσει τελειοτέραι δυνηθῆναι πᾶσαν ἀπαλείφεσθαι πλάνην, τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν Ἰούλιον τὸν ἐπίσκοπον καὶ Ῥενάτον τὸν πρεσβύτερον καὶ τὸ τέκνον μου Ἴλαρον τὸν διάκονον καὶ μετὰ τούτων Δουλκίτιον τὸν ἐμὸν νοτάριον δοκιμασθείσης ἡμῖν τῆς αὐτοῦ πίστεως ἀπεστείλαμεν, οἵτινες εἰς τάξιν ἐμὴν τῆι ἁγίαι τῆς ὑμῶν ἀδελφότητος συνόδωι παρέσονται καὶ τὰ τῆι κοινῆι μεθ' ὑμῶν γνώμηι κατὰ θεὸν ἀρέσκοντα ψηφιοῦνται, τουτέστιν ὥστε ἐν πρώτοις τῆς φθοροποιοῦ πλάνης αὐτοῦ καταδικασθείσης εἶθ' οὕτως περὶ τῆς αὐτοῦ τοῦ ἀμαθῶς πλανηθέντος ἀποκαταστάσεως σκοπηθῆναι, εἴ γε ὅμως τὴν τῆς ἀληθείας διδασκαλίαν δεχόμενος τὸ αἱρετικὸν φρόνημα ὥιπερ ἡ κακοδοξία αὐτοῦ πέφηνεν ἐμπλακεῖσα, εἰς πλήρης καὶ σαφῶς οἰκείαι φωνῆι καὶ ὑπογραφῆι κατα-
δικάζειν ἀνέχοιτο, ὅπερ καὶ ἐν τῶι λιβέλλωι ὧι πρὸς ἡμᾶς ἀπέστειλε, ποιεῖν ἣν ὑποσχόμενος, διὰ πάντων ἐπαγγελλόμενος ταῖς ἡμετέραις ἀκολουθεῖν ἀποφάσεσιν. δεξάμενος δὲ τὰ γράμματα τοῦ συνεπισκόπου καὶ ἀδελφοῦ ἡμῶν Φλαβιανοῦ τελεώτερον πρὸς αὐτὸν περὶ τούτων ἅπερ ἔδοξεν ἐφ' ἡμᾶς ἀναφέρειν, ἀντεγράψαμεν, ἵνα τῆς πλάνης ἀπαλειφομένης τῆς νῦν ἀναφυείσης εἰς ὕμνον καὶ δόξαν τοῦ θεοῦ μία πίστις εἴη κατὰ τὸν
Phil. 2, 10. 11 πάντα κόσμον καὶ μία καὶ ἡ αὐτὴ ὁμολογία καὶ ἵνα ἐν τῶι ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ πᾶν γόνυ κάμψηι ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρός. ἀμήν.

9 Ἐπιστολὴ Λέοντος ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης πρὸς Θεοδόσιον τὸν βασιλέα μεμφομένη τὴν ἐν Ἐφέσωι γενομένην σύνοδον κατὰ Φλαβιανοῦ καὶ ἑτέραν ἐξαιτοῦντος γενέσθαι = Epist. coll. M 12 [p. 25—27]

HXMBV

1 ἀπέκλινεν — ἣν] ἀπόκλεινεν δι ἣν H ἀποκλεῖν ἐνδοίην X αὐτῶι — παρ' om. X τῶι ἀποστόλωι om. H 2 ἀποκάλυψέ X 3 δέ om. HX 7 εὐαγγελίου V 8 ἄξιον ὤφθαι HX ἄξιοσ ὤφθη MBV 9 τῶ ἀκμαίω MBV 11 ἅμα] μιᾶ HX 12 τελειωτέρα V 13 ῥεννάτον BV ῥινάτον HX 14 ἱλαρίωνα X ἱλαρίων H διάκονα X δούλκιτον HX 15 αὐτῶν MBV ἡμῶν V 16 τὰ om. BV ἡμῶν BV τὰ κατὰ MBV 17 πρώταισ HX 18 εἶθ'] ἵν' HX ἑαυτοῦ M τοῦ — πλανηθέντοσ HXΛ ἀμαθοῦσ πλάνησ MBV ἀποκαταστήσεωσ HX 19 ὅμωσ M ὅλωσ BV ὅπωσ HX διδασκαλίαν] πίστιν BV ὅπερ M ὥσπερ HX 20 ἀπέφηνεν V εἰσ πλήρησ καὶ HXM om. BV 21 ὧ H ὡσ X ὅνπερ MBV ἣν om. X 22 ἀκολουθεῖσαι H ἀκολουθίαισ X 23 ἐπισκόπου καὶ συναδελφοῦ HXM τελειότερον HX 24 περὶ — ἅπερ] ἃ περὶ τούτων BV ἀντέγραψεν HX 25/26 τὸν πάντα MBV πάντα τὸν HX 26 μία] ἅμα H αἷμα X αὐτῶν HX ἵνα om. B 28 ἐξομολογήσεται HXM

Ἐπιστολὴ Λέοντος ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης πρὸς Θεοδόσιον τὸν βασιλέα

10 Τῶι ἐνδοξοτάτωι καὶ φιλανθρωποτάτωι Θεοδοσίωι αὐγούστωι Λέων ἐπίσκοπος. Ὅσωι τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων κατὰ δύναμιν προνοεῖν καταξιοῖ τῆς ὑμετέρας φιλανθρωπίας ἡ φροντὶς πνεύματι θεοῦ κινηθεῖσα, εὖ ἂν ἔχοι μὴ βουλομένη περὶ τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν διαφορὰν ἀλλ' εἰρήνην τυγχάνειν, καίπερ ἡ πίστις μία οὖσα ἑαυτῆς οὐκ ὀφείλει ὑπάρχειν ἀνομοία. ὅθεν εἰ καὶ Εὐτυχής, ὡς αἱ τῶν ἐπισκοπικῶν ὑπομνημάτων τάξεις ἐφανέρωσαν, ἀπείρως καὶ ἀσυνέτως πλανᾶσθαι ἀποδέδεικται καὶ ὤφειλεν ἀπὸ τῆς ἰδίας συνειδήσεως τῆς ἀξίως ἀποδοκιμαζομένης ἀναλαβεῖν, ὅμως ἐπείπερ ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια, ἣ εἰς τιμὴν τοῦ θεοῦ τὴν εὐλαβεστάτην καθολικὴν ἀλήθειαν ἀγαπᾶι, τετύπωκεν συνοδικὸν κριτήριον, ὥστε τῶι ἀπείρωι γέροντι τὴν ἀλήθειαν, περὶ ἣν μάλιστα διασφάλλεται, φανεροποιηθῆναι, τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς ἡμετέρους Ἰούλιον τὸν ἐπίσκοπον καὶ Ῥενάτον τὸν πρεσβύτερον καὶ τὸν ἐμὸν υἱὸν τὸν διάκονον Ἴλαρον πέπομφα τοὺς εἰς τόπον ἐμὸν κατὰ τὴν τοῦ πράγματος ποιότητα δυναμένους ἀρκεῖν καὶ ἰσχύοντας αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ δικαίου καὶ ἀγαθοῦ μεταγαγεῖν διάθεσιν, ἵν' ὅτιπερ ἀμφιβάλλεσθαι οὐ δύναται ποιόν τι τυγχάνει τῆς τῶν Χριστιανῶν ὁμολογίας τὸ ἀκέραιον, καὶ πάσης τῆς πλάνης τὸ φαῦλον καταδικασθείη καί, εἰ ἀνανήψειεν ὃς πεπλάνηται, ὑπὲρ συγγνώμης παρακαλέσων, τὴν τῶν ἐπισκόπων αὐτῶι βοήθειαν ἐπικουρῆσαι, ἐπείπερ ἐν τῶι ἑαυτοῦ λιβέλλωι τῶι πρὸς ἡμᾶς ἀποσταλέντι καὶ τοῦτο ἑαυτῶι πρὸς τὸ ἀξιωθῆναι συγγνώμης ἐφύλαξεν, ἐπαγγελλόμενος ἑαυτὸν διορθοῦν, εἴ τι δᾶν ἡ ἡμετέρα γνώμη περὶ τούτων περὶ ὧν κακῶς ἤισθετο, ἀποδοκιμάσειεν. τί δὲ ἡ καθολικὴ ἐκκλησία καθόλου περὶ τοῦ θείου μυστηρίου τῆς δεσποτικῆς σαρκώσεως πιστεύει καὶ διδάσκει, τῶι ἀδελφῶι ἡμῶν καὶ συνεπισκόπωι Φλαβιανῶι σαφέστερον τὰ ἀπεσταλμένα γράμματα περιέχει.

11 Τῆι ἐνδοξοτάτηι καὶ φιλανθρωποτάτηι θυγατρὶ Πουλχερίαι αὐγούσταις Λέων ἐπίσκοπος. Ὅσην πεποίθησιν περὶ τῆς πίστεως τῆς ὑμετέρας φιλανθρωπίας ἡ τοῦ θεοῦ ἐκκλησία ὀφείλει ἐπαγγέλλεσθαι, πολλαῖς πολλάκις διδασκαλίαις ἐπεδείξαμεν. τοῦτο τοῦ ἁγίου πνεύματος διδάσκοντος μεμαθήκατε, τούτωι τὴν ὑμετέραν ἐξουσίαν ὑπετάξατε, διὰ ταύτης τῆς δωρεᾶς καὶ τῆς ἐκδικίας βασιλεύοντες. ὅθεν ἐπείπερ κατὰ τῆς ἀκεραίου πίστεως τῶν Χριστιανῶν διχόνοιάν τινα ἐν τῆι ἐκκλησίαι τῆι κατὰ Κωνσταντι-

---

10 = Epist. coll. B 9. Latinum exemplar extat in Leonis ep. 7 [= Epist. ante Gesta Coll. 11]

11 = Epist. coll. B 10. est Leonis epistula [11] decurtata et interpolata, quae Latine extat in Leonis ep. 8 [= Epist. ante Gesta Coll. 12]

HXMBV

1 λέοντοσ — βασιλέα ἐν ἐφέσω ἀποσταλεῖσα HX τοῦ αὐτοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ῥώμησ λέοντοσ πρὸσ τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα θεοδόσιον MBV 3 ὅσων X ἄξιοι HX 4 πνεύματι HXΛ νεύματι MBV 5 τυγχάνει HX αὐτῆσ HX 6 ὑπάρχειν ἀνομοία [ἀνομία V] οὐκ ὀφείλει BV ὑπάρχειν] τυγχάνειν HX 6/7 ἐπισκόπων ὑπομνηματικαί HX 7 ἐφανερώθησαν HXV πεπλανῆσθαι MBV 8 ἀξίασ HX ἀναλαβεῖν] coniecerim ἀναχωρεῖν 9 τοῦ θεοῦ om. HX ἁγαπᾶ M ἁγάπη HX ἁγαπῶσα BV 11 σφάλλεται V διέσφαλται M 12 ῥεννάτον BV ῥινάτον X τὸν' om. HX ἴλαρον τὸν διάκονον BV ἱλαρίον H ἱλαρίωνα X 13 ἰσχύοντα X 14 μεταγαγεῖν διάθεσιν] μετάγειν διάθεσιν H μετάθεσιν X ἵν' ὅτιπερ] ὃ δήπερ HX 15 τι om. B 16 εἰ om. HX ὃσ HX ὡσ MBV συγγνώμην HX 17 αὐτοῦ HX 18 τῶι] τὰ X κἂν H ἑαυτῶι] αὐτὸ HX 22 ἐπισκόπω HX περιέχει τὰ ἀπεσταλμένα γράμματα BV

inscr. ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ῥώμησ λέοντοσ πρὸσ τὴν εὐσεβεστάτην πουλχερίαν MBV 23 αὐγούσταισ HX om. MBV 24 πόσην HX 25 ὑπεδείξαμεν X τοῦτο] τούτοισ ἡ [ἣν H] διὰ HX 26 διδάσκοντεσ X

νούπολιν Εὐτυχοῦς αὐθεντοῦντος γεγενῆσθαι τοῦ ἀδελφοῦ μου καὶ συνεπισκόπου Φλαβιανοῦ διὰ τῆς ἀναφορᾶς ἔγνων, καθὼς καὶ πάσης τῆς ὑποθέσεως τὸ εἶδος τῶν πεπραγμένων ἐν τῇι συνόδωι δείκνυσιν, ἄξιόν ἐστι τῆς ὑμετέρας δόξης τὴν πλάνην τὴν διὰ ἀπειρίαν μᾶλλον ἢ διὰ κακοθέλειαν εἰσδυομένην ἀφελέσθαι πρίν τινα δύναμιν ἐκ τῆς συνέσεως τῶν ἀπείρων τὸ ἐπίμονον τῆς φαυλότητος προσπορίσοιτο. καὶ ὅσωι Νεστόριος ἀπὸ τῆς ἀληθοῦς ἐξέπεσε πίστεως τὸν δεσπότην Ἰησοῦν Χριστὸν ἐκ παρθένου μητρὸς ἄνθρωπον μόνον φάσκων γεγεννῆσθαι, τοσούτωι καὶ οὗτος ἀπὸ τῆς καθολικῆς ὁδοῦ ἀπεπλανήθη, ὃς τὸν ἀπὸ τῆς αὐτῆς παρθένου γεννηθέντα οὐ τῆς ἡμετέρας εἶναι πεπίστευκε φύσεως, ὥστε τὸν τὴν μορφὴν τοῦ δούλου φορέσαντα καὶ ἡμῖν ὅμοιον γενόμενον καὶ τῆς αὐτῆς ὄντα μορφῆς τινὰ τυγχάνειν τοῦ ἡμετέρου σώματος εἰκόνα καὶ μὴ ἀλήθειαν. οὐδὲν δὲ ὠφελεῖ τὸν ἡμέτερον δεσπότην τὸν τῆς μακαρίας παρθένου υἱὸν ἄνθρωπον λέγειν, εἰ μὴ τοῦ γένους αὐτῆς καὶ τῆς ῥίζης ἄνθρωπος εἶναι πιστεύεται, περὶ οὗ ἐν αὐτῶι τῶι προοιμίωι τοῦ εὐαγγελίου προλέγεται. ὅθεν πάνυ πονῶ καὶ στυγνάζω ὅτιπερ οὗτος ὃς πρὸ τούτου περὶ τῆς προθέσεως τῆς ταπεινότητος ἐπηνεῖτο, κατὰ τῆς ἐλπίδος τοῦ μονογενοῦς ἡμῶν καὶ τῶν ἡμετέρων πατέρων μάταια καὶ πάνυ διεστραμμένα τολμᾶι λέγειν. ὁρῶν γὰρ ἑαυτοῦ τῆς ἀφροσύνης τὴν αἴσθησιν ταῖς καθολικαῖς ἀκοαῖς ἀπαρέσκουσαν, ὤφειλεν ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς οἰκείας ὑπονοίας ἀνακαλέσασθαι καὶ μήτε τοὺς ταῖς ἐκκλησίαις παραμένοντας κινῆσαι, τῆς καταδίκης τὴν ἀπόφασιν ἀναμένοντα. δῆλον γὰρ ὡς εἰ ἐν τῇι αὐτῆι αἰσθήσει παραμένειν θελήσοι, οὐδεὶς αὐτὸν ἀπολῦσαι δυνήσεται. καὶ γὰρ τοῦ θρόνου τοῦ ἀποστολικοῦ τὸ σύμμετρον ταύτην φυλάττει τὴν ἐγκράτειαν ὥστε καὶ σκληρότερον πράττειν κατὰ τῶν ἐπιμενόντων καὶ συγγνώμης ἀξιοῦν τοὺς τὴν διόρθωσιν ἐπιγινώσκοντας. ἐπειδὴ τοίνυν πολλή μοι πεποίθησίς ἐστιν περὶ τῆς εὐσεβείας τῆς καθαρωτάτης πίστεως, παρακαλῶ τὴν ὑμετέραν φιλανθρωπίαν, ἐπιφανεστάτη καὶ εὐσεβεστάτη θύγατερ, ἵν' ὥσπερ ἐκ σπουδῆς θείας σῆς τὸ καθολικὸν τῆς ἐκκλησίας ἀξίωμα διὰ παντὸς βεβοήθηται, καὶ νῦν ὁμοίως αὐτῶι τῶι ἀξιώματι τῆς ἐλευθερίας συνδράμοις. οὐδὲ γὰρ μέρος τι τῆς πίστεως τῆς ἡμετέρας μὴ ὂν σαφὲς μεθοδεύεται, ἀλλ' ὅπερ ἡ ἄπειρος ἀντίστασις τολμᾶι διαθορυβεῖν, τοῦτο πειράζεται ὅπερ ὁ ἡμέτερος δεσπότης ἐν τῇι ἰδίαι ἐκκλησίαι οὐδαμῶς ἀγνοεῖσθαι ἠθέλησεν. καὶ διὰ τοῦτο κατὰ τὴν συνήθειαν τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας καμεῖν καταξιώσατε τοῦτο ὅπερ κατὰ τῆς μονογενοῦς θρησκείας τῆς ἀνθρωπίνης σωτηρίας βλασφήμωι τινὶ ἀφροσύνηι προήνεγκεν, ἀπὸ τῆς διανοίας πάντων ἀποκινηθείη καὶ ἵνα αὐτὸς ὁ εἰς τοῦτον τὸν πειρασμὸν ἐμπεσὼν ἀνανήψειεν, οὕτω μέντοι ὥστε τοῦτο ὅπερ κακῶς ἐνόησε, τῇι ἰδίαι φωνῆι καὶ ὑπογραφῆι τὸ κοινὸν καταδικάσει καὶ τῆι οἰκείαι τάξει ἑαυτὸν ἀποκαταστήσει. ὅπερ

HXMBV

1 γεγενῆσθαι om. HX 1/2 διὰ — ἔγνων τοῦ ἀδελφοῦ — φλαβιανοῦ BV 1 τοῦ ἐπισκόπου καὶ συναδελφοῦ μου HX 2/3 τῶν πεπραγμένων] *gestorum textus* Λ 4 διὰ om. MBV εἰσδυομένην MBV γενομένην HX συνέσεωσ] συναινέσεως coni. edd. Romani 5 προσπορίσηται HX ὅσω BV ὡσ ὁ HX ὅσα M νεστόριοσ ὁσ MBV 6 παρθένου μρσ HX τῆσ παρθένου μαρίασ MBV 7 γεγενῆσθαι HMBV οὕτωσ HX ἐκ BV 8 παρθένου om. V εἶναι om. HX 9 ὥστε] τὲ εἰ HX εἰ in εἰσ corr. X φορέσαντα] μορφηντα H μορφοῦντα X 11 μακαρίας] μαρίασ HX υἱὸν] ιν HX 12 πιστεύηται HX 13 προλέγεται ὅθεν] ὅθεν προλέγεται HX οὕτωσ H 14 ὃς] οὐ HX κατὰ] καὶ V τοῦ] postulatur τῆς 17 ταῖς om. X 19 εἰ om. X παραμένειν θελήσοι om. HX ἑαυτὸν BV 20 εὐκράτειαν M 21/22 ἀξιοῦντοσ τὴν διορθώσεωσ ἐπιγινώσκοντεσ HX 22 ἐπειδὴ] διὸ HX μοι HXΛ om. MBV 23 τῆς²] postulatur σῆς κσθαρωτάτησ HXΛ μακαριωτάτησ MBV 24 ἐπιφανεστάτην καὶ εὐσεβεστάτην θυγατέραν HX σῆσ HXΛ εἰσ M om. BV τῶ καθολικῶ MBV 25 ἀξίωμα — αὐτῶι τῶι om. MBV 26 συνδράμησ BV σαφῶσ X 27 ὅπερ¹ et πειράζεται superflua ἄπειροσ] ἀποέροσ [ἀπὸ ἔρωσ X] HX ἀνθίστασισ B θορυβεῖν V 29 κάμνειν HX 30 τῆσ HX τῆσ τοῦ MBV ὁμογενοῦσ V 30/31 προσήνεγκεν HX 31 ὁ om. HX 32 ἐμπέσασ HX ἐνενόησε HX ἐννόησε V 32 οἰκεία HX 33 καταδικάση B ἀποκαταστήση B

καὶ τῶι ἐμῶι ἀδελφῶι καὶ συνεπισκόπωι Φλαβιανῶι γεγραφηκέναι με γινωσκέτω καὶ τούτοις οἷς ἐπέμψαμεν ἐντετάλθαι πρὸς τὸ συγγνώμης ἀξιωθῆναι, εἰ τὰ τῆς πλάνης διορθωθείη. ἵνα δὲ μὴ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως τῆι διατυπώσει τῆι τὴν σύνοδον τῶν ἐπισκόπων συνελθεῖν θελησάσηι δόξειεν τὸ τῆς ἡμετέρας παρουσίας ἀπολιμπάνεσθαι, τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς ἐμοὺς Ἰούλιον τὸν ἐπίσκοπον καὶ Ῥενάτον τὸν πρεσβύτερον καὶ τὸν ἐμὸν υἱὸν Ἴλαρον τὸν διάκονον πέπομφα τοὺς εἰς τάξιν τῆς ἐμῆς παρουσίας ἀρκοῦντας. ἀλλὰ τούτωι μᾶλλον τῶι πλανηθέντι κρεῖττόν ἐστιν συνελθεῖν, εἰ περὶ ἐκεῖνο περὶ ὃ παρεφρόνησεν, ἀνανήψειεν καὶ ἔνθα τὴν καταδίκην ὑπέμεινεν, αὐτόθι καὶ συγγνώμης φιλοτιμίας ἀξιωθήσεται.

12 Τῆι ἐνδοξοτάτηι καὶ φιλανθρωποτάτηι θυγατρὶ Πουλχερίαι ἀεὶ αὐγούσται Λέων ἐπίσκοπος καὶ ἡ ἁγία σύνοδος ἡ ἐν Ῥώμηι συναχθεῖσα. Εἰ αἱ ἐπιστολαὶ αἱ περὶ τῆς πίστεως πρὸς τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν διὰ τῶν κληρικῶν ἀποσταλεῖσαι ἦσαν ἀποδοθεῖσαι, δῆλον ἦν βοήθειαν καὶ θεραπείαν ὑμᾶς τούτοις τοῖς πράγμασι τοῖς κατὰ τῆς πίστεως γενομένοις συμπνέοντος ὑμῖν τοῦ θεοῦ δύνασθαι παρασχεῖν. πότε γὰρ τοῖς ἱερεῦσιν ἢ πότε τῆς τῶν Χριστιανῶν θρησκείας ἢ τῆς πίστεως κατόπιν ἐγένεσθε; ἀλλ' ἐπείπερ πρὸς τὴν ὑμετέραν φιλανθρωπίαν οὐκ ἠδυνήθησαν παραγενέσθαι οἱ ἀποσταλέντες, ὡς μόλις πρὸς ἡμᾶς ἕνα τούτων διάκονον ὀνόματι Ἴλαρον φεύγοντα ὑποστρέψαι, ἐπαναλαμβάνειν ἐπιστεύσαμεν τὰ γράμματα καὶ ὥστε τὰς ἡμετέρας δεήσεις τυγχάνειν ἰσχυράς, αὐτῶν τῶν γεγραμμένων πρὸς τὴν ὑμετέραν φιλανθρωπίαν ὑπετάξαμεν τὰ ἀντίγραφα, μείζοσιν ὑμᾶς διαμαρτυρίαις παρακαλοῦντες ἵν' ὅσωι χαλεπώτερα γέγονεν οἷς ὑπὲρ τῆς Ῥωμαικῆς πίστεως προσῆκόν ἐστιν ἀντιμαχήσασθαι, τοσούτωι μείζονι δόξηι καθυπερέχητε φροντίσαντες τῆς θρησκείας πρὸς τὸ τῆς καθολικῆς πίστεως τὸ ἀκέραιον μὴ ἀπό τινος ἀφορμῆς καὶ φιλονεικίας ἀνθρωπίνης παρατιτρώσκεσθαι. ἡ γὰρ ἐν Ἐφέσωι συνελθοῦσα σύνοδος πιστευομένη τῆι τῆς εἰρήνης θεραπείαι καταπραύνεσθαι, οὐ μόνον αὕτη εἰς μείζονα τῆς εἰρήνης ζημίαν, ἀλλ', ὅπερ ἐστὶ λύπης καὶ ἀγανακτήσεως ἄξιον, καὶ αὐτῆς τῆς πίστεως πρὸς ὄλεθρον καὶ ἀνατροπὴν τοῖς Χριστιανοῖς προεχώρησε. καὶ οὗτοι μὲν οἱ ἀποσταλέντες, ὧν εἷς τὴν βίαν τοῦ ἐπισκόπου τῆς Ἀλεξανδρέων ἑαυτῶι πάντα ἐκδικοῦντος ἐκφυγὼν τῶν πεπραγμένων πραγμάτων ἡμῖν τὴν τάξιν μετὰ πίστεως ἀπήγγειλεν, ἀντέστησαν ἐν τῆι συνόδωι, καθὼς ἐχρῆν, ἑνὸς ἀνθρώπου οὐ τῆι κρίσει μᾶλλον, ἀλλὰ τῆι μανίαι, διαμαρτυράμενοι ἅπερ κατὰ βίαν καὶ φόβον ἐπράττετο, τοῖς τῆς ἐκκλησίας δικαίοις καὶ αὐτῶι τῶι συμβόλωι τῶι ⟨παρὰ⟩ τῶν ἀποστόλων εἰσηγηθέντι πρόκριμα φέρειν οὐ μὴ δύνασθαι καὶ οὔτε ἑαυτοὺς ἀπὸ

12 primus edidit I. B. Cotelier in Eccl. gr. monum. 1, 54. Latinum exemplar extat in Leon. ep. 23 [= Epist. ante Gesta Coll. 16]

HXMBV

1 ἐπισκόπω HX γεγραφέναι BV *clementia uestra . . cognoscat* Λ 2 οὖσ HX ἐντετάλθαι] ἐντεῦθεν HX ἀξίωσ HX εἰ τὰ] μετὰ HX 3 διατυπώσει τῆ HX διανοία τυπώση MBV 4 δείξειε HX ὑμετέρασ V 5 ῥεννάτον BV ῥινάτον X τὸν om. HX 6 τὸν διάκονον Ἴλαρίον [Ἰλαρίωνα X] HX 7 τοῦτο HX συνεισελθεῖν MBV εἰ περὶ XΛ εἴπερ H ἐπείπερ MBV περὶ] παρ' HX 8 ἀνανῆψαι ἦν MBV ἔνθα] ἐνταῦθα X ὑπέμενεν X 9 καὶ φιλοτιμίασ HX

HX

11 εἰ H om. X 13 ἡμᾶσ HX πράγμασι Cotelier γράμμασι HX 14 γενομένησ H 15 τῆς¹ Cotelier τοῖσ HX κατόπειν [ει in ι corr.] ἐγένεσθαι H κατοπεῖναι γενέσθαι X 17 Ἴλαρίον H Ἰλαρίων X 19/20 τὰ ἀντίγραφα scripsi τάδε τῆ ἀντιγραφῆ HX 20 διὰ μαρτυρίασ HX 21 οἷς] ἧσ HX τοσοῦτω H τοσοῦτον X 22 φροντίσαντες scripsi φροντίσατε X φροντήσατε H 25 αὕτη H ταύτην X, male transfertur *haec* 26 conicio τῆς Χριστιανῶν 27 τῆς om. X 29 ἀντέστησεν X, ἀντέσ, cetera incerta H καθὼς scripsi καὶ ὡσ HX 30 διαμαρτυρόμενοι X 31 παρὰ addidi 32 οὔτε Cotelier ὅτε HX

ταύτης τῆς πίστεως ἣν πλήρης ἐκτεθεῖσαν καὶ διατυπωθεῖσαν ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ μακαριωτάτου ἀποστόλου Πέτρου εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον εἰρηκότας, ἀφίστασθαι κατὰ ἀδικίαν τινά, ἧς πίστεως ἡ ἀνάγνωσις παρακαλούντων τῶν ἐπισκόπων οὐ προσεδέχθη, ὥστε τῆς αὐτῆς ἀποκινηθείσης πίστεως ἥτις τοὺς πατριάρχας καὶ ἀποστόλους καὶ μάρτυρας ἐστεφάνωσε, τὴν γέννησιν τοῦ δεσπότου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ σάρκα καὶ τὸν ἀληθῆ θάνατον καὶ τῆς ἀναγεννήσεως αὐτοῦ τὴν ὁμολογίαν, ὅπερ φρικτόν ἐστι καὶ λέγειν, διαλυθῆναι, ἐπιφανεστάτη καὶ φιλανθρωποτάτη δέσποινα θυγάτηρ αὐγούστα. ἐγράψαμεν περὶ τούτου τοῦ πράγματος ὡσεὶ δυνηθείημεν, πρὸς τὸν ἐνδοξότατον βασιλέα καὶ ὅπερ ἐστὶ ⟨μέγιστον⟩, Χριστιανόν, ἧς ἐπιστολῆς τὸ ἀντίτυπον ὑπετάξαμεν, ὥστε τὴν πίστιν, δι' ἧς ἀναγεννηθεὶς διὰ τῆς τοῦ θεοῦ χάριτος βασιλεύει, μηδαμῶς συγχωρῆσαι καινισμῶι τινι διαφθείρεσθαι, ἐπείπερ Φλαβιανὸς ὁ ἐπίσκοπος ἐν τῆι ἡμετέραι πάντων κοινωνίαι μεμένηκεν, καὶ τοῦτο ὅπερ γέγονεν ἄνευ δικαίου καὶ παρὰ τὴν ἐπιστήμην πάντων τῶν κανόνων, μηδενὶ λόγωι βέβαιον εἶναι ἐπιτραπῆι καὶ ἐπειδὴ τῆς διχονοίας τὸ σκάνδαλον οὐκ ἀφείλατο ἡ τῆς Ἐφέσου σύνοδος, ἀλλὰ μᾶλλον ηὔξησεν, συνόδου γινομένης ἐν Ἰταλίαι καὶ ὁ τόπος καὶ ὁ χρόνος ὁρισθήσεται, πασῶν τῶν μέμψεων καὶ τῶν προκριμάτων ἑκατέρου μέρους ἀναρτηθέντων, ἵνα ἐπιμελέστερον πάντα ⟨τὰ⟩ ποιήσαντα τὴν πρόσκρουσιν ἀναψηλαφηθείη καὶ χωρὶς τοῦ τραύματος καὶ ὕβρεως τῆς θρησκείας εἰς εἰρήνην τοῦ θεοῦ ἐπανέλθοιεν οἱ διὰ τὴν δυναστείαν ὑπογράψαι καταναγκασθέντες ἱερεῖς καὶ ἡ πλάνη μόνον ἀφαιρεθείη. ὅπερ ἵνα κρατήσειεν, τῆς δεδοκιμασμένης ἡμῖν πίστεως ἡ ⟨σὴ⟩ εὐσέβεια ἡ τοῖς καμάτοις ἀεὶ τῆς ἐκκλησίας συνελθοῦσα τὴν ἡμετέραν ἱκετείαν τῶι φιλανθρωποτάτωι βασιλεῖ, ἰδικῶς [ὡς] ἀπὸ τοῦ μακαριωτάτου Πέτρου τοῦ ἀποστόλου τῆς πρεσβείας ἐπιτραπείσης, καταξιωσάτω διασαφῆσαι, ὥστε πρὶν τὸν πολιτικὸν τοῦτον καὶ ὀλέθριον πόλεμον εἰς τὴν ἐκκλησίαν κρατῆσαι, τοῦ ἀνανεῶσαι τὴν ἀφθονίαν τῆς ἑνότητος, τοῦ θεοῦ βοηθοῦντος, συγχωρήσηι, γινώσκων δυνάμεσιν τῆς αὐτοῦ βασιλείας συνοίσειν τὸ τῆι καθολικῆι ἐλευθερίαι διὰ τῆς αὐτοῦ φιλαγάθου διατυπώσεως συνεισφερόμενον.

13 Τῆι φιλανθρωποτάτηι καὶ εὐσεβεστάτηι Πουλχερίαι αὐγούσται Ἴλαρος διάκονος. Σπουδήν μοι γεγενῆσθαι μετὰ τὴν σύνοδον παραγενέσθαι κατὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν λέγειν οὐκ ὀφείλω, ἐπειδήπερ φανερὰ ἦν ἀνάγκη ἥτις τὰ γράμματα τοῦ μακαριωτάτου πάπα πρὸς τὴν ὑμετέραν φιλανθρωπίαν ἀποσταλέντα δοῦναί με τὸν διακομίζοντα ἠνάγκαζεν, ἵν' ἅμα καὶ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας καὶ τοῦ ἀηττήτου Χριστιανικωτάτου βασιλέως τὸ καθῆκον, ὅπερ ὤφειλον, τὸ κατὰ τὴν θρησκείαν ἐναργῶς ἀποτίσω. ἀλλὰ τῆι προθέσει τῆι ἐμῆι τῆι οὕτως ἱερᾶι προσέμποδον ἐγένετο ἐκεῖνο τὸ πάντων τῶν ἀγαθῶν ἐχθρὸν καὶ ὃ τῶν Χριστιανῶν ἡ διάθεσις ἀποδύρεται, ὁ Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος ὁ ἐπὶ τῆι καταδίκηι τῶν ἀνευθύνων δυνατός. μετὰ γὰρ τὸ ἐμὲ τῆι ἀδίκωι αὐτοῦ γνώμηι

13 primus edidit I. B. Cotelier in Eccl. gr. monum. 1, 54. Latinum exemplar extat in Leonis ep. 26 [= Epist. ante Gesta coll. 17]

HX

1 ἣν Cotelier τὴν HX 2 εἰρηκότασ HX, coniecerim εἶεν ἐνηνοχότες 3 τινὸσ HX ἧς Cotelier τῆσ HX ἡ ἀνάγνωσις Cotelier ἡ ἀναγνωσθεὶη HX 4 εἴ τισ H 5 γέννησιν H γεννηθὲν X 6 postulatur ἀναστάσεως 8 ἐγράψαμεν Cotelier ἔγραψε HX 9 μέγιστον Χριστιανόν Cotelier χριστιανῶ HX 10 ὡσ X 13 βέβαιον εἶναι λόγω X ἐπειδὴ scripsi ἐνειδη H ἐν εἴδει X 15 γενομένησ X πασῶν] πλοῶν HX 16 τὰ addidi 18 ἐπανέλθειεν HX 20 σὴ Λ om. HX 21 ὡς deleui 23 πολυτικὸν H πολεμικὸν X πολέμιον X 24 συγχωρήσει X συγχωρίσει H 25 συνοίσει X

27 ιλαροσ H ιλάριοσ H^{corr} ἱλαρίων X 29 φανερῶσ H εἴ τισ H 30 τὸν διακομίζοντα scripsi τῶ διακομίζοντι HX 32 ἐνεργῶσ H ἀποτίσαι HX 34 ἐχθρῶν X ἐχθρῶ H καὶ — Χριστιανῶν om. X ὃ] ὃν H

καὶ ἀποφάσει κοινωνεῖν μὴ δύνασθαι συνήλασεν εἰς ἄλλην σύνοδον ἀπειλαῖς καὶ ἐπιβουλαῖς προσκαλούμενος πρὸς τό με, ὅπερ ἀπέστω, ἢ ἐξ ἀπάτης συναινέσαι εἰς τὸ καταδικάσαι τὸν ἁγιώτατον Φλαβιανὸν τὸν ἐπίσκοπον ἢ ἀνθιστάμενον κατέχειν, ἵνα μοι μὴ γένοιτο ⟨ἐξουσία⟩ μήτε τοῦ ἐκδραμεῖν πρὸς τὴν εὐσέβειαν τὴν ὑμετέραν κατὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἢ ἀναδραμεῖν εἰς τὴν Ῥώμης ἐκκλησίαν παρασχεθείη ἄδεια. ὅμως τεθάρρηκα βοηθοῦντος τοῦ Χριστοῦ τοῦ ἡμετέρου θεοῦ ἀπὸ τῆς καταδίκης τοῦ εὐλαβεστάτου καὶ ὁσίου ἀνδρὸς ἀθῶον καὶ ἀκέραιον ⟨ἑαυτὸν⟩ φυλάξαι, εἰ καὶ ὅτι οὐδεμία μάστιξ οὐδὲ βάσανος ἠδύνατό με τῇι ἀδίκωι αὐτῶν ἀποφάσει ποιεῖν συναινέσαι, ἀλλὰ πάντων καταλειφθέντων ἐκεῖθεν ἀνεχώρουν διὰ ἀγνώστων καὶ ἀνοδεύτων τόπων εἰς τὴν Ῥώμην ἀπελθὼν τῶι εὐλαβεστάτωι πάπαι πάντων τῶν ἐν' Εφέσωι πεπραγμένων ἱκανὸς μηνυτής. ὃν ἡ ὑμετέρα προσκυνητὴ φιλανθρωπία μανθανέτω μετὰ πάσης τῆς Δυτικῆς συνόδου ἀποδοκιμάσαι πάντα τὰ ἐν Ἐφέσωι κατὰ τῶν κανόνων διὰ θορύβου καὶ μίσους βιωτικοῦ ἀπὸ Διοσκόρου τοῦ ἐπισκόπου γενόμενα καὶ μηδενὶ λόγωι ταῦτα ὑποδεχθῆναι δύνασθαι ἐπὶ τῶν μερῶν τούτων, ἅπερ κατὰ δυναστείαν τοῦ προειρημένου οὐκ ἄνευ βλάβης τῆς πίστεως εἰς πρόκριμα τοῦ ἁγίου ἀνδρὸς καὶ ἀθώου ἐπλημμέλησε. καὶ ἅπερ [ἡ] σταθηρᾶι καὶ ἰσχυρᾶι αὐθεντίαι ὑπὲρ τῆς πίστεως σχεδὸν ἀπ' ἐμοῦ μεμήνυται, περιττὸν ἡγοῦμαι λέγειν· καὶ γὰρ ἀπὸ τῶν γραμμάτων τοῦ εὐλαβεστάτου πάπα μαθήσεσθε. ὅθεν, δέσποινα ἐπιφανεστάτη καὶ φιλανθρωποτάτη αὐγούστα, ἡ προσκυνητή σου εὐσέβεια, ἥτις καὶ ⟨τὰ⟩ τὴν ἀρχὴν λαβόντα καταλιμπάνειν οὐκ ὀφείλει, τοῦ εὐλαβοῦς τῆς ἀκεραίου πίστεως ζήλωι μονίμωι διανοίαι συνταξάτω.

14 Γάλλα Πλακιδία ἡ εὐσεβεστάτη καὶ ἐπιφανεστάτη ἀεὶ αὐγούστα Αἰλίαι Πουλχερίαι τῆι εὐσεβεστάτηι ἀεὶ αὐγούσται θυγατρί. Ὅτι τὴν Ῥώμην συνεχέσιν ἐκδρομαῖς ὁμοίως ἐπιποθοῦμεν ὁρᾶν, τῆς θρησκείας ἐστὶν ἐξαίρετον ἡ ὑπόθεσις, ὥστε τοῖς ὅροις τῶν ἁγίων τὴν ἡμετέραν ἀποδίδοσθαι παρουσίαν, οὓς ἀληθές ἐστιν ἐν τοῖς οὐρανίοις κατὰ τὴν αὐτῶν ἀρετὴν κατασταθέντας οὐδὲ τῶν κατωτέρω καταφρονεῖν. ἡμεῖς τοίνυν ἱεροσυλίας γένος εἶναι νομίζομεν, εἰ ἀρνησόμεθα τῶν εἰωθότων τὴν τάξιν. ἐπεὶ οὖν τῶι μακαριωτάτωι ἀποστόλωι Πέτρωι τὴν ἡμετέραν παρουσίαν ἀποδεδώκαμεν, κἀκεῖσε τῶι πλήθει τῶν ἱερέων ὁ εὐλαβέστατος περιλαμβανόμενος πάπας Λέων κατὰ τὴν ἀξίαν τοῦ ἰδίου τόπου πρῶτος ⟨ἡμῖν⟩ ἐπέβαλεν καὶ διὰ τὴν παρεντιθεμένην τοῦ στεναγμοῦ λύπην τὴν ἑαυτοῦ ἐπιθυμίαν σχεδὸν διὰ ῥημάτων δηλοῦν οὐκ ἠδύνατο, νενίκηκεν ὅμως τὸ σταθηρὸν τοῦ φρονήματος τοῦ ἱερέως ⟨ὡς⟩ ἐπισχεῖν ὀλίγον τὰ δάκρυα καὶ τὴν ὑπόθεσιν τῆς παρατρωθείσης πίστεως ὡς ταύτης ἔκδικος σαφεῖ τῶι λόγωι προήνεγκεν. ἐν ὧι λόγωι διέγνωμεν ἐν τοῖς ἡμετέροις καιροῖς τὴν καθολικὴν πίστιν τεταράχθαι, ἣν ἐκ τοῦ θείου πατρὸς ἡμῶν Κωνσταντίνου μέχρι τῆς σήμερον οἱ τοῦ ἡμετέρου γένους ἐφύλαξαν πρόγονοι. κατὰ γνώμην τινὸς ὁτιοῦν φαῦλον κατὰ τοῦ ἱερέως Κωνσταντινουπόλεως

---

14 primus edidit I. B. Cotelier in Monumentis eccl. gr. 1, 62. Latinum exemplar extat in Epist. ante Gesta Coll. 18

ἱστέον ὅτι ἡ μὲν Γάλλα ἀδελφὴ γνησία ἦν Γρατιανοῦ, γυνὴ δὲ τοῦ Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου, ἡ δὲ Πλακιδία θυγάτηρ Γρατιανοῦ καὶ αὕτη γνησία, ἡ μέντοι Πουλχερία ἀδελφὴ ἦν Θεοδοσίου τοῦ μικροῦ H in mg. HX

2 με scripsi μὴ HX 3/4 ἐξουσία addidi 7 ἑαυτὸν addidi 9 ἀπῆλθον HX 10 ἱκανὸς μηνυτής, ὃν Cotelier ἱκανῶσ μηνοιται [τ in σ corr.] ἐν ἢ H ἱκανῶσ μεμήνυται ἐν ἢ X 11 συνόδου H om. X 13 ἐπὶ scripsi ἀπὸ HX 15 ἡ HX deleui σταθερᾶ H 16 αὐθεντῆ H 18 εἴτισ H τὰ addidi 19 postulatur ταῦτ' εὐλαβεῖ 22 συνσχέειν HX 23 ἐξαίρετον corruptum 24 ἀποδιδώσθαι HX ἀληθήσ HX 25 οὐρανοῖσ H 26 νομιζόμεθα HX 27 οὐσίαν HX 28 περιλαβόμενοσ HX 29 ἡμῖν ἐπέβαλεν scripsi ὑπέβαλεν HX 31 σταθερὸν H ὡς addidi 33 ἦν] τὴν HX 35 ὁτιοῦν scripsi ὅσιον X ὁσίων H

ἐκγεγυμνάσθαι λέγεται. ἡμεῖς οὖν ἐν τῇ κατὰ τὴν Ἔφεσον συνόδωι τῇ μηδεμίαν τάξιν ἱερωσύνης φυλαξάσηι μηδὲ συμμετρίαν ἄνευ τῆς προσοχῆς τῆς θειότητος πάντα πεπρᾶχθαι μεμαθήκαμεν, ὥστε τὴν πρόληψιν καὶ τὴν ἀδικίαν καὶ εἰς τινῶν καταδίκην λέγεσθαι κρατεῖν, ἃ τοῖς ἡμετέροις καιροῖς φρικτὰ εἶναι δοκεῖ. ὀφείλει τοίνυν ἡ πίστις ἰδικῶς κρατεῖν, δέσποινα ἁγιωτάτη καὶ προσκυνητὴ θύγατερ αὐγούστα. τοιγαροῦν ἡ σὴ φιλανθρωπία κατὰ τὴν καθολικὴν πίστιν, ὅπερ ἀεὶ μεθ' ἡμῶν πεποίηκεν, καὶ νῦν ὁμοίως συμπνεῦσαι καταξιωσάτω, ὥστε πᾶν ὃ ἐν ἐκείνηι τῇι τεταραγμένηι καὶ ἀθλίαι συνόδωι τετύπωται, πάσης ἀποκινηθείη δυνάμεως καὶ πάντων ἀκεραίων μενόντων εἰς τὸν ἀποστολικὸν θρόνον, ἐν ὧι πρῶτος ὁ μακαριώτατος τῶν ἀποστόλων Πέτρος τὰ κλεῖθρα τῶν οὐρανῶν ὑποδεξάμενος τὴν ἀρχιερωσύνην ἐκόσμησεν, τοῦ ἐπισκόπου ἡ ὑπόθεσις παραπεμφθείη. ὀφείλομεν γὰρ τῇι ἀθανάτωι πολιτείαι ἀπονεῖμαι ἐν πᾶσιν τὰ πρωτεῖα τῇι διὰ τῆς ἰδίας ἀρετῆς τοῦ κόσμου πληρωσαμένηι τὴν δεσποτείαν καὶ τῇι ἡμετέραι βασιλείαι τὸν κύκλον καὶ διοικητέον καὶ φυλακτέον ἐπιτρεψάσηι.

15 Λέων ἐπίσκοπος καὶ ἡ ἁγία σύνοδος ἡ ἐν τῇι πόλει Ῥωμαίων συναχθεῖσα κλήρωι ἀξιωματικοῖς καὶ παντὶ τῶι λαῶι τοῖς οἰκοῦσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀγαπητοῖς υἱοῖς ἐν κυρίωι χαίρειν. Εἰς γνῶσιν ἡμῖν ἐλθόντων ἅπερ ἐν τῇι Ἐφέσωι παρὰ τὴν προσδοκίαν πάντων πέπρακται, μεγάληι λύπηι τὴν ψυχὴν ἡμῶν ὁμολογοῦμεν συγχυθῆναι οὐδὲ τοσοῦτον ἐξεῖναι τῇι ἀνομίαι εὐχερῶς ἠδυνήθημεν πιστεῦσαι, εἰ μὴ ὁ υἱὸς ἡμῶν Ἴλαρος ὁ διάκονος, ὅστις εἰς τόπον τὸν ἡμέτερον μετὰ ἄλλων, ἵνα παραγένηται ἐν τῇι συνόδωι, ⟨ἦν⟩ ἀποσταλείς, φεύγων ὑπέστρεψεν ἐκκλίνων τῆς ἀδικίας κοινωνὸς γενέσθαι, εἰ καὶ τὰ μάλιστα φωνὴ ἀντιλογίας ἐκεῖσε ἀπὸ τῶν ἡμετέρων προβέβληται, ἥντινα ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος, ὅστις ἑαυτῶι διὰ τῆς ἀμέτρου δυναστείας τὸ πᾶν ἐξεδίκει, ἀκοῦσαι κατέπτυσεν, εἰς κοινωνίαν τῆς αὐτοῦ προαιρέσεως ἄκοντας ἕλκων τοὺς ἐπισκόπους, ἵνα διὰ τῆς βίας ἀναγκασθῶσιν ὑπογράψαι, οἵτινες οὐδεμίαν καθαιρέσεως ἀφορμὴν ἱκανὴν εὑρεῖν ἠδυνήθησαν. ἀλλὰ ταύτην τὴν τόλμην τῶι εὐσεβεῖ καὶ Χριστιανῶι βασιλεῖ πιστεύομεν οὐδαμῶς ἀρέσαι δύνασθαι· νῦν μέντοι ἐπειδὴ τὴν ἐκκλησίαν ὑμῶν ταύτηι τῇι πράξει ἔγνωμεν διασκορπισθεῖσαν, παραμυθητέους καὶ προτρεπτέους ὑμᾶς εἶναι πιστεύομεν διὰ τῶν ἡμετέρων ἐπιστολῶν, ἵνα ὑπὲρ τῆς καθολικῆς πίστεως τῆς ἐκδικίας τῆι τῶν ἀπίστων ἀνομίαι ἐναντιώσησθε. οὐ γὰρ βουλόμεθα τὴν ἀγάπην ὑμῶν ταύτηι τῇι λύπηι καταφορτίζεσθαι, ὅταν μείζων δόξα τῇι ὑμετέραι παραμονῆι ἐπακολουθῆι, ἐὰν ἀπὸ τοῦ δεδοκιμασμένου ἐπισκόπου ὑμῶν οὐδεμία ὑμᾶς ἀπειλὴ οὐδὲ εἰς φόβος ἀποσπάσαι δυνήσηται. εἴ τις γὰρ ὑγιαίνοντος καὶ ζῶντος Φλαβιανοῦ τοῦ ἐπισκόπου ⟨τοῦ ὑμετέρου⟩ τὴν ἀρχιερωσύνην αὐτοῦ τολμήσει ὑπεισελθεῖν, οὐδέποτε εἰς κοινωνίαν ἡμετέραν γενήσεται οὐδὲ μεταξὺ τῶν ἐπισκόπων δυνήσεται ἀριθμηθῆναι. ἡμεῖς γὰρ καθάπερ Νεστόριον ἐν τῇι αὐτοῦ διαστροφῆι ἀναθεματίσαμεν, οὕτως καὶ ἐκείνους οἵτινες τὴν ἀλήθειαν τῆς σαρκὸς ἡμῶν ἐν τῶι κυρίωι Ἰησοῦ Χριστῶι ἀρνοῦνται, ὁμοίαι ἀφοσιώσει καταδικάζομεν. στήκετε τοίνυν ἐν τῶι πνεύματι τῆς ἀληθείας καὶ

15 primus edidit I. B. Cotelier in Monum. eccl. gr. 1, 57. Latinum exemplar extat in Leon. ep. 19 [= Epist. ante Gesta Coll. 25]

HX

1 ἐκγυμνᾶσαι HX ἡμεῖς — ἐν Cotelier μίσουσ μὲν HX 2 ἄνευ] ἀνοῦ HX 7 ἐν] ἐὰν HX τεσπαραγμένη X 10 ἐπισκόπου ἡ] ἐπίσκη H ἐπι spatium X 11 πολιτείαι scripsi πόλει HX 12 πληρωσαμένηι scripsi κληρώσαμένη H κληρῶσαι μέν ἡ X 19 ὑμῶν H Ἰλάροσ H Ἰλάριοσ Hcorr Ἰλαρίων X ὅστις Cotelier τῆσ 11 στῆσ X 20 ἦν addidi 21 προβέβληται scripsi προβέβληκεν HX 22 τὸ πᾶν Cotelier τόπον HX 24 τὴν βίαν X ἀναγκασθῶσιν Cotelier ἀναγκάσωσιν HX 25 τόλμαν Hcorr 29 ἐναντιώσασθαι HX 30 μείζω HX 31 ἐὰν Λ ἵνα HX 32 δυνήσεται HX 33 τοῦ ὑμετέρου Λ om. HX

τὴν ἀποστολικὴν προτροπὴν τῇι διακονίαι τοῦ ἡμετέρου στόματος δέξασθε, ἐπειδὴ ὑμῖν κεχάρισται ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ οὐ μόνον ἵνα εἰς αὐτὸν πιστεύητε, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ Phil 1, 29
αὐτοῦ πάσχειν. μὴ θέλητε ὑπολαμβάνειν, ἀγαπητοί, ὅτι τῆς ἁγίας αὐτοῦ ἐκκλησίας ἀπολειφθήσεται ἢ ὑστερήσει ποτὲ ἡ θεία ἐκδικία· ἐκλάμπει γὰρ τῆς πίστεως τὸ καθαρόν, ὅταν ἀπ' αὐτῆς ὁ ῥύπος τῆς πλάνης χωρισθῆι. ὅθεν πάλιν καὶ πάλιν ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ κυρίου διαμαρτυρόμεθα ὁμοῦ καὶ ὑπομιμνήσκομεν ἵνα ἀπὸ τῆς πίστεως ἐν ἧι τεθεμελιωμένοι ἐστὲ καὶ ἐν ἧι τὸν Χριστιανικώτατον βασιλέα οἴδαμεν παραμένειν, μήτε ἐνέδραις μήτε τισὶν ἁπάταις μετακινηθείητε, ἀλλ' εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἐπισκόπου ὑμῶν ἐκεῖνον τοῖς ὀφθαλμοῖς κατέχετε, ὑπὲρ οὗ αὐτὸς πάντα παθεῖν ἅπερ ἐπηνέχθη, οὐκ ἐφοβήθη. οὕτινος ἐν πᾶσιν μιμητὰς ὑμᾶς γενέσθαι ἐπιθυμοῦμεν, ἵνα κοινὸν μετ' αὐτοῦ τὸν στέφανον τῆς πίστεως λαμβάνειν δυνηθείητε.

Ἐπιστολὴ Λέοντος ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης πρὸς τοὺς ἀρχιμανδρίτας Κωνσταντινουπόλεως

16 Λέων ἐπίσκοπος καὶ ἡ ἁγία σύνοδος ἡ ἐν τῇι πόλει Ῥωμαίων συναχθεῖσα Φαύστωι Μαρτίνωι Πέτρωι Μανουηλίωι πρεσβυτέροις καὶ ἀρχιμανδρίταις μοναστηρίων Κωνσταντινουπόλεως. Εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἐκεῖνα ἃ τῇι τῶν Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίαι γεγραφήκαμεν, τὴν φροντίδα τῆς ὑμετέρας ἀγάπης λαθεῖν οὐκ ἠδυνήθη, ὅμως καὶ ἰδικοῖς γράμμασιν τὴν ἀγάπην ὑμῶν προτρέψασθαι ἀκόλουθα εἶναι ἡγησάμεθα, ἵνα μεμνημένοι τῆς ἁγίας ⟨ὑμῶν ἐπαγγελίας,⟩ ἥτις ἰδικῶς ἐν πίστει καὶ ἀγάπηι συνίσταται, πάντα τὰ σκάνδαλα τὰ κατέναντι τῆς ἐκκλησίας διεγερθέντα ἀπὸ τῆς ὑμετέρας καρδίας ἀποβάλησθε, τοῦ μακαρίου ἀποστόλου τὰς ἀποφάσεις εὐσεβεῖ γνώμηι διακατέχοντες· εἴ τις ὑμᾶς Gal. 1, 9
εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω, καὶ φυλάττοντες ὁμοψυχίαν μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν Φλαβιανοῦ τοῦ ἐπισκόπου, ὄντινα πρὸς καιρὸν ὁ κύριος συνεχώρησεν τῶν ἀσεβῶν ταῖς ἐπισκευαῖς πειραθῆναι, ἵνα δόκιμον ἑαυτῶι τὸν ἴδιον ἀρχιερέα διὰ τῆς ὑπομονῆς ποιήσηι λαμπρότερον. αὗται γὰρ αἱ ταραχαὶ ἀναγκαίως βοηθούσης τῆς τοῦ θεοῦ χάριτος τάχιον διαλυθήσονται καὶ πᾶν τὸ ἀποδοκιμασθὲν ἀπὸ τῆς καθαρότητος τῆς ἐκκλησίας, ἥτις οὔτε σπίλον οὔτε ῥυτίδα ἐπιδέχεται, ἀποριφήσεται, Eph. 5, 27
μάλιστα ὅτι ἀπὸ τῆς μανιώδους ἀπειρίας εἰς τοσοῦτον ἔφθασαν, ἵνα κατέναντι τοῦ μυστηρίου τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων ἡ τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀλήθεια ἀρνηθήσηται καὶ ὁ τῆς ἀρχαίας πίστεως κῆρυξ καὶ ἔκδικος, ἐπειδὴ οὐ συνέθετο ταῖς βλασφημίαις ἄστινας πρὸ πολλοῦ οἱ ἅγιοι πατέρες ἡμῶν εἰς πολλοὺς αἱρετικοὺς καθεῖλαν, ὑποβληθείη ὕβρεσιν, ἐν ὧι δηλαδὴ πάντων τῶν τοῦ κυρίου ἱερέων ἡ αἰδὼς τύπτεται καὶ ὅλα τὰ μέλη τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ *. ἀλλ' ἐπειδὴ ἔνδοξον ἡμῖν ἐστιν, εἴ τι ἂν ἡμᾶς παθεῖν ὁ θεὸς βουληθείη, ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ὑπενέγκαι, εἰς κοινωνίαν ὑμᾶς τῆς ὑπομονῆς πατρικαῖς προτροπαῖς παρακαλούμεθα, ἵνα διὰ τῆς ἀγάπης ὑμῶν πᾶσιν τοῖς τῶι θεῶι δουλεύουσιν ἅπερ ἐγράψαμεν, φανερωθείη, ἵνα τοῖς ἐχθροῖς τοῦ εὐαγγελίου ἀνθεστηκότες μήτε τοῦ ποιμένος τὴν ἀγάπην μήτε τὴν μονάδα τῆς κα-

16 primus edidit I. B. Cotelier in Monum. eccl. gr. 1, 64. Latinum exemplar extat in Leon. ep. 24 [= Epist. ante Gesta Coll. 26]

HX

1 στόματοσ H σώματοσ X 4 ἀποληφθήσεται HX ἐκδικία Cotelier ἐκκλησία HX 9 κατέχητε HX 10 οὔτινος H οἵτινεσ X

14 φαυστίνω HX 15 πρεσβυτέρω HX, corr. H 18 εἶναι H ἦν X 19 ὑμῶν ἐπαγγελίας addidi secundum Λ 20 τὰ] τῆ HX ἀποβαλεῖσθαι HX, ἀποβάλεισθε Hcorr 28 ἀπειρίας scripsi αἰτίασ HX 30 ἀρνήσηται X ἀρνήσεται H 33 excidit *pulsantur* 35 ἡμᾶσ HX προκαλούμεθα H 36 δουλεύωσιν X ἅπερ ἐγράψαμεν] ἀπεγράψαμεν H ὑπεγράψαμεν X 37 ἀντιστηκότεσ H ἀντεστικότοσ X

θολικῆς πίστεως καταλείψητε, ἐπειδὴ ἐκεῖνα τὰ ἐν Ἐφέσωι ἐπὶ τοῦ παρόντος κατέναντι τῆς ἀληθείας καὶ τῶν κανόνων τῆς ἐπιστήμης δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἄμετρον δυναστείαν πεπραγμένα οὐδεμία τῆς καθολικῆς πίστεως ἀκολουθία δεκτέα εἶναι συγχωρεῖ.

Ἀρχὴ συνόδου τῆς ἐν Χαλκηδόνι

17 Ἴσον σάκρας ἀποσταλείσης παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως Μαρκιανοῦ πρὸς τοὺς ἁπανταχοῦ θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους περὶ τοῦ συνελθεῖν πάντας εἰς τὴν Νικαέων = Epist. coll. M 13

18 Ἴσον βασιλικοῦ γράμματος ἀποσταλέντος παρὰ τῆς εὐσεβεστάτης καὶ φιλοχρίστου βασιλίδος καὶ αὐγούστης Πουλχερίας πρὸς τὸν κονσουλάριον Βιθυνίας Στρατήγιον περὶ τοῦ φροντίσαι τῆς κατὰ τὴν σύνοδον εὐταξίας πρὸ τοῦ δόξαι ἀπὸ τῆς Νικαέων εἰς τὴν Χαλκηδονέων μεταστῆναι τὴν σύνοδον = Epist. coll. M 15

19 Ὁμοίως ἴσον βασιλικοῦ γράμματος δευτέρου πεμφθέντος τῆι ἁγίαι συνόδωι τῆι ἐν Νικαίαι συνδραμούσηι περὶ τοῦ δεῖν μετελθεῖν εἰς τὴν Χαλκηδονέων = Epist. coll. M 14

20 Ὁμοίως ἴσον βασιλικοῦ γράμματος τρίτου καταπεμφθέντος ἐν Νικαίαι τῆι ἁγίαι συνόδωι, ἔτι τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως κατὰ τὴν Θράικην ἐπεχομένου, περὶ τοῦ δεῖν ἀνυπερθέτως μετελθεῖν ἐν τῆι Χαλκηδονέων = Epist. coll. M 16

21 Ἴσον ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥωμαίων Λέοντος γραφείσης πρὸς τὴν ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον, ἥτις κομισθεῖσα διὰ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων Πασκασίνου καὶ Λουκηνσίου καὶ Βονιφατίου πρεσβυτέρου Ῥώμης ἀνεγνώσθη ἐπὶ τῆς ἁγίας συνόδου = Epist. coll. M 17

HX

4 συνό(δ) τῆ HX 6 ἁπανταχῆ H 10 δόξαι] διῶξαι X 15 ἐπερχομένου X 18 εἴτισ H 19 πρεσβυτέρων H

GESTA ACTIONIS PRIMAE

M = Codex Venetus 555 s. XI
B = Codex Vindobonensis hist. gr. 27 s. XII
P = Codex Parisinus 415 s. XII [P^1 in epistulis Cyrilli ad calcem codicis positis]
p = Codex Venetus 165 s. XV ex P descriptus
S = Codex Sinaiticus 1690 s. XIII
H = Codex Musei Britannici Arundelianus 529 s. XII
X = Codex Parisinus 1115 s. XII
U = Codex Vaticanus 712 s. XIIII
Λ^n = Collectio Nouariensis de re Eutychis [uol. II 1]
Φ = Gestorum Chalcedonensium uersio Latina [uol. III]
Φ^a = uersio antiqua
Φ^c = uersio antiqua correcta
Φ^r = uersionis antiquae correctae editio Rustici

Ἀρχὴ τῆς συνόδου Χαλκηδόνος

1 Ὑπατείαι τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου καὶ τοῦ δηλω- L IIII 77
θησομένου τῇι πρὸ ὀκτὼ Εἰδῶν Ὀκτωβρίων ἐν Χαλκηδόνι M VI 564
d. 8. m. Oct.
κατὰ κέλευσιν τοῦ θειοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ a. 451
αἰωνίου αὐγούστου συνελθόντων ἐν τῇι ἁγιωτάτηι ἐκκλησίαι τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφη-
μίας τῶν ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων, τουτέστιν

2 1 τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου στρατηλάτου καὶ ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρι-
κίου Ἀνατολίου
2 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἐπάρχου τῶν ἱερῶν πραιτωρίων
Παλλαδίου
3 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἐπάρχου πόλεως Τατιανοῦ
4 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου μαγίστρου τῶν θείων ὀφφικίων Βινκο-
μάλου
5 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου μαγίστρου Μαρτιαλίου
6 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος τῶν καθωσιωμένων δομεστίκων Σποράκιου
7 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος τῶν θείων πριουάτων Γενεθλίου

προσέτι δὲ καὶ τῆς ἐνδόξου συγκλήτου, τουτέστιν

8 τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ἐπάρχων καὶ ὑπάτων καὶ πατρικίου
Φλωρεντίου
9 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίου Σενάτορος
10 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ μαγίστρων καὶ ὑπάτων καὶ
πατρικίου Νόμου
11 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ἐπάρχων καὶ ὑπάτων καὶ πατρι-
κίου Πρωτογένους
12 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ἐπάρχων Ζωίλου
13 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ἐπάρχων πόλεως Θεοδώρου M VI 565
14 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ἐπάρχων Ἀπολλωνίου
15 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ πραιποσίτων Ῥωμανοῦ
16 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ἐπάρχων Ἰλλυρικοῦ Θεοδώρου
17 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ἐπάρχων πραιτωρίων Κωνσταν-
τίνου
18 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ πραιποσίτων Ἀρτάξου

MBPSΦ

1 ἀρχὴ — χαλκηδόνοσ MPS πρᾶξισ πρώτη B 2 ὑπατεία B ὑπατείασ MPS 3 ἰδῶν M 5 ἁγιωτάτησ MPS 7 στρατηγοῦ B καὶ om. B καὶ om. MPS 10 πολλαδίου M 12/13 βινκομάλλου M βιγκομάλλου PS βιγκομάλου B 14 om. MPS 15 μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου MPS σπαρακίου M σφωρακίου B 17 ἐνδοξοτάτησ B 18 ἐπάρχου P 20 πατρικίων MPS σεννάτοροσ M^{corr}B 22 πατρικίων MPS μόνου M νόννου BPS 23 ὑπάτων καὶ ἐπάρχων B ἐπάρχων S 23/24 πατρικίων MPS 25 ὑπάρχων M ἐπάρχου S 29 om. MPS

19 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ἐπάρχων Ἰλλυρικοῦ Εὐλογίου,
3 συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ θεῖον θέσπισμα ἐν τῇι Χαλκηδονέων πόλει συναθροισθείσης, τουτέστιν

L IIII 80 1—5 Πασκασίνου καὶ Λουκινσίου τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων καὶ Βονιφατίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέοντος καὶ Ἀνατολίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου πόλεως Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ Διοσκόρου τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρείας καὶ τῶν λοιπῶν ὁσιωτάτων καὶ εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων, τουτέστιν

6 Μαξίμου Ἀντιοχείας Συρίας
7 Ἰουβεναλίου Ἱεροσολύμων
8 Κυντίλλου Ἡρακλείας Μακεδονίας ἐπέχοντος τὸν τόπον Ἀναστασίου ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης
9 Θαλασσίου Καισαρείας Καππαδοκίας
10 Στεφάνου Ἐφέσου
11 Λουκιανοῦ Βύζης ἐπέχοντος τὸν τόπον Κυριακοῦ ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θράικης
12 Εὐσεβίου Ἀγκύρας Γαλατίας
13 Διογένους Κυζίκου
14 Πέτρου Κορίνθου
15 Φλωρεντίου Σάρδεων
16 Εὐνομίου Νικομηδείας
17 Εὐσεβίου καὶ Κωνσταντίνου πρεσβυτέρων ἐπεχόντων τὸν τόπον Ἀναστασίου ἐπισκόπου Νικαίας
18 Ἐλευθερίου Χαλκηδόνος
19 Ἰουλιανοῦ τῆς Κώιων πόλεως ἐπέχοντος καὶ αὐτοῦ τὸν τόπον τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέοντος
20 Βασιλείου Σελευκείας Ἰσαυρίας
21 Μελετίου Λαρίσσης ἐπέχοντος τὸν τόπον Δόμνου ἐπισκόπου Ἀπαμείας Συρίας
22 Ἀμφιλοχίου Σίδης
23 Θεοδώρου Ταρσοῦ
24 Κύρου Ἀναζάρβου
25 Κωνσταντίνου Βόστρων
26 Φωτίου Τύρου
M VI 568 27 Θεοδώρου Δαμασκοῦ
28 Στεφάνου Ἱερᾶς πόλεως
29 Νόννου Ἐδέσσης
30 Συμεώνου Ἀμίδης
31 Ἐπιφανίου ἐπισκόπου ἐπέχοντος τὸν τόπου Ὀλυμπίου ἐπισκόπου Κωνσταντίας
32 Ἰωάννου Σεβαστείας
33 Σελεύκου Ἀμασείας
34 Κωνσταντίνου Μελιτηνῆς
35 Πατρικίου Τυάνων

MBPSΦ

1 ἀπὸ om. B ἐπάρχου B 4 πασχασίνου P πασκασίου B πασχασίου S 5 ὁσιωτάτου] ἁγιωτάτου B 6 τοῦ ἀρχιεπισκόπου M 7 πόλεως om. MPS 8 τῆς om. B 10 Συρίας om. BΦ^{a} 12 ἐπισκόπου om. B 24 καλχηδόνοσ MPS 26 πρεσβύτιδοσ MPS Λέοντος om. B 27 ἰσαυρίασ σελευκείασ MPS 28 λαρίσησ MP, corr. M 31 Κύρου] τύρου MPS 32 κωνσταντίου B 35 ἱεραπόλεωσ S 37 συμεωνίου B 38 ἐπισκόπου^{1} om. B 41 κωνσταντίου B

36 Πέτρου Γαγγρῶν
37 'Απραγμονίου ἐπέχοντος τὸν τόπον Καλογήρου ἐπισκόπου Κλαυδιουπόλεως
38 'Αταρβίου Τραπεζοῦντος ἐπέχοντος τὸν τόπον Δωροθέου ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας
39 Φωτεινοῦ ἀρχιδιακόνου ἐπέχοντος τὸν τόπον Θεοκτίστου ἐπισκόπου Πεσσινοῦντος
40 'Ρωμανοῦ Μύρων L IIII 81
41 Κριτωνιανοῦ 'Αφροδισιάδος Καρίας
42 Νουνεχίου Λαοδικείας Φρυγίας
43 Μαρινιανοῦ Συννάδων
44 'Ονησιφόρου 'Ικονίου
45 Περγαμίου 'Αντιοχείας Πισιδίας
46 'Επιφανίου Πέργης
47 'Αττικοῦ Νικοπόλεως 'Ηπείρου
48 Μαρτυρίου Γορτύνης
49 Λουκᾶ Δυρραχίου
50 Κωνσταντίνου Δημητριάδος ἐπέχοντος τὸν τόπον Βιγιλαντίου ἐπισκόπου Λαρίσσης Θεσσαλίας
51 Φραγκίωνος Φιλιππουπόλεως
52 Σεβαστιανοῦ Βεροίας
53 Βασιλείου Τραιανουπόλεως
54 Τρύφωνος Χίου ἐπέχοντος τὸν τόπον 'Ιωάννου ἐπισκόπου 'Ρόδου
55 Θεοκτίστου Βεροίας Συρίας
56 Γεροντίου Σελευκείας Συρίας
57 Εὐσεβίου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Μακαρίου ἐπισκόπου Λαοδικείας Συρίας
58 Εὐσεβίου Δορυλαίου
59 Σάβα Πάλτου
60 Πέτρου Γαβούλα
61 Σωφρονίου Κωνσταντίνης
62 Πατρικίου Νεοκαισαρείας
63 Μάρα 'Ανασάρθας
64 'Ρωμύλου Χαλκίδος
65 Εὐσταθίου Βηρυτοῦ
66 Λεοντίου 'Ασκάλωνος
67 'Αννιανοῦ Καπετωλιάδος
68 Ζεβέννου Πέλλης
69 'Ιωάννου Τιβεριάδος
70 'Αντιόχου "Αρκης
71 Βηρύλλου 'Αιλᾶ
72 'Αρέτα 'Ελούσης
73 Μουσωνίου Σηγῶρ

MBPSΦ

3 ἐπισκόπου om. B 5 ἐπισκόπου om. B πισσινοῦντος B πισινοῦντος P συνοῦντος S 7 κριτωιανοῦ B κρητωνιανοῦ MPSΦ, corr. M 9 μαριανοῦ P συνάδων BP 11 περγάμου B τῆσ πισιδίασ B 15 δυρρακίου MPS 16 κωνσταντίου B βιγιλλαντίου B 18 φιλιππο-πόλεωσ MPS, corr. M 19 βερροίασ MB 22 βερροίασ B 24 μαρκιανοῦ B 26 δο-ρυλλαίου BPS 28 γαμβούλα M 32 ἀνασάρθησ PS 34. 32. 33 coll. B 35 ἀνιανοῦ B 36 ζεβίνου B 38 ἄλκησ B 39 ἀειλᾶ MPS

M VI 569
74 Ῥουφίνου Βίβλου
75 Παγκρατίου Λιβιάδος
76 Ζωσίμου Μινωίδος
77 Πολυχρονίου Ἀντιπατρίδος
78 Ἰωάννου Γαδάρων
79 Παύλου Ἀνθηδόνος
80 Φωτεινοῦ Λύδδης
81 Ἡρακλείου Ἀζώτου
82 Μαρκιανοῦ Γεράρων
83 Στεφάνου Ἰαμνίας
84 Ἐπικτήτου Διοκλητιανουπόλεως
85 Ῥωμανοῦ Εὐδοξιουπόλεως
86 Θεοδώρου Κλαυδιουπόλεως Ἰσαυρίας
87 Ἰουλίου Κελενδέρεως
88 Τυράννου Γερμανικουπόλεως
89 Ἰωάννου Διοκαισαρείας
L 84 90 Ἀκακίου Ἀντιοχείας,
91 Ἐπιφανίου Κέστρων
92 Αἰλιανοῦ Σελινοῦντος
93 Γαίου Συέδρων
94 Ἀμμωνίου Ἰωτάπης
95 Ματάλου Φιλαδελφείας
96 Μάρκου Ἀρεθούσης
97 Τιμοθέου Βαλανέων
98 Εὐσεβίου Σελευκοβήλου
99 Εὐτυχιανοῦ Ἐπιφανείας
100 Παύλου Μαριάμμης
101 Λαμπαδίου Ῥαφανέων
102 Ἀλεξάνδρου Σεβαστῆς
103 Φιλίππου Ἀδάνης
104 Ὑπατίου Ζεφυρίου
105 Θεοδώρου Αὐγούστης
106 Χρυσίππου Μαλλοῦ
107 Ἰουλιανοῦ Ῥωσοῦ
108 Πολυχρονίου Ἐπιφανείας
109 Ἰωάννου Φλαβιάδος
110 Ἰνδάμου Εἰρηνουπόλεως
111 Σωφρονίου χωρεπισκόπου ἐπέχοντος τὸν τόπον Βασσιανοῦ ἐπισκόπου Μοψουεστίας
112 Πρόκλου Ἀδράων
113 Εὐλογίου Φιλαδελφείας
114 Θεοδοσίου Κανώθας
115 Ὁρμίσδου Φιλιππουπόλεως
116 Δαμιανοῦ Σιδῶνος

MBPSΦ
1 βύβλου PS 2 λιβυάδοσ MPS 3 μηνοίδοσ MPS μηνοίδησ B 7 λύδησ S 8 ἀδώτου PS 9 γεράνων PS 10 ἰαμνείασ PS 15 γερμανικοπόλεωσ B 19 ιλιανοῦ M Ιουλιανοῦ PS σελινοῦντοσ BΦ^{a} σεληνοῦντοσ MPSΦ^{cr} 22 ματάλλου B *Megalo* Φ 37 εὐδήμου B *Indimo* Φ 38 βασιανοῦ PS βασιλείου B 41 θεοδοσίου BΦ θεοδότου MPS

117 Θεοδώρου Τριπόλεως
118 'Ολυμπίου Πανεάδος
119 Παύλου Πτολεμαίδος
120 Παύλου 'Αράδου
121 Θωμᾶ Πορφυρεῶνος
122 Πορφυρίου Βοτρύων
123 Φωσφόρου 'Ορθωσιάδος
124 Πορφυρίου ἀρχιδιακόνου **ἐπέχοντος τὸν τόπον Οὐρανίου ἐπισκόπου** 'Εμίσης
125 'Ιωσὴφ 'Ηλιουπόλεως
126 'Ιορδάνου 'Αβίλης
127 Βαλερίου Λαοδικείας
128 Θωμᾶ Εὐαρίας
129 'Ρουφίνου Σαμοσάτων
130 'Ιωάννου Γερμανικείας
131 Τιμοθέου Δολίχης
132 Εὐολκίου Ζεύγματος
133 'Αθανασίου Πέρρης
134 Ζεβέννου Μαρτυροπόλεως
135 Καιουμᾶ Μαρκουπόλεως
136 'Ιωάννου Καρρῶν
137 'Αβραμίου Κιρκησίου
138 'Ιωάννου Σαρακηνῶν
139 Νώου Χηφᾶ
140 'Ιέρακος 'Αφναίου
141 Σαβίνου δουλου
142 'Απολλωνίου Τάνεως
143 "Ηρωνος Θεννήσου
144 'Αθανασίου Βουσίρεως
145 Πασμηίου Παράλου
146 'Ισιδώρου Σεθροίτου
147 Θεοφίλου Κλεοπατρίδος
148 Θεοδούλου * Πενταπόλεως
149 'Ιανουαρίου Λεόντων
150 'Ιωάννου Ψινχάου
151 Αὐσονίου Σεβεννύτου
152 'Ισαὰκ Ταύα
153 Εὐλογίου 'Αθρίβεως
154 'Ησαίου 'Ερμουπόλεως
155 Στεφάνου Γέρως
156 Νεστορίου Φραγόνεως

M VI 572

L IIII 85

MBPSΦ

8 τὸν om. S ἐμέσησ BPS 11 λαβερίου B 12 εὐαρείασ M 16 εὐολκίου BΦ εὐορκίου MPS 17 πέργησ PSΦ^{ac} 18 ζεβένου B 19 post 21 coll. B μαρκοπόλεωσ MPS 20 καρῶν B 21 κιρκισίου MPS 23 νόου PS πώου B χιφα PS 24—26 om. Φ^{a} 25 δούλου MΦ^{cr} δούλυ P om. S βοτοῦ B κοπτιτῶν 4, 25 [*doctitorum* Φ^{r}] 27 θεννησίου B 32 *Theodoro* Φ^{a} et nota Rustici lacunam posui πενταπόλεωσ BΦ^{a} ἐλούσησ MPS nota Rustici *pentapoleos tesila* Φ^{cr} 33 Ιαννουαρίου BS λεόντων MPSΦ^{r} λεοντῶ BΦ^{ac} 34 ψίνχουσ B 40 φραγονέοσ M φλεγονέωσ B

M VI 576 235 Νικολάου 'Ακαρασσέων **ἐπέχοντος καὶ τὸν τόπον Στεφάνου Λιμύρων**
236 Ζηνοδότου Τελμισσοῦ
237 Φρόντωνος Φασηλιτῶν
238 Φιλίππου Βαλβουρέων
L IIII 89 239 Θεοδώρου 'Αντιφέλλου
240 Λεοντίου 'Αράξων
241 'Αντιπάτρου Καύνου
242 'Ανδρέου Τλωέων
243 'Ρωμανοῦ Βουβονέων
244 Νικίου Μεγάρων
245 'Αθανασίου 'Οποῦντος
246 Δομνίνου Πλαταιῶν
247 'Ονησίμου Ἄργους
248 Μάρκου Εὐροίας
249 Περεγρίνου Φοινίκης
250 Εὐτυχίου 'Αδριανουπόλεως
251 Κλαυδίου 'Ανχιάσμου
252 Σωτηρίχου Κερκύρας
253 Διονυσίου 'Αντιοχείας
254 'Ιωάννου 'Αλίνδων
255 Φλακίλλου 'Ιασσοῦ
256 Παπίου 'Ερίζων
257 Διονυσίου 'Ηρακλείας Λάτμου
258 Μενάνδρου 'Ηρακλείας Σαλβάκης
259 Εὐπειθίου Στρατονικείας
260 'Ιωάννου 'Αμαζόνος
261 Τυγχανίου 'Απολλωνιάδος
262 Θεοδωρήτου 'Αλαβάνδων
263 'Ιωάννου Κνίδου
264 'Ιουλιανοῦ πρεσβυτέρου **ἐπέχοντος τὸν τόπον Καλανδίωνος 'Αλικαρνασοῦ**
265 Δανιήλου Κάδων
266 Μοδέστου Σεβαστῆς
267 Παύλου 'Αριστίου
268 Εὐλαλίου Σιβλίας
269 Χάρητος Διονυσιουπόλεως
270 'Ιωάννου Τραπεζουπόλεως
271 Γενναδίου 'Ακμονέων
272 Θωμᾶ Θεοδοσιουπόλεως
273 Γενναδίου Μοσσύνων

MBPSΦ

1 ἀκαρασέων B καρασσέων S τὸν τόπον καὶ P τὸν τόπον B λιβύρων B 2 ζηνοδώρου B τελμίσου S τερμίσσου B 4 βαλβουρέων PSΦ^{cr} βαρβουρέων MBΦ^{a} 5 ἀντιφέλων B 8 τλοαίων M τλοέων PS τρωέων B γλωέων Φ 12 πλατεῶν MBP πλατιέων S 14 εὐροίασ B ἐθροίασ M αἰθροίασ P ὀρθροίασ S 16 ἀνδριανουπόλεωσ S 17 κλαδέου MΦ^{r} ανχιασμου M ἀγχιασμοῦ PS ἀγχιέσμου B 20 ἀλύδων B 21 φαρκίλου B ἰάσου B 22 ὁρίζων B 23 λάγμου BPSΦ 24 ἡρακλείου σαρβάκησ B cf. Φ^{r} 25 εὐπιθίου MB 26 ἀμαζῶνοσ M 28 θεοδωρίτου MB^{corr}P λαβανδῶν S 31—p. 64, 3 post p. 64, 23 coll. S 31 κάλων B 32 δομέστου B 33 πάλλου B 34 σιρβίασ B 35 χάριτοσ PS 36 τραπεζοπόλεωσ MPS, corr. M 37 ἀκμωνέων M^{corr}

274 Εὐάνδρου Διοκλείας
275 Γεροντίου Βασιλινουπόλεως
276 Ἀλφειοῦ Μύνδου
277 Θεοκτίστου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον **Διογένους Ὀρθωσιαίων**
278 Φιλοθέου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον **Ζωτικοῦ Ἀριασσοῦ** 5
279 Μείρου Εὐλάνδρων
280 Λουκιανοῦ Ἴψοῦ
281 Φιλίππου Λυσιάδος
282 Ἐπιφανίου Μιδαείου
283 Ἀβερκίου Ἱεραπόλεως 10
284 Κυριακοῦ Εὐκαρπίας
285 Εὐστοχίου Δοκιμίου
286 Ἀκύλου Αὐρόκρων
287 Βασιλείου Νακωλείας
288 Στρατηγίου Πολυβώτου M VI 577
289 Νεοπτολέμου Κόρνων 16
290 Παύλου Δέρβης
291 Πλουτάρχου Λύστρων
292 Εὐγενίου Κάνων
293 Ῥούφου Ὕδης 20
294 Τυράννου Οὐμανάδων
295 Ἀχολίου Λαράνδων L IIII 92
296 Εὐτροπίου Ἀδάδων
297 Παύλου Φιλομηλίου
298 Παυλίνου Ἀπαμείας 25
299 Θεοτέκνου Τυραείου
300 Ἑορτικίου Μητροπόλεως
301 Κύρου Σινιάνδου
302 Λιβανίου Παρλάου
303 Ἀλεξάνδρου Σελευκείας 30
304 Ὀλυμπίου Σωζοπόλεως
305 Φοντηιανοῦ Σαγαλασσοῦ
306 Ἀδήλου χωρεπισκόπου ἐπέχοντος τὸν τόπον **Μεσσαλίνου ἐπισκόπου Λαοδικείας**
307 Βασσωνᾶ Νέας πόλεως
308 Φλωρεντίου Ἀδριανουπόλεως 35
309 Μωιανοῦ Λιμένου
310 Εὐελπίστου χωρεπισκόπου ἐπέχοντος τὸν τόπον Φλωρεντίου ἐπισκόπου Τενέδου

MBPS Φ

1 εὐανδρίου B 2 βασιλειδουπόλεωσ B 4 ὀρθωσιέων P' ὀρθοσιαίων M ὀρθοσιέων B ὀρθασιέων S 5 ἐλιασσοῦ B 6—8 om. PS 6 μέρου B εὐλάδρων M 7 εἰψοῦ M 9 μιδαῖου MPS μηδαϊου B 10 ἱεροπόλεωσ M 13 εὐρόκλων B 14 νακολίασ M νακολείασ PS 15 πολυβάτου MPS, corr. M πολυβήτου B 17 βέρβησ B 20 οἴδησ MPS 21 οὐμανάδων MP εὐμανάδων S μανάδων M^{corr} οὐμάδων B 22 ἀσχολίου B λαδάρων B 24 φιλομιλίου MPS 25 παυλίνου B 3, 1^{260}. 4, 1^{260}. 6, 1^{278} μυλίνου MPS Φ 26 τυραίου M τυρέου PS ταυρέου B 28 ἐνιάνδρου B 29 λιβάνου MPS παρλάου MB παρπαζλάου P παρπαλάου S 32 om. PS φροντινιανοῦ B *frontisiano* Φ σαγαλάσου B 33 *adilo* Φ αδήτου MPS ἀδόλου B μεσσαλίου M μεσαλίου PS μεσαλίνου B 34 βασωνᾶ M βασσών PS νεαπόλεωσ B 35 ἀνδριανουπόλεωσ S 36 μωιανοῦ MPS Φ^{a} μουιανοῦ B *maiano* Φ^{cr}

311 Σωτηρᾶ Θεοδοσιανῆς ἐπέχοντος τὸν τόπον καὶ Ἡλίου ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος καὶ Προεχίου ἐπισκόπου Ἀρσινόης
312 Ἐπαφροδίτου Ταμάσσου ἐπέχοντος τὸν τόπον καὶ Διδύμου ἐπισκόπου Λαπύθου
313 Διονυσίου διακόνου ἐπέχοντος τὸν τόπον Φωτεινοῦ ἐπισκόπου Κύθρων
314 Ἰωάννου Μεσσήνης
315 Ὠφελίμου Τεγέας
316 Εἰρηναίου Ναυπάκτου
317 Κυρίλλου Σούβριτος
318 Γενναδίου Κνωσσοῦ
319 Εὐσεβίου Ἀπολλωνίας
320 Δημητρίου Λάππης
321 Εὐφράτου Ἐλευθέρνης ἐπέχοντος τὸν τόπον καὶ Παύλου ἐπισκόπου Καντάνου
322 Σώιζοντος Φιλίππων
323 Εὐσεβίου Δουβήρων
324 Μαξιμίνου Σερρῶν
325 Νικολάου Στοβῶν
326 Δαρδανίου Βαργάλων
327 Ἰωάννου Παρθικουπόλεως
328 Ὀνωράτου Θάσου
329 Θεοφίλου Ἀριεσσοῦ
330 Νέωνος Σιλλύου
331 Διοδότου Λυσινέων
332 Μάρα Κοδραύλων
333 Παύλου Πούγλων
334 Μαρκελλίνου Ἰσίνδων
335 Μακεδόνος Μαγύδου
336 Εὐδοξίου Ἐτέννων
337 Εὐγενίου Κοτέννων
338 Μαρκελλίνου Κοραλλίας
339 Ὀβρίμου Κορακησίου
340 Πέτρου Ἐχιναίου
341 Αὐρηλίου Ἄφρου
342 Εὐσταθίου ἔθνους Σαρακηνῶν
M VI 580 343 Ῥεστιτιανοῦ Ἄφρου
Πάντες οἱ συναχθέντες ἐπίσκοποι ἐν Χαλκηδόνι *

L IIII 93 4 καὶ καθεσθέντων τῶν μεγαλοπρεπεστάτων καὶ ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων καὶ τῆς ὑπερφυοῦς συγκλήτου ἐν τῶι μέσωι πρὸ τῶν καγκέλλων τοῦ ἁγιωτάτου

MBPS Φ
1 ἡλιάδου B 2 προσεχίου B προερχίου S ἐπισκόπου om. B 3 ταμάσου BPS λαπίθου B 4 φωτίνου M φωτίου B 5 μεσήνης BPS 8 σούβρητοσ P 9 κνώσου MP, corr. M κνοσοῦ S 11 Λάππης Φ^{r} πάλπης MPS λάμπης BΦ^{ac} 12 ἐλευθερίνης B κατάνης PS 14 δουμήρων S δεβήρων B 17 γαρβάλων B 18 παρθικοπόλεωσ B 19 θάσσου MPS θαλοῦ B 20 ἀριέσου B 21 σιλύου B 23 κοδρύλων B *cf.* Φ 24 ποέλων B *pollis* Φ^{ac} *pollorum* Φ^{r} 25 ἰσίνων B Ισσηδόνοσ PS 26 μαρτύρων B 27 post 25 coll. Φ^{ac} ἐτεπῶν B 28 κοτένων B 29 μαρκελλίνου BΦ μαρκιανοῦ MPS κεραλίασ B 30 ὁμβρίμου B cf. notam Rustici 31 ἐχηναίου P ἐχηναίων S 34 *Restitiano* Φ ῥεστιγιανοῦ MPS cf. notam Rustici ἀρεστιανοῦ B 35 om. B χαλκηδόνι P καλχηδόνι M χαλκηδόνι χλ S, qua lectione demonstratur uerum numerum propter ficticium [cf. Timotheum Aelurum apud Lebon, le monophysisme séuérien p. 104] eiectum esse, *CCCLIII* Φ 37 ὑπερφυεστάτης MPS συνκλήτου S

θυσιαστηρίου, καὶ ἐκ μὲν τοῦ εὐωνύμου αὐτῶν μέρους καθεσθέντων τῶν ὁσιωτάτων τοποτηρητῶν τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέοντος καὶ Ἀνατολίου τοῦ θεοσεβεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς βασιλευούσης Κωνσταντινουπόλεως καὶ Μαξίμου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας καὶ Θαλασσίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Καισαρείας καὶ Στεφάνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἐφέσου καὶ τῶν λοιπῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων τῆς τε Ἀνατολικῆς καὶ Ποντικῆς καὶ Ἀσιανῆς καὶ Θραικικῆς τῶν διοικήσεων ἄνευ τῶν Παλαιστηνῶν, ἐκ δὲ τοῦ δεξιοῦ αὐτῶν μέρους ὁμοίως καθεσθέντων Διοσκόρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας καὶ Ἰουβεναλίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων καὶ Κυντίλλου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τοποτηροῦντος Ἀναστασίῳ τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐπισκόπῳ Θεσσαλονίκης καὶ Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κορίνθου καὶ τῶν λοιπῶν τῶν τε τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως καὶ τοῦ Ἰλλυρικοῦ, ἔτι μὴν καὶ τῶν Παλαιστηνῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων, προκειμένου ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ἀχράντου εὐαγγελίου,

* * * τούτων τοίνυν Ἑλληνιστὶ ἑρμηνευθέντων διὰ Βερονικιανοῦ τοῦ καθωσιωμένου σηκρηταρίου τοῦ θείου κονσιστωρίου

5 Πασκασῖνος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος καὶ φύλαξ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου, ὡς ἔστη ἐν μέσῳ μετὰ καὶ τῶν συνελθόντων αὐτῷ, ἔφη· Τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἀποστολικοῦ ἐπισκόπου τῆς Ῥωμαίων πόλεως κεφαλῆς ὑπάρχοντος πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν προστάξεις ἔχομεν ἐν αἷς κατηξίωσεν διαλαλῆσαι ὅπως Διόσκορος μὴ συγκαθεσθῇ τῷ συνεδρίῳ, εἰ δὲ ἐπιχειρήσοι τοῦτο τολμῆσαι, ἐκβληθείη. τοῦτο ἀναγκαῖον ἡμᾶς παραφυλάξαι. εἰ παρίσταται τοίνυν τῇ ὑμετέραι μεγαλειότητι, ἢ ἐκεῖνος ἐξέλθῃ ἢ ἡμεῖς ἔξιμεν. M VI 581

6 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ περιφανέστατοι συγκλητικοὶ εἶπον· Ποία γὰρ ἰδικὴ μέμψις ἐπάγεται Διοσκόρῳ τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐπισκόπῳ;

7 Πασκασῖνος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος καὶ φύλαξ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου εἶπεν· Αὐτοῦ εἰσελθόντος ἀναγκαῖόν ἐστιν ἐκείνῳ ἀντιτεθῆναι.

8 Οἱ λαμπρότατοι ἄρχοντες καὶ περιφανέστατοι συγκλητικοὶ εἶπον· Κατὰ τὰ ἤδη διαλαληθέντα ἰδικῶς ἡ αἰτία φανερούσθω ἐν ᾗ ὑπόκειται. L IIII 96

9 Λουκίνσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος ἐπέχων τὸν τόπον τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας εἶπεν· Τῆς ἰδίας κρίσεως λόγον ἀποδότω. πρόσωπον γὰρ ἥρπασεν τοῦ κρίνειν, ὅπερ οὐκ ἐκέκτητο· σύνοδον ἐτόλμησεν ποιῆσαι ἐπιτροπῆς δίχα τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου, ὅπερ οὐδέποτε γέγονεν οὐδὲ ἐξὸν γενέσθαι.

10 Πασκασῖνος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος ἐπέχων τὸν ἀποστολικὸν θρόνον εἶπεν· Ἡμεῖς ὑπεναντίον τῶν προσταγμάτων τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἀποστολικοῦ ἐπισκόπου

30—32 ipsa Latina uerba praebet Rusticus in nota

MBPSΦ

1 μέρουσ αὐτῶν B 3 θεοσεβεστάτου MPΦ θεοφιλεστάτου BS 4 βασιλίδοσ B 5 ἀρχιεπισκόπου B 6 ἐπισκόπου om. M ἐφέσων PS 7 ἀνατολῆσ S 10 ἐπισκόπου² om. B 11 Ἀναστασίωι om. B 12 λοιπῶν] λοιπῶν εὐσεβεστάτων ἐπισκόπων B τῶν τε τῆσ MPS τῆσ τε B 14 ἀχράντου καὶ ἁγιωτάτου S 15/16 τούτων — κονσιστωρίου om. M 15 τούτων τοίνυν PS οἱ ῥωμαῖοι ἀναστάντες διελάλησαν τῶν οὖν διαλαληθέντων B; asteriscos posui loco interlocutionis Latinae, cuius interpretationem postea intrusam esse proditur constructione inter 16 κωνσιστωρίου et 23 οἱ ἐνδοξότατοι interrupta βερινικιανοῦ S 17 πασκάσιοσ B πασχασῖνοσ PS καὶ om. MPS ὡς om. PS 18 τῶ μέσω B 21 ἐπιχειρήσει S ὑμᾶσ B 22 ἢ om. B ἐξέλθοι M 23 ἰδικὴ] ἢ δίκη ἢ B 25 πασκάσιοσ B πασχασῖνοσ PS 26 ἐκείνω ἀντιτεθῆναι MPS ἡμᾶσ ἐξελθεῖν B 27 καὶ οἱ B κατὰ om. MPS, corr. M 31 οὐ κέκτητο S σύνοδον B nota Rustici καὶ σύνοδον MPSΦ τοῦ] τῆσ S 32 οὐδὲ — γενέσθαι om. B 33 πασκάσιοσ B πασχασῖνοσ PS

καὶ χειρίζοντος τὸν ἀποστολικὸν θρόνον ἐλθεῖν οὐ δυνάμεθα οὔτε μὴν ὑπεναντίον τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων ἢ πατρικῶν πραραδόσεων.

11 Οἱ λαμπρότατοι ἄρχοντες καὶ περιφανέστατοι συγκλητικοὶ εἶπον· Ἁρμόζει ὑμᾶς ἰδικῶς τί ἔπταισεν, σαφηνίσαι.

12 Λουκίνσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος καὶ τὸν ἀποστολικὸν θρόνον ἐπέχων ἔφη· Οὐχ ὑπομένομεν τοσαύτην ὕβριν γενέσθαι ὑμῖν τε καὶ ἡμῖν, ὥστε καθεσθῆναι τοῦτον τὸν ἐπὶ κρίσει παραγενόμενον.

13 Οἱ λαμπρότατοι ἄρχοντες καὶ περιφανέστατοι συγκλητικοὶ εἶπον· Εἰ δικαστοῦ ἐπέχεις πρόσωπον, ὡς δικαζόμενος οὐκ ὀφείλεις δικαιολογεῖσθαι.

14 Καὶ Διοσκόρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας κατὰ κέλευσιν τῶν ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων καὶ τῆς ἱερᾶς συγκλήτου καθεσθέντος ἐν τῶι μέσωι καὶ καθεσθέν-
M VI 584 των τῶν Ῥωμαίων εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων ἐν τοῖς ἰδίοις τόποις καὶ ἡσυχασάντων, Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Δορυλαέων πόλεως παρελθὼν ἐν τῶι μέσωι εἶπεν· Τὴν σωτηρίαν ὑμῖν τῶν δεσποτῶν τῆς οἰκουμένης, κελεύσατε τὰς δεήσεις τὰς ἐμὰς ἀναγνωσθῆναι, καθὼς παρέστη τῶι εὐσεβεστάτωι βασιλεῖ. ἠδίκημαι παρὰ Διοσκόρου· ἠδίκηται ἡ πίστις· ἐφονεύθη Φλαβιανὸς ὁ ἐπίσκοπος· ἅμα ἐμοὶ καθηιρέθη ἀδίκως παρ' αὐτοῦ. κελεύσατε τὰς δεήσεις μου ἀναγνωσθῆναι.

15 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Ἀναγινωσκέσθωσαν αἱ δεήσεις.

Καὶ καθεσθέντος ἐν τῶι μέσωι Εὐσεβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου κατὰ κέλευσιν πάντων Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου λαβὼν παρ' αὐτοῦ τὰς δεήσεις ἀνέγνω

16 Τοῖς φιλοχρίστοις καὶ εὐσεβεστάτοις βασιλεῦσιν ἡμῶν Φλαβίοις Βαλεντινιανῶι καὶ Μαρκιανῶι τοῖς αἰωνίοις αὐγούστοις παρὰ Εὐσεβίου τοῦ ἐλαχίστου ἐπισκόπου Δορυλαίου ποιουμένου τὸν λόγον ὑπέρ τε ἑαυτοῦ καὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ ὑπὲρ τοῦ ἐν ὁσίοις Φλαβιανοῦ τοῦ γενομένου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως. Σκοπὸς τῶι ὑμετέρωι κράτει ἁπάντων μὲν τῶν ὑπηκόων προνοεῖν καὶ χεῖρα ὀρέγειν ἅπασιν τοῖς ἀδικουμένοις, μάλιστα δὲ τῶν εἰς ἱερωσύνην τελούντων, καὶ ἐν τούτωι τὸ θεῖον θεραπεύοντες, παρ' οὗ τὸ βασιλεύειν ὑμῖν καὶ κρατεῖν τῶν ὑφ' ἡλίωι δεδώρηται. ἐπεὶ οὖν πολλὰ καὶ δεινὰ καὶ παρὰ πᾶσαν ἀκολουθίαν ἡ εἰς Χριστὸν πίστις καὶ ἡμεῖς πεπόνθαμεν παρὰ
L III 97 Διοσκόρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως, πρόσιμεν τῆι ὑμετέραι εὐσεβείαι τῶν δικαίων ἀξιοῦντες τυχεῖν. τὰ δὲ τοῦ πράγματος ἐν τούτοις. ἐπὶ τῆς ἔναγχος γενομένης συνόδου ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει, ἣν ὄφελόν γε ἦν μὴ γενέσθαι, ἵνα μὴ κακῶν καὶ ταραχῆς τὴν οἰκουμένην ἐμπλήσηι, ὁ χρηστὸς Διόσκορος παρ' οὐδὲν θέμενος τὸν τοῦ δικαίου λόγον καὶ τὸν τοῦ θεοῦ φόβον, ὁμόδοξος ὢν καὶ ὁμόφρων Εὐτυχοῦς τοῦ ματαιόφρονος καὶ αἱρετικοῦ, λανθάνων δὲ τοὺς πολλούς, ὡς

14—17 pleniorem interlocutionis formam praebet Rusticus in notis

MBPSΦ

2 καὶ B 4 τί — σαφηνίσαι] τὴν αὐτοῦ πλάνην ἐκθέσθαι B 5 λουκήνσιοσ M ἐπέχων θρόνον S 6 ὑμῖν — ἡμῖν BΦ ἡμῖν — ὑμῖν MPS 8 εἰ] εἰ φυλάττεισ τὸ πρόσωπον τοῦ ἄρχοντοσ οὐκ ὀφείλεισ ὡσ κριτὴσ ἀποφαίνεσθαι εἰ B 10 καὶ MSΦ^{cr} τούτων [pertinet ad interlocutiones legatorum Romanorum] τοίνυν ἑρμηνευθέντων διὰ βερονικιανοῦ τοῦ καθωσιωμένου μαγιστριανοῦ καὶ σηκρηταρίου τοῦ θείου συνεδρίου καὶ B cf. Φ^{a} 13 δορυλλαίων B 15 παρέστην M^{corr} 16 ὁ om. M καθήρηται B 18 ὑπερφυεστάτη B εἶπεν MPS 22 ἀνέγνω λαβὼν — δεήσεισ B 23 ἔγκλησισ κατὰ διοσκόρου S in mg. φλαυβίοισ MPS οὐαλεντινιανῶ B 25 δορυλλαίου MBPS, corr. M αὐτοῦ B 27 πᾶσι B 28 τούτω γὰρ B 28/29 θεραπεύεται B 29 τὸ] τῶ S 30 καὶ^{2} om. B 33 ἐπὶ] ἐπεὶ M ὤφελόν S γε BP τε MS 36 ἕωσ B

ὕστερον ἑαυτὸν ἐφανέρωσεν, εὑρὼν καιρὸν τὴν γεγενημένην παρ' ἐμοῦ κατὰ Εὐτυχοῦς τοῦ ὁμοδόξου αὐτοῦ κατηγορίαν καὶ τὴν ἐπ' αὐτῶι ἐξενεχθεῖσαν ψῆφον παρὰ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Φλαβιανοῦ τοῦ ἐπισκόπου, πλῆθος ἀτάκτων ὄχλων συναγαγὼν καὶ δυνα- M VI 585
στείαν ἑαυτῶι διὰ χρημάτων πορισάμενος, τήν τε εὐσεβῆ θρησκείαν τῶν ὀρθοδόξων τό γε ἧκον εἰς αὐτὸν ἐλυμήνατο καὶ τὴν κακοδοξίαν Εὐτυχοῦς τοῦ μονάζοντος, ἥτις ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἀπεκηρύχθη, ἐβεβαίωσεν. ἐπεὶ οὖν οὐ μικρὰ τὰ τετολμημένα αὐτῶι κατά τε τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως καὶ καθ' ἡμῶν, δεόμεθα καὶ προσπίπτομεν τῶι ὑμετέρωι κράτει θεσπίσαι τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Διόσκορον ἀπολογήσασθαι τοῖς παρ' ἡμῶν αὐτῶι ἐπαγομένοις, δηλαδὴ τῶν παρ' αὐτοῦ καθ' ἡμῶν πεπραγμένων ὑπομνημάτων ἀναγινωσκομένων ἐπὶ τῆς ἁγίας συνόδου, δι' ὧν δυνάμεθα ἀποδεῖξαι αὐτὸν καὶ ἀλλότριον ὄντα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ αἵρεσιν ἀσεβείας πεπληρωμένην κρατύναντα καὶ ἀδίκως ἡμᾶς καθελόντα καὶ τὰ δεινὰ ἡμᾶς κατεργασάμενον, θείων καὶ προσκυνουμένων ὑμῶν μανδάτων καταπεμπομένων τῆι ἁγίαι καὶ οἰκουμενικῆι συνόδωι τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, ἐφ' ὧι τε ἡμῶν καὶ τοῦ προειρημένου Διοσκόρου διακοῦσαι καὶ ἀνενεγκεῖν εἰς γνῶσιν τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας πάντα τὰ πραττόμενα πρὸς τὸ παριστάμενον τῆι ἀθανάτωι ὑμῶν κορυφῆι. καὶ τούτου τυχόντες ἀδιαλείπτους εὐχὰς ἀναπέμψομεν ὑπὲρ τοῦ αἰωνίου ὑμῶν κράτους, θειότατοι βασιλεῖς.

17 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Διαλυέσθω τὰ ἐπαγόμενα.

18 Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἐκέλευσεν ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς σύνοδον συγκροτηθῆναι, καὶ δὴ συγκεκρότηται κατὰ θεῖον νεῦμα τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως ἡμῶν. περὶ δὲ τῶν πεπραγμένων διὰ τὸν γενόμενον ἐπίσκοπον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἁγίας ἐκκλησίας Φλαβιανὸν ὑπομνήματά εἰσι πεπραγμένα ἐν τῆι ἁγίαι συνόδωι καὶ παρακαλῶ ταῦτα ἀναγνωσθῆναι.

19 Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Δορυλαίου εἶπεν· Τὰ αὐτὰ καὶ ἡμεῖς ἐξαιτούμεν.

20 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Πάντα τὰ ἐν τῆι ὑποθέσει ταύτηι παρακολουθήσαντα κατὰ τάξιν ἀναγινωσκέσθω.

21 Καὶ πρὸ τῆς ἀναγνώσεως Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Παρακαλῶ τὴν ὑμετέραν μεγαλοπρέπειαν ἐν πρώτοις τὰ τῆς πίστεως γυμνασθῆναι.

22 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Τέως πρὸς τὴν κατηγορίαν ἀποκρίνασθαί σε προσήκει· ὅθεν περίμεινον τὴν τῶν πεπραγμένων γενέσθαι ἀνάγνωσιν, ὅπερ καὶ αὐτὸς γενέσθαι ἐξήιτησας.

23 Κωνσταντῖνος ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου εἶπεν· Ἔστι τὰ θεῖα γράμματα τὰ διαφόρως ἀποσταλέντα περὶ τῆς συνόδου τῆς πρώην γενομένης μετὰ χεῖρας καὶ ἀναγνώσομαι.

Καὶ ἀπὸ κώδικος ἀνέγνω

MBPSΦ

3/4 πορισάμενοσ ἑαυτῶ δυναστείαν διὰ χρημάτων B 7 αὐτῶι om. B 7/8 προσπίπτωμεν MS 9 ἐπιφερομένοισ B καθ' ἡμῶν παρ' αὐτοῦ B 11 δεῖξαι B καὶ om. B ὄντα om. B 12 εἰσ ἡμᾶσ PS ἡμῖν B 14 τε ἡμῶν MPS ἡμῶν τε B 14/15 προηρημένου M 17 ἀναπέμψωμεν M 18 εἶπεν MPS 20 ἀπόκρισισ διοσκόρου S in mg. ἀρχιεπίσκοποσ B 21 συγκεκρότηται BΦ συγκροτεῖται MPS 23 τῆς om. B 25 δορυλλαίου BPS 27 εἶπεν MPS 28 ἀναγινωσκέσθωσαν B 29 Ἀλεξανδρείας om. S 30 εὐπρέπειαν B 31 ὑπερφυεστάτη B εἶπεν MPS 32 γενέσθαι om. B 33 ἐξήτησασ γενέσθαι B 34 μαγιστριανὸσ καὶ σηκρητάριοσ B κονσεισιτορίου M κονσισταρίου S εἶπεν: περὶ τῆσ ἐν ἐφέσω δευτέρασ λέγει συνόδου M 35 πσρὰ PS 36 ἐπὶ PS ἀναγνωσόμεθα B

L VI 100 M VI 588 'Ο τῆς θείας λήξεως Θεοδόσιος Διοσκόρωι τῶι εὐλαβεστάτωι ἐπισκόπωι 'Αλεξανδρείας

24 Αὐτοκράτορες Καίσαρες Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανὸς νικηταὶ τροπαιοῦχοι μέγιστοι ἀεισέβαστοι αὔγουστοι Διοσκόρωι. Ἅπασι δῆλον καθέστηκεν ὅτιπερ ἡ τῆς ἡμετέρας πολιτείας κατάστασις καὶ πάντα τὰ ἀνθρώπινα τῆι περὶ τὸ θεῖον εὐσεβείαι συνέχεταί τε καὶ κρατύνεται καὶ τοῦ κρείττονος εὐμενοῦς τυγχάνοντος δεξιῶς καὶ κατὰ γνώμην προβαίνειν πέφυκεν καὶ διοικεῖσθαι τὰ πράγματα. βασιλεύειν τοίνυν παρὰ τῆς θείας λαχόντες προνοίας, τῆς τῶν ὑπηκόων εὐσεβείας τε καὶ εὐπραγίας ἀναγκαίως πλείστην ὅσην φροντίδα ποιούμεθα, ὥστε καὶ τὴν ἀληθῆ θρησκείαν καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς πολιτείαν τῆι περὶ τὸ κρεῖττον εἰλικρινεῖ θεραπείαι τε καὶ εὐσεβείαι συγκροτουμένας ἐκλάμπειν. ἐπὶ τοῦ παρόντος τοίνυν ἀνακυψάσης ἐξαίφνης ἀμφιβολίας τινὸς εἰς τὴν τοῦ καθολικοῦ καὶ ἀποστολικοῦ δόγματος τῆς ἡμετέρας ὀρθοδόξου πίστεως παραφυλακήν, ἥτις, ὡς εἰκός, διαφόροις ἐννοίαις ἀνθέλκουσα διαταράττει καὶ συγχεῖ τὰς τῶν ἀνθρώπων αἰσθήσεις τε καὶ ψυχάς, οὐκ ἀνεκτὸν νομίσαντες τὸ τοιοῦτον ἀτόπημα παριδεῖν, ὡς ἂν μὴ τοῦτο παροφθὲν εἰς ὕβριν αὐτοῦ τοῦ κρείττονος ἀνατρέχειν δόξειεν, ἐθεσπίσαμεν κατὰ ταυτὸν συνελθόντων ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἀνδρῶν, οἷς πλεῖστος εὐσεβείας τε καὶ τῆς ὀρθοδόξου καὶ ἀληθινῆς πίστεως λόγος καθέστηκεν, πᾶσαν μὲν τοιαύτην ἀκριβοῦς ζητήσεως προτεθείσης διαλυθῆναι ματαίαν ἀμφισβήτησιν, τὴν δὲ ἀληθινὴν καὶ τῶι θεῶι φίλην, τουτέστι τὴν ὀρθόδοξον κρατυνθῆναι πίστιν. καὶ ἡ σὴ τοιγαροῦν ὁσιότης προσλαβοῦσα σὺν ἑαυτῆι δέκα μὲν εὐλαβεστάτους ἐπισκόπους τῶν ὑπὸ τὴν αὐτὴν διοίκησιν μητροπολίτας, ἑτέρους δὲ δέκα ὁσιωτάτους ἐπισκόπους λόγωι τε καὶ βίωι κεκοσμημένους, ὀρθότητι καὶ τῆς ἁπλανοῦς καὶ ἀληθινῆς πίστεως εἰδήσει τε καὶ διδασκαλίαι παρὰ πᾶσιν ἐκλάμποντας, ταῖς πλησίον Καλάνδαις Αὐγούσταις τὴν 'Εφεσίων μητρόπολιν τῆς 'Ασίας καταλαβεῖν ἀνυπερθέτως σπουδάσει, μηδενὸς ἑτέρου δηλαδὴ παρὰ τοὺς προειρημένους τῆι ἁγιωτάτηι συνόδωι παρενοχλήσοντος, ὡς ἂν πάντων ὁμοῦ τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, οὓς συνελθεῖν διὰ θείων ἡμῶν συλλαβῶν ἐθεσπίσαμεν, κατὰ τὴν προγεγραμμένην συνδραμόντων πόλιν καὶ ἀκριβεστάτην προθέντων ἔρευνάν τε καὶ ζήτησιν πᾶσα μὲν ἐκποδὼν σκαιὰ γένηται πλάνη, κρατυνθείη δὲ καὶ συνήθως ἐκλάμψοι τὸ τῆς ὀρθοδόξου καὶ ἀληθινῆς καὶ προσφιλεστάτης τῶι σωτῆρι ἡμῶν Χριστῶι πίστεως δόγμα, ὅπερ ἅπαντες εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ἀρραγὲς καὶ ἀσάλευτον παραφυλάξουσιν εὐμενοῦς ὄντος τοῦ κρείττονος. εἰ δέ τις τὴν οὕτως ἀναγκαίαν καὶ τῶι θεῶι φίλην παριδεῖν ἕλοιτο σύνοδον καὶ μὴ πάσηι δυνάμει κατὰ τὸν προειρημένον καιρὸν τὸν ἀφορισθέντα καταλάβοι τόπον, οὐδεμίαν μὲν ἕξει πρὸς τὸ κρεῖττον ἢ πρὸς τὴν ἡμετέραν εὐσέβειαν ἀπολογίαν, ἱερατικὴν δὲ παραιτούμενος συλλογὴν οὐκ ἀγαθῶι συνειδότι

d. 1. m. Aug. a. 449

M VI 589

Sacrae praeter Φ extant tres uersiones ex ipsis concilii Ephesini gestis desumptae, una Latina in Collectione Nouariensi de re Eutychiana 10, 1 [Λ^n] et duae Syriacae, altera [Σ] in Gestis concilii illius [Abhdlg. d. Gött. Ges. d. Wiss. N. F. XVI p. 2. 4], altera apud Timotheum Aelurum in codice Mus. Brit. add. 12156 f. 52a

---

MB, P [usque ad 20 δέκα], p [inde a 20 ὁσιωτάτους], SΦΛ^nΣ

1 ἐπιστολὴ θεοδοσίου καὶ οὐαλεντινιανοῦ πρὸς διοσκόρον ἐπίσκοπον ἀλεξανδρείασ S^{mg} ὁ — ἀλεξανδρείασ MPSΦ om. BΛ^{n}Σ Tim. 2 Καίσαρες om. BΛ^n 5 τε om. B 7 εὐσεβείας] εἰρήνης Σ 9 εἰλικρινεῖ om. B συγκροτουμένην B 10 καὶ ἐπὶ BΣ ἐξαίφνης om. B 12 τε καὶ M συνέχει MPS, corr. M 14 δόξοιεν S δόξη B 16 καὶ ἀληθινῆς om. B 17 προτεθείσησ ζητήσεωσ B τῶι om. B 18 τὴν om. B 19 προλαβοῦσα S μὲν] μόνους Λ^n 20 βίου Σ 21 καὶ^1 om. B Tim. ἀληθοῦσ B ἔτι τε εἰδήσει B καὶ διδασκαλίαι om. B 22 πάντας ΣΦ^r 23 σπουδάσει ἀνυπερθέτωσ B 24 παρενοχλήσαντοσ S 26 πόλιν] πίστιν B 27 τε om. B 28 ἐκλάμψει S ἐκλάμψη B 29 μετέπειτα B 30 τῶι om. B 31 ὑπεριδεῖν B τὸν καιρὸν τὸν προειρημένον B 32 καταλάβη B καταλάβοιτο M καταλάβοι τὸν M^{corr}

τὴν ψυχὴν ἀναγκαίως πληγήσεται. Θεοδώρητον μέντοι τὸν ἐπίσκοπον Κύρου τῆς πόλεως, ὃν ἤδη ἐκελεύσαμεν τῇ ἰδίαι αὐτοῦ μόνῃ ἐκκλησίαι σχολάζειν, θεσπίζομεν μὴ L IIII 101 πρότερον ἐλθεῖν εἰς τὴν ἁγίαν συνόδον, ἐὰν μὴ πάσῃ τῇ ἁγίαι συνόδῳ συνελθούσῃ δόξῃ καὶ αὐτὸν παραγενέσθαι καὶ κοινωνὸν γενέσθαι τῆς αὐτῆς ἁγίας συνόδου· εἰ δὲ περὶ αὐτοῦ διχόνοιά τις ἀνακύψοι, χωρὶς αὐτοῦ τὴν ἁγίαν σύνοδον συνελθεῖν καὶ τυπῶσαι τὰ κελευσθέντα προστάττομεν.

Ἐδόθη τῇ πρὸ τριῶν Καλανδῶν Ἀπριλίων ἐν Κωνσταντινουπόλει μετὰ τὴν ὑπατείαν Ζήνωνος καὶ Ποστουμιανοῦ τῶν λαμπροτάτων d. 30. m. Mart. a. 449

25 Κωνσταντῖνος ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου εἶπεν· Τῶι αὐτῶι τύπωι ἐγράφη καὶ τοῖς ἄλλοις εὐλαβεστάτοις ἐπισκόποις ὥστε παραγενέσθαι εἰς τὴν σύνοδον.

26 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Εἰσίτω καὶ ὁ εὐλαβέστατος Θεοδώρητος κοινωνήσων τῇ συνόδῳ, ἐπειδὴ καὶ ἀποκατέστησεν αὐτῶι τὴν ἐπισκοπὴν ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Λέων, καὶ ὁ θειότατος δὲ καὶ εὐσεβέστατος βασιλεὺς παρεῖναι αὐτὸν τῇ ἁγίαι συνόδῳ ἐθέσπισεν.

27 Καὶ εἰσελθόντος Θεοδωρήτου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ Ἰλλυρικιανοὶ καὶ Παλαιστηνοὶ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Ἐλεήσατε, ἡ πίστις ἀπόλλυται. οἱ κανόνες τοῦτον ἐκβάλλουσιν. τοῦτον ἔξω βάλε. τὸν διδάσκαλον Νεστορίου ἔξω βάλε.

28 Οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ Ποντικοὶ καὶ Ἀσιανοὶ καὶ Θρᾶικες εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Εἰς ἄγραφα ὑπεγράψαμεν. ἐτυπτήθημεν καὶ ὑπεγράψαμεν. τοὺς Μανιχαίους ἔξω βάλε. τοὺς ἐχθροὺς Φλαβιανοῦ ἔξω βάλε. τοὺς ἐχθροὺς τῆς πίστεως ἔξω βάλε.

29 Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Κύριλλος διὰ τί ἐκβάλλεται ὁ παρὰ τούτου ἀναθεματισθείς;

30 Οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ Ποντικοὶ καὶ Ἀσιανοὶ καὶ Θρᾶικες εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Διόσκορον τὸν φονέα ἔξω βάλε. Διοσκόρου τὰς πράξεις τίς οὐκ οἶδεν;

31 Οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ Ἰλλυρικιανοὶ καὶ Παλαιστηνοὶ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστας.

32 Οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Τοὺς φονέας ἔξω βάλε.

33 Οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Ἡ αὐγούστα Νεστόριον ἐξέβαλεν, πολλὰ τὰ ἔτη τῆς ὀρθοδόξου. ἡ σύνοδος Θεοδώρητον οὐ δέχεται.

34 Θεοδώρητος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος παρελθὼν ἐν τῶι μέσωι εἶπεν· Δεήσεις M VI 592 ἐπιδέδωκα τοῖς θειοτάτοις καὶ εὐσεβεστάτοις καὶ φιλοχρίστοις δεσπόταις τῆς οἰκουμένης καὶ ἠιτιασάμην τὰς εἰς ἐμὲ γενομένας σφαγὰς καὶ ἀξιῶ ταύτας ἐξετασθῆναι.

---

1 ὅτι Θεοδώρητον προσέταξεν ὁ βασιλεὺς Θεοδόσιος ἐν τῇ συνόδῳ Ἐφέσου μὴ συνελθεῖν M^{mg} 12—15. 34—36 adfert Facundus 5, 3 p. 713

MBpSΦ, $Λ^{n}$ [usque ad 6], Σ Tim. [usque ad 8]

1 πληχθήσεται M θεοδώριτον MBp 2 μόνη αὐτοῦ B 4 ἁγίας om. Σ 5 ἀνακύψοι B ἀνακύψει pS ἀνακύψη M 7 τῇ om. B ἀπριλλίων BpS 10 καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπισκόποις ἐγράφη B εὐλαβεστάτοις om. S 11 σύνοδον ἐν ἐφέσω B 12 μεγαλοφυὴς B εἶπεν MS εἰσιέτω MB, corr. M 13 θεοδώριτος Bp ut solent ἀπεκατέστησεν S 14 δὲ B om. MpS 15 ἐθέσπισε τῇ συνόδω B 17 ἰλλυρικοὶ B παλαιστινοὶ M, corr. M ἐλεήσατε ἐλεήσατε B 19 βάλετε B ut solet βάλλε M^{corr} ut solet 20 θράκης MpS 21 καθυπεγράψαμεν B 22 τοὺς ἐχθροὺς^{1} — βάλε om. B 26 καὶ θράκες καὶ ἀσιανοὶ S 28 οἱ^{2} om. B ἰλλυρικοὶ B παλαιστινοὶ M, corr. M 29 αὐγούστης BpS 30—32 Τοὺς — ἐξεβόησαν om. p 30 ἠτησάμην pS

35 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Θεοδώρητος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τὸν οἰκεῖον ἀπολαβὼν τόπον παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου πόλεως Ῥώμης εἰσῆλθεν νῦν κατηγόρου τάξιν ἐπέχων, ὅθεν ἀνάσχεσθε ὑπὲρ τοῦ μὴ σύγχυσιν γενέσθαι τῇι ἀκροάσει τὰ ἀρχὴν λαβόντα περαιωθῆναι. πρόκριμα γὰρ ἀπὸ τοῦ παρεῖναι τὸν εὐλαβέστατον Θεοδώρητον οὐδενὶ γενήσεται, φυλαττομένου δηλονότι μετὰ ταῦτα παντὸς λόγου καὶ ὑμῖν καὶ ἐκείνωι, εἴ τινα ἀμοιβαίως ἐγγυμνάζειν βουληθείητε, εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἐν τοῖς ἀγράφοις φαίνεται ὀρθοδοξίαν αὐτῶι μαρτυρῶν ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως.

36 Καὶ μετὰ τὸ καθεσθῆναι ἐν τῶι μέσωι Θεοδώρητον τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Ἄξιος ἄξιος.

L III 104 37 Οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Μὴ λέγετε αὐτὸν ἐπίσκοπον, οὐκ ἐστιν ἐπίσκοπος. οὐκ ἐστιν ἐπίσκοπος. τὸν θεομάχον ἔξω βάλε. τὸν Ἰουδαῖον ἔξω βάλε.

38 Οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Τὸν ὀρθόδοξον τῆι συνόδωι. τοὺς ἀνασειστὰς ἔξω βάλε. τοὺς φονέας ἔξω βάλε.

39 Οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Τὸν θεομάχον ἔξω βάλε. τὸν ὑβρίσαντα τὸν Χριστὸν ἔξω βάλε. πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστας. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως. τοῦ ὀρθοδόξου βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη. Κύριλλον οὗτος ἀνεθεμάτισεν.

40 Οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Τὸν φονέα Διόσκορον ἔξω βάλε.

41 Οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Πολλὰ τὰ ἔτη τῆς συγκλήτου. φωνὴν οὐκ ἔχει. ἐπὶ πάσης τῆς συνόδου καθήιρηται.

42 Βασίλειος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Τραιανουπόλεως Ῥοδόπης ἀναστὰς εἶπεν· Καὶ παρ' ἡμῶν Θεοδώρητος καθήιρηται.

43 Οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Καὶ Κυρίλλου Θεοδώρητος κατηγόρησεν. Κύριλλον ἐκβάλλομεν, ἐὰν Θεοδώρητον λάβωμεν. οἱ κανόνες τοῦτον ἐξέβαλον. τοῦτον ὁ θεὸς ἀπεστράφη.

44 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Αἱ ἐκβοήσεις αἱ δημοτικαὶ οὔτε ἐπισκόποις πρέπουσιν οὔτε τὰ μέρη ὠφελήσουσιν. ἀνάσχεσθε τοίνυν πάντων τὴν ἀνάγνωσιν γενέσθαι.

45 Οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Τὸν ἕνα ἐκβάλετε, καὶ πάντες ἀκούομεν. δι' εὐσέβειαν κράζομεν. διὰ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν ταῦτα λέγομεν.

46 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Μᾶλλον ἀνάσχεσθε κατὰ θεὸν τὴν ἀκρόασιν γενέσθαι καὶ συγχωρήσατε πάντα κατὰ τάξιν ἀναγνωσθῆναι.

M VI 593 Καὶ ἡσυχασάντων πάντων Κωνσταντῖνος ὁ καθωσιωμένος μαγιστριανὸς καὶ σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου ἀνέγνω ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ κώδικος

MBpSΦ

1 εἶπεν MpS 2 θρόνον BS 3 πόλεωσ B om. MpS 7 ἐκγυμνάζειν pS 9 εὐλαβέστατον om. S 10 ἐβόησαν S 11 ἐβόησαν MpS 12 οὐκ ἐστιν ἐπίσκοπος om. BΦ 14 εὐλαβέστατοι om. B 15 βάλε B bis sicut ceteri 17 βάλε om. B βάλε om. B 17/18 αὐγούστησ BpS 20—22 τὸν φονέα — ἐξεβόησαν om. B 24 εἶπεν ἀναστὰσ B 25 θεοδώριτοσ Bp 26 Καὶ om. B 27 θεοδώριτοσ BS ἐκβάλομεν S θεοδώριτον BpS 29 ἡ om. S ὑπερφυεστάτη B εἶπεν MpS 30 ὠφελοῦσιν B 33 ἐκβάλλετε Mcorr 35 εἶπεν MpS 37 πάντων om. Bp 38 συγκρητάριοσ S

Θεῖον γράμμα γραφὲν Διοσκόρωι τῶι εὐλαβεστάτωι ἐπισκόπωι Ἀλεξανδρείας

47 Ἦλθεν εἰς ἀκοὰς τῆς ἡμετέρας γαληνότητος ὅτι πολλοὶ τῶν εὐλαβεστάτων κατὰ τὴν Ἑώιαν ἀρχιμανδριτῶν ἅμα τοῖς ὀρθοδόξοις λαοῖς πρὸς τινὰς λεγομένους νοσεῖν τὴν Νεστορίου δυσσέβειαν ἐπισκόπους ἐν τισὶν τῶν Ἀνατολικῶν πόλεων δυσχεραίνουσί τε καὶ ἀγωνίζονται ὑπὲρ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. τούτου τοίνυν ἕνεκα ἔδοξεν τῆι ἡμετέραι θειότητι τὸν θεοσεβέστατον πρεσβύτερον καὶ ἀρχιμανδρίτην Βαρσουμᾶν ἐπὶ καθαρότητι βίου καὶ ὀρθοδόξωι πίστει εὐδοκιμοῦντα παραγενέσθαι εἰς τὴν Ἐφεσίων πόλιν καὶ τὸν τόπον ἐπέχοντα πάντων τῶν ἐν τῆι Ἀνατολῆι θεοσεβεστάτων ἀρχιμανδριτῶν συνεδρεῦσαι τῆι τε σῆι ὁσιότητι καὶ πᾶσι τοῖς ἐκεῖσε συνερχομένοις ἁγιωτάτοις πατράσιν οὕτω τε τὰ τῶι θεῶι ἀρέσκοντα περὶ πάντων τυπωθῆναι. καταξιωσάτω τοίνυν ἡ σὴ θεοσέβεια συνορῶσα ὡς πᾶσα ἡμῖν φροντὶς περὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καθέστηκεν, εὐμενῶς τε τὸν προειρημένον εὐλαβέστατον ἀρχιμανδρίτην ὑποδέξασθαι καὶ παρασκευάσαι αὐτὸν τῆς ὑμετέρας ἁγίας συνόδου κοινωνῆσαι.

Ἐδόθη Εἰδοῖς Μαίαις ἐν Θηράλλωι ὑπατείας Πρωτογένους τοῦ λαμπροτάτου καὶ τοῦ δηλωθησομένου d. 15. m. Mai. a. 449

Τῶι αὐτῶι τύπωι Ἰουβεναλίωι τῶι εὐλαβεστάτωι ἐπισκόπωι ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων L III 105

Ὁ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ κώδικος ἀνέγνω

Θεῖον γράμμα καταπεμφθὲν Βαρσουμᾶι τῶι εὐλαβεστάτωι ἀρχιμανδρίτηι

48 Οὐκ ἔλαθεν τὴν ἡμετέραν εὐσέβειαν ἐν οἵωι καθεστήκασιν ἀγῶνι οἱ ἐν τοῖς μέρεσιν τῆς Ἑώιας θεοσεβέστατοι καὶ ἁγιώτατοι ἀρχιμανδρῖται τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ὑπερμαχοῦντες καὶ τινὰς τῶν ἐν ταῖς Ἀνατολικαῖς πόλεσιν ἐπισκόπους τὴν Νεστορίου δυσσέβειαν νοσοῦντας ἀποστρεφόμενοι, τῶν ὀρθοδόξων λαῶν συναγωνιζομένων τοῖς αὐτοῖς θεοσεβεστάτοις ἀρχιμανδρίταις. ἐπειδὴ τοίνυν καὶ ἡ σὴ ἁγιωσύνη διὰ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν τοσοῦτον ὑπομεμένηκεν κάματον καὶ πρὸς τὴν ἡμετέραν εὐσέβειαν παρεγένετο, δίκαιον εἶναι νομίζομεν τὴν σὴν ὁσιότητα ἐπὶ καθαρότητι βίου καὶ ὀρθοδόξωι πίστει εὐδοκιμοῦσαν τὴν Ἐφεσίων καταλαβεῖν πόλιν καὶ τὸν τόπον ἐπέχουσαν πάντων τῶν ἐν τῆι Ἑώιαι θεοσεβεστάτων ἀρχιμανδριτῶν συνεδρεῦσαι τῆι ἐκεῖσε τυπωθείσηι συνελθεῖν ἁγίαι συνόδωι καὶ μετὰ τῶν ἄλλων ἁγίων πατέρων καὶ ἐπισκόπων τὰ τῶι θεῶι ἀρέσκοντα τυπῶσαι.

Ἐδόθη τῆι πρὸ μιᾶς Εἰδῶν Μαίων ἐν Ἀλεξανδριαναῖς d. 14. m. Mai. a. 449

---

47 extat uersio Latina [Λ^n] ex ipsis gestis Ephesenis desumpta in Collectione Nouariensi de re Eutychis 10, 10; praeterea adfertur a Timotheo Aeluro f. 52^b

---

MBpS, Tim. Λ^n [2—15]

1 ἐπιστολὴ παρὰ βασιλέως θεοδωσίου πρὸς διόσκορον S in mg. γραφὲν παρα τοῦ αὐτοῦ τῆσ θείας λήξεως θεοδοσίου τῶ — ἀλεξανδρείασ διοσκόρω περι τοῦ παραλαβεῖν βαρσουμᾶν τὸν εὐλαβέστατον ἀρχιμανδρίτην ἐν τῆ συνόδω τῆ ἐν ἐφέσω B τωῖ εὐλαβεστάτωι om. S 2 ὡσ B 2/3 κατὰ τὴν ἑώαν εὐλαβεστάτων B 4 ἐπισκόπους om. BΛ^n 9 τε om. B καὶ — πατράσιν om. pS 10 τῶι om. B 11 ἅπασα B 12 τὸν] τόν τε M^{corr}pS τότε M εὐλαβέστατον om. B 13 ἡμετέρασ BS 14 εἰδοῖσ [ιδοῖσ M] μαίαισ MpSΦ πρὸ ἑνδεκα καλανδῶν μαίων B PRID ID MAI Λ^n *d. 2. m. Mai.* Tim. ὑπατεία B τοῦ λαμπροτάτου om. B 16 τύπω MpSΦ τύπω ἐγράφη M^{corr} τύπω ἐγράφη καὶ B οὐβεναλίω p 18 ἀνέγνω ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ κώδικοσ B 21 τοῖσ p 22 τοὺσ B ἐπισκόπων M 26 δίκαιον — νομίζομεν] δοκιμάζομεν B καὶ τὴν B θεοσέβειαν B 28 τυπωθῆναι B 31 τῆι om. B ἀλεξανδρίναισ B ἀλεξανδρεία pSΦ

M VI 596 Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ κώδικος ἀνέγνω

Θεῖον ὑπομνηστικὸν δοθὲν Ἐλπιδίωι τῶι περιβλέπτωι κόμητι τοῦ θείου συνεδρίου

49 Τῆς μὲν ἤδη γενομένης πρότερον ἐν Ἐφέσωι ἁγίας συνόδου ἡ Νεστορίου τοῦ δυσσεβοῦς πρὸς τὸν θεὸν βλασφημία γέγονεν αἰτία καὶ διὰ τοῦτο τὴν ἀξίαν παρὰ τῶν συνελθόντων ἐκεῖσε ἁγίων πατέρων ἐδέξατο ψῆφον· ἐπειδὴ δὲ καὶ νῦν ἑτέρα πάλιν ἀμφισβήτησις κατὰ τῆς θείας ἐγήγερται πίστεως, τὴν δευτέραν ταύτην ἐν Ἐφέσωι γενέσθαι σύνοδον ἐθεσπίσαμεν, πάντηι τοῦ κακοῦ τὴν ῥίζαν ἀποτμηθῆναι σπουδάζοντες, ἵνα πανταχόθεν τὴν ταραχὴν ἐκβαλόντες τοῦ δόγματος καθαρὸν τῆς εὐχῆς φυλάττωμεν ἐπὶ τῶν λογισμῶν τὸ δίκαιον καὶ γένηται τοῦτο τῆς πολιτείας ἀσφάλεια καὶ τῶν ἀνθρώπινων καλῶν. διὰ τοῦτο τοίνυν τήν τε σὴν θαυμασιότητα καὶ Εὐλόγιον τὸν περίβλεπτον τριβοῦνον καὶ νοτάριον πραιτωριανὸν πρὸς τὴν τῆς πίστεως διακονίαν ἐπελεξάμεθα ὡς ὑπειλημμένους τά τε ἄλλα ὀρθῶς καὶ καθαρῶς τὰ κατὰ τὸ κρεῖττον θρησκεύοντας καὶ δυναμένους αὐτούς τε τοῖς ἡμετέροις κελεύσμασιν γνησίως διακονήσασθαι περὶ τῶν ἐν Ἐφέσωι παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πραττομένων καὶ μηδένα θόρυβον μηδαμόθεν συγχωρῆσαι γενέσθαι, ἀλλὰ καὶ εἴ τινα συνίδοιτε ταραχαῖς καὶ θορύβοις χρώμενον ἐπὶ βλάβηι τῆς ἁγιωτάτης πίστεως, τοῦτον ἐν ἀσφαλεῖ ποιήσασθαι καὶ γνωρίσαι ἡμῖν, καὶ ἐν τάξει μὲν προβῆναι τὰ τῆς ὑποθέσεως, παρεῖναι δὲ τῆι κρίσει καὶ παρασκευάσαι ταχεῖαν καὶ ἐπεσκεμμένην τὴν παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου δοκιμασίαν γενέσθαι τε καὶ γνωρισθῆναι ἡμῖν, τῶν πρὶν δικασάντων Εὐτυχεῖ τῶι εὐλαβεστάτωι ἀρχιμανδρίτηι παρόντων μὲν καὶ ἡσυχαζόντων, τάξιν δὲ δικαστῶν μὴ ἐπεχόντων, ἀλλὰ τὴν κοινὴν πάντων τῶν
L IIII 108 ἄλλων ἁγίων πατέρων περιμενόντων ψῆφον, ἐπειδὴ τὰ παρ' αὐτῶν κεκριμένα νῦν δοκιμάζεται, μὴ ἐξεῖναι δὲ μηδὲν ἕτερον κινεῖν χρηματικὸν κεφάλαιον, πρὶν ἂν περαιωθῆναι τὰ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ τὴν πολιτικὴν διὰ τῶν πρὸς τὸν περίβλεπτον ἀνθύπατον γραφέντων καὶ τὴν ἐν τοῖς τόποις ὑμῖν στρατιωτικὴν ἀπενείμαμεν βοήθειαν, ὥστε ὑμᾶς πρὸς ταῖς οἰκείαις σπουδαῖς καὶ ταύταις ὀχυρωθέντας ταῖς ἐπικουρίαις ἀρκέσαι δυνηθῆναι πρὸς τὴν τῶν προσταχθέντων πλήρωσιν τῶν ἄλλων ἁπάντων καλῶν ἀμείνω τυγχάνουσαν, ὅσωι τὰ θεῖα τῶν ἀνθρωπίνων, καὶ γνώριμα ἡμῖν καταστῆσαι τὰ ἐπὶ ταύτηι τῆι αἰτίαι πραττόμενα.

Τῶι αὐτῶι τύπωι Εὐλογίωι τῶι περιβλέπτωι τριβούνωι καὶ νοταρίωι

---

49 Commonitorii praeter Φ extat uersio Latina [Λ^n] in Collectione Nouariensi de re Eutychis 10, 14; praeterea adfert Timotheus Aelurus f. 53a

---

MBpSΦ, Λ^n [inde a 5, praeter 31], Tim. [3—30]

1 ὁ] ὁ αὐτὸσ B 5 ἐν ἐφέσω πρότερον B 6 τὸν om. B 7 ἁγιωτάτων BΛ^n 10 φυλάττοιμεν B 13 πραιτωριανὸν pSΛ^n πραιτοριανὸν M τῶν πραιτωρίων B Tim. om. Φ 15 τε om. B γνησίως om. B 17 συγχωρήσατε MpS, corr. M τινασ M 18 ἁγίασ B ἐπισφαλεῖ S γνωρίσαι] δηλῶσαι B 20 ἐπισκεμμένην S 21 εὐλαβεστάτωι] ἁγιωτάτω S 23 κεκριμμένα pS 24 χρηματικὸν κινεῖν B 26 τόποισ BΛ^n Tim. λοιποῖσ MpSΦ 26/27 ἀπενείμομεν M 27 ταύτησ S 30 subscriptio extat in Λ^n *data Idus Maias in Alexandrianis consulatu Protogenis clarissimi et qui fuerit nuntiatus* et apud Tim. ἐδόθη ἐν μηνὶ Μαίωι ἐν Ἀλεξανδρείαι

Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ κώδικος ἀνέγνω

50 Θεῖα γράμματα Πρόκλωι τῶι περιβλέπτωι ἀνθυπάτωι Ἀσίας

Τῆς μὲν ἤδη γενομένης πρότερον ἐν Ἐφέσωι ἁγίας συνόδου ἡ Νεστορίου τοῦ M VI 597
δυσσεβοῦς πρὸς τὸν θεὸν βλασφημία γέγονεν αἰτία καὶ διὰ τοῦτο τὴν ἀξίαν παρὰ τῶν
συνελθόντων ἐκεῖσε ἁγίων πατέρων ἐδέξατο ψῆφον· ἐπειδὴ δὲ καὶ νῦν ἑτέρα πάλιν ἀμ-
φισβήτησις κατὰ τῆς θείας ἐγήγερται πίστεως, τὴν δευτέραν ταύτην ἐν Ἐφέσωι γενέσθαι
σύνοδον ἐθεσπίσαμεν, πάντηι τοῦ κακοῦ τὴν ῥίζαν ἀποτμηθῆναι σπουδάζοντες, ἵνα
πανταχόθεν τὴν ταραχὴν ἐκβαλόντες τοῦ δόγματος καθαρὸν τῆς εὐχῆς φυλάττωμεν
ἐπὶ τῶν λογισμῶν τὸ δίκαιον καὶ γένηται τοῦτο τῆς πολιτείας ἀσφάλεια καὶ τῶν ἀν-
θρωπίνων καλῶν. διὰ τοῦτο καὶ Ἐλπίδιον τὸν περίβλεπτον κόμητα τοῦ θείου ἡμῶν
συνεδρίου καὶ Εὐλόγιον τὸν περίβλεπτον τριβοῦνον καὶ νοτάριον πρὸς τὴν ὑπόθεσιν
ἐπελεξάμεθα ὡς πρέποντας τῆι εὐσεβείαι διακονήσασθαι, ἱκανῶς ἐπὶ ταύτηι μαρτυρη-
θέντας. οἷς βουλόμεθα πρὸς τὴν χρείαν παρὰ σοῦ συνεισενεχθῆναι βοήθειαν, ταραχὴν
μὲν ἐξελάσαι τῶν πραττομένων ἐπιτραπεῖσιν, μηδένα δὲ μηδαμόθεν συγχωρῆσαι γενέσθαι
θόρυβον κελευσθεῖσιν παρὰ τῆς ἡμετέρας γαληνότητος, παρ' ὧν εἰ καταμάθοιμεν ἡμελη-
κέναι σε τῶν θεσπισθέντων καὶ μὴ πρὸς ἃ βούλονται, διακονήσασθαι, σὴν βλάβην τὴν
σὴν ῥαθυμίαν γενέσθαι προστάξομεν.

Ὁ αὐτὸς καθωσιωμένος Βερονικιανὸς σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ κώδικος ἀνέγνω

51 Τῆι ἁγιωτάτηι συνόδωι τῆι ἐν Ἐφέσωι. Ἐβουλόμεθα μὲν ἔξω πάσης ταραχῆς
τὰς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας καθεστάναι καὶ ὑμᾶς ταῖς ὑμετέραις ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις
προσκαρτεροῦντας συνήθως τὰ πρὸς τὴν τοῦ κρείττονος θεραπείαν ἱερουργεῖν καὶ μὴ
τοσοῦτον ὑμῖν προσγενέσθαι πόνον τε καὶ συντριβήν· ἐπειδὴ δὲ ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος
Φλαβιανὸς τινὰ περὶ τῆς ἁγίας πίστεως ἀνακινεῖν ἐβούλετο πρὸς τὸν εὐλαβέστατον
ἀρχιμανδρίτην Εὐτυχῆ καὶ κριτήριον συναγαγὼν τινὰ πράττειν ἤρξατο, ἡμεῖς μὲν πολ- L III 104
λάκις ἀποστείλαντες πρὸς τὸν αὐτὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον ἠβουλήθημεν ἀναστεῖλαι
τὴν κινουμένην ταραχήν, πεπεισμένοι ἀρκεῖν ἡμῖν τὴν παραδοθεῖσαν παρὰ τῶν ἁγίων
πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι ὀρθόδοξον πίστιν, ἣν καὶ ἡ ἁγία σύνοδος ἡ ἐν Ἐφέσωι ἐβεβαίωσεν·
ἐπειδὴ δὲ πολλάκις ἡμῶν δυσωπούντων τὸν αὐτὸν θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον ἀποστῆναι
τῆς τοιαύτης ζητήσεως, ὥστε μὴ τοῦτο αἴτιον γενέσθαι θορύβου πάσηι τῆι οἰκουμένηι,
οὐκ ἠνέσχετο, ἐννοήσαντες ὅτι περ οὔκ ἐστιν ἀσφαλὲς παρεκτὸς τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου
καὶ τῶν πανταχοῦ πρωτεύοντων τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν τοιαύτην ζήτησιν περὶ πίστεως M VI 600

50 [inde a 11 διὰ τοῦτο]. 51 altera uersio Latina [Λ^n] extat in Coll. Nouariensi de re Eutychis 10, 15. 18 51 adfert Timotheus Aelurus f. 53b

MBpSΦ, Λ^n [praeter 1—11 καλῶν. 19. 20]

1 Βερονικιανὸς — κονσιστωρίου] ὁ αὐτὸσ καθωσιωμένοσ βερονικιανὸσ σηκρητάριοσ B 3 Θεῖα — Ἀσίας] θεῖον γράμμα καταπεμφθὲν πρὸσ πρόκλον ἀνθύπατον ἀσίασ περὶ τοῦ αὐτοῦ B ἀνθυπάτωι om. pS 5 πρὸσ θῦ B εἰσ τὸν θῦ MpS 6 ἁγιωτάτων B καὶ νῦν BΦ^{ac} νῦν καὶ MpS 9 ἐκβαλλόντεσ p φυλάττομεν MpS φυλάττοιμεν B 11/12 συνεδρίου ἡμῶν B 13 ἐξελεξάμεθα B 13/14 μαρτυρηθέντεσ S τὴν χρείαν τὴν S 16 μεγαλειότητοσ B καταμάθωμεν B 18 προστάξωμεν M 19/20 τοῦ — κονσιστωρίου om. B 19 κωνσισταρίου S 21 ἁγία B 22 κατεστῆναι S 23 τὰ om. B 25 ἁγίασ om. B 26 εὐτυχῆν Mp, corr. M 27 ἐβουλήθημεν pS 28/29 τῶν ἐν νικαίᾳ ἁγίων πατέρων B 29 καὶ ὀρθοδόξων Tim. 30 θεοφιλέστατον B ἐπίσκοπον om. S 31 τοῦτο] *ipse* Λ^n γενέσθαι αἴτιον B πάσησ τῆσ οἰκουμένησ BΛ^n Tim. 32 ἀσφαλῶσ S 33 ἁπανταχοῦ B τῆσ ἁγίασ ἐκκλησίασ B περὶ πίστεωσ om. Λ^n

ἀνακινεῖσθαι, ἀναγκαῖον ἐνομίσαμεν συνελθεῖν τὴν ὑμετέραν ἁγιωσύνην, ὥστε ὑμᾶς τὰ πεπραγμένα ἐνταῦθα καταμαθόντας καὶ τὴν κινηθεῖσαν ζήτησιν, πᾶσαν μὲν διαβολικὴν ἐκκόψαι ῥίζαν καὶ τοὺς τὴν τοῦ ἀσεβοῦς Νεστορίου βλασφημίαν ζηλοῦντας ἢ συγκροτοῦντας ἐκ τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν ἐκβαλεῖν, τὴν δὲ ὀρθόδοξον πίστιν βεβαίαν καὶ ἀσάλευτον τυπῶσαι παραφυλαχθῆναι, ἐπειδήπερ πᾶσα ἡ ἡμετέρα ἐλπὶς καὶ ἡ τῆς ἡμετέρας βασιλείας ἰσχὺς τῆς εἰς τὸν θεὸν ὀρθοδόξου πίστεως ἤρτηται καὶ τῶν ὑμετέρων ἁγίων προσευχῶν.

Ὁ αὐτὸς καθωσιωμένος Βερονικιανὸς σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ κώδικος ἀνέγνω

52 Διοσκόρωι τῶι εὐλαβεστάτωι ἐπισκόπωι Ἀλεξανδρείας. Πρώην μὲν Θεοδώρητον τὸν ἐπίσκοπον Κύρου τῆς πόλεως ἐθεσπίσαμεν εἰς τὴν ἁγιωτάτην μὴ ἀπαντῆσαι σύνοδον, μέχρις ἂν τὰ δοκοῦντα ἐπ' αὐτῶι ἡ ἁγία τυπώσηι σύνοδος, ἀποστραφέντες αὐτὸν ὡς ἐπιχειρήσαντα ἐναντία ἐκθέσθαι οἷς συνέγραψεν περὶ τῆς πίστεως ὁ τῆς ἁγίας μνήμης Κύριλλος ὁ τῆς μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρέων γενόμενος ἐπίσκοπος· ἐπειδὴ δὲ ἐνδέχεται τινὰς τῶν τὰ Νεστορίου φρονούντων ἐπιχειρῆσαι σπουδὴν αὐτῶι συνεισενεγκεῖν εἰς τὸ ἐκ παντὸς τρόπου εἰς τὴν ἁγίαν παραγενέσθαι συνόδον, τούτου ἕνεκα ἀναγκαῖον ἡγησάμεθα τοῖσδε τοῖς θείοις γράμμασιν χρήσασθαι πρὸς τὴν σὴν θεοσέβειαν, δι' ὧν δῆλον ποιοῦμεν τῆι τε σῆι θεοσεβείαι καὶ πάσηι τῆι ἁγίαι συνόδωι ὅτιπερ ἡμεῖς ἑπόμενοι τοῖς κανόσι τῶν ἁγίων πατέρων οὐ μόνον ἕνεκα Θεοδωρήτου, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων πάντων τῶν ἀνηκόντων τῆι νῦν συναθροιζομένηι ἁγίαι συνόδωι τὴν αὐθεντίαν καὶ τὰ πρωτεῖα τῆι σῆι θεοσεβείαι παρέχομεν, ἐπιστάμενοι ἀκριβῶς ὡς καὶ ὁ θεοσεβέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ἱεροσολύμων Ἰουβενάλιος καὶ ὁ θεοσεβέστατος ἀρχιεπίσκοπος Θαλάσσιος καὶ πᾶς τοιοῦτος θερμὸς τῆς ὀρθοδοξίας ἐραστὴς καὶ ζηλωτὴς ὁμογνώμονες ἔσονται τῆι σῆι ἁγιωσύνηι ἐκλαμπούσηι διὰ τὴν τοῦ θεοῦ χάριν ἐπί τε τῆι τοῦ βίου σεμνότητι καὶ τῆι ὀρθοτάτηι πίστει. τοὺς γὰρ κατά τι προσθήκην τινὰ ἢ μείωσιν τῶν ἐκτεθέντων περὶ τῆς πίστεως παρὰ τῶν ἁγίων ἐν Νικαίαι πατέρων καὶ μετὰ ταῦτα ἐν Ἐφέσωι ἐπιχειρήσαντας εἰπεῖν οὐδεμίαν παντελῶς παρρησίαν ἐν τῆι ἁγίαι συνόδωι ἔχειν ἀνεχόμεθα, ἀλλὰ
L IIII 112 καὶ ὑπὸ τὴν ὑμετέραν εἶναι κρίσιν βουλόμεθα, ἐπειδὴ καὶ τούτου ἕνεκα καὶ νῦν τὴν ἁγίαν σύνοδον συγκροτηθῆναι διετυπώσαμεν.

M VI 601 Τῶι αὐτῶι τύπωι [ἐγράφη] καὶ Ἰουβεναλίωι τῶι εὐλαβεστάτωι ἐπισκόπωι Ἱεροσολύμων

---

52 Sacrae extat uersio Syriaca [Σ] in gestis Ephesenis [Abhdlg. d. Gött. Ges. d. Wiss. XVI p. 4], quae quoniam testatur sacram datam esse d. 6. m. Aug., apparet eam in prima sessione quae habita est d. 8. eiusdem mensis, non lectam esse, neque extat in eis gestis quae insunt Collectioni Nouariensi de re Eutychis

---

MB, p [usque ad 20 ἀρχιεπίσκοπος], P [inde a 21 Ἱεροσολύμων], SΦ, Λ^{n} [usque ad 6], Σ [inde a 9]

4 ἁγιωτάτων B τὴν δὲ BΦΛ^{n} Tim. καὶ τὴν MpS 6 ἁγίων om. B in fine add. ἐδόθη ἐν τῶι μηνὶ Ἰουνίωι ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπατείαι Πρωτογένους Tim. 7 καὶ σηκρητάριος MpS κωνσινταρίου S 9 τῶ εὐλαβεστάτω ἐπισκόπω διοσκόρω ἐκκλησίασ ἀλεξανδρείασ B θεοδώριτον BpS 10 τῆς om. S 11 σύνοδοσ τυπώση S 12 ἔγραψε B τῆς om. BS ὁ om. S 13 μεγαλοπόλεως om. S ἀλεξανδρείασ B 15/16 ἐλογισάμεθα B 18 θεοδωρίτου BpS 20 ἐπίσκοποσ pSΦ^{ac}, corr. p 21 ἐπίσκοποσ S 22 τῆσ ὀρθοδοξίασ θερμόσ B 24 τινὰ om. BΦ^{ac} 25 τῆς om. B πατέρων τῶν ἐν νικαίᾳ B 27 κρίσιν εἶναι B ἐπειδὴ δὲ S 29 τύπω BΦ τύπω ἐγράφη MPS 29/30 Ἱεροσολύμων ἐγράφη B

53 Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Ἀλεξανδρέων εἶπεν· Ἐπήκουσεν ἡ ὑμετέρα φιλανθρωπία ὡς οὐκ ἐμοὶ μόνωι ὁ θειότατος ἡμῶν βασιλεὺς ἐπέτρεψεν τὴν κρίσιν, ἀλλὰ καὶ τῶι θεοσεβεστάτωι ἐπισκόπωι Ἰουβεναλίωι καὶ τῶι ὁσιωτάτωι ἐπισκόπωι Θαλασσίωι τὴν αὐθεντίαν τῆς συνόδου δέδωκεν. ἡμεῖς τοίνυν ἐκρίναμεν τὰ κεκριμένα, συνήινεσεν ἡμῖν πᾶσα ἡ σύνοδος· διὰ τί εἰς ἐμὲ μόνον ἀποτείνονται οὗτοι; ὅτι ἡ αὐθεντία ἐπίσης ἐδόθη τοῖς τρισὶν καὶ τοῖς κεκριμένοις παρ' ἡμῶν συνήινεσεν, ὡς εἶπον, πᾶσα ἡ σύνοδος καὶ κατέθετο οἰκείαις φωναῖς καὶ ὑπέγραψεν καὶ ἀνηνέχθη τῶι εὐσεβεστάτωι βασιλεῖ τῶι τῆς θείας λήξεως Θεοδοσίωι καὶ ἐβεβαίωσεν πάντα τὰ κεκριμένα παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου νόμωι γενικῶι.

54 Οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Οὐδεὶς συνήινεσεν, βία ἐγένετο, βία μετὰ πληγῶν. εἰς ἄγραφον χάρτην ὑπεγράψαμεν. καθαίρεσις ἡμῖν ἠπειλήθη. ἐξορία ἡμῖν ἠπειλήθη. στρατιῶται μετὰ βάκλων καὶ ξιφῶν ἐπέστησαν καὶ τὰ βάκλα καὶ τὰ ξίφη ἐφοβήθημεν. φοβούμενοι ὑπεγράψαμεν. ὅπου ξίφη καὶ βάκλα, ποία σύνοδος; στρατιώτας διὰ τοῦτο ἔλαβεν. τὸν φονέα ἔξω βάλε. Φλαβιανὸν στρατιῶται καθεῖλον.

55 Οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Αὐτοὶ πρῶτοι ὑπέγραψαν, κληρικοὶ νῦν διὰ τί κράζουσιν; ἡ σύνοδος ἐπισκόπων ἐστίν, οὐχὶ κληρικῶν. τοὺς περισσοὺς ἔξω βάλε. οἱ ὑπογράψαντες εἰς μέσον ἔλθωσιν· μεθ' ὑμᾶς ἡμεῖς ὑπεγράψαμεν.

56 Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἐφέσου εἶπεν· Ὅτι βίαι καὶ ἀνάγκηι γέγονεν τὰ γεγονότα, θεὸς μαρτυρεῖ καὶ ὅτι μὴ θέλοντες εἰς τὴν καθαίρεσιν τοῦ μακαρίου Φλαβιανοῦ ὑπεγράψαμεν, θεὸς μαρτυρεῖ. καὶ γὰρ πάντας τοὺς κληρικοὺς αὐτοῦ ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει παραγενομένους ἐπίσκοπος ὢν ἐδεξάμην καὶ ἐκοινώνησα αὐτοῖς καὶ πᾶσαν εὔνοιαν εἰς αὐτοὺς ἐπεδειξάμην.

57 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Τίς ὑμᾶς ἐβιάσατο;

58 Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Ἐφεσίων εἶπεν· Ὡς ἔτι ἐδεξάμην εἰς κοινωνίαν Ἐλπίδιον τὸν πρεσβύτερον καὶ τοὺς ἄλλους διακόνους καὶ τὸν ἐπίσκοπον Εὐσέβιον (οἶδεν δὲ καὶ αὐτὸς ὁ ἐπίσκοπος Εὐσέβιος ὅτι ἐδεξάμην αὐτούς), ἐπῆλθόν μοι εἰς τὸ ἐπισκοπεῖον Ἐλπίδιος καὶ Εὐλόγιος καὶ στρατιῶται καὶ οἱ μονάζοντες Εὐτυχέος, M VI 604
ὀνόματα ὡς τριακόσια, καὶ ἔμελλόν με φονεύειν λέγοντες ὅτι τοὺς ἐχθροὺς τοῦ βασιλέως ἐδέξω, ἐχθρὸς εἶ τοῦ βασιλέως. λέγω· ἐγὼ ξενοδόχος εἰμί, οὐδὲν ἐπικοινωνῶ τῶι πράγματι· ἐγὼ οὐκ ἠδυνάμην ἀκοινωνήτους ποιῆσαι τοὺς κοινωνικοὺς ἐλθόντας. καὶ οὕτω βίαι καὶ ἀνάγκηι γέγονεν πάντα.

59 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος βίαν σοι ἐποίησεν;

60 Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Ἐφεσίων πόλεως εἶπεν· Πάντες οἱ αὐτοῦ καὶ οἱ κόμητες· οὐ συνεχωρήθην ἐξελθεῖν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας τοῦ σηκρήτου, ἕως ὅτου L IIII 113

---

1 ἐν χαλκηδόνι M^{mg} ante Διόσκορος PS

MBPSΦ

1 τῆς Ἀλεξανδρέων] ἀλεξανδρείασ B 2 ἡμῶν om. B 3 θεοφιλεστάτω B ἐπισκόπωι om. B, cf. Φ^{cr} 4 κεκριμμένα PS 5 ἅμα πᾶσα B οὗτοι] αὐτοί MPS, corr. M 6 κεκριμμένοισ PS ὡς εἶπον] ἡμῖν PS 7 θεοσεβεστάτω S 8 μακαρίασ B πάντα om. B κεκριμμένα PS 8/9 τῆ ἁγία καὶ οἰκουμενικῆ συνόδω B 13 φοβούμενοι ὑπεγράψαμεν om. MPSΦ 14. 18 βάλλε M^{corr} 14 διά — στρατιώτασ S 16 εὐλαβέστατοι om. B 17 διὰ τί νῦν S 21 ὁ θσ S 23 ἑαυτοῖσ PS 25 οἱ ἐνδοξότατοι — ὑπερφυὴς] ἡ B εἶπεν MBPS 29 καὶ οἱ μονάζοντες — καὶ στρατιῶται B 30 ὡσεὶ τ S λέγω] λέγω αὐτοῖς B ἔφην S 33 τὰ πάντα B 34 οἱ — ὑπερφυὴς] ἡ B εἶπεν MBPS 34/35 Διόσκορος — ἐποίησεν] καὶ διὰ τί ὑπέγραψασ S om. P 34/35 εὐλαβέστατοσ ἐπίσκοποσ B μητροπόλεωσ B 37 οὐ συνεχωρήθην MΦ οὐ συνεχώρησάν με B ἴσασιν ὡσ οὐ συνεχωρήθην PS τοῦ τῆσ ἐκκλησίασ σεκρέτου B ὅτου om. B

ὑπέγραψα γνώμηι Διοσκόρου καὶ Ἰουβεναλίου καὶ τοῦ κύρου Θαλασσίου καὶ τῶν ἄλλων ἐπισκόπων οἷς ἐγράφη.

61 Θαλάσσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Καισαρέων πόλεως εἶπεν· Εἰς τὴν σάκραν ἐτέθην μὲν ἐγώ, οὐκ ἤιδειν δὲ πῶς ἐτέθην. ὅμως ἐν τῶι γίνεσθαι τινὰ ἐγὼ [καὶ] ἐκώλυσα καὶ ἠθέλησα ὑπερθέσθαι καὶ ἐσπούδασα, καὶ εἰσὶν μάρτυρες.

62 Θεόδωρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κλαυδιουπόλεως Ἰσαυρίας εἶπεν· Διόσκορος καὶ Ἰουβενάλιος καὶ ὅσοι πρῶτοι ὑπέγραψαν, οἷς ἐπέτρεψεν ὁ δεσπότης τῆς οἰκουμένης ὡς ὀρθοδόξοις διακρίνειν τὰ τῆς πίστεως, διασκευασάμενοι πονηροὺς παρ' ἑαυτοῖς λογισμοὺς ἡμᾶς τοὺς ἐπ' ἀκεραίωι καθημένους εἰσήγαγον ὥσπερ κριτάς, ἀνθρώπους ἠγνοηκότας τὸ πρᾶγμα. καὶ ἀνεγινώσκετο μὲν τὰ ὑπομνήματα καὶ εὐφημεῖτο ὁ τῆς μακαρίας μνήμης Φλαβιανός, μεταξὺ δὲ τῶν εὐφημιῶν ἡμεῖς ἐσιωπῶμεν ὡς καλῶς πεπραγμένων τῶν πραχθέντων. μετὰ δὲ ταῦτα, ἵνα ἡμᾶς πτοήσωσιν, ἀνεβόησαν τὴν παραπλησίαν Νεστορίου αἵρεσιν ἐπιφημίσαντες ἡμῖν· εἰς δύο ποιήσατε τοὺς λέγοντας δύο φύσεις· τοὺς τὰς δύο λέγοντας διχάσατε ἀνέλετε ἐκβάλετε, ἵνα τῶι φόβωι τῆς Νεστοριανῆς κακοδοξίας μὴ ὡς ὀρθόδοξοι κριθῶμεν, ἀλλ' ὡς αἱρετικοὶ κατακριθῶμεν. καὶ ἕκαστος ἐδεδοίκει μὴ ἐκβληθεὶς ὡς αἱρετικὸς ἀπολέσοι οὓς ἐβάπτισεν, καὶ οὐκ ἦν αὐτῶι ὁ κίνδυνος, ἀλλ' ἢ τῶν βαπτισθέντων ἦν τῶν πιστευσάντων τῶι Χριστῶι. καὶ οὐκ ἔδει μὲν ἡμᾶς σιωπῆσαι τότε, ἔπειτα καὶ ἄλλο ἐποίησαν. ἐκελεύσθη παρὰ τοῦ δεσπότου τῆς οἰκουμένης ἡ σύνοδος πρῶτον τὰ περὶ Φλαβιανοῦ κρῖναι. οὗτοι πολλὰς ἐν ταὐτῶι συνόδους ποιήσαντες καὶ οὐχ ὑπογράψαντες οὐδὲ προγράψαντες τὰ δεδογμένα οὐδὲ ἀναγνόντες τινὶ οὐδὲ εἰδότων τινῶν προσήνεγκαν ἡμῖν ἀγράφους χάρτας Διόσκορος καὶ Ἰουβενάλιος,
M VI 605 πλῆθος ἔχοντες ἀτάκτων ἀνθρώπων, βοώντων πολλῶν καὶ θορυβούντων καὶ κατασειόντων τὴν σύνοδον. ἑκατὸν τριάκοντα πέντε ἦμεν οἱ πάντες, τεσσαρακονταδύο ἐκελεύσθησαν σιωπῆσαι, οἱ λοιποὶ ἦσαν Διόσκορος καὶ Ἰουβενάλιος καὶ πλῆθος ἀτάκτων, ἦμεν λοιπὸν δεκαπέντε ἄνθρωποι. τί εἴχομεν ποιῆσαι; εἰς τὸ αἷμα ἡμῶν ἔπαιξαν οὗτοι· αἱρετικοὶ ὄντες μίαν φωνὴν ἔλεγον πάντες· κατεπτόησαν ἡμᾶς· αἱρετικοὺς ἡμᾶς εἶπον καὶ ἐξεβλήθημεν ὡς αἱρετικοί.

63 Οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Ταῦτα πάντες λέγομεν, ταῦτα οὕτως ἔχει.

64 Οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ μετ' αὐτῶν εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Χριστιανὸς οὐδένα φοβεῖται. ὀρθόδοξος οὐδένα φοβεῖται. πῦρ τεθῆι, καὶ μανθάνομεν. εἰ ἀνθρώπους ἐφοβοῦντο, μάρτυρες οὐκ ἦσαν.

65 Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἐπειδὴ λέγουσιν μὴ ἀκηκόεναι τῶν κεκριμένων καὶ τετυπωμένων, ἀλλ' ἁπλῶς εἰς χάρτην ὑπογράψαι καθαρὸν ἐπιδεδομένον αὐτοῖς, μάλιστα μὲν οὐκ ἐχρῆν αὐτοὺς ὑπογράψαι μὴ πεπληροφορημένους ἐφ' οἷς εἴρηκεν ἡ σύνοδος, ἐπειδὴ περὶ πίστεως ἦν ὁ λόγος· ἐπειδὴ δὲ αἰτιῶνται

MBPSΦ

1 Ἰουβενιαλίου S τοῦ κύρου om. BS 2 ἄλλων] ὅλων S 3 μητροπόλεως B 4 ἐτέθην μὲν M μὲν ἐτέθην PS ἐτέθην B δὲ] μέντοι B καὶ MPSΦ^{ac} om. BΦ^{cr} 6 τῆς Ἰσαυρίας B 8 διακρίναι B παρ' ἑαυτοῖς πονηροὺς B 9 ἐπ' — καθημένους] ἐπακεραίους S ἤγαγον M εἰσήνεγκαν B ὡς B 10 ηὐφημεῖτο MPS, corr. M 12 ἀνεβόησαν τινὲς B 14 τὰ BS ἐκβάλλετε M^{corr} 16 ἐκβληθείη S ἀπολέσει PS ἀπολέση B κίνδυνος μόνω B 17 ἀλλ' ἢ B ἀλλὰ MPS μὲν om. B 18 ἄλλο ὃ MPS, corr. M 19 τὸ I συνόδους ἐν ταυτῶ B 20 οὐδὲ προγραψάντες] οὐδ' ὑπογράψαντες S 21 ἰδόντων I 22 ἀτάκτων BΦ ἀγνώστων MPS 23 ρλε S οἱ μβ S 24 ἦν MPS, corr. M ἀτάκτων BΦ ἄτακτον MPS 25 ιε S 26 φωνὴν] φύσιν B ἡμᾶς κατέπτηξαν B 27 εἶπον BΦ ἐποίησαν MPS 30 σὺν αὐτοῖς B 31 κἂν πῦρ B ἐτέθη P οὐκ ἐτέθη S μανθάνομεν ἀπὸ τῶν μαρτύρων B εἰ] οἱ S 34 κεκριμμένων PS 35 ἐπιδιδομένον S δεδομένον B αὐτοῖσ P

ὡς χάρτου καθαροῦ δεδομένου αὐτοῖς εἰς ὑπογραφήν, τίς καὶ τὰς διαλαλιὰς αὐτῶν ἐτύπωσεν, αὐτοὺς εἰπεῖν ἀξιῶ προστάξαι τὴν ὑμετέραν μεγαλοπρέπειαν. L IIII 116

66 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Τὰ πεπραγμένα ἀναγινωσκέσθω.

Κωνσταντῖνος ὁ καθωσιωμένος μαγιστριανὸς καὶ βοηθὸς τῶν θείων σηκρήτων ἀπὸ σχεδαρίου ἐπιδοθέντος παρὰ Ἀετίου ἀρχιδιακόνου τῆς κατὰ τὴν βασιλεύουσαν Κωνσταντινούπολιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀνέγνω

67 Θεῖον γράμμα καταπεμφθὲν πρὸς Διόσκορον τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον περὶ τοῦ παραγενέσθαι ἐν τῇ κατ' Ἔφεσον συνόδῳ, ὅπερ ἀνωτέρω ἐντέτακται 'ἀπὸ κώδικος ἀνέγνω' p. 67. 37

Ὁ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σχεδαρίου ἀνέγνω

68 Τοῖς μετὰ τὴν ὑπατείαν Ζήνωνος καὶ Ποστουμιανοῦ τῶν λαμπροτάτων τῇ πρὸ ἐξ Εἰδῶν Αὐγούστων, ἥτις ἐστὶν κατ' Αἰγυπτίους Μεσορὶ ιε̄, ἰνδικτιῶνι τρίτῃ d. 8. m. Aug. a. 449

συνόδου συγκροτηθείσης ἐν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει ἐκ θεσπίσματος τῶν θεοφιλεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων καὶ καθεσθέντων ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίαι τῇ καλουμένῃ Μαρίαι τῶν θεοφιλεστάτων καὶ ὁσιωτάτων ἐπισκόπων

Διοσκόρου Ἀλεξανδρείας M VI 608

καὶ Ἰουλίου ἐπισκόπου ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Λέοντος

69 Καὶ ἐν τῷι ἀναγινώσκεσθαι οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Ἐξεβλήθη, οὐδεὶς κατεδέξατο τὸ ὄνομα Λέοντος.

Κωνσταντῖνος ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος ἐκ τοῦ αὐτοῦ σχεδαρίου ἀνέγνω τὰ ἑξῆς

70 καὶ Ἰουβεναλίου Ἱεροσολύμων
καὶ Δόμνου Ἀντιοχείας
καὶ Φλαβιανοῦ Κωνσταντινουπόλεως

71 Καὶ ἐν τῷι ἀναγινώσκεσθαι οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Φλαβιανὸς ὡς κατάκριτος εἰσῆλθεν. αὕτη ὁμολογουμένη συκοφαντία. Φλαβιανὸς ἐν τῷι ἰδίωι τόπωι διὰ τί οὐκ ἐκαθέσθη; τὸν Κωνσταντινουπόλεως ἐπίσκοπον διὰ τί πέμπτον ἔταξαν;

12—16 ἐπισκόπων adfert Timotheus Aelurus in cod. Mus. Brit. 12156 f. 51b 24 sq. alter catalogus qui pertinet ad actionem d. 22. m. Aug. 449, extat in gestorum uersione Syriaca p. 6. 8 [Σ] 7 ἀπὸ τῆς ἐν Ἐφέσωι δευτέρας M in mg.

MBPSΦ

3 εἶπεν MPS 3/4 ἀναγινωσκέσθωσαν B 5 μαγιστριανὸς — σηκρήτων] σηκρητάριοσ τοῦ θείου κονσιστορίου B 6 σχιδαρίου MPS, corr. M 7 ἐκκλησίασ ἁγιωτάτησ B 8 ἀποσταλέν B 9/10 ἐντέτακται — ἀνέγνω] ἀπὸ κώδικοσ ἀνεγνώσθη B 11 σχιδαρίου MPS, corr. M 12 πουστουμιανοῦ MPS Tim. 13 ἰδῶν M μεσορη PS μεσωρι B πεντεκαιδεκάτη B ἰνδικτιῶνι γ̄ S ἰνδικτιῶνοσ τρίτησ B 16 καὶ ὁσιωτάτων om. S 18 καὶ om. MPSΦac ἰουβενουαλίου S ἐπισκόπου om. BS 18/19 ὁσιωτάτου τῆσ συνετῆσ ῥωμαίων — ἐπισκόπου λέοντοσ B 19 τῆς — ἐκκλησίας] ῥώμησ S 21 ἐβόησαν MPS ἐξεβλήθη] διατί ἐξεβλήθη λέων τότε B 21 κατέθετο B 22 σχιδαρίου MPS, corr. M 27 ἀναγινώσκειν B 30 διατί ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ B

72 Πασκασῖνος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἴδε ἡμεῖς θεοῦ θέλοντος τὸν κύριν Ἀνατόλιον πρῶτον ἔχομεν· οὗτοι πέμπτον ἔταξαν τὸν μακάριον Φλαβιανόν.

73 Διογένης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος ἐκκλησίας Κυζίκου εἶπεν· Ἐπειδὴ ὑμεῖς τοὺς κανόνας οἴδατε.

74 Οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Δεόμεθα, τοὺς περισσοὺς ἔξω βάλε. ὁ βασιλεὺς ἐπισκόπους ἐκάλεσεν. ἡ σύνοδος ἐπισκόπων ἐστίν. περισσοὶ διὰ τί κράζουσιν;

75 Θεόδωρος ἐπίσκοπος Κλαυδιουπόλεως Ἰσαυρίας εἶπεν· Οἱ νοτάριοι Διοσκόρου κράζουσιν.

76 Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Δύο νοταρίους ἔχω μόνον· οἱ δύο θόρυβον πῶς ποιοῦσιν;

77 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Τὰ ἑξῆς ἀναγινωσκέσθω.

Κωνσταντῖνος ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σχεδαρίου ἀνέγνω τὰ ἑξῆς

78 6 καὶ Στεφάνου τῆς Ἐφεσίων
7 καὶ Θαλασσίου Καισαρείας Καππαδοκίας πρώτης
8 καὶ Εὐσεβίου Ἀγκύρας Γαλατίας πρώτης
9 καὶ Ἰωάννου Σεβαστείας Ἀρμενίας πρώτης
10 καὶ Κύρου Ἀφροδισιάδος τῆς Καρίας
11 καὶ Ἐρασιστράτου Κορίνθου τῆς Ἑλλάδος
L IIII 117 12. 13 καὶ Κυντίλλου Ἡρακλείας ἐπέχοντος καὶ τὸν τόπον Ἀναστασίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Θεσσαλονικέων
14. 15 καὶ Μελιτίου Λαρίσσης ἐπέχοντος καὶ τὸν τόπον Δόμνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀπαμέων
16. 17 καὶ Κυριακοῦ ἐπισκόπου Τροκνάδων ἐπέχοντος τὸν τόπον Θεοκτίστου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Πισινοῦντος Γαλατίας δευτέρας
18 καὶ Διογένους Κυζίκου
19 καὶ Βασιλείου Σελευκείας τῆς Ἰσαυρίας
20 καὶ Ἰωάννου Ῥόδου
21 καὶ Θεοδώρου Ταρσοῦ
22 καὶ Ῥωμανοῦ Μύρων τῆς Λυκίας
23 καὶ Φωτίου Τύρου
24 καὶ Θεοδώρου Δαμασκοῦ
25 καὶ Ἰουλιανοῦ Ταβίας
26 καὶ Φλωρεντίου Λυδῶν

1—2 ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι τὸν Κωνσταντινουπόλεως πρῶτον ἔταξαν [ἔσχον PS] ἐν Χαλκηδόνι [τῇ συνόδῳ τῇ ἐν χαλκηδόνι PS] M in mg., in textu post εἶπεν PS

MBPSΦ

1 πασχασῖνος PS πασκάσιος B ἴδε] ἤδη PS κῦ MPS 3 ἐπίσκοπος om. S 6 βάλε B βάλετε M βάλλετε M^{corr}PS 11 μόνους BPS 12 εἶπεν MPS 13 τοῦ — κονσιστωρίου om. B 14 σχιδαρίου PS 15—19 καὶ om. B 15. 16 καὶ θαλασσίου τῆσ καισαρέων καὶ [καὶ om. S] στεφάνου τῆς [τῆσ om. S] ἐφεσίων PS 15 τῆς om. B ἐφέσου B 16 πρώτης om. B 17—34 καὶ om. S 18 πρώτης om. PS 20 καὶ Ἐρασιστράτου om. B 21 κυιντίλου B Ἡρακλείας om. B καὶ om. B Ἀναστασίου om. B 21/22 τοῦ — τῆς om. S 22 τῆς om. B θεσσαλονίκησ B 23 μελετίου S καὶ om. B 23/24 τόπον τοῦ — ἀπαμέων δόμνου B τοῦ — τῆς om. S 25 ἐπισκόπου MP om. BS τρωκνάδων PS πρακνάδων B καὶ τὸν S 25/26 Θεοκτίστου — ἐπισκόπου om. B τοῦ — ἐπισκόπου om. S 26 πεσινοῦντοσ M δευτέρας om. B 28 τῆς om. B 31 τῆς Λυκίας om. B 35 φλορεντίου M λύδδων MB τύβων PS

27 καὶ Μαρινιανοῦ Συννάδων
28 καὶ Μουσωνίου Νύσης
29 καὶ Κωνσταντίου Βόστρας
30 καὶ Ἰωάννου Νικοπόλεως Ἀρμενίας πρώτης
31. 32 καὶ Ἀκακίου Ἀριαραθείας δευτέρας Ἀρμενίας ἐπέχοντος τὸν τόπον Κωνσταντίου M VI 609
τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς 6
33 καὶ Στεφάνου Ἱερᾶς πόλεως
34 καὶ Ἀττικοῦ Νικοπόλεως Ἠπείρου παλαιᾶς
35 καὶ Εὐσταθίου Βηρυτοῦ
36 καὶ Νουνεχίου Λαοδικείας Τριμιταρίας 10
37 καὶ Ὀλυμπίου Κωνσταντίας τῆς Κύπρου
38 καὶ Κανδιδιανοῦ Ἀντιοχείας τῆς Πισιδίας
39 καὶ Στεφάνου Ἀναζάρβων
40 καὶ Γεροντίου Σελευκείας Συρίας
41 καὶ Ῥουφίνου Σαμοσάτων 15
42 καὶ Ἰνδίμου Εἰρηνουπόλεως
43 καὶ Τιμοθέου Βαλανέων
44 καὶ Θεοδοσίου Κανώθας
45 καὶ Εὐτυχίου Ἀδριανουπόλεως Ἠπείρου παλαιᾶς
46 καὶ Κλαυδίου Ἀγχιεσμοῦ Ἠπείρου παλαιᾶς 20
47 καὶ Συμεῶνος Ἀμίδης Μεσοποταμίας
48 καὶ Ἡλία Ἀδριανουπόλεως
49 καὶ Σελεύκου Ἀμασείας
50 καὶ Πέτρου Γαγγρῶν
51 καὶ Λουκᾶ Δυρραχίου 25
52 καὶ Ἀντωνίου Λυχνίδου
53 καὶ Μάρκου Εὐροίας
54 καὶ Βιγιλαντίου Λαρίσσης
55 καὶ Βασιλείου Τραιανουπόλεως ἐπαρχίας Ῥοδόπης
56 καὶ Δοκιμασίου Μαρωνείας ἐπαρχίας Ῥοδόπης 30
57 καὶ Κωνσταντίνου Δημητριάδος
58 καὶ Ἀλεξάνδρου Σεβαστῆς τῆς Ταρσοῦ
59 καὶ Σώιζοντος Φιλίππων
60 καὶ Εὐσεβίου Δοβήρου Μακεδονίας πρώτης
61 καὶ Μαξιμιανοῦ Σερρέων Μακεδονίας πρώτης 35
62 καὶ Ἑρμογένους Κασανδρείας Μακεδονίας πρώτης

MBPSΦ

1 μαριανοῦ PS συνάδων BPS 2 νύσσης B 3 inde a 3 καὶ semper om. S 3 κωνσταντίνου MPS et infra 1067[22] βόστρων B 4 πρώτης om. B 5/6 Ἀκακίου — ἐπισκόπου] δευτέρου πόντου B 5 Ἀριαραθείας] ἀραβίας S καὶ τὸν S κωνσταντίνου S 6 τοῦ — ἐπισκόπου om. S μελιτινῆς MP μελητινῆς S 7 ἱεραπόλεως PS 8 παλαιᾶς om. B 11. 10 coll. B 11 τῆς Κύπρου om. B τῆς om. S 12 τῆς om. B πισσιδίας S 13 ἀναζάρβου BΦ 14 ἰσαυρίας B 16 Ἰλοδήμου B εἰρηνοπόλεως PS 17 λαβενέων B 18 κανωθᾶ B καναθᾶς P 19 ἀνδριανουπόλεως S παλαιᾶς om. B 20 ἀνχιέσμου P ἀνχιέσμων S ἀγχιασμοῦ BΦ[ac] Ἠπείρου παλαιᾶς om. S 22 ἡλιοῦ MPS ἀνδριανουπόλεως S 23 σελεύκου ἐπισκόπου MP 25 δυρρακίου M δουρακίου P 26 λυχνιδίου B 27 εὐοίας S 28 αἰγιλάνου B 29 ἐπαρχίας Ῥοδόπης om. B ἐπάρχου PS 30 om. BS ἐπάρχου P 32 *Sebastiae* 1067[51] τῆς om. B 34 δοβήτου M πρώτης om. B 35 μαξιμίνου B cf. infra 884.50 σερρῶν B Μακεδονίας πρώτης om. B 36 Μακεδονίας πρώτης om. B

63 καὶ Λουκᾶ Βεροίας Μακεδονίας πρώτης
64 καὶ Διογενιανοῦ Ῥεμεσιανῆς τῆς Δακίας
65 καὶ Ἰωάννου τῆς Μεσσήνης τῆς Ἀχαίας
66 καὶ Οὐρανίου Ἱμερίας ἐπαρχίας Ὀσδροηνῆς
67 καὶ Ἀθανασίου Ὀποῦντος τῆς Ἀχαίας
68 καὶ Θεοδώρου Κλαυδιουπόλεως τῆς Ἰσαυρίας
69 καὶ Λεοντίου Ἀσκάλωνος
70 καὶ Φωτεινοῦ Λύδδης
71 καὶ Ἀναστασίου Ἀρεοπόλεως
72 καὶ Θεοδοσίου Ἀμαθοῦντος
73 καὶ Παύλου Μαιουμᾶ
74 καὶ Ζωσίμου Μινωΐδος
75 καὶ Ἐπιφανίου Πέργης
76 καὶ Βαρουχίου Σωιζούσης Παλαιστίνης
77 καὶ Ἡρακλείου Ἀζώτου
78 καὶ Ἰωάννου Τιβεριάδος
79 καὶ Μουσωνίου Ζοόρων
80 καὶ Διονυσίου Συκαμαζόνος
81 καὶ Καιούμου Φαεινοῦς
82 καὶ Αἰθερίχου Σμύρνης
83 καὶ Κωνσταντίου Σεβαστῆς
84 καὶ Ζεβένου Πέλλης
85 καὶ Ἀλυπίου Βακάθων
86 καὶ Πολυχρονίου Ἀντιπατρίδος
87 καὶ Παγκρατίου Λιβιάδος
88 καὶ Αὐξιλάου Σαρακηνῶν τῶν ὑποσπόνδων
89 καὶ Δομνίνου Πλαταιῶν τῆς Ἑλλάδος
90 καὶ Θεοδοσίου Μασταύρων
91 καὶ Κυριακοῦ Αἰγάης
92 καὶ Φλαβιανοῦ Ἀτραμυττίου
93 καὶ Κυριακοῦ Λεβέδου
94 καὶ Λεοντίου Μαγνησίας Μαιάνδρου
95 καὶ Εὐτροπίου Περγάμου τῆς Ἀσίας
96 καὶ Γενναδίου Τηίων
97 καὶ Ὀλυμπίου Εὐάζων
98 καὶ Μαξίμου Τράλλεων
99 καὶ Ἰουλιανοῦ Ὑπαίπων

MBPSΦ

1 om. PS βερροιασ B Μακεδονίας πρώτης om. B 2/3 Ῥεμεσιανῆς — τῆς om. S 2 τῆς Δακίας om. B 3 τῆς om. B μεσήνησ BPS μεσίνησ M μεσσίνησ M^{corr} τῆς Ἀχαίας om. B 4 ἐπάρχου ἐσδρόησ S om. B ὀρωηνῆσ P 5 τῆς Ἀχαίας om. B 6 κλαυδιοπόλεωσ M τῆς Ἰσαυρίας om. B 9 ἀρεοπολίτου B 10 ἀμαθουσῶν B 12 νινωΐδοσ M μηνωΐδοσ PS μενοΐδοσ B 14 Παλαιστίνης om. B 17 ζωορῶν PS 18 καμαζόνοσ B 19 φαεινοῦσ PS φαινοῦσ MB *Phainus* 106775 20 ἐτερίχου M 21 κωνσταντίνου MPSΦc cf. 1067^{8} 22 ζαβένου B 23 βακάθων BΣ βάκτρων MPSΦr *cabathenorum* 106777 25 πατρικίου S 26 αὐξολάου B, Φ 1067^{80} 27 πλατεῶν MP πλαταιέων B πλατανέων S τῆς Ἑλλάδος om. B 28 μαυσταύρων S 29 αἰγέησ B αἴγλησ MPSΦ et Φcr 1067^{83} 30 ἀτραμυττίου M ἀδραμυττίου PS ἀδραμύτου B 33 περμάθου B τῆς om. S 34 Τηίων Σ, cf. Φ, γηίνων MPS cf. 1067^{88} τῆσ σιών B 36 τραυλέων B 37/p. 81, 2 Ὑπαίπων — Πολυκάρπου om. PS 37 ὑπέπων MB

καὶ Χρυσανθίου δαγη
καὶ Πολυκάρπου Γαβάλων
καὶ Παύλου Τριπόλεως Λυδίας
καὶ Μελιφθόγγου Ἰουλιουπόλεως
καὶ Ὀνησιφόρου Ἰκονίου L IIII 120 M VI 612
καὶ Δοκιμασίου Μαρωνείας 6
καὶ Λογγίνου Χερσονήσου
καὶ Εὐδοξίου Βοσπόρων
καὶ Τιμοθέου Πριμουπόλεως τῆς Παμφυλίας
καὶ Θεοπέμπτου Καβάσων 10
καὶ Καλοσιρίου Ἀρσινοίτου
καὶ Ἰωάννου Ἡφαίστου
καὶ Ἡρακλείδου Ἡρακλέως
καὶ Ἰσαὰκ Ἐλεαρχίας
καὶ Γεμελλίνου Ἐρυθροῦ 15
καὶ Ἀπολλωνίου Τάνεως
καὶ Γενναδίου Ἑρμουπόλεως μεγάλης
καὶ Κύρου Βαβυλῶνος
καὶ Ἀθανασίου Βουσίριδος
καὶ Θεοφίλου Κλεοπατρίδος 20
καὶ Πασμηίου Παράλου
καὶ Φωτεινοῦ Τευχείρων
καὶ Σωσίου Σωιζούσης
καὶ Θεοδούλου Τησιλσ
καὶ Θεοδώρου Βάρκης 25
καὶ Ῥούφου Κυρήνης
καὶ Ζήνωνος Ῥινοκορούρων
καὶ Λουκίου Ζύγρων
καὶ Αὐσονίου Σεβεννύτου
καὶ Ἰσαὰκ Ταύα 30
καὶ Φιλοκάλου Ζαγυλέων
καὶ Ἡσαίου Ἑρμουπόλεως μικρᾶς
καὶ Βαρσουμᾶ πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου
καὶ Λογγίνου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Δωροθέου ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας 35
καὶ Ἀνθίμου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Πατρικίου ἐπισκόπου Τυάνων Καππαδοκίας δευτέρας

MBPSΦ

1 δαγη MΦ δαγῆσ B Βάγης Σ *Balgenies* 1067[91] 2 βάλων PS 3 Λυδίας om. BΦ[a] 4 ἡλιουπόλεωσ B 6 repetitum ex p. 79, 30; uitium redit in Φ Δοκιμασίου] τιμοθέου B 9 τριμουπόλεωσ S πρόμου B τῆς om. S 10 καμάσων MPS 11 ἀρσενοίτου S 13 ἡρακλείου BΣ ἡρακλέοσ PS ἡρακλέοντοσ B 15 γεμιλίνου B 19 βησιρίδοσ B 20 om. P 21 πασινίου B παράλλου PS 22 τευχίρων M 23 σοσίου B σωσίμου MPS 24 Θεοδώρου B τισιλα Σ *tisilae* Φ[a] τῆσ ἰηλᾶ B *tisale* Φ[r] τῆσ ἄδα MP ἀιδὰ S 25 Βάρκης Φ[cr]Σ δάρκησ MBPSΦ[a] Rusticus in nota cf. infra 884[104]. 1067[122] 27 ῥινοκουρούρων B ῥινοκουρίων S 29 αὐξονίου BΦ[r] σεβενύτου MPS 31 φυλοκάλου M ζαγυλέωσ B 33/34 καὶ ἀρχιμανδρίτου — πρεσβυτέρου om. M 34 κατέχοντοσ B 34—36 Δωροθέου — τόπον om. S 34/35 καισαρείασ B

134 καὶ Ἀρίστωνος πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Εὐνομίου ἐπισκόπου Νικομηδείας

135 καὶ Ὀλυμπίου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Καλογήρου ἐπισκόπου Κλαυδιουπόλεως τῆς Ποντικῆς

καὶ Ἰλάρου διακόνου Ῥώμης

καὶ Δουλκιτίου νοταρίου Ῥώμης

79 Ἰωάννης πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας καὶ πρῶτος νοταρίων εἶπεν· Ἔδοξεν καὶ νῦν τοῖς εὐσεβέσιν καὶ φιλοχρίστοις ἡμῶν βασιλεῦσιν θεσπίσαι τὴν ἁγίαν ὑμῶν καὶ μεγάλην σύνοδον ἐνταῦθα συνδραμεῖν ἐφ' ὧι τε τὰ ἀναφυέντα ἀρτίως περὶ τῆς ὀρθῆς ἡμῶν καὶ ὁμωμήτου πίστεως ζητῆσαι καὶ ταῦτα ῥιζόθεν ἀνασπάσαι, ὡς ἂν μὴ ἕλκοντα καὶ ἀνθέλκοντα τῶν ἀκεραιοτάτων ἔσθ' ὅτε τινὰς τοῖς τῆς κακοπιστίας καὶ πλάνης ἐμβάλῃ βόθροις. τοσοῦτον αὐτοῖς εὐσεβείας μέλει καὶ τοῦ χρῆναι τηρεῖσθαι διηνεκῶς ἀρραγῆ καὶ ἀσάλευτα τὰ ἐκτεθέντα περὶ τῆς ὀρθοδόξου θρησκείας ἡμῶν πρώην μὲν παρὰ τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων μακαριωτάτων πατέρων, βεβαιωθέντα δὲ ἔναγχος παρὰ τῶν ἐν ταύτηι τῆι πόλει συναγηγερμένων, οἳ τοσοῦτον ἑαυτοῖς ὡμολόγησάν τε καὶ συνηνέχθησαν, ὡς μηδὲν παντελῶς φρονῆσαι ἢ ὁρίσαι τὸ διάφορον. μετὰ χεῖρας ἡμῖν αἱ εὐαγεῖς συλλαβαὶ καὶ αὐτὸ τοῦτο ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον τῆι ὑμετέραι ἁγιότητι.

M VI 613 **80** Διόσκορος [ὁ εὐλαβέστατος] ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἀναγινωσκέσθω τὸ εὐσεβὲς καὶ θεοφιλὲς τῶν φιλοχρίστων βασιλέων γράμμα τὸ ἀποδοθὲν πρὸς ἕκαστον τῶν μητροπολιτῶν καὶ προλαμπέτω τῶν πραχθησομένων ὑπομνημάτων.

81 Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ πρῶτος νοταρίων ἀνέγνω

L IIII 121 p. 68, 2—5 Αὐτοκράτορες Καίσαρες Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανὸς νικηταὶ τροπαιοῦχοι μέγιστοι ἀεισέβαστοι αὔγουστοι Διοσκόρωι. Ἅπασι δῆλον καθέστηκεν ὅτιπερ ἡ τῆς ἡμετέρας πολιτείας κατάστασις καὶ πάντα τὰ ἀνθρώπινα τῆι περὶ τὸ θεῖον εὐσεβείαι συνέχεται καὶ κρατύνεται καὶ τὰ λοιπὰ ἃ προτέτακται

82 Ἰούλιος ἐπίσκοπος ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Λέοντος ἑρμηνεύοντος αὐτὸν Φλωρεντίου ἐπισκόπου Λυδῶν εἶπεν· Τῶι ὁμοίωι τύπωι παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων ὁ ἁγιώτατος ἡμῶν πάπας ὁ τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Λέων ἡγούμενος ἐκλήθη.

79—86 praeter Φ extat uersio Latina in Coll. Nouariensi de re Eutychis 10,2—9 [Λ^n] 7—22. 27 adfert Timotheus Aelurus f. 51b. 52

7 τὰ πραχθέντα ἐν Ἐφέσωι ἐπὶ Διοσκόρου [ἐπὶ διοσκόρου ἐν ἐφέσω B] ἀναγινώσκεται ἐν Χαλκηδόνι $M^{mg}B^{mg}P^{mg}$

MBPSΦΛ^n

1 ἐπισκόπου om. S 3 ἐπισκόπου om. S 5 *Hilaro* Φ ἰλαρίου MBPS 6 καὶ δουλκιντίου S 7 inscr. τὰ πραχθέντα ἐν ἐφέσω ἐπὶ διοσκόρου S ἀλεξανδρείασ BΛ^n om. MPSΦ 8 εὐσεβεστάτοισ B καὶ om. S 9 *huc concurrere* ΦΛ^n συνδραμεῖν ἐνταῦθα B Tim. ἐνταῦθα συνεδρεύειν MPS 11 ἐμβάλει S 15 τε om. B 16 τὸ BPS τι M 17 εὐσεβεῖς B τὸν S 19 ὁ εὐλαβέστατοσ BΦ om. MPSΛ^n Tim. ἀναγνωσθήτω B 22 ἀνέγνω θεῖον γράμμα B εἶπεν PS 23/24 Αὐτοκράτορες — Διοσκόρωι om. B 25/26 καὶ πάντα — προτέτακται] καὶ τὰ λοιπὰ τὰ προγεγραμμένα B 26 συνέχεταί τε PS 27 ἰουλιανὸσ MPS ἁγιωτάτου om. B ἀρχιεπισκόπου BΦ *papae* Λ^n ἐπισκόπου MPS Tim. τῆς om. S 28 αὐτῶ B λύδδων B *lybdaei lybdae liddae* Φ 29 φιλοχρίστων] θεοφυλάκτων S 30 πάπας — Λέων] ἀρχιεπίσκοποσ λέων ὁ — ἐκκλησίασ B

83 Ἵλαρος διάκονος Ῥώμης ἑρμηνεύοντος αὐτὸν Φλωρεντίου ἐπισκόπου Λυδῶν εἶπεν· Ὁ ἐνδοξότατος καὶ Χριστιανικώτατος [ἡμῶν] βασιλεὺς σχέσει τῇι περὶ τὴν ὀρθοδοξίαν καὶ διαθέσει τὸν μακαριώτατον ἐπίσκοπον ἡμῶν Λέοντα τὸν τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, ἵνα τούτωι τῶι προσκυνητῶι καὶ ἁγίωι συλλόγωι παρῆι, πέμψας προσκυνητὰ γράμματα παρακέκληκεν. οὗτινος τῆι εὐσεβείαι ἀρέσαι ἠδύνατο, εἰ τούτου τοῦ πράγματος ἡγεῖτό τι ὑπόδειγμα. εἰ γὰρ καὶ κρεῖσσον τοῦτο, ἀλλὰ κατανοεῖ ἡ ὑμετέρα ἁγιωσύνη ὡς οὔτε ἐν τῆι Νικαέων οὔτε ἐν τῆι Ἐφεσίων ἁγίαι συνόδωι οὔτε ἐν ἄλλωι τοιούτωι ἁγίωι συλλόγωι ὁ πάπας τοῦ ἁγιωτάτου θρόνου ἐπέστη, ὅθεν οὗτινος τύπου τῆι συνηθείαι ἐξακολουθήσας ἡμᾶς ἐξαπέστειλεν, ὅστις ἁγιώτατος ἑαυτὸν οὐκ ἀμφέβαλεν ἐν ἡμῖν διατρίβειν ἐνταῦθα, οὓς μάλιστα ἐπίσταται πάντα ὅσα πρὸς τὴν τῆς πίστεως τῆς καθολικῆς ἀκεραιότητα καὶ ὅσα ἀνήκει πρὸς τὴν εἰς τὸν ἁγιώτατον ἀπόστολον Πέτρον M VI 616
εὐλάβειαν, πάντα πράττειν. οὗτος τοίνυν δι' ἡμῶν πρὸς τὴν ὑμετέραν μακαριότητα ἁρμόζοντα τῆι συνόδωι τῶν ἁγίων πατέρων ἀπέστειλε γράμματα, ἅπερ ὑποδεχθέντα ἀναγνωσθῆναι προστάξατε.

84 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ὑποδεχθήτω τὰ γραφέντα πρὸς τὴν ἁγίαν ταύτην καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον παρὰ τοῦ ὁσιωτάτου ἀδελφοῦ ἡμῶν καὶ συνεπισκόπου Λέοντος.

85 Καὶ ὑποδεχθέντων αὐτῶν Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ πρῶτος νοταρίων εἶπεν· Ἕτερον εὐσεβὲς θέσπισμα ἀπεδόθη τῶι ἁγιωτάτωι καὶ θεοφιλεστάτωι ἀρχιεπισκόπωι ἡμῶν Διοσκόρωι, ὃ καὶ αὐτὸ μετὰ χεῖρας ἡμῖν ἐστι πρὸς τὸ παριστάμενον τῆι ὑμετέραι ἁγιότητι.

86 Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Ἀναγινωσκέσθω καὶ ἐμφερέσθω τῆι πίστει τῶν ὑπομνημάτων.

87 Καὶ ἐν τῶι ἀναγινώσκεσθαι Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· Οὔτε ὑπεδέχθη ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος οὔτε ἀνεγνώσθη.

88 Οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Οὐκ ἀνεγνώσθη ἡμῖν ἡ ἐπιστολή. εἰ ἀνεγνώσθη, πάντως καὶ ἐμφέρεται.

89 Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Δορυλαίου εἶπεν· Οὐκ ἀνεγνώσθη, ἀλλὰ παρακατέσχεν τὴν ἐπιστολὴν τὴν συνοδικήν.

90 Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· Οὔτε ὑπεδέχθη ἡ ἐπιστολὴ οὔτε ἀνεγνώσθη. καὶ ἑπτάκις ὤμοσεν ἐπὶ πάντων ποιεῖν ταύτην ἀναγνωσθῆναι καὶ οὐκ ἀνεγνώσθη καὶ ἐπιώρκησεν ὅ τι ὤμοσεν. L IIII 124

---

15 σημ ὅτι ἐνταῦθα ἐπέτρεψεν μὲν Διόσκορος τὴν ἐπιστολὴν ἀναγνωσθῆναι Λέοντος, οὐκ ἀνεγνώσθη δέ Mmg 24 ἐν Χαλκηδόνι Mmg

---

MBPSΦ, Λn [usque ad 23]

1 *Hilarus* ΦΛn ἱλάριοσ MBPS αὐτὸν om. B λύδδων B λυδδῶν Mcorr cf. p. 82, 28 2 ἡμῶν MPS cf. Φ om. BΛn 3 ἐπίσκοπον — καθέδρας] ἡμῶν τῆσ ἀποστολικῆσ καθέδρασ πάπαν λέοντα, B cf. Φc 5 τῆ εὐσεβεία PSΦΛn ἡ εὐσέβεια MB ἀρκέσαι B 6 εἰ γὰρ καὶ MBPS εἰ καὶ καὶ M in ras. *nam* Φ *sicut etiam* Λn; uerba Latina mutauit translator τοῦτο ἀλλὰ McorrB τούτου οὐδὲν [οὐδένα PS]MPS om. ΦΛn 7 ὡς] ἀλλ' PS om. Λn τῆι' om. S 7/8 ἁγίω τοιούτω MPS 8 συνόδω PS ὅθεν et οὗτινος τύπου dittographia 9 ἀμφίβαλλεν S ἡμφίβαλλεν P 10 ἡμῖν ΦΛn ὑμῖν MBPS 11 ἀνῆκε B τὴν εἰς om. B 12 εὐλαβεία B πάντα om. B 13 τὰ ἁρμόζοντα BS ἐπέστειλε MP ὑποδειχθέντα M 15 ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοποσ BΦ om. S ὑποδεχθήτω BPΦΛn ὑποδειχθήτω MS τὰ γράμματα τὰ γραφέντα B 16 ἁγιωτάτου BS ἡμῶν ἀδελφοῦ B 18 ὑποδεχθέντων BΛn ἀποδοθέντων MPSΦ 19 θέσπισμα MPSΛn γράμμα BΦ 19/20 ἡμῶν ἀρχιεπισκόπω B ἀρχιεπισκόπω PS 25 ὑπεδείχθη McorrS ἁγιωτάτου B ἀρχιεπισκόπου] πάπα S 27 ἡ ἐπιστολὴ ἡμῖν B 28 δορυλλαίου MPS, corr. M, om. B 31 ἀναγινώσκεσθαι PS 32 ἀνέγνω B

91 Θέοδωρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κλαυδιουπόλεως Ἰσαυρίας εἶπεν· Ὅτι ὤμοσεν, πάντες οἴδαμεν· ὅτι δὲ οὐκ ἀνεγνώσθη, ὁμολογοῦμεν.

92 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι οἷς ἡ αὐθεντία τότε τῶν πραττομένων παρὰ τῆς βασιλικῆς ἐδέδοτο κορυφῆς, λεγέτωσαν διὰ τί ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος οὐκ ἀνεγνώσθη, μάλιστα καὶ διαλαλιᾶς προχωρησάσης τῆς παρακελευομένης αὐτὴν ἀναγωσθῆναι.

93 Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Τὰ πεπραγμένα δηλοῖ ὅτι δεύτερον προσεφώνησα ἀναγνωσθῆναι τὸ γράμμα τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ῥώμης.

94 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Τίνος οὖν αἰτίαι μετὰ τὴν διαλαλιὰν τὴν σὴν ἡ ἀνάγνωσις τῆς ἐπιστολῆς οὐκ ἐγένετο;

95 Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἐρωτηθῶσιν καὶ οἱ
M VI 617 ἄλλοι ἐπίσκοποι οἷς ἐπετέτραπτο τὸ πρᾶγμα, τίνος χάριν οὐκ ἀνεγνώσθη.

96 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Τίνας μάλιστα βούλῃ ἐρωτηθῆναι; σαφῶς εἰπέ.

97 Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Τὸν θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον Ἰουβενάλιον καὶ τὸν θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον Θαλάσσιον.

98 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Ἐν πρώτῃ τάξει ἀπόκριναι αὐτὸς δι' ἣν αἰτίαν ἡ ἀνάγνωσις οὐκ ἐγένετο· ἀκολούθως γὰρ καὶ αὐτοὶ ἐρωτηθήσονται.

99 Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἅπαξ εἶπον ὅτι δεύτερον διελάλησα ἀναγνωσθῆναι αὐτήν.

100 Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Δορυλαίου εἶπεν· Ψεύδεται.

101 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Λεγέτω ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ἰουβενάλιος πῶς διαλαλήσαντος τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Διοσκόρου ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης ἡ ἀνάγνωσις αὐτῆς οὐκ ἐγένετο.

102 Ἰουβενάλιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Εὐθέως ἀπεκρίνατο ὁ πρεσβύτερος καὶ πριμικήριος τῶν νοταρίων Ἰωάννης ἔχειν μετὰ χεῖρας εὐσεβῆ γράμματα τῶν θεοφιλεστάτων καὶ εὐσεβεστάτων βασιλέων καὶ ἀπεκρινάμην ἀναγνωσθῆναι τὰ βασιλικὰ γράμματα.

103 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Μετὰ οὖν τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ θείου γράμματος καὶ ἡ τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος ἐπιστολὴ ἀνεγνώσθη;

104 Ἰουβενάλιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Οὐκέτι οὔτε ὁ πριμικήριος τῶν νοταρίων οὔτε ἄλλος τις εἶπεν ἔχειν μετὰ χεῖρας τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ῥώμης τὰ γράμματα.

105 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Νῦν καὶ ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Θαλάσσιος λεγέτω τὴν αἰτίαν δι' ἣν μὴ ἀνεγνώσθη ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος.

MBPSΦ

2 ὤμοσεν μὲν PS ὁμολογοῦμεν BΦ πάντεσ ὁμολογοῦμεν MPS 3 ὑπερφυεστάτη B εἶπεν MPS 6 μάλιστα om. S τῆς om. B 7—12 τὰ πεπραγμένα — εἶπεν om. M 7 ἀρχιεπίσκοποσ B 9 τῆς ῥωμαίων P 10 ὑπερφυεστάτη B εἶπε PS αἰτία B καὶ τίνα PS 14 ὑπερφυστάτη B εἶπεν MPS τίνασ BΦ τίνα MPS βούλει BPS 18 εἶπεν MP 22 ταύτην B 23 δορυλλαίου MPS, corr. M, δορυλλαίων B 24 μεγαλοπρεπέστατοι B εἶπεν MPS καὶ ὁ B 26 Ῥώμης] λέοντοσ B 27 αὐτῆς om. PSΦ^{ac} 29/30 εὐσεβὲσ γράμμα MPS 32 εἶπεν MP 38 εἶπεν MP 39 μὴ MP οὐκ BS ἁγιωτάτου om. B 40 ῥώμησ λέοντοσ B

106 Θαλάσσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπεν· Ἓν οἶδα ἐγὼ ὅτι οὔτε ἐκώλυσα οὔτε δὲ τοσαύτην αὐθεντίαν εἶχον, ὥστε ἐμὲ μόνον τυπῶσαι γενέσθαι τὴν ἀνάγνωσιν.

107 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Τὰ ἑξῆς τῶν πεπραγμένων ἀναγινωσκέσθω.

Κωνσταντῖνος ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σχεδαρίου ἀνέγνω

Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ πρῶτος νοταρίων ἀνέγνω I. IIII 125

108 Θεῖον γράμμα γραφὲν τῶι εὐλαβεστάτωι Διοσκόρωι περὶ τοῦ παραγενέσθαι Βαρσουμᾶν, ὅπερ ἀνωτέρω ἐντέτακται ἀπὸ κώδικος ἀναγνωσθέν. p. 71, 2—15

109 Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Ταὐτὰ καὶ ἐμοὶ ἐγράφη περὶ τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου Βαρσουμᾶ παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων, ὅθεν εὐλόγως παρέστω τῆι ἁγίαι συνόδωι.

110 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Εἴ τι διδάσκειν ἔχουσιν περὶ τῆς ἐν M VI 620 χερσὶν ὑποθέσεως οἱ περίβλεπτοι Ἐλπίδιος ὁ κόμης καὶ Εὐλόγιος ὁ τριβοῦνος καὶ νοτάριος, λεγέτωσαν.

111 Ἐλπίδιος ὁ περίβλεπτος κόμης εἶπεν· Οὔτε τῶι ἀρχεκάκωι δαίμονι ῥαθυμητέον ποτὲ τοῦ πρὸς τὰς ἁγίας ἐκκλησίας πολέμου καὶ ὁ εὐσεβέστατος ἀεὶ βασιλεὺς ἀντιπαρατάττεται τῶι μὴ δικαίως μαχομένωι, ὀρθῶς ἄρα διανοηθεὶς ὡς ἕξει τὸν ὑπερμαχοῦντα τῆς αὐτοῦ βασιλείας, εἰ πρὸς τοὺς ἀγῶνας τοὺς ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας αὐτὸς ἐξοπλίζοιτο. καὶ οὐκ ἐμέμψατο τὴν γνώμην οὕτω φρονῶν· ἄνωθεν γὰρ αὐτῶι τὰ πολλὰ μᾶλλον ἢ τοῖς ὅπλοις κατώρθωται. διὰ τοῦτο καὶ Νεστορίου τῆς ἀπονοίας μεθ' ὑμῶν κατεψήφισται, ὅτι πρὸς τὴν θεραπείαν τοῦ κρείττονος τεταγμένος ἀσεβῶν διδαγμάτων πατὴρ ἐγένετο καὶ διδάσκαλος, καθάπερ ὑπὲρ τῶν δαιμόνων, ἀλλ' οὐχὶ τῆς εὐσεβείας τὴν ἱερωσύνην λαβών. ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν τῶι πρέποντι χώρωι τέως καταδεδίκασται πρὸς τὴν ἀπαραίτητον ἐν τῶι μέλλοντι βίωι τηρούμενος κόλασιν, ὅτι πρὸς τοσαύτην ἀσέβειαν αὐτός τε ἐξεχύθη καὶ πολλοὺς μεταπείσας παρέσυρεν· τὴν δὲ γενομένην νῦν ἀμφισβήτησιν ὁ θειότατος βασιλεὺς ἐφ' ὑμᾶς ὡς πατέρας καὶ κριτὰς ἄγει καὶ παρ' ὑμῶν εὕρασθαι βούλεται τοῦ κινουμένου τὴν λύσιν, κοινὴν αὐτῶι τε καὶ τοῖς ὑπηκόοις ἐσομένην ἀσφάλειαν. τίνα δέ ἐστιν ἅπερ ὁ θειότατος βασιλεὺς ἡμῖν τε ἐντέταλται καὶ πρὸς ὑμᾶς ἔγραψεν, νῦν αὐτίκα ὑμῖν φανερὰ ποιήσω, τοσοῦτον ὑπειπὼν οἷα δὴ εἷς ὢν τῶν ὑφ' ὑμῖν τὴν εὐσέβειαν ὀρθῶς τελουμένων. σήμερον ὑμῖν ὁ τῶν ὅλων δεσπότης καὶ θεὸς λόγος σωτὴρ εἰς κρίσιν ἑαυτὸν παραδίδωσιν καὶ δικαζόντων ἀνέχεται καὶ τιμᾶι ταῖς ἐξουσίαις τῶν ψήφων ὑμᾶς, ἵνα εὑρὼν ὑμᾶς ἐπ' αὐτῶι τὰ δίκαια κρίναντας καὶ ἐνταῦθα

---

7 post ἀνέγνω: ἐπὶ διοσκόρου M

109—111. 113. 114 praeter Φ extat altera uersio Latina in Collectione Nonariensi 10. 11—13. 15—17 [Λ^n]; praeterea adfert Timotheus Aelurus f. 52b. 53

MBPSΦ, Λ^n [praeter 1—6]

1 εἶπεν MP' 6 σχιδαρίου MPS, corr. M ἀνέγνω: ἐπὶ διοσκόρου: M 9 ἀναγνωσθὲν ἀπὸ κώδικοσ B 10 ἐπίσκοπος om. BΛ^n, cf. notam Rustici τὰ αὐτὰ κἀμοὶ B 12 παρέστω MPΛ^n, nota Rustici, Tim. παρέστη BΦ παρέστην S 14 καὶ² om. MPS 18 δίκαια B 19 αὐτὸς om. B ὁπλίζοιτο B 21/22 κατεψηφίσατο B 23 ὑπὲρ MPSΛ^n Tim. ὑπὸ BΦ οὐχ ὑπὸ BΦ 24 χορῶι Λ^n τέως om. B 26 παρέσειρε S 27 εὐσεβέστατοσ B 28 εὑρέσθαι B τῶν κινουμένων B 29 τί οὖν ἐστιν ὅπερ B ἡμῖν τε MPS ἡμῶν ἡμῖν B 30 ὑπέγραψε B φανερὸν ὑμῖν B τοσούτων P 31 ὑμῶν BΦ ὑμῖν PSΦ Tim. ἡμῖν MBΛ^n 33 τὴν ψῆφον S

τιμήσηι καὶ ἐπὶ τοῦ πατρὸς πάλιν ὁμολογήσηι, ὡς εἴ γέ τινας εὕροι τὸ γνήσιον τῆς εὐσεβείας ἐκβάλλοντας τῆς διανοίας καὶ τὰ πιστευόμενα τέχνηι ῥημάτων εἰς ἀμφισβήτησιν ἄγοντας παρὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν ἁγίων πατέρων, φεῦ τῆς ἐπ' αὐτοῖς ἑκατέρας ψήφου
Mt. 26, 24 θεοῦ τε καὶ βασιλέως. καλὸν ἦν αὐτοῖς, εἰ μὴ ἐγεννήθησαν, ὅτι μετὰ λιστὴν καὶ τελώνην καὶ πόρνην καὶ Χαναναίαν οὐχ ὁμολογοῦσιν καθαρῶς ἐπὶ τῆς δόξης τὸν ἐπὶ τῆς δι' ἡμᾶς αὐτοῦ ταπεινώσεως πιστευθέντα. ἀναγνώσομαι δὲ τὰ πρὸς ἡμᾶς ἐνταλθέντα παρὰ τοῦ θειοτάτου αὐτοκράτορος ἡμῶν βασιλέως.

112 M VI 621 p. 72, 5—73, 18 Ἐλπίδιος ὁ περίβλεπτος κόμης ἀνέγνω θεῖον ὑπομνηστικὸν τὸ δοθὲν αὐτῶι καὶ Εὐλογίωι περιβλέπτωι τριβούνωι καὶ νοταρίωι, ὅπερ ἀνωτέρω ἐντέτακται ἀπὸ κώδικος ἀναγνωσθέν.

113 L IIII 128 Ἐλπίδιος ὁ περίβλεπτος κόμης εἶπεν· Νῦν κελεύσατε δεχθῆναι καὶ ἀναγνωσθῆναι καὶ τὰ πρὸς ὑμᾶς γραφέντα παρὰ τῆς θείας κορυφῆς.

114 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ὑποδεχθὲν τὸ εὐαγὲς γράμμα τῶν φιλοχρίστων βασιλέων τὸ γραφὲν πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον ἀναγινωσκέσθω.

Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ πρῶτος νοταρίων ἀνέγνω

115 p. 73, 21—74, 6 Θεῖον γράμμα γραφὲν πρὸς τὴν ἐν Ἐφέσωι σύνοδον περὶ τοῦ ἐπισκόπου Φλαβιανοῦ ὡς ἀνακινοῦντός τινα περὶ τῆς πίστεως πρὸς Εὐτυχῆ, ὅπερ ἀνωτέρω ἐντέτακται ἀπὸ κώδικος ἀναγνωσθέν.

116 Θαλάσσιος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπεν· Ὁ εὐσεβέστατος καὶ φιλόχριστος βασιλεὺς βουλόμενος τὴν πίστιν τὴν οὖσαν ἄχρι τοῦ παρόντος ἀσάλευτον μεῖναι, ἐκέλευσεν μηδὲν ἕτερον μήτε λεχθῆναι μήτε πραχθῆναι ἐν τῆι ἁγίαι συνόδωι, εἰ μὴ πρότερον τὰ τῆς πίστεως στῆι. ὅθεν πάντα ἀργείτω, τὰ μέντοι τῆς πίστεως προβαινέτω.

117 Ἰούλιος ἐπίσκοπος ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Λέοντος ἑρμηνεύοντος αὐτὸν Φλωρεντίου ἐπισκόπου Λυδῶν εἶπεν· Οὔτε γὰρ ἄλλο προστέτακται.

118 Ἐλπίδιος ὁ περίβλεπτος κόμης εἶπεν· Ἐπειδὴ τοίνυν θεμέλιος τῆς πίστεως ἡ πίστις αὕτη, ἧς ἕνεκα καὶ συνεληλύθατε, καταξιώσατε συμψηφιζομένου ὑμῖν τοῦ θεοῦ τὰ περὶ τῆς πίστεως ἀποφήνασθαι, ὥστε δεύτερον κατὰ τὴν τάξιν καιρὸν γενέσθαι τὴν ἀνάγνωσιν τῶν πεπραγμένων κατὰ τὴν βασιλεύουσαν ἐπὶ Εὐτυχεῖ τῶι εὐλαβεστάτωι ἀρχιμανδρίτηι.

119 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Δῆλα γέγονεν ἡμῖν τὰ εὐσεβῆ γράμματα τῶν θεοφιλεστάτων βασιλέων καὶ ὅτι κεκινημένων τινῶν ἐν τῆι Κωνσταντινουπόλει τὴν σύνοδον προσέταξαν γενέσθαι. εἴ τι τοίνυν κεκίνηται, πρῶτον δηλούσθω, εἶθ' οὕτως ἐπιφερέσθω τὰ τῶν ἄνωθεν γενομένων ἁγίων συνόδων δίκαια. φανερὰ ὥρισαν οἱ κανόνες· φανερὰ ἐτύπωσαν αἱ σύνοδοι· ἐκβῆναι τούτων οὐκ ὀφείλομεν. ὁ εὐσεβέστατος καὶ φιλόχριστος ἡμῶν βασιλεὺς ἀναφυέντων τινῶν ἐκέλευσεν ταύτην τὴν ἁγίαν συγκροτηθῆναι

116—120 = Collectio Nouariensis de re Eutychis 10, 19—23 [Λ^n]
119. 120 adfert Timotheus Aelurus f. 55^b

MBPSΦ, Λ^n [praeter 16—18]

7 ἡμῶν αὐτοκράτοροσ B 8 Ἐλπίδιος — κόμης] καὶ B τὸ θεῖον B τὸ om. MPS, corr. M αὐτῶ τὲ B 9 εὐλογίω τῶ B καὶ om. MPS νωταρίων MP 16 ἐπισκόπου B τῆσ ὁσίασ μνήμησ MPSΦ 17 εὐτυχῆν MPS 19 ὁ εὐλαβέστατοσ ἐπίσκοποσ B 21 ἐν om. S 22 πάντασ S μέντοι] δέ γε S 24 τῆς om. MP 25 αὐτῶ BSΦ^c λύδδων B λυδδῶν M^{corr} *lvbdaei* Φ^a *lyddae* Φ^{cr} 25/26 οὐδὲν γὰρ ἄλλο τι B 27 ὁ περίβλεπτος om. S ἐπειδὴ τοίνυν BΦΛ^n ἐπειδήπερ ὁ MPS 29 πίστεωσ ἡμῶν B ὡσ S 30 καὶ κατὰ εὐτυχὴ S 32 τῆι om. S τὴν ἁγίαν B 33 προσέταξεν Φ$^{ac}\Lambda^n$ 36 συγκροτηθῆναι ‹ S

σύνοδον, οὐχ ἵνα τὴν πίστιν ἑαυτῶν ἐκθώμεθα, ἣν ἐξέθεντο οἱ πατέρες ἡμῶν ἤδη, ἀλλ' M VI 624
ἵνα ζητήσωμεν τὰ ἀναφυέντα, εἰ συμβαίνουσιν τοῖς ὁρισθεῖσιν παρὰ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων. χρὴ τοίνυν ἐκεῖνα τὰ ἀναφυέντα πρότερον ζητηθῆναι καὶ ἡμᾶς δοκιμάσαι εἰ συνωιδὰ τυγχάνουσιν τοῖς ὁρισθεῖσιν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων. ἢ βούλεσθε τὴν πίστιν τῶν ἁγίων πατέρων ἀνασκευάσαι;

120 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Εἴ τις ἀνασκευάζει, ἀνάθεμα ἔστω. εἴ τις ἐπεξεργάζεται, ἀνάθεμα ἔστω. τὴν πίστιν τῶν πατέρων φυλάξωμεν.

121 Καὶ ἐν τῷι ἀναγινώσκεσθαι οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Ταῦτα οὐκ εἴπομεν. ταῦτα τίς εἶπεν;

122 Θεόδωρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κλαυδιουπόλεως εἶπεν· Ἀγάγηι τοὺς νοταρίους αὐτοῦ. ἐκβαλὼν γὰρ τοὺς πάντων νοταρίους τοὺς ἑαυτοῦ ἐποίησεν γράφειν. ἔλθωσιν οἱ νοτάριοι καὶ εἴπωσιν εἰ ἐγράφη ταῦτα ἢ εἰ παρόντων ἡμῶν ἀνεγνώσθη ἤ τις ἐπέγνω καὶ ὑπέγραψεν.

123 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Τὰ ὑπομνήματα τίνος χειρὶ γέγραπται;

124 Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Ἀλεξανδρέων εἶπεν· Ἕκαστος διὰ τῶν L IIII 129
ἑαυτοῦ νοταρίων ἔγραψεν, οἱ ἐμοὶ τὰ ἐμά, οἱ τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Ἰουβεναλίου τὰ αὐτοῦ, οἱ τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Θαλασσίου τὰ αὐτοῦ· ἦσαν δὲ καὶ ἄλλων εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων πολλοὶ νοτάριοι ἐκλαμβανόντες. οὕτως οὐκ ἔστιν τῶν ἐμῶν νοταρίων τὸ γράμμα· ἕκαστος ἔχει τὸ ἴδιον.

125 Ἰουβενάλιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Ἦν νοτάριός μου εἷς ἐκλαμβάνων μετὰ τῶν ἄλλων νοταρίων.

126 Θαλάσσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπεν· Καὶ ἐμὸς εἷς ἦν ἐκλαμβάνων.

127 Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἰδοὺ καὶ ὁ νοτάριος τοῦ ἐπισκόπου Ἰουβεναλίου ἐξέλαβεν καὶ ὁ νοτάριος τοῦ ἐπισκόπου Θαλασσίου καὶ ὁ τῆς Κορίνθου ἐξέλαβεν· μὴ οἱ ἐμοὶ μόνοι;

128 Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Δορυλαίου εἶπεν· Ἀξιῶ τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Στέφανον τῆς Ἐφεσίων ἐρωτηθῆναι εἰ μὴ ἐξειλήφασιν τὰ ὑπομνήματα τῆς ἁγίας συνόδου οἱ νοτάριοι αὐτοῦ καὶ τίνα πεπόνθασιν παρὰ τῶν νοταρίων τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀλεξανδρέων Διοσκόρου.

129 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Τί λέγει πρὸς ταῦτα ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Στέφανος;

130 Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἐφέσου εἶπεν· Ἐξελάμβανον οἱ νοτάριοί μου, Ἰουλιανὸς ὁ νῦν εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Λεβέδου καὶ Κρισπῖνος διάκονος καὶ ἦλθον οἱ νοτάριοι τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Διοσκόρου καὶ ἀπήλειψαν αὐτῶν τὰς

---

8 ἐν Χαλκηδόνι B^{mg} in textu post φυλάξωμεν MPS

MBPSΦ, $Λ^n$

2 *quae nuper obortа sunt* $Λ^n$ 4 πατέρων] ἡμῶν βασιλέων B 6 ἀνασκευάσει PS ἐξεπεργάζεται PS 7 ἔστω om. B φυλάξομεν M 9 εἴπαμεν MS, corr. M ταῦτα τίς εἶπεν om. P 10 κλαυδιουπόλεωσ ἐπίσκοποσ εἶπεν M εἶπε κλαυδιουπόλεωσ ἐπίσκοποσ P 11 ἑαυτοῦ B ἁπάντων B γράφειν μόνουσ B 12 ἐγράφη] ἐλέχθη B 14 εἶπε P 17 θεοφιλεστάτου B ἐπισκόπου om. B θαλασσίου B 18 θεοφιλεστάτου Ἰουβεναλίου B 23 ὁ εὐλαβέστατος om. P ἐμοὶ S 25 οἱ νοτάριοι S νοτάριοσ B 26 ἐξέλαβε — ἐπισκόπου] καὶ BS 27 ἐξέλαβον S 28 δορυλλαίου PS δορυλλαίων B εὐλαβέστατον B 29 στέφανον τῆσ ἐφέσου MP τῶν ἐφεσίων στέφανον B εἰ μὴ ἐξειλήφασιν εἰ μὴ S 30/31 εὐλαβεστάτου B 31 ἐπισκόπου om. BS ἀλεξανδρείασ S 32 εἶπεν MP 34 τῆσ ἐφεσίων B 35 μου om. PS κρισπιανὸσ B

δέλτους καὶ τοὺς δακτύλους αὐτῶν παρά τι ἔκλασαν θέλοντες λαβεῖν καὶ τὰ καλαμάρια
M VI 625 αὐτῶν. καὶ οὔτε ἀντίγραφα ἔλαβον τῶν ὑπομνημάτων οὔτε οἶδα ἐκ τότε τί ἐγένετο, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέραι ἐν ᾗ ἡ ἐξέτασις ἐγένετο, ὑπεγράψαμεν εἰς χάρτην καὶ οἱ ἐπίσκοποι οἱ μὴ ὑπογράψαντες ἐμοῦ ἐγγυησαμένου τῇ ἑξῆς ὑπέγραψαν.

131 Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Δορυλαίου εἶπεν· Ἀξιῶ τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Ἐφέσου Στέφανον εἰπεῖν εἰς ποῖον χάρτην ὑπέγραψαν.

132 Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἐφέσου εἶπεν· Εἰς ἄγραφον χάρτην. ἐν αὐτῇ γὰρ τῇ ὥραι ἐν ᾗ ἡ καθαίρεσις γέγονεν, εὐθὺς καὶ ἡ ὑπογραφὴ ἐγένετο.

133 Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἀναγνωσθῆι ἡ κατάθεσις τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Στεφάνου· ἆρα ἐγὼ αὐτὸν ἠνάγκασα καταθέσθαι;

134 Ἀκάκιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀριαραθείας εἶπεν· Ἀγράφωι χάρτηι ὑπεγράψαμεν ἀναγκασθέντες καὶ βιασθέντες καὶ μυρία κακὰ παθόντες. μὴ βουλόμενοι, ἀλλὰ τυραννούμεννοι ὑπεσημηνάμεθα· ἕως γὰρ ἑσπέρας κατέσχον ἡμᾶς ἀποκλείσαντες εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἀνωμαλοῦντας ἡμᾶς οὐ συνεχώρησαν οὔτε ἀναπνεῦσαι οὔτε ἀναχωρῆσαι καὶ ἑαυτῶν γενέσθαι, ἀλλὰ στρατιώτας ἡμῖν ἐπήγαγον μετὰ βάκλων καὶ ξιφῶν καὶ μονάζοντας καὶ οὕτως ἐποίησαν ἡμᾶς ὑποσημήνασθαι.

135 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Ἀναγινωσκέσθω τὰ λοιπά.

Κωνσταντῖνος ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου ἐκ τοῦ αὐτοῦ σχεδαρίου ἀνέγνω

136 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἐγὼ πρὸς πληροφορίαν ἁπάντων καὶ βεβαίωσιν τῆς πίστεως καὶ πρὸς ἀνατροπὴν τῶν ἀναφυέντων τὰ τῶν πατέρων ἐρευνῶ, καὶ τῶν ἐν Νικαίαι καὶ τῶν ἐν Εφέσωι.

137 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Τοῦτο τὴν οἰκουμένην σώιζει. τοῦτο τὴν πίστιν στηρίζει.

138 Καὶ ἐν τῶν ἀναγινώσκεσθαι Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Δορυλαίου εἶπεν·
I. III 132 Ἰδοὺ ἐρευνῶ εἶπεν· κἀγὼ τοῦτο πεποίηκα.

139 Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἐρευνῶ εἶπον, οὐ
Ioh. 5, 39 καινοτομῶ· καὶ γὰρ ὁ σωτὴρ προσέταξεν ἡμῖν λέγων· ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς. ὁ δὲ ἐρευνῶν τὴν γραφὴν οὐ καινοτομεῖ.

140 Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Δορυλαίου εἶπεν· Ὁ σωτὴρ εἶπεν· Ζητεῖτε,
Mt. 7, 7 καὶ εὑρήσετε.

Κωνσταντῖνος ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σχεδαρίου ἀνέγνω

---

136. 137 = Collectio Nouariensis 10, 24. 25 [Λ^n]; adfert Timotheus Aelurus f. 55^b

21 ἐπὶ Διοσκόρου om. B] ἐν Ἐφέσωι [om. P^{mg}] $M^{mg}B^{mg}P^{mg}$

25 ἐν Χαλκηδόνι $M^{mg}B^{mg}P^{mg}$

MBPSΦ, Λ^n [21—24]

2 οὔτε] οὐδὲ MPS ἔκτοτε τῶν B 3 ἡ om. MPS, corr. M 5 δορυλλαίου PS δορυλλαίων B εὐλαβέστατον B *religiosissimum* Φ^r 6 τῆσ ἐφέσου MP Στέφανον om. B ὁποῖον B ὑπέγραψε S 7 τῆσ ἐφεσίων B 9 ἀνεγνώσθη PS 10 ἐπισκόπου om. B ἠνάγκασα αὐτὸν S 11 ἀριαράθησ B 12 μὴ MPS οὐ B 12/13 ἀλλά — ὑπεσημηνάμεθα] ὑπεγράψαμεν ἀλλὰ τυραννούμενοι B 14 ἀνωμαλοῦντεσ B 15 οὔτε^2 B ἡ MPS 17 εἶπεν MP 19 κονσιστωρίου MP συνεδρίου B 20 σχιδαρίου MPS, corr. M 24 στηρίζει PSΛ^n στήσει M σώζει BΦ 25 ἀναγνωσθῆναι B ὁ εὐλαβέστατος om. B δορυλλαίου MPS, corr. M δορυλλαίων B 28 καινοτομῶν PS 28/29 ὁ — καινοτομεῖ] καὶ ἐρευνῶ τὴν γραφὴν οὐ καινοτομῶ B 30 δορυλλαίου MP, corr. M δερυλλαίων B 31 εὑρήσετε PΛ^nΦ δοθήσεται ὑμῖν ἡμῖν M] MPS 32 τοῦ κονσιστωρίου om. BS 33 σχιδαρίου MPS, corr. M

141 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Εἰ καὶ δύο λέγονται σύνοδοι, ἀλλ' εἰς μίαν συντείνουσιν πίστιν.

142 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀπαραλείπτως πάντα ὥρισαν οἱ πατέρες· ὁ παραβαίνων ταῦτα ἀνάθεμα. οὐδεὶς προστίθησιν, οὐδεὶς ἀφαιρεῖ.

143 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἐπειδὴ τὰς φωνὰς ὑμῶν καὶ θεὸς ἀποδέχεται καὶ αὐτοὶ τὰς ἑαυτῶν καταδέχεσθε βεβαίας εἶναι καὶ ἀρεσκούσας θεῷ, εἴ τις παρὰ τὰ πεπραγμένα ἢ παρὰ τὰ δεδογμένα τοῖς πατράσιν τοῖς τε ἐν Νικαίαι συνελθοῦσιν M VI 628 καὶ τοῖς ἐνταῦθα συνειλεγμένοις ἢ ζητεῖ ἢ πολυπραγμονεῖ ἢ ἀνασκευάζει, ἀνάθεμα ἔστω.

144 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Τῶι μεγάλωι φύλακι τῆς πίστεως Διοσκόρωι τῶι ἀρχιεπισκόπωι.

145 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Καὶ τὸ ἕτερον λέγω, ὅπερ ἐστὶν φοβερὸν καὶ φρικτόν· ἐάν, φησίν, ἁμαρτάνων ἁμάρτηι ἀνὴρ εἰς ἄνδρα, καὶ προσεύξονται ὑπὲρ αὐτοῦ πρὸς κύριον· ἐὰν δὲ εἰς κύριον ἁμάρτηι, τίς προσεύξεται περὶ αὐτοῦ; εἰ τοίνυν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον συνήδρευσεν μετὰ τῶν πατέρων, ὥσπερ οὖν καὶ συνήδρευσεν, καὶ ἐτύπωσεν τὰ τετυπωμένα, ὁ ἀνασκευάζων αὐτὰ τὴν τοῦ πνεύματος ἀθετεῖ χάριν. 1 Reg. 2, 2

146 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Πάντες τὰ αὐτὰ λέγομεν· ἀνάθεμα ἔστω ὁ ἀνασκευάζων. ἐκβαλλέσθω ὁ ἀνασκευάζων.

147 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Οὐδεὶς τυποῖ τὰ τετυπωμένα.

148 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Αὗται αἱ φωναὶ πνεύματος ἁγίου. τῶι φύλακι τῶν κανόνων. διὰ σοῦ ζῶσιν οἱ πατέρες. τῶι φύλακι τῆς πίστεως.

149 Καὶ ἐν τῶι ἀναγινώσκεσθαι Θεόδωρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κλαυδιουπόλεως εἶπεν· Οὐδεὶς εἶπεν ταῦτα.

150 Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἐκ τῶν ὁμολογουμένων πάντα ἀρνεῖσθαι θέλουσιν· εἴπωσιν καὶ τοῦτο ὅτι οὐδὲ παρῆμεν.

Κωνσταντῖνος ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου ἐκ τοῦ αὐτοῦ σχεδαρίου ἀνέγνω

151 Ἐλπίδιος ὁ περίβλεπτος κόμης εἶπεν· Φανερῶν ὄντων τῶν δεδογμένων ὑμῖν ἐπὶ τῆι ἁγίαι πίστει καὶ τῆς κοινῆς ἁπάντων φωνῆς συνθεμένης τε καὶ εὐφημησάσης τὴν ὑμῶν τῶν προεδρευόντων ψῆφον, κελεύσατε τὸν εὐλαβέστατον ἀρχιμανδρίτην Εὐτυχῆ [εἰσελθεῖν], ἐφ' ᾧι κέκριται τὰ κεκριμένα καὶ ὃς ἐστιν ὑπόθεσις πάσης τῆς πράξεως καὶ οὗ ἕνεκα γέγραπται ὑμῖν τὸ πολὺ μέρος τοῦ θείου γράμματος, παρεῖναι καὶ τὰ δοκοῦντα αὐτῶι διδάξαι τὴν ὑμετέραν θεοσέβειαν.

141—148 adiert Timotheus Aelurus f. 55b

: ἐπὶ διοσκόρου $M^{mg}P^{mg}$ ἐν ἐφέσω B^{mg} 22 ἐν χαλκηδόνι $M^{mg}B^{mg}$ 28 ἐπὶ διοσκόρου M^{mg} post εἶπεν PS ἐν ἐφέσω B^{mg}

MBPSΦ, $Λ^{n}$ [1. 21. 28—33]

1 ὁ εὐλαβέστατοσ ἐπίσκοποσ $BΦ^{ac}$ 6 ἀποδέχεσθε B 7 ἢ $M^{corr}BΦΛ^{n}$ Tim. om. MPS τε om. B 9 τῶι¹ om. MPS, corr. M 9/10 ἀρχιεπισκόπωι πολλὰ τὰ ἔτη Tim. 12 ἁμαρτὼν B 12/13 προσεύξωνται P 13 περὶ B 13/14 προσεύξηται καὶ [om. $M^{corr}S$]MPS 14 ὑπὲρ S 15 ἐτύπωσαν Tim. 17 ταῦτα $Λ^{n}$ Tim. ἔστω om. B 18 ἐκβαλέσθω MPSB, corr. M 21 σὲ B πίστεως Διοσκόρωι ἀρχιεπισκόπωι Tim. 22 ἀναγνωσθῆναι B 24 ὁ εὐλαβέστατος om. B 26 ὁ καθωσιωμένος om. S τοῦ — κονσιστωρίου om. BS αὐτοῦ BΦ om. MPS 27 σχιδαρίου MPS, corr. M 30 τὸν εὐλαβέστατον B *religiosissimum* Φ *virum venerabilem* $Λ^{n}$ om. MPS εὐτυχῆν MPS, corr. M 31 εἰσελθεῖν $M^{mg}B$ om. MPSΦ$Λ^{n}$ κέχρηται τὰ κεκτημένα PS ὃς B ὡς MPS ἡ ὑπόθεσισ M^{corr} τῆς om. B 33 ὑμῶν B

152 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀκολούθως.

153 Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Εὔλογον παρεῖναι τὸν θεοσεβέστατον ἀρχιμανδρίτην Εὐτυχῆ καὶ τοῖς αὐτοῦ δικαιώμασιν χρήσασθαι.

154 Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ Θαλάσσιος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπεν· Τὰς προσούσας αὐτῶι δικαιολογίας ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιμανδρίτης Εὐτυχὴς σαφηνιζέτω τῆι ἁγίαι ταύτηι καὶ μεγάληι συνόδωι.

155 Εὐτυχὴς ἀρχιμανδρίτης εἶπεν· Ἐγὼ παρεθέμην ἐμαυτὸν τῶι πατρὶ καὶ τῶι υἱῶι
L IIII 133 καὶ τῶι ἁγίωι πνεύματι καὶ τῶι λόγωι τῆς ἀληθείας τῆς ὑμῶν δικαιοσύνης καὶ μάρτυρας ὑμᾶς ἔχω τῆς ἐμαυτοῦ πίστεως, περὶ ἧς καὶ ἠγωνισάμην μεθ' ὑμῶν μετὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῆς πρὸ ὑμῶν ἐνταῦθα συναχθείσης, ὡς καὶ ἡ ὑμετέρα ὁσιότης μαρτυρεῖ. ἔχω
M VI 629 δὲ μετὰ χεῖρας καὶ τὸν λίβελλον τὸν περὶ τῆς πίστεώς μου· κελεύσατε αὐτὸν ἀναγνωσθῆναι, καὶ τὴν ὁμολογίαν δὲ τῆς πίστεως τὴν ἐγκειμένην ἐν αὐτῶι.

156 Στέφανος ἐπίσκοπος Ἐφέσου εἶπεν· Δίκαιόν ἐστιν τὴν ὁμολογίαν καὶ τοὺς λιβέλλους τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς ὑποδεχθέντας ἐνταγῆναι τῆι πράξει τῶν ὑπομνημάτων.

Καὶ ἐπιδοθέντων αὐτῶν Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ πρῶτος νοταρίων ἀνέγνω

157 Τῆι ἁγιωτάτηι καὶ θεοφιλεστάτηι συνόδωι οἰκουμενικῆι συνελθούσηι ἐν τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει παρὰ Εὐτυχοῦς ἀρχιμανδρίτου. Εὐχαριστῶν τῶι παναγίωι θεῶι τῆς παρούσης ἡμέρας καθ' ἣν ἡ εὐσέβεια δι' ὑμᾶς τὴν παρρησίαν ἀπείληφεν, ἀναδιδάσκω τὴν ὑμετέραν ἁγίαν σύνοδον τὰ ἐπ' ἐμοί, μᾶλλον δὲ κατὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως παρακολουθήσαντα, προθυμηθεὶς μὲν ἐκ νέας κομιδῆι ἡλικίας ἐν ἡσυχίαι ἀπραγμόνως μέχρι γήρως διατελεῖν καὶ πάσης ἔξω ταραχῆς καθεστάναι, οὐ συγχωρηθεὶς δὲ τῆς τοιαύτης ἐν ἀπολαύσει γενέσθαι προθέσεως, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐσχάτοις ἐξ ἐπιβουλῆς περιβληθεὶς κινδύνοις διὰ τὸ κατὰ τὸν ὅρον τῆς ἐνταῦθα προτέρας ὑμῶν ἁγίας συνόδου μὴ προσδέξασθαι παρὰ τὴν ἐν Νικαίαι ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων ἐκτεθεῖσαν πίστιν φρονεῖν. ἀναγκαῖον δὲ πρὸ τῆς διδασκαλίας τῶν γενομένων εἰς πληροφορίαν τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος, ἣν ἔχω περὶ τοῦ ἁγίου δόγματος ὁμολογίαν, φανερὰν αὖθις ποιῆσαι, μαρτυροῦντος μέν μοι τοῦ θεοῦ, μαρτυρούσης δὲ καὶ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης, μεθ' ἧς καὶ αὐτὸς ἀεὶ κατὰ δύναμιν ὑπὲρ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως κατὰ τῶν αἱρετικῶν ἐσπούδασα.

Πιστεύω εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητήν· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς μονογενῆ, τουτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρός, θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῶι πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο τά τε ἐν τῶι οὐρανῶι καὶ τὰ ἐν τῆι γῆι, τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα σαρκωθέντα ἐνανθρωπήσαντα παθόντα καὶ ἀναστάντα τῆι τρίτηι ἡμέραι, ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανούς, ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ

---

157 adfert Timotheus Aelurus f. 54ª

16 σημ̄ ὅτι τοῦτον ἐπιδοὺς τὸν λίβελλον εὐτυχὴς ἐδέχθη παρὰ τῆς συνόδου καὶ παρὰ διοσκόρου M^{mg}

30 ἔκθεσις πίστεως εὐτυχοῦς $M^{mg}B^{mg}$ ὁμολογία πίστεως καὶ δόγματος εὐτυχοῦς τοῦ ἀρχιμανδρίτου S^{mg}

MBPSΦΛ^{n}

2 εὐλαβέστατον B 3 εὐτυχέα MPS 4 ὁ ἐπίσκοποσ P 7 ὁ ἀρχιμανδρίτησ S 11 τὸν] τὸ S τὸν] τοῦ S κελεύσατε MPSΛ^{n} καὶ κελεύσατε BΦ 12 δὲ om. B τῆς om. B τὴν ἐγκειμένην ἐν BΛ^{n} τῆσ ἐγκειμένησ MPS 21 μὲν γὰρ B 22 γήρουσ MS τῆς om. B 23 βληθεὶσ PS 24/25 μὴ τροσδέξασθαι M μρ̄σ δέξασθαι PS *recipere uel sentire* Λ^{n} 25 ὑπὸ] παρὰ B ἁγίων om. B 26 δὴ Φ^{ac} 27 ἐγὼ ἔχω S μέν μοι BΦΛ^{n} Tim. μέντοι MPS 31 τὸν γεννηθέντα B 34 τῶι om. B 35 καὶ om. B 36 τοὺς om. B

νεκρούς· καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα. τοὺς δὲ λέγοντας ἦν ποτε ὅτε οὐκ ἦν καὶ πρὶν γεννηθῆναι οὐκ ἦν καὶ ὅτι ἐξ οὐκ ὄντων ἐγένετο, ἢ ἐξ ἑτέρας ὑποστάσεως ἢ οὐσίας φάσκοντας εἶναι ἢ τρεπτὸν ἢ ἀλλοιωτὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, ἀναθεματίζει ἡ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία. M VI 632

Οὕτως ἄνωθεν ἐκ προγόνων παραλαβὼν ἐπίστευσα καὶ πιστεύω. ἐν αὐτῆι γὰρ καὶ ἐτέχθην καὶ εὐθὺς ἀφιερώθην θεῶι καὶ προσεδέξατό με ἡ αὐτοῦ φιλανθρωπία καὶ ἐν τῆι πίστει ταύτηι βαπτισθεὶς ἐσφράγισμαι καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἔζησα εὐχόμενος ἐν αὐτῆι καὶ τελειωθῆναι. ταύτην τὴν πίστιν καὶ ἡ μνημονευθεῖσα ἐνταῦθα προτέρα ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἐβεβαίωσεν, ἧς καθηγήσατο ὁ τῆς μακαρίας καὶ ὁσίας μνήμης πατὴρ ἡμῶν καὶ ἐπίσκοπος Κύριλλος καὶ ὅρον ἐξήνεγκεν τὸν παρὰ ταύτην προστιθέντα τι ἢ ἐπινοοῦντα ἢ διδάσκοντα ἐπιτιμίοις τοῖς τότε ἐγγραφεῖσιν ὑποκεῖσθαι, ὧν τὰ ἴσα ἐν βίβλωι ἀπέστειλέν μοι ὁ μνημονευθεὶς ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν καὶ ἐπίσκοπος Κύριλλος, ἣν καὶ μετὰ χεῖρας ἔχω. ὑποτάξας τοίνυν ἐμαυτὸν τῆι ἁγίαι συνόδωι καὶ τὸν ὅρον ταύτης ἄχρι τοῦ παρόντος ἐφύλαξα L IIII 136

158 Καὶ ἐν τῶι ἀναγινώσκεσθαι Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Δορυλαίου εἶπεν· Ἐψεύσατο· οὐκ ἔστιν ὅρος τοιοῦτος, οὐκ ἔστιν κανὼν τοῦτο διαγορεύων.

159 Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Τέσσαρά ἐστιν βιβλία περιέχοντα τοῦτον τὸν ὅρον. ὃν ὥρισαν οἱ ἐπίσκοποι, οὔκ ἐστιν ὅρος; μὴ γὰρ ἔχει ὅτι κανών ἐστιν; οὔκ ἐστιν κανών· ἄλλο ἐστὶν κανών, ἄλλο ὅρος. κατηγόρησον πέντε συνοδικῶν βιβλίων· κἀγὼ ἔχω καὶ ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα ἔχει, ἐνέγκωσιν πάντες τὰ βίβλία.

160 Διογένης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπεν· Δολερῶς προέταξεν τὴν ἐν Νικαίαι τῶν ἁγίων πατέρων σύνοδον, ἐδέξατο δὲ προσθήκας παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων διὰ τὴν ἔννοιαν τὴν κακὴν Ἀπολιναρίου καὶ Οὐαλεντίνου καὶ Μακεδονίου καὶ τῶν ὁμοίων ἐκείνοις καὶ προστέθειται τῶι συμβόλωι τῶν ἁγίων πατέρων τὸ κατελθόντα καὶ σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου. τοῦτο γὰρ παρέλιπεν Εὐτυχὴς ὡς Ἀπολιναριστής· καὶ Ἀπολινάριος γὰρ δέχεται τὴν ἐν Νικαίαι ἁγίαν σύνοδον, κατὰ τὴν οἰκείαν παρανομίαν ἐκλαμβάνων τὸ ῥητόν, καὶ φεύγει τὸ ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου, ἵνα πανταχοῦ μὴ τὴν ἕνωσιν τῆς σαρκὸς ὁμολογήσηι. οἱ γὰρ ἅγιοι πατέρες οἱ μετὰ ταῦτα τὸ ἐσαρκώθη, ὃ εἶπον οἱ ἅγιοι ἐν Νικαίαι πατέρες, ἐσαφήνισαν εἰπόντες ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου.

161 Οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Οὐδεὶς δέχεται προσθήκην, οὐδεὶς μείωσιν. τὰ τῶν ἐν Νικαίαι κρατείτω· ὁ ὀρθόδοξος βασιλεὺς τοῦτο ἐκέλευσεν. M VI 633

162 Οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Ταῦτα Εὐτυχὴς εἶπεν.

163 Οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Προσθήκην οὐδεὶς

---

15 ἐν χαλκηδόνι $M^{mg}B^{mg}$ post 15 εἶπεν PS

MBPSΦ, $Λ^{n}$ [1—14]

1 τὸ $\overline{πνα}$ τὸ ἅγιον B 2 οὐκ ἐξ οὐκ S 2/3 φάσκοντεσ P 3 τὸν — θεοῦ] τὸν $θ\overline{ν}$ B 3/4 ἀποστολικὴ καὶ καθολικὴ MPS 6 με ἡ om. PS αὐτοῦ M^{corr}BΦ$Λ^{n}$ Tim. τοῦ M δεσπότου PS 7 ἐν om. MPS βαπτισθεὶς M^{corr}B χθὲσ πεισθεὶσ [χρισθεὶσ S] PS 8 πρότερον B *nuper* $Λ^{n}$ 10 καὶ[1] om. S ταύτην MPS$Λ^{n}$ Tim. ταῦτα BΦ 11 γραφεῖσιν unus codex $Φ^{c}$ et $Φ^{r}$ 12 βίβλωι P βιβλίω MBS 13 ἣν MBPS *quem* $Λ^{n}$ *quae* Φ καὶ[2] om. B 15 δορυλαίου M^{corr} δορυλλαίου MPS δορυλλαίων B 17 βιβλία εἰσὶ B 18 ἔχη M 19 οὔκ — κανών[2] om. B ἄλλο[2] MPBΦ[a] καὶ ἄλλο S$Φ^{cr}$ 20 καὶ ὁ δεῖνα om. B 21/22 τῶν ἐν νικαία B 22 γὰρ B^{corr}Φ 23 βαλεντίνου B 24 τὸ B τὸν MPS 26 ἀπολιναριαστήσ B καὶ om. unus codex $Φ^{c}$ et $Φ^{r}$ ἁγίαν om. BS 27 τὰ ῥήματα BΦ 29 εἶπαν MS, corr. M $\overline{πρσ}$ οἱ ἐν νικαία B 32 ὁ om. B 34—p. 92, 2 οἱ — ἐκέλευσεν om. B

δέχεται. κρατείτω τὰ τῶν πατέρων. τὰ τῶν ἐν Νικαίαι κρατείτω. τὰ ἐκ πνεύματος ἁγίου κρατείτω. ὁ ὀρθόδοξος βασιλεὺς τοῦτο ἐκέλευσεν.

Κωνσταντῖνος ὁ καθωσιωμένος μαγιστριανὸς καὶ σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου ἐκ τοῦ αὐτοῦ σχεδαρίου ἀνέγνω

164 καὶ πάντας δὲ τοὺς ἁγίους πατέρας, ὡς καὶ ἡ ὑμετέρα θεοσέβεια, ὀρθοδόξους ἔσχον καὶ πιστοὺς καὶ διδασκάλους ἐμαυτῷ ἐθέμην, ἀναθεματίζων Μάνην Βαλεντῖνον Ἀπολινάριον καὶ Νεστόριον καὶ πάντας τοὺς αἱρετικοὺς ἕως Σίμωνος τοῦ μάγου καὶ τοὺς λέγοντας τὴν σάρκα τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξ οὐρανοῦ κατεληλυθέναι

165 Καὶ ἐν τῷι ἀναγινώσκεσθαι Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Δορυλαίου εἶπεν·
L III 137 Ἔφυγεν μὲν τὸ ἐξ οὐρανοῦ, οὐ προσέθηκεν δὲ πόθεν.

166 Διογένης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπεν· Πόθεν οὖν εἶπεν; μὰ τὴν ἐξουσίαν ὑμῶν, παρεκαλέσαμεν αὐτὸν λέγοντες· κύρι Εὐτυχῆ, πόθεν οὖν; εἰπέ· καὶ οὐ συνεχώρησεν.

167 Βασίλειος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σελευκείας εἶπεν· Παρεκαλέσαμεν τότε, ὡς μέμνηται καὶ ὁ κύριος Εὐσέβιος καὶ Σώιζων ὁ Φιλίππων, ὥστε εἰπεῖν αὐτὸν τὸν τρόπον τῆς σαρκώσεως καὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως, εἰ κατὰ πρόσληψιν σαρκὸς οἶδεν τὸν θεὸν λόγον γενόμενον ἄνθρωπον. καὶ ἐκέλευσαν ἀπερίεργον ἐᾶσαι τοῦτο καὶ οὐ προσεδέξαντο τὴν δικαιολογίαν ἡμῶν.

168 Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Βασίλειος ἐπελάβετο ἐν ὑπομνήμασιν τῆς ἑαυτοῦ φωνῆς λέγων ὅτι οὕτως οὐκ εἶπον, ἀλλὰ ἐπλαστογραφήθη. εἰ δὲ Εὐτυχὴς παρὰ τὰ δόγματα τῆς ἐκκλησίας φρονεῖ, οὐ μόνον τιμωρίας ἄξιός ἐστιν, ἀλλὰ καὶ πυρός· ἐγὼ γὰρ τῆς πίστεως τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς φροντίδα τίθεμαι, οὐκ ἀνθρώπου τινός. περὶ γὰρ αὐτὸ
M VI 636 τὸ θεῖον τὸν νοῦν τεταμένον ἔχω καὶ εἰς πρόσωπον οὐκ ἀφορῶ οὔτε μὴν φροντίζω τινὸς ἢ τῆς ἐμαυτοῦ ψυχῆς καὶ τῆς ὀρθῆς καὶ εἰλικρινοῦς πίστεως.

169 Βασίλειος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σελευκείας Ἰσαυρίας εἶπεν· Ἀναγινωσκομένων τῶν ὑπομνημάτων τῶν ἐπὶ Εὐτυχεῖ πραχθέντων, ἡ διαλαλιὰ ἡ ἐμὴ ἀνεγνώσθη καὶ εἰς μέσον ἦχθη, ἣν ἐποιησάμην ἀκολουθῶν τοῖς ἐν Ἐφέσωι πατράσιν τὸ πρότερον συνεδρεύσασιν, ἀποδεξάμενος τὴν ἐπιστολὴν τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου τῆς συνόδου τῆς μακαρίας ἐκείνης ἡγησαμένου, δι' ἧς τὸν φρενοβλαβῆ Νεστόριον ἤλεγχεν παρερμηνεύοντα τὴν τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ πατέρων πίστιν. εἶχεν δὲ ἡ διαλαλιά μου, ὡς καὶ μέχρι νῦν ἔχει, ὅτι προσκυνῶ τὸν ἕνα κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ

---

164 adfert Timotheus Aelurus f. 54b
168 cf. 546. 548. 856
169 cf. 301
5 ἐπὶ διοσκόρου Mmg ἐν ἐφέσω Bmg
9 ἐν χαλκηδόνι Bmg post ἀναγινώσκεσθαι MPS

MBPSΦ

3 μαγιστριανὸς καὶ om. BΦac θείου om. S 4 σχιδαρίου MP, corr. M 5 καὶ2 om. S εὐσέβεια B 6 ἐμαυτοῦ B 7 καὶ1 om. BS 8 θῦ καὶ σρσ̄ S 9 ἀναγνωσθῆναι B δορυλλαίου MPS, corr. M δορυλλαίων B 10 οὐρανῶν MPS προστέθεικε P 11 εἶπεν M εἶπε BPS εἰπὲ Φ 12 οὖν ἐσαρκώθη B 13 Σελευκείας Ἰσαυρίας Φ καὶ ὡσ S 14 καὶ om. S 15 τῆσ ἐνανθρωπήσεωσ καὶ τῆσ σαρκώσεωσ B 16/17 ἐκέλευσαν [scil. Dioscorus et synodus Ephesena, ἐκέλευσεν S] — ἡμῶν MPSΦ καὶ οὐ προσεδέξατο τὴν δικαιολογίαν ὑμῶν, ἀλλ' ἐκέλευσεν ἀπερίεργον ἐᾶσαι τοῦτο B 20 εἶπεν S 21/22 τῆσ καθολικῆσ πίστεωσ S 22 καὶ οὐκ BΦ 23 τεταγμένον B 25 ὁ εὐλαβέστατος om. B 26 πεπραγμένων B 27 ἀκολούθωσ B 28 ἀποδεχόμενοσ B μακαρίου B 28/29 τῆσ μακαρίασ συνόδου S 30 τῶν τιῆ πρῶν̄ τὴν S δεκαοκτὼ B δὲ καὶ S 31 ἔχω S ἔχων P ἕνα om. Φ

τὸν μονογενῆ, τὸν θεὸν λόγον μετὰ τὴν σάρκωσιν καὶ τὴν ἐνανθρώπησιν ἐν δύο φύσεσιν γνωριζόμενον.

170 Οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Τὸν ἀμέριστον μηδεὶς χωριζέτω. τὸν ἕνα υἱὸν οὐδεὶς λέγει δύο.

171 Οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Ἀνάθεμα τῶι μερίζοντι. ἀνάθεμα τῶι διαιροῦντι.

172 Βασίλειος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σελευκείας Ἰσαυρίας εἶπεν· Ἀνάθεμα τῶι μερίζοντι, ἀνάθεμα τῶι διαιροῦντι τὰς δύο φύσεις μετὰ τὴν ἕνωσιν· ἀνάθεμα δὲ καὶ τῶι μὴ γνωρίζοντι τὸ ἰδιάζον τῶν φύσεων.

173 Οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Ὡς ἐγεννήθη, οὕτως ἔπαθεν. τὰς φωνὰς τῶι βασιλεῖ. εἷς κύριος, μία πίστις. τὸν ἕνα κύριον δύο οὐδεὶς λέγει. ταῦτα Νεστόριος ἐφρόνει. ταῦτα Νεστόριος ἐβόα.

174 Οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Ἀνάθεμα Νεστορίωι καὶ Εὐτυχεῖ.

175 Οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Τὸν κύριον τῆς δόξης μὴ μερίζετε. τὸν ἀμέριστον μὴ μερίζετε.

176 Βασίλειος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σελευκείας Ἰσαυρίας εἶπεν· Ὃ ἔλεγον· ἐν δύο φύσεσιν γνωριζόμενον μετὰ τὴν ἕνωσιν, θεότητι τελείαι καὶ ἀνθρωπότητι τελείαι. τὴν μὲν γὰρ εἶχεν ἐκ πατρὸς προαιώνιον, τὴν δ' ἐκ τῆς κατὰ σάρκα μητρὸς λαβὼν ὁ αὐτὸς ἥνωσεν ἑαυτῶι καθ' ὑπόστασιν καὶ κεχρημάτικεν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ υἱὸς ἀνθρώπου. L IIII 140 ταύτης ἀναγνωσθείσης τῆς διαλαλιᾶς εἷς μέν τις, οὐκ οἶδα δὲ ὅστις (ἡ γὰρ ἀχλὺς τῶν πραγμάτων καὶ τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα συνέχεεν καὶ τὸ τοῦ σώματος), ἔρριψεν ἑαυτὸν εἰς τὸ μέσον καὶ ἤρξατο λέγειν ὅτι αὕτη ἡ φωνὴ τὴν ἐκκλησίαν ἐτάραξεν. ἐπανέστησαν λοιπὸν πάντες οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ μονάζοντες οἱ ἀκολουθοῦντες Βαρσουμᾶι καὶ πᾶς ὁ ὄχλος καὶ ἤρξαντο λέγειν· τὸν λέγοντα δύο φύσεις εἰς δύο τέμε. ὁ λέγων δύο φύσεις Νεστοριανός ἐστιν. μετὰ ταῦτα ἀνεγνώσθη πάλιν ἡ ἐμὴ φωνὴ μετὰ τὴν ἀσεβῆ καὶ ἀλλόκοτον Εὐτυχοῦς φωνήν. ἐρωτώμενος γὰρ παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Εὐσεβίου εἰ λέγει δύο φύσεις ἐν τῶι Χριστῶι, εἶπεν ἐκ δύο μὲν φύσεων εἰδέναι τὸν Χριστὸν πρὸ τῆς ἑνώσεως, μετὰ δὲ τὴν ἕνωσιν μίαν· ἐγὼ δὲ τότε, ὡς νῦν ἐντυχὼν τοῖς ὑπομνήμασιν ἀνεμνήσθην, εἶπον· ἐὰν μὴ μετὰ τὴν ἕνωσιν ἀχωρίστους καὶ ἀσυγχύτους εἴπῃς δύο φύσεις, σύγχυσιν λέγεις καὶ σύγκρασιν. ἀναγνωσθείσης τῆς φωνῆς τοσοῦτος ἐγένετο κρότος παρ' αὐτῶν, ὥστε πάντων ἡμῶν τιναχθῆναι τὴν ψυχὴν καὶ μάλιστα ἡμῶν τῶν κρινομένων καὶ κελευσθέντων ἀναμένειν τὴν ψῆφον τῆς συνόδου. ἀχλύος πληρωθεὶς εἶπον ὅτι ἐγὼ οὐ μέμνημαι αὐταῖς λέξεσιν ταῦτα εἰρηκώς, οἶδα μέντοι εἰρηκὼς ὅτι ἐὰν μίαν φύσιν εἴπῃς ἀπολελυμένως μετὰ τὴν ἕνωσιν, σύγχυσιν λέγεις καὶ σύγκρασιν· ἐὰν μέντοιγε προσθῆις σεσαρκωμένην καὶ ἐνανθρωπήσασαν καὶ νοήσῃς παραπλησίως τῶι μακαριωτάτωι Κυρίλλωι τὴν σάρκωσιν καὶ τὴν ἐνανθρώπησιν, τὰ αὐτὰ λέγεις ἡμῖν. δῆλον γὰρ ὅτι ἄλλο μέν τί ἐστιν ἡ θεότης αὐτοῦ ἡ ἐκ τοῦ πατρός, ἄλλο δὲ ἡ ἀνθρωπότης ἡ ἐκ τῆς μητρός. καὶ οἱ κατεγνωκότες πρότερον ὕστερον ἀπεδέξαντό με ταῦτα εἰρηκότα. M VI 637

176 cf. 301. 542. 545. 549

MBPSΦ

4 λέγω δύο S δύο λέγει B 12 οὐδεὶσ δύο λέγει B οὐδεὶσ λέγει δύο S ταῦτα² om. S φρονεῖ — βοᾶ unus codex Φ^{c} et Φ^{r} 17 ὁ om. B 19 πρὸ αἰώνων B 20 ἑαυτὸ S 21 μέν — δὲ] τίσ δὲ οὐκ οἶδα B 23 ὅτι om. B 24 πάντεσ om. B 25 καὶ om. PS ἤρξατο S τέμετε BΦ 26 νεστοριανόσ BΦ νεστόριόσ MPS ἡ — φωνὴ om. S ἡ B om. MP 28 μὲν om. B 30 εἶπον B καὶ εἶπον MPSΦ μὴ om. PS 30/31 εἴπῃσ μετὰ — ἀσυγχύτουσ δύο B 30 ἀσυγχύτουσ καὶ ἀχωρίστουσ S 32 παρ' αὐτῶν BΦ om. MPS 33 ἀχλύοσ MPS ἀχλύοσ οὖν B 36 προσθεῖσ S νοήσεισ S 36/37 μακαρίω B 38 μέν τί] μέντοι S τί B 39 με] μετὰ PS

177 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Καὶ οὕτως ὀρθοδόξως διδάξας διὰ τί τῆι καθαιρέσει Φλαβιανοῦ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης ὑπέγραψας;

178 Βασίλειος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σελευκείας Ἰσαυρίας εἶπεν· Ἐπειδὴ εἰς κρίσιν ἑκατὸν εἴκοσι ἢ τριάκοντα παραδοθεὶς ἐπισκόπων ἀνάγκην εἶχον πείθεσθαι τοῖς ὑπ' ἐκείνων τυπουμένοις.

179 Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Νῦν πεπλήρωται τὸ
Mt. 12, 37 γεγραμμένον ἐκ τοῦ στόματός σου δικαιωθήσηι καὶ ἐκ τοῦ στόματός σου κατακριθήσηι. αἰδούμενος ἀνθρώπους παρέβης τὸ εὔλογον καὶ τὴν πίστιν ἠθέτησας;
Sir. 4, 22 οὐκ ἤκουσας καὶ μὴ ἐντραπῆις εἰς πτῶσίν σου;

180 Βασίλειος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σελευκείας Ἰσαυρίας εἶπεν· Εἰ πρὸς ἄρχοντας εἶχον, ἐμαρτύρουν· καὶ γὰρ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπεδειξάμην παρρησίαν· παρὰ πατρὸς
cf. Leu. 20, 9 δὲ ὁ κρινόμενος δικαίοις οὐ κέχρηται. παῖς γὰρ πατρὶ δίκαια λέγων τεθνάτω.

181 Οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Πάντες ἡμάρτομεν, πάντες συγγνώμην αἰτοῦμεν.

182 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Καὶ μὴν ὑμεῖς πρότερον ἐδιδάξατε ὡς κατὰ βίαν καὶ ἀνάγκην ἀγράφωι χάρτηι ὑπογράψαι κατηναγκάσθητε εἰς τὴν καθαίρεσιν τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Φλαβιανοῦ.

183 Οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Πάντες
M VI 640
L IIII 141 ἡμάρτομεν, πάντες συγγνώμην αἰτοῦμεν.

184 Θαλάσσιος καὶ Εὐστάθιος καὶ Εὐσέβιος οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Πάντες ἡμάρτομεν, πάντες συγγνώμην αἰτοῦμεν.

Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος μαγιστριανὸς καὶ σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου ἀνέγνω ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σχεδαρίου

185 ἀλλὰ κατὰ ταύτην τὴν πίστιν καὶ ζῶν καὶ προσκαρτερῶν ταῖς εὐχαῖς κατηγορίαν ἐξ ἐπιβουλῆς ὑπομεμένηκα παρὰ Εὐσεβίου τοῦ ἐπισκόπου Δορυλαίου λιβέλλους ἐπιδόντος κατ' ἐμοῦ τῶι εὐλαβεστάτωι ἐπισκόπωι Φλαβιανῶι καὶ τοῖς ἐκ διαφόρων ἰδίων ἕνεκα αἰτιῶν ἐνδημοῦσιν τότε τῆι βασιλευούσηι, αἱρετικὸν μὲν ἐμὲ ὑβριστικῶς ἐν αὐτοῖς ἀποκαλοῦντος, οὐδὲν δὲ εἶδος αἱρέσεως τοῖς λιβέλλοις ἐνθέντος, ὅπως ἀθρόον ἐν τοῖς ἀγῶσιν τῆς ἐξετάσεως τοῖς τῆς γλώττης, οἷα εἰκός, ἐκ τῶν θορύβων ὀλίσθοις εἰς ἁμάρτημα περιπέσοιμι καινοφωνούμενος. ἐμὲ μὲν οὖν ἐκ τῶν τῆς κατηγορίας λιβέλλων ὁ μνημονευθεὶς εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος ἀπαντῆσαι πρὸς τὴν ἀπολογίαν τοῦ κατηγορηκότος παρεκελεύετο, τὰ μὲν πολλὰ τῶι κατηγόρωι συνὼν καὶ σχεδὸν ἀχώριστος ὑπάρχων αὐτῶι, οἰόμενος δὲ ὡς εἰθισμένον ἀεὶ τῶι μοναστηρίωι προσκαρτερεῖν μὴ παραγενήσεσθαι καὶ διὰ τοῦτο καθαιρήσειν ὡς οὐκ ἀπαντήσαντα. ἀφ' ὧν μετὰ τὸ παραγενέσθαι με κατὰ τὴν βασιλεύουσαν ἐκ τῆς μονῆς μεμαθηκὼς παρὰ τοῦ θαυμασιωτάτου σιλεντιαρίου

---

185 adfert Timotheus Aelurus f. 54^{b}

24 ἐπὶ διοσκόρου M^{mg} εὐτυχὴς ἐν ἐφέσωι B^{mg}

MBPSΦ, Λ^{n} [24—34 παραγενέσθαι]

1 εἶπεν MP 2 τοῦ τῆσ — μνήμησ φλαβιανοῦ S 4 ἢ] ἢ καὶ ἑκατόν B 6 ὁ εὐλαβέστατος om. B 8 παρέβη MP, corr. P 9 ἐντραπῆ S 14 ἡμάρταμεν M 15 εἶπεν MP 18 ἐξεβόησαν] εἶπον M 19 ἡμάρταμεν M 20/21 Θαλάσσιος — αἰτοῦμεν om. PS 20 θαλάσσιοσ εὐσέβιοσ καὶ εὐστάθιοσ BΦ Εὐσέβιος scil. Ancyranus 22 μαγιστριανὸς καὶ om. BΦ^{ac} 22/23 συνεδρίου B 23 ἀνεγνώσθη M σχιδαρίου P 25 ὑποβολῆσ B τοῦ om. S δορυλλαίου MPS, corr. M δορυλλαίων B λιβέλλου ἐπιδοθέντοσ B 26 ἐπισκόπωι om. M 27/28 ἀποκαλοῦντεσ S 28 ἐκθέντοσ S 29 γλώσσησ B 30 καινοφωνούμενος Λ^{n} Φ Tim. κενοφωνούμενος MBPS 31 κατηγορίαν καὶ ἀπολογίαν S 31/32 παρεκελεύσατο B 32 ὑπάρχων αὐτῶ MPSΛ^{n} αὐτοῦ ὑπάρχων B 33 παραγενῆσθαι S παραγενέσθαι B 34 ἀπαντήσαντα PS ἀπαντήσοντα MB

Μάγνου, ὃν ὁ εὐσεβέστατος καὶ πιστότατος ἡμῶν βασιλεὺς ἀπένειμεν πρὸς τὸ μὴ συγχωρῆσαί μοι τὸν ἀπειλούμενον ἐπὶ τῇι σωτηρίαι κίνδυνον, περιττὴν εἶναι λοιπὸν τὴν παρουσίαν μου ἀπεκρίνατο ὡς καὶ ἤδη πρὸ τῆς ἐξετάσεως καθηιρημένου, ὡς καὶ ἡ γενομένη 838
παρὰ τοῦ αὐτοῦ θαυμασιωτάτου σιλεντιαρίου μετὰ ταῦτα κατάθεσις δηλοῖ. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ οὕτως τὸ κριτήριον ἐπὶ ταῖς ἀπολογίαις κατέλαβον, τὴν μὲν ὑπὲρ τῆς θείας ὁμολογίας παρ' ἐμοῦ γενομένην τε καὶ ὑπογραφεῖσαν διδασκαλίαν κατὰ τὴν ἐκτεθεῖσαν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἐν Νικαίαι πίστιν καὶ κατὰ τήνδε τὴν Ἐφεσίων βεβαιωθεῖσαν παρὰ τῆς προτέρας ἁγίας συνόδου οὔτε δέχεσθαι ἠξίου οὔτε ἐπέτρεπεν ἀναγινώσκεσθαι, θορύβου δὲ τὸ κριτήριον καὶ ταραχῆς ἐπληροῦτο, πλείστων ἐπιχυθέντων ἀτάκτως καὶ πανταχόθεν με σὺν κραυγῆι διαθορυβούντων, ὡς αἱ ἐγγράφως μετὰ ταῦτα ἐξενεχθεῖσαι παρὰ τῶν κρινάντων διαλαλιαὶ περὶ τῆς ταραχῆς δηλοῦσιν. κελευσθέντος δέ μου δι' ἑαυτοῦ λέγειν τὰ ἐπὶ τῇι ὁμολογίαι τῆς πίστεως καὶ εἰπόντος φρονεῖν ὡς οἱ τριακόσιοι δέκα καὶ ὀκτὼ ἅγιοι πατέρες οἱ ἐν Νικαίαι ἐθέσπισαν καὶ ἡ ἐν Ἐφέσωι ἁγία σύνοδος ἐβεβαίωσεν, ἀπήιτει με ἕτερά τινα παρὰ τὰ ἐκτεθέντα ἔν τε τῇι Νικαέων καὶ ἐν Εφέσωι πρότερον εἰπεῖν. ἐγὼ δὲ φοβηθεὶς παραβῆναι τόν τε ἐξενεχθέντα ὅρον ὑπὸ τῆς ἁγίας συνόδου τῆς ἐνταῦθα συνειλεγμένης πρώην κατὰ βούλησιν θεοῦ τά τε ὁρισθέντα ἐπὶ τῇι πίστει παρὰ τῶν ἐν τῇι Νικαέων συναχθέντων ἁγίων πατέρων παρεκάλουν γνωρισθῆναι τῇι ὑμετέραι ἁγίαι συνόδωι ὡς τοῖς παρ' ὑμῶν δοκιμαζομένοις ἕτοιμος ὑπάρχων ἐμμένειν. καὶ ταῦτα λέγοντος ἀθρόον ἡ κατ' ἐμοῦ πρὸ πολλοῦ συγγραφεῖσα, ὡς ἐδόκει αὐτῶι, M VI 641
καθαίρεσις ἀνεγινώσκετο καὶ κατ' ἰδίαν λοιπὸν μετὰ ταῦτα τινὲς αὐτῶν τε φωναὶ καὶ ἐμοῦ καὶ ἄλλαι καταθέσεις καὶ μάλιστα ἔνθα ἐγὼ κατὰ τοὺς ἐν Νικαίαι ἁγίους πατέρας L IIII 144
καὶ τοὺς μετὰ ταῦτα ἐν Ἐφέσωι συνελθόντας ὡμολόγουν φρονεῖν, ἐπὶ τῶν πεπραγμένων ὑπομνημάτων μετεπλάττοντο, ὡς τὰ ἐγγράφως μετὰ ταῦτα πραχθέντα κατὰ παράκλησιν ἐμὴν καὶ κέλυσιν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως ἔδειξεν, οὐδένα λόγον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Φλαβιανοῦ ποιησαμένου τῆς ἐμῆς εἰς τὴν ὑμετέραν ὁσιότητα ἐπικλήσεως οὔτε τὰς ἐμὰς πολιὰς αἰδεσθέντος ἐν τοῖς κατὰ τῶν αἱρετικῶν πολέμοις καὶ τῇι τῆς εὐσεβείας ὁμολογίαι καταγηράσαντος, ἀλλ' ὡς ἐξουσίαν ἔχων πάντα κατὰ μόνας περὶ τῆς πίστεως πράττειν καὶ μηδὲν τῇι ὑμετέραι ἁγιότητι τῶν τῆς τοσαύτης κρίσεως ἐπιτρέπειν δικαίων, καταπεφήνατό μου καὶ τῆς ἐκκλησίας ἀπέτεμεν, ὡς ἐνόμιζεν, καὶ τῆς ἱερωσύνης ἀφεῖλεν, ὡς ὤιετο, καὶ τῆς τῶν θείων μυστηρίων κοινωνίας ἀπεῖρξεν καὶ τοῦ προίστασθαι μοναστηρίου παρὰ τὴν ἀκολουθίαν ἀπεκώλυσεν καὶ παρέδωκεν τῶι εἰς τοῦτο συντεταγμένωι πλήθει κατὰ τὸ ἐπισκοπεῖον καὶ ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς ὡς αἱρετικὸν καὶ βλάσφημον καὶ Μανιχαῖον διαχειρίσασθαι, εἰ μὴ ἡ τοῦ θεοῦ πρόνοια διασώσασά με κατὰ τὴν παροῦσαν ἡμέραν τῇι ὑμετέραι ἐτήρησεν ἁγιότητι. ἀλλὰ καὶ ἐν διαφόροις εὐκτηρίοις οἴκοις ἔν ⟨τε⟩ ταῖς τῶν ἁγίων μνήμαις μετὰ τὴν ἔκκλητον τήν τε ἐπ' ἐμοὶ ψῆφον ἀναγινώσκεσθαι παρεσκεύαζεν καὶ ἀνεθεμάτιζέν με, καὶ τοὺς ἐντυγχάνοντάς μοι καὶ προσδιαλεγομένους ἀλλοτρίους τῆς θείας κοινωνίας ποιῶν, μὴ περιμείνας τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης τὴν κρίσιν, καὶ καθυπογράφειν τῇι γενομένηι κατ' ἐμοῦ ψήφωι κατηνάγκασεν μοναστήρια, οὐδέποτε, ὡς καὶ ἡ ὑμετέρα οἶδεν θεο-

---

MBPSΦ

1 ὁ om. P ἡμῶν om. B τῶ M 2 τῆι om. B 3 καὶ om. B καθηρουμένου S
5 ἐπειδὴ καὶ] ἐπειδήπερ B 7 πρῶν τῶν P τὴνδε τὴν ἐφεσίων MPS τὴν ἐφεσίων δὲ B
8 ἐπέτρεψεν B 10 με] μὲν PS 13 δεκαοκτὼ B 14 τε om. B 16 τά τε] καὶ τὰ B 17 ἐν νικαίᾳ B 18 ἡμῶν MPS ἐμμένειν MmgBΦ om. M, PS spatio rel. 19 συγγραφεῖσα πρὸ πολλοῦ B 22 ὡμολόγησα B 23/24 κατὰ παράκλησιν ἐμοῦ μετὰ ταῦτα πραχθέντα B
27 πίστεως B 29 τῶν om. B τοσαύτης BΦ τοιαύτης MPS Tim. κατεπεφήνατό S
32 ἀπεκώλυεν MPS, corr. M τούτω MS 33 καὶ¹ om. P 34 ὑμῶν B 35 τε addidi ex Φ
36 παρεκέλευσε B 36/37 ἀνεθεμάτισεν ἐμὲ B 37 συντυγχάνοντάς B ἀλλοτρίους] ἔξω B
θείας om. B 39 οὐδέποτε] οὐκ οὔσης B 39/96, 1 θεοφίλεια οἶδε B

φίλεια, τοιαύτης συνηθείας οὐδὲ κατὰ αἱρετικῶν κρατησάσης. καὶ εἰς τὴν Ἀνατολὴν δὲ ἐξέπεμψεν τοὺς χάρτας καὶ πολλαχοῦ ἐπὶ τῶι καὶ παρὰ ἄλλων θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων τε καὶ μοναζόντων καὶ ταῦτα μὴ κρινάντων καθυπογράφεσθαι, καίτοι μᾶλλον ὀφείλων πρὸ πάντων τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἐπιστεῖλαι, οὓς καὶ ἐπεκαλεσάμην. τότε μὲν οὖν μόλις σωθεὶς διὰ λιβέλλων δῆλα πεποίηκα τὰ παρακολουθήσαντα πρὸς τὴν ὑμετέραν θεοσέβειαν καὶ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ πιστοτάτου βασιλέως ἐδεήθην ὑμᾶς τοὺς ὁσίους καὶ θεοφιλεῖς καὶ πᾶσαν ἀδικίαν καὶ συσκευὴν βδελυττομένους γενέσθαι δικαστὰς τῶν κεκριμένων· δέομαι δὲ νῦν τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης λογίσασθαι τὴν κατασκευασθεῖσάν μοι συκοφαντίαν καὶ ἐπιβουλὴν καὶ τὴν ἐκ ταύτης τῆς αἰτίας γενομένην ταῖς ἁπανταχοῦ
M VI 644 ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις ταραχὴν καὶ τὸ ἐκ τούτου πολλοῖς ἀναφυὲν σκάνδαλον καὶ διὰ τῆς προσούσης ὑμῖν φιλοχρίστου σοφίας τοὺς μὲν τούτων αἰτίους τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ὑποβαλεῖν θεσμοῖς, πᾶσαν δὲ βλασφημίας καὶ ἀσεβείας ῥίζαν ἐκκόψαι. ἐγὼ γὰρ τὴν τῆς ὑμετέρας μακαριότητος κρίσιν ἐξ ἀρχῆς ἐπεβοησάμην, καὶ πάλιν δὲ διαμαρτύρομαι
Tim. 6, 13 ἐνώπιον Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν ὅτι οὕτως φρονῶ καὶ ἐνθυμοῦμαι καὶ ἐννοῶ καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν πίστιν οἱ ἅγιοι πατέρες οἱ ἐπὶ τῆς Νικαέων συνελθόντες, ἣν καὶ οἱ ἐν Ἐφέσωι ἐν τῆι δευτέραι συνόδωι ἅγιοι πατέρες ἐβεβαίωσαν, καὶ εἴ τις παρὰ ταύτην τὴν πίστιν δοξάζει, τοῦτον ἀναθεματίζω κατὰ τὸν ὅρον αὐτῶν.

Εὐτυχὴς ἀρχιμανδρίτης οὕτω πιστεύω ὡς προγέγραπται, καὶ ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῆι καὶ ἐπέδωκα τοὺς λιβέλλους.

186 Φλαβιανὸς ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· Οὗτος κατήγορον ἔσχεν
L IIII 145 Εὐσέβιον· κελεύσατε αὐτὸν παρεῖναι.

187 Καὶ ἐν τῶι ἀναγινώσκεσθαι Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Δορυλαίου εἶπεν· Ὁ κατηγορηθεὶς παρ' ἐμοῦ Εὐτυχὴς δοὺς λιβέλλους ἐν τῆι ἁγίαι συνόδωι ἐμνημόνευσεν ὅτι κατήγορος αὐτοῦ εἰμί. ποίωι δὲ τρόπωι τοῦ δικάσαντος Φλαβιανοῦ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης ἀξιώσαντος τὸν κατήγορον ἐμὲ εἰσελθεῖν καὶ τῆς ἀκολουθίας καὶ τῶν κανόνων τοῦτο βουλομένων, ἐκωλύθην εἰσελθεῖν, ἀξιῶ [τοῦτο] ζητηθῆναι.

188 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Αἰτήσαντος Φλαβιανοῦ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης ὥστε Εὐσέβιον τὸν κατήγορον Εὐτυχοῦς εἰσελθεῖν, διὰ τί κατὰ τοὺς κανόνας ὑμεῖς, οἷς ἡ ἐξουσία τοῦ δικάζειν ἐδέδοτο, τοῦτο γενέσθαι οὐ προσετάξατε;

189 Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἀξιῶ ἀναγνωσθῆναι τὴν κατάθεσιν Ἐλπιδίου. οὐκ εἶχον γὰρ κωλῦσαι, εἰ μὴ κομμονιτώριον ἤνεγκεν Ἐλπίδιος διαβεβαιούμενος ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐκέλευσεν αὐτὸν μὴ εἰσελθεῖν.

190 Ἰουβενάλιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Ὁ περίβλεπτος κόμης Ἐλπίδιος οὐκ ἐπέτρεψεν εἰσελθεῖν αὐτόν.

---

23 ἐν χαλκηδόνι $M^{mg}P^{mg}$

MBPSΦ, $Λ^{n}$ [21. 22]

1 κρατησάσης] κρατήσασ δὲ S 2 δὲ PS om. MB τοὺς om. B πανταχοῦ B παρ' ἀλλήλων καὶ παρ' ἄλλων S θεοφιλεστάτων BS 3 τε om. S ταύτη B καθυπογράψαι B 4 καὶ om. $BΦ^{a}$ 6 ὁσιότητα B εὐσεβοῦσ B 7 θεοπρεπεῖς Φ 8 δὲ νῦν] τοίνυν B 9/10 αἰτίασ ταραχὴν M, ταῖσ — ἐκκλησίαισ γενομένην post ταραχὴν add. M^{mg} πανταχοῦ PS ἁγιωτάταισ PSΦ Tim. om. MB 10 τοῖσ πολλοῖς S σκάνδαλον διαλῦσαι PS 11 οὔσησ B 12 ὑποβάλλειν S καθυποβαλεῖν B βλασφημίαν BS 13 δὲ om. S 15 καθ' ἣν P καθὰ S πίστιν MPΦ Tim. πιστεύειν M^{corr} om. BS 16 τῆσ κατὰ νίκαιαν B τὴν S πρώτη B προτέραι Tim. om. $Φ^{ac}$ 19 πιστεύων B καὶ om. B 20 ὑπέδωκα S 23 δορυλλαίου MBPS, corr. M 27 τούτου MS, corr. MS^{mg} τοῦτο $M^{corr}B$ om. MPSΦ 28 εἶπεν MP 29 ὁσίας] εὐσεβοῦσ B τὸν εὐσέβιον P τὸν om. S 30 δέδοται τοῦ δικάζειν B ἐδίδοτο PS 32 κομμονιτόριον B 33 αὐτὸν ἐκέλευσε B

191 Θαλάσσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπεν· Ἐγὼ οὐκ ἤμην αὐθέντης.

192 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Πίστεως κρινομένης αὕτη οὐκ ἔστιν ἀπολογία.

193 Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἐπειδὴ νῦν αἰτιᾶσθέ με ὡς παραβεβηκότα τοὺς κανόνας καὶ ἀκούσαντα Ἐλπιδίου, νῦν ποῖοι σώιζονται κανόνες, ὅτι εἰσῆλθεν Θεοδώρητος;

194 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Θεοδώρητος ὁ ἐπίσκοπος κατηγορήσων εἰσελήλυθεν, ὡς τῆς αὐτοῦ φωνῆς ἀκηκόατε. 34

195 Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Καὶ τί ἐν τάξει ἐπισκόπου καθέζεται;

196 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Καὶ ὁ ἐπίσκοπος Εὐσέβιος καὶ ὁ ἐπίσκοπος Θεοδώρητος ἐν τάξει κατηγόρων καθέζονται, ὡς καὶ ὑμεῖς ἐν τάξει κατηγορουμένων καθέζεσθε. ὅθεν τὰ λοιπὰ ἀναγινωσκέσθω. M VI 645

Κωνσταντῖνος ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σχεδαρίου ἀνέγνω

197 Ἐλπίδιος ὁ περίβλεπτος κόμης εἶπεν· Ὁ θειότατος βασιλεὺς πληρῶν πρῶτον αὐτὸς τὴν τάξιν τῶν νόμων, ἧς ἐστιν καὶ εὑρετὴς καὶ φύλαξ, παρεκελεύσατο τοὺς κρίναντας ἤδη ἐν τάξει κρινομένων ὑπάρχειν καὶ διδασκαλίας μήπω καιρὸν ἔχειν, μη⟨δὲ⟩ ταύτης τὴν παρρησίαν δόντων ὑμῶν. πρὸς δὲ τὰ νῦν εἰρημένα παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Φλαβιανοῦ ἐκεῖνο διδάσκω· ὁ μὲν κατήγορος τὴν ἑαυτοῦ κατηγορίαν ἐπλήρωσεν καὶ νενίκηκεν, ὡς οἴεται, καὶ μετήνεγκεν λοιπὸν τοῦ κατηγορήσαντος τὴν κρίσιν εἰς ἑαυτὸν ὁ δικαστής, ὡς καὶ παρὰ τοῖς ἔξω θεσμοῖς φυλάττεται. νῦν τοίνυν ὑμεῖς συνεληλύθατε, ὥστε τοῖς κρίνασιν κρῖναι, οὐ μὴν ἄνωθεν κατηγόρου δέξασθαι πρόσωπον καὶ θορύβου πάλιν ἀρχὴν ἑτέραν γενέσθαι. κελεύσατε τοίνυν, εἰ δοκεῖ, κατὰ τάξιν πάντα τὰ λοιπὰ τὰ ἐπὶ τῇι ὑποθέσει πεπραγμένα ἀναγνωσθῆναι κατὰ τὸ ὑμῖν δοκοῦν.

198 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἀκολούθως ἐδίδαξεν ὁ περίβλεπτος κόμης Ἐλπίδιος. ὅθεν ἐπιδοθέντος τοῦ λιβέλλου καὶ ἀναγνωσθέντος ἀναγινωσκέσθω καὶ τὰ ἐν τῇι βασιλευούσηι πόλει περὶ ταύτης τῆς κινουμένης ὑποθέσεως πεπραγμένα. λεγέτωσαν δὲ καὶ οἱ παρόντες θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι εἰ τοῦτο αὐτοῖς δοκεῖ. L IIII 148

199 Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Ἀκόλουθός ἐστιν ἡ ἀπόφασις τῆς σῆς ἁγιωσύνης, ὅθεν εὔλογον ἀναγινώσκεσθαι τὰ πεπραγμένα.

200 Στέφανος ἐπίσκοπος Ἐφέσου εἶπεν· Δικαίας οὔσης τῆς διαλαλιᾶς τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Διοσκόρου τοῦτο γινέσθω.

201 Κῦρος ἐπίσκοπος Ἀφροδισιάδος εἶπεν· Δικαία καὶ ἀκόλουθος ἡ διαλαλιὰ τοῦ

---

7 Διόσκοροσ περὶ Θεοδωρίτου $M^{mg}P^{mg}$

17 ἐν Ἐφέσωι $M^{mg}B^{mg}$ ἐπὶ Διοσκόρου M^{mg} post εἶπε PS

MBPSΦ, $Λ^{n}$ [17—98, 8]

3 ὑπερφυεστάτη B 3. 8. 12 εἶπεν MP 6 τοὺς om. B ἐλπίδιον PS σώζωνται S 7. 8. 13 θεοδώριτοσ BPS 8 ὑπερφυεστάτη B 8,9 ὁ εὐλαβέστατοσ ἐπίσκοποσ B ὁ ἐπίσκοποσ κύρου P 9 εἰσῆλθεν B οὐκ ἀκηκόατε S 15 τοῦ — κονσιστωρίου om. B θείου om. S 15/16 τῶν αὐτῶν B τοῦ MP 16 σχιδαρίου P om. B 17 κόμησ om. B πρῶτον BΦ$Λ^{n}$ πρῶτοσ MPS 18 ἧσ MPBSΦ$^{ac}Λ^{n}$ ὧν $Φ^{r}$ 19 μηδὲ Φ$Λ^{n}$ μὴ MBPS 20 διδόντων B θεοφιλεστάτου om. Φ 23 τοίνυν] οὖν B 28 Διόσκορος — εἶπεν om. PS 29 κόμησ ex κόμεσ corr. B adnotando in mg. Ἰστέον ὅτι ὁ κόμησ παρὰ τοῖσ ἰταλοῖσ κόμεσ λέγεται ἀναγινωσκέσθωσαν B 31 θεοφιλέστατοι B 35 θεοσεβεστάτου B 36 ἀφροδισίασ PS

θεοφιλεστάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Διοσκόρου πρὸς τὸ ἀναγνωσθῆναι τὰ ἐπὶ τῆι ὑποθέσει πεπραγμένα ἐν τῆι βασιλευούσηι πόλει.

202 Θαλάσσιος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπεν· Ἀκόλουθον τοῖς διαλαληθεῖσιν παρὰ τῆς ὑμετέρας θεοφιλείας τὸ ἱκανὸν γενέσθαι. ὅθεν προκομιζέσθωσαν οἱ χάρται οἱ ὀφείλοντες ἀναγνωσθῆναι ἐπὶ τῆς ἁγίας ταύτης σύνοδου.

203 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπεν· Καὶ ἐμοὶ δοκεῖ τὰ παραπλήσια ὥστε κατὰ
M VI 648 τὴν ἀπόφασιν τῶν ὁσίων πατέρων γενέσθαι τὴν τῶν πεπραγμένων ἀνάγνωσιν.

204 Διογένης ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπεν· Κἀγὼ τὰ αὐτὰ συντίθεμαι ὥστε κατὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης συνόδου ἀναγνωσθῆναι τὰ πεπραγμένα ἐν τῆι βασιλευούσηι.

205 Φλωρέντιος ἐπίσκοπος Λυδῶν εἶπεν· Σύμψηφός εἰμι τῆς γνώμης τῶν καλῶς ἐπιζητηθέντων ὑπομνημάτων.

206 Θεόδωρος ἐπίσκοπος Ταρσοῦ εἶπεν· Κατὰ τὸ παραστὰν τοῖς ἁγιωτάτοις ἀρχιεπισκόποις δίκαιόν ἐστιν ἀναγνωσθῆναι τὰ πεπραγμένα ἐν τῆι βασιλευούσηι.

207 Ἰωάννης ἐπίσκοπος Σεβαστείας εἶπεν· Κατὰ τὴν ψῆφον τῶν ἁγιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων ἀναγκαία ἐστὶν ἡ τῶν πραχθέντων ἐν τῆι βασιλευούσηι πόλει ὑπομνημάτων ἀνάγνωσις.

208 Ῥωμανὸς ἐπίσκοπος Μύρων εἶπεν· Δίκαιον οἶμαι ἀναγνωσθῆναι τὰ ὑπομνήματα τὰ ἐν τῆι βασιλευούσηι πεπραγμένα, καθάπερ διελάλησαν καὶ οἱ ἁγιώτατοι πατέρες.

209 Νουνέχιος ἐπίσκοπος Λαοδικείας Τριμιταρίας εἶπεν· Κατὰ τὴν διαλαλιὰν τῶν θεοφιλεστάτων πατέρων ἀκόλουθον δοκεῖ καὶ ἐμοὶ τὸ γενέσθαι τὴν τῶν πεπραγμένων ἀνάγνωσιν.

210 Μαριανὸς ἐπίσκοπος Συνάδων εἶπεν· Καθὰ διελάλησαν οἱ ὁσιώτατοι πατέρες, ἀναγινωσκέσθω ἡ πρᾶξις τῶν ὑπομνημάτων ἡ γενομένη ἕνεκα Εὐτυχοῦς ἐν τῆι πανευδαίμονι πόλει.

211 Εὐστάθιος ἐπίσκοπος Βηρυτοῦ εἶπεν· Ἀναγκαία ἐστὶν ἡ ἀνάγνωσις τῶν ὑπομνημάτων πρὸς εἴδησιν τῶν μὴ παρόντων τῆι ὑποθέσει.

212 Κύντιλλος ἐπίσκοπος Ἡρακλείας ἐπέχων καὶ τὸν τόπον τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Θεσσαλονικέων πόλεως Ἀναστασίου εἶπεν· Ἀκόλουθόν ἐστιν ἀναγνωσθῆναι τὰ πεπραγμένα ἐν τῆι μεγαλωνύμωι Κωνσταντινουπόλει τῆι ἁγίαι συνόδωι πρὸς ἐντελεστέραν εἴδησιν τῆς ὑποθέσεως.

213 Αττικὸς ἐπίσκοπος Νικοπόλεως Παλαιᾶς Ἠπείρου εἶπεν· Ἀκολούθου οὔσης τῆς διαλαλιᾶς τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Διοσκόρου τὸ ἱκανὸν γινέσθω καὶ τὰ ὑπομνήματα ὑπαναγινωσκέσθω πάσηι τῆι ἁγιωτάτηι συνόδωι πρὸς ἀκριβεστέραν εἴδησιν τῶν ζητουμένων.

214 Σώιζων ἐπίσκοπος Φιλίππων Μακεδονίας εἶπεν· Ἀναγκαία ἡ τῶν πεπραγμένων
L IIII 149 ἐν Κωνσταντινουπόλει περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης ἀνάγνωσις· οὕτω γὰρ ἔσται μαθεῖν ἀκριβῶς τὰ ἐκεῖ κεκινημένα.

215 Οὐράνιος ἐπίσκοπος Ἰμερίας ἐπαρχίας Ὀσροηνῆς ἑρμηνεύοντος αὐτὸν Εὐλογίου

MBPSΦ, Λ^{n} [1—8]

2 ἐν S 3/4 τοῖσ διαλαληθεῖσιν ἀκόλουθον S 4 προσκομιζέσθωσαν MPS, corr. M 5 αἱ χάρται S ταύτης om. BΛ^{n} 6 ἀγκύρασ MPSΦ^{ac}Λ^{n} ἀγκύρασ γαλατίασ BΦ^{r} 7 ἁγίων B 8 συντίθημι B 11 λύδδων M^{corr}B unus codex Φ^{c}, Φ^{r} 16 ἐπισκόπων] πρῶν B 18/19 Δίκαιον — πατέρες] κατὰ τὴν διαλαλιὰν [20] — ἀνάγνωσιν [22] PS 19 καὶ om. S 20/22 Κατὰ τὴν — ἀνάγνωσιν] δίκαιον [18] — πρὲσ [19] PS 23 συννάδων MP ὅσιοι B 28 κύντιλοσ B κυντίλλιοσ MP, corr. M κεντήλλιοσ S θεοφιλεστάτου B 29 τῆς — πόλεως] τῆσ θεσσαλονίκησ B 30 μεγαλωνύμωι] μεγαλοπόλει B 33 ἡμῶν om. MPSΦ^{a} 34 ἁγιωτάτηι om. B 36 *primae Macedoniae* Φ 37 ἐστι B 39 ἐπαρχίασ ὁσροηνῆσ M^{corr}PΦ^{cr} ἐπαρχίασ ὁσδροηνῆσ MΦ^{a} ἐπαρχίασ ῥοδόπησ B om. S 39/99. 1 εἶπεν ἑρμηνεύοντοσ — ἐδεσηνοῦ B 39 αὐτῶ B

πρεσβυτέρου Ἐδεσσηνοῦ εἶπεν· Ἀκολούθως ἀπεφήνατο ὁ ἁγιώτατος καὶ θεοσεβέστατος ἀρχιεπίσκοπος Διόσκορος ὥστε ἀναγνωσθῆναι πρότερον τὰ πεπραγμένα ἐν τῇ παν-
ευδαίμονι Κωνσταντινουπόλει περὶ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως.

216 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Πάντες θέλομεν ἀναγνωσθῆναι τὰ πεπραγμένα. ἀνα- M VI 649
γινωσκέσθω τὰ πεπραγμένα.

217 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Λεγέτω καὶ ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἰούλιος ὁ ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Λέοντος εἰ σύμψηφος γίνεται τῇ ἁγίαι ταύτῃ συνόδωι καὶ βούλεται καὶ αὐτὸς ἀναγνωσθῆναι τὰ πεπραγμένα ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ταύτῃ.

218 Ἰούλιος ἐπίσκοπος ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Λέοντος ἑρμηνεύοντος αὐτὸν Φλωρεντίου ἐπισκόπου Λυδῶν εἶπεν· Τούτωι τῶι λόγωι βουλόμεθα τὴν πρᾶξιν ἀναγνωσθῆναι, εἰ πρῶτον ἀναγνωσθῇ τὰ παρὰ τοῦ πάπα ἐπισταλέντα.

219 Ἴλαρος διάκονος τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας ἑρμηνεύοντος αὐτὸν Φλωρεντίου ἐπισκόπου Λυδῶν εἶπεν· Ἐπειδὴ καὶ ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ῥώμης ἀναγνωσθέντων αὐτῶι τούτων τῶν ὑπομνημάτων ὧν νῦν ζητεῖτε τὴν ἀνάγνωσιν, ἐπέστειλεν [ἃ ἐπέστειλεν]

220 Εὐτυχὴς ἀρχιμανδρίτης εἶπεν· Οἱ ἀποσταλέντες θεοσεβέστατοι ἄνδρες ὑπὸ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος τῆς Ῥωμαίων εἰς τὴν ἁγίαν ὑμῶν σύνοδον ὕποπτοί μοι γεγόνασιν. κατήχθησαν γὰρ πρὸς Φλαβιανὸν τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον καὶ ἠρίστησαν παρ' αὐτῶι καὶ συνεκροτήθησαν καὶ πάσης θεραπείας παρ' αὐτοῦ ἠξιώθησαν. ἀξιῶ οὖν τὴν ὑμετέραν ἁγιότητα, εἴ τι παρὰ τὸ δίκαιον γίνοιτο παρ' αὐτῶν κατ' ἐμοῦ, τοῦτο πρόκριμά μοι μὴ φέρειν.

221 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἀκόλουθόν ἐστιν καὶ εὔλογον πρῶτον ἀναγνωσθῆναι τὰ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει πεπραγμένα, εἶθ' οὕτως τὰ γράμματα τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Ῥώμης. ὅθεν κατὰ τὰ δόξαντα τῇ ἁγίαι ταύτῃ συνόδωι ἀνα-
γινωσκέσθω τὰ πεπραγμένα.

222 Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ πρῶτος νοταρίων εἶπεν· Προσέταξεν ἡ ἁγία ὑμῶν καὶ μεγάλη σύνοδος ἀναγνωσθῆναι τὰ πεπραγμένα ἐν τῇ βασιλευούσηι Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τῇ ἐν χερσὶν ὑποθέσει. ἐπειδὴ τοίνυν προσήνεγκεν ταῦτα ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκκλησίας Φλαβιανός, ἐπιδέδωκεν δὲ τὰ ἴσα καὶ ὁ θεοσεβέστατος ἀρχιμανδρίτης Εὐτυχής, ἀναγνώσομαι, ὡς προσετάξατε.

---

221. 222 adfert Timotheus Aelurus f. 56a

12 σημ̄ ὅτι ἐκ δευτέρου πάλιν ἐπεζητήθη ἀναγνωσθῆναι ἡ ἐπιστολὴ λέοντος καὶ οὐκ ἀνεγνώσθη Mmg Pmg Smg

---

MBPSΦ, Λn [4—100, 3]

1 καὶ θεοσεβέστατος om. B 2 ἐπίσκοποσ B πρότερον om. Φac 6 θεοφιλέστατοσ B 8 ταύτῃ om. B 9 ταύτῃ om. B 10 ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου B 11 αὐτῶ B 11. 15 λύδδων Mcorr B 12 βούλομαι B 14 *Hilarus* Φcr Λn ἱλάριοσ MBPSΦa αὐτῶ B 15 εἶπεν om. M 16 ἐπέστειλεν ἃ ἐπέστειλεν [ἀπέστειλεν PS] MBPS *direxit* [*transmisit* Φac] *quo dicente* Φac Λn *transmisit epistulam eam legi iubete quo dicente* Φr; seruant Φac Λn Hilari sermonem ab Eutyche interruptnm; qui cum non plenus esset, uario modo in Graecis et in Rustici exemplari suppletus est 17 ὁ ἀρχιμανδρίτησ S θεοφιλέστατοι B παρὰ B 18 λέοντοσ τῆσ ρωμαίων MSΛn λέοντοσ τῆσ ρωμαίων ἐκκλησίασ ΓΦ τῆσ ρωμαίων ἐκκλησίασ λέοντοσ B 21 οὖν om. BPS ἡμετέραν S 22 κατ' ἐμοῦ παρ' αὐτῶν B 25 ταύτῃ om. B Tim. 27 ὑμῶν om. B 28/29 τὰ ἐν τῇ — πόλει κωνσταντινουπόλει πεπραγμένα ἐπὶ τῇ — ὑποθέσει ἀναγνωσθῆναι B 29 προσήνεγκε BΦ Tim. προήνεγκεν MPSΛn θεοφιλέστατοσ B 30 δὲ om. S καὶ om. Λn 31 θεοσεβέστατος om. BS ἀναγνωσθήσονται B προσετάξατο PS

Τὰ πραχθέντα ἐκ Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ Φλαβιανοῦ, ἀναγνωσθέντα δὲ ἐν Ἐφέσωι ἐπὶ Διοσκόρου ἀναγινώσκεται ἐν Χαλκηδόνι

223 Ὑπατείας Φλαυίων Ζήνωνος καὶ Ποστουμιανοῦ τῶν λαμπροτάτων τῆι πρὸ ἓξ Εἰδῶν
L IIII 152 M VI 652 Νοεμβρίων, ἐν τῆι φιλοχρίστωι καὶ βασιλευούσηι Κωνσταντινουπόλει Ῥώμηι, συν-
d. 8. m. Nou. a. 448 αχθείσης τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης συνόδου τῆς ἐνδημούσης ἐν τῆι προειρημένηι μεγαλοπόλει ἐν τῶι σηκρήτωι τοῦ ἐπισκοπείου, προκαθεζομένου τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Φλαβιανοῦ, καὶ ἀναγινωσκομένης ἀναφορᾶς σταλείσης παρὰ Φλωρεντίου τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Σάρδεων μητροπόλεως τῆς ἐπαρχίας Λυδῶν καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν τελούντων θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων Ἰωάννου καὶ Κοσσινίου, παρόντων καὶ τῶν τὰς ἀναφορὰς κομισάντων κληρικῶν, τύπου τε δοθέντος φανεροῦ ἐπὶ τοῖς ἀναγνωσθεῖσιν, ἀναστὰς Εὐσέβιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Δορυλαίου, εἷς ὢν τῶν συνεδρευόντων, λιβέλλους ἐπιδέδωκεν τῆι ἁγίαι συνόδωι ἐνορκῶν ἀναγνωσθῆναι αὐτοὺς καὶ ἐμφέρεσθαι τῆι πράξει τῶν ὑπομνημάτων.

224 Ἐνισταμένου δὲ αὐτοῦ ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Φλαβιανὸς εἶπεν· Ὑποδεχθεὶς ὁ λίβελλος ἀναγινωσκέσθω πρὸς τὸ γνῶναι ἡμᾶς τὴν ἐγκειμένην αἰτίαν.

Καὶ ὑποδεξάμενος Ἀστέριος πρεσβύτερος καὶ νοτάριος ἀνέγνω

Ἀντίγραφον λιβέλλου Εὐσεβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Δορυλαίου

225 Τῶι ἁγιωτάτωι καὶ θεοφιλεστάτωι ἀρχιεπισκόπωι Φλαβιανῶι καὶ τῆι ἐνδημούσηι ἁγίαι καὶ μεγάλη συνόδωι τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων παρὰ Εὐσεβίου ἐπισκόπου Δορυλαίου. Ἠχόμην μὲν μὴ οὕτω παραπληξίαι ἁλῶναι καὶ μέθηι λογισμοῦ καὶ ἐκστάσει φρενῶν Εὐτυχῆ τὸν πρεσβύτερον καὶ ἀρχιμανδρίτην, ὥστε ἐπιλαθέσθαι μὲν τοῦ φόβου τοῦ θεοῦ, καταφρονῆσαι δὲ τοῦ φοβεροῦ βήματος τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος
Act. 17, 31 Χριστοῦ καὶ τῆς δικαίας αὐτοῦ κρίσεως καὶ ἀνταποδόσεως, ὃς ἥξει κρῖναι τὴν οἰκουμένην
Apoc. 22, 12 ἐν δικαιοσύνηι καὶ ἀποδοῦναι ἑκάστωι κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, ὥστε τολμῆσαι κατ' αὐτοῦ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ βλάσφημον κινῆσαι γλῶτταν καὶ τοὺς πατέρας τοὺς ἐν ἁγίοις ἀριθμουμένους αἱρετικοὺς ἀποκαλεῖν καὶ ἡμᾶς τοὺς τὴν ἐκείνων ἐζηλωκότας πίστιν. ἐπειδὴ δὲ οὐ παύεται, ἀπύλωτον ἔχων στόμα καὶ ἀχαλίνωτον γλῶτταν, ἀρνούμενος [τε] τὰ εὐσεβῆ τῆς ὀρθοδοξίας δόγματα, διασύρων δὲ καὶ τοὺς ἁγίους πατέρας κἀμὲ τὸν μηδέποτε αἱρετικὸν ὑπονοηθέντα, αἱρετικοὺς δὲ πάντοτε πολεμήσαντα καὶ τὴν ὀρθόδοξον

---

1 πρᾶξις ᾱ Mmg

1–4 cf. infra 615

225. 230 = Epistularum Coll. H 2. extant in Coll. Nouariensi 1

MB, P [usque ad 16 ἀνέγνω], p [inde a 17], S, HX [inde a 17]. Φ, Λn [17—101, 5]

1/2 πρᾶξις πρώτη τῶν ἐν τῆ κατὰ κωνσταντινούπολιν συνόδω ἐπὶ φλαβιανοῦ πεπραγμένων κατὰ εὐτυχοῦσ τοῦ δυσσεβοῦσ B 3 φλαυίων BΦar φλαβίου MPSΦc πουστουμιανοῦ PS τῆι om. MPS ιδῶν M 4 καὶ om. P πόλει S ῥώμη MBPΦΛn νέα ῥώμη S 6 σικρήτω M σεκρέτω BPS ἐπισκόπου MPS, corr. M 7 φλαβιανοῦ ἀρχεπισκόπου B ἀποσταλείσησ B 8 θεοφιλεστάτου B Rusticus σάρδεων BΦ σαρδιανῶν MPS 8/9 λύδδων BΦr 9 καὶ MBPS κατὰ Φ αὐτὸν B αὐτῶ MPS κοσίνου MPS κοσινίου Mcorr 11 ὁ om. P δορυλλαίου MBPS, corr. M 14 ἐπίσκοποσ B 16 ἀρχινοτάριοσ B post ἀνέγνω collocant p. 102, 1—29 MPpS; eundem ordinem inuenit Rusticus *in Graeco* 17 ἀντίγραφον HX ἀντίγραφον τοῦ MpSmg ἴσον B Εὐσεβίου - Δερυλαίου om. MpSmg τοῦ εὐλαβεστάτου om. HX δορυλλαίου B 18 φιλοχρίστω X φλαβιανῶ ἀρχιεπισκόπωι pS 20 δορυλλαίου MBpS, corr. M om. HX ηὔχομεν μὴ HX, corr. H μὴ om. pS παραπληξίασ HX λογισμῶν B 21 ἐκστάσει] σκαιώσει B εὐτυχῆν MpS, corr. M 22 τὸν φόβον X πάντων σρσ ἡμῶν HX 23 ιῦ χῦ H 24 τὸ ἔργον BH τολμήσασ HX αὐτοῦ3 om. BS 27 ἐπεὶ B 28 τε MPSHX om. BΦΛn ῥήματα S καὶ om. HX 29 οὐδέποτε X 29/101, 1 αἱρετικοὺς — ἐκδικήσαντα om. HX

πίστιν κατὰ δύναμιν ἐκδικήσαντα ἐμμένοντά τε τῇι πίστει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ τῶν ἐν Νικαίαι συναγηγερμένων καὶ πᾶσι τοῖς πραχθεῖσιν ἐν τῇι Ἐφεσίων μητροπόλει παρὰ τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης συνόδου καὶ τοῖς φρονηθεῖσιν καὶ ἐκτεθεῖσιν παρὰ τοῦ μακαρίου Κυρίλλου τοῦ τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως γεγονότος ἐπισκόπου

226 Καὶ ἐπιφωνήσασα ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀεὶ μνεία Κυρίλλου. Διόσκορος καὶ Κύριλλος μίαν πίστιν ἔχουσιν. οὕτω φρονεῖ πᾶσα ἡ σύνοδος. Κυρίλλου αἰωνία ἡ μνήμη. εἴ τις ἀνασκευάζει, ἀνάθεμα. εἴ τις ἐπεξεργάζεται, ἀνάθεμα. ἐπικατάρατος ὁ προστιθείς· ἐπικατάρατος ὁ ἀφαιρῶν· ἐπικατάρατος ὁ καινίζων. τὰς φωνὰς τῶι βασιλεῖ. M VI 653

227 Ἰούλιος ἐπίσκοπος ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Λέοντος ἑρμηνεύοντος αὐτὸν Φλωρεντίου ἐπισκόπου Λυδῶν εἶπεν· Ἡ ἀποστολικὴ καθέδρα οὕτω φρονεῖ. L III 153

228 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Καὶ ἡ τῆς οἰκουμένης σύνοδος οὕτως φρονεῖ.

229 Καὶ μετὰ τὰς φωνὰς τὰ λοιπὰ τῆς πράξεως ἀνεγνώσθη οὕτως ἐφεξῆς

230 καὶ Ἀθανασίου καὶ τοῦ μεγάλου Γρηγορίου καὶ Γρηγορίου καὶ Γρηγορίου καὶ Ἀττικοῦ καὶ Πρόκλου τῶν ἁγίων ἐπισκόπων, δέομαι καὶ παρακαλῶ τὴν ὑμετέραν ὁσιότητα μὴ παριδεῖν τήνδε μου τὴν ἱκετηρίαν, ἀλλὰ κελεῦσαι Εὐτυχῆ τὸν πρεσβύτερον καὶ ἀρχιμανδρίτην ἀπαντῆσαι εἰς τὸ ἅγιον ὑμῶν συνέδριον καὶ ἀπολογήσασθαι τοῖς παρ' ἐμοῦ αὐτῶι ἐπαγομένοις. ἕτοιμος γάρ εἰμι διελέγχειν αὐτὸν ἐπίπλαστον ἔχοντα τῆς ὀρθοδοξίας τὸ ὄνομα, ἀλλότριον δὲ πάντηι τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. καὶ ἐνεύχομαι ὑμῖν τὴν ἁγίαν καὶ ὁμοούσιον τριάδα τὴν σώιζουσαν τοὺς φιλοχρίστους ἡμῶν βασιλέας καὶ τὴν σωτηρίαν καὶ διαμονὴν τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων Θεοδοσίου καὶ Οὐαλεντινιανοῦ τῶν αἰωνίων αὐγούστων τὸν προειρημένον Εὐτυχῆ κελεῦσαι ἀπαντῆσαι εἰς τὴν ἁγίαν ὑμῶν σύνοδον καὶ ἀπολογήσασθαι τοῖς ἐπαγομένοις αὐτῶι παρ' ἐμοῦ, ὅπως τούτου διελεγχθέντος παρ' ἐμοῦ οἵ τε βλαβέντες παρ' αὐτοῦ διορθωθεῖεν καὶ ἡ ὀρθόδοξος πίστις νικῶσα καὶ νῦν ὀφθείη ἡ πάντα διαλαβοῦσα τῆς οἰκουμένης τὰ πέρατα. καὶ τούτου τυχὼν χάριτας ὁμολογήσω τῆι ὑμετέραι ἁγίαι συνόδωι διὰ παντός.

Εὐσέβιος ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Δορύλαιον ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἐπιδοὺς τούσδε μου τοὺς λιβέλλους ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῆι.

226—230 [usque ad 17 ἐπισκόπων] extant in Coll. Nouariensi 10, 58--60, 62

6 ἐπὶ διοσκόρου M^{mg} τῆσ ἐν ἐφέσω συνόδου B^{mg}

16 τὰ ἐπὶ φλαβιανοῦ M^{mg} τῆσ ἐν κωνσταντινουπόλει συνόδου E^{mg}

MBpS, HX [1—5. 16—30], Φ, $Λ^{n}$ [6—17 ἐπισκόπων (= Coll. Nouar. 10, 58—62). 16—30 (= Coll. Nou. 1)]

1 ἐμμένοντα δὲ HX καὶ ἐμμένοντα B 2 δεκαοκτὼ BHX 3 μεγάλης] οἰκουμενικῆσ HX 4/5 γενομένου ἐπισκόπου B ἐπισκόπου p om. S 6 ἡ ἐν ἐφέσω B$Λ^{n}$ 8 ἡ om. M 11/12 τοποτηρῶν τῶ ἁγιωτάτω ἐπισκόπω — λέοντιB 12 λύδδων BΦ^{r} 14 τῆσ οἰκουμενικῆσ p 15 τῆς πράξεωσ om. B οὕτωσ ἐφεξῆσ om. B 16 ἀθανασίου τοῦ μεγάλου καὶ γρηγορίου καὶ γρηγορίου καὶ γρηγορίου $MpΦ^{r}$ ἀθανασίου καὶ βασιλείου γρηγορίου γρηγορίου καὶ γρηγορίου S ἀθανασίου τοῦ μεγάλου καὶ γρηγορίου καὶ γρηγορίου καὶ βασιλείου B ἀθανασίου τοῦ μεγάλου καὶ γρηγορίου HX *magnus athanasius et gregorius et gregorius et basilius* Φ^{ac} *Graeci codices non Basilium* Rusticus *athanasi maioris gregorii et gregorii* $Λ^{n}$ [Coll. Nou. 10, 62] *athanasii et maioris gregorii et gregorii et gregori* [Coll. Nou. 1] καὶ om. S 17 τῶν — ἐπισκόπων] καὶ τῶν ἄλλων ὀρθοδόξων B 18 εὐτυχῆ MpS, corr. M εὐτυχεῖν H ἐντυχεῖν X 20 αὐτοῦ H 20/21 ἐπίπλαστον — πίστεως om. HX 20 ἔχειν S 22 βασιλεῖσ BSHX 24 εὐτυχῆν MpS, corr. M κελεύσατε B 25 ἀπαγομένοισ S ἐπιλεγομένοισ X ὅπωσ ἂν HX 27 ὀφθείη ἡ] ὀφθῆ B 28 ἁγία σύνοδω B$Λ^{n}$ ἁγιωσύνη MpSHXΦ 29 δορύλλαιον MBp, corr. M

231 Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ἐκπλήττει μὲν ἡμᾶς τὰ ἀναγνωσθέντα τοιαύτην ἐπάγοντα μέμψιν τῶι εὐλαβεστάτωι πρεσβυτέρωι καὶ
M VI 656 ἀρχιμανδρίτηι Εὐτυχεῖ, ὅμως καταξιώσηι ἡ εὐλάβειά σου συντυχίαν ποιήσασθαι πρὸς αὐτὸν καὶ διαλεχθῆναι αὐτῶι περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως, καὶ εἰ εὑρεθείη κατὰ ἀλήθειαν οὐκ ὀρθὰ φρονῶν, τὸ τηνικαῦτα κληθήσεται παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου καὶ συστήσεται ἑαυτῶι.

232 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἐγὼ φίλος μὲν αὐτοῦ ἦμην τὸ πρότερον, οὐχ ἅπαξ δὲ οὐδὲ δεύτερον, ἀλλὰ καὶ πλειστάκις συνέτυχον αὐτῶι διὰ τὴν αἰτίαν ταύτην, ἀφ' οὗ ἐβλάβη, καὶ διελέχθην αὐτῶι καὶ εὑρὼν αὐτὸν οὐκ ὀρθὰ φρονοῦντα παρήινεσα καὶ ἐδίδαξα, καὶ ἐνίστατο λέγων ἐκεῖνα ἅπερ ἀλλότρια ἦν τῆς ὀρθῆς ἡμῶν πίστεως. καὶ τοῦτο δύναμαι δεῖξαι διὰ πολλῶν μαρτύρων παρόντων καὶ ἀκηκοότων. ἐνορκίζω οὖν ὑμᾶς καὶ πάλιν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν ὥστε μεταστείλασθαι αὐτὸν ἐπὶ τῶι ἀπολογήσασθαι καὶ μετὰ τὸ ἐλεγχθῆναι αὐτὸν παρ' ἐμοῦ παύσασθαι τῆς διεστραμμένης αὐτοῦ διδασκαλίας, ἐπειδὴ πολλοί εἰσιν οἱ παρ' αὐτοῦ βλαβέντες.

233 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ἀνάσχηται ἡμῶν ἡ σὴ εὐλάβεια καὶ αὖθις σκυλῆι ἕως τοῦ μοναστηρίου καὶ ὁμιλήσηι αὐτῶι τὰ πρέποντα καὶ πρὸς εἰρήνην βλέποντα, ὥστε μή τινα πάλιν ταραχὴν καὶ θόρυβον ἐγγενέσθαι ταῖς ἁγίαις τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις.

234 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἀδύνατόν ἐστιν ἐμὲ λοιπὸν ἀπελθόντα πολλάκις καὶ
L IIII 156 μὴ πείσαντα πάλιν πρὸς αὐτὸν ἀπελθεῖν καὶ βλασφήμων ἀκούειν ῥημάτων, ἀλλὰ καταξιώσηι ἡ ὑμῶν ἁγιωσύνη μεταστείλασθαι αὐτὸν ἐπὶ τῶι ἀπαντῆσαι. οὐδὲ γὰρ συγχωρῶ ἀνεξέταστον τὴν τοιαύτην ὑπόθεσιν καταλιπεῖν.

235 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἔδει μέν σου τὴν εὐλάβειαν πεισθῆναι ταῖς παραινέσεσιν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν, ἐπειδὴ δὲ ἐπιμένοντά σε ὁρῶμεν, γενήσεται ὅπερ ἐζήτησας. τοιγαροῦν οἱ μὲν παρὰ σοῦ ἐπιδοθέντες λίβελλοι ἐνταττέσθωσαν τοῖς ὑπομνήμασιν πρὸς ἀκριβῆ τῶν πραττομένων ἐξέτασιν, Ἰωάννης δὲ ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος ἅμα τῶι εὐλαβεστάτωι διακόνωι Ἀνδρέαι παραγενόμενοι πρὸς τὸν εὐλαβέστατον πρεσβύτερον καὶ ἀρχιμανδρίτην Εὐτυχῆ τόν τε λίβελλον τὸν ἐπιδοθέντα κατ' αὐτοῦ ἀναγνώσονται αὐτῶι καὶ ὑπομνήσουσιν ἀπαντῆσαι πρὸς τὴν ἁγίαν ταύτην σύνοδον καὶ ἑαυτῶι συναγωνίσασθαι οὐκ ἐπὶ τῶι τυχόντι ἐγκαλουμένωι.

236 Καὶ ἐν τῶι ἀναγινώσκεσθαι οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Ἡνίκα Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος ἐν Κωνσταντινουπόλει Εὐτυχοῦς κατηγόρει, ὁρᾶτε ὅτιπερ αὐτὸς ἠξίωσεν παρόντα Εὐτυχῆ εὐθυνθῆναι. πῶς τοίνυν τὸ αὐτὸ ὑπόδειγμα καὶ ἐν Ἐφέσωι οὐκ ἐφυλάχθη οὔτε εἰσεδέχθη Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος;

---

30 ἐν χαλκηδόνι M^{mg} p^{mg} S^{mg} τῆσ ἐν χαλκηδόνι συνόδου B^{mg}

MB, P [1 καὶ μετὰ — 3 πρὸσ], p [inde a 4 αὐτὸν καὶ διαλεχθῆναι], SΦ

1 καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν B om. $Φ^{r}$ ἀρχιεπίσκοποσ φλαβιανὸσ B 3 καταξιώσει MBPS 5 ὀρθὰ BΦ^{cr} ὀρθῶσ MpSΦ^{a} 6 ἐπίσκοποσ δορυλλαίου B μὲν φίλοσ B τὸ om. S 8 ἐβλάβην M^{corr}S διειλέχθην M^{corr}B εὗρον Mp ὀρθῶσ pS 9 ἐνίστατο M^{corr}Φ ἐνίσταται MBpS 10 ἀλλότρια τῆσ ἡμῶν πίστεώσ ἐστι B *quae aliena sunt a recta nostra fide* Φ οὖν BΦ δὲ MpS 11 τὸν^{2} om. BS τὸ MpS 14 ἐπίσκοποσ φλαβιανὸσ B 15 σκυλεῖ MpS ὁμιλήσει MpS ὁμιλήσεισ B 16 τινα πάλιν om. BΦ^{ac} τινα om. $Φ^{r}$ ἐκγενέσθαι p θῦ Bp χῦ MSΦ 18 ἐπίσκοποσ δορυλλαίου B ἐστί με B 19 ἀκοῦσαι B 19/20 καταξιώσει MBpS 20 τὸ pS 25 δὲ om. S 27 εὐτυχῆν Mp, corr. M 28 ὑπομνήσωσιν pS 29 ταύτην om. B 31 εἶπεν Mp 32 συνορᾶτε B αὐτὸν κατηξίωσε S εὐτυχῆν MpS, corr. M 33 εἰσεδέχθη B εἰσενέχθη M εἰσηνέχθη pS

237 Καὶ σιωπώντων ἁπάντων οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Διέξιθι τὰ λοιπά.

Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σχεδαρίου ἀνέγνω M VI 657 4

238 Ὑπατείας Φλαυίων Ζήνωνος καὶ Ποστουμιανοῦ τῶν λαμπροτάτων τῇ πρὸ μιᾶς Εἰδῶν Νοεμβρίων, ἐν τῇ φιλοχρίστωι καὶ βασιλευούσηι Κωνσταντινουπόλει Ῥώμηι, συναχθείσης τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης συνόδου τῆς ἐνδημούσης τῇι προειρημένηι μεγαλοπόλει, προκαθεζομένου τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Φλαβιανοῦ, ἐν τῶι σηκρήτωι τοῦ ἐπισκοπείου, Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Δορυλαίου εἶπεν· Προσελθὼν τῇι ὑμετέραι ἁγιωσύνηι λιβέλλους ἐπιδέδωκα πρώην αἰτιώμενος Εὐτυχῆ τὸν πρεσβύτερον καὶ ἀρχιμανδρίτην ταυτησὶ τῆς πόλεως ὡς τὰ ὀρθόδοξα δόγματα τῆς ἐκκλησίας διαφθείροντα, τοῦτο μὲν ἐν διαλέξεσιν, τοῦτο δὲ καὶ ἐν κατηχήσεσιν τῶν ἐκεῖ παρατυγχανόντων, δι' ὧν δυνατόν ἐστιν, ἐπὰν ἐκεῖνος παραγένηται, τὰς ἀποδείξεις με ἐπὶ τῶν ἀγώνων παρασχεῖν, ἐκ πολλῶν ἐλέγχων φανερουμένων τῶν κατ' αὐτόν. ἐπεὶ οὖν ἑτοίμως ἔχω τοῦτον ἐλέγχειν ὄντα τοιοῦτον, ἠξίωσα δὲ τὴν ὑμετέραν ὁσιότητα ὥστε αὐτὸν κανονικῶς ὑπομνησθέντα καταλαβεῖν τὴν ἁγίαν ὑμῶν σύνοδον, καὶ τοῦτο ἐπετρέψατε γενέσθαι διά τινων εὐλαβεστάτων κληρικῶν, ἀναδιδάσκω πρὸς ἐντελῆ διδασκαλίαν τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης ὅτιπερ ὁ τῆς ὁσίας καὶ μακαρίας μνήμης γενόμενος ἐπίσκοπος Κύριλλος τῆς κατὰ τὴν μεγαλόπολιν Ἀλεξάνδρειαν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας Νεστορίου τὰ διεστραμμένα δόγματα εἰσάγοντος καὶ κηρύττοντος ἐπ' ἐκκλησίας, θεοφιλὴς ὢν καὶ ζηλωτὴς ὑπάρχων τῆς πίστεως, γνοὺς τὰ περὶ αὐτοῦ, γράμμα παραινετικὸν ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ἔχον τὴν ἔκθεσιν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν τῇι Νικαέων συναχθέντων καὶ ὅπως δεῖ ἐκείνην τὴν πνευματικὴν ἔκθεσιν καὶ νοεῖν καὶ φρονεῖν. ταύτην δεξάμενος Νεστόριος τὴν ἐπιστολὴν ἀντέγραψεν πρὸς αὐτὴν τῶι τῆς μακαρίας μνήμης Κυρίλλωι τὰ διεστραμμένα αὐτοῦ καὶ βέβηλα δόγματα δῆλα ποιῶν. ἐπὶ τούτοις κατὰ θέσπισμα τῶν φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων σύνοδος συνεκροτήθη εἰς τὴν Ἐφεσίων μητρόπολιν καὶ ἐν πρώτηι τάξει ἠξίωσεν ὁ τῆς μακαρίας μνήμης Κύριλλος ἀναγινώσκεσθαι τὸ ἐπιστολιμαῖον γράμμα τὸ ἐπισταλὲν Νεστορίωι τῇι ἁγίαι καὶ μεγάληι συνόδωι, δοκιμάζεσθαι δὲ αὐτὸ παρ' αὐτῆς πότερον συμβαῖνόν ἐστιν τῇι ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων ἢ ἕτερος ἔχει. διαλαλησάσης οὖν τῆς ἁγίας ἐκείνης καὶ μεγάλης καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου ἀνεγνώσθη ἡ ἐπιστολὴ καὶ πάντες οἱ συνεδρεύοντες ἐν τῇι μεγάληι ἐκείνηι καὶ οἰκουμενικῆι συνόδωι ἀπεφήναντο αὐτὴν σύμφωνον εἶναι τῇι ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων καὶ ταῖς θείαις γραφαῖς καὶ οὐδὲν ἀπάιδειν αὐτῶν, συνθέσθαι δὲ αὐτοὺς τοῖς ἐκτεθεῖσιν ἐν τῇι αὐτῇι ἐπιστολῇι. ταύτην καὶ νῦν παρακαλῶ τὴν ὁσιότητα ὑμῶν κελεῦσαι ἀναγνωσθῆναι ἐπὶ τῶι γενέσθαι d. 12. m. Nou a. 448 L IIII 157

3 πρᾶξισ β τῆσ ἐν κωνσταντινουπόλει M^{mg} πρᾶξισ δευτέρα τῆσ ἐν κωνσταντινουπόλει συνόδου B^{mg}
4 ἐπὶ φλαβιανοῦ MS^{mg} post ἀνέγνω p

MBpSΦ

1 πάντων B 2 εἶπεν Mp 3 τοῦ — κονσιστωρίου om. B 4 σχιδαρίου pS 5 φλαυίων BΛ^{n} φλαβίου MpS πουστουμιανοῦ p 6 ιδῶν M Κωνσταντινουπόλει]νέα S 7 ἐν τῇ B 8 καθεζομένου B 9 σεκρέτω BpS δορυλλαίου MBpS, corr. M 10 εὐτυχῆν Mp, corr. M 11 ταύτησ BpS ὀρθὰ B 12 μὲν BΦ μὲν καὶ MpS 13 ἐὰν B 17 ἀναδιδάσκων MpS, corr. M πρὸσ B πρὸσ τὴν MpS 18 γενόμενος om. B ἀρχιεπίσκοποσ B 18/19 τῆς — ἐκκλησίας om. BS 20 ὑπάρχων om. B 21 γράμματα MBpS παραινετικά B ἔχοντα B 22 τῆι om. S δεῖ M^{corr}B δι' MpS 23 νεστόριοσ δεξάμενοσ p 23/24 τὴν ἐπιστολὴν νεστόριοσ B 25 καὶ — ποιῶν BΦ^{r} καὶ — δόγματα Φ^{ac} κατάδηλα ποιῶν δόγματα MpS τούτων pS 27 πρώτη τῇ MpS ἀναγνωσθῆναι B 28 δὲ] τε B 29 αὐτοῖσ B πρότερον εἰ B ἄλλωσ B 30 ἐκείνησ om. B καὶ^{2} om. B 31 καὶ οἰκουμενικῆι om. B 33 συντίθεσθαί τε B 34 τὴν — ὑμῶν BΦ om. MpS κελεύσατε B τῶ B τὸ MpS

κατάδηλον πᾶσιν ὅτιπερ κατὰ τὴν ἐν αὐτῇ τῇ ἐπιστολῇ ἐγκειμένην ἔκθεσιν οὕτω φρονοῦμεν καὶ οὕτω πεπιστεύκαμεν. ἔστι δὲ καὶ δευτέρα ἐπιστολὴ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλου γραφεῖσα πρὸς τὴν ἁγίαν τὴν ἐν τῇ Ἀνατολῇ σύνοδον, ἡνίκα καὶ σύμβασις ἐγένετο μεταξὺ αὐτῶν, ὅπως ἔχουσιν περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ καὶ ὅπως δεῖ τὰς πανταχοῦ ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας καὶ φρονεῖν καὶ κηρύττειν. καὶ ταύτας ἀξιῶ ἐπὶ τῆς πίστεως τῶν ὑπομνημάτων ἀναγνωσθείσας ἐντάττεσθαι, ὥστε εὔδηλα εἶναι πᾶσιν τὰ τῆς ἐκκλησίας δόγματα.

239 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Φλαβιανὸς εἶπεν· Εἰ καὶ γνώριμα ταῦτα πᾶσι καθέστηκεν τοῖς πιστοῖς καὶ τοῖς ἐντρεφομένοις καὶ ἐμμελετῶσι ταῖς βίβλοις τῶν ἁγίων πατέρων διὰ τὴν ἐξ αὐτῶν καθ' ἑκάστην ἀνάγνωσιν τικτομένην ὠφέλειαν καὶ βεβαίωσιν τῆς ἐνιδρυμένης ἡμῖν πίστεως, οὐδὲν κωλύει καὶ νῦν ἀναγινώσκεσθαι κατὰ τὰς παρὰ σοῦ γενομένας ἐξαιτήσεις, ἐνταττομένων ἁπάντων τῶν πραττομένων τῇ πίστει τῶν ὑπομνημάτων.

d. 26. m. Ian. — 24. m. Febr. 430

Ἀντίγραφον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας Κυρίλλου πρὸς Νεστόριον, μηνὶ Μεχὶρ ἰνδικτιῶνος ιγ

240 Καταφλυαροῦσι μέν, ὡς μανθάνω, τινὲς τῆς ἐμῆς ὑπολήψεως ἐπὶ τῆς σῆς θεοσεβείας, καὶ τοῦτο συχνῶς, τὰς τῶν ἐν τέλει συνόδους καιροφυλακοῦντες μάλιστα καὶ τάχα που καὶ τέρπειν οἰόμενοι τὴν σὴν ἀκοὴν καὶ ἀβουλήτους πέμπουσιν φωνάς, ἠδικημένοι μὲν οὐδέν, ἐλεγχθέντες δέ, καὶ τοῦτο χρηστῶς, ὃ μὲν ὅτι τυφλοὺς ἠδίκει καὶ πένητας, ὃ δὲ ὡς μητρὶ ξίφος ἐπανατείνας, ὃ δὲ θεραπαίνῃ συγκεκλοφὼς χρυσίον ἀλλότριον καὶ τοιαύτην
I. III 160 ἐσχηκὼς ἀεὶ τὴν ὑπόληψιν ἣν οὐκ ἂν εὔξαιτό τις συμβῆναί τισιν καὶ τῶν λίαν ἐχθρῶν. πλὴν οὐ πολὺς τῶν τοιούτων ὁ λόγος ἐμοί, ἵνα μήτε ὑπὲρ τὸν δεσπότην καὶ διδάσκαλον μήτε μὴν ὑπὲρ τοὺς πατέρας τὸ τῆς ἐνούσης ἐμοὶ βραχύτητος ἐκτείνοιμι μέτρον. οὐ γὰρ ἐνδέχεται τὰς τῶν φαύλων διαδρᾶναι σκαιότητας, ὡς ἂν ἕλοιτό τις διαβιοῦν. ἀλλ'
Rom. 3, 14 M VI 661 ἐκεῖνοι μὲν ἀρᾶς καὶ πικρίας μεστὸν ἔχοντες τὸ στόμα τῶι πάντων ἀπολογήσονται κριτῆι, τετράψομαι δὲ πάλιν ἐγὼ πρὸς τὸ ὅτι μάλιστα πρέπον ἐμαυτῶι καὶ ὑπομνήσω καὶ νῦν ὡς ἀδελφὸν ἐν Χριστῶι τῆς διδασκαλίας τὸν λόγον καὶ τὸ ἐπὶ τῆι πίστει φρόνημα μετὰ πάσης ἀσφαλείας ποιεῖσθαι πρὸς τοὺς λαοὺς ἐννοεῖν τε ὅτι τὸ σκανδαλίσαι καὶ μόνον
Mt. 18. 6 ἕνα τῶν μικρῶν τῶν πιστεύοντων εἰς Χριστὸν ἀφόρητον ἔχει τὴν ἀγανάκτησιν· εἰ δὲ

---

240 = t. I 1 1 p. 25—28; ibi ceteras uersiones Latinas enumeraui. uariam illius exemplaris lectionem hic non repeto. epistula iterum lecta est in actione tertia; plenam eam hic exhibet M, initium tantum illic, B uice uersa, hoc loco post inscriptionem et initium [καταφλυαροῦσι — εὐλαβείας] pergendo καὶ τὰ λοιπὰ τῆσ ἐπιστολῆσ ἣν εὑρίσκων ἀνάγνωθι ἐν τῇ τρίτη πράξει μετὰ φύλλα ἑπτὰ τῆσ ἀρχῆσ κειμένην ἐνταῦθα δὲ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆσ ἐπιστολῆσ ἔρχου πάλιν καὶ εὑρήσεισ τὴν ἀκολουθίαν οὕτωσ· κύριλλοσ ἐπίσκοποσ κτλ. [p. 106, 30]. ad actionem tertiam pertinent, sicut inscriptio docet, quam illic exhibebo, P_1 et U

MBpS, P_1U [inde a 15], Φ

1 τῇ om. MpS, corr. M οὕτω BΦ οὕτω καὶ MpS 2 ἑτέρα B 3 ἐπὶ γραφεῖσα S om. B τῇ om. B συνόδω M καὶ om. B 3/4 σύμβασισ ἐγένετο BΦ συμβάσεισ ἐγίνοντο (ἐγένοντο M^{corr}) MpS 4 ιυ χῡ $B\Phi^{ac}$ 5 δεῖ B ἀεὶ MpS πανταχοῦ — θεοῦ Φ πανταχοῦ MpS ἁγίασ τοῦ θῡ B κηρύσσειν B 6 ἀξιῶ BM^{corr} ἀξι M ἄξει p ἄξειν S τῆσ πιστε duae litt. erasae ωσ M τουσ πιστουσ ωσ p τουσ πιτουσ αὐτῶν ὡσ S καταγνωσθεῖσα συντάττεσθαι MpS, corr. M 8 ἐπίσκοποσ B 11 ἡμῖν BΦ ἡμῶν MpS 11/12 γινομένασ p 13/14 γραφείσησ — ιȳ] ἀποσταλείσησ παρὰ κυρίλλου πρὸσ νεστόριον S ἀλεξανδρείασ ἐπισκόπου B 14 νεστόριον ἐπίσκοπον B μαχεὶρ p τρισκαιδεκάτησ B *quarta decima* Λ_n [10, 65] 15 μέν om. pS τινεσ ὡσ μανθάνω [μανθάνων p] pS εὐλαβείασ B (loco priore) 16 τούτω pS 17 θέρπειν P_1 18 δ'] ἡ P_1 ὡσ om. MpS 19 θεραπαίνησ P_1 20 ηὔξατό MpS αἰσχρῶν P_1 21 ὁ om. U 23 ἕωσ pS διὰ βίου pS 24 ἔχουσι μεστὸν S 24/25 κριτῆ θῶ U 25 πρὸσ τὸ om. S ὅτε P_1 27 ἐννοεῖν $BP_1U\Phi$ μὴ ἀγνοεῖν MpS ὅτι καὶ MpS 28 τῶν²] τούτων τῶν B τὸν χν U

δὴ πληθὺς εἴη τοσαύτη τῶν λελυπημένων, πῶς οὐχ ἁπάσης εὐτεχνίας ἐν χρείαι καθεστήκαμεν πρός γε τὸ δεῖν ἐμφρόνως περιελεῖν τὰ σκάνδαλα καὶ τὸν ὑγιῆ τῆς πίστεως κατευρῦναι λόγον τοῖς ζητοῦσιν τὸ ἀληθές; ἔσται δὲ τοῦτο, καὶ μάλα ὀρθῶς, εἰ τοῖς τῶν ἁγίων πατέρων περιτυγχάνοντες λόγοις περὶ πολλοῦ τε αὐτοὺς ποιεῖσθαι σπουδάζοιμεν καὶ δοκιμάζοντες ἑαυτοὺς εἰ ἐσμὲν ἐν τῇι πίστει, κατὰ τὸ γεγραμμένον, ταῖς ἐκείνων ὀρθαῖς καὶ 2 Cor. 13, 5
ἀνεπιλήπτοις δόξαις τὰς ἐν ἡμῖν ἐννοίας εὖ μάλα συμπλάττοιμεν. 6

Ἔφη τοίνυν ἡ ἁγία καὶ μεγάλη σύνοδος αὐτὸν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς κατὰ φύσιν γεννηθέντα υἱὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ θεὸν ἀληθινόν, τὸ φῶς τὸ ἐκ τοῦ φωτός, τὸν δι' οὗ τὰ πάντα πεποίηκεν ὁ πατήρ, κατελθεῖν σαρκωθῆναι ἐνανθρωπῆσαι παθεῖν ἀναστῆναι τῇι τρίτηι ἡμέραι καὶ ἀνελθεῖν εἰς τοὺς οὐρανούς. τούτοις καὶ ἡμᾶς ἕπεσθαι 10
δεῖ καὶ τοῖς λόγοις καὶ τοῖς δόγμασιν, ἐννοοῦντας τί τὸ σαρκωθῆναι καὶ ἐνανθρωπῆσαι δηλοῖ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον. οὐ γὰρ φαμὲν ὅτι ἡ τοῦ λόγου φύσις μεταποιηθεῖσα γέγονεν σάρξ, ἀλλ' οὐδὲ ὅτι εἰς ὅλον ἄνθρωπον μετεβλήθη τὸν ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος, ἐκεῖνο δὲ μᾶλλον ὅτι σάρκα ἐψυχωμένην ψυχῆι λογικῆι ἑνώσας ὁ λόγος ἑαυτῶι καθ' ὑπόστασιν ἀφράστως τε καὶ ἀπερινοήτως γέγονεν ἄνθρωπος καὶ κεχρημάτικεν υἱὸς ἀνθρώπου, οὐ 15
κατὰ θέλησιν μόνην ἢ εὐδοκίαν, ἀλλ' οὐδὲ ὡς ἐν προσλήψει προσώπου μόνου, καὶ ὅτι διάφοροι μὲν αἱ πρὸς ἑνότητα τὴν ἀληθινὴν συνενεχθεῖσαι φύσεις, εἷς δὲ ἐξ ἀμφοῖν Χριστὸς καὶ υἱός, οὐχ ὡς τῆς τῶν φύσεων διαφορᾶς ἀνηιρημένης διὰ τὴν ἕνωσιν, ἀποτελεσασῶν δὲ μᾶλλον ἡμῖν τὸν ἕνα κύριον καὶ Χριστὸν καὶ υἱὸν θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος διὰ τῆς ἀφράστου καὶ ἀπορρήτου πρὸς ἑνότητα συνδρομῆς οὕτω τε λέγεται, καίτοι πρὸ 20
αἰώνων ἔχων τὴν ὕπαρξιν καὶ γεννηθεὶς ἐκ πατρός, γεννηθῆναι καὶ κατὰ σάρκα ἐκ γυναικός, οὐχ ὡς τῆς θείας αὐτοῦ φύσεως ἀρχὴν τοῦ εἶναι λαβούσης ἐν τῇι ἁγίαι παρθένωι οὔτε μὴν δεηθείσης ἀναγκαίως δι' ἑαυτὴν δευτέρας γεννήσεως μετὰ τὴν ἐκ πατρός (ἐστὶν γὰρ τοῦτο εἰκαιόν τε ὁμοῦ καὶ ἀμαθὲς τὸν ὑπάρχοντα πρὸ παντὸς αἰῶνος καὶ συναίδιον τῶι πατρὶ δεῖσθαι λέγειν ἀρχῆς τῆς εἰς τὸ εἶναι δευτέρας), ἐπειδὴ δὲ δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν L IIII 161
ἡμετέραν σωτηρίαν ἑνώσας ἑαυτῶι καθ' ὑπόστασιν τὸ ἀνθρώπινον προῆλθεν ἐκ γυναικός, 26
ταύτηι τοι λέγεται γεννηθῆναι σαρκικῶς. οὐ γὰρ πρῶτον ἄνθρωπος ἐγεννήθη κοινὸς ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, εἶθ' οὕτως καταπεφοίτηκεν ἐπ' αὐτὸν ὁ λόγος, ἀλλ' ἐξ αὐτῆς τῆς μήτρας ἑνωθεὶς ὑπομεῖναι λέγεται γέννησιν σαρκικήν, ὡς τῆς ἰδίας σαρκὸς τὴν γέννησιν οἰκειούμενος. οὕτω φαμὲν αὐτὸν καὶ παθεῖν καὶ ἀναστῆναι, οὐχ ὡς τοῦ θεοῦ λόγου M VI 664
παθόντος εἰς ἰδίαν φύσιν ἢ πληγὰς ἢ διατρήσεις ἥλων ἢ γοῦν τὰ ἕτερα τῶν τραυμάτων 31
(ἀπαθὲς γὰρ τὸ θεῖον, ὅτι καὶ ἀσώματον), ἐπειδὴ δὲ τὸ γεγονὸς αὐτοῦ ἴδιον σῶμα πέπονθεν ταῦτα, πάλιν αὐτὸς λέγεται παθεῖν ὑπὲρ ἡμῶν. ἦν γὰρ ὁ ἀπαθὴς ἐν τῶι πάσχοντι σώματι. κατὰ τὸν ἴσον δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τοῦ τεθνάναι νοοῦμεν. ἀθάνατος μὲν γὰρ κατὰ φύσιν καὶ ἄφθαρτος καὶ ζωὴ καὶ ζωοποιός ἐστιν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος· ἐπειδὴ δὲ πάλιν τὸ 35

MBpSP$_1$UΦ

1 δὴ om. BP$_1$U 2 πρόσ γε τὸ BP$_1$U προσίετο MS προσείετο p πρόσ τε τὸ M^{corr} ὑγιᾶ BP$_1$U 2/3 κατευθῦναι BU 4 πολλούσ S ἑαυτούσ MpS σπουδάζομεν P$_1$ 5 ἥμεν MpS, corr. M 6 ἀνεπιπλάστοισ MpS, corr. M ἀνεπιπλήκτοισ P$_1$ ταῖσ — ἐννοίαισ MpS, corr. M εὖ] οὐ MpS, corr. M συμπλάττομεν MpSU 7 καὶ μεγάλη om. S θεοῦ καὶ πατρὸς Φ^r(I) 7/8 κατὰ φύσιν γεννηθέντα MpSUΦ^r (I) γεννηθέντα κατὰ φύσιν BP$_1$Φ^{ac} (I) Φ (II) 10 τοὺς om. BP$_1$U 12 οὐ — φαμὲν om. pS 13 ὅτι om. U 14 ἐμψυχωμένην SU 15 ἐχρημάτισεν U οὐ om. P$_1$ οὐδὲ U 16 μόνον MpSΦ 18 ὁ υἱὸσ P$_1$ ἀποτελέσασα pS 19 υἱὸν καὶ χν̄ P$_1$ 20 ἀρρήτου U τὲ BP$_1$UΦ^{ac}(I) Φ (II) τοίνυν MpS om. Φ^r (I) 20/21 προαιώνιον MpS 21 ἔχον S τοῦ πρσ̄ B 23 ἀναγκαίασ P$_1$ 24 τοῦτο om. BP$_1$U ἀμαθέστατον B καὶ om. P$_1$ 26 ἑαυτῶι ὁ λόγοσ BP$_1$U τὸ BP$_1$UΦ σῶμα MS σῶμα καὶ p 28 τῆς^2 om. BP$_1$ 29 οἰκείασ P$_1$ 30 λόγου om. B. 31 ἡ πληγὰς om. MpS ἢ^2] καὶ U διάτρησισ MpS, corr. M τῶν ἥλων pS γοῦν om. B θαυμάτων P$_1$ 33 ταῦτα BP$_1$U ταύτη M ταύτη τοι pS ὁ αὐτὸσ MpS 34 μὲν om. P$_1$ 35 ἄφραστοσ MpS ἐπεὶ MpS

Hebr. 2, 9 ἴδιον αὐτοῦ σῶμα χάριτι θεοῦ, καθά φησιν ὁ Παῦλος, ὑπὲρ παντὸς ἐγεύσατο θανάτου, λέγεται παθεῖν αὐτὸς τὸν ὑπὲρ ἡμῶν θάνατον, οὐχ ὡς εἰς πεῖραν ἐλθὼν τοῦ θανάτου τό γε ἧκον εἰς τὴν αὐτοῦ φύσιν (ἀποπληξία γὰρ τοῦτο λέγειν ἢ φρονεῖν), ἀλλ' ὅτι, καθάπερ ἔφην ἀρτίως, ἡ σὰρξ αὐτοῦ ἐγεύσατο θανάτου. οὕτω καὶ ἐγηγερμένης αὐτοῦ τῆς σαρκὸς πάλιν ἡ ἀνάστασις αὐτοῦ λέγεται, οὐχ ὡς πεσόντος εἰς φθοράν, μὴ γένοιτο, ἀλλ' ὅτι τὸ αὐτοῦ πάλιν ἐγήγερται σῶμα. οὕτω Χριστὸν ἕνα καὶ κύριον ὁμολογήσομεν, οὐχ ὡς ἄνθρωπον συμπροσκυνοῦντες τῶι λόγωι, ἵνα μὴ τομῆς φαντασία παρεισκρίνηται διὰ τοῦ λέγειν τὸ σύν, ἀλλ' ὡς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν προσκυνοῦντες, ὅτι μὴ ἀλλότριον τοῦ λόγου τὸ σῶμα αὐτοῦ, μεθ' οὗ καὶ αὐτὸς συνεδρεύει τῶι πατρί, οὐχ ὡς δύο πάλιν συνεδρευόντων υἱῶν, ἀλλ' ὡς ἑνὸς καθ' ἕνωσιν μετὰ τῆς σαρκός. ἐὰν δὲ τὴν καθ' ὑπόστασιν ἕνωσιν ἢ ὡς ἀνέφικτον ἢ ὡς ἀκαλλῆ παραιτώμεθα, ἐμπίπτομεν εἰς τὸ λέγειν δύο υἱούς· ἀνάγκη γὰρ πᾶσα διορίσαι καὶ εἰπεῖν τὸν μὲν ἄνθρωπον ἰδικῶς τῆι τοῦ υἱοῦ κλήσει τετιμημένον, ἰδικῶς δὲ πάλιν τὸν ἐκ θεοῦ λόγον υἱότητος ὄνομά τε καὶ χρῆμα ἔχοντα φυσικῶς. οὐ διαιρετέον τοιγαροῦν εἰς υἱοὺς δύο τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. ὀνήσει δὲ κατ' οὐδένα τρόπον τὸν ὀρθὸν τῆς πίστεως λόγον εἰς τὸ οὕτως ἔχειν, κἂν εἰ προσώπων ἕνωσιν ἐπιφημίζωσί τινες. οὐ γὰρ εἴρηκεν ἡ γραφὴ ὅτι ὁ λόγος ἀνθρώπου
Ioh. 1, 14 πρόσωπον ἥνωσεν ἑαυτῶι, ἀλλ' ὅτι γέγονεν σάρξ. τὸ δὲ σάρκα γενέσθαι τὸν λόγον
Hebr. 2, 14 οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν εἰ μὴ ὅτι παραπλησίως ἡμῖν μετέσχεν αἵματος καὶ σαρκὸς ἴδιόν τε σῶμα τὸ ἡμῶν ἐποιήσατο καὶ προῆλθεν ἄνθρωπος ἐκ γυναικός, οὐκ ἀποβεβληκὼς τὸ εἶναι θεὸς καὶ τὸ ἐκ θεοῦ γεννηθῆναι πατρός, ἀλλὰ καὶ ἐν προσλήψει σαρκὸς μεμενηκὼς ὅπερ ἦν. τοῦτο πρεσβεύει πανταχοῦ τῆς ἀκριβοῦς πίστεως ὁ λόγος· οὕτως εὑρήσομεν τοὺς ἁγίους πεφρονηκότας πατέρας· οὕτω τεθαρρήκασιν θεοτόκον εἰπεῖν τὴν ἁγίαν παρθένον, οὐχ ὡς τῆς τοῦ λόγου φύσεως ἤτοι τῆς θεότητος αὐτοῦ ἀρχὴν τοῦ εἶναι λαβούσης ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, ἀλλ' ὡς γεννηθέντος ἐξ αὐτῆς τοῦ ἁγίου σώματος ψυχωθέντος λογικῶς,
L IIII 164 ὧι καὶ καθ' ὑπόστασιν ἑνωθεὶς ὁ λόγος γεννηθῆναι λέγεται κατὰ σάρκα. ταῦτα καὶ νῦν ἐξ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῶι γράφω, παρακαλῶν ὡς ἀδελφὸν καὶ διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων ταῦτα μεθ' ἡμῶν καὶ φρονεῖν καὶ διδάσκειν, ἵνα σώιζηται τῶν ἐκκλησιῶν ἡ εἰρήνη καὶ τῆς ὁμονοίας καὶ ἀγάπης ὁ σύνδεσμος ἀρραγὴς διαμένηι τοῖς ἱερεῦσιν τοῦ θεοῦ.

241 Κύριλλος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἤκουσεν ἡ ἁγία καὶ μεγάλη σύνοδος
M VI 665 αὕτη ὧν ἐπέστειλα τῶι εὐλαβεστάτωι Νεστορίωι συναγορεύων τῆι ὀρθῆι πίστει. διάκειμαι δὲ ὅτι κατ' οὐδένα τρόπον ἐκβεβηκὼς ἁλίσκομαι τὸν ὀρθὸν τῆς πίστεως λόγον ἢ γοῦν παραβεβηκὼς τὸ ἐκτεθὲν παρὰ τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης συνόδου τῆς κατὰ καιροὺς ἐν τῆι Νικάεων συνειλεγμένης σύμβολον, καὶ παρακαλῶ τὴν ὑμετέραν ὁσιότητα εἰπεῖν πό-

---

241—244 = t. I 1, 2 p. 13, 19—14, 12

30 τῆσ ἐν ἐφέσω ᾱ [πρώτησ Bmg] συνόδου MmgBmg post εἶπεν inscr. τὰ **ἐν ἐφέσω πραχθέντα** ἐπὶ κυρίλλου ἀναγινώσκεται ἐν κωνσταντινουπόλει ἐπὶ φλαβιανοῦ MPS

MB, p [— 22 πεφρονηκότας], P [inde a 22 πατέρας], S, P_1U [—29], Φ

2 αὐτὸς — θάνατον] αὐτὸν ὑπὲρ ἡμῶν pS ἐλθόντα pS 4 ἡ σὰρξ ἡ MpS 6/7 ὁμολογήσωμεν MSP_1U 7 τὸν λόγον MpS **τομῆσ φαντασία** BP_1U τοῦτο εἰσ **φάντασμα** MpS 8 **τὸ** U τοῦτο p 9 αὐτὸσ MpSBP_1 unus codex Φ^c (I) **τὸ σῶμα αὐτὸσ** U αὐτῶι Φ^r om. Φ^a et unus codex Φ^c (I) Φ^{ac}(II) 11 παραιτούμεθα MP_1. corr. M 11/12 δύο λέγειν P_1U 14 δύο υἱοὺσ P_1 15 εἰ] εἰσ P_1U 16 γραφὴ φασὶν U 18 **τε** BP_1UΦ^r (II) δὲ MpSΦ (I) om. Φ^{ac} (II) 20 γεγεννῆσθαι P_1 21 εὑρήσωμεν M 24 **γεννηθέντα** P_1 26 εἰσ $\overline{χν}$ PS **γράφων** παρακαλῶ BP_1U διαμαρτύρομαι BP_1 29 **τοῦ** om. U 30 ἐπῆκουσεν B 31 **ἀπέστειλα** S 34 παρακαλῶν PS

τερον ὀρθῶς καὶ ἀνεπιλήπτως καὶ συμφώνως τῇι ἁγίαι ἐκείνηι συνόδωι τὰ τοιαῦτα γεγράφηκα ἢ μή.

242 Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Ἀναγνωσθείσης τῆς ἐκτεθείσης ἁγίας πίστεως τῆς ἐν Νικαίαι καὶ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου, καὶ τὰ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου ἐκτεθέντα σύμφωνα εὑρηνται καὶ τούτοις τοῖς εὐσεβέσιν δόγμασιν συντίθεμαι καὶ συναινῶ.

243 Φίρμος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπεν· Τὰ συντόμως καὶ ἐν κεφαλαίωι εἰρημένα παρὰ τῆς ἁγιωτάτης συνόδου τῆς ἐν Νικαίαι ἐξηγησαμένη ἡ σὴ θεοσέβεια λεπτῶς καὶ περὶ πόδα σαφεστέραν ἡμῖν καὶ ἐναργεστέραν τὴν ἀποκάλυψιν τῆς ἐκτεθείσης πίστεως ἐποιήσατο, ὥστε μηδὲν εἶναι ἐν τοῖς λεγομένοις ἀμφίβολον πάντων ἀλλήλοις συμφωνούντων καὶ τῆς πίστεως βεβαιουμένης. τούτων οὖν ἀκριβῶς ἐχόντων καὶ ἀπαρατρέπτως καὶ οὐδένα νεωτερισμὸν ἐπιφερομένων κἀγὼ συντίθεμαι, τὴν αὐτὴν δόξαν παρὰ τῶν ἁγίων ἐπισκόπων τῶν ἐμῶν πατέρων δεξάμενος.

244 Μέμνων ἐπίσκοπος Ἐφεσίων μητροπόλεως εἶπεν· Τῇι πίστει τῇι ἐκτεθείσηι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων σύμφωνα καὶ ἡ ἐπιστολὴ ἡ ἀναγνωσθεῖσα τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου περιέχει· οἷς καὶ συντιθέμεθα καὶ συναινοῦμεν μηδὲν ἐλλιπὲς εὑρίσκοντες μηδὲ διαφωνοῦν.

245 Διελάλησεν δὲ τὰ αὐτὰ καὶ πᾶσα ἡ ἁγία καὶ μεγάλη σύνοδος.

Ἐπιστολὴ γραφεῖσα τῶι θεοφιλεστάτωι ἐπισκόπωι Ἀντιοχείας Ἰωάννηι παρὰ τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας Κυρίλλου περὶ τῆς εἰρήνης

246 Εὐφραινέσθωσαν οἱ οὐρανοὶ καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ· λέλυται γὰρ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ καὶ πέπαυται τὸ λυποῦν καὶ διχονοίας ἁπάσης ἀνήιρηται τρόπος, τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ ταῖς ἑαυτοῦ ἐκκλησίαις τὴν εἰρήνην βραβεύοντος, κεκληκότων δὲ πρὸς τοῦτο ἡμᾶς καὶ τῶν εὐσεβεστάτων καὶ θεοφιλεστάτων βασιλέων, οἳ προγονικῆς εὐσεβείας ἄριστοι ζηλωταὶ γεγονότες ἀσφαλῆ μὲν καὶ ἀκατάσειστον ἐν ἰδίαις ψυχαῖς τὴν ὀρθὴν φυλάττουσιν πίστιν, ἐξαίρετον δὲ ποιοῦνται φροντίδα τὴν ὑπὲρ τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν, ἵνα διαβόητον ἔχωσιν εἰς αἰῶνα τὴν δόξαν καὶ εὐκλεεστάτην ἀποφήνωσιν τὴν ἑαυτῶν βασιλείαν, οἷς καὶ αὐτὸς ὁ τῶν δυνάμεων κύριος πλουσίαι χειρὶ διανέμει τὰ ἀγαθὰ καὶ δίδωσιν μὲν κατακρατεῖν τῶν ἀνθεστηκότων, Ps. 95, 11 Eph. 2, 14 M VI 668 L IIII 165

246 = t. I 1, 4 p. 15, 23—20, 13, ubi ceteras uersiones enumeraui. uariam illius exemplaris lectionem hic non repeto. epistula iterum lecta est in actione tertia; plenam eam hic exhibet M, initium tantum illic, B uice uersa, hoc loco post inscriptionem et initium [usque ad 23 τὸ λυποῦν] pergendo καὶ αὕτη μὲν ἡ ἀρχὴ τῆσ ἐπιστολῆσ τὰ δὲ λοιπὰ ἀνάγνωθι ἐν τῇ τρίτη εὑρίσκων κείμενα πράξει μετὰ τετράδιον ἐν τῆσ ἀρχῆσ τῆσ πράξεωσ μετὰ δὲ τὸ ἀναγνωσθῆναι αὐτὴν πρόσχεσ αὖθισ τῇ ἐνταῦθα ἀκολουθίᾳ· καὶ ἐν τῶ ἀναγνωσθῆναι [p. 111, 9]. ad actionem tertiam pertinent P_1U

MBP, S, P_1U [inde a 22], Φ

1 ἐκείνηι om. S 1/2 γεγράφαμεν B 2 ἢ μὴ MΦ ὑμῖν BPS 3 ἐκτεθείσης om. B 5 καὶ¹] ταῦτα καὶ B ηὕρηται MPS 9 περὶ πόδα MPS παρὰ πόδασ $M^{corr}B$ ἐνεργεστέραν Φ ἀποκάλυψιν MPSΦ κατάληψιν B [= Gesta Eph.] 10 ἐποιήσατο B [= Gesta Eph.] ἐποίησεν M ἐποιήσαμεν PS 12 μηδένα B 14 τῆσ ἐφεσίων B 15 ἁγιωτάτων B τῶν² — δεκαοκτὼ om. MPS 16 ἡ² om. PS θεοσεβεστάτου B 16, 17 κυρίλλου τοῦ ἐπισκόπου B [= Gesta Eph.] 19 διελάλησεν — σύνοδος] θεόδοτοσ ἐπίσκοποσ ἀγκύρασ φλαυιανὸσ ἐπίσκοποσ φιλίππων καὶ οἱ λοιποὶ πάντεσ οἱ τῆσ αὐτῆσ ἁγίασ συνόδου συνήνεσαν καὶ κατέθεντο B 20 θεοσεβεστάτω B 21 κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ B περὶ — εἰρήνης om. B τῆς om. PS 22 praem. κυρίω μου ἁγαπητῶ ἀδελφῶ καὶ συλλειτουργῶ ἰωάννη κύριλλοσ ἐν κῶ χαίρειν B utroque loco. P $U\Phi^a$ (I) Φ (II) 25 κεκληκότεσ P_1 καὶ θεοφιλεστάτων om. S 27 τὴν ὀρθὴν ἐν ἰδίαισ ψυχαῖς MPS ὀρθὴν] αὐτῶν P_1 28 ἁγίων om. S ἵνα καὶ BP_1U 29 αὐτῶν U χ̄σ̄ κ̄σ̄ MPS

1 Reg. 2, 30 χαρίζεται δὲ τὸ νικᾶν. οὐ γὰρ ἂν διαψεύσαιτο λέγων ζῶ ἐγώ, λέγει κύριος, ὅτι τοὺς δοξάζοντάς με δοξάσω. ἀφικομένου τοίνυν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν τοῦ κυρίου μου τοῦ θεοφιλεστάτου ⟨καὶ⟩ συλλειτουργοῦ ἀδελφοῦ Παύλου, θυμηδίας ἐμπεπλήσμεθα, καὶ σφόδρα εἰκότως ὡς ἀνδρὸς τοιούτου μεσιτεύοντος καὶ τοῖς ὑπὲρ δύναμιν πόνοις ἑλομένου προσομιλεῖν, ἵνα τὸν τοῦ διαβόλου νικήσηι φθόνον καὶ συνάψηι τὰ διηιρημένα καὶ τὰ μεταξὺ διερριμμένα σκάνδαλα περιελὼν ὁμονοίαι καὶ εἰρήνηι στεφανώσηι τάς τε παρ' ἡμῖν καὶ παρ' ὑμῖν ἐκκλησίας. τίνα μὲν γὰρ διήιρηνται τρόπον, περιττὸν εἰπεῖν· χρῆναι δὲ μᾶλλον ὑπολαμβάνω τὰ τῶι τῆς εἰρήνης πρέποντα καιρῶι καὶ φρονεῖν καὶ λαλεῖν. ἥσθημεν τοίνυν ἐπὶ τῆι συντυχίαι τοῦ μνημονευθέντος θεοσεβεστάτου ἀνδρός, ὃς τάχα που καὶ ἀγῶνας ἔξειν οὐ μικροὺς ὑπενόησεν ἀναπείθων ἡμᾶς ὅτι χρὴ συνάψαι πρὸς εἰρήνην τὰς ἐκκλησίας καὶ τὸν τῶν ἑτεροδόξων ἀφανίσαι γέλωτα ἀπαμβλῦναί τε πρὸς τούτωι τῆς τοῦ διαβόλου δυστροπίας τὸ κέντρον, ἑτοίμως δὲ οὕτως ἔχοντας εἰς τοῦτο κατέλαβεν, ὡς μηδένα πόνον ὑποστῆναι παντελῶς. μεμνήμεθα γὰρ τοῦ σωτῆρος
Ioh. 14, 27 λέγοντος εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν ἀφίημι ὑμῖν,
Ioh. 26, 12 δεδιδάγμεθα δὲ καὶ λέγειν ἐν προσευχαῖς κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, εἰρήνην δὸς ἡμῖν, πάντα γὰρ ἀπέδωκας ἡμῖν, ὥστε εἴ τις ἐν μεθέξει γένοιτο τῆς παρὰ θεοῦ χορηγουμένης εἰρήνης, ἀνενδεὴς ἔσται παντὸς ἀγαθοῦ. ὅτι δὲ περιττὴ παντελῶς καὶ οὐκ εὐάφορμος τῶν ἐκκλησιῶν ἡ διχοστασία γέγονεν, νυνὶ μάλιστα πεπληροφορήμεθα, τοῦ κυρίου μου τοῦ θεοφιλεστάτου Παύλου τοῦ ἐπισκόπου χάρτην προκομίσαντος ἀδιάβλητον ἔχοντα τῆς πίστεως τὴν ὁμολογίαν καὶ ταύτην συντετάχθαι διαβεβαιουμένου παρά τε τῆς σῆς ὁσιότητος καὶ τῶν αὐτόθι θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων. ἔχει δὲ οὕτως ἡ συγγραφὴ καὶ αὐταῖς λέξεσιν ἐντέθειται τῆιδε ἡμῶν τῆι ἐπιστολῆι

Περὶ δὲ τῆς θεοτόκου παρθένου ὅπως καὶ φρονοῦμεν καὶ λέγομεν, τοῦ τε τρόπου τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ, ἀναγκαίως οὐκ ἐν προσθήκης μέρει, ἀλλ' ἐν πληροφορίας εἴδει, ὡς ἄνωθεν ἔκ τε τῶν θείων γραφῶν ἔκ τε τῆς παραδόσεως τῶν ἁγίων πατέρων παρειληφότες ἐσχήκαμεν, διὰ βραχέων ἐροῦμεν, οὐδὲν τὸ σύνολον προστιθέντες τῆι τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι ἐκτεθείσηι πίστει. ὡς γὰρ ἔφθημεν εἰρηκότες, πρὸς πᾶσαν ἐξαρκεῖ καὶ εὐσεβείας γνῶσιν καὶ πάσης αἱρετικῆς κακοδοξίας ἀποκήρυξιν. ἐροῦμεν δὲ οὐ κατατολμῶντες τῶν ἀνεφίκτων, ἀλλὰ τῆι ὁμολογίαι τῆς οἰκείας ἀσθενείας ἀποκλείοντες τοῖς ἐπιφύεσθαι βουλομένοις ἐν οἷς τὰ ὑπὲρ ἄνθρωπον
L III 168 M VI 669 διασκεπτόμεθα. ὁμολογοῦμεν τοιγαροῦν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ, θεὸν τέλειον καὶ ἄνθρωπον τέλειον ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος, πρὸ αἰώνων μὲν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα κατὰ τὴν θεότητα, ἐπ' ἐσχάτου δὲ τῶν ἡμερῶν τὸν αὐτὸν δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου

31—109, 5 leguntur infra 476

31 ὁμολογία τῶν τῆσ ἀνατολῆσ ἐπισκόπων Mmg

MBPSP$_1$UΦ

1 ἂν om. U διαψεύσαιτο scripsi cf. Gesta Eph. διαψεύσηται MPS διεψεύσατο BP$_1$U λέγων ὅτι MPS 2 δοξάσαντάσ MPS 3 τοῦ θεοσεβεστάτου P$_1$ om. S καὶ συλλειτουργοῦ ἀδελφοῦ Φ^r (I) συλλειτουργοῦ ἀδελφοῦ MP συλλειτουργοῦ καὶ ἀδελφοῦ Φ^{ac}, Φ^r (II) ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ BSP$_1$U 5 τὰ^2 om. U 7 ἡμῶν MPS καὶ τὰσ BP$_1$ ἐκκλησίασ καὶ παρ' ὑμῖν U τίνι — τρόπω S μὲν om. PS διήρηντο BP$_1$U 8 μᾶλλον om. MPS ὑπολαμβάνειν P$_1$ τῆς om. P$_1$ 9 ἐπὶ om. MPS θεοσεβεστάτου om. S 10 ὡσ MPSBP$_1$, corr. M οὐ μικροὺς] μακροὺσ BU 11 τῶν om. PS ἀπαμβλῦναί τε] ἀπαμβλύνεται MS, corr. M 12 τοῦτο MS ἐπὶ MPS 13 μηδὲ BP$_1$U 15 δεδικαιώμεθα MPS διδασκόμεθα M^{corr} καὶ om. S κσ̄ B 16 θεοῦ] χῡ P$_1$U 18 εὔφορμοσ P$_1$ ἡ τῶν ἐκκλησιῶν MPS 19 μου om. U τοῦ εὐσεβεστάτου MP om. S προσκομίσαντοσ PS προκομίσαντα P$_1$ 22 τῆ ἡμῶν U 26 προειληφότεσ P$_1$ 27 τῶν^1] τῆ BP$_1$U 29 καὶ τῆσ U 33 ἐσχάτου MPS ἐσχάτων M^{corr}BP$_1$U 34 διὰ om. P$_1$ ἀειπαρθένου S

κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ὁμοούσιον τῶι πατρὶ τὸν αὐτὸν κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα. δύο γὰρ φύσεων ἕνωσις γέγονεν· δι' ὃ ἕνα Χριστόν, ἕνα υἱόν, ἕνα κύριον ὁμολογοῦμεν. κατὰ ταύτην τὴν τῆς ἀσυγχύτου ἑνώσεως ἔννοιαν ὁμολογοῦμεν τὴν ἁγίαν παρθένον θεοτόκον διὰ τὸ τὸν θεὸν λόγον σαρκωθῆναι καὶ ἐνανθρωπῆσαι καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς συλλήψεως ἑνῶσαι ἑαυτῶι τὸν ἐξ αὐτῆς ληφθέντα ναόν. τὰς δὲ εὐαγγελικὰς καὶ ἀποστολικὰς περὶ τοῦ κυρίου φωνὰς ἴσμεν τοὺς θεολόγους ἄνδρας τὰς μὲν κοινοποιοῦντας ὡς ἐφ' ἑνὸς προσώπου, τὰς δὲ διαιροῦντας ὡς ἐπὶ δύο φύσεων καὶ τὰς μὲν θεοπρεπεῖς κατὰ τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ, τὰς δὲ ταπεινὰς κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα αὐτοῦ παραδιδόντας.

Ταύταις ὑμῶν ἐντυχόντες ταῖς ἱεραῖς φωναῖς οὕτω τε καὶ ἑαυτοὺς φρονοῦντας εὑρίσκοντες (εἷς γὰρ κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα) ἐδοξάσαμεν τὸν τῶν ὅλων Eph. 4, 5
σωτῆρα θεόν, ἀλλήλοις συγχαίροντες ὅτι ταῖς θεοπνεύστοις γραφαῖς καὶ τῆι παραδόσει τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων συμβαίνουσαν ἔχουσιν πίστιν αἵ τε παρ' ἡμῖν καὶ παρ' ὑμῖν ἐκκλησίαι. ἐπειδὴ δὲ ἐπυθόμην τῶν φιλοψογεῖν εἰωθότων τινὰς σφηκῶν ἀγρίων δίκην περιβομβεῖν καὶ μοχθηροὺς ἐρεύγεσθαι κατ' ἐμοῦ λόγους ὡς ἐξ οὐρανοῦ κατακομισθὲν καὶ οὐκ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου λέγοντος τὸ ἅγιον σῶμα Χριστοῦ, δεῖν ὠιήθην ὀλίγα περὶ τούτου πρὸς αὐτοὺς εἰπεῖν. ὦ ἀνόητοι καὶ μόνον εἰδότες τὸ συκοφαντεῖν, πῶς εἰς τοῦτο παρηνέχθητε γνώμης καὶ τοσαύτην νενοσήκατε τὴν μωρίαν; ἔδει γὰρ ἔδει σαφῶς ἐννοεῖν ὅτι σχεδὸν ἅπας ἡμῖν ὁ ὑπὲρ τῆς πίστεως ἀγὼν συγκεκρότηται διαβεβαιουμένοις ὅτι θεοτόκος ἐστὶν ἡ ἁγία παρθένος. ἀλλ' εἴπερ ἐξ οὐρανοῦ καὶ οὐκ ἐξ αὐτῆς τὸ ἅγιον σῶμα γεγεννῆσθαι φαμὲν τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ, πῶς ἂν ἔτι νοοῖτο θεοτόκος; τίνα γὰρ ὅλως τέτοκεν, εἰ μή ἐστιν ἀληθὲς ὅτι γεγέννηκεν κατὰ σάρκα τὸν Ἐμμανουήλ; γελάσθωσαν τοίνυν οἱ ταῦτα περὶ ἐμοῦ πεφλυαρηκότες. οὐ γὰρ ψεύδεται λέγων ὁ μακάριος προφήτης Ἡσαίας ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ Ies. 7, 14
ἕξει καὶ τέξεται υἱὸν καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. ἀληθεύει δὲ πάντως καὶ ὁ ἅγιος Γαβριὴλ πρὸς τὴν μακαρίαν παρθένον εἰπών· μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· εὗρες γὰρ χάριν παρὰ Lc. 1, 30. 31
τῶι θεῶι, καὶ ἰδοὺ συλλήψηι ἐν γαστρὶ καὶ τέξηι υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. ὅταν δὲ λέγωμεν ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἄνωθεν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, οὐχ ὡς ἄνωθεν καὶ ἐξ οὐρανοῦ κατενεχθείσης τῆς ἁγίας αὐτοῦ σαρκὸς τὰ τοιαῦτα φαμέν, ἑπόμενοι δὲ μᾶλλον τῶι θεσπεσίωι Παύλωι διακεκραγότι σαφῶς ὁ πρῶτος ἄν- 1 Cor. 15, 47
θρωπος ἐκ γῆς χοικός, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ὁ κύριος ἐξ οὐρανοῦ. με- L IIII 169
μνήμεθα δὲ καὶ αὐτοῦ τοῦ σωτῆρος λέγοντος οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν M VI 672
εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καίτοι γεγέννηται Ioh. 3, 13
κατὰ σάρκα, καθάπερ ἔφην ἀρτίως, ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου. ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνωθεν καὶ 36

MBPSP$_1$UΦ

1 τῶι] τε MP τε τῶ S τὸν αὐτὸν τῶ $\overline{\text{πρι}}$ U τὸν αὐτὸν om. PSΦ 2 ἡμῖν τὸν αὐτὸν P$_1$Φ^r (II) γὰρ om. MPS, corr. M ἑνώσεισ γεγόνασι U 3 κατ' αὐτὴν P$_1$ 5 συλληφθέντα U 6 παρὰ P$_1$ ἴσμεν] ἴστησι PS 10 τε om. U 13 ἡμῶν om. S 13/14 καὶ — ὑμῖν om. MPS, corr. M^{mg} 14 ἐπεὶ U φιλοψεγεῖν B 15 κατ' ἐμοῦ ἐρεύγεσθαι B 16 λέγοντασ PSP$_1$ 17 πρὸσ αὐτοὺσ περὶ τούτου P$_1$ 18 παρήχθητε U τὴν μωρίαν M^{corr}BU τιμωρίαν MP$_1$ μωρίαν PSP$_1$^{corr} 19 περὶ MPS 20 ἐπείπερ BU 21 σῶμα αὐτοῦ B φαμὲν γεγεννῆσθαι P$_1$ γεγενῆσθαι φαμὲν BUPΦ cl. notam Rustici *ita* $\overline{GR}$ *natum, hoc est* ΓΕΓΕΝΝΗΣΘΑΙ *et non* ΓΕΓΕΝΗΣΘΑΙ $\overline{\text{ιυ}}$ $\overline{\text{χυ}}$ U 24 φάσκων ἡσαίασ ὁ προφήτησ S 26 ἅγιοσ om. S 27 μακαρίαν om. SU μαρία P 29 γὰρ om. M 30 αὐτοῦ BS 31 οὐχ om. PS τεχθείσησ S 32 θεσπεσίωι om. S 34 αὐτοῦ om. S οὐδεὶσ BP$_1$UΦ^{ac} Φ^r (II) καὶ οὐδεὶσ MPSΦ^r (I), cf. adnotationem Rustici $\overline{GR}$ *istud et in multis non est* 36 ἁγίας om. S ὁ om. MPS

Phil. 2, 7 ἐξ οὐρανοῦ καταφοιτήσας θεὸς λόγος κεκένωκεν ἑαυτὸν μορφὴν δούλου λαβὼν καὶ κεχρημάτικεν υἱὸς ἀνθρώπου μετὰ τοῦ μεῖναι ὃ ἦν, τουτέστιν θεός (ἄτρεπτος γὰρ καὶ ἀναλλοίωτος κατὰ φύσιν ἐστίν), ὡς εἰς ἤδη νοούμενος μετὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς ἐξ οὐρανοῦ λέγεται κατελθεῖν, ὠνόμασται δὲ καὶ ἄνθρωπος ἐξ οὐρανοῦ, τέλειος ὢν ἐν θεότητι καὶ τέλειος ὁ αὐτὸς ἐν ἀνθρωπότητι καὶ ὡς ἐν ἑνὶ προσώπωι νοούμενος. εἷς γὰρ κύριος Ἰησοῦς Χριστός, κἂν ἡ τῶν φύσεων μὴ ἀγνοῆται διαφορά, ἐξ ὧν τὴν ἀπόρρητον ἕνωσιν πεπρᾶχθαι φαμέν. τοὺς δὲ λέγοντας ὅτι κρᾶσις ἢ σύγχυσις ἢ φυρμὸς ἐγένετο τοῦ θεοῦ λόγου πρὸς τὴν σάρκα, καταξιωσάτω ἡ σὴ ὁσιότης ἐπιστομίζειν. εἰκὸς γὰρ τινὰς καὶ ταῦτα περὶ ἐμοῦ θρυλεῖν ὡς ἢ πεφρονηκότος ἢ εἰρηκότος, ἐγὼ δὲ τοσοῦτον ἀφέστηκα τοῦ φρο-
Iac. 1, 17 νῆσαί τι τοιοῦτον, ὥστε καὶ μαίνεσθαι νομίζω τοὺς οἰηθέντας ὅλως ὅτι τροπῆς ἀποσκίασμα περὶ τὴν τοῦ θεοῦ λόγου φύσιν συμβῆναι δύναται. μένει γὰρ ὅ ἐστιν, ἀεὶ καὶ οὐκ ἠλλοίωται, ἀλλ' οὐδ' ἂν ἀλλοιωθείη πώποτε καὶ μεταβολῆς ἔσται δεκτική. ἀπαθῆ δὲ πρὸς τούτωι τὸν τοῦ θεοῦ λόγον ὑπάρχειν ὁμολογοῦμεν ἅπαντες, κἂν εἰ πανσόφως αὐτὸς οἰκονομῶν τὸ μυστήριον ἑαυτῶι προσνέμων ὁρῶιτο τὰ τῆι ἰδίαι σαρκὶ συμβεβηκότα
1 Petr. 4, 1 πάθη. ταύτηι τοι καὶ ὁ πάνσοφος Πέτρος Χριστοῦ φησιν παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκί, καὶ οὐχὶ τῆι φύσει τῆς ἀρρήτου θεότητος. ἵνα γὰρ αὐτὸς τῶν ὅλων σωτὴρ εἶναι πιστεύηται, κατ' οἰκείωσιν οἰκονομικὴν εἰς ἑαυτόν, ὡς ἔφην, τὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς ἀναφέρει πάθη ὁποῖόν ἐστιν τὸ διὰ τῆς τοῦ προφήτου φωνῆς προαναφωνούμενον ὡς
Ies. 50, 6 ἐξ αὐτοῦ τὸν νῶτόν μου δέδωκα εἰς μάστιγας, τὰς δὲ σιαγόνας μου εἰς ῥαπίσματα, τὸ δὲ πρόσωπόν μου οὐκ ἀπέστρεψα ἀπὸ αἰσχύνης ἐμπτυσμάτων. ὅτι δὲ ταῖς τῶν ἁγίων πατέρων δόξαις ἑπόμεθα πανταχοῦ, μάλιστα δὲ ταῖς τοῦ μακαρίου καὶ πανευφήμου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου, τὸ κατά τι γοῦν ὅλως ἔξω φέρεσθαι παραιτούμενοι, πεπείσθω μὲν ἡ σὴ ὁσιότης, ἐνδοιαζέτω δὲ τῶν ἄλλων μηδείς. παρέθηκα δ' ἂν καὶ χρήσεις αὐτῶν πολλάς, τοὺς ἐμαυτοῦ λόγους ἐξ αὐτῶν πιστούμενος, εἰ μὴ τὸ μῆκος ἐδεδίειν τοῦ γράμματος, μὴ ἄρα πως γένηται διὰ τοῦτο προσκορές. κατ' οὐδένα δὲ τρόπον σαλεύεσθαι παρά τινων ἀνεχόμεθα τὴν ὁρισθεῖσαν πίστιν ἤτοι τὸ τῆς πίστεως σύμβολον παρὰ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων κατὰ καιροὺς οὔτε μὴν ἐπιτρέπομεν ἑαυτοῖς ἢ ἑτέροις ἢ λέξιν ἀμεῖψαι τῶν ἐγκειμένων ἐκεῖσε ἢ
Prou. 22, 28 μίαν γοῦν παραβῆναι συλλαβήν, μεμνημένοι τοῦ λέγοντος μὴ μέταιρε ὅρια αἰώνια, ἃ ἔθεντο οἱ πατέρες σου. οὐ γὰρ ἦσαν αὐτοὶ οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, ὃ ἐκπορεύεται μὲν ἐξ αὐτοῦ, ἔστιν δὲ οὐκ ἀλλότριον τοῦ υἱοῦ κατὰ τὸν τῆς οὐσίας λόγον. καὶ πρός γε τοῦτο ἡμᾶς οἱ τῶν ἁγίων μυσταγωγῶν πιστοῦνται λόγοι. ἐν μὲν γὰρ ταῖς Πράξεσιν τῶν ἀποστόλων γέγραπται ἐλθόντες δὲ κατὰ
Act. 16, 7 τὴν Μυσίαν ἐπείραζον εἰς τὴν Βιθυνίαν πορευθῆναι, καὶ οὐκ εἴασεν
L IIII 172 αὐτοὺς τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ. ἐπιστέλλει δὲ καὶ ὁ θεσπέσιος Παῦλος οἱ δὲ ἐν σαρ-
M VI 673 κὶ ὄντες θεῶι ἀρέσαι οὐ δύνανται· ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκί, ἀλλ' ἐν
Rom. 8, 8. 9 πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. ὅταν δὲ τινὲς τῶν τὰ ὀρθὰ διαστρέφειν εἰωθότων τὰς ἐμὰς παρατρέπωσιν φωνὰς εἰς τὸ αὐτοῖς δοκοῦν, μὴ θαυμαζέτω τοῦτο ἡ σὴ ὁσιότης,

---

MBPSP$_1$UΦ

1 ὁ θ̄ς̄ S 2 ἀνθρώπου om. B 3 καὶ κατὰ MPS κατὰ τὴν U ὡς om. BP$_1$ ἤδη] δη M, corr. M δὲ PSΦ 5 ἐν ἀνθρωπότητι ὁ [καὶ U] αὐτὸσ BU 6 μὴ ἀγνοεῖται M μία νοῆται [νοεῖται S]PS 9 θρυλλεῖν MBPSP$_1$, corr. M πεφλυαρηκότος Φ^{r} (I) 11 τοῦ θ̄ῡ MPSΦ θεῖαν τοῦ BP$_1$U οὐ δύναται P$_1$ 12 ἀλλοιωθῆναι MPS 13 ὁμολογοῦμεν ὑπάρχειν P$_1$ ἅπαντα P$_1$ 14 τῆι om. MPS 15 πάνσοφος] ἀπόστολοσ S χυ οὖν BP$_1$UΦ^{r} (II) 16 ἀπορρήτου U αὐτοῦ S ὁ τῶν BP$_1$U 20 ἀπεστράφη S 20/21 ἐπαιγμάτων S 22 πανευφήμου καὶ μακαρίου U 26 παρὰ in πρὸς corr. M τινοσ B ἀνεχόμεθα om. MPS, corr. M 27 νικαία καὶ τῶν 28 ἐκείνοισ P$_1$ 29 μετάβαινε SΦ 30 ἀλλ' αὐτὸ τὸ MPS 32 τούτω P$_1$ 35 Ἰησοῦ] τοῦ θ̄ῡ μακάριοσ BP$_1$U 38 στρέφειν U εἰδότων B εἰωθότων δόγματα P 39 τοῦτο om.

εἰδυῖα ὅτι καὶ οἱ ἀπὸ πάσης αἱρέσεως ἐκ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς τὰς τῆς ἑαυτῶν πλάνης συλλέγουσιν ἀφορμάς, τὰ διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ὀρθῶς εἰρημένα ταῖς ἑαυτῶν κακονοίαις παραφθείροντες καὶ ταῖς ἰδίαις ἑαυτῶν κεφαλαῖς τὴν ἄσβεστον ἐπαντλοῦντες φλόγα. ἐπειδὴ δὲ μεμαθήκαμεν ὅτι καὶ τὴν πρὸς τὸν μακάριον Ἐπίκτητον ἐπιστολὴν τοῦ πανευφήμου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου ὀρθοδόξως ἔχουσαν παραφθείραντές τινες ἐκδεδώκασιν, ὡς ἐντεῦθεν ἀδικεῖσθαι πολλούς, διὰ τοῦτο χρήσιμόν τι καὶ ἀναγκαῖον ἐπινοοῦντες τοῖς ἀδελφοῖς ἐξ ἀντιγράφων ἀρχαίων τῶν παρ' ἡμῖν καὶ ἁπλανῶς ἐχόντων ἀπεστείλαμεν τὰ ἴσα τῇ σῇ ὁσιότητι.

247 Καὶ ἐν τῷι ἀναγινώσκεσθαι οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι οἱ Ἰλλυρικιανοὶ ἐβόησαν· Οὕτως πιστεύομεν ὡς Κύριλλος. Κυρίλλου αἰωνία ἡ μνήμη.

248 Θεοδώρητος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἀνάθεμα τῷι λέγοντι δύο υἱούς· ἕνα γὰρ υἱὸν προσκυνοῦμεν, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν μονογενῆ.

249 Πάντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Ἡμεῖς ὡς Κύριλλος πιστεύομεν. οὕτως ἐπιστεύσαμεν, οὕτως πιστεύομεν. ἀνάθεμα τῷι μὴ οὕτως πιστεύοντι.

250 Οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Φλαβιανὸς οὕτως ἐπίστευεν· Φλαβιανὸς ταῦτα ἐξεδίκει· διὰ ταῦτα Φλαβιανὸς καθηιρέθη. Εὐσέβιος Νεστόριον καθεῖλεν. τὴν πίστιν Διόσκορος παρέτρωσεν.

251 Οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Ὁ θεὸς Νεστόριον καθεῖλεν.

252 Οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Λέων οὕτως φρονεῖ. Λέων οὕτως πιστεύει. Ἀνατόλιος οὕτως φρονεῖ.

253 Οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Πάντες οὕτως ⟨πιστεύομεν. πάντες οὕτως⟩ φρονοῦμεν. ὁ σατανᾶς τόπον μὴ σχῆι. ὁ σατανᾶς χώραν μὴ σχῆι.

254 Οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ σύγκλητος καὶ πάντες οὕτως φρονοῦσιν.

255 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος καὶ πᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων ἐβόησαν· Ὁ βασιλεὺς οὕτως φρονεῖ· ἡ αὐγούστα οὕτως φρονεῖ· πάντες οὕτως φρονοῦμεν.

256 Οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Οὕτω φρονεῖ ὅλος ὁ κόσμος. τὰ τῶν πατέρων καλῶς ἔχει.

257 Οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Τὸν φονέα Φλαβιανοῦ ἔξω βάλε. τὸν πατραλοίαν ἔξω βάλε. M VI 676

258 Οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Πάντες οὕτω πιστεύομεν. πολλὰ τὰ ἔτη τῆς συγκλήτου· πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων· πολλὰ τὰ ἔτη

9 ἐν χαλκηδόνι M^{mg} τῆσ ἐν χαλκηδόνι συνόδου B^{mg}

MBPS, P_1 [usque ad 6 χρήσιμον], U [usque ad 8], Φ

2 διὰ in ras. M ἅμα PS 3 αὐτῶν S om. BP_1U ἀπαντλοῦντεσ P_1 4 ἐπεὶ BP_1U 4/5 πανευφήμου om. S 7 καὶ om. $B\Phi^{ac}$, Φ^r (II) ἁπλῶσ MU, corr. M in fine add. ἐρρωμένον σε καὶ ὑπερευχόμενον ἡμῶν ὁ κσ διαφυλάξει τιμιώτατε ἀδελφέ $BU\Phi^r$ (II), cf. notam Rustici: $\overline{GR}$ *non habent, unus habet adiectum*

9 ἀναγνωσθῆναι B οἱ τοῦ ἰλλυρικοῦ ἐπίσκοποι S οἱ om. B Ἰλλυριοὶ B ἀνεβόησαν S 10 ὁ κύριλλοσ S ἡ om. M 11 θεοδώριτοσ BP^{corr} S 13 ἐξεβόησαν B 15 ἐξεβόησαν B 16 ἐπίστευσε B 20 ἐξεβόησαν B 21 φρονεῖ²] πιστεύει S 22 ἐξεβόησαν B 23 πιστεύομεν — φρονοῦμεν Φ φρονοῦμεν MPS πιστεύομεν B 23/24 ὁ σατανᾶς χώραν — σχῆι om. B 26 καὶ πάντες om. S φρονοῦμεν B 27 ἁγία om. B 33 βάλλε M^{corr} βάλετε B βάλλε M^{corr} βάλετε B 34 ἐβόησαν S

τῶν ὀρθοδόξων. πάντες οὕτως πιστεύομεν. δι' ὑμῶν εἰρήνη γένηται. πάντες ὀρθῶς δοξάζομεν.

259 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Καὶ ποίωι λόγωι
L IIII 173 Εὐτυχῆ μὲν τὸν ἐναντία τούτοις λέγοντα ἐδέξασθε εἰς κοινωνίαν, Φλαβιανὸν δὲ τὸν τῆς ἁγίας μνήμης καὶ Εὐσέβιον τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον τούτοις κεχρημένους καθείλετε;

260 Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Τὰ ὑπομνήματα αὐτὰ διδάξει τὴν ἀλήθειαν.

Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σχεδαρίου ἀνέγνω

261 Εὐστάθιος ἐπίσκοπος Βηρυτοῦ εἶπεν· Μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι τὰς [προγεγραμμένας] ἐπιστολὰς ἀναγκαῖόν ἐστιν δῆλον ποιῆσαι τῆι ὑμετέραι ἁγιότητι ὅτι δὴ παρέσχεν ὁ θεὸς τῶι μακαριωτάτωι καὶ ὁσιωτάτωι τὴν μνήμην πατρὶ ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπωι τῆς Ἀλεξανδρέων Κυρίλλωι τὸ ἀμφιβληθῆναι τινὰ τῶν παρ' αὐτοῦ συνγγραφέντων ἐν τῆι αὐτοῦ ζωῆι παρὰ τῶν οὐκ ὀρθῶς τὰ καλῶς εἰρημένα νενοηκότων, ὥστε αὐτὸν διὰ τῆς πανσόφου καὶ διδασκαλικῆς αὐτοῦ γλώττης σαφῆ ποιῆσαι [τὰ] τοῖς βουλομένοις διαστρέφειν τὰ καλῶς συνταγέντα συγγράμματα καὶ ἀκολουθεῖν αὐτοῦ τῶι εὐσεβεῖ ἅπαντας ἔπεισεν φρονήματι. ἀλλ' ἑτέρων τινῶν ἀπὸ τούτων τῶν ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀναγνωσθεισῶν ἐπιστολῶν ἀμφιβάλλεσθαι παρασκευαζόντων τοῦ μακαριωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀνδρὸς τὸ φρόνημα, αὖθις ἀνάγκην ἔσχεν, μᾶλλον δὲ προθυμίαν (ἅπαντα γὰρ αὐτοῦ τὸν χρόνον εἰς τοῦτον κατανάλωσεν τῆς εὐσεβείας τὸν πόνον) ἑαυτὸν ἑρμηνεῦσαι καὶ τὸν ἴδιον σκοπὸν δεῖξαι καὶ σαφῶς ἅπασιν παραστῆσαι δι' ὧν ἐπέστειλεν πρὸς τοὺς τῆς μακαρίας καὶ ὁσίας μνήμης ἐπισκόπους γεγονότας, Ἀκάκιον τὸν Μελιτηνῆς καὶ Οὐαλεριανὸν τὸν τοῦ Ἰκονίου καὶ Σούκεσσον τὸν Διοκαισαρείας τῆς Ἰσαύρων ἐπαρχίας, ὅπως προσήκει νοεῖν καὶ τὰς ἀρτίως ἀναγνωσθείσας ἐπιστολὰς καὶ τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἐπιδημίας τὸ σέβας. πρόσκειται γὰρ καὶ τοῦτο τοῖς ἄλλοις ἐν ταῖς πρὸς τοὺς μακαρίους ἐκείνους ἐπιστολαῖς· οὐ δεῖ τοιγαροῦν νοεῖν δύο φύσεις, ἀλλὰ μίαν φύσιν τοῦ λόγου σεσαρκωμένην, καὶ ταύτην αὐτοῦ τὴν φωνὴν τῆι τοῦ μακαριωτάτου Ἀθανασίου ἐβεβαίωσεν μαρτυρίαι.

262 Οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Ταῦτα Εὐτυχὴς λέγει. ταῦτα Διόσκορος λέγει.

263 Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Οὔτε σύγχυσιν λέγομεν οὔτε τομὴν οὔτε τροπήν. ἀνάθεμα τῶι λέγοντι ἢ σύγχυσιν ἢ τροπὴν ἢ ἀνάκρασιν.

---

261 extat in Coll. Nouar. 10, 65

26—28 testimonium Athanasii personati extat in or. ad dominas 10 [t. 1 1, 5 p. 65. 27]

9 ἐπὶ διοσκόρου $M^{mg}B^{mg}$ 26 σημ ποῦ λέγει εὐστάθιοσ μὴ νοεῖν κύριλλον δύο φύσεισ M^{mg} 29 ἐν χαλκηδόνι M^{mg} B^{mg}

MB, P [usque ad 15 ποιῆσαι], p [inde a 15 τὰ τοῖς βουλομένοις], SΦ, $Λ^{n}$ [10—28]

1 γένηται $BΦ^{r}$ γίνεται P γενήσεται S γεγένηται M 3 εἶπεν MP 4 εὐτυχῆν MP, corr. M τὰ ἐναντία τούτων B 5 ὁσίασ B 8/9 om. B σχιδαρίου MP, corr. M 10/11 εἶπεν μετὰ — ἐπιστολὰσ MPSΦ$Λ^{n}$ μετὰ — ἐπιστολὰσ εἶπεν $M^{corr}B$ προγεγραμμένασ B$Λ^{n}$ προτεταγμένασ MPS om. Φ 11 ὁσιότητι PS 12 τῆ μνήμη B 13 τὸ B om. MPS 15 γλώσσησ B τὰ τοῖσ MBpS 16 τὰ om. B γράμματα B 17 τῶν om. MpS, corr. M 19 ἔσχει M, corr. M ἔχει pS 20 βίον B εἰσ τόπον [in τοῦτον corr. M] κατανάλωσεν MpS κατηνάλωσεν εἰσ τοῦτον B 21 κόπον MpS δεῖξαι] στῆσαι B πᾶσι B ἀπέστειλε S 22 μακαρίας καὶ ὁσίας] ἁγίασ B καὶ ὁσίας om. $Φ^{ac}$ γεγονότασ ἐπισκόπουσ B μελιτινῆσ MpS 23 οὐαλεριανὸν B οὐαλέριον MpS οὐαλλέριον M^{corr} τὸν τοῦ om. B σούκενσον $M^{corr}B$ 24 καὶ^{1} om. B 25 καὶ B$Φ Λ^{n}$ om. MpS 31 Ἀλεξανδρείας om. MpS 32 ἢ^{1} BΦ om. MpS τροπὴν] τομὴν B

264 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Λεγέτω ἡ ἁγία σύ- M VI 677
νοδος εἰ ταῖς κανονικαῖς ἐπιστολαῖς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλου ταῖς καὶ ἐν τῇι συνόδωι δημοσιευθείσαις καὶ νῦν ἀναγνωσθείσαις συμφωνεῖ ἡ διαλαλιὰ Εὐσταθίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου.

265 Καὶ πρὶν ἀποκριθῆναι τὴν ἁγίαν σύνοδον Εὐστάθιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Βηρυτοῦ παρελθὼν εἰς τὸ μέσον καὶ ῥίψας βιβλίον εἶπεν· Εἰ κακῶς εἶπον, ἴδε τὸ βιβλίον Κυρίλλου· ἀναθεματισθῆι καὶ ἀναθεματισθῶ.

266 Οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Εὐστάθιος ὁ ἐπίσκοπος καλῶς εἶπεν. ὁ ὀρθόδοξος καλῶς εἶπεν. τῶι εὐδοκίμωι τῶι εὐλαβεῖ. Κυρίλλου αἰωνία μνήμη.

267 Εὐστάθιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Βηρυτοῦ εἶπεν· Ἡ ἐπιστολὴ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλου οὕτως ἔχει. καὶ ἀπεστήθισε τὴν ἐπιστολὴν τὴν μεταξὺ τῶν λοιπῶν ἔχουσαν οὕτως· οὐ δεῖ τοιγαροῦν νοεῖν δύο φύσεις, ἀλλὰ μίαν φύσιν τοῦ λόγου L IIII 176
σεσαρκωμένην. καὶ μετὰ τὸ ἀπαγγεῖλαι τὴν προλεχθεῖσαν ἐπιστολὴν ὁ αὐτὸς Εὐστάθιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Βηρυτοῦ εἶπεν· Καὶ ὁ λέγων μίαν φύσιν ἐπὶ ἀναιρέσει τῆς σαρκὸς τοῦ Χριστοῦ τῆς ὁμοουσίας ἡμῖν ἀνάθεμα ἔστω καὶ ὁ λέγων δύο φύσεις ἐπὶ διαιρέσει τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ ἀνάθεμα ἔστω. καὶ ὑπὲρ τοῦ μακαρίου δὲ Φλαβιανοῦ εἰπεῖν θέλω. αὐτὰ ξηρὰ ἔλαβεν ὁ μακάριος Φλαβιανὸς καὶ ἐπέδωκεν τῶι εὐσεβεστάτωι βασιλεῖ. καὶ κελεύσατε ἀναγνωσθῆναι τὸ ἰδιόχειρον αὐτοῦ, ἵνα πᾶσα ἡ σύνοδος εἴπηι ὅτι δικαίως ἐδέχθη.

268 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Διὰ τί τοίνυν Φλαβιανὸν τὸν τῆς εὐλαβοῦς μνήμης καθεῖλες;

269 Εὐστάθιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Βηρυτοῦ εἶπεν· Ἐσφάλην.

Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σχεδαρίου ἀνέγνω

270 Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Δορυλαίου εἶπεν· Ταῦτα ἐμαυτὸν φρονοῦντα πεπεισμένως ἔχων καὶ ἀπὸ τούτων τοῖς παραχαράττειν βουλομένοις τὸ τῆς ὀρθοδοξίας δόγμα εἰς ἀντιπάλου τάξιν ἀντικαθεστὼς κατέλαβον ὑμῶν τὴν ἁγίαν σύνοδον καὶ ἀξιῶ καὶ τὴν ὑμετέραν ἁγιωσύνην σύμψηφον γενέσθαι τοῖς ἀναγνωσθεῖσιν, ὥστε πάντας εἰδέναι ὡς ὁ ταύτας τὰς ἐκθέσεις παραλύων ἐχθρός ἐστιν τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἱερατικοῦ συλλόγου ἀλλότριος.

271 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Φλαβιανὸς εἶπεν· Ἀναγκαῖον καὶ εὐσεβὲς συνθέσθαι ἡμᾶς τοῖς ὀρθῶς δεδογμένοις. τίς γὰρ ἁγίου πνεύματος λόγοις ἀντιτεῖναι δυνήσεται; αἱ γὰρ ἀναγνωσθεῖσαι ἐπιστολαὶ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης καὶ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν

---

13 ποῦ λέγει εὐστάθιοσ κύριλλον μὴ νοεῖν δύο φύσεισ M^{mg}
26 ἐπὶ φλαβιανοῦ M^{mg} τῆσ ἐν κωνσταντινουπόλει συνόδου B^{mg}

MBpSΦ

1 εἶπεν Mp 2 τῆι om. S 3 καὶ — ἀναγνωσθείσαις om. pS 5 πρὶν ἢ ἀποκρίνηται ἡ ἁγία σύνοδοσ MpS 6 Βηρυτοῦ om. BΦ^{a} ἐν τῶ μέσω BΦ^{a} βιβλίον κυρίλλου B εἰδὲ pS 7 ἀναθεματίσθη M ἀνεθεματίσθη pS ἀναθεματιζέσθω M^{corr}B 8 εἶπον B 9 ὁ^{1} om. S καλῶς^{1} om. S 10 κυρίλλου M κυρίλλω BpS ἡ μνήμη BpS 12 ἀπεστήθισε BΦ ἀπήγγειλε MpS 13 οὕτως om. MpS, corr. M 14/15 ὁ — Βηρυτοῦ BΦ om. MpS 15 καὶ om. BS 16 ὁμοουσίου S ἔστω om. B 17 τοῦ θεοῦ om. B ἔστω om. B 18 ξηρὰ MpSΦ^{r} ξηρὰ ἃ BΦ^{ac} εὐσεβεῖ B εὐλαβεστάτω p 19 ἀναγνωσθῆναι BΦ ἀναγνῶναι MpS 21 εἶπεν Mp νῦν p 24 τοῦ — κονσιστωρίου om. B 25 σχιδαρίου p 26 ὁ εὐλαβέστατος om. MpS δορυλλαίου B om. MpS 27 πεπεισμένοσ B ἔχων Φ ἔχω MBpS 29 καὶ^{2} om. S ὑμῶν S 31 ἱεροῦ καταλόγου B 32 ἐπίσκοποσ S Φλαβιανὸς om. MpS, corr. M^{mg} 33 λόγοσ M, corr. M ἀντιστῆναι pS 34 ὁσίασ S καὶ ἐν ἁγίοισ μνήμησ B

M VI 680 Κυρίλλου τοῦ γενομένου ἐπισκόπου τῆς κατὰ Ἀλεξάνδρειαν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀκριβῆ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι κατὰ καιροὺς συνελθόντων τὴν διάνοιαν ἡρμήνευσαν διδάξασαι ἡμᾶς, ἅπερ καὶ ἡμεῖς ἐφρονήσαμεν ἀεὶ καὶ φρονοῦμεν, ὡς ὅτιπερ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ μονογενής, θεὸς τέλειος καὶ ἄνθρωπος τέλειος ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος, πρὸ αἰώνων μὲν ἐκ τοῦ πατρὸς ἀνάρχως γεννηθεὶς κατὰ τὴν θεότητα, ἐπὶ τέλει δὲ καὶ ἐν ὑστέροις καιροῖς ὁ αὐτὸς δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου γεννηθεὶς κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ὁμοούσιος τῶι πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιος τῆι μητρὶ κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα. καὶ γὰρ ἐκ δύο φύσεων ὁμολογοῦμεν τὸν Χριστὸν εἶναι μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν, ἐν μιᾶι ὑποστάσει καὶ ἑνὶ προσώπωι ἕνα Χριστόν, ἕνα υἱόν, ἕνα κύριον ὁμολογοῦντες. τοὺς δὲ παρὰ ταῦτα φρονεῖν αἱρουμένους ἀποκηρύττομεν τῆς ἁγίας συνόδου τῶν ἱερέων καὶ τοῦ πληρώματος τῆς ἐκκλησίας. καὶ ἕκαστος δὲ τῶν παρόντων θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τὴν ἑαυτοῦ γνώμην καὶ τὴν πίστιν αὐτοῦ κατατιθέσθω ἐπὶ τῆς πράξεως τῶν ὑπομνημάτων.

272 Καὶ ἐν τῶι ἀναγινώσκεσθαι οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Τί λέγουσιν οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι τῆς παρούσης ἁγίας συνόδου; οὕτως ἐκθέμενος τὴν πίστιν ὁ τῆς ὁσίας μνήμης Φλαβιανὸς ἔσωσεν τὴν ὀρθόδοξον καὶ καθολικὴν θρησκείαν ἢ τι περὶ αὐτὴν ἐσφάλη;

273 Ἥστινος φωνῆς Ἑλληνιστὶ ἑρμηνευθείσης διὰ Κωνσταντίνου τοῦ καθωσιωμένου σηκρηταρίου τοῦ θείου κονσιστωρίου

Πασκασῖνος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος ἐπέχων τὸν ἀποστολικὸν θρόνον ἔφη·

L IIII 177 Ἀγνῶς καὶ ὁλοκλήρως τὴν πίστιν ἐξέθετο ὁ τῆς μακαρίας μνήμης Φλαβιανός, ἥτις πίστις καὶ ἔκθεσις συμφωνεῖ τῆι ἐπιστολῆι τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἀποστολικοῦ ἀνδρὸς ἐπισκόπου Ῥώμης.

274 Ἀνατόλιος ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· Ὁ μακάριος Φλαβιανὸς καλῶς καὶ ὀρθοδόξως τὴν τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν πίστιν ἐξέέθετο.

Ἥστινος φωνῆς Ἑλληνιστὶ ἑρμηνευθείσης διὰ Κωνσταντίνου τοῦ καθωσιωμένου σηκρηταρίου τοῦ θείου κονσιστωρίου

275 Λουκίνσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος ἐπέχων τὸν τόπον τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ἔφη· Ἐπειδὴ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Φλαβιανοῦ ἡ πίστις συμφωνεῖ μετὰ τοῦ ἀπο-

---

7 ταύτης ἕνεκα τῆς διαλαλιᾶς ὁ μὲν Φλαβιανὸς καθηιρέθη παρὰ Διοσκόρου ὡς δογματίσας παρὰ τὰ ὡρισμένα ἐν τῆι πρώτηι κατ' Ἔφεσον συνόδωι, Ἰουβενάλιος δὲ καὶ Θαλάσσιος καὶ Εὐστάθιος ἐπερωτηθέντες ἐν Χαλκηδόνι καλῶς ἔχειν ἐπήινεσαν. Διόσκορος δὲ ὡς μὴ συνθέμενος ταύτηι παρὰ τῶν τοποτηρητῶν τοῦ Ῥώμης ἐπισκόπου ἄξιος ἐκρίθη καθαιρέσεως, παρὰ δὲ [δὲ om. Smg] τῶν ἀρχόντων οὐ μόνον [μόνος Smg] αὐτὸς ὁ [ὁ om. Mmg] Διόσκορος, ἀλλὰ καὶ οἱ περὶ Ἰουβενάλιον καὶ Εὐστάθιον καὶ Θαλάσσιον [add. καὶ τοῖσ σὺν αὐτοῖσ Smg] MmgSmg

15 inscr. ἐν χαλκηδόνι M τῆσ ἐν χαλκηδόνι συνόδου Bmg

MBpSΦ

2 συνελθόντων κατὰ καιρούσ pS 3 διδάξασ S 5/6 γεννηθεισ ἀνάρχωσ B 8 καὶ¹ BΦ om. MpS 9 τὸν χν̄ ὁμολογοῦμεν B 10 ὁμολογοῦμεν M 11 παρὰ BΦ μὴ MpS ἱερῶν B 15 καὶ om. B καὶ ἐν τῶι ἀναγινώσκεσθαι om. pS 16 εἶπεν Mp ἁγίασ BΦ ἁγιωτάτησ Mp 18 αὐτῆσ S 19/20 ἥστινοσ — κονσιστωρίου pS om. MB; praecesserat Latina interlocutio 21 πασχασῖνοσ pS 23 ἀνδρὸσ καὶ S 24 ῥώμησ λέοντοσ B, tum pergunt ἥστινοσ φωνῆσ ἑλληνιστὶ ἑρμηνευθείσησ διὰ κωνσταντίνου τοῦ καθωσιωμένου σηκρηταρίου τοῦ θείου κονσιστορίου BΦ 28/29 ἥστινοσ — κονσιστωρίου pS om. MB post p. 115, 2 habet Φ; cf. quae 19/20 adnotaui 31 εἶπεν B μετὰ om. S

στολικοῦ θρόνου καὶ τῶν πατρικῶν παραδόσεων, δίκαιον τὴν ἁγιωτάτην συνόδον τὴν καταδίκην τὴν εἰς αὐτὸν ἀπὸ τῶν αἱρετικῶν ἐπενεχθεῖσαν εἰς αὐτοὺς ἀντιστρέψαι.

276 Μάξιμος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας Συρίας εἶπεν· Ὀρθοδόξως ὁ τῆς ὁσίας μνήμης ἀρχιεπίσκοπος Φλαβιανὸς καὶ συμφώνως τῶι θεοφιλεστάτωι καὶ ὁσιωτάτωι ἀρχιεπισκόπωι Λέοντι τὴν πίστιν ἐξέθετο καὶ πάντες αὐτὴν προθύμως δεχόμεθα.

277 Θαλάσσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπεν· Ὁ τῆς μακαρίας μνήμης Φλαβιανὸς συνωιδὰ διελάλησεν τῶι τῆς μακαρίας μνήμης Κυρίλλωι.

278 Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας Γαλατίας εἶπεν· Συντιθέμεθα καὶ ἀποδεχόμεθα τὴν τοῦ ὁσιωτάτου Φλαβιανοῦ ἐπὶ τῆι θρησκείαι διαλαλιάν. M VI 681

279 Εὐστάθιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Βηρυτοῦ εἶπεν· Ἠκολούθησεν ὁ θεοφιλέστατος τὴν μνήμην ἀρχιεπίσκοπος τῆς βασιλευούσης γεγονὼς Φλαβιανὸς τοῖς διδάγμασι τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἐπισκόπου τῆς Ἀλεξανδρέων γενομένου Κυρίλλου.

280 Οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Ὁ μάρτυς Φλαβιανὸς τὴν πίστιν καλῶς ἐξέθετο. ὁ ἀρχιεπίσκοπος Φλαβιανὸς τὴν πίστιν καλῶς ἐξέθετο.

281 Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἀναγνωσθήτω τὰ λοιπὰ αὐτοῦ ῥήματα, καὶ οὕτως ἀποκρίνομαι· ἐν γὰρ τοῖς ἔξῆς εὑρίσκεται διαμαχόμενος ἑαυτῶι καὶ λέγων μετὰ τὴν ἕνωσιν δύο φύσεις.

282 Ἰουβενάλιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Σύμφωνα τοῖς εἰρημένοις τῶι μακαρίωι τὴν μνήμην Κυρίλλωι καὶ ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Φλαβιανὸς εἶπεν, παρακαλοῦμεν δὲ ἀναγνωσθῆναι τὰ ἑξῆς, ἵνα σαφεστέρα ἡ διάνοια γένηται.

283 Οἱ ἀπὸ Παλαιστίνης εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Τὰ αὐτὰ λέγομεν τῶι ὁσιωτάτωι ἀρχιεπισκόπωι Ἰουβεναλίωι.

284 Καὶ ἀναστὰς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἰουβενάλιος ἅμα αὐτοῖς μετῆλθεν εἰς τὸ ἄλλο μέρος.

285 Καὶ ἀνεβόησαν οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι· Ὁ θεὸς καλῶς ἤνεγκέν σε, ὀρθόδοξε· καλῶς ἦλθες.

286 Πέτρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κορίνθου εἶπεν· Ἐγὼ μὲν τὸ τηνικαῦτα οὐ παρήμην τῆι συνόδωι τῆι κατὰ Ἔφεσον (οὐδέπω γὰρ ἤμην [χάριτι Χριστοῦ] χειροτονηθεὶς ἐπίσκοπος), ἐκ δὲ τῶν ἀναγινωσκομένων εὑρὼν τὰ εἰρημένα παρὰ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Φλαβιανοῦ ζῆλον ἔχοντα πρὸς τὰ ἐκτεθέντα παρὰ τοῦ τῆς ἁγίας μνήμης Κυρίλλου ὀκνῶ ἐπιλαβέσθαι, τὰ δὲ ὑπόλοιπα ἀναγινωσκόμενα τελεώτερόν με διδάξει.

287 Καὶ ἀναστὰς καὶ αὐτὸς μετῆλθεν εἰς τὸ ἄλλο μέρος.

288 Καὶ ἀνεβόησαν οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι· Ὁ Πέτρος τὰ Πέτρου φρονεῖ. ὀρθόδοξε, καλῶς ἦλθες. L IIII 180

289 Εἰρηναῖος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ναυπάκτου Ἑλλάδος εἶπεν· Κἀγὼ οὐ παρήμην

---

18 καίτοιγε ἐν τοῖς ἑξῆς ἐναντία οὐ φαίνεται ἑαυτῶι εἰρηκὼς Φλαβιανὸς ἢ μνημονεύσας δύ φύσεων μετὰ τὴν ἕνωσιν, καὶ δείκνυσιν ἡ ἐφεξῆς ταῦτα ἀνάγνωσις Mmg Smg

---

MBpSΦ

1/2 τὴν εἰσ αὐτὸν καταδίκην ἀπὸ S 3 Συρίας om. S 4 ὁσίας om. p 9 διαλαλιᾶ S 11 τῆ μνήμη B δόγμασι S 12 ὁσιωτάτου B 14 ἐξεβόησαν Bp 18 ἑξῆσ αὐτοῦ pS 21 μακαριωτάτω B τὴν μνήμην om. BS 23/24 θεοφιλεστάτω B 24 ἐπισκόπω B 29 τὸ om. B 30 χάριτι χῦ BΦ om. MpS et codex Acoemitanus Rustici χειροτονηθεὶς om. B 31 ὁσίασ B 32 ἐκφωνηθέντα B ὁσίασ B 33 ἐπιλαβέσθαι αὐτῶν B λοιπὰ B με om. B 36 τὰ τοῦ p ὁ ὀρθόδοξοσ S ἦλθεν S 37 Ναυπάκτου Ἑλλάδος Φ ναυπάκτου B ἑλλάδοσ pS ἑλάδοσ M 37/152, 1 κἀγὼ — μὲν Mp κἀγὼ μὲν οὐ παρήμην S κάγὼ οὐ παρήμην B

μὲν ἐν τῇι ἁγίαι συνόδωι τῇι κατὰ Ἔφεσον ὑπόγυον γενομένηι, ἀπὸ δὲ τῶν ἀρτίως ὑπαναγνωσθέντων ἡμῖν τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Φλαβιανοῦ διηγημάτων ὀκνῶ ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ, τὰ δὲ ὑπόλοιπα ἀξιοῦμεν ἀναγνωσθῆναι.

290 Οἱ ὑπόλοιποι εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι Ἑλλάδος εἶπον· Τὰ αὐτὰ περὶ τῶν ἀναγνωσθέντων καὶ ἡμεῖς διδάσκομεν. καὶ πάντες εἰς τὸ ἄλλο μετῆλθον μέρος.

291 Κύντιλλος καὶ Σώιζων καὶ οἱ λοιποὶ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι Μακεδονίας καὶ Κρήτης εἶπον· Ἐν τῇι ἀναγνωσθείσηι διαλαλιᾶι τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Φλαβιανοῦ οὐδὲν ἀνακόλουθον εὑρίσκομεν, ἀξιοῦμεν δὲ τὰ ὑπόλοιπα ἀναγνωσθῆναι.

292 Νικόλαος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Στοβῶν Μακεδονίας εἶπεν· Ἐπὶ μὲν τῆς προγεγραμμένης συνόδου οὐ παρήμην, ἀπὸ δὲ τῶν ἀναγνωσθέντων εὑρίσκω οὐδὲν ἐναντίον τῶν τυπωθέντων παρὰ τῶν μακαριωτάτων πατέρων καὶ τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου εἰρηκότα τὸν τῆς μακαρίας μνήμης Φλαβιανόν.

293 Ἀθανάσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Βουσίρεως Τριπόλεως τῆς κατὰ Αἴγυπτον
M VI 684 εἶπεν· Ἠκολούθησεν ταῖς ἐπιστολαῖς Κυρίλλου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Φλαβιανός· καὶ γὰρ καλῶς ἐξέθετο τὴν πίστιν.

294 Αὐσόνιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σεβεννύτου εἶπεν· Σύμφωνα τοῖς ἐκτεθεῖσιν παρὰ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλου διελάλησεν καὶ ἐφρόνησεν ὁ ἁγιώτατος καὶ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Φλαβιανός, καθὼς καὶ αἱ ἀναγνωσθεῖσαι ἐπιστολαὶ τοῦ ὁσιωτάτου Κυρίλλου περιέχουσιν.

295 Νεστόριος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Φλαγωνέως εἶπεν· Ἀκολούθως τοῖς ἀναγνωσθεῖσιν τῇι πίστει τῶν ὑπομνημάτων καὶ τῇι ἐκθέσει ἣι ἐξέθετο ὁ τῆς μακαρίας μνήμης Κύριλλος, καὶ ὁ τῆς μακαρίας μνήμης Φλαβιανὸς ἐξέθετο.

296 Μακάριος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Καβάσων εἶπεν· Κἀγὼ τὰ αὐτὰ λέγω· καλῶς γὰρ ἐξέθετο ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Φλαβιανὸς τῇι πίστει τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἐξακολουθήσας.

297 Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Δημητριάδος Θεσσαλίας εἶπεν· Ὁ μὲν μητροπολίτης μου νόσωι κατεχόμενος ἔτι ἐστὶν κατὰ τὴν Ἑλενούπολιν, ἐγὼ δὲ κατὰ τὸ φρόνημα τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ φρονῶ καὶ συναινῶ τοῖς ἀναγνωσθεῖσιν ἀρτίως τοῦ μακαρίου Κυρίλλου καὶ εἰ φρονῶ ἑτέρως ἢ ποτε ἑτέρως ἐφρόνησα, ἀνάθεμά μοι. καὶ συναινῶ αὐτοῖς, ὡς συνήινεσεν τοῖς τοῦ μακαρίου Κυρίλλου καὶ Φλαβιανὸς ὁ τῆς μακαρίας μνήμης.

298 Εὐτύχιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀδριανουπόλεως παλαιᾶς Ἠπείρου, [καὶ] Κλάδεος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀγχιασμοῦ, Μάρκος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Εὐροίας, Πελεγρῖνος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Φοινίκης καὶ Σωτήριχος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κερκύρας εἶπον· Ὁ μὲν ἁγιώτατος πατὴρ ἡμῶν Ἀττικὸς ὁ τῆς μητροπόλεως

MBpSΦ

1 ἁγίαι om. BS ὑπόγυον om. S 1/2 ἀναγνωσθέντων B 3 ἀναγνωσθῆναι BΦ ἀναγνωσθῆναι ἡμῖν MpS 4 τῆσ ἑλλάδοσ B 5 πάντες] αὐτοι B μέροσ μετῆλθον B 8 εὑρήκαμεν B 9 τωβέων pS 10/11 οὐδὲν — παρὰ] ἐναντίον οὐδὲν φρονήσαντα παρὰ τὰ ὑπὸ B 11 μακαρίων B μακαρίου SΦ^{ac} et duo codices Φ^{r} 12 εἰρημένα B 13 τῆσ B om. MpS 14/15 τὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου φλαβιανοῦ B 16 αὐξόνιοσ B 17 ἐλάλησε S 17/18 ἁγιώτατος — ἐπίσκοπος] θεοφιλέστατοσ B 18 καὶ om. B 19 ἐπέχουσιν S 20 φλαγωνέωσ MpSΦ^{r} φραγόνεωσ BΦ^{ac} 21 ἐκθέσει MΦ^{r} ἐκτεθείση p ἐκτεθείση πίστει S πίστει B 22 ἐξέθετο φλαβιανόσ p 23 μακάριοσ MpSΦ^{r} μάρκελλοσ BΦ^{ac} 24 ἁγιώτατοσ B ἁγιωτάτου B 27 Ἑλενούπολιν] ὁδὸν B δὲ om. S κατὰ om. pS 28 δεκαοκτὼ B 29 τοῦ μακαρίου] παρὰ S εἰ — ἐφρόνησα Φ εἰ φρονῶ ἑτέρωσ ἢ ἐφρόνησα MpS cf. Φ^{c}, εἰ ποτε ἑτέρωσ ἐφρόνησα B 30 ὡσ MpSΦ οἷσ M^{corr}B συνήνεσεν M^{corr}B σύνεισι pS καὶ om. S 32 εὐτύχιοσ MpSΦ εὐστόχιοσ M^{corr}B ἀνδριανουπόλεωσ S καὶ MB om. pSΦ 33 *Claudius* Φ ἀγχιεσμοῦ MpS 34 καὶ πελαγρίνοσ B *Peregrinus* Φ 35 Κερκύρασ] φοινίκησ p λυβίησ S ὁ — μητροπόλεως om. MpS

ἐπίσκοπος Νικοπόλεως πρὸ ὀλίγου ἀνεχώρησεν ἀρρωστήσας ἰσχυρῶς· ἡμεῖς δὲ τοσοῦτον κατατιθέμεθα ὅτι ταῖς ἀναγνωσθείσαις ἐπιστολαῖς ταῖς τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου σύμφωνα καὶ ὁ μακάριος Φλαβιανὸς διελάλησεν, καὶ ἀξιοῦμεν τὰ ἑξῆς πάντων τῶν πεπραγμένων ἀναγνωσθῆναι. καὶ πάντες εἰς τὸ ἄλλο μέρος μετῆλθον.

299 Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Φανερῶς διὰ τοῦτο L IIII 181
καθήρηται Φλαβιανός, ὅτι μετὰ τὴν ἕνωσιν δύο φύσεις εἶπεν. ἐγὼ δὲ χρήσεις ἔχω 6
τῶν ἁγίων πατέρων Ἀθανασίου Γρηγορίου Κυρίλλου ἐν πολλοῖς τόποις ὅτι οὐ δεῖ λέγειν μετὰ τὴν ἕνωσιν δύο φύσεις, ἀλλὰ μίαν σεσαρκωμένην τοῦ λόγου φύσιν. ἐγὼ μετὰ τῶν πατέρων ἐκβάλλομαι· ἐγὼ συνίσταμαι τοῖς τῶν πατέρων δόγμασιν. οὐ παραβαίνω ἕν τινι. καὶ τούτων τὰς χρήσεις οὐχ ἁπλῶς οὐδὲ ὡς ἔτυχεν, ἀλλ' ἐν βι- 10
βλίοις ἔχω. καθὼς δὲ πάντες ἤτησαν, κἀγὼ ἠξίωσα τὰ ὑπόλοιπα ἀναγνωσθῆναι.

300 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Τὰ ἑξῆς ἀναγινωσκέσθω.

Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σχεδαρίου ἀνέγνω

301 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Βασίλειος τῆς μητροπόλεως Σελευκείας εἶπεν· Τίς M VI 685
δύναται ταῖς τοῦ μακαρίου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου μέμψασθαι φωναῖς; ὃς τὴν ἀσέβειαν 16
Νεστορίου μέλλουσαν ἐπικλύζειν τὴν οἰκουμένην ἐπέσχεν διὰ οἰκείας συνέσεως κἀκείνου διαιροῦντος εἰς δύο πρόσωπα καὶ δύο υἱοὺς τὸν ἕνα κύριον ἡμῶν καὶ θεὸν καὶ σωτῆρα Χριστὸν αὐτὸς ἔδειξεν ἐπὶ ἑνὸς προσώπου καὶ υἱοῦ καὶ κυρίου καὶ δεσπότου τῆς κτίσεως θεότητά τε γνωριζομένην τελείαν καὶ ἀνθρωπότητα τελείαν. ἀποδεχόμεθα τοίνυν 20
πάντα τὰ παρ' αὐτοῦ γεγραμμένα καὶ ἐπεσταλμένα ὡς ἀληθῆ καὶ τῆς εὐσεβείας ἐχόμενα καὶ προσκυνοῦμεν τὸν ἕνα κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν δύο φύσεσι γνωριζόμενον. τὴν μὲν γὰρ εἶχεν ἐν ἑαυτῷ προαιώνιον ὡς ὢν ἀπαύγασμα τῆς τοῦ πατρὸς δόξης, Hebr. 1. 3
τὴν δὲ ὡς ἐκ μητρὸς δι' ἡμᾶς γεννηθεὶς λαβὼν ἐξ αὐτῆς ἥνωσεν ἑαυτῷ καθ' ὑπόστασιν καὶ κεχρημάτικεν ὁ τέλειος θεὸς καὶ υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ τέλειος ἄνθρωπος καὶ υἱὸς ἀνθρώπου, 25
πάντας ἡμᾶς σῶσαι βουληθεὶς ἐν τῷι γενέσθαι κατὰ πάντα ἡμῖν παραπλήσιος πλὴν ἁμαρτίας. τοὺς δὲ ἐναντιουμένους τοῖς τοιούτοις δόγμασιν ἐχθροὺς τῆς ἐκκλησίας εἶναι φαμέν.

302 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Σέλευκος τῆς μητροπόλεως Ἀμασείας εἶπεν· Ἐπλή- 30
ρωσεν τὰς καρδίας ἡμῶν εὐφροσύνης τὰ ἀρτίως ἀναγνωσθέντα δόγματα τοῦ ἁγίου πατρὸς καὶ ἐπισκόπου γεγονότος Κυρίλλου καὶ ἡ σύνεσις τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου [ἡμῶν] Φλαβιανοῦ καὶ ἡ νῦν συγκατάθεσις τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Βασιλείου. ὅθεν ἀποστολικῶν καὶ ὀρθῶν καὶ εὐσεβῶν ὄντων τῶν τοιούτων δογμάτων, καὶ αὐτὸς συντίθεμαι καὶ συναινῶ καὶ τὸν μὴ φρονοῦντα οὕτως ἀναθεματίζω καὶ ἀλλότριον ἐγκρίνω τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ ὀρθοδόξου συναφείας. πιστεύομεν γὰρ καὶ ἡμεῖς εἰς τὸν ἕνα 35

---

301 cf. 169. 176. 850

302 cf. 864

15—28. 35 — p. 118, 5 adfert Timotheus Aelurus f. 56

15 τῆσ ἐν κωνσταντινουπόλει [add. συνόδου B^{mg}]$M^{mg}B^{inc}$ post εἶπεν] ἐπὶ φλαβιανοῦ MpS

MBpSΦ

1 τῆσ νικοπόλεωσ Mp 2 μακαρίου B 3 καὶ om. S 4 πάντεσ οἱ ῥηθέντεσ S 7 ἁγιωτάτων B γρηγορίου καὶ S τοῖσ πολλοῖσ S 10 παραβαίνων τινὰ B χρήσεισ λέγομεν pS 11 ἤτησα B 12 εἶπεν Mp ἀναγνωσθήτω B 13 αὐτοῦ om. Mp 14 σχιδαρίου p 18 καὶ θῦ BΦ Tim. θῦ MpS 23 αὐτῶ pS ὢν om. B δόξησ τοῦ πρσ̄ B 26 ἡμᾶς om. pS 29 ἐπίσκοποσ om. B 30 εὐφροσύνησ τὰσ καρδίασ ἡμῶν B ὑπαναγνωσθέντα B 31 συναίνεσισ S 32 ἡμῶν Mp γεγονότοσ B om. Φ κατάθεσισ B ὁσιωτάτου B 33 εὐσεβῶν καὶ ὀρθῶν B 33/34 συντίθεμαι καὶ αὐτὸσ B 34 οὕτω φρονοῦντα S κρίνω B 35 εἰς om. B

κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, τὸν ἐκ τοῦ φωτὸς φῶς, τὸν ἐκ τῆς ζωῆς ζωήν, ἐν δύο φύσεσιν μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν καὶ τὴν τῆς σαρκὸς τῆς ἐκ τῆς ἁγίας Μαρίας πρόσληψιν δογματίζεσθαι καὶ τὸν παρὰ ταῦτα φρονοῦντα ὡς ἀλλότριον τῆς ἐκκλησίας ἀποκηρύττομεν.

303 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Οὐδεὶς δύο λέγει τὸν κύριον μετὰ τὴν ἕνωσιν. οὐκ ἦν Ἀμασείας ἐπίσκοπος. τὸν ἀμέριστον μὴ μέριζε. ταῦτα Νεστόριος ἐφρόνησεν. οὕτω Νεστόριος ἐφρόνησεν. οὐκ ἦν Ἀμασείας ἐπίσκοπος. οὐκ ἦν Ἀμασείας, Σινώπης ἐστίν.

304 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Σιωπήσατε ὀλίγον· ἀκούσωμεν ἄλλων
L III 184 δυσφημιῶν. τί μεμφόμεθα Νεστορίῳ μόνῳ; πολλοὶ Νεστόριοί εἰσιν.

305 Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ πρῶτος νοταρίων εἶπεν· Ἐκ τῶν ἀναγινωσκομένων ἐκεῖνο ἐπισημαινώμεθα ὅτι πίστιν ἑτέραν παρὰ τὴν ἐκτεθεῖσαν ἐν τῇ Νικαέων καὶ
M VI 688 βεβαιωθεῖσαν ἐνταῦθα τὸ πρότερον ἐξέθεντο οἱ ταῦτα εἰπόντες.

306 Ὀλύμπιος ἐπίσκοπος Εὐάζων εἶπεν· Εἰ ἀρχὴν ἡ πίστις ἔχει ἐκ τῶν ὑπομνημάτων, οἱ δεδωκότες τὴν ἀρχὴν ἔστωσαν ἀνάθεμα.

307 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Σατορνῖνος τῆς Μαρκιανουπολιτῶν μητροπόλεως εἶπεν· Εἴ τις ἑτέρως φρονεῖ παρὰ τὰ ἀρτίως ἀναγνωσθέντα ἐπὶ τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου, οὗτος κατὰ τοὺς τύπους τῶν αὐτῶν ἁγίων πατέρων ἀλλότριος ἤτω καὶ ἀκοινώνητος ἡμῖν ὡς μὴ ἐμμένων τοῖς καλῶς θεσπισθεῖσιν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων.

308 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Αἰθέριχος τῆς Σμυρναίων πόλεως εἶπεν· Καθὼς οἱ πατέρες οἱ παρόντες συνέθεντο, κἀγὼ συναινῶ καὶ συντίθεμαι καὶ πρὸ τούτου καὶ νῦν καὶ μετὰ ταῦτα καὶ εἰς τὸν μέλλοντα αἰῶνα.

309 Αἰθέριχος ἐπίσκοπος Σμύρνης εἶπεν· Ἐγὼ ταῦτα οὐκ εἶπον.

310 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Τί λέγει;

311 Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ πρῶτος νοταρίων εἶπεν· Πλαστοῦ ἐπιλαμβάνεται.

312 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Διδασκέτω ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Αἰθέριχος ἃ βούλεται.

313 Αἰθέριχος ἐπίσκοπος Σμύρνης εἶπεν· Αἰφνιδίως ἐπεισῆλθον ἐν Κωνσταντινουπόλει, προσέσχον δὲ τοῖς ἀκροαταῖς, εἶτα τοῦτον αὐτὸν τὸν μονάζοντα μετ' αὐτῶν, λέγει· κύρι, ὑπόγραψον. λέγω κἀγώ· τέως κἂν ἄφες ἴδωμεν· ἐπηκούσαμεν αὐτοῦ φανερά τινα. μετὰ ταῦτα λέγει· ἔκθου. ἐγὼ λέγω· ἐκθέσθαι οὐ δύναμαι. ἀληθῶς

303—306. 309—322 extant in Coll. Nouar. 10, 68—71. 74—87

305. 306. 303. 304 adfert Timotheus Aelurus f. 56b

5 ἐν ἐφέσῳ B^{mg} post εἶπεν] ἐπὶ διοσκόρου M

5 ἀνατροπὴ τοῦ ἐν δύο λέγεσθαι M^{mg}

16 ἐπὶ φλαβιανοῦ B^{mg} post 17 εἶπεν MpS 23 ἐπὶ διοσκόρου M^{mg} ἐπὶ διοσκόρου τῆσ ἐν χαλκηδόνι συνόδου B^{mg}

MB, p [usque ad 22], P [inde a 23], SΦ, Λ^{n} [5—15. 23—119, 14]

3 postulatur δογματιζόμενον, δογματιζομένην Tim. 5 μετὰ τὴν ἕνωσιν τὸν κν B ἕνωσιν] ἐνανθρώπησιν Tim. 7 οὕτω — ἐφρόνησεν om. B ἐφρόνει S οὐκ — ἐπίσκοπος om. Λ^{n} 8 Σινώπης ἐστίν i. e. Cynicus est 10 μόνῳ om. B 11 ἀναγνωσθέντων B 12 ἐπισημαινώμεθα Λ^{n}Φ^{r} ἐπισημαινόμεθα MpSB *adnotauimus* Φ^{ac} 13 τὸ om. B 14 ἔχει ἡ πίστισ B 16 σατορνίλοσ M 19 ὁρισθεῖσι B 20/21 οἱ παρόντεσ πρεσ S 25 πρεσβύτερος] ἐπίσκοποσ PS 29 τοῦτον — μονάζοντα] sc. Eutychen λέγει [sc. Flauianus] MPSΦΛ^{n} καὶ λέγει M^{corr}B 31 ἐγὼ δὲ B

μὲν οἶδα, ἀλλ' οὐ δύναμαι εἰπεῖν, πλὴν λέγω· εἴ τις οὐ πιστεύει καθὼς οἱ τριακόσιοι δέκα καὶ ὀκτὼ καὶ οἱ ἐν Ἐφέσωι, ἀνάθεμα ἔστω καὶ ὧδε καὶ εἰς [ἐκεῖνον] τὸν μέλλοντα αἰῶνα.

314 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ταῦτα οὖν τὰ ἀναγνωσθέντα πλαστά εἰσιν;

315 Αἰθέριχος ἐπίσκοπος Σμύρνης εἶπεν· Οὐκ οἶδα ἐγώ.

316 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Περαιτέρω τούτων οὐκ εἴρηκας;

317 Αἰθέριχος ἐπίσκοπος Σμύρνης εἶπεν· Οὔ.

318 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἐπήκουσας δὲ τῶν δῆθεν παρὰ σοῦ εἰρημένων;

319 Αἰθέριχος ἐπίσκοπος Σμύρνης εἶπεν· Ἐπήκουσα.

320 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Καὶ οὐκ εἴρηκας αὐτά;

321 Αἰθέριχος ἐπίσκοπος Σμύρνης εἶπεν· Οὔ.

322 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Δῆλα τὰ κατατεθέντα παρὰ τοῦ παρόντος· ὅθεν ἀναγινωσκέσθω τὰ ἑξῆς.

323 Καὶ ἐν τῶι ἀναγινώσκεσθαι Αἰθέριχος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σμύρνης ἀναστὰς εἶπεν· Τὰ πρῶτα συνεθέμην καὶ ὑπέγραψα μόνον. ἀπῆλθον· εὐθέως ἐκολλήθη μοι Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος καὶ λέγει· διὰ τί ὑπέγραψας κατὰ Εὐτυχοῦς; λέγω· ἐγὼ ὑπέγραψα ὡς πάντες οἱ πατέρες ἡμῶν· εἰ δέ ἐστίν τί ποτε ἄλλο, εἰπατέ μοι. λέγει· τί ὑπέγραψας; λέγω· ὡς προσήνεγκάν μοι, ὑπέγραψα. ἀνάθεμα, εἴ τις οὐ πιστεύει τοῖς τριακοσίοις δεκαοκτὼ καὶ ὡς ⟨οἱ⟩ ἐν Ἐφέσωι· οὗτος ἀνάθεμα ἔστω. ὕστερον τί ἔγραψαν, οὐκ οἶδα· ἐπὶ πάντων εἶπα. M VI 689

324 Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἐνέγκηι δύο μάρτυρας.

325 Αἰθέριχος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σμύρνης εἶπεν· Ὡς Κύριλλος φρονῶ. L IIII 185

326 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Τίνος παρόντος ταῦτά σοι εἶπεν Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος;

327 Αἰθέριχος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σμύρνης εἶπεν· Ἐπὶ πάντων.

328 Θαλάσσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπεν· Ταῦτα ἃ γέγραπται, εἶπες ἐκτὸς ἀνάγκης· τί θέλεις ἄρτι καταστρέφειν;

329 Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Συκοφαντήσας οὐδὲν πάσχει; εἰ ἤμην καταγνωσθείς, οὐκ ἔπασχον;

Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σχεδαρίου ἀνέγνω

330 Τῶν Ῥωμαικῶν τούτων ἡ ἑρμηνεία Ἑλληνιστί ἐστι τὰ ἐπαγόμενα

Ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Οὐαλεριανὸς εἶπεν· Ἐγὼ ὁμολογῶ δύο γεννήσεις, ἐκ θείας καὶ ἐκ σαρκός, θείας μὲν ἐκ πατρός, σαρκὸς δὲ ἐκ μητρός· ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν υἱόν

---

15 ἐν χαλκηδόνι $M^{mg}B^{mg}$

31 τῆσ ἐν κωνσταντινουπόλει B^{mg}

MBPSΦ

1/2 δεκαοκτὼ B 2 ἐκεῖνον MPΦ om. BSΛ^{n} 3 οὖν om. B 5 σμυρναίων B 6 περαιτέρω $M^{corr}B$ περετέρων M παρ' ἑτέρων PS τούτων om. P 8 δὲ om. B δῆθεν om. S 11 καὶ om. B 13 ἐκτεθέντα B 15 σμυρναίων B ἀναστὰς om. B 16 ὑπογράψας B μόνον καὶ PS om. B *abii Ephesiae* Φ^{r} 18 ἡμῶν] μου B 19 ὡς — ὑπέγραψα BΦ ὑπέγραψα ὡσ — μοι MPS 20 δέκα καὶ ὀκτὼ P ὡς οἱ Φ ὡσ MPB τοῖσ S οὗτος — ἔστω om. S ἐν ὑστέρω PS 21 ἔγραψαν BΦ ὑπέγραψαν MPS 23 Σμύρνης om. B 24 εἶπεν MP 26 Σμύρνης om. B 28 εἶπασ BS εἶπον P 29 Ἀλεξανδρείας om. B 32 σχιδαρίου P 33 τῶν — ἐπαγόμενα B τῶν — ἑρμηνεία ἐστὶ τὰ ἐπαγόμενα ἑλληνιστί PS om. M 34 οὐαλλεριανὸσ BΦ οὐαλέριοσ P οὐαλλέριοσ MS

θεοῦ, καθὼς πάντες ὥρισαν οἱ πατέρες· δύο γεννήσεις ἐν ἑνὶ προσώπωι. οὕτως ὁμολογῶ καθὼς οἱ πατέρες οἱ τριακόσιοι δεκαοκτὼ οἱ συναχθέντες ἐν τῆι Νικαέων καὶ ὡς ἡ ἁγία σύνοδος ἡ ἐν Ἐφέσωι ἐψηφίσατο καὶ ὁ τῆς μακαρίας μνήμης Κύριλλος ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως ἐπίσκοπος ὥρισεν, οὕτως πιστεύω καὶ ὁμολογῶ.

331 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Λογγῖνος τῆς Χερσονησιτῶν πόλεως εἶπεν· Τῆι ἁγίαι καὶ μεγάληι συνόδωι τῆι τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ τῆι συναχθείσηι ἐν τῆι Νικαέων ἐπακολουθῶν καὶ ὁ ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν Κύριλλος ὁ ἐπίσκοπος τὸ δόγμα ἐν τῆι ἐπιστολῆι ἐξέθετο μετὰ πάσης ἀκριβείας. ὅθεν κἀγὼ τῆι τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Φλαβιανοῦ συναινέσει καὶ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων συντίθεμαι, εἰδὼς μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν τὴν ἐκ δύο φύσεων προσκυνεῖσθαι θεότητα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. τοὺς δὲ ἐναντιουμένους τῆι τοιαύτηι πίστει ἀλλοτρίους ἡγούμεθα τῆς εὐσεβοῦς πίστεως τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας.

332 Καὶ ἐν τῶι ἀναγινώσκεσθαι Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας
M VI 692 εἶπεν· Τὸ ἐκ δύο δέχομαι· τὸ δύο οὐ δέχομαι. ἀναγκάζομαι καὶ ἀναισχυντεῖν· περὶ ψυχῆς μοί ἐστιν ὁ λόγος.

333 Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Δορυλαίου εἶπεν· Αὐτός με ἤδη ἐφόνευσας.

334 Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἀπολογοῦμαι τῶι θεῶι καὶ ὧδε καὶ ἐκεῖ.

335 Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Δορυλαίου εἶπεν· Καὶ τοῖς νόμοις, ὡς λέγεις οὖν; διὰ τί προσῆλθον; πάντως ἵνα δίκας σε ἀπαιτήσω· μὴ γὰρ προσαγορεύσων εἰσῆλθες ὧδε;

336 Τῶν Ῥωμαικῶν ἡ ἑρμηνεία Ἑλληνιστί ἐστι τὰ ἐπαγόμενα

Πασκασῖνος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἐπετρέπετο Φλαβιανῶι τῶι ἐπισκόπωι τούτου ἀκούοντος τοιαῦτα λαλεῖν οἷα καὶ οὗτος φθέγγεται;

337 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Ἀλλὰ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ σύνοδος μετὰ δικαιοσύνης ἐπιτελεῖται.

338 Λουκίνσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος ἐπέχων τὸν ἀποστολικὸν θρόνον εἶπεν· Δικαία ἐστὶν ἡ σύνοδος· δοθήτω τούτωι κἀκείνωι δικαία ἀπόφασις.

Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σχεδαρίου ἀνέγνω

339 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Μελίφθογγος τῆς Ἰουλιοπολιτῶν εἶπεν· Κατὰ τὸν θεῖον
L IIII 188 ἀπόστολον κἂν ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ἡμῖν ἕτερόν τι παρὰ τὰ ἀρτίως
Gal. 1, 8 ἀνεγνωσμένα τῶν τε ἁγίων τῆς κατὰ Νίκαιαν συνόδου καὶ Ἔφεσον πατέρων, ἀνάθεμα

---

5 post εἶπεν [119, 34 apponi debebat] ἐπὶ φλαβιανοῦ $M^{mg}P$ 13 ἐν [τῆσ ἐν B^{mg}] χαλκηδόνι $M^{mg}PS^{mg}B^{mg}$ 31 [post εἶπεν MP] ἐπὶ φλαβιανοῦ MPS^{mg} ἐν κωνσταντινουπόλει B^{mg}

MBPSΦ

1 πάντες om. S *sic ergo* Φ 2 δέκα καὶ ὀκτὼ P οἱ καὶ B 3 καὶ ὡσ S 5 χερσονησητῶν MP, corr. M χερσονησιωτῶν B χερσονήσου S *chersonae* $Φ^{ac}$ *chersonensium ciuitatis* $Φ^{r}$ 6 τῆι^{r} om. B 7 ἐπακολουθῶ καὶ ὡσ S κύριλλοσ ὁ ἐπίσκοποσ BΦ^{cr} ἐπίσκοποσ κύριλλοσ MPΦ^{1} τὸ om. B 9 συναινέσει καὶ MPSΦ συναινῶ διαλαλιᾶ καὶ ταῖσ B 10/11 υἱοῦ τοῦ] αὐτοῦ P 13 ἀναγνωσθῆναι B 14 τὸ ἐν δύο^{2} [δυσὶν P]PS λέγω περὶ B 15 ἡμῖν B 16 δορυλλαίου MPSB, corr. M 17. 19 ὁ εὐλαβέστατος om. B 19 δορυλλαίου MPB, corr. M καὶ] *sed et* $Φ^{r}$ 21 post ὧδε habet 29. 30 βερονικιανόσ — ἀνέγνω et notam marginalem ἐν κωνσταντινουπόλει B 22 τῶν — ἐπαγόμενα cum nota marginali ἐν χαλκηδόνι B om. MPS 23 πασχασῖνοσ PS 25 καὶ — σύγκλητος om. B εἶπεν MP 26 ἐπιτέλλεται PS 28 ἐστὶν om. B ἡ ἀπόφασισ B 29. 30 hic om. B 30 σχιδαρίου P 31 ἡλιουπόλεωσ B 32 ὑμῖν P 33 τῆσ τῶν ἁγίων πρῶν τῶν κατὰ νίκαιαν ἁγίασ συνόδου καὶ τῶν κατ' ἔφεσον B 33 ἐφέσου MPS πατέρων om. S

ἔστω. καὶ οἱ μὴ ὁμολογοῦντες τὰς πρὸς ἑνότητα τὴν ἀληθινὴν συνενεχθείσας δύο φύσεις εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, Χριστὸν Ἰησοῦν ἀνάθεμα ἔστωσαν· οἱ δὲ καινουργοῦντές τι παρὰ τὰς τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ πατέρων ἐκθέσεις καὶ ταράσσοντες τὴν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν βαστάσουσι τὸ κρίμα, οἵτινες ἂν ὦσιν. Gal. 5, 10

340 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ἰουλιανὸς τῆς Κῶ εἶπεν· Οὐδεὶς τῶν εὖ φρονούντων ἐναντιωθῆναι δύναται τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι καὶ πάλιν παρὰ τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης σύνοδου τῆς συγκροτηθείσης ἐν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει. ὁμολογοῦμεν τοίνυν τὰς δύο φύσεις ἐν ἑνὶ προσώπωι, δι' ὃ ἕνα υἱόν, ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. καὶ εἴ τις σατανικῇ μανίαι φερόμενος καὶ τῶι ἰδίωι λογισμῶι, ὥς γε νομίζει, ἐξακολουθῶν ἄλλο τι φρονεῖ παρ' ὃ παρὰ τῶν προηγησαμένων ἁγίων πατέρων παρειλήφαμεν, ἔστω τῆς ἐκκλησίας ἀλλότριος.

341 Καὶ ἐν τῶι ἀναγινώσκεσθαι Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἰδοὺ τούτου ἐπιλαμβάνομαι· μετὰ γὰρ τὴν ἕνωσιν δύο φύσεις οὐκ εἰσίν.

Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος ⟨τοῦ θείου κονσιστωρίου⟩ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σχεδαρίου ἀνέγνω M VI 693

342 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Σάβας πόλεως Παλτοῦ εἶπεν· Ἐμάθομεν ἀκολουθεῖν τοῖς πατράσιν. καὶ γὰρ οἱ πατέρες ἡμῶν οἱ κατὰ Νίκαιαν οὐκ ἀφ' ἑαυτῶν ἐλάλησαν ⟨ἃ ἐλάλησαν⟩, ἀλλ' ὃ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὑπηγόρευσεν. ὁμοίως καὶ ὁ θεοφιλέστατος καὶ ὁσιώτατος μακάριος Κύριλλος ἐκ πνεύματος ἁγίου ἐλάλησεν τὰ τῶν πατέρων καὶ ἐφθέγξατο. ἠκολούθησεν δὲ αὐτῶι καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ἀνατολῆς ὁ θεοφιλέστατος Ἰωάννης ὁ ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχείας· τούτωι δὲ ἠκολούθησεν καὶ ⟨ὁ⟩ πρῶτος διαλαλήσας, ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Βασίλειος. τοῦτο κἀγὼ φρονῶ καὶ ὁμολογῶ καὶ εἴ τις ἐν πάσηι τῆι οἰκουμένηι ταύτην τὴν πίστιν μὴ φρονεῖ, οὐ μόνον ἐμοὶ ἀλλότριος, ἀλλὰ καὶ πᾶσιν τοῖς ὀρθῶς πιστεύουσιν. παρακαλῶ δὲ τὴν ὑμετέραν ὁσιότητα τοῦτον τὸν τόμον καὶ εἰς τὴν Ἀνατολὴν πέμψαι καὶ ἀπαλλάξαι ἡμᾶς βλασφημίας, καὶ εἴ τις οὐχ ὑπογράφει εἰς τὸν τόμον, γένηται ἀλλότριος ἡμῶν.

343 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Θωμᾶς Οὐαλεντινιανουπόλεως εἶπεν· Ψυχωφελῶν ὄντων τῶν τῆς εὐσεβείας δογμάτων τῶν ἐκτεθέντων παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῆς κατὰ τὴν Νικαέων συναθροισθείσης καὶ κατὰ τὴν Ἐφεσίων μητρόπολιν, οὕτως καὶ πεπιστεύκαμεν καὶ τοὺς ὑφ' ἡμᾶς διδάσκομεν λαοὺς καὶ τὸν μὴ οὕτως φρονοῦντα ἀλλότριον εἶναι συμψηφιζόμεθα τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας.

344 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Τρύφων πόλεως Χίου τῶν Νήσων εἶπεν· Κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι καὶ τοῦ μακαρίου καὶ ἐν ἁγίοις ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου οὕτως καὶ ἐπιστεύσαμεν καὶ πιστεύομεν καὶ τοὺς μὴ πιστεύοντας τοῖς δόγμασιν

340 adfert Timotheus Aelurus f. 56a

13 ἐν χαλκηδόνι $M^{mg}B^{mg}$, [post ἀναγινώσκεσθαι] PS

17 ἐπὶ φλαβιανοῦ $M^{mg}S^{mg}$, post ἀνέγνω P ἐν κωνσταντινουπόλει B^{mg}

M BPSΦ

1 ἀληθινὴν $M^{corr}B$ ἀλήθειαν MPS δύο om. B 2 θεὸν om. B ιν χν S 4 ἐὰν B 6 τῆς Κῶ om. PS 8 πάλιν om. S 9 δι' ὃ om. S 9/10 υἱόν, ἕνα om. B 11 νομίζω B παρὰ τὰ τῶν B 12 πατέρων ἃ B 15 τοῦ — κονσιστωρίου Φ om. MBPS 16 σχιδαρίου P 17 σάββασ B 18 κατὰ τὴν B 19 ἃ ἐλάλησαν $Φ^r$ om. MBPS$Φ^{ac}$ ἀλλ' ὃ Φ ἀλλὰ MBPS 20 καὶ μακαριώτατοσ B τῶν ἁγίων B 22 *quondam episcopus* Φ ἀντιοχέων B ὁ² Φ om. MBPS πρῶτος] *superius* Φ 23 τούτοισ S 24 ταύτη τῇ πίστει S 25 ὑμῶν S 26 πεμφθῆναι καὶ — ἀνατολὴν MPS 27 οὐκ ἀπογράφει PS ἡμῖν ἀλλότριος B 28 οὐαλεντινιανουπολιτῶν B 30 τὴν om. P 31 τὸν — λαὸν MPS 33 νήσων εἶπεν om. PS νησίων B 34 καὶ² BΦ τοῦ MPS 35 καὶ πιστεύομεν BΦ om. MPS

τῶν πατέρων ἀναθεματίζομεν καὶ ἀλλοτρίους τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας αὐτοὺς κρίνομεν.

345 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Τιμόθεος πόλεως Πριμοπόλεως εἶπεν· Τοῖς εὐσεβῶς
L IIII 189 καὶ ὀρθοδόξως θεσπισθεῖσιν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν τῇ Νικαέων [τούτοις] καὶ ὁ τῆς μακαρίας μνήμης πατὴρ ἡμῶν Κύριλλος γενόμενος ἐπίσκοπος τῆς Ἀλεξ- 5
ανδρέων ἐξακολουθήσας δόγματα θεοφιλῆ παρέδωκεν ἡμῖν. τούτοις καὶ συντιθέμεθα καὶ συναινοῦμεν. ὅθεν ὁ τούτοις μὴ ἐξακολουθῶν ἔστω ἀλλότριος τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας.

346 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Εὐδόξιος Βοσπόρου εἶπεν· Ὁ τρισμακάριος πατὴρ ἡμῶν Κύριλλος ἐξακολουθῶν τῇ ἐν Νικαίαι ἁγίαι καὶ μεγάλῃ συνόδῳ εὔδηλον 10
M VI 696 ἡμῖν ἐποίησεν περὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν παρουσίας ὅτιπερ ὁ πρὸ τῶν
Col. 2, 14 αἰώνων θεὸς ὁ υἱὸς τοῦ πατρὸς ἐνηνθρώπησεν ἐπ' ἐσχάτων, ἵνα σχίσῃ τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον, καὶ ἄνθρωπον τέλειον ἀνέλαβεν διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν. πᾶς οὖν ὁ μὴ συναινῶν τοῖς ἐκτεθεῖσιν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἑαυτὸν ἀλλοτριοῖ πάσης ἱερατικῆς κοινωνίας καὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ παρουσίας. 15

347 Καὶ ἐν τῷι ἀναγινώσκεσθαι Εὐστάθιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Βηρυτοῦ εἶπεν· Ἄνθρωπον οὐκ ἀνέλαβεν, ἀλλ' ἄνθρωπος ἐγένετο· σάρκα δὲ ἀνέλαβεν.

Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σχεδαρίου ἀνέγνω

348 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Εὐστόχιος πόλεως Δοκιμίου εἶπεν· Τὴν γενομένην 20
παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῆς ἐν Νικαίαι τῶν ἁγίων πατέρων ἔκθεσιν καὶ τὰς ὑπαναγνωσθείσας ἡμῖν ἐπιστολὰς τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου καὶ τοὺς ἐκτεθέντας κανόνας καὶ πίστιν παρὰ τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης συνόδου τῆς ἐν Ἐφέσωι συμφωνοῦντα πάντα ἀλλήλοις εὕρομεν. τοιγαροῦν οὕτως καὶ πιστεύω καὶ ὁμολογῶ καὶ τὸν παρὰ ταῦτα φρονοῦντα ἀλλότριον κρίνω τῆς ἁγίας καθολικῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς 25
τῶν ὀρθοδόξων πίστεως.

349 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ἰουλιανὸς πόλεως Μωστήνης εἶπεν· Δήλων ὄντων καὶ ψυχωφελῶν τῶν ἀναγνωσθέντων ἡμῖν κανονικῶν γραμμάτων τῶν ἐκτεθέντων παρὰ τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου καὶ τῶν ἐν Νικαίαι καὶ ἐν Εφέσωι ἁγιωτάτων συνόδων, οὕτω κἀγὼ φρονῶ καὶ πιστεύω καὶ εἴ τις παρὰ ταῦτα φρονεῖ, ἀλλότριος ἔστω 30
τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας καὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως.

350 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κοσσίνιος πόλεως Ἱεροκαισαρείας εἶπεν· Ἐπακούσας τῶν ἀναγνωσθεισῶν ἐπιστολῶν τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν καὶ τῶν πραχθέντων

9—13 adfert Timotheus Aelurus f. 56a

16 ἐν χαλκηδόνι [post εἶπεν] M, [post ἀναγινώσκεσθαι] PS τῆσ ἐν χαλκηδόνι Bmg 20 ἐπὶ φλαβιανοῦ Mmg ἐν κωνσταντινουπόλει Bmg

---

M BPSΦ

1 ἁγίασ B 3 πόλεως om. B τριμοπόλεωσ S εὐσεβέσι PS 3/4 ὀρθοδόξωσ — εὐσεβῶσ B 4 πιστευθεῖσι B κριθεῖσι S τούτοισ MBPS om. Φ 5 κύριλλοσ γενόμενοσ BΦ γενόμενοσ κύριλλοσ ὁ MP 7 μὴ τούτοισ MPS ἔσται B 8 θῦ BΦ χῦ MPS 9 εὐδόξιοσ ἐπίσκοποσ B 11 τὸ περὶ B σρσ ἡμῶν καὶ χῦ B 13 ἡμῶν S 14/15 κοινωνίασ ἱερατικῆσ B 18 ὁ om. M 19 σχιδαρίου P 24 ηὔρομεν MPS, corr. M 25 ἁγίασ BΦ ἁγίασ καὶ MP 27 μωστήνησ M μωστίνησ P μοστήνησ S μοτρώνησ B 28 τῶν²] καὶ S 29 τῶν BS τῆσ MP ἐν² om. S ἁγιωτάτων] ἁγίων ἡμῶν B 30 φρονῶ MSBΦ καὶ φρονῶ McorrP 31 ἁγιωτάτησ] τοῦ θῦ S ὀρθοδόξου B 32 σιγνοπόλεωσ PS σισίννιοσ πόλεωσ McorrB *cossinius* Φer *cossignius* Φr *cossegrius* Φa 33 ἁγίων B

ἐν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει κατὰ τοὺς ἁγίους κανόνας τοὺς ἐκτεθέντας ἐν τῇ Νικαέων πόλει, οὕτως φρονοῦμεν καὶ πιστεύομεν καὶ διδάσκομεν τὸν ὑφ' ἡμᾶς λαὸν καὶ εἴ τις ἕτερον φρονεῖ, ἀλλότριος ἔστω τῆς ἁγίας καθολικῆς ἐκκλησίας [τοῦ θεοῦ].

351 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ἰωάννης πόλεως Οὐρκανῶν εἶπεν· Τοῖς ἀρτίως ἀναγνωσθεῖσιν καὶ πάλαι παρὰ τῶν ἐν Νικαίαι ἁγίων πατέρων ἐκτεθεῖσιν καὶ ὑπὸ τῶν ὁσίων ἐπισκόπων κηρυχθεῖσιν ὀρθοδόξως συντίθεμαι καὶ στοιχῶ, τὸν δὲ ἑτέρως φρονοῦντα ὡς παραφρονοῦντα καὶ ἀποστρέφομαι καὶ ἀλλότριον κρίνω τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, χάριτι Χριστοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων πατέρων ἐρηρεισμένος.

352 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Εὐσέβιος εἶπεν· Ἐπειδὴ τινὲς τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τῶν ἐνδημούντων ταύτῃ τῇ βασιλευούσῃ πόλει ἢ δι' ἀσθένειαν ἢ ἀγνοήσαντες τὴν κλῆσιν τῆς ἁγίας συνόδου οὐ συνῆλθον, ἀξιῶ τοὺς ἀπολειφθέντας διὰ τοῦ M VI 697
εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ νοταρίου Ἀστερίου καὶ διὰ τῶν εὐλαβεστάτων διακόνων L IIII 192
καὶ νοταρίων ὑπομνησθῆναι ὥστε καὶ αὐτοὺς γνόντας τὰ πραχθέντα τὴν ἑαυτῶν γνώμην φανερὰν ποιῆσαι.

353 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Οἱ εὐλαβέστατοι νοτάριοι τοὺς ἀπολειφθέντας τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων ὑπομνήσουσιν ὑπαναγινώσκοντες αὐτοῖς τὰ πραχθέντα ἐφ' ᾧι τε ἕκαστον καταθέσθαι τὴν οἰκείαν γνώμην.

354 ΤΡΙΤΗ ΠΡΑΞΙΣ. Προκαθεζομένου τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Φλαβιανοῦ καὶ συνεδρευούσης αὐτῶι τῆς ἁγίας σύνοδου αὖθις ἐν τῶι σηκρήτωι τοῦ ἐπισκοπείου, ἡμέραι δευτέραι, μηνὸς Νοεμβρίου πεντεκαιδεκάτηι ἐν ὑπατείαι τῇ προγεγραμμένηι

355 ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Εὐσέβιος εἶπεν· Τετάρτη σήμερον παρελήλυθεν ἡμέρα ἀφ' οὗ προσῆλθον τῇι ὑμετέραι ἁγιωσύνηι ἐξαιτῶν Εὐτυχῆ τὸν πρεσβύτερον 234. 238
καὶ ἀρχιμανδρίτην ἀπαντῆσαι εἰς τὴν ἁγίαν ὑμῶν σύνοδον ὀφείλοντα διελεγχθῆναι παρ' ἐμοῦ ὅτιπερ τὰ τῆς ὀρθοδοξίας δόγματα διέφθειρεν καὶ ἑτέρως φρονεῖ ἢ καθὼς πιστεύει ἡ καθολικὴ ἐκκλησία, καὶ ἀξιῶ τοὺς ἀποσταλέντας ἐξ ἐκείνου παρὰ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης ἐρωτηθέντας εἰπεῖν ποίας τετυχήκασιν παρ' αὐτοῦ ἀποκρίσεως.

356 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Λεγέτωσαν οἱ νοτάριοι τίνες εἰσὶν οἱ ἤδη ἀποσταλέντες.

357 Οἱ νοτάριοι εἶπον· Πρώην ἐκέλευσεν ἡ ὑμετέρα ἁγιωσύνη τὸν θεοσεβέστατον πρεσβύτερον καὶ ἔκδικον Ἰωάννην καὶ τὸν εὐλαβέστατον διάκονον Ἀνδρέαν παραγενέσθαι πρὸς τὸν εὐλαβέστατον πρεσβύτερον καὶ ἀρχιμανδρίτην Εὐτυχῆ, καὶ πάρεισιν ἀμφότεροι.

358 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Στήτωσαν ἐπὶ τῆς ἁγίας συνόδου καὶ λεγέτω

---

18 Γ πρᾶξις [om. PS] ἐν κωνσταντινουπόλει ἐπὶ φλαβιανοῦ M^{mg}, [post 21 προγεγραμμένηι] PS

MBPSΦ

2 καὶ φρονοῦμεν καὶ B ἕτερον BΦ ἑτερόν τι MPS 3 ἁγίασ BΦ ἁγίασ καὶ MP ἐκκλησίας Φ ἐκκλησίασ τοῦ θῦ MP τοῦ θῦ ἐκκλησίασ B 4 οὐρκανῶν MPS *yrcanorum* $Φ^a$ *hyrcanorum* $Φ^{cr}$ πυρκάνων B 5 ὁσίων] ἁγίων B 6 κηρυχθεῖσιν] δεχθεῖσιν B ὀρθοδόξοισ P 8 πατέρων om. S 10 ἐν ταύτη B βασιλίδι B 10/11 ἀγνοοῦντεσ B 12 διὰ om. S 13 πεπραγμένα B αὐτῶν B 15 ἐπίσκοποσ φλαβιανὸσ BΦ 16 ὑπομνήσωσιν PS 17 ἰδίαν B 18 Τρίτη πρᾶξισ MS πρᾶξισ γ̄ τῶν ἐν κωνσταντινουπόλει συναχθέντων ἁγίων πρων B om. P 18/19 ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν φλαβιανοῦ MPΦ$Λ^n$ ἀρχιεπισκόπου φλαβιανοῦ S φλαβιανοῦ ἐπισκόπου B 19 σεκρέτω PSB 20 ἐπισκόπου PS *die tertia* Coll. Nou. 10, 91 μηνὶ νοεμβρίω B ἐν om. B 22 ἐπίσκοποσ δορυλλαίου BΦ ἀναστὰσ ἐν μέσω εἶπεν B 23 εὐτυχῆν MPS, corr. M 24 ἡμῶν PS, corr. P ὡσ ὀφείλοντα B 25/26 ἡ — ἐκκλησία πιστεύει S 26 ἐξ ἐκείνου om. B ἵν' ἐκείνου S 28 ἀρχιεπίσκοποσ φλαβιανὸσ BΦ 28/29 δη ἀποσταλέντοσ M, corr. M διαποσταλέντεσ P ἀποσταλέντεσ S 30 θεοφιλέστατον B 32 εὐτυχῆν MP, corr. M 34 ἐπίσκοποσ MP 34/124, 1 καὶ — πρότερον om. S

πρότερον ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος Ἰωάννης εἰ ἀπῆλθεν ἐπὶ τῇι κλήσει τοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς καὶ εἰ συντετύχηκεν αὐτῶι καὶ τί ἤκουσεν παρ' αὐτοῦ.

359 Ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος Ἰωάννης εἶπεν· Πρώην τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Εὐσεβίου προσελθόντος ἐν συνεδρίωι τῇι ὑμετέραι ἁγιωσύνηι καὶ αἰτιασαμένου
225 τὸν εὐλαβέστατον πρεσβύτερον καὶ ἀρχιμανδρίτην Εὐτυχῆ καὶ βιβλίον ἔγγραφον ἐπιδεδωκότος τὸ καταδηλοῦν νοσεῖν αὐτὸν τὰ τῶν αἱρετικῶν πάθη καὶ ἐξαιτήσαντος προσκληθέντα αὐτὸν ἐπὶ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης ἀπολογήσασθαι ἐπὶ τοῖς ἐπαγομένοις
M VI 700 αὐτῶι παρ' αὐτοῦ, πρόνοιαν ποιουμένη ἡ ὑμετέρα ἀπαραλόγιστος σοφία προσέταξεν διαβῆναι ἐμέ τε καὶ τὸν εὐλαβέστατον διάκονον Ἀνδρέαν πρὸς αὐτὸν ἐν τῇι μονῇι αὐτοῦ καὶ καλέσαι αὐτὸν ἀπολογησόμενον. τούτου δὲ γενομένου καὶ παραγενομένων ἡμῶν πρὸς αὐτὸν ἐν τῇι μονῇι αὐτοῦ τούς τε λιβέλλους αὐτῶι ὑπανέγνωμεν καὶ τὰ ἴσα αὐτῶι δεδώκαμεν καὶ τὸν αἰτιασάμενον κατεδηλώσαμεν καὶ κατεμηνύσαμεν αὐτῶι τὴν κλῆσιν καὶ τὴν ἀπολογίαν τὴν ἐπὶ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης. ὁ δὲ τὸ μὲν ἀπαντῆσαι καὶ ἀπολογήσασθαι παντελῶς ἀπηρνήσατο, εἰρηκὼς τοῦτο προωρίσθαι αὐτῶι καὶ ὅρωι τινὶ κεκρατηκέναι ἀπ' ἀρχῆς τὸ μηδαμῶς ἀλλαχόσε ἀποβαίνειν αὐτὸν τῆς ἑαυτοῦ
L IIII 193 συνοδίας, τρόπωι δέ τινι ὡς ἐν τάφωι διατρίβειν ἐν τῇι μονῇι· γνωσθῆναι δὲ τῇι ὑμετέραι ἁγιωσύνηι δι' ἡμῶν ἐξήιτησεν ὅτιπερ ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Εὐσέβιος ἐχθρὸς αὐτῶι πάλαι τυγχάνων λοιδορίας καὶ ὕβρεως χάριν ταύτην τὴν κατηγορίαν κατ' αὐτοῦ ἐποιήσατο. ἕτοιμον γὰρ ἑαυτὸν εἶναι ἔφασκεν ταῖς ἐκθέσεσιν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τε ἐν Νικαίαι καὶ ἐν Ἐφέσωι τὴν σύνοδον ποιησαμένων συντίθεσθαι καὶ ὑπογράφειν ταῖς ἑρμηνείαις αὐτῶν ὡμολόγει, εἰ δέ που τύχοι τι παρ' αὐτῶν ἔν τισιν λέξεσιν ἢ διασφαλθὲν ἢ διαπλανηθέν, τοῦτο μήτε διαβάλλειν μήτε καταδέχεσθαι, μόνας δὲ τὰς γραφὰς ἐρευνᾶν ὡς βεβαιοτέρας οὔσας τῆς τῶν πατέρων ἐκθέσεως. μετὰ δὲ τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ θεοῦ λόγου, τουτέστιν μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μίαν φύσιν προσκυνεῖν καὶ ταύτην θεοῦ σαρκωθέντος καὶ ἐνανθρωπήσαντος. καὶ βιβλίον τι τοιοῦτον προκομίσας ὑπανεγίνωσκεν, προσετίθει δὲ ὅτι λοιδορίας τινός, ὡς ἔφη, λεχθείσης κατ' αὐτοῦ ὡς αὐτοῦ εἰρηκότος ὅτι γε δὴ ἐξ οὐρανοῦ τὴν σάρκα ὁ θεὸς λόγος κατενήνοχεν, αὐτὸς ἀνεύθυνος τυγχάνει τῆς τοιαύτης λοιδορίας. τὸ δὲ ἐκ δύο φύσεων ἑνωθεισῶν καθ' ὑπόστασιν γεγενῆσθαι τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν μήτε μεμαθηκέναι ἐν ταῖς ἐκθέσεσιν τῶν ἁγίων πατέρων μήτε καταδέχεσθαι, εἰ τύχοι τι αὐτῶι τοιοῦτο παρά τινος ὑπαναγινώσκεσθαι, διὰ τὸ τὰς θείας γραφάς, ὡς ἔλεγεν, ἀμείνονας εἶναι τῆς τῶν πατέρων διδασκαλίας. καὶ ταῦτα λέγων ὡμολόγει τέλειον θεὸν εἶναι καὶ τέλειον ἄνθρωπον τὸν γεννηθέντα ἐκ τῆς παρθένου Μαρίας μὴ ἔχοντα σάρκα ὁμοούσιον ἡμῖν. τοῦτο δὲ ἐμοὶ διαλεγόμενος εἶπεν.

360 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ταῦτα αὐτὸς μόνος ἐπήκουσας ἢ καὶ ὁ ἅμα
M VI 701 σοι ἀποσταλεὶς διάκονος Ἀνδρέας;

361 Ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος Ἰωάννης εἶπεν· Ἐν ὧι ταῦτά μοι ἐνε-

---

33. 34 adfert Timotheus Aelurus f. 56b

359—361 iterum lecta sunt infra 620. 643, cf. etiam 648

22—24 cf. infra 620. 362. 363 iterum lecta sunt infra 665

MBPSΦΛn

1 πρῶτος B 2 συνέτυχεν B 5 ἐπισκόπου om. B συνελθόντος S 6 εὐτυχῆν MPS, corr. M 7 τὸ om. B 11 ἀπολογησάμενον S 12 ὑπανέγνωμεν αὐτῶ B 12 13 δεδώκαμεν αὐτῶ B 13 αἰτησάμενον P 18 αὐτοῦ B 21 τε om. B 22 ὁμολογῶν PS 23 μηδὲ — μηδὲ MPS δέχεσθαι PS 27 προσκομίσας MPS τινὰς PS ὡς ἔφην PS om. Φ 27/28 λεχθείσας PSΦ 29 ὡς αὐτὸς MPS ἀναίτιος τυγχάνοι B 30 γεγεννῆσθαι Pcorr Φmg 31 τι αὐτῶι] τινὶ αὐτῶν B 33 ὁμολογεῖ PS θῦ τέλειον B 36 ἤκουσας S

τέλλετο εἰς τὸ ἀναγαγεῖν τῇ ὑμετέραι ὁσιότητι, παρῆν καὶ ὁ εὐλαβέστατος διάκονος Ἀνδρέας.

362 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Λεγέτω καὶ ὁ εὐλαβέστατος διάκονος Ἀνδρέας εἰ ταῦτα ἐπήκουσεν παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς λεγόμενα.

363 Ὁ εὐλαβέστατος διάκονος Ἀνδρέας εἶπεν· Κατὰ τὴν κέλευσιν τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης ἀπήλθομεν πρὸς τὸν εὐλαβέστατον πρεσβύτερον καὶ ἀρχιμανδρίτην Εὐτυχῆ καὶ διαλεχθέντες αὐτῶι ταῦτα παρ' αὐτοῦ ἠκούσαμεν ἃ καὶ ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος Ἰωάννης ἤδη κατέθετο.

364 Ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος Ἰωάννης εἶπεν· Ἐν αὐτῶι τῶι καιρῶι τῆς διαλέξεως τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς, ὅτε ταῦτα ἡμῖν ἐνετέλλετο ἀναγαγεῖν τῇ ὑμετέραι ἁγιωσύνηι, καὶ ὁ εὐλαβέστατος διάκονος τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Βασιλείου ἐκεῖσε παρὼν ἐτύγχανεν καὶ ἐπήκουσεν τῶν λεγομένων, δι' ὃ ἀξιῶ κληθέντα αὐτὸν ἐρωτᾶσθαι ὅ τι γε δὴ τούτων ἐπήκουσεν.

365 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Λεγέτωσαν οἱ εὐλαβέστατοι νοτάριοι εἰ ὁ διάκονος ὁ συνὼν τῶι θεοφιλεστάτωι ἐπισκόπωι Βασιλείωι ὁ καὶ μνημονευθεὶς παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἐκδίκου Ἰωάννου πάρεστιν ἐνταῦθα.

366 Οἱ νοτάριοι εἶπον· Πάρεστιν ἐνταῦθα ὁ συνὼν τῶι θεοφιλεστάτωι ἐπισκόπωι Βασιλείωι τῶι καὶ συνεδρεύοντι τῇ ὑμετέραι ὁσιότητι.

367 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Στήτω ἐν μέσωι.

368 Καὶ μετὰ τὸ στῆναι ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Τίς λέγηι; L IIII 196

369 Καὶ εἶπεν· Ἀθανάσιος.

370 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ποίου βαθμοῦ τυγχάνεις ἐκκλησιαστικοῦ;

371 Ἀθανάσιος εἶπεν· Διάκονός εἰμι.

372 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ποίας πόλεως;

373 Ἀθανάσιος διάκονος εἶπεν· Σελευκείας τῆς ὑπὸ τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Βασίλειον.

374 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Λέγε τί ἀκήκοας παρόντων τῶν εὐλαβεστάτων Ἰωάννου τοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἐκδίκου καὶ Ἀνδρέου τοῦ διακόνου παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς περὶ τῆς πίστεως.

375 Ἀθανάσιος διάκονος εἶπεν· Ταῦτα ἤκουσα ἅπερ καὶ ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος Ἰωάννης κατέθετο καὶ ὁ εὐλαβέστατος διάκονος Ἀνδρέας.

376 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Εὐσέβιος εἶπεν· Ἐξαρκεῖ μὲν τὰ διηγορευμένα παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἐκδίκου Ἰωάννου καὶ τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου Ἀνδρέου καὶ ἡ γεγενημένη κατάθεσις παρὰ Ἀθανασίου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου τῆς κατὰ Σελεύκειαν ἁγίας ἐκκλησίας δηλῶσαι ὅπερ ἔχει ἀσεβὲς φρόνημα καὶ ὑπεναντίον ταῖς ἐκθέσεσιν τῶν ἁγίων πατέρων, πλὴν δέομαι τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης καὶ πάλιν δεύτερον αὐτὸν κληθῆναι· ἑτοίμως γὰρ ἔχω διελέγχειν αὐτὸν διὰ πολλῶν μαρτύρων M VI 704 κακῶς φρονήσαντα καὶ φρονοῦντα καὶ διδάσκοντα.

377 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Γένοιτο αὐτὸν παραγενόμενον καὶ ἐπιγνόντα

---

365 denuo incipit [cf. supra 225. 230] antiquissima uersio Latina [Λ^n] ex ipsis Gestis Synodi Constantinopolitanae desumpta, quae extat in Collectione Nouariensi 2 [uol. II 1 p. 3 sq.]

MBPSΦ, Λ^n [inde a 15]

1 ὑμῶν S 5 λεγόμενα om. S 7 εὐτυχῆν MPS, corr. M 10 Ὁ — εἶπεν om. PS 13/14 τῶν λεγομένων ἐπήκουσε S ἤκουσε τῶν λεγομένων B 16 εὐλαβεστάτω B ὁ καὶ] καὶ ὁ P 18 εὐλαβεστάτω B 20 εἰσ μέσον B 22 καὶ BΦΛ^n ὁ δὲ MPS 26 διάκονοσ BΦΛ^n om. MPS 28 τοῦ¹ om. B 29 τῆς om. P 30 ὁ διάκονοσ MS, corr. M, ὁ εὐλαβέστατοσ διάκονοσ P καὶ] κατέθετο B 31 καί²] δὲ καὶ B 34 γενομένη B διακόνου om. P 35 ἁγίασ BΦ ἁγιωτάτησ MP ἔχει εὐτυχὴσ ὁ πρεσβύτεροσ B 38 φρονήσαντα καὶ om. SΛ^n

τὸ ἑαυτοῦ πταῖσμα εἰς μετάνοιαν ἐλθεῖν, ἐπείπερ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς χαίρει
cf. Mt. 18, 12 ἐπὶ τῇι σωτηρίαι τῶν ἀπολλυμένων καὶ περινοστῶν αὐτὸς πρῶτος ἐπιζητεῖ τὸ πλανώμενον πρόβατον. δι' ὃ καὶ αὖθις ἀποσταλέντες Μάμας καὶ Θεόφιλος οἱ εὐλαβέστατοι πρεσβύτεροι ὑπομνήσουσιν αὐτὸν ἀποδιδόντες αὐτῶι τὸ παρ' ἡμῶν ἀποσταλὲν αὐτῶι τῆς κλήσεως γράμμα ἐφ' ὧι τε καταλαβεῖν τὴν ἁγίαν σύνοδον σκανδαλισθεῖσαν οὐ μόνον ἐκ τῶν ἐπιδοθέντων κατ' αὐτοῦ κατηγορικῶν λιβέλλων παρὰ Εὐσεβίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἐκ τῆς γενομένης καταθέσεως ὡς κακῶς φρονοῦντος αὐτοῦ καὶ ἐμμένοντος παρὰ Ἰωάννου τοῦ θεοσεβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἐκδίκου καὶ Ἀνδρέου καὶ Ἀθανασίου τῶν εὐλαβεστάτων διακόνων, εἴ πως ἐλθὼν καὶ ἐξεμέσας τὴν προτέραν αὐτοῦ δυσσέβειαν καὶ ἐπιγνοὺς τὴν ὀρθὴν πίστιν καὶ τὴν ἔκθεσιν τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν συγγνώμης ἀξιωθείη τῆς πρεπούσης παρ' ἡμῶν δίδοσθαι τοῖς εἰς μετάνοιαν ὁρῶσιν.

378 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Εὐσέβιος εἶπεν· Καταξιώσηι ἡ ὑμετέρα ἁγιωσύνη κελεῦσαι ἀναγνωσθῆναι πρότερον καὶ τὸ ὑπαγορευθὲν παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῆς κλήσεως γράμμα, ὥστε καὶ αὐτὸ ἐμφέρεσθαι τοῖς ὑπομνήμασιν.

379 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ἀναγινωσκέσθω καὶ ἐνταττέσθω τῆι πίστει τῶν ὑπομνημάτων.

380 Ἡ ἁγία καὶ μεγάλη σύνοδος ἡ κατὰ θεοῦ χάριν ἐνδημοῦσα ἐν τῆι φιλοχρίστωι καὶ
L IIII 197 βασιλευούσηι Κωνσταντινουπόλει Ῥώμηι τῶι εὐλαβεστάτωι πρεσβυτέρωι καὶ ἀρχιμανδρίτηι Εὐτυχεῖ. Καὶ νῦν δευτέραι σε κλήσει ταύτηι καλοῦμεν διὰ Μάμα καὶ Θεοφίλου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων ἐπὶ τῶι ἀπαντῆσαι ἀνυπερθέτως ἀπολογησόμενον τῆι ἁγίαι συνόδωι ἐγκαλούμενον παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Εὐσεβίου ὡς ἀλλότρια τῆς πίστεως φρονήσαντα καὶ φρονοῦντα καὶ προσδιαλεγόμενον πρός τινας. ἦκε τοίνυν εἰς τὸ συνέδριον μηδὲν ἀναβαλλόμενος, ἵνα μὴ ὡς ἀποφεύγων τὸν κατὰ πρό-
M VI 705 σωπον ἔλεγχον ὑποπέσηις τοῖς ἐκ τῶν θείων κανόνων ἐπιτιμίοις. οὐ γὰρ εὐπρόσωπός ἐστιν ἀπολογία λέγειν σε κεκρικέναι μὴ προιέναι τοῦ μοναστηρίου τὸν περὶ τηλικούτων κατηγορούμενον.

381 Ἔτι καθεζομένης τῆς ἁγίας συνόδου καὶ ἐκδεχομένης Μάμαν καὶ Θεόφιλον τοὺς εὐλαβεστάτους πρεσβυτέρους τοὺς ἀποσταλέντας καλέσαι Εὐτυχῆ τὸν εὐλαβέστατον πρεσβύτερον καὶ ἀρχιμανδρίτην ἀναγινωσκομένων τε αὐτοῖς τῶν ἐκθέσεων περὶ τῆς πίστεως τῶν ἁγίων πατέρων, ἐξαναστὰς ἐν μέσωι ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Εὐσέβιος εἶπεν· Οὐδὲν ἀτόλμητον τῶι εἰς θεὸν δυσσεβήσαντι καὶ ἀλλότρια τῆς ὀρθῆς πίστεως φρονήσαντι προπετῶς πάντα ποιεῖν. ἔγνων γὰρ ὡς ὅτι Εὐτυχὴς ὁ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τόμον ἀπέστειλεν εἰς τὰ μοναστήρια καὶ εἰς στάσιν διεγείρει μοναχούς. καὶ ἐπειδὴ τοῦτο αὐτὸ πρὸς ἀσφάλειαν τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ἁγίας συνόδου συμβάλλεται τὸ περιεργασθῆναι τὸ τοιοῦτο καὶ γνωσθῆναι ὁποῖα ἤδη τυρεύει καὶ κατασκευάζει ἐπισύστασιν ποιούμενος, ἀξιῶ ἐνταῦθα ὄντα τὸν πρεσβύτερον τὸν ἐν τῶι μαρτυρίωι τοῦ Ἑβδόμου εἰπεῖν εἴ γε ἀπέστειλε τόμον καὶ ἐποίησεν ὑπογραφὰς γενέσθαι.

---

19 [4 B^{mg}] κλῆσισ δευτέρα εὐτυχοῦσ M^{mg}B^{mg}

MBPSΦΛ^{n}

1 ἦκειν B 2 τῆι om. B ἐπιζητεῖ PSΦΛ^{n} ἐπεζήτει MB 4/5 τὰ — ἀποσταλθέντα — γράμματα S 6 κατηγορητικῶν B 8 θεοφιλεστάτου B 11 ἡμῶν om. SΛ^{n} 12 καταξιώσηι ΦΛ^{n} καταξιώσει MBPS 15 ἀναγνωσθήτω B 17 χάριν θῦ B καὶ om. B 18 Ῥώμηι om. S 19 σε om. S ταύτηι om. B 20 τὸ P ἀπολογησάμενον PS 21 εὐσεβίου τοῦ ἐπισκόπου B 22 πρόσ τινασ MPSΦ τισὶν B 24 ὑποπέσοισ MPSB, corr. M ἀπρόσωποσ S 25 τῶ μοναστηρίω PS 27 μάμαντα B 28 εὐτυχῆν MPS, corr. M εὐλαβέστατον om. B 29/30 τῶν περὶ πίστεωσ ἐκθέσεων B 30 ἐν μέσω BΦ^{r}Λ^{n} ἐκ μέσου MPSΦ^{ac} 31 ἀσεβήσαντι B ὀρθοδόξου B 35 περιεργάζεσθαι PS τὸ^{2} — γνωσθῆναι om. B τὸ τοιοῦτον P τῶ τοιούτω S 36/37 τῶ ἑβδόμω B 37 εἴ γε] εἴ τε P εἶπ' S

382 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ἐνταῦθα πάρεστι περὶ οὗ ταῦτα κατέθου;
383 Οἱ νοτάριοι εἶπον· Πάρεστιν.
384 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Στήτω ἐν μέσωι.
385 Καὶ στάντος αὐτοῦ ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Τίς λέγηι;
386 ὃ δὲ εἶπεν· Ἀβράμιος.
387 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ποίωι βαθμῶι τετίμησαι;
388 Ἀβράμιος εἶπεν· Πρεσβύτερός εἰμι ἐν τῶι Ἑβδόμωι ὑπὸ τὴν σὴν ὁσιότητα.
389 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ἐπήκουσας ὧν κατέθετο ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Εὐσέβιος;
390 Ἀβράμιος εἶπεν· Ναί, τῶν ποδῶν σου.
391 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Εἰπὲ ποῖα ταῦτα;
392 Ἀβράμιος πρεσβύτερος εἶπεν· Μανουήλιος ὁ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης ἀπέστειλέν με πρὸς τὸν πρεσβύτερον Ἀστέριον ἀναγγεῖλαι αὐτῶι ταῦτα ὅτι Εὐτυχὴς ὁ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης ἔπεμψεν αὐτῶι τόμον περὶ τῆς πίστεως καὶ ἔπειθεν αὐτὸν ὑπογράψαι εἰς αὐτόν. καὶ ταῦτα ἐδήλωσεν, ἵνα τῆι ὑμετέραι ὁσιότητι ἀπαγγείληι ὁ πρεσβύτερος Ἀστέριος.
393 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Εὐσέβιος εἶπεν· Ἐπειδὴ οὐκ ἄχρι τοῦ μοναστηρίου Μανουηλίου τοῦ πρεσβυτέρου τοῦτο ἂν ἐτόλμησεν ποιῆσαι, ἀξιῶ πεμφθῆναι εἰς τὰ ἄλλα μοναστήρια καὶ μαθεῖν πότερον κἀκεῖ ἀπέστειλεν τόμον εἰς τὸ ὑπογράψαι ὡς ἀθετουμένης τῆς πίστεως ἢ οὔ. L IIII 200 M VI 708
394 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Κατὰ τὰς αἰτήσεις τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Εὐσεβίου διαβήσονται εἰς τὰ μοναστήρια, εἰς μὲν τὰ ἐν τῆι πόλει Πέτρος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ Πατρίκιος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος, εἰς δὲ τὰ πέραν ἐν Συκαῖς Ῥητόριος πρεσβύτερος καὶ Εὐτρόπιος διάκονος, εἰς δὲ τὰ ἐν Χαλκηδόνι Παῦλος καὶ Ἰωάννης οἱ πρεσβύτεροι ἐπὶ τῶι γνῶναι παρ' αὐτῶν εἰ ἀπεστάλη αὐτοῖς τόμος παρὰ τοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς πείθοντος αὐτοὺς ἢ ὑποτιθεμένου καθυπογράψαι.
395 Καὶ τούτων λεγομένων παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου, Ἀέτιος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Οἱ ἀπεσταλμένοι τήμερον παρὰ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης εὐλαβέστατοι πρεσβύτεροι Μάμας καὶ Θεόφιλος πρὸς τὸν εὐλαβέστατον πρεσβύτερον καὶ ἀρχιμανδρίτην Εὐτυχῆ παραγεγόνασιν.
396 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Λεγέτωσαν οἱ εὐλαβέστατοι πρεσβύτεροι οἱ διακονησάμενοι τοῖς δόξασιν τῆι ἁγίαι συνόδωι τί ἀκηκόασιν παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς καὶ εἴπερ ἑτοίμως ἔχει παραγενέσθαι εἰς τὸ συνέδριον τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου.
397 Ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος Μάμας εἶπεν· Καταλαβόντες τὸ μοναστήριον τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς εὕρομεν μονάζοντας ἑστῶτας πρὸ τοῦ πυλῶνος καὶ εἰσήλθομεν μετ' αὐτῶν ἔσω ἐν τῶι μοναστηρίωι. λέγομεν αὐτοῖς ὅτι μηνύσατε· συντυχεῖν γὰρ ἔχομεν τῶι ἀρχιμανδρίτηι, ἀποσταλέντες παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ τῆς παρούσης ἁγίας συνόδου. καὶ ἔλεγον ἡμῖν ὅτι

MBPSΦΛⁿ

1—4 ὁ — εἶπεν (3) στήτω — στάντος — εἶπεν (1) ἐνταῦθα — κατέθου οἱ νοτάριοι — πάρεστιν ὁ — εἶπεν (4) τίς λέγη MPS 4 λέγει S 5. 10. 12 ἀβράμιος BS ἀβραάμιος MP 7 ἀβραάμιος M 6—8 Ποίω — εἶπεν om. PS 9 ἐπίσκοπος om. B 11/12 Εἰπὲ — εἶπεν om. PS 12 ὁ om. S 13 με] μὲν S 14 ὁ πρεσβύτεροσ εὐτυχὴσ B 15 τελειότητι B 15/16 ἀναγγείλη B 18 ἂν ἐτόλμησεν] ἀπετόλμησε PS πεποιηκέναι B 19 πότερον BΦΛⁿ πρότερον εἰ MPS 22 Εὐσεβίου om. B ἀναβήσονται S 24 ὁ πρεσβύτεροσ B ὁ διάκονοσ B καλχηδόνι M καὶ om. P 25 τὸ S πρὸσ αὐτοὺσ B 26/27 καθυπογράφειν B 31 εὐτυχῆν MPS, corr. M 35 ἁγίασ ταύτησ PSΦ ἁγιωτάτησ M ἁγίασ BΛⁿ 37 ηὕρομεν MP 38 καὶ λέγομεν PS

ὁ κύριο ὁ ἀρχιμανδρίτης ἀρρωστεῖ καὶ θεάσασθαι ὑμᾶς οὐ δύναται. τί οὖν δοκεῖ ὑμῖν ἢ τί ἀπεστάλητε, εἴπατε ἡμῖν. ἡμεῖς δὲ οὐκ ἠνεσχόμεθα, εἰπόντες αὐτοῖς ὅτι ἡμεῖς πρὸς ἐκεῖνον αὐτὸν ἀπεστάλημεν καὶ ἔγγραφον ἀποστολὴν πληροῦμεν καὶ ἔχομεν μετὰ χεῖρας τὸ γραφὲν παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς αὐτόν. οἱ δὲ εἰσελθόντες πάλιν ἐξῆλθον καὶ ἤγαγον μεθ' ἑαυτῶν Ἐλευσινιόν τινα μονάζοντα, λέγοντες ὅτι ἐπειδὴ ὁ ἀρχιμανδρίτης ἡμῶν ἀρρωστεῖ, αὐτὸν ἀπέστειλεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ, ἵνα αὐτῶι τὰ δηλωθέντα εἴπητε. ἡμεῖς δὲ οὐδ' οὕτως εἰλόμεθα εἰπεῖν αὐτῶι, ἀλλ' ἔφημεν ὅτι εἰ δέχεται ἡμᾶς ἀποσταλέντας παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης συνόδου, εἴπατε ἡμῖν. εἶτα θεασάμενοι αὐτοὺς θορυβουμένους καὶ πρὸς ἀλλήλους ψιθυρίζοντας καὶ λέγοντάς τινα, [καὶ] ὡς οὐκ ἐλαμβάνομεν ἀπόκρισιν θορυ-
M VI 709 βουμένων αὐτῶν διὰ τὸ ἔγγραφον εἶναι τὴν ἀποστολήν, εἴπομεν αὐτοῖς ὅτι τί θορυβεῖσθε; οὐδέν ἐστιν ἐπαχθές. τὰ γεγραμμένα οὐκ ἔστιν κρυπτά, ἀλλὰ λέγομεν καὶ ἡμεῖς τὴν δύναμιν τῶν γραφέντων· ὑπέμνησεν αὐτὸν ἡ ἁγία σύνοδος δεύτερον ἤδη τοῦτο ὥστε ἀπαντῆσαι αὐτὸν καὶ ἐφ' οἷς κατηιτιάθη παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου Εὐσεβίου τοῦ ἐπισκόπου, συστῆναι καὶ ἀπολογήσασθαι ἐγκαλούμενον. τότε εἰσελθόντες ἐμήνυσαν καὶ ἐδέξατο ἡμᾶς ὁ προειρημένος εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης Εὐτυχής. εἰσελθόντες ἐπεδώκαμεν τὸν ἀποσταλέντα χάρτην. ἐποίησεν ἀναγνωσθῆναι ἐφ' ἡμῶν. μετὰ [δὲ] τὴν ἀνάγνωσιν λέγει ὅτι ἐγὼ ὅρον ἐθέμην ὥστε τοῦ μοναστηρίου
L IIII 201 μὴ ἐξελθεῖν ἄνευ θανατικῆς ἀνάγκης. συνορᾶι δὲ καὶ ἡ ἁγία σύνοδος καὶ ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος ὅτι καὶ γέρων εἰμὶ καὶ σαθρός. εἴπομεν ἡμεῖς ὅτι καταξίωσον ἐλθεῖν καὶ ἐφ' οἷς ἠιτιάθης, ἀπολογήσασθαι ἐπὶ τῆς ἁγίας συνόδου. καὶ εἶπεν ὅτι ἐγὼ οὐκ ἐξέρχομαι τοῦ μοναστηρίου μου τῶι κρίσιν ταύτην ἐσχηκέναι με. εἰ δὲ βούλεται ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ ἡ ἁγία σύνοδος πρᾶξαί τι, ὃ δοκεῖ αὐτοῖς, πράξουσιν. ἓν δὲ παρακαλῶ, μὴ σκυλῆναί τινα εἰς ἄλλην ἀγωγήν· κέκριται γάρ μοι μὴ ἐξελθεῖν. ἵνα οὖν μὴ μέλλωσιν καὶ πάλιν πέμπειν, ὃ θέλουσιν, καὶ πρὸ τοῦ καλέσαι με τὸ τρίτον πράξουσιν· ἐμοὶ γὰρ ὡς κεκληκότες εἰσίν. παρεκάλεσεν δὲ ἡμᾶς εἰπεῖν τῆι ἁγιωσύνηι τοῦ κύρου ταῦτα. ἠνάγκαζεν δὲ ἡμᾶς καὶ χάρτην τινὰ γεγραμμένον ἐπικομίσασθαι, καὶ οὐχ εἰλόμεθα καταδέξασθαι, εἰπόντες ὅτι εἴ τι βούλει, παραγενόμενος δίδαξον. εἶτα ἡμῶν ταῦτα πρὸς αὐτὸν λεγόντων ἠνέχθη ὁ χάρτης καὶ ἠθέλησεν ποιῆσαι ἡμῖν ὑπαναγνωσθῆναι. καὶ οὐδὲ οὕτως κατεδεξάμεθα ἀκοῦσαι, ἀλλὰ λαβὼν ὑπέγραφεν αὐτῶι καὶ ἡμεῖς συνταξάμενοι ἐξήλθομεν, εἰπόντος αὐτοῦ ὅτι ἀποστελῶ τῆι ἁγίαι συνόδωι τὸν χάρτην τοῦτον μετὰ καὶ τῆς ἐμῆς ὑπογραφῆς.

398 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Λεγέτω καὶ ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος Θεόφιλος τίνα ἐπήκουσεν παραγενόμενος πρὸς τὸν εὐλαβέστατον πρεσβύτερον καὶ ἀρχιμανδρίτην Εὐτυχῆ ἅμα τῶι εὐλαβεστάτωι πρεσβυτέρωι Μάμαι.

399 Ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος Θεόφιλος εἶπεν· Παραγενόμενος ἅμα τῶι εὐλαβεστά-

---

MBPSΦΛ^{n}

1 κῦρισ BΦΛ^{n} κ̄σ MPS 4 ἐξῆλθον] ἐξήγαγον PS 6 ἑαυτοῦ B τὰ δηλωθέντα αὐτῶ B 7 ἡμεῖς δὲ om. B 9 10 θορυβουμένους — ψιθυρίζοντας] *ad invicem se intuentes et perturbatos et murmurantes* Λ^{n} 10 καὶ MPS om. BΛ^{n} 12 καὶ ἡμεῖσ MPSΦ καὶ ὑμῖν B *nobis* Λ^{n} 13 τοῦτο δεύτερον ἤδη B 14 καὶ om. S 14/15 ἐπισκόπου εὐσεβίου B 16 εὐλαβέστατος om. B 17 εισελθόντεσ ΜΦ καὶ εἰσελθόντεσ BPSΛ^{n} τὸν MPSΛ^{n} αὐτῶ τὸν BΦ ἐποίησεν ΜΛ^{n} ὃν καὶ [καὶ om. S] ἐποίησεν PS ἐποίησε δὲ αὐτὸν B 18 μετὰ δὲ MPS καὶ μετὰ BΦ μετὰ Λ^{n} ὅριον B 20 καὶ^{1}] ἐγὼ B 21 καὶ — ἠιτιάθης] καὶ εὐθὺσ ἠτιάθησ PS ἐπὶ τοῖσ αἰτιαθεῖσιν B ὅτι om. B 22 μου om. BΛ^{n} τὸ S 24 τινα BΛ^{n}Φ τινασ MPS 25 ὃ θέλουσιν] ἐθέλουσι PS τὸ om. B 26 πράξωσιν MPS 26/27 ἁγιωσύνηι — κύρου] ἁγία σύνοδω S 26 ἁγιότητι B 27 κύρου scripsi *domini* Φ κυ MPBΛ^{n} γεγραμμένην S 28 ειλάμεθα MS, corr. M παραγενάμενοσ M 29 ποιῆσαι om. SΦΛ^{n} 30 ὑπέγραψεν B 31 ἀποστελῶ BSΛ^{n} ἀποστέλλω MPΦ 32 καὶ om. B 35 εὐτυχῆν MP, corr. M μάμαντι B 36 παραγενομένου μου S

τωι πρεσβυτέρωι Μάμαι ἔνθα ἐστὶν τὸ μοναστήριον Εὐτυχοῦς τοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου, ταῦτα ἐπήκουσα λέγοντος αὐτοῦ ὅτι εἰ μήτι γε θάνατος, οὐδέν με ἐκβάληι ἐκ τοῦ μοναστηρίου, ἐπεὶ κέκριταί μοι καὶ ἀδύνατόν με ἐξελθεῖν. καὶ τὰ ἄλλα δὲ πάντα ὅσα ἐλέχθη παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου Εὐτυχοῦς, κατέθετο ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος Μάμας, ἅπερ κἀγὼ ἐπήκουσα.

400 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Εὐσέβιος εἶπεν· Σκῆψίς ἐστιν ἀεὶ καὶ πρόφασις τῶν ὑπευθύνων ὥστε τὰς ὑπερθέσεις ἐμποιεῖν. οὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς ἐναγομένοις ἐστὶν τὸ παραιτεῖσθαι ἢ τόπωι ἑαυτοὺς περιγράφειν. ἀλλὰ παρακαλῶ, ἡ δυναστεία τῶν ἁγίων κανόνων καὶ νῦν ἐπαγρυπνήσηι ἐπὶ τῶι καταιτιαθέντι καὶ κελεύσατε αὐτὸν καὶ ἄκοντα ἐνταῦθα ἐλθεῖν. M VI 712

401 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ἐπακούσασα ἡ ἁγία σύνοδος τῶν δηλωθέντων παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς διὰ τῶν ἀπεσταλμένων εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων τὸ παριστάμενον ἀποφηνάσθω.

402 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Εὔλογόν ἐστιν καὶ τρίτον ὑπομνησθῆναι παρὰ τῆς ἁγίας ταύτης καὶ μεγάλης συνόδου τὸν εὐλαβέστατον πρεσβύτερον καὶ μονάζοντα Εὐτυχῆ ὥστε ἀπαντῆσαι ἐν τῆι ἁγίαι ταύτηι συνόδωι, ὡς εἴ γε τοῦτο μὴ ποιήσει, μέμψεται ἑαυτῶι.

403 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Οἱ εὐλαβέστατοι πρεσβύτεροι Μέμνων ὁ σκευοφύλαξ καὶ Ἐπιφάνιος καὶ Γερμανὸς ὁ διάκονος παραγενόμενοι πρὸς τὸν εὐλαβέστατον πρεσβύτερον καὶ ἀρχιμανδρίτην Εὐτυχῆ τὸ τρίτον τῆς κλήσεως γράμμα τὸ διαπεμφθὲν παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου διακομίσωσιν πρὸς αὐτὸν ὥστε αὐτὸν παραγενέσθαι καὶ ἀπολογήσασθαι τοῖς ἐπαγομένοις.

Καὶ εἶχεν τὸ παραναγνωστικὸν τὸ ἀποσταλὲν δι' αὐτῶν οὕτως

404 Ἡ ἁγία καὶ μεγάλη σύνοδος ἡ κατὰ θεοῦ χάριν ἐνδημοῦσα ἐν τῆι φιλοχρίστωι καὶ βασιλευούσηι Κωνσταντινουπόλει Ῥώμηι τῶι εὐλαβεστάτωι πρεσβυτέρωι καὶ ἀρχιμανδρίτηι Εὐτυχεῖ. Οὐκ ἀγνοεῖς ἴσως τὰ τοῖς θείοις κανόσιν διηγορευμένα κατὰ τῶν ἀπειθούντων καὶ μὴ ἀνεχομένων ἀπαντῆσαι εἰς ἀπολογίαν, ὅταν καὶ τρίτη κλῆσις πρὸς αὐτοὺς γένηται. ἵνα τοίνυν μὴ σαυτὸν περιπείρηις τοῖς ὑπ' αὐτῶν εὐσεβῶς διηγορευμένοις, νῦν γοῦν τὸ τρίτον παρ' ἡμῶν καλούμενος διὰ τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων Μέμνονος τοῦ σκευοφύλακος καὶ Ἐπιφανίου καὶ τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου Γερμανοῦ θέλησον παραγενέσθαι εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἕωθεν, τουτέστιν τῆι τετάρτηι ἡμέραι, τῆι ἑπτακαιδεκάτηι τοῦ Νοεμβρίου μηνός. L IIII 204

405 Καὶ τῆι ἕξῆς ἡμέραι, ἥτις ἐστὶν ἑξκαιδεκάτη τοῦ Νοεμβρίου μηνός, ἡμέραι τρίτηι, προκαθεζομένου τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ τῆς ἁγίας συνόδου καὶ διαλεγο-

---

24 τρίτη κλῆσις εὐτυχοῦς B^{mg} 33 πρᾶξις δ̄ ἐν κωνσταντινουπόλει M^{mg} πρᾶξις τετάρτη τῶν ἐν κωνσταντινουπόλει συνελθόντων ἁγίων πατέρων B in textu

---

MBPSΦΛ^{n}

1 μάμαντι BPS ἡ μονῆ S 2 εἰ — ἐκβάλη BΛ^{n} μήτι [εἰ μήτι M^{corr}Φ^{r}] με θάνατος ἐκβάλη [ἐκβάλει S] MPSΦ 3 ἐκ om. B τῆς μονῆς S με] μοι SΦ om. Λ^{n} 4 ἐλέγχθη M πρεσβυτέρου MPSΦΛ^{n} πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου B 4/5 μάμας ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος B 6 σκέψις PSΦ^{r}, cf. notam Rustici 7 ποιεῖν B 9 ἐπαγρυπνήσει BPS καὶ] om. S 11/12 δηλωθέντων om. S 12 εὐτυχοῦς δηλώσει αὐτῶ B 13 ἀποσταλμένων PS ἀποφήνασθαι B 15 μονάζοντα BΦ^{ac}Λ^{n} ἀρχιμανδρίτην MPSΦ^{r} εὐτυχῆν MPS, corr. M 16 ὡς om. BS γε] δὲ B μὴ ποιήσει τοῦτο S ποιήση MP μέμψηται PS 17 ἑαυτόν B 20 εὐτυχῆν MPS, corr. M τὸ^{2} om. B 21 διακομίσουσι B εἰσ S 23 καὶ εἶχεν MPSΛ^{n} εἶχε δὲ BΦ 24 ἐν om. B 25 *Romae nouae* Λ^{n} καὶ] τῶ S 26 εὐτυχῆ MS, corr. M ἴσωσ B ὡσ MPS 28 εἰσ B ἑαυτὸν B 29 παρ' ἡμῶν om. B 31/32 τῆ ῑ̄ζ̄ S τῆσ ἑπτακαιδεκάτησ B 33 *āl septima decima* Φ^{c} in uno codice ἡμέραι τρίτηι om. BS

μένου περὶ θείων δογμάτων τοῦ αὐτοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀσκληπιάδης διά-
M VI 713 κονος καὶ νοτάριος ἐμήνυσεν λέγων· Μονάζοντές τινες ἀπὸ τῶν τοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς καὶ Ἀβράμιος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης ἔξω εἰσὶν καὶ παρακαλοῦσιν εἰσελθεῖν.

406 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Εἰσίτωσαν.

407 Καὶ εἰσελθόντος Ἀβραμίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου καὶ Ἐλευσινίου καὶ Κωνσταντίνου καὶ Κωνσταντίου τῶν διακόνων τῆς μονῆς τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς, ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Τί ἐσκύλη πρὸς ἡμᾶς ἡ εὐλάβεια ὑμῶν;

408 Ἀβράμιος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης εἶπεν· Ἀπεστάλημεν.

409 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Τίς ὑμᾶς ἀπέστειλεν;

410 Ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης Ἀβράμιος εἶπεν· Ὁ ἀρχιμανδρίτης.

411 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ποῖος ἀρχιμανδρίτης;

412 Ἀβράμιος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης εἶπεν· Εὐτυχής.

413 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Τί μάλιστα;

414 Ἀβράμιος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης εἶπεν· Ἀπέστειλέ με ἀρρωστῶν. μὰ τὰς εὐχάς σου, ὅλην τὴν νύκτα οὐκ ἐκοιμήθη μύζων, οὔτε δὲ ἐγὼ ἐκοιμήθην μύζοντος αὐτοῦ. μετεστείλατο γάρ με ἀφ' ἑσπέρας διὰ τοῦτο, εἶπεν δέ μοι καὶ τινὰ εἰπεῖν τῷι κύρωι.

415 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Καὶ ἐνδιδόαμεν, οὐκ ἐπιτιθέμεθα. θεοῦ γάρ ἐστιν τὸ δοῦναι ὑγείαν, ἡμῶν δὲ τὸ περιμεῖναι τὴν ῥῶσιν αὐτοῦ. οὐ γὰρ εἰς
Sap. Sal. 1, 13 τομὴν ὁρῶμεν, ἀλλ' εἰς αὔξησιν. οὔτε γὰρ τέρπεται ὁ θεὸς ἐπ' ἀπωλείαι ζώντων
2 Cor. 8, 9 οὔτε ἐσμὲν ἀπανθρωπίας τέκνα, ἀλλὰ φιλανθρωπίας θεοῦ. εἰ γὰρ δι' ἡμᾶς ὁ πλού-
L IIII 205 σιος ἐπτώχευσεν, καὶ ἡμεῖς ἔπεσθαι τῇι ὑψηλῇι αὐτοῦ πτωχείαι ὀφείλομεν· εἰς γὰρ φιλανθρωπίας ἔργα ὑπὸ θεοῦ κατεσκευάσθημεν.

416 Ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης Ἀβράμιος εἶπεν· Ἐμοί, τῶν ποδῶν σου, καὶ ἐνετείλατο ἄλλα τινά, ἃ ἐὰν ἐρωτηθῶ, λέγω.

417 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Πῶς δυνατόν, παρακαλῶ σε, ἄλλου κατηγορουμένου ἄλλον εἰπεῖν ὑπὲρ αὐτοῦ; ἀλλὰ μᾶλλον ἐνδιδόαμεν, οὐκ ἐπιτιθέμεθα. καὶ ἔλθηι ἐνταῦθα· πρὸς πατέρας ἔρχεται καὶ πρὸς ἀδελφούς, πρὸς οὐκ ἀγνοοῦντας αὐτόν, πρὸς ἔτι καὶ νῦν ἐπιμένοντας τῇι φιλίαι. πολλοὶ ἤκουσαν καὶ ἐσκανδαλίσθησαν· ὁ γὰρ κατήγορος αὐτοῦ ἐνίσταται, καὶ ὀφείλει ἀπολογήσασθαι. εἰ γὰρ τότε Νεστορίου ἐναντιουμένου τῇι ἀληθείαι ὑπὲρ ἀληθείας εἰσῆλθεν, πόσωι μᾶλλον ὀφείλει νῦν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας καὶ ὑπὲρ ἑαυτοῦ εἰσελθεῖν; ἄνθρωποι ἐσμὲν καὶ πολλοὶ τῶν μεγάλων ἐσκανδαλίσθησαν καὶ ἐσφάλησαν ὑπὸ ἀνοίας καὶ ὑπὸ ἀπειρίας νομίζοντες ὀρθῶς φρονεῖν. αἰσχύνην οὐ φέρει μεταμέλεια, ἀλλὰ τὸ ἐπιμένειν τῇι ἁμαρτίαι ὄνειδος. ὥσπερ γὰρ
M VI 716 σκώληξ ἀναλίσκει τὸ ξύλον ἐξ οὗπέρ ἐστιν, οὕτως καὶ ἡ ἁμαρτία μένουσα ἐν τῶι ποιοῦντι

MBPSΦΛ^{n}

2 τῶν om. B 3 ἀβραάμιοσ MP 5 εἰσιέτωσαν MB, corr. M 6 εἰσελθόντων S ἀβρααμίου MP 7 ἐλευσῖνου SΦ^{ac} καὶ^{2} om. S καὶ Κωνσταντίου om. BΦ^{c}Λ^{n} 10 ἀβραάμιοσ MP 11 ὁ ἁγιώτατος — 18 εὐχάς σου] παρ' εὐτυχοῦσ τοῦ ἀρχιμανδρίτου ἀρρωστοῦντοσ αὐτοῦ S 12 καὶ ἀρχιμανδρίτης om. B 12. 15 ἀβραάμιοσ P 15 εὐλαβέστατος om. B 17 ἀβραάμιοσ M^{corr}P 18 με BΦΛ^{n} ἡμᾶσ MPS μὰ γὰρ BΦ ὅλην γὰρ S οἰμώζων B 19 οἰμώζοντοσ B 21 ἐνδίδομεν B 22 τὴν ὑγείαν B 23 οὐ B ὁ om. B 24 οὐδὲ B 25 πτωχεία αὐτοῦ B 27 ἀβραάμιοσ MP 28 καὶ om. B τινὰ ἃ MPSΦ τινὰ ἵνα Λ^{n} ἅττινα B ἐρῶ S 29 σε om. S 30 καὶ BΛ^{n} κἂν MS καὶ ἂν P om. Φ 31 καὶ MPSΦ om BΛ^{n} οὐκ ἀγνοοῦντας] εἰδότασ S 37 ἡ μεταμέλεια B 38 ὁ σκώληξ PS

αὐτήν. ἀλλὰ ἔλθηι ἐνταῦθα καὶ ὁμολογοῦντος αὐτοῦ τὸ πταῖσμα καὶ ἀναθεματίζοντος διδόαμεν ὑπὲρ τῶν προλαβόντων συγγνώμην. καὶ ὑπὲρ τῶν μελλόντων ἡμᾶς ἀσφαλίζηται καὶ τὴν ἁγίαν σύνοδον ὅτιπερ ὁμοίως φρονεῖ ταῖς ἐκθέσεσιν τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν καὶ παρὰ ταύτας τοῦ λοιποῦ οὔτε διδάσκει τινὰς οὔτε ἐπί τινων διαλέγεται. οὕτω χρή, παρακαλῶ σε. καὶ γὰρ πρὸ τοῦ εἰδέναι σε αὐτὸν οἶδα αὐτὸν καὶ πρὸ τοῦ σε γνῶναι ἐκεῖνος οἶδεν ἐμέ.

418 Ἀβράμιος ὁ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης εἶπεν· Οὕτως ἔχει, τῶν ποδῶν σου.

419 Καὶ μετὰ τὸ ἀναστῆναι ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Οἴδατε τὸν ζῆλον τοῦ κατηγοροῦντος ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ πῦρ ψυχρὸν αὐτῶι φαίνεται διὰ τὸν ζῆλον τὸν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας. καὶ θεὸς οἶδεν, καὶ παρήινεσα καὶ παρεκάλεσα ὅτι μή· παρακαλῶ σε, ἔνδος. ὡς δὲ ἐπετίθει, τί εἶχον ποιῆσαι; ἄρτι ἐγὼ βούλομαι τὸν σκορπισμὸν ὑμῶν; μὴ γένοιτο· οὐχὶ μᾶλλον καὶ συναγαγεῖν ὑμᾶς; ἐχθρῶν ἐστιν τὸ σκορπίζειν, πατέρων δὲ τὸ συγκροτεῖν.

420 Τῆι ἕξῆς ἡμέραι, ἥτις ἐστὶν ἑπτακαιδεκάτη τοῦ Νοεμβρίου μηνός, αὖθις συνεδρευούσης τῆς ἁγίας συνόδου ἐν τῶι σηκρήτωι τοῦ ἐπισκοπείου, Ἀέτιος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Οἱ ἀποσταλέντες τῆι χθὲς ἡμέραι, ἥτις ἦν ἑξκαιδεκάτη τοῦ Νοεμβρίου μηνός, οἱ εὐλαβέστατοι πρεσβύτεροι Μέμνων σκευοφύλαξ καὶ Ἐπιφάνιος καὶ Γερμανὸς διάκονος ἐπὶ τῆι τρίτηι κλήσει πρὸς τὸν εὐλαβέστατον πρεσβύτερον καὶ ἀρχιμανδρίτην Εὐτυχῆ πάρεισιν ἀπαγγεῖλαι βουλόμενοι ἅπερ παρὰ τοῦ μνημονευθέντος ἀκηκόασιν διακονησάμενοι τοῖς ὑμετέροις γράμμασιν.

421 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Λεγέτω ἐν πρώτηι τάξει Μέμνων ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος ποίας τετύχηκεν ἀποκρίσεως παρὰ τοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς ἐφ' οἷς ἀπέσταλται παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου. L IIII 208

422 Ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ σκευοφύλαξ Μέμνων εἶπεν· Κατὰ τὴν κέλευσιν τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης καὶ τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου διαβάντες πρὸς τὸν εὐλαβέστατον πρεσβύτερον καὶ ἀρχιμανδρίτην Εὐτυχῆ ἐπιδεδώκαμεν αὐτῶι τὸ παρὰ τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου γράμμα ἀπεσταλμένον αὐτῶι, λαβὼν δὲ καὶ ἀναγνοὺς εἶπεν ἡμῖν ὅτι ἀπέστειλα τὸν εὐλαβέστατον πρεσβύτερον καὶ ἀρχιμανδρίτην Ἀβράμιον πρὸς τὸν ἁγιώτατον καὶ ὁσιώτατον ἀρχιεπίσκοπον ἡμῶν καὶ τὴν ἁγίαν σύνοδον, ὥστε συνθέσθαι αὐτὸν εἰς M VI 717
πρόσωπον ἐμὸν πᾶσιν τοῖς ἐκφωνηθεῖσιν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι καὶ τῶν ἐν Ἐφέσωι καὶ τοῖς κατὰ τὸν μακάριον Κύριλλον πᾶσιν

423 Καὶ ἔτι τούτου λέγοντος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Εὐσέβιος εἶπεν· Νῦν ἦλθεν συνθέσθαι; ἐγὼ οὐ περὶ [τῶν] μελλόντων κατηγόρησα, ἀλλα περὶ τῶν φθασάντων.

---

14 πρᾶξισ ε̄ ἐν κωνσταντινουπόλει M^{mg} πρᾶξισ πέμπτη τῶν ἐν κωνσταντινουπόλει B in textu 15 συνέλευσισ ἄλλη M^{mg}, post ἐπισκοπείου in textu PS

MBPSΦΛ^{n}

3 ἀσφαλίζηται ΦΛ^{n} ἀσφαλίζεται MBPS *sapiet* Φ 4 ταύτησ S οὔτε^{2}] οὐδὲ MP ἐπί τινων BΦ *ad aliquos* Λ^{n} τινι MPS 5 σε om. S 6 ἐγνωκέναι σε B ἐκεῖνοσ BΦΛ^{n} ἐκεῖνον MPS 7 ἀβραάμιοσ M^{corr}P ὁ om. B 8 ἀναγνωσθῆναι B 9 αὐτὸ BPS αὐτῶ M ψυχρότερον B 9/10 διὰ τὸν ὑπὲρ εὐσεβείασ λόγον S 10 ὁ θ̄σ̄ B καὶ^{2} MPSΦ om. B *quod* Λ^{n} 11 σε om. SΦ ἐπετίθει B ἐπετέθη MPS 13 τὸ om. MP, corr. M 14 ἦ MPS ἕ̄ S 15 σεκρέτω PS ἐπισκόπου P 16 ἦν BΦ ἐστὶν MPSΛ^{n} 17 οἱ om. B ὁ σκευοφύλαξ B 17/18 γερμανὸσ διάκονοσ PSΛ^{n}Φ^{r} ὁ διάκονοσ γερμανὸσ B γερμανὸσ M 19 εὐτυχῆν MP, corr. M πάρησαν S ἀναγγεῖλαι B 19/20 διακονησαμένοισ S 23 ἀπεστάλη B 26 εὐτυχῆν MP^{s} corr. M τὰ S 27 σταλμένα γράμματα S ἀποσταλὲν B αὐτῶι om. SΦ^{ac} δ' αὐτὰ : 28 ἀβραάμιον MP 29 ἡμῶν ἀρχιεπίσκοπον B πρὸσ τὴν SΦ^{a} 31 πᾶσιν MPΦΛ^{n} om. B 33 τῶν om. B ἐκατηγόρησα S

θεὸν τὸν ἀρχιεπίσκοπον ἔχομεν. καὶ ὁ κύρις Ἰὼβ λέγει· τόμον μὲν οὐκ ἀπέστειλεν πρὸς ἡμᾶς, φάσιν δὲ ὅτι ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις τόμον ἔχει σοι ἀποστεῖλαι ὁ ἀρχιεπίσκοπος ὥστε ὑπογράψαι, καὶ μὴ πεισθῆι αὐτῶι. ἀπήλθομεν δὲ καὶ πρὸς Μανουήλιον καὶ ἔφησεν μὴ ἀπεστάλθαι πρὸς αὐτόν. ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς Ἀβράμιον, κἀκεῖνος ἔλεγεν μὴ πεπέμφθαι πρὸς αὐτὸν μήτε φάσιν μήτε τόμον.

441 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Λεγέτω καὶ Πατρίκιος ὁ διάκονος τί ἀκήκοεν παρὰ τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιμανδριτῶν.

442 Ὁ εὐλαβέστατος διάκονος Πατρίκιος εἶπεν· Ἀπεστάλην παρὰ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης καὶ τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου μετὰ τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου Πέτρου κἀκεῖνα ἤκουσα ἅπερ κατέθετο ὁ μνημονευθεὶς εὐλαβέστατος πρεσβύτερος.

443 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Εὐσέβιος εἶπεν· Ὁρᾶι ἡ ὑμετέρα ἁγιωσύνη τὰ πεπλημμελημένα Εὐτυχεῖ τῶι ἀρχιμανδρίτηι καὶ ὅτιπερ ἀλλότρια τῆς πίστεως ἐφρόνησεν. ταῦτα
M VI 724 γὰρ καὶ ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος Ἰωάννης κατέθετο καὶ ὁ σὺν αὐτῶι ἀπεσταλμένος εὐλαβέστατος διάκονος Ἀνδρέας καὶ ὁ εὐλαβέστατος διάκονος Ἀθανάσιος ὁ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Βασιλείου, οἷα δὲ καὶ νῦν οἱ εὐλαβέστατοι ἀρχιμανδρῖται διὰ τῶν ἀποσταλέντων πρὸς αὐτοὺς εὐλαβεστάτων κληρικῶν ἐγνώρισαν τῆι ὑμετέραι ἁγιωσύνηι. τίς οὖν ἔτι λείπεται ἐκείνωι τόπος ἀπολογίας; δι' ὃ ἀξιῶ τὰ δοκοῦντα τοῖς ἁγίοις κανόσιν ἐντεῦθεν ἤδη καὶ ἐπ' αὐτῶι γενέσθαι. ὁ γὰρ ταραχὰς ἐμβάλλων καὶ ἀλλότρια φρονῶν τῆς πίστεως πῶς οὗτος ἐν ἱερεῦσιν θεοῦ ἢ ἐν ἀρχιμανδρίταις δίκαιός ἐστιν ἀριθμεῖσθαι; συνορᾶτε δὲ ὅτι καὶ ἐπιορκῶν ἐλήλεγκται. ὁ γὰρ εἰπὼν ὅτι κέκριταί μοι μὴ ἐξελθεῖν καὶ τάφος μοί ἐστιν τὸ μοναστήριον, οὗτος ἐπαγγέλλεται ἐλθεῖν πρὸς ὑπέρθεσιν ὁρῶν καὶ ἕτερά τινα τυρεύων ὥστε φυγεῖν τοὺς ἐλέγχους καὶ μὴ ὑπομεῖναι τιμωρίαν.

444 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ἐξαρκεῖ μὲν πάντα τὰ κατατεθέντα κατὰ Εὐτυχοῦς τοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου δεῖξαι ἡμῖν ὅτι ἕτερα παρὰ τὴν ὀρθὴν πίστιν φρονεῖ καὶ τὴν ἐκκλησίαν διαταράξαι ἐσπούδασεν, ὥστε αὐτὸν ἐντεῦθεν ἤδη ὑποπεσεῖν τοῖς τῶν κανόνων ἐπιτιμίοις καὶ ἀλλοτριωθῆναι καὶ τῆς περικειμένης αὐτῶι ἀξίας ἱερατικῆς καὶ τοῦ προίστασθαι μοναστηρίου· ὑπὲρ δὲ πλείονος ἀκριβείας καὶ τὴν ἐξαιτηθεῖσαν παρ' αὐτοῦ διορίαν παρέχομεν αὐτῶι. οὕτως γὰρ ἀπαντήσας καὶ κατὰ πρόσωπον ἐλεγχθήσεται. εἰ δέ γε κατὰ τὴν ἰδίαν ἐπαγγελίαν μὴ ἀπαντήσει ὁ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης Εὐτυχὴς τῆι προσιούσηι δευτέραι, τουτέστιν τῆι εἰκάδι δευτέραι τοῦ ἐνεστῶτος μηνὸς Νοεμβρίου, ἀπαλλοτριωθήσεται εἰς τὸ παντελὲς καὶ τῆς ἀξίας τοῦ πρεσβυτέρου καὶ ξένος γενήσεται τοῦ προίστασθαι μοναστηρίου.

MBPSΦΛ^{n}

2 φάσιν M φασὶ BPSΦΛ^{n} 2/3 ἀρχιεπίσκοποσ MSΛ^{n} *eps* Φ ἀρχιμανδρίτησ B 3 πεισθεὶσ S δὲ om. PS 4 ἀπεστάλθαι τί B ἀβραάμιον M^{corr}P 5 πεπομφέναι B 7 τῶν — ἀρχιμανδριτῶν] *Eutychen* Λ^{n} 8 ὁ — διάκονος om. B ὑμῶν S 9 ἁγιότητοσ MPS καὶ παρὰ S τῆς om. P συνόδου ὑμῶν B 10 πέτροσ ὁ πρεσβύτεροσ B cf. Λ^{n} 11 ὑμῶν S τά τε PS 12 ἐφρόνησεν om. PS 13 καὶ^{1} BΦΛ^{n} om. MPS 14 ὁ — διάκονος om. B 15 ὁ om. B 17 ἔτι λείπεται] ἐπιλείπεται B 18 αὐτὸν S ἐμβαλὼν MPS, corr. M 19 ἢ MBP καὶ SΦΛ^{n} δίκαιόν MPS 25 ὑμῖν Λ^{n} ὅτιπερ B 26 αὐτὸν om. B 27 ἀλλοτριωναι M, corr. M ἀλλοτριῶσαι PS καὶ om. BΦ^{ac} 28 τοῦ μοναστηρίου PS 29 καὶ PSΦ om. MBΛ^{n} 30 γε] μὴ P om. S ἀπαντήσοι MP 31 προσειοῦσι S 31/32 εἰκάδι καὶ δευτέρη S δευτέρα καὶ εἰκάδι B 32 νοεμβρίου μηνὸσ B 33 *presbyterii* ΦΛ^{n} καὶ τοῦ B τοῦ μοναστηρίου S

Ἑτέρα πρᾶξις L IIII 213

445 Ἡμέραι σαββάτωι, ἥτις ἐστὶν εἰκὰς τοῦ Νοεμβρίου μηνός, συνεδρευούσης τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης συνόδου ἐν τῶι σηκρήτωι τοῦ ἐπισκοπείου,

ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Εὐσέβιος εἶπεν· Ἐφ' οἷς ἐγγράφως ἠτιασάμην Εὐτυχῆ τὸν πρεσβύτερον καὶ ἀρχιμανδρίτην, παρακαλῶ τὴν ὑμετέραν ἁγιωσύνην ἀναγκαίους μοι ὄντας εἰς τὴν κινουμένην παρ' ἐμοῦ κατ' αὐτοῦ ὑπόθεσιν κελεῦσαι εἰς τὴν ἁγίαν ὑμῶν σύνοδον παραγενέσθαι τῆι προσιούσηι δευτέραι, εἰς ἣν κἀκεῖνος ἐπηγγείλατο παραγενέσθαι (εἰσὶν δὲ οἱ ἐπιζητούμενοι παρ' ἐμοῦ Ναρσῆς ὁ πρεσβύτερος καὶ σύγκελλος αὐτοῦ, Μάξιμος ἀρχιμανδρίτης ὁ φίλος αὐτοῦ, [καὶ] Κωνσταντῖνος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τοῦ αὐτοῦ Εὐτυχοῦς, Ἐλευσίνιος διάκονος τῆς αὐτῆς μονῆς), ἐφ' ὧι τε παρόντων αὐτῶν γινομένης τῆς διαγνώσεως τὸ ἀληθὲς κατάδηλον γενέσθαι.

446 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Οἱ ἐπιζητηθέντες παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου M VI 725
ἐπισκόπου Εὐσεβίου κληθήτωσαν εἰς τὸ ἀπαντῆσαι τῆι ὡρισμένηι ἡμέραι.

447 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Εὐσέβιος εἶπεν· Περιηχήθην παρὰ τινῶν ὡς τῆς δευτέρας κλήσεως γενομένης παρὰ τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου οἱ ἀποσταλέντες παρ' ὑμῶν εὐλαβέστατοι πρεσβύτεροι Μάμας καὶ Θεόφιλος ἐπήκουσαν τινὰ παρὰ Εὐτυχοῦς τοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου, ἅπερ ἐπὶ τῆς πράξεως τῶν ὑπομνημάτων οὐ κατέθεντο. καὶ ταῦτα δὲ εἰ φανείη, ἀπόδειξίς ἐστιν ἐναργὴς τοῦ φρονήματος αὐτοῦ. ἀξιῶ τοίνυν κληθέντας Μάμαν καὶ Θεόφιλον τοὺς πρεσβυτέρους προκειμένων τῶν ἁγίων εὐαγγελίων εἰπεῖν ἅπερ ἀκηκόασιν παρὰ Εὐτυχοῦς τοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου.

448 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Λεγέτωσαν οἱ νοτάριοι εἰ οἱ προρηθέντες εὐλαβέστατοι πρεσβύτεροι ἐνταῦθά εἰσιν.

449 Οἱ νοτάριοι εἶπον· Ὁ μὲν εὐλαβέστατος Θεόφιλος ὁ πρεσβύτερος πάρεστιν, ὁ δὲ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος Μάμας οὐκ ἐστιν ἐνταῦθα.

450 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ἐπήκουσας τῶν λεχθέντων παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Εὐσεβίου· δι' ὃ πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχων τὸν φόβον τοῦ θεοῦ κατάθου σύμπαντα μετὰ ἀληθείας ἅπερ ἀκήκοας λέγοντος τοῦ πρεσβυτέρου Εὐτυχοῦς, ἡνίκα ἀπεστάλης πρὸς τὸ καλέσαι αὐτὸν παρά τε ἡμῶν καὶ τῆς ἁγίας συνόδου.

451 Ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος Θεόφιλος εἶπεν· Κατὰ κέλευσιν τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης ἐγώ τε καὶ ὁ θεοσεβέστατος πρεσβύτερος Μάμας κατελάβομεν τὸ μοναστήριον τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς καὶ ἐπιδεδώκαμεν αὐτῶι τὸ ὑπομνηστικὸν τῆς κλήσεως αὐτοῦ τὸ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου ἀποσταλὲν αὐτῶι. καὶ ἤρξατο θέλειν συζητεῖν ἡμῖν, τοῦ δὲ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου Μάμα λέγοντος αὐτῶι ὅτιπερ οὐ διὰ τοῦτο ἤλθομεν τοῦ συζητῆσαι τῆι σῆι εὐλαβείαι, ἀλλὰ καλέσαι σε ἀπαντῆσαι εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον, ἤρξατο λέγειν ὁ αὐτὸς εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης

---

1 πρᾶξισ $\overline{\varsigma}$ τῶν ἐν κωνσταντινουπόλει M^{mg}
451 cf. infra 698

MBPSΦΛ^{n}

1 ἑτέρα πρᾶξισ MSΦ πρᾶξισ ἕκτη τῶν ἐν κωνσταντινουπόλει συνελθόντων ἁγίων $\overline{πρῶν}$ B om. PΛ^{n} 2 ἡμέραι — μηνός om. S $\overline{κβ}$ νοεμβρίου μηνὸσ ἡμέρα $\overline{ζ}$ S^{mg} σαββάττω M 3 σεκρέτω BPS 4 εὐτυχῆν MP, corr. M 7/8 παραγίνεσθαι MP 9 μάξιμοσ ὁ B καὶ MPSΦ om. BΛ^{n} κωνσταντῖνοσ ὁ B *Constantius* Λ^{n} 10 ἐλευσῖνοσ S, cf. Φ 13 κληθήσονται PS 14 ἐπίσκοποσ om. B 15 ἡμῶν PS om. B ἡμῶν BS 16/17 παρὰ — ἀρχιμανδρίτου ἐπήκουσαν τινὰ B 18 δὲ om. PSΦ 19 μάμαντα MP 23 πρεσβύτεροσ θεόφιλοσ B 24 ἐνταῦθα om. S 25 λεγχθέντων M 29 ὁ — θεόφιλοσ BΦ θεόφιλοσ πρεσβύτεροσ MPS κατὰ τὴν PS 30 θεοφιλέστατοσ B τὴν μονὴν S 32 τὸ om. MP 33 θέλειν om. S πρεσβυτέρου om. B μάμαντοσ PS 34 ἦλθαμεν S τοῦ om. PS θεοσεβεία B σε om. B ὑπαντῆσαι MP om. S 35 ὁ — ἀρχιμανδρίτησ] εὐτυχῆσ S εὐλαβέστατοσ om. B ἀρχιμανδρίτησ εὐτυχὴσ BΛ^{n}

παρόντος τοῦ πρεσβυτέρου Ναρσοῦ καὶ τοῦ ἀρχιμανδρίτου Μαξίμου καὶ ἑτέρων τινῶν μοναχῶν ὅτι ἐν ποίαι γραφῇι κεῖται δύο φύσεις; ἔπειτα δὲ τίς τῶν ἁγίων πατέρων ἐξέθετο
L IIII 216 δύο φύσεις τὸν θεὸν λόγον ἔχειν; ἡμῶν δὲ πρὸς ταῦτα ἀποκριναμένων αὐτῶι· καὶ αὐτὸς δεῖξον ἡμῖν ποῦ κεῖται τὸ ὁμοούσιον ἢ ποία γραφὴ λέγει τοῦτο, ἀπεκρίθη ὁ αὐτὸς εὐλαβέστατος Εὐτυχής· οὐ κεῖται παρὰ τῆι γραφῆι, εἰς τὴν ἔκθεσιν δὲ τῶν πατέρων κεῖται. πρὸς τοῦτο ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος Μάμας ἀποκρινάμενος εἶπεν· ὃν τρόπον τὸ ὁμοούσιον οὐ κεῖται παρὰ τῆι γραφῆι, ἀλλὰ παρὰ τῶν πατέρων ἐξετέθη, οὕτω καὶ περὶ δύο φύσεων οἱ αὐτοὶ ἅγιοι πατέρες ἐξέθεντο. εἶπον κἀγὼ πρὸς ταῦτα· τέλειός ἐστιν ὁ θεὸς λόγος ἢ οὔ; λέγει ὁ αὐτὸς πρεσβύτερος· τέλειος. λέγω ἐγώ·
M VI 728 τέλειος ἄνθρωπος ὁ σαρκωθεὶς ἢ οὔ; λέγει ὁ αὐτὸς πρεσβύτερος· τέλειος. λέγω· εἰ τοίνυν θεὸς τέλειος καὶ ἄνθρωπος τέλειος, τί κωλύει λέγειν ἡμᾶς ἐκ δύο φύσεων ἕνα υἱόν; δύο τέλεια ἕνα ἀποτελοῦσιν υἱόν. πρὸς ταῦτα ἀπεκρίνατο ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης Εὐτυχής· μὴ γένοιτο ἐμὲ εἰπεῖν ἐκ δύο φύσεων τὸν Χριστὸν ἢ φυσιολογεῖν τὸν θεόν μου. εἴτε οὖν βούλονται καθελεῖν με εἴτε θέλουσι ποιεῖν τι κατ' ἐμοῦ, κατὰ συγχώρησιν θεοῦ ποιείτωσαν· ἐγὼ γὰρ ἐν τῆι πίστει ἣι παρέλαβον, ἐν αὐτῆι ἕστηκα καὶ τελειωθῆναι βούλομαι. ἅπερ ἀκήκοα παρ' αὐτοῦ, ταῦτά ἐστιν.

452 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Εἰπὲ ἡμῖν τίνος ἕνεκεν τοιαῦτα περὶ τῆς πίστεως ἀκηκοὼς παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου Εὐτυχοῦς παραγενόμενος τῆι προτεραίαι ταῦτα παρεσιώπησας;

453 Ὁ εὐλαβέστατος Θεόφιλος πρεσβύτερος εἶπεν· Οἶδεν καὶ ἡ ὑμετέρα θεοφίλεια ὡς οὐ διὰ ταύτην ἀπεστάλημεν τὴν αἰτίαν, ἀλλὰ μόνον τοῦ καλέσαι τὸν πρεσβύτερον Εὐτυχῆ. δι' ὃ μὴ ἐρωτηθέντες περιττὸν ἡγησάμεθα ταῦτα εἰπεῖν περὶ ὧν οὐκ ἐνετάλθημεν.

454 Οἱ νοτάριοι εἶπον· Παρεγένετο καὶ Μάμας ὁ πρεσβύτερος, οὗ ἐμνημόνευσεν ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Εὐσέβιος.

455 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ἀναγινωσκέσθω τῶι εὐλαβεστάτωι πρεσβυτέρωι Μάμαι τὰ κατατεθέντα παρὰ Θεοφίλου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου.

456 Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος Μάμας εἶπεν· Εἰ περὶ ἀνθρώπου ἦν τὸ ζητούμενον, ὄνομα κληρικοῦ ἔχων οὐκ ἂν ἐψευσάμην· περὶ δὲ πίστεως λεγομένων, οὐκ ἂν ἀρνήσομαι οὐδὲ ψεύσομαι· μὴ γένοιτο. ἐπειδὴ ἀποστελλόμενοι οὐδὲν ἕτερον ἐνετάλθημεν παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου ἢ μόνον τὸ ὑπομνηστικὸν δοῦναι καὶ ἀπόκρισιν λαβεῖν εἴτε ἔρχεται εἴτε μή, διὰ τοῦτο ἐν τῆι πρώτηι καταθέσει ἅπερ ἠθέλησεν ἐκεῖνος λαλῆσαι, περιττὰ ἐνόμισα εἶναι καταθέσθαι. ἀλλ' ἐπειδήπερ ἠρώτησεν ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Εὐσέβιος καὶ τὰ λαληθέντα καταθέσθαι, τὰ αὐτὰ κἀγὼ κατατίθεμαι ἅπερ καὶ ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος Θεόφιλος κατέθετο. καὶ γὰρ ἡμῶν ἡσυχαζόντων καὶ μὴ βουλομένων αὐτῶι περὶ μηδενὸς λαλῆσαι αὐτὸς ἐφιλονείκει λέγων περὶ τοῦ δόγματος ὡς ἐφρόνει. καὶ ἠρέμα κατέγνωμεν αὐτοῦ· ἔλεγεν γὰρ ὅτι ὁ θεὸς λόγος

13—14 adfert Timotheus Aelurus f. 56b

MBPSΦΛn

2 ὅτι om. B 3 τὸν θν̄ λόγον ἔχειν δύο φύσεισ B ἀποκρινομένων P 6 ἀποκρινόμενοσ PS 8 τῶν δύο B 9 πρεσβύτεροσ εὐτυχὴσ B λέγω ἐγὼ BΦΛn εἶπον κἀγὼ MPS 10 λέγω MPΦΛn λέγω ἐγὼ BS 12 ὑποτελοῦσιν S 13 ἐκ δύο φύσεων εἰπεῖν BS εἰπεῖν γεγενῆσθαι B 16 ταύτη B ἅπερ οὖν S 17 εἰπὲ ἡμῖν] καὶ S τῆς om. S 18 ἀκούσασ B 19 κατεσιώπησασ S 20 πρεσβύτεροσ θεόφιλοσ B καὶ om. BS θεοφιλία S 21/22 εὐτυχῆν MP corr. M 24/25 θεοσεβέστατοσ B 27 μάμαντι BPS 30 λεγομένησ B ἀρνήσωμαι BP ψεύσωμαι BPcorr 33 εἶναι] ὑμῖν S 33—34 ἀλλ' — καταθέσθαι om. PS 33 ἐπειδὴ ἐπηρώτησεν B 34 θεοφιλέστατοσ B ταῦτα B ἐγὼ S 34/35 κατατίθημι MPS 35 καὶ om. B εἶπε καὶ κατέθετο B 35/36 ἡσυχασάντων B

σαρκωθεὶς τὴν ἀνθρωπείαν φύσιν τὴν πεσοῦσαν ἦλθεν ἐγεῖραι. εὐθέως ἐπιλαβόμενος εἶπον· ποίαν; πάλιν λέγει αὐτὸς ὅτι τὴν ἀνθρωπείαν φύσιν. ἔλεγον ἐγώ· σημείωσαί μοι τὴν ἀνθρωπείαν φύσιν, καὶ παρὰ ποίας φύσεως αὕτη ἀνηγέρθη. ἔλεγεν ὅτι ἐγὼ παρὰ τῆς γραφῆς οὐκ ἐδιδάχθην περὶ δύο φύσεων. εἶπον ἐγὼ ὅτι οὔτε περὶ τοῦ ὁμοουσίου παρὰ τῆς γραφῆς ἐδιδάχθημεν, ἀλλὰ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τὰς γραφὰς καὶ νοησάντων εὐσεβῶς καὶ ἐκθεμένων πιστῶς. οὕτως οὖν παρελάβομεν καὶ περὶ τοῦ ὁμοουσίου καὶ περὶ τοῦ ἐκ δύο φύσεων εἶναι τὸν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ. ἔφησεν πρὸς ταῦτα ὅτι ἐγὼ θεότητα οὐ φυσιολογῶ οὔτε λέγω δύο φύσεις, μὴ γένοιτο. καὶ εἰμὶ ἐνταῦθα, κἂν καθαιρεθῶ, τάφος μοι ἔστω τὸ μοναστήριον, καὶ ἐὰν συγχωρῇ θεὸς παθεῖν μέ τι, ἤδιστα πάσχω· ἐγὼ γὰρ δύο φύσεις οὐχ ὁμολογῶ. διὰ δὲ τὴν αἰτίαν ἣν προεῖπον, ἐπειδὴ οὔτε συζητῆσαι ἀπήλθομεν, ἀλλὰ μόνον ἀπόκρισιν δοῦναι καὶ λαβεῖν, διὰ τοῦτο ταῦτα ἐν τῇ προτεραίαι οὐ κατεθέμεθα. M VI 729 L IIII 217 6 10

457 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Δῆλά ἐστιν τὰ παρὰ ἀμφοτέρων τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων κατατεθέντα· ὅθεν καὶ αὐτὰ ἀναλαμβανέσθω τῇ πίστει τῶν ὑπομνημάτων. 15

458 Συναχθείσης αὖθις τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης συνόδου, προκειμένων τῶν ἁγίων καὶ φρικτῶν εὐαγγελίων καὶ προεδρεύοντος τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Φλαβιανοῦ ἐν τῷι σηκρήτωι τοῦ ἐπισκοπείου, τῇι ὁρισθείσηι προθεσμίαι, ἡμέραι δευτέραι, ἥτις ἐστὶν δευτέρα καὶ εἰκὰς τοῦ Νοεμβρίου μηνός,

Ἀστέριος πρεσβύτερος καὶ νοτάριος εἶπεν· Ἀπήντησεν ἡ κυρία ἡμέρα καὶ ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Εὐσέβιος πρὸ τῶν θυρῶν ἕστηκεν ζητῶν εἰσελθεῖν. 20

459 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Εἰσίτω.

460 Καὶ μετὰ τὸ εἰσελθεῖν ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ἀπελθόντες Φιλάδελφος καὶ Βήρυλλος οἱ διάκονοι ἐπιζητήσουσι τὸν εὐλαβέστατον πρεσβύτερον καὶ ἀρχιμανδρίτην Εὐτυχῆ περὶ τὸ ἐπισκοπεῖον, εἴ γε κατὰ τὰς ἰδίας ὑποσχέσεις ἀπήντησεν, καὶ καλέσουσιν αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον. M VI 732 26

461 Καὶ ἐν τῷι μεταξὺ ἐπανελθόντες οἱ προειρημένοι ἔφησαν ἐζητηκέναι μὲν αὐτὸν ἀνὰ πᾶσαν τὴν ἐκκλησίαν, μὴ εὑρηκέναι δὲ μήτε αὐτὸν μήτε τινὰ τῶν αὐτοῦ.

462 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Καὶ αὖθις Κρισπῖνος καὶ Ἰοβιανὸς οἱ διάκονοι ἀπελθόντες ζητήσουσιν αὐτὸν περὶ τὴν ἐκκλησίαν καὶ ὅπουπερ ἂν μάθωσιν εἶναι, καλέσουσιν αὐτόν. 30

463 Οἱ δὲ ἀπελθόντες μετὰ τὸ ὑποστρέψαι εἶπον αὐτὸν μὲν μὴ εὑρηκέναι, μεμαθηκέναι

16—19 = infra 720

16 πρᾶξισ ξ̄ ἐν κ̄ω̄ M^{mg} inscr. ἑβδόμη πρᾶξισ τῶν ἐν κωνσταντινουπόλει συνελθόντων B

MBPSΦ, Λ^{n} [16—20 εἶπεν etiam in Coll. Nouar. 10, 95]

1 ἀνεγεῖραι MPS, corr. M 2 πάλιν om. S ὁ αὐτὸσ B ὅτι om. BS φύσιν om. S 2/3 σημείωσαί — φύσιν om. SΦ^{ac} σημείωσαί μοι BΛ^{n} *fige in memoriam* Φ^{r} σημειωσάμενοσ MP 3 ἀνηγέρθη BΦ^{ac}Λ^{n} ἀνηρέθη MPSΦ^{r} ὅτι om. S 4 τῆσ θείασ B λέγω S οὐδὲ B 5 τοῦ om. B 6 καὶ^{1} om. B 8 ὅτι om. S 9 καὶ — ἐνταῦθα om. S ἐστὶ B 9/10 με ὁ θσ̄ παθεῖν τί B 12 ἐν om. B 13/14 τῶν — πρεσβυτέρων om. PS εὐλαβεστάτων om. B cf. Φ^{c} 17 φρικτῶν] σεπτῶν B 18 σεκρέτω BPS 19 εἰκὰσ δευτέρα MP μηνὸσ νοεμβρίου S 20/21 εὐλαβέστατοσ B 22 εἰσιέτω B 24 *Cyrillus* Φ^{ac}Λ^{n} οἱ om. S ἐπιζητήσωσιν S 25 εὐτυχῆν MPS corr. M 27 ἐζητηκέναι μὲν] ἐζητήκαμεν S 29 Ἰοβιανὸσ PS Ἰωβιανὸσ M Ἰουβιανὸσ B *iouinianus* Φ^{r} *diogenianus* Φ^{ac}Λ^{n} 30 τε τὴν B εἶναι MPΦ αὐτὸν εἶναι B εἶναι αὐτὸν S *eum esse* Λ^{n} 30/31 καλέσουσιν BSΦ^{ac}Λ^{n} καὶ καλέσουσιν MPΦ^{cr} 31 αὐτὸν [om. S] εἰσ τὸ συνέδριον PS 32 οἱ δὲ — εἶπον] καὶ ἐν τῷ μεταξὺ ἐπανελθόντεσ οἱ προειρημένοι ἔφησαν P οἱ δὲ ἐπανελθόντεσ ἔφησαν S

δὲ μετὰ πολλῆς βοηθείας στρατιωτῶν καὶ μοναχῶν καὶ ἐπαρχικῶν μέλλειν αὐτὸν παραγενέσθαι.

464 Καὶ τούτων λεγομένων καὶ ἐκδεχομένης τῆς ἁγίας συνόδου ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος Ἰωάννης εἶπεν· Ἀπήντησεν ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης Εὐτυχὴς μετὰ πολλοῦ πλήθους στρατιωτῶν καὶ μοναχῶν καὶ ταξεωτῶν τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἐπάρχου τῶν πραιτωρίων καὶ οὐχ ἑτέρως αὐτὸν βούλονται ἀπολῦσαι ἵνα εἰσέλθηι εἰς τὴν ἁγίαν ὑμῶν συνόδον, εἰ μὴ ἀντιφωνήσομεν ἀποκαθιστᾶν αὐτοῦ τὸ πρόσωπον· ἔστι δὲ καὶ Μάγνος ὁ θαυμασιώτατος σιλεντιάριος καὶ αὐτὸς ἅμα αὐτῶι πρὸ τῶν θυρῶν βουλόμενος εἰσελθεῖν ὡς ἀποσταλεὶς παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως.

465 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Εἰσίτωσαν.

466 Καὶ μετὰ τὸ εἰσελθεῖν ὁ θαυμασιώτατος σιλεντιάριος Μάγνος εἶπεν· Τῶν ποδῶν
L IIII 220 τῆς ἁγιωσύνης ὑμῶν, εἰ κελεύετε, δέξασθε τὴν ἀπόκρισιν τοῦ δεσπότου. φανερὰ γὰρ ὑμῖν ἐγγράφως ἐδήλωσεν, καὶ εἰ παρίσταται, ἀναγινωσκέσθω.

467 Ἡ ἁγία συνόδος εἶπεν· Ἀνάγνωθι τὰ παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως προσταχθέντα, τέκνον.

Καὶ ἀνέγνω ὁ θαυμασιώτατος σιλεντιάριος Μάγνος οὕτως

468 Ἡμεῖς τῆς εἰρήνης φροντίζομεν καὶ τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν καὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ φυλάττεσθαι θέλομεν τὴν ὀρθῶς καὶ θεοπνεύστως ἐκφωνηθεῖσαν πίστιν παρὰ τῶν πατέρων ἡμῶν τῶν ἐν Νικαίαι συναχθέντων τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ καὶ τῶν ἐν
M VI 733 Ἐφέσωι τῶν ἐπὶ τῆι καθαιρέσει Νεστορίου. τοῦτο οὖν θέλομεν μὴ σκάνδαλον εἰς τὴν προειρημένην ὀρθοδοξίαν βληθῆναι· ἐπειδὴ δὲ οἴδαμεν τὸν μεγαλοπρεπέστατον πατρίκιον Φλωρέντιον ὄντα πιστὸν καὶ μεμαρτυρημένον ἐπὶ τῆι ὀρθότητι, θέλομεν συνεῖναι αὐτὸν τῆι ἀκροάσει τῆς συνόδου, ἐπειδὴ λόγος περὶ πίστεώς ἐστιν.

469 Ἔτι τούτων ἀναγινωσκομένων ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν · Πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως. μεγάλη ἡ πίστις τῶν βασιλέων. τῶν φυλάκων τῆς πίστεως πολλὰ τὰ ἔτη. τῶν ὀρθοδόξων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη. τῶν εὐσεβεῖ τῶι ὀρθοδόξωι. τῶι εὐσεβεῖ βασιλεῖ. τῶι ἀρχιερεῖ βασιλεῖ. ἀκούετε ἅγιοι πατέρες. εὐχαριστοῦμεν τοῖς ὀρθοδόξοις βασιλεῦσιν.

470 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Τὸν κύριν Φλωρέντιον πιστὸν πάντες ἴσμεν καὶ μεμαρτυρημένον ἐπὶ ὀρθοδοξίαι καὶ βουλόμεθα αὐτὸν παρεῖναι· μάθωμεν δὲ καὶ παρὰ Εὐτυχοῦς τοῦ πρεσβυτέρου εἰ βούλεται αὐτὸν παρεῖναι.

471 Εὐτυχὴς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης εἶπεν· Ὃ δ' ἂν βούληται ὁ θεὸς καὶ ἡ ἁγιωσύνη ὑμῶν, ποιήσατε· ἐγὼ ἐμαυτὸν ὑμῖν παρατίθεμαι.

472 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ἐλθηι καὶ ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος Φλωρέντιος. καταξίωσον οὖν, τέκνον ὁ σιλεντιάριος, σκῦλαι αὐτόν.

MBPSΦ, Λ^n [praeter 25 ἡ ἁγία — 29; 469 = Coll. Nouar. 10, 96]. uersione Φ^a in 18—24 utitur Liberatus 11 p. 64 Garn.

1 βίασ S μοναζόντων B 1/2 παραγίνεσθαι B 3 λεγομένην S λελεγμένων B 5 καὶ²] καὶ ἐπαρχικῶν καὶ B 7 ἀντιφωνήσωμεν MP 7/8 ἀποκαθιστάναι S 8 σελεντιάριοσ S 9 καὶ αὐτὸς om. S βουλόμενοσ πρὸ τῶν θυρῶν S 11 εἰσιέτωσαν B 13 δέξασθαι MPΦΛ^n, corr. M ὑμῖν om. ΦΛ^n 14 *mandarunt* Λ^n 15 ἀναγινωσκέσθω B εὐσεβοῦσ B 16 τέκνον ὑπὸ τῆς σῆσ θαυμασιότητοσ B 17 οὕτωσ SΛ^n ὅτι MBP *ita quoniam* Φ 18 καὶ¹ om. $\Lambda^n\Phi^{ac}$ *dei ecclesiis* Φ^r 20 τῶν² om. BPS δεκαοκτὼ B 23 ἐν S 24 τῆσ πίστεωσ PS 26 φυλάκων] *oboedientium* Λ^n 26—28 πολλὰ — βασιλεῖ¹] τῶν ὀρθοδόξων αὐγούστων S 27 τῶι εὐσεβεῖ² om. B 30 κύριον MP 31 τῇ ὀρθοδοξία B 33 βούλεται MS

473 Ὁ θαυμασιώτατος σιλεντιάριος Μάγνος εἶπεν· Καὶ κελεύσατέ τινα μετ' ἐμοῦ πεμφθῆναι κληρικόν, μή πως ἀμφιβάλῃ περὶ τούτου ὅτι ἡ ἁγιωσύνη ὑμῶν [οὐκ] ἀπέστειλεν.

474 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Εἰ ἐκέλευσεν ὁ εὐσεβέστατος ἡμῶν βασιλεὺς ἡμᾶς πέμψαι, ἐπέμψαμεν ἄν· ἐπειδὴ δὲ οὐκ ἐκέλευσεν, αὐτὸς μόνος διάβηθι πρὸς τὴν αὐτοῦ μεγαλοπρέπειαν.

475 Καὶ μετὰ τὸ ἐλθεῖν τὸν μεγαλοπρεπέστατον καὶ ἐνδοξότατον ἀπὸ ἐπάρχων καὶ ὑπάτων καὶ πατρίκιον Φλωρέντιον ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Στήτωσαν εἰς μέσον ὅ τε κατηγορῶν καὶ ὁ κατηγορούμενος καὶ ἀναγινωσκέσθω ἄνωθεν ἡ γενομένη πρᾶξις ἐπὶ τῇ κατὰ τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Εὐσέβιον καὶ τὸν εὐλαβέστατον πρεσβύτερον καὶ ἀρχιμανδρίτην Εὐτυχῆ ὑποθέσει, ἐφ' ᾧι τε ὁδηγηθέντας ἡμᾶς ἐκ τῶν προτέρων πέρας δοῦναι τοῖς ἤδη κινηθεῖσιν τῶι τε δικαίωι καὶ τοῖς ἁγίοις κανόσιν συμβαῖνον.

476 Καὶ παρελθὼν εἰς μέσον Ἀέτιος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνεγίνωσκεν τὴν γεγενημένην πρᾶξιν τῶν ὑπομνημάτων. καὶ ἐν τῶι ἀναγινώσκειν φθάσαντος αὐτοῦ εἰς τὸ μέρος τῆς δευτέρας ἐπιστολῆς τοῦ τῆς θείας μνήμης Κυρίλλου τῆς γραφείσης πρὸς τοὺς θεοφιλεστάτους τῆς Ἀνατολῆς ἐπισκόπους, ἐν ἧι περιείχετο τὰ ῥήματα ταῦτα· ὁμολογοῦμεν τοιγαροῦν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ, θεὸν τέλειον καὶ ἄνθρωπον τέλειον ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος, πρὸ αἰώνων μὲν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα κατὰ τὴν θεότητα, ἐπ' ἐσχάτου δὲ τῶν ἡμερῶν τὸν αὐτὸν δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ὁμοούσιον τῶι πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα. δύο γὰρ φύσεων ἕνωσις γέγονεν, δι' ὃ ἕνα Χριστόν, ἕνα κύριον ὁμολογοῦμεν. κατὰ ταύτην τὴν τῆς ἀσυγχύτου ἑνώσεως ἔννοιαν ὁμολογοῦμεν τὴν ἁγίαν παρθένον θεοτόκον διὰ τὸ τὸν θεὸν λόγον σαρκωθῆναι καὶ ἐνανθρωπῆσαι καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς συλλήψεως ἑνῶσαι ἑαυτῶι τὸν ἐξ αὐτῆς ληφθέντα ναόν. M VI 736 p. 108, 31—109, 5 L IIII 221

477 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Εὐσέβιος εἶπεν· Οὗτος, τῶν ποδῶν ὑμῶν, τοῦτο οὐχ ὁμολογεῖ οὐδὲ συνέθετό ποτε τούτοις, ἀλλ' ἐναντία τούτων ἐφρόνησεν καὶ ἐλάλησεν πρὸς ἕκαστον τῶν συντυγχανόντων αὐτῶι καὶ κατήχει.

478 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος καὶ ἐνδοξότατος ἀπὸ ἐπάρχων καὶ ὑπάτων καὶ πατρίκιος Φλωρέντιος εἶπεν· Εἰ παρίσταται τῆι ὑμετέραι ὁσιότητι, ἐρωτάσθω ὁ πάπας Εὐτυχὴς εἴ γε συντίθεται τούτοις.

479 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Εὐσέβιος εἶπεν· Ἔνδοτε, ἀναγνωσθῆι πᾶσα ἡ πρᾶξις τῶν ὑπομνημάτων. ἀρκεῖ γάρ μοι ἡ πρᾶξις εἰς ἔλεγχον· καὶ γὰρ ἐμοὶ ἐληλεγμένος ἐστίν. οὐδὲ γὰρ ἄρτι ἐὰν σύνθηται λαβών ποθεν ἔκθεσιν, ἐγὼ πρόκριμα ὀφείλω ὑπομεῖναι. ἐγὼ ἀπέδειξα αὐτὸν καὶ διὰ τῶν καταθέσεων τῶν πρὸς αὐτὸν ἀποσταλέντων παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου καὶ διὰ μαρτύρων ὁσιωτάτων ἐπισκόπων δύναμαι πάλιν τὰ αὐτὰ ἀποδεῖξαι, εἴ γε ἀρνήσοιτο. ἔστιν γὰρ ὁ κύρις Μελίφθογγος καὶ ὁ κύρις Ἰοβιανὸς καὶ ὁ κύρις Ἰουλιανός, εἰδότες ἀκριβῶς.

480 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Οὐδεὶς οὔτε σοὶ συγχωρεῖ, ἐπίσκοπε Εὐσέβιε,

---

MBPSΦΛⁿ

1 καὶ om. BS 1/2 πεμφθῆναι μετ' ἐμοῦ B 2/3 ὅτι — ἀπέστειλεν om. S 2 οὐκ M^{corr}B om. MPΦΛⁿ 4 ἡμῶν om. B 5 ἡμᾶς om. Φ 7 εἰσελθεῖν BPS 8 πατρικίων MP ἐν τῶ μέσω B 9 γινομένη S 11 εὐτυχῆν PS ὑπόθεσισ P 12 ἐπὶ τοῖσ P τῶι — συμβαῖνον MPBSΛⁿ om. Φ 13/14 γενομένην S 15 μέρος] μέσον B θείασ MP ὁσίασ B 16 περιεῖχεν MP 17 ιν χν S 19 ἐσχάτων BS 24 τῆς om. B 25 συλληφθέντα B ναὸν BΦΛⁿ ἄνθρωπον MPS 28 καὶ κατήχησεν B διδάσκων S 29 πατρικίων MP 30 ἁγιωσύνη B ἐρωτάσθω om. S 31 γε] τε PΦ om. S 32 ἀναγνωσθῆναι PS 33 καὶ] ἤδη BΛⁿ 34 συντεθῆται S 35 καὶ om. B αὐτῶν M 36 ὁσίων S 37 Ἰοβιανὸς] *Iouinus* Λⁿ et Rusticus in adnotatione *Iohannes* Φ

μὴ ἐλέγξαι αὐτὸν οὔτε τὸν πρεσβύτερον Εὐτυχῆ ἐκ τοῦ παραχρῆμα δέχεταί τις συντιθέμενον, ἐὰν μὴ ἐλεγχθῆι τί πρότερον ἐφρόνει.

481 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Εὐσέβιος εἶπεν· Δέδοικα αὐτοῦ τὴν περιδρομήν.
M VI 737 ἐγὼ πένης εἰμί, ἀκτήμων· ἐξορίαν μοι ἀπειλεῖ, χρήματα ἔχει· ἀναζωγραφεῖ μοι ἤδη τὴν Ὄασιν.

482 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Κἂν μυριάκις ταῦτα λέγηις ἐπιμένων, ἡμεῖς τῆς ἀληθείας οὐδὲν προτιμῶμεν.

483 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἐὰν ἁλῶ ἐγὼ συκοφάντης, ἀφαιρεθῶ τῆς ἀξίας.

484 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος καὶ ἐνδοξότατος ἀπὸ ἐπάρχων καὶ ὑπάτων καὶ πατρίκιος Φλωρέντιος εἶπεν· Πεῦσις προσενεχθῆι τῶι πρεσβυτέρωι Εὐτυχεῖ πῶς πιστεύει καὶ τί λέγει, καὶ τότε πάλιν ἐρωτάσθω διὰ τί νῦν ταῦτα λέγων πρότερον ἄλλως ἐφρόνει.

485 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος εἶπεν· Καθὼς προεῖπον, προκρίματός μοι μὴ γινομένου ἀπὸ τῆς νῦν αὐτοῦ καταθέσεως ἐρωτάσθω. ἐγὼ γὰρ ἀπὸ τῶν ἤδη πραχθέντων ὑπομνημάτων ἤλεγξα αὐτὸν οὐκ ὀρθῶς φρονοῦντα.

486 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Οὐκ ἔσται σοι πρόκριμα ἀπὸ τοῦ νῦν αὐτὸν κατατίθεσθαι· ἡ γὰρ ἤδη γεγενημένη πρᾶξις τὴν ἰδίαν ἰσχὺν ἔχει.

487 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος εἶπεν· Συντίθεται τοῖς τοῖς ἀναγνωσθεῖσιν ἄρτι τοῖς τοῦ μακαρίου Κυρίλλου καὶ ὁμολογεῖ δύο φύσεων ἕνωσιν γεγενῆσθαι ἐν ἑνὶ προσώπωι καὶ μιᾶι ὑποστάσει ἢ οὔ;

488 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ἤκουσας, πρεσβύτερε Εὐτυχῆ, τί ὁ κατή-
L IIII 224 γορός σου λέγει· λέγε τοίνυν εἰ ἐκ δύο φύσεων ἕνωσιν ὁμολογεῖς.

489 Εὐτυχὴς πρεσβύτερος εἶπεν· Ναὶ ἐκ δύο φύσεων.

490 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ὁμολογεῖς δύο φύσεις, κύρι ὁ ἀρχιμανδρίτης, μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν εἶναι τὸν Χριστὸν λέγεις κατὰ σάρκα ἢ οὔ;

491 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἄρον καῦσον Εὐσέβιον. οὗτος ζῶν καῆι. οὗτος εἰς δύο γένηται. ὡς ἐμέρισεν, μερισθῆι.

492 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἀνεκτὸς ὑμῖν ἐστιν οὗτος ὁ λόγος μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν δύο φύσεις εἰπεῖν;

493 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀνάθεμα τῶι λέγοντι.

494 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἐπειδὴ καὶ τῶν φωνῶν ὑμῶν χρείαν
M VI 740 ἔχω καὶ τῶν χειρῶν, εἴ τις οὐ δύναται βοῆσαι, τὴν χεῖρα ἐκτεινάτω.

495 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Εἴ τις λέγει δύο, ἀνάθεμα.

496 Καὶ ἐν τῶι ἀναγινώσκεσθαι οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Ταῦτα οὐδεὶς εἶπεν. ταῦτα Διόσκορος εἶπεν. ταῦτα οἱ Αἰγύπτιοι εἶπον.

10—11 cf. infra 721 12—13 cf. infra 727 17—32 adfert Timotheus Aelurus f. 57ª 25 ἡ ἐπι διοσκόρου M^{mg} τῆσ ἐν ἐφέσω δευτέρασ ἐπὶ διοσκόρου B^{mg} 26 post μερισθῆ in textu ἡ ἐπὶ διοσκόρου P 33 οἱ [om. B^{mg}] ἐν χαλκηδόνι [καλχηδόνι MPS] $M^{mg}B^{mg}$ post ἀναγινώσκεσθαι PS

MBPSΦ, $Λ^{n}$ [praeter 33 — p. 141, 4; 491—495 — Coll. Nou. 10, 100—104]

1 εὐτυχῆν MPS, corr. M 2 ὅτι B 4 ἤδη om. S 5 Ὄασιν] νόησιν PS 6 λέγεισ M 9 ἐπάρχων καὶ om. MP καὶ 3 om. B 10 προσηνέχθη PS εὐτυχῆ S 10/11 καὶ τί λέγει om. $Λ^{n}$ 11 νῦν] τοίνυν BS ἄλλα B ἐφρόνεισ S *asserebat* $Λ^{n}$ 12 μὴ om. S γενομένου B 13 αὐτοῦ om. M 15—17 Οὐκ — εἶπεν om. PS 15 ἔσται $MΦ^{r}Λ^{n}$ ἔστι $BΦ^{ac}$ 17 τούτοις om. S ἄρτι ἀναγνωσθεῖσι S τοῖς om. S 20 ὁ — ἤκουσας] ἤκουσασ οὖν S ὁ — ἀρχιεπίσκοπος] Φλωρέντιος Tim. 21 λέγε — ὁμολογεῖς om. S Tim. λέγε τοίνυν] λεγέτω νῦν $Λ^{n}$ 23 κῦρι ἀρχιμανδρῖτα B 24 κατὰ σάρκα λέγεισ B λέγεισ S 28 καὶ μετὰ $Λ^{n}$ 31 εἴ] ἢ M 32 δύο λέγει S 34 οὐδεὶσ εἶπε ταῦτα B

497 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι Αἰγύπτιοι εἶπον· Ταῦτα καὶ τότε εἴπομεν καὶ νῦν λέγομεν.

Κωνσταντῖνος ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σχεδαρίου ἀνέγνω

498 Εὐτυχὴς πρεσβύτερος εἶπεν· Ἐγὼ οὐκ ἦλθον διαλεχθῆναι, ἀλλὰ ἦλθον πεῖσαι τὴν ὁσιότητα ὑμῶν ὅπως φρονῶ. γέγραπται γὰρ ἐν τῶι χάρτηι τούτωι τὸ ὅπως φρονῶ, καὶ κελεύσατε αὐτὸν ἀναγνωσθῆναι.

499 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Αὐτὸς ἀνάγνωθι.

500 Εὐτυχὴς πρεσβύτερος εἶπεν· Οὐ δύναμαι.

501 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Διὰ τί; σὺ οὐκ ἐξέθου ἢ ἄλλου ἐστὶν ἡ ἔκθεσις; εἰ σή ἐστιν, ἀνάγνωθι αὐτός.

502 Εὐτυχὴς πρεσβύτερος εἶπεν· Ἐμὴ μέν ἐστιν ἡ ὑπαγορία, ἡ δὲ ὑπαγορία ἴση ἐστὶν τῶν ἁγίων πατέρων.

503 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ποίων πατέρων; εἰπὲ δι' ἑαυτοῦ· τί χρείαν ἔχεις χάρτου;

504 Καὶ ἐν τῶι ἀναγινώσκεσθαι Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἡφαίστου εἶπεν· Ὅτε μὲν ἀπῆν καὶ οὐκ ἠλπίζετο εἰς τὸ συνέδριον παραγενέσθαι, πᾶσα αὐτῶι φιλανθρωπία κατεπηγγέλλετο τῶι δοκεῖν· ἐπειδὴ δὲ παραγέγονεν, τότε πάσης ἀπανθρωπίας εἰς πεῖραν ἄγεται.

505 Εὐτυχὴς πρεσβύτερος εἶπεν· Οὕτω πιστεύω· προσκυνῶ τὸν πατέρα μετὰ τοῦ υἱοῦ καὶ τὸν υἱὸν μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ. ὁμολογῶ δὲ τὴν ἔνσαρκον αὐτοῦ παρουσίαν γεγενῆσθαι ἐκ τῆς σαρκὸς τῆς ἁγίας παρθένου καὶ ἐνανθρωπῆσαι αὐτὸν τελείως διὰ τὴν σωτηρίαν ἡμῶν. οὕτως ὁμολογῶ ἐπὶ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος καὶ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης.

506 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Καταδεχόμεθα ταύτην τὴν φωνήν.

507 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Αὕτη ἡ πίστις τῶν πατέρων.

508 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἐπειδὴ λέγει ἡ θεοσέβεια ὑμῶν αὕτη ἡ πίστις τῶν πατέρων, ποία πίστις; ἣν ἐξέθετο τίς;

509 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Εὐτυχής· ὁ γὰρ Εὐσέβιος ἀσεβής ἐστιν.

510 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἠκούσατε τῆς πίστεως Εὐτυχοῦς τοῦ ἀρχιμανδρίτου, ἰδοὺ πᾶσιν ὑμῖν ὁ σκοπὸς αὐτοῦ εὐσύνοπτος ἐγένετο.

---

5 τῆσ ἐν κωνσταντινουπόλει B^{mg} 16 ἐπι διοσκόρου M^{mg} τῆσ ἐν ἐφέσω δευτέρασ συνόδου B^{mg} 20 ἐπι φλαβιανοῦ M^{mg} ἐν κωνσταντινουπόλει B^{mg} ἔκθεσισ πίστεωσ εὐτυχοῦσ B^{mg} σημ ὅτι ἐπὶ ταύτηι τῆι ἐκθέσει τῆσ ὁμολογίασ ἐδέξατο διόσκοροσ εὐτυχῆ ἅμα πάσηι τῆ συνόδω M^{mg} 25 ἐπὶ διοσκόρου M^{mg} ἐν τῆ ληστρικῆ συνόδω B^{mg}

5—15. 20—24 = infra 736

MBPSΦ, Λ^{n} [praeter 1—4; 14—31 = Coll. Nou. 10, 106—111]

1 αἰγύπτου B καὶ^{1} om. B 3 τοῦ — κονσιστωρίου om. B 4 σχιδαρίου P^{1} 5 ὁ εὐτυχὴσ P 6 ὑμῶν ὁσιότητα S σὴν ὁσιότητα P ὁσιότητα ὑμῶν P^{mg} χάρτηι τούτωι] αὐτῶ χάρτη S 6/7 τὸ — φρονῶ om. S 6 τὸ om. B 7 αὐτὸ S 10 σὺ οὐκ SΦΛ^{n} σὺ οὖν P^{1} αὐτὸσ M^{corr}B 11 αὐτό S 12 μέν om. B ἡ ὑπαγορία — ὑπαγορία P et infra 736 ἡ ὑπαγορία ἡ ὑπαγορία ΦΛ^{n} ἡ ὑπαγορία ἡ S ἡ ἔκθεσισ ἡ δὲ ὑπαγορία M^{corr}B ἴση MBPSΦΛ^{n} αὕτη infra 736 13 τῶν MPS τῆ τῶν B 14 πατέρων om. S διὰ σεαυτοῦ infra 736 16 καὶ — ἀναγινώσκεσθαι om. MPS 17/18 τῶ δοκεῖν κατεπηγγέλλετο S ἐπηγγέλλετο B 18 *quia putabatur non adesse* Λ^{n} τὸ M ἐπεὶ S παρεγένετο B τότε om. PS 20 προσκυνῶν MPΦ 31 ἡμῖν B

511 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ὁμολογεῖς ὁμοούσιον τῶι πατρὶ κατὰ τὴν
L IIII 225 M VI 741 θεότητα καὶ ὁμοούσιον τῆι μητρὶ κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα τὸν αὐτὸν ἕνα υἱὸν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν;

512 Εὐτυχὴς πρεσβύτερος εἶπεν· Ἐγὼ ἐπειδὴ παρεθέμην ἐμαυτὸν τῆι ἁγιωσύνηι ὑμῶν, εἶπον ὅπως φρονῶ περὶ αὐτοῦ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος· τί ποτε ἄλλο, μηκέτι με ἐξετάζετε.

513 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Νῦν ὁμολογεῖς ἐκ δύο φύσεων;

514 Εὐτυχὴς πρεσβύτερος εἶπεν· Ἐπειδὴ ὁμολογῶ θεόν μου καὶ κύριόν μου κύριον οὐρανοῦ καὶ γῆς, ἕως σήμερον φυσιολογεῖν ἐμαυτῶι οὐκ ἐπέτρεπον, ὁμοούσιον δὲ ἡμῖν ἕως νῦν οὐκ εἶπον πρὸ τούτου, ὁμολογῶ.

515 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Οὐ λέγεις ὁμοούσιον τῶι πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν τὸν αὐτὸν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα;

516 Εὐτυχὴς πρεσβύτερος εἶπεν· Ἕως σήμερον οὐκ εἶπον τὸ σῶμα τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ ἡμῶν ὁμοούσιον ἡμῖν, τὴν δὲ ἁγίαν παρθένον ὁμολογῶ εἶναι ἡμῖν ὁμοούσιον καὶ ὅτι ἐξ αὐτῆς ἐσαρκώθη ὁ θεὸς ἡμῶν.

517 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ὁμοούσιος οὖν ἡμῖν ἐστιν ἡ παρθένος, ἐξ ἧς ἐσαρκώθη ὁ δεσπότης Χριστός;

518 Εὐτυχὴς πρεσβύτερος εἶπεν· Εἶπον ὅτι ἡ παρθένος ὁμοούσιος ἡμῖν ἐστιν.

519 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Βασίλειος εἶπεν· Εἰ ἡ μήτηρ ἐστὶν ἡμῖν ὁμοούσιος, καὶ αὐτός· υἱὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐκλήθη. εἰ οὖν ἡ μήτηρ αὐτοῦ ὁμοούσιος ἡμῖν ἐστιν, καὶ αὐτὸς κατὰ σάρκα ὁμοούσιος ἡμῖν ἐστιν.

520 Εὐτυχὴς πρεσβύτερος εἶπεν· Ἐπειδὴ νῦν λέγετε, πᾶσιν στοιχῶ.

521 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος καὶ ἐνδοξότατος ἀπὸ ἐπάρχων καὶ ὑπάτων καὶ πατρίκιος Φλωρέντιος εἶπεν· Τῆς μητρὸς ὁμοουσίου ἡμῖν οὔσης πάντως καὶ ὁ υἱὸς ὁμοούσιος ἡμῖν ἐστιν.

522 Εὐτυχὴς πρεσβύτερος εἶπεν· Ἕως σήμερον οὐκ εἶπον· ἐπειδὴ γὰρ σῶμα θεοῦ αὐτὸ ὁμολογῶ (προσέσχες;), οὐκ εἶπον σῶμα ἀνθρώπου τὸ τοῦ θεοῦ σῶμα, ἀνθρώπινον δὲ τὸ σῶμα καὶ ὅτι ἐκ τῆς παρθένου ἐσαρκώθη ὁ κύριος. εἰ δὲ δεῖ εἰπεῖν ἐκ τῆς παρθένου καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν, καὶ τοῦτο λέγω, κύρι, πλὴν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ μονογενῆ, κύριον οὐρανοῦ καὶ γῆς, συνδεσπόζοντα καὶ συμβασιλεύοντα τῶι πατρί, μεθ' οὗ καὶ συγκαθέζεται καὶ συνυμνεῖται. οὔτε γὰρ λέγω τὸ ὁμοούσιον ἀρνούμενος τοῦ εἶναι αὐτὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ. πρότερον μὲν οὐκ ἔλεγον, λέγω δέ σοι ὅ τι, νομίζω, ἐν ταῖς ἀρχαῖς οὐκ ἔλεγον, νῦν δὲ ἐπειδὴ ἡ ὁσιότης ὑμῶν εἶπεν τοῦτο, λέγω.

523 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Οὐκοῦν κατὰ ἀνάγκην, οὐ κατὰ γνώμην τὴν ἀληθῆ πίστιν ὁμολογεῖς;

---

1 ἐπὶ φλαβιανοῦ M^{mg} ἐν κωνσταντινουπόλει B^{mg}

1—3 cf. infra 756

26 ἐπειδὴ — 32 θεοῦ. p.143, 7—13 adfert Timotheus Aelurus f. 56^{b}

MB, P [usque ad 13 σήμερον], p [inde a 13 οὐκ], SΦΛ^{n}

2 θεότητα τὸν υἱὸν B 6 με om. PS ἐξετάζετε BΦΛ^{n} ἐξέταζε MPS 8 καὶ κυρίόν μου om. Λ^{n} κν μου καὶ B κύριον^{2} BΦΛ^{n} om. MPS καὶ κύριον M^{mg} 9 ἐμαυτὸν S ἐπέτρεπον PSΛ^{n} ἐπιτρέπω MBΦ 13/14 καὶ θεοῦ om. pS 14 ἡμῶν om. B εἶναι om. S ὁμοούσιον ἡμῖν pS 16—18 om. Λ^{n} 16 καὶ ἐξ αὐτῆσ B 19 ὁμοούσιοσ ἡμῖν ἐστὶ B ἐστὶν ὁμοούσιοσ M 20 αὐτός] αὐτὸσ ὁ υἱόσ S αὐτοῦ pSΦΛ^{n} om. MB 21 ἐστιν om. S 22 πᾶσιν] κἀγὼ S 23 ἀπὸ ὑπάτων p πατρικίων Mp 24 εἶπεν ἐπεὶ S 27 πρόσεχε MpS, corr. M 29 καὶ^{1} om. Λ^{n} ὁμοούσιοσ pS κύριοι B om. S 31 οὐδὲ B τὸ om. MpS, corr. M 32 οὖν οὐκ B ὅ τι νομίζω] νομίζω ὅτι S *quia sic aestimo quia* Φ^{r} 33 οὐκ om. Λ^{n}

524 Εὐτυχὴς πρεσβύτερος εἶπεν· Ἄρτι, κύρι, οὕτως ἔχε· ἕως τῆς ὥρας ταύτης ἐφο- M VI 744
βούμην εἰπεῖν, ἐπειδὴ οἶδα τὸν κύριον θεὸν ἡμῶν, καὶ φυσιολογεῖν ἐμαυτῷ οὐκ ἐπέτρεπον· ἐπειδὴ δὲ ἡ ὁσιότης ὑμῶν ἐπιτρέπει καὶ διδάσκει, λέγω.

525 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Οὐχ ἡμεῖς καινοτομοῦμεν, ἀλλ' οἱ πατέρες ἐξέθεντο καὶ καθὼς ἡ ἐκτεθεῖσα πίστις παρ' αὐτῶν ἔχει, οὕτως πιστεύοντες τούτοις ἐμμεῖναι ἅπαντας βουλόμεθα καὶ μηδένα καινοτομεῖν.

526 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος καὶ ἐνδοξότατος πατρίκιος Φλωρέντιος εἶπεν· Ὁμοούσιον καὶ ἐκ δύο φύσεων μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν τὸν κύριον ἡμῶν τὸν ἐκ τῆς παρθένου λέγεις ἢ οὔ;

527 Εὐτυχὴς πρεσβύτερος εἶπεν· Ὁμολογῶ ἐκ δύο φύσεων γεγενῆσθαι τὸν κύριον ἡμῶν πρὸ τῆς ἑνώσεως, μετὰ δὲ τὴν ἕνωσιν μίαν φύσιν ὁμολογῶ.

528 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Συντιθέμεθα τούτοις καὶ ἡμεῖς πάντες. L IIII 228

529 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Συντιθέμεθα.

530 Καὶ ἐν τῷ ἀναγινώσκεσθαι οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Ταῦτα οὐδεὶς εἶπεν. ἀνάθεμα τῷ εἰπόντι. ὁ φονεὺς ταῦτα εἶπεν. ταῦτα οἱ Αἰγύπτιοι εἶπον. ταῦτα τοῦ Φαραώ εἰσιν. ἀνάθεμα τοῖς εἰποῦσιν. ταῦτα Διοσκόρου εἰσίν. ταῦτα τοῦ φονέως εἰσίν. μετὰ ταῦτα τί ζητοῦμεν; τὰς φωνὰς τῷ βασιλεῖ. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως. πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστας. πολλὰ τὰ ἔτη τῆς συγκλήτου.

531 Εὐστάθιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Βηρυτοῦ εἶπεν· Καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως καὶ ὁ σκοπὸς τῆς εὐσεβεστάτης αὐγούστης καὶ ὁ σκοπὸς ὁ ὑμέτερος ἑνῶσαι βούλεται τὰς ἐκκλησίας. ἵνα τοίνυν μὴ μετὰ τὸ ἐξελθεῖν ἐντεῦθεν ἡμᾶς ἄρξωνται τινὲς λέγειν ὅτι ἐδογματίσθη δύο φύσεις λέγειν μετὰ τὴν ἕνωσιν μεμερισμένας

532 Καὶ ὡς ἔλεγεν, Βασίλειος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σελευκείας Ἰσαυρίας εἶπεν· Γνωρίζομεν τὰς δύο φύσεις, οὐ διαιροῦμεν. οὔτε διηρημένας οὔτε συγκεχυμένας λέγομεν.

533 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Διέξιθι τὰ λοιπά.
Κωνσταντῖνος ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σχεδαρίου ἀνέγνω

534 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Δεῖ σε σαφῶς ὁμολογῆσαι καὶ ἀναθεματίσαι πᾶν τὸ ὑπεναντίον τῶν νῦν ἀναγνωσθέντων δογμάτων.

535 Εὐτυχὴς πρεσβύτερος εἶπεν· Εἶπον τῇ ὁσιότητι ὑμῶν ὅτι πρὸ τούτου οὐκ ἔλεγον, M VI 745
νῦν δὲ ἐπειδὴ τοῦτο διδάσκει ἡ ὁσιότης ὑμῶν, λέγω καὶ ἀκολουθῶ τοῖς πατράσιν. οὔτε

---

10 σημ̄ ὅτι καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ ὁμολογίᾳ δέχεται διόσκορος εὐτυχέα καὶ ἐπαινεῖ [ἐπαινοι M] ἅμα πάσῃ τῇ συνόδῳ M^{mg} 12 ἐπὶ Διοσκόρου M^{mg} ἐν ἐφέσῳ δηλονότι B^{mg} 24 οἱ ἐν χαλκηδόνι [καλχιδόνι M] M^{mg} ἐν τῇ χαλκηδόνων συνόδῳ B^{mg} 30 ἐν κωνσταντινουπόλει B^{mg} inscr. ἐπὶ φλαβιανοῦ MpS

MBpSΦ, Λ^{n} [praeter 14—29]

1 κύρι om. S ἔχε Φ^{ar} ἔχω M^{corr}BΦ^{c} ἔσχεν p εἶχεν S ἔχει Λ^{n} 2 ἐπειδὴ δὲ M^{corr} κ̄ν̄ τὸν θν S ἐν αὐτῷ p 4 ἀλλ' ὡσ B 5 παρ' αὐτῶν πίστισ S 5/6 ἐμμένειν B 8 τὸν^{2} om. S 12 ὑμεῖσ B 14 ἀναγνωσθῆναι B 15 ἐβόησαν BΦ εἶπον MpS 16/17 ἀνάθεμα — φονέως εἰσίν] ταῦτα τοῦ φονέωσ εἰσὶ ταῦτα διοσκόρου εἰσὶν ἀνάθεμα τοῖσ εἰποῦσι ταῦτα B 18 αὐγούστησ BpS 21 ὁ σκοπὸς om. SΦ^{ac} ὁ σκοπὸς om. S ἡμέτεροσ B 22 μὴ om. p ἐντεῦθεν om. B 23 λέγειν om. pS 24 Ἰσαυρίας om. MpS 25 γνωρίζομεν τὰς om. B 27 εἶπεν Mp 28 τοῦ — κονσιστωρίου om. B 29 σχιδαρίου p 31 δόγμα Λ^{n} 33 καὶ οὐκ B

δὲ ἐν ταῖς γραφαῖς εὗρον σαφῶς τοῦτο οὔτε οἱ πατέρες εἶπον πάντες. ἐὰν δὲ ἀναθεματίσω, οὐαί μοί ἐστιν, ὅτι τοὺς πατέρας μου ἀναθεματίζω.

536 Καὶ ἀναστᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος ἐπεβόα λέγουσα· Ἀνάθεμα αὐτῷ.

537 Καὶ μετὰ ταῦτα ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Λεγέτω ἡ ἁγία σύνοδος τίνος ἐστὶν ἄξιος ὁ παρὼν μήτε ὁμολογῶν σαφῶς τὴν ὀρθὴν πίστιν μήτε συνθέσθαι τῷι φρονήματι τῆς παρούσης ἁγίας συνόδου βουλόμενος, ἀλλ' ἐπιμένων τῆι διεστραμμένηι καὶ πονηρᾶι αὐτοῦ κακονοίαι.

538 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ἀμασείας Σέλευκος εἶπεν· Ἄξιος μέν ἐστιν οὗτος καθαιρέσεως, ἐν δὲ τῆι φιλανθρωπίαι μόνον τῆς ὑμετέρας κεῖται ἁγιωσύνης.

539 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Εἰ μὲν ὁμολογήσας τὸ οἰκεῖον πταῖσμα ἐπείσθη ἀναθεματίσαι τὸ ἴδιον δόγμα καὶ συνθέσθαι ἡμῖν ἑπομένοις ταῖς ἐκθέσεσιν τῶν ἁγίων πατέρων, εἰκότως ἠξιοῦτο συγγνώμης· ἐπειδὴ δὲ ἐπιμένει τῆι ἑαυτοῦ παρανομίαι, ὑποπεσεῖται τοῖς τῶν κανόνων ἐπιτιμίοις.

540 Εὐτυχὴς πρεσβύτερος εἶπεν· Λέγω μὲν ταῦτα, ἐπειδὴ καὶ ὑμεῖς νῦν ἐκελεύσατε, οὐκ ἀναθεματίζω δέ. ὃ γὰρ λέγω, μετὰ ἀληθείας λέγω.

541 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος καὶ ἐνδοξότατος ἀπὸ ἐπάρχων καὶ ὑπάτων καὶ πατρίκιος Φλωρέντιος εἶπεν· Δύο φύσεις λέγεις καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν; εἰπέ.

542 Εὐτυχὴς πρεσβύτερος εἶπεν· Ἐγὼ ἀνέγνων τοῦ μακαρίου Κυρίλλου καὶ τῶν ἁγίων πατέρων καὶ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ὅτι ἐκ δύο μὲν φύσεων εἶπον πρὸ τῆς ἑνώσεως, μετὰ δὲ τὴν ἕνωσιν καὶ τὴν σάρκωσιν οὐκέτι δύο φύσεις εἶπον, ἀλλὰ μίαν.

543 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος καὶ ἐνδοξότατος ἀπὸ ἐπάρχων καὶ ὑπάτων καὶ πατρίκιος Φλωρέντιος εἶπεν· Ὁμολογεῖς δύο φύσεις μετὰ τὴν ἕνωσιν; εἰπέ. ἐὰν μὴ εἴπηις, καθαιρῆι.

544 Εὐτυχὴς πρεσβύτερος εἶπεν· Ἀναγνωσθῆναι κελεύσατε τὰ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, ἵνα γνῶτε ὅτι οὐδὲν τοιοῦτον λέγει.
L IIII 229

545 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Βασίλειος εἶπεν· Ἐὰν μὴ δύο φύσεις μετὰ τὴν ἕνωσιν εἴπηις, σύγκρασιν λέγεις καὶ σύγχυσιν.

546 Καὶ ἀναστὰς ὁ αὐτὸς Βασίλειος ἐπίσκοπος Σελευκείας Ἰσαυρίας εἶπεν· Ταύτην ἣν λέγουσίν με εἰρηκέναι φωνὴν ἐγὼ οὐκ εἶπον αὐταῖς λέξεσιν. οὐκ οἶδα ταῦτα εἰρη-
M VI 748 κώς, εἰρηκότος δὲ τοῦ μονάζοντος ἐκ δύο φύσεων λέγω τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, μετὰ δὲ τὴν ἕνωσιν μίαν φύσιν καὶ μὴ προσθέντος σεσαρκωμένην καὶ ἐνανθρωπήσασαν [ταῦτα] οἶδα εἰρηκὼς ὅτι ἐὰν εἴπηις ἐκ δύο φύσεων, μετὰ δὲ τὴν ἕνωσιν εἴπηις μίαν καὶ ἐὰν μὴ προσθῆις σεσαρκωμένην καὶ ἐνανθρωπήσασαν, ὑπονοῆι σύγχυσιν λέγειν καὶ σύγκρασιν· ἐὰν δὲ προσθῆις σεσαρκωμένην καὶ ἐνανθρωπήσασαν, τὰ αὐτὰ τοῖς πατράσιν ἡμῶν

---

26 ἐπὶ διοσκόρου B^{mg} [falso] 28 ἐπὶ διοσκόρου M^{mg} ἐν χαλκηδόνι B^{mg} [falso]
4—17. 18—23 = infra 771. 775
24—27 = infra 777. 545. 546 cf. 168. 176. 788. 791. 850
26—30 εἰρηκώς adfert Timotheus Aelurus f. 56^{b}. 57^{a}

MBpSΦ, Λ^{n} [545—548 = Coll. Nou. 10, 119—122]

3 αὐτῶ μετὰ ἀνάγκησ οὐκ ἔνι πίστισ B 4 καὶ μετὰ ταῦτα om. BS 9 τῆ φιλάνια δὲ B κεῖται τῆσ ὑμετέρασ B 10 ἴδιον B 11 ἑπόμενοσ B 14 λέγω μὲν] λέγομεν p 16 πατρικίων Mp 17 Φλωρέντιος om. B εἰπέ] εἶναι Λ^{n} 19 ἁγιωτάτου B 21 πατρικίων Mp 24 μακαρίου B 26 ἐπίσκοποσ σελευκείασ B τὴν om. p 28 ὁ αὐτὸς om. B Σελευκείας om. MpΛ^{n} 29 οἶδα] *intellego* Λ^{n} 29/30 εἰρηκώς om. Φ 30 χν πρὸ τῆσ ἑνώσεωσ B 31 ταῦτα MpS om. BΦΛ^{n} 32 φύσεων πρὸ τῆσ ἑνώσεωσ B εἴπηις om. B ἐὰν om. B 33/34 ὑπονοῆι — ἐνανθρωπήσασαν om. S 33 καὶ²] ἢ B

λέγεις, δῆλον γὰρ ὅτι κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν πατέρων [ὅτι] ἄλλο μέν τί ἐστιν ἡ θεότης αὐτοῦ, τουτέστιν τοῦ ἑνὸς κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἄλλο τι ἡ σὰρξ αὐτοῦ ἡ ἐκ μητρός.

547 Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Αὕτη οὖν ἡ φωνὴ παραπεποίηται;

548 Βασίλειος ἐπίσκοπος Ἰσαυρίας εἶπεν· Οὐ μέμνημαι οὐδὲ οἶδα εἰρηκώς.

549 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος καὶ ἐνδοξότατος Φλωρέντιος εἶπεν· Ὁ μὴ λέγων ἐκ δύο φύσεων καὶ δύο φύσεις οὐ πιστεύει ὀρθῶς.

550 Καὶ ἀναστᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος [ἅπασα] ἐπεβόα· Μετὰ ἀνάγκης οὐκ ἔστιν πίστις. πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων. τῶν ὀρθοδόξων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη. ἡ πίστις ὑμῶν ἀεὶ νικᾶι. οὐ συντίθεται, τί αὐτὸν πείθεις;

551 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Διὰ πάντων πεφώραται Εὐτυχὴς ὁ πάλαι πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης ἔκ τε τῶν ἤδη πεπραγμένων καὶ τῶν οἰκείων αὐτοῦ νῦν καταθέσεων τὴν Οὐαλεντίνου καὶ Ἀπολιναρίου κακοδοξίαν νοσῶν καὶ ταῖς ἐκείνων δυσφημίαις ἀμεταθέτως ἀκολουθῶν, ὅς γε οὐδὲ τὴν ἡμετέραν αἰδεσθεὶς παραίνεσίν τε καὶ διδασκαλίαν συνθέσθαι τοῖς ὀρθοῖς δόγμασιν κατεδέξατο· ὅθεν ἐπιδακρύσαντες καὶ στενάξαντες ἐπὶ τῆι παντελεῖ ἀπωλείαι αὐτοῦ ὡρίσαμεν διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ὑπ' αὐτοῦ βλασφημηθέντος ἀλλότριον αὐτὸν εἶναι παντὸς ἱερατικοῦ τάγματος καὶ τῆς πρὸς ἡμᾶς κοινωνίας καὶ τοῦ προεστάναι μοναστηρίου, εἰδότων ἐκείνων πάντων τῶν μετὰ ταῦτα διαλεγομένων αὐτῶι ἢ συντυγχανόντων ὡς ὑπεύθυνοι ἔσονται καὶ αὐτοὶ τῶι τῆς ἀκοινωνησίας ἐπιτιμίωι ὡς μὴ ἀποστάντες τῆς πρὸς αὐτὸν ὁμιλίας.

552
1 Φλαβιανὸς ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως [νέας] Ῥώμης ὁρίσας ὑπέγραψα
2 Σατορνῖνος ἐπίσκοπος Μαρκιανουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα M VI 749
3 Βασίλειος ἐπίσκοπος Σελευκείας Ἰσαυρίας ὁρίσας ὑπέγραψα
4 Σέλευκος χάριτι Χριστοῦ ἐπίσκοπος Ἀμασείας τοῦ Ἑλενοπόντου ὁρίσας ὑπέγραψα
5 Εὐλάλιος ἐπίσκοπος Χαλκηδόνος ὁρίσας ὑπέγραψα
6 Τιμόθεος ἐπίσκοπος ὁρίσας ὑπέγραψα
7 Δωρόθεος ἐπίσκοπος ἐλέει θεοῦ Νεοκαισαρείας ἀναγνοὺς καὶ συναινέσας ὑπέγραψα
8 Αἰθέριχος ἐπίσκοπος Σμύρνης ὥρισα· εἴ τις ἄλλο φρονεῖ ἕνεκεν τῆς πίστεως ἔξωθεν τῶν ὁρισθέντων παρὰ πάσης τῆς ἁγίας σύνοδου τῆς κατὰ Νίκαιαν, ἀνάθεμα ἔστω
9 Καλλίνικος ἐπίσκοπος Ἀπαμείας τῆς Βιθυνίας ὁρίσας ὑπέγραψα L IIII 231
10 Κεκρόπιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Σεβαστοπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα
11 Μελίφθογγος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ ἡλιούπολιν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα

---

5 ἐπὶ φλαβιανοῦ M^{mg} ἐν κωνσταντινουπόλει B^{mg} 10 εὐτυχοῦσ καθαίρεσισ inscr. M καθαίρεσισ εὐτυχοῦσ $M^{mg}B^{mg}$ 14 σημ̄ τὰ τῆσ καθαιρέσεωσ ῥήματα p^{mg}

5—6 = infra 777 7—9 = infra 783 10—20 = infra 825

3—4. 10—19 adfert Timotheus Aelurus f. 57a

MBpSΦ$Λ^n$

1 γὰρ MpS δὲ B om. Φ$Λ^n$ ὅτι¹ erasit M ὅτι² om. B$Λ^n$Φ^a 2 καὶ ἄλλο] ἄλλο δέ B αὐτοῦ om. B τῆσ μητρὸσ ἢ ἐσάρκωσεν ἑαυτόν καὶ ἐφθάρη ἐν τῶ χάρτη μέροσ B cf. infra 791 3 οὖν om. S 5 πατρίκιοσ φλωρέντιοσ B 7 ἅπασα MBPSΦ$Λ^n$, cf. Rusticum 783 adnotantem: hic Graeci codices male habent *omnis sancta synodus;* nam in praecedentibus, ubi ipsa actio prius inserta est, non habet ipsum *omnis* ἐστιν] ἔνι B 8 τῶν ὀρθοδόξων βασιλέων om. MS πολλὰ τὰ ἔτη om. S 9 ὑμῶν MΦ$Λ^n$ ἡμῶν BpS cf. infra 783 11 οἰκείων B et 825 ἰδίων MpS 14 ὀρθοδόξοισ B 17 ἐκείνων] *hoc* Φ 20 Ῥώμησ Φ νέασ ῥώμησ MpS om. B$Λ^n$ ἐπίσκοποσ om. inde a 21 S, inde a 22 B 23 χάριτι χριστοῦ om. BS τοῦ om. S inde a 23 ὁρίσας ὑπέγραψα et cetera omnia praeter ipsa episcoporum ciuitatumque nomina om. B 24 om. $Λ^n$ καλχηδόνοσ MpS 25. 26 post 28 coll. $Λ^n$ 26. 30. 31 etc. ἐλέει θῦ om. S 30 σεβαστουπόλεωσ Mcurr 31/32 μελίφθογγοσ τῆσ κατὰ ἡλιούπολιν B om. Φ^a 31 postulatur Ἰουλιόπολιν

12 Λογγῖνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Χερσονήσου ὁρίσας ὑπέγραψα
13 Τρύφων ἐπίσκοπος τῆς Χίου πόλεως τῶν Νήσων τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇι
14 Παῦλος ἐπίσκοπος τῆς Ἀπολλωνιατῶν πόλεως ἁγίας ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα. ὁ ἑαυτὸν δείρας, οὐδεὶς αὐτοῦ φείδεται
15 Σάβας ἐπίσκοπος Πάλτου ὁρίσας ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇι
16 Ἰοβιανὸς ἐπίσκοπος Διβέλτου ὁρίσας ὑπέγραψα
17 Ἰουλιανὸς ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Κῶ ὁρίσας ὑπέγραψα
18 Σαβινιανὸς ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Τερμισσὸν καὶ Εὐδοκιάδα καὶ Ἰοβίαν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα
19 Εὐστόχιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Δοκιμίου ὁρίσας ὑπέγραψα
20 Πιόνιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Τρωάδα ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα
21 Κοσσίνιος ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Ἱεροκαισαρείας ὁρίσας ὑπέγραψα
22 Ἰωάννης ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Ὑρκανῶν ὁρίσας ὑπέγραψα
M VI 752 23 Διαφερόντιος ἐπίσκοπος πόλεως Ὄλβης ὁρίσας ὑπέγραψα
24 Ἰουλιανὸς ἐπίσκοπος πόλεως Μουστίνης ὁρίσας ὑπέγραψα
25 Ῥωμανὸς ἐπίσκοπος Εὐδοξιουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα
26 Εὐδόξιος ⟨ἐπίσκοπος πόλεως⟩ Βοσπόρου ⟨ὑπέγραψα⟩ ὁρίσας διὰ τοῦ πρεσβυτέρου Βασιλίσκου
27 Θωμᾶς ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Βαλεντινιανουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα
28 Αὐρήλιος ἐπίσκοπος τῆς ὀππιτανῶν ὑπέγραψα
29 Τιμόθεος ἐπίσκοπος ἀριμουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα
30 Γενέθλιος ἐπίσκοπος Ἀργείων ὑπέγραψα
31 Ἀνδρέας πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης ὑπέγραψα τῆι καθαιρέσει Εὐτυχοῦς διὰ τοῦ πρεσβυτέρου Τιμοθέου
32 Φαῦστος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης ὑπέγραψα τῆι καθαιρέσει Εὐτυχοῦς τοῦ πάλαι πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου
33 Μαρτῖνος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Δίου ὑπέγραψα τῆι καθαιρέσει Εὐτυχοῦς τοῦ πάλαι πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου διὰ τοῦ ἀδελφοῦ Φιλίππου
34 Μανουήλιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης ὑπέγραψα τῆι καθαιρέσει Εὐτυχοῦς
35 Πέτρος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Θαλασσίου ὑπέγραψα
L IIII 232 τῆι καθαιρέσει Εὐτυχοῦς τοῦ πάλαι πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου διὰ Θεοδώρου μοναχοῦ

MBpSΦΛⁿ

1 χερσονήσσου MΦᵃ 2/3 τρύφων χίου πόλεωσ τῶν νησίων B 4 παῦλοσ ἀπολλωνιέων B ἐκκλησίασ ὧν p 5 ὁ γὰρ S 6 σάββασ B 7 ἰοβιανὸσ λιβέλτου B ἰοβινὸσ MpΦΛⁿ τοβιβιανὸσ S διβέλτου p δυβέλτου S δηβελτοῦ M 8 ἰουλιανὸσ τῆσ κῶ B 9/10 σαβινιανὸσ τῆσ κατὰ τέρμισον καὶ εὐδοκιάδα B 9 σαβιανὸσ pS ἰοβίαν καὶ εὐδοκιάδα S 11 εὐστόχιοσ [= Λⁿ] δοκιμίου B εὐτύχιοσ MpSΦ 12/13 πιόνιοσ B 14 εὐσίγνιοσ ἱεροκαισαρείασ B κοσσίνιοσ p κοσσίγνιοσ MSΦʳ 15 ἰωάννησ λυκαόνων B πόλεωσ om. pS 16 διαφερόντιοσ [= Λⁿ] ὀλόησ B διαφερέντιοσ MpSΦ 17 ἰουλιανὸσ παλαιστίνησ B μουστίνησ M μωστίνησ p μοστίνησ S 18 ῥωμανὸσ εὐδοξιουπόλεωσ B 19/20 om. S εὐδόξιοσ βοσπόρου B Εὐδόξιος — ὑπέγραψα om. Mp suppleui ex ΦΛⁿ ὁρίσας om. p 21—p. 147, 31 om. B 21 βαλεντιανουπόλεωσ pS 22 *Popitanae* Λⁿ ὁρίσασ ὑπέγραψα S *his gestis subscripsi* Φʳ post 22 habet *Secundinus episcopus Nouensis his gestis subscripsi Ianuarius episcopus ciuitatis Macrianae subscripsi* Λⁿ 23 om. pS ἀριμουπόλεωσ MΦ *priscopoleos* Λⁿ, *latet* Πριμουπόλεωσ 24 ἄργουσ pS 25, 26 om. Λⁿ 27 *archimandrites monasterii beati Dionysii* Λⁿ 29—31 om. Λⁿ 32/33 ὑπέγραψα — ἀρχιμανδρίτης om. p 33—35 ante 32 coll. Λⁿ

36 Ἰὼβ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης ὑπέγραψα τῇι καθαιρέσει Εὐτυχοῦς διὰ τοῦ διακόνου μου Ἀνδρέου
37 Ἀντίοχος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοτέκνου ὑπέγραψα τῇι καθαιρέσει Εὐτυχοῦς
38 Ἀβράμιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης ὑπέγραψα τῇι καθαιρέσει Εὐτυχοῦς
39 Θεόδωρος μονάζων καὶ ἀρχιμανδρίτης ὑπέγραψα τῇι καθαιρέσει Εὐτυχοῦς
40 Θεόδωρος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῶν Αἰγυπτίων ὑπέγραψα τῇι καθαιρέσει Εὐτυχοῦς
41 Πιέντιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τοῦ μαρτυρίου τῶν νηπίων ὑπέγραψα τῇι καθαιρέσει Εὐτυχοῦς
42 Φλαβιανὸς ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἁγίου Ἑρμάου ὑπέγραψα τῇι καθαιρέσει Εὐτυχοῦς M VI 753
43 Εὐσέβιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Ἡλία ὑπέγραψα τῇι καθαιρέσει Εὐτυχοῦς
44 Εὐσέβιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἁγίου Εὐλογίου ὑπέγραψα διὰ Θεοδούλου διακόνου μου τῇι καθαιρέσει Εὐτυχοῦς
46 Τρύφων ἀρχιμανδρίτης ὑπέγραψα τῇι καθαιρέσει Εὐτυχοῦς
46 Ἰάκωβος διάκονος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῶν Σύρων ὑπέγραψα διὰ Ζωτικοῦ μονάζοντός μου τῇι καθαιρέσει Εὐτυχοῦς
47 Ἐλπίδιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης ὑπέγραψα τῇι καθαιρέσει Εὐτυχοῦς
48 Παῦλος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τοῦ αἰθρίου ὑπέγραψα τῇι καθαιρέσει Εὐτυχοῦς
49 Κάρωσος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης ὑπέγραψα τῇι καθαιρέσει Εὐτυχοῦς
50 Ἀστέριος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς μονῆς τοῦ μακαρίου Λαυρεντίου ὑπέγραψα τῇι καθαιρέσει Εὐτυχοῦς
51 Καλλίνικος μονάζων καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Θεοδότου ὑπέγραψα τῇι καθαιρέσει Εὐτυχοῦς
52 Γερμανὸς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης ὑπέγραψα τῇι καθαιρέσει Εὐτυχοῦς διὰ Γλυκερίου διακόνου
53 Μάρκελλος ὁ ἐλάχιστος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης ὑπέγραψα τῇι καθαιρέσει Εὐτυχοῦς χειρὶ ἐμῇι

Ὅλοι ϝγ ὑπέγραψαν

553 Εὐτυχὴς ἀρχιμανδρίτης εἶπεν· Τινὰ τῶν ὑπομνημάτων τῶν ἀναγνωσθέντων παρεποιήθη καὶ ἔστιν τὰ ἐπὶ τούτοις πεπραγμένα καὶ ἀξιῶ ταῦτα ἀναγνωσθῆναι.

554 Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Ὑποδεχθέντα ἀναγινωσκέσθω καὶ ἐμφερέσθω τοῖς πραττομένοις ὑπομνήμασιν.

Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ πρῶτος νοταρίων ἀνέγνω

---

32 post εἶπεν inscr. ἐπὶ διοσκόρου MpS ἐν ἐφέσω Bmg

MBpS, Λ^n [usque ad 26 = Coll. Nouar. 2, 161; inde a 32 = Coll. Nouar. 10, 124 sq.]

2 μου om. S 5 ἀβραάμιοσ p 11 *Claudius archimandrita subscripsi* Λ^n ἑρμάου M ἑρμείου p *Hermylli* Φ 14/15 om. Λ^n post 16 coll. S 17 καὶ om. M τῶν om. S 20 αἰθρίου pΦ^{cr} ἑθρίου M^{corr} *aetherii* Φ^a 26—31 om. Λ^n, sed cf. Coll. Nouar. 10, 123 31 om. S πεντήκοντα τρεῖσ p 32 ὁ ἀρχιμανδρίτησ p πρεσβύτεροσ καὶ ἀρχιμανδρίτησ BΛ^n ὑπομνημάτων] ἀναγνωσμάτων S 32/33 παραπεποίηται B 34 ἀναγνωσθῶσι B

555 Ἀντίγραφον ὑπομνημάτων γενομένων Εἰδοῖς Ἀπριλλίαις ἐν Κωνσταντινουπόλει
L IIII 234 Φλαυίου Πρωτογένους καὶ τοῦ δηλωθησομένου ὑπάτου, θείαι κελεύσει, καθεζομένων
d. 13. m. Apr. 449 ἐν τῇι μειζοτέραι στοᾶι τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας

1 Φλαβιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου ταύτης τῆς ἐνδόξου πόλεως
M VI 756 2 Φλωρεντίου τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου ἀπὸ ἐπάρχων πόλεως καὶ ἀπὸ ἐπάρχων πραιτωρίων τὸ ἕκτον καὶ ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίου
3 Θαλασσίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Καισαρέων πόλεως ἐπαρχίας Καππαδοκίας
4 Εὐσεβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀγκυρανῶν πόλεως
5 Σελεύκου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀμασέων πόλεως
6 Βασιλείου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Σελευκέων πόλεως ἐπαρχίας Ἰσαυρίας
7 Ἀλεξάνδρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Τομέων πόλεως ἐπαρχίας Σκυθίας
8 Μαρινιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Συναδέων πόλεως
9 Μελιφθόγγου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἰουλιουπολιτῶν πόλεως
10 Ἀκακίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀριαραθηνῶν πόλεως
11 Πρόκλου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀδραηνῶν πόλεως
12 Δανιηλίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Καδοηνῶν πόλεως
13 Σάβα τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Παλτηνῶν πόλεως
14 Λογγίνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Χερσονησιτῶν πόλεως
15 Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Βυρκαληνῶν πόλεως ἐπαρχίας Καρίας
16 Παυλίνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Θεοδοσιουπολιτῶν πόλεως ἐπαρχίας Ἀσίας
17 Θωμᾶ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Θεοδοσιουπολιτῶν πόλεως ἐπαρχίας Φρυγίας Πακατιανῆς
18 Τιμοθέου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀρκηνῶν πόλεως ἐπαρχίας Παλαιστίνης
19 Εὐσεβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Δορυλαέων πόλεως ἐπαρχίας Φρυγίας Σαλουταρίας
20 Παύλου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀπολλωνιατῶν πόλεως ἐπαρχίας Βιθυνίας
21 Εὐδοξίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Βοσπορηνῶν πόλεως
22 Εὐστοχίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Δοκιμηνῶν πόλεως

---

1 τὰ πραχθέντα μετὰ τὴν καθαίρεσιν εὐτυχοῦσ ἐν κωνσταντινουπόλει, ἀναγνωσθέντα δὲ ἐν ἐφέσω ἐπὶ διοσκόρου M^{mg}

MBpSΦΛ^{n}

1 ἰδοῖσ M ἀπριλίαισ M 2 φλαυβίου Mp, corr. M 4 εὐλαβεστάτου MpSΦ^{act}Λ^{n} ἁγιωτάτου BΦ^{r} 6 καὶ^{2} om. Λ^{n} πατρικίων Mp 9 sq. hinc inde semper om. τοῦ εὐλαβεστάτου B 10 πόλεως om. B 11 τῆς — ἐπαρχίας] σελευκείασ B 12 ταμέων S ἐπαρχίας om. B 13 μαρινιανοῦ MpΦ μαριανοῦ BS *marino* Λ^{n} τῆς — πόλεως] συνάδων B 14 τῆς — πόλεως] ἡλιουπόλεωσ B ἰουλιουπολιτῶν M^{corr} ἰουλιοπολιτῶν MS ἰλιοπολιτῶν p 15 τοῦ — πόλεως] ἀριαραθίασ B ἀριαραθηνῶν p ἀριαθηνῶν S ἀριαθητῶν M ἀριαθιτῶν M^{corr} 16—p. 149, 18 om. Λ^{n} 16 τῆς — πόλεως] ἀδριανουπόλεωσ B cf. Φ Ἀδραηνῶν scripsi ἀδριανῶν p ἀνδριανῶν S ὁσροηνῶν M in ras. 17 δανιὴλ B τῆς om. B καλοηνίασ B 18 σάββα B τῆς — πόλεως] παλαιστηνοῦ B 19 τῆς — πόλεως] χερσονησιωτῶν B χερσοννησιτῶν p 20 *hyrcanopolitanus* Φ^{a} *hyrcadenupolitanus* Φ^{cr} πόλεως ἐπαρχίας om. B 21 τοῦ — πόλεως] θεοδοσιουπόλεωσ B 23 τῆς — ἐπαρχίας] θεοδοσιουπόλεωσ B 25 τοῦ — Παλαιστίνης] ἀρκηνῶν παλαιστηνοῦ B 25 ἀρκινῶν M σαρκηνῶν S σαρακηνῶν pΦ 27 τοῦ — ἐπαρχίας] δορυλλαίου B 29 τοῦ — ἐπαρχίας] ἀπολλωνιτῶν πόλεωσ B 31 τοῦ — πόλεως] βοσπόρου B 32 εὐτυχίου S τοῦ — πόλεως] δοκιμίου B

23 Τιμοθέου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Πριμουπολιτῶν πόλεως
24 Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Θεοδοσιουπολιτῶν πόλεως ἐπαρχίας Ἀρμενίας
25 Σεκουνδίνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Νοβηνσίων πόλεως
26 Κανδιδιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀντιοχέων πόλεως ἐπαρχίας Πισιδίας L IIII 235 M VI 757 6
27 Ἰουλιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Κῶ
28 Λογγίνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Τυμανδηνῶν πόλεως ἐπαρχίας Πισιδίας
29 Γεροντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Βασιλινουπολιτῶν πόλεως 10
30 Περγαμίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀντιοχέων πόλεως ἐπαρχίας Πισιδίας
31 Παύλου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀνθηδονιτῶν πόλεως
32 Νατίρα τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Γαζαίων πόλεως
33 Εὐφρατᾶ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἐλευθεροπολιτῶν πόλεως ἐπαρχίας Κρήτης 15
34 Τρύφωνος τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Χίου πόλεως
35 Αὐρηλίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀδραμυτηνῶν πόλεως

παρόντος Μάμα τοῦ περιβλέπτου κόμητος καὶ προξίμου τοῦ θείου σκρινίου τῶν λιβέλλων καὶ τῶν θείων κογνιτιόνων 20

556 Μακεδόνιος ὁ περίβλεπτος τριβοῦνος καὶ ῥεφερενδάριος εἶπεν· Τῇ πρὸ ἓξ Εἰδῶν Ἀπριλλίων ἀπὸ θείων μανδάτων ἐκελεύσθην τοὺς εὐλαβεστάτους ἐπισκόπους τὴν πίστιν τῶν πρώην γενομένων ὑπομνημάτων περὶ τῆς αἰτίας ἥτις μεταξὺ Φλαβιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου καὶ Εὐτυχοῦς τοῦ ἀρχιμανδρίτου κινεῖται, ἐκζητηθῆναι· ὅπερ ἐν τῷι παρόντι ὡσαύτως γενέσθαι ἡ βασιλικὴ ἐκέλευσεν αὐθεντία. d. 8. m. Apr. a. 449 25

557 Φλαύιος Φλωρέντιος ὁ μεγαλοπρεπέστατος ἀπὸ ἐπάρχων πόλεως καὶ ἀπὸ ἐπάρχων πραιτωρίων τὸ ἕκτον καὶ ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρίκιος εἶπεν· Τὰ πραχθέντα ἐπὶ τῇι καταθέσει τοῦ περιβλέπτου ῥεφερενδαρίου παρούσης τῆς ἁγίας συνόδου ἀναγινωσκέσθω.

Καὶ ὁπότε προηνέχθη τὸ σχεδάριον ἀπὸ τοῦ θείου σκρινίου τῶν λιβέλλων καὶ τῶν θείων κογνιτιόνων, παρὰ Ἰωάννου τοῦ καθωσιωμένου ἐκσκέπτορος τοῦ αὐτοῦ 30 θείου σκρινίου ἀνεγνώσθη

MB, p [usque ad 11/12 Πισιδίας], P[inde a 13 Παύλου], SΦΛ^{n}

1 τοῦ — πόλεως] πριμουπόλεωσ B cf. Φ τριμουπολιτῶν MpS 2 τοῦ — ἐπαρχίας] θεοδοσιουπόλεωσ B θεοδοσιουτῶν S 4 τοῦ — πόλεως] νικεσσίου B Νοβηνσίων scripsi cf. p. 150, 23 νοκηνσίων MpS *nocensianae* Φ^{cr} *nocissianae* Φ^{a} 5 κανδιανοῦ p 5/6 τοῦ — Πισιδίας] ἀντιοχείασ πισσιδίασ B 7 τοῦ — τῆς om. B τῆσ πόλεωσ κῶ S 8/9 τοῦ — Πισιδίας] στύμμα πισσιδίασ B 8 στυμανδηνῶν pS 10 τοῦ — πόλεως] βασιλινουπόλεωσ B βασιλοπολιτῶν S 11. 12 τοῦ — Πισιδίας] ἀντιοχείασ τριμιταρίασ B cf. Φ^{a} 13 τῆς — πόλεως] ἀνθηδόνοσ B 14 νατηράτου B νατήρου P νατίρου S τοῦ — πόλεως] γάζησ B γαζέων MP^{corr} 15 εὐφράτου BS τοῦ — πόλεως] ἐλευθεροπόλεωσ B 17 τοῦ — πόλεωσ] χίου B 18 ἀβρηλίου B τοῦ — πόλεως] ἀδραμυτηνοῦ B ἀδραμυτινῶν P ἀδραμητινῶν S 19 παρόντος om. S μάμαντοσ PS πρωξίμου BP 21 τριβοῦνος om. B τῇι om. S Ἰδῶν M 22 ἀπριλίων M, corr. M 23 γενομένων om. S 24 κεκίνηται B 26 φλάβιοσ S φλαύβιοσ P φλαβιανὸσ M ὁ μεγαλοπρεπέστατος om. B πόλεως — ἐπάρχων om. B 27 καὶ^{2} BΦ om. MPS 28 ἀναγνωσθήτω B 29 προσηνέχθη BS σχιδάριον P 30 ἐκσκέπτοροσ M^{corr} ἐσκέπτοροσ S ἑκσκέπτωροσ P ἐξκέπτοροσ M ἐξσκέπτοροσ B

558 Φλαυίου Πρωτογένους τοῦ λαμπροτάτου καὶ τοῦ δηλωθησομένου ὑπάτου πρὸ
d. 8. m. Apr. ἐξ εἰδῶν Ἀπριλλίων, ἐν Κωνσταντινουπόλει, θείαι κελεύσει, καθεζομένων ἐν τῷι ἁγίωι
a. 449 τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας βαπτιστηρίωι

1 Θαλασσίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Καισαρέων πόλεως Καππαδοκίας
2 καὶ Εὐσεβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀγκυρανῶν πόλεως
3 Κωνσταντίνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Μελιτηνῶν πόλεως
M VI 760 4 Βασιλείου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Σελευκέων πόλεως ἐπαρχίας Ἰσαυρίας
5 Σατορνίνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Μαρκιανουπόλεως
6 Μαρινιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Συναδηνῶν πόλεως
7 Πατρικίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Τυανέων πόλεως
8 Τρύφωνος τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Χίου πόλεως
9 Σελεύκου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀμασέων πόλεως
L IIII 238 10 Κανδιδιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀντιοχέων πόλεως ἐπαρχίας Πισιδίας
11 Τιμοθέου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀρκηνῶν πόλεως
12 Νατίρα τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Γαζαίων πόλεως
13 Εὐσταθίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Παρνασηνῶν πόλεως
14 Παύλου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀνθηδονέων πόλεως
15 Θωμᾶ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Θεοδοσιουπολιτῶν πόλεως
16 Εὐστοχίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Δοκιμηνῶν πόλεως
17 Γεροντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Βασιλινουπολιτῶν πόλεως
18 Ἀκύλα τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Αὐροκλέων πόλεως
19 Σεκουνδίνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Νοβησίων πόλεως
20 Ἀκακίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀριαραθηνῶν πόλεως
21 Ἰουλιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Κῶ
22 Πρόκλου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀδραηνῶν πόλεως
23 Εὐδοξίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Βοσπορηνῶν πόλεως
24 Σάβα τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Παλτηνῶν πόλεως
25 Τιμοθέου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Πριμοπολιτῶν πόλεως
26 Παυλίνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Θεοδοσιουπολιτῶν πόλεως ἐπαρχίας Ἀσίας

MBPSΦΛ^{n}

1 φλαυβίου MP φλαβίου M^{corr}S 2 ἐξ MBPSΛ^{n} πέντε BΦ ιδῶν M ἀπριλίων M, corr. M ἁγιωτάτω B 3 τῆς — ἐκκλησίας om. B 4 τῆς — πόλεως] καισαρειας B 5 καὶ om. BS τοῦ — πόλεως] ἀγκύρας B 6 τοῦ — πόλεως] μελιτηνῆσ B μελιτινῶν MP μελητινῶν S 7 τοῦ — ἐπαρχίας] σελευκειασ B 8—p. 151, 2 om. $Λ^{n}$ S σατορνίλου M σατορνιλίου S τοῦ — τῆς om. B μαρκιανῶν S 9 μαριανοῦ S τοῦ — πόλεως] συνάδων B 10 τοῦ — πόλεως] τυάνων B τυάνων S 11 τοῦ — πόλεως] χίου B 12 τοῦ — πόλεως] ἀμασέων B 13 κανδιανοῦ S 13/14 τοῦ — Πισιδίας] ἀντιοχείασ πισσιδίασ B 15 τοῦ — πόλεως] ἀρκίνου B σαρακηνῶν P σαρκηνῶν S, cf. Φ 16 νατηράτου B νατήρα P νατήρου S τοῦ — πόλεως] γάζησ B γαζέων MPS, corr. P 17 τοῦ — πόλεως] παρνασοῦ B 18 τοῦ — πόλεως] ἀνθηδόνοσ B 19 τοῦ — πόλεως] θεοδοσιουπόλεωσ B θεοδοσιουτῶν S 20 εὐτυχίου S τοῦ — πόλεως] δοκιμίου B δοκημηνῶν MPS, corr. M 21 τοῦ — πόλεως] βασιλινουπόλεωσ B 22 τοῦ — πόλεως] ἀβροκλέου B 23 ἰουλιανοῦ PS τοῦ — πόλεως] νοβισσίου B νισιβίων P νισιβόων S 24 τοῦ — πόλεως] ἀριαράθου B ἀριαθηνῶν S 25 τοῦ — τῆς om. B 25 26 Κῶ — τῆς om. M κῶ πόλεωσ P 26 τοῦ — πόλεως] ἀδραμύτου B Ἀδραηνῶν scripsi *hadrainae* $Φ^{r}$ *adrianae* $Φ^{ac}$ ἀδραμυτηνῶν MP ἀδραμητινῶν S 27 τοῦ — πόλεως] βοσπόρου B βοσπορινῶν M^{corr}S 28 σάββα B τοῦ — πόλεως] παλλήνου B 29 τοῦ — πόλεως] πριμοπόλεωσ B τριμολιτῶν S 30 τοῦ — ἐπαρχίας] θεοδοσιουπόλεωσ B

27 Παύλου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀπολλωνιέων πόλεως
28 Λογγίνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Τυμανδηνῶν πόλεως

559 Μακεδόνιος ὁ περίβλεπτος τριβοῦνος καὶ ῥεφερενδάριος εἶπεν· Εὐτυχὴς ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιμανδρίτης προσενεχθείσης δεήσεως τῇ βασιλικῇ θειότητι ἐδίδαξεν πρώην ἑαυτὸν εὑρηκέναι, καὶ τὰ λοιπά, ἅτινα ἐν τῶι θείωι σκρινίωι ἐμφέρονται. M VI 761

560 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Ἡ δέησις τοῦ εὐλαβεστάτου μοναχοῦ Εὐτυχοῦς προενεχθεῖσα ἀναγινωσκέσθω καὶ ὁ λαμπρότατος τριβοῦνος νοτάριος καὶ ῥεφερενδάριος διδάξει εἴ τινες προσεδρεύουσιν ὑπὲρ τοῦ προσώπου πράττοντες τοῦ αὐτοῦ εὐλαβεστάτου μοναχοῦ.

561 Καὶ πρὶν ἢ ἀναγνωσθῆναι, Μακεδόνιος ὁ λαμπρότατος νοτάριος καὶ ῥεφερενδάριος εἶπεν· Προσεδρεύουσιν οἵτινες ὑπὲρ τοῦ προσώπου τοῦ μοναχοῦ δύνανται λέγειν.

562 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Τί ἀρέσκει περὶ τούτου τοῖς εὐλαβεστάτοις ἐπισκόποις;

563 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος τῆς Δορυλαέων εἶπεν· Εἰ δι' ἐντολέως λέγει, κελεύσατέ με ἀναχωρῆσαι.

564 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Ὅπερ ἐκέλευσεν ἡ βασιλικὴ αὐθεντία, παντὶ τρόπωι παραφυλακτέον ἐστίν· δι' ὃ εἰ συγκατατίθενται οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἵνα εἰσδεχθῶσιν οὗτοι οἵτινες ὑπὲρ τοῦ προσώπου τοῦ εὐλαβεστάτου μοναχοῦ πράττειν ἕτοιμοί εἰσιν, εἴπωσιν.

565 Μελίφθογγος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Τοιαύτης κατηγορίας γινομένης ἀκόλουθόν ἐστιν παρεῖναι τὸν κατηγορούμενον, εἰ καὶ τὰ μάλιστα οὐκ ἀκινδύνως γίνονται αἱ τοιαῦται κατηγορίαι. οὐδὲ γὰρ ἁπλῶς οὐδὲ ὡς ἔτυχεν, περὶ τῶν τυχόντων ἐστὶν τὸ δοκιμαζόμενον. ἐπεὶ οὖν ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς ἐκ παππώιας παραδόσεως συγκροτεῖν εἴωθεν τὴν ὀρθόδοξον πίστιν καὶ τοὺς κανόνας μηδ' ὅλως παρατιτρώσκεσθαι, ἀξιοῦμεν ἀνενεχθῆναι αὐτῶι, καὶ εἰ κελεύει ἐγκληματικὴν δίκην ἀγωνίσασθαι ἄλλον ὑπὲρ ἄλλου, καὶ τοῦτο προσδεχόμεθα, εἰ καὶ τὰ μάλιστα οἰκουμενικὴ ἐκελεύσθη γενέσθαι σύνοδος καὶ πεφύλακται τὰ καιριώτερα τῶν πραγμάτων ἐν ἐκείνηι τῇ συνόδωι καὶ μετεστάλησαν πολλοὶ καὶ δίκαιόν ἐστιν τὰ θεσπισθέντα παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως εἰς πέρας ἀχθῆναι. L IIII 239

566 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Τί ἑαυτῶι περὶ τούτου ὁ λαμπρότατος τριβοῦνος νοτάριος καὶ ῥεφερενδάριος ἐνταλθὲν εἶναι γινώσκει, κατάθηται.

567 Μακεδόνιος ὁ λαμπρότατος τριβοῦνος νοτάριος καὶ ῥεφερενδάριος εἶπεν· Ὁ εὐσεβέστατος δεσπότης ἡμῶν γνοὺς ὡς καθήιρηται ὁ προλεχθεὶς ἀνήρ, ἐκέλευσεν ὑπὲρ αὐτοῦ ἐκ παντὸς τρόπου τοὺς ἀποσταλέντας εἰσελθόντας ἐπιγνῶναι ἀναγινωσκομένων τῶν χαρτῶν τὰ παρ' αὐτοῦ εἰρημένα πρὸς αὐτὸν καὶ τὰ παρ' αὐτοῦ πρὸς τὸν ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον. M VI 764

MBPSΦΛⁿ

1 τοῦ — πόλεως] ἀπολλωνέωσ B 'Απολλωνιέων scripsi ἀπολλωνέων PS ἀπολλωναίων M 2 τοῦ — πόλεως] μανδ spat. ν spat. B μανδηνῶν MPS cf. Φ 4 ἀρχιμανδρίτησ MPSΦʳΛⁿ πρεσβύτεροσ καὶ ἀρχιμανδρίτησ BΦᵃᶜ προσενεχθεὶσ ἐκ δεήσεωσ PS 4/5 πρώην ἑαυτὸν] πάνταϲ τὸν ἑαυτὸν [αὐτὸν S] PS εὑρηκέναι Mᵐᵍ BΦΛⁿ ἐπιδεηθῆναι MPS τὰ — ἅτινα] τὸ ὁποῖά τινα [τινι S] PS 7 προενεχθεῖσα BΛⁿ προσενεχθεῖσα MPSΦ νοτάριοσ τριβοῦνοσ S τριβοῦνοσ B 12 τί] εἰ B περὶ τούτου om. B 13 ἐπισκόποισ εἰπάτωσαν B 14 ὁ εὐλαβέστατοσ ἐπίσκοποσ BΦᵃᶜ δορυλλαέων P δορυλλαίων B δορυλλέων S ἐνπόλεωσ PS 17 δι' ὃ εἰ] εἰ οὖν S 20 γενομένησ B 24 εἴωθεν] βούλεται B *nulnerare, sed magis custodire inuulneratos* Λⁿ 26 σύνοδοσ γενέσθαι B 27 χρὴ πεφυλάχθαι B καιριώτατα S 31 ὁ νοτάριοσ S om. B ἐνταλθέντα MPS, corr. M 32 ὁ om. P 34/35 τῶν — εἰρημένα] τῶν παρ' αὐτοῦ εἰρημένων ἐν τοῖσ χάρταισ S 35 αὐτοῦ] *episcopo* Φ 36 ἐπίσκοπον MP, corr. M

568 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Ἁπλοῦν ἐστιν ὅπερ αἰτεῖται, καὶ διὰ τοῦτο ἐκεῖνοι εἰσέλθωσιν καὶ ἐπὶ τῆι αὐτῶν παρουσίαι ἡ δέησις ἀναγινωσκέσθω.

569 Καὶ ὁπότε εἰσῆλθον καὶ εἰς τὸ μέσον ἔστησαν Κωνσταντῖνος Ἐλευσίνιος καὶ Κωνστάντιος οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοί, Μακεδόνιος ὁ λαμπρότατος τριβοῦνος νοτάριος τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον προσφέρων εἶπεν· Χρὴ πάντα τὰ κελευσθέντα παρὰ τῆς αὐτῶν εὐσεβείας εἰπεῖν με. ἐκέλευσεν τοίνυν τοὺς τὸ τηνικαῦτα παρόντας ἁγιωτάτους ἐπισκόπους μεθ' ὅρκου εἰπεῖν εἰ ἀληθεῖς εἰσιν τῶν ὑπομνημάτων ἀναγινωσκομένων αἱ καταθέσεις αἱ παρὰ ἑκατέρου τοῦ μέρους προενεχθεῖσαι.

570 Βασίλειος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Σελευκέων ἐκκλησίας εἶπεν· Μέχρι νῦν ὅρκον οὐκ ἴσμεν προσενεχθέντα ἐπισκόποις, ἀλλὰ καὶ ἐντέταλται ἡμῖν παρὰ τοῦ
Mt. 5, 34—36 σωτῆρος Χριστοῦ μὴ ὀμόσαι μήτε ἐν τῶι οὐρανῶι, ὅτι θρόνος ἐστὶν τοῦ θεοῦ, μήτε ἐν τῆι γῆι, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ, μήτε εἰς τὴν κεφαλὴν τὴν ἑαυτοῦ τινὰ ὀμόσαι, ὅτι οὐδεὶς δύναται τρίχα τῶν ὑπὸ τοῦ θεοῦ δημιουργηθεισῶν αὐτὸς ποιῆσαι. ἕκαστος δὲ ὡς θυσιαστηρίωι παρεστὼς τὸν τοῦ θεοῦ φόβον ἔχων πρὸ ὀφθαλμῶν καὶ τὸ ἑαυτοῦ συνειδὸς φυλάττων καθαρὸν τῶι θεῶι τῶν ὄντων αὐτῶι ἐν μνήμηι οὐδὲν ἔχει παραλεῖψαι.

571 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος Φλωρέντιος εἶπεν· Ὡς ἅπαξ εἴρηται, τῶν δεήσεων ἡ ἀνάγνωσις παρακολουθήσει.

Καὶ διὰ τοῦ αὐτοῦ καθωσιωμένου ἐκσκέπτορος ἀνεγνώσθη

572 Τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ πιστοτάτοις φιλοχρίστοις βασιλεῦσιν ἡμῶν Θεοδοσίωι καὶ
I. IIII 242 Οὐαλεντινιανῶι τοῖς αἰωνίοις αὐγούστοις παρὰ Εὐτυχοῦς ἀρχιμανδρίτου. Πάντων μοι μετὰ τὸν θεὸν καὶ σωτηρίας καὶ τῆς ἀληθείας φανέρωσις γέγονεν ἡ εὐσέβεια ὑμῶν ἐν οὐδενὶ πράγματι παραλείψασα τῶν τε περὶ τῆς πίστεως ἕνεκα καὶ τῶν κατ' ἐμοῦ συκοφαντιῶν τὴν ἔρευναν ποιουμένη. τὸ γὰρ ὑπόμνημα τὸ σκαιωρηθὲν παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Φλαβιανοῦ κατ' ἐμοῦ ἀνέγνων τῆι χθὲς ἡμέραι καὶ εὗρον ἐναντία τῶν πεπραγμένων κείμενα ἐν τῶι χάρτηι. οὔτε γὰρ ἃ πρὸς ἐμὲ εἴρηκεν, ἔκειτο ἐν αὐτῶι οὔτε ἃ ἐγὼ ἐλάλησα, ἔταξαν ἐν τῶι αὐτῶι ὑπομνήματι. δέομαι τοίνυν τῆς ὑμετέρας γαληνότητος συνήθως τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἀντεχομένης καὶ τῆς ὑπολήψεως τῆς ἐμῆς βραχύτητος καταξιῶσαι θεσπίσαι τοὺς θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους τοὺς τὸ τηνικαῦτα
M VI 765 συνεδρεύσαντας καὶ τοὺς νοταρίους τοῦ αὐτοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Φλαβιανοῦ καὶ τοὺς ἀποσταλέντας πρός με παρ' αὐτοῦ τοὺς εὐλαβεστάτους κληρικοὺς καὶ καλοῦντας ἀπαντῆσαι εἰς τὸ συνέδριον καὶ τὸν εὐλαβέστατον διάκονον Ἀθανάσιον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βασιλείου συνελθεῖν παρόντος τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Θαλασσίου,

---

572 adfert Timotheus Aelurus f. 53b. 54a ita inscriptam: Δέησις Εὐτυχοῦς ἀρχιμανδρίτου ἥτις ἐπεδόθη τῶι φιλοχρίστωι βασιλεῖ Θεοδοσίωι καὶ ἐκίνησεν αὐτὸν ὥστε τὴν ἁγίαν σύνοδον ἐν Ἐφέσωι συναγεῖραι

MBPSΦΛn

2 τῆσ — παρουσίασ B 3 ἐλευσῖνοσ SΦac 4 λαμπρὸσ B νοτάριος om. B 5 προφέρων Φ *proferatur* Λn 5/6 εὐσεβείασ MΦΛn ἐξουσίασ B βασιλείασ S 7 ἀληθὲσ S 8 ἑκάστου B τοῦ om. BS προενεχθεῖσαι Λn προσενεχθεῖσαι MBPSΦ 9 πόλεωσ S 10 τοῦ νῦν B οὐκ ἴσμεν ὅρκον B προενεχθέντα Λn ἐπισκόπω B 11 ὁμόσαι ὅλωσ B 12 τῶν ποδῶν αὐτοῦ BΛn *pedum dei* Φ τοῦ θῦ MPS 13 τὴν om. BS αὐτοῦ BS τρίχα om. B τοῦ om. B 13/14 δημιουργηθέντων B 14 αὐτὸς om. B ποιῆσαι τί B 19 ἐκσκέπτωροσ PS ἐξσκέπτοροσ B ¦ ἀνεγνώσθη οὕτωσ S 20 inscr. Ἴσον λιβέλλου δοθὲν τοῖσ εὐσεβεστάτοισ καὶ φιλοχρίστοισ βασιλεῦσι παρὰ εὐτυχοῦσ ἀρχιμανδρίτου B εὐλαβεστάτοισ MPS πιστοτάτοισ καὶ B ἡμῶν BΛnΦ om. MPS 22 τὸν om. S 23 τε om. B 25 ἐπισκόπου om. BΛn ἐχθὲσ M 26 ἐν om. MPS 29 βραδυτῆτοσ MPS, corr. M θεοσεβεστάτουσ P τηνικάδε B 30 εὐλαβεστάτου om. B Tim. 31 παρ' — τοὺς om. B 32 θεοφιλεστάτου B 33 συνεισελθεῖν B

ὥστε αὐτοὺς ἐρωτηθέντας εἰπεῖν μετὰ ἀληθείας ἐγγράφως ἅπερ ἴσασιν. καὶ τούτου τυχὼν συνήθως ὑμνῶν εὐχαριστήσω τῶι δεσπότηι καὶ θεῶι τῶν ὅλων Χριστῶι καὶ τῆι ὑμετέραι εὐσεβείαι διὰ παντός.

573 Ὁ αὐτὸς καθωσιωμένος ἐκσκέπτωρ εἶπεν· Ἔστιν καὶ θεία ὑποσημείωσις ἐν τῆι ἀναγνωσθείσηι δεήσει τοῦ θειοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως.

574 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Μετὰ προσκυνήσεως ἀναγινωσκέσθω. Καὶ διὰ τοῦ αὐτοῦ καθωσιωμένου ἐκσκέπτορος ἀνεγνώσθη

575 Κατατιθέσθω παρὰ τοῖς εὐλαβεστάτοις ἐπισκόποις οἵτινες πρώην συνῆλθον, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ παρὰ τῶι εὐλαβεστάτωι ἐπισκόπωι Θαλασσίωι, ἵνα παρὰ τούτοις παρόντων πάντων περὶ ὧν ἡ δέησις λαλεῖ, τοῦ πράγματος ἡ ἀλήθεια ἐκζητηθείη.

576 Ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Φλαβιανὸς εἶπεν· Οἱ εὐλαβέστατοι διάκονοι καὶ νοτάριοι Ἀστέριος καὶ Ἀέτιος, Νόννος, Ἀσκληπιάδης καὶ Προκόπιος παρέστωσαν.

577 Καὶ ὁπότε εἰς [τὸ] μέσον ἔστησαν Ἀστέριος Ἀέτιος Νόννος Ἀσκληπιάδης Προκόπιος οἱ νοτάριοι τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Φλαβιανοῦ, ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Παρόντων πάντων τὰ ὑπομνήματα κατὰ τάξιν ἀναγινωσκέσθω.

578 Καὶ πρὶν ἢ προενεχθῶσιν, Ἀέτιος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Οὐκ ἴσμεν, τῶν ποδῶν ὑμῶν, διὰ τί ἐκλήθημεν.

579 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Οἱ εὐλαβέστατοι διάκονοι καὶ νοτάριοι τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Φλαβιανοῦ τὰ ὑπομνήματα τὰ ἐν τούτωι τῶι πράγματι τελεσθέντα προενέγκωσιν ἀναγνωσθησόμενα.

580 Ἀέτιος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Οὔτε τὴν αἰτίαν ἴσμεν ἐφ' ἧι πάρεσμεν, οὔτε δι' ὃ ἀπαιτούμεθα ὑπομνημάτων πρᾶξιν· τούτου ἕνεκεν ἀναβαλλόμεθα καὶ ἀξιοῦμεν γνῶναι ἐφ' ὧι τε καὶ ἱστάμεθα καὶ ἀποκρίνεσθαι ὀφείλομεν.

581 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Ἄτινα ἐν τῆι δίκηι Εὐτυχοῦς τοῦ μονάζοντος πραχθέντα παρηκολούθησεν, ἐπιζητοῦμεν δημοσιευθῆναι.

582 Ἀέτιος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Αἰτίασις γὰρ τίς ποτε καθ' ἡμῶν τοιαύτη ἀνέκυψεν; L IIII 243

583 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Τὸ πρᾶγμα ἀναζητηθῆναι ἐκελεύσθη καὶ διὰ τοῦτο τῶν ὑπομνημάτων ἡ προκομιδὴ ἀναγκαία ἐστίν. διὰ τί τοίνυν ὑπερθέσει καὶ πανουργίαι κέχρησαι;

584 Ἀέτιος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Ὁ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐξετάσεως τῶι πράγματι παρέχων καὶ τὴν αἰτίαν δότω ἡμῖν καιρὸν τοῦ ἀπολογεῖσθαι ἢ προενέγκαι ἢ μὴ προενέγκαι. M VI 768

585 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Ὑμεῖς τὰ ὑπομνήματα ἐξελάβετε· παρ' ὑμῶν τοίνυν ταῦτα προενεκτέα εἰσίν.

MBPSΦΛ^{n}

1 μετὰ ἀληθείας om. S 2 ἀνυμνῶν B καὶ^{1} om. B 4 ἐξσκέπτωρ B 5 εὐλαβεστάτου MP 7 ἐξσκέπτοροσ B ἐκσκέπτωροσ PS 8 τοῖσ εὐλαβεστάτοισ ἐπισκόποισ MPS cf. ΦΛ^{n} τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων M^{corr}B 9 τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου θαλασσίου B τούτωι Λ^{n} 9/10 πάντων παρόντων B 12 καὶ^{1} om. S 12/13 καὶ^{2} — Ἀσκληπιάδης om. P 13 τὸ MS om. B καὶ προκόπιοσ B 16 προενεχθῶσιν BΛ^{n} προσενεχθῶσιν MPSΦ 19/20 τὰ ἐν — τελεσθέντα ὑπομνήματα S τὰ ὑπομνήματα ἐν — τελεσθέντα MP 20 προσενέγκαντεσ ἀναγνώσατε S προενέγκωσιν BΛ^{n} προσενέγκωσιν MPΦ 22 δι' ὃ MPS δὲ οὗ ἕνεκα B *pro quo* Φ *quare* Λ^{n} δὲ ὧ M^{corr} 23 ἀποκρίνασθαι PS 25 πραχθέντα om. S παρηκολούθησαν P 27 γέγονεν ἢ ἀνέκυψεν B 29 καὶ om. SP ἀναγκαία ἐστὶ τῶν — προκομιδή B προσκομιδή Φ 29/30 ὑπερθέσεσι MPS, corr. M 32 ἢ] καὶ B om. Λ^{n} προενέγκαι BΦ^{r}Λ^{n} προσενέγκαι MPSΦ^{ac} 33 προενέγκαι BΦ^{r}Λ^{n} προσενέγκαι MPSΦ^{ac} 35 προενεκτέα BΛ^{n} προσενεκτέα MSΦ προσενέγκαι ἃ P ἐστὶν B

586 Ἀέτιος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Τίς ἐστιν ὁ αἰτιώμενος;

587 Σέλευκος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Δεήσεις τοῦ ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς ἀνεγνώσθησαν ἡμῖν περιέχουσαι ὡς ἐντυχόντος τοῖς ὑπομνήμασι καὶ ἐπισημηναμένου μὴ κεῖσθαι ἐν αὐτοῖς τὰ πεπραγμένα ἐν τῇ ἁγίαι συνόδωι. δίκαιον οὖν ἡμῖν τοῦτο καταφαίνεται προκομισθῆναι ἐκεῖνα τὰ ὑπομνήματα οἵσπερ ἔφησεν ἐντετυχηκέναι, καὶ ἐξ αὐτῶν τὴν ἐξέτασιν τοῦ πράγματος γενέσθαι.

588 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος πρὸς Ἀέτιον εἶπεν· Τῶν ὑπομνημάτων τῶν αὐθεντικῶν χρεία ἐστίν, ἐν οἷς αἱ ὑπογραφαὶ τῶν ἐπισκόπων περιέχονται· δι' ὅπερ ὡς πλειστάκις διελάλησα, ταῦτα παρὰ τῶν νοταρίων προκομισθῶσιν.

589 Ἀέτιος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Καταξιώσει ἡ ἁγία καὶ μεγάλη σύνοδος καὶ ἡ ὑμετέρα μεγαλοπρέπεια καιρὸν ἡμῖν δοῦναι περὶ ὧν βουλόμεθα, λέγειν· οὐ γάρ ἐστιν ἡμῖν ἀκίνδυνον.

590 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Τὰ ὑπομνήματα πρῶτον ἁρμόζει δημοσιευθῆναι· μετὰ ταῦτα γὰρ εἴ τι διδάξαι ἐπιζητεῖς, ἄδειά σοι παρασχεθήσεται.

591 Ἀέτιος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Οὐδὲν ἄτοπον οὐδὲ παρὰ τὸ δίκαιον ἐπιζητοῦμεν καὶ πρὸ πάντων ἐπίσταται ἡ ὑμετέρα μεγαλοπρέπεια καί, καθὼς εἶπον, ἐπειδὴ οὐ περὶ μικρῶν ἡμῖν ἐστιν ὁ κίνδυνος, περιηχήθημεν δὲ ὡς αἰτίασις γέγονεν καθ' ἡμῶν παρά τινος πρὸς τὸν εὐσεβέστατον καὶ φιλόχριστον καὶ παρὰ τοῦ δεσπότου θεοῦ ἡμῶν φρουρούμενον βασιλέα, ἀξιοῦμεν ταύτας καὶ ἐμφανεῖς ἡμῖν γενέσθαι καὶ τὰς αἰτίας μαθεῖν καὶ τὸ πρόσωπον στῆναι καὶ φανερὰν τὴν κατηγορίαν κατὰ φανερῶν προσώπων ποιήσασθαι, καὶ οὕτως ἀπολογησόμεθα καὶ ἑαυτοῖς συστησόμεθα θαρροῦντες τῇι δικαιοσύνηι τῇι ὑμετέραι.

592 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Καθ' ὑμῶν τέως οὐδὲν κατετέθη, ἀλλὰ τὰ ὑπομνήματα ζητοῦνται, ἅτινα, καθὼς πλειστάκις ἐρρέθη, παρ' ὑμῶν προκομιστέα ἐστίν.

593 Ἀέτιος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Ἡ τῶν ὑπομνημάτων πρᾶξις ἄγει ἡμᾶς εἰς μέσον· οὔτε γὰρ παρὰ ἄλλων γεγένηται.

594 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Μή τινι ὑπονοίαι πληγεὶς ταῦτα προενέγκαι εὐλαβῆι;

595 Ἀέτιος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Οὐδὲν τοιοῦτο παρ' ἐμοῦ εἴρηται οὔτε γέγονεν.

596 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Τὰ ὑπομνήματα προενεχθῶσι.

M VI 769 597 Καὶ πρὶν ἢ προενεχθῶσιν, ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος ταύτης τῆς ἐνδόξου πόλεως εἶπεν· Οἴδατε ὅτι τότε συνηγμένης τῆς ἁγίας συνόδου καὶ τὰς παρ' ἑκατέρων φωνὰς ἐξειλήφατε ὑμεῖς καὶ ἴστε ἀκριβῶς τὰ γεγραμμένα παρ' ὑμῶν. καὶ εἰ ἀληθῆ ταῦτα, εἴπατε μετὰ ἀκριβείας καὶ φόβου θεοῦ· εἰ δὲ παραπεποίηνταί τινα, ὡς ἐπὶ τοῦ βήματος
L 1111 246 τοῦ Χριστοῦ μὴ ψεύσησθε καὶ τὸν παραποιήσαντα μὴ παρασιωπήσητε.

598 Τούτων οὕτως μεταξὺ λαληθέντων παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Τὴν πρόθεσιν τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου ἐπαινοῦμεν

MBPSΦΛ^{n}

2 εὐτυχοῦσ ἀρχιμανδρίτου B 4 συνόδω καὶ ἐπιλαμβάνεται ἐν αὐτοῖσ τῶν πεπραγμένων ἐν τῇ ἁγία συνόδω B 5 ἔφη B 8 διόπερ ὡσ BΦ^{r}Λ^{n} διόπερ Φ^{ac} διὸ ἅπερ MPS 9 προσκομισθῶσιν S 10 μεγάλη καὶ ἁγία B 11 εὐλάβεια S 11/12 οὐ — ἀκίνδυνον om. S 14 καὶ μετὰ S γὰρ om. S 16 καὶ^{2} om. S 17 ἐστιν ἡμῖν B περιηχήθημεν δὲ om. Λ^{n} δὲ] γὰρ S om. Φ^{ac} 18 ἡμῶν om. B 20 κατηγορίαν] αἰτίαν B 21 καὶ^{3} — συστησόμεθα om. B 23 κατετέθη BΦ ἐτέθη MPS *propositum est* Λ^{n} 24 προσκομιστέα Φ 26 ἡμᾶσ ἄγει B 27 οὐδὲ B 28/29 προσενέγκαι PS 30 τοιοῦτον BPS *a me* Λ^{n}Φ ἐμοὶ MBPS οὐδὲ B 31 προσενεχθῶσιν MPSΦ^{ac} 32 προσενεχθῶσιν PSΦ πόλεωσ BΦ πόλεωσ φλαβιανὸσ MPS 33 φωνὰσ BΦΛ^{n} φωνὰσ ὅτι καὶ MPS 34 ἐγγεγραμμένα SΦ^{a} γενόμενα B 35 ἀκριβείας καὶ om. B παραπεποίηνται BS 37 μεταξὺ om. B 38 ἐπισκόπου ἐπαινοῦμεν BΦ^{ac}Λ^{n} ἐπιστάμεθα ἐπισκόπου MP ἐπισκόπου ἐπιστάμεθα S *episcopi nomimus* Φ^{r}

ὅτι τῇ ἰδίαι συνειδήσει θαρρῶν ἀπεφήνατο τοὺς εὐλαβεστάτους νοταρίους τὰ ὑπομνήματα προενεγκεῖν καὶ τὴν ἀλήθειαν περὶ πάντων διδάξαι. δι' ὃ τὰ ὑπομνήματα, ὡς πλειστάκις εἴρηται, προενεχθῶσιν.

599 Ἀέτιος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Ἡ παραίνεσις τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου τῇ γνώμῃ ἀποδέδωκεν τῇ ἡμετέραι ὥστε τὸ ἀληθὲς ἐπὶ τῇ πράξει τῶν ὑπομνημάτων εἰπεῖν. εἰ τοίνυν λεγόντων ἡμῶν πίστεως ἐσόμεθα ἄξιοι, καὶ κατατιθέμεθα καὶ προκομίσομεν καὶ λέξομεν τὴν ἀλήθειαν.

600 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Τῶν ὑπομνημάτων ἡ ἀνάγνωσις γινέσθω.

601 Ἀέτιος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Ἀξιῶ καὶ τὴν ἁγίαν σύνοδον τὴν τότε παροῦσαν ἐπιτρέψαι ἡμῖν προκομίσαι τὴν τῶν ὑπομνημάτων πρᾶξιν.

602 Ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σέλευκος εἶπεν· Ἅπαξ τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν κελεύσαντος προκομισθῆναι τὴν πρᾶξιν τῶν ὑπομνημάτων, οὐδεμίαν δεῖ ἀναβολὴν περὶ τὴν προκομιδὴν γενέσθαι.

603 Καὶ ὁπότε παρὰ πάντων τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων ἐρρέθη· Πάντες ταὐτὰ λέγομεν, ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Ἐν ὅσοι ἕκαστα κεφάλαια ἀναγινώσκεται, τί ἐν τούτοις καταψεκτέον τὸ μέρος τοῦ εὐλαβεστάτου μοναχοῦ δοκιμάζει, κατάθηται καὶ τὰ ἀντίγραφα ἅτινα παρ' ἑαυτοῖς ἔχει τὸ μέρος τοῦ αὐτοῦ εὐλαβεστάτου μοναχοῦ, προενεχθέντα τῇ ἀναγνώσει τῶν αὐθεντικῶν ὑπομνημάτων συγκριθήτωσαν.

604 Καὶ ὁπότε τὸ ἑκάτερον μέρος τὰ ὑπομνήματα προήνεγκεν, Ἀέτιος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Εἰ κελεύει ἡ μεγαλοπρέπεια ὑμῶν, ἔχομέν τι εἰπεῖν. ἐμάθομεν ὡς διὰ τῶν δεήσεων ἀνεδίδαξεν ὁ εὐλαβέστατος Εὐτυχὴς πράξει ὑπομνημάτων ἐντετυχηκέναι κἀκεῖθεν τὰς αἰτίας τῶν αὐτῶι προσουσῶν δικαιολογιῶν εὑρηκέναι· ταύτην τὴν M VI 772
πρᾶξιν ἀξιοῦμεν

605 Οὗ λέγοντος ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Διὰ τοῦτο συγκρίνεσθαι τοῖς αὐθεντικοῖς ὑπομνήμασιν τὰ ἀντίγραφα εἴπομεν.

606 Ἀέτιος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Ἀξιοῦμεν γνῶναι πότερον αὐθεντικά ἐστιν ἢ ἀντίγραφα ἢ τί τοιοῦτο παρὰ τινὸς αὐτῶι παρεσχέθη.

607 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Ὁ εὐλαβέστατος Κωνσταντῖνος εἰ ἃ προφέρει ἀντίγραφα, ἴσα εἰσὶν ἢ αὐθεντικά, διδάξει.

608 Κωνσταντῖνος διάκονος καὶ μονάζων εἶπεν· Ἴσα ἐστίν.

609 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Νῦν ἡ ἀνάγνωσις παρακολουθήσει.

610 Καὶ πρὶν ἢ ἀναγνωσθῆναι Ἀέτιος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Ἀξιοῦμεν ἐντυχεῖν τῇ πράξει τῶν ὑπομνημάτων τῇ παρ' αὐτῶν προκομισθείσηι, ἵνα γνωρίσωμεν τίνος χείρ ἐστιν καὶ παρὰ τίνος δέδοται, εἰ ἐκδέδοται παρὰ νοταρίου. δέξασθε τὰς ἡμετέρας αἰτήσεις οὐκ ἀτόπους οὔσας.

611 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Εἰ τοῖς αὐθεντικοῖς ὑπομνήμασιν τὰ ἀντίγραφα οὐ συμφωνοῦσιν, τοῦτο τότε ἀξίως ἐπιζητηθείη.

MBSΦΛⁿ

1 τοῖσ νοταρίοισ S 2 προσενεγκεῖν MPS 3 προσενεχθῶσιν MPSΦ 4 ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου B 5 ὑμετέρα PS 7 προκομίσωμεν M προσκομίσωμεν S 10 προσκομίσαι S τάξιν S 11 εὐλαβεστάτου B ἐπισκόπου SΛⁿ 12 προσκομισθῆναι S 13 ἐπὶ τῇ προκομιδῇ B 14 ὁπότε] *quasi si* Φ^ac *quasi* Φ^r ταῦτα B τὰ αὐτὰ MPS *ea* Λⁿ *haec* Φ^ac *haec eadem* Φ^r 16 εἴ τί S 17 αὐτοῦ BPΦΛⁿ om. MS 18 προσενεχθέντα BPSΦ συγκριθήτωσαν om. S 19 τὸ om. BS ἕκαστον BP προσήνεγκεν BΦ 20 κελεύει — ὑμῶν] κελεύει τε ὑμῖν S ἔχωμέν M 21 ἐδίδαξεν B πράξεισ PS 22 αὐτῶν MPS, corr. M προσόντων MPS ταύτην ἀναγνωσθῆναι B 26 γνῶναι πότερον MΛⁿΦ^r πρότερον γνῶναι εἰ B γνῶναι πρότερον PSΦ^ac 27 τοιοῦτον PS καὶ παρὰ τίνοσ B αὐτῶν S αὐτὰ B 29 προσφέρει S ἀντίγραφα om. BΦ αὐθεντικὰ εἰσὶν ἢ ἴσα B εἰσὶν ἢ αὐθεντικὰ PS 33 προσκομισθείση SΦ 34 καὶ] ἢ B ἐκδέδοται B ἢ PSΛⁿ ἢ εἰ Φ 35 δεήσεισ B 37 ἐπιζητηθῆ B

612 Ἀέτιος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Οὐδὲν κωλύει· ἀεὶ ἐδικάσατε καὶ δικάζοντες διελάμψατε.

613 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Τῶν περιττῶν ἐαθέντων ἡ ἀνάγνωσις γινέσθω.

614 Καὶ διὰ Ἀστερίου τοῦ καθωσιωμένου ἐκσκέπτορος τὸ αὐθεντικὸν σχεδάριον τὸ
L IIII 247 ἀπὸ τῶν νοταρίων προενεχθὲν ἄλλου τὰ ἀντίγραφα ἅτινα ἐκ τοῦ μέρους Εὐτυχοῦς τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιμανδρίτου, προενεχθέντα συγκρίνοντος ἀνεγνώσθησαν. καὶ ἀνεγνώσθη ἐξ ἀρχῆς ἡ πρώτη καὶ ἡ δευτέρα πρᾶξις, ἥτις καὶ ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν ἐμφέρεται, οὕτως

615 Ὑπατείας Φλαυίου Ζήνωνος καὶ Ποστουμιανοῦ τῶν λαμπροτάτων τῇ πρὸ ἕξ
d. 8. m Nou. a. 448 Εἰδῶν Νοεμβρίων, ἐν τῇ φιλοχρίστωι καὶ βασιλευούσηι Κωνσταντινουπόλει Ῥώμηι καὶ τὰ λοιπά

616 Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι τὴν πρώτην καὶ τὴν δευτέραν πρᾶξιν καὶ πληρωθῆναι τὰς καταθέσεις τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων Ἀέτιος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Ἀξιοῦμεν τὴν ἁγίαν καὶ μεγάλην σύνοδον ἐρωτηθῆναι ἐπακούσασαν τῶν ἰδίων φωνῶν καὶ τῆς πράξεως τῶν ὑπομνημάτων μή τι παραπεποίηται ἢ παρεφθάρη.

617 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Ἐν ὅσωι σιωπῶσιν, συγκατατίθεσθαι φαίνονται· ὅθεν καὶ δὴ τὰ λοιπὰ ἀναγινωσκέσθω.

618 Καὶ διὰ τοῦ αὐτοῦ καθωσιωμένου ἐκσκέπτορος ἀνεγνώσθη ἡ τρίτη πρᾶξις, ἣ καὶ ἐμφέρεται ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν.

619 Καὶ ἀναγινωσκομένης τῆς καταθέσεως τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἐκ-
M VI 773 δίκου Ἰωάννου Κωνσταντῖνος διάκονος καὶ μοναχὸς εἶπεν· Οὕτως οὐκ ἐλέχθη, τῶν ποδῶν ὑμῶν, ὡς ἔχει.

Ὁ αὐτὸς καθωσιωμένος ἐκσκέπτωρ ἐπαναληφθείσης τῆς ἀναγνώσεως ἀνέγνω

620 Εἰ δέ που τύχοι τι παρ' αὐτῶν ἔν τισιν λέξεσιν ἢ διασφαλθὲν ἢ διαπλανηθέν, τοῦτο μήτε διαβάλλειν μήτε καταδέχεσθαι, μόνας δὲ τὰς γραφὰς ἐρευνᾶν ὡς βεβαιοτέρας οὔσας τῆς τῶν πατέρων ἐκθέσεως

621 Καὶ ὁπότε ἀνεγνώσθη, Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ μοναχὸς εἶπεν ὅτι διαφόρως μὲν ἐλάλησαν οἱ ἅγιοι πατέρες καὶ πάντα δέχομαι , εἰς κανόνα δὲ πίστεως οὐ δέχομαι.

622 Καὶ ὁπότε γογγυσμὸς καὶ θόρυβος ἀνεφύη, Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ μονάζων εἶπεν· Τοῦτο παρακαλῶ ὥστε τοὺς ἐξελθόντας καὶ ἀκούσαντας παρὰ τοῦ ἀρχιμανδρίτου μετὰ τοῦ συνειδότος ὡς ἐπὶ τοῦ κυρίου ἃ ἤκουσαν, μετὰ ἀληθείας

10—12 = supra 223
25—27 = supra 359 p. 124, 22—24

MBPSΦΛ^{n}

2 διελάμψετε M 3 περισσῶν B 5 αὐξονίου B ἐκσκέπτωροσ PS ἐξσκέπτοροσ M σχιδάριον P 6 προενεχθὲν MPΛ^{n} προανεχθὲν S προσενεχθὲν M^{corr}BΦ ἀλλ' οὐ PSΦ^{ac} 7 ἀρχιμανδρίτου om. B προσενεχθέντα BPS 7/8 ἀνεγνώσθησαν καὶ ἀνεγνώσθη MP ἀνεγνώσθη B ἀνεγνώσθησαν S 10 φλαυβίου M φλαβίου M^{corr} φλαβιανοῦ PS *Flauiorum* Λ^{n}Φ^{r} πουστουμ:ανοῦ P 11 ἰδῶν M ἐν — Ῥώμηι om. B 13 πληρωθῆναι B 13/14 ἀναγνωσθῆναι B 15 ἐπακούσασαν ἐρωτηθῆναι S 16 ἢ παραπεποίηται B παρεφθάρη B παραπέφθαρται MPS παρέφθαρται M^{corr} 18 φέρονται MPS δὴ om. B 19 αὐτοῦ om. P ἐξσκέπτοροσ B ἐκσκέπτωροσ PS ἢ BΦΛ^{n} om. MPS 24 ἐξσκέπτωρ B 25 τι om. PS διασφαλὲν S 32 μοναχὸσ BS

εἴπωσιν προκρίματος μὴ γινομένου τῶι ἀρχιμανδρίτηι ἐκ τῆς ἐμῆς καταθέσεως. ἀξιῶ τοὺς παραγενομένους εὐλαβεστάτους κληρικοὺς καταθέσθαι ἅπερ ἤκουσαν παρ' αὐτοῦ, καὶ τὸν εὐλαβέστατον διάκονον Ἀθανάσιον.

623 Σέλευκος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Πρὸ τῆς καταθέσεως τοῦ ἀδελφοῦ Κωνσταντίνου οἱ εἰς πρόσωπον ἀποσταλέντες τοῦ τὰς δεήσεις προσανατείναντος ὑπέσχοντο πάντα ἃ ἂν αὐτοὶ εἴπωσιν, στοιχεῖν τὸν ἀρχιμανδρίτην αὐτῶν, καὶ ἀξιοῦμεν τὴν ἐπὶ τῶι προκρίματι φωνὴν πρόκριμα τῆι πράξει τῶν ὑπομνημάτων μὴ ποιεῖν.

624 Κωνσταντῖνος διάκονος καὶ μονάζων εἶπεν· Ἀξιῶ ἐκεῖνο περιαιρεθῆναι τὸ εἰς τὸν κανόνα τῆς πίστεως, ὅτι ἐν θορύβωι μὴ εἰδὼς ἐλάλησα.

625 Σέλευκος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ὅτι ἡσυχίας οὔσης πρὸ τοῦ θορύβου ταύτην τὴν φωνὴν ὁ ἀδελφὸς Κωνσταντῖνος κατέθετο, μαρτυροῦσιν καὶ οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι καὶ ἡ αὐτῶν ἐξουσία.

626 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Περὶ τῆς αἰτιάσεως ἑκατέρου μέρους τί σκεπτέον δοκιμάζουσιν, οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι Θαλάσσιος καὶ Εὐσέβιος καταξιώσουσιν εἰπεῖν.

627 Ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Θαλάσσιος εἶπεν· Οὐ δύναται ὁ ἀποσταλεὶς παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου μοναχοῦ τινὰ μὲν ὧν κατατίθεται αὐτὸς τῆι ἰδίαι φωνῆι, κατα- L IIII 250
δέχεσθαι, τινὰ δὲ μὴ καταδέχεσθαι.

628 Ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Εὐσέβιος τῆς Ἀγκυρανῶν πόλεως εἶπεν· Καὶ ἐμοὶ τὰ σύμφωνα δοκεῖ ὥστε τὸν τὸ πρόσωπον ἀναδεξάμενον τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς πάντα κύρια ἡγεῖσθαι τὰ παρὰ τῆς ἑαυτοῦ φωνῆς εἰρημένα καὶ μὴ μέρος μὲν βούλεσθαι κρατεῖν, μέρος δὲ τῶν εἰρημένων ἀνατρέπεσθαι.

629 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Οἱ εὐλαβέστατοι Ἰωάννης ὁ πρεσβύτερος καὶ Ἀνδρέας ἅτινα γινώσκουσιν ἑαυτοὺς παρὰ Εὐτυχοῦς τοῦ εὐλαβεστάτου M VI 776
μοναχοῦ ἀκηκοέναι, μεμνημένοι τῆς ἰδίας ὑπολήψεως κατάθωνται.

630 Καὶ ὁπότε εἰς μέσον ἔστησαν Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας ταύτης τῆς ἐνδόξου πόλεως καὶ Ἀνδρέας ὁ εὐλαβέστατος διάκονος, Κωνσταντῖνος διάκονος εἶπεν· Οὐκ εἴπομεν ὅτι στοιχεῖ πάντα τῶι ἀρχιμανδρίτηι ὅσα λέγω.

631 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Αἱ φωναί σου ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν περιέχονται.

632 Σέλευκος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Φθάσας ὁ μεγαλοπρεπέστατος ῥεφερενδάριος ὡς ἀπὸ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως ἡμῶν κατέθετο εἰς πρόσωπον τοῦ ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς ἀπεστάλθαι Κωνσταντῖνον καὶ τοὺς σὺν αὐτῶι ὀφείλοντας ἀναδέξασθαι τὰ εἰς αὐτὸν ἀναφερόμενα. 567

633 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Τὰ ῥήματα ὡσαύτως τὰ σὰ τοῖς ὑπομνήμασιν περιέχονται. καὶ προσέθηκεν· Ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος Ἰωάννης τίνα παρὰ Εὐτυχοῦς τοῦ μοναχοῦ ἤκουσεν, ἔκθηται.

634 Καὶ πρὶν ἢ καταθέσθαι, Μελίφθογγος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἐκ προ- 565

MBPSΦΛⁿ

6 τούτοισ στοιχεῖν B 7 μὴ om. S 8 μοναχὸσ BS 9 τὸν om. B 10 ὁ om. M 17 κατέθετο B ὁ αὐτὸσ S 17/18 μὴ καταδέχεσθαι B καταδέχεσθαι — δὲ om. Λⁿ 18 μὴ om. B 19 τῆσ ἀγκυρανῶν πόλεωσ εὐσέβιοσ B 20/21 ἀρχιμανδρίτου om. B 21 Εὐτυχοῦς om. Φ αὐτοῦ B 22 βουλεύεσθαι MPS δὲ BΦΛⁿ δὲ θέλειν MPS εἰρημένων παρ' αὐτοῦ B 23 οἱ εὐλαβέστατοι Φ^acΛⁿ ὁ εὐλαβέστατοσ MBPΦ^cr 24 ἀνδρέασ MPSΦ^rΛⁿ ἀνδρέασ ὁ εὐλαβέστατοσ διάκονοσ B *andreas diaconus* Φ^ac ἅτινα — ἑαυτούς] εἰ ἴσασι τί ἑαυτοῖσ B ἑαυτούς om. S 28 διάκονοσ καὶ μοναχὸσ B εἴπαμεν S 32 *uir clarissimus* Φ^ac 33 εὐσεβεστάτου καὶ om. B 34 Εὐτυχοῦς om. B 35 εἰς αὐτὸν] *similia his* [ἴσα αὐτῶν] Λⁿ 37 ἰωάννησ ὁ πρεσβύτεροσ BΦ^ac ἅτινα B 38 τοῦ εὐλαβεστάτου μοναχοῦ BΦ 39 κατάθηται B om. S

565 μηθείας τινὸς παρὰ τὰς ἀρχὰς εὐθὺς τῆς κατηγορίας ἐνισταμένης ἐμνημόνευσα καὶ εἶπον ὅτι οὐ περὶ τῶν τυχόντων ἡ κατηγορία γίνεται οὔτε δι' ἐντολέως τὸ τοιοῦτον ἐπικίνδυνον πρᾶγμα δοκιμάζεται ἢ ὀφείλει γενέσθαι, ἀλλὰ χρήιζομεν τῆς παρουσίας τοῦ κατηγορουμένου, τοῦτο καὶ τῶν νόμων βουλομένων. εἰ δὲ ἄρα παρίσταται τῶι εὐσεβεστάτωι βασιλεῖ δι' ἐντολέως ἐγκληματικὴν γυμνάζεσθαι δίκην καὶ κατηγορεῖν ἀκινδύνως καὶ παρασταίη, τοῦτο γνωρισθῆι αὐτῶι καὶ ἀνάγκη ἡμᾶς εἶξαι φιλοχρίστωι βασιλεῖ πάντα κελεύοντι.

635 Ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σέλευκος εἶπεν· Βεβαίων ὄντων τῶν πραχθέντων καὶ τήμερον ἐκ τῆς καταθέσεως τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου ῥεφερενδαρίου καὶ τῆς συναινέσεως τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐκδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίου Φλωρεντίου, κατατιθέσθωσαν καὶ οἱ εὐλαβέστατοι ὁ πρεσβύτερος Ἰωάννης καὶ ὁ διάκονος Ἀνδρέας ἅπερ ἴσασιν.

636 Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος εἶπεν· Τὰ μὲν κατατεθέντα παρ' ἐμοῦ καὶ ὑπαναγνωσθέντα τῆι ἁγίαι ταύτηι καὶ θεοφιλεστάτηι συνόδωι παρόντος καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ τὰ πάντα ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίου Φλωρεντίου ὅτι γε δὴ ἀληθείας ὑπῆρχεν ἐντός, τοῦτο καὶ ὁ εὐλαβέστατος διάκονος

637 Οὗ λέγοντος Κωνσταντῖνος διάκονος εἶπεν· Ὅλα οὐκ ἀνεγνώσθη.

638 Ὁ αὐτὸς Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος εἶπεν· Ναὶ ἴδε,
M VI 777 αὐτὸ λέγω.

639 Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ μοναχὸς εἶπεν· Ἐγὼ εἶπον ἕνα λόγον ἐν θορύβωι καὶ ἐγράφη

640 Οὗ λέγοντος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Θαλάσσιος εἶπεν· Ἤρκει μὲν καὶ ἡ ὑπόλ
L IIII 251 ηψις Ἰωάννου τοῦ πρεσβυτέρου, ἐπειδὴ δὲ τὸ εὐαγγέλιον πᾶσιν προετέθη ἡμῖν, εὔλογόν ἐστιν καὶ αὐτὸν ἐφ' οἷς λέγει, ἐπὶ τοῦ εὐαγγελίου πιστώσασθαι.

641 Ὁ αὐτὸς Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος ὑποζεύξας εἶπεν· Ὅτι γε δὴ ἀληθείας ἐντὸς ὑπάρχει, πρὸς οἷς ἔδοξεν ἐπαμφιβάλλειν, πλείονι δεσμῶι ἀληθείας κατέδησεν. καὶ τοῦτο ἡ θεοφιλὴς καὶ ἁγία σύνοδος ἔγνω ἀφ' ὧν τελευταῖον πρὸς ἀνατροπὴν εἶδεν τῶν οἰκείων λόγων· ἐπειδὴ δὲ δεῖ τελείαν ὑπανάγνωσιν γενέσθαι καὶ πεισθῆναί με ἀπὸ τῶν ἑπομένων ὥστε γνωρίσαι με τὰ κατατεθέντα παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς καὶ εἰ συμβαίνοντα εἶπεν τοῖς κατατεθεῖσιν τὸ τηνικαῦτα παρ' ἐμοῦ, ἢ ἀπαρνήσασθαι, εἴ γε ἄρα τύχοι μὴ ἐπιγνωσθὲν παρ' ἐμοῦ, ἀξιῶ τὴν ὑμετέραν θεοφίλειαν ὑπαναγνωσθῆναι κσὶ πληρεστάτην γενέσθαι τὴν ἀνάγνωσιν, ὥστε σκοπῆσαί με διὰ πάντων διὰ τὸ σέβας τῶν ἁγίων εὐαγγελίων τὸ προτεθὲν παρὰ τῆς ὑμετέρας θεοφιλείας καὶ ἀκολουθῆσαι τῶι λόγωι τῆς ἀληθείας.

642 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Αὖθις Ἰωάννου τοῦ πρεσβυτέρου αἱ

MBPSΦ, Λ^{n} [usque ad 27 ἔγνω, ceteris usque ad p. 161, 21 omissis]

1 εὐθὺ MPS ἐνιστάμενοσ MPS 2 ἐμπολέωσ S τοιοῦτο M 3 χρήζωμεν M 4 τούτων MPS, corr. M τοῦ νόμου MPS, corr. M 5 ἐμπολέωσ S δίκην γυμνάζεσθαι B κατηγορίαν B 6 παρασταίη MPS εἰ παρίσταται B *constituerit* Φ^{cr} *constiterit* Φ^{a} *conprobari* Λ^{n}, unde nescio an emendandum sit παραστῆναι τούτω B γνωρισθείη PS γνώρισον B 8 Σέλευκος] βασίλειοσ σελευκείασ MPS 9 *magnifici* Φ 10 καὶ ἐνδοξοτάτου om. B 11 ὁ πρεσβύτεροσ BS πρεσβύτεροι MP 14 ἁγία ταύτη $B\Lambda^{n}$ ἁγιωτάτη MPSΦ 15 ἐνδοξοτάτου τοῦ MP 17 διάκονοσ καὶ μονάζων B cf. Φ^{ac} ℱ 18/20 Ναὶ — μοναχὸς εἶπεν om. MPS 22 καὶ οὗ M ἡ om. P 22/23 ὑπόλημψισ M, corr. M 23 προετέθη πᾶσιν B πᾶσι προσετέθη S 24 ἐστιν om. S πιστώσασθαι ἐπὶ τοῦ εὐαγγελίου B 25 εἶπεν ὑποζεύξασ B 28 ἐπεὶ S δεῖ om. S ἀνάγνωσιν B 29 με om. S 30 εὐτυχοῦσ τοῦ ἀρχιμανδρίτου B 31 ἄρα om. B 32 ὑπανάγνωσιν B 33 τὸ¹ om. M προταθὲν M^{corr}

φωναὶ ἐκ τῶν ὑπομνημάτων ἐπαναληφθῶσιν ὅπου ἑαυτὸν τινὰ παρὰ Εὐτυχοῦς ἀκηκοέναι κατέθετο.

Καὶ διὰ τοῦ αὐτοῦ καθωσιωμένου ἐκσκέπτορος πάλιν αἱ φωναὶ τοῦ αὐτοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου Ἰωάννου ἀνεγνώσθησαν

643 Ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος Ἰωάννης εἶπεν· Πρώην τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Εὐσεβίου προσελθόντος ἐν συνεδρίωι τῆι ὑμετέραι ἁγιωσύνηι καὶ αἰτιασαμένου τὸν εὐλαβέστατον πρεσβύτερον καὶ ἀρχιμανδρίτην Εὐτυχῆ καὶ βιβλίον ἔγγραφον ἐπιδεδωκότος τὸ καταδηλοῦν νοσεῖν αὐτὸν τὰ τῶν αἱρετικῶν πάθη καὶ ἐξαιτήσαντος προσκληθέντα αὐτὸν ἐπὶ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης ἀπολογήσασθαι ἐπὶ τοῖς ἐπαγομένοις αὐτῶι παρ' αὐτοῦ, πρόνοιαν ποιουμένη ἡ ὑμετέρα ἀπαραλόγιστος σοφία προσέταξεν διαβῆναι ἐμέ τε καὶ τὸν εὐλαβέστατον διάκονον Ἀνδρέαν πρὸς αὐτὸν ἐν τῆι μονῆι αὐτοῦ καὶ καλέσαι αὐτὸν ἀπολογησόμενον. τούτου δὲ γενομένου καὶ παραγενομένων ἡμῶν πρὸς αὐτὸν ἐν τῆι αὐτοῦ μονῆι τούς τε λιβέλλους αὐτῶι ὑπανέγνωμεν καὶ τὰ ἴσα τούτων δεδώκαμεν καὶ τὸν αἰτιασάμενον κατεδηλώσαμεν καὶ κατεμηνύσαμεν αὐτῶι τὴν κλῆσιν καὶ τὴν ἀπολογίαν τὴν ἐπὶ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης. ὁ δὲ τὸ μὲν ὑπαντῆσαι καὶ ἀπολογήσασθαι παντελῶς ἀπηρνήσατο, εἰρηκὼς τοῦτο προωρίσθαι αὐτῶι καὶ ὅρωι τινὶ κεκρατηκέναι ἀπ' ἀρχῆς τὸ μηδαμῶς ἀλλαχόσε ἀποβαίνειν αὐτὸν τῆς ἑαυτοῦ συνοδίας, τρόπωι δέ τινι ὡς ἐν τάφωι διατρίβειν ἐν τῆι μονῆι. γνωσθῆναι δὲ τῆι ὑμετέραι ἁγιωσύνηι δι' ἡμῶν ἐξήιτησεν ὅτιπερ ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Εὐσέβιος ἐχθρὸς αὐτῶι πάλαι τυγχάνων λοιδορίας καὶ ὕβρεως χάριν ταύτην τὴν κατηγορίαν κατ' αὐτοῦ ἐποιήσατο. ἕτοιμον γὰρ αὐτὸν εἶναι ἔφασκεν ταῖς ἐκθέσεσιν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τε ἐν Νικαίαι καὶ ἐν Ἐφέσωι τὴν σύνοδον ποιησαμένων συντίθεσθαι καὶ ὑπογράφειν ταῖς ἑρμηνείαις αὐτῶν ὡμολόγει· εἰ δέ που τύχοι τι παρ' αὐτῶν ἔν τισιν λέξεσιν ἢ διασφαλθὲν ἢ διαπλανηθέν, τοῦτο μήτε διαβάλλειν μήτε καταδέχεσθαι, μόνας δὲ τὰς γραφὰς ἐρευνᾶν ὡς βεβαιοτέρας οὔσας τῆς τῶν πατέρων ἐκθέσεως. μετὰ δὲ τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ θεοῦ λόγου, τουτέστιν μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μίαν φύσιν προσκυνεῖν καὶ ταύτην θεοῦ σαρκωθέντος καὶ ἐνανθρωπήσαντος. καὶ βιβλίον τι τοιοῦτον προκομίσας ὑπανεγίνωσκεν, προσετίθει δὲ ὅτι λοιδορίας τινός, ὡς ἔφη, λεχθείσης κατ' αὐτοῦ ὡς αὐτοῦ εἰρηκότος ὅτι γε δὴ ἐξ οὐρανοῦ τὴν σάρκα ὁ θεὸς λόγος κατενήνοχεν, αὐτὸς ἀνεύθυνος τυγχάνει τῆς τοιαύτης λοιδορίας. τὸ δὲ ἐκ δύο φύσεων ἑνωθεισῶν καθ' ὑπόστασιν γεγενῆσθαι τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν μήτε μεμαθηκέναι ἐν ταῖς ἐκθέσεσιν τῶν ἁγίων πατέρων μήτε καταδέχεσθαι, εἰ τύχοι τι αὐτῶι τοιοῦτο παρά τινος ὑπαναγινώσκεσθαι, διὰ τὸ τὰς θείας γραφάς, ὡς ἔλεγεν, ἀμείνονας εἶναι τῆς τῶν πατέρων διδασκαλίας. καὶ ταῦτα λέγων ὡμολόγει τέλειον θεὸν εἶναι καὶ τέλειον ἄνθρωπον τὸν γεννηθέντα ἐκ τῆς παρθένου Μαρίας μὴ ἔχοντα σάρκα ὁμοούσιον ἡμῖν· τοῦτο δὲ ἐμοὶ διαλεγόμενος εἶπεν.

Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ταῦτα αὐτὸς μόνος ἐπήκουσας ἢ καὶ ὁ ἅμα σοι ἀποσταλεὶς διάκονος Ἀνδρέας;

---

643 = supra 359—361

MB, PS [usque ad 2 κατέθετο], Φ

1 ἀναληφθῶσιν S 3 ἐξσκέπτοροσ B αἱ om. M 6 εὐσεβίου τοῦ ἐπισκόπου B 7 ἀρχιμανδρίτου M εὐτυχῆν M, corr. M 11 διάκονον om. B 13 τε om. B 14 καὶ τὴν B 17 ἐξ B ἑαυτὸν B 18 ἐν² om. B 21 ἑαυτὸν B τε om. B 22 καὶ τῶν B 24 μήτε²] μὴ δὲ M μόνον B 27 τι τοιοῦτον p. 124, 27 τοιοῦτο M τι B 28 ὡσ ὅτι B ἔφη p. 124, 27 ἔφην MB λεχθείσησ B κατατεθείσησ M 29 γε B τε M 30 τοιαύτησ B τοσαύτησ M 31 τὸν χν̄ B ἐν om. B 35 τῆσ ἁγίασ B

Ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος Ἰωάννης εἶπεν· Ἐν ᾧι ταῦτά μοι ἐνετέλλετο εἰς τὸ ἀναγαγεῖν τῆι ὑμετέραι ὁσιότητι, παρῆν καὶ ὁ εὐλαβέστατος Ἀνδρέας ὁ διάκονος.

644 Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος εἶπεν· Οἶδε καὶ ἡ ὑμετέρα μεγαλοπρέπεια καὶ ἡ θεοφιλεστάτη καὶ ἁγία σύνοδος ὅτι ἐπ' αὐτῶν τῶν λέξεων τινα ἔρχεσθαι ἀποστελλόμενον μήνυσιν κομίσαι πρός τινας οὐχ οἷόν τέ ἐστιν. οὔτε γὰρ τῶν πάνυ εὐδοκιμωτάτων ῥητόρων ἄν τις ποιήσειε τοῦτο τὸ τὰς ἀλλοτρίας λέξεις ποτὲ διαπορθμεύειν καὶ διακομίζειν τισί. τότε δὲ ἡνίκα ταῦτα ἐπυνθανόμην παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς, παρῆν καὶ ὁ εὐλαβέστατος
M VI 781 διάκονος Ἀνδρέας, ἔτι γε μὴν καὶ ὁ εὐλαβέστατος διάκονος Ἀθανάσιος, κἀγὼ δὲ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ ὑπομνηστικὸν ποιήσας παρ' ἐμαυτῶι, ὡς ὠιόμην, τῶν παρ' ἐκείνου ῥηθέντων φυλάττω καὶ ἔχω παρ' ἐμαυτῶι. ἔδει δὲ καὶ αὐτὸν τὸν εὐλαβέστατον ἀρχιμανδρίτην Εὐτυχῆ παρεῖναι τοῖς πραττομένοις τήμερον τῆς καταθέσεως ἕνεκεν τῆς ἐμῆς. τοῦτο γὰρ δὴ καὶ παρὰ τῆι ὑμετέραι ἀπαραλογίστωι σοφίαι δοκιμάζεσθαι νενόμικα ὥστε αὐτὸν τὸν εἰρηκότα μοι παρόντα ἐνταῦθα πυνθάνεσθαι τῶν λεγομένων παρ' ἐμοῦ καὶ ἀντειπεῖν πρὸς τὰ παρ' ἐμοῦ λεγόμενα ἢ συντίθεσθαι αὐτοῖς. οὔτε γὰρ οἶμαι εὐλαβείας αὐτὸν ἐντὸς ὄντα τῶν εὐαγγελίων προκειμένων ἀναιρεῖν μου τοὺς λόγους τοὺς παρ' αὐτοῦ τηνικαῦτα ῥηθέντας, μάλιστα ἐπειδήπερ καὶ ὁ παρὼν εὐλαβέστατος διάκονος Κωνσταντῖνος πῆι μὲν συντίθεται τοῖς λεγομένοις παρ' ἐμοῦ, πῆι δέ, ὡς ὑπονοεῖ, ἄντικρυς βαίνει τῶν ῥηθέντων παρ' ἐμοῦ. καὶ ἀξιῶ μὴ πάνυ τῶν λέξεων αὐτῶν σαφῶς ἀπαιτουμένων παρ' ἐμοῦ τῶν ῥηθεισῶν παρ' ἐκείνου· οὐδὲ γὰρ ἂν ποίησαιτό τις τοῦτο τὸ αὐτολεξεὶ διαπορθμεῦσαι ῥήματά τινος, τὰ δὲ γραφέντα τότε ἐν τῶι ὑπομνηστικῶι κελεύσατε ἀναγνωσθῆναι.

645 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Τὸ ὑπομνηστικόν, ὅπερ ἐξαιτεῖς, ἀναγινωσκέσθω καὶ συγκριθῆι τῆι καταθέσει ἥτις ἐν τοῖς ὑπομνήμασι περιέχεται, ἵν' εἴ τι περὶ τὸν νοῦν ἢ περὶ τὰ ῥήματα διαφωνηθῆι, γνωσθῆι.

646 Καὶ πρὶν ἢ ἀναγνωσθῆναι Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος εἶπεν·
L IIII 255 Ἀξιῶ πρότερον τὸν εὐλαβέστατον Ἀνδρέαν καὶ τὸν εὐλαβέστατον διάκονον Ἀθανάσιον παρόντας λέγειν εἴ γε συνάιδουσι τοῖς ὑπαναγνωσθεῖσιν ἤδη καὶ τηνικαῦτα παρ' ἐμοῦ κατατεθεῖσιν.

647 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Τέως ἡ ἀνάγνωσις παρακολουθήσει. Καὶ ὁπότε προήνεγκε τὸ ὑπομνηστικὸν Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος, διὰ τοῦ αὐτοῦ καθωσιωμένου ἐκσκέπτορος ἀνεγνώσθη

648 Πρώην τοῦ θεοφιλεστάτου Εὐσεβίου ἐν συνεδρίωι προσελθόντος τῆι ὑμετέραι ἁγιωσύνηι καὶ κατηγορήσαντος Εὐτυχοῦς τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου καὶ βιβλίον ἐπιδόντος κατ' αὐτοῦ τὸ καταδηλοῦν νοσεῖν αὐτὸν τὰ τῶν αἱρετικῶν πάθη καὶ ἐξαιτήσαντος τὸν μνημονευθέντα εὐλαβέστατον ἀρχιμανδρίτην μετακληθέντα ἀπολογήσασθαι τοῖς ἐπαγομένοις αὐτῶι παρ' αὐτοῦ, πρόνοιαν ποιουμένη τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἡ ἀπαραλόγιστος ὑμῶν σοφία διαβῆναι προσέταξεν ἐμέ τε καὶ τὸν εὐλαβέστατον διάκονον Ἀνδρέαν πρὸς αὐτὸν καὶ καλέσαι αὐτὸν ἀπολογησόμενον. τούτου δὲ γενομένου καὶ παραγενομένων ἡμῶν πρὸς αὐτὸν ἐν τῆι αὐτοῦ μονῆι καὶ ὑπαναγνόντων αὐτῶι τὴν
M VI 784 ἔγγραφον κατηγορίαν καὶ τὰ ἴσα δεδωκότων καὶ κατασημανάντων αὐτῶι τὸν αἰτιασάμενον, τὴν κλῆσιν καὶ τὴν ἀπολογίαν τὴν ἐπὶ τῆς θεοφιλοῦς ὑμῶν καὶ ἁγίας συνόδου, ὁ

MBΦ

15/6 *interrogatus contradicere* Φr 22 δὲ om. B 24 ἐξαιτεῖ Φ 25 ἐν om. 33 ἐξσκέπτοροσ B 38 πρόνοιαν δὲ M, corr. M 40 δὴ M

μνημονευθεὶς Εὐτυχὴς τὸ μὲν ἐνταῦθα ἀπαντῆσαι καὶ ἀπολογήσασθαι τοῖς ἐπαγομένοις αὐτῶι παντελῶς ὑπερέθετο, εἰρηκὼς προωρίσθαι αὐτῶι τοῦτο καὶ ὅρωι τινὶ κεκρατηκέναι ἀπ' ἀρχῆς τὸ μηδαμῶς ἀλλαχόσε ἀποβαίνειν τῆς ἑαυτοῦ συνοδίας διὰ τὸ ὥσπερ ἐν τάφωι τινὶ διατρίβειν ἐν τῆι μονῆι, γνωρισθῆναι δὲ τῆι ὑμετέραι ὁσιότητι δι' ἡμῶν ἐξήιτει ὡς ἐχθρὸς ὢν αὐτῶι πάλαι ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Εὐσέβιος ὕβρεως χάριν καὶ λοιδορίας ταύτην κατ' αὐτοῦ τὴν κατηγορίαν ἐνεστήσατο. αὐτὸς γὰρ ἔπεσθαι ταῖς ἐκθέσεσι τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι καὶ ἐν Ἐφέσωι σύνοδον ποιησαμένων καὶ καθυπογράφειν αὐτοῖς ἑτοίμως ἔχειν ἐπηγγείλατο. εἰ δέ που τύχοι, ὡς ἔφησε, περί τινας λέξεις ἢ διεσφάλησαν οἱ πατέρες ἡμῶν ἢ διεπλανήθησαν, ταῦτα τό γε ἐπ' αὐτῶι μήτε διαβάλλειν μήτε προσδέχεσθαι, ἐρευνᾶν δὲ μόνον τὰς θείας γραφὰς περὶ τῶν τοιούτων ὡς βεβαιοτέρας. ἔφη δὲ ὁ αὐτὸς λοιδορίας παρά τινων λεχθείσας, ὡς ὁ θεὸς λόγος ἐξ οὐρανῶν τὴν σάρκα κατενήνοχεν· ἀλλότριος ὑπάρχοι τῆς τοιαύτης λοιδορίας. μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν δὲ τοῦ θεοῦ λόγου, τουτέστι μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μίαν φύσιν προσκυνεῖν καὶ ταύτην θεοῦ σαρκωθέντος καὶ ἐνανθρωπήσαντος. καὶ περὶ τούτου βιβλίον προκομίσας ὑπανέγινωσκεν. τὸ γὰρ ἐκ δύο φύσεων μετὰ τὴν ἕνωσιν φυσιολογεῖν χρῆναι τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν οὔτε μεμαθηκέναι τοῖς ἐκθέσεσι τῶν ἁγίων πατέρων ἔφησεν οὔτε μὴν δέχεσθαι, εἴπερ καὶ τύχοι τοιοῦτον αὐτῶι τι παραναγινωσκόμενον, διὰ τὸ τὰς θείας γραφάς, καθὼς ἔφη, μηδεμίαν μνήμην πεποιῆσθαι περὶ φύσεων καὶ κρείττονας εἶναι τῶν διδασκαλικῶν ἐκθέσεων. καὶ ταῦτα λέγων προσετίθει θεὸν τέλειον καὶ ἄνθρωπον τέλειον ἐκ τῆς παρθένου γεγεννῆσθαι.

649 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν πρὸς Κωνσταντῖνον μοναχόν· Κατὰ τὴν ὑφὴν τοῦ ὑπομνηστικοῦ ἢ κατὰ τὴν ὑφὴν τῶν ὑπομνημάτων εἰρηκέναι τὸν εὐλαβέστατον μοναχὸν Εὐτυχῆ τοῖς κληρικοῖς φάσκεις; L IIII 258

650 Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ μονάζων εἶπεν· Ὃ δ' ἂν κατάθωνται οἱ ἀκούσαντες, τοῦτο καταδέχεται ὁ ἀρχιμανδρίτης μετὰ τῆς ἀληθείας.

651 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Ἀνδρέας τίνα παρὰ τοῦ μοναχοῦ ἤκουσεν, εἴπηι, πρῶτον τῶν φωνῶν αὐτοῦ ἐκ τῶν ὑπομνημάτων ἀναγινωσκομένων. M VI 785

652 Καὶ πρὶν ἢ ἀναγνωσθῆναι Ἐλευσίνιος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ μονάζων εἶπεν· Τὸ 'μὴ ἔχοντα σάρκα ὁμοούσιον ἡμῖν· τοῦτο δὲ ἐμοὶ διαλεγόμενος εἶπεν' ἐν τῶι προκομισθέντι παρ' αὐτοῦ ὑπομνηστικῶι οὐ κεῖται. p. 159, 35 31

653 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Τί πρὸς ταῦτα λέγει ὁ εὐλαβέστατος Ἰωάννης;

654 Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος εἶπεν· Τὰς ἁγίας γραφὰς προέθηκεν ἡμῖν τοῖς ταπεινοῖς καὶ ἡ ὑμετέρα θεοφίλεια καὶ ἡ ὑμετέρα μεγαλοπρέπεια. καὶ ἃ ἔχει τὸ ὑπόμνημα, καὶ ἡ κατάθεσις αὕτη ἡ ἐν τῶι ὑπομνηστικῶι· εἰ καὶ συνέβη διαφωνεῖν εἰς τὰς λέξεις αὐτάς, οὐκ εἰμί

655 Οὗ λέγοντος ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Ἀλλ' οὐκ ἐστιν ὀλίγον ὅπερ ἐνηλλάχθαι λέγεται.

656 Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος εἶπεν· Καὶ τίς δύναται τὰς ἀλλοτρίας λέξεις αὐτὰς διακονεῖν τινι; τὴν δὲ διάνοιαν αὐτὴν ἣν εἶπεν

657 Οὗ λέγοντος ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· **Τί τοίνυν τοῦτον** ἐν τούτωι τῶι μέρει εἰρηκέναι διαβεβαιοῦσαι;

MBΦ, Λ^{n} [inde a 22]

9 ἔφησ B 11/12 λεχθείσασ MΦ λεχθείσησ B 18 εἴπερ M εἰ B εἰ γὰρ Φ 19 ποιεῖσθαι B 21 γεγενῆσθαι MB 29 *Eleusinus* $\Phi^{ac}\Lambda^{n}$ 31 οὐ κεῖται] οὐκ εἶπε Λ^{n} 41 ἣν om. Λ^{n}

658 Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος εἶπεν· Τί γάρ ἐστι τὸ ἀμφιβαλλόμενον; περὶ τοῦ ὁμοουσίου εἶπεν ὅτι τῇι μητρί ἐστιν ὁμοούσιος, οὐκ εἶπεν ἡμῖν τοῖς ἀνθρώποις. καὶ ὅπου θέλετε, ὀμνύω ὅτι εἶπεν· ὁμοούσιος τῇι μητρί ἐστιν καὶ οὐκ ἔχει ἡμῖν ὁμοούσιον τὴν σάρκα.

659 Ὁ μεγαλοπρέστατος πατρίκιος εἶπεν· Αὔθις τὸ μέρος τοῦτο πῆι μὲν ἐκ τοῦ ὑπομνηστικοῦ, πῆι δὲ ἐκ τῶν ὑπομνημάτων ἀναγινωσκέσθω, ἵνα ὁ εὐλαβέστατος Ἰωάννης ἰδικῶς κατάθηται τί ἐν τούτωι παρ' αὐτοῦ ἤκουσεν.

660 Οὗ γενομένου Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος εἶπεν· Τοῦτο μόνωι μοι διαλεγόμενος εἶπεν ὅτι ἡμῖν ὁμοούσιον οὐκ ἔχει τὴν σάρκα, ἀλλὰ τῇι μητρί.

661 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Ἐπελάθου ὅπερ ἤκουσας, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἔχει τοῦτο ἐν τῶι ὑπομνηστικῶι οὗ ἐνέταξας;

662 Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος εἶπεν· Ἐπειδὴ οἱ παρόντες μετ' ἐμοῦ εὐλαβέστατοι διάκονοι οὐκ ἤκουσαν τὰ ἐμοὶ ἰδίαι ῥηθέντα, διὰ τοῦτο οὐκ ἐνέθηκα ταῦτα τῶι ὑπομνηστικῶι.

663 Κωνσταντῖνος διάκονος καὶ μοναχὸς εἶπεν· Καὶ τοῦτο παρακαλοῦμεν ὥστε τοὺς εὐλαβεστάτους διακόνους ἐλθεῖν καὶ καταθέσθαι μετὰ ἀληθείας ἃ ἤκουσαν παρὰ τοῦ ἀρχιμανδρίτου καὶ εἰ ἰδίαι αὐτῶι ἐλάλησεν.

664 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Καθάπερ ἀνωτέρω διελάλησα, παρόντος Ἀνδρέου αἱ φωναὶ αὐτοῦ δημοσιευθῶσι.

M VI 788 Καὶ διὰ τοῦ αὐτοῦ καθωσιωμένου ἐκσκέπτορος ἐξ αὐτῶν τῶν ὑπομνημάτων ἀνεγνώσθησαν

665 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Λεγέτω καὶ ὁ εὐλαβέστατος διάκονος Ἀν-
L IIII 259 δρέας εἰ ταῦτα ἤκουσε παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς λεγόμενα.

Ὁ εὐλαβέστατος διάκονος Ἀνδρέας εἶπεν· Κατὰ τὴν κέλευσιν τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης ἀπήλθομεν πρὸς τὸν εὐλαβέστατον πρεσβύτερον καὶ ἀρχιμανδρίτην Εὐτυχῆ καὶ διαλεχθέντες αὐτῶι ταῦτα παρ' αὐτοῦ ἠκούσαμεν ἃ καὶ ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος Ἰωάννης ἤδη κατέθετο.

666 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Ἀνδρέας ὁ εὐλαβέστατος διάκονος τί παρὰ Εὐτυχοῦς ἤκουσε, κατάθηται.

667 Ἀνδρέας ὁ εὐλαβέστατος διάκονος εἶπεν· Ἐπειδὴ ὁ θεὸς συγκαθέζεται ὑμῖν καὶ φόβος καὶ τρόμος ἔχει μου τὴν ψυχήν, τῆς ἀληθείας ἐκστῆναι οὐ δύναμαι. πρώην γὰρ ἀποσταλεὶς παρὰ τοῦ δεσπότου μου τοῦ τὰ πάντα ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Φλαβιανοῦ καὶ τῆς σὺν αὐτῶι ἁγίας συνόδου πρὸς τὸν εὐλαβέστατον ἀρχιμανδρίτην Εὐτυχῆ περὶ μὲν τῆς κλήσεως ὅσα κατέθετο ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος Ἰωάννης, ταῦτα καὶ συγκατεθέμην καὶ σύνοιδα, περὶ δὲ τοῦ ὁμοουσίου πεῦσιν προσαγαγόντος τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἐκδίκου Ἰωάννου τῶι εὐλαβεστάτωι πρεσβυτέρωι καὶ ἀρχιμανδρίτηι Εὐτυχεῖ πότερον λέγει ὁμοούσιον τῶι πατρὶ τὸν θεὸν λόγον κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ἔφη ὁ ἀρχιμανδρίτης Εὐτυχὴς λέγων· τὸ μάθημα πῶς ἔχει; ἔφη ὁ κύριος Ἰωάννης ὅτιπερ τὸ μάθημα ἔχει ὁμοούσιον τῶι πατρὶ μόνον. ἀντιτίθησιν ὁ ἀρχιμανδρίτης Εὐτυχὴς λέγων· οὕτως οὖν ἔχε καὶ αὐτός, ἐπειδὴ κἀγὼ οὕτως ἔχω. ἕτερόν τι οὐκ ἐπίσταμαι ἐν τῇι ὑποθέσει.

---

665 = supra 362. 363

MBΦΛ^{n}

14 ταῦτα BΦ om. MΛ^{n} 20 ἐξσκέπτοροσ B 33 τὰ πάντα] πάπα Λ^{n}

668 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Ἰδιαζόντως ὅμως Ἰωάννης μετὰ Εὐτυχοῦς τοῦ μοναχοῦ τί ποτε σοῦ ἀπόντος ἐλάλησεν;

669 Ἀνδρέας ὁ εὐλαβέστατος διάκονος εἶπεν· Τινὰ ἐλάλησε, τῶν ποδῶν ὑμῶν, ἃ ἐγὼ οὐκ ἤκουσα.

670 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Νῦν Ἀθανάσιος ὁ εὐλαβέστατος ἔλθητι.

671 Καὶ ὁπότε εἰς μέσον ἔστη Ἀθανάσιος ὁ διάκονος, ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος πρὸς αὐτὸν εἶπε· Τὸ σὸν ἐπιτήδευμα σκοπῶν μετὰ ἀληθείας λέγε τί τὸν μοναχὸν Εὐτυχῆ Ἰωάννηι τῶι εὐλαβεστάτωι ἢ Ἀνδρέαι εἰρηκέναι γινώσκεις.

672 Ἀθανάσιος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος εἶπεν· Ἐπειδὴ περὶ ψυχῆς ἐστιν ὁ λόγος καὶ οὐκ ἀκίνδυνόν ἐστι τῶι μὴ λέγοντι τὴν ἀλήθειαν, ἅπερ ἤκουσα, ταῦτα καὶ λέγω. ἐγὼ M VI 789
οὐκ ἀπεστάλην διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν μετὰ τοῦ θεοφιλεστάτου Ἰωάννου ἢ τοῦ εὐλα- 11
βεστάτου διακόνου Ἀνδρέου, προσκληθεὶς δὲ παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἐκδίκου Ἰωάννου ὡς ἐκεῖ μου παρόντος καὶ ἀκούσαντος τὰ παρ' ἐκείνου εἰρημένα καὶ ἐρωτηθεὶς παρὰ τῶν ὁσιωτάτων ἐπισκόπων κατεθέμην ὅτι ταῦτα κἀγὼ παρὼν ἐκεῖ ἤκου- 375
σα ὅσαπερ καὶ αὐτὸς κατέθετο. καὶ νῦν δὲ τοῦ ὑπομνηστικοῦ τούτου ἀναγνωσθέντος, 16
ὅπερ κατεῖχεν ὁ προειρημένος θεοφιλέστατος ἀνήρ, ἐπέγνων τὰς ἄλλας λέξεις, τὸ μέντοι περὶ τοῦ ὁμοουσίου οὐκ ἐπέγνων. ἀλλὰ τότε αὐτοῦ τοῦ πρεσβυτέρου ἐρωτήσαντος τὸν ἀρχιμανδρίτην Εὐτυχῆ καὶ εἰρηκότος· ὁμολογεῖς τὸν κύριον ὁμοούσιον τῶι πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα, ὁμοούσιον δὲ τὸν αὐτὸν ἡμῖν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα; ἔφησεν ὁ αὐτὸς ἀρχιμανδρίτης λέγων· τὸ μάθημα πῶς ἔχει; εἶτα ἀποκριθεὶς ὁ πρεσβύτερος λέγει· ὁμοού- L IIII 262
σιον τῶι πατρί. λέγει ὁ αὐτός· οὕτως ἔχε, ὅτι κἀγὼ οὕτως ἔχω. 21

673 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Ὁμιλίας ὅμως μεταξὺ αὐτῶν ἰδιαζόντως ὁ εὐλαβέστατος Εὐτυχὴς ὁ μονάζων ἢ Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος ἔσχον;

674 Ἀθανάσιος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος εἶπεν· Οὐ προσέσχον, τῶν ποδῶν ὑμῶν.

675 Ἐλευσίνιος ὁ εὐλαβέστατος μονάζων εἶπεν· Ἀξιοῦμεν τὸν εὐλαβέστατον διά- 25
κονον Ἀθανάσιον ἐρωτηθέντα καταθέσθαι περὶ ὧν ἐν τῆι δευτέραι ἐξετάσει ἐπελάβετο τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου Ἰωάννου. ἔδειξε γὰρ ὅτι μετὰ τὴν προτέραν κατάθεσιν ἑτέρα πάλιν ἀνεγινώσκετο καὶ ἐπελάβετο οὕτως οὐκ ἐγράφη ταῦτα ἃ κατέθετο πρότερον ὅτε ἦλθεν ἀπὸ τοῦ μοναστηρίου, εἴτε ταῦτα εἴτε ἄλλα. μετὰ ταῦτα συνεδρίου γενομένου καὶ κελεύσαντος τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τὴν πρᾶξιν τῶν ὑπο- 30
μνημάτων φέρεσθαι ἔνθα κατέθετο ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος Ἰωάννης, ἀναγινωσκομένων ἐκείνων ἐπελάβετο ὁ διάκονος Ἀθανάσιος ὅτι ταῦτα οὐκ ἤκουσα.

676 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Ἰωάννου αἱ φωναὶ ἐκ τῶν ὑπομνημάτων ἀναγνωσθῶσιν καὶ τί πλέον περὶ τούτων ἕτοιμός ἐστιν Ἀθανάσιος διδάξαι, κατάθηται.

677 Καὶ ὁπότε πάλιν ἀνεγνώσθησαν, ὁ αὐτὸς Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος 35
εἶπεν· Προλαβὼν ὁ εὐλαβέστατος διάκονος Ἀνδρέας, ἔτι γε μὴν καὶ ὁ εὐλαβέστατος διάκονος Ἀθανάσιος πᾶσι τοῖς παρ' ἐμοῦ ῥηθεῖσιν ἐν τῶι ὑπομνηστικῶι συνέθεντο δίχα τοῦ ὁμοουσίου, ὡς ἔφησαν, καὶ αὐτὸ καταθέμενοι πῶς ἐλαλήθη παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου M VI 792
ἀρχιμανδρίτου. καὶ δύναται συνιέναι καὶ ἡ εὐλαβεστάτη καὶ ἁγία σύνοδος καὶ ἡ ὑμετέρα μεγαλοπρέπεια ὅτι αὐτὸ τοῦτο τὸ εἰπεῖν ἐμὲ ὅτι οἶδας ὁμοούσιον τῶι πατρὶ 40
κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ὅτι τὸ ἀντεπερωτῆσαι αὐτὸν ἀμφιβολίας ἦν τεκμήριον. καὶ ἀξιῶ τὴν φωνὴν τῶν εὐλαβεστάτων διακόνων

MBΦΛⁿ

13 ἐκεῖ μου] ἐκείνου Φ^ca ἐκείνωι μου Φ^r 23 ἢ MB *et* ΦΛⁿ 26 ἐν τῆι δευτέραι ἐξετάσει] *ad ea quae d. 8. m. Apr. a. 449 gesta erant [cf. 556—559. 877], referenda esse uidentur* 28 οὕτωσ MB *stans* ΦΛⁿ, *conicio* ἑνιστάμενος ὅτι cf. p. 168, 6 ἃ om. Λⁿ 29 ἦλθον Φ μετὰ ταῦτα MBΦ^ac *sed postea* Φ^r *et postea* Λⁿ 40 *dominum consubstantialem* Φ^r

τὴν βεβαιώσασάν μου ταύτην τὴν κατάθεσιν ⟨τὴν⟩ ἐν τῷι ὑπομνήματι μηκέτι χρῆναι ἀνατρέπεσθαι.

678 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Ἀθανάσιος ὅπερ ἐζητήθη, εἶπηι.

679 Ἀθανάσιος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος εἶπεν· Ἐν τῆι τρίτηι ἐξετάσει αὕτη ἡ κατάθεσις ἡ κατατεθεῖσα παρὰ τοῦ πρεσβυτέρου ἀνεγινώσκετο εἰς τὸ σέκρετον καὶ ἐξενο-
p. 159, 35. 36 φωνήθην περὶ τὴν λέξιν τὴν ἐπὶ τέλει κειμένην ταύτην ὅπου λέγει 'μὴ ἔχοντα σάρκα ὁμοούσιον ἡμῖν' καὶ ὑπέκρουσα. εἶπε γὰρ καὶ αὐτὸς ὁ πρεσβύτερος ὅτι τοῦτο ἐμοὶ μόνωι διελέχθη.

680 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Ἀπόντος σου ὅμως ἰδιαζόντως τί ποτε μετ' αὐτοῦ [οὐκ] ἐλαλήθη;

681 Ἀθανάσιος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος εἶπεν· Οὐκ εἶδον.

682 Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος εἶπεν· Ὅτι μὲν πάντα τὰ παρ' ἐμοῦ ῥηθέντα καὶ δεύτερον καὶ τρίτον ἐρωτηθέντες οἱ εὐλαβέστατοι διάκονοι ἐβεβαίωσαν ταῖς οἰκείαις φωναῖς, τοῦτο καὶ ἡ ὑμετέρα θεοφίλεια καὶ ἡ ἁγία σύνοδος καὶ ἡ ὑμετέρα μεγαλοπρέπεια καὶ ἀκήκοεν καὶ ἐπίσταται· περὶ δὲ τοῦ ὁμοουσίου, ἐπειδὴ ὁ εὐλαβέστατος διάκονος Ἀθανάσιος ἔφησε ξενοφωνηθεὶς τότε θόρυβόν τινα ἐμπεποιηκέναι, κἀγὼ συν-
L IIII 263 ομολογῶ. ἰδίαι γὰρ μοι τοῦτο ἔφην εἰρηκέναι αὐτόν, ὅπερ οὖν καὶ εἴρηκεν. ὅτι δὲ καὶ αὐτοὶ μερικῶς ἤκουσαν ἐμοῦ λέγοντος αὐτῶι ὅτι οἶδας αὐτὸν τῶι πατρὶ ὁμοούσιον κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ αὐτοὶ ταῖς οἰκείαις φωναῖς κατέθεντο καὶ πληρωθέντος τοῦ πρώτου ὑπομνήματος Μαρῖνος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τῆς Καισαρέων ἐκκλησίας Καππαδοκίας πρώτης ἀνέγνω.

683 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Τὸ μέρος τῶν ὑπομνημάτων λοιπὸν ἀναγνωσθήτω.

Καὶ διὰ τοῦ αὐτοῦ καθωσιωμένου ἐκσκέπτορος ἀνεγνώσθη

684 Ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος Ἰωάννης εἶπεν· Ἐν αὐτῶι τῶι καιρῶι
p. 125, 10. 11 τῆς διαλέξεως καὶ τὰ λοιπὰ τῆς τρίτης πράξεως

685 Καὶ ὁπότε ἀνεγνώσθη, Κωνσταντῖνος διάκονος καὶ μονάζων εἶπεν· Τοῦτο οὐκ
M VI 793 p 133, 19—20 εἶπον ὅτι εἰ μὴ συμπνεύσετέ μοι καὶ ταπεινώσει με ὁ ἐπίσκοπος, τελευταῖον καὶ ὑμῖν ἐπιθήσεται· τοῦτο οὐκ εἶπον, τῶν ποδῶν ὑμῶν.

686 Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος εἶπεν· Ἐπειδὴ οὔτε οἱ ἀποσταλέντες ἐνταῦθά εἰσιν οὔτε ὁ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης Μαρτῖνος ἐνταῦθά ἐστιν, εἰ κελεύετε, παρέλθηι τοῦτο.

687 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Πατρίκιος, ὅστις ἅμα Πέτρωι πρὸς τὸν μονάζοντα ἀπῆλθεν, ἐνταῦθα εἶναι λέγεται. τί τοίνυν βούλεσθε; τοῦτον ἐρωτηθῆναι ἢ τὸν εὐλαβέστατον Μαρτῖνον;

688 Ἐλευσίνιος ὁ εὐλαβέστατος μονάζων καὶ διάκονος εἶπεν· Τοῦ ἀναγκαίου γένεσθε, τῶν ποδῶν ὑμῶν.

ΜΒΦΛⁿ

1 τὴν³ Φ^rΛⁿ om. MB 5/6 ἐξενοφωνήθην ΦΛⁿ ἐξεφωνήθη M διειλέχθη B 9 παρόντος Λⁿ 10 οὐκ MB om. ΦΛⁿ 13 ἐρωτητέντεσ M 20 καὶ M^corr om. MB 20/21 καὶ — ἀνέγνω om. Λⁿ, pertinere uidentur ad ea quae d. 8. m. Apr. a. 449 Thalassio episcopo Caesareae praesidente gesta sunt, cf. p. 152, 33. 163, 26 24 ἐξσκέπτοροσ B 26 τῆς τρίτης πράξεως] actiones tertia usque ad sextam pro una numerantur, cf. p. 166, 35. 174, 39 28 εἶπεν BΦ συμπνεύσητέ M καὶ¹ om. Λⁿ 29 εἶπεν Φ 30 *et iterum idem Constantinus dixit* Λⁿ; malim scribere Κωνστάντιος cf. p. 152, 3/4 31 μαρτῖνοσ MBΛⁿ om. Φ 33 Πατρίκιος om. Φ^aΛⁿ 35 ἢ om. Φ^ac 36 γένεσθε B γενέσθαι M

689 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Μὴ ἄλλως τὰ ὑπομνήματα περιέχει ἤπερ ἡ ἀλήθεια ἔχει περὶ τούτου τοῦ μέρους; οὐ λέγετε;

690 Κωνσταντῖνος διάκονος καὶ μονάζων εἶπεν· Οὐχί, τῶν ποδῶν ὑμῶν, εἰς τὸ μέρος τοῦτο.

691 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Τὰ ἀκόλουθα ἀναγινωσκέσθω.
Καὶ διὰ τοῦ αὐτοῦ καθωσιωμένου ἐκσκέπτορος ἐκ τοῦ αὐτοῦ σχεδαρίου ἀνεγνώσθη

692 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Τί δὲ περιέχειν ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης Μαρτῖνος τὸν τόμον ἔλεγεν; καὶ τὰ λοιπά p. 133, 23—24

693 Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆνσι Ἀέτιος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Δεόμεθα τῆς παρούσης ἁγίας συνόδου καὶ τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεπείας καταξιῶσαι κελεῦσαι πεῦσιν προσενεχθῆναι τοῖς εὐλαβεστάτοις κληρικοῖς ὧν μνήμην πεποίηται ἡ παροῦσα τῶν ὑπομνημάτων ἀνάγνωσις, καὶ καταθέσθαι μή τι ἀμφιβάλλουσιν ἐπὶ τοῖς ἀνεγνωσμένοις καὶ τηνικαῦτα παρ' αὐτῶν κατατεθεῖσιν, τουτέστι Μάμαν τὸν εὐλαβέστατον πρεσβύτερον, Θεόφιλον Μέμνονα Ἰωάννην, Ἀνδρέαν καὶ Ἀθανάσιον τοὺς διακόνους.

694 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Μὴ ἀμφιβαλλόντων ἐκείνων ἡ παροῦσα ζήτησις πρόκειται; ἀλλὰ τῶι εὐλαβεστάτωι ἀνδρὶ μοναχῶι, οὗ καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐν τῶι παρόντι ἵστανται. καὶ προσέθηκεν· Τὰ λοιπὰ ἀναγινωσκέσθω.
Καὶ διὰ τοῦ αὐτοῦ καθωσιωμένου ἐκσκέπτορος ἀνεγνώσθησαν

695 Ἡμέραι σαββάτου, ἥτις ἐστὶν εἰκὰς τοῦ Νοεμβρίου μηνός, καὶ τὰ λοιπά p. 135, 2

696 Καὶ ὅτε ἀνεγνώσθησαν, Κωνσταντῖνος ὁ διάκονος εἶπεν· Παρακαλοῦμεν ὥστε ἐρωτηθῆναι αὐτοὺς εἰ ταῦτα ἤκουσαν.

697 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Καὶ Θεόφιλος τῶν καταθέσεων αὐτοῦ δημοσιευθεισῶν εἰ ταύτας αὐτὸν ἀκηκοέναι ἢ εἰρηκέναι ἔγνω, εἴπηι.

698 Καὶ ὁπότε εἰς μέσον ἔστη Θεόφιλος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος, εἶπεν· Ἀποσταλεὶς ἐγὼ καὶ ὁ πρεσβύτερος Μάμας παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ τῆς ἁγίας συνόδου κατελάβομεν τὸ μοναστήριον τοῦ ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς. καὶ πρῶτον μὲν τὰ ἀναγνωσθέντα ἀρτίως ἤρξατο λέγειν, ἔπειτα δὲ οὐκ ἐβουλόμεθα αὐτῶι συζητῆσαι, ὡς ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ, ἠνάγκασεν ἡμᾶς καὶ οἰκείαι φωνῆι εἶπεν ὅτι ἀμήχανον τὸν Χριστὸν ἐμὲ εἰπεῖν ἐκ δύο φύσεων· οὔτε γὰρ φυσιολογῶ τὸν κύριόν μου. ταῦτα οὖν αὐτὰ τὰ ἀναγνωσθέντα ἐκ τοῦ στόματος τοῦ εὐλαβεστάτου ἀνδρὸς ἀκούσαντες κατεθέμεθα καὶ οὔτε προσθήκην τινὰ ἐποιησάμεθα οὔτε ὑφαίρεσιν. M VI 796 L IIII 266

699 Κωνσταντῖνος μοναχὸς εἶπεν· Ἄλλο οὐδὲν ἤκουσεν;

700 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Ἐκτὸς τούτων ὧν κατέθου, οὐδὲν ἄλλο ἤκουσας;

701 Θεόφιλος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος εἶπεν· Ἔλεγεν ὅτι καὶ τῆι ἐκθέσει τῶν πατέρων ἀκολουθῶ. ταῦτα ἔλεγεν.

702 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πστρίκιος εἶπεν πρὸς τοὺς μοναχούς· Τί πλέον ἐπιζητεῖτε;

703 Κωνσταντῖνος διάκονος καὶ μοναχὸς εἶπεν· Ἀξιοῦμεν καὶ τὸν κύριν Μάμαν εἰπεῖν.

---

698 cf. supra 451

MBΦΛⁿ

2 οὐ λέγετε Φ λέγετε Λⁿ οὖ λέγοντοσ MB 6 ἐξσκέπτοροσ MB, corr. M 8 τὸν τόμον ἔλεγεν ὁ εὐλαβέστατοσ — μαρτῖνοσ B 14 Ἰωάννην τὸν πρεσβύτερον καὶ ἔκδικον ΦΛⁿ 18 ἐξσκέπτοροσ MB, corr. M 22 Καὶ om. ΦΛⁿ 27 ἔπειτα MBΦΛⁿ, uitium est antiquissimum pro ἐπειδή 28 ἠνάγκασεν] *coegit autem* Λⁿ εἶπεν] *dicens* Λⁿ 32 διάκονοσ καὶ μοναχὸσ B

704 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Ὁ εὐλαβέστατος ὡσαύτως Μάμας ἅτινα ἔγνω, κατάθηται.

705 Καὶ πρὶν ἢ κατάθηται, Ἐλευσίνιος διάκονος καὶ μονάζων εἶπεν· Αὐτὸς καθωμολόγησεν ὅτι ἔλεγε καὶ ταῖς ἐκθέσεσι τῶν πατέρων ἀκολουθεῖν, καὶ οὐκ ἔγκειται ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν.

706 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος πρὸς Θεόφιλον εἶπεν· Διὰ τί ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν οὐδαμῶς περιέχεται ὅπερ ὡς ἐρρέθη παρὰ Εὐτυχοῦς, ἐν τῇι σῇι καταθέσει μετὰ ταῦτα προσέθηκας;

707 Θεόφιλος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος εἶπεν· Καὶ ἄλλα εἶπε, τῶν ποδῶν ὑμῶν, ἃ ἐπὶ μνήμης οὐ φέρω· ἃ δὲ φέρω ἐπὶ μνήμης, κατεθέμην.

708 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Διὰ τί τοῦτο τοῖς ὑπομνήμασιν τῶι τότε καιρῶι οὐδαμῶς ἐνέταξας;

709 Ἐλευσίνιος μονάζων εἶπεν· Καὶ μὴν ἐν τοῖς ἀνωτέρω εἶπεν ὅτι οὔτε προσθήκην ὧν εἶπεν, οὔτε ὑφαίρεσιν ἐποιήσαμεν.

710 Θεόφιλος πρεσβύτερος εἶπεν· Ἃ ἤκουσα ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ τοῦ ἀρχιμανδρίτου, ταῦτα εἶπον· εἰ δὲ θέλουσιν ἵνα πλείονα εἴπω ⟨ἃ⟩ οὐκ ἤκουσα

711 Οὗ λέγοντος ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Μάμας ὁ πρεσβύτερος, καθὰ εἴρηται, κατάθηται.

712 Μάμας ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος εἶπεν· Ἀναγνωσθῆι, τῶν ποδῶν ὑμῶν, ἡ κατάθεσις ἡ τότε γενομένη, ἐπειδὴ ἐπελαθόμην.

713 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Αἱ φωναὶ αὐτοῦ ἐκ τῶν ὑπομνημάτων ἀναγνωσθῶσιν, ἵνα τούτων ἐπιγνωσθεισῶν ἅτινα αὐτὸν ἀκηκοέναι ἔγνω, εἴπηι.

M VI 797 Καὶ διὰ τοῦ αὐτοῦ καθωσιωμένου ἐκσκέπτορος ἀνεγνώσθησαν ἐκ τῶν ὑπομνημάτων αἱ φωναὶ αὐτοῦ

714 p. 136, 17 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Εἶπέ ἡμῖν τίνος ἕνεκεν, καὶ τὰ λοιπά

715 Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι Μάμας ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος εἶπεν· Οὕτως ἐστί, τῶν ποδῶν ὑμῶν· ταῦτα κατεθέμην ἃ ἀνέγνω, καὶ οὐδὲν πλέον κατεθέμην.

716 Κωνσταντῖνος διάκονος καὶ μονάζων εἶπεν· Λογίζομαι ὅτι ἐναντία ἐστὶν ἀλλήλων ἃ εἶπεν ὁ κύριος ὁ πρεσβύτερος ὡς ἀπὸ τῶν ἀναγνωσθέντων τῆς καταθέσεως Θεοφίλου καὶ Μάμα.

717 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Μὴ τὰ ὑπομνήματα ἄλλως περιέχουσιν;

718 L IIII 267 Ἐλευσίνιος μονάζων εἶπεν· Οὐχί, τῶν ποδῶν ὑμῶν.

719 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Εἴ τι ἄλλο ἐστίν, ἀναγνωσθήτω.
Καὶ διὰ τοῦ αὐτοῦ καθωσιωμένου ἐκσκέπτορος ἀνεγνώσθη

Τετάρτη πρᾶξις

720 p. 137, 16—19 Συναχθείσης αὖθις τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης συνόδου, προκειμένων τῶν ἁγίων καὶ φρικτῶν εὐαγγελίων καὶ προεδρεύοντος τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Φλαβιανοῦ ἐν τῶι σεκρέτωι τοῦ ἐπισκοπείου, τῇι ὁρισθείσηι προθεσμίαι, ἡμέραι δευτέραι, ἥτις ἐστὶν δευτέρα καὶ εἰκὰς τοῦ Νοεμβρίου μηνός, καὶ τὰ λοιπά

MBΦΛⁿ

3 *Eleusinus* Φ 4 ἀκολουθεῖ $Φ^{cr}Λ^{n}$ 13 *Eleusinus* ΦΛⁿ διάκονοσ καὶ μονάζων B 16 οὐκ ἤκουσα MB *quae non audiui ab eo* Φ *quam audiui* Λⁿ 17 οὗ λέγοντος ΦΛⁿ οὐ λέγω MB 23 ἐξσκέπτοροσ MB, corr. M 32 *Eleusinus* Φ 34 ἐξσκέπτοροσ MB, corr. M 35 τετάρτη πρᾶξισ MB$Φ^{a}$Λⁿ et codex Acoemitanus quam adfert Rusticus, de numeratione cf. p. 164. 26, *ultima actio* $Φ^{cr}$ 37 *uenerabilibus* Φ, cf. B 136, 17

721 Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Διαλαλιὰ p. 140, 10. 11
τέτακταί μου περιέχουσα πεῦσιν προσενεχθῆναι τῶι πρεσβυτέρωι Εὐτυχεῖ πῶς πιστεύει καὶ τί λέγει. ἕως τούτου εἶπον, προσέθηκαν δὲ ὃ μὴ εἴρηται, ὅ ἐστι καὶ ἀδιανόητον

Καὶ τότε πάλιν ἐρωτάσθω διὰ τί νῦν ταῦτα λέγων πρότερον ἄλλως ἐφρόνει

Καὶ προσέθηκεν· Πῶς τοῦτο ἐδυνάμην εἰπεῖν μηδὲν εἰρηκότος μηδέπω τοῦ εὐλα- 5
βεστάτου ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς;

722 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος ταύτης τῆς ἐνδόξου πόλεως πρὸς τοὺς νοταρίους εἶπεν· Πῶς ἃ μὴ διελαλήθη παρὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου ἀνδρός, ἔγκειται τοῖς ὑπομνήμασιν;

723 Ἀέτιος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Ἔχομέν τι περὶ τούτων εἰπεῖν. 10

724 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Τίς ὑμῖν ταῦτα ὑπηγόρευσεν; ἐγὼ εἶπον ὑμῖν προσθεῖναι ἢ ἀφ' ἑαυτῶν ἢ παρ' ἑτέρων ἀκούσαντες ταῦτα ἐποιήσατε;

725 Ἀέτιος διάκονος εἶπεν· Ἤδη γὰρ ὡς πεπεισμένη ἡ ἁγιωσύνη ὑμῶν ὅτι προσθήκη γέγονε, ταῦτα ἐρωτᾶι;

726 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Ἀναγνωσθήτω τὰ ἐξῆς. 15
Ὡσαύτως διὰ τοῦ αὐτοῦ καθωσιωμένου ἐκσκέπτορος ἀνεγνώσθη

727 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος εἶπεν· Καθὼς προεῖπον, προκρίματός μοι μὴ γινομένου ἀπὸ p. 140, 12. 13
τῆς νῦν αὐτοῦ καταθέσεως, καὶ τὰ λοιπά

728 Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι Ἐλευσίνιος διάκονος εἶπεν· Κατὰ τάξιν οὐ κεῖται. M VI 800
πρότερον ἐπεδίδου τὸν λίβελλον ἔνθα ἡ πίστις τῶν τιη περιείχετο, καθὼς καὶ ἐν Ἐφέσωι 20
ἡ ἁγία σύνοδος ἐβεβαίωσεν, καὶ τοῦτον προκομίζων τὸν λίβελλον, οὐκ ἐδέξατο ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος, καὶ τῆς μεγαλοπρεπείας ὑμῶν λεγούσης ὅτι ὀφείλει δεχθῆναι, οὐδὲ οὕτως ἐδέχθη.

729 Ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος ταύτης τῆς ἐνδόξου πόλεως εἶπεν· Καὶ πόθεν τοῦτο δῆλον ὅτι τῶν τιη τὴν ἔκθεσιν ἐκεῖνος εἶχεν ὁ χάρτης; 25

730 Ἐλευσίνιος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος εἶπεν· Ἔδει οὖν δεχθῆναι αὐτόν.

731 Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Δορυλαίων πόλεως εἶπεν· Ἐνεύχομαι τὴν ἁγίαν καὶ ὁμοούσιον τριάδα τῆι μελλούσηι ἔσεσθαι οἰκουμενικῆι συνόδωι κατὰ θέσπισμα τῶν φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων φυλαχθῆναι τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ὥστε ἐκεῖ μετὰ πάσης ἀκριβείας δειχθῆναι Εὐτυχῆ τὸν ἤδη καθηιρημένον ὡς αἱρετικόν, ὅτι 30
καὶ τὰ αἱρετικῶν ἐφρόνει καὶ φρονῶν οὐ παύεται.

732 Ἀέτιος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Δεόμεθα τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεπείας καὶ τῆς παρούσης ἁγίας συνόδου

733 Οὗ λέγοντος ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Οὐδὲ ὁ θεοφιλέστατος καὶ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Φλαβιανὸς τοῦτο ἀμφιβάλλει ὅτι προκομίζοντος λίβελλον L IIII 230ᵃ
τοῦ ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς δέξασθαι οὐκ ἐβουλήθη, ἀλλὰ δι' ἑαυτοῦ ἀποκρίνασθαι 36
αὐτὸν διελάλησεν.

734 Ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σέλευκος εἶπεν· Προλαβὼν ὁ εὐλαβέστατος διάκονος

MBΦΛⁿ

5 ἠδυνάμην B 16 ἐξσκέπτοροσ MB, corr. M 19 μοναχὸσ καὶ διάκονοσ B 20 τριακοσίων δεκαοκτὼ B καὶ om. B 21 προκομίζων] *offerente* Λⁿ 25 τριακοσίων δεκαοκτὼ B 26 λεχθῆναι M 27 δορυλλαίων MB, corr. M 31 τὰ τῶν B ἐφρόνει scripsi *et sapiebat* Φ φρονεῖ MB 35 ἀμφιβαλεῖ Φᵃᶜ προσκομίζοντος ΦΛⁿ 36 ἠβουλήθη B ἀποκρίνεσθαι B 37 τοῦτον B 38 *et praeueniens* Λⁿ

Ἐλευσίνιος εἶπεν λίβελλον προσενηνοχέναι τῇ ἁγίαι συνόδωι τὸν εὐλαβέστατον ἀρχιμανδρίτην Εὐτυχῆ, ἐν ὧι ἔφασκε τὸ δόγμα τῆς πίστεως περιέχειν. ἐπειδὴ δὲ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν γράμματα τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥωμαίων Λέοντος ἐνεφανίσθη ἡμῖν περιέχοντα ὡς ἠτιάσατο ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιμανδρίτης Εὐτυχὴς καὶ ἐπεκαλέσατο ἐν τῶι καιρῶι τῆς ζητήσεως τὴν ἡμετέραν ἀκρόασιν διὰ τῆς τοῦ λιβέλλου δόσεως, πῶς νῦν ἐνιστάμενος καὶ λέγων περὶ τὴν πίστιν εἶναι τὸν λίβελλον ἐπὶ τοῦ Ῥώ-
M VI 801 μης ἁγιωτάτου ἐπισκόπου ἔκκλητον αὐτὸν ἀπεκάλεσεν; καὶ ἐντεῦθεν διδάχθητε ὅτι οὐ τοῖς αὐτοῖς ἐπιμένει ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιμανδρίτης. καὶ ἀξιῶ τὴν ἐπιστολὴν προκομισθεῖσαν ἀναγινώσκεσθαι.

735 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Μετὰ τὸ τὴν σύνοδον παύσασθαι τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων ἐπιδέδωκέ μοι ὁ εὐλαβέστατος Εὐτυχὴς ἴσον λιβέλλου ὃ ἔλεγε προσκεκομικέναι τῇ ἁγίαι συνόδωι.

Καὶ ἐν τῶι ἀναγινώσκειν ὁ καθωσιωμένος ἐκσκέπτωρ ὑπέζευξεν

736 Εὐτυχὴς πρεσβύτερος εἶπεν· Ἐγὼ οὐκ ἦλθον διαλεχθῆναι, ἀλλ' ἦλθον πεῖσαι τὴν ὁσιότητα ὑμῶν ὅπως φρονῶ. γέγραπται γὰρ ἐν τῶι χάρτηι τούτωι ὅπως φρονῶ, καὶ κελεύσατε αὐτὸν ἀναγνωσθῆναι.

Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Αὐτὸς ἀνάγνωθι.

Εὐτυχὴς πρεσβύτερος εἶπεν· Οὐ δύναμαι.

Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Διὰ τί; σὺ οὐκ ἐξέθου ἢ ἄλλου ἐστὶν ἡ ἔκθεσις; εἰ σή ἐστιν, ἀνάγνωθι αὐτός.

Εὐτυχὴς πρεσβύτερος εἶπεν· Ἐμὴ μέν ἐστιν ἡ ὑπαγορία, ἡ δὲ ὑπαγορία αὕτη ἐστὶ τῶν ἁγίων πατέρων.

Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ποίων πατέρων; εἰπὲ διὰ σεαυτοῦ· τί χρείαν ἔχεις χάρτου;

Εὐτυχὴς πρεσβύτερος εἶπεν· Οὕτως πιστεύω· προσκυνῶ τὸν πατέρα μετὰ τοῦ υἱοῦ καὶ τὸν υἱὸν μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ. ὁμολογῶ δὲ καὶ τὴν ἔνσαρκον αὐτοῦ παρουσίαν γεγενῆσθαι ἐκ τῆς ⟨σαρκὸς τῆς⟩ ἁγίας παρθένου καὶ ἐνανθρωπῆσαι αὐτὸν τελείως διὰ τὴν σωτηρίαν ἡμῶν. οὕτως ὁμολογῶ ἐπὶ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος καὶ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης.

737 Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι Ἐλευσίνιος διάκονος εἶπεν· Ὡς ἀπητήθη δι' ἑαυτοῦ τὴν πίστιν ὁμολογῆσαι, λέγει ὅτι ἑστὼς ἐνώπιον τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ὃν προσεκύνησα καὶ προσκυνῶ ⟨καὶ προσκυνήσω⟩, ὅτι οὕτω φρονῶ ὡς οἱ πατέρες οἱ τιη οἱ ἐν Νικαίαι ἐθέσπισαν καὶ ἡ ἐν Ἐφέσωι ἐβεβαίωσεν ἁγία σύνοδος· καὶ ταῦτα ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν οὐ κεῖται.

738 Ἀέτιος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Ἀξιῶ τὴν ὑμετέραν ἁγιωσύνην καὶ τὴν ὑμετέραν μεγαλοπρέπειαν πεῦσιν προσενεχθῆναι τοῖς τότε παροῦσιν ἁγιωτάτοις ἐπισκόποις τοῖς καὶ διαλαλήσασιν ἅπερ προήγαγεν αὐτῶν ἡ γλῶσσα, καὶ ταῦτα τῇ οἰκείαι

---

7 ἔκκλητον] τὴν ἐπὶ σύνοδον παραίτησιν $M^{mg}B^{mg}$

2—5 est Leonis ep. 3

14—29 = supra 498—503. 505

MBΦΛ^n

5 ἡμετέραν Λ^n ὑμετέραν MBΦ 7 διδάχθητε MBΦ^{ac} *doceri debetis* Φ^r οὐ om. cod. Acoemitanus Rustici 12 προκεκομικέναι B 13 ὁ αὐτός Φ$^r\Lambda^n$ ἐξσκέπτωρ MB 19 Διὰ — ἔκθεσις om. B 21 ὑπαγορία supra 502 ἐπαγορία M ἐπαγορεία B ὑπαγορεία B αὕτη MBΦ ἴση supra 502 23 δι' ἑαυτοῦ supra 503 27 σαρκὸς τῆς Φ et supra 505 om. MB 30 διάκονος καὶ μοναχὸς B 31 ὅτι om. Λ^n 32 καὶ προσκυνήσω ΦΛ^n om. MB 33 τριακόσιοι δεκαοκτὼ B

χειρὶ βεβαιώσασιν, εἴ γε ταῦτα νῦν παρ' αὐτῶν εἰρημένα τότε παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου Εὐτυχοῦς εἴρηνται καὶ εἴ γέ τι παρακεχάρακται τῶν ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν ἐγκειμένων.

739 Βασίλειος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ὡς ἐπ' ἀληθείας, ἐγὼ μνήμην τούτων ἀκριβῶς οὐ φέρω. L IIII 231*

740 Σέλευκος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἀναγνωσθήτωσάν μοι αἱ φωναὶ αἷς διηκονήσατο ὁ εὐλαβέστατος διάκονος Ἐλευσίνιος.

741 Καὶ ὁπότε ἀπὸ δέλτων αἱ φωναὶ Ἐλευσινίου τούτωι ἀνεγνώσθησαν, Σέλευκος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Οὔτε ἐγὼ ἐπιμέμνημαι τῶν τοιούτων ῥηθέντων παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς. M VI 804

742 Τρυφωνιανὸς ἐπίσκοπος εἶπεν· Ὡς ἐπ' ἀληθείας τοῦ θεοῦ, ὡς κεῖται εἰς τὰ ὑπομνήματα, οὕτως ἐλάλησεν ἐκεῖνος ὧδε.

743 Λογγῖνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ὡς τὰ ὑπομνήματα ἀνεγνώσθη καὶ περιέχει, οὕτω μέμνημαι κἀγὼ ὅτι ἐρρέθη παρὰ Εὐτυχοῦς τοῦ ἀρχιμανδρίτου. τὸ δὲ λέγειν ἄρτι τὸν εὐλαβέστατον Ἐλευσίνιον ὅτι εἶπεν 'ὡς οἱ τῆι ἅγιοι πατέρες οἱ ἐν Νικαίαι καὶ οἱ ἐν Εφέσωι ἐβεβαίωσαν, οὕτως ἔχω', δείκνυται καὶ ἐκ τῶν τελευταίων ὅπου οὐκ ἠθέλησεν ὁμολογῆσαι τὸν κύριον ἡμῶν τὸν Χριστὸν ὁμοούσιον ἡμῖν κατὰ τὴν σάρκα γεγενῆσθαι. καὶ ὡς ἐπὶ τοῦ θεοῦ ταῦτα λέγω.

744 Μελίφθογγος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ὡς ἐπὶ θεοῦ λέγω ὅτι οὐδὲν ἑτέρως εὗρον τῶν τότε πραχθέντων καὶ νῦν ἀναγνωσθέντων· περὶ δὲ τοῦ λέγειν τὸν διάκονον Ἐλευσίνιον ὅτι τοιάσδε ἔρρηξε φωνὰς ἐκεῖνος, οἶδεν ὁ τὰς καρδίας ἐμβατεύων, οὐκ ἤκουσα οὐδὲ μέμνημαι.

745 Ἰουλιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Καὶ πρὸ τῶν ἐμῶν λόγων ἐλέγχει τὴν ἀπιστίαν Εὐτυχοῦς τῶν ὑπομνημάτων ἡ πρᾶξις. ἡμεῖς γὰρ ταῦτα τὰ νῦν κατατεθέντα παρὰ Ἐλευσινίου τοῦ διακόνου ἀγνοοῦμεν· οὐδὲ γὰρ εἴρηταί τι τοιοῦτον παρὰ Εὐτυχοῦς.

746 Παῦλος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἐπ' ἀληθείας λέγω ὅτι ξενοφωνοῦμαι νῦν παρὰ Ἐλευσινίου ταῦτα ἀκούων. οἶδα δὲ τὰ ἐμφερόμενα ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν ἀληθῆ εἶναι πάντα, καὶ οὔτε προσθήκη συλλαβῆς οὔτε ὑφαίρεσίς ἐστιν.

747 Εὐδόξιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ὡς ἐπὶ θεοῦ λέγω, ξενοφωνεῖ με τὰ παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου Ἐλευσινίου τοῦ διακόνου ἀρτίως ῥηθέντα. τότε γὰρ οὐκ ἐλαλήθη παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς, ἀλλὰ τὰ ἐγκείμενα ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν.

748 Εὐστόχιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ὡς ἐπὶ θεοῦ, ἃ εἶπον οἱ πρὸ ἐμοῦ, ταῦτα κἀγὼ λέγω * * τὰ ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν ἐγκείμενα.

749 Τιμόθεος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ὅτι ἤκουσα λέγοντος αὐτοῦ ὅτι οὕτως φρονῶ ὡς οἱ πατέρες ἡμῶν, οἶδεν δὲ καὶ ἡ μεγαλοπρέπεια αὐτῶν, εἴτε ἄνω εἴτε κάτω, ὅτι ἤκουσα αὐτοῦ λέγοντος ὅτι οὕτω φρονῶ ὡς οἱ πατέρες ἡμῶν.

750 Οὐαλεριανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Οὐδὲν ὧν εἶπεν ὁ διάκονος Ἐλευσίνιος, ἀκήκοα παρὰ Εὐτυχοῦς· ὁ θεὸς μάρτυς.

751 Σάβας ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Μάρτυς ἐστὶν ὁ θεός, ὧι διδοῦμεν αὐτῶι ἐν ἡμέραι τῆς κρίσεως ἀπολογίαν, ὅτι τὰ κείμενα ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν, ταῦτα ἐλάλησεν ὁ ἀρχιμανδρίτης. ἔκαμον δὲ ἐγὼ παρακαλῶν αὐτὸν καταθέσθαι ὁμοούσιον ἡμῖν καὶ οὐκ ἐδυνήθην πεῖσαι αὐτόν. M VI 805

MBΦ, Λ^{n} [usque ad 18]

6 ἐλευσίνιοσ ὁ μοναχόσ B 10 Τρυφωνιανός] alibi Τρύφων appellatur 14 τριακόσιοι δεκαοκτὼ B 22 ἐλέγξει Φ^{r} 34 lacunam signaui, *haec et ego dico quoniam illa tantum scio quae gestis inserta sunt* Φ 38 οὐαλλεριανόσ MB; non extat in catalogo 555 38/39 Οὐδὲν — μάρτυς] *haec et ego dico* Φ; adnotat Rusticus *alii non haec* 40 σάββασ B 42 ἔκαμα B 43 ἠδυνήθην B

752 Σεκουνδῖνος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἐκτὸς ἐκείνων τῶν ἐν τοῖς ὑπομνήμασι γεγραμμένων οὐδὲν ἤκουσα οὐδὲ ἐρρέθη.

753 Αὐρήλιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Κατὰ ταῦτα τὰ ἀναγνωσθέντα ἡμῖν πρώην ταῦτα ἐν τῶι καιρῶι παρὰ τοῦ ἀρχιμανδρίτου μεμνήμεθα εἰρῆσθαι.

754 Κωνσταντῖνος διάκονος εἶπεν· Παρακαλῶ τὴν ἁγίαν ὑμῶν σύνοδον τὸν κύριον
L IIII 234* τὸν ἐπίσκοπον [Βασίλειον] ἐρωτηθῆναι τί ἐστιν ὃ εἶπεν, ὅτε ὁ κύριος Εὐσέβιος ὁ ἐπίσκοπος κατεστασίασεν αὐτοῦ, καὶ ἐπετίμησεν. ὡς ἐπὶ κυρίου, τί ἐστιν ὃ εἶπεν; ἀνέστη λέγων ὅτι λιβέλλους κατ' αὐτοῦ ἔχω δοῦναι, καὶ ἐπετίμησεν αὐτῶι.

755 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Τέως ἀνέχου γενέσθαι τὴν ἀνάγνωσιν καὶ εἰ κατωτέρω ταῦτα ⟨μὴ⟩ περιέχονται, τότε ταῖς δικαιολογίαις χρῆσαι.

Καὶ διὰ τοῦ αὐτοῦ καθωσιωμένου ἐκσκέπτορος ἀνεγνώσθη

756 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ὁμολογεῖς ὁμοούσιον τῶι πατρὶ κατὰ τὴν
p. 142, 1. 2 θεότητα καὶ ὁμοούσιον τῆι μητρὶ κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα τὸν αὐτὸν ἕνα υἱόν; καὶ τὰ λοιπά

757 Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι Κωνσταντῖνος διάκονος εἶπεν· Ὅτε εἶπεν ὁ ἀρχιμαν-
p. 143, 11 δρίτης ὅτι μίαν φύσιν, ὁ κύριος ὁ ἐπίσκοπος οὕτως εἶπεν

758 Οὗ λέγοντος Ἐλευσίνιος διάκονος εἶπεν· Ὡς ἐπὶ τοῦ θεοῦ, ἀνεθεματίσθη τότε
cf. p. 144, 3 παρὰ τῆς θεοσεβείας ὑμῶν, ὅτι λέγει· ἀναστᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος ἀνεθεμάτισεν αὐτόν;

759 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Τοιοῦτον τότε οὐδὲν ἐρρέθη.

760 Σέλευκος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἐγὼ οὐκ ἤκουσα.

761 Τιμόθεος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Οὐκ ἤκουσα.

762 Ἰουλιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἀληθῶς τοῦτο οὐδὲ ἐγὼ ἤκουσα.

763 Βασίλειος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ὄντως, ἑταῖρε, τῆς γλώττης μου τοιοῦτόν τι οὐκ ἐξῆλθεν.

764 Μελίφθογγος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἐγὼ ὑβρίσθην κατὰ τὴν ὥραν παρά τινων ὡς ἀνάξιος ὢν τῆς συνόδου, ἐπειδὴ ἐπεβόησα ὑπέρθεσιν, καὶ οὐκ οἶδα.

765 Σάβας ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἐπὶ ἀρχόντων ὅταν εἰσέλθηι μάρτυς εἰς μαρτυρίαν καὶ μὴ δυνηθῆι λαλῆσαι, νεύει εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ ἔχει στέφανον τῶν μαρτύρων. πάντες οὖν ἡμεῖς ὑπεγράψαμεν διὰ χειρὸς καὶ ὡμολογήσαμεν ἐγγράφως· πῶς δυνάμεθα ἀρνήσασθαι;

766 Τρύφων ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ὡς ἅπαξ αὐτοῦ ἀσεβῆ λαλήσαντος ῥήματα καὶ παρὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τιη̄ καὶ τῆς ἐν Ἐφέσωι ἁγίας
M VI 808 συνόδου πάντες ἀνεθεμάτισαν αὐτὸν οἱ παρόντες κληρικοί.

767 Ἀέτιος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Ἐν τοῖς τοιούτοις ἁγιωτάτοις συνεδρίοις συμβαίνει πολλάκις ἕνα τῶν παρόντων θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων εἰπεῖν τι καὶ τὸ παρὰ τοῦ ἑνὸς λεγόμενον ὡς παρὰ πάντων ὁμοῦ ἐκφωνούμενον καὶ γράφεται καὶ νοεῖται. τοῦτο ἐξ ἀρχῆς παρηκολούθησεν· ἀμέλει ἑνὸς λέγοντος γράφομεν ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν. εἰ τοίνυν εὑρεθείη νῦν εἷς ἢ δεύτερος εἰπών, ὡς καὶ κατέθεντο οἱ θεοφιλέστατοι καὶ συνεφώνησαν καὶ ἐπεβόησεν τότε ὁ ἁγιώτατος κλῆρος, ἀξιοῦμεν μηδ' ὅλως τὴν φωνὴν ταύτην

MBΦ, Λ^n [inde a 5]

3 αὐρίλιοσ M *Aurelianus* Φ^{ac} 6 ἐπίσκοπον MBΦ$^{r}\Lambda^n$ ἐπίσκοπον Βασίλειον Φ^{ac} [quod ad rem attinet, recte, cf. infra 798] 8 *contra eos* Φ^a καὶ] *et ita* Φ 10 μὴ ΦΛ^n om. MB 11 ἐξσκέπτοροσ MB, corr. M 13 τῆι μητρὶ] ἡμῖν Φ 17 quid dixerit Flauianus, Constantinus non deposuit utpote ab Eleusinio interruptus ὁ διάκονοσ M 18 λέγει sc. τὰ ὑπομνήματα ἀνεθεμάτισαν M 20/21 Ἐγὼ — εἶπεν om. B 22 ἤκουσα om. Λ^n 27 σάββασ B 29 μαρτύρων B Φ$^{cr}\Lambda^n$ μαρτυριῶν M *testimonii* Φ^a 32 τριακοσίων δεκαοκτὼ B

ἐκβληθῆναι ἢ παρατρωθῆναι τῶν ὑπομνημάτων, ἐπειδήπερ φαίνονται πάντες οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι ὑπογράψαντες καί

768 Οὗ λέγοντος ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Ἅτινα ἕκαστοι κατέθεντο, βέβαιά ἐστιν· ἃ ἡ ἀλήθεια περιέχει, οὐδαμῶς ἀμφιβάλλονται.

769 Ἀέτιος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Ἀξιοῦμεν τὴν περὶ τούτου κατάθεσιν νῦν τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Σάβα καὶ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Τρύφωνος φανερὰς γενέσθαι ἐπὶ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης καὶ Παύλου τοῦ θεοφιλεστάτου.

770 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Ἐγνωσμέναι εἰσὶν καὶ τοῖς ὑπομνήμασι περιέχονται, δι' ὅπερ τὰ λοιπὰ ἀναγινωσκέσθω. L IIII 235*

Ὡσαύτως τὰ λοιπὰ διὰ τοῦ αὐτοῦ καθωσιωμένου ἐκσκέπτορος ἀνεγνώσθη

771 Καὶ μετὰ ταῦτα ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Λεγέτω ἡ ἁγία σύνοδος τίνος ἐστὶν ἄξιος ὁ παρὼν μήτε ὁμολογῶν σαφῶς τὴν ὀρθὴν πίστιν μήτε συνθέσθαι τῶι φρονήματι τῆς παρούσης ἁγίας συνόδου βουλόμενος, ἀλλ' ἐπιμένων τῆι διεστραμμένηι καὶ πονηρᾶι αὐτοῦ κακονοίαι. p. 144, 4—17

Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Σέλευκος εἶπεν· Ἄξιος μέν ἐστιν οὗτος καθαιρέσεως, ἐν δὲ τῆι φιλανθρωπίαι μόνον κεῖται τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης.

Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Εἰ μὲν ὁμολογήσας τὸ οἰκεῖον πταῖσμα ἐπείσθη ἀναθεματίσαι τὸ ἴδιον δόγμα καὶ συνθέσθαι ἡμῖν ἑπομένοις ταῖς ἐκθέσεσι τῶν ἁγίων πατέρων, εἰκότως ἠξιοῦτο συγγνώμης· ἐπειδὴ δὲ ἐπιμένει τῆι ἑαυτοῦ παρανομίαι, ὑποπεσεῖται τοῖς τῶν κανόνων ἐπιτιμίοις.

Εὐτυχὴς πρεσβύτερος εἶπεν· Λέγω μὲν ταῦτα, ἐπειδὴ καὶ ὑμεῖς νῦν ἐκελεύσατε, οὐκ ἀναθεματίζω δέ. ὃ γὰρ λέγω, μετὰ ἀληθείας λέγω.

Ὁ μεγαλοπρεπέστατος ἀπὸ ἐπάρχων καὶ ὑπάτων καὶ πατρίκιος Φλωρέντιος εἶπεν· Δύο φύσεις λέγεις καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν; εἰπέ

772 Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Τὸ εἰπέ οὐχ ὡς διαλαλῶν εἶπον, ἀλλὰ προτρέπων αὐτὸν τοῖς λεγομένοις παρὰ τῆς συνόδου συνθέσθαι.

773 Κωνσταντῖνος διάκονος εἶπεν· Ἐπὶ τίσι καθηιρέθη ὁ ἀρχιμανδρίτης; οὐχὶ ἐπειδὴ ὁ θεοφιλέστατος καὶ ἁγιώτατος ἡμῶν ἀρχιεπίσκοπος ἠρώτα αὐτόν· λέγεις δύο φύσεις μετὰ τὴν ἕνωσιν καὶ ἀναθεματίζεις τοὺς μὴ λέγοντας, καὶ ἐπειδὴ οὐ κατεδέξατο ἀναθεματίσαι, ἐπὶ τούτωι καθηιρέθη; καὶ αἱ φωναὶ αὗται οὐ κεῖνται ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν.

774 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Τὰ ὑπόλοιπα ἀναγινωσκέσθω, ἵνα εἰ μηδαμῶς ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν περιέχονται ἅτινα Κωνσταντῖνος διεβεβαιώσατο, γνῶμεν. M VI 809

Ὡσαύτως διὰ τοῦ αὐτοῦ καθωσιωμένου ἐκσκέπτορος ἀνεγνώσθη

775 Εὐτυχὴς πρεσβύτερος εἶπεν· Ἐγὼ ἀνέγνων τοῦ μακαρίου Κυρίλλου καὶ τῶν ἁγίων πατέρων καὶ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ὅτι ἐκ δύο μὲν φύσεων εἶπον πρὸ τῆς ἑνώσεως, μετὰ δὲ τὴν ἕνωσιν καὶ τὴν σάρκωσιν οὐκέτι δύο φύσεις εἶπον, ἀλλὰ μίαν. p. 144, 18—23

Ὁ μεγαλοπρεπέστατος ἀπὸ ἐπάρχων καὶ ὑπάτων καὶ πατρίκιος Φλωρέντιος εἶπεν· Ὁμολογεῖς δύο φύσεις μετὰ τὴν ἕνωσιν; εἰπέ. ἐὰν μὴ εἴπηις, καθαιρῆι

11—24 = supra 537—541

35—39 = supra 542. 543

MBΦΛⁿ

1 ἐπειδήπερ] *quoniam autem* Λⁿ 2 καί om. ΛⁿΦ 6 σάββα B 10 ἐξσκέπτοροσ MB, corr. M 28 *religiosissimus archimandritis* Λⁿ 29 θεοσεβέστατος legit Rusticus 31 αὗται MB αὐταί Λⁿ αὐτοῦ Φʳ om. Φᵃᶜ 34 ἐξσκέπτοροσ MB

776 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Τὸ εἰπέ, ἐὰν μὴ εἴπῃς, καθαιρῆι οὐχ ὡς διαλαλῶν εἶπον, ἀλλ' ἐπειδὴ ἑώρων ἐπικειμένους αὐτῶι πάντας, προέτρεπον αὐτὸν συνθέσθαι.

Ὡ σαύτως διὰ τοῦ αὐτοῦ καθωσιωμένου ἐκσκέπτορος ἀνεγνώσθη

777 Εὐτυχὴς πρεσβύτερος εἶπεν· Ἀναγνωσθῆναι κελεύσατε τὰ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, ἵνα γνῶτε ὅτι οὐδεν τοιοῦτον λέγει. 5
p. 144, 24–27
p. 145, 5. 6

Ὁ θεσφιλέστατος ἐπίσκοπος Βασίλειος εἶπεν· Ἐὰν μὴ δύο φύσεις καὶ μετὰ τὴν ἕνωσιν εἴπῃς, σύγκρασιν λέγεις καὶ σύγχυσιν.

Ὁ μεγαλοπρεπέστατος καὶ ἐνδοξότατος πατρίκιος Φλωρέντιος εἶπεν· Ὁ μὴ λέγων ἐκ δύο φύσεων καὶ δύο φύσεις οὐ πιστεύει ὀρθῶς 10

778 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Ταύτην τὴν διαλαλιὰν οὐκ εἶπον· οὐδὲ γὰρ ἐγὼ οἷός τε ἦμην δογματίζειν.
L IIII 238*

779 Ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος ταύτης τῆς ἐνδόξου πόλεως εἶπεν· Ἃ λέγεται μὴ λελέχθαι, ἔγκειται δὲ τοῖς ὑπομνήμασι, σημειώσασθε ὑμεῖς οἱ νοτάριοι· πρὸς γὰρ ὑμᾶς ἐστιν ὁ ἀγὼν περὶ τούτου καὶ εὐκαίρως ζητηθήσεται μετὰ ἀκριβείας ταῦτα. 15

780 Ἀέτιος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Νῦν ἐστι καιρὸς καὶ τοῦ ἐλεγχθῆναι καὶ τοῦ μὴ ἐλεγχθῆναι· ἐνταῦθα γάρ εἰσιν οἱ παρόντες ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι οἱ καὶ ἀκηκόοτες καὶ τὸ αὐτῶν μέγεθος πολλάκις ἐπήκουσε τῶν ὑπομνημάτων καὶ τῶν ἐν ἀξιώμασι κορυφαίων, παρόντων πολλῶν καὶ ἁγιωτάτων ἐπισκόπων, καὶ οὐδέποτε ἡ αὐτῶν μεγαλοπρέπεια οὔτε ἐμέμψατο ⟨οὔτε⟩ 20

781 Οὗ λέγοντος ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Πότε γὰρ ἀνεγνώσθη μοι τὰ ὑπομνήματα, ἵνα καὶ μέμψωμαι; ἀμέλει ζητήσαντί μοι αὐτὰ ἀναγνωσθῆναι οὐκ ἔδοσαν.

782 Ἀέτιος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Οὐδεὶς ἡμῖν εἶπεν.

Ὡσαύτως διὰ τοῦ αὐτοῦ καθωσιωμένου ἐκσκέπτορος ἀνεγνώσθη

783 Καὶ ἀναστᾶσα ἡ σύνοδος πᾶσα ἐπεβόα· Μετὰ ἀνάγκης οὐκ ἔνι πίστις. πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων . τῶν ὀρθοδόξων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη. ἡ πίστις ὑμῶν ἀεὶ νικᾶι. οὐ συντίθεται· τί αὐτὸν πείθεις; 25
M VI 812
p. 145, 7–9

784 Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος εἶπεν· Ταῦτα ἡ σύνοδος εἶπεν;

785 Ἀέτιος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος εἶπεν· Ἐρωτηθῆι ἡ ἁγία σύνοδος. 30

786 Σάβας ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἐπὶ ὅλων τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀνεθεματίσθη, καὶ εἰς μίαν γωνίαν οὐκ ἔσχεν ἀνάθεμα;

787 Τρύφων ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Κἀγὼ ταῦτα λέγω.

788 Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος εἶπεν· Δι' ὃ καθηιρέθη ὁ ἀρχιμανδρίτης, οὐ κεῖται ἡ φωνή. ὁ γὰρ κύριος ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἡμῶν ἀπήιτησεν αὐτὸν λέγων ὅτι εἰπὲ δύο φύσεις μετὰ τὴν ἕνωσιν καὶ ἀναθεμάτισον τοὺς μὴ λέγοντας. καὶ ἐπειδὴ 35

5—10 = supra 544. 545. 549

25—27 = supra 550

MBΦΛⁿ

1 εἰπέ] εἰπεῖν B 4 ἐξσκέπτοροσ MB, corr. M 7 καὶ om. BΦᵃ, supra 545 13 λέγετε M, corr. M 15 *oportune postea* Λⁿ 18/19 τῶν — κορυφαίων pendet a τὸ μέγεθος 20 οὔτε¹ Φ²Λⁿ om. MBΦᵃᶜ 24 ἐξσκέπτοροσ MB, corr. M 25 πᾶσα om. ΦΛⁿ, cf. notam Rustici quam ad 550 attuli μετὰ om. Λⁿ 26 ὑμῶν Φ ἡμῶν MB, cf. p. 145, 9 31 σάββασ B ἐκκλησιαστικῶν MB ἐκκλησιῶν ΦΛⁿ 34 διάκονοσ καὶ μοναχὸσ B

οὐκ ἠθέλησεν ἀναθεματίσαι λέγων ὅτι οὐαί μοί ἐστιν, ἐὰν ἀναθεματίσω τοὺς ἁγίους πατέρας, καὶ τότε ἐποίησεν τὴν καθαίρεσιν αὐτοῦ. καὶ αὕτη ἡ φωνὴ οὐ κεῖται, καὶ τότε ἀνεγνώσθη. καὶ ὁ κύριος Βασίλειος ὁ ἐπίσκοπος, ὅτε ἠρωτήθη ὁ ἀρχιμανδρίτης ὅτι λέγεις p. 144, 24. 25
δύο φύσεις; καὶ εἶπεν ὅτι ὁμολογῶ μίαν φύσιν, ἐπήγαγεν εὐθὺς ὁ κύριος Βασίλειος ὁ ἐπίσκοπος λέγων ὅτι καὶ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου φέρεται μίαν φύσιν τοῦ λόγου σεσαρκωμένου· καὶ οὔτε τοῦτο κεῖται. καὶ ἄλλο· ὁ κύριος ὁ ἐπίσκοπος Σέλευκος διελάλησεν ὅτι ἀναγνωσθῆι ἡμῶν ἡ κατάθεσις καὶ εἰ συντίθεται ταύταις ὁ ἀρχιμανδρίτης [ταῖς καταθέσεσιν ἡμῶν], καὶ κελεύσαντος τοῦ κυρίου τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν ἀναγνωσθῆναι ἀνέστη ἀμέσως ὁ θεοσεβέστατος πρεσβύτερος Ἀστέριος καὶ τὴν καθαίρεσιν ἀνέγνω· καὶ τοῦτο οὐ κεῖται.

789 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Πλησίον μου καθεζόμενος ὁ θεοφιλέστατος Σέλευκος εἶπεν· κελεύσηι ἡ ἁγιότης ὑμῶν τὰς καταθέσεις πάντων ἡμῶν τὰς γενομένας περὶ τῆς πίστεως ἀναγνωσθῆναι καὶ εἰπεῖν τὸν εὐλαβέστατον Εὐτυχῆ εἰ συντίθεται ταύταις. τούτων ῥηθέντων εἶπον τῶι ἁγιωτάτωι ἀρχιεπισκόπωι Φλαβιανῶι κελεῦσαι γενέσθαι τὴν ἀνάγνωσιν, καὶ διελάλησεν ἀναγνωσθῆναι τὰς καταθέσεις. καὶ τούτων οὐδὲν L IIII 239*
γέγονεν, ἀλλὰ ἀμέσως ἡ καθαίρεσις ἀνεγνώσθη. ἴσασι δὲ τοῦτο καὶ οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι Σέλευκος καὶ Βασίλειος.

790 Σέλευκος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Μέμνημαι διαλαλήσας.

791 Βασίλειος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ὡς ἐπ' ἀληθείας λέγω ὡς ἐπὶ λέξεως μὲν τῶν ὑπ' ἐμοῦ διαλαληθέντων μεμνῆσθαι οὐ δύναμαι, καὶ γὰρ καὶ πολὺς χρόνος παρῆλθε· M VI 813
τοῦ δὲ κυρίου καὶ τῆς συνόδου λεγούσης· λέγεις γνωρίζεσθαι δύο φύσεις ἐν τῶι κυρίωι, θεότητα καὶ ἀνθρωπότητα; τοῦ δὲ ἀρχιμανδρίτου λέγοντος· ἐκ δύο μὲν φύσεων λέγω τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν πρὸ τῆς ἑνώσεως, μετὰ δὲ τὴν ἕνωσιν μίαν λέγω φύσιν, οἶδα ἐγὼ τοιαύτην τινὰ διάνοιαν ἐπαγαγών· ἐὰν ἐκ δύο φύσεων εἴπηις πρὸ τῆς ἑνώσεως, μετὰ δὲ τὴν ἕνωσιν μίαν εἴπηις ἀπολελυμένως, σύγχυσιν ὑποπτεύηι λέγων καὶ σύγκρασιν. μετὰ δὲ ταῦτα οἶδα ἀποστραφεὶς καὶ εἰπὼν καὶ τὴν διάνοιάν μου οἵαν οἶδεν ὁ Χριστός. καὶ γὰρ καὶ τὸν κύριον τὸν ἀρχιεπίσκοπον ἐκμειλισσόμενος καὶ αὐτὸν τὸν ἀρχιμανδρίτην ἕλκων ἡρέμα εἰς τὸ συνθέσθαι ἡμῖν λέγω· ἐὰν δὲ εἴπηις τοῦ θεοῦ λόγου μίαν φύσιν σεσαρκωμένην καὶ ἐνανθρωπήσασαν, τὰ αὐτὰ λέγεις καὶ ἡμῖν καὶ τοῖς πατράσι. δῆλον γὰρ ὅτι ἄλλο μέν τί ἐστιν ἡ θεότης ἡ ἐκ τοῦ πατρός, ἄλλο δέ τι ἡ σὰρξ ἡ ἐκ τῆς μητρός, ἣι ἐσάρκωσεν ἑαυτόν.

792 Ἀέτιος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Πολλὰ πολλάκις ὡς ἐν διαλέξει κοινῆι καὶ ἐν συμβουλῆς μέρει ἐν σύνοδωι παρὰ τῶν παρόντων ἁγιωτάτων ἐπισκόπων λέγεται, ἃ οὐκ ἐπιτρέπουσι γράφεσθαι.

793 Λογγῖνος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Καὶ ἐρρέθη καὶ κεῖται καὶ ἀνεγνώσθη καὶ πάλιν ἀναγνωσθῆι.

794 Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος εἶπεν· Ὅτι ἡ καθαίρεσις ἡ ἀναγνωσθεῖσα οὐκ αὐτῆι τῆι ὥραι ὑπηγορεύθη, ἀλλὰ πρὸ τοῦ ἐλθεῖν τὸν ἀρχιμανδρίτην εἰς τὸ ἐπισκοπεῖον ὑπηγορεύθη,

---

3—6 cf. supra 546
22—31 cf. supra 542. 545. 546

MBΦΛⁿ

2 καὶ¹ MBΦᵃΛⁿ om. Φᶜʳ 2/3 ἀνεγνώσθη sc. ἡ καθαίρεσις 3 ὅτε MBΦᵃΛⁿ *nouit quando* Φᶜʳ 4 ἐπήγαγεν] *et subiunxit* Φᶜʳ κύριοσ M 5 τοῦ — ἀθανασίου MΛⁿ τῶ ἁγίω ἀθανασίω B 5/6 *incarnatam* Λⁿ 7 *relegantur confessiones* Φ *legantur interlocutiones* Λⁿ ταύταις om. Λⁿ 8 ταῖσ καταθέσεσιν ἡμῶν MB om. ΦΛⁿ 12 κελεύσει MB 20 καὶ³ om. B 23 μίαν — φύσιν] *non dico duas naturas* Λⁿ 25 εἴπησ MΦ φύσιν B 26 οἵαν om. Λⁿ 35/36 καὶ πάλιν ἀναγνωσθῆ MᶜᵒʳʳΛⁿ καὶ πάλιν ἀνεγνώσθη MB om. Φ

795 Ἀέτιος διάκονος εἶπεν· Ἀξιοῦμεν καταθέσθαι αὐτὸν πόθεν ταῦτα μεμάθηκεν, καὶ δεῖξαι εἰ ἀληθῆ ταῦτα τυγχάνει.

796 Σέλευκος ἐπίσκοπος εἶπεν· Εἰ μὲν ἔμελλε κανονικῶν νῦν ἐξέτασις γίνεσθαι, ἤρμοζε τῶι εὐλαβεστάτωι διακόνωι Κωνσταντίνωι αἰτιᾶσθαι τὴν ἀπόφασιν καὶ ἡμᾶς καὶ τοὺς νοταρίους καὶ περὶ ταύτης ἡμᾶς συνίστασθαι· ἐπειδὴ δὲ νῦν περὶ τοῦ παραπεποιῆσθαι τὰ ὑπομνήματα ἐκέλευσεν ὁ εὐσεβέστατος ἡμῶν βασιλεὺς τὴν ἐξέτασιν γενέσθαι, νομίζω νῦν μὴ ἁρμόζειν τὸν περὶ τούτου λόγον.

797 Κωνσταντῖνος διάκονος εἶπεν· Ταῦτα ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν οὐκ ἔγκειται.

798 Βασίλειος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἐπειδὴ ἀνέμνησέ με ὁ εὐλαβέστατος Κωνσταντῖνος τῆς φωνῆς, ἵνα μὴ ἀρνούμενος βλάψω τὴν ἐμὴν ψυχήν, διὰ τοῦτο εἶπον ταῦτα, εἶπον δὲ ταῦτα διαλεγόμενος τότε, οὐκ ἀποφαινόμενος. ἀμέλει ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Εὐσέβιος ὑπονοήσας ὅτι τῶι ἀρχιμανδρίτηι ὑποβάλλω, ἔδοξε τραχύνεσθαι εἰς ἐμέ.

799 Ἀέτιος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Ἀξιοῦμεν καὶ τὸν ἁγιώτατον
M VI 816 ἐπίσκοπον Σέλευκον εἰπεῖν εἴ γε ἃ γέ φησι τότε διαλελαλημένα τοῦ ὅτι δεῖν ἀναγνωσθῆναι ἐκθέσεις, ταῦτα ἐπὶ τῶι ἐγκεῖσθαι τοῖς ὑπομνήμασιν ἐρρέθη.

800 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Ἔλεγε γὰρ ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος
L IIII 242* Σέλευκος ἢ ἄλλος τις ποῖα μὲν ἔδει γράφεσθαι, ποῖα δὲ μή;

801 Ἀέτιος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Ἐπειδὴ ἀκηκόαμεν παρ' αὐτοῦ εἰρῆσθαι, καταξιώσατε

802 Οὗ λέγοντος Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος εἶπεν· Ὁ ἀρχιμανδρίτης ἤκουσεν καὶ ὑμεῖς οὐκ ἠκούσατε;

803 Σέλευκος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Μέμνημαι εἰρηκὼς τοιαύτας φωνάς, συνέβη δὲ τοῦ ταράχου μεγαλυνθέντος μὴ γραφῆναί μου πάντως τὴν φωνήν.

804 Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος εἶπεν· Καὶ ἤδη εἶπον ὅτι ὁ κύριος ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἡμῶν ἠρώτησε τὸν ἀρχιμανδρίτην· λέγεις δύο φύσεις μετὰ τὴν ἕνωσιν καὶ ἀναθεματίζεις τοὺς μὴ λέγοντας δύο φύσεις; καὶ αὕτη ἡ λέξις οὐ κεῖται ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν. ἐπὶ τούτοις γὰρ καθηιρέθη διὰ τὸ μὴ ἀναθεματίσαι αὐτόν.

805 Ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Θαλάσσιος εἶπεν· Ἐπήκουσεν ἡ ἁγία συνόδος τῶν εἰρημένων παρὰ Κωνσταντίνου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου· καταξιώσει οὖν ἡ ἁγία συνόδος, εἴπερ ἐπίσταται ταῦτα εἰρηκέναι τὸν θεοφιλέστατον καὶ ἁγιώτατον Φλαβιανόν, φανερὰ ποιῆσαι τῆι ἁγίαι συνόδωι.

806 Βασίλειος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ὅτι Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος καὶ ἅπαξ καὶ δεύτερον ἠιτιάσατο αὐτὸν μὴ λέγειν δύο φύσεις μετὰ τὴν ἕνωσιν, μεμνήμεθα. καὶ ὅτι αὐτὸς εἶπεν· ἀκούεις τί σοι λέγει καὶ τί σοι προτείνει; τί λέγεις πρὸς ταῦτα; μεμνήμεθα.

807 Κωνσταντῖνος διάκονος εἶπεν· Αὐτὰς οὖν τὰς λέξεις παρὰ τοῦ δεσπότου ἡμῶν τοῦ ἀρχιεπισκόπου οὐκ ἤκουσας;

808 Βασίλειος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἐν τοῖς προοιμίοις τῆς τετάρτης ἐξετάσεως καὶ ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Εὐσέβιος εἶπε πρὸς τὸν μονάζοντα· λέγεις δύο φύσεις ⟨μετὰ τὴν ἕνωσιν⟩ καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸ κατὰ σάρκα; καὶ ⟨εἶπεν·⟩ ἀναθεματίζεις τοὺς μὴ οὕτω φρονοῦντας; καὶ ὁ κύριος ὁ

39—175, 1/2 cf. supra 490. 488

MBΦΛ^{n}

3 κανονικῶν M *scripturarum canonicarum* Λ^{n} κανονικῶσ BΦ 7 μὴ om. B τούτων B 11 ταῦτα om. Λ^{n} ταῦτα om. Φ τότε om. Λ^{n} 18 γραφῆναι B 32 ἁγίαι] *praesenti* Λ^{n} 41 μετὰ τὴν ἕνωσιν ΦΛ^{n} om. MB 42 καὶ εἶπεν ΦΛ^{n} καὶ B om. M

ἀρχιεπίσκοπος προσήγαγεν αὐτῶι πεῦσιν εἰ λέγει ταῦτα ἅπερ προτείνει αὐτῶι ὁ κατήγορος. πρὸς δὲ τοῖς τελευταίοις θορύβου πολλοῦ γενομένου ὄντως οὐ διαμέμνημαι εἰ τοιαύτην ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος ἐποιήσατο πρότασιν.

809 Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος εἶπεν· Τοῦτο, παρακαλῶ τὴν ἁγίαν σύνοδον ὑμῶν, ἠκούσατε παρὰ τοῦ δεσπότου μου τοῦ ἀρχιεπισκόπου λέγοντος ὅτι λέγεις δύο φύσεις

810 Οὗ λέγοντος Σέλευκος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ὅτι μὲν ἐρρέθη ἐν τῆι ἐξετάσει, εἴτε παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου Εὐσεβίου εἴτε παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεο- M VI 817
φιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Φλαβιανοῦ ἐρρέθη, κατὰ ποῖον δὲ καιρὸν ἐρρέθη τὸ τῶν φύσεων, οὐκ ἐπιμέμνημαι.

811 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Μέμνημαι κἀγὼ τότε ῥηθέντος τούτου παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ὅτι ὁμολογεῖς δύο φύσεις καὶ μετὰ τὴν ἕνωσιν; καὶ ἀπεκρίνατο ἐκεῖνος λέγων· ἐπειδὴ βιβλίον ἐστὶ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου καὶ ἄλλων ἐπισκόπων μὴ ἔχον οὕτως, ὀκνῶ εἰπεῖν.

812 Ἀέτιος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Ἡ τοιαύτη πεῦσις παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου Εὐσεβίου τῆς πράξεως γενομένης κατατέθειται.

813 Τιμόθεος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Οὕτως ἤκουσα, ὡς καὶ ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Βασίλειος εἶπεν.

814 Ἰουλιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Θορύβου ὄντος οὐ μέμνημαι παρὰ τίνος ἐλέχθη. L IIII 243*

815 Εὐδόξιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Μέμνημαι τὸν μὲν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Εὐσέβιον εἰρηκότα, τὸν δὲ ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον συναινοῦντα καὶ ἀναγκάζοντα τὸν ἀρχιμανδρίτην συνθέσθαι τοῖς λεγομένοις παρὰ Εὐσεβίου.

816 Λογγῖνος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ὡς ἐπὶ θεοῦ λέγω ὅτι τούτων οὐ δύναμαι μνημονεύειν, ἐπειδὴ σύγχυσις λοιπὸν ἐγένετο καὶ τὰ πραττόμενα ἔμπροσθεν ἡμεῖς οἱ ὀπίσω ὄντες οὐκ ἐγινώσκομεν.

817 Σάβας ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Μέμνημαι ἐγὼ ὅτι εἶπον πρὸς αὐτὸν τὸν ἀρχιμανδρίτην· εἰ μὴ ὁμολογήσεις ἐκ δύο φύσεων ἕνα μονογενῆ, ἢ τὴν οἰκονομίαν ἀρνῆι ἢ τὴν θεότητα.

818 Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος εἶπεν· Ἀναγινωσκομένης τῆς καθαιρέσεως ἐπεκαλέσατο τὴν ἁγίαν σύνοδον τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Ῥώμης καὶ Ἀλεξανδρείας καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Θεσσαλονίκης· καὶ ταῦτα οὐ κεῖται ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν.

819 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Θορύβου γενομένου καὶ διαλυθείσης τῆς συνόδου εἶπεν πράως ἐμοὶ ἐπικαλούμενος τὴν Ῥώμης καὶ τὴν Αἰγύπτου καὶ τὴν Ἱεροσολύμων σύνοδον. κἀγὼ νομίσας ἄτοπον εἶναι διαλαθεῖν τοῦτο τὸν ἁγιώτατον καὶ θεοφιλέστατον Φλαβιανόν, ἀπελθὼν εἶπον αὐτῶι.

820 Βασίλειος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ὡς ἐπ' ἀληθείας λέγω ὅτι τοῦ συνεδρίου συγκροτουμένου καὶ προτεινομένου τούτου παρὰ τῆς συνόδου τοῦ εἰπεῖν αὐτὸν ἀχωρίστους καὶ ἀσυγχύτους τὰς δύο φύσεις ἐπὶ τοῦ ἑνὸς κυρίου καὶ μετὰ τὴν ἕνωσιν οἶδα ὅτι M VI 820
εἶπεν ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιμανδρίτης Εὐτυχὴς ὅτι ἐὰν κελεύσωσί μοι οἱ πατέρες ὅ τε Ῥώμης καὶ ὁ Ἀλεξανδρείας, λέγω τοῦτο αὐτό. τοῦτο δὲ οὐκ ἐκκαλούμενος εἶπεν, ἀλλὰ λέγων· οὐ τολμῶ εἰπεῖν διὰ τοὺς πατέρας.

11—14 cf. supra 542—544
15—16 cf. supra 490

BMΦ, Λ[n] [usque ad 1/2 ὁ κατήγορος]
1 λέγη M 14 ἔχων M 21 μὲν BΦ om. M 27 σάββασ B 28 ὁμολογεῖσ B
35 λαθεῖν M 36 ἀνελθὼν Φ 40 κελεύωσί M

821 Ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος ταύτης τῆς ἐνδόξου πόλεως εἶπεν· Ἐγὼ οὐκ ἤκουσα παρ' ἐκείνου, ἀλλὰ παρὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίου, ἀπελθόντος μου εἰς τὸ ἀνώγεων ὀσπίτιν μετὰ τὸ λυθῆναι τὴν σύνοδον.

822 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Εἰ ἔγνωσαν ἐκκαλούμενον τὸν εὐλαβέστατον ἄνδρα τὸν μοναχὸν οἱ λοιποὶ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι, εἴπωσιν.

823 Ἰουλιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ὡς ἐπὶ θεοῦ, τοιοῦτόν τι παρὰ Εὐτυχοῦς τοῦ μοναχοῦ οὐκ ἤκουσα ἐν τῷι συνεδρίωι.

824 Σέλευκος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Τοῦ συνεδρίου ὄντος καὶ τῆς ἐξετάσεως γινομένης οὐδὲν τοιοῦτον ἔγνωμεν λελέχθαι παρὰ τοῦ ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς περὶ ἐκκλήτου· παρὰ τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων ἐρρέθη καὶ ἡμεῖς τὰ αὐτὰ κατατιθέμεθα.

Ὡσαύτως διὰ τοῦ αὐτοῦ καθωσιωμένου ἐκσκέπτορος ἀνεγνώσθη

825 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Διὰ πάντων πεφώραται Εὐτυχὴς ὁ πάλαι πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης ἔκ τε τῶν ἤδη πεπραγμένων καὶ τῶν οἰκείων αὐτοῦ νῦν καταθέσεων τὴν Βαλεντίνου καὶ Ἀπολιναρίου κακοδοξίαν νοσῶν καὶ ταῖς ἐκείνων δυσφημίαις ἀμεταθέτως ἀκολουθῶν, ὅς γε οὐδὲ τὴν ἡμετέραν αἰδεσθεὶς παραίνεσίν τε καὶ διδασκαλίαν συνθέσθαι τοῖς ὀρθοῖς δόγμασιν κατεδέξατο· ὅθεν ἐπιδακρύσαντες καὶ στενάξαντες
L IIII 246* ἐπὶ τῆι παντελεῖ ἀπωλείαι αὐτοῦ ὡρίσαμεν διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ὑπ' αὐτοῦ βλασφημηθέντος ἀλλότριον αὐτὸν εἶναι παντὸς ἱερατικοῦ τάγματος καὶ τῆς πρὸς ἡμᾶς κοινωνίας καὶ τοῦ προίστασθαι μοναστηρίου, εἰδότων ἐκείνων τῶν μετὰ ταῦτα διαλεγομένων ἢ συντυγχανόντων αὐτῶι ὡς ὑπεύθυνοι ἔσονται καὶ αὐτοὶ τῶι τῆς ἀκοινωνησίας ἐπιτιμίωι ὡς μὴ ἀποστάντες τῆς πρὸς αὐτὸν ὁμιλίας.

ὑπογραφαί

Φλαβιανὸς ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Ῥώμης ὁρίσας ὑπέγραψα
καὶ οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι ὑπέγραψαν καὶ ἀρχιμανδρῖται

826 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Σύμπαντα ἀνενεχθῶσιν εἰς γνῶσιν τῆς βασιλικῆς φιλανθρωπίας.

827 Ἀέτιος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Μέχρι τοῦ παρόντος συν-
M VI 821 έστημεν ἑαυτοῖς ἐφ' οἷς ἐδυνάμεθα, καὶ ὅτι ἀναγνώσεως πολλάκις γινομένης οὐδεὶς ἡμῖν ἐμέμψατο· ἐπεὶ δὴ δὲ πρὸ πολλοῦ χρόνου τῶν χαρτῶν πρότερον παρ' ἡμῖν ὄντων Ἀστέριος ὁ σὺν ἡμῖν πρεσβύτερος καὶ νοτάριος συνὼν ἡμῖν καὶ συμπράττων κατελθὼν τοὺς χάρτας ἡμῶν ἅπαντας ἀφείλετο τά τε σχεδάρια τά τε αὐθεντικὰ καί ἐστι διμηνιαῖος ἢ καὶ τριμηνιαῖος χρόνος καὶ οὐδὲν τοῦτων ἔχομεν, τοῦ λοιποῦ εἰ κινεῖταί τι ἢ πράττεται ἢ λέγεται περὶ τῆς παρούσης ὑποθέσεως, ἡμᾶς ἐλευθερωθῆναι

828 Φλαύιος Φλωρέντιος ὁ μεγαλοπρεπέστατος καὶ ἐνδοξότατος ἀπὸ ἐπάρχων πόλεως καὶ ἀπὸ ἐπάρχων πραιτωρίων τὸ ἕκτον καὶ ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρίκιος εἶπεν· Καὶ τοῦτο τοῖς ὑπομνήμασιν τοῖς παροῦσιν ἐγκείσθω, ἵνα εἰς γνῶσιν τῆς βασιλικῆς αὐθεντίας ἔλθηι.

13—23 = supra 551. 552

MBΦ

3 πατρικίου φλωρεντίου B ἀνελθόντος Φ ἀνώγαιον ὀσπίτιν M ἀνώγεων οἴκημα *superiora domus* Φ^{ac} *hospitium superiora domus* Φ^{r}) γενομένης M 11 ἐξσκέπτοροσ MB, corr.) 19 προίστασθαι ὅλωσ B ἐκείνων MB *illud* Φ 28 γενομένησ B

829 Ὑπατείας Φλαυίου Πρωτογένους τοῦ λαμπροτάτου καὶ τοῦ δηλωθησομένου [ὑπάτου] πρὸ πέντε Καλανδῶν Μαίων, ἐν Κωνσταντινουπόλει, θείαι κελεύσει διαγινώσκοντος Μαρτιαλίου τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος καὶ μαγίστρου τῶν θείων ὀφφικίων, παρόντος Καρτερίου τοῦ περιβλέπτου κόμητος καὶ προξίμου τοῦ θείου σκρινίου τῶν λιβέλλων καὶ τῶν θείων κογνιτιόνων, εἰσελθόντων Μακεδονίου τοῦ περιβλέπτου τριβούνου νοταρίου καὶ ῥεφερενδαρίου καὶ Μάγνου τοῦ καθωσιωμένου σιλεντιαρίου μετὰ Κωνσταντίνου τοῦ εὐλαβεστάτου μοναχοῦ καὶ διακόνου, d. 27. m. Apr. a. 449

830 Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν· Δεήσεις ἐπιδέδωκεν Εὐτυχὴς ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιμανδρίτης τῶι εὐσεβεστάτωι ἡμῶν δεσπότηι φανερὰ περιεχούσας καὶ ταύταις ἡ εὐσέβεια αὐτῶν ὑπεσημήνατο, ὑπεδέξατο δὲ αὐτὰς ὁ περίβλεπτος τριβοῦνος καὶ ῥεφερενδάριος. ἀξιῶ ὥστε ταῦτα αὐτὰ καταθέσθαι αὐτὸν καὶ τὰς δεήσεις ἀναγνῶναι καὶ τὰ δόξαντα τῆι εὐσεβείαι αὐτῶν δῆλα γενέσθαι.

831 Φλαύιος Ἀρεοβίνδας Μαρτιάλιος ὁ μεγαλοπρεπέστατος κόμες καὶ μάγιστρος τῶν θείων ὀφφικίων εἶπεν· Ἅτινα ὥρισεν ἡ φιλανθρωπία ἡ βασιλική, διὰ τοῦ περιβλέπτου τριβούνου καὶ νοταρίου ταῖς ἡμετέραις διανοίαις γνωρισθῶσιν.

832 Μακεδόνιος τριβοῦνος νοτάριος καὶ ῥεφερενδάριος εἶπεν· Εὐτυχὴς ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιμανδρίτης προσενεχθεισῶν δεήσεων τῆι βασιλικῆι θειότητι φανερά τινα ἐδίδαξε καὶ κελεῦσαι κατηξίωσεν ἡ γαληνότης αὐτῶν ἐν τῶι δικαστηρίωι τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεπείας τῶν δεήσεων ἀναγνωσθεισῶν Μάγνον τὸν καθωσιωμένον σιλεντιάριον καταθέσθαι τὰ ἃ ἐν τῆι αὐτῆι δίκηι παρακολουθήσαντα γινώσκει. M VI 824 L IIII 255*

833 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος κόμης καὶ μάγιστρος τῶν θείων ὀφφικίων εἶπεν· Αἱ δεήσεις καὶ δὴ αἱ προσενεχθεῖσαι τοῖς ἀηττήτοις βασιλεῦσι παρὰ Εὐτυχοῦς τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου ὑποδεχθεῖσαι ἀναγινωσκέσθωσαν.

Καὶ διὰ Εὐηθίου τοῦ καθωσιωμένου ἐκσκέπτορος τοῦ θείου σκρινίου τῶν λιβέλλων καὶ τῶν θείων κογνιτιόνων ἀνεγνώσθησαν

834 Τοῖς εὐσεβέσι καὶ πιστοτάτοις καὶ φιλοχρίστοις βασιλεῦσιν ἡμῶν Φλαυίοι Θεοδοσίωι καὶ Οὐαλεντινιανῶι τοῖς αἰωνίοις αὐγούστοις παρὰ Εὐτυχοῦς ἀρχιμανδρίτου. Ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς οὐκ ἀγνοήσασα τὴν περὶ τὴν ὀρθοδοξίαν καθαράν μου καὶ ἀνεπίληπτον πίστιν, συκοφαντίας μοι πλακείσης παρὰ Εὐσεβίου ἐπισκόπου Δορυλαίων ὡς μὴ φρονοῦντι ὀρθὰ καὶ ἐπιβουλῆς μελετωμένης, κατηξίωσε θεσπίσαι εἰσιόντος μου εἰς τὸ συνέδριον τὸν θαυμασιώτατον ὑμῶν σιλεντιάριον Μάγνον συνεῖναί μοι ἀσφαλείας ἕνεκα, ὃς ἀπελθὼν εἰς τὸ ἐπισκοπεῖον καὶ μηνύσας τὴν παρουσίαν μου φανερὰ ἀκήκοε παρὰ τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Φλαβιανοῦ περὶ τῆς καθαιρέσεώς μου καὶ εἶδεν. δέομαι τοίνυν τῆς ὑμετέρας γαληνότητος καταξιῶσαι θεσπίσαι ἐφ' οὗ ἂν παραστηι τῆι ὑμετέραι εὐσεβείαι, τὸν αὐτὸν θαυμασιώτατον σιλεντιάριον Μάγνον καταθέσθαι ἐγγράφως μετὰ τῆς ἀληθείας ἅπερ ἀκήκοεν, ὡς προέφην, καὶ εἶδεν. καὶ τούτου

829—849 in concilio Epheseno lecta sunt non hoc loco, sed post Basilii Seleucique paenitentias Eutyche postulante cf. 865

13 κόμες] κατὰ Ῥωμαίαν διάλεκτον οὕτως λέγεται M^{mg}

MBΦ

1 ὑπατείας om. M, corr. M^{mg} 1/2 ὑπάτου MB om. Φ 4 πρωξίμου B 6 σελεντιαρίου B 8 εὐλαβέστατοσ MΦ εὐλαβέστατοσ μοναχὸσ καὶ διάκονοσ B 13 *Ariouindas* Φ ἀρεόβινδοσ MB cf. p. 179, 7 15 *tribunum notarium et referendarium* Φ ἡμετέραισ Φ ὑμετέραισ MB 16 *Macedonius uir spectabilis* Φ 20 τὰ om. B 22 αἱ om. M 23 πρεσβυτέρου MΦ ἀρχιμανδρίτου B 24 ἐξσκέπτοροσ MB, corr. M 26 δέησισ εὐτυχοῦσ inscr. M, in textu B 27 οὐαλλεντινιανῶ M 30 δορυλλαίων MB, corr. M

τυχὼν τὰς συνήθεις εὐχὰς ἀναπέμψω τῶι θεῶι ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας σωτηρίας διὰ παντός, εὐσεβέστατοι καὶ φιλόχριστοι βασιλεῖς.

835 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος κόμης καὶ μάγιστρος τῶν θείων ὀφφικίων εἶπεν· Ἡ θεία καὶ δὴ ὑποσημείωσις ἀναγινωσκέσθω.

Καὶ διὰ τοῦ αὐτοῦ καθωσιωμένου ἐκσκέπτορος ἀνεγνώσθη

836 Κατάθηται ὁ καθωσιωμένος Μάγνος σιλεντιάριος παρὰ τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι μαγίστρωι τῶν [θείων] ὀφφικίων πάντα ἃ ἐν τούτωι τῶι πράγματι παρακολουθήσαντα ἔγνω.

837 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος κόμες καὶ μάγιστρος τῶν θείων ὀφφικίων εἶπεν· Ἐπάναγκές
M VI 825 ἐστιν ἅτινα προσέταξεν ἡ φιλανθρωπία ἡ βασιλική, πέρατι [νῦν] παραδοθῆναι· ὅθεν ὁ καθωσιωμένος σιλεντιάριος Μάγνος ἅτινα ἔγνω, κατὰ τὴν θείαν κέλευσιν κατάθηται.

838 Μάγνος ὁ καθωσιωμένος σιλεντιάριος εἶπεν· Πολλάκις ἐπέμφθην παρὰ τοῦ θειοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Φλαβιανὸν περὶ τοῦ παραγενέσθαι τὸν μεγαλοπρεπέστατον καὶ ἐνδοξότατον ἀπὸ ἐπάρχων καὶ ὑπάτων καὶ πατρίκιον Φλωρέντιον ἐν τῆι μελλούσηι γενέσθαι συνόδωι ἐν τῶι ἐπισκοπείωι τῆσδε τῆς βασιλευούσης πόλεως καὶ ἀνεβάλετο ὁ ἀρχιεπίσκοπος λέγων· οὐ χρεία σκυλῆναι ἐνταῦθα τὸν αὐτὸν μεγαλοπρεπέστατον ἀπὸ ἐπάρχων καὶ ὑπάτων καὶ πατρίκιον Φλωρέντιον· καὶ γὰρ ἤδη τύπος ἐδόθη περὶ τούτου καὶ καθηιρέθη Εὐτυχὴς ὁ μονάζων, ἐπειδὴ δεύτερον ἐκλήθη καὶ οὐχ ὑπήκουσεν. τέλος οὖν προσήνεγκάν μοι χάρτην τινὰ περιέχοντα τὴν καθαίρεσιν αὐτοῦ.

839 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος κόμης καὶ μάγιστρος τῶν θείων ὀφφικίων εἶπεν· Μάγνου
L IIII 250* τοῦ καθωσιωμένου σιλεντιαρίου ἡ κατάθεσις ἐγκείσθω τοῖς δημοσίοις ὑπομνήμασιν.

840 Κωνσταντῖνος μονάζων καὶ διάκονος εἶπεν· Ἀξιῶ καὶ τοῦτο ὥστε καταθέσθαι τὸν κύριν τὸν σιλεντιάριον Μάγνον ὅτι πρὸ τῆς σύνοδου ἡ καθαίρεσις γεγένηται.

841 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος κόμης καὶ μάγιστρος τῶν θείων ὀφφικίων εἶπεν· Ἅτινα ἐπίσταται, κατάθηται.

842 Μάγνος ὁ καθωσιωμένος σιλεντιάριος εἶπεν· Καὶ ἤδη εἶπον ὅτι πρὸ τῆς συνόδου ὑπέδειξέ μοι τὴν καθαίρεσιν Εὐτυχοῦς.

843 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος κόμες καὶ μάγιστρος τῶν θείων ὀφφικίων εἶπεν· Καὶ αὕτη ἡ κατάθεσις τοῖς ὑπομνήμασιν ἐμφερέσθω.

844 Κωνσταντῖνος μονάζων καὶ διάκονος εἶπεν· Ἀξιῶ καὶ τοῦτο ὥστε τὸν περίβλεπτον τριβοῦνον καὶ ῥεφερενδάριον καταθέσθαι ἅπερ ἤκουσεν παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ νοταρίου Ἀστερίου.

845 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος κόμης καὶ μάγιστρος τῶν θείων ὀφφικίων εἶπεν· Εἰ καὶ τὰ μάλιστα οὐ περιέχεται ταῖς δεήσεσι τοῦτο τὸ μέρος τῆς αἰτήσεως, ὅμως ἰδίαι προαιρέσει, εἰ βουληθείη, ὁ περίβλεπτος τριβοῦνος καὶ ῥεφερενδάριος κατάθηται ὅπερ ἔγνω.

846 Μακεδόνιος ὁ περίβλεπτος τριβοῦνος νοτάριος καὶ ῥεφερενδάριος εἶπεν· Πρώην ὁ θειότατος καὶ εὐσεβέστατος ἡμῶν βασιλεὺς ἐκέλευσε συναχθῆναι τούς τε ἐπισκόπους καὶ τὸν τὰ πάντα μεγαλοπρεπέστατον καὶ ἐνδοξότατον ἀπὸ ἐπάρχων καὶ ὑπάτων καὶ πατρίκιον Φλωρέντιον, δεήσεις ἐπιδεδωκότος τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς καὶ αἰτιωμένου τὴν γεγενημένην πρᾶξιν ἅτε δὴ ἐναλλαγεῖσαν παρὰ τῶν νοταρίων κατὰ

MBΦ

5 ἐξσκέπτοροσ MB 7 θείων om. Φ 9 κόμησ B 10 νῦν om. BΦ 17 αὐτὸν om. B
28 *ostenderint* Φ 29 κόμησ B 38 νοταρίων M 41 εὐλαβεστάτου καὶ M

κακουργίαν καὶ φανερὰ παρηκολούθησεν ἐν τῇ γενομένῃ συνόδῳ. ἀναχωροῦντι δέ μοι ἀπηντᾶτο Ἀστέριος ὁ πρεσβύτερος καὶ νοτάριος ἐνορκῶν με ἀκοῦσαι παρ' αὐτοῦ ἅπερ ἤθελε λέγειν. ἠτιάσατο δὲ τὸν εὐλαβέστατον Ἀβράμιον καὶ τοὺς νοταρίους ὡς ἐναλλάξαντας ἐν τοῖς ὑπομνήμασι κεφάλαια φανερὰ καὶ ὅτι αὐτὸς ἀνάγκην ἔχει ὑφο- M VI 828
ρώμενος τὴν τοιαύτην κακουργίαν ἐκείνους μὲν διδάξαι τὰ τοιαῦτα τετολμηκότας, παρὰ γνώμην δὲ αὐτοῦ.

847 Φλαύιος Ἀρεοβίνδας Μαρτιάλιος ὁ μεγαλοπρεπέστατος κόμης καὶ μάγιστρος τῶν θείων ὀφφικίων εἶπεν· Αὕτη ὁμοίως ἡ κατάθεσις τοῖς ὑπομνήμασιν ἐμφερέσθω. ἐκδοθήτω.

848 Φλαύιος Καρτέριος ὁ λαμπρὸς κόμης καὶ πρόξιμος τοῦ θείου σκρινίου τῶν λιβέλλων καὶ τῶν θείων κογνιτιόνων τὰ ὑπομνήματα ἐκδοθῆναι ἐκέλευσα.

849 Φλαύιος Εὐήθιος ὁ καθωσιωμένος ἐκσκέπτωρ τοῦ θείου σκρινίου τῶν λιβέλλων καὶ τῶν θείων κογνιτιόνων τὰ ὑπομνήματα ἐξέδωκα.

850 [Καὶ ἀναγνωσθέντων τῶν ὑπομνημάτων] Βασίλειος ἐπίσκοπος Σελευκείας Ἰσαυρίας εἶπεν· Συμφέρομαι τῇ πίστει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι καὶ τῶν ἐν Ἐφέσωι ἐκείνην πάλιν βεβαιωσάντων καὶ τοὺς τἀναντία φρονοῦντας κατά τι ἢ τοῖς ἐν Νικαίαι ἢ ἐν Ἐφέσωι τετυπωμένοις ἀποστρέφομαι, ἀναθεματίζων τοὺς διαιροῦντας μετὰ τὴν L IIII 251*
ἕνωσιν εἰς δύο φύσεις ἢ ὑποστάσεις ἢ πρόσωπα τὸν ἕνα κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, μεμφόμενος καὶ ἐπιλαμβανόμενος τῆς φωνῆς τῆς ἑμαυτοῦ, ἣν περὶ τῶν δύο φύσεων 545
κατεθέμην ἐν τοῖς πραχθεῖσιν ὑπομνήμασιν ἐν τῇ βασιλευούσῃ πόλει, καὶ προσκυνῶ τὴν μίαν φύσιν τῆς θεότητος τοῦ μονογενοῦς ἐνανθρωπήσαντος καὶ σεσαρκωμένου.

851 Καὶ ἐν τῶι ἀναγινώσκεσθαι ταῦτα Βασίλειος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σελευκείας Ἰσαυρίας εἶπεν· Οὐ κέχρημαι ἄλλοις μάρτυσι, διὰ τοῦ μακαρίου Ἰωάννου τοῦ ἐπισκόπου παρεκάλεσα διορθώσασθαι τὴν διαλαλιάν μου, δεδοικὼς σὲ τὸν εὐλαβέστατον Διόσκορον καὶ φοβούμενος. πολλὴν γὰρ ἐπέστησας ἡμῖν τότε ἀνάγκην, τὴν μὲν ἔξωθεν [, τὴν δὲ ἔνδοθεν], τὴν δὲ ἀπὸ τῆς γλώσσης σου. εἰσέτρεχον γὰρ εἰς τὴν ἐκκλησίαν στρατιῶται μετὰ ὅπλων καὶ εἱστήκεισαν οἱ μονάζοντες οἱ μετὰ Βαρσουμᾶ καὶ οἱ παραβαλανεῖς καὶ πλῆθος ἄλλο πολύ. ὁρκωθῶσι πάντες, ὁρκωθῆι Αὐξόνιος ὁ ἐπίσκοπος ὁ Αἰγύπτιος, ὁρκωθῆι Ἀθανάσιος, εἰ μὴ ἔλεγον 'μή, κύρι, μὴ καθέλῃς τὴν ὑπόληψιν πάσης τῆς οἰκουμένης'.

852 Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἐγώ σε ἠνάγκασα;

853 Βασίλειος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σελευκείας Ἰσαυρίας εἶπεν· Εἰς τοιαύτην M VI 829
μιαιφονίαν σὺ ἡμᾶς ἠνάγκασας ταῖς ἀπειλαῖς τοῦ πολλοῦ πλήθους μετὰ τὴν καθαίρεσιν τοῦ μακαρίου Φλαβιανοῦ. στοχάσασθε ποίαν ἐπήγαγε βίαν τότε τὴν ἐξουσίαν πάντων εἰληφὼς τῶν πραγμάτων καὶ τῆς κρίσεως, ὁπότε νῦν πᾶσαν τὴν σύνοδον θορυβεῖ. ἐξ αὐτῶν εἰσι περιλελειμμένοι, καὶ θορυβεῖ πάντας ἡμᾶς.

854 Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Καὶ ὁ ἐμὸς νοτάριος

---

12 ἕως ὧδε τὰ ἐν κωνσταντινουπόλει ἐπὶ φλαβιανοῦ $M^{mg}B^{mg}$
14 ἐν ἐφέσω ἐπὶ διοσκόρου M^{mg} in textu B
22 ἐν χαλκηδόνι $M^{mg}B^{mg}$
850 adfert Timotheus Aelurus f. 57ª

MBΦ
3 ἀβραάμιον M 5 ἐκείνου M 7 ἀρεοβίνδασ M ἀρεόβινδοσ B cf. p. 177, 13
10 *Carterius* Φ καρτερίσιοσ MB πρώξιμοσ B 11 *praecepi* Φ ἐκέλευσεν MB 12 ἐξσκέπτωρ MB
14 Καὶ — ὑπομνημάτων om. Φ 16 ἐκείνην MBΦª *eadem* Φcr ἐναντία B ἢ om. B
26 τὴν δὲ ἔνδοθεν $M^{mg}B$ om. MΦ 28 *ausonius* Φª 29 μὴ καθέλησ MB *laesisti* Φª *soluisti* Φcr

Δημητριανὸς ἕτοιμός ἐστιν ἀποδεῖξαι ὅτι παρεκλήθη παρὰ σοῦ λάθρα ὥστε μεταποιήσασθαι τὴν φωνήν.

855 Βασίλειος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σελευκείας Ἰσαυρίας εἶπεν· Ἀξιῶ τὴν μεγαλοπρέπειαν ὑμῶν, ἕκαστον τῶν μητροπολιτῶν ἐπισκόπων, καὶ τὸν Λυκαονίας καὶ Φρυγίας καὶ Πέργης καὶ τοὺς ἄλλους, ἐλθεῖν ὧδε καὶ ἐπὶ τῶν εὐαγγελίων εἰπεῖν εἰ μὴ μετὰ τὴν καθαίρεσιν τοῦ μακαρίου Φλαβιανοῦ πάντων ἡμῶν κατηφῶν γενομένων καὶ τῶν μὲν ὀκνούντων ῥῆξαι φωνήν, τῶν δὲ φευγόντων ἀναστὰς αὐτὸς καὶ στὰς ἐφ' ὑψηλοῦ ἐπεσημήνατο καὶ ἔλεγε· βλέπετε εἴ τις οὐ θέλει ὑπογράψαι, πρὸς ἐμὲ ἔχει. ὁρκωθῆι ὁ κύρις Εὐσέβιος, εἰ μὴ ἐκινδύνευε καθαιρεθῆναι πρὸς ὀλίγον ἀναβαλλόμενος τὴν φωνήν.

856 Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Οὕπω τῶν κατὰ
546 Φλαβιανὸν ἐξεταζομένων ἐπελάβετο τῆς φωνῆς αὐτοῦ καὶ ἠξίωσε περιαιρεθῆναι ταύτην.

857 Βασίλειος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σελευκείας Ἰσαυρίας εἶπεν· Εἴ τι κατέθετο κατ' ἐμοῦ, κελεύσατε γενέσθαι μοι φανερόν, ὥστε με πρὸς αὐτὸν τὰς ἀποκρίσεις ποιήσασθαι.

858 Ὀνησιφόρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἰκονίου εἶπεν· Μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι ταῦτα πάντα τὰ νῦν ἀναγνωσθέντα κανὼν ἀνεγινώσκετο, ἐν ὧι περιείχετο μηκέτι περὶ πίστεως τινα μηδένα ζητεῖν μήτε ἐπίσκοπον μήτε κληρικόν, ἐπεὶ εἶναι αὐτὸν καθηιρημένον, ἐὰν δὲ λακός ἐστιν, ἀκοινώνητον αὐτὸν τυγχάνειν. λέγω τοῖς πλησίον
t. I 1, 7 p. 105, 20
L IIII 254* μου καθεζομένοις ἐπισκόποις· οὗτος ὁ κανὼν δι' οὐδὲν ἕτερον ἀναγινώσκεται ἢ ἵνα ὁ ἐπίσκοπος Φλαβιανὸς καθαιρεθῆι. ἦν δὲ μετ' ἐμοῦ ὁ ἐπίσκοπος Συνάδων Μαρινιανὸς ὁ εὐλαβέστατος καὶ ὁ Πέργης ὁ κύρις Ἐπιφάνιος. λέγει μοι ὁ Πέργης· μὴ γένοιτο, ἀλλ' εἰ ἄρα ἀγανάκτησις ἔχει γενέσθαι, γίνεται κατὰ Εὐσεβίου. κατὰ γὰρ Φλαβιανοῦ οὐδεὶς ἔχει μανῆναι καὶ τοιοῦτό τι ποιῆσαι ἀμέσως. μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι τὸν κανόνα τοῦτον εὐθέως λέγει· δὸς ὧδε τοὺς νοταρίους, καὶ ἠνέχθη καὶ ἀνεγινώσκετο τὸ καθαιρε-
M VI 832 τικὸν τοῦ μακαρίου Φλαβιανοῦ. λαβὼν ἐγὼ ἄλλους ἐπισκόπους ἀνέστην καὶ κατέσχον τὰ γόνατα αὐτοῦ λέγων· μή, τῶν ποδῶν τῆς θεοσεβείας σου· οὐδὲν ἄξιον καθαιρέσεως ἔπραξεν. εἰ δὲ καταγνώσεώς ἐστιν ἄξιος, καταγνωσθῆι. καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τοῦ θρόνου καὶ στὰς εἰς τὸ ὑποπόδιον αὐτοῦ λέγει· στάσιν μοι κινεῖτε; δὸς τοὺς κόμητας. καὶ οὕτω φοβηθέντες ὑπεγράψαμεν.

859 Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ψεύδεται, εὐθύνας ὑπόσχηι· δὸς τοὺς λέγοντας.

860 Καὶ ἀναστάντος Μαρινιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Συνάδων Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν πρὸς αὐτόν· Εἶπον ἀπειλήσας 'φέρε τοὺς κόμητας ὧδε';

861 Μαρινιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Συνάδων εἶπεν· 'Ὡς ἔμελλεν ἀποφαίνεσθαι, ἀνέστην ἐγὼ καὶ ὁ κύρις Ὀνησιφόρος καὶ ὁ κύρις Νουνέχιος ὁ Λαοδικείας καὶ ἄλλοι καὶ κατέσχομεν αὐτοῦ τοὺς πόδας λέγοντες ὅτι καὶ σὺ πρεσβυτέρους ἔχεις, καὶ οὐκ ὀφείλει διὰ πρεσβύτερον καθαιρεθῆναι ὁ κύριος ὁ ἐπίσκοπος. εἶτα αὐτὸς λέγει· ἐὰν γλωσσοτομῶμαι, ἄλλην φωνὴν οὐκ ἀφίημι. οὕτως συνέρρευσεν πλῆθος καὶ ἐπεμένομεν κρατοῦντες αὐτοῦ τὰ γόνατα καὶ παρακαλοῦντες αὐτόν. καὶ ἀφῆκε τὴν φωνὴν ταύτην· 'ποῦ εἰσιν οἱ κόμητες'; φίλη ἡ ἀλήθεια. εἰσῆλθον οἱ κόμητες καὶ εἰσήγαγον τὸν ἀνθύπατον μετὰ κλοιῶν καὶ μετὰ πλήθους πολλοῦ καὶ λοιπὸν ἕκαστος ἡμῶν ὑπέγραψεν.

862 Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Οὐκ ἦσαν δέκα ἢ εἴκοσι ἢ τριάκοντα ἢ ἑκατὸν μόνοι· ἐξ αὐτῶν ἐγὼ φέρω μάρτυρας ὅτι οὐδὲν ὧν εἴρηκεν, ἀληθές ἐστιν. ἐπει-

---

15 δῆλον ὅτι ἐν ἐφέσωι in textu post ἀναγνωσθέντα M, in mg. B

MBΦ

1 παρὰ σοῦ] *ab ipso* Φ 4 τὸν Φ τῶν MB 9 ἐκινδύνευσε B 13 γίνεσθαι B 17/18 *episcopis sub silentio* Φ^{cr} 20 κύριος M 22 τοιοῦτόν B 26 δὲ καὶ Φ^{cr} 34 κύριος M κύριος M 36/37 γλωσσοτομοῦμαι M 42 αὐτῶν BΦ αὐτῶν δὲ M

δὴ δὲ ἔκαμεν ἡ μεγαλοπρέπεια ὑμῶν, εἰ δοκεῖ ὑπερτεθῆναι, καὶ πάλιν ὃ δ' ἂν σκοπηθείη, ποιοῦμεν.

863 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Ἀναγινωσκέσθω τὰ λοιπά.

Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σχεδαρίου ἀνέγνω

864 Σέλευκος ἐπίσκοπος εἶπεν· Συμφέρομαι καὶ συντίθεμαι τοῖς ἐν Νικαίαι ἐκτεθεῖσι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ τοῖς ἐν Ἐφέσωι δὲ βεβαιωθεῖσι, καὶ μέμφομαι τῆι φωνῆι μου ἣν εἶπον ἐν τῆι λαμπρᾶι Κωνσταντινουπόλει, ἐχούσηι δεῖν ἐν δύο φύσεσι τὸν κύριον 302
ἡμῶν δογματίζεσθαι μετὰ τὴν ἕνωσιν, ἀναθεματίζων τοὺς εἰς δύο φύσεις ἢ δύο ὑποστάσεις
ἢ δύο πρόσωπα μετὰ τὴν ἕνωσιν διαιροῦντας τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν καὶ ἀλλότριον ἡγοῦμαι τῆς ἐκκλησιαστικῆς συναφείας.

865 Εὐτυχὴς ἀρχιμανδρίτης εἶπεν· Συνεῖδεν ἡ ὑμετέρα θεοσέβεια ὅτι τῶν ἀναγνωσθέντων ἡ πρᾶξις ἔδειξε παραπεποιημένα τὰ πρώην ὑπομνήματα, ἔχομεν δὲ καὶ νῦν τὴν κατάθεσιν τοῦ θαυμασιωτάτου σιλεντιαρίου Μάγνου τὴν γενομένην ἐπὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου μαγίστρου καὶ ἀξιοῦμεν ταύτην ἀναγνωσθῆναι. L IIII 255 M VI 833

866 Φλαβιανὸς ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· Ψευδής ἐστιν.

867 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Εἴ τι ἔγνωκεν ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Φλαβιανὸς συμβαλλόμενον αὐτοῦ τῆι ὑπολήψει, λεγέτω ἐγγράφως.

868 Φλαβιανὸς ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· Ἀπέκλεισάς μου πᾶσαν δικαιολογίαν.

869 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Οἶδεν ἡ παροῦσα ἁγία σύνοδος εἰ ἀπέκλεισά σού τι· εἴ τι οὖν οἶδας συμβαλλόμενόν σοι, εἰπέ.

870 Φλαβιανὸς ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· Οὐ συνεχωρήθη μοι λαλῆσαι.

871 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Οὐδείς σε ἐκώλυσεν, οἶδεν ἡ ἁγία σύνοδος.

872 Φλαβιανὸς ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· Ἡ δευτέρα πρᾶξις οὐδὲν ἔχει πλαστόν, οἶδεν καὶ ὁ κύρις Θαλάσσιος, οἶδε καὶ ὁ κύρις Εὐσέβιος.

873 Θαλάσσιος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπεν· Οὐδεὶς ἐκώλυσε τοῦ λαλῆσαι τὴν ὁσιότητά σου· εἴ τι τοίνυν ἔχεις συμβαλλόμενον, εἰπέ.

874 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Κύρι Εὐσέβιε, εἰπέ· ἐκώλυσα αὐτὸν λαλῆσαι;

875 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας Γαλατίας εἶπεν· Ὡς οἶδεν ὁ θεός, εὐχόμεθά σε λαλῆσαι.

876 Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Ἔτι καὶ νῦν, εἴ τι θέλεις, εἰπέ.

877 Φλαβιανὸς ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· Ἐπὶ τοῦ κύρου Θαλασσίου καὶ τοῦ κύρου Εὐσεβίου, παρόντος καὶ τοῦ σιλεντιαρίου Μάγνου, ἐγένετο ἡ πρᾶξις καὶ ἐξητάσθη καὶ οὐδὲν τοιοῦτον ἀπεδείχθη· ἕκαστος τῶν τότε παρόντων ἐπισκόπων ὡς ἐπὶ θεοῦ ἃ ἤκουσεν, εἶπεν καὶ ἀψευδῶς ἐρρέθη.

---

7 ἐν ἐφέσω ἐπὶ διοσκόρου $M^{mg}B^{mg}$
17 hoc loco lecta sunt 829—849
864 adfert Timotheus Aelurus f. 57a

MBΦ

3 ἡ om. M 8 τὴν φωνὴν M 11 τὸν² om. B 12 ἀλλότριον MB *alienos* Φ Tim. 24 οὐ BΦ om. M 25 οἶδεν om. B 28 οἶδεν] οἶδε δὲ B κύριος M κύριος M 39 ἃ ἤκουσεν] ἤκουσεν ἃ B

878 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Κύρι Στέφανε ἐπίσκοπε, εἰπὲ εἰ ἐκώλυσα αὐτόν.

879 Στέφανος ἐπίσκοπος Ἐφέσου εἶπεν· Ἰδοὺ ποῦ ἐστιν; ἐὰν ἐκώλυσας αὐτόν, εἰπηι.

880 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Εἴπατε πάντες εἰ ἐκώλυσα αὐτόν.

881 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Οὐκ ἐκωλύσαμεν αὐτόν.

882 Φλαβιανὸς ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· Ἐμοῦ τῶν πεπραγμένων οὐδὲν ἅπτεται διὰ τὸν θεόν· οὐδὲ γὰρ ἑτέρως ἐδόξασα ἢ ἐφρόνησά ποτε ἢ φρονήσω.

883 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Δήλων ὄντων τῶν πραχθέντων λεγέτω ἕκαστος τῶν παρόντων ἁγίων ἐπισκόπων οἵως οἶδε πιστεύοντα τὸν ἀρχιμανδρίτην Εὐτυχῆ καὶ τί περὶ αὐτοῦ τυποῖ.

884 1 Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Ἐν τῶι αὐτὸν συνεχῶς κατατίθεσθαι
M VI 836 ὡς ἀκολουθεῖ τῆι ἐκθέσει τῆς πίστεως τῆς ἐν Νικαίαι συνόδου καὶ τοῖς ἐν Ἐφέσωι πραχθεῖσι τῆι προτέραι μεγάλη καὶ ἁγίαι συνόδωι ὀρθοδοξότατον ἐν οἷς ἀπεφθέγξατο, κατείληφα. κἀγὼ δὲ ψηφίζομαι καὶ βούλομαι τελεῖν αὐτὸν καὶ ἐν τῶι μοναστηρίωι καὶ ἐν τῶι οἰκείωι βαθμῶι.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Αὕτη δικαία κρίσις.

2 Δόμνος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας εἶπεν· Ἐπειδὴ πρώην ἐκ τῶν ἐπισταλέντων παρὰ τῆς ἐν τῆι βασιλευούσηι πόλει συγκροτηθείσης ἁγίας συνόδου περὶ τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς ὑπέγραψα τῆι καθαιρέσει αὐτοῦ, ἐκ δὲ τῶν ἀρτίως ἐπιδοθέν-
L IIII 258* των λιβέλλων παρ' αὐτοῦ τῆι ἁγίαι συνόδωι ἐπὶ τῆσδε τῆς Ἐφεσίων μητροπόλεως συγκροτηθείσηι ὡμολόγησε στοιχεῖν τῆι πίστει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τιη τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων καὶ τῆι πρότερον ἐν τῆιδε τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει συγκροτηθείσηι ὁμοίως συνόδωι, συνεδοκίμασα καὶ αὐτὸς μετὰ τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος ἀπολαβεῖν αὐτὸν καὶ τὴν τοῦ πρεσβυτερίου ἀξίαν καὶ τὴν ἡγεμονίαν τῶν ὑπ' αὐτὸν τεταγμένων εὐλαβεστάτων ἀδελφῶν.

3 Στέφανος ἐπίσκοπος τῆς Ἐφεσίων εἶπεν· Ἀπὸ τῶν ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπιδοθέντων λιβέλλων παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς δέδεικται ὅτι καὶ ὀρθῶς δοξάζει καὶ τὴν ὀρθόδοξον ἔχει πίστιν· ὅθεν καὶ ἐγὼ ἑξακολουθῶν τοῖς ἀποφανθεῖσι παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ἰουβεναλίου συντίθεμαι καὶ συναινῶ εἶναι αὐτὸν πρεσβύτερον καὶ ἀρχιμανδρίτην.

4 Θαλάσσιος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας πρώτης εἶπεν· Ἐπαινῶ καὶ ἀποδέχομαι τὸν εὐλαβέστατον πρεσβύτερον καὶ ἀρχιμανδρίτην Εὐτυχῆ μηδὲν ἔξω τῆς ἐν Νικαίαι συνόδου φρονήσαντα, μήτε δὲ τῆς ἐκτεθείσης παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου παρατρώσαντά τι, ἀλλὰ γὰρ ἀποδεξάμενος βούλομαι ἔχεσθαι αὐτὸν τοῦ βαθμοῦ τοῦ πρεσβυτερίου.

5 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας Γαλατίας εἶπεν· Καὶ τὸν εὐλαβέστατον πρεσβύτερον καὶ ἀρχιμανδρίτην Εὐτυχῆ καὶ πάντα ἄνθρωπον σύμφωνα φρονοῦντα τῆι ἁγιωτάτηι συνόδωι τῆι ἐν Ἐφέσωι, ἥτις καὶ ἐβεβαίωσε τὰ ἐν Νικαίαι θεσπίσματα, ὀρθόδοξον ἡγοῦμαι καὶ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας οὐκ ἀλλότριον· εὔλογον δὲ ὑπολαμβάνω τὸν ἀκατάγνωστον τῶι φρονήματι, τουτέστι τὸν προειρημένον εὐλαβέστατον πρε-

---

11 ἡ αἰτία δι' [δι' om. M] ἣν δέχονται τὸν Εὐτυχῆ ἐπὶ Διοσκόρου $M^{mg}B^{mg}$

883—884² adfert Timotheus Aelurus f. 57ᵇ

MBΦ, $Λ^{n}$ [inde a 6 usque ad 25]

1 ἐκώλυσας $Φ^{ac}$ 3 ἐκώλυσασ MΦ^{r} ἐκώλυσα B$Φ^{ac}$, cf. notam Rustici *aliqui ... dicum Stephani non prohibuisse hic dicunt* 4 ἐκωλύσατε Φ 14/15 καὶ — μοναστηρίωι om. $Λ^{n}$ 15 καὶ om 21 *sanctae fidei* $Λ^{n}$ τριακοσίων δεκαοκτὼ B 24 αὐτὸν] αὐτῶν M 25 εὐλαβεστάτ MΦ om. B, cf. notam Rustici: *Acumitanus non habet* 35 πρεσβυτέρου M 37/38 ἁγία ταύτη

σβύτερον καὶ ἀρχιμανδρίτην Εὐτυχῆ μὴ ἀποστερεῖσθαι τοῦ ἱερατικοῦ ἀξιώματος καὶ τῆς ἡγεμονίας τῶν μοναζόντων.

6 Κῦρος ἐπίσκοπος Ἀφροδισιάδος τῆς Καρίας εἶπεν· Ἀπὸ τῶν ἐπιδοθέντων λιβέλλων παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς καὶ ἀναγνωσθέντων δέδεικται τὴν πίστιν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι καὶ ἐνταῦθα συναχθέντων συνηνεκέναι· ὅθεν κἀγὼ σύμψηφος τῇι τῶν ἁγίων πατέρων ψήφωι γίνομαι, ὥστε καὶ τῆς τοῦ πρεσβυτερίου ἔχεσθαι αὐτὸν ἀξίας καὶ τοῦ ἡγεῖσθαι τοῦ μοναστηρίου. M VI 837

7 Ἐρασίστρατος ἐπίσκοπος Κορίνθου τῆς Ἑλλάδος

8 Κυίντιλλος ἐπίσκοπος Ἡρακλείας, ἐπέχων καὶ τὸν τόπον Ἀναστασίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Θεσσαλονίκης

9 Μελίτιος ἐπίσκοπος Λαρίσσης, ἐπέχων τὸν τόπον Δόμνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀπαμέων L IIII 259*

10 Κυριακὸς ἐπίσκοπος Τροκνάδων, ἐπέχων τὸν τόπον Θεοκτίστου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Πισινοῦντος τῆς δευτέρας Γαλατίας τὰ ὅμοια εἶπεν.

11 Διογένης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπεν· Ἀπὸ τῶν νῦν κατατεθέντων ἀπὸ τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς ἔγνωμεν ὡς καὶ αὐτὸς συντίθεται τῇι ἐκτεθείσηι πίστει τῶν πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι καὶ τῇι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων συνειλεγμένων ἐν ταύτηι τῇι μεγαλωνύμωι Ἐφέσωι, καὶ ἐγκρίνω αὐτὸν οὕτω φρονοῦντα καὶ τοῦ ἱερατικοῦ ἀπολαύειν ἀξιώματος καὶ τοῦ μοναστηρίου φροντίζειν κατὰ τὴν προλαβοῦσαν συνήθειαν.

12 Ἰωάννης ἐπίσκοπος Σεβαστείας Ἀρμενίας πρώτης εἶπεν παραπλήσια τοῖς ἀνωτέρω.

13 Βασίλειος ἐπίσκοπος Σελευκείας Ἰσαυρίας M VI 839

14 Θεόδωρος ἐπίσκοπος Ταρσοῦ L IIII 260*

15 Ῥωμανὸς ἐπίσκοπος Μύρων τῆς Λυκίας

16 Φώτιος ἐπίσκοπος Τύρου

17 Θεόδωρος ἐπίσκοπος Δαμασκοῦ

18 Ἰουλιανὸς ἐπίσκοπος Ταβίας M VI 840

19 Φλωρέντιος ἐπίσκοπος Λυδῶν

20 Μαρινιανὸς ἐπίσκοπος Συνάδων L IIII 261*

21 Μουσώνιος ἐπίσκοπος Νύσης M VI 841

22 Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Βόστρων

23 Ἰωάννης ἐπίσκοπος Νικοπόλεως Ἀρμενίας πρώτης

24 Ἀκάκιος ἐπίσκοπος Ἀριαραθείας Ἀρμενίας δευτέρας, ἐπέχων καὶ τὸν τόπον Κωνσταντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς

25 Στέφανος ἐπίσκοπος Ἱερᾶς πόλεως

26 Ἀττικὸς ἐπίσκοπος Νικοπόλεως Ἠπείρου παλαιᾶς L IIII 262* M VI 842

27 Εὐστάθιος ἐπίσκοπος Βηρυτοῦ

28 Νουνέχιος ἐπίσκοπος Λαοδικείας Τριμιταρίας

29 Ὀλύμπιος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου M VI 843

30 Κανδιδιανὸς ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας τῆς Πισιδίας

3 ζήτει τὰς διαλαλιὰς ἑκάστου τῶν ἐπισκόπων Mmg

MBΦ

1 βαθμοῦ καὶ ἀξιώματος B συνηνεγκέναι MB 7 πρεσβυτερίου Φ πρεσβυτέρου MB 9 sq. plenae extant sententiae in Φ *Erasistratus* Φ ἐρεσίστρατος MB 10 κυίντιλος B 12 λαρίσης M, corr. M 14 Τροκνάδων Φ προκνάδων MB θεοκτίστου Φ θεοφίλου MB 15 πισσινοῦντος B 29 λύδδων MB *Lyddae* Φ 31 νύσσης B 34 ἁριαραθίας MB, corr. M 36 ιεραπόλεως M; sententia extat apud Timotheum f. 57b 41 πισσιδίας B

31 Στέφανος ἐπίσκοπος Ἀναζάρβου
L IIII 263* 32 Γερόντιος ἐπίσκοπος Σελευκείας Συρίας
33 Ῥουφῖνος ἐπίσκοπος Σαμοσάτων
34 Ἴνδιμος ἐπίσκοπος Εἰρηνουπόλεως
M VI 844 35 Τιμόθεος ἐπίσκοπος Βαλανέων
36 Θεοδόσιος ἐπίσκοπος Κανώθα
37 Εὐτύχιος ἐπίσκοπος Ἀδριανουπόλεως Ἠπείρου παλαιᾶς
L IIII 264* 38 Συμεὼν ἐπίσκοπος Ἀμίδης Μεσοποταμίας
39 Σέλευκος ἐπίσκοπος Ἀμασείας
40 Πέτρος ἐπίσκοπος Γαγγρῶν
41 Λουκᾶς ἐπίσκοπος Δυρραχίου
42 Ἀντώνιος ἐπίσκοπος Λυχνιδίου
M VI 846 43 Μάρκος ἐπίσκοπος Εὐροίας
44 Βιγιλάντιος ἐπίσκοπος Λαρίσσης
L IIII 265* 45 Βασίλειος ἐπίσκοπος Τραιανουπόλεως ἐπαρχίας Ῥοδόπης
46 Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Δημητριάδος
47 Ἀλέξανδρος ἐπίσκοπος Σεβαστῆς τῆς Ταρσοῦ
M VI 847 48 Σώιζων ἐπίσκοπος Φιλίππων
49 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος ⟨Δο⟩βήρου Μακεδονίας πρώτης
50 Μαξιμῖνος ἐπίσκοπος Σερρέων Μακεδονίας πρώτης
51 Ἑρμογένης ἐπίσκοπος Κασανδρείας Μακεδονίας πρώτης
52 Λουκᾶς ἐπίσκοπος Βεροίας Μακεδονίας πρώτης
L IIII 266* 53 Ἰωάννης ἐπίσκοπος Μεσσήνης τῆς Ἀχαίας
M VI 848 54 Οὐράνιος ἐπίσκοπος Ἰμερίας ἐπαρχίας Ὀσροηνῶν, ἑρμηνεύοντος αὐτὸν Εὐλογίου πρεσβυτέρου Ἐδέσσης
55 Ἀθανάσιος ἐπίσκοπος Ὀποῦντος τῆς Ἀχαίας
56 Θεόδωρος ἐπίσκοπος Κλαυδιουπόλεως τῆς Ἰσαυρίας
57 Λεόντιος ἐπίσκοπος Ἀσκάλωνος
M VI 849 58 Φωτεινὸς ἐπίσκοπος Λύδδης
L IIII 267* 59 Παῦλος ἐπίσκοπος Μαιουμᾶ
60 Ζώσιμος ἐπίσκοπος Μινωίδος
61 Ἐπιφάνιος ἐπίσκοπος Πέργης
62 Βαρούχιος ἐπίσκοπος Σωιζούσης Παλαιστίνης
M VI 850 63 Ἡρακλείδης ἐπίσκοπος Ἀζώτου
64 Ἰωάννης ἐπίσκοπος Τιβεριάδος.
65 Μουσωνιανὸς ἐπίσκοπος Ζοόρων
66 Διονύσιος ἐπίσκοπος Συκαμαζόνος
L IIII 268* 67 Καίουμος ἐπίσκοπος Φαινοῦς
M VI 851 68 Αἰθέριχος ἐπίσκοπος Σμύρνης
69 Ζεῦνος ἐπίσκοπος Πέλλης

MBΦ

post 8 habet *cladeus* [sic Φ^{r} *cladeos cladios claudius* ceteri] *episcopus anchiasmi* [sic Φ^{r} *anchiasmitanae ciuitatis* Φ^{ac}] *ueteris Epiri* Φ 12 *Antoninus* Φ^{cr} 14 βιγιλλάντιοσ M 15 ἐπαρχίας om. B 19 Δοβήρου Φ βήρου MB 20 μαξιμῖνοσ MB *Maximus* Φ 22 βερροίασ B 23 μεσσήνησ M^{corr} μεσήνησ B μεσίνησ M; sententia extat apud Timotheum f. 57^{b} 24 ἐσροίνων M ἐσδροίνων B ὀσροίνων M^{corr} 25 αἰδέσησ M 31 μηνοείδησ M μηνοίδησ B *Minoidenae ciuitatis* Φ 34 *Heraclius* Φ 36 *Musonius* Φ ζοώρων M 38 *caiumas* Φ^{cr} *gaiumas* Φ^{a} φένουσ MBΦ 40 ζεῦνοσ MB *zennus* Φ^{ac} *zaennus* Φ^{r}

70 Παγκράτιος ἐπίσκοπος Λιβιάδος
71 Αὐξίλαος ἐπίσκοπος Σαρακηνῶν ὑποσπόνδων
72 Ἀλύπιος ἐπίσκοπος Βακάθων M VI 852
73 Πολυχρόνιος ἐπίσκοπος Ἀντιπατρίδος
74 Δομνῖνος ἐπίσκοπος Πλαταιέων τῆς Ἑλλάδος L IIII 269
75 Θεοδόσιος ἐπίσκοπος Μασταύρων 6
76 Κυριακὸς ἐπίσκοπος Αἰγέας M VI 853
77 Φλάβιος ἐπίσκοπος Ἀδραμύτου
78 Λεόντιος ἐπίσκοπος Μαγνησίας Μαιάνδρου
79 Εὐτρόπιος ἐπίσκοπος Περγάμου τῆς Ἀσίας 10
80 Μάξιμος ἐπίσκοπος Τράλλεων M VI 854
81 Ὀνησιφόρος ἐπίσκοπος Ἰκονίου L IIII 270
82 Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ῥόδου
83 Διογενιανὸς ἐπίσκοπος [Ἄφρων] πόλεως Ῥεμεσιάνων
84 Θεοδόσιος ἐπίσκοπος Ἀμαθούντων 15
85 Κυριακὸς ἐπίσκοπος Λεβέδου
86 Γεννάδιος ἐπίσκοπος Τηίων M VI 855
87 Ὀλύμπιος ἐπίσκοπος Εὐάζων
88 Ἰουλιανὸς ἐπίσκοπος Ὑπαίπων L IIII 271
89 Θεόπεμπτος ἐπίσκοπος Καβάσων M VI 856
90 Καλοσίριος ἐπίσκοπος Ἀρσινοίτου ἑρμηνεύοντος αὐτὸν Ἰουλίου διακόνου αὐτοῦ 21
91 Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἡφαίστου
92 Ἡρακλείδης ἐπίσκοπος Ἡρακλεοῦς M VI 857
93 Ἰσαὰκ ἐπίσκοπος Ἐλεαρχίας L IIII 272
94 Γεμελλῖνος ἐπίσκοπος Ἐρυθροῦ 25
95 Ἀπολλώνιος ἐπίσκοπος Τάνεως
96 Γεννάδιος ἐπίσκοπος Ἑρμουπόλεως μεγάλης M VI 858
97 Κῦρος ἐπίσκοπος Βαβυλῶνος
98 Ἀθανάσιος ἐπίσκοπος Βουσίρεως
99 Φωτεινὸς ἐπίσκοπος Τευχείρων 30
100 Θεόφιλος ἐπίσκοπος Κλεοπατρίδος L IIII 273
101 Πασμήιος ἐπίσκοπος Παράλου M VI 859
102 Σωσίας ἐπίσκοπος Σωιζούσης
103 Θεόδουλος ἐπίσκοπος Τισιλα
104 Θεόδωρος ἐπίσκοπος Βάρκης 35
105 Ῥοῦφος ἐπίσκοπος Κυρήνης
106 Ζήνων ἐπίσκοπος Ῥινοκορούρων M VI 860
107 Λούκιος ἐπίσκοπος Ζύγρων M IIII 274
108 Αὐξόνιος ἐπίσκοπος Σεβεννύτου
109 Ἰσαὰκ ἐπίσκοπος Ταύα 40

MBΦ

2 *Auxilaus* Φ αὐξόλαοσ MB 3 *Alypius* Φ ὀλύμπιοσ MB cf. Φr Βακάθων Φ βακάνθων MB 5 πλαταιέων B πλατεῶν M *Plataeae* Φ 7 αἰγαίασ B *elensis* Φa *eglensis* Φcr 8 *Flauianus* Φ ἀτραμύτου Mcorr 11 τραυλέων MB, corr. M 14 ἄφρων B ἄφροσ M om. Φ 17 τηίνων MB cf. Φ 19 ὑπέπων MB 20 καβάσσων MB uaria lectio in Φr 21 Ἰουλίου MB Ἡλίου Φ 32 παράλλου B βαράλου M 34 *theodorus* Φ *tisilae* Φr *tisilicinae* Φac πισιλᾶ MB 36 *rufinus* Φcr 37 ῥινοκουρούρων B 39 *Ausonius* Φa

M VI 861 110 Φιλόκαλος ἐπίσκοπος Ζαγύλων

111 Ἡσαίας ἐπίσκοπος Ἑρμουπόλεως μικρᾶς

οἱ πάντες ὅμοια καὶ παραπλήσια διελάλησαν καὶ κατέθεντο.

L IIII 275 112 Βαρσουμᾶς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης δι' ἑρμηνέως Εὐσεβίου μοναχοῦ εἶπεν· Κἀγὼ ὡς τέκνον ἐξακολουθῶν τοῖς ἰδίοις πατράσιν καὶ μαρτυρῶν τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς συντίθεμαι καὶ συναινῶ καὶ χαίρω ὅτιπερ ἀποδεδώκατε αὐτῷ τὸν τῆς ἱερωσύνης βαθμὸν καὶ τὸ ἄρχειν τοῦ ἁγιωτάτου αὐτοῦ μοναστηρίου.

113 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Τὰς πάσας τῆς ἁγίας ταύτης καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου ψήφους ἐπὶ τῷι εὐλαβεστάτῳι ἀρχιμανδρίτῃι Εὐτυχεῖ βεβαιῶν καὶ τὴν ἐμαυτοῦ συνεισάγω γνώμην ὥστε τοῦτον τελεῖν ἐν τῇι τοῦ πρεσβυτερίου τάξει, ἡγεῖσθαι δὲ καὶ τοῦ οἰκείου μοναστηρίου καθὰ καὶ πάλαι.

885 Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ πρῶτος νοταρίων εἶπεν· Οἱ κληρικοὶ καὶ μονάζοντες τοῦ μοναστηρίου τοῦ ὑπὸ τὸν εὐλαβέστατον πρεσβύτερον καὶ ἀρχιμανδρίτην Εὐτυχῆ λίβελλον προσεκόμισαν τῇι ἁγίαι ταύτηι συνόδωι, ὄντινα ἀναγνωσόμεθα, εἰ προστάξει ἡ ὑμῶν ὁσιότης.

886 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας Γαλατίας εἶπεν· Ὑποδεχθεὶς ὁ λίβελλος ἀναγνωσθήτω.

Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ πρῶτος νοταρίων ἀνέγνω

887 Τῇι ἁγίαι καὶ θεοφιλεῖ συνόδωι οἰκουμενικῇι συνελθούσηι ἐν τῇι Ἐφεσίων μητροπόλει παρὰ Ναρσοῦ πρεσβυτέρου καὶ Τιμοθέου καὶ Εὐσεβίου καὶ Κωνσταντίνου καὶ λοιπῶν διακόνων καὶ ὑποδιακόνων καὶ πάντων τῶν μοναζόντων τῶν τελούντων ὑπὸ τὸν θεοσεβέστατον πρεσβύτερον καὶ ἀρχιμανδρίτην Εὐτυχῆ. Τὰς ἐπηγγελμένας παρὰ τοῦ φιλανθρώπου θεοῦ τοῖς εἰς αὐτὸν πεπιστευκόσι δωρεὰς ἐκ τῶν θείων λογίων καταM VI 864 μαθόντες καὶ συγγενείας τε καὶ χρημάτων καὶ οἷς ἕκαστος ἐκοσμεῖτο ἀξιώμασί τε καὶ διαφόροις στρατείαις, καὶ πάντων ἅπαξ τῶν δοκούντων ἀνθρωπίνων εἶναι καλῶν ὑπεριδόντες, ὧν τε ἦμεν ἐν ἀπολαύσει καὶ ὧν ἔτι προσεδοκῶμεν, ἐπὶ μίαν ἅπαντες τὴν τῶν μοναχῶν πολιτείαν τε καὶ καρτερίαν ἀπηντήσαμεν, τὸν τῶν τριακοσίων ἀριθμὸν ἤδη πληροῦντες χάριτι τοῦ δεσπότου Χριστοῦ καὶ ὑφ' ἡγεμόνι τῷι εὐλαβεστάτῳι ἀρχιμανδρίτῃι Εὐτυχεῖ τοῖς τῆς εὐσεβείας καὶ δικαιοσύνης διδάγμασι πειθαρχοῦντες καὶ τριακοστὸν ἐνιαυτὸν μικρῷι πρὸς οἱ πολλοὶ κατὰ ταύτην τὴν καρτερίαν διατελέσαντες. ἀλλ' ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς βασιλίδος Κωνσταντινουπόλεως Φλαβιανός, δέον τὰ μὲν παρόντα ἐπαινεῖν, ἐπὶ δὲ τὰ βελτίω προτρέπειν καὶ πάσαις προνοίαις τοὺς ἀπὸ τῶν ἀνθρωπίνων τῷι θεῷι προσδραμόντας συνέχειν, τουναντίον ἢπερ ἔπρεπεν, εἴργασται, τὸν μὲν ἡμέτερον ποιμένα συκοφαντίαις τε καὶ βλασφημίαις περιβαλὼν καὶ πρόφασιν οὐκ ἀληθῆ τῆς αὐτοῦ καθαιρέσεως τὴν εὐσέβειαν ὑποκρινάμενος, ὅτι μὴ βλασφημεῖ μετ' αὐτοῦ παρὰ τὸν ὅρον τῆς πίστεως ὃν ἐξέθετο μὲν ἡ ἐν Νικαίαι ἁγία σύνοδος,

L IIII 278 ἐβεβαίωσε δὲ ἡ πάλαι κατὰ τήνδε τὴν Ἐφεσίων, ἡμῖν δὲ παρεκελεύετο διὰ τοῦ ἀποσταλέντος παρ' αὐτοῦ Θεοδοσίου τοῦ πρεσβυτέρου, συμπαρόντων αὐτῷι καὶ ἑτέρων κληρικῶν, ἀφίστασθαι τοῦ ποιμένος καὶ μηδὲ προσφθέγγεσθαι αὐτῷι ἔτι καὶ τὰ τοῦ

9—12 adfert Timotheus Aelurus f. 57b

MBΦ, Λn [inde a 9 usque ad 23]

1 *Zagilonensis* Φcr *zaginolensis* Φa ζαγύλων MB 5 ἐξακολουθῶ Φ τῆσ M 7 τὸ BΦ τοῦ M 9 πάσας Φ πάσησ MB 10 βεβαιῶν ΦΛn Tim. βεβαιῶ MB 11 πρεσβυτερίου ΦΛn πρεσβυτέρου MB 22 καὶ ὑποδιακόνων om. ΦrΛn 25 *unusquisque nostrum* Φr 30 διδάγμασι MΦ δόγμασι B 31 κατὰ om. M 34 εἶπερ M 36/37 βλασφημεῖν M 37 ἁγία om. B 39 θεοδοσίου MB *Theodotum* Φ

μοναστηρίου φυλάττειν αὐτῶι τῶι τῶν πτωχῶν ὀνόματι (τοῦτο γὰρ ἐπραγματεύετο) ἢ τοῦτο μὴ ποιοῦντας εἴργεσθαι καὶ αὐτοὺς μετὰ τοῦ διδασκάλου τῆς κοινωνίας τῶν θείων μυστηρίων. καὶ τὸ μὲν ἅγιον θυσιαστήριον, ὅπερ αὐτὸς πρὸ ἓξ μηνῶν τῆς μελετηθείσης ἐπιβουλῆς κατεπήξατο, κενὸν τῆς θείας ἱερουργίας ἐστίν, μεμενήκαμεν δὲ ἡμεῖς ἄχρι τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου ταῖς ἀδίκοις ταύταις ἀποφάσεσιν αὐτοῦ δεδεμένοι, τινὲς δὲ καὶ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν τετελευτήκασιν ἐν τῶι τῆς ἀδίκου τιμωρίας σχήματι. καὶ τὰ μὲν ἄλλα τῆς ἀσκήσεως συνήθως πράττομεν κατὰ τὸν θεσμὸν τῶν μοναχῶν, ἀλλότριοι δὲ καθεστήκαμεν ὧν οἱ ἀσεβεῖν κατακριθέντες. ἐν ταύτηι δακρύοντας ἡμᾶς τεθέαται τῆι συμφορᾶι ἡ σωτήριος ἡμέρα τῶν γενεθλίων τοῦ δεσπότου καὶ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν πᾶσι Χριστιανοῖς εὐφροσύνην ὑπάρξασαν ἡμεῖς πενθοῦντες διετελοῦμεν, ἀντὶ τῶν προσευχῶν τῆς μυσταγωγίας θρήνους ἐκ τῆς γλώττης προχέοντες· ἐν τούτοις ἡμᾶς καὶ ἡ τῶν ἐπιφανίων ἡμέρα διεδέξατο καὶ ὥσπερ οἱ θανάτωι προσομιλοῦντες φιλοψύχως ἔχοντες τὴν τελευτὴν κατοδύρονται, οὕτως ἡμεῖς ἐπὶ τῆι τῶν ἀχράντων μυστηρίων ἀφαιρέσει πενθοῦντες διετελοῦμεν. ἐπέστη καὶ ἡ τοῦ σωτηρίου πάθους ἡμέρα καὶ νὺξ ἱερὰ καὶ ἡ τῆς ἀναστάσεως ἑορτή, καθ' ἣν λύεται μὲν τοῖς πλείστοις τῶν ἡμαρτηκότων τὰ ἀπὸ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων ἐπιτίμια, λύεται δὲ παρὰ τῶν βασιλευόντων ἐπὶ τῶν ἐγκλημάτων τὰ δεσμὰ τοῖς ὑπευθύνοις, ἡδονῆς δὲ δικαίας πᾶς οἶκος καὶ ἀγορὰ πᾶσα πεπλήρωται· ἡμεῖς δὲ τοῖς τῶν ἀδίκων ἀποφάσεων δεσμοῖς κατεχόμενοι οὐδὲν φιλάνθρωπον τοῦ κατακρίναντος εἴδομεν, ἀλλὰ μεμένηκεν ἀκλινὴς ἄχρι τοῦ παρόντος, ἐννέα μηνῶν περί που ἤδη παραδραμόντων, τοιαύτην πάντως ἐφ' ἑαυτῶι τὴν παρ' ὑμῶν ψῆφον τυπῶν, ἵνα τῆς οἰκείας ἐφ' ἡμῖν ἀδίκου κρίσεως ἄξιον εὕροι καρπὸν τὴν ἐπ' αὐτῶι παρ' ὑμῶν δικαίαν ψῆφον καὶ οὕτως κατὰ τὴν θείαν γραφὴν κριθῆι μὲν ὡς ἔκρινεν, ἀπολαύσηι δὲ ὡς ἐπεβούλευσεν. δι' ὅπερ καθικετεύομεν τὴν ὑμετέραν ἁγίαν σύνοδον συναλγῆσαι μὲν ἡμῖν τῆς τοσαύτης ἀδίκου κολάσεως ὑπὲρ εὐσεβείας παρὰ ἱερέως ὑπομεμενηκόσιν αὐτήν, ἀποδοῦναι δὲ ἡμῖν μὲν ὧν οὐ δικαίως ἀφαιρούμεθα μυστηρίων, τῶι δὲ ταῦτα δεδρακότι τὴν ἀμοιβὴν ὧν οὐ δικαίως ἔκρινε.

Ps. LXVI 865

d. 27. m. Mart. a. 449

Mt. 7, 2

888 1 Ναρσῆς πρεσβύτερος ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῆι
Τῆι αὐτῆι ὑπογραφῆι πάντες
2 Τιμόθεος
3 Εὐσέβιος
4 Κωνσταντῖνος
5 Εὐστάθιος
6 Ζηνόβιος
7 Αὐξέντιος
8 Ζηνόβιος
9 Σμάραγδος
10 Ἐλευσίνιος
11 Κωνσταντῖνος διάκονοι
12 Θεόδουλος
13 Γερόντιος
14 Πορφύριος ὑποδιάκονοι
15 Μαρτύριος

L IIII 279

29—p. 188, 20 plenae subscriptiones extant in Φ

MBΦ

7 τῶν μοναχῶν] *monasteriorum* Φ 8 ὧν] *sicut* Φ 17 δὲ καὶ Φ 19 κατακρίνοντοσ B 23 ἀπολαύσει M 35 om. B, cf. Φ 39 *Theodorus* Φ 41 πορφύριοσ MBΦ^{a} *Prosphorius* Φ^{cr}

16 Παγχάριος
17 Παυλονᾶς
18 Φιλούμενος
M VI 868 19 Ἀβράμιος
20 Ἰουλιανός
21 Ἀντώνιος
22 Μακεδόνιος
23 Τιμόθεος
24 Ἰωάννης
25 Εὐπρέπιος
26 Δωρόθεος
27 Ἑορτάσιος
28 Τιμόθεος
29 Ἰουλιανός
30 Εὐγένιος
31 Θεότιμος
32 Μάλχος
33 Εὔβουλος
34 Γυμνάσιος
35 Ὑπάτιος μονάζοντες

889 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἐπειδὴ ἀκοινωνήτους ἑαυτοὺς εἴπατε γεγενῆσθαι, ἀγνοεῖτε δὲ τὴν αἰτίαν καὶ τεκμαιρόμεθα καὶ ἡμεῖς διὰ τί, εἴπατε φανερῶς τὴν ἑαυτῶν πίστιν ὅπως ἔχετε. αὕτη γάρ ἐστιν ὑμῶν ἡ ἀπόλυσις, ἡ ὁμολογία τῆς πίστεως.

890 Ἐλευσίνιος διάκονος καὶ μονάζων εἶπεν· Καθὼς διὰ τοῦ λιβέλλου ὁ θεοσεβὴς ἀρχιμανδρίτης ἡμῶν ἀνεδίδαξεν τὴν ὑμετέραν ἁγιότητα [ὅτι], οὕτω φρονοῦμεν ὡς οἱ τιη ἅγιοι πατέρες οἱ ἐν Νικαίαι ἐθέσπισαν, ἣν καὶ ἐβεβαίωσεν ἡ ἐνταῦθα ἁγία σύνοδος, καὶ παρὰ ταύτην τὴν πίστιν οὐδέποτε οὐδὲ ἐνενοήσαμέν τι οὔτε ἐφρονήσαμεν.

891 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Περὶ τῆς ἐνσάρκου τοῦ σωτῆρος παρου-
L IIII 282 σίας οὕτω φρονεῖτε ὡς ὁ μακάριος Ἀθανάσιος καὶ ὁ μακάριος Κύριλλος καὶ ὁ μακάριος Γρηγόριος καὶ πάντες οἱ ὀρθόδοξοι ἐπίσκοποι;

892 Ἐλευσίνιος διάκονος καὶ μονάζων εἶπεν· Πάντες οὕτω φρονοῦμεν καὶ ὡς οἱ ἐν Νικαίαι συνελθόντες καὶ οἱ ἐνταῦθα συνειλεγμένοι ἅγιοι πατέρες.

893 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἐπιδέδωκε λίβελλον ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης Εὐτυχής· πείθεσθε οἷς ἔγραψεν ἐκεῖνος; [καὶ] ἀκολουθεῖτε τῇ πίστει αὐτοῦ;

894 Ἐλευσίνιος διάκονος καὶ μονάζων εἶπεν· Ναί.

895 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Μὴ παραβαίνετε;

896 Ἐλευσίνιος διάκονος καὶ μονάζων εἶπεν· Οὔ.

897 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Τὰ αὐτὰ φρονεῖτε; τοῖς αὐτοῖς στοιχεῖτε; ἀναθεματίζετε τοὺς μὴ οὕτω φρονοῦντας;

898 Ἐλευσίνιος διάκονος καὶ μονάζων εἶπεν· Ναί, τῶν ποδῶν ὑμῶν.

899 Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Ἀκόλουθόν ἐστιν οὕτως αὐτοὺς τὴν

MBΦ, Λ[n] [inde a 21]

1 πάγχαρισ M 4 ἀβραάμιοσ M 14 post 16 coll. Φ 23 ἀπόλυσισ MΛ[n] ἀπόλανσισ BΦ 26 ὅτι MB om. ΦΛ[n] τριακόσιοι δεκαοκτὼ B 28 οὐδὲ B 34 ἐπιδέδωκε MBΛ[n] ἐπεὶ δέδωκε Φ 35 καὶ MBΦ[ac] om. Φ[r]Λ[n]

ὀρθόδοξον ὁμολογοῦντας πίστιν τήν τε ἐν Νικαίαι ἐκτεθεῖσαν καὶ ἐν Ἐφέσωι βεβαιωθεῖσαν μετέχειν καὶ τῆς ἁγίας κοινωνίας καὶ τῶν οἰκείων βαθμῶν. M VI 869

900 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Πάντες συναινοῦμεν τούτοις τοῖς λόγοις. πάντες τὰ αὐτὰ λέγομεν.

901 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Δοκεῖ οὖν τῆι θεοσεβείαι ὑμῶν ἐν τῆι διαλαλιᾶι καὶ τοῦτο ἐνθεῖναι ὅτι μετὰ τοῦ ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς ἀπελύσαμεν καὶ τοὺς σὺν αὐτῶι κληρικοὺς ἤτοι μονάζοντας;

902 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀπελύσαμεν αὐτούς.

903 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Κοινωνοῦμεν αὐτοῖς καὶ τῆι ἀξίαι καὶ τοῖς μυστηρίοις;

904 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ναί, αὕτη δικαία κρίσις.

905 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Δήλων ὄντων τῶν πεπραγμένων καὶ πάσης τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου συναινεσάσης καὶ ἀποδούσης τὴν κοινωνίαν τῶι εὐλαβεστάτωι ἀρχιμανδρίτηι Εὐτυχεῖ ἔτι τε καὶ τὴν τοῦ πρεσβυτερίου ἀξίαν, πρὸς δὲ τούτοις ἀπολυσάσης καὶ πάντας τοὺς συνόντας αὐτῶι κληρικοὺς ἤτοι μονάζοντας, δίκαιόν ἐστι λοιπὸν καὶ ἀκόλουθον τὰ περὶ τῆς ὀρθῆς ἡμῶν πίστεως πεπραγμένα ἐν τῆι συναχθείσηι πρώην ἐν ταύτηι τῆι πόλει μακαριωτάτηι συνόδωι ἀναγνωσθῆναι, ἅτινα προκομίσας ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ πρῶτος νοταρίων Ἰωάννης ἀναγινωσκέτω, ἐὰν τοῦτο καὶ πάσηι τῆι ἁγίαι συνόδωι δόξηι.

906 Δόμνος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας εἶπεν· Εἰ ἔδοξεν ἀναγνωσθῆναι, ἀναγινωσκέσθω.

907 Θαλάσσιος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπεν· Ἀναγκαῖον ἡμῖν ἐστι τοῦ ἀναγνωσθῆναι τὴν πίστιν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τιη καὶ τῶν ἐν Ἐφέσωι, ὥστε ἡμᾶς πλεῖον τι ἀκροασαμένους ἐπιστοιχειωθῆναι.

908 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας Γαλατίας εἶπεν· Λυσιτελὴς ἡ τῶν ἁγίων συνόδων ἀνάγνωσις καὶ βεβαίωσις· ἐκεῖθεν γὰρ ἔχομεν τῆς ὀρθοδοξίας ἡμῶν τὴν ἀσφάλειαν.

909 Στέφανος ἐπίσκοπος Ἐφέσου εἶπεν· Ἀναγνωσθήτω ἡ ἔκθεσις ἡ γενομένη παρὰ τῶν ἐν Νικαίαι τιη ἁγίων πατέρων καὶ ἡ βεβαιώσασα ἐν Ἐφέσωι πρὸς ἀσφάλειαν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως.

910 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Πάντες τοῦτο βουλόμεθα.

Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ πρῶτος νοταρίων ἀνέγνω

911—942 Τοῖς μετὰ τὴν ὑπατείαν τῶν δεσποτῶν ἡμῶν Φλαυίων Θεοδοσίου τὸ τρισκαιδέκατον καὶ Οὐαλεντινιανοῦ τὸ τρίτον τῶν αἰωνίων αὐγούστων τῆι πρὸ ἑνδεκα Καλανδῶν Αὐγούστων, ἥτις ἐστὶ κατ' Αἰγυπτίους Ἐπιφὶ κη, ἡνίκα Νεστόριος καθήιρηται, ἅτινα ἐμφέρεται τῆι ὀπίσω πράξει. L IIII 283 M VI 871 d. 22. m. Iul. a. 431

Ὧν ἀναγινωσκομένων κηρίων ἀφθέντων Κωνσταντῖνος ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος ἀνέγνω τὰ ἑξῆς οὕτως L IIII 299 M VI 901

943 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Οἶμαι πᾶσιν ἀρέσκειν τὰ ἐκτεθέντα παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων πάλαι, ἃ καὶ ἐβεβαίωσε καὶ

---

31 ἐκ τῶν πεπραγμένων ἐν ἐφέσω ἐν τῆι ᾱ συνόδωι MmgBmg
911—942 gesta plena extant in Φ, cf. Coll. Nouar. 10, 397

MBΦ, Λn [praeter 26—28. 34. 35]
3/4 τὰ αὐτὰ MBΛn ταῦτα Φ 14 πρεσβυτερίου ΦΛn πρεσβυτέρου MB 16/17 πετραγμένα — συνόδωι om. Λn 22 τριακοσίων δεκαοκτὼ B 27 τριακοσίων δεκαοκτὼ B 31 φλαβίων B 32 βαλλεντινιανοῦ M τῶν om. B

μόνα κρατεῖν ὥρισεν ἡ ἐνταῦθα συνειλεγμένη πρώην ἁγία σύνοδος ⟨θεοφιλῆ⟩ καὶ ἀρκούντως ἔχοντα. ἠκούσαμεν δὲ ὁρισάντων αὐτῶν οὕτως· εἴ τις παρὰ ταῦτα λέγει
L IIII 302 ἢ φρονεῖ ἢ ἀνασκευάζει ἢ ζητεῖ, ὑποκείσθω τῇι ἀποφάσει. τί ὑμῖν δοκεῖ; ἕκαστος
M VI 904 ποίαν ἔχει γνώμην, ἐγγράφως λεγέτω· δυνάμεθα παρὰ ταῦτα ἢ ζητεῖν ἢ ἀνασκευάζειν; εἰ δέ τις ἐζήτησε περαιτέρω τῶν εἰρημένων, οὐ δικαίως ὑποκείσεται τῇι ἀποφάσει τῶν πατέρων; λεγέτω τοίνυν ἕκαστος ὑμῶν εἰ ταύτης ἐστὶ τῆς γνώμης.

944 Θαλάσσιος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπεν· Τὸ τῶν τιη ἁγίων πατέρων ἐπὶ τῇι ἐκθέσει τῆς πίστεως εὐδόκιμον ἔδειξε μὲν καὶ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ ἡ θεία χάρις, ἅτε ἐκείνοι τὰς γλώσσας χρήσαντες ἐδογμάτισαν, ἐβεβαίωσε δὲ μάλιστα καὶ ἡ ἐν ταύτηι τῇι λαμπρᾶι μητροπόλει συνελθοῦσα τῶν ἁγίων ὁμόνοια, ἣν κρατεῖν ἐκ παντὸς ἀναγκαῖόν ἐστιν τοῦ τρόπου, προσθήκης ὁμοῦ ἢ ὑφαιρέσεως ὁμοίως λυμαινομένης τῶι κανόνι τῆς εὐσεβείας τῆς θεσπισθείσης ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι καὶ βεβαιωθείσης ὑπὸ τῶν ἐνταῦθα συνεληλυθότων τὸ πρότερον· τοὺς δὲ ἐναντία τούτων φρονοῦντας βδελύσσομαι ὡς παραλύοντας τὴν ὀρθὴν πίστιν.

945 Σώιζων ἐπίσκοπος Φιλίππων
L IIII 301 Ἰωάννης ἐπίσκοπος Σεβαστῆς Ἀρμενίας
Θεόδωρος ἐπίσκοπος Ταρσοῦ τῆς Κιλικίας
Βασίλειος ἐπίσκοπος Σελευκείας Ἰσαυρίας
Στέφανος ἐπίσκοπος Ἐφέσου
L IIII 302 Οὐράνιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἰμερίας ἐπαρχίας Ὀσροηνῆς δι' ἑρμηνέως Εὐλογίου πρεσβυτέρου Ἐδεσσηνοῦ
M IV 905 **951** Θεόδωρος ἐπίσκοπος Δαμασκοῦ εἶπον ταὐτὰ καὶ ὅμοια.

952 Ἰούλιος ἐπίσκοπος ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Λέοντος, ἑρμηνεύοντος αὐτὸν Φλωρεντίου ἐπισκόπου Λυδῶν, εἶπεν· Ταῦτα κατέχει ἡ ἀποστολικὴ καθέδρα.

953 Στέφανος ἐπίσκοπος Ἱερᾶς πόλεως εἶπεν· Τούτοις καὶ ἡμεῖς συντιθέμεθα καὶ παρὰ ταῦτα οὔτε ἐφρονήσαμεν οὔτε φρονήσομεν, ἀλλὰ μέχρι τελείας ἡμῶν ἀναπνοῆς αὐτοῖς ἀκολουθήσομεν καὶ οὐδενὸς τῶν παρὰ ταῦτα διδάσκειν ἐπιχειρούντων πώποτε ἀνεξόμεθα.

954 Μελίτιος ἐπίσκοπος Λαρίσσης ποιούμενος τὸν λόγον καὶ ὑπὲρ τοῦ ὁσιωτάτου
L IIII 303 ἐπισκόπου Ἀπαμείας δευτέρας Συρίας Δόμνου

955 Κῦρος ἐπίσκοπος Ἀφροδισιάδος τῆς Καρίας

956 Φλωρέντιος ἐπίσκοπος Λυδῶν

957 Κανδιδιανὸς ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας τῆς Πισιδίας εἶπον τὰ ὅμοια.

958 Ἴλαρος διάκονος τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας, ἑρμηνεύοντος αὐτὸν Φλωρεντίου ἐπισκόπου Λυδῶν, εἶπεν· Τὰ πρόσφατον ἀναγνωσθέντα τοῦτο μὲν ἐκ τῆς τῶν ἐν τῆι Νικαέων συνηγμένων πίστεως, τοῦτο δὲ καὶ βεβαιωθέντα ἐν τῆι κατὰ τὴν Ἔφεσον ἁγίαι συνόδωι πάλαι συνειλεγμένηι ὁ ἀποστολικὸς θρόνος καὶ διδάσκει καὶ πρεσβεύει. ταῦτα τοίνυν οἶδα συνάιδοντα τοῖς δόγμασι τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ τοῖς ἰδίοις δὲ πρὸς ὑμᾶς, ἁγιώτα-

---

945—951. 954—957 plenae depositiones extant in Φ

MBΦ, Λ^n [usque ad 15]

1 πρώην om. B θεοφιλῆ Φ *et reuerentissime* Λ^n om. MB 2 δὲ ὁρισάντων ΦΛ^n διορισάντων MB 4 γνώμην MΦΛ^n δύναμιν B *non enim possumus haec* Φ^r 5 εἰρημένων] *dicta sunt et ordinata sunt et placuerunt* Φ *decreta et probata et placita* Λ^n 7 τριακοσίων δεκαοκτὼ B 11 τρόπου] τόπου Λ^n προσθήκης ὁμοῦ] *sine aliquo additamento* Φ 20 ὁσροιησ M 22 καὶ θεόδωροσ B 24 λύδων M λύδδων M^{corr}BΦ 29 Μελέτιος Φ 32 λύδων M λύδδων M^{corr}B *Lyddae* Φ 33 πισσιδίασ B 34 *Hilarus* Φ Ἱλάριοσ MB 35 λύδων M λύδδων M^{corr}B *Lyddensi* Φ 36 τὴν om. B

τοι, ἐνέθηκεν ὁ ἀποστολικὸς θρόνος γράμμασιν, ἅπερ, εἰ κελεύσοιτε ἀναγνωσθῆναι, M VI 908
γνώσεσθε συνάιδοντα τῇι ἀληθείαι.

959 Βασίλειος ἐπίσκοπος Τραιανουπόλεως εἶπεν· Καὶ ἡ ἐμὴ βραχύτης ἐν ταύτηι ἀνατέθραπται τῇι ἁγίαι πίστει καὶ ἐν αὐτῇι πληρῶσαι τὸν βίον εὔχομαι.

960 Πολυχρόνιος ἐπίσκοπος Ἀντιπατρίδος εἶπεν· Τὰς θείας καὶ ἀληθεῖς διατυπώσεις τῶν ἁγίων πατέρων κατέχομεν χάριτι θεοῦ παρ' ἑαυτοῖς καὶ ἐν τῇι πίστει ταύτηι φυλαχθῆναι εὐχόμεθα.

961 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Οἱ πάντες τῆς αὐτῆς ἐσμὲν γνώμης καὶ πίστεως.

962 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἐπειδήπερ ἡ ἁγία καὶ μεγάλη σύνοδος ἡ ἐν Νικαίαι πάλαι συναγηγερμένη κατὰ βούλησιν θεοῦ τὴν ὀρθὴν ἡμῶν καὶ ἀμώμητον ἐξέθετο πίστιν, ἥντινα καὶ ἡ ⟨ἁγία σύνοδος ἡ⟩ πρὸ βραχέος ἐνταῦθα συνειλεγμένη ἐβεβαίωσεν καὶ ταύτην μόνην κρατεῖν καὶ ἐκκλησιάζεσθαι ὥρισεν, τυπώσασα καὶ τοῦτο ὥστε μηδενὶ ἐξεῖναι ἑτέραν πίστιν παρὰ ταύτην ἐκτίθεσθαι ἢ ζητεῖν ἢ καινουργεῖν τι ἢ ὅλως ἀνακινεῖν τι περὶ τῆς εὐαγοῦς ἡμῶν θρησκείας, τοὺς δέ γε παρὰ ταῦτα ἢ φρονεῖν ἢ ζητεῖν ἢ συντιθέναι τι πειρωμένους ἢ ὅλως ἀνασκευάζειν ἐπιχειροῦντας τὰ τετυπωμένα ἐπιτιμίοις φανεροῖς ὑποβέβληκεν, ἵν' εἰ μὲν εἶεν ἐπίσκοποι, ἀλλότριοι τῆς ἐπισκοπῆς γίνωνται, εἰ δὲ κληρικοί, τοῦ κλήρου, εἰ δὲ λαικοί, ξένοι τῆς κοινωνίας (ταῦτα γὰρ ἐκ τῶν ἀναγνωσθέντων ἀρτίως ὑπομνημάτων ἐδιδάχθημεν), φαίνονται δέ, ὡς συνορᾶι ἡ ἁγία αὕτη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, πάντα σχεδὸν ἀνακινήσαντες καὶ μετασκευάσαντες Φλαβιανὸς ὁ γεγονὼς τῆς Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας ἐπίσκοπος καὶ Εὐσέβιος ὁ τοῦ Δορυλαίου καὶ σκανδάλου καὶ ταραχῆς γεγονότες πρόφασις ταῖς τε ἁγίαις ἐκκλησίαις καὶ τοῖς ἁπανταχοῦ ὀρθοδόξοις λαοῖς, εὔδηλον ὡς ἑαυτοὺς ὑπέθηκαν τοῖς ὡρισμένοις τὸ τηνικαῦτα συνοδικῶς παρὰ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων ἐπιτιμίοις. ὅθεν δὴ καὶ ἡμεῖς τὰ ἐκείνων βεβαιοῦντες ἀλλοτρίους L IIII 306
αὐτοὺς τοὺς μνημονευθέντας Φλαβιανὸν καὶ Εὐσέβιον παντὸς ἱερατικοῦ καὶ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος κεκρίκαμεν εἶναι. κατατιθέσθω δὲ ἕκαστος τῶν παρόντων θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων τὴν ἑαυτοῦ γνώμην καὶ φανερὰν ταύτην ποιείτω ἐπὶ τῶν ὑπομνημάτων. σύμπαντα μέντοι τὰ πραττόμενα τήμερον γνωρισθήσονται τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ φιλοχρίστοις ἡμῶν βασιλεῦσιν.

963 Φλαβιανὸς ἐπίσκοπος εἶπεν· Παραιτοῦμαί σε.

964 Ἵλαρος διάκονος τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας εἶπεν· Κοντραδικιτουρ, ὅ ἐστιν ἀντιλέγεται.

965 Καὶ ἐν τῶι ἀναγινώσκεσθαι οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπί- M VI 909
σκοποι ἐπεβόησαν· Ἀνάθεμα Διοσκόρωι. ταύτηι τῇι ὥραι καθεῖλεν, ταύτηι τῇι ὥραι καθαιρεθῆι. ἅγιε κύριε, σὺ αὐτὸν ἐκδίκησον. ⟨κύριε κύριε, σὺ αὐτὸν ἐκδίκησον.⟩ ὀρθόδοξε βασιλεῦ, σὺ αὐτὸν ἐκδίκησον. Λέοντος πολλὰ τὰ ἔτη. τοῦ πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη.

---

9 κε̄ [om. B] καθαίρεσις Φλαβιανοῦ $M^{mg}B^{mg}$
32 ἐν χαλκηδόνι $M^{mg}B^{mg}$
962—964 adferuntur a Timotheo f. 58a

MBΦ, $Λ^{n}$ [inde a 8 usque ad 31]
1 κελεύσετε B 6 καὶ κατέχομεν Φ 6/7 ἀεὶ φυλαχθῆναι Φ 8 καὶ γνώμησ καὶ B 11 ἁγία σύνοδος ἡ om. MB *sancta* [om. $Φ^{a}Λ^{n}$] *synodus* $ΦΛ^{n}$ Tim. 12 τυπώσασαι $Λ^{n}$ 13 ἑτέραν πίστιν om. B 14 γε om. B ἢ φρονεῖν ἢ ζητεῖν $ΦΛ^{n}$ Tim. ἢ ζητεῖν ἢ φρονεῖν MB 18 *omnis uestra sancta* $Φ^{r}$ 20 ἐκκλησίας om. $Φ^{ac}$ δορυλλαίου MB 21 ἁπανταχοῦ om. $Λ^{n}$ Tim. 29 ἐπίσκοποσ MB$Λ^{n}$ Tim. om. Φ 30 *Hilarus* $ΦΛ^{n}$ ἱλάριοσ MB Tim. 33 ἐβόησαν B 34 αὐτὸν^{1} Φ σαυτὸν MB 34/35 κύριε κύριε — ἐκδίκησον Φ om. MB

Κωνσταντῖνος ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σχεδαρίου ἀνέγνω τὰ ὑπόλοιπα οὕτως

966 Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Ἑαυτοὺς ἀλλοτρίους ἱερωσύνης καὶ βαθμοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀπέδειξαν Φλαβιανὸς καὶ Εὐσέβιος ἐπιχειρήσαντες προσθεῖναί τι ἢ ἀφελεῖν ἐκ τῆς πίστεως τῆς ἐκτεθείσης ἐν τῇ ἁγίαι συνόδωι τῇι ἐν Νικαίαι, ἣν ἐβεβαίωσεν ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἡ ἐν ταύτηι τῇι Ἐφέσωι πάλαι συνελθοῦσα, ὥστε τοὺς τολμῶντάς τι προσθεῖναι ἢ ἀφελεῖν τῆς πίστεως ἀλλοτρίους εἶναι τῆς ἱερωσύνης καὶ μάλιστα τοσαύτην σύγχυσιν ποιήσαντας. ὅθεν κἀγὼ τὰ αὐτὰ ψηφίζομαι τῇι τε ἁγίαι καὶ οἰκουμενικῇι συνόδωι καὶ τῶι ἁγίωι καὶ θεοφιλεστάτωι ἀρχιεπισκόπωι Διοσκόρωι ἀλλοτριῶν αὐτοὺς τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος.

967 Δόμνος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας εἶπεν· Σύμψηφος εἰμὶ καὶ αὐτὸς τῇι ἁγίαι ὑμῶν συνόδωι καθελούσηι Φλαβιανὸν καὶ Εὐσέβιον ὡς μὴ ἐμμένοντας τῇι ἁγίαι συνόδωι τῇι ἐν Νικαίαι καὶ τῇι πρώην ἐνταῦθα συναθροισθείσηι καὶ συναινῶ τῇι ἐπ' αὐτοῖς παρ' ὑμῶν ἐξενεχθείσηι δικαίαι ψήφωι.

968 Θαλάσσιος ἐπίσκοπος Καισαρείας εἶπεν· Ὅσοι παρὰ τοὺς ἐπὶ τῇι πίστει τῶν πατέρων τύπους διαπράττονται, ἑαυτοῖς ἐπάγουσι τὰ ἐκ τῶν κανόνων ἐπιτίμια· ὅθεν Φλαβιανὸς καὶ Εὐσέβιος ὑπερβάντες τοὺς ἐν Νικαίαι καὶ ἐν Ἐφέσωι ἐκτεθέντας τύπους παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων κατὰ τὴν ψῆφον τῆς ὑμετέρας θεοφιλείας καὶ ἡμῶν τοῦ τῆς ἐπισκοπῆς βαθμοῦ ἠλλοτρίωνται.

969 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας Γαλατίας εἶπεν· Ἐμοὶ μὲν προσφιλὲς ἀεὶ τὸ φιλάνθρωπον· ἐπειδὴ δὲ θρησκείας λόγος ἐκίνησε τοὺς ὁσίους πατέρας πρὸς τὴν ἀπόφασιν τὴν ἐξενηνεγμένην δικαίαι ψήφωι κατὰ Φλαβιανοῦ καὶ Εὐσεβίου, συντίθεμαι.

970 Στέφανος ἐπίσκοπος Ἐφέσου εἶπεν· Δικαία ἡ ἐξενεχθεῖσα ἀπόφασις κατὰ Φλαβιανοῦ τοῦ πάλαι ἐπισκόπου καὶ Εὐσεβίου· ὅθεν συναινῶ καὶ συνυπογράφω ἐπὶ τῇι καθαιρέσει ἀμφοτέρων.

M IV 911 Κῦρος ἐπίσκοπος Ἀφροδισιάδος

972 Ἐρασίστρατος ἐπίσκοπος Κορίνθου τῆς Ἑλλάδος

L IIII 307 Κυίντιλλος ἐπίσκοπος Ἡρακλείας, ἐπέχων καὶ τὸν τόπον Ἀναστασίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Θεσσαλονικέων

Μελίτιος ἐπίσκοπος Λαρίσσης, ἐπέχων καὶ τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Δόμνου τῆς Ἀπαμέων ἐκκλησίας

975 Διογένης ἐπίσκοπος Κυζίκου

M VI 912 Ἰωάννης ἐπίσκοπος Σεβαστείας Ἀρμενίας πρώτης

Βασίλειος ἐπίσκοπος Σελευκείας Ἰσαυρίας

Θεόδωρος ἐπίσκοπος Ταρσοῦ

L IIII 308 Ῥωμανὸς ἐπίσκοπος Μύρων τῆς Λυκίας

980 Φώτιος ἐπίσκοπος Τύρου

Ἰουλιανὸς ἐπίσκοπος Ταβίας

Φλωρέντιος ἐπίσκοπος Λυδῶν

M VI 913 Μαρινιανὸς ἐπίσκοπος Συνάδων

---

3 ἐν ἐφέσω $M^{mg}B^{mg}$

inde a 971 depositiones plenae non extant nisi in Φ

966 [praeter 5 τῆς ἐκτεθείσης — 8 ποιήσαντας et 8/9 τῇι τε — συνόδωι καὶ]. 972 [plene] adferuntur a Timotheo f. 58a

---

MB, $Λ^n$ [inde a 3 usque ad 15]

4/5 προσθεῖναί — ἀφελεῖν ἐπιχειρήσαντεσ B 6 ἐν ταύτηι Φ ἐνταῦθα MB 7 τι] ἢ $Λ^n$ 18 παρὰ om. B 22 ἐξηνεγμένην M Φλαβιανοῦ τοῦ πάλαι ἐπισκόπου Φ 28 κυίντιλοσ B 30 Μελέτιος Φ 38 ταβίασ BΦ τανίασ M 39 λυδῶν M λύδδων $M^{corr}B$ *Lyddenae ciuitatis* Φ

Μουσωνιανὸς ἐπίσκοπος Νύσης
Κωνστάντιος ἐπίσκοπος Βόστρων
Στέφανος ἐπίσκοπος Ἱερᾶς πόλεως
Ἀττικὸς ἐπίσκοπος Νικοπόλεως Ἠπείρου παλαιᾶς
Εὐστάθιος ἐπίσκοπος Βηρυτοῦ
Νουνέχιος ἐπίσκοπος Λαοδικείας Τριμιταρίας L IIII 309
Ὀλύμπιος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου M VI 914
Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ῥόδου
Κανδιδιανὸς ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας τῆς Πισιδίας
Στέφανος ἐπίσκοπος Ἀναζάρβου
Γερόντιος ἐπίσκοπος Σελευκείας Συρίας
Ῥουφῖνος ἐπίσκοπος Σαμοσάτων
Ἴνδιμος ἐπίσκοπος Εἰρηνουπόλεως M VI 915
Τιμόθεος ἐπίσκοπος Βαλανέων L IIII 310
Θεοδόσιος ἐπίσκοπος Κανώθα
Σέλευκος ἐπίσκοπος Ἀμασείας
Πέτρος ἐπίσκοπος Γαγγρῶν
Βασίλειος ἐπίσκοπος Τραιανουπόλεως M VI 916
Δοκιμάσιος ἐπίσκοπος Μαρωνείας
Ἀλέξανδρος ἐπίσκοπος Σεβαστῆς
Οὐράνιος ἐπίσκοπος Ἰμερίας ἐπαρχίας Ὀσροηνῆς ἑρμηνεύοντος αὐτὸν Εὐλογίου πρεσβυτέρου Ἐδεσσηνοῦ
Ἀθανάσιος ἐπίσκοπος Ὀποῦντος L IIII 311
Θεόδωρος ἐπίσκοπος Κλαυδιουπόλεως
Λεόντιος ἐπίσκοπος Ἀσκάλωνος M VI 917
Φωτεινὸς ἐπίσκοπος Λύδδης
Ἀναστάσιος ἐπίσκοπος Ἀριουπόλεως
Θεοδόσιος ἐπίσκοπος Ἀμαθούντων
Παῦλος ἐπίσκοπος Μαιουμᾶ
Ζώσιμος ἐπίσκοπος Μινωΐδος M VI 918
Ἐπιφάνιος ἐπίσκοπος Πέργης L IIII 312
Βαρούχ ἐπίσκοπος Σωιζούσης
Ἡράκλειος ἐπίσκοπος Ἀζώτου
Ἰωάννης ἐπίσκοπος Τιβεριάδος
Μουσώνιος ἐπίσκοπος Ζωόρων
Διονύσιος ἐπίσκοπος Συκαμαζόνος M VI 919
Καίουμος ἐπίσκοπος Φαινοῦς
Αἰθέριχος ἐπίσκοπος Σμύρνης
Κωνστάντιος ἐπίσκοπος Σεβαστείας
Ζάεννος ἐπίσκοπος Πέλλης L IIII 313
Ἀλύπιος ἐπίσκοπος Βακάθων M VI 920

986 plene adfertur a Timotheo f. 58a de 1001—1005 cf. Φ et notam Rustici

MBΦ

1 Μουσώνιος Φ νύσσησ BΦc *myssenae* Φa 2 *Constantinus* Φ 6 τριμηταρίασ M 9 πισσιδίασ B 13 Ἰνδιμοσ BΦ Ινδήμιοσ M 19 μωρωνείασ MB, corr. M 21 ἐπαρχίας om. B ὁσδροινῆσ M 30 *Minoidae* [= Μινωΐδος] Φ μηνοίδου B μηνοείδησ M 35 ζοόρων B 37 *Caiumas* Φ φένουσ B 39 *Constantinus* Φac σεβαστίασ M 40 *Zeennus* Φa *Zennus* Φc *Zebennus* Φr 41 Βακάθων p. 80, 23. 185, 3 *Bacatensis* Φac *Bactroensis* Φr καβάσων MB

Πολυχρόνιος ἐπίσκοπος Ἀντιπατρίδος
1030 Παγκράτιος ἐπίσκοπος Λιβιάδος
Αὐξόλαος ἐπίσκοπος Σαρακηνῶν τῶν ὑποσπόνδων
Δομνῖνος ἐπίσκοπος Πλαταιέων
Θεοδόσιος ἐπίσκοπος Μασταύρων
L IIII 314 Κυριακὸς ἐπίσκοπος Αἰγέης
1035 Φλαυιανὸς ἐπίσκοπος * * Λεβέδου
M VI 921 Λεόντιος ἐπίσκοπος Μαγνησίας
Εὐτρόπιος ἐπίσκοπος Περγάμου
Γεννάδιος ἐπίσκοπος Τηίων
1040 Ὀλύμπιος ἐπίσκοπος Εὐάζων
M VI 922 Μάξιμος ἐπίσκοπος Τράλλεων
Ἰουλιανὸς ἐπίσκοπος Ὑπαίπων
Θεόπεμπτος ἐπίσκοπος Καβάσων
L IIII 315 M VI 923 Καλοσίριος ἐπίσκοπος Ἀρσινοίτου ἑρμηνεύοντος αὐτὸν Ἰουλίου διακόνου αὐτοῦ
1045 Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἡφαίστου
Ἡρακλείδης ἐπίσκοπος Ἡρακλεοῦς
L IIII 316 M VI 924 Ἰσαὰκ ἐπίσκοπος Ἐλεαρχίας
Γεμελλῖνος ἐπίσκοπος Ἐρυθροῦ
Ἀπολλώνιος ἐπίσκοπος Τάνεως
1050 Γεννάδιος ἐπίσκοπος Ἑρμουπόλεως μεγάλης
Κῦρος ἐπίσκοπος Βαβυλῶνος
M VI 925 Ἀθανάσιος ἐπίσκοπος Βουσίριδος
Φωτεινὸς ἐπίσκοπος Τευχείρων
Θεόφιλος ἐπίσκοπος Κλεοπατρίδος
1055 Πασμήιος ἐπίσκοπος Παράλου
L IIII 317 Σωσίας ἐπίσκοπος Σωιζούσης
Θεόδουλος ἐπίσκοπος Τισιλα
Θεόδωρος ἐπίσκοπος Βάρκης
M VI 926 Ῥοῦφος ἐπίσκοπος Κυρήνης
1060 Ζήνων ἐπίσκοπος Ῥινοκορούρων
Λούκιος ἐπίσκοπος Ζύγρων
Αὐξόνιος ἐπίσκοπος Σεβεννύτου
Ἰσαὰκ ἐπίσκοπος Ταύα
L IIII 318 M VI 927 Φιλόκαλος ἐπίσκοπος Ζαγυλέων
1065 Ἡσαίας ἐπίσκοπος Ἑρμουπόλεως μικρᾶς
Βαρσουμᾶς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης ἑρμηνεύοντος αὐτὸν Εὐσεβίου μοναχοῦ
εἶπον οἱ πάντες ὅμοια καὶ παραπλήσια.
1067 1 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας ὁρίσας ὑπέγραψα
2 Ἰουβενάλιος Ἱεροσολύμων
M VI 928 3 Δόμνος Ἀντιοχείας

39 plenae subscriptiones [I—CXL] extant in Φ

MBΦ

2 Λιβιάδος om. M 4 πλατεῶν M 6 *egensis* Φ^{a} *eglensis* Φ^{cr} 7 desunt Ἀδραμυττίου Κυριακὸς ἐπίσκοπος cf. Φ 12 Τράλλεων Φ^{cr} παλλέων MB 13 ὑπέπων MB 15 *Helia* Φ 20 πάνεως M 24 Φωτεινός Φ φώτιος MB 26 παράλλου B 28 *Tisilenae* Φ πισιλᾶ MB 30 *Rufus* Φ ῥουφίνος MB 31 ῥινοκουρούρων B 32 Ζύγρων p. 81, 27. 185. 38 *Zygrenae* Φ λυγρῶν MB

4 Στέφανος Ἐφέσου
5 Θαλάσσιος Καισαρείας Καππαδοκίας
6 Εὐσέβιος Ἀγκύρας Γαλατίας
7 Κῦρος Ἀφροδισιάδος
8 Ἐρασίστρατος Κορίνθου 5
9 Διογένης Κυζίκου L IIII 319
10 Ἰωάννης Σεβαστείας
11 Βασίλειος Σελευκείας Ἰσαυρίας
καὶ οἱ λοιποὶ πάντες οὕτως ὑπέγραψαν. 9

1068 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Περὶ μὲν τῆς ὀρθοδόξου L IIII 322
πίστεως καὶ καθολικῆς τελεώτερον συνόδου γινομένης τῇι ὑστεραίαι ἀκριβεστέραν ἐξέτασιν M VI 936
δεῖν γενέσθαι συνορῶμεν· ἐπειδὴ δὲ Φλαβιανὸς ὁ τῆς εὐλαβοῦς μνήμης καὶ Εὐσέβιος ὁ
εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος ἐκ τῆς τῶν πεπραγμένων καὶ διαγνωσθέντων ἐρεύνης καὶ αὐτῆς L IIII 309*
τῆς φωνῆς τινῶν τῶν ἐξάρχων γενομένων τῆς τότε συνόδου ὁμολογησάντων ἐσφάλθαι
καὶ μάτην αὐτοὺς καθηιρηκέναι οὐδὲν περὶ τὴν πίστιν σφαλέντας δείκνυνται ἀδίκως καθηι- 15
ρημένοι, καταφαίνεται ἡμῖν κατὰ τὸ τῶι θεῶι ἀρέσκον δίκαιον εἶναι, εἰ παρασταίη τῶι
θειοτάτωι καὶ εὐσεβεστάτωι ἡμῶν δεσπότηι, τῶι αὐτῶι ἐπιτιμίωι Διόσκορον τὸν εὐλα-
βέστατον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας καὶ Ἰουβενάλιον τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἱερο-
σολύμων καὶ Θαλάσσιον τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Καισαρείας Καππαδοκίας καὶ
Εὐσέβιον τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἀγκύρας καὶ Εὐστάθιον τὸν εὐλαβέστατον 20
ἐπίσκοπον Βηρυτοῦ καὶ Βασίλειον τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Σελευκείας Ἰσαυρίας
τοὺς ἐξουσίαν εἰληφότας καὶ ἐξάρχοντας τῆς τότε συνόδου ὑποπεσεῖν παρὰ τῆς ἱερᾶς
συνόδου κατὰ τοὺς κανόνας τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος ἀλλοτρίους γενησομένους, πάντων
τῶν παρακολουθησάντων τῇι θείαι κορυφῇι γνωριζομένων.

1069 Οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Αὕτη δι- 25
καία κρίσις.

1070 Οἱ Ἰλλυρικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Πάντες ἐσφάλημεν,
πάντες συγγνώμης ἀξιωθῶμεν.

1071 Οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Πολλὰ τὰ ἔτη
τῆς συγκλήτου. ἅγιος ὁ θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς. πολλὰ 30
τὰ ἔτη τῶν βασιλέων. ὁ ἀσεβὴς ἀεὶ φεύγει· Διόσκορον ὁ Χριστὸς καθεῖλεν. τὸν
φονέα ὁ Χριστὸς καθεῖλεν. αὕτη δικαία ψῆφος. αὕτη δικαία σύνοδος * * δικαία
σύγκλητος * * τοὺς μάρτυρας ὁ θεὸς ἐξεδίκησεν.

1072 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Ἕκαστος τῶν εὐλα-
βεστάτων ἐπισκόπων τῆς παρούσης ἁγίας συνόδου ὅπως πιστεύει, ἐγγράφως ἄνευ τινὸς 35
δέους, τὸν τοῦ θεοῦ πρὸ ὀφθαλμῶν τιθέμενος φόβον, ἐκθέσθαι σπουδασάτω, γινώσκων M VI 937
ὡς ὁ θειότατος καὶ εὐσεβέστατος ἡμῶν δεσπότης κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν ἐν Νικαίαι ἁγίων
πατέρων τιη̄ καὶ κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν ρν̄ τῶν μετὰ ταῦτα καὶ τὰς κανονικὰς ἐπιστολὰς

---

9 ἕως ὧδε τὰ ἐπὶ διοσκόρου ἐν ἐφέσῳ πεπραγμένα [πεπραγμένα om. M^{mg}] M^{mg} subscr. B
10 ἐν χαλκηδόνι M^{mg}B^{mg} κϛ̄ M^{mg}
10—24. 34—p. 196, 6 leguntur in Gestis 4, 3

MBΦ
2 Καισαρείας om. M 11 γινομένησ σινόδου B 16 καταφαίνεται BΦ καταφαίνεται δὲ M
24 in fine add. *legi* [om. Φ^a] *legimus* Φ 25 ἐβόησαν BΦ εἶπον M 27 καὶ — αὐτοῖς om. Φ
30 ἅγιος^2 om. M 32 σύνοδος· αὕτη ἁγία σύνοδος Φ 33 σύγκλητος· δικαία σύνοδοσ Φ
39 πατέρων] ἐπισκόπων Φ τριακοσίων δεκαοκτὼ B ἑκατὸν πεντήκοντα B

καὶ ἐκθέσεις τῶν ἁγίων πατέρων Γρηγορίου Βασιλείου Ἱλαρίου Ἀθανασίου Ἀμβροσίου καὶ τὰς Κυρίλλου δύο κανονικὰς ἐπιστολὰς τὰς ἐν τῇ κατ' Ἔφεσον πρώτῃ συνόδῳ βεβαιωθείσας καὶ δημοσιευθείσας πιστεύει, κατ' οὐδένα τρόπον τῆς αὐτῶν πίστεως ἀναχωρῶν. καὶ γὰρ ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιεπίσκοπος τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέων πρὸς τὴν παρὰ Εὐτυχοῦς ἀπίστως καὶ ὑπεναντίον τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἀνακύψασαν ἀμφιβολίαν φαίνεται πρὸς τὸν τῆς εὐλαβοῦς μνήμης Φλαβιανὸν τὴν ἐπιστολὴν ἐκπέμψας.

MBΦ

6 in fine add. *legi* [om. Φ^a] *legimus* Φ et tum *Aetius archidiaconus regnantis Constantinopolis nouae Romae et primicerius notariorum dixit: Completum est* Φ^r adnotante Rustico: *in alio Gr*(aeco) *adicitur hoc* πεπλήρωται ἡ πρώτη πρᾶξισ [τέλοσ τῆσ πρώτησ πράξεωσ B] τῶν ἐν χαλκηδόνι συνελθόντων ἁγίων [ἁγίων om. M] $\overline{\text{πρω}}\overline{\text{ν}}$ subscr. MB praeterea πεπλήρωται ἡ πρώτη πρᾶξισ τῶν ἐν χαλκηδόνι subscr. M

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

IVSSV ATQVE MANDATO

SOCIETATIS SCIENTIARVM ARGENTORATENSIS

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

TOMVS ALTER
VOLVMEN PRIMVM
PARS ALTERA

MDCCCCXXXIII

WALTER DE GRUYTER & CO.
VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG — J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG — GEORG REIMER — KARL J. TRÜBNER — VEIT & COMP.
BEROLINI ET LIPSIAE

CONCILIVM VNIVERSALE CHALCEDONENSE

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

VOLVMEN PRIMVM

PARS ALTERA

ACTIO SECVNDA. EPISTVLARVM COLLECTIO B
ACTIONES III—VII

MDCCCCXXXIII

WALTER DE GRUYTER & CO.
VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG — J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG — GEORG REIMER — KARL J. TRÜBNER — VEIT & COMP.
BEROLINI ET LIPSIAE

PRAEFATIO

I. DE GESTORVM DEFINITIONIS CANONVM CODICIBVS

Gestorum codicibus antiquis Veneto 555 [M] et Vindobonensi hist. gr. 27 [B, inde a pagina 265, 1 B^a] adiunxi inde ab actione tertia codicem Vaticanum 831 [B^b]. qui, sicut in libello quem academia Bauarica a. 1925 publicauit [*Abhndlg.* XXXII 2 p. 8 sq.], exposui, f. 134^r—256^u med. continet ab uno librario perscriptas actiones III—XVII, de Dorotheo et Caroso [18] atque de Photio Tyrio et Eustathio Berytio [19], denique constitutionum epistularumque Marciani et Pulcheriae collectionem codicum M et B^a communem [20—31 secundum editionem meam], qua Gesta concluduntur, usque ad locum qui extat in Marciani epistula ad archimandritas et monachos Aeliae consistentes [26 L IIII 859 = M VII 493]; ibi desiit librarius media et pagina et linea, quoniam defecit exemplar. praeterea ultima illius exemplaris folia ex compage soluta et inter se permutata fuisse probatur contextus ordine turbato magnisque lacunis, quae commodius describentur in parte III, quando omnia edita erunt; nunc sufficiant quae de statu rerum qui in Vaticano 831 inuenitur, l. l. disserui. apparet librarium mediae codicis Vaticani partis, i. e. foll. 134^r—256^u med. in exemplar Gestorum mutilum incidisse, quod et initio carebat et fine. iam alter librarius, qui ab isto partis mediae facile discernitur, non actiones tantum primas duas et collectionis epistularum B partem priorem codicum M et B^a communem [cf. p. I p. VIIII], quae concluditur ep. $\overline{\text{ια}}$, sed etiam actionem tertiam, quamuis ex codice illo mutilo transscripta iam extaret, atque ultimas paginas epistularum imperialium quae in fine post Gesta habentur, suppleuit ex ipso codice Veneto 555, qui tunc [a. 1447] in monasterio Studii erat; cf. quae hic librarius in fine supplementi ultimi subscripsit: μετεγράφη τὸ παρὸν βιβλίον τῶν πρακτικῶν τῆσ $\overline{\text{δ}}$ συνόδου, ἀπὸ βιβλίου παλαιοῦ μεμβράνου τῆσ μονῆσ τοῦ στουδίου. κατὰ τὸ $\overline{\text{ϛϡνδ}}$ ἔτος μαίου $\overline{\text{α}}$. haec igitur omnia quae ex codice M desumpta sunt, neglegi possunt debentque, aliter uero iudicandum est de media illa parte [f. 134^r—256^u], cuius initio et fini supplementa Veneta adiecta sunt. quamuis enim lectiones plurimae eaedem sint atque codicis Vindobonensis B^a, quam ob rem ex re esse uisum est codicem Vaticanum signo B^b notare, Vindobonensem B^a, lectiones utriusque communes B, tamen B^b ex ipso B^a deriuari non potest, quoniam codex B^a non mutilus, sed integer est neque turbae illae in B^b de quibus modo locutus sum, ex B^a ullo modo possunt explicari. fieri potuisse dicas ut exemplari codicis B^b, postquam ex B^a descriptum esset, damna illa inferrentur: obstant huic rationi loci quamuis rari, tamen certi quibus B^b testimonio codicis M contra B^a firmatur. unde elucet codicis Vindobonensis fratrem extitisse gemellum eorumque archetypo, non librario codicis B^a errores illius plerumque deberi. uel ut haec manifesta fiant, codicem

B^b ab apparatu procul habere nolui, quamuis nullas fere bonas lectiones solus praebeat, uitiis autem praeter ceteras excellat.

Tomum Leonis in codicibus HX non ex Collectione H, quam huius uoluminis parte prima edidi, desumptam esse, sed ex Gestis actionis tertiae in qua lecta est, dixi illic p. XV; unde, quoniam tomus ipse in parte I editus est, in hac altera parte codices istos ad episcoporum acclamationes tantum adhibui [p. 277, 23—31].

Feliciter euenit ut in definitione [5, 30—34] haud paruus testium etiam Graecorum numerus ipsorum Gestorum codicibus accrescat; quamquam enim in ipso concilii decreto de textu fere constat, mira illa atque notabilis forma quam patres uel ut sincere loquar, ipsa Pulcheria augusta symbolis Nicaeno atque Constantinopolitano imprimi uoluit, ex Gestorum codicibus nullo modo restitui potuit. quae de hac re aliqua ueri similitudine enucleari possunt, alio loco [*Zeitschrift f. neutestamentl. Wiss.* 25, 76 sq.] exposui; hic satis habeo de codicibus Graecis ea exponere quibus lectori opus est.

Antiquissimus, ut uidetur, testis Graecus uenit ex castris aduersariorum: est Collectio codicis Vaticani 1431 [R], cuius fini sub titulo ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην καὶ ταῦτα προσθεῖναι τῶι βιβλίωι πρὸς εἴδησιν τῆς ἐν αὐτοῖς κακοπιστίας annexae sunt uersio tomi Leonis ad Flauianum, definitio Chalcedonensis, uersio Leonis ep. 104 ad Leonem imperatorem. hanc Collectionem factam esse Alexandriae paucis annis post Zenonis edictum quod uulgo henoticon dicitur, auctore patriarcha Petro Mongo etiam nunc mihi uideor olim in Collectionis editione [*Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6] demonstrasse.

Fere eodem tempore compositum est Constantinopoli florilegium Cyrillianum [F] ea intentione ut doctrina Chalcedonensis a Cyrillo non discrepare probaretur, quapropter definitio Chalcedonensis initio proposita erat. quem librum Seuerus postquam in itinere Constantinopolitano 508—511 inuenit, refellendum sibi sumpsit in libro cui inscripsit Φιλαλήθης, ita instituto ut parte priore librum ipsum contra quem pugnabat, integrum repeteret. haec libri Seueriani pars prior, non ipse liber a Seuero inuentus, extat in codicibus Parisino 415 [P], cuius apographon est Marcianus 165 [p], et Sinaitico 1690 [s]. plura disserui *Zeitschr. f. neutestamentl. Wiss.* 25, 73. Act. Conc. I 1 p. XII.

Vltimum locum inter testes obtinet illa Collectio [O], cui F. Maassen nomen incommodum atque ex apparitorum officialiumque usu loquendi petitum indidit *Sammlung in Sachen des Monophysitismus* [*Gesch. d. Quell.* etc. 753 sq.] quam cum compositam esse circa annos 542—544 ab archimandritis laurarum coenobiorumque Palaestinensium disciplinae Euthymii et Sabae adscriptorum probauerim [*Zeitschr. f. neutestamentl. Wiss.* 25, 74 sq.], ut simul Seuerianos atque Origenistas inpugnarent, aptius et breuius uidebatur appellare Sabbaiticam; inter ea quae in illam recepta sunt, tertium locum obtinet definitio Chalcedonensis. formam Collectionis primariam F. Maassen non nouit nisi ex uersione Latina conciliorum Collectionis Merlinianae, quam frustra in codicibus quaesiui neque saeculo quinto decimo antiquiorem esse duxerim; de codicibus Graecis primus solusque egit O. Günther [*Nachr. der Gött. Ges. d. Wiss.* 1894, 119 sq. Corp. script. eccles. Latin. 35 p. LXIIII sq.] qua erat sagaci diligentia, neque tamen ita ut rem ad finem perduceret. recte elegit codices Monacensem 186 et Parisinum 418; quos praeterea adhibendos esse censuit, Ottobonianus 28 ex Parisino, Vindobonensis hist. gr. 46 atque Parisinus 419 ex Vaticano 1179 transscripti sunt. his omnibus antiquior neque tamen in omnibus melior est codex Vatopedianus 620 s. XIIII, cuius phototypa debeo collegis Americanis K. Lake et R. Blake.

Quae testimonia omnia ea Gestorum recensione quae in archetypo codicum MB extitit, antiquiora sunt. ad tempora longe posteriora deducimur tribus codicibus inter se simillimis Barberino 578 olim Sinaitico [b] s. XI, cuius altera notatio in codicum tabula p. 264 per errorem inter codices Collectionis F irrepsit, Coislin. 34 s. XIII [c], de quibus duobus conferas W. Beneševič [Iohann. Scholast. p. 103. Syll. XIIII titul. p. 103. 177], quem post acerba fata mundo redditum esse sincero gaudio gratulamur, Vallicelliano F 22 s. XV [v] de quo locutus sum t. I 1, 1 p. VIII. 7 p. III. duo, Barberinus et Vallicellianus, habent synodicon quod inde ab a. 843 dominica orthodoxiae, quae est prima quadragesimae, recitari solebat [cf. Th. Uspenski, Sinodik w nedjeliu prauoslavija, Odessa 1893. Dimitrijevič in descriptione Rossice conscripta codicum liturgicorum 2 p. 359. 888]. ex multorum annorum augurio Michaeli Cerulario patriarchae [1043—1059] in fine synodici oblato Beneševič codicis Barberini aetatem enucleauit; Vallicellianus quoniam f. 32^{u} habet Μανουὴλ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων τοῦ Παλαιολόγου [abdicauit a. 1423] καὶ Ἑλένης τῆς εὐσεβεστάτης αὐγούστης πολλὰ τὰ ἔτη: Ἰωάννου τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων τοῦ Παλαιολόγου [regnauit 1423—1448] πολλὰ τὰ ἔτη: Ἰωσὴφ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου [sedit 1416—1439] πολλὰ τὰ ἔτη, non multo post a. 1423 scriptus est. quod uel ex hoc indicio conicere licet definitionis Chalcedonensis textum in tribus illis codicibus deberi usui liturgico, confirmatur inscriptione qua definitio instruitur in codice Barberino:

Σύνοδοσ δ̄ ἀναγινώσκεται κυ(ριακῇ) τῶν προαλλάκτον [sic] [1])

Ὅροσ τῆσ ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆσ ἐν καλχῇ συνο̊δο̊

et scholio quod legitur in codice Vallicelliano f. 381^{u}:

χρὴ εἰδέναι ὡς ὁ μὲν τόμος τῆς ἑνώσεως [920/1 sub imperatoribus Constantino et Romano] ἀναγινώσκεται ἐπ' ἄμβωνος τῇι πρὸ τῆς ἐνδεκάτης τοῦ Ἰουλίου κυριακῇι ἤγουν πρὸ τῆς ἑορτῆς τῆς ἁγίας καὶ καλλινίκου Εὐφημίας· ὁ δὲ ὅρος τῆς ἐν Χαλκηδόνι ἁγίας συνόδου τῇι μετὰ τὴν ἐνδεκάτην κυριακῇι ἤτοι τῇι ιζ̄ τοῦ Ἰουλίου ἢ ἐν ἄλλῃι καθ' ἣν ἂν τύχοι ἡ κυριακή, καθ' ἣν καὶ ἡ ἀκολουθία τῆς αὐτῆς ἁγίας συνόδου ψάλλεται· καὶ τῇι μετ' αὐτὴν πάλιν κυριακῇι ὁ τῆς ε̄ συνόδου [est sententia synodi ἐνδημούσης a. 536 et Mennae patriarchae contra Seuerum Petrum Zooran L V 252—256 = M VIII 1139—1142]· ὁ δέ γε τῆς ἕκτης τῇι μετὰ τὴν ὕψωσιν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ [14. Sept.; d. 16 m. Sept. a. 681 definitio lecta et subscripta est] κυριακῇι· καὶ μετὰ τὴν ἐνδεκάτην [cf. Theophanem p. 463, 5 contra gesta concilii] πάλιν τοῦ Ὀκτωβρίου ὁ τῆς ἑβδόμης ἀναγινώσκεται καὶ τῇι πρώτηι κυριακῇι τῶν νηστειῶν τὸ συνοδικὸν τῆς ἀναστειλώσεως [sic] τῶν σεπτῶν καὶ ἁγίων εἰκόνων.

Die 11 m. Iulii non celebrabatur S. Euphemiae Chalcedoniae martyrium, sed miraculum ab illa statim post concilium quod in eius basilica habitum erat, perpetratum in definitionum synodicae et haereticae exemplaribus; enarratum illud inuenies in synaxario Constantinopolitano, quod olim Sirmondi nomen ferebat, nunc praeclare editum est ab Hippolyto Delehaye in propylaeo ad AA. SS. m. Nouembris [Bruxellis 1902] p. 811 sq. atque apud Zonar. 13, 25 uel in Menologio Basiliano PG 117 p. 536, cf. praeterea Tillemont 5, 409 et Nilles, Kalendar. manuale 1, 208. 2, 490. diem 11. m. Iulii apud Theophan. p. 229, 30 appellari synaxin τῆς ἁγίας Εὐφημίας

---

[1]) Definitio quintae synodi uel potius synodi ἐνδημούσης a. 536 [cf. de hac confusione peruulgata *Zeitschr. f. neutestamentl. Wiss.* 25, 74^{2}] in Cod. Barberino 578 ita inscripta est: Σύνο̊δ̊ ε̄. ἀναγινώσκεται ἡ σύνοδος αὕτη κυ(ριακῇ) τῶν ἁλακτῶν. quem sensum quamue originem habeant haec nomina dominicarum diem festum s. Euphemiae sequentium, nullum inueni unde discam, siue librum siue hominem.

τοῦ Ὄρου monuit Delehaye in nota ad synaxarion, unde apparet morem illum definitionem Chalcedonensem aut ipso Euphemiae die aut dominica post eum recitandi saeculo VIIII esse antiquiorem. fabellam effictam esse intellexerunt Bollandistae [AA. SS. Sept. t. 5 p. 257] ex loco epistulae quam synodus Chalcedonensis ad Leonem papam destinauit [Gesta Chalcedon. 21] ἡ τὸν σύλλογον τῶι νυμφῶνι στεφανοῦσα καλλίνικος Εὐφημία, ἣ ὥσπερ οἰκείαν ὁμολογίαν τῆς πίστεως παρ' ἡμῶν δεξαμένη τὸν ὅρον τῶι ἑαυτῆς νυμφίωι διὰ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως καὶ τῆς φιλοχρίστου βασιλίδος προσήγαγεν, πᾶσαν μὲν τῶν ἀντικειμένων ταραχὴν κατευνάσασα, τὴν δὲ τῆς ἀληθείας ὡς φίλην ὁμολογίαν κρατύνασα καὶ χειρὶ καὶ γλώττηι ταῖς πάντων ψήφοις ἐπισφραγίσασα [cf. Anatolii epistulam ad Leonem p. 249, 5].

Recitabantur dominica illa post d. II. m. Iulii non definitio tantum, sed etiam episcoporum in actione sexta acclamationes quibus Marciano quaerenti num definitioni omnes consentirent, responderunt [p. 351, 5—28. 352, 13 (inde a Νεστορίωι). 14. 351, 29—352, 4], sed ordine immutato nonnullisque liturgiae causa insertis, quae hic enoto, quoniam ab apparatu critico procul habenda erant. in codice igitur Barberino [b] post Νεστορίωι καὶ Εὐτυχεῖ καὶ Διοσκόρωι ἀνάθεμα [p. 352, 13. 14] pergitur

Ἡ τριὰς τοὺς τρεῖς καθεῖλεν: — [p. 352, 28]
Ὅλοις τοῖς Ἰακωβίταις ἀνάθεμα: — $\overline{\Gamma}$
Ὅλοις τοῖς Νεστοριανοῖς ἀνάθεμα: — $\overline{\Gamma}$
Ὅλοις τοῖς αἱρετικοῖς ἀνάθεμα: — $\overline{\Gamma}$
Πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων: —
Ὁ δῖνα [sic] βασιλέως ὀρθοδόξου πολλὰ τὰ ἔτη: —
Ὁ θεὸς φυλάξει τὸ κράτος αὐτῶν: —
Ὁ θεὸς εἰρηνεύσει τὴν βασιλείαν αὐτῶν: —
Οὐράνιε βασιλεῦ, τοὺς ἐπιγείους φύλαξον: —
Τοῦ ἁγιωτάτου ἡμῶν πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη: —

Tum tandem secuntur p. 351, 29 ὁ θειότατος καὶ etc. usque ad p. 352, 4 εἰρήνην ἡμῖν παρὰ τοῦ θεοῦ δωρήσεσθαι, quae finem faciunt recitationis. in codicibus Coisliniano et Vallicelliano pro 2—10 non habentur nisi

Ὁ θεὸς φυλάξει τὸ κράτος ὑμῶν
Ὁ θεὸς εἰρηνεύσει τὴν βασιλείαν ὑμῶν
Ἡ ὑμετέρα πίστις δόξα τῶν ἐκκλησιῶν.

Sicut ceterae conciliorum de fide definitiones, ita ne Chalcedonensis quidem in collectionem quattuordecim titulorum, quae antiqui canonum corporis locum obtinuit, recepta est neque extra canonum seriem in illius codicibus inuenitur nisi simul cum Leonis tomo in duobus illis quos Beneševič in libro de sylloga XIIII titulorum describit p. 192 sq. Hierosolymitano Cruc. 2, qui mihi praesto non fuit, et Veneto III 17 [K^2]. habetur praeterea in codice Vindobonensi hist. gr. 7 [K^v], qui non est collectionis XIIII titulorum, sed Iohannis Scholastici; accuratissime eum descripsit Beneševič in libro de illius synagoga p. 108 sq.

Ad canones recensendos praeter codices Gestorum uersionesque Latinas et Syriacam syllogam XIIII titulorum non sine fructu adhibitam esse ex editione mea manifestum fore spero. in seligendis illius syllogae codicibus secutus sum sicut in tomo primo librum quem Beneševič de ea conscripsit: ad nomocanonis primae redactionis recensionem Photio prototypam pertinent codices a—f [cf. p. 264 huius editionis], ad alias recensiones eiusdem nomocanonis l, h, z, inter quos eundem fere textum atque a—f praebet z, diuersum h atque etiam magis l. nomocanoni primae redac-

tionis fere aequale est syntagma primae redactionis, cuius codicum pq [Patmiaci 172. 173] lectiones sumpsi ex canonum editione quam confecit Beneševič sub titulo *Syntagma* XIV *titulorum sine scholiis secundum uersionem palaeo-slouenicam Petropoli 1906.* ad recensiones nomocanone et syntagmate primae redactionis posteriores pertinent codices r, cuius lectiones debentur editioni quam modo commemoraui, et t, qui arte cum Laudiano l cohaerent, et u y. denique in codice Parisino 415 [P] lacinias extare canonum corporis ad collectionem XIIII titulorum pertinentis exposui in huius uoluminis parte I p. VI.

Canonibus XXVII in sylloga XIIII titulorum adduntur excerpta ex Gestis haec, numeris hic illic ex arbitrio librariorum additis:

Ψῆφος τῆς αὐτῆς ἁγίας συνόδου ἐκφωνηθεῖσα χάριν τῶν πρεσβείων τοῦ θρόνου τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως. Πανταχοῦ τοῖς τῶν ἁγίων — ἐπ' αὐτὸν ἀναφερομένων = Gesta 17, 8

Τῆς αὐτῆς ἁγίας συνόδου ἐκ τῆς πράξεως τῆς περὶ Φωτίου ἐπισκόπου Τύρου καὶ Εὐσταθίου ἐπισκόπου Βηρυτοῦ. Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Περὶ τῶν ἐπισκόπων — βέβαια φυλαττέσθω = Gesta 19, 45. 49. 50. 56. 57.

Τῆς αὐτῆς ἁγίας συνόδου ἐκ τῆς τετάρτης πράξεως ἔνθα σκοπεῖται τὸ κεφάλαιον τὸ κατὰ τοὺς ἐπισκόπους τοὺς Αἰγυπτίους. Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπεν· Ἐπειδὴ οἱ εὐλαβέστατοι — ἐπισκόπου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως = Gesta 4, 60—62.

II. DE EPISTVLARVM COLLECTIONE B

Epistularum Collectionem, quam littera B signaui, extare post actionem alteram, quae est de Dioscoro, partis I p. VIII sq. exposui partemque priorem [ep. 1—13], quae praeter ultimas duas epistulas eodem loco etiam in codice M legitur, descripsi atque de huius partis origine disserui ibidem p. XII. XIII. iam agendum est de altera parte [ep. 14—22], quam ex Gestorum codicibus unus habet codex Vindobonensis B. ex codice huius simillimo transscripta est in altera parte codicis Vaticani 1455 [V] bombycini s. XIIII [cf. Lietzmann Apollinaris p. 100] f. 201^{r}—215^{u}; secuntur ab alio librario perscripta f. 216 excerpta ex Gestis de damnatione Dioscori [p. 237, 33—238, 34; deinde sub titulo καθαίρεσισ διοσκόρου p. 224, 24 δῆλα γεγένηνται — p. 225, 5 ἐσκοποῦμεν ἐκ τῆσ, in quibus uerbis a scribendo destitit librarius cetera paginae parte uacua relicta], ista quoque ex codice B simillimo desumpta [1]). ab alio librario f. 224^{r}. 224^{u} perscripta est epistula Flauiani ad Leonem Εὐσεβείας καί [Collect. epist. H 5]; illi adiungitur f. 224^{u} ἐπιστολὴ ἀντισύγγραφοσ τοῦ ἐν ἁγίοισ πάπα ῥώμησ λέοντοσ πρὸσ τὸν ἐν ἁγίοισ ἐπίσκοπον κωνσταντινουπόλεωσ φλαβιανόν· τῶ ἁγιωτάτω καὶ συλλειτουργῶ φλαβιανῶ. τέλοσ· πρὸσ δὲ καὶ τὸ — θεοφιλέστατε ἀδελφέ [p. 19, 24—20, 4; desunt in epistulae quod sequitur exemplari]. ipse tomus Leonis ab nouo rursus librario scriptus habetur f. 225^{r}—234^{u}; eundem fere textum praebet atque codices canonum K^{lu}, quorum lectiones etiam in fine tomi f. 224^{u} perscripto redeunt, et codex Vaticanus 712 [U]. eidem atque tomus Leonis librario debetur in fol. 233^{r} excerptum ex Theodori lectoris historia tripartita, quod quoniam huc usque non notum est nisi ex Iosephi Suarez apographo parum diligenti [PG 86, 1 p. 225], exscribo:

ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας Θεοδώρου ἀναγνώστου Κωνσταντινουπόλεως

[1]) A B non discrepant nisi haec: p. 237, 34 καὶ om. V, θεοῦ] $\overline{\chi\upsilon}$, p. 238, 17 θεοσεβεστάτων καὶ εὐσεβεστάτων V, 26 ὁ om. V, 29 ταύτην V, p. 224, 31/32 ὑπ' αὐτῶν] αὐτῶν B αὐτῶ V, 34 ἑαυτοῦ] αὐτῆ V.

[in mg. manu recentissima conscribillata sunt ποσάκις αἱ τῆς πίστεως ἐκθέσεις γεγόνασιν]

Ταῦτα μὲν ἐν Κωνσταντινουπόλει τότε ἀνέγνωσαν [sic]· ἡμεῖς δὲ τὸν λαβύρινθον τῶν ἐκθέσεων ὀψέ ποτε διανύσαντες τὴν ἀπαρίθμησιν αὐτῶν συναγάγωμεν [συναγάγομεν cod.]. μετὰ γὰρ τὴν ἐν Νικαίαι πίστιν ὕστερον ἐν Ἀντιοχείαι τοῖς ἐγκαινίοις δισσὰς ἐκθέσεις ὑπηγόρευσαν· τρίτη δέ ἐστιν ἡ ἐπιδοθεῖσα ὑπὸ τῶν περὶ Νάρκισσον ἐν ταῖς Γαλλίαις τῶι βασιλεῖ Κώνσταντι· τετάρτη δὲ ἡ δι' Εὐδοξίου τοῖς ἐν Ἰταλείαι [sic] πεμφθεῖσα. ἐν δὲ Σιρμίωι τρεῖς ὑπηγορεύθησαν, ὧν μία ἐν Ἀριμήνωι μετὰ τῆς ὑπατείας ἀνεγνώσθη. ὀγδόη δ' ἐστὶν ἡ ἐν Σελευκείαι, ἣν οἱ περὶ Ἀκάκιον ἀνεγνώκεισαν· τελευταία δὲ ἥτις ἐν Κωνσταντινουπόλει μετὰ τῆς προσθήκης ἐκδέδοται· προσέκειτο γὰρ αὐτῆι μήτε οὐσίαν μήτε ὑπόστασιν ἐπὶ θεοῦ λέγειν. ταύτηι καὶ Οὐλφίλας τῶν Γότθων ἐπίσκοπος τότε πρῶτον συνέθετο· τὸν γὰρ ἔμπροσθεν χρόνον τὴν ἐν Νικαίαι πίστιν ἠσπάζετο ἑπόμενος Θεοφίλωι, ὃς τῶν Γότθων ἐπίσκοπος ὢν τῆι ἐν Νικαίαι συνόδωι παρὼν καθυπέγραψε. τοσαῦτα μὲν περὶ τούτων εἰρήσθω. subscripta sunt *extat apud Socratem hist. eccl. lib.* II *cap. 41. A. Maius.*

De iis quae inde a f. 234^{r} ab eodem librario atque Epistularum collectio B perscripta sunt et ad Collectionem Sabbaiticam pertinent, in t. III agetur.

Transcripta est Collectio B ex codice Vaticano 1455 in codice Oxoniensi Barocciano 111; neque enim lectiones tantum accurate concordant praeter uitia quaedam a librario codicis Barocciani commissa, sed etiam certius indicium accedit: uerba παρρησίασ — αὐτῶν τῆσ [p. 260, 5. 6], quae in Vaticano codice lineam faciunt, omittuntur in Barocciano. alter qui eandem Collectionem continet codex Barocciānus 71 transcriptus est ex Barocciano 111; si enim comparatur corruptela quam iste f. 104^{r} habet παρακλάσεισ cum παρασκευάσει [p. 259, 28] recte in Barocciano 111 f. 176^{r} perscripto, apparet ευ ita scripta esse, ut facile cum λ confundi possent.

Recensionem propriam neque spernendam Leonis epistulae ad Iuvenalem Graece translatae [= Coll. B ep. 22] continet codex Vaticanus 720 [F], cuius mentionem feci t. I 1, 1 p. XI. praecedit epistula Graeca Leonis ad Theodosium, cuius uereor ut umquam exemplar extiterit Latinum; primum edita est a Thoma Cacciari, tum repetita a Ballerinis [PG 54, 1257].

Epistulae quam Theodoretus a. 448 [cf. *Sitzungsber. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* 1929 V p. 60] ad Dioscorum scripsit [ep. 14 Collectionis B] praeter codices Graecos BV, uersionem Latinam quam primus edidi t. I 5 p. 315 sq. [cf. p. 111 ibidem], et excerpta Syriaca quae in codice Mus. Brit. Add. 12156 legi, extitit codex Graecus antiquus optimaeque notae, Vindobonensis suppl. 23, olim ad Ascetas ex instituto S. Augustini Neapolitanos dictos de Carbonaria pertinens atque ab illis a. 1717 imperatori Carolo VI donatus [Kollarii ad Lambecii commentariorum de bibl. Caes. Vind. libros VIII supplementorum liber I p. 194]. qui Vindobona aestate a. 1914 Argentorate missus a me nondum erat examinatus, cum bello exorto, quoniam Vindobonam remitti iam non poterat, in caueas Bibliothecae Argentoratensis abditus est, in quibus remansit diligenter asseruatus usque ad introitum Francogallorum mense Nouembri a. 1918. ubi iam extet, nescio; constat eum bibliothecae Vindobonensi non esse redditum. codice usus est ad Theodoreti epistulas primus Iacobus Sirmond, sicut ipse dicit in praefatione editionis quae in lucem prodiit a. 1642, cf. quae ei scripserat Franciscus cardinalis Barberinus d. 13. m. Febr. 1639 [Sirmondi opp. ed. Venet. 1728 t. IIII p. 508]: *nunc Theodoretum tuum expectamus . . . codicem quoque Neapolitanum ab Holstenio obiter inspectum breui ad nos perlatum iri spero.* a. 1772, postquam codex Vindobonam translatus est, Ioh. Aug. Noesselt qui epistulas recensendi curam

in editione Schulziana suscepit, se beneficio Kollarii praeter apographum epp. 147. 151 etiam aliis ex epistulis discrepantes lectiones eiusdem codicis accepisse scribit [Theodoret. epp. ed. Schulze 4 p. VIII]. textum epistulae Noesselt constituit secundum editionem illius quam post Sirmondum confecit Garnier in auctario Theodoreti p. 101 codice usus Vaticano, quem Vaticanum 1455 fuisse ex lectionibus facile et certo agnoscitur. quem ut codici tunc Neapolitano quem Sirmond adhibuerat, praeferret et aperta quoque uitia eius in textum introduceret, pellectus est Garnier tribus locis [p. 245, 33/34. 247, 17—19. 30—p. 248, 2] quibus in Vaticano plura extabant quam in editione Sirmondi [1]); hunc autem multo felicius editoris munere functum fuisse uel inde apparet quod eius lectiones saepe uersionibus Latina et Syriaca confirmantur. quo acrius fuit et est desiderium codicis Vindobonensis, fundamenti textus Sirmondiani; mitigatur aliquo modo codice Vaticano 630 [Z] chartaceo, in quo a librario saeculi potius XVII quam XVI epistularum Theodoreti collectio perscripta est eadem atque extat in descriptione Kollariana codicis Vindobonensis. lectiones concordant omnes cum Sirmondianis, etiam omissiones illae tres, de quibus modo locutus sum. duae lectiones Neapolitani i. e. Vindobonensis in editione quam Noesselt pro Schulzio confecit, notatae sunt: altera concordat cum Z contra Sirmondum [p. 245, 33]; ut p. 246, 25 [non 24 qui typothetae error est] τὸ ex codice Neapolitano enotatum in Z non minus omitteretur quam in BV, casu euenisse non est cur negetur. concludo igitur potius quam conicio codicem Z apographon esse codicis tunc Neapolitani.

Codicibus perlustratis iam de Collectionis intentione et si fieri potest, origine ac tempore agendum est. praeter primam omnes epistulae scriptae sunt post concilium. epistulae 15 et 16 ab Anatolio et Marciano per Lucianum episcopum Bizyae statim post concilium d. 18. m. Dec. a. 451 ad Leonem destinatae sunt; utrique ille respondit epistulis 17. 18 d. 22. m. Mai a. 452 per eundem Lucianum perlatis [uol. 4 p. 59, 6. 67, 25]. Marciani epistula ad Leonem 19 data est d. 15. m. Febr. a. 453; respondit Leo quam citissime epistulis et ad imperatorem et ad omnes qui concilio Chalcedonensi adfuerunt, datis d. 21. m. Mart. a. 453. epistula denique ad Iuuenalem data est die 4. m. Sept. a. 454, quattuordecim fere mensibus post mortem Pulcheriae [cf. part. I p. XII]. tendunt sane epistulae 15—22 in eas [19—21] quibus Leo ab imperatore non sine instantia rogatus se decretis Chalcedonensibus de fide et damnatione haereticorum consentire claris uerbis pronuntiat, sed ab assensu excipit quae synodus de priuilegiis sedis Constantinopolitanae et de canone tertio synodi Constantinopolitanae constituerat; huius controuersiae ut summa certe proponeretur, is qui Collectionem B instituit, epistulas 15—18 recepit. num hoc fecerit, ut causam Leonis curiaeque Romanae defenderet, dubito; constat eiusmodi studio non motum fuisse eum qui Gestis epistulam synodi ad Leonem adnexuit [Gesta 21], qua illa se sperare manifestis uerbis declarat fore ut Leo decreta de priuilegiis sedis Constantinopolitanae probet atque accipiat. quiuis siue huius siue epistularum Collectionis B lector non Constantinopolitanus tantum, sed totius Orientis neque Marcianum neque Anatolium Leonis zelo paruisse [cf. *Sitzungsber. d. Berl. Akad.* 1930 p. 626] bene nouerat neque periculum erat ne laus quam imperator pontifici propter accuratam canonum custodiam tribuit [p. 257, 16 sq.], ita intellegeretur quasi ille decreta synodalia ab ipso approbata de throno suae regiae urbis papae gratia tollere uel auctoritatem concilii

[1]) Extant omnes in uersione Latina, duo priores in excerptis Syriacis, neque dubitari potest quin a Theodoreto ipso scripti sint. quomodo factum sit nt in apographo codicis Vindobonensis et sine dubio in hoc ipso quoque omitterentur, dici non poterit nisi tota Theodoreti epistularum collectio quae extat in codice Vindobonensi, diligenti examine discussa fuerit.

a magno Theodosio Constantinopolim conuocati uoluerit infringere. uel Iulianus Coensis qui illo tempore Leonis quasi apocrisiarius in aula Constantinopolitana erat, papae consilium dabat ne imperatoris uoluntati decretoque synodi assensum denegaret [Leon. ep. 57].

Laudi illi quam papae tributam esse modo dixi, non sine acerbitate Marcianus [p. 257, 20] adiungit illum ab aliis comperturum, qualia et quanta commissa sint propter eius tomum; quibus obsistere se nolle nisi papa confirmasset fidem Chalcedone proclamatam uere catholicam atque orthodoxam esse. uerba facit imperator de seditione monachorum Palaestinensium; eodem tempore quo ad papam scripsit, per Iulianum [cf. ἐξ ἑτέρων p. 257, 21] Coensem ad eum destinauit [cf. uol. 4 p. 67, 34. 68, 22] edictum *quo imperita quorundam monachorum insania quid mereretur, ostendit* et responsionem Pulcheriae *qua monasteriorum praesules increpauit*; utraque scriptio extat Gestis in codicibus MB adnexa [26 et 27]. iam apparet quali conexu epistulae 15—21 cum ultima cohaereant, quae Leonis est ad Iuuenalem Constantinopoli quo fugerat, Hierosolymam post seditionem profligatam reuersum. quae ibi scripta sunt [uol. 4 p. 92, 7] inexcusabiliorem esse omnibus imperitis quemlibet Hierosolymis habitantem Christianum qui ipsorum locorum testimoniis eruditus duas Christi naturas non agnosceret, Graece uersa credideris, ut monachi seditiosi synodumque Chalcedonensem conuiciantes et anathematizantes impugnarentur.

Denique redeo ad Theodoreti epistulam qua se orthodoxum esse Cyrillique olim amicum Dioscoro exponit, qui a Domno rogauerat ut illum castigaret. in prima [cf. 1, 27—46] et nona actione concilii Chalcedonensis magnificentissimi iudices inconcussa aequanimitate ipsorum mentibus sane non debita, sed Marciani magisque etiam Pulcheriae uoluntati obtemperantes contra episcoporum odia clamorosa id egerunt ut Theodoretus synodum intraret et Nestorio anathematizato episcopatum a Dioscoro synodoque Ephesena demptum recuperaret. ipse uero Theodoretus qua erat occasionum perspicacia consiliaque temporibus accommodandi facultate, eis quos concilio praecepturos esse nouerat quam fidem reciperet, Marciano et Pulcheriae gratum se praestitit, dum in tertia actione [24—26] episcopis haesitantibus inter tomum Leonis Cyrillique doctrinam nullum esse discrimen persuadet. res igitur augusti augustaeque agebatur ab illo qui Theodoreti apologiam epistularem Collectioni epistularum B praeposuit neque scio an non sine acumine quodam initio memoriam uiri de orthodoxia Chalcedonensi optime meriti coluerit, in fine uero castigatione Leonis collocata labem non paruam intulerit Iuuenali olim in concilio Epheseno strenuo Dioscori sodali.

Non facilis est accessus ad monumenta historica temporum illorum, quando mos erat non aperte de rebus quae gesta erant, iudicare, sed mentes hominum dirigere publicando et colligendo quae constituta et scripta erant ab illis qui res publicas atque ecclesiasticas gubernarunt. talia interpretanti periculum imminet erroris neque fieri potuisse nego ut non omnia recte diuinarem. si qua tamen ex iis quae disserui, non prorsus a uero aberrauerint, hoc manifestum est Collectionem B non aliter quam Collectionem M paucis annis post concilium ipsum esse compositam ab homine non procul ab aula Marciani Pulcheriaeque uersante.

Monachii m. Iulio a. h. s. XXXIII

E. Schwartz

CORRIGENDA

p. 236, 21 pro Διοκαισαρέων l. Νεοκαισαρέων; *inserenda sunt* ***apparatui*** 21 **Νεοκαισαρέων Φ διοκαι-**σαρέων MB

p. 246, 24 nota *numerum lineae* 25 *ponas ante* τὸ *et legas* τὸ²

p. 264 ***deleas priorem mentionem codicis Barberini 578, quae sub littera F posita est***

p. 269, 14 *del.* Ἱεράκους, *in apparatu add.* cf. 1, 3. 139. 140

p. 304, 38 *pro* Συρίας *l.* Λυδίας *et in nota add.* συρίασ MBΦ

CONCILII CHALCEDONENSIS ACTIO II

EPISTVLARVM COLLECTIO B

ACTIONES III—VII

M = Codex Venetus 555 s. XI
B = Codex Vindobonensis hist. gr. 27 s. XII
Φ^a = uersio antiqua
Φ^c = uersio antiqua correcta
Φ^r = uersionis antiquae correctae editio Rustici

Δευτέρα πρᾶξις τῆς ἐν Χαλκηδόνι ἁγίας συνόδου

1 Ὑπατείαι τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως Μαρκιανοῦ τὸ πρῶτον L IIII 372
καὶ τοῦ δηλωθησομένου τῇι πρὸ τριῶν Εἰδῶν Ὀκτωβρίων ἐν Χαλκηδόνι τῇι πόλει M VI 976
τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας d. 13. m. Oct.
a. 451

2 κατὰ χάριν θεοῦ καὶ ἐκ θεσπίσματος τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων συνόδου οἰκου-
μενικῆς συγκροτηθείσης καὶ συνεδρευσάντων ἐν τῶι μαρτυρίωι τῆς ἁγίας καὶ καλλινίκου
1—5 μάρτυρος Εὐφημίας πάντων τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων μετὰ Πασκα- M VI 977
σίνου καὶ Λουκινσίου ἐπισκόπων καὶ Βονιφατίου πρεσβυτέρου τῶν ἐπεχόντων τὸν
τόπον τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Λέοντος
καὶ Ἀνατολίου Κωνσταντινουπόλεως καὶ Μαξίμου Ἀντιοχείας

6 Στεφάνου Ἐφέσου
7 Κυριακοῦ Ἡρακλείας
8 Λουκιανοῦ Βύζης
9 Διογένους Κυζίκου
10 Ἰουλιανοῦ Κῶ
11 Οὐαλεριανοῦ Βασσιανῆς
12 Εὐνομίου Νικομηδείας
13 Πέτρου Κορίνθου
14 Ἐλευθερίου Χαλκηδόνος
15 Θεοδώρου Ταρσοῦ
16 Ῥωμανοῦ Μύρων
17 Κύρου Ἀναζάρβου
18 Κωνσταντίου Βόστρων
19 Σελεύκου Ἀμασείας
20 Ἰωάννου Σεβαστείας
21 Κωνσταντίου Μελιτηνῆς
22 Καλογήρου Κλαυδιουπόλεως
23 Πατρικίου Τυάνων
24 Ἀμφιλοχίου Σίδης
25 Ἐπιφανίου Πέργης L IIII 374
26 Θεοδώρου Δαμασκοῦ

Huius actionis breuis narratio extat in Collectione Vaticana rerum Chalcedonensium 6
1 ἀνάγνωθι πρότερον ταύτην καὶ οὕτως τὴν γ̄ M^{mg}

MB, Φ [usque ad 7 ἐπισκόπων]

primam sequitur haec actio in BΦ^{a}, tertiam quae uulgo numeratur secunda, in M, sed cf. scholia et id quod supra exhibetur, et quod ei quae in M praecedit actioni, adscriptum est, atque Facundum 5, 3 p. 714 *in actione tertia . . . quae . . . primae coniuncta in codicibus inuenitur.* tertia actio est in Φ^{cr}

1 πρᾶξισ δευτέρα B 2 τὸ πρῶτον om. Φ^{ac} 7 ἐπισκόπων om. M 7/8 μετὰ πασ-
κασίνου [B^{corr} πασκασίου B] καὶ B πασχασίου μετὰ M 8 τῶν ἐπισκόπων B βονηφατίου M
15 κῶν MB 16 οὐαλλεριανοῦ MB βασιανῆσ MB, corr. M 26 μελιτινῆσ M

27 Ἀττικοῦ Νικοπόλεως Παλαιᾶς
28 Βασιλείου Τραιανουπόλεως
29 Φλωρεντίου Σάρδεων
30 Φραγκίωνος Φιλιππουπόλεως
31 Ἰωάννου Ῥόδου
32 Πέτρου Γαγγρῶν
33 Φωτίου Τύρου
34 Νουνεχίου Λαοδικείας
35 Ὀνησιφόρου Ἰκονίου
36 Στεφάνου Ἱερᾶς πόλεως
37 Μαρινιανοῦ Συνάδων
38 Περγαμίου Ἀντιοχείας Πισιδίας
39 Νόννου Ἐδέσσης
40 Ὀλυμπίου μητροπολίτου Κωνσταντίας Κύπρου
41 Θεοκτίστου Πισινοῦντος
42 Δόμνου Ἀπαμείας Συρίας
43 Κριτωνιανοῦ Ἀφροδισιάδος
44 Συμεῶνος Ἀμίδης
45 Σεβαστιανοῦ Βερόης
46 Κεκροπίου Σεβαστοπόλεως
47 Ἰωάννου Γερμανικείας
48 Ἀταρβίου Τραπεζοῦντος
49 Ἰωσὴφ Ἡλιουπόλεως
50 Ἀντιόχου Σινώπης
51 Ἀκακίου Ἀριαραθείας
52 Ἀττικοῦ Ζήλων
53 Εὐσταθίου Ἁλικαρνασοῦ
54 Ἀπραγμονίου Τίου
M VI 980 55 Ἰωάννου Νικοπόλεως
56 Γρατιανοῦ Κερασοῦντος
57 Θαλασσίου Παρίου
58 Φιλίππου Ἀδάνων
59 Ἐπικτήτου Διοκλητιανουπόλεως
60 Δανιήλου Κάδων
61 Θεοδοσίου Ναζιανζοῦ
62 Θεοδώρου Κλαυδιουπόλεως Ἰσαυρίας
63 Θεοδώρου Τριπόλεως
64 Θωμᾶ Θεοδοσιουπόλεως
65 Θεοδώρου Νεοκαισαρείας
66 Ἰωάννου Πολεμωνίου
67 Ἀθανασίου μεσήνης
68 Πατρικίου Νεοκαισαρείας Αὐγούστου
69 Ἀλεξάνδρου Σελευκείας [Ἰσαυρίας]

MB
4 φραγγίωνος M 12 πισσιδίας B 13 ἐδέσης B αἰδεσης M 15 πισσινοῦντος B 17 κρητωνιανοῦ M 24 ἀντιλόχου MB 25 ἀριαραθίας MB, corr. M 27 corrupta 32 ἀδράνων MB ἀδριανῶν M^{corr} 34 δανιὴλ συκάλων MB 35 ναζιαζοῦ M 39 postulatur Δωροθέου 41 μεσήνης B μεσσήνης M postulatur Μοσύνων 43 Ἰσαυρίας falsum

70 Οὐαλερίου Λαοδικείας Φοινίκης
71 Κυρίνου Πατάρων
72 Θεοφίλου Ὀριεσσοῦ
73 Αἰθερίχου Σμύρνης
74 Τρύφωνος Χίου
75 Μελιτίου Λαρίσσης
76 Νέωνος Σιλλύου
77 Εὐδοξίου Ἐτένων
78 Μαρκιανοῦ Κοτένων
79 Διοδότου Λυσανίας
80 Ἰωάννου Φλαβιάδος Κιλικίας
81 Παύλου Πτολεμαίδος
82 Διονυσίου Ἡρακλείας
83 Ἰωάννου Ἀλίνδης
84 Εὐπειθίου Στρατονικείας
85 Ἰωάννου Ἀμαζόνος
86 Παπία Ἐρίζων L IIII 375
87 Διονυσίου Ἀντιοχείας
88 Τυγχανίου Ἀπολλωνιάδος
89 Θεοδωρήτου Ἀλαβάνδων
90 Μενάνδρου Ἡρακλείας
91 Φλακίλλου Ἰασσοῦ
92 Ἰωάννου Κνίδου
93 Καλανδίωνος Ἀλικαρνασοῦ
94 Καλλινίκου Ἀπαμείας Ἑξαπόλεως
95 Θεοτέκνου Τυραείου
96 Ἑορτικίου Νικοπόλεως
97 Κύρου Σινιάνδου
98 Φλωρεντίου Τενέδου
99 Ζηνοδότου Τερμισσοῦ
100 Σάβα Πάλτου
101 Θεοκτίστου Βεροίας
102 Θωμᾶ Πορφυρεῶνος
103 Μακαρίου Αἴνου
104 Κυριακοῦ Αἰγέης
105 Γενεθλίου Κρατείας
106 Φιλίππου Θεοδοσιουπόλεως
107 Βασιλικοῦ [Θεοδοσιουπολιτῶν]
108 Παυλίνου Ἀπαμείας Πισιδίας
109 Βασιλείου Νακωλείας
110 Ἡρακλείου Κομάνων
111 Ῥουφίνου Σαμοσάτων
112 Μενεκράτους Κιρασσέων

MB
1 οὐαλερίου M οὐαλλερίου M^{corr} οὐαλλεριανοῦ B 3 ὁριόσου B ὁρισσου M ὁρκισσου M^{corr} 7 σιλίου MB 9 κοτέων MB 14 ἀλύδησ MB 15 εὐπιθίου M 20 θεοδωρίτου B 22 φλακίλου B Ἰασοῦ B 26 τυραίου MB τυραοῦ M^{corr} 31 σάββα B 32 βερροίας B 36 κρατίασ M 38 Θεοδοσιουπολιτῶν repetitum ex 19, postulatur Παλαιᾶς πόλεως 39 πισσιδίασ B 43 κιρασέων B

113 Κοσσινίου Ἱεροκαισαρείας
114 Πατρικίου Ἀκμάσου
115 Διονυσίου Ἀτταλείας Λυδίας
116 Παύλου Τριπόλεως
117 Γεμέλλου Στρατονικείας
118 Μαιονίου Νύσης
M VI 981 119 Ἡσαίου Ἐλαιτῶν
120 Ἑσπέρου Πιτάνης
121 Κοίντου Φωκαίας
122 Εὐστοχίου Δοκιμίου
123 Μουσωνίου Νύσης
124 Ἀριστομάχου Κολωνείας
125 Ῥήνου Ἰουνοπόλεως
126 Παύλου Μαριάμμης
127 Εὐσταθίου Σαρακηνῶν
128 Ἀθανασίου Πέρρης
129 Οὐρανίου Ἐμίσης
130 Δαμιανοῦ Σιδῶνος
131 Νῶε Κηφᾶ καστέλλου
132 Οὐρανίου Ἰβώρων
133 Πολυχρονίου Ἐπιφανείας
134 Θεοδώρου Ἀντιφέλλου
135 Λουκιανοῦ Ἰψοῦ
136 Νεοπτολέμου Κόρνων
137 Ἀχολίου Λαράνδων
138 Ἰουλιανοῦ Ὑπαίπων
139 Λεοντίου Μαγνησίας
140 Εὐδοξίου Χώματος
141 Φρόντωνος Φασήλιδος
142 Στεφάνου Λιμυρέων
143 Λεοντίου Ἀράξων
144 Ἀντιπάτρου κάμων
145 Φιλίππου λιβουρέων
146 Κρατιανοῦ Πανόρμου
147 Ἀνδρέου Τλωέων
148 Νικολάου Ἀκρασσοῦ
149 Ῥωμανοῦ Βουβονέων
L IIII 378 150 Παύλου Φιλομηλίου
151 Φλωρεντίου Ἀδριανουπόλεως
152 Μεσσαλίου Λαοδικείας Πισιδίας
153 Ἐλπιδίου μονῆς Θέρμων

MB

3 ἀτταλίασ M λυκίασ MB 6 νύσσησ B 9 φωκείασ M 11 νύσσησ B 13 ἰθυνοπόλεωσ MB ἰθυντοπόλεωσ M^{corr} 14 μαριάμνησ M μαριάμησ B 16 πέργησ MB 19 κιφᾶ M 20 ἰβόρων M 21 ἐπιφανίασ M 22 ἀντιφέλου B 25 ἀσχολίου B 26 ὑπέπων MB 29 φασιλίδοσ B 30 μυρέων MB 31 ἀράζων MB 32 postulatur Καύνου 33 λιβουρέων MB postulatur Βαλβουρέων 35 τονέων MB 36 ἀκρασοῦ B 37 βουβωναίων B 38 φιλομιλίου M 40 πισσιδίασ B

154 Ῥωμανοῦ Εὐδοξιουπόλεως
155 Λογγίνου Ὀρκιστοῦ
156 Μυστηρίου Ἀμορίου
157 Πέτρου Δαρδάνου
158 Ἰοβιανοῦ Διβέλτου
159 Φοντηιανοῦ Σαγαλασσοῦ
160 Ἰνδίμου Εἰρηνουπόλεως
161 Ἀκύλα Εὐδοξιάδος
162 Εὐτροπίου αραδου
163 Μάρκου Ἀρεθούσης
164 Προτερίου Μυρίνης
165 Μαρκελλίνου Μητροπολίτου
166 Εὐσεβίου Κλαζομενῶν
167 Ὀλυμπίου Θεοδοσιουπόλεως
168 Μάμα Ἀνινήτου
169 Ἀντωνιανοῦ Ἀμισοῦ
170 Παραλίου Ἀνδράπων
171 Δόμνου Κουκουσσοῦ
172 Γεροντίου Σελευκείας Συρίας
173 Ἰουλιανοῦ Ῥωσοῦ
174 Ὑπατίου Ζεφυρίου
175 Πέτρου Γαβούλα
176 Ῥουφίνου Βριούλων
177 Ὀλυμπίου Σωζοπόλεως
178 Εὐφρατᾶ Ἐλευθέρνης
179 Καιουμᾶ Μαρκουπόλεως
180 Ἰωάννου Καρρῶν
181 Ἀβραμίου Κάστρων M VI 984
182 Δημητρίου λαπετων
183 Βεθεσλασις Νέας πόλεως
184 Μουσωνιανοῦ βριμήνων
185 Γενναδίου Ἀκμονέων
186 Εὐλαλίου Πιονίων
187 Ἀμαχίου Σεττῶν
188 Θεοδοσίου Κανώθας
189 Εὐσεβίου Σελευκοβήλου
190 Ἑρμείου Ἀβύδου
191 Πατρικίου Ἀδριανοῦ θηρῶν
192 Ἐλευθερίου Ἀπόλλωνος
193 Ἡλία Βλανδοῦ
194 Ἀλκιμίδου Σιλάνδου

MB

3 ἀμμωρίου B 5 λιβέλλου MB 6 φροντιανοῦ MB 9 ἀράδου MB postulatur Ἀδάδων 11 μυρρίνησ M^{corr}B 12 μαρκελίνου B 15 ἀνηνίτου B 16 ἀμισσοῦ MB 17 ἀδράπων MB 18 κουκουσοῦ B 22 γαβουλᾶ B γαμβουλᾶ M 23 ἀριούλων MB, corr. M 25 ἐλευθερίνησ MB 28 ἀβρααμίου M 29 λαπέτων MB postulatur Λαππαίων 30 Βεθεσλασισ Νέας scripsi βεθὲσ λασιννέασ [λασινέασ B] MB 31 βριμήνων MB postulatur Λιμένων 40 λάνδου MB 41 ἀλκιμίδουσ M

195 Πρόκλου Ἀδραέων
196 Θεοδοσίου Ἰλιέων
197 Πιονίου Τρωάδος
198 Στεφάνου Ποιμανηνοῦ
199 Μάρκου Εὐροίας
200 Κλαδέου Ἁγχιασμοῦ
201 Περεγρίνου Φοινίκης
202 Κύρου Κυβίστρων
203 Θεοδώρου Ἡρακλείας
204 Τιμοθέου Δολίχης

3 Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος τῆς βασιλευούσης Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ
1, 16 πριμικήριος νοταρίων εἶπεν· Μέμνηται ἡ ἁγιότης ὑμῶν ὅτιπερ πρώην ἀναγνωσθεισῶν
τῶν ἐπιδοθεισῶν δεήσεων τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ φιλοχρίστοις βασιλεῦσιν ἡμῶν παρὰ
L IIII 379 τοῦ θεοφιλεστάτου Εὐσεβίου ἐπισκόπου τῆς Δορυλαιτῶν κατὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπι-
σκόπου τῆς Ἀλεξανδρέων Διοσκόρου φανερὰ παρηκολούθησε πρᾶξις ὑπομνημάτων
παρόντων τῶι ἁγιωτάτωι τούτωι συνεδρίωι τῶν τε ἐνδοξοτάτων καὶ μεγαλοπρεπεστάτων
ἀρχόντων καὶ τῆς ἱερᾶς καὶ ἐνδόξου συγκλήτου, ἐξεταζομένου τοῦ μεταξὺ αὐτῶν πράγ-
ματος μέχρι βαθυτάτης ἑσπέρας. ἐπεὶ τοίνυν ὁ αὐτὸς θεοφιλέστατος Εὐσέβιος ἐπί-
σκοπος ἑτέρους λιβέλλους καὶ νῦν ἐπιδέδωκε τῆι ὑμετέραι ὁσιότητι κατὰ τοῦ μνημονευ-
θέντος ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Διοσκόρου, μετὰ χεῖρας ἔχοντες τούτους ὑποβάλλομεν πρὸς
τὸ παριστάμενον.

4 Πασκασῖνος ἐπίσκοπος Λιλυβαίου ἐπαρχίας Σικελίας ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ ἁγιω-
τάτου ἀρχιεπισκόπου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέοντος εἶπεν
Ῥωμαιστί

Καὶ ἡρμηνεύθησαν εἰς Ἑλληνικὸν οὕτως· Ἔγνωσται πάντως τῆι θεοφιλεῖ ταύτηι
συνόδωι καὶ πρὸς τὸν μακάριον καὶ ἀποστολικὸν πάπαν Λέοντα θεῖα γράμματα ἀπεστάλ-
M VI 985 θαι ὥστε αὐτὸν τῆι ἁγίαι συνόδωι παρεῖναι καταξιῶσαι, ἀλλ' ἐπειδήπερ οὔτε τὸ τῆς
ἀρχαιότητος ἔθος ἔσχηκεν τοῦτο οὔτε τοῦ γενικοῦ καιροῦ ἡ ἀνάγκη ἐπιτρέπειν ἐδόκει,
τὴν ἡμετέραν βραχύτητα ἀνθ' ἑαυτοῦ ταύτης τῆς ἁγίας συνόδου ⟨προεδρεύειν⟩ ἐπέτρεψεν
καὶ διὰ τοῦτο ἀναγκαῖόν ἐστι ταῦτα ἅπερ ἂν εἰς μέσον ἀχθῆι, δι' ἡμετέρας διαλαλιᾶς
σκοπηθῆναι. διά τοι τοῦτο ὁ λίβελλος ὁ νῦν προκομισθεὶς παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου
ἀδελφοῦ ἡμῶν καὶ συνεπισκόπου Εὐσεβίου ὑποδεχθεὶς παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχι-
διακόνου καὶ πριμικηρίου [Ἀετίου] ἀναγινωσκέσθω.

Καὶ λαβὼν Αέτιος ἀρχιδιάκονος καὶ πριμικήριος νοταρίων ἀνέγνω

5 Τῆι ἁγίαι καὶ οἰκουμενικῆι συνόδωι τῆι ἐκ θεσπίσματος τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν
βασιλέων συνελθούσηι ἐν τῆι Χαλκηδονέων πόλει τῆς Βιθυνίας παρὰ Εὐσεβίου ἐπισκόπου
τῆς Δορυλαιτῶν ποιουμένου τὸν λόγον ὑπέρ τε ἑαυτοῦ καὶ ὑπὲρ τοῦ ἐν ἁγίοις Φλαβιανοῦ
τοῦ γενομένου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. Τὸ
φιλόθεον καὶ μισοπόνηρον ἦθος καὶ τὸ περὶ τοὺς ἠδικημένους συμπαθὲς τῆς ὑμετέρας
ἁγιωσύνης ἐπιστάμενοι, πολλὰ καὶ δεινὰ καὶ παρὰ πᾶσαν ἀκολουθίαν ὑπομείναντες

MB, Φ [inde a 11]

1 ἀδαέων MB 2 postulatur Θεοσεβίου 4 ποιμανηνῶν B ποιμανίνου M 13 ἡμῶν βασιλεῦσι B 14 δορυλλαϊτῶν MB 22 πασχασῖνος M 23 τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου om. Φ 26 καὶ ἀποστολικὸν] *et catholicum* Φ^{ac}, *et apostolicum et catholicum* Φ^{r} θεῖα om. B 29 ταύτης — συνόδου scripsi τὰ τῆς τῆσ ἁγίασ συνόδου M ταύτη τῇ ἁγία συνόδω B προεδρεύειν Φ om. MB 33 *primicerio notariorum* Φ Ἀετίου om. Φ 34 διάκονοσ B cf. notam Rustici πριμικήριοσ νοτάριοσ M πριμικήριοσ B *primicerius notariorum* Φ 35 κη M^{mg} ἁγία ταύτη B 37 δορυλλαϊτῶν MB τε om. B

παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀλεξανδρέων Διοσκόρου πρόσιμεν τῇι ὑμετέραι θεοφιλείαι τῶν δικαίων τυχεῖν ἀξιοῦντες· τὰ δὲ τοῦ πράγματος ἐν τούτοις. πρώην συνελθοῦσα ὑμῶν ἡ ἁγία σύνοδος ἅμα τοῖς ὑπερλάμπροις καὶ ἐξοχωτάτοις ἄρχουσι καὶ τῇι ὑπερφυεῖ συγκλήτωι ἐν ταύτηι τῇι ἁγίαι καὶ μεγάληι ἐκκλησίαι ἐπήκουσε τῶν δεήσεων ἡμῶν τῶν ἐπιδοθεισῶν τοῖς εὐσεβεστάτοις ἡμῶν βασιλεῦσι κατὰ Διοσκόρου 1, 16
τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου καὶ προθεῖσα ὑμῖν τὸν ἀγῶνα διέγνω τὰ μεταξὺ ἡμῶν 6
καὶ ἐπέστη τοῖς τετολμημένοις Διοσκόρωι κατ' ἐμοῦ καὶ τοῦ ἐν ἁγίοις Φλαβιανοῦ καὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. ἠτιασάμεθα γὰρ τὸν προειρημένον Διόσκορον ὡς ὁμόδοξον ὄντα Εὐτυχεῖ τῶι αἱρετικῶι καὶ καθηιρημένωι καὶ ἀνατεθεματισμένωι καὶ ὅτι βουλόμενος τὴν ἐκείνου κακοδοξίαν βεβαιῶσαι ἐν τῇι ἔναγχος γενομένηι συνόδωι ἐν τῇι Ἐφεσίων L IIII 382
μητροπόλει πλῆθος ἀτάκτων ὄχλων συναγαγὼν καὶ δυναστείαν αὐτῶι πορισάμενος 11
διὰ τῆς προσούσης αὐτῶι εὐπορίας τήν τε ὀρθὴν πίστιν, τό γε ἧκον εἰς αὐτόν, ἐλυμήνατο καὶ ζύμην αἱρέσεως ἀήθους εἰσήνεγκεν εἰς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν καὶ ἡμᾶς τῆς ἀξίας τῆς ἱερωσύνης ἀφείλετο. ἐπεὶ οὖν τῆς διαγνώσεως γενομένης, ὡς ἐπίσταται ὑμῶν ἡ θεοφίλεια, ἀπεδείχθη παρ' ἡμῶν ὁ προειρημένος Διόσκορος ἀλλότρια φρονῶν τῆς ὀρ- M VI 988
θῆς πίστεως καὶ ἐμὲ μὴ συγχωρήσας συνελθεῖν ἐν τῶι συνεδρίωι τῶι γενομένωι ἐν τῇι 16
Ἐφεσίων μητροπόλει καὶ συστῆναι ταῖς ἰδίαις δικαιολογίαις, ἔτι δὲ καὶ τὸν ἐν ἁγίοις Φλαβιανὸν τὸν γενόμενον ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως, ὑπὲρ οὗ καὶ τὸν λόγον ἐποιησάμην, κατὰ καιρὸν ταῖς οἰκείαις δικαιολογίαις χρήσασθαι, πρὸς τούτοις δὲ καὶ φωνὰς τὰς μὴ ῥηθείσας παρὰ τῆς τότε συνόδου ἐνθεὶς τοῖς ὑπομνήμασιν καὶ εἰς ἀγράφους 20
χάρτας παρασκευάσας αὐτοὺς ὑπογράψαι καὶ πᾶσαν ἀδικίαν κατεργασάμενος εἴς τε τὴν εὐσέβειαν καὶ εἰς τοὺς θείους κανόνας καὶ εἰς τὴν τῶν νόμων ἀκολουθίαν, δέομαι καὶ προσπίπτω τῇι ὑμετέραι ἁγιωσύνηι, οἰκτειρήσατε ἡμᾶς, ἁγιώτατοι πατέρες, καὶ ὡς ἔτι ἔχετε ἐν μνήμηι τὰ πρώην πεπραγμένα μεταξὺ ἡμῶν καὶ τοῦ προειρημένου Διοσκόρου, ψηφίσασθε πάντα τὰ πραχθέντα καθ' ἡμῶν σχολάζειν καὶ μηδὲν ἡμᾶς ἀπὸ τῶν γεγενημένων 25
καθ' ἡμῶν ἀδίκως ὑπομνημάτων παραβλάπτεσθαι, ἔχειν δὲ ἡμᾶς τὴν ἀξίαν τῆς ἱερωσύνης, ἀναθεματίσαι δὲ τὸ μιαρὸν αὐτοῦ δόγμα, κρατῦναι δὲ τὸν εὐσεβείας λόγον, κἀκεῖνον δὲ δίκας ἀποτεῖσαι τῶν τετολμημένων, ὥστε ὑπόδειγμα αὐτὸν γενόμενον τῶι λοιπῶι βίωι πάντας σωφρονίσαι τοὺς τὰ ὅμοια αὐτωι πράττειν ἐπιχειροῦντας. τούτου γὰρ τυχόντες ἀδιαλείπτως εὐχαριστήσομεν τῇι ὑμετέραι ὁσιότητι. 30

Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Δορυλαίου ἐπαρχίας Φρυγίας Σαλουταρίας ἐπέδωκα τούσδε τοὺς λιβέλλους ὑπογράψας χειρὶ ἐμῆι.

6 Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι Εὐσέβιος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἀξιῶ τὸν ἀντίδικόν μου κατὰ πρόσωπόν μου κληθῆναι.

7 Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος καὶ πρῶτος νοταρίων εἶπεν· Ἤδη, καθὰ ἐκελεύσατε, ὡς 35
πρὸς τοὺς ἄλλους ὁσιωτάτους ἐπισκόπους διαβάντων Δομνίνου καὶ Κυριακοῦ τῶν διακόνων πρὸς Διόσκορον τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον ἔνθεν πρὸ τοῦ συνεδριάσαι καὶ προτρεπομένων αὐτὸν ἐπὶ τὸ συνελθεῖν καὶ αὐτὸν ἐνταῦθα, ἐδήλωσεν ἐθέλειν μὲν παραγενέσθαι, μὴ συγχωρεῖσθαι δὲ ὑπὸ τῶν φυλαττόντων αὐτόν, ὡς ἔφασκεν.

8 Πασκασῖνος ὁ ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἐπειδήπερ οὐχ ὁρῶμεν παρόντα Διόσκορον τὸν 40
Ἀλεξανδρείας ἁγιώτατον ἐπίσκοπον, ἐξελθόντες εὐλαβέστατοι κληρικοὶ ἐπιζητησάτωσαν αὐτὸν εἰ πρὸ τοῦ συνεδρίου τυγχάνει.

MBΦ

1 τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως Φ 2 θεοφιλία M 6 τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως ἐπισκόπου Φ 9 ἀναθεματισμένων M 10 ἐκείνου om. Φ 12 εἰσ αὐτὸν ἦκον B 17 ταῖς] τῆσ M οἰκείαισ B 26 ἀδίκωσ καθ' ἡμῶν M 27 τὲ B κρατῦναι δὲ MΦ καὶ κρατῦναι B τὸν τῆσ B 28 ἀποτεῖσαι Φ ἀπαιτῆσαι MB 30 εὐχαριστήσωμεν MΦ 31 δορυλλαίου MB 34 κατὰ — μου om. Φ κατὰ om. M, corr. M προσώπου M 35 διάκονοσ B 40 πασχασῖνοσ M ut solet 41 Ἀλεξανδρείας om. Φ

9 Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπεν· Καθάπερ ἐκελεύσατε, Ἐπιφάνιος καὶ Ἐλπίδιος οἱ πρεσβύτεροι περιελθόντες τὸ ἅγιον τοῦτο μαρτύριον ἐζήτησαν
M VI 989 τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον τῆς Ἀλεξανδρέων Διόσκορον καὶ εἰ παρίσταται, παραγενόμενοι ἐρωτάσθωσαν.

10 Ἀνατόλιος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ρώμης εἶπεν· Λεγέτωσαν οἱ εὐλαβέστατοι Ἐπιφάνιος καὶ Ἐλπίδιος οἱ πρεσβύτεροι εἴ γε ἐπεζήτησαν τὸν θεοφιλέστατον
L IIII 383 ἐπίσκοπον Διόσκορον.

11 Ἐπιφάνιος καὶ Ἐλπίδιος πρεσβύτεροι εἶπον· Περιελθόντες τοὺς περιβόλους τοῦ ἁγίου τόπου τούτου ἐζητήσαμεν καὶ οὐχ εὕρομεν αὐτόν.

12 Ἀνατόλιος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης εἶπεν· Εἰ παρίσταται τῇ ὑμετέραι ἁγιωσύνῃ ἀποσταλῆναι πρὸς αὐτὸν τινὰς τῶν θεοφιλεστάτων ἀδελφῶν ἡμῶν καὶ συνεπισκόπων εἰς τὸ καταγώγιον ἔνθα μένει, καὶ ὑπομνησθῆναι αὐτὸν ἐπὶ τῶι παραγενέσθαι ἐν τῇ ἁγίαι ταύτῃ συνόδωι.

13 Μάξιμος ἐπίσκοπος τῆς μεγαλοπόλεως Ἀντιοχείας εἶπεν· Καλῶς ἔδοξεν τῶι ἁγιωτάτωι ἀρχιεπισκόπωι Ἀνατολίωι ὥστε πεμφθῆναι θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους ἐπὶ τῶι μετακαλέσασθαι τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον τῆς μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρείας καὶ δήλην αὐτῶι ποιῆσαι τὴν κατ' αὐτοῦ γεγενημένην αἰτίαν.

14 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀκόλουθόν ἐστι δηλωθῆναι τῶι θεοφιλεστάτωι ἐπισκόπωι τῆς μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρείας Διοσκόρωι· ὅθεν ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κωνσταντῖνος ὁ μητροπολίτης Βόστρων καὶ Ἀκάκιος Ἀριαραθείας καὶ Ἀττικὸς Ζήλων διαβάντες ὑπομνησάτωσαν τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Διόσκορον παραγενέσθαι εἰς τὸ ἅγιον τοῦτο συνέδριον.

15 Καὶ ἀπελθόντων τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων Κωνσταντίνου Ἀκακίου καὶ Ἀττικοῦ μετὰ Ἱμερίου ἀναγνώστου καὶ νοταρίου, εἶτα ἐπανελθόντων Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπεν· Οἱ πρὸ βραχέος ἀποσταλέντες ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι Κωνσταντῖνος ὁ τῆς μητροπόλεως Βόστρων καὶ Ἀκάκιος Ἀριαραθείας καὶ Ἀττικὸς Ζήλων πρὸς τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον τῆς Ἀλεξανδρέων Διόσκορον παρὰ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης παραγεγόνασιν καὶ τοῦτο αὐτὸ ὑποβάλλομεν πρὸς γνῶσιν τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης.

16 Ἀνατόλιος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης εἶπεν· Καταξιώσουσιν οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι διδάξαι τὴν ἁγίαν ταύτην σύνοδον οἵαν ἀπόκρισιν ἐδέξαντο παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Διοσκόρου.

17 Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Βόστρων εἶπεν· Κατὰ τὸ προσταχθὲν παρὰ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης ἀπελθόντες πρὸς τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Διόσκορον τῆς Ἀλεξανδρέων ἐγγράφως τὰ ἐνταλθέντα ἡμῖν εἴπομεν αὐτῶι καὶ ἀξιοῦμεν τὸν συνόντα ἡμῖν Ἱμέριον
M VI 992 τὸν ἀναγνώστην καὶ νοτάριον ἐξειληφότα εἰπεῖν τίνα ἐστὶν καὶ τὰ παρ' ἡμῶν λεχθέντα καὶ ποίαν ἀπόκρισιν ἡμῖν δέδωκεν.

18 Πασκασῖνος ἐπίσκοπος δι' ἑρμηνέως εἶπεν· Ὁ παρὼν νοτάριος Ἱμέριος κατὰ τὴν κατάθεσιν τοῦ θεοφιλεστάτου ἀδελφοῦ ἡμῶν καὶ συνεπισκόπου ταῦτα ἅπερ ἀπεκρίνατο Διόσκορος ὁ ἐπίσκοπος, ἀναγινωσκέτω, ἵνα δυνηθῆι ἡ μακαρία αὕτη σύνοδος κοινοποιησαμένη τὴν συμβουλὴν ἐμμελῶς διαγνῶναι τί ὀφείλει πραχθῆναι.

Ἱμέριος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος ἀνέγνω οὕτως

MBΦ

9 εὕραμεν M 12 τὸ M 15 τὸ M 16 *Dioscorum episcopum* Φ 19 τῆσ — ἀλεξανδρείασ M τῆσ ἀλεξανδρείασ B *Alexandriae ciuitatis* Φ 19/20 *Constantius* Φ^{a} et duo codd. Φ^{c} 20 ἀριαραθίασ MB, corr. M 21 *episcopum Alexandriae* Φ^{c} 23 *Constantius* Φ^{a} et duo codd. Φ^{c} 26 *Constantius* Φ^{a} et duo codd. Φ^{c} ἀριαραθίασ MB, corr. M 33 *Constantius* Φ^{a} 34/35 τῆσ ἀλεξανδρέων διόσκορον B 38 πασχασῖνοσ M

19 Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Βόστρων πρὸς τὸν ἐπίσκοπον Διόσκορον εἶπεν· ἡ ἁγία σύνοδος παρακαλεῖ σου τὴν ἁγιότητα ἀπαντῆσαι ἕως αὐτῆς συνηθροισμένη ἐν τῶι μαρτυρίωι τῆς ἁγίας καὶ καλλινίκου μάρτυρος Εὐφημίας. Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· φυλάττομαι ἐγώ· εἰ δὲ συγχωροῦμαι κατελθεῖν, εἰπάτωσαν. Ἀκάκιος ἐπίσκοπος Ἀριαραθείας εἶπεν· ἡμεῖς πρὸς τοὺς καθωσιωμένους μαγιστριανοὺς οὐκ ἀπεστάλημεν, ἀλλὰ πρὸς τὴν σὴν ὁσιότητα ὥστε σε καταξιῶσαι σκυλῆναι καὶ καταλαβεῖν τὴν ἁγίαν σύνοδον συνηθροισμένην ἐν τῶι μαρτυρίωι τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας. Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· ἑτοιμός εἰμι παραγενέσθαι εἰς τὴν ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον, ἀλλὰ κωλύομαι. Ἀττικὸς ἐπίσκοπος Ζήλων εἶπεν· λίβελλοι ἐπεδόθησαν καὶ νῦν παρὰ Εὐσεβίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆι ἁγίαι καὶ οἰκουμενικῆι συνόδωι κατὰ τῆς σῆς ὁσιότητος καὶ δι' ἡμῶν ἡ ἁγία καὶ μεγάλη σύνοδος ἐδήλωσεν τῆι σῆι ἁγιωσύνηι ὥστε σε παραγενέσθαι καὶ ἀπολογήσασθαι ἐφ' οἷς ἐγκαλῆι. Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· ἅπαξ εἶπον ὅτι προθέσεως κἀγὼ εἰμὶ τοῦ ἐλθεῖν εἰς τὴν ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον, ἀλλ', ὡς ὁρᾶι ἡ ὑμετέρα θεοφίλεια, κωλύομαι ὑπὸ τῶν καθωσιωμένων μαγιστριανῶν καὶ σχολαρίων. L IIII 386

20 Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι ταῦτα Ἱμέριος ἀναγνώστης εἶπεν· Ἐπειδὴ μετὰ τὸ κατελθεῖν με ἅμα τοῖς θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις ἀπήντησεν Ἐλευσίνιος ὁ θαυμασιώτατος βοηθὸς τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου μαγίστρου τῶν θείων ὀφφικίων καὶ ὑπέστρεψαν οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι πάλιν πρὸς τὸν αὐτὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Διόσκορον καὶ ἀνελθόντες πάλιν ὑπέμνησαν αὐτὸν καὶ φανερὰ διειλέχθησαν, ἅτινα ἐν ἐκλήψει ἔχω, [καὶ] εἰ παρίσταται τῆι ὑμετέραι ἁγιωσύνηι, ταῦτα ἀναγνώσομαι. M VI 993

21 Ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος εἶπεν· Ἀναγίνωσκε.
Ἱμέριος ἀναγνώστης ἀνέγνω οὕτως

22 Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· συναγαγὼν ἐμαυτὸν καὶ γνοὺς τὸ συμφέρον τάδε ἀποκρίνομαι· ἐπειδὴ ἐν τῆι πρὸ ταύτης σύνοδωι καθεζόμενοι οἱ μεγαλοπρεπέστατοι ἄρχοντες ὥρισαν φανερὰ μετὰ πολλὴν ἑκάστου διαλαλιάν, νῦν δὲ δευτέρα με καλεῖ σύνοδος εἰς τὴν τῶν προειρημένων ἀνασκευήν, παρακαλῶ τοὺς καὶ πρώην ἐν τῆι συνόδωι παραγενομένους μεγάλους ἄρχοντας καὶ τὴν ἱερὰν σύγκλητον καὶ νῦν παρεῖναι, ἵνα πάλιν ἐπ' αὐτῶν τὰ αὐτὰ γυμνασθῆι. Ἀκάκιος ἐπίσκοπος Ἀριαραθείας εἶπεν· οὐχ οὕτως ἐκάλεσεν ἡ ἁγία καὶ μεγάλη σύνοδος τὴν σὴν ἁγιωσύνην, ὥστε ἀνασκευάσασθαι τὰ ἐπὶ τῶν μεγάλων καὶ ἐνδόξων ἀρχόντων καὶ ἐπὶ τῆς ἱερᾶς συγκλήτου πραχθέντα, ἀλλὰ δηλώσασα ἀπέστειλεν ὥστε καταλαβεῖν τὸ συνέδριον καὶ μὴ ἀπολειφθῆναι αὐτοῦ τὴν σὴν ὁσιότητα. Διόσκορος ἐπίσκοπος εἶπεν· εἰρήκατέ μοι νῦν ὅτι λιβέλλους ἐπιδέδωκεν Εὐσέβιος κατὰ τῆς σῆς θεοσεβείας· παρακαλῶ πάλιν παρόντων τῶν ἀρχόντων καὶ τῆς ἱερᾶς συγκλήτου δοκιμασθῆναι τὰ κατ' αὐτόν. Ἀττικὸς ἐπίσκοπος Ζήλων εἶπεν· ἡμεῖς ἀπεστάλημεν πρὸς τὴν σὴν ὁσιότητα ἐπὶ τῶι προτρέψασθαι, καὶ ἐνέκοψεν αὐτὸν Διόσκορος ὁ ἐπίσκοπος εἰπών· ἀπεκρινάμην ἤδη ὅτι ἐπὶ παρουσίαι τῶν μεγάλων ἀρχόντων καὶ τῆς ὑπερφυοῦς συγκλήτου πάλιν τὰ κατ' ἐμὲ ἐξετασθῆναι βούλομαι. Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος μητροπόλεως Βόστρων εἶπεν· εὐθὺς ἐλθοῦσιν ἡμῖν ἀπεκρίνατο ἡ σὴ ὁσιότης ὅτι ἐὰν συγχωρηθῶ ὑπὸ τῶν φυλαττόντων με, καταλαμβάνω τὴν ἁγίαν σύνοδον· ἐπεὶ τοίνυν παραγενομένου τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου βοηθοῦ τοῦ ἐνδοξοτάτου μαγίστρου M VI 996

MBΦ

1 *Constantius* Φ[a] et duo codd. Φ[c] 5 ἐπίσκοποσ post Ἀ. coll. M ἀριαραθίας MB, corr. M 13 ὅτι om. Φ 16 *lector et notarius* Φ[ac] *lector notariorum* Φ[r] 20 *locutus est* Φ[ac] 21 καὶ MBΦ[ac] om. Φ[r] *et haec* Φ 23 *lector et notarius* Φ 29 ἀριαραθίασ MB, corr. M 38/39 *Constantius* Φ[a] et unus codex Φ[c] 41 μεγαλοπρεπεστάτου] *uiro clarissimo* Φ *magistri officiorum* Φ

L IIII 395 [389] ἐπετράπης, εἰ βούλει, ἐλθεῖν εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον, περὶ τούτου, εἰ δοκεῖ, ἀπόκρισιν ἡμῖν δός. Διόσκορος ἐπίσκοπος εἶπεν· νῦν μεμάθηκα ὅτι οὐ πάρεισιν οἱ μεγαλοπρεπέστατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος, καὶ διὰ τοῦτο νῦν οὕτως ἀπεκρινάμην.

23 Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Δορυλαίου εἶπεν· Δέομαι τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης, τὰ ἀναγνωσθέντα ἄρτι παρὰ τοῦ νοταρίου τοῦ ἀποσταλέντος μετὰ τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων πρὸς τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Διόσκορον κελεύσατε ἐμφέρεσθαι τῇ πράξει τῶν ὑπομνημάτων.

24 Μάξιμος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας εἶπεν· Τὰ μὲν νῦν ἀναγνωσθέντα παρὰ Ἰμερίου τοῦ ἀναγνώστου ἐμφερέσθω τῇ πράξει τῶν ὑπομνημάτων· ἀκόλουθον δὲ κατὰ τοὺς κανόνας τῶν ἁγίων πατέρων καὶ αὖθις ἀποσταλῆναι πρὸς τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Διόσκορον τοὺς καλοῦντας αὐτὸν ἐκ δευτέρου ἐπὶ τῶι παραγενέσθαι ἐν τῇ ἁγίαι καὶ οἰκουμενικῇ συνόδωι.

25 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Δορυλαίου εἶπεν· Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Διόσκορος σκήψεις καὶ προφάσεις προβάλλεται τοῦ μὴ καταλαβεῖν τὴν ἁγίαν ταύτην σύνοδον. φανερὰ γὰρ κεφάλαια ἤδη διηλέγχθη καὶ ἐπὶ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης καὶ ἐπὶ τῆς λαμπρᾶς καὶ ἐνδόξου συγκλήτου καὶ ἔστιν ἕτερα κεφάλαια τὰ ὀφείλοντα ἐπὶ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσυνης γυμνασθῆναι καὶ ἀποδειχθῆναι. καὶ κελεύσατε αὐτὸν παρεῖναι· οὐδὲ γὰρ ἀνασκευάζομέν τι τῶν ἤδη πεπραγμένων.

26 Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπεν· Τί δοκεῖ τῇ ὑμετέραι ἁγιωσύνηι περὶ τῆς διαλαληθείσης δευτέρας κλήσεως;

27 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀκόλουθόν ἐστι καὶ κανονικὸν καὶ δεύτερον αὐτὸν κληθῆναι. ἀπίτωσαν τοίνυν πρὸς Διόσκορον τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι Περγάμιος Κεκρόπιος καὶ Ῥουφῖνος προτρεπόμενοι αὐτὸν ὥστε παραγενέσθαι πρὸς ἡμᾶς.

28 Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπεν· Παρίσταται οὖν τῇ ἁγιωσύνηι ὑμῶν ἐπισταλῆναι πρὸς αὐτὸν ἐκ προσώπου τῆς ἁγίας συνόδου;

29 Ἀμφιλόχιος ἐπίσκοπος Σίδης εἶπεν· Ὑπερτεθῆι μίαν ἢ δύο ἡμέρας τὸ πρᾶγμα.

30 Μενεκράτης ἐπίσκοπος Κεράσσων ἐπαρχίας Λυδίας εἶπεν· Εἷς ἄνθρωπος **τὴν**
M VI 997 οἰκουμένην ἠρήμωσεν, καὶ παρακαθήμεθα αὐτῶι τρεῖς μῆνας;

Καὶ ἀπεστάλη τὸ δεύτερον οὕτως

31 Ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος τῶι θεοφιλεστάτωι ἐπισκόπωι τῆς Ἀλεξανδρέων Διοσκόρωι. Πρώην ἔδοξε τοῖς κρατοῦσι τῶν ὅλων ἐπί τε τῶν μεγαλοπρεπεστάτων καὶ ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων καὶ τῆς ἱερᾶς καὶ ἐνδόξου συγκλήτου τὰ μεταξὺ τῆς σῆς θεοσεβείας καὶ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Εὐσεβίου καὶ ἐφ' ἡμῶν γυμνάζεσθαι καὶ νῦν ἔδοξεν ὥστε τὴν ἁγίαν ταύτην συνεδρεύσασαν μεγάλην σύνοδον
L IIII 390 ἔχουσαν τὴν ἀποστολικὴν αὐθεντίαν μὴ ἀνασκευαζομένων τῶν πρότερον ἐπὶ σοὶ πεπραγμένων ἐν ἐκείνωι τῶι θείωι συνεδρίωι, περὶ ἑτέρων τινῶν ὧν ἐπάγει τὰ νῦν ὁ αὐτὸς θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Εὐσέβιος διὰ λιβέλλων αἰτιασάμενος, τὴν ἐξέτασιν ποιήσασθαι. ἀπροφασίστως τοίνυν ἡ σὴ θεοσέβεια παραγενέσθω πρὸς ἡμᾶς ἀπολογησομένη, καθὰ ἡ τῶν κανόνων ἀπαιτεῖ τάξις. ἰδοὺ γὰρ καὶ δευτέραν κανονικὴν κλῆσιν πρὸς τὴν

MBΦ

1 βούλη M 4 δορυλλαίου MB 8 *magnae Antiochenae ciuitatis* Φ 9 ἀναγνώστου] *notario* Φ 11 τὸ M 13 δορυλλαίου MB 15 διηλέγχθη scripsi *conuictus est* Φ ἐλέχθη MB 15/16 λαμπρᾶς — συγκλήτου] *magnificentissimorum iudicum et sacri senatus* Φ 23 κερκόπιος M ut solet 26 *totius sancti concilii* Φ 28 Κεράσσων scripsi *Cerassensis* Φ^{r} κερασοῦντος MB 30 ἀπεστάλη BΦ ἐπεστάλη MB^{corr} 36 κανονικὴν Φ ἐπὶ σοὶ om. Φ^{ac} et codex Acoemitanus, cf. **notam** Rustici

σὴν θεοσέβειαν πεποιήμεθα ἀποστείλαντες Περγάμιον Κεκρόπιον καὶ Ῥουφῖνον τοὺς θεοφιλεστάτους ἀδελφοὺς καὶ συνεπισκόπους ἡμῶν ὀφείλοντας ὑπομνῆσαι τὴν σὴν θεοσέβειαν ὥστε ἀνενδοιάστως πρὸς ἡμᾶς παραγενέσθαι καὶ ἀπολογήσασθαι τοῖς ἐπαγομένοις.

32 Καὶ ἐπανελθόντων αὐτῶν Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπεν· Οἱ τῇι δευτέραι κλήσει διακονησάμενοι ἐπίσκοποι Περγάμιος Κεκρόπιος καὶ Ῥουφῖνος παραγεγόνασιν καὶ τοῦτο αὐτὸ ἀναφέρομεν.

33 Στέφανος ἐπίσκοπος Ἐφέσου εἶπεν· Λεγέτωσαν οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἴ τι δ' ἂν ἐπήκουσαν παρὰ Διοσκόρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀλεξανδρέων, καὶ ἀναγγειλάτωσαν τῇι ἁγίαι συνόδωι ἅπερ ἤκουσαν, μετὰ ἀληθείας.

34 Περγάμιος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας Πισιδίας εἶπεν· Ἀκολούθως τοῖς προσταχθεῖσι παρὰ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης τὴν ἐπὶ τῇι δευτέραι κανονικῇι κλήσει ὑπόμνησιν πεποιήμεθα πρὸς τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον τῆς Ἀλεξανδρέων Διόσκορον καὶ ἐπὶ τοῖς δηλωθεῖσιν αὐτῶι ἐγγράφως ἀπόκρισιν φανερὰν πεποίηται, ἥτις εἰ παρίσταται τῇι ὑμετέραι ὁσιότητι, ὑπαναγνωσθήσεται παρὰ τοῦ ἐξειληφότος καὶ σὺν ἡμῖν παραγενομένου ἀναγνώστου καὶ νοταρίου Ὑπατίου. M VI 1000

35 Διογένης ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπεν· Ὁ ἀναγνώστης Ὑπάτιος ἀναγινωσκέτω ἅπερ ἐξείληφεν παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Διοσκόρου, ταύτηι τῇι μεγάληι καὶ ἁγίαι καὶ οἰκουμενικῇι συνόδωι.

Ὑπάτιος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος ἀνέγνω οὕτως

36 Περγάμιος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας Πισιδίας εἶπεν· ἡ συνειλεγμένη ἐν τῶι μαρτυρίωι τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας οἰκουμενικὴ ἁγία καὶ καθολικὴ σύνοδος δευτέραν κλῆσιν ποιουμένη πρὸς τὴν σὴν ὁσιότητα ἐξαπέστειλε τὴν ἡμετέραν βραχύτητα τὴν ὑπόμνησιν ποιουμένη ἐγγράφως μηνύσασα ἅπερ νῦν τῇι σῇι ὁσιότητι ὑπαναγνωσόμεθα. καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι τῶι ἐπισκόπωι Διοσκόρωι τὰ παρὰ τῆς ἁγίας ὑμῶν καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου δηλωθέντα αὐτῶι διὰ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων Διόσκορος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· ἤδη φθάσας δεδήλωκα τῇι ὑμετέραι θεοφιλείαι ὡς ὅτι καὶ ἀρρωστίαι συνέχομαι καὶ ἐξαιτῶ ὥστε τοὺς μεγαλοπρεπεστάτους ἄρχοντας καὶ τὴν ἱερὰν σύγκλητον καὶ νῦν παρεῖναι τῇι τῶν ἐξεταζομένων ἀκροάσει. ἐπειδὴ δέ μοι τὰ τῆς ἀρρωστίας ἐπετάθη, τούτου χάριν τὴν ὑπέρθεσιν πεποίημαι. Κεκρόπιος ἐπίσκοπος Σεβαστοπόλεως εἶπεν· πρὸ βραχέος ἡ σὴ ὁσιότης οὐκ ἐνέφηνεν ἀρρωστίαν, ἀλλ' ἐπεζήτησε παρεῖναι τὴν ἱερὰν σύγκλητον καὶ τοὺς μεγαλοπρεπεστάτους ἄρχοντας, νῦν δὲ τοῦ .ɔ προσέθηκε. καταξίωσον οὖν πρέπον σεαυτῶι πρᾶγμα ποιῶν καὶ τοῖς κανόσι τὸ εἰκὸς πληρῶν ὑπακοῦσαι τῇι ἁγίαι καὶ καθολικῇι συνόδωι, ὥστε τὰ τοῦ πράγματος ἀκολούθως καὶ κατὰ κανόνας προβῆναι. Διόσκορος ἐπίσκοπος εἶπεν· ἅπαξ εἶπον ὅτι ἐξήιτησα τοὺς μεγαλοπρεπεστάτους καὶ ἐνδοξοτάτους ἄρχοντας καὶ τὴν ἱερὰν σύγκλητον παρεῖναι τοῖς ὀφείλουσι καὶ νῦν ἐξετάζεσθαι. Ῥουφῖνος ἐπίσκοπος Σαμοσάτων εἶπεν· κανονικά ἐστι τὰ νῦν κινούμενα· [καὶ] δύναται καὶ νῦν ἡ σὴ ὁσιότης παραγενομένη ἃ βούλεται, ἐξαιτῆσαι παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου. Διόσκορος ἐπίσκοπος εἶπεν· παρεγένοντο οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι ἐν τῆι συνόδωι Ἰουβενάλιος Θαλάσσιος Εὐσέβιος L IIII 391

MB

7 ἀναφέρωμεν M 9 *Alexandrinae magnae ciuitatis* Φ 11 *episcopus metropolitanus* Φ πισσιδίας B 17. 21 *episcopus metropolitanus* Φ 21 πισσιδίας B 23/24 *facientem commonitionem in scriptis denuntiat* Φ^{cr} *in scriptis commonefacere denuntians* Φ^{a} 27 Ἀλεξανδρείας om. Φ 28 ὥστε καὶ Φ 29 με M 34 ἁγίαι om. M 36 καὶ ἐνδοξοτάτους om. B 38 καὶ MBΦ^{ac} om. Φ^{r} 39 ἐξαιτῆσαι Φ ἐξετάσαι MB 40 *ad sanctum concilium* Φ

Βασίλειος καὶ Εὐστάθιος; Περγάμιος ἐπίσκοπος εἶπεν· περὶ τῆς ἐρωτήσεως τῆς γενομένης παρὰ τῆς σῆς ἁγιωσύνης ἀποκρίνασθαι ἡμᾶς τὰ νῦν οὐ προσέταξεν ἡ ἁγία
M VI 1001 καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ὥστε δὲ τὸ ἱκανὸν τῇι κανονικῇι δευτέραι κλήσει γενέσθαι, αὐτάρκως τὴν ὑπόμνησιν πεποιήμεθα. τῆς σῆς τοίνυν ἐστὶν ὁσιότητος καὶ τὴν ἁγιωτάτην καὶ καθολικὴν σύνοδον προσηκόντως τιμῆσαι τῇι εὐπειθείαι καὶ τοὺς ἐγνωσμένους τύπους κανονικοὺς τῇι σῇι θεοσεβείαι ὡσαύτως ἐν τιμῇι ποιήσασθαι τῶι ἀκολούθως αὐτοῖς εἶξαι. Διόσκορος ἐπίσκοπος εἶπεν· καὶ νῦν τὰ αὐτὰ λέγω· παρεκάλεσα τὸν εὐσεβέστατον καὶ φιλόχριστον ἡμῶν βασιλέα ὥστε καὶ νῦν τοὺς πρώην ὄντας ἐν τῇι ἁγίαι συνόδωι μεγαλοπρεπεστάτους ἄρχοντας καὶ τὴν ἱερὰν σύγκλητον παρεῖναι τοῖς ἐξεταζομένοις συμπαρόντων καὶ τῶν θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων τῶν μετ' ἐμοῦ ἅμα ἐμοὶ ἐμφερομένων εἰς τὴν ἐναγωγὴν ἣν ἐπιφέρει ἡμῖν Εὐσέβιος. Κεκρόπιος ἐπίσκοπος εἶπεν· τῆς σῆς μόνης θεοσεβείας ὁ ἐπίσκοπος Εὐσέβιος κατηγορεῖ καὶ τῆς κοινωνίας ταύτης χρεία οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ ἀκολούθως καὶ κανονικῶς τὴν ὑπακοὴν πληρωθῆναι καὶ τὰ κανονικὰ ἐξετασθῆναι. κανονικῶν γὰρ ἐξεταζομένων οὔτε ἄρχοντας οὔτε ἑτέρους τινὰς λαικοὺς παρεῖναι χρὴ εἰ μὴ μόνον τὴν σὴν ὁσιότητα τὴν εἰς πρόσωπον κατηγορουμένην οἰκεῖον. οὔτε οὖν χρεία τῆς μελλήσεως ἢ τῆς ὑπερθέσεως ταύτης, εἴπερ βούλει καὶ τῶι θεῶι καὶ τοῖς κανόσι γενέσθαι εὐπειθὴς καὶ μὴ βεβαιῶσαι τὰ παρὰ τοῦ κατηγόρου λεγόμενα διὰ τῆς ὑπερθέσεως. Διόσκορος ἐπίσκοπος εἶπεν· ἅπαξ ἐδεήθην τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως ὥστε καὶ τοὺς ἄλλους ἐπισκόπους ἅμα ἐμοὶ παρεῖναι· οὐδὲ γὰρ ἰδικῶς ἴδιον πρᾶγμα πρὸς ἐμὲ ἔχει Εὐσέβιος, ἀλλ' ἢ ἄρα κοινῆι περὶ ὧν πάντες ἐπράξαμεν. Περγάμιος ἐπίσκοπος εἶπεν· καθὰ ὁ θεοφιλέστατος συνεπίσκοπος Κεκρόπιος ὑπόμνησιν προσήγαγεν τῆι σῆι θεοφιλείαι, ἡ κατηγορία ἡ παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Εὐσεβίου οἷα κατὰ τῆς σῆς γενομένη θεοσεβείας τὸ σὸν ἐπιζητεῖ πρόσωπον, δι' ὃ καὶ τὴν σὴν θεοσέβειαν ἀκολούθως καὶ κανονικῶς ἐκάλεσε τότε καὶ καλεῖ ἡ ἁγία καὶ καθολικὴ σύνοδος. Διόσκορος ἐπίσκοπος εἶπεν· ἅπαξ εἶπον ἃ εἶπον, καὶ περαιτέρω τούτων εἰπεῖν οὐκ ἔχω συντόμως.

37 Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι τὰ εἰρημένα Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Δορυλαίου εἶπεν· ⟨Καὶ⟩ διὰ τῶν δεήσεων τῶν ἐπιδοθεισῶν τοῖς καλλινίκοις καὶ τροπαιούχοις ἡμῶν δεσπόταις τὴν κατηγορίαν κατὰ μόνου τοῦ θεοφιλεστάτου Διοσκόρου συνεστησάμην ὡς παρ' αὐτοῦ ἀδικηθεὶς ἅμα τῶι ἐν ἁγίοις πατρὶ ἡμῶν Φλαβιανῶι καὶ νῦν κατατίθημι ἐπὶ τῆς πίστεως τῶν ὑπομνημάτων ὅτι κατ' οὐδενὸς ἑτέρου ποιοῦμαι τὸν λόγον τῆς
M VI 1004 ἐναγωγῆς εἰ μὴ κατὰ μόνου Διοσκόρου τοῦ τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως. μὴ προφασιζέσθω τοίνυν Διόσκορος μηδὲ ἀνάγκην μοι ἐπαγέτω ἄλλων κατηγορεῖν ὧν
L IIII 349 οὐ βούλομαι. εἰ γὰρ καὶ ἤμην ἠδικημένος παρὰ ἄλλων, ἐξῆν μοι καθ' ἑνὸς οὗπερ
[394] βούλομαι, τὴν ἐναγωγὴν ποιήσασθαι· ὁπότε δὲ οὐχ ὁμολογῶ οὐδὲ ἠδίκημαί τι παρὰ ἄλλου, ἀξιῶ τὴν ὑμετέραν ἁγιωσύνην καὶ τρίτηι κλήσει αὐτὸν καλέσαι εἰς τὸ ἅγιον ὑμῶν συνέδριον ἐπὶ τῶι παραγενέσθαι καὶ δέξασθαι τὰς παρ' ἐμοῦ εἰς αὐτὸν γενομένας ἐναγωγάς.

38 Καὶ ὡς ἔλεγεν, Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπεν· Πρώην τινὲς λέγοντες ἑαυτοὺς κληρικοὺς μετὰ καὶ ἑτέρων λαικῶν ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρέων ὁρμώμενοι λιβέλλους ἐπιδεδώκασι κατὰ τοῦ ὁσιωτάτου Διοσκόρου· οὗτοι πρὸ τοῦ ἁγίου τούτου συνεδρίου τυγχάνουσι καὶ ἐκβοήσει κέχρηνται καὶ ἀξιοῦσιν ἐνορκίζοντες ὑμᾶς εἰς τὴν ἁγίαν καὶ ὁμοούσιον τριάδα καὶ σωτηρίαν καὶ νίκην τῶν φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων εἰσόδου τυχεῖν, καὶ τοῦτο αὐτὸ ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον.

MBΦ

6 τὸ M 14 *quaedam regularia* Φr *quaedam* Φac 16 μελήσεωσ B βούλη M, corr. M 22 θεοφιλία M 24 ἁγία MBΦac ἁγιωτάτη Φr 27 δορυλλαίου MB 28 καὶ Φ om. MB 32 μεγαλοπόλεωσ ἐπισκόπου Φ 37 τὸ M 41 ὑμᾶς Φ ἡμᾶσ. MB 42 νίκην MΦ μνήμην B

39 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Εἰσίτωσαν οἱ τοὺς λιβέλλους ἐπιδεδωκότες.

40 Καὶ μετὰ τὸ εἰσελθεῖν Ἀθανάσιος λέγων ἑαυτὸν εἶναι πρεσβύτερον τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως εἶπεν· Πολλὰ καὶ δεινὰ καὶ παγχάλεπα καὶ πάσης ἀσεβείας ἀνάμεστα καὶ πλεονεξίας ὑπομεμενηκὼς παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Διοσκόρου δεήσεις ἐπιδέδωκα τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ φιλοχρίστοις ἡμῶν δεσπόταις διδάσκων τὰ κατ' ἐμαυτὸν καὶ ἃς ὑπομεμένηκα συσκευὰς καὶ ἐπιβουλὰς παρ' αὐτοῦ ἐπί τε τῇ ἁγίαι ταύτῃ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ τὰς αὐτὰς δεήσεις ἐπιδέδωκα καὶ δέομαι τῶν ἁγίων καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων καὶ πατέρων ἡμῶν ὥστε κἀμὲ κατελεῆσαι καὶ δέξασθαι μετ' εὐμενείας διδάσκοντα τὰ κατ' ἐμαυτόν.

41 Καὶ μετ' αὐτὸν Ἰσχυρίων λέγων ἑαυτὸν εἶναι διάκονον τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως εἶπεν· Ὥστε μὴ νομίζειν τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Διόσκορον μόνον τὸν θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον Εὐσέβιον κατηγορίαν ἐνστήσασθαι κατ' αὐτοῦ, ἀλλὰ γνῶναι καὶ τοὺς ἄλλους καὶ τίνες εἰσὶν οἱ κατηγοροῦντες αὐτοῦ καὶ τίνα τὰ ἐπαγόμενα αὐτῷ, παρακαλοῦμεν ἀναγνωσθῆναι τοὺς λιβέλλους.

42 Λουκίνσιος ἐπίσκοπος εἶπεν· Οἱ λίβελλοι οἱ κατὰ τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Διοσκόρου παρὰ διαφόρων ἡμῖν προκομισθέντες ⟨ὑποδεχθέντες⟩ παρὰ τοῦ ἀρχιδιακόνου καὶ πριμικηρίου Ἀετίου ἀναγινωσκέσθωσαν, ὥστε πᾶσαν ταύτην τὴν ἁγίαν σύνοδον γνῶναι τί περιέχουσιν.

43 Καὶ λαβὼν Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος καὶ πριμικήριος νοταρίων ἀνέγνω λίβελλον Θεοδώρου. M VI 1005

44 Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι Πασκασῖνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Τί πρὸς ταῦτα λέγει ὁ παρὼν κατήγορος Θεόδωρος; εἰ θαρρεῖ ἀποδεικνύναι τὰ ἐπαγόμενα παρ' αὐτοῦ τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐπισκόπῳ Διοσκόρῳ, διὰ τοῦ οἰκείου στόματος ὁμολογείτω, εἴ γε μὴ βούλεται καθ' ἑαυτοῦ στρέφεσθαι τὴν τῶν κανόνων ἀπόφασιν.

45 Θεόδωρος εἶπεν· Ἀξιῶ τὸν ἐπιδοθέντα λίβελλον ἐμφέρεσθαι τοῖς ὑπομνήμασιν· ἕτοιμος γάρ εἰμι συστῆναι ἐμαυτῷ.

46 Πασκασῖνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ὁ ἀναγνωσθεὶς λίβελλος τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ὑπομνήμασιν ἐνταττέσθω· τὰ δὲ λοιπὰ λεγέτω Θεόδωρος παραγενομένου τοῦ ἀντιδίκου αὐτοῦ τὰ αὐτῷ προσαρμόζοντα.

Λίβελλος Θεοδώρου διακόνου Ἀλεξανδρείας ἐπιδοθεὶς κατὰ Διοσκόρου L IIII 395

47 Τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ οἰκουμενικῷ ἀρχιεπισκόπῳ καὶ πατριάρχῃ τῆς μεγάλης Ῥώμης Λέοντι καὶ τῇ ἁγίαι καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ τῇ ἐν Χαλκηδόνι κατὰ βούλησιν θεοῦ καὶ θέσπισμα θεῖον συναθροισθείσῃ παρὰ Θεοδώρου διακόνου Ἀλεξανδρείας. Τὰ παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου Διοσκόρου τοῦ γενομένου ἐπισκόπου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως τολμηθέντα γλώττης μὲν δέονται ἀρχαίας τῆς δυναμένης διδάξαι ἕκαστον τῶν παρ' αὐτοῦ τολμηθέντων εἴς τε τὸ θεῖον καὶ τοὺς ἁγίους τῶν πατέρων κανόνας, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ εἰς διαφόρους καὶ πλείστους ἐκείνης τῆς χώρας. τὰ γὰρ εἰς αὐτὴν τὴν καθοσίωσιν παρ' αὐτοῦ κατασκευασθέντα τὰ πεπραγμένα ἐπὶ διαφόρων M VI 1008 ἀρχόντων διδάξει τὴν ὑμετέραν ὁσιότητα· ὅμως ἵνα πάντα συνελὼν εἴπω τὰ παρ' αὐτοῦ εἰς τὴν ἡμετέραν μικρότητα γεγενημένα, πρόσειμι δέομενος τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης. ἐπὶ δύο καὶ εἴκοσι ἔτη πλέον ἢ ἔλαττον ἐστρατευσάμην ἐν τῇ τῶν καθωσιωμένων μαγιστριανῶν σχολῇ οὐδεμίαν κατ' ἐμαυτοῦ βλάβην ἢ μέμψιν δεδωκώς, προσδοκήσας τῶν πριμιγιλίων τῆς μεγάλης ἐκείνης σχολῆς ἀξιοῦσθαι. ἀλλ' ὁ τῆς ὁσίας καὶ ἁγίας μνήμης

MB

1 εἰσιέτωσαν MB 6 τὰ — καὶ¹ om. Φ 16 ὑποδεχθέντες Φ om. MB 17 *primicerii notariorum* Φ 21. 27 πασχασῖνος M 24 βούληται M 31 κθ M in mg. 32 καὶ² om. M 36 *in alio Graeco in sanctorum et diuinorum patrum regulis* Rustici nota 40 σμικρότητα B 43 πριμηγιλίων M

Κύριλλος ὁ τῆς περιωνύμου Ἀλεξανδρείας γεγονὼς ἀρχιεπίσκοπος ὁ τῆς ὀρθῆς καὶ ἀμωμήτου πίστεως συνήγορος δηπουτάτον με ἔσχεν, καὶ μάλιστα ἐν τῶι καιρῶι τῆς κατὰ τὴν Ἔφεσον γενομένης ἐπ' αὐτοῦ συνόδου. καὶ δὴ καὶ ἀμέμπτως ἐξυπηρετησάμην τῆι ὁσίαι ἐκείνηι καὶ παρὰ θεοῦ γεγενημένηι συνόδωι οὕτως ὡς διὰ τὸ γνήσιον καὶ σπουδαῖον ἠξίωσέ με τοῦ κλήρου τῆς μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρείας. ὡς δὲ ἐδόκουν τῶν κατὰ τῆς πολυχρονίου στρατείας ἀποστερεῖσθαι, μείζονα ἡγησάμενος [τὴν] τιμὴν τὴν τῶν θείων καὶ σεπτῶν μυστηρίων ὑπηρεσίαν παρέμεινα τῶι αὐτῶι κλήρωι ἐπὶ δέκα καὶ πέντε ἔτη, ἐλπίσας καὶ μείζονος ἀξιοῦσθαι τιμῆς. ἀλλ' ἐν τοσούτωι τοῦ τῆς ὁσίας καὶ ἁγίας μνήμης Κυρίλλου τὸν ἀνθρώπινον ὑπεξελθόντος βίον διαδεξαμένου τε αὐτόν, ὡς εἴθε μήποτε, τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Διοσκόρου, οὐδεμιᾶς κατ' ἐμοῦ αἰτιάσεως ἐγγράφου ἢ ἀγράφου γεγενημένης, ἀλλ' οὐδὲ ψιλῆς μέμψεως, ἐκτός με τοῦ κλήρου πεποίηκεν ἐν προοιμίοις τῆς οὐκ οἶδ' ὅπως ἔλαχεν ἐπισκοπῆς, ἀπειλήσας καὶ τῆς μεγάλης ἐκείνης διώκειν πόλεως δι' οὐδὲν ἕτερον εἰ μὴ διὰ τὸ τῆς οἰκειότητος καὶ εὐμενείας τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλου ἠξιῶσθαί με. σκοπὸς γὰρ αὐτῶι οὐ μόνον τοὺς ἀπὸ γένους αὐτοῦ ἐλάσαι ἐκείνης τῆς πόλεως ἢ γοῦν περιελεῖν τοῦ ζῆν, ἀλλὰ γὰρ καὶ τοὺς προσοικειωθέντας αὐτῶι, ἀπεχθανομένωι πρὸς τὴν ὀρθὴν ἐκείνου πίστιν. αἱρετικὸς γὰρ ὑπάρχει καὶ ἀεὶ τὰ Ὠριγένους φρονῶν, καὶ ταῦτα ἄνθρωπος οὐ δυσφημιῶν τῶν περὶ τὴν ἁγίαν
L IIII 398 τριάδα φεισάμενος, οὐ φόνων ἀμοιρήσας, οὐ δενδροκοπιῶν, οὐ πυρκαιῶν, οὐ καθαιρέσεως οἰκιῶν, ἀλλὰ γὰρ καὶ αἰσχρῶς ἀεὶ ζήσας, ὅπερ ἑτοίμως ἔχω δεῖξαι. ἐπεὶ τοίνυν συνορᾶι ἡ ὑμετέρα θεοφίλεια ὡς οὐ τὴν τυχοῦσαν ἀδικίαν ὑπομεμένηκα, στρατείας τοσούτου χρόνου καταφρονήσας μείζονα τὴν τῆς ἱερωσύνης τάξιν ἡγησάμενος, παρακαλῶ ἐπιτραπῆναί με ἐν τῆι ἁγίαι ὑμῶν συνόδωι γενέσθαι καὶ τοῖς προσοῦσί μοι χρήσασθαι δικαίοις,
M VI 1009 ὥστε με μὴ κατὰ δύο τρόπους ἐκπεσεῖν τὸν ἐν τῆι στρατείαι, ὡς ἔφην, ἀμέμπτως διάξαντα καὶ ἐν τῶι εὐαγεστάτωι κλήρωι τὸ ὅσον ἐπ' ἐμοὶ μετ' ἐπιεικείας ἐν τῶι μνημονευθέντι χρόνωι ἐξυπηρετησάμενον. δείξω γὰρ αὐτὸν πάντα τὰ εἰρημένα πλημμελήσαντα, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ κατὰ τὴν μητρόπολιν Νίκαιαν παρ' αὐτοῦ τολμηθέν. οὗτος γὰρ ὁ ἀγιώτατος, μᾶλλον δὲ ἀγριώτατος περὶ πάντα, ἐν ἕξει γενόμενος τοῦ παρανομεῖν, οὐδὲν ἡγησάμενος τὸ παρ' αὐτοῦ κατὰ τοῦ τῆς ὁσίας καὶ ἁγίας μνήμης Φλαβιανοῦ τολμηθὲν ἐπὶ μεῖζον κακὸν τρέπεται, ἀκοινωνησίαν ** κατὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ⟨ἐπισκόπου τοῦ⟩ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς μεγάλης Ῥώμης παρασκευάζει τοὺς ἅμα αὐτῶι ἐξελθόντας ἐξ Αἰγύπτου ἁγιωτάτους ἐπισκόπους τὸν ἀριθμὸν πλέον ἢ ἔλαττον δέκα (οὐδὲ γὰρ πλείους τετολμήκασιν ἐξελθεῖν ἅμα αὐτῶι διὰ τὰ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν Ἐφεσίων παρανομηθέντα) καθυπογράψαι ταύτηι, πῆι μὲν ἀπειλῶν, πῆι δὲ ἀπατῶν οὐ βουλομένους. ἀμέλει δακρύοντες καὶ στένοντες ὑπέγραψαν τῶι ἀθεμίτωι ἐκείνωι χάρτηι. συνορᾶτε τοιγαροῦν, θεοσεβέστατοι πατέρες, ὡς οὔτε θεῶι θεμιτὰ τὰ παρ' αὐτοῦ τολμηθέντα οὔτε ἀνθρώποις φορητά. καὶ παρακαλῶ τὴν ὑμετέραν ὁσιότητα κελεῦσαι, εἴ γε παρίσταται, τοὺς ὑποτεταγμένους ἐν ἀσφαλεῖ γενέσθαι, ὥστε δειχθῆναι τὰ τῆς ἀληθείας· εἰσὶ δὲ Ἀγόραστος Δωρόθεος Εὐσέβιος Ἰωάννης νοτάριος. καιροῦ γὰρ καλοῦντος ἐκδώσω τῶι ὑμῶν ἀγγελικῶι χορῶι ἁγίους ἄνδρας ἐπὶ ὀρθότητι καὶ εὐσεβείαι κεκοσμημένους τοὺς ἐφ' ἑκάστωι κεφαλαίωι μαρτυρεῖν δυναμένους.

Θεόδωρος διάκονος τῆς ἁγίας καθολικῆς ἐκκλησίας τῆς μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρείας ὁ προκείμενος ἐπιδέδωκα τοὺς λιβέλλους τῆι ἁγίαι καὶ οἰκουμενικῆι συνόδωι.

MBΦ

1 *XXX et duos annos fuit* Φ 2 με om. M 4 οὕτωσ MΦ οὗτοσ M^{corr}B γνήσιν B 6 ἀπεστερεῖσθαι M τὴν *deleui* 9 καὶ ἁγίας om. B δὲ B 10 μήποτε Φ μὴ τότε MB τοῦ μνημονευθέντος Φ 12 τῆσ M ἧσ B 19 ἅπερ Φ 23 ἔν τε τῆι $Φ^{ac}$ 23/24 διατάξαντα M 26 νίκαιαν μητρόπολιν M 29 μείζονα M lacunam indicaui, *namque faciens* Φ 30 ἐπισκόπου τοῦ Φ om. MB μεγάλησ πόλεωσ B παρασκευάζει τὲ B 31 ἢ om. M 34 καὶ στένοντες om. M 39 ἄνδρας καὶ $Φ^{cr}$

48 Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι τὸν λίβελλον ὁ αὐτὸς Θεόδωρος εἶπεν· Ἕτοιμός εἰμι M VI 1012
παραστάντος τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Διοσκόρου εἰς τὴν ἁγίαν ὑμῶν σύνοδον
συστῆναι τοῖς παρ' ἐμοῦ κατηγορηθεῖσιν.

49 Βονιφάτιος πρεσβύτερος τῆς ἐκκλησίας Ῥώμης εἶπεν· Καὶ τοῦ καταβοῶντος Ἰσχυ-
ρίωνος τοῦ παρόντος τοὺς λιβέλλους ὑπαναγνωσθῆναι δίκαιον.

50 Ῥωμανὸς ἐπίσκοπος Μύρων εἶπεν· Κατὰ τὰ διαλαληθέντα παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου
πρεσβυτέρου Βονιφατίου οἱ προδοθέντες παρὰ Ἰσχυρίωνος λίβελλοι ἀναγινωσκέσθωσαν.
Καὶ λαβὼν Ἀσκληπιάδης διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω

Λίβελλος Ἰσχυρίωνος διακόνου Ἀλεξανδρείας ἐπιδοθεὶς κατὰ Διοσκόρου τῇ ἁγίαι L IIII 399
καὶ οἰκουμενικῇ συνόδωι

51 Τῶι ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι οἰκουμενικῶι ἀρχιεπισκόπωι καὶ πατριάρχηι
τῆς μεγάλης Ῥώμης Λέοντι καὶ τῇ ἁγίαι καὶ οἰκουμενικῇ συνόδωι τῇι ἐν Χαλκηδόνι
βουλήσει θεοῦ καὶ θείωι θεσπίσματι συναθροισθείσηι παρὰ Ἰσχυρίωνος διακόνου τῆς
μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρείας. Νῦν ὅτε φωνῆς ἐλευθέρας τετύχηκεν ἕκαστος τῶν
πεπονθότων κακῶς καὶ προστάται δίκαιοι τοῦ ἀνθρωπείου γένους ἐπιστατοῦσι καὶ
οἴχεται λοιπὸν πᾶσα συσκευὴ καὶ πλεονεξία καὶ τὰ ὡς ἐν τυραννίδι δεινά, τότε κἀγὼ
τεθάρρηκα τόδε τὸ βιβλίον προσάξαι τῇι ὑμετέραι ὁσιότητι καὶ διδάξαι οἷα κατ' ἐμοῦ
καὶ καθ' ἑτέρων τινῶν τετόλμηται, εἴ γέ μοι γλῶττα ἦν δυναμένη καὶ ὑπὲρ ἐκείνων λέγειν,
παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου τῆς μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρείας ἐπισκόπου Διοσκόρου. οὐδὲ
γὰρ ἠμοίρησεν τῆς ἐκείνου τις ὠμότητος καὶ ἀπανθρωπίας. τινῶν μὲν γὰρ ἐξεκό-
πησαν χωρία δενδροκοπίας κατ' αὐτῶν τολμηθείσης, ἑτέρων δὲ καὶ οἰκήματα κατηνέχθη-
σαν, ἄλλοι καὶ περιωρίσθησαν, ἕτεροι δὲ καὶ προστίμοις ὑπεβλήθησαν, τινὲς δὲ καὶ τῆς
μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρείας ὡσανεὶ ἰδίου κτήματος αὐτοῦ οὔσης ἀπηλάθησαν. ὅτι M VI 1013
γὰρ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν καθοσίωσιν ἁμαρτῆσαι τὰ μέγιστα οὐ παρητήσατο, τοῦτο με-
γάλοι τε καὶ περιφανεῖς ἄνδρες ἴσασιν, οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ πᾶσα ἐκείνη ἡ μεγάλη πόλις
Ἀλεξάνδρεια, ὡς καὶ τὰ πεπραγμένα ἐπὶ διαφόρων ἀρχόντων δείκνυσιν. τὰ γὰρ
εἰς τὴν ἁγίαν καὶ ὁμοούσιον τριάδα παρ' αὐτοῦ πολλάκις ἐνπαροινηθέντα ἅπας μὲν ὁ
τῆς περιωνύμου πόλεως ἐκείνης λαός, οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ ὁ εὐλαβὴς κλῆρος καὶ οἱ εὐλα-
βέστατοι μονάζοντες ἐπίστανται· τοσοῦτον δὲ πρὸς πάντας, ὡς οὐκ ἔπρεπεν ἐπισκόπωι
καὶ μάλιστα τηλικαύτης πόλεως καὶ τοῦ εὐαγγελικοῦ ἐκείνου θρόνου τυγχάνοντι, τετόλ-
μηκεν, ὥστε καὶ τὸν παρεχόμενον παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων σῖτον ταῖς
ἐκκλησίαις τῆς Λιβύης διὰ τὸ τὴν χώραν ξηροτάτην εἶναι καὶ μηδὲ ὅλως σῖτον ἐν αὐτῇι
γεωργεῖσθαι πρὸς τὸ ἐν πρώτοις μὲν τὴν ἀναίμακτον θυσίαν ἐπιτελεῖσθαι, οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ
καὶ τοὺς παρεπιδημοῦντας, ἔτι δὲ καὶ ἐντοπίους πένητας παραμυθεῖσθαι, μὴ συγχωρεῖν
δέχεσθαι τοὺς ἁγίους ἐπισκόπους ἐκείνης τῆς χώρας, ἀλλ' ἐξαργυρίζειν τὸν μνημονευ-
θέντα σῖτον δαψιλέσι χρήμασιν, αὐτὸν δὲ τοῦτον ἐν καιρῶι σιτοδείας διαπιπράσκειν
βαρυτάτοις τιμήμασιν, ὡς ἀπὸ τούτου μήτε τὴν φρικτὴν καὶ ἀναίμακτον θυσίαν ἐπι-
τελεῖσθαι μήτε μήν, ὡς ἔφην, τοὺς ξένους ἢ καὶ τοὺς ἐντοπίους ταύτης ἀπολαύειν τῆς παρα-
μυθίας. τὸ γὰρ κατὰ τὴν τῆς λαμπρᾶς μνήμης Περιστερίαν πρᾶγμα οὐδεὶς ἠγνόησε L IIII 402
καὶ μάλιστα τῶν ἐνοικούντων ταύτην τὴν βασιλίδα νέαν Ῥώμην. ἐκείνης γὰρ ὑπὲρ

9 praecedit in Φ interlocutio Petri episcopi Corinthi de Ischyrionis libello gestis inserendo; cf. praeterea notam Rustici

MBΦ

1 τὸ — λίβελλον] *hoc* Φ 4 βονηφάτιοσ M *ecclesiae Romanae uicarius et ipse beatissimi papae Leonis* Φ 6 *episcopus metropolitanus Myrensis prouinciae Lyciae* Φ 7 βονηφατίου M 16 ὡς om. B 17 *ausus sum* Φ τεθαρρηκὼσ MB 21 χωρία MΦ χεῖρεσ B καὶ om. B 28 οἱ om. M 36 διαπιπράσκων MB 37 βαρυτάτοις] *amarissimis* Φ

τῆς ἑαυτῆς ψυχῆς ἐν τῶι διατίθεσθαι παρακελευσαμένης πλείστην ποσότητα χρυσίου παρασχεθῆναι τοῖς μοναστηρίοις, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοῖς ξενεῶσι καὶ πτωχείοις καὶ ἑτέροις πένησι τῆς Αἰγυπτιακῆς χώρας ἀχθεσθεὶς ὁ εὐλαβέστατος ἀνὴρ ἐφ' οἷς οὐκ εἰς πρόσωπον αὐτῶι κατέλειψεν, παρασκευάζει ἐκεῖνα τὰ χρήματα παρασχεθῆναι ἀντὶ ἐλεημοσύνης θυμελικαῖς καὶ θεατρικοῖς ἑτέροις προσώποις, ὥστε μηδὲ τὴν εὐωδίαν τὴν ἀπὸ τῆς θυσίας τῆς λαμπρᾶς τὴν μνήμην Περιστερίας ἀνενεχθῆναι πρὸς τὸν θεὸν τὸ ὅσον ἐπ' αὐτῶι. ἀλλὰ φανερὰ ἡ πρόθεσις ἐκείνης ἀπεδείχθη, ὁ δὲ κύβος τοῦ προ-
M VI 1016 λεχθέντος εὐλαβοῦς ἀνδρὸς καὶ ἡ ἀκολασία πάσηι ἐκείνηι τῆι χώραι οὐκ ἠγνόηται ἀπὸ τοῦ φανερῶς ἀσέμνους γυναῖκας συνεχῶς ἐντρυφᾶν τῶι ἐπισκοπείωι καὶ τῶι λουτρῶι τούτου καὶ μάλιστα ἡ περιβόητος Πανσοφία ἡ καλουμένη Ὀρεινή, περὶ ἧς καὶ ὁ πολυάνθρωπος τῆς Ἀλεξανδρέων δῆμος ἀφῆκε φωνὴν αὐτῆς τε καὶ τοῦ ἐραστοῦ μεμνημένος, φανερωθήσεται δὲ τῶι ὑμετέρωι ἀγγελικῶι χορῶι. οὐ μόνον δὲ ταῦτα, ἀλλὰ καὶ φόνοι παρὰ τὴν αἰτίαν τοῦ θαυμαστοῦ ὑποφήτου γεγένηνται. ἐπειδὴ δὲ καὶ τὰ εἰς ἐμὲ τὸν ἐλεεινὸν παρ' αὐτοῦ τολμηθέντα ἀφόρητα τυγχάνει, πρόσειμι καὶ δέομαι τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος κατελεῆσαί με ἄνθρωπον ἐν πολλοῖς χρόνοις κεκμηκότα τῆι ἁγίαι ἐκκλησίαι ἐκείνης τῆς μεγίστης πόλεως καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν τοῦ κλήρου αὐτῆς ἀξιωθέντα, [καὶ] πολλάκις στειλάμενον ἀποδημίας [καὶ] ἐπὶ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης [καὶ ἁγιωτάτης] Κυρίλλου τοῦ τὸν εὐαγγελικὸν θρόνον διακοσμήσαντος καὶ μάλιστα ἐπὶ τῆς βασιλευούσης νέας Ῥώμης, ποτὲ μὲν ἐν ὥραι χειμῶνος διὰ ζώιων ἅπασαν τὴν ὁδὸν διανύσαντα, ποτὲ δὲ καὶ διὰ τὰς ἐγχειρισθείσας μοι παρὰ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλου ἀναγκαίας χρείας διὰ θαλάσσης τὸν πάντα πλοῦν διαπορθμεύσαντα, ἄλλοτε διὰ Λυκίας, ἑτέρωθι διὰ Παμφυλίας, ὥστε ἐπισινῆ με τὸ σῶμα ἀπὸ τῶν ὑπερβαλλόντων καμάτων γενέσθαι, ὡς καὶ αὐταῖς ὄψεσιν ὁρᾶι ἡ ὑμετέρα μακαριότης. ἐτύγχανον γὰρ ἀξιωθεὶς καὶ τῆς οἰκειότητος καὶ εὐμενείας τοῦ ἐν ἁγίοις τῆι μνήμηι ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, ὅπερ τὸν εὐλαβέστατον Διόσκορον ἐλύπει. ἀμέλει γοῦν παραυτὰ τοῦ μεταφοιτῆσαι ἐν
M VI 1017 οὐρανοῖς τὸν τῆς ἁγίας καὶ ὁσίας μνήμης Κύριλλον αὐτόν τε κατασταθῆναι, ὡς εἴθε μήποτε, κωλύει με τὴν τῶν εὐαγεστάτων καὶ σεπτῶν μυστηρίων ὑπηρεσίαν ποιήσασθαι, οὐδὲν δὲ ἧττον ἐκπέμπει κατὰ τῶν ἡμετέρων εὐτελῶν κτημάτων μονάζοντάς τε καὶ ἑτέρους τινὰς καὶ ἐμπρησμῶι ταῦτα καθυποβάλλει, ὡς τὰ ἐν αὐτοῖς τοῖς κτηματίοις οἰκοδομήματα ἀφ' ὧν τὰς διατροφὰς εἶχον πένης τυγχάνων καὶ συμπεπαρμένος τὸ σῶμα, ἄρδην πυρὶ
M VI 1017 καταναλωθῆναι, ἐκκοπῆναι δὲ καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς διάφορα καρποφόρα δένδρα, διακοπῆναι δὲ καὶ αὐτὴν τὴν γῆν καὶ ἀνόνητά μοι ταῦτα γενέσθαι, ὡς λοιπὸν ἐρανίζεσθαι καὶ μηδὲ τὰς ἀναγκαίας ἔχειν τροφάς. ἀλλὰ μηδὲ τούτοις ἀρκεσθεὶς ἐπιπέμπει κατ' ἐμοῦ
L IIII 403 τοῦ ἐλεεινοῦ φάλαγγα ἐκκλησιαστικήν, ἀληθὲς δὲ εἰπεῖν ληιστρικὴν ἅμα Πέτρωι διακόνωι καὶ Ἀρποκρατίωνι καὶ Μηνᾶι πρεσβυτέρωι, ὥστε με τῶν ἀνθρωπίνων ⟨πραγμάτων⟩ ἐκτὸς ποιήσασθαι, ἐντειλάμενος τὸ σῶμά μου νεκρὸν αὐτῶι ἀπενεχθῆναι, ὅπερ εἰ μὴ ἐκ φιλανθρωπίας τοῦ θεοῦ πρὸ βραχείας ὥρας μοι ἐγνώσθη καὶ ἔφυγον, πάλαι ἄν, ὡς ἔφην, καὶ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἐκτὸς γενόμενος ἐτύγχανον. ὡς δὲ διασωθῆναι τῆι φιλανθρωπίαι τοῦ θεοῦ δεδύνημαι, ἐξ ἀναισθησίας δὲ οὐ πέφευγα τὴν μεγίστην Ἀλεξάνδρειαν διά τε τὴν ἀσθένειαν τοῦ ἡμετέρου σώματος καὶ διὰ τὸ πλείστης θεραπείας παρὰ τῶν ἰδίων δέεσθαι ἄλλως τε τὸ ἐξ αὐτῆς εἶναι ἐμέ τε καὶ τοὺς ἡμετέρους προγόνους καὶ τὸ ἐφέστιον ἐν αὐτῆι ἔχειν, ὀργισθεὶς ἐπὶ τούτοις, ὡς οὐδενὸς γεγονότος, ἐν αὐταῖς ταῖς

MBΦ

2 ξενῶσι B 5 θυμελικαῖς scripsi θυμέλαισ MB *scortis* Φ 17 καὶ MB om. Φ καὶ MB om. Φ 17/18 καὶ ἁγιωτάτης MB om. Φ 18 αὐτὸν τὸν Φ^{r} 23 πένεσθαι M 29 ὡσ τὰ B ὥστε M *ut et ipsa* Φ 30 τυγχάνων om. B 34 ληιστρικὴν M *Petro et Arpocratione diaconibus* Φ 35 πραγμάτων Φ om. MB 41 τῶ M τε om. B

πασχαλίαις ἡμέραις πάλιν με κελεύει ἐξανάρπαστον γενέσθαι δι' Ἀρποκρατίωνος· ἀεὶ γὰρ αὐτοῦ τῆι μανίαι ὑπηρέτησεν ἅμα Πέτρωι τῶι προλεχθέντι διακόνωι, ὡς καὶ τὰ ἐν Ἐφέσωι κατὰ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Φλαβιανοῦ τοῦ γενομένου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἀπέδειξαν καὶ ἑτέρων πολλῶν ἔτι τε καὶ τοῦ εὐλαβεστάτου νῦν μὲν ἐπισκόπου, τὸ τηνικαῦτα δὲ πρεσβυτέρου καὶ οἰκονόμου τυγχάνοντος τῆς ἐκκλησίας τῆς μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρείας Νεστορίου. καὶ ἐγκλείομαι ἐν ἐνὶ ξενεῶνι τῶν λελωβημένων κατ' οὐδένα τρόπον ὑπεύθυνός τινι τυγχάνων, ἀλλ' οὐδέ, ὡς ἐδίδαξα, αἰτιάσεώς ποτε κατ' ἐμοῦ γεγενημένης. ἐπιπέμπει δὲ καὶ ἐν αὐτῶι τῶι ξενεῶνι τινὰς πάλιν ὥστε με ἀποκτεῖναι, ὡς καὶ τοῖς ἐν αὐτῶι τῶι ξενεῶνι πᾶσι πεφανέρωται· ἀμέλει γοῦν ἐκ μισοπονηρίας βοηθῆσαί μοι κατενύγησαν, δι' ὃ καὶ ζῶ μέχρι νῦν. καὶ οὐ πρότερον ἀφῆκεν ἐκείνων τῶν παρανόμων δεσμῶν, εἰ μὴ καὶ τῆς μεγίστης Ἀλεξανδρείας συνεθέμην ἐν τοιαύτηι καταστάσει σώματος ἐκτὸς γενέσθαι καὶ ἕτερά τινα καταθύμια αὐτῶι πράττειν. ἐπεὶ οὖν M VI 1020
συνορᾶτε, ἁγιώτατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες, ὡς πάντα τὰ παρ' αὐτοῦ γεγενημένα οὔτε θεῶι θεμιτὰ οὔτε νόμοις ἀνεκτά, ἀλλ' οὐδὲ παντὶ ἀνθρώπωι, δέομαι τῆς ὑμετέρας ἀγγελικῆς στρατηγίας κατελεῆσαί με καὶ κελεῦσαι εἰσελθόντα ἐν τῆι ἁγιωτάτηι καὶ οἰκουμενικῆι συνόδωι συστῆναι πᾶσι τούτοις, ὥστε μοι καὶ τὸ ἀβλαβὲς ἐφ' οἷς ἠδίκημαι, γενέσθαι καὶ τὸν βαθμόν, εἴ γε ὑμῶν τῆι ὁσιότητι παρασταίη, ἀποκατασταθῆναι, ἀνθρώπωι ἐν πολλῶι χρόνωι γνησίως ἐξυπηρετησαμένωι τῶι τῆς ἁγίας μνήμης καὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως συνηγόρωι Κυρίλλωι ἐπισινεῖ γενομένωι καὶ οὐκ ἔχοντι ἀλλαχόθεν τὰς ἀναγκαίας τοῦ ζῆν τροφάς, ἐφ' ὧι τέ με τούτων τῶν δικαίων τυχόντα τὰς συνήθεις εὐχὰς καὶ εὐχαριστίας ἀναπέμψαι τῶι πάντων ἡμῶν σωτῆρι Χριστῶι ὑπὲρ τοῦ ὑμετέρου ἀγγελικοῦ χοροῦ. καὶ παρακαλῶ πρὸς ἀπόδειξιν τῶν παρ' ἐμοῦ εἰρημένων ἐν ἀσφαλεῖ γενέσθαι Ἀγόραστον Δωρόθεον Εὐσέβιον Διδίωνα Ἀρποκρατίωνα Πέτρον Γαιανὸν ⟨καὶ τὸν⟩ περιχύτην τοῦ ἐπισκοπικοῦ λουτροῦ, συνεκδημήσαντα αὐτῶι ἰδιώτην ὄντα καὶ δυνάμενον πάντα ἀκριβῶς εἰπεῖν. ἑτοίμως γὰρ ἔχω καιρῶι τῆς διακρίσεως καὶ ἁγιωτάτους ἄνδρας βίωι τε καὶ πίστει μαρτυρουμένους παραγαγεῖν ἐκ κελεύσεως τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος τοὺς δυναμένους πᾶσι τούτοις ἐπιμαρτυρεῖν.

Ἰσχυρίων διάκονος ἐπιδέδωκα τούσδε τοὺς λιβέλλους γενομένους κατὰ βούλησιν ἐμὴν καὶ ὑπαγορεύσας καὶ ὑπογράψας χειρὶ ἐμῆι.

51a Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι αὐτὸν Πασκασῖνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Καὶ ὁ λίβελλος L IIII 406
τοῦ παρόντος Ἀθανασίου ὁ προκομισθεὶς ἡμῖν ἀναγινωσκέσθω.

Καὶ λαβὼν Προκόπιος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω.

52 Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι αὐτὸν Λουκίνσιος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἅπερ ἐν τῶι λιβέλλωι διδάσκεις κατὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Διοσκόρου, ταῦτα σκόπει καὶ εἰ θαρρεῖς, γνώρισον αὐτῶι καὶ τῶι οἰκείωι δήλωσον στόματι.

53 Ἀθανάσιος εἶπεν· Ἕτοιμός εἰμι καὶ θαρρῶ ἐμαυτῶι παραγενόμενον αὐτὸν ἐπὶ τῆς ἁγιωτάτης ὑμῶν συνόδου διελέγξαι εἰς πάντα ἅπερ αὐτοῦ κατηγόρησα. M VI 1021

MBΦ

1 ἁρποκρατίωνοσ MBΦ[a] et duo codd. Φ[c] *Arpocrationem diaconum* Φ[r] et unus codex Φ[c] 3/4 Κωνσταντινουπόλεως] *huius nouae Romae* 4 πολλῶν MB *eius* Φ lectione quamuis obscura et nescio an decurtata, tamen sine dubio antiquiore 6 Νεστορίου [i. e. episcopo Phragonensi] Φ προτερίου MB insulsa coniectura 7/8 γεγενημένησ κατ' ἐμοῦ M 8 δὲ om. Φ τινὰς Φ τινὰ MB 10/11 τῶν παρανόμων ἐκείνων B 14 δέομαι MB *peto et deprecor uestigia* Φ 18 τῶι om. M τῆς[2] om. M 19 γινομένω M 20 με M[corr] μετὰ MB 23 γαιανὸν MBΦ[r] Γάιον Φ[ac] καὶ τὸν addidi *et mediastrinum* Φ 24 νῦν συνεκδημήσαντα Φ[cr] 27 μαρτυρεῖν B 29 ὑπογράψας — ἐμῆι scripsi secundum Φ ὑπερχειρισάμενοσ MB 30 πασχασῖνοσ M 32 διάκονοσ MB et codex Acoemitanus Rustici *lector* Φ 35 γνώρισον αὐτῶ MB *et per te notum ei* [Φ[ac] *tibi* Φ[r]] *facito* Φ οἰκείω BΦ οἰκείω σου M

54 Καὶ μετ' αὐτὸν Ἰσχυρίων εἶπεν· Εἰ παραχθῆι ἐν ταύτηι τῆι ἁγιωτάτηι καὶ οἰκουμενικῆι συνόδωι Διόσκορος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας, ἑτοίμως ἔχω κἀγὼ δι' ἐναργῶν ἀποδείξεων * * ταῦτα πάντα ἅπερ ἐδίδαξα τὸν ὑμέτερον ἄγγελον, οὐδὲν δὲ ἧττον καὶ τῶν ἐκδοθέντων παρ' ἐμοῦ μαρτύρων συγκέλλων αὐτοῦ ὄντων καὶ μετ' αὐτοῦ μέχρι καὶ νῦν ὄντων καὶ παραφερομένων, ὥστε καὶ ἐκ τῶν οἰκείων αὐτοῦ ταῦτα δεῖξαι ἀληθῆ, μὰ τὰς εὐχὰς ὑμῶν. τινὲς δὲ τιμῆς ἠξιώθησαν, ἐπειδὴ ὑπούργησαν τοῖς φόνοις ἐκείνοις τοῖς ἐν Ἐφέσωι γενομένοις, καὶ ἐνταῦθά εἰσιν.

55 Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι Μαρινιανὸς ἐπίσκοπος Συνάδων εἶπεν· Ὁ ἐπιδοθεὶς λίβελλος κατὰ Διοσκόρου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου παρὰ Ἀθανασίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐμφερέσθω τῆι πίστει τῶν ὑπομνημάτων ⟨μετὰ τῶν ἄλλων⟩.

56 Περγάμιος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας Πισιδίας εἶπεν· Τὸν ὑπανεγνωσμένον λίβελλον ὃν ἐπιδέδωκεν Ἀθανάσιος ὁ εὐλαβέστατος, ἐν ὧι κατηιτιάσατο Διόσκορον τὸν ⟨Ἀλεξανδρείας⟩ ἐπίσκοπον, ἁρμόδιον τοῖς νῦν πραττομένοις ἐντάττεσθαι ὑπομνήμασιν· λεγέτω δὲ ὁ αὐτὸς Ἀθανάσιος τῆι οἰκείαι αὐτοῦ φωνῆι εἴ γε ταῖς κατηγορίαις ἑαυτοῦ συνίσταται.

Λίβελλος Ἀθανασίου πρεσβυτέρου Ἀλεξανδρείας προκομισθεὶς κατὰ Διοσκόρου τῆι ἁγίαι συνόδωι

57 Τῶι ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι οἰκουμενικῶι πατριάρχηι τῆς μεγάλης Ῥώμης Λέοντι καὶ τῆι ἁγίαι καὶ οἰκουμενικῆι συνόδωι κατὰ βούλησιν θεοῦ καὶ θεῖον νεῦμα συναχθείσηι ἐν τῆι Χαλκηδονέων πόλει παρὰ τοῦ ἐλεεινοῦ Ἀθανασίου γενομένου πρεσβυτέρου τῆς μεγάλης Ἀλεξανδρείας υἱοῦ ἀδελφῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου. Ὁ τῆς ἁγίας καὶ μακαρίας μνήμης Κύριλλος ὁ τῆς μεγάλης Ἀλεξανδρείας γεγονὼς ἀρχιεπίσκοπος ἐπὶ τριάκοντα δύο ἔτη ἀμέμπτως μετὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως ζήσας ἐμοῦ μὲν τοῦ Ἀθανασίου γεγένηται θεῖος πρὸς μητρὸς καὶ τοῦ τῆς λαμπρᾶς μνήμης ἀδελφοῦ μου Παύλου, ἐμοῦ δὲ τῆς ⟨μητρὸς⟩ Ἰσιδώρας ἀδελφός. οὗτος μέλλων τελευτᾶν διαθήκας θέμενος ἐτίμησε τὸν μετ' αὐτὸν γενόμενον ἐπίσκοπον, ὅστις ἐὰν ἦι, πλείστοις καὶ μεγάλοις
M VI 1024 λεγάτοις ἐκ τῆς ἰδίας ἑαυτοῦ ὑποστάσεως, ὁρκώσας τοῦτον ἐγγράφως κατὰ τῶν σεπτῶν καὶ φρικτῶν μυστηρίων ὥστε θάλψαι τὸ αὐτοῦ γένος καὶ ἐν μηδενὶ κάματον αὐτῶι παρα-
L IIII 407 σχεῖν. ἀλλ' ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Διόσκορος ⟨ὁ⟩ ἐπὶ κακῶι οὐ μόνον ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ πάσης ἐκείνης τῆς διοικήσεως διαδεξάμενος τὸν θρόνον, ἀπεχθανόμενος πρὸς τὴν ὀρθὴν ἐκείνου πίστιν αἱρετικὸς τυγχάνων, οὐ μόνον οὐ θάλπει, ἀλλὰ καὶ παρ' οὐδὲν θέμενος τοὺς φρικτοὺς ἐκείνους ὅρκους τὰ ἐναντία εἰς ἡμᾶς διεπράξατο, πᾶσαν ἐπινοῶν καθ' ἡμῶν ἐπιβουλήν. καὶ διώκει μὲν ἐν προοιμίοις τῆς οὐκ οἶδ' ὅπως ἔλαχεν ἐπισκοπῆς, ἀπειλῶν θάνατον, ἐμέ τε καὶ τὸν ἡμέτερον ἀδελφὸν ἔτι περιόντα τῆς περιωνύμου Ἀλεξανδρείας σκοπῶι τινι ὥστε ἡμᾶς διωκομένους καταλαβεῖν τὴν πανευδαίμονα Κωνσταντινούπολιν ἐλπίσαντας βοηθείας ἀξιοῦσθαι. ὁ δὲ σκοπὸς τοῦ προλεχθέντος εὐλαβοῦς ἀνδρὸς οὗτος ἦν ὥστε ἡμᾶς ἀπολῃφθῆναι ἐνταῦθα καὶ προπεμφθῆναι τῶι τῆς ἀνοσίας μνήμης Χρυσαφίωι, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι καὶ ἐνδοξοτάτωι Νόμωι τότε τὰ τῆς οἰκουμένης ἐν χερσὶν ἔχοντι πράγματα· τοῦτο γὰρ ἦν διὰ γραμμάτων μηνύσας ὡς μέγα τι προξενῶν τοῖς μνημονευθεῖσι τὸ ἡμᾶς μὲν παρ' αὐτῶν ἀναλωθῆναι, αὐτῶι δὲ χάριν τῆς θήρας ὁμολο-

---

MBΦ

1 πραχθῆ M 3 lacunam indicaui, *demonstrare haec omnia* Φ ἄγγελον MB *angelicum chorum* Φ 6 μὰ γὰρ τὰς — τινὲς τιμῆς Φ 7 *hic cum ipso* Φ 8 *episcopus metropolitanus* Φ 9 εὐλαβεστάτου B 10 μετὰ — ἄλλων Φ om. MB 11 *episcopus metropolitanus* Φ 12/13 Ἀλεξανδρείας om. MB *Alexandriae ciuitatis* Φ 13 πραττομένοις Φ ταττομένοισ MB 17 κᾱ M in mg. 20 ὁσίας καὶ ἁγίας Φ 24 μητρὸς om. MB *mihi uero* Φ^{a} *meae uero matris* Φ^{cr} 28 ὁ addidi *qui* Φ 29 καὶ om. M ὀρθὴν om. B 31 ἐκείνους om. M *eius* Φ 33 ἔτι περιόντα om. B 34/35 ἐλπίσαντεσ M 36 *teneremur* Φ ἀπολειφθῆναι MB 37 νόννω B 38 τοῦτο BΦ τούτω M

γῆσαι. ἀμέλει γοῦν παραυτὰ τοῦ γενέσθαι ἡμᾶς ἐπὶ τῆς βασιλευούσης πόλεως ἐλπίσαντες βοηθείας ἀξιοῦσθαι ἐν ἀσφαλεῖ γινόμεθα καὶ αἰκισμοῖς διαφόροις ὑποβαλλόμεθα, ἄχρις ἂν πάντα ἃ εἴχομεν ἐν κινητοῖς, παράσχωμεν, ἔτι δὲ οὐκ ἀρκουμένους πρὸς τὴν μεθοδείαν τῶν βασάνων ἐκείνων ἀναγκασθῆναι ἡμᾶς καὶ δανεισταῖς πλείστοις ἐπὶ βαρυτάτοις τόκοις κοινωνῆσαι, ὡς τὸν μὲν ἡμέτερον ἀδελφὸν τὸν τῆς λαμπρᾶς μνήμης Παῦλον οὐκ ἐνεγκόντα τὰς αἰκίας καὶ τὰς ὕβρεις τὸν ἀνθρώπινον ὑπεξελθεῖν βίον, ἐμὲ δὲ τὸν Ἀθανάσιον καὶ τὰς ἡμετέρας θείας καὶ τὴν γαμετὴν καὶ τὰ παιδία τοῦ ἡμετέρου ἀδελφοῦ τῶι κακῶι ἡμῶν ἐν τοῖς ἀνθρωπίνοις εἶναι πράγμασιν, οὐδὲν ἕτερον ἔχοντας ἢ μόνον δανειστὰς ἐπὶ βαρυτάτοις ἡμῖν, ὡς ἔφημεν, τόκοις ἐκδανείσαντας καὶ λοιπὸν μηδὲ τοῦ προεληλυθέναι ἐξουσίαν ἔχειν, διαφόρων ἐντυχιῶν παρ' αὐτῶν τῶν δανεισάντων καθ' ἡμῶν γινομένων καὶ οὐκ ἐχόντων πόθεν τὸ εὔγνωμον αὐτοῖς ποιησόμεθα. ἄπειρα γὰρ καὶ ὑπερβαίνοντα οὐ μόνον τὴν ἡμετέραν δύναμιν, ἀλλὰ γὰρ καὶ τῶν ἐν εὐπορίαι ἐπισήμων ἀπηιτήμεθα. πρὸς δὲ τούτοις ὥστε ἡμᾶς μηδὲ τὴν οἴκησιν ἔχειν, παρα- M VI 1025
σκευάζει [καὶ] τὰς ἡμῶν οἰκίας ἐκκλησίας γενέσθαι, τῆς ἐμῆς τοῦ Ἀθανασίου τετάρτηι στέγηι ἐπικειμένης καὶ τῆς θέσεως οὐκ ἐπιδεχομένης εἶναι ἐκκλησίας, καὶ συμπεριλαμβάνει ταῖς προλεχθείσαις οἰκίαις καὶ τὰ προσπαρακείμενα ἕτερα οἰκοδομήματα καὶ προσόδια. ἀλλ' οὐδὲ τούτοις ἀρκεσθεὶς καθαιρεῖ με τοῦ πρεσβυτερίου καὶ ἐκτὸς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καταλόγου ποιεῖται, μηδεμιᾶς κατ' ἐμοῦ αἰτιάσεως γεγενημένης. καὶ λοιπὸν ἑπταετῆ χρόνον διατελοῦμεν περιαλώμενοι ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, πῆι μέν, ὡς ἔφημεν, παρὰ δανειστῶν διωκόμενοι, πῆι δὲ καὶ παρ' αὐτοῦ μηδὲ ἐν ἐκκλησίαις ἢ μοναστηρίοις οἰκεῖν συγχωρούμενοι. οὕτως οὖν καταλαβομένου ἐμοῦ τοῦ Ἀθανασίου τὴν Μετάνοιαν (προάστειον δὲ τοῦτο τῆς μεγίστης Ἀλεξανδρείας ὅ ποτε Κάνωπος καλούμενος, ὅπερ προάστειον ἄνωθεν καὶ ἐκ παλαιᾶς συνηθείας ἐτύγχανε πρὸς ἀνάπαυσιν τῶν καταφύγων· ὅλον γὰρ δοκεῖ ὑπὸ τὴν φυλακὴν τοῦ εὐαγοῦς μοναστηρίου τῶν Ταβεννησιωτῶν, οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοὺς περιβόλους τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας, ὃ καὶ δημόσιον ἔχει λουτρόν) L IIII 410
πρὸς τὸ θεραπείας τυχεῖν τὸ ἡμέτερον ἄθλιον σῶμα καὶ τὸ ἀσφαλὲς ἔχειν ἀπὸ τῶν ἐπιβουλευόντων, τοσοῦτον πρὸς ἀσέβειαν ὁ μνημονευθεὶς εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος ὁρᾶι, ὡς ἐλεεινοτέρους πάσης ἐλεεινότητος ἡμᾶς γενομένους μὴ οἰκτειρῆσαι μηδὲ μήν τι συνιέναι τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ γὰρ κελεῦσαι μήτε τὸ δημόσιον λουτρὸν λούειν μήτε ἄρτον πέμπεσθαι ἢ ἕτερόν τι ὄψον ἐκεῖσε διαπιπράσκεσθαι, πρὸς ἓν ὁρῶν ὥστε ἡμᾶς ἀπὸ τῆς στενοχωρίας καὶ τοῦ λιμοῦ ἀπολέσθαι. καὶ γοῦν ὑπὸ τῆς πολλῆς στενώσεως καὶ ἐνδείας μικροῦ καὶ τῶν ἀνθρωπίνων ⟨πραγμάτων⟩ ἐκτὸς γεγένημαι, ὅπερ μὲν εὐξάμην πρὸς ἀπαλλαγὴν τῶν κακῶν, οὐ συνέβη δέ μοι διὰ τὴν τοῦ θεοῦ φιλανθρωπίαν. τὰ μὲν οὖν χρήματα ἅπερ ἀπηιτήθημεν, τὰ μὲν ἐξ ἰδίας ὑποστάσεως, τὰ δὲ δανεισάμενοι βαρυτάτοις, ὡς ἔφημεν, τόκοις συντείνουσιν εἰς χρυσίου λίτρας χιλίας τετρακοσίας πλέον ἔλαττον, ἅσπερ ἐκομίσατο παρ' ἡμῶν ὁ μεγαλοπρεπέστατος καὶ ἐν- M VI 1028
δοξότατος Νόμος διὰ τοῦ καθωσιωμένου μαγιστριανοῦ Σευήρου τοῦ γενομένου σουβαδιούβα τῆς σχολῆς καθωσιωμένων μαγιστριανῶν· οὐδὲ γὰρ τὸ πρόσωπον τοῦ βαρβάρου Χρυσαφίου ἐθεασάμεθα. τὰς δὲ τοιαύτας ἡμῶν καὶ τηλικαύτας συμφορὰς οὐδὲν ἡγησάμενος ἐν κατοχῆι καὶ τῶν ὑπολειφθέντων μοι τῶι Ἀθανασίωι πραγμάτων γίνεται, ὥστε πανταχόθεν μοι τὰ τῆς ἀναγκαίας τροφῆς ἐπιλεῖψαι καὶ λοιπὸν ἐρανίζεσθαι παρὰ

MBΦ

2 γινώμεθα M 2/3 ὑποβαλλώμεθα M 5/6 ἀδελφὸν παῦλον τὸν — μνήμης B 7 *nostra matertera* Φ 8 malim ἐπὶ τῶι 10 εὐτυχιῶν M 11 ποιησώμεθα M 13 ἀπηιτήμεθα] add. *ita ut nihil nobis relinqueretur* Φ 14 καὶ om. Φ 16 παρακείμενα B ἕτερα Φ στερρὰ MB 18 αἰτίασ M 19 περιαλώμενοι BΦ περιβαλλόμενοι M πλανώ M^{mg} 25 δαιμόσιον M 31 *angustia non lauandi* Φ 32 *humanis rebus* Φ ἀνθρωπίνων MB 33 μὲν εὐξάμην MΦ εὐξάμην μὲν B 37 νόννοσ B

τῶν εὐσεβεῖν εἰωθότων τὰ πρὸς διατροφὰς ἐμοῦ καὶ τῶν ὑπολιπέντων μοι δύο ἢ τριῶν ἀνδραπόδων. μεθοδεύει δὲ μετὰ ταῦτα πάντα τὰ χρήματα τὰς ἡμετέρας θείας, ἀδελφὰς δὲ τοῦ τῆς ὁσίας καὶ μακαρίας μνήμης Κυρίλλου, στενοχωρήσας εἰς αὐτὴν τὴν ψυχὴν καὶ πολιορκήσας, ἀπειλήσας καὶ τὸν κατ' αὐτῶν θάνατον, χρυσίου λίτρας ὀγδοήκοντα πέντε, οὐδὲν ἧττον καὶ τὰ παιδία τοῦ τῆς λαμπρᾶς μνήμης μου ἀδελφοῦ καὶ τὴν τούτου γαμετήν, τὰ μὲν ὀρφανίαν δυστυχήσαντα, τὴν δὲ ἀπορίαν ἀνδρὸς ὀδυρομένην, χρυσοῦ λίτρας τεσσαράκοντα. συνορᾶτε τοίνυν, τὰ πάντα θεοφιλέστατοι, ὡς οὐδὲ βάρβαροί ποτε τοιαῦτα τετολμήκασι κατὰ τῶν ὑπηκόων οἷα ὁ θαυμάσιος ὑποφήτης ὁ τοῖς λαοῖς μὲν ὀφείλων κηρύττειν ἀμνησικακίαν, τοιαῦτα δὲ αὐτὸς οὐ μόνον καθ' ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ καθ' ἑτέρων πολλῶν τολμῶν. καὶ δεόμεθα τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος ὥστε ἡμᾶς νῦν γοῦν βοηθείας ἀξιωθῆναι καὶ διάκρισιν ἡμῖν προθεῖναι ἐφ' ὧι τε ἡμᾶς καὶ ἅπερ κακῶς ἀπηιτήθημεν παρὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου Νόμου, ἀπολαβεῖν καὶ ἐπὶ τοὺς δανειστὰς καταβαλεῖν. ἑτοίμως γὰρ ἔχομεν δεῖξαι αὐτὸν τὸν μεγαλοπρεπέστατον ἄνδρα ταύτην τὴν ποσότητα τοῦ χρυσοῦ ἀπαιτήσαντα ἡμᾶς καὶ τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Διόσκορον τετολμηκότα καὶ εἰς αὐτὸν τὸν Χριστὸν ἐνπαροινῆσαι καὶ ἕτερα πολλὰ πλημμελήσαντα ἃ μὴ τοῖς νόμοις μόνοις ἀπηγόρευται, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀγριωτάτοις καὶ ὠμοτάτοις τῶν βαρβάρων. τὰ γὰρ τούτου πλημμελήματα ἐκείνων τὴν ὠμότητα καὶ τὴν εἰς θεὸν ἀσέβειαν ὑπερηκόντισαν. καὶ δεόμεθα τυχεῖν, ὡς καὶ
L IIII 411 προπαρακεκλήκαμεν, τῆς ὑμῶν βοηθείας, ὥστε ἡμᾶς εὐχαριστοῦντας τῶι θεῶι καὶ τῆι ὑμῶν θεοσεβείαι τὰς συνήθεις εὐχαριστίας ἀναπέμψομεν ὑπὲρ τῆς ὑμῶν ἁγιωσύνης τῶι πάντων ἡμῶν σωτῆρι Χριστῶι. παρακαλοῦμεν δὲ μηδὲ μάρτυρας ἀπολιμπάνεσθαι τοὺς δυναμένους καιρῶι διακρίσεως ἐπὶ πᾶσι τοῖς παρ' ἡμῶν εἰρημένοις μαρτυρῆσαι.
M VI 1029 Ὁ ἐλεεινὸς Ἀθανάσιος πρεσβύτερος τῆς περιωνύμου πόλεως Ἀλεξανδρείας τούσδε τοὺς λιβέλλους ἐπιδέδωκα τῶι ἁγιωτάτωι καὶ οἰκουμενικῶι πατριάρχηι καὶ ἀρχιεπισκόπωι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέοντι καὶ τῆι ἁγιωτάτηι καὶ οἰκουμενικῆι συνόδωι τῶν ἁγίων ἐπισκόπων καὶ πατέρων.

58 Καὶ μετὰ ταῦτα Ἀθανάσιος εἶπεν· Συνίσταμαι τῆι ἐμαυτοῦ ὑπολήψει καὶ δι' ἐναργῶν ἀποδείξεων ἀποδείκνυμι πάντα τὰ κατ' ἐμοῦ δραματουργήσαντα Διόσκορον τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον ἐν ⟨ὅλοις⟩ ὀκτὼ ἔτεσι σήμερον συσκευαζόμενόν με καὶ ἐπιβουλεύοντά μοι καὶ εἰς αὐτὴν τὴν σωτηρίαν καὶ παντὶ τῶι ἡμετέρωι γένει καὶ ταῖς ἐμαῖς θείαις καὶ τῶι τρισμακαριωτάτωι μου ἀδελφῶι καὶ τῆι γαμετῆι αὐτοῦ καὶ τοῖς ὀρφανοῖς παιδίοις.

59 Ἰωάννης ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Σεβαστείας εἶπεν· Τί καὶ ὁ ἑστὼς βούλεται, σαφῶς διδασκέτω.

60 Σωφρόνιος εἶπεν· Ἀδικηθεὶς πλεῖστα κἀγὼ παρὰ Διοσκόρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀλεξανδρέων κατέλαβον τὴν ἁγιωτάτην ταύτην σύνοδον καὶ προσελθὼν πρώην ἐπιδέδωκα λιβέλλους, καὶ κελεύσατε αὐτοὺς ἀναγνωσθῆναι.

61 Ἰωάννης ἐπίσκοπος Σεβαστείας εἶπεν· Καὶ οἱ τοῦ ἑστῶτος Σωφρονίου λίβελλοι ἀναγινωσκέσθωσαν.

Καὶ λαβὼν Ἀσκληπιάδης διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω.

ΜΒΦ

1 ἐμοὶ M ὑπολειπέντων M ὑπολειφθέντων B 2 ἀδελφῆσ M^{corr} 5/6 τῆ — γαμετῆ M 11 *proposita* Φ προσθεῖναι MB 12 νόννου B 15 ἐμπαροινῆσαι B ἐνπαροίνησαν M ἐνπαροινήσαντα M^{corr} 20 ἀναπέμψωμεν M; postulatur ἀναπέμψαι 21 μηδὲ M μὴ καὶ B 27 ὑπολήψει MBΦ^{ac} *uoci et opinioni* Φ^{r} 29 *totis octo* Φ ὀκτὼ MB με MΦ^{r} om. BΦ^{ac} 31 ὀρφανικοῖσ B 33 *Sebastiae primae Armeniae* Φ

62 Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι Σωφρόνιος εἶπεν· Ἀξιῶ τοὺς ἐμοὺς λιβέλλους ἐνταγῆναι τοῖς ὑπομνήμασιν.

63 Πατρίκιος ἐπίσκοπος Τυάνων εἶπεν· Ἐμφερέσθωσαν καὶ οἱ ἀναγνωσθέντες λίβελλοι τῇ πράξει τῶν ὑπομνημάτων κατὰ τὴν αἴτησιν Σωφρονίου.

Λίβελλος Σωφρονίου δοθεὶς κατὰ Διοσκόρου τῇ ἁγίαι καὶ οἰκουμενικῇ συνόδωι τῇ ἐν Χαλκηδόνι

64 Τῶι ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι οἰκουμενικῶι ἀρχιεπισκόπωι καὶ πατριάρχηι τῆς μεγάλης Ῥώμης Λέοντι καὶ τῇ ἁγίαι συνόδωι τῇ κατὰ βούλησιν θεοῦ καὶ θεῖα μανδάτα ἐπὶ τῆς Χαλκηδονέων πόλεως συναθροισθείσηι παρὰ Σωφρονίου Χριστιανοῦ. Εὐχῆς ἔργον μοι γεγένηται, οὐκ ἐμοὶ δὲ μόνωι τῶι ἐλαχίστωι, ἀλλὰ γὰρ καὶ πᾶσι τοῖς ἠδικημένοις παρὰ Διοσκόρου τοῦ ἐπισκόπου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως τὸ κατὰ βούλησιν θεοῦ καὶ θέσπισμα τῶν δεσποτῶν τῆς οἰκουμένης τὴν ἁγιωτάτην ὑμῶν καὶ ἀγγελικὴν ἀθροισθῆναι σύνοδον, ἐφ' ὧι τε προσελθόντα με διδάξαι ὅσην τυραννίδα καὶ βίαν ὑπέμεινα παρὰ τοῦ μνημονευθέντος εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου. δέομαι τοίνυν M VI 1032
τῆς ἁγιωτάτης ὑμῶν συνόδου παρασχεῖν μοι τὰς ἀκοάς, ὥστε διδάξαι, καθό μοι δύναμίς ἐστιν, εἰ καὶ μεγάλα καὶ λόγου πλείστου δεόμενα, τὰ κατ' ἐμοῦ τολμηθέντα. ἀδικηθεὶς γὰρ τὰ μέγιστα κἀγὼ καὶ εἰς πενίαν ἐληλακὼς ἐκ διαφόρων κατασκευῶν τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Διοσκόρου τῆς μεγάλης Ἀλεξανδρείας ἀφ' ὧν διαφόρως κατ' ἐμοῦ τοῦ πένητος L IIII 414
κατεσκεύασεν, πρόσειμι διδάσκων διαφόρους ἐσχηκὼς ὑπευθύνους, οὐ μὴν ἀλλὰ γὰρ καὶ ἀδικηθεὶς παρὰ Μακαρίου τοῦ πολιτευομένου τῆς μεγάλης Ἀλεξανδρείας. οὗτος γὰρ τὴν ἡμετέραν γαμετὴν Θεοδότην, ἀφ' ἧς καὶ παῖδας πεποίηκα, οὐ διαιρέσεως παρακολουθησάσης, οὐ λυπηροῦ τινος γενομένου, ἀλλὰ γὰρ τὸ συνοικέσιον ἅμα ἡμῶν ἐχόντων, ἐν ἐπιθυμίαι ἀδίκωι γενόμενος ἁρπάσας ἔσχεν. πρὸς τοῦτο ἀχθεσθεὶς [δι'] ὅπερ οὔτε βάρβαροι τετολμήκασι ῥαιδίως πώποτε, ⟨μόλις ποτὲ⟩ καταλαβὼν τοὺς δεσπότας τῆς οἰκουμένης καὶ τοὺς μεγάλους καὶ ἐξοχωτάτους ἐπάρχους ἠιτιασάμην τὸν μνημονευθέντα Μακάριον καὶ φανερὰ ἐπὶ τούτωι πέπρακται ἠξίωσά τε τὸν οὕτω παρανομῆσαι τολμήσαντα μετὰ καὶ τῆς ἡμετέρας γαμετῆς Θεοδότης ἄγεσθαι πρὸς τὸ νομίμωι ἐξετάσει τὰ τῆς ὑποθέσεως προβῆναι, μνημονεύσας καὶ ἑτέρων μοι γενομένων ὑπευθύνων κατ' ἐγγράφους καὶ ἀγράφους ἀποδείξεις. ἐσχηκὼς τοίνυν τοὺς θείους τύπους ἔτι τε καὶ τὰς μεγίστας ἀποφάσεις τῶν μεγάλων καὶ ἐξοχωτάτων ἐπάρχων, εἰκότως δὲ καὶ τὸν ταῦτα συνεκβιβάζοντα, φημὶ δὴ τὸν αἰδέσιμον Θεόδωρον τὸν ἐκ τῆς μεγίστης τάξεως, κατέλαβον τὴν μεγάλην Ἀλεξάνδρειαν, ὥστε ἐκβιβασμῶι ταῦτα παραδοθῆναι. ἀλλ' ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Διόσκορος πάντα ἀκαθοσιώτως πράττων νομίζων τε ἀνωτέρω πάντων εἶναι οὔτε τοὺς θείους τύπους οὔτε τὰς μεγίστας ἀποφάσεις συνεχώρησεν ἐκβιβασθῆναι, ἑαυτοῦ τὴν χώραν μᾶλλον ἢ τῶν κρατούντων εἶναι λέγων. ἀμέλει γοῦν καταπέμπει κατ' ἐμοῦ Ἰσίδωρον, ὄνομα μὲν ἔχοντα διακόνου, ὑπηρέτην δὲ τῆς αὐτοῦ μανίας ἀεὶ γενόμενον, μετὰ φάλαγγος ληιστρικῆς χωρικῶν τε καὶ ἑτέρων τινῶν, ὥστε με τῶν ἀνθρωπίνων ἐκτὸς ποιῆσαι πραγμάτων, τὸν δὲ ἐκ τῆς μεγίστης τάξεως ἀπονεμηθέντα μοι ἐκβιβαστὴν ἄπρακτον ἐκδιῶξαι, ὃ δὴ καὶ γεγένηται. ὅστις διάκονος κατὰ πρόσταξιν τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Διοσκόρου οὐκ ἀρκεσθεὶς τούτοις καὶ πάντα τὰ προσόντα M VI 1033
μοι ἀφείλετο ἔν τε βάρεσι καὶ ἑτέροις πράγμασιν, ἀφ' ὧν τὰς διατροφὰς εἶχον μετὰ καὶ 41

MBΦ

1 *et meos* Φ 3 *episcopus metropolitanus* Φ 12 *sacratissimorum dominorum* Φ 13 *euangelicum* Φ praeter unum codicem Φ^{c} 17 κἀγὼ MΦ ἐγὼ B 19 *frequenter diuersos* [= διαφόρως διαφόρους] Φ^{ac} 23 τοῦτο Φ τούτοισ MB δι' MB om. Φ 24 μόλις — καταλαβὼν scripsi *uix tandem perueniens* Φ καταλαβὼν MB 26 τοῦτο M ἠξίωσά MB *praecepit* Φ 33 ἐπίσκοποσ B om. M 34 θείουσ MB *imperialia* Φ^{ac} *inmortalia* Φ^{r} 41 *nauibus* Φ φάρεσι MB

τῶν ἡμετέρων παίδων. ἐκ γὰρ παραδόξου τοῦτο γνοὺς τινός μοι τὴν μανίαν τοῦ μνημονευθέντος μηνύσαντος ἐκφυγὼν διεσώθην. ἐπεὶ οὖν τὰ τολμηθέντα παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου Διοσκόρου οὐδὲ βάρβαροί ποτε τετολμήκασι, πρόσειμι καὶ δέομαι τῆς ὑμετέρας ἀγγελικῆς στρατιᾶς κατελεῆσαί με καὶ κελεῦσαι ἐνταῦθα ἐκ θείας προνοίας καταληφθέντα τὸν τύραννον τὰς ἀποκρίσεις ποιήσασθαί μοι. ἑτοίμως γὰρ ἔχω δεῖξαι τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Διόσκορον καὶ κατὰ τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου τριάδος πολλάκις δυσφήμους ἀφέντα φωνάς, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ μοιχείας τολμήσαντα καὶ εἰς αὐτὴν τὴν καθοσίωσιν ἡμαρτηκότα. τῶν γὰρ θείων λαυράτων ἐπ' εὐτυχίαι οἰκουμενικῆι εἰσερχομένων καὶ ἐν τῆι μεγαλοπόλει Ἀλεξανδρείαι οὐ παρητήσατο ἔρανα διανεῖμαι πλείστοις δι' Ἀγοράστου καὶ Τιμοθέου καὶ ἑτέρων τινῶν καὶ ταῦτα παρασκευάσαι
L IIII 415 διωχθῆναι· ἐπαχθῶς γὰρ ἔφερεν ἐφ' οἷς ὅλως τοιοῦτος δεσπότης τῆς οἰκουμένης διηγορεύετο· ἑαυτὸν γὰρ μᾶλλον βασιλεύειν ἤθελεν τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως, ⟨ὡς⟩ καὶ τὰ πραχθέντα παρὰ διαφόροις ἄρχουσι δείκνυσιν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὁ περίβλεπτος τριβοῦνος Ἰωάννης μαρτυρεῖ. καὶ εἰ μὴ ὅτι ἐκ θείας προνοίας ἔτυχεν ὁ μεγαλοπρεπέστατος καὶ ἐνδοξότατοις Θεόδωρος τὰ τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως ἰθύνων πράγματα ὁ γενναῖος τῶν νόμων προστάτης, πάλαι ἂν ἀπολέληπτο ἡ μεγάλη Ἀλεξάνδρεια παρὰ τοῦ προλεχθέντος τυράννου. ὅτι γὰρ οὐκ ἐγὼ μόνος, ἀλλὰ καὶ πλεῖστοι ἕτεροί εἰσιν οἱ πεπειραμένοι τῆς μανίας τοῦ προλεχθέντος εὐλαβεστάτου Διοσκόρου, ὡμολόγηται ⟨, εἰ⟩ καὶ οἱ πεπονθότες εἴτε διὰ πενίαν εἴτε [καὶ] διὰ τὸν φόβον τῆς ἐκείνου τυραννίδος οὐ τετολμήκασι καταλαβεῖν τὴν ὑμετέραν ὁσιότητα καὶ τοῦτον αἰτιάσασθαι. καὶ παρακαλῶ καὶ δέομαι τοῦ ὑμετέρου ἀγγελικοῦ χοροῦ Ἀγόραστον ἐνταῦθα καταλαμβανόμενον ἕνα τῶν συνεργησάντων αὐτοῦ τῆι μανίαι, σύγκελλον αὐτοῦ ὄντα, παρενεχθῆναι καὶ κελεῦσαί με ἐπὶ τῆς ἁγιωτάτης ὑμῶν καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου εἰσελθόντα συστῆναι πᾶσιν οἷς ἐδίδαξα· ἑτοίμως γὰρ ἔχω, εἰ ἀξιωθείην τῶν ὑμετέρων ὁσίων ἀκοῶν, δεῖξαι τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Διόσκορον ταῦτα ⟨πάντα⟩ πεπλημμεληκότα.

Σωφρόνιος Χριστιανὸς ὁ προκείμενος ἐπιδέδωκα τῆι ἁγιωτάτηι καὶ οἰκουμενικῆι συνόδωι τούσδε τοὺς λιβέλλους, ὡς πρόκειται.

65 Καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ἡ ἁγία συνόδος εἶπεν· Οἱ μὲν λίβελλοι πάντες ἐμφερέσθωσαν
M VI 1036 τοῖς πραττομένοις, εὔδηλον δὲ ὡς αὖθις ἀναγνωσθῆναι δεῖ τούτους παραγινομένου τοῦ τὰς μέμψεις ὑπέχοντος ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Διοσκόρου.

66 Φλωρέντιος ἐπίσκοπος Σάρδεων εἶπεν· Δήλων ὄντων τῶν ἀνεγνωσμένων, καὶ τρίτον κληθῆι ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Διόσκορος, ἐπειδὴ τοῦτο βούλεται ἡ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας ἀκολουθία, ὅπως εἰ καὶ μετὰ ταύτην παραιτήσοιτο, ὁ κανὼν τὴν ἑαυτοῦ βαδίσηι ὁδόν.

67 Πασκασῖνος ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Προσφόρως ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Φλωρέντιος δι' ὧν εἶπεν, κατέθετο ὥστε τρίτον ὑπομνησθέντα διὰ τῶν ἁγιωτάτων ἀδελφῶν ἡμῶν ἐλθεῖν αὐτὸν καὶ μὴ ὑπερθέσθαι ἐπὶ τῶι ταῖς τῶν οἰκείων κατηγοριῶν ἀγωγαῖς ἀποκρίνασθαι. καὶ διὰ τοῦτο, εἰ ἀρέσκει τῆι ἁγιωτάτηι καὶ οἰκουμενικῆι συνόδωι, καὶ τρίτον κληθήτω ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Διόσκορος.

68 Ἀέτιος διάκονος καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπεν· Ἐπειδὴ τρίτην κλῆσιν παρὰ τῆς ἁγιωτάτης καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου πρὸς τὸν θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον Διόσκορον

MBΦ

1 γὰρ MΦ om. B 7 ἀφιέντα B 8 οἰκουμενικῆς M 10 πλεῖστα Φ 12 ὡς Φ om. MB 13/14 *tribunus et notarius* Φ 16 ἀπολέληπτο MB ἀπολέλειπτο M^{corr} *fuisset deleta* Φ 18 *licet* Φ καὶ MB 19 καὶ M om. BΦ τὸν om. B 25 πάντα Φ om. MB 30 ὑπέχοντοσ Rusticus in nota Graece perscripta ἐπέχοντοσ M ἔχοντοσ B 31 *episcopus metropolitanus* Φ 34 βαδίσει M 35 πασχασῖνοσ M 37 ἡμῶν ἀδελφῶν B 40 *archidiaconus* Φ praeter unum codicem Φ^{c}

γενέσθαι ἐδικαιώσατε, κελεύσατε τινὰς τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων ἀπελθόντας ὑπομνῆσαι αὐτὸν ἀπαντῆσαι νῦν γοῦν εἰς τὸ ἱερὸν τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης συνέδριον.

69 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Οἱ θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι Φραγκίων Λουκιανὸς καὶ Ἰωάννης διαβάντες πρὸς τὸν ἐπίσκοπον Διόσκορον ἐμφανῆ τὴν τρίτην ταύτην κλῆσιν καταστήσουσιν αὐτῶι ἀδελφικῶς παραινοῦντες.

Τρίτη κλῆσις L IIII 418

70 Ἡ ἁγιωτάτη καὶ οἰκουμενικὴ μεγάλη σύνοδος τῶι ὁσιωτάτωι ἐπισκόπωι Διοσκόρωι. Τὰ παρὰ τῆς σῆς θεοσεβείας δηλούμενα πολλὴν καὶ διάφορον ἔχει τὴν ποικιλίαν, ποτὲ μὲν ἐπέχεσθαι παρὰ τῶν καθωσιωμένων μαγιστριανῶν καὶ σχολαρίων γνωρίζοντα, εἶτα μετὰ τὴν ἐκεῖθεν ἐπιτροπὴν δεῖν παρεῖναι τοὺς μεγαλοπρεπεστάτους καὶ ἐνδοξοτάτους ἄρχοντας τοῖς πραττομένοις, αὖθις ἀρρωστίαν προισχόμενα καὶ πάλιν ἀναμένειν τὴν τῶν μεγαλοπρεπεστάτων καὶ ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων συνεδρείαν εἰρωνευόμενα, προσέτι δὲ καὶ ἐξηιτηκέναι ἤδη παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως τοὺς θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους Ἰουβενάλιον Θαλάσσιον Εὐσέβιον Βασίλειον καὶ Εὐστάθιον συμπαρεῖναί σοι ἐπὶ τοῖς κατὰ σοῦ ῥηθεῖσι σημαίνοντα, ὧν ἕκαστον κατ' οὐδένα τρόπον ἐπάγεται τὴν ἀλήθειαν ἑκάστου τῶν παρὰ σοῦ λεγομένων ἀπο- M VI 1037
θουμένου τὸ ἀληθές. ἐπεὶ τοίνυν οὐδὲ ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς οἵαπερ ἔφης, ἐθέσπισεν, ἀλλ' ἐπέτρεψεν τῆι ἁγιωτάτηι καὶ οἰκουμενικῆι ταύτηι συνόδωι τὴν ἀκρόασιν οὔτε τι ἕτερον ἀπείργει ἡμᾶς τῆς παρούσης κανονικῆς ἐξετάσεως, πᾶσαν ἀποσεισάμενος πρόφασιν καταξίωσον καταλαβεῖν τὸ ἱερὸν τοῦτο συνέδριον αὐτῶι τε τῶι θεοφιλεστάτωι Εὐσεβίωι τῶι ἐπισκόπωι καὶ τοῖς νῦν ἐπαγομένοις ἀποκρινόμενος καὶ τοῖς ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀποδεδωκόσι κατὰ σοῦ τοὺς κατηγορικοὺς λιβέλλους οὐκ ὀλίγοις οὖσι καὶ ἐκ τῆς Ἀλεξανδρέων ὁρμωμένοις κληρικοῖς τε καὶ λαικοῖς, ὧν αἱ προσηγορίαι Ἀθανάσιος Ἰσχυρίων Θεόδωρος καὶ Σωφρόνιος, ἀπολογησόμενος, εἰδὼς ὡς εἰ μετὰ τὴν τρίτην ταύτην κανονικὴν κλῆσιν πανταχοῦ τὸ ἀνύποπτον ἔχουσαν ὑπέρθοιο πρὸς τὴν ἄφιξιν, ἡ παροῦσα ἁγία καὶ μεγάλη οἰκουμενικὴ σύνοδος ἐπ' ἐκεῖνον ἐπελεύσεται τὸν τρόπον ὅστις κατὰ τῶν ἀπειθούντων καὶ καταφρονούντων τῆς συνοδικῆς κλήσεως οἶδε κινεῖν τὴν ἐκ τῶν κανόνων ἔνθεσμον ἐπιτίμησιν. ἀπεστείλαμεν δὲ καὶ νῦν τῆς τρίτης κλήσεως [πρὸς σὲ] χάριν τοὺς θεοφιλεστάτους συνεπισκόπους ἡμῶν Φραγκίωνα Φιλιππουπόλεως καὶ Λουκιανὸν Βύζης καὶ Ἰωάννην Γερμανικείας τῆς Ἀνατολῆς.

71 Ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀνατόλιος εἶπεν· Καταξιωσάτωσαν Φραγκίων καὶ Λουκιανὸς καὶ Ἰωάννης οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι, ὡς συνέδοξεν, παραγενόμενοι πρὸς τὸν θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον Διόσκορον παρακελεῦσαι αὐτὸν ⟨νῦν⟩ γοῦν παραγενέσθαι εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον.

72 Φραγκίων ἐπίσκοπος Φιλιππουπόλεως εἶπεν· Ἕνα τῶν ἐξειλημμένων νοταρίων κελεύσατε συνελθεῖν ἡμῖν ἐπὶ τῶι ἀναγνωσθῆναι τὰ παρὰ τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου δηλωθέντα τῶι θεοφιλεστάτωι ἐπισκόπωι Διοσκόρωι.

73 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀπελθέτω Παλλάδιος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Πατρικίου καὶ τὰ ὑπαγορευθέντα αὐτῶι παρ' ἡμῶν ἀπὸ τῆς ἐκλήψεως ὑπαναγνώτω τῶι θεοφιλεστάτωι ἐπισκόπωι Διοσκόρωι παρόντων τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων τῶν ἀπεσταλμένων.

MBΦ

1 *si placet, iubete* Φ 4 *sanctissimum episcopum* Φ 12 συνεδρίαν M 14 καὶ τούς Φ 22 τοὺσ MB *alios* Φ κατηγορητικοὺσ B 28 πρὸσ σὲ hic collocat M, post νῦν B, post δὲ Φ^{ac} om. Φ^{a} 29 *Francionem metropolitanum* Φ 33 *uel nunc* Φ γοῦν MB 36 τὸ M 40 ὑπαναγνῶ M

74 Ἐπανελθόντων αὖθις αὐτῶν τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος
L IIII 419 καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπεν· Οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι οἱ ἀποσταλέντες πρὸς τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Διόσκορον ἐπὶ τῶι τρίτην κλῆσιν κατὰ τοὺς θείους κανόνας ποιήσασθαι πάρεισιν καὶ τοῦτο αὐτὸ γνωρίζομεν.

75 Ἀνατόλιος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης εἶπεν· Καταξιώσατε
M VI 1040 ἀπαγγεῖλαι ἡμῖν ποίας καὶ αὐτοὶ νῦν ἐπὶ τῆι τρίτηι κλήσει ἀποκρίσεως τετυχήκατε παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Διοσκόρου.

76 Φραγκίων ἐπίσκοπος Φιλιππουπόλεως εἶπεν· Καθὼς κατηξίωσεν ἡ ὑμετέρα ὁσιότης προστάξαι ὥστε ἡμᾶς διαβῆναι πρὸς τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Διόσκορον, ἀπελθόντες [καὶ] τὰ ἐνταλθέντα διὰ ῥημάτων ἀπηγγείλαμεν καὶ τὴν τρίτην κλῆσιν ἐγγράφως ἀποσταλεῖσαν ἀναγνωσθῆναι πεποιήκαμεν. καὶ ἀξιοῦμεν τῆι ἁγίαι συνόδωι καὶ τὰ παρ' ἡμῶν πρὸς αὐτὸν εἰρημένα καὶ τὰ παρ' ἐκείνου πρὸς ἀπόκρισιν εἰρημένα παραναγνωσθῆναι.

77 Μάξιμος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας εἶπεν· Ἀναγινωσκέσθω τὰ παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Διοσκόρου ἐπὶ τῆι τρίτηι κλήσει δηλωθέντα.

Παλλάδιος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Πατρικίου ἀνέγνω οὕτως

78 Φραγκίων ἐπίσκοπος Φιλιππουπόλεως πρὸς Διόσκορον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας εἶπεν· ἡ ἁγιωτάτη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἡ συνεδρεύσασα ἐν τῶι ἁγίωι μαρτυρίωι τῆς ἁγίας Εὐφημίας ἀπέστειλεν πρὸς τὴν σὴν θεοσέβειαν τὴν ἡμετέραν εὐτέλειαν τρίτην ἤδη κλῆσιν ταύτην ποιουμένη κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τῶν ἁγίων κανόνων. καὶ αὐτὴν τὴν ἔγγραφον κλῆσιν ἣν πεποίηται, κελεύσει ἡ σὴ θεοσέβεια ὑπαναγνωσθῆναι, ἵνα καταξιώσηις παραγενέσθαι εἰς τὸ θεοφιλὲς αὐτῶν συνέδριον καὶ ἀποκρίνασθαι πρὸς τὰ ἐπαγόμενα. Διόσκορος ἐπίσκοπος εἶπεν· αὐτάρκως ἀνεδίδαξα τὴν ὑμετέραν θεοσέβειαν, οἷς προσθεῖναί τι οὐ δύναμαι· ἀρκοῦμαι γὰρ ἐκείνοις. Λουκιανὸς ἐπίσκοπος Βύζης εἶπεν· πρέπει τῆι σῆι ὁσιότητι ὑπακοῦσαι τῆι ἁγιωτάτηι καὶ μεγάληι συνόδωι καὶ θαρροῦσαν τῶι ἑαυτῆς συνειδότι παραγενέσθαι ἀπολογησομένην πρὸς τὰ ἐπαγόμενα, ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον ἀντιλέγουσα ὑποβληθῆι τῶι κανονικῶι ἐπιτιμίωι τῶι μάλιστα τρίτην ἤδη ταύτην γεγονέναι πρὸς σὲ παρὰ τῆς ἁγιωτάτης καὶ μεγάλης συνόδου κλῆσιν. Διόσκορος ἐπίσκοπος εἶπεν· ἃ εἶπον, εἶπον, οἷς προσθεῖναι οὐ δύναμαι. Ἰωάννης ἐπίσκοπος
1, 1068 Γερμανικείας εἶπεν· πρὸ τριῶν ἡμερῶν κατὰ θέσπισμα τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως ἡμῶν οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἱερὰ σύγκλητος μετὰ τῆς ἁγίας συνόδου τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐπαγομένων τῆι θεοσεβείαι σου ἁμαρτημάτων
M VI 1041 παρὰ τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Εὐσεβίου ἐποιήσαντο καὶ καταψηφισάμενοι τῆς θεοσεβείας σου ὑπὸ ἀπόφασίν σε πεποιήκασιν, εἰ τοῦτο παρασταίη τοῖς ταύτην ἐπάγειν παρὰ τοῦ δεσπότου θεοῦ πεπιστευμένοις ἁγιωτάτοις ἐπισκόποις. ἀλλὰ τὸ πρέπον ἑαυτῆι ἡ ἁγιωτάτη καὶ μεγάλη σύνοδος εἰς νοῦν λαβοῦσα ἄχρι τοῦ παρόντος τῆι θεοσεβείαι σου ἐνδέδωκεν. καταξίωσον τοίνυν, εἴπερ συνειδότι κέχρησαι καθαρῶι,
L IIII 422 παραγενέσθαι καὶ τῆι ἁγίαι καὶ μεγάληι ἀποκρίνασθαι συνόδωι. Διόσκορος ἐπίσκοπος εἶπεν· καὶ τρίτον ἐγὼ ταῦτα λέγω ὅτι προσθεῖναι τοῖς ἤδη ῥηθεῖσιν οὐκ ἔχω. Φραγκίων ἐπίσκοπος εἶπεν· ἀλλ' ἀναγκαῖον ἡγούμεθα παρεῖναι τῆι ἁγίαι συνόδωι τὴν σὴν θεοσέβειαν καὶ ἀποκρίνασθαι, ὥστε τὰ τῶι θεῶι δοκοῦντα τυπωθῆναι.

MBΦ

8 Φιλιππουπόλεως om. B 10 καὶ — ῥημάτων M διὰ ῥημάτων τὰ ἐνταλθέντα B 11 τῆ ἁγία συνόδω MBΦ τὴν ἁγίαν σύνοδον M^{corr} 12 ἀπόκρισιν M ἀνάγνωσιν B 14 *magnae ciuitatis Antiochiae* Φ 16 *episcopi Tyanensis* Φ 19 συνεδρεύουσα B 23 ἀποκρίνεσθαι MB, corr. M 31 τριῶν generaliter dictum 34 καὶ om. B 38 τῆσ M 40 *addere aliquid* Φ^{r}

Διόσκορος ἐπίσκοπος εἶπεν· πάλιν τὰ αὐτὰ ἐρῶ καὶ οὐδὲν πλέον προσθεῖναι τοῖς εἰρημένοις ἔχω. Λουκιανὸς ἐπίσκοπος εἶπεν· οὐ μικρὰ οὐδὲ τὰ τυχόντα ἐμφέρεται τοῖς λιβέλλοις τοῖς ἐπιδοθεῖσι κατὰ τῆς σῆς θεοσεβείας τῇι ἁγιωτάτηι καὶ οἰκουμενικῇι συνόδωι· εἰ τοίνυν σαυτῶι θαρρεῖς ⟨ὡς⟩ δυνάμενος συστῆναι πρὸς τὰ ἐπαγόμενα, ἐξαιτοῦμεν παρεῖναί σε δεικνύντα πανταχοῦ ὅτιπερ ἀλλότριος καὶ ἀθῶος τῶν κατὰ σοῦ μέμψεων τυγχάνεις. Διόσκορος ἐπίσκοπος εἶπεν· τί με ἀναγκάζετε ἄλλα εἰπεῖν; τὰ αὐτὰ τοῖς προλαβοῦσιν ἐρῶ. Ἰωάννης ἐπίσκοπος εἶπεν· οὐκ ἐστιν ἀνάγκη τὸ πρᾶγμα; μεγάλη ἐστὶ καὶ οἰκουμενικὴ ἁγία σύνοδος καὶ πιστεύομεν ὅτι ὡς ὑπὸ μάρτυρι τῶι θεῶι οὕτω δικάζει. εἰ τοίνυν οἶδέν σου ἡ ὁσιότης δύνασθαι ἀποσκευάσασθαι τὰς ἐπαγομένας σοι μέμψεις παρά τε τοῦ θεοφιλεστάτου Εὐσεβίου καὶ τῶν σήμερον προσελθόντων καὶ λιβέλλους ἐπιδεδωκότων, παραγενοῦ καὶ ἀπάλλαξον σπίλου τὴν ἁγίαν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν. Διόσκορος ἐπίσκοπος εἶπεν· σπῖλον οὐκ ἔχει ἡ καθολικὴ ἐκκλησία, μὴ γένοιτο· ἐγὼ γὰρ οἶδα πῶς προσῆλθον ταῖς ἀποκρίσεσιν. Ἰωάννης ἐπίσκοπος εἶπεν· τὰ ἁμαρτήματα τῶν ἱερέων κοινὸν αἶσχός ἐστιν· εἰ τοίνυν οἶδέν σου ἡ ἁγιωσύνη συκοφαντίαν παρά τινων ὑπομένουσα, οὐκ ἐστι πόρρωθεν ἡ ἁγία σύνοδος. σκύλθητι καὶ διέλεγξον τὸ ψεῦδος. Διόσκορος ἐπίσκοπος εἶπεν· ἃ εἶπον, εἶπον καὶ ἀρκοῦμαι τούτοις.

79 Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι Πασκασῖνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἔγνω ἡ θεοφιλεστάτη καὶ μακαριωτάτη ἁγία σύνοδος ὅτι τρίτον κληθεὶς διὰ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων Φραγκίωνος καὶ Λουκιανοῦ καὶ Ἰωάννου Διόσκορος ὁ ἐπίσκοπος ἐπὶ τῶι τοῖς οἰκείοις κατηγόροις ἀποκρίνασθαι τῶι συνειδέναι ἔνοχον τυγχάνειν ἑαυτὸν ἐλθεῖν κατεφρόνησεν. τίνος τοίνυν ἄξιός ἐστιν ὁ οὕτω καταφρονήσας; ἡ ὑμετέρα ἁγιότης τῶι οἰκείωι στόματι δῆλον ποιησάτω.

80 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Τῆς ἐκ τῶν κανόνων κατὰ τῶν ἀπειθούντων ἀγανακτήσεως. M VI 1044

81 Στέφανος ἐπίσκοπος Ἐφέσου εἶπεν· Τοῦτό ἐστι τὸ ἀκόλουθον τὸν κληθέντα κατὰ τοὺς ἁγίους κανόνας καὶ καταφρονήσαντα τῶι τῶν κανόνων ἐπιτιμίωι ὑποβληθῆναι.

82 Πασκασῖνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Πάλιν ἀξιοῦμεν τὴν μακαριότητα ὑμῶν· ὁ ἤδη τρίτον παρὰ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν καὶ συνεπισκόπων κληθεὶς καὶ καταφρονήσας καὶ μὴ ἐλθὼν τίνος ἐστὶν ἄξιος; τί δοκεῖ τῇι ἁγιωσύνηι ὑμῶν, μαθεῖν θέλομεν.

83 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Τὰ δοκοῦντα τοῖς κανόσιν.

84 Λουκιανὸς ἐπίσκοπος εἶπεν· Παρὰ τοῦ μακαριωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου ἐπράχθη τινὰ κατὰ Νεστορίου ἐν τῇι ἁγίαι συνόδωι τῇι κατ' Ἔφεσον· ἐκείνοις ἐγκύψαντες τύπον δότε τὸν παριστάμενον.

85 Πασκασῖνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Κελεύει ἡ θεοσέβεια ὑμῶν τοῖς ἐπιτιμίοις τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς χρησόμεθα κατ' αὐτοῦ; συναινεῖτε;

86 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Πάντες συναινοῦμεν εἰς τὰ δοκοῦντα.

87 Πασκασῖνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Κελεύει ἡ θεοσέβεια ὑμῶν τοῖς ἐπιτιμίοις τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς χρησόμεθα κατ' αὐτοῦ, καθὰ διελάλησα; L IIII 423

88 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ναί, συναινοῦμεν.

89 Κόιντος ἐπίσκοπος Φωκαίας εἶπεν· Ὅτε τὸν ἁγιώτατον ἄνδρα Φλαβιανὸν τὸν τῆς ὀρθοδοξίας φύλακα ἐφόνευσεν, οὔτε κανόνας προήγαγεν οὔτε ἀνεγνώσθησαν οὔτε ἐκκλησιαστικῇι τινι εὐταξίαι ἐχρήσατο, ἀλλὰ αὐθεντίαι ἰδίαι χρώμενος καθεῖλεν· νῦν δὲ πάντα κανονικῶς ἔδοξεν καὶ οὐκ ὀφείλει πάλιν πρὸς ὑπερθέσεις χωρεῖν.

MBΦ

4 ὡς Φ om. MB 7 ἀνάγκη MB *uiolentiae* Φ 8 καὶ ἁγία Φ 10 *episcopo Eusebio* Φ 12 καθολικὴ om. Φ 17. 26. 33. 36 πασχασῖνος M 19 τὸ M 25 πατήσαντα Φ 30 πατρὸς ἡμῶν om. B 30/31 συνεπισκόπου Φ^{ar} 36 *quae regulis* [*sanctis regulis* Φ^{ac}] *sunt placita, in eo* [*eum* Φ^{a}] *fieri* Φ 37 καθὰ διελάλησα om. Φ 39 φωκίασ M φωκείασ M^{corr} 40 *protulit* Φ προσήγαγεν MB 42 πάλιν om. B εἰσ ὑπέρθεσιν M

90 Προτέριος ἐπίσκοπος σμύρνης εἶπεν· Ὅτε ἐφονεύετο ὁ ἁγιώτατος Φλαβιανός, οὐδὲν ἀκόλουθον ἐπράχθη ἐπ' αὐτῶι· νῦν δὲ τοσοῦτοι ἅγιοι πατέρες, καὶ νῦν πάλιν ὑπερθέσεις πειρᾶται ἐφευρίσκειν πάντων εὐσεβῶς τῶν ἐν τῆι ἁγίαι συνόδωι συνειλεγμένων;

91 Ἰουλιανὸς ἐπίσκοπος Ὑπαίπων εἶπεν· Ἅγιοι πατέρες, ἀκούσατε· ὅτε τὸ κῦρος εἶχε Διόσκορος κατὰ τὴν Ἐφεσίων πόλιν τοῦ κρίνειν [καὶ] μεταξὺ [μὲν] * * τὸν ἁγιώτατον Φλαβιανὸν καὶ τὸν θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον Εὐσέβιον καθεῖλεν ἄδικον ψῆφον ἐξαγαγὼν καὶ αὐτὸς πρῶτος κατέθετο τὴν ἄδικον κρίσιν καὶ πάντες ἐπηκολούθησαν μετὰ ἀνάγκης· νῦν ἡ ὑμετέρα ἁγιότης τὸ κῦρος ἔχει τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος καὶ πᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος ἡ συναχθεῖσα κατὰ θεοῦ χάριν καὶ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων καὶ ἔγνω ἕκαστα ἅπερ γέγονεν ἐν Ἐφέσωι ἄδικα, καὶ ἅπαντα τὰ πραχθέντα ἐκεῖ ἐν γνώσει γέγονε τῆι ὑμετέραι ἁγιωσύνηι καὶ πρῶτον καὶ δεύτερον καὶ τρίτον ἐκάλεσε Διόσκορον καὶ οὐδαμῶς ἐβουλήθη ὑπακοῦσαι. παρακαλοῦμεν οὖν τὴν ὑμετέραν
M VI 1045 ἁγιωσύνην τὸν ἐπέχοντα, μᾶλλον δὲ τοὺς ἐπέχοντας τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος ἀποφήνασθαι κατ' αὐτοῦ καὶ τὰ ἐπιτίμια τὰ τοῖς κανόσιν ἐγκείμενα κατ' αὐτοῦ ὁρίσαι. πάντες γὰρ καὶ πᾶσα ἡ οἰκουμενικὴ σύνοδος σύμψηφος γίνεται τῆι ὑμετέραι ἁγιωσύνηι.

92 Πασκασῖνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Πάλιν λέγω· τί ἀρέσκει τῆι μακαριότητι ὑμῶν;

93 Μάξιμος ἐπίσκοπος τῆς μεγαλοπόλεως Ἀντιοχείας εἶπεν· Ὃ δοκεῖ τῆι ὁσιότητι ὑμῶν, καὶ ἡμεῖς σύμψηφοι γινόμεθα.

94 Πασκασῖνος ἐπίσκοπος Λιλυβαίου τῆς Σικελίας καὶ μετ' αὐτοῦ Λουκίνσιος ἐπίσκοπος ἑρκουλάνων καὶ Βονιφάτιος πρεσβύτερος ἐκκλησίας τῆς μεγάλης Ῥώμης ἐπέχοντες τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου πατριάρχου τῆς μεγάλης Ῥώμης καὶ ἀρχιεπισκόπου Λέοντος ἀπεφήναντο· Δῆλα γεγένηται τὰ τετολμημένα Διοσκόρωι τῶι γενομένωι τῆς Ἀλεξανδρέων μεγάλης ἐκκλησίας ἐπισκόπωι κατὰ τῆς τῶν κανόνων τάξεως καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως ἔκ τε τῶν ἤδη ἐξετασθέντων ἐν τῶι πρώτωι συνεδρίωι καὶ ἀπὸ τῶν σήμερον πεπραγμένων. οὗτος γάρ, ἵνα τὰ πολλὰ παραλείψωμεν, Εὐτυχῆ τὸν ὁμόδοξον αὐτῶι κανονικῶς καθαιρεθέντα παρὰ τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Φλαβιανοῦ αὐθεντήσας ἀκανονίστως εἰς κοινωνίαν ἐδέξατο πρὶν συνεδρεῦσαι ἐν τῆι Ἐφεσίων μετὰ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων. ἀλλ' ἐκείνοις μὲν ὁ ἀποστολικὸς θρόνος συγγνώμην ἀπένειμεν ἐπὶ τοῖς ἐκεῖσε μὴ κατὰ γνώμην ὑπ' αὐτῶν πεπραγμένοις, οἳ καὶ διετέλεσαν μέχρι τοῦ παρόντος ἑπόμενοι τῶι τε ἁγιωτάτωι
L IIII 426 ἀρχιεπισκόπωι Λέοντι καὶ πάσηι τῆι ἁγιωτάτηι καὶ οἰκουμενικῆι ἁγίαι συνόδωι, οὗ δὴ χάριν καὶ ἐν τῆι ἑαυτοῦ κοινωνίαι ὁμοπίστους ἐδέξατο· οὗτος δὲ μέχρι τοῦ παρόντος ἐνέμεινε σεμνυνόμενος ἐπ' ἐκείνοις ἐφ' οἷς ἔδει στένειν καὶ εἰς γῆν κεκυφέναι. πρὸς τούτοις δὲ οὐδὲ τὴν ἐπιστολὴν ἀναγνωσθῆναι συνεχώρησε τοῦ μακαριωτάτου πάπα Λέοντος

---

24 καθαίρεσισ διοσκόρου $M^{mg}B^{mg}$

94 sententiae Latine prolatae exemplar [Λ] quod legati ad Leonem rettulerunt, extat Leonis ep. 112 adnexum in codicibus Collectionis Corbeiensis, edidi in Leonis epistulis uol. IIII p. 155. 156

MBΦ

1 σμύρνησ MB *myrensis* Φ, postulatur Μυρίνης 3 *temptatis* Φ 5 ὑπέπων MB ὅτε Φ τότε MB 6 καὶ MB om. Φ μὲν MB om. Φ lacunam indicaui 6/7 *inter sanctum Flauianum et religiosissimum Eusebium episcopum interque Eutychem* Φ 7 καθεῖλεν om. Φ 9 Λέοντος] *Leonis et cognouit* [*nouit* $Φ^{ac}$] *et uestra sanctitas* Φ 11 *cognouit* Φ ἔγνω τε MB 13 ἠβουλήθη B οὖν om. Φ 18. 21 πασχασῖνοσ M 19 ὧ B 22 ἑρκουλάνων MB *Herculanensis* $Φ^{a}$ *Herclanensis* $Φ^{c}$ *Arculanensis* siue *Harculanensis* $Φ^{r}$ latet notationis primariae *Asculanus* corruptela antiquissima βονηφάτιος M 23 πατριάρχου — Ῥώμης] *archiepiscopi apostolicae sedis magnae et senioris Romae* Φ 24 λγ̄ M^{mg} 25 ἐκκλησίας] *ciuitatis* Φ 29 πρσ̄ ἡμῶν B ἡμῶν πρσ M *patre nostro et* [om. $Φ^{a}$] *archiepiscopo quondam* Φ 31 ὑπ' om. B 34 δὲ MBΦ^{ac} δὲ καὶ $Φ^{r}$

τὴν γραφεῖσαν παρ' αὐτοῦ πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις τῆι μνήμηι Φλαβιανόν, καὶ ταῦτα πολλάκις παρακληθεὶς ἀναγνῶναι ταύτην ὑπὸ τῶν κεκομικότων καὶ μεθ' ὅρκων ποιήσασθαι τὴν ἀνάγνωσιν ὑποσχόμενος, ἧς μὴ ἀναγνωσθείσης σκανδάλου καὶ βλάβης αἱ ἀνὰ τὴν οἰκουμένην ἐπειράθησαν ἁγιώταται ἐκκλησίαι. ἀλλ' ὅμως τοιούτων παρ' αὐτοῦ τολμηθέντων ἐσκοποῦμεν ἐκ τῆς προτέρας πράξεως φιλανθρωπίας αὐτὸν ἀξιῶσαι ὡς καὶ M VI 1048
τοὺς λοιποὺς θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους, καίτοι μηδὲ αὐθεντίαν παραπλησίως αὐτῶι τῆς 6
κρίσεως ἐσχηκότας. ἐπειδὴ δὲ τοῖς δευτέροις τὴν προτέραν παρανομίαν ὑπερηκόντισεν, ἐτόλμησε δὲ καὶ ἀκοινωνησίαν ὑπαγορεῦσαι κατὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγάλης Ῥώμης Λέοντος, πρὸς δὲ τούτοις καὶ λιβέλλων πολλῶν παρανομιῶν μεστῶν κατ' αὐτοῦ προσενεχθέντων τῆι ἁγίαι καὶ μεγάληι συνόδωι καὶ ἅπαξ καὶ 10
δὶς καὶ τρὶς διὰ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων κανονικῶς κληθεὶς οὐχ ὑπήκουσεν, ὑπὸ τοῦ συνειδότος δηλονότι κεντούμενος, καὶ τοὺς παρὰ συνόδων διαφόρων ἐνθέσμως καθαιρεθέντας παρανόμως ἐδέξατο, αὐτὸς καθ' ἑαυτοῦ τὴν ψῆφον ἐξήνεγκεν διαφόρως τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς πατήσας θεσμούς· ὅθεν ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος ἀρχιεπίσκοπος τῆς μεγάλης καὶ πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέων δι' ἡμῶν καὶ τῆς παρούσης ἁγιωτάτης συνόδου 15
μετὰ τοῦ τρισμακαριωτάτου καὶ πανευφήμου Πέτρου τοῦ ἀποστόλου, ὅς ἐστι πέτρα καὶ κρηπὶς τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ὁ θεμέλιος, ἐγύμνωσεν αὐτὸν τῆς τοῦ ἐπισκόπου καὶ πάσης ἱερατικῆς ἠλλοτρίωσεν ἀξίας. τοιγαροῦν ἡ ἁγιωτάτη αὕτη καὶ μεγάλη σύνοδος τὰ δόξαντα τοῖς κανόσιν ἐπὶ τῶι μνημονευθέντι Διοσκόρωι ψηφίσεται. 20

95 Ἀνατόλιος ἐπίσκοπος τῆς βασιλευούσης Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης εἶπεν· Τὰ αὐτὰ τῶι ἀποστολικῶι θρόνωι διὰ πάντων φρονῶν σύμψηφος κἀγὼ γίνομαι ἐπὶ τῆι καθαιρέσει Διοσκόρου τοῦ γενομένου ἐπισκόπου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως ἑαυτὸν πάσης ἱερατικῆς λειτουργίας ἀλλότριον ἀποδείξαντος διὰ τὸ ἐν ἅπασιν ἀπειθῆσαι τοῖς τῶν ἁγίων πατέρων κανόσι καὶ τρίτον κανονικῶς κληθέντα καὶ μὴ ὑπακοῦσαι θελήσαντα. 25

96
5 Μάξιμος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας
6 Στέφανος ἐπίσκοπος Ἐφέσου
7 Λουκιανὸς ἐπίσκοπος Βύζης — L IIII 427 M VI 1049
8 Διογένης ἐπίσκοπος Κυζίκου 30
9 Ἰουλιανὸς ἐπίσκοπος τῆς Κῶ
10 Εὐνόμιος ἐπίσκοπος Νικομηδείας
11 Πέτρος Κορίνθου
12 Ἐλευθέριος Χαλκηδόνος — M VI 1050
13 Θεόδωρος Ταρσοῦ 35
14 Ῥωμανὸς Μύρων — L IIII 428
15 Κῦρος Ἀναζάρβου
16 Κωνστάντιος Μελιτηνῆς — M VI 1051
17 Σέλευκος Ἀμασείας 39
18 Ἰωάννης Σεβαστείας — L IIII 429
19 Κωνστάντιος Βόστρων — M VI 1052

---

inde a 27 sententiae plenae extant in Φ

MBΦ

2 *recitari* Φ ἐκκεκομικότων B 3 ὑποσχομένου M 5 *aliqua certe clementia* Φ 6 καίτοι MB καὶ τοὺς Φ *auctoritatem* Φ αἰτίαν MB *fiduciam* Λ 7 ἐσχηκότας Φ ἐσχηκότεσ MB 8 *dictare* Φ ἐπαγορεῦσαι MB 9/10 παρανομίασ B 12 *propria conscientia* Φ 17 ἐγύμνωσεν αὐτὸν om. B 19 ἐπὶ τοῖσ M 38 *Constantinus* Φ μελιτινῆσ M 41 *Constantinus* Φ

20 Καλόγηρος Κλαυδιουπόλεως
21 Πατρίκιος Τυάνων
22 'Αμφιλόχιος Σίδης
M VI 1053 23 'Επιφάνιος Πέργης
L IIII 430 24 Θεόδωρος Δαμασκοῦ
25 'Αττικὸς Νικοπόλεως Παλαιᾶς
26 'Ονησιφόρος 'Ικονίου
27 Βασίλειος Τραιανουπόλεως
28 Φλωρέντιος Σάρδεων
M VI 1054 29 Φραγκίων Φιλιππουπόλεως
30 'Ιωάννης 'Ρόδου
31 Πέτρος Γαγγρῶν
L IIII 431 32 Φώτιος Τύρου
M VI 1055 33 Νουνέχιος Λαοδικείας
34 Περγάμιος 'Αντιοχείας Πισιδίας
35 Μελέτιος Λαρίσσης
36 Κριτωνιανὸς 'Αφροδισιάδος
M VI 1056 37 Συμεώνιος 'Αμίδης
L IIII 432 38 Θεόκτιστος Πισινοῦντος
39 Φοντηιανὸς Σαγαλασσοῦ
40 Νεοπτόλεμος Κόρνων
41 'Αχόλιος Λαράνδων
42 'Ιουλιανὸς 'Υπαίπων
M VI 1057 43 Λεόντιος Μαγνησίας
44 Εὐδόξιος Χώματος
45 Στέφανος Λιμυρέων
46 Φρόντων Φασήλιδος
L IIII 433 47 Θεόδωρος 'Αντιφέλλου
48 Λεόντιος 'Αράξου
M VI 1058 49 'Αντίπατρος κάμου
50 Φίλιππος λιβουρέων
51 Κρατῖνος Παν̣όρμου
52 'Ανδρέας Τλωέων
53 Νικόλαος 'Ακρασσοῦ
54 'Ρωμανὸς Βουβονέων
55 'Αττικὸς Ζήλων
L IIII 434 M VI 1059 56 Παῦλος Φιλομηλίου
57 Φλωρέντιος 'Αδριανουπόλεως
58 Μεσσαλῖνος Λαοδικείας
59 'Ελπίδιος μονῆς Θέρμων
60 Λογγῖνος 'Ορχιστοῦ
M VI 1060 61 Μυστήριος 'Αμορίου

MB

1 καλόγηρωσ B 17 κρινονιανὸσ M 19 πισσινοῦντοσ B 20 *Fonteianus* Φ^{cr} *Pontianus* Φ^{a} φροντινιανὸσ MB σαγαλασοῦ B 22 *Larendenae* Φ 23 ὑπέπων MB 27 *Phasilidae* Φ^{ac} *Phasilidenae* Φ^{r} βασιλίδοσ MB 30 postulatur Καύνου 31 λιβουρέων MB postulatur Βαλβουρέων 33 *Tloeonensis* Φ^{r} τοέων M στοέων B 35 βουβωναίων B 37 φιλομιλίου MB 41 ὀρχιστοῦ M^{corr}Φ ὀγχιστοῦ MB 42 ἀμμωρίου B

62 Πέτρος Δαρδάνου
63 'Ιοβῖνος Διβέλτου
64 Ἴνδιμος Εἰρηνουπόλεως
65 'Ακύλας Εὐδοξιάδος L IIII 435
66 Εὐτρόπιος αράδου M VI 1061
67 Μάρκος 'Αρεθούσης 6
68 Προτέριος Μυρίνης
69 Μάρκελλος Μητροπόλεως
70 Εὐσέβιος Κλαζομενῶν
71 'Ολύμπιος Θεοδοσιουπόλεως 10
72 Μάμας 'Ανινήτου
73 Γερόντιος Σελευκείας
74 'Ιουλιανὸς 'Ρωσοῦ M VI 1062
75 'Υπάτιος Ζεφυρίου
76 'Αλέξανδρος Σεβαστῆς 15
77 Θεόδωρος Αὐγούστης
78 Χρύσιππος Μαλλοῦ
79 Κυριακὸς Τροκνάδων L IIII 436
80 Δανιὴλ Κάδων
81 Θωμᾶς Θεοδοσιουπόλεως 20
82 'Ιωάννης Τραπεζοῦντος
83 'Αθανάσιος Μοσύνων M VI 1063
84 Πατρίκιος Νεοκαισαρείας
85 'Επίκτητος Διοκλητιανουπόλεως
86 'Αλέξανδρος Σελευκείας Πισιδίας 25
87 Οὐαλεριανὸς Λαοδικείας Φοινίκης
88 Κυρῖνος Πατάρων L IIII 437
89 Θεόφιλος 'Οριοσσοῦ
90 Νέων Σιλλύου M VI 1064
91 Εὐδόξιος 'Ετένων 30
92 Μαρκιανὸς Κοτένων
93 Διόδοτος Λυσανίας
94 'Ιωάννης Φλαβιάδος
95 Τρύφων Χίου
96 Παῦλος Πτολεμαίδος 35
97 Διονύσιος 'Ηρακλείας
98 'Ιωάννης 'Αλίνδου M VI 1065
99 Εὐτρόπιος Στρατονικείας L IIII 438
100 'Ιωάννης 'Αμυζονέων
101 Παπίας 'Ερίζων 40

MBΦ

2 Διβέλτου scripsi *Debeltenae ciuitatis prouinciae Aemimonti* Φ^{a} *Debeltensis* Φ^{r} λιβέλλου MB 5 *adaroenae ciuitatis* Φ^{a} *adardensis* Φ^{cr} ἀράδου MB postulatur 'Αδάδων 7 μυρρίνης M^{corr}B 8 *Marcellinus* Φ 11 ἀνηνίτου B 18 cf. Φ 17 μάλχου MB 18 τρωκνάδων B 19 Κάδων Φ ολέασ [ex 20 (Θεοδοσιουπ)όλεως repetitum] M ἐλαίασ B 21 postulatur Τραπεζουπόλεως 24 διοκλητινουπόλεωσ M post 25 habet *Netiras* [*nitiras* Φ^{a} *natiras* Φ^{c}] *ēps dixit* Φ 26 οὐαλλεριανὸσ M^{corr}B 28 ὁριόσου B *Oriessu* Φ^{r} 29 σιλίου MB 32 *Lysaniae* Φ λυτανίασ MB 37 *Alindu* Φ^{cr} ἀλύδδου M ἀλύδου B 38 *Eustathius* Φ postulatur Εὐπείθιος 39 ἀμαζονέων M^{corr} *Amazonum* Φ^{ac}

102 Διονύσιος Ἀντιοχείας Καρίας
103 Τυγχάνιος Ἀπολλωνιάδος
104 Θεοδώρητος Ἀλαβάνδων
M VI 1066 105 Μένανδρος Ἡρακλείας
106 Φλάκιλλος Ἰασσοῦ
107 Ἰωάννης Κνίδου
108 Καλανδίων Ἁλικαρνασοῦ
L IIII 439 109 Θεότεκνος Τυραίου
110 Ἑορτίκιος Νικοπόλεως
111 Κῦρος Σινιάνδου
M VI 1067 112 Αἰθέριχος Σμύρνης
113 Φλωρέντιος Τενέδου
114 Ζηνόδοτος Τερμισσοῦ
115 Σάβας Πάλτου
M VI 1068 116 Θεόκτιστος Βεροίας
L IIII 440 117 Μακάριος Αἴνου
118 Κυριακὸς Αἰγέης
119 Γενέθλιος Κρατείας
120 Φίλιππος Θεοδοσιουπόλεως
121 Βασίλειος Παλαιᾶς πόλεως
122 Παυλῖνος Ἀπαμείας Πισιδίας
M VI 1069 123 Βασίλειος Νακωλείας
124 Ἰωάννης Γερμανικείας
125 Κεκρόπιος Σεβαστοπόλεως
126 Ἀκάκιος Ἀριαραθείας
L IIII 441 127 Ἰωάννης Νικοπόλεως
128 Ῥουφῖνος Σαμοσάτων
M VI 1070 129 Σεβαστιανὸς Βεροίας
130 Μενεκράτης Κερασσέων
131 Κοσσίνιος Ἱεροκαισαρείας
132 Πατρίκιος Ἀκμασσοῦ
133 Διονύσιος Ἀτταλείας
134 Παῦλος Τριπόλεως
L IIII 442 M VI 1071 135 Γέμελλος Στρατονικείας
136 Μαιόνιος Νύσης
137 Ἡσαίας Ἐλαιτῶν
138 Ἕσπερος Πιτάνης
139 Κόιντος Φωκέων
140 Εὐστόχιος Δοκιμέων
M VI 1072 141 Μουσώνιος Νύσης
142 Ῥῆνος Ἰουνοπόλεως

MBΦ

1 *prouinciae Cariae* Φ καισαρείας MB 5 ἰάσου B 8 τυρέου MB 13 τερμισοῦ B *Telmissu* Φ[a] *Telmissidis* Φ[c] *Telmissi* Φ[r] 14 σάμβασ B 15 βερροίασ B 18 κρατίασ M 19 *Theodosiupolis siue Nouae aulae* Φ 24 κερκόπιοσ M 25 ἀριαραθίας MB, corr. M post 27 habet *Lucianus episcopus Byzensis* [*ciuitatis bizesis* Φ[a]] *dixit* Φ 28 βερροίασ B 31 ἀκμάσου B 32 ἀτταλίασ M 35 μεόνιοσ M νύσσησ B 36 σελαιτῶν MB 37 ἕσπεροσ MBΦ[a] *Hesperius* Φ[cr] 40 νύσσησ B 41 ρῖνοσ M ἰωνοπόλεωσ BΦ

143 Παῦλος Μαριάμμης
144 Εὐστάθιος Σαρακηνῶν
145 Θαλάσσιος Παρίου L IIII 443
146 Ἀθανάσιος Πέρρης
147 Οὐράνιος Ἐμίσης 5
148 Δαμιανὸς Σιδῶνος
149 Νῶε Κηφᾶς M VI 1073
150 Οὐράνιος Ἰβώρων
151 Πολυχρόνιος Ἐπιφανείας
152 Θεόδωρος Τριπόλεως Φοινίκης 10
153 Λουκιανὸς Ἰψοῦ M VI 1074
154 Πρόκλος Ἀδράων L IIII 444
155 Ἀμάχιος Σεττῶν
156 ἀλκμαίδιος Σιλάνδων
157 Πολύκαρπος [σιλάνδου πολύκαρπος] Γαβάλων 15
158 Ἐλευσίνιος Ἀπόλλωνος M VI 1075
159 Πατρίκιος Ἀδριανοῦ θηρῶν
160 Ἡλίας Βλανδοῦ
161 Εὐσέβιος Σελευκοβήλου
162 Θεοδόσιος Κανωθᾶ 20
163 Ἑρμείας Ἀβύδου L IIII 445
164 Γεννάδιος Ἀκμονέων
165 Εὐλάλιος Πιονίου M VI 1076
166 Θεοσέβιος Ἰλιέων
167 Πιόνιος Τρωάδος 25
168 Στέφανος Ποιμανηνοῦ
169 Καλλίνικος Ἀπαμείας
170 Ῥωμανὸς Εὐδοξιουπόλεως
171 Ἀνδρέας Σατάλων M VI 1077
172 Σωφρόνιος Κωνσταντίνης 30
173 Ὁρμίσδας Φιλιππουπόλεως L IIII 446
174 Παῦλος Ἀράδου
175 Τιμόθεος Βαλανέων
176 Θεοδόσιος Ναζιανζοῦ M VI 1078
177 Ἀριστόμαχος Κολωνείας 35
178 Πέτρας Γαββούλα
179 Ῥουφῖνος Βριούλου
180 Ὀλύμπιος Σωζοπόλεως
181 Εὐφράτης Ἐλευθέρνης
182 Καίουμος Μαρκουπόλεως L IIII 447
183 Ἰωάννης Καρρῶν 41

MBΦ

1 *Mariammes* Φcr μαριάμνησ MB 8 *Iboritanae ciuitatis* Φcr Ιβηρίων MB 9 ἐπιφανίασ MB post 11 *habet Cyrus episcopus ciuitatis Siniandae* [*Syniandenae ciuitatis* Φac] Φ 13 σέπτων M *Septenae* [*eptonae* Φa *eptenae* Φr] *ciuitatis* Φ 14 Ἀλκιμίδης Φac Ἀλκιμήδης Φcr 15 σιλάνδου πολύκαρποσ MB om. Φ 16 *ciuitatis fani Apollinis prouinciae Lydiae* Φr *sacri Apollonis ciuitatis* Φa 26 ποιμανίνου M ποιμανίνων B 31 φιλιππόλεωσ M 36 γαβουλᾶ B 39 εὐφράτιοσ B *Eleuthernae* Φr ἐλευθερίνησ MBΦac

M VI 1079 184 Ἀβράμιος Κάστρου
185 Δημήτριος λαπέτου
186 Βεθεσλάσης Νέας πόλεως
187 Μουσώνιος βριμήνου
188 Ἀντίοχος Σινώπης
189 Παράλιος Ἀνδράπων
190 Δόμνος Κουκουσοῦ
M VI 1080 191 Ἀντωνιανὸς Ἀμίσης
192 Θεόδωρος Κλαυδιουπόλεως
L IIII 448 οἱ πάντες εἰρμῶι τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς βασιλευούσης Κωνσταντινουπόλεως Ἀνατολίου διελάλησαν.

Καὶ μετὰ τὸ διαλαλῆσαι πάντας τοὺς ὁσιωτάτους ἐπισκόπους καὶ ὑπέγραψαν οὕτως

Ὑπογραφαί

97 1 Πασκασῖνος ἐπίσκοπος Λιλυβαίων τῆς Σικελῶν ἐπαρχίας ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγάλης Ῥώμης Λέοντος ὥρισα ἅμα τῆι ἁγιωτάτηι συνόδωι ἐπὶ τῆι καθαιρέσει Διοσκόρου ὁμοῦ καὶ ὑπέγραψα [Ā]
M VI 1081 2 Λουκίνσιος ἐπίσκοπος ἐρκουλάνων καὶ αὐτὸς ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς μεγάλης Ῥώμης Λέοντος ἅμα τῆι ἁγιωτάτηι συνόδωι ὁρίσας ἐπὶ τῆι καθαιρέσει Διοσκόρου ὑπέγραψα [B̄]
3 Βονιφάτιος πρεσβύτερος καὶ πρεσβευτὴς τῆς ἐκκλησίας τῆς πρεσβυτέρας καὶ μεγάλης Ῥώμης καὶ αὐτὸς ὁμοίως ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος τῆι τιμίαι καὶ μακαριωτάτηι ἅμα καὶ ἀποστολικῆι ἐκκλησίαι τοῦ πάπα Λέοντος ἐπὶ τῆι καθαιρέσει Διοσκόρου ὁρίσας ὑπέγραψα [Γ̄]
4 Ἀνατόλιος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως ὁρίσας ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι ἐπὶ τῆι καθαιρέσει Διοσκόρου ὑπέγραψα [Δ̄]
L IIII 449 5 Μάξιμος ἐπίσκοπος τῆς μεγαλοπόλεως Ἀντιοχείας ὁρίσας ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι ἐπὶ τῆι καθαιρέσει Διοσκόρου ὑπέγραψα [Ē]
6 Κύντιλλος ἐπίσκοπος Ἡρακλείας ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Θεσσαλονικέων Ἀναστασίου ὁρίσας ἅμα τῆι ἁγίαι συνόδωι ἐπὶ τῆι καθαιρέσει Διοσκόρου ὑπέγραψα [H̄]
M VI 1082 Καὶ οἱ λοιποὶ πάντες τῆι αὐτῆι τάξει καὶ εἰρμῶι ὁρίσαντες ὑπέγραψαν
7 Στέφανος Ἐφέσου [Θ̄]
8 Διογένης Κυζίκου [ΙĀ]
9 Ἰουλιανὸς τῆς Κῶ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος καὶ πρεσβευτὴς τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου καὶ τὰ ἑξῆς [ΙΓ̄]
10 Πέτρος Κορίνθου [ΙΔ̄]
11 Ἰωάννης Σεβαστείας [Ī]
12 Σέλευκος Ἀμασείας [ΙĒ]
13 Κωνσταντῖνος Μελιτηνῆς [Ις̄]

---

97 subscriptiones plenae extant in Φ, sed inde a 6 ordine longe diuerso; ab utroque discrepat codicis Acoemitani Graeci ordo a Rustico per numeros quos uncis inclusos addidi, significatus

---

MBΦ

1 ἁβραάμιοσ M 2 λαπέτου MBΦ^{cr}, postulatur Λάππης 3 *Betheslas* Φ^{cr} *Bethesalas* Φ^{a} βοθεσλάσησ B βοθεσλασισ M 4 βριμίνου B, postulatur Λιμένων 5 *Antiochus* Φ ἀντίλοχοσ MB 6 ἀδράπων MB, corr. M 14 πασχασῖνοσ M 15 ὁρίσασ B 17 ἐρκουλάνων MB *Asculanae ecclesiae* Φ^{r} 20 βονηφάτιοσ M 28 ἐπισκόπου B 37 11 = 41 cf. Φ 39 μελιτινῆσ M

14 Πατρίκιος Τυάνων [ΙΖ]
15 Θεόδωρος Ταρσοῦ [ΙΗ]
16 Θεόδωρος Δαμασκοῦ [ΙΘ]
17 Πέτρος Γαγγρῶν [ΚΑ]
18 Βασίλειος Τραιανουπόλεως [ΚΒ]
19 Ἐλευθέριος Χαλκηδόνος [ΚΘ]
[20 Βασίλειος Σελευκείας Ἰσαυρίας]
21 Ἀμφιλόχιος Σίδης [ΚΗ]
22 Κῦρος Ἀναζάρβου [Λ] L IIII 450 M VI 1083
23 Καλόγηρος Κλαυδιουπόλεως [ΛΑ]
24 Εὐνόμιος Νικομηδείας [ΛΒ]
25 Ῥωμανὸς Μύρων [ΙΓ]
26 Κωνσταντῖνος Βόστρων [ΛΔ]
27 Φραγκίων Φιλιππουπόλεως [ΛΕ]
28 Μελέτιος Λαρίσσης [ΛϚ]
29 Δόμνος Ἀπαμείας [ΛΖ]
30 Στέφανος Ἱερᾶς πόλεως [ΛΗ]
31 Φλωρέντιος Σάρδεων [ΛΘ et ΟΗ]
32 Περγάμιος Ἀντιοχείας Πισιδίας [ΚϚ]
33 Νουνέχιος Λαοδικείας [Μ]
34 Ὀνησιφόρος Ἰκονίου [ΜΑ]
35 Λουκᾶς Δυρραχίου [ΜΒ]
36 Ἐπιφάνιος Πέργης [ΜΓ]
37 Μαρινιανὸς Συνάδων [ΜΔ]
38 Φώτιος Τύρου [ΜΖ]
39 Νόννος Ἐδέσσης [ΜΕ]
40 Σεβαστιανὸς Βερόης [Ν]
41 Ἰωάννης πρώτης Ἀρμενίας [ΝΒ]
42 Ἀριστόμαχος Κολωνείας [ΝΓ]
43 Ἰωάννης Γερμανικείας [ΜΗ]
44 Κεκρόπιος Σεβαστοπόλεως [Ξ]
45 Ἀκάκιος Ἀριαραθείας [ΝΕ]
46 Ἡρακλᾶς Κομάνων [ΝϚ] L IIII 451
47 Συμεώνης Ἀμίδης [ΟΓ] M VI 1084
48 Γρατιανὸς Κερασοῦντος [ϘΓ]
49 Ἀτάρβιος Τραπεζοῦντος [ΡΛΒ]
50 Θαλάσσιος Παρίου [ΝΔ]
51 Ἀττικὸς Νικοπόλεως
52 Φίλιππος Ἀδάνης [ΞΒ]
53 Θεόκτιστος Βεροίας [ΞϚ]

26 Facund. 5, 3 p. 714 *in . . tertia actione quinquagesimo et quinto loco Nonno suscribente atque dicente Nonnus episcopus ciuitatis Edessenae subscripsi, etiam ipse Ibas centesimo septuagesimo septimo loco, sicut inuenimus, damnationi eius ita subscribit: Ibas episcopus Edessenae ciuitatis subscripsi* [cf. catalogum Φ nr. 180 = ΡΟΒ]. ut Ibas in catalogo Graeco desideraretur, consulto factum est

MB (Φ)

7 18 = 17a Φa, deleui 10 καλόγηρωσ B 15 μελίτιοσ M 26 αἰδέσησ M 27 βερρόησ B περόησ M 28 41 = 11 31 κερκόπιοσ M dubito de numero 32 ἀριαραθίασ MB, corr. M numerus corruptus, cf. 26 35 γρατιανὸσ MBΦac *Gratidianus* Φr 40 βερροίασ B

54 Γερόντιος Σελευκείας [ϡΕ]
55 Τιμόθεος Βαλανέων [ΟΒ]
56 Σωφρόνιος Κωνσταντίνης [ϥϛ]
57 Ἀλέξανδρος Σεβαστῆς [ΡΜΕ]
58 Μελίτιος Λαρίσσης [ΝΖ]
59 Μάρκος Ἀρεθούσης [ΝΗ]
60 Θεοδόσιος Ναζιανζοῦ [ϡΑ]
61 Ὑπάτιος Ζεφυρίου [ΠΒ]
62 Θεόδωρος Κλαυδιουπόλεως [ϡΘ]
63 Οὐράνιος Ἐμίσης [Ο]
64 Λουκιανὸς Ἰψοῦ [ΠΕ]
65 Ἰουλιανὸς Ῥωσοῦ [ΡΚΑ]
66 Εὐστόχιος Δοκιμίου [ΠΖ]
67 Θεόδωρος Αὐγούστης [ϥΗ]
68 Ἐπίκτητος Διοκλητιανουπόλεως [ΟΑ]
69 Πολυχρόνιος Ἐπιφανείας [ϡΔ]
70 Εὐόλκιος Ζεύγματος [ϡΓ]
71 Παῦλος Πτολεμαΐδος [ΝΑ]
L IIII 452 72 Τρύφων Χίου [Κ et ΜΕ]
73 Ἰωάννης Ῥόδου
74 Βασίλειος Νακωλείας [Πϛ]
75 Παῦλος Μαριάμμης [ΡΒ]
76 Ἀντίοχος Σινώπης [ΠΔ]
77 Ἀπραγμόνιος Τίου [ΠΘ]
78 Ζηνόδοτος Τελμισσέων [ϡΖ]
79 Ῥῆνος Ἰουνοπόλεως [ϥΔ]
80 Κριτωνιανὸς Ἀφροδισιάδος [ΚΖ]
81 Χρύσιππος Μαλλοῦ
82 Καλλίνικος Ἀπαμείας [ΝΘ]
83 Ἴνδιμος καρινου [ΠΑ]
84 ρινος Εὐλάνδρων [ΡΔ]
85 Καίουμος Μαρκουπόλεως [ΡΙϛ]
86 Ἰωάννης Καρρῶν [ΡΙΖ]
87 Ἀβράμιος Κιρκηνσίου [ΡΙΔ]
88 Εὐσέβιος Κλαζομενῶν [ΡΓ]
89 Κυριακὸς Εὐκαρπέων [Ρ]
90 Μάμας Ἀνινήτου [ΡΘ]
91 Αἰθέριχος Σμύρνης [ΠΓ]
92 Λεόντιος Μαγνησίας [ΡΗ]
93 Δοκιμάσιος Μαρωνείας [ΡΝΔ]
94 Προτέριος Μυρίνης [ΡΙ]
95 Μαιόνιος Νύσης [ΡΙΕ]

MB (Φ)

5 58 = 28 16 ἐπιφανίασ MB 22 μαριάμνησ MB 23 ἀντίλοχοσ MB 24 τύρου MB
25 τελμισέων B 26 ῥῖνοσ M Ἰωνοπόλεωσ B 27 κρινονιανὸσ M 28 μάλχου MB
30 καρίνου MB Εἰρηνουπόλεωσ Φ 31 ῥῖνοσ M ῥῆνοσ B *Myrus* Φ[r] *Myron* Φ[ac]
33 καρῶν B 34 ἀβραάμιοσ M κιρκισίου M 35 repetitur 123[a] 37 ἀνηνίτου B
39 Μαγνησίας *om.* Φ (116) 41 μυρρίνησ M[corr]B 42 νύσσησ B

96 Μαρκελλῖνος Μητροπόλεως [ρια]
97 Ἡσαΐας Ἐλαιτῶν [ριβ]
98 Κόιντος Φωκαίας [ριθ]
99 Ἕσπερος Πιτάνης [ριγ]
100 Θεότεκνος Τυραείου [οδ]
101 Βασσονᾶς Νέας πόλεως [οζ]
102 Παῦλος Φιλομηλίου [οε]
103 Παῦλος Τριπόλεως [ρε]
104 Κῦρος Σινιανδοῦ [οθ]
105 Ὀλύμπιος Θεοδοσιουπόλεως [ρνα]
106 Φροντινιανὸς Σαγαλασσοῦ [πη]
107 Κοσσίνιος Ἱεροκαισαρείας [ρμη]
108 Παυλῖνος Ἀπαμείας [οϛ]
109 Σάβας Πάλτου [ζ]
110 Εὐδόξιος Χώματος [ρλϛ]
111 Φίλιππος Βαλβουρέων [ρλθ]
112 Φρόντων Φασηλιτῶν [ρλη]
113 Πατρίκιος Νεοκαισαρείας [ϙε]
114 Τιμόθεος Δολίχης [ϙβ]
115 Κυριακὸς Πατάρων [ϙθ]
116 Στέφανος Λιβουρέων [ρλζ]
117 Θεόδωρος Ἀντιφέλλου [ριη]
118 Λογγῖνος Ἀράξων [ρμβ]
119 Ἀντίπατρος Καύνου [ρμ]
120 Ἀνδρέας τρωγλέων [ρμγ]
121 Κρατιανὸς Πανόρμου [ζη]
122 Νικόλαος Ἀκρασσοῦ [ρμα]
123 Ῥωμανὸς Βουβωνέων [ρμδ]
[123a Εὐσέβιος Κλαζομενῶν]
124 Εὐλόγιος Φιλαδελφείας [κγ et cνη]
125 Ὀλύμπιος Σωζοπόλεως [ρζ]
126 Θεοσέβιος Ἰλίου [ϲ]
127 Ἀβέρκιος Ἱεραπόλεως [ρα]
128 Ἑορτίκιος Νικοπόλεως Πισιδίας [ϙ]
129 Δομνῖνος Πλαταιέων [ρλε]
130 Εἰρηναῖος Ναυπάκτου [ρλγ]
131 Ἀθανάσιος Ὀποῦντος [ρλ]
132 Ἑρμείας Ἀβύδου [ρμζ]
133 Εὐτρόπιος αραδου [ρϛ]
133a Φλωρέντιος Ἀδριανουπόλεως
134 Πρόκλος Ἀδράων [κδ et cνθ]

MB (Φ)

3 φωκίασ M φωκείασ M^{corr} 4 repetitur 137a 5 τυραΐου MB 7 φιλομιλίου MB 11 Φοντηιανός Φ 12 κονσίνιοσ M 14 σάββασ B 20 *Cyrinus episcopus Gadaron subscripsi* Φ (108) 23 Λεόντιος Φ (152) 24 repetitur 169a 25 τρωγλέων MB postulatur Τλωέων 27 ἀκρασοῦ B 28 βουβονέων M βουβωναίων B 29 κλαζονων M, repetitum ex 88 32 repetitur 144a 33 ἱεροπόλεωσ M 35 πλατέων M 39 ἀράδου MB *Adadon* Φ (114)

L IIII 453
M VI 1086
L IIII 454
M VI 1087

135 Δαμιανὸς Σιδῶνος [ρνβ]
136 Θεοδόσιος Κανωθᾶ [ρνγ]
137 Ἀλέξανδρος Σελευκείας Πισιδίας [ϙα]
[137a Ἕσπερος Πιτάνης]
138 Ῥουφῖνος Σαμοσάτων [ρις]
139 Πατρίκιος Ἀκρασσοῦ [ρο]
140 Ὁρμίσδας Φιλιππουπόλεως [ρκ]
141 Θεόδωρος Τριπόλεως [ρμγ]
142 Νεοπτόλεμος Κόρνων [ρπζ]
143 Εὐσέβιος Σελευκοβήλου
144 Πέτρος Δαρδάνου
[144a Θεοσέβιος Ἰλίου]
145 Ἰωάννης Πολεμωνίου [ρϛζ]
146 Μαρτύριος Γορτύνης [ροη]
L IIII 455 147 Νικόλαος Στοβῶν [ροθ]
148 Κῦρος Κυβίστρων
149 Γεννάδιος Ἀκμονέων [ρπε et ρκϛζ]
150 Δημήτριος Ἰαπετων [ρπϛ]
151 Εὐφρατᾶς Ἐλευθέρνης [ρπδ]
152 Κωνσταντῖνος Δημητριάδος
M VI 1088 153 Παῦλος Δέρβης [ρπη]
154 Πλούταρχος Λύστρων [ρπθ]
155 Εὐγένιος Κάνων [ρϙ]
156 Ροῦφος Ὕδης [ρϙα]
157 Τύραννος Οὐμανάσδων [ρϙβ]
158 Ἀχόλιος Λαράνδων [ρϙγ]
159 Διονύσιος Ἀτταλείας [ρκζ]
160 Φίλιππος Λυσιάδος [ρκγ]
161 Στρατήγιος Πολυβότων [ρν]
162 Κυριακὸς Τροκνάδων [ρμζ]
163 Διόδοτος Λυσινέων [ρμζ]
164 Διονύσιος Ἀντιόχου [ργ]
165 Ἰωάννης Ἀλίνδων [ρδ]
166 Τυγχάνιος Ἀπολλωνιάδος [ρβ]
167 Μένανδρος Ἡρακλείας [ρθ]
168 Ἰωάννης Ἀμαζόνος [ρη]
169 Θεόδωρος Ἀλαβάνδων [ρζ]
[169a Ἀντίπατρος κάμου]
170 Εὐπείθιος Στρατονικείας [ρε]
L IIII 456 171 Ῥωμανὸς Εὐδοξιουπόλεως [ριγ]
172 Ἰωάννης Κνίδου
173 Καλανδίων Ἀλικαρνασσοῦ [ρνζ ⟨ρν⟩ζ]

MB (Φ)

1 ὀγδόνοσ MB 4 repetitum ex 99 6 ἄκρασοῦ B 9 bis ponitur in Φ: 70 [ρπζ] et 196 [ρπζ] 12 repetitum ex 126 18 λαπέτων MB *Lappenae* Φr *Lampenae* Φac 19 ἐλευθερίνησ MBΦac *Eleuthernae* Φr 22 λύρων M 23 κανωνι M *Canon* Φac *Cannon* Φr 26 ἀράνδων MB 27 ἀτταλίασ M 29 πολυβόων MB, corr. M 30 προκνάδων B 37 *Theodotus* Φ (213), postulatur Θεοδώρητος 38 repetitum ex 119 42 ἁλικαρνασοῦ MB, corr. M

174 Θεόκτιστος Πισινοῦντος [ϹΝΓ]
175 Μυστήριος Ἀμορίου [ϹΝ]
176 Κυριακὸς Αἰγέης [ϹΝΔ]
177 Ἰουλιανὸς Ὑπαίπων [ϹΙΔ]
178 Λογγῖνος Ὁρκιστοῦ [ϹΝΑ]
179 Δαυὶδ Ἀδριανουπόλεως [ϹΝΒ]
180 Ἀλκιμίδης Σιλανδοῦ [ϷΚΔ]
181 Πολύκαρπος Γαβάλων
182 Ἀμάχιος Σεττῶν [ϷΚΕ]
183 Ἡλίας Βλανδοῦ
184 Μενεκράτης Κεράσσων
185 Λεύκιος Ἀπόλλωνος ἱεροῦ [ϷΚΗ]
186 Γέμελλος Στρατονικείας [ϷΚϹ]
187 Στέφανος Ποιμανηνοῦ [ϷΜϛ]
188 Θωμᾶς Θεοδοσιουπόλεως
189 Ἀκύλας Αὐροκλῶν
190 Ῥουφῖνος Βριούλων [ϹΙΗ]
191 Θωμᾶς Πορφυρεῶνος [ϷΝΕ]
192 Οὐαλεριανὸς Λαοδικείας Φοινίκης [ϷΚΒ]
193 Πιόνιος Τρωάδος [ϹΙΘ]
194 Παῦλος Πόγλων
195 Θεόδωρος Ἡρακλείας Πόντου [ϹΙΕ]
196 Ἰωάννης Φλαβιάδος [ϥϹ]
197 Γεννάδιος Μοσσόνης [ϹΚΕ]
198 Ἰωάννης Τραπεζοῦντος [ϹΚΗ]
199 Εὐλάλιος Πιονίων Τρωάδος [ϹΛΕ]
200 Νέων Σιλυάδων [ϹΜΘ]
201 Θεόφιλος Ἀριασσοῦ [ϷΟϹ]
202 Μακεδὼν Μαδύτου [ϹΜΗ]
203 Παῦλος Ἀριστίου [ϹΜΔ]
204 Σέρηνος Μαξιμιανουπόλεως [ϷϞΓ]
205 Φίλιππος τῆς Νέας αὐλῆς [ϷΛΑ]
206 Παυλῖνος Θεοδοσιουπόλεως [ϹΚϹ]
207 Ἰουλιανὸς Κελενδέρεως [ϹΚΑ]
208 Τύραννος Γερμανικουπόλεως [ϹΚΒ]
209 Ἐπιφάνιος Κέστρων [ϷΝϛ]
210 Ἀκάκιος Ἀντιοχείας τῆς Λαμωτίδος [ϹΚΓ]
211 Ἀμμώνιος Ἰωτάπης [ϹΚΔ]
212 Μάταλος Φιλαδελφείας [ϷΝϹ]
213 Αἰλιανὸς Σελινοῦντος [ϷΝΗ]
214 Πέτρος Γαβουλᾶ [ϷϥΔ]

5 M VI 1089 10 15 L IIII 457 25 30 M VI 1090 35 40

MB (Φ)

2 ἀμμωρίου B 4 ὑπέπων MB 6 *Adrianae* Φ (265) 9 σέλλων MBΦ 11 κερασῶν B 12 Ἐλευσίνιος Φ (135) 14 ποιμανινοῦ M ποιμανηνῶν B 19 οὐαλλεριανὸσ M^{corr}B 25 τραπεζοῦντοσ MBΦ^{ac} (240) *Trapezopolitanae* Φ^{r} 27 σιλυάνδων B 28 ἀριόσσου B 29 μαδύτου M^{corr}B ματυδου M 31 *Serenus* Φ (174) εἰρηνοσ M εἰρηναῖοσ B 35 γερμανικοπόλεωσ B 39 *Magalus* Φ (168) 41 γαμβουλᾶ M

215 Νῶε Κηφᾶ [P̄q̄Ē]
216 Μάρας Ἀνασάρθα [P̄q̄ς̄]
217 Ῥωμύλος Χαλκίδος
218 Ὀλύμπιος Προυσιάδος
219 Θεόφιλος Ἀδριανουπόλεως
220 Γεννάδιος Κρατείας

L IIII 458
M VI 1091 Οὗτοι πάντες παραπλησίως ὑπέγραψαν τῇι ὑπογραφῇι ταύτηι ἣ ἐστιν· ὁρίσας ἐπὶ τῇι καθαιρέσει Διοσκόρου ὑπέγραψα.

221 Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων πεισθεὶς τῇι ὑπολήψει τῶν καθελόντων ἁγιωτάτων καὶ ὁσιωτάτων ἐπισκόπων Διόσκορον συνθέμενος ὑπέγραψα κἀγὼ τῇι καθαιρέσει αὐτοῦ [C̄Ž̄]
222 Θαλάσσιος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας ἀκολουθήσας τῶι τύπωι τῶν ἁγίων πατέρων ὑπέγραψα τῇι καθαιρέσει Διοσκόρου [C̄Ž̄Ā]
L IIII 459 223 Φλωρέντιος ἐπίσκοπος Τενέδου Λέσβου Ποροσελήνης καὶ τῶν Αἰγιαλῶν ὁρίσας ἐπὶ τῇι καθαιρέσει Διοσκόρου ὑπέγραψα δι' Εὐλογίου τοῦ χωρεπισκόπου διὰ τὸ ἐμὲ ὑπότρομον ἔχειν ὑπὸ ἀρρωστίας τὴν χεῖρα [C̄K̄Θ̄]
224 Σωτηρᾶς ἐπίσκοπος Θεοδοσιανῆς ὁρίσας ἐπὶ τῇι καθαιρέσει Διοσκόρου ὑπέγραψα [P̄Ž̄Z̄]
225 Ἐπαφρόδιτος ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Δάμασον ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ἐπὶ τῇι καθαιρέσει Διοσκόρου ὑπέγραψα [P̄Ž̄H̄]
226 Δωρόθεος ἐπίσκοπος τῆς Διοκαισαρέων μητροπόλεως ὁρίσας ἐπὶ τῇι καθαιρέσει Διοσκόρου ὑπέγραψα [C̄Λ̄]
227 Ἐλπίδιος μονῆς Θέρμων ὁρίσας ὑπέγραψα τῇι καθαιρέσει Διοσκόρου [C̄Λ̄Ā]
228 Ἀκύλας ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας τῆς κατὰ Εὐδοξιάδα ὁρίσας ὑπέγραψα τῇι καθαιρέσει Διοσκόρου [C̄Ī B̄]
229 Ἀττικὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ζήλων πόλεως ὁρίσας ἐπὶ τῇι καθαιρέσει Διοσκόρου ὑπέγραψα [C̄Λ̄B̄]
230 Ἰωάννης ἐπίσκοπος Διοκαισαρείας τῆς Ἰσαυρίας ὁρίσας ἐπὶ τῇι καθαιρέσει Διοσκόρου ὑπέγραψα διὰ τοῦ ἀναγνώστου μου Νείλου [C̄Λ̄Δ̄]
M VI 1092 231 Εὐλάλιος ἐπίσκοπος τῆς ἐν Σιβλιανῶι ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ἐπὶ τῇι καθαιρέσει Διοσκόρου ὑπέγραψα [P̄q̄H̄]
232 Εὐστάθιος ἐπίσκοπος τῆς Βηρυτῶν πόλεως πεισθεὶς τῇι ὑπολήψει τῶν θεοφιλεστάτων καὶ ἁγιωτάτων ἐπισκόπων τῶν καθελόντων Διόσκορον συνεθέμην τῇι καθαιρέσει ὑπογράψας χειρὶ ἐμῇι [M̄ς̄]
233 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας Γαλατίας πεισθεὶς τῇι ὑπολήψει τῶν καθελόντων
L IIII 460 ἁγιωτάτων καὶ ὁσιωτάτων ἐπισκόπων συνθέμενος ὑπέγραψα τῇι καθαιρέσει Διοσκόρου [C̄Ž̄Δ̄]
234 Ἰουλιανὸς ἐλέωι θεοῦ ἐπίσκοπος Ταβίας κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τῶι ἁγιωτάτωι τῆς μητροπόλεως ἡμῶν ἐπισκόπωι συναινέσας ὑπέγραψα τῇι καθαιρέσει Διοσκόρου [C̄Ž̄Ē]
235 Μελίφθογγος ἐλέωι θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Ἰλιούπολιν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλη-
Mt. 20, 9 σίας, εἰ καὶ περὶ τὴν ἑνδεκάτην κατὰ τὸ γεγραμμένον συνέφθασα τὴν καθαίρεσιν

MB (Φ)

1 χηφᾶ M 4 cf. 250 5 cf. 251 6 cf. 249 κρατίασ M 7 ἐπιγραφῇ M 10/11 καὶ συνθέμενοσ κἀγὼ τῇ καθαιρέσει αὐτοῦ ὑπέγραψα B 14 προσελήνησ M 19 *Tamasi* Φ^{ac} *Tamiasi* Φ^{r} 24. 25 post 27 coll. B 24 τῆς^{1} om. M 26 ζήλων πόλεωσ M νικοπόλεωσ B 38 ταβίασ M^{corr} ταγίασ MB 41 Ἰλιούπολιν MB ἡλιούπολιν M^{corr}, postulatur **Ἰουλιούπολιν**

Διοσκόρου, σύμψηφος τοῖς πατράσι γινόμενος συναινῶι τῆι κατ' αὐτοῦ ἐξενεχθείσηι ψήφωι παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου καὶ ὑπέγραψα [ϹϞϛ].

236 Ἀκάκιος ἐπίσκοπος πόλεως Κίννης συναινῶ τῆι μεγάληι καὶ οἰκουμενικῆι συνόδωι ἐπὶ τῆι καθαιρέσει Διοσκόρου καὶ ὑπέγραψα [ϹϞΖ].

237 Λευκάδιος ἐπίσκοπος Μνίζου συναινῶν τῆι μεγάληι καὶ οἰκουμενικῆι συνόδωι ἐπὶ τῆι καθαιρέσει Διοσκόρου ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῆι [ϹϞΗ].

238 Εὐφράσιος ἐπίσκοπος Λαγανίας συναινῶ τῆι μεγάληι καὶ οἰκουμενικῆι συνόδωι καὶ ὑπέγραψα ἐπὶ τῆι καθαιρέσει Διοσκόρου [ϹϞΘ].

239 Δανιὴλ ἐπίσκοπος Λαμψάκου ὁρίσας ἐπὶ τῆι καθαιρέσει Διοσκόρου ὑπέγραψα [ϹΛϛ].

240 Ἀντίοχος Ἀλκηνῶν ὁρίσας ἐπὶ τῆι καθαιρέσει Διοσκόρου ὑπέγραψα [ϹΛΖ]. M VI 1093

241 Ῥουφῖνος ἐπίσκοπος Βίβλου ὁρίσας ἐπι τῆι καθαιρέσει Διοσκόρου ὑπέγραψα [ϹΛΗ]. 11

242 Ἀλέξανδρος ἐπίσκοπος Ἀνταράδου ὁρίσας ἐπὶ τῆι καθαιρέσει Διοσκόρου ὑπέγραψα [ϹΛΘ].

243 Λεόντιος ἐπίσκοπος Ἀσκάλωνος ὁρίσας ἐπὶ τῆι καθαιρέσει Διοσκόρου ὑπέγραψα [ϷϞΘ]. 15

244 Φωτεινὸς ἐπίσκοπος Λύδδης ὁρίσας ἐπὶ τῆι καθαιρέσει Διοσκόρου ὑπέγραψα [ϷΟΕ].

245 Ἀνιανὸς ἐπίσκοπος Καπιτωλιάδος ὁρίσας ἐπὶ τῆι καθαιρέσει Διοσκόρου ὑπέγραψα [ϷΟϛ]. L IIII 459

246 Ἰωάννης ἐπίσκοπος Κνίδου ὁρίσας ἐπὶ τῆι καθαιρέσει Διοσκόρου ὑπέγραψα [ϹΙΑ]. 20

247 Δοκιμάσιος ἐπίσκοπος Μαρωνείας ὁρίσας ἐπὶ τῆι καθαιρέσει Διοσκόρου ὑπέγραψα [ϷΝΔ].

248 Σώιζων ἐπίσκοπος Φιλίππων γνοὺς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἁγίων πατέρων καὶ τῆι τούτων κρίσει ἐξακολουθεῖν ὀφείλων ὑπέγραψα ἐπὶ τῆι καθαιρέσει Διοσκόρου [ϹΜΕ]. 25

249 Εὐλόγιος πρεσβύτερος Κρατείας τόπον ἐπέχων Γενεθλίου ἐπισκόπου ὁρίσας ἐπὶ τῆι καθαιρέσει Διοσκόρου ὑπέγραψα [ϷϞ].

250 Μόδεστος πρεσβύτερος τόπον ἐπέχων Ὀλυμπίου ἐπισκόπου Προυσιάδος ὁρίσας ἐπὶ τῆι καθαιρέσει Διοσκόρου ὑπέγραψα [ϷϞΒ].

251 Πελάγιος πρεσβύτερος τόπον ἐπέχων Θεοφίλου ἐπισκόπου Ἀδριανουπόλεως ὁρίσας ἐπὶ τῆι καθαιρέσει Διοσκόρου ὑπέγραψα [ϷϞΑ]. M VI 1094 31

252 Πέρσης ὑπέγραψα Περσιστί.

Καθαίρεσις πεμφθεῖσα παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου Διοσκόρωι M VI 1095

99 Ἡ ἁγία καὶ μεγάλη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἡ χάριτι θεοῦ κατὰ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ θεοφιλεστάτων βασιλέων ἡμῶν συναχθεῖσα ἐν τῆι Χαλκηδονέων πόλει τῆς Βιθυνίας ἐν τῶι μαρτυρίωι τῆς ἁγιωτάτης καὶ καλλινίκου μάρτυρος Εὐφημίας Διοσκόρωι. Γίνωσκε σαυτὸν διὰ τὴν κατὰ τῶν θείων κανόνων ὑπεροψίαν καὶ διὰ τὴν ἀπείθειάν σου τὴν περὶ τὴν ἁγίαν ταύτην καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον, ὑπὲρ ὧν πρὸς τοῖς ἄλλοις σου πλημμελήμασιν οἷς ἐάλως, καὶ τρίτον κληθεὶς παρὰ τῆς ἁγίας ταύτης καὶ μεγάλης συνόδου κατὰ τοὺς θείους κανόνας ἐπὶ τῶι ἀποκρίνασθαι τοῖς ἐπαγομένοις σοι M VI 1096 40

MB (Φ)

5 κνίζου B 17 καπετωλιάδοσ B 21/22 = 93 21 ῥωμανίασ MB 24 ἐπὶ om. M 26/27 cf. 220 26 ἐπίσκοποσ B κρατίασ M 28/29 cf. 218 30/31 cf. 219

MBΦr

34 λᾱ M in mg. καὶ² MΦ om. B 37 κατὰ om. B 40 τὸ M

οὐκ ἀπήντησας, Ὀκτωβρίου μηνὸς τοῦ ἐνεστῶτος τρισκαιδεκάτῃ παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου καθαιρεῖσθαι τῆς ἐπισκοπῆς καὶ παντὸς ἐκκλησιαστικοῦ θεσμοῦ ὑπάρχειν ἀλλότριον.

L IIII 461 Τοῖς κληρικοῖς Ἀλεξανδρείας τοῖς τυχοῦσιν ἐν Χαλκηδόνι περὶ τῆς καθαιρέσεως Διοσκόρου

100 Ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἡ χάριτι θεοῦ κατὰ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων συναχθεῖσα ἐν τῇ Χαλκηδονέων πόλει τῆς Βιθυνίας ἐν τῷ μαρτυρίῳ τῆς ἁγίας καὶ καλλινίκου μάρτυρος Εὐφημίας Χαρμοσύνῳ πρεσβυτέρῳ καὶ οἰκονόμῳ καὶ Εὐθαλίῳ ἀρχιδιακόνῳ τοῖς εὐλαβεστάτοις καὶ λοιποῖς κληρικοῖς τοῖς οὖσιν ἐνταῦθα. Γινωσκέτω ὑμῶν ἡ εὐλάβεια Διόσκορον τὸν γενόμενον ὑμῶν ἐπίσκοπον πολλοῖς τρόποις ἁλόντα ἐπὶ βλάβῃ τῶν θείων κανόνων καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως, προσέτι γε μὴν καὶ ἐνυβρίσαντα τὴν ἁγίαν ταύτην καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον ἀπὸ τοῦ κεκλῆσθαι τρίτον κατὰ τοὺς θείους κανόνας καὶ καταφρονήσαντα μὴ ἀπαντῆσαι κατὰ τὴν χθὲς ἡμέραν, ἥτις ἐστὶ τοῦ ἐνεστῶτος μηνὸς Ὀκτωβρίου τρισκαιδεκάτη ἡμέραι σαββάτου, παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου κατὰ τὸ δοκοῦν τῇ ἐκκλησιαστικῇ καταστάσει καθαιρεῖσθαι τῆς ἐπισκοπῆς καὶ παντὸς ἐκκλησιαστικοῦ βαθμοῦ γενέσθαι ἀλλότριον. φυλάξατε τοίνυν τὰ ἐκκλησιαστικὰ σύμπαντα ὡς μέλλοντες καὶ λόγον ἀποδοῦναι τῷ κατὰ βούλησιν θεοῦ καὶ νεύματι τῶν εὐσεβεστάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἡμῶν βασιλέων χειροτονηθησομένῳ τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως ἐκκλησίας ἐπισκόπῳ.

M VI 1097 Πρόθεμα κατὰ Διοσκόρου

101 Ἡ ἁγία καὶ μεγάλη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἡ χάριτι θεοῦ κατὰ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ θεοφιλεστάτων βασιλέων ἡμῶν συναχθεῖσα ἐν τῇ Χαλκηδονέων πόλει τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ἐν τῷ μαρτυρίῳ τῆς ἁγιωτάτης καὶ καλλινίκου μάρτυρος Εὐφημίας παντὶ τῷ φιλοχρίστῳ λαῷ Κωνσταντινουπόλεως καὶ Χαλκηδόνος. Ἦλθεν εἰς τὴν ἁγίαν καὶ μεγάλην σύνοδον ὡς μετὰ τὴν ἐκ τῶν θείων κανόνων τῆς ἱερωσύνης ἀφαίρεσιν Διόσκορος ὁ γενόμενος τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως ἐπίσκοπος ἐπιχειρήσας διαθρυλεῖν αὖθις ἁπολαβεῖν τὴν ἱερωσύνην, ἣν πρότερον ἔχων οὐκ εἰς θεραπείαν τοῦ δεδωκότος Χριστοῦ, ἀλλ' εἰς ἀδικίαν καὶ λύμην τῶν θείων κανόνων καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως ταύτῃ ἀπεχρήσατο. ἵνα τοίνυν ἅπαντες οἱ τῆς εὐαγοῦς πίστεως τρόφιμοι ἀναμφίβολον ἔχητε τὴν ἔνδικον ἐπ' αὐτῷ παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς καθαιρέσεως ψῆφον, τόδε τὸ γράμμα ἐδικαιώσαμεν προτεθῆναι διασημαίνοντες ὡς ὁ παρὰ τοῦ δεσπότου θεοῦ καὶ παρὰ τοσαύτης πληθύος ἐπισκόπων δι' ὧν ἀσύγγνωστα δέδρακεν, τῆς κατὰ τὴν ἱερωσύνην χάριτος ἀφαιρεθεὶς οὐδεμίαν τὸ σύνολον ἔχει ἀποκαταστάσεως ἐλπίδα ὡς μετὰ τῆς αὐτοῦ ἀποβολῆς παυσαμένων καὶ τῶν σκανδάλων.

Πεπλήρωται ἡ β̄ πρᾶξις τῶν ἐν Χαλκηδόνι συνελθόντων ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων

Τέλος τῶν πρακτικῶν τοῦ πρώτου βιβλίου

MBΦ^{r}

1 ὀκτωβρίῳ μηνὶ M 12 καὶ om. M 13 μηνὸς om. M 14 σαββάτῳ B ἁγίας BΦ^{r} ἁγίας μεγάλης M 18/19 ἐπισκόπῳ om. M 23 βιθυνῶν ἐπαρχίας BΦ^{r} βιθυνίας M 26 ἐπιχειρεῖ Φ 27 διαθρυλλεῖν B 35/36 om. Φ 35 πεπλήρωται ἡ β̄ [τρίτη M, corr. M] πρᾶξις M τέλος τῆς δευτέρας πράξεως B 36 om. B

EPISTVLARVM COLLECTIO B

M = Codex Venetus 555 s. XI
B = Codex Vindobonensis hist. gr. 27 s. XII
V = Codex Vaticanus 1455 s. XV
F = Codex Vaticanus 720 s. XI
Z = Codex Vaticanus 630 s. XVI/XVII

Ἀντίγραφον τῆς ἰδιοχείρου πίστεως Φλαβιανοῦ ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐπιδοθείσης παρ' αὐτοῦ αἰτήσαντι τῶι βασιλεῖ

1 Φλαβιανὸς ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως τῶι εὐσεβεστάτωι καὶ φιλοχρίστωι ἡμῶν βασιλεῖ Θεοδοσίωι χαίρειν. Οὐδὲν οὕτω κτλ. = Epist. Coll. H 1

Β̄ Ἐπιστολὴ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης Λέοντος ἀντιγραφεῖσα πρὸς Εὐτυχῆ

2 Τῶι ποθεινοτάτωι υἱῶι Εὐτυχεῖ πρεσβυτέρωι Λέων ἐπίσκοπος. Εἰς γνῶσιν ἡμετέραν διὰ τῶν τῆς σῆς ἀγάπης ἐπιστολῶν ἀνήνεγκας ὅτι ἡ Νεστοριανὴ αἵρεσις τινῶν πάλιν ταῖς σπουδαῖς ἀνθεῖ. τὸν ζῆλον τὸν σὸν ἐκ τούτου τοῦ μέρους ἡμῖν ἀρέσαντα ἀντιγράφομεν, ἐπειδὴ μηνυτὴς τοῦ σοῦ λογισμοῦ ἐστιν ὁ λόγος ὃν ἐδεξάμεθα. δι' ὃ μὴ ἀμφιβάλῃς τὸν ἀρχηγὸν τῆς καθολικῆς πίστεως τὸν δεσπότην ἐν πᾶσί σοι παρεσόμενον· ἡμεῖς δὲ ὅτε πληρέστερον ὢν τῆι ἀναιδείαι τοῦτο γίνεται, δυνηθῶμεν γνῶναι, ἐπάναγκές ἐστι τοῦ δεσπότου βοηθοῦντος προνοῆσαι ἄχρις οὗ ὁ ἀθέμιτος ἰὸς ὁ πάλαι κατακριθεὶς ῥιζόθεν δυνηθῆι σβεσθῆναι.

Ὁ θεὸς ὑγιῆ σε διαφυλάξει, υἱὲ ποθεινότατε.

Γ̄ Ἐπιστολὴ Πέτρου ἐπισκόπου Ῥαβέννης ἀντιγραφεῖσα πρὸς Εὐτυχῆ τὸν ἀρχιμανδρίτην

3 Τῶι ἀγαπητῶι καὶ ἀξιοτιμήτωι υἱῶι Εὐτυχεῖ Πέτρος ἐπίσκοπος Ῥαβέννης. Στυγνῶς ἀνέγνων τὰς στυγνάς σου ἐπιστολὰς καὶ τὰ γράμματά σου τὰ στυγνὰ τῆι προσηκούσηι λύπηι διέδραμον, ἐπειδὴ ὥσπερ ἡμᾶς ἡ εἰρήνη τῶν ἐκκλησιῶν, ἡ ὁμόνοια τῶν ἱερέων, ἡ γαλήνη τοῦ δήμου χαίρειν ποιεῖ οὐρανίωι χαρᾶι, οὕτως ἡμᾶς καταπονεῖ καὶ καταβάλλει ἡ ἀδελφικὴ διχόνοια, καὶ μάλιστα ὅταν ἐκ τοιούτων ἀναφύηται αἰτιῶν. τριάκοντα ἔτεσιν οἱ ἀνθρώπινοι νόμοι τὰς ἀνθρωπίνας ἀνατρέπουσι ζητήσεις· ἡ τοῦ Χριστοῦ γέννησις, ἥτις τῶι θείωι νόμωι ἀνεκδιήγητος γέγραπται, μετὰ τοσούτους αἰῶνας Ies. 53, 8
διαλογισμῶι ἀπονενοημένωι ἐρευνᾶται. τί Ὠριγένης ὁ τῶν παλαιῶν ἐρευνητὴς ὑπέμεινεν, ποίωι τρόπωι Νεστόριος ὠλίσθησεν διαλογιζόμενος περὶ φύσεων, οὐ λανθάνει τὴν σὴν σύνεσιν. οἱ μάγοι τὸν Χριστὸν ἐν σπαργάνοις θεὸν μυστικοῖς δώροις ὡμολόγουν, καὶ οἱ ἱερεῖς τίς ἐστιν ὁ τῶι παρθενικῶι τοκετῶι ἐκ πνεύματος ἁγίου τεχθείς, ἐπιπόνωι ἐρευνήσει ἐκζητοῦσιν. ὅτε βοὴν ἐδίδου Χριστὸς ἐν τοῖς σπαργάνοις βρεφικήν, δόξα ἐν ὑψίστοις θεῶι οὐράνιος ἀνεβόα στρατός, καὶ νῦν ὅτε ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Lc. 2, 14
Χριστοῦ πᾶν γόνυ κάμπτει ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων, Phil. 2, 10

1 Haec collectio in MB sequitur actionem alteram quae est de damnatione Dioscori, in V per se stat
2 exemplar Latinum extat in Leonis ep. 1 [= Epist. ante Gesta Coll. 2]
3 exemplar Latinum extat in Epist. ante Gesta coll. 3

MBV
1 λ̄ζ̄ M^{mg} 5 Β̄ B λη̄ M^{mg} 9 μηνυτὴσ M^{corr} δὲ μηνυτὴσ M διαμηνυτὴσ BV
10 ἀμφιβάλλησ V σοι om. V 11 πληρέστατον V 14 φυλάξει B διαφυλάξαι V
15 Γ̄ MB 16 λθ̄ M^{mg} 22 ἀνεκδιηγήτωσ MBV 24 ὑπομένει V 27 ἐκζητήσουσιν V
ὅτι V σπαργάνοισ βρεφικὴν spatio relicto om. MB

τῆς ἀρχαιογονίας αὐτοῦ ζήτησις κινεῖται. ἡμεῖς δέ, ἀδελφέ, μετὰ τοῦ ἀποστόλου
2 Cor. 5, 16 λέγομεν καὶ εἰ ἐγνώκαμεν Χριστὸν κατὰ σάρκα, ἀλλὰ λοιπὸν νῦν οὐ γινώσκομεν οὔτε δυνάμεθα ἐφύβριστα ἐρευνᾶν, οἵτινες κελευόμεθα τιμὴν διδόναι, φόβον ἀποδιδόναι καὶ ἐκδέχεσθαι, οὐκ ἐρευνᾶν τὸν κριτὴν ὁμολογοῦμεν.

Ταῦτα διὰ βραχέων ἀπεκρινάμην, ἀδελφέ, τοῖς σοῖς γράμμασιν, πλείονα μέλλων γράφειν, εἰ πρὸς ἐμὲ ὁ ἀδελφὸς καὶ συνεπίσκοπος ἡμέτερος Φλαβιανὸς τινὰ περὶ τούτου τοῦ πράγματος γράμματα ἔπεμψεν. εἰ γάρ σοι ἀπαρέσκει, ὅτιπερ γράφεις, αὐτῶι ἠιρῆσθαι τὴν ἀκρόασιν, ἡμεῖς ποίωι τρόπωι περὶ τούτων δικάσαι δυνάμεθα, οὓς μήτε ὁρῶμεν διὰ τὴν ἀπουσίαν καὶ τί ἐνόησαν, τῆι σιωπῆι αὐτῶν ἀγνοοῦμεν; δίκαιος μεσίτης οὔκ ἐστιν ὃς ἑνὸς μέρους οὕτως ἀκούει, ὡς ἑτέρωι μέρει μηδὲν φυλάξαι. ἐπὶ πᾶσιν δὲ προτρεπόμεθά σε, ἀδελφὲ τιμιώτατε, ὥστε τοῖς παρὰ τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πόλεως Ῥώμης γραφομένοις πειθαρχούντως προσέχειν, ἐπειδὴ ὁ μακάριος Πέτρος, ὃς ἐν τῆι ἰδίαι καθέδραι καὶ ζῆι καὶ προκάθηται, δίδωσι τοῖς ζητοῦσι τῆς πίστεως τὴν ἀλήθειαν. ἡμεῖς γὰρ σπουδῆι τῆς εἰρήνης καὶ τῆς πίστεως ἐκτὸς συναινέσεως τοῦ Ῥώμης ἐπισκόπου πίστεως αἰτίας διαγνῶναι οὐ δυνάμεθα.

Ὑγιαίνουσαν τὴν ἀγάτην τὴν σὴν ὁ δεσπότης χρόνωι μακροτάτωι διαφυλάξαι καταξιώσει, ποθεινότατε καὶ ἀξιοτίμητε υἱέ.

Δ Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης Λέοντος πρὸς Φλαβιανὸν ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως

4 Ὁπότε ὁ Χριστιανικώτατος καὶ φιλανθρωπότατος βασιλεὺς ἁγίαι καὶ ἐπαινετῆι πίστει ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας μεριμνῶν πρὸς ἡμᾶς γράμματα διεπέμψατο περὶ τούτων ἅτινα παρ' ὑμῖν ταραχῆς κτύπον ἐνεποίησαν, θαυμάζομεν τὴν σὴν ἀδελφότητα, τί αὐτόθι σκάνδαλον γεγένηται ὅπερ πρὸς ἡμᾶς ἡσυχάσαι δεδύνησαι καὶ μὴ μᾶλλον φροντίσαι ὥστε πρὸ πάντων διδασκαλίαι σῆς ἀναφορᾶς ἡμᾶς διδάξαι, ἐφ' ὧι τε ἡμᾶς περὶ τῆς πίστεως τῶν πραχθέντων μὴ δύνασθαι ἀμφιβάλλειν. ἐδεξάμεθα γὰρ λίβελλον Εὐτυχοῦς τοῦ πρεσβυτέρου, ὅστις μέμφεται κατηγοροῦντος Εὐσεβίου ἐπισκόπου ἀναξίως ἑαυτὸν τῆς κοινωνίας ἐστερῆσθαι, καὶ μάλιστα, ὡς ἐμαρτύρατο, ὅτι κληθεὶς παρεγένετο καὶ τὴν ἰδίαν παρουσίαν οὐκ ἠρνήσατο, ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε ἐν αὐτῶι τῶι δικαστηρίωι λίβελλον ἐκκλήτου ἐπιδεδωκέναι αὐτόν· ὅθεν ἠναγκάσθη διαμαρτυρίας λιβέλλους ἐν τῆι Κωνσταντινουπόλει προθεῖναι. ὧν πραγμάτων γεγενημένων οὔπω ἐπιγινώσκομεν ποίαι δικαιοσύνηι ἀπὸ τῆς κοινωνίας τῆς ἐκκλησίας ἐγένετο κεχωρισμένος. ἀλλὰ προσέχοντες τῆι αἰτίαι θέλομεν τοῦ σοῦ φάκτου τὸν λογισμὸν μαθεῖν καὶ πάντα ὑπερτεθῆναι ἄχρι τῆς ἡμετέρας γνώσεως, ἐπειδὴ ἡμεῖς οἱ βουλόμενοι τῶν ἱερέων τοῦ δεσπότου δικαίας εἶναι τὰς κρίσεις οὐδὲν δυνάμεθα μὴ διαγνωσθέντων τῶν πραγμάτων εἴς τινος μέρους πρόκριμα ἀποφήνασθαι πρὶν ἢ τὰ πραχθέντα μετὰ ἀληθείας ἀκούσωμεν. καὶ διὰ τοῦτο ἡ σὴ ἀδελφότης δι' ἐπιτηδείου μάλιστα καὶ ἁρμοδίου πληρεστάτηι ἀναφορᾶι γνωρίσει ἡμῖν τίς κατὰ τῆς ἀρχαίας πίστεως καινότης ἀνέκυψεν, ὅπερ αὐστηρᾶι ἀποφάσει ἄξιον ἐγένετο τοῦ ἐκδικηθῆναι. καὶ γὰρ ἡ ἐκκλησιαστικὴ διοίκησις καὶ τοῦ θεοφιλεστάτου βασιλέως ἡ πίστις πολλὴν ἡμῖν φροντίδα περὶ τῆς τῶν Χριστιανῶν εἰρήνης ἐνέβαλεν, ἵνα περιαιρεθεισῶν τῶν διχονοιῶν ἡ καθολικὴ πίστις ἀμόλυντος δια-

4 Exemplar Latinum extat in Leonis ep. 3 [= Epist. ante Gesta Coll. 4]

MBV

1 ζήτησιν V 5 μέλλων] μᾶλλον, ο in ω corr. V 6 τινὰ om. V 7 αὐτῶ V σαυτῶ MB 9 ἐνενόησαν V 12 πέτροσ ὁ μακάριοσ BV 14 συναίσεωσ V 18 Δ̄ M 21 ὑπὸ V τῆς εἰρήνης om. V 22 ἐποίησαν BV 29 post αὐτόν om. *nec tamen fuisse susceptum* translator 30 · ὧν scripsi τῶν MBV 33 ὑπερτιθέναι V 35 ἀκούσομεν MB 39 εὐσεβεστάτου V *piissimi* Φcr 40 ἀμώμητοσ BV

φυλαχθείη καὶ τούτων οἵτινες τὰ φαῦλα ἐκδικοῦσιν, ἀπὸ τῆς πλάνης ἀνακληθέντες τῇ ἡμετέραι αὐθεντίαι ὧν ἂν δοκιμασθῇ ἡ πίστις, ὀχυρωθῶσι. καὶ μηδεμία δυσχέρεια ἐκ τούτου τοῦ μέρους προσαχθῇ, ὁπότε ὁ μνημονευθεὶς πρεσβύτερος ἐν τῶι ἰδίωι λιβέλλωι ὡμολόγησεν ἕτοιμον ἑαυτὸν εἶναι πρὸς διόρθωσιν, εἴ τι εἰς αὐτὸν εὑρεθείη ὅπερ ἐστὶν ἄξιον ἐπιλήψεως. πρέπει γὰρ ἐπὶ τῶν τοιούτων αἰτιῶν τούτου μάλιστα φροντίζειν ὥστε ἐκτὸς θορύβου καὶ φιλονεικίας καὶ τὴν ἀγάπην φυλάττεσθαι καὶ τὴν ἀλήθειαν ἐκδικεῖσθαι, ἀδελφὲ τιμιώτατε. καὶ διὰ τοῦτο, ἐπειδὴ ἡ σὴ ἀγάπη περὶ τῆς τοσαύτης αἰτίας συνορᾶι ἡμᾶς ἀναγκαίως εἶναι ἐμφρόντιδας, πληρέστατα καὶ τηλαυγέστατα σύμπαντα ἡμῖν, ὅπερ ἤδη ποιῆσαι ὤφειλε, δηλῶσαι σπουδάσει, ἵνα μὴ μεταξὺ τῆς διδασκαλίας τῶν μερῶν ἀμφιβολίαι τινὶ ἀπατηθῶμεν καὶ διχόνοια τραφῆι, ἥτις ἐν ταῖς ἰδίαις ἀρχαῖς ἐξαπτέα ἐστίν. ἔστι γὰρ ἡμῖν καταθύμιον καὶ παραφυλακτέον τοῦ θεοῦ ἐμπνέοντος, ἵνα μὴ αἱ διατυπώσεις τῶν προσκυνητῶν πατέρων αἱ θεόθεν τὴν ἰσχὺν ἔχουσαι καὶ εἰς τὴν τελειότητα τῆς πίστεως ἀνήκουσαι φαύληι τινὸς ἑρμηνείαι μολυνθῶσιν.

Ὁ θεὸς ὑγιῆ σε διαφυλάξει, ἀδελφὲ τιμιώτατε.

Ε Ἐπιστολὴ Φλαβιανοῦ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Λέοντα ἀρχιεπίσκοπον τῆς Ῥωμαίων ἁγίας ἐκκλησίας

5 Τῶι ὁσιωτάτωι καὶ θεοφιλεστάτωι πατρὶ καὶ συλλειτουργῶι Λέοντι Φλαβιανὸς ἐν κυρίωι χαίρειν. Οὐδὲν ἴστησιν κτλ. = Epist. Coll. H 3

Ϛ Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης Λέοντος πρὸς Φαῦστον πρεσβύτερον καὶ ἀρχιμανδρίτην

6 Τῶι ἀγαπητῶι υἱῶι Φαύστωι πρεσβυτέρωι Λέων ἐπίσκοπος. Κεχαρισμένον ἐστίν κτλ. = Epist. Coll. H 4

Ζ Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης Λέοντος πρὸς Ἰουλιανὸν ἐπίσκοπον τῆς Κῶ πόλεως

7 Τῶι ἀγαπητῶι ἀδελφῶι Ἰουλιανῶι Λέων ἐπίσκοπος. Εἰ καὶ κτλ. = Epist. Coll. H 6

Η Τοῦ αὐτοῦ Λέοντος ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πρὸς Φαῦστον καὶ Μαρκελλῖνον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀρχιμανδρίτας Κωνσταντινουπόλεως

8 Ἀγαπητοῖς τέκνοις Φαύστωι καὶ Μαρκελλίνωι καὶ λοιποῖς ἀρχιμανδρίταις Λέων ἐπίσκοπος. Ἐπειδὴ διὰ τὴν αἰτίαν κτλ. = Epist. Coll. H 7

Θ Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης Λέοντος πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Θεοδόσιον

9 Τῶι ἐνδοξοτάτωι καὶ φιλανθρωποτάτωι Θεοδοσίωι αὐγούστωι Λέων ἐπίσκοπος. Ὅσωι τῶν ἀνθρωπίνων κτλ. = Epist. Coll. H 10

Ι Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης Λέοντος πρὸς τὴν εὐσεβεστάτην Πουλχερίαν

10 Τῆι ἐνδοξοτάτηι καὶ φιλανθρωποτάτηι θυγατρὶ Πουλχερίαι Λέων ἐπίσκοπος. Ὅσην πεποίθησιν κτλ. = Epist. Coll. H 11

MBV

2 μία V 4 ἑαυτὸν ἕτοιμον BV 5 ἐπιλήψεως edd. Romani ὑπολήψεως MBV 10 ἐξαπτέα MBV ἐξαλειπτέα edd. Romani ἐξαρτέα coniecerim 14 διαφυλάξαι V φυλάξοι B 15 Ε M 17 μα̅ M^{mg} 18 ἐν κυρίωι om. BV 19 ϛ̅ M 21 μβ̅ M^{mg} 23 Ζ̅ M ἁγιωτάτου καὶ om. V 24 Κῶ πόλεως om. V 25 μγ̅ M 27 Η̅ M φλαβιανὸν V 29 μδ̅ M τοῖσ ἁγατηποῖσ V 31 Θ̅ M 35 Ι̅ M

ΙΑ Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὴν ἐν Ἐφέσωι δευτέραν σύνοδον, ἥτις ὑπεβλήθη μέν, ἀπεκρύβη δὲ διὰ τὸ μὴ συγχωρηθῆναι δημοσιευθῆναι τοῖς ἐπισκόποις ὑπὸ τοῦ δυσσεβοῦς Διοσκόρου τοῦ Ἀλεξανδρείας ἐπισκόπου

11 Λέων ἐπίσκοπος τῆι ἁγίαι συνόδωι τῆι ἐν Ἐφέσωι συνελθούσηι ἀγαπητοῖς ἀδελφοῖς ἐν κυρίωι χαίρειν. Ἡ τοῦ ἡμερωτάτου κτλ. = Epist. Coll. H 8

Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης Λέοντος πρὸς Θεοδόσιον τὸν βασιλέα, δι' ἧς ἠιτησεν ἰδικὴν σύνοδον ἐν τοῖς τῆς Ἰταλίας μέρεσι γενέσθαι καὶ ἐν μηδενὶ ἑτέρωι τόπωι διὰ τὸ ὑπεναντίαν εἶναι τῶν κανόνων τὴν ἐν Ἐφέσωι δευτέραν σύνοδον

12 Τῶι γαληνοτάτωι καὶ ἐνδοξοτάτωι Θεοδοσίωι βασιλεῖ Λέων ἐπίσκοπος. Ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς κτλ. = Epist. Coll. M 1

ΙΓ Τοῦ αὐτοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης Λέοντος ἐπιστολὴ πρὸς τὸν αὐτὸν βασιλέα Θεοδόσιον τὴν σύνοδον ἐξαιτοῦντος εἰς τὰ μέρη τῆς Ἰταλίας γενέσθαι ὡς μεμφομένου τὴν ἐν Ἐφέσωι γενομένην δευτέραν σύνοδον

13 Τῶι φιλανθρωποτάτωι καὶ γαληνοτάτωι Θεοδοσίωι αὐγούστωι Λέων ἐπίσκοπος καὶ ἡ ἁγία σύνοδος ἡ ἐν τῆι Ῥωμαίων πόλει συναχθεῖσα. Τοῖς γράμμασι κτλ. = Epist. Coll. M 12

Theod. ep. 83 Θεοδωρήτου ἐπισκόπου πόλεως Κύρου πρὸς Διόσκορον ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεξανδρείας

14 1 Τῶι εὐλαβεστάτωι καὶ θεοφιλεστάτωι Διοσκόρωι Θεοδώρητος χαίρειν. Μεγίστην φέρει τοῖς συκοφαντουμένοις παραψυχὴν τὰ τῆς θείας γραφῆς διηγήματα. ὅταν γάρ τις ὑπὸ γλώττης ἀχαλινώτου ψευδηγορίαις βληθεὶς τὰς ὀξείας δέξηται τῆς ἀθυμίας ἀκίδας, ἀναμιμνήσκεται τῆς κατὰ τὸν ἀξιάγαστον Ἰωσὴφ ἱστορίας καὶ ὁρῶν τῆς σωφροσύνης τὸ ἄγαλμα καὶ τῆς παντοδαπῆς ἀρετῆς τὸν διδάσκαλον συκοφαντίας γραφὴν ὑπομείναντα καὶ ὡς γάμον ἀλλότριον διορύξαντα καθειρχθέντα καὶ πεδηθέντα καὶ πλεῖστον ὅσον ἐν εἱρκτῆι διατρίψαντα χρόνον τῶι τοῦ διηγήματος φαρμάκωι θεραπεύει τὴν ἀλγηδόνα. οὕτω πάλιν εὑρίσκων τὸν πραότατον Δαυὶδ ὡς τύραννον ὑπὸ τοῦ Σαοὺλ ἐλαυνόμενον δὶς τὸν πολέμιον καὶ θηρεύσαντα καὶ ἀλώβητον ἀπολύσαντα ἀλεξιφάρμακον πάλιν ἐντεῦθεν τῆς ἀθυμίας λαμβάνει. ὅταν δὲ καὶ αὐτὸν ἴδηι τὸν δεσπότην Χριστόν, τῶν αἰώνων τὸν ποιητήν, τὸν τῶν ἁπάντων δημιουργόν, τὸν ἀληθινὸν θεὸν καὶ τοῦ
Mt. 27, 63 ἀληθινοῦ θεοῦ υἱὸν πλάνον ὑπὸ τῶν ἀλιτηρίων Ἰουδαίων ὠνομασμένον, οὐκέτι μόνον ψυχαγωγίαν, ἀλλὰ καὶ εὐθυμίαν καρποῦται μεγίστην ἅτε δὴ τῆς δεσποτικῆς ἀξιούμενος κοινωνίας.

---

20. 21. 29 — p. 49, 6 excerpta sunt in Codice syriaco Mus. Brit. Add. 12156 f. 67 [Σ]

M [usque ad 5], BV, Z [inde a 18], Λ [t. I 5 p. 315 sq. inde a 18]

1 ΙΑ MB 12 ΙΓ B 18. 19 θεοδωρήτου [θεοδωρίτου B] — ἀλεξανδρείας BV Διοσκόρωι ἐπισκόπωι ἀλεξανδρείας πγ' Z *incipit epistula sanctissimi Theoduriti epi Cyrri ad Dioscorum Alexandrinum post primam, ante secundam Ephesenam* Λ 20 Τῶι — χαίρειν BV *Domino meo uere deoamantissimo archiepiscopo Dioscoro Theodoritus in domino gaudere* Λ om. Z θεοδώριτοσ B 23 ἀναμιμνήσκηται B τε τῆσ BV ὁρῶν τῆς ZΛ ἀρετῆσ BV 24 παντοδαποῦσ V 25 καὶ¹ Z τὲ καὶ BV 26 διατρίψαντα ZΛ σχολάσαντα BV θεραπεύει ZΛ βαστάζει BV 26/27 ἀλγηδόνα ZΛ ἀχθηδόνα BV 27 οὕτω ZΛ ὅταν BV εὑρίσκων ZΛ εὑρίσκη BV 28 δὶσ ZΛ τὸν δὲ BV καὶ¹ ZΛ om. BV 30 τῶν — ποιητὴν ZΛ τὸν ποιητὴν τῶν αἰώνων BV θεὸν om. V καὶ om. Z 30/31 τοῦ ἀληθινοῦ] *uerum* Λ 31 πλάνον ZΛΣ πάλιν BV ἀλλοτρίων V ὠνομασμένον ZΛΣ φάγον καὶ οἰνοπότην ὀνομαζόμενον BV 32 δὴ] δὲ V

Ταῦτα δὲ γράψαι νῦν ἠναγκάσθην ἐντυχὼν τοῖς παρὰ τῆς σῆς ὁσιότητος γραφεῖσι τῶι δεσπότηι μου τῶι θεοφιλεστάτωι καὶ ἁγιωτάτωι ἀρχιεπισκόπωι Δόμνωι. προσέκειτο γὰρ αὐτοῖς καὶ τόδε ὡς τινὲς τὴν μεγίστην πόλιν τὴν ὑπὸ τῆς σῆς ἁγιότητος ἰθυνομένην κατειληφότες ἐγράψαντο ἡμᾶς ὡς εἰς δύο υἱοὺς μερίζοντας τὸν ἕνα κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ ταῦτα ἐν Ἀντιοχείαι διαλεγομένους, ἔνθα πολλαὶ μυριάδες τῶν ἀκροατῶν πληροῦσι τὸν σύλλογον. καὶ ἐκείνους μὲν ἐθρήνησα ὡς προφανῆ συκοφαντίαν ὑφᾶναι τετολμηκότας, ἤλγησα δέ (καί μοι σύγγωθι, δέσποτα, ὑπ' ὀδύνης λέγειν βιαζομένωι) ὅτι μοι θατέραν τῶν ἀκοῶν ἡ κατὰ θεόν σου τελειότης οὐκ ἐφύλαξεν ἀκεραίαν, ἀλλὰ τοῖς ψευδῶς παρ' ἐκείνων εἰρημένοις ἐπίστευσεν. καίτοι ἐκεῖνοι μὲν τρεῖς εἰσιν ἢ τέσσαρες ἢ πέντε καὶ δέκα, ἐγὼ δὲ πολλὰς ἔχω μυριάδας ἀνθρώπων τῆι τῆς διδασκαλίας ὀρθότητι μαρτυρούσας. ἐξ μὲν γὰρ ἔτη διετέλεσα διδάσκων ἐπὶ τοῦ τῆς μακαρίας καὶ ὁσίας μνήμης Θεοδότου τοῦ τῆς Ἀντιοχέων ἐπισκόπου, ὃς καὶ βίωι λαμπρῶι καὶ τῆι τῶν θείων δογμάτων ἐκεκόσμητο γνώσει, τρία καὶ δέκα δὲ πάλιν ἕτερα ἐπὶ τοῦ μακαρίου Ἰωάννου, ὃς τοσοῦτον ἐγάννυτο διαλεγομένων ἡμῶν, ὡς ἄμφω τὼ χεῖρε κινεῖν καὶ διανίστασθαι πολλάκις. ὅτι δὲ παιδόθεν τοῖς λογίοις τοῖς θείοις ἐντεθραμμένος ἀκριβῆ λίαν εἶχεν τῶν θείων δογμάτων τὴν εἴδησιν, ἐμαρτύρησεν ἐν τοῖς γράμμασιν ἡ ἁγιότης ἡ σή. πρὸς δὲ τούτοις ἕβδομόν ἐστιν ἔτος τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου [τοῦ κυρίου] Δόμνου καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἡμέρας τοσούτου διεληλυθότος χρόνου οὐδεὶς οὔτε τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων οὔτε τῶν εὐλαβεστάτων κληρικῶν τοῖς παρ' ἡμῶν εἰρημένοις ἐμέμψατο πώποτε. μεθ' ὅσης δὲ θυμηδίας καὶ οἱ φιλόχριστοι λαοὶ τῶν ἡμετέρων ἐπακούουσι λόγων, ῥάιδιόν σου τῆι κατὰ θεὸν τελειότητι παρὰ τῶν ἐκεῖθεν αὐτόσε παραγινομένων καὶ μέντοι καὶ παρὰ τῶν ἐντεῦθεν ἐκεῖσε ἀφικνουμένων μαθεῖν. καὶ ταῦτα λέγω οὐ σεμνυνόμενος, ἀλλ' ἀπολογεῖσθαι βιαζόμενος οὔτε μὴν λαμπρότητα, ἀλλὰ ὀρθότητα μόνον τοῖς ἐμαυτοῦ λόγοις προσμαρτυρῶν. καὶ ὁ μέγας δὲ τῆς οἰκουμένης διδάσκαλος ὁ θεσπέσιος Παῦλος ἔσχατον ἑαυτὸν τῶν ἁγίων καὶ πρῶτον τῶν ἁμαρτωλῶν ὀνομάζων ἀεὶ ἠναγκάσθη τῶν ψευδηγόρων ἐμφράττων τὰ στόματα τὸν τῶν οἰκείων πόνων ἐνθεῖναι κατάλογον καὶ δεικνὺς ὡς τῆς ἀνάγκης ἦν, ἀλλ' οὐ τῆς γνώμης ἡ τῶν παθημάτων διήγησις, ἐπήγαγεν· ἄφρων ἐγενόμην καυχώμενος· ὑμεῖς με ἠναγκάσατε. ἐγὼ δὲ ἄθλιον ἐμαυτὸν καὶ τρισάθλιον οἶδα (πολλοῖς γὰρ ὑπόκειμαι πλημμελήμασι), διὰ μόνην δὲ πίστιν ἐν τῆι τῆς θείας ἐπιφανείας ἡμέραι φειδοῦς τινος ἀπολαύσεσθαι προσδοκῶ. τοῖς γὰρ τῶν ἁγίων πατέρων ἀκολουθεῖν ἴχνεσιν καὶ προθυμοῦμαι καὶ προσεύχομαι καὶ τὴν εὐαγγελικὴν διδασκαλίαν ἣν ἐν κεφαλαίοις παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἐν Νικαίαι τῆς Βιθυνίας συνεληλυθότες ἁγιώτατοι πατέρες, ἣν καὶ ἡ ἐν Ἐφέσωι ἁγία

2 Cor. 12, 11

2 haec Dioscori ad Domnum epistula inserta est Actis synodi Ephesenae alterius [*Abhandlg. d. Gött. Ges. d. Wiss. N. F. 15*]; cf. p. 132, 36—134, 2. 134, 18—21. 136, 3. 4

29—p. 50, 17 excerpta in Σ

BVZΛ

1 ὁσιότητοσ BVΣ ἁγιότητοσ Z 2 δεσπότη μου τῶ BVΛΣ om. Z τῶ κυρίω δόμνω Z 2/3 προέκειτο Λ 3 ἁγιότητοσ BVΣ ὁσιότητοσ Z 4 ἔγραψαν V 5 τοῦτο BV 6 ὡς BVΛ om. Z 9 ἐπίστευσεν ZΛ ἐφύλαξε BV καίτοι ἐκεῖνοι Z κἀκεῖνοι BV 10 ἀνθρώπων ZΛ ἀκροατῶν BV 13 δὲ ZΛ om. BV 14 μακαρίου ἰωάννου ZΛ τῆσ ὁσίασ καὶ μακαρίασ μνήμησ ἰωάννου τοῦ ἐπισκόπου BV ἐγάννυτο διαλεγομένων BVΛ ἰαίνετο ὑποδιαλεγομένων Z 15 ἐκ παιδόθεν BV τοῖσ θείοισ λογίοισ [λόγοισ V] BV 16/17 ἡ σὴ ὁσιότησ BV 17 θεοφιλεστάτου ZΛ θεοφιλεστάτου καὶ ὁσιωτάτου BV 18 τοῦ κυρίου Z κυρίου BV om. Λ παρελθόντοσ BV 21 ἐπαίουσι BV τὴν — τελειότητα BV 22 αὐτόσε Z ἐνταῦθα BV παραγενομένων BV μέντοι καὶ om. BV ἀφικομένων BV 23 καὶ om. V βιαζόμενοσ ZΛ βουλόμενοσ BV 24 μόνον BVΛ μόνην Z μαρτυρῶν BV 25 ὁ — παῦλοσ ZΛ om. BV 27 ἐκθεῖναι VΛ ἦν — γνώμησ ZΛ ἡ ἀλοὺσ ἦν BV 28 με] δέ με V 29 ἐμ' αὐτῶ V 30 δὲ μόνησ πίστεωσ BV 31 μὲν γὰρ BV 33 συνεληλυθότεσ Z [= cod. Vindob. suppl. 23 teste I. L. Schulze] συναχθέντεσ BV 33/p. 50, 1 ἦν — διηγόρευσε BVΛΣ om. Z

σύνοδος κρατεῖν διηγόρευσεν, σπουδάζω φυλάττειν ἀκήρατον. καὶ ὥσπερ ἕνα πιστεύω εἶναι θεὸν πατέρα καὶ ἓν πνεῦμα ἅγιον ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορευόμενον, οὕτως ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, υἱὸν τοῦ θεοῦ μονογενῆ πρὸ τῶν αἰώνων ἐκ τοῦ πατρὸς γεγεννημένον,
Hebr. 1, 3 ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτῆρα τῆς τοῦ πατρὸς ὑποστάσεως, διὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων σωτηρίαν σαρκωθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα καὶ κατὰ σάρκα ἐκ Μαρίας τῆς παρ-
Rom. 9, 5 θένου τεχθέντα. οὕτω γὰρ ἡμᾶς καὶ ὁ πάνσοφος ἐδίδαξε Παῦλος· ὧν οἱ πατέρες, φησί, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸς εὐλογητὸς
Rom. 1, 3. 4 εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν, καὶ πάλιν περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυὶδ κατὰ σάρκα τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνης. διὰ γάρ τοι τοῦτο καὶ θεοτόκον ἀποκαλοῦμεν τὴν ἁγίαν παρθένον καὶ τοὺς τὴν προσηγορίαν ταύτην παραιτουμένους ἀλλοτρίους τῆς εὐσεβείας ἡγούμεθα, ὡσαύτως δὲ καὶ τοὺς εἰς δύο πρόσωπα ἢ εἰς δύο υἱοὺς ἢ δύο κυρίους μερίζοντας τὸν ἕνα κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν κιβδήλους ὀνομάζομεν καὶ τῆς τῶν φιλο-
Eph. 4, 5 χρίστων ἀποκρίνομεν μοίρας. ἠκούσαμεν γὰρ τοῦ θειοτάτου Παύλου λέγοντος εἷς
1 Cor. 8, 6 κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα καὶ πάλιν εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι'
Hebr. 13, 8 οὗ τὰ πάντα καὶ αὖθις Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς
Eph. 4, 10 τοὺς αἰῶνας καὶ ἑτέρωθι ὁ καταβὰς αὐτός ἐστιν καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν. καὶ μυρίας δὲ τοιαύτας ἑτέρας ἔστιν εὑρεῖν παρ' αὐτῶι
Ioh. 1, 14 φωνὰς τὸν ἕνα κύριον κηρυττούσας. οὕτω καὶ ὁ θεῖος εὐαγγελιστὴς βοᾶι καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας. καὶ
Ioh. 1, 30 ὁ τούτου δὲ ὁμώνυμος, ὁ βαπτιστὴς φημί, βοᾶι λέγων· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. καὶ τὸ ἓν πρόσωπον δείξας ἀμφότερα τέθεικεν καὶ τὰ θεῖα καὶ τὰ ἀνθρώπεια. ἀνθρώπειον μὲν γὰρ καὶ τὸ ἀνήρ καὶ τὸ ἔρχεται, θεῖον δὲ τὸ ὅτι πρῶτός μου ἦν· ἀλλ' ὅμως οὐκ ἄλλον οἶδεν τὸν ὀπίσω ἐρχόμενον καὶ ἄλλον τὸν πρὸ αὐτοῦ ὄντα, ἀλλὰ τὸν αὐτὸν οἶδεν προαιώνιον μὲν ὡς θεόν, ἄνθρωπον δὲ μετ' αὐτὸν ἐκ τῆς παρθένου τεχθέντα. οὕτω καὶ ὁ τρισμα-
Ioh. 20, 28 κάριος Θωμᾶς τῆι τοῦ κυρίου σαρκὶ τὴν χεῖρα προσενεγκὼν κύριον ὠνόμασεν καὶ θεόν, διὰ τῆς ὁρωμένης φύσεως καταμαθὼν τὴν ἀόρατον. οὕτω καὶ ἡμεῖς τῆς μὲν αὐτοῦ σαρκὸς καὶ τῆς θεότητος τὴν διαφορὰν ἐπιστάμεθα, ἕνα δὲ ἴσμεν υἱὸν τὸν ἐνανθρωπήσαντα θεὸν λόγον.

Ταῦτα γὰρ καὶ παρὰ τῆς θείας γραφῆς ἐδιδάχθημεν καὶ παρὰ τῶν ταύτην ἡρμηνευκότων πατέρων Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀθανασίου τῶν μεγαλοφώνων κηρύκων τῆς ἀληθείας, οἳ τὸν ἀποστολικὸν ὑμῶν διεκόσμησαν θρόνον, καὶ Βασιλείου καὶ Γρηγορίου καὶ τῶν ἄλλων τῆς οἰκουμένης φωστήρων· ὅτι δὲ καὶ τοῖς τῶν μακαριωτάτων Θεοφίλου καὶ

---

27. 28 cf. Dioscori epistulam l. c. p. 134, 20. 21

19—27. 32—p. 51, 2 excerpta in Σ

BVZΛ

2 οὕτωσ ZΛΣ οὕτωσ καὶ BV 3 τοῦ om. BV μονογεννῆ V τῶν BVΛΣ πάντων τῶν Z 4 τοῦ πρσ̄ ZΛΣ om. BV 6 ἐδίδαξε ZΛΣ διδάσκει BV 8 αἰῶνασ BVΛΣ αἰῶνασ τῶν αἰώνων Z 12 εἰσ² BΛ om. VZ ἢ² ZΛ ἢ εἰσ BV 15 καὶ πάλιν ZΛ om. BV 17 ἐστιν om. V 18 τῶν οὐρανῶν πάντων V τῶν οὐρανῶν Λ ἑτέρας om. VΛ εὑρεῖν ZΛ ἰδεῖν BV 22 δὲ VΛΣ γε BZ ὁ — φημί ZΣ om. BV βοᾶ ZΛΣ ἐβόα BV 24 ἀνθρώπινα ἀνθρώπινον BV τὸ cod. Vind. suppl. 23 teste I. L. Schulze Σ om. ZBV 25 ὅτι om. Σ ἄλλο V 26 ἀλλὰ τὸν ZΛΣ ἀλλ' BV τὸν πρὸ αἰώνων BV 28 θν̄ ZΛ θῦ εἰπὼν ὁ κσ̄ μου καὶ ὁ θσ̄ μου BV 29 τὴν] τὸν V 30 τῆς om. Z 32 γὰρ ZΛΣ om. BV θείασ ZΛΣ ἁγίασ BV 33 πατέρων ZΛΣ ἁγίων πατέρων BV 34 κατεκόσμησαν BV 35 ὅτι δὲ ZΣ ὅτι Λ om. BV μακαριωτάτων BVΛ μακαρίων Z

Κυρίλλου συγγράμμασιν κεχρημένοι τοὺς ἀντιλέγειν τολμῶντας καὶ διὰ τούτων ἐπιστομίζομεν, αὐτὰ μαρτυρεῖ τὰ πράγματα. τοὺς γὰρ τῆς δεσποτικῆς σαρκὸς καὶ τῆς θεότητος τὴν διαφορὰν ἀρνουμένους καὶ ποτὲ μὲν τὴν θείαν φύσιν εἰς σάρκα τετράφθαι λέγοντας, ποτὲ δὲ τὴν σάρκα εἰς θεότητος μεταβεβλῆσθαι φύσιν τοῖς τῶν θαυμασίων τούτων ἀνδρῶν φαρμάκοις θεραπεύειν σπουδάζομεν. σαφῶς γὰρ καὶ τῶν δύο φύσεων ἡμᾶς τὴν διαφορὰν ἐκπαιδεύουσι καὶ τὸ ἄτρεπτον τῆς θείας κηρύττουσι φύσεως καὶ τὴν δεσποτικὴν σάρκα θείαν μὲν ἀποκαλοῦσιν ὡς τοῦ θεοῦ λόγου σάρκα γεγενημένην, τὸ δὲ εἰς θεότητος αὐτὴν μεταβεβλῆσθαι φύσιν ὡς ἀσεβὲς ἀποκηρύττουσιν.

Ὅτι δὲ καὶ ὁ τῆς μακαρίας καὶ ὁσίας μνήμης Κύριλλος πολλάκις ἡμῖν ἐπέστειλεν, οἶμαι καὶ τὴν σὴν εἰδέναι σαφῶς ἁγιότητα. καὶ ἡνίκα δὲ τὰ κατὰ Ἰουλιανοῦ συγγράμματα εἰς τὴν Ἀντιόχειαν πέπομφεν, ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ εἰς τὸν ἀποπομπαῖον γραφέντα, τὸν μακάριον ἤτησεν Ἰωάννην τὸν τῆς Ἀντιοχέων ἐπίσκοπον ἐπιδεῖξαι αὐτὰ τοῖς κατὰ τὴν Ἑώιαν διαπρέπουσι διδασκάλοις καὶ δὴ τοῖς γράμμασιν εἴξας ὁ μακάριος Ἰωάννης πέπομφεν ἡμῖν τὰς βίβλους καὶ ἀναγνόντες ἐθαυμάσαμεν καὶ ἐπεστείλαμεν τῶι τῆς μακαρίας μνήμης Κυρίλλωι. καὶ ἀντέγραψεν πάλιν ἡμῖν καὶ ἀκρίβειαν ἡμῖν καὶ διάθεσιν μαρτυρῶν καὶ σώιζεται παρ' ἡμῖν ταῦτα τὰ γράμματα.

Ὅτι δὲ καὶ τοῖς περὶ Νεστορίου ὑπαγορευθεῖσι τόμοις ὑπὸ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Ἰωάννου δὶς ὑπεγράψαμεν, μαρτυροῦσιν ἡμῶν αἱ χεῖρες. ἀλλ' οὗτοι ταῦτα περὶ ἡμῶν θρυλοῦσι τὴν οἰκείαν νόσον τῆι καθ' ἡμῶν συκοφαντίαι συσκιάζειν πειρώμενοι. ἀποστραφήτω τοίνυν ἡ ὁσιότης σου τοὺς λαλοῦντας τὸ ψεῦδος καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς φροντισάτω γαλήνης καὶ τοὺς διαφθείρειν τολμῶντας τῆς ἀληθείας τὰ δόγματα ἢ τοῖς ἀλεξικάκοις θεραπευέτω φαρμάκοις ἢ τὴν θεραπείαν μὴ δεχομένους ὡς ἀνηκέστως διακειμένους τῶν ποιμνίων ἐξελασάτω, ἵνα μὴ τῆς ἐκείνων λώβης μεταλάχηι τὰ πρόβατα· ἡμᾶς δὲ τῆς συνήθους ἀξιούτω προσρήσεως. ὅτι γὰρ ἃ φρονοῦμεν, γεγράφαμεν, μαρτυρεῖ καὶ τὰ παρ' ἡμῶν συγγραφέντα εἴς τε τὰς θείας γραφὰς καὶ κατὰ τῶν τὰ Ἀρείου καὶ Εὐνομίου φρονούντων. πρὸς δὲ τούτοις καὶ σύντομον ἀκροτελεύτιον τίθημι

εἴ τις οὐ λέγει τὴν ἁγίαν παρθένον θεοτόκον ἢ ψιλὸν ἄνθρωπον ἀποκαλεῖ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἢ εἰς δύο υἱοὺς μερίζει τὸν ἕνα μονογενῆ καὶ πρωτότοκον Col. 1, 15
πάσης κτίσεως, ἐκπέσοι τῆς εἰς Χριστὸν ἐλπίδος καὶ ἐρεῖ πᾶς ὁ λαός· γένοιτο γένοιτο. cf. Num. 5, 22

Τούτων δὲ παρ' ἡμῶν οὕτως εἰρημένων τὰς ἱερᾶς σου εὐχὰς παρασχεῖν μοι, δέσποτα, καταξίωσον καὶ ἀντιγράφοις εὐφρᾶναι δηλοῦσιν ὡς ἀπεστράφη σου ἡ ἁγιωσύνη τοὺς συκοφάντας.

---

1 σημ̄ πῶς γράφει μακαριώτατον τὸν Κύριλλον ὁ Θεοδώρητος V^{mg}
3 σημ̄ περὶ τῆς σαρκὸς τοῦ Χριστοῦ ὅτι θεία καὶ οὐ τραπεῖσα εἰς φύσιν θεότητος V^{mg}
9—15. 17—18. 24—29 excerpta in Σ

BVZΛ

1 συγγράμμασιν ZΛΣ γράμμασι BV 1/2 καὶ [om. Λ] — ἐπιστομίζομεν ZΛΣ ἐπιστομίζομεν καὶ διὰ τούτων ὡσ BV 2 πράγματα BVΛΣ γράμματα Z 3 τετρέφθαι Z 4 μεταβληθεῖσαν BV 4/5 θαυμασίων τούτων ZΛ θαυμασιωτάτων BV 6 τὴν διαφορὰν ἡμᾶσ V 7 λόγου om. VΛ 8 ἀποκηρύττουσιν BVΛ ἀπεκήρυξαν Z 9 καὶ ὁσίασ BVΛΣ om. Z ἀπέστειλεν Z 10 σαφῶσ εἰδέναι BV ἁγιότητα ZΣ τελειότητα BV *beatitudinem* [i. e. ὁσιότητα] Λ 11 ἐκπέπομφεν BV 12 ἀντιοχέων BVΛ ἀντιοχείασ Z ταῦτα BV 14 ἀπεστείλαμεν V 15 ἀντέγραψεν ZΛ ἔγραψε BV 16 ταῦτα τὰ γράμματα παρ' ἡμῖν BV 17—19 Ὅτι — πειρώμενοι om. Z 18 Ἰωάννου om. Σ δὶς om. Λ 19 θρυλλοῦσι BV 20 ἀπογραφήτω V ἡ σὴ ὁσιότησ BV τοὺσ ZΛ αὐτοὺσ BV 21 τολμῶντασ ZΛ ἐπιχειροῦντασ BV 22 θεραπευέτω ZΛ ἐκείνων θεραπεῦσαι BV 23 *a sacris ouilibus* Λ μεταλάβη BV 24 γεγράφαμεν ZΛΣ γράφομεν BV 25 τε om. V τὰ BΣ τοῦ V om. Z 27 οὐ λέγει ZΣ οὐχ ὁμολογεῖ BVΛ καλεῖ Z 28 υἱοὺς om. ΛΣ 29 πάσησ τῆσ BV εἰπάτω BV 30—p. 52, 2 om. Z

Πᾶσαν τὴν σὺν τῆι σῆι θεοσεβείαι ἐν Χριστῶι ἀδελφότητα ἐγώ τε καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ προσαγορεύομεν.

Ἐπιστολὴ Ἀνατολίου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Λέοντα ἀρχιεπίσκοπον Ῥώμης

15 Τῶι ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι πατρὶ καὶ συλλειτουργῶι ἀρχιεπισκόπωι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέοντι Ἀνατόλιος ἐν κυρίωι χαίρειν. Τῆς μὲν ὑμετέρας ἁγιωσύνης ὁ περὶ τὴν εὐσέβειαν ζῆλος καὶ ἡ περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως τῶι πάντων σωτῆρι θεῶι φίλη τε καὶ ἀρέσκουσα φροντὶς ἀξία παντὸς γέγονε θαύματος. ἔθος γὰρ ὑμῖν τοῖς οὕτω μεγάλοις εὐδοκιμεῖν καὶ θεμέλιον τῶν Χριστοῦ ἐκκλησιῶν τὰς ἑαυτῶν ποιεῖσθαι σπουδάς· ὅθεν οὐ περιεῖδεν ἡ ὑμῶν ὁσιότης τὴν ἀληθῆ πίστιν βεβήλοις ὑπορυττομένην ὁρμαῖς, ἀλλὰ βδελυξαμένη τοὺς κακοὺς ἐργάτας τῶι ὅπλωι τῆς μισοπονηρίας ἐντόνως τούτους κατέτρωσεν. ἐπεὶ τοίνυν καὶ οἱ εὐσεβέστατοι καὶ φιλόχριστοι ἡμῶν βασιλεῖς, ἄριστοι τῆς εὐσεβείας ὑπάρχοντες ζηλωταί, πᾶσαν ῥίζαν πικρίας ἀναφύουσαν φροντίσαντες ἐκτεμεῖν, ἵνα μὴ δι' αὐτῆς μιανθῶσι, διὰ τοῦτο πλέον εἰς βασιλείαν προαχθέντες ὅπως τυραννουμένηι τῆι πίστει τῶν πατέρων ἀμύνωσιν, ἐκ πάσης σχεδὸν τῆς ὑφ' ἡλίωι τοὺς θεοῦ ἱερουργοὺς ἐθέσπισαν συναχθῆναι, ἵνα οὗτοι κοινῆι κρίσει βεβαιώσαντες τὴν τῶν μακαρίων καὶ ἀοιδίμων πατέρων πίστιν καὶ τὴν σύμφωνον ταύτηι τῆς σῆς ἁγιότητος ἐπιστολὴν πᾶσαν καινοτομίαν τῶν ἐπεισάκτων σοφισμάτων τῆς εὐσεβείας τὸ φρόνημα παραβλάπτουσαν ἀποσκεδάσωσι, καὶ ἔδει ἅπαντα εἰς γνῶσιν τῆς σῆς ἁγιότητος ἀνενεχθῆναι τὰ παρακολουθήσαντα, ἀναγκαίως ἀποστέλλοντες αὐτόθι κατ' ἐπιλογὴν τὸν θεοφιλέστατον ἀδελφὸν καὶ συνεπίσκοπον ἡμῶν Λουκιανὸν τόν τε εὐλαβέστατον διάκονον Βασίλειον, γράφομεν καὶ αὖθις ταῦτα δηλοῦντες ὡς ἤδη μὲν ὁ θεοφιλέστατος ἀδελφὸς καὶ συνεπίσκοπος ἡμῶν Λουκίνσιος ἅμα τῶι θεοσεβεστάτωι συμπρεσβυτέρωι ἡμῶν Βονιφατίωι σὺν Μαρκιανῶι τῶι εὐλαβεστάτωι διακόνωι φανεροὺς χάρτας περιέχοντας τὰ ἐν τῆι ἁγίαι καὶ οἰκουμενικῆι συνόδωι πεπραγμένα λαβὼν ταύτης τῆς βασιλευούσης ἐξεδήμησε πόλεως, ἐπειδὴ δὲ μετ' ἐκείνους πρέπον ἦν τοὺς ὑπολελειμμένους καὶ εἰς γνῶσιν ὑμῶν ἀναγκαίως ἐλθεῖν ὀφείλοντας χάρτας καὶ δι' ἡμετέρων ἀνδρῶν ἀποσταλῆναι διὰ τὸ ἰδικῶς ἡμῖν πεπρᾶχθαι τινά, τούτου χάριν ἐπιλεξάμενοι ἄνδρα εὐλαβείαι τε καὶ συνέσει καὶ τῆι περὶ τὴν πίστιν ἀκεραιότητι πλουτοῦντα, τὸν μνημονευθέντα θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον ἅμα τῶι προειρημένωι διακόνωι εἰς τὴν ὑμετέραν μεγίστην Ῥώμην ἐξαπεστείλαμεν, ἵνα τὰ μὲν διὰ τῶν χαρτῶν, τὰ δὲ δι' ἑαυτῶν σαφῆ ποιήσαντες ⟨τυχόντες⟩ ἀποκρίσεως προσφόρου τε καὶ ὑμῖν πρεπούσης χαίροντες πρὸς ἡμᾶς ἐπανέλθωσιν, ἀνυμνοῦντες μετὰ πάντων τὴν ἀγάπην καὶ τὴν φιλοφροσύνην τὴν συνήθη περὶ τὸν τῆς βασιλευούσης ταύτης πόλεως θρόνον τῆι πατρικῆι κηδεμονίαι τῆς ὑμετέρας μακαριότητος. ὅπως μὲν γὰρ ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἐρευνήσασα τὴν γεγενημένην ζάλην κατὰ τῆς κοινῆς εἰρήνης εὗρέ τε τὸν αἴτιον, Διόσκορον φημὶ τὸν τῆς Ἀλεξανδρέων γεγονότα πρώην ἐπίσκοπον, καὶ ἀπέτεμε τῆς ἱερωσύνης, τὰ παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου λεπτομερέστερον γραφέντα δηλοῖ (ἔδει γὰρ ἔδει ἐξαρθῆναι τὸν πονηρὸν ἐκ μέσου τὸν καὶ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην χειμῶνος καὶ ζάλης ἐμπλήσαντα), ἀλλ' ἐπὶ μὲν τούτοις τοῖς καλῶς δόξασι καὶ τὴν ὑμετέραν ἁγιότητα πεπείσμεθα τίθεσθαι διὰ τὴν ἔμφυτον μισο-

1. 2 excerpta sunt in Σ

BV

1 σὺν τῆι om. V 7 τῶν V 9 θεμέλιον B δοκίμιον V τοῦ χῦ V 11 εὐτόνως V 16 τοὺς θῶ V τοῦ θῦ B 19 καταβλάπτουσαν V 23 Λουκίνσιος Balterini λουκιανὸσ BV πρεσβυτέρω V 27 ἡμῶν V 28 εὐσεβεία V 31 τυχόντες addidi 36 τε om. V 39 τοῖς om. V

πονηρίαν ὑμῶν, ἐπειδὴ δὲ μετὰ τὸν ἐπ' ἐκείνωι τύπον ἐχρῆν, δι' ὃ μάλιστα σπουδαίως ὁ εὐσεβὴς βασιλεὺς τὴν ἁγίαν σύνοδον ἤθροισεν, ἐπὶ τὸν τῆς ὀρθῆς ἡμῶν πίστεως λόγον πάντων συνελθεῖν τὴν διάνοιαν, μετὰ προσευχῆς καὶ δακρύων, συμπαρούσης ἡμῖν τῶι πνεύματι καὶ συμπραττούσης καὶ διὰ τῶν αὐτόθεν ἀποσταλέντων θεοφιλεστάτων ἀνδρῶν τῆς σῆς ὁσιότητος, ἔχοντες ὑπερασπίζουσαν τὴν ἁγιωτάτην καὶ καλλίνικον Εὐφημίαν τὴν μάρτυρα, τῶι σωτηρίωι τούτωι ἑαυτοὺς ἅπαντες μετὰ πάσης σχολῆς δεδώκαμεν πράγματι καὶ ἀπαιτοῦντος τοῦ καιροῦ πάντας τοὺς συνειλεγμένους ἁγιωτάτους ἐπισκόπους σύμφωνον ὅρον ἐξενεγκεῖν πρὸς σαφήνειαν καὶ τρανοτάτην κατάληψιν τῆς εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ὁμολογίας, ὁ δεσπότης θεὸς εὑρισκόμενος καὶ τοῖς μὴ ζητοῦσιν, ἐμφανιζόμενος δὲ καὶ τοῖς μὴ ἐπερωτῶσιν αὐτόν, εἰ καὶ τινὲς τὴν ἀρχὴν διαφιλονεικεῖν ἐπεχείρησαν, ἀνέδειξεν ὅμως τὴν ἑαυτοῦ ἀλήθειαν καὶ ὠικονόμησε σύμφωνον καὶ ἀναντίλεκτον ἐκφωνηθῆναι παρὰ πάντων ἔγγραφον ⟨ὅρον⟩, στηρίζοντα μὲν τῶν βεβαίων τὰς ψυχάς, προσκαλούμενον δὲ πάντας εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας τοὺς ἀπὸ τῆς ἀληθείας ἐκκλίνοντας. καὶ δὴ ὑποσημηνάμενοι συμφώνως τῶι τοιούτωι χάρτηι, παραγενομένων εἰς τὸ συνέδριον τῆς οἰκουμενικῆς ἡμῶν συνόδου ἐν τῶι μαρτυρίωι τῆς αὐτῆς ἁγιωτάτης καὶ καλλινίκου μάρτυρος Εὐφημίας τοῦ τε εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως ἡμῶν Μαρκιανοῦ καὶ τῆς εὐσεβεστάτης καὶ τὰ πάντα πιστοτάτης βασιλίδος καὶ αὐγούστης τῆς θυγατρὸς ἡμῶν Πουλχερίας, μετὰ προσευχῆς χαρᾶς τε καὶ εὐφροσύνης τὸν ἐπὶ τῆι βεβαιώσει τῆς τῶν πατέρων ἡμῶν πίστεως ἔγγραφον ὅρον κατὰ τὴν ὑμετέραν ἐκείνην ἱερὰν ἐπιστολὴν ἐπιτεθεικότες τῶι ἁγίωι θυσιαστηρίωι προσδεδώκαμεν τῆι αὐτῶν εὐσεβείαι, οὕτως αὐτὸν δέξασθαι τούτων ἁπαιτησάντων. οἵπερ δεξάμενοι ἐδόξασαν σὺν ἡμῖν τὸν δεσπότην Χριστὸν τὸν ἀπελάσαντα μὲν πάντα ζόφον κακοδοξίας, τρανώσαντα δὲ ὁμογνωμόνως τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.

Καὶ τὸ μὲν περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης καὶ τῆς περὶ τὴν εὐαγῆ πίστιν ὁμονοίας τῶν ἱερέων τῆι χάριτι τοῦ σωτῆρος οὕτω συνέδραμεν· ἐπειδὴ δὲ καὶ περὶ ἑτέρων ὑποθέσεων ἐχρῆν ἡμᾶς διασκοπῆσαι, ἵνα ἡ τοσαύτη σύνοδος πάντα δόξηι πράττειν ἀπαραλείπτως τὰ δεόμενα διορθώσεώς τε καὶ βεβαιώσεως ἔν τε κανονικοῖς καὶ ἐν ἑτέροις ἐκκλησιαστικοῖς κεφαλαίοις, ἐγένετο φροντὶς τοῖς τε κρατοῦσι τῶν ὅλων καὶ τοῖς μεγαλοπρεπεστάτοις καὶ ἐνδοξοτάτοις ἄρχουσι τῆι τε λαμπρᾶι καὶ ἐνδόξωι συγκλήτωι τῶι τε κλήρωι παντὶ καὶ τῶι λαῶι αἴσθησιν λαβεῖν προσθήκης τινὸς εἰς τιμὴν τὸν κατὰ τὴν βασιλεύουσαν ταύτην Κωνσταντινούπολιν ἁγιώτατον θρόνον διὰ τῆς συναινέσεως τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου τῆς περὶ τὸν κανόνα τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ἁγίων πατέρων, οἵπερ ἐτύγχανον can. Const. 3
συνειλεγμένοι ἐπὶ τοῦ τῆς εὐσεβοῦς μνήμης μεγάλου Θεοδοσίου τοῦ γενομένου βασιλέως ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἡγουμένων τότε Νεκταρίου μὲν Κωνσταντινουπόλεως ἐπισκόπου, Τιμοθέου δὲ Ἀλεξανδρείας καὶ Μελετίου Ἀντιοχείας, Ἑλλαδίου Καισαρείας Καππαδοκίας, Κυρίλλου Ἱεροσολύμων καὶ τῶν λοιπῶν. καὶ πρὸς τὴν τοιαύτην πρᾶξιν ὡρμήσαμεν θαρροῦντες εἰκότως τῆι ὑμετέραι μακαριότητι ὡς οἰκειώσεται τὴν τιμὴν τοῦ Κωνσταντινουπόλεως θρόνου οἷα δὴ ἄνωθεν τοῦ ἀποστολικοῦ ὑμῶν θρόνου ἔχοντος τὴν περὶ αὐτὸν κηδεμονίαν καὶ ὁμόνοιαν κατὰ πάντα τε τῆς οἰκείας ἐφ' οἷς ἐδεῖτο ροπῆς αὐτῶι μεταδεδωκότος ἀφθόνως. καὶ γὰρ ἀμφιβολίας οὐκ οὔσης ὡς ἥδεται πάντως ἡ ὑμετέρα μακαριότης ἐφ' οἷς ἡ συγκροτουμένη παρ' αὐτῶν ἐκκλησία ἐπιδοξοτέραν ἔσχηκε τὴν τιμήν, προθύμωι γνώμηι ἦλθεν εἰς τὸ βεβαιῶσαι μὲν τὸν αὐτὸν κανόνα τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ἁγίων πατέρων τὸν διατυποῦντα τὸν Κωνσταντινουπόλεως ἐπί-

---

BV

3 πάντωσ V καὶ om. B 5 καλλίστην V 10 ἐμφανιζόμενοσ ἐμφανιζόμενοσ V 12 ἀντίλεκτον V ὅρον addidi 15 παραγενόμενοι V 17 καὶ τὰ B κατὰ V 24 τὸν V 30 τῶι om. V 31 κωνσταντινουπόλεωσ V 34 ἐπισκόπου om. V 35 ἑλαδίου V 39 ἥσ V 42 ἦλθεν scil. synodus Chalcedonensis

σκοπον ἔχειν τὴν τιμὴν καὶ τὰ πρεσβεῖα μετὰ τὸν Ῥώμης ἁγιώτατον θρόνον διὰ τὸ καὶ Κωνσταντινούπολιν νέαν εἶναι Ῥώμην ὥρισέ τε καὶ τὰς χειροτονίας τῶν μητροπολιτῶν ποιεῖσθαι τῆς Ποντικῆς καὶ τῆς Ἀσιανῆς καὶ τῆς Θραικικῆς διοικήσεως, τῶν ὑπ' αὐτοὺς τελούντων ὑπὸ τῶν ἰδίων μητροπολιτῶν χειροτονουμένων, ὡς ἐν τούτωι ἀφαιρεῖσθαι μᾶλλον τοῦ θρόνου Κωνσταντινουπόλεως χειροτονίας πλείστων ἐπισκόπων, ἅσπερ ἀπὸ ἑξήκοντα καὶ ἑβδομήκοντα ἐνιαυτῶν ἐτύγχανεν ἐπιτελῶν. οὕτω τε πάντων καλῶς προβάντων καὶ εἰς εὐφροσύνην ληξάντων, οἱ θεοφιλέστατοι αὐτόθεν ἐπίσκοποι Πασκασῖνος καὶ Λουκίνσιος καὶ ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος Βονιφάτιος πολλάκις μὲν περὶ τούτου αὐτοῦ παρ' ἡμῶν διδαχθέντες, ἀγνοοῦντες δὲ τὸν σκοπὸν τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης ὃν ἔχετε περὶ τὴν Κωνσταντινουπόλεως ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν, μετὰ τὸ τυπῶσαι τὴν ἁγίαν σύνοδον καὶ δι' ὑπογραφῆς βεβαιῶσαι τὸν τοιοῦτον ὅρον ἀνασοβοῦσι μὲν τὴν σύνοδον, ταράττουσι δὲ καὶ συγχύσεως πληροῦσι τὸ συνέδριον, τὸν θρόνον τοῦτον ἐξουθενοῦντες καὶ πάντα ποιοῦντες ὅσα ὕβρεως αἴτια ἐμοί τε καὶ τῆι Κωνσταντινουπόλεως ἁγιωτάτηι ἐκκλησίαι καθίστατο, καὶ ταῦτα νεύματι τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων παραγενομένων καὶ τῶν μεγαλοπρεπεστάτων καὶ ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων τῶι συνεδρίωι καὶ ἀποφηναμένων τὸν παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου ὅρον βέβαιον εἶναι καὶ προσφιλοτιμησαμένων καὶ αὐτῶν τὰ εἰς τιμήν, καθάπερ εἰρήκαμεν, τοῦ θρόνου συντείνοντα. ἅπερ ἐκ πολλῶν ὀλίγα ὑμῖν ἐγνωρίσαμεν, ἵνα μὴ δόξωμεν αὐτοὺς μὲν βαρεῖν, ταῖς δὲ ἀκοαῖς ταῖς ὑμετέραις παρενοχλεῖν· ἡμεῖς γὰρ ὅτι καὶ πρὸ τῆς αὐτῶν παρουσίας τὰ εἰς δόξαν ὑμετέραν καὶ τιμὴν τὴν ὀφειλομένην ἐν πᾶσι διεπραξάμεθα καὶ μετὰ τὴν αὐτῶν παρουσίαν, θεός τε μάρτυς καὶ αὐτὰ τὰ πεπραγμένα δηλοῖ ὅπως τε καὶ αὐτοὺς τιμῆς τε καὶ δορυφορίας ἠξιώσαμεν αἰδοῖ καὶ τιμῆι τῆι περὶ ὑμᾶς. καὶ τὸν τοιοῦτον τύπον ἐπὶ τὴν ὑμετέραν ὁσιότητα ἡ ἁγία σύνοδος ἀνήνεγκε καὶ ἡμεῖς ἐφ' ὧι τε τῆς παρ' ὑμῶν τυχεῖν συναινέσεως καὶ βεβαιότητος παρακαλοῦμέν τε τοῦτο παρ' ὑμῶν γενέσθαι, ἁγιώτατοι (ὁ γὰρ θρόνος Κωνσταντινουπόλεως ἔχει πατέρα τὸν ἀποστολικὸν θρόνον ὑμῶν κατ' ἐξαίρετον ἑαυτὸν συνάψας ὑμῖν), ἵνα καὶ διὰ τῆς ὑμῶν περὶ αὐτὸν φροντίδος ἅπαντες μὲν πεισθεῖεν ὅτι γνησίως ἄνωθεν προνοησάμενοι καὶ νῦν τὴν αὐτὴν ἔχοντες διαμένετε περὶ αὐτὸν φροντίδα, καὶ ὡς λυσιτελοῦντα δὲ τῆι ἐκκλησιαστικῆι καταστάσει καταξιώσατε ἅπαντα κυρῶσαι τὰ παρακολουθήσαντα ἐγγράφως ἐν τῆι ἁγίαι ταύτηι καὶ οἰκουμενικῆι συνόδωι. καὶ αὐτὸν δὲ τὸν προειρημένον περὶ τοῦ θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὅρον ἐσπουδάσαμεν ἀποστεῖλαι πρὸς τὴν ὑμετέραν ἁγιωσύνην, ἵν' ἔχητε εἰδέναι ὡς εὐχαῖς ταῖς ὑμετέραις θεοσόφως ἅπαντα ὠικονόμηται, καὶ παρακαλοῦμεν πρόσφορον ἀπόκρισιν δέξασθαι ἑκάστην ὑπόθεσιν, διδάσκοντος ὑμᾶς ἅπαντα τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Λουκιανοῦ, ὃς καὶ αὐτὸς παρὼν τῆι ἁγίαι συνόδωι καὶ ἐμφρόνως τὰ δυνατὰ εἰσενεγκὼν τῶι περὶ τῆς πίστεως ἡμῶν ἀγῶνι ἐπελέγη παρ' ἡμῶν ὑπηρετήσασθαι τῆι πρὸς ὑμᾶς ἐπ' ἀγαθοῖς διακονίαι, ἀνὴρ τέλειος ὑπάρχων τοῖς τε εὐσεβεστάτοις καὶ φιλοχρίστοις ἡμῶν βασιλεῦσιν ἄνωθεν φίλος. ὅνπερ ἀπολαύσαντα τῆς ὑμετέρας ἀγαθότητος χαίροντα πρὸς ἡμᾶς ἐκπέμψαι καταξιώσατε.

Πᾶσαν τὴν σὺν τῆι ὑμετέραι μακαριότητι ἐν Χριστῶι ἀδελφότητα ἐγώ τε καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πλεῖστα προσαγορεύομεν. ἐρρωμένος ἐν κυρίωι καὶ ὑπερευχόμενος ἡμῶν χαρισθείης ἡμῖν, θεοφιλέστατε καὶ μακαριώτατε πάτερ.

BV

2 τὴν κωνσταντινούπολιν V 7 θεοσεβέστατοι V 21 τε] γε BV 23 τῆς om. V 24 τε] τε καὶ V 26 ἡμῖν V 29 ἁγία ταύτη B ἁγιωτάτη V

Ἐπιστολὴ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Μαρκιανοῦ πρὸς τὸν μακαριώτατον ἀρχιεπίσκοπον Ῥώμης Λέοντα

16 Νικηταὶ Οὐαλεντινιανὸς καὶ Μαρκιανὸς ἔνδοξοι τροπαιοῦχοι αὔγουστοι τῶι ἁγιωτάτωι καὶ ἀληθῶς σεπτῶι πατριάρχηι ἐπισκόπωι Λέοντι. Αἱ θεῖαι καὶ ἀνθρώπινοι γραφαὶ συμφωνοῦσι τὸ θεῖον ἐν πρώτοις εἶναι προσκυνητὸν κἀκεῖ τὸν παντοκράτορα θεὸν εἶνα. ἵλεω, ὅπου θρησκεύεται ὀρθῶς ἡ πίστις. τοῦτο τοίνυν ὅπερ ἐζητοῦμεν, εὕρομεν καὶ ἐπετύχομεν ὑμετέραις εὐχαῖς· εὗρε γὰρ τῆς θρησκείας τὴν πίστιν ἡ πιστὴ διάθεσις καὶ οὐδὲν ἀμφίβολόν ἐστι συνεργίαι τοῦ θεοῦ τετυπῶσθαι ὅπερ περὶ τῆς αὐτοῦ δυνάμεως ἐζητεῖτο. ἐκβεβλημένης τοίνυν πάσης φιλονεικίας καὶ διχονοίας ἥντινα ὁ βάσκανος δαίμων τῆι πίστει ἐμβεβλήκει, τὸν θεὸν πάντες διανοίαι ⟨μιᾶι⟩ γινώσκουσι. λοιπὸν οὐ κατηγοροῦμεν τῶν ἀπίστων, ἀλλὰ καὶ χάριν ὁμολογοῦμεν τοῖς τῆς θρησκείας ἐχθροῖς· παρέσχον γὰρ ἡμῖν ὅπως τὸν θεὸν σπουδαιότατα ζητήσωμεν φανερῶς τε γνῶμεν. μεῖζον γὰρ φῶς εἶναι δοκεῖ τὸ μετὰ τὴν σκοτίαν φαῖνον· γλυκύς ἐστι τοῖς διψῶσιν ὁ πότος, τοῖς κεκμηκόσιν ἡ ἀργία. χαιρέτω τοίνυν ἡ σὴ ἁγιωσύνη ἐπὶ τῆι νίκηι τῆς πίστεως, οὗτινος ὁ στέφανος τῶι παντοκράτορι Χριστῶι ἀναθετέος· οὗτος γὰρ δέδωκε κατὰ τῶν ἀπίστων νίκην καὶ διὰ τοῦτο ἡμεῖς αὐτοὶ παραγενέσθαι τῆι ἁγίαι συνόδωι ἠπείχθημεν, εἰ καὶ ὅτι ἡμᾶς ἐν ἄλλοις τόποις ἐκστρατεῖαί τε καὶ δημόσιαι χρεῖαι κατεῖχον. τοιγαροῦν ἅπαντα κατ' εὐχὰς τῆς σῆς ἁγιωσύνης, αἵτινες τῆι πίστει συμφωνοῦσι, τετύπωται· παντὸς τοῦ κόσμου τοῦ ὄντος ὑπὸ τὴν ἡμετέραν βασιλείαν τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων ἐν τῆι Χαλκηδονέων συγκληθέντων καὶ σκέμματος γενομένου, μετὰ πολλὰς φιλονεικίας ἡ ἀληθὴς πίστις κατέσχε καὶ κατὰ τὰ γράμματα τῆς σῆς ἁγιωσύνης πάντες συνήινεσαν τῆι ἐκθέσει καθὼς ἡ ἀλήθεια ἀπήιτησε. καὶ οὐδὲ ἀμφιβάλλομεν τούτου τοῦ πράγματος τὴν χάριν ἡμῖν καὶ τῆι σῆι ἁγιωσύνηι κοινὴν εἶναι καὶ ἐπίσης χαίρειν οὕστινας φανερόν ἐστιν ὁμοίως ἡιρῆσθαι τὴν ἀλήθειαν. λείπει ὅπως πάντων κατὰ τὴν καθολικὴν πίστιν καὶ τὴν ἀλήθειαν συντεθέντων καὶ εἰρήνης ταῖς ἐκκλησίαις ἀποδοθείσης συμπάσαις εὐχαῖς εἰς ἀπώλειαν τῶν πολεμίων ἡ σὴ ἁγιωσύνη τὴν θείαν προκαλέσηται δύναμιν, ὅπερ σε καὶ πρὸ τῶν ἡμετέρων ⟨γραμμάτων⟩ ποιεῖν ὡμολόγηται.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ τοῦτο τετύπωται ὥστε τὰ παρὰ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ἐπισκόπων ἐπὶ τοῦ τῆς θείας λήξεως τοῦ ἀνωτέρω Θεοδοσίου τῆς τιμῆς ἕνεκα τῆς σεπτῆς ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπολιτῶν τυπωθέντα καὶ ἄτινα νῦν ὑπὸ τῆς ἁγίας συνόδου περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος τετύπωται, βέβαια φυλαχθῆναι, δηλαδὴ ἵνα μετὰ τὸν ἀποστολικὸν θρόνον ὁ τῆς Κωνσταντινουπολιτῶν εὐθέως ἐπίσκοπος δεύτερον ἔχοι τόπον, ἐπειδήπερ καὶ ἡ αὐτὴ περιφανεστάτη πόλις νεωτέρα Ῥώμη προσαγορεύεται, καταξιώσει ἡ σὴ ἁγιωσύνη καὶ τούτωι τῶι μέρει συναινέσαι, εἰ καὶ οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ⟨οἱ⟩ εἰς τόπον τῆς σῆς θεοφιλείας ἐν τῆι ἁγίαι συνόδωι συνελθόντες ἀντεῖπον. σφοδρότατα γὰρ ἐκώλυον περὶ τῆς αὐτῆς σεπτῆς ἐκκλησίας τυπωθῆναί τι ἐν τῆι συνόδωι, ἐλπίζομεν δὲ ὡς συμφωνούντων τῶν τοῦ παντὸς κόσμου ἱερέων τὰ τοῖς Ῥωμαικοῖς πράγμασι λυσιτελοῦντα ἡ θεία πρόνοια παρασχεῖν καταξιώσει. διὸ δὴ διὰ Λουκιανοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου καὶ Βασιλείου τοῦ διακόνου πάντα ὑμῖν γνωρισθῆναι ἐθεσπίσαμεν καὶ

---

16 Latinum exemplar edidi in appendice uol. IIII p. 167

BV

3 excidit ἀεὶ uel αἰώνιοι 6 τούτου V ζητοῦμεν V 7 ἐπιτύχομεν V *uota nostra* Λ 10 μιᾶι add. Ballerini 12 γνῶμεν] ἔγνωμεν B ἐπέγνωμεν V 15 οὗτινος male translatum ex *huius* 17 ὑπήχθειμεν V ὑπείχθημεν V^{corr} 18 αἵτινες falso translatum 20 χαλκηδονίων V 24 εἰρῆσθαι V 26 σὺν πάσαισ B 27 προσκαλέσηται V γραμμάτων suppl. Ballerini 28 ῥῦ V 29 ἀνωτέρου V τῆς4] τῶν V 32/33 -περ — αὐτῆ om. V 34 τοῦτο V οἱ addidi

αἰτοῦμεν τὰ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τυπωθέντα ἵνα καὶ ἡ σὴ θεοσέβεια εἰς τὸ διηνεκὲς παραφυλαχθῆναι προστάξῃ.

Ἡ θεία πρόνοιά σε φυλάττοι πολλοῖς χρόνοις, ἁγιώτατε καὶ θεοφιλέστατε πάτερ.

d. 18 m. Dec. a. 451 Ἐδόθη πρὸ δεκαπέντε Καλανδῶν Ἰαννουαρίων ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπατείας τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου καὶ τοῦ δηλωθησομένου.

Ἐπιστολὴ Λέοντος ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης πρὸς Ἀνατόλιον ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης

17 Τῶι ἀγαπητῶι ἀδελφῶι Ἀνατολίωι ἀρχιεπισκόπωι Κωνσταντινουπόλεως Λέων ἀρχιεπίσκοπος Ῥώμης. Φανερωθέντος, ὡς ηὐχόμεθα, διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τοῦ φωτὸς [καὶ] τῆς εὐαγγελικῆς ἀληθείας καὶ ἀπὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας τοῦ σκότους τῆς ὀλεθριωτάτης πλάνης ἐκδιωχθέντος ἀφράστως χαίρομεν ἐν τῶι δεσπότηι ὅτι τῆς πιστευθείσης ἡμῖν διοικήσεως ὁ κάματος εἰς τὸ πεποθημένον ἔργον ἐξέβη, καθὼς καὶ τῆς σῆς ἐπιστολῆς
1 Cor. 1, 10 ὁ τύπος σημαίνει, ὥστε κατὰ τὴν ἀποστολικὴν διδασκαλίαν τὸ αὐτὸ λεχθῆναι παρὰ πάντων καὶ μὴ εἶη ἐν ὑμῖν σχίσματα, εἴημεν δὲ τέλειοι ἐν τῶι αὐτῶι νῶι καὶ ἐν τῆι αὐτῆι εἰδήσει. οὕτινος κατορθώματος χαίρομεν τὴν σὴν ἀγάπην εἶναι συνεργόν, ὥστε καὶ τοῖς ὀφείλουσι διορθωθῆναι τὴν σὴν λυσιτελῆσαι σπουδὴν καὶ ἀπὸ πάσης τῶν πλανωμένων κοινωνίας καθαρισθῆναί σε. τοῦ γὰρ προηγησαμένου σε τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Φλαβιανοῦ διὰ τὴν ἐκδίκησιν τῆς καθολικῆς πίστεως ἐκβληθέντος οὐκ ἀδίκως ἐπιστεύετο ὅτιπερ οἱ χειροτονήσαντές σε παρὰ τοὺς κανόνας τοὺς ἁγίους ὡς ἑαυτῶν ὅμοιον ἐφαίνοντό σε χειροτονήσαντες, ἀλλ' ἔφθασεν ἡ τοῦ θεοῦ ἐλεημοσύνη εἰς τοῦτό σε φέρουσα καὶ βεβαιοῦσα ὡς ἂν ταῖς μὲν κακαῖς ἀρχαῖς καλῶς σε χρήσασθαι καὶ μὴ ἀνθρώπων κρίσει, ἀλλὰ θεοῦ ἀγαθότητι χειροτονηθῆναι ὀφθείης. ὅπερ ἀληθῶς οὕτως ἐστὶ δεκτέον, εἰ ταύτην τῆς θείας δωρεᾶς τὴν χάριν ἑτέραι μὴ ἀπολέσειας προσκρούσει. τὸν γὰρ καθολικὸν ἄνδρα καὶ μάλιστα τὸν τοῦ δεσπότου ἱερέα ὥσπερ οὐδεμιᾶι πλάνηι προσπλέκεσθαι, οὕτως οὔτε τινὶ ἐπιθυμίαι διαφθείρεσθαι χρή. βοώσης τῆς θείας γραφῆς·
Sir. 18, 30 τὰς ἐπιθυμίας τὰς σὰς ἀπὸ τῆς σῆς προαιρέσεως κώλυε, τοῖς πολλοῖς τούτου τοῦ κόσμου δελεάσμασι καὶ τῆι πολλῆι ματαιότητι ἀντιβῆναι χρή, ὥστε τῆς ἀληθοῦς ἐγκρατείας τὴν καθαρότητα κατασχεθῆναι. ἦστινος πρῶτός ἐστιν ὄλεθρος ἡ ὑπεροψία, ἀρχὴ τῆς μεταβάσεως καὶ ἀρχαιογονία τῶν ἁμαρτημάτων· ἐπειδὴ δὲ ⟨διάνοια⟩ ἐπιθυμητικὴ τῆς δυναστείας τυγχάνουσα οὔτε ἀποσχέσθαι ἔγνω τῶν κεκωλυμένων οὔτε χαίρει τοῖς συγκεχωρημένοις, τῆι ἀνακολούθωι καὶ φαύληι προκοπῆι τῶν ἀτιμωρήτων παραβάσεων αὔξονται αἱ ὁδοὶ καὶ συχνάζουσιν αἱ ἁμαρτίαι, αἵτινες ἐβαστάχθησαν ἔρωτι τοῦ ἀνανεωθῆναι τὴν πίστιν καὶ τὴν ὁμόνοιαν. μετ' ἐκεῖνα τοίνυν τὰ ἐπὶ τῆι σῆι χειροτονίαι ἡμαρτημένα προοίμια, μετὰ τὴν χειροτονίαν τοῦ Ἀντιοχείας ἐπισκόπου, ἥντινα ἑαυτῶι παρὰ τοὺς κανονικοὺς θεσμοὺς ἐξεδίκησας, πάσχω καὶ εἰς τοῦτο τὴν σὴν ἀγάπην ἐξολισθῆσαι ὥστε τὰς θείας διατυπώσεις τῶν ἐν Νικαίαι κανόνων ἐπιχειρεῖν σε παραλύειν, καθάπερ ἐπιτηδείου σοι προσενεχθέντος καιροῦ ὅπως τῆς δευτέρας τιμῆς τὸ προνόμιον ὁ Ἀλεξανδρέων θρόνος καὶ ἡ Ἀντιοχέων ἐκκλησία τὴν κυριότητα τῆς τρίτης ἀπολέσοι ἀξίας, ὥστε τούτων τῶν τόπων τῶι σῶι δικαίωι ὑπαχθέντων πάντας τοὺς μητροπολίτας ἐπισκόπους τῆς ἰδίας τιμῆς στερηθῆναι. ἅτινα μήτε ἀκουσθέντα μήτε ἐπιχειρηθέντα ποτὲ οὕτω προ-

17 Latinum exemplar extat in Leonis epist. 56

BV

9 τοῦ θῦ χάριτος V 10 καὶ del. Ballerini 14 postulatur ἡμῖν cf. Λ 19 ἑαυτὸν V 21 φέρουσα V φανεροῦσα B σε om. V 25 φθείρεσθαι V 28 ἡ om. V 29 διάνοια addidi 31 ἀκολούθω V προτροπῆ B 32 στυγνάζουσιν V 37 προοίμιον V 38 ἀπωλέσει V 40/p. 57, 1 προσέλαβεσ BV

ἔλαβες τῇι παραβάσει, ὥστε τὴν ἁγίαν σύνοδον τὴν εἰς τὸ ἀποσβέσαι μόνον τὴν αἵρεσιν καὶ βεβαιῶσαι τὴν καθολικὴν πίστιν σπουδῆι τοῦ Χριστιανικωτάτου βασιλέως συναθροισθεῖσαν εἰς ἀφορμὴν ἀμβιτίονος ἐλκυσθῆναι παρὰ σοῦ καὶ εἰς τὸ συνδυάσαι σοι ἀναγκασθῆναι, καθάπερ οὐ δυναμένου ἀνατραπῆναι τοῦ παρανόμως δόξαντος πολλοῖς, ἀλλὰ κἀκείνη ἡ τῶν ἐν Νικαίαι κανονισθέντων κανόνων διὰ τοῦ ἁγίου ἀληθῶς πνεύματος διατύπωσις ἔν τινι μέρει τισὶν εἴη ἀναλυτέα. μηδαμῶς ἑαυτὸ ἐκ τοῦ συνηγμένου πλήθους τὸ συνοδικὸν συνέδριον ἀπατήσηι μήτε ⟨τῶι⟩ τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἐπισκόπων ὁσοσδήποτε ἀριθμὸς ἱερέων ἢ συγκρῖναι ἑαυτὸν τολμήσοι ἢ προκρῖναι, ὁπότε τοσαύτηι τοῦ θεοῦ χάριτι ἡ ἐν Νικαίαι σύνοδος συνηθροίσθη, ὥστε εἴτε δι' ἐλασσόνων εἴτε διὰ πλειόνων ἐκκλησιαστικὰ συγκροτηθείη δικαστήρια, πάσης στερεῖσθαι αὐθεντίας πᾶν ὅ τι ἂν τυπωθείη τῆι ἐκείνων διατυπώσει ἐναντιούμενον. ἄγαν τοίνυν ἀναιδῆ, ἄγαν φαῦλα τυγχάνει τὰ τοῖς θείοις κανόσιν ἐναντιούμενα· εἰς τάραχον πάσης ἐκκλησίας ἡ παροῦσα τείνει ὑπεροψία, ἥτις οὕτως ἀποχρήσασθαι ἠθέλησε τῆι συνόδωι, ὥστε τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς τῆς πίστεως ἕνεκα μόνης συγκληθέντας πληρώσαντάς τε ἅπερ τούτου ἕνεκα τοῦ μέρους φροντισθῆναι ὤφειλεν, εἰς τὸ συναινέσαι ἑαυτῆι ἢ ἀπάτηι ὑπάγειν ἢ φόβωι συνελάσαι. ἐντεῦθεν γὰρ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ἡμέτεροι παρὰ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου ἀποσταλέντες, οἵτινες ἐν τῆι συνόδωι ἐτοποτήρουν ἐμοί, εὐδοκίμως καὶ γενναίως τοῖς παρανόμοις τολμήμασιν ἀντέστησαν φανερῶς βοῶντες μή τις κατὰ τῶν ἐν Νικαίαι κανόνων ἐπιχείρησις ἀναιδὴς ἐξαναστάιη. ἀλλ' οὐδὲ ἀμφιβάλλεται ἀντιβῆναι αὐτούς, οἵστισι καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς ἑαυτοῦ γράμμασι μέμφηι ὅτι δὴ ταῖς σαῖς ἐπιχειρήσεσιν ἠθέλησαν ἀντιβῆναι. καὶ ἐμοὶ μὲν οὖν πάνυ αὐτοὺς ταῦτα γράφων παρατίθηι, σαυτοῦ δὲ ὅτιπερ αὐτοῖς πειθαρχῆσαι οὐκ ἠνέσχου παράνομα ἐπιχειρῶν, κατηγορεῖς, περιττῶς τὰ ἀσυγχώρητα ἁρπάζων ἀθέσμως ⟨τε⟩ ἐπιθυμῶν ἐκείνων ἅτινα οὐδεμίαν ποτὲ δυνήσονται ἡμετέραν ἔχειν συναίνεσιν. ἀπέστω γὰρ τῆς ἡμετέρας συνειδήσεως ὥστε τὴν οὕτως φαύλην ἐπιθυμίαν ἐμαῖς σπουδαῖς βοηθηθῆναι καὶ οὐχὶ μᾶλλον καὶ ἐμῆι καὶ πάντων τῶν μὴ μεγάλα φρονούντων ἀλλὰ ταπεινὰ σπουδῆι καταχωσθῆναι. οἱ ἅγιοι ἐκεῖνοι καὶ σεπτοὶ πατέρες οἵτινες ἐν τῆι Νικαέων πόλει τοῦ ἱεροσύλου Ἀρείου μετὰ τῆς ἰδίας δυσσεβείας κατακριθέντος νόμους διαιωνίζοντας τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἔθεντο κανόνων, καὶ παρ' ἡμῖν καὶ ἐν παντὶ τῶι κόσμωι ταῖς ἰδίαις διατάξεσι ζῶσι καὶ εἴ τί ποτε ἄλλως ἥπερ αὐτοὶ ἐτύπωσαν, ἐπιχειρηθείη, ἄνευ ἀμφιβολίας καταργεῖται καὶ ὅπως μηδεμιᾶι ἐναλλαγῆι παραβαθείη τὰ εἰς διηνεκῆ χρησιμότητα γενικῶς τυπωθέντα μήτε εἰς ἰδικὸν ἑλκυσθείη δίκαιον ἅτινα εἰς κοινὴν λυσιτέλειαν τετύπωται, μενόντων τε τῶν ὅρων οὓς ἐπήξαντο οἱ πατέρες, μηδεὶς κατὰ δικαίου ἀλλοτρίου ἔλθοι, ἀλλ' ἐντὸς τῶν οἰκείων καὶ νομίμων ὅρων, καθὼς ἂν ἕκαστος ἰσχύσηι, εἰς πλάτος ἀγάπης ἑαυτὸν ἐκγυμνάσοι. ἤστινος εὐθαλεῖς καρποὺς ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐπίσκοπος δύναται πορίσασθαι, εἰ μᾶλλον τῆι τῆς ταπεινοφροσύνης ἀρετῆι σπουδάσει ἥπερ τῶι τῆς ἀμβιτίονος πνεύματι φυσηθείη. μὴ βούλου, ἀδελφέ, ὑπέρογκα φρονεῖν, ἀλλ' εὐλαβοῦ καὶ τὰς τῶν Χριστιανῶν βασιλέων εὐσεβεῖς ἀκοὰς ἀναιδέσιν αἰτήσεσιν παρενοχλεῖν ἀπόσχου, οἵστισιν ὡμολογημένως ἐπίσταμαι ἐπιεικείαι σε μᾶλλον ἢ ὑπεροψίαι ἀρέσοντα. τῆι γὰρ γνώμηι τῆι σῆι κατ' οὐδὲν συμβάλλεται ἡ παρά τινων ἐπισκόπων πρὸ ἑξήκοντα, ὡς φής, ἐνιαυτῶν γενομένη συγγραφὴ καὶ οὐδέποτε παρὰ τῶν προηγησαμένων σε εἰς γνῶσιν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου πεμφθεῖσα, ἥτινι τὴν ἀρχὴν ἀνυποστάτωι καὶ ὀλισθηρᾶι τυγχανούσηι

Rom. 12, 16

Rom. 11, 20

BV

6 τισιν del. V ἑαυτὸ Ballerini ἑαυτῶ BV 7 τῶι addidi δεκαοκτὼ V 8/9 τοσαύτη θῦ χάριτι V 14 πληρώσαντέσ V 15 ἑαυτῆι ἢ scripsi secundum Λ ἑαυτῆσ τῆ BV 21 παρατίθησ αὐτοῦ V 23 τε addidi οὐδεμίαν ποτὲ scripsi secundum Λ οὐδὲ μιᾶ ἀπάτη BV 24 σύνεσιν V 26 μὴ om. V 30 καὶ otiosum 31 χρησιμότατα V 33 ἐντὸσ B ἓν V 36 τῆι om. V 36/37 φυσσηθείη BV 37 βούλου δὲ V

βραδέως νῦν καὶ ἀχρήστως ὑποβαλεῖν ἠβουλήθης στηρίγματα * παρὰ τῶν ἐμῶν ἀδελφῶν σχῆμα συναινέσεως, ἤντινά σοι εἰς σὴν ὕβριν τὴν σκυλεῖσαν αἰδῶ παρεσχηκέναι γινώσκει. Mt. 18, 6 μνήσθητι τί ὁ δεσπότης τῶι ἕνα τῶν μικρῶν τούτων σκανδαλίζοντι ἀπειλεῖ, καὶ συνετῶς νόησον ὁποῖον εἴη τοῦ θεοῦ δικαστήριον ὑπεισελευσόμενος ὁ τοσαύταις ἐκκλησίαις, τοσούτοις ἱερεῦσι σκάνδαλον ἐμβαλεῖν μὴ φοβηθείς. ὁμολογῶ γὰρ ἐμαυτὸν οὕτως τῆι ἀγάπηι πάσης τῆς ἀδελφότητος συνέχεσθαι, ὥστε μηδενὶ πάντηι αὐτῶν ἐν τούτοις ἅπερ καθ' ἑαυτῶν αἰτοῦσι, συντίθεσθαι, δυνήσηι δὲ σαφέστατα γνῶναι ἐμὲ τῆι σῆι ἀγάπηι καλοθελεῖ ψυχῆι ἀντιβαίνειν, ὅπως ἂν ὑγιεῖ λογισμῶι ἀπὸ πάσης τῆς ἐκκλησιαστικῆς ταραχῆς σαυτὸν ἐπίσχηις. μὴ παρασπασθείη τῶν ἐπαρχεωτῶν τὰ δίκαια μήτε τῶν ἀρχῆθεν τετυπωμένων προνομίων οἱ μητροπολῖται ἀποστερηθεῖεν ἐπίσκοποι. μηδὲν τοῦ Ἀλεξανδρέων θρόνου τῆς τιμῆς ἥστινος διὰ τοῦ ἁγίου Μάρκου τοῦ εὐαγγελιστοῦ τοῦ μαθητοῦ τοῦ ἁγίου Πέτρου ἠξιώθη, παραπόληται μήτε διὰ Διόσκορον διὰ τὴν ἰταμότητα τῆς ἰδίας δυσσεβείας πεσόντα τὸ φῶς τῆς τοσαύτης ἐκκλησίας σκότωι ἀλλοτρίωι ἀμαυρωθείη. καὶ ἡ Ἀντιοχέων ὁμοίως ἐκκλησία, ἐν ᾗι τὸ πρῶτον διδάσκοντος τοῦ μακαριωτάτου ἀποστόλου Πέτρου τὸ τοῦ Χριστοῦ ὄνομα ἤρξατο, ἐν τῆι τῶν πατέρων διατυπώσει παραμενέτω καὶ ἐν τῶι τρίτωι βαθμῶι ἱδρυνθεῖσα μήποτε ἑαυτῆς γένηται ἐλάσσων. ἄλλο γάρ ἐστι θρόνος καὶ ἄλλο προκαθεδρία, καὶ μεγάλη ἑκάστου τιμὴ ἐστιν ἡ ἰδία καθαρότης. ἥτις ὁπότε ἐν οἱοισδήποτε τόποις τὸν ἴδιον τόπον οὐκ ἀπόλλυσι, πόσωι μᾶλλον ἐν τῆι Κωνσταντινουπολιτῶν πόλει ἐπίδοξος δύναται εἶναι ἡ μεγαλειότης, εἰ διὰ τῆς σῆς παραφυλακῆς καὶ ἐκδικήσεως οἵ τε πατρικοὶ κανόνες καὶ πολλοὶ ἱερεῖς ὑπόδειγμα ἔχοιεν ἀγαθότητος;

Ταῦτά σοι γράφων, ἀδελφέ, ἐν τῶι δεσπότηι ἡμῶν προτρέπομαι καὶ ὑπομιμνήσκω ὅπως ἀφέμενος τῆς ἐπιθυμίας τῆς ἀμβιτίονος πνεύματι μᾶλλον ζέοις διαθέσεως καὶ ταῖς 1 Cor. 13, 4. 5 ἀρεταῖς ταύτης κατὰ τὴν διδασκαλίαν τὴν ἀποστολικὴν λυσιτελῶς κοσμηθείης. ἔστιν ἀνεξίκακος καὶ καλοθελὴς καὶ οὐκ ἐριστική, οὐδὲν πράττει μάτην οὐδὲ ὀγκοῦται οὐδὲ ἀμβιτιονεύει οὐδὲ ζητεῖ ἅπερ ἑαυτῆς ἴδιά ἐστιν. ὅθεν εἰ ἡ ἀγάπη οὐ ζητεῖ τὰ ἴδια, πόσον ἁμαρτάνει ὁ ἐπιθυμῶν τῶν ἀλλοτρίων; ὧν θέλω πάντηι ἵνα ἀπόσχηι καὶ ἔχοις Apoc. 3, 11 κατὰ νοῦν ταύτην τὴν γνώμην ἥτις προαγορεύει· κάτεχε ὅπερ ἔχεις, μὴ ἄλλος δέξηται τὸν σὸν στέφανον. καὶ γὰρ εἰ τὰ μὴ συγκεχωρημένα ζητήσειας, αὐτὸς σαυτὸν τῶι σῶι ἔργωι καὶ τῆι σῆι κρίσει τῆς εἰρήνης πάσης τῆς ἐκκλησίας ἀποστερήσειας.

Ὁ ἀδελφὸς καὶ συνεπίσκοπος ἡμῶν Λουκιανὸς καὶ ὁ ἐμὸς υἱὸς ὁ διάκονος Βασίλειος ὅσον τὸ κατ' αὐτούς, σπουδαιότατα τὰ ἐγχειρισθέντα διήνυσαν, ἀλλὰ τῆι πράξει αὐτῶν τὸ ἔργον τὸ δίκαιον ἠρνήσατο.

d. 22. m. Mai. a. 452 Ἐδόθη πρὸ ἑνδεκα Καλανδῶν Ἰουνίων ὑπατείας Ἐρκουλάνου τοῦ λαμπροτάτου

Ἐπιστολὴ Λέοντος ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Μαρκιανόν

18 Τῶι πανενδόξωι καὶ φιλανθρωποτάτωι υἱῶι Μαρκιανῶι Λέων ἀρχιεπίσκοπος Ῥώμης. Μεγάλη χάριτι ἐλεημοσύνης θεοῦ πάσης τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἐπολυπλασιάσθη χαρά, ὁπότε ἅγιαι καὶ ἐνδόξωι τῆς σῆς φιλανθρωπίας σπουδῆι ὁλεθριωτάτη πλάνη ἀπεσβέσθη, ὥστε τὸν ἡμέτερον κάματον τάχιστα εἰς ἔργον ἐκβῆναι, ὡιτινι τῶι

18 Latinum exemplar extat in Leonis epist. 54

BV

1 excidit *eliciendo* 2 σκυλθεῖσαν V coniecerim γίνωσκε, uidetur translator legisse *uerecundiam fatigatam praebere* 7 δυνήσει V σαφέστερα V 10 μὴ δὲ V 16 ἑαυτοῖσ V 18 τόπον] postulatur κόσμον 20 εἰ] ἡ BV 21 ἔχομεν V 23 ἀμφιβιτίονοσ V 25 οὐδὲν B οὐδὲ V 26 ἀμφιβιτιονεύει V εἰ om. BV corr. B 29 μὴ τὰ V 30 τῆσ² V τὰσ B 36 πανενδοξοτάτω V 37 ἐλεημοσύνη V

θεῶι δουλεύων τῆι βασιλικῆι καὶ πίστει καὶ ἐξουσίαι ἐβοήθησας. εἰ γὰρ καὶ ἐν τῆι ἀρετῆι τοῦ ἁγίου πνεύματος μεταξὺ τῶν διχονοιῶν διὰ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου ἡ τοῦ εὐαγγελίου ἐκδικητέα ἦν ἐλευθερία, τηλαυγεστέρα ὅμως ὤφθη ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ** καὶ τῆι ἐκκλησίαι ἡ ἰδία ἀποκατέστη καθαρότης. ὁ πόλεμος τοίνυν ὅνπερ ὁ τῆς ἡμετέρας εἰρήνης ἐχθρὸς διήγειρεν, ἐπὶ τοσοῦτον εὐτυχῶς τῆς δεσποτικῆς δεξιᾶς μαχομένης κατώρθωται, ὥστε θριαμβεύοντος τοῦ Χριστοῦ μίαν πάντων τῶν ἱερέων εἶναι τὴν νίκην καὶ τοῦ φωτὸς ἐκλάμποντος τῆς ἀληθείας μόνας τὰς τῆς σκοτίας πλάνας μετὰ τῶν ἰδίων διδασκάλων ἐκβληθῆναι. ⟨ὡς γὰρ ἐν⟩ τῆι ἀναστάσει εἰς βεβαίωσιν τῶν ἀρχῶν τῆς πίστεως πολλὴ ἀμεριμνία ἐπῆλθε (καὶ γὰρ τινῶν ἀποστόλων περὶ τῆς σωματικῆς τοῦ δεσπότου Χριστοῦ ἀληθείας ἀμφιβαλλόντων καὶ ὄψει καὶ τῆι ἁφῆι τοὺς τύπους τῶν ἥλων καὶ τῆς λόγχης τὸ τραῦμα διερευνησαμένων ἡ ἀμφιβολία ἅπασιν, ἐν ὧι ἀμφέβαλλον, ἀφηιρέθη), οὕτως καὶ νῦν ὁμοίως ἐν τῶι τὴν ἀπιστίαν τινῶν ἐλέγχεσθαι πάντων τῶν ἀμφιβαλλόντων αἱ καρδίαι ἐθεμελιώθησαν καὶ ἐχρησιμεύθη ἅπασιν εἰς φωτισμὸν ὅπερ τισὶν ἐπήνεγκε τύφλωσιν. ἐν ὧι ἔργωι ἀξίως καὶ δικαίως μεγαλαυχεῖ ἡ ὑμετέρα μεγαλειότης, ἥτις πιστῶς καὶ κυρίως προενόησεν ὅπως τὰς Ἀνατολικὰς ἐκκλησίας ἡ τοῦ διαβόλου ἐπιβουλὴ μὴ βλάψηι, ἀλλ' εἰς τὸ ἐξιλεώσασθαι τὸν θεὸν δεκτὰ πανταχοῦ προσενεχθεῖεν ὁλοκαυτώματα, ὁπότε διὰ τοῦ μεσίτου θεοῦ καὶ ἀνθρώπων Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ αὐτὴ ἐξομολόγησις τῶν δήμων, ἡ αὐτὴ τῶν ἱερέων, ἡ αὐτὴ τῶν βασιλέων, γαληνότατε υἱὲ καὶ αὐτοκράτορ αὔγουστε. τούτων δὲ δι' ἃ ἡ τοσαύτη γεγένηται τῶν ἱερέων σύνοδος, καλῶς καὶ εὐκταίωι τέλει συντεθέντων, θαυμάζω καὶ πάσχω ὅτιπερ τὴν εἰρήνην τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας τὴν θεόθεν τεθεμελιωμένην ἀμβιτίονος πάλιν ἐπιχείρησις ταράττει. εἰ καὶ τὰ μάλιστα γὰρ χρησίμως ἑαυτοῦ ὁ ἀδελφὸς ὁ ἐμὸς Ἀνατόλιος προνενοηκέναι φαίνεται, ὥστε τῶν αὐτὸν χειροτονησάντων τὴν πλάνην παραλιμπάνων εἰς τὴν συναίνεσιν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας σωτηριώδει διορθώσει παρῆλθεν, φυλάξαι ὅμως ὤφειλεν ἵνα ἐκεῖνο οὗπερ ἡμετέραι χάριτι φαίνεται ἐπιτυχών, μηδεμιᾶς ἐπιθυμίας φαυλότητι ταράξοι. ἡμεῖς γὰρ τῆς ὑμετέρας πίστεως καὶ τῆς μεσιτείας ἔχοντες τὴν προσοχήν, ὁπότε κατὰ τοὺς αὐθέντας τῆς ἰδίας χειροτονίας αἱ ἀρχαὶ αὐτοῦ ἔσκαζον, ἀγαθοὶ [τε] περὶ αὐτὸν ἅπερ δίκαιοι εἶναι ἠβουλήθημεν, ὅπως τὰς ταραχὰς ἁπάσας αἵτινες ἐργαζομένου τοῦ διαβόλου ἐξηγέρθησαν, προσληφθεισῶν θεραπειῶν καταπραύνωμεν, ἅτινα αὐτὸν ἐπιεικῆ μᾶλλον ἢπερ ἄμετρον ποιῆσαι ὤφειλεν, ὅστις εἰ καὶ ἐξαιρέτοις τισὶ πράξεσι καὶ καλλίστηι κρίσει νομίμως ἦν καὶ εἰωθότως χειροτονηθείς, κατὰ τῶν κανόνων ὅμως τῶν πατρικῶν, κατὰ τῶν τύπων τοῦ ἁγίου πνεύματος, κατὰ τῶν τῆς ἀρχαιότητος ὑποδειγμάτων οὐδαμῶς ὤφειλε βοηθεῖσθαι. παρὰ Χριστιανῶι καὶ ἀληθῶς εὐλαβεῖ καὶ ὀρθοδόξωι βασιλεῖ φθέγγομαι· πολὺ Ἀνατόλιος ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς ἰδίας ἀφαιρεῖται ἀξίας, εἰ παρανόμωι αὔξεσθαι προκοπῆι εὔχεται. ἐχέτω, καθὼς εὐχόμεθα, Κωνσταντινούπολις τὴν ἰδίαν δόξαν καὶ σκεπούσης τῆς τοῦ θεοῦ δεξιᾶς πολυχρονίου τῆς ὑμετέρας ἀπολαύσει βασιλείας· ἄλλος γὰρ λόγος τῶν κοσμικῶν ἐστι πραγμάτων καὶ ἄλλος τῶν θείων, καὶ μὴ παρ' ἐκείνην τὴν πέτραν ἥντινα ὁ δεσπότης ἐν τῶι θεμελίωι τέθεικεν, ἔστω Mt. 16, 18 ἰσχυρὸν οἱονδήποτε κατασκεύασμα. τὰ ἴδια ἀπόλλυσιν ὁ τῶν μὴ κεχρεωστημένων ἐπιθυμῶν. ἀρκέσει τῶι προλεχθέντι ὅτι βοηθείαι τῆς σῆς εὐσεβείας καὶ σπουδῆι τῆς ἐμῆς συναινέσεως τῆς τοσαύτης πόλεως τὴν ἐπισκοπὴν κατέσχε· μὴ ἀπαξιώσηι ἔχειν

BV

3 exciderunt *quae praestitit mundo ut in uictoria ueritatis auctores tantum uiolatae fidei deperirent* 8 ὡς γὰρ ἐν ex Λ suppl. Ballerini, malim ὡς — ἐν αὐτῆι τοῦ κυρίου 10 τῆ ὄψει V 15 κυρίως] *proprie* uaria lectio in Λ pro *pie* 17 ἀνθρώπων] *hominum hominem* Λ 19 αὐτοκράτωρ V δι' ἃ Ballerini ἡ εὐωδία BV 23 αὐτῶν V 23/24 σύνεσιν V 24 δὲ ὅμως V 25 ἡμετέρα BV *uestro* Λ 27 κατὰ Λ] καὶ BV τε deleui 29 ἅτινα] *quae* male translatum 31 τῶν om. V 33 χριστιανῶν BV 38 τέθηκεν V

βασιλίδα πόλιν, ἥντινα ἀποστολικὸν θρόνον ποιῆσαι οὐ δύναται, ἀλλ' οὐδέ τινι τρόπωι ἐλπίσει ὅτιπερ διὰ τοῦ προσκροῦσαι ἑτέροις δύναται αὐξηθῆναι. τὰ γὰρ προνόμια τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν τοῖς τῶν πατέρων κανόσι καὶ τῆς σεπτῆς συνόδου τῆς ἐν Νικαίαι τοῖς δόγμασι τετυπωμένα ἐξ οὐδεμιᾶς δύναται ἀναιδείας παρασπασθῆναι οὔτε μὴν οὐδεμιᾶι καινότητι ἐναλλάττεσθαι. ἐν ὥιπερ ἔργωι ἐπαμύνοντος τοῦ Χριστοῦ πιστῶς ἐκβιβασθησομένωι ἀναγκαῖόν ἐστιν ἐπίμονον παρασχεῖν με σπουδήν, ἐπειδήπερ διοίκησίς μοι ἐγκεχείρισται καὶ εἰς ἐμὴν τείνει κατηγορίαν, εἰ τῶν πατρικῶν δογμάτων οἱ κανόνες οἵτινες ἐν τῆι συνόδωι τῆι ἐν Νικαίαι εἰς διοίκησιν πάσης τῆς ἐκκλησίας πνεύματος θεοῦ διδάσκοντος τετύπωνται, ἐμοῦ, ὅπερ ἀπείη, συνδυάζοντος παρασαλευθεῖεν καὶ μείζων εἴη παρ' ἐμοὶ ἑνὸς ἀδελφοῦ γνώμη ἥπερ ἁπάσης τῆς οἰκίας τοῦ δεσπότου ἡ κοινὴ λυσιτέλεια. καὶ διὰ τοῦτο γινώσκων τὴν ἔνδοξόν σου γαληνότητα τῆι ἐκκλησιαστικῆι σπουδάζειν ὁμονοίαι καὶ τοῖς τῆι εἰρηνοποιῶι ἑνώσει ἁρμόζουσιν εὐσεβῆ παρασχεῖν συναίνεσιν, δέομαι καὶ σπουδαιοτάτηι αἰτήσει ὑμᾶς παρακαλῶ ὅπως τὰς ἐπιχειρήσεις τὰς ἀναιδεῖς τὰς ἐναντίας τῆι ἑνώσει καὶ τῆι εἰρήνηι τῶν Χριστιανῶν ἀπὸ πάσης συναινέσεως τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας ἀποκηρύξητε καὶ τοῦ ἐμοῦ ἀδελφοῦ Ἀνατολίου τὴν ἐπιβλαβῆ ἑαυτῶι, εἰ ἐπιμένοι, ἐπιθυμίαν σωτηριωδῶς ἐπίσχητε, ἵνα μὴ τούτων ἅπερ τῆι ὑμετέραι δόξηι καὶ τοῖς χρόνοις ἐχθρὰ τυγχάνει, ἐπιθυμῶν μείζων θελήσοι εἶναι τῶν ἤδη ὄντων πρώτων καὶ ἐπ' ἀδείας ἐκείνωι εἴη ὅσαις ἂν ἐθέλοι ἐκλάμπειν ἀρεταῖς, ὧν οὐχ ἑτέρως κοινωνός ἐστιν εἰ μὴ διαθέσει μᾶλλον ἐθέλοι κοσμεῖσθαι ἥπερ ἀμβιτίονι ἐκτείνεσθαι. ταύτην δὲ τῆν ἀναιδῆ ἐπιθυμίαν οὐδέποτε μὲν ὤφειλεν ἐν τῆι αὐτοῦ ἔχειν ψυχῆι, ἀλλ' ὁπηνίκα αὐτῶι οἱ ἀδελφοὶ καὶ συνεπίσκοποι ἐμοὶ οἱ ὑπὲρ ἐμοῦ πράττοντες ἀντέβησαν, ἀπὸ τῆς παρανόμου τόλμης κἂν ἐκ τῆς αὐτῶν ὤφειλεν ἀργῆσαι ἀντιλογίας. καὶ γὰρ καὶ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας αἱ συλλαβαὶ καὶ τὰ αὐτοῦ γράμματα σημαίνει τοὺς πρεσβευτὰς τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, καθὼς ἐχρῆν, δικαιοτάτηι ἀντιρρήσει ἀντιβεβηκέναι, ὥστε μὴ παραίτησιν ἔχειν τὴν ἐπιχείρησιν, ἥτις ἑαυτὴν οὐδὲ ἐκτυπωθεῖσα ἐπέσχεν. ὅθεν ἐπειδὴ ἁρμόζει τῆι ὑμετέραι πίστει καὶ δόξηι ἵνα καθ' ὃν τρόπον αἱ αἱρέσεις τοῦ θεοῦ δι' ὑμῶν πράττοντος, οὕτω καὶ πᾶσα ἀμβιτίων ἐκκοπείη, ⟨πράττετε⟩ ὅπερ καὶ τῆς Χριστιανῶν ἐστιν εὐδοκιμήσεως καὶ τῆς βασιλικῆς, καὶ ὁ προλεχθεὶς ἐπίσκοπος φειδέσθω τῶν πατέρων, προνοήσει τῆς εἰρήνης καὶ μὴ ἐξεῖναι ἑαυτῶι πάντα ὑπολαμβανέτω, ἐπείπερ τῆι Ἀντιοχέων ἐκκλησίαι ἄνευ τινὸς ὑποδείγματος παρὰ τοὺς κανόνας ἐπίσκοπον χειροτονῆσαι ἐτόλμησεν, ὅπερ ἡμεῖς ἔρωτι τοῦ ἀνανεωθῆναι τὴν πίστιν καὶ σπουδῆι τῆς εἰρήνης ἀναψηλαφῆσαι ἠργήσαμεν. ἀποσχέσθω τοίνυν ἀπὸ τῆς τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων ὕβρεως καὶ τὰς παρανόμους ἐκκλινάτω παρεκβάσεις, ἵνα μὴ ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ἕως οὗ ἐχθρὰ τῆι εἰρήνηι ἐπιχειρεῖ, ἀποσχίσηι. ὄντινα εὔχομαι μᾶλλον ἀδιαβλήτως πράττοντα φιλεῖν ἥπερ ταύτηι προσκαρτερεῖν τῆι τόλμηι, ἥτις αὐτὸν δύναται ἀπὸ πάντων χωρίσαι.

Ὁ ἀδελφὸς δὲ ὁ ἐμὸς καὶ συνεπίσκοπος Λουκιανός, ὃς μετὰ τοῦ ἐμοῦ τέκνου Βασιλείου τοῦ διακόνου τῆς ὑμετέρας γαληνότητος γράμματα πρὸς ἐμὲ ἐβάστασε, πάσηι καθοσιώσει τὴν ἐνταλθεῖσαν αὐτοῖς πρεσβείαν ἐπλήρωσεν, ὃς οὐκ ἂν λογισθείη ἀπολελεῖφθαι τοῦ πράγματος, ὄντινα μᾶλλον ἡ ὑπόθεσις ἀπολέλοιπεν.

d. 22. m. Mai. a. 452 Ἐδόθη πρὸ ἑνδεκα Καλανδῶν Ἰουνίων ὑπατείας Ἐρκουλάνου τοῦ λαμπροτάτου

BV

2 ὅτιπερ] ὅπερ BV τοῦ B τὸ V προοίμια V 6 διοικήσεωσ V 9 τετύπωται V 13 σύναισιν V 15 τοῦ ἀνατολίου V 17 θελήσησ V 25 postulatur ἐπιτιμηθεῖσα 26 ἡμετέρα V 26/27 δι' ὑμῶν τοῦ θῦ V 27 πράττετε addidi τῆς] τοῖσ V 29 τῶν πατέρων] τέρων V μὴ V μὴ δὲ B ἀπολαμβανέτω V 32 ἀναψηλαφῆσαι V ἀναψηλαφηθῆναι B ἠργήσαμεν Ballerini ἠρτήσαμεν BV 35 τόλμα BV 38 πάσηι τῆι V 39 ἐπλήρωσαν V

ιθ̄ Ἐπιστολὴ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Μαρκιανοῦ πρὸς Λέοντα ἀρχιεπίσκοπον Ῥώμης

19 Νικηταὶ Οὐαλεντινιανὸς καὶ Μαρκιανὸς ἔνδοξοι τροπαιοῦχοι ἀεὶ αὔγουστοι τῶι ἁγιωτάτωι πατρὶ καὶ ἀληθινῶς σεπτῶι Λέοντι ἀρχιεπισκόπωι. Τὴν μακαριότητα τὴν σὴν ταῖς συλλαβαῖς τῆς ἡμετέρας γαληνότητος σπουδαιότατα ὑγιαίνειν εὐχόμεθα ἐξαιτοῦντες ὅπως ἂν τὴν σπουδὴν τοῦ παντοκράτορος θεοῦ τῆι τῶν σῶν εὐχῶν ἡμῖν παράσχοις μεσιτείαι, ὥστε τὴν ἵλεω καὶ εἰρηνοποιὸν αὐτοῦ μεγαλειότητα πάντα τὰ αἴσια καὶ εὐκτὰ τῆι ἡμετέραι βασιλείαι παρασχεῖν καταξιώσει. θαυμάζομεν τὰ μάλιστα ὅτιπερ μετὰ τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον καὶ τὰ γράμματα τῶν σεβασμίων ἐπισκόπων τὰ πρὸς τὴν σὴν θεοφίλειαν σταλέντα, δι' ὧν ἅπαντα τὰ ἐν τῆι αὐτῆι συνόδωι γενόμενα ἐμήνυσαν, οὐδαμῶς πάντηι παρὰ τῆς σῆς ἁγιωσύνης τὰ τοιαῦτα γράμματα ἐξαπέσταλται, ἅτινα δηλονότι ἐν ταῖς ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις ἀναγνωσθέντα εἰς τὴν τῶν πάντων ὤφειλε γνῶσιν ἐλθεῖν. ὅπερ τινῶν ταῖς ψυχαῖς, οἵτινες Εὐτυχοῦς ἔτι καὶ νῦν τὴν κακοδοξίαν καὶ τὴν διαστροφὴν μεταδιώκουσιν, ἀμφιβολίαν πολλὴν ἐνέβαλε πότερον ἡ σὴ μακαριότης τὰ ἐν τῆι ἁγίαι συνόδωι τυπωθέντα ἐβεβαίωσε, καὶ διὰ τοῦτο ἡ σὴ εὐλάβεια γράμματα ἐκπέμψαι καταξιώσει δι' ὧν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις καὶ τοῖς δήμοις φανερὰ γενήσεται τὰ ἐν τῆι ἁγίαι συνόδωι πεπραγμένα παρὰ τῆς σῆς μακαριότητος βεβεβαιῶσθαι. ἐκεῖνο δηλαδὴ ὡς ἔπρεπεν ἐπίσκοπον ἀποστολικοῦ θρόνου, ἐξόχως ἡ σὴ ἁγιωσύνη ἐποίησεν ὅτι τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας φυλάττουσα οὐδὲν ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ ἔθους καὶ τῆς τάξεως τῆς ποτε διατετυπωμένης καὶ ἀσαλεύτου μέχρι καὶ σήμερον διαμεινάσης ἠνέσχετο καινοτομηθῆναι· διὰ τὰ γράμματα δὲ τῆς σῆς ὁσιότητος οἷα καὶ ὁπόσα παρά τινων πέπρακται, δυνήσεται ἐξ ἑτέρων ἡ σὴ ἁγιωσύνη σαφέστατα καταμαθεῖν, οἷς ἀντιβῆναι οὐκ ἂν ἐβουλόμεθα ⟨μὴ⟩ διαβεβαιουμένης τῆς σῆς θεοφιλείας τῆι καθολικῆι πίστει καὶ ἀληθῶς ὀρθοδόξωι τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον πάντων συναινούντων τῶν ἐπισκόπων ἠκολουθηκέναι. διά τοι τοῦτο ἡ σεβασμιότης ἡ σὴ ἴδια γράμματα τάχιστα ἐκπέμψει δι' ὧν βεβαιοῦν αὐτὴν τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον φανερώτατα ἐπιδείκνυσιν, ἵνα μὴ οἱ ἐπιθυμοῦντες ἀνοδιῶν δυνηθεῖεν τινὰ ἔχειν ὑπόνοιαν περὶ τῆς κρίσεως τῆς σῆς ἁγιωσύνης.

Ἐδόθη πρὸ δεκαπέντε Καλανδῶν Μαρτίων ἐν Κωνσταντινουπόλει d. 15. m. Febr. ⟨a. 453⟩

Ἐπιστολὴ Λέοντος ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης πρὸς τὴν ἐν Χαλκηδόνι ἁγίαν σύνοδον

20 Λέων ἀρχιεπίσκοπος Ῥώμης τῆι ἐν Χαλκηδόνι ἁγίαι συνόδωι. Πᾶσαν μὲν τὴν ἀδελφότητα ὑμῶν εἰδέναι οὐκ ἀμφιβάλλω τοὺς ὅρους τῆς ἁγίας συνόδου ἥτις διὰ τὸ βεβαιωθῆναι τὴν πίστιν ἐν τῆι Χαλκηδονέων πόλει γεγένηται, ὅληι ψυχῆι με περιπλέκεσθαι, ἐπειδὴ οὐδὲ εἷς λόγος συνεχώρει ἵν' ἐγώ, ὅστις τὴν ἕνωσιν τῆς καθολικῆς πίστεως παρὰ τῶν αἱρετικῶν τεταραγμένην ἔπασχον, μὴ εἰς τὸ ὑγιὲς ἀποκαταστῆναι χαρείην· τοῦτο δὲ οὐ μόνον ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔργου τῆς μακαρίας συναινέσεως, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τῶν ἐμῶν ἃς μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῶν διαφερόντων μοι πρὸς τὸν τῆς Κωνσταντινουπολιτῶν ἐπίσκοπον διεπεμψάμην, ἐδύνασθε καταμαθεῖν, εἴπερ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τὴν ἀπόκρισιν φανερῶσαι ἠβουλήθη. ἵνα τοίνυν μὴ διὰ τῶν κακοθελῶν ἑρμηνευτῶν ἀμφίβολον δόξηι πότερον συνόδωι τῆι ἐν Χαλκηδόνι διὰ τῆς ὁμοφωνίας ὑμῶν περὶ τῆς

20 Latinum exemplar extat in Leonis epist. 64

BV

1 ιθ̄ B 7 ὑμετέρα V 9 γενόμενα om. V 11 ἁπάντων V 13 ἐνέβαλλε V 16 βεβαιῶσθαι BV 22 μὴ addidi 23 πάντων τῶν V 24 ἡ¹] καὶ ἡ V ἴδια γράμματα B διαγράμματα V 26 ἀνοδιῶν] coniecerim ἀνωμαλιῶν 32 χαλκηδονίων V 33 ἐπειδὴ δὲ V 34 τούτου V 35 τοῦ om. V 37 ἐδύνασθε scripsi δύνασθε B δύνασθαι V 38 ἠβουλήθην BV 39 postulatur πότερον ἃ ἡμῶν BV

πίστεως τετύπωται *, ταῦτα πρὸς πάντας τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν καὶ συνεπισκόπους οἵτινες ἐν τῇι προλεχθείσηι συνόδωι γεγόνασι, γράμματα ἐξαπέσταλκα, ἅτινα ὁ ἐπίδοξος καὶ φιλανθρωπότατος βασιλεύς, καθὼς ἤιτησα, εἰς γνῶσιν ὑμετέραν πέμψαι κατὰ τὸν ἔρωτα τῆς καθολικῆς πίστεως καταξιώσει, ὡς ἂν καὶ πάντες οἱ ἀδελφοὶ καὶ πάντων τῶν ἀπίστων αἱ ψυχαὶ μάθοιεν ἐμὲ μὴ μόνον διὰ τῶν διακόνων μου οἵτινες ἐτοποτήρησαν, ἀλλὰ γὰρ καὶ διὰ τῆς συναινέσεως τῶν συνοδικῶν ὑπομνημάτων τὴν ἰδίαν μου ὑμῖν ἑνῶσαι γνώμην, ἐν μόνηι δηλαδὴ τῆι τῆς πίστεως αἰτίαι, ὅπερ πολλάκις λεκτέον ἐστί, δι' ἣν τὸ γενικὸν συνέδριον καὶ ἀπὸ προστάγματος Χριστιανῶν βασιλέων καὶ ἀπὸ συναινέσεως τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου ἤρεσε συναθροισθῆναι, ὡς ἂν κατακριθέντων τῶν αἱρετικῶν οἵτινες διορθωθῆναι οὐκ ἠνέσχοντο, μηδεμία περιλιμπάνηται ἀμφιβολία περὶ τῆς ἀληθοῦς τοῦ δεσπότου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ σαρκώσεως. ὅθεν εἴ τίς ποτε τολμήσοι τὴν Νεστορίου ἀπιστίαν ἀσφαλίζεσθαι ἢ Εὐτυχοῦς ἢ Διοσκόρου τὸ ἀσεβὲς δόγμα ἐκδικεῖν, ἀπὸ τῆς τῶν καθολικῶν κοινωνίας ἀποκοπείη μήτε ἐχέτω τούτου τοῦ σώματος κοινωνίαν, οὗτινος ἤρνηται τὴν ἀλήθειαν, ἀδελφοὶ τιμιώτατοι. περὶ τοῦ φυλαχθῆναι ὁμοίως τῶν ἁγίων πατέρων τοὺς κανόνας οἵτινες ἐν τῇι τῆς Νικαέων συνόδωι ἀτρέπτοις δόγμασι συντέθεινται, τὴν παρατήρησιν τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης ὑπομιμνήσκω ὅπως τὰ δίκαια τῶν ἐκκλησιῶν, καθὼς παρ' ἐκείνων τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ πατέρων θεόθεν ἐμπνευσθέντων τετύπωται, διαμένοιεν. μηδὲν δὲ ἡ ἀναιδὴς ἀμβιτίων ἐπιθυμήσοι μήτε δι' ἐλαττώσεως ἑτέρου αὔξησίν τις ἑαυτῶι περιποιῆσαι ἐθελήσοι. ἐφ' ὅσον γὰρ δήποτε ἀποσπασθεισῶν συναινέσεων ἑαυτὴν τῆς ματαιότητος ὑπεροψία ὠχύρωσε καὶ τὰς ἰδίας ἐγχειρήσεις τῶι τῶν συνεδρίων ὀνόματι οἴεται βεβαιωτέας, ἀνίσχυρον καὶ ἀβέβαιον ἔσται πᾶν ὁτιοῦν ἀπάιδει τῶν κανόνων τῶν προλεχθέντων * * ὁ ἀποστολικὸς θρόνος σεπτῶς κέχρηται, τῶν ἐμῶν γραμμάτων δι' ὧν τῶι Κωνσταντινουπόλεως ἐπισκόπωι τὰς ἐπιχειρήσεις παρωσάμην, δυνήσεται ἡ ὑμετέρα ἁγιωσύνη διὰ τῆς ἀναγνώσεως μαθεῖν ἐμὲ βοηθείαι τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ τῆς πατρικῆς πίστεως καὶ τῶν καθολικῶν κανόνων εἶναι φύλακα.

Ἐπιστολὴ Λέοντος ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Μαρκιανόν

21 Τῶι ἐπιδόξωι καὶ φιλανθρωποτάτωι υἱῶι Μαρκιανῶι αὐγούστωι Λέων ἀρχιεπίσκοπος Ῥώμης. Πολλή μοι αἰτία χαρᾶς γίνεται ἐν πᾶσι τοῖς γράμμασι τῆς σῆς ἡμερότητος. καὶ γὰρ ἐκ μεγίστης φιλανθρωπίας τῆς θείας προνοίας τοῖς πραγμασί σε τοῖς ἀνθρωπίνοις παρεσχημένον εὑρίσκω, ὅτιπερ τῆι ἐκκλησιαστικῆι εἰρήνηι καὶ ἑνώσει κατὰ τὸ εὐαγγελικὸν κήρυγμα φυλάττεσθαι * εὐσεβεῖ σπουδῆι βοηθεῖν καταξιοῖς, ὡς ἂν τῆς ὑμετέρας πίστεως ἡ δόξα μὴ μόνον ἐπὶ τῆι τῶν δημοσίων διοικήσει, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς πράξεσιν αὐξηθείη, ἐνδοξότατε καὶ φιλανθρωπότατε υἱὲ καὶ αὐτοκράτορ αὔγουστε. ὅθεν ἀφράστους τῶι θεῶι χάριτας ὁμολογῶ, ὅστις ἐν τούτωι τῶι καιρῶι ἐν ὧι τῶν αἱρετικῶν τὰ σκάνδαλα ἐγείρεσθαι προεγίνωσκεν, ὑμᾶς ἐν τῇι βασιλείαι καθίδρυσεν, ἐν οἷς εἰς σωτηρίαν τοῦ παντὸς κόσμου καὶ ἡ βασιλικὴ δύναμις καὶ ἡ ἱερατικὴ ἀνθεῖ σπουδή. καὶ γὰρ ὁπότε ἐξαιρέτωι ὑμῶν ἔργωι γεγένηται ὥστε ἐκ συνόδου κατακεκριμένων τῶν ἐκδικούντων τὸ δυσσεβὲς δόγμα πάσας τὰς δυνάμεις ἡ ἱερόσυλος πλάνη ἀπολέσει, εἰς νίκην τῆς αὐτῆς ἀνῆκε προθέσεως, εἰ τὸ κακὸν ὅπερ ἐν τοῖς ἰδίοις

21 Latinum exemplar extat in Leonis epist. 61

BV

1 excidit *approbem* 5 ἀπίστων] *fidelium* Λ 7 τῆι om. V 18 διαμείνοιεν BV 19 τι V τινα V^{corr} θελήσοιε V 20 τῆι τῆσ V 21 βεβαιωτέρασ V 23 lacunam statui cf. Λ τῶν — γραμμάτων BΛ ταῖσ ἐμαῖσ γραφαῖσ V 23/24 postulatur τοῦ — ἐπισκόπου 28 ἐπιδόξω B ἐνδοξοτάτω V 32 lacunam statui, e. g. supplendo ὀφειλούσηι; Latina liberrime translata sunt 33 ἡμετέρασ V 34 αὐξηνθείη V

ἡγεμόσιν εὑρίσκεται, καὶ παρ' οἱοισδήποτε ἑτέροις ἐξαλειφθείη. ὅπερ εὐχερέστερον ἡ σὴ γαληνότης ὑπολαμβάνει πληροῦν, εἰ ἀνὰ πάσας τὰς ἐκκλησίας τοὺς τύπους τῆς ἁγίας συνόδου τῆς ἐν Χαλκηδόνι τῶι ἀποστολικῶι θρόνωι ἀρέσαι διδαχθείη. περὶ οὗ οὐδὲ ὑπόνοια ἐγένετο ἀμφιβολίας, ὁπότε τῆι πίστει ταύτηι πάντων ὑπογραψάντων ἡ συναίνεσις προστέθειται, ἥτις παρ' ἐμοῦ κατὰ τὸν τύπον τῆς ἀποστολικῆς διδασκαλίας καὶ τῆς πατρικῆς παραδόσεως ἐξεπέμφθη, καὶ διὰ τοῦ ἐμοῦ ἀδελφοῦ Λουκιανοῦ τοῦ ἐπισκόπου τοιαῦτα καὶ πρὸς τὴν σὴν ἐνδοξότητα καὶ πρὸς τὸν Κωνσταντινουπόλεως ep. 19. 18 ἐπίσκοπον ἐξαπέσταλται γράμματα δι' ὧν ἐναργέστατα δείκνυται ἐμὲ τῶν περὶ τῆς καθολικῆς πίστεως ἐν τῆι προλεχθείσηι συνόδωι τυπωθέντων ἔχεσθαι. ἀλλ' ἐπείπερ ἐν τοῖς αὐτοῖς γράμμασι τὰ διὰ τὴν τῆς συνόδου ἀφορμὴν κακῶς ἐπιχειρηθέντα διαβεβλήκειν, μᾶλλον ἠθέλησεν ὁ προλεχθεὶς ἐπίσκοπος τὴν ἐμὴν εὐχαριστίαν σιωπῆσαι ἢπερ τὴν ἰδίαν ἀμβιτίονα δημοσιεῦσαι. ἐμοὶ δὲ πολλὴ παρρησία τοῦ θεοῦ δι' ὑμῶν παρέχοντος συνεισηνέχθη, ὅτιπερ ἀποδέξασθαι ὑμᾶς τὴν ἐμὴν ἀσφάλειαν ἣν τοῖς πατρικοῖς κανόσι φυλάττω, τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας τοῖς γράμμασιν ἐμηνύσατε, καὶ δικαίως διπλασιάζεταί μοι ἡ χαρά, ὁπότε ὑμῖν, ὦ ἐνδοξότατε βασιλεῦ, ἀρέσκειν γινώσκω ὡς ἂν καὶ ἡ ἐν Νικαίαι πίστις τὴν ἰδίαν κατάσχοι πίστιν καὶ τὰ προνόμια τῶν ἐκκλησιῶν ἀσάλευτα διαμένοιεν. εἰ καὶ τὰ μάλιστα δὲ περὶ τοῦ λαμπροῦ ἔργου τῆς ὑμετέρας πίστεως οὐδέν μοι ἡ σὴ εὐσέβεια ἐμήνυσεν, ὅμως ἐμοὶ διὰ τοῦ σέβοντος ὑμᾶς ἰδικῶς μετ' ἐμοῦ, τοῦ ἐμοῦ ἀδελφοῦ καὶ συνεπισκόπου Ἰουλιανοῦ δεδηλῶσθαι σημαίνω ὡς εὐσεβεῖ κατηξιώσατε ἀποκρίσει τῶν ἀπείρων μοναχῶν τὰς ψυχὰς καὶ ἐπισχεῖν ὁμοῦ καὶ διδάξαι, ὥστε εἰ μὴ πάντηι αὐτοὺς ἡ θεία φιλανθρωπία καταλέλοιπεν, αἰσθάνεσθαι καὶ δεδιδάχθαι αὐτοὺς ὅπερ πιστεύουσι, καὶ εἰδέναι ὅπερ εὐλαβεῖσθαι ὀφείλουσιν. ἐπειδὴ δὲ παντὶ σθένει πείθεσθαι δεῖ τῆι τῆς σῆς εὐσεβείας εὐλαβεστάτηι προαιρέσει, τοῖς τύποις τῆς συνόδου οἵτινές μοι περὶ τῆς βεβαιώσεως τῆς καθολικῆς πίστεως καὶ περὶ τῆς τῶν αἱρετικῶν κατακρίσεως ἤρεσαν, ἡδέως τὴν ἐμαυτοῦ προστέθεικα γνώμην, ἥτις ὡς ἂν εἰς γνῶσιν πάντων τῶν ἱερέων καὶ τῶν ἐκκλησιῶν ἔλθοι, τῆς σῆς ἡμερότητος προστάξει τυπῶσαι καταξιώσει. χάριν θεοῦ ἔσεσθαι ἐλπίζω καὶ πιστεύω, ἥτις τὴν οὕτως ὁσίαν τοῦ τοσούτου βασιλέως φροντίδα τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας τοῦ καρποῦ παρασκευάσει ἐπιτυχεῖν πρὸς τὸ πάσης διχονοίας ἀποτμηθείσης τῆς ἀποστολικῆς πανταχοῦ διδασκαλίας εἰρήνη καὶ ἀλήθεια κρατήσοι. τῶι ἀδελφῶι τῶι ἐμῶι Ἰουλιανῶι τῶι ἐπισκόπωι γινώσκέτω με ἡ σὴ γαληνότης τοῦτο ἰδικῶς προστεταχέναι ἵνα εἰτιδηποτοῦν αὐτόθι εἰς παραφυλακὴν τῆς πίστεως ἀνήκειν δοκιμάσοι, ἐμῶι ὀνόματι τῆι ὑμετέραι εὐσεβείαι θαρρῶν ὑποβάλληι, ἐπειδὴ ὁμολογουμένως ἐπίσταμαι εἰς πάντων τούτων διόρθωσιν καὶ ἐκδίκησιν τοῦ θεοῦ ἐπιτρέποντος ὑμᾶς ἐπαρκεῖν.

Ἑρμηνεία ἐπιστολῆς γραφείσης πρὸς Ἰουβενάλιον ἀρχιεπίσκοπον Ἱεροσολύμων παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης Λέοντος

22 Τῶι ἀγαπητῶι ἀδελφῶι Ἰουβεναλίωι Λέων ἀρχιεπίσκοπος Ῥώμης. Δεξάμενος τὰ τῆς σῆς διαθέσεως γράμματα, ἅπερ τὰ τέκνα ἡμῶν Ἀνδρέας ὁ πρεσβύτερος καὶ ὁ

22 Latinum exemplar extat in Leon. epist. 82

BV

1 ἑτέροις] legit *reliquis* pro *reliquiis* 5 προτέθειται V 7 τὸν τῆσ V 10/11 διαβεβλήκει BV 12 ἰδίαν scripsi secundum Λ ἐμὴν BV ἡμῶν BV 13 συνεισυνέχθη V 16 πίστιν] postulatur βεβαιότητα 17 διαμείνοιεν BV 19 καὶ συνεπισκόπου καὶ ἀδελφοῦ V 20 κατηξιώσατο V 21 εἰ om. V 25 προτέθεικα BV 26 προστάξει] pro *praeceptio* uidetur legisse *praecepto* 30 κρατήσει V 32 δοκιμάσει V ἡμετέρα V 33 ὑποβάλλει V

BVF

35 ἑρμηνεία ἐπιστολῆσ BV ἀντίγραφον ἐπιστολῆσ F ἐπίσκοπον F 37 Τῶι — Ῥώμης om. F 38 τὰ¹ om. V ὁ¹ om. F

διάκονος Πέτρος ἐκόμισαν, ἤσθην μὲν ὅτιπερ ἐπὶ τὸν θρόνον τῆς σῆς ἐπισκοπῆς ἐξόν σοι γέγονεν ὑποστρέψαι, τῶν δὲ περιστάσεων τῶν σῶν ἁπασῶν συρρεουσῶν εἰς τὴν ἀνάμνησιν τὴν ἐμήν, αἵτινές σε κατά τινας παρεξόδους καμεῖν πεποιήκασιν, ἤλγουν ὡς ἂν σοῦ σαυτῷ γεγονότος τῶν τοσούτων ἀστοχημάτων αἰτίου καὶ τὴν ἔνστασιν τὴν περὶ τὸ ἀνθίστασθαι τοῖς αἱρετικοῖς ἀπολέσαντος τοῖς νομίζουσιν οὐκέτι σε μετὰ παρρησίας τολμᾶν ἐλέγχειν αὐτοὺς οὓς ὡμολόγησας ἐπὶ τῆς πλάνης αὐτῶν τῆς ἰδίας ἀρέσκειν σοι. τὸ κατακρῖναι γὰρ τὸν τῆς ὁσίας μνήμης Φλαβιανὸν καὶ τὸ δέξασθαι τὸν δυσσεβέστατον Εὐτυχῆ τί ἦν εἰ μὴ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ κατὰ σάρκα ἀπάρνησις; ἣν αὐτὸς διὰ τῶν μεγάλων αὐτοῦ οἰκτιρμῶν ἀναλυθῆναι πεποίηκεν, ὁπότε τὴν ἀπευκτέαν ἐκείνην κρίσιν τῆς ἐν Ἐφέσωι συνόδου οὕτως διὰ τῆς αὐθεντίας τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου κατέλυσεν, ὥστε μηδένα τῶν πρὸς τὸ φαυλότερον ἐκτραπέντων ἀπεῖρξαι τῆς κατὰ τὴν ἴασιν διορθώσεως. ὅθεν ἐπειδὴ κατὰ τὸν καιρὸν τῆς συγχωρήσεως τὸ ἀνανῆψαι μᾶλλον ὑπὲρ τὸ ἐμμένειν ἠγάπησας, ἥδομαι τὴν ἄνωθεν ἰατρείαν αἰτοῦντός σου, ἵνα τὴν πίστιν τὴν ὑπὸ τῶν αἱρετικῶν πολεμουμένην ὀψὲ γοῦν δυνηθῆις φανῆναι διεκδικῶν. εἰ καὶ τὰ μάλιστα γὰρ οὐδενὶ τῶν ἐπισκόπων ἐξόν ἐστιν ἀγνοεῖν ὃ κηρύσσει, πολλῶι μᾶλλον ἐκεῖνος οὐκ ἔχει παραίτησιν ὑπὲρ πάντας τοὺς ἀμαθεῖς ὁ οἱοσδήποτε τυγχάνων Χριστιανὸς καὶ Ἱεροσόλυμα κατοικῶν, ὅστις πρὸς τὸ γινώσκειν τὴν δύναμιν τὴν τῶν εὐαγγελίων οὐ μόνον ἐκ τῶν ἐγγεγραμμένων αὐτοῖς λογίων, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς τῶν τόπων ἐκπαιδεύεται μαρτυρίας. καὶ ὅπερ ⟨οὐκ⟩ ἔστιν ἀλλαχοῦ μὴ πιστεύειν, ἐκεῖ οὐ δύναται μὴ ὁρᾶσθαι. τί κάμνει γὰρ ἡ διάνοια, ὅπου πάρεστιν ἡ θέα διδάσκαλος; καὶ τί τὰ ἐκ τῆς ἀναγνώσεως ἢ τῆς ἀκοῆς ἀμφιβάλλεται, ὅπου καὶ ὄψει καὶ τῆι ἁφῆι ὅλα τὰ τῆς σωτηρίας τῆς τῶν ἀνθρώπων ἐναργῶς ἑαυτὰ παρίστησι τὰ μυστήρια; ὡσανεὶ πρὸς ἅπαντας τοὺς ἐνδοιάζοντας ἔτι τοῦ κυρίου τῆι κατὰ σάρκα κεχρημένου φωνῆι καὶ λέ-
Lc. 24, 38. 39 γοντος· τί τεταραγμένοι ἐστὲ καὶ διὰ τί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν; θεωρήσατε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου ὅτι αὐτὸς ἐγώ εἰμι· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. τοῖς ἀηττήτοις τοίνυν, προσφιλέστατε, κέχρησο τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας διδάγμασι καὶ τὸ κήρυγμα τὸ τῶν εὐαγγελιστῶν τῆι μαρτυρίαι τῶν τόπων ἐν οἷς διάγεις, ἐκδίκησον. παρὰ σοί ἔστιν ἡ Βηθλεέμ, ἐν ἧι τῆς παρθένου τῆς Δαυιτικῆς ὁ σωτήριος τόκος ἐπέφανεν, ὃν ἐλισσόμενον ἐν σπαργάνοις ἐπὶ τῆς τοῦ καταγωγίου στενότητος ὑπεδέξατο φάτνη· παρὰ σοὶ ἐσημάνθη μὲν ὑπὸ ἀγγέλου, προσεκυνήθη δὲ ὑπὸ μάγων καὶ διὰ τοῦ θανάτου τῶν πλείστων βρεφῶν παρ' Ἡρώιδου ἡ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἐπεζήτηται νηπιότης· παρὰ σοὶ καθέστηκεν ἔνθα τὰ παιδικὰ αὐτοῦ ηὔξηται, ἔνθα ἥκμασεν ἡ νεότης καὶ κατὰ πρόβασιν σώματος εἰς ἄνδρα τέλειον ἡ ἀληθῶς ἀνθρώπου φύσις προέκοψεν, οὐ δίχα τροφῆς τῆς ἐκ πείνης, οὐ δίχα ὕπνου τῆς ἀναπαύσεως, οὐ δίχα τοῦ κατὰ τὸν ἔλεον θρήνου, ἀλλ' οὐδὲ δίχα δέους τοῦ κατὰ τὴν ἀγωνίαν. ὁ αὐτὸς γάρ ἐστι καὶ εἷς ὃς καὶ ἐν μορφῆι θεοῦ [ὑπάρχει καὶ] τὰ μεγάλα θαύματα εἴργασται τῆς δυνάμεως καὶ ἐν τῆι μορφῆι τῆι τοῦ δούλου τὸ χαλεπὸν τῶν

BVF

1 ἤσθην μὲν] ἤσθημεν V 2 ἐπιστρέψαι V 3 σε om. F ἂν om. F 4 ἑαυτῷ F 5 σε om. BV 6 τολμᾶσ V 9 μεγίστων F ἀπευκταίαν BF ἀπεύκται V 13 ἥδομαι] εἴδω μου F 14 δυνηθεισ VF 15 κηρύττει F 16 ἅπανταϲ F ὁ om. F 18 αὐτοῖς om. F 19 οὐκ addidi 20 θεία F 21 ἡ F καὶ BV καὶ¹ F om. BV 22 ὡσ ἂν εἰσ F 23 φωνῆ κεχρημένου BV 24 ἀνέρχονται F 26 ἐγὼ αὐτὸσ BV 27 προσφιλῶσ BV 28 κέχριοτο F, corr. F 29 παρ ὧ ἔνεστιν F 30/31 ἐπὶ τῆσ — στενότητοσ F διὰ τὴν — στενότητα BV 31 σεσήμαται F 32/33 καὶ ἡ διὰ — ἡρώδου τοῦ σῦ BV 33 ἐπεζήτειται F ἐπιζητουμένη BV 34 ηὔξηνται V πρόβασιν σώματοσ B σώματοσ προσβασιν F πρόφασιν σώματοσ V 35 ἄνου F αὐτοῦ BV 36 οὔτε F 37 ἄγνοιαν F ὁ εἰσ BV ὑπάρχει καὶ BV om. F 38 τῆσ δυνάμεωσ εἴργασται F τῆι² om. BV

παθημάτων ὑπέμενε. τοῦτο ἀπαύστως αὐτὸς ὁ σταυρός σοι λαλεῖ· τοῦτο ὁ λίθος ὁ τοῦ μνήματος κέκραγεν, ἐν ὧι ὁ κύριος τὸ κατὰ ἄνθρωπον ἔκειτο καὶ ὅθεν κατὰ τὴν θείαν δύναμιν ἐξανέστη. καὶ ὅτε εἰς τὸ ὄρος ἀνέρχηι τῶν ἐλαιῶν προσκυνεῖν μέλλων τὸν τόπον τῆς ἀναβάσεως, ἆρ' οὐκ ἐκείνη σοι δοκεῖ τῶν ἀγγέλων ἐνηχεῖν ἡ φωνὴ ταῖς σαῖς ἀκοαῖς ἡ λέγουσα πρὸς τοὺς θαυμάζοντας τοῦ κυρίου τὴν ὕψωσιν· ἄνδρες Γαλι- Act. 1, 11
λαῖοι, τί ἑστήκατε ὁρῶντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν 6
οὕτως ἥξει καθάπερ αὐτὸν ἐθεωρήσατε ἀνιόντα εἰς τὸν οὐρανόν. τὴν γέννησιν τοιγαροῦν τὴν ἀληθῆ τοῦ Χριστοῦ ὁ ἀληθὴς σταυρὸς βεβαιοῖ, ἐπειδὴ ὁ αὐτὸς ἐν τῶι ἡμετέρωι τίκτεται σώματι ὁ ἐν τῆι σαρκὶ τῆι ἡμετέραι σταυρούμενος, ἥτις κατ' οὐδένα τρόπον ἁμαρτήματος ὑπάρχοντος ἐν αὐτῆι, εἰ μὴ ὅτι ἐκ τοῦ γένους ἦν τοῦ ἡμῶν, οὐκ ἂν θνητὴ 10
τυγχάνειν ἠδύνατο. ἵνα δὲ καὶ τὴν ἁπάντων καινίσηι ζωήν, τὸ κοινὸν ἁπάντων ἐδέξατο πρᾶγμα καὶ τὴν δύναμιν τοῦ παλαιοῦ χειρογράφου, ὅπερ μόνος ἐν ἅπασιν οὐκ Col. 2, 14
ἐπώφλησεν, ὑπὲρ ἁπάντων ἐκτίσας ματαίαν ἀπειργάσατο, ἵνα καθάπερ δι' ἑνὸς ὑπευ- Rom. 5, 18
θύνου γεγονότος ἁμαρτωλοὶ πάντες ἐγένοντο, οὕτω διὰ τοῦ ἑνὸς ἀνευθύνου τυγχάνοντος πάντες ἀνεύθυνοι γένωνται, ἐκεῖ φοιτησάσης τῆς περὶ τοὺς ἀνθρώπους δικαιοσύνης, 15
ἔνθα τὰ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἀνεδέχθη. οὐδενὶ γὰρ λόγωι ἐκτός ἐστιν οὗτος τῆς τοῦ ἡμετέρου σώματος ἀληθείας, περὶ οὗ ὁ εὐαγγελιστὴς ἀρχόμενος τοῦ κηρύγματος εἶπε· Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαυὶδ υἱοῦ Ἀβραάμ, συναι- Mt. 1, 1
δούσης τῆς τοῦ μακαρίου Παύλου τοῦ ἀποστόλου διδασκαλίας τοῦ λέγοντος· ὧν οἱ Rom. 9, 5
πατέρες καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα, ὅς ἐστιν ἐπὶ πάντων θεὸς 20
εὐλογημένος εἰς αἰῶνας, ὡσαύτως δὲ καὶ πρὸς Τιμόθεον μέμνησο, φησίν, Ἰησοῦν 2 Tim. 2, 8
Χριστὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν ἐκ σπέρματος Δαυίδ. αὕτη δὲ ἡ ἀλήθεια πόσαις τῆς τε παλαιᾶς καὶ τῆς καινῆς διαθήκης αὐθεντίαις διασημαίνεται, κατὰ τὸ πρόσ-
φορον τῆι τῆς σῆς ἐπισκοπῆς ἀρχαιότητι σαφῶς ἐπιγινώσκεις, ὁπότε ἡ πίστις ἡ τῶν πατέρων καὶ τὰ γράμματα τὰ ἐμὰ τὰ πρὸς τὸν τῆς ὁσίας μνήμης Φλαβιανόν, ὧν αὐτὸς 25
ἐμνημόνευσας, εἰς τὴν τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου προστεθέντα βεβαίωσιν ἐξαρκεῖ. ὅθεν προνοεῖσθαι τὴν σὴν διάθεσιν χρὴ ὥστε μηδένα κατὰ τοῦ ἀρρήτου μυστηρίου τῆς ἡμετέρας λυτρώσεως καὶ ἐλπίδος ὑπογογγύζειν, ἀλλ' εἴ τινές εἰσιν οἱ ἔτι τὴν τῆς ἀγνοίας ἀχλὺν ὑφιστάμενοι ἢ διχονοοῦντες διὰ φαυλότητα, διδαχθῶσιν ἐκ τῆς εἰσηγήσεως τῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ τὴν ἀποστολικὴν καὶ σαφῆ ποιουμένων διδασκαλίαν πρὸς 30
τὸ γινώσκειν αὐτοὺς ὡς περὶ τῆς σαρκώσεως τοῦ θεοῦ λόγου τοῦτο πιστεύομεν ὃ ἐκεῖνοι ἐπίστευσαν, καὶ μὴ διὰ τὴν σκληρότητα τὴν οἰκείαν ἐκτὸς ἑαυτοὺς ποιήσωσι τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, ὥιτινι καὶ συναπεθάνομεν καὶ συνανέστημεν, ἐπειδὴ οὔτε ἡ εὐσέβεια ἡ τῆς πίστεως οὔτε ὁ τοῦ μυστηρίου λόγος ἀνέχεται ἢ ἐν τῆι ἰδίαι οὐσίαι εἶναι τὴν θεότητα παθητὴν ἢ διεψεῦσθαι ἐν τῆι ληφθείσηι φύσει τῆι ἡμῶν τὴν ἀλήθειαν. 35

BVF

1 ὑπέμεινε VF^{corr} 3 ὅτι V 6 βλέποντεσ V 7 οὕτοσ BV ἥξει F ἐλεύσεται πάλιν BV 8 ἐπειδὴ ὁ αὐτὸσ BV ὅτι F 9 οὐ κατ' οὐδένα V 10 ὑπάρχον F 11 καινίση F κινήση B κινήσει V 12 πρᾶγμα F τραῦμα BV 13 μάταιον F 16 ἀνθρωπίνης — λόγωι om. F ἀνεδέχθη Ballerini ἀνεδείχθη BV 18 γεννέσεωσ V 19 τῆσ διδασκαλίασ V 21 εὐλογητὸσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ BV 22 δέ ἐστιν F 23 πάσαισ F 24 ἡ^2 om. F 25 τὰ^3 om. F ὧν] ὃν F 26 ἐξαρκεῖ ὅθεν BV ἐξάρκεσθὲν F 28 ὑπογογγύζ spat. rel. V εἰσὶν F εἶεν BV 29 ἢ BV καὶ F τῆσ σῆσ F 31/32 ὃ — ἐπίστευσαν om. F 33 καὶ^1 om. V 34 ἡ^2 om. F subscr. τέλοσ τῆσ δευτέρασ πράξεωσ V

GESTA ACTIONVM III—VII

M = Codex Venetus 555 s. XI
B^a = Codex Vindobonensis hist. gr. 27 s. XII
B^b = Codex Vaticanus 831 s. XV
H = Codex musei Britannici Arundelianus 529 s. XII
X = Codex Parisinus 1115 s. XII
K = Codices canonum syllogae XIIII titulorum
a = Codex Palatinus 376
b = Codex Parisinus 1334
c = Codex Vaticanus 2060
d = Codex Vaticanus 2184
e = Codex Parisinus suppl. 614
f = Codex Parisinus suppl. 1085
h = Codex Coislinianus 211
l = Codex Oxoniensis Laudianus 39
p = Codex Patmensis 172
q = Codex Patmensis 173
r = Codex Vallicellianus F 10
t = Codex Vaticanus 827
u = Codex Vaticanus 1980
y = Codex Oxoniensis Baroccianus 26
z = Codex Venetus III 17
P = Codex Parisinus 415
R = Codex Vaticanus 1431 s. XII
F = Florilegium Cyrillianum
p = Codex Parisinus 415 s. XII
s = Codex Sinaiticus 1690 s. XII
b = Codex Barberinus 578 s. XI
O = Collectio Hierosolymitana
a = Codex Monacensis 186 s. XV
e = Codex Parisinus 418 s. XVI
r = Codex Vaticanus 1179 s. XV
v = Codex Vatopedianus 620 s. XIIII
b = Codex Barberinus 578 s. XI
c = Codex Parisinus Coislinianus 34 s. XIII
v = Codex Vallicellianus F 22 s. XV
Φ^a = uersio antiqua Gestorum Chalcedonensium
Φ^c = uersio antiqua correcta
Φ^r = uersionis antiquae correctae editio Rustici

Τρίτη πρᾶξις τῶν ἐν Χαλκηδόνι

1 Ὑπατείαι τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου καὶ τοῦ δηλωθησομένου τῇι πρὸ ἓξ Εἰδῶν Ὀκτωβρίων ἐν Χαλκηδόνι L IIII 326 M VI 937 d. 10. m. Oct.

κατὰ κέλευσιν τοῦ θειοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου συνελθόντων ἐν τῇι ἁγίαι ἐκκλησίαι τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας τῶν ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων, τουτέστι a. 451

1 τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου στρατηλάτου ἀπὸ [ἐπάρχων καὶ] ὑπάτων καὶ πατρικίου Ἀνατολίου

2 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἐπάρχου τῶν ἱερῶν πραιτωρίων Παλλαδίου

3 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἐπάρχου πόλεως Τατιανοῦ

4 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου μαγίστρου τῶν θείων ὀφφικίων Βιγκομάλου M VI 940

5 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου μαγίστρου Μαρτιαλίου

6 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου κόμητος τῶν καθωσιωμένων δομεστίκων Σποράκιου

7 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος τῶν θείων πριβάτων Γενεθλίου,

προσέτι δὲ καὶ τῆς ἐνδόξου συγκλήτου, τουτέστι

8 τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ἐπάρχων καὶ ὑπάτων καὶ πατρικίου Φλωρεντίου

9 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίου Σενάτορος

10 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ μαγίστρων καὶ ὑπάτων καὶ πατρικίου Νόμου

11 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ἐπάρχων καὶ ὑπάτων καὶ πατρικίου Πρωτογένους

12 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ἐπάρχων Ζωίλου

13 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ἐπάρχων πόλεως Θεοδώρου

14 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ἐπάρχων Ἀπολλωνίου

ἴσθι ὁ ἀναγινώσκων ὡς κατὰ σφάλμα προτέθειται ἡ γ̄ πρᾶξις τῆς β̄ καὶ δεῖ πρότερον ἐκείνην ἀναγινώσκειν μετὰ ταύτην γραφεῖσαν, ἔνθα τὸ σημεῖον [sequitur signum ipsum] M in mg. Facundus 5. 3 p. 714 *in secunda actione quae in codicibus quidem post tertiam scribitur, fuit autem VI Idus Octobris*

M, B [= ab], Φ

sequitur haec actio eam quae est de Dioscoro, et Collectionem epistularum B in B, primam in MΦ$^{\sigma}$; cf. quae supra p. 199 adnotata sunt 1 τρίτη — χαλκηδόνι M πρᾶξισ τρίτη τῶν ἐν χαλκηδόνι συνελθόντων ἁγίων πατέρων B 2 ὑπατείασ B 4 δεσπότου ἡμῶν MΦ ἡμῶν βασιλέωσ B 5 ἁγίαι MΦ om. B μάρτυρασ M 7 στρατηλάτου om. M ἐπάρχων καὶ M om. BΦ 11 ἐπάρχου om. B^{b} 13 βιγκομάλλου M 16 σφωρακίου B 22 σεννάτοροσ M^{corr} 23 μαγίστρου M καὶ ἀπὸ B^{b} 24 καὶ om. B νόννου B 29 ἐπάρχων BΦ ἐπάρχων πόλεωσ M

15 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ πραιποσίτων Ῥωμανοῦ
16 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ἐπάρχων Ἰλλυρικοῦ Θεοδώρου
17 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ἐπάρχων πραιτωρίων Κωνσταντίνου
18 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ πραιποσίτων Ἀρτάξου,
συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ θεῖον θέσπισμα ἐν τῇι Χαλκηδονέων πόλει συναθροισθείσης, τουτέστι
1—4 Πασκασίνου καὶ Λουκινσίου τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων καὶ Βονιφατίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέοντος καὶ Ἀνατολίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης
καὶ τῶν λοιπῶν ὁσιωτάτων καὶ εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων, τουτέστι
5 Μαξίμου Ἀντιοχείας
L IIII 327 6 Κυιντίλλου Ἡρακλείας ἐπέχοντος τὸν τόπον Ἀναστασίου ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης
7 Στεφάνου Ἐφέσου
8 Λουκιανοῦ Βύζης ἐπέχοντος τὸν τόπον Κυριακοῦ ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θράικης
9 Διογένους Κυζίκου
10 Πέτρου Κορίνθου
M VI 941 11 Φλωρεντίου Σάρδεων
12 Εὐνομίου Νικομηδείας
13 Εὐσεβίου καὶ Κωνσταντίνου πρεσβυτέρων ἐπεχόντων τὸν τόπον Ἀναστασίου ἐπισκόπου Νικαίας
14 Ἐλευθερίου Χαλκηδόνος
15 Μελετίου Λαρίσσης ἐπέχοντος τὸν τόπον Δόμνου ἐπισκόπου Ἀπαμείας Συρίας δευτέρας
16 Ἀμφιλοχίου Σίδης
17 Ἰουλιανοῦ τῆς Κώων πόλεως ἐπέχοντος καὶ αὐτοῦ τὸν τόπον τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Ῥώμης
18 Θεοδώρου Ταρσοῦ
19 Κύρου Ἀναζάρβου
20 Κωνσταντίνου Βόστρων
21 Φωτίου Τύρου
22 Θεοδώρου Δαμασκοῦ
23 Νόννου Ἐδέσσης
24 Συμεῶνος Ἀμίδης
25 Ἰωάννου Σεβαστείας
26 Σελεύκου Ἀμασείας

M, B [=ab], Φ [usque ad 13]

2 ἐπάρχου τοῦ B 4 ἐπάρχου B 6 καὶ ἐνδοξοτάτου BΦ om. M ἀρταξίου B^b 9 πασχασίου M τῶν εὐλαβεστάτων BΦ om. M βονηφατίου M 10 τοῦ εὐλαβεστάτου BΦ om. M 10/11 ὁσιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου BΦ θεοφιλεστάτου καὶ ὁσιωτάτου M 14 εὐλαβῶν B 16 κυντίλου B ἐπισκόπου om. M 19 ἐπέχοντος τὸν τόπον om. M κυρίλλου B ἐπισκόπου om. M 20 om. M 24 κωνσταντίου M 25 ἐπισκόπου om. M 27 μελιτίου M ἐπισκόπου om. M Συρίας om. M 30 κῶ M 31 Ῥώμης om. M 34 κωνσταντίου M 35 κύρου B 37 αἰδέσης M 38 συμεωνίου M

27 Κωνσταντίνου Μελιτηνῆς
28 Πατρικίου Τυάνων
29 Πέτρου Γαγγρῶν
30 Φωτεινοῦ ἀρχιδιακόνου ἐπέχοντος τὸν τόπον Δωροθέου Νεοκαισαρείας
31 Ῥωμανοῦ Μύρων
32 Κριτωνιανοῦ Ἀφροδισιάδος Καρίας
33 Νουνεχίου Λαοδικείας
34 Μαρινιανοῦ Συνάδων
35 Ὀνησιφόρου Ἰκονίου
36 Περγαμίου Ἀντιοχείας Πισιδίας
37 Ἐπιφανίου Πέργης
38 Ἀττικοῦ Νικοπόλεως
39 Μαρτυρίου Γορτύνης
40 Λουκᾶ Δυρραχίου
41 Κωνσταντίνου Δημητριάδος ἐπέχοντος τὸν τόπον Βιγιλαντίου Λαρίσσης Θεσσαλίας
42 Φραγκίωνος Φιλιππουπόλεως
43 Βασιλείου Τραιανουπόλεως
44 Σεβαστιανοῦ Βεροίας Μακεδονίας
45 Θεοκτίστου Βεροίας Συρίας
46 Γεροντίου Σελευκείας
47 Εὐσεβίου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Μακαρίου Λαοδικείας Συρίας
48 Εὐσεβίου Δορυλαίου
49 Σάβα Πάλτου
50 Σωφρονίου Κωνσταντίνης
51 Πατρικίου Νεοκαισαρείας
52 Μάρα Ἀνασάρθας
53 Ῥωμύλου Χαλκίδος
54 Λεοντίου Ἀσκάλωνος
55 Ἀνιανοῦ Καπετωλιάδος
56 Ζεβέννου Πέλλης
57 Ἰωάννου Τιβεριάδος
58 Βηρύλλου Ἀιλᾶ
59 Ἀρέτα Ἐλούσης
60 Μουσωνίου Σηγῶρ
61 Παγκρατίου Λιβιάδος
62 Ζωσίμου Μινωίδος
63 Πολυχρονίου Ἀντιπατρίδος
64 Ἰωάννου Γαδάρων
65 Παύλου Ἀνθηδόνος
66 Φωτεινοῦ Λύδδης
67 Ἡρακλείου Ἀζώτου
68 Μαρκιανοῦ Γεράρων

M VI 942
L III1 330

M, B [= ab]

1 κωνσταντίου M 4 confusa, cf. I 3 38. 39 6 κρητιανοῦ M Καρίας om. M 7 post 4 coll. B 8 μαριανοῦ B 15 κωνσταντίου M τὸν om. M βιγιλλατίου M 17 φραγγίωνος B φαγικίονος M 19. 20 βερροίασ B 22 τὸν om. M 24 σάββα B 27 ἀναζάρβου M 28 ρωμανοῦ M 31 ζεβένου B 34 εὐλούσησ B 35 σιγώρ M 37 μηνοίδοσ MB 41 φωτίου M

69 Στεφάνου 'Ιαμνίας
70 'Επικτήτου Διοκλητιανουπόλεως
71 'Ρωμανοῦ Εὐδοξιουπόλεως
72 Θεοδώρου Κλαυδιουπόλεως 'Ισαυρίας
73 'Ιουλίου Κελενδέρεως
74 'Επιφανίου Κέστρων
75 Αἰλιανοῦ Σελινοῦντος
76 Γαίου Συέδρων
77 'Αμμωνίου 'Ιωτάπης
78 Ματάλου Φιλαδελφείας
79 Μάρκου 'Αρεθούσης
80 Τιμοθέου Βαλανέων
81 Εὐσεβίου Σελευκοβήλου
82 Εὐτυχιανοῦ 'Επιφανείας
83 Παύλου Μαριάμμης
84 Λαμπαδίου 'Ραφανέων
85 'Αλεξάνδρου Σεβαστῆς
86 Φιλίππου 'Αδάνης
87 'Υπατίου Ζεφυρίου
88 Θεοδώρου Αὐγούστης
89 'Ιουλιανοῦ 'Ρωσοῦ
90 Πολυχρονίου 'Επιφανείας
91 'Ιωάννου Φλαβιάδος
92 'Ινδίμου Εἰρηνουπόλεως
93 Σωφρονίου χωρεπισκόπου ἐπέχοντος τὸν τόπον Βασσιανοῦ Μοψουεστίας
94 Πρόκλου 'Αδράων
95 Εὐλογίου Φιλαδελφείας
96 Θεοδοσίου Κανώθας
97 'Ορμίσδου Φιλιππουπόλεως
98 Δαμιανοῦ Σιδῶνος
99 Θεοδώρου Τριπόλεως
100 Ολυμπίου Πανεάδος
101 Παύλου Πτολεμαίδος
102 Παύλου 'Αράδου
103 Θωμᾶ Πορφυρεῶνος
104 Πορφυρίου Βοτρύων
105 Φωσφόρου 'Ορθωσιάδος
106 Πορφυρίου ἀρχιδιακόνου ἐπέχοντος τὸν τόπον Οὐρανίου ἐπισκόπου 'Εμίσης
107 'Ιωσὴφ 'Ηλιουπόλεως
108 'Ιορδάνου 'Αβίλης
109 Οὐαλερίου Λαοδικείας
110 Θωμᾶ Εὐαρίας

M, B [= ab]

3/4 Εὐδ. — Κλαυδ. om. B^b 5 Ιουλιανοῦ M 10 μετάλου B 12 βαλαναίων B 13 λευκοβήλου B^a 15 μαριάμμησ B^a μαριάμνησ B^a corr. μαριάμμνησ B^b μεριάμνησ M 16 βασσιμίου M 25 ραφαναίων B 29 ὁρμίσδα B 30 δομνίνου M 33 om. B 34 om. M 38 ἐπισκόπου om. M 40 ἀβίλλησ MB 41 ούαλλερίου $M^{corr}B$

111 Θεοδωρήτου Κύρρου
112 'Ρουφίνου Σαμοσάτων
113 'Ιωάννου Γερμανικείας
114 Τιμοθέου Δολίχης
115 Εὐολκίου Ζεύγματος
116 'Αθανασίου Πέρρης
117 Ζεβέννου Μαρτυροπόλεως
118 Καλλινίκου 'Απαμείας
119 Καιουμᾶ Μαρκουπόλεως
120 'Ιωάννου Καρρῶν
121 'Αβραμίου Κιρκησίου M VI 945
122 Λευκαδίου Μνίζου
123 'Ιωάννου ἔθνους Σαρακηνῶν L IIII 331
124 Νώου Χηφᾶ 'Ιεράκους
125 'Ιωάννου Πολεμωνίου
126 Γρατιανοῦ Κερασοῦντος
127 'Ιουλιανοῦ Ταβείας
128 Μελιφθόγγου 'Ιουλιουπόλεως
129 'Υπερεχίου 'Ασπώνων
130 'Ακακίου Κίννης
131 Εὐφρασίου Λαγανίας
132 Κεκροπίου Σεβαστοπόλεως
133 'Ιωάννου Νικοπόλεως
134 'Αττικοῦ Ζήλων
135 'Αντιόχου Σινώπης
136 Εὐχαρίου διακόνου ἐπέχοντος τὸν τόπον Παραλίου 'Ανδράπων
137 Παύλου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Οὐρανίου 'Ιβώρων
138 'Ακακίου 'Αριαραθείας
139 'Ηρακλείου Κομάνων
140 'Αδελφίου χωρεπισκόπου ἐπέχοντος τὸν τόπον 'Αδολίου 'Αραβισσοῦ
141 Εὐφρονίου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Δόμνου Κουκουσοῦ
142 'Οτρηίου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον 'Ιωάννου Ἄρκης
143 Θεοδοσίου Ναζιανζοῦ
144 'Αριστομάχου Κολωνείας
145 'Ρήνου 'Ιουνοπόλεως
146 'Επιφανίου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Αἰθερίου Πομπηιουπόλεως
147 Φιλοτίμου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Θεμιστίου 'Αμάστριδος

1 Facund. 5, 3 p. 714 *in secunda actione, quae in codicibus quidem post tertiam scribitur, fuit autem eodem consulatu VI Id. Octobr., in qua de statutis fidei tractatus incipit, centesimus et undecimus Theodoretus scribitur*

M, B [= ab]

1 θεοδωρίτου B κύρου B 6 πέργης M 7 ζεβένου B 8 ἀπαμείασ B^a ἰαμνείασ ἀπαμείασ B^b ἰαμνίασ M 10 καρῶν B 11 ἀβρααμίου M κερκισίων M 12 μείζου M 14 νόου B κηφᾶσ ἱεραλκύοσ B χηφᾶ M 18 ἱλιουπόλεωσ M 19 ἀσπόνων B ἀσπανων M 21 λαγανείασ B 22 κερκοπίου M σεβαστουπόλεωσ B 23 post 24 coll. B^a 25 ἀντιλόχου M 26 τὸν om. M ἀδράπου M 27 ιβήρων M 28 ἀραραθείασ B 32 ὀτρίου M 35 ἰωνοπόλεωσ MB, corr. M 36 αἰθερίχου M

148 Θεοδώρου Ἡρακλείας
149 Εὐλογίου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Γενεθλίου Κρατείας
150 Θεοφίλου Ἀδριανουπόλεως
151 Ἐλπιδίου τῶν Θέρμων
152 Ἀκύλα Εὐδοξιάδος
153 Μυστηρίου Ἀμορίου
154 Λογγίνου Ὀρκιστοῦ
155 Δοκιμασίου Μαρωνείας
156 Σερήνου Μαξιμιανουπόλεως Ῥοδόπης
157 Αἰθερίχου Σμύρνης
158 Εὐσεβίου Κλαζομενῶν
159 Κυριακοῦ Αἰγέης
160 Μάμα Ἀνινήτου
161 Λεοντίου Μαγνησίας Μαιάνδρου
162 Κοίντου Φωκαίας
163 Πρόκλου Ἀργίζων
164 Θωμᾶ Αὐλίου κώμης
165 Ὀλυμπίου Θεοδοσιουπόλεως
166 Φιλίππου Νέας αὐλῆς
167 Ῥουφίνου Βριούλων
168 Μαρκελλίνου Μητροπόλεως
169 Ἡσαίου Ἐλαιτῶν
170 Παυλίνου Θεοδοσιουπόλεως
M VI 948 171 Ἰουλιανοῦ Ὑπαίπων
172 Ἑσπέρου Πιτάνης
173 Προτερίου Μυρίνης
174 Βασιλικοῦ Παλαιᾶς πόλεως
175 Μαιονίου Νύσης
L IIII 334 176 Πέτρου Δαρδάνου
177 Θαλασσίου Παρίου
178 Δαυὶδ Ἀδριανῶν
179 Εὐλαλίου Πιονίων
180 Πιονίου Τρωιάδος
181 Στεφάνου Ποιμανηνοῦ
182 Θεοσεβίου Ἰλίου
183 Ἑρμείου Ἀβύδου
184 Δανιήλου Λαμψάκου
185 Πατρικίου Ἀδριανοῦ θηρῶν
186 Μενεκράτους Κηράσσων
187 Κοσσινίου Ἱεροκαισαρείας ἐπέχοντος τὸν τόπον καὶ Ἀνδρέου Σατάλων
188 Ἡλία Βλανδοῦ
189 Πολυκάρπου Ταβάλων

M, B [= ab]

2 Γενεθλίου Κρατείας om. M 4 τῶν om. M 5 ἀκύλου B 6 ἀμμωρίου B 9 σερίχου B 12 αἰγάησ B 13 ἀνηρίτου B^a φωκαίασ B^b φωκείασ MB^a 22 μελαιτῶν B 23 ταυρίνου M 24 ὑπέπων M 25 ἑσπερίου M 26 μυρρίνησ M^{corr} 28 νύσσησ B 29 δαρδανίου M 32 πωνίων M 33 Πιονίου om. M 34 ποιμιανήτου M 39 νεμεκράτουσ κερασσῶν M 40 κοσίνου B καὶ om. M 41 σαγάλων B 41 τραβάλων M γαβάλων B

190 Πατρικίου Ἀκρασσοῦ
191 Παύλου Τριπόλεως
192 Ἀμαχίου Σεττῶν
193 Λευκίου Ἀπόλλωνος ἱεροῦ
194 Γεμέλλου Στρατονικείας
195 Ἀλκιμήδους Σιλάνδου
196 Διονυσίου Ἀτταλείας
197 Νικολάου Ἀκαρασσέων ἐπέχοντος καὶ αὐτοῦ τὸν τόπον Στεφάνου Λιμύρων
198 Ζηνοδότου Τερμισσοῦ
199 Φρόντωνος Φασηλιτῶν
200 Φιλίππου Βαλβουρέων
201 Θεοδώρου Ἀντιφέλλου
202 Λεοντίου Ἀράξων
203 Ἀντιπάτρου Καύνου
204 Ἀνδρέου Τλωέων
205 Ῥωμανοῦ Βουβονέων
206 Νικίου Μεγάρων
207 Ἀθανασίου Ὀποῦντος
208 Δομνίνου Πλαταιῶν
209 Ὀνησίμου Ἄργους
210 Μάρκου Εὐροίας
211 Περεγρίνου Φοινίκης
212 Εὐτυχίου Ἀδριανουπόλεως
213 Κλαδέου Ἁγχιασμοῦ
214 Σωτηρίχου Κερκύρας
215 Διονυσίου Ἀντιοχείας
216 Ἰωάννου Ἀλίνδων
217 Πλακίλλου Ἰασσοῦ
218 Παπίου Ἐρίζων
219 Διονυσίου Ἡρακλείας Λάτμου
220 Μενάνδρου Ἡρακλείας Σαλβάκης
221 Εὐπειθίου Στρατονικείας
222 Ἰωάννου Ἀμαζόνος
223 Τυγχανίου Ἀπολλωνιάδος
224 Θεοδωρήτου Ἀλαβάνδων
225 Ἰωάννου Κνίδου
226 Ἰουλιανοῦ πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Καλανδίωνος Ἁλικαρνασοῦ
227 Δανιήλου Κάδων
228 Μοδέστου Σεβαστῆς
229 Παύλου Ἀριστίου M VI 949
230 Εὐλαλίου Σιβλίας 41

M, B [= ab]

1 ἀκρασοῦ B ἀκράχων M 3 σευγων M 5 γεμέλου B 6 ἀλκιμέδουσ σελλανδοῦ M 8 ἀκαρασσαίων B ἀκρασσέων M καὶ αὐτοῦ B om. M λιβύρων M 9 τελμισοῦ B 11 βαλβουραίων B λαδδυρέων M 13 ἀράζων M 14 καπίου M 15 τλωαίων B τρόγλων M 16 βουβωναίων B βουδητων M 21 εὐβοίασ B 28 πακίκλου M ἰασοῦ B 29 πακτίου MB^{a} παστίου B^{b} 30 λάγμου MB, corr. M 31 σαρδικῆσ M 32 εὐπειθίου B εὐπιθίου B^{a} corr. εὐπυθίου M 35 θεοδωρίτου B 36 κνίδων M 38 κωίων M 40 ἀριστείου M 41 σιβλείασ B

231 Χάρητος Διονυσιουπόλεως
232 Ἰωάννου Τραπεζουπόλεως
233 Γενναδίου Ἀκμονέων
234 Θωμᾶ Θεοδοσιουπόλεως
235 Γενναδίου Μοσσύνων
L IIII 335 236 Εὐάνδρου Διοκλείας
237 Γεροντίου Βασιλινουπόλεως
238 Ἀλφίου Μύνδου
239 Θεοκτίστου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Διογένους Ὀρθωσιαίων
240 Φιλοθέου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Ζωτικοῦ Ἀριασσοῦ
241 Μείρου Εὐλάνδρων
242 Λουκιανοῦ Ἰψοῦ
243 Φιλίππου Λυσιάδος
244 Ἐπιφανίου Μιδαείου
245 Ἀβερκίου Ἱεραπόλεως
246 Κυριακοῦ Εὐκαρπίας
247 Εὐστοχίου Δοκιμίου
248 Ἀκύλου Αὐρόκρων
249 Βασιλείου Νακωλείας
250 Στρατηγίου Πολυβώτου
251 Νεοπτολέμου Κόρνων
252 Παύλου Δέρβης
253 Πλουτάρχου Λύστρων
254 Εὐγενίου Κάνων
255 Ῥούφου Ὕδης
256 Τυράννου Οὐμανάδων
257 Ἀχολίου Λαράνδων
258 Εὐτροπίου Ἀδάδων
259 Παύλου Φιλομηλίου
260 Παυλίνου Ἀπαμείας
261 Θεοτέκνου Τυραείου
262 Ἑορτικίου Μητροπόλεως
263 Κύρου Σινιάνδου
264 Λιβανίου Παρλάου
265 Ἀλεξάνδρου Σελευκείας
266 Ὀλυμπίου Σωζοπόλεως
267 Φοντηιανοῦ Σαγαλασσοῦ
268 Ἀδήλου χωρεπισκόπου ἐπέχοντος τὸν τόπον Μεσσαλίνου Λαοδικείας
269 Βασσωνᾶ Νέας πόλεως
270 Φλωρεντίου Ἀδριανουπόλεως
271 Μουιανοῦ Λιμένου

M, B [= ab]

5 μοσύνων B 9/10 Διογένους — τόπον om. M 10 ἀρασσοῦ B 11 μίρου B μήρθου M 13 λυσσιάδος M 14 μιδαίου MB 15 ἀβρικίου B ἱερᾶς πόλεως M 16 εὐκαρπείας B 18 αὐρόκλων M 20 πολυβότου B 23 προτάρχου M 27 ἀσχολίου B 31 τυρασίου B πραίου M 33 σινιάνδρου B σινιάδος M 34 παρλάου M^{corr} παρλάων B παρδαοῦ M 37 φροντιανοῦ M σαγαλασῶν B 38 ἀδήλου B^{b} ἀδήτου MB^{a} 38—p. 77, 1 Μεσσαλίνου — τόπον om. M 39 βασσονᾶ B

272 Εὐελπίστου χωρεπισκόπου ἐπέχοντος τὸν τόπον Φλωρεντίου Τενέδου
273 Σωτηρᾶ Θεοδοσιανῆς ἐπέχοντος τὸν τόπον καὶ Ἡλιοδώρου Ἀμαθοῦντος καὶ Προεχίου Ἀρσινόης
274 Ἐπαφροδίτου Ταμάσου, ἐπέχοντος τὸν τόπον καὶ Διδύμου Λαπίθου
275 Διονυσίου διακόνου ἐπέχοντος τὸν τόπον Φωτεινοῦ Κύθρων
276 Ἰωάννου Μεσσήνης
277 Ὠφελίμου Τεγέας
278 Εἰρηναίου Ναυπάκτου
279 Κυρίλλου Σούβριτος
280 Γενναδίου Κνωσσοῦ
281 Εὐσεβίου Ἀπολλωνίας
282 Δημητρίου Λάππης
283 Εὐφράτου Ἐλευθέρνης
284 Χρυσογόνου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Παύλου Καντάνων
285 Σώιζοντος Φιλίππων M VI 952
286 Εὐσεβίου Δοβήρων
287 Μαξιμίνου Σερρῶν
288 Νικολάου Στοβῶν
289 Δαρδανίου Βαργάλων
290 Ὀνωράτου Θάσου
291 Θεοφίλου Ἀριεσσοῦ L IIII 338
292 Νέωνος Σιλλύου
293 Διοδότου Λυσινέων
294 Μάρα Κοδρούλων
295 Παύλου Πόγλων
296 Μαρκελλίνου Ἰσίνδων
297 Μακεδόνος Μαγύδου
298 Εὐδοξίου Ἐτέννων
299 Εὐγενίου Κοτέννων
300 Μαρκελλίνου Κοραλλίας
301 Ὀβρίμου Κορακησίου
302 Πέτρου Ἐχινέων
303 Αὐρηλίου Ἄφρου
304 Εὐσταθίου ἔθνους Σαρακηνῶν
305 Ῥεστιτιανοῦ Ἄφρου

καὶ καθεσθέντων πάντων πρὸ τῶν καγκέλλων τοῦ ἁγίου θυσιαστηρίου
2 οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Τῇ προτεραίαι συνόδωι περὶ τῆς κατὰ Φλαβιανὸν τὸν τῆς εὐλαβοῦς μνήμης καὶ Εὐσέ-

38—p. 78, 15 τῇι προτεραίαι — πιστεύομεν adferuntur in Concilii quinti collatione quinta

M, B [= ab], Φ [inde a 36]
2 τὸν om. M καὶ[2] om. M 4 ἐπαφροδισίου μάσου M τὸν om. M καὶ om. M 5 τὸν om. M χύδρων M 9 σούβριτοσ B ὡραιοῦ M 10 κόνσου B 11 ἀπολλωνιάδοσ M 12 λάττησ M λάμπησ B 13 ἐλευθερίνησ B 14 κατάνων M 17 σερρέων M 18 στοβέων M 19 βεργαλων M 21 ἀριασοῦ B 22 σιλύου M 24 κροδούλων B κοδρύλων M 27 μάνδου B μαδύτου M^{corr} 28 στένων M 29 γονέννων M 30 κοραλείασ B^{b} 31 ὀδροίνου κορακισσίου M 32 ἐχεννέωσ M 35 Ῥεστιτιανοῦ I, 3 343 ῥεστηπάνου M ῥεστινιανοῦ B 36 πάντων om. Φ^{ct} ἁγιωτάτου Φ in fine add. προκειμένων τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων εὐαγγελίων ἐν τῷ μέσω B^{b} in mg. 37 μεγαλοδοξότατοι καὶ μεγαλοπρεπέστατοι B 38 εὐλαβοῦς M *beatae* Φ ἁγίασ BΦ^{ac}

βιον τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον καθαιρέσεως ἡ ζήτησις ἐγένετο καὶ πᾶσιν ὑμῖν φανερὸν κατέστη ὅπως [καὶ] δικαίως καὶ κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τὰ τῆς ἐξετάσεως προέβη καὶ ἀπεδείχθησαν τότε ὠμῶς καὶ μὴ προσηκόντως καθαιρεθέντες. ἅπερ τοίνυν ἡμῖν ἐφάνη ἐπὶ τούτωι τῶι κεφαλαίωι δεῖν γενέσθαι, τὸ τηνικαῦτα ὑμῖν δῆλα ἐκ τῆς διαλαλιᾶς ἐγένετο· νῦν δὲ τὸ ζητούμενον καὶ κρινόμενον καὶ σπουδαζόμενόν ἐστιν ὥστε τὴν ἀληθῆ πίστιν συγκροτηθῆναι, δι' ἣν μάλιστα καὶ ἡ σύνοδος γέγονεν. εἰδότες οὖν ὡς καὶ τῶι θεῶι λόγον δώσετε ὑπέρ τε τῆς οἰκείας ἕκαστος ὑμῶν ψυχῆς καὶ ὑπὲρ ἡμῶν ἁπάντων, οἵτινες καὶ διδαχθῆναι τὰ τῆς θρησκείας ἐπιθυμοῦμεν ὀρθῶς καὶ πᾶσαν ἀμφισβήτησιν ἀναιρεθῆναι ἐκ τῆς πάντων τῶν ὁσίων πατέρων ὁμονοίας καὶ συναινέσεως καὶ συμφώνου ἐκθέσεως καὶ διδασκαλίας, σπουδάσατε ἄνευ φόβου ἢ χάριτος ἢ ἀπεχθείας τὴν πίστιν καθαρῶς ἐκθέσθαι, ὥστε καὶ τοὺς δοκοῦντας μὴ ταὐτὰ πᾶσιν πεφρονηκέναι τῆι τῆς ἀληθείας ἐπιγνώσει ἐπαναχθῆναι εἰς τὴν ὁμόνοιαν. εἰδέναι γὰρ ὑμᾶς βουλόμεθα ὡς ὁ
M VI 953 θειότατος καὶ εὐσεβέστατος δεσπότης τῆς οἰκουμένης καὶ ἡμεῖς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν τὴν παρὰ τῶν τιη καὶ παρὰ τῶν ρν, ἔτι μὴν καὶ παρὰ τῶν λοιπῶν ἁγίων καὶ ἐπιδόξων πατέρων παραδοθεῖσαν φυλάττομεν καὶ κατὰ ταύτην πιστεύομεν. ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω.

3 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐπεβόησαν· Ἔκθεσιν ἄλλην οὐδεὶς ποιεῖ οὐδὲ ἐγχειροῦμεν οὐδὲ τολμῶμεν ἐκθέσθαι· ἐδίδαξαν γὰρ οἱ πατέρες καὶ ἐγγράφως σώιζεται τὰ παρ' ἐκείνων ἐκτεθέντα καὶ παρ' ἐκεῖνα λέγειν οὐ δυνάμεθα.

4 Κεκρόπιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σεβαστουπόλεως εἶπεν· Ἀνεφύη τὰ κατὰ Εὐτυχῆ· ἐπὶ τούτοις τύπος ἐδόθη παρὰ τοῦ ἐν Ῥώμηι ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ στοιχοῦμεν αὐτῶι καὶ ὑπεγράψαμεν πάντες τῆι ἐπιστολῆι.

5 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐπεβόησαν· Ταῦτα πάντες λέγομεν· ἀρκεῖ τὰ ἐκτεθέντα· ἄλλην ἔκθεσιν οὐκ ἐξὸν γενέσθαι.

6 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Εἰ δοκεῖ τῆι ὑμετέραι εὐλαβείαι, οἱ ὁσιώτατοι πατριάρχαι διοικήσεως ἑκάστης ἐπιλεξάμενοι ἕνα ἢ δεύτερον
L IIII 339 τῆς οἰκείας ἕκαστος διοικήσεως εἰς τὸ μέσον παρελθόντες καὶ κοινῆι περὶ τῆς πίστεως βουλευσάμενοι τὰ συνδοκοῦντα φανερὰ πᾶσι καταστήσωσιν, ὥστε εἰ μὲν σύνθοιντο πάντες, λυθῆναι πᾶσαν ἀμφισβήτησιν, ὅπερ εὐχόμεθα· εἰ δέ τινες, ὅπερ οὐχ ἡγούμεθα, ἐναντία φρονήσαιεν, ὥστε καὶ τὰς ἐκείνων φανερὰς καταστῆναι γνώμας. Ῥω ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω.

7 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Ἔγγραφον ἔκθεσιν οὐ ποιούμεθα· κανὼν ἔστιν ὁ διαγορεύων ἀρκεῖν τὰ ἐκτεθέντα· ὁ κανὼν βούλεται ἄλλην ἔκθεσιν μὴ γενέσθαι. τὰ τῶν πατέρων κρατείτω.

8 Φλωρέντιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σάρδεων εἶπεν· Ἐπειδὴ οὐκ ἐστι δυνατὸν σχεδιάσαι περὶ πίστεως τοὺς δεδιδαγμένους ἕπεσθαι τῆι Νικαέων ἁγίαι συνόδωι καὶ τῆι ἐν Ἐφέσωι ὀρθῶς συγκροτηθείσηι καὶ εὐσεβῶς κατὰ τὴν πίστιν τῶν ἁγίων πατέρων Κυρίλλου καὶ Κελεστίνου καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου Λέοντος, ἱκετεύομεν τὸ ὑμέτερον μέγεθος δοθῆναι ἡμῖν προσθεσμίαν ὥστε μετὰ σκέμματος πρέποντος προσ-

---

M, B [= ab], Φ

1 ἡμῖν Φ^a 2 καὶ¹ M om. BΦ 3 οὐ B 4 ἡμῖν B^b δῆλα ὑμῖν M γεγένηται B 5 κρινόμενον καὶ om. B 7 τε BΦ om. M 9 ὁσιωτάτων B cf. Φ^r 10 ἢ om. M ἢ om. M τὴν om. B^b 14 ἁγιωτάτων BΦ 15/16 ἀνέγνων — ἀνέγνω B om. MΦ 17 ἐβόησαν B οὔτε B 17/18 ἐγχωροῦμεν M 18 οὔτε B γὰρ BΦ om. M 19 καὶ BΦ om. M 20 κερκόπιος M, corr. M τὸ M 21 εὐτυχέα B 22 τὴν ἐπιστολήν B 23 ἐβόησαν B 27 ἰδίασ M 28 καταστήσουσιν M 29 πᾶσαν om. Φ^{ac} 30 ῥωμαῖον B^a 30/31 Ῥω — ἀνέγνω om. MΦ 33 γίνεσθαι B 37 ἁγίων MΦ ἁγιωτάτων B 38 *Caelestini et Cyrilli* Φ^{ac} 39 πρεπόντωσ B, cf. Φ

ελθεῖν τῆι ἀληθείαι τοῦ πράγματος, εἰ καὶ τὰ μάλιστα εἰς ἡμέτερον πρόσωπον τῶν ὑπογραψάντων τῆι ἐπιστολῆι τοῦ ὁσιωτάτου Λέοντος οὐ δεόμεθα διορθώσεως.

9 Κεκρόπιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σεβαστοπόλεως εἶπεν· Ἡ πίστις καλῶς διήιρηται παρὰ τῶν τιη ἁγίων πατέρων καὶ ἐβεβαιώθη παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων Ἀθανασίου Κυρίλλου Κελεστίνου Ἱλαρίου Βασιλείου Γρηγορίου καὶ νῦν πάλιν διὰ τοῦ ἁγιωτάτου Λέοντος, καὶ ἀξιοῦμεν καὶ τὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τιη καὶ τὰ τοῦ ὁσιωτάτου Λέοντος ἀναγνωσθῆναι.

10 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Ἀναγινωσκέσθωσαν τὰ ἐκτεθέντα παρὰ τῶν ἁγίων τιη πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων. ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω. M VI 956

Εὐνόμιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας ἀπὸ βιβλίου ἀνέγνω

Ἔκθεσις συνόδου γενομένης ἐν Νικαίαι

11 Ἐν ὑπατείαι Παυλίνου καὶ Ἰουλιανοῦ τῶν λαμπροτάτων ἔτους ἀπὸ Ἀλεξάνδρου χλζ ἐν μηνὶ Δαισίωι ιθ τῆι πρὸ ιγ Καλανδῶν Ἰουλίων ἐν Νικαίαι τῆι μητροπόλει Βιθυνίας d. 19. m. Iun a. 325

Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητήν· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς μονογενῆ, τουτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρός, θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῶι πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο τά τε ἐν τῶι οὐρανῶι καὶ τὰ ἐν τῆι γῆι, τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα καὶ σαρκωθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα, παθόντα καὶ ἀναστάντα τῆι τρίτηι ἡμέραι, ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα.

Τοὺς δὲ λέγοντας 'ἦν ποτε ὅτε οὐκ ἦν', καὶ 'πρὶν γεννηθῆναι, οὐκ ἦν' καὶ ὅτι ἐξ οὐκ ὄντων ἐγένετο ἢ ἐξ ἑτέρας ὑποστάσεως ἢ οὐσίας φάσκοντας εἶναι ἢ τρεπτὸν ἢ ἀλλοιωτὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, [τούτους] ἀναθεματίζει ἡ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία. L IIII 342

12 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Αὕτη ἡ πίστις τῶν ὀρθοδόξων. ταύτηι πάντες πιστεύομεν. ἐν ταύτηι ἐβαπτίσθημεν, ἐν ταύτηι βαπτίζομεν. ὁ μακάριος Κύριλλος οὕτως ἐδίδαξεν. αὕτη ἀληθινὴ πίστις. αὕτη ἁγία πίστις. αὕτη αἰωνία πίστις. εἰς ταύτην ἐβαπτίσθημεν. εἰς ταύτην βαπτίζομεν. πάντες οὕτως πιστεύομεν. ὁ πάπας Λέων οὕτως πιστεύει. Κύριλλος οὕτως ἐπίστευσεν. ὁ πάπας Λέων οὕτως ἡρμήνευσεν.

13 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Ἀναγινωσκέσθωσαν καὶ τὰ ἐκτεθέντα παρὰ τῶν ρν ἁγίων πατέρων. Ῥω ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω.

Ἀέτιος ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιδιάκονος Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ βιβλίου ἀνέγνω

M, B [= ab], Φ

2 ἐπιγραψάντων M 3 κερκόπιοσ M 4 διήιρηται MΦ εἴρηται B 8 εἶπαν M 9 ἁγίων MΦ ἁγιωτάτων B 9/10 ἀνέγνων — ἀνέγνω om. MΦ 11 ἀνέγνω ἀπὸ βιβλίου B 14 δεσίω MB ιθ $B^{a}Φ$ γρ ιε B^{a} in mg. ιε MB^{b} τῆι om. B Ιουνίων M, cf. *Nachr. d. Gött. Ges. d. Wiss. 1904, 396* 13/14 βιθυνίασ: τῶν ἐν νικαίᾳ: B 21 κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν B 22 καὶ εισ οὐρανοὺσ ἀνελθόντα καὶ ἐν δεξιᾶ τοῦ πρσ καθήμενον B ἐρχόμενον M πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξησ B 23 τὸ πνα τὸ ἅγιον MB^{b} 26 τούτουσ $BΦ^{a}$ om. $MΦ^{cr}$ 29 ἐπίσκοποσ κύριλλοσ M αὕτη ἡ B αὕτη ἡ [bis] B^{b} 30 ἐβαπτίσαμεν M 31 πιστεύει — οὕτως om. M 34/35 Ῥω — ἀνέγνω om. MΦ 36 διάκονοσ M, cf. Φ

M VI 957 Ἡ ἁγία πίστις ἣν ἐξέθεντο οἱ ἅγιοι ρν̄ πατέρες, συμφωνοῦσα τῇ ἁγίαι καὶ μεγάλῃ συνόδῳ τῇ ἐν Νικαίαι

14 Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων, φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῶι πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου καὶ παθόντα καὶ ταφέντα καὶ ἀναστάντα τῇι τρίτηι ἡμέραι κατὰ τὰς γραφὰς καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ καθεζόμενον ἐν δεξιᾶι τοῦ πατρὸς καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος· καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ κύριον καὶ ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ σὺν πατρὶ καὶ υἱῶι συμπροσκυνούμενον καὶ συνδοξαζόμενον, τὸ λαλῆσαν διὰ τῶν προφητῶν· εἰς μίαν ἁγίαν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν· ὁμολογοῦμεν ἓν βάπτισμα εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν· προσδοκῶμεν ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. ἀμήν.

15 Πάντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐπεβόησαν· Αὕτη πάντων πίστις. αὕτη πίστις τῶν ὀρθοδόξων. οὕτω πάντες πιστεύομεν.

16 Αέτιος ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιδιάκονος εἶπεν· Ἔστι καὶ ἡ ἐπιστολὴ ἡ γραφεῖσα παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ἐν ὁσίοις Κυρίλλου τοῦ γενομένου ἐπισκόπου τῆς μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρείας πρὸς Νεστόριον, ἥτις παρὰ πάντων τῶν ἁγίων ἐπισκόπων τῶν ἐν Ἐφέσωι τὸ πρότερον συνελθόντων ἐπὶ καθαιρέσει τοῦ αὐτοῦ Νεστορίου καὶ ἐνεκρίθη καὶ δι' ὑπογραφῆς πάντων ἐβεβαιώθη· ἔστι δὲ καὶ ἡ ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου ἡ γραφεῖσα πρὸς τὸν τῆς ὁσίας μνήμης Ἰωάννην τὸν γενόμενον τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως ἐπίσκοπον, ἥτις ὁμοίως ἐβεβαιώθη, καὶ εἰ παρίσταται, ἀναγνώσομαι αὐτάς.

L IIII 343 **17** Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Ἀναγινωσκέσθωσαν αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλου. ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω.

Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος τῆς βασιλίδος Κωνσταντινουπόλεως ἀνέγνω

18 Τῶι εὐλαβεστάτωι καὶ θεοσεβεστάτωι συλλειτουργῶι Νεστορίωι Κύριλλος. Καταφλυαροῦσι μέν, ὡς μανθάνω, τινὲς τῆς ἐμῆς ὑπολήψεως ἐπὶ τῆς σῆς θεοσεβείας καὶ τοῦτο συχνῶς, τὰς τῶν ἐν τέλει συνόδους καιροφυλακοῦντες μάλιστα καὶ τάχα που καὶ τέρπειν οἰόμενοι τὴν σὴν ἀκοὴν καὶ ἀβουλήτους πέμπουσι φωνάς, ἠδικημένοι μὲν οὐδέν, ἐλεγχθέντες δὲ καὶ τοῦτο χρηστῶς, ὁ μὲν ὅτι τυφλοὺς ἠδίκει καὶ πένητας, καὶ τὰ λοιπὰ τῆς ἐπιστολῆς, ἥτις προγέγραπται ἐν τῆι γενομένηι ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ Εὐτυχοῦς συνόδωι ἀναγνωσθεῖσα

Ὁμοίως ὁ αὐτὸς ἀρχιδιάκονος Ἀέτιος ἀνέγνω

29—p. 81, 6 cf. p. 104, 15—18. 107, 22—25

M, B [= ab], Φ

1 ρν̄ om. B, ante ἅγιοι add. B^a in mg. 11 ἐκ δεξιῶν M 16 ἐκ νεκρῶν B^b 17 ἐβόησαν B αὕτη ἡ B αὕτη ἡ B 21 ἁγιωτάτων B 22 τὸ om. M 22/23 ὑπογραφῶν B 25 ἀναγνωσθῆναι M ἀνέγνων — ἀνέγνω om. MΦ 28 βασιλευούσης M 29 inscr. ἡ ἐπιστολὴ τοῦ μακαρίου κυρίλλου πρὸς νεστόριον B καὶ συλλειτουργῶ M κύριλλος MΦ κύριλλος ἐν κυρίω χαίρειν B θεοφιλεστάτω B 33—35 καὶ τὰ λοιπὰ — ἀναγνωσθεῖσα M totam epistulam hic perscribit B 36 BΦ om. M

19 Κυρίωι μου ἀγαπητῶι ἀδελφῶι καὶ συλλειτουργῶι Ἰωάννηι Κύριλλος ἐν κυρίωι χαίρειν. Εὐφραινέσθωσαν οἱ οὐρανοὶ καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ· λέλυται γὰρ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ καὶ πέπαυται τὸ λυποῦν καὶ διχονοίας ἁπάσης ἀνήιρηται τρόπος τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ ταῖς ἑαυτοῦ ἐκκλησίαις τὴν εἰρήνην βραβεύοντος καὶ τὰ λοιπὰ καθὼς προγέγραπται πᾶσα ἐν τῆι αὐτῆι συνόδωι τῆι κατὰ Εὐτυχοῦς

20 Καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Πάντες οὕτω πιστεύομεν. ὁ πάπας Λέων οὕτω πιστεύει. ἀνάθεμα τῶι μερίζοντι καὶ τῶι συγχέοντι. αὕτη ἡ πίστις Λέοντος τοῦ ἀρχιεπισκόπου. Λέων οὕτω πιστεύει. Λέων καὶ Ἀνατόλιος οὕτω πιστεύουσιν. πάντες οὕτω πιστεύομεν. ὡς Κύριλλος, οὕτω πιστεύομεν. αἰωνία μνήμη Κυρίλλου. ὡς αἱ ἐπιστολαὶ Κυρίλλου ἔχουσιν, οὕτω φρονοῦμεν. οὕτως ἐπιστεύσαμεν, οὕτω πιστεύομεν. Λέων ὁ ἀρχιεπίσκοπος οὕτω φρονεῖ, οὕτω πιστεύει, οὕτως ἔγραψεν.

21 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Ἀναγινωσκέσθω καὶ ἡ ἐπιστολὴ τοῦ θεοσεβεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς βασιλίδος καὶ πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέοντος. ἑρμηνεία τοῦ Ῥωμαικοῦ τὸ ἀκόλουθον· ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω. Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου ἀνέγνω ἀπὸ βιβλίου ἐπιδοθέντος αὐτῶι παρὰ Ἀετίου ἀρχιδιακόνου τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως

22 Τῶι ἀγαπητῶι ἀδελφῶι Φλαβιανῶι Λέων. Ἀναγνόντες κτλ. edita est epistula supra p. 10—20, 5. quod uero illic sequitur florilegium, in Gestis huius actionis non extat neque extitit umquam.

23 Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς προγεγραμμένης ἐπιστολῆς οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Αὕτη ἡ πίστις τῶν πατέρων. αὕτη ἡ πίστις τῶν ἀποστόλων. πάντες οὕτω πιστεύομεν. οἱ ὀρθόδοξοι οὕτω πιστεύομεν. ἀνάθεμα τῶι μὴ οὕτω πιστεύοντι. Πέτρος διὰ Λέοντος ταῦτα ἐξεφώνησεν. οἱ ἀπόστολοι οὕτως ἐδίδαξαν. εὐσεβῶς καὶ ἀληθινῶς Λέων ἐδίδαξεν. Κύριλλος οὕτως ἐδίδαξεν. Κυρίλλου αἰωνία μνήμη. Λέων καὶ Κύριλλος ὁμοίως ἐδίδαξαν [Λέων καὶ Κύριλλος οὕτως ἐδίδαξαν]. ἀνάθεμα τῶι μὴ οὕτω πιστεύοντι. αὕτη ἡ ἀληθὴς πίστις. οἱ ὀρθόδοξοι οὕτω φρονοῦμεν. αὕτη ἡ πίστις τῶν πατέρων. ταῦτα ἐν Ἐφέσωι διὰ τί οὐκ ἀνεγνώσθη; ταῦτα Διόσκορος ἔκρυψεν. L IIII 367 M VI 972

24 Ἡνίκα δὲ ἀνεγινώσκετο τὸ μέρος τῆς προγεγραμμένης ἐπιστολῆς τὸ περιέχον καὶ πρὸς τὸ τὸ χρεωστούμενον ὄφλημα τῆς ἡμετέρας φύσεως ἐκτιθῆναι ἡ θεία p. 13, 13—16

27—29 εὐσεβῶς — πιστεύοντι adfert Vigilius t. IIII 2 p. 155

M, B [= ab], HX [23—31], Φ

inscr. τοῦ αὐτοῦ ἁγιωτάτου τῆ μνήμη κυρίλλου ἐπιστολὴ γραφεῖσα πρὸς ιωάννην ἐπίσκοπον ἀντιοχείασ M ἐπιστολὴ τοῦ μακαρίου κυρίλλου γραφεῖσα πρὸς ἰωάννην ἐπίσκοπου ἀντιοχείασ περ! τῆσ εἰρήνησ B

1/2 Κυρίωι — χαίρειν om. M 3 πεπάτηται M 5/6 καὶ τὰ λοιπὰ — εὐτυχοῦσ M totam epistulam hic perscribit B 7 εὐσεβέστατοι B 12 οὕτως ἐπιστεύσαμεν om. BΦ^{ac} οὕτω πιστεύομεν om. B^{a} 14 εἶπαν M 15 θεοσεβεστάτου Rusticus θεοφιλεστάτου B ὁσιωτάτου M βασιλίδος καὶ om. B πρεσβύτιδοσ B 16 ἑρμηνεία — ἀνέγνω om. MΦ 17 τοῦ — κονσιστωρίου om. M 18 ἁγιωτάτησ B

20 inscr. ἐπιστολὴ ἐγκύκλιοσ ἥγουν συνοδικὴ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ρώμησ λέοντοσ γραφεῖσα πρὸσ φλαβιανὸν ἀρχιεπίσκοπον κωνσταντινουπόλεωσ M ἴσον ἐπιστολῆσ γραφείσησ τῶ ἐν ἁγίοισ φλαβιανῶ ἐπισκόπω [ἀρχιεπισκόπω B^{b}] κωνσταντινουπόλεωσ παρὰ λέοντοσ ἀρχιεπισκόπου ῥώμησ B 23 μετὰ δὲ HXΦ^{r} καὶ μετὰ MB cf. Φ^{c} μετὰ Φ^{ac} 23 εὐσεβέστατοι B^{b}HX 25 οἱ — πιστεύομεν om. HX πιστεύομεν^{2} Φ πιστεύουσιν MB 27 ἀληθῶσ HX αἰωνίου X 28 ἡ μνήμη HX λέων — ἐδίδαξαν M om. BHXΦ 29 ἡ om. HX 32 *et cum* Φ τὸ μέρος om. M 33 τὸ om. B, corr. B^{a} ἐκτισθῆναι M

φύσις ἡνώθη τῇι φύσει τῇι παθητῇι, ἵνα τοῦτο δὴ τὸ ταῖς ἡμετέραις ἰάσεσιν ὑπάρχον ἁρμόδιον, ὁ εἷς καὶ ὁ αὐτὸς ὢν μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἄνθρωπος Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ἀποθνήισκειν ἐκ τοῦ ἑνὸς δυνηθῆι καὶ τελευτᾶν ἐκ τοῦ ἑτέρου μὴ δυνηθῆι

ἀμφιβαλλόντων τῶν Ἰλλυρίων καὶ Παλαιστινῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων Ἀέτιος ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιδιάκονος τῆς βασιλευούσης Κωνσταντινουπόλεως ἀνέγνω Κυρίλλου τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης γενομένου ἐπισκόπου τῆς Ἀλεξανδρέων πόλεως κεφάλαιον περιέχον οὕτως

t. I, 1, 1 p. 27, 20—23 ἐπειδὴ δὲ πάλιν τὸ ἴδιον αὐτοῦ σῶμα χάριτι θεοῦ, καθά φησιν ὁ ἀπόστολος, ὑπὲρ παντὸς ἐγεύσατο θανάτου, λέγεται παθεῖν αὐτὸς τὸν ὑπὲρ ἡμῶν θάνατον, οὐχ ὡς εἰς πεῖραν ἐλθὼν τοῦ θανάτου τό γε ἧκον εἰς τὴν αὐτοῦ φύσιν (ἀποπληξία γὰρ τὸ λέγειν τοῦτο ἢ φρονεῖν), ἀλλ' ὅτι, καθάπερ ἔφην ἀρτίως, ἡ σὰρξ αὐτοῦ ἐγεύσατο θανάτου.

25 Ὁμοίως ἡνίκα ἀνεγινώσκετο τὸ μέρος τὸ περιέχον

p. 14, 27—15, 1 ἐνεργεῖ γὰρ ἑκατέρα μορφὴ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ὅπερ ἴδιον ἔσχηκεν, τοῦ μὲν λόγου κατεργαζομένου τοῦθ' ὅπερ ἐστὶ τοῦ λόγου, τοῦ δὲ σώματος ἐκτελοῦντος ἅπερ ἐστὶ τοῦ σώματος· καὶ τὸ μὲν αὐτῶν διαλάμπει τοῖς θαύμασι, τὸ δὲ ταῖς ὕβρεσιν ὑποπέπτωκεν

ἀμφιβαλλόντων τῶν Ἰλλυρίων καὶ Παλαιστινῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἀνέγνω τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλου κεφάλαιον περιέχον οὕτως

t. I 1, 4 p. 27, 22—24 M VI 973 αἳ μὲν εἰσι τῶν φωνῶν ὅτι μάλιστα θεοπρεπεῖς, αἳ δὲ οὕτω πάλιν ἀνθρωποπρεπεῖς, αἳ δὲ μέσην τινὰ τάξιν ἔχουσιν ἐμφανίζουσαι τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ θεὸν ὄντα καὶ ἄνθρωπον ὁμοῦ τε καὶ ἐν ταὐτῶι.

26 Ὁμοίως ἡνίκα ἀνεγινώσκετο ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς τὸ μέρος τὸ περιέχον οὕτως

L IIII 370 p. 16, 4—8 εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἐν τῶι δεσπότηι Ἰησοῦ Χριστῶι τοῦ θεοῦ καὶ ἀνθρώπου ἓν ὑπάρχει τὸ πρόσωπον, ὅμως ἕτερόν ἐστιν ἐκεῖνο ἐξ οὗ ἐν ἑκατέρωι κοινόν ἐστι τὸ τῆς ὕβρεως, καὶ ἕτερον ἐξ οὗ κοινὸν τὸ τῆς δόξης καθέστηκεν. ἐξ ἡμῶν μὲν γὰρ ἐστιν αὐτῶι ἡ ἐλάσσων τοῦ πατρὸς ἀνθρωπότης, ἀπὸ δὲ τοῦ πατρός ἐστιν αὐτῶι ἡ μετὰ τοῦ πατρὸς ἴση θεότης

ἀμφιβαλλόντων τῶν Ἰλλυρίων καὶ Παλαιστινῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων Θεοδώρητος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κύρου εἶπεν· Ἔστιν ὅμοιον ὑπόδειγμα τοῦ μακαρίου Κυρίλλου περιέχον οὕτως

t. I 5 p. 228, 20. 21 καὶ γενόμενον ἄνθρωπον καὶ οὐ μεθέντα τὸ ἴδιον (μεμένηκε γὰρ ὅπερ ἦν)· νοεῖται δὲ πάντως καὶ ἕτερον ἐν ἑτέρωι τὸ κατοικοῦν, τουτέστιν ἡ θεία φύσις ἐν τοῖς ἀνθρωπίνοις.

27 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Μετὰ ταῦτα πάντα ἔτι τις ἀμφιβάλλει;

28 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Οὐδεὶς ἀμφιβάλλει.

29 Ἀττικὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νικοπόλεως εἶπεν· Ἐπειδὴ παρέσχε τὸ εὔεικτον τῆς ἀκοῆς ἡ μεγαλοπρέπεια ὑμῶν μετὰ τῆς ἀνεξικακίας, κελεύσατε ἐνδοθῆναι ἡμῖν ὥστε ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἀκυμάντωι διανοίαι καὶ ἀταράχωι λογισμῶι τὰ τῶι

22—35 adfert Facundus 5, 3 p. 714 36—p. 83, 11 lecta sunt in Concilii quinti collatione quinta

M, B [= ab], Φ

1 δή τοῦτο B 4 εὐλαβεστάτων MΦ om. B 5 ὁ εὐλαβέστατοσ BΦ om. M 8 ὁ ἀπόστολοσ MB *Paulus* Φ 10 τοῦ om. M 10/11 λέγειν τοῦτο M^{corr} λέγειν M οὕτω λέγειν B 17 εὐλαβεστάτων MΦ om. B 20 αἳ δὲ — ἀνθρωποπρεπεῖς om. B^b 22 τε καὶ om. M αὐτῶ B^b 23 τῆσ ἐπιστολῆσ τῆσ αὐτῆσ B^b 25 ὁμοίωσ M 27 ἐλάσσων — πρσ ἡ B^b 29 εὐλαβεστάτων MΦ om. B 29/30 θεοδώριτοσ B 32 μεταθέντα B^{b}Φ 34 εἶπαν M

θεῶι δοκοῦντα καὶ τοῖς ἁγίοις πατράσιν τυπωθῆναι, ἐπειδὴ νῦν ἀνεγνώσθη ἡ τοῦ δεσπότου ἡμῶν καὶ ἁγίου πατρὸς καὶ ἀρχιεπισκόπου Λέοντος τοῦ τὴν ἀποστολικὴν καθέδραν διακοσμοῦντος ἐπιστολή, χρὴ δὲ καὶ τὴν τοῦ μακαρίου Κυρίλλου ἐπιστολὴν τὴν πρὸς Νεστόριον γραφεῖσαν ἐν ἧι παρακελεύεται αὐτὸν συνθέσθαι τοῖς κεφαλαίοις τοῖς δώδεκα, καὶ ταύτην δοθῆναι ἡμῖν, ἵνα ἐν τῶι καιρῶι τῆς διασκέψεως εὐτρεπεῖς εὑρεθῶμεν.

30 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Εἰ κελεύετε ἐνδοθῆναι ἡμῖν, παρακαλοῦμεν τοὺς πατέρας συσκέψασθαι.

31 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Ὑπερτεθήσεται ἡ ἀκρόασις ἕως ἡμερῶν πέντε ὥστε ἐν τῶι μεταξὺ συνελθεῖν τὴν ὑμετέραν ἁγιωσύνην εἰς τὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀνατολίου καὶ κοινῆι περὶ τῆς πίστεως βουλεύσασθαι, ἵνα οἱ ἀμφιβάλλοντες διδαχθῶσιν.

32 Πάντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Ἡμεῖς οὕτω πιστεύομεν. πάντες οὕτω πιστεύομεν. ** ἡμῶν οὐδεὶς ἀμφιβάλλει. ἡμεῖς ἤδη ὑπεγράψαμεν.

33 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Οὐκ ἀναγκαῖον πάντας ὑμᾶς συνελθεῖν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἀκόλουθόν ἐστι πεισθῆναι πάντας τοὺς ἀμφιβάλλοντας, ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀνατόλιος ἀπὸ τῶν ὑπογραψάντων ἐπισκόπων ἐπιλέξεται οὓς ἂν νομίσηι ἱκανοὺς εἶναι πρὸς διδασκαλίαν τῶν ἀμφιβαλλόντων. M VI 976

34 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Δεόμεθα περὶ τῶν πατέρων. τοὺς πατέρας τῆι συνόδωι ** τὰς φωνὰς τῶι βασιλεῖ. τὰς ἱκεσίας τῶι ὀρθοδόξωι. τὰς ἱκεσίας τῆι αὐγούστηι. πάντες ἡμάρτομεν, πᾶσι συγχώρησον.

35 Οἱ κληρικοὶ Κωνσταντινουπόλεως ἐβόησαν· Ὀλίγοι κράζουσιν, οὐ λέγει ἡ σύνοδος.

36 Οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Τὸν Αἰγύπτιον τῆι ἐξορίαι. L IIII 371

37 Οἱ Ἰλλυρικιανοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Δεόμεθα, πάντας ἐλέησον.

38 Οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν. Τὸν Αἰγύπτιον τῆι ἐξορίαι.

39 Οἱ Ἰλλυρικιανοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Πάντες ἡμάρτομεν, πάντας ἐλέησον. τὰς φωνὰς τῶι ὀρθοδόξωι βασιλεῖ. αἱ ἐκκλησίαι σχίζονται.

40 Οἱ κληρικοὶ Κωνσταντινουπόλεως ἐβόησαν· Διόσκορον τῆι ἐξορίαι ** Διόσκορον ὁ θεὸς καθεῖλεν.

41 Οἱ Ἰλλυρικιανοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Πάντες ἡμάρτομεν, πᾶσι συγχωρηθῆι. Διόσκορον τῆι συνόδωι. Διόσκορον ταῖς ἐκκλησίαις. ἐφ' ὑμῶν κακὸν μὴ γένηται **

42 Οἱ κληρικοὶ Κωνσταντινουπόλεως ἐβόησαν· Ὁ κοινωνῶν Διοσκόρωι Ἰουδαῖός ἐστιν.

8—11. 14—18 leguntur in Gestis 4, 4

M, B [= ab], Φ

2 καὶ¹ om. B 5 εὐπρεπεῖσ M 7 σκέψασθαι Φ 13 exciderunt *sicut Leo, ita credimus* Φ 15 ὑμᾶσ MΦ^{r} ἡμᾶσ BΦ^{ac} πάντασ om. Φ 16 ἐπίσκοποσ B 16/17 ἐπιγραψάντων M 17/18 ἀμφιβαλλόντων BΦ ἀμφιβαλλομένων M ἕτερον ἀμφιβαλλομένων ἔχει B^{a} in mg. 20 exciderunt *reddite. consentaneos Leoni in synodo. patres in synodo* Φ 25—29 Δεόμεθα — ἐβόησαν om. B 30 πάντασ ἐλέησον M πᾶσι συγχώρησον B 32 ἀνεβόησαν B exciderunt *haereticum in exilio* Φ^{r} et unus codex Φ^{c} siue *haereticum in exilio. Aegyptium in exilio* Φ^{a} et duo codd. Φ^{c} 33 ὁ θ̄σ̄ MB *Christus* Φ 34 Ἰλλυρικοὶ B 35 συγχωρηθῆ M συγχώρησον B *indulgete* Φ 36 exciderunt *sub imperio uestro malum non fiat. sub imperio uestro discidium non fiat* Φ

43 Οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Τὸν Αἰγύπτιον τῇι ἐξορίαι. τὸν αἱρετικὸν τῇι ἐξορίαι.

44 Οἱ Ἰλλυρικιανοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Τοὺς πατέρας τῇι συνόδωι.

45 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Τὰ διαλαληθέντα ἔργωι παραδοθήσεται.

L IIII 465 M VII 1 **1**

Βίβλος β̄ τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου

Πρᾶξις δ̄

d. 17. m. Oct. a. 451

Ὑπατείας τοῦ δεσπότου ἡμῶν Φλαυίου Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου καὶ τοῦ δηλωθησομένου πρὸ δεκαὲξ Καλανδῶν Νοεμβρίων ἐν Χαλκηδόνι κατὰ κέλευσιν τοῦ θειοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου συνελθόντων ἐν τῇι ἁγιωτάτηι ἐκκλησίαι τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας τῶν ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων, τουτέστι

1 τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου στρατηλάτου καὶ ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίου Ἀνατολίου

2 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἐπάρχου τῶν ἱερῶν πραιτωρίων Παλλαδίου

3 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἐπάρχου πόλεως Τατιανοῦ

4 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου μαγίστρου τῶν θείων ὀφφικίων Βιγκομάλου

5 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου μαγίστρου Μαρτιαλίου

6 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος τῶν καθωσιωμένων δομεστίκων Σποράκιου

7 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος τῶν θείων πριουάτων Γενεθλίου,

M VII 4 προσέτι δὲ καὶ τῆς ἐνδόξου συγκλήτου, τουτέστιν

8 τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ἐπάρχων καὶ ὑπάτων καὶ πατρικίου Φλωρεντίου

9 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ἐπάρχων καὶ πατρικίου Σενάτορος

10 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ μαγίστρων καὶ ὑπάτων καὶ πατρικίου Νόμου

11 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ἐπάρχων καὶ ὑπάτων καὶ πατρικίου Πρωτογένους

12 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ἐπάρχων Ζωίλου

13 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ἐπάρχων πόλεως Θεοδώρου

14 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ἐπάρχων Ἀπολλωνίου

15 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ πραιποσίτων Ῥωμανοῦ

16 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ἐπάρχων Ἰλλυρικοῦ Θεοδώρου

17 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ἐπάρχων πραιτωρίων Κωνσταντίνου

18 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ πραιποσίτων Ἀρτάξου, συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ θεῖον θέσπισμα ἐν τῇι Χαλκηδονέων πόλει συναθροισθείσης, τουτέστι

5—6 leguntur in Gestis 4. 4

M, B [= ab], Φ

3 Ἰλλυρικοὶ B^b 6 subscr. τέλοσ τῆσ τρίτησ [corr. ex δευτέρασ] πράξεωσ τῶν ἐν χαλκηδόνι συνελθόντων M 7 Βίβλοσ — συνόδου M om. B 8 Φλαυίου om. Φ 9 :πρᾶξισ δ: ante ἐν in textu habent MB καλχηδόνι M 11 ἁγιωτάτη τοῦ θῦ B 18—22 καὶ τῶν λοιπῶν B 20 μαρτιλίου M 21 σφορακίου M 26/27 σεννάτοροσ M^{corr} 29 νόννου B 30—39 καὶ τῶν λοιπῶν B 40 καὶ^2 B καὶ τῆσ M 41 καλχηδονέων M

1-4 Πασκασίνου καὶ Λουκινσίου τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων καὶ Βονιφατίου τοῦ L IIII 468
εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου
ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέοντος καὶ Ἀνατολίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρ-
χιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης
καὶ τῶν λοιπῶν ὁσιωτάτων καὶ εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων, τουτέστιν 5

5 Μαξίμου Ἀντιοχείας Συρίας

6 Κυντίλλου Ἡρακλείας Μακεδονίας ἐπέχοντος τὸν τόπον Ἀναστασίου ἐπισκόπου
Θεσσαλονίκης

7 Στεφάνου Ἐφέσου

8 Λουκιανοῦ Βύζης ἐπέχοντος τὸν τόπον Κυριακοῦ ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θράικης 10

9 Διογένους Κυζίκου

10 Πέτρου Κορίνθου

11 Φλωρεντίου Σάρδεων

12 Εὐνομίου Νικομηδείας

13 Εὐσεβίου καὶ Κωνσταντίνου πρεσβυτέρων ἐπεχόντων τὸν τόπον Ἀναστασίου 15
ἐπισκόπου Νικαίας

14 Ἐλευθερίου Χαλκηδόνος

15 Μελετίου Λαρίσσης ἐπέχοντος τὸν τόπον Δόμνου ἐπισκόπου Ἀπαμείας Συρίας
δευτέρας

16 Ἀμφιλοχίου Σίδης 20

17 Ἰουλιανοῦ τῆς Κώων πόλεως ἐπέχοντος καὶ αὐτοῦ τὸν τόπον τοῦ ἀποστολικοῦ
θρόνου Ῥώμης

18 Θεοδώρου Ταρσοῦ

19 Κύρου Ἀναζάρβου

20 Κωνσταντίνου Βόστρων 25

21 Φωτίου Τύρου

22 Θεοδώρου Δαμασκοῦ

23 Νόννου Ἐδέσσης

24 Συμεώνου Ἀμίδης

25 Ἰωάννου Σεβαστείας 30

26 Σελεύκου Ἀμασείας

27 Κωνσταντίνου Μελιτηνῆς

28 Πατρικίου Τυάνων

29 Πέτρου Γαγγρῶν

30 Ἀταρβίου Τραπεζοῦντος ἐπέχοντος τὸν τόπον Δωροθέου ἐπισκόπου Νεο- 35
καισαρείας

31 Φωτεινοῦ ἀρχιδιακόνου ἐπέχοντος τὸν τόπον Θεοκτίστου ἐπισκόπου Πισινοῦντος

32 Ῥωμανοῦ Μύρων

33 Κριτωνιανοῦ Ἀφροδισιάδος

34 Νουνεχίου Λαοδικείας Φρυγίας 40

35 Μαρινιανοῦ Συνάδων

36 Ὀνησιφόρου Ἰκονίου

37 Περγαμίου Ἀντιοχείας Πισιδίας

38 Ἐπιφανίου Πέργης

M, B [= ab, usque ad 11], Φ [usque ad 31]

1 βονηφατίου M 7 κυντίλου B 12—p. 92, 6 καὶ τῶν λοιπῶν B 17 καλχηδόνοσ M
24 κυρίλλου M 26 πύρου M 28 ἐδέσησ M 32—p. 92, 6 *et reliqua sancta synodo* Φ
32 μελιτινῆσ M 39 κρητωνιανοῦ M

39 Ἀττικοῦ Νικοπόλεως Ἠπείρου
40 Μαρτυρίου Γορτύνης
41 Λουκᾶ Δυρραχίου
42 Κωνσταντίνου Δημητριάδος ἐπέχοντος τὸν τόπον Βιγιλαντίου Λαρίσσης Θεσσαλίας
43 Φραγκίωνος Φιλιππουπόλεως
44 Βασιλείου Τραιανουπόλεως
45 Σεβαστιανοῦ Βερόης
46 Θεοκτίστου Βεροίας Συρίας
47 Γεροντίου Σελευκείας Συρίας
48 Εὐσεβίου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Μακαρίου Λαοδικείας Συρίας
49 Εὐσεβίου Δορυλαίου
50 Σάβα Πάλτου
51 Σωφρονίου Κωνσταντίνης
52 Πατρικίου Νεοκαισαρείας
53 Μάρα Ἀνασάρθας
54 Ῥωμύλου Χαλκίδος
55 Λεοντίου Ἀσκάλωνος
56 Ἀννιανοῦ Καπετωλιάδος
57 Ζεβέννου Πέλλης
58 Ἰωάννου Τιβεριάδος
59 Βηρύλλου Ἀιλᾶ
60 Ἀρέτα Ἐλούσης
61 Μουσωνίου Σηγώρ
62 Παγκρατίου Λιβιάδος
63 Ζωσίμου Μινωίδος
64 Πολυχρονίου Ἀντιπατρίδος
65 Ἰωάννου Γαδάρων
66 Παύλου Ἀνθηδόνος
67 Φωτεινοῦ Λύδδης
68 Ἡρακλείου Ἀζώτου
69 Μαρκιανοῦ Γεράρων
70 Στεφάνου Ἰαμνείας
71 Ἐπικτήτου Διοκλητιανουπόλεως
72 Ῥωμανοῦ Εὐδοξιουπόλεως
73 Θεοδώρου Κλαυδιουπόλεως Ἰσαυρίας
74 Ἰουλίου Κελενδέρεως
75 Ἐπιφανίου Κέστρων
76 Αἰλιανοῦ Σελινοῦντος
77 Γαίου Συέδρων
78 Ἀμμωνίου Ἰωτάπης
79 Ματάλου Φιλαδελφείας
80 Μάρκου Ἀρεθούσης
81 Τιμοθέου Βαλανέων
82 Εὐσεβίου Σελευκοβήλου
83 Εὐτυχιανοῦ Ἐπιφανείας

M

5 φραγγίωνος M 16 ῥωμύλλου M 23 στιγώρ M 25 μηνοίδος M 41 μεγάλου M 43 βαλαναίων M

84 Παύλου Μαριάμμης
85 Λαμπαδίου 'Ραφανέων
86 'Αλεξάνδρου Σεβαστῆς
87 Φιλίππου 'Αδάνων
88 'Υπατίου Ζεφυρίου
89 Θεοδώρου Αὐγούστης
90 'Ιουλιανοῦ 'Ρωσοῦ
91 Πολυχρονίου 'Επιφανείας
92 'Ιωάννου Φλαβιάδος
93 'Ινδίμου Εἰρηνουπόλεως
94 Σωφρονίου χωρεπισκόπου **ἐπέχοντος τὸν τόπον Βασσιανοῦ Μοψουεστίας**
95 Πρόκλου 'Αδράων
96 Εὐλογίου Φιλαδελφείας
97 Θεοδοσίου Κανώθας
98 'Ορμίσδου Φιλιππουπόλεως
99 Δαμιανοῦ Σιδῶνος
100 Θεοδώρου Τριπόλεως
101 'Ολυμπίου Πανεάδος
102 Παύλου Πτολεμαίδος
103 Παύλου 'Αράδου
104 Θωμᾶ Πορφυρεῶνος
105 Πορφυρίου Βοτρύων
106 Φωσφόρου 'Ορθωσιάδος
107 Πορφυρίου ἀρχιδιακόνου **ἐπέχοντος τὸν τόπον Οὐρανίου 'Εμίσης**
108 'Ιωσὴφ 'Ηλιουπόλεως
109 'Ιορδάνου 'Αβίλης
110 Οὐαλερίου Λαοδικείας
111 Θωμᾶ Εὐαρίας
112 Θεοδωρήτου Κύρρου
113 'Ρουφίνου Σαμοσάτων
114 'Ιωάννου Γερμανικείας
115 Τιμοθέου Δολίχης
116 Εὐολκίου Ζεύγματος
117 'Αθανασίου Πέρρης
118 Ζεβέννου Μαρτυροπόλεως
119 Καλλινίκου 'Απαμείας
120 Καιουμᾶ Μαρκουπόλεως
121 'Ιωάννου Καρρῶν
122 'Αβραμίου Κιρκησίου
123 Λευκαδίον Μνίζου
124 'Ιωάννου ἔθνους Σαρακηνῶν
125 Νώου Χηφᾶς ['Ιεράκους]

29 Facund. 5, 3 *quarto consessu eodem consulatu sexto decimo Kal. Nou. centesimum duodecimum Theodoretum episcopum sedisse . . . repperimus*

M
1 μαριάμνησ M 2 ραφαναίων M 10 ινδήμου M 16 σιδόνοσ M 22 βούργων M 24 οὐραννίου M 27 οὐαλλερίου M^{corr} 42 cf. 1, 3 139. 140. 3, 1 184

126 Ἰωάννου Πολεμωνίου
127 Γρατιανοῦ Κερασοῦντος
128 Ἰουλιανοῦ Ταβείας
129 Μελιφθόγγου Ἰουλιουπόλεως
130 Ὑπερεχίου Ἀσπώνων
131 Ἀκακίου Κίννης
132 Εὐφρασίου Λαγανίας
133 Κεκροπίου Σεβαστουπόλεως
134 Ἰωάννου Νικοπόλεως
135 Δωροθέου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Ἀνατολίου Σατάλων
136 Ἀττικοῦ Ζήλων
137 Ἀντιόχου Σινώπης
138 Εὐχαρίου διακόνου ἐπέχοντος τὸν τόπον Παραλίου Ἀνδράπων
139 Παύλου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Οὐρανίου Ἰβώρων
140 Ἀκακίου Ἀριαραθείας
141 Ἡρακλείου Κομάνων
142 Ἀδελφίου χωρεπισκόπου ἐπέχοντος τὸν τόπον * *
143 * * Δόμνου Κουκουσοῦ
144 Ὀτρηίου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Ἰωάννου Ἄρκης
145 Θεοδοσίου Ναζιανζοῦ
146 Ἀριστομάχου Κολωνείας
147 Ῥήνου Ἰουνοπόλεως
148 Ἐπιφανίου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Αἰθερίου Πομπηιουπόλεως
149 Φιλοτίμου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Θεμιστίου Ἀμάστριδος
150 Θεοδώρου Ἡρακλείας
151 Εὐλογίου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Γενεθλίου Κρατείας
152 Πελαγίου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Θεοφίλου Ἀδριανουπόλεως
153 Ἐλπιδίου τῶν Θέρμων
154 Ἀκύλου Εὐδοξιάδος
155 Μυστηρίου Ἀμορίου
156 Λογγίνου Ὀρκιστοῦ
157 Δοκιμασίου Μαρωνείας
158 Σερήνου Μαξιμιανουπόλεως Ῥοδόπης
159 Αἰθερίχου Σμύρνης
160 Εὐσεβίου Κλαζομενῶν
161 Κυριακοῦ Αἰγέης
162 Μάμα Ἀνινήτου
163 Λεοντίου Μαγνησίας Μαιάνδρου
164 Κοίντου Φωκαίας
165 Πρόκλου Ἀργίζων
166 Θωμᾶ Αὐλίου κώμης
167 Ὀλυμπίου Θεοδοσιουπόλεως
168 Φιλίππου Νέας αὐλῆς
169 Ῥουφίνου Βριούλων

M

2 κρατιανοῦ M 5 ἀσπόνων M 17/18 exciderunt Ἀδολίου Ἀραβισσοῦ. Εὐφρονίου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον cf. 1, 1 180. 181. 3, 1 140. 141 18 κουκκουσοῦ M 26 κρατίασ M 30 ἀμόργοῦ M 36 αἰγάησ M 39 φωκείασ M

170 Μαρκελλίνου Μητροπόλεως
171 'Ησαίου 'Ελαιτῶν
172 Παυλίνου Θεοδοσιουπόλεως
173 'Ιουλιανοῦ 'Υπαίπων
174 'Εσπέρου Πιτάνης
175 Προτερίου Μυρίνης
176 Βασιλικοῦ Παλαιᾶς πόλεως
177 Μαιονίου Νύσης
178 Πέτρου Δαρδάνου
179 Θαλασσίου Παρίου
180 Δαυὶδ 'Αδριανῶν
181 Εὐλαλίου Πιονίων
182 Πιονίου Τρωιάδος
183 Στεφάνου Ποιμανηνοῦ
184 Θεοσεβίου 'Ιλίου
185 'Ερμείου 'Αβύδου
186 Δανιήλου Λαμψάκου
187 Πατρικίου 'Αδριανοῦ θηρῶν
188 Μενεκράτους Κηράσσων
189 Κοσσινίου 'Ιεροκαισαρείας ἐπέχοντος καὶ τὸν τόπον 'Ανδρέου Σατάλων
190 'Ηλία Βλανδοῦ
191 Πολυκάρπου Ταβάλων
192 Πατρικίου 'Ακρασσοῦ
193 Παύλου Τριπόλεως
194 'Αμαχίου Σεττῶν
195 Λευκίου 'Απόλλωνος ἱεροῦ
196 Γεμέλλου Στρατονικείας
197 'Αλκιμήδους Σιλάνδου
198 Διονυσίου 'Ατταλείας
199 Νικολάου 'Ακαρασσέων ἐπέχοντος τὸν τόπον καὶ Στεφάνου Λιμύρων
200 Ζηνοδότου Τελμισσοῦ
201 Φρόντωνος Φασηλιτῶν
202 Φιλίππου Βαλβουρέων
203 Θεοδώρου 'Αντιφέλλου
204 Λεοντίου 'Αράξων
205 'Αντιπάτρου Καύνου
206 'Ανδρέου Τλωέων
207 'Ρωμανοῦ Βουβωνέων
208 Νικίου Μεγάρων
209 'Αθανασίου 'Οποῦντος
210 Δομνίνου Πλαταιῶν
211 'Ονησίμου "Αργους
212 Μάρκου Εὐροίας
213 Περεγρίνου Φοινίκης

M
4 ὑπέπων M 6 μυρήνησ M μυρρήνησ Mcorr 19 σκηράσσων M 20 σαγάλων M
21 βαάνδου M 25 στέγων M 33 βαλβουραίων M 37 τλωαίων M 38 βουβωναίων M
43 εὐβοίασ Mcorr

214 Εὐτυχίου Ἀδριανουπόλεως
215 Κλαδέου Ἀνχιασμοῦ
216 Σωτηρίχου Κερκύρας
217 Διονυσίου Ἀντιοχείας
218 Ἰωάννου Ἀλίνδων
219 Φλακίλλου Ἰασσοῦ
220 Παπίου Ἐρίζων
221 Διονυσίου Ἡρακλείας Λάτμου
222 Μενάνδρου Ἡρακλείας Σαλβάκης
223 Εὐπειθίου Στρατονικείας
224 Ἰωάννου Ἀμαζόνος
225 Τυγχανίου Ἀπολλωνιάδος
226 Θεοδωρήτου Ἀλαβάνδων
227 Ἰωάννου Κνίδου
228 Ἰουλιανοῦ πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Καλανδίωνος Ἀλικαρνασσοῦ
229 Δανιήλου Κάδων
230 Μοδέστου Σεβαστῆς
231 Παύλου Ἀριστίου
232 Εὐλαλίου Σιβλίας
233 Χάρητος Διονυσιουπόλεως
234 Ἰωάννου Τραπεζουπόλεως
235 Γενναδίου Μοσσύνων
236 Εὐάνδρου Διοκλείας
237 Γεροντίου Βασιλινουπόλεως
238 Ἀλφίου Μύνδου
239 Θεοκτίστου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Διογένους Ὀρθωσιαίων
240 Φιλοθέου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Ζωτικοῦ Ἀριασσοῦ
241 Μίρου Εὐλάδρων
242 Λουκιανοῦ Ἰψοῦ
243 Φιλίππου Λυσιάδος
244 Ἐπιφανίου Μιδαείου
245 Ἀβερκίου Ἱεραπόλεως
246 Κυριακοῦ Εὐκαρπίας
247 Εὐστοχίου Δοκιμίου
248 Ἀκύλου Αὐρόκρων
249 Βασιλείου Νακωλείας
250 Στρατηγίου Πολυβώτου
251 Νεοπτολέμου Κόρνων
252 Παύλου Δέρβης
253 Πλουτάρχου Λύστρων
254 Εὐγενίου Κάνων
255 Ῥούφου Ὕδης
256 Τυράννου Οὐμανάδων
257 Ἀχολίου Λαράνδων

M

2 κλαδαίου M 8 λάγμου M, corr. M post 21 habent Γενναδίου Ἀκμονέων. Θωμᾶ Θεοδοσιουπόλεως 1, 1 276. 277. 3, 1 233. 234 28 μίλου M, cf. 1, 1 284. 3, 1 241 31 μιδαίου M 35 ἀκύρου M 38 καρνῶν M 42 ὕδδησ M 43 μανάδων M 44 ἀλοχίου M

258 Εὐτροπίου Ἀδάδων
259 Παύλου Φιλομηλίου
260 Παυλίνου Ἀπαμείας
261 Θεοτέκνου Τυραείου
262 Ἑορτικίου Μητροπόλεως
263 Κύρου Σινιάνδου
264 Λιβανίου Παρλαέων
265 Ἀλεξάνδρου Σελευκείας
266 Ὀλυμπίου Σωιζοπόλεως
267 Φοντηιανοῦ ⟨Σαγαλασσοῦ⟩
268 Ἀδήλου χωρεπισκόπου ἐπέχοντος τὸν τόπον Μεσσαλίνου Λαοδικείας
269 Βασσωνᾶ Νέας πόλεως
270 Φλωρεντίου Ἀδριανουπόλεως
271 Μουιανοῦ Λιμένων
272 Εὐελπίστου χωρεπισκόπου ἐπέχοντος τὸν τόπον Φλωρεντίου Τενέδου
273 Σωτηρᾶ Θεοδοσιανῆς ἐπέχοντος τὸν τόπον καὶ Ἡλιοδώρου Ἀμαθοῦντος καὶ Προεχίου Ἀρσινόης
274 Ἐπαφροδίτου Ταμάσου ἐπέχοντος τὸν τόπον καὶ Διδύμου Λαπίθου
275 Διονυσίου διακόνου ἐπέχοντος τὸν τόπον Φωτεινοῦ Κύθρων
276 Ἰωάννου Μεσσήνης
277 Ὠφελίμου Τεγέας
278 Εἰρηναίου Ναυπάκτου
279 Κυρίλλου Σούβριτος
280 Γενναδίου Κνωσοῦ
281 Εὐσεβίου Ἀπολλωνίας
282 Δημητρίου Λάμπης
283 Εὐφράτου Ἐλευθέρνης ἐπέχοντος τὸν τόπον καὶ Παύλου Καντάνων
284 Σώιζοντος Φιλίππων
285 Εὐσεβίου Δοβήρων
286 Μαξιμίνου Σερρῶν
287 Νικολάου Στοβῶν
288 Δαρδανίου Βαργάλων
289 Ἰωάννου Παρθικοπόλεως
290 Ὀνωράτου Θάσου
291 Θεοφίλου Ἀριασσοῦ
292 Νέωνος Σιλλύου
293 Διοδότου Λυσινέων
294 Μάρα Κοδρούλων
295 Παύλου Πόγλων
296 Μαρκελλίνου Ἰσίνδων
297 Μακεδόνος Μαγύδου
298 Εὐδοξίου Ἐτέννων
299 Εὐγενίου Κοτέννων

M

4 τυραίου M 6 κύρρου M 10 Σαγαλασσοῦ om. M, cf. 1, 1 311. 3, 1 267 11 μεσαλλίνου M 18 λαπύθου M 27 ἐλευθερινῆσ M Χρυσογόνου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος 3, 1 284, sed cf. 1, 1 327 καὶ om. 3, 1 284 29 δεβήρων M 37 λυσηναίων M 39 πώγλων M 41 μάνδου M

300 Μαρκελλίνου Καραλλίας
301 Ὀβρίμου Κορακησίου
302 Πέτρου Ἐχινέου
303 Αὐρηλίου Ἄφρου
304 Εὐσταθίου ἔθνους Σαρακηνῶν
305 Ῥεστιτιανοῦ Ἄφρου

M VII 5 καὶ καθεσθέντων πάντων πρὸ τῶν καγκέλλων τοῦ ἁγιωτάτου θυσιαστηρίου, προκειμένου ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἁγίου καὶ ἀχράντου εὐαγγελίου,

2 οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Ὥστε ἡμᾶς συνιδεῖν τὸ πρακτέον, ἀναγινωσκέσθωσαν οἱ δεδομένοι τύποι ἐν ταῖς προλαβούσαις ἀκροάσεσιν.
Ῥω ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω.

Κωνσταντῖνος ὁ καθωσιωμένος μαγιστριανὸς καὶ σηκρητάριος ἀπὸ σχεδαρίου πραχθέντος ἐν ὑπατείαι τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου καὶ τοῦ δηλωθησομένου τῇ πρὸ ὀκτὼ Εἰδῶν Ὀκτωβρίων ἐν Χαλκηδόνι μεταξὺ τῶν λοιπῶν ἀνέγνω

3 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος
p. 195, 10—24 εἶπον· Περὶ μὲν τῆς ὀρθοδόξου καὶ καθολικῆς πίστεως τὸ τελεώτερον συνόδου γινομένης μετὰ μίαν ἀκριβεστέραν ἐξέτασιν δεῖν γενέσθαι συνορῶμεν· ἐπειδὴ δὲ Φλαβιανὸς ὁ τῆς εὐλαβοῦς μνήμης καὶ Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος ἐκ τῆς τῶν πεπραγμένων καὶ διαγνωσθέντων ἐρεύνης καὶ αὐτῆς τῆς φωνῆς τινῶν τῶν ἐξάρχων γενομένων τῆς τότε συνόδου ὁμολογησάντων ἐσφάλθαι καὶ μάτην αὐτοὺς καθηιρηκέναι οὐδὲν περὶ τὴν πίστιν σφαλέντας δείκνυνται ἀδίκως καθαιρεθέντες, φαίνεται ἡμῖν κατὰ τὸ τῷι θεῷι ἀρέσκον δίκαιον εἶναι, εἰ παρασταίη τῷι θειοτάτωι καὶ εὐσεβεστάτωι ἡμῶν δεσπότηι, τῷι αὐτῷι ὑπαχθῆναι ἐπιτιμίωι Διόσκορον τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας
L IIII 469 καὶ Ἰουβενάλιον τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἱεροσολύμων καὶ Θαλάσσιον τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Καισαρείας Καππαδοκίας καὶ Εὐσέβιον τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἀγκύρας καὶ Εὐστάθιον τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Βηρυτοῦ καὶ Βασίλειον τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Σελευκείας Ἰσαυρίας τοὺς ἐξουσίαν ἐσχηκότας καὶ ἐξάρχοντας τῆς τότε συνόδου κατὰ τοὺς κανόνας τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος ἀλλοτρίους γενησομένους, πάντων τῶν παρακολουθησάντων τῇι θείαι κορυφῇι γνωριζομένων.

p. 195, 34—196, 6 Μετὰ τὰ λοιπά· Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Ἕκαστος τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων τῆς παρούσης ἁγίας συνόδου
M VII 8 ὅπως πιστεύει, ἐγγράφως ἄνευ τινὸς δέους, τὸν τοῦ θεοῦ πρὸ ὀφθαλμῶν τιθέμενος φόβον, ἐκθέσθαι σπουδασάτω, γινώσκων ὡς ὁ θειότατος καὶ εὐσεβέστατος ἡμῶν δεσπότης κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν ἐν Νικαίαι ἁγίων πατέρων τιη καὶ κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν ρν τῶν μετὰ ταῦτα καὶ τὰς κανονικὰς ἐπιστολὰς καὶ ἐκθέσεις τῶν ἁγιωτάτων πατέρων Γρηγορίου Βασιλείου Ἱλαρίου Ἀθανασίου Ἀμβροσίου καὶ τὰς Κυρίλλου δύο κανονικὰς ἐπιστολὰς τὰς ἐν τῇι κατ' Ἔφεσον πρώτηι συνόδωι δημοσιευθείσας καὶ βεβαιωθείσας πιστεύει, κατ' οὐδένα τρόπον τῆς αὐτῶν πίστεως ἀναχωρῶν. καὶ γὰρ ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιεπίσκοπος τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέων πρὸς τὴν παρὰ Εὐτυχοῦς ἀπίστως καὶ

31—p. 93, 2 adferuntur in Concilii quinti collatione quinta

M, B [= ab], Φ [inde a 7]

6 ρεστινιανοῦ M cf. 1, 1 349 3, 1 305 9 εἶπεν M 11 Ῥω — ἀνέγνω om. Φ 12 σχιδαρίου B 14 ἰδῶν M 17 εἶπεν M 24 ὑπαχθῆναι om. M 25/26 Ἱεροσολύμων — ἐπίσκοπον¹ om. B 28 ἐξουσίασ B^{a} 31/32 ἡ σύγκλητοσ ἡ ὑπερφυὴσ εἶπεν M 35 τριακοσίων δεκαοκτὼ B ἑκατὸν πεντήκοντα B^{a} *sanctorum* [*sanctorum patrum* Φ^{r}] *centum quinquaginta* Φ τῶν om. M 36 καὶ¹ MΦ^{a} καὶ κατὰ BΦ^{cr} 39 καὶ γὰρ καὶ B^{b} 40 ἐπίσκοποσ B

ὑπεναντίον τῆς καθολικῆς θρησκείας ἀνακύψασαν ἀμφιβολίαν φαίνεται πρὸς τὸν τῆς εὐλαβοῦς μνήμης Φλαβιανὸν τὴν ἐπιστολὴν ἐκπέμψας.

Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος ἀπὸ ἑτέρου σχεδαρίου πραχθέντος ἐν ὑπατείαι τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου καὶ τοῦ δηλωθησομένου τῇι πρὸ μιᾶς Εἰδῶν Ὀκτωβρίων ἐν Χαλκηδόνι μετὰ τὰ λοιπὰ ἀνέγνω

4 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· p. 279, 9—11
Ὑπερτεθήσεται ἡ ἀκρόασις ἕως ἡμερῶν πέντε, ὥστε ἐν τῶι μεταξὺ συνελθεῖν τὴν ὑμετέραν ἁγιωσύνην εἰς τὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀνατολίου καὶ κοινῶς περὶ τῆς πίστεως βουλεύσασθαι, ἵνα οἱ ἀμφιβάλλοντες διδαχθῶσι.

Μετὰ τὰ λοιπά· Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Οὐκ ἀναγκαῖον πάντας ὑμᾶς συνελθεῖν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἀκόλουθόν ibid. 14—18
ἐστι πεισθῆναι τοὺς ἀμφιβάλλοντας, ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀνατόλιος ἀπὸ τῶν ὑπογραψάντων ἐπισκόπων ἐπιλέξεται οὓς ἂν νομίσηι ἱκανοὺς εἶναι πρὸς διδασκαλίαν τῶν ἀμφιβαλλόντων.

Μετὰ τὰ λοιπά· Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Τὰ διαλαληθέντα ἔργωι παραδοθήσεται. p. 280, 5. 6

5 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Δήλων γενομένων τῶν ἤδη πρότερον τυπωθέντων τί ἔδοξε περὶ τῆς ἁγίας πίστεως τῆι εὐλαβεστάτηι συνόδωι, αὐτὴ διδασκέτω. Ῥω ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω.

6 Πασκασῖνος καὶ Λουκίνσιος οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι καὶ Βονιφάτιος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος τοποτηρηταὶ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου διὰ Πασκασίνου τοῦ M VII 9
εὐλαβεστάτου εἶπον· Ἡ ἁγία καὶ μακαρία σύνοδος τῶν τιη τῆς πίστεως τὸν κανόνα τὸν ἐν τῆι Νικαίαι παρ' αὐτῶν ἐκτεθέντα καὶ τοὺς ὅρους κρατεῖ καὶ μεταδιώκει, οὐ μὴν L IIII 472
ἀλλὰ καὶ ἡ τῶν ρν συναχθεῖσα σύνοδος ἐν τῆι Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου τὴν αὐτὴν πίστιν ἐβεβαίωσεν, οὗτινος συμβόλου τὴν ἔκθεσιν ἡ ἐπὶ τοῦ ἐν μακαρίαι τῆι μνήμηι Κυρίλλου σύνοδος ἐν τῆι Ἐφέσωι ἐξενεχθεῖσαν, ἐν ἧι Νεστόριος κατεδικάσθη, ὁμοίως ἀσπάζεται. τρίτον δὲ τοῦ μακαριωτάτου ἀνδρὸς πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν ἀρχιεπισκόπου Λέοντος τοῦ τὴν Νεστορίου καὶ Εὐτυχοῦς αἵρεσιν καταδικάσαντος τὰ ἀποσταλέντα γράμματα φανεροῦσιν ποία τῆς ἀληθείας ἡ πίστις. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ἁγία συνόδος ταύτην τὴν πίστιν κατέχει, ταύτην μεταδιώκει καὶ οὐδὲν περαιτέρω οὔτε προσθεῖναι οὔτε μειῶσαι ἀνέχεται.

7 Ἥστινος καταθέσεως ἑρμηνευθείσης Ἑλληνιστὶ διὰ Βερονικιανοῦ τοῦ καθωσιωμένου σηκρηταρίου τοῦ θείου κονσιστωρίου οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Οὕτως πάντες πιστεύομεν. οὕτως ἐβαπτίσθημεν, οὕτως βαπτίζομεν. οὕτως ἐπιστεύσαμεν, οὕτως πιστεύομεν.

8 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Ἐπειδὴ τὰ θεῖα εὐαγγέλια παρὰ τῆς ὑμετέρας εὐλαβείας προτεθέντα ὁρῶμεν, ἕκαστος τῶν συνελθόντων εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων διδαξάτω εἴ γε ἡ ἔκθεσις τῶν τιη πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι

38—p. 94, 27 adferuntur in Concilii quinti collatione quinta

M, B [= ab], Φ

1 ὑπεναντίωσ B^a 2 εὐσεβοῦσ B 4 αὐγούστου $B^bΦ$ δεσπότου MB^a 5 ἕκτης Φ ἰδῶν M καλχηδόνι M 6 εἶπεν M 11 εἶπεν M 12 ἐπίσκοπος $Φ^r$ 13 ἐὰν M *putaueritis* $Φ^r$ διδασκάλουσ B^b 16 εἶπεν M 16—18 τὰ διαλαληθέντα — εἶπον om. M 17 ὑπερφυὴς om. B^a 22 εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Φ 24 ἑκατὸν πεντήκοντα B^a et sic semper 26 *factam* $Φ^{ac}$ *expositam* $Φ^r$ ἐξενεχθεῖσα MB 27 *est pro sui calliditate damnatus* Φ *beatissimi atque apostolici* Φ 36 εἶπεν M 38 εὐλαβεστάτων MΦ om. B τριακοσίων δεκαοκτὼ B et sic semper

πάλαι συνελθόντων καὶ τῶν μετὰ ταῦτα ρν ἐν τῇ βασιλευούσῃ πόλει συναθροισθέντων συμφωνεῖ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος. Ῥω ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω.

9 1 Ἀνατόλιος ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιεπίσκοπος τῆς βασιλευούσης Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· Συνάιδει ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος τῶι συμβόλωι τῶν ἐν Νικαίαι τιη ἁγίων πατέρων ἡμῶν καὶ τῶν ρν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει μετὰ ταῦτα συναχθέντων τῶν τὴν αὐτὴν πίστιν βεβαιωσάντων καὶ τοῖς ἐν Ἐφέσωι πραχθεῖσιν ἐπὶ τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου παρὰ τῆς οἰκουμενικῆς καὶ ἁγίας συνόδου, ὅτε τὸν δύσφημον Νεστόριον καθεῖλε. δι' ὃ καὶ συνήινεσα καὶ ἀσμένως ὑπέγραψα.

2—4 Πασκασῖνος καὶ Λουκίνσιος οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι καὶ Βονιφάτιος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος τοποτηρηταὶ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου διὰ Πασκασίνου τοῦ εὐλαβεστάτου εἶπον· Σαφές ἐστι καὶ οὐ δύναται ἀμφισβητηθῆναι μίαν εἶναι πίστιν τοῦ
M VII 12 μακαριωτάτου πάπα τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ἀρχιεπισκόπου Λέοντος συνάιδουσαν τῇι τῶν τιη ἁγίων πατέρων πίστει τῶν συνελθόντων κατὰ Νίκαιαν καὶ κρατεῖν καὶ τὴν τῶν ρν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συναθροισθέντων, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπὶ τοῦ τῆς ἁγίας μνήμης Κυρίλλου κατὰ τὴν Ἔφεσον ὁρισθέντα, ἡνίκα Νεστόριος διὰ τὴν ἰδίαν πλάνην καθηιρέθη, καὶ οὐδαμῶς τὸ σύνολον διήιρηται. καὶ τούτου χάριν καὶ ἡ ἐπιστολὴ τοῦ μακαριωτάτου πάπα, ἥτις ἐκείνην τὴν πίστιν ἀνενέωσεν αἰτίαι τῆς πλάνης Εὐτυχοῦς, ἀποδέδεικται ὡς τῶι ἑνὶ καὶ τῶι αὐτῶι πνεύματι συνάιδει τῆι αὐτῆι [ἐπιστολῆι].

L IIII 473 5 Μάξιμος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας Συρίας εἶπεν· Συνάιδει ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς βασιλευούσης Ῥώμης Λέοντος τοῖς ἐκτεθεῖσι παρὰ τῶν τιη τῶν ἐν Νικαίαι ἁγίων πατέρων καὶ τῶν ρν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει τῆι νέαι Ῥώμηι καὶ τῆι ἐν Ἐφέσωι παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου ἐκτεθείσηι πίστει, καὶ ὑπεσημηνάμην.

6 Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἐφέσου εἶπεν· Συνάιδει ἡ ἐπιστολὴ καὶ ὑπεσημειωσάμην αὐτῆι ὀρθῶς ἐχούσηι.

7 Διογένης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπεν· Συνάιδει καὶ ὑπέγραψα αὐτῆι.

8 Κῦρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀναζάρβου εἶπεν [ὁμοίως]· Συνάδει καὶ ὑπέγραψα αὐτῆι.

9 Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Βόστρων Ἀραβίας εἶπεν· Συνάιδει καὶ ὑπέγραψα αὐτῆι.

10 Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σεβαστείας πρώτης Ἀρμενίας εἶπεν· Κατὰ τὴν ἐμὴν κατάληψιν ὁ σκοπὸς τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου ἐπίσκόπου τῆς Ῥωμαίων Λέοντος συνάιδει τῆι πίστει τῶν τιη καὶ τῶν μετὰ ταῦτα ρν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συναχθέντων καὶ τῆι ἐκθέσει τῆι γενομένηι ἐν Ἐφέσωι ἐπὶ τῆι καθαιρέσει τοῦ δυσσεβοῦς Νεστορίου, ἧς ἡγεῖτο ὁ μακαριώτατος Κύριλλος, καὶ ὑπεσημηνάμην τῆι αὐτῆι ἐπιστολῆι.

11 Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀρμενίας δευτέρας Μελιτηνῆς εἶπεν· Πεπληροφόρημαι ὡς ἡ ἐπιστολὴ τοῦ μακαριωτάτου καὶ ὁσιωτάτου πάπα Λέοντος τοῦ

4—29 adfert Vigilius t. IIII 2 p. 154. 155

M, B [= ab], Φ [inde a 39 usque ad p. 101, 39 nomina tantum episcoporum et ciuitatum exhibent adiuncto *similiter*]

1 πάλαι MΦ om. B 11 λουκήνσιοσ M 12 εὐλαβέστατος om. Φ 12/13 τοῦ εὐλαβεστάτου om. $Φ^{ac}$ 15 κρατεῖ M 20 τῆι αὐτῆι [scil. πίστει] scripsi τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ MB^b τῇ ἐπιστολῇ B^a *illi fidei* Φ 23 τῶν¹ om. B 28 εὐλαβὴσ B 30 εὐλαβέστατος om. B ὁμοίως MBΦ, adiectum est ab eo qui omissurus erat Συνάιδει — αὐτῆι 34 σεβαστίασ M ἁρμενίασ MΦ συρίασ B 36 τῶν² om. B 39 μελιτινῆσ M

τῆς Ῥωμαίων, ἐν ᾗ καὶ ὑπέγραψα, σύμφωνός ἐστι τῇ ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνειλεγμένων τιη καὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ρν ἐπὶ τοῦ τῆς θείας λήξεως Θεοδοσίου καὶ τῶν ἐν Ἐφέσωι ἐπὶ τοῦ μακαριωτάτου τῆς Ἀλεξανδρέων ἐπισκόπου Κυρίλλου.

12 Σέλευκος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀμασείας εἶπεν· Συμφώνους τῇ ἐκτεθείσηι πίστει τῶν τιη ἁγίων πατέρων τὰς συνοδικὰς ἐπιστολὰς τοῦ ὁσιωτάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου εὑρήκαμεν, ὁμοίως δὲ συνάιδουσαν τοῖς τε τιη καὶ τοῖς παρὰ του ἁγιωτάτου Κυρίλλου τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος εὑρήκαμεν.

13 Πατρίκιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Τυάνων εἶπεν· Τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου Λέοντος τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης σύμφωνον εὑρήκαμεν τῶν τιη τῶν ἐν Νικαίαι καὶ τῶν ρν τῶν μετὰ ταῦτα ἐν τῇ βασιλευούσηι συνελθόντων ἁγίων πατέρων καὶ ὑπέγραψα. M VII 13

14 Θεόδωρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Δαμασκοῦ εἶπεν· Οὐδὲ ἀμφιβάλλειν ἔστιν ὅτι γε συνάιδει τῇ ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι ἡ ἐπιστολὴ τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Λέοντος, ὁμοίως δὲ καὶ αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου τῇι αὐτῇι ἐκθέσει συνάιδουσι καὶ ὑπέγραψα ἐν αὐτῇι.

15 Φώτιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Τύρου εἶπεν· Τῆς ἐκτεθείσης πίστεως παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι τιη τὴν συμφωνίαν εὑρίσκομεν παρά τε τοῖς ρν ἁγίοις πατράσι τοῖς συνελθοῦσιν ἐν τῇι Κωνσταντινουπόλει καὶ τοῖς μετὰ ταῦτα συναχθεῖσιν ἐν τῇι Ἐφεσίων ἐπὶ τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου καὶ τῇι ἐπιστολῇι τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥωμαίων Λέοντος, καὶ ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇι. L IIII 476

16 Συμεώνης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀμίδης Μεσοποταμίας εἶπεν· Συμφωνεῖ ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Λέοντος τῆς Ῥωμαίων τῇι τε ἐν Νικαίαι ἐκτεθείσηι πίστει καὶ τῇι τῶν ρν καὶ τῇι ἐν Ἐφέσωι ἐπὶ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Κυρίλλου, καὶ ὑπεσημηνάμην αὐτῇι.

17 Περγάμιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας Πισιδίας εἶπεν· Συνάιδουσαν καὶ συμφωνοῦσαν τὴν ἐπιστολὴν γνωρίζω τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος τῆς Ῥωμαίων τῇι καθολικῇι πίστει τῶν τιη καὶ τῶν ρν ἁγίων πατέρων, ἔτι μὴν καὶ τῶν μετὰ ταῦτα συνελθόντων ἐπὶ τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου ἐν τῇι Ἐφεσίων πόλει, καὶ ὑπεσημηνάμην αὐτῇι.

18 Θεόδωρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ταρσοῦ εἶπεν· Συμβαίνουσαν γνωρίζομεν τῇι ἐκθέσει τῆς πίστεως τῶν ἐν Νικαίαι τιη ἁγιωτάτων ἐπισκόπων καὶ τῇι τῶν ρν ὁμοίως ἁγίων πατέρων τῶν συνελθόντων ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τῇι τῶν ἐν Ἐφέσωι μετὰ ταῦτα ἐπὶ τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥωμαίων Λέοντος, καὶ ὑπέγραψα ἐν αὐτῇι.

19 Φραγκίων ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Φιλιππουπόλεως τῆς Θράικης εἶπεν· Συνάιδει ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος τῇι ἐν Νικαίαι ἐκτεθείσηι πίστει ὑπὸ τῶν τιη ἁγίων πατέρων καὶ τῇι ἐν τῇι βασιλευούσηι Κωνσταντινουπόλει γενομένηι συνόδωι τῶν ρν καὶ τῇι ἐν Ἐφέσωι συνόδωι, ἧς ἡγεῖτο ὁ μακάριος Κύριλλος, καὶ ὑπέγραψα ἐν αὐτῇι.

20 Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Δορυλαίου εἶπεν· Σύμφωνον ἔκρινα εἶναι τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης τῇι ἐκ-

---

M, B [= ab], (Φ)

5 συμφώνωσ M 7 δὲ καὶ τοῖς — συνάδουσαν B^b τε τριακοσίοις B^a corr., τετρακοσίοις B 8 ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν B 11 ὑπέγραψα αὐτῇ M 15 ἐν M^{corr} om. MB 19/20 συνελθοῦσιν B 21 ἡμῶν καὶ M 23 συμεὼν B εὐλαβὴσ B^a 24 τῆσ ῥωμαίων λέοντοσ B τε om. B^a 27 εὐλαβὴσ B 28/29 τῆσ ῥωμαίων λέοντοσ B 37 φραγγίων B^a 39 τῇι¹ om. M 43 τῆσ πρεσβυτέρασ ῥώμησ λέοντοσ B

θέσει τῶν ἐν Νικαίαι συναχθέντων πατέρων τῶν τιη καὶ τῇι συνόδωι τῶν ρν τῶν συναχθέντων ἐν τῇι μεγαλοπόλει Κωνσταντινουπόλει καὶ τῇι συνόδωι τῇι γενομένηι ἐν Ἐφέσωι ἐπὶ τοῦ μακαρίου Κυρίλλου, καὶ ὑπέγραψα ἐν αὐτῇι.

21 Φλωρέντιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σάρδεων Λυδίας εἶπεν· Ἡ ἐπιστολὴ
M VII 16 τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου πάπα Λέοντος συναίδει τῇι πίστει τῆς τε ἐν Νικαίαι ἁγίας συνόδου συναχθείσης καὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει τῶν ρν συναγηγερμένης καὶ τῆς ἐν Εφέσωι κατὰ Νεστορίου βουλήσει θεοῦ συνελθούσης, ἧς ἡγεῖτο ὁ μακάριος Κύριλλος, καὶ ὑπέγραψα ἐν αὐτῇι.

22 Ἀμφιλόχιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σίδης Παμφυλίας εἶπεν· Τῆς εἰλικρινοῦς καὶ ἀληθοῦς πίστεως ἐκτεθείσης παρὰ τῶν ἐν Νικαίαι συλλεγέντων ἁγίων πατέρων συμβαίνοντα καὶ οἱ κατὰ τὴν μεγάλην Κωνσταντινούπολιν νέαν Ρώμην ρν ἅγιοι πατέρες συνέγραψαν καὶ οἱ τῆς κατὰ Ἔφεσον ἐπὶ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Κυρίλλου ἁγίας συνόδου, ἧς ἐστι καὶ ὁ νοῦς ὁ κατ' εὐσέβειαν ὑπαγορευθεὶς τῆς ἐπιστολῆς τοῦ πάντα εὐκλεεστάτου τῆς Ῥωμαίων ἀρχιεπισκόπου Λέοντος, καὶ ὑπεσημηνάμην.

L IIII 477 23 Μαριανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Συνάδων εἶπεν· Συναίδειν ἔγνων τὴν ἐπιστολὴν τοῦ πάντα ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥωμαίων Λέοντος τῇι μόνηι καὶ μακαρίαι καὶ θεοφιλεῖ ἐκθέσει τῶν τιη καὶ τῶν ρν τῶν ἐν τῇι βασιλίδι Κωνσταντινουπόλει συναχθέντων, οὐ μόνον δὲ τούτων, ἀλλὰ καὶ τῇι συνόδωι τῇι γενομένηι κατὰ Νεστορίου ἐν Ἐφέσωι ἐπὶ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Κυρίλλου, δι' ὃ καὶ ὑπέγραψα ἐν αὐτῇι.

24 Επιφάνιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Πέργης εἶπεν· Ὡς συνιδεῖν ἠδυνήθην ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῆς ἐπιστολῆς τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥωμαίων Λέοντος, συμφωνεῖ κατὰ διάνοιαν τῇι ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τιη τῶν ἐν Νικαίαι καὶ τῶν μετ' αὐτὴν κατὰ τὴν βασιλεύουσαν πόλιν συναθροισθέντων ρν, καὶ τῇι ἐν Ἐφέσωι δὲ κατὰ Νεστορίου τοῦ ἀσεβοῦς γενομένηι, ἧς ἡγεῖτο ὁ μακαριώτατος Κύριλλος, καὶ ταύτην ἔχων τὴν γνώμην ὑπέγραψα τῇι αὐτῇι ἐπιστολῇι.

25 Ὀνησιφόρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἰκονίου εἶπεν· Κατ' οὐδὲν ἀπάιδουσαν συνιδὼν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥωμαίων Λέοντος τῆς ἐκτεθείσης πίστεως παρὰ τῶν τιη ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συναχθέντων καὶ τῶν ρν τῶν ἐν τῇι μεγαλωνύμωι Κωνσταντινουπόλει συνελθόντων καὶ τῶν ἐν Ἐφέσωι πραχθέντων ἐπὶ τῇι καθαιρέσει τοῦ δυσσεβοῦς Νεστορίου παρὰ τοῦ τῆς μακαρίας καὶ ὁσίας μνήμης πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, ὑπέγραψα τῇι αὐτῇι ἐπιστολῇι τοῦ πάπα Λέοντος.

26 Πέτρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Γαγγρῶν εἶπεν· Ἣν ἐκράτυναν ἐφ' ἡμῖν πίστιν οἱ ἅγιοι πατέρες οἱ τιη οἱ ἐν Νικαίαι καὶ οἱ ρν οἱ ἐν τῇι βασιλευούσηι Κωνσταντινουπόλει συναχθέντες, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ οἱ ἐν Ἐφέσωι προηγουμένου τοῦ μακαρίου Κυρίλλου τῆς ἁγίας ἐκείνης συνόδου, σύμφωνον οὖσαν καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος καὶ τὸν αὐτὸν ἔχουσαν σκοπὸν κατεδεξάμεθα καὶ ὑπέγραψα ἐν αὐτῇι.

27 Θεοδόσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κανώθας εἶπεν· Ἀσάλευτος ἡ πίστις τῶν τιη· ἐάν τις ἐπιχειρήσηι σαλεῦσαι τὰ ἀσάλευτα, σαλεύεται καὶ μὴ σαλεύων τὰ ἀσάλευτα. ταύτηι γοῦν ἀκολουθοῦμεν καὶ πιστεύομεν καὶ τῇι ἐκθέσει τῇι ἐκτεθείσηι παρὰ τῶν ρν ἁγίων πατέρων τῶν συνελθόντων ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τῇι ἐν Ἐφέσωι κατὰ τοῦ δυσσεβοῦς Νεστορίου γενομένηι ἐπὶ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Κυρίλλου, καὶ συνάιδει

M, B [= ab], (Φ)

p. 95. 43/1 ἐκτεθείση B^b 3 ἐν αὐτῇι om. M 7 μακαριώτατοσ M 14 ἐκτελεστάτου B 15 *Marinus* $Φ^{ac}$ *Marinianus* $Φ^r$ 16 ῥωμαίων πόλεωσ M 17 καὶ[1] om. MB^b τῶν[2] om. M τῇι om. B^b 22 τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πρῶν τῶν B 28 τιη om. B 38 *Theodorus* $Φ^r$ et duo codd. $Φ^c$ 39 σαλεύσεται B^b καὶ — ἀσάλευτα om. B 41 τῇι om. M τοῦ om. B^b

ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ πατρὸς ἡμῶν Λέοντος, καὶ ὑπέγραψα M VII 17
ἐν αὐτῇ.

28 Σάβας ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Πάλτου Συρίας εἶπεν· Οἱ τιη ἅγιοι πατέρες συναχθέντες κατὰ γνώμην θεοῦ εἰς Νίκαιαν καὶ διδαχθέντες ἀπὸ πνεύματος ἁγίου τὴν ὀρθὴν πίστιν ἡμῶν ἐξέθεντο. ταύτῃ ἠκολούθησαν οἱ ὀρθόδοξοι ἅγιοι πατέρες καὶ οἱ ρν συναχθέντες ἐν Κωνσταντινουπόλει ταύτῃ ἠκολούθησαν, ὁμοίως δὲ σύμφωνα ταύτῃ καὶ ὁ μακάριος Κύριλλος ἐν Ἐφέσῳ ἐδίδασκεν. σύμφωνα δὲ καὶ ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ῥωμαίων Λέων διὰ τῆς ἰδίας ἐπιστολῆς ἐδίδαξεν καὶ πᾶσα ἡ οἰκουμένη οὕτω κατηχήθη καὶ ἐδιδάχθη καὶ ἡμεῖς ταύτην κατέχομεν καὶ διδάσκομεν, καὶ ὑπέγραψα ἐν αὐτῇ καὶ ἀναθεματίζω τοὺς ἢ προστιθέντας τι ἢ ὑφαιροῦντας.

29 Ἐπιφάνιος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ θεοφιλεστάτου L IIII 482
ἐπισκόπου Αἰθερίου Πομπηιουπόλεως ἐπαρχίας Παφλαγονίας εἶπεν· Ἐλέει τοῦ δεσπότου [sic]
Χριστοῦ ἐβεβαιώθην εἰς τὴν πίστιν τῶν τιη ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι, ἣν μετὰ ταῦτα ἐβεβαίωσαν οἱ ρν οἱ συναχθέντες ἐν τῇ κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἁγίαι συνόδωι καὶ μετὰ ταύτην οἱ ἐν Ἐφέσωι ὁμοίως συναχθέντες ἡγουμένου τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλου. πληροφορηθεὶς δὲ καὶ ἐπὶ τῇι ἐπιστολῇι τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥωμαίων Λέοντος ὡς συμφωνούσηι ταῖς προειρημέναις ἐκθέσεσιν, ὑπογράψαντος καὶ τοῦ αὐτοῦ εὐλαβεστάτου Αἰθερίου τοῦ ἐπισκόπου τῇι αὐτῇι ἐπιστολῇι, ἀκολουθῶ τῇι προλεχθείσηι ἁγίαι πίστει.

30 Φιλότιμος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Θεμιστίου Ἀμάστριδος ἐπαρχίας Παφλαγονίας εἶπεν· Συνάιδω τοῖς αὐτοῖς.

31 Ἀβράμιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κάστρου Κιρκησίου Ὀσροηνῆς εἶπεν· Ἐπακούσας τῆς καταθέσεως τῶν προδηλουμένων εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων κατὰ τὰ αὐτὰ κατατίθημι καὶ ὑπέγραψα τῇι ἐπιστολῇι τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥωμαίων πόλεως Λέοντος.

32 Εὐδόξιος ὁ εὐλαβέστατως ἐπίσκοπος Ἐτέννων Παμφυλίας εἶπεν· Ἡ πίστις τεθεμελίωται ἥνπερ οἱ τιη ἐν τῇι Νικαίαι ἐστήριξαν ἅγιοι πατέρες καὶ οἱ ρν συναχθέντες ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἡ ἐν Ἐφέσωι γενομένη ἁγία σύνοδος ἡγουμένου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου, ἥιπερ συνάιδει καὶ ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥωμαίων Λέοντος, ἐν ἧι καὶ ὑπέγραψα.

33 Εὐγένιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κοτέννων Παμφυλίας εἶπεν· Κἀγὼ τοῖς αὐτοῖς συντίθημι καὶ ὑπέγραψα τῇι ἐπιστολῇι τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥωμαίων Λέοντος.

34 Ὄβριμος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κορακησίου εἶπεν· Κἀγὼ τοῖς αὐτοῖς συντίθημι καὶ ὑπέγραψα τῇι ἐπιστολῇι τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥωμαίων Λέοντος.

35 Νέων ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος πόλεως Σιλλύου Παμφυλίας εἶπεν· Ἡ γραφεῖσα ἐπιστολὴ παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥωμαίων Λέοντος συνάιδει ὅσον κατὰ διάνοιαν τῇι ἐκτεθείσηι πίστει παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τιη τῶν ἐν Νικαίαι καὶ τῶν ρν τῶν ἐν τῇι βασιλευούσηι Κωνσταντινουπόλει καὶ M VII 20
τῶν ἐν Ἐφέσωι συνδραμόντων Νεστορίου τοῦ ἀσεβοῦς ἕνεκεν, ἧς ἡγεῖτο ὁ τῆς μακαρίας 41
μνήμης Κύριλλος, καὶ ταύτην ἔχων τὴν γνώμην ἤδη πάλαι ὑπέγραψα τῇι αὐτῇι ἐπιστολῇι.

36 Θεόφιλος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀριασσοῦ Παμφυλίας εἶπεν· Ὡς καταλαβεῖν ἠδυνήθην, συμφωνεῖ ὅσον κατὰ ἔννοιαν ἡ ἐπιστολὴ ἡ γραφεῖσα παρὰ

M, B [= ab], (Φ)

3 σάββασ B 5 ταύτηι — πατέρες om. B^b 6/7 καὶ ὁ — κύριλλοσ σύμφωνα ταύτη B^a 7 ἐδίδαξε B 12 *Aetherici* $Φ^r$ deficit $Φ^{ac}$ 14 ἐβεβαιώθησαν B^b κατὰ om. B^b 18 ἐπισκόπου αἰθερίου B καὶ ἀκολουθῶ M 22 ἀβραάμιοσ M κινκησίου M 37 σιλιάνδου MB *lilyi* Φ 43 εὐσεβέστατοσ B^a ἀρκισσοῦ B

τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέοντος τῇι ἐκτεθείσηι πίστει παρά τε τῶν τιη ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συναχθέντων καὶ τῶν μετὰ ταῦτα ἐν Κωνσταντινουπόλει ρν καὶ τῶν Νεστορίου τοῦ ἀσεβοῦς χάριν
L IIII 481 συνελθόντων ἐν τῇι Ἐφεσίων, ἧς τὸ κεφάλαιον ὑπῆρχεν ὁ μακάριος Κύριλλος. καὶ ταύτην ἔχων τὴν γνώμην φαίνομαι τῇι ἐπιστολῇι τοῦ αὐτοῦ πάπα καθυπογράψας.

37 Βῆρος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος ἐπέχων τὸν τόπον Μάρα τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Κοδραλέων Παμφυλίας εἶπεν· Κατατίθημι ὑπὲρ τοῦ μνημονευθέντος εὐλαβεστάτου ἀνδρός, ἐπείπερ δι' ἀρρωστίαν ἀπὸ τῆς Νικαέων πόλεως οὐ παραγέγονεν, ὡς ἡ ἐπιστολὴ ἡ γραφεῖσα παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν τῆς Ῥωμαίων Λέοντος οὐκ ἀπάιδει ὅσον πρὸς ἔννοιαν, τῇι ἐκτεθείσηι πίστει παρά τε τῶν τιη ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων καὶ παρὰ τῶν ρν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συνδραμόντων, ἔτι μὴν καὶ τῶν ἐν Ἐφέσωι.

38 Σεβαστιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Βεροίας εἶπεν· Κατὰ πάντα συνάιδει ἡ ἐπιστολὴ τοῦ κυρίου Λέοντος τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῇι ἐκθέσει τῶν τιη καὶ τῶν ρν ἁγίων πατέρων καὶ τοῖς πραχθεῖσιν ἐν Ἐφέσωι τὸ πρότερον παρὰ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλου, καὶ ἀρεσθεὶς ταύτηι ὑπέγραψα.

39 Ἀριστόμαχος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κολωνείας δευτέρας Καππαδοκίας εἶπεν· Συνάιδει ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος κατὰ πάντα τῇι ἐκθέσει τῶν τιη τῶν ἐν Νικαίαι καὶ τῶν ρν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἁγίων πατέρων καὶ τοῖς παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου Κυρίλλου ἐν Ἐφέσωι ἐν τῇι προτέραι συνόδωι πραχθεῖσιν, καὶ ἤδη ὑπέγραψα.

40 Ἰουλιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Κῶ εἶπεν· Ἀστράπτει τῇι συμφωνίαι τῶν τιη ἁγίων πατέρων καὶ τῶν ρν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τοῦ τῆς θείας λήξεως Θεοδοσίου συναχθέντων καὶ τοῖς πραχθεῖσιν ἐν Ἐφέσωι παρὰ τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου τοῦ ἐπισκόπου τῆς Ἀλεξανδρέων ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Λέοντος, καὶ τούτοις ἐμμένων ὑπέγραψα.

41 Θεοδώρητος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κύρρου εἶπεν· Συνάιδει ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τοῦ κυρίου Λέοντος τῇι ἐν Νικαίαι ἐκτεθείσηι πίστει παρὰ τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων καὶ τῶι ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπαγορευθέντι παρὰ τῶν ρν συμβόλωι τῆς πίστεως καὶ ταῖς ἐπιστολαῖς τοῦ μακαρίου Κυρίλλου, καὶ ἀποδεξάμενος τὴν προρρηθεῖσαν ἐπιστολὴν ὑπέγραψα.

42 Κεκρόπιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σεβαστοπόλεως Ἀρμενίας εἶπεν· Συνάι-
M VII 21 δει ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥωμαίων Λέοντος τῇι ἐκθέσει τῶν τιη καὶ τῇι ἐκθέσει τῶν ρν ἁγίων πατέρων καὶ τῇι συναινέσει τοῦ ἁγίου καὶ τρισμακαρίου Κυρίλλου τῇι ἐκτεθείσηι ἐν Ἐφέσωι τὸ πρότερον καὶ βεβαιωθείσηι παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου καὶ τούτοις συνηινέσαμεν καὶ ὑπεγράψαμεν.

43 Ἀκάκιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀριαραθείας εἶπεν· Σύμφωνός ἐστιν ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος τῆς Ῥωμαίων τῇι ἐκθέσει τῶν τιη τῶν ἐν Νικαίαι καὶ τῶν ρν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συναχθέντων καὶ τοῖς ἐπὶ τοῦ

27 Facund. 5, 3 p. 714 *quarto consessu . . . Theodoretum . . . super memorata epistula sancti Leonis trigesimo et octauo loco interlocutum fuisse reperimus, ubi scriptum est: Theodoretus reuerentissimus episcopus Cyrri dixit: Concinit epistula sanctissimi archiepiscopi domini Leonis fidei a sanctis et beatissimis patribus in Nicaea expositae et symbolo fidei in Constantinopoli dictato a centum et quinquaginta et epistulis beati Cyrilli*

M, B [= ab], (Φ)

2 συνελθόντων B 7 κοδραλαίων MB *Codrilleorum* Φ^{a} *Codryllorum* Φ^{cr} 13 βερροίασ B 14. 19 ἐκτεθείσῃ B^{b} 22 κώων B 27 θεοδώριτοσ MB κύρου B 28 ἁγιωτάτου B Fac. ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου M 33 ἐκτεθείσῃ MB^{b} παρὰ τῶν B^{b} 34 συνέσει B 35/36 τῇι — ὑπεγράψαμεν M καὶ ἀποδεξάμενος τὴν προρρηθεῖσαν ἐπιστολὴν ὑπέγραψα B 38 τῆσ ρωμαίων λέοντοσ B

ἁγιωτάτου Κυρίλλου πραχθεῖσιν ἐν Ἐφέσωι τὸ πρότερον καὶ βεβαιωθεῖσι, καὶ συνεθέμην καὶ ὑπέγραψα.

44 Ἀττικὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ζήλων ἐπαρχίας Ἑλενοπόντου εἶπεν· Συνάιδει ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Λέοντος τῆι ἐκθέσει τῶν τιη ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι καὶ τῶν ρν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συναχθέντων καὶ τῆι ἐπιστολῆι τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Κυρίλλου τῆι ἐν Ἐφέσωι πάλαι πραχθείσηι καὶ βεβαιωθείσηι, καὶ τούτοις συνηινέσαμεν καὶ ὑπεγράψαμεν. L IIII 484

45 Ἡράκλειος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κομάνων ἐπαρχίας δευτέρας Ἀρμενίας εἶπεν· Τοῦτο φαμὲν ὅτιπερ συνάιδει ἐν ἅπασι τοῖς ἁγίοις πατράσιν ἡμῶν, λέγω δὴ τοῖς τιη καὶ τοῖς ρν καὶ τοῖς τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου τοῖς ἐν Ἐφέσωι τὸ πρότερον πραχθεῖσι καὶ βεβαιωθεῖσιν ἡ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Λέοντος ἐπιστολή, καὶ συνεθέμην τῶι τόμωι καὶ ὑπέγραψα.

46 Μελέτιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Λαρίσσης ἐπαρχίας Συρίας δευτέρας τοποτηρῶν τῶι ὁσιωτάτωι ἐπισκόπωι Ἀπαμείας Δόμνωι εἶπεν· Συνάιδει ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος τοῦ τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας τοῖς τε τιη καὶ τοῖς ρν ἁγίοις πατράσιν, ἔτι μὴν καὶ τοῖς τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου τοῖς ἐν Ἐφέσωι ἐν τῆι προτέραι συνόδωι πραχθεῖσι καὶ βεβαιωθεῖσι, καὶ συνθέμενος ὑπέγραψα τῆι αὐτῆι ἐπιστολῆι.

47 Ὀλύμπιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Πανεάδος ἐπαρχίας πρώτης Φοινίκης εἶπεν· Συνωιδὰ ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος περιέχει τῆι ἐκθέσει τῶν τιη καὶ τῶν ρν ἁγίων πατέρων, ἔτι δὲ καὶ τοῖς ἐπὶ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Κυρίλλου ἐν Ἐφέσωι τὸ πρότερον πραχθεῖσιν, καὶ συνθέμενος ὑπέγραψα τῆι αὐτῆι ἐπιστολῆι.

48 Τιμόθεος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Βαλανέων Συρίας δευτέρας εἶπεν· Τῆι ἐννοίαι τῆς πίστεως τῆι ἐκτεθείσηι ὑπὸ τῶν τιη ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων καὶ τῆι τῶν ρν ἐκτεθείσηι ὑπὸ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ τηνικαῦτα συνελθόντων ὁμόλογός ἐστιν ἡ ἐπιστολὴ ἡ γραφεῖσα πρὸς τὸν τῆς μακαρίας μνήμης Φλαβιανὸν παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ πατρὸς ἡμῶν Λέοντος, συμφωνοῦσα καὶ τοῖς παρὰ τοῦ μακαρίου Κυρίλλου ἐν Ἐφέσωι τὸ πρότερον πραχθεῖσι καὶ βεβαιωθεῖσι, καὶ συνθέμενος ὑπέγραψα τῶι τόμωι.

49 Ἰουλιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ῥωσοῦ Κιλικίας δευτέρας εἶπεν· Συνάιδει ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος τῆι ἐκθέσει τῆς πίστεως τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τε τιη καὶ τῶν ρν καὶ τοῖς ἐπὶ τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου ἐν Ἐφέσωι πραχθεῖσι καὶ βεβαιωθεῖσιν ἐν τῆι προτέραι συνόδωι, καὶ συνθέμενος ὑπέγραψα τῶι τόμωι. M VII 24

50 Παῦλος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Μαριάμμης Συρίας δευτέρας εἶπεν· Τῆι ἐκτεθείσηι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι πίστει καὶ τῶν μετὰ ταῦτα ἐν Κωνσταντινουπόλει ρν καὶ τοῖς ὑπὸ τοῦ μακαρίου Κυρίλλου γραφεῖσιν ἐν Ἐφέσωι τὸ πρότερον σύμφωνός ἐστιν ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥωμαίων Λέοντος, καὶ ταύτηι συνεθέμην καὶ ὑπέγραψα.

51 Ἀτάρβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος πόλεως Τραπεζοῦντος Πόντου Πολεμωνιακοῦ εἶπεν· Τῆι πίστει τῆι περὶ τὴν ὁμοούσιον τριάδα καὶ τῆι θεόθεν ὑμῖν ἐπιχορηγηθείσηι σοφίαι συνορᾶι καὶ ἡ ὑμετέρα ἐνδοξότης σύμφωνον εἶναι τῆι ἐκθέσει τῆς πίστεως τῶν ἐν Νικαίαι ἁγιωτάτων πατέρων τιη καὶ τῶν ρν τῶν ἐν τῆι βασιλευούσηι συναχθέντων L IIII 485

M, B [= ab], (Φ)

6 πάπα om. B^a καὶ βεβαιωθείσηι om. B 10 μακαρίου B^a 11 πάπα om. B 13 μελίτιος MΦ^a δευτέρας συρίας B 15/16 καὶ τοῖς ρν om. B 24 βαλαναίων MB 25 ἁγιωτάτων M 36 μαριάμνης B^a corr. 41 ἀρτάβιος MB 43 σύμφωνος B^b

μετὰ τὴν προρρηθεῖσαν καὶ τοῖς ἐν Ἐφέσωι ἐπὶ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλου τὸ πρότερον πραχθεῖσιν καὶ βεβαιωθεῖσιν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ὁσιωτάτου Λέοντος. καὶ διὰ τοῦτο ἡμεῖς τε καὶ ὁ θεοφιλέστατος Δωρόθεος ὁ τῆς μητροπόλεως ἡμῶν Νεοκαισαρείας ἐπίσκοπος καθυπεσημηνάμεθα οὕτως φρονοῦντες.

52 Φωτεινὸς διάκονος τοποτηρῶν τῶι εὐλαβεστάτωι ἐπισκόπωι Δωροθέωι Νεοκαισαρείας Πόντου Πολεμωνιακοῦ εἶπεν· Κἀγὼ ταῦτα κατατίθημι.

53 Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος πόλεως Πολεμωνίου Πόντου Πολεμωνιακοῦ εἶπεν· Ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Λέοντος σύμφωνός ἐστι τῆι ἐκθέσει τῶν τιη ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι καὶ τῶν ρν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συνελθόντων καὶ τῆι συνόδωι τῆι ἐν Ἐφέσωι τὸ πρότερον τῆι ἐπὶ τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου, καὶ ὑπεσημηνάμην αὐτῆι.

54 Γρατιδιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κερασοῦντος Πόντου Πολεμωνιακοῦ εἶπεν· Τῆι ἐπιστολῆι τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου πάπα Λέοντος συμφωνούσηι τῆι ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τιη τῶν ἐν Νικαίαι καὶ τῶν ρν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τοῖς ἐν Ἐφέσωι ἐπὶ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλου πραχθεῖσι καὶ βεβαιωθεῖσιν ὑπεσημηνάμην.

55 Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος πόλεως Καρρῶν Ὀσροηνῆς εἶπεν· Σύμφωνός ἐστιν ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος τῆι ἐκθέσει τῶν τιη τῶν ἐν Νικαίαι καὶ τῶν ρν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τοῖς ἐν Ἐφέσωι ἐπὶ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλου πραχθεῖσι καὶ βεβαιωθεῖσι, καὶ ὑπεσημηνάμην.

56 Ῥῆνος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἰουνοπόλεως Παφλαγονίας εἶπεν· Τῆι ἐπιστολῆι τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος συναιδούσηι τῆι ἐκτεθείσηι πίστει παρὰ τῶν τιη καὶ τῶν ρν ἁγίων πατέρων καὶ τοῖς τοῦ ὁσιωτάτου Κυρίλλου ἐν Ἐφέσωι τὸ πρότερον βεβαιωθεῖσιν ὑπεσημηνάμην.

57 Καίουμος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Μαρκουπόλεως ἐπαρχίας Ὀσροηνῆς εἶπεν· Συνάιδει ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος τοῖς ἐκτεθεῖσι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τιη καὶ τῶν ρν καὶ τοῖς τοῦ μακαρίου Κυρίλλου ἐν Ἐφέσωι τὸ πρότερον βεβαιωθεῖσι, καὶ ὑπέγραψα αὐτῆι.

58 Ἀθανάσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Πέρρης Εὐφρατησίας εἶπεν· Συμφωνεῖ ἡ
M VII 25 ἐπιστολὴ τοῦ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος τῆς Ῥωμαίων τῆι ἐκτεθείσηι πίστει παρὰ τῶν τιη καὶ τῶν ρν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τοῖς τυπωθεῖσιν ἐν τῆι Ἐφεσίων πρώτηι συνόδωι ἐπὶ τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου, καὶ ὑπέγραψα τῆι αὐτῆι ἐπιστολῆι.

59 Βασίλειος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Τραιανουπόλεως ἐπαρχίας Ῥοδόπης εἶπεν· Τοῖς πάλαι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τιη ἐν τῆι Νικαέων τυπωθεῖσι καὶ μετὰ ταῦτα παρὰ τῶν ρν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συνελθόντων
L IIII 488 βεβαιωθεῖσιν, ἔτι γε μὴν καὶ τοῖς ἐν Ἐφέσωι κατὰ τὴν προτέραν σύνοδον συμφώνως ἐκείνοις πεπραγμένοις ἐπὶ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλου στοιχῶν καὶ τὴν τοῦ τὰ πάντα ὁσιωτάτου τῆς Ῥωμαίων ἀρχιεπισκόπου Λέοντος ἐπιστολὴν τὴν γραφεῖσαν πρὸς τὸν τῆς ὁσίας μνήμης Φλαβιανὸν προσίεμαι πρὸς τὸν αὐτὸν βλέπουσαν σκοπόν, καὶ αὐτὸς ὑπεσημηνάμην.

60 Δοκιμάσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Μαρωνείας Ῥοδόπης εἶπεν· Τῆι ἐκθέσει τῶν τιη ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι καὶ τῶν ρν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἔτι μὴν καὶ τοῖς ἐπὶ τοῦ μακαρίου Κυρίλλου ἐν Ἐφέσωι τὸ πρότερον πραχθεῖσι καὶ βεβαιωθεῖσιν

M, B [= ab], (Φ)

3 ὁ¹ om. B^{b} 5 *Theodori* Φ 12 γρατιλιανὸσ MB *Gratidianus* et *Gratianus* Φ 14 ρν τῶν om. B^{a} 16 καὶ ὑπεσημηνάμην B ὑπεσημηνάμεθα M 17—20 Ἰωάννης — ὑπεσημηνάμην om. B 21 ῥίνοσ B ἰωαννουπόλεωσ B 22 λέοντοσ τῆ B^{b} 28 ἐν αὐτῆ B^{b} 31 τυπεῖσιν M 34 τῶν² om. M 37 τὰ om. B^{a} 39 αὐτοῦ MB, corr. M 42 ἔτι γε B^{b}

συμβαίνουσαν ὁρῶν καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος μετὰ πάντων καὶ αὐτὸς ὑπεσημηνάμην αὐτῇ.

61 Σερῆνος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Μαξιμιανουπόλεως Ῥοδόπης εἶπεν· Τῇ ἐκτεθείσῃ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι πάλαι συνελθόντων τιη καὶ τῶν μετὰ ταῦτα ἐν Κωνσταντινουπόλει ρν καὶ τοῖς ἐπὶ τοῦ ἁγιωτάτου Κυρίλλου ἐν τῇ Ἐφεσίων πρώτῃ συνόδῳ πραχθεῖσιν συνάιδουσαν εὑρὼν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ θειοτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος μετὰ πάντων καὶ αὐτὸς ὑπέγραψα αὐτῇ.

62 Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σελευκοβήλου Συρίας δευτέρας εἶπεν· Τοῖς ἐκτεθεῖσι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τιη καὶ τῶν ρν, ἔτι μὴν καὶ τοῖς τοῦ μακαρίου Κυρίλλου τοῖς ἐν Ἐφέσῳ κατὰ τὴν προτέραν σύνοδον πραχθεῖσι καὶ βεβαιωθεῖσι σύμφωνον εὑρὼν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος ὑπέγραψα αὐτῇ.

63 Εὐσέβιος καὶ Κωνστάντιος οἱ εὐλαβέστατοι πρεσβύτεροι τῆς Νικαέων πόλεως τοποτηροῦντες τῶι ὁσιωτάτωι ἐπισκόπωι τῆς αὐτῆς πόλεως Ἀναστασίωι εἶπον· Κατατιθέμεθα ὅτι ἤδη καὶ ἀναγνοὺς τὸν τόμον τοῦ ἁγιωτάτου Λέοντος ὁ ὁσιώτατος ἡμῶν ἐπίσκοπος Ἀναστάσιος καὶ εὑρὼν αὐτὸν σύμφωνον τοῖς ἐκτεθεῖσι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τιη τῶν ἐν τῇ ἡμετέραι πόλει συναχθέντων καὶ τῶν ρν τῶν ἐν τῇ βασιλευούσηι πόλει συνελθόντων καὶ τοῖς ἐπὶ τοῦ μακαρίου Κυρίλλου ἐν τῇ προτέραι συνόδωι τῇ κατ' Ἔφεσον πραχθεῖσι καὶ βεβαιωθεῖσι καθυπέγραψεν αὐτῇ.

64 Πορφύριος ἀρχιδιάκονος τοποτηρῶν Οὐρανίωι τῶι εὐλαβεστάτωι ἐπισκόπωι Ἐμίσης ἐπαρχίας Φοινίκης εἶπεν· Ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος ἡμῶν Οὐράνιος ὁ εἰς τόπον αὐτοῦ ἀποστείλας με εὑρὼν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης συμφωνοῦσαν τῇ ἐκθέσει τῶν τιη ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι καὶ τῶν ρν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τοῖς τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου ἐν Ἐφέσωι τὸ πρότερον πραχθεῖσι πᾶσι καὶ βεβαιωθεῖσιν ὑπέγραψεν αὐτῇ. M VII 28

65 Θεόδωρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κλαυδιουπόλεως ἐπαρχίας Ἰσαυρίας εἶπεν· Τῇ πίστει τῶν τιη καὶ τῶν ρν σύμφωνός ἐστιν ἡ ἑρμηνεία ἡ ἐκτεθεῖσα παρὰ τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου καὶ βεβαιωθεῖσα ἐν τῇ κατ' Ἔφεσον προτέραι ἁγίαι συνόδωι, σύμφωνος δέ ἐστιν καὶ ἡ ἑρμηνεία τῆς ἐπιστολῆς τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος καὶ ὑπέγραψα αὐτῇ.

66 Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Γερμανικείας Αὐγουστοευφρατησίας εἶπεν· Ἐπὶ τῇ πίστει τῶν τιη τῶν ἐν Νικαίαι καὶ τῶν ρν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις ἀθροισθέντων καὶ ἐβαπτίσθημεν καὶ βαπτίζομεν καὶ ταύτηι σύμφωνα εὑρόντες τὰ ἐκτεθέντα παρὰ τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου ἐν τῇ προτέραι κατ' Ἔφεσον συνόδωι καὶ βεβαιωθέντα, ἔτι μὴν καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος ὑπεγράψαμεν αὐτῇ. L IIII 489 91

67 Εὐόλκιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τοῦ Ζεύγματος Αὐγουστοευφρατησίας εἶπεν· Συνάιδει ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος τῇι ἐκθέσει τῶν τιη καὶ τῶν ρν ἁγίων πατέρων καὶ τοῖς τοῦ ἁγιωτάτου Κυρίλλου ἐν Ἐφέσωι τὸ πρότερον πραχθεῖσιν καὶ βεβαιωθεῖσι, καὶ ὑπέγραψα αὐτῇ.

Ὁμοίως 68 Κύντιλλος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἡρακλείας ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Θεσσαλονικέων Ἀναστασίου καὶ 69 Πέτρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κορίνθου μητροπόλεως Ἑλλάδος καὶ 70 Αττικὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νικοπόλεως μητροπόλεως παλαιᾶς Ἠπείρου καὶ 71 Λουκᾶς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Δυρραχίου μητροπόλεως νέας Ἠπείρου καὶ 72 Μαρτύριος ὁ εὐλαβέστατος

M, B [= ab], Φ [fere plene inde a 40]

1 Λέοντος om. B^b 3 σιρῖνοσ B 7. 29 ἐν αὐτῇ B^b 11 ἁγιωτάτου B 12 *Constantinus* Φ 16/17 τῶν ρν — καὶ om. B 24 πᾶσι om. B 25 εὐλαβέστατος om. B *Claudianopolis* $Φ^r$ 36 *Euolcius* Φ εὐλόγιοσ MB 40 κύντιλοσ B 72^a post 73^a coll. B

ἐπίσκοπος Γορτύνης μητροπόλεως Κρήτης καὶ 73 Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Δημητριάδος Θεσσαλίας ἐπέχων τὸν τόπον Βιγιλαντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαρίσσης μητροπόλεως ἐπαρχίας τῆς αὐτῆς καὶ οἱ Μακεδονίας πρώτης εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι, τουτέστιν 74 Σώιζων ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Φιλίππων καὶ 75 Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Δοβήρου καὶ 76 Μάξιμος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σερρῶν καὶ 77 Νικόλαος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Στοβῶν καὶ 78 Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Παρθικουπόλεως καὶ 79 Δαρδάνιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Βαργάλων καὶ 80 Ὀνωράτος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Θάσου, καὶ οἱ τῆς Ἑλλάδος,
M VII 29 τουτέστιν 81 Νικέας ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Μεγάρων καὶ 82 Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Μεσσήνης καὶ 83 Ὠφέλιμος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Τεγέας καὶ 84 Ἀθανάσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ὀποῦντος καὶ 85 Εἰρηναῖος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ναυπάκτου καὶ 86 Δομνῖνος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Πλαταιῶν καὶ 87 Ὀνήσιμος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἄργους, καὶ οἱ παλαιᾶς Ἠπείρου, τουτέστι 88 Μάρκος ὁ
L IIII 492 εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Εὐροίας καὶ 89 Περεγρῖνος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Φοινίκης καὶ 90 Εὐτύχιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀδριανουπόλεως καὶ 91 Κλάδεος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀνχιεσμοῦ καὶ 92 Σωτήριχος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κερκύρας, καὶ οἱ νέας Ἠπείρου, τουτέστιν 93 Πέτρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἐχινέου καὶ 94 Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀπολλωνίας, καὶ οἱ τῆς Κρήτης, τουτέστιν 95 Κύριλλος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σούβριτος καὶ 96 Γεννάδιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κνωσσοῦ καὶ 97 Δημήτριος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Λάμπης καὶ 98 Εὐφράτας ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἐλευθέρνης ἐπέχων τὸν τόπον καὶ Παύλου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Καντάνων ἀπὸ χάρτου διὰ σημείων ὑπηγόρευσαν διὰ Σώιζοντος ἐπισκόπου Φιλίππων· Τὴν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τιη πίστιν σωτηρίαν ἡμετέραν οὖσαν καὶ φυλάττομεν καὶ μετὰ ταύτης ἐξελθεῖν τὸν βίον εὐχόμεθα, ἀλλὰ καὶ ἡ τῶν ρν κατ' οὐδένα τρόπον τῆς προειρημένης πίστεως ἀσύμφωνός ἐστι. φυλάττοντες δὲ διατελοῦμεν καὶ πάντα τὰ πεπραγμένα καὶ ὡρισμένα ἐπὶ τῆς πρώτης Ἐφεσιακῆς συνόδου, ἧς καθηγηταὶ γεγόνασιν ὁ μακαριώτατος Κελεστῖνος ὁ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας πρόεδρος καὶ ὁ μακαριώτατος Κύριλλος ὁ τῆς μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρείας, καὶ ὀρθοδοξότατον εἶναι τὸν ἁγιώτατον πατέρα καὶ ἀρχιεπίσκοπον Λέοντα πεπληροφορήμεθα. γεγένηται δὲ ἡμῖν περὶ τῆς ἐπεσταλμένης παρὰ τῆς αὐτοῦ μακαριότητος ἐπιστολῆς τὸ ἀναμφίβολον τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων Πασκασίνου καὶ Λουκινσίου τῶν τὸν τόπον ἐπεχόντων τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας σαφηνισάντων ἡμῖν ἃ ἡ φράσις διιστᾶν ἠνίττετο. ὅτε γὰρ κατὰ τὸν τύπον τῆς ὑμετέρας ἐξουσίας παρὰ τῶι ἁγιωτάτωι ἀρχιεπισκόπωι τῆς μεγάλης Κωνσταντινουπόλεως Ἀνατολίωι καὶ τῆι συνεδρευούσηι αὐτῶι ἁγιωτάτηι συνόδωι παρεγενόμεθα ὀφείλοντες περὶ ὧν ἀμφεβάλλομεν ὀλίγων πληροφορηθῆναι, ηὕρομεν αὐτῶν τὴν ἁγιότητα ἑτοιμότατα τὴν ἀμφιβολίαν ἐκβάλλουσαν. πάντα γὰρ ἄνθρωπον ἀνεθεμάτισαν διιστῶντα τῆς θεότητος τὴν σάρκα τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἥνωσεν ἑαυτῶι ἀπὸ τῆς ἁγίας παρθένου Μαρίας τῆς θεοτόκου, καὶ μὴ τὰ θεοπρεπῆ καὶ τὰ ἀνθρωποπρεπῆ αὐτοῦ εἶναι λέγοντα ἀσυγχύτως καὶ ἀτρέπτως καὶ ἀδιαιρέτως. διά τοι τοῦτο πληροφορηθέντες καὶ συμφωνεῖν ἡγούμενοι κατὰ πάντα τοῖς προγεγραμμένοις ἁγίοις πατράσι τὴν ἐπιστολὴν συνηνέσαμεν ταύτηι καὶ ὑπεγράψαμεν.

23— 29 adfert Vigilius t. IIII 2 p. 155

M, B [= ab], Φ

4 ἐπίσκοπος om. M 6 ἔρρων M 7/8 βαργάδων MB 9 νικαίασ MB 10 ὀφέλιοσ B 12 πλαταιέων B 14 εὐβοίασ MB 15 κλαδαῖοσ B 16 ἀνχιεσμοῦ MB^{b} ἀγχιασμοῦ B^{a}, utrumque Φ 17 ἐπίσκοπος om. M 20 κνωσοῦ B^{a} 21 ἐλευθερίνησ M^{corr}, cf. Φ 22 *Cantinon* Φ 24 ἀλλὰ καὶ B *nec non et* Φ^{r} καὶ MΦ^{ac} 25 εἰρημένησ B 29 ἀρχιεπίσκοπον MΦ ἀρχιερέα B 31 λουκηνσίου M 35 ὀλίγον Φ εὕρομεν B 39 τὰ MΦ^{r} om. B ἀδιαιρέτως καὶ ἀτρέπτως Φ

Πάντες οἱ προλεχθέντες εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Πάντες οἱ τοῦ Ἰλλυρικοῦ τὴν αὐτὴν φωνὴν ἐδώκαμεν, ἤτινι πάντες συντιθέμεθα.

99 Λεόντιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀσκάλωνος Παλαιστίνης πρώτης καὶ L IIII 493
100 Φωτεινὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Λύδδης καὶ 101 Παῦλος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀνθηδόνος καὶ 102 Ἡράκλειος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀζώτου καὶ 103 Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἰαμνείας καὶ 104 Πολυχρόνιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀντιπατρίδος καὶ 105 Παγκράτιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Λιβιάδος καὶ 106 Ζώσιμος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Μινωίδος καὶ 107 Ἀνανίας ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Καπετωλιάδος Παλαιστίνης β̄ καὶ 108 Ζέβεννος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Πέλλης καὶ 109 Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Τιβεριάδος καὶ 110 Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Γαδάρων καὶ 111 Βήρυλλος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀιλᾶ Παλαιστίνης τρίτης καὶ 112 Ἀρέτας ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἐλούσης καὶ 113 Μουσώνιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ζωόρων καὶ 114 Μαρκιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἰωτάνης ἀπὸ χάρτου M VII 33
ὑπαγορεύσαντες διὰ Ἀνανίου ἐπισκόπου εἶπον· Ἡμεῖς πάντες τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τιη̄ τῶν ἐν Νικαίαι συναχθέντων τὴν πίστιν ἐφυλάξαμεν ἀεὶ καὶ φυλάττομεν καὶ μετὰ ταύτης τὸν βίον ἐξελθεῖν εὐχόμεθα, ἀκολουθοῦμεν δὲ καὶ τῇ τῶν ρν̄ πατέρων κατ' οὐδὲν διαφωνούσῃ. συντιθέμεθα δὲ καὶ τοῖς παρὰ τοῦ μακαριωτάτου καὶ ὁσιωτάτου τὴν μνήμην γενομένου τῆς Ἀλεξανδρέων ἐπισκόπου Κυρίλλου πεπραγμένοις καὶ ὡρισμένοις κατὰ τὴν Ἐφεσίων ἐν τῇ πρώτῃ συνόδῳ, ἀλλὰ καὶ ἀναγνωσθείσης ἡμῖν τῆς ἐπιστολῆς τοῦ μακαριωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥωμαίων Λέοντος τοῖς πλείοσιν ὀρθῶς ἔχουσι προσετέθημεν καὶ τοῖς εἰρημένοις συνάιδουσι. τινὲς δὲ ἡμῖν ἐξ αὐτῆς προσέστησαν λέξεις ὡς μερισμόν τινα καὶ χωρισμὸν τοῖς οὕτω φρονεῖν ἐθέλουσιν ἐμφαίνουσαι, περὶ ὧν καὶ ἐπὶ τῆς ὑμετέρας ἐξ ἀρχῆς ἀμφεβάλλομεν φιλανθρωπίας καὶ ἐξελθεῖν ἀπὸ τῆς ὑμετέρας κελευσθέντες μεγαλοπρεπείας ἠκούσαμεν παρὰ τῶν ἁγιωτάτων πατέρων ἐπισκόπων τε καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος ὡς οὐδένα λέγουσι μερισμὸν ἐπὶ τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν κύριον τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ. δι' ὃ συνεθέμεθα καὶ τῶι τόμωι καθυπεγράψαμεν, οἰόμεθα δὲ αὐτοὺς καὶ νῦν, εἰ ἐπιτραπεῖεν παρὰ τοῦ ὑμετέρου μεγέθους, τὰ αὐτὰ κατατίθεσθαι ὑπὲρ ὠφελείας τοῦ κόσμου παντός.

Πάντες οἱ προλεχθέντες εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Τὰ αὐτὰ πάντες εἴπομεν καὶ τούτοις συντιθέμεθα.

115 Νουνέχιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Λαοδικείας Φρυγίας Πακατιανῆς εἶπεν· L IIII 496
Ἡ ἐπιστολὴ τοῦ μακαριωτάτου Λέοντος ἐν ᾗ καὶ ὑπέγραψα, σύμφωνός ἐστι τῇ ἐκθέσει τῆς πίστεως τῶν ἐν Νικαίαι ἁγίων πατέρων καὶ τῶν ρν̄ τῶν συνελθόντων ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τῇ συνόδῳ τῇ κατ' Ἔφεσον, ἧς ἡγεῖτο ὁ μακάριος πατὴρ ἡμῶν Κύριλλος.

116 Νόννος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἐδέσσης Ὀσροηνῆς εἶπεν· Ἡ ἐπιστολὴ τοῦ μακαριωτάτου Λέοντος σύμφωνός ἐστι τῇ συνόδῳ τῇ κατὰ Νίκαιαν γενομένῃ τῶν τιη̄ καὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ρν̄ ἐπὶ τοῦ τῆς θείας λήξεως Θεοδοσίου καὶ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Κυρίλλου ἐν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει βεβαιωθείσῃ· ᾗ καὶ ὑπεσημηνάμην.

M, B [= ab], Φ [inde a 37 usque ad p. 109, 6 nomina tantum episcoporum et ciuitatum habet adiecto *similiter*]

4 λύδησ BΦ[a] *lydiae* Φ[c] 6 ιαμνίασ B 8 μηνοίδοσ MB *Annianus* uel *Anianus* Φ[cr] 9 δευτέρασ B ζέβενοσ B 11 βήρυλοσ B[a] 13 ζοόρων M ζοωρῶν B[b] Ἰωτάνης scripsi ιωτάπησ MB *Iliota* [= *il jutta* Thomsen Loca sancta 1, 72. ἰετταν Euseb. onom. p. 108, 8] Φ; 1, 1 8[a]. 3, 1 68. 4, 1 69 Μαρκιανοῦ Γεράρων cf. Eus. onom. p. 60, 7 Hierocl. 721, 11. Georg. Cypr. 1057 [ubi legendum est Σάλτων Γεραριτικῶν] 14 *Anianum* Φ[r] πάντες om. Φ 18 Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως Φ 21 ἐχούση M 31 εἶπον om. Φ πάντες om. Φ 33 καπατιανῆσ B

M VII 36 117 Πολυχρόνιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἐπιφανείας Κιλικίας εἶπεν· Ὁ κοινὸς
1 Cor. 4, 15 τῶν πιστῶν πατὴρ ὁ μακάριος Παῦλος ὁ ἀπόστολος ὁ διὰ τοῦ εὐαγγελίου πάντας
Rom. 1, 8 ἡμᾶς γεννήσας μαρτυρεῖ τῇι πίστει Ῥωμαίων ὡς ἐν ὅλωι τῶι κόσμωι καταγγελλομένηι, ἣν πίστιν ἄνωθεν ἐφύλαξεν ἡ ἁγία ἐκκλησία ἐκείνη, ἣν ἐξεφώνησε νῦν καὶ ἀεὶ ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Λέων συμφωνοῦσαν τῇι τῶν ἐν Νικαίαι ἁγίων πατέρων καὶ πάντων τῶν ὀρθοδόξων. ταύτην ἄνωθεν ἐκρατήσαμεν τὴν πίστιν καὶ κρατοῦμεν, ἐν ἧι καὶ ἐβαπτίσθημεν καὶ βαπτίζομεν.

118 Εὐνόμιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας εἶπεν· Τῇι ἐκθέσει τῆς πίστεως τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τιη τῶν ἐν Νικαίαι ὀρθῶς καὶ εὐσεβῶς ἐχούσηι ἠκολούθησεν ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Ἀλεξανδρέων Κύριλλος, ἔτι μὴν καὶ ἡ ἐν τῇι μεγαλωνύμωι Κωνσταντινουπόλει τῶν ρν ἐπισκόπων ἐπὶ τοῦ τῆς θείας λήξεως Θεοδοσίου ἀθροισθεῖσα σύνοδος τὴν αὐτὴν γνώμην ἐκύρωσεν, καὶ ὁ θεοφιλέστατος δὲ τῆς Ῥωμαίων ἀρχιεπίσκοπος Λέων σαφῶς ἐξακολουθήσας δείκνυται ταύτηι. μηδὲν οὖν καινισθέντες ἐφ' ἧι ἔχομεν ἐκ πατέρων πίστει, ταύτην ἐφυλάξαμεν τῇι τοῦ θεοῦ χάριτι καὶ φυλάττομεν καὶ φυλάξομεν.

119 Ἀλέξανδρος ὁ εὐσεβέστατος ἐπίσκοπος Σεβαστῆς πρώτης Κιλικίας εἶπεν· Ἡ ἐπιστολὴ τοῦ μακαριωτάτου καὶ ὁσιωτάτου Λέοντος τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης σύμφωνός ἐστι τῇι ἐκθέσει τῶν τιη τῇι γενομένηι ἐν Νικαίαι καὶ τῇι τῶν ρν τῶν συναχθέντων ἐν τῇι πανευδαίμονι Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τοῦ τῆς θείας λήξεως Θεοδοσίου καὶ τῇι ἐπιστολῆι τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἁγιωτάτου Κυρίλλου τῇι ἐν Ἐφέσωι βεβαιωθείσηι.

120 Καλλίνικος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀπαμείας Βιθυνίας εἶπεν· Ἡ σύνοδος ἡ ἐν τῇι Νικαέων συγκροτηθεῖσα παρὰ τῶν τιη ἁγίων πατέρων καὶ τῶν ρν τῶν ἐν τῇι μεγαλωνύμωι Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τῇι χειροτονίαι τοῦ μακαριωτάτου Νεκταρίου τοῦ ἐπισκόπου καὶ ἡ ἐν Ἐφέσωι κατὰ Νεστορίου συγκροτηθεῖσα ἣν ἔχει τὸ φρόνημα, τριάδα προσκυνοῦσα καὶ τριάδα κηρύττουσα καὶ τριάδα τῶι κόσμωι παραδιδοῦσα. καὶ αὐτὸς οὖν ταύταις ταῖς ἁγίαις συνόδοις στοιχῶ, εἰς ἃς καὶ ἐπίστευσα καὶ ὑπέγραψα. εἰς ταύτας καὶ ὁμολογῶ καὶ συντίθεμαι καὶ τὰ ἴσα τούτοις γέγραφεν ὁ ὁσιώτατος τῆς Ῥώμης πατὴρ ἡμῶν Λέων.

L III 497 121 Θεόδωρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Τριπόλεως Φοινίκης παραλίας πρώτης εἶπεν· Τῇι ὀρθῇι καὶ ἀποστολικῇι πίστει τῇι ἐκτεθείσηι ὑπὸ τῶν μακαριωτάτων καὶ ἁγιωτάτων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων, ἔτι μὴν καὶ τῶν ρν τῶν ἐπὶ τῆς βασιλευούσης νέας Ῥώμης Κωνσταντινουπόλεως συνδραμόντων καὶ τῇι ἐπιστολῆι τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου τοῦ τῆς Ἀλεξανδρέων γενομένου ἐπισκόπου ἐν Ἐφέσωι ἐμφανισθείσηι συνάιδει ἡ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Λέοντος ἐπιστολή.

122 Ἀπραγμόνιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Τίου εἶπεν· Οὐδεμίαν διαφορὰν ἐν τοῖς ἐκτεθεῖσι παρά τε τῶν ἁγιωτάτων πατέρων τῶν τιη τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων οὔτε μὴν παρὰ τῶν ρν συνορῶ, ἀλλὰ γὰρ καὶ ταύταις συνάιδειν τὰς ἐπιστολὰς τοῦ
M VII 37 μακαριωτάτου Κυρίλλου καὶ τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πάπα Ῥώμης Λέοντος ἐπίσταμαι.

123 Κοσσίνιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἱεροκαισαρείας Λυδίας εἶπεν· Σύμφωνός ἐστιν ἡ ἐπιστολὴ τοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ πάπα Λέοντος τοῖς τιη πατράσιν ἡμῶν τοῖς ἐν Νικαίαι καὶ ἡ πρᾶξις ἡ πρώην τοῦ μακαρίου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ἐν Ἐφέσωι

M, B [= ab], (Φ)

6 τῶν om. M 14 πίστει ἐκ πατέρων B 16 *Sebasteae* Φ^{a} *Sebastiae* Φ$^{\alpha}$ 18/19 τῇι συναχθείσηι M 25 τὸ om. B 28 τῆς Ῥώμης om. B^{b} 30 πρώτης παραλίας B 33 συνελθόντων B 37 ἁγίων B^{a} 39 μακαρίου B^{b} 43 μακαριωτάτου B^{a}

γενομένη κατὰ Νεστορίου καὶ ἡ τῶν ρν τῶν συναχθέντων ἐν τῇι πανευδαίμονι Κωνσταντινουπόλει νέαι Ῥώμηι, καὶ ταύταις πιστεύομεν καὶ διδάσκομεν.

124 Εὐλόγιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Φιλαδελφείας Ἀραβίας εἶπεν· Ἐγὼ οὕτως πιστεύω καθὼς ἐξέθεντο οἱ τιη ἅγιοι πατέρες συνελθόντες ἐν τῇι Νικαέων πόλει καὶ καθὼς οἱ ρν συνελθόντες ἐν τῇι βασιλευούσηι πόλει καὶ καθὼς περιέχει ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου καὶ ἡ ἐπιστολὴ περιέχει τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος· συνάιδουσι γὰρ τοῖς τιη. καὶ ὑπέγραψα ἐν αὐτῇι.

125 Ἐπιφάνιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κέστρων Ἰσαυρίας εἶπεν· Οὐδὲν ἧττον περιέχει ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ πατρὸς ἡμῶν Λέοντος τῆς ἐκθέσεως τῆς γενομένης παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι τιη καὶ τῆς ἐπιστολῆς τῆς γραφείσης παρὰ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Κυρίλλου τῆς ἐν Ἐφέσωι καὶ τῶν ρν πατέρων τῶν συναχθέντων ἐν τῇι πανευδαίμονι Κωνσταντινουπόλει νέαι Ῥώμηι, καὶ ὑπέγραψα ἐν αὐτῇι.

126 Ἀνδρέας ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σατάλων Λυδίας εἶπεν· Οὐδεμίαν ἐναλλαγὴν εὑρίσκω τῇι ἐκτεθείσηι πίστει τῶν τιη πατέρων περιέχουσαν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ πατρὸς ἡμῶν πάπα Λέοντος καὶ τῇι ἐπιστολῇι τοῦ μακαρίου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου καὶ τῇι πράξει τῇι γενομένηι ἐν τῇι πανευφήμωι νέαι Ῥώμηι Κωνσταντινουπόλει παρὰ τῶν ρν πατέρων, καὶ ταύτηι πιστεύομεν καὶ διδάσκομεν. καὶ ὑπέγραψα ἐν αὐτῇι.

127 Ἰούλιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κελενδέρεως ἐπαρχίας Ἰσαυρίας εἶπεν· Πιστεύομεν κατὰ τὴν πίστιν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν παρὰ τῶν τιη πατέρων ἡμῶν τῶν ἐν Νικαίαι καὶ τῶν ρν καὶ ταῖς ἐπιστολαῖς τοῦ ἁγιωτάτου τῆς Ἀλεξανδρέων πόλεως Κυρίλλου καὶ τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πάπα Λέοντος Ῥώμης. καὶ ὑπέγραψα ἐν αὐτῇι.

128 Πατρίκιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀκρασσοῦ ἐπαρχίας Λυδίας L IIII 500
εἶπεν· Καθὼς ἐδιδάχθημεν τῇι ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συναχθέντων τιη καὶ τῶν ρν συναχθέντων ἐν τῇι βασιλευούσηι Κωνσταντινουπόλει καὶ τῇι ἐπιστολῇι τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος, ἐν ἧι καὶ ὑπέγραψα, ἐχούσαις συνωιδὰ πιστεύω.

129 Διονύσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀτταλείας ἐπαρχίας Λυδίας εἶπεν· Κατα τὴν εὐαγγελικὴν φωνὴν ἐξέθεντο τὴν πίστιν βεβαίαν καὶ ἀσάλευτον οἱ τιη οἱ ἐν Νικαίαι συναχθέντες καὶ οἱ ρν οἱ ἐν τῇι βασιλευούσηι Κωνσταντινουπόλει, καὶ ἡ ἐπιστολὴ δὲ τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου καὶ ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγάλης Ῥώμης Λέοντος, ἐν ἧι καὶ ὑπέγραψα, συνάιδουσι M VII
πᾶσιν.

130 Ἠλίας ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος πόλεως Βλανδοῦ Λυδίας εἶπεν· Τῇι ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι τιη καὶ τῇι παρὰ τῶν ρν καὶ τῇι ἐπιστολῇι τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου συνάιδει ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πάπα Λέοντος Ῥώμης, ἐν ἧι καὶ ὑπέγραψα διὰ τοῦ κυρίου Κωνσταντίνου.

131 Ῥωμανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Μύρων Λυκίας εἶπεν· Ὅτι αἱ δύο ἐπιστολαί, τουτέστι τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλου καὶ τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος συνωιδὰ λέγουσι, συντίθημι, ἡ δὲ ἐν Νικαίαι ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος περὶ τοιούτων οὐκ ἔσχεν διάλεξιν. πᾶσι δὲ τοῖς παρ' αὐτῆς ἐκτεθεῖσι καὶ ἐμμένομεν καὶ στοιχοῦμεν καὶ οὔτε ὑφελεῖν οὔτε προσθεῖναι δυνάμεθα.

M, B [= ab], (Φ)

4 συνελθόντες — πόλει om. B^a 4/5 ἐν τῇ — συνελθόντες om. B^b 5 καθὼς om. B^a ρν om. B^a 8 Κέστρων om. B^b Ἰσαυρίας scripsi τῆσ [om. B^b] συρίασ MB 10 νικαία τῶν B^a 11 τοῦ om. M 11/12. 20 ἁγίων πατέρων B^b 14 Σατάλων Φ σαγάλων M σαγάρων B 19 Ἰούλιος Φ Ιουλιανὸσ MB 23 ἀκρασοῦ B_aΦ Λυδίας scripsi δευτέρασ B β M 28 ἀτταλίασ M 29 καὶ βεβαίαν καὶ M 34 βαανδοῦ MB^b 38 Μύρων Φ ῥώμησ MB 39 τουτέστι om. B

132 Νεοπτόλεμος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κόρνων ἐπαρχίας Λυκαονίας εἶπεν· Ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ἡ ἡμετέρα πατρὶς πάσης αἱρετικῆς καθαρεύουσα νόσου περὶ τὰς τοιαύτας συζητήσεις καὶ φιλονεικίας ἀγυμνάστως ἔσχεν καὶ ἡμεῖς ἁπλούστερον ἐπιστεύσαμεν ἀκολουθοῦντες τῇ πίστει τῶν πατέρων τῇ ἐκτεθείσῃ ἐν τῇ Νικαέων πόλει, ἣν ὕστερον ἡρμήνευσεν ὁ τῆς μακαρίας μνήμης Κύριλλος καὶ πάλιν ἐσαφήνισεν ὁ ἁγιώτατος καὶ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Λέων τῆς Ῥωμαίων πόλεως, καὶ πάλιν ἡμεῖς ταῖς ἐκθέσεσι ταύταις οὐκ ἐναντιούμεθα. εἰ δέ τις οἴεται ἔχειν τινὰ ἀφορμὴν ἀντιλογίας κατὰ τῆς ἐκθέσεως τοῦ μακαριωτάτου Λέοντος ἐπισκόπου, αὐτὸς συζητείτω καὶ φιλονεικείτω, ἡμῶν ἐν μηδενὶ ἀντιλεγόντων ἢ ἀπομαχομένων τῇ ἐκθέσει τῶν τιη καὶ τῶν μετὰ ταῦτα ρν ἁγίων πατέρων πίστει.

133 Φλωρέντιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀδριανουπόλεως Πισιδίας εἶπεν· Πρὸ τῶν ἑρμηνειῶν τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ μακαριωτάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου καὶ τοῦ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος τῇ ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι πειθόμενοι οὕτως ἐπιστεύσαμεν καὶ πιστεύομεν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῶν ρν συναινοῦμεν τῇ πίστει τῇ σαφῶς διαγορευούσῃ ὡς ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ἐσαρκώθη. ταύτῃ τῇ πίστει τῇ τῶν ἁγίων πατέρων οὕτως πιστεύομεν ὥσπερ ἡρμήνευσαν, καὶ οὐδὲν διαμφιβάλλομεν.

L IIII 501 134 Εὐτρόπιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀδάδων Πισιδίας εἶπεν· Ἐν οὐδενὶ ἀπάιδει τῆς ἐκτεθείσης πίστεως παρὰ τῶν ἁγίων τῶν ἐν Νικαίαι πατέρων καὶ τῶν ρν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει μετὰ ταῦτα συνελθόντων καὶ τῆς ἐπιστολῆς Κυρίλλου τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος, ἀλλ' ἐν πᾶσι συμφωνεῖ, καὶ ἀναγκαίως κἀγὼ συναινῶ καὶ ταύτῃ ὑπέγραψα.

135 Φοντηιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σαγαλασσοῦ εἶπεν· Ἐκ πολλῶν ὅσων ἐμαυτὸν πληροφορήσας συνάιδειν τὰ ἐπισταλέντα παρὰ τοῦ μακαριωτάτου ἡμῶν πατρὸς Λέοντος τῶι συμβόλωι τῶι ἐκτεθέντι παρὰ τῶν ἁγιωτάτων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι καὶ τῶν ρν τῶν ἐν τῇ πανευδαίμονι πόλει τὴν αὐτὴν ἐκθεμένων πίστιν καὶ τῇ

M VII 41 ἐπιστολῇ τῇ παρὰ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου γενομένου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως καὶ συναινέσας ὑπέγραψα.

136 Παῦλος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Δέρβης Λυκαονίας εἶπεν· Ἡμεῖς ἐξ ἀρχῆς καὶ ἡ ἡμετέρα πόλις τὴν ζήτησιν ταύτην ἠγνόησεν, πιστεύομεν δὲ τῶι φιλανθρώπωι θεῶι ὅτι οὔτε τοῦ λοιποῦ ζήτησις γενήσεται· διὰ γὰρ τὴν ἀγαθότητα αὐτοῦ πάσης καθαρεύομεν νόσου αἱρετικῆς. ἐδιδάχθημεν γὰρ καὶ παρελάβομεν πιστεύειν τῇ ἐκθέσει τῶν τιη τῶν ἐν Νικαίαι ἁγίων πατέρων καὶ τῶν μετὰ ταῦτα ἐν Κωνσταντινουπόλει ρν καὶ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος συναιδούσῃ τῇ πίστει τῶν πατέρων καὶ τῇ ἑρμηνείαι τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλου καὶ οὕτως πιστεύομεν.

137 Ἀχόλιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Λαράνδων Λυκαονίας εἶπεν· Εἰς οὐδὲν ἐδοκιμάσαμεν διαφέρειν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Λέοντος πρὸς τὴν ἔκθεσιν τῶν τιη καὶ τῶν ρν καὶ τὴν ἔκθεσιν τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου· ἤτινι καὶ ὑπέγραψα.

138 Μεῖρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Εὐλάνδρων Φρυγίας εἶπεν· Κατὰ τοὺς κανόνας τῶν ὁσίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι καὶ τῶν ἐν τῇ βασιλευούσῃ ρν καὶ τὴν ἔκθεσιν τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου τῇ νῦν γραφείσῃ ἐπιστολῇ παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Λέοντος συναινῶ εἰς πάντα συμφωνούσῃ καὶ ὑπέγραψα.

139 Λουκιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἰψοῦ Φρυγίας εἶπεν· Τῇ ἐπιστολῇ

M, B [= ab], (Φ)

3 ζητήσεισ B^b 6/7 ταύταισ ταῖσ ἐκθέσεσιν M 10 πίστει om. B^a 16 ὁ^3 om. B^b τῇ^2 om. B^a 17 ἡρμηνεύσαμεν B 23 φροντηιανὸσ B φροντηιαννὸσ M *Frontianus* $Φ^{ac}$ *Frontinianus* $Φ^r$ σαγαλασοῦ B 28 πόλεωσ ἐκτεθείσῃ B 35 ἁγίων τῶν B^b 39 μειροσ M μόϊροσ B *Mirus* Φ 40 ἁγίων B^b 42 συναινούσῃ B

τοῦ μακαριωτάτου καὶ ὁσιωτάτου Λέοντος συμβαινούσηι τῆι ἐπιστολῆι τοῦ ἁγιωτάτου Κυρίλλου καὶ τῆι ἐκθέσει τῶν ρν̄ τῶν ἐν τῆι βασιλευούσηι πόλει ἁγίων πατέρων συναινῶ καὶ ὑπέγραψα.

140 Φίλιππος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Λυσιάδος Φρυγίας εἶπεν· Ἐγὼ ἐπακούσας τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἀρχιεπισκόπου Λέοντος ὅτι σύμφωνα καὶ τῆι ἐπιστολῆι τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου καὶ τῶν ρν̄ τῶν συναχθέντων ἐν τῆι βασιλευούσηι πόλει καὶ τῶν τιη̄ ἁγίων πατέρων ἡρμήνευσε, πληροφορηθεὶς καὶ συναινέσας ὑπέγραψα.

141 Εὐστόχιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Δοκιμίου Φρυγίας εἶπεν· Ἡ ὑπαναγνωσθεῖσα ἡμῖν ἐπιστολὴ πρώην τοῦ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος συνωιδὰ ἔχει τῆς ἁγίας συνόδου τῆς ἐν Νικαίαι τῶν τιη̄ καὶ τῶν ρν̄ τῶν ἐν τῆι βασιλευούσηι Κων- L IIII 504
σταντινουπόλει καὶ τῆι ἐπιστολῆι τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου, ὅθεν κἀγὼ συναινῶ καὶ 11
ὑπέγραψα αὐτῆι.

142 Βασίλειος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νακωλείας Φρυγίας εἶπεν· Τῆς ἐπιστολῆς τῆς γραφείσης παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος ἀναγνωσθείσης ἡμῖν καὶ τῆς τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου καὶ τῆς τῶν τιη̄ ἁγίων πατέρων ἐκθέσεως καὶ τῆς τῶν 15
ρν̄ τὴν πίστιν εὗρον συνάιδουσαν καὶ πληροφορηθεὶς συνήινεσα εἰς πάντα καὶ ὑπέγραψα.

143 Κυριακὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Εὐκαρπίας εἶπεν· Κατὰ τὴν πίστιν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τιη̄ τῶν ἐν Νικαίαι συναχθέντων καὶ τῶν μετὰ ταῦτα ἐν τῆι βασιλευούσηι πόλει συναθροισθέντων καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου M VII 44
Κυρίλλου εὗρον συνάιδουσαν καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος 20
καὶ συναινῶν εἰς πάντα ὑπέγραψα.

144 Ἀβέρκιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἱεραπόλεως Φρυγίας εἶπεν· Τῆι ἐκθέσει τῶν τιη̄ ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συναχθέντων καὶ τῶν ρν̄ τῶν ἐν τῆι βασιλευούσηι πόλει συναθροισθέντων καὶ τῆι ἐπιστολῆι τῆι γραφείσηι παρὰ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλου εὗρον συνάιδουσαν τὴν ἐπιστολὴν τὴν γραφεῖσαν παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου 25
Λέοντος καὶ οὕτως πιστεύω καὶ πρὸς πάντα πληροφορηθεὶς συνήινεσα καὶ ὑπέγραψα.

145 Στρατήγιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Πολυβοτέων πόλεως εἶπεν· Τὴν ἐπιστολὴν τοῦ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος εὑρὼν οὐκ ἀπάιδουσαν τῆι ἐκθέσει τῶν τιη̄ ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συναχθέντων καὶ τῶν ρ̄ πεντήκοντα τῶν ἐν τῆι βασιλευούσηι πόλει συνελθόντων καὶ τῆι ἐπιστολῆι τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης 30
Κυρίλλου καὶ τῆι ἐκθέσει τῶν τιη̄ καὶ τῶν μετὰ ταῦτα ἑκατὸν ρν̄ ἁγίων πατέρων κἀγὼ συναινῶ καὶ οὕτω πιστεύων ὑπέγραψα.

146 Κριτωνιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀφροδισιάδος Καρίας εἶπεν· Κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν τιη̄ ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι, ἥντινα καὶ ἐβεβαίωσαν οἱ ρν̄ οἱ ἐν τῆι βασιλευούσηι πόλει μετὰ ταῦτα συναθροισθέντες, ἣν καὶ Κύριλλος ὁ τῆς ὁσίας 35
μνήμης ἐν Ἐφέσωι συμφώνως ἡρμήνευσεν, κατὰ ταύτην εὑρὼν καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ πάπα Λέοντος συνάιδειν συναινῶν εἰς πάντα ὑπεσημηνάμην.

147 Παπίας ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἐρίζης εἶπεν· Κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συναχθέντων τιη̄ καὶ τῶν μετὰ ταῦτα ρν̄ ἐν τῆι βασιλευούσηι πόλει καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλου εὗρον καὶ τὴν ἐπιστο- 40

M, B [= ab], (Φ)

1 συμφωνούση B ὁσιωτάτου B^b 8 εὐλαβήσ B 10/11 τῶν ἐν τῆι — Κωνσταντινουπόλει ἑκατὸν πεντήκοντα B 11 καὶ συναινῶ καὶ M 16 εὑρὼν B 17 εὐκάρπου B^b 22 ἐπίσκοπος om. M 23/24 τῆ — πόλει M κωνσταντινουπόλει B 27 εὐλαβὴσ B 28 εὑρὼν M^{corr} ηὗρον M εὗρον B 31 τῆι ἐκθέσει — πατέρων inepte repetita 32 post Strategium habet *Epiphanius episcopus Midaiu* [*Midai* $Φ^a$] *similiter* Φ 33 κρητονιανὸσ M 35 μετὰ ταῦτα om. B 37 post Critonianum habet *Iohannes episcopus Amazonis similiter. Dionysius episcopus Antiochiae similiter* Φ 40 ηὗρον M

λὴν τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος συνάιδουσαν καὶ ταύτηι ἀκολουθῶν συναινῶ.

148 Εὐπείθιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Στρατονικείας εἶπεν· Κἀγὼ κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν τιη πατέρων τῶν συνελθόντων ἐν τῆι Νικαέων πόλει καὶ τῶν μετὰ ταῦτα
L IIII 505 ρν τῶν ἐν τῆι βασιλευούσηι πόλει συναθροισθέντων καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλου εὗρον συνωιδὰ λέγουσαν καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος καὶ συναινῶ εἰς πάντα καὶ ὑπέγραψα.

149 Θεοδώρητος ὁ εὐσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλαβάνδων Καρίας εἶπεν· Κἀγὼ συναινῶ τῆι ἐπιστολῆι τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος συναιδούσηι τῆι ἐκθέσει τῶν τιη πατέρων καὶ τῶν μετὰ ταῦτα ἐν Κωνσταντινουπόλει ρν καὶ τῆι ἐπιστολῆι τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλου καὶ ὑπέγραψα.

150 Μένανδρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἡρακλείας Σαλβάκης Καρίας εἶπεν· Κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν τιη τῶν ἐν Νικαίαι καὶ τῶν ρν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ κατὰ
M VII 45 τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ὁσίου τὴν μνήμην Κυρίλλου εὗρον καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος συνάιδουσαν καὶ ταύτηι συναινῶν ὑπέγραψα.

151 Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κνίδου εἶπεν· Πιστεύω καθὼς ἐξέθεντο οἱ ἅγιοι πατέρες οἱ τιη καὶ οἱ ρν οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ καθὼς ὁ μακάριος Κύριλλος ἐπίστευσεν, καὶ καταδέχομαι τὴν ἐπιστολὴν τοῦ μακαριωτάτου πάπα Λέοντος συνάιδουσαν τούτοις, καὶ ταύτηι συναινῶν ὑπέγραψα.

152 Τυγχάνιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀπολλωνιάδος εἶπεν· Κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν τιη καὶ τῶν ρν τῶν ἐν τῆι βασιλευούσηι νέαι Ῥώμηι συναχθέντων ἁγίων πατέρων καὶ κατὰ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ μακαρίου Κυρίλλου εὗρον καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος συνάιδουσαν καὶ οὕτως φρονῶν ὑπέγραψα.

153 Διονύσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος ⟨Ἡρακλείας⟩ Λάτμου Καρίας εἶπεν· Κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν τιη ἁγίων πατέρων τῶν ἐν τῆι Νικαέων συναχθέντων καὶ κατὰ τὴν βεβαίωσιν τῶν ρν τῶν ἐν τῆι μεγαλωνύμωι Κωνσταντινουπόλει συναχθέντων ἁγίων πατέρων καὶ κατὰ τὴν διδαχὴν τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου καὶ κατὰ τὴν ἐπιστολὴν τὴν ὑπαναγνωσθεῖσαν τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος οὐκ ἀπάιδουσαν τῆς αὐτῶν πίστεως κἀγὼ πιστεύω καὶ ὑπέγραψα.

154 Γέμελλος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Στρατονικείας εἶπεν· Κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν τιη ἁγίων πατέρων καὶ τῶν ρν τῶν ἐν τῆι βασιλευούσηι πόλει συναθροισθέντων καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου Λέοντος συνάιδουσαν εὗρον καὶ οὕτως πιστεύων ὑπέγραψα.

155 Λεύκιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀπόλλωνος ἱεροῦ ἐπαρχίας Λυδίας εἶπεν· Τὴν ἔκθεσιν τῶν τιη ἁγίων πατέρων καὶ τῶν ρν καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλου καὶ τὴν νῦν ὑπαναγνωσθεῖσαν τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος εὗρον συνάιδουσαν καὶ οὕτως πιστεύων ὑπέγραψα τῆι ἐπιστολῆι.

L IIII 508 156 Πολύκαρπος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Γαβάλων ἐπαρχίας Συρίας εἶπεν· Κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν συναχθέντων ἐν τῆι Νικαέων τιη καὶ τῶν ρν τῶν ἐν τῆι μεγαλωνύμωι Κωνσταντινουπόλει καὶ κατὰ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος ἑρμηνευθεῖσαν οὕτως πιστεύων καὶ συναινῶν ὑπέγραψα.

157 Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλίνδων ἐπαρχίας Καρίας εἶπεν· Ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Λέοντος συνάιδει τῆι πίστει τῶν τιη ἁγίων πατέρων

M, B [= ab], (Φ)

3 εὐπίθιοσ MB, corr. B[a] 4. 10 ἁγίων πρων B[b] 6. 14 ηὗρον M 17 καθὼσ καὶ B[b] 21 νέαι Ῥώμηι]πόλει B[b] 22 μακαριωτάτου B[a] 24 *Heracliae* Φ λάτμου M λάγμου B 31 ἁγίων om. M ἐν κωνσταντινουπόλει B[b] 32 μακαριωτάτου καὶ ὁσιωτάτου B 39 τῶν[1] τιη B[b] τιη om. B[b] 40 κατὰ om. B 40/41 ὁσιωτάτου B[b] 41 καὶ οὕτωσ B 42 καισαρείασ B

καὶ τῶν ρν̄ τῶν ἐν τῇι μεγαλωνύμωι Κωνσταντινουπόλει συναχθέντων καὶ τῇι ἐπιστολῇι τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Κυρίλλου καὶ οὕτως πιστεύων ὑπέγραψα.

158 Ἰουλιανὸς ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος Ἁλικαρνασοῦ ἐπέχων τὸν τόπον Καλανδίωνος τοῦ ἐπισκόπου τῆς αὐτῆς πόλεως εἶπεν· Κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν τιη̄ καὶ τῶν ρν̄ καὶ κατὰ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλου εὗρον καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος γραφεῖσαν καὶ ταύτηι συναινῶν ὑπέγραψα.

10 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Εἰ καὶ οἱ λοιποὶ πάντες οἱ μὴ ἰδικῶς καταθέμενοι εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι συντίθενται τοῖς εἰρημένοις παρὰ τῶν καταθεμένων ὁσιωτάτων πατέρων, οἰκείαι φωνῆι διδασκέτωσαν. M VII 48

11 Πάντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Πάντες συντιθέμεθα. πάντες συναινοῦμεν. πάντες ὁμοίως πιστεύομεν. πάντες τὰ αὐτὰ φρονοῦμεν. οὕτως φρονοῦμεν. οὕτως πιστεύομεν. τοὺς πατέρας τῆι συνόδωι. τοὺς ὁμοδόξους τῆι συνόδωι. τοὺς ὑπογράψαντας τῆι συνόδωι. πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων. πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστης. τοὺς πατέρας τῆι συνόδωι. τοὺς ὁμοπίστους τῆι συνόδωι. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως. τοὺς ὁμόφρονας τῆι συνόδωι. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως. καὶ οἱ πέντε τῆι πίστει ὑπέγραψαν. ὡς Λέων, οὕτω φρονοῦσιν. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως.

12 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἀνηνέγκαμεν τῶι θειοτάτωι καὶ εὐσεβεστάτωι ἡμῶν δεσπότηι περὶ αὐτῶν καὶ ἀναμένομεν τὴν ἀπόκρισιν τῆς αὐτοῦ εὐσεβείας. ἡ δὲ εὐλάβεια ἡ ὑμετέρα καὶ περὶ Διοσκόρου τοῦ παρ' ὑμῶν καθαιρεθέντος ἀγνοούσης καὶ τῆς θειοτάτης κορυφῆς καὶ ἡμῶν καὶ περὶ αὐτῶν τῶν πέντε, ὑπὲρ ὧν τὴν παράκλησιν ποιεῖσθε, καὶ πάντων τῶν πεπραγμένων ἐν τῇι ἁγίαι συνόδωι δώσει λόγον τῶι θεῶι. Ῥω ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω.

13 Πάντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Διόσκορον ὁ θεὸς καθεῖλεν. Διόσκορος δικαίως καθηιρέθη. Διόσκορον ὁ Χριστὸς καθεῖλεν.

14 Καὶ ὀλίγων ὡρῶν διαγενομένων ἐν τῶι περιμένειν τὴν παρὰ τοῦ θειοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου ἀπόκρισιν οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ὁ εὐσεβέστατος ἡμῶν βασιλεὺς μαθὼν τὰς ὑμῶν αἰτήσεις τῆι ὑμετέραι γνώμηι δέδωκε βουλεύσασθαι περὶ Ἰουβεναλίου καὶ Θαλασσίου καὶ Εὐσεβίου καὶ Βασιλείου καὶ Εὐσταθίου τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων τὰ ὑμῖν παριστάμενα. τῆς θεοσεβείας ἐστὶ τοίνυν τῆς ὑμετέρας γινωσκούσης ὅτι τῶι θεῶι τῶν γινομένων δώσει λόγον, τὸ πρακτέον περὶ αὐτῶν διαλογίσασθαι. L IIII 509

15 Ἀνατόλιος ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· Δεόμεθα αὐτοὺς εἰσελθεῖν.

16 Πάντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Παρακαλοῦμεν αὐτοὺς εἰσελθεῖν. τοὺς ὁμοδόξους τῆι συνόδωι. τοὺς ὁμόφρονας τῆι συνόδωι. τοὺς ὑπογράψαντας τῆι ἐπιστολῆι Λέοντος τῆι συνόδωι.

17 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Εἰσίτωσαν. Ῥω ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω. M VII 49

11—12 πιστεύομεν adferuntur in Concilii quinti collatione quinta

---

M, B [= ab], Φ [plene inde a 7]

2 πιστεύων M συναινῶν B 8 εἶπεν M 14 βασιλέων] βασιλέων τοὺσ ὁμόφρονασ τῆ συνόδω πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων B^a 16/17 τοὺς ὁμόφρονας — βασιλέως om. B^a 18 πολλὰ — βασιλέως om. Φ 19 *iudices et amplissimus senatus* Φ 21 εὐλάβεια Φ εὐσέβεια MB 22 περὶ] πρὸσ M 24 Ῥω — ἀνέγνω om. Φ 28 *iudices et amplissimus senatus* Φ 32 τοίνυν ἐστὶ B 33 διαλογίσασθε Φ 37 τοὺς ὁμόφρονας τῆι συνόδωι om. $BΦ^{ac}$ 39 εἶπεν M 40 Ῥω — ἀνέγνω om. Φ

18 Καὶ εἰσελθόντων τῶν προγεγραμμένων εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων καὶ καθεσθέντων πάντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Εἷς ὁ θεὸς ὁ τοῦτο ποιήσας. πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων. τῶν μεγάλων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη. πολλὰ τὰ ἔτη τῆς συγκλήτου, πολλὰ τὰ ἔτη τῶν ἀρχόντων. τῶν ὀρθοδόξων πολλὰ τὰ ἔτη. αὕτη τελεία ἕνωσις, αὕτη ἡ εἰρήνη τῶν ἐκκλησιῶν.

19 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Τῇ προτεραίᾳ φανεροὶ ἐπίσκοποι τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως δεήσεις ἐπιδεδωκότες τῷ θειοτάτῳ καὶ εὐσεβεστάτῳ ἡμῶν δεσπότῃ τὴν οἰκείαν πίστιν ἐξέθεντο καὶ παρέστη τῇ αὐτῶν εὐσεβείᾳ ταύτας ἐπὶ τῆς ἁγίας ὑμῶν ἀναγνωσθῆναι συνόδου. εἴκοντες τοίνυν τοῖς προσταχθεῖσι παρὰ τῆς θείας καὶ καλλινίκου κορυφῆς εἰσελθεῖν τε αὐτοὺς ἐπιτρέπομεν καὶ τὰς δεήσεις παρόντων αὐτῶν ἀναγνωσθῆναι καὶ τὸ παριστάμενον περὶ αὐτῶν τὴν ὑμετέραν εὐλάβειαν διδάξαι. Ῥω

20 Καὶ εἰσελθόντων Ἱερακίου Σαβίνου Ἀπολλωνίου Πασμηία Ἰανουαρίου Εὐλογίου Ἰωάννου Ἰσαὰκ Ἥρωνος Στεφάνου Θεοφίλου ἑτέρου Θεοφίλου Ἰσιδώρου τῶν εὐλαβεστάτων Αἰγυπτίων ἐπισκόπων καὶ κατὰ κέλευσιν πάντων καθεσθέντων οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Ὑμεῖς δεήσεις ἐπιδεδώκατε; Ῥω

21 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι τῆς Αἰγυπτίων εἶπον· Ναὶ τῶν ποδῶν ὑμῶν.

22 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Καὶ ταύταις καθυπεγράψατε; Ῥω

23 Καὶ ἐπιδόντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι τὰς ἐπιγραφὰς τῆς δεήσεως εἶπον· Ναὶ τῶν ποδῶν ὑμῶν, γνωρίζομεν τὰς ὑπογραφάς· ἡμεῖς ὑπεγράψαμεν· ἡμέτερά ἐστι τὰ γράμματα.

24 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Ἀναγινωσκέσθωσαν αἱ δεήσεις. Ῥω ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω.

Κωνσταντῖνος ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου ἀνέγνω

25 Τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ φιλοχρίστοις ἡμῶν βασιλεῦσιν Φλαυουίῳ Οὐαλεντινιανῷ καὶ Φλαυουίῳ Μαρκιανῷ νικηταῖς τροπαιούχοις ἀεὶ αὐγούστοις παρὰ πάντων τῶν τῆς ὑμετέρας Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως ἐπισκόπων. Τὴν ἐξ ἀρχῆς παραδοθεῖσαν ἡμῖν ἐκ τῶν ἁγίων καὶ πνευματοφόρων ἡμῶν πατέρων ὀρθόδοξον πίστιν ἀπό τε τοῦ εὐαγ-
M VII 52 γελιστοῦ τοῦ ἁγίου Μάρκου καὶ τοῦ ἀοιδίμου ἐπισκόπου καὶ μάρτυρος Πέτρου καὶ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων Ἀθανασίου Θεοφίλου καὶ τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου καὶ ἡμεῖς φυλάτ-
L IIII 512 τοντες καὶ τῆς ἐκείνων ὁμολογίας ὑπάρχοντες μαθηταὶ ταύτην πρεσβεύομεν καὶ κατὰ ταύτην φρονοῦμεν, καθὼς καὶ οἱ ἐν Νικαίᾳ τῇ ἐξέθεντο καὶ ὁ μακαριώτατος Ἀθανάσιος καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Κύριλλος, ἀναθεματίζοντες πᾶσαν αἵρεσιν τήν τε Ἀρείου καὶ Εὐνομίου καὶ Μανιχαίου καὶ Νεστορίου καὶ τῶν λεγόντων ἐξ οὐρανοῦ τὴν σάρκα τοῦ κυρίου ἡμῶν ὑπάρχειν καὶ μὴ ἐκ τῆς ἁγίας καὶ θεοτόκου Μαρίας τῆς παρθένου καθ' ὁμοιότητα πάντων ἡμῶν χωρὶς ἁμαρτίας, πρὸς δὲ τούτοις καὶ πᾶσαν αἵρεσιν ἐκτὸς τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας φρονοῦσάν τε ἢ διδάσκουσαν.

καὶ αἱ ὑπογραφαί

Ἱέρακις ἐπίσκοπος Ἀφναιτῶν ἐπιδέδωκα

MBΦ

1 εὐλαβεστάτων om. B^{a} 2 ὁ^{1} om. B 3 μεγαλωνύμων B^{b} 3/4 πολλὰ^{a} — ἀρχόντων om. M 6 *iudices et amplissimus senatus* Φ 7 δεδωκότεσ B 12 Ῥω om. Φ 13 Ἰαννουαρίου M^{corr}B 14 ἑτέρου om. Φ 16 εἶπεν M 17 Ῥω om. Φ 19 εἶπεν M 20 Ῥω om. Φ 25 εἶπεν M 27 εὐλαβεστάτοισ B^{b} 34 *beatus* Φ^{r} 36 *Mani* Φ^{ac} *Manitis* Φ^{r} καὶ^{a} om. B^{b} 39 *et sapiunt et* Φ^{ac} *sapiunt et* Φ^{r} 41 Ἱέρακυσ B^{a} *Hieracus* Φ^{r} *Hieracis* Φ^{ac} ἱέραξ M^{corr}

Σαβῖνος ἐπίσκοπος Κοπτιτῶν ἐπιδέδωκα
Ἀπολλώνιος ἐπίσκοπος Τάνεως ἐπιδέδωκα
Πασμήιος ἐπίσκοπος Παραλεωτῶν ἐπιδέδωκα
Ἰανουάριος ἐπίσκοπος Λεόντων ἐπιδέδωκα
Εὐλόγιος ἐπίσκοπος Ἀθλιβιτῶν ἐπιδέδωκα
Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ψιγχάους ἐπιδέδωκα
Ἰσαὰκ ἐπίσκοπος Ταυεωτῶν ἐπιδέδωκα
Ἥρων ἐπίσκοπος Θεννήσου ἐπιδέδωκα
Στέφανος ἐπίσκοπος Γεριτῶν ἐπιδέδωκα
Θεόφιλος ἐπίσκοπος Ἐρυθροῦ ἐπιδέδωκα
Θεόφιλος ἐπίσκοπος Κλεοπατρίδος ἐπιδέδωκα
Ἰσίδωρος ἐπίσκοπος Σηθροιτῶν ἐπιδέδωκα

26 Πάντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Τὸ δόγμα Εὐτυχέος διὰ τί οὐκ ἀνεθεμάτισαν; μετὰ ἐπιθέσεως τὰς δεήσεις ἐπιδεδώκασι. τῆι ἐπιστολῆι Λέοντος ὑπογράφωσιν ἀναθεματίζοντες Εὐτυχέα καὶ τὸ δόγμα αὐτοῦ. σύνθωνται τῆι ἐπιστολῆι Λέοντος. χλευάσαι ἡμᾶς θέλουσι καὶ ἀπελθεῖν.

27 Διογένης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπεν· Ἡ σύνοδος διὰ Εὐτυχέα ἐγένετο, μὴ γὰρ δι' ἄλλο τί ποτε; ὁ Ῥώμης ἀρχιεπίσκοπος δι' αὐτὸν ἔγραψεν. συνηινέσαμεν πάντες τῆι ἐπιστολῆι ἀκολουθούσηι τῆι ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων· σύνθωνται καὶ αὐτοὶ τῆι ἐπιστολῆι τοῦ ὁσιωτάτου Λέοντος.

28 Πασκασῖνος καὶ Λουκίνσιος οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι καὶ Βονιφάτιος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος τοποτηρηταὶ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου διὰ Πασκασίνου τοῦ ἐπισκόπου εἶπον· Εἰπάτωσαν εἰ συντίθενται τῆι ἐπιστολῆι τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου καὶ εἰ ἀναθεματίζουσιν Εὐτυχέα. M VII 53

29 Ἀκάκιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀριαραθείας εἶπεν· Ἀξιοῦμεν αὐτοὺς ἀναθεματίσαι φανερῶς Εὐτυχέα τὸν εἰπόντα πρὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως δύο φύσεις τοῦ σωτῆρος ἡμῶν καὶ μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν μίαν.

30 Κεκρόπιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σεβαστοπόλεως εἶπεν· Ὑπογράψωσι τῆι ἐπιστολῆι τοῦ ὁσιωτάτου πάπα Λέοντος καὶ Εὐτυχέα ἀναθεματίσωσιν καὶ τὸ δόγμα αὐτοῦ.

31 Ἱέρακις ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Αἰγύπτου εἶπεν καὶ οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι οἱ Αἰγύπτιοι διὰ τοῦ αὐτοῦ Ἱέρακι· Εἴ τις παρὰ ταῦτα τὰ παρ' ἡμῶν ἐν ταῖς δεήσεσιν ἐπιδοθέντα φρονεῖ εἴτε Εὐτυχὴς εἴτε ἕτερός τις, ἀνάθεμα ἔστω· περὶ δὲ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος, ἴσασι πάντες οἱ ἁγιώτατοι ἡμῶν πατέρες ὅτι ἐν ἅπασιν ἀναμένομεν τὴν γνώμην τοῦ παρ' ἡμῖν ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου, καὶ παρακαλοῦμεν τὴν ὑμετέραν φιλανθρωπίαν ἀναμεῖναι τὴν τοῦ ἡμετέρου προέδρου γνώμην· αὐτῶι γὰρ ἐν ἅπασιν ἀκολουθήσομεν. τοῦτο γὰρ καὶ οἱ ἐπὶ τῆς Νικαέων ἅγιοι πατέρες συναγηγερμένοι ἐκανόνισαν τιη ὥστε ἀκολουθεῖν πᾶσαν τὴν Αἰγυπτιακὴν διοίκησιν τῶι ἀρχιεπισκόπωι τῆς μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρείας καὶ μηδὲν δίχα αὐτοῦ πράττεσθαι παρά τινος τῶν ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπων. L IIII 513 Can. Nic. 6

32 Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Δορυλαίου εἶπεν· Ψεύδονται.

MBΦ

1 κοπτιτῶν MB *doctitorum* Φr om. Φac, cf. 1, 1 141 3 *Pasmeius* Φ πασμηίνοσ MB παρλεώτων Ba 4 post 1 coll. Φac ιαννουάριοσ MB 5 *Athribitorum* Φr 6 ψίγχνουσ MB 7 ταναιώτων MB *gadeotum* [pro ΤΑΑΕΩΤΩΝ] Φ 13 εὐτυχέωσ M τοῦ εὐτυχέοσ Bb 14/15 *suscribant* Φ ὑπογράφουσιν MB 21 λουκήνσιοσ M 23 τοῦ — θρόνου om. Ba spatio rel. 25 Ἀριαραθείας Φ σεβαστοπόλεωσ MB 26 φανερῶσ MBaΦa post αὐτούς coll. Bb om. Φcr 30 Ἱέρακυς Ba ἱέραξ Mcorr 31 *per eundem* Φ δι' αὐτοῦ τοῦ MB Ἱέρακυ Ba ἱέρακοσ Mcorr 40 ἐπίσκοπος om. M

33 Φλωρέντιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σάρδεων εἶπεν· Δείξωσιν ὃ λέγουσιν.

34 Πάντες ἐβόησαν· Φανερῶς ἀναθεματίσατε τὸ δόγμα Εὐτυχέος. ὁ μὴ ὑπογράφων τῇ ἐπιστολῇ ἣι συνήινεσεν ἡ ἁγία σύνοδος, αἱρετικός ἐστιν. ἀνάθεμα Διοσκόρωι καὶ τοῖς φιλοῦσιν αὐτόν. ἐὰν μὴ ὀρθοδόξως φρονῶσι, πῶς ἔχουσι ψηφίσασθαι ἐπίσκοπον;

35 Οἱ Αἰγύπτιοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Περὶ πίστεώς ἐστιν ὁ ἀγών.

36 Κεκρόπιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σεβαστοπόλεως εἶπεν· Οὐκ ἴσασιν οὗτοι πῶς πιστεύουσι, καὶ νῦν μαθεῖν βούλονται;

37 Φώτιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Τύρου εἶπεν· Συντίθεσθε τῇ ἐπιστολῇ τοῦ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης Λέοντος, καθὼς καὶ ἡ οἰκουμενικὴ σύνοδος συνέθετο καὶ ὑπέγραψεν, ἢ οὔ;

38 Πασκασῖνος καὶ Λουκίνσιος καὶ Βονιφάτιος οἱ εὐλαβέστατοι τοποτηρηταὶ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου διὰ Πασκασίνου εἶπον· Τοσούτων ἐτῶν ἐπίσκοποι ἐν ταῖς ἐκκλη-
M VII 56 σίαις γηράσαντες ἕως τοῦ καιροῦ τούτου τὴν πίστιν τὴν ὀρθόδοξον καὶ καθολικὴν ἀγνοοῦντες ἔτι ἐκδέχονται ἀλλοτρίας γνώμης ἠρτῆσθαι;

39 Καὶ ἑρμηνευθείσης Ἑλληνιστὶ τῆς προγεγραμμένης καταθέσεως πάντες οἱ ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Ὁ μὴ συντιθέμενος τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος αἱρετικός ἐστιν.

40 Διογένης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπεν· Ὁ ἀκμὴν μὴ εἰδὼς τί πιστεύει, οὗτος ἔχει χειροτονῆσαι ἐπίσκοπον;

41 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Ὁ μὴ ἀναθεματίζων Εὐτυχέα αἱρετικός ἐστιν.

42 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι Αἰγύπτου ἐβόησαν· Ἀνάθεμα Εὐτυχεῖ καὶ τοῖς πιστεύουσιν αὐτῷ.

43 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Ὑπογράψωσι τῇ ἐπιστολῇ Λέοντος· ὁ μὴ ὑπογράφων αὐτῇ αἱρετικός ἐστιν.

44 Οἱ τῆς Αἰγυπτίων εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Παρὰ γνώμην ἀρχιεπισκόπου οὐ δυνάμεθα ὑπογράψαι.

45 Ἀκάκιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀριαραθείας εἶπεν· Ἄτοπόν ἐστι τὴν οἰκουμενικὴν ὑπεριδεῖν σύνοδον καὶ εἰς ἓν πρόσωπον βλέπειν τὸ μέλλον τὴν ἐπισκοπὴν διανύειν τῆς Ἀλεξανδρέων πόλεως. ὁ σκοπὸς γὰρ αὐτοῖς ἐστιν, ὥσπερ ἐν Ἐφέσωι συνέχεαν τὰ πάντα καὶ σκανδάλων ἐπλήρωσαν τὴν οἰκουμένην, καὶ νῦν ταράξαι τὴν ἁγίαν ταύτην καὶ μεγάλην σύνοδον. δεόμεθα οὖν μὴ προχωρῆσαι αὐτοῖς, ἀλλ' ἢ συνθέσθαι αὐτοὺς τῇ ἐπιστολῇ ἢ δέξασθαι τὰ ἐκ τῶν κανόνων ἐπιτίμια καὶ εἰδέναι ὅτι ἀκοινώνητοί εἰσιν.

46 Φώτιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Τύρου εἶπεν· Πῶς τὴν χειροτονίαν ἐπιχειροῦσι ποιῆσαι ἕτερα φρονοῦντες τῇ οἰκουμενικῇ ταύτῃ συνόδωι; εἰ τοίνυν φρονοῦσιν ὀρθῶς, δειξάτωσαν τὸν ἑαυτῶν σκοπὸν τὸν περὶ τὴν πίστιν καὶ δεξάσθωσαν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος· εἰ δὲ μὴ βούλονται, ἀκοινώνητοί εἰσιν.

47 Οἱ εὐλαβέστατωι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Τοῦτο πάντες λέγομεν. πάντες οὕτως φρονοῦμεν.

48 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι τῆς Αἰγύπτου εἶπον· Ἤδη διὰ δεήσεων τὴν ἑαυτῶν
L IIII 516 πίστιν φανερὰν ἐπεδείξαμεν καὶ οὐκ ἔξω τῆς καθολικῆς πίστεως ὤφθημεν πιστεύοντες· ἐπειδὴ δὲ οἱ τῆς διοικήσεως ἡμῶν θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι πάμπολλοι τυγχάνουσιν, οὐχ οἷοί τε δὲ ἡμεῖς ἐσμὲν εὐαρίθμητοι ὄντες τὸ ἐκείνων ἀναδέχεσθαι πρόσωπον, ἀξιοῦμεν τὴν ὑμετέραν ὑπεροχὴν καὶ τὴν ἁγίαν καὶ μεγάλην ταύτην σύνοδον ὥστε κατελεῆσαι

MBΦ

1 *ostendant* Φ δείξουσιν MB 2 πάντεσ MBΦ^{ac} *omnes reuerentissimi episcopi* Φ^{r} εὐτυχέωσ M 4 φρονοῦσιν M 11 λουκήνσιοσ M 20 οἱ MB *omnes* Φ 21/22 *concredentibus* Φ 23 ὑπογράψουσι MB 24 τῇ ἐπιστολῇ B^{b} 25 τῆσ αἰγύπτου B^{b} 29/30 τὰ πάντα συνέχεον B 30 ἁγιωτάτου om. B 41 τυγχάνουσι πάμπολλοι B

ἡμᾶς καὶ ἀναμεῖναι τὸν ἡμέτερον ἀρχιεπίσκοπον, ἵνα κατὰ τὰ ἀρχαῖα ἔθη τῇ γνώμῃ ἐκείνου ἐξακολουθήσωμεν. ἐὰν γὰρ παρὰ τὴν τοῦ ἡγεμονεύοντος γνώμην ποιήσωμέν τι, ὡς ἀκανονίστοις ἐπέρχονται ἡμῖν οἱ ἀπὸ πάσης τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως καὶ M VII 57
ὡς ἀθετήσασι καὶ μὴ φυλάξασι τὰ ἀρχαῖα ἔθη κατὰ τοὺς κανόνας. ἐλεήσατε τὸ γῆρας ἡμῶν, ἐλεήσατε καὶ μὴ παρασκευάσητε ἡμᾶς ἐν ἀλλοδαπῇ τὸν βίον ἡμῶν καταλῦσαι.

49 Καὶ ἔρριψαν ἑαυτοὺς εἰς τὸ ἔδαφος οἱ αὐτοὶ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι καὶ εἶπον· Ἐλεήσατε ἡμᾶς, φιλάνθρωποι ἐστέ.

50 Κεκρόπιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σεβαστοπόλεως εἶπεν· Ἡ οἰκουμενικὴ σύνοδος τῆς Αἰγυπτιακῆς μείζων ἐστὶ καὶ ἀξιοπιστοτέρα, καὶ οὐκ ἐστι δίκαιον δέκα αἱρετικοὺς ἀκουσθῆναι καὶ παροφθῆναι χιλίους διακοσίους ἐπισκόπους. οὔτε γὰρ νῦν ἀπαιτοῦμεν αὐτοὺς ὑπὲρ ἑτέρων τὴν ἑαυτῶν πίστιν φανερῶσαι, ἀλλ' εἰς οἰκεῖον πρόσωπον λέγομεν αὐτοὺς συνθέσθαι τῇ ὀρθοδοξίαι.

51 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι τῶν Αἰγυπτίων ἐβόησαν· Οὐκέτι δυνάμεθα οἰκῆσαι τὴν ἐπαρχίαν· ἐλεήσατε ἡμᾶς.

52 Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Δορυλαίου εἶπεν· Ἐντολεῖς εἰσιν οὗτοι πάντων τῶν Αἰγυπτίων καὶ ὀφείλουσι τῇ οἰκουμενικῇ συνόδῳ συνθέσθαι.

53 Λουκίνσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου εἶπεν· Εἰ πλανῶνται, παρὰ τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεπείας μανθανέτωσαν ὅτι οὐ δύνανται δέκα ἄνθρωποι πρόκριμα ποιεῖν τῇ συνόδῳ τῶν χ̄ ἐπισκόπων καὶ τῇ καθολικῇ πίστει.

54 Οἱ εὐλαβέστατοι τῶν Αἰγυπτίων ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Φονευόμεθα· ἐλεήσατε ἡμᾶς.

55 Πάντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Ὁρᾶτε πῶς μαρτυροῦσι τοῖς ἑαυτῶν ἐπισκόποις; λέγουσιν ὅτι φονευόμεθα.

56 Οἱ Αἰγύπιοι εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Ἀποθνήισκομεν, τῶν ποδῶν ὑμῶν· M VII 60
ἐλεήσατε ἡμᾶς. ἀποθάνωμεν ἀφ' ὑμῶν καὶ μὴ ἐκεῖ· γένηται ὧδε ἀρχιεπίσκοπος, καὶ ὑπογράφομεν καὶ συντιθέμεθα. τὰς πολιὰς ταύτας ἐλεήσατε· δοθήτω ὧδε ἀρχιεπίσκοπος. οἶδεν ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀνατόλιος ὅτιπερ τοιοῦτον ἔθος κεκράτηκεν ἐν τῇ Αἰγυπτιακῇ διοικήσει ὥστε πάντας τοὺς ἐπισκόπους ὑπακούειν τῶι Ἀλεξανδρείας ἀρχιεπισκόπωι. οὐκ ἀπειθοῦμεν τῇ συνόδῳ, ἀλλὰ φονευόμεθα ἐν τῇ πατρίδι· ἐλεήσατε ἡμᾶς. ἐξουσίαν ἔχετε· ὑποκείμεθα, οὐκ ἀπειθοῦμεν. αἱρετώτερον ἡμᾶς παρὰ τοῦ δεσπότου τῆς οἰκουμένης καὶ παρὰ τῆς ὑμῶν ὑπεροχῆς καὶ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου ἀποθανεῖν ἢ ἐκεῖ. διὰ τὸν θεὸν ταύτας τὰς πολιὰς ἐλεήσατε· δέκα ἀνθρώπων φείσασθε.

57 Πάντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Οὗτοι αἱρετικοί εἰσιν.

58 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι Αἰγύπτιοι εἶπον· Τῶν ψυχῶν ἡμῶν ἐξουσίαν ἔχετε· δέκα ἀνθρώπων φείσασθε. ἀποθνήισκομεν ἐκεῖ· βέλτιον ἐνταῦθα ἀποθανεῖν. ἐλεήμονές εἰσιν οἱ δεσπόται. οἶδεν τὰ ἔθη ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἀνατόλιος. ὧδε ἐσμὲν L IIII 517
ἕως οὗ γένηται ἀρχιεπίσκοπος. τοὺς θρόνους θέλουσιν· λάβωσιν, οὐ θέλομεν εἶναι ἐπίσκοποι· μὴ ἀποθάνωμεν μόνον. φέρετε ἀρχιεπίσκοπον, καὶ ἐὰν ἀντείπωμεν, τιμωρήσασθε ἡμᾶς. πειθόμεθα οἷς ὁρίζει ἡ ἐξουσία ὑμῶν, οὐκ ἀπειθοῦμεν· ἀλλ' ἐκλέξασθε ἀρχιεπίσκοπον. ὧδε ἐκδεχόμεθα ἕως οὗ χειροτονεῖται.

59 Πάντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Ὑπογράψωσι τῇ καθαιρέσει Διοσκόρου.

M, B [= ab], Φ

4 αὐθεντήσασι M 5 παρασκευάσητε MΦ παρεάσητε B 10 χιλίουσ διακοσίουσ BΦ χ̄ M in ras. 17 λουκήνσιοσ M 19 ἄνθρωποι MΦ ἄνδρεσ B ἑξακοσίων B 24 Αἰγύπτιοι om. Φac 40 ἐκκλησία Bb

τίου Νεμεσίνου Θεοφίλου Θωμᾶ Λεοντίου Ὕψη Καλλινίκου Παύλου Γαυδεντίου Εὐγνωμονίου τῶν ἐλαχίστων ἀρχιμανδριτῶν καὶ πάσης αὐτῶν τῆς συνοδίας τῆς ἐν Χριστῶι καὶ λοιπῶν κληρικῶν καὶ μοναζόντων καὶ λαικῶν. Ἀεὶ τὸ Ῥωμαίων βασίλειον καὶ μάλιστα ἀπὸ Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου καὶ μάκαρος τὴν οἰκουμένην γαλήνης πεπλήρωκεν ἀγωνισάμενον ὑπὲρ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ἀλλὰ διὰ τὸ ἕκαστον τὸ ἑαυτοῦ ζητεῖν καὶ
1 Cor. 10, 24 μηκέτι τὸ τοῦ ἑτέρου, καθὼς νομοθετεῖ ἡ θεία γραφή, ἅπαντα λέλυται, τῶν ἀποστόλων ἡ πίστις τετάρακται καὶ τὰ μὲν τῶν ἐχθρῶν, Ἰουδαίων φαμὲν καὶ Ἑλλήνων, ἐν εἰρήνηι εἰ καὶ καθέστηκεν κακίστηι, τὰ δὲ ἡμέτερα ἐν πολέμωι ἀσπόνδωι τυγχάνει. αὕτη δὲ ἡ διόρθωσις ἐτηρεῖτο τῆι φιλοχρίστωι ὑμῶν βασιλείαι πρὸς τὸ μὴ σχίσμα γενέσθαι ἐν τῆι ὀρθοδοξίαι, ἀλλὰ τὴν πίστιν στηριχθῆναι ὑπὸ τῆς θειότητος ὑμῶν. πᾶν γὰρ δίκαιον παντὶ μὲν ἄρχοντι πρέπει, βασιλεῖ δὲ καὶ μάλιστα εὐσεβεῖ κατ' ἐξαίρετον, ὅθεν αὐτὸ πέφυκε νομοτεθεῖσθαι τὸ δίκαιον. δεόμεθα οὖν τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας πρὸς τῶι κελεῦσαι οἰκουμενικὴν γενέσθαι σύνοδον, ἣν ἤδη καὶ ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια προνοουμένη τῆς πάντων σωτηρίας θεσπίσαι κατηξίωσεν, ἀργῆσαι [δὲ] τὰς στάσεις καὶ τὰς κατὰ βίαν ὑπογραφὰς γινομένας καὶ τοὺς διωγμοὺς τοὺς καθ' ἑκάστην παρὰ τῶν κληρικῶν καθ' ἡμῶν μελετωμένους, οὓς ἐπιχειροῦσι λανθάνοντες τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν. καὶ παρακαλοῦμεν τὴν ὑμετέραν θειότητα μηδένα βάλλεσθαι μήτε ἀπὸ μοναστηρίου μήτε ἀπὸ ἐκκλησίας μήτε ἀπὸ μαρτυρίου ἕως τῆς δικαιοκρισίας τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὸ
M VII 68 μὴ καὶ νομίσαι τινὰς ἄλλων ἀτακτούντων ἐπιγράφειν ταῦτα τῆι ὑμετέραι εὐσεβείαι (καὶ γὰρ φιλεῖν ὑμᾶς τὴν εἰρήνην καὶ ταύτης φροντίζειν πρὸ πάντων πεπείσμεθα), ἵνα τῆς ἁγίας πίστεως στηριχθείσης καὶ πάλιν διὰ τῶν ἁγίων πατέρων δυνηθῶμεν τὸν ἐπίλοιπον χρόνον τῆς ζωῆς ἡμῶν σωφρόνως καὶ δικαίως ἐν εἰρήνηι * τὰς συνήθεις καὶ ἀδιαλείπτους εὐχὰς ἀναπέμψαι τῶι δεσπότηι Χριστῶι ὑπὲρ τῆς διαμονῆς τοῦ αἰωνίου ὑμῶν κράτους τῶι καὶ ἀοράτως τῆι ἰδίαι εὐδοκίαι δωρησαμένωι ὑμῖν τὸ βασίλειον, θειότατοι αὔγουστοι.

77 Διογένης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπεν· Βαρσουμᾶς ὁ μεταξὺ αὐτῶν εἰσελθὼν ἔσφαξεν τὸν μακάριον Φλαβιανόν. αὐτὸς ἔστηκε καὶ ἔλεγεν· σφάξον. καὶ μὴ ἐγκείμενος ταῖς δεήσεσι διὰ τί εἰσῆλθεν;

78 Πάντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Πᾶσαν Συρίαν Βαρσουμᾶς ἠφάνισεν· ἐπήγαγεν ἡμῖν χιλίους μονάζοντας.

79 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες πρὸς τοὺς μονάζοντας εἶπον·
L IIII 526 Κατὰ τὴν ὑμετέραν διὰ τῶν δεήσεων παράκλησιν ὁ θειότατος καὶ εὐσεβέστατος ἡμῶν δεσπότης καὶ τὴν ἁγίαν σύνοδον συγκροτηθῆναι καὶ νῦν ὑμᾶς εἰσόδου τυχεῖν παρεκελεύσατο. εἰσελθόντες τοίνυν ἀνάσχεσθε μαθεῖν τὰ παρὰ τῆς αὐτῆς ἁγιωτάτης συνόδου περὶ τῆς πίστεως τυπούμενα. Ῥω ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω.

80 Κάρωσος καὶ Δωρόθεος οἱ εὐλαβέστατοι ἀρχιμανδρῖται καὶ οἱ λοιποὶ μονάζοντες εἶπον· Ἀξιοῦμεν ἀναγνωσθῆναι τὸν παρ' ἡμῶν προσφερόμενον λίβελλον.

81 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Τὸν φονέα Βαρσουμᾶν ἔξω βάλε. τὸν φονέα τῶι σταδίωι. ἀνάθεμα τῶι Βαρσουμᾶι. Βαρσουμᾶν τῆι ἐξορίαι.

82 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Ὁ παρὰ τῶν εὐλαβεστάτων μοναχῶν ἐπιδεδομένος λίβελλος ἀναγινωσκέσθω.

M, B [= ab], Φ

1 νεμεσηνοῦ B^a *Nemesio* $Φ^a$ γαβδεντίου B 3 ῥωμαῖον B^b 13 τῶι scripsi τὸ MBΦ 14 δὲ deleui 16 καὶ om. B^b 17 *neminem iactari* Φ μηδὲν ἀναβάλλεσθαι [ἀναβαλέσθαι M^{corr}] MB 19 καὶ νομίσαι] καινοτομῆσαι M^{corr} 20 ταύτης B *pro ipsa* Φ πάντων M πρὸ BΦ^r περὶ M 21 πατέρων MΦ om. B 22 lacunam statui e. g. supplendo διαβιοῦντες *uiuere in pace consuetasque* $Φ^r$ *uiuamus et in pace* $Φ^{ac}$ 27 *instabat* $Φ^r$ et unus codex $Φ^c$ 31 *iudices et amplissimus senatus* Φ 33 νῦν om. Φ 33/34 παρεκέλευσαν B^b 35 τυποῦμεν B^b ῥω — ἀνέγνω om. Φ 37 *qui — offertur* Φ προφερόμενον MB 38 πάντες οἱ Φ βάλλε B 41 εἶπεν M

Κωνσταντῖνος ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κωνσιστωρίου ὑποδεξάμενος ἀνέγνω

83 Τῇι ἁγίαι συνόδωι τῇι ἐνταῦθα ἐνδημούσηι νῦν παρὰ τῶν ἀρχιμανδριτῶν καὶ M VII 69
ἁπάσης τῆς ἐν Χριστῶι ἀδελφότητος. Κατὰ τὴν πρώτην κλῆσιν εὐθὺς ἐλθεῖν εἴχομεν πρὸς τὴν ὑμετέραν ἁγιωσύνην, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ εὐσεβὴς ἡμῶν δεσπότης ἐδήλωσεν τῶι ὁσιωτάτωι ἀρχιμανδρίτηι καὶ πρεσβυτέρωι Καρώσωι μὴ παραγενέσθαι αὐτόν, εἰ μὴ καὶ ἡ αὐτοῦ εὐσέβεια παρῆι, ἡμεῖς δὲ ἐκτὸς αὐτοῦ εἰσελθεῖν περιττὸν ἡγησάμεθα, ἐπειδή ἐστιν ἡμῶν πατήρ, ὡς καὶ τῇι ὑμετέραι ἁγιωσύνηι διὰ τῶν πεμφθέντων παρ' ὑμῶν πρὸς ἡμᾶς ἀντεδηλώθη αὕτη ἡ αἰτία, τούτου ἕνεκεν οὐ παρεγενόμεθα. νῦν δὲ παραγενόμενοι δεόμεθα τῆς ἁγιωσύνης ὑμῶν πάντα ἀκολούθως προβῆναι καὶ παρεῖναι κατὰ τὸ συνέδριον τοῦτο τὸν ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον Διόσκορον καὶ τοὺς σὺν αὐτῶι ἁγιωτάτους ἐπισκόπους.

84 Καὶ ἐν τῶι ἀναγινώσκεσθαι πάντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Ἀνάθεμα Διοσκόρωι. Διόσκορον ὁ Χριστὸς καθεῖλεν. τούτους ἔξω βάλε. ἄρον ὕβριν τῆς συνόδου. * * ἄρον βίαν τῆς συνόδου. ἄρον αἶσχος τῆς συνόδου.

85 Φαῦστος ὁ εὐλαβέστατος καὶ οἱ ἅμα αὐτῶι εὐλαβέστατοι ἀρχιμανδρῖται εἶπον· Ἄρον ὕβριν τῶν μοναστηρίων.

86 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Τῶν δεήσεων τούτων οὐκ ἔστι τῆς συνόδου ἀκοῦσαι. τὸν καθαιρεθέντα παρὰ πάσης ὁμοῦ τῆς συνόδου ἐπίσκοπον ἐτόλμησαν ὀνομάσαι. οἱ κανόνες διὰ τί πατοῦνται;

87 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἄνευ προκρίματος ἀναγινωσκέσθω ὁ λίβελλος. Ῥω

Κωνσταντῖνος ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου ἀνέγνω τὰ ἑξῆς τοῦ λιβέλλου

88 καὶ γὰρ ὁ εὐσεβέστατος ἡμῶν βασιλεύς, ἀφ' οὗ πρόεθετο τὴν σύνοδον ταύτην γενέσθαι, ἐπηγγείλατο ἡμῖν τὰ τῆς πίστεως τῆς ἐκτεθείσης παρὰ τῶν τιη ἁγίων πατέρων L IIII 527
ἐπισφραγίζεσθαι μόνον καὶ μηδὲν ἕτερον πρὸ τούτου κινεῖσθαι ἢ γίγνεσθαι. τούτου δὲ δόξαντος πάντως οὐκ εὔλογος ἡ καθαίρεσις ἡ γενομένη κατὰ Διοσκόρου τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου, ἐπειδὴ οὔτε ἐκτὸς αὐτοῦ ἢ τῶν σὺν αὐτῶι ὄντων ἁγιωτάτων ἐπισκόπων δυνάμεθά τι λέγειν ἢ ποιεῖν περὶ πίστεως. κελεύσατε τοίνυν παραγενέσθαι τὸν αὐτὸν M VII 72
ἀρχιεπίσκοπον Διόσκορον καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῶι ἐπισκόπους, ὥστε τὰ σκάνδαλα τὰ γενόμενα περὶ τὴν πίστιν ἐκκοπῆναι καὶ τοὺς ὀρθοδόξους λαοὺς μὴ ἔχειν σχίσματα ἐν ἑαυτοῖς, ἐπειδὴ ἡ περὶ τοῦτο τὸ μέρος σπουδὴ πάντων ὑμῖν τῶν ἐν τῶι βίωι τούτωι προτιμοτέρα ὀφείλει εἶναι. εἰ δὲ εἰς τὰ οὕτως ἀκολούθως παρ' ἡμῶν ζητούμενα ἡ ὁσιότης ὑμῶν ἀντιτείνει καὶ θέλει αὐθεντίαι χρήσασθαι ἐναντίαι οὔσηι τοῖς συμφέρουσι, μαρτυράμενοι τὸν δεσπότην Χριστὸν καὶ τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα καὶ τοὺς μεγαλοπρεπεστάτους ἄρχοντας καὶ τὴν ἱερὰν σύγκλητον, καὶ τὸ ὑμέτερον δὲ συνειδὸς καὶ ἀποτιναξάμενοι τὰ ἱμάτια τῆς κοινωνίας τῆς πρὸς ὑμᾶς ἐκτὸς ποιήσομεν ἑαυτούς. οὐ γὰρ ἀνεχόμεθα τοῦ συμβόλου τῆς πίστεως τῶν τιη ἀθετουμένου κοινωνοὶ γενέσθαι τοῖς τοῦτο ἀθετοῦσιν. εἰς δὲ τελειοτέραν ἀπόδειξιν τοῦ μηδὲν ἡμᾶς ὑπεναντίον τοῦ συμβόλου τῆς πίστεως φρονεῖν μήτε χώραν ἔχειν τινὰ συκοφαντίαν καθ' ἡμῶν γινομένην

M, B [= ab], Φ

4 πάσης B 14 βάλλε B^a 15 post συνόδου habent *voces imperatori* Φ 16 σὺν B^b 18 πάντες οἱ Φ 21 *iudices et amplissimus senatus* Φ 30 τὸν αὐτὸν MBΦ^{ac} *eundem sanctissimum* Φ^r 31 *ut et* Φ^{cr} 34 προτιμότερον B^b ἀκόλουθον B^b ἡμῖν B^b 41 γενομένην B^bΦ

ὑπετάξαμεν καὶ αὐτὸ τὸ σύμβολον καὶ τὸν ὅρον τὸν ἐπισφραγίζοντα τοῦτο καὶ ἐξενεχθέντα παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς καθελούσης Νεστόριον.

89 Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἁγίας καὶ καθολικῆς ἐκκλησίας εἶπεν· Κανών ἐστιν οὗτος ὃς μετὰ τῶν ἄλλων τέθειται παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων, οὓς φυλάττοντες οἱ ἅγιοι πατέρες οἱ ἐπίσκοποι ἐκδιδάσκουσι κληρικοὺς καὶ μοναχοὺς καὶ πάντας τοὺς Χριστιανίζοντας, εἰ εὕροιεν ἢ ἀφηνιῶντας ἢ μὴ βουλομένους πείθεσθαι, κεχρῆσθαι τῷ κανόνι τούτῳ.

Καὶ ἀπὸ βιβλίου ἀνέγνω ταῦτα

90 Περὶ τῶν ἑαυτοὺς ἀφοριζόντων κληρικῶν ἢ μοναζόντων

Can. Ant. 5 Εἴ τις πρεσβύτερος ἢ διάκονος καταφρονήσας τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου ἀφώρισεν ἑαυτὸν τῆς ἐκκλησίας καὶ ἰδίαι συνήγαγεν καὶ θυσιαστήριον ἔστησεν καὶ τοῦ ἐπισκόπου προσκαλουμένου ἀπειθοίη καὶ μὴ βούλοιτο αὐτῷ πείθεσθαι μηδὲ ὑπακούειν καὶ πρῶτον καὶ δεύτερον καλοῦντι, τοῦτον καθαιρεῖσθαι παντελῶς καὶ μηκέτι θεραπείας τυγχάνειν μηδὲ ἀπολαμβάνειν αὐτὸν δύνασθαι τὴν τιμήν· εἰ δὲ ἐπιμένει θορυβῶν καὶ ἀναστατῶν τὴν ἐκκλησίαν, διὰ τῆς ἔξωθεν ἐξουσίας ὡς στασιώδη αὐτὸν ἐπιστρέφεσθαι.

91 Πάντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Οὗτος δίκαιος κανών· οὗτος ὁ
M VII 73 κανὼν τῶν ἁγίων πατέρων.

92 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Κατὰ τὴν ὑμετέραν αἴτησιν καὶ ἀντιλεγόντων τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων οἱ ἐπιδοθέντες παρ' ὑμῶν λίβελλοι ἀνεγνώσθησαν. εἴπατε τοίνυν εἰ βούλεσθε τοῖς δόγμασι
L IIII 530 πάσης τῆς ἁγιωτάτης συνόδου συναινέσαι. Ῥω.

93 Κάρωσος ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιμανδρίτης εἶπεν· Τὴν τῶν τιη τῶν ἐν Νικαίαι γενομένων πατέρων πίστιν, ἐν ᾗ καὶ ἐβαπτίσθην, οἶδα, ἐπεὶ ἐγὼ ἄλλην πίστιν οὐκ οἶδα. ἐπίσκοποί εἰσιν· ἐξουσίαν ἔχουσι καὶ ἀφορίσαι καὶ καθαιρῆσαι καὶ εἴ τι θέλουσιν, ἐξουσίαν ἔχουσιν. πλείω ταύτης ἐγὼ ἄλλην οὐκ οἶδα. ἐμὲ ὁ ἅγιος Θεότιμος ἐν Τόμοις ὅτε ἐβάπτισεν, ἐκέλευσέ μοι ἄλλο τί ποτε μὴ φρονῆσαι.

94 Δωρόθεος ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιμανδρίτης εἶπεν· Τῇ πίστει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι τιη, ἐν ᾗ καὶ ἐβαπτίσθην, καὶ τῷ ὅρῳ τῶν ἐν Ἐφέσῳ καθελόντων Νεστόριον ἐμμένω καὶ οὕτως πιστεύω καὶ παρὰ ταύτην ἄλλην πίστιν οὐκ οἶδα.

95 Βαρσουμᾶς ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς διὰ ἰδίου ἀνθρώπου ἑρμηνεύοντος αὐτὸν Συριστὶ λαλοῦντα εἶπεν· Οὕτως πιστεύω ὡς οἱ τιη καὶ οὕτως ἐβαπτίσθην εἰς τὸ ὄνομα
Mt. 28, 19 τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος ὡς αὐτοὺς ἐδίδαξεν ὁ κύριος τοὺς ἀποστόλους.

96 Ἐλπίδιος μοναχὸς εἶπεν· Ἐγὼ πιστεύω ὡς οἱ τιη πατέρες οἱ ἐν Νικαίαι καὶ οἱ ἐν Ἐφέσῳ οἱ Νεστόριον καθελόντες καὶ ἐμμένω τῷ ὅρῳ ᾧ ἐξέθεντο οἱ ἅγιοι πατέρες.

97 Οἱ [λοιποὶ] ἄλλοι μονάζοντες εἶπον· Καὶ ἡμεῖς τὰ αὐτὰ λέγομεν.

98 Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀπελθὼν πρὸς αὐτὸν εἶπεν· Ἡ ἁγία αὕτη καὶ μεγάλη σύνοδος οὕτως πιστεύει ὡς οἱ τιη ἅγιοι πατέρες οἱ ἐν Νικαίαι τὸ τηνικαῦτα συνειλεγμένοι ἐξέθεντο καὶ τοῦτο τὸ σύμβολον

M, B [= ab], Φ

5 *et clericos* Φ 13 καὶ μηκέτι MB *nec umquam hunc* Φ 15 ἀποστρέφεσθαι M 18 εἶπεν M 21 Ῥω om. Φ 24 ἐξουσίαν MΦ καὶ ἐξουσίαν B 25 θεότιμος MBΦ^{ac} *Timotheus* Φ^{r} melius, cf. t. I 1, 2 p. 62 17^{2}. 7 p. 116 17^{3} *Tomis* Φ τῷ μηνὶ MB ὅτε om. Φ 32 αὐτοῦ B αὐτὸ M om. Φ 35 καὶ οἱ νεστόριον B ὡς Φ οἱ — πατέρες om. Φ 36 λοιποὶ ἄλλοι MB *alii qui cum ipsis* Φ 38 *ad eos dixit eis* Φ

αὐτοί τε φυλάττουσι καὶ πάντας τοὺς προσιόντας ἐκδιδάσκουσιν· ἐπειδὴ δὲ ἐν τῷι μεταξὺ διχόνοιαι παρὰ τινῶν ἀνεφύησαν καὶ πρὸς ταύτας ἀντιπαραταττόμενοι οἱ ἅγιοι πατέρες Κύριλλος καὶ Κελεστῖνος καὶ νῦν ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος πάπας Λέων ἐπιστολὰς ἑρμηνευούσας τὸ σύμβολον, οὐ πίστιν ἢ δόγμα ἐκτιθέμενοι, ἐκδεδώκασιν, ἃς ἀσμενίζει πᾶσα ἡ οἰκουμενικὴ σύνοδος καὶ συναινεῖ καὶ τὴν ἐκ τούτων ἑρμηνείαν παραδίδωσι τοῖς ἐπιθυμοῦσι μανθάνειν, καὶ ἡ ὑμετέρα ἀγάπη ταύτηι τῆι γνώμηι πάσης τῆς ἁγίας συνόδου πείθεται καὶ ἀναθεματίζει Νεστόριον καὶ Εὐτυχέα ὡς καινοφωνήσαντας ἢ οὔ;

99 Κάρωσος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς εἶπεν· Ἐγὼ τί ἔχω ἀναθεματίσαι Νεστόριον, ὅστις καὶ ἅπαξ καὶ δεύτερον καὶ τρίτον καὶ πολλάκις ἀνεθεμάτισα αὐτὸν καὶ καθήιρησα;

100 Ἀέτιος ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιδιάκονος τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἐκκλησίας εἶπεν· Καὶ Εὐτυχέα τοίνυν ἀναθεματίζεις ὡς ἡ ἁγία σύνοδος ἢ οὔ; M VII 76

101 Κάρωσος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς εἶπεν· Οὐ γέγραπταί σοι μὴ κρίνηις, ἵνα μὴ Mt. 7, 1 κριθῆις; ἐπίσκοποι καθέζονται, καὶ σὺ διὰ τί λαλεῖς;

102 Ἀέτιος ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιδιάκονος εἶπεν· Πρὸς ἃ ἠρωτήθης δι' ἐμοῦ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου, εἰπέ· πείθηι τῆι ἁγίαι συνόδωι τῆι οἰκουμενικῆι ἢ οὔ;

103 Κάρωσος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς εἶπεν· Ἐγὼ κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν τιη̄, ὡς εἶπα, οὕτως πιστεύω, ὡς καὶ ἐβαπτίσθην. ἄλλο τί μοι λέγετε, οὐκ οἶδα. ἐξουσίαν ἔχετε, ἐπίσκοποι ἐστέ· θέλετε ἐξορίσαι; θέλετε καθαιρῆσαι; εἴ τι θέλετε, δέχομαι παρ' L IIII 531 ὑμῶν. ὁ ἅγιος ἀπόστολος λέγει· ἐὰν ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίσηται Gal. 1, 8. 9 ὑμῖν παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. τί ἔχω ποιῆσαι; ἐὰν μὴ πιστεύηι Εὐτυχὴς ὡς πιστεύει ἡ ἐκκλησία ἡ καθολική, ἀνάθεμα ἔστω.

104 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Ἀναγινωσκέσθωσαν αἱ δεήσεις αἱ παρὰ Φαύστου τοῦ εὐλαβεστάτου καὶ τῶν ἄλλων εὐλαβεστάτων ἀρχιμανδριτῶν ἐπιδοθεῖσαι. Ῥω.

Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου ἀνέγνω

105 Τῶι ὑπὸ τῆς ἀχράντου τριάδος σκεπομένωι εὐσεβεστάτωι καὶ φιλοχρίστωι δεσπότηι καὶ βασιλεῖ Μαρκιανῶι αἰωνίωι αὐγούστωι δέησις καὶ ἱκεσία παρὰ Φαύστου Μαρτίνου Πέτρου Μανουήλου Ἀβραμίου Ἰὼβ Ἀντιόχου Δωροθέου Παύλου Ἰακώβου Εὐσεβίου Τρύφωνος Μαρκέλλου Τιμοθέου Γερμανοῦ Πέτρου Ἀστερίου Ἰωάννου πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιμανδριτῶν. Ἡ φιλόχριστος ὑμῶν καὶ εὐσεβὴς βασιλεία τὴν εὐαγῆ τῶν ὀρθοδόξων θρησκείαν αὔξειν τε καὶ συγκροτεῖν μεμελετηκυῖα τὸν τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν ἐξήλασε θόρυβον. Εὐτυχέα γὰρ τὸν τὰς μιαρὰς καὶ βεβήλους κατὰ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ ἐρευξάμενον φωνὰς καὶ ἐπισπεῖραι πολλὰ τῆι τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαι ζιζάνια μηχανησάμενον ἐξέωσε τὸ φιλόχριστον ὑμῶν κράτος. οἱ δὲ ἐκείνωι μαθητευθέντες οὐ βούλονται τῆι ὀρθοδόξωι καὶ εὐσεβεῖ πίστει καθυποσημήνασθαι καὶ ἑξακολουθῆσαι τοῖς τῶν ἁγίων πατέρων εὐσεβέσι δόγμασιν, ἀλλὰ σκληροτράχηλοι μεμενήκασιν ἀνανεύοντες καὶ ἐναντιούμενοι τῆι ὀρθῆι τῶν πατέρων ὁμολογίαι, καίτοι πολλῆς αὐτοῖς παραινέσεως προσαχθείσης παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀνατολίου καὶ M VII 77 τῶν ἅμα αὐτῶι θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἱερῶν αὐτοῖς δογμάτων παραναγνωσθέντων, καθὼς οἱ παρ' ἡμῶν ἀποσταλέντες τοῦτο δῆλον ὑμῖν κατέστησαν. τούτου ἕνεκεν ἀξιοῦμεν τὸ ὑμέτερον κράτος ὥστε θεσπίσαι μὴ ἐπὶ πλεῖον

M, B [= ab], Φ

1 φυλάσσουσι B 2 ἐνεφύησαν B 7 καινοφωνήσαντασ MΦ κενοφωνήσαντασ B 9 *qui* Φ ὅτι MB 10 ὁ εὐλαβέστατος om. Φ *sanctissimae ecclesiae* Φ 11 ἀναθεματίζετε B^b 14 *archidiaconus Constantinopolitanae sanctae ecclesiae* Φ 16/17 ὡς εἶπα om. Φ 17 *dicis* $Φ^r$ 22 εἶπεν $MΦ^r$ 23 ἄλλων om. B 24 εὐλαβεστάτων $MBΦ^{ac}$ om. $Φ^r$ Ῥω om. Φ 28 *Theodoro* Φ 30 εὐσεβὴσ MΦ εὐαγὴσ B εὐαγῆ MΦ εὐσεβῆ B 40 ὑμῶν $Φ^{ac}$ ὑμῖν $Φ^{cr}$ ἡμῖν $MBΦ^a$

προκόψαι αὐτοῖς τὰ τῆς ἀσεβείας, ἐπιτραπῆναι δὲ ἡμῖν τοῖς πνευματικοῖς τῶν μοναχῶν ὅροις ὑποβαλεῖν τοὺς οὕτως ἀναισχύντως τῆς ὀρθῆς ἡμῶν ἀποστατήσαντας πίστεως, ἵν' εἴπερ διορθωθεῖεν, ὅπερ εὐχόμεθα, μετὰ τῶν σωιζομένων κἀκείνους τὴν μερίδα σχεῖν· εἰ δὲ ἐπὶ πλεῖον ἐπιμένουσι τῇι ἑαυτῶν κακοπιστίαι, πρέπουσαν δέξασθαι τὴν ἐπιτίμησιν αὐτούς. καὶ περὶ τοῦ σπηλαίου δὲ ἔνθα οἱ θηριώδεις κατοικοῦσι καὶ καθ' ἑκάστην τὸν τῶν ὅλων βλασφημοῦσι σωτῆρα Χριστόν, τύπον δοθῆναι παρ' ἡμῶν ἐπιτρέψηι ἡ φιλόχριστος ὑμῶν βασιλεία θείας ὑμῶν ἐπισημειώσεως καταπεμπομένης εἰς πρόσωπον ἡμέτερον.

106 Δωρόθεος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς εἶπεν· Ἐπειδὴ Εὐτυχῆ λέγουσιν ὅτι πρὸ τῆς
L IIII 534 ἑνώσεως δύο φύσεις εἶπεν καὶ μετὰ τὴν ἕνωσιν μίαν φύσιν, καὶ ἀναθεματίζουσιν αὐτὸν ὡς αἱρετικόν, πάντηι πανταχοῦ προθέματα ἔθηκεν Εὐτυχὴς καὶ ἡ ὑμετέρα μεγαλοπρέπεια ἤκουσε τὰ προθέματα αὐτοῦ ὅτι ὀρθόδοξος ἐστιν ὁ ἄνθρωπος καὶ συκοφαντοῦσιν αὐτόν.

107 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Εὐτυχὴς εἶπεν ὅτι τὸ σῶμα τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ οὐκ ἦν τῆς ἡμῶν οὐσίας· σὺ περὶ τούτου πῶς δοξάζεις; Ῥω.

108 Δωρόθεος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς εἶπεν· Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐβαπτίσθημεν ὁμολογοῦντες τὸν σωτῆρα ἡμῶν Χριστὸν τὸν κατελθόντα καὶ σαρκωθέντα ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου (μακροθυμήσατε δὲ καὶ ἐὰν παρέρχηταί με, διορθώσασθε)· τοῦτον ἐκ τῆς τριάδος εἶναι ὁμολογοῦμεν. καὶ γὰρ αὐτὸς ὁ δεσπότης ἡμῶν ὁ ἐμπτυσθεὶς καὶ λογχευθεὶς καὶ ῥαπισθεὶς ἡνίκα ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, λέγει τοῖς ἁγίοις μαθηταῖς
Mt. 28, 19 αὐτοῦ· πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. ὁμολο-
M VII 80 γοῦμεν οὖν τὸν παθόντα ἐκ τῆς τριάδος εἶναι καὶ ἄλλην πίστιν οὐκ οἶδα.

109 Πάντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Ὑπογράφεις τῆι ἐπιστολῆι ἢ οὔ;

110 Δωρόθεος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς εἶπεν· Ἐγὼ εἰς τὸ βάπτισμα πιστεύω, ἐπιστολῆι δὲ οὐχ ὑπογράφω.

111 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Ἡνίκα ὁ θειότατος ἡμῶν βασιλεὺς τοὺς μεγαλοπρεπεστάτους ἄρχοντας καὶ τοὺς συγκλητικοὺς ἔπεμψεν τοὺς ἐνδοξοτάτους πρὸς ὑμᾶς, ὑπέσχεσθε πείθεσθαι τοῖς τυπουμένοις παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου· ἀνθ' ὅτου τοίνυν ἐπὶ τοῦ παρόντος οὐ συντίθεσθε τοῖς ὅροις τῆς ἁγίας σύνοδου; Ῥω ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω.

112 Δωρόθεος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς εἶπεν· Ἡμεῖς τότε ἐλαλήσαμεν τοῖς ἄρχουσι καὶ τῆι συγκλήτωι καὶ παρεκαλέσαμεν τὸν βασιλέα εἰσελθόντες ἔσω ἵνα ἡ σύνοδος ἡ παροῦσα βεβαιώσηι τὴν πίστιν τῶν τιη ἁγίων πατέρων, ἐν ἧι καὶ ἐβαπτίσθημεν, μετὰ τοῦ ὅρου τοῦ ὁρισθέντος παρὰ τῶν αὐτῶν πατέρων.

113 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Ἐπειδὴ ὁ θειότατος ἡμῶν δεσπότης εὐσεβής ἐστι καὶ ἡμεῖς τῶι αὐτοῦ σκοπῶι ἀκολουθοῦμεν, εἰ βούλεσθε ὑμῖν ἐνδοθῆναι δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας πρὸς ἐπίσκεψιν, ἐξαιτοῦμεν τοῦτο παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου ὑμῖν ὑπάρξαι, ἵνα ἐπισκεψάμενοι ἀκολουθήσητε τῆι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων δοξαζομένηι πίστει.

114 Κάρωσος ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιμανδρίτης εἶπεν· Ὧδε εἰμί· τί χρείαν ἔχετε δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας ἐκδέξασθαι; ἰδὲ ἄρτι ἐξουσίαν ἔχετε ὅτι θέλετε, ποιῆσαι.

M, B [= ab], Φ

3 ἵν' MB *aut* Φ 4 ἐπιμένωσιν M 13 εἶπεν M 16. 26. 33 ἀρχιεπίσκοποσ Bᵇ 17 *tincti baptizati sumus* Φ *Iesum Christum* Φ 18 ἁγίασ MΦ om. B 19 παρέρχεταί M *transit* Φʳ παρέχητέ B 24 οἶδαμεν BᵇΦ 28. 37 εἶπεν M 29/30 *amplissimum senatum* Φ 36 αὐτοῦ Bᵇ 43 ἴδε MᶜᵒʳʳΦ εἰ δὲ MB

115 Δωρόθεος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς εἶπεν· Τῇι πίστει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τιη ἐμμένω, ἐν ᾗι καὶ ἐβαπτίσθην, καὶ τῶι ὅρωι τῶν ἐν Ἐφέσωι καὶ ἄλλο τί ποτε οὐ λέγω.

116 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· Παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τύπος δοθήσεται. Ῥω ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω.

Πρᾶξις ε̄

1 Ὑπατείας τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου καὶ τοῦ δηλωθησομένου τῇι πρὸ δεκαμιᾶς Καλανδῶν Νοεμβρίων ἐν Χαλκηδόνι L IIII 554 M VII 98 d. 22. m. Oct a. 451

κατὰ κέλευσιν τοῦ θειοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου συνελθόντων ἐν τῇι ἁγιωτάτηι ἐκκλησίαι τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου στρατηλάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίου Ἀνατολίου καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἐπάρχου τῶν πραιτωρίων Παλλαδίου καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου μαγίστρου τῶν θείων ὀφφικίων Βιγκομάλου,

1—3 συνελθόντων δὲ καὶ Πασκασίνου καὶ Λουκινσίου τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων καὶ Βονιφατίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέοντος

4 καὶ Ἀνατολίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως

5 καὶ Μαξίμου τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας Συρίας

6 καὶ Ἰουβεναλίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων

7 καὶ Κυντίλλου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Μακεδονίας ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Θεσσαλονικέων Ἀναστασίου

8 καὶ Θαλασσίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας

9 καὶ Στεφάνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἐφέσου

10 καὶ Λουκιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βύζης ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θράικης Κυριακοῦ

11 καὶ Εὐσεβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀγκύρας Γαλατίας

12 καὶ Διογένους τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κυζίκου

13 καὶ Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κορίνθου

14 καὶ Φλωρεντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σάρδεων

15 καὶ Εὐνομίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νικομηδείας

16 καὶ Ἀναστασίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νικαίας

17 καὶ Ἰουλιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Κώων πόλεως ἐπέχοντος καὶ αὐτοῦ τὸν τόπον τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης

18 καὶ Ἐλευθερίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Χαλκηδονέων

19 καὶ Βασιλείου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σελευκείας Ἰσαυρίας

20 καὶ Μελετίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαρίσσης ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀπαμείας Συρίας Δόμνου

Facund. 5, 3 p. 714[b] *de quinta uero actione quae fuit eodem consulatu undecimo Kal. Nou. . . . denominatis ibi legatis Romanis et aliis quinquaginta duobus episcopis dicitur 'considentibus illis et reliqua sancta et uniuersali synodo', tacetur autem de nominibus ceterorum*

M, B [= ab; usque ad 21], Φ

4 εἶπεν MB[b] 5 ῥωμαῖον B[a] 6 πέμπτη B 8 μιᾶσ καὶ δέκα B[b] 12 *sacrorum praetoriorum* Φ[r] om. Φ[ac] 15 λουκηνσίου M 20 ἐπισκόπου Φ[r] 21 ἀρχιεπισκόπου Φ[a] 22—p. 123, 1 om. B 25 καὶ om. M 28 om. Φ[ac] 36 καρχηδονέων M

καὶ Ἀμφιλοχίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σίδης
καὶ Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ταρσοῦ
καὶ Κύρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀναζάρβου
καὶ Κωνσταντίνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βόστρων
καὶ Φωτίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τύρου
καὶ Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Δαμασκοῦ
καὶ Στεφάνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἱερᾶς πόλεως
καὶ Νόννου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἐδέσσης
καὶ Συμεῶνος τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀμίδης
καὶ Ἐπιφανίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου [Πέργης] ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κωνσταντίας Ὀλυμπίου
καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σεβαστείας
καὶ Σελεύκου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀμασείας
καὶ Κωνσταντίνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς
καὶ Πατρικίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τυάνων
καὶ Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Γαγγρῶν
καὶ Εὐσταθίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βηρυτοῦ
καὶ Ἀπραγμονίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τίου ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου * *
* * Νεοκαισαρείας Δωροθέου
καὶ Φωτεινοῦ ἀρχιδιακόνου ἐπέχοντος τὸν τόπον Θεοκτίστου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Πισινοῦντος
καὶ Ῥωμανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Μύρων
καὶ Κριτωνιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀφροδισιάδος Καρίας
καὶ Νουνεχίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαοδικείας Φρυγίας
καὶ Μαρινιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Συννάδων
καὶ Ὀνησιφόρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἰκονίου
καὶ Περγαμίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Πισιδίας
καὶ Ἐπιφανίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Πέργης
καὶ Ἀττικοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νικοπόλεως Ἠπείρου
καὶ Μαρτυρίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Γορτύνης
καὶ Λουκᾶ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Δυρραχίου
καὶ Βιγιλαντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαρίσσης Θεσσαλίας
καὶ Φραγκίωνος τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Φιλιππουπόλεως
καὶ Σεβαστιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βεροίας
καὶ Βασιλείου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τραιανουπόλεως
καὶ Τρύφωνος τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Χίου ἐπέχοντος τὸν τόπον Ἰωάννου ἐπισκόπου Ῥόδου
καὶ Θεοκτίστου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βεροίας
καὶ Γεροντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σελευκείας Συρίας
καὶ Εὐσεβίου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Μακαρίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαοδικείας Συρίας

ΜΦ

3 κυρίλλου M 4 *Constantio* et *Constantino* Φ 8 ἐδέσης M 10 Πέργης om. Φ 14 μελιτινῆς M 18 Τίου om. Φ 19/20 lacunam signaui, exciderunt secundum Φ Καλογήρου Κλαυδιουπόλεως καὶ Ἀταρβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τραπεζοῦντος ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου 24 κρητωνιανοῦ M 26 *Mariniano* Φ μαριανοῦ M 33 βιγιλατίου M 34 *Philipporum* Φ 35 εὐσεβεστάτου M 37/38 ἐπέχοντος — Ῥόδου om. Φ

58 καὶ Εὐσεβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Δορυλαίου
καὶ τῆς λοιπῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ θέσπισμα τοῦ θειοτάτου L IIII 555
καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου Μαρκιανοῦ ἐν τῇ Χαλκηδονέων πόλει συναθροισθείσης
2 καὶ καθεσθέντων πάντων πρὸ τῶν καγκέλλων τοῦ ἁγίου θυσιαστηρίου οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Τὰ τυπωθέντα περὶ τῆς πίστεως δῆλα ἡμῖν καταστῆσαι καταξιώσατε. Ῥῳ ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω.
3 Ἀσκληπιάδης διάκονος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἀνέγνω ὅρον, ὃν ἔδοξε μὴ ἐνταγῆναι τοῖσδε τοῖς ὑπομνήμασι.
4 Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν ἀμφιβαλλόντων τινῶν Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Γερμανικείας εἶπεν· Οὐκ ἔχει καλῶς ὁ ὅρος καὶ ὀφείλει ἀκριβῶς γενέσθαι.
5 Ἀνατόλιος ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὴν ἁγίαν M VII 101
σύνοδον εἶπεν· Ἀρέσκει ὑμῖν ὁ ὅρος;
6 Πάντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐκτὸς τῶν Ῥωμαίων καὶ τινῶν Ἀνατολικῶν ἐβόησαν· Ὁ ὅρος πᾶσιν ἀρέσκει. αὕτη ἡ πίστις τῶν πατέρων. ὁ παρὰ ταῦτα φρονῶν αἱρετικός ἐστιν. εἴ τις ἄλλως φρονεῖ, ἀνάθεμα ἔστω. τοὺς Νεστοριανοὺς ἔξω βάλε. οὗτος ὁ ὅρος πᾶσιν ἀρέσκει. ὁ μὴ ἀναθεματίζων Νεστόριον ἐξέλθοι τῆς συνόδου.
7 Ἀνατόλιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· Ἤρεσε χθὲς πᾶσιν ὁ ὅρος τῆς πίστεως;
8 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Ὁ ὅρος πᾶσιν ἤρεσεν. ἄλλως οὐ πιστεύομεν. ἀνάθεμα τῷ ἄλλως πιστεύοντι. αὕτη ἡ πίστις τῶν πατέρων. ὁ ὅρος τῷ θεῷ ἤρεσεν. αὕτη ἡ πίστις τῶν ὀρθοδόξων. ἡ πίστις δόλον μὴ πάθοι. ἡ ἁγία Μαρία θεοτόκος γραφῇ, ἐν τῷ συμβόλῳ οὕτως προστεθῇ.
9 Τῶν Ῥωμαικῶν τούτων ἡ ἑρμηνεία Ἑλληνιστί ἐστι τὰ ἐπαγόμενα. Πασκασῖνος καὶ Λουκίνσιος οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι καὶ Βονιφάτιος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος τοποτηρηταὶ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Ῥώμης εἶπον· Εἰ μὴ συναινοῦσι τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἀποστολικοῦ καὶ μακαριωτάτου ἀνδρὸς ἀρχιεπισκόπου Λέοντος, κελεύσατε ἡμῖν ἀντίγραφα δοθῆναι, ἵνα ὑποστρέψωμεν, κἀκεῖ ἡ σύνοδος ἐπιτελεῖται.
10 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Εἰ δοκεῖ, ἀπὸ τῶν Ἀνατολικῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων ἓξ καὶ ἀπὸ τῶν τῆς Ἀσιανῆς διοικήσεως τρεῖς καὶ ἀπὸ τῆς Ποντικῆς τρεῖς καὶ ἀπὸ τοῦ Ἰλλυρικοῦ τρεῖς καὶ ἀπὸ τῆς Θράικης τρεῖς συμπαρόντων τοῦ τε ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀνατολίου καὶ τῶν εὐλαβεστάτων τῶν ἀπὸ Ῥώμης συνέλθωμεν ἔνδον ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου μαρτυρίου καὶ πάντων ἀκολούθως παρ' αὐτῶν ἐξετασθέντων τὰ ἀρέσκοντα περὶ τῆς ἁγίας πίστεως φανερὰ ὑμῖν γενήσεται. L IIII 558
11 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Ὁ ὅρος πᾶσιν ἤρεσεν. τὰς φωνὰς τῷ βασιλεῖ. οὗτος ὁ ὅρος τῶν ὀρθοδόξων.
12 Καὶ πάλιν Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Γερμανικείας ἐλθόντος πρὸς τοὺς ἐνδοξοτάτους ἄρχοντας οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Τοὺς Νεστοριανοὺς ἔξω βάλε. τοὺς θεομάχους ἔξω βάλε. τίνες εἰσίν, μόλις ἐδείχθησαν. ἡ οἰκουμένη

M, B [= ab, inde a 2], Φ

3 Μαρκιανοῦ om. Φ 7 μεγάλησ MBΦ^{ac} *magni nominis sanctissimae* Φ^{r} 9/10 γερμανικείασ ἐπίσκοποσ M 10 *transiens in medio dixit* Φ ἀκριβῶς scripsi *integre* Φ καλῶσ MB 11 *nominatissimae Constantinopolis* Φ 16 βάλλει B^{a} 17 τῆς συνόδου om. Φ 20 *praedicti reuerentissimi* Φ *clamauerunt* Φ 24 in exemplari praecedebat textus Latinus interlocutionis legatorum, cf. notam Rustici *et haec Latine iacet in ambobus Graecis codicibus* 25 λουκήνσιοσ M ἐπίσκοποι ἐβόησαν B^{b} 26 Ῥώμησ om. Φ 27 ἐπισκόπου B^{b} 28 ἡ om. B 29 εὐλαβεστάτων ἀνατολικῶν B 30/31 ἀπὸ τῆσ ποντικῆσ — Ἰλλυρικοῦ τρεῖσ BΦ^{r} ἀπὸ τοῦ Ἰλλυρικοῦ τρεῖσ καὶ ἀπὸ τῆς Ποντικῆς τρεῖς Φ^{ac} καὶ ἀπὸ τῆσ ποντικῆσ τρεῖσ M 31 καὶ ἀπὸ τῆς — τρεῖς om. M 32 τῶν^{2} om. M 33 *isdem* Φ 39 βάλλε B βάλλε B

ὀρθόδοξός ἐστι. χθὲς ὁ ὅρος πᾶσιν ἤρεσεν. ὁ βασιλεὺς ὀρθόδοξός ἐστιν. ἡ αὐγούστα ὀρθόδοξός ἐστιν. ἡ αὐγούστα Νεστόριον ἐδίωξεν. οἱ ἄρχοντες ὀρ-
M VII 104 θόδοξοί εἰσιν. πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστης. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως. χθὲς ὁ ὅρος πᾶσιν ἤρεσεν. πολλὰ τὰ ἔτη τῶν ἀρχόντων. ὁ ὅρος δεόμεθα ὑπογραφῆι ἐπὶ τῶν εὐαγγελίων. πᾶσιν ἤρεσεν. κελεύσατε ὑπογραφῆναι τὸν ὅρον. κατὰ τῆς πίστεως δόλος μὴ γένηται. ὁ μὴ ὑπογράφων τῶι ὅρωι αἱρετικός ἐστιν. ἡ ἁγία Μαρία θεοτόκος ἐστίν. ὁ μὴ φρονῶν οὕτως αἱρετικός ἐστιν. ὀρθόδοξοι ἄρχοντες, τὴν πίστιν φυλάξατε. ὀρθοδόξων βασιλέων ὀρθόδοξοι ἄρχοντες. τοῦ ὅρου οὐδεὶς ἐξίσταται. τὸ ἅγιον πνεῦμα τὸν ὅρον ὑπηγόρευσεν. ὁ ὅρος ὀρθόδοξός ἐστιν. ὁ ὅρος ἄρτι ὑπογραφῆι. ὁ μὴ ὑπογράφων αἱρετικός ἐστι. τοὺς αἱρετικοὺς ἔξω βάλε. θεοτόκος ἡ παρθένος Μαρία. τὸν αἱρετικὸν ἔξω βάλε. ἡ θεοτόκος Μαρία τῶι ὅρωι προστεθῆι. τοὺς Νεστοριανοὺς ἔξω βάλε. ὁ Χριστὸς θεός ἐστιν.

13 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Διόσκορος ἔλεγεν ὅτι διὰ τοῦτο καθεῖλον Φλαβιανόν, ἐπειδὴ δύο φύσεις εἶπεν εἶναι· ὁ δὲ ὅρος ἐκ δύο φύσεων ἔχει.

14 Ἀνατόλιος ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· Διὰ πίστιν οὐ καθηιρέθη Διόσκορος, ἀλλ' ἐπειδὴ ἀκοινωνησίαν ἐποίησεν τῶι κυρίωι Λέοντι τῶι ἀρχιεπισκόπωι καὶ τρίτον ἐκλήθη καὶ οὐκ ἦλθεν, διὰ τοῦτο καθηιρέθη.

15 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἀρχιεπισκόπου Λέοντος καταδέχεσθε; Ῥω ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω.

16 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Ναὶ ἐδεξάμεθα καὶ ὑπεγράψαμεν.

17 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Οὐκοῦν τὰ ἐν αὐτῆι ἐμφερόμενα ἐντεθῆι τῶι ὅρωι.

18 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Ἄλλος ὅρος οὐ γίνεται. οὐδὲν λείπει τῶι ὅρωι.

19 Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Δορυλαίου εἶπεν· Ἄλλος ὅρος οὐ γίνεται.

20 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Τὴν ἐπιστολὴν ὁ ὅρος ἐβεβαίωσεν. ὁ ἀρχιεπίσκοπος Λέων ὡς πιστεύομεν, οὕτως πιστεύει. ὁ ὅρος ὑπογραφέσθω. ὁ ὅρος πάντα ἔχει. ὁ ὅρος τὴν πίστιν ἔχει. Λέων εἶπεν τὰ Κυρίλλου, Κελεστῖνος
Eph. 4, 5 τὰ Κυρίλλου ἐβεβαίωσεν, Ξύστος τὰ Κυρίλλου ἐβεβαίωσεν. ἓν βάπτισμα, εἷς κύριος, μία πίστις. ἄρον δόλον τοῦ ὅρου.

21 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἀνενεχθήσεται τῶι θειοτάτωι καὶ εὐσεβεστάτωι ἡμῶν δεσπότηι τὰ ἐκβοώμενα.

Καὶ ἀπελθὼν κατὰ κέλευσιν τῶν ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων εἰς τὸ θεῖον παλάτιον Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κωνσιστωρίου καὶ μετὰ μικρὸν ἐπανελθὼν προσεφώνησε τῆι ἁγίαι συνόδωι ταῦτα

L IIII 559 Προσφώνησις

22 Ἐκέλευσεν ὁ θειότατος καὶ εὐσεβέστατος ἡμῶν δεσπότης ἢ κατὰ τὰ δόξαντα τοῖς
M VII 105 μεγαλοπρεπεστάτοις καὶ ἐνδοξοτάτοις ἄρχουσιν ἐξ ἀπὸ τῶν τῆς Ἀνατολικῆς διοικήσεως εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων καὶ τρεῖς ἀπὸ τῶν τῆς Ποντικῆς καὶ τρεῖς ἀπὸ τῶν τῆς Ἀσιανῆς καὶ τρεῖς ἀπὸ τῶν τῆς Θράικης καὶ τρεῖς ἀπὸ τῶν τοῦ Ἰλλυρικοῦ συμπαρόντων τοῦ

M, B [= ab], Φ

2 ἡ αὐγούστα Νεστόριον ἐδίωξεν om. Φ 7 οἱ ὀρθόδοξοι B^b 8 φυλάττουσιν B^b 11 βάλλε B ἡ θκοσ ἡ B^b 11. 12 βάλλε B 12 προστεθῆ MBΦ^a προσετέθη $Φ^{cr}$ 20 *magnificentissimi et gloriosissimi* Φ *sanctissimi* [*beatissimi* $Φ^{ac}$] *Leonis* Φ 22. 24. 27 *praedicti reuerentissimi* Φ 22 ὑπεδεξάμεθα B^b 23. 32 *magnificentissimi et gloriosissimi* Φ 27 ὁ^s om. B^b 41 τῶν^{pl} om. B

ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀνατολίου καὶ τῶν εὐλαβεστάτων τῶν ἀπὸ Ῥώμης συνελθεῖν ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγιωτάτου μαρτυρίου καὶ τὰ περὶ τῆς πίστεως ὀρθῶς καὶ ἀνεπιλήπτως τυπῶσαι ἐπὶ τῶι πάντας συναινέσαι καὶ μηδὲ ἓν ἀμφίβολον καταλειφθῆναι ἢ, εἰ μὴ τοῦτο δοκεῖ, ἕκαστον τὴν πίστιν διὰ τοῦ μητροπολίτου δήλην καταστῆσαι, ὥστε μηδεμίαν ἀμφιβολίαν ἢ διχόνοιαν ὁμοίως καταλειφθῆναι· εἰ δὲ μὴ τοῦτο βουληθείη ἡ ὑμετέρα ἁγιότης, εἰδέναι ὑμᾶς ὅτιπερ ἐν τοῖς Δυτικοῖς μέρεσιν ἔχει γενέσθαι ἡ σύνοδος ὡς τῆς ὑμετέρας θεοσεβείας ἐνταῦθα τὰ περὶ τῆς ἀληθοῦς καὶ ὀρθοδόξου πίστεως ἀναμφιβόλως τυπῶσαι μὴ βουλομένης.

23 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως. ἢ ὁ ὅρος κρατείτω ἢ ἀπερχόμεθα. πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων.

24 Κεκρόπιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σεβαστοπόλεως εἶπεν· Ἀξιοῦμεν ἀναγνωσθῆναι τὸν ὅρον καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας καὶ μὴ ὑπογράφοντας ἐκείνους ἀπελθεῖν· ἡμεῖς γὰρ συναινοῦμεν ἐπὶ τοῖς καλῶς τυπωθεῖσι καὶ οὐδὲν ἀντιλέγομεν.

25 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι τοῦ Ἰλλυρικοῦ εἶπον· Οἱ ἀντιλέγοντες φανεροὶ γένωνται. οἱ ἀντιλέγοντες Νεστοριανοί εἰσιν. οἱ ἀντιλέγοντες εἰς Ῥώμην ἀπέλθωσιν.

26 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Διόσκορος ἔλεγεν· τὸ ἐκ δύο φύσεων δέχομαι, τὸ δὲ δύο οὐ δέχομαι· ὁ δὲ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Λέων δύο φύσεις λέγει εἶναι ἐν τῷ Χριστῷ ἡνωμένας ἀσυγχύτως καὶ ἀτρέπτως καὶ ἀδιαιρέτως ἐν τῷ ἑνὶ μονογενεῖ υἱῷ τῷ σωτῆρι ἡμῶν. τίνι τοίνυν ἀκολουθεῖτε; τῷ ἁγιωτάτῳ Λέοντι ἢ Διοσκόρῳ; Ῥω

27 Οἱ εὐλαβέστατος ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Ὡς Λέων, οὕτως πιστεύομεν. οἱ ἀντιλέγοντες Εὐτυχιανισταί εἰσιν. Λέων ὀρθοδόξως ἐξέθετο.

28 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Πρόσθετε οὖν τῷ ὅρῳ κατὰ τὴν ψῆφον τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν Λέοντος δύο φύσεις εἶναι ἡνωμένας ἀτρέπτως καὶ ἀμερίστως καὶ ἀσυγχύτως ἐν τῷ Χριστῷ. Ρω

29 Καὶ κατὰ παράκλησιν πάντων οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἰσῆλθον ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τῆς ἁγιωτάτης μάρτυρος Εὐφημίας ἅμα Ἀνατολίωι τῷ εὐλαβεστάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως καὶ Πασκασίνῳ καὶ Λουκινσίῳ τοῖς εὐλαβεστάτοις ἐπισκόποις καὶ Βονιφατίῳ πρεσβυτέρῳ καὶ Ἰουλιανῷ τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐπισκόπῳ τῆς Κώων πόλεως τοῖς τοποτηρηταῖς τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς Ῥωμαίων μεγαλοπόλεως, M VII 108
ἔτι μὴν καὶ Μαξίμῳ τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐπισκόπῳ Ἀντιοχείας Συρίας καὶ Ἰουβεναλίῳ τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐπισκόπῳ Ἱεροσολύμων καὶ Θαλασσίῳ τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐπισκόπῳ Καισαρείας Καππαδοκίας καὶ Εὐσεβίῳ τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐπισκόπῳ Ἀγκύρας Γαλατίας καὶ Κυντίλλῳ καὶ Ἀττικῷ καὶ Σώζοντι τοῖς εὐλαβεστάτοις ἐπισκόποις τοῖς L IIII 562
ἀπὸ τοῦ Ἰλλυρικοῦ καὶ Διογένει τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐπισκόπῳ Κυζίκου καὶ Λεοντίῳ τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐπισκόπῳ Μαγνησίας καὶ Φλωρεντίῳ τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐπισκόπῳ Σάρδεων καὶ Εὐσεβίῳ τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐπισκόπῳ Δορυλαίου καὶ Θεοδώρῳ τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐπισκόπῳ Ταρσοῦ καὶ Κύρῳ τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐπισκόπῳ Ἀναζάρβου καὶ Κωνσταντίῳ τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐπισκόπῳ Βόστρων καὶ Θεοδώρῳ τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐπισκόπῳ Κλαυδιουπόλεως Ἰσαυρίας καὶ Φραγκίωνι καὶ Σεβαστιανῷ καὶ Βασι-

---

M, B [= ab], Φ

1 ἁγιωτάτου om. Φ τῶν² om. MB^b 2 *sanctae martyris* Φ 3 τὸ MB^b 4 ἕκαστος B 9/10 ἢ ὁ — ἀπερχόμεθα om. Φ^{ac} 17 τὸ δὲ — δέχομαι om. Φ 21 εὐσεβέστατοι M οὕτως καὶ B^b 24 πατρὸς om. B^b 28 εὐσεβεστάτοις M ἐπισκόποις om. B^b 29 τῆς om. B 32/33 Ἱεροσολύμων καὶ Θαλασσίῳ — ἐπισκόπῳ¹ om. B 34 κυντίλῳ B 39 *Constantino* Φ

λείωι τοῖς εὐλαβεστάτοις ἐπισκόποις τοῖς ἀπὸ τῆς Θράικης. καὶ τρακταισάντων περὶ τῆς ἁγίας πίστεως καὶ ἐξελθόντων καὶ καθεσθέντων πάντων οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Καταξιωσάτω ἡ ἁγία σύνοδος τὴν πίστιν συγκροτοῦσα μετὰ ἡσυχίας ἀκοῦσαι τῶν ὁρισθέντων ἐπὶ παρουσίαι ἡμετέραι παρὰ τῶν συνελθόντων ἁγίων πατέρων καὶ τὸν ὅρον τῆς πίστεως ἑρμηνευσάντων. Ῥῳ ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω.

Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἀνέγνω

30 Ἡ ἁγία καὶ μεγάλη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἡ κατὰ θεοῦ χάριν καὶ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων Οὐαλεντινιανοῦ καὶ Μαρκιανοῦ αὐγούστων συναχθεῖσα ἐν τῆι Χαλκηδονέων μητροπόλει τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ἐν τῶι μαρτυρίωι τῆς ἁγίας καὶ καλλινίκου μάρτυρος Εὐφημίας ὥρισεν τὰ ὑποτεταγμένα

31 Ὁ κύριος ἡμῶν καὶ σωτὴρ ὁ Χριστὸς τῆς πίστεως τὴν γνῶσιν τοῖς μαθηταῖς βε-
Ioh. 14, 27 βαιῶν ἔφη· εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν ἀφίημι ὑμῖν, ὥστε μηδένα πρὸς τὸν πλησίον διαφωνεῖν ἐν τοῖς δόγμασι τῆς εὐσεβείας, ἀλλ' ἐπίσης τὸ τῆς ἀληθείας ἐπιδείκνυσθαι κήρυγμα. ἐπειδὴ δὲ οὐ παύεται διὰ τῶν ἑαυτοῦ ζιζανίων ὁ πονηρὸς τοῖς τῆς εὐσεβείας ἐπιφυόμενος σπέρμασι καί τι καινὸν κατὰ τῆς ἀληθείας ἐφευρίσκων ἀεί, διὰ τοῦτο συνήθως ὁ δεσπότης προνοούμενος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους τὸν εὐσεβῆ τοῦτον καὶ πιστότατον πρὸς ζῆλον ἀνέστησε βασιλέα καὶ τοὺς ἅπαντα-
χῆι τῆς ἱερωσύνης πρὸς ἑαυτὸν ἀρχηγοὺς συνεκάλεσεν, ὥστε τῆς χάριτος τοῦ πάντων
M VII 109 ἡμῶν δεσπότου Χριστοῦ ἐνεργούσης πᾶσαν μὲν τοῦ ψεύδους τῶν τοῦ Χριστοῦ προβάτων ἀποσείσασθαι λύμην, τοῖς δὲ τῆς ἀληθείας αὐτὴν καταπιαίνειν βλαστήμασιν. ὃ δὴ καὶ πεποιήκαμεν κοινῆι ψήφωι τὰ τῆς πλάνης ἀπελάσαντες δόγματα, τὴν δὲ ἁπλανῆ τῶν πατέρων ἀνανεωσάμενοι πίστιν, τὸ τῶν τιη σύμβολον τοῖς πᾶσι κυρύξαντες καὶ ὡς οἰκείους τοὺς τοῦτο τῆς εὐσεβείας τὸ σύνθεμα δεξαμένους πατέρας ἐπιγραψάμενοι, οἵπερ εἰσὶν οἱ μετὰ ταῦτα ἐν τῆι μεγάληι Κωνσταντινουπόλει συνελθόντες ρν καὶ αὐτοὶ τὴν αὐτὴν

---

8 sq. Definitionis fidei uersiones praeter antiquas et a Rustico correctas quae in Actionibus et hac [Φ] et sexta [Φ^6] habentur, extant hae 1.2) in Gestorum Chalcedonensium Collectione Vaticana [cf. uol. II 2] 4 [Λ^v] et 5 [Λ^{bq}]; 3) in Collectionibus codicis Vaticani et Hispana [Λ^l], qua usus est translator Gestorum Concilii quinti [cf. uol. II 2]; 4. in Collectionibus Dionysiana aucta et Hadriana [Λ^h cf. uol. II 2]; 5. in Collectione codicis Veronensis LX [Λ^θ cf. uol. II 2]. uersio Syriaca extat in epitoma operis Timothei Aeluri contra synodum Chalcedonensem [Patrol. Orient. 13, 218—231]

M, B [= ab], Φ, inde a 8 R, F [= ps], OK^w [Vind. b. gr. 7] K^{z}bcv Φ^6, Λ^v [inde a 12], $\Lambda^{bq}\Lambda^l\Lambda^h\Lambda^\theta$ Tim.
1 εὐσεβεστάτοισ MB^b τρακτευσάντων M 8 inscr. ὅροσ τῆσ συνόδου τῆσ ἐν χαλκηδόνι R ὅροσ ἐκτεθεὶσ παρὰ τῆσ οἰκουμενικῆσ $\overline{\delta}$ [om. F^p] συνόδου τῆσ ἐν χαλκηδόνι κατὰ τῶν ἀσεβεστάτων εὐτυχιανιστῶν καὶ τοῦ φρενοβλαβοῦσ νεστορίου καὶ κατὰ πλείστων ἄλλων αἱρέσεων [καὶ κατὰ ἄλλων πλείστων αἱρέσεων καὶ κατὰ νεστορίου τοῦ φρενοβλαβοῦσ F^p] F ὅροσ τῶν ἁγίων ἑξακοσίων τριάκοντα πατέρων τῆσ ἐν χαλκηδόνι ἁγίασ συνόδου K^w σύνοδοσ δ ἀναγινώσκεται κυ(ριακῆι) τῶν προαλλάκτων: — [huc usque om. cv] ὅροσ τῆσ ἁγίασ καὶ οἰκουμενικῆσ ἐν χαλκηδόνι [καλχηδόνι b] συνόδου bcv καὶ [om. F^s] οἰκουμενικὴ καὶ μεγάλη F καὶ μεγάλη om. Tim. καὶ^1 om. bcv καὶ^2 om. $\Lambda^{hl\theta}$ 9 εὐσεβεστάτων καὶ om. K^z ἡμῶν om. R μαρκιανοῦ καὶ οὐαλεντινιανοῦ B^b αὐγούστων om. FΛ^θ 10 ἐπαρχίασ τῶν ἑξακοσίων τριάκοντα K^w 11 ὥρισαν F Ὁ om. b ὁ [om. F^s] χῡ MRFOK^{z}bcu$\Phi^a\Phi^{ac6}\Lambda^h\Lambda^v\Lambda^q$ Tim. ιῡ ὁ χῡ B^a ιῡ χῡ B^b K^w*Iesus Christus* $\Phi^{cr}\Phi^{r6}\Lambda^{bl\theta}$ 13 ἀφίημι B δίδωμι B 14 ὡσ τὸ F ἐπίσησ ἅπασι MBbcvΛ^v 15 ἐπειδὴ δὲ] ἐπειδὴ F$^p\Lambda^h$ *et quoniam* Λ^q ἐπεὶ δὲ F^{sc} 16 ἀληθείασ O 17 δεσπότησ ἡμῶν χῡ OB^a corr. ἀνθρωπείου FK^{w}bcv 18 τοῦτον om. RΛ^h πιστὸν F βασιλέα μαρκιανὸν K^z 18/19 πανταχὴ FK^{wz} ἅπανταχοῦ R 19 ἐκάλεσεν K^z 20 Χριστοῦ om. Tim. συνεργούσησ ObcvΛ$^{vbql\theta}$ τῆσ τοῦ χῡ ποίμνησ F cf. Λ^q τῶν om. K^z τοῦ om. ROK^w 21 ἀπώσασθαι Fbcv *pietatis* Λ^v αὐτὰ B^a Tim. *eas* $\Phi^{cr}\Lambda^{l\theta}$ om. $\Phi\Phi^{ac6}$ καταπιαίνει F 22 ἀπελάσαντοσ R 23 τό τε F 24 τὸ σύνθεμα [σύνθημα F] τῆσ εὐσεβείασ BF τὸ om. K^w σύνθημα ROK^{w}bcv(F) ἐπιγραφόμενοι F οἱοίπερ F 25 αὐτὴν] τοιαύτην b

ἐπισφραγισάμενοι πίστιν. ὁρίζομεν τοίνυν τὴν τάξιν καὶ τοὺς περὶ τῆς πίστεως ἅπαντας τύπους φυλάττοντες καὶ ἡμεῖς τῆς κατ' Ἔφεσον πάλαι γεγενημένης ἁγίας συνόδου, ἧς ἡγεμόνες οἱ ἁγιώτατοι τὴν μνήμην Κελεστῖνος ὁ τῆς Ῥωμαίων καὶ Κύριλλος ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων ἐτύγχανον, προλάμπειν μὲν τῆς ὀρθῆς καὶ ἀμωμήτου πίστεως τὴν ἔκθεσιν τῶν τιη ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι ἐπὶ τοῦ τῆς εὐσεβοῦς μνήμης Κωνσταντίνου L III 563
τοῦ γενομένου βασιλέως συναχθέντων, κρατεῖν δὲ καὶ τὰ παρὰ τῶν ρν ἁγίων πατέρων 6
ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁρισθέντα πρὸς ἀναίρεσιν μὲν τῶν τότε φυεισῶν αἱρέσεων, βεβαίωσιν δὲ τῆς αὐτῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως.

Τὸ σύμβολον τῶν ἐν Νικαίαι τιη πατέρων

32 Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς ὁρατῶν 10
τε πάντων καὶ ἀοράτων· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῶι πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα καὶ σαρκωθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα καὶ παθόντα καὶ ἀναστάντα τῆι τρίτηι ἡμέραι καὶ ἀνελθόντα 15
εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα. M VII 112

Τοὺς δὲ λέγοντας 'ἦν ποτε ὅτε οὐκ ἦν' καὶ 'πρὶν γεννηθῆναι οὐκ ἦν' καὶ ὅτι ἐξ οὐκ ὄντων ἐγένετο ἢ ἐξ ἑτέρας ὑποστάσεως ἢ οὐσίας φάσκοντας εἶναι ἢ τρεπτὸν ἢ ἀλλοιωτὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, τούτους ἀναθεματίζει ἡ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία.

1—4 ὁρίζομεν — ἐτύγχανον Graece adfert Rusticus

9—p. 128, 16 symbola omittunt $\Lambda^{v}\Lambda^{h}\Lambda^{\theta}$ atque Timotheus, in unum contrahit Λ^{bq}; accedit uero in eis Gestorum Chalcedonensium Collectio Vaticana 6, 2 [Λ^{o}], id est Iuliani Coensis breuiarium ad Leonem papam [cf. *Zeitschr. f. alttest. Wiss.* 25, 52 sq. de symbolis inter se permixtis ibidem p. 80]

M, B [= ab], R, F [= ps], $OK^{w}K^{z}bcv\Phi\Phi^{6}$, Λ^{o} [inde a 9], Λ^{v} [usque ad 8], $\Lambda^{bq}\Lambda^{l}$, $\Lambda^{h}\Lambda^{\theta}$ [usque ad 8], Tim. [usque ad 8]

1 πίστεωσ τῶν κανόνων O 2 καὶ ἡμεῖς om. F πάλαι γεγενημένης om. O πάλιν F ἁγίας om. Φ^{r} et in nota, Λ^{bq} *maxima* Λ^{v} 3/4 ἀλεξανδρείασ c ἀλεξανδρέων καὶ ἰωάννησ ὁ τῆσ ἀντιοχέων O 5 καὶ ἐπὶ K^{z} ὑπὸ F τοῦ om. c 6 τοῦ γενομένου om. F τοῦ μεγάλου bcv τὲ O 7 ἐν Κωνσταντινουπόλει om. F τῶν ἐν bcv μὲν om. F 8 αὐτῆς om. $OK^{w}v$ ὀρθῆσ καὶ ἀποστολικῆσ καὶ καθολικῆσ K^{w} καὶ ἀποστολικῆσ om. $FK^{z}\Phi^{a}\Phi^{ac6}\Lambda^{v}$ ἡμῶν om. c 9 ἔκθεσισ τῶν τιη ἁγίων πατέρων F^{p} ἔκθεσισ πίστεωσ τῆσ ᾱ συνόδου F^{s} om. $R\Lambda^{o}$ τὸ σύμβολον] ἔκθεσισ πίστεωσ bcv τὸ om. B τιη πατέρων $K^{z}\Phi^{cr}\Phi^{r6}$ τιη ἁγίων πατέρων $O\Lambda^{l}$ τιη ἁγίων καὶ μακαρίων πρων bcv τιη MBΦ$^{a}\Phi^{ac6}$ τιη ἐπισκόπων K^{w} 10/11 ποιητὴν — ἀοράτων $OK^{z}\Phi\Phi^{6}\Lambda^{o}$ πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητὴν MBRFK^{w}bcvΛ^{l} 11/12 τὸν μονογενῆ — αἰώνων ROK$^{z}\Phi\Phi^{6}\Lambda^{o}$ τὸν [om. FK^{w}] γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸσ μονογενῆ τουτέστιν ἐκ τῆσ οὐσίασ τοῦ πατρὸσ MBFK^{w}bcvΛ^{l} 12 θεὸν R$K^{z}\Phi^{ac}\Phi^{6}\Lambda^{o}$ φῶσ ἐκ φωτὸσ θεὸν OΦ^{r} θεὸν ἐκ θεοῦ φῶσ ἐκ φωτὸσ θεὸν MBFK^{w}bcvΛ^{l} 13 ἐγένετο τά τε ἐν τῶ οὐρανῶ καὶ ἐν τῆ γῆ $FK^{w}\Lambda^{l}$ ἐγένετο τά ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ καὶ τὰ ἐπὶ τῆσ γῆσ bcv 14 τοὺς ἀνθρώπους om. Λ^{l} διὰ om. $R\Lambda^{o}$ κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν MBO 14/15 σαρκωθέντα ἐκ πνεύματοσ ἁγίου καὶ μαρίασ τῆσ παρθένου MBO 15 καὶ παθόντα] σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ ποντίου πιλάτου καὶ παθόντα καὶ ταφέντα MBO καὶ^{2} om. $RF^{p}K^{wz}\Lambda^{l}$ τῆ τρίτη ἡμέρα ἀναστάντα καὶ εισ οὐρανοὺσ ἀνελθόντα bcv ἡμέρα κατὰ τὰσ γραφὰσ MBOK^{z} καὶ om. Λ^{o} 16 τοὺς om. R καὶ ἐρχόμενον RF$K^{wz}\Phi^{r6}$ ἐρχόμενον $\Phi\Phi^{ac6}\Lambda^{o}\Lambda^{l}$ καὶ καθεζόμενον ἐν δεξιᾶ τοῦ πατρὸσ [ἐν δεξιᾶ τοῦ πρσ καθήμενον bcv] καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξησ MBObcv νεκροὺσ οὗ τῆσ βασιλείασ οὐκ ἔσται τέλοσ MBObcv τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον MOK^{wzc} τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸ κύριον καὶ ζωοποιὸν B 17 λέγοντασ ὅτι F ὅτε K^{z} 18/19 ἦ^{3} — ἀλλοιωτὸν om. c 18 ἦ^{3} om. F 19 τοῦ θεοῦ om. F τούτουσ om. Λ^{a} ἁγία καθολικὴ F

Καὶ τὸ αὐτὸ τῶν ρν̄ ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συναχθέντων

33 Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῶι πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα καὶ σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου καὶ ταφέντα καὶ ἀναστάντα τῆι τρίτηι ἡμέραι καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ καθεζόμενον ἐν δεξιᾶι τοῦ πατρὸς καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος· καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ κύριον καὶ ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ σὺν πατρὶ καὶ υἱῶι προσκυνούμενον καὶ συνδοξαζόμενον, τὸ λαλῆσαν διὰ τῶν προφητῶν, εἰς μίαν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν. ὁμολογοῦμεν ἓν βάπτισμα εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. προσδοκῶμεν ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. ἀμήν

L IIII 566 34 Ἤρκει μὲν οὖν εἰς ἐντελῆ τῆς εὐσεβείας ἐπίγνωσίν τε καὶ βεβαίωσιν τὸ σοφὸν καὶ σωτήριον τοῦτο τῆς θείας χάριτος σύμβολον· περί τε γὰρ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκδιδάσκει τὸ τέλειον καὶ τοῦ κυρίου τὴν ἐνανθρώπησιν τοῖς πιστῶς δεχομένοις παρίστησιν. ἀλλ' ἐπειδήπερ οἱ τῆς ἀληθείας ἀθετεῖν ἐπιχειροῦντες τὸ κήρυγμα διὰ τῶν οἰκείων αἱρέσεων τὰς κενοφωνίας ἀπέτεκον, οἱ μὲν τὸ τῆς δι' ἡμᾶς τοῦ
M VII 113 κυρίου οἰκονομίας μυστήριον παραφθείρειν τολμήσαντες καὶ τὴν θεοτόκος ἐπὶ τῆς παρθένου φωνὴν ἀπαρνούμενοι, οἱ δὲ σύγχυσιν καὶ κρᾶσιν εἰσάγοντες καὶ μίαν εἶναι φύσιν τῆς σαρκὸς καὶ τῆς θεότητος ἀνοήτως ἀναπλάττοντες καὶ παθητὴν τοῦ μονογενοῦς τὴν θείαν φύσιν τῆι συγχύσει τερατευόμενοι, διὰ τοῦτο πᾶσαν αὐτοῖς ἀποκλεῖσαι κατὰ τῆς ἀληθείας μηχανὴν βουλομένη ἡ παροῦσα νῦν αὕτη ἁγία καὶ μεγάλη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος τὸ τοῦ κηρύγματος ἄνωθεν ἀσάλευτον ἐκδιδάσκουσα ὥρισεν προηγουμένως

---

15 in altera parte definitionis ad Timothei Aeluri testimonia accedunt quae inde excerpta sunt in uersione Armeniaca [Tarm] 15—18 παρίστησιν. 19—23 οἱ μέν — τερατευόμενοι 25—p. 129, 22 ὥρισεν — ἀναθεματίζει p. 162. 170. 180; p. 129, 30. 31 ἕνα — γνωριζόμενον p. 199; eademque et p. 129, 31—33 οὐδαμοῦ — συντρεχουσῶν in epitoma Syriaca [Tsyr] cod. Mus. Brit. Add. 12056 f. 14. 15

M, B [= ab], R, F [= ps], OKwKzbcvΦΦ6, Λo [usque ad 14], ΛhΛvΛbqΛlΛθ Tim. Tarm Tsyr

1 τὸ σύμβολον τῶν ρν̄ R ἔκθεσις τῶν ρν̄ ἁγίων πατέρων Fp ἔκθεσις πίστεως τῆς β̄ συνόδου τὸ ἅγιον σύμβολον Fs in mg. τὸ σύμβολον τῶν ἐν κωνσταντινουπόλει ρν ἐπισκόπων Kw ἔκθεσις πίστεως τῶν ἐν κωνσταντινουπόλει ρν̄ ἁγίων καὶ μακαρίων πρ̄ων̄ bcv om. Λo καὶ τὸ αὐτὸ [τὸ αὐτὸ σύμβολον Φac6] KzΦΦ6ΛoΛl καὶ τὸ MB τὸ σύμβολον O πρ̄ων̄ σύμβολον B τῶν — συναχθέντων om. Λl 4 θεὸν] φῶς ἐκ φωτὸς θεὸν MBFOKwbcv θεὸν ἐκ θεοῦ φῶς ἐκ φωτὸς θεὸν Λl 5 δι' — ἐγένετο om. Kz 6 τοὺς ἀνθρώπους om. Λl διὰ om. ΦaΦ6Λo κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν MBFOKwbcv 7/8 σταυρωθέντα — ἡμῶν] παθόντα Λl 8 ταφέντα] παθόντα καὶ ταφέντα MBFOKwbcv ἡμέρα κατὰ τὰσ γραφὰσ MBFOKwbcv καὶ3 om. ΦacΦac6ΛoΛl 9 τοὺς om. R καὶ2 om. ΦacΦac6ΛoΛl 11 καὶ] τὸ FsOΛs τοῦ om. Fp 12 συμπροσκυνούμενον MBFOKwzbcv δοξαζόμενον Λo ἁγίων προφητῶν ΦacΦac6Λo μίαν ἁγίαν MBFOKwbcv uaria lectio in Λl 14 προσδοκῶ OKz, corr. Kz καὶ om. ΦaΦa6Λs uaria lectio in Λo ἀμήν om. MBKz 15 praem. Ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδοσ εἶπεν cv 15/16 τοῦτο καὶ σωτήριον Kw 16 θείας om. Tim.Tsyr 18 ἀλλ'] καὶ Kw ἀληθείασ ἐχθροὶ Kw 18/19 τὰ κηρύγματα RΛq 19 καινοφωνίας Latini omnes et Tim. τῆσ δι' ἡμᾶς οἰκονομίασ τοῦ κῡ R τοῦ κῦ δι' ἡμᾶσ τῆσ οἰκονομίασ O 20 τολμῶντεσ B θεοτόκον BbF 21 παραιτούμενοι R Tim. Tarm Tsyr ΦaΦsΛh κρᾶσιν καὶ σύγχυσιν bcvΛl καὶ1 om. c φύσιν εἶναι Kz 22 ἀναπλάττοντες ἀνοήτως bcv ἀναπλάττοντεσ F πάθουσ τὴν F, corr. Fs τοῦ μονογενοῦς om. Tarm Tsyr 24 αὕτη ἡ Fp καὶ1 om. Bbcv καὶ3 om. ROKwΛlθ 25 ἀσάλευτον ἄνωθεν R προηγουμένωσ μὲν Kwbcv

τῶν τιη ἁγίων πατέρων τὴν πίστιν μένειν ἀπαρεγχείρητον. καὶ διὰ μὲν τοὺς τῶι πνεύματι τῶι ἁγίωι μαχομένους τὴν χρόνοις ὕστερον παρὰ τῶν ἐπὶ τῆς βασιλευούσης πόλεως ρν συνελθόντων πατέρων περὶ τῆς τοῦ πνεύματος οὐσίας παραδοθεῖσαν διδασκαλίαν κυροῖ, ἣν ἐκεῖνοι πᾶσιν ἐγνώρισαν οὐχ ὥς τι λεῖπον τοῖς προλαβοῦσιν ἐπεισάγοντες, ἀλλὰ τὴν περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος αὐτῶν ἔννοιαν κατὰ τῶν τὴν αὐτοῦ δεσποτείαν ἀθετεῖν πειρωμένων γραφικαῖς μαρτυρίαις τρανώσαντες· διὰ δὲ τοὺς τὸ τῆς οἰκονομίας παραφθείρειν ἐπιχειροῦντας μυστήριον καὶ ψιλὸν ἄνθρωπον εἶναι τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου τεχθέντα Μαρίας ἀναιδῶς ληρωιδοῦντας τὰς τοῦ μακαρίου Κυρίλλου τοῦ τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας γενομένου ποιμένος συνοδικὰς ἐπιστολὰς πρός τε Νεστόριον καὶ πρὸς τοὺς τῆς Ἀνατολῆς ἁρμοδίας οὔσας ἐδέξατο εἰς ἔλεγχον μὲν τῆς Νεστορίου φρενοβλαβείας, ἑρμηνείαν δὲ τῶν εὐσεβεῖ ζήλωι τοῦ σωτηρίου συμβόλου ποθούντων τὴν ἔννοιαν, αἷς καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ τῆς μείστης καὶ πρεσβυτέρας Ῥώμης προέδρου τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος τὴν γραφεῖσαν πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις ἀρχιεπίσκοπον Φλαβιανὸν ἐπ' ἀναιρέσει τῆς Εὐτυχοῦς κακονοίας ἅτε δὴ τῆι τοῦ μεγάλου Πέτρου ὁμολογίαι συμβαίνουσαν καὶ κοινήν τινα στήλην ὑπάρχουσαν κατὰ τῶν κακοδοξούντων εἰκότως συνήρμοσεν πρὸς τὴν τῶν ὀρθῶν δογμάτων βεβαίωσιν. τοῖς τε γὰρ εἰς υἱῶν δυάδα τὸ τῆς οἰκονομίας διασπᾶν ἐπιχειροῦσι μυστήριον παρατάττεται καὶ τοὺς παθητὴν τοῦ μονογενοῦς λέγειν τολμῶντας τὴν θεότητα τοῦ τῶν ἱερέων ἀπωθεῖται συλλόγου καὶ τοῖς ἐπὶ τῶν δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ κρᾶσιν ἢ σύγχυσιν ἐπινοοῦσιν ἀνθίσταται καὶ τοὺς οὐράνιον ἢ ἑτέρας τινὸς ὑπάρχειν οὐσίας τὴν ἐξ ἡμῶν ληφθεῖσαν αὐτῶι τοῦ δούλου μορφὴν παραπαίοντας ἐξελαύνει καὶ τοὺς δύο μὲν πρὸ τῆς ἑνώσεως φύσεις τοῦ κυρίου μυθεύοντας, μίαν δὲ μετὰ τὴν ἕνωσιν ἀναπλάττοντας ἀναθεματίζει. M VII 116

Ἑπόμενοι τοίνυν τοῖς ἁγίοις πατράσιν ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ὁμολογεῖν υἱὸν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν συμφώνως ἅπαντες ἐκδιδάσκομεν, τέλειον τὸν αὐτὸν ἐν θεότητι καὶ τέλειον τὸν αὐτὸν ἐν ἀνθρωπότητι, θεὸν ἀληθῶς καὶ ἄνθρωπον ἀληθῶς τὸν αὐτὸν ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος, ὁμοούσιον τῶι πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν τὸν αὐτὸν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, κατὰ πάντα ὅμοιον ἡμῖν χωρὶς ἁμαρτίας, πρὸ αἰώνων μὲν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα κατὰ τὴν θεότητα, ἐπ' ἐσχάτων δὲ τῶν ἡμερῶν τὸν αὐτὸν δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου τῆς θεοτόκου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν Χριστὸν υἱὸν κύριον μονογενῆ, ἐν δύο φύσεσιν ἀσυγχύτως ἀτρέπτως ἀδιαιρέτως ἀχωρίστως γνωριζόμενον, οὐδαμοῦ τῆς τῶν φύσεων διαφορᾶς ἀνηιρημένης διὰ τὴν ἕνωσιν, σωιζομένης δὲ μᾶλλον τῆς ἰδιότητος ἑκατέρας φύσεως καὶ εἰς ἓν πρόσωπον καὶ μίαν ὑπόστασιν συντρεχούσης, οὐκ εἰς δύο πρόσωπα μερι- L IIII 567 Hebr. 4, 15

M, B [= ab], R, F [= ps], OK^{w}K^{z}bcvΦΦ^{6}ΛvΛ^{bq}Λ^{l}Λ^{h}, Λ$^{\theta}$ [usque ad 1 ἀπαρεγχείρητον], Tim. T^{arm} T^{syr}

1 τὴν τῶν — πατέρων πίστιν F 2 τῶ ἁγίω πνι FO 3 συνελθόντων ἑκατὸν πεντήκοντα B ρν O ἁγίων [ἁγίων καὶ μακαρίων bcv] πατέρων BbcvΛ^{bq} om. O ἁγίου πνεύματοσ K^{w}bcvΦΛ^{vlbq} T^{arm} 4 κύριοι F^{p} κύριον F^{s} ἦν] οὖν F^{s} τοῖσ πᾶσιν MBbcv ὥσ τι] ὅτι c 5—11 κατὰ — ἔννοιαν om. B^{b} 5 αὐτοῦ] αὐτῶν K^{w} 6/7 διαφθείρειν F 8 μαρίασ τεχθέντα R 9 πρὸς^{2} om. B^{a}Obcv 10 ἁρμοδίουσ RK^{z} 11 ποιούντων F 12 καὶ πρεσβυτέρας om. B καὶ om. K^{w}c 13 ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου RF^{p} [om. F^{s}] bcvΛ^{l} Tim. T^{arm} μακαριωτάτου K^{z} ἀρχιεπισκόπου om. O ἐπίσκοπον F^{p} [om. F^{s}] Tim. T^{arm} 14 πρὸσ ἀναίρεσιν μὲν O τῆι om. O καὶ τῆ K^{z}ΦΦ^{ac6} 14/15 ὁμολογίαι] οἰκονομία K^{z} 15 *nobis existentem* ΦΦ^{6} 16 ὀρθοδόξων MB 18 τολμῶντασ λέγειν R ἱερέων bcvΛ^{vlb} Tim. T^{syr}T^{arm} ἱερῶν MBRFOK^{w}K^{z}ΦΦ^{6} *omni* Λ^{bq} συλλόγων R 19 σύγκρασιν R 20 ὑπαρξιν O αὐτοῦ K^{w} 21 ἐξελαύνειν F^{p} 23 ὁμολογοῦμεν K^{z} *filium et* Φ^{ac}Φ^{ac6}Λ^{h} om. Λ^{bq} 24 ιν τὸν χν R καὶ συμφώνωσ K^{z} *edocemur* Λ^{l} 24/25 θεότητι — ἐν om. K^{z} 25 καὶ^{1} om. RK^{w}ΦΦ^{6}ΛbΛvΛ^{l} ἀληθῶς^{1}] ἀληθινὸν F 26 καὶ^{2} om. RΦ^{ac}Φ^{ac6}ΛbΛvΛ^{l} 27 τὸν αὐτὸν ἡμῖν B τα πάντα R 29 ἡμᾶσ τοὺσ ανουσ F καὶ θεοτόκου F^{s}K^{w} om. OK^{z} 30 ιν χν F^{p} χν ιν F^{s}OΛ^{v} κν υν Rbcv κν O om. F ἐκ δύο φύσεων B soli δυσὶ R 31 ἀχωρίστως om. Λ^{bq} τῶν δύο K^{w} 33 καὶ^{2} om. F^{p} καὶ εἰσ R συντρεχουσῶν FΦ^{6} Tim. T^{syr}

ζόμενον ἢ διαιρούμενον, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν υἱὸν μονογενῆ θεὸν λόγον κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καθάπερ ἄνωθεν οἱ προφῆται περὶ αὐτοῦ καὶ αὐτὸς ἡμᾶς Ἰησοῦς Χριστὸς ἐξεπαίδευσεν καὶ τὸ τῶν πατέρων ἡμῖν παραδέδωκε σύμβολον.

Τούτων τοίνυν μετὰ πάσης πανταχόθεν ἀκριβείας τε καὶ ἐμμελείας παρ' ἡμῶν διατυπωθέντων ὥρισεν ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἑτέραν πίστιν μηδενὶ ἐξεῖναι προφέρειν ἢ γοῦν συγγράφειν ἢ συντιθέναι ἢ φρονεῖν ἢ διδάσκειν ἑτέρως, τοὺς δὲ τολμῶντας ἢ συντιθέναι πίστιν ἑτέραν ἢ γοῦν προκομίζειν ἢ διδάσκειν ἢ παραδιδόναι ἕτερον σύμβολον τοῖς ἐθέλουσιν ἐπιστρέφειν εἰς ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας ἐξ Ἑλληνισμοῦ ἢ ἐξ Ἰου-
M VII 117 δαισμοῦ ἢ γοῦν ἐξ αἱρέσεως οἵας δήποτε οὖν, τούτους, εἰ μὲν εἶεν ἐπίσκοποι ἢ κληρικοί, ἀλλοτρίους εἶναι τοὺς ἐπισκόπους τῆς ἐπισκοπῆς καὶ τοὺς κληρικοὺς τοῦ κλήρου· εἰ δὲ μονάζοντες ἢ λαικοὶ εἶεν, ἀναθεματίζεσθαι.

35 Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ὅρου πάντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Αὕτη ἡ πίστις τῶν πατέρων. οἱ μητροπολῖται ἄρτι ὑπογράψωσιν. παρόντων τῶν ἀρχόντων ἄρτι ὑπογράψωσιν. τὰ καλῶς ὁρισθέντα ὑπέρθεσιν μὴ δέξηται. αὕτη ἡ πίστις τῶν ἀποστόλων. ταύτῃ πάντες στοιχοῦμεν. πάντες οὕτως φρονοῦμεν.

36 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Τὰ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τυπωθέντα καὶ πᾶσιν ἀρέσαντα δῆλα τῇ θείαι γενήσεται κορυφῇ. Ῥω ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω.

Πρᾶξις ϛ̄

1 Ὑπατείας τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου καὶ τοῦ δηλω-
d. 25. m. Oct. a. 451 θησομένου τῇ πρὸ ὀκτὼ Καλανδῶν Νοεμβρίων ἐν Χαλκηδόνι

κατὰ κέλευσιν τοῦ θειοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου συνελθούσης ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίαι τῆς ὁσίας καὶ καλλινίκου μάρτυρος Εὐφημίας τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ θεῖον θέσπισμα ἐν τῇ Χαλκηδονέων πόλει συναθροισθείσης, τουτέστι

L IIII 570 1—4 Πασκασίνου καὶ Λουκινσίου τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων καὶ Βονιφατίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέοντος καὶ Ἀνατολίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν λοιπῶν ὁσιωτάτων καὶ εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων, τουτέστι

M VII 120 5 Μαξίμου Ἀντιοχείας Συρίας
6 Ἰουβεναλίου Ἱεροσολύμων
7 Κυντίλλου Ἡρακλείας Μακεδονίας ἐπέχοντος τὸν τόπον Ἀναστασίου ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης

M, B [= ab], R, F [= ps], OK^{w}K^{z}bcvΦΦ^{6}Λ^{v}Λ^{bq}ΛΙΛ^{h} Tim. T^{arm} T^{syr}

1 υἱὸν καὶ K^{w} om. FK^{z} καὶ κ̄ν̄ RK^{z} om. OΛ^{h} 2 καὶ αὐτὸσ δὲ bcv ὁ κ̄σ̄ ῑσ̄ χ̄σ̄ MB ῑσ̄ ὁ χ̄σ̄ bcv om. Λ^{l} 3 παρέδωκε F 4 τοῦτον K^{z} πανταχόθεν μετὰ πάσησ bcv ἐμμελείασ τε καὶ ἀκριβείασ F τε om. O ἐπιμελείασ R 5 ἁγία αὕτη μεγάλη bcv σύνοδος] *ecclesia* Λ^{bq} 5/6 προσφέρειν K^{w} 6/7 ἑτέρως — διδάσκειν om. Λ^{bq} 6 ἑτέρουσ B 7 ἢ^{1} om. FΦ^{ac}Φ^{ac6}Λ^{h} προσκομίζειν F^{p} 8 εἰς — ἀληθείας om. Ov τῆς om. MB ἐξ^{3} om. FO 9 αἱρέσεωσ τῆσ MB εἰ] οἱ v 10 καὶ τοὺς] τούσ δὲ F^{p} 11 εἶεν ἢ λαικοὶ bcv λαικοὶ] κληρικοὶ MB, corr. MB^{a} ἀναθεματίζεσθαι αὐτούς MBFbcv

M, B [= ab], Φ

12 μετὰ δὲ B^{b} 13 τῶν^{3}] αὐτῶν B^{b} 17 ῥωμαῖον M 19 ἕκτῃ B^{a} 26 λουκηνσίου M 29 μεγαλωνύμου MBΦ^{ac} *splendidissimae* Φ^{r} post Κωνσταντινουπόλεως habet *novae Romae* Φ 33 κυντίλου B

8 Θαλασσίου Καισαρείας Καππαδοκίας
9 Στεφάνου Ἐφέσου
10 Λουκιανοῦ Βύζης ἐπέχοντος τὸν τόπον Κυριακοῦ Ἡρακλείας Θράικης
11 Εὐσεβίου Ἀγκύρας Γαλατίας
12 Διογένους Κυζίκου
13 Πέτρου Κορίνθου
14 Φλωρεντίου Σάρδεων
15 Εὐνομίου Νικομηδείας
16 Ἀναστασίου Νικαίας
17 Ἐλευθερίου Χαλκηδόνος
18 Ἰουλιανοῦ τῆς Κώων πόλεως ἐπέχοντος καὶ αὐτοῦ τὸν τόπον τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέοντος
19 Βασιλείου Σελευκείας Ἰσαυρίας
20 Μελετίου Λαρίσσης ἐπέχοντος τὸν τόπον Δόμνου ἐπισκόπου Ἀπαμείας Συρίας
21 Ἀμφιλοχίου Σίδης
22 Θεοδώρου Ταρσοῦ
23 Κύρου Ἀναζάρβου
24 Κωνσταντίνου Βόστρων
25 Φωτίου Τύρου
26 Θεοδώρου Δαμασκοῦ
27 Στεφάνου Ἱερᾶς πόλεως
28 Νόννου Ἐδέσσης
29 Συμεώνου Ἀμίδης
30 Ἐπιφανίου [Πέργης] ἐπέχοντος τὸν τόπον Ὀλυμπίου Κωνσταντίας
31 Ἰωάννου Σεβαστείας
32 Σελεύκου Ἀμασείας
33 Κωνσταντίνου Μελιτηνῆς
34 Πατρικίου Τυάνων
35 Πέτρου Γαγγρῶν
36 Ἀπραγμονίου Τίου ἐπέχοντος τὸν τόπον Καλογήρου Κλαυδιουπόλεως
37 Ἀταρβίου Τραπεζοῦντος ἐπέχοντος τὸν τόπον Δωροθέου Νεοκαισαρείας
38 Φωτεινοῦ ἀρχιδιακόνου ἐπέχοντος τὸν τόπον Θεοκτίστου Πισινοῦντος
39 Ῥωμανοῦ Μύρων
40 Κριτωνιανοῦ Ἀφροδισιάδος Καρίας
41 Νουνεχίου Λαοδικείας Φρυγίας
42 Μαριανοῦ Συνάδων
43 Ὀνησιφόρου Ἰκονίου
44 Περγαμίου Ἀντιοχείας Πισιδίας
45 Ἐπιφανίου Πέργης
46 Ἀττικοῦ Νικοπόλεως παλαιᾶς Ἠπείρου
47 Μαρτυρίου Γορτύνης
48 Λουκᾶ Δυρραχίου

22 Facund. 5, 3 *in actione sexta eodem consulatu* VIII *Kal. Nou.* . . . *inuenitur Nonnus sedisse uigesimus octauus*

M, B [= ab, usque ad 7], Φ
5 κιζύκου M 8—p. 138, 15 καὶ τῶν λοιπῶν ὁσιωτάτων καὶ εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων B 14 μελιτίου M *Meletio* Φc *Militio* Φa *Melitio* Φr 22 ἐδέσησ M 24 Πέργης om. Φa 27 μελιτινῆσ M 30 Τίου om. Φa 34 κρητωνιανοῦ M 36 *Mariniano* Φ

49 Βιγιλαντίου Λαρίσσης τῆς Θεσσαλίας
50 Φραγκίωνος Φιλιππουπόλεως
51 Σεβαστιανοῦ Βερόης
52 Βασιλείου Τραιανουπόλεως
53 Τρύφωνος Χίου ἐπέχοντος τὸν τόπον Ἰωάννου ἐπισκόπου Ῥόδου
54 Θεοκτίστου Βεροίας Συρίας
55 Γεροντίου Σελευκείας Συρίας
56 Εὐσεβίου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Μακαρίου Λαοδικείας Συρίας
57 Εὐσεβίου Δορυλαίου
58 Σάβα Πάλτου
59 Πέτρου Γαβούλα
60 Σωφρονίου Κωνσταντίνης
61 Πατρικίου Νεοκαισαρείας
62 Μάρα Ἀνασάρθας
63 Ῥωμύλου Χαλκίδος
64 Εὐσταθίου Βηρυτοῦ
65 Λεοντίου Ἀσκάλωνος
66 Ἀννιανοῦ Καπετωλιάδος
67 Ζεβέννου Πέλλης
68 Ἰωάννου Τιβεριάδος
69 Ἀντιόχου Ἄρκης
70 Βηρύλλου Αἰλᾶ
71 Ἀρέτα Ἐλούσης
72 Μουσωνίου Σηγῶρ
73 Ῥουφίνου Βίβλου
74 Παγκρατίου Λιβιάδος
75 Ζωσίμου Μινωίδος
76 Νατίρα Γάζης
77 Πολυχρονίου Ἀντιπατρίδος
78 Ἰωάννου Γαδάρων
79 Παύλου Ἀνθηδόνος
80 Φωτεινοῦ Λύδδης
81 Ἡρακλείου Ἀζώτου
82 Μαρκιανοῦ Γεράρων
83 Στεφάνου Ἰαμνείας
84 Ἐπικτήτου Διοκλητιανουπόλεως
85 Ῥωμανοῦ Εὐδοξιουπόλεως
86 Θεοδώρου Κλαυδιουπόλεως Ἰσαυρίας
87 Ἰουλιανοῦ Κελενδέρεως
88 Τυράννου Γερμανικοπόλεως
89 Ἰωάννου Διοκαισαρείας
90 Ἀκακίου Ἀντιοχείας
91 Ἐπιφανίου Κέστρων
92 Αἰλιανοῦ Σελινοῦντος
93 Ἀμμωνίου Ἰωτάπης

ΜΦ

5 ἐπέχοντος — Ῥόδου om. Φ 7 Συρίας om. Φ 27 μηνοίδοσ $M\Phi^a$ 28 νατήρα M
32 φωτίου $M\Phi^a$ 44 σεληνοῦντοσ ΜΦ

94 Ματάλου Φιλαδελφείας
95 Μάρκου Ἀρεθούσης
96 Τιμοθέου Βαλανέων
97 Εὐσεβίου Σελευκοβήλου
98 Εὐτυχιανοῦ Ἐπιφανείας
99 Παύλου Μαριάμμης
100 Λαμπαδίου Ῥαφανέων
101 Ἀλεξάνδρου Σεβαστῆς
102 Φιλίππου Ἀδάνης
103 Ὑπατίου Ζεφυρίου
104 Θεοδώρου Αὐγούστης
105 Χρυσίππου Μαλλοῦ
106 Ἰουλιανοῦ Ῥωσοῦ
107 Πολυχρονίου Ἐπιφανείας
108 Ἰωάννου Φλαβιάδος
109 Ἰνδίμου Εἰρηνουπόλεως
110 Σωφρονίου χωρεπισκόπου ἐπέχοντος τὸν τόπον Βασσιανοῦ Μοψουεστίας
111 Πρόκλου Ἀδρώων
112 Εὐλογίου Φιλαδελφείας Ἀραβίας
113 Θεοδοσίου Κανώθας
114 Ὁρμίσδου Φιλιππουπόλεως
115 Δαμιανοῦ Σιδῶνος
116 Θεοδώρου Τριπόλεως
117 Ὀλυμπίου Πανεάδος
118 Παύλου Πτολεμαίδος
119 Παύλου Ἀράδου
120 Θωμᾶ Πορφυρεῶνος
121 Πορφυρίου Βοτρύων
122 Φωσφόρου Ὀρθωσιάδος
123 Πορφυρίου ἀρχιδιακόνου ἐπέχοντος τὸν τόπον Οὐρανίου Ἐμέσης
124 Ἰωσὴφ Ἡλιουπόλεως Φοινίκης
125 Ἰορδάνου Ἀβίλης
126 Βαλερίου Λαοδικείας Φοινίκης
127 Θωμᾶ Εὐαρίας Φοινίκης
128 Θεοδωρήτου Κύρου
129 Ῥουφίνου Σαμοσάτων
130 Ἰωάννου Γερμανικείας
131 Τιμοθέου Δολίχης
132 Εὐολκίου Ζεύγματος
133 Ἀθανασίου Πέρρης
134 Ζεβέννου Μαρτυροπόλεως
135 Καιουμᾶ Μαρκουπόλεως

35 *Facund.* 5, 3 *in actione sexta eodem consulatu* VIII *Kal. Nou. . . . inuenitur . . . Theodoretus centesimus septimus* [numerus corruptus] *sedisse*

ΜΦ
1 μεγάλου ΜΦ 6 *Mariammis* Φ^{r} μαριάμνησ ΜΦ^{ac} 8 *Sebastiae* Φ 16 ινδήμου ΜΦ^{a} 17 μομψουεστίασ ΜΦ^{a}, corr. M 29 ὀρθοσιάδοσ M 30 ἐδέσησ M *Emeses* Φ^{a} *Emisis* Φ^{r} 31 ἱλιουπόλεωσ M 40 Πέργης Φ

136 Ἰωάννου Καρρῶν
137 Ἀβρααμίου Κιρκηνσίου
138 Ἰωάννου Σαρακηνῶν
139 Νώου Κηφᾶ [Ἱεράκυος]
140 Καλλινίκου Ἀπαμείας Βιθυνίας
141 Λευκαδίου Μνίζου
142 Ἰωάννου Πολεμωνίου
143 Γρατιδιανοῦ Κερασοῦντος
144 Ἰουλιανοῦ Ταβείας
145 Μελιφθόγγου Ἰουλιουπόλεως
146 Ὑπερεχίου Ἀσπώνων
147 Ἀκακίου Κίννης
148 Εὐφρασίου Λαγανίας
149 Κεκροπίου Σεβαστοπόλεως
150 Ἰωάννου Νικοπόλεως Ἀρμενίας
151 Δωροθέου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Ἀνατολίου Σατάλων
152 Ἀττικοῦ Ζήλων
153 Ἀντιόχου Σινώπης
154 Εὐχαρίου διακόνου ἐπέχοντος τὸν τόπον Παραλίου Ἀνδράπων
155 Παύλου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Οὐρανίου Ἰβώρων
156 Ἀκακίου Ἀριαραθείας
157 Ἡρακλείου Κομάνων
158 Ἀδελφίου χωρεπισκόπου ἐπέχοντος τὸν τόπον Ἀδολίου Ἀραβισσοῦ
159 Εὐφρονίου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Δόμνου Κουκουσοῦ
160 Ὀτρείου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Ἰωάννου Ἄρκης
161 Θεοδοσίου Ναζιανζοῦ
162 Ἀριστομάχου Κολωνείας
163 Ῥήνου Ἰουνοπόλεως
164 Ἐπιφανίου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Αἰθερίου Πομπηιουπόλεως
165 Φιλοτίμου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Θεμιστίου Ἀμάστριδος
166 Θεοδώρου Ἡρακλείας
167 Εὐλογίου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Γενεθλίου Κρατείας
168 Πελαγίου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Θεοφίλου Ἀδριανουπόλεως
169 Ἐλπιδίου τῶν Θέρμων
170 Ἀκύλα Εὐδοξιάδος
171 Μυστηρίου Ἀμορίου
172 Λογγίνου Ὀρκιστοῦ
173 Δοκιμασίου Μαρωνείας
174 Σερήνου Μαξιμιανουπόλεως Ῥοδόπης
175 Αἰθερίχου Σμύρνης
176 Εὐσεβίου Κλαζομενῶν
177 Κυριακοῦ Αἰγάης
178 Μάμα Ἀνινήτου
179 Λεοντίου Μαγνησίας Μαιάνδρου

MΦ

4 Ἱεράκυος om. Φ, cf. 1 3 139. 140 6 μνήζου M 18 Ἀντιλόχου Φ 24 κουκουσοῦ M 27—p. 138, 15 deesse in duobus codicibus Graecis adnotat Rusticus 32 κρατίας M 39 βοδώπης M om. Φ

180 Κοίντου Φωκαίας
181 Πρόκλου Ἀργίζων
182 Θωμᾶ Αὐλίου κώμης
183 Ὀλυμπίου Θεοδοσιουπόλεως
184 Φιλίππου Νέας αὐλῆς
185 Ῥουφίνου Βριούλων
186 Μαρκελλίνου Μητροπόλεως
187 Ἡσαίου Ἐλαιτῶν
188 Παυλίνου Θεοδοσιουπόλεως
189 Ἰουλιανοῦ Ὑπαίπων
190 Ἑσπέρου Πιτάνης
191 Προτερίου Μυρίνης
192 Βασιλίσκου Παλαιᾶς πόλεως
193 Μαιονίου Νύσης
194 Πέτρου Δαρδάνου
195 Θαλασσίου Παρίου
196 Δαυὶδ Ἀδριανῶν
197 Εὐλογίου Πιονίων
198 Πιονίου Τρωιάδος
199 Στεφάνου Ποιμανηνοῦ
200 Θεοσεβίου Ἰλίου
201 Ἑρμείου Ἀβύδου
202 Δανιήλου Λαμψάκου
203 Πατρικίου Ἀδριανοῦ θηρῶν
204 Μενεκράτους Κιράσσων
205 Κοσσινίου Ἱεροκαισαρείας ἐπέχοντος τὸν τόπον Ἀνδρέου Σατάλων
206 Ἡλία Βλάνδου
207 Πολυκάρπου Ταβάλων
208 Πατρικίου Ἀκρασσοῦ
209 Παύλου Τριπόλεως
210 Ἀμαχίου Σεττῶν
211 Λευκίου Ἀπόλλωνος ἱεροῦ
212 Γεμέλλου Στρατονικείας
213 Ἀλκιμήδους Σιλάνδου
214 Διονυσίου Ἀτταλείας
215 Νικολάου Ἀκρασέων ἐπέχοντος τὸν τόπον καὶ Στεφάνου Λιμύρων
216 Ζηνοδότου Τελμησσοῦ
217 Φρόντωνος Φασηλιτῶν
218 Φιλίππου Βαλβουρέων
219 Θεοδώρου Ἀντιφέλλου
220 Λεοντίου Ἀράξων
221 Ἀντιπάτρου Καύνου
222 Ἀνδρέου Τλωέων

ΜΦ

1 φωκειασ M 10 ὑπέπων M 11 *Hesperio* Φcr 12 μυρρήνησ M 13 *Basilico* Φa 18 *Pionis* Φcr 20 Ποιμανηνοῦ om. Φ 21 *Theodosio* Φ 26 κονσσινίου M σαγάλων M unus cod. Φc *salgon* Φr et unus codex Φc 28 γαβάλων ΜΦ 31 *septon* Φ 32 ἱεροῦ om. Φ 35 άτταλίασ M

223 Ῥωμανοῦ Βουβωνέων
224 Νικίου Μεγάρων
225 Ἀθανασίου Ὀποῦντος
226 Δομνίνου Πλαταιῶν
227 Ὀνησίμου Ἄργους
228 Μάρκου Εὐροίας
229 Περεγρίνου Φοινίκης
230 Εὐτυχίου Ἀδριανουπόλεως
231 Κλαδέου Ἀγχιεσμοῦ
232 Σωτηρίχου Κερκύρας
233 Διονυσίου Ἀντιοχείας
234 Ἰωάννου Ἀλίνδων
235 Φλακίλλου Ἰασσοῦ
236 Παπίου Ἐρίζων
237 Διονυσίου Ἡρακλείας Λάτμου
238 Μενάνδρου Ἡρακλείας Σαλβάκης
239 Εὐπειθίου Στρατονικείας
240 Ἰωάννου Ἀμαζόνος
241 Τυγχανίου Ἀπολλωνιάδος
242 Θεοδωρήτου Ἀλαβάνδων
243 Ἰωάννου Κνίδου
244 Ἰουλιανοῦ πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Καλανδίωνος Ἁλικαρνασσοῦ
245 Δανιήλου Κάδων
246 Μοδέστου Σεβαστῆς
247 Παύλου Ἀριστίου
248 Εὐλαλίου Σιβλίας
249 Χάρητος Διονυσιουπόλεως
250 Ἰωάννου Τραπεζοπόλεως
251 Γενναδίου Ἀκμονέων
252 Θωμᾶ Θεοδοσιουπόλεως
253 Γενναδίου Μοσύνων
254 Εὐάνδρου Διοκλείας
255 Γεροντίου Βασιλινουπόλεως
256 Ἀλφίου Μύνδου
257 Θεοκτίστου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Διογένους Ὀρθωσιαίων
258 Φιλοθέου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Ζωτικοῦ Ἀριασσοῦ
259 Μείρου Εὐλάδρων
260 Λουκιανοῦ Ἴψου
261 Φιλίππου Λυσιάδος
262 Ἐπιφανίου Μιδαείου
263 Ἀβερκίου Ἱεραπόλεως
264 Κυριακοῦ Εὐκαρπίας
265 Εὐστοχίου Δοκιμίου
266 Ἀκύλου Αὐρόκρων
267 Βασιλείου Νακωλείας
268 Στρατηγίου Πολυβώτου

ΜΦ
21 κνίδησ M 23 κάλων M 29 άκμωνέων M 40 μηδαίου M

269 Νεοπτολέμου Κόρνων
270 Παύλου Δέρβης
271 Πλουτάρχου Λύστρων
272 Εὐγενίου Κάνων
273 Ῥούφου Ὕδης
274 Τυράννου Οὐμανάδων
275 Ἀχολίου Λαράνδων
276 Εὐτροπίου Ἀδάδων
277 Παύλου Φιλομηλίου
278 Παυλίνου Ἀπαμείας
279 Θεοτέκνου Τυραείου
280 Ἑορτικίου Μητροπόλεως
281 Κύρου Σινιάνδου
282 Λιβανίου Παρλάου
283 Ἀλεξάνδρου Σελευκείας
284 Ὀλυμπίου Σωιζοπόλεως
285 Φοντηιανοῦ Σαγαλασσοῦ
286 Ἀδήλου χωρεπισκόπου ἐπέχοντος τὸν τόπον Μεσσαλίνου Λαοδικείας
287 Βασσωνᾶ Νέας πόλεως
288 Φλωρεντίου Ἀδριανουπόλεως
289 Μουιανοῦ Λιμένου
290 Εὐελπίστου χωρεπισκόπου ἐπέχοντος τὸν τόπον Φλωρεντίου Τενέδου
291 Σωτηρᾶ Θεοδοσιανῆς ἐπέχοντος τὸν τόπον καὶ Ἡλιοδώρου Ἀμαθοῦντος καὶ Προεχίου Ἀρσινόης
292 Ἐπαφροδίτου Ταμάσου ἐπέχοντος τὸν τόπον * *
293 * * Φωτεινοῦ Κύθρων
294 Ἰωάννου Μεσσήνης
295 Ὠφελίμου Τεγέας
296 Εἰρηναίου Ναυπάκτου
297 Κυρίλλου Σούβριτος
298 Γενναδίου Κνωσσοῦ
299 Εὐσεβίου Ἀπολλωνίας
300 Δημητρίου Λάμπης
301 Εὐφράτου Ἐλευθέρνης ἐπέχοντος τὸν τόπον καὶ Παύλου Καντάνων
302 Σώιζοντος Φιλίππων
303 Κωνσταντίνου Δημητριάδος
304 Εὐσεβίου Δοβήρου
305 Μαξιμίνου Σερρῶν
306 Νικολάου Στόβων
307 Δαρδανίου Βαργάλων
308 Ἰωάννου Παρθικοπόλεως
309 Ὀνωράτου Θάσου

ΜΦ

5 λύδδησ M *iddis* Φ^{ar} *idis* Φ^{c} 11 τυραίου M 17 *Fonteiano* Φ φροντιιανοῦ M 18 ἀλήτου M *adito* Φ μεσαλήνου M 19 *Basso* Φ *Bessula* uaria lectio in Φ^{c} 21 μουσιανοῦ M *Maiano* Φ 23 *Theodosiadis* Φ^{cr} 24 προσεχίου M 25. 26 exciderunt *et Didymi ciuitatis Lapithon* [*Lapithu* Φ^{a}], *Dionysio diacono tuente locum* Φ 33 *Lappis* Φ 34 ἐλευθερίνησ M^{corr} 40 *Bargallo* Φ^{r}

310 Θεοφίλου Ἀριασσοῦ
311 Νέωνος Σιλλύου
312 Διοδότου Λυσινέων
313 Μάρα Κοδρούλων
314 Παύλου Πώγλων
315 Μαρκελλίνου Ἰσίνδων
316 Μακεδόνος Μαγύδου
317 Εὐδοξίου Ἐτέννων
318 Εὐγενίου Κοτέννων
319 Μαρκελλίνου Κοραλλίας
320 Ὀβρίμου Κορακησίου
321 Πέτρου Ἐχινέου
322 Ἀβρηλίου Ἄφρου
323 Εὐσταθίου ἔθνους Σαρακηνῶν
324 Ῥεστιτιανοῦ Ἀφρου

2 παραγενόμενος ἐν τῇ αὐτῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίαι ὁ θειότατος καὶ εὐσεβέστατος
L IIII 574 ἡμῶν δεσπότης Μαρκιανὸς ὁ αἰώνιος αὔγουστος ἅμα τοῖς μεγαλοπρεπεστάτοις καὶ ἐνδοξοτάτοις ἄρχουσι, τουτέστι

1 τῶι ἐνδοξοτάτωι στρατηλάτηι ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίωι Ἀνατολίωι
M VII 128 2 καὶ τῶι ἐνδοξοτάτωι ἐπάρχωι τῶν ἱερῶν πραιτωρίων Παλλαδίωι
3 καὶ τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι ἐπάρχωι τῆς βασιλίδος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης Τατιανῶι
4 καὶ τῶι ἐνδοξοτάτωι μαγίστρωι τῶν θείων ὀφφικίων Βιγκομάλωι
5. 6 καὶ τοῖς μεγαλοπρεπεστάτοις ἀπὸ μαγίστρων Μαρτιαλίωι καὶ Πλακίτωι
7 καὶ τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι κόμητι δομεστίκων Σφωρακίωι
8 καὶ τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι κόμητι τῶν θείων πριουάτων Γενεθλίωι
9 καὶ τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι κόμητι δομεστίκων καὶ τῶν θείων στάβλων Ἀετίωι
10 καὶ τῶι περιβλέπτωι πριμικηρίωι τῶν λαμπροτάτων τριβούνων καὶ νοταρίων Λεοντίωι,

πρὸς ἔτι δὲ καὶ τῇ ὑπερφυεστάτηι συγκλήτωι, τουτέστι

11 τῶι ἐνδοξοτάτωι ἀπὸ ἐπάρχων καὶ ὑπάτων καὶ πατρικίωι Φλωρεντίωι
12 καὶ τῶι ἐνδοξοτάτωι ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίωι Σενάτορι
13 καὶ τῶι ἐνδοξοτάτωι ἀπὸ μαγίστρων καὶ ὑπάτων καὶ πατρικίωι Νόμωι
14 καὶ τῶι ἐνδοξοτάτωι ἀπὸ ἐπάρχων καὶ ὑπάτων καὶ πατρικίωι Πρωτογένει
15 καὶ τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι ἀπὸ ἐπάρχων καὶ πατρικίωι Ἀντιόχωι
16 καὶ τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι ἀπὸ ἐπάρχων Αὐγάρωι
17 καὶ τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι ἀπὸ πραιποσίτων Ῥωμανῶι
18 καὶ τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι ἀπὸ ἐπάρχων Ζωίλωι
19 καὶ τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι ἀπὸ ἐπάρχων πόλεως Θεοδώρωι

---

2 Pulcheriae augustae mentionem facere nolunt MBΦ et breuis narratio actionis sextae quae extat in Coll. Vatic. 6, 2, praesentiam testantur Coll. Vatic. 4 et 7 atque Coll. Hispana [cf. uol. II 2], denique Anatolius in epistula quam edidi supra in Epistularum collectione B 15 19—p. 139, 12 idem catalogus, uitiis et omissionibus laborans, extat in Collectione Hispana [uol. II 2]

M, B [= ab, inde a 16], Φ

2 συλλύου M 15 ῥεστινιανοῦ M *et Restitutiano* Φ 16 ante παραγενόμενος habet *et reliqua sancta synodo* Φ^{r} εὐλαβέστατοσ B 21 νέας om. Φ^{a} 23—p. 139, 18] καὶ λοιποῖς τοῖς μεγαλοπρεπεστάτοισ ἄρχουσι B 28 περιβλέπτω MΦ^{a} μεγαλοπρεπεστάτωι Φ^{cr} *deuotissimorum* Φ^{a} 35 om. Φ^{ac}

καὶ τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι ἀπὸ ἐπάρχων Ἀπολλωνίωι
καὶ τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι ἀπὸ ἐπάρχων ⟨πόλεως⟩ Ἀντιόχωι
καὶ τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι ἀπὸ ἐπάρχων πόλεως Ἀνυσίωι
καὶ τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι ἀπὸ ἐπάρχων Ἰλλυρικοῦ Θεοδώρωι
καὶ τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι ἀπὸ πραιποσίτων Ἀρτάξηι
καὶ τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι ἀπὸ ἐπάρχων Κωνσταντίνωι
καὶ τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι ἀπὸ ἐπάρχων Παρνασίωι
καὶ τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι ἀπὸ ἐπάρχων Ἰλλυρικοῦ Εὐλογίωι
καὶ τοῖς μεγαλοπρεπεστάτοις ἀπὸ κυεστόρων Ἀπολλοδώρωι Θεοδώρωι καὶ Μηνᾶι
* * *
καὶ τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι ἀπὸ κομήτων λαργιτιόνων Βασιλείωι
καὶ τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι ἀπὸ κομήτων πριουάτων Ἰουλιανῶι
καὶ τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι ἀπὸ ἐπάρχων Τρύφωνι
καὶ τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι ἀπὸ κυεστόρων Πολυχρονίωι
καὶ τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι ἀπὸ κομήτων Κωνσταντίνωι
* * *
καὶ τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι ἀπὸ κομήτων Ἡρακλειανῶι,

προσέτι δὲ καὶ τοῖς περιβλέπτοις κόμησιν καὶ τριβούνοις νοταρίοις προσ- L IIII 575
εφώνησεν τὰ ὑποτεταγμένα πρότερον Ῥωμαιστὶ καὶ μετὰ τὴν Ῥωμαικὴν προσφώνησιν M VII 129
Ἑλληνιστί. 21

3 Πάντες ἐβόησαν· Πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως. πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστης. L IIII 576
τῶν ὀρθοδόξων πολλὰ τὰ ἔτη. εἷς υἱὸς Κωνσταντῖνος. Μαρκιανῶι νέωι Κων- M VII 132
σταντίνωι.

Ἑρμηνεία τῆς Ῥωμαικῆς προσφωνήσεως L IIII 578

4 Ὁ θειότατος καὶ εὐσεβέστατος ἡμῶν δεσπότης Μαρκιανὸς ὁ αἰώνιος αὔγουστος 26
τὴν δυνάμιν τῆς προτεταγμένης προσφωνήσεως καὶ Ἑλληνιστὶ προσεφώνησεν οὕτως·
Ἐν προοιμίοις τῆς ἡμετέρας βασιλείας, θείαι ψήφωι ἐπ' αὐτὴν αἱρεθέντες, πρὸ τῶν ἄλλων
ἁπασῶν καὶ ἀναγκαιοτάτων φροντίδων οὐδὲν οὕτω καὶ βουλῆς καὶ σπουδῆς ἄξιον
ἐνομίσαμεν ὡς τὸ περὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν ἁγίαν καὶ ἀληθῆ τυγχάνουσαν ὁμογνώμονας 30
ἅπαντας εἶναι καὶ μηδὲν περὶ αὐτὴν ἀμφίβολον ταῖς τῶν ἀνθρώπων ἐγκαθεσθῆναι ψυχαῖς.
εὕρηται γὰρ ὁ μέσος χρόνος τινῶν τοῦτο μὲν χρημάτων ἐπιθυμίαις, τοῦτο δὲ φαύλαις
σπουδαῖς φρονούντων διάφορα καὶ παρὰ τὴν τῶν ἁγίων πατέρων πίστιν τὰς διδασκα-
λίας τοῖς πλήθεσιν ἐκτιθεμένων πλάνης γέμων ἐπιβλαβοῦς. ταύτην ἰάσασθαι βουλό-
μενοι τὴν ἁγίαν ὑμῶν ἠθροίσαμεν σύνοδον, τῶν τῆς ὁδοιπορίας μόχθων ἀποτέλεσμα 35
μέγιστον ἔσεσθαι πιστεύσαντες τὴν τῆς ἀληθοῦς θρησκείας βεβαίωσιν, ὥστε τὴν ἐπικει-
μένην ἀχλὺν ταῖς τῶν [ἀνθρώπων τῶν] πεπλανημένων ἐννοίαις ἀναιρεθῆναι καὶ καθὼς
αὐτὸ τὸ θεῖον τοῖς ἀνθρώποις οἰκείαι βουλήσει ἑαυτὸ κατέστησε φανερὸν καὶ ὡς ἡ τῶν
ἁγίων πατέρων διδασκαλία τὴν καθαρωτάτην καὶ ἀληθινὴν ταῖς ἁπάντων ψυχαῖς

---

25 ipsam Latinam imperatoris allocutionem habent Φ^r et Coll. Vaticana 4 et 7. Graecae uersionem Φ^{ac} et aliam Collectio Hispana [Λ^s]

M, B [= ab, inde a 19], Φ, Λ^s [inde a 26]

2 πόλεως Φ om. M 11 exciderunt *et uiro magnificentissimo ex comite priuatorum Seuero* [*Seuerino* Φ^a] Φ 17 exciderunt *et uiro magnificentissimo ex comite Seueriano* [*Seuerino* Φ^a] Φ 26 εὐλαβέστατοσ $M^{corr}B^b$ 34 γέμων B γέμον M γεμούσασ M^{corr} 37 ἀνθρώπων τῶν om. $M\Phi^r$

ἐκλάμπουσαν πίστιν ἐξέθετο, οὕτως τὸ ἀνθρώπινον θρησκεύειν γένος καὶ τοῦ λοιποῦ
πᾶσαν περιαιρεθῆναι τοῖς τολμῶσιν αὐθάδειαν περὶ τῆς γεννήσεως τοῦ δεσπότου καὶ
σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἕτερόν τι φρονεῖν ἢ διαλογίζεσθαι παρὰ τὰ κηρυχθέντα
μὲν παρὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, παραδοθέντα δὲ νῦν συμφώνως παρὰ τῶν τιη ἁγίων
πατέρων ἡμῶν τῶν ἐν Νικαίαι, ὃν τρόπον καὶ ἡ τοῦ θεοφιλεστάτου Λέοντος τοῦ τῆς
M VII 133 βασιλίδος Ῥώμης ἀρχιεπισκόπου τοῦ τὸν ἀποστολικὸν θρόνον κυβερνῶντος ἐπιστολὴ
διαπεμφθεῖσα πρὸς τὸν τῆς εὐλαβοῦς μνήμης Φλαβιανὸν ἐπίσκοπον τῆς νέας βασιλίδος
Ῥώμης γεγονότα σημαίνει. ἀναιρουμένης τοίνυν πάσης ἀτόπου σπουδῆς ἐκβαλ-
λομένης τε ἁπάσης προστασίας καὶ τῆς ἁπληστίας χώραν ἐχούσης οὐδεμίαν, ἡ ἀλήθεια
ταῖς ὑμῶν ἐκθέσεσι φανερούσθω. ἡμεῖς γὰρ βεβαιότητα τοῖς πραττομένοις προσ-
θήσοντες, οὐ δυνάμεως ἐπίδειξιν ποιησόμενοι παρεῖναι τῇι συνόδωι ἐδοκιμάσαμεν ὑπό-
δειγμα ποιησάμενοι τὸν τῆς θείας λήξεως Κωνσταντῖνον ὥστε τῆς ἀληθείας εὐρεθείσης
μὴ περαιτέρω τὰ πλήθη ὑποσυρόμενα φαύλαις τινῶν διδασκαλίαις διχονοεῖν. πολλοὶ
γὰρ ἁπλότητι διανοίας πτοηθέντες ὑπὸ τινῶν περιττὰ καὶ σεσοφισμένα εἰσάγειν ἐπιχει-
ρούντων εἰκότως ἠπάτηνται. οὐκ ἐστι μὲν γὰρ ἀμφίβολον ὡς ἀτελέσι καὶ μοχθηρ⟨αῖς
διαφόρ⟩ων ἐξηγήσεσιν αἵ τε διχόνοιαι καὶ πολλαὶ ἀνεφύησαν αἱρέσεις· τῇι δὲ ἡμετέραι
γαληνότητι σπουδαῖόν ἐστι τοὺς δήμους ἅπαντας μίαν καὶ τὴν αὐτὴν περὶ τὸ θεῖον ἔχοντας
γνώμην τὴν ἀληθῆ καὶ καθολικὴν θρησκείαν τε καὶ πίστιν σέβειν, ἣν αὐτοῖς κατὰ τὰ
παραδοθέντα παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων δόγματα ἐξηγήσεσθε. ἔργον τοίνυν γενέσθω
L IIII 579 τῆς ὑμετέρας εὐλαβείας ἵνα ὁμογνώμονι ψυχῇι καθάπερ ἐν τῇι Νικαέων ὁσιωτάτηι τῶν
πατέρων συνόδωι φανερωθεῖσα ἡ πίστις πλάνης μὲν ἠλευθέρωσεν τοὺς ἀνθρώπους, εἰς
φῶς δὲ προαχθεῖσα πᾶσιν ἐγνώσθη, παραπλησίως καὶ νῦν διὰ τῆς ὑμετέρας συνόδου
πᾶν μὲν ἀμφίβολον ἐν τῶι ὀλίγωι τούτωι χρόνωι τεχθέν, καθὼς ἔφημεν, φαυλότητι τινῶν
καὶ ἁπληστίαι περικοπῆι, εἰς ἀεὶ δὲ τὰ παρ' ὑμῶν δικαιούμενα φυλαχθείη. ἔσται δὲ
τῆς θείας προνοίας τοῦθ' ὅπερ εὐσεβεῖ γενέσθαι προθέσει σπουδάζομεν, εἰς τὸ διηνεκὲς
ἐπὶ τῇι παρ' ὑμῶν ὠφελείαι φυλαχθῆναι βέβαιον. Ῥω

5 Πάντες ἐβόησαν· Μαρκιανῶι νέωι Κωνσταντίνωι. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως.
πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστης. τῶν ὀρθοδόξων πολλὰ τὰ ἔτη. Μαρκιανῶι τῶι
φιλοχρίστωι. διὰ βίου ἡ ὑμῶν βασιλεία, ἄξιοι τῆς ὀρθοδοξίας. φιλόχριστοι,
ἄφθονα ὑμῖν.

6 Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· Ἐπειδὴ τῇι ροπῇι τῆς ἄνωθεν
χάριτος καὶ τῶι φιλοχρίστωι ζήλωι τῆς γαληνότητος ὑμῶν τῶν εὐσεβεστάτων καὶ πιστο-
τάτων τῶν ἐκ θεοῦ τὸ πάντων κρατεῖν εἰληχότων βασιλέων ἡ κατὰ θέσπισμα ὑμέτερον
συνειλεγμένη ἁγία αὕτη καὶ μεγάλη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος μετὰ πλείστης ὅσης ἐκ πολλῶν
M VII 136 ἡμερῶν σχολῆς καὶ θείας ἐμμελείας πᾶσαν μὲν ἐν τῶι παρεληλυθότι ὅπως οὖν ἀναφυεῖσαν
κατὰ τῆς ὀρθῆς καὶ ἀμωμήτου καθολικῆς ἡμῶν πίστεως διχόνοιαν ἐκποδὼν πεποίηκεν

27—p. 141, 6 praeter Φ aliae uersiones Latinae habentur in Coll. Vaticana 4 [Λ^v] et in Collectione Hispana [Λ^s]

M, B [= ab] Φ, $\Lambda^s\Lambda^v$ [27—p. 141, 6]

1 ἐξέθεντο M θρησκεύει M 3 δέ τι M 4 νῦν om. Φ 5 ἡμῶν πατέρων M πατέρων Φ^{ac} τῶν ἐν Νικαίαι om. Φ 8 ῥώμη B^b 14 εἰσάγειν om. B^b 15/16 μοχθηροῖς διαφόρων scripsi *prauis diuersorum* Φ *diuersorum prauis* Λ^s μοχθηρῶν MB 16 καὶ al M^{corr} 19 *exponetis* Φ^r ἐξηγήσασθε MB *exponere* Λ^s 20 καὶ ἐν M 24 φυλαχθείν M 27 Κωνσταντίνωι] *Constantino multos annos* Λ^s πολλὰ — βασιλέως om. Λ^v 29 διὰ — βασιλεία MB *uestrum nobis duret imperium. semper nobis imperetis* Φ *uestrum imperium per saecula. regna uestra permaneant* Λ^v 31 Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης $\Phi\Lambda^v\Lambda^s$ praeterea add. *et* [*ac* Λ^v] *primicerius notariorum* $\Lambda^v\Lambda^s$ 32 φιλοχρίστω MB *amanti deum* Φ *diuino* Λ^s 33 εἰληχότων τὸ — κρατεῖν B

τῶι τῆς ἀληθείας λόγωι πᾶσαν ἀπελάσασα κενοφωνίαν, καθὰ καὶ τὰ ἐγγράφως ἐφ' ἑκάστωι τῶν παρακολουθησάντων πεπραγμένα δηλοῖ, ὅρον δὲ νῦν ἐξεφώνησεν ἁπλανῆ τῆι τῶν θείων γραφῶν ὀχυρωθεῖσα δυνάμει καὶ τῶν ἁγίων καὶ μακαριωτάτων πατέρων ἐν αὐτῶι διατηρήσασα τὴν διάνοιαν πρὸς γνῶσιν μὲν ἀκριβῆ τῶν εἰλικρινῶς ἐντυγχανόντων, ἀγήρω δὲ στέφανον τῆς ὑμετέρας εὐσεβοῦς βασιλείας, ἔχων τοῦτον μετὰ χεῖρας, εἰ παρίσταται νεύματι τῆς ὑμετέρας ἡμερότητος, ἀναγνώσομαι.

7 Ὁ θειότατος καὶ εὐσεβέστατος ἡμῶν βασιλεὺς εἶπεν· Ἀνάγνωθι. Ῥω Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης ἀνέγνω

8 Ἡ ἁγία καὶ μεγάλη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἡ κατὰ θεοῦ χάριν καὶ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων Οὐαλεντινιανοῦ καὶ Μαρκιανοῦ αὐγούστων συναχθεῖσα ἐν τῆι Χαλκηδονέων μητροπόλει τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ἐν τῶι μαρτυρίωι τῆς ἁγίας καὶ καλλινίκου μάρτυρος Εὐφημίας ὥρισεν τὰ ὑποτεταγμένα p. 126, 8—13

Ὁ κύριος ἡμῶν καὶ σωτὴρ ὁ Χριστὸς τῆς πίστεως τὴν γνῶσιν τοῖς μαθηταῖς βεβαιῶν ἔφη· εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν ἀφίημι ὑμῖν. τὰ ἑξῆς γέγραπται ἐν τῆι πρὸ τῆς πράξεως ταύτης πράξει ἤτοι τῆι ε̄.

Ὑπογραφαὶ τῶν πατέρων

9 1 Ᾱ Πασκασῖνος ἐπίσκοπος ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ δεσπότου μου τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἀποστολικοῦ τῆς οἰκουμενικῆς ἐκκλησίας ἐπισκόπου πόλεως Ῥώμης Λέοντος ἐν τῆι συνόδωι τοῖς Ἑλληνιστὶ ἀναγνωσθεῖσιν ὑπέγραψα: —

2 Β Λουκίνσιος ἐπίσκοπος πόλεως ἐκκλησίας Ἀσκουλάνων ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ δεσπότου μου τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἀποστολικοῦ ἀνδρὸς πάσης ἐκκλησίας ἐπισκόπου πόλεως Ῥώμης Λέοντος ἐν τῆι συνόδωι τοῖς Ἑλληνιστὶ ἀναγνωσθεῖσιν ὑπέγραψα: —

3 Γ̄ Βονιφάτιος πρεσβύτερος πόλεως Ῥώμης ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ δεσπότου μου τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἀποστολικοῦ ἀνδρὸς τῆς οἰκουμενικῆς ἐκκλησίας ἐπισκόπου πόλεως Ῥώμης Λέοντος ἐν τῆι συνόδωι τοῖς Ἑλληνιστὶ ἀναγνωσθεῖσιν ὑπέγραψα:— L IIII 582

4 Δ̄ Ἀνατόλιος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης ὁρίσας ὑπέγραψα: —

5 Ε Μάξιμος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας ὁρίσας ὑπέγραψα: —

6 ϛ̄ Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων ὁρίσας ὑπέγραψα: — M VII 137

7 Ζ̄ Κύντιλλος ἐπίσκοπος Ἡρακλείας ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Θεσσαλονικέων Ἀναστασίου ὁρίσας ὑπέγραψα: —

8 Η̄ Θαλάσσιος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —

9 Θ̄ Στέφανος ἐπίσκοπος Ἐφέσου ὁρίσας ὑπέγραψα: —

10 Ῑ Λουκιανὸς ἐπίσκοπος Βύζης ἐπέχων τὸν τόπον Κυριακοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Ἡρακλείας ὁρίσας ὑπέγραψα: —

17 sq. alter subscriptionum catalogus secundum prouincias distributus extat Latine in Coll. Dionysiana aucta [app. uol. 11], Syriace in *Abhdlg. d. Gött. Ges. d. Wiss. N. F.* X 2 p. 130—144. praeterea breuior extat subscriptionum series in Collectione Canonum quae dicitur Prisca, breuissima in Coll. Hispana [app. uol. 11]

M, B [= ab], Φ

1 *nouam uocem* Φr *absonam uocem* Φac *uaniloquae nouitatis* Λv *innouationem* Λs 5 ἐπέχων Bb 7 Ὁ — εἶπεν om. B 15 πέμπτη B 17—26 ipsas Latinas subscriptiones a Graecis satis diuersas habet Φr ex codice Acoemetorum Graeco desumptas 19 τοῖς] τῆ Bb 20 λουκήνσιοσ M *Asculanae* Φ ἀρκουλάνων MB 22 ἐπισκόπων B τοῖσ B τῆ MΦcr ἀναγνωσθείση MΦcr 25 ἐπισκόπων Ba 30 Z H M κύντιλοσ B 32 Θ̄ M καισαρείας καππαδοκίασ MΦr Καισαρείας Φac ἡρακλείασ B 33 Ῑ M 34 ΙΑ ΙΒ M

11 ΙΑ Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
12 ΙΒ Διογένης ἐπίσκοπος Κυζίκου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
13 ΙΓ Πέτρος ἐπίσκοπος Κορίνθου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
14 ΙΔ Φλωρέντιος ἐπίσκοπος Σάρδεων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
15 ΙΕ Εὐνόμιος ἐπίσκοπος Νικομηδείας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
16 ΙϚ Ἀναστάσιος ἐπίσκοπος Νικαίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
17 ΙΖ Ἰουλιανὸς ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος καὶ πρεσβευτὴς τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
18 ΙΗ Ἐλευθέριος ἐπίσκοπος Χαλκηδόνος ὁρίσας ὑπέγραψα: —
19 ΙΘ Βασίλειος ἐλέῳ θεοῦ ἐπίσκοπος Σελευκείας τῆς μητροπόλεως Ἰσαυρίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
20 Κ Μελέτιος ἐπίσκοπος Λαρίσσης ποιούμενος τὸν λόγον καὶ ὑπὲρ τοῦ ὁσιωτάτου Δόμνου ἐπισκόπου Ἀπαμείας Συρίας δευτέρας καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ ὁρίσας ὑπέγραψα: —

* * *

22 ΚΑ Θεόδωρος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Ταρσοῦ ὁρίσας ὑπέγραψα: —
23 ΚΒ Κῦρος ἐπίσκοπος τῆς ἐν Ἀναζάρβοι τῇι πόλει ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
24 ΚΓ Κωνσταντῖνος Βόστρων μητροπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
25 ΚΔ Φώτιος ἐπίσκοπος τῆς Τυρίων μητροπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
26 ΚΕ Θεόδωρος ἐπίσκοπος Δαμασκοῦ ὁρίσας ὑπέγραψα: —
27 ΚϚ Στέφανος ἐπίσκοπος Ἱερᾶς πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
28 ΚΖ Νόννος ἐπίσκοπος τῆς Ἐδεσσηνῶν πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
29 ΚΗ Συμεώνης ἐπίσκοπος Ἀμίδης τῆς μητροπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Πέτρου πρεσβυτέρου: —
30 ΚΘ Ὀλύμπιος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Κωνσταντίας ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Ἐπιφανίου ἐπισκόπου: —
L IIII 583 31 Λ Ἰωάννης ἐλέῳ θεοῦ ἐπίσκοπος Σεβαστείας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
M VII 140 32 ΛΑ Σέλευκος χάριτι θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Ἀμασείας ὁρίσας ὑπέγραψα:
33 ΛΒ Κωνσταντῖνος ἐλέῳ θεοῦ ἐπίσκοπος Μελιτηνῆς ὁρίσας ὑπέγραψα: —
34 ΛΓ Πατρίκιος ἐπίσκοπος τῆς Τυάνων μητροπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
35 ΛΔ Πέτρος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Γαγγρῶν ὁρίσας ὑπέγραψα: —
36 ΛΕ Καλόγηρος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Κλαυδιουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Ἀπραγμονίου ἐπισκόπου: —
37 ΛϚ Δωρόθεος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Νεοκαισαρείας ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Ἀταρβίου ἐπισκόπου Τραπεζοῦντος: —
38 ΛΖ Θεόκτιστος ἐπίσκοπος τῆς Πισινουντίων μητροπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Φωτεινοῦ ἀρχιδιακόνου: —
39 ΛΗ Ῥωμανὸς ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Μύρων ὁρίσας ὑπέγραψα: —

---

22 Facund. 5, 3 *in actione sexta . . VIII Kal. Nou. inuenitur Nonnus . . . subscripsisse tricesimus primus* [cf. Φ^{r}] *hoc modo: Nonnus episcopus Edessenae metropolis definiens subscripsi*

M, B [= ab], Φ

1 ΙΓ M 2 ΙΔ M 3 ΙΕ M 4 ΙϚ M φλωρέντισ B^{a} 5 post 6 coll. B^{b} ΙΖ M 6 ΙΗ M 7 ΙΘ M 9 Κ M 10 ΚΑ M, hinc inde cessant numeri in M 12 μελίτιοσ M 14 exciderunt *Amphilochius episcopus Sidae* [*siditu metropolis* Φ^{a}] *similiter* Φ *Amphilochius Sidesensis* Coll. Dionys. aucta 255 *Amphilochius Sidensis* Coll. Prisca 40 18 *Constantius* Φ^{a} 19 τύρων B^{b} 20 μητροπόλεωσ δαμασκοῦ MΦ^{a} 23 συμεώνιοσ MΦ^{c} 25/26 *per Didymum episcopum Lapithensem* Coll. Dionys. aucta 343 28 χῦ M 29 *Constantius* Φ^{a} Coll. Prisca 31 33 πραγμονίου B

40 ΛΘ Κριτωνιανὸς ἐπίσκοπος Ἀφροδισιάδος Καρίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
41 Μ Νουνέχιος ἐπίσκοπος Λαοδικείας τῆς μητροπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα:
42 ΜΑ Μαριανὸς ἐπίσκοπος Συνάδων τῆς μητροπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
43 ΜΒ Ὀνησιφόρος ἐπίσκοπος μητροπόλεως Ἰκονίου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
44 ΜΓ Περγάμιος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας τῆς Πισιδίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
45 ΜΔ Ἐπιφάνιος ἐπίσκοπος Πέργης τῆς μητροπόλεως Παμφυλίας ὁρίσας ὑπέγραψα:
46 ΜΕ Ἀττικὸς ἐπίσκοπος Νικοπόλεως τῆς κατὰ τὴν παλαιὰν Ἤπειρον ὁρίσας ὑπέγραψα: —
47 Μϛ Μαρτύριος ἐπίσκοπος Γορτύνης τῆς Κρητῶν μητροπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
48 ΜΖ Λουκᾶς ἐπίσκοπος τῆς Δυρραχηνῶν μητροπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
49 ΜΘ Βιγιλάντιος ἐπίσκοπος μητροπόλεως Λαρίσσης Θεσσαλίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
50 ΜΗ Φραγκίων ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Φιλιππουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
51 Ν Σεβαστιανὸς ἐπίσκοπος Βερόης ὁρίσας ὑπέγραψα: —
52 ΝΑ Βασίλειος ἐπίσκοπος τῆς Τραιανουπολιτῶν μητροπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
53 ΝΒ Τρύφων ἐπίσκοπος τῆς Χίου ὁρίσας ὑπέγραψα ὑπὲρ Ἰωάννου ἐπισκόπου Ῥόδου: —
54 ΝΓ Θεόκτιστος ἐπίσκοπος Βεροίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
55 ΝΔ Γερόντιος ἐπίσκοπος Σελευκείας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
56 ΝΕ Μακάριος ἐπίσκοπος Λαοδικείας ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Εὐσεβίου πρεσβυτέρου Ἀντιοχείας: —
57 Νϛ Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Δορυλαίου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
58 ΝΖ Σάβας ἐπίσκοπος Πάλτου ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Θαλασσίου διακόνου: —
59 ΝΗ Λουκιανὸς ἐπίσκοπος Βύζης ἐπέχων τὸν τόπον Κυριακοῦ ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θράικης ὁρίσας ὑπέγραψα: — M VII 141
60 ΝΘ Πέτρος ἐπίσκοπος Γαββούλα ὁρίσας ὑπέγραψα: —
61 Ξ Σωφρόνιος ἐπίσκοπος Κωνσταντίνης ὁρίσας ὑπέγραψα: —
62 ΞΑ Πατρίκιος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας ὁρίσας ὑπέγραψα: — L IIII 586
63 ΞΒ Μάρας ἐπίσκοπος Ἀνασάρθας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
64 ΞΓ Ρωμύλος ἐπίσκοπος Χαλκίδος ὁρίσας ὑπέγραψα χειρὶ Μάρα τοῦ συνεπισκόπου μου: —
65 ΞΔ Εὐστάθιος ἐπίσκοπος τῆς Βηρυτίων μητροπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
66 ΞΕ Λεόντιος ἐπίσκοπος Ἀσκάλωνος ὁρίσας ὑπέγραψα: —
67 Ξϛ Ἀννιανὸς ἐπίσκοπος Καπετωλιάδος ὁρίσας ὑπέγραψα: —
68 ΞΖ Ζέβεννος ἐπίσκοπος πόλεως Πέλλης ὁρίσας ὑπέγραψα: —
69 ΞΗ Ἰωάννης ἐπίσκοπος πόλεως Τιβεριάδος ὁρίσας ὑπέγραψα: —
70 ΞΘ Ἀντίοχος ἐπίσκοπος Ἄρκης ὁρίσας ὑπέγραψα: —
71 Ο Βήρυλλος ἐπίσκοπος Ἀιλᾶ ὁρίσας ὑπέγραψα: —
72 ΟΑ Ἀρέτας ἐπίσκοπος Ἐλούσης ὁρίσας ὑπέγραψα: —
73 ΟΒ Μουσώνιος ἐπίσκοπος Σηγὼρ ὁρίσας ὑπέγραψα: —
74 ΟΓ Ῥουφῖνος ἐπίσκοπος Βίβλου ὁρίσας ὑπέγραψα: —

M, B [= ab], Φ

1 κρητωνιανὸσ M 2 τῆσ μητροπόλεωσ λαοδικείασ B 3 *Marinianus* Φ Coll. Dionys. aucta 314 συννάδων M^{corr} 10 τῆς om. M δυρρακηνῶν M 11. 12 post 13 coll. B 14 ἐπίσκοποσ πόλεωσ M 18 βερροίασ B 23 σάββασ B διὰ θαλασσίου διακόνου ὁρίσασ ὑπέγραψα B 24/25 ἐπέχων — θράκησ MBΦ^{a} om. $Φ^{cr}$ cf. 10 *Byzae Arcadiῆ* Coll. Prisca 37 26 γαβουλᾶ B 30/31 συνεπισκόπου μου M ἐπισκόπου μου [om. B^{a}] B 35 ζέβενοσ B 37 σάρκησ M 38 ἀειλᾶ M 40 σιγὼρ $MΦ^{c}$ 41 βύβλου B^{a}

75 ΟΔ Παγκράτιος ἐπίσκοπος Λιβιάδος ὁρίσας ὑπέγραψα: —
76 ΟΕ Νατηρᾶς ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Γάζαν ὁρίσας ὑπέγραψα: —
77 ΟϚ Πολυχρόνιος ἐπίσκοπος Ἀντιπατρίδος ὁρίσας ὑπέγραψα: —
78 ΟΖ Ἰωάννης ἐπίσκοπος τῆς Γαδαρέων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
79 ΟΗ Παῦλος ἐπίσκοπος τῆς Ἀνθηδονέων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
80 ΟΘ Φωτεινὸς ἐπίσκοπος ἐλάχιστος Λύδδης ⟨ὁρίσας⟩ ὑπέγραψα: —
81 Π Ἡράκλειος ἐπίσκοπος Ἀζώτου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
82 ΠΑ Μαρκιανὸς ἐπίσκοπος Γεράρων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
83 ΠΒ Στέφανος ἐπίσκοπος Ἰαμνείας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
84 ΠΓ Ἐπίκτητος ἐπίσκοπος Διοκλητιανουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
M VII 144 85 ΠΔ Ῥωμανὸς ἐπίσκοπος Εὐδοξιουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
86 ΠΕ Ἶβας ἐπίσκοπος Ἐδέσσης ὁρίσας ὑπέγραψα: —
87 ΠϚ Θεόδωρος ἐπίσκοπος Κλαυδιουπόλεως Ἰσαυρίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
88 ΠΖ Ἰούλιος Κελενδέρεως τῆς Ἰσαυρίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
89 ΠΗ Τύραννος ἐπίσκοπος Γερμανικουπόλεως τῆς Ἰσαυρίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
90 ΠΘ Ἰωάννης ἐπίσκοπος πόλεως Διοκαισαρείας ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ τοῦ ἀναγνώστου μου Νείλου: —
91 ϘΑ Αἰλιανὸς ἐπίσκοπος πόλεως Σελινοῦντος ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ τοῦ ὑποδιακόνου μου Παύλου: —
92 ϘΑ Ἀκάκιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀντιοχείας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
93 ϘΒ Ἐπιφάνιος ἐπίσκοπος πόλεως Κέστρων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
94 ϚΓ Ἀμμώνιος ἐπίσκοπος Ἰωτάπης ὁρίσας ὑπέγραψα: —
95 ϚΔ Μάταλος ἐπίσκοπος πόλεως Φιλαδελφείας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
L IIII 587 96 ϚΕ Μάρκος ἐπίσκοπος Ἀρεθούσης ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Τιμοθέου ἐπισκόπου Βαλανέων: —
97 ϚϚ Τιμόθεος ἐπίσκοπος Βαλανέων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
98 ϚΖ Εὐσέβιος ἐπίσκοπος πόλεως Σελευκοβήλου ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Παύλου ἐπισκόπου Μαριάμμης: —
99 ϚΗ Εὐτυχιανὸς ἐπίσκοπος Ἐπιφανείας ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Μελετίου ἐπισκόπου Λαρίσσης: —
100 ϚΘ Παῦλος ἐπίσκοπος Μαριάμμης ὁρίσας ὑπέγραψα: —
101 Ρ Λαμπάδιος ἐπίσκοπος πόλεως Ῥαφανέων ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Ἰανουαρίου διακόνου μου: —
102 ΡΑ Ἀλέξανδρος ἐπίσκοπος πόλεως Σεβαστῆς ὁρίσας ὑπέγραψα: —
103 ΡΒ Φίλιππος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀδάνης ὁρίσας ὑπέγραψα: —
104 ΡΓ Ὑπάτιος ἐπίσκοπος πόλεως Ζεφυρίου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
105 ΡΔ Θεόδωρος ἐπίσκοπος πόλεως Αὐγούστης ὁρίσας ὑπέγραψα: —
106 ΡΕ Χρύσιππος ἐπίσκοπος πόλεως Μαλλοῦ ὁρίσας ὑπέγραψα: —
107 ΡϚ Πολυχρόνιος ἐπίσκοπος Ἐπιφανείας ὁρίσας ὑπέγραψα: —

12 Facund. 5, 3 *in actione sexta . . VIII Kal. Nou. . . . . Ibas etiam . . . inuenitur subscripsisse nonagesimus in his uerbis: Ibas episcopus Edessenus definiens subscripsi*

M, B [= ab], Φ
1 λιβυάδοσ B^a 6 ὁρίσας om. MB 9 ιαμνίασ B 12 ἐδέσησ MB 14 ιούλιοσ MBΦ^a *Iulianus* Φ^{cr} 15 γερμανικοπόλεωσ B 18 σεληνοῦντοσ MΦ^{cr} 23 μεγάλοσ MB^b μέγελλοσ B^a *Magalus* Φ^a *Metalus* Φ^c *Megalus* Φ^r 24 ὑπέγραψα ὁρίσασ MB 25. 26 βαλαναίων MB 26 om. Φ 28 μαριάμνησ B^a corr., $B^b\Phi^{cr}$ 29 Εὐτυχιανὸσ MBΦ^a et cod. Acoemitanus secundum notam Rustici *Eutychius* Φ^{cr} ἐπιφανίασ B^a μελιτίου MΦ^a 31 μαριάμνησ B^a corr., $B^b\Phi^{cr}$ 32 *Ianuarium* Φ ἰωάννουαριου M ἰωάννου B 34 *Sebastiae* Φ 38 μάλου MB

108 ΡΖ̄ Ἰωάννης ἐπίσκοπος Φλαβιάδος ὁρίσας ὑπέγραψα: —
109 ΡΗ̄ Ἴνδιμος ἐπίσκοπος Εἰρηνουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: — M VII 145
110 ΡΘ̄ Ἰουλιανὸς ἐπίσκοπος πόλεως Ῥωσοῦ ὁρίσας ὑπέγραψα: —
111 ΡῙ Σωφρόνιος χωρεπίσκοπος ποιούμενος τὸν λόγον ὑπὲρ Βασσιανοῦ ἐπισκόπου ὁρίσας ὑπέγραψα: — 5
112 ΡΙᾹ Εὐλόγιος ἐπίσκοπος πόλεως Φιλαδελφείας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
113 ΡΙΒ̄ Πρόκλος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀδράων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
114 ΡΙΓ̄ Θεοδόσιος ἐπίσκοπος πόλεως Κανώθας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
115 ΡΙΔ̄ Ὁρμίσδας ἐπίσκοπος Φιλιππουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
116 ΡΙΕ̄ Δαμιανὸς ἐπίσκοπος πόλεως Σιδῶνος ὁρίσας ὑπέγραψα: — 10
117 ΡΙϚ̄ Θεόδωρος ἐπίσκοπος Τριπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
118 ΡΙΖ̄ Ὀλύμπιος ἐπίσκοπος Πανεάδος ὁρίσας ὑπέγραψα: —
119 ΡΙΗ̄ Παῦλος ἐπίσκοπος Πτολεμαΐδος ὁρίσας ὑπέγραψα: —
120 ΡΙΘ̄ Παῦλος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀράδου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
121 ΡΚ̄ Θωμᾶς ἐπίσκοπος Πορφυρεῶνος ὁρίσας ὑπέγραψα: — 15
122 ΡΚᾹ Πορφύριος ἐπίσκοπος Βοτρύων ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Τιμοθέου διακόνου: —
123 ΡΚΒ̄ Φωσφόρος ἐπίσκοπος Ὀρθωσιάδος ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Τιμοθέου διακόνου: —
124 ΡΚΓ̄ Οὐράνιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἐμίσης ὁρίσας ὑπέγραψα: —
125 ΡΚΔ̄ Ἰωσὴφ ἐπίσκοπος Ἡλιουπόλεως Φοινίκης ὁρίσας ὑπέγραψα: — 20
126 ΡΚΕ̄ Ἰορδάνης ἐπίσκοπος Ἀβίλης ὁρίσας ὑπέγραψα: —
127 ΡΚϚ̄ Βαλέριος ἐπίσκοπος πόλεως Λαοδικείας τῆς Φοινίκης ὁρίσας ὑπέγραψα: — L IIII 590
128 ΡΚΖ̄ Θωμᾶς ἐπίσκοπος Εὐαρίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
129 ΡΚΗ̄ Θεοδώρητος ἐπίσκοπος Κύρου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
130 ΡΚΘ̄ Ῥουφῖνος ἐπίσκοπος Σαμοσατέων ὁρίσας ὑπέγραψα: — 25
131 ΡΛ̄ Ἰωάννης ἐπίσκοπος Γερμανικείας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
132 ΡΛᾹ Τιμόθεος ἐπίσκοπος Δολίχης ὁρίσας ὑπέγραψα: —
133 ΡΛΒ̄ Εὐόλκιος ἐπίσκοπος Ζεύγματος ὁρίσας ὑπέγραψα: —
134 ΡΛΓ̄ Ἀθανάσιος ἐπίσκοπος Πέρρης ὁρίσας ὑπέγραψα: —
135 ΡΛΔ̄ Ζέβεννος ἐπίσκοπος Μαρτυροπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: — M VII 148
136 ΡΛΕ̄ Καλλίνικος ἐπίσκοπος Ἀπαμείας ὁρίσας ὑπέγραψα: — 31
137 ΡΛϚ̄ Καιουμᾶς ἐπίσκοπος Μαρκουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
138 ΡΛΖ̄ Ἰωάννης ἐπίσκοπος πόλεως Καρρῶν ὁρίσας ὑπέγραψα: —
139 ΡΛΗ̄ Ἀβράμιος ἐπίσκοπος Κιρκησίου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
140 ΡΛΘ̄ Λευκάδιος ἐπίσκοπος Μνίζου ὁρίσας ὑπέγραψα: — 35
141 ΡΜ̄ Νώης ἐπίσκοπος Κηφᾶς ὁρίσας ὑπέγραψα: —
142 ΡΜᾹ Ἀτάρβιος ἐπίσκοπος πόλεως Τραπεζοῦντος ὁρίσας ὑπέγραψα: —
143 ΡΜΒ̄ Ἰωάννης ἐπίσκοπος Πολεμωνίου ὁρίσας ὑπέγραψα: —

---

24 Facund. 5, 3 *in actione sexta VIII Kal. Nou. . . . inuenitur . . . sed et Theodoretus . . . subscripsisse centesimus et tricesimus tertius in eisdem uerbis: Theodoretus Cyrri definiens subscripsi*

M, B [= ab], Φ

2 Ἴνδημοσ M 7 *Petrus* Φ^{cr} σαδράων MB^{b} 11 *Pentapolitanus* Coll. Prisca 145 16 βοτρύωνοσ MB 17 Τιμοθέου] Σάλα *sive* Σέλα Σ *seloseum* Coll. Dionys. aucta 78 21 βίλησ MB^{b} 22 βαλλέριοσ B *Valens* Coll. Prisca 149 23 εὐαρείασ BΦ εὐαρίασ φοινίκησ M 24 θεοδώριτοσ B Κύρου om. M 29 *gauinianus* Coll. Dionys. aucta 98 Σαβινιανός Σ πέρηησ M 30 ζέβενοσ B ζενθέννοσ M μαροπόλεωσ B^{b} μαρκοπόλεωσ B^{a} 32 μαρκοπόλεωσ B 33 καρῶν B 34 ἀβραάμιοσ M 35 om. MΦ^{c} λουκάδιοσ B^{b} 36 νόησ B 37 τραπεζούντων M

144 ΡΜΓ Γρατιδιανὸς ἐπίσκοπος πόλεως Κερασοῦντος ὁρίσας ὑπέγραψα: —
145 ΡΜΔ Ἰουλιανὸς ἐπίσκοπος Ταβείας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
146 ΡΜΕ Μελίφθογγος ἐπίσκοπος Ἰουλιουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
147 ΡΜϛ Ὑπερέχιος ἐπίσκοπος Ἀσπώνων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
148 ΡΜΖ Ακάκιος ἐπίσκοπος πόλεως Κίννης ὁρίσας ὑπέγραψα: —
149 ΡΜΗ Εὐφράσιος ἐπίσκοπος Λαγανίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
150 ΡΜΘ Κεκρόπιος ἐπίσκοπος Σεβαστουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
151 ΡΝ Ἰωάννης ἐπίσκοπος Νικοπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
152 ΡΝΑ Ἀνατόλιος ἐπίσκοπος πόλεως Σατάλων ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Δωροθέου πρεσβυτέρου: —
153 ΡΝΒ Ἀττικὸς ἐπίσκοπος πόλεως Ζήλων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
154 ΡΝΓ Ἀντίοχος ἐπίσκοπος Σινώπης ὁρίσας ὑπέγραψα: —
155 ΡΝΔ Παράλιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀνδράπων ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Εὐχαρίου διακόνου: —
156 ΡΝΕ Οὐράνιος ἐπίσκοπος Ἰβώρων ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Παύλου πρεσβυτέρου μου: —
157 ΡΝϛ Ἀκάκιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀριαραθείας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
158 ΡΝΖ Ἡράκλειος ἐπίσκοπος πόλεως Κομάνων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
159 ΡΝΗ Ἀδόλιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀραβισσοῦ ὁρίσας ὑπέγραψα δι' Αδελφίου χωρεπισκόπου: —
M VII 149 160 ΡΝΘ Δόμνος ἐπίσκοπος Κουκουσοῦ ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Εὐφρονίου πρεσβυτέρου:
L IIII 591 161 ΡΞ Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἄρκης ὁρίσας ὑπέγραψα χειρὶ πρεσβυτέρου Ὀτρηίου: —
162 ΡΞΑ Θεοδόσιος ἐπίσκοπος πόλεως Ναν̣ζιαζοῦ ὁρίσας ὑπέγραψα: —
163 ΡΞΒ Ἀριστόμαχος ἐπίσκοπος Κολωνείας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
164 ΡΞΓ Ἀπραγμόνιος ἐπίσκοπος πόλεως Τίου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
165 ΡΞΔ Ῥῆνος ἐπίσκοπος Ἰουνοπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
166 ΡΞΕ Αἰθέριος ἐπίσκοπος Πομπηιουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα δι' Ἐπιφανίου πρεσβυτέρου
167 ΡΞϛ Θεμίστιος ἐπίσκοπος Ἀμάστριδος ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Φιλοτίμου πρεσβυτέρου: —
168 ΡΞΖ Θεόδωρος ἐπίσκοπος Ἡρακλείας Πόντου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
169 ΡΞΗ Γενέθλιος ἐπίσκοπος Κρατείας ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Εὐλογίου πρεσβυτέρου:—
170 ΡΞΘ Θεόφιλος ἐπίσκοπος Ἀδριανουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ πρεσβυτέρου μου Πελαγίου: —
171 ΡΟ Ἐλπίδιος ἐπίσκοπος πόλεως τῶν Θέρμων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
172 ΡΟΑ Ἀκύλας ἐπίσκοπος πόλεως Εὐδοξιάδος ὁρίσας ὑπέγραψα: —
173 ΡΟΒ Μυστήριος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀμορίου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
174 ΡΟΓ Κυριακὸς ἐπίσκοπος Τροκνάδων ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Χρυσίππου πρεσβυτέρου: —
175 ΡΟΔ Λογγῖνος ἐπίσκοπος πόλεως Ὀρκιστοῦ ὁρίσας ὑπέγραψα: —

M, B [= ab], Φ

1 *Gratidianus* Φ^{ar} et unus cod. Φ^{c} *Gratianus* duo codd. Φ^{c} κρατιδιανὸσ MB 2 ταβίασ M 3 ἡλιουπόλεωσ B 4 ἀσπόνων B 12 Ἀντίοχος Coll. Dionys. aucta 191 Σ Coll. Prisca 43 ἀντίλοχοσ MBΦ 13 ἀδράπων B Ἐλπιδίου Coll. Dionys. aucta 188 Σ 17 ἀραραθείασ B 21 κουκκουσοῦ M 22 ὀτρείου M ὀτρίου B Ὀτρηίου Φ^{ar} Ὀτρίου Φ^{c} Εὐφρονίου Coll. Dionys. aucta 151 Σ 23 ναζιανζοῦ B 24 πόλεωσ κολωνείασ M 26 ἰωνοπόλεωσ B 27/28 δι' — πρεσβυτέρου om. B^{b} 29/30 διὰ — πρεσβυτέρου ὁρίσασ ὑπέγραψα B 32 κρατίασ M διὰ — πρεσβυτέρου om. B^{b} 35 Μυρικηνῶν Θέρμων Coll. Dionys. aucta 162 Σ 37 ἀμμωρίου B 38 διὰ MΦ διὰ χειρὸσ B

176 ϘΟΕ Σερῆνος ἐπίσκοπος Μαξιμιανουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
177 ϘΟϚ Πέτρος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Γαγγρῶν ὁρίσας ὑπέγραψα ὑπὲρ Πολυχρονίου ἐπισκόπου Δαδύβρων καὶ Θεοδώρου ἐπισκόπου Σούρων: —
178 ϘΟΖ Αἰθέριχος ἐπίσκοπος Σμύρνης ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Παύλου διακόνου: —
179 ϘΟΗ Εὐσέβιος ἐπίσκοπος πόλεως Κλαζομενῶν ὁρίσας ὑπέγραψα: — 5
180 ϘΟΘ Κυριακὸς ἐπίσκοπος πόλεως Αἰγάης ὁρίσας ὑπέγραψα: —
181 ϘΠ Μάμας ἐπίσκοπος πόλεως Ἀνινήτου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
182 ϘΠΑ Λεόντιος ἐπίσκοπος Μαγνησίας Μαιάνδρου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
183 ϘΠΒ Κόιντος ἐπίσκοπος πόλεως Φωκαίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
184 ϘΠΓ Πρόκλος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀργίζων ὁρίσας ὑπέγραψα: — M VII 152
185 ϘΠΔ Θωμᾶς ἐπίσκοπος Αὐλίου κώμης ὁρίσας ὑπέγραψα: — 11
186 ϘΠΕ Ὀλύμπιος ἐπίσκοπος Θεοδοσιουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
187 ϘΠϚ Φίλιππος ἐπίσκοπος Νέας αὐλῆς ὁρίσας ὑπέγραψα: —
188 ϘΠΖ Ῥουφῖνος ἐπίσκοπος πόλεως Βριούλων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
189 ϘΠΗ Μαρκελλῖνος ἐπίσκοπος πόλεως Μητροπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: — 15
190 ϘΠΘ Ἡσαίας ἐπίσκοπος Ἐλαιτῶν ὁρίσας ὑπέγραψα: —
191 ϘϚ Παυλῖνος ἐπίσκοπος Θεοδοσιουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: — L IIII 594
192 ϘϚΑ Ἰουλιανὸς ἐπίσκοπος πόλεως Ὑπαίπων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
193 ϘϚΒ Ἑσπέριος ἐπίσκοπος πόλεως Πιτάνης ὁρίσας ὑπέγραψα: —
194 ϘϚΓ Προτέριος ἐπίσκοπος Μυρίνης ὁρίσας ὑπέγραψα: — 20
195 ϘϚΔ Βασιλικὸς ἐπίσκοπος Παλαιᾶς πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
196 ϘϚΕ Πέτρος ἐπίσκοπος πόλεως Δαρδάνου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
197 ϘϚϚ Θαλάσσιος ἐπίσκοπος πόλεως Παρίου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
198 ϘϚΖ Δαυὶδ ἐπίσκοπος Ἀδριανῶν ὁρίσας ὑπέγραψα: —
199 ϘϚΗ Εὐλάλιος ἐπίσκοπος πόλεως Πιονίων ὁρίσας ὑπέγραψα: — 25
200 ϘϚΘ Πιόνιος ἐπίσκοπος πόλεως Τρωάδος ὁρίσας ὑπέγραψα: —
201 ϘC Μαιόνιος ἐπίσκοπος πόλεως Νύσσης ὁρίσας ὑπέγραψα: —
202 ϘCΑ Στέφανος ἐπίσκοπος Ποιμανηνοῦ ὁρίσας ὑπέγραψα: —
203 ϘCΒ Θεοσέβιος ἐπίσκοπος Ἰλίου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
204 ϘCΓ Ἑρμῆς ἐπίσκοπος πόλεως Ἀβύδου ὁρίσας ὑπέγραψα: — 30
205 ϘCΔ Δανιὴλ ἐπίσκοπος πόλεως Λαμψάκου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
206 ϘCΕ Πατρίκιος ἐπίσκοπος Ἀδριανοῦ θηρῶν ὁρίσας ὑπέγραψα: —
207 ϘCϚ Μενεκράτης ἐπίσκοπος πόλεως Κερασέων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
208 ϘCΖ Κοσσίνιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἱεροκαισαρείας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
209 ϘCΗ Ἀνδρέας ἐπίσκοπος Σατάλων ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Κοσσινίου ἐπισκόπου: — 35
210 ϘCΘ Ἡλίας ἐπίσκοπος πόλεως Βλανδοῦ ὁρίσας ὑπέγραψα: —
211 ϘCΙ Πολύκαρπος ἐπίσκοπος πόλεως Ταβάλων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
212 ϘCΙΑ Πατρίκιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀκρασσοῦ ὁρίσας ὑπέγραψα: —
213 ϘCΙΒ Παῦλος ἐπίσκοπος Τριπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
214 ϘCΙΓ Ἀμάχιος ἐπίσκοπος Σεττῶν ὁρίσας ὑπέγραψα: — 40

M, B [= ab], Φ

1 σερῖνοσ B 3 θεόδωροσ ἐπίσκοποσ B^b 7 ἀνηρίτου B 9 φωκείασ MB 10 *Algizenus* Coll. Dionys. aucta 222 Σ 11 Οὐαλεντινιανουπόλεως Σ *Auliocomenus et Valentinianupolitanus* Coll. Dionys. aucta 216 12 *Euazotanus* Coll. Dionys. aucta 226 Σ 17 *Paulus* $Φ^{cr}$ *Perperenotanus* Coll. Dionys. aucta 231 Σ 18 ὑπέπων M 19 *Esperos* Coll. Dionys. aucta 228 Σ 20 μυρρίνησ $M^{corr}B^b$ 21 *Basilius* $Φ^{ac}$ 27 post 10 coll. Φ *Musonius* Coll. Prisca 80 28 ποιμανινοῦ M ποιμανηροῦ B^b 29 *Theosebius* $Φ^a$ Coll. Dionys. aucta 210 Σ θεοδόσιοσ MB et unus cod. $Φ^c$ *Theodulus* $Φ^r$ et duo codd. $Φ^c$ 33 κερασαίων MB 35 Σατάλων $Φ^{cr}$ ἀγαλῶν MB [uaria lectio in $Φ^r$] *sagalorum* $Φ^a$ 37 πόλεως om. M ταβάλων $MB^bΦ^aΣ$ γαβάλων $B^aΦ^{cr}$ Coll. Dionys. aucta 237

215 ϹΙΔ Λεύκιος ἐπίσκοπος Ἀπόλλωνος ἱεροῦ ὁρίσας ὑπέγραψα: —
216 ϹΙΕ Γέμελλος ἐπίσκοπος πόλεως Στρατονικείας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
217 ϹΙϛ Ἀλκιμήδης ἐπίσκοπος Σιλάνδου Λυδίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
218 ϹΙΖ Διονύσιος ἐπίσκοπος Λυδὸς Ἀτταλεώτης ὁρίσας ὑπέγραψα: —
219 ϹΙΗ Στέφανος ἐπίσκοπος Λιμύρων ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Νικολάου ἐπισκόπου τῆς Ἀκαρασσέων πόλεως διὰ τὸ ἀρρωστεῖν με: —
220 ϹΙΘ Ζηνόδοτος ἐπίσκοπος τῆς Τελμισσέων μητροπόλεως καὶ Μακρᾶς τῆς νήσου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
221 ϹΚ Φρόντων ἐπίσκοπος τῆς Φασηλιτῶν πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
L IIII 595 222 ϹΚΑ Φίλιππος ἐπίσκοπος πόλεως Βαλβουρέων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
223 ϹΚΒ Θεόδωρος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀντιφέλλου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
224 ϹΚΓ Λεόντιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀράξων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
225 ϹΚΔ Ἀντίπατρος ἐπίσκοπος καρασσαιων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
226 ϹΚΕ Ἀνδρέας ἐπίσκοπος τῆς Τλωέων πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
227 ϹΚϛ Νικόλαος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀκρασσοῦ ὁρίσας ὑπέγραψα: —
228 ϹΚΖ Ῥωμανὸς ἐπίσκοπος τῆς Βουβωνέων πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
229 ϹΚΗ Δοκιμάσιος ἐπίσκοπος πόλεως Μαρωνείας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
230 ϹΚΘ Νικίας ἐπίσκοπος πόλεως Μεγάρων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
231 ϹΛ Ἀθανάσιος ἐπίσκοπος Ὀποῦντος ὁρίσας ὑπέγραψα: —
232 ϹΛΑ Δομνῖνος ἐπίσκοπος Πλαταιέων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
233 ϹΛΒ Ὀνήσιμος ἐπίσκοπος Ἄργους ὁρίσας ὑπέγραψα: —
234 ϹΛΓ Μαρκιανὸς ἐπίσκοπος πόλεως Εὐροίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
M VII 156 235 ϹΛΔ Περεγρῖνος ἐπίσκοπος πόλεως Φοινίκης ὁρίσας ὑπέγραψα: —
236 ϹΛΕ Εὐτύχιος ἐπίσκοπος Ἀδριανουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
237 ϹΛϛ Κλάδεος ἐπίσκοπος Ἀγχιεσμοῦ ὁρίσας ὑπέγραψα: —
238 ϹΛΖ Σωτήριχος ἐπίσκοπος πόλεως Κερκύρας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
239 ϹΛΗ Διονύσιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀντιοχείας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
240 ϹΛΘ Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἀλίνδων πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
241 ϹΜ Φλάγκιλλος ἐπίσκοπος Ἰασσοῦ ὁρίσας ὑπέγραψα: —
242 ϹΜΑ Παπίας ἐπίσκοπος πόλεως Ἐριζης ὁρίσας ὑπέγραψα: —
243 ϹΜΒ Διονύσιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἡρακλείας Λάτμου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
244 ϹΜΓ Μένανδρος ἐπίσκοπος πόλεως Ἡρακλείας Σαλβάκης ὁρίσας ὑπέγραψα: —
245 ϹΜΔ Εὐπείθιος ἐπίσκοπος πόλεως Στρατονικείας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
246 ϹΜΕ Ἰωάννης ἐπίσκοπος πόλεως Ἀμαζόνος ὁρίσας ὑπέγραψα: —
247 ϹΜϛ Τυγχάνιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀπολλωνιάδος ὁρίσας ὑπέγραψα: —
248 ϹΜΖ Θεοδώρητος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀλαβάνδων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
249 ϹΜΗ Ἰωάννης ἐπίσκοπος Κνίδου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
250 ϹΜΘ Καλανδίων ἐπίσκοπος πόλεως Ἁλικαρνασσοῦ ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Ἰουλιανοῦ πρεσβυτέρου: —
251 ϹΝ Δανιὴλ ἐπίσκοπος πόλεως Κάδων ὁρίσας ὑπέγραψα: —

M, B [= ab], Φ

1 σελεύκιοσ B 3 ἁλκιμίδησ B σιλάνδρου B 6 ἀκαρασαίων B 7 τελμισσαίων M τελμισαίων B^a τελμησαίων B^b μακρᾶσ MBΦ^c μικρᾶσ Φ^{ar} 10 βαλβουραίων MB 13 καρασσαίων M καρασαίων B *caeraseon* Φ^a *acrassorum* Φ^{cr}, corruptela ex Ἀράξων transportato exorta; postulatur Καύνου cf. Coll. Dionys. aucta 272 *caumenos* 14 τλωαίων MB 15 ἀκρασοῦ B *Acarasi* Φ^a 16 βουβωναίων MB 19 πόλεωσ ὁποῦντοσ B^b 20 πλαταιῶν M 22 *Marcus* Φ Coll. Dionys. aucta 133 Σ εὐβοίασ M^{corr} 25 κλαδαῖοσ B ἀγχιασμοῦ B^a 29 φλαγκίλιοσ B 31 δονύσιοσ M αλάτμου B ἀτάλμου B^b 34 *Amyzonensis* Coll. Dionys. aucta 309 Σ 36 θεοδώριτοσ B 38/39 διὰ — πρεσβυτέρου om. B^b

252 ϹΝΑ Μόδεστος ἐπίσκοπος πόλεως Σεβαστῆς ὁρίσας ὑπέγραψα: —
253 * *
254 ϹΝΒ Εὐλάλιος ἐπίσκοπος πόλεως Σιβλίας ὁρίσας ὑπέγραψα: — L IIII 598
255 ϹΝΓ Χάρης ἐπίσκοπος Διονυσιουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
256 ϹΝΔ Ἰωάννης ἐπίσκοπος Τραπεζοπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: — 5
257 ϹΝΕ Γεννάδιος ἐπίσκοπος Ἀκμονέων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
258 ϹΝϛ Θωμᾶς ἐπίσκοπος Θεοδοσιουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
259 ϹΝΖ Γεννάδιος ἐπίσκοπος πόλεως Μοσύνων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
260 ϹΝΗ Εὔανδρος ἐπίσκοπος πόλεως Διοκλείας ὁρίσας ὑπέγραψα: — M VII 157
261 ϹΝΘ Γερόντιος ἐπίσκοπος πόλεως Βασιλινουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: — 10
262 ϹΞ Ἀλφειὸς ἐπίσκοπος πόλεως Μύνδου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
263 ϹΞΑ Διογένης ἐπίσκοπος πόλεως Ὀρθωσιαίων ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Θεοκτίστου πρεσβυτέρου: —
264 ϹΞΒ Ζωτικὸς ἐπίσκοπος πόλεως Ἁρπάσων ὑπέγραψα διὰ Φιλοθέου πρεσβυτέρου: — 15
265 ϹΞΓ Μεῖρος ἐπίσκοπος Εὐλάδρων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
266 ϹΞΔ Λουκιανὸς ἐπίσκοπος πόλεως Ἰψοῦ ὁρίσας ὑπέγραψα: —
267 ϹΞΕ Φίλιππος ἐπίσκοπος πόλεως Λυσιάδος ὁρίσας ὑπέγραψα: —
268 ϹΞϛ Ἐπιφάνιος ἐπίσκοπος πόλεως Μιδαείου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
269 ϹΞΖ Ἀβέρκιος ἐπίσκοπος Ἱερᾶς πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: — 20
270 ϹΞΗ Κυριακὸς ἐπίσκοπος πόλεως Εὐκαρπίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
271 ϹΞΘ Εὐστόχιος ἐπίσκοπος πόλεως Δοκιμίου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
272 ϹΟ Ἀκύλας ἐπίσκοπος Αὐρόκρων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
273 ϹΟΑ Βασίλειος ἐπίσκοπος Νακωλείας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
274 ϹΟΒ Στρατήγιος ἐπίσκοπος Πολυβότου ὁρίσας ὑπέγραψα: — 25
275 ϹΟΓ Νεοπτόλεμος ἐπίσκοπος πόλεως Κόρνων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
276 ϹΟΔ Παῦλος ἐπίσκοπος πόλεως Δέρβης ὁρίσας ὑπέγραψα: —
277 ϹΟΕ Πλούταρχος ἐπίσκοπος πόλεως Λύστρων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
278 ϹΟϛ Εὐγένιος ἐπίσκοπος πόλεως Κάνων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
279 ϹΟΖ Ῥουφῖνος ἐπίσκοπος πόλεως Ὕδης ὁρίσας ὑπέγραψα: — 30
280 ϹΟΗ Τύραννος ἐπίσκοπος πόλεως Οὐμανάδων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
281 ϹΟΘ Ἀχόλιος ἐπίσκοπος πόλεως Λαράνδων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
282 ϹΠ Εὐτρόπιος ἐπίσκοπος Ἀδάδων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
283 ϹΠΑ Παῦλος ἐπίσκοπος Φιλομηλίου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
284 ϹΠΒ Παυλῖνος ἐπίσκοπος Ἀπαμείας ὁρίσας ὑπέγραψα: — 35
285 ϹΠΓ Θεότεκνος ἐπίσκοπος Τυραείου ὁρίσας ὑπέγραψα: — L IIII 559*
286 ϹΠΔ Ἑορτίκιος ἐπίσκοπος Μητροπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
287 ϹΠΕ Κῦρος ἐπίσκοπος Σινιάνδου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
288 ϹΠϛ Λιβάνιος ἐπίσκοπος πόλεως Παρλαέων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
289 ϹΠΖ Ἀλέξανδρος ἐπίσκοπος Σελευκείας ὁρίσας ὑπέγραψα: — 40

M, B [= ab], Φ

2 excidit *Paulus episcopus Aristii similiter* Φ cf. Coll. Dionys. aucta 331 Σ 3 σιβλειασ B 4 *Dionysupolis* Coll. Dionys. aucta 332 Σ 5 τραπεζουπόλεωσ M^{corr} 6 ἀκμοναίων MB, corr. M 12 ὀρθοσιαίων M 12/13 διὰ — πρεσβυτέρου om. B^b 12 θεκτίστου M 16 μίροσ B *Myro* $Φ^{cr}$ εὐλάδρων $MΦ^a$ εὐλάνδρων $BΦ^{cr}$ 17 *Mocimus* Coll. Dionys. aucta 317 Σ 19 μιδαῖου M μηδαίου B 21 εὐκαρπείασ B^a 22 *Eustathius* Φ 25 πολυβωτοῦ M 32 λαράνδρων M δ erasa, ἁλαρανδῶν B et uaria lectio in $Φ^a$ 33 ἁλαδῶν MB^a ἁλανδῶν B^b 36 *Theoctistus* Φ Coll. Dionys. aucta 289 τυραῖου M τυρασίου B 38 *Cyrus* Φ Coll. Dionys. aucta 291 Σ κύριλλοσ MB 39 παραλέων MBΦ

290 ϹΠΗ Ὀλύμπιος ἐπίσκοπος Σωιζοπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
291 ϹΠΘ Φοντηιανὸς ἐπίσκοπος Σαγαλασσοῦ ὁρίσας ὑπέγραψα: —
292 Ϲϛ Μεσσαλῖνος ἐπίσκοπος Λαοδικείας ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Ἀδήλου χωρεπισκόπου: —
293 ϹϛΑ Βασσωνᾶς ἐπίσκοπος Νέας πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
294 ϹϛΒ Φλωρέντιος ἐπίσκοπος Ἀδριανουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
295 ϹϛΓ Μουιανὸς ἐπίσκοπος Λιμένων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
296 ϹϛΔ Μανασσῆς ἐπίσκοπος Θεοδοσιουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
297 ϹϛΕ Ἰωάννης ἐπίσκοπος Βαργυλίου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
298 ϹϛϚ Φλωρέντιος ἐπίσκοπος Λέσβου Τενέδου ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Εὐελπίστου χωρεπισκόπου: —
299 ϹϛΖ Τρύφων ἐπίσκοπος Χίου τῆς νήσου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
300 ϹϛΗ Ἐπαφρόδιτος ἐπίσκοπος πόλεως Ταμάσου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
301 ϹϛΘ Σωτηρᾶς ἐπίσκοπος πόλεως Θεοδοσιανῆς ὁρίσας ὑπέγραψα: —
302 Τ Ἡλιόδωρος ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος ὁρίσας ὑπέγραψα: —
303 ΤΑ Δίδυμος ἐπίσκοπος Λαπίθου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
304 ΤΒ Προέχιος ἐπίσκοπος Ἀρσινόης ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Σωτηρᾶ ἐπισκόπου: —
305 ΤΓ Ἐπιφάνιος ἐπίσκοπος Σόλων ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Σωτηρᾶ ἐπισκόπου: —
306 ΤΔ Φωτεινὸς ἐπίσκοπος Κύθρων ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Διονυσίου διακόνου: —
307 ΤΕ Ἰωάννης ἐπίσκοπος πόλεως Μεσσήνης ὁρίσας ὑπέγραψα: —
308 Τϛ Ὠφέλιμος ἐπίσκοπος Τεγέας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
M VII 161 309 ΤΖ Εἰρηναῖος ἐπίσκοπος πόλεως Ναυπάκτου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
310 ΤΗ Κύριλλος ἐπίσκοπος πόλεως Σούβριτος ὁρίσας ὑπέγραψα: —
311 ΤΘ Γεννάδιος ἐπίσκοπος πόλεως Κνωσσοῦ ὁρίσας ὑπέγραψα: —
312 ΤΙ Εὐσέβιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀπολλωνιάδος συνήινεσα καὶ ὑπέγραψα: —
313 ΤΙΑ Δημήτριος ἐπίσκοπος Λάμπης ὁρίσας ὑπέγραψα: —
314 ΤΙΒ Εὔφρατος ἐπίσκοπος Ἐλευθέρνης ὁρίσας ὑπέγραψα: —
315 ΤΙΓ Παῦλος ἐπίσκοπος Καντάνου ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Χρυσογόνου πρεσβυτέρου: —
L IIII 602 316 ΤΙΔ Σώιζων ἐπίσκοπος πόλεως Φιλίππων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
317 ΤΙΕ Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Δοβήρου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
318 ΤΙϛ Μαξιμῖνος ἐπίσκοπος Σερρῶν ὁρίσας ὑπέγραψα: —
319 ΤΙΖ Νικόλαος ἐπίσκοπος Στοβῶν ὁρίσας ὑπέγραψα: —
320 ΤΙΗ Δαρδάνιος ἐπίσκοπος παρλάων ὁρίσας ὑπέγραψα: —
321 ΤΙΘ Ἰωάννης ἐπίσκοπος Παρθικοπόλεως ὑπέγραψα διὰ Κυρίλλου πρεσβυτέρου: —
322 ΤΚ Ὀνωράτος ἐπίσκοπος πόλεως Θάσου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
323 ΤΚΑ Θεόφιλος ἐπίσκοπος Ἀριασσοῦ ὁρίσας ὑπέγραψα: —
324 ΤΚΒ Νέων ἐπίσκοπος πόλεως Σιλλύου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
325 ΤΚΓ Διόδοτος ἐπίσκοπος πόλεως Λυσινέων ὁρίσας ὑπέγραψα: —

M, B [= ab], Φ

2 *Fonteianus* Coll. Prisca 55 φοντιϊανὸσ M *Fontianus* Φ^{a} Coll. Prisca 104 *Fotianus* Coll. Dionys. aucta 295 φροντηϊανὸσ B *Frontianus* Φ^{cr} ἀγαλάσσου B^{b} 3 μεσαλῖνοσ B δαδήτου MΦ^{r} δαδίτου BΦ^{a} 7 μουσιανὸσ MBΦ *Musonius* Coll. Dionys. aucta 299 Σ 8 ὁρίσας om. M 10 Τενέδου om. Φ *Mytilinensis* Coll. Dionys. aucta 340 Σ 12 *Eufrontius* Coll. Dionys. aucta 341 Σ 15 add. *per Soterem episcopum* Φ 16 add. *per Epaphroditum episcopum* Φ 17 *Proechius* Φ προσέχιοσ MB διὰ — ἐπισκόπου om. B^{b} 20 μεσήνησ B 21 πόλεωσ τεγέασ B^{b} 26 Λάπτης Φ^{a} 27 *Eufratas* Φ 34 παρλάων B^{a} παρλαοῦ M παρλαᾶ B^{b} *barlaae* Φ^{a} *farula* Φ^{cr}; postulatur Βαργάλων 35 Παρθικοπόλεως om. Φ *Cyriacum* Φ 39 λυσιναίων MB

326 ΤΚΔ Μάρας ἐπίσκοπος πόλεως Κοδρούλων ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Μαρκελλίνου ἐπισκόπου: —

327 ΤΚΕ Παῦλος ἐπίσκοπος πόλεως Πόγλων ὁρίσας ὑπέγραψα: —

328 ΤΚϛ Μαρκελλῖνος ἐπίσκοπος πόλεως Ἰσίνδων συναινέσας ὑπέγραψα: —

329 ΤΚΖ Μακεδὼν ἐπίσκοπος πόλεως Μαγύδου ὁρίσας ὑπέγραψα: —

330 ΤΚΗ Εὐδόξιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἐτέννων ὁρίσας ὑπέγραψα: —

331 ΤΚΘ Αὐρήλιος ἐπίσκοπος Ἀδραμετηνὸς συνήινεσα καὶ ὑπέγραψα: —

332 ΤΛ Μαρκιανὸς ἐπίσκοπος πόλεως Κοραλλίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —

333 ΤΛΑ Εὐγένιος ἐπίσκοπος πόλεως Κοτέννων ὁρίσας ὑπέγραψα: — M VII 164

334 ΤΛΒ Ὄβριμος ἐπίσκοπος πόλεως Κορακησίου ὁρίσας ὑπέγραψα: —

335 ΤΛΓ Πέτρος ἐπίσκοπος πόλεως Ἐχινέων ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Σωφρονίου συνεπισκόπου μου: —

336 ΤΛΔ Εὐστάθιος ἐπίσκοπος ἔθνους Σαρακηνῶν ὁρίσας ὑπέγραψα: —

337 ΤΛΕ Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος πόλεως Δημητριάδος ὁρίσας ὑπέγραψα: —

338 ΤΛϛ Ῥεστιτιανὸς ἐπίσκοπος Ἀφρικῆς συνήινεσα καὶ ὑπέγραψα: —

339 ΤΛΖ Σαβινιανὸς ἐπίσκοπος Πέρρης ὁρίσας ὑπέγραψα: —

340 ΤΛΗ Εὐδόξιος ἐπίσκοπος Χώματος ὁρίσας ὑπέγραψα: —

341 ΤΛΘ Παλλάδιος ἐπίσκοπος Κορυδάλλων ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Εὐδοξίου ἐπισκόπου Χώματος: —

ΤΜ Διογένης ἐπίσκοπος μητροπόλεως Κυζίκου καὶ ὑπὲρ τῶν ἀπόντων ἐπισκόπων τῶν ὑπ' ἐμέ, τουτέστιν

342 Ἀλεξάνδρου πόλεως Ὤκης

343 Γεμέλλου Μελιτουπόλεως

344 Εὐστοργίου Σκηψίου

345 Εὐτυχιανοῦ Βάρης

346 Ἀκακίου Προκοννήσου

347 καὶ Τιμοθέου Γέρμης

συναινῶν ὑπέγραψα: —

ΤΜΑ Θεόδωρος ἐπίσκοπος Ταρσοῦ τῆς μητροπόλεως καὶ ὑπὲρ τῶν ἀπόντων ἐπισκόπων τῶν ὑπ' ἐμὲ

348 Σαλουστίου Κωρύκου

349 καὶ Ματρωνιανοῦ Πομπηιουπόλεως

συναινῶν ὑπέγραψα: —

ΤΜΒ Μαριανὸς ἐπίσκοπος Συνάδων τῆς μητροπόλεως καὶ ὑπὲρ τῶν ἀπόντων εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων τῶν ὑπ' ἐμὲ L IIII 603

350 Ἑλλαδίου πόλεως ⟨Σ⟩τεκτορίου

351 Παύλου πόλεως Ἀμαδάσσης

352 Αὐξάνοντος πόλεως Προμισσοῦ

353 Ὀτρέως πόλεως Κινναβορίου

354 Αὐξάνοντος πόλεως Βρύζου

355 Ἰακώβου πόλεως Πρυμνιάσσης

M, B [= ab], Φ

3 πόλεως om. B πώγλων M 5 μαυδοῦ B 6 ἐτενῶν B^b 7 ἀδραμυτηνὸσ, υτη in ras. M συνήινεσα καὶ] ὁρίσασ B^b 8 *Marcellinus* $Φ^{cr}$ 15 om. $Φ^a$ ῥεστιανὸσ B *Restitutianus* $Φ^{cr}$ 16 πέτρασ M 18 κορυδάλων B 19 Χώματος] μου B^b om. $B^aΦ^a$ 21 ὑπὲρ B^b 22 ὄκησ B 26 προικονήσου B 29 *Dorotheus* $Φ^{cr}$ 30 ὑπ' M εἰσ B 31 κορύκου M add. *per Philippum Adanensem* Coll. Dionysiana aucta 49 Σ 34 *Marinianus* Φ τῆσ μητροπόλεωσ συνάδων B 36 τεκτορίου MΦ τετοκτορίου B 39 κιναβορίου B κινναμορίου M

356 καὶ Βασιλείου πόλεως Ὄτρου
συναινῶν ὑπέγραψα: —
ΤΜΓ Κῦρος ἐπίσκοπος Ἀναζάρβου τῆς μητροπόλεως καὶ ὑπὲρ τῶν ἀπόντων ἐπισκόπων τῶν ὑπ' ἐμὲ
357 Παρηγορίου Κασταβάλης
358 Ἰουλιανοῦ Ἀλεξανδρείας
359 Εὐσταθίου Αἰγῶν
συναινῶν ὑπέγραψα: —
M VII 165 ΤΜΔ Ὀνησιφόρος ἐπίσκοπος Ἰκονίου μητροπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα καὶ ὑπὲρ τῶν ἀπόντων ἐπισκόπων τῶν ὑπ' ἐμὲ
360 Εὐγενίου πόλεως Βαράτων
361 Διομήδους πόλεως Ἀμβλάδων
362 Ἀετίου Ἰσαυροπόλεως
363 Εὐσταθίου πόλεως Σαυάτρων
364 Ἡγεμονίου πόλεως Γδαμαύτου
365 Κόνωνος πόλεως Πέρτων
366 Ἁρματίου πόλεως Μισθίας
367 Ὀνησίμου πόλεως Ἰλίστρων
368 Ὀλυμπίου πόλεως Οὐσάδων
συναινῶν ὑπέγραψα: —
ΤΜΕ Βασίλειος ἐπίσκοπος Σελευκείας μητροπόλεως Ἰσαυρίας ὁρίσας ὑπέγραψα καὶ ὑπὲρ τῶν ἀπόντων ὑπ' ἐμὲ ἐπισκόπων
369 Ἀντωνίου Νεφελίδος
370 Ἰακώβου Ἀνεμωρίου
371 Νουνεχίου Χαράδρων
372 Διαφεροντίου Ὄλβης
373 Ἀντωνίου Δομετιουπόλεως
374 Στεφάνου Δαλισάνδου
375 Παύλου Ἱεραπόλεως
376 Μηνοδώρου Εἰρηνουπόλεως
377 Κόνωνος Σβίδης: —
ΤΜϚ Νουνέχιος ἐπίσκοπος Λαοδικείας τῆς μητροπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα καὶ ὑπὲρ τῶν ἀπόντων ὑπ' ἐμὲ ἐπισκόπων
378 Συμμαχίου πόλεως Ἀττούδων
379 Φιλητοῦ πόλεως Χαιρατάπων
380 Ἐπιφανίου πόλεως Κολασσῶν
381 Εὐαγόρα πόλεως Ἰλούζων
382 Ζωσίμου πόλεως θεμισσοῦ
383 Ἀντιόχου πόλεως Σανάων
384 Φιλαδέλφου πόλεως Ἀτανασσοῦ
385 Ἀραβίου πόλεως Συννάου

M, B [= ab], Φ

3 *Cyrus* Φ κύριλλοσ MB *Anazarborum* Φ^a 5 καστάβησ MB 6 ἀλεξάνδρου B^b 7 *Aegeorum* Φ^a 10 ἐπισκόπων om. B^a 11 Βαράτων Φ^{ar} βαράγων $M\Phi^c$ βαράγγων B 15 γδαμαυτοῦ $M\Phi^a$ γδμαυτοῦ B ὑδμαυτοῦ B^b *Gedammao* Φ^{cr} 16 περσῶν B 21 ἰσαυρίασ μητροπόλεωσ B^b ὁρίσας om. M 23 νεφελιάδοσ B^a 31 Σβίδης scripsi βίδησ B βήδησ M *bidis* Φ^a *isbidae* Φ^c *isidae* Φ^r 33 ἐπισκόπων om. M 35 Χαρατάπων MB, corr. M 37 ελλούζων M 38 *Themisonii* Φ^{cr} *Themissonii* Φ^a 39 συναῶν M *sanao* Φ^a 40 *Filadelfo* Φ^a *Philadelphio* Φ^{cr} 41 ἁραμίου B

386 Ἡρακλείου πόλεως Κυδισσοῦ
387 Γαίου πόλεως Ἀλίων
388 Ματθία πόλεως Τεμενουθύρων
389 Φιλίππου πόλεως Πελτῶν
390 Τατιανοῦ πόλεως Φιλιππουπόλεως: —

ΤΜΖ Ὀλύμπιος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Κύπρου ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Ἐπαφροδίτου ἐπισκόπου πόλεως Ταμάσου καὶ ὑπὲρ τῶν ἀπόντων

391 Ἑρμολάου πόλεως
392 Καρτερίου πόλεως
393 Ἀριστοκλέους
394 Τιβεριανοῦ πόλεως
395 Νικοπολίωνος πόλεως: —

ΤΜΗ Συμεώνης ἐπίσκοπος Ἀμίδης τῆς μητροπόλεως ὑπέγραψα καὶ ὑπὲρ τῶν ὑπ' ἐμὲ

396 Εὐσεβίου Μαρωνουπόλεως
397 Καιουμᾶ Οὐαλαρσεκουπόλεως M VII 168
398 Σηρικίου πόλεως

διὰ Πέτρου πρεσβυτέρου: —

ΤΜΘ Περγάμιος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας τῆς Πισιδῶν μητροπόλεως ὑπέγραψα καὶ ὑπὲρ τῶν ἀπόντων θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τῆς προειρημένης ἐπαρχίας

399 Ἀπελλίου πόλεως
400 Πρωτογένους πόλεως
401 Μαρκελλίνου πόλεως
402 Μαξιμίνου πόλεως
403 Τιμοθέου πόλεως
404 Εὐτροπίου πόλεως
405 Ἀρμενίου πόλεως
406 Μουσωνίου πόλεως

ΤΝ Στέφανος ἐπίσκοπος Ἐφέσου τῆς μητροπόλεως καὶ ὑπὲρ τῶν ὑπ' ἐμὲ ἀπόντων L IIII 606 θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων, τουτέστιν

407 Εὐτροπίου πόλεως Περγάμου
408 Φλαβιανοῦ πόλεως Ἀδραμυττίου
409 Μαξίμου πόλεως Ἀσσοῦ
410 Ἀρετιανοῦ πόλεως Ἀντάνδρων
411 Χρυσογόνου πόλεως Μύκης
412 Ἀλεξάνδρου πόλεως Μαγνησίας
413 Εὐσταθίου πόλεως Τεμένου
414 Δρακοντίου πόλεως Ἐρυθρῶν
415 Γενναδίου πόλεως Τέων
416 Ἰουλιανοῦ πόλεως Λεβέδου
417 Ἀλεξάνδρου πόλεως Κολοφῶνος

M, B [= ab], Φ

1 κηδισσοῦ M^{corr} 3 τεμένου θηρῶν M^{corr} 4 et huc et ad p. 152, 41 pertinet Coll. Dionys. aucta 335 Σ *Philippus Ancyras sideras* 5 *Tatiano* Φ τατίνου MB 11 τιβεριανουπόλεωσ M τιβεριουπόλεωσ B *Tiberio* Φ; neque Καρτεριόπολις neque Τιβεριούπολις neque Νικόπολις unquam inter Cypri sedes episcopales uel omnino ciuitates commemorantur 12 νικοπολίωνοσ MB$Φ^a$ *nicopolis* $Φ^{cr}$ 15 μαρονουπόλεωσ B Σοφανηνῆς Coll. Dionys. aucta 114 Ἰγγίλης Σ 16 Ἰγγίλης Coll. Dionys. aucta 113 Σοφανηνῆς Σ 19 πισσιδῶν B 20 καὶ om. B^b 21 *Apellino* Φ 24 *Maximo* $Φ^{cr}$ 34 ἀττάνδρων MB 35 Κύμης Φ, cf. Hierocl. 661, 3 37 *timeni* [i. e. Τημένου] $Φ^a$

418 Ζωτικοῦ πόλεως Ἀναΐας
419 Ἰσιδώρου πόλεως Πριήνης
420 Μαξίμου πόλεως Τράλλεων
421 Σαββατίου πόλεως Μασταύρων
422 Εὐστοργίου πόλεως Διὸς ἱεροῦ
423 Γεροντίου πόλεως Ἀρκαδιουπόλεως
424 Θωμᾶ πόλεως Αὐλίου κώμης
425 Ῥουφίνου πόλεως
426 Ἰωάννου πόλεως Βαρέττων
425 Βασιλείου πόλεως Σέων
426 Ἀλεξάνδρου πόλεως Μοναύλης
συναινέσας ὑπέγραψα διὰ Ἑσπερίου ἐπισκόπου Πιτάνης: —

ΤΝΑ Κωνστάντιος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Βόστρων καὶ ὑπὲρ τῶν ὑπ' ἐμὲ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων
427 Πλάκκου πόλεως Γεράσων
428 Ζώσυος πόλεως Ἐσβούντων
429 Μάλχου πόλεως Αἴνου
430 Γαΰτου πόλεως Νεέλων
431 Νόννου πόλεως Ζεραμένης
432 Χίλωνος πόλεως Νέας πόλεως
433 Ἰωάννου πόλεως Ἔρρης
434 Ἰοβίου πόλεως Νέβης
435 Γαιανοῦ πόλεως Μηδάβων
436 Σευήρου Μαξιμιανουπόλεως
437 Ἀναστασίου πόλεως Εὐτιμίας
438 Σολέμου πόλεως Κωνσταντιανῆς
439 Μάρα πόλεως Διονυσιάδος
συναινέσας ὑπέγραψα: —

M VII 169 ΤΝΒ Θεόδωρος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Δαμασκοῦ καὶ ὑπὲρ τῶν ὑπ' ἐμὲ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων
440 Ἰωάννου πόλεως Παλμύρας
441 Δάδα πόλεως Χοναχάρων
442 Εὐσεβίου πόλεως Ἰαβρούδων
443 Θεοδώρου πόλεως Δανάβων
444 Ἀβραμίου πόλεως Ἀρλάνων
445 Πέτρου πόλεως Κοραδέων
συναινέσας ὑπέγραψα

ΤΝΓ Στέφανος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Ἱεραπόλεως καὶ ὑπὲρ τῶν ὑπ' ἐμὲ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων
446 Οὐρανίου πόλεως Σούρων
447 Μάρα πόλεως Ὠρίμων
448 Δαυὶδ πόλεως Εὐρωποῦ
449 Κοσμᾶ πόλεως

M, B [= ab], Φ

2 *Prienae* Φ πριαίνησ M τριαίνησ B 3/4 Τράλλεων — πόλεως om. B 7 = supra 185 8. 9 om. B^b 10 σέων [i. e. Σιών] M ἀσαίων B *teorum* $Φ^{cr}$ *reorum* $Φ^a$ 11 μεναύλησ B 13 *Constantinus* $Φ^{cr}$ 15 πλάκου B 19 ξεραβένησ $B^bΦ$ 20 χειλωνοσ B 26 *Constantinae* et *Constantianae* Φ 27 βάρα B 34 δάβων B^a δάβρων B^b 35 ἀβρααμίου M ἀρχάων B^b 36 κοραδαίων MB

450 Μαριανοῦ πόλεως Ῥοσαφᾶ
συναινέσας ὑπέγραψα: —
451 ΤΝΔ Γρηγόριος ἐπίσκοπος Ἀδριανουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
452 ΤΝΕ Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Διβέλλου ὁρίσας ὑπέγραψα: —

10 Ὁ θειότατος καὶ εὐσεβέστατος ἡμῶν δεσπότης πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον εἶπεν· Λεγέτω ἡ ἁγία σύνοδος εἰ κατὰ συναίνεσιν πάντων τῶν ὁσιωτάτων ἐπισκόπων ὁ νῦν ἀναγνωσθεὶς ὅρος ἐξεφωνήθη.

Ῥω ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω.

11 Πάντες ἐβόησαν· Πάντες οὕτως πιστεύομεν. μία πίστις μία γνώμη. πάντες τὸ αὐτὸ φρονοῦμεν. πάντες συναινέσαντες ὑπεγράψαμεν. πάντες ὀρθόδοξοι ἐσμέν. αὕτη ἡ πίστις τῶν πατέρων. αὕτη ἡ πίστις τῶν ἀποστόλων. αὕτη ἡ πίστις τῶν ὀρθοδόξων. αὕτη ἡ πίστις τὴν οἰκουμένην ἔσωσεν. Μαρκιανῶι νέωι Κωνσταντίνωι νέωι Παύλωι νέωι Δαυίδ. τὰ ἔτη τοῦ Δαυὶδ τῶι βασιλεῖ. εὐσεβῆ, κύριε, ζωὴν αὐτῶι, νέωι Κωνσταντίνωι, νέωι Μαρκιανῶι. ὑμεῖς ἡ εἰρήνη τῆς οἰκουμένης. εὐσεβῆ, κύριε, ζωὴν αὐτῶι. φυλάξει ὑμᾶς ἡ πίστις ὑμῶν. τὸν Χριστὸν τιμᾶις, αὐτός σε φυλάξει. τὴν ὀρθοδοξίαν σὺ ἐβεβαίωσας. ὡς οἱ ἀπόστολοι, οὕτω πιστεύετε. τῆς αὐγούστης πολλὰ τὰ ἔτη. ὑμεῖς φωστῆρες τῆς ὀρθοδοξίας. διὰ ταῦτα πανταχοῦ εἰρήνη, τοὺς φωστῆρας τῆς εἰρήνης κύριε φύλαξον. τοὺς φωστῆρας τῆς οἰκουμένης κύριε φύλαξον. αἰωνία μνήμη νέωι Κωνσταντίνωι. τὴν ἀπὸ γένους ὀρθόδοξον ὁ θεὸς φυλάξει. τὴν φύλακα τῆς πίστεως ὁ θεὸς φυλάξει. τὴν ἀεὶ εὐσεβῆ ὁ θεὸς φυλάξει. τὴν εὐσεβῆ τὴν ὀρθόδοξον τὴν κατὰ τῶν αἱρετικῶν ὁ θεὸς φυλάξει. ὅλους τοὺς αἱρετικοὺς σὺ ἐδίωξας. Νεστόριον καὶ Εὐτυχέα σὺ ἐδίωξας. ἀπείη φθόνος τῆς ὑμῶν βασιλείας. ἄξιοι τῆς πίστεως, ἄξιοι τοῦ Χριστοῦ, ἀπείη φθόνος τῆς ὑμῶν βασιλείας. οἱ πιστοὶ βασιλεῖς οὕτω τιμῶνται. ὁ θεὸς φυλάξει τὸ κράτος ὑμῶν. ὁ θεὸς εἰρηνεύσει τὴν βασιλείαν ὑμῶν. Μαρκιανὸς νέος Κωνσταντῖνος. Πουλχερία νέα Ἑλένη. τῆς Ἑλένης τὴν πίστιν σὺ ἐπεδείξω. τῆς Ἑλένης τὸν ζῆλον σὺ ἐπεδείξω. ἡ ὑμετέρα ζωὴ πάντων ἀσφάλεια. ἡ ὑμετέρα πίστις δόξα τῶν ἐκκλησιῶν. L IIII 607

12 Ὁ θειότατος καὶ εὐσεβέστατος ἡμῶν δεσπότης πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον εἶπεν· Εἰ καὶ κάματον τῆι ὑμετέραι εὐλαβείαι καὶ σκυλμὸν ἐποιήσαμεν, χάριν μεγίστην ὁμολογοῦ-

14—p. 158, 5 praeter Φ extat altera uersio in Collectione Hispana [Λ^{s}] et Gestorum Chalcedonensium Collectione Vaticana 4 [Λ^{v}, uol. II 2], praeterea cf. eiusdem Collectionis 6 [Λ^{o}]

M, B [= ab], bcv [inde a 5], Φ, Λ^{s} [5—14 αὐτῶι, inde a 29 usque ad p. 156, 7] Λ^{v} [inde a 5], Λ^{o}

1 ῥωσαφᾶ M 2 συναινῶν B 3. 4 om. Φ 4 Ἰοβιανός Coll. Dionys. aucta 16 Σ 5 ἡμῶν δεσπότης] βασιλεὺσ bcv 6 σύναισιν B^{bb} 8 Ῥω — ἀνέγνω om. bcvΦΛ Πάντες ἐβόησαν] ἡ ἁγία σύνοδος ἐξεβόησε v 10 τὸ om. B^{b} 13/14 *pio* Φ^{r} *pie* Φ^{a}Λ^{v} *piissime* Λ^{s} om. Φ^{c} 14 νέωι^{1} — 28 om. Λ^{s} 14 νέωι^{2} om. bv νέω παύλω c 15 *pie* ΦΛ^{v} ἡμῶν v 16 *Christum quem* Φ^{cr} φυλάξοι v 16/17 ὡς οἱ — πιστεύετε] νεστόριον καὶ εὐτυχέα σὺ ἐδίωξασ bcv 17 τῆς — ἔτη om. bv 18 διὰ — εἰρήνη om. bcv 19 τοὺς — φύλαξον] *in solo Acumitano codice inueni* adnotat Rusticus ἡ μνήμη B κωνσταντίνω μαρκιανῶ· πουλχερία νέα ἑλένη· τῆσ ἑλένησ τὸν ζῆλον· σὺ ἐπεδείξω· διὰ [om. b] ταῦτα πανταχοῦ εἰρήνη bcv 20 ὁ — φυλάξει] κύριε φύλαξον bcvΛ^{v} τὴν φύλακα — φυλάξει om. B^{bc} ὁ — φυλάξει] κύριε φύλαξον bv 21 τὴν^{1} — φυλάξει om. bcv 22/23 Νεστόριον — ἐδίωξας om. bcv 23 βασιλείας] *fide* Λ^{v} βασιλείασ ὑμῶν bcv 23—28 ἄξιοι τῆς — ἐκκλησιῶν om. cv 23/24 ἄξιοι τῆς — τιμῶνται om. b 24 ὑμῶν] φιλοχρίστου Φ^{a}Λ^{v} οὕτε B^{b} 25—27 Μαρκιανὸς — ἀσφάλεια om. b 26 τῆς Ἑλένης om. B 26/27 τὴν — Ἑλένης om. Φ^{cr} 27 post ἐπεδείξω habet *crucem Christi tu defendis. inuenit Helena, saluauit Pulcheria* Λ^{v} 29 εὐλαβέστατοσ MB^{a} 29—p. 156, 13 ποιμένων hic om. bcv, cf. ad p. 156, 14 30 praemittit τῆς — φανερωθείσης [p. 156, 15—17] Λ^{s} εὐλαβείαι om. c

μεν τῶι πάντων σωτῆρι θεῶι ὅτι πολλῶν πλανωμένων περὶ τὴν πίστιν ἀναιρεθείσης τῆς διχονοίας εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ὁμογνωμόνως θρησκείαν ἅπαντες συνήλθομεν, ἐλπίζοντες τὴν ταχίστην πρὸς τὸ κρεῖττον ταῖς ὑμετέραις πρεσβείαις καὶ τὴν ἐπὶ πᾶσιν εἰρήνην ἡμῖν παρὰ τοῦ θεοῦ δωρηθήσεσθαι.

13 Πάντες ἐβόησαν· Ταῦτα ἄξια τῆς ὑμῶν βασιλείας. ταῦτα ἴδια τῆς ὑμῶν βασιλείας. τοῦτο κατόρθωμα τῆς σῆς βασιλείας, ἄξιε τῆς πίστεως, ἄξιε τοῦ Χριστοῦ, ἄξιε καὶ τῆς βασιλείας καὶ τῆς θρησκείας. διὰ ταῦτα εἰρηνεύει ἡ οἰκουμένη. ταῦτα ἄξια τῆς ὑμῶν βασιλείας. διὰ σοῦ ἡ ὀρθοδοξία ἐβεβαιώθη, διὰ σὲ οὐκ ἔνι αἵρεσις.
M VII 173 οὐράνιε βασιλεῦ, τὸν ἐπίγειον φύλαξον· διὰ σοῦ βεβαία ἡ πίστις. οὐράνιε βασιλεῦ, τὴν αὐγούσταν φύλαξον· διὰ σοῦ βεβαία ἡ πίστις. εἷς θεὸς ὁ τοῦτο ποιήσας. οὐράνιε βασιλεῦ, τὴν αὐγούσταν φύλαξον. ἄξιοι τῆς εἰρήνης. τοὺς αἱρετικοὺς σὺ ἐδίωξας. Νεστορίωι καὶ Εὐτυχεῖ ἀνάθεμα, ἀνάθεμα καὶ Διοσκόρωι. δι' ὑμᾶς ἡ πίστις, δι' ὑμᾶς ἡ εἰρήνη. αὕτη εὐχὴ τῶν ἐκκλησιῶν, αὕτη εὐχὴ τῶν ποιμένων. Νεστορίωι καὶ Εὐτυχεῖ καὶ Διοσκόρωι ἀνάθεμα.

14 Ὁ θειότατος καὶ εὐσεβέστατος ἡμῶν δεσπότης πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον εἶπεν· Τῆς εὐσεβοῦς καὶ καθολικῆς πίστεως παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου κατὰ τὴν τῶν πατέρων ἔκθεσιν φανερωθείσης δίκαιον ὁμοῦ καὶ συμφέρον εἶναι ἡ ἡμετέρα γαληνότης ἐδοκίμασεν πᾶσαν τοῦ λοιποῦ φιλονεικίας ἀφορμὴν περὶ τῆς εὐαγοῦς θρησκείας ἀναιρεθῆναι. εἴ τις τοίνυν ἰδιώτης ἢ στρατείαι προσομιλήσας ἢ εἰς κλῆρον τελῶν δημοσίαι περὶ τῆς πίστεως ὀχλαγώγιον συναγαγὼν ἐν προσχήματι διαλέξεως θόρυβον ἐμποιεῖ, ἵστω ὡς ὁ μὲν ἰδιώτου τύχην ἐπιγραφόμενος τῆς βασιλίδος ἐξελαθήσεται πόλεως, ὁ δὲ στρατευόμενος περὶ τῆς ἑαυτοῦ στρατείας καὶ ὁ κληρικὸς περὶ τοῦ ἰδίου βαθμοῦ κινδυνεύσουσι καὶ ἑτέραις ὑποβληθήσονται τιμωρίαις.

15 Πάντες ἐβόησαν· Πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως. τοῦ φιλοχρίστου βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη. τῶι εὐσεβεῖ, τῶι Χριστιανῶι. τὰς ἐκκλησίας σὺ ὤρθωσας, τὴν ὀρθο-
L IIII 610 δοξίαν σὺ ἐστήριξας. τῆς αὐγούστης πολλὰ τὰ ἔτη τῆι εὐσεβεῖ καὶ φιλοχρίστωι. τὴν ὑμετέραν βασιλείαν ὁ θεὸς φυλάξει. τοὺς αἱρετικοὺς ὑμεῖς ἐξεβάλετε. Νεστορίωι καὶ Εὐτυχεῖ καὶ Διοσκόρωι ἀνάθεμα. ἡ τριὰς τοὺς τρεῖς καθεῖλεν. ἡ τριὰς τοὺς τρεῖς ἐξέβαλεν. δι' αἰῶνος ἡ ὑμῶν βασιλεία.

16 Ὁ θειότατος καὶ εὐσεβέστατος ἡμῶν δεσπότης πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον εἶπεν· Τινά ἐστι κεφάλαια ἅττινα πρὸς τιμὴν τῆς ὑμετέρας εὐλαβείας ὑμῖν ἐφυλάξαμεν, πρέπον ἡγησάμενοι παρ' ὑμῶν ταῦτα κανονικῶς κατὰ σύνοδον τυπωθῆναι ἢ νόμοις θεσπισθῆναι ἡμετέροις.

Καὶ κατὰ κέλευσιν τοῦ θειοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κωνσιστωρίου τὰ κεφάλαια ἀνέγνω οὕτως

---

30 σημειωτέον τὴν τοῦ βασιλέως εὐσέβειαν ὅπως τὴν σύνοδον προτετίμηκεν ἢ ἑαυτὸν ἐν τῆι τῶν κεφαλαίων ἐκθέσει M^{mg}

30—33 adfert Pelagius papa II t. IIII 2 p. 127

M, B [= ab], bcv [13. 14. 1—4] Φ, Λ^{s} [1—7 οἰκουμένη. 15—23], Λ^{v} [1—33], (Λ^{o})

1 σωτῆρι om. c θεῶι bcvΦΛ^{o}Λ^{s} χῶ MBΛ^{v} 2/3 *nunc . . conuenimus* Φ^{cr}Λ^{s} *etiam modo conuenimus* Λ^{v} 4 δωρήσεσθαι bv 5 ὑμῶν^{1}] ἡμῶν M 7 *digne imperio, digne fide et religione* Φ^{cr} 7 ταῦτα^{2} — 14 om. Λ^{s} 10 *augustum* Φ^{a} διὰ — πίστις om. Φ^{a} εἷς] *bonus* Λ^{v} 11 *augustum* Φ^{a} ἄξιοι MBΛ^{v} ἄξιε Φ 13 αὕτη^{1} ἡ B^{b} 14 ἀνάθεμα ἡ τριὰσ τοὺς τρεῖσ καθεῖλεν [huc usque b] ὁ θ̄σ̄ φυλάξει τὸ κράτοσ ὑμῶν· ὁ θ̄σ̄ εἰρηνεύσει τὴν βασιλείαν ὑμῶν· ἡ ὑμετέρα πίστισ δόξα τῶν ἐκκλησιῶν bcv, tum secuntur in bcv p. 155, 29—p. 156, 4 16 καθολικῆσ ἡμῶν B 22 κινδυνεύσει B 23 ὑποβληθήσεται B 24 πολλὰ — τοῦ βασιλέως om. Φ^{a} 24/25 τοῦ φιλοχρίστου — ἔτη] *multos annos augustae* Φ^{cr} 25 τῶ — Χριστιανῶ MBΦ^{cr}Λ^{v} *imperatori multi anni piissimo et Christianissimo* Φ^{a} 26 τῆι — φιλοχρίστωι] *multi anni piissime amanti* χ̄ρ̄ῑ Φ^{a} 28/29 ἡ τριὰς^{2} — ἐξέβαλεν om. Λ^{v} 34—p. 157, 27 om. Λ^{v}

17 Τοὺς ἀληθῶς καὶ εἰλικρινῶς τὸν μονήρη μετιόντας βίον τῆς ὀφειλομένης αὐτοῖς ἀξιοῦμεν τιμῆς· ἐπειδὴ δὲ τινὲς τῶι μοναχικῶι κεχρημένοι προσχήματι καὶ τὰς ἐκκλησίας M VII 176 καὶ τὰ κοινὰ διαταράττουσι πράγματα, ἔδοξε μηδένα μὲν οἰκοδομεῖν μοναστήριον παρὰ γνώμην τοῦ τῆς πόλεως ἐπισκόπου, μήτε δὲ ἐν κτήματι παρὰ γνώμην τοῦ δεσπότου τοῦ κτήματος. τοὺς δὲ καθ' ἑκάστην πόλιν καὶ χώραν μονάζοντας ὑποτετάχθαι τῶι ἐπισκόπωι καὶ τὴν ἡσυχίαν ἀσπάζεσθαι καὶ προσέχειν μόνηι τῆι νηστείαι καὶ τῆι προσευχῆι, μήτε δὲ ἐκκλησιαστικοῖς ἢ δημοσίοις παρενοχλεῖν πράγμασιν, εἰ μή ποτε ἄρα ἐπιτραπεῖεν διὰ χρείαν ἀναγκαίαν ὑπὸ τοῦ τῆς πόλεως ἐπισκόπου. μήτε μὴν ἐξουσίαν ἔχειν τοὺς μονάζοντας δέχεσθαι ἐν τοῖς ἑαυτῶν μοναστηρίοις δούλους ἢ ἐναπογράφους παρὰ γνώμην τῶν δεσποτῶν.

18 Ἐπειδὴ δὲ τινὲς τῶν ἐν τῶι κλήρωι κατειλεγμένων καὶ τῶν μοναζόντων τὴν φιλοχρηματίαν νοσοῦντες εἰς φροντίδας βιωτικῶν πραγμάτων ἑαυτοὺς ἐμβάλλουσι μισθωταὶ κτημάτων ἢ ἐπίτροποι καθιστάμενοι ἢ οἰκίαις προσεδρεύοντες ὡς διοικοῦντες, ἔδοξε τῆι ἁγίαι ταύτηι καὶ μεγάληι συνόδωι μηδένα κληρικὸν μισθοῦσθαι κτήματα ἢ ἐπιτροπὴν ἀναδέχεσθαι, εἰ μή ποτε ἄρα παρὰ τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου ἐπιτραπεῖεν τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων ποιεῖσθαι φροντίδα. εἰ δέ τις μετὰ τὸν ὅρον τοῦτον ἢ αὐτὸς τολμήσοι μισθώσασθαι ἢ δι' ἄλλου τινὸς τοιαύτην ἀναδέξασθαι φροντίδα, τῶι ἐκκλησιαστικῶι τοῦτον ὑποβάλλεσθαι ἐπιτιμίωι· εἰ δὲ ἐπιμένει φιλονεικῶν, γυμνοῦσθαι αὐτὸν τοῦ ἀξιώματος.

19 Κληρικοὺς εἰς ἐκκλησίαν τελοῦντας μὴ ἐξεῖναι εἰς ἄλλης πόλεως τάττεσθαι ἐκκλησίαν, ἀλλὰ στέργειν ἐκείνην ἐν ἧι λειτουργεῖν ἐξ ἀρχῆς ἠξιώθησαν, ἔξω ἐκείνων οἵτινες ἀπολέσαντες τὰς οἰκείας πατρίδας ἀπὸ ἀνάγκης εἰς ἄλλην ἐκκλησίαν μετῆλθον. εἰ δέ τις μετὰ τὸν ὅρον τοῦτον τὸν ἄλλωι ἐπισκόπωι προσήκοντα δέξαιτο κληρικόν, ἔδοξεν ἀκοινώνητον γενέσθαι καὶ τὸν δεχθέντα καὶ τὸν δεξάμενον, ἕως ἂν ὁ ἀποστὰς κληρικὸς εἰς τὴν ἰδίαν ἐπανέλθηι ἐκκλησίαν.

20 Καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ἐπιδοθέντων τῶν κεφαλαίων παρὰ τοῦ θειοτάτου καὶ L IIII 611 εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου τῶι θεοφιλεστάτωι ἀρχιεπισκόπωι τῆς βαοιλίδος Κωνσταν- 26 τινουπόλεως νέας Ῥώμης Ἀνατολίωι πάντες οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων. τῶι εὐσεβεῖ, τῶι Χριστιανῶι. ὁ Χριστὸς ὃν σέβηι, M VII 177 αὐτός σε φυλάξει. ταῦτα τῆς πίστεως ἄξια. τῶι ἱερεῖ, τῶι βασιλεῖ. τὰς ἐκκλησίας σὺ ὤρθωσας, νικητὰ πολεμίων, διδάσκαλε πίστεως. πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστης. 30 τῆι εὐσεβεῖ, τῆι φιλοχρίστωι. τῆς ὀρθοδόξου πολλὰ τὰ ἔτη. τὴν ὑμετέραν βασιλείαν ὁ θεὸς φυλάξει. τοὺς αἱρετικοὺς ὑμεῖς καθείλετε. τὴν πίστιν ὑμεῖς ἐφυλάξατε. ἄφθονα τῆς ὑμῶν βασιλείας. δι' αἰῶνος ἡ ὑμῶν βασιλεία.

21 Ὁ θειότατος καὶ εὐσεβέστατος ἡμῶν δεσπότης πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον εἶπεν· Εἰς τιμὴν τῆς τε ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας καὶ τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος τὴν Χαλκηδονέων 35 πόλιν, ἐν ἧι τὰ τῆς ἁγίας πίστεως κατὰ σύνοδον διεκροτήθη, μητροπόλεως ἔχειν πρεσβεῖα ἐθεσπίσαμεν, ὀνόματι μόνωι ταύτην τιμήσαντες, σωιζομένου δηλαδὴ τῆι Νικομηδέων μητροπόλει τοῦ οἰκείου ἀξιώματος. Ῥω

22 Πάντες ἐβόησαν· Δικαία ἡ κρίσις τοῦ βασιλέως. ἄξιε τῆς ἁγίας [τριάδος]. ἐν πάσχα τῆι οἰκουμένηι. τὰς περιστάσεις τῶν ἐπισκόπων ὑμεῖς κωλύσατε. ἡ ἁγία 40 [τριὰς] φυλάξει σε. δεόμεθα, ἀπόλυσον ἡμᾶς. εὐσεβὴς εἶ, βασιλεῦ, ἀπόλυσον ἡμᾶς.

41—p. 158, 4 adfert Pelagius papa II t. IIII 2 p. 127

M, B [= ab], Φ, Λ^{v} [inde a 27], (Λ^{o})

12 πραγμάτων B^{a}Φ^{cr} ἀνθρώπων MB^{b}Φ^{a} γρ ἀνθρώπων B^{a} in mg 19 ἀλλὰ κληρικοὺσ M^{corr} 21 ἰδίασ B 26 *episcopo* Φ 27 νέας Ῥώμης om. Φ οἱ — ἐπίσκοποι om. Φ θεοφιλέστατοι καὶ εὐσεβέστατοι M 28 τῶν βασιλέων] *imperatori* Φ *principem* Λ^{v} 30 πολέμων ΦΛ^{v} 31 τῆι^{1}] τῶ M 36 τὰ om. B^{b} 39 τριάδοσ MBΦ^{a} *martyre* Φ^{cr}Λ^{v}, cf. 35 40 τὰς — κωλύσατε om. Λ^{v} *circumuentiones* Φ^{cr} *uiolentias* Φ^{a} παραστάσεισ MB 41 τριὰσ MBΦ^{a} om. Φ^{cr}Λ^{v} εὐσεβὴς — ἡμᾶς om. B^{b}Λ^{v}

23 Ὁ θειότατος καὶ εὐσεβέστατος ἡμῶν δεσπότης πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον εἶπεν· Κεκμήκατε τῶι καλῶι διαστήματι σκυλμὸν ὑπομείναντες· ἀναμείνατε δὲ τρεῖς ἡμέρας ἢ τέσσαρας ἔτι καὶ παρόντων τῶν μεγαλοπρεπεστάτων ἡμῶν ἀρχόντων ἕκαστα ὧν βούλεσθε, κινήσατε, τῆς προσηκούσης βοηθείας ἀξιωθησόμενοι. μηδεὶς δὲ ὑμῶν πρὸ τοῦ τελείους τύπους πάντων δοθῆναι τῆς ἁγίας ἀναχωρήσηι συνόδου. Ῥω

L IIII 755 M VII 357 Ὅροι ἐκκλησιαστικοὶ ἐκφωνηθέντες παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς ἐν Χαλκηδόνι συναχθείσης

Πρᾶξις γ̄

1 Τοὺς παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων καθ' ἑκάστην σύνοδον ἄχρι τοῦ νῦν ἐκτεθέντας κανόνας κρατεῖν ἐδικαιώσαμεν.

2 Εἴ τις ἐπίσκοπος ἐπὶ χρήμασι χειροτονίαν ποιήσαιτο καὶ εἰς πρᾶσιν καταγάγοι τὴν ἄπρατον χάριν καὶ χειροτονήσοι ἐπὶ χρήμασιν ἐπίσκοπον ἢ χωρεπίσκοπον ἢ πρεσβύτερον ἢ διάκονον ἢ ἕτερόν τινα τῶν ἐν τῶι κλήρωι καταριθμουμένων ἢ προβάλοιτο ἐπὶ χρήμασιν [ἢ] οἰκονόμον ἢ ἔκδικον ἢ παραμονάριον ἢ ὅλως τινὰ τοῦ κανόνος δι' αἰσχρο-
M VII 360 κέρδειαν οἰκείαν, ὁ τοῦτο ἐπιχειρήσας ἐλεγχθεὶς κινδυνευέτω περὶ τὸν οἰκεῖον βαθμὸν καὶ ὁ χειροτονούμενος μηδὲν ἐκ τῆς κατ' ἐμπορίαν ὠφελείσθω χειροτονίας ἢ προβολῆς, ἀλλ' ἔστω ἀλλότριος τῆς ἀξίας ἢ τοῦ φροντίσματος οὗπερ ἐπὶ χρήμασιν ἔτυχεν. εἰ δέ τις καὶ μεσιτεύων φανείη τοῖς οὕτως αἰσχροῖς καὶ ἀθεμίτοις λήμμασιν, καὶ οὗτος εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, τοῦ οἰκείου ἐκπιπτέτω βαθμοῦ· εἰ δὲ λαικὸς ἢ μονάζων, ἀναθεματιζέσθω.

3 Ἦλθεν εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον ὅτι τῶν ἐν τῶι κλήρωι κατειλεγμένων τινὲς δι' αἰσχροκέρδειαν οἰκείαν ἀλλοτρίων κτημάτων γίνονται μισθωταὶ καὶ πράγματα κοσμικὰ ἐργολα-

---

Canonum uersiones Latinae praeter Φ sunt 1) Prisca quae dicitur [Λ^{p}]; 2) Dionysii [Λ^{d}], quam transscripsit Φ^{a}, hic illic ex Γ correxerunt Φ^{c}Φ^{r}; 3) Isidori quae dicitur [Λ^{i}]; 4) quae extat in Collectione quae dicitur Theodosii diaconi [Λ$^{\theta}$]; 5) quae extat in codice Meermano-Wetstreeniano 9 [Λ^{w}]. uersio Syriaca [Σ] exhibetur in Collectione canonum quam edidit Schulthess in *Abhndlg. d. Gött. Ges. d. Wiss. N. F.* X 2 p. 121 sq. praeter MB Graece extant in Canonum sylloga XIIII titulorum

---

M, B [= ab], ΦΛ^{v}(Λ^{o}), Λ$^{\theta}$ [1—5]

1 *dominus noster Marcianus perpetuus augustus* Φ *noster imperator perpetuus augustus* Λ$^{\theta}$ 2 πολλῶ MΦ^{a} 4 ἀξιωθησόμενοι MBΦΛ$^{\theta}$ ἀξιωθησόμενα Λ^{v}Λ^{o} δὲ om. B^{b} ἡμῶν B^{b} πρὸσ τοὺσ B^{b}

M, B [= ab], K [= abcdefhlpqruyz], Λ^{p}Λ^{d}Λ^{i}Λ$^{\theta}$Λ^{w}Σ

Canones hoc loco et pro septima actione exhibent MBΦ^{a}, cf. Fac. 5, 3 p. 715 *canones qui utiliter ibi sunt post definitionem fidei constituti* et Euagr. 2, 18 p. 92, 9 Bid., post actionem de Athanasio Perrensi, quae apud Graecos est quinta decima, collocant Liberatus 13 p. 93 et Φ^{c}Φ^{r}; cf. quae exposui in *Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 2 p. 18

6—8 MBΛ$^{\theta}$, cf. Λ^{d}, κανόνεσ τῶν χλ̄ ἁγίων [ἁγίων καὶ μακαρίων y] πατέρων τῶν ἐν χαλκηδόνι [καλχηδόνι h] συνελθόντων ὑπατείασ [ἐπὶ ὑπατείασ c ὑπατία d] μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου καὶ τοῦ δηλωθησομένου τῇ πρὸ ὀκτὼ καλανδῶν νοεμβρίων [νοεμβρίου h σεπτεμβρίων u] abcdefhpquyz κανόνεσ τῶν χλ̄ ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων τῶν ἐν χαλκηδόνι συνελθόντων ἐπὶ μαρκιανοῦ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέωσ lr 7 τῇ χαλκηδόνι B 9 sq. numeros Graecos adscr. K, Latinos Λ 11 ποιήσοιτο l ποιήσειται u πρᾶσιν] πράγμα d καταγάγη MB 12 χειροτονήσει MB^{a}d χειροτονήση B^{b}u ἐπίσκοπον ἐπὶ χρήμασιν r ἐπίσκοπον — ἢ^{2} om. Λ^{w} ἢ χωρεπίσκοπον om. Λ^{d} 12/13 πρεσβυτέρουσ ἢ διακόνουσ K 13 τινα om. y τῶι om. u κατηριθμημένων de κατηριθμημένον h προβάλλοιτο dlpqruy 14 ἢ^{1} MB om. K, Λ ut uidetur, omnes ἢ παραμονάριον KΣ ἢ προσμονάριον MB om. Λ^{d}Λ^{w} τινὰ om. u τῶν κανόνων d 15 ὁ om. lr τούτω B περὶ τὸν οἰκεῖον κινδυνευέτω B 16 χειροτονίασ ὠφελείσθω z ὠφελεῖσθαι c 17 φρονήματοσ d 19 ἀναθεματιζέσθωσαν h ἀνάθεμα ἔστω y 20/21 οἰκείαν αἰσχροκέρδειαν B αἰσχροκέρδειαν KΛ^{pdiw} 21/p. 159, 1 ἐργολαμβάνονται lr

βοῦσι, τῆς μὲν τοῦ θεοῦ λειτουργίας καταραθυμοῦντες, τοὺς δὲ τῶν κοσμικῶν ὑποτρέχοντες οἴκους καὶ οὐσιῶν χειρισμοὺς ἀναδεχόμενοι διὰ φιλαργυρίαν. ὥρισεν τοίνυν ἡ ἁγία καὶ μεγάλη σύνοδος μηδένα τοῦ λοιποῦ μὴ ἐπίσκοπον μὴ κληρικὸν μὴ μονάζοντα ἢ μισθοῦσθαι κτήματα ἢ πραγμάτων ἐπεισάγειν ἑαυτὸν κοσμικαῖς διοικήσεσι πλὴν εἰ μή που ἐκ νόμων καλοῖτο εἰς ἀφηλίκων ἀπαραίτητον ἐπιτροπὴν ἢ ὁ τῆς πόλεως ἐπίσκοπος ἐκκλησιαστικῶν ἐπιτρέψοι φροντίζειν πραγμάτων ἢ ὀρφανῶν καὶ χηρῶν ἀπρονοήτων L IIII 758 καὶ τῶν προσώπων τῶν μάλιστα τῆς ἐκκλησιαστικῆς δεομένων βοηθείας διὰ τὸν φόβον τοῦ κυρίου. εἰ δέ τις παραβαίνειν τὰ ὡρισμένα τοῦ λοιποῦ ἐπιχειρήσοι, ὁ τοιοῦτος ἐκκλησιαστικοῖς ὑποκείσθω ἐπιτιμίοις.

4 Οἱ ἀληθῶς καὶ εἰλικρινῶς τὸν μονήρη μετιόντες βίον τῆς προσηκούσης ἀξιούσθωσαν τιμῆς· ἐπειδὴ δὲ τινὲς τῶι μοναχικῶι κεχρημένοι προσχήματι τάς τε ἐκκλησίας καὶ τὰ πολιτικὰ διαταράττουσι πράγματα περιιόντες ἀδιαφόρως ἐν ταῖς πόλεσιν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ μοναστήρια ἑαυτοῖς συνιστᾶν ἐπιτηδεύοντες, ἔδοξεν μηδένα μὲν μηδαμοῦ οἰκοδομεῖν μηδὲ συνιστᾶν μοναστήριον ἢ εὐκτήριον οἶκον παρὰ γνώμην τοῦ τῆς πόλεως ἐπισκόπου, τοὺς δὲ καθ' ἑκάστην πόλιν καὶ χώραν μονάζοντας ὑποτετάχθαι τῶι ἐπισκόπωι καὶ τὴν ἡσυχίαν ἀσπάζεσθαι καὶ προσέχειν μόνηι τῆι νηστείαι καὶ τῆι προσευχῆι, ἐν οἷς τόποις ἀπετάξαντο, προσκαρτεροῦντας, μήτε δὲ ἐκκλησιαστικοῖς μήτε βιωτικοῖς παρενοχλεῖν πράγμασιν ἢ ἐπικοινωνεῖν καταλιμπάνοντας τὰ ἴδια μοναστήρια, εἰ μή ποτε ἄρα ἐπιτραπεῖεν διὰ χρείαν ἀναγκαίαν ὑπὸ τοῦ τῆς πόλεως ἐπισκόπου. μηδένα δὲ προσδέχεσθαι ἐν τοῖς μοναστηρίοις δοῦλον ἐπὶ τῶι μονάσαι παρὰ γνώμην τοῦ ἰδίου δεσπότου. τὸν δὲ παραβαίνοντα τοῦτον ἡμῶν τὸν ὅρον ὡρίσαμεν ἀκοινώνητον εἶναι, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ βλασφημῆται, τὸν μέντοι ἐπίσκοπον τῆς πόλεως χρὴ τὴν δέουσαν πρόνοιαν ποιεῖσθαι τῶν μοναστηρίων.

5 Περὶ δὲ τῶν μεταβαινόντων ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν ἐπισκόπων ἢ κληρικῶν ἔδοξε M VII 361 τοὺς περὶ τούτων τεθέντας κανόνας παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἔχειν τὴν ἰδίαν ἰσχύν.

6 Μηδένα δὲ ἀπολελυμένως χειροτονεῖσθαι μήτε πρεσβύτερον μήτε διάκονον μήτε ὅλως τινὰ τῶν ἐν τῶι ἐκκλησιαστικῶι τάγματι, εἰ μὴ ἰδικῶς ἐν ἐκκλησίαι πόλεως ἢ κώμης ἢ μαρτυρίωι ἢ μοναστηρίωι ὁ χειροτονούμενος ἐπικηρύττοιτο. τοὺς δὲ ἀπολύτως χειροτονουμένους ὥρισεν ἡ ἁγία σύνοδος ἄκυρον ἔχειν τὴν τοιαύτην χειροθεσίαν καὶ μηδαμοῦ δύνασθαι ἐνεργεῖν ἐφ' ὕβρει τοῦ χειροτονήσαντος.

7 Τοὺς ἅπαξ ἐν κλήρωι τεταγμένους ἢ καὶ μονάσαντας ὡρίσαμεν μήτε ἐπὶ στρατείαν L IIII 759 μήτε ἐπὶ ἀξίαν κοσμικὴν ἔρχεσθαι, ἢ τοῦτο τολμῶντας καὶ μὴ μεταμελομένους ὥστε ἐπιστρέψαι ἐπὶ τοῦτο ὃ διὰ θεὸν πρότερον εἵλοντο, ἀναθεματίζεσθαι.

8 Οἱ κληρικοὶ τῶν πτωχείων καὶ μοναστηρίων καὶ μαρτυρίων ὑπὸ τῶν ἐν ἑκάστηι πόλει ἐπισκόπων τὴν ἐξουσίαν κατὰ τὴν τῶν ἁγίων πατέρων παράδοσιν διαμενέτωσαν

M, B [= ab], K [= abcdefhlpqr, t [inde a 8], uyz], ΛPΛ^{d}ΛiΛ$^{\theta}$Λ^{w}Σ

1 καταραθυμοῦσι u καταριθμοῦντεσ h 2 διὰ om. l 3 ἁγία καὶ om. Σ καὶ μεγάλη om. MBc 5 που om. u μόνων y ἀνηλίκων r ἀφήλικον καὶ y ἀφηλίκων παίδων l 6 ἐπιτρέψει h 7/8 διὰ — κυρίου om. Λ$^{\theta}$ 8 δέ om. y παραβαίνων pq ἐπιχειρίσει u 10 ἀληθινὸσ u 11 ἐπειδὴ] εἰ u σχήματι rt τε om. y 12 διαταράσσουσι abcdefu ἐκταράττουσι rt ἐκταράσσουσι h περιόντες elpq διαφόρωσ cdehtu om. Λ$^{\theta}$ 13 μοναστηρίοισ d μὲν ΚΛ^{d}Λ^{w} om. MB 14 μηδὲ] μὴ y 16 μόνον ly 17 προσκαρτεροῦντασ Σ προσκαρτεροῦντεσ MBK 19 δὲ om. u 20 τὸ abefrtuy 20/21 τοὺσ — παραβαίνοντασ — ἀκοινωνήτουσ lrt 24 δὲ om. K, Λ omnes, Σ 25 τεθέντασ K, Λ omnes, Σ om. MB ἰδίαν om. deh 26 δὲ om. K, Λ omnes, Σ 27 τοῖσ h τῶ K om. MB ἐκκλησιαστικῶι τάγματι] κλήρω l ἰδικῶς ὢν lt 28 ἢ^{1}] ἐν lt ὁ om. lrty χειροτονουμένουσ lt 28/29 ἐπικηρύττοιτο — χειροτονουμένουσ om. ab 31 τεταγμένουσ K *deputati* Λ^{dw} *taxati* Λ^{i} *ordinati* Λ$^{\theta}$ κατειλεγμένουσ MB ἢ om. deh μοναστὰσ K 32 τοιοῦτο y μεταμελουμένουσ deltruy 33 τὸν θῦ t εἵλοντο πρότερον d εἵλαντο abcfltuy 34 καὶ μαρτυρίων om. MBc 34/35 τὴν ἐξουσίαν τῶν — ἐπισκόπων K 35 τὰσ — παραδόσεισ lrtyΛ^{d}Λ^{w} πατέρων om. t κανόνων Σ

καὶ μὴ κατὰ αὐθάδειαν ἀφηνιάτωσαν τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου. οἱ δὲ τολμῶντες ἀνατρέπειν τὴν τοιαύτην διατύπωσιν καθ' οἷον δήποτε τρόπον καὶ μὴ ὑποταττόμενοι τῷι ἰδίωι ἐπισκόπωι εἰ μὲν εἶεν κληρικοί, τοῖς τῶν κανόνων ὑποκείσθωσαν ἐπιτιμίοις· εἰ δὲ μονάζοντες ἢ λαικοί, ἔστωσαν ἀκοινώνητοι.

9 Εἴ τις κληρικὸς πρὸς κληρικὸν πρᾶγμα ἔχοι, μὴ καταλιμπανέτω τὸν οἰκεῖον ἐπίσκοπον καὶ ἐπὶ κοσμικὰ δικαστήρια κατατρεχέτω, ἀλλὰ πρότερον τὴν ὑπόθεσιν γυμναζέτω παρὰ τῶι ἰδίωι ἐπισκόπωι ἢ γοῦν γνώμηι αὐτοῦ τοῦ ἐπισκόπου παρ' οἷς ἂν τὰ ἀμφότερα μέρη βούληται, τὰ τῆς δίκης συγκροτείσθω. εἰ δέ τις παρὰ ταῦτα ποιήσοι, κανονικοῖς ἐπιτιμίοις ὑποκείσθω. εἰ δὲ καὶ κληρικὸς ἔχοι πρᾶγμα πρὸς τὸν ἴδιον ἢ καὶ πρὸς ἕτερον ἐπίσκοπον, παρὰ τῆι συνόδωι τῆς ἐπαρχίας δικαζέσθω. εἰ δὲ πρὸς τὸν τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας μητροπολίτην ἐπίσκοπος ἢ κληρικὸς ἀμφισβητοίη, καταλαμβανέτω ἢ τὸν ἔξαρχον τῆς διοικήσεως ἢ τὸν τῆς βασιλευούσης Κωνσταντινουπόλεως θρόνον καὶ ἐπ' αὐτῶι δικαζέσθω.

10 Μὴ ἐξεῖναι κληρικὸν ἐν δύο πόλεων κατὰ τὸ αὐτὸ καταλέγεσθαι ἐκκλησίαις, ἐν ἧι τε τὴν ἀρχὴν ἐχειροτονήθη καὶ ἐν ἧι προσέφυγεν ὡς μείζονι δῆθεν διὰ δόξης κενῆς ἐπιθυμίαν· τοὺς δέ γε τοῦτο ποιοῦντας ἀποκαθίστασθαι τῆι ἰδίαι ἐκκλησίαι, ἐν ἧι ἐξ ἀρχῆς ἐχειροτονήθησαν, καὶ ἐκεῖ μόνον λειτουργεῖν. εἰ μέντοι ἤδη τις μετετέθη ἐξ ἄλλης
M VII 364 εἰς ἄλλην ἐκκλησίαν, μηδὲν τοῖς τῆς προτέρας ἐκκλησίας ἤτοι τῶν ὑπ' αὐτὴν μαρτυρίων
L IIII 762 ἢ πτωχείων ἢ ξενοδοχείων ἐπικοινωνεῖν πράγμασι. τοὺς δέ γε τολμῶντας μετὰ τὸν ὅρον τῆς μεγάλης καὶ οἰκουμενικῆς ταύτης συνόδου πράττειν τι τῶν νῦν ἀπηγορευμένων ὥρισεν ἡ ἁγία σύνοδος ἐκπίπτειν τοῦ οἰκείου βαθμοῦ.

11 Πάντας τοὺς πένητας καὶ δεομένους ἐπικουρίας μετὰ δοκιμασίας ἐπιστολίοις εἶτ' οὖν εἰρηνικοῖς ἐκκλησιαστικοῖς μόνοις ὁδεύειν ὡρίσαμεν καὶ μὴ συστατικοῖς διὰ τὸ τὰς συστατικὰς ἐπιστολὰς προσήκειν τοῖς οὕσιν ἐν ὑπολήψει μόνοις παρέχεσθαι προσώποις.

12 Ἦλθεν εἰς ἡμᾶς ὡς τινὲς παρὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς προσδραμόντες δυνατείαις διὰ πραγματικῶν τὴν μίαν ἐπαρχίαν εἰς δύο κατέτεμον, ὡς ἐκ τούτου δύο μητροπολίτας εἶναι ἐν τῆι αὐτῆι ἐπαρχίαι. ὥρισε τοίνυν ἡ ἁγία σύνοδος τοῦ λοιποῦ μηδὲν τοιοῦτο τολμᾶσθαι παρὰ ἐπισκόπου, ἐπεὶ τὸν τοῦτο ἐπιχειροῦντα ἐκπίπτειν τοῦ οἰκείου βαθμοῦ. ὅσαι δὲ ἤδη πόλεις διὰ γραμμάτων βασιλικῶν τῶι τῆς μητροπόλεως ἐτιμήθησαν ὀνόματι, μόνης ἀπολαυέτωσαν τῆς τιμῆς καὶ ὁ τὴν ἐκκλησίαν αὐτῆς διοικῶν ἐπίσκοπος, δηλονότι σωιζομένων τῆι κατὰ ἀλήθειαν μητροπόλει τῶν οἰκείων δικαίων.

13 Ξένους κληρικοὺς καὶ ἀναγνώστας ἐν ἑτέραι πόλει δίχα συστατικῶν γραμμάτων τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου μηδ' ὅλως μηδαμοῦ λειτουργεῖν.

M, B [= ab], K [= abcdefhlpqrtuyz], $\Lambda^{d}\Lambda^{i}\Lambda^{\theta}\Lambda^{w}\Sigma$

1 κατὰ — ἀφηνιάτωσαν [ἀφιδιάτωσαν u ἀφηνιαζέτωσαν h] K et Λ omnes καταυθαδιάζεσθαι ἢ ἀφηνιᾶν MB τοὺσ ἰδίουσ ἐπισκόπουσ lrt$\Lambda^{w}\Sigma$ δεσπότου B^{a} 2 παράδοσιν u ὑποτεταγμένοι l 5 ἐγκαταλιμπανέτω K ἴδιον d 6 κοσμικὰ] κώμη y τρεχέτω u 7/8 ἀμφότερα τὰ pq 8 βούληται B^{a} βούλεται MB^{b} βούλωνται K συγκροτεῖσθω B et Λ omnes συγκροτεῖσθαι MK ποιήσει MBu 9 ὑποκείσθω ἐπιτιμίοισ Bt καὶ om. cpqu ἔχοι πρᾶγμα MBpq πρᾶγμα ἔχοι [ἔχει r] abcdefhlrtuyz 9/10 ἐπίσκοπον ἢ πρὸσ ἕτερον B ἐπίσκοπον l 10 δοκιμαζέσθω ab 11 αὐτῆς om. c 12 ἐπέχοντα θρόνον u 13 δικαζέσθωσαν r 14 κληρικῶ MB πόλεσι lt κατὰ ταυτὸν καταλέγεσθαι [λέγεσθαι d κατατάττεσθαι rt] ἐκκλησίαισ K καταλέγεσθαι ἐκκλησίαισ κατὰ τὸ αὐτὸ MB 15 ἀρχὴν om. d 16 ἐν ἀρχῆ t 17 ἐχειροτονήθη d 18 μηδὲν] μὴ δεῖν u αὐτῆ hz 19 ἐπικοινωνείτω lrt πράγματα d γε om. y 21 ἰδίου K 22 ια M 22/23 ἢτ οὖν εἰρηνικοῖσ ἐπιστολίοισ z ἤγουν c 23 νόμοισ r ὡρίσαμεν ὁδεύειν MB 24 ἐπιστολὰς om. t μόνοισ [μόνον M] ἐν ὑπολήψει MB παρέρχεσθαι d 25 τοὺς om. c βαθμοὺσ dlty 26 προσταγματικῶν c πραγμάτων lrt πραγματικῶν βασιλικῶν B εἰς] ὡσ d κατέτεμνον u ὡσ ἂν M 28 τοιοῦτον B^{b}dltuyz ἐπισκόπων y$\Lambda^{p}\Lambda^{d}\Lambda^{w}$ ἐπισκόπω B^{b} τούτω B ἰδίου K 29 πόλεις] πάλιν lrt γραμμάτων] πραγματικῶν $M\Lambda^{i}$ 32 ῑγ̄ M ἀγνῶτασ t

14 Ἐπειδὴ ἔν τισιν ἐπαρχίαις συγκεχώρηται τοῖς ἀναγνώσταις καὶ ψάλταις γαμεῖν, ὥρισεν ἡ ἁγία σύνοδος μὴ ἐξεῖναι τινὰ αὐτῶν ἑτερόδοξον γυναῖκα λαμβάνειν· τοὺς δὲ ἤδη ἐκ τοιούτων γάμων παιδοποιήσαντας, εἰ μὲν ἔφθασαν βαπτίσαι τὰ ἐξ αὐτῶν τεχθέντα παρὰ τοῖς αἱρετικοῖς, προσάγειν αὐτὰ τῇ κοινωνίαι τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας· μὴ βαπτισθέντα δὲ μὴ δύνασθαι ἔτι βαπτίζειν αὐτὰ παρὰ τοῖς αἱρετικοῖς μήτε μὴν συνάπτειν πρὸς γάμον αἱρετικῶι ἢ Ἰουδαίωι ἢ Ἕλληνι, εἰ μὴ ἄρα ἐπαγγέλλοιτο μετατίθεσθαι εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν τὸ συναπτόμενον πρόσωπον τῶι ὀρθοδόξωι. εἰ δέ τις τοῦτον τὸν ὅρον παραβαίη τῆς ἁγίας συνόδου, κανονικῶι ὑποκείσθω ἐπιτιμίωι.

15 Διάκονον μὴ χειροτονεῖσθαι γυναῖκα πρὸ ἐτῶν τεσσαράκοντα καὶ ταύτην μετὰ L IIII 763
ἀκριβοῦς δοκιμασίας. εἰ δέ γε δεξαμένη τὴν χειροθεσίαν καὶ χρόνον τινὰ παραμείνασα τῇι λειτουργίαι ἑαυτὴν ἐπιδῶι γάμωι ὑβρίσασα τὴν τοῦ θεοῦ χάριν, ἡ τοιαύτη ἀναθεματιζέσθω μετὰ τοῦ αὐτῇι συναφθέντος.

16 Παρθένον ἑαυτὴν ἀναθεῖσαν τῶι δεσπότηι θεῶι, ὡσαύτως δὲ καὶ μονάζοντα μὴ M VII 365
ἐξεῖναι γάμωι προσομιλεῖν· εἰ δέ γε εὑρεθεῖεν τοῦτο ποιοῦντες, ἔστωσαν ἀκοινώνητοι. ὡρίσαμεν δὲ ἔχειν τὴν αὐθεντίαν τῆς ἐπ' αὐτοῖς φιλανθρωπίας τὸν κατὰ τὸν τόπον ἐπίσκοπον.

17 Τὰς καθ' ἑκάστην ἐκκλησίαν ἀγροικικὰς παροικίας ἢ ἐγχωρίους μένειν ἀπαρασαλεύτους παρὰ τοῖς κατέχουσιν αὐτὰς ἐπισκόποις καὶ μάλιστα εἰ τριακονταετῆ χρόνον ταύτας ἀβιάστως διακατέχοντες ᾠκονόμησαν. εἰ δὲ ἐντὸς τῶν τριάκοντα ἐτῶν γεγένηταί τις ἢ γένοιτο περὶ αὐτῶν ἀμφισβήτησις, ἐξεῖναι τοῖς λέγουσιν ἠδικῆσθαι περὶ τούτων κινεῖν παρὰ τῇι συνόδωι τῆς ἐπαρχίας. εἰ δέ τις ἀδικοῖτο παρὰ τοῦ ἰδίου μητροπολίτου, παρὰ τῶι ἐξάρχωι τῆς διοικήσεως ἢ τῶι Κωνσταντινουπόλεως θρόνωι δικαζέσθω, καθὰ προείρηται. εἰ δέ τις ἐκ βασιλικῆς ἐξουσίας ἐκαινίσθη πόλις ἢ αὖθις καινισθείη, τοῖς πολιτικοῖς καὶ δημοσίοις τύποις καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν παροικιῶν ἡ τάξις ἀκολουθείτω.

18 Τὸ τῆς συνωμοσίας ἢ φρατρίας ἔγκλημα καὶ παρὰ τῶν ἔξω νόμων πάντηι κεκώλυται· πολλῶι δὴ μᾶλλον ἐν τῇι τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαι τοῦτο γίνεσθαι ἀπαγορεύειν προσήκει. εἴ τινες τοίνυν [ἢ] κληρικοὶ ἢ μονάζοντες εὑρεθεῖεν συνομνύμενοι ἢ φρατριάζοντες ἢ κατασκευὰς τυρεύοντες ἐπισκόποις ἢ συγκληρικοῖς, ἐκπιπτέτωσαν πάντηι τοῦ οἰκείου βαθμοῦ.

19 Ἦλθεν εἰς ἡμετέρας ἀκοὰς ὡς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις αἱ κεκανονισμέναι σύνοδοι τῶν ἐπισκόπων οὐ γίνονται καὶ ἐκ τούτου πολλὰ παραμελεῖται τῶν διορθώσεως δεομένων ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων. ὥρισεν τοίνυν ἡ ἁγία σύνοδος κατὰ τοὺς τῶν ἁγίων πατέρων κανόνας δὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτὸ συντρέχειν καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν τοὺς L IIII 766
ἐπισκόπους ἔνθα ἂν ὁ τῆς μητροπόλεως ἐπίσκοπος δοκιμάσηι, καὶ διορθοῦν ἕκαστα τὰ

M, B [= ab], K [= abcdefhlpqrtuyz], ΛPΛ^{d}ΛiΛ$^{\theta}$Λ^{w}Σ

1 ιβ̄ M 2 ὥρισεν δὲ y τινα MBcΛPΛ$^{\theta}$ τινι abdefhlpqrtuyzΛ^{d}ΛiΛ^{w} 3 τοιούτου γάμου [τοῦ γάμου τοῦ τοιούτου rt] KΛPΛ^{d}ΛiΣ 3/4 τὰ — τεχθέντα βαπτίσαι [βαπτισθέντα u] uy τά — τεχθέντα t 4 προσάγειν αὐτά] οὕπω προσαχθέντας [προσαχθέντα t] lrt 5 μὴ — δὲ] μήτε μὴν παρὰ τοῖσ αἱρετικοῖσ βαπτισθέντα lrt βαπτισθέντεσ c βαπτίσαντεσ eh βαπτίσαντασ d 5/6 παρά — αἱρετικοῖς] παρ' αὐτοῖσ lrt μὴν om. t 6 αἱρετικὸν l ἐπαγγέλλοιντο rtΛiΛ^{w} 5/6 τὸ [del. r] μετατίθεσθαι rty 7 τὸ om. l 8 παραβαίνει rt κανονικοῖσ q κανονικῶσ MB ἐπιτιμίοισ q om. MB 9 διάκονον [διάκονα d] K διακόνισσαν MBΛPΛ$^{\theta}$Λ^{w} *diaconissam* sine *mulierem* Λ^{d}Λi 13 ἀναθεῖσαν [ἀναθήσασαν t] ἑαυτὴν K praeter h χ̄ω̄ d μονάζοντασ K 14 ποιοῦντασ t 15 τὴν om. y τὸν^{2} om. abcefhpqyz, corr. y 17 ιζ̄ M ἐκκλησίασ h ἐπαρχίαν pqΣ 18 αὐταῖσ c αὐτοῖσ l 19 κατέχοντεσ z ἐκτὸσ h γένηταί rt 20 γένοιτο [γένοιτό τισ l] K γένηται MB ἀδικεῖσθαι u 21 παρὰ [om. B^{b}] τοῦ ἰδίου ἀδικοῖτο B 22 ἢ παρα u τῆς] τῶ d 22/23 ἢ — προείρηται om. t 22 τῶι^{2}] τῶ τῆσ z τοῦ c καθῶσ u 23 δὲ καὶ KΛ$^{\theta}$Λ^{w} 24 τόποισ ltuy 25 ιη̄ M φατρίασ Bcdefhlpqrtuyz 26 δὲ MBd γενέσθαι M 27 τοίνυν om. c ἢ^{1} om. K et Λ omnes ἢ συνομνύμενοι KΣ συνομοιούμενοι B^{b} φατριάζοντεσ Bcdefhlpqrtuyz 28 οἰκείου om. d ἀριθμοῦ a 29 ιθ̄ M εἰσ τὰσ B^{b}lt κεκανονισμένοι ad κανονισμέναι lrt 31 τῶν om. u 33 δοκιμάσαι d τὰ om. c

ἀνακύπτοντα· τοὺς δὲ μὴ συνιόντας ἐπισκόπους ἐνδημοῦντας ταῖς ἑαυτῶν πόλεσιν καὶ ταῦτα ἐν ὑγείαι διάγοντας καὶ πάσης ἀπαραιτήτου καὶ ἀναγκαίας ἀσχολίας ὄντας ἐλευθέρους ἀδελφικῶς ἐπιπλήττεσθαι.

20 Κληρικοὺς εἰς ἐκκλησίαν τελοῦντας, καθὼς ἤδη ὡρίσαμεν, μὴ ἐξεῖναι εἰς ἄλλης πόλεως τάττεσθαι ἐκκλησίαν, ἀλλὰ στέργειν ἐκείνην ἐν ἧι λειτουργεῖν ἐξ ἀρχῆς ἠξιώθησαν, ἐκτὸς ἐκείνων οἵτινες ἀπολέσαντες τὰς ἰδίας πατρίδας ἀπὸ ἀνάγκης εἰς ἄλλην ἐκκλησίαν μετῆλθον. εἰ δέ τις ἐπίσκοπος μετὰ τὸν ὅρον τοῦτον ἄλλωι ἐπισκόπωι προσήκοντα
M VII 368 δέξηται κληρικόν, ἔδοξεν ἀκοινώνητον εἶναι καὶ τὸν δεχθέντα καὶ τὸν δεξάμενον, ἕως ἂν ὁ μεταστὰς κληρικὸς εἰς τὴν ἰδίαν ἐπανέλθηι ἐκκλησίαν.

21 Κληρικοὺς ἢ λαικοὺς κατηγοροῦντας ἐπισκόπων ἢ κληρικῶν ἁπλῶς καὶ ἀδοκιμάστως μὴ προσδέχεσθαι εἰς κατηγορίαν, εἰ μὴ πρότερον ἐξετασθῆι αὐτῶν ἡ ὑπόληψις.

22 Μὴ ἐξεῖναι κληρικοῖς μετὰ θάνατον τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου διαρπάζειν τὰ διαφέροντα αὐτῶι πράγματα, καθὼς καὶ τοῖς πάλαι κανόσιν ἀπηγόρευται, ἢ τοὺς τοῦτο ποιοῦντας κινδυνεύειν εἰς τοὺς ἰδίους βαθμούς.

23 Ἦλθεν εἰς ἀκοὰς τῆς ἁγίας συνόδου ὡς κληρικοί τινες καὶ μονάζοντες μηδὲν ἐγκεχειρισμένοι ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου, ἔστι δὲ ὅτε καὶ ἀκοινώνητοι γενόμενοι παρ' αὐτοῦ, καταλαμβάνοντες τὴν βασιλεύουσαν Κωνσταντινούπολιν ἐπὶ πολὺ ἐν αὐτῆι διατρίβουσιν ταραχὰς ἐμποιοῦντες καὶ θορυβοῦντες τὴν ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν ἀνατρέπουσί τε οἴκους τινῶν. ὥρισεν τοίνυν ἡ ἁγία σύνοδος τοὺς τοιούτους ὑπομιμνήσκεσθαι μὲν πρότερον διὰ τοῦ ἐκδίκου τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἐπὶ τῶι ἐξελθεῖν τῆς βασιλευούσης πόλεως, εἰ δὲ τοῖς αὐτοῖς πράγμασιν ἐπιμένοιεν ἀναισχυντοῦντες, καὶ ἄκοντας αὐτοὺς διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐκδίκου ἐκβάλλεσθαι καὶ τοὺς ἰδίους καταλαμβάνειν τόπους.

24 Τὰ ἅπαξ καθιερωθέντα μοναστήρια κατὰ γνώμην ἐπισκόπου μένειν εἰς τὸ διηνεκὲς
L IIII 767 μοναστήρια καὶ τὰ προσήκοντα αὐτοῖς πράγματα φυλάττεσθαι τῶι μοναστηρίωι καὶ μηκέτι δύνασθαι γίνεσθαι ταῦτα κοσμικὰ καταγώγια· τοὺς δὲ συγχωροῦντας τοῦτο γίνεσθαι ὑποκεῖσθαι τοῖς ἐκ τῶν κανόνων ἐπιτιμίοις.

25 Ἐπειδὴ δέ τινες τῶν μητροπολιτῶν, ὡς περιηχήθημεν, ἀμελοῦσι τῶν ἐγκεχειρισμένων αὐτοῖς ποιμνίων καὶ ἀναβάλλονται τὰς χειροτονίας τῶν ἐπισκόπων, ἔδοξε τῆι ἁγίαι συνόδωι ἐντὸς τριῶν μηνῶν γίνεσθαι τὰς χειροτονίας τῶν ἐπισκόπων, εἰ μή ποτε ἄρα ἀπαραίτητος ἀνάγκη παρασκευάσηι ἐπιταθῆναι τὸν τῆς ἀναβολῆς χρόνον. εἰ δὲ μὴ τοῦτο ποιήσηι, ὑποκεῖσθαι αὐτὸν ἐκκλησιαστικῶι ἐπιτιμίωι· τὴν μέντοι

M, B [= ab], K [= abcdefhlpqrtuyz], ΛPΛ^{d}ΛiΛ$^{\theta}$Λ^{w}Σ

2 ταῦτα] τοὺσ lt ὑγιεία pqr 3 ἐπιπλήττεσθαι ἀδελφικῶσ df, corr. f 4 κ̄ M 5 λειτουργεῖν ἐξ ἀρχῆσ KΛ$^{\theta}$ ἐξ ἀρχῆσ λειτουργεῖν MB 6 εἰ τινεσ abcdefhpquz οἰκείασ pq 7 προσήκοντι d 8 δέξηται M δέξεται B δέξοιτο K 9 ἐπανέλθοι abcefhuyz 10 κᾱ M ἢ λαικοὺσ om. z ἐπισκόπουσ ἢ κληρικοὺσ d ἐπίσκοπον ἢ κληρικὸν t 11 εἰσ κατηγορίαν KΛPΛ^{d}ΛiΛ$^{\theta}$Λ^{w}Σ om. MB ἐξετασθείη abcdehpquz 12 κβ̄ M κληρικοὺσ M 13 ἢ τοὺσ [τοὺσ om. u] KΛPΛ^{w}Λ$^{\theta}$ τοὺσ δὲ MBΛi 14 οἰκείουσ h 15 κγ̄ M εἰσ τὰσ dfhryz κληρικὸν B^{b} καὶ om. u 16 καὶ om. BΛ^{w} 17 καταλαμβάνουσι u βασιλεύουσαν om. u πόλιν κωνσταντίνου t διατρίβουσιν ἐν αὐτῆ r 19 ἡ ἁγία σύνοδοσ τοίνυν t 20 κατὰ τὴν hl om. d ἁγιωτάτην d 20/21 ἐπὶ — πόλεωσ om. Λ$^{\theta}$ 21 τὸ Mabdeflrtuy 22 ἐκδίκου om. z 24 κδ̄ M τοὺσ ἅπαξ καθιερωθέντασ μοναστηρίοισ d 24/25 κατὰ — μοναστήρια om. M 24 τοῦ ἐπισκόπου z *episcoporum* ΛPΛ^{d}Λ^{w} 25 ἀνήκοντα K 26 μὴ δύνασθαι ἔτι r ταῦτα κοσμικὰ γενέσθαι p γενέσθαι ταῦτα κοσμικὰ y γίνεσθαι κοσμικὰ r ταῦτα κοσμικὰ l 27 γενέσθαι B^{b}y τοῦ κανόνοσ rt τῶν νόμων B 28 κε̄ M ἐπειδὴ δὲ MB ἐπειδήπερ K ὥσπερ ἠχήθημεν d 29 αὐτῶ d ἀναβάλλοντεσ u 29/30 ἔδοξε — ἐπισκόπων om. cdtyΛ^{w}, corr. y 31 παρασκευάση M παρασκευάσει Bl παρασκευάσοι K praeter h 32 ποιήση MB^{b} ποιήσει B^{a}u ποιήσοι abcdefhlpqryz ποιήσαι t ὑποκείσθω u αὐτῶ y ἐκκλησιαστικῶ [ἐκκλησιαστικοῖσ lrt] K, Λ omnes, Σ κανονικῶ MB ἐπιτιμίοισ lrt

πρόσοδον τῆς χηρευούσης ἐκκλησίας σώαν παρὰ τῶι οἰκονόμωι τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας φυλάττεσθαι.

26 Ἐπειδὴ ἐν τισὶν ἐκκλησίαις, ὡς περιηχήθημεν, δίχα οἰκονόμων οἱ ἐπίσκοποι τὰ ἐκκλησιαστικὰ χειρίζουσι πράγματα, ἔδοξε πᾶσαν ἐκκλησίαν ἐπίσκοπον ἔχουσαν καὶ οἰκονόμον ἔχειν ἐκ τοῦ ἰδίου κλήρου οἰκονομοῦντα τὰ ἐκκλησιαστικὰ κατὰ γνώμην τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου, ὥστε μὴ ἁμάρτυρον εἶναι τὴν οἰκονομίαν τῆς ἐκκλησίας καὶ ἐκ τούτου σκορπίζεσθαι τὰ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας πράγματα καὶ λοιδορίαν τῆι ἱερωσύνηι προστρί- *M VII 369* βεσθαι· εἰ δὲ μὴ τοῦτο ποιήσηι, ὑποκεῖσθαι αὐτὸν τοῖς θείοις κανόσιν.

27 Τοὺς ἁρπάζοντας γυναῖκας ἐπ' ὀνόματι συνοικεσίου ἢ συμπράττοντας ἢ συναινοῦντας τοῖς ἁρπάζουσιν ὥρισεν ἡ ἁγία σύνοδος, εἰ μὲν κληρικοί εἶεν, ἐκπίπτειν τοῦ οἰκείου βαθμοῦ· εἰ δὲ λαικοί, ἀναθεματίζεσθαι [αὐτούς].

M, B [= ab], K [= abcdefhlpqrtuyz], ΛρΛᵈΛⁱΛᶿΛʷΣ

1/2 σώαν παρὰ — φυλάττεσθαι [παραφυλάττεσθαι u] K, Λ omnes, Σ σώαν φυλάττεσθαι [φυλάττεσθαι σῶαν M] παρὰ τῶ οἰκονόμω [τῶν οἰκονόμων M] τῆσ ἐκκλησίασ MB 3 κ̄ζ̄ M ἐπειδὴ δὲ B ἐπεί d 6 τὴν — ἐκκλησίασ εἶναι d 7 τὰ — ἐκκλησίασ σκορπίζεσθαι B αὐτῆς om. yz 8 ποιήση Mpt ποιήσει Bclqy ποιήσοι abdefhuz 9 κ̄ζ̄ M καὶ ἐπ' Bᵇ 9/10 συναινοῦντασ MBΛρ συναιρομένουσ hlpqrΣ συναιρουμένουσ abcdeftuyz 10 εἰσὶν lty 11 ἰδίου K αὐτούς om. K

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

IVSSV ATQVE MANDATO

SOCIETATIS SCIENTIARVM ARGENTORATENSIS

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

TOMVS ALTER
VOLVMEN PRIMVM
PARS TERTIA

MDCCCCXXXV

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORM. G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG – J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG – GEORG REIMER – KARL J. TRÜBNER – VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

CONCILIVM VNIVERSALE CHALCEDONENSE

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

VOLVMEN PRIMVM

PARS TERTIA

ACTIONES VIII—XVII. 18—31

MDCCCCXXXV

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG — J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG — GEORG REIMER — KARL J. TRÜBNER — VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

PRAEFATIO

I. DE GESTORVM CODICIBVS VATICANIS ATQVE EDITIONE ROMANA

In alterius partis praefatione p. v codicis Vaticani 831 [B^b] partem mediam, id est fol. 134^r usque ad fol. 256^u med. exposui transscriptam esse ex codice Vindobonensi hist. gr. 27 [B^a] simillimo neque tamen ex illo ipso; in exemplaris initio defuisse actiones duas priores atque epistulas quae Gestis praecedebant, neque finem fuisse integrum. desinit enim illa pars codicis Vaticani B^b fol. 256^u med. in uerbis ὁ γὰρ λόγος σάρξ ἐγένετο p. 485, 27; praeterea ultima exemplaris folia male habita erant. spatiis enim uacuis [cf. p. 486, 36. 487, 13. 14] indicatur in ultimo folio fuisse locos illegibiles; folia duo locum mutarunt, unum excidit. nam in contextu codicis Vaticani 831 sine ullo signo ordinis perturbati inter se secuntur: διδάσκειν ἐπιχειρῶν [p. 483, 12] γέγονε πῶς χωρισθῆναι [p. 485, 27] usque ad ἐπιγνῶναι δὲ [p. 487, 14], deinde πρὸς εὐσέβειαν καὶ πράξεσιν [p. 484, 5] usque ad σάρξ ἐγένετο [p. 485, 27]. apparet in exemplari intercidisse folium quo perscripta erant τοὺς δὲ σπουδάζοντας [p. 483, 12] usque ad τὴν ἡμετέραν [p. 484, 5], XXXI lineas huius editionis et spatium inter epistulas 25 et 26, alia folia duo quae continebant fere LXIII lineas [p. 485, 27 —487, 14], ex compage soluta atque posita fuisse ante folia totidem linearum [p. 484, 5 —485, 27], quae praecedere debere ceteris codicibus atque ipso sensu demonstratur. quae inde a fol. 256^u med. addita sunt usque ad finem codicis ab alio librario, desumpta sunt ex ipso codice Veneto 555 [M], cum ille adhuc in monasterio Studii Constantinopolitano esset; suscriptum enim est f. 262^u μετεγράφη τὸ παρὸν βιβλίον τῶν πρακτικῶν τῆς $\bar{\text{δ}}$ συνόδου, ἀπὸ βιβλίου παλαιοῦ μεμβράνου τῆς μονῆς τοῦ στουδίου κατὰ τὸ $\overline{\text{ςϡνδ}}$ ἔτος [= 1446 p. C., non 1447 sicut in altera parte p. v computatum est] μαίου $\bar{\alpha}$ $\overline{\text{ἰνδ}}$ $\bar{\theta}$. codex ille Constantinopolitanus nunc Venetus quamuis grauem labem non sit perpessus, tamen illo tempore quo ultima pars codicis Vaticani 831 ex eo transscripta est, amiserat unum folium inter fol. 336 et 337, quapropter in utroque codice desunt τὸ δὲ σεπτὸν σύμβολον [p. 489, 1] usque ad ἀληθέστερον εἰπεῖν [p. 490, 7]. parti mediae codicis Vaticani 831 praemissae sunt epistulae Collectionis M, actiones primae tres, epistularum Collectionis B ea pars quae communis est codicum MB^a [= epp. I—II, cf. partis primae praefationem p. VIIII] usque ad fol. 133bis ab eodem librario ex eodem codice M perscriptae atque folia ultima inde a fol. 256 med.; foliis nonnullis uacuis intermissis neque numeratis incipit pars media, de qua modo dixi, inde ab initio actionis tertiae [p. 265, 1]. clara est codicis origo: postquam exemplar illud initio et fine mutilum descriptum est, copia facta est quae desiderabantur, supplendi ex codice qui tum Constantinopoli in monasterio Studii erat, postea

Venetiam portatus nunc est Venetus 555; nouus librarius aut ipse codicis possessor non tantum ea quae initio deerant, suppleuit, sed his addidit actionem tertiam, quamquam ab illa incipiebat codex de exemplari mutilo dudum transscriptus, denique adiecit ultima.

Huius codicis Vaticani 831 qui non multo postquam a. 1446 finitus est, bibliothecae Vaticanae sub numero 550 inlatus esse uidetur, extant apographa duo. alterum est codex bibliothecae Rossianae X 101, quae postquam per aliquod tempus in collegio Societatis Iesu prope Vindobonam in suburbio Lainz delituit, nunc, sicut a Iohanne Mercati comperi, Romam rediit et bibliothecae Vaticanae adnexa est. scriptum eum esse Romae a Michaele Damasceno Cretensi in usum Iohannis Matthaei Ghiberti episcopi Veronae atque datarii sedis apostolicae et finitum d. 17. m. Februarii a. 1525 testatur subscriptio; cf. descriptionem codicis quam conscripsit Gollob in *Sitzungsber. d. Wien. Akad.* 164 p. 39. postea codicem bibliothecae Sfortianae inlatum fuisse eiusdem Iohannis Mercati beniuola eruditio me docuit loco allato ex catalogo illius bibliothecae quem confecit Allatius [cod. Ottobon. lat. 2355 f. 4]: 63. XXVIIII. *Chalcedonensis Synodi Acta. Charta scriptus a Michaele Damasceno Cretensi Anno Dñi 1525.*

Alterum codicis Vaticani apographum est codex Vaticanus chartaceus 1178 olim Antonii Augustini tunc episcopi Ilerdensis [1561—1576], postea Tarraconensis, de quo post Fridericum Maassen [*Gesch. d. Quellen und d. Literatur d. kanon. Rechts* p. XIX sq.] egi in t. I 1 p. XVIII. quem codicem ubi primum a. 1910 Romae inspexi, ex maculis quas typothetarum digiti chartae inferre solent, et correcturis margini adscriptis agnoui ab eis qui iussu unius ex Pauli papae V decessoribus, putauerim Sixti papae V Conciliorum generalium ecclesiae catholicae, quae inde ab a. 1608 Romae publicata sunt, tomum alterum, cui insunt gesta Chalcedonensia, praepararunt, typographiae Vaticanae traditum esse, ita tamen ut plurima non in codice ipso, sed in plagulis editionis per satis longum temporis spatium corrigerentur. praeter Vaticanum 1178, quem Antonii Augustini appellant, tribus aliis se usos esse libris manu scriptis docti illi homines testantur in notula ordini eorum quae in secundo tomo continentur, praemissa: CONCILIVM CHALCEDONENSE *cum quatuor Graecis codd. mmss. collatum Bibliothecae Vaticanae, Sfortianae, Columnensis, olim Cardinalis Sirleti, et Ant. Augustini Archiepiscopi Tarraconensis.* praeter Vaticanum igitur 1178 alterum quoque apographum codicis Vaticani 831, quod tunc in bibliotheca Sfortiana extabat, et hunc ipsum adhibuerunt. quamuis hic illic uitia codicis Vaticani 1178 ex Vaticano 831 emendarent, multo tamen pluribus locis, quos ex isto codice corrigere non potuerunt, nedum ex eius apographis, meliores atque codicum antiquorum proprias lectiones introduxerunt, sine dubio ex codice illo Sirleti, qui unus restat ex illis quattuor qui in notula enumerantur. quem postquam diu quaesiui, tandem codicem esse Ottobonianum 29 [B°] cognoui, quem olim, quia altera parte saeculi XVI non antiquior est, et propter uitiorum multitudinem spreui. in bibliothecam Ottobonianam peruenit *ex codicibus Ioannis Angeli Ducis ab Altaemps*, a quo bibliothecae cardinalis Columnae magnam partem emptam fuisse constat. initio continet f. 1—18[u] XII primas epistulas Collectionis M ex codice Vaticano 831 transscriptas, sicut apparet ex uitiis utrique libro praeter M communibus: cf. p. 3, 12 ἐκδικεῖν] καὶ ἐκδικεῖν B^{bo}; p. 4, 21 ὧν εἴ τινες] οἵτινεσ B^{bo}; p. 4, 37 τόπωι om. B^{bo}; p. 5, 31 ἐεὶ om. B^{bo}; p. 6, 25 τοῖς] ταῖσ B^{bo}. inde a fol. 19[r] ab aliis librariis epistulae V quae in B^{a} Gestis praecedunt, Gesta ipsa atque appendix eis adnexa usque ad finem perscripta sunt; scatent, sicut dixi, uitiis omnis generis, sed ex codice Vindobonensi, nedum ex Vaticano 831 non transcripta sunt, ex codice uero eiusdem stirpis non recenti. quae enim in pagina

initiali scripta extant *Ex Graeco manuscriptus*, nihil aliud significare uidentur nisi codicem uel potius maximam codicis partem inde a fol. 19^{r} non redire ad exemplar nouellum, qualia saeculo XVI plurima a Graeculis Romae uel Venetiae uel in aliis Italiae urbibus fabricari solebant, sed ad codicem antiquiorem siue in Oriente siue in Calabriae monasteriis scriptum. etiam plura ne dicam concludi, certe conici posse mihi uidentur. quae initio extant ex codice Vaticano desumpta, scripta esse debent sub eius auctoritate cui aditus difficilis pateret ad bibliothecam apostolicam: Sirletum Pius papa IIII a. 1565 ad purpuram munusque bibliothecarii euexit. idem cum Calabriae monasteria uisitaret, non id tantum egit ut monachorum disciplinam atque mores corrigeret, sed non minus ut codices antiquos barbarae illorum incuriae eriperet [*Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6 p. 3 sq.], unde ueri non est dissimile doctum cardinalem inter alios, sicut celeberrimum codicem Vaticanum 1431, illum quoque gestorum Chalcedonensium in Calabria inuenisse atque transscribendum curasse, praemisisse uero duodecim epistularum apographum ex Vaticano 831 desumptum.

Atque in editione Romana non modo multae lectiones inueniuntur, quae cum codice Ottoboniano [B°] contra Vaticanum B^{b} cum Vindobonensi B^{a} siue solo siue cum codice Veneto M concordante conueniunt, sed haud paucae quoque codicis B° propriae. enotaui has:

p. 351^{e} ed. Rom. [= p. 379, 15 huius editionis] ῥώμην MB^{ab} νέαν Ῥώμην ed. Rom. Vat. 1178 corr. = B°

p. 353^{b} [= p. 380, 25] δὲ ed. Rom. = MB^{ab} οὖν ed. Rom. in mg. = B°

p. 366^{b} [= p. 394, 15] μύσει ed. Rom. = MB^{ab} μίσει ed. Rom. in mg. = B°

p. 366^{d} [= p. 394, 32] Μίκαλλος ed. Rom. = B^{ab} Μιακάλιος ed. Rom. in mg. = B°

p. 367^{a} [= p. 395, 14] Ἀφρήμιος ed. Rom. = MB^{ab} Ἐφρήμιος ed. Rom. in mg. = B°

p. 370^{b} [= p. 398, 31] τυπῶσαι ed. Rom. = MB^{ab} τετυπῶσθαι ed. Rom. in mg. = B°

p. 372^{a} [= p. 400, 22] ἐπισκόπου Θεοδώρου ed. Rom. = B° θεοδώρου ἐπισκόπου B^{b} δωροθέου ἐπισκόπου MB^{a}

p. 375^{e} [= p. 405, 21] τοῖς πτωχοῖς ed. Rom. = MB^{ab} πολλοῖς καὶ τοῖς ed. Rom. in mg. = τοῖς πολλοῖς καὶ πτωχοῖς B°

p. 377^{b} [= p. 407, 1] τέσσαρα ed. Rom. = B° Vat. 1178 in mg.; falso τεσσαράκοντα MB^{ab}. est unus ex locis paucis unde codicem B° non prorsus inutilem esse constat.

p. 378^{d} [= p. 408, 18] οὐκ οἶδα ed. Rom. Vat. 1178 in mg. = B° corr. falsa coniectura librarii B° editorem fefellit ut eam primo Vaticano 1178 adscriberet, tum in textum editionis reciperet; recte habent οἶδα MB^{ab}

p. 378^{e} [= p. 408, 22] ἐνθρονισμὸς ed. Rom. = B° ἐνθρονιασμὸς ceteri codices

p. 379^{e} [= p. 409, 21] κοινωνὸς ed. Rom. = MB^{ab}; κοινωνικὸς ed. Rom. in mg. = κοινωνηκὸς B°

p. 380^{b} [= p. 409, 35] ἐξεῶσθαι ed. Rom. Vat. 1178 corr. = B° ἐξεοῦσθαι MB^{ab}

p. 386^{c} [= p. 417, 20] καταράσσειν ed. Rom. = καταρράσσειν B^{b}; ταράττειν ed. Rom. in mg. = B° ταράσσειν MB^{a}

p. 386^{c} [= p. 417, 21] τοῦ νόμου ed. Rom. = B° corr. τῶν νόμου B° τὸν νόμον B^{b} τῶν νόμων MB^{a}

p. 394^{n} [= p. 426, 12] ἄρξασθαι ed. Rom. = B° τοῦ ἄρξασθαι B^{b} ἄρξασθαι τοῦ MB^{a}

p. 395^{b} [= p. 427, 18] μετὰ ed. Rom. = MB^{ab}; καὶ ed. Rom. in mg. = καὶ μετὰ B^{o}

p. 399^{c} [= p. 432, 14] καὶ οὐτοὺς ed. Rom. = B^{o} αὐτοὺσ MB^{ab}

p. 402^{b} [= p. 435, 24] τί ed. Rom. = B^{o} τίσ MB^{ab}

p. 405^{c} [= p. 439, 12] ἀρχιερωσύνης ed. Rom. recte = B^{o} ἀρχιερατικῆσ MB^{ab}

p. 407^{b} [= p. 440, 18] ἀξίως ed. Rom. = B^{o} ἀξίωσ ὡσ MB^{ab}

p. 302^{d} [= p. 460, 2] ἐξὸν εἶναι αὐτῷ ed. Rom. = MB^{ab} ἐξεῖναι αὐτῷ ed. Rom. in mg. = B^{o}

p. 304^{c} [= p. 463, 22] τινῶν ed. Rom. = MB^{ab} τινα ed. Rom. in mg. = B^{o}

p. 305^{c} [= p. 465, 7] ἀποκατασταθῆναι ed. Rom. = MB^{ab} ἀποκαταστῆναι ed. Rom. in mg. = B^{o}

p. 306^{c} [= p. 465, 30] ἀκοινώνητος ed. Rom. = MB^{ab} ἀκοινωνήτους ed. Rom. in mg. = B^{o}

p. 438^{d} [= p. 475, 3] τὸν Ἀντιοχείας πατριάρχην ed. Rom. = B^{o} τὸν ἀντιοχείασ πατριάρχην οὐ τὸν χρυσοστόμον B^{ab} τὸν ἀντιοχείασ MW

Iam uero codicem olim Sirletianum, nunc Ottobonianum editores abiecisse uidentur. turbas enim illas quas ex codice B^{b} fideliter apographum utrumque, et Rossianum olim Sfortianum et Vaticanus 1178, repetunt, ex codice illo, quamuis facili opera potuissent, non emendauerunt, sed alteram lacunam maiorem quam inde a p. 489, 1 usque ad p. 490, 7 extare in MB^{b} huiusque apographis supra p. v exposui, non expleuerunt, alteram minorem quae in B^{b} et apographis habetur p. 483, 12 — p. 484, 5, aliunde quam ex B^{o} sarcierunt. in codice Vaticano 1178, cui editio Romana, sicut dixi, superstructa est, f. 315^{r} in uersu qui ita currit

διδάσκειν ἐπιχειρῶν γέγονε πῶσ χωρισθῆναι δύναται [p. 483, 12 + p. 485, 27] per signum post γέγονε positum inseruntur uerba τοὺς δὲ σπουδάζοντας usque ad τοῦ δηλωθησομένου [p. 483, 12—24] in margine ab homine quodam docto neque ab ipso librario perscripta. post f. autem 316^{v}, cuius ultima uerba ἐπιγνῶναι δὲ [p. 487, 14] πρὸς εὐσέβειαν καὶ πράξεσιν — ὡσανεὶ πολεμίων [p. 484, 5. 6] lineis perductis deleta sunt, insertum est folium ceteris minus, in quo iterum ab homine docto, diuerso tamen ab illo scripta sunt uerba Ἀντίτυπον θείων γραμμάτων — ὡσανεὶ πολεμίων κατελήφθη [p. 483, 25—484, 6], sequitur f. 317, cuius prima linea est κατελείφθη [in mg. λή a docto homine adscriptum est] πόλις τῶν οἰκεῖν τὰ μοναστήρια καὶ τοῖς [p. 484, 6. 7]. et notula marginalis fol. 315 et folium inter fol. 316 et 317 insertum repetuntur sine discrepantia in editione Romana, desumpta uero sunt non ex codice Sirletiano B^{v}, quem editores praeter Vaticanum 831 eiusque duo apographa enumerant, sed ex assecla quodam codicis Veneti 555 [M]. haec adferre sufficiat:

p. 483, 15 ἰδίκτων nota marg. = M ἐκδίκων B^{o} ἐδίκτων ed. Rom. p. 458^{d}, quod per casum congruit cum B^{a}

p. 483, 17 ἐκδικούντων πόλεων, superscriptis τὰς πόλεις nota marg. ἐκδικούντων τὰς πόλεις ed. Rom. p. 458^{d} ἐκδικώντων πολ^{ε} M scriptura continua male soluta; uera lectio ἐκδίκων τῶν πόλεων extat in B^{au}

p. 483, 18 ἀξιώσωσιν ἢ συγχωρήσωσι nota marg. atque ed. Romana p. 458^{e} = M ἀξιώσουσιν ἢ συγχωρήσουσι B^{au}

p. 483, 23 πέντε nota marg. atque ed. Rom. p. 458^{e} = ε̃ M, δέκα πέντε B et utraque uersio Latina

ibidem ὑπατείας nota marg. atque ed. Rom. p. 458^{e} = M ὑπατεία B^{au}

p. 483, 29 ἐπείσθη folium insertum atque ed. Rom. p. 450^{a} = M ἐπείσθην B cum uersione Latina

neque haec sola codicis istius ex M deriuati habent correcturae codicis Vaticani atque editio Romana: conferas

p. 484, 24 omittuntur in codice Vaticano 1178, sicut in B^{ao}, propter homoeoteleuton uerba θαυμάζειν δὲ — τοῦτο ποιοῦντες, habent cod. Vaticanus 1178 in margine atque editio Romana p. 452^{a} = M

p. 485, 10 προεμβαίνει cod. Vat. 1178 in margine atque ed. Rom. p. 452^{e}, eadem editio in margine habet ἐμμένει = B^{ab}, ἐμμένειν cod. Vat. 1178 in textu, quod per casum congruit cum B^{o}.

Quoniam inde a p. 487, 14 etiam codex Vaticanus 831 cum apographis atque editione Romana ipsum secuntur codicem M, sicut supra exposui, iam uestigia eius exemplaris de quo modo egi, non apparent. si istud ipsum per tota Gesta praesto habuissent editores Romani, non dubito quin hoc in nota de codicibus a se collatis dicturi fuerint; praeterea in ceteris Gestis inde ab actione IIII nullum eius uestigium inueni. uidetur igitur illis amicus quidam inde a lacuna priore p. 483, 12 codicem Marcianum 164 contulisse, quem unum in Italia ex Veneto M transcriptum noui; quoniam prae hac collatione codicem B^{o} adhibere desierunt, factum est ut maiorem lacunam iam non supplerent. nam non solum istud codicis M apographon qualecumque fuit, sed etiam ipse codex M cum Vat. 831 et 1178 illam exhibent.

Postquam haec perscripta sunt, in plagulis quas mihi misit H. G. Opitz libri sui *Untersuchungen zur Überlieferung der Schriften des Athanasius* p. 82, legi in epistula nunc codici Ambrosiano D 51 sup. f. 3^{a} inserta, quam Paulus Comitoli S. I. d. 4. m. Nou. a. 1588 ad cardinalem Pinelli illius codicis possessorem scripsit, inter alia haec: *il Cardinal Caraffa m' hà mandato non so quanti fogli di luoghi del concilio Calcedonense greco, da rincontrare con quello che sta nella libreria di S. Marco. mi scrive che per ordine del Papa* [Sixtus v] *si stamperanno i concilii tutti generali greci et latini.* iam aenigma solutum est. codicem S. Marci 164 — ipse enim M bibliothecae S. Marci non est — editores Romani non nouerunt nisi per notas quas a Carafa cardinale rogatus Pinelli inde sumpsit; propter rogatoris splendorem illarum tanta erat auctoritas, ut codex Colonnae [B^{o}] iam neglegeretur.

At si in ultima parte codicem Ottobonianum neglexerunt, exoritur quaestio qua ratione editores Romani consecuti sunt ut magnae illae corrigerentur transpositiones quibus in ceteris tribus codicibus a se, sicut ipsi dicunt, collatis uerus conexus turbatus est. problema soluitur ipsorum in codice Vaticano 1178 adnotationibus. utroque enim loco quo per notas uerus ordo restituitur, f. 315^{r} [p. 485, 27] et f. 318^{r} [p. 487, 14] atque initio folii quod inter f. 316 et 317 insertum est, [p. 483, 28] adscripti sunt numeri: *In Lat. pag. 351 c. 1. uer.* [i. e. columna 1 uersus (qui incipit)] *per n.* [i. e. naturam, in hoc uersu habentur *Quomodo autem factum est*] et *latina 352 c. 1*, denique *Lat. 359 c. 1 Agnoscens.* qui numeri sicut ceteri qui frequenter in codicis Vaticani 1178 marginibus leguntur, sunt paginarum tomi secundi conciliorum omnium tum generalium tum prouincialium, qui post editionem principem a Laurentio Surio Coloniae a. 1567 publicatam Venetiis a. 1585 prodiit. atque uno saltem loco dilucide apparet editores istos ex Surii uerbis Latinis textum Graecum non feliciter restituisse. p. 485, 27 ex libello quem archimandritae Aelienses ad Pulcheriam destinarunt, adferuntur haec

> πῶς γεννᾶι [sc. παρθένος] κατὰ φύσιν τὸν ὑπὲρ φύσιν; καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς δέ· ὁ γὰρ λόγος σὰρξ ἐγένετο· ὃ δὲ γέγονεν, πῶς χωρισθῆναι δύναται;

propter transpositiones quas in Vaticano 831 inueniri supra exposui, Vaticanus 1178 f. 318^{r} post σὰρξ ἐγένετο pergit ἐπιγνῶναι δὲ τῆς πίστεως κτλ. [p. 487, 14], f. 315^{r} uero habet γέγονε πῶσ χωρισθῆναι δύναται κτλ. excidit igitur ὃ δὲ. ab uno de editoribus

Romanis fol. 318^{r} adnotatur ad signum post ἐγένετο positum: πῶς δὲ [correctum ex ὃ δὲ] γέγονε, πῶς χωρισθῆναι δύναται *etc. fol. 315. p. 1 uer*(sus). *penult.* [ubi habentur γέγονε — δύναται] *usque ad* στενοχωρηθῆναι προσετάξαμεν *fol. 316. pag. 2* [p. 486, 32] *uer.* ξεν. [i. e. uersus qui incipit a ξενίασ]. editio Romana p. 453^{b} exhibet ὁ γὰρ λόγος σὰρξ ἐγένετο πῶς δὲ γέγονε; etc. quomodo factum sit ut uocabula ὃ δὲ genuina, quae extant in MB^{ao} atque in adnotatione editorum f. 318^{r} codicis Vaticani 1178 ex codice a M deriuato desumpta sunt, in πῶς δὲ mutarentur, apparet ex Surio. translatio enim Latina quae inest Collectioni Sangermanensi 2 [uol. v huius editionis], in codicibus illius Parisino 12098 et Vindobonensi 397 ita legitur:

quomodo generat per naturam eum qui super naturam est? et in subsequentibus: et uerbum caro factum est; quomodo [corrupte pro *quod*] *autem factum est, quomodo separari potest?*

apud Surium [p. 351^{a} editionis Venetae, cf. supra] praeter quod *et in* usque ad *caro factum est* propter *est* repetitum omittuntur, habentur eadem, praesertim retinetur corruptela *quomodo* pro *quod*, quae ab editoribus Romanis retrouersa est in πῶς.

Neque ad restituendum tantum ordinem qui in appendicis epistulis 25. 26. 27 antiqua foliorum transpositione turbatus est, editionem Surianam uersionis Latinae adhibuerunt, sed frequenter textum quoque Graecum ex illa restituere ausi sunt. testes sunt notae marginales editionis Romanae ubi *Lat.* siue *L.* additis uocabula Graeca proferuntur, quae ex uersione Latina, id est ex Surii editione retro uersa sunt. luculentum exemplum extat p. 486, 2 [= p. 453^{d} editionis Romanae]: βεβαιοῦσα τὸ σύμβολον καὶ σύμφωνα νοοῦσα τοῖς τε αὐτοῖς ἁγίοις πατράσι καὶ τῇ συνόδῳ τῇ κατὰ Ἔφεσον κτλ. quae apud Surium [p. 351^{a}] non aliter quam in codicibus Collectionis Sangermanensis ita translata sunt: *symbolumque* [habuit igitur exemplar Graecum τό τε σύμβολον] *confirmans et consona sapiens ipsis sanctis patribus Ephesioque concilio.* comma quod est καὶ σύμφωνα νοοῦσα seruatum est in M, sed excidit in omnibus codicibus stirpis B neque in ipso textu editionis Romanae habetur, sed in margine extat notatum: καὶ σύμφωνα φρονοῦσα *Lat.*, quae ex Latino ab ipsis editoribus uersa esse apparet. simile p. 404, 3 extat exemplum. cum omnibus codicibus stirpis B omittit editio Romana p. 374^{c} τῶν βιαζομένων quod seruatum est in M, sed adnotat in margine τῶν βίαν πασχόντων *L.* uersio Latina apud Surium p. 306^{b}, sicut est in codicibus, habet *uiolentiam patientium*, quae Graece uerterunt editores Romani. p. 433^{d} [= p. 470, 15] ad lectionem δεικνύντες καὶ, quam ex B^{b} sumpserunt, in margine adnotant ὅτι *L.*, apud Surium p. 340^{a} extat *ostendentes quod.* ueram praebent lectionem MB^{ao} δεικνύντεσ ὡσ: solita compendiorum confusione in B^{b} καὶ pro ὡς scriptum est. finem faciat locus qui extat p. 440^{c} [= p. 476, 26]. in textu editionis Romanae legitur uitium codicum stirpis B commune ἄκρατον, margo habet ἔγγραπτον *Lat.*, quod translatum est ex eo quod apud Surium legitur p. 343^{b} *inscriptam.* at uocabulum uere Graecum ἔγγραφον praestat codex M.

Maius subiere periculum isti homines, quando uersionis Latinae lectionibus suam dabant Graecitatem litteris *L.* uel *Lat.* in margine omissis siue ne addita quidem nota marginali. id accidisse exemplis doceatur hisce:

p. 345^{c} [= p. 372, 28] ἐξετάζειν ed. Romana sine nota, in codice Vat. 1178 legitur uitium codicis B^{b} ἐξέτασον, sed in margine extat adscriptum ἐξετάζειν; codices enim uersionis Latinae atque Surius [p. 292^{b}] habent *perquirere.* genuina lectio ἐξετάσαι praebetur a codicibus MB^{ao}.

p. 359^{b} [= p. 387, 5. 6] Μάρας διάκονος καὶ Σάββας ὁ διάκονος ed. Rom. offenditur in articulo; hic enim Sabas neque antea neque post commemoratur. uitium est

editorum; nam in omnibus codicibus stirpis B desunt quae habet M καὶ σάβας διάκονος. suppleta igitur sunt ex Latinis [p. 299ª] *et Sabas diaconus*; Σάββας positum est ex consuetudine codicum B, articulus infeliciter additus.

p. 24ᶜ [= p. 26, 1. 2] οὐ πάντας, οὓς συνελθεῖν συνιέναι μεμαθήκαμεν εἰσαχθέντας οἵτινες κτλ. ed. Romana secundum codicem M, unde codicem Bᵇ eiusque apographa in hac parte pendere supra exposui. locus corruptus in margine ita emendari temptatur:

οὐ πάντας τοὺς συνελθόντας συνιέναι μεμαθήκαμεν· τοὺς μὲν γὰρ ἐκβληθέντας ἐμάθομεν, τοὺς δὲ συναχθέντας· οἵτινες

Graece uersa sunt ipsius Leonis uerba [ep. 18 uol. 4 p. 20, 1 sq.], quae recte leguntur apud Surium p. 44ᵇ: *non omnes qui conuenerant, interfuisse cognouimus; nam alios reiectos, alios didicimus intromissos, qui* etc. uersionis antiquae Graecae textus genuinus exhibetur in codicibus HX: οὐ πάντας τοὺς συνελθόντας συνεῖναι μεμαθήκαμεν· τινὰς γὰρ ἀπορριφέντας, ἄλλους δὲ μεμαθήκαμεν εἰσαχθέντας, οἵτινες κτλ.

Sunt tamen loci quibus illis uiris doctis audacia uersionem Latinam retro in sermonem Graecum transferendi felicius cesserit, e. gr. p. 365ª [= p. 393, 10. 11] ubi editio Romana habet τοὺς λέγοντας ὅτι ἡ θεότης ἔπαθε, καὶ τοὺς λέγοντας ὅτι μία φύσις ἐστὶ θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος, recte atque consonanter cum codice M, sed non ex codice Graeco. nam codicis M in hac parte nullam habuerunt notitiam, in omnibus autem codicibus stirpis B exciderunt propter eiusdem uocabuli reditum ἡ θεότης ἔπαθε καὶ τοὺς λέγοντας ὅτι. tacite suppleta sunt ex uersione Latina [p. 302ª apud Surium]: *cos qui dicunt quia diuinitas passa est, et* [deest culpa typothetae in Surii editione Veneta, habent codices omnes] *qui dicunt quia una natura est diuinitatis et humanitatis.*

Neque aliter duobus locis ex uersione Latina uocabula suppleuerunt quae in omnibus codicibus Graecis exciderunt:

p. 360ª [= p. 388, 3. 4] πολλάκις εἰσί τινες μηδὲ εἰδότες ἀκοῦσαι· ἀλλ' οἱ ἀκριβῶς εἰδότες τὰ τοιαῦτα φανεροί εἰσι editio Romana. uocabula ἀλλ' οἱ ἀκριβῶς εἰδότες desunt in MB, uersio Latina habet [p. 299ᵇ, neque discrepant codices] *forte sunt quidam neque scientes se audire; sed qui integre nouerunt, manifesti sunt.*

p. 369ª [= p. 398, 10—12] Κριτωνιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος ⟨'Αφροδισιάδος εἶπεν· Κἀγὼ συντίθεμαι τοῖς παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τυπωθεῖσι. 'Ρωμανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος⟩ Μύρων Λυκίας εἶπεν κτλ. editio Romana. uocabula quae uncis inclusa sunt, in MB non extant, sed in uersionis Latinae codicibus et apud Surium [p. 304ᵇ] habentur *Aphrodisiadae* [*Aphrodisiadis* Surius] *dixit*: *Et ego consentio his quae a sanctis patribus sunt formata* [*firmata* Surius et nonnulli codices]. *Romanus reuerentissimus* [*reuerend.* Surius secundum illius saeculi consuetudinem] *episcopus Myrorum Lyciae dixit* etc. translationis Graecae exemplum dabant interlocutiones quae praecedunt Constantini episcopi Bostrorum et Theodori Damasci; num συντίθεμαι an συναινῶ ponatur, dubitari potest, cetera recte se habent.

In eadem actione XI adquam isti duo loci pertinent, frequentes sunt codicum Graecorum lacunae per uersionem Latinam aut suppletae aut certe indicatae, cf. 376, 24. 378, 13. 379, 29. 380, 17. 382, 23. 385, 34. 388, 22. 392, 6. 20. 401, 9/10. nulli ab editoribus Romanis ulla medela adhibetur, pleraeque ne animaduertuntur quidem. credibile igitur igitur non est eis praesto fuisse codicem Graecum praeter illos quos ipsi enumerant; quod in ultima parte notitia exili codicis Marciani 164, quem non commemorant, per litteras potiti sunt, alius generis est.

In notula quam ordini eorum quae in secundo tomo continentur, praemiserunt, post codicum Graecorum enumerationem editores Romani pergunt: *Latina interpretatio antiqua ex uetustissimo eiusdem Vaticanae bibliothecae libro, sed non integro, atque ex aliis mmss. emendata.* codicem Vaticum 1322, cuius pars altera sane et s. VII est et Epistularum ante Gesta collectione atque actione prima caret, ab illis inspectum esse uno certe loco obseruaui.

p. 346 [= p. 373, 13. 14] Φώτιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Τύρου μητροπόλεως καὶ Εὐστάθιος τῆς Βηρυτίων καλλιπόλεως ed. Romana, φώτιοσ ὁ εὐλαβέστατοσ ἐπίσκοποσ τῆσ βιρυτίων πόλεωσ B^b cum utroque apographo, τύρου μητροπόλεωσ καὶ εὐστάθιοσ ab uno de editoribus in margine codicis Vaticani 1178 addita sunt. ceteri codices Graeci MB^{ao} exhibent φώτιοσ [omisso ὁ εὐλαβέστατος] ἐπίσκοποσ τῆσ τυρίων μητροπόλεως καὶ εὐστάθιοσ τῆσ βηρυτίων καλλιπόλεωσ, Surius [p. 292^b] *Photius Episcopus Tyriorum Metropolis, et Eustathius Berytiorum pulcrae ciuitatis.* quomodo factum sit ut simpliciter Τύρου pro τῆς Τυρίων ponerctur, apparet ex lectione quae est *Tyri* in uersione antiqua, cuius codicum unus Vaticanus 1322 editoribus praesto esse potuit. ceteros de quibus uerba faciunt editores, quaerere inutilis esse laboris duxi, quoniam ipsi dicunt se siue ex istis siue ex Vaticano 1322 uersionem emendasse, quae illis praesto fuerit; hanc uero fuisse Surii editionem Venetam probasse mihi uideor. neque dubium est quin multo saepius quam ex codicibus Latinis antiquis textum uersionis ex Graeco correxerint, quod prauo consilio factum recte uituperauit Stephanus Baluze [Nou. Coll. Conc. p. 977. 978].

Tempore antiquo in sermonem Latinum non translatae sunt actiones 18. 19 atque appendicis epistulae 29—31. qua de causa uersiones actionum 18. 19 litteris obliquis editores proposuerunt neque tamen ipsi fecerunt, sed ex manuscripto suae ipsorum aetatis sumpserunt; margini enim p. 301^b et p. 303^b apponunt *Ex noua uersione* et in codice Vaticano 1178 f. 295^u adscriptum extat initio actionis 18 *latino manuscripto f*(oli)*o p*(rim)*o p*(agin)*a p*(ri)*ma*, f. 297^u initio actionis 19 *latino manuscripto f*(oli)*o 3. p*(agin)*a 2*^{da}. epistularum 29—31 uersiones solitis litteris quasi antiquae sint, exhibentur, sed ad p. 490, 7 quoniam propter lacunam quam inter p. 489, 1 et p. 490, 7 hiare supra [p. v] exposui, finis epistulae 28 antiquitus translatae et epistulae 29 uersione antiqua carentis initium perierunt, adnotatum est in codice Vaticano 1178 f. 319^u in margine *desiderantur* (sc. ea quae secuntur inde a παρ' ἐκείνου) *in latino et habentur in nouo mscripto fol*^{o} *13. pagina p*(rim)*a*, in ipsa editione p. 448: *haec non cohaerent cum superioribus, et aliquid deesse uidetur tam in Graeco, quam in Latina interpretatione, quae ab hoc loco usque ad finem desumpta est ex ms. cod. Vat.* initio epistulae 30 adscribitur in codice Vaticano 1178 f. 321^u *manuscripto f. 16 p. 1*, ad prima uerba epistulae 31 *manuscripto f*^{o}. *19. p. 2.* doctum illum hominem qui ex codice Graeco uersionem istam eorum quae in editis uersionibus Latinis non extabant, confecit, neminem alium fuisse coniecerim nisi Antonium Augustinum, qui codicem Vaticanum in suum usum scribendum curauit. non tantum editionem Coloniensem Surii ei notam fuisse, sed etiam ab utroque epistulas de noua conciliorum collectione scriptas esse narrat F. Maassen p. XXVI. XXVII libri notissimi. fieri potest ut paucis illis foliis, nisi post editionem Romanam publicatam abiecta sunt, in uasta bibliothecae Vaticanae mole etiam nunc inuentis coniectura quam proposui, confirmetur; certe coniectura quam ex Latino deriuarunt editores Romani p. 463^a [= p. 492, 37] summo illo uiro non indigna est.

De codice Vindobonensi theol. [sic, non hist., quod in codicum catalogo legitur] gr. 40 [W], qui post materiem Ephesenam concilii allocutionem ad Marcianum [20]

utrique Leonis tomo [uol. 2 ep. 5 et uol. 4 ep. 104] non sine ratione interpositam habet, egi t. 1 1, 1 p. 11 sq.

Quoniam in canonum sylloga XIIII titulorum canonibus XXVII actionis septimae adduntur concilii decreta 17, 8. 19, 45. 49. 50. 57. 58. 4, 60—62, etiam in hac parte illius syllogae codices adhibendi erant, de quibus locutus sum in alterius partis praefatione p. VIII sq.

II. DE IIS QVAE GESTA SECVNTVR

Gestis ipsis inde ab initio adnexae esse uidentur concilii et quae dicitur allocutio ad Marcianum [20] et epistula ad Leonem [21]. hanc per concilii legatos Lucianum episcopum Bizyae Basiliumque diaconum simul cum Anatolii epistula ad papam esse directam illa ipsa testatur [p. 248, 37 sq. 250, 23], allocutionem ad principes patrum testimoniis roboratam sibi simul cum Gestis [cf. p. 248, 27. 250, 23] allatam esse ipse Leo in epistula narrat, quam paulo postea ad Theodoretum destinauit [Leon. ep. 71 p. 80, 35]. scripta igitur est eodem tempore quo epistula ad papam, postquam illius legati profecti sunt et synodus per proprios legatos Leoni decreta illa de sede Constantinopolitana commendare constituit, quibus legati Romani acriter in synodo restiterant [p. 248, 22]. quod eo firmius tenendum est, quo in istud tempus parum quadrare uidentur preces quibus augusti coniuges a synodo rogantur ut iam piam suam mentem demonstrent καθάπερ σφραγῖδα τῶν εὐσεβῶν διδαγμάτων τῇι παρ' ὑμῶν ἀθροισθείσηι συνόδωι [est datiuus uerus, non instrumentalis] τῆς Πέτρου καθέδρας βεβαιοῦντες τὸ κήρυγμα [p. 472, 34]. haesit in his uerbis Tillemont [XV 714], quae aut ante aut statim postquam actione quarta tomus Leonis a concilio confirmatus esset, scripta esse uiderentur, neque haesit primus. quoniam tomus simul cum definitione fidei dudum ab imperatore in actione sexta receptus est, Rusticus uertendo imperatiuos qui ad imperatores directi sunt, in tempora siue praesens siue perfectum commutauit [cf. not. p. 472, 32. 33] atque is qui codicis Bobbiensis exemplar scripsit, allocutionis uersionem non post, sed ante gesta posuit. at noli his commentis ad absurda deduci. rogatio ista synodalis est apparatus in eum finem effictus et constructus, ne synodus tomi sententias in symbolum recepisse uideretur, ut coniugibus augustis obœdiret, sed ipsa ab illis rogasse ut tomum confirmarent. etsi enim tomus ubi primum Marcianus imperium adeptus est, suscriptus est ab Anatolio et episcopis qui Constantinopoli aderant [cf. locos quos attuli uol. 4 p. 175 ad diem Id. Apr. a. 451] et in prouinciis ubicumque missus est [uol. 4 p. 46, 36. supra p. 465, 24 sq.], deinde in ipsius synodi actione quarta episcopi qui Chalcedone congregati sunt, cum a iudicibus interrogati essent, synodos Nicaenam et Constantinopolitanam illi concordare uiritim deposuere, tamen illi ipsi uerba Leonis in symbolum praeter paucissimos [p. 319, 13] recipere noluerunt neque concesserunt nisi praecepto imperatoris coacti [cf. p. 320, 38 sq.]. at summae imperatori curae erat omnem uiolentiae suspicionem euitare, ne synodus a se conuocata comparari posset Ephesenae Dioscori tyrannide oppressae [cf. p. 486, 4 sq.]; hanc ob causam a concilio impetrauit ut ista petitio ad ipsum dirigeretur. quoniam uero absonum erat ea quae in tomo de fide ipsa scripta erant, denuo defendere, hoc ansam praebuit uindicationis tomi ita ab ipsa synodo instituendae, ut nouum esse negaretur ex unius hominis epistula fidei fundamentum desumere. talia illo tempore uentilata esse ex eis elucet quae Aetius archidiaconus Constantinopolitanus contra Eutychis asseclas Carosum et Dorotheum profert de epistulis Cyrilli Caelestini Leonis symbolum interpretantibus [p. 315, 1 sq.]

Orientales quosdam cum legatis Romanis ei fidei expositioni quae primo proposita neque in gesta recepta est, non assensos esse, sine dubio propter rationem tomi Leonis parum habitam, initio quintae actionis refertur unusque de illis nominatur Iohannes Germaniciae episcopus [p. 319, 9. 37]. erat comprouincialis atque amicus Theodoreti [cf. illius epp. 147. 133], qui non tantum simul atque a concilio Epheseno altero d. 22. m. Aug. a. 449 depositus est, acer tomi Leonis extitit patronus in eis epistulis quas ad illum ipsum [113 p. 1188 sq.] uel illius legatum Renatum presbyterum [116] dudum antequam Ephesum ueniret, morte abreptum [Coll. Auell. 99 p. 442, 4] siue ad Anatolium patricium [121] destinauit, sed etiam postquam Marciano imperium adepto restitutus est [epp. 138—140], dum scribit ad monachos Constantinopolitanos [145 p. 1252 cf. ep. 144 p. 1243]. alteri concilii Chalcedonensis parti odiosus furiosa passus est conuicia, quando iussu iudicum et senatus synodum intrabat [p. 69, 12 sq.], neque cum in actione nona de eo ageretur, sermonem praeparatum ultra prima uerba proferre potuit [p. 368, 10 sq.]. numquam episcopi qui Chalcedone congregati sunt, quicquam quod ipsi sua sponte fieri uoluerunt, ei mandassent, aptus tamen uidebatur isti epistulae conscribendae quam Marcianus a synodo recipere uolebat. florilegium ex dialogis quos anno fere 447 scripsit, inprimis ex libro altero potius ab ipso auctore repetitum quam ex illis ab alio desumptum est; nemo enim nisi ipse Theodoretus addidit locum ex Procli sermone quodam excerptum [p. 474, 23—25] et uerba Amphilochii quae in dialogo 1, 66 et in librorum contra Cyrillum quarto [Gelas. floril. 27 cf. *Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. N. F.* 10 p. 100. 282] plena posuerat, in breuius contraxit [p. 473, 27—29]. at scriptorem quem tunc temporis multi propter antiquam cum Nestorio amicitiam suspectum habebant, propter librorum uero multitudinem et doctrinam etiam inuiti admirabantur, patrum testimonia collegisse quibus alii epistulam a se neque ab illo conscriptam ornarent, ut credam, eo minus a me impetrare possum, quo ipsa epistula prae se fert Theodoreti uestigia manifesta. illius doctrinae erat magnum numerum coaceruare epistularum quae ad fidem confirmandam adhibitae sunt. epistulam Damasi ad Paulinum, quam frequenter laudat [ep. 144 p. 1243. 145 p. 1252. in libro de incarnatione, de quo cf. quae dixi t. 1 4 p. XIII, p. 1312] litterasque conciliorum Sardicensis et Constantinopolitani [p. 471, 32 sq.] historiae ecclesiasticae a se olim conscriptae inseruerat [5, 11. 2, 8. 5, 9]; quae Iohannes Antiochenus ad Proclum et Theodosium imperatorem scripserat [p. 472, 17 sq.], nemini facilius patebant quam illius familiari atque adiutori. neque in rebus tantum doctrina, sed in sermone stilus quoque Theodoreti agnoscitur. eadem est reprehensio Apollinaris p. 471, 6 τοὺς μὲν τῆς ψυχῆς τὴν ἰατρείαν ἀρνήσασθαι atque in hist. eccles. 5, 3[4] οὐκ εἰληφὼς γὰρ ταύτην (scil. τὴν ψυχήν) κατὰ τὸν ἐκείνου (Apollinaris) λόγον οὔτε ἰατρείας ἠξίωσεν uel quod obicitur Arianis p. 471, 5 τοὺς δὲ μέχρι σαρκὸς μόνης ὁμολογῆσαι τὴν ἕνωσιν, atque dialog. 2 p. 82 σῶμα τὸν θεὸν λόγον μόνον ἀνειληφέναι φασίν, cf. haer. fab. comp. 5, 11 p. 420. sicut p. 471, 5 scripsit τῆς ληφθείσης σαρκὸς τὰ γνωρίσματα, ita ep. 151 p. 1301 τῆς τοῦ θεοῦ μορφῆς τὰ γνωρίσματα. neque aliter quam p. 471, 17 σπέρματος Ἀβραὰμ ὁ ποιητὴς ἐπελάβετο locum Hebr. 2, 16 allegando semini opponit creatorem ep. 130 p. 1217. dialog. 2 p. 108. denique occurrunt locutiones et uocabula Theodoreto grata: pauca exempla sed ea quae uim habeant probandi, sufficiant. quae subsit imago uerbis p. 470, 29 κατὰ τῆς πίστεως τὴν πίστιν ὀρύττοντες, ita elucet ex hist. eccl. 2, 19[14] διορύξαι καὶ καταλῦσαι τὸν κατὰ τῆς αἱρέσεως ἐξευρεθέντα περίβολον, ut in mentem ueniat emendatio ΠΙCΤΙΝ ⟨ΔΙ⟩ΟΡΥΤΤΟΝΤΕC praesertim cum uerbum compositum alibi quoque apud Theodoretum inueniatur [hist. eccles. 1, 11[6]. in hoc uolumine p. 244, 25]. pretiose non

τὸ ἓν dicitur, sed τὸ μοναδικόν et p. 471, 20 et quaestt. in Deuteronom. 6, 2 p. 263. frequens est haereseon conuicium λύμη, cf. hist. eccl. 2, 24[13]. 4, 11[4]. 5, 3[7]. ep. 112 p. 1184. 145 p. 1252: bis [p. 470, 22. 471, 39] in allocutione adhibetur. quo adiectiuo errores per uarias uias de recta fide euagantes diffamare solet [hist. eccles. 4, 29[1]. ep. 151 p. 1297. de prouid. 1 p. 484. comment. Ies. p. 84, 5. 222, 26 Moehl. comm. 1 Tim. 3, 16 p. 658], utitur p. 470, 38 πολυσχιδῆ, quam unice ueram scripturam esse notauerim, etsi saepe in codicibus per ε scribitur.

Eadem mente Theodoretus qua actione tertia [26] episcopis persuaserat Leonis tomo idem doceri atque a Cyrillo, post concilium allocutione conscripta gratam operam augustis praestitit coniugibus, qui eum ubi primum imperium adepti sunt, damnatione per Dioscorum inimicum illata liberarunt et postquam concilium, quod Theodoretus ipse desiderauit [ep. 139. 140], congregatum est, fouere perrexerunt; neque enim sine eorum uoluntate proceres qui praesiderunt, a concilio quamuis magna episcoporum parte clamoribus obstrepente tamen ut introduceretur et restitueretur, impetrarunt.

At si allocutio eo consilio et postulata et scripta est, ut imperator potius quam synodus ob Leonis tomum in fidei expositionem receptum defenderetur, hoc consilium pleno effectui non aliter mancipari potuisse patet nisi illa in publicum edita neque minus patet etiam editionis imperatorem auctorem fuisse. idem de Epistularum Collectione B iudicandum esse in alterius partis praefatione p. XI sq. exposui; una tamen remanebat res mira et difficilis, Theodoreti ad Dioscorum epistula illius collectioni praeposita. huic obscuritati ex iis quae de allocutione enucleata sunt, lux quaedam affulget. apparet enim ex illa epistula Theodoretum, cui, ut dixi, Marcianus et Pulcheria etiam contra magnam concilii partem summopere fauerunt, ante concilia et Ephesenum alterum et Chalcedonense non minus Cyrilli doctrinam probasse quam postea quando Chalcedone episcopis Cyrillum et Leonis tomum non dissentire persuadebat. nullo igitur iure eum tamquam Nestorii asseclam ab aduersariis impeti et calumniari. neque mera somnia persequi mihi uideor cum ipsum Theodoretum a consilio epistulae ad Dioscorum exemplar Gestis Chalcedonensibus inserendi non alienum fuisse suspicor. sunt enim in illa loci qui desunt in eo codice [Z] qui ad Theodoreti epistularum collectionem redit, habentur in Gestorum codicibus BV et uersionibus Latina et Syriaca, quas ad Gestorum memoriam pertinere non est cur dubitetur:

1. p. 245, 33/p. 246, 1 (fides Nicaena), ἣν καὶ ἡ ἐν Ἐφέσῳ ἁγία σύνοδος κρατεῖν διηγόρευσεν BVΛΣ om. Z
2. p. 247, 17—19 ὅτι δὲ καὶ τοῖς περὶ Νεστορίου ὑπαγορευθεῖσι τόμοις ὑπὸ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Ἰωάννου δὶς ὑπεγράψαμεν, μαρτυροῦσιν ἡμῶν αἱ χεῖρες. ἀλλ' οὗτοι — πειρώμενοι BVΛΣ om. Z
3. p. 247, 30—32 τούτων δὲ παρ' ἡμῶν οὕτως εἰρημένων τὰς ἱεράς σου εὐχὰς παρασχεῖν μοι, δέσποτα, καταξίωσον καὶ ἀντιγράφοις εὐφρᾶναι δηλοῦσιν ὡς ἀπεστράφη σου ἡ ἀγιωσύνη τοὺς συκοφάντας BVΛ[Σ deficit] om. Z

Si sollemnis salutandi formulae p. 248, 1. 2 ratio non habetur, tertius locus claudit epistulam. talia siue in exemplis singularibus siue in collectionibus modo retinentur, modo omittuntur; sententiam a Theodoreto scribi non potuisse nequit probari. suspicioni subiacet sententia relatiua loci primi; fidei enim fundamentum esse symbolum Nicaenum confirmatum a synodo Epheseno, id est decreto illo quod extat in gestis de Charisio [t. 1 1, 7 p. 105 sq.], iterum iterumque decantatur ab Eutyche Dioscoro uniuersis episcopis in concilio Epheseno altero; praeterea secundum tempora Theodoretus de concilio Epheseno priore acerbe iudicauit [cf. e. g. t. 1 4 ep. 131. p. 134, 13. t. 1

5 Coll. Palat. 41, 15. 16]. sed Marcianum imperatorem in constitutionibus *Venerabile catholicae* [p. 478, 10 sq.] et *Diuinae semper potentiae* [p. 481, 29 sq.] concilium Ephesenum Nicaeno et Constantinopolitano adiunxisse non debet praetermitti. quae altero loco habentur, neque falsa sunt neque uera. fidei formulam quae a. 433 inter Cyrillum et Iohannem Antiochenum conuenit [cf. quae t. 1 1, 8 p. 13 conposui], Theodoretus approbauit, Nestorii damnationem quam Cyrillus a Iohanne impetrauerat, primo acriter refutauit [cf. t. 1 4 ep. 183. 187. 198. 208], deinde secundum pactionem sibi a Iohanne in scripto datam litteris secretis ab illo omnem potestatem accepit utendi *fiducialiter machinationibus atque dispensationibus, ut fratres nostros qui a nostra unitione discissi sunt, suorum membrorum coaptatione* reiungeret [l. c. ep. 210]. per aliquod tempus quieuisse uidetur, sed ordinationibus a Iohanne in prouincia Euphratesia praesumptis se ab illius communione abscidit [ep. 216]. ne tum quidem propositi tenax cum Iohannem *depositionis* (sc. Nestorii) *subscriptionem minime exigentem ab eis qui id facere nollent* inuenisset [ep. 248, similiter 249], in communionem cum illo rediit [ep. 254. 256]. duas istas subiectiones in scripto a Theodoreto factas esse facile sumitur, sed illis damnationem Nestorii non infuisse non minus certum est.

Quod problema ut soluatur, eruendum est qua uia epistula ad Dioscorum in Collectionem B peruenire potuerit. si multo post concilium ipsiusque mortem Theodoreti epistula ex libro qui eius epistulas continebat, a collectore quodam desumpta esse putatur, nescio qua ratione loci istius siue adiectio siue omissio explicetur. neque enim anathema Nestorio datum id crimen erat quo Theodoretus liberandus esse uideretur, neque tam doctus extabat interpolator ut duas istas subscriptiones ex Irenaei Tragoedia siue aliunde expiscaretur. si uero Epistularum collectio B statim post concilium auspiciis imperatoris composita est, epistulae exemplum nisi ab ipso Theodoreto siue sponte offerri siue rogantibus praestari non poterat, neque ab illo alienum erat tali exemplo ea addere quae utilia et opportuna uidebantur. qui coram concilio Nestorium quondam amicum anathematizauit ut episcopatus redderetur, is non mirum si epistulae dudum scriptae inseruit et hoc a se dudum antea neque semel tantummodo factum esse; concilium Ephesenum quod olim abominatus est, Nicaeno adiunxit, ne ab imperatore dissentire uideretur. quo tempore et concilio Theodoreti ipsius epistulae colligi atque edi coeptae sint, nescitur; in eiusmodi collectione litterarum illarum ad Dioscorum exemplum anticum neque id quod in Gestis Chalcedonensibus extabat, adhibitum est neque obstat quod clausula p. 247, 30—32, sicut fit, omissa est.

Extat igitur per Theodoreti ad Dioscorum epistulam atque allocutionem ad imperatorem, quae initium faciunt illa epistularum collectionis quae Gestorum partem primam concludit, haec eius quae Gestorum finem sequitur, quasi uinculum aliquod quo ista inter se coniungantur. etiam artius inter se cohaerent synodi epistula ad Leonem [21] et Collectio B, cuius consilium atque finem esse in partis alterius praefatione p. XI sq. exposui, ut controuersiae de sedis Constantinopolitanae priuilegiis summa proponatur. neque sine consilio synodi epistula quae omnibus illis quae Collectione B comprehensae sunt, anterior est, ab eis separata et in ultima collectione posita esse uidetur, ut maioris auctoritatis locum obtineret uniuersaeque synodi sententia de urbis regiae nouaeque Romae nomine ornatae episcopatu manifesta fieret, quamuis acriter legati Romani atque pontifex ipse resisterent.

Quae epistulam ad Leonem secuntur Marciani constitutiones et coniugum augustorum epistulae [22—31] ueram Gestorum appendicem constituunt, quae cum illis nisi materia iam non cohaeret. priusquam de eis disputem, commodum erit de eorum memoria Latina ea praemittere quae necessaria sunt. ultimae tres epistulae

[29—31] antiquo tempore non translatae sunt. quae praecedunt [26—28], ordine inuerso [28. 26. 27] et aucta Palaestinensium episcoporum litteris synodicis extant initio codicum illius epitomae quae nomine uolgari codicis encyclii appellatur atque in uolumine quinto huius tomi edetur. ex Gestorum Chalcedonensium appendice illas epistulas [26—28] esse desumptas, quantum uideo, probari nequit. constitutionum 22. 23 textus Latinus, qui primarius est, extat in rerum Chalcedonensium Collectione Vaticana et aliis, quae omnes in uoluminis alterius parte altera edentur, neque ex Gestorum appendice petitus est. at accurata eget discussione locus quem occupant ea quae tradita sunt [20—25], in Gestorum uersione Latina, quam littera Φ signare soleo, neque hoc institui potest nisi paucis de tribus illius recensionibus praemissis; plura uoluminis tertii praefationibus reseruanda sunt.

Primam Gestorum Chalcedonensium omnium, non partis tantummodo alicuius uersionem non antiquiorem esse Dionysii exigui translatione altera canonum dudum constitit; ea enim sine ulla fere discrepantia utitur. Friderici Maassen suspiciones [p. 742 sq.] omni carere fundamento t. IIII 2 p. XVII sq. I 5, 2 p. IIII sq. exposui. at eam confectam esse etiam posterius, quando Vigilius papa, qui eam et in Constituto [Coll. Auell. 83] et in epistula concilio quinto posteriore [t. IIII 2 p. 138 sq.] allegat, de tribus capitulis conciliique Chalcedonensis auctoritate cum Iustiniano certabat, elucet ex Gestis Chalcedonensibus 17, 18. qui in illa actione leguntur canones synodi quae habita est ab imperatore Theodosio I Constantinopoli sub Nectario episcopo atque dici solet CL patrum, inscribuntur Graece [p. 455, 2] Συνοδικὸν τῆς β̄ συνόδου, quorum loco eisdem uerbis in omnibus uersionis Latinae recensionibus legitur: SYNODICVM PRIMI CONCILII SVB NECTARIO EPISCOPO CONSTANTINOPOLIS EPISCOPORVM CENTVM QVINQVAGINTA. concilium sub Nectario habitum non dicitur primum nisi ut opponatur alteri ab Iustiniano conuocato et sub Menna habito. haec prima uersio Gestorum [Φ^a] paulo post correcta atque aucta est a trium capitulorum etiam post concilium quintum defensoribus, qui cum alia nouauerunt tum canones ex loco legitimo et antiquitus tradito qui erat post actionem sextam, ad locum paenultimum qui est ante actionem XVII de priuilegiis sedis Constantinopolitanae, transtulerunt alio non commoti consilio nisi ut commodius contra tria capitula et concilium quintum omnia quaecumque post symbolum fidei, imprimis quae de Theodoreto et Iba acta sunt, defenderent tamquam a canonibus et expositione fidei solui non possent [cf. *Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 2 p. 18]. confecta est haec recensio [Φ^c] non aliter quam antiqua Constantinopoli ante a. 564; tum enim Rusticus diaconus et ipse trium capitulorum defensor intrepidus codices recensionis Φ^c adeptus coepit unum ex illis emendare notisque criticis instruere, quae ἔκδοσις apographis conseruata et diuulgata post recensiones Φ^a et Φ^c tertia est [Φ^r]. dixerunt qui Iustiniano auctore tria capitula accusabant, ad Romanam ecclesiam definitionem tantum fidei, non etiam gesta concilii Chalcedonensis fuisse perlata [Facund. 5, 4 p. 716]. perlata ea esse testatur ipse Leo [ep. 60 p. 67, 1], sed et ipsi et totius partibus Occidentis Graeci sermonis imperitis per centum annos ignota remanserunt, donec eorum qui pro tribus capitulis pugnare non desierunt, zelo atque doctrina factum est, ut temporis spatio non maiore quam paulo amplius decem annorum uersio illorum Latina conficeretur augeretur emendaretur; hoc facto trium illarum recensionum exemplaria iterum iterumque transscripta sunt.

Vt ad rem propositam redeam, antiquae uersionis exemplaria concilii allocutionem ad imperatorem [20] atque epistulam ad Leonem [21] post eam actionem quae de priuilegiis sedis Constantinopolitanae est, non aliter exhibent quam codices

Graeci, quae uero in illis secuntur, omittunt omnia utpote a Iustiniani saeculo aliena. recensio Φ^c finem facit in allocutione [20] praeter codicem Bobbiensem ubi ratione singulari, quam supra [p. XIII] exposui, illa inter Epistularum ante Gesta collectionem ipsaque Gesta collocatur; omittitur epistula ad Leonem [21], coniecerim quia illius recensionis auctoribus, dum contra Vigilium Pelagiumque Iustiniano obsecutos pugnant, non oportunum uidebatur etiam priuilegia Constantinopolitana contra Leonem defendere. finis Gestorum corporis etiam apud Rusticum [Φ^r] est allocutio [20]; sed quae secuntur usque ad constitutionem *Diuinae semper* [25], translata sunt post actionem de Dioscori damnatione. ibi habentur [III 104—108 in mea editione huc usque manu tantummodo scripta] sub inscriptione *Leges sanctae memoriae principis Marciani quas beatissimus Leo papa in suis confirmauit epistolis*; secuntur in codicibus *de prohibitis putationibus* [sic] *a xp̄ianis edictum ciuibus n̄ris constantinopolitanus* [sic], quae hoc loco delenda sunt.

Impp Caesares Flauius Valentinianus pontifex inclitus Germanicus inclitus Alamannicus inclitus Sarmaticus inclitus tribuniciae potestatis uicies septies imperator uicies septies consul septies et Flauius Marcianus pontifex inclitus Germanicus inclitus Sarmaticus inclitus Alamannicus inclitus Francicus inclitus tribuniciae potestatis uicies septies [falsch, es muß heißen *ter*] *imperator consul semel de prohibitis disputationibus a Christianis edictum ciuibus nostris Constantinopolitanis*

[III 104] *Imp̄ Valentinianus et Marcianus augusti. Tandem aliquando* etc. [= 23 Gestorum Graecorum; constitutio data est d. 7. m. Febr. a. 452]

[III 105] DE EODEM EDICTVM SECVNDVM CIVIBVS N̄RIS CONSTANTINOPOLITANIS IDEM AVGVSTI

Venerabilem catholicae etc. [= 22 Gestorum Graecorum; constitutio data est d. 13. m. Mart. a. 452]

Interpretatio legis Theodosii iunioris, quam pro Eutyche seductus a Chrysaphio promulgauit, quam nunc ideo posui ut quia beatae memoriae principis Marciani lex hanc subsecuta destruxit, etiam tali collatione noscatur quid amplectendum quidque uidendum sit de haereticis Nestorianis et fide catholica

[III 106] *Olim quidem* etc.

[III 106a] *Lex haec de Nestorio recte continens, contra orthodoxos uero peruerse et pro illa nihilo minus utilitate inserta est, ut sciat lector quia sequens lex principis Marciani* [cf. p. 481, 1 sq.] *ideo nominatim de Iba nihil dixit, quoniam nec in ista sic legitur, sed specialiter ab ista damnatos specialiter soluit, generaliter uero et illa* [corrupte, coniecerim *atticta*] *generaliter attigit. sicubi autem de Iba in huius legis quae sequitur exemplaribus inuenitur, ut superfluum deputetur, quia et nos ita nos alicubi posuisse recolimus, quod ex uerioribus Acumitorum exemplaribus duximus emendandum*

De infirmandis quae contra sanctae memoriae Flauianum episcopum Constantinopolitanae urbis, et confirmandis quae postea pro eo a sancta synodo Calchedonensi statuta sunt

[III 107] *Idem augusti, id est Valentinianus et Marcianus Palladio praefecto praetoriorum Orientis. Gloria numquam* etc. [= 24 Gestorum Graecorum; constitutio data est die 6. m. Iul. a. 452]

De confirmandis quae a sancta synodo Calchedonensi contra Eutychem et eius monachos statuta sunt

[III 108] *Idem augusti Palladio praef. praet. et eodem exemplo Valentiniano p̄fo Illyrici Tatiano p̄fo urbis Vincomalo magistro officiorum et consuli designato. Amplae omnipotenti deo* [ita Rusticus siue eius codices ex Graeco; ipsa constitutionis uerba seruata sunt in collectione Hispana et codice Albigensi 2 *Diuinae semper potentiae*] etc. [= 25 Gestorum Graecorum, constitutio data est eodem die quo ea quae praecedit]

RELATIO S̄CAE SYNODI CALCHEDONENSIS AD BEATVM PAPAM LEONEM GENERALITER DE OMNIBVS GESTIS

[III 109] *Sancta et magna et uniuersalis synodus quae per gratiam dei et sanctionem piissimorum et amatorum Christi imperatorum nostrorum collecta est in Calchedonensium metropoli prouinciae Bithyniae sanctissimo et beatissimo Romanorum archiepiscopo Leoni. Repletum est gaudio* etc. [= 21 Gestorum Graecorum]

EPISTOLA S̄CISSIMI ET BEATISSIMI ATQVE APOSTOLICI D̄I GRATIA PER OMNIA PLENI LEONIS PAPAE *omnia gesta sanctae Calchedonensis synodi firmans et sola illa infringens quae per ambitionem Constantinopolitanorum gesta sunt contra Nicaeni statuta concilii, quae subiecta epistola respondit ad relationem sanctae synodi supra scriptam*

[III 110] *Omnem quidem fraternitatem* etc. [= Leonis ep. 64, cuius uersio Graeca extat in Epistularum Collectione B 20]

Hanc istius collectiunculae formam ex ipsa Rustici editione exhibent codices Parisinus 11611 et Montepessulanus 58; in codice Veronensi LVIII omnia sicut in codicibus Graecis ad finem Gestorum reiecta sunt ordine ita mutato ut relatio synodi [III 109] non aliter quam in Graeco et Φ^a sequeretur allocutionem synodi, lex Theodosii [III 106] in fine post Leonis epistulam [III 110] collocaretur omissa Rustici adnotatione [III 106ª]. uel inde haec Rustici editione posteriora esse apparet; confirmabitur hoc multis aliis codicis Veronensis proprietatibus in uoluminis III praefationibus.

Collectiunculam a se compositam esse Rusticus in eis declarat quae [106ª] legis quam Theodosius post synodum Ephesenam alteram promulgauit, interpretationi a se confectae subscripsit. in scriptione quadam, quae iam non extat, Ibam ab imperatore Marciano in constitutione *Gloria numquam* non minus quam Flauianum Eusebium Theodoretum nominatum atque illius synodi damnatione absolutum esse contenderat, constitutionis exemplari interpolato in errorem perductus. exemplar genuinum in codicibus Acoemitanis nactus errorem ita correxit, ut ex ea ipsa lege quae a Marciano per constitutionem illam cassata est, probaret necesse non fuisse ut Ibas expressis uerbis nominatus absolueretur; neque enim in lege Theodosiana nominatim eum fuisse damnatum. quae sapiunt omnia Rusticum trium capitulorum impigrum defensorem, cuius imaginem satis claram exhibet Collectionis Casinensis pars altera quam in t. 1 uol. 4 olim edidi. legis Theodosianae exemplari Graeco quomodo potitus sit, nescitur; ex codicibus bibliothecae Acoemitorum, quos Gestorum Chalcedonensium fuisse patet, desumpsit quae in Graecis sunt 23. 22. 24. 25, quibus singulis singuli textus Latini primarii praepositi erant, sicut in Epistularum ante gesta collectione [cf. part. 1 p. X]. neque enim constitutiones 22—25 ex Graeco translatas esse inde sequitur quod aliae illae collectiones quae praeter Rusticum constitutiones 22. 23. 25 continent, eadem uerba exhibent Latina praeter pauca quae Rusticus ex Graeco im-

mutauit. ceterum ne Graecus quidem textus priuato labori debetur, sed scrinio ab epistulis graecis imperatoris; in partibus enim Orientis constitutiones utroque sermone proponebantur.

Neque tamen simpliciter quae in Gestorum codicibus Graecis inuenerat, Rusticus repetiit, sed sensum isti collectioni substituit sui ipsius proprium per inscriptionem, quam suam esse uel eo prodidit quod contra stabilem et Gestorum et Epistularum eis adnexarum usum Marciani nomini adiunxit *sanctae memoriae*. ibi enim leges quas Marcianus de concilii Chalcedonensis auctoritate constituit, a Leone confirmatas esse contendit atque in eundem finem et concilii litteras ad papam paenultimo, Leonis responsum quod ex Epistularum collectione B [20] desumpsit, ultimo loco posuit, iterum omnia in Chalcedonensi concilio gesta praeter priuilegia sedis Constantinopolitanae a Leone per hanc epistulam esse firmata pronuntians. in utraque inscriptione epistularum et primae [104] et ultimae [110] Rusticus contra ueritatem peccat: papa Romanus leges augusti confirmare ne potuit quidem atque ep. 64 Leo Dioscori damnationem et symbolum approbauit, priuilegiis sedis Constantinopolitanis contradixit, de ceteris gestis uel ea de causa tacuit, quia Latine non uersa ei parum nota erant [p. 67, 1 sq.]. at defensori trium capitulorum utile gratumque erat ex edictis constitutionibus epistulis ostendere uiribus unitis Marcianum imperatorem Leonemque papam pro Chalcedonensis concilii pugnasse auctoritate, quam debilitare illius aetate Vigilium molliter resistentem coegit Iustinianus. neque latet qua ratione commotus appendicem praeter partem ultimam, quam pariter atque ceteri Latini abiecit, ex fine Gestorum in eum locum transtulerit, quem obtinebat obtinetque Epistularum Collectio B in codicibus Graecis, post actionem de damnatione Dioscori. eius enim consilio sicut aptissima erat Leonis epistula qua synodum Chalcedonensem sua muniit auctoritate, ita incommodae erant ceterae Collectionis B epistulae de controuersia quae inter papam atque Marcianum Anatoliumque orta erat quasi sola nubes in temporum illorum splendore; magis e re quae suo tempore agebatur, fore duxit, si cum Leonis epistula concilii relationem cui illa respondet, ex appendice desumptam coniungeret imperatorisque constitutiones praemitteret. ita loco Epistularum collectionis quae in Gestis Graecis primam partem conclusit, alia et similis et diuersa tertiae Gestorum Latinorum recensioni eodem loco accreuit, appendicis uero nihil remansit nisi allocutio ad imperatorem, sicut in uersione antiqua correcta Φ^c.

Haec sufficere puto ut manifestum fiat de primario appendicis fine atque consilio neque ex antiqua uersione neque ex Rustici mutationibus aliquid disci posse: qui illa discussurus est, oportet operam in ipsis Graecis contineat. inprimis monendum est ne Marciani et Pulcheriae epistulae 26—31, quia in Gestorum uersione Latina Φ non extant, ab eis quae praecedunt, diuellantur. idem est finis ut aduersarii Chalcedonensis concilii admoneantur illius fidem Nicaenae conuenire neque nouam esse, sed unice ueram. eiusmodi aduersarii extitere Constantinopoli [23 p. 479, 24 sq. 22 p. 478, 26 sq. p. 482, 29 sq.], uolumina quoque longa scripserunt atque diuulgauerunt [p. 483, 3]; acriore uero zelo idem certamen exarsit in Palaestina et pugnare coacti sunt augustus et augusta contra monachorum illorum libellum ad Pulcheriam destinatum [26 p. 483, 28 sq. 485, 4 sq. 24 sq. 487, 4 sq.] et Theodosii sede Hierosolymitana potiti contra synodum Chalcedonensem inuectiuam [30 p. 492, 33 sq. 31 p. 494, 9. 25]. epistula 28 monentur monachi Alexandrini ne peccent contra eam constitutionem [22] sicut ubique, ita Alexandriae quoque propositam, quae initium facit praeceptorum imperatoris . neque inter se tantum haec series firme atque indiuisibiliter cohaeret, sed cum iis quoque quae ei praecedunt. pronuntiant et contendunt augustus et augusta

adhibito argumento quod ex Cyrillo desumpserunt [cf. p. 485, 14 sq. 487, 26 sq. cum locis Cyrillianis quos t. I 1, 8 p. 63 s. u. φυσική et φύσει collegi], sollemnique addita confessione [p. 485, 33 sq. 487, 33 sq. 489, 17 sq. 491, 26 sq. 493, 23 sq. 494, 29 sq.] se non uane φυσιολογεῖν neque duos Christos introducere, sed fidem patrum non aliter quam synodum Chalcedona a se conuocatam sequi. eundem finem persecuta docet synodi allocutio a Theodoreto conscripta fidem Nicaenam Chalcedone non esse innouatam [p. 470, 4 sq.].

Iam quaeritur quo tempore ista appendix composita sit. Pulcheriae litterae ad Bassam [31], quae simul cum eis scriptae sunt, quas coniux ad Macarium in monte Sina [29] et ad synodum Palaestinam [30] destinauit, anteriores sunt mense Iulio a. 453 [cf. part. I p. XII], neque tamen multo; postquam enim ab ipso imperatore prouincias Palaestinas ad unitatem fidei reuocatas esse [p. 494, 17 sq.] comperit, Leo illi congratulatur de hac re d. 9. m. Ian. a. 454. similiter in Iohannis Rufi uita Petri Iberi [p. 55, 12. 57, 1] narratur sex fere menses postquam ille a Theodosio Hierosolymae ordinatus die 7. m. Aug. a. 452 in ecclesia Maiumensi primam missam celebrauerit, Marcianum omnes episcopos a Theodosio ordinatos sedibus pelli iussisse eosque huic praecepto cessisse, id est mense Februario a. 453. ultima omnium appendicis epistularum est ea qua imperator leniter atque clementer admonet monachos Alexandrinos ut se uniant orthodoxorum ecclesiae [28]. postquam enim Dioscorus *perfidiae incentor* [Leo ep. 83 p. 94, 8] die 4. m. Sept. a. 454 in exilio Gangrensi mortem obiit [Seuer. ep. 4, 9], in aula Constantinopolitana noua spes effloruisse uidetur; missus est Alexandriam Iohannes decurio qui ipsi concilio adfuerat [cf. p. 459, 10], ut monachis persuaderet ibi nihil contra ueram fidem actum esse [p. 489, 33]. quam rem sibi a Iuliano Coensi qui apostolicae sedis res in comitatu agebat, nuntiatam esse Leo scribit ep. 85 d. 11. m. Mai. a. 455; uidetur igitur epistula imperatoris 28 sub finem anni 454 scripta esse. at spes illa fefellit; odium quo non Alexandrini tantum, sed tota Aegyptus contra synodum Chalcedonensem flagrabat, Dioscori morte non ad incertitudinem conuerti paratam delapsum est, sed uiolentius et inplacabilius exarsit. necessitate coactus Marcianus d. 1. m. Aug. a. 455 constitutionem *Licet iam sacratissima* [L IIII 886 = M VII 517] praecipue in Alexandrina ciuitate et per uniuersam Aegyptiacam diocesin edictis propositis promulgari iussit. qua iteratur constitutionis *Diuinae semper* seueritas; longe ab admonitionis clementia quae spirat in epistula quam ante sex fere menses imperator ad monachos Alexandrinos direxerat, distat constitutionis initium quod ex editione mea Rerum Chalcedonensium collectionis Vaticanae 15 [uol. II 2] hic adfero: *Licet iam sacratissima constitutione mansuetudinis meae cautum ac definitum sit quae in eos seueritas exercenda sit qui Eutychetis uel Apollinaris haereticam peruersitatem secuti a religione et fide catholica deuiarunt, Alexandrinae tamen urbis ciues atque habitatores tantis sunt Apollinaris infecti uenenis, ut necessarium fuerit ea quae ante iam sanximus, repetita nunc etiam lege decernere. oportet enim ut sit numerosa seueritas sanctionum, ubi est licentia crebra culparum.* huius constitutionis durauit auctoritas; recepta est praeter Vaticanam in collectiones Quesnelianam et Hispanam, denique adhibita ab eis qui Iustiniani Codicem composuerunt [cf. I 5, 8. 7, 6]. si iam extitisset, in appendice, de qua agitur, non deesset, omissa uero fuisset Marciani epistula [28] ad Alexandrinos; neque enim hominis certum consilium secuti erat haec duo imperatoris scripta quarum posteriore prius frustra missum esse declaratur, pariter uni eidemque collectioni inferre. confecta igitur est appendix eodem tempore quo altera pars Collectionis B [14—20], cuius ultima epistula data est d. 4. m. Sept. a. 454, atque Epistularum collectionis M forma primaria, quae inter Pulcheriae obitum mense Iulio 453 et necem

Valentiniani d. 16. m. Mart. a. 455 composita est [cf. praef. part. I p. XII]. neque dubitare licet quin appendix eidem Marciani uoluntati debeatur atque illae epistularum collectiones.

III. DE PRIMARIA GESTORVM CHALCEDONENSIVM EDITIONE EIVSQVE MVTATIONIBVS

Gesta concilii Chalcedonensis qualia in codicibus Graecis uersionibusque Latinis tradita sunt, certo quodam consilio in publicum edita esse uel inde apparet quod non secundum dies quibus episcopi consederunt, sed secundum argumenta in πράξεις = *actiones* distributa sunt temporis ratione non semper habita. ecce series dierum atque actionum, quas sicut semper, ita nunc quoque secundum codices Graecos et uersionem antiquam numero; uncis inclusi quae aliena sunt ab editione primaria:

d. 8. m. Octobr. feria II: actio I
d. 10. m. Octobr. feria IIII: actio III
d. 13. m. Octobr. feria VII: actio II
d. 17. m. Octobr. feria IIII: actio IIII
[d. 20. m. Octobr. feria VII: actio 18 de Caroso et Dorotheo. 19 de Photio et Eustathio]
d. 22. m. Octobr. feria II: actio V
[d. 23. m. Octobr. feria III: acta inter Maximum et Iuuenalem, cf. Rer. Chalc. Coll. Vatic. 6, 4 = *Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 2 p. 45]
d. 25. m. Octobr. feria V: actio VI
d. 26.*) m. Octobr. feria VI: actio VIII. VIIII. X
d. 27. m. Octobr. feria VII: actio XI. [actio de Domno uol. III 3 = *Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 2 p. 41]
d. 29. m. Octobr. feria II: actio XII. actio prior de sede Constantinopolitana [17, 8. 9, cf. *Sitzungsber. d. Berl. Akad. d. Wiss.* 1930 p. 614[1]]
d. 30. m. Octobr. feria III: actio XIII. XIIII. XVII
d. 31. m. Octobr. feria IIII: actio XV. XVI.

Distributa est tota moles in tres partes: primam faciunt quibus aboletur concilii Epheseni alterius auctoritas, alteram tractatus de fide et canones, tertiam actiones particulares. haec dispositio ne turbetur, actio III de Dioscoro collocatur ante alteram qua primum de fide agitur, prorsus omissa est praeter mera corollaria qualia sunt actiones de Caroso et Dorotheo atque de Domno Antiocheno, non parua actio de Photio atque Eustathio quippe quae re ad tertiam, tempore ad alteram partem pertineret. ratio trium partium perspicua fit tribus collectionibus epistularum et constitutionum praepositis et adnexis et inter alteram et tertiam partem intercalatis, modo obseruentur istarum collectionum formae primariae [Collectio M 1—11. 13—17; Coll. B 14—22]. quibus collectionibus inprimis altera et tertia manifestum fit cur actio de sede Constantinopolitana praeter temporis ordinem ad ultimi loci auctoritatem euecta sit. consilio editionis primariae neque librariorum lassitudine factum est ut in tertia parte catalogi episcoporum qui actionibus aderant, iam non pleni exscriberentur, sed metropolitarum tantum paucorumque eos sequentium episcoporum

*) Codices Graeci ponunt actionem X d. 27., actionem XI d. 28. sed diebus dominicis concilia non sedent.

nomina continerent. ceterum notabile est catalogos actionum quibus iudices praesidebant, eundem ordinem seruare, discrepare uero catalogum actionis alterius cui soli episcopi aderant; obseruetur praeterea ubique inde a prima actione Eleutherium episcopum Chalcedonis metropolitis adnumerari, etsi non ante actionem sextam [6, 21] Chalcedon ciuitas metropolis nomen adepta est.

Fraude quadam, fortasse Iustiniani factum esse olim conieci [*Festgabe f. Jülicher* p. 211 sq.], ut sextam actionem ingressus esse solus Marcianus diceretur, taceretur de Pulcheria. at erraui. quamuis illam isti actioni cum augusto coniuge adfuisse per Anatolii testimonium [supra p. 249, 17. 18] omni exemptum sit dubitatione, non minore certitudine et gestorum codices Graeci uersionisque Latinae omnes tres recensiones et relatio, ni fallor, Iuliani Coensis ad papam Leonem [l. c. p. 211. *Zeitschr. f. neut. Wissensch.* 25, 52 sq.] testantur augustae praesentiam in acta non esse relatam. quod uerba prima quae gestorum quandam congeriem antiquissimam [cf. l. c. p. 208 sq.] introducunt, illam commemorant, ea narrationis rectae sane et uerae, sed non ipsorum gestorum loco habenda sunt; quibus auctoribus et cui tempori adscribenda sint, in uoluminis II 2 praefatione exponendum erit.

Secundum morem anticum [cf. Philolog. 88 p. 246 sq.] in editione primaria non constitutionum epistularumque tantummodo exemplaria Latina uersionibus Graecis [cf. t. I 3 p. X. II 4 p. XX. I, I p. XX] praemissa sunt, sed interlocutiones quoque legatorum Romanorum Latino sermone insertae ita ut interpretatio sequeretur [*Sitzungsber. d. Berl. Akad.* 1930 p. 615]. codices Gestorum Graeci haud pauca huius moris exempla praebuerunt Rustico [cf. eius adnotationes uol. 3 p. 40, 16. 94, 10. 228, 16. 18. 19. 230, 4. 234, 14]; in exemplari codicum qui nunc extant Graecorum, euanuerunt Latina, sed remanserunt ea uestigia, quibus illa olim infuisse probetur, cf. I, 4/5. 273. 330. 336. 2, 4. 4, 7. 39. 5, 9. 6, 4. 8, 6 neque raro factum est ut gestorum translator Latinus in interlocutionibus Latine prolatis et primitus Latine editis sermonem primarium siue totum siue partim retineret [cf. *Sitzungsber. d. Bayr. Akad.* 1930 p. 622 sq.].

Gesta concilii collectionibus epistularum et constitutionum instructa publicandi ansam praebuerunt primo uolumina quae aduersarii Constantinopoli [p. 483, 3] et in Palaestina [p. 492, 33 sq. 494, 9. 23] contra synodum et Leonis tomum conscripserunt atque diuulgarunt. neque remedium a Leone propositum ut illius tomus Graece uersus ab iudicibus clero et plebi Alexandrinae legeretur [uol. 4 p. 84, 16 sq.], sufficere uidebatur; sibi enim gloriam concilii conuocati et ad finem perducti reseruabat Marcianus [cf. part. I p. X sq.]. deinde uero et occasio et causa editionis erat controuersia quae inter Marcianum Anatolium totam synodum et legatos Romanos ipsumque Leonem sub finem concilii exarsit de sedis nouae Romae priuilegiis; quamuis prudenter, tamen non ambigue et epistularum collectiones et ipsorum Gestorum dispositio eo tendunt ut imperatoris conciliique consensus aduersus Leonem clarus manifestusque euadat. Marciani ergo auspiciis adhibitis hominibus utriusque sermonis neque Latini minus quam Graeci peritis [cf. part. I praef. p. XII] editionem primariam anno fere 454, certo ante mortem Valentiniani [d. 16. m. Mart. a. 455] confectam esse ea probabilitate quam in eiusmodi quaestionibus consequi licet, mihi uideor demonstrasse.

Quae gestorum siue, ut uerbo sollemni utar, monumentorum dicitur fides, eam integram non habent nisi authentica uel eorum exemplaria sine mutationibus descripta. etiam paratis et mutatis, ut in publicum edantur, tantum remanet auctoritatis, ut facile neglegatur eiusmodi monumentorum editiones non solius ueritatis causa fieri, sed istam ueritatem subici finibus et consiliis eorum qui ob certas res gestas uel ge-

rendas istas editiones institui uolunt, taleque munus hominibus committi solere magis dominis oboedire paratis quam ipsi ueritati seruire. maximam sane gestorum Chalcedonensium partem pro solido firmoque fundamento historiae habendam esse apud omnes prudentes peritosque constat constabitque; siquis uero eorum editionem primariam prorsus immunem fuisse crediderit mutationibus contra ueritatem illatis, is facile confutabitur Leonis epistula primo Latine, tum Graece interpolata et mutata quae miro quodam modo Epistularum collectioni M primariae praefulget [= Leon. ep. 25]. neque minor uis probandi inest interpolationibus quibus interlocutiones legatorum Romanorum in actione XVII corruptas esse olim demonstraui [*Sitzungsber. d. Berl. Akad.* 1930, 622 sq.], eo tantum errans quod eas Iustiniani saeculo adscribere malui quam ipsis Marciani temporibus. hae maculae sunt non admodum difficulter detersae; intricatius obscuriusque res se habent in actione XI de Iba Edesseno.

Interlocutioni quae ab episcopis Photio Tyri et Eustathio Beryti Tyri facta et in concilii Chalcedonensis actione X lecta est, haec praemissa est sollemnis loci temporisque notatio [p. 373, 10 sq.]:

> Μετὰ τὴν ὑπατείαν Φλαυίου Ζήνωνος καὶ Ποστουμιανοῦ τῶν λαμπροτάτων πρὸ πέντε Καλανδῶν Μαρτίων ἐν κολωνίαι Τύρωι λαμπροτάτηι μητροπόλει ὑπατικῆι ἔτους τετάρτου ἑβδομηκοστοῦ πεντακοσιοστοῦ μηνὸς Περιτίου δεκάτηι, κατὰ Ῥωμαίους Φεβρουαρίου πέμπτηι καὶ εἰκάδι, ἰνδικτιῶνος ᾱ.

de die constat: apud Tyrios mensis Peritius incipit a d. 16. m. Februarii. similiter congruunt annus post consulatum Zenonis et Postumiani = 449 atque Tyriorum 574, qui numeratus est inde a d. 18. m. Nou. a. 126 a. Chr. [cf. RE 1, 647]. sed differt indictio: prima enim indictio currit inde a d. 1. m. Sept. a. 447 usque ad d. 31. m. Aug. a. 448.

Alia ratione, sed non minus euidenter sibi contraria habet notatio quae praecedit cognitionis Berytiae gestis in actione XI [p. 378, 25]:

> Μετὰ τὴν ὑπατείαν Φλαυίου Ζήνωνος καὶ Ποστουμιανοῦ τῶν λαμπροτάτων Καλάνδαις Σεπτεμβρίαις ἰνδικτιῶνος δευτέρας ἐν κολωνίαι φιλοχρίστωι Βηρυτῶι.

ut indictio II, quae inde a d. 1. m. Sept. a. 448 usque ad d. 31. m. Aug. a. 449 currit, non falsa esse uidetur, ita dies uerus esse non potest. Kalendae enim Septembres a. 449 non congruunt cum d. 22. m. Aug. a. 449, quando in gestis synodi Ephesenae alterius Ibae causa tractata est non sine cognitionis Berytiae frequenti mentione. neque referri possunt ad a. 448; obstat enim non consulatus tantum, sed etiam ea quae de causae initio uariisque statibus aliunde nota sunt. accusatio quam quattuor presbyteri Edesseni Samuhel Eulogius Cyrus Maras episcopis Ibae Edesseno eiusque nepoti Danihelo Carrensi intulerunt, primo tractata est coram Domno archiepiscopo in synodo Antiochena [p. 380, 32—381, 25. Act. Ephes. in *Abhandlg. d. Gött. Ges. d. Wiss. N. F.* XV 1 p. 56, 28 ff. p. 40, 8 sq.], quae habita est tempore paschae a. 448, quando constitutio contra Nestorianos atque Irenaeum illic proponebatur [Act. Eph. p. 58, 1 sq. 118, 18 sq.], quae data est Constantinopoli d. 17. m. Febr. a. 448 [t. 1 1, 4 p. 66. 67]. at Domni iudicio spreto primo Samuhel et Cyrus, tum Maras et Eulogius Constantinopolim profecti ab imperatore et a Flauiano archiepiscopo impetrarunt ut causa cognoscenda traderetur tribus episcopis Photio Tyri Eustathio Beryti Vranio Himeriorum atque Damascius tribunus et notarius Ibam et Danihelum ex Osroena prouincia in Phoeniciam deduceret. commonitorium Damascio datum est d. 26. m. Oct. [p. 378, 24]; annus in gestis iam non extat, sed non potest alius fuisse quam a. 448. inde sequitur synodum Beryti Kalendis Septembribus a. 448 non habitam fuisse, sed postea; duplici enim itineri Edessam et Edessa

Berytum non paruo temporis spatio opus erat. atque post initium a. 449 cognitionem Beryti habitam esse constat praeter consulatum gestis praemissum etiam ex eis quae in synodo Ephesena altera Eustathius episcopus Beryti narrat de eis quae post Ibae causam Beryti contra Danihelum Carrensem acta fuerint [Act. Eph. p. 68, 21 sq.]; dicit enim deiectionem Daniheli dilatam esse propter quadragesimam. quae quoniam illo tempore in diocesi Orientali octo hebdomades durasse uidetur [cf. *Rahlfs, Nachr. d. Gött. Ges. d. Wiss.* 1915, 99 sq.], pascha uero a. 449 d. 27. m. Mart. celebrabatur, initium cepit prid. Kal. Febr. atqui interlocutio quae a Photio Eustathioque Tyri prolata est, secuta est cognitionem quam tres illi episcopi Photius Eustathius Vranius Beryti habuerunt; illa enim interlocutio dicitur τὰ ἐπικριθέντα παρὰ Φωτίου καὶ Εὐσταθίου p. 372, 20 neque in cognitione Berytia umquam commemoratur, immo constitutio imperatoris praefulget cognitioni Berytiae [cf. p. 379, 8 sq.], non Tyriae. inde sequitur cognitionem Beryti a tribus illis episcopis habitam esse non multo tempore ante d. 25. m. Februarii a. 449, indictionis uero numerum in priore notatione, diei in altera falsum esse.

Horum plurima perspexit Tillemont [15, 897] quamuis gestorum Ephesenorum ope destitutus, in alia uero et grauiore difficultate neque ille neque alius quis offendit. quando peruenit quae Chalcedone facta est lectio cognitionis Berytiae ad locum, ubi tribus episcopis cognitoribus petentibus εἰ φαίνεται μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κυρίλλου Ἴβας αἱρετικὸν αὐτὸν ὀνομάζων καὶ αἱρετικὸν αὐτὸν ἔχων, ἀποδείξατε, respondet Maras accusator ἀποδεικνύομεν [p. 391, 3—6], non sequitur probatio, tacere uidentur et iudices et accusator. etiam maiorem faciunt stuporem quae extant post Marae responsum, iam non ad lectionem pertinentia ὁ αὐτὸς καθωσιωμένος σηκρητάριος ὁμοίως ἀνέγνω. uerba quae sunt ὁ αὐτὸς et ὁμοίως manifeste recurrunt ad initium lectionis eorum quae Beryti gesta sunt p. 378, 5, at non praecessit sollemnis iudicum interlocutio qua noua lectio iubetur, et, quod inauditum est, sequitur formula *legi legimus legit* Graece uersa qua iudices interlocutionem suam recte exceptam esse agnoscere solent. nulla his turbis remedia praestantur siue codice siue uersione neque corruptelae suspicio locum habet, noxa subesse uidetur eodem illata consilio quo corruptiones numerorum in eis quae gestis Tyri ac Beryti praescripta sunt.

Res ipsa certa est atque manifesta, de istarum uero consilio mutationum et mutilationum clare atque perspicue eruendo uereor ne paene desperandum sit. gestorum Beryti ultima pars quae, sicut dixi, abrupte intercepta est, aliquo modo suppleri potest ex eis quae mense Aprili a. 449 Edessae coram Flauio Chaerea comite primi ordinis et praeside prouinciae Osroenae acta et in synodo Ephesena lecta sunt. narrat ibi Samuhel Ibae accusator tres testes ab accusatoribus Beryti productos, sed neque ab Iba neque ab episcopis cognitoribus esse acceptos [Act. Ephes. p. 40, 26 sq]: conferenda sunt quae in Beryti gestis quae Chalcedone lecta sunt, de his testibus proferuntur p. 386, 20. 21. 28. 29. 36. 37. p. 387, 5—14. 35—p. 388, 1. 25—27. 34—37. 389, 25. 26. deinde nonnulla pergit narrare idem Samuhel quae in gestis Chalcedonensibus iam non extant [Act. Eph. p. 40, 35 sq.], etiam duos alios testes aduenisse uesperi atque postridie esse oblatos, sed a iudicibus refutatos. multa se et consortes contra dixisse, quae continerentur in gestorum monumentis Beryti confectis; se ipsum dixisse (Syriaca p. 42, 2—4 uerto Graece): βιαζόμεθα· οἱ νόμοι πέντε οὐ παραιτοῦνται. δέχεσθε τοὺς προτέρους ἢ τούσδε ἢ ἅπαντας ἡμᾶς ἅμα. addit, ut narrationem claudat: καὶ ἐπειδὴ οὐκ ἔδοξεν αὐτοῖς, ἔμεινεν ἡ ὑπόθεσις οὕτως ἐωμένη περὶ τοῦτό γε τὸ κεφάλαιον. post haud pauca exemplar epistulae ad Marim Persam a se et consortibus prolatum esse dicit Ibamque esse confessum exemplar illud esse epistulae a se scriptae:

haec inesse monumentis gestorum Beryti ipsaque epistulae ibidem lectae uerba [Acta Ephes. p. 52, 14 sq.].

Etsi non plena extant quae in cognitione Beryti monumentorum fidei tradita sunt, dubitari nequit tres illos cognitores imperatoris mandatum non ita strenue executos esse, ut iudicium certa sententia terminaretur. accedit alterum. obscurum est quomodo fieri potuerit ut duo ex illis iudicibus Photius et Eustathius sine Vranio [cf. subscriptiones p. 375, 10 sq.], sed cum illis quattuor accusatoribus Beryto Tyrum profecti rem non sententia iudiciali, sed pacto ab Iba et accusatoribus accepto suscriptoque perficerent. accusatores certe pacto non stetisse eis probatur quae postea mense Aprili a. 449 Edessae gesta sunt. neque illa obscuritas eis clarescit quae Photius quamuis seuere atque euangelio proposito a iudicibus interrogatus profert [p. 377, 21 sq.]. quamuis enim ea tantum quae Tyri acta sunt, attingere magis quam enarrare uideatur atque ita de Beryto tacere, ut iudices ea quae a Theophilo offeruntur gesta Beryti [cf. p. 378, 2. 376, 38], appellent τὰ ἐπὶ Ἴβαι ἐν τῇι Τυρίων λεγόμενα πεπρᾶχθαι [p. 378, 4], prima tamen uerba [p. 377, 24] φανερὰ ἐπὶ αὐτοῦ ἐλθόντες ἀπὸ Μεσοποταμίας πρεσβύτεροι καὶ μονάζοντες ἔλεγον πρὸς αὐτὸν περὶ αὐτοῦ, εἶτα οὗτος ἠρνεῖτο facta non sunt de rebus Tyri gestis; nam inde a Mesopotamia, id est a prouincia Osroena accusatores sub Iba profecti sunt Berytum et Beryti certa capita contra illum protulerunt, quae uera esse negauit. post haec uerba statim quasi locus non mutatus esset, saltat narratio ad ea quae Tyri gesta sunt. eadem ratione Photii Eustathiique interlocutio qua res Tyri ad finem perducta esse uidebatur, instituta est. quae initio proferuntur [p. 373, 15—33], mandatum imperatoris per Damascium tribus episcopis, non duobus interlocutoribus tantum traditum [p. 378, 33—379, 11], partes per Damascium productae [p. 379, 7], capita ab accusatoribus oblata [p. 383, 14 sq.], controuersia de iis quae Ibas a fide aliena dixisse accusabatur [p. 385, 34 sq.], haec omnia imaginem praebent claram eorum quae Beryti gesta sunt; illorum monumenta allegantur uerbis πολλῶν μνησθέντων ἅπερ ἐμφέρεται τοῖς ὑπομνήμασιν [p. 373, 33]. at quae secuntur ἡμεῖς τὴν τῶν ἀκροατῶν τάξιν πρὸς μικρὸν καταλιπόντες . . . ἀντὶ δικαστῶν εἰρήνης μεσίτας τοῖς μέρεσιν ἑαυτοὺς κατεστήσαμεν, ea iam Tyri facta sunt. sicut in altera Photii narratione, ita etiam hic ea quae Beryti atque ea quae Tyri acta sunt, non discernuntur; tamen omnibus quae in gestis et Chalcedone et Ephesi extant, diligenter perpensis ipsarum rerum etsi non plena neque in omnibus clara, tamen non umbratilis et uana imago euadit. postquam cognitores Beryti in sede Eustathii per duos dies cum accusatoribus eorumque testibus primo tribus, tum quinque frustra rixati sunt, Photius metropolita iudicium Tyrum transtulit obsecuto episcopo Beryti, praetermisso Vranio Graeci sermonis inperito [p. 379, 24 sq.]. qui sequebantur testes [cf. Act. Ephes. p. 42, 16], eos Photius precibus usus atque per plebem Tyriorum Syris ex longinquo affluentibus infestam [p. 377, 35 sq.] commouit ut de ciuitate exirent. iam facili opera ab Iba impetrauit ut cum clericis sibi aduersatis pacem iniret, neque illi restiterunt quippe testibus quibus illum arguerent, priuati. pacto praeter uoluntatem suscripto non steterunt nouaeque contra Ibam seditionis participes postquam Edessam redierunt, facti questi sunt de cognitione Beryti iniuste gesta, sed tacuerunt de omnibus quae Tyri facta sunt, ne se cum Iba pacem sollemniter fecisse faterentur.

Iudicii contra mandatum augusti iurisque regulas suo loco ad finem non perducti, sed Tyrum inordinate translati neque certa sententia terminati, horum omnium bene sibi conscius Photius callide atque astute ita bis interlocutus est, ut lateret quomodo cognitio Beryti finiretur Tyrique denuo inciperet, atque omnia quae proferret, Tyri gesta esse uiderentur. iam umbra quaedam rationis elucet propter quam tem-

porum notationes in gestis et Tyri et Beryti corruptae sint. illis enim in indictione I positis gesta Tyri cognitioni Beryti habitae praecessisse uidentur et omnis suspicio de translatione cognitionis in aliam ciuitatem, de mandato non secundum ius expleto, de Vranio neglecto corruit. non opus erat etiam consulatum annumque Tyrium mutare; illo saeculo tempora ex indictionum numeris computabantur [cf. e. g. Euagr. 4, 29 p. 177, 31 sq.]. ne nimium uero interuallum inter utraque acta euadat, cognitio Beryti non mense Ianuario uel Februario, sed primo die indictionis II habita esse fingitur. in datatione sacrae qua illa cognitio constituta est [p. 378, 24], omittitur consulatus, ne nimis aperta fia contradictio inter tempora constitutionis et cognitionis. denique similem ob rationem finis gestorum Beryti post p. 391, 6 deletus esse uidetur, num uero ut Photio parceretur iudicis munere male functo an ut lateret iudices qui Chalcedone praesidebant, illi nimis fauisse, discerni nequit, quoniam non Beryti tantum, sed Chalcedone quoque gesta mutilata sunt. haec igitur modestae ignorantiae relinqui et debent et possunt: constat primo tribus locis actionum X et XI textui ea detrimenta esse illata quae non casui uel neglegentiae deberentur, sed rationibus dolosis, deinde eiusmodi quascumque rationes non ualuisse nisi primis temporibus post ipsum concilium, quando praeparabatur gestorum editio, neque adhiberi potuisse uni uel alteri exemplari, sed editioni ipsi unde cetera exemplaria pendebant omnia; hoc enim agebatur ut certarum rerum certa notitia interiret. procul uero habendae sunt ab hac discussione machinationes istae quibus saeculo post infelix Iustiniani theologia gestis de Ibae epistula ad Marim utebatur ad apertas falsitates explicando, non commutando; textus ipse enim illis temporibus ita falsari iam non poterat, ut nulla ueritatis uestigia remanerent. immo ne Iustinianus quidem negare praesumpsisset epistulam illam ab Iba scriptam esse, nisi ex Gestorum Chalcedonensium editione primaria ipsa uerba sublata essent quibus ille epistulam suam esse confessus est.

Vsque ad finem saeculi VI editionis primariae exemplaria fere non mutata perdurasse uidentur. Iustiniani tempore quando acriter de synodo Chalcedonensi disputabatur, consuetudo inualuit praeter actiones etiam sessiones siue secretaria numerare, sicut Liberatus 13 gesta in XII secretaria dispertit et Facundus 5, 3 p. 713 actiones de Iba septimam et octauam sessionem dicit. propter dierum sessionumque numerationem Liberatus actionem alteram de Dioscoro post tertiam de fide enarrat, numerationem uero istam ad actiones quales in codicibus sunt, non pertinere testatur Facundus 5, 3 p. 714 *in secunda actione quae in codicibus quidem post tertiam scribitur* et ibidem *in actione tertia quae primae coniuncta in codicibus inuenitur.* postea in codice Graeco M actio de Dioscoro tertio loco collocata est contra dicentibus scholiis p. 199. 265. secundum ordinem iustum et antiquitus traditum Facundus dicit 5, 3 p. 715 *canones ecclesiasticae disciplinae utiliter* esse *post definitionem fidei constitutos*; Liberatus uero rationes secutus eorum qui tria capitula defendebant [*Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 2 p. 18] canones ad finem remouet ante actiones de priuilegiis sedis Constantinopolitanae, unde haec confusio orta est, quae ut conferatur rogo cum tabula quam proposui dierum et actionum p. XXII

p. 93 Garn. *undecimo secretario duae actae sunt actiones,* scilicet ea quae recte numeratur XV, *et alia in qua post discessum iudicum et senatorum et legatorum apostolicae sedis regulae constitutae sunt ecclesiasticae et quaedam priuilegia deputata Constantinopolitanae ecclesiae.* falsissime discessus iste legatorum Romanorum ad canonum constitutionem extenditur.

alia die . . . quae est ultima et duodecima dies concilii: narratur actio quae recte numeratur XVII, omissa est actio XVI.

Codices extitisse Iustiniani tempore in quibus propter certamina de tribus capitulis multa erant nouata, testatur Rusticus in eis quae de codice quodam Acoemetorum Graeco refert; sed de hoc atque de codice itidem Graeco Aniciae Iulianae commodius disputabitur in praefatione ultimae partis uoluminis tertii.

Accurate atque ex codice proponit epitomen eorum quae in synodo Chalcedonensi mota sunt, Euagrius post finem alterius libri historiae ecclesiasticae, quam perfecit a. 593. anticum seruat ordinem actionum secundae et tertiae atque canonum. actione XIII separatim exposita sed non numerata [p. 93, 10] actiones XIIII. XV dicuntur tertia et quarta decima ; omissa est actio XVI. denique adnotandum in Euagrii codice extitisse relationem synodi ad Marcianum de damnatione Dioscori [2, 98], quae in codicibus qui nunc extant Graecis deest. ex primis sex actionibus haud pauca transscribit Euagrius non ita diligenter ut operae pretium sit lectiones eius proprias apparatui inserere. notandum uero est, ut de codicum MB lectionibus recte iudicetur, Euagrium hic illic uitia illorum testari:

p. 77, 13 σμύρνησ = MB p. 224, 1 *myrensis* Φ. postulatur Μυρίνης
p. 80, 7 εἴρηται = B p. 275, 4 διήρηται MΦ
p. 86, 12 συγχώρησον = B p. 279, 35 συγχωρηθῆ M *indulgete* Φ
p. 86, 30 ὑπαχθῆναι om. = M p. 288, 24
p. 48, 1 [symbolum ad epitomen gestorum pertinet, cf. p. 91, 19] ἀληθείας ἐχθροί: interpolatio ἐχθροί redit p. 324, 18 in codice canonum K^w, qui multa habet singularia
p. 49, 28 καὶ θεοτόκου = F^s K^w p. 325, 29
p. 50, 15 τῆς ante ἀληθείας om. = MB p. 326, 8
p. 83, 25 ἐκτισθῆναι = M ἐκτιθῆναι B p. 277, 33

Neque tamen Euagrii auctoritatem omnino despiciendam fuisse sero ex his locis didici:

p. 77, 18 μεγαλοπόλεως = Φ μεγάλησ ἐκκλησίασ MB p. 224, 25
p. 77, 24 πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου = Φ πατρὸς ἡμῶν MB p. 224, 29
p. 78, 4 δὲ καὶ = $Φ^r$ δὲ MB$Φ^{ac}$ p. 224, 34
p. 78, 15 φιλανθρωπίας τινός = Φ φιλανθρωπίασ MB p. 225, 5
p. 78, 17 αὐθεντίαν = Φ αἰτίαν MB p. 225, 6
ἐσχηκότας = Φ ἐσχηκότεσ MB p. 225, 7
p. 78, 19 ὑπαγορεῦσαι = Φ ἐπαγορεῦσαι MB p. 225, 8
p. 78, 25 τοῦ ἰδίου συνειδότος = Φ τοῦ συνειδότοσ MB p. 225, 12
p. 85, 17 ὡς Λέων, οὕτως πιστεύομεν = Φ om. MB p. 279, 13
p. 85, 25. 26 τοὺς ὁμόφρονας Λέοντος τῇι συνόδωι. τοὺς πατέρας τῇι συνόδωι = Φ om. MB p. 279, 20
p. 85, 31 συγχωρηθῆι ∽ συγχώρησον MB p. 279, 21
p. 86, 9 τὸν Αἰγύπτιον τῇι ἐξορίαι· τὸν αἱρετικὸν τῇι ἐξορίαι cf. Φ, om. MB p. 279, 32
p. 89, 28. 29 τὰς φωνὰς τῶι βασιλεῖ = Φ om. MB p. 313, 15
p. 92, 29 τινὲς ἐπίσκοποι ἀντειπόντες εἰρήκασι τοὺς κατηγόρους αὐτοῦ ἔξω εἶναι καὶ ἠξίωσαν αὐτοὺς εἰσελθεῖν cf. quae ad p. 376, 24 adnotaui.

Sunt de quibus ambigi possit:

p. 83, 17 ἀληθῶς = HX ἀληθινῶς MB p. 277, 27
p. 83, 18 Λέων καὶ Κύριλλος οὕτως ἐδίδαξαν om. = BHXΦ **habet M** p. 277, 28
p. 86, 10 ὁ Χριστός = Φ ὁ θεός MB p. 279, 33.

Ab editione primaria alienae sunt actiones de Caroso et Dorotheo [18] atque de Photio et Eustathio [19]. carent enim numeris et omnibus ceteris postponuntur. neque Rustico notae erant, ut taceam de uersione antiqua et Liberato, neque Euagrio uel Iohanni scholastico; primum earum ratio habetur in ea collectionis XIIII titulorum recensione quam Beneševič appellat Photio prototypam annisque adscribit fere 620—629. initio igitur saeculi VII si editionem quam exhibent codices MB, ortam esse censeas, non multum a uero recedas. additas duas illas actiones esse a prudentibus iuris canonici manifestum est, cf. 18, 9. 10. 19, 37. catalogum episcoporum qui praecedit actioni 19, secundum ceteros qui extant inde ab actione VIII, id est secundum gestorum editionem primariam confectum esse non est cur dubitetur, sed dolendum frustra quaeri unde isti prudentes has actiones desumpserint, quae usque ad illos editae non fuerunt. neque enim crediderim ipsum authenticum illis praesto fuisse; ueri mihi similius uidetur actionis 19 exemplar Beryti extitisse, actionis 18 in scrinio patriarchali Constantinopolitano.

Propter decreta concilii Constantinopolitani a. 553 de epistula ab Iba ad Marim destinata Eunomii Nicomediensis depositionem ex actione XI eliminatam esse postquam Rusticus editionem suam confecit, id est post mortem Iustiniani, olim demonstraui [*Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 2 p. 11 sq.]. nihil obstat quominus hoc detrimentum eidem editioni attribuatur, qua duae illae actiones introductae sunt.

Restant alia quae num illi editioni saeculi VII ipsi an posteriori eius exemplo ascribantur, erui nequit, quae tamen qui nunc extant codicibus anteriora sunt. primo omissa sunt omnia Latina Latinisque litteris scripta, deinde chartae operaeque parsimonia facta est imprimis in interlocutionibus quae longa serie decurrentes unam eandemque sententiam continent. de eis quae in prima actione desunt, locutus sum in praefatione partis I p. VII; in actione altera sententiae atque subscriptiones de damnatione Dioscori praeter paucas omissae sunt nominibus tantum relictis [2, 96. 97] neque transscripta est synodi relatio ad Marcianum [2, 98]. epistulae Cyrilli quae in actionibus et tertia et prima extant, in editione unde pendent codices MB, bis scriptae erant; in diuersa enim abeunt codices illis in prima actione tantum a M exscriptis, in tertia a B, cf. notas p. 104. 107. at in actione sexta neque M neque B expositionem fidei iterum exhibent [6, 8]. quae in M initio praescribuntur [cf. p. 5, 1 nota, ubi casu infelici πρώτη excidit] Βίβλοσ πρώτη τῶν πρακτικῶν τῆσ ἐν χαλκηδόνι συνόδου, actioni quartae Βίβλοσ β̄ τῆσ ἐν χαλκηδόνι συνόδου,, ea totam molem in duos codices aliquo tempore distributam fuisse testantur neque pertinent ad editionem primariam, cuius diuisio tripartita per locos tribus epistularum collectionibus tributos manifestatur.

Epistularum collectionem M primariam [ep. 1—11] paulo post primam editionem suppletam esse collectione H in praefatione partis primae p. XII exposui. illam Gestorum codicibus olim infuisse mihi quidem inde elucere uidetur quod uersionem Latinam Φ^{cr} propius ab illa distare quam ab eis quae in MB extant, et epistulae quae collectionis H propriae sunt neque in Φ^{cr} desunt, et lectiones satis clare testantur. post Iustiniani, ni fallor, tempora sicut Gesta, etiam epistularum collectiones nouatae sunt. ex parte collectionis H noua collectio formata est epistulis nonnullis [Coll. B 2—4 p. 241 sq.] aucta, textu uero ex antiqua et genuina forma haud raro deflexo. at feliciter accidit ut forma collectionis aut primaria, sicut in PS, aut fere integra, sicut in M [ep. 1—12], de antiquo loco non in omnibus exemplaribus recederet, unde collectioni isti nouatae locus minime aptus paratus est post actionem alteram, eiecta quae ibi antiquitus collocata erat collectione [Coll. B ep. 14—22]. ita res instituta

est in M; aliter processum est in B: omissa in initio collectione M praeter eas epistulas quae ad ipsa gesta pertinebant, noua illa forma collectionis H posita est ante eam quae inde ab initio locum tenebat post actionem alteram. quae uero epistulae collectionis H in istam formam non receptae sunt [12. 13. 14. 15. 16], ex Gestorum codicibus Graecis euanuerunt. rei intricatae simplicior explicatio non praesto erat; eo magis in edendo ab omni experimento abstinendum esse duxi et quantumuis potui, ita exhibui epistularum collectiones ut quomodo compositae sint quemque locum in toto Gestorum opere teneant, facili opera manifestum fiat.

Monachiae m. Ianuario a. h. s. xxxv

E. Schwartz

CORRIGENDA

part. 1 praefatione p. XIII l. 7. 8 *deleas* quae Romae-decenniis
p. 3, 1 not. pro Βίβλος legas Βίβλος πρώτη
pars 2 p. V. pro [a. 1447] legas [a. 1446]
ratio habenda est eorum quae in praef. p. 3 p. XXVI. XXVII de Euagrii lectionibus adnotaui
p. 362 *legas* a = Vindobonensis hist. gr. 27 s. XII
,, W = Codex Vindobonensis theol. gr. 40 s. XII
p. 377, 24 not. pro φανεᾶ legas φανερᾶ
p. 406, 34 lacuna post σήμερον signanda erat
p. 427, 21 not. legas τοσοῦτον B^{ao}
p. 434, 9 not. ante *post haec* del. num. 9
p. 436, 33 not. ante τὴν ἐπιτεθεῖσαν del. num. 34

ACTIONES VIII—XVII

ACTIO DE CAROSO ET DOROTHEO
ACTIO DE PHOTIO ET EVSTATHIO
COROLLARIVM

M = Codex Venetus 555 s. XI
B = archetypus codicum
a = Vindobonensis hist. gr. s. XII
b = Vaticani 831 s. XV
o = Ottoboniani 29 s. XVI
W = Codex Vindobonensis hist. gr. 40 s. XII

Φ^a = Versio Latina antiqua
Φ^c = Versio antiqua correcta
Φ^r = Versionis antiquae correctae editio Rustici

K = Sylloge canonum quae dicitur XIIII titulorum
a = Codex Palatinus 376
b = Codex Parisinus 1334
c = Codex Vaticanus 2060
d = Codex Vaticanus 2184
e = Codex Parisinus suppl. 614
f = Codex Parisinus suppl. 1085
h = Codex Coislinianus 211
l = Codex Oxoniensis Laudianus 39
p = Codex Patmensis 172
q = Codex Patmensis 173
r = Codex Vallicellianus F 10
t = Codex Vaticanus 827
u = Codex Vaticanus 1080
y = Codex Oxoniensis Baroccianus 26
z = Codex Venetus III 17
P = Codicis Parisini 415 s. XII pars canonica

Πρᾶξις η̄

1 Ὑπατείας τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου τῇι πρὸ ἑπτὰ Καλανδῶν Νοεμβρίων ἐν Χαλκηδόνι L IIII 611 M VII 177 d. 26. m. Oct. a. 451

κατὰ κέλευσιν τοῦ θειοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου συνελθόντων ἐν τῇι ἁγιωτάτηι ἐκκλησίαι τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας τῶν ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων, τουτέστι M VII 180

1 τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου πατρικίου Ἀνατολίου

2 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἐπάρχου τῶν ἱερῶν πραιτωρίων Παλλαδίου

3 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου μαγίστρου τῶν θείων ὀφφικίων Βιγκομάλου,

συνελθόντων δὲ καὶ

2 1—3 Πασκασίνου καὶ Λουκινσίου τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων καὶ Βονιφατίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβύτιδος Ῥώμης Λέοντος

4 καὶ Ἀνατολίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης

5 καὶ Μαξίμου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Συρίας

6 καὶ Ἰουβεναλίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων L IIII 614

7 καὶ Κυντίλλου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Μακεδονίας ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Θεσσαλονικέων Ἀναστασίου

8 καὶ Θαλασσίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας

9 καὶ Στεφάνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἐφέσου

10 καὶ Λουκιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βύζης ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θράικης Κυριακοῦ

11 καὶ Εὐσεβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀγκύρας Γαλατίας

12 καὶ Διογένους τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κυζίκου

13 καὶ Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κορίνθου

14 καὶ Φλωρεντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σάρδεων

15 καὶ Εὐνομίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νικομηδείας

16 καὶ Ἀναστασίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νικαίας

17 καὶ Ἰουλιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Κῶ ἐπέχοντος καὶ αὐτοῦ τὸν τόπον τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβύτιδος Ῥώμης

Actionis VIII [VII in Φ^{cr}] extat praeter Φ^{a} et Φ^{cr}, quae inter se plus solito discrepant, tertia uersio in Rerum Chalced. coll. Vaticana 6, 3 [Λ^{u}]. de tota actione cf. quae exposui in *Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 2

M, B [= abo], $\Phi\Lambda^{u}$

1 ὀγδόη B 6—p. 5, 4 omnia nomina om. Φ^{cr} 6 *magistro militum ⟨ex⟩ consule ordinario et patricio* Λ^{u} 11 λουκηνσίου M, ut solet 13 πρεσβυτέρασ B^{bo} 14 ἀρχιεπισκόπου B^{o} 15 νέας Ῥώμης om. $\Phi^{a}\Lambda^{u}$ 16/17 Ἀντιοχείας — ἐπισκόπου om. B^{o} 16 Συρίας om. Φ^{a} 18—p. 5, 4 om. Λ^{u} 18 κυντίλου B 18/19 Ἡρακλείας — ἐπισκόπου om. B^{o} 20 Καππαδοκίας om. B 21—p. 5, 4 om., pro eis habent καὶ λοιπῶν [τῶν λοιπῶν B^{o}] τῶν προειρημένων εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων B 23 Κυριακοῦ Φ^{a} κυρίλλου M 14. 13 coll. M 30 κῶν M

καὶ Ἐλευθερίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Χαλκηδονέων
καὶ Βασιλείου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σελευκείας Ἰσαυρίας
καὶ Μελιτίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαρίσσης ἐπέχοντος **τὸν τόπον τοῦ** εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀπαμείας Συρίας Δόμνου
καὶ Ἀμφιλοχίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σίδης
καὶ Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ταρσοῦ
καὶ Κύρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀναζαρβοῦ
καὶ Κωνσταντίνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βόστρων
καὶ Φωτίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τύρου
καὶ Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Δαμασκοῦ
καὶ Στεφάνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἱερᾶς πόλεως
καὶ Νόννου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἐδέσσης
καὶ Συμεώνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀμίδης
καὶ Ἐπιφανίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου ⟨ἐπέχοντος **τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου** ἐπισκόπου⟩ Κωνσταντείας Ὀλυμπίου
καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σεβαστείας
καὶ Σελεύκου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀμασείας
καὶ Κωνσταντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς
καὶ Πατρικίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τυάνων
καὶ Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου ⟨Γαγγρῶν
καὶ Ἀπραγμονίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου⟩ ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κλαυδιουπόλεως Καλογήρου
καὶ Ἀταρβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τραπεζοῦντος ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας Δωροθέου
καὶ Φωτεινοῦ ἀρχιδιακόνου ἐπέχοντος τὸν τόπον Θεοκτίστου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Πισινοῦντος
καὶ Ῥωμανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας
καὶ Κριτωνιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀφροδισιάδος Καρίας
καὶ Νουνεχίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαοδικείας Φρυγίας
καὶ Μαριανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Συνάδων
καὶ Ὀνησιφόρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἰκονίου
καὶ Περγαμίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Πισιδίας
καὶ Ἐπιφανίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Πέργης
καὶ Ἀττικοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νικοπόλεως Ἠπείρου
καὶ Μαρτυρίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Γορτύνης
καὶ Λουκᾶ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Δυρραχίου
καὶ Βιγιλαντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαρίσσης Θεσσαλίας
καὶ Φραγκίωνος τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Φιλιππουπόλεως
καὶ Σεβαστιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βερόης
καὶ Βασιλείου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τραιανουπόλεως
καὶ Τρύφωνος τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Χίου ἐπέχοντος **τὸν τόπον Ἰωάννου** ἐπισκόπου Ῥόδου
καὶ Θεοκτίστου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βεροίας

ΜΦ[a]

2 Ἰσαυρίας Φ[a] συρίας M 14/15 ἐπέχοντος — ἐπισκόπου Φ[a] om. M 17 ἀμασίας M 18 μελιτινῆσ M 20/21 Γαγγρῶν — ἐπισκόπου Φ[a] om. M, post 21 ἐπισκόπου excidit Τίου in archetypo ΜΦ[a] 24 Δωροθέου Φ[a] θεοδώρου M 27 τῆς Λυκίας om. Φ[a] 32 πεισιδίασ M 41/42 ἐπέχοντος — Ῥόδου om. Φ[a]

55 καὶ Γεροντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σελευκείας Συρίας
56 καὶ Εὐσεβίου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Μακαρίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαοδικείας Συρίας
57 καὶ Εὐσεβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Δορυλαίου

καὶ τῆς λοιπῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ θέσπισμα τοῦ θειοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου ἐν τῇ Χαλκηδονέων πόλει συναθροισθείσης καὶ καθεσθέντων πάντων πρὸ τῶν καγκέλλων τοῦ ἁγιωτάτου θυσιαστηρίου

3 οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ὁ θειότατος καὶ εὐσεβέστατος ἡμῶν δεσπότης παρακληθεὶς παρὰ Μαξίμου καὶ Ἰουβεναλίου τῶν ὁσιωτάτων ἐπισκόπων παρεκελεύσατο ἡμᾶς διαλαβεῖν μεταξὺ αὐτῶν περὶ τῶν κινουμένων κεφαλαίων. καὶ συνελθόντες οἱ μνημονευθέντες ὁσιώτατοι ἄνδρες φανερὰ πρὸς ἀλλήλους ἐν τοῖς ἀγράφοις ἐτύπωσαν, ἃ καὶ ἡμῖν δῆλα κατέστησαν δοκοῦντα κατὰ συναίνεσιν δικαίως τετυπῶσθαι. ταῦτα τοίνυν ἀναγκαῖον ἡγησάμεθα καὶ ἐπὶ τῆς ἁγίας συνόδου ἑκάτερον αὐτῶν διδάξαι, ὥστε καὶ ἐξ ἡμετέρας ἀποφάσεως καὶ ἐξ ὑμετέρας ψήφου τὰ ἀρέσκοντα βεβαιωθῆναι. Ῥω

4 Μάξιμος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας Συρίας εἶπεν· Ἤρεσέν μοι καὶ τῶι εὐλαβεστάτωι ἐπισκόπωι Ἰουβεναλίωι μετὰ πολλὴν φιλονεικίαν κατὰ σύμβασιν ὥστε τὸν μὲν θρόνον τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως τὸν τοῦ ἁγίου Πέτρου ἔχειν δύο Φοινίκας καὶ Ἀραβίαν, τὸν δὲ θρόνον τῆς Ἱεροσολυμιτῶν ἔχειν τὰς τρεῖς Παλαιστίνας. καὶ ἀξιοῦμεν ἐξ ἀποφάσεως τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεπείας καὶ τῆς ἁγίας συνόδου ἐγγράφως βεβαιωθῆναι ταῦτα.

5 Ἰουβενάλιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῆς Ἱεροσολυμιτῶν πόλεως εἶπεν· Τὰ αὐτὰ κἀμοὶ συνήρεσεν, ὥστε τὴν μὲν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Ἀνάστασιν τὰς τρεῖς Παλαιστίνας ἔχειν, τὸν δὲ θρόνον τῆς Ἀντιοχέων δύο Φοινίκας καὶ Ἀραβίαν. καὶ ἀξιῶ ὥστε ἐξ ἀποφάσεως τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεπείας καὶ τῆς ἁγίας συνόδου βεβαιωθῆναι ταῦτα.

6 Ἥστινος διαλαλιᾶς Ἑλληνιστὶ ἑρμηνευθείσης διὰ Βερονικιανοῦ τοῦ καθωσιωμένου μαγιστριανοῦ καὶ σηκρηταρίου τοῦ θείου κονσιστορίου τὰ ἐπαγόμενα

7 Πασκασῖνος καὶ Λουκίνσιος οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι καὶ Βονιφάτιος πρεσβύτερος ἐπέχοντες τὸν τόπον τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης εἶπον· Ταῦτα ἅτινα συμφωνούντων τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν Μαξίμωι τῶι εὐλαβεστάτωι ἐπισκόπωι τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας καὶ τῶι εὐλαβεστάτωι καὶ ἁγιωτάτωι ἐπισκόπωι Ἰουβεναλίωι Ἱεροσολύμων ὑπὲρ ἀγαθῆς εἰρήνης εἰρῆσθαι γινώσκομεν, τουτέστιν ἵνα ὁ τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας τὰς δύο Φοινίκας καὶ τὴν Ἀραβίαν ἔχηι, ὁ δὲ Ἱεροσολύμων τὰς τρεῖς Παλαιστίνας ἔχηι, ἔτι [τε] καὶ τῆς ἡμετέρας ταπεινώσεως τῆι διαλαλιᾶι βεβαιωθῶσιν, ἵνα μηδεμία μετέπειτα περὶ τούτου τοῦ πράγματος ταῖς προλεχθείσαις ἐκκλησίαις φιλονεικία καταλειφθείη.

8 Ἀνατόλιος ἐπίσκοπος τῆς ἐνδόξου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης εἶπεν· Τὰ συναρέσαντα μεταξὺ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀντιοχέων Μαξίμου καὶ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἱεροσολυμιτῶν Ἰουβεναλίου καὶ ἐξ ἐμῆς διαλαλιᾶς βέβαια I, IIII 615

M, inde a 5 M, B [= abo], ΦΛ^{u}

1 Συρίας om. Φ^{a} 10 παρεκαλέσατο B^{b} 12 ἀντιγράφοισ B^{ao} ἃ om. B 14 ἑκάτερον αὐτῶν MΦ^{cr} ἑκάτερον B^{ab} ἑκατέρου B^{o} *singula eorum* Φ^{a} *singula* Λ^{u} ὑμετέρας — ἡμετέρας ΦΛ^{u} 15 ῥω MB^{ab} ῥωμαῖον B^{o} *legimus* Φ^{a} om. Φ^{cr}Λ^{u} 17 κατὰ σύμβασιν μετὰ πολλὴν φιλονεικίαν B 18 μὲν om. B^{o} 22 ὁ om. M 26/27 MBΦ^{a} om. Φ^{cr} post 36 coll. Λ^{u}; ἥστινος refertur ad textum Latinum interlocutionis legatorum, qui in Gestis primariis praecedebat, sequebatur [i. e. τὰ ἐπαγόμενα] interpretatio Graeca 28 ὁ εὐλαβέστατοσ πρεσβύτεροσ B^{o} 29 τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης om. Φ^{cr} εἶπον MB *per Paschasinum reuerentissimum episcopum dixerunt* ΦΛ^{u} 29/30 ταῦτα ἅτινα MBΦ^{a}Λ^{u} ταῦτα Φ^{cr} 30/31 τῆσ — ἐκκλησίασ M ἀντιοχείας B 31 καὶ τῶι — ἐπισκόπωι om. B 32 γινώσκομεν M νομίζομεν B 34 ἔχοι M τὲ MB om. Λ^{u} 35 μη, μία B^{b}

μενέτω, ἵνα ἡ μὲν ἁγιωτάτη ἐκκλησία τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως Φοινίκας δύο καὶ Ἀραβίαν ἔχῃ, ἡ δὲ ἁγιωτάτη ἐκκλησία τῆς Ἱεροσολυμιτῶν τὰς τρεῖς Παλαιστίνας ἔχῃ, ὥστε τοῦ λοιποῦ ἑκατέραν ἐκκλησίαν πρὸς τὴν ἑτέραν ταύτης ἕνεκα τῆς ὑποθέσεως μηδεμίαν ἀμφισβητήσεως ἔχειν ἀφορμήν.

9 Θαλάσσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπεν· Τοῖς κατὰ συναίνεσιν τυπωθεῖσι μεταξὺ τῶν θεοφιλεστάτων καὶ ἁγιωτάτων ἐπισκόπων Μαξίμου καὶ Ἰουβεναλίου καὶ ἡμεῖς συναινοῦμεν.

10 Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἐφέσου εἶπεν· Καθὼς ἔδοξε τῶι θεοφιλεστάτωι καὶ εὐλαβεστάτωι ἐπισκόπωι τῆς Ἀντιοχέων πόλεως Μαξίμωι καὶ τῶι θεοφιλεστάτωι ἐπισκόπωι τῆς Ἱεροσολυμιτῶν Ἰουβεναλίωι, ὥστε τὴν μὲν ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν τῆς Ἀντιοχέων πόλεως ἔχειν τὰς δύο Φοινίκας καὶ τὴν Ἀραβίαν, τὴν δὲ ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν Ἱεροσολύμων τὰς τρεῖς Παλαιστίνας ἔχειν, κἀγὼ βεβαιῶ τὰ μεταξὺ αὐτῶν δόξαντα, ὥστε ἑκατέραν ἐκκλησίαν τοῦ λοιποῦ μηδεμίαν ἀφορμὴν ἔχειν φιλονεικίας.

11 Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας Γαλατίας εἶπεν· Χάριν γινώσκομεν τῶι δεσπότηι θεῶι ἐφ' οἷς δύο πατέρων ἀμφισβήτησις συμβάσει φιλικῆι πεπεράτωται. κρατεῖν τοίνυν τὰ ἑκατέροις τοῖς μέρεσι δεδογμένα βουλόμεθα.

12 Πέτρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κορίνθου εἶπεν· Ἐπὶ τῆι εἰρήνηι καὶ ὁμονοίαι τῶν ἀμφοτέρων πατέρων ἡσθέντες συναινοῦμεν τοῖς δόξασιν.

13 Ἰουλιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Κώιων εἶπεν· Καθὼς συνήρεσεν ἑκα-
M VII 184 τέροις τοῖς μέρεσιν, τουτέστι τῶι εὐλαβεστάτωι Μαξίμωι ἐπισκόπωι τῆς Ἀντιοχέων καὶ Ἰουβεναλίωι τῶι εὐλαβεστάτωι ἐπισκόπωι τῆς Ἱεροσολυμιτῶν, ὥστε τὴν μὲν ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως ἔχειν τὰς δύο Φοινίκας καὶ τὴν Ἀραβίαν, τὴν δὲ ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν τῆς Ἱεροσολυμιτῶν τὰς τρεῖς Παλαιστίνας ἔχειν, κἀγὼ ὁρίζω βέβαια εἶναι τὰ μεταξὺ αὐτῶν δόξαντα μεσιτευούσης τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀγάπης ἑκατέροις εἰς ἕνωσιν.

14 Διογένης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπεν· Συναινῶ τοῖς παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων γεγενημένοις.

15 Ἀμφιλόχιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σίδης εἶπεν· Τῆς θείας ἐναργῶς οἰκονομίας εἰς φιλικὴν σύμβασιν τὰ τῆς ἀμφισβητήσεως τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων Μαξίμου καὶ Ἰουβεναλίου ἐλθεῖν κελευσάσης εὐχαριστῶν κἀγὼ τῶι σωτῆρι Χριστῶι περὶ τῆς αὐτῶν εἰρήνης συναινῶ τοῖς καλῶς τετυπωμένοις.

16 Πάντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Καὶ ἡμεῖς τὰ αὐτὰ λέγομεν καὶ συναινοῦμεν τοῖς παρὰ τῶν πατέρων εἰρημένοις.

17 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἔργον καὶ τοῦτο γεγένη-
L IIII 618 ται τῆς ἁγίας τριάδος καὶ τῆς τοῦ θειοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως προθέσεως, ὥστε τὰ ἀμφισβητούμενα παρ' αὐτῶν τῶν φιλονεικεῖν δοκούντων ὁμογνώμονι τέμνεσθαι προθέσει. ἡ κατὰ σύμβασιν τοίνυν Μαξίμου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀντιοχέων καὶ Ἰουβεναλίου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Ἱεροσολυμιτῶν γενομένη συναίνεσις, καθὼς ἡ ἑκατέρου κατάθεσις ἐδήλωσεν, βεβαία καὶ ἐξ ἡμετέρας ἀποφάσεως καὶ ἀπὸ τῆς ψήφου τῆς ἁγίας συνόδου εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον διαμενεῖ, τουτέστιν ὥστε Μάξιμόν τε τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον εἶτ' οὖν τὴν ἁγιωτάτην Ἀντιοχέων ἐκκλησίαν τὰς δύο Φοινίκας

M, B [= abo], ΦΛ^{u}

5—31 om. Λ^{u} 6 συναίνεσι M καὶ ἁγιωτάτων om. BΦ^{cr} 15 ἀμφισβήτησιν B^{o} 20 τῆς om. B^{o} 21 Ιεροσολύμων B^{bo} 23 τῆς] τῶν B 28 ὁ εὐλαβέστατος om. B^{o} 30 ἐκέλευσας B^{b} εὐχαριστῶ Φ^{cr} 31 συναινῶν Φ^{cr} καλῶς om. B 33 τῶν [τῶν θείων B^{o}] πατέρων MB *utrisque* [= ἑκατέρων] Φ^{a} 35 καὶ εὐσεβεστάτου om. B 37 συμβίβασιν B^{o} 38 σύναισισ B^{o} 39 καθὼς] ἣν B ἡ om. B^{b} 40 διαμενεῖν B^{b} 41 τῶν ἀντιοχέων B

καὶ τὴν Ἀραβίαν ἔχειν ὑπὸ τὴν ἰδίαν ἐξουσίαν, Ἰουβενάλιον δὲ τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Ἱεροσολυμιτῶν εἴτ' οὖν τὴν ὑπ' αὐτὸν ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν τὰς τρεῖς Παλαιστίνας ὑπὸ τὴν ἰδίαν ἐξουσίαν ἔχειν, ἀργούντων κατὰ τὴν κέλευσιν τοῦ θειοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου πάντων τῶν πραγματικῶν καὶ τῶν ἄλλως πορισθέντων τοῖς μέρεσι θείων γραμμάτων καὶ τῶν περιεχομένων αὐτοῖς προστίμων ταύτης ἕνεκεν τῆς ὑποθέσεως.
ῥω

Πρᾶξις θ

1 Ὑπατείας τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου καὶ τοῦ δηλωθησομένου τῇι πρὸ ἑπτὰ Καλανδῶν Νοεμβρίων ἐν Χαλκηδόνι M VII 185 d. 26. m. Oct. a. 451

κατὰ κέλευσιν τοῦ θειοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου συνελθόντων ἐν τῇι ἁγιωτάτηι ἐκκλησίαι τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας

1 τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου στρατηλάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίου Ἀνατολίου

2 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἐπάρχου τῶν ἱερῶν πραιτωρίων Παλλαδίου

3 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου μαγίστρου τῶν θείων ὀφφικίων Βιγκομάλου,

συνελθόντων δὲ καὶ

2 1—3 Πασκασίνου καὶ Λουκινσίου τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων καὶ Βονιφατίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβύτιδος Ῥώμης Λέοντος

4 καὶ Ἀνατολίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης

5 καὶ Μαξίμου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Συρίας

6 καὶ Ἰουβεναλίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων

7 καὶ Κυντίλλου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Μακεδονίας ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Θεσσαλονικέων Ἀναστασίου

8 καὶ Θαλασσίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας

9 καὶ Στεφάνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἐφέσου

10 καὶ Λουκιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βύζης ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θράικης Κυριακοῦ

11 καὶ Εὐσεβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀγκύρας Γαλατίας

12 καὶ Διογένους τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κυζίκου

13 καὶ Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κορίνθου

14 καὶ Φλωρεντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σάρδεων

15 καὶ Εὐνομίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νικομηδείας

16 καὶ Ἀναστασίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νικαίας

17 καὶ Ἰουλιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Κῶ ἐπέχοντος καὶ αὐτοῦ τὸν τόπον τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέοντος

18 καὶ Ἐλευθερίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Χαλκηδονέων

19 καὶ Βασιλείου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σελευκείας Ἰσαυρίας

M, B [= abo usque ad 29], Φ

3 τὴν[2] om. B 4 πρακτικῶν B[o] 6 ῥ[ω] M *legimus* Φ[a] om. BΦ[α]Λ[u] in fine add. *Et alia manu: Edantur* Λ[u] 7 ἐνάτη B[a] ἐννάτη B[o] 18 καὶ om. B[o] 19 λουκησίου M 20 ἐπισκόπου B 21 πρεσβυτέρασ B[o] 24 Συρίας om. Φ 26 κυντίλου B[ao] 30—p. 8, 43 καὶ Λουκιανοῦ — Δορυλαίου] καὶ τῶν καθεξῆς προειρημένων εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων B

καὶ Μελιτίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαρίσσης ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀπαμείας Συρίας Δόμνου
καὶ Ἀμφιλοχίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σίδης
καὶ Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ταρσοῦ
καὶ Κύρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀναζαρβοῦ
καὶ Κωνσταντίνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βόστρων
καὶ Φωτίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπικόπου Τύρου
καὶ Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Δαμασκοῦ
καὶ Στεφάνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἱερᾶς πόλεως
καὶ Νουνεχίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κωνσταντείας Ὀλυμπίου
καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σεβαστείας
καὶ Σελεύκου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀμασείας
καὶ Κωνσταντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς
καὶ Πατρικίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τυάνων
καὶ Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Γαγγρῶν
καὶ Ἀπραγμονίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κλαυδιουπόλεως Καλογήρου
καὶ Ἀταρβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τραπεζοῦντος ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας Δωροθέου
καὶ Φωτεινοῦ ἀρχιδιακόνου ἐπέχοντος τὸν τόπον Θεοκτίστου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Πισινοῦντος
καὶ Ῥωμανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Μύρων
καὶ Κριτωνιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀφροδισιάδος Καρίας
καὶ Νουνεχίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαοδικείας Φρυγίας
καὶ Μαριανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Συνάδων
καὶ Ὀνησιφόρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἰκονίου
καὶ Περγαμίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Πισιδίας
καὶ Ἐπιφανίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Πέργης
καὶ Ἀττικοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νικοπόλεως Ἠπείρου
καὶ Μαρτυρίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Γορτύνης
καὶ Λουκᾶ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Δυρραχίου
καὶ Βιγιλαντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαρίσσης Θεσσαλίας
καὶ Φραγκίωνος τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Φιλιππουπόλεως
καὶ Σεβαστιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βερόης
καὶ Βασιλείου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τραιανουπόλεως
καὶ Τρύφωνος τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Χίου ἐπέχοντος τὸν τόπον Ἰωάννου ἐπισκόπου Ῥόδου
καὶ Θεοκτίστου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βεροίας
καὶ Γεροντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σελευκείας Συρίας
καὶ Εὐσεβίου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Μακαρίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαοδικείας Συρίας
καὶ Εὐσεβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Δορυλαίου
L IIII 619 καὶ τῆς λοιπῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ θέσπισμα τοῦ θειοτάτου

M, B [= abo inde a 44], Φ

10 νουνεχίου MΦ expectatur Ἐπιφανίου 11 κωνσταντίασ M 14 μελιτινῆσ M 17 ἐπισκόπου MΦ fuit ἐπισκόπου ⟨Τίου⟩ 20 Δωροθέου Φ θεοδώρου M 24 κρητωνιανοῦ M 26 *Mariniano* Φ 37/38 ἐπέχοντος — Ῥόδου om. Φ

καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου ἐν τῇ Χαλκηδονέων πόλει συναθροισθείσης καὶ M VII 186
καθεσθέντων πάντων πρὸ τῶν καγκέλλων τοῦ ἁγιωτάτου θυσιαστηρίου

4 οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Θεοδώρητος ἄρτι ἀναθεματίσῃ.

5 Θεοδώρητος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος παρελθὼν ἐν τῷι μέσωι εἶπεν· Καὶ δεήσεις ἐπιδέδωκα τῶι θειοτάτωι καὶ εὐσεβεστάτωι βασιλεῖ καὶ λιβέλλους ἐπιδέδωκα τοῖς εὐλα- 5
βεστάτοις ἐπισκόποις τοῖς διέπουσι τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος, καὶ εἰ δοκεῖ ὑμῖν, ἀναγινώσκωνται ἐφ' ὑμῶν, καὶ μανθάνετε ὅπως φρονῶ.

6 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Ἀναγνωσθῆναι οὐδὲν θέλομεν· Νεστόριον ἄρτι ἀναθεμάτισον.

7 Θεοδώρητος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἐγὼ διὰ τὴν τοῦ θεοῦ χάριν καὶ 10
παρ' ὀρθοδόξοις ἐτράφην καὶ ὀρθοδόξως ἐδιδάχθην καὶ ὀρθοδόξως ἐκήρυξα, καὶ οὐ L IIII 622
μόνον Νεστόριον καὶ Εὐτυχῆ, ἀλλὰ καὶ πάντα ἄνθρωπον μὴ φρονοῦντα ὀρθῶς ἀποστρέφομαι καὶ ἀλλότριον ἡγοῦμαι

8 Καὶ ἐν τῷι λέγειν αὐτὸν οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Φανερῶς εἰπὲ ἀνάθεμα Νεστορίωι καὶ τοῖς δόγμασιν αὐτοῦ· ἀνάθεμα Νεστορίωι καὶ τοῖς φιλοῦσιν αὐτόν. 15

9 Θεοδώρητος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἐπ' ἀληθείας οὐ λέγω εἰ μὴ ὡς M VII 189
οἶδα ἀρέσκειν τῷι θεῷι. πρῶτον πείσω ὑμᾶς ὅτι οὔτε πόλεως φροντίζω οὔτε τιμῆς χρήιζω οὔτε διὰ τοῦτο παρεγενόμην, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐσυκοφαντήθην, ἦλθον πληροφορῆσαι ὅτι ὀρθόδοξός εἰμι καὶ ὅτι Νεστόριον καὶ Εὐτυχῆ καὶ πάντα ἄνθρωπον δύο υἱοὺς λέγοντα ἀναθεματίζω 20

10 Καὶ ἐν τῷι λέγειν αὐτὸν οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Εἰπὲ φανερῶς ἀνάθεμα Νεστορίωι καὶ τοῖς φρονοῦσι τὰ αὐτοῦ.

11 Θεοδώρητος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἐγὼ ἐὰν μὴ ἔκθωμαι ὅπως πιστεύω, οὐ λέγω, πιστεύω δέ

12 Καὶ ἐν τῷι λέγειν αὐτὸν οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Οὗτος αἱρετικός ἐστιν. 25
οὗτος Νεστοριανός ἐστι. τὸν αἱρετικὸν ἔξω βάλλε.

13 Θεοδώρητος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἀνάθεμα Νεστορίωι καὶ τῷι μὴ λέγοντι θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν καὶ τῷι εἰς δύο υἱοὺς μερίζοντι τὸν ἕνα υἱὸν τὸν μονογενῆ. ἐγὼ δὲ καὶ τῷι ὅρωι τῆς πίστεως ὑπέγραψα καὶ τῇ ἐπιστολῇι τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος καὶ οὕτω φρονῶ. καὶ μετὰ ταῦτα πάντα 30
σώιζεσθε.

14 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἡ πᾶσα λοιπὸν περὶ Θεοδωρήτου τοῦ θεοφιλεστάτου ἀμφιβολία λέλυται. καὶ γὰρ Νεστόριον ἐπὶ ἡμῶν ἀνεθεμάτισεν καὶ παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβύτιδος Ῥώμης Λέοντος προσεδέχθη καὶ τὸν ὅρον τῆς πίστεως τὸν παρὰ τῆς ὑμετέρας θεοσεβείας δοθέντα ἐδέξατο 35
ἀσμένως, καὶ τούτωι, ἔτι μὴν καὶ τῇ ἐπιστολῇι τοῦ μνημονευθέντος ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος καθυπέγραψεν. λείπεται τοίνυν ψῆφον ἐξενεχθῆναι παρὰ τῆς θεοφιλείας τῆς ὑμετέρας ὥστε καὶ τὴν ἐκκλησίαν αὐτὸν ἀπολαβεῖν, καθὼς καὶ ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Λέων ἐδικαίωσεν.

M, B [= abo], Φ

3 θεοδώριτοσ B ut solet ἀναθεματίση MΦ^{a} ἀναθεματίσει B *anathematizet Nestorium* Φ^{cr} 4 Καὶ om. B^{o} Φ 6 εὐλαβεστάτου om. Φ 7 *legantur* Φ ἀναγινώσκονται MB 9 ἄρα τι M 11 ὀρθοδόξωσ [ὀρθοδόξοισ B] ἐδιδάχθην MBΦ^{ac} *orthodoxe docui et orthodoxe sum edoctus* Φ^{r} 12 εὐτυχεῖ B^{b} 14/15 ἀνάθεμα Νεστορίωι om. B^{o} 20 *dicentem uel opinantem* Φ 22 αὐτοῦ MB^{o} αὐτά B^{ab} 26 βάλε MB^{b} 28 τὴν — μαρίαν θεοτόκον B^{b} 30 *archiepiscopi domni* Φ^{r} *domni* Φ^{ac} 31 σώζεσθαι MB^{b} 32 *gloriosissimi* Φ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι B^{o} εὐλαβέστατοι MB^{ab} 32/33 θεοφιλεστάτου MB^{ab} εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου B^{o} cf. Φ 34 θεοφιλεστάτου καὶ ἁγιωτάτου B πρεσβυτέρασ B^{o} 36 τούτωι M τοῦτο B^{bo} *hoc* Φ τοῦτον B^{a} 39 ἐδοκίμασε B^{o}

15 Πάντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Θεοδώρητος ἄξιος τοῦ θρόνου. τῇι ἐκκλησίαι τὸν ὀρθόδοξον. ἡ ἐκκλησία τὸν ποιμένα ἀπολάβηι. τὸν ὀρθόδοξον διδάσκαλον ἡ ἐκκλησία ἀπολάβηι. Θεοδώρητος ἄξιος τοῦ θρόνου. τοῦ ἀρχιεπισκόπου Λέοντος πολλὰ τὰ ἔτη. μετὰ τοῦ θεοῦ Λέων ἐδίκασεν. ὁ λαὸς τὸν ὀρθόδοξον ἀπολάβηι. ἄξιε τοῦ θρόνου. Θεοδωρήτωι τῶι ἐπισκόπωι ἡ ἐκκλησία ἀποδοθῆι.

16 Πασκασῖνος καὶ Λουκίνσιος οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι καὶ Βονιφάτιος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος, ἔτι δὲ καὶ Ἰουλιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Κώιων πόλεως ἐπέχοντες τὸν τόπον τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου εἶπον· Τὸν ἁγιώτατον καὶ σεβάσμιον ἐπίσκοπον Θεοδώρητον καὶ ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος πάσης ἐκκλησίας ἐπίσκοπος
M VII 192 πόλεως Ῥώμης Λέων πάλαι εἰς κοινωνίαν ἐδέξατο οὕτως καθὼς τὰ γράμματα τὰ παρ' αὐτοῦ ἀποσταλέντα πρὸς τὴν ἡμετέραν ταπείνωσιν μαρτυροῦσιν. εἰ τοίνυν τὴν καθολικὴν πίστιν καθὼς ὑπισχνεῖται, καὶ κατὰ τὸν προλεχθέντα μακάριον ἐπίσκοπον τὴν ὑπογραφὴν ἐν τῶι ἰδίωι λιβέλλωι ἀπέστειλεν καὶ τῇι ἡμετέραι ἔτι ταπεινώσει ἑτέρου
L IIII 623 δοθέντος λιβέλλου ἔδειξεν, ἐπειδὴ καὶ Νεστόριον καὶ Εὐτυχῆ οὐ μόνον ἐγγράφως, ἀλλ' ἔτι καὶ ἐπὶ παρουσίαι παντὸς τοῦ συνεδρίου οἰκείωι στόματι ἀνεθεμάτισεν, ταύτηι τῇι κρίσει ἡ ἁγιωτάτη καὶ σεβασμία σύνοδος ἔτι τε καὶ ἡ ἡμετέρα ταπεινότης ἀποδοθῆναι αὐτῶι τὴν ἰδίαν ἐκκλησίαν ὥρισεν.

17 Ἀνατόλιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· Ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Θεοδώρητος διὰ πάντων μὲν ὀρθόδοξος ἀπεδείχθη, καὶ δι' αὐτοῦ δὲ τοῦ ἀναθεματίσαι Νεστόριον καὶ Εὐτυχῆ. δικαίως τοίνυν καὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀπολήψεται ἐκκλησίαν.

18 Μάξιμος ὁ εὐλαβέστατος Ἀντιοχείας εἶπεν· Πάλαι μὲν καὶ ἐξ ἀρχῆς τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Θεοδώρητον ὀρθόδοξον ἤιδειν ἐπακούων αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τῶν διδασκαλιῶν, πολλῶι δὲ πλέον νῦν ἀπεδεξάμην τὴν αὐτοῦ ὁσιότητα ἀναθεματίσασαν νῦν Νεστόριον καὶ Εὐτυχέα καὶ φρονοῦσαν κατὰ τὸν ὅρον τὸν ἐκτεθέντα παρὰ τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου. ὅθεν ψηφίζομαι καὶ ἐγὼ τῆς πόλεως Κύρου συνήθως αὐτὸν εἶναι ἐπίσκοπον.

19 Ἰουβενάλιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Κἀγὼ τοῖς αὐτοῖς συντίθεμαι οἵσπερ ἐψηφίσατο ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Ἀνατόλιος.

20 Θαλάσσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπεν· Κἀγὼ σύμψηφος γίνομαι τοῖς τύποις τῶν ἁγίων πατέρων ἐπὶ τῶι θεοφιλεστάτωι ἐπισκόπωι Θεοδωρήτωι.

21 Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας Γαλατίας εἶπεν· Κἀγὼ παραπλήσια τοῖς ἀποφηναμένοις ἁγίοις πατράσι ψηφίζομαι περὶ Θεοδωρήτου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου.

22 Φώτιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Τύρου εἶπεν· Τοῖς τυπωθεῖσι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπων συνωιδὰ κατατίθεμαι περὶ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Θεοδωρήτου.

M, B [= abo], Φ

2/3 τὸν ὀρθόδοξον — ἀπολάβηι om. B^o 3 τοῦ θρόνου θεοδώριτοσ ἄξιοσ B 4 *post deum* Φ 5 τῶ ἐπισκόπω quod sapit interpolationem concilii quinti gratia MB *catholico doctori* Φ 6 ἐπίσκοποι om. B^b 9 πάσησ τῆσ B^o 10 πάλιν B^{ab} 13 ἐν om. B^b 14 ἐδέξατο B^b 14/15 ἀλλ' ἔτι M ἀλλὰ B 16 τε] δὲ $Φ^r$ 18 -21 om. B^o 20 *Nestorii* $Φ^a$ et uaria lectio in $Φ^{rc}$ *Eutychis* [*eutychen* uaria lectio in $Φ^c$] *male placiti* [$Φ^{cr}$ *praui sensus* $Φ^a$] *haeresim* Φ 24 πλεῖον B νῦν MB^{ab} Φ om. B^o 25 ἀναθεματίσασ B^b νῦν om B^a 26 Κύρου om. B^o 29 ἐπίσκοποσ B^o Φ Κωνοταν τινουπόλεωσ om. B 31 καπιταδοκίασ καισαρείασ M 32—34 σύμψηφος Κἀγὼ om. B 34—37 Κἀγὼ — εἶπεν om. Φ 38 κατατίθεμαι συνωδὰ B^b

23 Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Βόστρων Ἀραβίας εἶπεν· Συναινῶ κἀγὼ τοῖς περὶ τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Θεοδωρήτου ὀρθῶς καὶ δικαίως ὁρισθεῖσιν.

24 Πάντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Αὕτη δικαία κρίσις. αὕτη δικαία ψῆφος. αὕτη Χριστοῦ κρίσις. τούτοις καὶ ἡμεῖς συναινοῦμεν. ταῦτα πάντες λέγομεν.

25 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Κατὰ τὴν κρίσιν τῆς ἁγίας συνόδου Θεοδώρητος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τὴν ἐκκλησίαν Κύρου τῆς πόλεως ἀπολήψεται. Ῥω

26 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Ἀναθεματίσῃ καὶ Σωφρόνιος.

27 Σωφρόνιος ἐπίσκοπος Κωνσταντίνης εἶπεν· Ἀνάθεμα Νεστορίῳ καὶ Εὐτυχεῖ καὶ πᾶσι τοῖς μὴ ὀρθῶς φρονοῦσιν. M VII 193

28 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Καὶ Ἰωάννης ἄρτι ἀναθεματίσῃ.

29 Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Γερμανικείας εἶπεν· Ἀνάθεμα Νεστορίῳ καὶ Εὐτυχεῖ καὶ πᾶσι τοῖς φαῦλα φρονοῦσιν.

30 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Ἀμφιλόχιος Εὐτυχέα ἄρτι ἀναθεματίσῃ.

31 Ἀμφιλόχιος ἐπίσκοπος Σίδης εἶπεν· Ἀνάθεμα τῷι ἐπαράτωι Εὐτυχεῖ καὶ τοῖς τὰ αὐτοῦ φρονοῦσιν.

32 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Διὰ πάντων θεραπευθείσης τῆς ἁγίας συνόδου καιρὸς τὴν ὁμόνοιαν πάντας φυλάττειν.

Πρᾶξις ῑ

1 Ὑπατείας τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου καὶ τοῦ δηλωθησομένου τῇι πρὸ ἑπτὰ Καλανδῶν Νοεμβρίων ἐν Χαλκηδόνι L IIII 626 d. 26 m. Oct. a. 451

κατὰ κέλευσιν τοῦ θειοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου συνελθόντων ἐν τῇι ἁγιωτάτηι ἐκκλησίαι τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας

2 1 τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου στρατηλάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίου Ἀνατολίου

2 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἐπάρχου τῶν ἱερῶν πραιτωρίων Παλλαδίου

3 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου μαγίστρου τῶν θείων ὀφφικίων Βιγκομάλου,

συνελθόντων δὲ καὶ

3 1—3 Πασκασίνου καὶ Λουκινσίου τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων καὶ Βονιφατίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβύτιδος Ῥώμης Λέοντος

4 καὶ Ἀνατολίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης

5 καὶ Μαξίμου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Συρίας

19 Fac. 5, 3 p. 713 *eius* (Ibas) *causa in septima et octaua sessione discussa est*

M, B [= abo usque ad p. 12, 4], Φ [usque ad 24]

1 *constantius* uaria lectio in Φ^{c} καγὼ συναινῶ B^{o} 4/5 ταῦτα — λέγομεν om. B^{o} 7 πόλεωσ M ἀπολήψεωσ B ῥωμαῖον B^{o} 8 ἀναθεματίσει MB^{ab} ἀναθεματισθει B^{o} 9 κωνσταντιανῆσ B 11 ἀναθεματίσει B 14 Εὐτυχέα om. Φ^{r} ἄρτι om. B^{o} ἀναθεματίσει MB 16 αὐτῶν B^{o} 17 ἐνδοξότατοι καὶ μεγαλοπρεπέστατοι B^{o} 19 δεκάτη B^{ao} 20/21 καὶ — δηλωθησομένου om. Φ 21 τῇι om. B^{o} ἑπτὰ Φ^{ar} ἓξ MBΦ^{c} 22/23 Μαρκιανοῦ — αὐγούστου om. Φ 25—p. 13, 19 omnia nomina om. Φ 25—27 στρατηλάτου — ἐνδοξοτάτου om. B^{o} 27 ἐπάρχου] στρατηλάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ ἐπάρχου B^{b} 35 τῆς om. M post 37 deest Iuuenalis, cf. p. 42, 36

καὶ Κυντίλλου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Μακεδονίας ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Θεσσαλονικέων Ἀναστασίου
καὶ Θαλασσίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας
καὶ Στεφάνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἐφέσου
καὶ Λουκιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βύζης ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θράικης Κυριακοῦ
καὶ Εὐσεβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀγκύρας Γαλατίας
καὶ Διογένους τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κυζίκου
καὶ Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κορίνθου
καὶ Φλωρεντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σάρδεων
καὶ Εὐνομίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νικομηδείας
καὶ Ἀναστασίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νικαίας
καὶ Ἰουλιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Κῶ ἐπέχοντος καὶ αὐτοῦ τὸν τόπον τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβύτιδος Ῥώμης
καὶ Ἐλευθερίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Χαλκηδονέων
καὶ Βασιλείου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σελευκείας Ἰσαυρίας
καὶ Μελιτίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαρίσσης ἐπίχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀπαμείας Δόμνου
καὶ Ἀμφιλοχίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σίδης
καὶ Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ταρσοῦ
καὶ Κύρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀναζαρβοῦ
καὶ Κωνσταντίνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βόστρων
καὶ Φωτίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τύρου
καὶ Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Δαμασκοῦ
καὶ Στεφάνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἱερᾶς πόλεως
καὶ Νόννου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἐδέσσης
καὶ Συμεώνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀμίδης
καὶ Ἐπιφανίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου [Πέργης] ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κωνσταντείας Ὀλυμπίου
καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σεβαστείας
καὶ Σελεύκου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀμασείας
καὶ Κωνσταντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς
καὶ Πατρικίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τυάνων
καὶ Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Γαγγρῶν
καὶ Εὐσταθίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βηρυτοῦ
καὶ Ἀπραγμονίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τίου ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κλαυδιουπόλεως Καλογήρου
καὶ Ἀταρβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τραπεζοῦντος ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας Δωροθέου
καὶ Φωτεινοῦ [τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου] ἐπέχοντος τὸν τόπον Θεοκτίστου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Πισινοῦντος
καὶ Ῥωμανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Μύρων
καὶ Κριτωνιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀφροδισιάδος Καρίας
καὶ Νουνεχίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαοδικείας Φρυγίας

M, B [= abo usque ad 4]

1 κυντίλου B^{ao} 2 τῆς om. B^{ab} 5—p. 13, 19 om. B 21 κυριλλου M 26 ἐδέσης M 28 Πέργης deleni 32 μελιτινῆσ M 40 τοῦ — ἐπισκόπου] postulatur ἀρχιδιακόνου 43 κρητωνιανοῦ M

καὶ Μαριανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Συννάδων
καὶ Ὀνησιφόρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἰκονίου
καὶ Περγαμίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Πισιδίας
καὶ Ἐπιφανίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Πέργης
καὶ Ἀττικοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νικοπόλεως Ἠπείρου
καὶ Μαρτυρίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Γορτύνης
καὶ Λουκᾶ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Δυρραχίου
καὶ Βιγιλαντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαρίσσης Θεσσαλίας
καὶ Φραγκίωνος τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Φιλιππουπόλεως
καὶ Σεβαστιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βερόης
καὶ Βασιλείου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τραιανουπόλεως
καὶ Τρύφωνος τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Χίου ἐπέχοντος **τὸν τόπον Ἰωάννου** ἐπισκόπου Ῥόδου
καὶ Θεοκτίστου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βεροίας
καὶ Γεροντίου ἐπισκόπου Σελευκείας Συρίας
καὶ Εὐσεβίου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Μακαρίου **τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπι**σκόπου Λαοδικείας Συρίας
καὶ Εὐσεβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Δορυλαίου
καὶ Κεκροπίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σεβαστοπόλεως

καὶ τῆς λοιπῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ θέσπισμα τοῦ θειο- M VII 196
τάτου καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου Μαρκιανοῦ ἐν τῇι Χαλκηδονέων πόλει συν-
αθροισθείσης καὶ καθεσθέντων πάντων πρὸ τῶν καγκέλλων τοῦ ἁγιωτάτου θυσια-
στηρίου

4 εἰσελθὼν Ἴβας ὁ εὐλαβέστατος ὁ γενόμενος ἐπίσκοπος τῆς Ἐδεσσηνῶν πόλεως εἶπεν· Ἀδικηθεὶς παρὰ Εὐτυχοῦς καὶ συσκευὴν ὑπομείνας ἀπὼν ἀπὸ τεσσαράκοντα μονῶν καὶ καθαιρεθεὶς ἦλθον ἐνταῦθα φιλανθρωπίας τυχεῖν καὶ προσῆλθον τῇι θείαι καὶ ἀθανάτωι κορυφῇι καὶ ἐκέλευσε τὴν ὑμετέραν μεγαλοπρέπειαν ἅμα τῇι ἁγίαι ταύτηι καὶ οἰκουμενικῇι συνόδωι ἐξετάσαι τὰ κατ' ἐμέ. δέομαι τοίνυν ὑμῶν ἵνα μάθητε ὅτι συσκευὴν ὑπέμεινα συκοφαντηθεὶς παρά τινων κληρικῶν. κελεύσατε τὰ ἐπικριθέντα παρὰ Φωτίου καὶ Εὐσταθίου τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων ἀναγνωσθῆναι. Οὐράνιος γὰρ ὁ ἐπίσκοπος τῆς Ἰμερίων εἰς χάριν Εὐτυχοῦς πάντα πράττων παρεσκεύασέν τινας κληρικοὺς αἰτιάσασθαί με καὶ τὴν δίκην ἑαυτῶι τε καὶ τοῖς προλεχθεῖσι παραπεμφθῆναι. καὶ ηὑρέθην ἀθῶιος ἀπὸ τῶν βλασφημιῶν τῶν ἐπενεχθεισῶν μοι καὶ ἐπίκρισις ἐξηνέχθη παρὰ τῶν προλεχθέντων εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων, τὰς μὲν κατηγορίας τὰς κατὰ συκοφαντίαν κατ' ἐμοῦ γενομένας ἐλέγχουσα, προσμαρτυροῦσα δὲ τῇι ἐμῇι ὀρθοδοξίαι. κελεύσατε οὖν πάντα τὰ κατὰ ἀπουσίαν ἐμὴν πεπραγμένα ἐν Ἐφέσωι ἀργεῖν καὶ τὰ δί- L IIII 627
καιά μοι φυλαχθῆναι τῶι ἐν μηδενὶ καταγνωσθέντι καὶ ἀποδοθῆναί μοι τὴν ἐπισκοπὴν καὶ τὴν ἐκκλησίαν. καὶ γὰρ ἅπαντες οἱ κληρικοὶ Ἐδέσσης δι' ὧν ἔγραψαν τοῖς προλεχθεῖσιν ἐπισκόποις, ἐμαρτύρησάν μοι ὅτιπερ ὀρθόδοξος τυγχάνω καὶ ἀλλότριός εἰμι τῆς ἐπενεχθείσης μοι ἀθεμίτου βλασφημίας.

23—39 adfert Vigilius t. IIII 2 p. 142

M, B [= abo inde a 20], Φ [inde a 20]
21 δεσπότου ἡμῶν B^o Μαρκιανοῦ om. Φ 22 πάντων om. B^o 24 ὁ γενόμενος om. $Φ^{ac}$ ἐδεσηνῶν B ἐδεσινῶν M 25—26 συσκευὴν — τυχεῖν καὶ om. B^o 26 συσκευὴν scripsi σκευὴν MB^{ab} 27 ἁγίαι ταύτηι] ἁγιωτάτη B^o 28 ἐξέτασον B^b 31 πάντα om. B^o 31/32 κληρικοὺς τινὰς M 33 εὑρέθην B 35 γινομένας B^o 36 οὖν om. Φ τὰ — πεπραγμένα MB Vig. uaria lectio in $Φ^c$ *quae — sub Dioscoro gesta sunt* $Φ^r$ *quae — gesta sunt sub Dioscoro* $Φ^{ac}$ ἐμὴν om. B 38 ἐδέσης MB^{ab} 40 ἐπαχθείσης M

5 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι ἄρχοντες εἶπον· Τῆς διδασκαλίας Ἴβα τοῦ εὐλαβεστάτου δήλης γενομένης τί παρίσταται τῇι ἁγίαι συνόδωι; Ῥω

6 Πασκασῖνος καὶ Λουκίνσιος καὶ Ἰουλιανὸς οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι καὶ Βονιφάτιος πρεσβύτερος εἶπον· Τὰ πεπραγμένα ὧν τὴν μνήμην ἐποιήσατο ὁ εὐλαβέστατος Ἴβας καὶ ἑαυτὸν καθαρὸν ἀπὸ πάσης κατηγορίας ἐν τῶι τῶν ἐπισκόπων κριτηρίωι κατεσήμανεν, προκομισθῶσιν εἰς τὸ μέσον, ἵνα ἐκ τῆς τούτων ἀναγνώσεως ἢ ⟨ἦι⟩ δικάσιμον ἢ εἴ τι ὁρίσαι χρή, ἐπιγνῶμεν.

Καὶ ἐπιδοθείσης τῆς ἐπικρίσεως παρὰ Ἴβα τοῦ εὐλαβεστάτου Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου ἀνέγνω

7 Μετὰ τὴν ὑπατείαν Φλαυίου Ζήνωνος καὶ Ποστουμιανοῦ τῶν λαμπροτάτων
M VII 197 πρὸ πέντε Καλανδῶν Μαρτίων ἐν κολωνίαι Τύρωι λαμπροτάτηι μητροπόλει ὑπατικῆι
d. 25. m. Febr. ἔτους τετάρτου ἑβδομηκοστοῦ πεντακοσιοστοῦ μηνὸς Περιτίου δεκάτηι, κατὰ Ῥωμαίους
a. 449 Φεβρουαρίου πέμπτηι καὶ εἰκάδι ἰνδικτιῶνος ᾱ, Φώτιος ἐπίσκοπος τῆς Τυρίων μητροπόλεως καὶ Εὐστάθιος ἐπίσκοπος τῆς Βηρυτίων καλλιπόλεως διελαλήσαμεν τὰ ὑποτεταγμένα

Ὁ μεγαλοπρεπέστατος καὶ εὐδοκιμώτατος τριβοῦνος καὶ νοτάριος Δαμάσκιος ἐπιδημήσας τῆι Φοινίκων ἐπαρχίαι εὐσεβῆ γράμματα ἡμῖν ἐπιδέδωκεν τοῦ πάντα εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως ἡμῶν παρακελευόμενα ὥστε ἀκροατὰς ἡμᾶς γενέσθαι ἅμα τῶι θεοσεβεστάτωι ἐπισκόπωι τῆς Ἰμερίων πόλεως Οὐρανίωι τῶν κινουμένων κεφαλαίων πρὸς τὸν θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον τῆς Ἐδεσσηνῶν πόλεως Ἴβαν παρὰ Σαμουήλου καὶ Κύρου καὶ Μάρα καὶ Εὐλογίου τῶν εὐλαβεστάτων καὶ τύπον τὸν ἡμῖν φανησόμενον δικαιότατον παρασχεῖν. τοῖς οὖν εὐσεβῶς θεσπισθεῖσιν τὸ ἱκανὸν ποιοῦντες προτεθείκαμεν τὴν ἀκρόασιν καὶ τῶν μερῶν προσαχθέντων ἡμῖν διὰ τοῦ προειρημένου εὐδοκιμωτάτου καὶ περιβλέπτου τριβούνου καὶ νοταρίου Δαμασκίου καὶ καταθέσεως γεγενημένης παρὰ τοῦ αὐτοῦ εὐδοκιμωτάτου ἀνδρὸς δῆλον ποιούσης τοῦ πανευσεβοῦς βασιλέως ἡμῶν τὸ θέσπισμα ἀναγκαίως ἐπετρέποντο οἱ τῶν κατηγόρων τὸ πρόσωπον ἔχοντες διδάσκειν ἅπερ ἔχουσιν. ἐπιδεδωκότων δὲ αὐτῶν κεφάλαιά τινα καὶ ἀξιωσάντων τούτων ἀκριβῆ γενέσθαι τὴν ἐξέτασιν ἐντυχόντες ἡμεῖς τοῖς κεφαλαίοις καὶ ἐν τούτοις εὑρόντες διαβολήν τινα τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Ἴβα ὡς οὐκ ὀρθῶς φρονοῦντος, ἀλλ' ἕτερα παρὰ τὸν τῆς εὐσεβείας λόγον διδάσκοντος, ἀναγκαίως ⟨ἐκ⟩ τούτου πρῶτον τὴν ἐξέτασιν μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιμελείας ποιήσασθαι κατηπείχθημεν. ἐπετρέψαμεν τοι-
L IIII 630 γαροῦν τοῖς κατηγόροις εἰπεῖν τίνα ἐστὶν ἃ τῶι θεοσεβεστάτωι ἐπισκόπωι Ἴβαι εἴρηται
M VII 198 τῆς εὐσεβείας, ὡς ἔφασκον, ἀλλότρια δογμάτων. εἰπόντων δὲ αὐτῶν φανερά τινα καὶ πολλῶν κινηθέντων, ἅπερ ἐμφέρεται τοῖς ὑπομνήμασιν, ἡμεῖς τὴν τῶν ἀκροατῶν τάξιν

13 indictio 1 decurrit inde a d. 1. m. Sept. a. 447 usque ad d. 31. m. Aug. a. 448 26—33 ὑπομνήμασιν adfert Vigilius t. IIII 2 p. 144

33 ἡμεῖς — p. 15, 14 ὁμόνοια adfert Facundus 7, 5 p. 737

M, B [= abo], Φ

2 ρωμαῖον Bo 3/4 καὶ3 — πρεσβύτεροσ εἶπον MBao ἐβόησαν σὺν βονιφατίω πρεσβυτέρω Bb *et Bonifatius pbr̄ uicarii* [*om.* Φa] *sedis apostolicae per Pascasinum dixerunt* Φ 6 ἐν τῶ μέσω Bb 7 *aut iudicandum sit* Φ ἢ δικάσιμον MB 9 σηκρητάριος om. M τοῦ — κονσιστωρίου BoΦ om. MBab 10 *Postumiani* Φac et uaria lectio in Φr πουστουμιανοῦ Bo ποστουμινιανοῦ [ποστουμηνιανοῦ M] MBabΦr 11 κολωνεία Bab 13 φευρουαρίου MBb πρώτησ B ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοποσ Bb 13/14 Τυρίων — τῆς om. Bb 14 ἐπίσκοποσ MBaoΦa om. Φcr βιρυτίων Bb βηριτῶν Bo 16 δέδωκε Bb 18/19 κεφαλαίων om. B 19 ἐδεσηνῶν MBab 22 *proposuimus* Φ προστεθείκαμεν MB προσταχθέντων M 23 καὶr MBboΦ ἀνδρὸσ τοῦ Ba 24 γινομένησ Bo 25 ἡμῶν βασιλέωσ Ba βασιλέωσ Bo 26/27 ἀξιωτάτων Bo 29 ἀλλ' — διδάσκοντος om. Bo ἐκ Φ om. MB πρώτου B 31 θεοφιλεστάτω Bb 32 *dogmatibus* Φcr *dogmatis* Φa δόγματα MB εἶπον Φ δὲ om. Φac

πρὸς μικρὸν καταλιπόντες εἰς τὸ κοινωφελὲς τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν ἀπιδόντες ἀντὶ δικαστῶν εἰρήνης μεσίτας τοῖς μέρεσιν ἑαυτοὺς κατεστήσαμεν καὶ πολλαῖς χρησάμενοι ταῖς συμβουλαῖς τῆς εὐσεβείας πανταχοῦ προτιμωμένης καὶ ἐξεταζομένης παρεσκευάσαμεν τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Ἴβαν καὶ αὐτὸν τοῦτο ἁρπάσαντα εἰς πληροφορίαν τῶν λεγόντων βεβλάφθαι ἐγγράφως ἐπιδοῦναι ὅπως ἔχει τε καὶ φρονεῖ περὶ τῆς εὐσεβοῦς ἡμῶν πίστεως, ὅπερ καὶ πεποίηκεν. ἐκ περιουσίας δὲ ὁ προειρημένος θεοφιλέστατος ἀνὴρ ὑπέσχετο καὶ ἐν τῇ ἑαυτοῦ πόλει διαλέγεσθαι πρὸς τὴν ἐκκλησίαν καὶ φανερῶς ἀναθεματίζειν τὸν τῆς πονηρᾶς δυσσεβείας ἔξαρχον Νεστόριον καὶ τοὺς τὰ αὐτὰ αὐτῶι φρονοῦντας καὶ τοὺς ἢ λόγοις ἢ βίβλοις αὐτοῦ κεχρημένους, ὁμολογεῖν δὲ οὕτως πιστεύειν ὡς τὰ γράμματα περιέχει τὰ τῆς συμβάσεως τῆς γεγενημένης μεταξὺ τῶν θεοφιλεστάτων καὶ ὁσιωτάτων τὴν μνήμην Ἰωάννου τοῦ τῆς μεγίστης Ἀντιοχέων πόλεως ἐπισκόπου καὶ Κυρίλλου τοῦ τῆς Ἀλεξανδρέων μεγίστης πόλεως ἐπισκόπου, οἷς διηκονήσατο ὁ τῆς μακαρίας μνήμης ἐπίσκοπος τῆς Ἐμεσηνῶν πόλεως Παῦλος, ἐξ ὧν ἡ οἰκουμενικὴ συνεκροτήθη ὁμόνοια, στοιχεῖν δὲ καὶ πᾶσιν τοῖς πραχθεῖσιν ἔναγχος παρὰ τῆς συνελθούσης ἁγίας συνόδου ἐν τῇι βασιλευούσηι καὶ φιλοχρίστωι Κωνσταντινουπόλει, ἔχειν δὲ τὰ δεδογμένα ἐν τῇι Ἐφεσίων μητροπόλει ἅπαντα ὡς παρὰ συνόδου ὑπὸ ἁγίου πνεύματος κινηθείσης ἴσην τε αὐτὴν ἡγεῖσθαι τῇι ἐν Νικαίαι συγκροτηθείσηι καὶ μηδεμίαν διαφορὰν νομίζειν αὐτῆς πρὸς ταύτην. καὶ σφόδρα αὐτοῦ τὴν θεοσέβειαν ἐπηινέσαμεν προθύμως ἁρπάσασαν τὸ θεραπεῦσαι τοὺς ἐξ ὑπονοίας ἢ ἄλλως πως βεβλαμμένους περὶ τὴν ὑπόληψιν τῆς αὐτοῦ διδασκαλίας. τούτων ⟨οὖν⟩ δοξάντων καὶ ἐπαγγελθέντων καὶ τοῦ μεσοτοίχου τῆς ἔχθρας σὺν θεῶι καταλυθέντος ἐπάναγκες ἦν συναγαγεῖν ἡμᾶς καὶ συνάψαι πρὸς εἰρήνην καὶ ὁμόνοιαν καὶ ἀγάπην τῇι κεφαλῇι τὰ διεστῶτα μέλη. M VII 201
διαλεχθέντες τοιγαροῦν ὅσαπερ ἔδει, πεπείκαμεν τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Ἴβαν ἔχειν τοὺς προειρημένους ὡς ἴδια τέκνα καὶ θάλπειν καὶ συγκροτεῖν ἁπάσης ἀμνηστίας παρεχομένης τοῦ θεοῦ τὸ κριτήριον αὐτῶι προθέντες. πεπείκαμεν δὲ καὶ αὐτοὺς τοὺς προειρημένους συνελθεῖν. ὡς πατρὶ τῶι αὐτῶι θεοφιλεστάτωι ἐπισκόπωι Ἴβαι καὶ πᾶσαν ἐπαγγείλασθαι εὔνοιαν καὶ διάθεσιν ὡς τῶν λυπηρῶν ἁπάντων σὺν θεῶι πεπαυμένων. πρὸς τούτωι ἀπηιτήσαμεν ἡμεῖς λόγον τὸν θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον Ἴβαν ὡς πᾶσι τοῖς ἐν τῶι παρόντι πράγματι λυπήσασιν αὐτὸν ἢ δόξασιν ἀντιπράττειν ἀμνηστίαν δωρεῖσθαι, καὶ οὐδένα λυπήσει οὔτε μὴν ἀποστερήσει βαθμοῦ οὐδὲ τοὺς ἐλάττονας προτιμήσει τῶν προβεβηκότων διὰ τὴν γεγενημένην λύπην, ἀλλὰ πάντας, εἴτε κληρικοί εἶεν εἴτε μονάζοντες ἢ λαικοί, ὡς ἴδια ἔξει τέκνα οὐδεμίαν διαφορὰν ἑκάστου πρὸς τὸν ἄλλον ποιούμενος, ἀλλὰ πᾶσι τὸ δίκαιον φυλάττων ἔν τε ταῖς τιμαῖς καὶ ταῖς θεραπείαις καὶ τοῖς βαθμοῖς. περὶ δὲ τῆς ἐκκλησιαστικῆς προσόδου καὶ τῶν ἐξ οἱασδήποτε αἰτίας προ- L IIII 631
σποριζομένων τῇι ἁγιωτάτηι ἐκκλησίαι κινηθέντων τινῶν ἔδοξε τῶι αὐτῶι θεοφιλεστάτωι ἐπισκόπωι Ἴβαι ἐξ οἰκείας γνώμης ἐπαγγείλασθαι ὅτι δὴ τοῦ λοιποῦ κατὰ τὸν τύπον

2—20 adfert Vigilius t. IIII 2 p. 144; 16—20 Coll. Auell. 83, 274

M, B [abo], Φ

3 παρεκελεύσαμεν B^b 4 ἐπίσκοπον om. B^o τοῦτο] τὸν B 4/5 λεγομένων Φ 6 γρ καὶ ὁ προκείμενος B^a in mg. 7 ἐκκλησία M 8/9 τὰ αὐτὰ — καὶ τοὺς om. B 9 ὁμολογεῖν MB et codex Acoemitanus Rustici ὁμολογῶν $Φ^{cr}$ ὡμολόγει $Φ^a$ Fac. 10 τὰ 2 om. B^o 12 καὶ — ἐπισκόπου om. B^o διηκονίσατο M 13 ὧν καὶ B^o 14 προλεχθεῖσιν B^b 16 δεδεγμένα B^{ab} 19 ἁρπάσασαν προθύμως B πως om. B 20 *his ergo* Φ τούτων MB 21 τοῦ om. B *inimicitiarum* $Φ^r$ συνεισαγαγεῖν B^a συνεισαγεῖν B^b 22 συνάξαι B^{ao} 23 διαλεχθέντες — πεπείκαμεν om. B^o 24 ἀμνηστείασ M 28 *super haec* Φ πρὸσ τοῦτο MB λόγον MB interpolate, ni fallor, ne episcopus iurare cogi uideatur *sacramentum* Φ θεοφιλέστατον B 29 ἀμνηστείαν M 31 ὑποβεβηκότων B εἴτε τὲ M 32 ἢ] εἴτε M 33 τιμωρίαισ B^b καὶ[1] om. B^b 35 κινητῶν B^o 36 ἐπισκόπω MBΦ^{ac} om. $Φ^r$ τὸν om. B

τὸν ἐν τῇι μεγίστηι Ἀντιοχέων ἐκκλησίαι διοικεῖται τὰ πράγματα διὰ οἰκονόμων ἐκ τοῦ κλήρου προβαλλομένων ὑπὸ τῆς αὐτοῦ θεοσεβείας. ἔδοξεν δὲ ὡς εἴ ποτε δόξας δικαίως λυπεῖσθαι ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας βουληθείη ἐπιτιμῆσαι τινὶ τῶν προειρημένων εὐλαβεστάτων Σαμουήλωι Κύρωι Μάραι Εὐλογίωι, μὴ ἐξ αὐθεντίας ἰδίας ἐπιτιμᾶν αὐτοῖς, ἀλλὰ τοῦτο ποιεῖν γνώμηι τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ἁγιωτάτου πατρὸς καὶ ἀρχιεπισκόπου Δόμνου διὰ τὴν φθάσασαν εἰς αὐτοὺς γενέσθαι μικροψυχίαν. ἐγυμνάσθη δὲ καὶ ἕτερά τινα κεφάλαια ἀγράφως, ἅτινα καὶ ἐτυπώθη, καὶ ἔστερξεν ἀμφότερα τὰ μέρη τὰ παρ' ἡμῶν δοκιμασθέντα.

Καὶ αἱ ὑπογραφαί

Φώτιος ἐπίσκοπος τῆς Τυρίων πόλεως ἐπέκρινα

Εὐστάθιος ἐπίσκοπος τῆς Βηρυτίων καλλιπόλεως **ἐπέκρινα**

M VII 204 Σαμουῆλος πρεσβύτερος στέργω τὰ ἐπικριθέντα

Εὐλόγιος πρεσβύτερος στέργω τὰ ἐπικριθέντα

Κῦρος πρεσβύτερος στέργω τὰ ἐπικριθέντα

Μάρας πρεσβύτερος στέργω τὰ ἐπικριθέντα.

8 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἤκουσεν τῶν ἀναγνωσθέντων ἡ ἁγία σύνοδος· τὸ τοίνυν παριστάμενον αὐτῇ λεγέτω.

9 Πασκασῖνος καὶ οἱ λοιποὶ εὐλαβέστατοι διὰ τοῦ πρεσβυτέρου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου εἶπον· Οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι οἵτινες ἰδίαι ψήφωι ἀναίτιον καὶ πάσης κατηγορίας ἐλεύθερον Ἴβαν τὸν εὐλαβέστατον ἐδήλωσαν, τὴν ἰδίαν ἐπίκρισιν εἰ ἐπιγινώσκουσιν, εἰπάτωσαν.

10 Φώτιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Τύρου εἶπεν· Ναὶ ἡμετέρα ἐστὶν ἡ ἐπίκρισις.

11 Εὐστάθιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Βηρυτοῦ εἶπεν· Ἐμή ἐστιν ἡ ὑπαγορία.

12 Πασκασῖνος καὶ οἱ λοιποὶ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Ἤκουσεν ἡ ὑμετέρα μακαριότης τί περιέχει καὶ ἡ τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων ἐπίκρισις· ὁμοίως καὶ τῇι ὑμετέραι ἁγιότητι περὶ τῆς στάσεως Ἴβα τί φαίνεται, ἀποφήνασθαι καταξιώσατε.

13 Καὶ σιωπώντων πάντων τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων οἱ μεγαλοπρεπέστατοι ἄρχοντες εἶπον· Τῇι ἑξῆς τὴν ἑαυτῆς γνώμην ἡ ἁγία σύνοδος φανερὰν καταστήσει. Ῥω ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω.

Πρᾶξις ια

1 Ὁμοίως τῇι πρὸ ἓξ Καλανδῶν Νοεμβρίων ὑπατείαι τῇι αὐτῇι ἐν τῇι αὐτῇι ἁγιωτάτηι ἐκκλησίαι τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας προκαθεζομένων τῶν αὐτῶν μεγαλοπρεπεστάτων καὶ ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων καὶ τῆς αὐτῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου κατὰ κέλευσιν τοῦ θειοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου εἰσελθὼν ὁ προλεχθεὶς Ἴβας ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν· Δέομαι τῆς μεγαλο-

L IIII 634 d. 27. m. Oct. a. 451

18—23 adfert Vigilius t. IIII 2 p. 146

35—p. 17, 3 adfert Vigilius t. IIII 2 p. 142; 10—26 ibidem p. 147

M, B [= abo], Φ

1 τῶν ἀντιοχέων B^{ab} ἐκ τοῦ] αὐτοῦ B^{o} 2 αὐτοῦ om. M 3 ἐπίσκοπος om. B^{o} 7 ἐγγράφωσ B^{b} μέρη τὰ om. B 9 αἱ om. B 11 βηριτῶν B^{o} 13—15 om. B 15. 13. 14 siue 13. 15. 14 coll. Φ^{r} 15 om. Φ^{ac} 13 *presbyter* Φ ἐπίσκοποσ M 17 αὐτῇι Φ^{r} αὐτη MB om. Φ^{ac} 18 οἱ λοιποί MBΦ^{ar} *Lucensius* Φ^{c} *reuerentissimi* [om. Φ^{ac}] *episcopi* Φ τοῦ πρεσβυτέρου MBΦ^{a} *Bonifatium presbyterum* Φ^{cr} τοῦ^{2} om. M 20 εἰ] ἡ B^{o} 22 ναὶ] καὶ B^{b} 23 ὑπαγορεία B^{ab} 24 *dixerunt* Φ ἡμετέρα B^{b} 26 ἀποφήνασ B^{b} 28 τὴν] τῆσ B^{b} φανερὰ M 28/29 Ῥω — ἀνέγνω om. Φ 28 ῥωμαῖον MB^{o} 30 ἐνδεκάτη B^{ao} 31 ἓξ Φ πέντε MB et unus codex Φ^{a} αὐτῇι^{2} om. B 33 αὐτῆς om. B^{o} 35 ἴβασ ὁ εὐλαβέστατοσ $B^{a}\Phi$ εὐλαβέστατοσ [εὐλαβέστατοι B^{b}] ἴβασ MB^{b} singulus codex Φ^{c} et Φ^{r} ἴβασ B^{o}

πρεπείας ὑμῶν καὶ τῆς ἁγίας ταύτης οἰκουμενικῆς συνόδου· Εὐτυχής με διὰ τὴν πίστιν συνεσκευάσατο. οὐ συνεχώρησέν μοι εἰσελθεῖν εἰς τὴν σύνοδον· ἀπὸ τεσσαράκοντα μονῶν δι' ἀμοιβαίων τῶν τάξεων παρέπεμψέ με· εἴκοσι ἢ καὶ πλείους φυλακὰς ἤμειψα, M VII 205 ὡς εἰ μὴ ἦν φυλακὴ ἐν Ἀντιοχείαι ὑπὸ τὴν κομιτιανὴν τάξιν· λέγουσίν μοι ὅτι καθηρέθης. εἰ παρίσταται τῇ μεγαλοπρεπείαι ὑμῶν καὶ τῇ ἁγίαι ὑμῶν συνόδωι τὰ ἀκρίτως ἐπ' ἐμοὶ ἀπόντι γενόμενα ἀνατραπῆναι, τῆς ὑμετέρας ἔστω ἐξουσίας. περὶ γὰρ τούτου, ὡς ἤδη ὑμᾶς ἐδίδαξα, προσῆλθα τῇι θείαι καὶ ἀθανάτωι κορυφῇι καὶ ἐκέλευσεν τὴν ὑμετέραν μεγαλοπρέπειαν καὶ τὴν ἁγίαν σύνοδον ἀκοῦσαι τῶν κατ' ἐμέ, καὶ ἔγνωτε ἀπὸ τῆς ἐπικρίσεως ὅτι ἐν οὐδενὶ αἴτιος ηὑρέθην.

2 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Τῇι προτεραίαι ὑπερθέσεως γενομένης εἰς τὸ τὴν ἁγιωτάτην σύνοδον τὰ δοκοῦντα αὐτῇι εἰπεῖν περὶ Ἴβα τοῦ εὐλαβεστάτου, τὰ δόξαντα αὐτῇι φανερὰ καθιστάτω.

3 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Ἀπόντα οὐδεὶς κατακρίνει.

4 Ἴβας ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν· Δέομαι ὑμῶν· ἀπὼν κατεκρίθην, οὐ παρήμην, οὐκ ἔτυχον ἀπολογίας, οὐκ ἠξιώθην λόγου.

5 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Κακῶς ἐποίησαν οἱ παρὰ τοὺς κανόνας κατακρίναντες αὐτόν. τὰ κατὰ ἀπόντος γενόμενα ἀργείτω. ταῦτα πάντες λέγομεν· οὐδεὶς ἀπόντα κατακρίνει.

6 Πατρίκιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Τυάνων εἶπεν· Πρώην ἀνεγνώσθη ὅρος τῶν τότε διαιτητῶν τυπωθέντων, φημὶ δὴ Φωτίου καὶ Εὐσταθίου τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων, καὶ ἔκριναν αὐτὸν ἱερέα εἶναι. πάντες οὖν συναινοῦμεν τῶι ὅρωι ἐκείνωι καὶ βουλόμεθα αὐτὸν εἶναι ἱερέα.

7 Οἱ Ἀνατολικοὶ ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Αὕτη δικαία κρίσις.

8 Τινὲς τῶν ἐπισκόπων ἐβόησαν· Ἀντιλέγεται· εἰσὶν ** οἱ κατηγορεῖν θέλοντες Ἴβα τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου.

9 Καὶ εἰσελθόντων Θεοφίλου διακόνου καὶ Εὐφρασίου καὶ Ἀντιόχου καὶ Ἀβραμίου Θεόφιλος διάκονος εἶπεν· Ἀξιοῦμεν τὰ ἐπὶ Ἴβαι πεπραγμένα ἐν Βηρυτῶι ἀναγνωσθῆναι, ἵνα μάθητε ὅτι δικαίως καθηρέθη.

10 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Κατηγορήσων Ἴβα τοῦ εὐλαβεστάτου εἰσελήλυθας ἢ ὡς ὑπὲρ τῆς πίστεως ἀγωνιζόμενος τὰ πεπραγμένα ζητεῖς ἀναγνωσθῆναι;

12 Θεόφιλος διάκονος εἶπεν· Οἱ κατήγοροι δῆλοί εἰσι καὶ οὔκ εἰσιν ἐνταῦθα. ἐγὼ L IIII 635 διάκονος εἰμὶ καὶ οἶδα τὴν βίαν τῆς πόλεως· καὶ εἰ κατηγορῶ, οὐ πάρεισι μάρτυρες καὶ ἀρνεῖται.

13 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἐγγράφους ἀποδείξεις περί τινος δύνασθε παρασχεῖν;

14 Θεόφιλος διάκονος εἶπεν· Ἔχω τὰ ὑπομνήματα τὰ ἐπ' αὐτῶι πεπραγμένα ἐν Βηρυτῶι καὶ τὰ ἐν Ἐφέσωι. ἰδοὺ καὶ ὁ κύριος ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Θαλάσσιος

1—3. 13. 16—18 adfert Facundus 6, 1 p. 721
32—34. 37—38 adfert Vigilius t. IIII 2 p. 148

M, B [= abo], Φ

1 ταύτης καὶ B^b 2 ἀπὸ MB et unus codex Φ *per* Φ 4 *tamquam non esset carcer* Φ ὡς εἰμὶ ἐν MB κομητικὴν B 6 ὑπεμοί M 7 προσῆλθον B 8 ἔγνωται B^b 9 εὑρέθην B 13 εὐλαβέστατοι καὶ θεοφιλέστατοι B^o 21 ἐκείνων Φ 24 ἀντιλέγετε B lacunam significaui; *sunt accusatores eius foris et iubeantur ingredi. Magnificentissimi et gloriosissimi iudices dixerunt: Ingrediantur qui* etc. Φ 26 εὐφορασίου MB^{ao} ἀβραμίου M 28 καθηρέσθαι B^b 30 εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου B περὶ B^o 35 ἐγγράφως B^{ab} 36 δύνασθαι MB^o 37 ὑπ' B^{ao} αὐτοῦ B 38 κῶ M θεοφιλέστατοσ B

M VII 208 οἶδεν αὐτὸς δεξάμενος τὰς ἀναφοράς· πάρεστιν, [αὐτὸς] ἐρωτηθῆι αὐτὸς καὶ τὴν καθαίρεσιν αὐτοῦ ἐποίησεν διὰ ποῖον πρᾶγμα. καὶ ὁ κύρις Εὐσέβιος πάρεστι καὶ οἶδεν.

15 Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας Γαλατίας εἶπεν· Ἐγὼ ἀναφορὰν οὐκ ἐδεξάμην, ἤκουσα δὲ ἀναγινωσκομένης αὐτῆς ἐν Ἐφέσωι· καί ἐστι πολυεπὴς ὁ χάρτης καὶ πολλῶν ἀνθρώπων καταθέσεις ἔχων. εἰ δὲ ἔχει ὑπομνήματα ὡς ἐν δεήσει πεπραγμένα, αὐτοῦ ἐστι δεῖξαι· ἐγὼ γὰρ μετὰ τοῦ πλήθους ἀκροατὴς ἦμην.

16 Θαλάσσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπεν· Μετὰ πάντων ἠκροασάμεθα.

17 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Παρῆν τὸ τηνικαῦτα Ἴβας ὁ εὐλαβέστατος τῆι ὑμετέραι ἀκροάσει;

18 Θαλάσσιος καὶ Εὐσέβιος οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Οὐ παρῆν.

19 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Ἀπόντα οὐδεὶς κατακρίνει.

20 Θεόφιλος διάκονος εἶπεν· Ἡ ἀλήθεια δειχθῆι ἐπὶ τῆς ἁγίας συνόδου. καὶ ὁ κύρις Εὐστάθιος λέγει ὅτι εἰσήνεγκαν τρεῖς καὶ ἓξ καὶ δώδεκα μάρτυρας διὰ τὴν λέξιν ἣν εἶπεν τὴν οὐ φθονῶ τῶι Χριστῶι γενομένωι θεῶι. ἐνταῦθά ἐστι Φώτιος ὁ ἐπίσκοπος· προτεθῆι αὐτῶι τὸ εὐαγγέλιον.

21 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Πεπειραμένος ὁ εὐλα-
act. 19 βέστατος ἐπίσκοπος Φώτιος τῆς κρίσεως τῆς συνόδου τὴν δικαιοσύνην ἣν ἐπὶ τοῦ ἰδίου πράγματος ηὗρεν, φυλάξαι καὶ νῦν σπουδασάτω διηγούμενος ἡμῖν ὡς ἔσχεν τὸ κατὰ Ἴβαν τὸν εὐλαβέστατον πρᾶγμα. Ῥω

22 Φώτιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Τυρίων πόλεως εἶπεν· Τὸ ἀληθὲς λέγω· οὔτε γὰρ πρέπει ἐν οἱωιδήποτε πράγματι ψεύσασθαι, πολλῶι δὲ μᾶλλον ἐπὶ τοιούτωι καὶ τοσούτωι καὶ ζητουμένωι παρὰ τῆς ὑμετέρας ἐξουσίας καὶ παρὰ τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου. φανερὰ ἐπὶ αὐτοῦ ἐλθόντες ἀπὸ Μεσοποταμίας πρεσβύτεροι καὶ μονάζοντες ἔλεγον πρὸς αὐτὸν περὶ αὐτοῦ, εἶτα οὗτος ἠρνεῖτο. ἡμεῖς ὡς ἐμεσαζόμεθα καὶ ἀπὸ τοῦ ὄγκου τῶν δυσφημιῶν καὶ ἀπὸ τῆς ὀχλήσεως τῶν μοναζόντων καὶ πρεσβυτέρων, προσέπεσα ἐξελθεῖν αὐτοὺς ἀπὸ Τύρου. ἐσκανδαλίζετο γὰρ ἡ πόλις, μηδέποτε τοιοῦτό τι μήτε νοσήσασα μήτε ἀκούσασα. μετὰ ταῦτα αὐτοῦ ὀμνύοντος μηδὲν εἰρῆσθαι παρ' αὐτοῦ, ἐδεξάμεθα ἡμεῖς ἀφορμὰς ὥστε εἰρηνεῦσαι τοὺς ἀμφοτέρους καὶ κοινωνῆσαι αὐτοῖς· παρῆν δέ, νομίζω, καὶ ὁ κύρις ὁ διάκονος Εὐλόγιος ἀπὸ Κωνσταν-
30 τινουπόλεως. ἡμεῖς φίλους αὐτοὺς ἐποιήσαμεν.

23 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἠλέγχθη τοίνυν Ἴβας ὁ εὐλαβέστατος
M VII 209 παρὰ τῶν κατηγορησάντων αὐτοῦ;

24 Φώτιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Οὔ, ἔλεγον δὲ ἐλθόντες τινὲς συνόντες αὐτοῖς τοῖς κληρικοῖς τρεῖς ὑβρίζουσι καὶ ἀτιμάζουσι καὶ μαχομένοις πρὸς αὐτὸν μαρ-
35 τυρεῖν. ἡμεῖς εἴπαμεν ὅτι οὐκ ἔστι τοὺς συνόντας τοῖς ἐχθροῖς δεκτοὺς εἶναι εἰς μαρτυ-
L IIII 638 ρίαν. ἐποιήσαμεν οὖν αὐτοὺς φίλους· τα ἅγια δῶρα ἄνω ἐν τῶι ἐπισκοπείωι ἐκοινώνησαν μετ' ἀλλήλων αὐτὸς καὶ οἱ πρεσβύτεροι.

3—11. 31—33 cf. Vigilius t. IIII 2 p. 148

1. 3—5 cf. acta concilii Epheseni alterius [Abhndlg. d. Gött. Ges. d. Wiss. N. F. XVI] p. 14—48

M, B [= abo], Φ

1 αὐτὸς² om. Φ 2 ικσ M 5 ἐνδεήσεισ Bº 6 πεπραγμένα om. B 12 *Orientales et Pontici reuerentissimi* [om. Φ^ac] *episcopi* Φ 14 ὁ κύρισ ὁ εὐλαβέστατοσ Bº δέκα Bº 15 ἐστι om. Bº 16 προστεθῆ Bº 19 εὗρε B 20 τὸν εὐλαβέστατον om. Φ ῥωμαῖον Bº 22 πρέπον B^a ψεύδεσθαι Bº 23 παρὰ² M om. B^b 24 φανεᾶ M φανερῶσ B *quaedam* Φ^cr *quidam* Φ^a 25 πρὸς αὐτὸν om. B^b 27 προσέπεσα MB^bo προσεπέσομεν B^a *iussimus* Φ τοιοῦτόν B 28 νοήσασα B^acorr., Bº Φ 29 ὥστε] ὡσ τὸ B^b καὶ om. B^b 30 *sibi* Φ αὐτοὺσ MB ικσ M 33 κατηγορούντων Bº 34 ἔλεγον MΦ ἔλεγε B *uenisse quosdam* Φ^ac *uenerunt quidam* Φ^r Graeca non intellegendo 35/36 μαρτυρεῖν om. Φ 36 εἴπομεν B 37/38 ἐκοινωνήσαμεν Bº 38 αὐτοὺσ Bº

25 Θεόφιλος διάκονος εἶπεν· Τὴν σωτηρίαν τῶν βασιλέων καὶ τὴν νίκην αὐτῶν, ἀναγνωσθῆι τὰ ἐπ' αὐτῶι πεπραγμένα.

26 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἀναγινωσκέσθω τὰ ἐπὶ Ἴβαι τῶι εὐλαβεστάτωι ἐν τῆι Τυρίων λεγόμενα πεπρᾶχθαι. Ῥ$^{\omega}$ ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω.

Καὶ ἐπιδοθέντων αὐτῶν Κωνσταντῖνος ὁ καθωσιωμένος μαγιστριανὸς ἀνέγνω

Ὑπομνηστικὸν Δαμασκίωι τῶι περιβλέπτωι τριβούνωι καὶ νοταρίωι πραιτωριανῶι

Εἰδότες τὴν πρόθεσιν τῆς σῆς θαυμασιότητος καὶ ἐπιστάμενοι ὁπόσην ἔχεις σπου-
27 δὴν εἰς τὸ παραθέσθαι ἑαυτὸν τῶι θεῶι καὶ τῆι ἡμετέραι εὐσεβείαι, ἐδοκιμάσαμεν ὥστε σε ἀπελθεῖν ἅμα Οὐρανίωι τῶι εὐλαβεστάτωι ἐπισκόπωι τῆς Ἱμερίων πόλεως εἰς τὰ μέρη τῆς Ἀνατολῆς καὶ συνεπισχυόντων τῶν κατὰ τόπον ἀρχόντων παρασκευάσαι Ἴβαν τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον τῆς Ἐδεσσηνῶν πόλεως καὶ Δανιῆλον τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον ⟨τῆς Καρρηνῶν πόλεως καὶ Ἰωάννην τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον⟩ Θεοδοσιουπόλεως εἰς τὴν Φοινίκων ἀπελθεῖν ἐπαρχίαν κἀκεῖσε ζητηθῆναι τὰ κινούμενα παρὰ τῶν εὐλαβεστάτων κληρικῶν τῶν προειρημένων πόλεων ἐπί τε τοῦ προειρημένου θεοσεβεστάτου Οὐρανίου καὶ Φωτίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Τυρίων πόλεως καὶ Εὐσταθίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Βηρυτίων πόλεως κατὰ τῶν μνημονευθέντων θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων. σπούδασον τοίνυν κατὰ τὰ παραστάντα τῆι ἡμετέραι θειότητι ἀπελθεῖν εἰς τὰ μέρη τῆς Ἀνατολῆς καὶ παρασκευάσαι τοὺς προειρημένους εὐλαβεστάτους ἐπισκόπους εἰς τὴν Φοινίκων παραγενέσθαι κἀκεῖσε πάντα τὰ κινούμενα κεφάλαια παρὰ τῶν εὐλαβεστάτων κληρικῶν τῆς Ἐδεσσηνῶν πόλεως καὶ Καρρηνῶν καὶ Θεοδοσιουπόλεως ἀκριβῶς ζητηθῆναι ἐπὶ τῶν μνημονευθέντων θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων καὶ τὰ ὁριζόμενα παρ' αὐτῶν πέρατι παραδοθῆναι.

Ἐδόθη τῆι πρὸ ἑπτὰ Καλανδῶν Νοεμβρίων ἐν Κωνσταντινουπόλει d. 26. m. Oct a. 448

28 Μετὰ τὴν ὑπατείαν Φλαυίου Ζήνωνος καὶ Ποστουμιανοῦ τῶν λαμπροτάτων Καλάνδαις Σεπτεμβρίαις ἰνδικτιῶνος δευτέρας ἐν κολωνίαι φιλοχρίστωι Βηρυτῶι συνεδρευόντων Φωτίου Εὐσταθίου Οὐρανίου τῶν θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων ἐν τῶι νέωι ἐπισκοπείωι τῆς ἐν Βηρυτῶι ἁγιωτάτης νέας ἐκκλησίας, παρόντος καὶ Δαμασκίου τοῦ περιβλέπτου τριβούνου καὶ νοταρίου τοῦ θείου παλατίου καὶ Εὐλογίου τοῦ θεοφιλεστάτου διακόνου τῆς κατὰ τὴν φιλόχριστον Κωνσταντινούπολιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, παρόντων τῶν θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων Ἴβα Ἰωάννου Δανιήλου, ἑστώτων δὲ Σαμουήλου Κύρου Εὐλογίου Μάρα Ἀβλαβίου Ἰωάννου Ἀνατολίου Καιούμου καὶ Ἀμβίβου ὁ περί-
29 βλεπτος Δαμάσκιος εἶπεν· Τῶν παρόντων εὐλαβεστάτων κληρικῶν προσελθόντων τῶι M VII 212 a. 449 L IIII 639

4 cf. Iustinianum PG 86 p. 1083 τὰ ἐν Τύρωι πεπραγμένα. p. 1085 τῆι Ἴβα καταθέσει τῆι ἐν Τύρωι γενομένηι

26 indictio II decurrit inde a d. 1. m. Sept. 448 usque ad d. 31. m. Aug. 449

M, B [= ab], Φ

4 ῥωμαΐου B^{o} 5 αὐτῷ B^{o} corr. *magistrianus et adiutor sacri consistorii* Φ 6 ὑπομνηματικὸν B^{o} 6/7 *praetorianorum* Φ 9 ὑμετέρα B^{o} ἐδοκιμάσεν M ὡσ τὸ B^{b} 10 σε om. B τῶ εὐλαβεστάτω ἐπισκόπω οὐρανίω B^{o} 12 ἐδεσηνῶν MB^{ab} sicut solent 13 τῆς — ἐπίσκοπον suppleui ex Φ 16 *metropolis* Φ 17 βηρυτῶν B^{o} κατὰ] καὶ B^{o} 19 ὑμετέρα B^{o} 20 εἰς τὴν Φοινίκων] *Phoeniciae* Φ^{a} *Phoenicae* Φ^{cr} 21 κεφάλαια [κεφάλαβα B^{b}] MBΦ^{a} om. Φ^{cr} 21/22 καὶ Καρρηνῶν καὶ Θεοδοσιουπόλεως om. B 23 ὁρισμένα B^{o} 24 VI Φ 25 *Postumiani* Φ πουστουμιανοῦ B^{o} ποστουμινιανοῦ B^{ab} ποστουμηνιανοῦ M 26 Καλάνδαις Σεπτεμβρίαις [σεπτεβρίαισ B^{bo}] falsata, cf. *Sitzungsber. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* 1929, 5 p. 63 κολωνεία B^{ab} 27 θεοφιλεστάτων MB^{b} 32 ἀφλαβίου B^{o} ἀβίβου B 33 προελθόντων M

εὐσεβεστάτῳ καὶ θειοτάτῳ ἡμῶν δεσπότῃ καὶ αἰτιασαμένων τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἴβαν καὶ τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην καὶ τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Δανιῆλον ἐθέσπισεν ἡ αὐτοῦ εὐσέβεια, ὡς περιέχουσι καὶ αἱ πρὸς τὴν ὑμετέραν θεοσέβειαν εὐσεβεῖς καὶ θεῖαι συλλαβαί, τοὺς αἰτιαθέντας ἀπὸ τῆς Ὀσροηνῶν τὴν Φοινίκων καταλαβεῖν καὶ πρὸς τὰ ἐπαγόμενα αὐτοῖς ἐπὶ τῆς ὑμετέρας θεοσεβείας ἀπολογήσασθαι. καὶ προσετάχθην αὐτοὺς προσαγαγεῖν καὶ τὰ ὁριζόμενα παρ' ὑμῶν ἐκβιβασμῶι παραδοῦναι. πάρεστιν ἀμφότερα τὰ μέρη εἰς τὸ παριστάμενον.

30 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι Φώτιος καὶ Εὐστάθιος καὶ Οὐράνιος εἶπον· Τὸ εὐσεβὲς κομμονιτώριον καταξιώσηι ἡ σὴ μεγαλοπρέπεια ἐπιδεῖξαι, ἵνα τῶι σκοπῶι τοῦ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως διὰ πάντων ἀκολουθήσωμεν· προλάμπειν γὰρ ὀφείλει τῆσδε τῆς πράξεως.

31 Τούτου γενομένου Εὐλόγιος διάκονος εἶπεν· Προσελθόντων τῶν εὐλαβεστάτων κληρικῶν Σαμουήλου Κύρου Εὐλογίου Μάρα Ἀβλαβίου Ἰωάννου Ἀνατολίου Καιούμου καὶ Ἀββίβου τῶι θεοφιλεστάτωι καὶ ὁσιωτάτωι ἀρχιεπισκόπωι ἡμῶν Φλαβιανῶι τῆς κατὰ τὴν βασιλεύουσαν Κωνσταντινούπολιν Ῥώμην ἁγιωτάτης ἐκκλησίας καὶ αἰτιασαμένων Ἴβαν καὶ Ἰωάννην καὶ Δανιῆλον τοὺς θεοσεβεστάτους ἐπισκόπους, ἐδοκίμασεν ἡ αὐτοῦ ἁγιότης τὴν ὑμετέραν θεοσέβειαν ἀκοῦσαι τῆς ὑποθέσεως καὶ παρὰ τούτου
M VII 213 γράμματα ἐκόμισα καὶ ἀποδέδωκα τῆι ὑμετέραι ἁγιωσύνηι. καὶ πάρεστι τὰ μέρη πρὸς τὸ παριστάμενον.

32 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Ἐπειδὴ ἀποροῦμεν ὅπως προσαγάγωμεν τὰς πεύσεις καὶ τὰς ἀποκρίσεις τοῖς τὸ πρόσωπον τῶν κατηγόρων ἐπέχουσι, διδασκέτω ἡμᾶς ὁ θεοφιλέστατος Ἴβας ἐπίσκοπος εἴ τι κατ' αὐτῶν πέπρακται ἐπὶ τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης συνόδου τῆς κατὰ τὴν μεγαλόπολιν Ἀντιόχειαν πρώην συγκροτηθείσης.

33 Σαμουῆλος εἶπεν· Παρακαλοῦμεν τὰ λεγόμενα Συριστὶ λεχθῆναι διὰ τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον Οὐράνιον, ἐπειδὴ ἀκριβῶς οἶδε τίνα ἐστὶ τὰ γραφέντα τῶι θεοφιλεστάτωι καὶ ἁγιωτάτωι ἀρχιεπισκόπωι Φλαβιανῶι παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Δόμνου περὶ ἡμῶν· παρῆν γὰρ ἐν Κωνσταντινουπόλει.

34. 35 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Παρίτω τῶν δυναμένων ἑρμηνεύειν εἰς τῶι θεοφιλεστάτωι ἐπισκόπωι Οὐρανίωι **

36 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Καὶ ἤδη πεῦσιν προσηγάγομέν σοι τῶι θεοφιλεστάτωι ἐπισκόπωι Ἴβαι ὥστε διδάξαι ἡμᾶς εἴ τι περὶ τῶν ἐστώτων ἐπράχθη ἐν τῆι ἁγίαι καὶ μεγάληι συνόδωι τῆι πρώην συναχθείσηι κατὰ τὴν φιλόχριστον Ἀντιόχειαν, ὥστε ἁρμοδίως προσαγαγεῖν ἡμᾶς αὐτοῖς τὰς πεύσεις καὶ τὰς ἀποκρίσεις.

37 Ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας εἶπεν· Οὗτοι οἱ τέσσαρες οἱ ἑστῶτες λιβέλλους ἐπιδεδώκασι τῶι θεοσεβεστάτωι ἐπισκόπωι κυρίωι Δόμνωι καὶ κατηξίωσεν ἡ αὐτοῦ ἁγιωσύνη δηλῶσαι ἡμῖν ἁπαντῆσαι. καὶ ἐπειδὴ τεσσαρακοστὴ ἦν, ἐκέλευσεν μετὰ τὴν ἡμέραν ἁπαντῆσαι ἡμᾶς γράψας ἐμοὶ ὥστε ἀπολυθῆναι αὐτοὺς τῆς ἀκοινωνησίας·
L IIII 642 ἦσαν γὰρ μοι ἀκοινώνητοι. ἐγὼ τὸ πᾶν ἐπέτρεψα τῆι γνώμηι τοῦ ἀρχιεπισκόπου. ὁ ἀρχιεπίσκοπος διὰ τὴν ἑορτὴν ἀπέλυσεν αὐτοὺς τῆς ἀκοινωνησίας ἐπὶ τῶι ὅρωι τούτωι ἐπὶ τῶι μὴ ἐξελθεῖν Ἀντιόχειαν, ἕως ἂν τύπον λάβηι τὰ κατὰ τὸ πρᾶγμα· ἐὰν δὲ ἐξέλ-

M, B [= abo], Φ

1 θειοτάτω καὶ εὐσεβεστάτω B^o 4 οἰροηνῶν B^o 5 ἐπαρμένα M 6 προσαγεῖν B^b παρ' ὑμῶν ὁριζόμενα B^b ἐκ βιβασμῶν B^o 9 καταξιώση $B^o\Phi$ καταξιώσει MB^{ab} 14 ἀβίβου B *episcopum* Φ^{cr} 15 νέαν ῥώμην B^o 17/18 θεοσέβειαν — ὑμετέραι om. B^o 17 *eos* Φ περὶ MB^{ab} 18 ἁγιωσύνην B^o 20 προσαγάγομεν M προσάγομεν B 22 ὁ ἐπίσκοποσ B *eos* Φ αὐτὸν MB 28 ἐβόησαν B παρίτω] παρὰ τῶν B^o 29 exciderunt *Notarii dixerunt: Adest Maras qui possit interpretari deo amicissimo* [*reuerentissimo* Φ^{ac}] *episcopo Vranio* Φ 30 οἱ αὐτοὶ B ἐβόησαν B 33 ὡσ ἁρμοδίω B^o ἡμᾶσ προσαγαγεῖν M τὰς² om. B 34 Ἴβασ ὁ ἐπίσκοποσ B 35 δόμνῳ τῷ κυρίῳ B^o 37 ἡμῖν B^b 38/39 ἦσαν γὰρ — ἀκοινωνησίας om. B^o 40 λάβοι B

θωσιν πρὶν τύπον δέξηται τὸ πρᾶγμα, ὑποκεῖσθαι αὐτοὺς μείζονι ἐπιτιμίωι τῆς καθαιρέσεως. Σαμουῆλος καὶ Κῦρος πρὸ τοῦ ἡμᾶς ἐπιστῆναι τῆι πόλει καταλιπόντες ἀνεχώρησαν εἰς τὸ κομιτάτον, ἔμεινεν δὲ Μάρας καὶ Εὐλόγιος. εἶτα ὡς συνεκροτήθη ἡ ἁγία σύνοδος (ἦσαν γὰρ οὐκ ὀλίγοι ἐπίσκοποι ἐκεῖ), ἐκέλευσεν ἀναγνωσθῆναι τοὺς λιβέλλους. ἀνεγνώσθησαν οἱ λίβελλοι· ἐνεφέρετο ὀνόματα τεσσάρων κατηγόρων, ἐστήκεισαν δὲ οἱ δύο. ἤρετο αὐτούς· ποῦ εἰσιν οἱ ἑταῖροι ὑμῶν οἱ τοὺς λιβέλλους ἐπιδεδωκότες ἅμα ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπον· οὐκ οἴδαμεν· ὡς δὲ ἠκούσαμεν, ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀπῆλθον.

38 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Ἡ σὴ θεοσέβεια παροῦσα τότε τὸν σκοπὸν ὀφείλει εἰδέναι τῆς ἁγίας ἐκείνης καὶ μεγάλης συνόδου, εἴτε τελείως καθεῖλεν εἴτε ἐπ' ἀμφιβόλωι τοῦτον τὸν ὅρον ἐξεφώνησεν. δῆλον γάρ ἐστιν ὡς οὐκ ἂν ἔλοιτο ἡ M VII 216 σὴ ὁσιότης τὰ μὴ παρὰ τῆς ἁγίας ἐκείνης συνόδου πραχθέντα ὡς πεπραγμένα εἰπεῖν, ἐπεὶ καὶ ῥάιδιον καταλαβεῖν τὴν ἀλήθειαν.

39 Ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας εἶπεν· Τὰ κρυπτὰ εἰδέναι οὐ δύναμαι· ἐγὼ νομίζω ὅτι τελείαν καθαίρεσιν αὐτῶν ἐποιήσατο. εἰ δὲ φαίνεται ὑμῖν ἀπὸ τῆς ἀποφάσεως αὐτῶν τὴν καθαίρεσιν αὐτῶν μὴ πεποιηκέναι, ὕστερον ἔστι κρῖναι.

40. 41. 42 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· ** Λαβόντες οἱ νοτάριοι ἐκεῖνο τὸ μέρος τὸ περὶ τῶν ἀπολειφθέντων διέλθωσιν, ἵνα γνῶμεν τὰ περὶ αὐτῶν πεπραγμένα.

43 Σαμουῆλος εἶπεν· Πᾶσαν δικαιολογίαν ἡμῖν ἁρμόζουσαν κατὰ τῆς καταθέσεως τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἴβα καὶ κατὰ τῶν κελευσθέντων ἀναγνωσθῆναι φυλαχθῆναι τῶι ἡμετέρωι μέρει παρακαλοῦμεν δικαιῶσαι τὴν ὑμετέραν εὐλάβειαν.

44 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Εἰς πρόκριμα σὸν οὐ νῦν εἴπομεν τὴν ἀνάγνωσιν γενέσθαι.

45 Σαμουῆλος εἶπεν· Ἐπειδὴ τὰ πραττόμενα ἀκολούθως πράττεται καὶ πολλάκις ἐπείγει ὑμᾶς ἕτερα κινεῖν καὶ οὐ ταῦτα, ἠξιώσαμεν δὲ φυλαχθῆναι ἡμῖν δικαιολογίαν, καὶ περὶ τούτου ἀγωνιζόμεθα καὶ δεικνύομεν ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπεύθυνοι τῆι καθαιρέσει οὐδὲ τῆι ἀκοινωνησίαι, ἀλλὰ τὸ γενόμενον μετὰ ἀταξίας γέγονεν καὶ παρὰ τοὺς κανόνας παρὰ τοῦ ἐπισκόπου ἡμῶν Ἴβα.

46 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Ἀναγινωσκέσθω τὸ μέρος τῶν ὑπομνημάτων τὸ περὶ τῶν ἀπολειφθέντων ἐν τῆι ἀκροάσει τῆι κατὰ τὴν μεγίστην Ἀντιόχειαν πρώην γεγενημένηι.

47 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ποῦ εἰσιν οἱ ἅμα ὑμῖν ἐπιδεδωκότες τοὺς λιβέλλους;

48 Μάρας καὶ Εὐλόγιος πρεσβύτεροι εἶπον· Τὰς συσκευὰς αὐτοῦ μαθόντες, ὡς καὶ ἡμεῖς ἐμάθομεν, οὐκ οἴδαμεν πῶς ἐκεῖνοι ἀνεχώρησαν.

49 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ποῦ δέ εἰσι νῦν;

M, B [= abo], Φ

1 δέξεται B 4 γὰρ om. B^o 6 ἐστήκασαν M δὲ om. B^o *interrogauit autem* $Φ^{rr}$ ἑταῖροι Φ ἕτεροι MB 6/7 οἱ τοὺς — ὑμῖν om. B^b 7 ἡμῖν B^o δὲ om. B^o 9 κόπον B^o 10 καὶ μεγάλης om. B^o 11 ἐν B^o 12 τὰ om. B^o 13 καταβαλεῖν B 14 δυνάμεθα B^o 16 μὴ om. B^o ὕστερον ἔστι scripsi cf. *potest postea* Φ ὑμέτερον ἐστι MB 17 εἶπαν M lacunam indicaui; exciderunt *Ea quae gesta sunt in sancto illo conuentu, tua sanctitas prae manibus habet? Religiosissimus* [*reuerentissimus* $Φ^{ac}$] *episcopus Ibas dixit: Habeo, et adiacent. Religiosissimi* [*reuerentissimi* $Φ^{ac}$] *episcopi dixerunt* Φ 18 περὶ αὐτῶν om. B 19 εἶπεν om. B^o τὰ κατὰ B^o 20 ἐπισκόπου om. B^o 21 δικαιώσατε B^o 22 οὐ νῦν scripsi cf. *non diximus nunc* Φ οὖν MB 24 πολλάκισ MB *forte* Φ 25 ἐπάγει B^o ὑμᾶς Φ ἡμᾶσ MB κοινωνεῖν B^o δὲ] οὖν B^o 26 καὶ^{1} om. $Φ^{ac}$ 27 γινόμενον B 28 καὶ παρὰ B^o 30 πρώην om. B 32 ἐμοὶ B^o 33 οἱ πρεσβύτεροι B^o 34 *uos didicistis* $Φ^{ac}$ 35 νῦν εἰσί B

50 Μάρας πρεσβύτερος εἶπεν· Οὐκ οἴδαμεν ἀκριβῶς· ὡς δὲ ἀκούομεν, εἰς Κωνσταντινούπολιν ὥδευσαν. οὔτε δὲ γράμματα αὐτῶν ἐδεξάμεθα οὔτε οἴδαμεν ἀκριβῶς.

51 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Δόμνος εἶπεν· Ποίας ὑφωρῶντο συσκευάς; καὶ μὴν
L IIII 643 ἐμοῦ γράψαντος τῶι θεοφιλεστάτωι ἐπισκόπωι Ἴβαι περὶ τούτου ἀντέγραψεν ἡμῖν
M VII 217 διδοὺς τὸ πᾶν καὶ ἐλύθησαν ἅμα ὑμῖν τοῦ ἐπιτιμίου τῆς ἀκοινωνησίας ἐπὶ ὅρωι τοιούτωι ἐπὶ τῶι ἔχειν μὲν ὑμᾶς τὴν κοινωνίαν, ἐὰν δέ τις ὑμῶν ἀπολειφθείη πρὸ πέρατος τῆς ὑποθέσεως, ἐκκλησιαστικῶι ὑποβληθήσεται ἐπιτιμίωι. δῆλοι τοίνυν εἰσὶν οἱ ἀπολειφθέντες καὶ τῆς ἀκοινωνησίας καὶ τοῦ ἀποστολικοῦ τούτου θρόνου καταφρονήσαντες καὶ ἑαυτοὺς ὑποβαλόντες καὶ τῶι μείζονι τῆς καθαιρέσεως ἐπιτιμίωι.

52 Σαμουῆλος εἶπεν· Ἀξιῶ τὰς ὑπογραφὰς τῶν εὑρεθέντων ἐκεῖ ἐπισκόπων καὶ ὑπογραψάντων ἀναγνωσθῆναι καὶ ἐνταγῆναι τοῖς πραττομένοις.

53 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Ἀναγινωσκέσθωσαν αἱ ὑπογραφαὶ τῶν θεοφιλεστάτων καὶ ἁγιωτάτων ἐπισκόπων τῶν ἐγκειμένων τῶιδε τῶι ὑπομνήματι καὶ ἐνταττέσθωσαν.

Ὑπογραφαί

54 Δόμνος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας διελάλησα
Συμεώνης ἐπίσκοπος Ἀμίδης τὰ αὐτὰ διελάλησα
Στέφανος ἐπίσκοπος Ἱεραπόλεως τὰ αὐτὰ διελάλησα
Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Βόστρης τὰ αὐτὰ διελάλησα
Θεόκτιστος ἐπίσκοπος Βεροίας τὰ αὐτὰ διελάλησα
Θωμᾶς ἐπίσκοπος Μοψουεστίας τὰ αὐτὰ διελάλησα
Πλάκκος ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Γέρασσαν ἁγίας ἐκκλησίας τὰ αὐτὰ ἐψηφισάμην
Εὐόρκιος ἐπίσκοπος τοῦ Ζεύγματος τὰ αὐτὰ διελάλησα
Δανιῆλος ἐπίσκοπος πόλεως Βίρθων τὰ αὐτὰ διελάλησα
Δάδας ἐπίσκοπος Βάτνων τὰ αὐτὰ διελάλησα

55 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Δήλη ἐστὶν ἡ διαλαλιὰ τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Δόμνου. τοιγαροῦν οἱ λίβελλοι ἐπιδοθέντες χθὲς ἀναγινωσκέσθωσαν καὶ ἐνταττέσθωσαν τοῖς πραττομένοις.

M VII 220 Οἱ λίβελλοι

56 Τοῖς ἁγιωτάτοις καὶ πάντα ὁσιωτάτοις καὶ θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις Φωτίωι Εὐσταθίωι καὶ Οὐρανίωι ἱκεσία παρὰ Σαμουήλου Κύρου Εὐλογίου Μάρα πρεσβυτέρων τῆς κατὰ Ἔδεσσαν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας. Ἡμεῖς μὲν ηὐξάμεθα τὸν ἀπράγμονα τῆς ζωῆς ἅπαντα βιῶναι χρόνον· ἐπειδὴ δὲ τὰ τολμηθέντα κατὰ τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας καὶ τῆς εὐαγοῦς τῶν πατέρων ἡμῶν πίστεως παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἴβα ἐπέκεινα ὄντα τῆς ἀδικίας συνήλασεν ἡμᾶς ἐπὶ τήνδε τὴν κατηγορίαν ἐλθεῖν αὐτοῦ τε καὶ τοῦ

32—35 ἐλθεῖν adfert Vigilius t. IIII 2 p. 143

M, B [= abo], Φ

1/2 ὥδευσαν εἰσ κωνσταντινόπολιν B^o ἐν κωνσταντινουπόλει B^b 4 ἀνέγραψεν M 7 δῆλον B^b οἱ om. B^b 13 καὶ ἁγιωτάτων om. B^o καὶ²] *pariter et* Φ 15 αἱ ὑπογραφαί B 18 Στέφανος — διελάλησα om. B^{bo} 19 διελάλησα B^aΦ ἐψηφισάμην M διεψηφισάμην B^{bo} 20 βερροίασ B 24 Βίρθων scripsi cf. catalogum subscriptionum in canonum Chalcedonensium uersione Syriaca [Abhndlg. d. Gött. Ges. d. Wiss. N. F. X 2] p. 134[112] βερόων M *beroensium* Φ βερροίων B 26 δῆλον B^o 32 ἁγιωτάτοισ B^b 33/34 τῆσ εὐαγοῦσ MBΦ^a *sanctorum* Φ^{cr} 34 τῶν — ἡμῶν εὐαγοῦσ B^o

ἀδελφιδοῦ αὐτοῦ Δανιήλου καὶ αὐτοῦ ἐπισκόπου τῆς Καρρηνῶν πόλεως ἀκολούθως καὶ κατὰ κανόνας ταῖς συνόδοις προσελθόντες τοῦτο μὲν τῇι Ἀνατολικῇι, τοῦτο δὲ τῇι Δυτικῇι, L IIII 646 ἐδέησεν ἡμᾶς καὶ τῶι εὐσεβεῖ καὶ φιλοχρίστωι ἡμῶν βασιλεῖ περὶ τούτων προσελθεῖν. καὶ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Φλαβιανοῦ συμψηφισαμένου τῶι εὐσεβεστάτωι καὶ φιλοχρίστωι ἡμῶν βασιλεῖ καὶ τυπώσαντος ἐπὶ τῆς ὑμετέρας ἁγιότητος τὰ καθ' ἡμᾶς γυμνασθῆναι παρεγενόμεθα ἑτοίμως ἔχοντες ἑαυτοῖς συστῆναι. πρόσιμεν τοίνυν διὰ τῶνδε ἡμῶν τῶν λιβέλλων δεόμενοι ἐπιτραπῆναι παρὰ τῆς ὑμετέρας ἁγιότητος ἄρξασθαι τῆς ὑποθέσεως.

Σαμουῆλος πρεσβύτερος ἐπιδέδωκα τούσδε τοὺς λιβέλλους ἅμα ἑταίροις
Κῦρος πρεσβύτερος ἐπιδέδωκα τούσδε τοὺς λιβέλλους ἅμα ἑταίροις
Εὐλόγιος πρεσβύτερος ἐπιδέδωκα τούσδε τοὺς λιβέλλους ἅμα ἑταίροις
Μάρας πρεσβύτερος ἐπιδέδωκα τούσδε τοὺς λιβέλλους ἅμα ἑταίροις.

57 Σαμουῆλος πρεσβύτερος εἶπεν· Παρακαλοῦμεν καὶ τοῦτο ὑπάρξαι ἡμῖν παρὰ τῆς ὑμετέρας δικαιοσύνης ὥστε αὐτὰ ταῦτα Συριστὶ ῥηθῆναι τῶι θεοφιλεστάτωι καὶ ἁγιωτάτωι ἐπισκόπωι Οὐρανίωι, ἐπειδὴ παρῆν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἡνίκα τὰ γράμματα περὶ τούτου γραφέντα παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Δόμνου πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Φλαβιανὸν ἀνεγνώσθη. καὶ πάλιν παρῆν ἐν Ἀντιοχείαι, ὅτε περὶ τούτου ἐμέλλομεν κινεῖν λόγον· καὶ περὶ τούτου οἷα αὐτῶι διελέχθη καὶ τί αὐτῶι εἶπεν, παρακαλοῦμεν αὐτὸν εἰπεῖν.

58 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι Φώτιος καὶ Εὐστάθιος εἶπον· Ἅπαντα ἅπερ ἐζήτησας, M VII 221 ὁ παρεστὼς τῶι θεοσεβεστάτωι ἐπισκόπωι Οὐρανίωι διὰ τῆς οἰκείας ἑρμηνεύσει γλώττης. 21

Καὶ ἡρμηνεύθη.

59 ⟨Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι Φώτιος καὶ Εὐστάθιος εἶπον⟩· Διδάξηι λοιπὸν ἡμᾶς ὁ εὐλαβέστατος Μάρας ἅπερ ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Οὐράνιος τῆι οἰκείαι διελέχθη φωνῆι.

60 Μάρας εἶπεν· Ταῦτα εἶπεν· ἀνεγνώσθη τὰ γράμματα ἐπὶ τῶν πατρικίων ὅτι ἐπειδὴ συνέχεον τὸ συνέδριον, ἐποιήσαμεν αὐτοὺς ἀκοινωνήτους. ὅμως δὲ ἐγὼ κριτὴς ἐδόθην καὶ οὐ δύναμαι μαρτυρεῖν.

61 Ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας εἶπεν· Ἐκείνων ὁ κύριος Δόμνος οὐκ ἐμνημόνευσεν ἐν τῆι ἐπιστολῆι γράφων πρὸς τὸν ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον Φλαβιανὸν ἅπαξ καθηιρημένων.

62 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Εἰρήκαμεν· δήλη ἐστὶν ἡ διαλαλιὰ τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Δόμνου. ἀναγινωσκέσθωσαν τοιγαροῦν αὖθις οἱ λίβελλοι.

Καὶ ἀνεγνώσθησαν.

63 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Οἱ ἐπιδοθέντες παρ' ὑμῶν λίβελλοι γενικήν τινα περιέχουσι κατηγορίαν· ἐγγράφως τοιγαροῦν ἕκαστος κατατιθέσθω τί τε κατηγορεῖν ἔχει καὶ οἷοις ἐνστῆναι κεφαλαίοις βεβούλευται.

---

3 cf. Acta Conc. Ephes. alterius p. 40, 13

M, B [= abo], Φ

1 ἀδελφιδοῦ Φ^{r} ἀδελφοῦ MBΦ^{ac} οὕτωσ ἀκολούθωσ B^{o} 3 εὐσεβεστάτω B^{o} 3—5 περὶ — βασιλεῖ om. B^{o} 4 καὶ] *ex hoc ergo et* Φ 5 ἐπὶ] ὑπὸ Φ 6 ἡμᾶς Φ ὑμᾶσ MB 9. 10. 11. 12 ἑταίροις Φ ἑτέροισ MB 10 Κῦρος — ἑταίροις om. B^{bo} 13 καὶ om. Φ 15/16 γραφέντα — γράμματα [γράμματοσ B^{b}] B 17 πάλιν om. B^{o} 18 διελέχθην Φ^{ac} εἶπον Φ^{a} 19 αὐτὸν om. B^{o} 22 ἡρμηνεύθην B^{b} 23 Οἱ — εἶπον om. MB suppleui ex Φ διδάξει MB καὶ ἡμᾶσ B^{b} 24 θεοφιλέστατοσ B^{o} 24/25 τῆσ οἰκείασ — φωνῆσ B^{o} 24 διειλέχθη M 26 εἶπεν^{2} om. B^{o} καὶ ὅτι Φ 27 ὁ ἐποιήσαμεν B^{o} 28 μαρτυρῆσαι B^{o} 29 ἴβασ εἶπεν ὁ ἐπίσκοποσ B^{o} 36 εἶπον Φ ἐβόησαν MB 37 κατηγορίαν] δύναμιν B^{o} 38 ἐωστῆναι M

64 Σαμουῆλος εἶπεν· Κατὰ τάξιν τὰ κεφάλαια διὰ στόματος προφέρομεν ἐπὶ τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος, ἀρχόμεθα δὲ ἀπὸ τούτου τοῦ κεφαλαίου

65 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Ἕκαστος οἰκείαι φωνῆι κατατιθέσθω εἰ ἐνίσταται τὴν κατηγορίαν περὶ τῶν ἐπιδεδομένων κεφαλαίων.

66 Σαμουῆλος εἶπεν· Ἐνίσταμαι.

67 Μάρας εἶπεν· Ἐνίσταμαι.

68 Εὐλόγιος εἶπεν· Ἐνίσταμαι.

69 Κῦρος εἶπεν· Ἐνίσταμαι.

70 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Ἀναγινωσκέσθω πάντα τὰ κεφάλαια καὶ οὕτως ἑκάστου ποιούμεθα τὴν ἐξέτασιν.

71 Σαμουῆλος εἶπεν· Καὶ αὐτὰ ἐνταγῆναι τοῖς πραττομένοις παρακαλοῦμεν.

72 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Ἐνταττέσθωσαν.

Τὰ κεφάλαια

73 ᾱ Τῆς πόλεως συνεισενεγκούσης εἰς λύτρωσιν αἰχμαλώτων ἕως νομισμάτων ᾱφ
L IIII 647 καὶ ὄντων παρὰ τῶι κειμηλιοφύλακι ἕως νομισμάτων ἑξακισχιλίων μικρῶι πρός, ἐκτὸς προσόδων ὧν ὑποδέχεται ὁ αὐτοῦ ἀδελφὸς ἔχων σκεύη ἀργύρου ἡγιασμένου ἕως λιτρῶν σ̄, ταῦτα πέπρακεν καὶ εἰ μὴ χίλια νομίσματα μόνον, ὡς ἔγνωμεν, οὐκ ἔπεμψεν, τὰ ὑπόλοιπα εἰς ἑαυτὸν ἀπενεγκάμενος.

β Ὅτι τὸ ποτήριον διάλιθον πολλοῦ ἄξιον προσενεχθὲν τῆι ἡμετέραι ἐκκλησίαι παρὰ ἁγίου ἀνδρὸς ἀπὸ ἐτῶν ἑνδεκα ἐν τοῖς κειμηλίοις τῆς ἐκκλησίας οὐκ ἀπέθετο καὶ οὐκ οἴδαμεν τί γέγονεν ἀπ' αὐτοῦ.

M VII 224 γ̄ Ἔτι καὶ ἀπὸ χειροτονιῶν λαμβάνει.

δ̄ Ἀβράμιός τις ἦν διάκονος τοῦ ἡμετέρου κλήρου. οὗτος Ἰωάννου τινὸς γόητος φωραθέντος, οὗ ἦν φίλος καὶ συμμύστης, ἐπὶ τοῦ εὐλαβεστάτου ἡμῶν ἐπισκόπου καὶ παντὸς τοῦ κλήρου τοῦ συγκληθέντος ἐπὶ τῆι ἀκροάσει Ἀβραμίου τοῦ διακόνου ἀνεδείχθη αὐτοῦ ὁμολογήσαντος συνειδέναι, ὡς καὶ κόλασιν ὑπομεῖναι τῆς ἀκοινωνησίας καὶ παρὰ πάντων μισηθῆναι καὶ διωχθῆναι καὶ ἐπὶ πολλῶι τῶι χρόνωι. μετὰ ταῦτα οὐκ οἴδαμεν πῶς ὑποπεισθεὶς ἀπολογίας παρ' αὐτοῦ οὐδαμοῦ προχωρησάσης ἐπεχείρησεν αὐτὸν ἐπίσκοπον χειροτονῆσαι τῆς Βατνηνῶν πόλεως. καὶ κωλυθεὶς παρὰ τοῦ τὸ τηνικαῦτα ἀρχιδιακόνου αὐτοῦ ἠγανάκτησεν καὶ τὸν μὲν ὑπεύθυνον θανάτωι καθ' ἑαυτὸν ἐψηφίσατο εἶναι ἐπίσκοπον, τὸν δὲ μηνύσαντα τὸν θρύλον τῆς πόλεως καὶ εἰπόντα ὡς οὐ δίκαιον τοῦτο γενέσθαι, ἀπεκίνησεν τοῦ τόπου ποιήσας ἀκοινώνητον, διώξας καὶ τῆς ἐκκλησίας. καὶ ἐπειδὴ οὐ προέβη αὐτῶι τὰ τοῦ σκοποῦ, ἠπείχθη αὐτὸν ποιῆσαι ξενοδόχον. καὶ ἐστι παρακατασχὼν τὸν χάρτην τῶν γοητευτικῶν ἐπικλήσεων ὁ εὐλαβέστατος ἡμῶν ἐπίσκοπος, ὀφείλων τῶι ἄρχοντι τῆς ἐπαρχίας τὸν ἀπηγορευμένον προσενεγκεῖν κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τῶν νόμων.

ε̄ Βαλέντιόν τινα ἐπίρρητον ἄνδρα, οὗ πάντες οἱ συγκωμῆται κατεβόησαν ἐγγράφως καὶ ἀγράφως μοιχείαν καὶ ἀρσενοκοιτίαν, ἐχειροτόνησεν πρεσβύτερον καὶ

M, B[= abo], Φ

4 καὶ τὴν B^o 6 Μάρας — ἐνίσταμαι om. B^o 9 ἀναγινωσκέσθωσαν τὰ κεφάλαια ἅπαντα B^b 12 θεοσεβέστατοι B^o 12/13 ἐνταττέσθωσαν τὰ κεφάλαια B 14 χιλίων πεντακοσίων B^{ao} 16 διακοσίων B 19 προσενεχθέντι τῆι B^o 20 ἐτῶν] τῶν B^b 23 ἀβραάμιος M 24 ἦν BΦ ὂν M δεσπότου ἐπισκόπου B^b 25 ἐν B^o ἀβραμίου M 25 τοῦ αὐτοῦ $Φ^r$ 26 καὶ om. $Φ^r$ 27 καὶ3 om. $Φ^{cr}$ 30 τὸ om. B 31 θρύλλον B 32 τοῦτο om. B^b τὸν τόπον B^o 32/33 ποιήσας — σκοποῦ om. B^o 32 ποιήσασ καὶ M 33 σκοποῦ] ἐπισκόπου B^b 34 ἔστι M ἔχει B 35 τὸν Φ τὸ MB 37 βαλλέντιον M *Balleum* $Φ^r$ *immissorem* $Φ^{ac}$

περιοδευτήν, φυλακίσας καὶ τῶι ἄρχοντι παραδοὺς τοὺς καταβοήσαντας, καὶ ταῦτα ἐμφανισάντων αὐτῶι γράμματα τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Δόμνου.

ζ̄ Ὅτι ἐχειροτόνησεν Δανιῆλον τὸν αὐτοῦ ἀδελφιδοῦν ἐπίσκοπον τῆς Ἑλλήνων πόλεως, ὁπότε ἔδει πατέρα ἅγιον γενέσθαι, οὗ ἠδύνατο τὰ ἔργα καταιδέσαι καὶ ὑποπεῖσαι νῦν γοῦν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν αὐτούς, ἄτακτον ὄντα καὶ ἀσελγέστατον καὶ νεώτερον. οὐδὲ γὰρ ἠξίωσεν οὐδὲ ἠνέσχετό ποτε λαθεῖν, ἀλλὰ δι' ὅλου σχεδὸν τῆι ἡμετέραι πόλει παραβάλλων διὰ Χαλλώαν τινὰ ὕπανδρον, ἐκτοπίζων ταύτην καὶ περι- M VII 225
νοστῶν τόπον ἐκ τόπου καὶ εἰς τρυφὴν ἑαυτὸν μετὰ ταύτης ἐκδιδούς.

η̄ Ὅτι πάντα τὰ ἐκκλησιαστικὰ προσόδια πολλὰ ὄντα καὶ εἰς ἄπειρον ποσότητα συντείνοντα καταβάλλεται ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφὸν καὶ τοὺς αὐτοῦ ἀδελφιδοῦς, καὶ ἀξιοῦμεν λόγον αὐτὸν δοῦναι ἐπὶ τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος.

θ̄ Ὅτι τὰς κληρονομίας καὶ τὰς καρποφορίας καὶ τὰ ὅθεν δήποτε συνεισφερόμενα καὶ ἀνατιθέμενα σταυρία χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ συναγόμενα καταβάλλεται ἐπὶ τὸν αὐτοῦ ἀδελφὸν καὶ τοὺς αὐτοῦ ἀδελφιδοῦς. L IIII 650

ῑ Ὅτι καὶ ἐκ τοῦ ἀφωρισμένου μέτρου εἰς ἀνάλωμα τῶν φυλακῶν εἰς τὰς οἰκίας τῶν αὐτοῦ συγγενῶν ἀναλίσκει.

ῑα̅ Ὅτι μνείας οὔσης τῶν ἁγίων μαρτύρων οὐκ ἐδόθη οἶνος προσενεχθῆναι τῶι ἁγίωι θυσιαστηρίωι καὶ ἁγιασθῆναι καὶ τῶι λαῶι διαδοθῆναι εἰ μὴ ὀλίγος πάνυ καὶ οὗτος φαῦλος καὶ πηλώδης καὶ ἐν αὐτῶι τῶι καιρῶι τρυγηθείς, ὡς ἀναγκασθῆναι τοὺς ἀφορισθέντας ὑπηρετῆσαι ἀπὸ καπηλείου φαῦλον πάνυ ἀγοράσαι ἓξ ξέστας τοὺς μηδὲ ἐπαρκέσαντας, [ια̅]ὥστε τοῖς τὸ ἅγιον σῶμα διανέμουσιν ἔνευσαν εἰσελθεῖν αὐτοὺς ὡς τοῦ αἵματος μὴ εὑρισκομένου, αὐτῶν πινόντων καὶ ἐσχηκότων καὶ ἀεὶ ἐχόντων διάφορον καὶ θαυμαστὸν οἶνον. καὶ ταῦτα ἐπράχθη τοῦ ἔχοντος τὴν ἐξουσίαν τῆς ὑπηρεσίας ἰδόντος καὶ διδαχθέντος ἐπὶ τῶι καὶ αὐτὸν διδάξαι τὸν ἐπίσκοπον μετὰ παρρησίας καὶ μηδὲν αὐτοῦ ποιήσαντος κατ' ἐκεῖνο καιροῦ, ὡς ἀναγκασθῆναι ἡμᾶς καὶ αὐτὸν τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον ἀναδιδάξαι, μαθόντα δὲ μὴ κινηθῆναι, ἀλλὰ καταφρονῆσαι, ὡς σκανδαλισθῆναι ἐντεῦθεν πολλοὺς τῶν τῆς ἡμετέρας πόλεως.

ῑβ̄ Ὅτι Νεστοριανός ἐστιν καὶ τὸν μακάριον Κύριλλον τὸν ἐπίσκοπον αἱρετικὸν ἀποκαλεῖ.

ῑγ̄ Ὅτι ὁ ἐπίσκοπος Δανιῆλος τινὰς τῶν μάλιστα τῆς ἀσελγείας αὐτοῦ ἐχειροτόνησε κληρικούς.

ῑδ̄ Πιρώζου τοῦ πρεσβυτέρου καλῶς διαθεμένου καὶ τὰ κατ' αὐτὸν τυπώσαντος καὶ καταλείψαντος ἅπερ εἶχεν πράγματα ταῖς πρόσοδον μὴ ἐχούσαις ἐκκλησίαις ἀχθεσθεὶς ὁ ἡμέτερος ἐπίσκοπος Ἴβας εἶπεν γραμματεῖον αὐτοῦ ἔχειν νομισμάτων τρισχιλίων διακοσίων καὶ τοῦτο ἐδήλωσεν αὐτῶι θέλων ἀνατρέψαι αὐτοῦ τὴν βούλησιν καὶ αὐτὸν ἀπο- M VII 228
λέσθαι ἀπὸ λύπης. Δανιήλου δὲ τοῦ ἐπισκόπου διαθεμένου καὶ καταλείψαντος ἅπερ ἔσχεν πλούσια πράγματα καὶ κτήματα ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν τοῖς ἐγγόνοις τῆς αὐτοῦ φίλης καὶ αὐτῆι Χαλλώαι οὔτε ἠγανάκτησεν οὔτε ἐνεκάλεσεν.

28. 29 adferunt Facundus 5, 4 p. 719. 6, 6 p. 738 et Vigilius t. IIII 2 p. 143

M, B [= abo], Φ

3 τὸν — ἀδελφιδοῦν δανιὴλ Bᵒ *episcopum qui erat ex* Φᵃᶜ 4 ὧ πότε B πατέρα Φ πνᾶ MB 5 αὐτοὺς MΦ αὐτὸν B 10 τὸν — ἀδελφὸν om. B καὶ om. Bᵃᵒ ἑαυτοῦ B 11 αὐτούς M 14 αὐτοῦ¹] ἑαυτοῦ B ἑαυτοῦ Bᵇ 15 μέρου Bᵇ μέρουσ Bᵒ οἰκείασ M 20 μηδὲ μὴ Bᵇ 21 ια̅ B *in tantum ut* Φ ὅτι MB quasi nouum capitulum incipiat ἔνευσαν MΦ ἔνευσεν B αὐτὸν Bᵒ 25/26 διδάξει Bᵒ 27 ὑμετέρασ Bᵒ 28 τὸν ἐπίσκοπον MBᵃᵇΦᵃᶜ Fac. om. BᵒΦʳ 32 πειρώζου B 34/35 τρισχιλίων διακοσίων MB *trium milium* Φᵃ *mille ducentorum* Φᶜʳ 35/36 *deperire* Φ ἀπολέσαι MB 37 εἶχε Bᵒ ἐκγόνοισ M 37/38 τῆσ αὐτοῦ [ἑαυτοῦ B] φίλησ [φίλοσ M] καὶ αὐτῆ MBΦʳ καὶ τῆι αὐτοῦ φίληι Φᵃᶜ

ιε Ὅτι Χαλλώα ἡ φίλη Δανιήλου τοῦ ἐπισκόπου τὸ πρότερον μηδὲν ἔχουσα ἀποκεχρημένη τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς παρ' αὐτῇ οὖσι πολλοῖς πράγμασι δανείζει ἀπὸ νομισμάτων τριακοσίων καὶ διακοσίων, ὡς δῆλον ἐντεῦθεν γενέσθαι πόθεν ἡ συναγωγὴ τῶν πραγμάτων.

ις Ἀβράμιός τις ἦν διάκονος· οὗτος ἀπαντητὴς ἐτύγχανεν τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας. διαφόρως πραγματευσάμενος ὢν πρότερον πένης καὶ μηδὲν σχεδὸν εἰπεῖν ἔχων ⟨ἐκ⟩ τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας πολλὰ καὶ ἀμύθητα πράγματα ἔσχεν, ἅτινα κατὰ ἀλήθειαν ἦν τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας. ὑποπείθει τοῦτον Δανιῆλος ὁ ἐπίσκοπος εἰς αὐτὸν παραπέμψαι τὸν κλῆρον κατ' ἐγγράφους διαθήκας, ὁμόσας αὐτῶι τοῖς πτωχοῖς αὐτὰ διδόναι μετὰ τὴν ἐκείνου ἀποβίωσιν· τοῦτο γὰρ καὶ αἱ διαθῆκαι περιέχουσι. τούτων ἐν καθέξει γενόμενος ὁ Δανιῆλος οὐ μόνον, ὡς ἐχρῆν καὶ ὤμοσεν, οὐκ ἐδιοίκησεν, ἀλλὰ γὰρ τῆι τῆι ἀσελγείαι αὐτοῦ δουλευούσηι Χαλλώαι τῆι γυναικὶ δέδωκεν αὐτά.

L IIII 65[1] ιζ Ὅτι παρὰ τῶν ἐμπιπτόντων Ἑλλήνων ἁμαρτήματι θυσίας λαμβάνων Δανιῆλος ὁ ἐπίσκοπος σπόρτουλα ἀφίησι τοῦ ἐγκλήματος, πραγματευόμενος ἑαυτῶι κἀντεῦθεν κέρδος.

ιη Ὅτι τῆς ἐκκλησίας Ἐδέσσης τοῦ κτήματος Λαφαργαρίθας ὕλας τεμόντες ἀπήνεγκαν εἰς τὰ κτήματα Χαλλώας τῆς φίλης Δανιήλου τοῦ ἐπισκόπου καὶ ἔκτισαν ἃ ἠβουλήθησαν.

74 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Ὅταν ἔλεγχος ἐπὶ κεφαλαίωι παρακολουθήσηι ψυχῆι κίνδυνον φέρων, περιττὴν ἡγούμεθα τῶν λοιπῶν τὴν ἐξέτασιν. τὰ τοίνυν ὡμολογημένως ἀπηγορευμένα καὶ τοῖς κανόσι καὶ τοῖς νόμοις καὶ προδήλως μισητὰ τοῖς τὸν θεὸν φοβουμένοις ταῦτα ἐκλέξασθε πρότερον καὶ τούτοις ἔνστητε. δοκεῖ δὲ ἡμῖν ταῦτα εἶναι τὰ καίρια, πρῶτον μὲν τὸ ὀρθῆς εἶναι χρῆναι πίστεως τὸν ἱερατεύειν ταχθέντα, εἶτα τὸ καθεστάναι πάσης ἀσελγείας ἐλεύθερον, ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ μὴ προδιδόναι τὴν εὐσέβειαν μάλιστα χρημάτων ἕνεκεν. ὧν εἴ τινος ἀποδεῖξαι δύνασθε τὴν παράβασιν, οἰκείωι κατάθεσθε στόματι.

75 Σαμουῆλος εἶπεν· Ὡς ἠξιώσαμεν ἤδη, παρακαλοῦμεν ἑκάστου κεφαλαίου κατὰ
M VII [229] τάξιν τὴν ἐξέτασιν γενέσθαι, καὶ εἰ μὲν τὸ πρῶτον κεφάλαιον ἐπιτίμιον τοιοῦτον ἔχει, ὥστε αὐτῶι ἀρκεσθῆναι μόνωι καὶ μήτε ἕτερα κινηθῆναι, καλῶς καὶ ἐδικαίωσεν ἡ ὑμετέρα ὁσιότης καὶ ἡμεῖς τούτωι δουλεύσομεν.

76 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Ἐκ τῶν ἐπιδοθέντων παρ' ὑμῶν κεφαλαίων τρία μάλιστά ἐστι τὰ πάνδεινα καὶ τῶν ἄλλων εὐκολώτερον ἐξελέγχεσθαι πεφυκότα. τούτοις τοίνυν εἰ συστῆναι δύνασθε, καθάπερ εἰρήκαμεν, οἰκείαι γλώττηι κατάθεσθε.

77 Μάρας εἶπεν· Τὰ περὶ τῆς πίστεως κινοῦμεν πρῶτον καὶ τὰ ἄλλα κεφάλαια * κινοῦμεν.

78 Οἱ θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Προθέντες ὑμῖν τὸ ποιήσασθαι τούτων τῶν τριῶν κεφαλαίων τὴν ἔνστασιν οὐκ ἤδη ἠρνησάμεθα τῶν λοιπῶν τὴν ἐξέτασιν.

19—24 ἐλεύθερον adfert Vigilius t. IIII 2 p. 143

34—p. 27, 1 adfert Facundus 5, 4 p. 719

M, B [= abo], Φ

3 διακοσίων καὶ τριακοσίων $B^{o}Φ$ 5 ἀβραάμιόσ M ἀπαντητῆσ MΦ ἀπ' [ἐπ' B^{o}] αὐτῆσ B 7 ἐκ Φ om. MB ὑμετέρασ B^{o} 8 ὁ om. B^{o} 11 οὐ διώκησεν B γὰρ om. B 12 τῆ δουλευούση τῆ ἀσελγεία αὐτοῦ B 14 ὁ om. B 16 ἐδέσησ MB^{ab} 19 εὐλαβέστατοι B^{b} 21 ὁμολογουμένωσ B^{b} καὶ² om. B^{o} 23 εἶναι om. B^{o} πίστεωσ χρῆναι B 24 πάσαισ ἀσελγείαισ B^{b} 25 *ex quibus* Φ ὡσ MB 27 τοῦ κεφαλαίου B^{o} 28 καὶ om. B^{o} 29 καὶ² om. B^{o} 30 τούτω MB^{a} τοῦτο B^{bo} *his* $Φ^{cr}$ *quid* $Φ^{a}$ δουλεύσωμεν B^{b} δουλεύομεν M 32 καὶ om. Φ πεφυκότων Φ 34 τῆς om. M 34/35 *post mouemus* [*mouebimus* $Φ^{a}$] Φ Fac. κινοῦμεν MB 36 θεοπρεπέστατοι B^{b} προσθέντεσ B^{o}

79 Μάρας εἶπεν· Τὸ περὶ τῆς πίστεως κινοῦμεν πρῶτον.

80 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Τί κινεῖν ἔχεις περὶ πίστεως;

81 Μάρας εἶπεν· Προσομιλῶν εἶπεν· οὐ φθονῶ τῶι Χριστῶι γενομένωι θεῶι· ἐφ' ὅσον γὰρ αὐτὸς ἐγένετο, κἀγὼ ἐγενόμην.

82 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Ὁμολογήσηι πρῶτον ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας εἰ αὐτῶι ταῦτα εἴρηται.

83 Ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας εἶπεν· Ἀνάθεμα τῶι εἰπόντι καὶ τῶι συκοφαντήσαντι· ἐγὼ γὰρ οὐκ εἶπον, μὴ γένοιτο.

84 Σαμουῆλος εἶπεν· Μάρτυρες ἡμῖν εἰσιν τούτων, ἐξ ὧν ἐνταῦθα πάρεισι· παρακαλοῦμεν τούτους καλουμένους παρ' ὑμῶν δεχθῆναι καὶ οἰκείαι φωνῆι καταθέσθαι εἰ μὴ ἤκουσαν αὐτοῦ εἰρηκότος τοῦτο.

85 Ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας εἶπεν· Μυριάκις ἐγὼ ἀποτμηθῆναι καταδέχομαι ἢ εἰπεῖν τὸ ῥῆμα τοῦτο καὶ μὴ γένοιτο μηδὲ ἐννοηθῆναί με τοῦτο. ἀλλ' οἶδα ἐγὼ ὅτι ἕκαστος ἀπὸ τῆς ὁμολογίας σώιζεται.

86 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Ἐπ' ἐκκλησίας φὴς ταῦτα εἰρῆσθαι τῶι θεοφιλεστάτωι ἐπισκόπωι Ἴβαι;

87 Σαμουῆλος εἶπεν· Ἔθος ἐστὶν ἐν τῆι ἁγίαι ἡμέραι τοῦ πάσχα ἢ πρὸ τῆς ἡμέρας διδόναι αὐτὸν ἐκ χειρὸς τοῖς κληρικοῖς φανερά τινα ἑορτικά. ταῦτα μέλλων διδόναι ὁμιλεῖ πρότερον καὶ οὕτως δίδωσιν. ὡμίλησεν δὲ τοῦτο καὶ εἶπεν ἐπὶ πάντων τῶν κληρικῶν παρόντων διὰ τὸ λαβεῖν τὰ ἑορτικὰ ταῦτα. καὶ ἐλέγχεται τινῶν ἐξ αὐτῶν L IIII 654
ἐνταῦθα κληρικῶν παρόντων τῶν ἀκουσάντων τοῦτου εἰρημένου παρ' αὐτοῦ.

88 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Πρὸ πόσου χρόνου ταῦτα εἰρῆσθαι λέγεις τῶι θεοσεβεστάτωι ἐπισκόπωι Ἴβαι;

89 Σαμουῆλος εἶπεν· Ἔστι τρία ἔτη μικρῶι πρός. εἴρηται δὲ καὶ ἕτερα, τέως δὲ ταῦτα, εἰ παρίσταται, ἀποδεικνύομεν. εἰ δὲ καὶ τὰ ἄλλα συνάψαι ἡμᾶς κελεύετε, M VII 232
καὶ τὰ ἄλλα κατατιθέμεθα.

90 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Τίνες εἰσὶν τέως οἱ τοῦτο μαρτυρεῖν δυνάμενοι;

91 Σαμουῆλος εἶπεν· Εἰσὶ μὲν πολλοί (ἐπὶ παντὸς γὰρ τοῦ κλήρου εἶπεν), ἐκ τούτων δέ εἰσιν ἐνταῦθα τρεῖς, καὶ οἱ τρεῖς δεκτοὶ καὶ τοῖς κανόσι καὶ τοῖς νόμοις. εἰ δὲ πλειόνων χρεία καὶ παρίσταται, καὶ ἄλλων ἐκδίδομεν ὀνόματα καὶ παραγίνονται κατὰ κέλευσιν ὑμετέραν.

92 Ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας εἶπεν· Ἔστιν ὁ κλῆρος ἡμῶν μικρῶι πρὸς διακοσίων ὀνομάτων ἢ καὶ πλειόνων· οὐδὲ γὰρ σώιζω τὸν ἀριθμόν. πάντες οἱ κληρικοὶ ἐμαρτύρησαν εἴτε αἱρετικός εἰμι εἴτε ὀρθόδοξός εἰμι, καὶ δι' ἐγγράφων ὁμολογιῶν ἀποσταλεισῶν τῶι ἁγιωτάτωι ἀρχιεπισκόπωι Δόμνωι· ἔγραψαν δὲ καὶ πρὸς τὴν ὑμετέραν θεοσέβειαν. εἰ συνάιδει ἡ μαρτυρία τῶν τοσούτων κληρικῶν τῆι, ὡς λέγει, τριῶν μαρτύρων τῶν συνελθόντων αὐτοῖς εἰς κατηγορίαν ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ νῦν δὲ αὐτοῖς ἅμα οὖσιν, ὑμέτερόν ἐστι δοκιμάσαι.

93 Σαμουῆλος εἶπεν· Ἡμέτερόν ἐστὶ τῶν προτεινόντων τὸ κεφάλαιον ἢ κατηγορούντων ἀποδείξεις δοῦναι ὧν εἴπομεν, οὐ τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Ἴβα μαρτυ-

1—24 adfert Facundus 5, 2 p. 712
3. 4. 17 sq. cf. Acta Concilii Epheseni alterius p. 40, 17 sq.
28—38 adfert Vigilius t. IIII 2 p. 163. 164

M, B [= abo], Φ

5 εὐσεβέστατοι Bo ὁμολογήσει MB πρότερον Bo 6 αὐτῶ MB Φa Fac. *ita* Φcr 15 θεοσεβέστατοι Bo ἐκκλησίαισ Bb 17 ἁγία MΦ Fac. ἁγία ἐκκλησία B 18 ἑορταστικά B 19 τῶν om. Bb 20 ἑορταστικὰ B 24 ἔστι om. Bo ἔτη τρία Bo τέως om. Φr 29 δέ1 om. Φ 32/33 διακοσίων ὀνομάτων μικρῶ πρόσ Bb 36 τοιούτων Bo τῆι] τῆσ Bo 37 εἰσελθόντων Bb 40 *episcopi nostri* Φ

ρῆσαι ἑαυτῶι ἢ δι' ἄλλων· ἀρνήσεως γὰρ λόγον οὐδεὶς ἀπαιτεῖται. εἶπον ὅτι γέγονεν· ἐμόν ἐστιν ἀποδεῖξαι.

94 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Εἰπὲ τοὺς παραγομένους ὑπὸ σοῦ μάρτυρας ὀνομαστὶ ὡς ἀκηκοότας τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Ἴβα ταῦτα εἰρηκότος.

95 Σαμουῆλος εἶπεν· Ἔστιν Δαυὶδ διάκονος ἀπὸ κειμηλιοφυλάκων καὶ Μάρας διάκονος καὶ Σάβας διάκονος ὁ τὰ συντάγματα κατὰ τόπον τοῦ μακαρίου Ἐφρὲμ λέγων, ἀνὴρ ἐν τοῖς Σύροις σοφώτατος.

96 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας εἶπεν· Καὶ Μάρας ἐνέτυχεν ἐν Ἀντιοχείαι μετ' αὐτῶν καὶ λιβέλλους ἐπιδέδωκεν μετ' αὐτῶν καὶ ἀνῆλθεν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἅμα αὐτοῖς. Μάρας δὲ κατὰ τὸ ἀληθὲς ἀκοινώνητός ἐστι τῶι ἰδίωι ἀρχιδιακόνωι (οὐδὲ γὰρ ἐμοί ἐστιν ἀκοινώνητος), ἐπειδὴ ὕβρισεν πρεσβύτερον· διὰ τοῦτο ἀκοινώνητον αὐτὸν ἐποίησεν. εἶτα ηὗρον αὐτὸν λυπούμενον καὶ προσεδέξαντο αὐτὸν εἰς κατηγορίαν. ἐκείνους τοὺς ἀνελθόντας κατ' ἐμοῦ καὶ προσελθόντας τῶι βασιλεῖ κατ' ἐμοῦ πῶς δύνανται αὐτοὶ παράγειν εἰς μαρτυρίαν; σὺ ὅτε εἶπες 'ἡ ζωὴ ἀπέθανεν', οὐκ εὐθὺς εἶπόν σοι ,ἑταῖρε, εἰ μὲν τοῦτο λέγεις ὅτι ἡ σὰρξ τοῦ κυρίου ζωοποιός ἐστι καὶ ὁ Χριστὸς ἡμῶν ζωή ἐστιν, κἀγὼ ὁμολογῶ· εἰ δὲ ἠνίξω τὴν θεότητα, οὐ δέχομαι' καὶ ἐξ ἐκείνου ἐκοινώνησάς μοι δέκα ἔτη;

97 M VII 233 Σαμουῆλος εἶπεν· Εἰ ἐκάλεσέ με ἰδίαι ἢ ἐνεκάλεσεν ἢ περὶ τούτου μοι διελέχθη, ὑπεύθυνός εἰμι οἷς λέγει; εἰ μὴ ὅτι ἐξ ἐκείνου οὐκ ἐπέτρεψέν μοι ὁμιλῆσαι.

98 L IIII 655 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας ἐδίδαξεν ὡς προσεκαλέσατό σε καὶ τινὰ παρήινεσεν· αὐτὸς ἀρνῆι. ἐπὶ μαρτύρων δὲ οὐδεὶς ἐκ παντὸς ἢ διδάσκει ἢ παραινεῖ. τοῦτο τοιγαροῦν ὡς περιττὸν καταλιπόντες ἐπὶ τὸ προκείμενον ἔλθατε.

99 Σαμουῆλος εἶπεν· Ἀρκεῖ μοι ὅτι ὡμολόγησεν ἐπὶ τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος ὅτι ἐνεκάλεσέν μοι περὶ τούτου, ⟨ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας⟩.

100 Ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας εἶπεν· Οὐδὲ ἐνεκάλεσα, ἀλλὰ ἐπυθόμην· ἑταῖρε, πῶς εἶπες τὴν ζωὴν τεθνάναι; τὴν θεότητα λέγεις ἢ τὴν σάρκα τοῦ θεοῦ ζωοποιὸν λέγεις; καὶ γὰρ καὶ ζωή ἐστι καὶ ζωοποιός. καὶ οὕτω καὶ πιστεύω καὶ ὁμολογῶ τῶι στό-
Rom. 10, 10 ματί μου ὡς ἐκέλευσεν ὁ θεὸς αὐτὸς ὅτι τῶι στόματι ὁμολογεῖτε εἰς σωτηρίαν.

101 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Ἐπυνθανόμεθα ὑμῶν εἰ ἐπὶ ἐκκλησίας ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας τοῦτο τὸ παρ' ὑμῶν εἰρημένον ἐδίδαξεν, καὶ εἴπατε ὅτι ἐν τῶι τρικλίνωι τοῦ ἐπισκοπείου παντὸς τοῦ κλήρου παρόντος τοῦτο ἐδογμάτισεν. ἐπεὶ τοίνυν ⟨καὶ⟩ οἱ κανόνες καὶ οἱ νόμοι διὰ τὸ ἄπορον προσέταξαν ῥητὸν ἀριθμὸν μαρτύρων ἐκ παντὸς παράγεσθαι, ἐν δὲ τῶι παρόντι πράγματι ἀπορία οὐκ ἐστιν, ἀλλ' εὐπορία μαρτύρων, ὡς αὐτοὶ κατέθεσθε, ἐπάναγκές ἐστι μὴ μόνον τοὺς ὑφ' ὑμῶν νῦν παραγομένους, ἐπείπερ ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας ὡς συγκατηγόρους ὑμῶν αὐτοὺς διέ-

9. 35 cf. Gesta Synodi Ephesenae alterius p. 40, 32 sq.

M, B [= abo], Φ

3 θεοσεβέστατοι B^b παραγομένους Φ παραγενομένουσ MB 4 ταῦτα MB $Φ^a$ τοῦτο $Φ^{cr}$ 6 καὶ Σάβας διάκονος om. B τὸν τόπον B^b ἐφραὶμ B^{ab} 10 μαρα M δὲ] μὲν B^o 12 εὗρον B προσεδέξατο εἰσ κατηγορίαν αὐτὸν B^o 13 ἐλθόντασ B^o καὶ—ἐμοῦ om. B^b 14 εἶπασ B 16 ἐκείνου om. B^o 16/17 ἐκοινώνησάν M 18 μοι MB $Φ^a$ *si mihi* $Φ^{cr}$ 19 οἷς] οἷοσ B^b 20 εἶπον Φ ἐβόησαν MB 21 ἐπὶ MB $Φ^r$ ἐπεὶ $Φ^{ac}$ 22 ἢ[1] MB^{ao} $Φ^r$ εἰ $Φ^{ac}$ om. B^b τοῦτο om. B^b 23 ἔλθετε B 24 μοι] μὲν B^o 25 ὁ — Ἴβας Φ om. MB 27 εἶπασ B 28 καὶ[2] om. B^o 29 ἐκάλεσεν B^b ὁμολογεῖται B^b Φ 30 εἶπαν M ὑμῖν B 32 τρικλίνω B Φ κρίνω M κλήρου] τρικλίνου B^b 33 καὶ[1] Φ om. MB καὶ[2] om. B ἄπειρον B^b ῥητῶν M 34 παράγεσθαι Φ παραγενέσθαι MB 35 κατατίθεσθαι B^o ἡμῶν MB νῦν om. Φ 35/36 παραγομένους Φ παραγενομένουσ MB 36 ἐπίσκοπος om. $Φ^r$ et unus codex $Φ^c$

βαλεν, πιστευθῆναι, ἀλλὰ γὰρ καὶ σχεδὸν πάντας ἐρωτηθῆναι τοὺς κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν τὰς εὐλογίας παρ' αὐτοῦ δεξαμένους, ὡς ἐδιδάξατε.

102 Μάρας εἶπεν· Πολλάκις εἰσί τινες μηδὲ εἰδότες ἀκοῦσαι, ⟨ἀλλ' οἱ ἀκριβῶς εἰδότες⟩ τὰ τοιαῦτα φανεροί εἰσιν, καὶ τούτους ἐκδιδόαμεν.

103 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Πόσοι παρῆσαν τὸ τηνικαῦτα ἐκεῖσε πρεσβύτεροι;

104 Μάρας εἶπεν· Οὐκ οἴδαμεν.

105 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Εὐλογιῶν παρεχομένων εἰκὸς ἦν ἅπαν τὸ σύστημα τῶν εὐλαβεστάτων κληρικῶν παρεῖναι.

106 Εὐλόγιος εἶπεν· Μάλιστα μέν, καὶ εἰ ἠβούλοντο τινὲς ἐλθεῖν καὶ εἰπεῖν, τὰς συσκευὰς αὐτοῦ φοβούμενοι οὐκ ἀνῆλθον. πολλοὶ γὰρ αἱροῦνται μὴ προσκροῦσαι αὐτῷ, ἵνα μὴ ἀποθάνωσιν. τινὰ γὰρ μὴ βουληθέντα τῶν πρεσβυτέρων καθυπογράψαι τοῖς αὐτοῦ ἐπαίνοις, ἡνίκα τὴν κατηγορίαν ἐν Ἀντιοχείαι κατ' αὐτοῦ ἐνεστησάμεθα, μετὰ τὸ κατελθεῖν αὐτὸν ἐκεῖθεν συνεσκευάσατο, καὶ ἄνδρα ἀπὸ πεντήκοντα ἐτῶν ὀρθόδοξον ὄντα, μηδέποτε μηδὲ λουσάμενον ἐξ οὗ τῷ βίῳ τούτῳ ἀπετάξατο, ᾧ πᾶσα ἡ πόλις μαρτυρεῖ, κατηγορίαν ἐνστησάμενος κατ' αὐτοῦ διὰ τῶν ἰδίων οἰκονόμων, ἣν οὐδὲ ἠδυνήθη ἐπεξελθεῖν, ὡς τὸν ἄρχοντα προσχαριζόμενον αὐτῷ [μὴ βουληθῆναι, ἔτι] ἐκείνου ἐνισταμένου καὶ λέγοντος· δειχθείη ἡ κατ' ἐμοῦ συσκευή, ἀπολῦσαι αὐτόν, καὶ πᾶσαν τὴν πόλιν δέξασθαι αὐτὸν ἀπὸ φυλακῆς μετὰ κηρῶν καὶ λύχνων. καὶ διὰ τοῦτο πάντες οἱ κληρικοὶ εὐλαβούμενοι οὐχ αἱροῦνται καταμαρτυρῆσαι αὐτοῦ. M VII 236

107 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Οὐχ ἡγούμεθα τὸν φόβον [τοῦ] θεοῦ πρὸ ὀφθαλμῶν ἐχόντων καὶ τῆς πίστεως προκειμένης αἱρεῖσθαί ⟨τινα⟩ πρὸς χάριν ἀνθρώπων τῆς ἰδίας καταφρονεῖν σωτηρίας. ὅθεν ἐπειδήπερ αὐτὸς ἐδίδαξας ὡς τὸ πλῆθος συνήθροιστο τῶν εὐλαβεστάτων κληρικῶν, ὅτε ταῦτα ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας ἐδίδασκεν, οὐ δεχόμεθα τὴν τῶν παραγομένων παρ' ὑμῶν τριῶν τούτων μαρτύρων φωνὴν καὶ μάλιστα ὑπόπτων ὑπαρχόντων αὐτῷ τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ [Ἴβαι,] καθάπερ κατέθετο. L III 658

108 Σαμουῆλος εἶπεν· Πῶς οἷόν τέ ἐστιν ὅλον τὸν κλῆρον ἐνεχθῆναι εἰς μαρτυρίαν;

109 Εὐλόγιος εἶπεν· Ὅτε ἦμεν ἐν Ἀντιοχείαι, ἐποίησαν ὑπηγορίαν ἐπαίνων· περιέφερον αὐτὴν τοῖς κληρικοῖς, ἵνα ὑπογράψωσιν. τινὲς τῶν κληρικῶν ἢ δεκαπέντε ἢ δεκαοκτὼ οὐκ ἠβουλήθησαν ὑπογράψαι λέγοντες ὅτι πολλάκις ἐρωτώμεθα τί ποτε, καὶ οὐκ οἴδαμεν τί εἰπεῖν καὶ οὐ δυνάμεθα ψεύσασθαι. τούτους ἀγαγὼν βιαίως εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐποίησεν κατακραγῆναι ὡς ὀφείλοντας βληθῆναι ἔξω, ἐπειδὴ μὴ ὑπέγραψαν, καὶ ἐποίησεν αὐτοὺς ἀκοινωνήτους ἐπὶ ὅλης τῆς ἐκκλησίας καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς ἔξω. καὶ διὰ τοῦτο ἦλθον ἐν Ἀντιοχείαι· ἐξ οὗ δὲ εἶδον ὅτι κατεπονήθημεν καὶ οὐκ ἐδέχθη ἡμῶν τὰ δίκαια καὶ ὅτι κατῆλθεν ὁ ἄνθρωπος ὡς περιγενόμενος ἡμῶν, ἐφοβήθησαν κατελθεῖν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀνάγκην ἔσχομεν ἕως τῆς σήμερον τρέφειν αὐτοὺς διὰ τὴν μαρτυρίαν.

110 Ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας εἶπεν· Ὁ ἁγιώτατος καὶ ὁσιώτατος ἡμῶν

M, B [= abo], Φ

3 *sed qui integre nouerunt* Φ ἀλλ' οἱ ἀκριβῶς εἰδότες sine codicum auctoritate editores Romani om. MB 4 φανερά M 5 θεοσεβέστατοι Bᵒ 13 ἐν Ἀντιοχείαι om. Bᵇ κατ'] καὶ Bᵒ 14 μετ' αὐτὸ Bᵒ αὐτὸν om. Bᵒ 16 πᾶσι M 17 ὑπεξελθεῖν ἠδυνήθη Bᵇ malim ⟨καίτοι⟩ προσχαριζόμενον cf. *quamuis in eius gratia ageret* Φ 17/18 μὴ βουληθῆναι MB et unus codex Φʳ om. Φ 18 ἔτι MBᵃᵒ ὅτι Bᵇ om. Φ ἡ om. M συσκευὴ ἢ Φ 19 ἀπὸ φυλακῆς om. Φ 20 οὐκ ἐροῦνται M 21 οὐ M τῶν φόβων B, corr. Bᵒ τοῦ om. M 22 ἐχόντων M *habentes* Φ ὄντων B τῆς om. M τινα addidi ex Φ 24 ἐπίσκοπος om. Φʳ et unus codex Φᵉ 25 οὐ om. Bᵒ παραγομένων Φ παραγενομένων MB τούτων om. BᵇΦ 26 ὑπόπτων BΦ ὑποπτον φωνὴν καὶ μάλιστα ὑποπτον M αὐτῷ MΦ αὐτῶν B Ἴβαι om. Φ 31 ἐρωτώμενοι M 33/34 μὴ—ὅλης om. M 33 ὑπέγραψε Bᵇ 35 ἦλθεν Bᵇ ἐδείχθη Bᵇ 37 ἔχομεν Bᵇᵒ τρέφειν αὐτοὺσ ἕωσ τῆσ σήμερον Bᵃᵘ τρέφειν αὐτοὺσ Bᵇ

ἀρχιεπίσκοπος παρεγένετο εἰς Ἱεράπολιν εἰς τὸν ἐνθρονισμὸν τοῦ κύρου Στεφάνου τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου. ἠβουλήθημεν πληρῶσαι τὰ νενομισμένα καὶ ἀπελθεῖν ἀσπάσασθαι αὐτοὺς εἰς τὴν Ἱεράπολιν. ὡς ἔτι ἐξερχόμεθα, ἀκούομεν ὅτι Σαμουῆλος καὶ Κῦρος [ὧδε νῦν] ἐπὶ τῶι κατηγορῆσαι ἡμῶν ἀπῆλθον ὑπογραφάς τινων κληρικῶν λα-
M VII 237 βόντες. ὁμολογῶ τοῦτο· συνεκάλεσα τὸν κλῆρον καὶ εἶπον ὡς ἤκουσα ὅτι Σαμουῆλος καὶ Κῦρος ἀπῆλθον ἐπὶ τῶι κατηγορῆσαι ἡμῶν. ἀλλὰ καὶ ὑμῖν λέγω, εἴ τις ἐγγράφως αὐτοῖς ἐκοινώνησεν εἰς τοὺς λιβέλλους, ἕως ἂν εἰδῆι ποῖον πέρας λαμβάνει τὸ πρᾶγμα, μὴ κοινωνήσηι. ἀφώρισαν ἑαυτοὺς οἱ λοιποὶ τιτρωσκόμενοι ὑπὸ τοῦ συνειδότος

111 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Πόσοι ἦσαν οἱ ἀφορίσαντες ἑαυτούς;

112 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας εἶπεν· Εἰσὶν ὡς δεκαπέντε μικρῶι πρὸς οἱ ἀφορίσαντες ἑαυτούς, καὶ ἐγὼ οὐκ ἀφώρισα αὐτούς.

113 Μάρας εἶπεν· Εἰ ἀφώρισέν τις ἑαυτὸν εἰ μὴ ἐγὼ μόνος καὶ ὁ πρεσβύτερος Σαμουῆλος. ἐπειδὴ ἡμεῖς ἦμεν λιβέλλους ποιήσαντες κατ' αὐτοῦ οἱ τέσσαρες, ἐγὼ καὶ Κῦρος καὶ Σαμουῆλος καὶ Εὐλόγιος, ἔλαβον οἱ δύο τοὺς λιβέλλους καὶ ἀπῆλθον εἰς Ἱεράπολιν ἐπὶ τῶι μεῖναι τὸν ἀρχιεπίσκοπον, ὁ κύρις δὲ Σαμουῆλος ἐκακοῦτο. λοιπὸν συνεκάλεσεν πάντας ἐν τῶι σηκρήτωι καὶ εἶπεν 'ἐπειδὴ ἤκουσα ὅτι Κῦρος καὶ Εὐλόγιος ἀπῆλθον κατ' ἐμοῦ κατηγορῆσαι, τούτους ἀφώρισα, ἵνα γνῶτε ὅτι ἀκοινώνητοί εἰσιν. εἰ δέ τις συνέπραξεν αὐτοῖς ἐν τοῖς λιβέλλοις ἢ σύνοιδεν, ἐπειδὴ ἀκούω ὅτι τριάκοντά εἰσιν οἱ κληρικοὶ οἱ συνθέμενοι αὐτοῖς, δίδωμι τῆι γνώμηι αὐτῶν.' οὐδεὶς οὐκ ἐξέβη εἰ μὴ ἐγὼ μόνος καὶ αὐτός, ἐπειδὴ οὐκ ἦσαν συνθέμενοι ἡμῖν, ἀλλ' ἔμειναν κοινωνοῦντες αὐτῶι.

114 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Λεγέτω ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας εἰ ἀληθῶς λέλεκται αὐτῶι ἅπερ οὗτοι εἰρήκασιν.

115 Ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας εἶπεν· Ἐγὼ οὔτε εἶπον καὶ ἀναθεματίζω τὸν εἰπόντα. ἐγὼ γὰρ οὔτε παρὰ δαίμονος ἤκουσα τὸ ῥῆμα τοῦτο.

116 Μάρας εἶπεν· Εἰσὶν μάρτυρες οἱ μαρτυροῦντες ἡμῖν ἐνταῦθα τρεῖς, ὧν τὰ ὀνόματα ἐκδίδομεν· εἰσὶ δὲ ἡμῖν καὶ ἕτεροι ἐν Ἐδέσσηι.

117 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Ἐπάναγκές ἐστιν καὶ τούτων προσθεῖναι τὰς
L IIII 659 προσηγορίας, ἐπειδὴ οὐ περὶ μικρῶν ἐστιν ἡ ζήτησις.

118 Εὐλόγιος εἶπεν· Ἐκδίδομεν.

119 Μάρας εἶπεν· Τὸν μακάριον Κύριλλον οὐκ ἐκάλεσας αἱρετικόν;

120 Ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας εἶπεν· Ἐπ' ἀληθείας λέγω, οὐ μέμνημαι. εἰ δὲ καὶ ἐκάλεσα αὐτόν, ὅτε ἡ Ἀνατολικὴ σύνοδος ὡς αἱρετικὸν ἀνεθεμάτισεν, ἐξηκολούθησα τῶι ἐξάρχωι μου.

121 Μάρας εἶπεν· Οὐκ εἶπες ὅτι εἰ μὴ ἀνεθεμάτισε τὰ κεφάλαια αὐτοῦ, οὐκ ἐδεξάμεθα αὐτόν;

122 Ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας εἶπεν· Εἶπον ὅτι εἰ μὴ αὐτὸς ἑαυτὸν ἡρμήνευσεν καὶ ἐδέξατο αὐτὸν ἡ Ἀνατολικὴ σύνοδος, κἀγὼ μετὰ τοῦ ἐξάρχου μου καὶ τῆς Ἀνατολικῆς συνόδου ἀπηρνούμην αὐτόν.

123 Μάρας εἶπεν· Πέρυσιν εἶπες, ὅτε ἡ κίνησις ἐγένετο ἐν τῶι σηκρήτωι, τὸν μακάριον

39—p. 30,5 adfert Facundus 5, 2 p. 711

M, B [= abo], Φ

1 ἐνθρονιασμὸν Bo κῦ M 2 θεοσεβεστάτου om. Bo 3 καὶ ἀσπάσασθαι BΦ τὴν om. Bb *audio* Φ 4 ὧδε νῦν om. Φ τὸ MBb ἀπῆλθον scripsi ἦλθον MB *profecti erant* [*fuerant* Φa et partim Φc] Φ 5 συνεκαλέσατε Bo ἤκουσα ὅτι om. Φ 6 ἀπῆλθον scripsi ἦλθον B om. M *ierunt* Φ τὸ M 7 αὐτοὺσ M 8 ἀφώρισεν Bb 9 ἐβόησαν Bb 10 θεοσεβέστατοσ BoΦ ὡσεὶ Bo 11 ἑαυτοὺσ M 12 εἰ MB [ex ueteris testamenti formula] *nullus* Φ εἰ μή] εἰμὶ Bo 13 οἱ τέσσαρες om. Bo 15 ἐπίσκοπον Bo κύριοσ M 16 σεκρέτω B ὁ κῦροσ Bo 19 οὐκ om. B 21 θεοφιλέστατοσ B 28 προσηγορίας Φ κατηγορίας MB 32 ἐξηκολούθησεν Bb 34 εἶπασ B ἀναθεμάτισα Bb 36 εἶπον om. Bo 39 εἶπασ B ὅτι MBo σεκρέτω B

Κύριλλον ὡς αἱρετικὸν εἶχον καὶ ἕως οὗ ἀνεθεμάτισε τὰ κεφάλαια, οὐκ ἐδεξάμην M VII 240
αὐτόν.

124 Ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας εἶπεν· Οὕτως οὐ μέμνημαι· εἰ δὲ καὶ εἶπον, εἶπον ὅτι ἀληθῶς εἰ μὴ ἡ Ἀνατολικὴ σύνοδος ἐδέξατο αὐτὸν ἑρμηνεύσαντα τὰ ἐκεῖ κεφάλαια αὐτοῦ, αἱρετικὸν εἶχον αὐτόν.

125 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Εἰ δύνασθε ἀποδεῖξαι ὅτι μετὰ τὴν ἕνωσιν τῶν ἐκκλησιῶν τὴν γενομένην πρὸς τὸν μακαριώτατον καὶ ὁσιώτατον τὴν μνήμην πατέρα ἡμῶν καὶ ἐπίσκοπον Ἰωάννην καὶ τὸν θεοσεβέστατον καὶ ἁγιώτατον τὴν μνήμην ἐπίσκοπον Κύριλλον αἱρετικὸν ὠνόμασεν αὐτὸν ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας, ὁμολογήσατε.

126 Μάρας εἶπεν· Τοῦτο εἶπεν ὅτι εἴχομεν αὐτὸν αἱρετικὸν ἕως οὗ ἀνεθεμάτισεν τὰ κεφάλαια.

127 Ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας εἶπεν· Ἐγὼ τοσοῦτον ἀπέχω τοῦ μετὰ τὸ ἑρμηνευθῆναι αὐτοῦ τὰ κεφάλαια ἀναθεματίσαι τὸν ἄνδρα, ὅτι καὶ γράμματα παρ' αὐτοῦ ἐδεξάμην καὶ γράμματα αὐτῶι ἔπεμψα καὶ κοινωνικόν με ἔσχεν καὶ κοινωνικὸν αὐτὸν ἔσχον.

128 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Μετὰ τὸ γενέσθαι ὑμᾶς κοινωνικοὺς τί ποτε εἶπας;

129 Μάρας εἶπεν· Πέρυσιν εἶπεν ὅτι αἱρετικὸς ἦν, ἕως ὅτε ἀνεθεμάτισεν.

130 Ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας εἶπεν· Ἕως ὅτε ἡρμήνευσεν ἑαυτόν, ἐπειδὴ ἡ Ἀνατολικὴ σύνοδος αἱρετικὸν αὐτὸν ἐκάλει καὶ ὡς αἱρετικὸν καθεῖλεν, αἱρετικὸν αὐτὸν κἀγὼ ἐνόμιζον· μετὰ δὲ τὸ ἑνωθῆναι τὰς ἐκκλησίας καὶ τὸν μακάριον Παῦλον ἀπελθεῖν εἰς Ἀλεξάνδρειαν καὶ ἀπενεγκεῖν τὴν πίστιν τῶν Ἀνατολικῶν καὶ δέξασθαι παρ' αὐτοῦ τὴν ἑρμηνείαν τῶν κεφαλαίων, πάντες κοινωνικὸν αὐτὸν ἔσχομεν καὶ ὀρθόδοξον καὶ οὐδεὶς καλεῖ αὐτὸν αἱρετικόν.

131 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Μάλιστα μὲν ἀρκεῖ ἡ ἄρνησις τῆς αἱρέσεως πρὸς εὐσέβειαν· πλὴν ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας ἐδίδαξεν τὴν αἰτίαν δι' ἣν αἱρετικὸν ἐνόμισεν μετὰ πάσης τῆς κατὰ τὴν Ἀνατολὴν ἁγίας συνόδου τὸν ὁσιώτατον τὴν μνήμην Κύριλλον. ὑμεῖς δὲ φατὲ ὅτι πέρυσιν αἱρετικὸν αὐτὸν ὠνόμασεν· τοῦτο ἐπάναγκές ἐστιν ὑμᾶς δεῖξαι.

132 Μάρας εἶπεν· Πέρυσιν εἶπεν ὅτι αἱρετικὸν αὐτὸν εἶχον ἕως οὗ ἀναθεμάτισε τὰ κεφάλαια.

133 Ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας εἶπεν· Ἕως οὗ ἐψιθύρισεν πρὸς τὸ οὖς τῶι μακαριωτάτωι Ἰωάννηι καὶ ἐδέξατο παρ' αὐτοῦ τὴν ἔγγραφον ὁμολογίαν περὶ πίστεως, L IIII 662
ἣν ἔπεμψεν διὰ τοῦ μακαριωτάτου Παύλου, πάντες αἱρετικὸν αὐτὸν εἴχομεν, μετὰ δὲ M VII 241
τὸ δέξασθαι αὐτὸν κοινωνικοὶ ἦμεν καὶ ἐκοινώνει ἡμῖν καὶ ἡμεῖς αὐτῶι.

134 Σαμουῆλος εἶπεν· Ταῦτα νῦν λέγει ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος θέλων διορθώσασθαι αὐτοῦ τὸ σφάλμα, ἡμέτερον δέ ἐστιν ἀποδεῖξαι ὅτι Κύριλλον εἶπεν αἱρετικὸν καὶ διορθούμενος ἑαυτὸν μετὰ ταῦτα εἶπεν ὅτι ἕως οὗ ἀνεθεμάτισεν τὰ κεφάλαια αὐτοῦ, αἱρετικὸς ἦν.

135 Ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας εἶπεν· Ἐγὼ ἀναθεματισμοῦ οὐκ ἐμνημόνευσα·

11—16 adfert Facundus 5,2 p. 711

M, B [= abo], Φ

4 εἰ] ὅτι εἰ Bo ἡ om. Bo *interpretantem* Φa *retractantem* Φcr Fac. ἐκεῖ om. Φ 6 θεοσεβέστατοι Bo εἰ om. Φ 9 ἐπίσκοπος om. Bb 9/10 ὁμολογήσατε MB *sua confessione* Φ 11 εἴχαμεν M οὗ om. Bo ἀνεθεμάτισα Bb *retractasset* Φa 14 τὰ γράμματα Bb 15 καὶ—ἔπεμψα om. Bo 17 κοινωνοὺσ Bo 19 ὅτι Bo 24 ἔχομεν Bo 31 οὗ om. Bo 35 εἴχαμεν M μετὰ δὲ] καὶ μετὰ Bb 36 κοινωνικόν Bb 37 ἐπίσκοποσ ἴβασ Bao 38 τὸ σφάλματα M τὰ σφάλματα B *initium* Φ ἡμέτερον δεῖξαι ἐστὶν Bb 39 οὗ om. Bo

ἐγὼ ἐξηκολούθησα τῇι Ἀνατολικῇι συνόδωι. θέλετε τὰ ἔγγραφα; προσενέγκατε τὰ ἔγγραφα. θέλετε τὰ ἄγραφα; προσενέγκατε τὰ ἄγραφα.

136 Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Εἰ φαίνεται μετὰ τὸν θάνατον τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἁγιωτάτου Κυρίλλου ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας αἱρετικὸν αὐτὸν ὀνομάζων καὶ αἱρετικὸν αὐτὸν ἔχων, ἀποδείξατε.

137 Μάρας εἶπεν· Ἀποδεικνύομεν.

Ὁ αὐτὸς καθωσιωμένος σηκρητάριος ὁμοίως ἀνέγνω. Ῥω ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω

Ἑρμηνεία ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἴβα τῆς Ἐδεσσηνῶν πόλεως Μάρηι Πέρσηι

138 Μετὰ τὰ προοίμια· Ἐν συντόμωι δὲ τῆι συνέσει σου τῆι φωτεινῆι τῆι δι' ὀλίγων τὰ πολλὰ ἐπιγινωσκούσηι, οἷα πρὸ τούτου καὶ νῦν ἐνταῦθα ἐγένετο, γνωρίσαι σοι ἐσπουδάσαμεν, εἰδότες ὡς ταῦτα τῆι σῆι θεοσεβείαι γράφοντες πᾶσιν διὰ τῆς σῆς σπουδῆς τοῖς ἐκεῖσε γνώριμα γίνεται τὰ παρ' ἡμῶν ὡς οὐδεμίαν ἐναλλαγὴν αἱ παρὰ τοῦ θεοῦ δοθεῖσαι γραφαὶ ἔλαβον. ποιοῦμαι δὲ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποθέσεως ἐκ τῶν λόγων ὧν καὶ αὐτὸς ἐπίστασαι. ἐγένετο φιλονεικία ἐξ οὗπερ ἡ σὴ θεοσέβεια ἐνταῦθα ἦν, τοῖς δύο ἀνθρώποις τούτοις, Νεστορίωι καὶ Κυρίλλωι, καὶ σύνεγραψαν κατ' ἀλλήλων λόγους βλαβερούς, οἵτινες σκάνδαλον ἦσαν τοῖς ἀκούουσι. Νεστόριος γὰρ εἴρηκεν ἐν τοῖς αὐτοῦ λόγοις, καθὼς καὶ ἡ σὴ θεοσέβεια ἐπίσταται, ὅτι ἡ μακαρία Μαρία θεοτόκος οὐκ ἔστιν, ὡς νομισθῆναι τοῖς πολλοῖς ἐκ τῆς αἱρέσεως Παύλου τοῦ Σαμοσατέως αὐτὸν
M VII 244 εἶναι τοῦ φάσκοντος ἄνθρωπον ψιλὸν εἶναι τὸν Χριστόν. Κύριλλος δὲ θέλων τοὺς λόγους Νεστορίου ἀνατρέψαι ὤλισθεν καὶ εὑρέθη ἐμπίπτων εἰς τὸ δόγμα Ἀπολιναρίου· συνέγραψε γὰρ καὶ αὐτὸς ὁμοίως ἐκείνωι ὅτι αὐτὸς ὁ θεὸς ὁ λόγος γέγονεν ἄνθρωπος, ὡς μὴ εἶναι διαφορὰν μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν αὐτῶι. συνέγραψε γὰρ τὰ δώδεκα κεφάλαια, ἅπερ νομίζω καὶ τὴν σὴν θεοσέβειαν ἐγνωκέναι, ὅτι μία φύσις ἐστὶ τῆς τε θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ὡς οὐ χρή, φησί, διαιρεῖν τὰς φωνὰς τὰς εἰρημένας, ἃς ἢ αὐτὸς ὁ κύριος περὶ ἑαυτοῦ εἴρηκεν ἢ οἱ εὐαγγελισταὶ περὶ αὐτοῦ. πόσης δὲ ἀσεβείας πεπλήρωται ταῦτα, καὶ πρὸ τοῦ ἡμᾶς εἰπεῖν [ὡς καὶ] ἡ σὴ ἁγιωσύνη ἐπίσταται. πῶς γὰρ δυνατὸν ληφθῆναι τὸν
Ps. 8, 6 ἐν ἀρχῇι λόγον ἐπὶ τοῦ ναοῦ τοῦ γεννηθέντος ἐκ Μαρίας ἢ ἐκεῖνο τὸ ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους περὶ τῆς θεότητος τοῦ μονογενοῦς ῥηθῆναι; ἡ γὰρ ἐκκλησία οὕτως λέγει, ὡς καὶ ἡ σὴ θεοσέβεια ἐπίσταται καὶ ἐξ ἀρχῆς ἐδιδάχθη καὶ ἐστηρίχθη

3—5 adfert Vigilius t. IIII 2 p. 151. 21—22 adfert Pelagius papa II t. IIII 2 p. 126

11 sq. praeter Φ et Facundum 6, 3 extat altera uersio Latina in Gestis Concilii quinti L V 509 = M VIIII 298 [K]; uersio Syriaca habetur in Gestis Concilii Epheseni alterius [Abhndlg. d. Gött. Ges. d. Wiss. N. F.] XV 1 p. 48 [Σ]

M, B [= abo], Φ

2 θέλετε—τὰ ἄγραφα² om. Bᵒ post 6 aliquanta omissa sunt 7/8 Ῥω—ἀνέγνω] ῥωμαῖον Bᵒ om. Φ ut solet; sunt falso loco posita, quoniam pertinent ad interlocutionem iudicum, quae per fraudem quandam periit 9 ἑρμηνεία ἐπιστολῆς om. B, spatio relicto Bᵃ ἀπὸ ἐπιστολῆσ Bᵒ corr. 9/10 ἐδεσηνῶν MBᵃ 11 ἐν] ἐν τῆ Bᵒ 14 ὑμῶν Bᵇ ὡσ MBKΣ καὶ ὡς Φ 18 σκάνδαλοι M *scandala* K 23 ὁ² om. B 25 ἐγνωκέναι MBᵇᵒ KΣ Fac. ἀνεγνωκέναι Bᵃ 26 τε om. Bᵒ 27 αὐτὸς om. B 28 τοὺσ εὐαγγελιστὰσ MBᵇᵒ ἑαυτοῦ Bᵒ πόσησ Σ πάσησ MBΦK Fac. πρὸ τοῦ] πρῶτον Bᵒ 29 ὡσ καὶ MBK ὡσ Φ Fac. om. Σ 32 ἐπίσταται καὶ om. Σ et unus codex Φʳ ἐδιδάχθη καὶ ἐστηρίχθη ΦKΣ Fac. ἐδιδάχθην καὶ ἐστηρίχθην M B

τῇ θείαι διδασκαλίαι ἐκ τῶν λόγων τῶν μακαρίων πατέρων, δύο φύσεις, μία δύναμις, ἓν L IIII 663
πρόσωπον, ὅπερ ἐστὶν εἷς υἱὸς κύριος Ἰησοῦς Χριστός. διὰ ταύτην τὴν φιλονεικίαν οἱ
νικηταὶ καὶ εὐσεβεῖς βασιλεῖς ἐκέλευσαν τοὺς ἐξάρχους τῶν ἐπισκόπων εἰς τὴν Ἐφεσίων
πόλιν συναχθῆναι καὶ ἐπὶ πάντων τοὺς λόγους Νεστορίου καὶ Κυρίλλου κριθῆναι. πρὸ
τοῦ δὲ πάντας τοὺς ἐπισκόπους τοὺς κελευσθέντας συναχθῆναι ἐλθεῖν εἰς τὴν Ἔφεσον προλα- 5
βὼν ὁ αὐτὸς Κύριλλος τὰς ⟨ἁπάντων⟩ ἀκοὰς τῶι φαρμάκωι τῶι πηροῦντι τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς τῶν σοφῶν προκατέσχεν· εὗρεν δὲ αἰτίαν ἐκ τοῦ μίσους τοῦ πρὸς Νεστόριον. καὶ
πρὸ τοῦ εἰς τὴν σύνοδον παραγενέσθαι τὸν ἁγιώτατον καὶ θεοφιλέστατον ἀρχιεπίσκοπον
Ἰωάννην ἐκ τῆς ἐπισκοπῆς τὸν Νεστόριον καθεῖλον κρίσεως καὶ ζητήσεως μὴ γενομένης.
μετὰ δὲ δύο ἡμέρας τῆς τούτου καθαιρέσεως ἤλθομεν εἰς Ἔφεσον καὶ μαθόντων ἡμῶν 10
ὅτι ἐν τῇι καθαιρέσει Νεστορίου τῇι γενομένηι παρ' αὐτῶν τὰ δώδεκα κεφάλαια τὰ συγ-
γραφέντα παρὰ Κυρίλλου ἐναντία ὄντα τῇι πίστει τῇι ἀληθινῇι ἀνέθηκαν καὶ ἐβεβαίωσαν
καὶ συνέθεντο αὐτοῖς ὡς τῇι ἀληθινῇι πίστει συμφωνοῦσι, πάντες οἱ τῆς Ἀνατολῆς M VII 245
ἐπίσκοποι αὐτὸν Κύριλλον καθεῖλον καὶ κατὰ τῶν ἄλλων ἐπισκόπων τῶν συνθεμένων
τοῖς κεφαλαίοις ἀκοινωνησίαν ὥρισαν. καὶ μετὰ ταύτην τὴν ἀταξίαν ἕκαστος εἰς τὴν 15
πόλιν τὴν ἑαυτοῦ ὑπέστρεψε· Νεστόριος δὲ ἐπειδὴ ἐμισεῖτο παρὰ τῆς πόλεως καὶ τῶν
μεγάλων τῶν ὄντων ἐν αὐτῇι, ἐκεῖ ὑποστρέψαι οὐκ ἠδυνήθη. καὶ ἔμεινεν ἡ σύνοδος
ἡ Ἀνατολικὴ μὴ κοινωνοῦσα τοῖς ἐπισκόποις τοῖς κοινωνήσασι Κυρίλλωι. καὶ διὰ
ταῦτα λύπη πολλὴ μεταξὺ αὐτῶν ἐγένετο καὶ ἐν φιλονεικίαι ἐπίσκοποι πρὸς ἐπισκόπους
ἐγένοντο καὶ λαοὶ πρὸς λαοὺς καὶ τὰ γεγραμμένα ἔργωι ἐπληρώθη ὅτι ἔστωσαν ἐχθροὶ Mt. 10, 36
⟨τοῦ ἀνθρώπου⟩ οἱ οἰκειακοὶ αὐτοῦ. καὶ ἐκ τούτου λοιδορίαι πολλαὶ καθ' ἡμῶν 21
ἐγένοντο Ἑλλήνων τε καὶ αἱρετικῶν. οὐ γὰρ ἐτόλμα τις ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν ἢ ἀπὸ
χώρας εἰς χώραν ἀπέρχεσθαι, ἀλλ' ἕκαστος τὸν πλησίον ὡς ἐχθρὸν ἐδίωκεν. πολλοὶ
δὲ μὴ ἔχοντες φόβον θεοῦ πρὸ ὀφθαλμῶν [ἢ] προφάσει ζήλου τοῦ ὑπὲρ τῶν ἐκκλησιῶν
ἣν εἶχον ἔχθραν κεκρυμμένην ἐν τῇι καρδίαι αὐτῶν, εἰς ἔργον ἀγαγεῖν ἐσπούδασαν. ὧν 25
εἷς ἐξ αὐτῶν τυγχάνει ὁ τῆς ἡμετέρας πόλεως τύραννος, ὃν καὶ αὐτὸς οὐκ ἀγνοεῖς, ὅστις
προφάσει τῆς πίστεως οὐ μόνον τοὺς ζῶντας ἀμύνεται, ἀλλὰ καὶ τοὺς πάλαι πρὸς τὸν
κύριον ἀπεληλυθότας. ὧν εἷς ἐξ αὐτῶν ἐστιν ὁ μακάριος Θεόδωρος ὁ κῆρυξ τῆς ἀλη-
θείας καὶ διδάσκαλος τῆς ἐκκλησίας, ὃς οὐ μόνον ἐν τῇι ζωῇι αὐτοῦ τοὺς αἱρετικοὺς ἐκολάφι-
σεν εἰς τὴν ἀληθινὴν αὐτοῦ πίστιν, ἀλλὰ καὶ μετὰ θάνατον ὅπλον πνευματικὸν ἐν τοῖς 30
συντάγμασιν αὐτοῦ τοῖς τέκνοις τῆς ἐκκλησίας κατέλειψεν, ὡς καὶ ἡ σὴ θεοσέβεια αὐτῶι
συντυχοῦσα ἔγνω καὶ ἀπὸ τῶν συγγραφέντων παρ' αὐτοῦ ἐπείσθη. τοῦτον ἐτόλ-
μησεν ὁ πάντα τολμῶν ἐπ' ἐκκλησίας φανερῶς ἀναθεματίσαι τὸν διὰ ζῆλον θεοῦ οὐ μόνον
τὴν ἰδίαν πόλιν ἐκ τῆς πλάνης εἰς τὴν ἀλήθειαν ἐπιστρέψαντα, ἀλλὰ καὶ τὰς μακρὰν οὔσας
ἐκκλησίας παιδεύσαντα τῇι αὐτοῦ διδασκαλίαι. καὶ περὶ τῶν βίβλων αὐτοῦ πολλὴ 35
ἔρευνα πανταχοῦ ἐγένετο οὐ διὰ τὸ τῇι πίστει τῇι ἀληθινῇι ἀλλοτρίας αὐτὰς εἶναι (ἰδοὺ L IIII 666
γὰρ ζῶντος αὐτοῦ συνεχῶς αὐτὸν ἐπῄνει καὶ εἰς τὰ βιβλία αὐτοῦ ἀνεγίνωσκεν), ἀλλὰ M VII 248

5—7. 9. 11—13. 16. 17. 26—33. p. 34. 13. 21—23. 24. 25 abbreuiando et uariando adfert Iustinianus in epistula PG 86, 1073. 1075

8—9. 16—17 adfert Pelagius papa 11 t. IIII 2 p. 126

M, B [= abo], Φ

1 ἐκ] καὶ Bᵒ 4/5 πρὸς δὲ τοὺς Bᵒ 6 *aures omnium* ΦΣΚ τὰς ἀκοὰς πάντων τῶν ἐπισκόπων τῶν ἐν τῇι κατ' Ἔφεσον συνόδωι συνελθόντων Iust. τὰσ ἀκοὰσ MB πληροῦντι Bᵃᵒ 8 εἴσοδον Bᵇ 9 καθεῖλαν M 13 συμφωνουντα M 14 αὐτὸν [αὐτὸν τὸν Bᵒ] MBK *eundem* Φ καθεῖλαν M θεμένων Bᵒ 15 ὥρμησαν Bᵒ 19 ἐγένετο αὐτῶν Bᵒ ἐπισκόποισ Bᵇ 20 *inimici hominis* ΦΣΚ ἐχθροὶ MB 24 ἢ MB om. ΦΣΚ προφάσεισ Bᵃᵇ 26 μητροπόλεως Σ 27 ζῶντασ BΣ νῦν ζῶντας Φᵃ συζῶντας MΦᵉᵈΚ Iust. 28 κῦ ΦΣΚ Iust. θῦ MB ἐπεληλυθότασ Bᵇ ἐξ αὐτῶν MK om. B 34 τῆς om. Bᵒ νοσούσας K 36 ἐναντίας B ἰδοὺ Σ *uidi* ΦΚ ὁρᾶι MB 37 ἐπαίνει M *laudantem* ΦK αὐτοῦ om. Bᵇ

διὰ τὴν ἔχθραν τὴν κεκρυμμένην ἣν εἶχεν πρὸς αὐτόν, ἐπειδὴ ἤλεγξεν αὐτὸν φανερῶς ἐν τῇ συνόδωι. τούτων δὲ τῶν κακῶν μεταξὺ [αὐτῶν] γινομένων καὶ ἑκάστου ὡς
Ioel 2, 7 ἐβούλετο κατὰ τὸ γεγραμμένον ἀπιόντος ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ προσκυνητὸς ὁ πάντοτε τῇ φιλανθρωπίαι αὐτοῦ φροντίζων τῆς ἐκκλησίας διήγειρεν τοῦ πιστοτάτου καὶ νικητοῦ βασιλέως τὴν καρδίαν πέμψαι ἄνδρα μέγαν καὶ γνώριμον ἀπὸ τοῦ ἰδίου παλατίου ἀναγκάζοντα τὸν ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον τῆς Ἀνατολῆς τὸν κύριν Ἰωάννην διαλλαγῆναι Κυρίλλωι· ὑπ' αὐτοῦ γὰρ τῆς ἐπισκοπῆς καθήιρητο. καὶ μετὰ τὸ δέξασθαι τὰ γράμματα τοῦ βασιλέως ἀπέστειλεν τὸν ἁγιώτατον καὶ θεοφιλέστατον Παῦλον τὸν ἐπίσκοπον Ἐμίσης γράψας δι' αὐτοῦ τὴν ἀληθινὴν πίστιν καὶ παραγγείλας αὐτῶι ὅτι εἰ ταύτηι τῇι πίστει σύνθηται Κύριλλος καὶ ἀναθεματίσει τοὺς λέγοντας ὅτι ἡ θεότης ἔπαθεν, καὶ τοὺς λέγοντας ὅτι μία φύσις ἐστὶ θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος, ἵνα αὐτῶι κοινωνήσηι. ἐβουλήθη δὲ ὁ κύριος ὁ πάντοτε φροντίζων τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἐκκλησίας τῆς τῶι ἰδίωι αὐτοῦ αἵματι λυτρωθείσης καὶ τὴν καρδίαν τοῦ Αἰγυπτίου μαλάξαι καὶ ἐκτὸς σκύλσεως τῇι πίστει συνθέσθαι καὶ ταύτην δέξασθαι καὶ πάντας τοὺς ἐκτὸς ταύτης πιστεύοντας ἀναθεματίσαι. καὶ κοινωνησάντων ἀλλήλοις ἡ φιλονεικία ἐκ μέσου ἤρθη καὶ εἰρήνη ἐν τῇι ἐκκλησίαι γέγονεν καὶ οὐκέτι λοιπὸν ἐν αὐτῇι σχίσμα, ἀλλὰ εἰρήνη ὡς τὸ πρότερον ἐστί. τίνα δέ ἐστι τὰ ῥήματα τὰ παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ἰωάννου γραφέντα καὶ ποῖα ἀντίγραφα ἐδέξατο παρὰ Κυρίλλου, αὐτὰς τὰς ἐπιστολὰς ταύτηι τῇι πρὸς τὴν σὴν θεοσέβειαν συζεύξας ἀπέστειλα τῇι σῇι ὁσιότητι, ἵνα ἀναγνοὺς γνῶις καὶ πάντας τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς τὴν εἰρήνην φιλοῦντας εὐαγγελίσηι ὅτι ἡ φιλονεικία λοιπὸν πέπαυται καὶ τὸ μεσότοιχον ἦρθη τῆς ἔχθρας καὶ οἱ ἀτάκτως κατὰ ζώντων καὶ νεκρῶν ἐπελθόντες ἐν αἰσχύνηι εἰσίν, ἀπολογούμενοι ὑπὲρ τῶν ἰδίων πταισμάτων καὶ ἐναντία τῇι πρώτηι αὐτῶν διδαχῆι διδάσκοντες. οὐ γὰρ τολμᾶι τις εἰπεῖν ὅτι μία
M VII 249 ἐστὶ φύσις θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος, ἀλλὰ ὁμολογοῦσιν εἰς τὸν ναὸν καὶ εἰς τὸν ἐν αὐτῶι ἐνοικοῦντα ὄντα ἕνα υἱὸν Ἰησοῦν Χριστόν. ταῦτα δὲ ἔγραψα τῇι σῇι θεοσεβείαι ἐκ πολλῆς διαθέσεως ἧς ἔχω πρὸς σέ, πεπεισμένος ὡς ἡ σὴ ἁγιωσύνη νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τῇι διδασκαλίαι τοῦ θεοῦ σαυτὸν γυμνάζεις, ἵνα πολλοὺς ὠφελήσηις.

139 Ἴβας ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Κελεύσηι ἡ ὑμετέρα φιλανθρωπία ἀναγνωσθῆναι τὰ γράμματα τῶν κληρικῶν Ἐδέσσης, ἵνα μάθητε ὅτι καὶ τῶν ἐπαχθέντων μοι ἀλλότριός εἰμι καὶ βίαν ἔπαθον.

140 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἀναγινωσκέσθω τὰ γραφέντα παρὰ τῶν εὐλαβεστάτων κληρικῶν Ἐδέσσης.

Καὶ ἐπιδοθέντων Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστορίου ἀνέγνω

28—30 adferunt Facundus 5, 2 p. 712 et Vigilius t. IIII 2 p. 151

M, B [= abc], Φ

2 αὐτῶν Φ^{cr}ΣΚ om. MB Φ^{a}Fac. γενομένων MB^{o} 4 τῆς ἐκκλησίασ MB^{ab}K τῶν ἐκκλησιῶν $B^{o}\Phi\Sigma$ 5 τὴν καρδίαν Φ^{ar}ΣΚ τὸν νοῦν MBΦ^{c} ἀπὸ MB Φ^{a}ΣΚ ἐπὶ Φ^{cr}Fac. τοῦ παλατίου τοῦ ἰδίου B^{b} 5/6 τοῦ — ἀρχιεπίσκοπον om. B^{o} 6 τὸν [τὸν καὶ M] ἁγιώτατον MB^{ab} om. B^{o} τὸν θεοσεβέστατον καὶ ἁγιώτατον ΦΚ τὸν ἁγιώτατον καὶ θεοφιλέστατον Σ κύριον M 7 ἐπ' αὐτῶ M ἐπισκοπῆς ΦΣΚ ἐπιστολῆσ MB 9 ἐμέσησ B^{a} 10/11 ἡ θεότης—ὅτι om. B 12 ἠβουλήθη B $\overline{κσ}$ MΦΣΚ θ$\overline{σ}$ B αὐτοῦ om. B 12/13 τῆς τῶι—λυτρωθείσης om. B^{b} αἵματι αὐτοῦ B^{o} 13 μαλάξαι MB^{ab} B^{o}corr., Φ^{a} ΣΚ Iust. *subigeret* Φ^{cr} σπαράξαι B^{o}corr. μαράξαι B^{o} 16 καὶ ὡσ B^{b} 18 τὸ παρὰ B^{b} 19 τῆι πρὸς om. B^{o} 20 πάντασ—φιλοῦντασ MΦ^{a}ΣΚ πάντας τοὺς τὴν εἰρήνην φιλοῦντας Φ^{r} et duo codd. Φ^{c} πᾶσιν B 23 τολμᾶν B^{o} 24 φύσισ ἐστὶ B^{a} 25 οἰκοῦντα B^{o} 27 σαυτὸν γυμνάζεισ MBKFac. ἑαυτὸν [ἑαυτὴν Σ] γυμνάζει ΦΣ 28 κελεύσει MB 29 καὶ τὰ Φ^{r} ὑπαχθέντων B^{o} 31 τὰ γράμματα τὰ γραφέντα B^{b} 32 ἐδέσησ MB^{ao} 33 καὶ om. M

141 Διδασκαλία καὶ παράκλησις τοῖς θεοφιλεστάτοις καὶ ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις Φωτίωι καὶ Εὐσταθίωι παρὰ παντὸς τοῦ κλήρου τῆς Ἐδεσσηνῶν μητροπόλεως L IIII 667

Παρὰ πολλῶν καὶ διαφόρων τῶν ἀπὸ τῆς Φοινίκης παραγενομένων πρὸς ἡμᾶς μαθόντες ἦμεν τὰ παρὰ τῶν ἐπαναστάντων τῶι θεοφιλεστάτωι καὶ ὁσιωτάτωι ἐπισκόπωι Ἴβαι φρίξαντες ἐπὶ τῶι ῥηθέντι (ὑπερβαίνει γὰρ καὶ [τὴν] τῶν πάνυ ἀθέων καὶ ἀπίστων καὶ αἱρετικῶν καὶ Ἰουδαίων καὶ Ἑλλήνων [ἀκοὴν] τὰ ῥηθέντα ἡμῖν) ὅτιπερ ἐπὶ πάντων ἡμῶν εἶπεν ὁ αὐτὸς θεοφιλέστατος καὶ ὅσιος ἡμῶν ἐπίσκοπος ὅτι οὐ φθονῶ τῶι Χριστῶι γεγονότι θεῶι, ἐπειδὴ κἀγώ, εἰ βούλομαι, γίνομαι κατ' αὐτόν, καὶ πάντες ἡμεῖς οὓς λέγουσιν ἀκηκοέναι τῶν ῥηθέντων, κατάδηλον ποιοῦμεν τῆι ὑμετέραι θεοφιλίαι ὅτι ὡς ἐπὶ θεοῦ τοῦ φιλανθρώπου οὔτε παρ' αὐτοῦ οὔτε παρ' ἄλλου οὐδενὸς ἀκηκόαμεν τοιοῦτόν ποτε εἰρῆσθαι οὐδὲ εἰσῆλθεν εἰς τὰ ὦτα τὰ ἡμέτερα οὐδὲν τοιοῦτον οὐδέποτε, ἀναθεματίζοντες ἑαυτοὺς καὶ τῆι φρικτῆι γεέννηι ἑαυτοὺς ὑπευθύνους ποιοῦντες, εἴ οἱδαμέν τι τοιοῦτον εἰρῆσθαι παρ' αὐτοῦ ἢ ἕτερόν τι ἐναντιούμενον τῆι ὀρθοδόξωι πίστει. εἰ γὰρ τοιούτου τινὸς ῥηθέντος ἠνεσχόμεθα ἢ κοινωνῆσαι τῶι εἰπόντι ἢ συλλειτουργῆσαι αὐτῶι, τῆι ἐσχάτηι ὑπεύθυνοι ἦμεν τιμωρίαι ὡς κοινωνήσαντες τοιούτωι μύσει. παρακαλοῦμεν δὲ καὶ δεόμεθα τῆς ὑμετέρας σοφίας ὥστε μετὰ τάχους συμπεῖσαι τὸν αὐτὸν θεοφιλέστατον ἡμῶν ἐπίσκοπον καταλαβεῖν τὴν αὐτοῦ ποίμνην κινδυνεύουσαν διασπασθῆναι παρὰ πάντων, μηδενὸς ὄντος τοῦ ταύτης προστῆναι δυναμένου καὶ μάλιστα τῆς σωτηρίου ἑορτῆς τοῦ ἁγίου πάσχα προσελαυνούσης, ἐν ᾗ καὶ διὰ τὰς κατηχήσεις καὶ διὰ τοὺς ἀξιουμένους τοῦ ἁγίου βαπτίσματος χρεία τῆς αὐτοῦ παρουσίας, καὶ ἀξιοῦμεν ταύτην ἡμῶν τὴν διδασκαλίαν ἐνταγῆναι τοῖς πραττομένοις ἐπὶ τῆς ὑμετέρας σοφίας, ὥστε μηδένα ταύτην διαλαθεῖν. M VII 252 d. 27. m. Mart. a. 449

Καὶ αἱ ὑπογραφαί

1 Φεκίδας πρεσβύτερος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
2 Οὐρσικῖνος πρεσβύτερος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
3 Εὐλόγιος πρεσβύτερος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις. καὶ ὑπογραφὴ Συριακή
4 Λιβάνιος πρεσβύτερος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
5 Ῥόδων πρεσβύτερος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύλην ἅμα ἑταίροις. καὶ ὑπογραφὴ Συριακή
6 Λεόντιος πρεσβύτερος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
7 Μίκκαλος πρεσβύτερος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
8 Εὐσέβιος πρεσβύτερος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
9 Βασίλειος πρεσβύτερος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις. καὶ ὑπογραφὴ Συριακή
10 Ἀβράμιος πρεσβύτερος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις

M, B [= abo], Φ
2 ἐδεσηνῶν MB^{a} 3 τῶν om. B^{o} τῆς om. B 3/4 μαθόντεσ γὰρ M καὶ B^{o} 4 παρὰ MΦ περὶ B 4/5 τῶν—Ἴβαι] τὸν ἴβαν B^{o} 5 φρίξαντεσ MΦ καὶ φρίξαντεσ B 5/6 τὴν et ἀκοὴν deleui, om. Φ 6 καὶ^{1} MΦ om. B et uaria lectio in Φ^{c} 6 ὑμῖν B^{o} 7 ὁσιώτατοσ B^{o} 8 *omnes nos quos* Φ πάντασ ἡμᾶσ [ὑμᾶσ B^{b}] ὡσ MB 9 ποιοῦμαι B^{o} θεοφιλεία B^{a} φιλεία B^{b} 10 οὐδενὸσ] τινὸσ B^{o} 11 οὐδὲ] ὦ δὲ B^{o} 12 ἑαυτοὺσ MΦ om. B 13 παρ' αὐτοῦ εἰρῆσθαι B^{o} 15 μίσει B^{o} 18 παρὰ — προστῆναι om. B^{o} 19 διὰ^{2} MΦ om. B 20 ἁγίου om. B^{a} καὶ om. B 21 τοῖς] αὐτοῖσ B^{o} 23 καὶ om. B^{o} 24—26. 28 ἑταίροις Φ ἑτέροισ MB atque ita continuo 26/27 καὶ—Συριακή om. B^{o} 27 ἡ ὑπογραφὴ B^{b} 28—30 om. B^{o} 28 πρεσβύτεροσ MB^{ab} Φ^{c} *archipresbyter* Φ^{a} *primus presbyter* Φ^{r} 29 Ῥόδων—ἑταίροις om. B 32 μίκαλλοσ B^{ab} μιακάλιοσ B^{o} 33 om. B^{o} εὐσέβιοσ MB^{b} Φ βασίλειοσ B^{a} 34/35 καὶ—Συριακή om. B^{o} 36 ἀβραάμιοσ M

L IIII 670 11 Πατρωῖνος πρεσβύτερος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
12 Ἀρσένιος πρεσβύτερος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
13 Βάσσος πρεσβύτερος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις. καὶ ὑπογραφὴ Συριακή
14 Στρατήγιος πρεσβύτερος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις. καὶ ὑπογραφὴ Συριακή
15 Σαββάτιος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
16 Νικίας διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
17 Μαρτύριος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
18 Εὐλόγιος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
19 Σάβας διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
M VII 253 20 Ἰάκωβος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
21 Κῦρος Λεοντίου διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
22 Ἀφρήμιος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
23 Πατρίκιος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
24 Ἀκάκιος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
25 Ἰσαάκιος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
26 Σάβας διάκονος λεγόμενος ἰατρὸς πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις. καὶ ὑπογραφὴ Συριακή
27 Εὐσέβιος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
28 Κύριλλος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
29 Ἀβράμιος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
30 Λουκιανὸς διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
31 Ἀβραάμιος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
32 Ἀνύσιος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις. καὶ ὑπογραφὴ Συριακή
33 Ἄβιβος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις. καὶ ὑπογραφὴ Συριακή
34 Ἀνδρέας διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
35 Ἄρβιος διάκονος ἀξιωθεὶς ἔγραψα ὑπὲρ τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου Ὑπατίου ὁμολογοῦντος πεποιηκέναι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
36 Δαδόης διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
37 Ἄβιβος διάκονος ἀξιωθεὶς ἔγραψα ὑπὲρ τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου Βαλεντίνου διὰ τὸ μὴ δύνασθαι αὐτόν. καὶ ὑπογραφὴ Συριακή
38 Εὐσέβιος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις. καὶ ὑπογραφὴ Συριακή
39 Εὐλόγιος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις, ἐνιστάμενος ὑπὲρ αὐτῆς ἄχρι θανάτου
40 Ἀβράμιος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις

M, B [= abo], Φ

1 om. Φac 2 Ἀρσένιος — ἑταίροις om. Bbo 3/4 καὶ — Συριακή om. BΦ post 6 habet *Leontius presbyter similiter* Φcr om. Φa 7 σαμβάτιοσ M 11 σάββασ B 13 Κῦρος — ἑταίροις om. Bb κῦριο λεόντιοσ Bo 14 ἐφρήμιοσ Bo 16 om. Bo 17 ἰσαάκησ M 18 σάββασ B διάκονοσ MB et unus codex Φa *episcopus* Φ 19 καὶ—Συριακή om. Bb 20—24 om. Bo 21 *Cyrus* Φ 22 ἀβραάμιοσ M in fine add. καὶ ὑπογραφὴ συριακὴ Bb 23/24 λουκιανὸσ—ἑτέροισ ἀβραάμιοσ—ἑτέροισ bis habet M om. Bb 24 Ἀβραάμιος—ἑταίροις om. Ba 25/26 καὶ—Συριακή om. Bb 27. 28 om. Bo καὶ—Συριακή om. Φ 29 ante 25 coll. Bo 30 ἔγραψε Bb 31 διαλαλιὰν Bo 32 δαδώησ M 33 ἔγραψε Bb βαλεντίου Bo 35. 36 om. Bo Φac καὶ—Συριακή om. Φr 37 ἐπιστολὴν Bo ἑτέροισ ἅμα Bb 39 ἀβραάμιοσ M

41 Ῥωμανὸς διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις L IIII 671
42 Παῦλος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
43 Παῦλος διάκονος ἀξιωθεὶς ἔγραψα ὑπὲρ Μάρα διακόνου τήνδε πεποιηκότος τὴν διδασκαλίαν ἅμα ἑταίροις
44 Κύριλλος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις M VII 256
45 Καισάριος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις 6
46 Ἀπένεος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
47 Μαρώνης διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
48 Φεκίδας διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις. καὶ ὑπογραφὴ Συριακή 10
49 Ἰωάννης διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
50 Γερόντιος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
51 Ἀγάπιος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
52 Ἀδέλφιος ὑποδιάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
53 Σάβας ὑποδιάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις 15
54 Βάσσος ὑποδιάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις. καὶ ὑπογραφὴ Συριακή
55 Ῥεστιτοῦτος ὑποδιάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις ἐνιστάμενος ὑπὲρ αὐτῆς ἕως θανάτου
56 Κῦρος ὑποδιάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις 20
57 Ῥεστιτοῦτος ὑποδιάκονος ἀξιωθεὶς ἔγραψα ὑπὲρ Ἀβίβου ὑποδιακόνου πεποιηκότος τήνδε τὴν διδασκαλίαν ἅμα ἑταίροις
58 Θωμᾶς ὑποδιάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις. καὶ ὑπογραφὴ Συριακή
59 Βάσσος ὑποδιάκονος ἀξιωθεὶς ἔγραψα ὑπὲρ Ἀβίβου ἀναγνώστου ὁμολογοῦντος 25 πεποιηκέναι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
60 Ἀδέλφιος ὑποδιάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις
61 Εὐφράσιος ὑποδιάκονος πεποίημαι τήν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις. καὶ ὑπογραφὴ Συριακή
62 Ῥωμύλος ὑποδιάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις. καὶ 30 ὑπογραφὴ Συριακή
63 Εὐσέβιος ὑποδιάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις. καὶ ὑπογραφὴ Συριακή
64 Ποιμένιος ὑποδιάκονος πεποίμαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις. καὶ ὑπογραφὴ Συριακή 35
65 Θεόφιλος ἀναγνώστης πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑταίροις. καὶ ὑπογραφὴ Συριακή

142 Θεόφιλος διάκονος εἶπεν· Δέομαι ὑμῶν, ὁ ἐνέγκας ταύτην αὐτήν (οὐκ οἶδα πῶς L IIII 674
λέγεται ὁ διάκονος ὁ ἐνεγκὼν αὐτήν) μετὰ τὸ ἐκβληθῆναι αὐτὸν ἐκεῖθεν εἰ μὴ ὡμολόγησεν
ἐπὶ ὅλων τῶν κληρικῶν ὅτι ἐγὼ ἤλλαξα τὴν λέξιν ἐκείνην, ἵνα ἀρέσω τῶι ἐπισκόπωι, καὶ M VII 257
μετὰ ταῦτα ἐγένετο ἡ ἀναφορὰ ἀπὸ πάσης τῆς πόλεως καὶ κεῖται ἐκείνη ἡ λέξις εἰς τὴν 41

M, B [= abo], Φ
2 om. Bᵒ 3 *suscripsi* Φ *Marea* Φ praeter unum codicem Φᶜ 5 om. Bᵒ *Cyrus* Φ ταύτην om. Bᵇ 6 ταύτην om. M 7 ταύτην om. M 8 om. Bᵒ *Maronius* Φ 9/10 καὶ — Συριακή om. Bᵒ 14 *diaconus* Φ 15 σάββασ B διάκονοσ Bᵇ 16 Βάσσος — ἑταίροις om. Bᵇ 19 ἄχρι Bᵒ 21 ὑπέγραψα BΦ 25 *suscripsi* Φ 27 in fine add. *et subscriptio Syra* Φᵃʳ 28. 29 om. Φᶜ 40 *placeret* Φᵃᶜ 41 ἐκείνη om. BᵒΦ

ἀναφοράν, κελεύσατε ζητηθῆναι εἰ μὴ ὡμολόγησεν ὁ διάκονος ὅτι ἐγὼ ἤλλαξα τὴν λέξιν· ἔπεμψεν αὐτὸν ἀπὸ Βηρυτοῦ.

143 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι ἄρχοντες εἶπον· Τὰ μὲν ἀναγνωσθέντα φανερά· ἵνα δὲ μηδὲν ἐλλείψῃ τοῖς δικαίως κριθῆναι ὀφείλουσιν, ἀναγινωσκέσθω τὰ ἐν Ἐφέσῳ ἐν τελευταίοις περὶ Ἶβα τοῦ εὐλαβεστάτου πραχθέντα. Ῥω ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω

144 Πασκασῖνος καὶ Λουκίνσιος καὶ Ἰουλιανὸς οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι καὶ Βονιφάτιος πρεσβύτερος τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου διὰ Πασκασίνου εἶπον· Σύνοδος οὐ δύναται ἐμφέρεσθαι ἐν ᾗ τὰ ἀθέμιτα πταίσματα ἐκεῖνα ἀνεγνώσθησαν, καὶ διὰ τοῦτο περιττὰ φαίνεται πρὸς ἀνάγνωσιν τὰ ἐκεῖ πεπραγμένα. εἰ μὲν οὖν καὶ ἀπὸ τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἀποστολικοῦ ἐπισκόπου τῆς πόλεως Ῥώμης πάντα τὰ ἐκεῖ πεπραγμένα μάταιά ἐστιν, δῆλόν ἐστιν ὡς καὶ ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας ἔξω τούτων ἐστίν, ὄντινα μετὰ ταῦτα ὁ μακαριώτατος ἐπίσκοπος ἐν τῇ ἰδίαι κοινωνίαι ὑπεδέξατο. καὶ γὰρ ἀναγκαῖόν ἐστιν ἵνα ἔτι αὐτοῦ τοῦ γαληνοτάτου καὶ Χριστιανικωτάτου βασιλέως ἐπιτύχωμεν, ὥστε ἐκείνην τὴν σύνοδον ἱερῷ ἰδίωι νόμωι μήτε ὀνομάζεσθαι προστάξαι.

145 Ἀνατόλιος ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως [νέας] Ῥώμης εἶπεν· Αὐτόθεν τὴν ἀνατροπὴν ἔσχεν τὰ κατὰ Ἔφεσον πρώην πεπραγμένα, ἀφ' οὗ μάλιστα μετὰ ταῦτα καλλίστην καὶ τῶι θεῶι φίλην ἔσχηκεν τὴν διόρθωσιν. τοιγαροῦν καταψηφίζομαι μηδὲν τῶν ἐν ἐκείνηι τῇι λεγομένηι συνόδωι πεπραγμένων κρατεῖν πλὴν τοῦ κατὰ τὴν μεγίστην Ἀντιόχειαν ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Μαξίμου, ἐπειδήπερ καὶ ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ῥώμης Λέων εἰς κοινωνίαν αὐτὸν δεξάμενος ἄρχειν τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας ἐδικαίωσεν. ὥιτινι τύπωι ἀκολουθῶν αὐτός τε συνήινεσα καὶ πᾶσα ἡ παροῦσα ἁγία σύνοδος, δεόμεθα δὲ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως ὥστε καὶ εὐσεβεῖ νόμωι θεσπίσαι μήτε σύνοδον ἐκείνην τὴν μετὰ τὴν πρώτην γενομένην ἐν Ἐφέσῳ ὀνομάζεσθαι μήτε τι τῶν ἐν αὐτῇι πεπραγμένων κρατεῖν.

146 M VII 260 Ἰουβενάλιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Ὃ παρίσταται περὶ τούτου τῶι εὐσεβεστάτωι ἡμῶν βασιλεῖ, θεσπισάτω τὸ θεοφιλὲς αὐτοῦ κράτος.

147 Θαλάσσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπεν· Τὰ αὐτὰ κἀγὼ φρονῶ τῶι θεοφιλεστάτωι καὶ ὁσιωτάτωι ἐπισκόπωι Ἰουβεναλίωι.

148 Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας Γαλατίας εἶπεν· Σύμφωνα κἀγὼ τῶι ὁσιωτάτωι ἐπισκόπωι Ἰουβεναλίωι περὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως καὶ φρονῶ καὶ λέγω.

149 L IIII 675 Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἐφέσου εἶπεν· Κἀγὼ δοκιμάζω τὰ παρὰ κανόνας γενόμενα ἐν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει ἀνατραπῆναι ἐκτὸς τῶν πραχθέντων κατὰ Δόμνου τοῦ τῆς Ἀντιοχέων ἐπισκόπου διὰ τὸ δεχθῆναι τὴν χειροτονίαν τοῦ γενομένου κανονικῶς θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Μαξίμου ἀντ' αὐτοῦ ἐν τῇ Ἀντιοχέων μητροπόλει παρά τε τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος καὶ τῆς παρούσης ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου.

150 Πέτρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κορίνθου εἶπεν· Οὔτε ἀφειλόμην αὐτὸν τῆς ἱερωσύνης, ἐπειδὴ μήτε ἐκοινώνησα τῇι συνόδωι τῇι κατ' Ἔφεσον, καὶ ἕπομαι τῇι καταθέσει τῶν ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας καὶ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀνατολίου.

M, B [= abo], Φ

4 ἐλλείψει B^{bo} 5 ῥωμαῖον B^{o} 9 τὰ om. B^{b} καὶ om. B^{o} 12/13 ὄντινα—ἐστιν om. B 13 ἔτι MΦ ἐπὶ B^{ab} ἐπὶ τοῦ B^{o} 14 προστάξοι B^{ao} προστάξει B^{b} 15 καὶ ἀνατόλιοσ M νέασ $MB\Phi^{c}$ om. Φ^{ar} 16 ἔσχον B μετὰ om. Φ 17 τῶι om. B^{ao} καταφίξομαι M κατασοφίζομαι B 21 τόπωι B^{b} 22 δὲ om. Φ 23 πρώτην $B^{a}\Phi$ πρώην MB^{bo} 24 τι om. B^{o} 26 εὐσεβεῖ B 29 Γαλατίας om. B^{o} συμφωνῶ B^{b} 39 ἔσομαι M 40 ὁσιωτάτου B^{o}

151 Διογένης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπεν· Συναινῶ κἀγὼ τοῖς ὁσιωτάτοις ἀρχιεπισκόποις.

152 Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σεβαστείας εἶπεν· Ὁμογνωμόνως τῶι θεοφιλεστάτωι καὶ ἁγιωτάτωι ἐπισκόπωι Ἰουβεναλίωι ψηφίζομαι κἀγὼ τῆι αὐθεντίαι τὸ πᾶν ἀποδοὺς τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως.

153 Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Βόστρων εἶπεν· Κἀγὼ συντίθεμαι τοῖς παρὰ τῶν πατέρων λαληθεῖσιν.

154 Θεόδωρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Δαμασκοῦ εἶπεν· Κἀγὼ συναινῶ πᾶσι τοῖς παρὰ τῶν πατέρων δικαίως καὶ ὁσίως τυπωθεῖσιν.

155 Κριτωνιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος ⟨Ἀφροδισιάδος εἶπεν· Κἀγὼ συντίθεμαι τοῖς παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τυπωθεῖσι.

156 Ῥωμανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος⟩ Μύρων Λυκίας εἶπεν· Πάντα τὰ παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων τυπούμενα περὶ τῆς λεγομένης συνόδου, οὐκ οὔσης δέ, καὶ ἡμεῖς προθύμως δεχόμεθα.

157 Εὐνόμιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας εἶπεν· Ὅπερ δόξει τῆι ἁγίαι M VII 261
συνόδωι περὶ τῶν πραχθέντων ἐν Ἐφέσωι, τοῦτο κἀμοὶ ἀρέσκει.

158 Κεκρόπιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σεβαστοπόλεως εἶπεν· Σύνοδον ἐκείνην οὐκ ὀφείλομεν λέγειν.

159 Πάντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Πάντες τὰ αὐτὰ λέγομεν.

160 Μηκέτι τοίνυν ἀναγνωσθέντων τῶν ἐν Ἐφέσωι πραχθέντων τὸ πρότερον οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Τὸ παριστάμενον αὐτῆι περὶ Ἴβα τοῦ εὐλαβεστάτου ἡ ἁγία σύνοδος διδαξάτω. Ῥω ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω

161 Πασκασῖνος καὶ Λουκίνσιος οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι καὶ Βονιφάτιος πρεσβύτερος ἐπέχοντες τὸν τόπον τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου διὰ Πασκασίνου εἶπον· Ἀναγνωσθέντων τῶν χαρτῶν ἔγνωμεν ἀπὸ μὲν ἀποφάσεως τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων Ἴβαν τὸν εὐλαβεστάτον ἀνεύθυνον ἀποδεδεῖχθαι· ἀναγνωσθείσης γὰρ τῆς ἐπιστολῆς αὐτοῦ ἐπέγνωμεν αὐτὸν ὑπάρχειν ὀρθόδοξον. καὶ διὰ τοῦτο δογματίζομεν καὶ τὴν τιμὴν τῆς ἐπισκοπῆς καὶ τὴν ἐκκλησίαν, ἀφ' ἧς ἀδίκως καὶ ἀπὼν ἐξεβλήθη, ἀνανεωθῆναι. περὶ τοῦ ἁγιωτάτου τοίνυν ἐπισκόπου ⟨Νόννου⟩ τοῦ πρὸ βραχέος ἀντ' αὐτοῦ γεγονότος τῆς δοκιμασίας ἐστὶ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας τί περὶ τούτου χρὴ τυπῶσαι.

162 Ἀνατόλιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως [νέας] Ῥώμης εἶπεν· L IIII 678
Ἡ τῶν δικασάντων θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων πίστις καὶ ἀνάγνωσις πάντων τῶν

---

23 — p. 43, 24 adfert Vigilius Coll. Auell. 83, 238—254. 24—26. 33—p. 40, 2 t. IIII 2 p. 158

25—28 ipsa legatorum uerba uidetur afferre Facundus 5, 1 p. 709 cf. 2 p. 712: *cognouimus ex sententia reuerentissimorum episcoporum Ibam reuerentissimum episcopum innoxium demonstratum. lecta enim eius epistula cognouimus eum esse orthodoxum et ob hoc decernimus et honorem ei episcopatus et ecclesiam de qua iniuste et absens expulsus est, instaurari*

M, B [= abo], Φ

2 ἀρχιεπίσκοποσ Bo 3 ὁ εὐλαβέστατοσ om. Bo 5 ἀποδοὺσ MΦ ἐπιδοὺσ Bab διδοὺσ Bo βασιλέωσ MΦ βασιλέωσ ἡμῶν Bao ἡμῶν βασιλέωσ Bb 6 συναινῶ πᾶσι Ba 7 δικαίωσ καὶ ὁσίωσ τυπωθεῖσιν Ba 8 συντίθεμαι Ba πᾶσι om. Ba 9 δικαίωσ—τυπωθεῖσιν] λαληθεῖσιν Ba 10 κρητωνιανὸσ M 10—12 Ἀφροδισιάδοσ—ἐπίσκοποσ editores Romani et Φ om. MB 11 ἁγίων om. Φac 12 τῆσ λυκίασ Bb 13 εὐλαβεστάτων Bo 17 σεβαστουπόλεωσ Bb 20 τὸ πρότερον πραχθέντων B πραχθέντων Φ 21 αὐτῆι MΦr om. BΦac 22 εὐλαβεστάτου ἐπίσκοπον Bo ῥωμαῖον Bo 21/28 *honore* [*honorem* siue *honorem ei* singuli codd.] *episcopatus* Φ τὴν τιμὴν τοῦ ἐπισκόπου MB 28 *ecclesiae* Φr *ecclesia* Φac *ecclesiam* unus codex *renouandum* Φ ἀναγνωσθῆναι Bo 29 Νόννου Φ om. MB βραχέωσ MBo 31 τετυπῶσθαι Bo 32 ἀρχιεπίσκοποσ Bo νέας om. Φ praeter unum codicem 33 πάντων om. Φac

παρακολουθησάντων ἀνεύθυνον δείκνυσιν Ἴβαν τὸν εὐλαβέστατον τῶν ἐπενεχθέντων αὐτῶι κατηγορημάτων. ὅθεν πᾶσαν ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀποδύομαι περὶ αὐτοῦ ὑπόνοιαν, ἐπειδὴ συντίθεται καὶ ὑπογράφει τῶι τε νῦν δοθέντι περὶ τῆς πίστεως ὅρωι παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου καὶ τῆι ἐπιστολῆι τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥωμαίων Λέοντος, καὶ ἄξιον αὐτὸν κρίνω τῆς ἐπισκοπῆς καὶ ἔχεσθαι τῆς φροντίδος τῆς ἐν ἧι πρότερον ἐτύγχα-
M VII 264 νεν ἐκκλησίας. περὶ δὲ Νόννου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τύπον δώσει ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων Μάξιμος.

163 Μάξιμος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων πόλεως εἶπεν· Ἀπὸ τῶν ἀρτίως ἀναγνωσθέντων δῆλον κατέστη ὡς ὁ εὐλαβέστατος Ἴβας ἀθῶιός ἐστι πάντων τῶν ἐπενεχθέντων αὐτῶι, καὶ ἐκ τοῦ ἀναγνωσθέντος δὲ ἀντιγράφου τῆς ἐπιστολῆς τοῦ προκομισθέντος παρὰ τοῦ ἀντιδίκου αὐτοῦ ὀρθόδοξος ὤφθη αὐτοῦ ἡ ὑπαγορία. ὅθεν κἀγὼ ψηφίζομαι ἀπολαβεῖν αὐτὸν τήν τε ἀξίαν τῆς ἐπισκοπῆς καὶ τὴν οἰκείαν πόλιν, καθὼς καὶ τοῖς ἁγιωτάτοις ἀρχιεπισκόποις συνέδοξεν τοῖς τε ἐπέχουσι τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος καὶ τῶι τῆς βασιλευούσης ὁσιωτάτωι ἀρχιεπισκόπωι Ἀνατολίωι, δηλαδὴ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Νόννου τοῦ ἀντ' αὐτοῦ γενομένου μένοντος ἐν τῆι αὐτῆι ἀξίαι τῆς ἐπισκοπῆς ἐπὶ τῶι περὶ αὐτοῦ δοκιμάσαι με μετὰ τῶν τῆς διοικήσεως θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων.

164 Ἰουβενάλιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Τοὺς ἐπιστρέφοντας ἡ θεία γραφὴ κελεύει δεχθῆναι, δι' ὃ καὶ τοὺς ἀπὸ αἱρετικῶν δεχόμεθα. ὅθεν συνορῶ τὸν εὐλαβέστατον Ἴβαν φιλανθρωπίας τυχεῖν τῶι καὶ γέροντα εἶναι ἐπὶ τῶι ἔχεσθαι αὐτὸν τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος ὀρθόδοξον ὄντα.

165 Θαλάσσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπεν· Τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων Φωτίου καὶ Εὐσταθίου δοκιμασάντων τὰ κατὰ τὸν εὐλαβέστατον Ἴβαν καὶ μὴ κατακρινάντων αὐτὸν τῆι αὐτῶν ὑπολήψει τιθέμενος κἀγὼ βούλομαι αὐτὸν ἔχεσθαι τῆς ἱερωσύνης κατὰ τὸ δόξαν τοῖς ἁγιωτάτοις προέδροις διὰ τὸ μάλιστα ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν ὑποσχέσθαι αὐτὸν ἀναθεματίσαι ἐκεῖνα ἅπερ οἱ κατήγοροι κατ' αὐτοῦ ἐγγράφως κατέθεντο.

166 Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας Γαλατίας εἶπεν· Ἡ ἀνάγνωσις τοῦ ὅρου τοῦ ἐκφωνηθέντος ἐν Τύρωι παρὰ τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων Φωτίου καὶ Εὐσταθίου ἐδίδαξεν ὡς ὁ εὐλαβέστατος Ἴβας ἐν ἐκείνωι τῶι κριτηρίωι ἀνεθεμάτισε Νεστόριον καὶ τὰ
M VII 265 ἀσεβῆ αὐτοῦ δόγματα καὶ τοῖς ὀρθοῖς συνέθετο δόγμασι. δι' ὃ καὶ οἱ προρρηθέντες εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι τὴν πληροφορίαν ταύτην δεξάμενοι τὸ δεῖν αὐτὸν ἔχειν τὴν ἐπισκοπὴν ἐδοκίμασαν. καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος τοίνυν τὸν αὐτὸν θεοσεβέστατον Ἴβαν ἀναθεματίζοντα Νεστόριον καὶ τὰ ἀσεβῆ αὐτοῦ δόγματα ἔχεσθαι βούλομαι τῆς ἀρχιερωσύνης.

167 Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἐφέσου εἶπεν· Τὸν εὐλαβέστατον Ἴβαν
L IIII 679 ἀναθεματίζοντα Νεστόριον καὶ Εὐτυχέα καὶ τὰ ἀσεβῆ αὐτῶν δόγματα κἀγὼ ψηφίζομαι καθὼς καὶ οἱ ἅγιοι πατέρες, εἶναι ἐν τῆι τάξει τῆς ἐπισκοπῆς.

---

162 Fac. 5, 3 p. 713 *sententia . . . Anatolii . . . quam super . . . Ibae causa in octaua sessione protulit*, secuntur p. 39, 33—7. 8—10. 13—16. 23—27 adfert Vigilius t. IIII 2 p. 158. 159. 160

M, B [= abo], Φ

3 τε MBΦ^{a} om. Φ^{cr} τεθέντι B^{o} 6 ἐκκλησία B^{b} Fac. 7 ἐπίσκοπος om. B^{o} 8 ἐπίσκοπος om. B^{o} 9 εὐλαβέστατος ἐπίσκοποσ B ἀπὸ πάντων B^{o} 10 ἐπαχθέντων B^{ab} 13 τε ΦM om. B 14 ὁσιωτάτου M τε [om. B^{bo}] ἁγιωτάτου B 16 τῆι αὐτῆι MBΦ^{r} *propria* Φ^{ac} αὐτοῦ MB *eius ordinatione* Φ 19 κελεύσει B^{ab} δοθῆναι B^{o} 21 τοῦ om. B^{o} 24 συντιθέμενοσ B^{o} 25 τὰ δόξαντα B^{o} 26 ἀναθεματίζειν M 28 Γαλατίας om. Φ 32 ἔχειν αὐτὸν B 34 ἀναθεματίζοντεσ B^{b} 37 ἀναθεματίζοντεσ B^{b} καὶ τὰ αὐτοῦ ἀσεβῆ δόγματα καὶ εὐτυχέα B^{o} 38 ὡσ B^{o}

168 Διογένης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπεν· Τὸν ὅρον τὸν ἐκφωνηθέντα παρὰ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων Φωτίου καὶ Εὐσταθίου περὶ τοῦ θεοφιλεστάτου Ἴβα κρατεῖν ἐδικαίωσα τῶι μάλιστα καὶ τοὺς κατηγόρους τοὺς ἐγκειμένους συναινέσαι διὰ τῆς οἰκείας ὑπογραφῆς τῶι αὐτῶι ἐκτεθέντι ὅρωι καὶ νῦν ἀναγνωσθέντι ἐπὶ τῆς ἁγίας ταύτης καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου.

169 Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Βόστρων εἶπεν· Συντίθεμαι κἀγὼ τοῖς καλῶς δόξασι τῆι ἁγίαι συνόδωι περὶ Ἴβα τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου.

170 Θεόδωρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Δαμασκοῦ εἶπεν· Τοῖς ἀκολούθως καὶ κανονικῶς παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ὁρισθεῖσιν ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ θεοφιλεστάτου Ἴβα κἀγὼ συντίθεμαι.

171 Μελέτιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Λαρίσσης ἐπέχων τὸν τόπον Δόμνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀπαμείας Συρίας εἶπεν· Συντίθεμαι κἀγὼ τοῖς ὁρισθεῖσι καλῶς παρὰ τῶν ἁγίων καὶ ὁσίων πατέρων περὶ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἴβα.

172 Ῥωμανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Μύρων τῆς Λυκίας εἶπεν· Ὡς ἡ τῶν ἀναγνωσθέντων ἔπεισεν ἡμᾶς πίστις, ἐγκρίνω κἀγὼ τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἴβαν ἔχεσθαι τῆς ἱερωσύνης, καθὼς καὶ οἱ ἁγιώτατοι ἀρχιεπίσκοποι ἐψηφίσαντο, δηλονότι ἀναθεματίζοντα Νεστόριον καὶ Εὐτυχέα καὶ τὰ ἀσεβῆ αὐτῶν φρονήματα.

173. 174 Εὐνόμιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας καὶ Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σεβαστείας καὶ Σέλευκος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀμασείας καὶ Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Μελιτηνῆς καὶ Πατρίκιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Τυάνων καὶ Πέτρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Γαγγρῶν καὶ Ἀτάρβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Τραπεζοῦντος ἐπέχων καὶ τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου Δωροθέου ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας εἶπον· Ὁ ὅρος τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων Φωτίου καὶ Εὐσταθίου ἀνεύθυνον ἔδειξεν τὸν εὐλαβέστατον Ἴβαν, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ αὐτοῦ ἄρνησις προθυμοτέρους ἡμᾶς περὶ τὸ δέξασθαι αὐτὸν κατέστησεν· φίλον γὰρ ἀεὶ τῶι δεσπότηι Χριστῶι τὸ φιλάνθρωπον. ὅθεν κατὰ τὴν κρίσιν τῶν ἁγιωτάτων προέδρων καὶ πάσης τῆς ἁγίας συνόδου δίκαιον κρίνομεν αὐτὸν καὶ ἡμεῖς ἀπολαβεῖν τὸν βαθμὸν τῆς ἐπισκοπῆς, ἀναθεματίζοντα αὐτὸν δηλονότι Νεστόριον καὶ Εὐτυχέα καὶ τὰ ἀσεβῆ αὐτῶν δόγματα καὶ συντιθέμενον κατὰ πάντα τῆι ἁγίαι ταύτηι συνόδωι. M VII 268

175 Φραγκίων ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Φιλιππουπόλεως καὶ Βασίλειος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Τραιανουπόλεως εἶπον· Τὸν ἐν τῆι κρίσει μὴ παρόντα, ἀλλὰ μήτε

M, B [= abo], Φ

3 *episcopo Iba* Φcr 6 κωνσταντῖνοσ BΦ κωνστάντιοσ M 7 δίξασι M 9 ὡσ ῥιθεῖσι Bb 11 μελίτιοσ M 12 Συρίας om. Φ 13 καὶ ὁσίων Bo 16 ἔχειν τὴν ἱερωσύνην Bb 18 Eunomii interlocutionem post concilium quintum consulto omissam esse in MB demonstraui *Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. XXXII 2 p.* 11; habet Φ *Iam quidem ex his quae relecta sunt, innoxius approbatus est reuerentissimus* [*uenerabilis* Φac] *Ibas. in quibus etenim dicendo male culpare uisus est beatissimum Cyrillum, in postremis recte confessus illa in quibus* [*in quibus* Φcr *quae* Φa] *culpauerat, refutauit. unde et ego anathematizantem cum Nestorium et Eutychen et impia eorum dogmata et consentientem his quae a sanctissimo archiepiscopo Leone scripta sunt, et huic* [Φcr, cf. conc. quintum, *et hac* siue *et hanc* siue *ad hanc et* Φac] *uniuersali synodo dignum esse episcopatu decerno.* ex Φa adfert Vigilius Coll. Auell. 83, 248. 270. 273. t. IIII 2 p. 160, 17—22, ex aliis uersionibus Facundus 5, 1 p. 710. 6, 1 p. 722. 5 p. 738 [usque ad *refutauit*] et concilium quintum I. V 516 = M VIIII 307; denique cf. Iustinianum PG 86, 1085 λέγεται περιέχειν τὴν αὐτὴν [Eunomii] διαλαλιὰν ὅτι ἐν τοῖς ἀνωτέροις τῆς ἐπιστολῆς ὑβρίσας Ἴβας τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον ἐν τοῖς τελευταίοις ἑαυτὸν ἐπανωρθώσατο 19 ἐπίσκοποσ² om. Bb ἀμασίασ M 19/20 κωνστάντιοσ M 20 μελιτινῆσ M 22 θεοδώρου ἐπισκόπου Bb ἐπισκόπου θεοδώρου Bo 23 εὐσεβίου Bo 24 εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Bb 27/29 ἀναθεματίζοντα — συνόδῳ MB om. Φ, sunt reliquiae interlocutionis Eunomii 29 ταύτηι om. Bb 31 τραιανουπόλεωσ Bo

προσκληθέντα κατὰ μηδένα τρόπον βλάπτεσθαι ὑπὸ τῆς ἐξενεχθείσης κατ' αὐτοῦ ψήφου δοκιμάζομεν.

176 Νουνέχιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Λαοδικείας Φρυγίας εἶπεν· Συναινῶ τοῖς
L IIII 682 ὁρισθεῖσι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἐπὶ Ἴβαι τῶι εὐλαβεστάτωι ἐπισκόπωι.

177 Φλωρέντιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σάρδεων Λυδίας εἶπεν· Σύμφημι κἀγὼ τὰ ἴσα τοῖς προλεχθεῖσιν ἐπὶ Ἴβαι τῶι εὐλαβεστάτωι ἐπισκόπωι.

178 Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Δορυλαίου εἶπεν· Τοσούτων ὁσίων πατέρων ἀποδεδωκότων Ἴβαι τῶι εὐλαβεστάτωι τὴν ἐπισκοπὴν κἀγὼ συναινῶ.

179 Πάντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Πάντες τὰ αὐτὰ λέγομεν· Νεστόριον καὶ Εὐτυχέα ἄρτι ἀναθεματίσηι.

180 Ἴβας ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Καὶ ἤδη ἐγγράφως ἀνεθεμάτισα Νεστόριον καὶ τὸ δόγμα αὐτοῦ καὶ νῦν ἀναθεματίζω αὐτὸν μυριάκις. τὸ γὰρ ἅπαξ μετὰ πληρο-
M VII 269 φορίας γενόμενον κἂν μυριάκις γένηται, οὐ λυπεῖ. καὶ ἀνάθεμα καὶ αὐτῶι [Νεστορίωι] καὶ Εὐτυχεῖ καὶ τῶι λέγοντι μίαν φύσιν. καὶ πάντα δὲ τὸν μὴ φρονοῦντα ὡς φρονεῖ ἡ ἁγία σύνοδος αὕτη, ἀναθεματίζω.

181 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι ἄρχοντες εἶπον· Τὰ δικαιώματα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου περὶ Ἴβα τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τὴν ἰδίαν ἰσχὺν ἕξει. Ῥω ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω.

Πρᾶξις ιβ

L IIII 683
M VII 272
1 Ὑπατείας τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου καὶ τοῦ δη-
d. 29. m. Oct. λωθησομένου τῆι πρὸ τεσσάρων Καλανδῶν Νοεμβρίων ἐν Χαλκηδόνι
a. 451 κατὰ κέλευσιν τοῦ θειοτάτου ἡμῶν καὶ εὐσεβεστάτου δεσπότου συνελθόντων ἐν τῆι ἁγιωτάτηι ἐκκλησίαι τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας

τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου στρατηλάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίου Ἀνατολίου

καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἐπάρχου τῶν ἱερῶν πραιτωρίων Παλλαδίου

καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου μαγίστρου τῶν θείων ὀφφικίων Βιγκομάλου

2 συνελθόντων δὲ καὶ

1-3 Πασκασίνου καὶ Λουκινσίου τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων καὶ Βονιφατίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου τῆς πρεσβύτιδος Ῥώμης Λέοντος

4 καὶ Ἀνατολίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης

5 καὶ Μαξίμου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Συρίας

6 καὶ Κυντίλλου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Μακεδονίας ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Θεσσαλονικέων Ἀναστασίου

M, B [= abo], Φ [usque ad 29]

1 παρ' B^o 3 λαοδικίασ MB^b συναινῶ MB *peruidimus* [= συνείδομεν] $Φ^{ac}$ *condefinimus* $Φ^r$ 4 ἐπισκόπωι om. Φ 9/10 *Nestorium modo anathematizet, Eutychen et eius dogma* [*dogmata* $Φ^c$] *modo anathematizet* Φ 10 ἀναθεματίσει B 11 ἐπίσκοπος om. $Φ^{ac}$ 12 τὰ δόγματα $Φ^{ac}$ αὐτοῦ B^o 13/14 καὶ αὐτῶ [αὐτῶ καὶ B^b] νεστορίω MB *ei Nestorio* $Φ^r$ [praetermissum est nomen explicationis causa additum delere] *Nestorio* $Φ^{ac}$ 15 φρονεῖ om. $Φ^r$ 16 ἁγίασ $BΦ^r$ ἁγίασ καὶ ὁσιωτάτησ M *sco et uenerando* $Φ^{ac}$ 17 ῥωμαῖον B^{ao} 19 δωδεκάτη B^{ao} 24—29 *magnificentissimis iudicibus* Φ 26 ὑπάρχου B^o 29 μιγκομάλου M καὶ βιγγομάλου B^b 30—p. 44, 16 om. Φ 30 καὶ om. B^b 32 ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου B^o 36/37 Ἀντιοχείας — ἐπισκόπου om. B^o post 36 omissus est Iuuenalis ep. Hierosolimorum 37 κυντίλου B^a

7 καὶ Θαλασσίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας
8 καὶ Στεφάνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἐφέσου
9 καὶ Λουκιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βύζης ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θράικης Κυριακοῦ
10 καὶ Εὐσεβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀγκύρας Γαλατίας
11 καὶ Διογένους τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου πόλεως Κυζίκου
12 καὶ Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου πόλεως Κορίνθου
13 καὶ Φλωρεντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σάρδεων
14 καὶ Εὐνομίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νικομηδείας
15 καὶ Ἀναστασίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νικαίας
16 καὶ Ἰουλιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Κῶ ἐπέχοντος καὶ αὐτοῦ τὸν τόπον τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβύτιδος Ῥώμης Λέοντος
17 καὶ Ἐλευθερίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Χαλκηδονέων
18 καὶ Βασιλείου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σελευκείας Ἰσαυρίας
19 καὶ Μελιτίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαρίσσης ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀπαμείας Συρίας Δόμνου
20 καὶ Ἀμφιλοχίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σίδης
21 καὶ Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ταρσοῦ
22 καὶ Κύρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀναζαρβοῦ
23 καὶ Κωνσταντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βόστρων
24 καὶ Φωτίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου πόλεως Τύρου
25 καὶ Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου πόλεως Δαμασκοῦ
26 καὶ Στεφάνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἱερᾶς πόλεως
27 καὶ Νόννου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἐδέσσης
28 καὶ Συμεώνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀμίδης
29 καὶ Ἐπιφανίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κωνσταντίας Ὀλυμπίου
30 καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σεβαστείας
31 καὶ Σελεύκου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀμασείας
32 καὶ Κωνσταντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς
33 καὶ Πατρικίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τυάνων
34 καὶ Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Γαγγρῶν
35 καὶ Εὐσταθίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βηρυτοῦ
36 καὶ Ἀπραγμονίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κλαυδιουπόλεως Καλογήρου
37 καὶ Ἀταρβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τραπεζοῦντος ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας Δωροθέου
38 καὶ Φωτεινοῦ ἀρχιδιακόνου ἐπέχοντος τὸν τόπον Θεοκτίστου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Πισινοῦντος
39 καὶ Ῥωμανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας
40 καὶ Κριτωνιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀφροδισιάδος Καρίας
41 καὶ Νουνεχίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαοδικείας Φρυγίας
42 καὶ Μαριανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Συννάδων
43 καὶ Ὀνησιφόρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἰκονίου

M, B [= abo, usque ad 2]
3—p. 44. 16 om. B 14 Ισαυρίασ σελευκείασ M 19 κυρίλλου M 24 ἐδέσησ M
29 ἀμασίασ M 30 μελιτινῆσ M 34 post ἐπισκόπου excidit Τίου 41 κρητωνιανοῦ M

καὶ Περγαμίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Πισιδίας
καὶ Ἐπιφανίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Πέργης
καὶ Ἀττικοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νικοπόλεως Ἠπείρου
καὶ Μαρτυρίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Γορτύνης
καὶ Λουκᾶ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Δυρραχίου
καὶ Βιγιλαντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαρίσσης Θεσσαλίας
καὶ Φραγκίωνος τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Φιλιππουπόλεως
καὶ Σεβαστιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βερόης
καὶ Βασιλείου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τραιανουπόλεως
καὶ Τρύφωνος τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Χίου ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἰωάννου Ῥόδου
καὶ Θεοκτίστου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βεροίας
καὶ Γεροντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σελευκείας Συρίας
καὶ Εὐσεβίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον [τοῦ] Μακαρίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαοδικείας Συρίας
καὶ Εὐσεβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Δορυλαίου
καὶ τῆς λοιπῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ θέσπισμα τοῦ θειοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου ἐν τῇ Χαλκηδονέων πόλει συναθροισθείσης
καὶ καθεσθέντων πάντων πρὸ τῶν καγκέλλων τοῦ ἁγίου θυσιαστηρίου

3 εἰσελθὼν Βασσιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ὁ πρώην γενόμενος ἐπίσκοπος τῆς Ἐφεσίων μητροπόλεως συνόντος αὐτῷ καὶ Κασσιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου εἶπεν· Βίαν παθὼν προσῆλθον τῷ εὐσεβεστάτῳ ἡμῶν βασιλεῖ καὶ ἐδεήθην αὐτοῦ καὶ κατέπεμψεν θεῖον γράμμα πρὸς τὴν ἁγιωτάτην καὶ οἰκουμενικὴν μεγάλην σύνοδον ὥστε
M VII 273 ἀκουσθῆναί με. καὶ ἐπειδὴ πάντα τὰ κινούμενα ἐν τῇ ἁγίαι συνόδωι ἐκέλευσεν ἡ θεία κορυφὴ παρούσης τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεπείας ἐξετασθῆναι, παρακαλῶ τὴν ὑμετέραν ἐξουσίαν καὶ τὴν ἁγίαν σύνοδον ὥστε τὸ θεῖον γράμμα ἀναγνωσθῆναι καὶ ἀκουσθῆναί με καὶ τὰ δίκαιά μοι φυλαχθῆναι.

4 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἀναγινωσκέσθω τὸ θεῖον γράμμα.

Καὶ ἐπιδοθέντος αὐτοῦ Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος μαγιστριανὸς καὶ σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστορίου ἀνέγνω

5 Αὐτοκράτορες Καίσαρες Οὐαλεντινιανὸς καὶ Μαρκιανὸς νικηταὶ τροπαιοῦχοι μέγιστοι ἀεὶ σεβαστοὶ τῇ ἁγίαι συνόδωι τῇ κατὰ θεῖον ἡμῶν θέσπισμα ἐν Χαλκηδόνι συναθροισθείσηι. Βασσιανὸς ὁ εὐλαβέστατος πολλὰ ἄτοπα ὑπομεμενηκὼς ἄτινα ταῖς αὐτοῦ δεήσεσι ταῖς τῶιδε τῶι θείωι ἡμῶν γράμματι ὑποτεταγμέναις περιέχεται, ἠξίωσεν παρὰ τῇ ὑμετέραι ἁγιωσύνηι ταῦτα γυμνασθῆναι. θεληςάτω τοίνυν ἡ ὑμετέρα εὐλάβεια δεξαμένη ταῦτα ἡμῶν τὰ θεῖα γράμματα ζητῆσαι τὰ τοῦ πράγματος καὶ τύπον δοῦναι τὸν ὑμῖν παριστάμενον.

6
L IIII 686 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Καὶ αἱ ὑποτεταγμέναι δεήσεις ἀναγινωσκέσθωσαν.

Ὁ αὐτὸς ἀνέγνω

M, B [= abo, inde a 17], Φ [inde a 17]

13 ἰσαυρίας M 14 τοῦ deleni 15 λαοδικίας M 17 λοιπῆς om. Φ 17/18 κατὰ — δεσπότου] *ex diuali decreto* Φ 18 χαλκηδέων M χαλκιδονίων Bᵒ 19 πάντων om. Bᵒ καγκέλων MBᵃ καγγέλων Bᵒ 21 συνόντων Bᵇᵒ *Cassiano* Φ βασσιανοῦ MBᵇ *diuerunt* Φʳ 22 εὐλαβεστάτῳ Bᵇ 23 οἰκουμενικὴν μεγάλην MBᵃᵒ μεγάλην καὶ οἰκουμενικὴν Bᵇ οἰκουμενικην Φ 24 τὰ om. M κινούμενα MΦ γινόμενα B 26/27 καὶ — με om. Φ 28 μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι Bᵒ 32 μέγιστοι — σεβαστοὶ om. B 33 συναθροισθείσησ Bᵇ 38 αἱ om. Bᵇ

Τοῖς γῆς καὶ θαλάσσης καὶ παντὸς ἀνθρώπων ἔθνους καὶ γένους δεσπόταις Φλαουίοις Οὐαλεντινιανῶι καὶ Μαρκιανῶι τοῖς αἰωνίοις αὐγούστοις δέησις καὶ ἱκεσία παρὰ Βασσιανοῦ ταπεινοῦ καὶ ἐλαχίστου ἐπισκόπου. Πᾶσα ἡ σωτηρία τῶν βιαζομένων μετὰ τὸν θεὸν ἡ ὑμετέρα γαληνότης ὑπάρχει, ἐξαιρέτως δὲ τῶν ἱερέων τοῦ Χριστοῦ. δι' ὃ κἀγὼ ἐπὶ τάσδε τὰς ἱκεσίας ἐλήλυθα προκυλινδούμενος τοῖς ὑμετέροις ἴχνεσιν ἐν τούτοις με κατελεηθῆναι. τὰ γὰρ εἰς ἐμὲ τολμηθέντα δακρύων καὶ στεναγμῶν ἀνάμεστα ὑπάρχει καὶ ἀδιήγητα· ἀλλ' ἵνα διὰ συντομίας ἀναδιδάξω τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν, τινὲς τῶν ἐν τῶι τάγματι τῆς ἱερατείας καὶ ἄλλων τινῶν τυγχανόντων δεινὰ καὶ ἀπηγορευμένα τοῖς νόμοις εἰς ἐμέ, ὡς εἴρηται, τετολμήκασι ⟨καὶ⟩ τοιαῦτα οἷα οὔτε ὑπὸ βαρβάρων τετόλμηταί ποτε. περιφρονήσαντες γὰρ τὸν φόβον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν τῶν ἀχράντων μυστηρίων δύναμιν, ἥντινα ἐκ τῶν ἐλέωι θεοῦ ταπεινῶν χειρῶν μου ἐδέξαντο, μετὰ τὸ τὴν τῶν ἀχράντων μυστηρίων τελέσαι ἡμᾶς λειτουργίαν παρ' αὐτὰ χειρωσάμενοί με ἁρπάσαντες ἀπὸ τῆς ἁγίας ἐκκλησίας πληγαῖς ἠικίζοντό με ἄγοντες καὶ φέροντες ἐν τῆι ἀγορᾶι· ποτὲ δὲ καὶ ἐγκατάκλειστον ποιοῦντες ξίφει με κατέβαλλον. ἐν τούτοις M VII 276
τοίνυν εἰς αὐτὸ τὸ ζῆν κινδυνεύοντός μου μανιῶντες ἐνθρονίζουσιν ἁρπάσαντες τὸ περιβόλαιον τῆς ἐμῆς ἱερωσύνης ἕνα τινὰ καὶ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν τῶν τολμησάντων τὰ εἰς ἐμὲ γεγενημένα ἀτοπήματα εἰς τὸν τόπον τὸν ἐμόν. καὶ λοιπὸν καὶ ὅσαπερ ὑπῆρχέν μοι πράγματα ἔν τε κινητοῖς καὶ ἀκινήτοις, ἀφείλοντο καὶ ὡς ἠβουλήθησαν, εἰς ἑαυτοὺς κατεμερίσαντο, πολλοὺς δὲ καὶ τῶν διαφερόντων μοι ἀνθρώπων θανάτωι [καὶ] πληγαῖς διαφόροις κατέβαλον, ὥστε καὶ τὰ λείψανα πρὸ τῶν θυρῶν τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας τινὲς ἀπέθεντο. ἐπεὶ οὖν ἐν οὐδενί, τοῦ θεοῦ μοι μαρτυροῦντος, καὶ ἀνθρώπων δὲ δυνατῶν καὶ εὐλαβῶν, παραίτιος ἐγενόμην ἐπὶ τούτοις τοῖς εἰρημένοις καὶ τολμηθεῖσι παρ' αὐτῶν εἰς ἐμέ, δέομαι τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας καὶ προκυλινδοῦμαι τῶν θείων ὑμῶν καὶ ἀχράντων ἰχνῶν ὅπως θεσπίσαι καταξιώσηι τὸ ὑμῶν οὐράνιον κράτος διὰ θείας ὑμῶν ὑποσημειώσεως καταπεμπομένης πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον διάγνωσιν συγκροτηθῆναι μεταξὺ ἐμοῦ τε τοῦ ἐλεεινοῦ καὶ αὐτῶν τῶν ταῦτα εἰς ἐμὲ διαπραξαμένων καὶ λεγόντων ἔχειν τι πρὸς ἐμέ. θεσπίσαι δὲ καὶ τοῦτο ἱκετεύω τὴν ὑμετέραν θειότητα ὥστε μὴ ἐξεῖναί τινι ἐπαγαγεῖν μοι μεθοδείαν, ἄχρις ἂν πέρατος ἀξιωθῆι τὰ μεταξὺ ἐμοῦ τε καὶ τῶν ἐμῶν διαδίκων πραττόμενα, ἐπειδὴ ἔθος αὐτοῖς ἐστι ποιεῖν τοῦτο πρὸς τὸ μὴ περιγενέσθαι με αὐτῶν, καὶ τὰ παρ' αὐτῶν ἐπιφερόμενά μοι καὶ παρ' ἐμοῦ λεγόμενα ἐπὶ τῶν ἀρχιερέων ἐν τῆι ἁγίαι συνόδωι ἐπὶ τὰς θείας ὑμῶν ἀκοὰς ἀναγαγεῖν, δοθῆναι δὲ ἡμῖν τὸν ὀφείλοντα τὰ παρ' αὐτῶν ἐπικριθέντα εἰς πέρας ἀγαγεῖν. καὶ τούτου τυχὼν τὰς συνήθεις εὐχὰς τῶι θεῶι ἀναπέμψω ὑπὲρ τοῦ αἰωνίου ὑμῶν κράτους διὰ παντός.

8 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Λεγέτω Βασσιανὸς ὁ εὐλαβέστατος τὰς προ- L IIII 687
σηγορίας τῶν παρ' αὐτοῦ αἰτιαθέντων.

9 Βασσιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Πολλοί μέν εἰσιν, ὁ δὲ ἀρχηγὸς τῶν γεγενημένων αὐτός ἐστιν ὁ ἄρτι ἐπίσκοπος Στέφανος· οὗτος γὰρ καὶ τὸν θρόνον μου

M, B [= abo], Φ

1 τῆσ Bb 1/2 *Flauiis* Φ φλαυούιοσ M φλαυουίω Bab φλαβίω Ba corr., Bo 2 ουαλεντιανῶ Bbo 3 τῶν βιαζομένων MΦ om. B 4 ἡ μετὰ θν ἡ Bo 5 ἐπὶ τάσδε BΦ ἐπιστὰσ τάσδε M δεήσεισ Bb ἡμετέροισ Bb 5/6 ἐν τούτοις om. Φ 6 γὰρ MB *uero* Φ 9 ὡσ εἴρηται MBΦac om. Φr καὶ Φ om. MB 10 καταφρονήσαντεσ M γὰρ om. Φac τῶν φόβων M τοῦ φόβου Bo 11 χειρῶν om. Bo 12 *postquam enim* Φac τὸ om. Bo 13 με²] μοι Bb 14 ἐγκατακλείειν Bo κατέβαλον Bb 17 καὶ ὅσαπερ] ὅσα καὶ Bo 18 ἠκολούθησαν Bb 19 καὶ² om. Φ 23. 24. 25 ἡμῶν Bo 26 ἐμοῦ M αὐτοῦ B διαπραξαμένων εἰς ἐμὲ Bb 28 ἐπάγειν Bo μεθοδίαν MBb ἀξιωθῆναι B 29 ἐμῶν om. Φr διακόνων Ba ἐπειδὴ Bb *quoniam* Φac ἐπειδὴ γὰρ MBao *quoniam uero* Φr 30 με] μετ' M ἐπὶ] ἀπὸ Bb 33 αἰωνίου om. Φ 34 ὁ βασιανὸσ ὁ Bo 35 ἐπίσκοπος om. Φ

κατέχει καὶ τὰ πράγματα. καὶ παρακαλῶ πάντα δοκιμασθῆναι. ἀναγκαιοτέρα ἐστὶν ἡ ἱερωσύνη τῶν κτημάτων. ζητηθῆι ἐάν τί ποτε ἡμάρτηκα· δοκιμάσουσιν οἱ πατέρες ἡμῶν καὶ ὡς θέλουσιν, ὁρίσουσιν.

10 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἀποκρινάσθω πρὸς ταῦτα Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος.

11 Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Εἰσὶν ἐνταῦθα οἱ ἐπίσκοποι τῆς Ἀσιανῆς διοικήσεως, καὶ ἔλθωσιν καὶ συνιστάμεθα ἑαυτοῖς· ἔστιν ὁ ἐπίσκοπος Μαγνησίας
M VII 277 Λεόντιος, Μαιόνιος ἐπίσκοπος Νύσσης, Προτέριος ἐπίσκοπος Μυρίνης καὶ λοιποὶ οἱ ὄντες ἐνταῦθα.

12 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Τέως ἀπόκριναι αὐτός.

13 Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἐφέσου εἶπεν· Οὗτος οὔτε ἐχειροτονήθη ἐν τῆι Ἐφέσωι, ἀλλὰ σχολαζούσης τῆς ἁγίας ἐκκλησίας συναγαγὼν ὄχλον ἄτακτον μετὰ ξιφῶν καὶ ἄλλων τινῶν ἐραναρίων ἐπεισῆλθεν καὶ ἐκαθέσθη ἑαυτῶι. εἰ τοῦτον ἐγκρίνει ἡ ὑμετέρα μεγαλοπρέπεια εἶναι ἐπίσκοπον, ἄλλος λόγος ἐστίν. τούτου ἐξεωθέντος κατὰ κανόνας καὶ ῥιφέντος ἀξίως ἐμὲ τεσσαράκοντα ἐπισκόπων τῆς Ἀσίας ψήφωι καὶ τῶν λαμπροτάτων καὶ τῶν λογάδων καὶ τοῦ εὐλαβεστάτου παντὸς κλήρου καὶ τῆς πόλεως πάσης ἐχειροτόνησαν. σήμερον γὰρ πεντήκοντα ἔτη ἔχω ἐν τῶι κλήρωι Ἐφέσου.

14 Βασσιανὸς ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν· Μὴ περίτρεχέ με· ἐγὼ καὶ κανονικῶς ἐγενόμην καὶ δεικνύω τοῦτο. παρά τινος οὐ καθηιρέθην οὔτε κατηγορήθην παρά τινος οὔτε κατεγνώσθην παρά τινος, ἀλλ' ἐγὼ ἐκ νέας ἡλικίας ἔζων τοῖς πτωχοῖς καὶ πτωχεῖον ἐποίησα καὶ ἔθηκα εἰς αὐτὸ ἑβδομήκοντα κραββάτια καὶ πάντας τοὺς νοσοῦντας καὶ τετραυματισμένους ἐξένιζον. Μέμνων δὲ ὁ γενόμενος ἐπίσκοπος Ἐφέσου φθονήσας τούτοις, ἐπειδὴ ἠγαπώμην παρὰ πάντων, πάντα ἐποίησεν ἐπὶ τῶι ἐκβληθῆναί με τῆς πόλεως καὶ ἐπέβαλεν τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τῶι χειροτονῆσαί με ἐπίσκοπον Εὐάζων καὶ τοῦτο ἐποίησεν, ἐγὼ δὲ οὐ κατεδεχόμην. ἀλλὰ ἀπὸ ὥρας τρίτης ἕως ἕκτης ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου πληγαῖς με ἀνήλισκεν καὶ τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον ἐγεμίσθη αἱμάτων καὶ τὸ θυσιαστήριον. τούτου δὲ οὕτως γεγονότος ἐγὼ ἔμεινα οὕτως, μήτε εἰς τὴν πόλιν ἀπελθὼν μήτε ὅλως ἐπικοινωνήσας τῆι ἐκκλησίαι ἐκείνηι εἰς ἣν ὠνομάσθην, μήτε ὅλως αὐτὴν τὴν πόλιν εἰδώς· ἔμεινα δὲ οὕτως. καὶ συνέβη τὸν αὐτὸν Μέμνονα τέλει τοῦ βίου χρήσασθαι. μετὰ ταῦτα ἐχειροτονήθη Βασίλειος· οὗτος δὲ μετακαλεσάμενος τὴν σύνοδον τῆς ἐπαρχίας καὶ μαθὼν παρ' αὐτῶν τὴν βίαν ἣν ἔπαθον ὅτι σκευὴ ἦν, ἐχειροτόνησεν ἐν τῆι πόλει ἐκείνηι ἄλλον ἐπίσκοπον, ἐμοὶ δὲ ἀπέδωκεν τὴν κοινωνίαν καὶ τὸν τόπον τῆς ἐπισκοπῆς. συνέβη δὲ τοῦτον πάλιν τέλει τοῦ βίου χρήσασθαι, ἐμὲ δὲ μετὰ πολλῆς ἀνάγκης καὶ βίας ἐνθρονίζουσιν εἰς τὴν αὐτὴν πόλιν Ἔφεσον ὁ λαὸς καὶ ὁ κλῆρος καὶ οἱ ἐπίσκοποι, ὧν ὁ εἷς Ὀλύμπιος ὁ ἐπίσκοπος ἐνταῦθά ἐστιν. γνοὺς δὲ ταῦτα ὁ εὐσεβέστατος ἡμῶν
M VII 280 βασιλεὺς εὐθὺς τοῦτο αὐτὸ ἐβεβαίωσεν καὶ εὐθέως διὰ ὑπομνηστικοῦ ἐδήλωσεν ἐν φανερῶι
L IIII 690 βεβαιῶν τὴν ἐπισκοπήν. μετὰ ταῦτα ἀπέστειλεν σάκραν πάλιν διὰ Εὐσταθίου τοῦ σελεντιαρίου βεβαιοῦσαν τὴν ἐπισκοπήν. ἦλθα δὲ ἐν τῆι βασιλευούσηι Κωνσταν-

---

M, B [= abo], Φ

1 δοκιμασθῆναι πάντα B^b 6 ὁ εὐλαβέστατος om. B^o ἀπεκρίνατο B 7 καὶ¹ om. B^o 8 λέοντος M μυρίνης B^o μυρρίνης B^{ab} σμύρνης MΦ 10 ἀπόκρινε B^b 14 κρίνει B^o ἑαυτῶ M *sibi* Φ ἐν αὐτῆ B cf. Euseb. KG 3 p. 172 15 ἐπισκόπων Φ ἐπίσκοποι MB 16 τοῦ om. M 17 τῆσ πόλεωσ MB^{ao}Φ τῶν λοιπῶν πάντων τῆσ πόλεωσ B^b 19 ὁ εὐλαβέστατοσ ἐπίσκοποσ B^a Φ κανονικὸσ MB 20 παρά — τινος² om. B 21 ἐγὼ MΦ om. B *μιχι* Φ ζῶν MB τοῖσ πολλοῖσ καὶ πτωχοῖσ B^o 22 κραββάττια M 25 τὸ M με om. B^o 27 πληγαῖς om. B ἐγομώθη M 28 εἰς τὴν — μήτε³ om. B^o 28/29 ὅλως — ὅλως om. B 30 ἔμεινε B^o 32 καὶ μαθὼν καὶ B^b συσκευὴ edd. Romani in mg. 35 εἰς τὴν om. M 36 ἡμῶν om. B^o 37 αὐτὸσ B^o 38 πάλιν om. $Φ^{ac}$ ante βεβαιοῦσαν coll. $Φ^r$ 39 σελεριαντίου B^o ἦλθον B

τινουπόλει καὶ λαβόμενος ἡμᾶς ὁ αὐτὸς δεσπότης ἐμέ τε καὶ τὸν γενόμενον τῆς αὐτῆς βασιλευούσης πόλεως ἐπίσκοπον Πρόκλον φίλους ἡμᾶς ἐποίησεν καὶ ἐκοινώνησα μετ' αὐτοῦ καὶ μετὰ πάντων τῶν κατὰ καιρὸν εὑρεθέντων ἐπισκόπων. καὶ συνοδικὰ ποιήσας ὁ αὐτὸς ὁσιώτατος Πρόκλος ἀπέστειλεν καὶ τῇι πόλει καὶ τοῖς ἐπισκόποις καὶ τοῖς κληρικοῖς. ἔμεινα δὲ οὕτως ἐγὼ τετραετῆ χρόνον, ὡς καὶ δέκα ἐπισκόπους με χειροτονῆσαι καὶ πολλοὺς κληρικούς. καὶ ἐν εἰρήνηι ἡμῶν διαγόντων, ἅπερ καὶ δι' ἀναφορῶν ἐγνώρισαν οἱ αὐτοὶ ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι καὶ ὁ εὐλαβέστατος κλῆρος τῶι εὐσεβεστάτωι ἡμῶν βασιλεῖ καὶ τῇι αἰωνίαι αὐγούσται, εὐμενῶς δεξαμένη ἡ αὐτῶν εὐσέβεια εὐθὺς ἀντέγραψεν ἐμοί τε καὶ αὐτοῖς τοῖς ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις καὶ τοῖς κληρικοῖς καὶ ἀπέστειλαν διὰ σελεντιαρίου. ἀναγνωσθεισῶν δὲ τῶν θείων συλλαβῶν πάντες ἐδοξάσαμεν τὸν θεὸν ὅτι οὕτως φροντίζει ἡ αὐτῶν εὐσέβεια περὶ τῆς εἰρήνης τῶν ἐκκλησιῶν. τῇι δὲ αὔριον ἡμέραι λειτουργήσαντες πάντες ὁμοῦ ἀπὸ τῆς λειτουργίας αὐτόχειρες γενόμενοι κατάκλειστόν με ἐποίησαν καὶ μετὰ βίας ἥρπασάν μου τὸ περιβόλαιον τῆς ἱερωσύνης καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου καὶ λαβόντες ἕνα ἐξ αὐτῶν τοῦτον τὸν Στέφανον ἐποίησαν αὐτὸν ἐπίσκοπον.

15 Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν· Κελεύσει ἡ ὑμετέρα ἐξουσία· ἐνταῦθά εἰσιν οἱ ἐπίσκοποι· ἔλθωσιν ἐπὶ τῶι φανῆναι τὴν ἀλήθειαν ἐπὶ τῆς μεγαλοπρεπείας τῆς ὑμετέρας.

16 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἐπὶ τίνι καλεῖς τοὺς εὐλαβεστάτους ἐπισκόπους;

17 Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν· Ἐπὶ τῶι καταθέσθαι αὐτοὺς τὰ γεγονότα πάντα. ἐπειδὴ αὐτὸς ἐπεισῆλθεν τῇι ἁγιωτάτηι ἐκκλησίαι μετὰ ξιφῶν καὶ ἐραναρίων καὶ ἄλλων τινῶν καὶ ἐκαθέσθη εἰς τὸν θρόνον, ἐξεώθη παρὰ τοῦτο παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων παρά τε τοῦ ὁσιωτάτου τῆς βασιλευούσης Ῥώμης Λέοντος καὶ τοῦ μακαριωτάτου Φλαβιανοῦ τοῦ ἐν ὁσίοις τῆς βασιλευούσης Κωνσταντινουπόλεως καὶ παρὰ τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείαι καὶ παρὰ τοῦ ἐν Ἀντιοχείαι. παρὰ τούτων ἐξεωθεὶς κρίσει ἐκκλησιαστικῆι, κατέστη ἡ ἐμὴ βραχύτης. ἔμαθον πάντες, συνήινεσαν καὶ ὁ ἐν ἁγίοις βασιλεὺς Θεοδόσιος καὶ ἡ σύνοδος πᾶσα. ἐπὶ τούτοις ἔπεμψεν ὁ ἐν ἁγίοις βασιλεὺς Θεοδόσιος Εὐστάθιον τὸν πριμικήριον τῶν σιλεντιαρίων διαγνῶναι μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ κλήρου M VII 281
καὶ τῶν πτωχῶν τῶν ἠδικημένων παρ' αὐτοῦ. ἦλθεν ἐν τῇι Ἐφεσίων ὁ μακάριος Εὐστάθιος, τρεῖς μῆνας ἐποίησεν διαγινώσκων, διέγνω φανερὰ [ὥρισε φανερὰ κατέστησεν] καὶ τὸν ὅρον ὅνπερ ὥρισεν ὁ μακάριος Εὐστάθιος, κατεδέξατο καὶ ὁμολογίας ἐξέθετο καὶ τῶι κλήρωι καὶ τοῖς πτωχοῖς καὶ τῇι ἐκκλησίαι φανερὰ ταῦτά ἐστιν. εἰσὶν ἐνταῦθα οἱ ἐπίσκοποι· εἰσέλθωσιν ⟨ἐνταῦθα καὶ ὁμολογήσωσιν⟩ ἐὰν ἄλλως ἐρῶ. κελεύσει ἡ μεγαλοπρέπεια ὑμῶν ἐλθεῖν αὐτούς. μὴ σὺν αὐτοῖς ἐχειροτονήθη [ἐκεῖ]; ἐπεισῆλθεν ἐκεῖ ** σήμερον ἀπὸ τεσσάρων ἐτῶν καὶ ὁ Ῥώμης αὐτὸν καθεῖλεν καὶ ὁ Ἀλεξανδρείας αὐτὸν καθεῖλεν. ἴδηι τὴν ἐπιστολὴν τὴν γραφεῖσαν παρὰ τοῦ μακαριωτάτου πάπα Λέοντος τὸ ὑμέτερον μέγεθος.

M, B [= abo], Φ

3 αὐτῶν B^b 4 εὐσεβέστατοσ B^o 8 αὐγούστη B^b δὲ δεξαμένη M 9 ἀντέγραψεν BΦ ἀντέγραψαν M 10 σελεντερίου B^b 12 ἐπαύριον B^o 13 ἁρπάσαντέσ B^b 14 μοι B 15 τὸν om. M 16. 19 ὁ εὐλαβέστατοσ ἐπίσκοποσ B^o 17 τῆσ ὑμετέρασ μεγαλοπρεπείασ B^o 19 καθέσθαι B^b 20 εἰσῆλθε B^o ἄλλων Φ δάδων MB 21 εἰσ MB^a ἐπὶ B^b ἐξεώθη M ἐξώσθη B παρὰ B κατὰ M 22 τε om. M 23 ἐν om. B^b καὶ παρὰ² B^o 24 ἐξεωθεὶσ M ἐξώσθη B ἐκκλησιαστικῆ MΦ βασιλικῆ B 25 κατέστη MΦ κατέστη δὲ B 26 καὶ ἡ — θεοδόσιοσ om. B^o 27 σελεντιαρίων B 29 διαγινώσκων MΦ διαγινώσκων ἃ B *quaedam* [*et quaedam* $Φ^{ac}$] Φ φανερὰ [φανερὰ ὥρισε φανερὰ M] κατέστησεν MB 31 τοῖσ πτωχοῖσ καὶ MΦ om. B 32 ἐνταῦθα καὶ ὁμολογήσωσιν addidi *hic et fateantur* Φ om. MB 33 ὑμῶν μεγαλοπρέπεια B^o ἐκεῖ om. Φ Lacunam signaui 34/35 καὶ — καθεῖλεν om. B^o 35 ἴδη καὶ B^o 36 καὶ τὸ B^o

18 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ὁμολογεῖς Βασσιανὸν τὸν εὐλαβέστατον τέσ-
L IIII 691 σαρα ἔτη κατεσχηκέναι τὴν ἁγιωτάτην τῆς Ἐφεσίων πόλεως ἐκκλησίαν ὡς ἐπίσκοπον;

19 Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν· Τυραννήσας, οὐχ ὡς ἐπίσκοπος. πῶς γὰρ εἶχεν κρατῆσαι ὁ μὴ χειροτονηθείς, ἀλλὰ μετὰ ξιφῶν εἰσελθὼν καὶ καθεσθεὶς ἑαυτῷ; κελεύσει ἡ μεγαλοπρέπεια ὑμῶν ἐλθεῖν τοὺς ἐπισκόπους.

20 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Δεικνύτω Βασσιανὸς ὁ εὐλαβέστατος εἴ γε ἀπὸ συνόδου εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων καὶ κατὰ τὸν εἰωθότα θεσμὸν εἰς χειροτονίαν ἐπίσκοπος κατέστη τῆς Ἐφεσίων μητροπόλεως. Ῥω ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω.

21 Βασσιανὸς ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν· Εὐάζων ποτὲ ἐγὼ οὔτε ἐγενόμην οὔτε ἀπῆλθον, ἀλλὰ βιασθεὶς ὠνομάσθην ἐπίσκοπος. οἱ κανόνες φανερὰ ἔχουσιν. εἶπωσιν οἱ πατέρες ἐὰν πρόκριμά ἐστι τὸ χειροτονηθῆναι καὶ μὴ ἀπελθεῖν. αὐτοὶ εἴπωσιν· οἶδαν τοὺς κανόνας. παρακαλῶ, ἀκούσατέ μου· τέως φανερωθῆι ἡ τόλμα ὅτι ηὐθέντησαν καὶ λαβόντες ἐνέκλεισάν με, καὶ τότε περὶ τῆς ἱερωσύνης ζητοῦμεν. ἡ βία ζητηθῆι.

22 Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν· Ἀξιῶ τοὺς κανόνας ἀναγνωσθῆναι τοὺς λέγοντας ὥστε ἐν ἑτέραι πόλει τὸν χειροτονηθέντα μὴ δύνασθαι ἐν ἑτέραι καθίστασθαι.

23 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἀναγινωσκέσθωσαν οἱ κανόνες.

Λεόντιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Μαγνησίας ἀνέγνω

24 Κανὼν κε. Εἴ τις ἐπίσκοπος σχολάζων ἐπὶ σχολάζουσαν ἐκκλησίαν ἑαυτὸν
can. Ant. 16 ἐπιρρίψας ὑφαρπάζοι τὸν θρόνον δίχα συνόδου τελείας, τοῦτον ἀπόβλητον εἶναι, κἂν εἰ πᾶς ὁ λαὸς ὃν ὑφήρπασεν, ἕλοιτο αὐτόν. τελείαν δὲ εἶναι σύνοδον ἐκείνην ἧι συμπάρεστι καὶ ὁ τῆς μητροπόλεως.

Ὁ αὐτὸς εὐλαβέστατος Λεόντιος ἐπίσκοπος ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου ἀνέγνω

25 Κανὼν κϛ̄. Εἴ τις ἐπίσκοπος χειροτονίαν λάβοι ἐπισκόπου καὶ ὁρισθεὶς
can. Ant. 17 M VII 284 προεστάναι λαοῦ μὴ καταδέξοιτο τὴν χειροτονίαν μηδὲ πείθοιτο ἁπιέναι εἰς τὴν ἐγχειρισθεῖσαν αὐτῷ ἐκκλησίαν, τοῦτον εἶναι ἀκοινώνητον, ἕως ἂν ἀναγκασθεὶς καταδέξηται ἢ ὁρίσηι τι περὶ αὐτοῦ ἡ τελεία σύνοδος τῶν κατὰ τὴν ἐπαρχίαν ἐπισκόπων.

26 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Δειξάτω Βασσιανὸς ὁ εὐλαβέστατος τίς αὐτὸν κατέστησεν ἐπίσκοπον.

27 Βασσιανὸς ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν· Εἷς ἐκ τῶν ἐνθρονισάντων με οὗτός ἐστιν Ὀλυμπιος. οὐκ οἶδα ἄλλους· τοῦτον μνημονεύω.

28 Λουκιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Βύζης εἶπεν· Ὁ ἔχων τὸ κῦρος ἐδέξατο αὐτὸν ὁ μακαρίτης Πρόκλος καὶ ἐδέξατο αὐτὸν καὶ ὁ μακάριος Θεοδόσιος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς καὶ καλέσας αὐτοὺς φίλους αὐτοὺς ἐποίησεν. ἀλλ' ὅμως διὰ τί ἐξεβλήθη;

29 Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν· Ὁ μακάριος ἐν ἁγίοις Φλαβιανὸς ἐξεώσατο αὐτόν.

30 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἐπειδὴ μνήμη γεγένηται Ὀλυμπίου τοῦ εὐλα-

---

M, B [= abo], Φ

1/2 τέσσαρα B^{o}Φ τεσσαράκοντα MB^{ab} 2 ἐπίσκοποσ M 4 κρατήσασ B^{o} ὁ om. B^{o} 7 τὸν] τὰ B^{o} 8 ῥωμαῖον B^{o} 12 οἶδασι B 13/14 *uiolentia primo quaeratur* Φ 19 ἐνενηκοστὸσ πέμπτοσ $B^{a\,o}$ 21 ὑφ' ἁρπάζει B^{o} ὑφήρπαζεν M 23 ἐπίσκοπος om. B^{o} ἀνέγνω ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου B^{b} 24 ἐνενηκοστὸσ ἕκτοσ $B^{a\,o}$ χειροθεσίαν coll. XIIII titulorum *metropolitanus episcopus* $\Phi^{c\,r}$ 25 καταδέξηται M λειτουργίαν coll. XIIII tit. *ministerium* uersiones Latinae 26 ἂν om. B^{o} 27 ὁρίσει B^{b} 32 ἐπίσκοπος Βύζης om. B^{o} 33 καὶ om. B καὶ om. B^{b} Φ μακαρίτης B^{b}

βεστάτου ἐπισκόπου ὡς ἐνθρονίσαντος Βασσιανὸν τὸν εὐλαβέστατον, ὁ προλεχθεὶς εὐλαβέστατος Ὀλύμπιος εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει, διδασκέτω.

31 Ὀλύμπιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Θεοδοσιουπόλεως εἶπεν· Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ κατὰ καιρὸν ἐπισκόπου γενομένου [Βασιλείου] ἐν τῇ πόλει ἐν ᾗ κεχειροτόνημαι ἐπίσκοπος Θεοδοσιουπόλεως, ἐν αὐτῇ διῆγον· δηλοῦσί μοι οἱ κληρικοὶ αὐτῆς τῆς πόλεως Ἐφέσου λέγοντες· παραγενοῦ ἐνταῦθα, ἵνα κανονικῶς χειροτονίαν δέξηται ἡ πόλις, ἐπειδὴ ἐκοιμήθη ὁ τῆς ὁσίας μνήμης Βασίλειος ὁ γενόμενος ἐπίσκοπος. ἐγὼ δεξάμενος L IIII 694 τὰ τοιαῦτα γράμματα παρεγενόμην ὑπολαβὼν ὅτι καὶ ἄλλοι εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐκλήθησαν. πρὸ τριῶν δὲ ἡμερῶν τοῦ μέλλειν εἰσιέναι εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τοῦτον ἐνθρονίζεσθαι καταχθεὶς ἔν τινι ὁσπιτίωι περιέμενον καὶ τοὺς ἑτέρους εὐλαβεστάτους ἐπισκόπους, ὥστε γενέσθαι κανονικὴν τὴν χειροτονίαν κατὰ τὸ ἔθος. ὡς δὲ καὶ μίαν καὶ δευτέραν καὶ τρίτην ἡμέραν ἔμεινα ἐν τῶι ὁσπιτίωι καὶ ἄλλος οὐχ ηὑρέθη θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος, τελευταῖον ἐλθόντες τινὲς τῶν εὐλαβεστάτων κληρικῶν λέγουσί μοι· ἄλλοι ἐπίσκοποι οὔκ εἰσιν ἐνταῦθα, τί δέοι γενέσθαι; εἶπον ἐγώ· εἰ μὴ πάρεισιν καὶ ἕτεροι θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι, μόνος ἐγὼ τί δύναμαι ποιῆσαι; ἐπειδὴ ἔξω τῆς ἀκριβείας τῶν κανόνων ἐστὶ μόνον ἐπίσκοπον διοικεῖν ἐκκλησίαν καὶ μάλιστα τοιαύτης περιφανοῦς μητροπόλεως. ὡς δὲ ταῦτα ἐλάλουν μετ' ἐμοῦ, περιεκύκλωσαν τὸ οἴκημα ἔνθα ἤμην, M VII 285 πλῆθος ἄπειρον, καὶ (οἶδα ποῦ στήκω καὶ ἐπὶ τοσαύτης ἐξουσίας καὶ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου) τίς ποτε γυμνώσας παραμήριον Ὀλοσίρικος, τοῦτο ὄνομα αὐτῶι, κομιτιανὸς τάχα ὢν ἦλθεν καὶ αὐτὸς καὶ τὸ πλῆθος ἅπαν καὶ βαστάσαντές με ἀπήγαγον εἰς τὴν ἐκκλησίαν. καὶ οὕτως μετὰ διακοσίων ἢ τριακοσίων ἀνθρώπων καὶ ἐμὲ καὶ αὐτὸν ἀνήγαγον εἰς τὸν θρόνον καὶ ἐγένετο ὁ ἐνθρονισμός. μέχρι τούτου τὸ ὅπως γέγονεν, οἶδα.

32 Βασσιανὸς ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν· Ἐψεύσατο.

33 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Εἰ Πρόκλος ὁ τῆς ὁσίας μνήμης ὁ γεγονὼς ἀρχιεπίσκοπος τῆς βασιλίδος Κωνσταντινουπόλεως ἐδέξατο [αὐτὸν] Βασσιανὸν τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον καὶ ἐκοινώνησεν αὐτῶι ὡς ἐπισκόπωι τῆς Ἐφεσίων μητροπόλεως, ὁ εὐλαβέστατος κλῆρος τῆς ἁγίας κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἐκκλησίας διδασκέτωσαν. Ῥω ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω.

34 Θεόφιλος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας εἶπεν· Ὡς ἐπὶ θεοῦ, καὶ ἐδέξατο αὐτὸν ὁ ἐν ἁγίοις Πρόκλος κοινωνικὸν καὶ συνοδικοῖς γράμμασιν τιμήσας αὐτὸν ἀπέλυσεν ἐπὶ τὴν Ἔφεσον καὶ ἐν τοῖς διπτύχοις ἔταξεν αὐτοῦ τὸ ὄνομα καὶ ἐλέγετο ἕως πρὸ ὀλίγου καιροῦ.

35 Πάντες οἱ εὐλαβέστατοι κληρικοὶ τῆς Κωνσταντινουπολιτῶν ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας εἶπον· Καὶ ἡμεῖς τὰ αὐτὰ λέγομεν· ἐδέξατο γὰρ αὐτὸν καὶ ἐκοινώνησεν αὐτῶι ὁ μακάριος Πρόκλος καὶ ἐποίησεν συνοδικὰ γράμματα καὶ εἰς τὰ δίπτυχα αὐτὸν ἔταξεν.

36 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Νῦν Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος λεγέτω ὅπως ἐπίσταται Βασσιανὸν τὸν εὐλαβέστατον ἀποκινηθέντα τῆς ἐπισκοπῆς καὶ εἰ αὐτὸς παρὰ τῆς συνόδου ἐχειροτονήθη.

M, B [= abo], Φ

1 ἐνθρονήσαντος M ἐνθρονιάσαντος B^a 1/2 ὁ προλεχθεὶς εὐλαβέστατος om. Φ 2 ἐπίσκοποσ ὁ ὀλύμπιοσ B^o om. $Φ^{ac}$ 4 γενομένου MΦ om. B Βασιλείου om. Φ 5 ἐπίσκοπον B^b 7 δὲ δεξάμενοσ B^o 8 τὰ γράμματα ταῦτα B^b εὐσεβέστατοι B^b 9 *ut is inthronizaretur* Φ τοῦτον [τούτων B^b] καὶ MB 10. 12 ὁσπητίω B^{ao} ἑτέρους om. Φ 12 εὑρέθη B 13/14 τελευταῖον — γενέσθαι om. Φ 14/15 ἐγὼ — ἐπίσκοποι om. Φ εἰ — ἐγὼ om. B 16 περιφανοῦς om. Φ 18 οὐκ οἶδα B^o corr. καί^1 om. Φ 19 κομητιανὸσ B 20 ἀπήγαγον MB *profecti sunt* Φ 22 ἤγαγον B^o ἐνθρονιασμὸσ B^o 26 τῆσ βασιλίδοσ MΦ om. B αὐτὸ αὐτὸν M αὐτὸν B^{ab} om. B^o Φ 28 κατὰ κωνσταντινούπολιν M κωνσταντινουπόλεωσ B 29 ῥωμαῖον B^o 30/31 ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν B^b 31 καὶ^1 om. B^o 34 μεγάλης om. $B^bΦ$ 38 ἀποκηρυχθέντα B^o

37 Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν· Ἀνηνέχθη παρὰ τοῦ ἐπισκόπου τῆς Ἀλεξανδρέων πόλεως τοῦ ἐν ἁγίοις Θεοδοσίου τοῦ βασιλέως γράψαντος ἐκεῖ· ἠνέχθη δὲ γράμματα καὶ παρὰ τοῦ μακαριωτάτου πάπα τοῦ ἐν Ῥώμῃ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου ὥστε τοῦτον μὴ δεῖν εἶναι ἐπίσκοπον, καὶ φανερά ἐστι τὰ γράμματα. κελεύσατε ἐλθεῖν τοὺς νοταρίους ἐπὶ τῶι φανερωθῆναι ποίωι τρόπωι ἀπεκινήθη καὶ ποίωι τρόπωι ἐξεβλήθη καὶ ποίωι τρόπωι ἐγὼ κατέστην. ἡμεῖς διὰ τὴν πίστιν ἤλθομεν· μὴ οὖν ἤιδειν
L III 695 ὅτι τοῦτο εἶχεν ἀνακύψαι; ἅπαξ πέρας ἔλαβεν τὸ πρᾶγμα. ἦλθεν ὁ σιλεντιάριος ἐκεῖ, τρεῖς μῆνας ἐποίησεν διαγινώσκων μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν κληρικῶν· φανερά ἐστι τὰ ὁρισθέντα.

38 Βασσιανὸς ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν· Στέφανος πρεσβύτερός μου ἦν, ὃ ἔτη μετ' ἐμοῦ ἐλειτούργει, μετ' ἐμοῦ ἐκοινώνει καὶ ἐκοινώνει παρ' ἐμοῦ ὡς παρὰ ἐπισκόπου καὶ αὐτῆι
M VII 288 τῆι ἡμέραι ἦι ἐνέκλεισάν με ** καὶ ταῦτα ἔπαθα. μὰ τὰς δυνάμεις τοῦ θεοῦ, νηρὸν ἐζήτησα καὶ οὐκ ἔδωκάν μοι. ἐπὶ τρίμηνον εἶχόν με ἐγκατάκλειστον, οἱ δὲ παρ' ἐμοῦ ἐπίσκοποι χειροτονηθέντες αὐτοὶ καὶ τοῦτον ἐχειροτόνησαν ἐπίσκοπον ὄντος μου ἐγκατακλείστου. ἐὰν μὴ εἰμὶ ἐγὼ ἐπίσκοπος, οὐδὲ οἱ παρ' ἐμοῦ χειροτονηθέντες ὀφείλουσιν εἶναι ἐπίσκοποι οὐδὲ οἱ κληρικοί.

39 Κασσιανὸς πρεσβύτερος συνὼν Βασσιανῶι τῶι εὐλαβεστάτωι εἶπεν· Τῆι μέσηι ἑβδομάδι κατηνάγκασεν ἡμᾶς καὶ εἰσήνεγκεν ἐν τῶι βαπτιστηρίωι Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος καὶ Μαιόνιος καὶ ἐπιδέδωκάν μοι τὸ εὐαγγέλιον καὶ ὤρκωσάν με καὶ λέγουσί μοι· δεῦρο, ὄμοσον μὴ ἀναχωρῆσαι ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ζῆν μετ' αὐτοῦ καὶ ἀποθανεῖν μετ' αὐτοῦ καὶ μὴ προδοῦναι αὐτόν. λέγω· σήμερον κε ἔτη εἰμὶ κοινωνὸς εἰς Κωνσταντινούπολιν πραγματευόμενος καί, θεός ἐστιν ὁ εἰδώς, οὐδέποτε ὤμοσά τινι· καὶ νῦν πρεσβυτέρου μου ὄντος καταναγκάζετέ με ὀμόσαι; λαβόντες τὸ εὐαγγέλιον ἔδωκάν μοι καὶ ὤμοσα αὐτοῖς. καὶ τῆι πέμπτηι τοῦ ἁγίου πάσχα λαβόντες καὶ αὐτὸν ἐνέκλεισαν καὶ ἐμὲ ἐφόνευσαν καὶ ἐπισινῆ με ἐποίησαν διὰ λακτισμάτων καὶ ἤνεγκαν τρεῖς ὑποδιακόνους καὶ ὀψὲ ἦραν καὶ ἀπήνεγκάν με ἐν τῶι οἴκωι μου καὶ ἔθηκαν ἡμιθανῆ καὶ ἐφλεβοτόμησάν με. ἵνα οὖν μὴ ἐπιορκήσω, σήμερον τέσσαρα ἔτη πλαζόμενος ἐπαιτῶ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἵνα μὴ ἐπιορκήσω τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ.

40 Λουκιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Βύζης παρελθὼν ἐν τῶι μέσωι εἶπεν· Ἐκρι-
μάτισαν ἡμᾶς οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι οἱ μεθ' ἡμῶν καθεζόμενοι ὥστε ἕκαστον ὃ οἶδεν ἀληθὲς καὶ πρὸς εὐσέβειαν συντεῖνον, εἰπεῖν. καὶ εἰ καὶ ἐξ αὐτῶν καλὸν ἦν τοῦτο ἡμᾶς ποιῆσαι, πλὴν λέγομεν ὅτι τετραετίαν ἐνήργησεν ἐν τῶι θρόνωι ἀμάχως δίχα ἀντιρρήσεως καὶ ἐχειροτόνησεν ῑ ἐπισκόπους καὶ κληρικοὺς πολλοὺς καὶ ἐκοινώνει αὐτῶι αὐτὸς ὁ νῦν ἐπίσκοπος Στέφανος πρεσβύτερος αὐτοῦ ὢν καὶ πάντες οἱ λοιποὶ κληρικοί. καὶ πῶς οἷόν τέ ἐστι νῦν Βασσιανὸν ἐξεοῦσθαι παρὰ τὴν τῶν κανόνων ἀκολουθίαν τῶι καὶ μάλιστα τὸν μακαριώτατον Πρόκλον τὸν τῆς βασιλευούσης ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως κοινωνῆσαι αὐτῶι καὶ διὰ συνοδικῶν γραμμάτων βεβαιῶσαι τὴν τούτου ἐπισκοπήν;

41 Μελίφθογγος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἰουλιουπόλεως παρελθὼν εἰς τὸ μέσον εἶπεν· Ἐχρῆν τὸν τετραετῆ χρόνον κατεσχηκότα τὴν ἐπισκοπὴν ἀμάχως ἢ μεμφθῆναι

M, B [= abo], Φ

1 ὁ εὐλαβέστατοσ ἐπίσκοποσ B^o παρὰ τοῦ ἐπισκόπου MB *episcopo* Φ^{ac} *ad episcopum* Φ^r 3 καὶ om. Φ^r 5 τό M 5/6 καὶ — ἐξεβλήθη om. Φ 7 σελεντιάριοσ B 9 τὰ] τὸ M 10 τέσσαρα B 12 ἐν ᾗ B^o exciderunt *simul communicauimus et abripuit me et inclausit me* Φ ἔπαθον B νηρὸν M ὕδωρ B 17 τῶ εὐλαβεστάτῳ βασιανῷ B^o 20 δεῦ M *iura mihi* Φ 21 μὴ om. Φ^{ac} εἰκοσιπέντε B^{ao} κοινωνηκόσ B^o 23 τὸ] τὸ ἅγιον B^b 24 μοι om. Φ καὶ 3 om. B^o 25 ἐπισηνῆ M με om. Φ^r 27 τεσσαράκοντα MB, corr. B^a 29/30 ἐκράτησαν B^b 30 εἶδεν B^{bo} 31 καὶ[1] om. Φ καὶ[2] om. B^b ἡμᾶσ τοῦτο B^b 33 δέκα B 35 νῦν om. $B^o\Phi^{ac}$ ἐξεῶσθαι B^o 38 ἰουλιουπόλεωσ M ἰλιουπόλεωσ B^{ab} ἡλιουπόλεωσ B^o *Iulianopolis* Φ 39 πεμφθῆναι B^o ἢ] *aut non* Φ^{ac}

ἢ οὕτως ἀκρίτως μὴ ῥιφῆναι. καὶ ἐπειδὴ κατεκριματίσθην παρὰ τῶν ἐγγὺς καθεζομένων ἐπισκόπων κἀγὼ ὥστε με παρελθόντα εἰπεῖν τὰ κινοῦντα πρὸς πάντας, στόμα γενόμενος τῶν λοιπῶν ἐγγύς μου ἐπισκόπων ὄντων ἐκ προσώπου πάντων ταῦτα ἀνα- M VII 289
φέρω τῇ τε ἁγίαι συνόδωι καὶ τῇι ὑμετέραι ἐξουσίαι ἅπερ Λουκιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν.

42 Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν· Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Λέων ὁ Ῥώμης L III 698
τοῦτον καθεῖλεν, ἐπειδὴ παρὰ κανόνας ἐγένετο.

43 Κεκρόπιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σεβαστοπόλεως εἶπεν· Κύρι Στέφανε, μάθε πόσα δύναται Φλαβιανὸς ὁ ἐπίσκοπος καὶ μετὰ θάνατον.

44 Πάντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι καὶ οἱ [λοιποὶ] κληρικοὶ Κωνσταντινουπόλεως ἐβόησαν· Ἡ ἀλήθεια οὕτως ἔχει· πάντες τὰ αὐτὰ λέγομεν. Φλαβιανοῦ αἰωνία μνήμη. τοῦ ὀρθοδόξου αἰωνία μνήμη. ἴδε ἐκδίκησις, ἴδε ἀλήθεια. Φλαβιανὸς μετὰ θάνατον ζῇι. ὁ μάρτυς ὑπὲρ ἡμῶν εὔξεται. Φλαβιανὸς μετὰ θάνατον τὴν πίστιν ἐξέθετο. Φλαβιανὸς ὧδέ ἐστιν· ὁ ὀρθόδοξος ὧδέ ἐστιν. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως. Φλαβιανὸς ἡμῖν συνδικάζει.

45 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Πάντων ἐξετασθέντων τῶν ἐπὶ Βασσιανῶι καὶ Στεφάνωι τοῖς εὐλαβεστάτοις πεπραγμένων, ἀναγνωσθέντων δὲ καὶ τῶν κανόνων, λεγέτω ἡ ἁγία σύνοδος αὕτη περὶ τῆς κατ' Ἔφεσον ἐπισκοπῆς, τί αὐτῇι παρίσταται. Ῥω ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω.

46 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Τὸ δίκαιον Βασσιανὸν καλεῖ. οἱ κανόνες κρατείτωσαν.

47 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἡμῖν μὲν φαίνεται οὔτε Βασσιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἄξιος ὢν ἐπίσκοπος εἶναι τῆς Ἐφεσίων πόλεως, ἐπειδήπερ ἐξ ἐφόδου βιαίας ἑαυτῶι ταύτην ἐξεδίκησεν, οὔτε Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος ἐκ συνωμοσιῶν καὶ τοιαύτης περινοίας τὴν ἐπισκοπὴν ἑαυτῶι περιποιήσας· δίκαιον δὲ εἶναι ἐπιλεχθῆναι ἕτερον τήν τε πίστιν ἀκριβῶς ἐπιστάμενον καὶ βίωι κεκοσμημένον τὸν ἐπίσκοπον εἶναι ὀφείλοντα. τὸ πᾶν δὲ τῇι ἁγιωτάτηι συνόδωι καταλιμπάνομεν ὥστε δοῦναι τὸν παριστάμενον αὐτῇι τύπον ἐπὶ τῶι πράγματι.

48 Ἡ ἁγία σύνοδος ἐβόησεν· Αὕτη δικαία κρίσις. αὕτη θεοῦ κρίσις. ὁ Χριστὸς ἐδίκασε τῇι ὑποθέσει. ὁ θεὸς δι' ὑμῶν δικάζει. αὕτη ἡ ἀπόφασις τοῦ θεοῦ ἐστιν. τοὺς κανόνας καὶ τοὺς νόμους ὑμεῖς φυλάττετε. πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων. πολλὰ τὰ ἔτη τῶν ἀρχόντων. πολλὰ τὰ ἔτη τῆς συνόδου.

49 Πασκασῖνος καὶ Λουκίνσιος οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐπέχοντες τὸν τόπον τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης εἶπον· Δῆλα τὰ παρὰ πάσης τῆς συνόδου λεχθέντα. τί περὶ τούτου τοῦ πράγματος ἢ τῶν προσώπων δοκεῖ, καὶ ἡμῶν καὶ τούτων ἔστιν τὴν ἀπόφασιν βεβαιῶσαι.

50 Ἀνατόλιος ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης

M, B [..abo], Φ

1 ῥιφὴν M περὶ B^b 2 κἀγὼ ἐπισκόπων B^b πρὸς om. Φ πάντα B^b 3 ἐγγύσ μου λοιπῶν ὄντων ἐπισκόπων B^b ἐγγύς μου om. Φ ταῦτα πάντα B^o 4 τε om. B^o ἅπερ BΦ ἅπερ καὶ M 6 ὁ3 om. B^o 8 σεβαστουπόλεωσ B^o μάθε MΦ om. B 9 δύνανται B ὁ ἐπίσκοποσ M^{corr} ὁ βασιλεὺσ M καὶ ὁ βασιλεὺσ B *beatae memoriae* Φ 10 λοιποὶ om. Φ τῆσ κωνσταντινουπόλεωσ B^o 11 ἐβόησαν MΦ εἶπον B 12 ἡ μνήμη B^{bo} τοῦ — μνήμη om. Φ ἡ μνήμη B^o 13 ἐμοῦ B^o 15 ἡμῖν B^{bo}Φ ὑμῖν MB^a 16 ὀρθοδοξότατοι B 17 εὐσεβεστάτοισ B^{ao} 18 τῶν — ἐπισκόπων B 19 ῥωμαῖον B^o 24 ἐξεδίκασεν B^b 26 δὲ πᾶν B^o 27 τὸ B^b 30 ἐδικαίωσεν M θεοῦ MB *Christi* Φ 31 πολλὰ — βασιλέων om Φ 33/34 *Pascasinus reuerentissimus episcopus optimens locum apostoticae sedis dixit* Φ 35/36 καὶ ἡμῶν — βεβαιῶσαι uersio obscura sententiae Latine prolatae; nihil iuuat Φ *et nostram* [*nostra* $Φ^{ac}$] *et horum est confirmare sententiam* [*sententia* $Φ^{ac}$] τοῦτο B^o 37 νέας Ῥώμης om. Φ

εἶπεν· Τοὺς ἀθέσμως ἑαυτοὺς ἁρμόσαντας τῆι τοῦ Χριστοῦ νύμφηι, τῆι κατὰ Ἔφεσον
M VII 292 φημὶ ἁγιωτάτηι ἐκκλησίαι, τούτους εἰκότως ἐννόμως ἑαυτῆς ἀπέβαλεν. τοιγαροῦν ὅ τε ἐπιπηδήσας τῶι θρόνωι Βασσιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος καὶ ὁ μετ' ἐκεῖνον ἑαυτὸν ἐπιβαλὼν ἀτάκτως Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τὴν ἡσυχίαν ἀγέτωσαν πεπαυμένοι τῆς κατ' ἐκείνην τὴν ἐκκλησίαν ἐνεργείας, δοθήσεται δὲ τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει ἐπίσκοπος ὁ παρὰ θεοῦ ἀναδεδειγμένος καὶ παρὰ πάντων τῶν μελλόντων ποιμαίνεσθαι ψηφιζόμενος εἰς τὴν τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐκεῖ χειροτονίαν ὀρθοτομῶν τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τῶν μνημονευθέντων δηλονότι ἐχόντων μόνον τὴν ἀξίαν τῆς ἐπισκοπῆς καὶ τὴν κοινωνίαν καὶ παραμυθίας τῆς προσηκούσης ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀξιουμένων.

L IIII 699 51 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Αὕτη δικαία ψῆφος. αὕτη δικαία κρίσις.

52 Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Δορυλαίου εἶπεν· Ἡ ἔφοδος τοῦ εὐλαβεστάτου Βασσιανοῦ ἀνατροπὴν ἔχει τῶν κανόνων καὶ ἡ ἀτάκτως γενομένη ἐπὶ Στεφάνωι χειροτονία· ὅθεν, εἰ δοκεῖ, ἀμφοτέρους μὲν σχολάζειν τῆς ἐπισκοπῆς τῆς Ἐφεσίων μητροπόλεως, χειροτονηθῆναι δὲ κανονικὸν ἐπίσκοπον τῆι προειρημένηι μητροπόλει βίωι καὶ πίστει κεκοσμημένον.

53 Οἱ τῆς Ἀσίας εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι προσπεσόντες τῆι ἁγιωτάτηι συνόδωι τῶν πατέρων εἶπον· Ἐλεήσατε ἡμᾶς· ἡμεῖς παρακαλοῦμην τὴν ἁγίαν σύνοδον ὥστε κατελεῆσαι τὰ παιδία ἡμῶν, μὴ δι' ἡμᾶς καὶ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἀποθάνηι, ὥστε φιλανθρωπίαν δοθῆναι τούτοις καὶ δοθῆναι ἡμῖν κἂν Βασσιανὸν εἰς κακῶν αἵρεσιν, ἐπεὶ εἴ τις ὧδε χειροτονηθείη, καὶ τὰ παιδία ἡμῶν ἀποθνήισκει καὶ ἡ πόλις ἀπόλλυται.

54 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἐπειδὴ κατὰ τὰς φωνὰς τῆς ἁγίας συνόδου οὔτε Βασσιανὸς οὔτε Στέφανος οἱ εὐλαβέστατοι ἄξιοί εἰσιν ἐπίσκοποι εἶναι τῆς Ἐφεσίων πόλεως, οἱ δὲ τῆς Ἀσιανῆς ἐπίσκοποι οἱ ἐνταῦθα εὑρεθέντες φασίν, εἰ ἐνταῦθα χειροτονηθείη ἕτερος ἐπίσκοπος, ἐν θορύβωι γίνεσθαι τὴν Ἐφεσίων πόλιν, λεγέτω ἡ ἁγία σύνοδος ποῦ βούλονται οἱ κανόνες τὸν τῆς κατ' Ἔφεσον ἁγιωτάτης ἐκκλησίας χειρο-
M VII 293 τονεῖσθαι ἐπίσκοπον.

55 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Ἐν τῆι ἐπαρχίαι.

56 Διογένης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπεν· Τὸ ἔθος ὧδε ἔχει. εἰ ἐγίνετο ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ἐπίσκοπος, οὐκ εἶχεν ταῦτα γίνεσθαι. ἐκεῖ σαλ- γαμαρίους χειροτονοῦσι καὶ διὰ τοῦτο ἀνατροπὴ γίνεται.

57 Λεόντιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Μαγνησίας εἶπεν· Ἀπὸ τοῦ ἁγίου Τιμοθέου μέχρι νῦν κζ ἐπίσκοποι ἐγένοντο. πάντες ἐν Ἐφέσωι ἐχειροτονήθησαν· μόνος Βασίλειος κατὰ βίαν ὧδε ἐγένετο καὶ σφαγαὶ ἐγένοντο.

58 Φίλιππος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἁγίας μεγάλης ἐκκλησίας εἶπεν· Ὁ ἐν ἁγίοις Ἰωάννης ὁ ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως δεκαπέντε ἐπισκόπους καθεῖλεν ἀπελθὼν ἐν Ἀσίαι καὶ ἐχειροτόνησεν ἄλλους ἀντ' αὐτῶν. καὶ Μέμνων ὧδε ἐβεβαιώθη.

59 Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· Καὶ Καστῖνος ὧδε ἐχειροτονήθη. Ἡρακλείδης καὶ ἄλλοι μετὰ γνώμης τοῦ ὧδε ἀρχιεπισκόπου ἐχειροτονήθησαν. καὶ

M, B [= abo], Φ

2 ἁγιωτάτηι om. Φ *legibus* Φr *lex* Φac ἐν νόμῳ Bo 7 τῆς ἐκεῖ om. Φ 8 μόνον om. Φ 9 τῆς αὐτῆς scripsi τῆσ ταύτησ M ταύτησ Bbo τῆσ τοιαύτησ Ba om. Φ ἁγίασ Bo 13 γινομένη Bo 14 τῆσ² τῶν Bo 17/18 τῆι — πατέρων om. Φ 18 ἡμεῖς] ἡμᾶσ Bb 19 *ne forte* Φcr τὰσ ἁμαρτίασ ἡμῶν MB *nostri filii* Φ 20 τούτοις καὶ δεθῆναι om. Φ *uel Bassianum* Φa *uel si Bassiano* Φcr κἂν] καὶ Bo κακῶν αἵρεσιν MΦ κακοῦ ἀναίρεσιν B ἐπεὶ [ἐπειδὴ Bo] εἴ MBΦa *suadeat* [= πείσει] Φcr 24/25 χειροτονηθῆναι B 30 ἐγένετο Bbo 33 εἰκοσιεπτά B 36 μεγάλης om. Φ ὁ² om. B 37 τῆ ἁσίᾳ Bo 39 τῆσ κωνσταντινουπόλεωσ B 40 οἱ ἄλλοι M ὧδε om. Bo

Βασίλειον ὁμοίως ὁ μακάριος Πρόκλος ἐχειροτόνησεν καὶ ὁ μακάριος Θεοδόσιος ὁ βασιλεὺς συνήργησεν τῇι τοιαύτηι χειροτονίαι καὶ ὁ μακάριος Κύριλλος ὁ ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας.

60 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Οἱ κανόνες κρατείτωσαν. τὰς φωνὰς τῶι βασιλεῖ.

61 Οἱ κληρικοὶ Κωνσταντινουπόλεως ἐβόησαν· Τὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ρν κρατείτω. τὰ προνόμια Κωνσταντινουπόλεως μὴ ἀπόληται. ἡ χειροτονία κατὰ τὸ ἔθος ὑπὸ τοῦ ὧδε ἀρχιεπισκόπου γένηται.

62 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Συνορῶμεν ὅτι ἐπισκέψεως δεῖται ἡ ἁγία σύνοδος περὶ τῆς χειροτονίας τῆς κατ' Ἔφεσον ἐπισκοπῆς· ὅθεν, εἰ δοκεῖ, τῆι ἑξῆς τοῦτο τελείως τυπωθήσεται. Ῥω ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω.

Πρᾶξις ιγ

L III 772 [702] d. 30. m. Oct a. 451

1 Ὁμοίως τῆι πρὸ τριῶν Καλανδῶν Νοεμβρίων ὑπατείαι τῆι αὐτῆι ἐν τῆι αὐτῆι ἁγιωτάτηι ἐκκλησίαι προκαθεζομένων τῶν προγεγραμμένων μεγαλοπρεπεστάτων καὶ ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων καὶ τῆς αὐτῆς ἁγιωτάτης καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου

2 οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἡ τῶν δημοσίων φροντὶς ἀναγκαία τυγχάνουσα τῆι πολιτείαι ῥαθυμεῖται ἡμῶν διὰ τὴν πίστιν τῆι ἁγίαι συνόδωι συνεχῶς οὕτω παραβάλλειν ὑπὸ τῆς θείας κορυφῆς προσταχθέντων· ἐπὶ πολὺ δὲ ἐπείπερ τῶν ἀναγκαίων τῆι πολιτείαι πραγμάτων ἀφέλκεσθαι ἡμᾶς οὐ δυνατόν, ταχεῖαν ταῖς ζητήσεσι λύσιν ἐπιτεθῆναι σπουδάζοντες ἐν πρώτηι τάξει λέγειν τὴν ἁγίαν σύνοδον ἐξαιτοῦμεν εἴ τι πλέον ἐβουλεύσατο περὶ τῆς κατὰ Ἔφεσον ἁγιωτάτης ἐκκλησίας πότερον χρὴ ἕτερον χειροτονηθῆναι αὐτῆι ἐπίσκοπον ἢ Βασσιανὸν τὸν εὐλαβέστατον ἀναλαβεῖν τὴν ἐπισκοπὴν ἢ Στέφανον τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον εἶναι. πάντα γὰρ τὰ κατ' αὐτούς, ὡς ἐπίσταται ἡ αὐτὴ ἁγία σύνοδος, τῆι χθὲς ἡμέραι ἱκανῶς ἐξητάσθη. M VII 296

3 Ἀνατόλιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· Ἐμοὶ ἀρέσκει, εἰ καὶ τῆι ἁγίαι συνόδωι παρίσταται, μηδέτερον αὐτῶν τῆς πόλεως ἐκείνης εἶναι ἐπίσκοπον, ἀλλ' ἕτερον χειροτονηθῆναι διὰ τὸ τούτους παρὰ κανόνας ἑαυτοῖς τὴν ἐπισκοπὴν ἁρπάσαι, ἐχόντων αὐτῶν δηλονότι τὴν τοῦ ἐπισκόπου ἀξίαν καὶ ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἀποτρεφομένων.

4 Πασκασῖνος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος ἐπέχων τὸν τόπον τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας εἶπεν· Βασσιανὸς ἢ Στέφανος ἐπίσκοποι, καθὼς ἡ διάγνωσις ἐφανέρωσεν, οὐκ ἀγαθῆι τάξει ἀμφότεροι τὴν Ἐφεσίων κεκρατηκέναι γινώσκονται ἐκκλησίαν. τούτου οὖν χάριν, εἰ πᾶσα ἁγιωτάτη σύνοδος συναινεῖ, τούτων ἀποκινηθέντων ἄλλος κατὰ τοὺς κανόνας ψηφισθῆι.

5 Λουκίνσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου εἶπεν· Κανονικόν ἐστιν ἀμφοτέρους κρατεῖν.

6 Ἰουλιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Κῶ τοποτηρῶν καὶ αὐτὸς ἅμα τοῖς Ῥωμαίοις τῶι ἀποστολικῶι θρόνωι εἶπεν· Οὐκ ὀφείλουσιν οἱ δύο ῥιφῆναι.

7 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἐπειδὴ πολλάκις ἡμῶν διαλαλησάντων καὶ ἐξαιτησάντων ψῆφον ἐξενεχθῆναι περὶ τῆς ἐπισκοπῆς τῆς κατ' Ἔφεσον ἁγιωτάτης

M, B [= abo], Φ

2 συνηγόρισε B^{bo} 3 κρατήτωσαν M 3/4 τὰς — βασιλεῖ om. Φ 5 ἁγίων om. B^{b} ἑκατὸν πεντήκοντα B^{a} 6 ἀπόλυται B^{bo} 10 ῥωμαῖον B^{ao} 11 τρισκαιδεκάτη B^{a} 12 τῆι αὐτῆι¹ om. B ἐν om. B^{b} 18 ἐπὶ ταῖσ B^{b} δόσιν M 19 τῆ πρώτη B^{o} 20/21 χειροτονηθῆναι ἕτερον B 21 ἢ γοῦν Φ 21/22 ἀναλαβεῖν — εὐλαβέστατον om. B^{o} 23 αὐτὴ om. Φ 24 ἀρχιεπίσκοπος Φ 25 αὐτὸν M 30 οἱ ἐπίσκοποι B^{ao} ἀνάγνωσισ B^{b} 32 *si omnis* Φ εἰ πᾶσα M ἡ πᾶσα B^{ab} πᾶσα ἡ B^{o} ἄλλοσ M^{corr} Φ ἄλλουσ MB 33 τοὺς om. B^{b} *ordinetur* Φ ψηφισθῆναι MB 35 *non est canonicum* Φ κρατεῖν MB *esse* Φ, nescio an locus ita sanetur, ut 35 scribatur ῥιφῆναι, 37 κρατεῖν 36 τοποτηρητῶν B^{o} 39 αἰτησάντων M

ἐκκλησίας τελεία ἀπόκρισις παρὰ πάντων οὐκ ἐδόθη, τὸ σεπτὸν καὶ ἄχραντον εὐαγγέλιον μέσον κομιζέσθω.

8 Καὶ ἐνεχθέντος τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Τὴν ὁμοίαν αἴτησιν προσάγομεν τῇ ἁγίαι συνόδωι προκειμένων τῶν σεβασμίων εὐαγγελίων προ-
L IIII 773 [703] τρέποντες αὐτὴν μήτε τῶν δύο τινὰ βλάψαι, εἴ γε ἄξιός ἐστί τις αὐτῶν τῆς ἐπισκοπῆς ἀντέχεσθαι, μήτε τὴν μνημονευθεῖσαν ἐκκλησίαν, εἴ γε ἑκάτερος ἀνάξιός ἐστιν, ἀλλὰ κατὰ θεὸν καὶ κατὰ τὸ ἄξιον καὶ πρέπον καὶ συμφέρον τῇι ἁγιωτάτηι ἐκκλησίαι τὰ δοκοῦντα ψηφίσασθαι. Ῥω ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω.

9 Ἀνατόλιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· Καὶ ἤδη
M VII 297 εἶπον· ἐμοὶ παρίσταται, εἰ καὶ τῇι ἁγίαι συνόδωι δοκεῖ, ὥστε μηδένα αὐτῶν τῆς Ἐφεσίων πόλεως εἶναι ἐπίσκοπον, ἀλλὰ ἕτερον ἐξ ἐπιλογῆς πάντων τῶν μελλόντων ποιμαίνεσθαι ψηφιζόμενον διοικεῖν τὴν ἐπισκοπὴν διὰ τὸ τοὺς δύο παρὰ κανόνας ἑαυτοῖς τὴν ἐπισκοπὴν ἁρπάσαι· ἔχειν δὲ αὐτοὺς καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ ἐπισκόπου καὶ τὴν κοινωνίαν καὶ ἀποτρέφεσθαι ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας.

10 Πασκασῖνος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης εἶπεν· Τὰ αὐτὰ ἅπερ ἅπαξ κατεθέμην, καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος τυπῶ. τῶν μνημονευθέντων ἑκάτερος τὴν Ἐφεσίων ἀτάκτως ἐκκλησίαν κατείληφεν καὶ διὰ τοῦτο, εἰ πᾶσα σύνοδος συναινεῖ, ὀφείλει τούτων ἀποκινηθέντων ἄλλος κατὰ τοὺς κανόνας ψηφισθῆναι.

11 Μάξιμος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας Συρίας εἶπεν· Παρὰ κανόνας ἀμφότεροι ἀπὸ τῶν χθὲς διαγνωσθέντων τὴν ἐπισκοπὴν κατέσχον· τίς δὲ αὐτῶν ἄξιός ἐστιν εἶναι ἐν τῇι πόλει κατὰ φιλανθρωπίαν, τῶν τῆς ἐπαρχίας ἐστὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων εἰπεῖν.

12 Ἰουβενάλιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Εἰ συνορᾶι ἡ ἁγία συνόδος, τρέφεσθαι αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἐφεσίων, ἕτερον δὲ χειροτονηθῆναι κανονικῶς.

13 Θαλάσσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπεν· Συντίθημι τοῖς διαλαληθεῖσι παρὰ τῶν ἁγιωτάτων [θεοφιλεστάτων] πατέρων.

14 Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας Γαλατίας εἶπεν· Τοῖς ἀποφηναμένοις πατράσι συναινῶ.

15 Ἰουλιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Κῶ καὶ τοποτηρητὴς τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου εἶπεν· Κατὰ μὲν κανόνας οὐδὲ εἷς ὤφειλεν εἶναι, κατὰ δὲ φιλανθρωπίαν ἡ σύνοδος ἡ Ἀσιανὴ ἐπιλέξηται τίς ὀφείλει εἶναι.

16 Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Δορυλαίου εἶπεν· Πίστευσον, παρὰ κανόνας οἱ δύο ἐγένοντο.

17 Διογένης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπεν· Τὰ κατ' αὐτοὺς πλέον ἴσασιν οἱ τῆς ἐπαρχίας θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι, ὥστε λεγέτωσαν ἐκεῖνοι κατὰ τὴν προσοῦσαν αὐτοῖς εὐλάβειαν εἰς τὸν φόβον τοῦ θεοῦ τίνα προσῆκε κρατεῖν τὴν Ἐφεσίων διὰ τὸ μὴ στασιασθῆναι τὴν πόλιν.

M, B [= abo], Φ

1 παρὰ πάντων om. Φ ἄχραντον] ἅγιον B^o 4 τῇ ἁγία συνόδω MB *rursus* Φ 5 αὐτὴν MB *uos* Φ 5,6 τις — ἐστιν om. B^o ἐπισκοπῆς — ἐκκλησίαν] *ut in memorata sanctissima ecclesia episcopatum debeat optinere* Φ 6 εἴτε Φ *dignus* $Φ^a$ ἀλλὰ] *unde* Φ 7 τὸ om. B^b τὰ δοκοῦντα] *quae sunt iusta* Φ 8 ῥωμαῖον B^o 10 καὶ ἐν B^b 12 ἑαυτοὺς M 16 κατεθέμον M *disposui* Φ 17 περὶ τῶν μνημονευθέντων ὧν Φ ἀτάκτως om. Φ 18 εἰ πᾶσα MΦ ἡ πᾶσα B^{ao} πᾶσα ἡ B^b συναινεῖ MΦ συναινεῖν B ἄλλος MΦ ἄλλον B 20 Συρίας om. Φ 21 χθὲς om. Φ ἀναγνωσθέντων Φ 22 ἐστὶν εἶναι Φ ἐστὶ μεῖναι MB 24 εἰ om. Φ 28 θεοφιλεστάτων B^a καὶ θεοφιλεστάτων MB^{bo} om. Φ 29 Γαλατίας om. B 31,32 καὶ — θρόνου om. Φ 33 ἐπιλέξεται B 38 προσήκει κεκρατεῖν τῆσ B^o τὴν Ἐφεσίων om. Φ

18 Ῥωμανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Μύρων Λυκίας εἶπεν· Συντίθεμαι τοῖς παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τυπωθεῖσιν.

19 Εὐνόμιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας εἶπεν· Κἀγὼ συναινῶ τοῖς τυπωθεῖσι παρὰ τῶν πρὸ ἐμοῦ ἁγιωτάτων ἐπισκόπων.

20 Μαριανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Συνάδων εἶπεν· Κανονικῶς οὐδὲ εἷς αὐτῶν ὀφείλει εἶναι. L IIII 706 M VII 300

21 Ἐλευθέριος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Χαλκηδόνος εἶπεν· Ἐδίδαξεν ἡμᾶς ἡ διάγνωσις ἡ κατὰ τοὺς ἐπισκόπους ὅτιπερ οὐδὲ εἷς αὐτῶν κανονικῶς κατέσχεν τὴν ἐπισκοπὴν τῆς κατ' Ἔφεσον ἁγιωτάτης ἐκκλησίας.

22 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἀρέσκει τῇ ἁγίαι συνόδωι ἡ διαλαλιὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀνατολίου καὶ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Πασκασίνου ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ τῆς Ῥώμης ἀποστολικοῦ θρόνου ἡ λέγουσα τοὺς μὲν δύο ὀφείλειν ἀποκινηθῆναι ὡς παρὰ κανόνας γενομένους, ἕτερον δὲ χειροτονηθῆναι, τοὺς δὲ προειρημένους ἔχοντας τὴν τοῦ ἐπισκόπου ἀξίαν ἀπὸ τῆς κατ' Ἔφεσον ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀποτρέφεσθαι;

23 Ἡ ἁγία σύνοδος ἐβόησεν· Αὕτη εὐσεβὴς διαλαλιά· αὕτη κατὰ κανόνας ἐστίν.

24 Διογένης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπεν· Τῶν ἄλλων αὕτη βελτίων ἐστίν.

25 Πάντες ἐβόησαν· Αὕτη δικαία κρίσις· αὕτη πᾶσιν ἀρέσκει. οἱ δύο παρὰ κανόνας ἐγένοντο· τὰ τῶν κανόνων ἐπ' αὐτοῖς κρατείτω. τὰ διαλαληθέντα παρὰ τῶν ἀρχιεπισκόπων κρατείτω.

26 Οἱ ἐνδοξότοτοι ἄρχοντες εἶπον· Ἐπειδὴ πᾶσιν ἀρέσκει ἡ διαλαλιὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς βασιλευούσης Κωνσταντινουπόλεως Ἀνατολίου καὶ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Πασκασίνου ἐπέχοντος τὸν τόπον Λέοντος τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης παρακελευομένη διὰ τὸ ἀμφοτέρους ἀκανονίστως γεγονέναι μηδέτερον αὐτῶν χρηματίσαι μήτε μὴν ἡγεῖσθαι τῆς κατ' Ἔφεσον ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, καὶ πᾶσα δὲ ἡ ἁγία σύνοδος ἀκανονίστως τούτους κεχειροτονῆοθαι ἐδίδαξεν καὶ ταῖς διαλαλιαῖς τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων συνήινεσεν, ἀποκινηθήσονται μὲν τῆς ἁγίας κατ' Ἔφεσον ἐκκλησίας Βασσιανὸς καὶ Στέφανος οἱ εὐλαβέστατοι, ἐχέτωσαν δὲ τὴν ἀξίαν τοῦ ἐπισκόπου καὶ ἀπὸ τῶν προσόδων τῆς μνημονευθείσης ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τροφῆς ἕνεκα καὶ παραμυθίας καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἀνὰ σ̄ χρυσίνους λαμβανέτωσαν· ἕτερος δὲ χειροτονηθήσεται κατὰ τοὺς κανόνας τῇ αὐτῇ ἁγιωτάτηι ἐκκλησίαι ἐπίσκοπος.

27 Πᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος ἐβόησεν· Αὕτη δικαία κρίσις. οὗτος εὐσεβὴς τύπος. ταῦτα καλῶς ἔχει.

28 Βασσιανὸς ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν· Τὰ ἁφαρπασθέντα μοι ἀποκατασταθῆναι κελεύσατε.

29 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Εἴ τι Βασσιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος ἐκ τῶν αὐτῶι διαφερόντων ἀφηιρέθη εἴτε παρὰ Στεφάνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου εἴτε παρὰ ἑτέρων οἱωνδήποτε προσώπων, τοῦτο αὐτῶι μετὰ τοὺς ἐνδικαστηρίους

M, B [= abo], Φ

3/4 post 6 coll. B^{o} 3 ἐπίσκοπος om. B^{b} 4 ἐπισκόπων MB πατέρων Φ 5 μαριανὸσ MB inter *Marianus* et *Marinianus* uariant Φ^{ac} *Marinianus* Φ^{r} 8 ἡ B^{bo} Φ om. MB^{a} 9 ἁγιωτάτης om. Φ 11 *episcopi* Φ 12 τοῦ τῆσ B^{a} τοῦ MB^{b} τῆσ in τοῦ corr. B^{o} 14 ἁγιωτάτη B^{o} 16 διδασκαλία B^{o} 17/18 Διογένης — ἐστί om. B^{o} 17 βελτίαν M 20 αὐτοὺσ M 20/21 τὰ — κρατείτω om. B 23/24 ἀρχιεπισκόπου — εὐλαβεστάτου om. B^{o} 27—29 καὶ πᾶσα δὲ — ἐκκλησίας om. B^{b} 29 κατ' ἔφεσον ἁγίασ B^{o} 30 ἐπισκόπων Φ 31 διακοσίουσ B 34 εὐσεβὴσ MB *iusta* Φ 38 εἴτι B ἔτι M 40 οἱονδήποτε B^{b} ἐν δικαστηρίοισ B^{ao}

ἐλέγχους παρὰ τῶν ἀφελομένων ἢ αἰτίων τῆς βλάβης γενομένων **ἀποκατασταθήσεται.**
Ῥω ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω.

L IIII 707
M VII 301

Πρᾶξις ιδ

1 Ὑπατείας τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου καὶ τοῦ δηλωθησομένου τῆι πρὸ τριῶν Καλανδῶν Νοεμβρίων ἐν Χαλκηδόνι

d. 30. m. Oct. a. 451 κατὰ κέλευσιν τοῦ θειοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου συνελθόντων ἐν τῆι ἁγιωτάτηι ἐκκλησίαι τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας

τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου στρατηλάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίου Ἀνατολίου

καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἐπάρχου τῶν ἱερῶν πραιτωρίων Παλλαδίου

καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου μαγίστρου τῶν θείων ὀφφικίων Βιγκομάλου

2 συνελθόντων δὲ καὶ

1—3 Πασκασίνου καὶ Λουκινσίου τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων καὶ Βονιφατίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβύτιδος Ῥώμης Λέοντος

4 καὶ Ἀνατολίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως

5 καὶ Μαξίμου τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας Συρίας

6 καὶ Ἰουβεναλίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων

7 καὶ Κυντίλλου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Μακεδονίας ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Θεσσαλονικέων Ἀναστασίου

8 καὶ Θαλασσίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας

9 καὶ Στεφάνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἐφέσου

10 καὶ Λουκιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βύζης ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θράικης Κυριακοῦ

11 καὶ Εὐσεβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀγκύρας Γαλατίας

12 καὶ Διογένους τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κυζίκου

13 καὶ Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κορίνθου

14 καὶ Φλωρεντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιεπισκόπου Σάρδεων

15 καὶ Εὐνομίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νικομηδείας

16 καὶ Ἀναστασίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νικαίας

17 καὶ Ἰουλιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Κῶ ἐπέχοντος καὶ αὐτοῦ τὸν τόπον τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβύτιδος Ῥώμης Λέοντος

18 καὶ Ἐλευθερίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Χαλκηδονέων

19 καὶ Βασιλείου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σελευκείας Ἰσαυρίας

20 καὶ Μελιτίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαρίσσης ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀπαμείας Συρίας Δόμνου

21 καὶ Ἀμφιλοχίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σίδης

22 καὶ Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ταρσοῦ

23 καὶ Κύρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀναζαρβοῦ

24 καὶ Κωνσταντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βόστρων

M, B [= abo, usque ad 21], Φ [usque ad 7]

1 γεγενημένων Bo 2 ρωμαῖον Bao 3 τεσσαρεσκαιδεκάτη Bao 7 μεγαλομάρτυρος Bo 7 — p. 57, 39 *magnificentissimis gloriosissimisque iudicibus* Φ 8—10 στρατηλάτου — ἐνδοξοτάτου om. Bo 16 πρεσβυτέρας Bo 20 ἐπισκόπου Bo 22 — p. 57, 39 om. B

καὶ Φωτίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τύρου
καὶ Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Δαμασκοῦ
καὶ Στεφάνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἱερᾶς πόλεως
καὶ Νόννου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἐδέσσης
καὶ Συμεῶνος τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀμίδης
καὶ Ἐπιφανίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κωνσταντίας Ὀλυμπίου
καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σεβαστείας
καὶ Σελεύκου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀμασείας
καὶ Κωνσταντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς
καὶ Πατρικίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τυάνων
καὶ Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Γαγγρῶν
καὶ Ἀπραγμονίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κλαυδιουπόλεως Καλογήρου
καὶ Ἀταρβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τραπεζοῦντος ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας Δωροθέου
καὶ Φωτεινοῦ του εὐλαβεστάτου ἀρχιδιακόνου ἐπέχοντος τὸν τόπον ⟨Θεοκτίστου⟩ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Πισινοῦντος
καὶ Ῥωμανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Μύρων
καὶ Κριτωνιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀφροδισιάδος
καὶ Νουνεχίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαοδικείας Φρυγίας
καὶ Μαρινιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Συννάδων
καὶ Ὀνησιφόρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἰκονίου
καὶ Περγαμίου τοῦ εὐλαβεστάτου Ἀντιοχείας Πισιδίας
καὶ Ἐπιφανίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Πέργης
καὶ Ἀττικοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νικοπόλεως Ἠπείρου
καὶ Μαρτυρίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Γορτύνης
καὶ Λουκᾶ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Δυρραχίου
καὶ Βιγιλαντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαρίσσης Θεσσαλίας
καὶ Φραγκίωνος τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Φιλιππουπόλεως
καὶ Σεβαστιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βερόης
καὶ Βασιλείου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τραιανουπόλεως
καὶ Τρύφωνος τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Χίου ἐπέχοντος τὸν τόπον Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ῥόδου
καὶ Θεοκτίστου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βεροίας
καὶ Γεροντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σελευκείας Συρίας
καὶ Εὐσεβίου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Μακαρίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαοδικείας Συρίας
καὶ Εὐσεβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Δορυλαίου
καὶ τῆς λοιπῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ θέσπισμα τοῦ θειοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου ἐν τῇ Χαλκηδονέων πόλει συναθροισθείσης καὶ καθεσθέντων πάντων πρὸ τῶν καγκέλλων τοῦ ἁγίου θυσιαστηρίου

3 Εὐνόμιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας εἶπεν· Δεήσεις ἐπιδέδωκα τῷ εὐσεβεστάτῳ δεσπότῃ τῆς οἰκουμένης παρακαλῶν τὰ κανονικὰ τῶς μητροπόλεως

M, B [= abo, inde a 40], Φ [inde a 40]
4 ἐδέσησ M 10 μελιτινῆσ M 13 post ἐπισκόπου excidit Τίου 17 Θεοκτίστου addidi
22 μαριανοῦ M, corr. M 40 λοιπῆς om. Φ 41 χαλκηδονίων Bo 42 καὶ om. Φ

Νικομηδείας κατὰ τοὺς κρατήσαντας ἀρχῆθεν κανόνας καὶ ἔθη φυλαχθῆναι καὶ ἐκέλευσεν τὴν ὑμετέραν μεγαλοπρέπειαν ἅμα τῇ ἁγίαι συνόδωι ἀκοῦσαι καὶ τύπον δοῦναι τῶι πράγματι. παρακαλῶ τοίνυν ἀναγνωσθῆναι τὰς δεήσεις μου καὶ τὸ πρᾶγμα ἀκουσθῆναι καὶ τὰ δίκαιά μοι φυλαχθῆναι.

4 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἀναγινωσκέσθωσαν αἱ δεήσεις.

Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστορίου ἀνέγνω

5 Τοῖς γῆς καὶ θαλάσσης καὶ παντὸς ἀνθρώπων ἔθνους καὶ γένους δεσπόταις Φλαουίοις Οὐαλεντινιανῶι καὶ Μαρκιανῶι τοῖς αἰωνίοις αὐγούστοις δέησις καὶ ἱκεσία παρὰ Εὐνομίου ἐπισκόπου καὶ παντὸς τοῦ κλήρου τῆς κατὰ Νικομήδειαν μητρόπολιν ἁγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς ἐκκλησίας. Θεὸς τὸ βασιλεύειν ὑμῖν καὶ κρατεῖν τῶν ὅλων ἐπὶ σωτηρίαι τῆς οἰκουμένης καὶ εἰρήνηι τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν δικαίως δεδώρηται· δι' ὃ δὴ πρὸ
M VII 304 πάντων τε καὶ μετὰ πάντων, εὐσεβέστατοι καὶ φιλόχριστοι βασιλεῖς, τῶν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ ὑγιοῦς δογμάτων φροντίζετε, τὰ μὲν τῶν αἱρέσεων φρυάγματα σβέσαντες, τὰ δὲ τῶν εὐσεβῶν δογμάτων εἰς φῶς ἀγαγόντες δίκαια. προσπίπτομεν τοίνυν τοῖς ἴχνεσι τοῦ ὑμετέρου κράτους κελεῦσαι κωλυθῆναι τὴν καθ' ἡμῶν παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου τῆς Νικαέων ἐπισκόπου Ἀναστασίου τολμηθεῖσαν ἀδικίαν, ὡς δυνηθῆναι ἡμᾶς τῆς πρεπούσης Χριστιανοῖς εἰρήνης ἀπολαύοντας ἀπερισπάστως τὰς τοῦ θεοῦ λειτουργίας
L IIII 710 ἐκτελεῖν. ὁ γὰρ μνημονευθεὶς εὐλαβέστατος Ἀναστάσιος μήτε τὸν τοῦ θεοῦ λαμβάνων πρὸ ὀφθαλμῶν φόβον μήτε τοὺς τῆς εὐσεβείας ὑμῶν ἐντρεπόμενος νόμους συγχέειν καὶ ταράσσειν ἐν τῆι Βιθυνῶν ἐπαρχίαι πειρᾶται τοὺς κρατήσαντας ἐν ταῖς ἐκκλησίαις βασιλικούς τε καὶ κανονικοὺς τύπους, ἁρπάζων τὰ ἡμῖν παρὰ τῶν νόμων τῆς εὐσεβείας ὑμῶν καὶ παρὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν ὑπάρξαντα δίκαια, ἅπερ οὐδεὶς ποτε τῶν πρὸ αὐτοῦ ἐπισκόπων παρασαλεύειν ἢ κινεῖν ἐπεχείρησεν, μόνος δὲ οὗτος πλεονεκτεῖν ἡμᾶς καὶ ταράσσειν ἤρξατο τὸ ἐπὶ κακοῖς ἰσχύειν δόξαν λογιζόμενος, ὡς ταύτης ἕνεκα τῆς αἰτίας καὶ τῆι ἁγίαι καὶ οἰκουμενικῆι συνόδωι λιβέλλους ἐπιδοῦναι ἡμᾶς. ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ τῆς ἀκροάσεως εἰς ὑπέρθεσιν χωρεῖ καὶ δεδοίκαμεν μή πως λυθείσης τῆς συνόδου ἀργήσηι τὰ ἡμέτερα δίκαια, δεόμεθα νεύματι τοῦ ὑμετέρου κράτους ἀνυπερθέτως γενέσθαι τὴν ἀκρόασιν. τυχόντες γὰρ ὧν ἐδεήθημεν, τὰς συνήθεις εὐχὰς ὑπὲρ τοῦ αἰωνίου ὑμῶν κράτους τῶι δεσπότηι θεῶι ἀναπέμψομεν.

6 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Τί πρὸς ταῦτα ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀναστάσιος δικαιολογεῖται;

7 Ἀναστάσιος ἐπίσκοπος τῆς Νικαέων πόλεως εἶπεν· Ἠτιασατό με ὅτι ἐγὼ ἐκαινοτόμησα ἐν τῶι μεταξὺ ἢ ἐβιασάμην. ἓν δείξηι ὧν λέγει· ἐγὼ δὲ τὸ ἐναντίον ἔχω δεῖξαι ὅτι καὶ ἥρπασέν μου παροικίας καὶ πολλὰ ἃ οὐκ ἔστιν ἔθος ποιεῖν τὸν Νικομηδείας, ἐποίησεν ἐπὶ ἐμοῦ καὶ ἠνεσχόμην πανταχοῦ ἐντυγχάνων τῶι ἀρχιεπισκόπωι καὶ ἀξιῶν τὰ δίκαιά μου γυμνασθῆναι κατὰ τὴν ἀρχαιότητα καὶ τοὺς κανόνας· οὐδὲ γὰρ ἐγὼ πλέον τι ζητῶ.

M, B [= abo], Φ

1 ἐξαρχῆθεν M 3 *ut cognoscatis* Φ 3/4 τὰς — ἀκουσθῆναι om. B^o 6 *magistrianus et secretarius* Φ 7 φλαουίοισ M φλαυουίοισ B^{ab} φλαβίοισ B^o *Flauio* Φ 10 τῶν περὶ M 14 *pie* $Φ^{ac}$ δόγματα B^o 16 ἐπισκόπου τῆσ νικαέων B 17 πρεπούσησ MB^{ao} πρυντούσησ B^{b} 19 ἡμῶν B^b 19/20 *confundit et conturbat absque consuetudine* Φ 20 ταράττειν B^o καταράσειν B^b τοὺς om. B^b 21 τὸν νόμον B^b τῶν [in τοῦ corr.] νόμου B^o 22 τὰ παρὰ B^o ἡμῶν θεσμῶν B^o 23 ἐπισκόπων om. $Φ^r$ et partim $Φ^c$ παρασαλεύειν MB *iubere* [= παρακελεύειν] Φ 24 τὸ *om.* $Φ^{ac}$ 29 θω̄ MΦ χω̄ B ἀναπέμψωμεν MB^o 30 ἐπίσκοπος om. Φ 33 δείξει B 35 ἐντυγχάνω — ἀξιῶ Φ 36 τὰσ M

8 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἰδικῶς λεγέτω ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Εὐνόμιος κατὰ τί ἠδίκηται παρὰ Ἀναστασίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου.

9 Εὐνόμιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας εἶπεν· Κατὰ τὸ κρατῆσαν ἔθος ἐπὶ τῶν πρὸ ἐμοῦ καὶ ἐπὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ ὑποτεταγμένας ἔχω τὰς ἐν τῇ Βιθυνῶν ἐπαρ- M VII 305
χίαι ἐκκλησίας, ὁ δὲ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀναστάσιος κληρικοὺς ἐκκλησίας τῆς ἐν Βασιλινουπόλει τῆς ὑποτελοῦς ἐμοὶ ἀκοινωνήτους ἐποίησεν, ὅπερ τοῖς κανόσιν ἀπείρηται.

10 Ἀναστάσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νικαίας εἶπεν· Πρῶτον δείξηι ὅτι καὶ Βασιλινούπολις ὑπ' αὐτόν ἐστι καὶ ὅτι ἐγὼ κληρικοὺς τῆς ἐκκλησίας ἀκοινωνήτους ἐποίησα. τὰ δύο δείξηι· ἐγὼ δὲ δείκνυμι Βασιλινούπολιν ἀεὶ ὑπὸ Νίκαιαν γενομένην. καὶ γὰρ ῥεγεὼν ἦν αὐτῆς (ταῦτα τὰ βουλευτήρια οἶδεν), καὶ εἶποι ὑπὸ τίνα ἦν Βασιλινούπολις, εἰ μὴ ῥεγεὼν ἦν Νικαίας.

11 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Κατὰ ποῖον τρόπον ἀποδνεικνύναι ἐπαγγέλληι τὴν κατὰ Βασιλινούπολιν ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν ὑπὸ Νίκαιαν εἶναι, πότερον κατὰ τοὺς κανόνας ἢ ἐκ συνηθείας τινός;

12 Ἀναστάσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νικαίας εἶπεν· Ὥσπερ Ταττάιος καὶ Δωρὶς ῥεγεῶνές εἰσιν ὑπὸ Νίκαιαν, οὕτως ἦν πρὸ τούτου καὶ Βασιλινούπολις ὑπὸ τὴν Νίκαιαν. βασιλεύς τις Ἰουλιανὸς ἢ οὐκ οἶδα τίς πρὸ αὐτοῦ, ἐποίησεν αὐτὴν πόλιν καὶ λαβὼν ἀπὸ Νικαίας πολιτευομένους κατέστησεν ἐκεῖ καὶ τὸ ἔθος ἀπὸ τότε ἕως νῦν τοῦτο κρατεῖ· ἐὰν λείψηι ἐν Βασιλινουπόλει πολιτευόμενος, ἀπὸ Νικαίας πέμπεται ἐκεῖ καὶ πάλιν ἀπὸ Βασιλινουπόλεως μεθίσταται ἐν Νικαίαι καὶ ἡ πρότερον οὖσα ῥεγεὼν L IIII 711
πάλιν μετὰ ταῦτα ἐγένετο πόλις. ἐξ ἐκείνου φαίνεται ὁ Νικαίας ἐπίσκοπον ἐκεῖ χειροτονήσας καὶ ἅπαξ καὶ δεύτερον· καί εἰσιν ἐπιστολαὶ τοῦ μακαρίου Ἰωάννου τοῦ ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὸν Νικαίας ἐπίσκοπον ὥστε ἀπελθεῖν καὶ διορθώσασθαι τὴν ἐκκλησίαν ὡς αὐτῶι προσήκουσαν. ἔχω γράμματα πρὸς τὸν μακάριον Πρόκλον. δείκνυμι· ἐγὼ πόσοι ἀπὸ Νικαίας ἐχειροτονήθησαν· καὶ δείξηι οὗτος πόσοι ἀπὸ Νικομηδείας ἐχειροτονήθησαν.

13 Εὐνόμιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Οὔτε μὲν δύναται δεῖξαι χειροτονίας πεποιηκώς· εἰ δὲ καὶ ἐποίησεν καθ' ὑφαρπαγὴν ἅπαξ, ἐμοὶ οὐδὲν κατὰ τοὺς κανόνας προκρίνειν δύναται.

14 Ἀναστάσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Οὐκ ἐγώ, ἀλλ' ὁ πρὸ ἐμοῦ ἐποίησεν.

15 Εὐνόμιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἅπαξ ἐποίησεν, ὡς λέγεις, ἢ πολλάκις; εἰ ἅπαξ ἐποίησεν καθ' ὑφαρπαγήν τινα ἢ συμβαίνει ὅτι οὐκ εἶχεν τὸ τηνικαῦτα ἐπίσκοπον ἡ μητρόπολις Νικομήδεια καὶ ἐδέησεν παρὰ τοῦ Νικαέως γενέσθαι, οὐδὲν πρόκριμα ἐμοὶ κατὰ τοὺς κανόνας. δύναμαι γὰρ ἐγὼ δεῖξαι πολλοὺς μὲν ἀπὸ Νικομηδείας χειροτονηθέντας, σὺ δὲ οὐκ οἶδα εἰ δυνήσηι κἂν ἕνα δεῖξαι.

16 Ἀναστάσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ὅτε πόλις ἐγένετο Βασιλινούπολις, τίς πρῶτος ἐχειροτόνησεν;

M, B [= abo], Φ

1 ἐπίσκοποσ νικομηδείασ Bb 3 ὁ — ἐπίσκοποσ om. Bb 6 τῆς om. Bo *subiectos* Φ 8 δείξει MBab δεῖξαι Bo 9 ἐπ' Bb ἐγὼ om. Bo τῆς ἐκκλησίας om. B 10 δείξει MB ἀεὶ MB *ex olim* Φr om. Φac 11 *dicat curia* Φ 12 ἢ εἰ Φ 13 καταγγείλη Bo 16 ὁ — ἐπίσκοπος om. Bb 17 ὑπὸ τὴν Bb corr. 17/18 οὕτως — Νίκαιαν om. Bb 17 καὶ om. Φcr 19 πραγματευομένουσ B κατέστησαν Bo 20 πραγματεύόμενοσ Bb 22 ἐπίσκοπος Φ 22/23 χειροτονήσασ ἐκεῖ B 26 δείξει MB οὗτοσ MBao καὶ οὗτοσ Bb αὐτὸσ Φ 27 Νικομηδείας] νικαίασ Bb 28 ἐπίσκοποσ νικομηδείασ Bb οὔτε μὲν MΦr οὐ B 29 εἰ om. Bo 34 ἢ om. Φ ἐπίσκοποσ Bb 38 ἐπίσκοπος om. Bb ὅτι Bo

17 Εὐνόμιος ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν· Ὅτι ἀφώρισεν κληρικοὺς Βασιλινουπόλεως ἐμοὶ
M VII 308 ὑποκειμένους, δύναμαι δεῖξαι. μάρτυρα καλῶ τὸν ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον τῆς μεγαλοπόλεως ὅστις ἐδέξατο αὐτοὺς καὶ ἀπέδωκεν αὐτοῖς τὴν κοινωνίαν.

18 Ἀναστάσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Οὐ λέγεις ἀληθές.

19 Εὐνόμιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Δὸς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ κύρου τοῦ ἀρχιεπισκόπου ὅπου ἀπέδωκεν αὐτοῖς τὴν κοινωνίαν καὶ ὅπου ἔγραψέν σοι ὡς παρὰ κανόνας πεποιηκότι. δεικνύω ψηφίσματα Βασιλινουπολιτῶν ὅπου παρεκάλεσαν περὶ ἐπισκόπου· σὺ δεῖξον ποῦ παρεκάλεσαν Νικαέα ὥστε δοῦναι αὐτοῖς ἐπίσκοπον.

20 Ἀναστάσιος ὁ εὐλαβέστατος [ἐπίσκοπος] εἶπεν· Κελεύσατέ με διδάξαι μικρόν. ἐπέδωκα λιβέλλους τῶι ἀρχιεπισκόπωι γενομένωι ἀξιῶν αὐτὸν καλέσαι τὸν κύριν Εὐνόμιον τὸν ἐπίσκοπον καὶ διακοῦσαι μεταξὺ τῶν δικαίων ἡμῶν. δίδωσι γράμματα καὶ πρὸς ἐμὲ καὶ πρὸς αὐτὸν γράψας ἀμφοτέροις ὅτι μηδεὶς ὑμῶν μηδὲν καινοτομείτω, ἀλλὰ στοιχεῖτε τοῖς ἀρχαίοις· οἶδα γὰρ ἐγὼ πῶς ὀφείλω τὰς μητροπόλεις τιμᾶν. καὶ ἔχω τοιαῦτω γράμματα καὶ ἐγὼ καὶ αὐτός. λαμβάνω, ὡς εἶπον, τοιαῦτα γράμματα. ἴσασι καὶ οἱ νοτάριοι· εἴπωσιν καὶ ἄλλοι. ἔρχονται οἱ Βασιλινουπόλεως κληρικοὶ ἐντυχεῖν μοι κατὰ τοῦ ἐπισκόπου αὐτῶν. φυλάττων ἐγὼ τὰς παραγγελίας τοῦ ἀρχιεπισκόπου λέγω· οὐ δέχομαι ὑμᾶς, ἀλλὰ ἀπέλθατε πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον καὶ ἐὰν κελεύσηι μοι, ἀκούω. καὶ ἐάσαντες ἐκεῖνοι καὶ ἐμὲ καὶ αὐτὸν ἔρχονται πρὸς τὴν ἁγιωσύνην τοῦ κύρου Εὐνομίου· διδόασιν αὐτῶι λιβέλλους κατὰ τοῦ ἐπισκόπου τοῦ ἰδίου. πέμπει αὐτὸς εὐθὺς παριστῶν τὸν ἐπίσκοπον Βασιλινουπόλεως· προσφεύγει ὁ ἐπίσκοπος Βασιλινουπόλεως πρὸς ἐμέ.

21 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἀναγινωκέσθωσαν οἱ κανόνες.

Βερονικιανὸς σηκρητάριος ἀπὸ βιβλίου ἐπιδοθέντος παρὰ Εὐνομίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἀνέγνω

22 Κεφάλαιον ϛ. Ἐπίσκοπον προσήκει μάλιστα μὲν ὑπὸ πάντων τῶν ἐν τῆι
Can. Nic. 4 L IIII 714 ἐπαρχίαι ἐπισκόπων καθίστασθαι· εἰ δὲ δυσχερὲς εἴη τὸ τοιοῦτον ἢ διὰ κατεπείγουσαν ἀνάγκην ἢ διὰ μῆκος ὁδοῦ, ἐξ ἅπαντος τρεῖς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναγομένους συμψήφων γινομένων καὶ τῶν ἀπόντων [καὶ] συντιθεμένων διὰ γραμμάτων ποιεῖσθαι τὴν χειροτονίαν. τὸ δὲ κῦρος τῶν γινομένων διοίσει καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν τῶι μητροπολίτηι ἐπισκόπωι.

23 Ἀναστάσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Στοιχῶ τῶι κανόνι· εἰ μὴ εἰμὶ
M VII 309 μητροπολίτης, οὐκ ἔχω μέρος οὐδὲ ἐγὼ ἐκεῖ.

24 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἐπίδειξον κατὰ ποῖον τρόπον τὰ τοῦ μητροπολίτου δίκαια ἔχεις.

25 Ἀναστάσιος ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν· Ἀξιῶ ἀναγνωσθῆναι τὸν νόμον.

26 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἀναγινωσκέσθω.

Καὶ ἐπιδοθέντος αὐτοῦ παρὰ Ἀναστασίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κωνσταντῖνος ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστορίου καὶ μαγιστριανὸς ἀνέγνω

M, B [= abo], Φ

1 ὁ εὐλαβέστατοσ ἐπίσκοπος Bo 5 κυ M τοῦ² om. Bo 7 ψήφισμα Bo 7/8 περὶ — παρεκάλεσαν om. Bb 8 σὺ] καὶ Bo Νικαέα Φ νικαεῖσ MB 9 ἐπίσκοπος om. MBa 10 κελεῦσαι Φ κῦ M 11 καὶ¹ om. Φ 14 τὰ τοιαῦτα Bb 17 *episcopi* Φ λέγων Bo ἀπέλθετε Bab 18 κελεύσει Bb 20/21 προσφεύγει — Βασιλινουπόλεως om. Φ 23 *uir deuotus magistrianus et secretarius* Φ ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριοσ Bo 25 ἔκτον Bao μὲν οὖν M 26 δι' ἐπείγουσαν M 27/28 γενομένων M 28 καὶ² B om. MΦ 29 ἐπισκόπω MΦ om. B 30 ἐπίσκοποσ MΦ ἐπίσκοποσ νικαίασ B 32—35 ἐπίδειξον — εἶπον om. Bo 36 αὐτῶι Bo

Ἑρμηνεία νόμου

27 Αὐτοκράτορες Καίσαρες Φλαυούιοι Οὐαλεντινιανὸς καὶ Οὐάλης εὐτυχεῖς εὐσεβεῖς σεβαστοὶ αἰώνιοι νικηταὶ λέγουσι Νικαεῦσιν. Εἰ καὶ ἡ σπουδὴ ἡ ἡμετέρα δήλη πᾶσι καὶ περίβλεπτος γέγονεν ἐξ οὗ τῆς βασιλείας τὸ ὑπεραναβεβηκὸς καὶ τῶν δημοσίων τοὺς οἴακας βουλήσει τοῦ κρείττονος ὑπεδεξάμεθα, ὅμως πρὸς τούτοις ἀποσώσομεν καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν αὐτῆς τῆς εὐτυχίας ὅτι γε ἡ ὑμετέρα πόλις προαναπλησθεῖσα καὶ γαυριωθεῖσα ἐπὶ τῇι ἡμετέραι εὐτυχίαι χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης παντὶ δήμωι αἰτία γέγονεν. δι' ὃ δὴ ἐπειδὴ μητρόπολις πάλαι ὠνομάσθη καὶ τοῦτο νόμοι παλαιοὶ περιέχουσι, [τὰ αὐτὰ ἅπερ Νικομηδεῦσι] νομοθετούντων ἡμῶν [ὑπῆρξεν] οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν ἔχειν δύναται τῶι ἀσάλευτα καὶ ἰσχυρὰ μένειν καὶ εἰς τὰ ἔπειτα αὐξηθησόμενα. καὶ εἰς τὸ ἐξῆς αὐτὸν στέψαντες ἐν τῇι ὑμετέραι πόλει προιέναι ἐθεσπίσαμεν. διαμενέτω τοίνυν εἰς τὸ διηνεκὲς ἡ συνήθεια αὕτη καὶ ἡ πόλις ὑμῶν μητρόπολις ἔστω, τῆς συνηθείας τῆς ἐπὶ τῇι προόδωι τοῦ Βιθυνιάρχου διαμενούσης. οὐδεὶς γὰρ ἀφαιρεῖταί τι τῶν ἄλλων. βουλήσει τοῦ κρείττονος αὐξηθείη τῆς ὑμετέρας πόλεως τὸ ἀξίωμα. χαίροντες τοίνυν τὰς εὐχὰς διπλασιάζετε καὶ ἥδεσθε ἐφ' οἷς αὕτη ἡ τιμὴ ὑμῖν παρέσχηται πάσης ἀμφιβολίας εἰς τὸ ἐξῆς σχολαζούσης, συνορῶντες ὅπως αἰωνίου πραότητος καὶ προνοίας ἐκ τῶν ἡμετέρων θεσπισμάτων τετυχήκατε.

28 Εὐνόμιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἀξιῶ τὴν ὑμετέραν μεγαλοπρέπειαν κελεῦσαι ἀναγνωσθῆναι τὸν νόμον τὸν παρασχεθέντα Νικομηδεῦσι μετὰ ταῦτα.

29 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἀναγινωσκέσθω.

Καὶ ἐπιδοθέντος αὐτοῦ παρὰ Εὐνομίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστορίου ἀνέγνω

30 Οὐαλεντινιανὸς εὐσεβὴς εὐτυχὴς αὔγουστος Νικομηδεῦσι χαίρειν. Ἡ περὶ τὰ πριμιλίγια τῆς πόλεως τῆς ὑμετέρας πάλαι ὑπάρξασα ἀρχαία συνήθεια φυλαχθήσεται. οὔτε γὰρ ἡ προσθήκη τῆς τιμῆς τῆς Νικαέων πόλεως τὸ δίκαιον τὸ ὑμέτερον δύναται βλάψαι, ὁπότε ἐπαύξεται τὸ ἀξίωμα τῆς Νικομηδέων πόλεως, εἴπερ ἐκείνη ἡ ἐν δευτέρωι τόπωι οὖσα μητροπόλεως ὀνόματι καλεῖται. L IIII 715 M VII 312

31 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Οὐδὲ ἓν μὲν θεῖον γράμμα περὶ ἐπισκοπῆς διαλέγεται, ἑκάτερον δὲ τὴν τιμὴν ταῖς μητροπόλεσι παρέχει. τὸ δὲ θεῖον γράμμα τῶν θείας λήξεως Οὐαλεντινιανοῦ καὶ Οὐάλεντος τηνικαῦτα τῇι Νικαέων παρασχὸν τὸ μητροπολιτικὸν δίκαιον ἰδικῶς παρακελεύεται τῶν ἄλλων μηδὲν ὑφαιρεῖσθαι πόλεων καὶ ὁ κανὼν τῶν ἁγίων πατέρων περὶ ἑνὸς μητροπολίτου καθ' ἑκάστην τῶν ἐπαρχιῶν διαγορεύει. τί τοίνυν τῇι ἁγίαι συνόδωι παρίσταται περὶ τούτου;

32 Ἡ ἁγία συνόδος ἐβόησεν· Οἱ κανόνες κρατείτωσαν. τοῖς κανόσι τὸ ἱκανὸν γινέσθω.

M, B [= abo], Φ

2 φλαύιοι B^{ab} φλάβιοι B^{o} *Flauius* Φ 3 ἡμετέρα Φ ὑμετέρα MB 4 ὑπεραναβεβηκὼσ B^{b} 5 ὑποδεξάμεθα MB^{o} ἀποσώσομεν M *adicimus* Φ 6 αὐτῆσ MB *huius* Φ 7 τὴν ἡμετέραν εὐτυχίαν M 8/9 τὰ αὐτὰ [τῶ αὐτῶ M] — Νικομηδεῦσι om. Φ 9 ὑπῆρξεν MB^{bo} ὑπῆρχεν B^{a} om. Φ 10 τῶ MΦ τὸ B τὰ M τὸ B αὐξησόμενα B^{o} ante καὶ 3 nonnulla in legendo omissa αὐτὸν B 11 αὐτῶν M *haec* Φ στέψαντεσ MB *exornantes* $Φ^{a}$ *exordinantes* $Φ^{c}$ *proficiscentes* $Φ^{r}$ ὑμετέρα MB ἡμετέραι Φ προιέναι om. Φ 12 εἰς τὸ om. B^{o} 13 τῆ B τῆσ M προόδω $MB^{bo}Φ$ προσόδω B^{a} 15 διαπλασιάζετε B^{b} αὐτη Φ αὐτὴ MB 23 Ἡ om. M 24 πριμιλέγια B ἡ ὑπάρξασα M ὑπάρξαντα Φ 26 πόλεως om. B εἴπερ MB *secundum quod* [= ἥπερ] Φ 28 ἐπισκοπῆσ MΦ ἐπισκόπου B 29 τῶν MB^{a} τῆσ B^{bo} 30 παρασχὼν MB^{bo} 31 μηδὲν] μὲν B^{ao}

33 Ἀττικὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νικοπόλεως παλαιᾶς Ἠπείρου εἶπεν· Ὁ κανὼν οὕτως διαγορεύει ὥστε ἐν μιᾶι ἑκάστηι τῶν ἐπαρχιῶν τὸ κῦρος ἔχειν τὸν τῆς μητροπόλεως καὶ αὐτὸν καθιστᾶν πάντας τοὺς ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἐπαρχίαν ὄντας ἐπισκόπους, καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ διάνοια τοῦ κανόνος. τῶι δὲ τῆς Νικομηδείας, ἐπειδὴ ἐξ ἀρχαίου αὕτη μητρόπολίς ἐστι, κεχρεώστηται πάντας τοὺς ὑπὸ τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ ὄντας ἐπισκόπους χειροτονεῖν.

34 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ταῦτα πάντες βουλόμεθα. ταῦτα πάντες δεόμεθα. ταῦτα πανταχοῦ κρατείτω. ταῦτα πᾶσιν ἀρέσκει.

35 Ἰωάννης Κωνσταντῖνος Πατρίκιος ⟨Πέτρος⟩ καὶ οἱ λοιποὶ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι τῆς Ποντικῆς διοικήσεως ** εἶπον· Οἱ κανόνες ἕνα ἴσασι μητροπολίτην τὸν ἀρχαιότερον καὶ δῆλον ὡς τῶι θεοσεβεστάτωι ἐπισκόπωι Νικομηδείας διαφέρουσιν αἱ χειροτονίαι, ἐπειδὴ καὶ αἱ νομοθεσίαι, ὡς συνεῖδεν καὶ ἡ ὑμετέρα μεγαλοπρέπεια, ὀνόματι μητροπόλεως μόνωι ἐτίμησαν τὴν Νικαέων, προτιμᾶται δὲ τῶν λοιπῶν ἐπισκοπῶν τῆς ἐπαρχίας τῆι τιμῆι μόνηι.

36 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Κανονικῶς ἐδίδαξαν. καλῶς ἐδίδαξαν. πάντες τὰ αὐτὰ λέγομεν.

37 Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· Ὑποβάλ-
M VII 313 λομεν τῆι ὑμετέραι μεγαλοπρεπείαι παρακαλοῦντες ὥστε μηδὲν πρόκριμα τῶι Κωνσταντινουπόλεως ἁγιωτάτωι θρόνωι ἐνέγκαι τὰ νῦν διαλαλούμενα παρὰ τῶν ὁσιωτάτων ἐπισκόπων ἢ γοῦν τὰ κινούμενα μεταξὺ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Νικομηδέων Εὐνομίου καὶ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Νικαέων Ἀναστασίου ἢ τὰ ἐπ' αὐτοῖς τυπούμενα. ὁ γὰρ ἁγιώτατος Κωνσταντινουπόλεως θρόνος ἢ τὴν χειροτονίαν αὐτὸς ἐνεργεῖ ἐν τῆι Βασιλινουπόλει μετὰ τῶν λοιπῶν ἢ ἐπιτρέπει γενέσθαι, καθὼς τὰ φοιτῶντα γράμματα ἢ φοιτήσαντα πολλάκις δεῖξαι δυνήσεται. καὶ ἀξιοῦμεν τὰς ἐπιστολὰς προβληθῆναι.

38 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Οἱ κανόνες κρατείτωσαν. τοῖς κανόσι τὸ ἱκανὸν γινέσθω.

39 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Τὴν μὲν αὐθεντίαν τοῦ μητροπολίτου ἐν ταῖς κατὰ Βιθυνίαν ἐκκλησίαις ὁ Νικομηδείας εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος ἕξει, τοῦ Νικαίας τὴν
L IIII 718 τιμὴν μόνην τοῦ μητροπολίτου ἔχοντος, ὑποκειμένου δὲ κατὰ μίμησιν τῶν ἄλλων ἐπισκόπων τῆς ἐπαρχίας τῶι τῆς Νικομηδείας· τοῦτο γὰρ καὶ τῆι ἁγίαι παρέστη συνόδωι. ὅσα δὲ τῶι θρόνωι τῆς κατὰ τὴν μεγαλώνυμον Κωνσταντινούπολιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας περὶ τοῦ χειροτονεῖν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἁρμόττει, ταῦτα κατὰ τάξιν οἰκείαν ἐπὶ τῆς ἁγίας γυμνασθήσεται συνόδου.

40 Εὐνόμιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας εἶπεν· Εὐχαριστῶ τῆι δικαιοκρισίαι τῆς μεγαλοπρεπείας ὑμῶν καὶ ἀγαπῶ τὸν ἀρχιεπίσκοπον τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως κρατούντων τῶν κανόνων.

41 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἃ εἴρηκας, γέγραπται. Ῥω ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω.

M, B [= abo], Φ

2 οὗτος Bo 4 αὕτη MBΦac αὐτὴ Φr 5 αὕτη MBΦa et partim Φc om. partim Φc et Φr 8 ταῦτα² — ἀρέσκει om. Φ 9 Κωνστάντιος Φ Πέτρος Φ om. MB 10 exciderunt *per unum ipsorum* [*suorum* Φa et partim Φc] *Iohannem* Φ ἴσασιν ἕνα Bb ἕνα om. Φac εἴσασι M 12 καὶ ἐπειδὴ καὶ Bb 13 τὴν MBΦac τὸν Φr ἐπισκοπῶν Ba ἐπισκόπων MBboΦ 20 ἀρχιεπισκόπων Φ ἢ γοῦν — ἐπισκόπου om. B νικομηδέων πόλεως B 23 ἐπιτρέψει Bo καθὼς καὶ Bo 26 τοῖς — γινέσθω om. Φ 29 μόνου Bao τοῦ μητροπολίτου om. Φac 30 τῆς² om. Bo καὶ om. Φ 36 *obtinentibus utique* [= δηλονότι] Φ 37 ῥωμαῖον Bo

Πρᾶξις ιε

1 Ὑπατείας τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου καὶ τοῦ δηλωθησομένου τῇ πρὸ μιᾶς Καλανδῶν Νοεμβρίων ἐν Χαλκηδόνι d. 31. m. Oct. a. 451

κατὰ κέλευσιν τοῦ θειοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου συνελθόντων ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίαι τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας

1 τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου στρατηλάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίου Ἀνατολίου

2 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἐπάρχου τῶν ἱερῶν πραιτωρίων Παλλαδίου

3 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου μαγίστρου τῶν θείων ὀφφικίων Βιγκομάλου,

2 συνελθόντων δὲ καὶ

1-3 Πασκασίνου καὶ Λουκινσίου τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων καὶ Βονιφατίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέοντος

4 καὶ Ἀνατολίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως

5 καὶ Μαξίμου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Συρίας

6 καὶ Ἰουβεναλίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων M VII 316

7 καὶ Κυντίλλου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Μακεδονίας ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Θεσσαλονικέων Ἀναστασίου

8 καὶ Θαλασσίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας

9 καὶ Στεφάνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἐφέσου

10 καὶ Λουκιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βύζης ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ θεοφιλεστάτου ⟨ἐπισκόπου⟩ Ἡρακλείας Θράικης Κυριακοῦ

11 καὶ Εὐσεβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀγκύρας Γαλατίας

12 καὶ Διογένους τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κυζίκου

13 καὶ Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κορίνθου

14 καὶ Φλωρεντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σάρδεων

15 καὶ Εὐνομίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νικομηδείας

16 καὶ Ἀναστασίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νικαίας

17 καὶ Ἰουλιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Κῶ ἐπέχοντος καὶ αὐτοῦ τὸν τόπον τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβύτιδος Ῥώμης Λέοντος

18 καὶ Ἐλευθερίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Χαλκηδονέων

19 καὶ Βασιλείου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σελευκείας

20 καὶ Μελιτίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαρίσσης ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀπαμείας Συρίας Δόμνου

21 καὶ Ἀμφιλοχίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σίδης

22 καὶ Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ταρσοῦ

23 καὶ Κύρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀναζαρβοῦ

24 καὶ Κωνσταντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βόστρων

25 καὶ Φωτίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τύρου

M, B [= abo, usque ad 24], Φ [usque ad 12]

1 πεντεκαιδεκάτῃ B^a 3 τῇ om. M 4 καὶ εὐσεβεστάτου om. B^o 7—12 *magnificentissimis et gloriosissimis iudicibus et* Φ 7 στρατηλάτου om. B^o 14 — p. 64, 27 om. Φ 14/15 πρεσβυτέρου τοῦ εὐλαβεστάτου MB^b 15 ἁγιωτάτου om. B 21 κυντίλου B^{bo} 25—p. 64, 27 om. B 26 ἐπισκόπου addidi 41 κυριακοῦ M

καὶ Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Δαμασκοῦ
καὶ Στεφάνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἱερᾶς πόλεως
καὶ Νόννου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἐδέσσης
καὶ Συμεώνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀμίδης
καὶ Ἐπιφανίου τοῦ εὐλαβεστάτου ⟨ἐπισκόπου⟩ ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κωνσταντίας Ὀλυμπίου
καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σεβαστείας
καὶ Σελεύκου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀμασείας
καὶ Κωνσταντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς
καὶ Πατρικίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τυάνων
καὶ Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Γαγγρῶν
καὶ Ἀπραγμονίου τοῦ εὐλαβεστάτου ⟨ἐπισκόπου⟩ ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κλαυδιουπόλεως Καλογήρου
καὶ Ἀταρβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τραπεζοῦντος ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας Δωροθέου
καὶ Φωτεινοῦ ἀρχιδιακόνου ἐπέχοντος τὸν τόπον Θεοκτίστου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Πισινοῦντος
καὶ Ῥωμανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Μύρων
καὶ Κριτωνιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀφροδισιάδος Καρίας
καὶ Νουνεχίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαοδικείας Φρυγίας
καὶ Μαρινιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Συνάδων
καὶ Ὀνησιφόρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἰκονίου
καὶ Θεοκτίστου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βεροίας
καὶ Γεροντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σελευκείας Συρίας
καὶ Εὐσεβίου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Μακαρίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαοδικείας Συρίας
καὶ Εὐσεβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Δορυλαίου

καὶ τῆς λοιπῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ θέσπισμα τοῦ θειοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου ἐν τῇ Χαλκηδονέων πόλει συναθροισθείσης

καὶ καθεσθέντων πάντων πρὸ τῶν καγκέλλων τοῦ ἁγίου θυσταστηρίου

3 Σαβινιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἀφαιρεθεὶς ἀδίκως τοῦ θρόνου τῆς ἐπισκοπῆς δεήσεις ἐπιδέδωκα τῇ θείαι καὶ ἀθανάτωι κορυφῇ καὶ ἐκέλευσε τὴν ὑμετέραν μεγαλοπρέπειαν ἅμα τῇ ἁγίαι ταύτηι καὶ οἰκουμενικῇ συνόδωι τὸ κατ' ἐμὲ πρᾶγμα ζητῆσαι. ἔχω δὲ καὶ διδασκαλικὸν πρὸς τὴν ἁγίαν ταύτην σύνοδον καὶ παρακαλῶ τὴν ὑμετέραν μεγαλοπρέπειαν κελεῦσαι καὶ τὸ διδασκαλικὸν ἀναγνωσθῆναι καὶ τὰς δεήσεις καὶ τὰ δίκαιά μοι φυλαχθῆναι.

4 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἀναγινωσκέσθωσαν αἱ δεήσεις καὶ τὸ προσκομιζόμενον διδασκαλικὸν παρὰ Σαβινιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου.

Κωνσταντῖνος ὁ κεθωσιωμένος βοηθὸς τοῦ θείου κονσιστορίου ἀνέγνω

5 Τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ φιλοχρίστοις καὶ ἀξίως παρὰ τοῦ θεοῦ τῶν ὅλων τετιμημένοις αὐγούστοις Οὐαλεντινιανῶι καὶ Μαρκιανῶι δέησις καὶ ἱκεσία παρὰ Σαβινιανοῦ

L IIII 719

M, B [= abo, inde a 28], Φ [inde a 28]

3 ἐδέσης M 5 ἐπισκόπου addidi 8 ἀμασίας M 9 μελιτινῆς M 12 ἐπισκόπου addidi, praeterea excidit sicut in ceteris catalogis Τίου post 22 omissi sunt X metropolitae, qui in ceteris catalogis apparent 28 λοιπῆς om. Φ 28/29 τοῦ — δεσπότου MB *diuali* Φ 29 χαλκηδονίων Bᵒ 30 καὶ om. Φᵃᶜ καγγέλων Bᵒ 33 ἁγίαι ταύτηι] ἁγιωτάτη Bᵒ ταύτηι om. Φ 38 προκομιζόμενον B σαβίνου Bᵒ 38 ἐπισκόπου om. Φ 40 εὐλαβεστάτοις Bᵇ παρὰ om. Φᵃ et partim Φᶜ 41 σαβίνου Bᵒ

ἐπισκόπου. Ὁ τῶν ὅλων κύριος ἰδὼν τὴν ἀποστολικὴν ὀρθόδοξον πίστιν ὑπὸ τῶν ῥαθύμων τέως χειμαζομένην καὶ πάντα τὸν κόσμον ἐν ἀταξίαι κλυδωνιζόμενον ἤγειρεν τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν ἰθῦναι καὶ κυβερνῆσαι τὴν οἰκουμένην καὶ τὰς ὑπὸ τῶν μοχθηρῶν ἐπιφυείσας τῆι διδασκαλίαι τῶν ἁγίων ταραχὰς καταστεῖλαι καὶ τὸ λαμπρὸν καὶ βέβαιον τῆς ὀρθοδοξίας κυρῶσαι. καὶ εἰκότως ἐπὶ τῆς ὑμετέρας γαληνότητος εἶποι καὶ ὑμῖν ὁ θεός· ὕψωσα ἐκλεκτὸν ἐκ τοῦ λαοῦ μου· ηὗρον Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου, ἐν ἐλαίωι ἁγίωι μου ἔχρισα αὐτόν· ἡ γὰρ χείρ μου συναντιλήψεται αὐτῶι καὶ ὁ βραχίων μου κατισχύσει αὐτόν. πιστεύων οὖν νεύματι θείωι εἰς τὴν τῶν ὅλων ἀρχὴν καὶ δεσποτείαν ἐπιστῆναι ὑμῶν τὴν θειότητα, πρόσειμι λιπαρῶν καὶ καθικετεύων ὑμῶν τὴν εὐσέβειαν κελεῦσαι πρόνοιάν μου γενέσθαι καὶ ζητηθῆναι τὰ κατὰ τὴν ἐμὴν ὑπόθεσιν. ἐγὼ γὰρ ἤμην παιδόθεν ἀσκητήριον οἰκονομῶν, πολύανδρον μοναστήριον, οὐδὲν περὶ ἐπισκοπῆς ἐνθυμούμενος, μή τι γε προσελθών τινι τούτου τοῦ ἀξιώματος ἕνεκεν. ἐν τῆι οὖν ἐπιμελείαι τῶν μοναχῶν ὄντος μου ἐφίσταταί μοι αἰφνίδιον ὁ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ τῆς μητροπόλεως ἐπίσκοπος μετὰ τῶν τῆς ἐπαρχίας ἐπισκόπων καὶ χειροτονεῖ με ἐπίσκοπον Πέρρης, ἐξ ἧς καθηιρέθη Ἀθανάσιος ἐγγράφως ἐπὶ βαρυτάτοις κεφαλαίοις κατηγορηθεὶς καὶ μὴ δυνηθεὶς ποτε ἀπολογήσασθαι πρὸς τὰ ἐπαγόμενα αὐτῶι ἐγκλήματα, ἀλλὰ ποτὲ μὲν παραιτούμενος τὴν ἐπισκοπήν, ποτὲ δὲ διαφόρως περικόπτων τὰς κλήσεις τῶν καλουσῶν αὐτὸν εἰς κρίσιν συνόδων διετέλει. οὗτος ἐν τῆι κατ' Ἔφεσον συνόδωι ἐξ ἐπιτάγματος τοῦ τῆς Ἀλεξανδρέων προέδρου τῆι ἐμῆι ἐπεισῆλθεν ἐκκλησίαι, ἐγὼ δὲ παρὰ γνώμην χειροτονηθεὶς ἐκβέβλημαι, καὶ ταῦτα τῶν οἰκούντων ἐκείνην τὴν πόλιν ὀδυρμοῖς καὶ θρήνοις χρησαμένων ἐπὶ τῆι ἐμῆι ἐξόδωι. ἱκετεύω τοίνυν τὸ ὑμέτερον κράτος κελεῦσαι καὶ τὴν κατ' ἐμὲ ὑπόθεσιν παρούσης ὑμῶν τῆς εὐσεβείας ἐξετασθῆναι καὶ τὸ παριστάμενον πέρας λαβεῖν, ἵνα κἀγὼ μετὰ τῶν ἄλλων ἁπάντων τὰς συνήθεις εὐχὰς ὑπὲρ τοῦ αἰωνίου ὑμῶν κράτους ποιῶμαι διὰ παντός, εὐσεβέστατοι καὶ καλλίνικοι βασιλεῖς. Ps. 88, 20–22 M VII 317

Σαβινιανὸς ἐπίσκοπος ὑπηγόρευσα καὶ ὑπογράψας ἐπιδίδωμι τῆι ὑμετέραι εὐσεβείαι.
Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τὴν διδασκαλίαν ἀνέγνω

6 Τοῖς κατὰ πάντα θεοφιλεστάτοις καὶ ἁγιωτάτοις πατράσι [καὶ] ἀρχιεπισκόποις Λέοντι Ἀνατολίωι Μαξίμωι καὶ πάσηι τῆι λοιπῆι ἁγίαι συνόδωι δέησις καὶ ἱκεσία παρὰ Σαβινιανοῦ ἐπισκόπου. Πολλαὶ μὲν καὶ διάφοροι αἱ περὶ τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων τοῦ δεσπότου Χριστοῦ εὐεργεσίαι, ἡ δὲ ἐν τῶι παρόντι καιρῶι περὶ τὰς αὐτοῦ ἁγίας ἐκκλησίας γενομένη κηδεμονία ἰδική τις τυγχάνει καὶ ἐξαίρετος, καθὼς τὰ πράγματα βοᾶι. συνήθροισε γὰρ τὴν ὑμετέραν ἀγγελικὴν σύνοδον διὰ τῶν ὡς ἀληθῶς εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων ἐπὶ τῶι τὴν πλάνην ἰδεῖν καὶ τὴν μὲν πρὸ τούτων ἐνιαυτῶν δύο μικρῶι πρὸς ἐν Ἐφέσωι γενομένην σύγχυσίν τε καὶ ἀκαταστασίαν καταργῆσαι, τὴν δὲ ἀλήθειαν καὶ δικαιοσύνην φωτίσαι. ὅθεν κἀγὼ τῆς ζάλης ἐκείνης καὶ τῶν κλυδώνων πειραθεὶς ἐπὶ τὸν ὑμέτερον κατέφυγον εὔδιον λιμένα διδάσκων ὡς Διόσκορος ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων αὐθεντίαι, ἔτι δὲ καὶ τυραννίδι ἐμὲ μὲν τῆς ἐγχειρισθείσης μοι κατὰ κανόνας τῶν Περρηνῶν ἐκκλησίας διὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου καὶ μητροπολίτου ἡμῶν Στεφάνου ἐξέωσεν, ἀντεισήγαγεν δὲ Ἀθανάσιον, ἄνδρα καθαιρεθέντα ἐν τῆι Ἀντιοχέων μεγαλοπόλει ὑπὸ πλείστων θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων. οἷα τοίνυν M VII 320

M, B [= abo], Φ

1 ἀπό B^b 2 τέως om. $Φ^{ac}$ 6 ὑμῶν Φ ἡμῖν B^o 7 μου² MΦ om. B 8 *susceptit* $Φ^r$ *confortauit* $Φ^{cr}$ πιστεύω B^{bo} 9 γοῦν B^o εἰσ MB^{ao} *super* Φ om. B^b 10 μοι B^o 12 οἰκοδομῶν B ἐπισκοπῆς Φ ἐπισκόπου MB 13 ἕνεκα B^o 15 τῆς om. M 18 αὐτῶν B^b 20 τῆι] τὸ M δὲ om. $Φ^{ac}$ *et* $Φ^r$ 22 καὶ om. B^o 26 ἐπίσκοπος om. B^o 27 τὴν διδασκαλίαν om. Φ 28 κατὰ MB^{ao} τὰ B^b ἁγιωτάτοις MΦ ἁγίοις B καὶ om. $B^oΦ$ 30 παρὰ B^o 32 ἐξαιρέτως B^b 33 ἡμετέραν B^o εὐαγγελικήν $Φ^a$ *et partim* $Φ^c$ 35 τούτων τῶν B^o 39 τῆς M

καὶ τοῖς μετὰ τούτους γέγονεν καὶ ὅπως πᾶσα ἡ πόλις μετὰ πικρῶν δακρύων καὶ ὀδυρμῶν περιχεθεῖσα δυσαποσπάστως εἶχε περὶ ἐμὲ καὶ τὴν ἐμὴν ἐπένθει βιαίαν ἐκβολήν, τάχα περιττὸν ἐμὲ λέγειν. δι' ὃ παρακαλῶ καὶ καθικετεύω τὴν ὑμετέραν φιλοθείαν μὴ περιιδεῖν τὴν κατ' ἐμοῦ γενομένην ἀδικίαν, ἀλλὰ κελεῦσαι τῶν δικαίων με τυχεῖν, ὅπως καὶ ἐν τούτωι ἀνυμνῆται ὁ φιλάνθρωπος θεὸς διὰ τῆς ὑμετέρας ἀγγελικῆς καὶ θεοτιμήτου συνόδου καταργήσας μὲν τὴν πλάνην, φωτίσας δὲ τὴν ἀλήθειαν.

Σαβινιανὸς ἐπίσκοπος ἐπιδέδωκα ὑπαγορεύσας καὶ ὑπογράψας τήνδε τὴν δέησιν.

7 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἀποκρινάσθω Ἀθανάσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Πέρρης.

8 Ἀθανάσιος ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν· Τὸ ἐμὸν πρᾶγμα ἀπὸ μακροῦ χρόνου κατῆρκται καὶ τούτου ἤκουσαν οἱ τῆς μακαρίας μνήμης Κύριλλός τε καὶ Πρόκλος καὶ φανεροὺς τύπους ἔγραψαν τῶι Ἀντιοχείας γενομένωι ἐπισκόπωι Δόμνωι. συνέθετο ἐκεῖνος πληροῦν ταῦτα· αἰσθόμενος τοῦ θανάτου τοῦ μακαρίου Κυρίλλου ἀνεπήδησεν καὶ ἐκάλει με εἰς κρίσιν. ἐγὼ ἀντέγραψα ὡς εἰ μὲν βούλοιτο ἐμμεῖναι τοῖς τύποις τοῖς δοθεῖσι παρὰ τῶν ἀρχιεπισκόπων, ἕτοιμός εἰμι· εἰ δὲ ἕτερόν τι βούλεται, οὐκ ἐπακούω τῆι κλήσει. ἅπαξ γὰρ οἱ προλαβόντες ἅγιοι ἐπίσκοποι φανερὰ ἐτύπωσαν. ἠτιασάμην δὲ καὶ αὐτοὺς τοὺς συσκευασαμένους με καὶ ἐκέλευσαν μὴ παρεῖναι τῆι κρίσει αὐτοὺς τοὺς αἰτιαθέντας παρ' ἐμοῦ. ἀξιῶ, εἰ παρίσταται τῆι ὑμετέραι ἐξουσίαι, τὰ γράμματα τῶν ἀρχιεπισκόπων ἀναγνωσθῆναι.

9 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Τὰ γράμματα Πρόκλου καὶ Κυρίλλου τῶν τῆς εὐλαβοῦς μνήμης ἀναγινωσκέσθωσαν.

Καὶ ἐπιδοθέντος σχεδαρίου παρὰ Ἀθανασίου τοῦ ἐπισκόπου Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος ἀνέγνω

L IIII 723 Ἀντίγραφον συνοδικοῦ γράμματος

10 Κυρίωι μου ἀγαπητῶι ἀδελφῶι καὶ συλλειτουργῶι Δόμνωι Κύριλλος ἐν κυρίωι χαίρειν. Συναλγεῖν ἡμᾶς ἀδελφοῖς ἀναγκαῖον [καὶ] εἴ τινες τῶν συλλειτουργῶν πεπονθέναι τινὰ διισχυρίζονται, καὶ τοῦτο παρὰ κληρικῶν ἰδίων, οὓς ἦν ἀναγκαῖον ὑπέχειν ἅτε πατρὶ τὸν αὐχένα καὶ ὑποτάττεσθαι κατὰ τὸ δοκοῦν τῶι θεῶι καὶ τοῖς τῆς ἐκκλησίας κανόσι διηγορευμένον. τοῦτο πῶς οὐ τῶν αἰσχίστων ἐστὶ τολμώμενον; τοιαῦτα πεπονθέναι φησὶν ἑαυτὸν ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος ⟨ὥστε⟩ ἔδωκεν καὶ τὸ τῆς συναχθείσης κατὰ τὴν βασιλεύουσαν Κωνσταντινούπολιν συνόδου κατενεχθῆναι
M VII 321 δάκρυον. φησὶ γὰρ τινὰς τῶν ὑπ' αὐτὸν ὄντων κληρικῶν καταυθεντῆσαι τοσοῦτον ὡς τό γε ἧκον εἰς ἐγχειρημάτων δύναμιν καὶ ἐξεῶσαι τῆς ἱερωσύνης αὐτὸν καὶ καθαιρέσεως ψῆφον ἐπ' αὐτὸν ἐξενεγκεῖν. βούλονται γὰρ τοὺς μὲν οἰκονόμους τῆς ἐκκλησίας

M, B [= abo], Φ

1 τοῖς μετὰ τούτους [τούτοισ Bbo] MB corrupta *post haec* Φ 2 τὰ περὶ M 4 καὶ κελεῦσαι Φ 5 καὶ¹ om. Φcr εὐαγγελικῆς Φ 6 συνόδου] σπουδῆσ Bo καταργησάσης — φωτισάσης Φ 8 ἀποκρινέσθω Bo 9 τῆσ πέρρησ Bo om. Φcr 10 ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Πέρρης Φ ὁ εὐλαβέστατοσ ἐπίσκοποσ Bo χρόνου om. Bo 12 τῶι] ὡσ Bo ἐκεῖ Bo 13 προσπληροῦν M ἀνεκάλει Bo 14 με MΦ om. B δὲ ἀντέστρεψα Bb 15 βούλεται BΦ βουλεύεται M 16 ἅπαξ] ἅπαντεσ Bo ἅγιοι om. Φ 17 καὶ¹ om. Bo μὴ] μοι Bo 19 τῶν om. Bo 22 σχιδαρίου M 23 *secretarius diuini consistorii* Φ praeter unum codicem Φv 25 ἀγαπητῶι om. Φ Κύριλλος om. Bo 26 ἀναγκαίωσ M καὶ om. Φ 27 τί Bb ἐπέχειν Bo 29 διηγορευμένοισ M τοῦτο BΦ τότε M πωσ Φ οὐ B οὖν Φ om. M ἐστὶ BΦ ἐπὶ τό M 30 φησὶ πεπονθέναι B ὥστε om. MB *ut* Φ τῶ Bb 32 ὑπ' αὐτὸν MBac ἀπ' αὐτῶν Bb καὶ καταυθεντίσαι M 33 ἐξῶσαι Bo 34 ἐξενεγκαντεσ M γὰρ om Φ

ἤτοι τοὺς τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων χειριστὰς ἐκβαλεῖν, στῆσαι δὲ αὐτοὶ τοὺς κατὰ γνώμην ἰδίαν καὶ πρὸς τούτοις ἔτι καὶ ἐκ τῶν ἱερῶν διπτύχων περιελεῖν αὐτοῦ τὸ ὄνομα ἕτερά τέ τινα ἀπηχῆ καὶ ἀνοσιότητος γέμοντα δρᾶσαι, ἃ καὶ ἡ τῶν συνεζευγμένων λιβέλλων περιέχει δύναμις. ἐπειδὴ δέ ἐστι τῶν ἀτόπων τοιαῦτα τολμᾶσθαι παρὰ κληρικῶν κατὰ τῶν ἰδίων ἐπισκόπων καὶ περιιδεῖν ἀμήχανον αὐτά, καταξιωσάτω ἡ σὴ ὁσιότης, εἰ τῆς Ἀντιοχέων ἐστὶ μακρὰν ἡ πόλις ἣν διοικεῖν ἔλαχεν ὁ μνημονευθεὶς θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος, τισὶ δι' οἰκείων γραμμάτων ἐπιτρέψαι τὴν ἀκρόασιν, ὥστε κληθέντας τοὺς τὴν αἰτίασιν ὑπομένοντας ἀπολογήσασθαι καὶ εἰ εὑρεθεῖεν ἔνοχοι τοῖς αἰτιάμασιν, ἀπολισθῆσαι τῆς ἱερᾶς λειτουργίας. ὃ γὰρ αὐτοὶ τετολμήκασι κατὰ πατρὸς ἰδίου, τοῦτο πάθοιεν ἂν δικαίως πάσης ἀλογήσαντες ἀκολουθίας καὶ πάντα θεσμὸν ὑπερβάντες καὶ παρ' οὐδὲν ποιησάμενοι τὸ ἀτιμάσαι γῆρας πατρός. λέγονται δὲ καὶ οὐ νῦν πρῶτον ἄρξασθαι τοῦ εἶναι τοιοῦτοι, ἀλλ' ἤδη κατεγνῶσθαι καὶ ἐπὶ πολλοῖς ἔτι χείροσι καὶ θρασέσιν ἐγχειρήμασι. φάσκει δὲ ὕποπτον ἔχειν τὸν λαχόντα νῦν εἰς τὸ μητροπολιτικὸν δίκαιον τῆς ἐνορίας ἐξ ἧς ἐστιν, καὶ ὡς ἔφην ἤδη, τὸ λυποῦν οὐδὲν ἐξεῖναι τοὺς ἐν ὑποψίαι μὴ δικάζειν αὐτῶι.

Πρόσειπε τὴν παρὰ σοὶ ἀδελφότητα· σὲ ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίωι προσαγορεύει.

Ἀντίγραφον συνοδικοῦ γράμματος

11 Τῶι ὁσιωτάτωι καὶ θεοφιλεστάτωι ἀδελφῶι καὶ συλλειτουργῶι Δόμνωι Πρόκλος ἐν κυρίωι χαίρειν. Τὸ φιλάλληλον, θεοφιλέστατε, μέγιστον ἐν τούτωι τυγχάνει δῶρον· συνδεσμῶν γὰρ εἰς ὁμογνωμοσύνην ὁ ἀριστοτέχνης θεὸς ἣν ἐδημιούργησε φύσιν, τῆι διαθέσει τοῦ λόγου διοικουμένου συνέσφιγξεν, ἵν' οἰκειούμενοι τὰ ἀλλήλων πάθη τε καὶ ἤθη καὶ ἕκαστος ἐφ' ἑαυτοῦ τὸ τοῦ ἑτέρου μετρῶν εἰς ἄλυτον συμπαθείας ὁμοφροσύνην συμπλέκοιτο τῶι ὁμοφυεῖ. τὰ μὲν γὰρ ἀφεστῶτα κατὰ σχέσιν πρὸς τὴν ἀλλήλων ἀναγκαίως ἐπείγεται φθοράν, τὰ δὲ ἡνωμένα κατὰ γνώμην οὐ ῥαιδίως ἀπολισθαίνει τοῦ οἰκείου ἀσφαλοῦς. δι' ὃ καὶ ὁ μακάριος Παῦλος τὸ πλῆθος τῶν πιστῶν καὶ τὸ συγκρότημα τῆς ἐκκλησίας σώματι ἀπείκασεν, λέγων ὑμεῖς ἐστὲ σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέλους, πάντως διαγορεύων τὴν τοῦ πλήθους σύμπνοιαν καὶ ἀπαγορεύων νοσεῖν τὴν φιλοπόλεμον ἀντίστασιν ἐκ τῆς τῶν μελῶν συμφωνίας. πρὸς τί δὲ ταῦτα γράφω, θεοφιλέστατε, μικρὸν ἀνάσχου μαθεῖν. ὁ θεοφιλέστατος τῆς Περρηνῶν ἐκκλησίας ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος ἄπιστόν ⟨τε⟩ ὁμοῦ καὶ πλήττουσαν οὐ μετρίως τοὺς ἀκούοντας ἀπεθρήνησεν τραγωιδίαν φήσας τοὺς αὐτοῦ κληρικοὺς ὥσπερ ἀποδυσαμένους τὸν λογισμὸν τῆς ὑποχειριότητος καὶ νομίσαντας ἀρκεῖν αὐτοῖς ἐκ τοῦ βούλεσθαι καὶ εἶναι ἱεροτυράννοις ἀπώσασθαι μὲν αὐτὸν τῆς ἐκκλησίας σὺν οὐδενὶ δικαίωι λόγωι καὶ τό γε ἐπ' αὐτοῖς καὶ ὅσον ἦκεν εἰς μανίας ὑπερβολήν, καθελεῖν καὶ τοῖς ἔργοις πεῖσαι ὅτι ἐν τῆι γνώμηι τῶν προπετευομένων, ἀλλὰ μὴ ἐν τῆι ψήφωι τῶν κανόνων ἡ τῶν ἱερῶν κρατύνεται τάξις, οἰκονόμους τε καὶ φροντιστὰς κατ' οἰκείαν ἀρέσκειαν ἐπιστῆσαι τῆι ἐκκλησίαι καὶ τῶν ἱερῶν δέλτων περιελεῖν τὸ ὄνομα τοῦ ἐπισκοπεύοντος καὶ συντόμως εἰπεῖν ἀναφανδὸν

L IIII 726

M VII 324
1 Cor. 12, 27

M, B [= abo], Φ

1 ἐκβάλλειν M 3 ἀπηχῆ B προαπήχθη M πρᾶξαι B° 6 εἰ τῆς om. B° 8 αἰτίαν B$^{a°}$ 10 τοῦ ἰδίου πρσ B^{b} 11 γῆρας πρσ MΦ πρα B 12 πρότερον B τοῦ ἄρξασθαι B^{b} ἄρξασθαι B° 13 εἶν' ἔχειν B^{b} 18 ἀδελφῶ MΦ om. B καὶ^{2} om. B° 19 φιλάδελφον B^{a} φιλάληθον B° τυγχάνειν B° 21 τοῦ λόγου MΦ τοὺσ λόγω B *disponente* Φ διοικουμένουσ MB; sensus est *ratione per amorem administrata* 21/22 τε καὶ ἤθη MΦ om. B 22 ἑκάστωι Φ ἑαυτὸν B^{b} μετρῶν B μέτρον MΦ 23 *eiusdem naturae existenti* Φ τὰ ὁμοφυῆ MB 24 ἀπολισθαίνουσι B° 27 μέλους Φ μέρουσ MB 28 γράφω ταῦτα B° 29 *patere me* Φ^{a} 29/30 ἐπίσκοποσ τῆσ — ἐκκλησίασ B 30 *et incredibilem* Φ^{r} τε om. MBΦ^{ac} 31 αὐτοὺσ B° ὥστε B° 34 καὶ καθελεῖν καὶ M 35 προτευομένων B^{bo} ἀλλ' ἂν M 36 τε MB δὲ Φ ἀρέσκειαν M αὐθεντίαν B *uoluntatem* Φ ἐπιστῆναι B^{b}

ἐξορχήσασθαι τὴν ἐκκλησιαστικὴν εὐταξίαν, προσθεὶς ὡς ἔθρεψεν αὐτῶν τὴν περὶ τὰ τοιαῦτα τόλμαν ἡ τῶν πάλαι παρ' αὐτῶν ἀνοσιουργηθέντων οὐκ εὔλογος συγγνώμη. τοῖς γὰρ πρὸ αὐτοῦ τὰ ὅμοια πεποιηκότες ὁδῶι τὴν ὁρμὴν ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐκορύφωσαν ἐφ' οἷς μὴ πάλαι ἀξίαν δεδώκασι δίκην, τοῦ μηδὲ αὖθις σωφρονῆσαι ἐσχηκότες ἐφόδιον. ἀλλ' αὐτός, θεοφιλέστατε, καταξίωσον παρ' ἡμῶν δυσωπούμενος (δύνασαι γάρ) οἰκειώσασθαι τοῦ συνιερέως τὰς ἀσθενείας μάλιστα πειθόμενος τῶι μακαρίωι Παύλωι βοῶντι
1 Cor. 12, 26 εἰ πάσχει ἓν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη, ὡς εἰ μακρὰν τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως ἡ πόλις ἐν ἧι ταῦτα ἐδραματουργήθη, ἀπῴκισται, τινὰς τῶν ἀστυγειτόνων καὶ ἀπροσωπολήπτων θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων ἀκοῦσαι τῆς ὑποθέσεως (ὑφορᾶται γὰρ τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον τῆς μητροπόλεως ὡς τῆι τῆς μανίας τῶν ἀντιπάλων φλογὶ τὴν ἐκ δυσμενείας κατ' αὐτοῦ παρασχόντα δύναμίν τε καὶ ὕλην) καὶ εἰ ἐλεγχθεῖεν ἐφ' οἷς ἠτιάθησαν οἱ παρ' αὐτοῦ καταβοώμενοι ὡς εἰς ἀπόνοιαν τὸν Ἀβεσσαλὼμ ἐκεῖνον μιμησάμενοι, ἐπίσης ἐκείνωι δέξασθαι καὶ τὴν ἐκ τοῦ παραδείγματος τιμωρίαν. οὕτω γὰρ μισεῖ ὁ θεὸς τοὺς κατὰ πατέρων ὁπλιζομένους, ὡς ἐν πάσηι τῆι κτίσει στηλιτεύειν τοὺς πατραλοίας. οἶδα δέ, θεοφιλέστατε, ὡς πάντας περιπτυσσόμενος ἐν σπλάγχνοις Χριστοῦ καὶ γέμων συμπαθείας οἰκειώσηι τὸν πρεσβύτην καὶ ἀπο-
L IIII 727 μάξεις αὐτοῦ τὸ τῆς θλίψεως δάκρυον καὶ χαριῆι αὐτῶι τὸ μισοπόνηρον καὶ τοὺς τῆς ἱερωσύνης ἐπιβούλους μετὰ τοὺς ἐλέγχους ὀργῆι δικαίαι χρησάμενος καὶ ἀμύνηι τὸ πρέπον ἐχούσηι παρασκευάσεις ἐκποδὼν γενέσθαι, πονηρὰν νομὴν τὸ κοινὸν τῆς ἱερωσύνης καταβλάπτουσαν ἐπιστημόνως ἐκτέμνων. εἰ γὰρ δοίη τις τοὺς τολμῶντας ἃ μὴ δεῖ, καὶ εἰς τοσοῦτο φθάνοντας θράσους, ὡς καὶ τοιούτων κατατολμᾶν δι' ὧν ἱερωσύνην καθυβρίζουσιν, οἰκτείρειν ἀκρίτως ἀφ' ὧν τὸν ἔλεον περὶ ἀνομίας θηρῶνται [καὶ] παρακλήσεσι, λείπεται οὐδὲν ἢ πάντας τοὺς τῶν ἐκκλησιῶν προεστῶτας παίγνιον εἶναι καὶ τῶν διαβολικῶν ὀργάνων. ἀλλ' ὁ θεὸς ἐπὶ τούτωι καὶ τὴν σὴν θεοσέβειαν προεχειρίσατο ἐπὶ τῶι καὶ παύειν ἀδικίας καὶ τόλμας ἀναστέλλειν καὶ ἱερωσύνηι καμνούσηι
M VII 325 βοηθεῖν καὶ ταῖς εἰκαίαις λοιδορίαις χώραν μὴ παρέχειν, ἀλλὰ μετὰ διάγνωσιν τῶι μὲν συκοφαντουμένωι, εἴ γε σεσυκοφάντηται, βοηθεῖν, τὸν δὲ συκοφαντοῦντα, εἴ γε ἀληθῶς συκοφαντεῖ, ἐκτέμνειν. μὴ τοίνυν νομίσηι σου ἡ θεοσέβεια ὡς ἐφ' ὕβρει τοῦ θρόνου τῆς μεγίστης Ἀντιοχέων πόλεως κατέλαβε τὰ τῆιδε ὁ μνημονευθεὶς θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος, ἀλλ' ὑφορώμενος τινάς, ὡς φησι, τοὺς ταραχαῖς χαίροντας καὶ οἰκείωι πάθει στρατευομένους δέδωκε πρὸς καιρὸν τόπον τῆι ὀργῆι, ἐπεὶ τό τε ἀνεξίκακον καὶ ἥμερον καὶ φιλοδίκαιον τῆς σῆς θεοσεβείας κηρύττων οὐ παύεται καὶ ἄλλως οὐκ αἰτιώμενος· μὴ γένοιτο· ἀλλὰ δυσωπῶν αἰδεσιμωτέραν γενέσθαι τὴν ἐπ' αὐτῶι μεσιτείαν. δι' ὃ καὶ τοῖς παροῦσιν αὐτὸν ἐφοδιάσαντες γράμμασι θαρρεῖν εἴπομεν ἐγώ τε καὶ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος καὶ συλλειτουργὸς ἡμῶν Κύριλλος ὡς διὰ τὴν κρατοῦσαν ἐν ἡμῖν ἀγάπην αἰδεσθεὶς τοὺς ἐπιστείλαντας βοηθήσεις πάντως τῶι κομίσαντι.

Πᾶσαν τὴν σὺν σοὶ ἀδελφότητα πλεῖστα προσαγορεύω.

12 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Μετὰ τὰς ἐπιστολὰς τί ἐπράχθη;

M, B [= abo], Φ

1 αὐτόν Bb 2 συγγνώμην Bb 4 τοῦ B τὸ M 7 ὡς scripsi *ut* Φ καὶ MB τῆσ MBac τῶν Bb 8 τινὰσ MB et unus codex Φc τινὰ Φ 11 τὴν] τῆσ Bo 12 ὡς scripsi *tamquam* Φ καὶ MB 13 ἐφίσησ M 15 πατρολοίασ MBab πάντα Bo 16 χῶ Bo 16/17 συμπαθείας — αὐτοῦ om. Bo 18 καὶ μετὰ Bo 21 τοσοῦτον Ba τοιοῦτον Bb 21/22 ὡς — καθυβρίζουσιν] *ut et deo per pontifices contumeliam inferre audeant* Φ 22 τὸν] τὸ Bb καὶ om. BbΦ 22/23 παρακλήσεσι MΦ παρακαλεῖν B 26 εἰκαίαισ MBb οἰκείαισ Bao *multis* Φ 27 συκοφάντηται Bbo βοηθεῖν] ἀδικεῖν Bo 28 συκοφαντεῖ om. M 29 τὰ B κατὰ M 34 εἴπωμεν M

13 Σαβινιανὸς ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν· Ἀξιῶ τὰ ὑπομνήματα ἀναγνωσθῆναι καὶ ταῦτα διδάσκει ὑμᾶς.

14 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Αἱ διαλαλιαὶ τῶν προκομιζομένων ὑπομνημάτων ἀναγινωσκέσθωσαν.

Κωνσταντῖνος ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστορίου ἀπὸ σχιδαρίου ἐπιδοθέντος αὐτῶι παρὰ Σαβινιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου, οὗ ἡ ἀρχὴ ἔφθαρται, τὰ ἑξῆς ἀνέγνω

15 Ἐν τῆι Ἀντιοχέων ἁγιωτάτηι ἐκκλησίαι ἐν τῶι στοιδίωι τοῦ θερινοῦ σηκρήτου συνόδου γενομένης καὶ καθεσθέντων τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων

1 Δόμνου τῆς αὐτῆς Ἀντιοχείας
2 Θεοδώρου Δαμασκοῦ
3 Βαλερίου Ἀναζαρβοῦ
4 Πομπηιανοῦ Ἐμίσης
5 Πολυχρονίου Ἐπιφανείας **τῆς δευτέρας Κιλικίας**
6 Δαμιανοῦ Σιδῶνος
7 Ἰαμβλίχου Χαλκίδος
8 Θεοκτίστου Βεροίας
9 Γεροντίου Σελευκείας
10 Ἰωσὴφ Ἡλιουπόλεως
11 Τιμοθέου Δολίχης
12 Βενετίου Βίβλου
13 Ἐπιφανίου Ἡρακλείας
14 Παύλου Πτολεμαίδος
15 Στεφάνου Ἐπιφανείας **δευτέρας Συρίας**
16 Φωσφόρου Ὀρθωσιάδος
17 Θωμᾶ Μοψουεστίας
18 Ἰορδάνου Ἀβίλης
19 Παύλου Ἀνταράδου
20 Βαράνου Ἀλεξανδρείας
21 Μάρα Οὐρίμων
22 Σάβα Πάλτου
23 Μάρα Ὀνοσάρθας
24 Ἰωάννου Θεοδοσιουπόλεως
25 Δανιήλου Καρρῶν
26 Σωφρονίου Κωνσταντίνης
27 Οὐρανίου Οὔρας
28 Μαριανοῦ Ῥοσαφᾶς

16 Τατιανὸς διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Οἱ ἀπὸ Πέρρης ὁρμώμενοι κληρικοὶ λιβέλλους καὶ νῦν πάλιν ἐπιδεδώκασι τῆι ὑμετέραι ἁγιότητι κατὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου L IIII 730

M, B [= abo], Φ

1 σαβιανὸσ B^{o} ὁ εὐλαβέστατοσ ἐπίσκοποσ B^{bo} 2 αὐτά Φ 3 *interlocutiones* Φ διδασκαλίαι MB 6 οὗ — ἔφθαρται] periit temporis notatio 8/9 *in aestiuali porticu secretarii* Φ 9 καὶ om. B^{b} 12 βαλλερίου B 13 πομπιανοῦ M ἐμέσης B^{o} 14 ἐπιφανίασ MB^{ao} 17 βερρολασ B 19 ἰλιουπόλεωσ B^{b} 21 βίβλου $B^{o}Φ$ βίλου MB^{ab} 22 ἠρακλείασ MB *Arcae* Φ, cf. p. 71, 31 24 ἐπιφανίασ MB^{ao} 31 σάββα B^{ab} 32 μάρα ὀνοσαρθᾶσ $B^{o}Φ$ μαράονοσ σαρθᾶσ MB^{b} μάρα ἀνασάρθασ B^{a} 34 καρῶν $BΦ^{ac}$ 35 *Constantiae* $Φ^{cr}$ 36 *Suorum* $Φ^{r}$ *syrorum* $Φ^{ac}$ p. 78, 26 37 *Mariniano* Φ

M VII 328 Ἀθανασίου. ἐπειδὴ τοίνυν πάρεστιν ἡ ἁγία σύνοδος, ἔχω μετὰ χεῖρας τοὺς λιβέλλους καὶ εἰ κελεύσειεν ἡ σὴ ὁσιότης, τούτους ἀναγνώσομαι.

17 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ποῦ εἰσιν οἱ τοὺς λιβέλλους ἐπιδεδωκότες;

18 Τατιανὸς διάκονος εἶπεν· Ἔξω εἰσίν.

19 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Εἰσίτωσαν.

20 Τατιανὸς διάκονος εἶπεν· Ἔστηκεν Ἰσαάκιος ὁ τοὺς λιβέλλους ἐπιδεδωκώς.

21 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Μόνος Ἰσαάκιος ἐπιδέδωκεν τοὺς λιβέλλους ἢ καὶ ἕτεροι σὺν αὐτῷ;

22 Τατιανὸς διάκονος εἶπεν· Μόνος Ἰσαάκιος ἐπιδέδωκεν τοὺς λιβέλλους.

23 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Λεγέτω Ἰσαάκιος εἰ αὐτὸς ἐπιδέδωκεν τοὺς λιβέλλους.

24 Ἰσαάκιος ἀρχιαναγνώστης εἶπεν· Ναί, δέομαι τῆς ἁγιωσύνης σου.

25 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἀνάγνωθι τούτους.

Καὶ ἀνεγνώσθησαν.

26 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἐπειδὴ ἐμνημόνευσε καὶ Ἰωάννου ὑποδιακόνου, εἰσίτω καὶ οὗτος.

27 Τατιανὸς διάκονος εἶπεν· Πάρεστι καὶ Ἰωάννης ὁ ὑποδιάκονος.

28 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Παρόντων αὐτῶν ἀνάγνωθι τοὺς συνεζευγμένους λιβέλλους.

Καὶ ἀνεγνώσθησαν.

29 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ποῦ εἰσιν οὗτοι οἱ λίβελλοι;

30 Τατιανὸς διάκονος εἶπεν· Ἔχω τούτους μετὰ χεῖρας.

31 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἀνάγνωθι καὶ τούτους.

Καὶ ἀνεγνώσθησαν.

32 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἡνίκα παρεπέμψαμεν τὴν δίκην τῶι μακαριωτάτωι Πανολβίωι τῶι τηνικαῦτα μητροπολίτηι τῆς ἐπαρχίας ὥστε διακοῦσαι τῆς ὑποθέσεως, τίνα παρηκολούθησεν;

33 Τατιανὸς διάκονος εἶπεν· Ἔχω τοῦ αὐτοῦ μακαριωτάτου Πανολβίου ἐπιστολὴν δι' ἧς ἐδίδαξεν τὰ παρακολουθήσαντα.

34 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἀνάγνωθι καὶ ταύτην.

Καὶ ἀνεγνώσθη.

35 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἔχεις τὰ ἀντίγραφα τῶν παραιτήσεων τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀθανασίου;

36 Τατιανὸς διάκονος εἶπεν· Ἔχω μετὰ χεῖρας καὶ τὰ ἀντίγραφα καὶ τὰ αὐθεντικὰ λαβὼν παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Ἰωάννου τοῦ τῆς Ἱεραπολιτῶν μητροπόλεως.

37 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἀναγινωσκέσθω τὰ αὐθεντικὰ κατὰ τάξιν.

Καὶ ἀνεγνώσθη.

38 Θεόδωρος ἐπίσκοπος Δαμασκοῦ εἶπεν· Ὅτι εὐνοικῶς διέκειτο περὶ τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἀθανάσιον ὁ μακαρίτης Πανόλβιος ὁ τῆς Ἱεραπολιτῶν τὸ τηνικαῦτα ἐπίσκοπος, διὰ τῶν οἰκείων παραιτήσεων ἐδίδαξεν ὁ αὐτὸς εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος. δῆλος τοίνυν ἐστὶ φυγὼν τὴν δίκην καὶ μηδὲ τῶι φίλωι ἑαυτοῦ τὴν κατ' αὐτὸν ἐμπιστεύσας ἀκρόασιν.

M, B [= abo], Φ

7 ἐπίσκοπος om. B^b *et solus* $Φ^{ac}$ 7 δέδωκε B^b ἄλλοι B^b 11 δέομαι — σου MBΦ^r *Domne* $Φ^{ac}$ 12/13 Δόμνος — ἀνεγνώσθησαν om. Φ 12 ἐπίσκοπος om. B^b 15 οὗτως M 20 οὗτοι MB αὐτοί Φ 21 τούτους MΦ om. B 22 ἐπίσκοπος om. B^b 23 ἀνεγνώσθη B^{3b} 25 τῆς^1 om. B^b 26 παρηκολούθησαν B^b 29 ἐπίσκοπος om. B^b ἀνέγνω B^o 34 Ἰωάννου om. B τοῦ om. B^{bo} 36 ἀναγινωσκέσθωσαν B^o κατὰ τάξιν om. $Φ^{ac}$ 39 ἐπίσκοπον om. B τῶν B^b 40 αὐτὸς om. Φ

39 Βαλέριος ἐπίσκοπος Ἀναζαρβοῦ εἶπεν· Δῆλός ἐστιν ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος συνειδὼς ἑαυτῷ τινά, ἅπερ καὶ κατηγόρηται, τῷι μὴ βουληθῆναι παρὰ τῷι αὐτοῦ φίλωι τῷι μακαριωτάτωι Πανολβίωι δικάσασθαι κατὰ τὰς παρ' αὐτοῦ γραφείσας παραιτητικὰς ἐπιστολάς.

40 Πομπηιανὸς ἐπίσκοπος Ἐμίσης εἶπεν· Φίλου τυγχάνοντος αὐτῷι τοῦ μακαρίου Πανολβίου τοῦ ἐπισκόπου ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος δῆλός ἐστιν ὡς ὑπὸ κακοῦ συνειδότος τοῦτο πεποίηκεν. M VII 329 6

41 Πολυχρόνιος ἐπίσκοπος Ἐπιφανείας εἶπεν· Ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος οὐδὲ τῷι ἑαυτοῦ φίλωι θαρρήσας τὴν κατ' αὐτὸν κατηγορίαν δῆλός ἐστι φαύλωι συνειδότι φυγὼν τὴν δίκην.

42 Ἰάμβλιχος ἐπίσκοπος Χαλκίδος εἶπεν· Εἰ ἑαυτῷι ἐθάρρει ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος, οὐκ ἂν τὴν ἀκρόασιν Πανολβίου τοῦ φίλου αὐτοῦ παρητήσατο, ὡς αὐτὸς ἐν τοῖς παραιτητικοῖς γράμμασι τοῖς πρὸς αὐτὸν ὡμολόγησεν· ἀλλ' ἴσως ὑπὸ τοῦ συνειδότος ἐλαυνόμενος ἔφυγεν τὴν κλῆσιν τὴν ἐπὶ τοῦ προειρημένου μακαρίου Πανολβίου. L IIII 731

43 Δαμιανὸς ἐπίσκοπος Σιδῶνος εἶπεν· Μεγάλα ἑαυτὸν ἠδίκησεν καὶ ὑπεύθυνον κατέστησεν τοῖς ἁγίοις κανόσιν ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος τρίτον κληθεὶς παρὰ τοῦ τῆς εὐλαβοῦς μνήμης Πανολβίου τοῦ τὸ τηνικαῦτα τῆς Ἱεραπολιτῶν μητροπόλεως ἐπισκόπου τυγχάνοντος καὶ τρίτον παραιτησάμενος καὶ μὴ ἀπαντήσας.

44 Γερόντιος ἐπίσκοπος Σελευκείας εἶπεν· Τὰ μέγιστα ἑαυτὸν ἠδίκησεν ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος μήτε τοῦ φίλου αὐτοῦ τοῦ μακαρίου Πανολβίου ἀνασχόμενος, καὶ ταῦτα κληθεὶς δικάσασθαι φυγὼν τὴν ἀκρόασιν, ὡς καὶ αἱ παρ' αὐτοῦ τρεῖς παρατητικαὶ ἐπιστολαὶ διεγνώρισαν.

45 Βενέτιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Βύβλου εἶπεν· Ἡ τῶν παραιτητικῶν γραμμάτων τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀθανασίου ἀνάγνωσις ἐδίδαξεν ἡμᾶς ὡς γνήσιος ἐτύγχανεν ὁ τότε μητροπολίτης αὐτῷι ὁ μακάριος Πανόλβιος, παρ' ὧι τὰς ἀποκρίσεις ἔδει ποιήσασθαι. ὅθεν οὐκ ἐχρῆν τὴν κλῆσιν φυγεῖν, εἰ μή πού γε τὸ συνειδὸς αὐτῷι ἐνεπόδιζεν.

46 Θεόκτιστος ἐπίσκοπος Βεροίας εἶπεν· Εἰ εἶχεν καθαρὸν τὸ συνειδὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος, οὐκ ἂν παρητήσατο τοῦ μακαρίου Πανολβίου τὴν κρίσιν φίλου αὐτοῦ τυγχάνοντος.

47 Ἐπιφάνιος ἐπίσκοπος Ἄρκης εἶπεν· Ἔδειξεν ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος ὡς ἑαυτὸν τῆς Περρηνῶν ἐκκλησίας ἀπηλλοτρίωσεν τὴν ἐπισκοπὴν παραιτούμενος τρὶς ἐπέστειλεν, καὶ ταῦτα φίλον ἔχων τὸν μακάριον Πανόλβιον τὸν γενόμενον τῆς Ἱεραπολιτῶν ἐπίσκοπον, δυνάμενον, εἰ μὴ ἑαυτῷι συνήιδει, τὰ κατ' αὐτὸν δεόντως τυπῶσαι.

48 Μάρας ἐπίσκοπος Οὐρίμων εἶπεν· Τῷι φεύγειν τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἀθανάσιον τὴν κρίσιν τοῦ μακαρίου Πανολβίου τοῦ τὸ τηνικαῦτα τῆς Ἱεραπολιτῶν ἐπισκόπου δῆλός ἐστιν ἐλεγχόμενος ὑπὸ τοῦ συνειδότος.

M, B [= abo], Φ

1 βαλλέριοσ B 2 τινά et καὶ om. Φ 3 τῷι μακαριωτάτωι om. Φr κατὰ MBbo Φ καὶ Ba 4 παραιτικὰσ Bb 5 πομπιανὸσ M 6—8 δῆλός — Ἀθανάσιος om. Bo 8 ἐπιφανίασ M, Ba corr. 9 κατ' αὐτοῦ Bb 11 Χαλκίδος om. B ἑαυτῷ MB *de re* Φa om. Φcr ἐπίσκοπος om. Bo Φ 13 παραιτικοῖσ Bb παραινετικοῖσ Bo 14 μακαρίου om. Bo 16 τρίτον om. Φcr 17 τὸ om. Bo 21 καὶ² om. Φcr παρατοῦ M 23 βίβλου Bbo βίλου Ba 23/24 ἡ — γραμμάτων — ἀνάγνωσισ MΦ τὰ παραιτητικὰ γράμματα τοῦ — ἀθανασίου B 25 *ei* [om. unus codex Φr] *qui tunc metropolitis erat, hoc est beato Panolbio* Φ 26 μὴ om. M αὐτὸ M 28 βερροίασ B 29 κρίσιν M κλῆσιν B *audientiam* Φ 32/33 τὴν — παραιτούμενοσ [παραιτησάμενοσ Bb] — ἐπέστειλεν [ἀπέστειλε Bo] MB corrupte, deleterium ἐπέστειλεν *semel ipsum ab episcopatu Perrenorum ecclesiae fecit extraneum repudium tertio mittens* Φ 34 ἐπίσκοποσ Bb 35 *Orimorum* Φcr 37 ἐπισκοπῆσ Bo

49 Βαράνης ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Τὰ μέγιστα ἑαυτὸν ἠδίκησεν ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος μὴ ὑπακούσας τῶι τηνικαῦτα μητροπολίτηι τῶι μακαρίωι
M VII 332 Πανολβίωι, καὶ ταῦτα φίλωι αὐτοῦ τυγχάνοντι. ὅθεν δῆλός ἐστιν ὡς οὐκ ὀρθῶι συνειδότι συζήσας ἀπέφυγε τὴν τοιαύτην κρίσιν καὶ ἐπὶ τὰς παραιτήσεις ἦλθεν.

50 Στέφανος ἐπίσκοπος Ἐπιφανείας εἶπεν· Περιττὸν εἶναι νομίζω πρᾶγμα μετὰ τρεῖς παραιτήσεις καὶ ταύτας ὅρκον ἐχούσας ἐξετάσει παραδοθῆναι τὸ πρᾶγμα τὸ κατὰ τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἀθανάσιον. πῶς γὰρ ἂν ἔλοιτο παρὰ τῆι ἁγίαι ταύτηι συνόδωι δικάσασθαι, ὁπότε ἐπὶ τοῦ οἰκείου αὐτοῦ φίλου τοῦ μακαρίου Πανολβίου, ὡς αὐτὸς ἐν τοῖς παραιτητικοῖς ἐσήμανεν, τὴν κρίσιν φαίνεται ἀποφυγών;

51 Φωσφόρος ἐπίσκοπος Ὀρθωσιάδος εἶπεν· Τὰ παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀθανασίου γραφέντα πρὸς τὸν μακάριον Πανόλβιον τὸ τηνικαῦτα ἐπίσκοπον ὄντα τῆς Ἱεραπολιτῶν δηλοῖ ὡς τὴν κρίσιν φεύγων τῆς Περρηνῶν ἀνεχώρησεν ἐπισκοπῆς.

52 Ἰωάννης ἐπίσκοπος Θεοδοσιουπόλεως εἶπεν· Τοῖς δόξασιν ὑμῶν τῆι ἁγίαι συνόδωι καὶ αὐτὸς συναινῶ.

53 Δανιῆλος ἐπίσκοπος Καρρῶν εἶπεν· Ἐδήλωσε τὰ πεμφθέντα παραιτητικὰ γράμ-
I. IIII 734 ματα παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀθανασίου πρὸς τὸν μακάριον ἐπίσκοπον Πανόλβιον ὡς παραιτησάμενος τὴν κρίσιν ἀλλότριον ἑαυτὸν τῆς ἐπισκοπῆς κατέστησεν.

54 Σωφρόνιος ἐπίσκοπος Κωνσταντίνης εἶπεν· Ἐκ τῶν ἀναγνωσθέντων παραιτητικῶν γραμμάτων δῆλός ἐστιν ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος εἰς κρίσιν ἐλθεῖν μὴ θέλων καὶ τὴν ἐπισκοπὴν παραιτησάμενος.

55 Ἰωσὴφ ἐπίσκοπος Ἡλιουπόλεως εἶπεν· Τρίτον παραιτησάμενος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος καὶ μὴ βουληθεὶς ἐπὶ τοῦ φίλου αὐτοῦ τοῦ μακαρίου Πανολβίου τοῦ τὸ τηνικαῦτα τῆς μητροπόλεως ἐπισκόπου ἀπαντῆσαι καὶ δικάσασθαι καὶ ἑαυτὸν ἐλευθερῶσαι τῶν ἐπαγομένων αὐτῶι ἐγκλημάτων δῆλός ἐστιν κακῶι συνειδότι χρησάμενος.

56 Τιμόθεος ἐπίσκοπος Δολίχης εἶπεν· Ἔδει μὲν τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἀθανάσιον παρὰ τὴν ἀρχὴν τρίτον κληθέντα παρὰ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Πανολβίου τοῦ τὸ τηνικαῦτα τῆς μητροπόλεως ἐπισκόπου ἀπαντῆσαι καὶ ταῖς προσούσαις αὐτῶι χρήσασθαι δικαιολογίαις, ὁπότε ἀπὸ τῶν νυνὶ ἀνεγνωσμένων καὶ φίλον αὐτὸν ἑαυτοῦ ὡρίσατο. ἐπειδὴ τοίνυν πολλάκις κληθεὶς παρητήσατο, ὑπεύθυνον ἑαυτὸν κατέστησεν τοῖς ἐπαγομένοις αὐτῶι.

57 Παῦλος ἐπίσκοπος Πτολεμαίδος εἶπεν· Τοῖς καλῶς καὶ ἐνθέσμως παρὰ τῶν προ-
M VII 333 λαβόντων ἁγίων πατέρων ἀποφανθεῖσι κατ' αὐτοῦ τὰ ὅμοια κατατίθεμαι.

58 Παῦλος ἐπίσκοπος Ἀράδου εἶπεν· Τρίτον εἰς ἀκρόασιν κληθεὶς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος ὑπὸ τοῦ μακαρίου Πανολβίου τοῦ τῆς μητροπόλεως ἐπισκόπου, καὶ ταῦτα φίλου αὐτοῦ τυγχάνοντος, ὡς ἀπὸ τῶν ἀνεγνωσμένων ἐμάθομεν, καὶ τρίτον παραιτησάμενος τὴν ἐπισκοπὴν τῆς Περρηνῶν ἐκκλησίας δῆλος ἐστιν ὡς οὐ καλῶι συνειδότι πληττόμενος ἔφυγεν τὸ κριτήριον.

M. B [= abo]. Φ

3 ὀρθῶσ B^b 4 ἀκρόασιν Φ 5 ἐπιφανίασ MB^{ao} νομίζω om. B^b πρᾶγμα MΦ om. B 6 ταῦτα B om. Φ ὅρκον MB ὅρον Φ 7 *reuerentissimum* Φ εὐσεβέστατον MB 7/8 ἁγίαι ταύτηι] ἁγιωτάτη B^o 8 αὐτοῦ [om. B^b] φίλου MBΦ^r *metropolitae* $Φ^{ac}$ 9 παραιτικοῖσ αὐτοῦ B^b 11 μακαριώτατον B^o 13/14 post 15/17 coll. Φ 13 ὑμῶν om. $Φ^{ac}$ 15 καρῶν B^b τῆσ καρῶν B^o 16 παρὰ om. B^o ἐπίσκοπον MB *qui tunc metropolitis erat* Φ 17 ὡς om. M 19 μὴ θέλων ἐλθεῖν B 20 παρητήσατο B^o 21 Ἰλιουπόλεωσ B^b *Iuliopolis* Φ praeter unum codicem $Φ^c$ 23 τῆσ Ἱεραπολιτῶν μητροπόλεωσ B^o 24 ἑαυτῶ B^o αὐτοῦ M 27 τῆσ Ἱεραπολιτῶν μητροπόλεωσ B^o 28 ἀναγνωμένων B^b 31/32 post 37 coll. B^b om. Φ 32 κατατίθημι B^b 33 ἀράδου MB *Ptolemaidis* Φ 34 ἐπίσκοπος om. Φ τοῦ τῆσ Ἱεραπολιτῶν μητροπόλεωσ B^o 36 ἐκκλησίας om. M 37 χρησάμενοσ B^o

59 Σάβας ἐπίσκοπος Πάλτου εἶπεν· Τρίτον παραιτησάμενος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος καὶ ὁρκώσας ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ χειροτονηθῆναι, ποῖον λόγον ἔχει λοιπὸν περὶ ἐπισκοπῆς κινεῖν τῆς Περρηνῶν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας καὶ μάλιστα ἐπὶ τοῦ φίλου αὐτοῦ τοῦ μακαρίου Πανολβίου τοῦ τηνικαῦτα τῆς μητροπόλεως ἐπισκόπου μὴ δικασάμενος;

60 Μάρας ἐπίσκοπος Ὀνοσάρθας εἶπεν· Γνησίως φιλούμενον ἑαυτὸν ἔδειξεν ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος ὑπὸ τοῦ μακαριωτάτου Πανολβίου τοῦ τῆς μητροπόλεως ἐπισκόπου διὰ τῶν πρὸς αὐτὸν παραιτητικῶν ἐπιστολῶν. φυγὼν τοίνυν τὴν ἐπ' αὐτῶι ἀκρόασιν δῆλός ἐστι πονηρᾶι συνειδήσει τοῦτο πεποιηκώς.

61 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Μετὰ τὰς παραιτήσεις ταύτας ποῦ διῆγεν ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος;

62 Ἰσαάκιος ἀρχιαναγνώστης εἶπεν· Ἐξῆλθεν τὴν πόλιν καὶ ἐπὶ τῆι χώραι Σαμοσάτων διῆγεν καθ' ἑαυτὸν ἐν ἰδίωι χωρίωι καὶ πάλιν κατῆλθεν ἐν Σαμοσάτοις τῆι πόλει. ἐπειδὴ δ' ἐνταῦθά εἰσι κληρικοί, παρακαλῶ τὴν ἁγίαν ὑμῶν σύνοδον εἰσελθεῖν αὐτοὺς καὶ εἰπεῖν ἅπερ καὶ αὐτοὶ οἴδασιν. L IIII 735

63 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Εἰσίτωσαν.

64 Καὶ εἰσελθόντων αὐτῶν Τατιανὸς διάκονος εἶπεν· Ἑστήκασιν οἱ εὐλαβέστατοι κληρικοί.

65 Δόμνος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Στήτωσαν κατὰ τάξιν οἱ εὐλαβέστατοι πρεσβύτεροι καὶ οἱ εὐλαβέστατοι διάκονοι.

66 Θεόδωρος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ποῦ διῆγεν μετὰ τὰς παραιτήσεις ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος;

67 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Τί λέγουσι καὶ οἱ λοιποὶ κληρικοί;

68 Θεόδωρος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἐξ ἐκείνου ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Πέρρην;

69 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Πόσους ἐχειροτόνησεν;

70 Θεόδωρος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ταύτας τὰς χειροτονίας μετὰ τὰς τρεῖς παραιτήσεις λέγεις γεγενῆσθαι παρ' αὐτοῦ;

71 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Εἰπάτωσαν καὶ οἱ λοιποὶ κληρικοὶ ἅπερ ἴσασι καὶ τί μετὰ ταῦτα παρηκολούθησεν.

72 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ὑμεῖς τίνος ἕνεκεν ἀπήλθατε ἐν Ἱεραπόλει;

73 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Οἶδα κἀγὼ ἐκδεδημηκέναι τὸν ἐπίσκοπον Ἀθανάσιον· καὶ γὰρ ἐκόμισέ μοι γράμματα τῶν θεοφιλεστάτων καὶ ἁγιωτάτων ἐπισκόπων, τοῦ κυρίου Πρόκλου φημὶ καὶ τοῦ κυρίου Κυρίλλου.

74 Θεόδωρος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ὅσια γράμματα διὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Ἀθανασίου κεκόμισται τῶν ἁγιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων· κελευσάτω σου ἡ ἁγιότης ταῦτα ἀναγνωσθῆναι ἐπὶ τῆς ἁγίας συνόδου.

75 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἀναγινωσκέσθω.

Καὶ ἀνεγνώσθη.

M, B [= abo], Φ

1 σάββας B 2 λοιπὸν om. Φ^{ac} 3 ἐπισκοπῆς MΦ ἐπισκόπου B 4 τὸ τηνικαῦτα B^{a} τῆς ἱεραπολιτῶν μητροπόλεως B^{o} 6 ὀνοσαρθας MB$^{o}\Phi^{a}$ ὀνοσοσαρθᾶς B^{ab} *Anasarthae* Φ^{cr} αὐτὸν B^{b} 7/8 τοῦ τῆς ἱεραπολιτῶν μητροπόλεως B^{o} 8 πρὸ B^{ab} 12 *archidiaconus* Φ τὴν — χώραι] *de prouincia* Φ τὴν χώραν MB^{o} 14 καὶ αὐτοὺς B^{o} 15 εἰπεῖν MB^{ao} εἰπεῖν αὐτοὺς B^{b} 17 καὶ — αὐτῶν om. Φ 19 ὁ εὐλαβέστατος om. B^{b} 21—30 apparet omnia clericorum responsa omissa esse 25 πόσους ἐχειροτόνησεν] τί λέγουσιν καὶ οἱ λοιποὶ κληρικοί (iterum) B^{a} 26—28 ταύτας — εἶπεν om. B^{o} 26 τρεῖς MBΦ^{a} om. Φ^{cr} 28 ἐπίσκοπος om. B^{b} καὶ^{a} om. Φ praeter unum codicem Φ^{a} 28/29 τί μετὰ om. B^{b} 30 ἐπίσκοπος om. B^{b} ἀπήλθετε B^{ab} 31 Δόμνος — εἶπεν om. B^{o} ἐκδεδημηκέναι MB *formidasse* Φ 32 ἁγιωτάτων MΦ ἁγίων B et unus codex Φ^{c} 35 καὶ θεοφιλεστάτων om. Φ 37 ἀναγινωσκέσθωσαν B^{b}

76 Θεόδωρος ἐπίσκοπος εἶπεν· Φαίνεται ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος
M VII 336 μηδὲν ἀληθὲς διδάξας τοὺς ἁγιωτάτους καὶ θεοφιλεστάτους ἀρχιεπισκόπους τὸν κύριον Πρόκλον καὶ τὸν κύριον Κύριλλον, ὁπότε καὶ ἐπὶ τοῦ μακαρίου Πανολβίου τοῦ γενομένου αὐτοῦ μητροπολίτου φίλου αὐτοῦ τυγχάνοντος, καθὼς αὐτὸς ἐν ταῖς ἐπιδοθείσαις παρ' αὐτοῦ παραιτήσεσιν ἐγνώρισεν, παρήιτηται τὴν τῆς Πέρρης ἐπισκοπὴν καὶ οὐχ ὑπὸ τῶν κληρικῶν ἐξηλάθη, ὡς ἐδίδαξεν, ἀλλ' αὐτὸς τρίτον παρ' αὐτοῦ τοῦ μακαρίου Πανολβίου κληθεὶς παρητήσατο τὴν ἀκρόασιν τῶν ἐπαγομένων αὐτῷ ἐγκλημάτων καὶ τὴν πόλιν ἀπέλιπεν, προσθεὶς καὶ τοῦτο ἐν τοῖς παραιτητικοῖς αὐτοῦ συγγράμμασιν ὅτι δύο ἢ τριῶν ἐνιαυτῶν τοῦτο παρ' αὐτῷ κέκριτο τοῦ ἀποστῆναι τῆς ἐπισκοπῆς.

77 Βαλέριος ἐπίσκοπος εἶπεν· Συνεῖδον κἀγὼ ὅτι ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος ψευδῆ ἐδίδαξε τοὺς θεοφιλεστάτους καὶ ἁγιωτάτους ἀρχιεπισκόπους Πρόκλον καὶ Κύριλλον. καὶ γὰρ καὶ οἰκείαι γνώμηι τὴν ἐπισκοπὴν παρητήσατο ἐγγράφως καὶ τρίτον παρὰ τοῦ Πανολβίου τοῦ μακαρίου κληθεὶς ἔφυγεν τὴν κρίσιν τρισὶ χρησάμενος παραιτήσεσιν καὶ οἰκείαι γνώμηι τὴν πόλιν ἀπολιπὼν καὶ οὐχ ὑπὸ τῶν ἰδίων κληρικῶν ἐξελαθείς.

78 Πολυχρόνιος ἐπίσκοπος εἶπεν· Πρόδηλος τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Ἀθανασίου ἡ περὶ τὸ πρᾶγμα αὐτοῦ ἀδολεσχία συκοφαντήσαντος τοὺς τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ εὐλαβεστάτους κληρικούς. ἑαυτῶι γὰρ ἀναχωρήσας τῆς ἐκκλησιαστικῆς λειτουργίας καὶ πρὸ πλείστων χρόνων εἰς ἀποδημίαν μακρὰν ἀπεληλυθὼς ἐκείνοις τὴν αἰτίαν ἐπέγραψε.

79 Πομπηιανὸς ἐπίσκοπος εἶπεν· Τὰ αὐτὰ καὶ ἡμεῖς συνείδομεν ὡς ἐψεύσατο ὁ εὐλα-
I. IIII 738 βέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος καὶ ἕτερα ἀνθ' ἑτέρων ἐδίδαξεν τοὺς θεοφιλεστάτους καὶ ἁγιωτάτους ἀρχιεπισκόπους Πρόκλον καὶ Κύριλλον.

80 Ἰάμβλιχος ἐπίσκοπος εἶπεν· Οἱ ἐπιδοθέντες λίβελλοι τῶν παραιτήσεων παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀθανασίου τῶι μακαρίωι Πανολβίωι τῶι τηνικαῦτα ἐπισκόπωι τῆς μητροπόλεως τυγχάνοντι καὶ φίλωι αὐτοῦ ὄντι, ὡς καὶ αὐτὸς ἐδίδαξεν, διδάσκουσιν ἡμᾶς ὡς μάτην ἐσυκοφάντησεν παρὰ τοῖς ἁγιωτάτοις ἀρχιεπισκόποις Πρόκλωι καὶ Κυρίλλωι τοὺς εὐλαβεστάτους κληρικοὺς αὐτοῦ, αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ ἀπολιπὼν τὴν Περρηνῶν ἐπισκοπὴν καὶ ὁρκώσας ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ χειροτονηθῆναι ἐπίσκοπον.

81 Τιμόθεος ἐπίσκοπος εἶπεν· Τὰ αὐτὰ συνεῖδον κἀγὼ τοῖς θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις.
M VII 337

82 Δαμιανὸς ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἐθαύμασα πῶς ἠνέσχετο ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος κληθεὶς παρὰ τοῦ τῆς μητροπόλεως ἐπισκόπου τοῦ μακαρίου Πανολβίου ἀπολογήσασθαι καὶ παραιτησάμενος τρὶς τὴν ἐπισκοπὴν ἠνώχλησεν τοῖς θεοφιλεστάτοις ἀρχιεπισκόποις Πρόκλωι καὶ Κυρίλλωι μηδὲν ἀληθὲς διδάξας.

83 Γερόντιος ἐπίσκοπος εἶπεν· Τὰ αὐτὰ συνεῖδον κἀγὼ ὡς οὐδὲν ἀληθὲς ἐδίδαξεν τοὺς ἁγιωτάτους καὶ θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους, Πρόκλον φημὶ καὶ Κύριλλον ὁ εὐλα-
βέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος.

M, B [= abo], Φ

4 αὐτὸσ MΦ om. B 5 παρήιτηται om. Φ καὶ om. Φac 6 ἀλλ'] καὶ Bo μακαρίου om. Φ 8 ἀπέλειπεν M 9 ὅτι καὶ Φ 10 βαρέτιοσ B ὅτι M ὡσ B 11 καὶ ἁγιωτάτους om. Φac ἐπισκόπουσ Bb 13 τοῦ μακαρίου πανολβίου B *audientiam* Φ τρισὶ MBao τισὶ Bb *etiam* Φ 14 ἀπολειπὼν M καταλιπὼν Bo ἰδίων om. Φr 17 *calumniam facientis* [*faciens* Φac] *quasi de uiolentia sua* Φ 19 καὶ om. Φcr ἔγραψεν M ὑπέγραψε Bo 20/21 τὰ — ἐδίδαξεν *certus* [*certum* Φc] *est Athanasius alia pro aliis docuisse* Φ, sed adnotat Rusticus GR *haec eadem et nos cognouimus quia mentitus est reuerentissimus episcopus Athanasius et alia pro aliis edocuit* 20 συνείδαμεν M 22 καὶ ἁγιωτάτους om. Ba ἀρχιεπισκόπουσ MBoΦac Rusticus in nota ἐπισκόπουσ Bab om. Φcr καὶ[3] om. M 25 μητροπόλεωσ αὐτοῦ Bo ὄντι] ὅτι M 28 πέρρην ὡσ Bo 30 *Danihel* Φ εὐλαβέστατος om. B 31 τοῦ[2] αὐτοῦ τοῦ Bo 32 τρεῖσ M ἐνόχλησεν M 33 *episcopis* Φar et unus codex Φc 33/34 διδάξας — ἀληθὲς om. Bb

84 Θεόκτιστος ἐπίσκοπος εἶπεν· Τὰ αὐτὰ συνεῖδον κἀγὼ ὡς ψευδῆ ἐδίδαξεν τοὺς ἁγιωτάτους καὶ ὁσιωτάτους ἀρχιεπισκόπους, Πρόκλον φημὶ καὶ Κύριλλον ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος.

85 Στέφανος ἐπίσκοπος εἶπεν· Κἀγὼ οὕτως συνεῖδον μᾶλλον ἐψεῦσθαι ἐπὶ τῶν ἁγιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἀρχιεπισκόπων Πρόκλου καὶ Κυρίλλου τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἀθανάσιον. οὔτε γὰρ παρὰ τῶν κληρικῶν φαίνεται ἀπελαθείς, ἀλλὰ μᾶλλον οἰκείαι γνώμηι τὰς παραιτήσεις ποιησάμενος.

86 Βαλέριος ἐπίσκοπος Λαοδικείας εἶπεν· Τὰ αὐτὰ κἀγὼ συνεῖδον τῆι ἁγίαι συνόδωι.

87 *

88 Βαράνης ἐπίσκοπος εἶπεν· Κἀγὼ συναινῶ τῆι ἁγίαι συνόδωι τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων κἀκεῖνα σύμφημι εἶναι ἃ καὶ αὐτοὶ καλῶς ἔχειν ἐδοκίμασαν.

89 Ἰωσὴφ ἐπίσκοπος εἶπεν· Τὰ αὐτὰ συνεῖδον κἀγὼ τοῖς θεοφιλεστάτοις καὶ ἁγιωτάτοις ἐπισκόποις.

90 Παῦλος ἐπίσκοπος εἶπεν· Τὰ αὐτὰ κἀγὼ συνεῖδον τοῖς προλαβοῦσιν ἁγίοις πατράσι σύμψηφος ὢν αὐτοῖς.

91 Μάρας ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἐλήλεγκται ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος ὡς ψευδῆ ἐδίδαξεν τοὺς θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους.

92 Σάβας ἐπίσκοπος εἶπεν· Εἰ τὴν ἡσυχίαν ἠγάπα ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος, οὐκ ἔδει αὐτὸν μετὰ παραίτησιν καὶ ὅρκους ἐνοχλῆσαι τοῖς ἁγιωτάτοις πατράσι καὶ ἀρχιεπισκόποις Πρόκλωι καὶ Κυρίλλωι.

93 Ἰωάννης ἐπίσκοπος εἶπεν· Τὰ αὐτὰ κἀγὼ συνεῖδον. L IIII 739

94 Δανιῆλος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ὁμοίως κἀγὼ συνεῖδον.

95 Σωφρόνιος ἐπίσκοπος εἶπεν· Κἀγὼ τοῖς πρὸ ἐμοῦ θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις συναινῶ. M VII 340

96 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἡνίκα ἐδεξάμην τὰ γράμματα τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων Πρόκλου καὶ Κυρίλλου, μέμνημαι καὶ αὐτὸν ἐνταῦθα συγκαλέσας καὶ τοὺς θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους τῆς ἐπαρχίας ὥστε ἐξετάσαι τὰ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. ἀναγινώσκεσθε τοίνυν ἀμφοτέρας τὰς ἐπιστολάς.

97 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Τί ἀντέγραψεν πρὸς ταῦτα ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος;

98 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἀνάγνωθι καὶ ἣν ἔγραψεν ἐπιστολὴν ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ἰωάννης ὁ τῆς Ἱεραπολιτῶν μητροπόλεως.

99 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Οἶδα ἡνίκα ἐδεξάμην τὴν παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀθανασίου ἐπιστολήν, εὐθὺς συγκαλέσαι με τὴν παροῦσαν ἁγίαν σύνοδον κατὰ τὰς αὐτοῦ παρακλήσεις ἐπιστείλας τε καὶ πρὸς αὐτὸν ὥστε παραγενέσθαι τῆς ἁγίας συνόδου συγκεκροτημένης. ἀνάγνωθι τοίνυν τὴν παρ' ἐμοῦ πρὸς αὐτὸν γραφεῖσαν ἐπιστολήν.

M, B [= abo], Φ

4 ἐψεύσασθαι καὶ Bb 5/6 τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου ἀθανασίου Bo 7 μᾶλλον om. Φr 8 βαλλέριοσ B *Laodiciae Syriae* Φ 9 post haec exciderunt in MBΦc quae seruata sunt in Φar EPIPHANIVS ĒPS D: *haec ipsa et ego cognosco* [*et ego ipsa perspexi* Φa] *quae sanctum concilium* 9 βαράνοσ Bb 10 εἶναι MBΦa om. Φcr 11/12 post 13/14 coll. B 11/12 *et sanctissimi* Φcr om. Φa καὶ ἁγίοισ Bo 14 αὐτοῖς ὢν B 15—17 Ἐλήλεγκται — εἶπεν om. Φ 17 σάββασ Bab 18 ἁγίοισ Bb 20/21 τὰ αὐτὰ — εἶπεν om. M 27 *relegite* Φ ἀναγινωσκέσθω M ἀναγινωσκέσθωσαν B ἀμφοτέρασ τὰσ ἐπιστολὰσ MΦ ἀμφότεραι αἱ ἐπιστολαί B 28 Δόμνος — εἶπεν om. Bo ἀντίγραψαι Bo *scripsit* unus codex Φc et Φr 30 Δόμνος] ὁ αὐτὸσ Bo θεοσεβέστατοσ M 32 δόμνοσ ἐπίσκοποσ MBa ὁ αὐτὸσ Bbo τὴν om. M 33 παροῦσαν om. Bb 35 συγκεκροτημένουσ Bb

100 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Τί πρὸς ταῦτα ἀντέγραψεν ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος;

101 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἀνάγνωθι καὶ τὸ συνοδικὸν γράμμα τὸ πρὸς αὐτὸν γενόμενον.

102 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Τίς ταύτην αὐτῶι ἀπεκόμισε τὴν ἐπιστολήν;

103 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Τίνα ἐστὶ τὰ ἀγράφως ῥηθέντα ἔτι παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀθανασίου;

104 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἀνάγνωθι καὶ τὴν παρ' αὐτοῦ γραφεῖσαν ἐπιστολὴν πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον.

105 Τατιανὸς διάκονος εἶπεν· Ἔχω καὶ ἐπιστολὰς τῶν θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων τοῦ κύρου Ἴβα καὶ τοῦ κύρου Ἀνδρέου, ἃς ἀπέστειλαν κληθέντες ὑπὸ τῆς σῆς ὁσιότητος καὶ μὴ δυνηθέντες ἀπαντῆσαι.

106 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἀνάγνωθι καὶ ταύτας κατὰ τάξιν.

107 Τατιανὸς διάκονος εἶπεν· Ἑτέρους λιβέλλους ἐπιδέδωκεν τῆι ἁγίαι συνόδωι ὁ εὐλαβέστατος ὑποδιάκονος Φίλιππος τῆς κατὰ Πέρρην ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας καὶ εἰ κελεύσειεν ἡ ὑμετέρα ὁσιότης, τούτους ἀναγνώσομαι.

108 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἀνάγνωθι.

109 Θεόδωρος ἐπίσκοπος εἶπεν· Τὰ ἐγκείμενα τοῖς λιβέλλοις μόνος οἶδας ἢ καὶ ἄλλοι συνίσασι;

110 Φίλιππος ὑποδιάκονος εἶπεν· Οἶδεν ταῦτα καὶ ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος ἀπὸ οἰκονόμων Φρόντων.

111 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Λεγέτω ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος Φρόντων τί περὶ τῆς ὑποθέσεως οἶδεν ταύτης.

112 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Αὕτη ἡ Δομνίκα τίς ἐστιν;

113 Θεόδωρος ἐπίσκοπος εἶπεν· Τίς οἶδεν ταῦτα;

114 Φρόντων πρεσβύτερος εἶπεν· Θεόφιλος διάκονος ὁ συμμείνας τῶι εὐλαβεστάτωι
M VII 341 ἐπισκόπωι Ἀθανασίωι.

115 Θεόδωρος ἐπίσκοπος εἶπεν· Τί οἶδας ἐν τῆι ὑποθέσει τῆι κατὰ τοὺς στύλους τοὺς ἀργυροῦς, εἴπερ ἀληθῶς συνῆσθα κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν τῶι εὐλαβεστάτωι ἐπισκόπωι Ἀθανασίωι;

116 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Εἰπάτωσαν καὶ οὗτοι ὧν μνήμην ἐποιήσατο Φρόντων ὁ πρεσβύτερος, ἅπερ ἐπίστανται.

117 Θεόδωρος ἐπίσκοπος εἶπεν· Εἰ ἐνταῦθά εἰσιν ὧν μνήμην ἐποιήσατο ὁ εὐλαβέστατος Μάρις, καὶ αὐτοὶ οἰκείαι φωνῆι κατατιθέσθωσαν ἅπερ ἐπίστανται.

118 Τατιανὸς διάκονος εἶπεν· Ἵστανται Μάρις καὶ Θεόφιλος οἱ διάκονοι.

119 Θεόδωρος ἐπίσκοπος εἶπεν· Τί οἴδατε ἐν τῶι πράγματι;

120 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἀνάγνωθι τούτους.

M, B [= abo], Φ

1/2 om. Φ 1 Δόμνος] ὁ αὐτὸς B^o 3 δόμνοσ ἐπίσκοποσ MB^a ὁ αὐτὸς B^{bo} 3–5 ἀνάγνωθι — εἶπεν om. B^o 5 om. Φ 6 δόμνοσ ἐπίσκοποσ MB^a ὁ αὐτὸς δόμνοσ ἐπίσκοποσ B^o ὁ αὐτὸς B^b τίνα ἐστὶ om. B^b ἐγγράφωσ B^{ao} ἔτη B^b 8 ὁ αὐτὸς B^o ἐπίσκοπος om. B^{bo} 11 κυρίου M ἀνδρέα B ἀπέστειλαν $MB^oΦ$ ἐπέστειλαν B^{ab} 13 καὶ om. B^o 16 κελεύσει B^o 17 Δόμνος — ἀνάγνωθι] καὶ αὖθισ ἀνεγνώσθησαν B^o 20/21 φρόντων ὁ ἀποοικονόμοσ B 22 ἐπίσκοπος om. B^b εὐσεβέστατοσ B 24. 25. 31. 33. 37. apparet ipsa responsa omissa esse 24 δομνίκα $BΦ^{er}$ δομνήκα M *Dominica* $Φ^a$ τί B^o 25—27 om. $Φ^{ac}$ 26 πρεσβύτερος om. B^b ἐπίσκοποσ B^a ὁ om. M 28—30 Θεόδωρος — Ἀθανασίωι om. B^o 29 συνῆσθαι B^b *conscius eras* Φ 33/34 Θεόδωρος — ἐπίστανται om. B^o 33 μνείαν B^b 34 μάρησ B *Maris presbyter* $Φ^r$ *presbyter Maris* $Φ^{ac}$ ἐπίσκοποσ μάρισ M 35 μάρησ B 36/37 τί εἶπεν om. B^b

121 Θεόδωρος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ὡς οὐκ ἀρκούντων τῶν ἤδη ῥηθέντων καὶ κατατεθέντων σκανδάλου πληρῶσαι τὰς ἁπάντων ἀκοάς.

122 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Τί συνορᾷ ὑμῶν ἡ ἁγία σύνοδος δεῖν γενέσθαι; L IIII 742

123 Θεόδωρος ἐπίσκοπος εἶπεν· Εἰ τῆς ὑπολήψεως τῆς ἑαυτοῦ ἐφρόντιζεν Ἀθανάσιος ὁ ἐπίσκοπος, οὐκ ἂν ἔφυγεν τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐγκλημάτων τῶν ἐπαχθέντων αὐτῷ, καὶ τὸ δὴ μεῖζον τῆς ἀκροάσεως ἀφορισθείσης τῷ μακαρίῳ Πανολβίῳ τῷ γενομένῳ τῆς Ἱεραπολιτῶν ἐπισκόπῳ, ὃν καὶ φίλον αὐτῷ γεγενῆσθαι καὶ εὐνοικῶς περὶ αὐτὸν διακεῖσθαι ὁ αὐτὸς Ἀθανάσιος δι' οἰκείων γραμμάτων πολλαχῶς ἐσήμανεν. ὑφ' οὗ τρὶς κληθεὶς εἰς τὴν ἀκρόασιν οὐχ ὑπήκουσεν, ἀλλὰ καὶ τρίτον τὴν ἐπισκοπὴν τῆς Πέρρης παρητήσατο ἐγγράφως δι' ὧν πρὸς τὸν αὐτὸν μακαρίτην Πανόλβιον ἐπέστειλεν, ἐν οἷς ⟨καὶ⟩ παρεκάλει, διὰ τὸ καὶ ἡσυχίαν ἀσπάζεσθαι φήσας. τοῦτο δὲ οὐκ ἐποίησεν, ἀλλὰ μακρὰς ὁδοὺς σταλεὶς ἠνώχλησεν τὰς ἀκοὰς τῶν ἁγιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἀρχιεπισκόπων, τοῦ κυρίου μου φημὶ Πρόκλου καὶ τοῦ κυρίου μου Κυρίλλου, μηδὲν ἀληθὲς τοὺς μνημονευθέντας ἄνδρας διδάξας. ἀλλὰ καὶ μετὰ ταῦτα πολλάκις κληθεὶς τοῦτο μὲν παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου κυρίου μου Δόμνου, τοῦτο δὲ καὶ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου ἀποδύσασθαι τὰ ἐπαγόμενα αὐτῷ ἐγκλήματα, παραγενέσθαι οὐκ ἠβουλήθη. τί οὖν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς δοκεῖ θεσμοῖς; τὸν ἐπί τισιν ἀτοπίαις ἐγκαλούμενον καὶ τρίτον καλούμενον καὶ μὴ παραγενόμενον ἐκπίπτειν ἧς ἔχει τιμῆς. φαίνεται δὲ ὁ μνημονευθεὶς Ἀθανάσιος οὐ τρίτον μόνον, ἀλλὰ καὶ πολλάκις κληθεὶς καὶ μὴ ὑπακούσας μηδὲ τοῖς ἐπαγομένοις ἐγκλήμασι βουληθεὶς ἀποκρίνασθαι. τούτου ἕνεκεν ἀλλότριον αὐτὸν τῆς ἱερωσύνης κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς εἶναι κρίνω καὶ χρῆναι φημὶ τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον τῆς Ἱεραπολιτῶν τὸν κύριν Ἰωάνην τὴν ταχίστην ἐπίσκοπον τῆς Περρηνῶν ἐνθέσμως χειροτονῆσαι, ὅπως κἂν ὀψέ ποτε ἐν εἰρηνικῇ καταστάσει ἡ αὐτὴ γένηται πόλις ἀπαλλαγεῖσα τοῦ σάλου καὶ τοῦ θορύβου τοῦ ἐν τῷ διετεῖ τούτῳ χρόνῳ ἐν αὐτῇ γενομένου. M VII 344

124 Βαλέριος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἐπειδὴ φαίνεται ἄνωθεν παραιτησάμενος τὴν ἐξέτασιν τῆς ὑποθέσεως ὁ προρρηθεὶς Ἀθανάσιος ἀποφυγὼν καὶ τὴν κρίσιν τοῦ μακαρίου Πανολβίου ἔτι τε καὶ τοῦ μετὰ ταῦτα γενομένου αὐτοῦ μητροπολίτου, καὶ νῦν δὲ ἐνθέσμως κληθεὶς παρά τε τοῦ κοινοῦ πατρὸς καὶ ἀρχιεπισκόπου Δόμνου καὶ τῆς συναθροισθείσης ἐνταῦθα ἁγίας συνόδου ὁμοίως τὴν ἐξέτασιν ἀπέφυγεν διαφόρως ὑπερτιθέμενος, δῆλός ἐστιν ὀφείλων καταψηφισθῆναι. τοιγαροῦν ἀλλότριον αὐτὸν κἀγὼ τῆς ἱερωσύνης ἐδοκίμασα καὶ τῆς τοῦ ἐπισκόπου ἀξίας καὶ ὀφείλει ἐκ παντὸς ἐκεῖ χειροτονηθῆναι ἕτερος ἐπίσκοπος ὡς τούτου ἅπαξ ἀλλοτριωθέντος, ὥστε παύσασθαι νῦν γοῦν τὴν ἐπιτεθεῖσαν ὀρφανίαν τῆς Περρηνῶν πόλεως.

125 Τιμόθεος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ὀρθὴ καὶ δικαία ἐξενήνεκται ψῆφος παρὰ τῆς ἐνταῦθα ἀθροισθείσης ἁγίας συνόδου κατὰ τοῦ προειρημένου Ἀθανασίου. καὶ γὰρ κληθεὶς τοσαυτάκις ἐνθέσμως καὶ ἀκολούθως [καὶ παραιτησάμενος] ὑπό τε τοῦ μητρο-

---

M, B [= abo], Φ

1 τῶν om. M 1/2 καὶ κατατεθέντων om. B^b 3 ἐπίσκοπος om B^b δεῖν om. B^o 5 ὁ om. B^o *reuerentissimus episcopus* Φ^r ὑπαχθέντων B^b 7 αὐτὸν B^o 10 αὐτὸν om. Φ ἐπέστειλε [ἀπέστειλε B^o] πανόλβιον B 11 καὶ Φ om. MB καὶ] τὴν B^o 12 ἐνώχλησεν M 13 μου $M\Phi^{ac}$ om. $B\Phi^r$ μου $M\Phi^{ac}$ om. $B\Phi^r$ 14 *sanctissimos uiros* Φ 15 ἁγίου B^o καὶ πατρός Φ καὶ om. Φ^{ac} κυρίου μου om. Φ μου om. B^{bo} 16 ἁγίασ MB *praesenti* Φ 18 ἐγκαλούμενον MB καλούμενον Φ 19 δὲ om. B^o 19/20 κληθεὶς, ἀλλὰ καὶ πολλάκις Φ 21 ἑαυτὸν B^b 22 *decerno* Φ κρίνων MB κν̄ M 23 ἂν M 26 βαλλέριοσ B 29 μετακληθεὶσ B^o τε om. B^o 29/30 συναθροισθείσης ἐνταῦθα om. Φ 30 ὁμοίωσ καὶ B 32 ἀξίας om. B^a 33 νῦν γοῦν om. Φ^{ac} 34 τὴν ἐπιτεθεῖσαν M *quod uiolenter sustinuit* Φ^r τὴν $B\Phi^{ac}$ 35 *reuerentissimus episcopus* Φ^{ac} 37 καὶ παραιτησάμενοσ MB om. Φ

πολίτου αὐτοῦ τοῦ μακαρίου Πανολβίου ὑπό τε τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Ἰωάννου τοῦ μητροπολίτου ἡμῶν καὶ ὑπὸ τῆς παρούσης ἐνταῦθα ἁγίας
L IIII 743 συνόδου, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου ἡμῶν Δόμνου καὶ μὴ ὑπακούσας, διαφόροις δὲ ἀναβολαῖς χρησάμενος ἑαυτῶι ἐπιγραφέτω τὴν παντελῆ ἀποβολὴν τῆς ἀρχιερωσύνης. τοιγαροῦν συντίθεμαι καὶ αὐτὸς τοῖς κανονικῶς καὶ ἐνθέσμως διαγορευθεῖσιν ὑπὸ τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου καὶ παρακαλῶ ὥστε ἐπίσκοπον χειροτονηθῆναι τῆι Περρηνῶν ἁγίαι ἐκκλησίαι πρὸς τὸ καὶ ἡμᾶς καὶ τὴν αὐτὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν συντριβῆς καὶ ταλαιπωρίας ἀπαλλαγῆναι.

126 Μάρας ἐπίσκοπος εἶπεν· Τὰ αὐτὰ κἀγὼ συντίθεμαι καὶ ἀλλότριον κρίνω τῆς ἀρχιερατικῆς τιμῆς Ἀθανάσιον τὸν γενόμενον Πέρρης ἐπίσκοπον, ἐπειδὴ πολλάκις κληθεὶς οὐχ ὑπήκουσεν, καὶ παρακαλῶ ὥστε τὴν ταχίστην ἐπίσκοπον χειροτονηθῆναι ἀντ' αὐτοῦ τῆι Περρηνῶν ἐκκλησίαι.

127 Πομπηιανὸς ἐπίσκοπος εἶπεν· Τοῖς κανονικῶς καὶ ἐκκλησιαστικῶς διαγορευθεῖσιν ὑπὸ τῶν ἁγιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων μητροπολιτῶν Θεοδώρου καὶ Βαλερίου κἀγὼ συντίθεμαι δικαίως ὑπ' αὐτῶν κριθεῖσιν, δοκιμάσας κἀγὼ Ἀθανάσιον τὸν γενόμενον
M VII 345 Πέρρης ἐπίσκοπον ἀλλότριον εἶναι παντάπασιν καὶ τῆς ἐπισκοπῆς καὶ τῆς ἀρχιερατικῆς τιμῆς καὶ παρακαλῶ ἄλλον ἀντ' αὐτοῦ καταστῆναι ἐπίσκοπον τῆς αὐτῆς πόλεως, ἵνα κἂν νῦν ἀπαλλαγῆι ταραχῶν καὶ θορύβων ἡ αὐτὴ κατὰ Πέρρην ἁγία τοῦ θεοῦ ἐκκλησία.

128 Ἰάμβλιχος ἐπίσκοπος εἶπεν· Σύμψηφος γίνομαι κἀγὼ τοῖς ἐνθέσμως καὶ κανονικῶς τυπωθεῖσι παρὰ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, φημὶ Θεοδώρου καὶ Βαλερίου τῶν μητροπολιτῶν περὶ Ἀθανασίου τοῦ ποτε ἐπισκόπου τῆς Περρηνῶν. ὅθεν κἀγὼ ἀξιῶ τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην τὸν μητροπολίτην τούτου ἀλλοτρίου γενομένου κατὰ τὴν ὑμετέραν δοκιμασίαν τῆς ἐπισκοπῆς ἄλλον πρόεδρον δοῦναι τῆι Περρηνῶν ἁγίαι ἐκκλησίαι.

129 Οὐράνιος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἀθανάσιον τὸν ἐπίσκοπον κληθέντα εἰς τὸ ἀπολογήσασθαι περὶ τῶν ἐπενεχθέντων αὐτῶι μεγάλων καὶ ἀθεμίτων ἐγκλημάτων καὶ μὴ ὑπακούσαντα τῆι ἐνθέσμωι κλήσει τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Δόμνου καὶ τῆς παρούσης ἁγίας καὶ μεγάλης συνόδου ἀπὸ συνειδότος κακοῦ ἀγχόμενον, τοῦτον κἀγὼ συμψηφίζομαι ἀνάξιον καὶ ἀλλότριον πάσης ἐκκλησιαστικῆς λειτουργίας καὶ τῆς τοῦ ἐπισκόπου προσηγορίας.

130 Δαμιανὸς ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἔδει Ἀθανάσιον τὸν γενόμενον τῆς Περρηνῶν ἐκκλησίας ἐπίσκοπον ἐπὶ φανεροῖς ἐγκλήμασιν αἰτιαθέντα καὶ κληθέντα ὑπὸ τοῦ μακαριωτάτου Πανολβίου τοῦ γενομένου μητροπολίτου αὐτοῦ καὶ φροντίζοντος αὐτοῦ ὑπακοῦσαι καὶ χρήσασθαι τοῖς ἑαυτοῦ δικαίοις· ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὐ πεποίηκεν, ἀλλὰ μακρὰν στειλάμενος ὁδὸν καὶ ἐνοχλήσας τὰς ἀκοὰς τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων Πρόκλου καὶ Κυρίλλου καὶ κομίσας τὰ γράμματα, ὧν ἕνεκα καὶ αὖθις ἐκλήθη παρά τε τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Δόμνου παρά τε τῆς ἁγίας συνόδου ὑπακοῦσαι οὐκ ἠβουλήθη. τοῦτο οὖν μὴ ποιήσαντα ἐδοκίμασα κἀγὼ ἀλλότριον αὐτὸν εἶναι τῆς ἀρχιερατικῆς

M, B [= abo], Φ

1 ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου B^b 2 τοῦ om. B^o 3 ἡμῶν ἐπισκόπου B^o ἐπισκόπου Φ 4 δὲ om. $Φ^{ac}$ 6 κανονικοῖσ B^o διαγορεύσεσιν B^o ἡμῶν B^b 7 καὶ[1] MΦ om. B 11/12 ἀντ' αὐτοῦ om. Φ 13 *episcopus Emesae* Φ 14 βαλλερίου B 18 κἂν] καὶ B^o 20 ἐν θέσμω M 21 φησὶ B^b βαλλερίου B 22 κἀγὼ MΦ om. B 23 *huius pridem metropolitam* $Φ^r$ 24 ὑμετέραν MΦ ἡμετέραν B 26 *episcopus Surorum* [*syrorum* $Φ^{ac}$] Φ 29 καὶ[1] om. B^o 30 ἀρχόμενον B^{ao} 33/34 μακαριωτάτου MΦ μακαρίου B 36 ἐπισκόπων BΦ ἀρχιεπισκόπων M 37/38 ἁγιωτάτου B^b 38 ἀρχιεπισκόπου om. B^b

ἀξίας καὶ χρῆναι τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην τὸν τῆς Ἱεραπολιτῶν μητροπόλεως ἐπίσκοπον ἀντ' αὐτοῦ προχειρίσασθαι τῆι Περρηνῶν ἁγίαι ἐκκλησίαι πρόεδρον.

131 Πολυχρόνιος ἐπίσκοπος εἶπεν· Θρήνων καὶ ὀδυρμῶν πρόξενος ἡμῖν ἐγένετο Ἀθα- L IIII 746
νάσιος ὅ ποτε τῆς Περρηνῶν γεγονὼς ἐπίσκοπος. ἐπὶ ἐγκλήμασι γὰρ διαφόροις κατηγορηθεὶς τὴν κρίσιν ἀπέφυγεν τρίτον κληθεὶς ὑπὸ τοῦ μακαρίου Πανολβίου τοῦ τῆς Ἱεραπολιτῶν ἐπισκόπου, καὶ ταῦτα φίλου τυγχάνοντος αὐτοῦ, ὡς αὐτὸς ἐν τοῖς παραιτητικοῖς αὐτοῦ ἐδήλωσε γράμμασιν. καὶ νῦν δὲ πολλάκις κληθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τοῦ κύρου Δόμνου καὶ τῆς ἐνταῦθα συν- M VII 348
ελθούσης συνόδου ὑπακοῦσαι τῆι κλήσει οὐκ ἠθέλησεν, ἀλλ' ἔμεινεν ἐπὶ πολὺν χρόνον παίζων καὶ πατῶν τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς θεσμούς. τούτων οὖν ἕνεκεν πάντων ἑαυτὸν τῆς ἱερατικῆς ἀπέτεμε λειτουργίας καὶ τῆς τοῦ ἐπισκόπου προσηγορίας καὶ ἔστω καθηρημένος καὶ τῆι ἐμῆι ψήφωι, χειροτονηθήσεται δὲ ἕτερος ἐπίσκοπος τῆι ἐν Πέρρηι ἁγίαι ἐκκλησίαι ὁ δυνάμενος αὐτῆς λῦσαι τὴν συμφορὰν τῶν κακῶν.

132 Θεόκτιστος ἐπίσκοπος εἶπεν· Συντίθεμαι τοῖς καλῶς καὶ ἐνθέσμως ὁρισθεῖσι παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου ὥστε ἀλλότριον εἶναι τῆς ἀρχιερατικῆς τιμῆς Ἀθανάσιον τὸν γενόμενον τῆς Πέρρης ἐπίσκοπον, καὶ ψηφίζομαι ὥστε τὸν ἀντ' αὐτοῦ χειροτονηθῆναι τῆι Περρηνῶν ἁγίαι ἐκκλησίαι ἐπίσκοπον.

133 Βενέτιος ἐπίσκοπος εἶπεν· Τοῖς κανονικῶς παρὰ τῆς ἁγίας ἐξενεχθεῖσιν συνόδου συντίθεμαι καὶ αὐτὸς κρίνας Ἀθανάσιον τὸν Πέρρης γεγενημένον ἐπίσκοπον ἀλλότριον τοῦ λοιποῦ τῆς ἀρχιερωσύνης τυγχάνειν καὶ δεῖν τὸν ἀντ' αὐτοῦ πρόεδρον προβληθῆναι τῆι τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαι.

134 Γερόντιος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἐπειδὴ πολλάκις κληθεὶς Ἀθανάσιος ὁ γενόμενος Πέρρης ἐπίσκοπος ὑπό τε τοῦ μητροπολίτου αὐτοῦ τοῦ μακαρίου Πανολβίου ὑπό τε τοῦ θεοφιλεστάτου Ἰωάννου τοῦ τῆς Ἱεραπολιτῶν μητροπόλεως ἐπισκόπου καὶ τοῦ παναγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Δόμνου, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῆς παρούσης ἐνταῦθα ἁγίας συνόδου οὐ παρεγένετο, τοῦτον κἀγὼ ἀλλότριον κρίνω κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς τῆς ἐπισκοπῆς καὶ παρακαλῶ τὴν ταχίστην χειροτονηθῆναι ἐπίσκοπον ἀντ' αὐτοῦ τῆι Περρηνῶν ἁγίαι τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαι.

135 Στέφανος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἐπὶ μεγίστοις ἐγκλήμασι κατηγορηθεὶς Ἀθανάσιος ὁ γενόμενος ἐπίσκοπος τῆς Περρηνῶν πόλεως καί πολλάκις κληθεὶς καὶ οὐδὲ ἅπαξ ὑπακούσας, ἀλλὰ μακρὰν ὁδὸν ἑλόμενος στείλασθαι καὶ ὀχλῆσαι τὰς ἀκοὰς τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων Πρόκλου καὶ Κυρίλλου καὶ διὰ τοῦτο πάλιν ὑπό τε τοῦ ἐξάρχου τῆς Ἀνατολικῆς διοικήσεως κληθεὶς καὶ τῆς ἀθροισθείσης ἁγίας συνόδου καὶ οὐδὲ οὕτως ὑπακούσας δίκαιός ἐστιν ἐξεῶσθαι τῆς ἀρχιερωσύνης ἑτέρου ἀντ' αὐτοῦ καθισταμένου προέδρου τῆι προειρημένηι ἁγίαι ἐκκλησίαι.

136 Ἰωσὴφ ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἔδει μὲν ἀπαντήσαντα Ἀθανάσιον τὸν γενόμενον τῆς Περρηνῶν ἐκκλησίας ἐπίσκοπον ἀποδύσασθαι τὰ ἐπιφερόμενα αὐτῶι ἐγκλήματα, ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦτο πολλάκις κληθεὶς οὐ πεποίηκεν, ἡ παροῦσα ἁγία σύνοδος κατὰ τοὺς ἐκ-

---

M, B [= abo], Φ

2 προχειρῆσαι Bo πρόεδροσ Bb 3 ἐγένετο om. Bo 4 γενώμενοσ Bb 6 φίλου om. Bb αὐτοῦ MBbΦ αὐτῶ Bao 8 τοῦ [om. Bo] κυροῦ [κυρίου M] MBΦa om. Φcr 10 ἁπατῶν Bo corr., Φ πάντων MB πάσης Φ 13 αὐτῆσ MΦac αὐτῆ B om. Φr 16 τὸν ἀνταυτοῦ χειροτονηθῆναι MΦ ἀντ' αὐτοῦ χειροτονηθῆναι ἄλλον B 17 πραρηνῶν Bo ἐπίσκοπον om. Bo 18 συνόδου ἐξενεχθεῖσι Bb ἐξενεχθείσησ συνόδου Bo 19 τὸν] τῆσ Ba γενόμενον ἐπίσκοπον Bb ἐπίσκοπον γενόμενον Bao 20 τοῦ λοιποῦ om. Φr ἀρχιερωσύνησ τυγχάνειν MΦ ἀρχιερατικῆσ τυγχάνειν τιμῆσ B τὸν MΦ ἕτερον B 23 τε om. Bb 24 τοῦ θεοφιλεστάτου om. Φr 25 παναγιωτάτου om. Φ ἡμῶν om. Bo 28 τοῦ θεοῦ MBo om. BabΦ 32 τοῦ ἐξάρχου om. Bo 36 τὸν ἀθανάσιον τὸν Bb 38 οὐκ ἐποίησεν Bo ἡ MΦ ἡ δὲ B διὰ Bo

M VII 349 κλησιαστικοὺς θεσμοὺς ψῆφον ἐξήνεγκε κατ' αὐτοῦ κἀγὼ συντίθεμαι πᾶσι τοῖς ἐνθέσμως
L IIII 747 παρ' αὐτῆς ὁρισθεῖσιν κρίνας ἀλλότριον αὐτὸν εἶναι τῆς ἀρχιερωσύνης, χρῆναι δὲ ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ τῇι Περρηνῶν ἁγίαι τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαι πρόεδρον καταστῆναι.

137 Φωσφόρος ἐπίσκοπος εἶπεν· Συναινῶ κἀγὼ τοῖς ἐνθέσμως ὁρισθεῖσι παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου καὶ ἀλλότριον αὐτὸν εἶναι δοκιμάσας τῆς ἐπισκοπῆς τὸν προειρημένον 'Αθανάσιον παρακαλῶ καὶ συμψηφίζομαι ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ προχειρισθῆναι ἐπίσκοπον τῇι Περρηνῶν ἐκκλησίαι.

138 Θωμαῖος ἐπίσκοπος εἶπεν· Τῶν κατηγόρων 'Αθανασίου πολλάκις πάλαι τε τῶι μακαρίωι Πανολβίωι τῶι τῆς μητροπόλεως ἐπισκόπωι γενομένωι καὶ τῶι ἁγιωτάτωι ἀρχιεπισκόπωι ἡμῶν κυρίωι Δόμνωι καὶ νῦν τῇι ἁγίαι συνόδωι παρενοχλησάντων κλήσεών τε πολλάκις γενομένων ὥστε τὴν τῶν κατηγοριῶν γενέσθαι ἐξέτασιν, μὴ ἀπαντήσας 'Αθανάσιος ἑαυτὸν ἔξω τῶν τῆς ἀρχιερωσύνης πεποίηκεν ἔργων καὶ μετὰ τὴν τῆς ἁγίας συνόδου ψῆφον ἀναγκαίως ἡ τῶν Περρηνῶν ἁγία τοῦ θεοῦ ἐκκλησία τοσοῦτον ἀπροστάτευτος μείνασα χρόνον λήψεται πρόεδρον χειροτονούμενον ἀκολούθως παρά τε τοῦ θεοφιλεστάτου μητροπολίτου καὶ τῶν τῆς ἐπαρχίας θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων.

139 Παῦλος ἐπίσκοπος εἶπεν· Συντίθεμαι τοῖς ἀποφανθεῖσι παρὰ τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου καὶ ἀλλότριον τῆς ἐπισκοπῆς κρίνω τὸν προειρημένον 'Αθανάσιον καὶ ψηφίζομαι τὸν ἀντ' αὐτοῦ συντόμως χειροτονηθῆναι τῇι Περρηνῶν ἁγίαι τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαι.

140 Παῦλος ἐπίσκοπος ἄλλος εἶπεν· Τοῖς ἐκκλησιαστικῶς καὶ κανονικῶς ὁρισθεῖσι παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου σύμψηφός εἰμι ἀλλότριον κρίνων τῆς ἀρχιερατικῆς τιμῆς 'Αθανάσιον τὸν γενόμενον Πέρρης ἐπίσκοπον καὶ ψηφίζομαι ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ διὰ ταχέων προβληθῆναι τῇι αὐτῇι ἁγίαι τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαι.

141 Μάρας ἐπίσκοπος εἶπεν· Κἀγὼ τὰ αὐτὰ συντίθεμαι καὶ ἀλλότριον κρίνω τῆς ἀρχιερατικῆς τιμῆς 'Αθανάσιον τὸν γενόμενον Πέρρης ἐπίσκοπον, ἐπειδὴ πολλάκις κληθεὶς οὐχ ὑπήκουσεν, καὶ ψηφίζομαι ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ τῇι Περρηνῶν χειροτονηθῆναι ἁγίαι τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαι.

142 Βαράνης ἐπίσκοπος εἶπεν· Τοῖς ἐνθέσμως ὁρισθεῖσιν ὑπὸ τῶν παρόντων θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων συνωιδὰ κἀγὼ φημὶ ἀλλότριον κρίνας παντελῶς τῆς ἀρχιερατικῆς τιμῆς καὶ τῆς ἀξίας τοῦ ἐπισκόπου τὸν αὐτὸν 'Αθανάσιον καὶ ψηφίζομαι ἕτερον ἀντ'
M VII 352 αὐτοῦ τῇι Περρηνῶν ἁγίαι τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαι χειροτονηθῆναι.

143 'Επιφάνιος ἐπίσκοπος εἶπεν· Τοῖς καλῶς καὶ ἐνθέσμως ἀποφανθεῖσιν ὑπὸ τῆς ἁγίας συνόδου συντίθεμαι καὶ αὐτὸς ἀλλότριον κρίνας τῆς ἀρχιερατικῆς τιμῆς 'Αθανάσιον τὸν γενόμενον Πέρρης ἐπίσκοπον, καὶ ψηφίζομαι διὰ τάχους ἕτερον προβληθῆναι τῇι αὐτῇι Περρηνῶν ἐκκλησίαι δυνάμενον διοικῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸ τοῦ θεοῦ βούλημα.

144 'Ιορδάνης ἐπίσκοπος εἶπεν· Τοῖς κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας ὑπὸ τῆς ἁγίας συνόδου καλῶς ἀποφανθεῖσι συντίθεμαι ἀλλότριον κρίνας 'Αθανάσιον τῆς ἀρχιερατικῆς τιμῆς τὸν γενόμενον Πέρρης ἐπίσκοπον καὶ ψηφίζομαι ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ χειροτονηθῆναι τῇι Περρηνῶν ἁγίαι τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαι.

M, B [= abo], Φ

1 συντίθεμαι κάγὼ B 2 παρ' αὐτῆσ ὁρισθεῖσιν M *quae ab eis definita sunt* Φ ὁρισθεῖσι παρὰ τῆσ ἁγίασ συνόδου B 4 ὁρισθείση B^b 5 συνόδου] συνόδου κρίνασ ἀλλότριον αὐτὸν εἶναι τῆσ ἀρχιερωσύνησ B^o 7 τῆσ — ἐκκλησίασ B^b 8 θωμᾶσ $B^o\Phi$ πάλαι om. Φ^{ac} 8/9 τῶ πανολβίω τῶ μακαρίω τῶ B^b 9 τῶι² om. B^o 10 ἡμῶν om. B^o κύρω B^b om. B^o Φ^{cr} 11 κατηγόρων Φ 12 ἀρχιερωσύνησ $B^o\Phi$ ἀρχιερατικῆσ MB^{ab} μετὴν M 13 ἀναγκαίως om. Φ^{ac} τοσοῦτο B^b τοσούτου M 16 *episcopus Ptolomaidae* Φ 18 τὸν MΦ ἕτερον B χειροτονηθῆναι συντόμωσ B^o 19/22 om. B^o 19 ἄλλος] *Aradi et Antaradi* Φ 20 κρίνω B^b 21 διὰ ταχέων *om.* Φ^{ac} 25 τῆσ περρηνῶν χειροτονηθῆναι τῆ M χειροτονηθῆναι τῆ περρηνῶν B 33 *Perrenorum* Φ^{cr} 37 *Perrenorum* Φ^{cr}

142 Ἰωάννης ἐπίσκοπος εἶπεν· Συντίθεμαι καὶ αὐτὸς ἐγὼ τοῖς κανονικῶς καὶ ἐνθέσμως L IIII 750
ψηφισθεῖσι παρὰ τῆς θείας συνόδου καὶ ἀλλότριον κρίνας τῆς ἐπισκοπῆς Ἀθανάσιον
δοκιμάζω ἕτερον πρόεδρον καταστῆναι τῇι Περρηνῶν ἐκκλησίαι.

143 Δανιῆλος ἐπίσκοπος εἶπεν· Σύμφημι πᾶσι τοῖς κανονικῶς δόξασιν τῇι ἁγίαι συνόδωι
καὶ ἀλλότριον κρίνας Ἀθανάσιον τῆς ἐπισκοπῆς δοκιμάζω ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ χειροτο- 5
νηθῆναι τῇι Περρηνῶν πόλει.

144 Σωφρόνιος ἐπίσκοπος εἶπεν· Τοῖς κανονικῶς καὶ ἐνθέσμως ὁρισθεῖσι παρὰ τῆς
ἁγίας συνόδου καὶ αὐτὸς ἐξακολουθῶν ἀλλότριον κρίνω τῆς ἐπισκοπῆς Ἀθανάσιον
καὶ δοκιμάζω ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ καταστῆναι τῇι Περρηνῶν ἁγίαι τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαι.

145 Σάβας ἐπίσκοπος εἶπεν· Συντίθεμαι κἀγὼ τοῖς διαλαληθεῖσι πᾶσι καὶ σύμψηφος 10
εἰμὶ τῇι ἁγίαι συνόδωι ἀλλότριον δοκιμάσας εἶναι τῆς ἀρχιερατικῆς τιμῆς Ἀθανάσιον,
ἐπειδὴ κληθεὶς παρὰ πάσης τῆς ἐπαρχίας καὶ τῶν μητροπολιτῶν αὐτοῦ καὶ τοῦ ἁγιω-
τάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ διδασκάλου καὶ πάσης τῆς παρούσης ἁγίας συνόδου οὐχ ὑπή-
κουσεν, καὶ δοκιμάζω ὥστε ἕτερον ἐπίσκοπον ἀντ' αὐτοῦ καταστῆναι τῇι Περρηνῶν
ἁγίαι τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαι τὸν δυνάμενον αὐτῆς λῦσαι τὴν συμφορὰν τῶν κακῶν. 15

146 Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἐμοὶ μὲν ἀπευκτὸν ἦν τοιαύτην ἐξενεχθῆναι κατὰ ἐπι-
σκόπου ψῆφον· ἐπειδὴ δὲ τῇι ἁγίαι συνόδωι συνέδοξεν ἀλλότριον Ἀθανάσιον εἶναι κατὰ
τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς τῆς ἐπισκοπῆς ἀξίως ὡς αἰτιαθέντα μὲν ἐπὶ πολλοῖς καὶ
μεγάλοις ἐγκλήμασι, φυγόντα δὲ ἀεὶ τὸ κριτήριον καὶ τὴν ἐξέτασιν τῆς ὑποθέσεως, βε-
βαιῶ ταῦτα κἀγὼ καὶ τοῖς κοινῆι πᾶσι δόξασι συμψηφίζομαι κρίνας αὐτὸν ἀλλότριον 20
εἶναι τῆς ἱερωσύνης καὶ ἐπιτρέπω τῶι θεοφιλεστάτωι ἐπισκόπωι Ἰωάννηι καὶ τοῖς τῆς
ἐπαρχίας θεοσεβεστάτοις ἐπισκόποις ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ χειροτονῆσαι ἐπίσκοπον τῇι M VII 353
ἐν Πέρρηι ἁγίαι τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαι.

147 Καὶ αἱ ὑπογραφαὶ τῶν προτεταγμένων ἐπισκόπων.

148 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Εἴ τινες τῶν τηνικαῦτα ἅμα Δόμνωι καθελόντων 25
τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἀθανάσιον προσεδρεύουσιν τῇι ἁγιωτάτηι συνόδωι,
παρελθάτωσαν εἰς μέσον. Ῥω ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω

149 Καὶ παρελθόντων εἰς μέσον Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Δαμασκοῦ,
Θεοκτίστου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βεροίας, Γεροντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπι-
σκόπου Σελευκείας, Δαμιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σιδῶνος, Ἰωσὴφ τοῦ εὐλα- 30
βεστάτου ἐπισκόπου Ἡλιουπόλεως, Σάβα τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Πάλτου καὶ
Σωφρονίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κωνσταντίνης οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον·
Λεγέτωσαν οἱ εὐλαβέστατοι καὶ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι διὰ ποίαν αἰτίαν Ἀθανάσιον τὸν
εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον τὸ τηνικαῦτα καθεῖλον.

150 Θεόδωρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Δαμασκοῦ εἶπεν· Κληρικοὶ τῆς Περρηνῶν L IIII 751
ἐκκλησίας αἰτιάσεις δεδώκασι κατ' αὐτοῦ καὶ κληθεὶς οὐ παρεγένετο εἰπών τινας ἐχθροὺς 36

M, B [= abo], Φ

1 *episcopus Theodosiupolis* Φ 4 πᾶσι om. Φac 8 ἁγίαι BΦ om. M 9 δοκιμάζων BoΦcr 10 σάββας Bab 10—15 καὶ σύμψηφος — κακῶν] καὶ τὰ ἑξῆς Bb 13 παρούσης om. Φ 15 τὸν — κακῶν om. Φ αὐτῆ Bao 16/17 τοῦ ἐπισκόπου Bo 17 ἐπεὶ Ba δὲ MBboΦ δὲ καὶ Ba ἔδοξεν Bo 17—23 κατὰ τοὺς — ἐκκλησίαι] καὶ τὰ ἑξῆς Bb 18 ὡς om. Bo 18/19 *saepius quidem et in multis* Φ 21 αὐτοῖς τοῖς Φ 25 ἐνδοξότατοι BoΦ om. MBab 26 τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων Bo προσεδρευούση Bo ἁγία Bo 27 παρελ-θέτωσαν B τὸ μέσον Bo μέτρον M ῥωμαῖον Bo 28 τὸ μέσον Bo 29 βερροίασ B 29—32 Γεροντίου — Κωνσταντίνης] καὶ τῶν λοιπῶν Bb 30 Ισιδῶνοσ Ba 31 Ἡλιουπόλεως — ἐπισκόπου om. M σάββα B καὶ om. Φ 33/34 ἀθανάσιον — ἐπίσκοπον λεγέτωσαν οἱ εὐλα-βέστατοι ἐπίσκοποι διὰ — αἰτίαν Bb 34 ἐπισκοπῆς Φr et unus codex Φc τὸ om. Bo

ἔχειν. καὶ δεύτερον κληθεὶς οὐ παρεγένετο· ὡς δὲ τρίτη κλῆσις ἐπὶ αὐτῷ γεγένηται καὶ παρητήσατο ἐλθεῖν, κατὰ τοὺς κανόνας ἐξηνέχθη ἀπόφασις κατ' αὐτοῦ ἡ καθαιροῦσα αὐτόν.

151 Θεόκτιστος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Βεροίας εἶπεν· Κληθεὶς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος ὑπὸ τῆς συνόδου τῆς συναχθείσης ἐν Ἀντιοχείαι τρίτον οὐ παρεγένετο καὶ κατεκρίθη ἀπὸ τοῦ μὴ παραγενέσθαι.

152 Γερόντιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σελευκείας εἶπεν· Ἡμεῖς καθείλαμεν αὐτόν, ἐπειδὴ κανονικῶς ἐκλήθη τρίτον καὶ οὐκ ἀπήντησεν, καὶ κατὰ τοὺς κανόνας καθηιρέθη παρὰ πάντων τῶν τότε συνελθόντων. βαρέα γάρ τινα ἐνέκειντο τοῖς λιβέλλοις τοῖς κατ' αὐτοῦ καὶ ἐκλήθη κανονικῶς καὶ οὐκ ἀπήντησεν.

153 Δαμιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σιδῶνος εἶπεν· Κληθεὶς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῆς συναθροισθείσης ἐν τῇι Ἀντιοχέων τρίτον οὐχ ὑπήκουσεν καὶ κατὰ τοὺς κανόνας καθηιρέθη παρὰ πάντων τῶν τότε συνελθόντων.

154 Ἰωσὴφ ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἡλιουπόλεως εἶπεν· Κληθεὶς ἐν τῇι ἁγίαι συνόδωι τῇι κατὰ Ἀντιόχειαν συνελθούσηι ἐν τῶι ἀκροατηρίωι καὶ ἅπαξ καὶ δεύτερον καὶ τρίτον ὁ εὐλαβέστατος Ἀθανάσιος καὶ μὴ παραγενόμενος ὑπεβλήθη τῇι καθαιρέσει.

155 Σάβας ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Πάλτου εἶπεν· Παρήμην εἰς τὸ δικαστήριον·
M VII 356 ἦν δὲ Ἀθανάσιος ἐνεγκὼν σάκραν μὴ καθεσθῆναι μηδὲ τὸν κύριν Θεοδώρητον εἰς τὴν δίκην μηδὲ Ἰωάννην τὸν μητροπολίτην. ἐκάθηντο οἱ δύο εἰς τὴν δίκην· ἔλεγον πρὸς αὐτοὺς ὅτι εἰ δικασταὶ ἐστέ, ἀκούσατε τοῦ πράγματος· εἰ δὲ μὴ ὑπογράφετε, ἐξέλθατε ἁπλῶς. φιλονεικία ἐγένετο καὶ οὐκ ἤθελαν τοῦ γράψαι. τέλος ἐκλήθη τρίτον καὶ οὐκ ἦλθεν καὶ διὰ τοῦτο καθείλαμεν αὐτόν.

156 Σωφρόνιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίνης εἶπεν· Οὐδὲν ἐξητάσθη τῶν κατ' αὐτὸν καὶ παρουσίαι αὐτοῦ κατασυστάδην οὐδὲν ἐξητάσθη, ἀλλὰ ἐκ μιᾶς μοίρας ἠιτιάσαντο ἐκεῖνοι. ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐπιστεύσαμεν τῇι μιᾶι μοίραι, ἐπειδὴ οἱ κατήγοροι ὅσα θέλουσι λέγουσι καὶ οὐ πάντως δεῖ πείθεσθαι τοῖς κατηγοροῦσιν. ἐκλήθη δὲ διὰ ταῦτα ἅπαξ· εἶπεν τὴν αἰτίαν δι' ἣν οὐ παρεγένετο, ἥτις ἔγκειται τοῖς ὑπομνήμασιν. πάλιν ἐκ δευτέρου ἐκλήθη· πάλιν ἐκλήθη ἐκ τρίτου. ὡς οὐχ ὑπήκουσεν ἐκ τρίτου, ἐξηνέχθη ψῆφος ἡ καθελοῦσα αὐτόν.

157 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Λεγέτω Ἀθανάσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τίνος ἕνεκα τρίτον κληθεὶς παρὰ τῆς κατὰ Ἀντιόχειαν ἁγίας συνόδου οὐκ ἀπήντησε ταῖς

158 οἰκείαις δικαιολογίαις χρησόμενος.

I. III! 754 Ἀθανάσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ἐπειδὴ ἐχθρός μου ἦν αὐτὸς ὁ κρίνων ὁ Ἀντιοχείας· καὶ ἀξιῶ ταῦτα ἀναγνωσθῆναι καὶ δειχθῆναι τὴν ἀλήθειαν. ἀπῆλθον οἱ ⟨ιγ⟩ κληρικοὶ καὶ αὐτοὶ ἐψηφίσαντο μὴ θελήσαντες.

159 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Σαβινιανὸς μὲν ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος ἐπειδὴ μετὰ τὴν καθαίρεσιν Ἀθανασίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐχειροτονήθη ὑπὸ τῆς κατὰ τὴν ἐπαρχίαν συνόδου, ἐπὶ τῆς ἐπισκοπῆς τῆς Περρηνῶν πόλεως,

M, B [= abo], Φ

1 τρίτον B^o τῶ αὐτῶ B^o 2 κατ' αὐτοῦ MΦ om. B 3 βερροίασ B 6 ὁ εὐλαβέστατος om. B^{bo} *Seleuciae Syriae [Isauriae* $Φ^a$] Φ καθείλομεν B 7 τρίτον ἐκλήθη B^o καὶ οὐκ — καθηρέθη om. B^o 8 τότε om. B^{bo} 10 ἐπίσκοπος om. B^b 11 ἀθροισθείσησ B^a τῆι om. B^o 12 τὸ τρίτον B^a 14 Ἰλιουπόλεωσ B^b 17 σάββασ B παρῆμεν B^o 18 κύριον M θεοδώριτον B^{ab} θεόδωρον B^o 20 ἐξέλθετε B 21 *simpliciter et* atque *et simpliciter* $Φ^r$ *et* $Φ^{ac}$ ἤθελον B ἤθελε B^o 22 καθείλομεν B 23 κωνσταντινουπόλεωσ B^b 23 ἐξετάσθαι B^b 24 συστάδην B^b 26 οὐ πάντωσ δὲ B^o 27 δὲ MΦ om. B 28 καὶ πάλιν ² B^o 31 ἕνεκεν B^o ἁγίας om. B 33 ἐπίσκοπος om. B 35 *tredecim* Φ οἱ MB αὐτοί = soli, sc. clerici qui Athanasium depon nolebant 37 ἐπίσκοποσ εἶπεν B^o 38 ἀπὸ M

καθὼς ἡμεῖς συνορῶμεν, μένειν ὀφείλει· οὐδὲ γὰρ ἐκ μιᾶς μοίρας ἀποκινηθεὶς δίκαιός ἐστι πρόκριμα παθεῖν, ὁπότε οὐδὲ μετεκλήθη οὐδὲ ἀντιλογία αὐτῶι ἐφυλάχθη. Ἀθανάσιος δὲ καθαιρεθεὶς ὡς μὴ ὑπακούσας ταῖς κλήσεσι, μετὰ ταῦτα δὲ ἐκ μιᾶς μοίρας παρὰ Διοσκόρου τῆς ἐπισκοπῆς ἀντέχεσθαι κελευσθεὶς τέως, καθὼς συνορῶμεν, ἡσυχάζειν ὀφείλει· τὴν δὲ περὶ τῶν ἐπαχθέντων αὐτῶι δίκην σκοπηθῆναι δικαιοῦμεν ἐπὶ τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀντιοχέων Μαξίμου καὶ ἐπὶ τῆς μετ' αὐτοῦ συνόδου, οὕτως μέντοι ὥστε ἐντὸς ὀκτὼ μηνῶν ἀπὸ τῆς σήμερον ἡμέρας ἀριθμουμένων τὴν ἐξέτασιν γενέσθαι τῶν ἤδη κατ' αὐτοῦ τὴν κατηγορίαν ποιησαμένων ἢ καὶ ἑτέρου τινὸς τῶι πράγματι συνισταμένου. καὶ εἰ μὲν ἐλεγχθείη τετολμηκὼς πάντα τὰ ἐγκληματικῶς καὶ χρηματικῶς αὐτῶι ἐπενεχθέντα καὶ ἐμφερόμενα τοῖς ὑπομνήμασιν ἢ καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν ἄξιον ὑπάρχον M VII 357
καθαιρέσεως, μὴ μόνον αὐτὸν ἀλλότριον εἶναι τῆς αὐτῆς ἐπισκοπῆς, ἀλλὰ καὶ τοῖς δημοσίοις ὑποπίπτειν νόμοις· εἰ δὲ ἐντὸς ταύτης τῆς προθεσμίας μὴ ἐναχθείη ἢ ἐναγόμενος μὴ ἐλεγχθείη, ὡς προείρηται, Ἀθανάσιον μὲν τὴν ἐπισκοπὴν καὶ τὴν ἐκκλησίαν τῆς αὐτῆς πόλεως ἀναλαβεῖν διὰ τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Μαξίμου τοῦ τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως, Σαβινιανὸν δὲ τὸν εὐλαβέστατον καὶ τὸ ἀξίωμα τῆς ἐπισκοπῆς ἔχειν καὶ ὑποκατάστατον εἶναι τρεφόμενον, ὡς ἂν ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων Μάξιμος πρὸς τὴν δύναμιν τῆς κατὰ Πέρρην ἁγιωτάτης ἐκκλησίας διατυπώσηι. τούτων ἀκούσασα ἡ ἁγιωτάτη σύνοδος λεγέτω εἰ τοῖς τυπωθεῖσιν ἐπιψηφίζεται ἢ τι ἕτερον τυποῖ.

160 Μάξιμος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας εἶπεν· Τούτου οὐδὲν δικαιότερον.

161 Κῦρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀναζαρβοῦ εἶπεν· Ὁ θεὸς δι' ὑμῶν ἐλάλησεν.

162 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Οὐδὲν δικαιότερον, οὐδὲν ἀκριβέστερον. αὕτη δικαία κρίσις, αὕτη δικαία ψῆφος. τὰ τυπωθέντα πέρατι παραδοθῆι. μετὰ τοῦ θεοῦ ὑμεῖς δικάζετε.

163 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Τὰ παρ' ἡμῶν μὲν δοκιμασθέντα, τυπωθέντα δὲ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου βέβαια μενέτω. Ῥω ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω

Πρᾶξις ις

1 Ὑπατείας τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου καὶ τοῦ δηλωθησομένου τῆι πρὸ μιᾶς Καλανδῶν Νοεμβρίων ἐν Χαλκηδόνι d. 31 m. Oct. 451
κατὰ κέλευσιν τοῦ θειοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου συνελθόντων ἐν τῆι ἁγιωτάτηι ἐκκλησίαι τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας

1 τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου στρατηλάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίου Ἀνατολίου

2 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἐπάρχου τῶν ἱερῶν πραιτωρίων Παλλαδίου

XVI deest Latina uersio. primi ediderunt Ballerini in Leonis epp. 2, 1491 [= PG 54, 1250]

M, B [= abo], Φ [usque ad 27]
2 οὐδὲ¹] οὐ Bb ἀντιλογία MΦ ἀπολογία B 8 καὶ om. Bo τῶ πράγματοσ Bb 11 τὸ τετολμηκὸσ Ba 10 ὑπάρχων MBb 11 αὐτῆς om. Bo 12 ἐκπίπτει νόμοισ Bo 13 καὶ τὴν ἐκκλησίαν MBabΦac τῆς ἐκκλησίας Φr καὶ τῆσ ἐκκλησίασ Bo 15 σαβιανὸν Bo τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Φ 16 τρεφόμενοσ Bb ἕωσ Φ 17 *eum secundum uirtutem* Φ 18 εἰ om. Bb 20 τούτων Bo 21 ἀναζαβοῦ M 22/23 δικαία — αὕτη om. Φ 23 τυπωθέντα om. M δοθῆ Bo 25 μὲν] δὲ Bb γρ μὲν Bb in mg. 26 ῥωμαῖον Bo 28 ἑξκαιδεκάτη Bac 34 ἐνδοξοτάτου καὶ μεγαλοπρεστάτου Bo

3 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου μαγίστρου τῶν θείων ὀφφικίων Βιγκομάλου,
συνελθόντων δὲ καὶ
2 1-3 Πασκασίνου καὶ Λουκινσίου τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων καὶ Βονιφατίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβύτιδος Ῥώμης Λέοντος
4 καὶ Ἀνατολίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως
5 καὶ Μαξίμου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Συρίας
6 καὶ Ἰουβεναλίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων
7 καὶ Κυντίλλου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Μακεδονίας ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Θεσσαλονικέων Ἀναστασίου
8 καὶ Θαλασσίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας
9 καὶ Στεφάνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἐφέσου
10 καὶ Λουκιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βύζης ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θράικης Κυριακοῦ
11 καὶ Εὐσεβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀγκύρας Γαλατίας
12 καὶ Διογένους τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κυζίκου
13 καὶ Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κορίνθου
14 καὶ Φλωρεντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σάρδεων
15 καὶ Εὐνομίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νικομηδείας
16 καὶ Ἀναστασίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νικαίας
17 καὶ Ἰουλιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Κῶ ἐπέχοντος καὶ αὐτοῦ τὸν τόπον τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Ῥώμης
18 καὶ Ἐλευθερίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Χαλκηδονέων
19 καὶ Βασιλείου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σελευκείας Ἰσαυρίας
20 καὶ Μελιτίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαρίσσης ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀπαμείας Συρίας Δόμνου
21 καὶ Ἀμφιλοχίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σίδης
22 καὶ Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ταρσοῦ
23 καὶ Κύρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀναζαρβοῦ
24 καὶ Κωνσταντίνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βόστρων
25 καὶ Φωτίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τύρου
26 καὶ Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Δαμασκοῦ
27 καὶ Στεφάνου τοῦ εὐλαβεστάτου Ἱερᾶς πόλεως ἐπισκόπου
28 καὶ Συμεώνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀμίδης
29 καὶ Ἐπιφανίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κωνσταντίας Ὀλυμπίου
30 καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σεβαστείας
31 καὶ Σελεύκου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀμασείας
32 καὶ Κωνσταντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς
33 καὶ Πατρικίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τυάνων
34 καὶ Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Γαγγρῶν
35 καὶ Εὐσταθίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βηρυτοῦ

M, B [= abo, usque ad 10]
6 πρεσβυτέρασ Bbo 11—p. 85, 27 om. B 41 μελιτινῆσ M

36 καὶ Ἀπραγμονίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κλαυδιουπόλεως Καλογήρου
37 καὶ Ἀταρβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τραπεζοῦντος ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας Δωροθέου
38 καὶ Φωτεινοῦ ἀρχιδιακόνου ἐπέχοντος τὸν τόπον Θεοκτίστου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Πισινοῦντος
39 καὶ Ῥωμανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας
40 καὶ Νουνεχίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀφροδισιάδος Καρίας
41 καὶ Κριτωνιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαοδικείας Φρυγίας
42 καὶ Μαρινιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Συννάδων
43 καὶ Ὀνησιφόρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἰκονίου
44 καὶ Περγαμίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Πισιδίας
45 καὶ Ἐπιφανίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Πέργης
46 καὶ Ἀττικοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νικοπόλεως Ἠπείρου
47 καὶ Μαρτυρίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Γορτύνης
48 καὶ Λουκᾶ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Δυρραχίου
49 καὶ Βιγιλαντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαρίσσης Θεσσαλίας
50 καὶ Φραγκίωνος τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Φιλιππουπόλεως
51 καὶ Σεβαστιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βερόης
52 καὶ Βασιλείου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τραιανουπόλεως
53 καὶ Τρύφωνος τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Χίου ἐπέχοντος τὸν τόπον Ἰωάννου ἐπισκόπου Ῥόδου
54 καὶ Θεοκτίστου ⟨τοῦ εὐλαβεστάτου⟩ ἐπισκόπου Βεροίας
55 καὶ Γεροντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σελευκείας Συρίας
56 καὶ Εὐσεβίου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Μακαρίου ἐπισκόπου Λαοδικείας Συρίας
57 καὶ Εὐσεβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Δορυλαίου
καὶ τῆς λοιπῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ θέσπισμα τοῦ θειοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου ἐν τῇ Χαλκηδονέων πόλει συναθροισθείσης καὶ καθεσθέντων πάντων πρὸ τῶν καγκέλλων τοῦ ἁγίου θυσιαστηρίου

3 Βονιφάτιος πρεσβύτερος ἐπέχων τὸν τόπον τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης εἶπεν· Ὁ ἀποστολικὸς ἐπίσκοπος καὶ τῆς ἀποστολικῆς πόλεως Ῥώμης Λέων ὁ ἐμὸς δεσπότης ἐπιστολὴν πρὸς τὴν ἁγιωτάτην σύνοδον ἀπέστειλε· κελεύσατε αὐτὴν ἀποδεχθῆναι καὶ ἀναγνωσθῆναι.

4 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἀναγινωσκέσθω ἡ ἐπιστολὴ Λέοντος τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης.

5 Καὶ ἐπιδόντος Ἰουλιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Κώων πόλεως τοποτηροῦντος καὶ αὐτοῦ τῶι ἀποστολικῶι θρόνωι τήν τε αὐθεντικὴν Ῥωμαικὴν ἐπιστολήν, ἔτι μὴν καὶ τὴν ταύτης ἑρμηνείαν, Κωνσταντῖνος ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος ἀνέγνω ἔχουσαν οὕτως

6 Λέων ἐπίσκοπος τῇι ἁγίαι συνόδωι τῇι ἐν Χαλκηδόνι τοῖς ἀγαπητοῖς ἀδελφοῖς ἐν κυρίωι χαίρειν. Ἐμοὶ μὲν ἦν κτλ. edita est epistula in Epist. coll. M 17.

M, B [= abo, inde a 28]
8. 9. sedium nomina inter se confusa 23 τοῦ εὐλαβεστάτου addidi 29 χαλκηδονίων Bº 30 καγγέλων Bº 32 καὶ om. Bº πόλεωσ B πίστεωσ M 34 τοίνυν αὐτὴν Bº ἀποδεχθῆναι M ἀποδοθῆναι B 37 ἐπιδοθέντοσ Bº 39 ἔτι μὴν B om. M ταύτην Bᵇ

Πρᾶξις ιγ

L IIII 791 M VII 424 1 Ὑπατείας τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου καὶ τοῦ δηλωθησομένου πρὸ πέντε Καλανδῶν Νοεμβρίων ἐν Χαλκηδόνι

κατὰ κέλευσιν τοῦ θειοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου συνελθόντων ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίαι τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας

τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου στρατηλάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίου Ἀνατολίου

καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἐπάρχου τῶν ἱερῶν πραιτωρίων Παλλαδίου

καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου μαγίστρου τῶν θείων ὀφφικίων Βιγκομάλου,

1-3 συνελθόντων δὲ καὶ Πασκασίνου καὶ Λουκινσίου τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων καὶ Βονιφατίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβύτιδος Ῥώμης Λέοντος

4 καὶ Ἀνατολίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως

5 καὶ Μαξίμου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Συρίας

6 καὶ Ἰουβεναλίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων

7 καὶ Κυντίλλου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Μακεδονίας ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Θεσσαλονικέων Ἀναστασίου

8 καὶ Θαλασσίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας

9 καὶ Στεφάνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἐφέσου

10 καὶ Λουκιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βύζης ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Κυριακοῦ

11 καὶ Εὐσεβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀγκύρας Γαλατίας

12 καὶ Διογένους τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κυζίκου

13 καὶ Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κορίνθου

14 καὶ Φλωρεντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σάρδεων

15 καὶ Εὐνομίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νικομηδείας

16 καὶ Ἀναστασίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νικαίας

17 καὶ Ἰουλιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Κῶ ἐπέχοντος καὶ αὐτοῦ τὸν τόπον τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβύτιδος Ῥώμης Λέοντος

18 καὶ Ἐλευθερίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Χαλκηδονέων

19 καὶ Βασιλείου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σελευκείας Ἰσαυρίας

20 καὶ Μελετίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαρίσσης ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀπαμείας Συρίας Δόμνου

21 καὶ Ἀμφιλοχίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σίδης

22 καὶ Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ταρσοῦ

23 καὶ Κύρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀναζαρβοῦ

24 καὶ Κωνσταντίνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βόστρων

25 καὶ Φωτίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τύρου

26 καὶ Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Δαμασκοῦ

---

de hac actione egi in *Sitzungsber. d. Berl. Akad. d. Wiss. 1930, 611 sq.*

M, Ь [= abo, usque ad 5], Φ

1 ἑπτακαιδεκάτη B^{ao} 3 πέντε MBΦ, pro Ē legendum esse Γ̄ exposui l. c. p. 614[1] 6—p. 87, 37 τῶν προειρημένων μεγαλοπρεπεστάτων καὶ ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων ἔτι δὲ καὶ τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων B 19 *Macedoniae* Φ θράκης M 35 *Meletio* $Φ^{cr}$ μελιτίου M $Φ^{a}$

27 καὶ Στεφάνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἱερᾶς πόλεως
28 καὶ Ἴβα τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἐδέσσης
29 καὶ Συμεῶνος τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀμίδης
30 καὶ Ἐπιφανίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κωνσταντίας Ὀλυμπίου
31 καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σεβαστείας
32 καὶ Σελεύκου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀμασείας
33 καὶ Κωνσταντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς
34 καὶ Πατρικίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τυάνων
35 καὶ Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Γαγγρῶν
36 καὶ Καλογήρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κλαυδιουπόλεως
37 καὶ Ἀπραγμονίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τίου
38 καὶ Ἀταρβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τραπεζοῦντος ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας Δωροθέου
39 καὶ Φωτεινοῦ τοῦ ἀρχιδιακόνου ἐπέχοντος τὸν τόπον Θεοκτίστου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Πισινοῦντος
40 καὶ Ῥωμανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Μύρων
41 καὶ Κριτωνιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀφροδισιάδος Καρίας
42 καὶ Νουνεχίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαοδικείας Φρυγίας
43 καὶ Μαρινιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Συνάδων
44 καὶ Ὀνησιφόρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἰκονίου
45 καὶ Περγαμίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Πισιδίας
46 καὶ Ἐπιφανίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Πέργης
47 καὶ Ἀττικοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νικοπόλεως
48 καὶ Μαρτυρίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Γορτύνης
49 καὶ Λουκᾶ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Δυρραχίου
50 καὶ Βιγιλαντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαρίσσης Θεσσαλίας
51 καὶ Φραγκίωνος τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Φιλιππουπόλεως
52 καὶ Σεβαστιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βερόης
53 καὶ Βασιλείου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τραιανουπόλεως
54 καὶ Τρύφωνος τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Χίου ἐπέχοντος τὸν τόπον Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ῥόδου
55 καὶ Θεοκτίστου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βεροίας
56 καὶ Γεροντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σελευκείας Συρίας
57 καὶ Εὐσεβίου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Μακαρίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαοδικείας Συρίας
58 καὶ Εὐσεβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Δορυλαίου

καὶ τῆς λοιπῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ θέσπισμα τοῦ θειοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου ἐν τῇ Χαλκηδονέων πόλει συναθροισθείσης καὶ καθεσθέντων πάντων πρὸ τῶν καγκέλλων τοῦ ἁγίου θυσιαστηρίου I. III 794 M VII 425

2 Πασκασῖνος καὶ Λουκίνσιος οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐπέχοντες τὸν τόπον τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου εἶπον· Εἰ προστάττει ἡ ὑμετέρα μεγαλειότης, ἔχομεν διδασκαλίαν ὑποβαλεῖν.

3 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Λέγετε ὃ βούλεσθε.

4 Πασκασῖνος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ Ῥώμης εἶπεν·

M, B [= abo, inde a 38], Φ
8 κωνσταντίου M et uaria lectio in Φa *Constantino* Φ μελιτινῆσ M 39 χαλκηδονίων Bo

L IIII 795 Οἱ δεσπόται τῆς οἰκουμένης φροντίζοντες ὑπὲρ τῆς ἁγίας καθολικῆς πίστεως, δι' ἧς τὸ βασίλειον αὐτῶν αὔξεται καὶ ἐπιδίδωσιν, ὁρίσαι τοῦτο κατηξίωσαν ἵνα μία πίστις διὰ τῆς ἀγαθῆς εἰρήνης ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις φυλάττηται. μείζονι τοιγαροῦν φροντίδι ἔτι καὶ εἰς τὸ μετὰ ταῦτα ἡ τούτων φιλανθρωπία προνοῆσαι κατηξίωσεν, ἵνα μήτις αὖθις ἀψιμαχία μεταξὺ τῶν ἐπισκόπων τοῦ θεοῦ ἢ σχίσματα ἢ σκάνδαλα ἀναφυῆι. τῆι χθὲς [δὲ] ἡμέραι ἀναχωρησάσης τῆς ὑμετέρας ὑπεροχῆς καὶ τῆς ἡμετέρας ταπεινώσεως ὑπομνήματά τινα λέγεται πεπρᾶχθαι, ἅπερ ἡμεῖς ὑπεναντίον τῶν κανόνων καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐπιστήμης φάσκομεν γεγενῆσθαι. ταῦτα αἰτοῦμεν ἵνα ἡ ὑμετέρα ἐνδοξότης προστάξηι ἀναγνωσθῆναι, ἵνα πᾶσα γνῶι ἡ ἀδελφότης πότερον δίκαια ἢ ἄδικα τὰ πεπραγμένα.

5 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Εἴ τινά ἐστιν ὑπομνήματα μετὰ τὴν ἡμετέραν ἀναχώρησιν πεπραγμένα, ἀναγινωσκέσθω.

6 Καὶ πρὸ τῆς ἀναγνώσεως Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκκλησίας εἶπεν· Ὡμολόγηται ὅτι τὰ περὶ τῆς πίστεως τύπον ἐδέξαντο προσήκοντα· ἔθος δὲ ἐν ταῖς συνόδοις μετὰ τὸ καιριώτατον πάντων τυπωθῆναι καὶ ἕτερά τινα ἀναγκαῖα γυμνάζεσθαι καὶ τυποῦσθαι. εἴχομεν, τουτέστιν ἡ Κωνσταντινουπολιτῶν ἁγιω-
M VII 428 τάτη ἐκκλησία φανερά τινα διαπράξασθαι. παρεκαλέσαμεν τοὺς κυρίους τοὺς ἐπισκόπους τοὺς ἀπὸ Ῥώμης κοινωνοὺς γενέσθαι τῶν πραττομένων· παρητήσαντο λέγοντες ἐντολὰς μὴ εἰληφέναι τοιαύτας. ἀνηνέγκαμεν καὶ ἐπὶ τὴν ὑμετέραν μεγαλοπρέπειαν· ἐκελεύσατε τὴν παροῦσαν ἁγίαν σύνοδον τοῦτο αὐτὸ διασκοπῆσαι. προελθούσης τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεπείας οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι ὡς κοινοῦ ὄντος ἐνταῦθα τοῦ πράγματος ἀναστάντες ἐζήτησαν τὴν πρᾶξιν ταύτην γενέσθαι. καὶ πάρεισιν ἐνταῦθα οὔτε ἐν παραβύστωι πέπρακται οὔτε κλοπῆς τρόπωι, καὶ ἔστιν ἡ πρᾶξις ἀκόλουθος καὶ κανονική.

7 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἡ γενομένη πρᾶξις ἀναγινωσκέσθω.

Καὶ ἐπιδοθέντος σχεδαρίου παρὰ Ἀετίου ἀρχιδιακόνου τῆς Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου ἀνέγνω

8 Πανταχοῦ τοῖς τῶν ἁγίων πατέρων ὅροις ἑπόμενοι καὶ τὸν ἀρτίως ἀναγνωσθέντα κανόνα τῶν ρν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τῶν συναχθέντων ἐπὶ τοῦ εὐσεβοῦς τὴν μνήμην

28—p. 89, 17 extant in Canonum collectionibus post ipsam canonum qui in actione VII definiti sunt, seriem

---

M, B [= abo], K [= abcdefhlpqrtuyz, inde a 28], Φ

1—10 haud pauca in Φ non ex Graeco uersa, sed ex ipsa Latina oratione quae olim textui Graeco erat inserta, uidentur esse desumpta; adfero igitur ipsa uerba qualia extant in Φ: *Domini totius orbis pro catholica et orthodoxa fide decertantes [curam gerentes Φa], per quam et augetur eorum et lucet imperium, sancire dignati sunt quatenus unam fidem teneant omnes ecclesiae pro bono pacis. maior autem eorum tranquillitati cura est in quibus post haec prouidere dignati sunt, ne qua rursus intentio inter dei sacerdotes aut schisma aut aliquod nascatur scandalum. hesterna enim die postquam potestas uestra surrexit et humilitas nostra uestigia uestra secuta est, quaedam gesta facta dicuntur, quae nos et praeter canones ecclesiasticos et disciplinam aestimamus effecta. poscimus ergo ut uestra magnificentia relegi haec praecipiat, ut omnis fraternitas inspiciat utrum iusta an iniusta sint ea [om. Φa] quae gesta sunt* 2 αὐτοῖσ Bo κατηξίωσεν MBbo 5 σχίσμα Bo 6 δὲ om. M *enim* Φ 9 προστάξει Bb 11 praem. *qua uoce Graece interpretata per Beronicianum deuotum secretarium diuini consistorii* Φ ὑμετέραν Bo 14 *confitendum est* Φ τὸν προσήκοντα Ba 15 δὲ εἴχομεν B 16 εἴχομεν om. B 18 πεπραγμένων Bo 20 παροῦσαν om. B 20,21 προελθούσησ BoΦcr προσελθούσησ MB *conueniente* Φa 21 ἐπίσκοποι om. Bo 22/23 καὶ — πέπρακται om. Bo 22 πάρεστιν Bab 26 σχιδαρίου M 28 inscr. ψῆφοσ τῆσ αὐτῆσ ἁγίασ [ἁγίασ αὐτῆσ d αὐτῆσ y] συνόδου ἐκφωνηθεῖσα χάριν τῶν πρεσβείων τοῦ θρόνου [τοῦ ἁγιωτάτου θρόνου lt τοῦ θρόνου τοῦ ἁγιωτάτου θρόνου y] τῆσ ἁγιωτάτησ ἐκκλησίασ κωνσταντινουπόλεωσ K κη̄ in mg. abcdefityz πατέρων om. a 29 τῆσ εὐσεβοῦσ μνήμησ K

μεγάλου Θεοδοσίου τοῦ γενομένου βασιλέως ἐν τῇι βασιλίδι Κωνσταντινουπόλει νέαι Ῥώμηι γνωρίζοντες, τὰ αὐτὰ καὶ ἡμεῖς ὁρίζομέν τε καὶ ψηφιζόμεθα περὶ τῶν πρεσβείων τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τῆς αὐτῆς Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης. καὶ γὰρ τῶι θρόνωι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης διὰ τὸ βασιλεύειν τὴν πόλιν ἐκείνην οἱ πατέρες εἰκότως ἀποδεδώκασι τὰ πρεσβεῖα καὶ τῶι αὐτῶι σκοπῶι κινούμενοι οἱ $\overline{ρν}$ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι τὰ ἴσα πρεσβεῖα ἀπένειμαν τῶι τῆς νέας Ῥώμης ἁγιωτάτωι θρόνωι, εὐλόγως κρίναντες τὴν βασιλείαι καὶ συγκλήτωι τιμηθεῖσαν πόλιν καὶ τῶν ἴσων ἀπολαύουσαν πρεσβείων τῆι πρεσβυτέραι βασιλίδι Ῥώμηι καὶ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ὡς ἐκείνην μεγαλύνεσθαι πράγμασιν δευτέραν μετ' ἐκείνην ὑπάρχουσαν καὶ ὥστε τοὺς τῆς Ποντικῆς L IIII 798 καὶ τῆς Ἀσιανῆς καὶ τῆς Θραικικῆς διοικήσεως μητροπολίτας μόνους, ἔτι δὲ καὶ τοὺς ἐν τοῖς βαρβαρικοῖς ἐπισκόπους τῶν προειρημένων διοικήσεων χειροτονεῖσθαι ὑπὸ τοῦ προειρημένου ἁγιωτάτου θρόνου τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, δηλαδὴ ἑκάστου μητροπολίτου τῶν προειρημένων διοικήσεων μετὰ τῶν τῆς ἐπαρχίας ἐπισκόπων χειροτονοῦντος τοὺς τῆς ἐπαρχίας ἐπισκόπους, καθὼς τοῖς θείοις κανόσι διηγόρευται· χειροτονεῖσθαι δὲ καθὼς εἴρηται, τοὺς μητροπολίτας τῶν προειρημένων διοικήσεων παρὰ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως ἀρχιεπισκόπου ψηφισμάτων συμφώνων κατὰ τὸ ἔθος γινομένων καὶ ἐπ' αὐτὸν ἀναφερομένων.

9 ὑπογραφαί

1 Ἀνατόλιος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης ὁρίσας ὑπέγραψα
2 Μάξιμος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας Συρίας ὁρίσας ὑπέγραψα
3 Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων ὁρίσας ὑπέγραψα
4 Κυριακὸς ἐπίσκοπος Ἡρακλείας τῆς μητροπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Λουκιανοῦ ἐπισκόπου Βύζης
5 Διογένης ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Κυζίκου ὁρίσας ὑπέγραψα
6 Φλωρέντιος ἐπίσκοπος Λυδῶν μητροπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα
7 Ῥωμανὸς ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Μύρων ὁρίσας ὑπέγραψα
8 Βασίλειος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Σελευκείας τῆς μητροπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα
9 Κῦρος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Ἀναζαρβοῦ ὁρίσας ὑπέγραψα
10 Ἐλευθέριος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Χαλκηδόνος ὁρίσας ὑπέγραψα
11 Θεόδωρος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Ταρσοῦ ὁρίσας ὑπέγραψα
12 Καλόγηρος ἐπίσκοπος τῆς Κλαυδιουπολιτῶν μητροπόλεως Ὀνωριάδος ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Στεφάνου πρεσβυτέρου
13 Σέλευκος χάριτι θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Ἀμασείας ὁρίσας ὑπέγραψα
14 Πέτρος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Γαγγρῶν ὁρίσας ὑπέγραψα
15 Φώτιος ἐπίσκοπος Τύρου τῆς μητροπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα
16 Θεόδωρος ἐπίσκοπος Δαμασκοῦ τῆς μητροπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα
17 Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Βόστρων ὁρίσας ὑπέγραψα
18 Μελέτιος ἐπίσκοπος Λαρίσσης τὸν λόγον ποιούμενος ὑπέρ τε τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Δόμνου Ἀπαμείας Συρίας καὶ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ ὁρίσας ὑπέγραψα

M, B [= abo], K [= abcdefhlpqrtuyz usque ad 17], Φ

1 τοῦ om. lrt ἐν — βασιλίδι om. l βασιλευούσηι B^o κωνσταντινουπόλιν c κωνσταντινουπόλεωσ d 2 ὁριζόμεθα z ψηφίζομεν rt 4 Ῥώμης om. ab 5 καὶ om. lrty αὐτῶ οὖν lrt 6 τῶι om. y 7 βασιλείαν B^o adlz, corr. al τὴν πόλιν B^o απολαύουσι M 9 τῆς om. t 10 τῆς¹ om. hlu ἀσιανικῆσ u 12 κατὰ τὴν h 13 τῶν¹ om. c 13/14 τὸν — ἐπίσκοπον l 15 χειροτονεῖσθαι — εἴρηται om. d δὲ om. y 16 ἀρχιεπισκόπου κωνσταντινουπόλεωσ B^b 18 αἱ ὑπογραφαί B^o 27 ἑλέω B^{ab} 31 καλόγηρωσ B τῆσ — ὀνωριάδοσ ἐπίσκοποσ M ὀνωριὰδ B^{ab} 33 ἀμασίασ B^b 38 μελίτιοσ M *militius* $Φ^a$ τε om. B^o

19 Στέφανος ἐπίσκοπος Ἱερᾶς πόλεως τῆς μητροπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα
20 Βασίλειος ἐπίσκοπος Τραιανουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα
21 Φραγκίων ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Φιλίππου ὁρίσας ὑπέγραψα
22 Νουνέχιος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Λαοδικείας ὁρίσας ὑπέγραψα
L IIII 799 23 Μαρινιανὸς ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Συνάδων ὁρίσας ὑπέγραψα
24 Ὀνησιφόρος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Ἰκονίου ὁρίσας ὑπέγραψα
25 Περγάμιος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας Πισιδίας ὁρίσας ὑπέγραψα
26 Κριτωνιανὸς ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Ἀφροδισιάδος ὁρίσας ὑπέγραψα
27 Εὐτύχιος ἐπίσκοπος Ἐπιφανείας Συρίας δευτέρας ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Μελετίου ἐπισκόπου Λαρίσσης
M VII 432 28 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Δορυλαίου ὁρίσας ὑπέγραψα
29 Λουκιανὸς ἐπίσκοπος Βύζης καὶ Ἀρκαδιουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα
30 Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ῥόδου ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Τρύφωνος ἐπισκόπου Χίου
31 Ἴβας ἐπίσκοπος Ἐδέσσης ὁρίσας ὑπέγραψα
32 Ἀβράμιος ἐπίσκοπος Κιρκησίου ὁρίσας ὑπέγραψα
33 Θεόδωρος ἐπίσκοπος Κλαυδιουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα
34 Ἀντίοχος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Σινώπης ὁρίσας ὑπέγραψα
35 Ῥουφῖνος ἐπίσκοπος Σαμοσάτων ὁρίσας ὑπέγραψα
36 Οὐράνιος ἐπίσκοπος Ἰβώρων ὁρίσας ὑπέγραψα
37 Καλλίνικος ἐπίσκοπος Ἀπαμείας ὁρίσας ὑπέγραψα [διὰ Παύλου πρεσβυτέρου]
38 Τιμόθεος ἐπίσκοπος Βαλανέων ὁρίσας ὑπέγραψα
39 Μάρκος ἐπίσκοπος Ἀρεθούσης ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Τιμοθέου ἐπισκόπου Βαλανέων
40 Πρόκλος ἐπίσκοπος Ἀδράων πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα
41 Θεοδόσιος ἐπίσκοπος πόλεως Κανώθας ὁρίσας ὑπέγραψα
42 Ὁρμίσδας ἐπίσκοπος Φιλιππουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα
43 Πατέρνιος χωρεπίσκοπος ὑπὲρ Ἰορδάνου ἐπισκόπου Ἀβίλης ὁρίσας ὑπέγραψα
44 Μελίφθογγος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Ἰουλιούπολιν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα
45 Ἰωσὴφ ἐπίσκοπος Ἡλιουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα
46 Δαμιανὸς ἐπίσκοπος πόλεως Σιδῶνος ὁρίσας ὑπέγραψα
47 Ἰωάννης ἐπίσκοπος πόλεως Φλαυιάδος ὁρίσας ὑπέγραψα
48 Ἄνδιμος ἐπίσκοπος Εἰρηνουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα
49 Ἰουλιανὸς ἐπίσκοπος πόλεως Ῥωσοῦ ὁρίσας ὑπέγραψα
50 Ἀρέτας ἐπίσκοπος Ἐλούσης ὁρίσας ὑπέγραψα
51 Βήρυλλος ἐπίσκοπος Ἀειλᾶ ὁρίσας ὑπέγραψα
52 Ὀλύμπιος ἐπίσκοπος πόλεως Πανεάδος ὁρίσας ὑπέγραψα
53 Οὐράνιος ἐπίσκοπος Ἐμίσης ὁρίσας ὑπέγραψα
54 Θεόδωρος ἐπίσκοπος Τριπόλεως ὁμοίως

M, B [= abo], Φ

1. 2 om. B 5 μαριανὸσ B et unus codex Φc 6 κονίου Bo 9 ἐπιφανίασ — δευτέρασ ἐπίσκοποσ Ba ἐπιφανίασ MB διὰ χειρὸσ Bo μελετίου Bbo Φ μελιτίου MBa 12 καὶ om. Bo 13 χέου Bb 14 ἐδέσησ MBab 15 ἀβραάμιοσ M 17. 18 post 25 coll. Bo 17 *Antiochus* Φr et unus codex Φc ἀντίλοχοσ MΦa et unus codex Φc ἀντιλόχιοσ Bab ἀντιόχιοσ Bo ἐλέω Bb 20 διὰ Παύλου πρεσβυτέρου transferenda sunt ad 19, cf. Φ 21 βαλαναίων MB 22 ἀρεθουσίων Bo βαλαναίων MB 23 δράων Bo 26 post 28 coll. Bo πατέριοσ ἐπίσκοποσ Bo 27 ἐλέει θεοῦ om. Bo ἐλέω Bb ἰλιούπολιν Bab ἡλιούπολιν Bo 30 πόλεως om. Bo 31 ἰωσὴφ Bo φλαυιάδιοσ M φλαβιάδοσ Bbo 32 ἴνδημοσ M 35 ἀιλᾶ Bao 36 πανεάδοσ πόλεωσ Bo ἐμίσησ Bb 37 Ἐμίσης] πανεάδοσ Bb 38 ὁμοίως] ὁρίσασ ὑπέγραψα Bo

55 Παῦλος ἐπίσκοπος Ἀράδου ὁρίσας ὑπέγραψα L IIII [782]
56 Δανιὴλ ἐπίσκοπος Λαμψάκου ὁρίσας ὑπέγραψα
57 Λεόντιος ἐπίσκοπος Ἀσκάλωνος ὁρίσας ὑπέγραψα M VII 433
58 Λουκιανὸς ἐπίσκοπος τῆς Ἰψηνῶν πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα
59 Ἀλέξανδρος ἐπίσκοπος Σελευκείας Πισιδίας ὁρίσας ὑπέγραψα
60 Στέφανος ἐπίσκοπος Ποιμανηνοῦ ὁρίσας ὑπέγραψα
61 Πολύκαρπος ἐπίσκοπος πόλεως Γαβάλων ὁρίσας ὑπέγραψα
62 Λεύκιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀπόλλωνος ἱεροῦ ὁρίσας ὑπέγραψα
63 Νατίρας ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Γάζαν ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα
64 Γεννάδιος ἐπίσκοπος τῆς Μοσσυνέων πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα
65 Ἀλφειὸς ἐπίσκοπος πόλεως Μύνδου ὁρίσας ὑπέγραψα
66 Γεννάδιος ἐπίσκοπος τῆς Ἀκμονέων ὁρίσας ὑπέγραψα
67 Διονύσιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀντιοχείας ὁρίσας ὑπέγραψα
68 Ἰωάννης ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀλίνδων ὁρίσας ὑπέγραψα
69 Διονύσιος ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Ἡρακλείας Λάτμου ὁρίσας ὑπέγραψα
70 Ἰωάννης ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Κνίδου ὁρίσας ὑπέγραψα
71 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Σελευκοβήλου ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Παύλου ἐπισκόπου Μαριάμμης
72 Παῦλος ἐπίσκοπος πόλεως Μαριάμμης ὁρίσας ὑπέγραψα
73 Πολυχρόνιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἐπιφανείας ὁρίσας ὑπέγραψα
74 Ῥωμανὸς ἐπίσκοπος Εὐδοξιουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα
75 Αὐρήλιος ἐπίσκοπος ἐκ τῶν μερῶν τῆς Ἀφρικῆς ἐπέγνων καὶ ὑπέγραψα
76 Πατρίκιος ἐπίσκοπος Ἀκρασσοῦ ὁρίσας ὑπέγραψα
77 Βασσιανὸς ἐπίσκοπος πόλεως Μοψουεστίας ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Σωφρονίου χωρεπισκόπου Ἀναζαρβοῦ
78 Ῥῆνος ἐπίσκοπος Ἰωνοπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα
79 Ζηνόδοτος ἐπίσκοπος τῆς Τελμησσῶν πόλεως καὶ Μακρᾶς τῆς νήσου ὁρίσας ὑπέγραψα
80 Θεόδωρος ἐλέῳ θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιφελλῶν πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα
81 Φίλιππος ἐλέῳ θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Βαλβουρέων ἐπαρχίας Λυκίας ὁρίσας ὑπέγραψα
82 Ἀνδρέας ἐπίσκοπος Λυκίας πόλεως Τλωέων ὁρίσας ὑπέγραψα
83 Ῥωμανὸς ἐλέῳ θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βουβωνέων πόλεως Λυκίας ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
84 Θωμᾶς ἐπίσκοπος πόλεως Εὐαρίας ὁρίσας ὑπέγραψα
85 Θεόκτιστος ἐπίσκοπος τῆς Πισινουντίων πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Φωτεινοῦ ἀρχιδιακόνου μου L IIII 803
86 Φλωρέντιος ἐπίσκοπος Λέσβου Τενέδου Ποροσελήνης Αἰγιαλῶν ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Εὐελπίστου χωρεπισκόπου μου M VII 436

M, B [= abo], Φ

4 ὑπέγραψα om. B^b 6 ποιμανινοῦ M ποιμανικοῦ B^o 7 πόλεως om. B^o 8 λούκιοσ B^o πόλεως om. B^o 9 νατήρασ B^o ἐκκλησίας om. M 10 μοσσυναίων M μοσυναίων B^{ab} μωσηνῶν B^o 11 ἀλφιὸσ M *Adelphius* Φ μίνδου B^b 12 ἀκμοναίων MB 13 ἐπίσκοπος om. B^o 14 ὁ om. B^o 15, 16 om. B^o 15 *Latmi* $Φ^a$ λάγμου MB^{ab} $Φ^{cr}$ 17 ἐλάχιστοσ ἐπίσκοποσ B^o 17/18 μαριάμνησ MB^o 19 om. B^b μαριάμνησ M, B^a corr., B^o 20 ἐπιφανίασ MB 22 ἡμερῶν B^b ἐπέγνων καὶ M ἐπιγνοὺσ B 23 ὁ ἐπίσκοποσ B^b 24 *chorepiscopum* $Φ^{ac}$ ἐπισκόπου $MBΦ^r$ 27 τελμησσῶν B^a τελμῆσ B^b τελμισῶν B^o 28 ἐλέῳ θεοῦ om. B^o 29 ἐλέει B^o βαλβουραίων MB^{ab} βαρβουραίων B^o 31 ἀλέξανδροσ B^o τλωαίων MB^{ab} τλωαίνων B^o 32 ἐλέει B^o βουβωναίων MB 34 εὐαρείασ B^{ab} 35 Θεόκτιστος — ὑπέγραψα om. B^o φωτίου B^o 37 προσελήνησ B

87 Τρύφων ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Χῖον ἁγίας ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα
88 Δοκιμάσιος ἐπίσκοπος Μαρωνείας ὁρίσας ὑπέγραψα
89 Σέρηνος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Μαξιμιανουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα
90 Εὐφράσιος ἐπίσκοπος Λαγανίας ὁρίσας ὑπέγραψα
91 Εὐστόχιος ἐπίσκοπος Δοκιμίου ὁρίσας ὑπέγραψα
92 Βασίλειος ἐπίσκοπος πόλεως Νακωλείας ὁρίσας ὑπέγραψα
93 Πιόνιος ἐπίσκοπος πόλεως Τρωάδος ὁρίσας ὑπέγραψα
94 Πέτρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Δαρδάνου ὁρίσας ὑπέγραψα
95 Θεοσέβιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἰλίου ὁρίσας ὑπέγραψα
96 Εὐλάλιος ἐπίσκοπος Πιονίων ὁρίσας ὑπέγραψα
97 Εὐτρόπιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Ἀδάδων Πισιδίας ὁρίσας ὑπέγραψα
98 Ὀλύμπιος ἐπίσκοπος Σωζοπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα
99 Μουσιανὸς ἐπίσκοπος Λιμένων ὁρίσας ὑπέγραψα
100 Φίλιππος ἐπίσκοπος Λυσιάδος ὁρίσας ὑπέγραψα
101 Γέμελλος ἐπίσκοπος πόλεως Στρατονικείας ὁρίσας ὑπέγραψα
102 Κυρῖνος ἐπίσκοπος πόλεως Πατάρων ὁρίσας ὑπέγραψα
103 Εὐλάλιος ἐπίσκοπος πόλεως Σιβλίας ὁρίσας ὑπέγραψα
104 Μόδεστος ἐπίσκοπος πόλεως Σεβαστῆς ὁρίσας ὑπέγραψα
105 Ἐπιφάνιος ἐπίσκοπος πόλεως Μιδαείου ὁρίσας ὑπέγραψα
106 Θωμᾶς ἐπίσκοπος Θεοδοσιουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα
107 Παῦλος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀρίστου ὁρίσας ὑπέγραψα
108 Ἰωάννης ἐπίσκοπος Τραπεζοπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα
108a Γεννάδιος ἐπίσκοπος τῆς μοσσυναίων πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα
109 Τυγχάνιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀπολλωνιάδος ὁρίσας ὑπέγραψα
110 Φώτιος ἐπίσκοπος Τύρου μητροπόλεως ὑπέγραψα καὶ ὑπὲρ Πέτρου ἐπισκόπου Βίβλου καὶ Ἡρακλείτου ἐπισκόπου Ἄρκης καὶ ὑπὲρ Φωσφόρου ἐπισκόπου Ὀρθωσιάδος καὶ ὑπὲρ Πορφυρίου ἐπισκόπου Βοτρύων
114 Παπίας ἐπίσκοπος πόλεως Ἐρίζων ὁρίσας ὑπέγραψα
115 Ἰωάννης ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Ἀμαζόνος ὁρίσας ὑπέγραψα
L IIII 806 116 Θεοδώρητος ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Ἀλαβάνδων ὁρίσας ὑπέγραψα
M VII 437 117 Καλανδίων ἐπίσκοπος πόλεως Καρίας Ἀλικαρνασσοῦ ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Ἰουλιανοῦ πρεσβυτέρου μου
118 Νεοπτόλεμος ἐπίσκοπος Κόρνων ἐπαρχίας Λυκαονίας ὁρίσας ὑπέγραψα
119 Παῦλος ἐπίσκοπος πόλεως Δέρβης ὁρίσας ὑπέγραψα
120 Πλούταρχος ἐπίσκοπος πόλεως Λύστρων ὁρίσας ὑπέγραψα
121 Εὐγένιος ἐπίσκοπος πόλεως Κάνων ὁρίσας ὑπέγραψα
122 Ῥοῦφος ἐπίσκοπος πόλεως Ὕδης ὁρίσας ὑπέγραψα
123 Ἀχόλιος ἐπίσκοπος Λαράνδων ὁρίσας ὑπέγραψα
124 Τύραννος ἐπίσκοπος Οὐμανάδων ὁρίσας ὑπέγραψα
125 Θωμᾶς ἐπίσκοπος Πορφυρέων ὁρίσας ὑπέγραψα

M, B [= aboì, Φ

1 χίων B^b 2 ὁρίσας om. B^a 3 σερῖνος B 5 εὐστύχιος M ὁ πόλεως om. B 8. ὁ om. B^o 9 *Ilii* Φ ἰουλίου MB^{ab} 13. 14 om. B^o 15 ἐπίσκοπος om. M 16 τατάρων B^o 17 σιβλείας B 18 μηδαΐου B^b 19 μιδαΐου MB^o μηδαΐου B^a σεβαστῆσ B^b 22 τραπεζουπόλεως B^b 23 repetita ex 64 μωσυνῶν B^o πόλεως om. B^o 26 ἡρακλείου B^o 27 βοτύρων B^b 30 θεοδώριτος B^{ab} ὁ ἐλάχιστος om. B^o 31 Καλανδίων — ὑπέγραψα post 32 μοῦ coll. B^o *Calandion* Φ κανδίων MB^{ab} κανωδίων B^o ἁλικαρνασοῦ B 34 om. Φ 37 *Rufinus* Φ 39. 3^8 coll. Φ

126 Εὔανδρος ἐπίσκοπος πόλεως Διοκλείας ὁρίσας ὑπέγραψα
127 Ἰωάννης ἐπίσκοπος πόλεως Βαργυλίου ὁρίσας ὑπέγραψα
128 Διονύσιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀτταλείας τῶν Λυδῶν ὁρίσας ὑπέγραψα
129 Ἀνδρέας ἐπίσκοπος πόλεως σαγάλων ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Διονυσίου ἐπισκόπου
130 Σάβας ἐπίσκοπος πόλεως Πάλτου ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Ἀχολίου ἐπισκόπου πόλεως Λαράνδων
131 Μεῖρος ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Εὔλανδρα ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇ
132 Ἀβέρκιος ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Ἱεραπολιτῶν πόλεως Φρυγίας Σαλουταρίας ὁρίσας ὑπέγραψα
133 Κυριακὸς ἐπίσκοπος τῆς Εὐκαρπιέων ὁρίσας ὑπέγραψα
134 Ἀκύλας ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Αὐρόκρων ὁρίσας ὑπέγραψα
135 Εὐλόγιος ἐπίσκοπος Φιλαδελφείας ὁρίσας ὑπέγραψα
136 Ἀλέξανδρος ἐπίσκοπος πόλεως Σεβαστῆς ὁρίσας ὑπέγραψα
137 Φίλιππος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀδάνων ὁρίσας ὑπέγραψα
138 Θεόδωρος ἐπίσκοπος Αὐγούστης ὁρίσας ὑπέγραψα
139 Κυριακὸς ἐπίσκοπος πόλεως Τροκνάδων ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ τοῦ πρεσβυτέρου μου Χρυσίππου
140 Πολυχρόνιος ἐπίσκοπος Ἀντιπατρίδος ὁρίσας ὑπέγραψα
141 Εὐδόξιος ἐπίσκοπος πόλεως Χώματος Λυκίας ὁρίσας ὑπέγραψα
142 Στέφανος ἐπίσκοπος ἐλέωι θεοῦ Λιμύρων Λυκίας ὁρίσας ὑπέγραψα
143 Πατρίκιος ἐπίσκοπος Ἀδριανοῦ θηρῶν ὁρίσας ὑπέγραψα
144 Ἑρμείας ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀβύδου ὁρίσας ὑπέγραψα M VII 440
145 Δαυὶδ ἐπίσκοπος Ἀδριανῶν ὁρίσας ὑπέγραψα L IIII 807
146 Ἡράκλειος ἐπίσκοπος Ἀζώτου ὁρίσας ὑπέγραψα
147 Λεόντιος ἐπίσκοπος Ἀράξων ὁρίσας ὑπέγραψα
148 Σαβινιανὸς ἐπίσκοπος Πέρρης ὁρίσας ὑπέγραψα
149 Παυλῖνος ἐπίσκοπος Ἀπαμείας ὁρίσας ὑπέγραψα
150 Τύραννος ἐπίσκοπος Γερμανικουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα
151 Δανιὴλ ἐπίσκοπος Κάδων ὁρίσας ὑπέγραψα
152 Ἀττικὸς ἐλέωι θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ζήλων ὁρίσας ὑπέγραψα
153 Νωὴς ἐπίσκοπος Κηφᾶς ὁρίσας ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇ
154 Βαλεριανὸς ἐπίσκοπος Λαοδικείας τῆς Φοινίκης ὁρίσας ὑπέγραψα
155 Κῦρος ἐπίσκοπος πόλεως Σινιάνδου ὁρίσας ὑπέγραψα
156 Βασσωνᾶς ἐπίσκοπος Νέας πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα
157 Εὐπείθιος ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Στρατονικέων Καρίας ὁρίσας ὑπέγραψα
158 Ἑορτίκιος ἐπίσκοπος Μητροπόλεως Πισιδῶν ὁρίσας ὑπέγραψα
159 Θεοδώρητος ἐπίσκοπος Κύρου ὁρίσας ὑπέγραψα
160 Ἰωάννης ἐπίσκοπος Γερμανικείας ὁρίσας ὑπέγραψα
161 Τιμόθεος ἐπίσκοπος πόλεως Δολίχης ὁρίσας ὑπέγραψα
162 Θαλάσσιος ἐπίσκοπος Παρίου ὁρίσας ὑπέγραψα

M, B [= abo], Φ

2 πόλεως om. Bo 4 postulatur Σατάλων 5 σάββας Bab 7 μίροσ B εὔλανδραν Bb εὔλανδρον Bo 10 τῆσ κατὰ Bo εὐκαρπιαίων MB post 14 habet *Hypatius episcopus Zephyrii* Φ post 18 habet *Iohannes episcopus Carrorum* Φ 19 λουκίασ Bab 20 ἐλέει Bo μύρων Bo 22 ὁ om. Bo 25 *Araxorum* Φ ἀραξῶν MB 28 γερμανικοπόλεωσ Bo 29 post 26 coll. Φ ante 30 repetunt 86 Φ ἐλέωι θεοῦ om. Bo πόλεως om. B 31 νόησ B ὁρίσας om. B 32 βαλλεριανὸσ Bab *Valerius* Φ τῆς om. Bo 34 βασανὰσ Bo 35 ὁ om. B καρείασ Bb 37 post 38 coll. Bb θεοδώριτοσ B 40 παρείου MBb

163 Γερόντιος ἐπίσκοπος Σελευκείας ὁρίσας ὑπέγραψα
164 Θεόκτιστος ἐπίσκοπος Βεροίας ὑπέγραψα διὰ Γεροντίου **ἐπισκόπου Σελευκείας**
165 Πέτρος ἐπίσκοπος Γαβουλᾶ ὁρίσας ὑπέγραψα
166 Εὐόλκιος ἐπίσκοπος Ζεύγματος ὁρίσας ὑπέγραψα
166a Λεόντιος ἐπίσκοπος πόλεως ἀραζῶν ὁρίσας ὑπέγραψα
167 Φοντηιανὸς ἐπίσκοπος Σαγαλασσοῦ ὁρίσας ὑπέγραψα
168 Ῥουστίκιος ἐπίσκοπος Ἄφρος ὁρίσας ὑπέγραψα
169 Ἀνιανὸς ἐπίσκοπος Καπετωλιάδος ὁρίσας ὑπέγραψα
170 Ζέβεννος ἐπίσκοπος πόλεως Πέλλης ὁρίσας ὑπέγραψα
171 Ἰωάννης ἐπίσκοπος τῆς ἐν Τιβεριάδι ἁγίας ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα
172 Μενεκράτης ἐπίσκοπος πόλεως Κιρασσῶν ὁρίσας ὑπέγραψα
173 Παγκράτιος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Λιβιάδος ὁρίσας ὑπέγραψα
174 Κοσσίνιος ἐπίσκοπος Ἱεροκαισαρείας ὁρίσας ὑπέγραψα
M VII 441 175 Ἀλκιμίδης ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Σιλάνδου ὁρίσας ὑπέγραψα
L IIII 810 176 Ἀμάχιος ἐπίσκοπος πόλεως Σεττῶν ὁρίσας ὑπέγραψα
177 Αἰθέριος ἐπίσκοπος χάριτι θεοῦ Πομπηιουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Ἐπιφανίου ἐλέωι θεοῦ πρεσβυτέρου
178 Θεμίστιος ἐπίσκοπος Ἀμάστριδος ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Φιλοτίμου πρεσβυτέρου
179 Παῦλος ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Τριπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα
180 Μουσώνιος ἐπίσκοπος Ζωόρων ὁρίσας ὑπέγραψα
181 Μανασσῆς ἐπίσκοπος Θεοδοσιουπόλεως τῆς μεγάλης Ἀρμενίας ὁρίσας ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῆι
182 Φρόντων ἐπίσκοπος τῆς Φασηλιτῶν ὁρίσας ὑπέγραψα
183 Διογένης ἐπίσκοπος Κυζίκου τῆς μητροπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα καὶ ὑπὲρ τῶν ἁπάντων θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τῶν ὑπ' ἐμὲ Τιμοθέου Γέρμης, Ἀλεξάνδρου Ὄκης, Φιλοστοργίου Σκεψίου, Γεμέλλου Μιλητουπόλεως, Εὐτυχιανοῦ Βάρεως, Ἀκακίου Προκοννήσου τῶι ὅρωι
184 Στέφανος ἐπίσκοπος Ἱερᾶς πόλεως ὑπέγραψα καὶ ὑπὲρ τῶν ἁπάντων θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τῶν ὑπ' ἐμὲ Οὐρανίου Μάρα Δαυὶδ Κοσμᾶ Μαριανοῦ τῶι ὅρωι
185 Νουνέχιος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Λαοδικείας ὑπέγραψα καὶ ὑπὲρ τῶν ὑπ' ἐμὲ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων Συμμαχίου Ἡρακλείου Φιλίππου Φιλαδέλφου Φιλητοῦ Τατιανοῦ Ἀντιόχου Ζωσίμου Ἐπιφανίου Ἀραβίου Γαίου Εὐαγόρα τῶι ὅρωι

10 Λουκίνσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τοποτηρητὴς τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου εἶπεν· Πρώην ἡ ὑμετέρα ἐνδοξότης ἐδοκίμασεν ὅσα ἐπὶ παρουσίαι τῶν ἐπισκόπων ἐπράχθη, ἵνα μή τις κατὰ ἀνάγκην ὑπογράψαι τοῖς μνημονευθεῖσι κανόσι βιασθῆι;
11 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Οὐδεὶς ἠναγκάσθη.
12 Λουκίνσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος καὶ τοποτηρητὴς τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου

10. 12. 14. 16 legatorum Romanorum interlocutiones canonemque a Pascasino lectum quales Latine proferebantur, in Φ extare, uersiones uero Graecas interpolatas esse exposui in *Sitzungsber. d. Berl. Akad. d. Wiss. 1930*, 619 sq.

M, B [abo], Φ
2 om. Φ βερροίασ B 3 *Gabbulae* Φcr ταβουλᾶ MB 5 ex 147 repetita 6 Φροντηϊανόσ Bab Φr Φροντινιανόσ Bo ἁγαλασσοῦ Bo 7 *Restitutianus* [recte] et *Rusticus* Φac *Rusticius* Φcr ἁφροῦ Bo 9 ζέβενοσ B 11 *Cerassorum* Φac κιρασσῶν MBaoΦr κρασσῶν Bb 12 τῆς om. M 14 ἁλκιμήδησ Bb σιλάνδρου Bb σιλάνδων Bo 15 σετῶν Bb σεπτῶν Bo 17 ἐλέει Bo 19 ὁ ἐλάχιστος om. B 20 om. B 26 στεψίου M κεψίου Bbo 27 προικοννήσου Bb προικονήσου Bao 29 βαρινιανοῦ M *Marino* Φ 31 ἡρακλείου συμμαχίου B φιλαδελφίου Bbo 35 ὑπογράψαι] ὑπὲρ Bo

εἶπεν· Φαίνεται προσσεσωρεῦσθαι τοῖς ὅροις τῶν τιη καὶ τοῖς μετὰ ταῦτα ρν τὰ νῦν μνημονευθέντα, μὴ ἐμφερόμενα δὲ ἐν τοῖς συνοδικοῖς κανόσιν ταῦτα φάσκουσιν ὡρίσθαι. εἰ τοίνυν τοῖς χρόνοις τούτοις τῶι βενιφικίωι ἐχρήσαντο, τί νῦν ζητοῦσιν ὧι μὴ [κανονικῶς] κατὰ κανόνας ἐχρήσαντο;

13 Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος τῆς Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας εἶπεν· Εἰ περὶ τούτου M VII 444
τοῦ κεφαλαίου ἐντολὰς εἰλήφασίν τινας, προενέγκωσιν. 6

14 Βονιφάτιος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος εἶπεν· Ὁ μακαριώτατος καὶ ἀποστολικὸς ἐπίσκοπος μετὰ πολλὰ καὶ τοῦτο ἡμῖν ἐνετείλατο καὶ ἀπὸ τοῦ χάρτου ἀνέγνω ἡμῖν τὸν ὅρον τῶν ἁγίων πατέρων μηδεμιᾶι προπετείαι ἐλαττοῦσθαι ἢ μειοῦσθαι· φυλαττέσθω τοιγαροῦν τοῦ ἡμετέρου προσώπου ἡ ἀξία πᾶσιν τρόποις ἐν ὑμῖν κἂν τινες τυχὸν 10
πεποιθότες δυνάμει τῶν ἰδίων πόλεων παρασαλεῦσαι ἐπεχείρησαν, τούτους ἐκβάλλεσθαι κατὰ τὸ τῶι δικαίωι πρέπον.

15 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἑκάτερον μέρος τοὺς κανόνας προβαλλέτω.
Ῥω ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω
Πασκασῖνος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος καὶ τοποτηρητὴς ἀνέγνω 15

16 Τῶν τιη ἁγίων πατέρων κανὼν ϛ. Ἡ ἐκκλησία Ῥώμης πάντοτε ἔσχεν τὰ πρωτεῖα· I. IIII 811
ἔχει τοιγαροῦν καὶ ἡ Αἴγυπτος, ὥστε τὸν ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας πάντων ἔχειν ἐξουσίαν, ἐπειδὴ καὶ τῶι Ῥώμης ἐπισκόπωι τοῦτο σύνηθές ἐστιν. ὁμοίως καὶ κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν [εἴ τις δὲ παρὰ ταύτην τῶν μητροπολιτῶν τὴν γνώμην ἐπισκοπῶν κατασταθῆι ἐπειδὴ τοῦτο ὥρισεν ἡ ἁγία σύνοδος], καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις ἐπαρχίαις τὰ πρωτεῖα σωιζέσθω 20
ταῖς ἐκκλησίαις. καὶ τοῦτο δὲ πρόδηλον ὡς εἴ τις χωρὶς γνώμης τοῦ μητροπολίτου γένοιτο ἐπίσκοπος, τὸν τοιοῦτον ἡ σύνοδος ἡ μεγάλη ὥρισεν μὴ δεῖν εἶναι ἐπίσκοπον. ἐὰν μέντοι ἡ ἐκείνων πάντων γνώμη εὔλογος εἴη καὶ κατὰ κανόνα ἐκκλησιαστικόν, δύο δὲ ἢ τρεῖς δι' οἰκείαν φιλονεικίαν ἀντιλέγωσιν, κρατείτω ἡ τῶν πλειόνων ψῆφος. ἐπειδὴ δὲ ἡ συνήθεια κεκράτηκεν καὶ παράδοσις ἀρχαία ἐστὶν ὥστε καὶ τὸν ἐν Αἰλίαι ἐπίσκοπον 25
τιμᾶσθαι, ἐχέτω τὴν ἀκολουθίαν τῆς τιμῆς τῆι μητροπόλει σωιζομένου τοῦ οἰκείου ἀξιώματος.

Κωνσταντῖνος σηκρητάριος ἀπὸ βιβλίου ἐπιδοθέντος παρὰ Ἀετίου ἀρχιδιακόνου ἀνέγνω

17 Τῶν τιη ἁγίων πατέρων κανὼν ϛ. Τὰ ἀρχαῖα ἔθη κρατείτω τὰ ἐν Αἰγύπτωι ὥστε 30
τὸν Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπον πάντων ἔχειν ἐξουσίαν, ἐπειδὴ καὶ τῶι ἐν Ῥώμηι ἐπισκόπωι τοῦτο σύνηθές ἐστιν. ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις ἐπαρχίαις τὰ πρεσβεῖα σώιζεσθαι ταῖς ἐκκλησίαις. καθόλου δὲ πρόδηλον ἐκεῖνο ὅτι εἴ τις χωρὶς γνώμης τοῦ μητροπολίτου γένοιτο ἐπίσκοπος, τοῦτον ἡ σύνοδος ἡ μεγάλη ὥρισεν μὴ δεῖν εἶναι ἐπίσκοπον. ἐὰν μέντοι τῆι κοινῆι πάντων ψήφωι εὐλόγωι οὔσηι καὶ 35
κατὰ κανόνα ἐκκλησιαστικὸν δύο ἢ τρεῖς δι' οἰκείαν φιλονεικίαν ἀντιλέγωσιν, κρατείτω M VII 445
ἡ τῶν πλειόνων ψῆφος.

M, B [= abc], Φ

1 προσεσωρεῦσθαι B 3 βενεφικὶ Bo νῦν BΦ τοίνυν M 3/4 κατὰ κανόνας B κανονικῶς κατὰ κανόνας M om. Φ 5 ἀρχιδιάκων Bo 6 προενέγκωσιν Φ προσενέγκωσιν MB 8 μετὰ τὰ τὰ Bo ἀνέγνω ἡμῖν] ἀνέγνωμεν Bb 10 τινες om. Bo 12 τὸ τῶ Bab τῶ Bo τὸ M 14 ῥωμαῖον Bo 16 κανόνα ἕκτον Bo 18 τῆς ῥώμης Bo 19/20 εἴ — σύνοδος om. Φ, cf l. c. p. 626 20 σώζεσθαι Bo 22 γένηται Bb 24 ἀντιλέγουσιν M πλεόνων M 25 ἡ om. Bo 28—37 om. Φa cf. l. c. p. 627 sq. 30. 31 post Αἰγύπτωι in textu canonis genuino καὶ Λιβύηι καὶ Πενταπόλει, post πάντων habetur τούτων; omissa sunt in MBΦcr propter canonis textum Latinum quem legit Pascasinus, cf. l. c. p. 628 31 ἐπειδὴ δὲ Bo 33 ταῖς ἐκκλησίαις] cf. quae exposui l. c. p. 633 sq. 34 γνώμη Bb 35 καὶ om. Bo 36 δὲ ἢ Bo ἐὰν ἀντιλέγωσι Bo 37 ἡ om. Bo

18 Ὁ αὐτὸς σηκρητάριος ἀνέγνω ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου

Συνοδικὸν τῆς β̄ συνόδου. Τάδε ὥρισαν οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει χάριτι θεοῦ συνελθόντες ρν ἐπίσκοποι ἐκ διαφόρων ἐπαρχιῶν κατὰ κλῆσιν τοῦ θεοφιλεστάτου βασιλέως Θεοδοσίου ἐπὶ Νεκταρίου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως

Μὴ ἀθετεῖσθαι τὴν πίστιν μηδὲ τοὺς κανόνας τῶν πατέρων τῶν τιη̄ τῶν ἐν Νικαίαι τῆς Βιθυνίας συνελθόντων, ἀλλὰ μένειν ἐκείνην κυρίαν καὶ ἀναθεματισθῆναι πᾶσαν αἵρεσιν καὶ ἰδικῶς τὴν τῶν Εὐνομιανῶν εἴτ' οὖν Ἀνομοίων καὶ τὴν τῶν Ἀρειανῶν εἴτ' οὖν Εὐδοξιανῶν καὶ τὴν Ἡμιαρειανῶν ἢ γοῦν πνευματομάχων καὶ τὴν τῶν Σαβελλιανῶν καὶ τὴν τῶν Μαρκιανιστῶν καὶ τὴν τῶν Φωτεινιανῶν καὶ τὴν τῶν Ἀπολιναριαστῶν. τοὺς δὲ ὑπὲρ διοίκησιν ἐπισκόπους ταῖς ὑπερορίοις ἐκκλησίαις μὴ ἐπιβαίνειν μηδὲ συγχέειν τὰς ἐκκλησίας, ἀλλὰ κατὰ τοὺς κανόνας τὸν μὲν Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπον τὰ ἐν Αἰγύπτωι μόνον οἰκονομεῖν, τοὺς δὲ τῆς Ἀνατολῆς ἐπισκόπους τὴν Ἀνατολὴν μόνην διοικεῖν φυλαττομένων τῶν ἐν τοῖς κανόσι τοῖς κατὰ Νικαίαν πρεσβείων τῆι Ἀντιοχέων ἐκκλησίαι καὶ τοὺς τῆς Ἀσιανῆς διοικήσεως ἐπισκόπους τὰ κατὰ τὴν Ἀσιανὴν διοίκησιν μόνον οἰκονομεῖν καὶ τοὺς τῆς Ποντικῆς τὰ τῆς Ποντικῆς μόνον καὶ τοὺς τῆς Θράικης
L IIII 814 τὰ τῆς Θράικης μόνον. ἀκλήτους δὲ ἐπισκόπους ὑπὲρ διοίκησιν μὴ ἐπιβαίνειν ἐπὶ χειροτονίαι ἢ τισιν ἄλλαις οἰκονομίαις ἐκκλησιαστικαῖς. φυλαττομένου δὲ τοῦ προγεγραμμένου περὶ τῶν διοικήσεων κανόνος εὔδηλον ὡς τὰ καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν ἡ τῆς ἐπαρχίας σύνοδος διοικήσει κατὰ τὰ ἐν Νικαίαι ὡρισμένα. τὰς δὲ ἐν τοῖς βαρβαρικοῖς ἔθνεσι τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας οἰκονομεῖσθαι χρὴ κατὰ τὴν κρατήσασαν συνήθειαν ἐπὶ τῶν πατέρων. τὸν μέντοι Κωνσταντινουπόλεως ἐπίσκοπον ἔχειν τὰ πρεσβεῖα τῆς τιμῆς μετὰ τὸν Ῥώμης ἐπίσκοπον διὰ τὸ εἶναι αὐτὴν νέαν Ῥώμην.

19 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Οἱ ὑπογράψαντες τῶι ἀναγνωσθέντι τόμωι ἐκ τῶν τῆς Ἀσιανῆς διοικήσεως καὶ Ποντικῆς ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι λεγέτωσαν εἴ γε οἰκείαι γνώμηι ἢ ἀνάγκης τινὸς αὐτοῖς ἐπενεχθείσης ὑπέγραψαν.

20 Καὶ παρελθόντων αὐτῶν ἐν τῶι μέσωι Διογένης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κυζίκου
M VII 448 εἶπεν· Ἀπὸ γνώμης ὑπέγραψα ὡς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.

21 Φλωρέντιος ἐπίσκοπος Σάρδεων εἶπεν· Οὐδεμία μοι ἀνάγκη ἐπήχθη, ἀλλ' ἑκουσίως ὑπέγραψα.

22 Ῥωμανὸς ἐπίσκοπος Μύρων εἶπεν· Οὐκ ἠναγκάσθην, ἐγὼ ἡδέως ἔχω ὑπὸ τὸν θρόνον Κωνσταντινουπόλεως εἶναι, ἐπειδὴ καὶ αὐτός με ἐτίμησεν καὶ αὐτός με ἐχειροτόνησεν. ἐμοὶ δίκαιον φαίνεται καὶ ἀπὸ γνώμης ὑπέγραψα.

23 Καλόγηρος ἐπίσκοπος Κλαυδιουπόλεως εἶπεν· Κατὰ γνώμην τῶν ἁγιωτάτων πατέρων τῶν ρν ἰδίαι γνώμηι ὑπέγραψα μὴ ἀναγκασθείς.

24 Σέλευκος ἐπίσκοπος Ἀμασείας εἶπεν· Πρὸ ἐμοῦ τρεῖς ἐπίσκοποι ἐχειροτονήθησαν

M, B [= abc], Φ

2 τῆς β̄ [δευτέρας Ba-o] συνόδου MB *primi concilii sub Nectario episcopo Constantinopolis episcoporum centum quinquaginta* Φ 5 ἀθετεῖν Bo τῶν τιη̄ ἁγίων πατέρων Bo 6 μένειν] μὲν ἐν Bb 7 τὴν² om. Bo 7/8 εἴτ' οὖν² — Ἡμιαρειανῶν om. B 9 μαρκιανιστῶν MBoΦa μαρκιωνιστῶν Bab *Marcianitarum* Φr *Marcionitarum* Φc ἀπολιναριανῶν MBb 10 τὴν διοίκησιν B 10/11 συγχαίρειν ταῖς ἐκκλησίαις MBab, corr. Ba συγχέειν ταῖς ἐκκλησίαις Bo 14 διοικήσεως om. Bo 15 μόνην Ba-o διοικεῖν Bo μόνον τὰ τῆς ποντικῆς Bo 17 ἄλλαις om. Bo 17/18 γεγραμμένου Bb 18 οἰκήσεων M 22 τῆς ῥώμης Ba 25 ὑπενεχθείσης Bb 26 αὐτῶν MB *Ponticis et Asianis episcopis qui subscripserunt* Φ 27 τοῦ om. Bo 28 ἐπινέχθη Bo 30 μύρωι M 31 ἐπεὶ Bo ἐτίμησε — με om. Bo 33 καλόγηρως Ba καλόγερος Bb

ὑπὸ τοῦ θρόνου τούτου καὶ εὑρὼν ταύτην τὴν ἀκολουθίαν ἠκολούθησα αὐτῇι καὶ νῦν ἑκουσίως ἐποίησα βουλόμενος εἶναι ὑπὸ τὸν θρόνον τοῦτον.

25 Ἐλευθέριος ἐπίσκοπος Χαλκηδόνος εἶπεν· Ἐπιστάμενος ὡς καὶ ἐκ τῶν κανόνων καὶ ἐκ τῆς προλαβούσης συνηθείας ἔχει τὰ δίκαια ταῦτα ὁ Κωνσταντινουπόλεως θρόνος, μεθ' ἡδονῆς ὑπέγραψα.

26 Πέτρος ἐπίσκοπος Γαγγρῶν εἶπεν· Πρὸ ἐμοῦ τρεῖς ἐχειροτονήθησαν ὑπὸ τοῦ τῆς βασιλευούσης πόλεως κἀγὼ μετ' αὐτοὺς ὁμοίως, καὶ διὰ τοῦτο συνεθέμην ὡς συνήθειαν ἔχον καὶ ἑκουσίως ὑπέγραψα.

27 Νουνέχιος ἐπισκόπως Λαοδικείας εἶπεν· Ἡ δόξα τοῦ θρόνου Κωνσταντινουπόλεως δόξα ἡμῶν ἐστιν· τῆς γὰρ ἐντεῦθεν τιμῆς καὶ ἡμεῖς μετέχομεν, ἐπειδὴ καὶ τὰς μερίμνας ἡμῶν ἀναδέχεται. καὶ ἀγαπῶμεν τὸν καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν μητροπολίτην ὑπὸ τοῦ θρόνου τούτου χειροτονεῖσθαι, ὅθεν καὶ ἑκὼν ὑπέγραψα.

28 Μαρινιανὸς ἐπίσκοπος Συνάδων εἶπεν· Ὡς καὶ τῶν πρὸ ἐμοῦ χειροτονηθέντων ὑπὸ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως ἁγιωτάτου θρόνου καὶ ἐμοῦ δὲ αὐτοῦ, ἑκουσίως ὑπέγραψα, ἐπειδὴ καὶ οἱ κανόνες τὰ πρεσβεῖα παρέχουσι τῶι Κωνσταντινουπόλεως ἁγιωτάτωι θρόνωι.

29 Περγάμιος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας εἶπεν· Καὶ οἰκείαι γνώμηι τὴν ὑπογραφὴν πεποίημαι καὶ ἐν πᾶσι τὸν ὁσιώτατον ἀρχιεπίσκοπον τῆς βασιλευούσης νέας Ῥώμης διὰ τιμῆς καὶ θεραπείας ἅτε πατέρα ἐξαίρετον ὄντα ἔχειν ἡμᾶς προσῆκόν ἐστιν. τοσοῦτον δὲ μόνον ἀξιῶ ὥστε εἴ τινα ἢ κατὰ ἄγνοιαν τῆς αὐτῶν ὁσιότητος ἢ κατὰ συναρπαγὴν εὑρίσκεται πραττόμενα, ὑπὲρ τῆς αὐτοῦ δόξης καὶ τῆς εἰρήνης τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν καὶ τῆς πρὸς τὸν θεὸν αὐτοῦ παρὰ πᾶσιν εὐδοκιμήσεως ταῦτα ὡς ἐπὶ πατρὸς ἐξετασθῆναί τε καὶ φυλαχθῆναι. L IIII 815 M VII 449

30 Κριτωνιανὸς ἐπίσκοπος Ἀφροδισιάδος εἶπεν· Ἀπὸ οἰκείας γνώμης τὴν ὑπογραφὴν πεποίημαι ἀκολουθῶν τῶι σκοπῶι τῶν ἁγίων πατέρων καὶ χρεωστῶν τῶι θρόνωι τούτωι ἐφ' οἷς κἀγὼ ἐχειροτονήθην καὶ οἱ πρὸ ἐμοῦ καὶ πάσης προστασίας ἡ ἐκκλησία ἡμῶν τετύχηκεν.

31 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Δορυλαίου εἶπεν· Ἑκὼν ὑπέγραψα, ἐπειδὴ καὶ τὸν κανόνα τοῦτον τῶι ἁγιωτάτωι πάπαι ἐν Ῥώμηι ἐγὼ ἀνέγνων παρόντων τῶν κληρικῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἀπεδέξατο αὐτόν.

32 Ἀντίοχος ἐπίσκοπος Σινώπης εἶπεν· Ἑκὼν ὑπέγραψα ἀκολουθήσας τῶι μητροπολίτηι μου καὶ τῶι κανόνι τῶν ρν̄.

33 Οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Ἑκόντες ὑπεγράψαμεν.

34 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἀναγνωσθεισῶν τῶν ὑπογραφῶν καὶ τῆς ἑκάστου τῶν ὑπογραψάντων καταθέσεως φανερᾶς γενομένης ὡς οὐδεμιᾶι ἀνάγκηι, ἀλλὰ γνώμηι οἰκείαι ὑπέγραψαν, οἱ μὴ ὑπογράψαντες ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι τί διδάσκουσιν;

35 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπεν· Ἐγὼ ἐμὸν λόγον ἔχω εἰπεῖν οὐδὲν πρόκριμα φέροντα τῆι κοινότητι. ὅτι παντελῶς ἀπέχω τοῦ ἐπιθυμεῖν χειροτονεῖν, ἐκ πραγμάτων ἐδήλωσα. ὁ γὰρ ἀρτίως καταθέμενος ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Πέτρος Γαγγρῶν ἐστιν ἐπίσκοπος καὶ τὸν πρὸ τούτου ἐγὼ ἐχειροτόνησα. ἅπασα γὰρ ἡ

M, B [= abo], Φ

1 ἠκολούθησαν Bbo 1/2 καὶ νῦν — τοῦτον om. Bo 2 in fine add. *quia et* [*quae* Φa] *prouidetur mihi* Φ 8 ἔχον scripsi cf. *quae consuetudo habuit* Φ ἔχων MBab ἔχω Bo 13 μαριανὸς B singulus codex Φa et Φc 14 δὲ M δι' B 15 καὶ om. Bo ἁγιωτάτωι om. Bo 20 αὐτῶν MBΦac *eius* Φr κατὰ2 om. Bb 21 ἑαυτοῦ Bo 22 τὸν om. Bb 25 ἁγιωτάτων Bbo 26 οἷς M ὧ B 28 καὶ ἐπειδὴ Bo 31 συνώπης Bb 33 ἐπίσκοποι om. Bb ἑκὼν τινὲσ Bb 36 οἱ] εἰ Bb 38 ἐπίσκοπος om. Bo 40 τὸν — καταθέμενον ὁσιώτατον ἐπίσκοπον Bao 40/41 Πέτρος — ἐπίσκοπος om. B

πόλις ἦλθεν πρὸς ἐμὲ εἰς τὴν Ἀγκύραν καὶ ἐκόμισαν τὰ ψηφίσματα. ἀπεκρινάμην αὐτοῖς λέγων· ἐγὼ οὐκ εἰμὶ τῶν ἐπιθυμούντων χειροτονεῖν. ἀνεμίμνησκόν με τῶν πρότερον χειροτονηθέντων παρὰ τοῦ Ἀγκυρανοῦ ἐπισκόπου, ἑνὸς δευτέρου τρίτου. ἐγὼ εἶπον· ὅσα μοι ἐὰν λέγητε, ἐγὼ ἐμαυτὸν δίκηι οὐκ ἐμβάλλω. μετὰ ταῦτα ἔρχονται, παρακαλοῦσι τὸν μακάριον Πρόκλον

36 Καὶ ἐν τῶι λέγειν αὐτὸν Φίλιππος πρεσβύτερος τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἐκκλησίας εἶπεν· Ἡ θεοσέβειά σου ἔγραψεν περὶ Καλλινίκου, μετὰ δὲ τὴν θεοσέβειάν σου Πέτρον ἐχειροτόνησεν ὁ μακάριος Πρόκλος.

37 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπεν· Ἐπιστέλλει ὁ μακάριος Πρόκλος πρὸς ἐμέ· ἐχειροτόνησα αὐτόν. ταῦτα πάντα οὐκ ἐστι δικαιολογία, ἀλλὰ ἀπόδειξις τῆς ἐμῆς προαιρέσεως, ἵνα μετὰ ταῦτα ἐπαγάγω τί αἰτῶ ἢ πρὸς τί ἀντιλέγω. ἀπῆλθον εἰς τὴν Γάγγραν, ἐνεθρόνισα τὸν ἐπίσκοπον. οὕτω συνέβη· ἀπέθανεν ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν. πάλιν πάντες οἱ τῆς πόλεως προσελθόντες μοι παρεκάλουν ὥστε ποιῆσαι
M VII 452 ἄλλον ἐπίσκοπον. ἔλεγον· τὰ αὐτὰ ὑμῖν ἀποκρίνομαι καὶ νῦν· ἐγὼ οὐκ ἐπιθυμῶ χειροτονεῖν. θεασάμενοι τὴν ἐμὴν προαίρεσιν περὶ τοῦτο ἦλθον ἐπὶ Κωνσταντινού-
πολιν καὶ ἤγαγον τὸν κύριν Πέτρον τὸν νῦν καταθέμενον. ταῦτα μὲν οὖν ἔστω μαρτυρία τῆς ἐμῆς προαιρέσεως καὶ ὅτι τοῦ χειροτονεῖν οὐκ ἐπιθυμῶ. παρακαλῶ δὲ τὰς πόλεις διὰ χειροτονίαν μὴ λύεσθαι. ἐὰν μὴ γὰρ ἐν ταῖς πόλεσιν αὐταῖς οἱ ψηφιζόμενοι παρὰ τῆς πόλεως χειροτονῶνται παρὰ τῆς συνόδου τῆς κατὰ τὴν ἐπαρχίαν
I. III 818 δοκιμαζόμενοι, λύονται αἱ οὐσίαι. καὶ ἀπὸ πείρας εἰμί, ἐπειδὴ τοῦ πρὸ ἐμοῦ πολλὴν ὁλκὴν ἀπέδωκα.

38 Φίλιππος πρεσβύτερος εἶπεν· Ἀπὸ τοῦ κανόνος ταῦτα ἀνήιρηται. ταῦτα νόμοις καὶ κανόσιν ἀνήιρηται. καθαρεύει τὰ θυσιαστήρια.

39 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπεν. Διὰ τὸν θεὸν λάμπει ἡ ὑπόληψις τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀνατολίου, ἀλλ' οὐδείς ἐστιν ἀθάνατος.

40 Ἀνατόλιος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· Παρὰ τίνος ἐχειροτονήθης αὐτός;

41 Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπεν· Τῶι κακῶι μου εὑρέθην ἐνταῦθα καὶ ἐχειροτονήθην παρὰ τοῦ μακαρίου Πρόκλου.

42 Θαλάσσιος ἐπίσκοπος Καισαρείας εἶπεν· Ἀπερχόμεθα πρὸς τὸν κύριν τὸν ἀρχιεπίσκοπον Ἀνατόλιον καὶ τυποῦμεν αὐτό.

43 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἐκ τῶν πεπραγμένων καὶ ἐκ τῆς ἑκάστου καταθέσεως συνορῶμεν πρὸ πάντων μὲν τὰ πρωτεῖα καὶ τὴν ἐξαίρετον τιμὴν κατὰ τοὺς κανόνας τῶι τῆς πρεσβύτιδος Ῥώμης θεοφιλεστάτωι ἀρχιεπισκόπωι φυλάττεσθαι, χρῆναι δὲ τὸν ὁσιώτατον ἀρχιεπίσκοπον τῆς βασιλίδος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης τῶν αὐτῶν πρεσβείων τῆς τιμῆς ἀπολαύειν καὶ αὐτὸν ἐξ αὐθεντίας ἐξουσίαν ἔχειν τοῦ χειροτονεῖν τοὺς μητροπολίτας ἔν τε τῆι Ἀσιανῆι καὶ Ποντικῆι καὶ Θραικικῆι ταῖς διοικήσεσι κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ὥστε ψηφίζεσθαι μὲν παρὰ τῶν ἑκάστης μητροπόλεως κληρικῶν καὶ κτητόρων καὶ λαμπροτάτων ἀνδρῶν, ἔτι μὴν καὶ παρὰ τῶν κατὰ τὴν ἐπαρχίαν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων πάντων ἢ τῶν πλειόνων καὶ ἐπιλέγεσθαι ὅνπερ ἂν οἱ προειρημένοι ἄξιον εἶναι τῆς κατὰ τὴν μητρόπολιν ἐκκλησίας ἐπίσκοπον δοκιμάσοιεν, ἀνα-

M, B [= abo], Φ

1 ἐκόμισαν τὰ] ἐκομίσαντο B^o 3 ἀγκυριανοῦ $BΦ^a$ 4 ἐμοὶ B^o λέγετε B^b 6 τῆς κωνσταντινουπόλεως B^o 9 ἐπίσκοπος om. B^b Πρόκλος om. B^b 10 ἀπόδειξον M 11 τί ἀντιλέγω MΦ τίνας τί [om. B^a] λέγω B 14 ἔλεγον om. B 15 ἐπὶ τούτω B^b 16 κύριον M 17 οὐκ om. B^b ἐπιθυμῶν M 18 μὴ MΦ μὲν B 21 ἀπεδώκασι B^b 24 ἐπίσκοπος om. B 26—28 παρὰ — εἶπεν om. B 30 ἀπέρχομαι B^o κύριον M τὸν om. B^o 30, 31 ἐπίσκοπον B^o 31 αὐτῶ B^o αὐτὸν M 33 καὶ] κατὰ B^o κατὰ] καὶ B^o 34 ἐπισκόπῳ B^o 41 δοκιμάσουσιν B^b

φέρεσθαι δὲ παρὰ πάντων τῶν ἐπιλεξαμένων τῶι ὁσιωτάτωι ἀρχιεπισκόπωι τῆς βασιλίδος Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ τῶι ἐν αὐτῶι εἶναι εἴτε βούλεται τὸν ἐπιλεχθέντα ἐνταῦθα παραγενόμενον χειροτονηθῆναι εἴτε κατ' ἐπιτροπὴν αὐτοῦ ἐν τῆι ἐπαρχίαι τῆι ψήφωι τῆς ἐπισκοπῆς τυχεῖν. τοὺς μέντοι κατὰ πόλιν ὁσιωτάτους ἐπισκόπους M VII 453
χειροτονεῖσθαι παρὰ πάντων ἢ τῶν πλειόνων τῆς ἐπαρχίας εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων, τὸ κῦρος ἔχοντος τοῦ μητροπολίτου κατὰ τὸν κείμενον τῶν πατέρων κανόνα καὶ μηδὲν ἐπικοινωνοῦντος ταῖς ἐκείνων χειροτονίαις τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς βασιλίδος Κωνσταντινουπόλεως. ταῦτα παρ' ἡμῶν ἐσκοπήθη, τὰ δὲ παριστάμενα αὐτῆι ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος διδάξαι καταξιωσάτω.

44 Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Αὕτη δικαία ψῆφος. ταῦτα πάντες λέγομεν. ταῦτα πᾶσιν ἀρέσκει. αὕτη δικαία κρίσις. τὰ τυπωθέντα κρατείτω. αὕτη δικαία ψῆφος. πάντα δεόντως ἐτυπώθη. δεόμεθα, ἀπολύσατε ἡμᾶς. τὴν σωτηρίαν τῶν βασιλέων, ἀπολύσατε ἡμᾶς. πάντες τῆι ἀποφάσει ἐμμένομεν. πάντες τὰ αὐτὰ λέγομεν.

45 Λουκίνσιος ἐπίσκοπος εἶπεν· Ὁ ἀποστολικὸς θρόνος ἡμῶν παρόντων προσέταξε πάντα πράττεσθαι καὶ διὰ τοῦτο, εἴ τι δήποτε πρὸ τοῦ δικαστηρίου παρὰ κανόνας τῆι χθὲς ἡμέραι ἐπράχθη ἀπόντων ἡμῶν, τὴν ὑμετέραν ὑπεροχὴν αἰτοῦμεν ὥστε κελεῦσαι περιαιρεθῆναι, ἵνα μὴ φιλονεικία τις ἐξ ἡμῶν ἔγκειται τούτοις τοῖς ὑπομνήμασιν, ἀλλὰ γινώσκειν ἡμᾶς σαφῶς τί τῶι ἀποστολικῶι καὶ πάσης ἐκκλησίας προύχοντι ἐπισκόπωι ἀνενεγκεῖν, ἵνα αὐτὸς ἢ περὶ τῆς οἰκείας τοῦ θρόνου ὕβρεως ἢ περὶ τῆς ἀνατροπῆς τῶν κανόνων δυνηθῆι ἀποφήνασθαι.

46 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ὅσα διελαλήσαμεν, πάντα ἡ σύνοδος ἐκύρωσεν. Ῥω ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω.

Πρᾶξις περὶ Καρώσου καὶ Δωροθέου καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς L IIII 535

18 1 Ὑπατείας τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως ἡμῶν Μαρκιανοῦ αὐγούστου τὸ πρῶτον πρὸ δεκατριῶν Καλανδῶν Νοεμβρίων M VII 80 d. 20. m. Oct. a. 451
συνεδρευούσης τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων συναθροισθείσης ἐπὶ τῆς Χαλκηδονέων μητροπόλεως ἐν τῶι μαρτυρίωι τῆς ἁγίας καὶ καλλινίκου μάρτυρος Εὐφημίας

2 Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος καὶ πριμικήριος εἶπεν· Ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ περιοδευτὴς Ἀλέξανδρος ἀποσταλεὶς παρὰ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης πρὸς τὸν εὐσεβέστατον καὶ φιλόχριστον ἡμῶν βασιλέα τῶν μοναζόντων ἕνεκεν τῶν περὶ Κάρωσον καὶ Δωρόθεον καὶ τῶν κατὰ Εὐτυχῆ τὸν ποτὲ ἀρχιμανδρίτην μονάζοντα τῶν ἀποστατησάντων τῆς ὀρθοδόξου πίστεως φανερὰ παρὰ τῆς αὐτῶν εὐσεβείας κελευσθεὶς εἰπεῖν πρὸς τὴν ὑμετέραν ὁσιότητα παραγενόμενος νῦν βούλεται καταθέσθαι καὶ τοῦτο αὐτὸ ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον. M VII 81

3 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Λεγέτω ὁ παρὼν εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ περι-

---

45 ipsa Latina uerba Lucensii in Φ seruata esse exposui in *Sitzungsber. d. Berl. Akad. d. Wiss. 1930*, 625 18 Latina uersio non extat

---

M, B [= abc], Φ [usque ad 23]

2 εἴτι B^o ἐπιλεγέντα B 6 μητροπόλεωσ M 7 ἐπικοινοῦντοσ B 8 αὐτῆι om. Φ^{cr} 9 κατηξιώσατο B^o 10 ἐβόησαν B^b 11 post ἀρέσκει habent *haec omnes dicimus* Φ 13/14 πάντες — λέγομεν hic om. Φ 17 ἀπόντων B^{ab} Φ ἀπὸ τῶν B^o ἁπάντων M 20 ἐνεγκεῖν B 22 ante 22 exciderunt quae extant in Φ: *Iohannes reuerentissimus episcopus Sebastiae dixit: Omnes in sententia uestrae magnificentiae permanemus* 23 ῥωμαῖον B^o 24 αὐτῶ B 25 ἡμῶν βασιλέως B^b 28 χαλκηδονίων B^o 33 Θεόδωρον B^o 34 φυλαχθεὶς B^o

οδευτὴς Ἀλέξανδρος τὰ παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ πιστοτάτου βασιλέως ἡμῶν δηλωθέντα τῇ ἁγίαι συνόδωι.

4 Ἀλέξανδρος πρεσβύτερος καὶ περιοδευτὴς εἶπεν· Ἀποσταλεὶς παρὰ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης καὶ παρὰ τῶν μεγαλοπρεπεστάτων ἀρχόντων καὶ τῆς ἱερᾶς συγκλήτου πρὸς τὸν εὐσεβέστατον καὶ φιλόχριστον βασιλέα εἰπόντος μου αὐτῶι ὅτι Δωρόθεος καὶ οἱ περὶ Κάρωσον οἱ δεδωκότες τὰς δεήσεις ἐδήλωσαν λέγοντες ὅτι ὑπέσχετο ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια τὰ μοναστήρια συγκαλεῖσθαι καὶ ἡμᾶς μετ' αὐτῶν καὶ κειμένου τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου διακούειν μεταξὺ ἀμφοτέρων ἡμῶν, ἐὰν οὖν κελεύηι ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια, τοῦτο γενέσθω, ἐπεὶ ἡμεῖς ἀπελθεῖν ἐκεῖ οὐ δυνάμεθα, ταῦτα ἀκούσας ὁ δεσπότης τῆς οἰκουμένης ἐδήλωσεν αὐτοῖς δι' ἐμοῦ καὶ τοῦ κύρου Ἰωάννου τοῦ δεκουρίωνος ὅτι εἰ ἤθελον ἐγὼ καθεσθῆναι ἀνὰ μέσον ὑμῶν καὶ τῶν ἄλλων μοναστῶν καὶ διακοῦσαι μεταξὺ ἀμφοτέρων ὑμῶν, οὐκ ἂν τὴν ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον ἔσκυλα ἐνταῦθα· ἀλλὰ διὰ τοῦτο παραγενομένων αὐτῶν καὶ δηλωσάντων ἡμῖν περὶ ὑμῶν εἶπον παραγενέσθαι ὑμᾶς καὶ ἅπερ μὴ οἴδατε, γνῶναι καὶ ἐρωτήσαντας ἃ οὐκ οἴδατε, μαθεῖν παρ' αὐτῶν. δίκαιον οὖν ἐκρίναμεν ἀπελθεῖν ὑμᾶς εἰς τὴν σύνοδον. ἵνα γὰρ τοῦτο οἴδατε ὅτι εἴ τι δὰν τυπώσηι ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος καὶ ἐπιδῶι μοι ἐγγράφως, τούτοις στοιχῶ, τούτοις στέργω, τούτοις πιστεύω. πρὸς τοῦτο ἔχετε καὶ ἄλλην ἀπόκρισιν παρ' ἐμοῦ οὐ λαμβάνετε.

5 Ἡ ἁγία σύνοδος ἐπευφήμησεν· Πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως. πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστας. πολλὰ τὰ ἔτη τῶν ὀρθοδόξων.

6 Καὶ μετὰ ταῦτα ἀνεγνώσθη δέησις δοθεῖσα τῶι εὐσεβεστάτωι βασιλεῖ παρὰ Καρώσου καὶ τῶν σὺν αὐτῶι.

7 Καὶ μετά τὸ ἀναγνωσθῆναι Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος εἶπεν· Ἐπήκουσεν ἡ ἁγία ὑμῶν μεγάλη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος τῶν ἐπιδοθεισῶν δεήσεων τῶι παρὰ τοῦ δεσπότου Χριστοῦ ἀναδειχθέντι εὐσεβεστάτωι καὶ φιλοχρίστωι ἡμῶν βασιλεῖ παρὰ τῶν εὐλα-
L IIII 538 βεστάτων μοναζόντων Καρώσου καὶ Δωροθέου καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς περὶ τὴν πίστιν χωλευόντων, ὡς ῥιψοκινδύνως πράττοντες ἐτόλμησαν ἐπίσκοπον ὀνομάζειν τὸν παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου καθαιρεθέντα Διόσκορον καὶ παρακαλέσαι τοὺς εὐσεβεστάτους καὶ θεοφιλεστάτους βασιλέας παραγενέσθαι αὐτὸν εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον ταύτην καὶ ὡς ἀνεύθυνον μετὰ παρρησίας τῆι πίστει συνηγορεῖν. ἐπεὶ τοίνυν οὐ μόνον αὐτοὶ τοῦτο πεφώρανται κακοδοξοῦντες, ἀλλὰ γὰρ καὶ τῶν καθαιρεθέντων ὑπερασπίζοντες, φανερὰ δὲ διαγορεύουσιν οἱ θεῖοι κανόνες κατὰ τῶν τὰ τοιαῦτα σφαλλομένων κληρικῶν τε καὶ μοναχῶν, εἰ κελεύετε, τούτους ἀναγνωσόμεθα, ἐπειδήπερ μάλιστα καὶ φαίνονται ἐκ πολλοῦ χωρίσαντες ἑαυτοὺς τῆς τε ἁγιωτάτης καὶ καθολικῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου, ὡς καὶ ἐκ τῶν παρ' αὐτῶν ἐπιδοθέντων λιβέλλων φανερὰν τὴν ἑαυτῶν γνώμην κατέστησαν.

8 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Οἱ θεῖοι τῶν πατέρων κανόνες ἀναγινωσκέσθωσαν καὶ ἐμφερέσθωσαν τοῖς ὑπομνήμασιν.

Καὶ λαβὼν τὴν βίβλον Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος καὶ πριμικήριος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἀνέγνω

9 (Can. Antioch. 4 M VII 84) Κανὼν πγ'. Εἴ τις ἐπίσκοπος ὑπὸ συνόδου καθαιρεθεὶς ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος ἢ ὅλως τοῦ κανόνος ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου τολμήσειέν τι πρᾶξαι τῆς λειτουργίας

M, B [= abo]

5 εὐλαβέστατον MB ἡμῶν βασιλέα B 8 κελεύει Bb 9 γενέσθαι M 10 κυρίου Bo 13 παραγινομένων Ba 14 ἐρωτήσαντες M 16 τυπώσει Bb 17 τούτοις¹ — πιστεύω om. Bo 20 αὐγούστης B 28 παρακελεῦσαι Bb, corr. Bb 29 αὐτὸν editores Romani per coniecturam αὐτοὺς MB 31 τοῦτο] τοῦτοι M 34 τε om. Bo 35 ὥστε B καὶ om. Bo

εἴτε ὁ ἐπίσκοπος κατὰ τὴν προάγουσαν συνήθειαν εἴτε ὁ πρεσβύτερος εἴτε ὁ διάκονος, μηκέτι ἐξὸν εἶναι αὐτῶι μηδὲ ἐν ἑτέραι συνόδωι ἐλπίδα ἀποκαταστάσεως μηδὲ ἀπολογίας χώραν ἔχειν, ἀλλὰ καὶ τοὺς κοινωνοῦντας αὐτῶι πάντας ἀποβάλλεσθαι τῆς ἐκκλησίας καὶ μάλιστα, εἰ μαθόντες τὴν ἀπόφασιν τὴν κατὰ τῶν προειρημένων ἐξενεχθεῖσαν τολμήσειαν αὐτοῖς κοινωνεῖν.

10 Περὶ τῶν ἑαυτοὺς ἀφοριζόντων ἕτερος κανὼν πδ̄. Εἴ τις πρεσβύτερος ἢ διάκονος καταφρονήσας τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου ἀφώρισεν ἑαυτὸν τῆς ἐκκλησίας καὶ ἰδίαι συνήγαγεν καὶ θυσιαστήριον ἔστησεν καὶ τοῦ ἐπισκόπου προσκαλουμένου αὐτὸν ἀπειθοίη καὶ μὴ βούλοιτο αὐτῶι πείθεσθαι μηδὲ ὑπακούειν καὶ πρῶτον καὶ δεύτερον καὶ τρίτον καλοῦντι, τοῦτον παντελῶς καθαιρεῖσθαι καὶ μηκέτι θεραπείας τυγχάνειν μήτε ἀπολαμβάνειν αὐτὸν δύνασθαι τὴν τιμήν. εἰ δὲ παραμένει θορυβῶν καὶ ἀναστατῶν, διὰ τῆς ἔξωθεν ἐξουσίας ὡς στασιώδη αὐτὸν ἐπιστρέφεσθαι. Can. Antioch. 5

11 Καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Τὸν δεσπότην Χριστὸν εἰς φιλανθρωπίαν μιμουμένη ἡ ἁγία αὕτη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἀπεδέξατο τοὺς μεγαλοπρεπεστάτους καὶ ἐνδοξοτάτους ἄρχοντας καὶ τὴν ἱερὰν καὶ φιλόχριστον σύγκλητον τῆς ἐπὶ τοῖς μονάζουσιν Καρώσωι Δωροθέωι καὶ Βαρσουμᾶι καὶ τοῖς σὺν αὐτοῖς συγκαταβάσεως, ὥστε παρασχεθῆναι τοῖς μνημονευθεῖσι πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ πεισθῆναι τῆι ἁγίαι ταύτηι καὶ οἰκουμενικῆι συνόδωι καὶ τοῖς παρ' αὐτῆς ἐπὶ τῆι ὀρθῆι πίστει τυπωθεῖσι διορίαν ἡμερῶν τριάκοντα, τουτέστιν ἀπὸ τοῦ ἐνεστῶτος μηνὸς Ὀκτωβρίου πεντεκαιδεκάτης μέχρι Νοεμβρίου πεντεκαιδεκάτης. ἀποσταλήσονται τοίνυν πρὸς αὐτοὺς κληρικοὶ τῆι ὡρισμένηι ἡμέραι ὑπομιμνήσκοντες αὐτοὺς ἵνα ἢ ὀρθοποδήσωσιν πρὸς τὴν ἀλήθειαν καὶ εἴξωσι πᾶσι τοῖς δόξασι τῆι ἁγίαι ταύτηι συνόδωι πρὸς ἀναίρεσιν πάσης αἱρετικῆς κακοδοξίας ἢ ἵστωσαν ἑαυτοὺς μετὰ τῶν σὺν αὐτοῖς κληρικῶν ἢ γοῦν μοναχῶν γεγυμνῶσθαι τοῦ τε βαθμοῦ καὶ πασῆς ἱερατικῆς ἀξίας τε καὶ κοινωνίας μετὰ τοῦ καὶ ἀποστῆναι τοῦ ἡγουμενεύειν μοναστηρίων, ὡς εἴ γε διαφυγεῖν ἐπιχειρήσειαν, κρατεῖν ἐπ' αὐτοῖς τὸ αὐτὸ ἐπιτίμιον ψηφίζεται ἡ ἁγία αὕτη καὶ οἰκουμενικὴ μεγάλη σύνοδος, δηλονότι καὶ τῆς ἔξωθεν αὐθεντίας κατὰ τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς τῶν πατέρων κανόνας συνεπισχυούσης τῶι τύπωι κατὰ τῶν ἀπειθούντων. L IIII 539

Πρᾶξις περὶ Φωτίου ἐπισκόπου Τύρου καὶ Εὐσταθίου ἐπισκόπου Βηρυτοῦ M VII 85

191 Ὑπατείας τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου καὶ τοῦ δηλωθησομένου τῆι πρὸ δεκατριῶν Καλανδῶν Νοεμβρίων ἐν Χαλκηδόνι d. 20. m. Oct. a. 451

κατὰ κέλευσιν τοῦ θειοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου δεσπότου ἡμῶν συνελθόντων ἐν τῆι ἁγιωτάτηι ἐκκλησίας τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας

1 τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου στρατηλάτου καὶ ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίου Ἀνατολίου

2 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἐπάρχου τῶν ἱερῶν πραιτωρίων Παλλαδίου

19 Latina uersio non extat

M, B [= abo]

1 ὁ¹ om. Bbo 2 ἐξεῖναι Bo 4 ἐνεχθεῖσαν Bo 6 πδ̄ om. Bo 8 προσκαλεσαμένου Bb ἀπειθήσει B 9 ἀκούειν Bb 10 τοῦτο Bo 11 τὴν] τὸν M 12 τὴν — ἐξουσίαν Bo ἀποστρέφεσθαι B 14 καὶ ἡ Bo 19 διωρίαν MBbo 21 τῆι ὁ ὡρισμένη M ὑπομνήσκοντες M 22 καὶ M ἢ B 24 κληρικῶν ἢ γοῦν om. B ἱερατικῆς om. B 25 καὶ² om. M τοῦ² om. B ἡγεμονεύειν MBo γε B τε M 26/27 αὕτη οἰκουμενικὴ καὶ Bo 34 μεγαλεπιφανοτάτου Bb καὶ³ om. B 36—p. 102, 2 καὶ λοιπῶν τῶν προειρημένων μεγαλοπρεπεστάτων καὶ ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων B

3 καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου μαγίστρου τῶν θείων ὀφφικίων Βιγκομάλου,

2 συνελθόντων δὲ καὶ

1—3 Πασκασίνου καὶ Λουκινσίου τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων καὶ Βονιφατίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέοντος

4 καὶ Ἀνατολίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης

5 καὶ Μαξίμου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Συρίας

6 καὶ Ἰουβεναλίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων

7 καὶ Κυντίλλου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Μακεδονίας ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Θεσσαλονικέων Ἀναστασίου

8 καὶ Θαλασσίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας

9 καὶ Στεφάνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου πόλεως Ἐφέσου

10 καὶ Λουκιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βύζης ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θράικης Κυριακοῦ

11 καὶ Εὐσεβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀγκύρας Γαλατίας

12 καὶ Διογένους τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κυζίκου

13 καὶ Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κορίνθου

14 καὶ Φλωρεντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σάρδεων

15 καὶ Εὐνομίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νικομηδείας

16 καὶ Ἀναστασίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νικαίας

17 καὶ Ἐλευθερίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Χαλκηδονέων

18 καὶ Ἰουλιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Κῶ ἐπέχοντος καὶ αὐτοῦ τὸν τόπον τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Λέοντος

19 καὶ Βασιλείου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σελευκείας Ἰσαυρίας

20 καὶ Μελιτίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαρίσσης ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀπαμείας Συρίας Δόμνου

21 καὶ Ἀμφιλοχίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σίδης

22 καὶ Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ταρσοῦ

23 καὶ Κύρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀναζαρβοῦ

24 καὶ Κωνσταντίνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βόστρων

25 καὶ Φωτίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τύρου

26 καὶ Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Δαμασκοῦ

27 καὶ Στεφάνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἱερᾶς πόλεως

28 καὶ Νόννου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἐδέσσης

29 καὶ Συμεώνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀμίδης

30 καὶ Ἐπιφανίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου ἐπέχοντος τόν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κωνσταντίας Ὀλυμπίου

31 καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σεβαστείας

32 καὶ Σελεύκου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀμασείας

33 καὶ Κωνσταντίνου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς

34 καὶ Πατρικίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τυάνων

35 καὶ Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Γαγγρῶν

M, B [= abo, usque ad 3]

3 συνελθόντων M προσέτι B 4—p. 103, 28 om. B 18. 17 coll. ceteri catalogi 36 ἐδέσησ M 38/39 ἐπέχοντος — ἐπισκόπου Κωνσταντίας ceteri catalogi κωνσταντίας ἐπέχοντοσ — ἐπισκόπου M 42 μελιτινῆσ M

καὶ Εὐσταθίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βηρυτοῦ
καὶ Ἀπραγμονίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τίου ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Κλαυδιουπόλεως Καλογήρου
καὶ Ἀταρβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τραπεζοῦντος ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας Δωροθέου
καὶ Φωτεινοῦ ἀρχιδιακόνου ἐπέχοντος τὸν τόπον Θεοκτίστου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Πισινοῦντος
καὶ Ῥωμανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας
καὶ Κριτωνιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀφροδισιάδος Καρίας
καὶ Νουνεχίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαοδικείας Φρυγίας
καὶ Μαρινιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Συννάδων
καὶ Ὀνησιφόρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἰκονίου
καὶ Περγαμίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Πισιδίας
καὶ Ἐπιφανίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Πέργης
καὶ Ἀττικοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νικοπόλεως Ἠπείρου
καὶ Μαρτυρίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Γορτύνης
καὶ Λουκᾶ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Δυρραχίου
καὶ Βιγιλαντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαρίσσης Θεσσαλίας
καὶ Φραγκίωνος τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Φιλιππουπόλεως
καὶ Σεβαστιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βεροίας
καὶ Βασιλείου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Τραιανουπόλεως
καὶ Τρύφωνος τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Χίου ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ῥόδου Ἰωάννου
καὶ Θεοκτίστου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Βεροίας Συρίας
καὶ Γεροντίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σελευκείας Συρίας
καὶ Εὐσεβίου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Λαοδικείας Συρίας Μακαρίου
καὶ Εὐσεβίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Δορυλαίου
καὶ τῆς λοιπῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ θέσπισμα τοῦ θειοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου ἐν τῇ Χαλκηδονέων πόλει συναθροισθείσης καὶ καθεσθέντων πάντων πρὸ τῶν καγκέλλων τοῦ ἁγιωτάτου θυσιαστηρίου

3 Φώτιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Τύρου εἶπεν· Δεήσεις ἐπιδέδωκα τῶι θειοτάτωι καὶ φιλοχρίστωι βασιλεῖ καὶ ἐκέλευσεν τὴν ὑμετέραν μεγαλοπρέπειαν ἅμα τῇ ἁγίαι ταύτηι καὶ οἰκουμενικῆι συνόδωι ἀκοῦσαι τοῦ πράγματος καὶ τύπον αὐτῶι ἐπιθεῖναι. παρακαλῶ τοίνυν ἀναγνωσθῆναί μου τὰς δεήσεις καὶ τὰ δίκαια ὑπαρχθῆναί μοι.

4 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἀναγινωσκέσθωσαν αἱ δεήσεις Φωτίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου.

5 Καὶ πρὸ τῆς ἀναγνώσεως Εὐστάθιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Βηρυτοῦ εἶπεν· Καὶ ὁ εὐσεβέστατος καὶ φιλόχριστος ἡμῶν δεσπότης καὶ ἡ εὐσεβεστάτη καὶ φιλόχριστος ἡμῶν δέσποινα καὶ ὑμεῖς οἱ ἐνδοξότατοι καὶ φιλόχριστοι ἄρχοντες καὶ ἡ μεγίστη σύγκλητος καὶ ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἧς ἐξάρχουσιν οἱ θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες ἡμῶν Λέων καὶ Ἀνατόλιος, τῆς πίστεως ἕνεκεν ἡμᾶς ἐνταῦθα συνήγαγον, καὶ κελεύσατε πρὸ πάντων ὑπογραφῆναι τὸν ὅρον, ὥστε πρότερον πληρωθῆναι

M, B [= abo, inde a 29]
20 σεβαστειανοῦ M 29 καὶ¹ om. B λοιπῆς] προειρημένης B 30 χαλκηδονίων Bᵒ 31 καγγέλων Bᵒ 34 αὐτῶ ἐπιθεῖναι M δοῦναι αὐτῶ B 35 ὑπαχθῆναι Bᵒ 39 Καὶ om. B εὐλαβέστατοσ Bᵇ 40 ἡ om. B

τὸ περὶ τῆς πίστεως. εἰ δὲ καὶ περὶ τοῦ ἐμοῦ πράγματος κελεύετε νῦν ζητηθῆναι, οὐχ ὑπερτίθεμαι, ἀλλ' εὐθὺς τὰς ἀποκρίσεις ποιοῦμαι.

6 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἐπειδὴ προσελευσθεὶς ὁ θειότατος ἡμῶν βασιλεὺς παρὰ Φωτίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Τυρίων μητροπόλεως ἐκέλευσεν καὶ τὸ κατ' αὐτόν καὶ τοὺς ἄλλους ἐπισκόπους τοὺς λέγοντας βεβλάφθαι κεφάλαιον ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ συνόδῳ παρόντων ἡμῶν ἐξετασθῆναι, ἀναγινωσκέσθωσαν αἱ δεήσεις Φωτίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου. Ῥω

Καὶ ἐπιδοθέντων αὐτῶν Κωνσταντῖνος ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστορίου ἀνέγνω

7 Τοῖς γῆς καὶ θαλάσσης καὶ πάντων ἀνθρώπων ἔθνους καὶ γένους δεσπόταις Φλαβίοις
L IIII 542 Οὐαλεντινιανῷ καὶ Μαρκιανῷ τοῖς αἰωνίοις καὶ τροπαιούχοις αὐγούστοις δέησις καὶ ἱκεσία παρὰ Φωτίου ἐπισκόπου τῆς Τυρίων μητροπόλεως τῆς ὑμετέρας πρώτης Φοινίκης. Πάντες ὅσοι τῶν κατὰ γνώμην τυχεῖν ἐθέλουσιν, οὐκ ἄλλως δυνηθήσονται,
M VII 88 εἰ μὴ τοῖς ὑμετέροις ἴχνεσι προσπεσόντες ἐκεῖθεν τῶν ἐλπιζομένων καρπόν τινα ἀπονάσθαι ἐξισχύσουσιν, ὅταν μάλιστα τὸ δίκαιον προσῇ ταῖς αὐτῶν ἱκετηρίαις. κἀγὼ τοίνυν ἐπὶ τάσδε τὰς λιτὰς ἐλήλυθα πείσας ἐμαυτὸν ὡς οὐ διαμάρτοιμι τῆς τῶν προσδοκωμένων ἐλπίδος, συναγωνιζομένου μοι τοῦ δικαίου. τίς τοίνυν ἡ αἰτία τῶν ἐμῶν δεήσεων, βραχὺς ἀναδιδάξει λόγος. τῇ Τυρίων ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίαι ἐξ ἀρχαίων καὶ ἀμνημονεύτων [τῶν] χρόνων ἀπὸ τῶν ἁγίων κανόνων φανερὰ ἀφώρισται δίκαια ἔν τε τῇ διοικήσει τῇ ἐκκλησιαστικῇ καὶ ἐν ταῖς χειροτονίαις. τὰ τοιαῦτα δίκαια Εὐστάθιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Βηρυτίων πόλεως σπουδὴν κατὰ καιρὸν τινῶν ἐσχηκὼς παραφθεῖραι ἐπεχείρησεν θείας πορισάμενος ἀντιγραφὰς ἐπὶ τοῦ τῆς θείας λήξεως Θεοδοσίου, δι' ὧν ἐβουλήθη ἐκδικῶν ἑαυτῷ φανερῶν πόλεων χειροτονίας τινὰ τῶν δικαίων τῆς προειρημένης ἐκκλησίας εἰς ἑαυτὸν μεταθεῖναι. τοσαύτῃ δὲ ὁ μνημονευθεὶς ὁσιώτατος ἐπίσκοπος εἰς τὸ περιγράψαι τὰ ἐν τῇ ἐκκλησίαι δίκαια ἐνστάσει ἐχρήσατο, ὡς καὶ συνοδικὸν πρός με παρασκευάσαι ἐκπεμφθῆναι καθαίρεσιν ἀπειλοῦν, εἰ μή γε τῷι τοιούτωι ὑποσημαίνομαι χάρτῃ. ὥιτινι οὐκ ἐκ προθέσεως, δέει δὲ τῆς ἐν αὐτῷι ἐγκειμένης ἀπειλῆς ὑποσημηνάμενος τὴν ἐπενεχθεῖσάν μοι ἀνάγκην διὰ τῆς ὑπογραφῆς ἐσήμανα. ἔγραψα γὰρ ὡς κελευσθεὶς ὑπέγραψα εἰδὼς ὡς οὐδὲν τοῦτο προκρίνει μοι τῶν θεικῶν καὶ τῶν θείων νόμων τὰ μὴ ἐκ προθέσεως, ἐξ ἀνάγκης δὲ γινόμενα μηδεμίαν ἔχειν ἰσχὺν διοριζόντων. ἐπὶ δὲ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας εὖ ἴσασιν πείραι παρειληφότες πάντες ἄνθρωποι ὡς οὔτε ἄλογος προστασία κρατεῖ οὔτε τις μὴ ἀρχαιότητι ἐγνωσμένον ἐκδικεῖν ἑαυτῷ τι ἐθελήσας κατὰ καινοτομίαν δυνήσεται. δέομαι οὖν προκυλινδούμενος τῶν ὑμετέρων ἰχνῶν θεσπίσαι τὸ οὐράνιον ὑμῶν κράτος πάντα τὰ ἐξ ἀρχῆς ἐκ τῶν θείων κανόνων ἀφορισθέντα τῇ προειρημένηι ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίαι ἄπτωτα μένειν· εἴ τι δὲ ὑπεναντίον τῆς ἀρχαιότητος παρὰ τοῦ μνημονευθέντος ἢ παρ' ἑτέρου τινὸς αὐτῷι πράττοντος ἐπικεχείρηται, τοῦτο ἕωλον τυγχάνειν καὶ μηδεμίαν ἔχειν ἰσχύν, ἀλλ' ἀποδοθῆναι ἄτρωτα τὰ δίκαια τῆς ἐν Τύρωι ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, ἀργεῖν δὲ πάντα τὰ ἐκ συναρπαγῆς τῷι μνημονευθέντι πορισθέντα τοῦτο μὲν θεῖα γράμματα, τοῦτο δὲ καὶ ἀποφάσεις οἱωνδήποτε μεγίστων δικαστηρίων. καὶ εἴ τις δὲ

M, B [= abo]

1 τῆς om. Bᵇ καὶ om. Bᵒ 4 ἐπισκόπου om. M 5 βεβλάφθαι λέγοντασ B 10 θαλάττησ Bᵃᵇ φλαυουίοισ B 11 ουαλεντιανῶ Bᵇ 12 ικετηρία B, corr. Bᵒ in mg. πόλεωσ B 13 καταγνώμη M 14 ἡμετέροισ M 14/15 ἀπώνασθαι M 15 ἐξισχύουσιν Bᵒ ταῖσ — ικετηρίαισ προσῇ B 16/17 τῆς — μοι om. B 19 τῶν deleui 20 τῆι ' om. Bᵇ 22 τινα Bᵒ θείαισ M πορισάμενος scripsi ποιησάμενοσ MB 23 ἠβουλήθη Bᵒ 25 τὰ τῆσ ἐκκλησίας M 26 παρασκευάσει Bᵇ 27 ὑποσημαίνομαι scripsi ἐπισημαίνομαι MBᵒ ἐπισημήνωμαι Bᵃᵇ 29 γὰρ om. Bᵒ 31 ὁριζόντων Bᵒ εὐσεβείας om. Bᵒ 32 ἄνοι πάντεσ B 33 οὖν om. M 37 ἐπικεχείροται M

τούτων χάριν συναίνεσις παρά τινων ἁγιωτάτων ἐπισκόπων γεγένηται ἐπ' ἀνατροπῇ τῆς ἀρχαιότητος καὶ τῶν θείων κανόνων, μηδεμίαν ἔχειν ἰσχύν, μηδενός μοι προκρίματος γινομένου ἐκ τῆς παρ' ἐμοῦ γεγενημένης ἐν τῷι συνοδικῷι καθ' ὃν εἴρηκα τρόπον ὑποσημειώσεως, θείου ὑμῶν καὶ προσκυνουμένου τύπου πραγματικοῦ περὶ τούτου κατα- L IIII 543
πεμπομένου πρός τε τοὺς μεγαλοπρεπεστάτους καὶ ἐνδοξοτάτους ἐπάρχους τῶν ἱερῶν ὑμῶν πραιτωρίων καὶ πρὸς τὸν μεγαλοπρεπέστατον καὶ ἐνδοξότατον στρατοπεδάρχην τῆς Ἕω ἑκατέρων δυνάμεων ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρίκιον Ζήνωνα καὶ πρὸς τὸν μεγαλοπρεπέστατον καὶ ἐνδοξότατον μάγιστρον τῶν θείων ὑμῶν ὀφφικίων, εἰδέναι δὲ ταῦτα καὶ τὴν ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον τὴν ἐν τῇι Χαλκηδονέων χάριτι Χριστοῦ καὶ νεύματι ὑμετέρωι ἀθροισθεῖσαν, ὡς ἂν μηδὲν ὑπεναντίον τῶν παρὰ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας θεσπιζομένων προβῆναι δυνηθείη. [πέφυκε γὰρ τὰ τῶν ἱερῶν δίκαια μηδέποτε ἐλαττοῦσθαι ἀπὸ τῆς τῶν προεστώτων χαυνότητος] καὶ τούτου τυχὼν τὰς συνήθεις εὐχὰς ὑπὲρ τοῦ αἰωνίου ὑμῶν κράτους ποιήσομαι διὰ παντός.

8 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Τί πρὸς ταῦτα δικαιολογεῖται ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Βηρυτίων Εὐστάθιος;

9 Εὐστάθιος ἐπίσκοπος εἶπεν· Κελεύσατε αὐτὸν εἰπεῖν εἴτε κανονικῶς κινεῖ εἴτε κατὰ M VII 89
νόμους.

10 Φώτιος ἐπίσκοπος εἶπεν· Προσελθὼν τῶι εὐσεβεστάτωι βασιλεῖ ὥστε τυχεῖν τῶν δικαίων τὸν θρόνον τῆς Τυρίων καὶ ὅτι παλαιὸν ἔθος ἐζήτησεν ἀνατρέψαι Εὐστάθιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος, ἐρωτηθῶσιν οἱ κύριοι καὶ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι. ἐγὼ γὰρ τῶν κανόνων οὐκ ἐξίσταμαι οὔτε τύπους τῶν πατέρων ἀνατρέψαι βούλομαι, ἀλλ' ἐκεῖνα τὰ δίκαια μὴ ἀνατραπῆναι αἰτῶ.

11 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Τῶι θειοτάτωι δεσπότηι τῆς οἰκουμένης ἤρεσεν μὴ κατὰ θεῖα γράμματα ἢ πραγματικοὺς τύπους τὰ τῶν ὁσιωτάτων ἐπισκόπων προβαίνειν, ἀλλὰ κατὰ τοὺς κανόνας τοὺς παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων νομοθετηθέντας. πάσης τοίνυν ἀργούσης ἐκ θείων πραγματικῶν διατυπώσεως οἱ περὶ τούτου τοῦ κεφαλαίου κείμενοι κανόνες ἀναγινωσκέσθωσαν.

12 Καὶ πρὸ τῆς ἀναγνώσεως τῶν κανόνων Εὐστάθιος ἐπίσκοπος εἶπεν· Τῶν ποδῶν ὑμῶν, ἐπειδὴ διέβαλέν με ὡς κατὰ σπουδὴν ἀνύσαντα, παρακαλῶ πληροφορηθῆναι τὴν ἁγίαν ταύτην καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον ὅτι οὐδὲν ἐξ ἐμοῦ πέπρακται. οὔτε γὰρ οὕτω τολμηρὸς ἦμην, ὥστε κατὰ τῶν κανόνων τῶν πατέρων ἐλθεῖν.

13 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Λεγέτω ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος εἴ γε αὐτῇ ἀρέσκει κατὰ τοὺς κανόνας τῶν πατέρων ἐξετασθῆναι τὴν περὶ τούτου ζήτησιν ἢ κατὰ τὰ θεῖα πραγματικά, περὶ ὧν τὰ παραστάντα τῇι θείαι κορυφῇι ἤδη πᾶσι φανερὰ κατεστήσαμεν.

14 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Κατὰ τῶν κανόνων πραγματικὸν μηδὲν ἰσχύσηι. οἱ κανόνες τῶν πατέρων κρατείτωσαν.

15 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Νῦν καιρός ἐστι διδαχθῆναι ἡμᾶς παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου εἰ ἔξεστι κατὰ θεῖον πραγματικὸν ἀλλοτρίας ἐκκλησίας δίκαια ἑτέρους ἐπισκόπους παραιρεῖσθαι.

16 Ἡ ἁγία σύνοδος ἐβόησεν· Οὐκ ἔξεστι τοῦτο· παρὰ τοὺς κανόνας ἐστί.

M, B [= abo]

3 τῶι] τῇ M 4 πραγματευτικοῦ Bº τοῦτο Bº 7 ἑκατέρων — Ζήνωνα om. B 8 ὑμῶν om. Bº εἰδέναι δὲ ταῦτα om. B 9 τὴν²] τῇ Bº τῇι om. Bᵇ χαλκηδονίων Bº 11/12 πέφυκε — χαυνότητος om. M, uidetur nota marginalis esse quae in textum irrepsit 18 εὐλαβεστάτω MBᵇº 19 τῆς τῶν Bº 25 παρὰ] κατὰ Bº 26 πραγμάτων Bº 30 ταύτην om. Bᵇ οὐδὲ Bº 31 ἦμην B ἡμῖν M 36 τοὺσ κανόνασ M 38 ὑμᾶσ Bᵇº, corr. Bº 39 κατὰ τὸ Bº 41 εἶπεν Bᵇ

17 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Φανερᾶς γενομένης τῆς ἀποκρίσεως ἣν ἔδωκεν ἡ ἁγία σύνοδος, λεγέτω ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Φώτιος ποίας ἐκκλησίας ὑπ' αὐτὸν μητροπολίτην τυγχάνοντα ἐπίσκοπον ἀφείλατο ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Εὐστάθιος ἢ τί περὶ τῶν χειροτονιῶν τῶν ὑπ' αὐτοῦ γενομένων πέπρακται.

18 Φώτιος ἐπίσκοπος Τύρου εἶπεν· Ἔλαβεν Βύβλον Βότρυν Τρίπολιν Ὀρθωσιάδα
L IIII 546 Ἄρκας Ἀντάραδον καὶ παρακαλῶ κελεῦσαι τὴν ὑμετέραν φιλανθρωπίαν ταύτας τῷι θρόνωι Τύρου ἀποκατασταθῆναι καὶ περὶ τῶν γενομένων ἑτέρων μανθάνειν τὸ ὑμέτερον μέγεθος.

19 Εὐστάθιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· Σύνοδος εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων γέγονεν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ὅρος ἐδόθη, ὧιτινι καὶ Μάξιμος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας ὑπέγραψε.

20 Μάξιμος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας εἶπεν· Χάρτης μοι ἠνέχθη ἔχων ὑπογραφὴν τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀνατολίου καὶ τούτωι ἀκολουθήσας κἀγὼ ὑπέγραψα.

21 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Παρῆν οὖν ἡ σὴ εὐλάβεια τῆι συνόδωι τῆι ἐπὶ τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀνατολίου ταῦτα τυποῦσηι καὶ τοῖς πραττομένοις συνήινει;

22 Μάξιμος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας εἶπεν· Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἤμην· συνόδου γινομένης περὶ τούτου οὐ παρήμην, ἀλλ' ἠνέχθη μοι χάρτης καὶ ὑπέγραψα.

23 Εὐστάθιος ἐπίσκοπος εἶπεν· Διδάσκω τὴν ὑμετέραν ἐξουσίαν καὶ τὴν ἁγίαν σύνοδον
M VII 92 ὡς οὐ νῦν δικαιολογοῦμαι περὶ τοῦ πάντως λαβεῖν, ἀλλὰ περὶ τοῦ πεῖσαι ὅτι ἐσυκοφάντησέν με. ἐγὼ γὰρ οὔτε δεήσεις ἐπέδωκα τῶι εὐσεβεστάτωι βασιλεῖ ἵνα μητρόπολιν Βηρυτὸν ποιήσηι (ἔθος δὲ τοῖς βασιλεῦσι ποιεῖν τὰς μητροπόλεις), καὶ τὰς πόλεις δὲ οὐκ ἐγὼ διεῖλον, ἀλλ' ἁγία σύνοδος διεῖλεν. ὥσπερ καὶ νῦν ὀλίγων συνελθόντων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπέμφθη ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος τοῖς ἁπανταχοῦ μητροπολίταις καὶ ὑπεγράφη, οὕτως καὶ τότε τὰ δόξαντα τοῖς παροῦσιν ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις προσηνέχθη καὶ ὑπεγράφη.

24 Φώτιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Τύρου εἶπεν· Χειροτονία ἐγένετο παρ' ἐμοῦ τῶν τῆς ἐπαρχίας συνόντων μοι κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τὴν παλαιάν, καὶ ἐπέμφθη μοι ἐντεῦθεν πρῶτον μὲν ἀκοινωνησία ἀπόντι καὶ ἐποίησα ἀκοινώνητος ρκβ̄ ἡμέρας. καὶ δύο πάλιν ἐχειροτόνησα ἐπισκόπους, καὶ καθεῖλεν αὐτοὺς καὶ ἐποίησεν πρεσβυτέρους.

25 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Τίς ἐστιν ὁ πέμψας;

26 Φώτιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Τύρου εἶπεν· Οὐκ οἶδα· ἐντεῦθεν ἐπέμφθη.

27 Ἀνατόλιος ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· Ἀνακόλουθά τινα ἔπραξεν, καὶ ἀγανακτήσασα ἡ σύνοδος ἡ ἐνταῦθα κατὰ κανόνας κινηθεῖσα ἀκοινωνησίαν αὐτῶι ἔπεμψεν.

28 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Λεγέτω ἡ ἁγία σύνοδος εἰ ἐξῆν τῶι ἁγιωτάτωι ἀρχιεπισκόπωι Ἀνατολίωι ἀπόντι Φωτίωι τῶι εὐλαβεστάτωι ἐπισκόπωι καὶ ἀκοινωνησίαν καταπέμψαι καὶ προστάττειν ἀφαιρεθῆναι αὐτοῦ φανερὰς κατὰ τὴν ἐπαρχίαν ἐκκλησίας καὶ εἰ σύνοδον χρὴ καλεῖν τῶν ἐπιδημούντων τῆι βασιλίδι πόλει τὴν συνέλευσιν.

M, B [= abo]

2 ποίασ B ποιήσασ M 3 ἀφείλετο B 5 βίβλον Bbo 6 ἀντάραδων M 7 ἀποκαταστῆναι Bo γινομένων Bo 12 μου Bo 18 ὁ εὐλαβέστατος om. Bo 19 γενομένησ B 22 ἐπιδέδωκα B εὐλαβεστάτω Bb 24 ἀλλ' ἡ Bao 28 εὐλαβέστατος ἐπίσκοποσ om. Bo 30 ἀκοινωνήτουσ Bo ἑκατὸν εἰκοσιδύο [εἴκοσι καὶ δύο Bo] Bao 31 καὶ² om. M 34/35 ἀκόλουθά Bo 35 ἡ² om. B 39 καὶ¹ om. B

29 Τρύφων ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Χίου εἶπεν· Σύνοδος καλεῖται καὶ συνάγονται καὶ οἱ καταπονούμενοι τῶν δικαίων ἀπολαύουσι.

30 Ἀττικὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ζήλων εἶπεν· Ἀλλ' ἀπόντα οὐδεὶς κατακρίνει.

31 Πάντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Ἀπόντα οὐδεὶς κατακρίνει.

32 Ἀνατόλιος ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· Συνήθεια ἄνωθεν κεκράτηκεν τοὺς ἐνδημοῦντας τῇ μεγαλωνύμῳ πόλει ἁγιωτάτους ἐπισκόπους ἡνίκα καιρὸς καλέσοι, περὶ ἀνακυπτόντων τινῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων συνεῖναι καὶ διατυποῦν ἕκαστα καὶ ἀποκρίσεως ἀξιοῦν τοὺς δεομένους. οὐδὲν τοίνυν καινοτομίας παρ' ἐμοῦ ἐχόμενον γεγένηται οὐδὲ συνεδρεύσαντες κατὰ τὸ σύνηθες οἱ ἐνδημοῦντες ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι καινὸν τύπον ἐξήνεγκαν. καὶ δείκνυσι τὴν παρουσίαν τῶν ἐπισκόπων ἡ γενομένη πρᾶξις. L. IIII 547

33 Εὐνόμιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας εἶπεν· Ἡ μεγαλοπρέπεια ὑμῶν ἠρώτησεν ἡμᾶς εἰ ἔξεστι τὸν ἀπόντα καταδικάζεσθαι· πρὸς τοῦτο δίδωμι τὴν ἀπόκρισιν. Ῥωμαικὴ φωνὴ ἐν ταῖς θείαις ἔγκειται γραφαῖς οὕτως περιέχουσα [τῇ βίβλῳ τῶν Πράξεων]· οὐκ ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαί τινα πρὶν ἂν ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγόρους τύπον τε ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. Act. 25, 16

34 Φώτιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Τύρου εἶπεν· Οὐδὲν ἕτερον ἀξιῶ καὶ δέομαι τῆς ὑμετέρας δικαιοκρισίας ἢ τοὺς κανόνας στῆσαι καὶ τοὺς παρ' ἐμοῦ μὲν χειροτονηθέντας ἐνθέσμως, ἐκβληθέντας δὲ καὶ γενομένους πρεσβυτέρους ἀποκαταστῆναι καὶ λαβεῖν με τὰς ἐκκλησίας.

35 Ἡ ἁγία σύνοδος ἐβόησεν· Αὕτη δικαία αἴτησις. οἱ κανόνες κρατείτωσαν. δικαία ἡ αἴτησις Φωτίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου.

36 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἀναγινωσκέσθωσαν οἱ κανόνες. Ἀττικὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νικοπόλεως Ἠπείρου ἀνέγνω

37 Τῶν τιῆ ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων κανὼν δ̄. Ἐπίσκοπον προσήκει μάλιστα μὲν ὑπὸ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίαι καθίστασθαι· εἰ δὲ δυσχερὲς εἴη τὸ τοιοῦτο ἢ διὰ κατεπείγουσαν ἀνάγκην ἢ διὰ μῆκος ὁδοῦ, ἐκ παντὸς τρεῖς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναγομένους συμψήφων γινομένων καὶ τῶν ἀπόντων καὶ συντιθεμένων διὰ γραμμάτων τότε τὴν χειροτονίαν ποιεῖσθαι. τὸ δὲ κῦρος τῶν γινομένων δίδοσθαι καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν τῷ μητροπολίτῃ. M VII 93

38 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Παρῆσαν τότε οἱ τῆς ἐπαρχίας ἐπίσκοποι, ὅτε ἐχειροτόνει ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Εὐστάθιος;

39 Εὐστάθιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Βηρυτοῦ εἶπεν· Ἀφ' οὗ μητροπολίτης ἐγενόμην, παρῆσαν σὺν ἐμοὶ οἱ δόξαντές μοι· νῦν δὲ ἔξεστι τῷ εὐσεβεστάτῳ βασιλεῖ κελεῦσαι ὃ βούλεται.

40 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἡ ἁγία σύνοδος τὸ παριστάμενον αὐτῇ διδασκέτω πότερον ἀρέσκει κατὰ τὸν κανόνα τῶν τιῆ ἁγίων πατέρων ἕνα μητροπολίτην ἐπίσκοπον εἶναι τὸν ἐν ταῖς χειροτονίαις τῶν κατὰ πόλιν ἑκάστην τῆς ἐπαρχίας εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων τὸ κῦρος ἔχοντα ἢ δύο, ὥστε καὶ ἐξεῖναι αὐτοῖς κεχωρισμένως ἐν ταῖς πόλεσι τὰς χειροτονίας ποιεῖσθαι.

M, B [= abo]

3 ζήλων ἐπίσκοποσ B° 4 πάντεσ om. B° 5 ἐπίσκοποσ B κωνσταντινουπόλει B° 7 καλέσει Bᵇ καλέση B° 10 καινὸν editores Romani in mg. κοινὸν MB 14 ῥωμαικῆ φωνῆ MB 14/15 τῇ — Πράξεων deleui 16 ἔχειν B° 17 Τύρου om. B° 18 μὲν om. B° 22 τοῦ — ἐπισκόπου φωτίου B° 25 συνελθόντων om. B° 26 ὑπὸ — τῇ B ἀπὸ τῶν τῇ M τῶν om. B° 27 τοιοῦτον B° διὰ τὴν M 29 εἰσ M 34 εὐλαβεστάτω M 36 καὶ ἐνδοξότατοι om. B° ἄρχοντεσ B ἐπίσκοποι M τὸ om. B° 37 ἁγίων τιῆ Bᵇ 38 τὸν B τῶν M 38/39 ἑκάστην τῆσ M ἑκάστησ B 39 καὶ om. Bᵃ 40 κεχωρισμένοσ Bᵇ

41 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἕνα κατὰ τοὺς κανόνας τῶν ἁγίων πατέρων ἀξιοῦμεν
L IIII 550 εἶναι μητροπολίτην. δεόμεθα τοὺς κανόνας τῶν ἁγίων πατέρων κρατεῖν.

42 Ἀττικὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νικοπόλεως Ἠπείρου εἶπεν· Ὁ τῶν τιη ἁγίων πατέρων κανὼν ἕνα βούλεται μητροπολίτην καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν εἶναι ἐπίσκοπον καὶ ἱκετεύομεν καὶ νῦν τὴν δύναμιν τῶν κανόνων εἰς πάντα καὶ πάσας τὰς ἐπαρχίας ἰσχύειν ἀργούντων πάντων τῶν ἐκ περιδρομῆς καὶ πραγματικῶν γινομένων καὶ ἀνατρεψάντων τὰ πνευματικῶς καὶ κατὰ θεὸν θεσπισθέντα παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων.

43 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Καὶ κατὰ τοὺς κανόνας τῶν τιῆ ἁγίων πατέρων καὶ κατὰ τὴν ψῆφον καὶ δικαίωσιν πάσης τῆς ἁγίας συνόδου Φώτιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Τυρίων μητροπόλεως τὴν πᾶσαν ἐξουσίαν τοῦ χειροτονεῖν ἐν ὅλαις ταῖς πόλεσιν τῆς πρώτης Φοινίκης ἐπαρχίας ἔξει, Εὐστάθιος δὲ ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος ἀπὸ τοῦ θείου πραγματικοῦ τύπου μηδὲν πλέον ἑαυτῷ ἐκδικείτω τῶν λοιπῶν ἐπισκόπων τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας. καὶ εἰ συναινεῖ τούτοις ἡ ἁγία σύνοδος, διδασκέτω.

44 Ἡ ἁγία σύνοδος ἐβόησεν· Αὕτη δικαία κρίσις. αὕτη θεοῦ κρίσις. αὕτη δικαία ψῆφος. πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων. πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστας. πολλὰ τὰ ἔτη τῶν ἀρχόντων.

45 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Περὶ τῶν ἐπισκόπων τῶν χειροτονηθέντων μὲν παρὰ Φωτίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου, ἀποκινηθέντων δὲ παρὰ Εὐσταθίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου καὶ μετὰ τὴν ἐπισκοπὴν πρεσβυτέρων εἶναι κελευσθέντων τί παρίσταται τῇι ἁγίαι συνόδωι;

46 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἐπισκόπους αὐτοὺς εἶναι ἀξιοῦμεν. δίκαιον αὐτούς ἐστιν ἀπολαβεῖν τὴν ἐπισκοπὴν καὶ τὰς πόλεις ὡς χειροτονηθέντας παρὰ τοῦ μητροπολίτου. ἡ χειροτονία τοῦ πατρὸς Φωτίου κρατείτω.

47 Σεβαστιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Βεροίας Θράικης εἶπεν· Τοῦτο πάντες
M VII 96 παρακαλοῦμεν ἀποδοθῆναι αὐτοῖς καὶ τὴν ἐπιτιμίαν καὶ τὴν ἐπισκοπὴν καὶ τὸν θρόνον αὐτῶν καὶ τὴν τιμὴν ὡς χειροτονηθεῖσι παρὰ τοῦ μητροπολίτου.

48 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Τὰ περὶ τούτων τελείως ψηφίζεσθαι καὶ τυποῦν τῆς ἁγίας ἐστὶ συνόδου. Ῥω

Ἥστινος διαλαλιᾶς ἑρμηνευθείσης Ἑλληνιστὶ διὰ Βερονικιανοῦ τοῦ καθωσιωμένου σηκρηταρίου τοῦ θείου κωνσιστορίου

49 Πασκασῖνος καὶ Λουκίνσιος οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι καὶ Βονιφάτιος πρεσβύτερος τοποτηρηταὶ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας Ῥώμης εἶπον· Ἐπίσκοπον εἰς πρεσβυτέρου βαθμὸν φέρειν ἱεροσυλία ἐστίν. εἰ δὲ αἰτία τις δικαία ἐκείνους ἀπὸ τῆς πράξεως τῆς ἐπισκοπῆς ἀποκινεῖ, οὐδὲ πρεσβυτέρου τόπον κατέχειν ὀφείλουσιν· εἰ δὲ ἐκτός τινος ἐγκλήματος ἀπεκινήθησαν τοῦ ἀξιώματος, πρὸς τὴν ἐπισκοπικὴν ἀξίαν ἐπαναστρέψουσιν.

18—21. 31—p. 109, 6 adferuntur in sylloga XIIII titulorum post canones Chalcedonenses ita inscripta: τῆς αὐτῆς ἁγίας συνόδου ἐκ τῆς [om. h] πράξεως τῆς περὶ Φωτίου ἐπισκόπου Τύρου καὶ Εὐσταθίου ἐπισκόπου Βηρυτοῦ [βηρυττοῦ y]

M, B [= abo], K [= abcdefhlpqrtuyz] et P [18—21. 31—p. 109, 6]

6 καὶ 1 om. B 12 πρακτικοῦ B^o 14 διδασκέσθω B^o 16 αὐγούστησ B 19 μὲν om. B^b 20 τοῦ εὐλαβεστάτου om. l ἐπισκόπου — τὴν om. a 20/21 κελευσθέντων εἶναι πρεσβυτέρων e 21 ἡ ἁγία σύνοδοσ l 25 βερροίασ B 28 μεγαλοπρεπίστατοι καὶ om. B^o τούτου B 29 ῥωμαῖον B^{ao} ἐστὶ M^{corr} om. MB 30/31 praecedebat interlocutio Latina legatorum, sequebatur interpretatio Graeca 32 λουκίνσιοσ BKP λουκήνσιοσ M ut solet 33 ἀποστολικῆσ καθέδρασ MB ἐκκλησίασ KP Ῥώμης om. y πρεσβυτερίου lty 34 βαθμὸν [βαθμῶν M βαθμοῦ y] φέρειν MKP κατάγειν βαθμὸν B δὲ καὶ B ἐκ pqr 35 ἀποκινεῖν t ὀφείλουσιν ἔχειν dP δὲ καὶ B 36 τῆσ ἐπισκοπῆσ M^{corr} lpqrty P ἐπαναστρέψωσιν M

50 Ἀνατόλιος ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· Οὗτοι οἱ λεγόμενοι ἀπὸ τῆς ἐπισκοπικῆς ἀξίας εἰς τὴν τοῦ πρεσβυτέρου τάξιν κατεληλυθέναι εἰ μὲν ἀπὸ εὐλόγων τινῶν αἰτιῶν καταδικάζονται, εἰκότως οὐδὲ τῆς τοῦ πρεσβυτέρου ἐντὸς ἄξιοι τυγχάνουσιν εἶναι τιμῆς· εἰ δὲ δίχα τινὸς αἰτίας εὐλόγου εἰς τὸν ἥττονα κατεβιβάσθησαν βαθμόν, δίκαιοι τυγχάνουσιν, εἴ γε ἀνεύθυνοι φανεῖεν, τὴν τῆς ἐπισκοπῆς ἀναλαβεῖν ἀξίαν τε καὶ ἱερωσύνην.

51 Μάξιμος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας εἶπεν· Κἀγὼ τὰ αὐτὰ τοῖς θεοφιλεστάτοις καὶ ὁσιωτάτοις ἀρχιεπισκόποις συντίθεμαι περὶ τῶν ἀπὸ ἐπισκόπων εἰς L IIII πρεσβυτέρους μετατιθεμένων.

52 Ἰουβενάλιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Κἀγὼ τὰ αὐτὰ λέγω περὶ τῶν τοιούτων.

53 Θαλάσσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπεν· Συντίθεμαι τοῖς ἐγγράφως τυπωθεῖσιν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τε Ῥωμαίων καὶ τοῦ τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως Ἀνατολίου.

54 Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας Γαλατίας εἶπεν· Ἀκολουθῶ τῇι ψήφωι τῶν ἁγίων πατέρων τῶν προδηλωθέντων τῇι τε τῆς δικαίας γνώμης αὐτῶν ἀποφάσει.

55 Ἰουλιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Κώων πόλεως τοποτηρῶν καὶ αὐτὸς τῶι ἀποστολικῶι θρόνωι τῆς Ῥωμαίων εἶπεν· Ἀνακόλουθόν ἐστι καὶ ἀσεβὲς χειροτονηθέντας κανονικῶς ἐπισκόπους καὶ προθύμως τὴν χειροτονίαν δεξαμένους πάλιν τῆς τοῦ πρεσβυτέρου παρὰ πᾶσαν τὴν τῶν κανόνων τάξιν ἀπολαύειν ἀξίας. εἰ δέ, οἷα εἰκός, κατηγοροῦνται ὡς ἁλόντες ἐπί τισιν ἐγκλήμασιν, δοκιμάσει ἡ ἁγία σύνοδος τὴν ἀκρίβειαν τοῦ πράγματος καὶ τῆς ἀληθείας φωτισθείσης ἐντὸς γενήσονται τῆς ἐπισκοπικῆς τιμῆς. οὐ γὰρ οἷόν τε τὸν ἐλάττονα βαθμὸν μείζονος ἀξίας καθεστάναι διάδοχον.

56 Εὐνόμιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας εἶπεν· Ὁ μὴ ὢν ἄξιος ἐπίσκοπος εἶναι οὐδὲ πρεσβύτερος εἶναι δύναται ἄξιος.

57 Πάντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Δικαία ἡ κρίσις τῶν πατέρων. Πάντες τὰ αὐτὰ λέγομεν. οἱ πατέρες δικαίως ἐψήφισαν. ἡ ψῆφος τῶν ἀρχιεπισκόπων κρατείτω.

58 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Τὰ ἀρέσαντα τῇι ἁγίαι συνόδωι εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον βέβαια φυλαττέσθω.

59 Κεκρόπιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σεβαστοπόλεως εἶπεν· Ὑπὲρ τοῦ μηδὲ τὴν ὑμετέραν ἐξουσίαν αἰτίασιν παρ' ἑκάστου προσώπου δέχεσθαι καὶ κάμνειν μήτε ἡμᾶς συντρίβεσθαι δεόμεθα ὥστε ἀργῆσαι ἀναντιρρήτως τὰ ἐπὶ βλάβηι τῶν κανόνων πραγματικὰ πραχθέντα τισὶν ἐν πάσηι ἐπαρχίαι, κρατῆσαι δὲ τοὺς κανόνας διὰ πάντων M VII 97 (οὕτω γὰρ καὶ ἡ πίστις φυλάττεται καὶ ἑκάστη ἐκκλησία ἕξει τὸ ἀσφαλές) καὶ μὴ ἐξεῖναι παρὰ κανόνας χειροτονεῖν τινας.

60 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Εἰ πᾶσα ἡ ἁγιωτάτη σύνοδος συναινεῖ τῇι αἰτήσει Κεκροπίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου, διδασκέτω.

M, B [= abo], K [= abcdefhlpqrtuyz] et P [27—31]

1 εὐσεβέστατοσ cz ἐπίσκοποσ l 2 ἐπισκοπῆσ lpqt P πρεσβυτερίου y 3 αἰτιῶν τινῶν t αἰτιῶν ehlP τινῶν d τοῦ om. cdehP πρεσβυτερίου pqty 4 τιμῆσ ἐντὸσ — εἶναι t τιμῆσ εἶναι lry 5 εἶεν dP 6 ἀναλαβεῖν MBy ἐπαναλαβεῖν abcdeflpquz P ἀναλαβεῖν κρίναντεσ lrt 7 ἱεροσολύμων MBh 7/8 ὁσιωτάτοισ καὶ θεοφιλεστάτοισ Bo 8 καὶ εἰσ Bb 9 μεταθεμένων Bbo 10 ἁγίων — τῶν Bb om. MBao 19 τῆσ Ῥωμαίων om. Bb 21 ἀπολαβεῖν ἀξίωσ M 22 δοκιμάση M 24 οἷα ὄντεσ M 26 δύναται εἶναι Bo 27 ἅπαντεσ u εὐλαβέστατοι om. ty ἐπίσκοποι καὶ οἱ ἄρχοντεσ u 27/28 Δικαία — ἐψήφισαν om. l 28 ἐψηφίσαντο K [praeter l], P κρίσισ dP 28/29 πρῶν lrt 30 μεγαλοπρεπέστατοι καὶ om. Bo ἀρεστὰ epq 31 βέβαια om. pq αἰωνίω Bo φυλάττεσθαι z 39 συναινέσει Bo διδασκέσθω Bo

61 Ἡ ἁγία σύνοδος ἐβόησεν· Πάντες τὰ αὐτὰ λέγομεν. ὅλα τὰ πραγματικὰ ἀργήσει. οἱ κανόνες κρατείτωσαν καὶ τοῦτο παρ' ὑμῶν γένηται.

62 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Κατὰ τὴν ψῆφον τῆς ἁγίας συνόδου καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις πάσαις ἐπαρχίαις τὰ τῶν κανόνων κρατείτω.

63 Ἡ ἁγία σύνοδος ἐβόησεν· Πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως. πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστας. πολλὰ τὰ ἔτη τῶν ἀρχόντων. αὕτη δικαία κρίσις. οἱ δίκαιοι δικαίως ἔκριναν.

64 Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Τὰ διαλαληθέντα ἔργωι παραδοθήσεται. Ῥω ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω.

20 Προσφωνητικὸς παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὸν εὐσεβέστατον καὶ φιλόχριστον
L IIII 819 βασιλέα Μαρκιανόν, ὅτι οὐ καινοτομῶν τι κατὰ τῆς ἐν Νικαίαι πίστεως νῦν ὁ ἁγιώτατος
M VII 456 ἀρχιεπίσκοπος Λέων ἐποιήσατο τὴν ἐπιστολὴν τὴν πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις ἐπίσκοπον τῆς βασιλίδος Κωνσταντινουπόλεως Φλαβιανόν, ἀλλὰ τοῖς ἁγίοις πατράσιν ἀκολουθῶν τοῖς καὶ μετὰ τὴν μεγάλην σύνοδον τὴν ἐν Νικαίαι τὰς κατὰ καιρὸν ἀναφυείσας αἱρέσεις ὁμοιοτρόπως ἐλέγξασιν

Ἦν ἄρα καὶ τοῦτο τῆς ὑμετέρας βασιλείας ἐπάξιον τῆς τῶν ὑπηκόων ἐκ τῶν τῶι θεῶι προσηκόντων ἐπιμελείας κατάρχεσθαι καὶ πρῶτον ἐξ εὐσεβείας κατὰ τοῦ διαβόλου συγκροτῆσαι στρατόπεδον, ὅθεν ἄτρωτον ὑμῖν ἐκ πλάνης ὁ θεὸς ἐπενόησε πρόμαχον καὶ τὸν τῆς Ῥωμαίων πρὸς νίκην ηὐτρέπισε πρόεδρον, τοῖς τῆς ἀληθείας αὐτὸν παντα-
χόθεν περισφίγξας διδάγμασιν, ἵνα ὡς ὁ θερμὸς τῶι πόθωι Πέτρος μαχόμενος ἅπαν πρὸς θεὸν ἐφελκύσηται νόημα. ἀλλὰ μή τις τῆς πίστεως αὐτοῦ τὴν ὁμόνοιαν παραιτού-
M VII 457 μενος καὶ τῆς οἰκείας ἀπάτης τὸν ἔλεγχον ἐπικαλύπτειν πειρώμενος ὡς ξένην τινὰ καὶ τοῖς κανόσιν οὐ νενομισμένην τῆς ἐπιστολῆς διαβάλῃ τὴν σύνταξιν, ὡς οὐκ ἐξὸν εἶναι λέγων ἔκθεσίν τινα πίστεως παρὰ τὴν ἐν Νικαίαι τῶν πατέρων γενέσθαι. μίαν μὲν γὰρ ὡς ἐν κεφαλαίωι τὴν τῶν τιη διδασκαλίαν ὁ τῆς ἐκκλησίας εἶναι παρακελεύεται νόμος, ἣν ὡς κοινὸν ἐξ ἁγίων σύνθημα τοῖς μυουμένοις πρὸς τὴν τῆς υἱοθεσίας παρεγγυῶμεν ἀσφάλειαν· πρὸς δὲ τοὺς ἀντεροῦντας ποικίλαι τῶν ἀγώνων ἡμῖν ἀφορμαὶ παραδέδονται τοῖς ὑπ' αὐτῶν ψευδῶς ἐπαγομένοις παρὰ τῶν εὐσεβούντων προσαρμοζόμεναι. τοῖς μὲν γὰρ οἰκείοις ἀρκεῖ πρὸς ὠφέλειαν ἡ τῆς πίστεως ἀπερίεργος κατανόησις εἰς συγκατά-
θεσιν τῶν τῆς εὐσεβείας δογμάτων τοὺς εὐγνωμονοῦντας προσάγουσα, τοῖς δὲ τὴν ὀρθὴν διαστρέφειν πειρωμένοις διδασκαλίαν δεῖ πρὸς ἕκαστον ὧν αὐτοὶ κακῶς γεννῶσι,
L IIII 822 προσαπαντᾶν καὶ ταῖς αὐτῶν μηχαναῖς ἀντιτάττειν τὰ πρόσφορα. εἰ μὲν οὖν ἅπαντες τῶι τῆς πίστεως ἠρκοῦντο συνθήματι καὶ τῆς εὐσεβείας οὐκ ἐκαινοτόμουν τὴν τρίβον, ἔδει τοὺς τῆς ἐκκλησίας μηδὲν τῶι συμβόλωι προσεπινοεῖν εἰς ἀπόδειξιν· ἐπειδὴ δὲ πολλοὶ τῆς εὐθείας πρὸς τὰς τῆς πλάνης ἐξόδους ἐκτρέπονται καινήν τινα πορείαν ἑαυτοῖς ἐπι-
νοοῦντες τῶι ψεύδει, ἀνάγκη καὶ ἡμᾶς τοῖς τῆς ἀληθείας αὐτοὺς ἐπιστρέφειν εὑρέμασιν καὶ ταῖς αὐτῶν ἐπινοίαις ἀντιτάττειν τὸν ἔλεγχον, οὐχ ὡς τι λεῖπον τῆι πίστει καινουργοῦντας ἀεὶ πρὸς εὐσέβειαν, ἀλλ' ὡς τοῖς παρ' ἐκείνων καινοτομουμένοις ἐπινοοῦντας

M, B [= abo], WΦ [inde a 10]

3 μεγαλοπρεπέστατοι καὶ om. Bᵒ 6 αὐγούστης B 8 λαληθέντα Bᵒ 9 Ῥω — ἀνέγνω om. Bᵒ 10 ἁγίασ τετάρτης W εὐσεβέστατον καὶ om. W εὐλαβέστατον MBᵇ, corr. M 11 καὶ κατὰ BW πίστεως om. Bᵒ 15 ἐλέγξασαν W 18 ἡμῖν Φ praeter unum codicem ὁ θεὸς om. W ἐπενόησε BWΦ ἐποίησεν M 19 εὐτρέπισε B 20 πέτρω Bᵇ 22 τὸν ἔλεγχον MBW Φʳ *abrupta* Φᵃᶜ 24 ἔκθεσιν — γενέσθαι BW τινὰ παρὰ τὴν — γενέσθαι πίστεως ἔκθεσιν M 25 ἐν om. Bᵇ τῆσ M τριακοσίων δεκαοκτὼ B 26 *nobis praecipit* Φʳ 27 ἀγώνων Φ ἁγίων MBW ἡμῶν Bᵒ παραδίδονται Bᵒ 28 προσαρμοζόμενον Bᵇ 31 κακῶς om. BW 33 ἠρκούντων Bᵇ 33/34 οὐκ — ἐκκλησίας om. Bᵒ 35 ὁδοὺσ BW ἐντρέπονται Bᵒ κενήν W 36 καὶ om. Φ

τὰ πρόσφορα. καὶ ἵνα τῶι ὑμετέρωι κράτει γένηται κατάδηλον τὸ λεγόμενον, αὐτῶν τῶν τῆς πίστεως ῥημάτων ἀρξώμεθα, τὰς τῶν πατέρων, ὡς ἕκαστος ἔχει περὶ αὐτῶν, παρατιθέντες ἐννοίας.

Εἶπεν ἡ πίστις· πιστεύω εἰς ἕνα κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, ὁμοούσιον τῶι πατρί. τοῦτο τέλειον τοῖς εὐγνωμονεῖν πειρωμένοις πρὸς ὁμολογίαν τὸ ῥῆμα, μίαν τοῦ υἱοῦ πρὸς πατέρα τῆς θεότητος ὑποφαῖνον τὴν φύσιν, ὥστε μὴ ἄλλης μὲν οὐσίας τὸν υἱόν, ἑτέρας δὲ τὸν πατέρα προσεπινοεῖν τῶι φρονήματι καὶ ταῖς Ἀρείου κατὰ τῆς εὐσεβείας κακοτεχνίαις συμφέρεσθαι. ἀλλ' ἐπειδὴ Φωτεινὸς καὶ Μάρκελλος ἑτέραν κατὰ τοῦ υἱοῦ βλασφημίαν ἐκαινοτόμησαν, οὐκ εἶναι τοῦτον παντελῶς ταῖς συκοφαντίαις ἀρνούμενοι, ἀλλὰ τὸν αὐτὸν πατέρα καὶ υἱὸν καὶ πνεῦμα καλεῖσθαι διαβεβαιούμενοι καὶ μέχρι μόνον φωνῆς τῶν κλήσεων τὸ διάφορον ὁριζόμενοι, τὸ τῶν τριῶν M VII 460
ὑποστάσεων οἱ πατέρες ἀντεισήγαγον δίδαγμα, οὐκ ἔξωθεν τῆς γραφῆς αὐτοῖς ἀναπλάσσοντες τὸ ἐφεύρεμα οὐδὲ τῆς πίστεως ὡς ἀτελῆ παραδραμόντες τὴν ἔννοιαν, ἀλλ' αὐτὴν ταῖς θεοπνεύστοις σαφηνίζοντες ῥήσεσι καὶ τῶι τοῦ ὁμοουσίου καλῶς ἐπαγωνιζόμενοι πράγματι καὶ δεικνύντες ὡς μίαν ἐπὶ δύο προσώπων ἡμῖν οὐσίαν ἡ πίστις ἐξέθετο, οὐκ αὐτὴν τοῦ υἱοῦ τὴν ὕπαρξιν παρεγράψατο.

Πάλιν ἔφη καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἀρκοῦσαν τοῖς εὐσεβέσι τῆς τοῦ πνεύματος θεολογίας παραδοῦσα τὴν ἔννοιαν. ἡ γὰρ ὁμοίως τῶι πατρὶ καὶ υἱῶι τῶι πνεύματι τῶι ἁγίωι πιστεύειν διαγορεύσασα δῆλον ὅτι ὡς εἰς θεὸν ἔχειν τὰς ἐλπίδας ἐπέταξεν, μίαν ἐν τριάδι φύσιν τοῖς παραδεχομένοις γνωρίζουσα. ἀλλ' ἐπειδήπερ ἁπλῆν ἡ πίστις τηνικαῦτα τοῦ πνεύματος τὴν διδασκαλίαν ἐξέθετο, οὐδενὸς οὕπω περὶ αὐτοῦ προσερίζοντος, οἱ τῆς Ἀρείου σπορᾶς, ἐν ἑαυτοῖς τὴν λύμην φυλάξαντες, τοῖς περὶ τοῦ υἱοῦ στενωθέντες ἐλέγχοις ἐπὶ τὸ πνεῦμα τὴν βλασφημίαν μετήνεγκαν ἀναπόδεικτον αὐτοῖς εἶναι τὴν συκοφαντίαν οἰόμενοι καὶ τὴν τοῦ κτίσματος εὐτέλειαν αὐτῶι τολμηρῶς ἐπεφήμισαν. ὅθεν οἱ μετὰ ταῦτα τῆς ἀληθείας ὑπερασπίζοντες τὴν αὐτῶν λύμην ταῖς ἀντιμηχαναῖς ἀπεσείσαντο, κύριον αὐτὸ καὶ θεὸν καὶ ἐκ πατρὸς ἔχον τὴν ἐκπόρευσιν κατὰ τὴν τῆς πίστεως διάνοιαν ἀποφαίνοντες.

Οὕτω μὲν οὖν οἱ κατὰ τῆς θεότητος τολμηταὶ εὐσεβείας προσωπείωι κατὰ τῆς L IIII 823
πίστεως τὴν πίστιν ὀρύττοντες τοῖς τῆς τριάδος συνηγόροις ἑάλωσαν· ἐπειδὴ δὲ καὶ τὰ καλῶς τῆι πίστει περὶ τῆς οἰκονομίας τεθέντα ταῖς αὐτῶν ἑτεροσκευωρίαις ἀνατρέπειν προέθεντο, πάλιν ἡ χάρις καὶ πρὸς τὴν τούτων ἔφοδον ἡμῖν ἀνέδειξε στρατηγοὺς δεικνύντας ὡς ἐντελῆ τε καὶ θεῖα καὶ τῆς τοῦ θεοῦ λόγου φιλανθρωπίας ἐπάξια τὰ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ συμβόλου τυγχάνει νοήματα. ἔφη γάρ· κατελθόντα καὶ σαρκωθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα, τῶι μὲν κατελθόντα τὴν ἑκούσιον τῆς ἐξουσίας ὑπογράφοντα συγκατάβασιν, τῶι δὲ σαρκωθέντα τὴν ἀληθῆ τῆς ἡμετέρας σαρκὸς ἀνάληψιν ὑποφαίνοντα καὶ τῆς ἐκ παρθένου καθ' ἕνωσιν γεννήσεως τὴν ἀπόδειξιν ἐνδεικνύμενα, τῶι δὲ ἐνανθρωπήσαντα τὴν ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος ἐν αὐτῶι τῆς ἡμετέρας φύσεως συμπλήρωσιν παρεχόμενα. ἀλλ' οὐκ οἶδ' ὅπως πολυσχιδῆ τοῖς ἀνθρώποις ἐντεῦθεν ὁ πονηρὸς τὴν ἀπώλειαν ἐπενόησεν, τῆς εἰς ἡμᾶς ὡς ἐχθρὸς τοῦ θεοῦ προνοίας τὸ κεφάλαιον ἀφαρπάζειν βουλόμενος, καὶ τοὺς μὲν ἔπεισε τὴν ἐκ παρθένου κατὰ τὸ ληφθὲν M VII 461

M, B [= abo], WΦ

2 ἀρξόμεθα MB^{o} 4 ἡμῶν om. W 5 καὶ τοῖσ B^{o} 6 τὸ om. B^{o} τὸν πρα B^{o} ἀποφαῖνον B^{o} ὑποφαίνων W 11 μόνησ W 12 δίδαγμα MW δόγμα B 12/13 ἀναπλάσσον B^{o} 13/14 ἀλλὰ τὴν B^{o} 14 τῶι] τὸ M 15 ὡς] καὶ B^{b} 18 ἡ] εἰ B^{o}Φ καὶ [καὶ τῶ B^{o}] υἱῶ καὶ B^{o} W 20 ἁπλῆ B^{o} 21 οὐδὲν B^{b} 23 στεφανωθέντεσ W 25 ἐπευφήμησαν B^{o} 26 καὶ^{1} om. BW ἔχων B^{b} 27 ὑποφαίνοντεσ W 31 προέθετο B^{o} 32 τε om. B^{o} θεοῦ om. W 33 τυγχάνειν B^{o} 36 τῆς] τὴν B^{b} 37 ἐκ om. B^{b} ὑμετέρασ B^{o} φύσεως om. B^{o} 38 ἐκπλήρωσιν B^{o} πολυσχεδῆ B^{bo}

ἀπαρνεῖσθαι γέννησιν, ὡς ἐν τιμῇ δῆθεν καὶ φειδοῖ τῆς τοῦ σωτῆρος ἀξίας τὴν θεοτόκος τοῦ γένους ὑποκλέπτων φωνήν, τοὺς δὲ κατ' αὐτῆς ἀνέδην τῆς τοῦ μονογενοῦς θεότητος ὥπλισε πρὸς ἀσέβειαν, τρεπτὴν καὶ παθητὴν αὐτὴν ὑποπείσας ἀνακηρῦξαι τοῖς ῥήμασι, μεριστὴς κακῶν ὑπηρέταις ἀξίοις διανέμων τὰ βλάσφημα, ὥστε τοὺς μὲν τῆς ληφθείσης μορφῆς ἀνελεῖν τὰ γνωρίσματα, τοὺς δὲ μέχρι σαρκὸς μόνης ὁμολογῆσαι τὴν ἕνωσιν καὶ τοὺς μὲν τῆς ψυχῆς τὴν ἰατρείαν ἀρνήσασθαι, τοὺς δὲ ταύτην δίχα νοῦ παρεῖναι λέγειν τῶι σώματι καὶ τοὺς μὲν τὸ τῆς ἑνώσεως διασπάσαι μυστήριον καὶ ψιλὸν ὡς ἐπὶ προφήτου τινὸς εἰπεῖν τὸ φαινόμενον, τοὺς δὲ τὸ τῶν φύσεων παραιτεῖσθαι διάφορον καὶ μηδὲν τῆς τοῦ σωτῆρος θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος καταλιπεῖν ἰδίωμα, φύρειν δὲ ἅπαξ ἁπλῶς ἅπαντα τῆς οἰκονομίας τὰ πράγματα. ἀλλ' οὐκ ἔλαθεν τὸν ἀκοίμητον ὁ τῆς φύσεως ἐχθρὸς ὀφθαλμόν, ἀλλ' ὡς φωστῆρας εὐθὺς τοῖς ἐν πλάνηι τοὺς πατέρας ἀνέδειξεν τῆς πίστεως ἅπασιν ἀναπτύσσοντας τὴν διάνοιαν καὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως ἀκριβῶς τὴν εὐεργεσίαν κηρύττοντας, πῶς ἄνωθεν ἐκ μήτρας τῆς οἰκονομίας κατήρτισται τὸ μυστήριον, πῶς καὶ θεοτόκος διὰ τὸν τὴν παρθενίαν αὐτῆι καὶ μετὰ τὴν κύησιν χαρισάμενον καὶ θεοπρεπῶς τὴν μήτραν σφραγίσαντα καὶ κατὰ ἀλήθειαν μήτηρ διὰ τὴν ἐξ αὐτῆς ἣν ἐδάνεισεν σάρκα τοῦ δεσπότου τῶν ὅλων ἡ παρθένος ὠνόμασται, πῶς ἀνέτειλεν ἐκ
Hebr. 2, 16 τῆς Ἰεσσαὶ ῥίζης ὁ κύριος, πῶς σπέρματος Ἀβραὰμ ὁ ποιητὴς ἐπελάβετο, πῶς τῆς ἡμετέρας ἐν αὐτῶι φύσεως τὴν ἀπαρχὴν ἐπεδείξατο, πῶς θεὸς τέλειος καὶ ἄνθρωπος ⟨τέλειος⟩ ὁ μονογενὴς ἀναπέφανται, πῶς ἐν αὐτῶι τῶν φύσεων μεμαρτύρηται τὸ διά-
Hebr. 13, 8 φορον, πῶς τοῦ προσώπου τὸ μοναδικὸν ἀποδέδεικται, πῶς Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας, πῶς πρόσφατος καὶ ἀίδιος, πῶς οὐρά-
L IIII 826 νιος καὶ ἐπίγειος, πῶς ὁρατὸς καὶ ἀόρατος, πῶς ὁμοούσιος τῶι πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιος ὁ αὐτὸς τῆι μητρὶ κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, πῶς ὁ αὐτὸς ἀπαθὴς ὡς θεὸς καὶ παθητὸς ὡς ἄνθρωπος ἀποδέδεικται. τούτοις οἱ πατέρες τὸν πονηρὸν κατηγωνίσαντο τοῖς ῥήμασιν· ταύτην ἐπὶ τῶι συμβόλωι κατὰ τῶν συκοφαντεῖν ἐγχειρούντων τὴν συνηγορίαν πεποίηνται, οὐκ ἄλλο τῆς πίστεως ἡμῖν πρὸς ὁμολογίαν ἐπεισάγοντες σύνθημα, ἀλλὰ τὸ κακῶς παρ' ἐχθρῶν παραποιούμενον διασώιζοντες καὶ τοῖς κατὰ καιρὸν ὑφαρπάζειν ἐπιχειροῦσι παρατattόμενοι καὶ τῶν οἰκείων ἕκαστοι φύλακες πρὸς
M VII 464 σωτηρίαν γινόμενοι. οὕτως ὁ μέγας Βασίλειος ὁ τῆς χάριτος ὑπηρέτης τὴν τῶν ὑποστάσεων ὡς ἐν ἐπιστολῆι σαφήνειαν διηυκρίνησεν καὶ τὴν τοῦ ἁγίου πνεύματος ἀκριβῆ διδασκαλίαν παρέδωκεν, ταῖς ὑπογραφαῖς τῶν συνποιμένων ἀπαιτήσας τὴν συγκατάθεσιν· οὕτως Δάμασος τὸ τῆς Ῥώμης πρὸς δικαιοσύνην καλλώπισμα τοῖς πρὸς Παυλῖνον τὴν οἰκονομίαν διήρθρωσεν γράμμασι, πείσας τοῖς καλῶς κριθεῖσι τοὺς τῆς αὐτοῦ κοινωνίας μετέχειν βουλομένους ἐπιψηφίσασθαι· οὕτως οἱ μετὰ ταῦτα πανταχῆι ποικίλως ἐπὶ τοῖς τῶν αἱρετικῶν ἀθροισθέντες καινίσμασι κοινὴν ὡς σύμψυχοι τὴν ὑπὲρ τῆς πίστεως ψῆφον ἐξήνεγκαν, ἅπερ ἀδελφικῶς ἑαυτοῖς ἐδοκίμασαν, ταῦτα τρανῶς τοῖς ἀποῦσι διαπορθμεύσαντες. καὶ οἱ μὲν ἐκ Σαρδικῆς κατὰ τῶν Ἀρείου λειψάνων ἀγωνισάμενοι τοῖς ἐν Ἀνατολῆι τὴν κρίσιν ἐξέπεμπον, οἱ δὲ ἐνταῦθα τὴν Ἀπολιναρίου λύμην φωράσαντες τοῖς ἐν Δύσει τὴν ψῆφον ἐγνώριζον, καὶ τῶν μὲν Ὅσιος ἐξῆρχε τῆς γνώμης, τῶν δὲ Νεκτάριος σὺν Γρηγορίωι τὴν ἡγεμονίαν ἤρατο. οὕτως ἐν Ἐφέσωι

M, B [= abo], WΦ

1 θεοτόκον Bo 3 εὐσέβειαν Bb ὑποπτείσασ Bb 4 μεριστὴσ MWΦ μεριστὰ τοῖσ B 5 τὴν om. Bb 7 διασπάσθαι Bbo 11 ἐχθρὸν B 13 κατήργησται Bb 14 τὸ Bo 16 τῷ δεσπότῃ Bo 17 ὁ κύριος om. Φcr ποιητὴσ M *mundi conditor* Φ κσ BW 18 ἀπαρχὴν MWΦ ἀρχὴν B 18/19 *perfectus homo* Φ ἄνθρωποσ MBW 19 ἀναπέφανται W ἀναπέφαται M ἀναπέφασται B 23 δι' om. Bb 24 καὶ τὸν Bo 25 τοιαύτην Bao 27 παρὰ τῶν W 28 ἐφαρπάζειν [ἐπαρπάζειν Bo] BW 28/29 καὶ τῶν — γινόμενοι om. Bb 30 διευκρίνησε B 31 συμποιμένων BW 33 τοὺς] τὰ Bo 34/35 ποικίλωσ πανταχῆ Bo 40 *sic et* Φ

τὸ περὶ τῆς θεοτόκου κριθὲν ἐκυροῦτο τοῖς γράμμασι καὶ ταῖς περὶ τῆς θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος τοῦ κυρίου χρήσεσι μεθ' ὑπογραφῆς ἐπεψηφίζοντο, χειρὶ καὶ γλώττῃ τὴν τῶν φύσεων ἐν ἑνὶ προσώπωι παριστῶντες ὁμολογίαν. εἰ δέ τις μέχρι τούτου στῆναι τοῖς τῆι πίστει συνηγορεῖν βουλομένοις προστάττει τὴν ἄδειαν, μάλιστα μὲν τοῖς αἱρετικοῖς τοῦτο νομοθετείτω τὸ πρόσταγμα, ⟨ὃ⟩ ἐκείνους παύσει τῆς ἀδικίας, μὴ τοὺς ποι- 5
μένας τῆς ἀντιλήψεως. πᾶς γὰρ νόμος τοῖς πονηροῖς ἀπαγορεύει τὴν ἁμαρτίαν, οὐ τοὺς κριτὰς ἀπείργει τῆς ἐξουσίας. ἄλλως τε μανθανέτωσαν ὡς καὶ νῦν ἔξεστιν ἀμφισβητήσεως φυείσης ταῖς τῶν πατέρων ἑρμηνείαις τὴν ἡμετέραν ἐπισυνάπτειν ὁμολογίαν καὶ πείθειν ὡς οὐκ ἀπᾴδον τῆς ἐκείνων διανοίας ἐπιδεικνύμεθα φρόνημα, ἀλλὰ μάρτυσιν αὐτοῖς πρὸς τὴν τῆς ἡμετέρας πίστεως βεβαίωσιν χρώμεθα. οὕτως τοῖς Ἀθανασίου 10
πρὸς Ἐπίκτητον φιλοτιμούμεθα γράμμασιν· οὕτως ὡς οἰκείαν Γρηγορίου τὴν πρὸς Κληδόνιον ἐπιστολὴν περιφέρομεν. καὶ τί δεῖ τὰ πολλὰ λέγειν; εἰ γὰρ τὸ δι' ἐπιστολῶν τὸ τῆς ἐκκλησίας σαφηνίζεσθαι φρόνημα πρὸς ἑκάστην ζήτησιν μέμψεως ἄξιον, αὐτὸν ἄν τις πρῶτον τὸν μακάριον γράψαιτο Κύριλλον, ὃς τοῖς ἑαυτοῦ γράμμασι τοῖς τῆς Ἑώιας τὸ οἰκεῖον ἐτράνωσε φρόνημα. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸν μέγαν τῆι αὐτῆι τις ἂν 15
Πρόκλον περιβάλοι γραφῆι τὸν πρὸς Ἀρμενίους τόμον τοῖς τῆς αὐτῆς Ἀνατολῆς εἰς L IIII 827
συμφωνίας ἀπόδειξιν διαπέμψαντα. κοινωνήσει δὲ τῆς αἰτίας καὶ ὁ σοφὸς τῆς Ἀν- M VII 465
τιοχέων Ἰωάννης, ὃς τῶν αἱρετικῶν τὰς λοιδορίας ἀποσειόμενος καὶ τῆς ἀποστολικῆς διδαχῆς τὸ εὐθὲς ἐνδεικνύμενος τῆς Ἑώιας ὡς ἐκ μιᾶς γλώττης τῶι ὁσίωι Πρόκλωι καὶ τῶι τῆς οἰκουμένης τὰ σκῆπτρα διέποντι τὴν ὁμολογίαν ἐξέπεμψεν. μὴ τοίνυν ἡμῖν 20
τοῦ θαυμαστοῦ τῆς Ῥώμης προέδρου τὴν ἐπιστολὴν ὡς καινοτομίας ἔγκλημα προφερέτωσαν, ἀλλ' εἰ μὴ σύμφωνος ταῖς γραφαῖς, ἐλεγχέτωσαν, εἰ μὴ τοῖς προλαβοῦσι πατράσιν ὁμόδοξος, εἰ μὴ πρὸς δυσσεβῶν κατηγορίαν γεγένηται, εἰ μὴ τῆς ἐν Νικαίαι πίστεως τὴν συνηγορίαν ἐνδείκνυται, εἰ μὴ τῶν καινοτομεῖν ἐπιχειρούντων ἀνατρέπει τὸ μύθευμα, εἰ μὴ τὴν τῶν ματαιοφρονούντων καταγωνίζεται τερατείαν. εἰ γάρ 25
τις τῶν πατέρων παραχαράττει τὴν ἔννοιαν, οὗτος τῶν τῆς παραβάσεως εὐθυνῶν ὑπόχρεως, οὐχ ὁ τῆς παραβάσεως ἐπιφέρων τὸν ἔλεγχον. ὁ μὲν γὰρ ἐξ οἰκείας γνώμης οὐδενὸς μαχομένου τοῖς αὐτοῦ ῥήμασι φιλοτιμούμενος ἔκθεσιν, οὗτος ὡς ἁλαζὼν ἂν εἰκότως ἁλίσκοιτο, ὁ δὲ τοῖς κακῶς φρονεῖν ἐγνωκόσι μαχόμενος τῆι τῶν ἐχθρῶν ἐπινοίαι προσαρμόζει τὴν γλῶτταν, τὰ παρ' ἐκείνων κακῶς ἐπαγόμενα τοῖς τῆς ἀληθείας δια- 30
λύειν πειρώμενος. ἀλλ', ὦ φιλόχριστοι καὶ τῆς ἄνωθεν ὑμῖν κληρωθείσης βασιλείας ἐπάξιοι, τῆι πίστει τὸν εὐεργέτην ἀμείψασθε καὶ τῆι περὶ τὴν ὁμολογίαν σπουδῆι τῆς τιμῆς τὴν εὐγνωμοσύνην ἐνδείξασθε, τῶν μὲν πονηρῶν τὰς ὁρμὰς ἀνακόπτοντες, πᾶσι δὲ τῆς εὐσεβοῦς ὁμολογίας τὴν συμφωνίαν βραβεύοντες καὶ καθάπερ σφραγῖδα τῶν εὐσεβῶν διδαγμάτων τῆι παρ' ὑμῶν ἀθροισθείσηι συνόδωι τῆς Πέτρου καθέδρας βε- 35
βαιοῦντες τὸ κήρυγμα. θαρρεῖν γὰρ χρὴ τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν ὡς οὐδὲν τῆς πάλαι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων καταγγελθείσης πίστεως ὁ θεοφιλὴς τῆς Ῥώμης παρακεκίνηκε πρόεδρος. καὶ ἵνα μηδεμία τοῖς ἐκ φθόνου τὸν ἀποστολικὸν ἄνδρα δια-

17—20 cf. Vigilium Coll. Auell. 83, 212: *dum in relatione quam . . ueneranda synodus piae memoriae Marciano tunc imperatori transmisit, . . . litterae Antiocheni Iohannis cum Orientali synodo ad beatum Proclum et ad Theodosium tunc piissimae recordationis principem destinatae uenerabiliter memorentur*

M, B [= abo], WΦ

2 ἐψηφίζοντο BbW 4 διάνοιαν Bo μέντοι τοῖσ Bb 5 ὃ addidi 7 ἔξεστιν] ἔδει Bo 8 διδασκαλίαισ Bo 9 ἀπάδων Bo 11 ἐπίκτιτον M 11/12 τὴν — κληδόνιον γρηγορίου Bb 14 αὐτοῦ MW 16 *eisdem Orientalibus* Φ τῆσ ἀνατολῆσ BW αὐτῆσ ἀνατολῆσ M 18 ὃς — ἀποσειόμενος om. W λοιδορίαν M 21/22 προσφερέτωσαν Bbo 23 τῆς] τοῖσ Bb 25 τὴν om. Bb μὴ τῶν — καταγωνίζεται τὴν W 26 εὔνοιαν W 26/27 τῶν — οὐχ ὁ om. Bo 31 ἡμῖν Bo 32 ἀμείψασθε [ἀμείψασθαι Bo] MBWΦac *compensatis* Φr 33 ἐνδείξασθε MBWΦac *ostendistis* Φr 35 διδαγμάτων MΦ δογμάτων BW 37 ῥωμαίων Bo

βαλεῖν πειρωμένοις καταλείπηται πρόφασις, τὰς συμφώνους τῇι ἐπιστολῇι τῶν ἁγίων πατέρων χρήσεις πρὸς ἀκριβῆ γνῶσιν τοῦ ὑμετέρου κράτους ἐκ πολλῶν ὀλίγας παρατεθείκαμεν.

M VII 468 Ὅτι καὶ οἱ ἅγιοι πατέρες δύο φύσεις ἐν Χριστῶι εἰρήκασι καὶ τὸν **ὁμοούσιον** τῶι πατρὶ θεὸν λόγον ὁμοούσιον ἡμῖν ἐκ Μαρίας κατὰ σάρκα γενόμενον

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐκ τῶν πρὸς Εὐνόμιον

1 Ἐγὼ γὰρ καὶ τὸ ἐν μορφῇι θεοῦ ὑπάρχειν ἴσον δύνασθαι τῶι ἐν οὐσίαι θεοῦ
PG 29, 552 ὑπάρχειν φημί. ὡς γὰρ τὸ μορφὴν ἀνειληφέναι δούλου ἐν τῇι οὐσίαι τῆς ἀνθρωπότητος τὸν κύριον ἡμῶν γεγενῆσθαι σημαίνει, οὕτω λέγων ἐν μορφῇι θεοῦ ὑπάρχειν
L IIII 830 τῆς οὐσίας τῆς θεικῆς παρίστησι πάντως τὴν ἰδιότητα.

de fide 2, 78 Τοῦ μακαρίου Ἀμβροσίου ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τὸν βασιλέα Γρατιανόν

2 Φυλάξωμεν διαφορὰν θεότητος καὶ σαρκός. εἷς ἐν ἑκατέραι φθέγγεται υἱὸς τοῦ θεοῦ, ἐπειδὴ ἐν αὐτῶι ἑκατέρα φύσις ἐστίν.

Τοῦ μακαρίου Γρηγορίου τοῦ θεολόγου ἐκ τῆς πρὸς Κληδόνιον

3 Φύσεις μὲν γὰρ δύο, θεὸς καὶ ἄνθρωπος, ἐπεὶ καὶ ψυχὴ καὶ σῶμα· υἱοὶ δὲ οὐ δύο
ep. 101 p. 180a οὐδὲ θεοί.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ περὶ υἱοῦ δευτέρου λόγου

4 Καὶ τοῦτό ἐστιν ὃ ποιεῖ τοῖς αἱρετικοῖς τὴν πλάνην, ἡ τῶν ὀνομάτων ἐπίζευξις.
or. 30 PG 36, 113 σημεῖον δὲ ὡς ἡνίκα αἱ φύσεις διίστανται ταῖς ἐπινοίαις, συνδιαιρεῖται καὶ τὰ ὀνόματα.

Τοῦ μακαρίου Ἀθανασίου ἐκ τοῦ κατὰ αἱρέσεων λόγου

5 Καὶ ὥσπερ οὐκ ἂν ἠλευθερώθημεν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας ⟨καὶ τῆς κατάρας⟩, εἰ μὴ
c. Arian. 2, 70 p. 296 φύσει σάρξ ἦν ἀνθρωπίνη, ἣν ἐνεδύσατο ὁ λόγος (οὐδὲν γὰρ κοινὸν ἦν ἡμῖν πρὸς τὸ
M VII 469 ἀλλότριον), οὕτως οὐκ ἂν ἐθεοποιήθη ὁ ἄνθρωπος, εἰ μὴ φύσει ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ ἀληθινὸς καὶ ἴδιος ἦν αὐτοῦ ὁ λόγος ὁ γενόμενος σάρξ. διὰ τοῦτο γὰρ τοιαύτη γέγονεν ἡ συνάφεια, ἵνα τῶι κατὰ φύσιν τῆς θεότητος συνάψηι τὸν φύσει ἄνθρωπον.

Ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου Ἰκονίου ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην

6 Διάκρινον λοιπὸν τὰς φύσεις, τήν τε τοῦ θεοῦ τήν τε τοῦ ἀνθρώπου. οὔτε γὰρ κατ' ἔκπτωσιν θεοῦ γέγονεν ἄνθρωπος οὔτε κατὰ προκοπὴν ἐξ ἀνθρώπου θεός. θεὸν γὰρ λέγω καὶ ἄνθρωπον· δὸς τὰ παθήματα τῇι σαρκί, δὸς τὰ θαύματα τῶι θεῶι.

---

1 extat apud Theodoretum eranist. 2, 146 et in florilegio cod. Vaticani 1431 II 32 [*Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6 p. 38] 2 ex simili uersione extat Theodoret. eran. 2, 142, cf. exc. Ephes. XIII 3 cf. exc. Ephes. XIIII. Theodoret. eran. 2, 147. floril. cod. Vatic. II 15. Gelas. de duab. nat. 19 4 cf. Theodoret. eran. 2, 149 5 cf. Theodoret. eran. 2, 136 6 accurate consonat floril. Vatic. II 21, cf. Theodoret. eran. 1, 66 et Gelas. 27

M, B [= abo], WΦ

1 καταλίπηται $B^{ab}W$ τῇι om. M 2/3 παρατεθήκαμεν B^b 6 τοῦ B^b 7/8 δύνασθαι τῶ — ὑπάρχειν MW τῶ — ὑπάρχειν δύνασθαι B 8 τὸ BW τὴν M 9 τοῦ κῦ B^o ἡμῶν ιυ χῦ B^o 10 τῆς θείας οὐσίας Theodoret. flor. 12 *utroque* Φ 14 μακαρίου MBΦ^r ἁγίου WΦ^{ac} τοῦ θεολόγου MBW *episcopi Nazianzeni* Φ^r om. Φ^{ac} ἐκ τῆσ B *ex epistula* Φ ἐν τοῖσ MW 15 φύσισ B^b γὰρ om. B^o ἐπειδὴ B^o 17 ἐκ τοῦ — δευτέρου λόγου BΦ ἐν τῶ — δευτέρω λόγω MW 18 ἐπίζευξισ MW Theodoret. Φ ἐπίζευξισ ἐπαλλαττομένων τῶν ὀνομάτων διὰ τὴν σύγκρασιν [cf. Gregor.] B νοήματα M 20 τῶν αἱρέσεων B^o 21 καὶ — κατάρας Φ Theodoret. om. MBW 22 ἦν ἡ B^o ἦν ^{2} om. B^o 24 καὶ διὰ B^b 25 τῶι] τὸ B^o 27 διακρίνων B^o 28 *hominibus* Φ 29 λέγων B λέγει W

Ἀντιόχου ἐπισκόπου Πτολεμαίδος

7 Μὴ συγχέηις τὰς φύσεις, καὶ οὐ ναρκήσεις περὶ τὴν οἰκονομίαν.

Τοῦ μακαρίου Φλαβιανοῦ ἐπισκόπου Ἀντιοχείας εἰς τὰ θεοφάνια

8 Τίς ὡς ἀληθῶς λαλήσει τὰς δυναστείας τοῦ κυρίου, ἀκουστὰς ποιήσει Ps. 105, 2
πάσας τὰς αἰνέσεις αὐτοῦ; τίς ἂν λόγωι παραστήσειεν τῆς εἰς ἡμᾶς εὐεργεσίας 5
τὸ μέγεθος; ἀνθρωπίνη φύσις θεότητι συνάπτεται μενούσης ἐφ' ἑαυτῆς ἑκατέρας τῆς φύσεως.

Τοῦ μακαρίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην PG 59, 80

9 Τί γὰρ ἐπάγει; καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, μόνον οὐχὶ λέγων· μηδὲν ἄτοπον Ioh. 1, 14
ὑποπτεύσηις ἀπὸ τοῦ ἐγένετο· οὐ γὰρ τροπὴν εἶπον τῆς ἀτρέπτου φύσεως ἐκείνης, 10
ἀλλὰ σκήνωσιν καὶ κατοίκησιν. τὸ δὲ σκηνοῦν οὐ ταυτὸν ἂν εἴη τῆι σκηνῆι, ἀλλὰ
ἕτερον ἐν ἑτέρωι σκηνοῖ, ἐπεὶ οὐδ' ἂν εἴη σκήνωσις· οὐδὲν γὰρ ἐν ἑαυτῶι κατοικεῖ.
ἕτερον δὲ εἶπον κατὰ τὴν οὐσίαν. τῆι γὰρ ἑνώσει καὶ τῆι συναφείαι ἕν ἐστιν ὁ θεὸς λόγος
καὶ ἡ σάρξ, οὐ συγχύσεως γενομένης οὐδὲ ἀφανισμοῦ τῶν οὐσιῶν, ἀλλ' ἑνώσεως ἀρρήτου
τινὸς καὶ ἀφράστου. 15

Τοῦ μακαρίου Ἀττικοῦ ἐκ τῆς πρὸς Εὐψύχιον ἐπιστολῆς L IIII 831
M VII 472

10 Τί τοίνυν ἐχρῆν τὸν πάνσοφον πραγματεύσασθαι; μεσιτείαι τῆς προσληφθείσης
σαρκὸς καὶ ἑνώσει τοῦ θεοῦ λόγου πρὸς τὸν ἐκ Μαρίας ἄνθρωπον ἑκάτερα γίνεται ὥστε
τὸν ἐξ ἀμφοῖν ἡνωμένον Χριστὸν θεότητι μὲν διατιθέμενον ἐπὶ τοῦ οἰκείου μεῖναι τῆς
ἀπαθοῦς φύσεως ἀξιώματος, σαρκὶ δὲ θανάτωι προσομιλήσαντα ὁμοῦ μὲν ἀποδεῖξαι 20
τῆι ὁμοφύλωι τῆς σαρκὸς φύσει τὴν κατὰ τοῦ θανάτου ὑπεροψίαν, ὁμοῦ δὲ καὶ κρατύνεσθαι
τῆι τελευτῆι τῆς καινῆς διαθήκης τὰ δίκαια.

Τοῦ μακαρίου Πρόκλου ἐξ ὁμιλίας τῆς εἰς τὸ παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, υἱὸς Ies. 9, 6
καὶ ἐδόθη ἡμῖν

11 Καὶ τὰς φύσεις τῶι λόγωι δίελε καὶ τὴν ἕνωσιν τοῦ μυστηρίου θεολόγησον. 25

Τοῦ μακαρίου Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον ἐπιστολῆς

12 Καὶ ὅτι διάφοροι μὲν αἱ πρὸς ἑνότητα τὴν ἀληθινὴν συνενεχθεῖσαι φύσεις, εἷς δὲ t. I 1, 1
ἐξ ἀμφοῖν Χριστὸς καὶ υἱός, οὐχ ὡς τῆς τῶν φύσεων διαφορᾶς ἀνηιρημένης διὰ τὴν ἕνωσιν. p. 27, 1

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Ἰωάννην ἐπιστολῆς

13 Εἷς γὰρ κύριος Ἰησοῦς Χριστός, κἂν ἡ τῶν φύσεων μὴ ἀγνοῆται διαφορά, ἐξ ὧν t. I 1, 4
τὴν ἀπόρρητον ἕνωσιν πεπρᾶχθαι φαμέν. p. 18, 26
31

Τοῦ αὐτοῦ

14 Ἐννοοῦντες τοίνυν τῆς ἐνανθρωπήσεως τὸν τρόπον, ὡς ἔφην, ὁρῶμεν ὅτι δύο t. I 1, 6
φύσεις συνῆλθον ἀλλήλαις καθ' ἕνωσιν ἀδιάσπαστον ἀσυγχύτως καὶ ἀτρέπτως. ἡ p. 153, 16

---

7 eadem adfert Theodoret. eran. 2, 162 cf. Gelas. 60 8 eadem adfert Theodoret. eran. 2, 160 9 eadem adfert Theodoret. eran. 2, 158 10 = Theodoretus 2, 167 12 = Theodoretus 2, 167 13 = Theodoretus 2, 168 14 = Theodoretus 2, 168

M, B = [abo], WΦ

1 ἐπίσκοπος B^b 2 οὐκιαρκήσεισ B^b 3 τοῦ μακαρίου om. Φ ἐπισκόπου φλαβιανοῦ BW τὰ ἅγια W 6/7 τῆς φύσεως om. $Φ^{ac}$ 8 ἁγίου $WΦ^{ac}$ ἐκ — Ἰωάννην om. B^o 10 εἶπεν $Φ^{ac}$ 12 post ἕτερον ab ipso excerptore omissum est ἕτερον γάρ ἑτέρα σκηνῆ B^o 13 κατ' οὐσίαν B τῆι BW τὸ M 14 ἀφανισμοῦ MBW Theodoret. *permixtione* Φ 16 *Altici Constantinopolitani episcopi* Φ 20 φύσεωσ MΦ Theod. θεότητοσ BW θανάτου B^o 21 καὶ MΦ om. BW Theod. 27 ὅτι om. $Φ^c$ 29 Ἰωάννην τὸν ἀντιοχείασ $WΦ^r$ *Antiochenum episcopum* $Φ^{ac}$ 30 κἂν] καὶ B^o ἀγνοεῖται B^{bo} 32 *item* [*om.* $Φ^c$] *eiusdem ex epistula ad Successum Diocaesariensis episcopum* $Φ^{ac}$

γὰρ σὰρξ σάρξ ἐστι καὶ οὐ θεότης, εἰ καὶ γέγονε θεοῦ σάρξ, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ λόγος θεός ἐστι καὶ οὐ σάρξ, εἰ καὶ ἰδίαν ἐποιήσατο τὴν σάρκα οἰκονομικῶς.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς τὸν μακάριον Ἰωάννην τὸν Ἀντιοχείας ἐπιστολῆς

15 Δύο γὰρ φύσεων ἕνωσις γέγονεν, δι' ὃ ἕνα Χριστόν, ἕνα υἱόν, ἕνα κύριον ὁμολο-
t. I 1, 4 p. 17, 14 γοῦμεν. κατὰ ταύτην τὴν τῆς ἀσυγχύτου ἑνώσεως ἔννοιαν ὁμολογοῦμεν τὴν ἁγίαν παρθένον θεοτόκον διὰ τὸ τὸν θεὸν λόγον σαρκωθῆναι καὶ ἐνανθρωπῆσαι καὶ ἐξ αὐτῆς συλλήψεως ἑνῶσαι ἑαυτῷ τὸν ἐξ αὐτῆς ληφθέντα ναόν.

Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου

16 Καὶ καθάπερ τις ἐν μεταιχμίῳ στὰς δύο τινῶν ἀλλήλων διεστηκότων ἀμφοτέρας
PG 57. 26 ἁπλώσας τὰς χεῖρας ἑκατέρωθεν λαβὼν συνάψειεν, οὕτω καὶ αὐτὸς ἐποίησεν, τὴν παλαιὰν τῇ καινῇ συνάπτων, τὴν θείαν φύσιν τῇ ἀνθρωπίνῃ, τὰ αὐτοῦ τοῖς ἡμετέροις.

L IIII 834 PL 54, 952 Ἐπιστολὴ σταλεῖσα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῷ ἁγιωτάτῳ πάπαι τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Λέοντι

21 Ἡ ἁγία καὶ μεγάλη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἡ κατὰ θεοῦ χάριν καὶ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων συναχθεῖσα ἐν τῇ Χαλκηδονέων μητροπόλει τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ τῆς Ῥωμαίων ἀρχιεπισκό-
Ps. 125, 2 πῳ Λέοντι. Ἐπλήσθη χαρᾶς τὸ στόμα ἡμῶν καὶ ἡ γλῶσσα ἡμῶν ἀγαλλιάσεως· ταύτην ὡς οἰκείαν ἡμῖν ἡ χάρις τὴν προφητείαν ἐφήρμοσεν, οἷς τὸ τῆς εὐσεβείας ἐβεβαιώθη κατόρθωμα. τί γὰρ πίστεως πρὸς εὐφροσύνην ἀνώτερον; τί τῆς δεσποτικῆς γνώσεως πρὸς χορείαν φαιδρότερον; ἣν αὐτὸς ἄνωθεν ἡμῖν ὁ σωτὴρ πρὸς σωτηρίαν παρ-
Mt. 28, 19. 20 έδωκε φήσας· πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν, ἣν αὐτὸς ὥσπερ χρυσῆν
Mt. 16, 16 σειρὰν τῷ προστάγματι τοῦ θεμένου καταγομένην εἰς ἡμᾶς διεφύλαξας πᾶσι τῆς τοῦ μακαρίου Πέτρου φωνῆς ἑρμηνεὺς καθιστάμενος καὶ τῆς ἐκείνου πίστεως τοῖς πᾶσι τὸν μακαρισμὸν ἐφελκόμενος. ὅθεν καὶ ἡμεῖς ὡς ἀρχηγῷ σοι τοῦ καλοῦ πρὸς ὠφέλειαν χρησάμενοι τῆς ἀληθείας τοῖς τῆς ἐκκλησίας τέκνοις τὸν κλῆρον ἐδείξαμεν, οὐ καθ' ἕνα ἕκαστος ἐν παραβύστῳ τὴν διδασκαλίαν ποιούμενοι, ἀλλὰ κοινῷ πνεύματι, μιᾶι συμπνοίαι καὶ ὁμονοίαι τῆς πίστεως τὴν ὁμολογίαν γνωρίσαντες. καὶ ἦμεν ἐν κοινῇ χορείαι, τοῖς πνευματικοῖς ὡς ἐν βασιλικοῖς δείπνοις ἐντρυφῶντες ἐδέσμασιν, ἅπερ διὰ τῶν σῶν γραμμάτων ὁ Χριστὸς τοῖς εὐωχουμένοις ηὐτρέπισε, καὶ τὸν ἐπουράνιον νυμφίον ἐν
Mt. 18, 20 ἡμῖν ὁρᾶν ἐδοκοῦμεν ἐνδιαιτώμενον. εἰ γὰρ ὅπου εἰσὶ δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ αὐτοῦ ὄνομα, ἐκεῖ ἔφη εἶναι ἐν μέσωι αὐτῶν, πόσην περὶ φκ ἱερέας τὴν οἰκείωσιν ἐπεδείκνυτο, οἳ καὶ πατρίδος καὶ πόνου τῆς εἰς αὐτὸν ὁμολογίας τὴν γνῶσιν προέθηκαν;

---

15 = Theodoretus 2, 168 16 = Theodoretus 2, 159

2 Latinae uersiones extant duae, altera in Versione antiqua et ad calcem codicis A [Φ^a], quam edidi in appendice Gestorum actionis III [uol. III 2], altera Rustici [Φ^r] in Gestis III 109 [uol. III 2]

M, B [= abo], W [usque ad 12], Φ

1 θῦ MW Φ θεὸσ B 3 ἐκ — ἐπιστολῆς om. W τὸν ἀντιοχείασ, ἀντιοχείασ ex χρυσόστομον corr. M τὸν ἀντιοχείασ πατριάρχην οὐ τὸν χρυσόστομον [οὐ — χρυσόστομον om. B^o] B om. Φ 5 ἑνώσεως om. B^o 8 ἰωάννου τοῦ χρυσοστόμου W ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως om. Φ τῆς ἑρμηνείας om. W 9 εὐαγγέλιον B^b om. W 11 αὐτὸσ MBW *Christus* Φ 12 ἡμετέροισ BWΦ Theod. ὑμετέροισ M 16 χαλκηδονίων B^o 17/18 ἀρχιεπισκόπου B^b 19 ἧσ B^o 21 ὁ σ̄ηρ̄ πρὸσ σ̄ρίαν ἡμῖν B^b 26/27 καὶ — ἐφελκόμενος om. B 32 εὐτρέπισε B^o 34 φ̄κ M πεντακοσίουσ εἴκοσιν B *quingentos viginti* Φ^a om. Φ^r 35 ὁμολογίαν M

ὧν σὺ μὲν ὡς κεφαλὴ μελῶν ἡγεμόνευες ἐν τοῖς τὴν σὴν τάξιν ἐπέχουσι τὴν εὐβουλίαν ἐπιδεικνύμενος, βασιλεῖς δὲ πιστοὶ πρὸς εὐκοσμίαν ἐξῆρχον, ὡς Ζοροβάβελ τῶι Ἰησοῦ, 1 Esra 5, 47
τῆς ἐκκλησίας καθάπερ Ἱερουσαλὴμ τὴν ἐν τοῖς δόγμασιν οἰκοδομίαν ἀνανεοῦν προθυ- 54
μούμενοι. καὶ ἦν ἂν ὁ ἀντικείμενος ὡς θὴρ ἔξω τῆς μάνδρας καθ' ἑαυτὸν ὠρυόμενος, PL 954
οὐδένα ἔχων λαβεῖν, εἰ μὴ ἑαυτὸν αὐτῶι πρὸς θήραν ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων πάλαι γε- 5
νόμενος ἐπέρριψε πρόεδρος. ὃς πολλὰ πρότερον εἰργασμένος δεινὰ ἀπέκρυψεν τοῖς δευτέροις τὰ πρότερα· τόν τε γὰρ μακάριον ἐκεῖνον καὶ ἐν ἁγίοις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ποιμένα Φλαβιανὸν τὴν ἀποστολικὴν προισχόμενον πίστιν καὶ τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Εὐσέβιον παρὰ πᾶσαν τὴν τῶν κανόνων ἀκολουθίαν καθεῖλεν καὶ τὸν ἐπὶ δυσσεβείαι κατακεκριμένον Εὐτυχῆ ταῖς τῆς τυραννίδος αὐτοῦ ψήφοις ἠθώωσεν καὶ τὴν 10
παρὰ τῆς ὑμῶν ὁσιότητος ὡς παρ' ἀναξίου τῆς χάριτος ἀφαιρεθεῖσαν ἀξίαν ἀπέδωκεν καὶ L IIII 835
ὡς μονιὸς ἅπαξ ἄγριος ἐπιπεσὼν τῆι ἀμπέλωι, ἣν μὲν ἀρίστην εὗρεν φυτείαν, ἀνέτρε- Ps. 79, 14
ψεν, ἣν δὲ ὡς ἄκαρπον ἐρριμμένην, εἰσήγαγεν, καὶ τοὺς μὲν τὰ ποιμένων φρονοῦντας ἀπέτεμε, τοὺς δὲ λύκους ἀποδεδειγμένους τοῖς προβάτοις ἐπέστησεν. καὶ πρὸς τού- 15
τοις ἅπασιν ἔτι καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ τῆς ἀμπέλου τὴν φυλακὴν παρὰ τοῦ σωτῆρος ἐπι-
τετραμμένου τὴν μανίαν ἐξέτεινεν, λέγομεν δὴ τῆς σῆς ὁσιότητος, καὶ ἀκοινωνησίαν κατὰ τοῦ τὸ σῶμα τῆς ἐκκλησίας ἑνοῦν σπουδάσαντος ἐμελέτησεν. καὶ δέον ἐπὶ τούτοις μετανοῆσαι, δέον δάκρυσιν αἰτῆσαι τὸν ἔλεον, ὡς ἐπὶ σεμνοῖς ἐπηγάλλετο, τὴν μὲν ἐπιστολὴν τῆς σῆς ὁσιότητος διαπτύων, πᾶσι δὲ τοῖς τῆς ἀληθείας δόγμασιν ἀνθιστάμενος. καὶ ἔδει μὲν αὐτὸν εὐθὺς ἐφ' ἧς ἑαυτὸν ἔταξε, καταλεῖψαι μερίδος· 20
ἐπειδὴ δὲ τοῦ σωτῆρος τὴν μαθητείαν ἐπαγγελλόμεθα, ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν, ἔργωι ταύτην ἐπ' αὐτῶι κυρῶσαι τὴν φιλανθρω-
πίαν ἐσπεύσαμεν καὶ πρὸς κρίσιν ἀδελφικῶς ἐκαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀποτέμνειν πειρώμενοι, ἀλλ' ἀπολογίας αὐτῶι χώραν πρὸς ἰατρείαν παρέχοντες. καὶ ηὐχόμεθα κρείττονα φανῆναι τῶν ποικίλαις αὐτὸν γραψαμένων αἰτιάσεσιν, ἵνα φαιδροὶ φαιδρῶς τὸν σύλλογον 25
διαλύσαντες ἐν μηδενὶ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· ἀλλ' οὗτος ἔγγραφον ἐν ἑαυτῶι
τοῦ συνειδότος ἔχων τὸν ἔλεγχον τῆι παραιτήσει τῆς κρίσεως ταῖς κατηγορίαις συνέθετο καὶ τὰς ἐνθέσμους τρεῖς ἐπ' αὐτῶι γενομένας κλήσεις παρώσατο. διὰ ταῦτα τοιγαροῦν ἣν αὐτὸς καθ' ἑαυτοῦ τοῖς πλημμελήμασιν ἐξήνεγκε ψῆφον, ταύτην ὡς ἐνῆν μετρίως PL 956
ἐκυρώσαμεν, τῆς ποιμαντικῆς δορᾶς τὸν λύκον γυμνώσαντες, ἣν καὶ πάλαι σχήματι 30
περικείμενος ἀπηλέγχετο. μέχρι τούτων ἡμῖν ἵστατο τὰ στυγνά, καὶ τῶν καλῶν εὐθὺς ἡ χάρις ἐπέλαμψε καὶ ἐν ζιζάνιον ἀνασπάσαντες πᾶσαν τοῦ καθαροῦ σίτου τὴν οἰκουμένην μεθ' ἡδονῆς ἐπληρώσαμεν καὶ ὡς ἐκριζοῦν καὶ καταφυτεύειν τὴν ἐξουσίαν δεξάμενοι τὴν μὲν ἐκτομὴν μέχρις ἑνὸς ἐστενώσαμεν, τῶν δὲ καλῶν τὴν εὐκαρπίαν ἐπιμελῶς ἐρριζώσαμεν. θεὸς γὰρ ἦν ὁ ἐνεργῶν καὶ ἡ τὸν σύλλογον τῶι νυμφῶνι στεφανοῦσα 35
καλλίνικος Εὐφημία, ἣ ὥσπερ οἰκείαν ὁμολογίαν τῆς πίστεως παρ' ἡμῶν δεξαμένη τὸν ὅρον τῶι ἑαυτῆς νυμφίωι διὰ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως καὶ τῆς φιλοχρίστου βασιλίδος προσήγαγεν, πᾶσαν μὲν τῶν ἀντικειμένων ταραχὴν κατευνάσασα, τὴν δὲ τῆς ἀληθείας ὡς φίλην ὁμολογίαν κρατύνασα καὶ χειρὶ καὶ γλώττηι ταῖς πάντων ψήφοις ἐπισφραγίσασα πρὸς ἀπόδειξιν. 40

MB = [abo], Φar

1 ἡγεμονεύοντεσ B^b εὐουλίαν B^b 2 ὡς] ὁ M 3 οἰκονομίαν ἀνανεοῦντεσ B^o 4 ἑαυτὸν ἑαυτῶ B^o 6 ἀπέρριψε B^o 7 καὶ MΦ^a τὸν B^b om. B^{ao}Φ^r 11 παρὰ] περὶ B^b ὡσ παρ' M ὥσπερ B 13 εὔκαρπον B^b 14 ἀπέστησε B^b ὑπέστησε B^o 14/15 τὰ τούτοισ B^b 18 ἐπαγάλλεται B^o 19 τῆσ — ἐπιστολῆσ M 20 ἑαυτὸν ἐφ' ἧσ B^b καταλεῖξαι B^a 21 ἐπ-
αγγελλόμενοσ M θέλει ἀνθρώπουσ MB^{ao} 23 κλῆσιν M 26 διανύσαντεσ Φ^r ἔγγραφον ἐν ἑαυτῶ MΦ ἄκρατον ἐν ἑαυτῶ B^{ao} ἐν ἑαυτῶ ἄκρατον B^b 28 παρεώσατο B^o 31 τούτου B^o 32 ἡ χάρισ εὐθὺσ B ἀπέλαμψε B^a ζιζανίων Φ^r 39 ἐπιψηφισασα B

Ταῦτ' ἐστὶν ἅπερ σὺν σοὶ τῶι πνεύματι παρόντι καὶ συνευδοκεῖν ὡς ἀδελφοῖς ἐγνωκότι καὶ μόνον οὐχὶ διὰ τῆς τῶν σῶν τοποτηρητῶν ὁρωμένωι σοφίας εἰργάσμεθα· γνωρίζομεν δὲ ὡς καὶ ἑτερά τινα τῆς τῶν πραγμάτων εὐταξίας καὶ τῆς τῶν ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν εὐσταθείας ἕνεκα ὡρίσαμεν, πεπεισμένοι καὶ τὴν ὑμετέραν ἁγιωσύνην
L IIII 838 διδαχθεῖσαν ἀποδέχεσθαί τε ταῦτα καὶ βεβαιοῦν. τὸ γὰρ ἐκ πολλοῦ κρατῆσαν ἔθος ὅπερ ἔσχεν ἡ Κωνσταντινουπολιτῶν ἁγία τοῦ θεοῦ ἐκκλησία εἰς τὸ χειροτονεῖν μητροπολίτας τῶν διοικήσεων τῆς τε Ἀσιανῆς καὶ Ποντικῆς καὶ Θραικικῆς, καὶ νῦν κατὰ συνοδικὴν ἐκυρώσαμεν ψῆφον, οὐ τοσοῦτον τῶι θρόνωι Κωνσταντινουπόλεώς τι παρέχοντες ὅσον ταῖς μητροπόλεσι τὴν εὐταξίαν πρυτανεύοντες διὰ τὸ πολλοὺς πολλάκις τελευτώντων τῶν ἐπισκόπων ἀνακύπτειν θορύβους ἀνηγεμονεύτων ὄντων τῶν ἐν αὐταῖς κληρικῶν τε καὶ λαῶν καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν συγχεόντων. ὅπερ οὐδὲ τὴν ὑμετέραν λέληθεν ἁγιότητα, μάλιστα τῶν Ἐφεσίων ἕνεκεν πλεονάκις ὑμῶν διενοχληθέντων. ἐβεβαιώσαμεν δὲ καὶ τὸν τῶν ρν̄ ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συναθροισθέντων ἐπὶ τοῦ τῆς εὐσεβοῦς μνήμης τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου κανόνα τὸν διαγορεύοντα
PL 958 μετὰ τὸν ὑμέτερον ἁγιώτατον καὶ ἀποστολικὸν θρόνον τὰ πρεσβεῖα τὸν Κωνσταντινουπόλεως ἔχειν δεύτερον τεταγμένον, πεπεισμένοι ὡς τῆς ἀποστολικῆς παρ' ὑμῖν κρατούσης ἀκτῖνος καὶ ἐπὶ τὴν Κωνσταντινουπόλεως ἐκκλησίαν συνήθως κηδόμενοι πολλάκις ταύτην ἡπλώσατε διὰ τὸ ἄφθονον ὑπάρχειν ὑμῖν τὴν τῶν οἰκείων ἀγαθῶν πρὸς τοὺς γνησίους μετάδοσιν. ἅπερ τοίνυν ὡρίσαμεν πρὸς ἀναίρεσιν μὲν πάσης συγχύσεως, βεβαίωσιν δὲ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας, ταῦτα ὡς οἰκειά τε καὶ φίλα καὶ πρὸς εὐκοσμίαν ἁρμόδια περιπτύξασθαι καταξίωσον, ἁγιώτατε καὶ μακαριώτατε πάτερ. οἱ γὰρ τὸν τόπον τῆς ὑμετέρας ἁγιότητος ἐπέχοντες ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι Πασκασῖνος καὶ Λουκίνσιος καὶ ὁ σὺν αὐτοῖς θεοφιλέστατος πρεσβύτερος Βονιφάτιος τοῖς οὕτω τυπωθεῖσιν σφοδρῶς ἀντειπεῖν ἐπειράθησαν, πάντως ἀπὸ τῆς ὑμετέρας ἄρξασθαι καὶ τοῦτο τὸ καλὸν προνοίας βουλόμενοι, ἵνα καθάπερ τῆς πίστεως, οὕτως καὶ τῆς εὐταξίας ὑμῖν λογισθῆι τὸ κατόρθωμα. ἡμεῖς γὰρ θεραπεύοντες τούς τε εὐσεβεστάτους καὶ φιλοχρίστους βασιλέας ἐπὶ τούτωι ἡδομένους τήν τε λαμπρὰν σύγκλητον καὶ πᾶσαν ὡς εἰπεῖν τὴν βασιλεύουσαν εὔκαιρον ἐνομίσαμεν εἶναι τὴν ἐπ' αὐτῆι παρὰ τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου βεβαίωσιν τῆς τιμῆς καὶ ὡς ἐκ τῆς σῆς ὁσιότητος ταύτην ἐναρχθεῖσαν δι' ὧν ἀεὶ θάλπειν ἐσπούδακας, θαρρήσαντες ἐκυρώσαμεν, εἰδότες ὡς πᾶν τὸ παρὰ τῶν τέκνων γινόμενον εἰς τοὺς οἰκειουμένους πατέρας ἀνατρέχει κατόρθωμα. παρακαλοῦμεν τοίνυν, τίμησον καὶ ταῖς σαῖς ψήφοις τὴν κρίσιν· ὥσπερ ἡμεῖς τῆι κεφαλῆι τὴν ἐν τοῖς καλοῖς συμφωνίαν εἰσενηνόχαμεν, οὕτως καὶ ἡ κορυφὴ τοῖς παισὶν ἀναπληρώσηι τὸ πρέπον. οὕτως γὰρ καὶ βασιλεῖς εὐσεβεῖς θεραπευθήσονται οἱ τὴν τῆς σῆς ὁσιότητος ὡς νόμον βεβαιώσαντες κρίσιν καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως θρόνος τὴν ἀμοιβὴν ἀποδέξεται πᾶσαν ἀεὶ σπουδὴν πρὸς τὴν τῆς εὐσεβείας ὑμῖν ἐκπληρώσας ὑπόθεσιν καὶ τῶι ζήλωι συνάψας ἑαυτὸν ὑμῖν πρὸς ὁμόνοιαν. ἵνα δὲ γνῶτε ὡς οὐδὲν πρὸς χάριν ἢ πρὸς ἀπέχθειαν πεποιήκαμεν, ἀλλ' ὡς θείωι κυβερνώμενοι νεύματι, πᾶσαν ὑμῖν τῶν πεπραγ-
PL 960 μένων τὴν δύναμιν ἐγνωρίσαμεν εἰς σύστασιν ἡμετέραν καὶ τῶν παρ' ἡμῶν πεπραγμένων βεβαίωσίν τε καὶ συγκατάθεσιν.

M, B [= abo], Φ^{ar}

4 εὐσταθίασ MB^{o} πεπειρασμένοι B^{o} 5 ἔθνοσ B^{b} 8 τῷ θρόνῳ τῷ B^{o} 10 τῶν^{2} om. M 11 λαῶν MB^{ab}Φ^{ar} λαικῶν B^{a} corr., B^{o} 12 λέληθεν M ἔλαθεν B διενοχλησάντων B^{o} 13 τὸν om. B^{o} 13/14 συναθροισθέντων κανόνα ἐπὶ — θεοδοσίου M 15 καὶ om. B^{o} θρόνον om. B^{b} τόν] τῆσ B^{o} 16 δεύτερον τεταγμένον om. B 17 ἐν κωνσταντινουπόλει B 19 μὲν om. B^{o} 23 εὐλαβέστατοσ B^{o} 27 ἡμῶν βασιλέασ B^{o} τόν M 28 τὴν^{1}] τὸν M εἶναι om. B περὶ B^{b} 30 τὸ om. B^{b} 31 γινόμενον κατόρθωμα εἰς — ἀνατρέχει [ἀνατρέχειν B^{o}] B 32 καὶ ὥσπερ B^{o}Φ 33 ποσὶν B^{o} ἀναπληρώσει MB 36 *eodem zelo* Φ^{r} 37 ἀνάψασ B^{o} δὲ] καὶ B^{o} 39 ὑμετέραν B παρ' ἡμῶν om. B 40 τε om. B^{o} secuntur subscriptiones in Φ^{a}

Διάταξις τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως Μαρκιανοῦ προτεθεῖσα ἐν Κωνσταντινουπόλει μετὰ τὴν σύνοδον βεβαιοῦσα τὰ παρ' αὐτῆς πεπραγμένα L IIII 842 M VII 477

22 Τὴν εὐαγῆ τῆς καθολικῆς τῶν ὀρθοδόξων πίστεως ἁγιότητα φανερὰν καὶ ἀναμφίβολον καταστῆσαι πᾶσιν ἡ ἡμετέρα γαληνότης ἐθέλουσα, ὅπως ἂν ἡ περὶ τὸ θεῖον μείζων παραδοθῇ τοῖς ἀνθρώποις εὐσέβεια, τὴν τοσαύτην καὶ τοιαύτην ἐξ ἁπάσης σχεδὸν ἐπαρχίας συνειλεγμένων ἐπισκόπων σύνοδον κατὰ τὴν Χαλκηδονέων πόλιν ἀθροισθῆναι παρεκελεύσατο κἀκεῖ διασκέψεως ἐπὶ πλείστας ἡμέρας γεγενημένης τὸ τῆς πίστεως τῶν Χριστιανῶν εὗρεν ἀληθὲς καὶ ἀνόθευτον. εὐχαῖς γὰρ καὶ λιταῖς πλείσταις τὸ θεῖον παρακεκλήκασι μὴ λαθεῖν αὐτοὺς τὴν εὐαγῆ καὶ πληρεστάτην ἀλήθειαν ἠκολούθησάν τε τοῖς τύποις τῶν ἁγίων πατέρων, ἐκείνοις δηλαδὴ τοῖς ὑπὸ τῶν τιη ἁγιωτάτων ἐπισκόπων κατὰ τὴν Νικαέων ἀποφανθεῖσιν, ὁμοίως δὲ κἀκείνοις ἅπερ οἱ ρν κατὰ τήνδε τὴν βασιλίδα πόλιν ὥρισαν συνελθόντες, καὶ ἐκείνοις δὲ τοῖς ἤδη πάλαι κατὰ τὴν Ἔφεσον ὁρισθεῖσιν ὅτε [τὰ] τῆς ἀληθείας οἱ τῆς μακαρίας μνήμης Κελεστῖνος ὁ τῆς Ῥωμαίων καὶ Κύριλλος ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων ἐπίσκοπος ἐξῆρχον, καθ' ὃν καιρὸν ἀπεκλείσθη καὶ Νεστορίου ἡ πλάνη αὐτοῦ καταδικασθέντος τοῦ ταύτης αὐθέντου γεγονότος. ὧν ὀρθῶς καὶ προσκυνητῶς ἐν Χαλκηδόνι ζητηθέντων Εὐτυχὴς ὁ διαβεβαιούμενος ἀθέμιτα πάμπολλα μετὰ τῆς συνηγορίας τῆς ἑαυτοῦ καταβέβληται, ὅπως ἂν αὐτῶι μὴ περαιτέρω παρασχεθῇ τοῦ ἀπατᾶν τοὺς ἀνθρώπους εὐχέρεια. τούτων τοίνυν θρησκευτικῶς καὶ πιστῶς τυπωθέντων ἅπερ θεμελιοῦν τὴν τῶν ὀρθοδόξων προσκυνητὴν γινώσκεται πίστιν, οὕτως ὡς μηδεμίαν τοῦ λοιποῦ μηδὲ τοῖς συκοφαντεῖν εἰωθόσι τὸ θεῖον ἀμφιβολίαν ὑπολιμπάνεσθαι, ἱερῶι τῆς ἡμετέρας ἡμερότητος διατάγματι M VII 480 τὴν ἁγίαν βεβαιώσαντες σύνοδον ὑπεμνήσαμεν ἅπαντας ὥστε τῶν περὶ θρησκείας παύσασθαι διαλέξεων, ἐπειδήπερ οὐχ εἷς καὶ δεύτερος εὑρεῖν οἷός τε ἦν τὸ τοσοῦτον μυστήριον, ὁπότε μάλιστα σὺν μεγάλωι καμάτωι καὶ μεγίσταις εὐχαῖς τοσοῦτοι ἅγιοι ἱερεῖς, εἰ μὴ θεοῦ, καθάπερ πιστευτέον ἐστίν, ἡγουμένου, φθάσαι πρὸς τὴν τῆς ἀληθείας ἀνίχνευσιν οὐκ ἂν ἠδυνήθησαν. πλήν, ὡς ἔγνωμεν ἐναργεῖ λογισμῶι, τινὲς ἐν τῆι μανίαι τῆς αὐτῆς διαστροφῆς διαμένειν οὐ παύονται καὶ περὶ θρησκείας δημοσίαι φιλονεικεῖν συναγομένου τοῦ πλήθους, ὥστε τὰ θεῖα μυστήρια Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων δημοσιεύειν ἐπ' ὄψεσιν καὶ ἐκπομπεύειν ἅπερ σέβειν ἄμεινον ἢ ζητεῖν. ἐχρῆν τοιγαροῦν τοὺς ἐν τῆι αὐτῆι τυγχάνοντας ἐπιμονῆι διὰ τῆς ὁρισθείσης ἤδη σωφρονισθῆναι κολάσεως, ὅπως ἂν ἡ τιμωρία διορθώσειεν οὓς τῶν προσταγμάτων τὸ σέβας ἐπανορθοῦν οὐ δεδύνηται. ἀλλὰ τῶι ἔθει τῶι ἡμῶν ἀκολουθοῦντες ἐν τούτωι καὶ πρὸ πάντων L IIII 843 γινώσκοντες ὡς τὸ θεῖον χαίρει τῶι εὐσεβεῖ, τὴν τῶν ἐνόχων ὑπερθετέαν ἡγησάμεθα τιμωρίαν, διὰ τῆσδε τῆς ἐπαναληφθείσης κελεύσεως τῆς ἡμετέρας θεσπίζοντες ὥστε εἰς τὸ ἑξῆς τῶν κεκωλυμένων πάντας ἀπέχεσθαι καὶ μὴ συνάγειν ὀχλαγωγίαν τοὺς περὶ

---

cf. Cod. encycl. 47 *monumenta ibi confecta, in quibus quoddam signaculum definitionibus memorati principis sanctio supposita est*

Latinum exemplar praeter uersionem Rustici [Φr] in Gestis Latinis III 105 extat in Collectione Gestorum Chalcedonensium Vaticana 9 [Λv]

M, B [= abo], Φr Λv

1. 2 διάταξις — πεπραγμένα MB *De eodem* [praecedit 23] *edictum secundum ciuibus nostris Constantinopolitanis. Idem augusti* Φr *incipit alia* [praecedit 23] *constitutio diuae memoriae Marciani in synodo Calchedonensi. Imperator Marcianus augustus Palladio praefecto praet̄* Λv 2 πραττόμενα Bo 5 τῶν ἐξ B 6 χαλκηδονίων Bo πόλει Bb 10 κἀκείνοισ Bo 12 πάλαι MΦr πάλιν B 13 τὰ M om. B οἱ M ὁ B 14 ἀλεξανδρείασ Bb 17 ὅπερ Bb 19 τῶν om. M 20 μηδὲ om. B τοῖς] τὴν Bo 21 ὑπολαμβάνεσθαι B διατάγματι ἡμερότητοσ Ba 23 ἐπειδήπερ om. Bo οἷσ τε M 24 καμάτω μεγάλω [μεγίστω Bb] B μεγάλαις Bb 26 οὐκ ἂν] κἂν Bo 27 ἐμμένειν Bb 29 ἐφ' M 31 πραγμάτων B 35 πάντων πάντασ Bo

θρησκείας ἐρίζοντας, ἐπειδήπερ οἱ ἐν τῇ τοιαύτῃ διαστροφῇ καὶ ματαιότητι φωραθέντες καὶ τὰς ὁρισθείσας ἤδη κολάσεις ἐκδέξονται καὶ τῇ τῶν δικαστηρίων κινήσει, καθάπερ τοῖς εὐσεβέσι καιροῖς ἁρμόζει, τιμωρηθήσονται. χρὴ γὰρ ἕπεσθαι τῇ ἐν Χαλκηδόνι συνόδῳ, ἐν ᾗ πάντων ἐπιμελῶς ζητηθέντων ταῦτα διώρισται ἃ πρότερον αἱ τρεῖς μνημονευθεῖσαι σύνοδοι αἱ τῇ τῶν ἀποστόλων ἀκολουθήσασαι πίστει τὰ πᾶσι φυλακτέα παραδεδώκασιν.

d. 13. m. Mart. a. 452 Ἐδόθη πρὸ τριῶν Εἰδῶν Μαρτίων ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπατείαι Σφωρακίου καὶ τοῦ δηλωθησομένου

Ἐγράφη Παλλαδίῳ ἐπάρχῳ τῶν κατὰ τὴν Ἀνατολὴν πραιτωρίων, Οὐαλεντινιανῷ ἐπάρχῳ τῶν κατὰ τὸ Ἰλλυρικὸν πραιτωρίων, Τατιανῷ ἐπάρχῳ πόλεως, Βιγκομάλῳ μαγίστρῳ τῶν θείων ὀφφικίων καὶ ὑπάτῳ δεσιγνάτῳ

L IIII 839 M VII 476 Περὶ τοῦ κεκωλύσθαι τὰς παρὰ τῶν Χριστιανῶν διαλέξεις πρόθεμα τοῖς πολίταις ἡμῶν τοῖς Κωνσταντινουπολίταις

23 Οἱ βασιλεῖς Φλάβιος Οὐαλεντινιανὸς καὶ Φλάβιος Μαρκιανὸς αἰώνιοι αὔγουστοι. Μόλις ποτὲ τὸ διὰ μεγίστης εὐχῆς ὑπάρχον ἡμῖν καὶ σπουδῆς ἀποβέβηκεν καὶ ἡ περὶ τοῦ νόμου τῶν ὀρθοδόξων Χριστιανῶν ἐκποδὼν φιλονεικία γεγένηται· μόλις εὕρηται τὰ τῆς ἐπιψόγου πλάνης ἱάματα καὶ τῶν δήμων ἡ διαφωνοῦσα διάνοια πρὸς μίαν ἐλήλυθεν σύννευσιν καὶ ὁμόνοιαν. ἐκ διαφόρων γὰρ ἐπαρχιῶν εὐλαβεῖς κατὰ τὴν Χαλκηδονέων [πόλιν] ἐπίσκοποι συνηθροίσθησαν ἐξ ἡμετέρου προστάγματος καὶ δι' ὅρου σαφῶς ἐπὶ τῇ θρησκείαι τί δέοι παραφυλάττειν, ἐδίδαξαν. ἡ βέβηλος τοίνυν ἔρις τοῦ λοιποῦ σχολαζέτω. καὶ γὰρ ἀσεβὴς καὶ ἱερόσυλος ἀληθῶς ὃς μετὰ τοσούτων ἐπισκόπων ἀπόφασιν τῇ οἰκείαι τί ποτε γνώμῃ καταλιμπάνει πρὸς ἔρευναν, ἐπείπερ ἐσχάτης δηλονότι παρανοίας ἐστὶ τὸ μεσούσης ἡμέρας φῶς σεσοφισμένον ζητεῖν. ὁ γάρ τι μετὰ τὴν εὕρεσιν τῆς ἀληθείας διερευνώμενος περαιτέρω ψεῦδος ζητεῖ. μηδεὶς οὖν κληρικὸς ἢ γοῦν στρατευόμενος ἢ γοῦν ἑτέρας αἱρέσεως οἱασδήποτε περὶ τῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως δημοσίαι συναγομένων ὄχλων καὶ ἀκροωμένων εἰς τὸ ἑξῆς διαλέξεις ποιεῖσθαι τολμάτω, ταραχὰς ἐκ τούτου καὶ κακοδοξίας προφάσεις ἐπινοῶν. τῇ κρίσει γὰρ ὕβριν ποιεῖ τῆς ἁγίας συνόδου ὅστις ἂν τὰ ἅπαξ κριθέντα καὶ ὀρθῶς τυπωθέντα πάλιν ἀνακυλίειν ἐκ διαλέξεως καὶ δημοσιεύειν φιλονεικοίη, ὁπότε τὰ νῦν περὶ τῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως ὁρισθέντα κατὰ τὰς τῶν ἀποστόλων ἐκθέσεις καὶ κατὰ τὰς τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τι καὶ η διδασκαλίας καὶ τῶν ρν τυπωθέντα γινώσκεται. οὐδὲ γὰρ ἐλλείψει τιμωρία κατὰ τῶν τοῦδε καταφρονούντων τοῦ νόμου, ἐπειδήπερ οὐ μόνον κατὰ τῆς πίστεως τῆς εὖ διατεθείσης ἐναντίοι χωροῦσιν, ἀλλὰ γὰρ Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν ἔκπυστα διὰ τῆς τοιᾶσδε φιλονεικίας τὰ σεπτὰ ποιοῦσι μυστήρια. οὐκοῦν εἰ μὲν εἴη κληρικὸς ὁ περὶ θρησκείας δημοσίαι φιλονεικεῖν τολμῶν, ἀποκινηθήσεται τοῦ καταλόγου τῶν κληρικῶν· εἰ δὲ στρατείαι κοσμούμενος, τὴν ζώνην ἀφαιρεθήσεται. καὶ οἱ λοιποὶ δὲ οἱ ἔνοχοι τῷ ἐγκλήματι τούτῳ τῆς βασιλίδος αὐτῆς ἐλαθήσονται πό-

23 Latinum exemplar praeter Rustici uersionem [Φr] in Gestis Latinis III 104 extat in Collectione Gestorum Chalcedonensium Vaticana 8 [Λv]

M, B [= abo], Φr Λv

5 αἱ τρεῖσ αἱ Bab 7 ὑπατείασ M 9—11 MBΦr om. Λv 12—14 Περὶ — αὔγουστοι MBΦr *incipit constitutio ad synodum Calchedonensem. Imperator Marcianus* Λv 12 περὶ Bb 14 φλαύιοσ Bab 17/18 ἀνελήλυθασι Bo σύννευσιν Bab συνέλευσιν Bo *consensum* ΦrΛv συναίνεσιν M 18/19 χαλκηδονίων Bo 19 πόλιν om. M 21 ἀληθῶσ ἀσεβὴσ — ἱερόσυλοσ B 23 παρανοίας] παρῆν οἵασ Bb τῆσ ἡμέρασ Bo σεσοφισμένου Bb 25 γοῦν om. Bo ἢ γοῦν MB [= Φr] *et* Λv 28 τῇ ἁγία συνόδῳ Bb 30/31 ἀποστόλων — τῶν^{2} om. B 31 τριακοσίων δεκαοκτὼ Ba τιῇ Bbo γινώσκεσθαι Bo 33 γὰρ] καὶ Bo 35 φιλονεικεῖν δημοσία M ἀποκινηθεῖται Bb 36 ζωὴν MBo, corr. M 37 οἱ^{2} om. Bo βασιλίδοσ MB *sanctissima* Φr Λv

λεως κατὰ τὴν τῶν δικαστηρίων κίνησιν καὶ ταῖς ἁρμοζούσαις ὑποβληθησόμενοι τιμωρίαις. δῆλον γὰρ ἐντεῦθεν τῇ μανίαι τῇ τῶν αἱρετικῶν τὰς ἀρχὰς καὶ ἐκκαύσεις παρέχεσθαι ἐν ὅσωι τινὲς δημοσίαι διαλέγονται καὶ ἐρίζουσιν. ἅπαντες τούνυν τὰ παρὰ τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου ὁρισθέντα παραφυλάττειν ὀφείλουσι τοῦ λοιποῦ μηδὲν ἀμφιβάλλοντες. διὰ τούτου τοιγαροῦν ὑπομνησθέντες τοῦ τῆς γαληνότητος ἡμῶν διατάγματος τῶν δυσσεβῶν φωνῶν ἀπολήξατε καὶ τοῦ περὶ τῶν θείων περαιτέρω ζητεῖν, ὅπερ ἀθέμιτον, ἐπειδήπερ οὐ μόνον ἐκ θείας κρίσεως, καθάπερ πιστεύομεν, τὸ ἁμάρτημα τὸ τοιοῦτο τιμωρηθήσεται, ἀλλὰ γὰρ καὶ τῇ τῶν νόμων καὶ τῇ τῶν δικαζόντων αὐθεντίαι σωφρονισθήσεται. M VII 477 L IIII 842 6

Ἐδόθη πρὸ ⟦ξ⟧ Εἰδῶν Φεβρουαρίων ἐν Κωνσταντινουπόλει d. 7. m. Febr. ⟨a 452⟩

Περὶ τοῦ ἀνατραπῆναι τὰ κατὰ τοῦ τῆς ἁγίας μνήμης Φλαβιανοῦ τοῦ ἐπισκόπου τῆς βασιλευούσης Κωνσταντινουπόλεως καὶ βεβαιωθῆναι τὰ μετὰ ταῦτα ὑπὲρ αὐτοῦ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τυπωθέντα L IIII 866 M VII 497 12

24 Οἱ αὐτοὶ βασιλεῖς Παλλαδίωι τῶι μεγαλοπρεπεστάτωι ἐπάρχωι τῶν πραιτωρίων, Οὐαλεντινιανῶι ἐπάρχωι τοῦ Ἰλλυρικοῦ, Τατιανῶι ἐπάρχωι πόλεως, Βιγκομάλωι μαγίστρωι τῶν θείων ὀφφικίων καὶ ὑπάτωι δεσιγνάτωι. Οὐδέποτε δόξα τῶι θανάτωι τῶν ἐνδόξων ἀπόλλυται οὐδὲ συναποθνήισκουσι τοῖς τελευτῶσιν αἱ ἀρεταί, μᾶλλον δὲ τῶν ἀγαθῶν ἡ ὑπόληψις αὔξεται τῇι τελευτῇι, ἐπειδήπερ ἅπας ὁ κατὰ τῶν τελευτώντων ἐκποδὼν γίνεται φθόνος. ἐντεῦθεν μετὰ τοσαύτης σπουδῆς καὶ ἐπαίνων τὰ τῶν προγόνων εὐφημεῖται κατορθώματα· ἐντεῦθεν τῶν ἁρίστων ἡ μνήμη μετὰ μεγίστης ἐπιτελεῖται τῆς προσκυνήσεως· ἐντεῦθεν τῶν μεγίστων ἀνδρῶν αἱ ψυχαὶ πολλάκις τὰς εὐκλεεῖς εἵλοντο τελευτάς. συνωμολόγηται γὰρ ἐκείνους μόνους εἰς τὸ διηνεκὲς ἀποθνήισκειν ὧν ἥ τε ζωὴ καὶ ὁ θάνατος σεσιώπηται. τοῦτο καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος οὕτως ἔχειν ἥ τε θεία καὶ ἡ τῶν ἀνθρώπων ἐπιδείκνυσι κρίσις. ὁπότε γὰρ φθόνωι ψευδεῖ ὑπὸ τῆς ἀνέδην συντεθείσης συκοφαντίας ὁ τῆς ἁγίας καὶ προσκυνητῆς μνήμης Φλαβιανὸς ὁ ταύτης τῆς ἐνδόξου πόλεως ἐπίσκοπος τῆς ἀρχιερωσύνης ἦν ἐκβληθεὶς καὶ ὁπότε κατὰ τὸ ἀληθὲς οὐκ ἦν ἑτέρως τῆς ἐπισκοπῆς τελειότερον ἔχεσθαι ἢ τῶι τὴν πίστιν ἣν παρειλήφει, φυλάττειν (οὗτος γὰρ μόνος ἠξίωται τοῦ τυγχάνειν ἐπίσκοπος), ὅμως οὕτω τὸ τούτου λείψανον ἡ βασιλικωτάτη αὕτη πόλις ἐζήτησεν καὶ ἀπέλαβεν, ὡς μακαριώτερον αὐτὸν πάντων τῶν ζώντων ὀφθῆναι, ὥστε τὴν τελευτὴν ἐκείνην τὴν χαλεπὴν νομισθεῖσαν πιστεύεσθαι δι' εὐχῆς γεγενῆσθαι, δι' ἧς ἐκείνην τὴν ἀθάνατον εὐφημίαν ἐπραγματεύσατο. καὶ δὴ τούτοις ἐπηκολούθησεν ἐκεῖνο ὅπερ τοῖς αὐτοῦ γέρασιν ὁ θεὸς ἐδωρήσατο, ὥστε προσκυνητὴν σύνοδον ἀναριθμήτων σχεδὸν ἐπισκόπων συνελθεῖν εἰς τὴν Χαλκηδονέων ἥτις ἐν ὅσωι τὰ κατὰ τὴν πίστιν ἐπιμελῶς ἐκζητεῖ διὰ τῆς αὐθεντίας τοῦ μακαριωτάτου Λέοντος τοῦ τῆς αἰωνίας τὴν δόξαν Ῥώμης ἐπισκόπου καὶ τῆς θρησκείας κυροῖ τὰ θεμέλια, Φλαβιανῶι τὸ βραβεῖον τοῦ τε παρωιχηκότος βίου καὶ τῆς ἐνδόξου παρέσχηκε τελευτῆς. ἐπειδὴ τοίνυν ὁ τῆς προσκυνητῆς μνήμης Φλαβιανὸς τῆι τοσαύτηι καὶ τοιαύτηι κεκόσμηται μαρτυρίαι, ὥστε Εὐτυχῆ τὸν τάναντία πεφρονηκότα μετὰ τῶν μυσαρῶν αὐτοῦ M VII 500 15 21 25 30 35

24 exemplar Latinum extat in Gestis Latinis III 107

M, B [= abo], Φr, Λv [usque ad 10]

2 τῆι ² om. Bb καὶ τὰσ B ἐκβάσεισ Bb 2/3 ποιεῖν παρέχεσθαι Bb 3 διαλέγονται δημοσία Bb δημόσιον διαλέγονται Bo 5 τοῦτο B 6 τὸ θεῖον Bo 7 μόνωσ Bo 8 τοιοῦτον Bbo 10 add. *Sporacio consule* Λv *Sporacio uc et qui fuerit nuntiatus consulibus* Φr 11 ὁσίασ Bo τοῦ ²] τοῦ ἐν ἁγίοις Bo 12 ἐν κωνσταντινουπόλει Bbo 13 παρὰ] ὑπὸ Bb 15/16 Οὐαλεντινιανῶι — δεσιγνάτωι om. Φr 15 Οὐαλεντινιανῶ — Ἰλλυρικοῦ om. M 20 ἡμῖν τῶν B 21 μεγίστων M [= Φr] ἁρίστων B 28 οὗτοσ — μόνοσ MΦr οὕτωσ — μόνοσ [μόνωσ Ba] B οὕτω om. B 29 *et expetiit et* Φr 31 δι' εὐχῆσ πιστεύεσθαι Bb 33 χαλκηδονίων Bo 34 τὰ om. M 36 τοῦ παρωιχηκότος] *sanctae* Φr 37 καὶ τοιαύτη MΦr om. B

ῥημάτων καταδικασθῆναι παρὰ πάντων ἑνὶ στόματι, ἀπαλειφέσθω τὰ τῆς διατάξεως ἐκείνης ἥτις καθ' ἁρπαγὴν τῶν μυσαρῶν μετὰ τὴν τελευτὴν τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Φλαβιανοῦ κατ' αὐτοῦ τεθεῖσα γινώσκεται, καὶ καθόλου σχολαζέτω τὰ ἐξ ἀδικίας τὴν ἀρχὴν ἐσχηκότα ἥ τε ἄδικος ἀπόφασις μηδὲν βλαπτέτω μηδὲ Εὐσέβιον μηδὲ Θεοδώρητον τοὺς θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους, οὓς ὁ ὅρος ὁ αὐτὸς περιέχει, ἐπειδήπερ οὐ δύνανται ἐκ διατάξεως ἐπίσκοποι κατακρίνεσθαι οὓς ἐπὶ τῇι φυλακῇι τῆι τῆς πίστεως συνοδικὴ ψῆφος ἐκόσμησεν. ἐκβληθείσης τοιγαροῦν τῆς νομοθεσίας ἐκείνης κατεχέτω τοῦ βίου καὶ τῆς δόξης τῆς ἑαυτοῦ Φλαβιανός, ἥσπερ ἠξίωται, τὸν αἰώνιον ἔπαινον τῆς εὐσταθείας
L IIII 867 τῆς περὶ τὴν πίστιν αὐτοῦ τοῖς λοιποῖς ἐσομένης εἰς ὑπόδειγμα.

Ἡ ὑπέρλαμπρος τοιγαροῦν καὶ μεγαλοφυὴς αὐθεντία σου τὸν σωτηριώδη τοῦτονὶ νόμον προτεθέντων ἰδίκτων εἰς τὴν ἁπάντων ποιήσει γνῶσιν ἐλθεῖν.

d. 6. m. Iul. a. 452 Ἐδόθη πρὸ μιᾶς νονῶν Ἰουλίων ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπατείαι Σφωρακίου τοῦ λαμπροτάτου καὶ τοῦ δηλωθησομένου

M VII 501 Περὶ τοῦ βέβαια εἶναι ταῦτα ἅπερ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῆς ἐν Χαλκηδόνι κατὰ Εὐτυχοῦς καὶ τῶν αὐτοῦ μοναχῶν ὡρίσθη

25 Οἱ αὐτοὶ αὔγουστοι τοῖς αὐτοῖς ἄρχουσι. Μεγίστας τῶι παντοκράτορι θεῶι χρὴ ἔχειν καὶ ὁμολογεῖν τὰς χάριτας ὅτι τὰ μύση οὔτε λανθάνειν παντελῶς οὔτε διαμένειν ἀτιμώρητα συγχωρεῖ, ὧν θάτερον μὲν τοῦ βλάπτειν πλείστην ἔχει τὴν ἄδειαν, θάτερον δὲ τοῦ ἁμαρτάνειν ὑπόδειγμα δίδωσι τοῖς λοιποῖς. τοιγαροῦν ἐν φροντίδι τὰς τῶν ἀνθρώπων πράξεις ὑπάρχειν τῶι θεῶι καὶ τὸ τῆς θρησκείας μάλιστα σέβας πρώην ἐν τῶι κυροῦσθαι τὴν καθολικὴν πίστιν περιφανῶς ἀνεδείχθη, ἡνίκα τὸν τοῖς μυσαροῖς ἑπόμενον δόγμασιν Εὐτυχῆ καὶ λανθάνειν, ὡς ἐλάνθανεν, ἐπὶ πλέον οὐκ εἴασεν καὶ ἁλόντα τοῦ μύσους τὴν τιμωρίαν διαφυγεῖν οὐκ ἠνέσχετο. ὅθεν ταῖς ψήφοις οὗτος θεοῦ τε καταδικασθεὶς καὶ ἀνθρώπων ὅρον συνοδικόν, ὡς ἦν ἄξιος, ἀπηνέγκατο θεῶι τε ὑπεύθυνος ὤν, ὧι τὴν ὕβριν ἐποίει, καὶ ἀνθρώποις ἔνοχος, οὓς ἀπατᾶν ἐπεχείρει. πλεῖστοι γὰρ ἔναγχος ἐκ πάσης ὡς εἰπεῖν τῆς οἰκουμένης ὁσιώτατοι κατὰ τὴν Χαλκηδόνα ἀθροισθέντες ἐπίσκοποι τὰ τοῦ μνημονευθέντος Εὐτυχοῦς φαυλότατα πλάσματα μετὰ τῆς πλάνης τῆς ἐν Ἐφέσωι συνόδου τῆς αὐτοῦ χάριν γεγενημένης ἐξέβαλον τοῖς τῶν ἁγίων πατέρων ἀκολουθήσαντες δόγμασι τοῖς τε ἐν Νικαίαι παρὰ τῶν τιη ἐκτεθεῖσι ** καὶ τοῖς ἐν Ἐφέσωι, ἡνίκα τὴν Νεστορίου πλάνην ἐξέκλεισαν προεδρευόντων Κελεστίνου τε τοῦ τῆς Ῥωμαίων καὶ Κυρίλλου τοῦ τῆς Ἀλεξανδρέων πόλεως ἐπισκόπων. τὰ κατὰ τὴν ἀρχαιοτάτην τοίνυν διδασκαλίαν ὑπὸ τῆς προσκυνητῆς συνόδου τῆς ἐν τῆι Χαλκηδονέων ὁρισθέντα κατ' ἐκείνην τὴν πίστιν δι' ἧς τὸν θεὸν σέβομεν, φυλάττεσθαι διὰ παντὸς ἐθεσπίσαμεν καὶ θεσπίζομεν. ἀκόλουθον γὰρ σφόδρα καθέστηκε τῶν φκ ἐπισκόπων τῶν καθαρᾶι διανοίαι τὸν θεὸν θρησκευόντων τοὺς τύπους τοὺς ὑπὲρ τῆς ἁγιω-

---

25 Latinum exemplar praeter Gesta Latina III 108 [Φr] extat in Collectione Hispana et codice Albigensi [Λs]

M, B [= abo], ΦrΛs

2 καταρπαγὴν M τὴν om. Bo 4 θεοδώριτον B 5 δύναται Bo 8 ἥσπερ BΦr ὥσπερ M εὐσταθίασ MBbo 9 ἐσομένοισ Bbo εἰς om. B 11 ἐδίκτων Bab ἐκδίκων Bo post ἐλθεῖν add. *Palladio praef. praet.* Φr 12 νόννων Bao ὑπατείασ M 16 τοῖς — ἄρχουσι MB *Palladio praef. praet.* [huc usque Λs] *et eodem exemplo Valentiniano praef. Illyrici, Tatiano praef. urbis, Vincomalo magistro officiorum et consuli designato* ΦrΛs τῶι om. Bo 17 τὰς om. M τὰ μύση MBΦr *auctores* [*scelerum* addiderim] *heresisque occulta* Λs 18 συγχωρεῖν Bo ἔχειν Ba 19 ἁμαρτάνοντοσ Bo 21 ἀπεδείχθη M 22 πλεῖον Bo 25 ἁπαντᾶν Bo 29 τε om. M excidernnt *uel in hac postea alma urbe a CL sunt episcopis declarata* [*decreta* Φr] ΦrΛs 31 τε om. Bo 32 τῆι om. MBb 33 χαλκηδονίων Bo 34 φκ M [= Φr et codex Albigensis *DCXXX* Hispana] om. B

τάτης καὶ ὀρθοδόξου πίστεως πεφυκότας κατὰ τοὺς τῶν πατέρων κανόνας μετὰ μεγίστου φυλάττεσθαι τοῦ σεβάσματος. ἐπειδὴ δὲ τῆς βασιλικῆς προνοίας ἐστὶ πᾶν φαῦλον ἐν ἀρχῇ καταπαύειν καὶ τὴν ἕρπουσαν νόσον διὰ τῆς τῶν νόμων ἰατρείας ἐκτέμνειν, διὰ M VII 504
τοῦδε τοῦ νόμου θεσπίζομεν τοὺς ὑπὸ τῆς μανίας Εὐτυχοῦς ἀπατωμένους καθ' ὑπόδειγμα τῶν Ἀπολιναριστῶν, οἷς ἠκολούθησεν Εὐτυχὴς καὶ οὓς οἱ σεπτοὶ τῶν πατέρων τύποι, τουτέστιν οἱ τῆς ἐκκλησίας κανόνες καὶ αἱ θεῖαι διατάξεις τῶν πάλαι βασιλέων καταδικάζουσι, μηδένα ⟨ἐπίσκοπον, μηδένα⟩ ἔχειν πρεσβύτερον μηδέ τινας κληρικοὺς ἢ ἔχειν ἢ ὀνομάζειν καὶ αὐτὸν Εὐτυχῆ τῆς τοῦ πρεσβυτέρου προσηγορίας, ἧς ἀνάξιος ὢν ἐγυμνώθη, καθόλου στερίσκεσθαι. εἰ δέ τινες ἄντικρυς τῶν παρ' ἡμῶν ὁρισθέντων ἐπισκόπους ἢ πρεσβυτέρους ἢ καὶ λοιποὺς κληρικοὺς χειροτονῆσαι τολμήσαιεν, αὐτούς L IIII 870
τε τοὺς χειροτονουμένους καὶ τοὺς χειροτονοῦντας ἢ περιποιοῦντας ἑαυτοῖς κατὰ πρό- 11
ληψιν τὸν βαθμὸν τὸν τῶν κληρικῶν μετὰ τὸ καταδικασθῆναι τῇ τῶν ὑπαρχόντων ἀποβολῇ καὶ ἐξορίαι διηνεκεῖ συσχεθῆναι προστάττομεν τοῦ συνιέναι τε ἤτοι συνάγεσθαι ἢ μοναχοὺς συναθροίζειν ἢ οἰκοδομεῖν μοναστήριον οὐδεμίαν αὐτοὺς ἔχειν κελεύομεν ἄδειαν, καὶ αὐτοὺς δὲ τοὺς τόπους, εἰ πειραθεῖεν ἴσως ποτὲ συνιέναι, δημοσιεύ- 15
εσθαι, ὅμως εἰ τοῦ δεσπότου τοῦ τόπου ἐγνωκότος συνέλθοιεν· ὡς εἴ γε ἀγνοοῦντος, τὸν διοικητὴν εἴτ' οὖν μισθωτὴν τοῦ τόπου βασανισθέντα ῥάβδοις μετὰ δημεύσεως ἐξορίαν ὑπεισιέναι θεσπίζομεν. πρὸς τούτοις οὐδὲν αὐτοὺς ἐκ διαθήκης δέχεσθαι οὐδὲ τοῖς ἐκ τῆς αὐτῆς πλάνης ὑπάρχουσι καταλιμπάνειν, [ἀλλ'] οὐδεμίαν μετιέναι στρατείαν αὐτοὺς ἀνεχόμεθα, εἰ μή τι ἄρα τὴν τῶν κορταλίνων ἢ τῶν λιμιτανέων· εἰ δὲ καί 20
τις ἐν ἑτέραι παρὰ τὴν προειρημένην εὐρεθείη στρατείαι ἢ διὰ τὸ ἠγνοῆσθαι αὐτοῦ τὴν ἐκ τῆι θρησκείαι διαστροφὴν ἢ καὶ διὰ τὸ μετὰ τὴν ζώνην εἰς ταύτην αὐτὸν ἐληλυθέναι τὴν πλάνην, τῆς στρατείας ἀφαιρεθεὶς τοῦτον καρπὸν τῆς οἰκείας κακοδοξίας ἐχέτω τὸ καὶ τῆς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν καὶ τῆς τοῦ παλατίου στερίσκεσθαι μετουσίας καὶ μήτε ἑτέρωθι, εἰ μὴ ἐν ἧι ἐτέχθησαν κώμηι ἢ πόλει, αὐτοὺς ἀναστρέφεσθαι, ὡς εἴ γε 25
τινὲς τούτων ἐκ ταύτης ὁρμῶνται τῆς πανευδαίμονος πόλεως, ὃ πιστεύειν ἀθέμιτον, ἀπὸ ταύτης τε τῆς βασιλίδος πόλεως καὶ τοῦ θείου κομιτάτου καὶ πάσης ἐλαυνέσθωσαν μητροπόλεως. καὶ ταῦτα μὲν γενικῶς περὶ πάντων ὁρίζομεν τῶν κρατουμένων τῶι μιάσματι τοῦδε τοῦ νοσήματος ἢ μελλόντων ἐνέχεσθαι· τοὺς μέντοιγε πρὸ τούτου κληρικοὺς ὄντας τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ μοναχοὺς τοὺς τὸ αὐτὸ οἰκήσαντας Εὐτυχεῖ κατα- 30
γώγιον (οὐδὲ γὰρ λέγειν προσήκει μοναστήριον ὅπερ τοὺς τῆς εὐσεβείας ἔσχεν ἐχθρούς) τοὺς εἰς τοῦτο ἐλάσαντας μανίας, ὥστε καταλειφθείσης τῆς εὐσεβῶς προσκυνουμένης θρησκείας καὶ τῆς συνοδικῆς κρίσεως ἣν οἱ σχεδὸν ἐκ πάσης τῆς οἰκουμένης ἐν Χαλκηδόνι συναχθέντες ὥρισαν ἱερεῖς, ἀκολουθῆσαι τοῖς φαύλοις διδάγμασιν Εὐτυχοῦς, ἐπειδήπερ M VII 505
τὸ ἀληθὲς φῶς καταλείψαντες τὸν σκότον ἐπιλέξασθαι δεῖν ὠιήθησαν, πάσαις ταῖς τιμω- 35
ρίαις ταῖς καὶ τῶιδε τῶι νόμωι καὶ ταῖς προηγουμέναις κατὰ τῶν αἱρετικῶν ὡρισμέναις κατασχεθῆναι κελεύομεν, μᾶλλον μὲν οὖν ἐξ αὐτοῦ τοῦ Ῥωμαίων ἐδάφους βάλλεσθαι,

---

M, B [= abo], ΦrΛs

1 μέγιστον Bb 2 δὲ] καὶ Bo 4 τοῦδε] δὲ Bo 5 ἀπολιναριαστῶν B 7 μηδέ τινα Bo ἐπίσκοπον, μηδένα suppleui ex ΦrΛs 9 ἄντικρυ Bb 11 χειροτονημένους Bb 12 δικασθῆναι M ἐπαρχόντων Bo 13 διηνεκῆ M 13/14 συνάγεσθω M 14 οὐδὲ μύραν M ἔχειν om. Bb 16 ἐγνωκότες M 17 ἤτοῦν MBo 18 πρὸς δὲ B 19 ἀλλ' B om. M [= ΦrΛs] 20 αὐτοὺς M [= ΦrΛs] om. B κουαρταληνῶν M λιμητανέων B 21 ἐν om. M στρατείαν M 22 διαστροφὴν ΦrΛs διατροφὴν M ἀναστροφὴν B τὸ] τὰ M ζωὴν M αὐτῶι Bo 23 τοῦτο B 24 τῆσ² B τῶν M 25 πόλιν Bb 26 τῆς] τὸ M 27 τῆσ τε Bb 28 τῶν ἢ M 29 τοῦδε M τούτω B ἀνέχεσθαι Bo 30 εὐτυχῆ Bo 31 εἶχεν M 32 τοῦτο B [= ΦrΛs] τοσοῦτον M 33 οἱ om. B 33/34 συναχθέντες ἐν χαλκηδόνι B 35 τὸ σκότος Bb 35/36 spat. ρίαις Bb 36 ταῖς² B τοῖς M προηγουμέναις Bb corr. προηγουμένοις M προηγουμένως B 37 καὶ λέγομεν Bb μᾶλλον — βάλλεσθαι [malim ἐκβάλλεσθαι] M [= ΦrΛs] om. B

καθάπερ αἱ πρότερον εὐσεβεῖς διατάξεις περὶ Μανιχαίων ἐτύπωσαν, ὅπως ἂν μὴ ταῖς τούτων πεφαρμαγμέναις ἀπάταις καὶ τοῖς ἐναγεστάτοις σοφίσμασι τῶν ἀκάκων καὶ ἀσθενεστέρων οἱ λογισμοὶ δελεάζωνται. πρὸς τούτοις ἔγνωμέν τινα ψεύδεσθαι τούτους εἰς ὕβριν τῆς εὐσεβείας καὶ φθόνον τῶν ὡρισμένων παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου καὶ συγγραφομένων βιβλίων τε καὶ τόμων ἐν χάρταις πάνυ πολλοῖς ταῦτα πλάττειν ἅπερ τὴν μανίαν αὐτῶν ὑπεναντίον τῆς ἀληθοῦς πίστεως σαφέστατα διελέγχει, καὶ διὰ τοῦτο προστάττομεν, ὅπου δ' ἂν εὑρεθῇ τὰ τοιάδε συγγράμματα πυρὶ κατακαίεσθαι, τοὺς δὲ συγγραψαμένους ἢ πρὸς ἀνάγνωσιν δεδωκότας ἑτέροις σπουδῇ τοῦ μαθεῖν ἢ διδάξαι θεσπίζομεν τῇ μετὰ δημεύσεως ἐξορίαι κολάζεσθαι. τοῦ δὲ διδάσκειν τὴν ἀσεβῆ ταύτην αἵρεσιν, καθάπερ ἤδη τοῖς ἰδίκτοις τῆς ἡμετέρας θειότητος περιέχεται, πάντων τὴν ἄδειαν περιείλομεν, ὅτι γε δὴ διὰ τῆς ἐσχάτης κολασθήσεται τιμωρίας ὁ τὰ παράL IIII 871 νομα διδάσκειν ἐπιχειρῶν, τοὺς δὲ σπουδάζοντας ἀκροᾶσθαι τῶν τῇ μυσαρᾷ διαλέξει χρωμένων δέκα λιτρῶν χρυσοῦ τιμωρίαι καταπαύομεν. οὕτω γὰρ ἡ πρόφασις ἡ τῆς πλάνης ὑφελκυσθήσεται, εἰ τῶν ἁμαρτημάτων ἐλλείψοι καὶ ἀκροατὴς καὶ διδάσκαλος.

Ἡ ὑπέρλαμπρος τοιγαροῦν καὶ μεγαλοφυὴς αὐθεντία σου προτεθέντων ἰδίκτων πᾶσιν ἃ προσετάξαμεν, γνώριμα ποιησάτω, εἰδότων τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀρχόντων καὶ τῶν τάξεων τούτων καὶ τῶν ἐκδίκων τῶν πόλεων ὡς εἴγε τὰ καθαρᾶι πίστει καὶ ἁγίαι προθέσει φυλαχθῆναι παρ' ἡμῶν θεσπισθέντα ἢ ῥαθυμίας ἀξιώσουσιν ἢ συγχωρήσουσι παραβαίνεσθαι, ἕκαστος ἀνὰ ῑ λιτρῶν προστίμωι χρυσίου βαλλόμενος ὡσανεὶ προδόται τῆς εὐσεβείας καὶ τῶν νόμων καὶ περὶ αὐτὴν ἔσονται κάμνοντες τὴν ὑπόληψιν.

Καὶ ὡσαύτως ἐγράφη Οὐαλεντινιανῶι ἐπάρχωι τοῦ Ἰλλυρικοῦ καὶ Τατιανῶι ἐπάρχωι πόλεως καὶ Βιγκομάλωι μαγίστρωι καὶ ὑπάτωι δεσιγνάτωι

d. 18. m. Iul. a. 452 Ἐδόθη πρὸ ιε̄ Καλανδῶν Αὐγούστων ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπατείαι Σφωρακίου τοῦ λαμπροτάτου καὶ τοῦ δηλωθησομένου

L IIII 855 M VII 488 Ἀντίτυπον θείων γραμμάτων πεμφθέντων ἀρχιμανδρίταις καὶ λοιποῖς ἐν Αἰλίαι καὶ τοῖς περὶ αὐτὴν οἰκοῦσι μοναχοῖς παρὰ τοῦ θειοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου

26 Ἐντυχὸν τὸ ἡμέτερον κράτος ταῖς δεήσεσιν ἃς πρὸς τὴν εὐσεβεστάτην καὶ θειοτάτην δέσποιναν τὴν ὁμόζυγον τῆς ἐμῆς γαληνότητος ἐξεπέμψατε, τοῖς πράγμασιν ἐπείσθην ὡς οὐχ ἱκετηρίαν ἐπέμψατε, δεήσεων δὲ προσχήματι τὸν ἀσεβῆ καὶ τοῖς τοῦ θεοῦ νόμοις καὶ τῇ πολιτείαι τῶν Ῥωμαίων ἐναντίον καταστάντα σκοπὸν ὑμῶν ἀπεδείξατε. δέον γὰρ τὴν ἡσυχίαν ἄγειν καὶ τελεῖν ὑπὸ τοὺς ἱερέας καὶ τοῖς ἐξ αὐτῶν μαθήμασι προσομιλεῖν, διδασκάλων τάξιν ὑπὸ τῆς ἄγαν αὐθαδείας ἑαυτοῖς ἐπενοήσατε οἱ μηδὲ τὰ παρὰ τῶν διδασκόντων ὀρθῶς μαθεῖν ἀνασχόμενοι, πείσαντες δὲ ἑαυτοὺς ἀνοήτως ὅτι δεῖ μᾶλλον ὑμῖν πάντας ἀκολουθεῖν πρὸς τὴν τῆς πίστεως εἴδησιν ἢ ταῖς τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ προφητῶν βίβλοις τοῖς τε παρὰ τῶν τῆς θείας μνήμης πατέρων παραδοθεῖσι παραγγέλμασιν. ὥσπερ δὲ τῶν προλαβόντων ἐλάττονα πλημμελοῦντες, εἰ ψευδέσι διδα-

---

26 Latine extat in Collectione Sangermanensi [uol. V] 2 [Λ]; cf. Leonis ep. 61 ad Marcianum d. 21 m. Mart. a. 453 [uol. 4 p. 67, 34]: *mihi per .... Iulianum episcopum innotuisse significo quam pio dignaris fueritis responso imperitorum monachorum animos et cohibere pariter et docere* et ep. 63 p. 69, 24

M, B [= abo, inde a 12 τοὺς δὲ σπουδάζοντας = ao] ΦrΛs [usque ad 24], Λ [inde a 25]

2 πεφαρμαγμέναισ B [= ΦrΛs] πεπραγμέναισ M 3/4 εἰσ — εὐσεβείασ τούτουσ B 4 περὶ Bb 5 πολλοῖσ ταῦτα MB *plura* ΦrΛs πράττειν Bo 7 γράμματα Bb 10 ἐδίκτοισ Bab ἐκδίκοισ Bo 11 ἴδειαν M 12 post ἐπιχειρῶν pergit γέγονε πῶσ χωρισθῆναι [p. 126, 27] Bb 14 in fine sententiae add. *Palladi parens carissime atque amantissime* Λs 15 ἐδίκτων Ba ἐκδίκων Bo 16 γνώριμον Bo 18 ἀξιώσωσιν M συγχωρήσωσι M 21/22 om. Λs 23 ἐδόθη δὲ M cf Φr δέκα πέντε BΦrΛs ε̄ M ὑπατείασ M 28 ἐντυχὼν Bo 29 *nostrae* Λ ἐπείσθην BΛ ἐπείσθη M 33 ὑπενοήσατε Bo 35 *perfectae fidei* Λ 37 τῶν om. Ba

σκαλίαις τὰ παρ' ὑμῶν τετολμημένα ἐπισκιάζειν βουληθείητε, οὐδὲν τῆς ἀληθείας ἐχόμενον ταῖς ἱκετηρίαις ἐδιδάξατε φάσκοντες μήτε τῶν ἐμπρησμῶν μήτε τῶν φόνων μήτε τῶν ἄλλων ἀτοπημάτων ὑμᾶς αἰτίους ἢ τὰ μοναστήρια καθεστάναι, τῶν δὲ τὴν πόλιν οἰκούντων καί τινων ξένων ἔργον γεγενῆσθαι τὰ μνημονευθέντα δεινά. ἔλαθεν δὲ οὐδὲν L IIII 858
τῶν τετολμημένων τὴν ἡμετέραν εὐσέβειαν καὶ πράξεσιν ὑπομνημάτων καὶ ἀναφοραῖς τῶν 5
καθ' ἕκαστον φανερωθέντων ὅπως τε ἡ τῶν Αἰλιέων παρ' ὑμῶν ὡσανεὶ πολεμίων κατελήφθη πόλις τῶν οἰκεῖν τὰ μοναστήρια καὶ τοῖς τοιούτοις προσεδρεύειν μόνον τόποις ὀφειλόντων ἥ τε τοῦ τῆς εὐλαβοῦς μνήμης διακόνου δυσσεβῶς τολμηθεῖσα σφαγὴ καὶ ὡς τὸ ἐκείνου σῶμα μετὰ τὴν ἀναίρεσιν καὶ τῆς κοινῆς χραινομένης ὁσίας ἑλκόμενον ἀναισθήτως ὑβρίζετο ὅπως τε ἐνεπρήσθησαν μὲν αἱ οἰκίαι, αἱ δὲ τῆς πόλεως ἀπεκλείσθησαν M VII 489
πύλαι ὡς ἐν αὐτονομίαι τά τε τείχη τῆς πόλεως ἐφυλάττετο καὶ τῆς εἱρκτῆς βιαίως 11
ἀνοιχθείσης τοῖς τὰ δεινὰ τετολμηκόσιν ἄφεσις τῶν τιμωριῶν καὶ φυγῆς ἐπικινδύνου παρείχετο πρόφασις. προβαίνοντος δὲ ἐπὶ χείρω τοῦ κακοῦ τοῖς ὕστερον χαλεποῖς μικρὰ τὰ προλαβόντα δεικνύντες Ἰουβενάλιον τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον καὶ ἑτέρους εὐλαβεῖς ἱερέας διὰ τοῦ πεμφθέντος ἀνελεῖν ἠβουλήθητε· ὡς δὲ τῆς ἐλπίδος ὁ σταλεὶς 15
ἐσφάλη, πάρεργον τῆς αὐτοῦ μανίας καὶ τῶν ἀποστειλάντων αὐτὸν ἐποιήσατο Σευηριανὸν τὸν τῆς ὁσίας μνήμης ἐπίσκοπον ξίφει διαχρησάμενος μηδὲ τῶν συνόντων αὐτῶι φεισάμενος. ταῦτα καὶ τούτων δεινότερα πλημμελήματα καὶ ὅπως τετόλμηται καὶ τίνων διαπραξαμένων ἢ καὶ προτρεψαμένων, γνωρίζει τὰ διαφόρως ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἰδικῶς ἀποδειχθέντα καὶ ταῖς θείαις ἡμῶν ἀκοαῖς μηνυθέντα, ἔλεγχον ἀκριβῆ φέροντα 20
τῆς ὑμετέρας γνώμης, ἀφ' ἧς προχείρως ἐπὶ τὸ πλεῖστον πλημμελεῖν ἐτράπητε, οὐ τὴν τοῦ θεοῦ πίστιν ἐκδικεῖν ἢ γοῦν συγκροτεῖν βουλόμενοι, ἀλλ' ἑαυτοῖς τὰς προεδρίας καὶ τὰς ἱερωσύνας, ὧν ἀλλότριοι παντάπασι πεφήνατε, περιποιεῖν ἐπὶ λύμηι τῶν πόλεων ἐσπουδακότες. θαυμάζειν δὲ τῆι εὐσεβείαι τῆι ἡμετέραι πάρεστι τίνος ἕνεκεν Εὐτυχῆ μὲν ἀναθεματίζετε καλῶς γε τοῦτο ποιοῦντες, Θεοδοσίωι δὲ τῶι πάντα τολμηρῶι 25
ἑαυτοὺς ἐξεδώκατε τῶι φρονοῦντι τὰ Εὐτυχοῦς, ὃς τὴν Βαλεντίνου καὶ Ἀπολιναρίου κατὰ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ζηλώσας μανίαν ταῖς μὲν ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις θορύβων, ταῖς δὲ πόλεσιν ἀνατροπῆς καὶ βλάβης ἀφορήτου γεγένηται πρόξενος, ὑμῖν δὲ κατέστη τῶν οὕτως ἀθεμίτων καὶ παρανόμων πράξεων ἀρχηγός. τῆς μὲν οὖν δυσσεβείας καὶ τῶν πλημμελημάτων πάντων ὑφέξετε δίκας ἀξίας τῶι τῶν ὅλων δεσπότηι καὶ σωτῆρι 30
Χριστῶι, ὧν τὴν αἰτίαν δεδώκατε (οὐ γὰρ ἀνέξεται ἡ θεία δύναμις ἀτιμώρητα προβῆναι τὰ εἰς τὴν εὐαγῆ πίστιν δυσφήμως καὶ εἰς τὰς ἁγίας ἐκκλησίας καὶ εἰς τοὺς ὁσίους ἄνδρας ἐλεεινῶς ἀναιρεθέντας ἀθεμίτως τετολμημένα), ἡ δὲ ἡμετέρα γαληνότης οὐδὲν τοιοῦτο κατὰ τῶν μοναχῶν προσέταξε γενέσθαι, μόνην δὲ τὴν Αἰλιέων κατασχεθῆναι πόλιν, τοῦ λοιποῦ γοῦν ἐπὶ τῆι τῶν οἰκούντων ἡσυχίαι φυλαχθησομένην. τὸ δὲ 35
ὑμέτερον θράσος ἐναντία τοῖς τῶν μοναχῶν παραγγέλμασι διαπραττόμενον πόλεμον ἤρατο κατὰ τῆς κοινῆς εὐταξίας καὶ πλῆθος ἀθροῖσαν τῶν τε ληιστευόντων καὶ ἄλλως παρανομεῖν εἰωθότων καὶ ὅπλα κατὰ τῶν εὐνομουμένων κινῆσαν σφαγῆς καὶ ἁλώσεως καὶ ἑτέρων χαλεπῶν τοῖς τὴν χώραν οἰκοῦσιν αἴτιον κατέστη, ὡς κινηθὲν τὸ ἡμέτερον 39
κράτος ἐπαγανακτῆσαι μὲν τοῖς πεπλημμελημένοις, ἐμφύτωι δὲ φιλανθρωπίαι νικηθὲν M VII 492

M, B [= ao, inde a 5 πρὸσ εὐσέβειαν καὶ πράξεσιν (cf. p. 128, 14) = abo], Λ
5 πρὸσ εὐσέβειαν B^b τῶν²] τὸν M 6/7 κατελείφθη B^b 7 μόνον om. Λ 9 ὁσίας edd. Romani οὐσίασ MB 12 ἄφεσιν M ἐπικίνδου B^o 13 χείρω ΜΛ χεῖρον B 15 ἱερεῖσ B^o 16/17 σεβηριανὸν B *Seuerinum* Λ 17 διαχειρισάμενοσ B^o 19 ἢ καὶ προτρεψαμένων ΜΛ om. B γνωρίζει τὰ ΜΛ γνωρίζεται B 19/20 -φόρως — θείαις om. B^o 19 τοῖς om. B 20 καὶ ἔλεγχον B^o 21 τὴν] τὸν M 24/25 θαυμάζειν — ποιοῦντες om. B 26 βαλλεντίνου M βαλεντίου B^o 27 θόρυβον B^o θορυβὰσ M 28 γεγένηται πρόξενοσ ἀφορήτου B^b 29 ἀφορίτων B^b 30 *dabit* [= ὑφέξεται] Λ 31 ὧι Λ 32 εἰς τὴν om. B^b εἰς² om. B^o 33 ἡ] ὁ M 34 τοιοῦτον B 37 τε om. B^o ἄλλων Λ 40 ἐπανακτῆσαι M φιλανθρωπίαι om. B^b κινηθὲν B^o

L IIII 859 τοὺς τῶν φόνων καὶ τῶν ἐμπρησμῶν εὑρισκομένους αἰτίους ⟨μόνους⟩ δίκας ὑποσχεῖν παρακελεύσασθαι, εἰ καὶ ὅτι καὶ καθ' ὑμῶν ἦν τὰ τῆς ἀγανακτήσεως προβῆναι καταλειψάντων μὲν τὰ μοναστήρια, οἷς ὑμᾶς διὰ παντὸς προσεδρεύειν τὸ ἐπάγγελμα παρακελεύεται, τολμησάντων δὲ τοιαῦτα ἃ τῶν ἐσχάτων τιμωριῶν ἄξια καθέστηκεν. ἐπειδὴ δὲ καὶ διδάσκειν ἀντὶ τοῦ μανθάνειν ἐπιχειρεῖτε οὐκ εἰδότες τὰ θεῖα λόγια φανερῶς διαMt. 10, 24 γορεύοντα ὡς οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον [οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον] αὐτοῦ, ποίαις διδασκαλίαις τοῦ σωτῆρος τῶν ἡμετέρων ψυχῶν ἢ τῶν ἁγιωτάτων ἀποστόλων καὶ πατέρων ἠκολουθήσατε; οὐ γὰρ ἂν ταῖς οἰκείαις ἑπόμενοι δυσσεβείαις λέγειν τολμήσοιτε ὡς ἐπὶ φόνοις ἢ πλημμελήμασιν ἑτέροις ἅπερ ὑμεῖς διεπράξασθε, τὰ τῶν ἁγίων προεμβαίνει διδάγματα. ἐπειδὴ δὲ δύο φύσεις ἀκούοντες θαμβεῖσθαι τὰς ὑμετέρας ψυχὰς ἐδιδάξατε ὥς τινος καινοφωνίας ταῖς ὑμετέραις ἀκοαῖς προσαγομένης, ἵστε ὡς ὑμῖν μὲν τὴν περὶ τούτων ἐξέτασιν πολυπραγμονεῖν οὐ προσήκει συνιέναι τὴν ἐπὶ τούτοις λεπτότητα μὴ δυναμένοις, ἡμεῖς δὲ τὰς τῶν πατέρων ἐκδεξάμενοι διδασκαλίας τὴν φύσιν νοοῦμεν ἀλήθειαν. τοῦτο γάρ ἐστιν ὃ φρονοῦμεν καὶ φαμὲν ὅτιπερ ὁ δεσπότης ἡμῶν καὶ σωτὴρ Ἰησοῦς Χριστὸς θεὸς ἀληθῶς καὶ ἄνθρωπος ἀληθῶς ἐστιν ὁ αὐτός, καθὼς καὶ ὁ ἁγιώτατος ἀπόστολος Παῦλος τὴν φύσιν ἀλήθειαν νοῶν
Gal. 4, 8 ἐν τῇ πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῇ διδάσκει σαφῶς λέγων ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖς φύσει μὴ οὖσι θεοῖς, τουτέστιν ἀγνοοῦντες τὸν ἀληθῶς θεὸν τοῖς μὴ κατὰ ἀλήθειαν οὖσι θεοῖς [ἐδούλευσαν]. ἐκ τούτων φανερῶς ὅτι φύσις ἐστὶν ἡ ἀλήθεια, σημαίνεται, εἰ καὶ ὅτι περὶ φύσεων ἐν τῶι τῆς πίστεως οὐ περιέχεται συμβόλωι τῶι ἐκτεθέντι παρὰ τῶν τιη ἁγίων πατέρων. οὔτε γάρ τις τότε περὶ τούτου ζήτησις ἐκινήθη, οὔτε δὲ νῦν καινοτομία τις κατὰ τῆς αὐτῆς ἐπενοήθη πίστεως, ἀλλὰ τὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐπὶ ὀρθοδοξίαι λαμψάντων ἐκυρώθη παραγγέλματα. ὑμεῖς δὲ οἱ μὴ χρῆναι λέγοντες φυσιολογεῖν αὐτοὶ τοῦτο ποιοῦντες ἁλίσκεσθε, διαρρήδην ἐν ταῖς παρ' ὑμῶν ἀποσταλείσαις δεήσεσι φύσεως μεμνημένοι καὶ λέγοντες· πῶς τίκτει παρθένος καὶ μένει παρθένος; καὶ πῶς γεννᾶι κατὰ φύσιν τὸν
Ioh. 1, 14 ὑπὲρ φύσιν; καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς δέ· ὁ γὰρ λόγος σὰρξ ἐγένετο· ὃ δὲ γέγονεν, πῶς χωρισθῆναι
M VII 493 δύναται; γέγονε δὲ οὐ τραπεὶς τὴν φύσιν οὐδὲ μεταβληθεὶς τὴν θεότητα. ὁρᾶτε οὖν πῶς φύσεως πανταχοῦ μέμνησθε οἱ πρὸς αὐτὸ τὸ τῆς φύσεως ὄνομα ταραττόμενοι καὶ πανταχόθεν ἑαυτοῖς τοῦ συκοφαντεῖν τὰ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου ἀληθῶς ἐπὶ τῆι πίστει κυρωθέντα ἀφορμὰς περιποιεῖτε; ἁμαρτάνοντες καὶ κατὰ τοῦτο ὅτι ψευδόμενοι φατὲ ὡς ἐδογματίσθη λέγειν δύο υἱοὺς καὶ δύο Χριστούς. ὅπερ οὐχ οὕτως ἔχει· ἀπαγορεύοντες γὰρ ἀναθεματίζομεν τοὺς τοῦτο γράψαντας ἢ εἰπόντας ἢ καὶ λέγειν τολμῶντας. τὸ γὰρ ἡμέτερον κράτος τῶι συμβόλωι τῶν τιη ἁγίων πατέρων τόν τε προλαβόντα χρόνον ἠκολούθησεν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς πείθεται πιστεῦον τὸν δεσπότην ἡμῶν καὶ σωτῆρα Ἰησοῦν Χριστὸν ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου τῆς
L IIII 862 θεοτόκου τετέχθαι. τὴν γὰρ ὀρθόδοξον πίστιν ὡς παρελάβομεν, διηνεκῶς φυλάττειν

M, B [= a, b (usque ad 27 σὰρξ ἐγένετο et inde a γέγονε, cf. p. 124, 12), o]

1 τῶν¹ om. M μόνους ex Λ addidi 3 ἡμᾶσ MBᵒ 5 δὲ Bᵒ Λ om. MBᵃᵇ ἐπιχωρεῖτε Bᵇ 6 ὡς om. Bᵒ 6/7 οὐδὲ — κύριον om. Λ 7 ὑμετέρων Bᵇ 9 τολμήσητε B 10 προεμβαίνει M *procedebat* Λ ἐμμένει Bᵃᵇ ἐμμένειν Bᵒ 10/11 τὰσ — ψυχὰσ θαμβεῖσθαι B κενοφωνίασ Bᵃᵇ 13 *suscipientes* Λ ἐκλεξάμενοι MB 14 ἀλήθειαν — φρονοῦμεν MΛ om. B *simul et* Λ 15/16 ὁ αὐτὸσ ἀληθῶσ ἐστιν Bᵒ 18/19 τουτέστιν — ἐδούλευσαν om. B 19 ἐδούλευσαν om. Λ 20 σημαίνει BᵇΛ 21 περιδέχεται Bᵇ 22 τότε MΛ om. B δὲ om. Bᵃ 23 πατέρων MΛ om. B 24 αὐτὸ Bᵇ 25 ἁλίσκεσθαι Bᵒ 26 πάλιν μένει Bᵇ 27 ἐν om. Bᵇ ἑξῆς om. Bᵒ ὃ MBᵃᵒ *quomodo* Λ 28 γέγονασ M 29 *memoriam facietis* Λ πρὸ Bᵇ 32 ἐδογματίσθην Bᵒ 33 ἀπαγορεύοντασ Bᵒ γράψαντασ] λέγοντασ ἢ γράψαντασ Bᵇ 33/34 τολμῶντασ λέγειν Bᵇ 34 *nostra tranquillitas* Λ 35 πείθεται πιστεύοντασ Bᵒ *credo atque profiteor* Λ 36 χν̄ ιν̄ Bᵒ 36/37 παρθένου θεοτόκου Bᵃᵒ παρθένου Bᵇ

σπουδάζομεν ὃν τρόπον καὶ ἡ ἁγία σύνοδος ἥτις κατὰ τὴν Χαλκηδονέων ἔναγχος συνεκροτήθη, πιστεύουσα διδάσκει βεβαιοῦσα τὸ σύμβολον καὶ σύμφωνα νοοῦσα τοῖς τε αὐτοῖς ἁγίοις πατράσι καὶ τῇι συνόδωι τῇι κατὰ Ἔφεσον ἧς Κελεστῖνος καὶ Κύριλλος οἱ τῆς εὐλαβοῦς μνήμης προεβέβληντο τὴν Νεστορίου πλάνην ἐξωθούμενοι. καὶ ἡ μὲν ἡμετέρα γαληνότης οὐδενὶ τὸ σύνολον ἀνάγκην ἐπαχθῆναι προσέταξεν ὥστε ἢ ὑπογράφειν ἢ συναινεῖν, εἰ μὴ βούλοιτο. οὐδὲ γὰρ ἀπειλαῖς ἢ βίαι τινὰς πρὸς τὴν τῆς ἀληθείας ὁδὸν ἕλκειν βουλόμεθα, τὸ δὲ ἐναντίον ὑμεῖς πρὸς τοῖς ἤδη τετολμημένοις διὰ ξιφῶν καὶ ἑτέρων χαλεπῶν, ἔτι μὴν καὶ ὕβρεων καὶ αἰκισμῶν εἰς γυναῖκας λαμπρὰς καὶ σεμνὰς γινομένων ἀνάγκην ἐπαγαγεῖν οὐκ ὠκνήσατε πολλοῖς πείθεσθαι μὲν ταῖς διεστραμμέναις ὑμῶν διδασκαλίαις, ἐκβοήσεσι δὲ καὶ ὑπογραφαῖς ἀναθεματίζειν τὴν αὐτὴν ἁγιωτάτην σύνοδον καὶ τὸν ὁσιώτατον πατριάρχην τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς μεγάλης Ῥώμης Λέοντα καὶ τοὺς ἄλλους ὁσίους πατέρας, ὑπὲρ ἧς τόλμης ἀναγκαίως δώσετε λόγον τῶι τῶν ὅλων δεσπότηι θεῶι, οὗπερ, εἰ θέμις εἰπεῖν, ἐφ' ὕβρει ταῦτα πράττειν ἐτολμήσατε, ἐπονείδιστοι καὶ καταγέλαστοι δικαίως τοῖς τε μυσαροῖς Ἕλλησι καὶ ταῖς αἱρέσεσι καταστάντες, οἷς ὑπόδειγμα αἰσχύνης γεγόνατε. ἐπειδὴ δὲ καὶ τοὺς Σαμαρείτας ἠτιάσασθε ὡς κατὰ τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν δεινὰ καὶ ἀθέμιτα τολμήσαντας καὶ φόνους ἢ ἑτερά τινα ἄτοπα πλημμελήσαντας, γινώσκετε ὡς ἐθεσπίσαμεν ζητήσεως παρακολουθησάσης ἀκριβοῦς παρὰ τοῦ περιβλέπτου κόμητος Δωροθέου τὰ μὲν ἁρπασθέντα ταῖς ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις καὶ τοῖς ἀπολέσασιν ἀποκαταστῆναι, τοὺς δὲ M VII 496
τούτων εὑρισκομένους αἰτίους τιμωρίαν τὴν ἐκ τῶν νόμων ὑποσχεῖν τῆς ἐπὶ τούτοις ἐκδικήσεως οὐδὲν ὑμῖν προσηκούσης, οὓς χρὴ διδαχθέντας ὅπως τὸ ἡμέτερον κράτος πιστεύει, καὶ παρὰ τῆς ἡμετέρας εὐσεβείας προτραπέντας μὴ χωρίζεσθαι τῆς ἁγίας καὶ ὀρθοδόξου πίστεως, προσεδρεύειν δὲ τοῖς μοναστηρίοις καὶ ταῖς πρὸς τὸ κρεῖττον σχολάζειν εὐχαῖς σύμφωνα τῶι ἐπαγγέλματι διαπραττομένους καὶ μηδένα θόρυβον παντάπασιν ἐμποιοῦντας μήτε μὴν τοῖς ἐπὶ ἀπωλείαι τῶν ψυχῶν παρὰ τῶν φαῦλα διδασκόντων λεγομένοις ἁπλῶς πειθομένους μήτε διὰ τὰς ἐκείνων ἀσεβεῖς συμβουλὰς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τῶν τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν χωριζομένους. παρασυνάξεις μηδὲ ὅλως ποιεῖν τολμήσητε εἰδότες τὰ πάλαι νομοθετηθέντα παρὰ τῶν τῆς θείας λήξεως ἐν τοῖς ἀνωτέρω χρόνοις γεγονότων βασιλέων, οἳ τὴν εὐαγῆ καὶ καθολικὴν συγκροτήσαντες θρησκείαν μεγίστοις ἐπιτιμίοις τοὺς παρασυνάγειν τολμῶντας ὑποβάλλεσθαι θεσπίζουσιν. μεταμελήσειν δὲ ὑμῖν τῶν προτέρων πιστεύοντες οὐδὲ τὰ τῆς φιλανθρωπίας ἠρνησάμεθα πολλαῖς παρακλήσεσι χρησαμένου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Ἰουβεναλίου, δι' ὧν ἡμᾶς ἐξεδυσώπησε ταῦτα πρὸς ὑμᾶς τὰ θεῖα χαράξαι γράμματα. διδαχθέντες δὲ ταῖς ⟨διαφόρων⟩ δεήσεσιν ὡς ὑπὸ τῶν φυλάττειν κελευσθέντων στρατιωτῶν τὴν Αἰλιέων πόλιν τῶι τε τῶν ἵππων καὶ ἀνδρῶν πλήθει θορυβεῖται τὰ ὑμῶν εὐκτήρια, καὶ ἀγανακ- L IIII 863
τήσαντες πρὸς τοῦτο Δωρόθεον τὸν περίβλεπτον κόμητα ταύτης ὑμᾶς ἐλευθερῶσαι τῆς ὀχλήσεως ἐθεσπίσαμεν, εἰ καὶ ὅτι οὐδὲ πρὸ τούτου ἐνυβρισθῆναι τὰ μοναστήρια ἢ τὰς ὑμῶν ξενίας στενοχωρηθῆναι προσετάξαμεν.

M, B [= abo], Λ

1 χαλκηδονίων Bᵒ 2 καὶ σύμφωνα νοοῦσα MΛ om. B 6 μὴ M οὐ B τινὰ Bᵇ 9 γενομένων B ἐπάγειν B 12 ἄλλους om. Λ 13 ὕβριν Bᵇ 14 μιαροῖς Bᵇ 17 μελετήσαντας Λ 18/19 ἁρπαγέντα B 19 *dei ecclesiis* Λ 22 προτραπέντοσ Bᵇ 25 τῇ ἀπολεία Bᵒ 26 μήτε — συμβουλὰς om. Λ 27 τοῦ om. Bᵒ 32 *multis utique* (δηλαδὴ sine δηλονότι) Λ ἐπισκόπου om. Λ 33 ἐξεδυσωπήσαμεν M ἡμᾶσ Bᵒ 33/34 *diuersorum precibus* Λ ταῖσ δεήσεσιν MB 36 ταύτης om. spat. rel. Bᵇ ὑμᾶσ MB *ea* Λ ἐλευθερῶ Bᵇ 37 τούτου] τοῦ Bᵒ 38 ἡμῶν Bᵇ

L IIII 874 M VII 509 Ἀντίτυπον θείων γραμμάτων γραφέντων ἀρχιμανδρίταις καὶ λοιποῖς ἐν Αἰλίαι καὶ τοῖς περὶ αὐτὴν οἰκοῦσι μοναχοῖς παρὰ τῆς θειοτάτης καὶ εὐσεβεστάτης δεσποίνης ἡμῶν Πουλχερίας τῆς αἰωνίας αὐγούστας

27 Αἱ μὲν δεήσεις ἃς ἀπεστείλατε πρὸς τὴν ἡμετέραν εὐσέβειαν, ἔλεγχον τῆς ὑμετέρας φέρουσι πλάνης, ὁ δὲ θειότατος καὶ ἡμερώτατος βασιλεὺς ὁ ὁμόζυγος τῆς ἐμῆς γαληνότητος καὶ ἡ ἡμετέρα θειότης τὴν μὲν εὐσέβειαν προτιμᾶν ἐγνώκαμεν πάντων, τὴν δὲ φιλανθρωπίαν ἔμφυτον οὖσαν ἡμῖν ἀσπαζόμεθα. καὶ οἷα μὲν ἡ αὐτοῦ γαληνότης ἐντυχοῦσα ταῖς ἱκετηρίαις ἐπέστειλεν ὑμῖν, τὰ τῆς αὐτοῦ θειότητος σημαίνει γράμματα, ἃ ταῖς πολλαῖς ἱκεσίαις Ἰουβεναλίου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου δυσωπηθεῖσα ἡ αὐτοῦ γαληνότης πρὸς ὑμᾶς ἀντέγραψεν· τὸ δὲ ἡμέτερον κράτος μέμφεται μὲν τοῖς ἐν τῶι προλαβόντι χρόνωι κατὰ τῆς εὐαγοῦς θρησκείας καὶ τῆς κοινῆς εὐταξίας τολμηθεῖσι παρ' ὑμῶν ἐναντία διαπραττομένων τοῦ τῶν μοναχῶν ἐπαγγέλματος, παραινεῖ δὲ ταῖς θείαις
L IIII 875 συλλαβαῖς ὀψὲ γοῦν ποτε πρὸς μετάμελον ὑμᾶς τῶν γεγονότων ἀπιδόντας πᾶσαν μὲν τῶν ὑμετέρων ψυχῶν ἀπώσασθαι πλάνην, ἐπιγνῶναι δὲ τῆς πίστεως τὴν ἀλήθειαν, ἣν ἐκ προγόνων λαβοῦσα εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον ἡ ἡμετέρα φυλάττει εὐσέβεια, ὡς μὲν ἐδίδαξαν οἱ τῆς ὁσίας μνήμης τιη ἅγιοι πατέρες, ἀναντιρρήτως πιστεύουσα, τὴν Νεστορίου δὲ δυσσέβειαν ἀπελαθεῖσαν παρὰ τῆς κατ' Ἔφεσον ἁγίας συνόδου, ἧς Κελεστῖνος καὶ Κύριλλος οἱ τῆς εὐλαβοῦς μνήμης προεβέβληντο, ὡς θεομάχον δικαίως ἀποστρεφομένη, μισήσασα δὲ ἀναγκαίως καὶ τὴν Εὐτυχοῦς κατὰ τῆς ὀρθοδοξίας ἐπανάστασιν, ὃς ταῖς Βαλεντίνου καὶ Ἀπολιναρίου κατὰ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως διδασκαλίαις ὁδηγηθεὶς τὴν ἀληθῆ θρησκείαν διαταράττειν ἐσπούδασεν, ἑπομένη δὲ τῆι ἁγίαι συνόδωι τῆι κατὰ τὴν Χαλκηδονέων ἔναγχος συγκροτηθείσηι ἐφ' οἷς ἑρμηνείαι συμφώνωι τὸ σύμβολον τῶν τιη ἁγίων πατέρων ἐβεβαίωσεν, πιστεύει τὸν δεσπότην ἡμῶν καὶ σωτῆρα Χριστὸν ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου τῆς θεοτόκου τετέχθαι, διδαχθεῖσα νοεῖν τὴν φύσιν ἀλήθειαν εἶναι καὶ τὸν δεσπότην ἡμῶν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν θεὸν ἀληθῶς καὶ ἄνθρωπον ἀληθῶς τὸν αὐτόν. οὕτω γὰρ καὶ ὁ ἁγιώτατος Παῦλος
Gal. 4, 8 ὁ ἀπόστολος διδάσκει ἐν τῆι πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆι ῥήμασι τούτοις· ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖς φύσει μὴ οὖσι θεοῖς, τουτέστιν ἀγνοοῦντες τὸν ἀληθῶς θεὸν τοῖς μὴ κατὰ ἀλήθειαν οὖσι θεοῖς [ἐδούλευσαν]. τούτοις γὰρ ἡμᾶς σαφῶς διδάσκει τοῖς ῥήμασι τὴν φύσιν ἀλήθειαν νοεῖν. μάτην δὲ τὰς ὑμετέρας
M VII 512 ἔπληξε ψυχὰς ψευδὴς ὑπόνοια οἷα δὴ τῆς ἐν Χαλκηδόνι συγκροτηθείσης ἁγιωτάτης συνόδου διδαξάσης ἢ τῆς ἡμετέρας γαληνότητος πιστευσάσης δύο υἱοὺς ἢ δύο Χριστοὺς διὰ τῶν δύο φύσεων νοεῖσθαι. ἔχει δὲ οὐχ οὕτως ἡ ἀλήθεια. ἀπαγορεύοντες γὰρ ἀναθεματίζομεν τοὺς τοῦτο γράψαντας ἢ εἰπόντας ἢ καὶ λέγειν τολμῶντας, τὸ δὲ ἡμέτερον κράτος ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν υἱὸν Ἰησοῦν Χριστὸν θεὸν τέλειον καὶ ἄνθρωπον τέλειον τὸν αὐτὸν θεὸν ἀληθῶς καὶ ἄνθρωπον ἀληθῶς τὸν αὐτὸν οὐδενὶ τρόπωι

---

cf. Leonis ep. 62 d. 21. m. Mart. 453 ad Pulcheriam [uol. 4 p. 68, 22]: *indicante fratre meo Iuliano episcopo peruenerunt ad nos in exemplaribus praeceptionum uestrarum saluberrimae sanctiones, quibus insanam imperitiam monachorum dignati estis parcendo plectere et docendo punire* et ep. 63 p. 69, 25

27 Latina uersio extat in Collectione Sangermanensi [uol. V] 3

M, B [= abo usque ad 14 ἐπιγνῶναι δὲ, inde a τῆς = ao], Λ

2 καὶ εὐσεβεστάτης om. B 3 αὐγούστης B 4 ἐλέγχοντες Bᵒ 5 ὁ ² om Bᵇ. 6 πάντων προτιμᾶν ἐγνώκαμεν M 7 εὐτυχοῦσα Bᵇ 8 ἀπέστειλεν Bᵇ 9 τοῦ βεναλίου Bᵇ 12 διαπραττομένοις Bᵒ 13 ὑμῶν MBᵇ om. Bᵒ γενομένων Bᵃᵇ γινομένων Bᵒ ἀφιδόντας M πᾶσαν μὲν] πᾶσ spatium Bᵇ 14 πλάνην om. spat. rel. Bᵇ post δὲ pergit πρὸς εὐσέβειαν καὶ πράξεσιν [p. 125, 5] Bᵇ 19 μισήσασαι M 20 βαλλεντίνου M βαλεντίου Bᵒ 22 χαλκηδονίων Bᵒ ἧς Bᵒ συμφώνωσ Bᵒ 23 πιστεύειν Bᵒ 24 χσ M *Iesum Christum* Λ τῆς θεοτόκου om. Λ 26 ανοσ M 29 ἐδουλεύσατε BᵒΛ ἐδούλευσαν MBᵃ, deleui 30 διδάσκει σαφῶσ B 32/33 δύο χριστοὺσ ἢ δύο υἱοὺσ Bᵒ 35 Ἰησοῦν om. Bᵒ

μεριζόμενον ἢ τρεπόμενον τὸν σωτῆρα Χριστὸν ὁμολογεῖ, διὰ παντὸς ἐν ταύτῃ τῇ πίστει διαμένειν ἀσαλεύτως εὐχόμενον. διδαχθέντες τοίνυν τὸ ἁπλοῦν καὶ ἀληθὲς τῆς ἡμετέρας πίστεως, ὅπερ φυλάττειν σπουδάζομεν κατὰ τὴν τῶν ἁγίων πατέρων ἀληθεστάτην παράδοσιν, εἰδότες δὲ καὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν καὶ τὸν φιλάνθρωπον σκοπὸν τοῦ γαληνοτάτου δεσπότου τῆς οἰκουμένης καὶ ὁμοζύγου τῆς ἐμῆς εὐσεβείας καὶ τοῖς πράγμασι πεισθέντες, δι' ὧν μόνῃ τῇ πρὸς τὸ κρεῖττον εὐσεβείαι τοὺς οὕτω δυσσεβῆ καὶ παράνομα τετολμηκότας δίκαις ὑποβαλεῖν ταῖς ἀξίαις ἀνεβάλετο, καὶ τῆς εἰς τὸν ἑξῆς δὲ χρόνον τιμῆς καὶ συγκροτήσεως παρ' ἡμῶν πειραθήσεσθαι προσδοκῶντες τοῦ λοιποῦ γοῦν πᾶσαν ἀμφισβήτησιν τῶν ὑμετέρων ψυχῶν ἀνέλετε τοῖς τε μοναστηρίοις προσκαρτεροῦντες καὶ τὸν μονήρη βίον εὐλαβῶς μετιόντες, τῆς ὀρθῆς πίστεως καὶ τῆς ἑνώσεως τῶν ἐκκλησιῶν μηδ' ὅλως χωριζόμενοι, ὡς ἂν μή τις ὑμῖν, ὅπερ οὐκ ἐλπίζει τὸ ἡμέτερον κράτος, αἱρέσεως ὄνομα τῇ ἀληθείαι πολεμούσης ἐπιγράψῃ. γινώσκετε δὲ ὡς ἡ αὐτοῦ γαληνότης θείοις γράμμασι πρὸς Δωρόθεον τὸν περίβλεπτον κόμητα ἐκέλευσεν ἀκριβῆ ζήτησιν προτεθῆναι περὶ τῆς τῶν πραγμάτων ἁρπαγῆς τῆς λεγομένης L IIII 878
παρὰ τῶν Σαμαρειτῶν τετολμῆσθαι. καὶ ὅσα μὲν ἂν ἐπιδειχθείη ληφθέντα, ταῦτα ταῖς τε ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις καὶ τοῖς ἀπολέσασι παρ' αὐτῶν ἀποδοθῆναι ἐθέσπισεν, ὑποσχεῖν δὲ τοὺς εὑρισκομένους αἰτίους τὰς ἐκ τῶν νόμων εὐθύνας, τὰ δὲ μοναστήρια καὶ τὰ οἰκήματα ὑμῶν τῆς παρὰ τῶν στρατιωτῶν ὀχλήσεως φροντίδι τοῦ αὐτοῦ ἀνδρὸς ἐλεύθερα φυλαχθῆναι προσέταξεν. πιστεύει γὰρ ἅμα ἡμῖν τὸ αὐτῶν κράτος ὡς διὰ τῆς τοιαύτης προνοίας καὶ προτροπῆς τῶν τε πρότερον ὑμῖν πεπραγμένων μεταμελήσει καὶ τὰ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἑνωθήσεται συμφώνως πίστει ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁμονοίαι τῆς ὀρθοδόξου θρησκείας φυλαττομένης.

Ἀντίτυπον θείων γραμμάτων τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Μαρκιανοῦ πεμφθέντων τοῖς ἐν Ἀλεξανδρείαι μονάζουσι L IIII 850 M VII 481

28 Τὸ μηδὲν μηδαμῶς ἁμαρτεῖν ἴδιον ὑπάρχει τοῦ τῶν ὅλων θεοῦ καὶ δεσπότου, τῶν δὲ συνετῶν ἐστιν ἀνδρῶν, ἐπείπερ ἀνθρώπους ὄντας οὐχ οἷόν τε μὴ πταίειν, τὸ ἁμαρτήσαντας αὐτίκα μεταμέλεσθαι καὶ διορθοῦσθαι τῇ μεταμελείαι τὰ σφάλματα. τὸ δὲ ἐπιμένειν τοῖς πταίσμασι καὶ τούτοις ἐπαγωνίζεσθαι καὶ σπουδάζειν κακῶι τὸ κακὸν ἐπισωρεύειν παμπονήρου τινὸς καὶ λίαν ἐξεστηκότος ἐστί. ὅπερ τινὰς τῶν τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ περὶ αὐτὴν οἰκούντων εὐλαβεστάτων μοναχῶν πεπονθέναι μαθόντες καὶ νοήσαντες μὴ διὰ ἁπλότητα τρόπων τοῦτο αὐτοὺς ὑπομεμενηκέναι θείοις ἐχρησάμεθα γράμμασιν, ἃ δηλοῦσι τὴν ἡμετέραν ὀρθόδοξον πίστιν καὶ ὅτι τὸ παράπαν ἡ ἁγία καὶ καθολικὴ σύνοδος ἡ ἐν Χαλκηδόνι γενομένη περὶ τὴν ἀποστολικὴν πίστιν οὐδὲν ἐκαινοτόμησεν, διὰ πάντων δὲ τῇ Ἀθανασίου καὶ Θεοφίλου καὶ Κυρίλλου τῶν τῆς εὐλαβοῦς μνήμης γενομένων ἐπισκόπων τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως ἀκολουθήσασα διδασκαλίαι καθεῖλε μὲν τὴν Εὐτυχοῦς βλασφημίαν οὐδὲν ἕτερον ἢ τὰ Ἀπολιναρίου φρονοῦσαν

28 Latine extat in Collectione Sangermanensi [uol. V] 1 [Λ]

M, B [= ao], Λ

1 ἢ τρεπόμενον om. Λ 2 οὖν B 5/6 ὁμοζύγου — πεισθέντες om. B 6 δι' ὧν M ὡσ B 7 ὑπολαβεῖν Bº 8 δὲ om. Bº πειρασθήσεται Bº 12 ὄνομα τῇ [τῆσ Bº] B ὀνόματι M ἀληθείασ Bº 13 θεόδωρον Bº 15 ἂν om. Bª λειφθέντα Bº 17 ἐκ om. Bº 18 τῆς om. Bº 19 αὐτοῦ BΛ 20 ἡμῖν Bº 21 τῇ τῆς — ἐκκλησίας ἑνωθήσετε Λ 22 add. *Et alia manu: Deus uos custodiat multis annis, reuerentissimi* Λ 26 οἷον τέ ἐστι Bº 27 μεταμελεῖσθαι M 30 πέναι μαθότεσ Bº 31 ἁπλότητοσ Bº 32 οἳ M 36 φρονοῦσαν MΛ φρονοῦντοσ B

ἀσεβῆ διδάγματα, ἐξέκοψε δὲ καὶ τὴν Νεστορίου δυσσέβειαν, τὸ δὲ σεπτὸν σύμβολον τῶν τιη ἁγίων πατέρων ⟨τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων⟩ σῶον διὰ πάντων ἐφύλαξε μήτε μειώσει μήτε προσθήκηι βλαβέν. καὶ οἴεται μὲν ἡ ἡμετέρα γαληνότης τὰ θεῖα ἡμῶν γράμματα, ἔτι γε μὴν καὶ τὰ διατάγματα τὰ ἐν τῆι Ἀλεξανδρέων ἤδη προτεθέντα μεγαλοπόλει ἀρκεῖν εἰς τὸ πεῖσαι τοὺς οὐκ οἶδ' ὅπως ἔτι καὶ νῦν ἀμφιβάλλοντας ὅτιπερ οὐδὲν κεκαινοτόμηται τῆι ἁγιωτάτηι καὶ καθολικῆι συνόδωι, καὶ μηδένα λοιπὸν ὑπολελεῖφθαι τὸν ἀμφισβητοῦντα τούτου χάριν· οὐδὲ γὰρ εὐήθη τινὰ τοσοῦτον εἶναι νομίζομεν, ὡς ἐντυχόντα τοσούτοις διδάγμασι σαφῶς οὕτως ἀπαγγέλλουσι τὴν ὀρθόδοξον πίστιν ἔτι τῆι αὐτῆι καὶ νῦν ἐπιμένειν πλάνηι. εἰ δὲ ἄρα τινὲς εἶεν, ὅπερ οὐχ ἡγούμεθα, τῶι τῆς ἐμφύτου ἡμῖν φιλανθρωπίας μὴ ἀκολουθοῦντες σκοπῶι, βουλόμεθα πάλιν αὐτοὺς διὰ τῶν αὐτῶν θείων ἡμῶν γραμμάτων πεισθῆναι ἀκριβῶς ὡς ἅπαντα τοῖς τῶν ὁσίων πατέρων ἀκολουθήσασα διδάγμασιν ἡ ἁγιωτάτη καὶ καθολικὴ σύνοδος ἐτύπωσε καὶ τὴν μὲν Εὐτυχοῦς ἀνεῖλε δυσσέβειαν, ἧι ὁ Διόσκορος εἵπετο καὶ ἕτεροί τινες οἱ μηδὲ τὰ Ἀπολιναρίου βιβλία ἀποκνήσαντες ἐγκατασπεῖραι τῶι πλήθει προσηγορίας ἁγιωτάτων ὀρθοδόξων πατέρων αὐτοῖς ἐπιγράψαντες, ὥστε εἰς τέλειον τὴν τῶν ἁπλουστέρων ἐπὶ τὸ ψεῦδος ἐξανδραποδίσαι διάνοιαν, ἐβεβαίωσε δὲ τὸ τῶν τιη ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων σεπτὸν σύμβολον μηδὲν μήτε ὑφελοῦσα μήτε προσθεῖσα, καθ' ὃ βαπτισθεῖσα καὶ πιστεύσασα ἡ ἡμετέρα γαληνότης ἐκ νέας ἡλικίας φρονεῖ καὶ ἐν αὐτῶι διαμένειν εὔχεται πιστεύουσα τὸν δεσπότην ἡμῶν καὶ σωτῆρα Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ τὸν συναίδιον καὶ ὁμοούσιον τῶι πατρὶ δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐνηνθρωπηκέναι γεννηθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς θεοτόκου παρθένου εἶναί τε θεὸν καὶ ἄνθρωπον ἀληθῶς τὸν αὐτόν, οὐκ ἄλλον καὶ ἄλλον, μὴ γένοιτο, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν οὐδενὶ τρόπωι μεριζόμενον ἢ χωριζόμενον ἢ τρεπόμενον, τοὺς δὲ λέγοντας ἢ εἰπόντας ποτὲ δύο υἱοὺς ἢ δύο πρόσωπα καὶ ἡμεῖς ὡς θεομάχους βδελυσσόμεθα καὶ ἀναθεματίζομεν. ταῦτα τοίνυν καὶ αὐτίκα μαθόντες εἴ τινες ἄρα εἶεν ἐν ὑμῖν ἔτι τῶι ψεύδει κατεπιμένοντες, πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἐπαναδραμεῖν σπουδάσατε τῶν ἀθεμίτων ἑαυτοὺς ἀφιστῶντες παρασυνάξεων, ὥστε μὴ πρὸς τῶι τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἀπολέσαι καὶ τοῖς ἀπὸ τῶν νόμων ἐπιτιμίοις ὑπαχθῆναι. ἑνώσατε δὲ ἅπαντες ἑαυτοὺς τοῖς τῆς ἁγιωτάτης καὶ καθολικῆς ἐκκλησίας τῶν ὀρθοδόξων, ἥτις μία ὑπάρχει, καθ' ὃ καὶ οἱ εὐαγεῖς ὅροι τῶν ἁγίων πατέρων ἡμᾶς διδάσκουσι. τοῦτο γὰρ ποιοῦντες τῆι μὲν ἑαυτῶν ψυχῆι χαριεῖσθε σωτηρίαν, τῶι δὲ τῶν ὅλων δεσπότηι θεῶι τὰ ἀρέσκοντα πράξετε καὶ τῆι ἡμετέραι ἑαυτοὺς παρατιθέμενοι γαληνότητι τῆς παρ' αὐτῆς ἀπολαύσετε κηδεμονίας. διὰ τοῦτο καὶ Ἰωάννην τὸν λαμπρότατον δεκουρίωνα ἐκλεξάμενοι ἀπεστείλαμεν δυνάμενον ἀκριβῶς τὰ περὶ τῆς ἁγίας πίστεως παραστῆσαι. καὶ γὰρ τῆι τῶν ὁσίων ἐπισκόπων οἰκουμενικῆι καὶ καθολικῆι συνόδωι παρῆν καὶ πάντα τὰ παρακολουθήσαντα σαφῶς ἐπίσταται, ὥστε διὰ πάντων πληροφορηθέντας τοὺς ἔτι, ὅπερ οὐχ ὑπελαμβάνομεν, ἐνδοιάζοντας ὀψέ ποτε πρὸς τὴν ἀληθῆ καὶ ἀμώμητον πίστιν ἐπανελθεῖν.

[illegible] Leon ep. 85 [data d. 11 m. Mai a. 455]: *Iohannem uero spectabilem uirum et in fidei sinceritate laudabilem ad Aegyptum causa fidei fuisse directum*

[M usque ad 1 δυσσέβειαν], B [illegible] ao], Λ

1 δόγματα B° 1—p. 131, 7 τὸ δὲ — εἰπεῖν desunt in M propter folii defectum 2 τριακοσίων δεκαοκτὼ B° τῶν² — συνελθόντων addidi, cf. *patrum qui in Nicaea conuenerunt* Λ 4 γε om. B° τὰ¹ om. B° 6 συνόδω καὶ καθολικῆ B *sancto catholicoque concilio* Λ 7 εὐήθη B° ἐν ἤθει B° 8 δόγμασι B° 11 αὐτῶν om. B° 13 *Eutychis* [illegible] *impietatem quem* Λ μήτε B 15 ἑαυτοῖσ B° 16 τριακοσίων δεκαοκτὼ B° 18 καὶ πιστεύσασα om. Λ 24 ποτὲ om. B° 25 αὐτοὶ καταμαθόντες B° 28 ἑνωτίσατε B° 31 δεσπότηι om. Λ 36/37 ὑπολαμβάνομεν B°

'Αντίτυπον θείων γραμμάτων πεμφθέντων παρὰ τοῦ αὐτοῦ Μακαρίωι ἐπισκόπωι καὶ ἀρχιμανδρίτηι καὶ λοιποῖς τοῖς ἐν τῶι ἁγίωι ὄρει Σινᾶ εὐλαβέσι μοναχοῖς

29 Οἷα κατὰ τῆς εὐαγοῦς θρησκείας καὶ τῆς 'Ρωμαικῆς πολιτείας ἐπικινδύνως νεωτερίζων Θεοδόσιος, οὗ ταῖς πράξεσιν ἀξίαν οὐκ ἂν εὕροι τις τιμωρίαν, ἑάλω, οὐδένα μὲν λέληθε, πάντως δὲ καὶ εἰς τὴν ὑμετέραν εὐλάβειαν τὸ μέγεθος τῶν παρ' αὐτοῦ πεπλημμελημένων ἐλήλυθεν. οὗτος γὰρ προλαβών, καθὼς αἱ θεῖαι προαγορεύουσι γραφαί, τὴν τοῦ ἀντιχρίστου προσδοκωμένην παρουσίαν, τὸ δὲ ἀληθέστερον εἰπεῖν, παρ' ἐκείνου πεμφθεὶς πολεμῆσαι τῆι ἁγίαι καὶ ὀρθοδόξωι πίστει οὐδὲν ὠιήθη διαπράττεσθαι φαῦλον, εἰ τὴν Εὐτυχοῦς δυσσέβειαν μιμήσοιτο, ὃς κατὰ τῆς εὐσεβοῦς τῶν ὀρθοδόξων θρησκείας ἐπανέστη ζηλῶν μὲν Φωτεινὸν τὸν τῆς ἀληθείας ἀλλότριον, μιμητὴς δὲ εἶναι τῆς θεομάχου γνώμης 'Απολιναρίου καὶ Βαλεντίνου καὶ Νεστορίου σπουδάζων, συκοφάντης ἄντικρυς ἀποδεικνύμενος τῆς πρώην κατὰ τὴν Χαλκηδονέων πόλιν συγκροτηθείσης διὰ τὸ περὶ τὴν πίστιν θερμὸν ἡμετέρωι νεύματι ἁγιωτάτης συνόδου, ἣ τῶν τιη ἁγίων πατέρων πρὸς συγκρότησιν τῆς πίστεως τὸ σύμβολον ἐβεβαίωσεν οὐδὲν κατὰ προσθήκην ἢ μείωσιν τῆς τῶν αὐτῶν ὁσίων πατέρων διδασκαλίας ἐναλλάξασα, Εὐτυχῆ δὲ ὡς τῆι ἀληθείαι μαχόμενον καὶ τὴν πίστιν παρασαλεῦσαι βουληθέντα ἀλλότριον εἶναι τοῦ τῶν ὀρθοδόξων ὀνόματος δικαιώσασα. οὗ τῆι μοχθηρᾶι καὶ ῥιψοκινδύνωι τόλμηι Θεοδόσιος ἀκολουθῶν καταλαμβάνει μὲν τὴν Παλαιστίνων χώραν, ἀπατᾶι δὲ τοὺς οὐκ εἰδότας ἕτερα ἀνθ' ἑτέρων δεδογματίσθαι παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πλαττόμενος. ἔφησε γὰρ ὡς ἡ αὐτὴ ἁγιωτάτη σύνοδος δύο υἱοὺς καὶ δύο Χριστοὺς καὶ δύο πρόσωπα ⟨ὀφείλειν⟩ προσκυνεῖσθαι ἐδογμάτισεν καὶ ὡς ὑπεναντίον τοῦ συμβόλου τῶν ἁγίων πατέρων τὴν πίστιν ἡρμήνευσεν. ἐντεῦθέν τε ἑαυτῶι πλῆθος τῶν ἀπατηθέντων ἀθροίσας καὶ τὴν τῶν ἀφελῶν ὡς εἰπεῖν ἄγνοιαν κτησάμενος σύμμαχον τὴν Αἰλιέων κατατρέχει πόλιν, ἐμπρησμοὺς οἰκιῶν, φόνους εὐλαβῶν ἀνδρῶν, ἀφέσεις τῶν ἐπὶ τοῖς ἐσχάτοις ἐγκλήμασιν ἑαλωκότων τολμῶν, δι' ὧν εὐλαβοῦς τινος δόξαν θηρώμενος ἐπικινδύνως ἠὐθέντησεν, καὶ τὰς εἱρκτὰς ἀναρρηγνύς, ἵνα τῶν ὑπευθύνων τό γε ἐπ' αὐτῶι τῆς δίκης ἐλευθερωθέντων πᾶσιν ὡς εἰπεῖν τοῦ πλημμελεῖν ἀνεύθυνον παράσχηι τὴν εὐχέρειαν. καὶ εἰς αὐτὴν δὲ τὴν καθοσίωσιν καὶ τοὺς τῆς ἡμετέρας θειότητος νόμους ἐξαμαρτάνων ἀπέκλεισε μὲν τῆς πόλεως τὰς πύλας ἑαυτῶι τε τὸ τῆς ἐπισκοπῆς βεβαίως παρὰ πάντας τοὺς κανόνας ἐκδικῆσαι ἐπεχείρησεν ὄνομα 'Ιουβεναλίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ περιόντος καὶ ἐπισκόπου τῆς πόλεως τυγχάνοντος, ὁμοῦ τὰ θεῖα καὶ τὰ ἀνθρώπινα χραίνων τε καὶ συγχέων δίκαια. ἐντεῦθέν τε ὁδῶι βαδίζων ἐπὶ τὰ χείρονα τὰς κατὰ τὴν Παλαιστίνην πᾶσαν ἁγιωτάτας ἐκκλησίας καὶ πόλεις τοῖς μείζοσι περιβάλλει κακοῖς, τοὺς μὲν εὐλαβεστάτους ἐπισκόπους ἀναιρεῖσθαι παρασκευάζων, ἐν δὲ ταῖς ἐπισκοπαῖς χειροτονῶν οὓς ἐβούλετο. προσέταττε γὰρ μανιώδει τῶι θράσει κεχρημένος τοὺς πάλαι ψήφωι δικαίαι κατὰ τοὺς θείους κανόνας τῶν πόλεων ἐπισκόπους, ὡς αὐτῶι παρέστη, ἀλλοτρίους τῆς ἱερωσύνης καθίστασθαι καὶ τῶν θρόνων οἷς ἐκληρώθησαν, ἀπελαύνεσθαι. ἐπιστρατεύει δὲ καὶ 'Ιουβεναλίωι τῶι ὁσιωτάτωι ἐπισκόπωι πανταχόθεν διὰ τοῦ πεμφθέντος πλήθους τὴν ἀναίρεσιν αὐτοῦ πραγματευόμενος· οὕτω γὰρ ὤιετο βεβαίως μὲν καθέξειν τὴν οὐδὲν αὐτῶι προσήκουσαν ἐπισκοπήν, κατορθώσειν δὲ τελείως τὰ τῆς οἰκείας ἐπι-

M VII 484

1 Ioh. 2, 18

L IIII 851

M VII 485

29—31 Latine non extant

M [inde a 7 παρ' ἐκείνου], B [= ao]

2 τοῖς om. B^o εὐλαβεστάτοισ B^o 4 οὐκ ἂν B^a ἐὰν B^o 5 πάντωσ δὲ B^a πάντων σε B^o εἰς om. B^o 5/6 πλημμελημένων B^o πλημμάτων B^a 8 ὠήθην B^o 9 ἢ B^o 10 ζηλω M ἀληθείας om. B^o 12 τὴν] τῶν B^o χαλκηδονίων B^o 17 γνώμη καὶ τόλμη B^o 18 παλαιστηνῶν B^a 20 ἡ αὐτὴ M αὐτὴ ἡ B 20/21 ὀφείλειν addidi cf. p. 133, 17 21 προσκυνῆσαι B ὑπεναντίου B^o 22 τε om. B^o 28 δὲ] καὶ εἰσ B^o 29 τῶ MB^o 32 τὴν om. B 33 πᾶσασ B^o 34 ἐπισκοπαῖς om. M 36 δικαίω M 37 καὶ — ἀπελαύνεσθαι om. B^o 40 οὐδὲ M

χειρήσεως. Ἰουβενάλιον μὲν οὖν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ἥ τε ἁγία τριὰς καὶ ὡς τὸ πρᾶγμα ἔδειξεν, τὸ περὶ τὴν πίστιν θαρρεῖν διέσωσεν, Σευηριανὸς δὲ ὁ τῆς εὐλαβοῦς μνήμης ἐπίσκοπος τῆς Σκυθοπολιτῶν ἅμα ἑτέροις ἀντ' ἐκείνου δυσσεβῶς ἀναιρεθεὶς πάρεργον τῆς Θεοδοσίου κατέστη μανίας. ταῦτα καὶ τὰ τούτων δεινότερα τολμήσας Θεοδόσιος, ἐπειδὴ τῶν κατ' αὐτὸν ἁπάντων τῶι ἡμετέρωι κράτει γνωρισθέντων παντα-
L IIII 854 χόθεν ἀνιχνευθῆναι σὺν τοῖς αὐτοῦ δορυφόροις καὶ τῶν αὐτοῦ κακῶν κοινωνοῖς προσετάχθη, δραπετεύει μὲν ἐκ τῆς Παλαιστίνων, ἣν οὕτω διέθηκεν αὐτοῖς ἐπιδεικνὺς τοῖς πράγμασιν ὡς ὑπηρέτης καὶ πρόδρομος τοῦ ἀντιχρίστου γέγονεν· τόπους δὲ ἐκ τόπων ἀμείβει, τὰς μὲν ἁγιωτάτας ἐκκλησίας διαταράττων, τοὺς δὲ περὶ τὴν πίστιν ἁπλουστέρους ἕτερα παρὰ τὴν ἀλήθειαν φρονεῖν καὶ δυσσεβῶς τὸ θεῖον θρησκεύειν παρασκευάζων. οὗτος, ὡς ἐμάθομεν, τὸ τῆς εὐλαβείας οἰκητήριον καὶ τοῖς ἁγίοις ἀνδράσι βατὸν Σινᾶ κατείληφεν ὄρος, ἐν ὧι τὰ παρ' ὑμῶν φίλα μὲν τῶι κρείττονι, παρὰ δὲ ἡμῖν πάσης ἄξια τιμῆς ἵδρυται μοναστήρια. καὶ δι' ὧν ἐν αὐτῶι λανθάνων ἔτι μελετᾶι κατὰ τῆς ὀρθοδοξίας, καιρὸν ἑαυτῶι γενήσεσθαι προσδοκᾶι. ἀλλ' ἐκείνου μὲν οὐδὲ εἷς λόγος, ἐπείπερ οὐδὲ τῆς τιμωρίας τῶν πεπλημμελημένων αὐτῶι τε καὶ τοῖς αὐτοῦ δορυφόροις εὕροι τις ἂν μέτρον ἄξιον· τὸ δὲ ἡμέτερον κράτος εἰ καὶ λίαν τεθάρρηκεν ὡς οὐδενὶ τρόπωι τὸ πονηρὸν καὶ θεομάχον Θεοδοσίου φρόνημα τὴν ἀληθῶς καὶ βεβαίαν ἐν ὑμῖν στηριχθεῖσαν πίστιν παρασαλεῦσαι δυνήσεται, ὅμως ἵνα μή τι τοῦ δαίμονος ἔργον, ὧι διακονεῖται, παρὰ τὴν ὑμῶν τε καὶ τοῦ ἡμετέρου κράτους πρόθεσιν ἰσχύσαι δυνηθῆι, τοῖσδε τοῖς θείοις γράμμασιν τὴν ὑμετέραν προτρέπει εὐλάβειαν τὸν οὕτως ἀνόσιον καὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἀλλότριον τῶν τε ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν πολέμιον ἅμα τοῖς αὐτῶι συνεργοῖς πανταχόθεν ἀνιχνευθέντα παραδοῦναι τῶι τὴν ἐπαρχίαν ἰθύνοντι εἰς τὸ μέγιστον τοῦ ἐνδοξοτάτου στρατηλάτου τῆς Ἕω ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίου δικαστήριον ἀχθησόμενον, οὐχ ἵνα δίκην ὑπόσχηι, τοσοῦτον, ἀλλ' ἵνα τοῦ λοιποῦ γοῦν τὰς εὐλαβεῖς καὶ περὶ τὸ θεῖον ἀφελέστερον διακειμένας ἐκ τοῦ περινοστεῖν ἐπ' ὀλέθρωι τῶν τόπων οὓς ἂν καταλάβοι, δελεάζειν παύσηται ψυχάς. ἵστω γὰρ ἡ ὑμετέρα εὐλάβεια ὡς ἡμεῖς ἐκ προγόνων τῆς ὀρθοδόξου πίστεως γεγονότες καὶ ταῖς θείαις γραφαῖς τὴν ἁγίαν τριάδα προσκυνεῖν διδαχθέντες τῶν τιη τῆς ὁσίας μνήμης πατέρων τὸ σύμβολον ἀσπαζόμεθα οὕτω βαδίζοντες καὶ κατ' αὐτὸ πιστεύοντες τήν τε Φωτεινοῦ καὶ Ἀπολιναρίου καὶ Οὐαλεντίνου καὶ Νεστορίου καὶ Εὐτυχοῦς τῶν τε ἄλλων πάντων ὅσοι τῶι συμ-
M VII 488 βόλωι ἐναντία φρονεῖν ἐγνώκασι, δυσσέβειαν ἀπωθούμενοι, πιστεύοντες δὲ τὸν δεσπότην ἡμῶν καὶ σωτῆρα Ἰησοῦν Χριστὸν ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου τῆς θεοτόκου τετέχθαι καὶ ὁμολογοῦντες ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν υἱὸν Ἰησοῦν θεὸν τέλειον καὶ ἄνθρωπον τέλειον τὸν αὐτὸν θεὸν ἀληθῶς καὶ ἄνθρωπον ἀληθῶς τὸν αὐτὸν οὐδενὶ τρόπωι μεριζόμενον ἢ χωριζόμενον ἢ τρεπόμενον τὸν σωτῆρα Χριστὸν προσκυνοῦμεν, διὰ παντὸς ἐν ταύτηι τῆι πίστει ἀσαλεύτως διαμένειν εὐχόμενοι, ἀναθεματίζοντες φανερῶς τοὺς λέγοντας δύο υἱοὺς ἢ δύο Χριστοὺς ἢ δύο πρόσωπα ἢ εἰπόντας ἢ γράψαντας ἢ καὶ λέγειν τολμῶντας, ἥντινα προειρημένην ἁγιωτάτην πίστιν ἀληθῆ καὶ ὀρθόδοξον οὖσαν καὶ ἡ κατὰ τὴν Χαλκηδονέων ἔναγχος συγκροτηθεῖσα ἁγιωτάτη σύνοδος ἐβεβαίωσεν συμφώνωι χρησαμένη περὶ τὴν εὐαγῆ καὶ ὀρθόδοξον θρησκείαν φρονήματι καὶ τὴν Εὐτυχοῦς μόνου κακοδοξίαν ὁμογνώμονι τοῖς ἁγίοις πατράσι ψήφωι καταδικάσασα.

M, B [= abo]

1 καὶ ὡσ M ὡσ καὶ B 2 σεβηριανὸσ B 6 αὐτοῦ : om. M 7 παλαιστηνῶν B 9 ἀμείβων Bº, corr. Bº ἀμείβειν M 10 τὸν M 13/14 ἐν αὐτῶι — καιρὸν om. B 14 αὐτῶ M 15 πλημμελημένων MBº, corr. M 17 ἐν om. Bº 18 ἔργου Bª 20 ὄντωσ B 23 κριτήριον B 24 τοσούτων M 25 εὐλαβέστερον Bº 30 Οὐαλεντίνου — καὶ 3 om. Bº 31/32 δεσπότην χῦ καὶ σρᾶ ἡμῶν ῖυ Bº 32/33 τῆσ θεοτόκου τῆσ παρθένου B 34 καὶ — τέλειον om. Bº 39 χαρκηδονίων Bº 40 θρησκείαν M πίστιν B

30 Ἀντίτυπον θείων γραμμάτων τοῦ αὐτοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Μαρκιανοῦ πεμφ- L IIII 878
θέντων τῇι ἐν Παλαιστίνηι ἁγίαι συνόδωι M VII 513

Τὸ περὶ τὴν πίστιν θερμὸν τῆς ἡμετέρας εὐσεβείας καὶ ὁπόσηι ὁσημέραι κεχρήμεθα σπουδῆι περὶ τὴν ἁγιωτάτην καὶ ὀρθόδοξον πίστιν, ἡγούμεθα μηδένα μὲν λανθάνειν, πρὸ δὲ πάντων ἀκριβῶς εἰδέναι τήν τε ὑμετέραν εὐλάβειαν καὶ πάντας τοὺς τῶι θεοφιλεῖ καταλόγωι τῶν ὁσιωτάτων ἱερέων περιεχομένους. ὁ δὲ τῶι γένει τῶν Χριστιανῶν ἐξ ἔργου πολεμῶν βάσκανος διάβολος οὐ παύεται μηχανήματα ἐπινοῶν κατὰ τῆς ἁγίας καὶ ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τῶν προλαβουσῶν αἱρέσεων ἀπογνοὺς ἑτέραν ἐφεῦρε νῦν διὰ τοῦ δυσσεβοῦς Εὐτυχοῦς κακοδοξίαν τοῦ τὴν Φωτεινοῦ καὶ Ἀπολιναρίου καὶ Βαλεντίνου καὶ Νεστορίου θεομάχον ζηλώσαντος γνώμην, ἥτις ἡμῖν ἀπέτεκεν τὸν δυσσεβῆ καὶ πρόδρομον τοῦ ἀντιχρίστου, μιμητὴν δὲ καὶ τῆς Σίμωνος πλάνης Θεοδόσιον. ὃς ἀπαρεσθεὶς τῆι ἀληθείαι (πῶς γὰρ ἔμελλε ταύτηι τίθεσθαι ὁ τῆς μερίδος τοῦ ἀντιχρίστου ὑπάρχων, μᾶλλον δὲ ὅλον αὐτὸν ἐνδεδυμένος;) καὶ συνιδὼν ὡς εἰ μὴ πλάττοιτο τινὰ τῆς αὐτοῦ πανουργίας καὶ δυσσεβείας ἄξια, οὐχ ἕξει τοὺς ὑπακούοντας, ἐπινοεῖ τινὰ καὶ συντάττει γράμματα, ἅπερ ἠδύνατο πλάσασθαι μόνος ὁ διάβολος, καὶ δι' αὐτῶν τὴν ἐν Χαλκηδόνι ἁγίαν συκοφαντεῖν οὐκ ἐπαύσατο σύνοδον ὡς δογματίσασαν δύο υἱοὺς καὶ δύο Χριστοὺς καὶ δύο πρόσωπα ὀφείλειν προσκυνεῖσθαι οὕτω τε τὰς τῶν ἁπλουστέρων ἀπατήσας ψυχὰς καί τινας ἄλλους τῶι διαβόλωι ἐκδεδομένους ἔσχεν αὐτῶι συντρέχοντας, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ μοναχοὺς καὶ ἐρημίτας καὶ πλῆθος ἐκ τούτων συναγαγὼν ἀνατρέπει μὲν πόλεις, ἐργάζεται δὲ φόνους ἐν μέσαις αὐταῖς καὶ οὐδὲ τῶν τυχόντων, ἀλλ' ὁσίων καὶ εὐλαβῶν ἀνδρῶν, τολμᾶι δὲ ἐμπρησμοὺς καὶ στάσεις καὶ νεωτερισμοὺς κατὰ τῆς πολιτείας αὐτῆς, σύγχυσιν τῶν θείων ὁμοῦ καὶ ἀνθρωπίνων ἐργαζόμενος, ἀναρρηγνὺς εἱρκτὰς καὶ φονεῖς τοὺς τὰ παραπλήσια αὐτῶι τολμήσαντας καὶ ἑτέρους ἐπὶ ἀθεμίτοις ἐγκλήμασι φυλαττομένους πρὸς τιμωρίαν ἀφιείς, ὥσπερ ἄδειαν διδοὺς πᾶσι τοῦ πλημμελεῖν διὰ τούτων ἃ βούλοιντο. καὶ ὡς μικρῶν ὄντων τῶν προλαβόντων ἐπάγει καὶ ἕτερα τούτων βαρύτερα. τῆι γὰρ ἑαυτοῦ ἐπιτρέψας δυσσεβείαι ἐπεισπηδᾶι τῶι θρόνωι τοῦ τρισμακαρίστου ἀποστόλου Ἰακώβου ἡγησάμενος μὴ ἕξειν τοῦτον ἀσφαλῶς, εἰ μὴ τὸν κατὰ τοὺς εὐαγεῖς κανόνας ἐνι- L IIII 879
δρυθέντα πάλαι αὐτῶι ὁσιώτατον ἐπίσκοπον Ἰουβενάλιον ἀνέλοι. ἐπιπέμπει τοίνυν αὐτῶι τοὺς ἀναιρήσοντας, ἀποτυχὼν δὲ τοῦ προλεχθέντος ἀνδρὸς διὰ τὸ τῆς πίστεως αὐτοῦ ἑδραῖον καὶ τὴν τῆς ἁγίας τριάδος περὶ αὐτὸν ῥοπὴν Σευηριανὸν τὸν ὁσιώτατον τῆς Σκυθοπολιτῶν ἐπίσκοπον ἅμα τοῖς σὺν αὐτῶι ἀναιρεῖ. γίνεται δέ, ὥς γε ἐνόμιζεν, ἐν καθέξει τοῦ θρόνου, οὐκ ἀρκεσθεὶς δὲ τούτωι καὶ τοὺς ἐν ἑτέραις πόλεσιν ὄντας εὐλαβεῖς ἐπισκόπους τῶν τε ἁγίων ἐκκλησιῶν καὶ τῆς ἱερωσύνης ἀπελαύνει, ἑτέρους δὲ τοὺς κοινωνοῦντας αὐτῶι τῆς ἀσεβείας καὶ τῶν ἀθεμίτων πράξεων ἀντ' αὐτῶν καθιστᾶι. ταῦτα μὲν οὖν τὰ παρ' αὐτοῦ τετολμημένα ἴστε πάντες ἀκριβῶς, ἐπείπερ τὸ πολὺ τῶν πεπραγμένων μέρος κατὰ τῆς ὑμῶν εὐλαβείας ἐγύμνασεν, ἅπερ ἐλθόντα εἰς ἀκοὰς τῆς M VII 516
ἡμετέρας γαληνότητος ἅμα τῶι ἀκουσθῆναι δικαίωι τύπωι καὶ οὐκ ἀξίαν μὲν τῶν αὐτοῦ ἀδικημάτων ἐπάγοντι τιμωρίαν, φιλανθρωπίαι δὲ σωφρονίζοντι τὰ ἀδικήματα διελύθη. οὗπερ αἰσθόμενος δραπετεύει μὲν ἀπὸ τῆς Ἱεροσολυμιτῶν καὶ φεύγει τὴν Παλαιστίνων ἅπασαν, ἣν κακῶς διέθηκεν, ὡς αὐτοψεὶ παρείληφεν ἡ ὑμετέρα ἁγιωσύνη, ἐν δὲ τῶι

M, B [= ao]

1 εὐσεβοῦσ B^a om. B^o 10 βαλεντίου B^o θεομάχων B^a ἀπέτεμε B^o 11 τοῦ om. B^o τῆς] τὴν B^o 25 μικρὰν M 27 ἐπιστρέψασ MB^o ἐπιπηδᾶ B 28 ἑξῆν M ἑξεῖναι B ἀσφαλῶς ἔχειν B 28/29 ἐνιδρυνθέντα B 31 σεβηριανὸν B σευηρῖνον M 32 τοῖσ αὐτοῦ B^o ἐνόμιζον B^o 33/34 τοὺς — καὶ om. B 33 ὄντωσ M 36 πάντωσ MB^o 37 *exercuit* translatio recens ab editoribus Romanis ex codice quodam Vaticano petita ἐγύμνωσεν MB ἅπερ ἐλθόντα B ἃ παρελθόντα M 38 καὶ om. B 40 τὴν] τῶν M παλαιστηνῶν B^a 41 ὡς] εἰσ B^o

Σινᾶι ὄρει ἅμα τισὶ κοινωνοῦσιν αὐτῶι τῶν ἀθεμίτων βουλευμάτων ἑαυτὸν ἐγκατακρύπτει, πάντως που ἐμφωλεύων αὐτόθι κατὰ τῆς ἀληθείας καὶ βουλόμενος τὰ πάλαι ἐγχειρηθέντα αὐτῶι εἰς πέρας ἀγαγεῖν καὶ τὰς τῶν ἐκεῖσε ἁπλουστέρων ψυχὰς ταῖς ἰδίαις ψευδολογίαις ἐξανδραποδίζειν, συκοφαντῶν τὴν ἁγίαν σύνοδον καὶ λέγων τινὰ κατ' αὐτῆς, μᾶλλον δὲ τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας, ἃ τῆι δυσσεβεῖ ψυχῆι καὶ γλώσσηι ἐκείνου μόνου ἁρμόδια. δι' ὃ ἐπαγρυπνοῦσα τῆι περὶ τὴν ἁγιωτάτην ὀρθόδοξον πίστιν σπουδῆι ἡ ἡμετέρα εὐσέβεια (ἐκ γὰρ αὐτῆς τὴν ἡμετέραν βασιλείαν ἠρτῆσθαι τε καὶ συγκροτεῖσθαι πιστεύομεν) πρὸς Μακάριον τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον καὶ τοὺς ἐν τῶι προλεχθέντι ὄρει ἀρχιμανδρίτας τε καὶ μοναχοὺς πάντας θεῖα κατέπεμψε γράμματα, ἐλέγχουσα μὲν τὴν μανίαν καὶ ἀσέβειαν Θεοδοσίου τοῦ μυσαροῦ, παραινοῦσα δὲ φεύγειν τὰς αὐτοῦ ψευδολογίας, τὴν δὲ ἁπλῆν καὶ ἀμώμητον πίστιν σέβειν, καθὼς παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι τιη παρειλήφαμεν, τοῦτον τε ἐκδιῶξαι ἐκ τῶν προλεχθέντων σεβασμίων τόπων, ὡς ἂν μὴ καὶ οὗτοι χρανθεῖεν ἐκ τῆς Θεοδοσίου δυσσεβείας, ἢ καὶ παραδοῦναι αὐτὸν μετὰ τῶν αὐτοῦ δορυφόρων τῶι τῆς ἐπαρχίας ἡγουμένωι διαχθησόμενον εἰς τὸ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου στρατηγοῦ τῆς Ἕω ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίου δικαστήριον. ἐπειδὴ δὲ δέος ἐστί (πολύτροπον γὰρ κακὸν ὁ διάβολος, ὃν Θεοδόσιος ἐνδέδυται) μή πως τούτους ἀποφυγὼν τοὺς τόπους, πλησιάσας δὲ πάλιν τοῖς τῆς Παλαιστίνης τὰς αὐτὰς δυσσεβείας ἐνσπείρηι τοῖς μέρεσι καὶ τὰς τῶν ἀφελεστέρων πλανήσηι ψυχάς, τάδε τὰ θεῖα ἡμῶν γράμματα πρὸς τὴν ὑμετέραν καταπέμπομεν εὐλάβειαν παραινοῦντες τῆι ὑμετέραι ὁσιότητι παραφυλάττεσθαι μὲν τὴν τοῦ μυσαροῦ παρουσίαν, προκαταλαμβάνειν δὲ τὰς τοῦ πλήθους ἀκοὰς καὶ διαθέσεις, κηρύττοντας μὲν τὴν ἀλήθειαν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, διδάσκοντας δὲ
L III 882 ὡς ἡμεῖς ἐκ πατέρων τῆς ἁγίας καὶ ὀρθοδόξου πίστεως ὑπάρχοντες κατὰ τὸ σύμβολον τῶν τιη ἁγίων πατέρων πιστεύομεν, μισοῦμεν δὲ καὶ βδελυσσόμεθα τὴν Φωτεινοῦ καὶ Ἀπολιναρίου καὶ Βαλεντίνου καὶ Νεστορίου δυσσέβειαν καὶ πρὸς τούτοις τὴν νεαρὰν Εὐτυχοῦς κακοδοξίαν. καὶ πιστεύομεν τὸν δεσπότην ἡμῶν καὶ σωτῆρα Ἰησοῦν Χριστὸν ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου τῆς θεοτόκου τετέχθαι ⟨καὶ⟩ ὁμολογοῦντες ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν υἱὸν Ἰησοῦν, θεὸν τέλειον καὶ ἄνθρωπον τέλειον τὸν αὐτόν, θεὸν ἀληθῶς καὶ ἄνθρωπον ἀληθῶς τὸν αὐτόν, οὐδενὶ τρόπωι μεριζόμενον ἢ χωριζόμενον ἢ τρεπόμενον τὸν σωτῆρα Χριστὸν προσκυνοῦμεν ταύτηι τῆι πίστει ἀσαλεύτως διαμένειν εὐχόμενοι, ἀναθεματίζοντες τοὺς λέγοντας δύο υἱοὺς ἢ δύο Χριστοὺς ἢ εἰπόντας ἢ γράψαντας ἢ καὶ λέγειν τολμῶντας. ἤντινα ἁγίαν καὶ ὀρθόδοξον πίστιν καὶ ἡ ἐν
M VII 517 Χαλκηδόνι ἔναγχος οἰκουμενικὴ συγκροτηθεῖσα σύνοδος ἐβεβαίωσεν μηδεμίαν προσθήκην ἢ μείωσιν ἐν τῶι ἐκτεθέντι ἁγίωι συμβόλωι παρὰ τῶν τιη ἁγίων πατέρων ποιήσασα, τὴν δὲ Εὐτυχοῦς μόνου κακοδοξίαν συμφώνως τοῖς ἁγίοις πατράσι ψήφωι καταδικάσασα. ἐν ταύτηι γὰρ τῆι πίστει τὸ ἡμέτερον πέποιθεν κράτος καὶ ἐν ταύτηι διαμένειν σπεύδει τε καὶ εὔχεται καὶ τὴν ἡμετέραν δι' αὐτῆς φυλάττεσθαι βασιλείαν. τὴν τοίνυν ἀληθῆ καὶ σεπτὴν καὶ ὀρθόδοξον πίστιν ἡμῶν, ἥνπερ καὶ ἡ ἐν Χαλκηδόνι ἁγία σύνοδος ἐβεβαίωσεν, τῶι πλήθει παντὶ κηρύττοντες καὶ μάλιστα τοῖς εὐλαβεστάτοις ἀρχιμανδρίταις τοῖς μὴ ἀκολουθοῦσι τῆι γνώμηι τοῦ μυσαροῦ Θεοδοσίου τοῦ τὰς πόλεις καὶ τὰς ἐκκλησίας τό γε ἐπ' αὐτῶι ἀνατρέψαντος τὰς συνήθεις εὐχὰς ὑπὲρ τε ἡμῶν καὶ τῆς Ῥωμαικῆς καταστάσεως ἐκτενέστερον ποιεῖσθαι μὴ κατοκνήσητε.

M, B [= ao]

3 ἐγχειρησθέντα M ἐγχειρισθέντα B 5 δυσσεβῆ τε M γλώττῃ B 6 τῆ B τὸ M 10 δυσσέβειαν B^o 13 τῆσ τῶν B^o καὶ μὴ B^o 15 διαλεχθησόμενον B^o 18 ἐνσπείρει MB^o 19 πλανήσει B^o 24 βδελλυσσόμεθα M 25 καὶ 1 — Νεστορίου om. B^o βαλλεντίνου M 26 Ἰησοῦν om. B 27 τῆσ 2 B^a καὶ MB^o καὶ addunt cl. p. 132, 33 34 ἐκτιθεμένω B^o 35 καὶ μόνου B^o 36 ὑμέτερον M 41 τῶ M

'Αντίτυπον βασιλικοῦ γράμματος γραφέντος Βάσσηι ἡγουμένηι ἀσκητηρίου ἐν Αἰλίαι παρὰ τῆς εὐσεβεστάτης καὶ φιλοχρίστου αὐγούστης Πουλχερίας L IIII 871 M VII 505

31 Τὴν τῆς ἡμετέρας γαληνότητος περὶ τὴν εὐαγῆ καὶ ὀρθόδοξον πίστιν σπουδὴν τε καὶ προθυμίαν καὶ ὅπως αὐτὴν διὰ πάντων αὔξειν τε καὶ συγκροτεῖσθαι σπουδάζομεν, οὐδενὶ μὲν ἀμφίβολον εἶναι νομίζομεν, πλέον δὲ πάντων ἀκριβῶς ἐπίστασθαι τὴν σὴν εὐλάβειαν τεθαρρήκαμεν. ἐπειδὴ δὲ ἀνεφάνη ἐν τοῖς νῦν καιροῖς ὁ τῆς Σίμωνος πλάνης, μᾶλλον δὲ τοῦ ἀντιχρίστου πρόδρομος Θεοδόσιος, ὃς ὅπως μὲν διέθηκεν τὴν Αἰλιέων πόλιν καὶ τὰς ἐν τῆι Παλαιστίνηι ἁγιωτάτας ἐκκλησίας ἐτάραξεν μυρία δεινὰ κατά τε M VII 508 τῶν θείων καὶ τῶν ἀνθρωπίνων δικαίων διαπραξάμενος συκοφαντῶν τε τὴν ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν ἐν Χαλκηδόνι συγκροτηθεῖσαν σύνοδον ὡς τὸ σύμβολον τῶν τιη ἁγίων πατέρων παρασαλεύσασαν καὶ δύο υἱοὺς καὶ δύο Χριστοὺς καὶ δύο πρόσωπα προσκυνεῖσθαι δογματίσασαν, οὐδὲ τὴν ὑμετέραν λέληθεν εὐλάβειαν, ἀναγκαῖον ἡγήσατο ἡ ἡμετέρα εὐσέβεια διὰ τῶν πρὸ τούτου καταπεμφθεισῶν θείων ἡμῶν συλλαβῶν ἐλέγξαι μὲν τὰς τοῦ μνημονευθέντος μυσαροῦ ἀνδρὸς ψευδολογίας, τὴν δὲ ἡμετέραν ἐκ προγόνων ἡμῖν παραδοθεῖσαν φανερῶσαι πίστιν καὶ ὅτι κατὰ τὸ σύμβολον τῶν τιη πιστεύομεν, ὅπερ καὶ ἡ ἐν Χαλκηδόνι ἁγία σύνοδος μηδὲν τούτωι προσθεῖσα μήτε μὴν αὐτοῦ μειώσασα ἐβεβαίωσεν. καὶ διὰ τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ δεσπότου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Χριστοῦ γνόντες οἱ τὴν Αἰλιέων πόλιν οἰκοῦντες τήν τε τῆς ἐμῆς γαληνότητος καὶ τοῦ εὐλαβοῦς δεσπότου τῆς οἰκουμένης καὶ ὁμοζύγου τῆς ἐμῆς θειότητος ἀληθῆ καὶ ὀρθόδοξον πίστιν ταύτηι τε προσέδραμον καὶ διαφόροις εὐφημίαις τὸν δεσπότην ἡμῶν καὶ σωτῆρα 'Ιησοῦν τὸν Χριστὸν τήν τε ἡμετέραν ἀνύμνησαν βασιλείαν καὶ συγγνώμην ἐπὶ τοῖς προλαβοῦσιν αὐτῶν ἠιτήσαντο πταίσμασι. καὶ περὶ μὲν αὐτῶν ὁ θειότατος καὶ εὐσεβέστατος δεσπότης καὶ ὁμόζυγος τῆς ἐμῆς γαληνότητος τῆι συνήθει αὐτοῦ φιλανθρωπίαι L IIII 874 κεχρημένος τύπον δέδωκεν τὸν τῆι αὐτοῦ πρέποντα εὐσεβείαι, ἡ δὲ ἡμετέρα γαληνότης λογιζομένη τὰς Θεοδοσίου τοῦ προλεχθέντος μυσαροῦ καὶ ἀνοσίου συκοφαντίας μὴ καί τινων εὐλαβεστάτων γυναικῶν τὰς ἁπλουστέρας ἠπάτησεν καὶ ταῖς αὐτοῦ μαγγανείαις τε καὶ ψευδολογίαις ἀπαγαγεῖν ταύτας τῆς ἀληθείας ἐξίσχυσεν, πανταχόθεν τε βουλομένη τὴν τοῦ μνημονευθέντος μυσαροῦ ἀπελεγχθεῖσαν ἐξαλεῖψαι δυσσέβειαν, τούτου ἕνεκα τάδε πρὸς ὑμᾶς τὰ θεῖα ἡμῶν καταπέμπομεν γράμματα, δι' ὧν τήν τε ἐκ πατέρων ἡμῶν παραδοθεῖσαν ἡμῖν φανεροῦμεν πίστιν, πάσαις δὲ ταῖς τῶι θεῶι ἀνακειμέναις γυναιξὶ δήλην ταύτην δι' ὑμῶν γενέσθαι βουλόμεθα, ὅτιπερ ἡμεῖς τὴν μὲν πίστιν κατὰ τὸ ἐκτεθὲν σύμβολον παρὰ τῶν τι καὶ η ἁγίων πατέρων φυλάττομεν, βδελυσσόμεθα δὲ τὴν Φωτεινοῦ καὶ 'Απολιναρίου καὶ Βαλεντίνου καὶ Νεστορίου δυσσέβειαν καὶ πρὸς τούτοις τὴν νεαρὰν Εὐτυχοῦς κακοδοξίαν καὶ πιστεύομεν τὸν δεσπότην ἡμῶν καὶ σωτῆρα 'Ιησοῦν Χριστὸν ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου τῆς θεοτόκου τετέχθαι ⟨καὶ⟩ ὁμολογοῦντες ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν υἱὸν 'Ιησοῦν θεὸν τέλειον καὶ ἄνθρωπον τέλειον τὸν αὐτόν, θεὸν ἀληθῶς καὶ ἄνθρωπον ἀληθῶς τὸν αὐτόν, οὐδενὶ τρόπωι μεριζόμενον ἢ χωριζόμενον ἢ τρεπόμενον τὸν σωτῆρα Χριστὸν προσκυνοῦμεν, διὰ παντὸς ἐν ταύτηι τῆι πίστει ἀσαλεύτως διαμένειν εὐχόμενοι καὶ ἀναθεματίζοντες τοὺς λέγοντας δύο υἱοὺς ἢ δύο Χριστοὺς ἢ δύο πρόσωπα ἢ εἰπόντας ἢ γράψαντας ἢ καὶ λέγειν τολμῶντας, ἥντινα

31—24, 2 cf. Leonis epp. 72. 73 destinatas d. 9. m. Ian. a. 454 [uol. 4 p. 81, 32—82, 5. p. 82, 19—23]

M, B [= ao]

1 βάσσησ M 3 Τὴν om. B^o παρὰ B^o 11 πρων τῶν ἐν νικαία B^o δὺο χριστοὺσ καὶ δύο υἱοὺσ B 13 τῶν] τῶν τοῦ M 16 αὐτοῦ μειώσασα M ἀπομειώσασα B 20 τε om. B^o 20/21 χν ιν B^o 25 τοῦ B^o 27 ὑπαγαγεῖν B^o 28 ἕνεκεν B^o 32 τιη B^o 34 καὶ σρα ἡμῶν M 35 καὶ addidi cf. p. 132, 31 37/38 ἢ χωριζόμενον om. B^o 40 καὶ om. B

ἁγίαν καὶ ὀρθόδοξον πίστιν καὶ ἡ ἐν Χαλκηδόνι ἔναγχος οἰκουμενικὴ συγκροτηθεῖσα σύνοδος ἐβεβαίωσεν μηδεμίαν προσθήκην ἢ μείωσιν ἐν τῶι ἐκτεθέντι ἁγίωι συμβόλωι παρὰ τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων ποιήσασα, τὴν Εὐτυχοῦς μόνου κακοδοξίαν συμφώνωι τοῖς ἁγίοις πατράσι ψήφωι καταδικάσασα. μαθοῦσα τοίνυν ἡ σὴ εὐλάβεια τὴν τῆς ἡμετέρας γαληνότητος ἀληθῆ καὶ ὀρθόδοξον πίστιν εὔχεσθαι ὑπὲρ ἡμῶν καὶ τῆς ἡμετέρας βασιλείας ἐκτενέστερον σπουδαζέτω.

M, B [= ao]

1 συγκροτηθεῖσα οἰκουμενικὴ Bo 3 τὴν δὲ Bo 6 σπουδάζεται Bo

INDEX VOCABVLORVM

Vbi additur uocabulum Latinum, Graeca ex Latino translata sunt

Pars I = 3—196 II = 199—359 III = 362—495

ἀβεβαίου incerto 3, 17
ἀβλαβοῦς inlaeso 6, 11
ἀγαθοί benigniores 255, 27. τοῦ — ἀγαθοῦ benignitatis 45, 14
ἀγαθότητι benignitate 252, 27. ἀγαθότητος probitatis 254, 21
ἀγανάκτησιν indignatio 36, 28. ἀγανάκτησις ἔχει γενέσθαι 80, 21. τῆς ἐκτῶν κανόνων ἀγανακτήσεως 223, 23
ἀγαπῶ τὸν ἀρχιεπίσκοπον τῆς Κωνσταντινουπόλεως 421, 35
τὴν ὑμετέραν ἀγγελικὴν σύνοδον 424, 33. 425, 5. 219, 13. τῶι ὑμῶν ἀγγελικῶι χορῶι 212, 39. 214, 12. 215, 21. 220, 21. τῆς ὑμετέρας ἀγγελικῆς στρατιᾶς [στρατηγίας 215, 15] 220, 4. 215, 15
τὸν ὑμέτερον ἄγγελον 216, 3
ἅγιοι uenerabiles 478, 24
ἁγιότητος sacramento 43, 8
ἀγνωσία inprudentia 19, 7
ἐν τοῖς ἀγράφοις 70, 7. 364, 12
ταῖς τῶν οἰκείων κατηγοριῶν ἀγωγαῖς 220, 38
ἠγωνίασεν contristatus est 22, 6
ἄδειαν facultatem 481, 18. 483, 11. licentiam 482, 15. ἐπ' ἀδείας liberum 256, 18
ἀδήλωι incerto 25, 23
ἀδιαβλήτως inreprehensibiliter 256, 35
ἀδιανόητον 167, 3
ἀδιαφόρως 355, 12
ἀδικουμένης laeditur 4, 7
ἀδίκως immerito 252, 18
ἀδικώτερον iniquius 11, 6
τὸ ἀδύνατον infirmitas 13, 12
ἀθέμιτος nefandum 241, 12. ἀθέμιτον nefas 480, 7. 482, 26. ἀθέμιτον nefarie 19, 2. ἀθέμιτα illicita 478, 17
ἀθλίαι miserrimo 50, 7
αἰδεσιμωτέραν 427, 33
ἅιδης inferna 22, 28
αἰδώς reuerentia 51, 33. 26, 20. 27, 14. uerecundia 254, 2
ἠιρῆσθαι optasse 251, 24
εἰς κακῶν αἵρεσιν 411, 20. αἱρέσεως condicionis 479, 25
ἤισθετο senserat 45, 20
τὰς τῶν ἀνθρώπων αἰσθήσεις τε καὶ ψυχάς 68, 13. αἴσθησιν sensum 46, 16. 19
αἰτιάσεις δεδώκασι 440, 36
αἰχμαλώτους τὰς χεῖρας ἐπέδωκαν captiuas 26, 3
ἀκαθοσιώτως 219, 33
ἀκέραιον integrum 49, 7. 50, 8. 13, 17. τὸ ἀ. integritas 45, 15. 47, 23
ἔν τε κινητοῖς καὶ ἀκινήτοις 404, 18
ἀκμαίωι maturitate 44, 9
ἀκόλουθον consequens 481, 34 *et passim*. ἀκόλουθος καὶ κανονική 447, 23
ἀκρίβειαν diligentiam 19, 5
τῆι ἀκροάσει τῆς συνόδου 138, 24. 168, 5. 373, 22. 426, 7. 429, 42. 430, 12. 21. 431, 33. ἀκροάσεως examinis 18, 24. ἀκρόασιν iudicium 242, 8
τὴν τῶν ἀκροατῶν τάξιν 373, 33. 17. cf. ἀντὶ δικαστῶν 374, 1
ἀκροτελεύτιον 247, 26
ἀκυμάντωι 247, 26
ἀληθῶς merito 251, 4
ἀλλόκοτον absurdam 18, 26
ἀμαθής inperitus 11, 4. 19, 7. 260, 16. ἀμαθεῖ inprudentissimo 40, 26. ἀμαθῶς inprudenter 44, 18
ἥμαρτεν admisit 13, 20. ἁμαρτάνειν praeuaricandi 481, 19
ἀμάχως 409, 32. 39
ἀμέλει denique 22, 5. — 172, 22. 174, 11. — ἀμέλει γοῦν 214, 25. 215, 9. 217, 1. 219, 35
ἀμεριμνία securitatis 255, 9. — 29, 2
ἀμέσως 173, 9. 16. 180, 22
ἄμετρον inmoderatum 255, 30
ἐξ ἀρχαίων καὶ ἀμνημονεύτων χρόνων 463, 19
ἀμοιβαίαν reciprocam 38, 3. — ἀμοιβαίως 70, 6
ἠμοίρησεν 213, 20
ἀμόλυντος inuiolata 242, 40
πολλὰ καὶ ἀμύθητα 385, 7
τοῦ ἀναγκαίου γένεσθε 164, 36
ἀναζωγραφεῖ 140, 4
ἀναιδείαι improbitate 241, 11. 256, 14
ἀναιδῆ improba 253, 11. 38. 256, 14. 20. 258, 18. ἀναιδής reprobae 253, 19

ἀναισθήτως ὑβρίζετο 484, 9
ἀναγκάζομαι καὶ ἀναισχυντεῖν 120, 14
ἀνακαινιστέα reparanda 13, 19
πληγαῖς ἀνήλισκεν 405, 27
ἀναλυτέα resolubilis 253, 6
ἀναξίως immerito 242, 27
ἀνεπήδησεν *metaphorice* 425, 13
ἀναρτηθέντων suspensis 48, 16
ἀνασειστάς 70, 15
ἀναψηλαφῆσαι 256, 32. 48, 17
ἀνέδην improbo 480, 25. — ἀνέδην ὤπλισε πρὸς ἀσέβειαν 471, 2 = ἀναιδῶς. *cf. Euseb. Kirchengesch.* 3 p. 161
ἀνεύθυνοι innocentes 261, 15. ἀνευθύνων inculpabilium 48, 35
οὐκ ἠνέσχοντο noluissent 258, 10
ἀνηγεμονεύτων 477, 10
ἀνθεῖ uigeret 258, 38
ἀνίχνευσιν indaginem 478, 26
ἀνοδεύτων inuia 49, 9
ἀνόθευτα infucatum 478, 8
ἄνοιαν insipientiam 11, 8
ἀνομίαι iniquitati 50, 18. nequitiae 50, 29
ἀνοσιουργηθέντων 427, 2
πότερον αὐθεντικά ἐστιν ἢ ἀντίγραφα 155, 27 cf. 25. τὰ ἀντίγραφα καὶ τὰ αὐθεντικά 429, 33. ἀντίγραφα exempla 47, 20
ἄντικρυς contra 482, 9
ἀντιλέγεται 376, 24. — 191, 30 contradicitur
ἀντιλογίας contradictionis 50, 21
τὴν φιλοπόλεμον ἀντίστασιν 426, 28. ἀντίστασις resultatio 46, 27. ἀντιστάσεων aemulationes 32, 4
ἀντίτυπον exempla 48, 9
ἀντιφωνήσομεν 138, 7 *cf. Iustinian. nouell. 4, 1* τοῦ ἀντιφωνήσαντος = sponsoris
ἀνώγεων ὀσπίτιν 176, 3
ἄνωθεν olim 3, 11
ἀνωμαλοῦντας 88, 14
τοῦ ἀνωτέρω maiore 251, 29
ἦν ἄξιος merebatur 481, 24. ἀξίως merito 42, 32. 45, 8
ἠξιώθη meruit 254, 12. 23, 26. 480, 28. 481, 8
ἄξίωμα praedicatio 46, 25
ἀξιωματικοῖς honoratis 50, 15
ἀπαιδευσία imperitia 25, 20. ἀπαιδευσίαν imprudentiae 26, 14
ἀπαλείφεσθαι aboleri 44, 12. 25. 481, 1.
ἀπαντητὴς τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας 385, 5
ἡ ὑμετέρα ἀπαραλόγιστος σοφία 124, 9. 160, 14. 39
ἀπελθεῖν 459, 9. 15. 119, 16
ἀπευκτέαν detestandum 260, 9
ἀπηχῆ καὶ ἀνοσιότητος γέμοντα 426, 3
ἀπό post 5, 34
ἀποδοκιμαζομένης reprobatur 45, 8. ἀποδοκιμάσειεν inprobasset 45, 20
ἀπωδύρατο ingemescebat 6, 30
ἀπεκινήθη 409, 5. 412, 32. 413, 18. 414, 13. 28
ἀποκηρύξητε abdicetis 256, 15
ἡμᾶς ἀπολῃφθῆναι ἐνταῦθα 216, 36. πάλαι ἂν ἀπολέληπτο ἡ Ἀλεξάνδρεια παρὰ τοῦ τυράννου 220, 16
ἀπολαύητε potiamini 27, 17
ἀπολισθαίνει τοῦ ἀσφαλοῦς 426, 14. ἀπολισθῆσαι τῆς λειτουργίας 426, 9
ἀπολογίαν satisfactionem 19, 6. 15
ἀπολελυμένως χειροτονεῖσθαι 355, 26
ἀπολύτως χειροτονουμένους 355, 28
ἀπονάσθαι 463, 15
ἀπονενοημένωι temeraria 241, 23
τῶι βίωι τούτωι ἀπετάξατο 388, 15. ἀπετάξαντο 355, 17
ἀποτέλεσμα effectum 43, 22
ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἀποτρεφομένων 412, 28. 413, 14. 414, 15
ἀποφήνασθαι ferre sententiam 458, 21
ἀπόφασιν sententiam 5, 24. 11, 21. 14, 5. 7. 17, 16. 19, 9. 25, 28. 26, 5. 44, 22. 46, 18. 49, 1. 8. 51, 21. 242, 38. 479, 22. 481, 4
μακρὰν ἀπώικισται 427, 8
ὀρφανῶν καὶ χηρῶν ἀπρονοήτων 355, 6
ἀπροστάτευτος 439, 14
ἀπροσωπολήπτων 427, 9
πάντα τὰ ἀφορισθέντα ἅπτωτα μένειν 463, 36
ἀπύλωτον στόμα 100, 27
ἀλλ' ἢ ἄρα 210, 20. ὀρθῶς ἄρα 85, 18
ἀργῆσαι cessasset 256, 22. 32
ἀργία otium 251, 14
ὁ ἀριστοτέχνης θεός 426, 20
ἀπὸ ἀρκοτρόφων 311, 2
ἁρμόδιον 216, 13
ἁρμόζει conuenit 256, 26. ἁρμόζουσιν congruunt 256, 12
ἁρμονίας conpage 44, 5
ἁρπαγήν subreptione 481, 2
ἀρχαιογονία origo 252, 9. 242, 1
ἀρχαιοτάτην pristinam 481, 32
ἀρχαιότης antiquitas 5, 16
ἀρχεκάκωι δαίμονι 85, 16
αἱ ἀρχαὶ αὐτοῦ initia 255, 27
ἀρχηγός princeps 43, 26. ἀρχηγόν auctore 12, 1. 241, 10
τῆς ἀρχιερατικῆς τιμῆς 440, 11
ἀσκητήριον 424, 11. 494, 1
ἃς ἀσμενίζει ἡ οἰκουμενικὴ σύνοδος 315, 4
ἄσπιλος intemerata 10, 16. inmaculatam 6, 8
ἀστοχημάτων aduersitatiim 260, 4
ἀσυνέτως inprudenter 45, 7
ἀσφάλειαν obseruantiam 250, 13
ἐν ἀσφαλεῖ γινόμεθα 217, 2 215, 22. 212, 37. ἀσφαλεῖ munita 25, 13
ἀσφαλίζεσθαι tueri 258, 12
ἄτόπημα 68, 13. 404, 17. ἀτοπήματα monstra 41, 1
ἀτρέπτοις inuiolabilibus 258, 10

ἀποδοθῆναι ἄτρωτα τὰ δίκαια 463, 38. ἄτρωτον intemeratam 5, 14
αὐθεντοῦντος auctore 9, 34. 10, 14. 46, 1. ηὐθέντησαν 407, 12. 490, 26. 224, 29
οὐκ ἦμην αὐθέντης 97, 2. αὐθέντου auctoris 478, 15. 255, 27
αὐθεντία auctoritas 19, 15. 3, 12. 11, 10. 31, 27. 49, 16. 243, 2. 253, 10. 260, 10. 261, 23. 480, 9. 34. 481, 10. 483, 15. αὐθεντίαι χρήσασθαι 313, 35. τὴν αὐθεντίαν τοῦ μητροπολίτου 421, 27. τῆς ἔξωθεν αὐθεντίας 460, 27
τὸ αὐθεντικὸν σχεδάριον 156, 5. τά τε σχεδάρια τά τε αὐθεντικά 176, 31. τὰ αὐθεντικά 429, 36. τῶν ὑπομνημάτων τῶν αὐθεντικῶν, ἐν οἷς αἱ ὑπογραφαὶ τῶν ἐπισκόπων περιέχονται 154, 8. 155, 18. 25. 36. πότερον αὐθεντικά ἐστιν ἢ ἀντίγραφα 155, 26 cf. 25. εἰ ἴσα εἰσὶν ἢ αὐθεντικά 155, 29
αὐθέντρια auctor 26, 24
ὡς ἐν αὐτονομίαι 484, 11 cf. 490, 18
ἄφες ἴδωμεν 118, 30
μὴ ἀφηνιάτωσαν τοῦ ἐπισκόπου 356, 1
τὴν ἀφθονίαν τῆς ἑνότητος copiam 48, 24
ἀφορμή causa 26, 31. 50, 25. ἀφορμήν occasionem 253, 3. 47, 23. 259, 10
ἀφοσιώσει execratione 50, 35
ἀφροσύνης insipientiae 46, 16. 30
ἄφρων insipiens 42, 33. ἀφρόνων imprudentibus 26, 33
ἀχαλίνωτον γλῶσσαν 100, 27. 244, 22
ἡ ἀχλὺς τῶν πραγμάτων καὶ τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα συνέχεεν καὶ τὸ τοῦ σώματος 93, 21. ἀχλύος caligine 17, 2
ἄχρις οὗ quatenus 241, 12
ἀψιμαχία 447, 5. ἀψιμαχίαν contentiones 6, 2. ἀψιμαχίαι iurgio 23, 10
αὐτοὺς βαρεῖν 250, 18
βάρεσι 219, 41
βασίλειον imperium 10, 6. 12. 5, 41. 447, 2. — 312, 24. τὸ Ῥωμαίων βασίλειον 312, 3
τῆς βασιλικῆς προνοίας principalis 482, 2
βασκανία aemulatio 25, 20
ἐβαστάχθησαν toleratae sunt 252, 32
ἀπὸ βιβλίου ἀνέγνω 314, 8
βίβλους paginas 12, 14
βιωτικοῦ saecularia 49, 12. 31, 8
βλαστός germen 43, 21
βλέπετε εἴ τις οὐ θέλει 180, 8
βοηθηθῆναι adiuuetur 253, 25. 255, 33
βουλευτήρια 418, 11 cf. 19 sq.
βούλημα consilium 31, 12
βούλησις uoluntas 14, 9. βούλησιν propositum 14, 12
βραβεῖον palmam 480, 36
γαυριωθεῖσα 420, 7
τὸ εὐαγγέλιον ἐγεμίσθη αἱμάτων 405, 27
γενικὴν κατηγορίαν 382, 36. τοῦ γενικοῦ καιροῦ 204, 28. γενικόν generale 258, 8. 27, 3. γενικῶς generaliter 253, 31. 482, 28
γέρασιν meritis 480, 32
γεῶν 6, 15
ἔγνωμεν comperimus 483, 3
γλωσσοτομῶμαι 180, 36
γλώττης ἀρχαίας 211, 35
γνώμην arbitrio 26, 2. γνώμῃ opinioni 479, 22. γνώμην sensum 42, 31. γνώμην sententiam 258, 7. 44, 16. 45, 19. 254, 28. 259, 25. γνώμη uoluntas 256, 10. 48, 35. 49, 35. 454, 21
γνωρίσαι intimandum 8, 12
γνώριμα nota 483, 16
γνῶσιν notitiam 50, 16. 241, 6. 481, 11
τὸν χάρτην τῶν γοητευτικῶν ἐπικλήσεων 383, 34
καὶ γοῦν 217, 31
γραμματεῖον νομισμάτων τρισχιλίων διακοσίων 384, 34
αὐτὸν ἄν τις γράψαιτο Κύριλλον 472, 14. ποικίλαις αὐτὸν γραψαμένων αἰτιάσεσιν 476, 25
ἐγυμνάσθη ἕτερά τινα κεφάλαια 375, 6. 208, 17. 35. γυμνάζεσθαι καὶ τυποῦσθαι 447, 16
εἰς μίαν γωνίαν 172, 32
δέεσθαι 214, 41
δελεασμάτων illecebris 42, 9
ἀπὸ δέλτων αἱ φωναὶ ἀνεγνώσθησαν 169, 7. τῶν ἱερῶν δέλτων περιελεῖν 426, 37
δενδροκοπίας 213, 21. 212, 18
τὴν αὐτοῦ (τοῦ ἁγίου πνεύματος) δεσποτείαν 325, 5
τῶι δεσπότηι μου Δόμνωι 245, 2. τοῦ δεσπότου μου τοῦ ἀρχιεπισκόπου 162, 33. 174, 37. 175, 5. δέσποτα [*in epistula*] 245, 7. 247, 30
δεσποτικῆς dominicae 45, 21
δᾶν [= δὴ ἄν] 209, 9. 459, 15. 483, 7
τῶν δῆθεν παρὰ σοῦ εἰρημένων 119, 8
δηλαδή quippe 7, 17. scilicet 6, 14. 251, 31. utique 16, 19. 28. 25, 25. 27, 6. 41, 5. 51, 32. uidelicet 258, 7. 478, 10
δηλοῦμεν indicamus 7, 28. δηλοῖ patefecit 19, 8.
δεδήλωται declaratum 32, 2
δήλωσις manifestatio 15, 9
τοὺς δήμους ἅπαντας 336, 17. πάντων τῶν δήμων omni populo 8, 28. τῶν δήμων populorum 479, 17. δήμων plebium 255, 18
δημοσιεῦσαι publicare 259, 12. 25, 17. δημοσιεύεσθαι confiscari 482, 15
διαβεβλήκειν reprehenderam 259, 11
διάγεις degis 260, 29
διαγωγῆι mora 17, 2
τῆς τῶν πεπραγμένων καὶ διαγνωσθέντων ἐρεύνης 195, 13
διάγνωσιν 427, 26
τῶν ἐμῶν διαδίκων 404, 29
διάθεσις affectus 48, 34. 15, 23. διαθέσει amoris 4, 3. διάθεσιν caritate 31, 6. 254, 23. 256, 19. διαθέσεως dilectionis 259, 38
διαιτητῶν 376, 20

διακονίαι ministerio 51, 1. διακονίαν officium 26, 21
διακοῦσαι μεταξὺ τῶν δικαίων 419, 11
διελάλησα 84, 22. 25. 65, 20. 98, 19. 23. 103, 30. 115, 7. 162, 18. 167, 37. 168, 37. 173, 6. 15.18. 174, 15. 186, 3. 223, 37. 373, 14. 381, 16—21. 23—25. 412, 38. 458, 32. οὐχ ὡς διαλαλῶν 171, 26. 172, 2. διαλαληθέντα 65, 28. 98, 3. 213, 6. 413, 28. 414, 20. 440, 10. 469, 8. περὶ τῆς διαλαληθείσης δευτέρας κλήσεως 208, 20. διαλαλούμενα 421, 19
διαλαλιάν interlocutionem 18, 24. — 77, 1. 84, 6. 11. 92, 26. 30. 93, 21. 95, 11. 97, 34. 36. 98, 20. 33. 116, 7. 167, 1. 172, 11. 179, 24. 189, 6. 204, 30. 207, 26. 274, 4. 364, 26. 34. 39. 381, 26. 382, 30. 414, 10. 16. 22. 28. 428, 3. 467, 30
διαλαβεῖν μεταξὺ αὐτῶν 364, 10
διαλεγομένων praedicare in ecclesia 245, 14. διαλέγεσθαι πρὸς τὴν ἐκκλησίαν 374, 7. ἐπί τινων διαλέγεται 131, 4 cf. 139, 28. διαλεγόμενος, οὐκ ἀποφαινόμενος 174, 11. οὐκ ἦλθον διαλεχθῆναι 141, 5
τοῦτο μὲν ἐν διαλέξεσιν, τοῦτο δὲ καὶ ἐν κατηχήσεσιν 103, 12. διαλέξεως disputandi 31, 25. διαλέξεις ποιεῖσθαι tractare 479, 27. — ὡς ἐν διαλέξει κοινῇ 173, 32
ποτήριον διάλιθον 383, 19
διαλογιζόμενος disputans 241, 24
διαλογισμῶι disputatione 241, 23
διάνοια intellectus 260, 20. 12, 6. διάνοιαν sensus 19, 8. διάνοια sententia 479, 17. διανοίαι uoluntate 49, 20
διαπορθμεύειν 160, 8. 22. 471, 37
διασαφῆσαι asserere 48, 22
διασημαίνεται declaretur 261, 23
διασκέψεως tractatu 478, 7
διατάγματι edicto 478, 21. 480, 6. — τὸ διάταγμα τοῦ ἀληθινοῦ βασιλέως 37, 5
διατάξεις scita 482, 6. 483, 1. διατάξεως constitutione 481, 6. 1
διετύπωσεν definiuit 9, 4
διατυπώσεις constitutiones 243, 12. 252, 36. 253, 11. 16. διατύπωσις condicio 253, 6. διατύπώσεος dispositionis 43, 22. 47, 3. 48, 26
τῶν διαφερόντων μοι ἀνθρώπων 404, 19. 257, 36. τὰ διαφέροντα αὐτῶι πράγματα 358, 12. 414, 39. τῶι ἐπισκόπωι διαφέρουσιν αἱ χειροτονίαι 421, 11
διαφιλονεικοῦντες 29, 19
διαφόρως saepius 225, 13. πληγαῖς διαφόροις 404, 20. διαφόρων ἐντυχιῶν 217, 10
διδάγματα documenta 24, 14. 260, 28. διδάγμασι institutis 43, 21
διδασκαλίαν disciplinam 481, 23. διδασκαλίαις documentis 45, 25
τῶν διδασκαλικῶν ἐκθέσεων 161, 20
δὸς τοὺς νοταρίους 180, 23. 27. 30. ἔδωκεν τὸ τῆς — συνόδου κατενεχθῆναι δάκρυον 425, 30
διεγερθέντα orta 51, 20
διεκδικῶν defensor 260, 14
διερευνώμενος discutit 479, 24
δικαζόντων iudicum 480, 8
δικαιοκρισίαι 421, 34. 312, 18
δικαιολογεῖται 417, 31
δικαιολογίας 90, 5. 92, 17. 155, 22. 170, 10. 181, 20. 205, 17. 19. 431, 28. οὔκ ἐστι δικαιολογία, ἀλλὰ ἀπόδειξις τῆς ἐμῆς προαιρέσεως 457, 10
δίκαιον iustitia 19, 21. 7, 20. 32,7. 45, 14. 48, 12. 254, 33. δίκαιον ius 32, 11. 4, 28. 31, 15. 252, 39. 253, 33. 254, 9. 258, 17. δικαίοις sacramentis 47, 31. τῶν τῆς κρίσεως δικαίων 95, 29. τοῖς προσοῦσί μοι δικαίοις 212, 22. διακοῦσαι μεταξὺ τῶν δικαίων 419, 11. τὸ μητροπολιτικὸν δίκαιον 420, 31. τὰ τῶν ἄνωθεν γενομένων συνόδων δίκαια 86, 34
δικαιώματι iure 27, 16. τοῖς αὐτοῦ δικαιώμασι 90, 3. τὰ δικαιώματα παρὰ τῆς συνόδου 401, 16
δικαίωσις iustificatio 43, 9
δικάσιμον [*translatum ex Latino*] 373, 7
διοικητέον gubernandum 50, 13
διοίκησιν dispensationem 14, 10. 252, 12. 256, 6. διοίκησις moderatio 242, 38. διοίκησιν regimen 256, 8. — πραγμάτων κοσμικαῖς διοικήσεσι 355, 4
διοικητήν actorem 482, 17
διορθωθῆναι corrigi 258, 10. 43, 4. 45, 31. 19, 17
διόρθωσις correctio 31, 11. 260, 12. — 255, 24
διορίαν 460, 19
ἐν τοῖς διπτύχοις ἔταξεν 408, 32. 36. ἐκ τῶν ἱερῶν διπτύχων περιελεῖν 426, 37
δόγμασι decretis 258, 16. δογμάτων sanctionum 256, 7
οὐδὲ οἷός τε ἦμην δογματίζειν 172, 12
δοκιμάσοι probauerit 259, 32. 44, 14. 243, 2. ἐδοκιμάσαμεν approbauimus 8, 12. δεδοκιμασμένης probatissimae 48, 19. δεδοκιμασμένου probabili 50, 31
δοκιμασίαι probatione 5, 24. δοκιμασίας adprobationem 10, 3
δόκιμον probabilem 37, 30. δόκιμον probatum 51, 24
ἐδραματουργήθη 427, 8
δραπετεύει 492, 40
ἐδράξατο comprehendit 11, 13
δυνάμει uirtute 11, 30. 13, 12. 15, 10. 21, 25. 29. 50, 8. δύναμιν uim 261, 12. δυνάμεως maiestate 251, 9. 27
δύνασθαι liceat 3, 13
δυσσεβῶν profanis 480, 6
εἴπωσιν ἐάν 407, 11. ζητηθῆι ἐάν 405, 2. ὁμολογήσωσιν ἐάν 406, 32
ἑαυτῶι 405, 13. 407, 4. 433, 18 *cf. Eus. Kirchengesch.* 3 p. 172. ἑαυτῶν γενέσθαι 88, 15
τῆι μέσηι ἑβδομάδι 409, 18 cf. p. 409, 24 τῆι πέμπτηι τοῦ ἁγίου πάσχα

ἔγγραφον ἀποστολήν 128, 3. 11
ἐγκλήματι criminis 479, 37
ἐγκληματικὴν δίκην 151, 15. 158, 5. τὰ ἐγκληματικῶς καὶ χρηματικῶς ἐπενεχθέντα 442, 9
ἐγκρατείας continentiae 252, 27. ἐγκράτειαν temperantiam 46, 20
ἐγκρίνει εἶναι ἐπίσκοπον 405, 14
ἑδραιότητος firmitate 10, 12
ἔθος sollemnitatem 5, 18
πίστεως εἰδήσει τε καὶ διδασκαλίαι 68, 21
εἰκόνα speciem 40, 32
εἰλικρινεῖ sinceri 4, 3
ὁ θεὸς εἰρηνεύσει τὴν βασιλείαν 351, 25
ἐπιστολίοις εἴτ' οὖν εἰρηνικοῖς ἐκκλησιαστικοῖς 356, 23
τῶν εἰωθότων sollemnium 49, 26. εἰωθότως sollemniter 255, 31
ἐκβιβασθησομένωι exequendo 256, 6. — ἐκβιβασθῆναι 219, 34
ἐκβιβασμῶι 219, 32. 379, 6
ἐκβιβαστήν 219, 39. τὸν ὀφείλοντα τὰ ἐπικριθέντα εἰς πέρας ἀγαγεῖν 404, 32
ἐκβοήσεις δημοτικαί 70, 29. ἐκβοήσει κέχρηνται 210, 41
ἐκγυμνάσοι exerceat 253, 34. ἐκγεγυμνάσθαι exercitatum 50, 1
ἐξέδωκα 179, 13. ἐκδοθήτω 179, 9. ἐκδοθῆναι ἐκέλευσα 179, 11. ἐκδέδοται παρὰ νοταρίου 155, 34. ἐκδίδομεν ὀνόματα 386, 30. 388, 4. 389, 26. 29
ἐκδικεῖν defendere 258, 13, 3, 12. 5, 14. 27, 17. 18. 31, 26. 243, 1. 6. 260, 29. 19, 23. ἐκδικητέα defendenda 255, 3. ἐξεδίκει uindicauit 50, 23. 25, 27. 47, 28. 252, 35. 242, 38
ἐκδίκησιν defensionem 252, 18. 254, 20. εἰς ἐκδίκησιν defendendae 25, 12. 27, 13
ἐκδικίας defensione 50, 29. ἐκδικία protectio 51, 4. 45, 27
ἐκδίκων τῆς πόλεως defensoribus ciuitatum 483, 17. ἔκδικος defensor 51, 30. ἔκδικος uindex 49, 32
ἐξ ἐκείνου 123, 26
ἐκθεσιν tractatum 23, 2
ἐκκαλούμενος 175, 41. 176, 4
ἐκκαύσεις fomitem 480, 2
κρατεῖν καὶ ἐκκλησιάζεσθαι 191, 12
λίβελλον ἐκκλήτου libellum appellationis 27, 3. 242, 29. τὴν ἔκκλητον 27, 10. — 95, 36. 168, 7. 176, 10.
ἐκλάμπειν splendere 256, 18
ἀπὸ τῆς ἐκλήψεως 221, 40. ἐν ἐκλήψει ἔχω 207, 21
ἐκπαιδεύεται enutritur 260, 19
ἐκπομπεύειν profanare 478, 29
ἔκπυστα ποιοῦσι profanant 479, 34
ἐκστρατεῖαι expeditiones 251, 17
ἐλαττώσεως imminutionem 258, 19
ὁ τὰς καρδίας ἐμβατεύων 169, 20
ἐμπαρασκεύους 28, 3
ἐμφρόντιδας sollicitos 243, 8
ἐναγεστάτοις sceleratis 483, 2
ἔναγχος nuper 5, 36. 6, 1. ἔναγχος proxime 481, 26
ἐναγωγήν 210, 11. 32. 35. 37
δούλους ἢ ἐναπογράφους 353, 9
ἐναργεῖ manifesta 478, 26. ἐναργέστατα euidenter 259, 8
ἐνδικαστηρίους ἐλέγχους 414, 40
ἐνδοιάζοντας cunctantes 260, 23
ἐνδοξότητα gloriam 259, 7
ἐνευχομένωι coniuranti 5, 20
ἔννοιαν intellegentiam 24, 14
ἐνορίας (*i. e. prouinciae*) 426, 14
ἔνοχος reus 481, 25. 479, 37. ἐνόχων nocentum 478, 33
ἔνστασιν constantiam 260, 4. ἐνστάσεως persuasione 19, 9
ἐντολεῖς 309, 15. 151, 14. 158, 2. 5
ἐντοπίους 213, 34. 38
ἐντυχιῶν 217, 10
ἐξαγορασία redemptio 43, 9
ἐξαλειφθείη deleatur 259, 1
ἐξανυσθῆναι exequendam 19, 24
ἐξαργυρίζειν 213, 35
ἔξαρχος princeps 7, 38
κανονικῶν ἐξέτασις 174, 3
εἰς τὸ ἔξῆς in futurum 478, 35. in posterum 479, 26
ἐξορχήσασθαι τὴν εὐταξίαν 427, 1
παρὰ τοῖς ἔξω θεσμοῖς 97, 23
τῆς ἔξωθεν αὐθεντίας 460, 27
ἐξωμοσίαι καταπιστευθήσονται 310, 17
ἑορτικά 386, 18. 20
τοῦ τῶν μοναχῶν ἐπαγγέλματος 487, 12. 485, 3. 486, 24
οὐκ ἐπακούω τῆι κλήσει 425, 15
ἐπαμύνοντος auxiliante 256, 5
ἐπαμφιβάλλειν 158, 26
ἐπαρχεωτῶν prouincialium 254, 9
ἠπείχθημεν festinauimus 251, 17
ἐπεισφρήσαντες 29, 18
ἐπί *c. dat.* = in 479, 20
τὰς ἐπιγραφὰς τῶν δεήσεων 306, 21
ἐπιεικείαι modestia 253, 39. ἐπιείκειαν moderationem 25, 27
ἐπιεικῆ modestum 255, 30
μετὰ ἐπιθέσεως 307, 14
ὡς ἐπιθέτας 311, 12
ἐπιθυμίαν desiderium 49, 30
ἐπεκαλέσατο appellauit 5, 19
τῶν γοητευτικῶν ἐπικλήσεων 383, 34
ἐπικουρῆσαι subueniret 45, 17
ἐπιμαρτυρόμενος protestans 6, 31
ἐπιμελῶς diligenter 479, 4. 480, 34
τὸ ἐπίμονον pertinacia 46, 5
ἐπίρρητον ἄνδρα 383, 17
ἐπισινῆ 214, 22. 215, 19. 409, 25

ἐπισκευαῖς factione 51, 24
ἐπιστήμην disciplinam 48, 12. 52, 2. 447, 8
ἐπιστοιχειωθῆναι 189, 23
ἐπιστολιμαῖον γράμμα 103, 27
ἐπιστολίοις εἴτ' οὖν εἰρηνικοῖς ἐκκλησιαστικοῖς 356, 23
ἐπισύστασιν 126, 36. 132, 8
ἐπιτηδείου oportune 252, 37
ἐπιτιμήσει increpatione 18, 27
ἐπιτιμίαν 467, 26
ἐπιτιμιασθῆναι 311, 9
ἐπιτροπήν 221, 10. 458, 3. — εἰ μή που ἐκ νόμων καλοῖτο εἰς ἀφηλίκων ἀπαραίτητον ἐπιτροπήν 355, 5
ἐπώφλησεν debuit 261, 13
ἐραναρίων 405, 13. 406, 20
ἔργον effectum 252, 12. 254, 33. 39. 257, 55
ἐρευνῶν penetrans 24, 19. ἐρευνᾶται uentilatur 241, 13
μοναχοὺς καὶ ἐρημίτας 492, 19
ἐρίζουσιν contendunt 480, 3
ἔρωτι studio 252, 32
ἑταῖρε 170, 23
ἑτεροσκευωρίαις 470, 30
εὐαγῆ sancta 478, 9. εὐαγῆ uenerabilem 478, 3. εὐαγεστάτη religiosa 43, 19
τὸ εὔγνωμον αὐτοῖς ποιησόμεθα 217, 11
εὐγονίαν fecunditas 42, 3
εὐδοκιμήσεως probitatis 256, 28. τῆς πρὸς τὸν θεὸν παρὰ πᾶσιν εὐδοκιμήσεως 456, 22
εὐδοκίμως probabiliter 253, 17
εὔεικτον 278, 38
εὐθαλεῖς uberes 253, 35
εὐκτηρίῳ basilicam 5, 9. 6, 25
εὐλαβείας uenerationis 5, 14
εὐλαβεῖς religiosissimi 479, 18
εὐλογίας 388, 2. 8
εὐπειθείαι 210, 5
εὐπορίαν facultatem 5, 16
οὐ — εὐπρόσωπός ἐστιν ἀπολογία 126, 24
εὐσέβεια religio 478, 5. 482, 31. 483, 4. 20
τῶν εὐσεβεῖν εἰωθότων 218, 1
εὐσεβέσι religiosis 479, 3
ἵνα εὑτρεπεῖς εὑρεθῶμεν 279, 5
εὐχαριστίαν gratulationem 259, 11
εὐχέρειαν facultas 473, 18
δι' εὐχῆς optandus 480, 31
τὸ ἐφέστιον 214, 42
ἐφησυχάζειν acquiescere 10, 10
ἐφύβριστα iniuriosa 242, 3
οὕτως ἔχε 143, 1. 162, 41. 163, 21. πρὸς ἐμὲ ἔχει 180, 8. ἔχει γενέσθαι 180, 21. συντυχεῖν ἔχομεν 127, 39
ἀπαντῆσαι ἕως αὐτῆς 207, 2. ἕως οὗ dum 256, 34
ζήλωι deuotione 31, 7
ζητεῖν disputare 480, 6
διὰ ζώιων τὴν ὁδὸν διανύσαντα 214, 19
ἡγουμενεύειν 400, 25
ἡγουμένου auctore 478, 25. 32, 46
ἡδέως libens 259, 25. libenter 8, 31
ἤδη dudum 478, 30. 479, 2. pridem 483, 10
τό γε ἧκον εἰς ἐγχειρημάτων δύναμιν 425, 33. ὅσον ἧκεν εἰς μανίας ὑπερβολήν 426, 34
ἠρέμα κατέγνωμεν αὐτοῦ 136, 37
θάλψαι τὸ αὐτοῦ γένος 216, 27. 30
θανατικῆς ἀνάγκης 128, 19
θαρρῶν fiducialiter 259, 33
θεικῶν 463, 30 cf. νόμοις
τῆς τοῦ πνεύματος θεολογίας 470, 18
θεοσόφως 250, 32
θεότητος maiestate 13, 12. 14, 17
τῆς ὑμετέρας ἀγγελικῆς καὶ θεοτιμήτου συνόδου 425, 5
θεραπειῶν remediis 255, 29
θεσπίζομεν censemus 481, 34. 482, 18. 483, 18. θεσπίζομεν decernimus 482, 4
τῶν θορυβοποιῶν 29, 27
θορύβου strepitu 243, 6
θρησκείας religionis 6, 9. 27. 7, 1. 13. 37. 8, 27. 33. 9, 3. 23 *et passim*. 478, 22. 27. 479, 1. 20. 35. 480, 35. 481, 20. 482, 22. 32. θρησκείας sacramentum 46, 30
θρησκευόντων colentium 481, 35
θρησκευτικῶς religiose 478, 19
θυμελικαῖς καὶ θεατρικοῖς ἑτέροις προσώποις 214, 5
ἰάματα remedia 479, 17
ἰδιαζόντως 163, 1. 22. 164, 9
ἰδικά priuatae 25, 21. ἰδικοῖς specialibus 51, 17. ἰδικῶς specialiter 32, 13. 48, 21. 259, 18. ἰδικῶς proprie 50, 5. 51, 19
ἰδιότης proprietas 17, 11. 13, 11. 14, 1. 43, 30
ὁ ἰδιώτου τύχην ἐπιγραφόμενος 352, 31
ἱεροτυράννοις 426, 32
ἰθύνεσθαι gubernari 10, 9
ἱκετευτικῶς suppliciter 15, 13
εἰ ἴσα εἰσὶν ἢ αὐθεντικά 155, 29
ἰσότητι aequitate 26, 17
εἰ μὴ πρότερον τὰ τῆς πίστεως στῆι 86, 22
ἰσχύσηι ualuerit 253, 34
ἰσχυρᾶι forti 49, 15
ἰταμότητα pertinacia 254, 13
προκυλινδούμενος τῶν ἡμετέρων ἰχνῶν 465, 34. 404, 5. 24. προσπίπτομεν τοῖς ἴχνεσι 417, 15
καθαιρετικόν 180, 23
καθαρότης integritas 254, 18. 255, 4
τούτων ἐν καθέξει γενόμενος 385, 11
καθόλου uniuersaliter 45, 20
εἰς αὐτὴν τὴν καθοσίωσιν ἁμαρτῆσαι 213, 24. 220, 8. τὰ εἰς τὴν καθοσίωσιν παρασκευασθέντα 211, 38. τὴν καθοσίωσιν καὶ τοὺς τῆς ἡμετέρας θειότητος νόμους 490, 28 cf. ὡς ἐν αὐτονομίαι 484, 11. καθοσιώσει deuotione 250, 39. 5, 13
καινίσηι renouaret 201, 11
τοῖς τῶν αἱρετικῶν καινίσμασι 471, 35
καινισμῶι nouitate 48, 11

καινοφωνούμενος 94, 30
δοκεῖ ταῦτα εἶναι τὰ καίρια 385, 23
κακοδοξίαι perfidia 19, 12. κακοδοξίας infidelitatis 482, 23
κακοθελῶν malignos 257, 38
κακοπιστίας 82, 11
κακουργία uersutia 14, 11. nequitia 26, 13
καλαμάρια 88, 1
καλοθελεῖ beniuolo 254, 8. καλοθελής benigna 254, 25
καλλίστωι optimo 255, 31. τῶι καλῶι διαστήματι 354, 2
καμάτοις labores 48, 20
καμεῖν laborandum 42, 16. καμεῖν elaborare 46, 29
κἄν saltim 256, 22
αἱ κεκανονισμέναι σύνοδοι 357, 29
καταγώγιον diuersorium 482, 31. κοσμικὰ καταγώγια 358, 26. καταγώγιον ἔνθα μένει 206, 12
καταδέονται supplicant 27, 2
καταιδέσαι 384, 4
κατακραγῆναι 388, 23
κατεκριματίσθην 410, 1
τῶι καταλόγωι τῶν ἱερέων 492, 6. καταλόγου consortio 479, 36
βοηθῆσαι κατενύγησαν 215, 10
καταπονηθέντες superati 27, 7
καταπεφήνατό μου 95, 29
καταργεῖται cassatur 253, 30
κατῆρκται 425, 10
τῆι ἐκκλησιαστικῆι καταστάσει 238, 15. 250, 28
κατασυστάδην 441, 24
καταυθεντῆσαι 425, 32
καταφορτίζεσθαι percelli 50, 30
κατέναντι contra 27, 17. 51, 28. 52, 1
κατεπιμένοντες 489, 26
κατέσχε optinuit 251, 21
κατηγορίαν reatum 256, 7. τὴν κατηγορίαν συνεστησάμην 210, 29
τοῦτο μὲν ἐν διαλέξεσιν, τοῦτο δὲ καὶ ἐν κατηχήσεσιν 103, 12. διὰ τὰς κατηχήσεις καὶ διὰ τοὺς ἀξιουμένους τοῦ βαπτίσματος 394, 19
κατόπιν ἐγένεσθε defuistis 47, 15
ἐν κατοχῆι τῶν ὑπολειφθέντων μοι πραγμάτων γίνεται 217, 40
κηρίων ἀφθέντων 189, 35
κηρῶν καὶ λύχνων 388, 19
ἐν κινητοῖς 217, 3. 404, 18
τὴν ὁρμὴν ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐκορύφωσαν 427, 3
κοσμικοῖς saecularibus 20, 17. 255, 37. κοσμικὴ mundanus 27, 14. — τοὺς τῶν κοσμικῶν οἴκους 355, 1. μήτε ἐπὶ στρατείαν μήτε ἐπὶ ἀξίαν κοσμικήν 355, 32. κοσμικὰ δικαστήρια 356, 6. πραγμάτων κοσμικαῖς διοικήσεσι 355, 4. κοσμικὰ καταγώγια 358, 26
κόσμου orbe 251, 37. 253, 29
κραββάτια 405, 22
κράτος imperium 11, 29
τὸ κρεῖττον 68, 32. 5. 9. 14. 30. 30, 32. 72, 14. 73, 23. 85, 22. 352, 3. 420, 5. 14. 486, 23. 488, 6. 491, 12
ἐκριμάτισαν 409, 29
κτηματίοις 214, 29
κτύπον strepitum 242, 22
ὁ κύβος καὶ ἡ ἀκολασία 214, 7
κύκλον orbe 50, 13
κύριος 128, 1. 134, 1. 173, 4. 180, 9. 20. 34. 181, 28. 376, 38. 377, 2. 14. 389, 15. κύρου 128, 27. 181, 36. 419, 5. 19. 459, 10. κύρωι 130, 20. 132, 22. κύριν 76, 1. 78, 1. 132, 18. 138, 13. 162, 40. 165, 38. 178, 24. 393, 6. 419, 10. 436, 22. 441, 18. 457, 30. κύρι 118, 30. 140, 23. 142, 29. 143, 1. 179, 29. 181, 31. 182, 1. 410, 8
κυριότητα proprietatem 252, 38. 12, 16. 13, 7
κῦρος auctoritatem 43, 22
κώμηι uico 482, 25
λαμπροῦ praeclaro 259, 17
λεπτομερῶς subtiliter 26, 13
φάλαγγος ληιστρικῆς χωρικῶν 219, 37. φάλαγγα ἐκκλησιαστικήν, ἀληθὲς δὲ εἰπεῖν ληιστρικήν 214, 34
τῆς θείας λήξεως diuo 251, 29
λιταῖς orationibus 478, 8. — 463, 16
λογισμοῦ animi 241, 9. 8, 31
λογχευθείς 316, 21
λοιπόν iam 251, 11. τοῦ λοιποῦ postea 480, 4. τοῦ λοιποῦ ulterius 8, 14
λυσιτέλεια utilitas 256, 10. λυσιτέλειαν bonum 253, 32
λυσιτελῶς proficienter 254, 24
μὰ τὰς δυνάμεις τοῦ θεοῦ 409, 12. μὰ τὰς εὐχάς σου 130, 18. 216, 6. μὰ τὴν ἐξουσίαν ὑμῶν 92, 11
μάθημα 162, 40. 163, 20
μάθησις eruditio 40, 23
μακαρίτης 429, 39
μανιῶντες 404, 15
ματαιοῦται uacuantur 41, 11
μεγαλαυχεῖ exultat 255, 14
τῆι θείαι μεγαλειότητι diuinae maiestati 7, 10. μεγαλειότης magnificentia 254, 20
μέθηι λογισμοῦ 100, 20
ἐπαγαγεῖν μεθοδείαν 404, 28. τὴν μεθοδείαν τῶν βασάνων 217, 4
μεθοδεύεται pulsatur 46, 27. — μεθοδεύει τὰ χρήματα 218, 2
οὔτε μέν 418, 28
μερικῶς ἐμοῦ λέγοντος 164, 18
μεριμνῶν sollicitus 242, 21
ἐμεσαζόμεθα 377, 25
μεταβάσεως transgressionis 252, 29
ἐμηνύσατε indicastis 259, 14. 18
μήνυμα indicium 15, 9
μηνυτής index 241, 9
μήτε = μηδέ 385, 29. 400, 31

μιαιφονίαν (*i. e. sententiam pro Flauiani damnatione*) 179, 33
ἐν διαφόροις εὐκτηρίοις ἔν τε ταῖς τῶν ἁγίων μνήμαις 95, 35
μοῖραν consortium 43, 1
μόλις tandem 479, 15. 16. 11, 1
μολυνθῶσιν uidentur 243, 13
μονάδα unitatem 51, 37
ἐπὶ τωῖ μονάσαι 355, 20
τὸν μονήρη βιον 353, 1. 355, 10. 488, 10
μονίμωι constanti 49, 20
μονογενής singularis 13, 6. 46, 30. μονογενοῦς unicam 46, 15
κατὰ μόνας 95, 28. 311, 4
μύζων 130, 18. 19
μύθευμα 472, 25
μυσαρῶν sceleratis 480, 38. 481, 2. 22. 483, 12
μύσους scelere 10, 16. 481, 23
ναρκήσεις 474, 2
νεαροῦ recentissimae 17, 8
νηρόν (= ὕδωρ) 409, 12
νικητήρια palmas 26, 31
νοητῶς intelligenter 43, 31
πονηρὰν νομήν 427, 19
νομίμων legitimos 253, 34. 255, 31
δανείζει ἀπὸ νομισμάτων τριακοσίων καὶ διακοσίων 385, 3
νομοθεσίας sanctione 481, 7
τοῖς κανόσι καὶ τοῖς νόμοις 385, 21. 386, 29. 387, 33. 464, 16. τῶν θεικῶν καὶ τῶν θείων νόμων 463, 30
νῦν modo 241, 28
ξενεῶνι τῶν λελωβημένων 215, 6. 8. 9. 214, 2
τὰ μοναστήρια ἢ τὰς ξενίας 486, 38 cf. τὰ μοναστήρια καὶ τὰ οἰκήματα 488, 18
τὸ ὄνομα ξενίζει ἡμᾶς 311, 1. τὸ ὄνομα ξενιζόμεθα 311, 1
ξενοδοχείων 356, 18
ξενοφωνεῖ με 169, 29. ἐξενοφωνήθην 164, 5. 16. 169, 26
ξέστας 384, 20
αὐτά ξηρὰ ἔλαβεν 113, 18
τὰ ἅ 177, 20
οἴακι moderamine 42, 9
οἰκειῶσαι ingererem 5, 21
οἰμωγάς gemitus 5, 39
ὄλεθρος labes 252, 28
τοῖς τῆς γλώττης ὀλίσθοις 94, 29
πολλὴν ὀλκὴν ἀπέδωκα 457, 21
ὁλόκληρον integrum 4, 22. 7, 18. 27, 8. 6, 37
ἐν ὅλαις ταῖς πόλεσιν 467, 11. ὅλα τὰ πραγματικά 469, 1
ὁμιλίαι sermone 21, 1. 19
ὁμογνωμόνως 352, 2
ὁμοιώματι similitudinem 26, 14
ὡμολόγηται certissimum est 251, 27. ὁμολογουμένως ἐπίσταμαι certus sum 259, 33. ὡμολογημένως ἐπίσταμαι certum habeo 253, 38. ὁμολογουμένως euidenter 15, 18
τῶι ὁμοφυεῖ 426, 23
ὁμοψυχίαν unanimitatem 51, 22
ὁμοψύχως unanimiter 40, 21
ὀνόματα ὡς τριακόσια 75, 30. ἔχων δύο ἢ τρία ὀνόματα 310, 33. δέκα ὀνόματα 311, 3
ὄντως 175, 2; *adnotat Rusticus uol. 3 p. 163, 31* ὄντως non numquam dubitantis
ὀξύτητι acie 26, 29
τὸ ὅπως 408, 22
ὅρον decretum 481, 24. ὅρος lege 481, 5. — ἄλλο ἐστὶ κανών, ἄλλο ὅρος 91, 19
κατὰ τῆς πίστεως τὴν πίστιν ὀρύττοντες 470, 29
εἰ καὶ ὅτι quamuis 251, 17. εἰ μὴ ὅτι nisi 261, 10. εἰ μὴ ὅτι 387, 19. ὡς ὅτι 28, 15. 209, 27. ὡς ὅτιπερ ut 12, 27. ὡς ὅτιπερ 114, 3
μετὰ οὖν τήν 84, 32
οὔτε (= οὐδέ) 137, 4. 8. 154, 27. 165, 29. 169, 8. 175, 6. 389, 24. 404, 9
ὤφειλεν debuit 255, 24. 30. 256, 20
ὀχλαγωγίαν conuenticula 478, 35
ὀχλαγώγιον 352, 20
ὀχυρωθῶσιν muniantur 243, 2
παιδικά pueritia 260, 33
πάλαι dudum 7, 34
τῶν παλαιῶν principiorum 241, 23
πάμπολλα plura 478, 17
πάνδεινα 385, 32
πάνυ nimis 46, 15
ἐκ παππώιας παραδόσεως 151, 23
παραβαίνεσθαι temerari 483, 19
παραβαλανεῖς 179, 28
τῆι συνόδωι παραβάλλειν 412, 16
παραβάσει excessibus 253, 1. παραβάσεων transgressionum 252, 31
ἐν παραβύστωι 447, 23
παραγένηται interesset 50, 19
παραιτοῦμαί σε 191, 29
παραιτητικῶν ἐπιστολῶν 432, 8. 438, 7
παραμήριον 408, 19
παραμονῆι constantia 50, 30
τροφῆς ἕνεκα καὶ παραμυθίας 414, 31. παραμυθίας τῆς προσηκούσης 411, 9
παράνομα illicita 483, 12. 253, 18. 22. 255, 35. 256, 22. 33. 253, 4
παραπαίοντας 325, 21
παρασπασθείη conuellantur 254, 9. 256, 4
παρασυνάγειν 486, 30
παρασυνάξεις 486, 27. 489, 27
παρατήρησιν obseruantiam 238, 16
παρατίθηι commendas 253, 21
παρατρώσαντα 182, 34. ἐκβληθῆναι ἢ παρατρωθῆναι 171, 1
παραυτὰ τοῦ γενέσθαι 217, 1. 214, 25
παραφυλακῆς obseruantiam 254, 20
παρεκβάσεις excessus 256, 33
παρέλκον ultra 4, 20

παρεντιθεμένην interpositum 49, 29
παρεξόδους excessus 260, 3
παριστῶν τὸν ἐπίσκοπον 419, 20
παροδικῶς transitorie 18, 7
ἀγροικικὰς παροικίας ἢ ἐγχωρίους 357, 17
παρρησία fiduciae 259, 12. 3, 11. 25, 12. παρρησίαν libertatem 27, 13
ταῖς πασχαλίαις ἡμέραις 215, 1
πάσχω = doleo 252, 35. 255, 20. 257, 34
πατραλοίας 427, 15. 111, 33
πειθαρχούντως oboedienter 242, 12
ἀπὸ πείρας εἰμί 457, 20
πεποίθησιν fiduciae 45, 24. 46, 22
περαιτέρω ultra 27, 5
περιηχήθημεν 154, 17. περιηχήθην παρὰ τινῶν 135, 14
περιμερίμνωι sollicito 11, 18
περινοστεῖν 491, 25
σαυτὸν περιπείρηις 129, 28
περιπτυσσόμεθα amplectimur 8, 7. 31, 12. περιπτύσσεται conplectitur 9, 24
περιστάσεων causis 260, 2
περιφανῶς euidenter 481, 21
τὸν περιχύτην τοῦ ἐπισκοπικοῦ λουτροῦ 215, 24
οἶνος πηλώδης 384, 19
πίστεως religione 481, 6
πλάσματα commenta 481, 27
ἐπλαστογραφήθη 92, 20
πλαστά 119, 3. 118, 25
πλεονεκτεῖν ἡμᾶς 417, 23
πλήρης plenissime 48, 1. εἰς πλήρης plene 44, 20
τῶν ποδῶν ὑμῶν 139, 26. 153, 17. 156, 23. 163, 3. 24. 164, 29. 37. 165, 3. 166, 9. 21. 27. 32. 188, 42. 306, 18. 22. 309, 24. 464, 28. τῶν ποδῶν σου 127, 10. 130, 28. 131, 7. τῶν ποδῶν τῆς ἁγιωσύνης ὑμῶν 138, 12. τῶν ποδῶν τῆς θεοσεβείας σου 180, 25
πόθωι amore 25, 12. 26, 21. πόθον desiderium 10, 13
τρεῖσ μῆνας ἐποίησεν 409, 8
πολιτείαι conuersationi 50, 11. τὴν τῶν μοναχῶν πολιτείαν τε καὶ καρτερίαν 186, 28
πολιτευομένους 418, 19
πολιτικὸν πόλεμον ciuile bellum 48, 23. — τὴν πολιτικὴν καὶ τὴν ἐν τοῖς τόποις στρατιωτικὴν βοήθειαν 72, 25—27
πολυεπὴς χάρτης 377, 4
ἐπολυπλασιάσθη multiplicata sunt 254, 37
πολλῆς nimiae 40, 17
πονῶ doleo 46, 13
πλείστην ποσότητα χρυσίου 214, 1. 218, 14
πρᾶγμα causa 261, 12
πραγματικόν 464, 36. 467, 6. 469, 1. 356, 26. 366, 4. θείου πραγματικοῦ 464, 4. 26. 34. 39. τοῦ θείου πραγματικοῦ τύπου 467, 12. μὴ κατὰ θεῖα γράμματα ἢ πραγματικοὺς τύπους ἀλλὰ κατὰ τοὺς κανόνας 464, 24. 33. 467, 5—7. 468, 35 *cf.* νόμοις
πρεσβεύει ueneratur 195, 37
προαιρέσεως uoluntatis 50, 23
πρόγονοι parentes 49, 35
οἱ προδοθέντες λίβελλοι 213, 7
προδότου praeuaricatoris 14, 6
προεμβαίνει 485, 10
προηγούμενον praecellentem 6, 10
προθέσεως proposito 46, 14. 48, 33. — προθέσεως εἰμί 207, 14
προιέναι 420, 11
προκοπῆι augmento 255, 35. προκοπή prouectio 41, 30
προκόπτει proficit 18, 21. 260, 35
πρόκριμα praeiudicium 242, 35. 5, 23. 49, 15. 48, 16. — 139, 34. 140, 12. 15. 157, 1. 7. 380, 22. 407, 11. 418, 35. 442, 2. 464, 2. — πρόκριμα φέρειν praeiudicare 47, 32. — 99, 22. 132, 10. 421, 8. 456, 29. πρόκριμα ποιεῖν 309, 19. ἄνευ προκρίματος 313, 21
προκρίνει 463, 30. 132, 6. 418, 30
πρόληψις praesumptio 4, 2. 50, 3
προνοήσει consulat 256, 29. προενόησεν prospexit 255, 15
προνόμιον priuilegium 252, 37. 32, 10. 254, 10. 256, 2. 259, 16
προξενῶν 216, 38
προόδωι 420, 13
προοίμια initia 42, 1. 11, 13
προπαρακεκλήκαμεν 218, 19
προπέτεια praesumptio 26, 19. προπετείαι temeritate 454, 9
προπετευομένων 426, 35
προσδοκίαν opinionem 50, 17
προσέμποδον 48, 33
προσηκούσης competenti 5, 13
προσθήκης augmenti 24, 12
ἡμῖν προσέστησαν λέξεις 299, 22
προσκόμματα offensiones 27, 4
πρόσκρουσιν offensionem 48, 17. 252, 23
προσκυνουμένης uenerabilis 482, 32
προσκύνησιν cultum 6, 32. προσκυνήσεως ueneratione 480, 21
προσκυνητήν uenerandam 478, 20. προσκυνητῆς uenerabilis 480, 25. 33. 37. 481, 32. 243, 12. προσκυνητῶς uenerabiliter 478, 10
προσκυροῖ usurpet 41, 4
προσληφθεισῶν adhibitis 255, 29
προσόδια 217, 16
προσομιλῶν εἶπεν 386, 3 cf. 19. ὁ στρατείαι προσομιλήσας 352, 19
προσοχῆς consideratione 50, 2. προσοχήν intuitum 255, 26
φαίνεται προσσεσωρεῦσθαι accedit ad cumulum 454, 1
προστασίας 336, 9
πρόσφατον nuper 190, 35
προσφωνήσεις litterae 9, 1

τῶι μοναχικῶι προσχήματι 355, 11
τὸ πρόσωπον στῆναι 154, 20
προτραπῆναι inuitaret 31, 16
πρόφασις occasio 21, 3. 479, 27
πρώην dudum 25, 11. prius 19, 11. proxime 481, 21
πρωτεῖα primatum 50, 12. 454, 16. 20
πρώτων prioribus 256, 18. ἐν πρώτοις in principio 10, 10. ἐν πρώτοις primitus 44, 17
πρωτοτύπου principali 16, 23
πτωχεῖον 405, 21. 214, 2. 355, 34. 356, 18
τῶι τῶν πτωχῶν ὀνόματι 187, 1
ῥαθυμεῖται 412, 16. ῥαθυμητέον τοῦ πολέμου 85, 16
ἔρρηξε φωνάς 169, 20
ῥημάτων dictis 481, 1
ἐρρωμένον incolumem 20, 4
ῥῶσιν 130, 22
σαθρά fragilis 23, 34
σαλγαμαρίους 411, 30
σατανικῆι μανίαι 121, 10
σαφεῖ manifesto 49, 32. σαφῶς euidenter 261, 24. σαφέστατα euidenter 254, 7. σαφῶς perspicue 479, 19. σαφέστατα lucidissime 31, 28
σβεσθῆναι extingui 241, 13
σέβας reuerentia 478, 31. 6, 15. 43, 21. 481, 20
σεβάσματος ueneratione 482, 2
σεβάσμιον uenerabilem 5, 9. 6, 32
σεβασμιότητος ueneratione 9, 18
σέβομεν colimus 481, 33. 478, 29
σεπτοί uenerabiles 482, 5. 251, 4. 29. 36. 253, 27. 256, 3. σεπτά ueneranda 479, 34. σεπτῶς reuerenter 258, 23
σημαίνει declarat 256, 23. 260, 31
ἀπὸ χάρτου διὰ σημείων ὑπηγόρευσαν 298, 22. σημείοις ὑπεσημήνατο 36, 1
σημείωσαί μοι 137, 3. σημειώσασθε 172, 14
σκαιότητος prauitate 20, 2. 42, 33
σκέμματος tractatu 251, 20
σκευή 405, 32. 372, 25
σκεύη ἀργύρου ἡγιασμένου 383, 16
σκληρότερον seuerius 46, 21
σκυλεῖσαν fatigata 254, 2. 102, 15. 223, 15
ἐκτὸς σκύλσεως 393, 13
σεσοφισμένον commenticium 479, 23
σοφίσμασι commentis 483, 2
σπουδάζειν studere 42, 28. 256, 12. σπουδάσει festinet 243, 9. σπουδάσει nitatur 253, 36
σπουδαιοτάτηι sedula 256, 13. σπουδαιότατα studiose 254, 32. studiosius 251, 12
σπουδήν studium 44, 7. 8, 26. 46, 24. 48, 28. 241, 8. 242, 14. 253, 2. 254, 38. 256, 31. 258, 32. 479, 15. 480, 19. 483, 8. σπουδή industria 258, 38. 252, 16. — σπουδήν τινων ἐσχηκώς 463, 21. κατὰ σπουδήν 464, 29
σταθηρᾶι constanti 49, 15. 40, 21. τὸ σταθηρόν constantia 49, 31
στάσει statu 6, 11. 10, 12. — τῆς στάσεως [*in translatione ex Latino*] 375, 26
ἀνατιθέμεναι σταυρία χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ 384, 13
τὴν ἐκτομὴν μέχρι ἑνὸς ἐστενώσαμεν 476, 34
τὸ στερεόν soliditatem 16, 23
στερίσκεσθαι carere 482, 9
στέφανος laurea 251, 15
στήκετε state 50, 37 — 408, 18
στηριγμοῦ 36, 28
τῶι στοιδίωι τοῦ θερινοῦ σηκρήτου 428, 8
στοιχεῖτε τοῖς ἀρχαίοις 419, 3. 30
στόμα γενόμενος τῶν λοιπῶν 410, 3
στρατείαν militiam 482, 19. 21. 23. 352, 19. 186, 26
στρατοῦ militiae 10, 7
τὴν στρεφομένην quae uertitur 5, 23
στυγνάζω contristor 46, 13
στυγνά maesta 241, 17. στυγνάς tristes 241, 17
συγκέλλων 216, 4
συγκληρικοῖς 357, 28
συγκωμῆται 383, 37
τοῦ τῶν ἱερέων συλλόγου 325, 18
συγχωρήσητε patiamini 4, 11
συγχωρήσεως indulgentiae 260, 12
συκοφαντεῖν calumniari 478, 20. 24, 4
συκοφαντίας calumnia 480, 25
συλλαβαί apices 256, 23
συμμετρίαν mensuram 50, 2
τὸ σύμμετρον moderatio 46, 20
συμπεπαρμένος τὸ σῶμα 214, 30
συμπνεῦσαι conspirare 50, 7
τὴν συμφορὰν τῶν κακῶν 440, 15
συμψηφιζόμεθα 121, 32
σύμψυχοι 471, 35
συναγαγὼν ἑμαυτόν 207, 24
συναίνεσιν consensum 253, 24. συναινέσεως consensionis 254, 2
συναλγῆσαι ἡμῖν τῆς κολάσεως 187, 24
συνέδοξεν 221, 32
συνδυάζοντος coniuente 256, 9. συνδυάσαι coniuentiam dedat 253, 3
συνεδρείαν 221, 12
συνεδριάσαι 205, 37
συνειδήσεως persuasione 45, 8
συνεισηνέχθη conlatum est 259, 13
συνέλθετε fauete 27, 12
συνέχεσθαι obstringi 254, 6
συνηγορίας assertione 478, 7
συνήγορος assertor 42, 33
συνοδίας 161, 3. τῆς ἑαυτοῦ συνοδίας 124, 17. τῶν ἀρχιμανδριτῶν καὶ πάσης αὐτῶν τῆς συνοδίας τῆς ἐν Χριστῶι 312, 2
συνοδικοῖς γράμμασιν 409, 37. 408, 32. συνοδικά 406, 3
συνοικέσιον 219, 22
συνωμολόγηται compertum erat 480, 22
συνταξάμενοι 128, 31
συνέτρεχεν congrueret 25, 29
συντυχίαν ποιήσασθαι πρὸς αὐτόν 102, 3
συνυμνεῖται 142, 31
συστατικὰς ἐπιστολάς 356, 24. 32

συστήματι collegii 31, 7. τὸ σύστημα τῶν κληρικῶν 388, 9
συχνάζουσι crebrescunt 252, 32
τὰς εἰς ἐμὲ [*Theodoretum*] γενομένας σφαγάς 69, 36
σφόδρα nimis 44, 5. σφοδρότατα uehementer 251, 35
σχεδάριον 149, 29 *cf. in prosopographia* Βερονικιανός. Κωνσταντῖνος. — τὸ αὐθεντικὸν σχεδάριον 156, 5. τά τε σχεδάρια τά τε αὐθεντικά 176, 31
σχῆμα speciem 254, 2. σχήματι περικείμενος 476, 30
ἀμφιβολίας σχολαζούσης [*translata ex Latino*] 420, 16. σχολαζέτω cesset 481, 3
σώιζεσθε 368, 31
σωτηριώδει salubri 255, 24. 256, 16
σωφρονισθῆναι conpesci 478, 30
τάξεων officiis 483, 17. 15, 18. τάξις ordo 19, 8. 45, 7. 47, 29. εἰς τάξιν ἐμήν uice mea 44, 15. 47, 6
τάραχον perturbationem 253, 12
τέκνον ὁ σιλεντιάριος 138, 36. 16
τηλαυγοῦς perspicuae 12, 6. τηλαυγεστέρα manifestior 255, 3. τηλαυγέστατα lucide 243, 8
ταύτηι τίθεσθαι 492, 12. τίθεσθαι ἐπὶ τούτωι 248, 40
διά τοι τοῦτο 38, 14. 39, 11. 204, 31. 257, 24. 298, 40. διὰ γάρ τοι ταῦτο 246, 10
ἐτολμήθη commissum est 25, 21
τῶι τόμωι [= 17, 8] 455, 24. τόμον 121, 26. 27. 126, 33. 37. 127, 14. 19. 25. 133, 2. 15. 24. 30. 31. 32. 134, 1. 2. 5. τόμων 483, 5
τόπος textus 252, 13. εἰς τόπον uice 50, 19. 19, 26
ἐτοποτήρησαν uicem meam executi sunt 258, 5. ἐτοποτήρουν ἐμοί uice mea praesidebant 253, 17
τοῦτο μέν tam 7, 32
ἀπεθρήνησε τραγωιδίαν 426, 31
τρακταισάντων 322, 1
πρὸ τριῶν ἡμερῶν ante nonnullos dies 222, 31
τρισμακαρίστου 492, 27
τύπον formam 6, 10. 259, 5. τύποις constitutionibus 259, 23. τύπους definitiones 259, 2. τύπους definita 481, 35. τύπων statuta 255, 32. 478, 10. τύποι regulae 482, 6. τύπου δοθέντος φανεροῦ 100, 10. βασιλικούς τε καὶ κανονικοὺς τύπους 417, 21
ἐτύπωσαν constituere 483, 1. 45, 10. τυπῶσαι ordinare 259, 27. 251, 19. 36. 258, 18. 478, 9. τυπωθέντα definita 479, 31. 259, 9. τετυπωμένων decisa 8, 15. τυπωθέντα disposita 479, 28. τυπωθέντα instituta 253, 31. 254, 10. 256, 4. τετύπωται praefixa 253, 32. τετύπωται statutum est 251, 28. 31. 252, 1. 253, 30. 258, 1. γυμνάζεσθαι καὶ τυποῦσθαι 447, 16
τύραννον 244, 27
ὕβριν iniuriam 479, 28. 6, 24. 27, 7. 48, 17. 256, 33. 481, 25. ὕβριν contumeliam 483, 4
ὑγιαίνοντος incolumi 50, 32. 242, 16
ὑγιῆ incolumem 241, 14. 7, 9
ὑμνούμενον laudatum 43, 24
ὕμνον laudem 44, 25
ἀπὸ χάρτου διὰ σημείων ὑπηγόρευσαν 298, 22
ὑπαγορία 141, 12. 375, 23. 399, 11. ὑπηγορίαν 388, 29
ὑπαρχθείη fiat 10, 15
ὑπαρχόντων bonorum 482, 11
ἐξ ὑπαρχῆς a principio 5, 23
ὑπεναντίον contra 31, 25
ὑπὲρ ὧν 237, 38
ὑπεροψία elatio 258, 20. 253, 39. ὑπεροψία superbia 252, 28
ὑπεύθυνος reus 481, 25
ὑπηγορίαν cf. ὑπαγορία
ὑπό pro 5, 38
ὑπόγυον 116, 1
ὑπόθεσις causa 49, 23. 32. 46, 2. 50, 11. 256, 49. ὑποθέσεως materiae 42, 15
ὑποκατάστατον 442, 16
τὸν πόλεμον ὑποκοριζόμενος 36, 32
ὑπέκρουσα 164, 7
ὑπολήψει arbitrio 3, 23. 6, 1. existimatio 480, 18 483, 20. — ὑπόληψις 358, 11. 152, 28. 157, 25. 158, 23. 181, 19. 218, 27. 311, 8. τοῖς οὖσιν ἐν ὑπολήψει 356, 24
ὑπολιπέντων 218, 1
ὑπεμνήσαμεν admonuimus 478, 22
ἀναστὰς ἀπὸ τοῦ θρόνου καὶ στὰς εἰς τὸ ὑποπόδιον αὐτοῦ 180, 26
ὑπεσημήνατο 177, 10. ὑποσημηνάμενοι τῶι χάρτηι 249, 14. σημείοις ὑπεσημήνατο 36, 1
ὑποσημειώσεως 464, 4
τῆς ἰδίας ἑαυτοῦ ὑποστάσεως 216, 26. 217, 34
ὑποφήτου 214, 13. 218, 8
ὑφήν 161, 23
ὕφει textu 7, 9
φανεράν manifestam 478, 3. — φανερά 86, 34. 138, 13. 177, 9. 33. 179, 1. 207, 20. 26. 209, 26. 364, 11. 377, 24. 425, 16. φανερά τινα 177, 17. 373, 32. 447, 17. φανερά τινα ἑορτικά 386, 18. φανεροὶ ἐπίσκοποι 306, 6. φανερὰ κεφάλαια 208, 15. φανερὰ πρᾶξις 204, 15. φανεροὺς τύπους 425, 11. φανεροὺς χάρτας 248, 24. ἀπόκρισιν φανεράν 209, 14. κεφάλαια φανερά 179, 4. φανεροὺς τῶν κληρικῶν 133, 3
φανερότητι manifestatione 25, 18
φανεροποιηθῆναι innotescat 45, 11
φαρμακείαν maleficium 9, 22
πεφαρμαγμέναις uenenatis 483, 2
φάσιν 134, 2. 5
φαῦλον prauum 49, 35. 243, 1. 13. 252, 31. 253, 12. 25. τῶν πρὸς τὸ φαυλότερον ἐκτραπέντων deprauatorum 260, 11. τὸ φαῦλον prauitas 45, 16. φαῦλον malum 482, 2
φαυλότητι prauitate 255, 25. 46, 5. φαυλότητα peruersitate 261, 19

φθάσαι peruenire 478, 25. ἔφθασεν adfuit 252, 20
φθορᾶς corruptione 24, 11. 19. φθορᾶς peste 19, 7
φθοροποιοῦ pestifero 44, 17
φιλαγάθου benigna 48, 25
κατὰ φιλανθρωπίαν 413, 22. 23
φιλάνθρωπον clementem 23, 12
φιλοδίκαιον 427, 32
φιλονεικεῖν contendere 478, 28. 21, 5. 479, 29. tractare 479, 35
φιλονεικία contentio 479, 16. 5, 19. 7, 2. 38. 8, 13. 22, 30. 251, 9. 454, 24. φιλονεικίας certamine 479, 34. 251, 21
φιλοχρίστου σοφίας 96, 11
φονευόμεθα 309, 20. 29. — ἐφόνευσαν [*i. e. male tractauerunt*] 409, 25. — ἐφόνευσεν [*i. e. deposuit, cf.* μιαιφονίαν. σφαγάς] 223, 40. 224, 1. ἐφόνευσας 120, 16. ἐφονεύθη 66, 16. ἐφονεύετο 224, 1
φονεύς [*i. e. is qui deposuit*] 143, 15. 17. 69, 27. 70, 20. 75, 14. 312, 39. 69, 30. 70, 15. 111, 32. 195, 32
τοῖς φόνοις [*i. e. depositionibus*] τοῖς ἐν Ἐφέσωι γενομένοις 216, 6
φρατρίας 357, 25
φρατριάζοντες 357, 27
φρόνημα sensus 44, 19. 40, 19. φρονήματος sapientiae 49, 31
πεφροντισμένηι sollicita 5, 23
φροντίς sollicitudo 45, 4. 12, 14. 51, 17. 242, 39. ἐν φροντίδι curae 481, 19
φυλακάς 376, 3. 4. ἀπὸ φυλακῆς 388, 19
φυλακίσας 384, 1
φυλάξαι reseruet 242, 10
φυσιολογεῖν 136, 14. 137, 8. 142, 9. 143, 2. 161, 16. 165, 29. 485, 24
φύσεως conditionis 13, 13. substantiae 22, 31. τὴν φύσιν νοοῦμεν ἀλήθειαν 485, 14. 16. 20. 487, 25
τῆι συνέσει τῆι φωτεινῆι 391, 11
τὴν ἀλήθειαν καὶ δικαιοσύνην φωτίσαι 424, 36. 425, 6
φωτισμόν illuminationem 255, 13
χαλεπαίνηι saeuiretur 26, 6
τὸ χαλεπόν saeuitiam 260, 38. χαλεπήν acerbus 480, 30. χαλεπώτερα acerbiora 47, 20. χαλεπωτάτη scelestissimam 26, 12
χαράς palmas 4, 14
χάριν gratulationem 251, 23
αἱ χεῖρες suscriptio 247, 18. τίνος χεὶρ ἐστιν 155, 34
οὐσιῶν χειρισμούς 355, 2
χειροτονῆσαι creare 482, 10
χηρεύειν careret 20, 19
χρεωστῶν 456, 25. κεχρεώστηται 421, 5. τὸ χρεωστούμενον ὄφλημα debitum 13, 13. τῶν μὴ κεχρεωστημένων indebita 255, 39
χρηματικὸν κεφάλαιον 72, 24. τὰ ἐγκληματικῶς καὶ χρηματικῶς ἐπενεχθέντα 442, 9
ἐχρησιμεύθη profecit 255, 13
χρησιμότητα utilitatem 253, 31
Χριστιανικώτατος Christianissimus 242, 20. 4, 3. 48, 31. 51, 7. 253, 2. ἡ Χριστιανικὴ εὐσέβεια Christiana pietas 9, 34
κατὰ χρόνους temporalis 41, 16
χρυσίνους 414, 31
φάλαγγος ληιστρικῆς χωρικῶν 219, 37
ψηφιζόμενος 411, 7. 412, 33. 413, 12. 18
ψῆφος sententia 454, 24. 7, 38. 481, 23. ψῆφος decretum 481, 6. 27, 11
ἐψίθυρεν πρὸς τὸ οὖς 390, 33
ὥστε quatenus 6, 28. 33. 35. 7, 2. 8, 37. 10, 13. — ὥστε post ἀξιῶ 178, 23. 31; ἐδεήθην 210, 19. 211, 8; ἔδοξεν 206, 15. 208, 35; δοκιμάζω 440, 14. 378, 9; θεσπίσαι 404, 28; λέγοντας 407, 16; παρακαλοῦμεν 162, 15. 165, 20. 210, 8; προστάξαι 222, 9; προτρεπόμενοι 208, 23; τυπώσασα 191, 12; ὑπομνῆσαι 209, 3; ψηφίζομαι 438, 16

uocabula Latina

ἀμβιτίονος ambitus 253, 3. 258, 18. 259, 12. ambitionis 253, 36. 254, 23. 255, 21. 256, 19. 27
ἀμβιτιονεύει non est ambitiosa 254, 26
βάκλα 75, 14. 12
βενεφικίωι 454, 3
δηπουτάτον 212, 2
ἰδίκτων 481, 11. 483, 10. 15
κόμες 177, 13 *cf. scholion* κατὰ Ῥωμαίαν διάλεκτον οὕτως λέγεται 178, 9
κομιτάτον 380, 3. 482, 27
κομμονιτώριον 379, 9
κοντραδίκιτουρ, ὅ ἐστιν ἀντιλέγεται 191, 30
τὴν τῶν κορταλίνων ἢ τῶν λιμιτανέων (στρατείαν) cohortalinam uel limitaneam (militiam) 482, 20
κώδικος 67, 37. 70, 38. 71, 18. 72, 2. 73, 2. 20. 74, 8
λαυράτων 220, 8
λεγάτοις 216, 26
μανδάτα 219, 8. 67, 13. 149, 22
εἰς μεμόριν 311, 3. 4. ἐν μεμορίοις 311, 9
μεμορίτης 310, 34. 311, 2
ὁρίοις horreis 38, 2
ὁσπιτίωι 408, 10. 12. ἀνώγεων ὁσπίτιν 176, 3
πριμιλίγια 420, 24. 211, 43
σήκρητον [*frequenter scribitur* σέκρετον] 389, 16. 19. 164, 5. τῶι σηκρήτωι τοῦ ἐπισκοπείου 100, 6. 103, 9. 123, 19. 131, 15. 135, 3. 137, 18. τῆς ἐκκλησίας τοῦ σηκρήτου 75, 37. τῶι στοιδίωι τοῦ θερινοῦ σηκρήτου aestiuali porticu secretarii 428, 8. βοηθὸς τῶν θείων σηκρήτων 77, 5
σπόρτουλα 385, 14
τῶι τρικλίνωι τοῦ ἐπισκοπείου 387, 32
φάκτου facti 242, 32

res grammaticae

διειλέχθησαν 207, 20. ἐδιοίκησεν 385, 11
ἤθελαν 441, 21. ἀφείλατο 465, 3. ἀπήλθατε 432, 30. προσῆλθα 376, 7. ἔπαθα 409, 2. προσέπεσα 377, 27. ἔλθατε 387, 23. ἀπέλθατε 419, 17. ἐξέλθατε 441, 20. παρελθάτωσαν 440, 27
οἶδαν 407, 12. ἐπιδέδωκαν 409, 19
προσάξαι 213, 17
ὑπολιπέντων 218, 1
ἦμην 97, 2. 102, 6. 115, 30. 119, 30. 172, 12. 210, 34. 377, 6. 408, 17. 424, 11. 464, 31. ἦτω 118, 18. παρήμην 376, 14
διδόαμεν 131, 12
διαβεβαιοῦσαι 161, 43
περιχεθεῖσα 425, 2
ἐξεῶσαι 425, 33. ἐξεοῦσθαι 409, 35. ἐξεῶσθαι 438, 34. ἐξεώθη 406, 21. ἐξεωθέντος 405, 14. 406, 24
προσελευσθείς 463, 3
γεγραφήκαμεν 51, 17
ἁμαρτῆσαι 213, 24. καθαιρῆσαι 314, 24. 315, 8. οἰκτειρῆσαι 217, 28. οἰκτειρήσατε 205, 23
ἐναρχθεῖσαν 477, 29. ὑπαρχθείη 10, 15. ὑπαρχθῆναι 462, 35
οὕτω βραδύτατα tam seras 10, 20. πληρέστατον plenius 7, 12. σπουδαιότατα studiosius 251, 12
ἀπηντᾶτο 179, 2. — παραμυθεῖσθαι *pass.* 213, 34. παρὰ πάντων ψηφιζόμενος 411, 7. 413, 12
μαθόντες ἦμεν 394, 4
ἀρνούμενος τοῦ εἶναι 142, 31. ἤθελαν τοῦ γράψαι 441, 21
βοηθῆσαι κατενύγησαν 215, 10. ἀπολογεῖσθαι ἢ προενέγκαι ἢ μὴ προενέγκαι 153, 32
ἵνα οἶδατε 459, 15; ἐὰν ἐκώλυσας 182, 3
ἔφη — λοιδορίας παρά τινων λεχθείσας· ἀλλότριος ὑπάρχει τῆς τοιαύτης λοιδορίας 161, 12
τί δέοι 408, 14
εἰ — πεπιστεύκει, οὐδαμῶς ἄν — ἀπέκλινεν 43, 31
εἰ μὴ πρότερον — στῆι 86, 22. εἰ παραχθῆι 216, 1
οὐκ ἂν ἀρνήσομαι 136, 30
ὡς ἄν — γένηται —, κρατυνθείη δὲ καὶ — ἐκλάμψοι 68, 24—28
πρὶν ἂν περαιωθῆναι 72, 24. ἄχρις ἂν — παράσχωμεν, ἔτι δέ — ἀναγκασθῆναι 217, 3. 4. ὥστε — συγχωρῆσαι — ἐπιτραπῆι — καὶ ὁρισθήσεται 48, 10—15
σκοπὸς τῶι ὑμετέρωι κράτει — προνοεῖν — καὶ ἐν τούτωι τὸ θεῖον θεραπεύοντες 66, 26—29
nom. abs. 167, 21. 432, 1 sq. 464, 18 sq.
καθάπερ οὐ δυναμένου —, ἀλλὰ κἀκείνη ἡ διατύπωσις — εἴη ἀναλυτέα 253, 4—6
asyndeton εἰ δέ που τύχοι, περί τινας λέξεις διεσφάλησαν οἱ πατέρες 161, 8. 9
plur. mai. de imperatore ἡ αὐτῶν εὐσέβεια 406, 8. 11. 152, 5. 306, 8. 458, 34. ἡ γαληνότης αὐτῶν 177, 18. τὸ αὐτῶν κράτος 488, 19. *de uiro illustri* ἡ αὐτῶν εὐσέβεια 157, 12. ἡ αὐτῶν ἐξουσία 157, 12 τὸ αὐτῶν μέγεθος 172, 18. *de archiepiscopo* τῆς αὐτῶν ὁσιότητος 456, 20

INDEX TRANSLATIONUM

abdicetis cf. ἀποκηρύξητε
aboleri cf. ἀπαλείφεσθαι
absurdam cf. ἀλλόκοτον
acerbus cf. χαλεπόν
acie cf. ὀξύτητι
acquiescere cf. ἐφησυχάζειν
actorem cf. διοικητήν
adhibitis cf. προσληφθεισῶν
adiuuetur cf. βοηθηθῆναι
aduersitatum cf. ἀστοχημάτων
aemulatio cf. βασκανία. ἀντίστασιν
aequitate cf. Ισότητι
adfuit cf. φθάσαι
affectus cf. διάθεσις
admisit cf. ἥμαρτεν
admonuimus cf. ὑπεμνήσαμεν
amor cf. διάθεσις. πόθωι
amplectimur cf. περιπτυσσόμεθα
animi cf. λογισμοῦ
antiquitas cf. ἀρχαιότης
apices cf. συλλαβαί
appellauit cf. ἐπεκαλέσατο
appellationis cf. ἐκκλήτου
approbauimus cf. δοκιμάσοι
adprobationem cf. δοκιμασίαι
arbitrio cf. γνώμην. ὑπολήψει
asserere cf. διασαφῆσαι
assertione cf. συνηγορίας
assertor cf. συνήγορος
auctoritas cf. αὐθεντία. κῦρος
auctor cf. αὐθέντης. αὐθεντοῦντος. αὐθέντρια. ἀρχηγός. ἡγουμένου
augmentum cf. προσθήκης. προκοπῆι
auxiliante cf. ἐπαμύνοντος
basilica cf. εὐκτηρίωι
benignitas cf. ἀγαθότητι. ἀγαθοί.
benignus cf. ἀγαθοί. φιλαγάθου. καλοθελεῖ
beniuolo cf. καλοθελεῖ
bonum cf. ὑπαρχόντων. λυσιτέλεια
caligine cf. ἀχλύς
calumnia cf. συκοφαντίας
calumniari cf. συκοφαντεῖν
captiuas cf. αἰχμαλώτους
carere cf. στερίσκεσθαι. χηρεύειν
caritate cf. διάθεσις
cassatur cf. καταργεῖται
causa cf. ὑπόθεσις. ἀφορμή. πρᾶγμα. περιστάσεων
censemus cf. θεσπίζομεν
certamine cf. φιλονεικία
certus cf. ὡμολόγηται
cesset cf. σχολαζούσης. ἀργῆσαι
Christiana Christianissimus cf. Χριστιανικώτατος
ciuile cf. πολιτικόν
clementem cf. φιλάνθρωπον
colimus cf. σέβομεν. θρησκευόντων
collegii cf. συστήματι
conlatum cf. συνεισηνέχθη
commendas cf. παρατίθηι
commenta cf. πλάσματα
commissum cf. ἐτολμήθη
conpage cf. ἁρμονίας
comperimus compertum cf. ἔγνωμεν. συνωμολόγηται
conpesci cf. σωφρονισθῆναι
competenti cf. προσηκούσης
conplectitur cf. περιπτυσσόμεθα
condicio cf. αἱρέσεως. διατυπώσεις
conditionis cf. φύσεως
confiscari cf. δημοσιεῦσαι
congruunt cf. ἁρμόζει. συνέτρεχεν
coniuentiam cf. συνδυάζοντος
coniuente cf. συνδυάζοντος
coniuranti cf. ἐνευχομένωι
consensionis cf. συναίνεσιν
consensum cf. συναίνεσιν
consequens cf. ἀκόλουθον
consideratione cf. προσοχῆς
consilium cf. βούλημα
consortium cf. μοῖραν. καταλόγωι
constanti cf. σταθηρᾶι. μονίμωι
constantia cf. ἔνστασιν. παραμονῆι. σταθηρᾶι
constituere cf. ἐτύπωσαν
constitutio cf. διατάξεις. διατυπώσεις. τύπον
consulat cf. προνοήσει
contendere cf. φιλονεικεῖν. ἐρίζουσιν
contentio cf. φιλονεικία. ἀψιμαχία
continentiae cf. ἐγκρατείας
contra cf. ἄντικρυς. κατέναντι. ὑπεναντίον
contradictionis cf. ἀντιλογίας
contristor cf. στυγνάζω. ἠγωνίασεν
contumeliam cf. ὕβριν
conuellantur cf. παρασπασθείη
conuenit cf. ἁρμόζει
conuenticula cf. ὀχλαγωγίαν
conuersationi cf. πολιτείαι
copiam cf. ἀφθονίαν

correctio cf. διόρθωσις
corrigi cf. διορθωθῆναι
corruptione cf. φθορᾶς
creare cf. χειροτονῆσαι
crebrescunt cf. συχνάζουσι
criminis cf. ἐγκλήματι
cultum cf. προσκύνησιν
cumulum cf. προσσεσωρεῦσθαι
cunctantes cf. ἐνδοιάζοντας
curae cf. φροντίς
debuit cf. ἐπώφλησεν. ὤφειλεν
debitum cf. χρεωστῶν
decernimus cf. θεσπίζομεν
decretum cf. ὅρον. ψῆφος. δόγμασι
decisa cf. ἐτύπωσαν
declarare cf. δηλοῦμεν. σημαίνει. διασημαίνεται
defuistis cf. κατόπιν
defendere cf. ἐκδικεῖν. ἐκδίκησιν
defensio cf. ἐκδίκησιν. ἐκδικίας
defensor cf. ἐκδίκων. διεκδικῶν
definire cf. διετύπωσεν. ἐτύπωσαν. τύπον
definitiones cf. τύπον
degis cf. διάγεις
deleatur cf. ἐξαλειφθείη
denique cf. ἀμέλει
deprauatorum cf. φαῦλον
desiderium cf. πόθωι. ἐπιθυμίαν
detestandum cf. ἀπευκτέαν
deuotione cf. καθοσίωσιν. ζήλωι
dictis cf. ῥημάτων
dilectionis cf. διάθεσις
diligenter cf. ἐπιμελῶς
diligentiam cf. ἀκρίβειαν
disciplinam cf. ἐπιστήμην. διδασκαλίαν
discutit cf. διερευνώμενος
dispensationem cf. διοίκησιν
disposita cf. ἐτύπωσαν
dispositionis cf. διατυπώσεις
disputare cf. ζητεῖν. διαλέξεσιν. διαλογιζόμενος
disputatione cf. διαλογισμῶι
diuersorium cf. καταγώγιον
diuo cf. λήξεως
documenta cf. διδάγματα. διδασκαλίαν
doleo cf. πονῶ. πάσχω
dominicae cf. δεσποτικῆς
dudum cf. πάλαι. πρώην. ἤδη
dum cf. ἕως
edicto cf. διατάγματι
effectum cf. ἔργον. ἀποτέλεσμα
elaborare cf. καμεῖν
elatio cf. ὑπεροψία
enutritur cf. ἐκπαιδεύεται
eruditio cf. μάθησις
euidenter cf. ἐναργεῖ. περιφανῶς. σαφεῖ. ὡμολόγηται
examinis cf. ἀκροάσει
excessus cf. παραβάσει. παρεκβάσεις. παρεξόδους
exempla cf. ἀντίγραφα. ἀντίτυπον
exerceat cf. ἐκγυμνάσοι
exercitatum cf. ἐκγυμνάσοι
existimatio cf. ὑπολήψει
expeditiones cf. ἐκστρατεῖαι
execratione cf. ἀφοσιώσει
exequendo cf. ἐκβιβασθησομένωι. ἐξανυσθῆναι
exultat cf. μεγαλαυχεῖ
extingui cf. σβεσθῆναι
factione cf. ἐπισκευαῖς
facultas cf. ἄδειαν. εὐπορίαν. εὐχέρειαν
fatigata cf. σκυλεῖσαν
fauete cf. συνέλθετε
fecunditas cf. εὐγονίαν
festinet cf. σπουδάζειν. ἠπείχθημεν
fiduciae cf. παρρησία. πεποίθησιν
fiducialiter cf. θαρρῶν
fiat cf. ὑπαρχθείη
firmitate cf. ἑδραιότητος
fomitem cf. ἐκκαύσεις
formam cf. τύπον
forti cf. ἰσχυρᾶι
fragilis cf. σαθρά
futurum cf. ἐξῆς
gemitus cf. οἰμωγάς
generale cf. γενικήν
germen cf. βλαστός
gloriam cf. ἐνδοξότητα
gratulationem cf. εὐχαριστίαν. χάριν
gubernari cf. ἰθύνεσθαι. διοικητέον
honoratis cf. ἀξιωματικοῖς
iam cf. λοιπόν
inlaeso cf. ἀβλαβοῦς
illecebris cf. δελεασμάτων
illicita cf. ἀθέμιτος. παράνομα
illuminationem cf. φωτισμόν
inmaculatam cf. ἄσπιλος
immerito cf. ἀναξίως. ἀδίκως
imminutionem cf. ἐλαττώσεως
immoderatum cf. ἄμετρον
impedimentum cf. προσέμποδον
imperitia cf. ἀπαιδευσία
inperitus cf. ἀμαθής
imperium cf. κράτος βασίλειον
inprobasset cf. ἀποδοκιμαζομένης
improbitate cf. ἀναιδείαι
improba cf. ἀναιδῆ. ἀνέδην
inprudens cf. ἄφρων. ἀμαθής. ἀσυνέτως
inprudentia cf. ἀγνωσία. ἀπαιδευσία
in cf. ἐπί
incerto cf. ἀβεβαίου. ἀδήλωι
incolumem cf. ὑγιῆ. ὑγιαίνοντος. ἐρρωμένον
increpatione cf. ἐπιτιμήσει
inculpabilium cf. ἀνεύθυνοι
indebita cf. χρεωστῶν
index cf. μηνυτής
indicare cf. ἐμηνύσατε. δηλοῦμεν
indicium cf. μήνυμα
indignatio cf. ἀγανάκτησις

indulgentiae cf. συγχωρήσεως
industria cf. σπουδήν
inferna cf. ἅιδης
infidelitatis cf. κακοδοξίαι
infirmitas cf. ἀδύνατον
infucatum cf. ἀνόθευτα
ingemescebat cf. ἀπωδύρατο
ingererem cf. οἰκειῶσαι
iniquitati cf. ἀνομίαι
iniquius cf. ἀδίκως
initia cf. προοίμια. ἀρχαί
iniuriam cf. ὕβριν
iniuriosa cf. ἐφύβριστα
innocentes cf. ἀνεύθυνοι
innotescat cf. φανεροποιηθῆναι
insipiens cf. ἄφρων
insipientiae cf. ἀφροσύνης. ἄνοιαν
instituta cf. ἐτύπωσαν. διδάγματα
integrum cf. ἀκέραιον. ὁλόκληρον
integritas cf. ἀκέραιον. καθαρότης
intellectus cf. διάνοια
intellegenter cf. νοητῶς
intellegentiam cf. ἔννοιαν
intemerata cf. ἄσπιλος. ἄτρωτα
interlocutionem cf. διαλαλιάν
interpositam cf. παρεντιθεμένην
interesset cf. παραγένηται
intimandum cf. γνωρίσαι
intuitum cf. προσοχῆς
inuiolabilibus cf. ἀτρέπτοις
inuiolata cf. ἀμόλυντος
inuitaret cf. προτραπῆναι
inuia cf. ἀνοδεύτων
inreprehensibiliter cf. ἀδιαβλήτως
iudicum cf. δικαζόντων
iudicium cf. ἀκροάσει
iurgio cf. ἀψιμαχία
ius cf. δίκαιον. δικαιώματι
iustificatio cf. δικαίωσις
iustitia cf. δίκαιον
labores cf. καμάτοις
laborandum cf. καμεῖν
laeditur cf. ἀδικουμένης
laudatum cf. ὑμνούμενον
laudem cf. ὕμνον
laurea cf. στέφανος
legitimos cf. νομίμων
lege cf. ὅρον
libens cf. ἡδέως
liberum cf. ἄδειαν
libertatem cf. παρρησία
licentiam cf. ἄδειαν
liceat cf. δύνασθαι
litterae cf. προσφωνήσεις
lucide cf. τηλαυγοῦς. σαφεῖ
maesta cf. στυγνά
magnificentia cf. μεγαλειότητι
maiestas cf. μεγαλειότητι. δυνάμει. θεότητος
maiore cf. ἀνωτέρω
maleficium cf. φαρμακείαν
malignos cf. κακοθελῶν
malum cf. φαῦλον
manifestatio cf. φανερότητι. δήλωσις
manifestus cf. ἐναργεῖ. σαφεῖ. φανεράν. τηλαυγοῦς
materiae cf. ὑπόθεσις
maturitate cf. ἀκμαίωι
mensuram cf. συμμετρίαν
meruit cf. ἠξιώθη. ἄξιος
merito cf. ἄξιος. ἀληθῶς. γέρασιν
militia cf. στρατείαν. στρατοῦ
ministerio cf. διακονίαι
miserrimo cf. ἀθλίαι
moderamine cf. οἴακι
moderatio cf. ἐπιεικείαι. σύμμετρον. διοίκησιν
modestia cf. ἐπιεικείαι
modestum cf. ἐπιεικῆ
modo cf. νῦν
monstra cf. ἀτόπημα
mora cf. διαγωγῆι
multiplicata cf. ἐπολυπλασιώθη
mundanus cf. κοσμικοῖς
muniantur cf. ὀχυρωθῶσι
munita cf. ἀσφαλεῖ
nefandum cf. ἀθέμιτος
nefarie cf. ἀθέμιτος
nefas cf. ἀθέμιτος
nequitia cf. κακουργία. ἀνομίαι
nimis cf. πάνυ. σφόδρα
nimiae cf. πολλῆς
nisi cf. ὅτι
nitatur cf. σπουδάζειν
nocentum cf. ἔνοχος
noluissent cf. ἠνέσχοντο
nonnullos cf. τριῶν
nota cf. γνώριμα
notitiam cf. γνῶσιν
nouitate cf. καινισμῶι
nuper cf. ἔναγχος. πρόσφατον
oboedienter cf. πειθαρχούντως
obseruantiam cf. παρατήρησιν. παραφυλακῆς. ἀσφάλειαν
obstringi cf. συνέχεσθαι
optinuit cf. κατέσχε
occasio cf. πρόφασις. ἀφορμή
officium cf. τάξεων. διακονίαι
offensio cf. πρόσκρουσιν. προσκόμματα
olim cf. ἄνωθεν
opinio cf. προσδοκίαν. γνώμην
oportune cf. ἐπιτηδείου
optasse cf. ἠιρῆσθαι. εὐχῆς
optimo cf. καλλίστωι
orationibus cf. λιταῖς
orbis cf. κόσμου. κύκλον
ordinare cf. ἐτύπωσαν
ordo cf. τάξεων

origo cf. ἀρχαιογονία
orta cf. διεγερθέντα
otium cf. ἀργία
paginas cf. βίβλους
palma cf. βραβεῖον. νικητήρια. χαράς
parentes cf. πρόγονοι
patefecit cf. δηλοῦμεν
patiamini cf. συγχωρήσητε
penetrans cf. ἐρευνῶν
percelli cf. καταφορτίζεσθαι
perfidia cf. κακοδοξίαι
perspicua cf. σαφεῖ. τηλαυγοῦς
persuasione cf. ἔνστασιν. συνειδήσεως
pertinacia cf. ἐπίμονον. ἰταμότητα
perturbationem cf. τάραχον
peruenire cf. φθάσαι
peruersitate cf. φαυλότητι
pestifero cf. φθοροποιοῦ
peste cf. φθορᾶς
plebium cf. δήμους
plene cf. πλήρης
plura cf. πάμπολλα
populo cf. δήμους
post cf. ἀπό
postea cf. λοιπόν
posterum cf. ἑξῆς
potiamini cf. ἀπολαύητε
praecellentem cf. προηγούμενον
praeclaro cf. λαμπροῦ
praedicare cf. διαλεγομένων
praedicatio cf. ἀξίωμα
praefixa cf. ἐτύπωσαν
praeiudicare cf. πρόκριμα
praeiudicium cf. πρόκριμα
praesumptio cf. προπέτεια. πρόληψις
praeuaricandi cf. ἥμαρτεν
praeuaricatoris cf. προδότου
prauitas cf. φαῦλον. φαυλότητι. σκαιότητος
prauum cf. φαῦλον
pridem cf. ἤδη
primatum cf. πρωτεῖα
primitus cf. πρώτων
princeps cf. ἀρχηγός. ἔξαρχος
principalis cf. πρωτοτύπου. βασιλικῆς
principio cf. πρώτων. ὑπαρχῆς. παλαιῶν
pristinam cf. ἀρχαιοτάτην
priuatae cf. ἰδικά
priuilegium cf. προνόμιον
prius cf. πρώην. πρώτων
pro cf. ὑπό
probabilis cf. δόκιμον. εὐδοκίμως. δοκιμάσοι
probauerit cf. δοκιμάσοι. δόκιμον
probatione cf. δοκιμασίαι
probitatis cf. εὐδοκιμήσεως. ἀγαθότητος
profanare cf. ἐκπομπεύειν. ἔκπυστα
profanis cf. δυσσεβῶν
proficit cf. προκόπτει. ἐχρησιμεύθη
proficienter cf. λυσιτελῶς
propositum cf. προθέσεως. βούλησις
proprie cf. ἰδικά
proprietas cf. ἰδιότης. κυριότητα
prospexit cf. προνοήσει
protectione cf. ἐκδικίας
protestans cf. ἐπιμαρτυρόμενος
prouectio cf. προκοπῆι
prouincialium cf. ἐπαρχεωτῶν
proxime cf. ἔναγχος. πρώην
publicare cf. δημοσιεῦσαι
pueritia cf. παιδικά
pulsatur cf. μεθοδεύεται
quamuis cf. ὅτι
quatenus cf. ὥστε. ἄχρις οὗ
quippe cf. δηλαδή
reatum cf. κατηγορίαν
recentissimae cf. νεαροῦ
reciprocam cf. ἀμοιβαίαν
redemptio cf. ἐξαγορασία
regimen cf. διοίκησιν
regulae cf. τύπον
religio cf. θρησκείας. εὐσέβεια. πίστεως
religiosus cf. εὐλαβεῖς. εὐαγῆ. εὐσεβέσι. θρησκευτικῶς
remedia cf. ἰάματα. θεραπειῶν
renouaret cf. καινίσηι
reparanda cf. ἀνακαινιστέα
reprobatur cf. ἀποδοκιμαζομένης
reprobae cf. ἀναιδῆ
reprehenderam cf. διαβεβλήκειν
reseruet cf. φυλάξαι
resolubilis cf. ἀναλυτέα
resultatio cf. ἀντίστασιν
retractare cf. ἀναψηλαφῆσαι
reuerenter cf. σεπτοί
reuerentia cf. σέβας. αἰδώς
reus cf. ἔνοχος. ὑπεύθυνος
sacramentum cf. θρησκείας. ἁγιότητος. δίκαιον
saecularia cf. βιωτικοῦ. κοσμικοῖς
saepius cf. διαφόρως
saeuiretur cf. χαλεπαίνηι
saeuitiam cf. χαλεπόν
saltim cf. κἂν
salubri cf. σωτηριώδει
sanctio cf. δόγμασι. νομοθεσίας
sancta cf. εὐαγῆ
sapientia cf. φρόνημα
satisfactionem cf. ἀπολογίαν
sceleratis cf. μυσαρῶν. ἐναγεστάτοις
scelestissimum cf. χαλεπόν
scilicet cf. δηλαδή
scita cf. διατάξεις
securitatis cf. ἀμεριμνία
sedula cf. σπουδαιοτάτηι
sensus cf. αἰσθήσεις. διάνοια. φρόνημα. γνώμην
sententia cf. ἀπόφασιν. ἀποφήνασθαι ψῆφος γνώμην. διάνοια
senserat cf. ἤισθετο

sermone cf. ὁμιλίαι
seuerius cf. σκληρότερον
similitudinem cf. ὁμοιώματι
sinceri cf. εἰλικρινεῖ
singularis cf. μονογενής
soliditatem cf. στερεόν
sollemnium cf. εἰωθότων
sollemnitatem cf. ἔθος
sollicitudo cf. φροντίς
sollicitus cf. πεφροντισμένη. **ἐμφρόντιδας. μεριμνῶν.** περιμερίμνωι
speciem cf. εἰκόνα. σχῆμα
specialibus cf. ἰδικά
state cf. στήκετε
statutum cf. ἐτύπωσαν. τύπον
statu cf. στάσει
strepitus cf. θορύβου. κτύπον
studere cf. σπουδάζειν
studiose cf. σπουδαιοτάτηι
studium cf. σπουδήν. ἔρωτι
subreptione cf. ἁρπαγήν
suscriptio cf. χεῖρες
substantiae cf. φύσεως
subueniret cf. ἐπικουρῆσαι
superati cf. καταπονηθέντες
superbia cf. ὑπεροψίαι
suppliciter cf. ἱκετευτικῶς
supplicant cf. καταδέονται
subtiliter cf. λεπτομερῶς
suspensis cf. ἀναρτηθέντων
tam cf. τοῦτο
tandem cf. μόλις
temerari cf. παραβαίνεσθαι,
temeraria cf. ἀπονενοημένωι
temeritate cf. προπέτεια
temperantiam cf. ἐγκρατείας
temporalis cf. χρόνους
textus cf. ὕφει. τόπος
toleratae cf. ἐβαστάχθησαν
tractare cf. διαλέξεσιν. φιλονεικεῖν
tractatu cf. σκέμματος. διασκέψεως
transgressio cf. μεταβάσεως. παραβάσει
transitorie cf. παροδικῶς
tristes cf. στυγνά
tueri cf. ἀσφαλίζεσθαι
uacuantur cf. ματαιοῦται
ualuerit cf. ἰσχύσηι
uberes cf. εὐθαλεῖς
uehementer cf. σφόδρα
uenenatis cf. πεφαρμαγμένης
uenerabilis cf. προσκυνητήν. προσκυνουμένης. σεβάσμιον. σεπτοί. εὐαγῆ
ueneratur cf. πρεσβεύει. προσκυνητήν. σεπτοί
ueneratione cf. προσκύνησιν. σεβάσματος. σεβασμιότητος. εὐλαβείας
uentilatur cf. ἐρευνῶν
uerecundia cf. αἰδώς
uersutia cf. κακουργία
uertitur cf. στρεφομένην
uice cf. τόπος. τάξέων. **ἐτοποτήρησαν**
uico cf. κώμηι
uidelicet cf. δηλαδή
uindex cf. ἐκδίκων
uindicavit cf. ἐκδικεῖν
uiolentur cf. μολυνθῶσιν
uirtute cf. δυνάμει
ulterius cf. λοιπόν
ultra cf. περαιτέρω. παρέλκον
unanimiter cf. ὁμοψύχως
unanimitatem cf. ὁμοψυχίαν
unicam cf. μονογενής
unitatem cf. μονάδα
uoluntas cf. γνώμην. προαιρέσεως. **βούλησις.** διάνοια
usurpet cf. προσκυροῖ
utilitas cf. λυσιτέλεια. χρησιμότητα
utique cf. δηλαδή

Ceteri indices edentur quando totus tomus perfectus erit

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

IVSSV ATQVE MANDATO

SOCIETATIS SCIENTIARVM ARGENTORATENSIS

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

TOMVS ALTER

VOLVMEN ALTERVM

PARS PRIOR

MDCCCCXXXII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

CONCILIVM VNIVERSALE CHALCEDONENSE

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

VOLVMEN ALTERVM

VERSIONES PARTICVLARES

PARS PRIOR

COLLECTIO NOVARIENSIS DE RE EVTYCHIS

MDCCCCXXXII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

PRÆFATIO

I. DE CODICIBVS

Collectio quae huius alterius voluminis pars prior est, tota in uno extat codice bibliothecae capitularis ecclesiæ Nouariensis XXX [*O*]. quem post A. Amelli editionem in Spicilegii Casinensis uol. I ipse descripsi t. IIII uol. 2 p. XIII sq. atque maximam quidem collectionis partem [1. 2, 1—91. 6—12] solus seruauit; quæ enim in epistularum Leonis Collectione Casinensi [cf. uol. 4 p. XIII] extant 6. 7. 9, 1, eorum translatio diuersa est. in alias præter Nouariensem collectiones transierunt ultima concilii Constantinopolitani actio [2, 92—161] et Flauiani epistula prior ad Leonem [3]; utraque habent cum Leonis epistulis quibusdam coniuncta Collectiones codicis Vaticani [*L*] cum Dionysiana aucta [*H*] atque Corbeiensis [*P*], de quibus cf. quæ exposui uol. 4 p. IIII. v. 155, epistulam tantummodo Flauiani Collectio Hispana [*S*, ibid. p. VII]. in Collectione Quesneliana [cf. uol. 4 p. I. t. I 5, 2 p. XIIII] actio ultima concilii Constantinopolitani sequitur testimonia quæ Leonis epistulæ 104 adnexa sunt; notatur in capitulationis nr. XLII his uerbis: *gesta damnationis Eutychetis.* de Leonis denique tomi ad Flauianum [5] codicibus seorsus erit agendum.

II. DE COLLECTIONIS AUCTORE ATQUE CONSILIO

Statim post concilium Constantinopolitanum sub finem mensis Nouembris aut initio Decembris a. 448 Flauianus Leoni papæ misit concilii illius sententiam qua Eutyches damnatus est [cf. *Sitzungsber. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* 1929, 5 p. 87 [1]], nulla tamen siue causæ siue gestorum expositione addita. non multo post longiore epistula [3] Leoni de Eutychis opinione hæretica et peruersis machinationibus rettulit. quæ antequam Romam peruenit, Leo cum libellum appellationis quem Eutyches post concilium episcopis Romæ Alexandriæ Hierosolimorum Thessalonicæ destinauerat, cum omnibus quæ ab illo adnexa erant [6—9], una cum Theodosii imperatoris epistula accepisset, litteris d. 18. m. Febr. a. 449 datis [uol. 4 p. 4] a Flauiano postulauit ut plenissima relatione damnationis rationem sibi exponeret. respondit Flauianus epistula cuius translatio est nr. 4 collectionis Nouariensis; ibi iterum Eutychis hæresim exposuit additis gestis ultimæ concilii Constantinopolitani actionis. quæ Leo medio mense Maio accepit eodem fere tempore quo sacram qua ad concilium Ephesenum inuitatus est, cf. ep. 6 [uol. 4 p. 9]; quæ in tomo commemorat *gesta episcopalia* [p. 24, 17, cf. p. 32, 4. 14. 15], sunt gesta ipsius illius actionis qua Eutyches damnatus est. denique postquam legati Romani ad concilium Ephesi habendum cum tomo papæ Roma abierunt, Leo a Flauiano cetera concilii Constantinopolitani gesta accepit, quæ *de fidei quaestione confecta* esse ait [ep. 14, uol. 4 p. 17, 10] propter actionem concilii alteram, qua Cyrilli epistulis ad Nestorium et ad Iohannem Antiochenum relectis Flauianus ceterique episcopi de fide sententias dixerunt [Gesta Chalcedon. L IIII 176 sq. = M VI

677 sq.]. gesta primæ concilii Epheseni actionis Flauianique libellum appellationis [10. 11; cf. uol. 4 p. 20, 30. 27, 5] Hilarus diaconus unus de Leonis legatis, qui statim post illam actionem Epheso relicta Romam profectus est [cf. indicem VII uol. 4 p. 185 s. u. Hilarum], illuc pertulit; suum libellum [12] Eusebius Dorylitanus ipse obtulisse uidetur, postquam Romam confugit [cf. uol. 4 p. 38, 14. 40, 14].

Quæ in collectione extant gesta synodorum Constantinopolitanæ et Ephesenæ, ea non ex Gestis Chalcedonensibus esse excerpta, sed ex ipsis illarum Gestis in sermonem Latinum translata non minus manifestum est quam credere absurdum totam collectionem quandocumque hominis nescio cuius arbitrio corrasam esse. disposita est secundum temporum ordinem; Eutychis libellus Flauiani Leonisque epistulis postposita est, quia a papa reiecta est. de tempore quo collectio confecta est, constat. neque enim Chalcedonensis tantum concilii nulla ratio habita est, sed ne illius quidem cuius gesta Syriace uersa nuper a P. Paulo Mouterde S. J. [*Mélanges de l'université Saint-Joseph Beyrouth* t. XV p. 35 sq.] edita sunt, Constantinopoli ipso Marciani Pulcheriæque regni initio habiti, quo Anatolio episcopo Constantinopolitano præsidente coram legatis Romanis Leonis ad Flauianum epistula qui uulgo tomus appellatur, tamquam rectæ fidei expositio accepta et suscripta est. quæ gesta non aliter Romæ nota erant quam Eutychis Flauiani Eusebii appellationum libelli; et hi et illa ad eandem causam pertinebant. si igitur libelli tantum recepti sunt, concilii quod Constantinopoli Marciani et Pulcheriæ iussu celebratum contraria illis decreuit quæ Theodosio concilii Epheseni Dioscorique potentiæ protectori placuerant, nullum apparet uel tenuissimum uestigium, collectio confecta est antequam Theodosius d. 28. m. Iul. a. 450 [cf. uol. 4 p. 175] mortem obiit. sed etiam ultra recedere oportet. Flauiani enim appellatio nullo alio consilio collectioni inserta est nisi ut causa uiui atque superstitis defenderetur [cf. uol. 4 p. 20, 30. 21, 26. 23, 11. 24, 24. 25, 10. 27, 5]; mortuus est autem mense Aprili uel Maio a. 450 [cf. uol. 4 p. 175].

Tempore accurate enucleato intentio quoque qua collectio instituta est, apparuit; hæc autem neminis fuisse potest nisi Leonis papæ ipsius. neque deest testimonium: tomo ad Flauianum subscripta sunt [p. 33, 3] ET ALIA MANV: TIBVRTIVS NOTARIVS IVSSV DOMINI MEI VENERABILIS PAPAE LEONIS EDIDI. ipsa sane uerba non pertinent nisi ad epistulam cui subscripta sunt, sensum tamen habent epistulam quam postquam in concilio Ephesena lecta non est, papa Christianitati notam esse uoluit, illius iussu atque auctoritate ei collectioni insertam esse qua non Flauiani tantum causa contra hæresim Constantinopoli triumphantem defenderetur, sed etiam magis tomi ad illum scripti auctoritas atque iustitia contra Eutychen eiusque protectores Dioscorum ipsumque imperatorem firmaretur.

Non subito et confestim hæc Leonis consilia exorta sunt. postquam priore Flauiani epistula [3] de Eutychis hæresi certior factus illam impugnare constituit, Flauiano ipsi quidem non respondit expectanda esse ratus quæ ille epistulæ quam d. 18. m. Febr. a. 449 misit [uol. 4 ep. 3], rescriberet, sed Eutychis libellum cum eis quæ ei adnexa erant, nobili cuidam Romano dedit, ut eum uertendum et refellendum curaret; imprimis id agebat ut testimonium Iulii papæ Romani, quod Eutyches initio sui florilegii posuerat, non ualere demonstraretur [cf. uol. 4 p. XIII]. longe aliter res se habuit, cum Dioscorus in concilio Epheseno Eutychen restituisset, Flauianum damnasset, ipsius Leonis tomus quominus legeretur, prohibuisset; tunc ipsi papæ incubuit ut ad certamen descenderet. cui præter alia aptum uidebatur ea quæ in synodis Constantinopolitana et Ephesena gesta atque a Flauiano Eutyche Eusebio ad Leonem scripta erant, Latine

uersa ecclesiæ cum Romanæ tum totius Occidentis manifesta fieri tomo tamquam firmissimo præsidio in medio collocato. iterum igitur Eutychis libelli translati sunt.

Ex Gestis Constantinopolitanis non translatæ sunt altera actio tota tertiæque pars prior, ubi Iohannes presbyter et Andreas diaconus de prima Eutychis uocatione ad synodum referunt. hunc defectum non culpæ librariorum uel foliis euulsis siue alii cui detrimento extrinsecus illato deberi testatur inscriptio quæ excerptis apponi solet *inter cetera.* atque altera quidem actio quomodo factum sit ut omitteretur, manifestum est. in illa enim Cyrilli epistulis ad Nestorium Καταφλυαροῦσι [t. I 1, 1 p. 25 sq.] et ad Iohannem Antiochenum Εὐφραινέσθωσαν [t. I 1, 4 p. 15 sq.] relectis Flauianus ceterique episcopi deponunt qualem de incarnatione fidem pro uera et recta habeant, ut iudicii de Eutyche certum ponatur fundamentum [cf. *Sitzungsber. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* 1929, 5 p. 73 sq.]. at Leo non id agebat ut Cyrilli uel Flauiani uel Orientis episcoporum defenderet fidem, quacum non in omnibus consentiebat [cf. p. 32, 3 sq.], sed ut suam propagaret; nulla igitur re certius eum ipsum collectionis auctorem fuisse probatur quam huius actionis omissione. difficilius explicatur cur tertia actio mutilata sit; crediderim hoc factum esse, quia in ea Gestorum Constantinopolitanæ synodi discussione quæ iussu imperatoris instituta Gestis Ephesenis inserta est, Iohannis et Andreæ depositionum fides concussa esse uidebatur [cf. p. 61, 20 sq.].

Vt collectio a pontifice Romano instituta et hominibus Latina tantummodo legere doctis destinata conficeretur, necesse erat præter Leonis tomum cetera omnia ex Græco transferrentur. quod non facile erat negotium. non festinato tantum opus erat labore, qui ut præstaretur, plurium opera interpretum adhibita esse uidetur, sed etiam hominibus linguæ Græcæ peritis, quorum numerus illis temporibus Romæ erat minimus uel si seuere iudicatur, nullus. pessime rem egit sciolus iste indoctus qui Flauiani epistulam priorem transtulit. ut grauissima tantum adferam, quæ scripsit Flauianus de Eutyche τῆι μὲν Νεστορίου δυσσεβείαι ἀνθεστηκὼς καὶ τὸν πρὸς αὐτὸν πόλεμον ὑποκοριζόμενος, ea ita male tractauit, ut sensus euaderet contrarius [p. 22, 7]: *Nestorii impietatem confirmabat et succingebatur pro Nestorio militare in pugna quae contra Nestorium parabatur*, neque meliora sunt quæ paulo post pro Græcis τὴν .. Κυρίλλου πρός τε Νεστόριον γραφεῖσαν ἐπιστολὴν καὶ τὴν πρὸς τοὺς τῆς Ἀνατολῆς τοῦ αὐτοῦ ὁμοίως exhibentur [p. 22, 10]: *Cyrilli epistulam scriptam ad Nestorium uel ad similes eius.* talia monstra quoniam in ceteris fere non inueniuntur, non unum eundemque hominem interpretis munus suscepisse manifestum est; tamen non desunt loci unde ceteros quoque translatores negotio impares fuisse appareat. præter ea quæ in indicum fine p. 92 collegi, hæc offero exempla

p. 6, 12 *non obtemperauimus eis dicere* pro οὐκ ἠνεσχόμεθα, εἰπόντες

p. 6, 29 *ad iudicium perferendum* pro τῶι κρίσιν ταύτην [i. e. hoc consilium a me ipso constitutum] ἐσχηκέναι με

p. 6, 31 *non cogere quemquam excedere de proposito* pro μὴ σκυλῆναί τινας εἰς ἄλλην ἀγωγήν [i. e. ne qui ueniant iterum ad agendum me in synodum]

p. 8, 9 *secundum misericordiam enim dei et nos creati sumus* pro εἰς γὰρ φιλανθρωπίας ἔργα ὑπὸ θεοῦ κατεσκευάσθημεν

p. 9, 20 *sequenti* (scil. ebdomade) pro τῆι δευτέραι (scil. feria)

p. 10, 25 *ab Eutychen* pro παρὰ τῶν .. πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιμανδριτῶν

p. 39, 40 *supra hominem agens, sicut propheta et apostoli dicunt* pro οὐκ ἐν ἀνθρώπωι ἐνεργήσας· τοῦτο γὰρ ἐπὶ προφητῶν ἐστι καὶ ἀποστόλων

p. 45, 32 *non confitentur gloriose eius humanitatem a nobis creditam* pro οὐχ ὁμολογοῦσι καθαρῶς ἐπὶ τῆς δόξης τὸν ἐπὶ τῆς δι' ἡμᾶς ταπεινώσεως καταπιστευθέντα

p. 61, 22 *recordantes sua professione prosequantur* pro μεμνημένοι τῆς ἰδίας ὑπολήψεως [i. e. opinionis quæ de eis apud homines est et esse debet] κατάθωνται
p. 71, 24 *scio me conuersum dixisse, et conscientiam meam nouit Christus* pro οἶδα ἀποστραφεὶς καὶ εἰπὼν καὶ τὴν διάνοιάν μου οἵαν οἶδεν ὁ Χριστός
p. 76, 34 *appello* pro παραιτοῦμαί σε.

III DE GESTORVM SYNODI CONSTANTINOPOLITANAE FLAVIANIQVE EPISTVLAE PRIORIS CETERA PRAETER COLLECTIONEM NOVARIENSEM MEMORIA

Gestorum Chalcedonensium antiquissimam uersionem [Φ^a] Romæ esse confectam primis sæculi sexti decenniis, eius exemplar Constantinopolim perlatum correctum et epistularum collectione, quæ uulgo Rustici dici solet, auctum esse [Φ^c], huic denique uersioni correctæ superstructam esse editionem Rustici [Φ^r] nuper [uol. 4 p. XVI] exposui. iam siquis uersionem Φ^a cum ultima actione synodi Constantinopolitanæ qualis in Collectione Nouariensi 2 extat, comparauerit, illam ex Collectione Nouariensi desumptam esse præter paucos locos qui propter Latinitatem uel ex ipso exemplari Græco correcti sunt, facili opera deprehendet, dummodo ipsos codices conferat neque illa quæ in Conciliorum collectionibus inde ab editione principe Romana exhibentur. quoniam in ceteris gestorum Constantinopolitanorum partibus nulla inter Collectionem Nouariensem et uersionem siue Φ^a siue Φ^c siue Φ^r concordantia intercedit, ultimæ actionis uersionem a cetera collectione separatam atque seorsus circumlatam fuisse apparet, quippe cuius lectio magis appeteretur propter damnationem Eutychis et mentionem quæ illius actionis facta erat in tomo Leonis. neque is tantum qui uersionem Φ^a confecit, separata ista Collectionis Nouariensis parte usus est, sed etiam ii qui collectiones Quesnelianam [*Q*], codicis Vaticani [*L*], Dionysianam auctam [*H*], Corbeiensem [*P*] redegerunt. discrepant uero inter se *QL* et *PH* eo quod illi in exemplari illo separato transcribendo acquieuerunt, hi uero illud ex codicibus uersionis Φ^c correxerunt, qui Constantinopoli iam sexto, ut uidetur, sæculo in Occidentem erant perlati. quoniam uersio Φ nondum edita est, oportet ut ipsi loci adferantur; ne tamen nimis longa fiat expositio, codicem Q^x ex *P*, collectionem *H* et ex *P* et ex Φ correctam esse præmitto; res ex ipso apparatu adeo clare elucet ut exemplis adferendis supersedere possim.

Initium facio a locis quibus *P* uel *PH* cum Φ uel Φ^{ac} concordant:

p. 13, 9 prædicti *om.* $P^{ap} = \Phi^{ac}$
quæsitum *QLH* quæsitum eutychen *O* quæsitum illum *P* ~ quæsitum quidem illum Φ
p. 14, 3 his] ab his $PH = \Phi$
p. 14, 13 silentiari] fili silentiari $PH = \Phi$
p. 14, 19 stet] stent $PH = \Phi$
p. 14, 22 nata *OQL corruptela antiquissima* mota $PH = \Phi$
p. 14, 23 factum sub cognitione] factam [P^pH factum P^{ac}] cognitionem $PH = \Phi$
p. 15, 11 prius *om.* $P = \Phi$
p. 15, 25 credidit] credit *P* credit aut quid dicit Φ
p. 15, 26 asserebat] sentiebat $P = \Phi$
p. 15, 29 recte] recta $P = \Phi$
p. 16, 15 dictio] dictatio $PH = \Phi$
p. 16, 28 Christum *om.* $P = \Phi$
p. 16, 29 dominum *QL om. O* et dominum *H* dominum meum dominum *P* ~ et dominum meum dominum Φ

p. 16, 33 secundum humanitatem $OQLH = \Phi^{ac}$] secundum humanitatem eundem P eundem secundum humanitatem Φ^{r}

p. 17, 1/2 consubstantialem] consubstantialem esse $P \sim$ esse consubstantialem Φ [consubstantialem esse *unus codex* Φ^{c}]

p. 17, 12 uirgine] uirgine et $P = \Phi$

p. 17, 14 negasse $OQH = \Phi^{ac}$ necesse L negans $P = \Phi^{r}$

p. 17, 29 te] te recte $PH = \Phi^{ac}$

p. 18, 7 confiteretur] confitens $P = \Phi$

p. 18, 8 traditionem] traditiones $P = \Phi$

p. 18, 12 in] cum $P = \Phi$

p. 18, 29 et[1]] ex $PH = \Phi^{ac}$ *et unus codex* Φ^{r} et ex *unus codex* Φ^{r}

p. 18, 29 propositis] propriis $PH = \Phi$

p. 18, 29] quæstionibus] confessionibus $PH = \Phi$

p. 19, 3 nostra] a nostra $PH = \Phi$

p. 19, 5 pœna] pœnæ $PH = \Phi$

p. 19, 11 Isauriensis] isauricæ $P \sim$ isauriæ Φ

p. 19, 19 cersoni *corrupte*] chersonessi $P \sim$ chersonissi Φ^{ac}

p. 20, 3 pontius QL potitus O *corrupte* pionius H epionius $P \sim$ pionius Φ

p. 20, 4 Hierocæsarius] hierocæsariæ $PH = \Phi$

Num collectori P codex uersionis antiquæ an antiquæ correctæ præsto fuerit, dubium est; quæ p. 16, 33. 17, 14 extare uidentur uestigia uersionis Φ^{r}, nimis incerta et rara sunt quam ut Rustici editionem ei notam fuisse conici possit. denique p. 18, 30. 19, 1 P grauiter interpolatum esse propter rationes dogmaticas adnoto.

Transeo ad Collectionem Dionysianam auctam, quæ pendet quidem de Collectione codicis Vaticani, sed non raro et ex P et ex Φ correcta est:

p. 13, 3 primicerius] primicerius notariorum $H = \Phi^{ac}$

p. 13, 15 eum esse [*scribendum uidetur* adesse] QPL aduenisse O esse uenturus $H \sim$ esset uenturus Φ

p. 13, 24 mandarunt OP mandauerunt QL (*est pluralis maiestatis*) mandauit $H = \Phi$

p. 13, 28 ita] ita quoniam $H = \Phi$

p. 14, 2 prædictam fidem OQL Φ^{c} fidem prædictam P] prædicatam fidem $H = \Phi^{ar}$

p. 14, 2 parentibus] patribus $H = \Phi$

p. 14, 3 damnationi] in damnatione $H = \Phi$

p. 14, 6 synodi] synodali $H = \Phi$

p. 14, 7 cum] adhuc cum $H = \Phi$

p. 14, 8 catholica] catholica fide $H = \Phi$

p. 14, 8 ipsum] eum $H = \Phi$

p. 15, 15 certissimum] certissime $H = \Phi$

p. 15, 19 concussionem] conuentionem $H \sim$ circumuentionem Φ

p. 15, 20 nunc *om.* $H = \Phi$

p. 15, 21/22 ueritati nihil præponimus] nihil præponimus ueritati $H = \Phi$

p. 15, 32 istis] his $H = \Phi^{c}$

p. 16, 17 dic quorum patrum per] quorum patrum dic per $H = \Phi$

p. 17, 7 mater — consubstantialis O, Q [*praeter* Q^{x}], L *corrupte* si mater — consubstantialis est PQ^{x} *ex coniectura* cum mater — consubstantialis sit $H = \Phi$

p. 17, 28 post OQL post adunationem P *per coniecturam* post uero $H \sim$ post uero adunationem Φ

p. 18, 1 exsurgens] et exurgens $H = \Phi^{ac}$

p. 18, 4 scæuæ] iniqua $H = \Phi$

p. 18, 5/6 in humanitate est sanctitatis uestræ] in humanitatem $\overline{\text{sc}}$itatis uestræ consistit $H \sim$ in uestræ tamen sanctitatis humanitate consistit Φ^{ac}

p. 18, 7 anathematizaret] et anathematizet $H \sim$ et anathematizaret Φ^{a}

p. 18, 16 unam] unam naturam dixerunt $H = \Phi$

p. 18, 30 ægrotare] egrotans $H = \Phi$

p. 19, 3 esse] esse eum $H = \Phi$

p. 19, 12 amasia ponti *OQL* eleneponti amasiæ *P* amansia hellesponti $H \sim$ amasiæ hellesponti Φ^{c} amasiæ elono Φ^{a} amasiæ helenoponti Φ^{r}

post p. 19, 12 *add.* eulalius $\overline{\text{eps}}$ calcedone iudicans subscripsi $H = \Phi$

p. 19, 20 Insularum] chion insule $H = \Phi^{c}$ chio insulæ Φ^{a}

p. 19, 21 Apolloniatis] apolloniades $H \sim$ apolloniadæ Φ

p. 19, 23 cleti *QLP* electi *O corrupte* debelti $H \sim$ deuelti *uel* debelti Φ^{cr} debelto Φ^{a}

p. 19, 24 corisæ *OQ corrupte* corises *uel* corienses *L non minus corrupte* choensis $H = \Phi$

p. 20, 1 de tyromisso et de eudociæ et Iouinariæ] hermisso et eudociadæ et iobiæ $H = \Phi^{c}$

p. 20, 7 montenis *corrupte*] mustinis $H = \Phi^{ac}$

p. 20, 10 meum Basilium] basiliscum $H = \Phi$

post p. 20, 16 *add.* andreas $\text{pb}\bar{\text{r}}$ et archimandrita per $\text{pb}\overline{\text{rm}}$ timotheum $\overline{\text{ss}}$ $H \sim$ Andreas presbyter et archimandrita suscripsi in depositione Eutychis per presbyterum Timotheum Φ

p. 20, 21 beati] beatæ memoriæ $H = \Phi^{ac}$

post p. 20, 26 *add.* flauianus $\text{pb}\bar{\text{r}}$ et archimandrita $\overline{\text{sci}}$ hermilli $\overline{\text{ss}}$ $H \sim$ Flauianus presbyter et archimandrita monasterii sancti Hermilli suscripsi in depositione Eutychis Φ^{ac}

post p. 21, 7 *add.* marcellus exiguus $\text{pb}\bar{\text{r}}$ et archimandrita $\overline{\text{ss}}$ $H \sim$ Marcellus— suscripsi in depositione Eutychis Φ^{ac}

in fine catalogi *add.* omnes quinquaginta tres subscripserunt $H = \Phi^{cr}$ *om.* Φ^{a}

ex concordantiis p. 15, 32. 19, 12. 20. 20, 1 et ultimo loco apparet *H* ex codice uersionis Φ^{c}, non Φ^{a} esse correctum.

Collectionem Nouariensem Constantinopoli ignotam mansisse uel inde manifestum est quod Flauiani epistula prior [3] cum reciperetur in epistularum collectionem quam is qui uersionem antiquam in eam quam Φ^{c} appellare soleo, commutauit, denuo translata est. quod in Collectionem Dionysianam auctam una lectio ex Φ^{c} transmigrauit [p. 22, 12 regis ueri *pro* ueri dei], inde explicandum quod etiam in hac epistula quamuis semel tantummodo auctor collectionis *H* eundem codicem uersionis Φ^{c} adhibuit atque in Gestis Constantinopolitanis. ceterum quæ collectiones uersionem epistulæ qualis in Collectione Nouariensi extat, exhibent Hispana [*S*], codicis Vaticani [*L*], Dionysiana aucta [*H*], non ipsam illam adhibuerunt, sed epistulæ editionem separatam, quæ facta erat, ut Flauiani epistula cum Leonis tomo legi posset, etsi papa non huic, sed alteri [4] epistulæ litteras illas celeberrimas rescripsit. apparatum siquis perlegerit, facile uidebit *H*, sicut solet, pendere de *L*, *SLH* artiore uinculo inter se cohærere, denique notabit *P* in hac quoque epistula interpolationem dogmaticam subisse [cf. p. 22, 17], quo uitio ne *S* quidem prorsus immunis est.

IIII DE LEONIS EPISTVLA AD FLAVIANVM

Epistulam uel tomum ad Flauianum ipsius Leonis iussu ex scrinio editam esse ut in Collectionem Nouariensem reciperetur, supra [p. VI] exposui neque dubito quin eiusdem auctoritate factum sit ut in formam libri magis quam epistulæ redigeretur; caret enim in Collectione Nouariensi inscriptionis formula siue longiore siue breuiore, omissa est clausula de legatis ad Flauianum conciliumque Ephesenum, desunt subscriptiones. postquam Ephesi non lecta est, iterum iterumque ab ipso Leone Constantinopolim et in prouincias Occidentis missa est [cf. uol. 4 ind. II p. 172], lecta est in synodo Constantinopolitana a. 450 [cf. supra p. VI] et in concilii Chalcedonensis actione prima de fide, quæ apud Græcos et in uersione antiqua tertia, in uersione correcta et editione Rustici altera numeratur. non igitur necesse erat ut ea ex Collectione Nouariensi in qua primum edita erat, peteretur; quod unum illius uestigium extat in codice *D* uersionis Φ^c, subscriptio Tiburtii notarii [p. 33, 3], ad doctum aliquem hominem Occidentalem referendum est, qui in exemplar Collectionis Nouariensis inciderat.

Habent eam ex Leonis epistularum collectionibus antiquis Quesneliana [*Q*, cf. uol. 4 p. I], collectio codicis Vaticani [*L*, cf. ibid. p. IIII], Dionysiana aucta [*H*] cui præter tres codices l. c. p. V enumeratos in hac epistula adnumerandus est codex Casinensis 125 [*h*] s. XI, Hispana [*S*, cf. ibid. p. VI], Corbeiensis [*P*, cf. ibid. p. XIII. 155], Ratisbonensis [*E*, cf. ibid. p. XXV]. quoniam in concilii Chalcedonensis actione prima de fide lecta est, extat in Gestorum illorum uersione Φ^a Φ^c Φ^r. more solito Rusticus uersionis Φ^c exemplari quod cum codicibus præcipue Græcis contulit atque correxit, adnotationes adscripsit, quæ in codice *C* partim certe seruatæ sunt. inter eas una exhibet uariam lectionem codicis monasterii Acœmetarum Constantinopolitani [p. 29, 9], quem quoniam Græcum fuisse ex aliis Rustici adnotationibus constat, textum Latinum epistulæ exhibuisse non aliter quam e. g. allocutionis Marciani in actione sexta manifestum est. at non in actione tantum illa ipsius concilii extabat epistula, sed in collectiones quoque epistularum recepta est, quæ Græcæ gestorum Chalcedonensium editiones aut præmittebant aut in fine actionis de Dioscoro exhibebant. quam Græcorum consuetudinem secutus is qui primo uersionem antiquam correxit atque auxit [Φ^c], ex Græcis epistularum collectionibus, in quibus Latinarum præter uersiones Græcas Latinus quoque textus exhibebatur, et ipse epistularum collectionem confecit gestisque præmisit, quam Rusticus [Φ^r] ex eo desumpsit. cuius loco septimo [z̄] collocauit tomum Leonis. sed quoniam duorum codicum qui in epistulis et actione prima extant uersionis Φ^c, Montepessulanus [*D*], quoniam exemplaris Φ^c, unde transscriptus est, initium perierat, priorem epistularum collectionis partem ex codice quodam Φ^r desumpsit, Rusticus autem, sicut ipse dicit, epistulam ad Flauianum omisit *eo quod in gestis sancti et uniuersalis concilii Chalcedonensis tertiae actionis inserta sit*, unus codex Casinensis 2 [M^c] uersionis Φ^c epistulam ad Flauianum septimo epistularum collectionis loco totam exhibet, etsi iterum in ipsis habet gestis [*M*]. denique ex Gestis Chalcedonensibus desumptus est epistulæ textus in concilii quinti collatione sexta [L V 535 = M VIIII 329], cuius testes sunt codex Parisinus 16832 [K^n] atque editio Surii [K^s].

Ex ingenti codicum sæculo XII antiquiorum multitudine digni sunt qui in apparatum pleni recipiantur, inprimis ii quos ad maiorem quandam et antiquam collectionem accedere uel ex lectionibus uel ex eis quæ continent, apparet. ad Quesnelianam pertinet codex Parisinus 1453 [*p*], cuius prima pars habet Hadrianam, altera alia manu scripta epistulam ad Flauianum. ad eandem stirpem rettulerim, quamuis haud paucæ lectiones etiam aliunde irrepserint, codices Vossianum 122 bibliothecæ academicæ Lugdunensis Batauorum [*X*, cf. t. I 5, 2 p. VI] et Montepessulanum 308 [*Z*, cf. t. IIII 2

p. XXVIIII]. at memoria, ut ita dicam, Chalcedonensis præualet in codice Parisino 3848^{b} [*T*, continet f. 45—51 testimonia quæ adnexa sunt Leonis epistulæ 104 (*Y*), f. 51—58 epistulam ad Flauianum, f. 58—64 Cyrilli epistulas ad Nestorium et Iohannem Antiochenum ex actione altera uel tertia Gestorum Chalcedonensium desumptas] et codice Veronensi LIX [57] scripto fere a. 600, de quo præter Maassen p. 761 sq. cf. quæ exposui t. I 5, 2 p. II. XIII.

Quos præterea adhibui codices antiquitate uenerabiles et propter ea quæ præter Leonis epistulam continent, auctoritate florentes, ii omnes redeunt ad exempla illius singularia qualia inde ab initio plurima describebantur et circumferebantur. lectiones non exhibui nisi selectas; una enim illorum utilitas est ut demonstretur quam late uel tempore antiquo in uolgari ista traditione grassata sit corruptela et interpolatio. sufficit igitur simplex enumeratio:

Codex Berolinensis 79 [*b*] olim Virdunensis s. VIIII; cf. præter Valentini Rose catalogum I p. 149 sq. dissertationem Ottonis Guenther *Avellanastudien* quæ inserta est *Sitzungsber. d. Wien. Akad.* 134 v p. 28 sq. atque me ipsum in huius operis t. I 3 p. VIII.

Codex Berolinensis 84 [typothetæ culpa t. I 5, 2 p. X extat 87] olim Remensis s. VIII [*n*]; cf. præter Valentini Rose catalogum I p. 171 sq. C. H. Turner Eccles. Occid. monum. iuris t. II I p. VII et me ipsum in huius operis t. I 5, 2 p. X.

Codex Fuldensis Bonif. 2 s. VIII [*f*] continet Leonis epistulam ad Flauianum quam uir doctissimus Scherer olim illi bibliothecæ præfectus in meum usum contulit, et decretalem 108 Ball. ad Theodorum Foriiuliensem; de ceteris cf. Scherer, *die Codices Bonifatiani in der Landesbibliothek zu Fulda* in *Festgabe zum Bonifatius-Jubilaeum* 1905, *Fulda* 1905.

Codex Laudianus miscell. 580 bibliothecæ Bodleianæ Oxoniensis [*l*], cf. t. IIII 2 p. I sq. XIII.

Codex Ambrosianus D 106 inf. s. X, olim monasterii Mediolanensis ss. Petri et Pauli [*m*] continet epistulam ad Flauianum, Hilarii librum in Constantium *Tempus est loquendi*, capitula libri de processu spiritus sancti scripti a Theodulfo episcopo Aurelianensi iussu Caroli magni.

Codex Vaticanus Regin. 1997, olim Teatinus [*r*] s. VIIII continet inter Leonis decretales aliquas [cf. uol. 4 p. V] epistulam ad Flauianum; cf. præter Maassen p. 526 ff. Turner, Journ. of Theolog. Stud. 31, 13 sq.

Monachii mense Ianuario a. h. s. XXXII

E. Schwartz

CORRIGENDA

p. 2 *deleas t* = Codex Albigensis 2 s. VIIII
p. 13, 15 *pro* esse *legas* adesse; *in apparatu ante* eum esse *ponantur* eum adesse *scripsi*
p. 13, 28 *in apparatu ante* ita quoniam *H spatium ponatur*
p. 14, 16 *in apparatu notae ad* l. 16 *inter se coniungantur*
p. 15, 26. 16, 28. 29 *in apparatu deleas* Γ
p. 18 *in apparatu ante* unam dixerunt naturam *H addas numerum* 16

COLLECTIO NOVARIENSIS DE RE EVTYCHIS

O = Codex Nouariensis 30 s. X

P = Leonis epistularum Collectio Corbeiensis
- P^a = Codex Parisinus 12097 s. VI
- P^c = Codex Coloniensis 212 s. VI
- P^p = Codex Parisinus 1564 s. VIIII

S = Collectio Canonum Hispana
- S^d = Codex Escorialensis d i 2 s. X
- S^e = Codex Escorialensis e i 12 s. X
- S^f = Codex Escorialensis d i 1 s. X
- S^m = Codex Matritensis 1872 s. XI
- S^t = Codex Matritensis 10041 s. XI

L = Collectio canonum codicis Vaticani
- L^γ = Codex Vaticanus 1342 s. VIIII
- L^β = Codex Barberinus 679 s. VIIII
- L^ν = Codex Laurentianus bibl. æd. 82 s. X

H = Collectio Dionysiana aucta
- H^d = Codex Vaticanus 5845 s. XI
- H^e = Codex Monacensis 14008 s. X
- H^g = Codex Vallicellianus A 5 s. X

h = Codex Casinensis 125 s. XI

Q = Collectio Quesneliana
- Q^a = Codex Atrebatensis 644
- Q^e = Codex Einsidlensis 191
- Q^t = Codex Parisinus 3848 ^{a}
- Q^w = Codex Vindobonensis 2141
- Q^x = Codex Vindobonensis 2147

Λ = Codex Parisinus 1453 s. X

X = Codex Vossianus 122 s. VIIII

Z = Codex Montepessulanus s. VIIII

t = Codex Albigensis 2 s. VIIII

Collectio epistularum ante gesta Chalcedonensia Φ^c

M^c = Codex Casinensis 2

Gesta Chalcedonensia

uersio antiqua [Φ^a]
- R = Codex Reginensis 1045
- B = Codex Barberinus 680
- N = Codex Parisinus 16832

uersio antiqua correcta [Φ^c]
- A = Codex Vaticanus 1322 s. VI
- D = Codex Montepessulanus 58
- M = Codex Casinensis 2

uersio antiqua a Rustico correcta [Φ^r]
- C = Codex Parisinus 11611
- Y = Codex Veronensis LVIII

T = Codex Parisinus 3848 ^{b} s. VIIII

U = Codex Veronensis LIX s. VI

K = Gesta Concilii quinti
- K^n = Codex Parisinus 16832
- K^s = editio Surii

E = Codex Monacensis 14540 s. VIII/VIIII

b = Codex Berolinensis 79

n = Codex Berolinensis 84

f = Codex Fuldensis Bonif. 2 s. VIIII

l = Codex Oxoniensis Laud. 580 s. VIIII

m = Codex Ambrosianus D 106 inf. s. X

r = Codex Vaticanus Reginensis 1997 s. VIIII

EXEMPLVM LIBELLI EVSEBII EPI DORYLITANI QVI DATVS EST [SYNODO] AB EODEM SYNODO CONSTANTINOPOLITANAE ET SCO FLAVIANO EPO CONTANTINOPL VBI EVTYCHES DAMNATVS EST

1 Domino sancto et beatissimo episcopo Flauiano et synodo Eusebius episcopus Dorylæorum. Optaueram non ita capi morbo aut ebrietate mentis suæ uel inconstantia laborare Eutychim presbyterum et abbatem, ut oblitus deum et tremendum tribunal dei saluatoris nostri Christi et iusti iudicii eius et retributionis, qui uenturus est iudicare iusto iudicio mundum et reddere unicuique secundum opera sua, ut auderet contra ipsum omnium nostrum saluatorem Christum blasphemam linguam mouere et patres nostros, qui numerantur inter sanctos et beatos, hæreticos nominare et nos, qui eorum æmulati sumus fidem. sed quoniam non desinit, os habens apertum et linguam semper infrenem, rennuere decreta catholicorum et detrahere sanctis patribus nostris et me hæreticum dicere, qui non solum numquam in suspicionem uenerim hæreticorum, uerum etiam pugnauerim semper contra hæreticos et qui fidem catholicam secundum meas uires semper defenderim et et perseuerauerim in fide sanctorum patrum trecentorum decem et octo episcoporum qui in Nicæna synodo congregati sunt, et omnibus his quæ in Ephesena synodo statuta sunt, semper * sensibus et tractatibus Cyrilli Alexandrini et Athanasii et maioris Gregorii et Gregorii et Gregorii et Attici et Procli sanctorum episcoporum, rogo et deprecor uestram sanctitatem ne rennuatis hanc supplicationem meam, sed iubeatis Eutychen presbyterum et abbatem adesse sancto concilio uestro, ut mihi respondeat de his quæ a me ei intenduntur, quia paratus sum conuincere eum fictum nomen habere catholici, penitus autem alienum esse a fide catholicorum. et obtestor uos per sanctam et inseparabilem trinitatem, quæ tuetur religiosos imperatores nostros, et per salutem eorum ut præmemoratum Eutychem adesse iubeatis ad sanctam synodum uestram et respondere ad ea quæ intenduntur, ut isto conuicto et illi qui ab ipso uitiati sunt, corrigantur et catholica fides etiam nunc uictrix inueniatur, sicut semper fuit quæ orbis terrarum fines amplectitur. his enim impetratis gratiam me debere profiteor sanctæ congregationi uestræ.

Act. 17, 31 Apoc. 22, 12

Et subscriptio: Eusebius episcopus Dorylitanus his libellis a me datis subscripsi

GESTA CONTRA EVTYCHEN PBRM

2 1 Inter cetera gestorum synodalium sancti Flauiani, quibus in Eutychen lata sententia est: Sanctus Flauianus archiepiscopus dixit: Dicant religiosi notarii si diaconus

---

1 = *Gesta Chalcedonensia 1, 225. 230*

2 1 = *Gesta Chalcedonensia 1, 365*

O

1 DORSLITANI *O* SYNODO *deleui* AB EODEM *scripsi* AD [D *erasa*] QVODĀ *O* 2 CONSTANTINOPOLITANO *O* 5 dorsleorum *O* 16 nicæa *O* 17 *lacunam significaui e. g. supplendo* semperque permanserim in 20 s̄corum *O*, *corr. O* 29 dorslitanus *O*

sancti deo amabilis episcopi Basilii, qui commemoratus est a religioso presbytero et defensore Iohanne, in præsenti est.

2 Notarii dixerunt: Præsens est iniunctus deo amabili episcopo Basilio, qui una cum uestra beatitudine præsidet.

3 Sanctus archiepiscopus dixit: Stet in medio.

4 Et posteaquam stetit, sanctus archiepiscopus dixit: Quid diceris?

5 Et dixit: Athanasius.

6 Sanctus archiepiscopus dixit: Quem gradum habes ecclesiasticum?

7 Athanasius dixit: Diaconus sum.

8 Sanctus archiepiscopus dixit: Cuius ciuitatis?

9 Athanasius diaconus dixit: Seleuciæ quæ est sub sancto episcopo ⟨Basilio⟩.

10 Sanctus archiepiscopus dixit: Die quæ audisti præsentibus religiosis Iohanne presbytero et defensore et Andrea diacono a religioso presbytero et archimandrita Eutychin de fide.

11 Athanasius diaconus dixit: Hæc audiui quæ et deo amabilis presbyter et defensor Iohannis prosecutus est et religiosus diaconus Andreas.

12 Religiosus episcopus Eusebius dixit: Sufficiunt quæ relata sunt a religioso presbytero et defensore Iohanne et religioso diacono Andrea, et facta consensio ab Athanasio religioso diacono Seleuciæ sanctæ ecclesiæ declaratum [est] quam iniquus est hic sensus et contra expositionem sanctorum patrum conprobatur; sed tamen rogo uestram sanctitatem et iterum ipsum uocari. paratus enim sum conuincere eum multorum testimonio male sentientem et male docentem.

13 Sanctus archiepiscopus dixit: Contingat eum præsentem et cognoscentem proprium errorem gerere pœnitudinem, quoniam dominus noster Iesus Christus [non] lætatur sanitate pereuntium et circumiens ipse primus quærit ouem perditam. quapropter iterum missi Mamas et Theofilus religiosi presbyteri admoneant ipsum reddentes ei a nobis missam euocatoriam ut occurrat ad sanctam synodum scandalizatam non solum ex his qui dati sunt aduersus eum [euocatoriis] accusatoriis libellis a religioso episcopo Eusebio, sed et facta prosecutione aduersus eum male sentientem et perseuerantem a religioso presbytero et defensore Iohanne et Andrea et Athanasio religiosissimis diaconis, ut si ueniens euomerit priorem iniquitatem et recolet rectam fidem et expositionem sanctorum patrum, ueniam consequatur, quæ iustissime a nobis præstatur pœnitentiam respicientibus.

cf. Mt. 18, 12

14 Religiosus Eusebius episcopus dixit: Dignetur uestra sanctitas iubere legi et quod dictatum est a sancta synodo de eius euocatione, et hoc gestis inseratur.

15 Sanctus archiepiscopus dixit: Legatur et inseratur fidei gestorum.

16 Sancta et magna synodus quæ secundum dei gratiam congregata est in amabili Christo Constantinopolim Romæ religioso presbytero et archimandritæ Eutycheti,

---

2—16 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 366—380

O

3 præsens] *superscr.* diaconus *O* quia *O*, *corr. O* 6 postequam *O* 11 anathanasius *O* Basilio *om. O* 13 diaconus *O*, *corr. O* 15 et¹ *om. O*, *corr. O* 18 diaconus *O*, *corr. O* andraeae *O*, *corr. O* 19 diaconus *O*, *corr. O* est *deleui* 21 ipsum] *superscr.* euticen *O* 23 archiepiscopus] *superscr.* flaū *O* 24 gererem *O*, *corr. O* non *deleui* 27 scandalizatus *O* 28 euocatoriis *deleui* 30 iohanne et defensore *O* 31 et euomens *O*, *corr. O* recolens *O*, *corr. O* expositione *O* 32 consequantur *O*, *corr. O* penitentia *O* 33 respicientibus *in* resipiscentibus *corr. O* 37 synodus *in* synodo *corr. O*

ut nunc secunda hac euocatione accersitus per Mamam et Theophilum religiosos presbyteros occurrat sine aliqua dilatione ad satisfaciendum sanctæ synodo, accusatus a sancto episcopo Eusebio quod alienum a religione et sentias et quibusdam conloquaris. adesto igitur in concilium nihil differens, ne declinans aspectum accusatoris incidas multis canonicis. neque enim probabilis est satisfactio dicentis decreuisse te non exire de monasterio, cum de talibus rebus accuseris.

17 Adhuc sedente sancta synodo et expectante Maman et Theophilum religiosos presbyteros, qui missi erant uocare Eutychetem religiosum presbyterum et archimandritam, et legentibus quæ ectheses sunt de fide sanctorum patrum, surgens in medium deo amabilis episcopus Eusebius dixit: Nihil intemeratum ei qui in deum peccauerit et aliena rectæ fidei sentienti temere omnia gerenti. cognoui enim quod Eutyches presbyter et archimandrita tomum misit per monasteria et ⟨ad⟩ seditionem concitat monachos. et quoniam hoc ipsum ad tuitionem ecclesiæ et sanctæ synodi congruit prouideri et manifestari quæ conatur et moliatur, rogo præsentem presbyterum martyrii septimi miliarii dicere, si ad ipsum transmiserit tomum et fecerit subscribi.

18 Sanctus archiepiscopus dixit: Hic in præsenti est, de quo hæc prosecutus es?

19 Notarii dixerunt: Hic est.

20 Sanctus archiepiscopus dixit: Stet in medium.

21 Et posteaquam stetit, sanctus archiepiscopus dixit: Quid diceris?

22 Qui dixit: Abramius; presbyter sum in Septimo sub uestra sanctitate.

23 Sanctus archiepiscopus dixit: Audisti quæ prosecutus est religiosissimus Eusebius episcopus?

24 Abramius presbyter dixit: Etiam, per uestigia uestra.

25 Sanctus archiepiscopus dixit: Dic quæ ista.

26 Abramius presbyter dixit: Manuhel presbyter et archimandrita misit me ad presbyterum Asterium dicere ei hæc quod Eutyches presbyter et archimandrita misit ei tomum de fide et persuadebat ei subscribere in ipso. et hæc mandauit, ut ad uestram sanctitatem referret religiosus presbyter Asterius.

27 Eusebius episcopus dixit: Quoniam non usque ad monasterium Manuhelis presbyteri hoc solummodo ausus est committere, rogo mitti et in alia monasteria et scire utrum et illuc tomum miserit ad subscribendum tamquam [in]conculcata fide necne.

28 Sanctus archiepiscopus dixit: Secundum petitionem deo amabilis episcopi Eusebii pergant ad monasteria in ciuitate quidem Petrus religiosus presbyter et Patricius religiosus diaconus, in transmarinis autem Syces Retorius presbyter et Eutropius diaconus, Calchedona autem Paulus et Iohannes presbyteri, ut discant ab ipsis si missus est eis tomus a presbytero et archimandrita Eutychin persuadente ipsos consentire et subscribere.

17—28 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 380—394

O

1 et *O*, *corr. O* acersitus *O* arcersitus O^{corr} 2 et occurrat *O*, *corr. O* accusatum *O*, *corr. O* 3 sententias *O* quibus iam *O* 4 consilium *O* 5 multis Γ in ultimis *O* 9 ectheses *scripsi* excite *O* 10 intemeratum *scripsi* intamminatum *O* ei Γ et *O* 11 sentientem *O* gerentem *O* 12 tomum Γ quod *O* ad *addidi secundum* Γ 13 per monachos O^{corr} synodo *O* 14 prouidere *O* 15 transierit thomus *O* 16 prosecuta est *O* 19 uocaris *superscr. O* 20 *post* Abramius *nonnulla aut omissa sunt aut exciderunt* 30 committere *scripsi* mittere *O* 31 ab *O* in *deleui* necne Γ nicena *O* 34 syches *O* 36 persuadentes *O*

29 Et his dictis a sancto archiepiscopo, Aetius diaconus et notarius dixit: Missi hodierno die a uestra sanctitate religiosissimi patres presbyteri Mamas et Theophilus ad religiosum presbyterum et archimandriten Eutychin adsunt.

30 Sanctus archiepiscopus dixit: Dicant religiosi presbyteri executores decretis sanctæ synodi quæ cognouerunt a religioso presbytero et archimandrite Eutychin et si paratus est uenire ad concilium sanctæ synodi.

31 Religiosus presbyter Mamas dixit: Venientes ad monasterium religiosi presbyteri et archimandritæ Eutychetis inuenimus monachos stantes ante ianuam et intrauimus cum ipsis in monasterium, dicentes: nuntiate nos; conuenire enim habemus archimandritam, missi a sancto archiepiscopo et a præsenti sancta synodo. et dicebant nobis quod domnus archimandrita ægrotat et uos uidere non potest; quid igitur uobis placet, quam ob causam missi estis, dicite nobis. nos autem non obtemperauimus eis dicere quod nos ad ipsum missi essemus et præ manu habemus scriptum ad ipsum mandatum sanctæ synodi. qui remeantes rursus exierunt ducentes una secum Eleusinium monachum et dixerunt quoniam archimandrita noster inualidus est; sed misit pro se cui uos mandata dicatis. sed nec sic maluimus ipsi dicere, sed asseruimus quod si suscipiat nos missos a sancto archiepiscopo et sancta synodo, dicite nobis. deinde uidentes eos ad inuicem se intuentes et perturbatos et murmurantes et dicentes quædam, cum non acciperemus responsum turbatis ipsis propter mandatum scriptum, diximus illis: quid est quod turbamini? nihil molestum est in scriptis nec celatum, sed dicimus uobis quid teneatur in scriptis; ammonuit eum sancta synodus bis hoc ipsum ut adsit et in his quæ accusatur a sancto et deo amabili Eusebio episcopo, respondeat et satisfaciat. qui intrantes nuntiauerunt nos et suscepit nos religiosus presbyter et archimandrita Eutychis et intrantes reddidimus missam chartam. fecit legi nobis præsentibus. posteaquam lecta est, dixit quod ego finem mihi posui monasterium meum non exire præter mortis necessitatem; scit enim et sancta synodus et deo amabilis episcopus quod et senex sum et inualidus. diximus nos: dignare uenire et in quibus accusatus es, apud sanctam synodum satisfacito. et dixit quod ego non exeo de monasterio ad iudicium perferendum; si autem uult deo amabilis archiepiscopus et sancta synodus quicquam agere, quod placet illis, agant. unum itaque deprecor, non cogere quemquam excedere de proposito; decretum est enim mihi non exire. sed ne iterum mittant, quod uolunt, et antequam me reuocent, agant. et rogauit nos hæc referre ad cognitionem domini. cogebat autem nos et chartam scriptam afferre, et noluimus suscipere dicentes: si quid uis, præsens per te ipsum doce. et nobis ista ad ipsum dicentibus oblata est charta et uoluit nobis relegere. nec sic obtemperauimus audire, sed suscepit ipse et suscripsit in ipsa charta et nos ualefacientes exiuimus, eo dicente se missurum ad sanctam synodum chartam cum mea subscriptione.

32 Sanctus archiepiscopus dixit: Dicat religiosus presbyter Theofilus quae cognouit, quando affuit apud religiosum presbyterum et archimandritam Eutychin una cum religioso presbytero Mama.

29—32 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 395—398

O

1 archiep̄s *O*, *corr. O* 3 eutyches *O*, *corr. O* 4 in decretis *O*^{corr} 5 synodus *O*, *corr. O* 8 archimandrites *O* 9 monasterio *O*, *corr. O* 12/13 οὐκ ἡνεσχόμεθα εἰπόντες *male intellecta* 14/15 eleusinum *O* 18 quædam *O* quod *O*^{corr} 19 cum Γ falsum *O* 22/23 satisfiat *O*, *corr. O* 23/24 archimandrite uthicis *O* 37 mea] ea *O* 40 mamam *O*, *corr. O*

33 Religiosus Theofilus presbyter dixit: Veniens una cum deo amabili presbytero Mama illuc ubi est monasterium Eutychetis presbyteri et archimandritæ, hæc cognoui dicentem quod nisi sola mors non facit me egredi monasterium; hoc enim mihi decretum est et inpossibile est exire. et reliqua uniuersa quæ dicta sunt a religioso presbytero Eutychete, prosecutus est religiosus presbyter Mamas, quæ et ego ipse cognoui.

34 Eusebius episcopus dixit: Est hoc reorum ut dilationes faciant obiectis. neque enim rectum est hæc asserere, non licere egredi. sed rogo ut sanctio canonum et nunc euigilet [et] aduersus eum qui accusatus est, et iubete eum etiam inuitum adesse.

35 Sanctus archiepiscopus dixit: Audiens sancta synodus ea quæ nuntiata sunt a religioso presbytero Eutychin per religiosos presbyteros qui ad eum destinati sunt, placita pronuntiet.

36 Sancta synodus dixit: Legitimum est et tertium ammoneri a magna ista et sancta synodo religiosum presbyterum et monachum Eutychin ut adsit sanctæ huic synodo. quodsi hoc non fecerit, imputet sibi.

37 Sanctus archiepiscopus dixit: Religiosi presbyteri Memnon et Epiphanius et Germanus diaconus euntes ad religiosum presbyterum et archimandritam Eutychen tertiæ euocationis decretum missum a synodo sancta deferant ad ipsum ut adsit et respondeat obiectis.

Et continebat commonitorium missum ad ipsum hoc

38 Sancta et magna synodus quæ secundum gratiam dei congregata est Constantinopolim Romæ nouæ religioso presbytero et archimandritæ Eutycheti. Non ignoras quæ decreta sunt in canone de his qui dissimulant et non optemperant adesse ad satisfactionem, quando et tertia euocatio ad ipsos facta fuerit. si igitur perfores quæ ab ipsis iuste decreta sunt, et nunc tertiam euocationem facimus per religiosos presbyteros Memnonem et Epiphanium et religiosum diaconum Germanum: adesto futuri synodi matutinis horis quarta feria septimo decimo mensis Nouembris.

39 Et sequenti die quæ est sexta decima mensis Nouembris, die tertia, præsidente archiepiscopo et sancta synodo et disputante de diuino dogmate ipso archiepiscopo, Asclepiades diaconus et notarius nuntiauit dicens quosdam monachos de monasterio sancti presbyteri et archimandritæ Eutychetis ⟨et⟩ Abramius religiosus presbyter et archimandrita foris stant et rogant se intromitti.

40 Sanctus archiepiscopus dixit: Intromittantur.

41 Et ingressus est Abramius religiosus presbyter et archimandrita et Eleusinius et Constantinus diaconi monasterii Eutychetis presbyteri. Sanctus archiepiscopus dixit: Quid uexata est ad nos uestra religio?

42 Abramius presbyter dixit: Missi sumus.

43 Sanctus archiepiscopus dixit: Quis uos misit?

44 Abramius presbyter dixit: Archimandrites.

45 Sanctus archiepiscopus dixit: Quis archimandrita?

46 Abramius presbyter dixit: Eutyches.

33—46 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 399—412

O

2 mamam *O*, *corr. O* 8 et *deleui* 9 archiepiscopus] *superscr.* flaū *O* 12 tertium *scripsi* ter eum *O* 17 ad *O* 23 et *uidetur deleta esse O* si *corruptum, postulatur* ne te perfores *scripsi secundum* Γ perferas *O* 25 futuri synodi *corrupta, coniciam* futuri diei 26 quarte *O* 28 et[1] *in* in *corr. O* 30 et *addidi* 37 qui *O, corr. O*

47 Sanctus archiepiscopus dixit: Quam ob causam?

48 Abramius presbyter dixit: Misit me inualidus. per orationes uestras, tota nocte ingemens non quieuit nec ego dormiui ingemescente illo; accersiuit me autem a uespera propter hoc, dixit autem mihi quædam dicere domino.

49 Sanctus archiepiscopus dixit: Et damus dilationem et non urguemus. domini est autem præstare sanitatem, nostrum autem est opperiri eius incolumitatem. neque
Sap. Sal. 1, 13 enim delectatur deus perditione uiuorum nec sumus filii inhumanitatis, sed clementiæ
2 Cor. 8, 9 dei. si enim propter nos diues ille pauper effectus est, et nos sustinere debemus mediocritatem. secundum misericordiam enim dei et nos creati sumus.

50 Abramius presbyter dixit: Mihi, per uestigia uestra, et quædam alia mandauit, ut si fuero interrogatus, dicam.

51 Sanctus archiepiscopus dixit: Quomodo potest fieri ut alius pro alio respondeat accusato? sed potius differimus neque urguemus. sed ueniat huc: ad parentes ueniet, ad fratres, non ad ignorantes eum, et nunc in amicitia perseuerantes. multi enim audierunt et scandalizati sunt; accusator autem ipsius insistit: adsit ergo ad satisfactionem. si enim tunc Nestorio aduersus ueritatem nitente pro ueritate affuit, quanto magis nunc oportet eum pro ⟨ueritate et pro⟩ se adesse et satisfacere? homines sumus et multi magni uiri scandalizati sunt et errauerunt imperitia sua opinantes bene se credere. pudorem non infert pænitudo, sed opprobrium est perseuerare in peccato. sicut enim uermis consumit lignum, ex quo est, sic et peccatum consumit manens in peccatore. sed ueniat huc, et confitenti suum errorem et anathematizanti damus de præteritis ueniam. et de futuro propria fide nos certos faciat et sanctam synodum quod non aliter sentit quam quod sancti patres nostri senserunt, et præter hæc deinceps neque docet quemquam neque ad aliquos loquetur. nam et antequam eum scires, scio eum et antequam ille te sciret, sciit me.

52 [Et] Abramius presbyter dixit: Sic habet, per uestigia uestra.

53 Et posteaquam surrexit, sanctus archiepiscopus dixit: Scitis zelum accusatoris quod ei etiam flamma frigida uidetur propter zelum pietatis. et dominus scit quod persuasi et rogaui ut differret, sed institit, et quid habui facere? nunc cupio uestram dispersionem congregari; nam inimici est submergere, patris est autem congregare.

54 Sequenti die quæ est septimo decimo mensis Nouembris, rursus congregata sancta synodo in secretario episcopii, Aetius diaconus et notarius dixit: Qui missi sunt hesterno die, quæ est sexta decima supra scripti mensis, presbyteri Memnon et Epiphanius et Germanus diaconus ad tertiam euocationem Eutychetis, adsunt cupientes nuntiare quæ a supra dicto uiro audierunt qui fuerint ministri uestræ iussionis.

55 Sanctus archiepiscopus dixit: Dicat in primis Memnon presbyter quale responsum acceperit ab Eutychete, propter quem destinatus est a sancta synodo.

56 Memnon presbyter dixit: Secundum iussionem uestræ sanctitatis et sanctæ synodi euntes ad sanctum presbyterum Eutychin dedimus ei scriptum transmissum a uestra sanctitate. quo lecto dixit nobis misisse se Abramium presbyterum ad sanctum archiepiscopum et sanctam synodum, ut is pro me consentiat decretis sanctorum patrum quæ facta sunt in Nicæa et Ephesi et uniuersis decretis sanctæ memoriæ Cyrilli

---

47—56 = *Gesta Chalcedonensia* 1, *413—422*

O

3 a] ad *O* 7 uirorum *O* 13 accusatus *O*, *corr. O* 14 amicitiam *O* 16 sic *O* 17 ueritate et pro *addidi* 19 opproprium *O* 20 peccato *O*, *corr. O* 26 et *deleui* 27 scitis *scripsi* peius *O* 30 submergere] *postulatur* dispergere 32 externo *O* 38 synodus *O*, *corr. O* 41 his *O* 42 nicia *O*

57 Et adhuc isto dicente Eusebius presbyter dixit: Nunc uenit consentire? ego non de futuro accuso, sed de præterito. numquid si modo quidam ei expositiones quasdam tradiderint et dicant: nunc propter necessitatem consentire te oportet, ideo ego uictus sum?

58 Sanctus archiepiscopus dixit: Nullus tibi concedit discedere ab accusatione neque illi permittit non adesse et satisfacere de præteritis.

59 Eusebius episcopus dixit: Deprecor hanc uocem mihi præiudicium non facere. nam ego idoneos testes habeo quibus præsentibus hæc docuit et tractauit, et ammonitionem meam non semel, non bis habuit, sed sæpius ut rectum sapiat, nec sic obtemperauit. quod his qui in carcerem continentur, latronibus dicitò non furari, et omnes consentiunt.

60 Sanctus archiepiscopus dixit: Nullum præiudicium tuæ accusationis erit, si et milies subscripserit traditionibus sanctorum patrum. sicut enim etiam prædictum est, oportet eum ante conuinci ⟨de⟩ obiectis et postea satisfactio subsequatur.

61 Et his dicentibus addidit presbyter Memnon et dixit: Dicebat autem: quoniam inualidus sum, ideo misi religiosum presbyterum Abramium. sed cum insisterem oportere eum adesse et uenire ad sanctam synodum et pro se responsum facere obiectis, dixit: expecto papam Abramium, si possit satisfacere domno et sanctæ synodo. dixi autem illi: nos hic quid expectabimus donec ille ueniat? dixit: rogo domnum archiepiscopum et sanctam synodum mihi dilationem præstari unius ebdomadis et sequenti, si uoluntas dei fuerit, adero et pro me satisfacio domno et sanctæ synodo.

62 Sanctus archiepiscopus dixit: Dicat et religiosus Epiphanius presbyter quid audiit a presbytero Eutychin.

63 Epiphanius presbyter dixit: Secundum iussionem uestræ sanctitatis affui ego et deo amabilis presbyter Memnon una cum religioso diacono Germano et reddidimus presbytero Eutycheti commonitorium sanctæ synodi. quo lecto ea dixit quæ prosecutus est Memnon presbyter.

64 Sanctus archiepiscopus dixit: Dicat religiosus diaconus Germanus quæ audiit.

65 Germanus diaconus ⟨dixit⟩: Secundum iussionem uestræ sanctitatis et sanctæ synodi affuimus ad Eutychen presbyterum et hæc eadem dixit nobis quæ religiosi presbyteri prosecuti sunt.

66 Eusebius episcopus dixit: Rogaui et nuper uestram sanctitatem de molitione quam conatur inferre et turbare monasteria, ut mitteretur ad monasteria, ut sciatur quod persuasum est omnibus subscribere tomum ab ipso transmissum. de hoc uestra religio iussit certos quosdam religiosos clericos pergere ad monasteria: iubete itaque eos adesse ut et ipsi prosequantur gestis quid audierint a monachis.

67 Sanctus archiepiscopus dixit: Dicant notarii, qui sunt missi ad monasteria quæ sunt in ciuitate.

68 Notarii dixerunt: Religiosi Petrus presbyter et Patricius diaconus, qui et adsunt.

69 Sanctus archiepiscopus dixit: Dicant quæ audierint a singulis monachis.

57—69 = *Gesta Chalcedonensia* 1, *423—435*

O

1 presbyter] *postulatur* episcopus 3 tradiderunt *O* uicturus *O* 5 accusione *O* 6 permitti *O* 10 dictu *O* 13 scripserit *O* 14 de *addidi* 19 qui expectauimus *O* 20 dalationem *O* ebdomatis *O* 22 audit *O* 25 religiosus diaconus *O*, *corr. O* 26 synodus *O*, *corr. O* quæ] quod *O* 29 dixit *add. Amelli* 29/30 scā synodus *O*, *corr. O* 33 sciat *O* 37 discam *O* 39 religiosus *O*

70 Petrus presbyter dixit: Secundum iussionem uestræ sanctitatis et sanctæ synodi affuimus in monasterio Martini presbyteri et archimandritæ. interrogauimus si tomum missum a sancto archimandrita Eutychin suscepit. et respondit missum quidem ad se sexta feria præterita, quæ est duodecima mensis Nouembris, per Constantium diaconum, rogans subscribi, et non obtemperauit, dicens non esse suum subscribere, sed episcoporum solum. et exiens dixit quod nisi mihi consenseritis modo, me deuorabit episcopus et postea uobis erit molestus. exinde exeuntes uenimus ad presbyterum et monachum Faustum.

71 Sanctus archiepiscopus dixit: Quid continebatur in tomo cui religiosus presbyter Martinus subscribere noluit?

72 Petrus presbyter dixit: Sicut asserebat, hæc continebat quæ in Epheso acta sunt.

73 Sanctus archiepiscopus dixit: Legisti et cognouisti an auditu[aut] solum percepisti?

74 Petrus presbyter dixit: Non legi, sed dicebat hæc quidem esse sanctæ memoriæ Cyrilli et qui in Epheso episcopi affuerunt, et subscriptum tomum; subscriptionem celabat. similiter et religiosus Faustus dicebat missum ad ipsum tomum per Constantium et Eleusinium, oportere eum subscribere. et exigebat continentiam tomi et dicebat ille trecentorum decem et octo patrum expositionem esse et eorum qui in Epheso congregati sunt episcoporum. et dicebam illis quod exemplaria eorum apud nos sunt: dato nobis conferre, ne qua addita sint. et noluerunt, sed recesserunt. nos enim filii sumus ecclesiæ et unum patrem post deum habemus archiepiscopum. et domnus Iob dixit: tomum quidem non misit ad nos, sed asserebat mandatum sibi esse tomum missurum [ad] archiepiscopum esse, sed noli subscribere. abiimus autem et ad Emmanuhelem et respondit ad se non esse missum. similiter et ad Abramium, et ipse dicebat ad se neque responsum neque tomum fuisse transmissum.

75 Sanctus archiepiscopus dixit: Dicat et Patricius diaconus quid audiit ab Eutychen.

76 Patricius diaconus dixit: Missus a uestra sanctitate et sancta synodo cum religioso Petro presbytero hæc eadem audiui quæ prosecutus est religiosus Petrus presbyter.

77 Eusebius episcopus dixit: Videt uestra sanctitas quæ audeat Eutyches et quemadmodum contra rectam fidem sapiat. hæc enim et religiosus presbyter et defensor Iohannes prosecutus est et qui una cum ipso missus est religiosus diaconus ⟨Andreas et religiosus diaconus⟩ Athanasius deiamabilis episcopi Basilii, qualia autem et tunc religiosi monachi per eos qui ad ipsos destinati sunt, religiosos clericos denuntiarunt uestræ sanctitati. qui locus ei derelictus est ad satisfactionem? quapropter rogo aduersus eum pronuntiari ea quæ in canone decreta sunt. nam is qui perturbationem conatur inferre et aliena sapit fidei, quomodo inter sacerdotes dei et inter archimandritas iustus est enumerari? uidetis etenim quemammodum peierauerit. nam qui dixit decreuisse se non exire et sepulturam sibi esse monasterium, is idem promittit adfore dilationem quærens et alia moliendo, ut possit declinare conuincentes et non perferre uindictam.

78 Sanctus archiepiscopus dixit: Sufficiunt quidem hæc quæ proposita sunt aduersus Eutychen presbyterum ad declarandum uobis quod aliena sapiat præter rectam fidem

---

70—78 = *Gesta Chalcedonensia* 1, *436—444*

O

1 sca̅ *O* synodus *O*, *corr. O* 3 archimandritæ *O*, *corr. O* 5 rogantem *O*^{corr} 6 consenseris *O* 6.7 deuorauit *O*, *corr. O* 7 et inde *O* 11 hoc *O* 12 auditu *scripsi* audisti tu aut *O* 21 domnus *in* domnum *corr. O* 22 ad *deleui* nolui *O* 23 ad Emmanuhelem *scripsi*] eadem manulem *O* 27 petrus presbyter *O*, *corr. O* 30/31 Andreas — diaconus *addidi* 31 et] ex *O* 32 ad] ab *O* ipsos *in* ipso *corr. O* denuntiarent *O* 36 perierauerit *O* 38 non] nos *O*

et quod ecclesias perturbare festinet, ut hinc eum oporteat sentire canonum ultionem et alienari eum sacerdotii dignitate et præpositione monasterii. ad negotii autem firmitatem quæsitam ab eo dilationem concedimus, ut occurrens cominus conuincatur. quodsi secundum propositionem suam non affuerit Eutyches presbyter sequenti secunda feria, quæ est uicensima secunda mensis instantis Nouembris, alienabitur funditus et dignitate presbyterii ⟨et⟩ extraneus erit præpositione monasterii.

79 Die sabbati, quæ est uicesima mensis Nouembris, congregata sancta synodo in secretario episcopii, Eusebius episcopus dixit: In his quæ inscripsi presbyterum Eutychin, rogo uestram sanctitatem necessarios mihi ad eius accusationem iubere in uestra synodo adesse sequenti secunda feria, in qua se et ille promisit adfuturum. sunt enim qui quæruntur, Narsis presbyter et commanens ei, Maximus archimandrites amicus ipsius, [diaconus] Constantius diaconus a responso ipsius Eutychetis, Eleusinius diaconus eiusdem monasterii, quibus præsentibus facta cognitione ueritas indagetur.

80 Sanctus archiepiscopus dixit: Quæsiti ab Eusebio episcopo euocentur, ut occurrant statuto die.

81 Eusebius episcopus dixit: Audiui a quibusdam secunda euocatione facta a uestra sancta synodo, missis a uobis religiosissimis presbyteris Mama et Theophilo, audisse quædam ab Eutychete quæ in gestorum confectione non sunt prosecuti. quod si uerum est, et hoc contra ipsius sensum conprobatur extare. rogo igitur euocare Mamam et Theophilum presbyteros et cogantur dicere propositis diuinis scripturis quæ audierint ab Eutychen presbytero.

82 Sanctus archiepiscopus dixit: Dicant notarii si prædicti presbyteri hic sunt.

83 Notarii dixerunt: Religiosus quidem Theofilus presbyter hic est, Mamas presbyter hic non est.

84 Sanctus archiepiscopus dixit: Audisti quæ dicta sunt a uenerabili Eusebio episcopo; unde ante oculos habens timorem dei prosequere omnia cum ueritate quæ audisti a presbytero Eutychete, cum missus esses a nobis et a sancta synodo et euocares eum.

85 Theophilus presbyter dixit: Secundum præceptum uestræ sanctitatis ego et uir uenerabilis presbyter Mamas uenimus ad monasterium presbyteri Eutychetis et dedimus ei commonitorium euocationis eius a sancta synodo destinatum. et cœpit uelle disputare nobiscum, dicente autem ei presbytero Mama quoniam propter hoc non uenimus, ut disputemus cum sanctitate tua, sed euocare te ut occurras ad sanctam synodum, cœpit idem presbyter Eutyches dicere præsente presbytero Narse et archimandrita Maximo et aliis quibusdam monachis: in qua scriptura continentur duæ naturæ? deinde qui sanctorum patrum exposuit duas naturas deum uerbum habere? nobis ad hæc respondentibus ei: et tu ostende nobis ubi expositum est homousion uel quæ scriptura dicit hoc, respondit idem presbyter Eutyches: non est positum in scriptura, in expositione autem patrum expositum est. ad hæc Mamas presbyter respondens dixit: quemadmodum in scriptura positum non est, sed a patribus expositum est, ita et de duabus naturis idem ipsi sancti patres exposuerunt. dixi et ego ad hæc: perfectus est deus uerbum aut non? dixit idem presbyter: perfectus. dixi ego: perfectus homo in-

79—85 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 445—451

O

4 qui si *O* 6 et *addidi* propositione *O* 7 synodus *O*, *corr. O* 9 necessario *O* 12 diaconus *deleui* 13 cognitio *O* 18 quæ] quod *O* 19 euocate *O* 20 et cogantur *om. O*, *corr. O* 29 uenerabili *O* 36 eis *O*

carnatus aut non? dixit idem presbyter: perfectus. dico: si igitur deus perfectus et homo perfectus duo perfecta unum perficiunt filium, quid nos prohibet dicere ex duabus naturis unum filium? ad hæc respondit archimandrites Eutyches: absit a me dicere ex duabus naturis Christum aut disputare de natura dei. si ergo uolunt me condemnare aut aliquid uelint facere aduersum me, concessione dei faciant; ego enim in fide quam accepi, in hac steti et persuerare uolo. hæc sunt quæ ab eo audiui.

86 Sanctus archiepiscopus dixit: Dic nobis quapropter talia de fide audiens a religioso Eutychen presbytero præsens priori synodo tacuisti?

87 Theophilus presbyter dixit: Scit et uestra religio quod non propter hanc causam directi sumus, sed solum euocare prædictum presbyterum Eutychen. unde non interrogati superfluum duximus hæc dicere propter quæ non sumus missi.

88 Notarii dixerunt: Adest et presbyter Mamas, cuius mentionem fecit uenerabilis Eusebius episcopus.

89 Sanctus archiepiscopus dixit: Legantur uenerabili presbytero Mamæ quæ prosecutus est Theophilus presbyter.

90 Et posteaquam lecta est prosecutio Theophili, Mamas presbyter dixit: Si de homine quæstio perferretur, nomen clerici habens numquam mentirer; at cum fidei res agatur, numquam negabo nec mentiar; absit. quoniam directi nihil aliud in mandatis accepimus a sancta synodo nisi solum commonitorium dare et accipere responsum utrum ueniret an non, idcirco hoc in prima prosecutione, quæcumque uoluit ille loqui, prosequi superfluum duximus. sed quoniam interrogauit uir uenerabilis episcopus Eusebius et quæ dicta sunt, prosequi, hæc et prosequor quæ et presbyter Theophilus prosecutus est. etenim nobis tacentibus et nolentibus ei de nullo conloqui ille certabat dicens de dogmate qualiter sentiret. et leniter reprobauimus eum; dicebat enim quoniam deus uerbum incarnatum humanam naturam lapsam uenit erigere. et continuo reprehendens dixi: quam? iterum dixit ille: humanam naturam. dicebam ego: ostende mihi humanam naturam et a qua natura hæc ipsa erecta est. dicebat: ego ab scriptura non didici de duabus naturis. dixi ego: neque de homousion ex scripturis didicimus, sed sanctis patribus pie intellegentibus scripturas et fideliter exponentibus. sic etenim accepimus et de homousion et de duabus naturis esse Christum filium dei. dixit ad hæc: ego de natura deitatis non disputo nec dico duas esse naturas, absit. et hic sum, et si damnatus fuero, sepulcrum mihi erit monasterium, et si permittet me deus pati, libentissime patior; ego enim duas ⟨naturas⟩ non confiteor. propter causam uero quam prædixi, quoniam neque ad disputandum iuimus, sed tantummodo responsum dare et accipere, ideo hæc in prima prosecutione non diximus.

91 Sanctus archiepiscopus dixit: Manifesta sunt quæ ab utroque sancto presbytero exposita sunt, unde et hæc recipiantur fide gestorum.

92 Congregata rursus sancta et magna synodo, prolatis sanctis et tremendis euangeliis

---

86—92 = *Gesta Chalcedonensia* 1, *452—458*

O

1 perfectum *O* 2 duo] est *O* 5 uelim *O* 18 mandatis *in* mandati *corr. O* 27 ego] ergo *O* 28 duobus *O* 33 naturas *addidi* 37 fidei *O*

---

1 *Septimæ actionis hac uersione usa est uersio antiqua Gestorum Chalcedonensium*

O, *Q* [= *actwx*], *P* [= *acp*], *L* [= *αβγ*], *H* [= *deg*]

38 *inscr.* INCIPIT [incipiunt *H*] EXEMPLA GESTORVM VBI IN CONSTANTINOPOLITANA SYNODO A [a *om. Q*, *corr. Q*^{x}] SCO FLAVIANO EPO [epo *om. LH*] ET [*om. LγH*] CONFESSORE EVTYCHES HERETICVS AVDITVS ATQUE DAMNATVS EST *QLH* DEFINITIO [INCP DEFINITIO P^{c}] SYNHODI ADVERSVM EVTYCEN *P om. O* prælatis $L^{x}H$ prolatisque Q^{x} *corr.*

et præsidente sancto et uenerabili archiepiscopo nostro Flauiano, in secretario episcopii,
d. 22. m. Nou. a. 448 statuto tempore, secunda feria quæ est x K̄L Decembris,

Asterius presbyter et primicerius dixit: Aduenit statutus dies et uenerabilis Eusebius episcopus præ foribus stans petit se intromitti.

93 Flauianus episcopus dixit: Ingrediatur.

94 Cumque ingressus fuisset, Flauianus episcopus dixit: Euntes Philadelfus et Cyrillus diacones requirant presbyterum et archimandriten Eutychin circa episcopium si occurrit secundum promissionem suam, et uocent eum ad concilium.

95 Et paulo post redeuntes prædicti dixerunt quæsitum per uniuersam ecclesiam, sed non inuentum nec quemquam ipsius.

96 Flauianus episcopus dixit: Et rursus Crispinus et Diogenianus diacones euntes requirant eum circa ecclesiam et ubicumque eum esse didicerint, euocent eum.

97 Et cum abissent et reuersi essent, dixerunt ipsum quidem non repertum, sed cognouisse quod cum maxima multitudine militum et monachorum ac præfectianorum apparitorum eum esse.

98 Et cum ista dicerentur et expectaret sancta synodus, Iohannes uenerabilis presbyter et defensor dixit: Occurrit uenerabilis presbyter et archimandrites Eutyches cum magna multitudine militum et monachorum et praefectianorum apparitorum sublimissimæ potestatis præfect̄ prætorio nec aliter permittunt eum cognitioni intromitti, nisi eis promiserimus eum nos repræsentaturos. est pariter et Magnus silentiarius et ipse una cum eo præ foribus cupiens ingredi, utpote directus a religiosissimo imperatore nostro.

99 Flauianus episcopus dixit: Ingrediantur.

100 Cumque ingressi fuissent, Magnus silentiarius dixit: Per uestigia uestra, si iubetis suscipere responsum domini. certa quædam scripto mandarunt, quæ, si placet, relegantur.

101 Sancta synodus dixit: Lege quæ a religiosissimo nostro imperatore præcepta sunt, fili.

Et legit Magnus silentarius ita

93—101 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 459—467

O, *Q* [= *aetwx*], *P* [= *acp*], *L* [= *αβγ*], *H* [= *deg*]

1 præsedente P^{ac} præsente Q^{aetw} *LH* episcopi *QPL* 2 decimo Q^{t} $P^{ap}H$ *om. Lβ* 3 austerius H^{d} primicerius notariorum *H* dixit *om. L* 4 pro *P* stant *O* stat O^{corr} *L* 5 flauius eps̄ *O* flauianus archieps̄ O^{corr} 6 cumque-fuisset *om. P* archieps̄ *H* *om.* P^{a} iterum dixit *P*, Q^{x} *corr.* eant *QLH* filadelfius *QLH* 7 diaconi *OH* et requirant *QLH* archemandriten Q^{aetw} Fp L^{α} archimandritem *LγH* archimandritam *O* eutychen *QPL* eutychem *H* episcopion *P* occurrerit Q^{aetx} Q^{w} *corr.*, *LH* 9 paululum *O* prædicti *om.* P^{ap} quæsitum *QLH* quæsitum illum *P*, Q^{x} *corr.* quæsitum eutychen *O* 11 episcopus *om. H* rursum *QP* diocenianus *O* diaconi *OH* 12 uocent *P*, Q^{x} *corr.* 13 reppertum OQL^{α} 14 cognouissent *H* ac] sed Pp ad *L* et *H* 15 apparitoribus *O* cum esse *QPL corruptela antiquissima*, aduenisse *O* esse uenturus *H* 16 diceretur *H* Iohannes *om. O* 17 et[1] *om. QLH*, *corr.* Q^{x} et[2] *om. OLH*, *corr.* Q^{x} archemandrites Q^{aetw} P^{a}, *corr.* Q^{a} 19 præfert L^{α} præfer̄ $Q^{t}L^{\beta}$ præfer Q^{x} præferunt L^{γ} præfertur Q^{aetw} prefectifect H^{d} prefectiretur H^{eg} præfecti Q^{a} *corr.*, præfectorum *OP*, Q^{x} *corr.* p̄terio *O* prætorii Q^{a} *corr.*, Q^{x} eum cognitioni] dignitatem Pp nisi cum *QLH*, cum *del.* Q^{x} eos *QL*, *corr.* Q^{ax} 20 permiserimus *Q*, *corr.* Q^{x} præsentaturos $Q^{x}L^{\alpha\gamma}H$ et est Q^{aetw} *LH* est etiam Q^{x} *corr.* una *om. P* 21 pro *QPLβγ* cupientes *QL*, *corr.* Q^{x} cupient P^{ap} directos $QFpL^{\gamma}\beta$, *corr.* Q^{x} directi $(P^{a}$ *corr.* nostro *om. O* 22 ingrediatur *PH* 23 cumque-fuissent *om. OP* 24 suscipere] δέξασθαι *pro* δέξεσθε domini imperatoris *QLH* certe Q^{x} charta enim *H* scripto OL^{β} scriptum L^{γ} scripta *QPLγH* mandauerunt *QL* mandauerat Q^{x} *corr.* mandauit *H* placent *O* 24/25 relegantur uobis *O* relego *QLH* lego *P* 26 relege *QLH* nostro [nostroque *Q* dominoque *L* *om. H*] imperatore *OQLH* imperatore nostro Q^{x} *corr.*, *P* 27 filio *QL*, *corr.* Q^{x} cum filio Q^{t} *corr.* 28 et legit] elegit OL^{β} ita quoniam *H*

102 Nos pacem cogitamus sanctarum ecclesiarum et catholicæ fidei et custodire uolumus rectam et deo inspirante prædicatam fidem a parentibus nostris qui in Nicæa congregati sunt CCCXVIII, et his qui Ephesi interfuerunt damnationi Nestorii. hoc ergo uolumus ne scandalum in prædicta catholica fide immittatur, et quoniam scimus magnificentissimum patricium Florentium esse fidelem et probatum in recta fide, uolumus ipsum interesse audientiæ synodi, quoniam sermo de fide est.

103 Cum hæc leguntur, Flauianus episcopus dixit: Domnum Florentium fidelem omnes scimus et probatum in catholica et uolumus ipsum interesse; discamus autem et ab Eutychen presbytero si uult et ipse illum interesse.

104 Eutyches presbyter et archimandrites dixit: Quod uult deus et sanctitas uestra, facite; ego me uobis commendo.

105 Flauianus episcopus dixit: Veniat et magnificentissimus patricius Florentius. dignare ergo, silentiari, illum uexare.

106 Magnus silentiarius dixit: Iubete et aliquem clericorum mecum mitti, ne fortasse dubitet quod uestra sanctitas miserit.

107 Flauianus episcopus dixit: Si iussisset piissimus imperator noster nos mittere, misissemus; quoniam igitur non iussit, ipse solus perge ad ipsius amplitudinem.

108 Et cum uenisset magnificentissimus patricius et ex consulibus Florentius, sancta synodus dixit: Stet in medio accusator et qui accusatur, et legantur ab initio quæ acta sunt inter uenerabilem episcopum Eusebium et uenerabilem presbyterum et archimandriten Eutychen, ut instructi ex his quæ gesta sunt, congruentem æquitati et sanctis canonibus terminum demus de his quæ olim mota sunt.

109 Actius diaconus et notarius legebat factum sub cognitione gestorum. et cum legeret, peruenit ad partem secundæ epistulæ sanctæ memoriæ Cyrilli scriptæ ad uenerabiles episcopos Orientales, in qua hæc continebantur: confitemur itaque dominum nostrum Iesum Christum filium dei unigenitum, deum perfectum et hominem perfectum ex anima rationabili et corpore, ante sæcula ex patre natum secundum deitatem, in ultimis autem diebus eundem propter nos et propter nostram salutem de Maria uirgine secundum humanam nationem, consubstantialem patri secundum deitatem et consubstantialem nobis secundum humanitatem. duarum enim naturarum unitio facta

---

102—109 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 468. 470—476

O, *Q* [= *aetwx*], *P* [= *acp*], *L* [= *αβγ*], *H* [= *deg*]

1/2 et² — inspirante *om. I*^{c} 1 et² *om. QL* custodiri *QP*^{a} 2 rectam] et rectam *QL*, *corr. Q*^{x} inspirante] prestante *LH* prædicatam fidem *Q*^{x} *corr.*, *H* prædictam fidem *OQL* fidem [*om. P*^{c}] prædictam *P* patribus *H* niceam *OL*$^{\gamma\gamma}$ 3 ab his *PH*, *Q*^{x} *corr.* ephesum *O* in damnatione *H* 4 catholicæ fide *L* fide catholica *O* 5 in — fide] et rectam fidem *L* et in rectam fidem *H* 6 synodali *H* de] et *P* fides est in eo *P*^{c} 7 et cum *P* adhuc cum *H* legerentur *PH* fidelem esse *P* 8 catholica fide *H* eum *H* 8/9 discamus — interesse *om. L*$^{\beta}$ 9 et¹ *om. L*$^{\alpha\gamma}$*H* euteche *P*$^{\alpha\beta}$ eutyche *H* et ipse *om. H* ipse *om. P*^{c} eum *H* 10 archimandritis *Q*^{ax} *corr.*, *P*$^{\beta}$*L*$^{\beta\gamma}$*H* archemandrites *Q*^{tw} *P*^{ac} archemandritis *Q*^{ae} *L*$^{\gamma}$ 11 facit et *O* 12 episcopus *om. H* 13 fili silentiari *PH*, *Q*^{x} *corr.* illo *Q*^{x} *corr.* illuc *H* uexari *Q*^{x} *corr.*, *H* uecare *O* uocare *Q*^{ae} *corr.* 14 et *om. P* clericum *P* 15 dubitet et *L* sanctitas urā *PH* 16 noster et nos mittere *P*, *Q*^{x} *corr.* non nos mittere *L*$^{\gamma}$ n̄ mittere n̄ *L*$^{\alpha}$ noster mittere *H* 18 et² *om. LH* consule *H* 19 stent *PH* et accusator et *P* legatur *QL*, *corr. Q*^{x} legant *P* acta] accusata *L* 20 et² *om. OQ* 20/21 archemandriten *Q*^{aetw} *P*^{a} *L*$^{\alpha}$, *corr. Q*^{a} 21 eutychem *H* ex his] ad id *P* congruens *P* æquitate *L*$^{\gamma}$ æquitatem *L*$^{\alpha}$*H* 22 nata *OQL* 23 factam *P*$^{\beta}$*H* sub *om. PH* cognitionem *PH* 24 legerent *Q*^{aetw} patrem *O*, *corr. O* 25 orientis *P*$^{\gamma}$*Q*^{x} 26 nostrum *om. OH*^{g}, *corr. H*^{g} 28 nos — propter *om. PQ*^{x} 29 humanam rationem *H* humanationem *Q*^{x} patris *PL*$^{\alpha\gamma}$ diuinitatem *Q*^{x} 30 initio *Q*^{ae}, *corr. Q*^{a}

est, propter quod unum Christum, unum dominum confitemur. secundum gratiam inconfusæ unitatis confitemur sanctam uirginem theotocon, propter quod deus uerbum incarnatum et homo factus et ex eius conceptione adunauit sibi quod ex ea susceperat templum.

110 Eusebius episcopus dixit: Iste, per uestigia uestra, hoc non confitetur nec his aliquando consensit, sed contraria his sentit et locutus est ad unumquemque ad se uenientem et docuit.

111 Florentius ex præfectis dixit: Si placet uestræ sanctitati, interrogetur papas Eutyches utrum his consentiat.

112 Eusebius episcopus dixit: Patimini legatur omnis actio gestorum. sufficiunt enim mihi prius acta ad eum conuincendum; nam mihi iam manifestatus est. neque enim si modo consenserit sumens alicunde documentum, debeo pati præiudicium. nam ego demonstraui eum et per sanctiones quæ ad eum missæ sunt a sancta synodo, et per testes episcopos eadem possum rursus ostendere, si negauerit. est enim domnus Melipthongus et domnus Iouinus et domnus Iulianus, scientes certissimum.

113 Flauianus episcopus dixit: Nemo neque tibi concedit, Eusebi episcope, eum non conuincere neque presbyterum Eutychen continuo suscipiet aliquis consentientem, nisi conuincatur quid ante senserit.

114 Eusebius episcopus dixit: Metuo ipsius concussionem. ego pauper sum, minatur mihi exilium; diuitias habet. nam designat mihi iam nunc Oasin locum exilii.

115 Flauianus episcopus dixit: Etsi sæpius ea perseueres dicens, nos tamen ueritati nihil præponimus.

116 Eusebius episcopus dixit: Si conuictus fuero ego calumniæ, amittam dignitatem.

117 Florentius inlustris dixit: Spatium offeratur Eutychen presbytero ut exponat quemadmodum credidit, et tunc rursus interrogetur cur modo ista asserens ante aliter asserebat.

118 Eusebius episcopus dixit: Sicut prædixi, præiudicium mihi non fiat ex eius repentina consensione et interrogetur. nam ego ex his quæ ante gesta sunt, conuici eum non recte sensisse.

119 Flauianus episcopus dixit: Non habebis præiudicium, si modo consenserit. nam quæ ante acta sunt, habent propriam firmitatem.

120 Eusebius episcopus dixit: Consentit istis quæ modo lecta sunt sanctæ memoriæ

110—120 = *Gesta Chalcedonensia* 1, *477—487*

O, *Q* [= *aetwx*], *P* [= *acp*], *L* [= $\alpha\beta\gamma$], *H* [= *deg*]

1 unum² *om. O* 1/2 secundum — confitemur *om. P*^{a} 1 gratiam] *antiquissimum uidetur esse uitium pro* hanc rationem 2 unitionis $Q^{x}P^{cp}$ theotocon *om. P* 3 incarnatus *H* et² *om. OLH del. Q*^{x} 5 iste] *superscr.* eutices *O* 6 consentit *O* sed — sentit *om. H* istis *P* sensit *Q* 8 pref *L*β p̄fatione *L*$^{\alpha}$ prefecto *L*γ præfectus *HO*^{corr} tuæ *L*γH papa *OL*βH 10 acto *L*γ actus *H* testio *P*^{ap} 11 prius *om. P* manifestum *H* 12 enim *om. L*$^{\alpha\gamma}H$ alicui unde *H* 13 demonstrabo *LH* per sanctiones] pensationes *L* professiones *H* 14 eandem *QPL*$\beta\gamma H$, *corr. Q*^{ax} 14/15 dominus[*ter*] *O* 15 Melipthongus — domnus² *om. P*^{p} meliftongus *P*^{c} melisthongus *F*^{a} melicthongus *L*$^{\alpha}$ melithongus *L*γ iobinus *Q*^{a} *corr.*, *Q*^{tw} iohannes *H* certissimum *om. Q*, *corr. Q*^{x} certissime *H* 16 eusebius *OQ*^{a}H, *corr. O* eusebii *Q*$^{e}L\gamma$ eusebie *Q*^{w} $\overline{\text{eps}}$ $\overline{\text{sce}}$ *L*$^{\alpha\gamma}$ $\overline{\text{eps}}$ *OH* 16/17 non uincere *L* conuincere *H* 17 eutychen presbīm *P* presbytero *OQ*^{e} presbiter *Q*^{a}, *corr. Q*^{a} si *P* 18 ante quid *O* 19 conuentionem *H* 20 designa *O* nunc *om. H* choas in *O*^{corr} osienna *P*^{a} oasan *P*^{cp} oasa *H* loco *QL* locom *H*^{dg} lacom *H*^{e} 21 dicere *O*^{corr} 21/22 nihil præponimus ueritati *H* 22 proponimus *OPL*γ 23 conuinctus *LH* 24 dixit *om. L*γH eutycheti *P*^{ac}H eutychi *P*^{p} ut] et *H* 25 credit *PH* rursus *om. L*γH ista modo *H* ista *L* 26 sentiebat *P* Γ 27 prædixit *OQ*$^{e}L\beta$ 28 et *om. P* ante *om. PL*β conuinci *Q*^{x}LH, *corr. Q*^{x} 29 recta *P* 31 antea *L* 31/32 habent — sunt *om. O* 32 consentit istis *Q*^{ax} *corr.*, *Q*^{tw} consentitis *Q*^{aex} *L*γ consentit *P* consentistis *L*β consentit iis *L*$^{\alpha}$ consentit his *H*

Cyrilli, et confitetur duas naturas adunatas in una persona et in una substantia aut non?

121 Flauianus episcopus dixit: Audisti, presbyter Eutyches, quid accusator tuus dixit? edicito nunc si ex duabus naturis unitatem confiteris.

122 Eutyches presbyter dixit: Etiam, ex duabus naturis.

123 Euscbius episcopus dixit: Confiteris duas naturas, domine archimandrites, post incorporationem et consubstantialem nobis esse Christum dicis secundum carnem aut non?

124 Eutyches presbyter dixit: Ego non ueni disserere, sed ueni suggerere sanctitati uestræ quid sentiam. scriptum est autem in hac chartula quid sentiam: iubete eam legi.

125 Flauianus episcopus dixit: Ipse lege.

126 Eutyches presbyter dixit: Non possum.

127 Flauianus episcopus dixit: Quare? tu non exposuisti aut alterius est expositio? si tua est, lege ipse.

128 Eutyches presbyter dixit: Mea quidem est dictio, quæ dictatio æqualis est sanctorum patrum.

129 Flauianus episcopus dixit: Dic quorum patrum, per te ipsum; quid autem opus habes chartam?

130 Eutyches presbyter dixit: Sic credo: adoro patrem cum filio et filium cum patre et spiritum sanctum una cum patre et filio, confiteor autem præsentationem incarnatam ipsius factam ex carne sanctæ uirginis et incorporatum perfecte propter nostram salutem. sic confiteor coram patre et filio et spiritu sancto et uestra sanctitate.

131 Flauianus episcopus dixit: Confiteris consubstantialem patri secundum diuinitatem et consubstantialem matri secundum humanitatem eundem ipsum unum filium dominum nostrum Iesum Christum?

132 Eutyches presbyter dixit: Ego quoniam commendaui me sanctitati uestræ, dixi quid sentiam de patre et filio et spiritu sancto: nihil ulterius me interrogetis.

133 Flauianus episcopus dixit: Nunc confiteris ex duabus naturis Christum?

134 Eutyches presbyter dixit: Quoniam confiteor deum meum dominum cæli ac terræ, hactenus de eius natura disputare mihi non persuadebam, consubstantialem autem nobis hactenus numquam me dixisse confiteor.

135 Flauianus episcopus dixit: Non dicis consubstantialem patri secundum deitatem et consubstantialem nobis secundum humanitatem?

136 Eutyches presbyter dixit: Vsque ad hodiernum diem non dixi corpus domini

---

121—136 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 488—490. 498—503. 505. 511—516

O, *Q* [= *aetwx*], *P* [= *acp*], *L* [= *αβγ*], *H* [= *deg*]

1 in¹] ad *H* unam personam *P* et — substantia *om. P* subsistentia Q^{x} aut] an *O* 3 et dicatur L^{α} et dicito *H* 5 domne *P* archemandrites *Q* archemandritis Q^{ax} *corr.*, archimandritis $L^{\beta\gamma}$ archemandrite L^{γ} archemandrita *P* 6 incarnationem $L^{\alpha\gamma}H$ 8 suggerere] suadere P^{cp} adire P^{a} 9 iubete — legi *hic om. LH*, *cf. ad* 12 illam *P* 11—17 ipse — dixit *om. L*$^{\gamma}$ 12 possum iubete eam relegi [legere *H*] $L^{\alpha\beta}H$, *cf. ad* 10 13 quare] quæ *O* tuum *O* 15 dictio] dictatio *PH*, Q^{x} *corr.* quæ] adque $L^{\alpha p}$ 16 parentum P^{ap} 17 dic *om. H* dic per *H* 20 et cum filio *P* incarnatum *P* 21 ex carne] et carnem *H* carnem P^{a} carne P^{p} perferte *O* 22 uram [tuam *L*$^{\gamma}$] scitatem *OQL*, *corr. OQ*^{ax} 23/24 deitatem *P* 24 unum esse factum filium *P*, Q^{x} *corr.* filium *H* 26 me *om.* P^{ap} et dixi *O* 28 non O^{corr} P^{a_p} numquid Q^{a} *corr.* Christum *om. P* Γ 29 dominum *QL* et dominum *H* dominum meum dominum *P* Γ *om. O* cæli et terræ *O om. LH* 30 disputare *om. P* 31 confiteor dixisse *L*$^{\gamma}H$ 32/33 patri — consubstantialem *om. O* 33 humanitatem eundem *P*, Q^{x} *corr.* 34 hodiernam *H*

et dei nostri consubstantiale nobis, sanctam autem uirginem confiteor nobis consubstantialem et quoniam ex ea incarnatus est deus noster.

187 Basilius episcopus dixit: Si mater est nobis consubstantialis, et ipse, quoniam filius hominis uocatus est. si ergo mater eius consubstantialis est nobis, et ipse secundum carnem consubstantialis est nobis.

188 Eutyches presbyter dixit: Quoniam modo dicitis, omnibus consentio.

189 Florentius uir inlustris dixit: Matre nobis consubstantiali, sine dubio et filius consubstantialis est nobis.

140 Eutyches presbyter dixit: Hactenus non dixi; quoniam ipsum corpus dei confiteor (animaduertis?), non dixi corpus humanum corpus dei, humanum autem corpus et quoniam ex ipsa uirgine incarnatus est dominus. si autem oportet ut dicatur ex uirgine consubstantialis nobis, et hoc dico, domne, tamen filium dei unigenitum, dominum cæli et terræ, condominantem et corregnantem patri, qui consedet et conlaudatur. neque enim dico consubstantialem negans eo quod sit ipse filius dei. ante quidem non dicebam; dico quidem modo tibi, puto, quod in exordio dixi, nunc autem quoniam uestra sanctitas hoc dicit, dico.

141 Flauianus episcopus dixit: Ergo per necessitatem, non per uoluntatem ueram fidem confiteris?

142 Eutyches presbyter dixit: Nunc, domine, ita habet: usque ad istam horam metui dicere, quoniam scio dominum deum nostrum et de eius natura disputare mihi non persuadebam; quoniam autem uestra sanctitas permittit et docet, dico.

143 Flauianus episcopus dixit: Non nos nouitatem inducimus, sed parentes nostri exposuerunt et sicut exposita ab eis fides habet, sic credentes in his perseuerare omnes uolumus et nullum aliquid innouare.

144 Florentius uir illustris dixit: Consubstantialem et ex duabus naturis post incarnationem dominum nostrum qui ex uirgine est, dicis aut non?

145 Eutyches presbyter dixit: Confiteor ex duabus naturis fuisse dominum nostrum ante adunationem, post unam naturam confiteor.

146 Sancta synodus dixit: Oportet te confiteri et anathematizare omne dogma quod contrarium est his quæ modo allegata sunt.

147 Eutyches presbyter dixit: Dixi sanctitati uestræ quoniam ante hoc non dicebam, nunc autem quoniam hoc docet sanctitas uestra, dico et sequor patres. neque autem in scripturis hoc inueni explanatum nec omnes patres dixerunt. si enim damnauero, uæ mihi est, quod patres nostros condemno.

137—147 = *Gesta Chalcedonensia* I, 519—527. 534. 535

O, *Q* [= *aetwx*], *P* [*acp*], *L* [= *αβγ*], *H* [*deg*]

1 consubstantialem OQ^{aetw} $P^{c}L$, *corr. O* uirginem mariam Q^{x} *corr.* 1 2 consubstantialem esse *P* 2 dn̄s P^{ap} 3 *quæ in Gestis sunt* 517. 518 *om. OQPLH* si *om. O* 4 sicut O^{corr} sic Q^{t} 4/5 et ipse — nobis *om. O* 6 quoniam quomodo *O* quoquo modo O^{corr} 7 ud̄ *O* inlustris *LH* matre — consubstantiali *scripsi secundum* Γ mater — consubstantialis $OQ^{aetw}L$ si mater — consubstantialis est [est *om.* Q^{x}, *corr.* Q^{x}] $Q^{x}P$ cum mater — consubstantialis sit *H* et] sed *Lv* 8 nobis est *O* 9 dī esse *P*, Q^{x} *corr.* 10 humanum¹] *postulatur* hominis autem *om. H* et] est *P*, Q^{x} *corr.* 11 quia *H* 12 et consubstantialis *P* nobis *om. H* domine *OH* dominum] dn̄m *H* 13 qui] *postulatur* cui consedit $PL^{a}H$ considet Q^{x} 14 substantialem *H* negans *P*, Q^{x} *corr.* negasse *OQH* necesse *L* eo *om. P*, Q^{x} *corr.* 19 presbyter *om. LH* timui *LH* 20 dn̄m nr̄m *QLH* nostrum et dn̄m *P* n̄r̄m *O* 21 permittet OQ^{aetw}, *corr.* Q^{a} 22 que parentes Q^{x} *corr.* nostri] dn̄i *L* 25 uir *om. LH* 26 natus est Q^{x} *corr.* 27 nostrum *om. O* 28 post *OQL* post adunationem *P* post adunationem uero Q^{x} *corr.* post uero *H* naturam ei *O* 29 te recte *PH* omnem (*uel L*, *corr.* Q^{a} 30 allegata *O* lecta *QPLH* 31 hoc ante *O* non *om. PL* 32 quod *P om. O* hoc *om. P* docet *LH* dicet *O om. QP* uestra dicit *P*, Q^{ax} *corr.* 33 hoc in scripturis *P* neque *H*

148 Exsurgens sancta synodus adclamauit dicens: Anathema ipsi.

149 Et post hæc Flauianus episcopus dixit: Dicat sancta synodus quid meretur præsens neque confitens rectam fidem neque consentire uolens præsenti synodo, sed perseuerat peruersitati et scæuæ suæ maliuolentiæ.

150 Seleucus episcopus dixit: Dignus est quidem iste damnatione, sed in humanitate est sanctitatis uestræ.

151 Flauianus episcopus dixit: Si confiteretur proprium peccatum, anathematizaret dogma proprium et consentiret nobis sequentibus traditionem sanctorum patrum, merito dignus esset uenia; sed quoniam permanet in eadem malignitate, subiacebit canonum uindictis.

152 Eutyches presbyter dixit: Dico quidem ista, quoniam et uos nunc iussistis, non autem anathematizo. quod enim dico, in ueritate dico.

153 Florentius uir illustris dixit: Duas naturas dicis et consubstantialem nobis esse?

154 Eutyches presbyter dixit: Ego legi Cyrilli et sanctorum patrum et sancti Athanasii quoniam ex duabus quidem naturis dixerunt ante adunationem, post autem adunationem et incarnationem non duas naturas, sed unam.

155 Florentius uir illustris dixit: Confiteris duas naturas post adunationem? dic. si non dixeris, damnaberis.

156 Eutyches presbyter dixit: Legi et sancti Athanasii scripta quoniam nihil tale dicit.

157 Basilius episcopus dixit: Si non duas naturas post adunationem dixeris, commixtionem et confusionem dicis.

158 Florentius uir inlustris dixit: Qui non dicit ex duabus naturis et duas naturas, non credit recte.

159 Exsurgens sancta synodus exclamauit omnis: Quæ ex necessitate est, fides non est. multi anni imperatorum catholicorum. imperatori catholicorum multos annos. fides uestra semper uincit. non consentit, quid illi persuades?

160 Flauianus episcopus dixit: Per omnia Eutyches quondam presbyter et archimandrites et his quæ ante acta sunt, et propositis eius quæstionibus Valentini et Apollinaris peruersitate repertus est ægrotare et eorum blasphemia incommutabiliter sequens,

---

148—160 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 536—545. 549—551

O, *Q* [= *aetwx*], *P* [= *acp*], *L* [= $\alpha\beta\gamma$], *H* [*deg*]

1 et surgens *P* et exurgens *H* 3 confidens P^{ap} L^{α} perseuerare *P* perseuerans Q^{x} *corr.* 4 suæ peruersitati *P* in sua [sua *om.* Q^{x} *corr.*] peruersitate *H*, Q^{x} *corr.* sæua Q^{x} iniqua *H* suæ *om. QH*, *corr.* Q^{a} maliuolentia Q^{x}, H^{g} *corr.* 5 est iste quidem *O* quidem est iste P^{ac} quidem isti est P^{p} 5.6 sc̄itatis uestræ humanitate positum est *P* humanitatem sc̄itatis uestræ consistit *H* 5 humanitate Q^{x} *corr.* humanitate [humanitatem OQ^{x}] autem *OQL* 7 confitetur OH^{e} confitens $Q^{x}P$ anathematizare OP^{ac} et anathematizet *H* 8 consentire OL^{γ} traditione $Q^{t}L$ traditiones *P* 12 in] cum *P* 13 inlustrissimus *H* esse nobis *H* 14 legi Q^{a} *corr.*, *PH* legem *OQL* sequor legem Q^{x} *corr.* sc̄i cyrilli *P* et sanctorum patrum *om. P* 15 post eam *O* 16 et *om. O* 16—21 sed — duas naturas *om. L* unam naturam dixerunt *H* 17—20 Florentius — tale dicit *om. H* 17—23 confiteris — inlustris dixit *om. P* 23 uir *om. O* et — naturas *om.* P^{p} naturas *om.* P^{a} 25 et exsurgens P^{ac} adclamauit *P* omnes *P* omne *H* qui $Q^{x}P^{p}$ quod *H* 25/26 necessitate — imperatorum *om. O* 26 imperatori *in* imperatorum *corr.* Q^{x} catholico Q^{wx}, Q^{a} *corr.* imperatori catholicorum *om.* $L^{\alpha\gamma}H$ catholicorum *om. P* 27 *ante* fides *superscr.* flor̄ uir ill̄ Q^{x} uincet OP^{ac} *ante* non *superscr.* synodus d̄ Q^{x} quod Q^{x} *corr.*, *H* persuadis *QP*, *corr.* Q^{ax} 28/29 archemandrites Q^{x} P^{ap} L^{α}, *corr.* Q^{x} archemandritis Q^{aetw} archimandritis $L^{\beta\gamma}H$ Q^{a} *corr.* 29 et i] ex $Q^{x}PH$ propositi *O* propriis *PH* confessionibus *PH* 30 egrotans *H* blasphemiam OQ^{a} *corr.* blasphemias $Q^{x}PH$ sequi negando dominum nostrum ueram humanæ carnis habuisse substantiam sed proprium nescio quod corpus secum de cælo asserens exhibuisse $Q^{x}I^{p}$

qui nec nostram reuerens persuasionem et doctrinam rectis uoluit consentire dogmatibus; unde gementes perfectam eius perditionem decreuimus per dominum nostrum Iesum Christum ab eo blasphematum extraneum esse ab omni officio sacerdotali et nostra communione et primatu monasterii, scientes et hi qui postea cum eo conloquentur et ad eum conuenerint, quoniam rei erunt et ipsi pœna excommunicationis, si qui non declinauerint confabulationes eius.

161 ITEM SVBSCRIPTIONES FLAVIANI $\overline{\text{EPI}}$ ET CONFESSORIS SEV DIVERSORVM $\overline{\text{EPORVM}}$ VEL ARCHIMANDRITVM QVI IN HVIVS SYNODI CONCILIO CONSEDERVNT

1 Flauianus episcopus Constantinopolitanus iudicans subscripsi
2 Saturninus episcopus Marcianopolitanus iudicans subscripsi
3 Basilius episcopus Seleuciæ Isauriensis iudicans subscripsi
4 Seleucus episcopus de Amasia Ponti iudicans subscripsi
5 Aetherichus episcopus de Zmyrna iudicans subscripsi
6 Dorotheus episcopus Nouæ Cæsariæ legi consensi et subscripsi
7 Timotheus episcopus iudicans subscripsi
8 caleuicus episcopus Apamiæ quæ est in Bithynia, iudicans subscripsi
9 Cecropius episcopus Scuastopoleos iudicans subscripsi
10 melipongus episcopus iliopolitanus iudicans subscripsi
11 Longinus episcopus cersoni iudicans subscripsi
12 Tryphon episcopus Insularum iudicans subscripsi manu mea
13 Paulus episcopus Apolloniatis sanctæ ecclesiæ iudicans subscripsi
14 Sabas episcopus Palti primæ Syriæ iudicans subscripsi manu mea
15 Iouinus episcopus eleti iudicans subscripsi
16 Iulianus episcopus corisæ subscripsi

161 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 552

O, *Q* [= *aetwx*], *P* [= *acp*], *L* [= *αβγ*], *H* [= *deg*]
1 qui *om.* Q^xP reueritus Q^xP suasionem $L^\gamma H$ consectire *O* dogmatibus ut crederet duas in $\bar{x}\bar{p}o$ esse naturas id est ueri dei et ueri hominis Q^xP 2 eius *om.* *O* 3 esse eum *H* $\bar{n}\bar{r}\bar{a}m$ OL^γ a $\bar{n}\bar{r}\bar{a}$ PH^{de} 4 communionem OL^γ primatum OQ^{aetw} $P^{cp}L$ scientibus Q^x *corr.* his Q^x *corr.*, *P* *om.* H^{de} conlocuntur *O* colloquentes *H* et *om.* $L^{\beta\gamma}H$ 5 denuntiantes quoniam *P* rei erunt] reiecerunt *O* et] ut *Q* pœnam *O* pœnæ PH^{de} declinauerunt *O* 6 confabulationis $Q^tP^{ac}L$ 7 item *om.* *P* SVBSCRIPTIONEM $L^{\alpha\gamma}$ SVSCRIPTIONE L^β suscriptionis $\overline{\text{epo}}$rum P^c 7/8 flauiani — consederunt *om.* *P* 7 et — diuersorum] VEL CONFESSORVM *H* 8 ARCHEMANDRITVM *Q* E *in* 1 *corr.* Q^{aw} ARCHEMANDRITARVM Q^x *corr.* synodi et *O* 10 *om.* *L* saturnus *Q*, *corr.* Q^x marcianopoleos *P* marcianopolis *H* 11 isauricæ *P* 12 seleutius OH^s eleneponti amasiæ [amasi P^c] *P* amansia hellesponti *H* iudicans subscripsi *om.* *P* *inter* 12 *et* 13 *habet* eulalius $\overline{\text{eps}}$ calcedone iudicans subscripsi *H* 13 *om.* *L* nereticus *O* etelicus *P* episcopus *om.* P^{ac} zmyrneus *P* hismyrna *O* hymyrna $L^{\alpha\beta}$ smyrna L^γ H^{de} murna H^s iudicans subscripsi *om.* *P* 14 episcopus *om.* P^{ac} neocæsariæ *P* cæsareæ Q^{atw} relegens consensi iudicans subscripsi *H* *om.* *P* relegi *L* 15 $\bar{\text{e}}\text{p}\bar{\text{s}}$ apaminus P^p iudicans subscripsi *om.* *P* 16 caleuicus Q^{aetw} *L* caleuitus *O* callinicus $^1HQ^x$ episcopus — subscripsi] apamenus P^{ac} $\overline{\text{eps}}$ sapastopolitanus P^p 17 cecropeus *H* eutropius *P* episcopus — subscripsi] sebastopolitanus P^{ac} iuliopolitanus P^p seuastapoleos *O* sebastopoleos HQ^x *corr.* 18 *om.* *O* melipthongus P^cH melitongus $^1P^p$ melisthongus P^a episcopus — subscripsi] iuliopolitanus P^{ac} $\overline{\text{eps}}$ cersonisse P^p iliopolitanus Q^{aetw} $L^{\alpha\beta}$ oliop$\bar{\text{o}}$l L^γ eliopolitanus Q^x heliopolitanus *H* 19 episcopus—subscripsi] chersonessi $^1P^{ac}$ $\overline{\text{eps}}$ nisci P^p cersonius *H* 20 *om.* H^s Insularum — mea] nisci P^{ac} apollitanus P^p chion insule H^{de} manu mea *om.* LH^{de} 21 Apolloniatis—subscripsi] apollonitanus P^{ac} palastinas prima sirii P^p apolloniates *L* apolloniades *H* 22 sapas *L* Palti — mea] palestinas [palastinas P^c] primas syriæ $^1P^{ac}$ oasi P^p manu mea *om.* *LH* 23 eleti — subscripsi *om.* P^{ac} thilmisse P^p electi *O* debelti *H* 24 Iulianus episcopus *om.* P^a corisæ subscripsi] oasi P^{ac} troade P^p corisæ *OQ* *quod ad* Κῶ ὁρίσας *refert Amelli*, corises $L^{\beta\gamma}$ corienses L^α choensis *H* iudicans subscripsi *LH*

17 Sabinianus episcopus de tyromisso et de eudociæ et Iouinariæ iudicans subscripsi
18 Eustochius episcopus Dociminus iudicans subscripsi
19 pontius episcopus trauidensis ciuitatis subscripsi
20 Cassianus episcopus Hierocæsarius iudicans subscripsi
21 Iohannes episcopus ursaniæ iudicans subscripsi
22 Diaferontius episcopus puluis iudicans subscripsi
23 Iulianus episcopus montenis iudicans subscripsi
24 Romanus episcopus Eudoxiopoleos iudicans subscripsi
25 Eudoxius episcopus de ciuitate Bosforitana iudicans subscripsi per presbyterum meum Basilium
26 Thomas episcopus Valentinianæ ciuitatis iudicans subscripsi
27 Aurelius episcopus ciuitatis popitanæ subscripsi
28 Secundinus episcopus Nouensis his gestis subscripsi
29 Ianuarius episcopus ciuitatis Macrianæ subscripsi
30 Timotheus episcopus priscopoleos iudicans subscripsi
31 Genethlius episcopus Argiuus iudicans subscripsi
32 Faustus presbyter et archimandrites monasterii beati Dionysii subscripsi
33 Petrus presbyter et archimandrites monasterii beati Thalassii subscripsi
34 Manuhel presbyter et archimandrita subscripsi
35 Iob presbyter et archimandrita subscripsi
36 Antiochus presbyter et archimandrita monasterii beati theoteci subscripsi
37 Abramius presbyter et archimandrita subscripsi
38 Theodorus monachus et archimandrita subscripsi
39 Theodorus presbyter et archimandrita Aegyptiorum subscripsi
40 Pientius presbyter et archimandrita subscripsi
41 Claudius archimandrita subscripsi
42 Eusebius presbyter et archimandrita subscripsi

O, *Q* [= *aetwx*], *P* [= *acp*], *L* [= *αβγ*], *H* [= *deg*]

1 sabianus Q^{wx} $L^{\beta\gamma}H^{g}$, *corr.* Q^{w} sauianus P^{b} L^{α} de 1 — subscripsi] thelmissi P^{ac} gerocæsariæ P^{b} de *om.* *H* tromisso *L* hermisso *H* de *om.* *H* eudociadæ *H* iobinariæ *Q* iobiæ *H* 2 eutychius *H* Dociminus — subscripsi *om.* I^{ac} emetanus P^{b} 3. 4 *post* 5 *coll.* *H* 3 potitus *O* epionius *P* pionius *H* episcopus — subscripsi] troadæ I^{ac} $\overline{\text{eps}}$ P^{b} troadiensis *H* ciuitatis] iudicans *LH* 4 cossinius *H* episcopus — subscripsi] hierocæsariæ I^{ac} $\overline{\text{eps}}$ I^{b} herocæsareus *O* hierocesariæ *H* 5 episcopus — subscripsi] hyrcanus P^{c} imitanus I^{a} $\overline{\text{eps}}$ P^{b} hircaniæ Q^{x} assaniæ *H* 6 *om.* *P* diafron *LH* puluis *OQL* [= T (HC) OΛBHC] pulius *H* 7 Iuhanus—subscripsi] olsius mosis [mœsis I^{c}] I^{ac} olsias $\overline{\text{eps}}$ moysis $\overline{\text{eps}}$ P^{b} mustinis *H* *post* 7 *superscr.* olsius moyses iudicans subscripsi Q^{x} 8 episcopus — subscripsi] edoxiopolytanus P^{c} *om.* I^{a} $\overline{\text{eps}}$ P^{b} 9/10 episcopus — Basilium] busbori *P* 9 de ciuitate *om.* *LH* bosboritana Q^{aew} borboritana Q^{t} bosboritanus *L* bosphoritanus *H* 9/10 per — basilium *om.* *OL* 10 meum *om.* *H* basiliscum *H* 11 episcopus — subscripsi] $\overline{\text{eps}}$ [*om.* I^{ac}] ualentinianopolitanus *P* ciuitatis per prb$\overline{\text{m}}$ meum basilium *L* 12 episcopus — subscripsi] $\overline{\text{eps}}$ [*om.* P^{ac}] pulpitanus *P* popitanæ ciuitatis *LH* iudicans subscripsi *LH* 13 episcopus *om.* I^{ac} nouiensis *LH* his — subscripsi] iudicans subscripsi *LH* *om.* *P* 14 episcopus—subscripsi] eps [*om.* I^{ac}] macrianensis *P* magriane *O* macrinæ *H* iudicans subscripsi *LH* 15 episcopus — subscripsi] $\overline{\text{eps}}$ [*om.* P^{ac}] priamopolitanus *P* aurimopolitanus *H* 16 genethilius *L* enedilius H^{g} genecrius P^{b} gynecrius P^{c} necrius I^{a} episcopus *om.* *P* iudicans subscripsi *om.* *P* *subscr. ceteris omissis* FINIT GESTA SYNHODI *P* *ante* 17 *habet* andreas pb$\overline{\text{r}}$ et archimandrita per pb$\overline{\text{rm}}$ timotheum $\overline{\text{ss}}$ *H* 17 faustinus L^{γ} archimandritis $L^{\beta\gamma}H$ archemandritis Q^{aetw}, *ita semper* Q^{ae} archemandritis *semper usque ad* 24 Q^{w} archemandrites *semper usque ad* 24 Q^{t} *inde a* 25 archemañ Q^{tw} $\overline{\text{scī}}$ *LH* 18 archimandritis *H* archimandritá *L* talasi $Q^{t}L$ thalasii *H* 20 *om.* *O* 21 monasterii *om.* *O* beatæ memoriæ *H* theoteci *Q* thoteci *O* theotecis *L* theogenis *H* 23 archimandrita egyptiorum [monasterii ægyptiorum *H*] *LH*, *cf.* 24 24 *om.* *Q* Aegyptiorum subscripsi *scripsi* subsubscripsi EGYPTIORVM SVBSCRIPTIO *O* subscripsi *LH* 26 presbyter et archimandrita *O* *post* 26 *habet* flauianus pb$\overline{\text{r}}$ et archimandrita $\overline{\text{scī}}$ [$\overline{\text{scī}}$ *om.* H^{de}] hermilli $\overline{\text{ss}}$ *H*

43 Tryphon archimandrita subscripsi
44 Iacobus diaconus et archimandrita subscripsi
45 Helpidius presbyter et archimandrita subscripsi
46 Paulus presbyter et archimandrita subscripsi
47 Carosus presbyter et archimandrita subscripsi
48 Asterius presbyter et archimandrita subscripsi
49 Callenicus monachus et archimandrita subscripsi

EXPLICIT NOMINA EPISCOPORVM

INCIPIT RELATIO FLAVIANI EPI CONSTANTINOPOLITANI AD PAPAM LEONEM DE DAMNATIONE EVTYCHIS

3 Beatissimo et deo amicissimo patri Leoni Flauianus in domino salutem. Nulla res diaboli uenena conpescit nec continet mortiferas eius sagittas. sursum enim atque deorsum peruolans quærit quos possit occidere, quos possit superare, quos possit **1 Petr. 5, 8** deuorare. propter quam rem uigilandum est et orationibus atque deo opera danda est et fatuas inquisitiones uitare decet, sequi autem patres nostros neque commutare **2 Tim. 2, 23** definitionem eorum perpetuam quam secundum sanctas scripturas didicimus. depo- **Prou. 22, 28** sitis ergo fletibus et lacrimis, quia sub me clericus degens inuasus est a fero dæmone et non potui eum liberare nec auferre de tali lupo, qui animam meam pro illo paratus eram ponere, quomodo raptus est, quomodo exiliit a proposito diuino et ad illum cucurrit qui perdere consueuit, præcepta patrum declinans et constituta eorum despiciens: sed iam incipio narrare.

Sunt quidam ueste sua oues significantes, interius raptores lupi, quos ex fructibus **Mt. 7, 15. 16** eorum debemus agnoscere. isti prima fronte uidentur esse de numero nostro; sed non sunt de nostro numero. si enim essent de nostro numero, nobiscum mansissent; quando **1 Ioh. 2, 19** autem impietatem cœperint adsumere, illud quod occultabatur in illis, aperitur et dolus omnis fit manifestus. inueniuntur autem infirmæ fidei homines et qui diuinas

---

O, *Q* [= *aelwx*], *L* [= *αβγ*], *H* [= *deg*]

1 trifon et Q^{wx}, *corr.* Q^{w} trifon p̄b et Q^{x} *corr.* 2 iacob OQ^{x} 4 paupus *O* 6 *post* 7 *coll. L hoc loco om. H* 7 callenius *O* callinicus *H* *post* 7 *habet* marcellus exiguus pbr̄ et archimandrita s̄s asterius pbr̄ et archimandrita s̄s omnes quinquaginta tres subscripserunt *H* 8 EXPLICIT—EPISCOPORVM *O* EXPLICIT GESTORVM EXEMPLVM SYNODI VBI DAMNATVR EVTICES HERETICVS *Q om. LH*

3 *Graecum exemplar extat in Epist. coll. H 3, Latina uersio altera in Epist. ante Gesta collectione 5*

O, *P* [= *acp*], *S* [= *defmt*], *L* [= *αβγ*], *H* [*deg*]

9/10 INCIPIT—EVTYCHIS *O* INCP EPISTVLA FLAVIANI EPI CONSTANTINOPOLITANI AD LEONEM VRBIS ROMAE EPM *P* INCIPIT RESCRIPTVM [rescripta *H*] FLAVIANI *LH* RESCRIPTVM FLABIANI CONSTANTINOPOLITANI EPI AD LEONEM VRBIS ROMAE PAPAM *S* 11 *præm.* 1 De subdoli hostis insidiis *S* domino beatissimo *PSL* domino et dilectissimo *H* amabili *PS* digno amabili scō *LH* in dn̄o [dō *LH*, *corr. Lγ*] æternam *SLH* 12 continet] timet *O* 12—14 sursum — atque *om. O* 13 separare *SL* reparare H^{es} rapere H^{d} 14 propter quam] quam ob *LH* et] in *LH* operanda $S^{c}H$ paranda *O* 15 et *OLH* ut *PSLγ corr.* fatuas] factas *H* uitare *OPL*$^{\alpha}$ euitare *L*$^{\beta\gamma}$ euitare possimus *S om. H* decet] docet *O* det F^{a} dit *P* deid P^{b} autem sequi *SLH* 16 in definitione [definitionem *L*$^{\alpha}$] *L*$^{\alpha}H$ quam] quorum *S* scā *O* didicimus regulam *S* didicimus regulariter definitam *LH* 16/17 dispositis *O* deposuistis *H* 17 et—me *om. O* qua *H* sub me] summe *S* insuasus *H* 18 de tali] letali *O* qui *om. H* 19 raptus *om. O* resiliit *SLH* ad propositum diuinum *LH*, *corr. Lγ* 19/20 quem prodere *H* 20 et *om. LH*, *corr. Lγ* 21 enarrare *SLH* *post* narrare *ins.* 11 DE FRAVDVLENTA SVBTILITATE HERETICORVM *S* 22 sunt enim *S* quidem *PLH*, *corr. Lγ* signantes *P* lupi quos] lupos *O* 23/24 sed—numero^{2} *om.* H^{de} sed—numero^{1} *om. LH*^{g}, *corr. Lγ* 24 numero nostro F^{c} *S*, *Lγ corr.* enim *om. LH*^{g}, *corr. Lγ* essent de numero nostro *LH*^{g} de numero nostro essent *S* 25 pietatem *O* ceperint [acceperint S^{f}] adsumere inpietatem *S* in *om. O* 26 omnis fit omnibus *S*, *Lγ corr.* omnibus fit *H* infirmi $P^{b}S^{t}L$, *corr. Lγ*, in te firmi *H*

lectiones nesciant, et secum eos in perditionem præcipitant, dissipantes et uituperantes
2 Petr. 3, 16 patrum disciplinas, et reliquerunt sanctas scripturas ad suam perditionem, quos debemus præuidere et a quibus multum cauere, ne in malitia sua aliqui occupati concidant
Ps. 139, 4 de sua firmitate. exacuerunt enim linguam suam quasi serpentes, et uenenum in labiis habent quasi aspides, de his propheta clamauit. talis nobis Eutyches emersit quondam presbyter et archimandrites, qui quasi nostræ religionis sectam sapiebat et hanc præferebat, Nestorii autem impietatem confirmabat et succingebatur pro Nestorio militare in pugna quæ contra Nestorium parabatur, trecentorum autem decem et octo sanctorum patrum de fide expositionem factam et sanctæ memoriæ Cyrilli epistulam scriptam ad Nestorium uel ad similes eius, cui omnes adsenserunt, temptauit auellere, antiquam impii Valentini et Apollinaris reparans sectam, et non
Mt. 18, 6 timuit præceptum ueri dei dicentis quicumque scandalizauerit unum de pusillis istis, expedit ei ut mola asinaria ligetur collo eius et demergatur in profundum maris. uerecundiam autem omnem abiecit et quam gerebat infidelitatis pellem excussit; in sancta synodo adserebat instanter dicens dominum nostrum Iesum Christum non oportere confiteri de duabus naturis post humanam susceptionem, cum a nobis unius substantiæ et unius personæ cognoscatur, neque carnem domini coessentiuam nobis subsistere tamquam ex nobis susceptam et coadunatam deo uerbo secundum substantiam, sed dicebat uirginem quidem quæ eum genuit secundum carnem, coessentiuam nobis esse, ipsum autem dominum non suscepisse ex illa carnem coessentiuam nobis, sed corpus domini non esse quidem corpus hominis, humanum uero corpus esse quod est ex uirgine, omnium patrum expositionibus contraria sentiens. sed ne multa dicens longam faciam epistulam, olim quidquid egimus, misimus ad beatitudinem uestram, in quibus litteris docuimus et presbyterio illum esse nudatum, quia sic captus est, et iussimus eum cum monasteriis nullam habere rationem et exclusimus eum a communione nostra, ut sanctitas uestra hæc cognoscens, quod circa illum actum est, omnibus episcopis sub beatitudine uestra degentibus manifestare dignetur illius impietatem, ne nescientes aliqui quid ille sentiret, quasi ad orthodoxum uel per litteras uel per aliquam coniunctionem loquerentur.

Omnem clerum saluto.

O, *P* [= *acp*], *S* [= *defmt*], *L* [= αβγ], *H* [= *deg*]

1 nesciat *Il* perditione *OP^{c}P SLH* p̄cipiant *OP^{c}*, *corr. P^{c}* 2 et *om. O* relinquunt *S* relinquentes *LH* quod *F^{b} Lαγ H*, *corr. Lγ* 3 aliquid *H* occupiti *O* occupatio concedat *H* 4 infirmitate *SLαγH* et exacuerunt *LH* enim *om. LH* linguas suas *LH* linguam *O* 5 *post* clamauit *ins.* III DE BLASPHEMIIS EVTICETIS *S* 6 archemandrita *P* 7 sectam *OI^{c}* secta *P^{ap} SLH* et — præferebat *om. LII*, *corr. Lγ* proferebat *O* autem] dotem *O* 8 qui *S* nestorio *F^{b}LH*, *corr. Lγ* 9 sanctorum *om. H* 10 sodales *O* 11 euellere *F^{c}* antiquam] quam *O* sectam *om. H* 12 uiri dei *I^{c}P LB* uiri *Lαγ* regis ueri *H* 13 alligetur *SLH* mergatur *H* 14 omnem *om. P* 15 adferebat *H* adseuerabat *P* 16 duobus *LαH* humanæ formæ *P* 17 unius] duarum quidem naturarum *P* non unius *S* sed *PS^{mt} Lγ* 17/18 coessentiuam *scripsi* quo esse natiuam *O* coessentiam *PL* coessentialem *S*, *Lγ corr.*, *H* 18 uero *O* uerbum *H* 19 dicebatur *LαII* 20 coessentiuam *OP^{c}* coessentiam *P^{ap}* consentibam *S* consentiebam *L* consentiebat *H* 20/21 esse — nobis *om. O* 20 non] nr̄ni *LαβH* ea *S* carne *L* 20/21 coessentiam *P* consentibam *S* consentiebam *L* consentiebat *H* 21 sed] seu *P^{a}* sco *F^{b}* non — corpus *om. O* humanum] humani quem *O* corpus *om. P* 22 esse — est] esse etsi essit *F^{c}* esset si esset [essit *F^{b}*] *P^{ab}* est *om. OII^{a}* contra *P* *post* sentiens *ins.* IIII DE EXCOMMVNICATIONE EIVS IVSTISSIMA *S* 23 egerimus *S* 24 in *om. S^{defct}* litteris et *O* presbiterium *P^{b}LH* esse *om. LH*, *corr. Lγ* quia sic] quasi *H* 25 et] ut *OS^{df}* eum *om. H* 26 hoc *SLH* agnoscens *F^{c}II* 27 beatitudinem uestram *I^{b}SL*, *corr. Lγ* agentibus *OSLH* 28 ne *om. F^{b}LH* aliqui] aliquid *S^{mt}H* aliquas *H* 29 loquantur *S* 30 *om. SLH*

INCIPIT ALIA EPISTOLA FLAVIANI $\overline{\text{EPI}}$ AD PAPAM LEONEM DE EVTYCHEM

4 Sancto et beatissimo papæ Leoni Flauianus. Pie et recte honorare uerbum ueritatis nihil carius est sacerdotibus dei, sicut cognitum uobis est, o religiosissime. omnis enim in nobis spes et salus et retributio promissorum bonorum hinc profertur. idcirco omnia facienda sunt nobis et laborandum pro uera fide et traditionibus et decretis patrum, ut per omnia et in omnibus tempestatibus rerum inlibata et inuulnerata seruentur. necessarium ergo fuit ut animaduertentes lædi ueram religionem et renouari Apollinaris ⟨et⟩ Valentini hæresim ab Eutychin nos non dissimularemus, sed manifestaremus eum et reuelaremus ad cautelam populi. hic etenim Eutyches celatam in se ægritudinem maliuolentiæ tenens abusus nostra patientia inreuerenter et inpudenter circa multos proferre propria⟨m impietatem ausus est⟩ dicens ante quidem incarnationem saluatoris nostri Iesu Christi duas esse naturas deitatis et humanitatis, post autem unitatem unam fuisse naturam, nesciens quid dicat neque de quibus asserat. neque 1 Tim. 1,7 enim unitas conuenientium in Christo duarum naturarum, sicut uestra sanctitas nouit, proprietates suas in unitate confundit, sed manent inlibatæ etiam ⟨in⟩ unitate naturarum proprietates. adiciebat etiam aliam impietatem dicens ex Maria corpus factum domini non esse nostræ substantiæ neque humanæ concretionis, sed humanum illud quidem appellabat, non tamen nobis consubstantiale neque illi quæ eum peperit secundum carnem, et hæc ⟨dum in illis⟩ quæ acta sunt Epheso a religiosissima et ubique diffusa synodo in epistola ad impium et damnatum Nestorium quæ data est, ita continetur quod diuersæ quidem ad unitatem ueram naturæ conexæ sint, unus autem ex ambabus Christus et filius, non quod naturarum diuersitas in unitate ⟨ab⟩sumpta est, sed perficientium nobis magis unum dominum Iesum Christum deitatis et humanitatis per inenarrabilem et inconprehensibilem in unitatem concursum. et hoc non latuit uestram sanctitatem instructam ex his quæ apud Ephesum acta sunt. quæ pro nihilo ducens idem Eutyches putat se non daturum pœnam constitutam a sancta et uenerabili synodo. propterea ergo multis innocentibus eius disputationibus uulneratis in fidei sermone, accusatum eum a uenerabili episcopo Eusebio et occurrentem ad sanctam synodum et sua uoce sensum proprium reuelantem alienum a recta fide damnauimus, sicut docebunt ** pariter quæ transmisimus cum litteris nostris. iustum autem est et hoc, sicut arbitror, uos doceri quod idem Eutyches patiens iustam et canonicam damnationem, cum debuerit uel secundis priora sanare et per pænitentiam manifestam et per lacrimas multas deum placare et cor nostrum uehementer contristatum ruina eius satisfactione ⟨uera⟩ curare, non solum hoc non fecit, sed etiam turbare per omnia nostras ecclesias festinauit, publice proponens programma iniuriarum et contumeliarum plenum, insuper etiam preces dando religiosissimo imperatori nostro tumore plenas et superbia et laceratione, per omnia diuinos canones inculcare conatus [est]. sed his ita actis litteræ nobis redditæ sunt uestræ sanctitatis per laudabilem comitem Pansofium, ex quibus

4 *Græcum exemplar extat in Epist. coll. II 5, altera Latina uersio in Epist. ante Gesta coll. 8*

O

4 nobis spes et *scripsi ex* Γ uobis pendet *O* 7 animaduertentes *scripsi* enim aduertentes *O* 8 et *addidi* nos non *scripsi* nos nos *O* 10 inpudenter *scripsi ex* Γ inpacienter *O* 11 propriam — est *scripsi ex* Γ propria *O* 15 confundunt *O* in *addidi* 17 concreationis *O* 19 dum in illis *addidi* 22 sumpta *O* 24 unitate *O* 24/25 $\overline{\text{ura}}$ $\overline{\text{scitate}}$ *O* 29 reuelante *O* 29/30 docebant *O* *exciderunt* τὴν ὑμετέραν ὁσιότητα πάντα τὰ ἐπ' αὐτῶι πεπραγμένα ὑπομνήματα 33 dñi placere per lacrimas multas *O* ruinam *O* satisfactione uera *scripsi ex* Γ satisfactionem *O* 37 est *delui*

docti sumus quoniam idem Eutychis libellos uobis transmiserit plenos omni fallacia et calliditate dicens in tempore iudicii appellationis libellos dedisse nobis et ⟨hic⟩ congregatæ sanctæ synodo ⟨et⟩ aduocasse uestram sanctitatem, quod minime ab eo factum est, sed etiam in hac parte mentitus est, quippe ut pater falsitatis putans se posse subripere auribus uestris. commotus ergo, beatissime pater, propter omnia quæ ab ipso ausa sunt, et propter quæ in nos et in sanctam ecclesiam facta sunt et fiunt, auctoritatem consuetam uestræ sanctitatis exercens et proprium faciens commune negotium et sanctarum ecclesiarum quietem, damnationi eius canonicæ uestris litteris consentire dignamini, confirmare autem et piissimi imperatoris nostri fidem. uestrum enim hæc causa uel maxime poscit auxilium, ut consensu uestro pacis tranquillitate possint uniuersa componi. sic etenim insurgens hæresis et quæ per eam facta est perturbatio destructa deo cooperante tabescet per uestræ litteras sanctitatis, prohibeatur autem quæ obmurmuratur synodus congreganda, ne uniuersales conturbentur ecclesiæ.

EXPLICIT ALIA EPISTOLA FLAVIANI EPI CONSTANTINOPL AD PAPAM LEONEM ROMANVM

INCIPIT EPISTOLA PAPAE LEONIS AD FLAVIANVM EPM CONSTANTINOPOLITANVM DE EVTYCHEM

PL 55, 755 Lectis dilectionis tuæ litteris, quas miramur fuisse tam seras, et gestorum episcopalium ordine recensito tandem quid apud uos scandali contra integritatem fidei exortum fuisset, agnouimus et quæ prius uidebantur occulta, nunc nobis reserata patuerunt. PL 757 quibus Eutyches, qui presbyterii nomine honorabilis uidebatur, multum inprudens et Ps. 35, 4 nimis inperitus ostenditur, ut etiam de ipso dictum sit a propheta: noluit intellegere ut bene ageret; iniquitatem meditatus est in cubili suo. quid autem

---

O

1 docti sumus] doctissimus *O* idem *scripsi ex* Γ] quidem *O* omnia *O* 2 hic *addidi* 3 et *addidi* 7 exercent *O* 8 damnationem *O* 9 confirmat *O* 12 tabescit *O* 13 obmurmuratus *O* conturbætur *O*

---

5 *Græca uersio extat in Epist. coll. M* 11

O M^c, Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *ADM*], Φ^r [= *CY*], *TU*, *K* [= *ns*], *Q* [= *aetwx*], *p XEZ*, *P* [= *acp*], *S* [= *defmt*], *L* [= *αβγ*], *H* [= *deg*], *hbnflmr*

1. 2 *inscr. ex O* Epla encyclia siue synodica scissimi archiepi rome leonis ad flauianum M^c INCIPIT EPISTOLA LEONIS PAPAE VRBIS [VRBIS *om.* Φ^c] ROMAE [ROMAE *om.* Φ^{ac}] SCRIPTA [SCRIPTA *om.* Φ^{ac} *T*] AD FLAVIANVM EPM DE HERESE EVTYCIANORVM SIVE PROPRIE DE IPSO EVTYCHE ΦT INCIP EPLA SCI LEONIS PAPE VR AD FLAVIANVM EPM CONSTANTINOPOLITANE VRBIS DE HERESE [AD HERESE *Ly*] EVTICIANORVM ATQVE ECCLE SCANDAL *l* INCIPIT EPLA PAPE LEONIS AD FLAVIANVM EPM CONSTANTINOPOLITANVM CONTRA EVTYCHEN [eutychen hereticum *h*] *Hh* LEONIS RESCRIPTVM AD FLAVIANVM EPM CONTRA EVTICETIS PERFIDIAM *S* INC EPISTVLA LEONIS PAPAE AD FLAVIANVM EPM CONSTANTINOPOLITANAE ECCLESIAE *U* INCIPIT EPLA SCI LEONIS PP ROMANAE VRBIS SCRIPTA AD SCAE MEMORIAE FLAVIANVM EPM CONSTANTINAE POLITANAE VRBIS *b* ITEM [INCPT IDEM *r*] PAPE LEONIS [LEONIS EPISC *r*] AD FLAVIANVM EPM CONSTANTINOPOLITANVM *nr* incipit epla leonis pape ad fabianum constantinopolitanum *m*

præm. dilectissimo fratri flauiano [flauiano epo *P*] leo [leo eps *KP*] Φ *TUKPS Lbrl* Γ leo eps flauiano epo constantinopolitano [constantinopolitano epo *p*] *QpXEZ* flauiano episc constantinopolitano leo urbis romæ episc *f* leo fabiano epo constantinopolitano *m* 17 epistulis *QpXZl* 17/18 episcopali *U* 18 recensitas *b* recenseas *m* scandalum *O* scandali contigerit atque [atque *om. U*] Φ^c [*A*] Φ^r *TUK*, F^a *ex corr.*, *SLHhfm* contra *om.* Φ^c [*A*] *m* 19 fuisse cognouimus $M^c U$ fuisset et agnouimus *m* uidebatur occultum K^n nunc] nec *N* 20 *inscr.* 1 Quod ignorantia scarum scripturarum euticen hereticum fecerit *S* prbri *O* Φ^a [+ *A*] K^s*nm* Γ nomen *bnr* 21 nimium *nr* de eo Φ^a [+ *AM*] *TUZ om. XS*^{mt} prædictum Φ^{cr} *TU* 22 autem

iniquius quam impia sapere et sapientioribus doctioribusque non cedere? sed in hanc insipientiam cadunt qui cum ad cognoscendam ueritatem aliquo inpediuntur obscuro, non ad propheticas uoces, non ad apostolicas litteras nec ad euangelicas auctoritates, sed ad semet ipsos recurrunt et ideo magistri erroris existunt, quia ueritatis discipuli non fuerunt. quam enim eruditionem de sacris noui et ueteris testamenti paginis adquisiuit qui ne ipsius quidem symboli initia conprehendit et quod per totum mundum omnium regenerandorum uoce depromitur, istius adhuc senis corde non capitur? nesciens igitur quid deberet de uerbi dei incarnatione sentire, nec uolens ad promerendum lumen intellegentiæ in sanctarum scripturarum latitudine laborare illam saltem communem et indiscretam confessionem sollicito recepisset auditu, qua fidelium uniuersitas profitetur credere se in deum patrem omnipotentem et in Iesum Christum filium eius unicum, dominum nostrum, qui natus est de spiritu sancto et Maria uirgine, quibus tribus sententiis omnium fere hæreticorum machinæ destruuntur. cum enim deus et omnipotens et pater creditur, consempiternus eidem filius demonstratur, in nullo a patre differens, quia de deo deus, de omnipotente omnipotens, de æterno natus est coæternus, non posterior tempore, non inferior potestate, non dissimilis gloria, non PL 759 diuisus essentia. idem uero sempiterni genitoris unigenitus sempiternus natus est de spiritu sancto et Maria uirgine, quæ natiuitas temporalis illi natiuitati diuinæ et sempiternæ nihil minuit, nihil contulit, sed totam se reparando homini, qui erat deceptus, inpendit, ut et mortem uinceret et diabolum, qui mortis habebat imperium, sua uirtute Hebr. 2, 14 destrueret. non enim superare possemus peccati et mortis auctorem, nisi naturam nostram ille susciperet et suam faceret quem nec peccatum contaminare nec mors potuit detinere. conceptus quippe est de spiritu sancto intra uterum uirginis matris, quæ illum ita salua uirginitate edidit quemadmodum salua uirginitate concepit. sed si de hoc Christianæ fidei fonte purissimo sincerum intellectum haurire non poterat, quia

---

ADNOTATIONES RVSTICI 14/15 not̄ in nullo a patre differt filius 22 nostram naturam suam fecit C^{mg}

OM^{c}, Φ^{a} [= *RBN*], Φ^{c} [= *ADM*], Φ^{r} [= *CY*], *TU*, *K* [= *ns*], *Q* [= *aelwx*], *pXEZ*, *P* [= *acp*], *S* [= *defmt*], *L* [= *αβγ*], *H* [= *deg*], *hbnflmr*

1 quam] ut *b* impie *UP*^{a}*Sf* iniqua *M*^{c} doctoribusque *M*^{c} Φ^{a} [+ *AM*] Φ^{r}*TUK*^{n}*XEPSLHbfmr* quæ *n* credere *M*^{c} Φ^{c} Φ^{r}[*Y*] *TUKQpXPHhbflm* recedere *r* sed si *M*^{c} 1/2 hac insipientia *QpTbn*, *corr. Q*^{x} 2 agnoscendam *M*^{c} Φ^{a} [+ *A*] Φ^{r} *TUF*^{c}*S Hhnfmr* alio impetiuntur *T* obstaculo *S*, *Q*^{x} *ex corr.*, *F*^{a} *ex corr.*, *LHhm* 3 non^{2}] nec *P* nec] non *fm* 4 erroris magistri *P*, *corr. P*^{a} 5 et noui *n* nobis *O* 6 ut qui *f* si Φ^{c} [*A*] nec *M*^{c} Φ^{c} [*AM*] Φ^{r} *TUK*, *F*^{a} *ex corr.*, *F*^{c}*S*^{w}*LHhbfmr* in ipsius *n* symboli initia] symbolum *X* quid *P om. M*^{c}*b* 7 generandorum *K*^{n}*L*$^{\alpha}$ promitur *b* depromittitur Φ^{r}[*C*] *U* deprimitur *O* senix *O* senex Φ^{c} [*A*] *U om. r* corde] intellectum *l* 8 quod *S*^{mt} *hn* dei incarnatione uerbis [uerbis *om. n*] *K*^{n}*n* dei uerbi incarnatione *K*^{s} sentiri *O* 9 intellegentiam *X* in *om. f* s̄corum *O* latitudinem *Q* Φ^{c} [*A*] *USfr*, *corr. Q*^{x} *ante* illam *inscr.* 11 Contra eos qui in duos filios dispensationis dominicæ mysterium scindere moliuntur *S* illam saltem] illam [ullam *K*^{n}] salutem *K*^{n}*b* 9/10 communionem *L*$^{\alpha\gamma}$*Hh* 10 indiscreptam *O* sollicite *m* repitissit *P*^{c} requisisset *O* quam Φ *TUK*^{n}*P*^{a}*S LHhfm* Γ quæ *b* fidelium] dī filium *l* 11 omnipotentem creatorem cæli et terræ *f* in^{2} *om. S*^{def} x̄pm̄ ihū̄ *KQEPbr* Γ 12 unicum — nostrum *om. S* nostrum *om. p* conceptus *f* et] ex *m* 13 hereticorum fere *T* machinamenta *p* 14 et^{1} *om. b* et^{2} *om.* Φ^{a}, Φ^{c} [*AM* + *Y*]*TUE* et æternus *K*^{s} sempiternus *S* sempiternus consempiternus *Q*^{x} *ex corr.* idem *S* et in *M*^{c} 15 deus et *O* 17 sempiterno genitori *L* 18 et^{1}] de *K*^{n} 18/19 et sempiternæ *om. K*^{n} 19 totum *M*^{c}Φ [*D ex corr.*], *TUKES LHhlm* tton *b* se reparandi *U* separando *OSf*^{l} *Hf* reparando *S*^{m} 20 et ut *ULvr*, *corr. r* ut *M*^{c} *X* habebat mortis *M*^{c} uirtute] morte *m* 21 possemus superare *E* superare nos *QpXZHh* superare non *b* possimus *O* Φ^{a} [*R*], Φ^{r}[*C*]*Q*^{aewx}, *corr. Q*^{ax}, *Unflr* possumus Φ^{c} [*AD*, *corr. D*^{mg}] *Q*^{l} *TP*^{c}*p* possunt *b* auctores *Hh*, *corr. H*^{d} 22 suamque *fm* non potuit nec mors *U* 23 utero *Ofl* 24 ita] uita *L om. m* 25 fonte fidei *p* fonte [fontem *AU*] purissimum Φ^{c} [*A*] *UE om. f*

splendorem perspicuæ ueritatis obcæcatione sibi propria tenebrarat, doctrinæ se euan-
Mt. 1,1 gelicæ subdidisset et dicente Matthæo liber generationis Iesu Christi filii Dauid
filii Habraham, apostolicae quoque prædicationis expetisset instructum et legens in
Rom. 1, 1—3 epistula ad Romanos Paulus seruus Christi Iesu, uocatus apostolus segregatus
in euangelium dei quod ante promiserat per prophetas suos in scripturis
sanctis de filio suo, qui factus est ei ex semine Dauid secundum carnem
PL 761 ad propheticas paginas piam sollicitudinem contulisset et inueniens promissionem dei
Gen. 22, 18 ad Habraham dicentis in semine tuo benedicentur omnes gentes, ne de huius
Gal. 3, 16 seminis proprietate dubitaret, secutus fuisset apostolum dicentem Habrahæ dictæ
sunt promissiones et semini eius. non dicit: et seminibus, quasi in multis
sed quasi in uno: et semini tuo, quod est Christus; Esaiæ quoque prædi-
Ies. 7, 44 cationem interiore adprehendisset auditu dicentis ecce uirgo in utero accipiet et
pariet filium et uocabunt nomen eius Emmanuhel, quod est interpre-
Ies. 9,6 tatum nobiscum deus eiusdemque prophetæ fideliter uerba legisset puer natus
est nobis, filius datus est nobis, cuius potestas super humeros eius,
et uocabunt nomen eius magni consilii angelus, deus fortis, princeps
pacis, pater futuri sæculi, nec frustratorie loquens ita uerbum diceret carnem
factum, ut editus utero uirginis Christus haberet formam hominis et non haberet materni
corporis ueritatem. an forte ideo putauit dominum Iesum Christum non nostræ esse
Lc. 1, 35 naturæ, quia missus ad beatam Mariam angelus ait: spiritus sanctus superueniet
in te et uirtus altissimi obumbrabit tibi ideoque quod nascetur ex te
sanctum, uocabitur filius dei, ut quia conceptus uirginis diuini fuit operis, non
de natura concipientis fuerit caro concepti? sed non ita intellegenda est illa generatio
PL 763 singulariter mirabilis et mirabiliter singularis, ut per nouitatem creationis proprietas
remota sit generis. fecunditatem uirginis spiritus sanctus dedit, ueritas autem cor-
Prou. 9, 1 poris sumpta de corpore est, et ædificante sibi sapientia domum uerbum caro factum

---

OM^{c}, *Φ*^{a} [= *RBN*], *Φ*^{c} [= *ADM*], *Φ*^{r} [= *CY*], *TU*, *K* [= *ns*], *Q* [= *aetwx*] *pXEZ*, *P* [= *acp*], *S* [= *defmt*], *L* [= *αβγ*], *H* [= *deg*], *hbnflmr*

1 præspicuæ *US* præcipuæ *K*^{u} sibimet *U* tenebraret *p* tenebrarit *n* tenebrabat *O Φ*^{r} *ZI*^{b}*S* 2 et *om. Φ TUPI*^{b}*S*, *Q*^{x} *ex corr. P*^{a} *ex corr. E*^{corr} *LHhnfm* 3 quoque] quippe *LH* prædicationem *K*^{n} structuram *m* 3/4 in epistula] epistulam *Upn* epistolas *r* 4 ihū x̄pi *M*^{c} *Φ*^{a} [*BN* + *D*] *ZKXSLHhbm* Γ 5 euangelio *Φ*^{c} [*AD*]*UZK*^{n}*XP*^{c} 6 ei *om. UK*^{s} *XPS*^{mtf} secundum carnem ex — dauid *L* 7 propheticas quoque *S*, *Q*^{x} *ex corr.* et *om. S* inueniret *Φ*^{c} [*AM*]*Tm* inuenire *U* inueniset *f* 8 ad *om. M*^{c} dicens *Φ*^{c} [*A*] dicentem *m om. b* gentes terrae *S*^{ef} nec *l* et ne *M*^{c} *Φ TUZXSLHhnfm* 9 proprietatis dubitari *U* abraham *QpX* 10 repromissiones *M*^{c} et^{2}] in *bnm* 11 qui *Lγn* et esaiae *LαγHh* 11/12 praedicatione in *U* predicationi *S* 12 interiori *pP*^{a}*S*^{def}*Hhm* interiorem *Φ*^{c} [*M* + *C*] *TK*^{n} *Lbnr* interior *S*^{mt} adp̄hendisset et *K*^{n} adprehendit et *L* adprehendissem *r* deprehendisset *X* auditum *K*^{n}*b* in utero *om. X* concipiet *Φ*^{c} [*M*], *ZK*^{s}*XLβm* 13 uocabitur *Φ*^{c} [*D*^{mg}] *K*^{n}*Lγ* 13/14 interpretatur *K*^{n}*r* 14 fideliter *om. Ebf* 15 filius et *Φ*^{r} [= Γ] et filius *ZK*^{s}*EHg* cuius potestas] et factus est principatus *M*^{c} humerum *P*^{a}*n* 16 uocabitur *M*^{c} angelus] angelus ammirabilis consiliarius [consiliarius *non add. I*^{a} consiliarius dI filius *U*] *Φ*^{c} [*M*] *Φ*^{r} [+ *D*^{corr}] *UKS*, *Q*^{x} *ex corr.*, *I*^{a} *ex corr.* 17 pater — seculi princeps pacis *Φ*^{a} [+ *M*] *LHh* princeps pacis *M*^{c} ne *O Φ*^{r} [*C*] *S*^{t} *Hhfr* frustratoria eloquens *OS* frustratoria eloquentia *K*^{n} carne *TZXS* carni *f* caro *OHb* carnem esse *P*^{a} *ex corr.* 18 utero] uero *Ob* 19 ueritatem fideliter *m* rem *K*^{n} anne *Q*^{x} *ex corr.*, ante *K*^{n} dominum nostrum *Φ*^{a} [+ *AM*] *TUZXE*^{corr}*S LHh* nostrae non *Φ*^{a} [+ *AM*] *Φ*^{r}*T* 20 uirginem mariam *Φ*^{a} [+ *AM*] *Uf* mariam semper uirginem *T* mariam uirginem *I*^{a} *ex corr.* 21 in *om. OI*^{a}, *corr. I*^{a} ideoque et *Φ*^{r} *LHh* nascitur *OQ*^{aetx} *EP*^{ac} *nfr*, *corr. Q*^{atx} ex] de *l* 22 ut] et *S Hhnr* uirginis uterus *I*^{a} *ex corr.* diuinus *U* 23 fuisset *T* concepta *O* ita a nobis *S* ita nobis *Q*^{x} *ex corr.* intellegendum *K*^{n}*r* 24 super *P*, corr. *P*^{a} nouitatem] sp̄italem *U* 25 fecunditatem enim *Φ*^{cr} *TUKS LHhm* [Γ] uirgini *Φ*^{c} [*AD* + *Y*] *ZK*^{s}*EP*^{a}*H*^{d} *ex corr.*, *h* [Γ] s̄cs s̄ps *EI*^{c} *nr* 26 sapientiæ *TLγf* sapientiam *U*

est et habitauit in nobis, hoc est in ea carne quam sumpsit ex homine et quam Ioh. 1, 14
3 spiritu uitæ rationalis animauit. salua igitur proprietate utriusque naturæ et in
unam coeunte personam suscepta est a maiestate humilitas, a uirtute infirmitas, ab
æternitate mortalitas, et ad resoluendum conditionis nostræ debitum natura inuiolabilis
naturæ est unita passibili, ut quod nostris remediis congruebat, unus atque idem me- 1 Tim. 2,5
diator dei et hominum homo Christus Iesus et mori posset ex uno et mori non 6
posset ex altero. in integra ergo ueri hominis perfectaque natura uerus natus est deus,
totus in suis, totus in nostris. nostra autem dicimus quæ in nobis ab initio creator
condidit et quæ reparanda suscepit; nam illa quæ deceptor intulit et homo deceptus
admisit, nullum habuerunt in saluatore uestigium. nec quia communionem huma- 10
narum subiit infirmitatum, ideo nostrorum fuit particeps delictorum. adsumpsit
formam serui sine sorde peccati, humana augens, diuina non minuens, quia exinanitio PL 765
illa qua se inuisibilis uisibilem præbuit et creator ac dominus omnium rerum unus uoluit
esse mortalium, inclinatio fuit miserationis, non defectio potestatis. proinde qui
manens in forma dei fecit hominem, in forma serui factus est homo; tenet enim sine 15
defectu proprietatem suam utraque natura et sicut formam serui dei forma non adimit,
ita formam dei serui forma non minuit. nam quia gloriabatur diabolus hominem sua
fraude deceptum diuinis caruisse muneribus et inmortalitatis dote nudatum duram
mortis subisse sententiam seque in malis suis quoddam de præuaricatoris consortio
inuenisse solatium, deum quoque iustitiæ exigente ratione erga hominem, quem tanto 20
honore condiderat, propriam mutasse sententiam, opus fuit secreti dispensatione consilii,
ut incommutabilis deus, cuius uoluntas non potest sua benignitate priuari, primam er-
ga nos pietatis suæ dispensationem sacramento occultiore conpleret et homo diabolicæ
iniquitatis uersutia actus in culpam contra dei propositum non periret. ingreditur

---

OM^{c}, Φ^{a} [= RBN], Φ^{c} [= ADM], Φ^{r} [= CY], TU, K [= ns], Q [= aetwx], pXEZ, P [= acp], S [= defnit], L [= αβγ], H [= deg], hbnflmr

ADNOTATIONES RVSTICI 6/7 ex uno ex altero 7/8 deus in ⟨nostris⟩ natus, natus in suis 10/11 communio nostrarum infirmitatum contra ΑΦΘΑΡΤ̄ 12 sq. magna de unitione contra Nestorianos 13/14 unus mortalium 16 de indefectis proprietatibus naturarum 17 not̄ formam non minui 24 sq. item de unitione omnia mire C^{mg}

1 in^{2} *om. L* ex Φ^{c} [M] ea *om. O* Φ^{a} [N] ZQ^{aetw} pXLb, *corr.* Q^{t} adsumpsit *Hh* suscepit *S* ex] in *l* et *om. X* ea [a P^{ap}] quam *P* eam carnem *S* 2 s̄ps *O* Φ^{a} [N^{corr}] UZQpXESnfl s̄pm̄ Φ^{c} [M] TP^{p} rationabilis Φ^{a} [*corr.* N] Φ^{c} [AM + Y] TUK, Q^{a} *ex corr.*, Q^{e}EP^{c}SHhbm *inscr.* III Contra eos qui passibilem diuinitatem unigeniti filii audent adserere *S* naturæ [*om. b*] et substantiæ QpHhb in *om. U* 3 una — persona Φ^{a} [RB] Φ^{cr} TUS 3/4 ab — inortalitas a uirtute infirmitas LHh 4 mors K^{n} mortalis *n* ad *om.* M^{c} distruendum *n* 5 ut] et *T* 6 possit *O* Φ^{a} [RB + A] UQp I^{t}L$^{\alpha\beta}$Hhbnf, *corr.* Q^{ax} 7 possit *O* Φ^{a} [RB + A] TUQpPL$^{\alpha\beta}$Hhbnf, *corr.* Q^{ax} in *om. Ln* uiri Φ^{c} [A] TUQ^{tw} I^{t}Lnfl, *corr.* L^{y} 8 in n̄ra *T* creatore creaturæ *b* 9 et^{1} *om. n.* quæ^{1} *om. P, corr.* I^{a} 10 amisit *Mc* Φ^{a} [BN + A] U Q^{aetx}, Q^{w} *ex corr.*, S^{m} H^{e}bnr, *corr.* Q^{a} ne K^{n}XS*f* comunem *T* 11 infirmitatem Φ^{a} [B] Ub infirmitate P^{p} infirmitas K^{n} *om. T* sumpsit Φ^{r} [Y] *n* 12 agens Φ^{r} [Y] Tl, *corr. Y* 13 quæ M^{c} Φ^{c} [*corr.* D] U^{t}P^{p}r inuisibilem uisibilem M^{c} uisibilis inuisibilem *l* rerum omnium *b* 14 quia M^{c} Φ^{a} [B] Hhbfmr 15 idem [id est *p*] in^{2} OpXZS K^{s}Hhbfmr Γ serui et *P* tenent EL$^{\alpha\gamma}$ tenens *T* tenuit *p* ergo Hhbfm enim ipse *U* 16 forma *S* formam M^{c}S ademit M^{c}pI^{t}S^{defm}Hhn adimet *U* admittit Φ^{a} [R] L$^{\beta}$ amisit ZL$^{\alpha}$bm ammisit *X* audiuit K^{n} 17 ita et *T* forma OS formam S^{defm} quia *om.* K^{n} 18 duram *om. P*, *corr.* P^{a} 19 subisse sententiam] subsistentiam *U* de *om. b* se *U* præuaricatoribus Φ^{c} [AM] præuaricationis QpXZ 20 inuenisset *H* exigentem [corr. Q^{a}] rationem [ratione Q^{a}] Q exientes rationem *b* quæ *O* quam Φ^{c} [D] in tanto ZK^{s} 20/21 tantum honorem *U* 21 mutasset UK^{n}I^{t}^{de} mutare non posse *fm* fuit et M^{c} sui secreti *f* 23 pietatis suæ dispositionem [dispositione Q^{etwx} I^{xc}P^{nl}] QpEI^{n}l^{r}, *corr.* Q^{x} P^{a} dispositionem pietatis suæ *K* occultatiore *r* complere Qbm, *corr.* Q^{x} 24 uersutiæ *Ur* uersutiam ZP^{p} uersutias Φ^{c} [AM] *T* culpa *O* præpositum *H* inpediret *r* inpenderit *n* *inscr.* IIII Contra eos qui in duas naturas Christi temperamentum uel confusionem argumentantur *S*

ergo hæc mundi infima filius dei de cælesti sede descendens et a paterna gloria non recedens nouo ordine, noua natiuitate generatus, nouo ordine, quia inuisibilis in suis uisi-
PL 767 bilis est factus in nostris, inconprehensibilis uoluit conprehendi, ante tempora manens esse cœpit ex tempore, uniuersitatis dominus seruilem formam obumbrata maiestatis suæ inmensitate suscepit, inpassibilis deus non dedignatus est homo esse passibilis et inmortalis mortis legibus subiacere; noua autem natiuitate generatus, quia inuiolata uirginitas concupiscentiam nesciuit, carnis materiam ministrauit. adsumpta est de matre domini natura, non culpa, nec in domino Iesu Christo ex utero uirginis genito, quia natiuitas est mirabilis, ideo nostri est natura dissimilis. qui enim uerus est deus, idem uerus est homo. et nullum est in hac unitate mendacium, dum in inuicem sunt et humilitas hominis et altitudo deitatis. sicut enim deus non mutatur miseratione, ita homo non consumitur dignitate. agit enim utraque forma cum alterius communione quod proprium est, uerbo scilicet operante quod uerbi est, et carne exequente quod carnis est. unum horum coruscat miraculis, aliud subcumbit iniuriis. et sicut uerbum ab æqualitate paternæ gloriæ non recedit, ita caro naturam nostri generis non relinquit; unus enim idemque est, quod sæpe dicendum est, uere dei filius et uere hominis
Ioh. 1, 1 filius, deus per id quod in principio erat uerbum et uerbum erat apud deum
Ioh. 1, 14 et deus erat uerbum, homo per id quod uerbum caro factum est et habitauit
Ioh. 1, 3 in nobis; deus per id quod omnia per ipsum facta sunt et sine ipso factum
Gal. 4, 4 est nihil, homo per id quod factus est ex muliere, factus sub lege. natiuitas carnis manifestatio est humanæ naturæ, partus uirginis diuinæ est uirtutis indi-
PL 769 cium; infantia paruuli ostenditur humilitate cunarum, magnitudo altissimi declaratur uocibus angelorum. similis est rudimentis hominum quem Herodes impie molitur occidere, sed dominus est omnium quem magi gaudent suppliciter adorare. iam cum ad præcursoris sui Iohannis baptismum uenit, ne lateret quod carnis uelamine diuinitas
Mt. 3, 17 tegeretur, uox patris de cælo intonans dixit: hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene conplacui. quem itaque sicut hominem diabolica temptat astutia, eidem sicut

---

OM^{c} *Φ*^{a} [= *RBN*], *Φ*^{c} [= *ADM*], *Φ*^{r} [= *CY*], *TU*, *K* [= *ns*], *Q* [= *aetwx*], *pXEZ*, *P* [= *acp*], *S* [= *defmi*], *L* [= *αβγ*], *H* [*deg*], *hbnflmr*

ADNOTATIONES RVSTICI 9/10 uerus deus uerus homo 10/11 in inuicem sunt et humilitas hominis et altitudo deitatis 11 deum non mutatum 13 de operationibus 14 unum aliud 16 uere utrumque 20 factus ex muliere, factus sub lege 22 paruuli, altissimi 23/24 quem, quem 25/26 uelamine diuinitas tegeretur 27 quem, eidem *C*^{mg}

1 enim *LHh* in hæc *P*^{a} *ex corr.*, *m* et *P*^{ap} hanc *n* infirma *OM*^{c} *Φ*^{c} [*AM*] *Φ*^{r} [*CD*^{corr}] *TE*, *I*^{a} *ex corr.*, *S L nfm* in forma *UP* 1/2 recidens *Φ*^{c} [*D*] *U*, *corr. D* 2 generatur *O* 3 factus est *Φ*^{a} [*N*] *Q*^{x}, *P*^{a} *ex corr.*, *S*^{d}*b* factus *Φ*^{a} [*RB*] tempora æterna *LHh* tempore *M*^{c} 4 formam seruilem *K*^{n} obumbratam *Φ*^{c} [*A*] *TUP*^{cp}*r* 5 suscepit et *U* est *om. U* esse homo *Φ*^{c} [*A*] *f* 6 mortis] mortalis *Q*^{e} mortalibus *Φ*^{c} [*D*^{mg}] subiaceret *Φ*^{c} [*A*+*C*] *TUl* 7 uirgo *Φ*^{r} [+ *D*^{mg}] carnis — ministrauit *om. LH*^{d}*h* et carnis *Φ*^{r} *UK*^{n} *S*, *Q*^{x} *ex corr.*, *fm* non ministrauit *b* igitur est *K* 8 genitor *r* nato *f* 9 est^{1} *om. X* eius *Hh* nr̄æ est naturæ [naturæ *om. L*] *Φ*^{a} [+ *AM*] *TUS*, *Q*^{x} *ex corr.*, *LHhm* nr̄a est natura *n* natura est *K*^{s} quia *Hh* est^{3} *om. M*^{c} *Φ*^{a} [+ *AM*] *Φ*^{r} *TUKEPLβγl* 10 est *om. X* hanc unitatem *U* hoc *m* in *om. Φ*^{c} *K*^{n} *QpXZP* *S*^{dfmt}, *Lβγ* *II*^{g} *ex corr.*, *hbm* 11 diuinitatis *E* 12 ait *OZXlm*, *corr. m* aget *Φ*^{c} [*M*] *U* 13 est proprium *m* 14 est *om. L* 15 ab æquitate *Qpb* habet æqualitatem *U* recidit *Un* 15/16 non relinquid naturam — generis *M*^{c} 16 reliquit *UZK*^{s}*QpXL*$^{\alpha\gamma}$*bm* unum *P*^{f}, *corr. P*^{a} quod — dicendum est *om. M*^{c} *Φ* *TUK*^{n}*EPS Lnlmr Γ* est dī filius quod — dicendum est uere *Hh* filius dī *S* 17/18 et uerbum — uerbum^{1} *om. M*^{c} *l* 18 et deus erat uerbum *om. L* factus *Q*^{et}, *Q*^{a} *ex corr.*, *n* 20 factum *O* *Φ*^{c} [*M*] *ZS*^{mt}*H*^{c}*nf* est *om. M*^{c} factus est *K*^{s}*pl* 21 est *om. L* 22 cernitur *fm* in humilitate *Hh* curarum *U* cunctarum *Lβ* conamur *m om. spat. rel. h* 22/23 uocibus declaratur *T* 23 herodis *Φ*^{a} [*R* + *A*] *Φ*^{r} [*C*] *UQPf*, *corr. Q*^{a} impii *f* 24 hominum *Φ*^{a} [*BN*] *h* supplices *m* nam *Φ*^{a} [+ *AM*] *TUm* 25 sui *om. Φ*^{r} [*Y*] ueniset *f* 26 est *om. Φ*^{c} [*M*] *K*^{n} meus *om. n* 27 bene *om. Laf* conplacuit *OM*^{c} *Φ*^{c} [*M*] *Φ*^{r} *TUKXS* *L*$^{\alpha\gamma}$*H*^{c} *bnlm*, *corr. M*^{c} utique *Φ*^{c} [*A*] *UP* ita *H*^{de}*hb* diaboli *OM*^{c} *Φ*^{c} [*D*] *K*^{n}*EPS nr* temptata [tempta *Q*^{a}] studia *Q*$^{a\epsilon}$ *L*$^{\alpha\gamma}$, *corr. Q*^{a} temptauit *Φ*^{c} [*M*] temptans *U*

deo angelica famulantur officia. esurire sitire lassescere atque dormire euidenter humanum est, sed quinque panibus quinque milia hominum satiare et largiri Samaritanæ aquam uiuam, cuius haustus bibenti præstet ne ultra iam sitiat, supra dorsum maris plantis non desidentibus ambulare et elationes fluctuum increpata tempestate consternere sine ambiguitate diuinum est. sicut ergo, ut multa præteream, non eiusdem naturæ est flere miserationis affectu amicum mortuum et eundem remoto quadriduanæ aggere sepulturæ ad uocis imperium excitare rediuiuum aut ligno pendere et in noctem luce conuersa omnia elementa tremefacere aut clauis transfixum esse et paradisi portas fidei latronis aperire, ita non eiusdem naturæ est dicere ego et pater unum sumus et dicere pater maior me est. quamuis enim in domino Iesu Christo dei et hominis una persona sit, aliud tamen est unde in utroque communis est contumelia, aliud unde communis est gloria. de nostro enim illi est minor patre humanitas, de patre illi est æqualis cum patre diuinitas. propter hanc ergo unitatem personæ in utraque natura intellegendam et filius hominis legitur descendisse de cælo, cum filius dei carnem de ea uirgine de qua est natus, adsumpserit, et rursum filius dei crucifixus dicitur ac sepultus, cum hæc non in diuinitate ipsa qua unigenitus consempiternus et consubstantialis est patri, sed in naturæ humanæ sit infirmitate perpessus. unde unigenitum filium dei crucifixum et sepultum omnes etiam in symbolo confitemur secundum illud apostoli si enim cognouissent, numquam dominum maiestatis crucifixissent. cum autem ipse dominus noster atque saluator fidem discipulorum suis interrogationibus erudiret: quem me, inquit, dicunt homines

Mt. 4, 1. 11 · Ioh. 4, 14 · Mt. 14, 25 · Lc. 8, 24 · Ioh. 11, 35 · Ioh. 11, 39. 43 · 7 · Mt. 27, 45. 51 · Lc. 23, 43 · Ioh. 10. 30 · Ioh, 14, 28 · PL 771 · 12 · 1 Cor. 2, 8 · 20 · Mt. 16, 13. 15

OM^{c}, Φ^{a} [= *RBN*], *Φ^{c}* [= *ADM*], *Φ^{r}* [= *CY*], *TU*, *K* [*ns*], *Q* [= *aetwx*], *pXZE*, *P* [= *acp*], *S* [= *defmil*], *L* [= *αβγ*], *H*[= *deg*], *hbnflmr*

ADNOTATIONES RVSTICI 6 de Lazaro et fletu domini et resuscitatione 7 in ligno pendere 9 A⟨cū⟩ portas 10 unum et maior 11 filio 11/12 aliud et aliud et communis in utroque contumelia et gloria 14—16 de descensione filii et crucifixum ⟨non⟩ in deitate *C^{mg}*

1 et sitire *l* euidenter] procul dubio *XZ* 2 sed de *Hh* hominum milia *M^{c}* saturare *LHh* largire Φ^{a} [*BN*] *TUQ^{w} Pb flmr* 3 austu *M^{c} UP^{ap}S^{defm}Lαγr* austum Φ^{c} [*M*] *S^{t}Lβ* bibendi Φ^{c} [*A*]*Lγpf* bibentis Φ^{c} [*M*] *U* præstit *P^{ap}* præsit *n* p̄stat *p Lγh* præstitit Φ^{a} [+ *AM*] *Φ^{r} TUP^{c} Lαβ Hbfm* 4 plantis dn̄s Φ^{c} [*AM*] *U* dissidentibus *p* diffidentibus *n* desinentibus [desinenter *A*] *M^{c}* Φ^{a} [*BN* + *AM*, *corr. N*] *TUP^{c}*, *H^{s} ex corr.* desitientibus *Φ^{r}* [*C*] desistentibus *m* desudantibus *Φ^{r}* [*Y*] demergentibus *K^{n}* subsidentibus *K^{s}* elationis *O Φ^{c}* [*A*] *UP^{ac}L bnlr* 5 prosternere *f* continere *P^{c}* præterea *OZS^{fl}H^{e}mr* 6 affectui *Q*, *corr. Q^{x}* eius affecti *T* lazarum amicum Φ^{c} [*AM*] *TULHhfm* 7 quatriduanae Φ^{a} [*BN^{corr}* + *D*], *Q^{a} ex corr.*, *Q^{e} pXZLγH^{s}hnfmr om. P* aggere] lapide *P* suscitare *U* ac rediuiuum post quadriduum [quatriduum *P^{a}*] reddere *P* aut *om. P*, *corr. P^{a}* in ligno Φ^{c} [*AD^{corr}*] *Φ^{r} UK^{s}*, *P^{a} ex corr.*, *bnlr* in cruce *SLHh* 8 in nocte *M^{c} Φ^{c}* [*AM*] *TUP^{c}S^{d} LH^{e}bnf* innocentem Φ^{a} [*R*] *P^{p}S^{efmt} mr* conuersata *T* conuertere *p* claui *O* esse *om. P*, *corr. P^{a}* et *om. OP* 9 porta *OS^{fmt}* portam *S^{de}* ianuas Φ^{a} [+ *AM*] *Φ^{r} TULHh* eius *OT'EP^{ap}*, *corr. EP^{a}* 10 enim *om.* Φ^{c} [*A*] *K^{n}* dn̄m ihn̄ xp̄m *Hh* 11 hominis filio *P^{a} ex corr.* una fili *f* humana *K^{n}* et aliud *r* unde — est om. *QpXbf*, *corr. Q^{x}* in *om. T* utroque — est *om. Z* 12 in contumelia *X* et aliut Φ^{c} [*A*] *U* 12/13 minor — est *om. L* 12 patris *P* patri *OU*, *P^{a} ex corr.*, *H^{e}bnfr* patre de matre *p* 13 æqualis] æqualitas Φ^{a} [*R*] *K$^{n}l* inscr.* V Contra eos qui cælestem aut alterius cuiuscumque substantiam existere formam serui quam ex nobis adsumsit, insaniendo adserunt *S* enim Φ^{c} [*AM*] *Φ^{r} TULHh om. K^{s}* 14 in *om. L* utramque *QXP^{ap}b*, *corr. Q^{x}* naturam *Φ^{r}* [*C*] *QP^{ap}b*, *corr. Q^{x}* naturæ Φ^{c} [*M*] *TUS^{w}r* intellegenda *M^{c}* Φ^{a} [*RB* + *D*] *UK^{n}P^{p}S LH^{de}h flmr* intellegendæ Φ^{c} [*A*] *T om.* Φ^{c} [*M*] est et *Ln* est Φ^{c} [*AM*] *T* etsi *O* degitur *M^{c}* dicitur *LHh* 15 ea] ipsa *Φ^{r}* [*C*] natus est *O* Φ^{c} [*D*] *TpS^{m}j* rursus Φ^{c} [*A*] *UKQpXZP^{ap}S LHhbf* dī filius *LHh^{corr}* filius *hn* 16 legitur *Φ^{r}* [*Y*] in *om.* Φ^{a} [*R* + *M*] *bm* de *O* 16/17 sempiternus *O* et consempiternus *UP*, *corr. P^{a}* 17 est *om. Hh* 18 dī filium *Hh* filium *n* etiam *om. pr* etiam in symbolo omnes *M^{c}* in *om. P^{ap}h* 19 apostolicum *K^{n}* apostoli dictum Φ^{c} [*AM*] *Φ^{r}* [+ *D^{corr}*] *TUK^{s}S^{defl} LHhf* apostoli dicentis *S^{m}* agnouissent *p* 19/20 gloriæ Φ^{a} [*BN* + *M*] *Ef* om. *m* 20 enim *pf om. m* ipse *om. p* 21 discipulis *U* quid *U* me *om. T^{corr} K^{s} L^{p}Hh* dicunt inquit Φ^{a} dicunt *b* homines *om. QpXZb*

esse filium hominis? cumque illi diuersas aliorum opiniones retexuissent, uos, ait, quem me dicitis esse? me utique, qui sum filius hominis et quem in forma serui atque in ueritate carnis aspicitis, quem esse me dicitis? ubi beatus Petrus diuinitus
Mt. 16, 16 inspiratus et confessione sua omnibus gentibus profuturus: tu es, inquit, Christus
PL 773 filius dei uiui, nec inmerito beatus est pronuntiatus a domino et a principali petra soliditatem et uirtutis traxit et nominis qui per reuelationem patris eundem et dei filium est confessus et Christum, quia unum horum sine alio receptum non proderat ad salutem et æqualis erat periculi dominum Iesum Christum aut deum tantummodo sine homine aut sine deo solum hominem credidisse. post resurrectionem uero domini, quæ utique ueri corporis fuit, quia non alter est resuscitatus quam qui fuerat crucifixus et
Act. 1, 3 mortuus, quid aliud quadraginta dierum mora gestum est quam ut fidei nostræ integritas
Act. 1, 4 ab omni caligine mundaretur? conloquens enim cum discipulis suis et cohabitans atque conuescens et pertractari se diligenti curiosoque contactu ab eis quos dubietas perstringe-
Ioh. 20, 19. 22 bat, admittens ideo et clausis ad discipulos ianuis introibat et flatu suo dabat spiritum sanctum et donato intellegentiæ lumine sanctarum scripturarum occulta pandebat et rursus idem uulnus lateris, fixuras clauorum et omnia recentissimæ passionis signa
Lc. 24, 39 monstrabat dicens: uidete manus meas et pedes quia ego sum; palpate et uidete quia spiritus carnem et ossa non habet sicut me uidetis habere, ut agnosceretur in eo proprietas diuinæ humanæque naturæ indiuidua permanere et ita sciremus uerbum non hoc esse quod carnem, ut unum dei filium et uerbum confiteremur et carnem. quo fidei sacramento Eutyches iste nimium æstimandus est uacuus, qui naturam nostram in unigenito dei nec per humilitatem mortalitatis nec per gloriam resurrectionis agnouit nec sententiam beati apostoli et euangelistæ Iohannis expauit
1 Ioh. 4, 2. 3 dicentis omnis spiritus qui confitetur Iesum Christum in carne uenisse,

---

OM^{c}, *Φ*^{a} [= *RBN*], *Φ*^{c} [= *ADM*], *Φ*^{r} [= *CY*], *TU*, *K* [=*ns*], *Q* [= *aetwx*], *pXZE*, *P* [= *acp*], *S* [= *defml*], *L* [= *αβγ*], *H* [=*deg*], *hbnflmr*

ADNOTATIONES RVSTICI 7 et dei filium Christum non unum sine alio ⟨in⟩ quit 10 de resurgente crucifixo mortuo 14 15 de flatu dante spiritum sanctum 16 de uulnere et clauis 20 uerbum non hoc esse quod carnem, sed ipsum dei filium esse 22 de morte et gloria

1 2 cumque — hominis *om. XLβm* 1 cum *Qpf*, *corr. Q*^{ax} illis *O om. LHh* aliorum *om. M*^{c} retexissent *K* recessissent *b* uos autem *Φ*^{a} [*BN* + *M*] *pS* ait *om. pS* 2 quid *U* esse dicitis *Φ*^{c} [*M*] *pZb* qui — quem *om. Hh* 3 aspicitis *om. Hh* me esse *Φ*^{a} [*B*] *Φ*^{c} [*D*] *TUQ*^{a}*pEP*^{a} *S Hhbflm* esse *X*^{corr} me *P*^{p} ubi] cui *K*^{n} 4 profuturam *K*^{n}*l* præferendus *m* x̄ps̄ inquid *P* inquit *Φ*^{a} [*B*] *K*^{n}*p* 5 et nec *Hh* unde non *f* esse pronuntiatur *fm*, *P*^{a} *ex corr.* pronuntiatus *pSf* et a] quia *f* et principalem petre *m* 6 fidei traxit et uirtutis *f* uirtus *XL*, *corr. X* et hominis *M*^{c} agnomen *m* et] dn̄m et *U om. Φ*^{c} [*AM*] *TL*^{a}*f* 7 confessus est *Hhb* et Christum *om. f* 8 periculi si *p* dn̄m n̄rm *Φ*^{r} [*C* + *D*^{corr}] *l* 9 credidisset *Xp*, *corr. X* dn̄i n̄ri ihū x̄pi *f* qua *X* qui *f* 10 uere *p* corporis] hominis *Φ*^{c} [*M*] *T* aliter *OTS*^{m} alius *f* est *om. M*^{c} 12 purgaretur *f* enim ihs̄ *O* suis *om. Φ*^{r} [*Y*] *S* 13 conuertens *U* pertractans *f* curioseque *UQ*^{x}*mr*, *corr. Q*^{x} curiosiusque *X*^{corr} ab eis] haberis *L*^{a} habens *H*^{eh} quod *OH*^{deh} 13 14 prestringebat *S* 14 amittens *Q*^{t}*pL*^{a}*h* et *om. b* clausis ianuis ad — introibat [introibat ad discipulos *m*] *Φ*^{a} [+ *AM*] *Φ*^{r} *TU*, *l*^{a} *ex corr.*, *SLHhfm* ad [a *b*] discipulis *bnlr* introiebat *Φ*^{c} [*M*] introiuit *K*^{n}*p* flato *OQI*^{p}*Lyf*, *corr. Q*^{awx} flatuo *L*^{a} 15 intelligenti uelamine *M*^{c} 16 rursum *QpXZS*^{t}*LβHhbfr* idem *om. QpXZbf* de *r* figuras *K*^{n}*L* et om. *Φ*^{c} [*AM*] *TU* 17 uidete — sum *om. OK*^{n}*I*^{r} pedes meos *M*^{c} *Φ*^{c} [*M*] *pLβHhr* ipse ego *P* ego ipse *K*^{s} 18 ossa et carnem *ULH* habent *Φ*^{c} [*A*] *r* 19 cognosceretur *Z* ostenderetur *m* indiuidue *K*^{n}*m* 20 sciremus *L* carnis est *f* et ut *K*^{s} et *K*^{n}*Q*^{a}*pI*^{p}*SH*^{g}, *corr. Q*^{a} confiteamur *Φ*^{c} [*A*] *TUl* confitemur *M*^{c} 21 quod *O Φ*^{c} [+ *Y*] *TUK*^{n}*QS*^{fmt}*Ly bnl* sacramentum *USfbn* eutichis *Φ*^{a} [*BN* + *D*] *P*^{c} *nm* existimandus *M*^{c} *Φ*^{r} *TK*^{n} *Hh* 22 quia *O Φ*^{r}[*C*] *UQlm* qua *n* in *om. XHhbnr* dō *Φ*^{a} [+ *AM*] *TUK*^{n}*m* dī filio *P*^{a} *ex corr.* mortalitatis humilitatem *Hh* mortis *f* 23 et — expauit] prædicantem quod s̄cificatio sp̄s per aspersionem fiat sanguis ihū x̄pi nec transitoriæ legat eiusdem apostoli uerba *Φ*^{c} [*A*] apostoli tui et *Φ*^{r} [*C*] et apostoli et *m* apostoli *bnr om. f* euangelistæ *om. pf* 24 Christum *om. M*^{c}

ex deo est et omnis spiritus qui soluit Iesum, ex deo non est, et hic PL 775
est antichristus. quid autem est soluere Iesum nisi humanam ab eo separare
naturam et sacramentum per quod unum saluati sumus, inpudentissimis uacuare figmentis? caligans uero circa naturam corporis Christi, necesse est ut etiam in passione eius
eadem obcæcatione desipiat. nam si crucem domini non putat falsam et susceptum
pro mundi salute supplicium uerum fuisse non dubitat, cuius credit mortem, agnoscat
et carnem. nec diffiteatur nostri corporis hominem quem cognoscit fuisse passibilem,
quoniam negatio ueræ carnis negatio est etiam corporeæ passionis. si ergo Christianam suscipit fidem et a prædicatione euangelii suum non auertit auditum, uideat quæ
natura transfixa clauis pependerit in crucis ligno et aperto per militis lanceam latere Ioh. 19, 34
crucifixi intellegat unde sanguis et aqua fluxerit, ut ecclesia dei et lauacro rigaretur et 11
poculo. audiat beatum Petrum apostolum prædicantem quod sanctificatio spiritus 1 Petr. 1, 2
per aspersionem fiat sanguinis Christi, nec transitorie legat eiusdem apostoli uerba
dicentis: scientes quod non corruptibilibus argento et auro redempti 1 Petr. 1, 18.
estis de uana uestra conuersatione paternæ traditionis, sed pretioso 19
sanguine quasi agni incontaminati et inmaculati Iesu Christi. beati 16
quoque Iohannis apostoli testimonio non resistat dicentis: et sanguis Iesu filii 1 Ioh. 1, 7
dei emundat nos ab omni peccato et iterum: hæc est uictoria quæ uincit 1 Ioh. 5, 4—8
mundum, fides nostra. quis est qui uincit mundum nisi qui credit quoniam Iesus est filius dei? hic est qui uenit per aquam et sanguinem Iesus 20
Christus, non in aqua solum, sed in aqua et sanguine, et spiritus est
qui testificatur, quoniam spiritus est ueritas, quia tres sunt qui testi- PL 777
monium dant, spiritus et aqua et sanguis, et tres unum sunt, spiritus utique sanctificationis et sanguis redemptionis et aqua baptismatis, quæ tria unum sunt
et indiuidua manent nihilque eorum a sui conexione seiungitur, quia catholica ecclesia 25

OM^{c}, *Φ*^{a} [= *RBN*], *Φ*^{c} [= *ADM*], *Φ*^{r} [= *CY*], *TU,K* [= *ns*], *O* [*aetwx*], *pXZE*, *P* [= *acp*], *S* [= *defmt*], *L* [= *αβγ*], *H* [= *deg*], *hbnflmnr*

ADNOTATIONES RVSTICI 7 not corporis hominem passibilem 10 de crucifixa natura 25 magnum exemplum quo⟨d⟩ plura unum sint et duae naturae unius domini Iesu Christi

1 ihm̄ x̄pm̄ *Φ*^{a} [+ *AM*] *Φ*^{r} [+ *D*^{corr}] *TUKb* Γ 2 antix̄pi *Φ*^{a} [*R*] *Φ*^{r} [*C*] *l* antex̄pi *OEP*^{cp} antex̄ps̄ quod audistis uenit *f* nisi *om. X* 3 et *om. Qb, corr. Q*^{x} sacramentum fidei *K*^{s} unum *om. U* uni *X* inprudentissimis *O* euacuare *M*^{c} *Φ TUS* 4 caliginans *Φ*^{r} [*Y*]*S*^{defst} *n* naturam *om. X* Christi corporis *K*^{s} corporis *p* 5 dissipiat *b* desipat *Φ*^{c} [*M*] dissipat *T* desipiscat *fm*, *P*^{a} *ex corr.*, desipiant *r* putat esse *Φ*^{c} [*A*] *Ufm*, *P*^{a} *ex corr.* falsatam *Φ*^{c} [*A*] *U* salua *r* 6 dubitet *Φ*^{c} [*M*] *Tf* 7 diffideatur *Φ*^{c} [*M*] *Tb* diffidiatur *f* diffidatur *K*^{n} agnoscit *Ul* cognoscat *f* crednoscat *M*^{c} esse *M*^{c}*P* 8 si] qui L id *l* enim *bf* 9 suscepit *O Φ*^{ac} *TUK*^{n}*pEPS LHhbnlmr* recipit *f* et *om. p* ad *Φ*^{a} [*R*] *Φ*^{c} [*A*] *THfmr om. X*^{n} suum *om. O* auertat *p* qua *fm*, *P*^{a} *ex corr.* 10 lignum *Φ*^{r} *TUP*^{p}*nf* per *om. Q*^{a}*S*^{t} lancea *O*, *Q*^{a} *ex corr.*, *EP*^{c}*Lnfr* 11 aquæ *m* fluxerint *Φ*^{a} fluxerunt *Φ*^{c} [*AM*]*TUfm* defluxerit *M*^{c} effluxerint *K*^{s} profluxerint *Lγ* regeneretur *S* regeneraretur *f* 12 audiat et *SK*^{s} Petrum *om. K*^{n} dicentem *Hh* 13 fit *K* ihū x̄pi *Uf* uerba *om. Q, corr. Q*^{x} sententiam *p* 14 sciens *Φ*^{c} [*A*] *om. Φ*^{r} [*Y*] non quod *T* quod *K*^{n}*l, corr. l* 15 eruditionis *M*^{c} 16 x̄pi *f* 17 quoque *om. r* apostoli iohannis *S* dicenti *U* sanguinis *Φ*^{c} [*AM*]*S*^{m}*Labn* ihū x̄pi *Φ*^{c} [*M*]*K*^{n}*QpXZS Lαβ Hhb* 18 mundat *S nf* emundet *r* emundans *m* rursum *f* est *om. M*^{c} uicit *M*^{c} *Φ*^{c} [*D* + *Y*] *UK*^{s}*ESLβγ nr, corr. U* 19 nostra et *O Φ*^{c} [*AM*] *Φ*^{r} [+ *D*^{corr}] *TU, P*^{a} *ex corr., S, Q*^{x} *ex corr., LHhfm* qui *UQ*^{aetx}*pP*^{ap}*S*^{dm}, *corr. Q*^{x} uicit *M*^{c} *Φ*^{c} [*D* + *Y, corr. D*] *KQ*^{tx}*EL*^{ap}*Snr* quia *Φ*^{a} [*R* + *AM*]*TUl* 20 filius dei] x̄ps *f* 20/21 x̄ps ihs *Φ*^{c} [*A*]*TUL*^{β} *om. l* 21 solo *M*^{c} 22/23 qui^{1} — spiritus *om. P*^{a}, *corr. P*^{a} *in mg.* 22 s̄ps̄ est ueritas [ueritas est *O*] *O Φ*^{a} [*R*] *Φ*^{c} *Φ*^{r} [*Y*^{corr}] *UK*^{s}*Q*^{tx}*ZE, P*^{a} *in mg., Sl* Γ x̄ps est ueritas [ueritas est *T*] *M*^{c} *Φ*^{a} [*BN*] *Φ*^{r} [+ *D*^{corr}] *TK*^{n} *Q*^{aex}, *Q*^{w} *ex corr.*, *pXF*^{cp}*LIhbnfmr* 23 tres *Φ*^{r} [*Y*] 23 et^{1} *om. M*^{c} *Φ*^{a} [*BN* + *A*] *pXHhm, corr. pX* et 3] et [*om. Y*] hii *Φ*^{r} *K*^{n}*L, I*^{a} *ex corr., lm* sunt unum *Φ*^{r} [*Y*] 24 et aqua baptismatis et sanguis redemptionis *M*^{c} sanguinis *Φ*^{c} [*M*] *K*^{n} redemptionis *om. L* 25 sua *OS om. fl* conexitione *E* coniunctione *P* commixtione *m* qui *Hh* ecclesia catholica *S* ecclesia *f* catholica *Hh*

hac fide uiuit, hac proficit, ut nec sine uera diuinitate humanitas nec sine uera credatur humanitate diuinitas.

6 Cum autem ad interlocutionem examinis uestri Eutyches responderit dicens:
p. 17, 27 confiteor ex duabus naturis fuisse dominum nostrum ante adunationem, post uero adunationem unam naturam confiteor, miror tam absurdam tamque peruersam professionem nulla iudicantium increpatione reprehensam et sermonem nimis insipientem ita omissum quasi nihil quod offenderet, esset auditum, cum tam impie duarum naturarum ante incarnationem unigenitus dei filius fuisse dicatur quam nefarie postquam uerbum caro factum est, natura in eo singularis asseritur. quod ne Eutyches ideo uel recte uel tolerabiliter æstimet dictum, quia nulla uestra est sententia confutatum, dilectionis tuæ diligentiam commonemus, frater karissime, ut si per inspirationem misericordiæ
PL 779 dei ad satisfactionem causa perducitur, inprudentia hominis inperiti etiam ab hac sensus sui peste purgetur. qui quidem, sicut gestorum ordo patefecit, bene cœperat a sua
p. 17, 31 persuasione discedere, cum uestra sententia coartatus profiteretur se dicere quod ante
p. 18, 11 non dixerat, et ei fidei adquiescere cuius prius fuisset alienus; sed cum anathematizando impio dogmati noluisset præbere consensum, intellexit eum fraternitas uestra in sua manere perfidia dignumque esse qui iudicium condemnationis exciperet. de quo si fideliter atque utiliter dolet et quam recte mota sit episcopalis auctoritas, uel sero cognoscit uel si ad satisfactionis plenitudinem omnia quæ ab eo male sunt sensa, uiua uoce et præsenti subscriptione damnauerit, non erit reprehensibilis erga correctum
Ioh. 10, 11 quantacumque miseratio, quia dominus noster uerus et bonus pastor qui animam suam
l.c. 9, 56 posuit pro ouibus suis et qui uenit animas hominum saluare, non perdere, imitatores nos suæ uult esse pietatis, ut peccantes quidem iustitia coerceat, conuersos autem miseri-

---

5—13 miror — purgetur *adfert Facundus 2, 6*

OM^c, Φ^a [= *RBN*], *Φ^c* [= *ADM*], *Φ^r* [= *CY*], *TU*, *K* [= *ns*], *Q* [= *aetwx*], *pXZE*, *P* [= *acp*], *S* [= *defmt*], *L* [= *αβγ*], *H* [= *deg*], *hbnflmnr*

ADNOTATIONES RVSTICI 1 nec diuinitas sine humanitate, ait, et e conuerso [*C^{mg}*]

1 hac^1] hæc *LβγH^e* haecque *Lα* proficiet *Hh* profecit *Φ^c* [*M*] *F^{ap}* ut in [in dn̄o *S*, *Q^x ex corr.*] x̄po ihū [ihū x̄po *S*] *ES*, *Q^x ex corr.*, *nr* uera nec sine^1 *S* 1/2 humanitate credatur *pb* 3 *inscr.* VI Contra eos qui duas quidem ante adunationem naturas dn̄i delirant, unam uero post adunationem confingunt *S* ad *om. U* ex animis ur̄is *X* eutychis *Φ^r* [*C*] *fr* responderet *Φ^c* [*AD*]*TUbfl* respondere *OI^{p}Lβ* respondit *m* 4 confiteatur *b* nostrum *om. Φ^r* [*Y*]*QpXZm* non *Φ^r* [*C*] 4/5 adunationem uero *LHh* 5 peruersam eius *K^{s}QpXZb* 6 repræhensum *UI^a* repræhensa *Qlr*, *corr. Q^{ax}* deprehensam *LαγHh* insipientem nimisque blasphemum [blasphemantem *n*] *M^c Φ^r* [+ *D^{corr}*] *KQpXZ*, *P^a ex corr.*, *Hhbfnmr* 7 offenderit *TQpXZF^c^{p}bnm* esse *Φ^c* [*A*] *XP* sit *n* tam impie] tamen [tam *r*] piæ *lr* 8 unigeniti *L om. f* dicatur] creditur *f* 9 est etsi *P^a ex corr.* est et reliqua *m om. nr* singularis in eo *p* nec *Φ^r* [*C*]*P^c^{p}S^e LHhblr* in *m om. n* id *P*, *corr. P^a* 10 tolerabiliter] errabiliter *M^c* ostendat *p* est ur̄a *Φ^a* [*BN*] *LHhf* est *Φ^c* [*M*] nr̄a est *b* sentencia est *M^c* confutatus *Φ^a Unl* coartatus *f* sollicitudinis *QpXZb* 11 tuae igitur *S* fr̄s karissimi *bnr* per inspirationem] inspiratione *Φ^r* [*Y*] 12 perducatur *K^u* producitur *r* insipientia *f* in presentia *K^u* ab] in *ZF^p* 13 peste] per te *OUl* macula per te *SL* peruersitate *p* corrigitur *U* ut sicut *S* patefacit *n* patefecit et *U* 14 descendere *Φ^a* [*BN*] *ULγr* cum ex *Sfm*, *F^a ex corr.* antea *Φ^c* [*M*]*TSLH^{de}h* 15 eius *U* eis *n* cum *Lα om. Lβγ* hæc *Φ^r* [*C* + *D^{mg}*] cum ad [in *f*] *Ef* 16 impiæ *L* pio *E^{corr}* noluisse *U* noluerit *f* uoluisset *b* concessum *O* uestra] sua *Lα* tua *Hh* 18 si *om. M^c Φ^c* [*M*] *UH^{de}hbm* sint *U* spiritalis *f* 18/19 se recognoscit *TQ^{t}pXF^{p}bnf* recognoscit *h* sero cognoscet *S^{d}Lγ* sero cognosceret *S^{emt}* se recognoscet *O* sero agnoscit *K^u* 19 ad *om. M^c* satisfactionem *Φ^c* [*M*]*bnfr* plenitudinis *f* penitudinem [pœnitudine *l* pœnitudinem *Lα*] *K^{u}LHhl* sensa sunt *Φ^c* [*A*]*Uf* 20 præsentis *Of* irrepræhensibilis *K^s* correptum *Φ^c* [*M*] *S^{c}bn* correptam *M^c* 21 quantamcumque sit *M^c* 23 nos uult esse [esse uult *D*] suæ [uult suæ esse *p* uult esse *Sf*] pietatis [pietatis suæ *m*] *Φ^c* [*AD*]*pESLm* ita ut *n* quidem *om. XZ* sua *p* conuersus *Φ^c* [*AD*] *Φ^r* [*C*] *U Q^{act} PLnflr*, *corr. DCQ^{ae}*

cordia non repellat. tunc enim demum fructuosissime fides uera defenditur, quando etiam a sectatoribus suis opinio falsa damnatur.

ET ALIA MANV: TIBVRTIVS NOTARIVS IVSSV DOMINI MEI VENERABILIS PAPAE LEONIS EDIDI

Ad omnem uero causam pie ac fideliter exequendam fratres nostros Iulium episcopum et Renatum presbyterum tituli sancti Clementis, sed et filium meum Hilarum diaconum uice nostra direximus, quibus Dulcitium notarium nostrum, cuius nobis fides est probata, sociauimus, confidentes affuturum diuinitatis auxilium ut is qui errauerat, damnata sensus sui prauitate saluetur.

Deus te incolumem custodiat, frater karissime. 9

DAT̄ ID̄ IVN̄ ASTVRIO ET PROTOGENE VV C̄C̄ CONSS̄ d. 13. m. Iun. a. 449

LIBELLVS APPELLATIONIS EVTYCHIS AD PAPAM LEONEM

6 Domino uenerabili et archiepiscopo gloriosæ urbis Leoni Eutyches presbyter. Fidei et spei meæ circa dominum Iesum Christum præ ceteris quidem testis est deus in animis et mentibus hominum iudicando quod est iudicium ueritatis, imploro tamen etiam uestram beatudinem *** atque uerborum. totius etenim malitiæ princeps diabolus inuisus studio atque proposito nostro, a quibus decebat suas uires destrui, per eos omnes uirtutes proprias aduersum nos concitauit. Eusebius igitur uir religiosus episcopus Dorsleorum cum obtulisset libellum uiro religioso Constantinopolitano episcopo Flauiano et quibusdam aliis qui eodem tempore propter suas causas in eadem ciuitate reperti sunt, me insimulans hæreticum, non ueris allegationibus ad accusationem commotus, sed perditionem mihi moliens et perturbans sanctas dei ecclesias, uocabar ad respondendum ac repellendas accusationes. et quamuis ægritudine graui detentus et ætate fatigatus occurri ad respondendum, quamuis non ignorans saluti meæ præparatas insidias; mox libellos conscriptos eisdem obtuli ostendens professionem fidei meæ. Flauianus autem uir religiosus episcopus cum neque suscepisset libellum meum neque recitari fecisset, sed respondentem audisset uerbis exponentem fidem de his quæ synodus Nicæna decreuerat, quæ uel synodus Ephesena firmauerat, exigebar duas naturas

---

OM^{c}, *Φ*^{a} [= *RBN*], *Φ*^{c} [= *ADM*], *Φ*^{r} [= *CY*], *TU*, *K* [= *ns*], *Q* [= *aetwx*], *pXZE*, *P* [= *acp*], *S* [= *defmt*], *L* [= *αβγ*], *H* [= *deg*], *hbnflmnr*

1 fructuosius *n* uestra *Φ*^{c} [*AM*]*ṗXPb* 2 a *om. TQ*^{t}*P*^{p}*S/Lβb* sectoribus *b* rectoribus *pl* suis *om. l* 3 *hoc loco O, post* 10 *D, om. ceteri et Γ* 3 et alia manu *om. D* domni *D* 4–10 *om. O* 4–9 *om. P*^{n}*lr* 4 frm̄ nr̄m̄ [frater nr̄ *m*] *QpXZHhbfm* frs̄ nr̄m *L*^{α} 4/5 iulianum epm [iulianus ep̄s *m*] *Φ*^{c} [*AM* + *Y*] *TUK*^{s}*QpXZSbfm* 5 renatus pb̄r *m* rauennatum pbr̄m̄ *K*^{n} tituli – clementis *QpXZHhK*^{s} stili s̄c̄i *f om. ceteri et Γ* sed *om. Φ*^{c} [*D*] hilarium *KQ*^{a}*pXS*^{m}*hbm* hilarem *Φ*^{a} [*B*] *Φ*^{r} [*C*] 6 quos uice *U* dulcetium *QXZ, corr. Q*^{a} dulcidium *pS*^{e} 6/7 nobis fides esset probata *Φ*^{a} *E* nobis probata est fides *Φ*^{c} [*A*] nobis fides est [est fides *T*] sæpe [sese *S*^{m} semper *S/*] probata *TSL* fides nobis est [esset *K*^{n} est sæpe *K*^{s}] probata [probata est *b*] *KQpXZHhb* nobis est fides, *tum scribere desinit m* 7 sociamus *Φ*^{c} [*A*]*QpXZS*$^{d/m t}$, *corr. A* 8 CONTVLI *post* saluetur *Q*^{aew} *post* 10 *Q*^{x}

9. 10 *om. Φ*^{c} [*AM*]*TKXZLHhf* 9 *om. Φ*^{a} *UQpES, habent tantummodo Φ*^{r} [+ *D*], *M*^{c}*b* [*post* 10] *et Γ* in te incolumem *Φ*^{r} [*C*] incolomento *b* 10 *om. Φ*^{r} [+ *AM*] *habent M*^{c}*Φ*^{a} [+ *D*] *UQpEPSbnlr* 10 data *M*^{c} *Φ*^{a}*UQ*^{w}*EP*^{p}*l* datum *Q*^{at}*Sb om. r* 11 d̄ in die id̄ [diebus *P*^{cp}] *P* ian̄ *Φ*^{a} [*R*] *Q*^{a} ianuarias *Q*^{aev} austurio *pF*^{p} astorio *Φ*^{a} *P*^{a} *S/n* asterio *Φ*^{c} [*D*]*UP*^{c}*Sdemtb* protegene *bl* ptogene *P*^{p}*S*^{w} ūu c̄c̄ *om. M*^{c}*Φ*^{a} [+ *D*]*QpE, corr. BQ*^{x} conss̄ *UpSb, in fine add.* era CCCCLXXXVI *S*, *Q*^{x} *ex corr.*

6 *altera versio extat in Leonis epistularum Collectione Casinensi 23* [*uol. 4 p. 143*] *O*

11 EVTYCHES *O* 14 iudicandos *O* 15 *lacunam indicaui, cf. alteram uersionem* 16 decebat *scripsi* sciebat *O* 20 insimulantes *O* 21 per turbas s̄c̄a *O* 23 occurrere *O* 27 exigebas *O*

confiteri et anathematizare eos qui hoc non profiterentur. ego autem metuens secundum statuta uestra adicere uel retrahere uerbum aliquod fidei expositæ in reuerentissima synodo Nicæna, sciens sanctos et beatissimos parentes nostros Iulium et Felicem et Athanasium et Gregorium uiros sanctos episcopos improbare duarum naturarum nuncupationem et non ausus aut disputare de natura dei uerbi, qui est incarnatus ultimis diebus in utero uirginis Mariæ non se imminuens neque demutans, quomodo uoluit, sed secundum ueritatem et non figurate [sicut ipse uoluit] induit hominem, aut anathemare prædictos parentes nostros, cum hæc ergo ita agerentur, petii ut hæc innotescerent uobis, ut statueretis quid mihi sequendum esset, et in omnibus sequerer quidquid probaretis. sed cum contempsissent ea quæ a me dicebantur, et soluissent sine retractatione conuentum, publicabant quam contra me tractauerant ante iudicium excommunicationis sententiam et in tantum mendacii sui factione confidentes agebant, ⟨ut⟩ periculum etiam saluti meæ impenderet, nisi adiutorio ⟨dei⟩ et orationibus uestris manus me militaris eripuisset insidiis. illi tamen nihilo minus instantius coegerunt aliorum monasteriorum abbates meæ deiectioni subscribere, quod numquam de his qui aperte ⟨se⟩ confitentur hæreticos, et quod ne sub ipso quidem Nestorio factum est, et contestationes quas publice proposui ad satisfactionem populi Christiani, non permiserunt proponi uel ad publicam notitiam peruenire, statim denique eas rapuerunt hi qui per factionem et calumniam meditatam sublata contestationis satisfactione ab omnibus hæreticum me iudicari uoluerunt. ad uos itaque confugio, misericordiæ et religionis antistites et qui tales factiones aduersari et respuere consuestis, nihil ab initio usque ad præsens tempus contra professionem catholicorum credens, anathematizo autem Apollinarem Manin Valentinum Nestorium et eos qui carnem domini et dei nostri Iesu Christi de cælo, non de spiritu sancto et Maria uirgine confitentur, et omnem hæresem usque ad Simonem magum. et cum hæc ita profitear, periclitor sicut hæreticus per dolos et factiones et inimicitias et rogo ut nullo mihi præiudicio de his quæ per dolos et factiones gesta sunt, comparato uos super hoc quæ uestræ beatitudini uidentur, manifesta sententia proferatis, non permittentes aliquod mihi ab his qui mihi insidiantur, periculum sustinere et secerni de numero catholicorum, qui religiose et continenter in Christianis officiis plus minus per annos LXX duraui, ⟨et⟩ in ipsa iam fine uitæ ab æmulis naufragium pati.

Subdidi autem his litteris meis libellum qui aduersum me datus est, et eos quos ego obtuli nec tamen suscepti sunt, et contestationem quam populo proposui, nec non etiam illa quæ ⟨de⟩ duabus naturis a parentibus nostris dicta sunt.

Et subscriptio: Eutyches abba subscripsi his libellis manu mea

HANC SEQVITVR LIBELLVS QVEM DEDIT EVSEBIVS ĒPS IN ACCVSATIONE EVTYCHIS FLAVIANO QVI IAM SVPRA IN CAPITE ⟨I⟩ RELEVATVS EST [CALCHEDONENSIS CONCILII]

EXEMPLVM LIBELLI QVEM DEDIT EYTYCHES P̄BR̄ FLAVIANO ĒPŌ VEL SYNODO

7 Contestor uos per deum qui omnia uiuificat, et in Iesu Christo saluatore deo nostro,
1 Tim. 6, 12 qui sub Pontio Pilato testatus est bonam confessionem, ut nihil ad gratiam faciatis. ego enim ita sentio a parentibus et ab ineunte ætate ita sum baptizatus, sicut sancta

7 *altera uersio extat in Leonis epistularum Collectione Casinensi 24 [uol. 4 p. 145] O*

2 uestra *suspectum* 5 ausos *O* 7 figurate *scripsi* figurae sicut ipse uoluit *O* 10 contempsissens *O* 12 agebant ut *scripsi* agebat *O* 13 impendere *O* dei *add. Amelli* 16 se *addidi* heretico *O* 17 ad *Amelli* et *O* promiserunt *O* 21 consuistis *O* 22/23 appollinarem mannin *O* 27 sententiam *O* 30 et *add. Amelli* 33 de *addidi* 35 EVTYCHES *O* 36 I *addidi* Calchedonensis concilii *deleui* 40 eunte *O*

synodus Nicæna trecentorum decem et octo episcoporum fidem exposuit, quam confirmauit et solam tenere constituit sancta synodus Ephesena, et numquam aliquid præter recte solam et ueram et rectam fidem sensi et omnibus consentio et sequor quæ uisa sunt sanctæ synodo Ephesenæ, cui præfuit Cyrillus sanctæ memoriæ Alexandrinæ ecclesiæ quondam episcopus, et fidei sanctorum et electorum dei Gregorii maioris, Gregorii et Gregorii, Basilii et Athanasii, Attici et Procli ego socius sum et omnes eos catholicos habui et fideles et ueneratus sum tamquam sanctos magistros meos. anathemo autem Nestorium et Apollinarem et omnes hæreticos usque ad Simonem et eos qui dicunt carnem domini de cælo descendisse et non ipsum uerbum dei descendens de cælo incorporeum factum esse carnem in utero sanctæ Mariæ uirginis ⟨ex⟩ carne eius incommutabiliter et inconuersibiliter quemammodum ipse sciit et uoluit, ut qui erat perfectus deus ante sæcula, idem perfectus esset homo in ultimis diebus propter nos et salutem nostram. hanc ergo fidem et professionem habeat de me uestra beatitudo.

Et subscriptio: Eutyches presbyter subscripsi

EXEMPLVM CONTESTATIONIS

8 Catholico et amatori Christi populo Constantinopolitano Eutyches presbyter. Factionem quidem et calumniam quam perpessus sum, æstimo nullum ignorare de populis deum colentibus in ciuitate Constantinopolitana, scandali quosdam aduersum ⟨me tam⟩quam qui male senserim de catholica fide. hoc enim per omnes diffamauerunt, notum ⟨autem⟩ facio omni populo Christiano, non dicens aliter neque corde aliud sentiens, coram deo et filio eius saluatore nostro et [in] spiritu sancto et inseparabili trinitate me hanc fidem a parentibus suscepisse et usque in præsentem diem inuiolabilem et integram custodisse, quæ instituta est a sancta synodo Nicæna, quam etiam confirmauit et constituit Ephesena synodus, solam tenere et nulli licere aliam fidem proferre aut conscribere ⟨aut⟩ componere præter supra dictam quam synodus Nicæna firmauit, anathematizans eos qui dicunt carnem domini nostri Iesu Christi de cælo descendisse et non ex Maria uirgine et ex spiritu sancto incarnatum, et omnem hæresim usque ad Simonem magum. et peto ne dolo et fraudibus et rumoribus eorum credentes scandalizemini in me semper pro fide catholica laborantem. sciat autem religiosa plebs uestra quia hæc proposui olim ad satisfactionem uestram, et quidam ex eadem factione sustulerunt eas contestationes quas proposueram, ut subriperent uobis quatenus non possitis agnoscere mei propositi ueritatem.

EX PATRVM TESTIMONIIS QVAE PRO SE PROPOSVIT EVTYCHES

9 IVLII $\overline{\text{EPI}}$ ROMANI AD [PRESBYTERVM] DIONYSIVM

1 Domino sanctissimo desiderabili et karissimo conpresbytero Dionysio Iulius episcopus Romanus in domino salutem. Miror cognoscens quosdam profiteri quidem deum corporalem dominum, labentes autem et incurrentes in eam diuisionem quæ non bene a Paulianistis inducta est. illi enim Paulo Samosateno seruientes alium dicunt Lietzmann, Apollin. 256, 18—259, 12 37

---

9 *altera uersio extat in Leonis epistularum Coll. Casinensi 26 [uol. 4 p. 149] O*

2 tenere *Amelli* teneri *O* 3 recte *scripsi* rectam *O* 4 memoria *O* 8 appollinarem *O* 10 ex carne *Amelli* carnem *O* 11 quæammodum *O* ut *Amelli* et *O* 18 scandali *O conicio* scandalizatis per 19 me tamquam *scripsi* quam *O* 20 autem *addidi* 21 in *del.* Amelli 23 $\overline{\text{sco}}$ *O* 24 teneri *O* 25 aut *addidi* 34 PRESBYTERVM *deleui falso ex* 35 conpresbytero *desumptum* 35 $\overline{\text{sci}}$ *O*

deum quem de cælo confitentur, alium uero de terra hominem, dicentes unum non creatum, alterum creatum, unum æternum, alterum hesternum, unum dominum, alterum seruum, impii in utroque, siue adorantes eum quem dicunt seruum et factum, siue contemnentes cum qui proprio sanguine nos redemit. qui autem deum ⟨de⟩ cælo confitentur ex uirgine incorporatum et unum esse cum carne frustra quemquam conturbant uerbis suæ impietatis elati. dicunt enim, sicut audio, et ipsi duas esse naturas, cum
Ioh. 1, 14 Iohannes unum aperte ostendat dominum dicens et uerbum factum est caro et
1 Cor. 8, 6 Paulus qui dixit unus dominus Iesus Christus, per quem omnia. nam si Iesus natus ex uirgine nominatus est et ipse est per quem omnia facta sunt, una natura est, quoniam una persona non habens in duo diuisionem, quoniam neque seorsum natura corpus neque seorsum natura deitas secundum incarnationem, sed sicut homo una
Phil. 2, 7 natura, sic et is qui ad similitudinem hominis factus est Christus. sed si non agnoscunt secundum unitionem unum, possunt et in multa diuidere unum et [in] multas dicere naturas, quoniam multiforme corpus est ex ossibus et neruis et uenis et carne cute sanguine et spiritu, quæ omnia licet habeant differentiam sui, tamen una natura est. unde et deitatis natura cum corpore unum est et in duas naturas non diuiditur. nec enim rationis erat [in] totum filium hominis uocari qui de cælo descenderat, et filium dei ex femina procreatum, si duarum naturarum diuisionem recipiebat, sed illud quod de cælo descenderat, recte uocabitur filius dei et non hominis filius, quod autem natum est ex femina, filius hominis et non filius dei: et hoc conuenit Paulianæ diuisioni. nos autem sanctæ scripturæ docent unum dominum eundemque sentire, qui de cælo descendit et qui in terra natus est. qui ergo sic sentiunt, numquam illis qui cogitant aduersa, concordent, ut sensu et mente quæ recta sunt, profitentes non uerbis ac ore blasphement. illis enim dicentibus duas esse naturas necesse est eis unam uenerari, alteram non, et in eam quæ diuina est, baptizari, ⟨in eam uero quæ humana est, non baptizari⟩; nos autem in mortem domini baptizantes unam naturam confitemur inpassibilis deitatis et passibilis carnis, ut hoc modo et ad deum pertineat baptisma nostrum et ad mortem domini nostri. nec calumniantes et in duas personas dominum diuidentes quosdam timemus, si nobis unitatem euangelicam uel apostolicam prædicantibus maledixerint
Ioh. 3, 13 [illis qui] quasi carnem profitentibus esse cælestem, cum legamus sanctas scripturas quæ dicunt filium de cælo. nec enim quando dicimus filium dei natum ex femina, possumus reprobari quasi qui dicamus uerbum non de cælo, sed terrenum fuisse. utrumque autem dicimus, et de cælo totum propter deitatem et de femina totum propter carnem, unius personæ diuisionem penitus nescientes.

EIVSDEM IVLII $\overline{\text{EPI}}$ ROMANI QVAE PRO SE OPTVLIT EVTYCHES

AD EOS QVI SECVNDVM DIVINAM INCARNATIONEM VERBI DISPVTANT SVB OCCASIONE INDIVIDVI

2 Nemo humiliet dominicam et saluatricem carnem domini nostri Iesu Christi occa-
Lietzmann, Apollin. 194, 15–199, 27 sione unius essentiæ. nec enim nos nec nostra synodus nec eorum hominum quisquam qui habent humanam et rationabilem mentem, corpus per semet ipsum unam essentiam esse dicit aut sentit, sed nec de cælo dicimus carnem domini dei Iesu Christi, uerum ex sancta uirgine Maria confitemur incarnatum deum uerbum et non diuidimus eum

---

O

2 externum *O* 4 de *addidi* 7 unam *O* dn̄i *O* et²] e *O* 8 Iesus²] ī$\overline{\text{ō}}$ *pro* εἷς 13 in *deleui* 15 licent *O* 17 in *deleui* 19 natus *O* 23 ac ore *scripsi* auctore *O* 25 in — baptizari *add. Amelli* 30 illis qui *deleui* qui *O* 36 DIVINA E *O* 40 habet *O*

a sua carne, sed est una persona et una substantia, totus homo. certe si ad similitudinem hominis credimus uenisse dominum saluatorem nostrum Christum ex ea uirginali conceptione, per quam [si] genetrix dei uirgo monstrata est, et mysterium salutis est nostræ incarnatio dei uerbi, ergo inseparabilis est et indiuisus a sua carne, ** cuius est caro, si tamen uere confitemur carnem factum fuisse dei uerbum. quod si non habet communionem cum uerbo, penitus separata est. et nec salus credentibus ex incarnatione conceditur a trinitate summota. nihil enim uenerabile nec salutare extra diuinam trinitatem est, sed superflua quædam probabitur illis atque inanis incarnatio, falsum autem inuenitur secundum eos etiam diuinæ scripturæ quibus scriptum est uerbum factum est caro et illud natus est nobis hodie saluator, hoc est Christus dominus in ciuitate Dauid, item falsum uidebitur illud deus fortis infans et alia his similia. nec dei genetrix uirgo creditur, quod impium et sacrilegum sine dubietate et a mente religiosa iudicabitur alienum. auertitur enim omnis spes Christianorum et ipsa Christianitas ad nihilum deducitur nec illud magnum pretiosumque munus Christianorum quod Christi morte perficitur, diuinum putabitur, sed humanum, si non annumeratur trinitati incarnatio nostri domini saluatoris. nobis autem confitendum est filium dei et deum uerum, qui est ante sæcula, unius essentiæ patri, Christum dei filium, dominum nostrum, quem uirgo peperit saluatorem et liberatorem, cui uenerationem debite offerimus et non separatur a ueneratione caro ipsius. inpossibile est ut indiuisa diuinitate cultus et ueneratio diuidatur; nam qui carnem non ueneratur, ipsum non ueneratur, sicut euangelista unam uitam uerbi et carnis prædicans dixit et uerbum caro factum est. ergo si caro uerbum factum est, qui adorauerit uerbum, adorat et carnem, et qui carnem ueneratus fuerit, uenerabitur deitatem et sancti apostoli summittentes se corpori deum uerbum uenerati sunt et angeli ipsi obsecuti sunt tamquam suo domino corpus adeuntes et uirgo ab initio carnem pariens uerbum parturiebat et erat dei genetrix et Iudæi qui corpus crucifixerunt, deum crucifixerunt et nulla separatio uel diuisio corporis et uerbi in sanctis habetur scripturis, sed est una natura, una substantia et una uirtus, una persona, totus deus, totus homo, ipse idem ipse. essentia enim ipsius secundum inuisibile quidem deitas, secundum uisibile autem caro. nec alienatur nec separatur a trinitate incarnatio Iesu Christi domini nostri. denique trinitatis in numero baptisma traditur in remissionem peccatorum et resurrectionem carnis, quod opus est deitatis, non creatæ naturæ. unum enim et idem est corpus et deus, cuius corpus est, non conuersæ carnis in incorporeum, sed habentis et proprium quod a nobis est, secundum uirginis partum et quod supra nos est, secundum dei uerbi incarnationem.

Ioh. 1, 14
Lc. 2, 11
Ies. 9, 6
Ioh. 1, 14

SCI ATHANASII EPI ALEXANDRINI TRACTATVS SIVE PRAECEPTA DE FIDE QVAE PRO SE PROTVLIT EVTYCHES PROLATVM AD TESTIMONIVM A BEATISSIMO EPO EIVSDEM CIVITATIS CYRILLO CONTRA LIBELLVM THEODORITI

3 Etiam laudabilis recordationis pater noster et episcopus Athanasius in libris incarnationis: confitemur et esse ipsum filium dei et deum secundum spiritum, hominis autem filium secundum carnem, non duas naturas unum filium, unam adorabilem et

t. 1 1, 5 p. 65 22 sq.

O

2 credimur *O* dñ *O* 3 si *deleui* 4 *lacunam indicaui, cf. Γ* 7 salutarem *O* 10 hoc est natus — saluator xps *O* 13 et a mente *scripsi* tamen *O* 19 separaturam uenerationem *O* 29 inuisibilem *O* uisibilem *O* 30 ne *O* ne *O, corr. O* 31 in numero] numero in *O* 33 habentes *O* 37 EVTYCHIS *O* 38 THEODORITI *scripsi* THEODORI Ad te *O*; *errauit Eutyches in libri Cyrilliani titulo* 41 unam] unum *O*

unam non adorandam, sed unam naturam uerbi dei incarnatam et adorandam cum carne una ueneratione, nec duos filios, unum quidem filium dei uerum et adorabilem, alterum uero ex Maria hominem et non adorandum, per gratiam autem factum filium dei sicut et homines, sed de deo, sicut dixi, unum filium dei et ipsum deum nec alterum ex Maria natum secundum carnem in ultimis diebus, sicut angelus dixit genetrici saluatoris dicenti quomodo hoc fieri poterit? uirum enim nescio: spiritus sanctus aduenict in te et uirtus altissimi obumbrabit tibi; propterea quod ex te nascetur, sanctum est et uocabitur filius dei. qui ergo natus est ex uirgine Maria, filius dei natura et deus uerus, non per gratiam et alia essentia, secundum carnem quidem Mariæ homo, secundum spiritum autem ipse deus et filius dei, passus nostras passiones secundum carnem, sicut scriptum est Christus enim passus est pro nobis carnaliter et alio loco qui filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit eum, inpassibilis autem permanens et inmutabilis secundum deitatem sicut dixit propheta ego sum deus et non mutor, mortuus quidem nostra morte secundum carnem propter peccata nostra, ut mortem interficeret [nostram] moriendo pro nobis, sicut dicit apostolus conculcata mors est et deuicta; ubi est, mors, uictoria tua? ubi est, mors, aculeus tuus? et iterum Christus mortuus est pro peccatis nostris secundum scripturas, inmortalis autem et inconprehensus a morte permanens per deitatem, inpassibilis quasi patris uirtus, sicut dicit Petrus: nec enim possibile erat eum a morte detineri.

Lc. 1, 34. 35 — 1 Petr. 4, 1 — Rom. 8, 32 — Mal. 3. 6 — 1 Cor. 15, 54. 55 — 1 Cor. 15, 3 — Act. 2, 24

Adicit etiam his: si quis præter sanctas scripturas docet alterum dicens filium dei et alterum ex Maria per gratiam sicut nos adoptatum, ut sint duo filii, unus secundum naturam dei filius ex deo et alter secundum gratiam ex Maria homo, uel si quis carnem domini supernam dicat et non ex Maria uirgine uel conuersam deitatem in carnem aut confusam aut inmutatam aut passibilem deitatem domini credat et non esse uenerabilem et adorabilem domini nostri carnem quasi hominis putet et non magis adorandam quasi domini et dei, hunc anathemat sancta et uenerabilis ecclesia credens sancto apostolo dicenti si quis euangelizauerit uobis præter hoc quod accepistis, anathema sit.

Gal. 1, 9

SCI GREGORII $\overline{\text{EPI}}$ MAIORIS PARS DICTORVM QVAE PRO SE PROTVLIT EVTYCHES

4 Deus non solum non tenetur morte, sed etiam soluit ipsam mortem et mors est mortis. deus uerus qui sine carne, in carne uisus est, perfectus uera et diuina perfectione, non duæ personæ nec duæ naturæ. nec quattuor dicimus adorari; nec enim fas est quattuor adorari, deum et filium dei et filium hominis et spiritum sanctum. quapropter anathematizamus qui sic in deum peccant, ut dicant hominem tamquam deum glorificari debere.

Lietzmann, Apollin. 178, 17—179, 6

EPISTVLA GREGORII NANZANZENI AD CLEDONIVM EX HIS QVAE PRO SE PROTVLIT EVTYCHES

ep. 102 5 Quoniam multi adeuntes sanctitatem tuam de fide uolunt fieri certiores et quia per caritatem exegisti nos certum breuemque finem uel regulam fidei nostræ, ideo scripsimus sanctitati tuæ, quod et ante meas litteras agnoscebas, quoniam nos Nicænæ synodo et fidei sanctorum patrum qui illo conuenerant ad deiectionem Arrianæ sectæ, nihil umquam prætulimus nec præferre possumus, sed eiusdem fidei sumus et erimus in domino,

---

O

3 uerum *O* 4 hominis *O* 5 genetricis *O* 11 passiones] nationes *O* 15 nostram *deleui* 20 passibile *O* 22 unum *O* 27/28 dicente *O* 34 honis *O* 37 $\overline{\text{EPI}}$ *O* 40 synodus *O*

adicientes illud quod minus dictum est ab illis de sancto spiritu, ne umquam moueatur hæc quæstio, quia scire oportet unius deitatis patrem et filium et spiritum sanctum, deum et spiritum agnoscentes. eos sane qui ita sentiunt et docent, habeto tibi communicantes sicut et nos; eos uero qui aliter credunt, auersare et alienos et dei et sanctæ ecclesiæ iudica. sane quoniam de diuina incarnatione siue incorporatione quædam quæstio conmouetur, prædicato et denuntiato de nobis quia filium dei, qui natus est ex patre et postea de uirgine Maria, unum credimus, non duos filios nominantes, sed unum et eundem indiuidua deitate et honore ueneramus. quod si quis his non præbeat consensum aut nunc aut postea, ipse in die iudicii deo redditurus est rationem.

IVLII $\overline{\text{EPI}}$ ROMANI AD VNIVERSOS $\overline{\text{EPOS}}$ CATHOLICOS QVAE PRO SE PROTVLIT EVTYCHES

6 Probaui fidem uestram, dilectissimi fratres, quam circa dominum deum regem habetis de ecclesiasticis historiis consecuti ab Osee propheta dicente de deo uerbo et de patre domino non permittam perire Iacob, quia deus ego sum et non [est] præter te homo sanctus, et non ingrediar ciuitatem, sed post dominum ambulem. hæc itaque propter eos locutus est deus uerbum factus homo, qui eum hominem simpliciter sanctum et non deum esse credebant: deus ego sum et non homo. credo in una deitate et essentia adorandæ et uenerabilis trinitatis, hoc est in patre et filio et spiritu sancto, qui descendit de cælo et incarnatus est, et ipsi incarnationi quæ est ex sancta uirgine Maria, et apparitioni inter homines dei uerbi et saluatoris nostri Christi, qui est deus homo, non alter deus et alter homo, sed una substantia et una persona dei uerbi et ex carne Mariæ, ex deo et ex muliere, passibilis et inpassibilis, corpore passibilis, inpassibilis deitate, nostram passionem suscipiens, quam deitate dissoluit salutarique mortem nostram superat interitu, inluminans uitam et fidelibus futuri boni conferens fructum et cælestis uel diuini regni hereditatem cum gloria præstans.

Lietzmann, Apollin. 292, 2—293, 3

Os. 11, 9

IVLII $\overline{\text{EPI}}$ AD PROSDOCIVM QVAE PRO SE PROTVLIT EVTYCHES

7 Sensus est noster secundum apostolicam traditionem patris et filii et spiritus sancti una deitas, una uenerabilitas filii apud patrem in adoratione et glorificatione sancti spiritus. qui autem deitatem alteram inducit, anathema et qui inducit alteram sectam uel fidem præter sanctas uoces seraphim, hoc est sanctus sanctus sanctus dominus sabaoth; plena est omnis terra gloria ipsius hymnum dicentes in sanctam trinitatem, quemadmodum Iohannes testatur et Paulus, Iohannes dicens filii gloriam a propheta cantatam et Paulus spiritus sancti eandem gloriam demonstrat, cum dicit sancti spiritus esse uoces quæ dictæ sunt ab eo qui uisus est et glorificatus, quia spiritus sancti gloria filii gloria est et filii gloria patris gloria est. quapropter una essentia trinitatis per orbem terrarum a sanctis synodis prædicatur. omnis autem qui separat ab essentia unius dei filium et spiritum sanctum ** quomodo nos, non ex ipsa substantia ut similitudinem, sed in aliam naturam, anathema sit. prædicatur etenim ad supplementum fidei et incarnatus ex utero Mariæ sanctæ uirginis dei filius et conuersatus inter homines et supra hominem agens, sicut propheta et apostoli dicunt, perfectus deus in carne, perfectus homo in spiritu, non duo filii, [sed] unus certus deus suscipiens homi-

Lietzmann, Apollin. 283, 17—285, 9

Ies. 6, 3

Ioh. 12, 41

Act. 28, 25

O

1 moueantur *O* 10 CATHOLICIS *O* 13 est *deleui* 16 credebat *O* 23 superaret *O* 27 $\overline{\text{nri}}$ *O* patri *O* 28 adorationem et glorificationem *O* 32 quæammodum *O* Iohannes²] iohannis *O* gloria *O* 37 *lacunam indicaui, cf. Γ* 41 sed *deleui*

nem, alter autem mortalis homo susceptus a deo, sed unus unicus in cælo et unicus in terra deus ac diuina natura, homo carnali imagine ad similitudinem suam seruans mundum
Ioh. 20, 22 participatione spiritus sui, quem donat quasi per inspirationem, quasi homo et habitu humano rex cælestium terrestrium et infernorum, ab omnibus quasi unus et solus deus glorificatus et uenerabilis quasi in gloria dei patris nostri. quod si quis hominem a deo adsumptum dicat Iesum qui ex Maria natus est, et duas personas perfectas et adunitas, sciat se spei diuinæ alienum, quod deus uerbum, per quem omnia facta sunt, ipse est Iesus per quem sunt omnia, quemammodum Iohannes et Paulus docuerunt dicentes
Gal. 4, 4 non adsumptum esse uerbum ab homine per Iesum, sed ipsum uenisse in mundum qui
Ioh. 1, 9 natus est ex femina, nec habitasse eum qui de cælo est, in homine terreno, sed ipsum
1 Cor. 15, 47 Adam secundum esse cælestem.

PETRI $\overline{\text{EPI}}$ ET MARTYRIS DE DEITATE LIBELLI QVAE EX HIS PRO SE PROTVLIT EVTYCHES

8 Vere gratia et ueritas per Iesum Christum facta est, si quidem nos
Exc. Ephes. 1 Ioh. 1, 17 sumus per gratiam conseruati secundum apostolicum dictum; ait enim: non ex nobis,
Eph. 2, 8 dei munus, neque ex operibus nostris, ne quis exultet. uoluntate dei
Phil. 2, 7 uerbum caro factum et hominis imagine uisus nequaquam a deitate discessit. nec enim ut uirtutis aut gloriæ suæ summam deponeret, pauper est factus ex diuite, sed ut mortem
2 Cor. 8, 9 pro nobis peccatoribus ipse susciperet iustus pro iniustis, ut nos offerret deo, mortificatus corpore, uiuificatus autem spiritu.

Exc. Ephes. 11 Ioh. 1, 14 Et post alia: Vnde euangelista ueredicus dicit: uerbum caro factum est et habitauit in nobis ex eo scilicet ex quo angelus uirginem salutauit dicens aue
Lc. 1, 28 grata deo, dominus tecum. dominus tecum dictum est a Gabrihelo pro deus tecum, hoc est uerbum tecum; significat enim nasci eum in utero et carnem futuram sicut
Lc. 1, 35 scriptum est: spiritus sanctus superueniet in te et uirtus altissimi obumbrabit tibi, et quod nascetur sanctum, uocabitur filius dei.

Exc. Eph. III Et post alia: Deus autem uerbum absque uiro secundum uoluntatem dei omnia potentis perficere factus est in utero uirginis caro, non indigens uirilis actus aut præsentiæ. efficacius enim operata est uirtus uerbi obumbrata uirgini cum aduenientе sancto spiritu.

FELICIS ROMANI $\overline{\text{EPI}}$ ET MARTYRIS EX EPISTVLA QVAM AD MAXIMVM $\overline{\text{EPM}}$ VEL CLERVM ALEXANDRIAE CIVITATIS MISIT QVAE EX HIS PRO SE PROTVLIT EVTYCHES

9 De incarnatione autem dei uerbi et fide, credimus in dominum nostrum Iesum
Exc. Ephes. VIII Christum, qui natus est ex Maria uirgine, quia ipse est dei filius sempiternus et uerbum et non homo a deo adsumptus est, ut alter esset extra illum. nec enim ita suscepit hominem filius dei, ut sicut dictum est, alter esset extra illum, sed deus perfectus factus est homo simul perfectus incarnatus ex uirgine.

EXEMPLVM EPISTOLAE SYNODI HABITAE ROMA QVAE EX HIS PRO SE ALLEGAVERIT EVTYCHES

10 Synodus episcopis per Illyricum constitutis. Etsi confidimus sanctitatem uestram apostolorum doctrina fundatam et subnixam fidei etiam populos euidenter

---

10 *Graece extat ap. Theodoret. 2, 22 Sozom. 6, 23; altera uersio Latina habetur in Collectione Theodosii diaconi [cod. Veron. LX f. 43 sq. = Mansi III 459]*

O

4 humani *O* 5 patres *O* 8 quæammodum *O* 10 quæ *O* 27 digens *O* tactus *O*
30 $\overline{\text{EPS}}$ *O* 32 dominum] $\overline{\text{dn}}$ *O* 37 ALLIGAVERI *O* 38 et sic *O* 39 subnixum *O*

docere et obsequentem patrum decretis in nullo dissidere (nec enim oportebat dei antistites, qui alios docent, aliter agere), tamen quoniam ex relatione Gallorum et bessorum comperimus quædam studia hæresum pullulasse (non autem dixerim hoc sponte euenire cultoribus dei, sed aut ignorantia aut errore contingere, et ideo cognitiones fluctuant nec radice consistunt, quasi parentum nostrorum notitiam cognouissent et hæc sicut alia resecassent), denique Auxentium Mediolanensem hac de causa condemnatum scribunt, et rationabile igitur est et omnibus episcopis competit, qui per orbem terrarum hoc nomen profitentur, expellere eos qui de diuersis disciplinis catholicam fidem nituntur euertere. etenim quando uenenum hæreticorum, quod etiam nunc, ut dicendum est, incipit Arrianorum blasphemium, reuiuiscit, parentes nostri CCCXVIII episcopi et Romani presbyteri in locum episcopi sui, electissimi uiri, sub synodo Nicæna hoc munimen et firmamentum contra arma diabolica statuerunt et hoc remedio letales reppulere doctrinas, quo dicerent patrem et filium et spiritum sanctum unius deitatis, unius esse uirtutis et esse unius essentiæ; contra autem sentiens a communione nostra fieret alienus. quam definitionem salutis et tractatum sanctum corrumpere postea aliis quidam fraudibus et polluere temptauerunt. quibus nec Romani episcopi, cuius ante omnes sententia probabilis est, nec tacendi qui tot annis sine culpa sacerdotium ministrarunt, nec aliorum consensus est penitus commodatus; sed etiam hi qui per uim uisi sunt claudicare, meliore sententia talia sibi displicere firmarunt. unde perspicit uestra sinceritas hanc solam esse puram et robustam fidem apud Nicæam apostolorum auctoritate firmatam, quæ perpetua inrupto teneri debeat firmamento. nobiscum igitur Orientales qui se catholicos recognoscunt, Occidentales pariter gratulentur; non enim dubitamus, immo etiam confitemur aliter credentes a nobis alienos esse et a nostra communione summotos et episcopos hac appellatione priuari, ut plebem hoc errore nouerint liberandam, quam qualiter poterunt emendare, cum ipsorum oculi simili caligine teneantur? consentiat ergo cum catholicis episcopis et uestræ sententia caritatis, in qua uos firmos et robustos credimus inueniri, et indicate nobis reciprocis scriptis sanctitatem uestram sentire nobiscum.

SCI CAELESTINI EPI ROMANI MISSA NESTORIO QVAE EX EA PROTVLIT EVTYCHES t. 1 2 p. 9, 2—7

11 Post alia: Vnde hæc episcopo in populos prædicare quibus uirginei partus reuerentia saucietur? non debent ueteris fidei puritatem blasphema in deum uerba turbare. quis umquam non est dignus anathemate iudicatus uel adiciens uel retrahens fidei? plene etenim et manifeste ab apostolis nobis tradita nec augmentum nec imminutionem requirit. legimus libris nostris non addere debere, non retrahi; magna quippe et addentem et retrahentem pœna constringit.

SCI CAELESTINI EPI ROMANI AD CLERVM CONSTANTINOPL QVAE EX EA PRO SE PROTVLIT EVTYCHES

12 Inter cetera et ad locum: Aperte ergo dilectioni uestræ, quod sine lacrimis non possumus dicere, nuntiamus: mouit disputator uester prœlium ueritati, antiquæ fidei intulit manus, inpugnat apostolos, prophetas respuit, ipsius domini de se dicentis uerba non sequitur. cuius religionis aut quibus legibus se episcopum dicit, abusus nouo et t. 1 2 p. 16, 27—35

O

2 bessorum *O* τῶν ἐν . . . Βενετίαι Γ 4 cognationes *O* 5 notitia cognouisset *O* 6 hæc *O* 15 quibusdam *O* 17 tacendi *O* Οὐικεντίου Γ *postulatur* ministrauit 24 ut] et *O* 26 sententiæ *O* 27 scripti si *O* 31 ueteres *O* 33 nobis] urbis *O* immutionem *O*

ueteri testamento? et enim intellectum figuræ respuit et uersatam inter nos non recipit ueritatem. aliter denique Christi domini tractat arcanum quam fidei nostræ patitur sacramentum, quod reuerenter omnis secutus est catholicus disputator. nemo enim bene religioni deuotus aliud de Christo sentit quam de se uoluit ipse sentiri.

STATVTA SYNODI EPHESENAE CONTRA EOS QVI PRAESVMVNT DOCERE ALIVD AVT SCRIBERE CONTRA STATVTVM SYNODI NICAENAE QVAE EX HIS PRO SE PROTVLIT EVTYCHES

13 t. I 1 7 p. 88, 1—89, 13

Inter cetera et ad locum ex sancta synodo Nicæna: Petrus presbyter Alexandrinæ ecclesiæ et primicerius notariorum dixit: Magna et sancta synodus Nicæna omnem prudentiam exponens rectæ et catholicæ dogmatum ueritatis, prospiciens etiam disciplinis et ordinibus ecclesiæ, decretum protulit, quod præ manu habentes, si placet sanctitati uestræ, relegimus.

Sancta synodus dixit: Finis quæ a synodo prælata est, legatur actis præsentibus inserenda.

Synodus Nicæna hanc tradidit fidem:

Credimus in unum deum patrem omnipotentem, omnium uisibilium et inuisibilium conditorem; et in unum dominum Iesum Christum filium dei, natum ex patre unigenitum, hoc est de essentia patris, deum ⟨ex⟩ deo, lumen ex lumine, deum uerum ex deo uero, natum, non factum, unius essentiæ patri, per quem omnia facta sunt quæ in cælo et quæ in terra sunt, qui propter nos homines et propter nostram salutem de cælo descendit et incarnatus est et incorporatus, passus est et resurrexit tertia die, ascendit in cælos uenturus iudicare uiuos et mortuos; et in spiritu sancto. eos autem qui dicunt 'fuit aliquando quando non erat' et 'antequam nasceretur, non erat' et quia ex nihilo factus est, aut alterius substantiæ aut essentiæ dicentes esse ⟨aut conuertibilem aut⟩ mutabilem filium dei, anathematizat catholica ecclesia.

t. I 1 7 p. 105, 20—106, 8

His itaque gestis statuit synodus alteram fidem nulli licere proferre aut conscribere aut ⟨conponere⟩ præter quam definita est a patribus apud Nicæam congregatis cum spiritu sancto; qui autem ausi fuerint conponere alteram fidem aut tradere aut proferre uolentibus conuerti ad scientiam ueritatis uel paganis aut Iudæis aut cuiuslibet hæreseos, hos si episcopi uel clerici fuerint, alienos ab episcopatu episcopos et a clero clericos esse; si laici fuerint, anathematizari debere. ⟨pari⟩ autem modo, si inuenti fuerint siue episcopi siue clerici siue laici cogitantes aut docentes quæ Charisii presbyteri traditio docuit de incarnatione unigeniti filii dei, [quæ] uel polluta et peruersa Nestorii dogmata quæ subiecta sunt, obnoxii sunt synodali ⟨sententiæ⟩, ita ut episcopus alienus sit ab episcopatu atque damnatus, clericus uero similiter eiectus e clero, si autem laicus fuerit, et hic anathematizetur, sicut supra dictum est.

EPISTOLA THEODOSII IMPR AD DIOSCORVM EPM PRO CONGREGANDA SYNODO EPHESENA

10 1

Imperatores Theodosius et Valentinianus uictores ac triumphatores maximi semper augusti Dioscoro. Constat apud uniuersos esse manifestum quod nostræ conuersa-

---

10, 1 Græce et Latine extat in gestis Chalcedonensibus 1, 24; ex gestis Ephesenis desumptæ sunt uersiones Syriacæ, altera in gestis synodi [Abhdlg. d. Gött. Ges. d. Wiss. XV 1 p. 2. 4], altera apud Timotheum Aelurum in cod. Mus. Brit. add. 12156 f. 52r

---

O

4 religiosus *O* 5 SYNODVS *O* 6 SYNODVS *O* 7 nicæne *O* presbyter] ēps dixit *O* 12 fines *O* 17 ex *addidi* 23 aut conuertibilem aut *addidi* 25 dicere *O* 26 conponere *om. O* 30 anathematizare *O* pari *addidi* 31 qua carisio *O* 32 quæ *deleui* 33 sententiæ *addidi* 35 anathematur *O*

tionis status et uniuersa mortalia erga deum pietate probatur et continetur et propitia diuinitate prospere ⟨et⟩ ex sententia procedunt et reguntur humana. imperare igitur sortiti secundum prouisionem diuinitatis, obœdientium pietatis et bonæ conuersationis necessario magnam gerimus sollicitudinem, ut etiam ueram religionem et nostram conuersationem erga dominum sincera medella et pietate conciliata lustretur. emersa repente quadam ambiguitate in catholici et apostolici dogmatis nostræ fidei obseruantiam, ⟨quæ⟩ sicut solet, diuersis sensibus detrahens perturbat et confundit hominum census et animas, non omittendum credentes huiusmodi iniquitatem dissimulare, ne hoc prætermissum in melioris uideatur iniuriam redundare, de hoc ipsum congregatis sanctissimis et religiosissimis uiris, quibus pietatis et orthodoxæ et ueræ ** sermo est, ut omnis huiusmodi proposita quæstione superflua dissoluatur ambiguitas, ueram autem et amabilem deo, id est orthodoxam roborari fidem. et tua igitur sanctitas assumens solos decem uenerabiles episcopos qui sub eadem diocesi sunt, metropolitanos et alios decem sanctos episcopos sermone ornatos et uita et nomen et ratione et ueræ fidei scientia et doctrina apud omnes pios, proximis Kalendis Augustis ad Ephesenam ciuitatem d. 1. m. Aug. metropolim Asiæ occurrere sine dilatione festinet, nullo alio scilicet præter quos prædiximus, synodum molestante, quatenus omnibus simul religiosis episcopis quos conuenire nostris diuinis apicibus præcepimus, ad prædictam concurrentibus ciuitatem et castissima inquisitione ⟨et⟩ interrogatione omnis e uestigio euanescat error, corroboretur autem ⟨et⟩ secundum consuetudinem et morem præfulgeat orthodoxæ et ueræ et amabilis saluatori Christo nostro fidei dogma, cum omnes deinceps indiruptum et inconcussum obseruent diuinitate propitia. quod si quis tam necessariam et deo amabilem dissimulare uoluerit synodum et non omni uirtute secundum prædictum tempus ad statutum occurrerit locum, nullum habeat apud deum uel apud nostram pietatem excusationem, sacerdotalem autem tractatum declinans praua conscientia animam suam necessarie uulnerabit. Theodoritum autem episcopum Quiru ciuitatis, quem olim præcauimus suæ tantum ecclesiæ uacare, sancimus non ante uenire ad sanctam synodum, nisi uniuersæ synodo placuerit et ipsum interesse et participem fieri sanctae synodi. quodsi erga ipsum aliqua discordia emerserit, et præter ipsum sanctam synodum conuenire et ordinare præcipimus. a. 449

INCIPIT POST EPISCOPORVM NOMINA INITIVM SYNODI

2 Iohannes presbyter Alexandriæ et primicerius notariorum dixit: Placuit et nunc piissimis et Christianissimis imperatoribus nostris statuere sanctam et magnam synodum uestram huc concurrere, quatenus quæ nuper oborta sunt de fide recta et inreprehensibili, inquirere et hæc radicitus euellere, ut ne huc atque illuc distrahentia aliquos innocentium malæ fidei uel erroris uoraginibus inmergat. tanta eis pietatis est cura, ut oporteret [placet] perpetuo seruari incorrupta et inconcussa quæ exposita sunt religionis nostræ

2–9 = *Gesta Chalcedon.* 1, 79–86. 2–5 *adfert Timotheus Aelurus f.* 51.ᵘ 52ʳ

O

2 et *addidi* 3 prouisionem *scripsi* promissionem *O* 4 sollitudinem *O* *accusatiui ex Græcis explicandi* 5 sinceri *O* piætatem *O* 7 quæ *addidi* 8 obmittendum *O* 9 in] i *O* iniuria *O* de hoc ipsum *corrupta* ἐθεσπίσαμεν κατὰ ταυτόν Γ 10 *exciderunt* πλεῖστος *et* πίστεως 10/11 omnis — quæstione *scripsi* omni proposita huius questiones *O* 12 roborare *O* 14 nomen et ratione] *conicio* conuersatione, ὀρθότητι Γ 15 pios *corruptum* ἐκλάμποντας Γ 18 pcipimus *O* 19 et *addidi* omnia *O* uanescat *O* 20 et *addidi* more *O* amabili *O* 21 omne *O* inconcessum *O* 25 sacerdotale *O* 26 uulnerauit *O* quirū *O* 32 notarius *O* 35 aliquas *O* 37 placet *deleui*

iam pridem ab his qui apud Nicæam fuerant congregati, beatissimis patribus nostris, confirmata autem paulo ante ab his qui in hac urbe congregati sunt, qui tantum inter se concordantes decreuerunt, ut nihil omnino possit ex diuerso sentiri. præ manibus nobis sunt tranquillæ litteræ et hoc ipsum suggerimus quid placet sanctitati uestræ.

3 Dioscorus episcopus Alexandriæ dixit: Legantur piæ et religiosæ imperatorum litteræ directæ ad singulos metropolitanos et præfulgeant gestis futuris.

4 Iohannes presbyter et primicerius notariorum legit

CONSTITVTIO IMPERATORVM THEODOSII ET VALENTINIANI DIOSCORO EP̄O

Imperatores Cæsares Theodosius et Valentinianus uictores triumphatores maximi colendi semper augusti Dioscoro et reliqua quæ præfulgent.

5 Iulius episcopus seruans uicem beatissimi papæ Romanæ ecclesiæ Leonis interpretante eum Florentio episcopo Lydorum dixit: Simili forma a piissimis et Christianissimis imperatoribus beatissimus noster papa Romanæ ecclesiæ Leo præsul est uocatus.

6 Hilarus diaconus urbis Romæ interpretante eum Florentio episcopo dixit: Gloriosissimus et Christianissimus imperator religionis dilectione uel amore beatissimum papam nostrum Leonem apostolicæ sedis, ut huic uenerabili et sancto tractatui interesset, dirigens scripta uenerabilia conrogauit. cuius pietati obœdire potuerat, si huius rei aliquod extaret exemplum. sicut etiam melius uestra sanctitas nouit, neque in Nicæna neque in Ephesena synodo neque in alio tali concilio papa beatissimæ sedis occurrit. unde cuius consuetudinis formam secutus nos direxit, qui beatissimus semet ipsum præsentari [se] non dubitauit in nobis, quos præsciuit omnia quæ ad fidei catholicæ sinceritatem pertinent et ad honorem beatissimi Petri apostoli, peracturos. is igitur per nos ad uestram beatitudinem conuenientia synodo sanctorum patrum scripta direxit, quæ suscepta legi præcipite.

7 Dioscorus episcopus Alexandriæ dixit: Suscipiantur quæ scripta sunt ad hanc beatissimam et uniuersalem synodum a beatissimo [et] fratre nostro et coepiscopo Leone.

8 Et cum suscepta fuissent, Iohannes presbyter et primicerius notariorum dixit: Alterum pium præceptum redditum est beatissimo et deo amabili nostro archiepiscopo Dioscoro et hoc præ manibus nobis est, quid placet beatitudini uestræ.

9 Iuuenalis episcopus Hierosolimitanus dixit: Legatur et indatur fidei gestorum. Iohannes presbyter et primicerius notariorum legit

10 Imperatores Cæsares Theodosius et Valentinianus uictores ac triumphatores maximi ⟨semper⟩ augusti Dioscoro. Venit ad aures nostræ diuinitatis quoniam multi uenerabilium per Orientem monachorum simul cum rectæ fidei populis ad quosdam qui dicuntur Nestoriana languere blasphemia in quibusdam ciuitatibus Orientis, laborare et luctari pro fide catholica. propter hoc placuit nostræ diuinitati uirum uenerabilem et archimandriten Varsaman puritate uitæ et catholica fide gloriosum adesse

---

8—14 *adfert Timotheus Aelurus f. 52ᵘ—53ᵘ*

10 *Gesta Chalcedonensia I, 47*

O

5 alexandrinæ *O* 8 ep̄s *O* 13 est uocatus] euocatus *O* 19 alio] aliquo *O* papæ *O* 21 se *deleui* ὑμῖν Γ 22 his *O* 23 direxit] dixerit *O* 26 et *deleui* 29 dō [*in* dn̄o *corr.*] n̄rō amabili *O* 35 semper *addidi* diuinitatis *in* dignitatis *corr. O* 38 eluctari *O* diuinitati *in* dignitati *corr. O*

in Ephesia ciuitate et locum tenentem omnium qui per Orientem sunt uenerabilium archimandritarum consedere tuæ sanctitati et omnibus qui illic conueniunt patres, et sic de omnibus quæ deo placeant, statui. dignetur igitur sanctitas tua considerans quanta nobis sit rectæ religionis cura uel fidei, libenter prædictum archimandritam suscipere et facere eum synodi uestræ esse participem.

DATA PRID ID MAI THIRALLIS CONSVLATV ⟨PROTOGENIS ET QVI FVERIT NVNTIATVS⟩ d. 14. m. Mai. a. 449

11 Iuuenalis Hierosolimitanus dixit: Et mihi similia scripta sunt de uenerabili presbytero et archimandrita Barsama a piissimis principibus, unde rationabiliter adsit sanctæ uestræ synodo.

12 Dioscorus episcopus Alexandriæ dixit: Si quid docendum habent de præsenti negotio uiri spectabiles Helpidius comes et Eulogius tribunus et notarius, dicant.

13 Helpidius comes dixit: Neque primo malorum dæmoni neglegendum aliquando fuit expugnare sanctas ecclesias et piissimus semper imperator retundit inique pugnantem, recte præsumens habiturum sui imperii propugnatorem, si ipse pro certamine pietatis armetur. nec eum pœnitet sententiæ suæ, quippe cum plurima de super quam propriis armis correxerit. propterea et Nestorii uobiscum amentiam damnauit, quoniam præpositus diuinitatis obsequiis impiorum dogmatum pater extitit et magister, tamquam pro dæmonibus et non pro pietate sumpserit sacerdotium. sed ille quidem decenti choro interim adiudicatus est, ad indeclinabilem pœnam futuri sæculi reseruatus, quoniam in tantam impietatem ipse diffusus est et multos dissuadens pertraxit; hanc autem dubitationem quæ nunc facta est, religiosissimus imperator ad uos quasi patres et iudices refert et a uobis repperiri cupit propositæ quæstionis solutionem, communem ipsi et obœdientibus ei futuram munitionem. quæ autem nobis diuinissimus imperator mandauit uel ad uos scripsit, continuo uobis manifestum facio, in tantum mandans ** hodie se nobis omnium dominus et deus saluator in iudicio tradet et patitur iudicantes et honorat uos potestatum decretam, ut si reperiet uos erga se iusta iudicantes, et hic uos honoret et coram patre uos confiteatur. sin igitur quosdam repperiet sinceritatem pietatis abicientes et ea quæ credenda sunt, arte quadam uerborum in dubitationem ducentes præter ea quæ a parentibus exposita sunt, forte aduersum eos utrumque decretum tam dei quam imperatoris. bonum erat illis non Mt. 26, 24 nasci, quoniam cum latrone et telone et meretrice et Cananea non confitentur gloriose eius humanitatem a nobis creditam. lego autem quæ ad nos scripta sunt a religioso nostro imperatore.

Helpidius comes legit

Commonitorium Helpidio spectabili comiti sacri consistorii

14 Olim quidem habitæ apud Ephesum synodi impiissimi Nestorii in deum blas-

---

11–13 = *Gesta Chalcedonensia I, 109–111*

O

1 tenentem *scripsi* tenere *O* 6 prid̄ *om.* Γ MAD̄ *O* CONSVLIBVS *O* PROTOOEN – NVNTIATVS *suppleui* 7 de] a de *O* 8 archimandritam barsamanan *O* 8,9 sanctitati *O* 12 primi *O* 14 habitaturum *O* 18 proprietate *O* 19 χορῶι *pro* χώρωι 20 tanta impietate *O* 23 munitionem *scripsi* molitionem *O* 25 *lacunam statui, cf.* Γ 26 potestatum decretam *corrupta* ταῖς ἐξουσίαις τῶν ψήφων Γ 29 dubitatione *O* 31 gloriosi *O* 32 humanitate – credita *O* uos *O*

phemia causa fuit et idcirco dignam a sanctissimis qui congregati fuerant, patribus accepit damnationem. quoniam igitur et nunc alia rursus ambiguitas aduersum diuinam religionem exorta est, secundam hanc Ephesi fieri synodum præcepimus, penitus radicem mali excidere festinantes, ut undique perturbationem eicientes dogmatis puram orationum nobiscum custodiamus æquitatem et fiat hoc conuersationis custodia et mortalium bonorum. ob hoc igitur et tuam laudabilitatem et Eulogium spectabilem tribunum et notarium prætorianum ad fidei ministerium delegimus quasi probatos et inter cetera pure et munde deum colentes et qui possint nostra præcepta idonee exsequi de his quæ apud Ephesum a sancta synodo aguntur, et nullam perturbationem alicunde patiuntur fidei, sed etiam si quem cognoscitis perturbationibus et tumultu utentem ad læsionem sanctæ fidei, hunc in custodia esse faciatis et referre ad nos, ut causa ordinatim possit promoueri, interesse autem iudicio et parare celerem et deliberatam a sancta synodo probationem et ad nostram notitiam peruenire, his qui ante iudicarant Eutycheti uiro uenerabili archimandritæ, præsentibus et tacentibus, iudicantium autem locum non habentibus, sed reliquorum omnium sanctorum patrum commune iudicium sustinentibus, quoniam quæ ab ipsis iudicata sunt, modo probantur, non licere autem quicquam negotiorum moueri, antequam terminentur quæ sunt orthodoxæ fidei. propterea enim et curialium scriptis ad spectabilem proconsulem missis et militare quod in locis repperiri potuerit, deputamus auxilium, ut uos propriis studiis et his muniti præsidiis possitis sufficere ad præceptorum perfectionem, quæ tantum bonis omnibus melior est, quanto diuina mortalibus, et notum nobis facere quæ in hoc negotio peragentur.

d. 15. m. Mai. a. 449 Data Idus Maias in Alexandrianis consulatu Protogenis clarissimi et qui fuerit nuntiatus

SACRA IMP̄ THEODOSII ET VALENTINIANI AD PROCLVM PROCONSVLEM

15 Imperatores Cæsares Theodosius et Valentinianus uictores ac triumphatores maximi semper augusti Proclo proconsuli. Inter cetera et ad locum: propterea et Helpidium uirum spectabilem comitem sacri nostri consistorii et Eulogium spectabilem tribunum et notarium ad causam delegimus quos deceat pietati fideliter ministrare. quibus uolumus a te præstari auxilium, perturbationem autem repellere actionum, præceptis nostris nullam permittentes fieri alicunde perturbationem. de quibus si cognouerimus dissimulasse te præceptis et ad ea quæ uoluerint, non amministrauisse, lædi te e tua dissimulatione præcipimus.

16 Helpidius uir spectabilis comes dixit: Nunc iubete suscipi et legi ea quæ ad uos scripta sunt a diuino culmine.

17 Dioscorus episcopus Alexandriæ dixit: Susceptæ tranquillæ litteræ Christianorum principum scriptæ ad sanctam synodum recitentur.

18 Iohannes presbyter et primicerius notariorum legit

---

14. 15 = *Gesta Chalcedonensia 1, 49. 50*
16–18 *adfert Timotheus Aelurus f. 53ᵘ*
16. 17 = *Gesta Chalcedonensia 1, 113. 114*
18 = *Gesta Chalcedonensia 1, 51*

O

3 secundum *O* 4 ut] et *O* 5 et] ut *O* 7 prolatos *O* 9 de his] dehinc *O* 12 causam *O* celere *O* 13 prolationem *O* hic *O* 14 uiro] uero *O* 18 missis et] misisset *O* 19 repperi *O* 20 donis *O* 22 madias *O* consulibus *O* 27 comiti *O* 29 a te] ante *O* 30 permittens *O* 31/32 amministrauerit *O* 35 alexandræ *O*

Imperatores Cæsares Theodosius et Valentinianus uictores ac triumphatores maximi semper augusti sanctæ synodo Ephesiæ. Cupiebamus quidem præter omnem perturbationem constare uniuersas dei ecclesias et uos uestris sanctis ecclesiis permanentes secundum consuetudinem ad placandam diuinitatem ministrare et non tantum uobis inferri laborem et contritionem; quoniam uero religiosissimus episcopus Flauianus quædam de sancta fide mouere uoluerat aduersus religiosissimum archimandritam Eutychin et iudicium congregans quædam agere cœpit, nos quidem frequenter mittentes ad ipsum religiosissimum episcopum uolueramus reuocare commotam perturbationem, confidentes posse sufficere nobis traditam a sanctis patribus in Nicæa orthodoxam fidem, quam et sancta synodus [in] Ephesia confirmauit. quoniam igitur sæpius nobis suadentibus ipsum religiosissimum episcopum recedere a tali inquisitione, ut ne ipse culpandus perturbationis totius orbis terrarum existeret, non obtemperauit, considerantes quod tutum non sit præter uestram synodum et omnem ubique primatum habentem ecclesiam talem quæstionem moueri, necessarium iudicauimus conuenire uestram sanctitatem, ut uos quæ hic acta sunt, perdiscentes et commotam quæstionem, uniuersam diabolicam excidatis radicem et eos qui impii Nestorii blasphemiam quærunt aut fouent, a sanctis ecclesiis excludatis, orthodoxam autem fidem firmam et inconcussam custodiri iubeatis, quoniam quidem uniuersa nostra spes et nostri imperii fortitudo de orthodoxa in deum fide pendet et de uestris sanctis orationibus.

19 Thalassius episcopus Cæsariæ [et] Cappadociæ dixit: Piissimus et Christo amabilis imperator uolens fidem quæ inconcussa est usque ad præsens tempus, manere, præcepit nobis nihil aliud uel dicere uel agere in sancta synodo, nisi prius quæ sunt fidei, statuantur. unde cessent omnia et quæ sunt fidei, prouehantur.

20 Iulius episcopus scruans locum beatissimi episcopi Romanæ ecclesiæ Leonis interpretante eum Florentio episcopo Lydorum dixit: Nec aliud præceptum est.

21 Helpidius uir spectabilis comes dixit: Quoniam igitur fundamentum fidei ipsa fides est propter quam et conuenistis, dignamini coniudicante uobiscum deo quæ sunt fidei, pronuntiare, ut oportune per ordinem fiat lectio gestorum apud Constantinopolim aduersus Eutychem uenerabilem archimandritam.

22 Dioscorus episcopus Alexandriæ dixit: Manifestatæ nobis sunt piissimæ litteræ deo amabilium imperatorum et quoniam motis quibusdam apud Constantinopolim synodum fieri præcepit. si quid igitur uentilatum est, primum manifestetur et deinceps inducantur quæ superioribus acta sunt synodis. certa canones definiuerunt, manifesta synodi firmauerunt; excedere horum aliquid non debemus. piissimus et Christianissimus imperator noster obortis quibusdam præcepit hanc sanctam synodum congregari, non ut fidem nostram exponamus, quam exposuerunt olim patres nostri, sed ut quæramus quæ nuper oborta sunt ** prius inquiri et nos probare si consona sunt his quæ a sanctis patribus definita sunt. uultis fidem sanctorum patrum destruere?

23 Sancta synodus dixit: Qui destruit, anathema sit. qui discutit, anathema sit. fidem patrum custodiamus.

19–23 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 116–120

22–33 *adfert Timotheus Aelurus f.* 55ᵛ. 56ʳ

O

5 uiro *in* uir *corr. O* 8 uoluerimus *O* 10 in *deleui* 13 totum *O* 20 thalasius *O* et *deleui* 25 lycdorum *O* 30 alexandrinæ *O* 35 quidam *O* 37 *lacunam statui* cf. Γ

24 Dioscorus episcopus Alexandriæ dixit: Ego ad satisfactionem omnium et confirmationem ** obortorum quæ sunt patrum, requiro, qui in Nicæa ⟨et⟩ Ephesi fuerunt.

25 Sancta synodus dixit: Hoc mundum saluat. hoc fidem roborat.

26 Dioscorus episcopus Alexandriæ dixit: Etsi duæ dicuntur synodi, sed in unam contendunt fidem.

27 Sancta synodus dixit: Inprætermisse omnia definiuerunt patres; qui transcenderit ea, anathema habeat. nemo addit neque detrahit.

28 Dioscorus episcopus Alexandriæ dixit: Quoniam uoces uestras et deus acceptat et uos eas decernitis firmas esse et deo placitas, si quis præter quæ acta sunt uel decreta a patribus nostris qui in Nicæa conuenerunt et qui istic congregati sunt, aut inquirit aut curiose pertractat ** anathema sit.

29 Sancta synodus dixit: Magno custodi fidei Dioscoro archiepiscopo.

30 Dioscorus episcopus Alexandriæ dixit: Et aliud dico, quod est timendum et hor-
1 Reg. 2, 25 rendum: si quid, dicit, peccans peccarit uir in uirum, et orabunt pro eo ad dominum; si autem in dominum peccauerit, quis orabit pro eo? si igitur sanctus spiritus consedit patribus * et statuit quæ statuta sunt, qui ea destruit, spiritus sancti refutat gratiam.

31 Sancta synodus dixit: Omnes hoc dicimus; anathema sit qui destruit. eiciatur qui destruit.

32 Dioscorus episcopus Alexandriæ dixit: Nemo format quæ formata sunt.

33 Sancta synodus dixit: Istæ uoces sancti spiritus sunt. custodi canonum. per te uiuunt patres. custodi fidei.

34 Helpidius comes dixit: Manifestatis quæ decreta sunt erga sanctam fidem et communi omnium uoce consentiente et laudante uestrum uobis præsulibus decretum, iubete uirum uenerabilem archimandritam Eutychen, propter quem pronuntiata sunt quæ decreta sunt et qui est causa uniuersæ actionis et propter quem uobis specialiter scriptum est, adesse et quæ sibi placent, docere sanctitatem uestram.

35 Sancta synodus dixit: Ordinate.

36 Iuuenalis episcopus Hierosolimitanus dixit: Rationabile est adesse uirum uenerabilem archimandritam ⟨Eutychen⟩ et suis negotiis uti.

37 Et ingresso Eutychen R̄ ingressus Eutyches synodum Thalassius episcopus Cæsariensis Cappadociæ dixit: Competentes sibi actiones uir uenerabilis archimandrites Eutyches manifestet sanctæ huic et magnæ synodo.

38 Eutyches archimandrites dixit: Ego me commendaui patri et filio et spiritui sancto et uerbo ueritatis uestræ iustitiæ et testes uos habeo fidei meæ, de qua et certaui uobiscum una cum sancta synodo quæ ante uos istic congregata est, sicut testatur ⟨uestra⟩ sanctitas. habeo autem in manibus et libellum fidei meæ: iubete eum legi et confessionem fidei meæ insertam in eo.

39 Stephanus episcopus Ephesius dixit: Iustum est ut confessionis libellum uiri uenerabilis archimandritæ Eutychis susceptus indatur fidei gestorum.

---

24. 25 = *Gesta Chalcedonensia 1. 136. 137*

26–33 = *Gesta Chalcedonensia 1, 141–148*

34–39 = *Gesta Chalcedonensia 1, 151–156*

O

2 *lacunam statui cf.* Γ nicæna *O* et *add. Amelli* 4 synodus *O* 9 si quis Γ in *O* 11 *desunt* ἢ ἀνασκευάζει 12 dioscorus archiep̄s *O* 14 peccaret *O* 15 dominum¹] dn̄i *O* orauit *O* 16 *desunt* ὥσπερ οὖν καὶ συνήδρευσεν 22 uiuunt Γ uidebunt *O* 26 qui] quæ O^{corr} nobis *O* 30 Eutychen *addidi* 31 thalasius *O* 34 sp̄u *O* 36 sc̄o *O* uestra *addidi* 40 archimandrites eutyches *O* inducatur O^{corr}

Quibus oblatis Iohannes presbyter et primicerius notariorum legit

40 Beatissimæ et deo amabili synodo uniuersali conuenienti apud Ephesum metropolim ab Eutychete archimandrita. Gratias agens sancto deo præsentis diei, in qua pietas per uos confidentiam sumpsit, doceo uestram synodum quæ mihi, magis autem contra rectam fidem prouenerunt, animatus quidem a prima ætate in quiete sine strepitu usque ad senectutem peragere et præter perturbationem consistere, non permissus ⟨autem⟩ huius propositi frui effectu, sed etiam extremis factiose circumdatus periculis, quoniam secundum statutum prioris synodi nihil recipere uel sentire ⟨præter⟩ Nicænam fidem malui. necessarium autem est ante cognitionem actorum ad satisfactionem uestræ sanctitatis, quam habeo de sancto dogmate confessionem rursum manifestare, adtestante mihi deo, adtestante etiam uestra sanctitate, cum qua et ipse semper secundum possibilitatem pro recta fide contra hæreticos laboraui.

Credo in unum deum patrem omnipotentem, omnium uisibilium et inuisibilium creatorem; et in unum dominum Iesum Christum filium dei, natum ex patre unigenitum, hoc est ex substantia patris, deum ex deo, lumen de lumine, deum uerum de deo uero, natum, non factum, homousion patri, per quem omnia facta sunt quæ sunt in cælo et quæ sunt in terra, qui propter nos homines et propter nostram salutem descendentem incarnatum inhumanatum passum et resurgentem tertia die, ascendentem in cælos, uenientem iudicare uiuos et mortuos; et in spiritum sanctum. dicentes autem »erat quando non erat« et »antequam nasceretur, non erat« et ex nihilo factus uel ex alia substantia uel essentia, dicentes esse conuertibilem aut mutabilem filium dei anathematizat catholica et apostolica ecclesia.

Sic a superioribus et parentibus meis accipiens credidi et credo. in ipsa enim et natus sum et statim consecratus deo et suscepit me ipsius misericordia et in hac baptizatus [sum] fide signatus sum et hactenus uixi, orans in eadem perseuerare. hanc fidem et memorata quæ nuper hic habita est sancta synodus confirmauit, cui præfuit sanctæ memoriæ pater noster episcopus Cyrillus, et statuit præter hanc addentem aliquid aut sentientem aut docentem ultionibus quæ tunc actis statutæ erant, subiacere. quorum exemplaria in codice direxit mihi commemoratus pater noster episcopus Cyrillus, quem in manibus habeo. subiciens igitur me ipsum sanctæ synodo, et statutum eius hactenus custodiui et omnes sanctos patres, sicuti et uestra sanctitas, orthodoxos habui et fideles et magistros mihi proposui, anathematizans Mani et Valentinum, Apollinarem et Nestorium et omnes hæreticos usque ad Simonem Magum et dicentes carnem domini et dei nostri Iesu Christi de cælis descendisse.

Secundum istam fidem et uiuens et perseuerans orationibus accusationem pertuli factiose ab Eusebio episcopo Dorsleorum dante libellum contra me religioso uiro episcopo Flauiano et illis qui tunc pro diuersitate negotiorum suorum Constantinopolim morabantur, hæreticum me contumeliose apud eos pronuntiante, nullam autem speciem hæreseos libellis inserente, ut inopinate ⟨in⟩ examinationis certamine linguæ, sicut assolet, perturbatus lapsu in peccatum caderem nouitate sermonis. me ergo ex accusatione libelli memoratus uenerabilis episcopus occurrere ad satisfactionem accusatoris iubebat, qui equidem accusatori plurimum cohærens et prope ei erat indiuisus, opinatus me in

40 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 157. 164. 185; *adfert Timotheus Aelurus f.* 54^{r}—55^{u}

O

3 præsenti *O* 4 p̄sumpsit *O* 6 perturbatione *O* 7 autem *addidi* effectus *O* factione *O* 8 præter *addidi* 18 in humana natum *O* 25 sum *deleui* 26 memorate *O* est] et *O* 30 sc̄a *O* 32 manni *O* 35 36 pertulit factiosi *O* 36 dantem *O* 38 nulla — spetiæ *O* 39 in *addidi* secutas solet *O* 40 cadere *O* 42 ei erat] eicerat *O*

monasterio perseuerantem non occurrere et propter hoc [non condemnari non occurrere propter hoc] condemnari non occurrentem me. e quibus affui, et reliqua.

41 Inter cetera et ad locum: Flauianus episcopus Constantinopolitanus dixit: Iste accusatorem habuit Eusebium; iubete eum adesse.

42 Helpidius uir spectabilis comes dixit: Diuinus imperator complens primum ordinem legum, cuius est inuentor et custos, præcepit, qui olim iudicauerant, loco esse iudicandorum et doctrinæ locum non habere, nec uobis fiduciam dantibus. ad ea autem quæ nuper dicta sunt a uiro uenerabili archiepiscopo Flauiano, illud doceo: accusator quidem [et] accusationes suas impleuit; nunc igitur uos conuenistis de iudicibus iudicare, non ab initio personam accusatoris accipere et perturbationis initium aliud facere. præcipite igitur, si placet, per ordinem omnia recenseantur, quæ in hoc negotio acta sunt, secundum quod uobis fuerit uisum.

43 Dioscorus episcopus Alexandriæ dixit: Ordinate docuit Helpidius [dixit]. unde dato libello et relecto legantur etiam quæ apud Constantinopolim de hoc ipso commoto negotio acta sunt. dicant autem et præsentes uenerabiles episcopi si hoc eis placet.

44 Iuuenalis episcopus Hierosolymitanus dixit: Legitima est ista sententia sanctitatis tuae. unde rationabile est quæ acta sunt, recenseri.

45 Stephanus episcopus Ephesenus dixit: Iusta est interlocutio beatissimi et deoamantissimi patris nostri archiepiscopi Dioscori; hoc fiat.

46 Cyrus episcopus Afrodisiados dixit: Iusta est et legitima interlocutio uenerabilis sancti archiepiscopi Dioscori ut legantur quæ in causa acta sunt apud Constantinopolim.

47 Thalassius episcopus Cæsariensis Cappadociæ dixit: Ordinis est ut interlocutionibus uestræ beatitudinis satisfiat. unde proferantur chartæ quæ legi debeant apud sanctam synodum.

48 Eusebius episcopus Ancyranus dixit: Et mihi placet ut secundum sententiam beatorum patrum fiat lectio gestorum.

49 Diogenes similia et ceteri.

50 Sancta synodus dixit: Omnes uolumus legi quæ facta sunt. legantur quæ acta sunt.

51 Dioscorus episcopus Alexandriæ dixit: Dicat et uir uenerabilis episcopus Iulius seruans locum beatissimi episcopi Romanæ ecclesiæ Leonis si consors est sanctæ synodi et uult etiam ipse legi quæ acta sunt apud Constantinopolim de hoc negotio.

52 Iulius episcopus seruans locum beatissimi episcopi Romanæ ecclesiæ Leonis interpretante eum Florentio episcopo Lydorum dixit: Hac ratione uolumus gesta relegi, si prius quæ a beatissimo papa nostro directa sunt, recitentur.

53 Hilarus diaconus Romanæ ecclesiæ interpretante eum Florentio episcopo Lydorum dixit: Quoniam et beatissimus papa noster Leo recensitis sibi isdem gestis ⟨quæ⟩ quæritis legi, direxit

---

41 = *Gesta Chalcedonensia I, 186*
42–48 = *Gesta Chalcedonensia I, 197–203*
49 *cf. Gesta Chalcedonensia I. 204–215*
50–57 = *Gesta Chalcedonensia I. 216–223*

O

1 perseuerante *O* 1/2 non[2] — hoc *deleui* 2 occurrente *O* 2 affuit *O* 9 et *deleui post* impleuit *nonnulla omissa sunt* 13 dixit *del. Amelli* 14 relicto *O* 19 paires *O* 20 Cyrus] osrus *O* osius *O*[corr] 22 Thalasius *O* 25 inciranus *O* 37 nrō *O* quæ *om. O*

54 Quo dicente Eutyches archimandrites dixit: Hi qui directi sunt uenerabiles uiri a uenerabili ⟨et⟩ beatissimo archiepiscopo Leone Romæ ad sanctam uestram synodum, suspecti mihi sunt. manserunt enim apud uirum uenerabilem episcopum Flauianum et pranderunt apud eum et ab eo foti sunt et omni consolatione eius usi sunt. rogo igitur uestram beatitudinem, si quid præter iustitiam fit ab eis, hoc mihi præiudicium non ferat.

55 Dioscorus episcopus Alexandriæ dixit: Ordinis est et rationis ante legi quæ de negotio acta sunt, ac deinde litteræ deo amabilis episcopi Romani. unde secundum placitum sanctæ synodi legantur quæ acta sunt.

56 Iohannes presbyter et primicerius notariorum dixit: Præcepit magna et sancta synodus uestra, quæ apud Constantinopolim acta sunt, recenseri negotii quod in manibus est. quoniam igitur protulit hæc uir unenerabilis episcopus Constantinopolitanus Flauianus, obtulit autem exemplar uir uenerabilis archimandrites Eutyches, relegam sicut præcipitis.

57 Consulatu Fl. Zenonis et Postumiani uu $\overline{cc}$ vi Id. Nouembr. apud Constantinopolim Romæ congregata sancta et magna synodo, et sequentia. d. 8. m. Nou. a. 448

58 Et cum relegeretur primus libellus Eusebii aduersum Eutychem, sancta synodus apud Ephesum dixit: Semper memoria Cyrilli. Dioscorus et Cyrillus unam fidem habent. sic sentit uniuersa synodus. Cyrilli æterna memoria. qui destruit, anathema. si quis inquirit, anathema. maledictus additor, maledictus retractor, maledictus innouans. uocem imperatori.

59 Iulius episcopus uicem agens episcopi Romani, interpretante eum Florentio episcopo Lydorum dixit: Apostolica sedes ita sentit.

60 Sancta synodus dixit: Et uniuersalis synodus ita sentit.

61 Iohannes presbyter et primicerius notariorum reliqua libelli legit

62 atque Athanasii maioris Gregorii et Gregorii Attici Procli sanctorum episcoporum, et reliqua.

63 Idem primicerius notariorum legit

64 Cons̄ FFLL Zenonis et Postumiani $\overline{uucc}$ pridie Id. Nouembr. apud Constantinopolim, congregata synodo in prædicta ciuitate, residente sancto archiepiscopo Flauiano, in secretario episcopii, Eusebius episcopus Dorslæorum dixit: Interpellans beatitudinem uestram, et reliqua. d. 12. m. Nou. a. 448

65 Inter cetera: Et cum legeretur ad petitionem Eusebii Dorslæorum episcopi ad Nestorium epistula Cyrilli data mense ⟨Mechir⟩ indictione quarta decima, quæ cum

---

58–62 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 226–230
64 *cf. Gesta Chalcedonensia* 1, 238
65 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 261
55. 56 *adfert Timotheus Aelurus f.* 56^{r}

O
1 quod *O* 2 et *om. O* roma *O* 4 panderunt *O* 15 Consulatu] constantiii *O* 19 memoria *O* 21 inuocans *O* imperatri *O* 23 sedis *O* 26 atque *scripsi* quæ *O* 29 potumiani *O* 34 sedata *O* Mechir *addidi* *postulatur* tertia decima

legeretur, Eustasius episcopus Berytensis dixit: Lectis supra scriptis litteris necessarium est manifestare uestræ sanctitati quoniam præstitit deus sanctæ memoriæ patri nostro archiepiscopo Alexandriæ Cyrillo ut eo uiuente de eius scriptis ⟨dubitaretur⟩ ab his qui non recte bene locuta senserunt, ut ipse per sapientissimam et doctissimam linguam suam manifestaret uolentibus peruertere bene propositam doctrinam et sequi suam pietatem omnibus suaderet. sed aliis quibusdam de his quæ nuper lectæ sunt litteris in dubium uocare disponentibus sensum sanctissimi uiri, rursus necessitatem habuit, immo desiderium (uniuersale enim tempus suum in hunc consumpsit pietatis laborem) se ipsum interpretari et intentionem suam manifestare et clare omnibus facere, de quibus * ad sanctæ recordationis episcopos Acacium Melitenensem et Valerianum Iconii et Successum Diocæsariæ Isaurorum prouinciæ, quemammodum oportet intellegi et nuper lectas epistulas et aduentus domini nostri reuerentiam. adiacet autem et hoc aliis ⟨in⟩ ad eosdem beatissimos episcopos litteris: »non oportet igitur duas naturas intellegi, sed unam naturam uerbi incarnatam«, et hanc eius uocem sanctæ memoriæ beati Athanasii conroborauit testimonio.

66 Idem Iohannes presbyter et primicerius notariorum reliqua gestorum legit

67 Eusebius episcopus ⟨dixit⟩: Hæc me sentientem, et reliqua.

68 Et cum interlocutio Seleuci metropolitani Amasiæ legeretur, sancta synodus apud Ephesum dixit: Nemo duo dicit dominum post unitionem. non fuit Amasiæ episcopus. indiuisum non diuide. hæc Nestorius sensit. sic Nestorius sensit. non est Amasiæ, Sinopis est.

69 Dioscorus episcopus Alexandriæ dixit: Paulisper tacete, audiamus alias blasphemias. quid accusamus Nestorium solum? multi Nestorii.

70 Iohannes presbyter et primicerius notariorum dixit: Ex his quæ leguntur, illud notemus quod fidem aliam præter eam quæ exposita in Nicæa est et hic corroborata ante hoc, ediderunt talia dicentes.

71 Olympius episcopus Euazon dixit: Si initium fides habet ex gestis, qui dederunt initium, sint anathema.

72 Idem presbyter et primicerius notariorum reliqua legit

73 Vir uenerabilis episcopus Saturninus Marciopolitanus metropolim dixit: Si quis aliter sentit, et cetera.

74 Et cum Aetherici Smyrnæi episcopi sententia legeretur, Aethericus episcopus Smyrnæus dixit: Ego ista non dixi.

75 Dioscorus episcopus dixit: Quid dicit?

---

67 *cf. Gesta Chalcedonensia 1, 270*
68–71 = *Gesta Chalcedonensia 1, 303–306*
73 *cf. Gesta Chalcedonensia 1, 307*
74–87 = *Gesta Chalcedonensia 1, 309–322*
70. 71. 68. 69 *hoc ordine adfert Timotheus Aelurus f. 56ᵘ*

O

1 ueratensis *O* 3 dubitaretur *addidi* 6 suadere *O* 8 uniuersali *O* hanc *O* 10 *excidit* ἐπέστειλεν melinensem *O* 11 quæammodum *O* intellegit *O* 12 iectas *O* reuerentia *O* 13 in *addidi* 15 conroborari testimonium *O* 17 dixit *addidi* 18 metropolitanam asiæ *O* 19 tamasiae *O* 20 diuidet *O* 25 nicæna *O* corroborate *O* 27 initium] in talium *O* 32 ismirnei *O* 33 ymirneus *O*

76 Iohannes presbyter et primicerius notariorum dixit: Falsi arguit.
77 Dioscorus episcopus dixit: Doceat uir uenerabilis episcopus Aethericus quæ uolet.
78 Aethericus episcopus Smyrnæus dixit: Repente ingressus sum Constantinopolim, consideraui autem auditores; deinde hunc ipsum monachum cum ipsis. dicit: domne, suscribe. dixi ego: interim permitte uideamus; audiuimus ipsius manifesta quædam. postea dixit: expone. ego dico: exponere non possum. uere autem noui, sed non possum dicere, tamen dico, si quis non credit sicut trecenti decem et octo et qui Ephesi fuerunt, anathema sit et hic et in futuro.
79 Dioscorus episcopus dixit: Hæc ergo quæ lecta sunt, falsa sunt.
80 Aethericus episcopus dixit: Nescio ego.
81 Dioscorus episcopus dixit: Præter hoc nihil dixisti?
82 Aethericus episcopus dixit: Non.
83 Dioscorus episcopus dixit: Audisti igitur quæ a te dicta sunt?
84 Aethericus episcopus dixit: Audiui.
85 Dioscorus episcopus dixit: Et non ea dixisti?
86 Aethericus episcopus dixit: Non.
87 Dioscorus episcopus dixit: Certa est prosecutio præsentis; recitentur reliqua.
88 Idem presbyter et primicerius notariorum legit

89 Reuerentissimus episcopus Valerianus dixit: Ego confiteor duas naturas in Christo, et reliqua.

90 Idem presbyter et primicerius notariorum legit

91 Præsidente beatissimo et sancto archiepiscopo nostro Flauiano, considente cum eo sancta synodo in secretario episcopii, die tertia, mensis Nouembris quinta decima, con⟨sulatu⟩ supra scripto, uir uenerabilis episcopus Eusebius dixit: Quartus hodie transactus est dies ex quo adii uestram beatitudinem, et reliqua.

92 Idem presbyter et primicerius notariorum legit

93 Die sabbatorum, qui est uicesima Nouembris mensis, considente sancta synodo in secretario episcopii, Eusebius episcopus dixit: In quibus scripto culpaui Eutychen presbyterum et archimandritam, rogo uestram beatitudinem necessarios mihi in causa a me contra eum mota iubere adesse synodo uestræ in secunda feria, in qua se ille affuturum promisit, et reliqua.

94 Idem presbyter et primicerius notariorum legit

95 Congregata synodo rursum, propositis sanctis et tremendis euangeliis et præsidente sancto archiepiscopo Flauiano, in secretario episcopii, statuto tempore, die secunda,

---

89 *cf. Gesta Chalcedonensia I, 330*
91 *cf. Gesta Chalcedonensia I, 354. 355*
93 *cf. Gesta Chalcedonensia I, 445*
95 *cf. Gesta Chalcedonensia I, 458*

O
2 ætherius *O* 3 ismirneus *O* 11 dixisti] dixi *O* 21 notarius relegit *O*, *corr. O* 23 tertia] *postulatur* secunda 24 consulatu supra scripto *scripsi* conss̄ *O* 29 necessarium *O* 30 synodi n̄ri *O* 33 synodum *O* 34 episcopii *scripsi* ex *O*

est Nouembris mensis uicesima secunda, Asterius presbyter et primicerius notariorum dixit, et reliqua.

96 Et cum commonitorium sacrum directum ad synodum Constantinopolitanam [et] Magni silentiarii legeretur, sancta synodus apud Ephesum dixit: Multi anni imperatoribus. magna fides imperatoris. obœdientium fidei multi anni imperatorum. multi anni orthodoxorum imperatorum. pio et orthodoxo. pio [et] imperatori. pontifici imperatori. audite sancti patres. gratias agimus orthodoxis imperantibus.

97 Incipit legere Iohannes presbyter et primicerius notariorum

98 Sanctus archiepiscopus dixit: Florentium fidelem omnes nouimus, et cetera.

99 Et cum legeretur prosecutio Eusebii episcopi dicentis Eutychen: ⟨confiteris duas naturas post⟩ incarnationem et homousion nobis dicis Christum secundum carnem,

100 sancta synodus apud Ephesum dixit: Tolle incende Eusebium. iste uiuus ardeat. iste in duo findatur. sicut diuisit, diuidatur.

101 Dioscorus episcopus Alexandriæ dixit: Tolerabile uobis hoc uerbum est et post incarnationem duas naturas dicere?

102 Sancta synodus dixit: Anathema dicenti.

103 Dioscorus episcopus dixit: Quoniam et uoces uestræ mihi **necessariæ sunt et manus,** qui non potest uociferare, manum proferat.

104 Sancta synodus dixit: Qui duos dicit, anathema sit.

Idem presbyter et primicerius notariorum legit, id est

105 Eutyches presbyter dixit: Ego non ueni disputare, et reliqua.

106 Et cum legeretur interlocutio sancti episcopi Flauiani: quorum patrum? dic per temet ipsum; quid opus habes chartam?

107 Iohannes episcopus Ephesti apud Ephesum dixit: Cum abesset et non speraretur uenire ad consessum, omnis illi humanitas promittebatur, quia putabatur non adesse; quoniam uero affuit, tunc omnis impietatis in experimentum ducitur.

Idem presbyter et primicerius notariorum reliqua legit, id est

108 Eutyches presbyter dixit: Sic credo: [et] adoro patrem cum filio et filium cum patre et spiritum sanctum cum patre et filio, confiteor autem incarnatam præsentiam

---

96 = *Gesta Chalcedonensia I, 469*
98 = *cf. Gesta Calcedonensia I, 470*
99 *cf. Gesta Chalcedonensia I, 490*
100–104 = *Gesta Chalcedonensia I, 491–495*
105 *cf. Gesta Chalcedonensia I, 498*
106. 107 = *Gesta Chalcedonensia 503. 504*
108–111 = *Gesta Chalcedonensia 505–510*
99–104 *adfert Timotheus Aelurus f. 57r*

O
3 commonitorum *O* constantinopolitana *O* et *deleui* 5 obœdiendum *O* 6 et *deleui* 7 pontifici Γ magnifici *O* 11/12 confiteris — post *suppl. Amelli ex* Γ 21 id est] idem *O* 24 habet *O* 25 Ephesii] ephesia *O* abisset *O* 26 consensum *O* 27 impiætas *O* 29 et *deleui*

factam ex carne uirginis Mariæ et incorporasse se ipsum propter salutem nostram. sic confiteor coram patre et filio et sancto spiritu et uestra sanctitate.

109 Dioscorus episcopus dixit: ***

⟨Dioscorus episcopus dixit⟩: Quoniam dicit sanctitas uestra 'hæc est fides patrum', quæ fides? quam exposuit [ut] quis?

110 Sancta synodus dixit: Eutyches; nam Eusebius impius est.

111 Dioscorus episcopus dixit: Audistis fidem Eutychetis archimandritis: ecce uobis omnibus intentio eius perspicua facta est.

Idem presbyter et primicerius notariorum reliqua gestorum legit

112 Sanctus archiepiscopus dixit: Confiteris homousion patri secundum deitatem et homousion matri secundum humanitatem eundem unum filium dominum nostrum Iesum Christum?

113 Eutyches presbyter dixit: Ego quoniam commendaui me, et reliqua.

114 Et cum legeretur Eutychetis prosecutio dicentis: confiteor ex duabus naturis fuisse dominum nostrum ante unitionem, post uero unitionem unam naturam confiteor,

115 Dioscorus episcopus dixit: Consentimus et nos omnes.

116 Sancta synodus dixit: Consentimus.

Idem presbyter et primicerius notariorum percucurrit reliqua gestorum, id est

117 Sancta synodus apud Constantinopolim dixit: Oportet te manifeste confiteri et anathematizare omne contrarium his quæ nuper lecta sunt dogmata.

118 Eutyches presbyter, et reliqua.

119 Et cum legeretur interlocutio Basilii episcopi Isauriæ dicentis: nisi duas naturas dixeris et post unitionem, commixtionem dicis et confusionem,

120 exsurgens idem Basilius Isauriæ episcopus dixit: Hanc quam dicunt me dixisse ⟨uocem⟩ non dixi isdem uerbis. non intellego ista me dixisse, dicente autem monacho 'ex duabus naturis dico dominum nostrum Iesum Christum, post autem unitionem unam esse naturam' et non addente incarnatam scio dixisse quod si dixeris ex duabus naturis, post autem unitionem dixeris unam et non addideris incarnatam, intellegeris commixtionem dicere et confusionem; sin autem addideris incarnatam, hæc dices quæ et patres nostri, manifeste quoniam quod secundum expositionem patrum aliud quidem est diuinitas ipsius, id est unius domini nostri Iesu Christi, aliud autem caro eius, quæ est ex matre.

121 Iuuenalis episcopus dixit: Hæc ergo uox falsa est?

122 Basilius episcopus dixit: Non memini me dixisse neque noui me dixisse.

---

112 = *Gesta Chalcedonensia I, 511*
113. 114 *cf. Gesta Chalcedonensia I, 512. 527*
115. 116 = *Gesta Chalcedonensia I, 528. 529*
117 = *Gesta Chalcedonensia I, 534*
118. 119 *cf. Gesta Chalcedonensia I, 535. 545*
120—122 = *Gesta Chalcedonensia I, 546—548*
114. 115. 119. 120 [*usque ad* 25 dixisse]. 121. 122 *adfert Timotheus Aelurus f. 56ᵘ*

O

3 *de lacuna cf.* Γ 5 quam] dum *O* ut *deleui* 7 archimandrites *O* 20 $\overline{\text{oms}}$ *O* dogmʀ *O* 25 uocem *addidi* 33 facta *O*

123 Idem presbyter et primicerius notariorum reliqua percucurrit et cum Germani presbyteri et archimandritæ subscriptio legeretur,

124 Eutyches presbyter et archimandrites apud Ephesum dixit: Quædam gestorum lectorum falsa sunt et sunt quæ de his acta sunt: rogo hæc recitari.

125 Iuuenalis episcopus dixit: Suscepta relegantur et inserantur fidei gestorum. Iohannes presbyter et primicerius notariorum legit

126 d. 13. m. Apr. a. 449 Exemplum gestorum factorum Idibus Aprilibus apud Constantinopolim Fl. Protogene et qui fuerit nuntiatus, ⟨consulibus⟩, diuina iussione, residente in maiore porticu sanctæ ecclesiæ

1 Flauiano uiro uenerabili episcopo istius splendidæ ciuitatis
2 Florentio magnificentissimo ex præfecto urbis et prætorii sexies et consule patricio
3 Thalassio uiro uenerabili episcopo Cæsariensi prouinciæ Cappadociæ
4 Eusebio Anquirano
5 Seleuco Amaseno
6 Basilio Seleuciæ Isauriæ
7 Alexandro Tomeno prouinciæ Scythiæ
8 Marino Synnadensi
9 Melipthongo Iuliopolitano
10 Acacio Ariaratheno et reliquis,

præsente Mama us comite et proximo sacri scrinii libellorum et sacræ cognitionis,

127 Macedonius spectabilis tribunus et referendarius dixit: VI Iduum Aprilium a sacris mandatis iussus sum religiosos episcopos fidem antehac factorum gestorum de negotio quod inter Flauianum episcopum et Eutychen archimandritem mouetur, inquiri, quod in præsenti nihilo minus fieri imperialis præcepit auctoritas.

128 Flauius Florentius magnificentissimus dixit: Quæ acta sunt, ⟨secundum⟩ prosecutionem spectabilis referendarii præsente synodo relegantur.

Et posteaquam prolata est scheda de sacro scrinio libellorum et sacræ cognitionis, a Iohanne uiro deuotissimo exceptore eiusdem scrinii lectum est

129 d. 8. m. Apr. 449 Flauio Protogene uc et qui fuerit nuntiatus, conss VI Id. April. apud Constantinopolim diuina iussione residentibus in sanctissimo catholicæ ecclesiæ baptisterio
Thalassio episcopo Cæsariensi
Eusebio Ancyritano
Constantino Melitinensi
Basilio Seleuciæ et reliquis,

130 Macedonius us tribunus et referendarius dixit: Eutyches uir uenerabilis archimandrites oblatis precibus diuinitati imperiali docuit se antehac inuenisse, et reliqua quæ sacris scriniis habentur.

---

123 *cf. Gesta Chalcedonensia I, 552*
124–130 = *Gesta Chalcedonensia I, 553–559*

O
7 Fl] FB *O* 8 consulibus *addidi* 8/9 porticus ante *O* 11 urbis]ue *O* prætoris exies *O* conss *O* 14 ameseno *O* 16 tameno *O* 17 simmadensi *O* 20 sacris crinis *O* 25 secundum *addidi* 26 psentem *O* 28 a Iohanne] aiona *O* 31 thalasio *O* 33 meliptensi *O*

131 Patricius dixit: Preces uiri uenerabilis Eutychis prolatæ relegantur et uc̄ tribunus et notarius et referendarius doceat si qui obseruant pro persona agentes eiusdem uenerabilis monachi.

132 Et priusquam legerentur, Macedonius uc̄ tribunus et notarius et referendarius dixit: Obseruant qui pro persona monachi possint dicere.

133 Patricius dixit: Quid placet de hoc uenerabilibus episcopis?

134 Eusebius episcopus Dorslæorum dixit: Si per procuratorem dicit, iubete me abscedere.

135 Patricius dixit: Quod præcepit imperialis auctoritas, omni modo custodiendum est; unde si consentiunt uenerabiles episcopi ut intromittantur isti qui pro persona uenerabilis monachi agere parati sunt, dicant.

136 Melipthongus episcopus dixit: Huiusmodi facta accusatione legitimum ⟨est⟩ adesse ⟨qui⟩ accusatur, præcipue cum non sine periculo huiusmodi fiant accusationes. nec fortuitum est de quibus agitur. quoniam ⟨igitur⟩ piissimus imperator ex auorum traditione continere consueuit orthodoxam fidem et canones omnino non uulnerare, sed magis custodire inuulneratos, oramus referri ad ipsum, et si præcipit criminalem causam agere alterum pro altero, et hoc ammittimus, quamuis uniuersalis iussa est fieri synodus et reseruatur summa negotii illi synodo. et directi sunt plurimi et iustum est piissimi imperatoris præcepta terminare.

137 Patricius dixit: Quid sibi de hoc tribunus et notarius mandatum esse * prosequatur.

138 Macedonius referendarius dixit: Piissimus domnus noster aduertens quemammodum condemnatus est prædictus uir, iussit pro ipso omni modo directos intromissos cognoscere lectis chartis, in quibus quæ ab ipso dicta sunt uel ab eo uel a religiosissimo episcopo Flauiano.

139 Patricius dixit: Simplex est quod dicitur, et propterea illi ingrediantur et eorum præsentia preces relegantur.

140 Et cum ingressi fuissent, in medio steterunt Constantius Eleusinius et Constantinus uiri uenerabiles monachi. Macedonius tribunus dixit: Sanctum euangelium proferatur; oportet me dicere omnia quæ iussa sunt ab eorum pietate. præcepit igitur qui tunc aderant, sanctos episcopos iureiurando dicere si ueræ sunt gestorum lectorum prosecutiones quæ ex utraque parte prolatæ sunt.

141 Basilius episcopus Seleuciæ dixit: Hactenus nescimus iusiurandum prolatum esse episcopis, sed mandatum est a domino nostro saluatore Christo non iurare neque per Mt. 5, 34—36 cælum, quoniam sedes est dei, neque per terram, quoniam scabellum pedum eius, neque per caput aliquem iurare, quoniam nemo potest capillum a deo procreatum ordinare. unusquisque autem quasi altario adstans, timorem dei habens ante oculos et conscientiam propriam custodiens puram deo, quæ sunt eorum aut quæ habet in memoriam nihil prætermittere.

142 Patricius dixit: Sicut semel dictum est, precum lectio percurratur.

Et per eundem uirum deuotum exceptorem lectum est

131—142 = *Gesta Chalcedonensia I, 560—571*

O

1 eutyches *O* 2 obseruat *O* agentis *O* 7 dorsoleorum *O* 12 legitimum est] legitimum̄ *O* 13 qui accusatur *scripsi* accusatorem *O* 14 igitur *addidi* 16 præcepit *O* 18 synodi *O* 20 esse *scripsi lacuna indicata cl.* Γ est *O* 21/22 quæammodum *O* 23 in quibus *male additum* 23/24 uel ab — Flauiano *confusa* 30 uera *O* 34 sedis *O* 37/38 *coniecerim* quæ sunt in memoriam, eorum habet nihil prætermittere

143 Piissimis et Christianissimis imperatoribus nostris Theodosio et Valentiniano $\overline{pp}$ $\overline{augg}$ Eutyches archimandrites. Omnium mihi post deum salutis manifestatio facta est pietas uestra in nullo negotio prætermittens uel quæ de fide sunt, uel de his quæ contra me calumniose mota sunt, faciens inquisitionem. gesta autem quæ confecta sunt a sancto Flauiano aduersum me, legi hesterna die et repperi contraria his quæ acta sunt, chartæ indita. neque enim ea quæ contra me dixit, inserta sunt neque ea quæ ego dixi, inseruerunt actis. rogo itaque [et] uestram serenitatem consuetam orthodoxam fidem defendentem et opinionem exiguitatis meæ dignari sancire religiosissimos episcopos qui tunc congregati sunt, et notarios ipsius religiosissimi Flauiani et eos qui missi sunt ab ipso religiosissimi clerici ad uocandum me in concilium, et uirum uenerabilem Athanasium sancti episcopi Basilii diaconum conuenire præsente sancto episcopo Thalassio, ut ipsi interrogati dicant ueraciter quæ nouerunt ** sollemniter gratias ago domino nostro et deo omnium Christo et uestræ pietati.

144 Idem deuotus exceptor dixit: Est et diuina annotatio in lectis precibus sacratissimi et piissimi imperatoris nostri.

145 Patricius dixit: Cum ueneratione legantur.
Per eundem exceptorem lectum est

146 Prosequantur apud uenerabiles episcopos qui iam dudum conuenerunt, nec non et apud religiosissimum episcopum Thalassium, ut apud eum præsentibus omnibus de quibus preces locuntur, negotii ueritas requiratur.

147 Flauianus episcopus dixit: Viri uenerabiles diaconi Asterius et Aetius, Nonnus et Asclepiades et Procopius intersint.

148 Et cum in medio stetissent supra dicti diaconi, Patricius dixit: Præsentibus omnibus gesta per ordinem relegantur.

149 Et antequam proferrentur, Aetius diaconus et notarius dixit: Nescimus cur uocati sumus.

150 Patricius dixit: Venerabiles diaconi et notarii episcopi Flauiani gesta quæ in hoc negotio facta sunt, proferant legenda.

151 Aetius diaconus et notarius dixit: Nec causam nouimus cui assumus, nec quare gestorum exigimur actionem. idcirco dubitamus et ideo rogamus scire et quoniam adstamus et respondere debeamus.

152 Patricius dixit: Ea quæ in causa Eutychetis monachi acta sunt, requirimus publicari.

153 Aetius diaconus dixit: Causatio enim aliqua aduersus nos orta est?

154 Patricius dixit: Negotium discuti iussit et propterea gestorum prolatio necessaria est. cur igitur dilatione et astutia uteris?

155 Aetius dixit: Qui initium interrogationis negotio facit et causam, proponat nobis tempus [est] satisfacere proferre et non proferre.

156 Patricius dixit: Vos excepistis gesta, et a uobis debent proferri.

157 Aetius dixit: Qui est qui incusat?

143–157 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 572'–586

O

5 externa *O* hic *O* 7 et *deleui* · 7/8 consuetam] συνήθους *pro* συνήθως 8 dignare *O* 10 religiosissimo *O* 12 *exciderunt* καὶ τούτου τυχών 14 diuino *O* 20 leguntur *O* 25 proferentur *O* 28 proferantur *O* 30 et quoniam] ἐφ' ὧι τε 33 publicare *O* 35 propterrea *O* probatio *O* 38 est *deleui*

158 Seleucus dixit: Preces presbyteri archimandritæ lectæ sunt nobis quod lectis gestis animaduertisset ibi non inserta ea quæ gesta sunt in sancta synodo. iustum igitur nobis uidetur proferri ea gesta quæ dicit relegisse, et ex ipsis inquisitionem negotii celebrari.

159 Patricius ad Aetium dixit: Gestis authenticis opus est, quibus subscriptiones episcoporum continentur; unde, sicut frequenter interlocuti sumus, hæc a notariis proferantur.

160 Aetius dixit: Dignetur sancta et magna synodus et uestra magnificentia tempus nobis dare de quibus uolumus, dicere; neque enim est nobis sine periculo.

161 Patricius dixit: Gesta primum conuenit publicari; post hæc enim si quid docere uolueris, dabitur tibi facultas.

162 Aetius dixit: Nihil inrationabiliter et præter æquum postulamus et ante omnia scit uestra amplitudo et sicut prædixi, quoniam non de minimis nobis est periculum, quod causatio facta est a quodam apud piissimum et Christianissimum domnum nostrum et a deo munitum imperatorem, rogamus et hanc nobis manifestari et causas cognoscere et personam adstare et manifestam accusationem aduersum manifestas personas facere, et sic satisfaciamus et nobis adsimus confidentes uestræ iustitiæ.

163 Patricius dixit: Aduersus uos nihil adhuc propositum est; sed gesta, sicut sæpius dictum est, a uobis proferenda sunt.

164 Aetius diaconus dixit: Actio gestorum nos ducit in medium? neque enim ab aliis confecta sunt.

165 Patricius dixit: Nec aliqua suspicione percussus hæc uereris proferre?

166 Aetius dixit: Nihil tale a me dictum neque factum est.

167 Patricius dixit: Gesta proferantur.

168 Et priusquam proferrentur, Flauianus episcopus dixit: Scitis quoniam tunc congregata synodo utriusque partis uoces uos excepistis et scitis certissime quæ scripta sunt a uobis. et si uera sunt, hæc dicite cum ueritate et timore dei; si autem quædam falsata sunt, ante tribunal Christi nolite mentiri et dissimulantem nolite celare.

169 Istis interea inter se locutis a uiro uenerabili episcopo patricius dixit: Propositum sancti episcopi laudamus quia sua conscientia confidens pronuntiauit religiosos notarios gesta proferre et ueritatem de omnibus docere. unde gesta, sicut frequenter dictum est, proferantur.

170 Aetius dixit: Persuasio sancti episcopi uoluntatem nostram animauit ut uerum sub gestorum confectione dicamus. si igitur dicentibus nobis fuerimus digni ut fides nobis habeatur, et ** proferimus et dicimus ueritatem.

171 Patricius dixit: Fiat lectio gestorum.

172 Aetius dixit: Rogo et sanctam synodum quæ tunc affuit, ut præcipiat nobis proferre quæ gesta sunt.

173 Seleucus dixit: Semel iubente episcopo nostro proferri gesta, nullam dilationem de isdem proferendis oportet fieri.

174 Et cum ab omnibus episcopis dictum esset: 'Omnes ea uolumus', patricius dixit:

158–174 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 587–603

O

1 seleutius *O* 2 animaduertisset *scripsi* anima auertibus *O* 6 annotariis *O* 13 scit] sit *O* non] nos *O* 14 cautio *O* 15 causa *O* 16 facere] satis facere *O* 17 sic] si *O* 30 quia *in* qui *corr. O* 31 gestas *O* 33 amauit *O* 35 *lacunam signaui, excidit* κατατιθέμεθα καί 39 seleutius *O* 40 optet *O*

Dum singula capitula releguntur, quid in his arguendum pars sancti monachi approbat, prosequatur et exemplaria quæ apud se habet pars eiusdem monachi, prolata gestorum lectioni authenticorum conferantur.

175 Et cum utraque pars gesta protulisset, Aetius dixit: Si præcipit magnificentia uestra, habemus quod dicere. cognouimus quod per preces religiosissimus Eutyches docuerit actiones gestorum falsatas, ibi et repperisse rationes sui negotii: hanc actionem rogamus

176 Quo dicente patricius dixit: Propter hoc conferri authenticis gestis exemplaria diximus.

177 Aetius dixit: Rogamus scire utrum authentica sunt aut exemplaria aut tale aliquid ab aliquo illi præstitum est.

178 Patricius dixit: Venerabilis Constantinus si quæ profert, exemplaria sunt aut authentica, doceat.

179 Constantinus ⟨diaconus⟩ et monachus dixit: Exemplaria sunt.

180 ⟨Patricius dixit:⟩ Nunc lectio sequatur.

181 Et priusquam legerentur, Aetius dixit: Rogamus inspicere gesta quæ ab ipso prolata sunt, ut possimus agnoscere manum a qua credita uel a quo notario edita sunt. suscipite nostras petitiones non iniquas.

182 Patricius dixit: Si authenticis gestis exemplaria non congruunt, tunc merito perquiritur.

183 Aetius dixit: Nihil prohibet. semper iudicastis et iudicantes præfulsistis.

184 Patricius dixit: Prætermissis superfluis fiat lectio.

185 Et per Asterium ūd exceptorem authentica scheda a notariis prolata et altero exemplaria quæ ** a capite prima et secunda actio, quæ gestis inserta est sic

d. 8. m. Nou. a. 448

186 Conss FFLL Zenone et Postumiano ūū c̄c VI Id. Nouemb. apud Constantinopolim, et reliqua

187 Postquam lecta est prima et secunda actio et finitæ sunt prosecutiones uenerabilium episcoporum, Aetius dixit: Petimus sanctam et magnam synodum interrogari audientem agnoscere uoces suas et actionem gestorum, numquid quicquam falsatum est aut corruptum.

188 Patricius dixit: Dum tacent, uidentur confiteri; unde et reliqua relegantur.

189 Et per eundem deuotum exceptorem lecta est tertia actio quæ habetur in gestis.

190 Et cum legeretur prosecutio presbyteri et defensoris Iohannis, Constantinus diaconus et monachus dixit: Sic non est dictum, per uestigia uestra, quomodo habet.

Idem deuotus exceptor repetita lectione legit

191 Si contingat alicubi ab ipsis in quibusdam uerbis aut falsatum aut erratum, hoc neque accusari neque suscipi, solas autem scripturas inuestigare, quæ firmiores sunt patrum expositionibus

---

175–191 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 604 620

O

1 aprobat *O* 2 prosequitur *O* 4 p̄cepit *O* 6 falsatas — rationes *scripsi* repperisse falsatas sibi et actiones *O* 10 aut ⁴] autem *O* 11 ab aliquo *Amelli* aut quo *O* 14 diaconus — monachus *scripsi* et notarius *O* 15 Patricius dixit *om. O* lectione *O* 16 inspice *O* 17 possumus *O* 23 exceptore *O* annotariis *O* 23 24 altera exemplar *O* 24 *lacunam signaui, cf.* Γ 25 potumiano *O* constantinopoli *O* 27 finita *O* 33 denfesoris *in* defesoris *corr. O* 36 sic *O*

192 Cum lectum est, Constantinus diaconus et monachus dixit quoniam diuersa ordinauerunt sancti patres et uniuersa suscipio, in canone autem fidei non suscipio.

193 Et cum perturbatio et murmuratio facta esset, Constantinus dixit: Hoc peto ut eos qui exierunt et audierunt ab archimandrite, cum conscientia coram domino quæ audierunt, ueraciter dicant præiudicio non facto archimandriti mea prosecutione. rogo eos qui interfuerunt sanctos clericos prosequi ea quæ ex ipso audierunt, et uirum uenerabilem diaconum Athanasium.

194 Seleucus dixit: Ante prosecutionem fratris Constantini qui in persona missi sunt eius qui preces optulit, promiserunt omnia quæ ipsi dixerunt, * archimandritam suum, et rogamus uocem de præiudicio præiudicium gestis non facere.

195 Constantinus dixit: Rogo illud amoueri quod in perturbatione nesciens locutus sum.

196 Seleucus dixit: Quod in quiete et ante perturbationem hanc uocem frater Constantinus emisit, testantur episcopi et ipsorum potestas.

197 Patricius dixit: De inquisitione utriusque partis quid deliberandum iudicant, sancti episcopi Thalassius et Eusebius dignentur dicere.

198 Thalassius dixit: Non potest qui missus est a religiosissimo monacho, quædam de quibus prosequitur ipse propria uoce, non recipere.

199 Eusebius episcopus dixit: Et mihi similia placent [et] ut qui personam suscepit archimandritis Eutychetis, omnia illi rata esse quæ sua uoce dixerit, et non partem uelle retinere, partem refutare dictorum.

200 Patricius dixit: Venerabiles Iohannes presbyter et Andreas quæ sciunt se a religiosissimo Eutychete audisse, recordantes sua professione prosequantur.

201 Et posteaquam in medio steterunt Iohannes presbyter et defensor et Andreas diaconus, [et] Constantinus dixit: ⟨Non⟩ diximus uniuersa rata esse archimandritæ quæ dico.

202 Patricius dixit: Voces tuæ gestis continentur.

203 Seleucus dixit: Præsens magnificentissimus referendarius quasi a piissimo imperatore prosecutus est in personam archimandritis Eutychis directum fuisse Constantinum et qui cum eo sunt, debentes suscipere similia his relata.

204 Patricius dixit: Et tua uerba similiter gestis continentur. et ea uir uenerabilis Iohannes presbyter quæ ab Eutychete monacho cognouit, edicat.

205 Et antequam prosequeretur, Melipthongus episcopus dixit: Diuinitus in exordio continuo accusatione instante memorauerunt et dixi quod non de leuibus accusatio fiat neque per procuratorem huiusmodi periculosum negotium tractatur aut oportet fieri, sed opus habemus præsentia accusatoris, hoc et legibus uolentibus. si autem placet religiosissimo imperatori per procuratorem criminale exercere negotium et sine periculo accusare et conprobari ac referatur ipsi, et necesse est nos optemperare Christianissimo imperatori omnia iubenti.

206 Seleucus dixit: Firmis quæ acta sunt hodie, ex prosecutione referendarii et con-

---

192–206 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 621–635

O

3 murrratio *O* 4 coram *scripsi* eorum *O* 6 ipsis *O* 8 seleutius *O* personam *O* 9 *exciit* στοιχεῖν 11 perturbationem *O* 12 seleutius *O* 18 placet *O* et *deleui* suscipit *O* 19 archimandrites *O* 24 et *deleui* non *addidi* 27 seleucius *O* 28 archimandrites eutyches *O* 28 29 constantinus *O* 30 ea *corruptum* προσέθηκεν Γ 31 pbr̄i *O* 33 accusationis insistantes *O* memorauerunt] ἐμνημόνευσαν *pro* ἐμνημόνευσα 35 p̄sentiam *O* *postulatur* accusati 36 procuratore *O* 37 ael *coniecerim* hoc 39 seleucius *O*

sensu sanctorum episcoporum et magnificentissimi patricii profiteantur et uenerabiles presbyter Iohannes et Andreas diaconus quæ nouerunt.

207 Iohannes presbyter dixit: Quæ prosecutus sum et lecta sunt huic sanctæ et religiosæ synodo præsente magnificentissimo patricio quia uera sunt quæ in his, etiam religiosissimus diaconus

208 Quo dicente Constantinus diaconus dixit: Omnia non sunt lecta.

209 Idem Iohannes presbyter et defensor dixit: Ecce, hoc dico.

210 Constantinus diaconus dixit: Ego unum uerbum dixi in tumultu, et scriptum est

211 Quo dicente Thalassius episcopus dixit: Sufficiebat et existimatio Iohannis presbyteri; quoniam igitur euangelium nobis uniuersis propositum est, rationabile est et ipsum quæ dicit, confirmare ex euangelio.

212 Idem Iohannes presbyter et defensor subiungens ⟨dixit:⟩ ** quædam uera esse, quædam autem ambigua dicebat, ideo se uinculo ueritatis adstrinxit. et hoc sancta et religiosa synodus cognouit.

213 Et cum per Iohannem defensorem et presbyterum responsum Eutychetis perlectum fuisset,

214 Patricius ad Constantinum monachum dixit: Secundum commonitorium aut secundum fidem gestorum monachum Eutychetem confirmas clericis ita dixisse?

215 Constantinus dixit: Quidquid professi fuerint qui audierunt, hoc adprobat archimandrites cum ueritate.

216 Patricius dixit: Andreas quæ a monacho audiit, dicat, prius eius uocibus de gestis relectis.

217 Et antequam legeretur, Eleusinus monachus ⟨dixit⟩: 'Eum non habentem carnem homousion nobis; hoc mecum loquens dixit' [et] in commonitorio a se prolato non dixit.

218 Patricius dixit: Quid ⟨ad⟩ hæc dicit ⟨Iohannes⟩?

219 Iohannes presbyter dixit: Sanctas scripturas proposuit nobis miseris uestra sanctitas et uestra magnificentia: ** et professio eiusdem commonitorii, et si contigit dissonare me uerbis, non sum

220 Quo dicente Patricius dixit: Sed non est paruum quod inmutatum dicitur.

221 Iohannes presbyter et defensor dixit: Et quis potest aliena ipsa uerba cuiquam portare? sensum autem ipsum dixit

222 Quo dicente Patricius dixit: Quid igitur hunc in hac parte dixisse confirmas?

223 Iohannes presbyter dixit: Quid est enim de quo dubitetur? de homousion dixit quoniam matri homousius est, non dixit nobis hominibus. et ubi uultis, iuro quoniam dixit: homousius matri est et non habet homousion nobis carnem.

224 Patricius dixit: Rursus pars ista tam e gestis quam ex commonitorio legatur, ut uenerabilis Iohannes specialiter prosequatur quid de hoc ab eo cognouit.

225 Quo facto Iohannes presbyter dixit: Hoc soli mihi disputans dixit quoniam homousion nobis non habet carnem, sed matri.

207—212 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 636—641
213 *cf. Gesta Chalcedonensia* 1, 648
214—225 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 649—660

O

2 p̄bri *O* 4 quia *Amelli* quæ *O* 6 quæ *O* 9 quod *O* iohannes *O* 10 quoniam igitur] ἐπεὶ δή *pro* ἐπειδὴ δέ 12 dixit *suppleui et lacunam signaui* 17 aut] et *O* 18 confirmans *O* dixisem *O* 22 relictis *O* 23 legeret *O* dixit *addidi* 24 et *deleui* 25 ad *addidi* Iohannes *addidi* 27 *lacunam signaui, cf.* Γ 29 parum *O* 31 potare *O* inputare O^{corr} 33 dixi *O* 37 uenerabiles *O* 38 disputans dixit *scripsi* disputandus *O*

226 Patricius dixit: Oblitus es quod audisti, et propterea commonitorio ⟨non⟩ inseruisti?

227 Iohannes presbyter dixit: Quoniam præsentes mecum uenerabiles diaconi non audierunt hæc mihi secreto dicta, propterea ⟨non⟩ indidi commonitorio.

228 Constantinus diaconus et monachus dixit: Et hoc rogamus ut religiosissimi diaconi ueniant et prosequantur cum ueritate quæ audierunt ab archimandrite et si secreto ei locutus est.

229 Patricius dixit: Sicut superius interlocutus sum, præsente Andrea uoces eius publicentur.

Per eundem deuotum exceptorem [dixit] ex isdem gestis lecta sunt

230 Archiepiscopus dixit: Dicat et uenerabilis diaconus Andreas si hæc audiuit a uiro uenerabili Eutychete dicta.

Andreas diaconus dixit: Secundum præceptum beatitudinis uestræ iuimus ad uirum uenerabilem presbyterum et archimandriten Eutychen et conlocuti ei hæc ab eo audiuimus quæ etiam uir uenerabilis presbyter et defensor Iohannes nuper prosecutus est.

231 Patricius dixit: Andreas uenerabilis quid ab Eutychete audierit, edicat.

232 Andreas diaconus dixit: Quoniam deus assidet uobis et timor et tremor habet mentem meam, excedere ueritatem non possum. antehac enim directus a domino meo papa sancto archiepiscopo Flauiano et quæ cum eo erat sancta synodo ad uirum uenerabilem archimandriten Eutychen de euocatione quidem quæ prosecutus est uenerabilis presbyter et defensor Iohannes, hæc prosecutus sum et consors sum; de homousion autem sciscitationem offerente uiro uenerabili presbytero et defensore Iohanne religioso archimandritæ ** dicens: mathema quomodo habet? dicit domnus Iohannes quoniam mathema habet homousion patri solum. respondit archimandrites Eutyches dicens: sic ergo et tu habe, quoniam et ego sic habeo. aliud aliquid in hac causa nescio.

233 Patricius dixit: Secrete interim aliquid Iohannes te absente cum Eutychete locutus est?

234 Andreas diaconus dixit: Quæ locutus est, per uestigia uestra, ego non audiui.

235 Patricius dixit: Nunc Athanasius uenerabilis ueniat.

236 Cum in medio stetisset Athanasius diaconus, patricius ad eum dixit: Tuam professionem considerans cum ueritate dic quid monachum Eutychetem Iohanni religiosissimo uel Andreæ dixisse retines.

237 Athanasius dixit: Quoniam de anima est sermo neque sine periculo est non dicenti ueritatem, quæ audiui, hæc dico. non sum dimissus propter hanc causam cum presbytero Iohanne et Andrea diacono, accersitus autem a presbytero Iohanne sicut illic præsente et audiente me quæ ab eo dicta sunt, et interrogatus a religiosissimis episcopis quod hæc addeam in præsenti et ego audierim quæ ipse prosecutus est. et nunc lecto commonitorio quod tenebat prædictus uir, recognoui eadem uerba; de homo-

226–237 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 661–672

O

1 non *add. Amelli* 4 non *add. Amelli* 6 ueriant *O* 10 dixit *deleui* ex] et *O* 13 ibimus *O* 23 pbr̄ et def̄ ihs̄ *O* 24 *lacunam signaui, cf.* Γ dicente *O* 26 sic] si *O* 33 quid] *Amelli* quia *O* 37 acersistis *O* 38 illi in præsenti *O* audisse *O* 39 addeam *corruptum, conicio* dum eram

usion autem ⟨non⟩ recognoui. sed tunc eodem presbytero interrogante archimandriten ⟨cum⟩ dixisset quoniam confiteris dominum nostrum secundum deitatem patri homousion, homousion autem eundem nobis secundum humanitatem, dixit idem dicens: mathema quomodo habet? ita respondit presbyter: homousion patri. dicit: ipse sic habe, quoniam et ego sic habeo.

238 Patricius dixit: Conloquia secreta inter se Eutyches monachus et Iohannes presbyter habuerunt?

239 Athanasius dixit: Non inspexi, per uestigia uestra.

240 Eleusinius monachus dixit: Rogamus uenerabilem diaconum Athanasium interrogatum prosequi de quibus secunda interrogatione reprehenderit presbyterum Iohannem. ostendit enim quoniam post priorem prosecutionem iterum alia quædam legebatur et stans reprehendit: et hæc non sunt scripta; prosecutus est enim, quando uenit de monasterio, siue ea siue alia. et postea facto * et iubente archiepiscopo gesta proferri quibus professus est ** diaconus Athanasius quoniam ista non audiuit.

241 Patricius dixit: Iohannis uoces de gestis legantur et quid amplius de his Athanasius docere * profiteatur.

242 Et cum iterum lectæ fuissent, Iohannes presbyter et defensor dixit: Antecedens Andreas diaconus nec non et diaconus Athanasius omnibus quæ a me dicta sunt in commonitorio, consenserunt præter homousion, sicut dixerunt, et taliter prosecuti quemammodum dictum est a religiosissimo archimandrite. potest intellegere sancta synodus et uestra magnificentia quoniam hoc ipsud ut dicerem: nosti homousion patri secundum deitatem, homousion nobis secundum humanitatem, quoniam reinterrogare eum dubitationis fuit indicium. et rogo uocem uenerabilium diaconorum quæ confirmat omnem prosecutionem meam quæ in commonitorio est, non oportere refutari.

243 Patricius dixit: Athanasius quod requisitus est, dicat.

244 Athanasius diaconus dixit: In tertia interrogatione hæc prosecutio a presbytero legebatur in secretario ⟨et⟩ ammiratus sum huiusmodi clausulam in qua dicit: non habentem carnem homousion nobis **

245 Patricius dixit: Præsente interim te secrete quicquam cum eo locutus est?

246 Athanasius diaconus dixit: Non uidi.

247 Iohannes presbyter dixit: Omnia quæ a me dicta sunt, secunda et tertia interrogatione uenerabiles diaconi firmauerunt propriis uocibus, hoc et sancta synodus et uestra magnificentia audiuit et nouit; de homousion autem quoniam diaconus Athanasius dixit: miratus sum, tunc perturbationem quandam fecisse, et ego confiteor. secrete enim mihi dixi hoc illum dixisse, quod etiam dixit. quod autem et ipsi partim audierint me illi dicentem: scis eum homousion patri secundum deitatem et homousion nobis secundum humanitatem, ipsi propriis uocibus prosecuti sunt.

248 Patricius dixit: Pars reliqua gestorum relegatur.

Et per eundem deuotum exceptorem lectum est

---

238 - 248 = *Gesta Chalcedonensia 1, 673 - 683*

O

1 non *add. Amelli* 1, 2 archimandrite *O* 2 cum dixisset *scripsi* dixisse *O* 4 matem *O* 5 habe[1] habet *O* 11 iterum prosecutionem aliquedam loquebatur *O* 12 sunt scripta] subscripta *O* ταῦτα pro ταῦτα ἃ 13 *excidet* συνεδρίου habente *O* 14 *lacunam signaui, cf.* Γ diaconus et *O* ista] irrita *O* 16 dicere *O* *lacunam signaui* 19 aliter *O* 20 quæammodum *O* 23 iniudicium *O* uoce *O* 27 ei *addidi* causulam *O* quo *O* 28 *lacunam signaui, cf.* Γ 33 diaconus ei *O*

249 Presbyter et defensor Iohannes dixit: In ipso tempore disputationis, et reliqua tertiæ actionis

250 Et cum lectum fuisset, Constantinus diaconus et monachus dixit: Hoc non dixi quod si non adspiraueritis mihi, deuoret me episcopus, postmodum et uobis inponet; [et] hoc non dixi, per uestigia uestra.

251 Et iterum idem Constantinus dixit: Quoniam neque hi qui missi fuerant, in præsenti sunt nec presbyter et archimandrites Martinus qui est hic, si placet uobis, prætermittamus hoc.

252 Patricius dixit: Is qui cum Petro ad monachum iit, hic esse dicitur. quid igitur uultis? eum interrogari aut uenerabilem Martinum?

253 Eleusinus diaconus et monachus dixit: Necessarium est, per uestigia uestra.

254 Patricius dixit: Ne aliter gesta continent quam ueritas habet, ex hac parte? dicite.

255 Constantinus diaconus et monachus dixit: Non, per uestigia uestra, in hac parte.

256 Patricius dixit: Sequentia legantur.

Et per exceptorem eiusdem scrinii lectum est

257 Archiepiscopus dixit: Quid continere uenerabilis presbyter et archimandrites Martinus tomum dicebat? et reliqua

258 Et posteaquam lectum est, Aetius diaconus et notarius dixit: Rogamus præsentem sanctam synodum et uestram amplitudinem, dignamini iubere interrogationem offerre uenerabilibus clericis quorum mentionem fecit præsens gestorum lectio, et prosequantur numquid aliquid dubitent de his quæ lecta sunt et quæ ipsi tunc prosecuti sunt, hoc est Maman presbyterum, Theophilum, Memnona, Iohannem presbyterum et defensorem, Andream et Athanasium diaconos.

259 Patricius dixit: Non dubitantibus illis præsens inquisitio proposita est, sed [et] religiosissimo uiro monacho, cuius homines in præsenti sunt. et reliqua legite.

Et per eundem deuotum exceptorem lectum est

260 Die sabbati, quæ est uicesima Nouembris mensis, et reliqua

261 Et posteaquam lectum est, Constantinus diaconus dixit: Rogamus interrogari eos si hæc audierunt.

262 Patricius dixit: Theophilus manifestatis prosecutionibus suis si hæc audisse se aut dixisse cognoscit, edicat.

263 Et cum in medio stetisset, Theophilus presbyter dixit: Directus ego et presbyter Mamas a sancto archiepiscopo et sancta synodo adprehendimus monasterium archimandritis Eutychis. et primum quidem quæ nuper lecta sunt, cœpit dicere, deinde nolebamus cum eo disputare, coram Christo, coegit autem nos et propria uoce dicens quod inpossibile est dicere Christum de duabus esse naturis; neque enim naturaliter dico dominum meum. hæc ergo ipsa quæ lecta sunt, audientes de ore uenerabilis uiri prosecuti sumus neque additionem quandam fecimus neque deminutionem.

249–263 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 684–698

O

1 reliqne *O* 4 adspiraueris *O* 5 et *deleui* 7 Martinus qui] Μαρτῖνος ὅς *pro* Μαρτῖνος 10 interrogare *O* 16 uenerabiles [*ex* uenerabilis *corr.*] pbr̄i et archimandrite *O* 20 21 prosequamur *O* 21 ipsi quæ *O* 22 pbr̄ *O* memnonam *O* 24 et *deleui* 34 euthices *O* 35 dicens] εἰπὼν *pro* εἶπεν 38 facimus *O* deminutione *O*

264 Constantinus dixit: Aliud nihil audiuit?

265 Patricius dixit: Præter hæc quæ prosecutus es, nihil aliud audisti?

266 Theophilus presbyter dixit: Dicebat quod et traditionem patrum sequor. hæc dicebat.

267 Patricius ad monachos dixit: Quid amplius requiritis?

268 Constantinus monachus dixit: Rogamus nos et domnum Mamam dicere.

269 Patricius dixit: Venerabilis quoque Mamas quæ cognouit, prosequatur.

270 Et antequam prosequeretur, Eleusinius diaconus dixit: Ipse confessus est quoniam dicebat, traditiones patrum sequitur, et non est in gestis.

271 Patricius ad Theophilum dixit: Quare gestis nusquam continetur ⟨quod⟩ quemammodum dictum est ab Eutychete, in prosecutione tua posterius addidisti?

272 Theophilus presbyter dixit: Et aliud dixit, per uestigia uestra, quæ in memoria non habeo; quæ autem retineo, prosecutus sum.

273 Patricius dixit: Cur hoc actis illo in tempore non inseruisti?

274 Eleusinus monachus dixit: Certe in superioribus dixit neque additionem neque deminutionem fecisse dictorum eius.

275 Theophilus presbyter dixit: Quæ audiui de ore ipsius archimandritæ, hæc dixi; si enim uolunt ut amplius dicam quam audiui

276 Quo dicente patricius dixit: Mamas presbyter secundum quæ dicta sunt, prosequatur.

277 Mamas presbyter dixit: ⟨Legatur,⟩ per uestigia uestra, prosecutio quæ tunc facta est, quoniam oblitus sum.

278 Patricius dixit: Voces eius de gestis publicentur, ut his agnitis quæ se audisse cognouerit, dicat.

Per eundem exceptorem de gestis uoces eius lectæ sunt

279 Archiepiscopus dixit: Dic nobis quapropter, et reliqua

280 Et posteaquam lectum est, Mamas presbyter dixit: Sic est, per uestigia uestra; hæc prosecutus sum quæ mihi lecta sunt, et nihil aliud prosecutus sum.

281 Constantinus monachus dixit: Arbitror contraria sibi dixisse domnum presbyterum, quantum ex his quæ lecta sunt professionis Theophili et Mamæ.

282 Patricius dixit: Ne commonitoria aliter continent?

283 Eleusinius monachus dixit: Non, per uestigia uestra.

284 Patricius dixit: Si quid aliud est, legatur.

285 Per eundem deuotum exceptorem lecta est quarta actio.

286 Quæ cum legeretur, patricius dixit: Interlocutio mea inserta est, in qua hoc continetur, id est

Interrogatio offeratur presbytero Eutycheti quomodo credit et quid dicit

huc usque dixi, addiderunt autem quod dictum ⟨non⟩ est et insensatum

---

264–286 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 699–721

O

1 audiui *O* 3 quod et] quo de *O* 9 sequitur] ἀκολουθεῖ *pro* ἀκολουθεῖν 10 quod *addidi* 10/11 quæammodum *O* 21 Legatur *addidi* 24 cognouerint *O* 27 mammas *O* 29 pbr̄ *O* 30 professiones *O* 31 nec *O* 35 interlocutio mea *Amelli* interlocutione *O* 37 feratur a presbytero eutychete *O* 38 non *add. Amelli*

hoc iterum interrogetur quare nunc ista dicens ante aliter senserit

et ⟨addidit⟩: Ea quomodo poteram dicere nihil dicente adhuc uiro uenerabili archimandrite Eutychete?

287 Episcopus Constantinopolitanus ad notarios dixit: Quomodo hæc quæ dicta non sunt a magnificentissimo uiro, inserta sunt gestis?

288 Aetius diaconus dixit: Habemus de his quod dicere.

289 Episcopus Constantipolitanus dixit: Quis uobis ista dictauit? ego uobis dixi addere aut uestra sponte aut ab aliis audientes ista fecistis?

290 Aetius diaconus dixit: Re uera tamquam probatum sanctitati uestræ sit hoc additum, ista interrogatis?

291 Patricius dixit: Lege sequentia.

Similiter per eundem uirum deuotum exceptorem lectum est

292 Eusebius episcopus dixit: Sicut prædixi, præiudicio mihi non facto ex præsenti eius prosecutione, et reliqua

293 Quo lecto Eleusinius diaconus dixit: Secundum ordinem non sunt posita. ante offerebat libellum, in quo fides continebatur trecentorum decem et octo patrum, quam et Ephesena synodus confirmauit, et hunc offerente libellum non suscepit uir uenerabilis episcopus; etiam magnificentia uestra dicente quod deberet suscipi, neque sic auditus est.

294 Episcopus Constantinopolitanus dixit: Et unde hoc certum est quod trecentorum decem et octo traditionem illa charta continebat?

295 Eleusinius dixit: Oportuit ergo suscipi eam.

296 Eusebius episcopus Dorsleorum dixit: Inuoco sanctam et homousion trinitatem, et reliqua.

297 Aetius diaconus et notarius dixit: Rogamus uestram [et] magnificentiam et sanctam praesentem synodum

298 Quo dicente patricius dixit: Nec uir uenerabilis Flauianus archiepiscopus hoc ambigit quod offerente libellum Eutychete archimandrite suscipere noluerit, sed per se ipsum respondere eum interlocutus est.

299 Seleucus episcopus dixit: Et præueniens diaconus Eleusinius dixit libellum obtulisse sanctæ synodo archimandriten Eutychin, in quo dixit dogma fidei continere. sed quoniam ante hos paucos dies litteræ sancti et beatissimi archiepiscopi Romani Leonis ep. 3 innotuerunt nobis continentes quod incusauit religiosissimus Eutyches et appellauit in tempore quæstionis ad nostram audientiam per libelli oblationem, quomodo nunc insistens dicit de fide libellum esse, ad episcopum Romanæ ciuitatis appellationem [per] eundem libellum nominauit? et hinc doceri * quod non ipsis perseuerauit religiosissimus archimandrites. peto epistulam ipsam legi.

300 Patricius dixit: Posteaquam synodus quieuit sanctorum episcoporum, obtulit mihi religiosissimus Eutyches exemplum libelli, quod dicebat obtulisse se sanctæ synodo.

287–300 = *Gesta Chalcedonensia I*, 722–735

O

1 quare] quæ *O* 2 addidit *addidi* dicent *O* 8 audientibus *O* 9 scificati *O* 10 auditum *O* ita *O* 12 simili te *O* 21 illam *O* 22 ego *O* 25 et² *deleui* 31 archimandritan *O* 35 per *deleui* 36 *lacunam signaui* doceri debetis *uersio Rustici*

Et cum legeret, idem uir deuotus exceptor subiunxit

301 Eutyches presbyter dixit: Ego non ueni disputare, sed ueni suadere, et reliqua

Cumque legeretur eiusdem Eutychetis prosecutio: sic credo: adoro patrem cum filio et filium cum patre, et reliqua,

302 Eleusinus diaconus dixit: Postquam exactus est per se ipsum propriam fidem confiteri, dixit stans in conspectu patris et filii et spiritus sancti, ⟨quem adoraui et adoro⟩ et adorabo, quoniam sic sentio sicut sancti patres trecenti decem et octo apud Nicæam sanxerunt, quam et Ephesena synodus confirmauit; et hæc gestis ⟨non⟩ continentur.

303 Aetius diaconus dixit: Rogamus uestram beatitudinem et magnificentiam interrogationem offerri sanctis præsentibus episcopis, qui et interlocuti sunt quæ et eorum protulit lingua, et hæc propria manu confirmarunt, ⟨si⟩ hæc quæ nunc ab eis dicta sunt. tunc a uiro uenerabili Eutychen dicta sunt et si quid circumductum est ⟨ex⟩ his quæ inserta sunt gestis.

304 Basilius dixit: **

305 ⟨Seleucus dixit⟩: Legantur mihi uoces quas detulit uir uenerabilis diaconus Eleusinius.

306 Et posteaquam uoces ex codice legerentur, Seleucus episcopus dixit: Neque ego memor sum talium dictorum a uiro uenerabili archimandrite Eutychen.

307 Tryfonianus episcopus dixit: Fide dei, sicut est in gestis, ita locutus est hic ille.

308 Longinus episcopus dixit: Quemammodum gesta lecta sunt et habent, sic et ego memor sum quia dictum est ab Eutychete archimandrite. quod autem nunc dicit uenerabilis Eleusinius quod dixerit quoniam CCCX et VIII sancti ⟨patres⟩ apud Nicæam et apud Ephesum confirmant, ostenditur et ex posterioribus ubi noluit confiteri dominum nostrum Iesum Christum homousion nobis secundum carnem fuisse. et in conspectu dei dico.

309 Melipthongus episcopus et ceteri eadem dixerunt. et post Aurelii episcopi sententiam

310 Constantinus diaconus dixit: Rogo uestram sanctam synodum interrogari episcopum quid est quod dixit, quando dominus Eusebius episcopus seditionem mouit illi, et increpauit. coram domino, quid est quod dixit? surrexit dicens quod libellos aduersus eum habeo dare, et increpauit illum.

311 Patricius dixit: Interim patere legi, ⟨et si⟩ inferius hæc non habentur, tunc tibi conpetentibus utere.

Per eundem uirum deuotum exceptorem lectum est

312 Archiepiscopus dixit: Confiteris consubstantialem patri secundum deitatem et consubstantialem matri secundum humanitatem eundem unum filium? et reliqua

---

301–308 = *Gesta Chalcedonensia I, 736–743*
309 *cf. Gesta Chalcedonensia I, 744. 753*
310–312 = *Gesta Chalcedonensia I, 754–756*

O

3 prosecutus *O* 6 patri *O* quem — adoro *addidi* 8 non *addidi* 10 interrogari ferri 11 si *addidi* 12 uenerabile *O* ex *addidi* 14 *lacunam signaui, cf.* Γ 15 Seleucus dixit *addi* 20 quæammodum *O* 22 quoniam] ὡς *male translatum* patres *addidi* 23 confirmantes *O* ἐβεβαιωσ οὕτως ἔχω Γ 26 melitonus *O* aurelius ēps *O* 30 dixerit *O* 32 et si *add. Amelli*

313 Quibus lectis Constantinus diaconus dixit: Quando dixit archimandritis unam naturam, domnus episcopus sic dixit

314 Quo dicente Eleusinius diaconus dixit: Coram deo, tunc anathematizatus est a uestra sanctitate, quod dicit: surgens sancta synodus eum anathematizauit?

315 Patricius dixit: Nihil tale tunc dictum est.

316 Seleucus episcopus dixit: Ego non audiui.

317 Timotheus episcopus dixit: Ego non audiui.

318 Iulianus episcopus dixit: Vere neque ego.

319 Basilius dixit: Vere, amice, talem uocem lingua mea non emisit.

320 Melipthongus episcopus dixit: Ego conuiciatus sum ad præsens a quibusdam quasi indignus essem synodo, quoniam inuocaui dilationem, et nescio.

321 Sabas episcopus dixit: Apud iudices quando intromittitur testis ad testimonium et non potuerit loqui, annuit capite suo et habet coronam martyrum. nos ergo omnes subscribentes et actis confitentes quomodo possumus negare?

322 Tryfon episcopus dixit: Posteaquam semel eo impia dicente uerba et præter traditionem sanctorum patrum trecentorum decem et octo et Ephesenam synodum omnes anathematizauerunt eum præsentes clerici.

323 Aetius diaconus dixit: In talibus sanctis conciliis contingit non numquam unum de præsentibus uenerabilibus episcopis dicere aliquid et quod ab uno dicitur, quasi ab omnibus simul prolatum scribitur et intellegitur. hoc est ab exordio consuetudinis; deinde uno dicente dicimus 'sancta synodus dixit'. si igitur nunc inueniatur unus aut secundus dicens, quemammmodum prosecuti sunt uiri uenerabiles et consenserunt et clamauit tunc sanctus clerus, rogamus omnino istam uocem neque abici neque uitiari gestorum; quoniam autem uidentur omnes sancti episcopi subscripsisse

324 Quo dicente patricius dixit: Quæ singuli prosecuti sunt, omnia firma sunt; quod autem ueritas continet, nullo modo dubitabunt.

325 Aetius diaconus dixit: Rogamus de hoc prosecutionem nunc religiosissimi Sabæ episcopi et uenerabilis episcopi Tryfonis manifestari coram uestra beatitudine et Pauli uiri uenerabilis.

326 Patricius dixit: Notissimæ sunt et insertæ sunt gestis; unde reliqua legantur. Item per eundem uirum deuotum exceptorem lectum est

327 Et post hæc archiepiscopus dixit: Dicat sancta synodus quid mereatur præsens neque confitens manifeste rectam fidem, et cetera

Et cum legeretur interlocutio patricii ad Eutychetem dicentis: duas naturas dicis et homousion nobis? dic [et cum legeretur],

328 Patricius dixit: Quod dixi 'dic', non interloquens dixi, sed exhortans eum his consentire quæ a sancta synodo dicebantur.

329 Constantinus diaconus dixit: Quare condemnatus est religiosissimus archimandritis? non ideo quod religiosissimus archiepiscopus noster Flauianus interrogabat eum: dicis duas naturas post unitionem et anathematizas non dicentes? et quoniam non est

313–329 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 757–773

O

11 indignatus *O* 15 posteaquam] ὡς *male translatum* docente *O* 21 dicimus] γράφομεν Γ 22 quæamnıodum *O* 27 hac prosecutione *O* religiosissimi Sabæ] religiosissimis ab *O* 28 ura ę *O* 33 manifesta *O* 35 et cum legeretur *deleui* 36 exhortans *Amelli* et orians *O*

passus anathematizare, idcirco condemnatus est. et ipsæ uoces non insertæ sunt gestis.

330 Patricius dixit: Reliqua legantur, ut si nusquam continentur quæ Constantinus asserit, noscamus.

Item per eundem uirum deuotum exceptorem lectum est

331 Eutyches presbyter dixit: Ego legi sancti Cyrilli et sanctorum patrum et sancti Athanasii quod ex duabus naturis dixerint ante unitionem, post unitionem uero et incarnationem iam non duas naturas dixit, sed unam

Et cum patricii interlocutio legeretur dicentis: confiteris duas naturas post unitionem? dic; nisi dixeris, damnaberis,

332 idem patricius dixit: Quod dixi 'dic; et nisi dixeris, damnaberis', non sicut interloquens dixi, sed quia considerabam imminentes ei omnes, hortabar eum consentire.

Item per eundem uirum deuotum exceptorem lectum est

333 Eutyches presbyter dixit: Legi præcipite, et cetera

Et cum patricii interlocutio legeretur, id est qui non dixerit ex duabus naturis et duas naturas, recte non credit,

334 Idem patricius dixit: Istam interlocutionem non dixi; neque enim talis eram, ut dogmatizarem.

335 Episcopus Constantinopolitanus dixit: Ea quæ dicuntur non dicta, ⟨tamen⟩ inserta sunt gestis, notate uos notarii. ad uos enim respicit certamen istud et oportune postea diligenter examinabuntur hæc.

336 Aetius dixit: Nunc est tempus conuinci et non conuinci; hic enim sunt et præsentes episcopi, qui audierunt, et ipsa amplitudo frequenter audiuit gesta, et qui in sublimitatibus positi sunt, præsentibus multis sanctis episcopis, et numquam eius amplitudo questa est neque

337 Quo dicente patricius dixit: Quando autem mihi lecta sunt gesta, ut quererer? denique quærente mihi ea legere non dederunt.

338 Aetius diaconus dixit: Nemo nobis dixit.

Per eundem exceptorem lectum est

339 Consurgens sancta synodus [dixit] exclamauit dicens: Necessitatis fides non est, ⟨et reliqua⟩

340 Quo lecto Constantinus diaconus dixit: Hæc synodus dixit?

341 Aetius diaconus dixit: Interrogetur sancta synodus.

342 Sabas episcopus dixit: Etiam in omnibus ecclesiis anathematizatus est et in uno angulo non habuit anathemari?

343 Tryphon episcopus dixit: Et ego ea dico.

330–343 = *Gesta Chalcedonensia I, 774–787*

O

8 dixit] εἶπεν *pro* εἶπον 10 damnaueris *O* 11 damnaueris *O* 19 dicta tamen *scripsi* indita 23 qui²] quæ *O* 26 quererer] loquerer *O* 30 dixit *del. Amelli* 31 et reliqua *addidi* 36 eam

344 Constantinus dixit: Propter quod damnatus est archimandrites, uox non est inserta. domnus autem archiepiscopus noster exegit eum dicens: dic duas naturas post unitionem et anathematiza non dicentes. et quoniam noluit anathematizare dicens uæ sibi esse, si anathematizauerit sanctos patres, et tunc fecit eius damnationem; et hæc uox non est indita, et tunc ** domnus Basilius episcopus, cum interrogatus esset archimandritis: utrum dicis duas naturas, et dixit quoniam confiteor unam naturam, intulit continuo sanctus episcopus Basilius dicens quod et sancti Athanasii refertur unam naturam Christi incarnatam; nec hoc inditum est. et aliud: domnus episcopus Seleucus interlocutus est ut legantur interlocutiones nostræ et si consentit archimandrites, et iubente domno archiepiscopo nostro legi surrexit presbyter Asterius et damnationem recitauit; et hoc non est inditum.

345 Patricius dixit: Iuxta me sedens sanctus Seleucus dixit: Iubeat sanctitas uestra prosecutiones omnium nostrum de fide legi et dicere Eutychin si consentit eis. ⟨his⟩ dictis dixi sancto archiepiscopo Flauiano ut iuberet fieri lectionem, et interlocutus est legi oportere prosecutiones, et nihil horum factum est, sed abrupte damnatio lecta est. sciunt autem hoc et religiosissimi episcopi Seleucus et Basilius.

346 Seleucus episcopus dixit: Retineo me interlocutum fuisse.

347 Basilius episcopus dixit: Coram ueritate dico, uerborum ipsorum a me dictorum meminisse non possum; etenim multum tempus transactum est. domno autem et sancta synodo dicente: dicis intellegi duas naturas in domino, deitatem et humanitatem? archimandrita autem dicente: ex duabus quidem naturis dico dominum nostrum Iesum Christum ante unitionem, post unitionem autem non dico duas naturas, scio ego huiusmodi sensum intulisse: si absolute dicas ex duabus naturis, confusionem opinaris dicere et permixtionem. post hæc autem scio me conuersum dixisse, et conscientiam meam nouit Christus. nam et ipsum domnum archiepiscopum secrete deprecatus [sum] et ipsum archimandriten trahens similiter ad consentiendum nobis dixi: si dixeris unam naturam dei uerbi incarnatam, hæc dicis consentanea nobis et patribus nostris. certum est autem quod aliud est diuinitas, quæ ex patre est, aliud autem caro, quæ ex matre est, qua se incarnauit.

348 Aetius diaconus dixit: Multa sæpius quasi disputatione communi in synodo a præsentibus sanctis episcopis dicitur, quæ non præcipiunt scribi.

349 Longinus episcopus dixit: Et dictum est et inditum est et lectum [et iterum lectum] est ⟨et⟩ iterum legatur.

350 Constantinus dixit: Quoniam damnatio quæ lecta est, ipsa hora dictata non est, sed antequam ueniret archimandritis ad episcopium, dictata est,

351 Aetius diaconus dixit: Rogamus prosequi eum unde hoc didicerit, et doceat si uerum est.

352 Seleucus episcopus dixit: ⟨Si⟩ scripturarum canonicarum modo quæstio uentilaretur, aptum erat religiosissimo diacono Constantino accusare sententiam et nos et

---

344–352 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 788–796

O

4 esse] est *O* 5 *lacunam signaui, cf.* Γ 8 incarnatam] σεσαρκωμένου Γ 12 eleucus *O* 13 eutichis *O* his *addidi* 14 ut] et *O* 17 interlocutus *O* 19 transactus *O* 20 dicis *Amelli* dicens *O* 23 absolute — naturis] *in exemplari Græco exciderant* πρὸ τῆς ἑνώσεως, μετὰ δε τὴν ἕνωσιν μίαν εἶπηις 25 sum *deleui* 27 uerbi *Amelli* uenerabili *O* 28 aliud²] alius *O* 30 disputationi *O* 32 et iterum lectum *deleui*; *est uaria lectio* ἀνεγνώσθη *pro* ἀναγνωσθῆι 33 et *addidi* 34 dicta *O* 35 epm dicta *O* 36 Atius *O* 38 Si *addidi* scripturam *O* 38/39 uentularetur *O*

notarios et propter hanc nos assistere; quoniam autem nunc de falsatis gestis præcepit piissimus imperator inquisitionem fieri, nunc arbitror non conuenire de hoc sermonem.

353 Constantinus diaconus dixit: Hæc gestis non continentur.

354 Basilius episcopus dixit: Quoniam me commemorauit uenerabilis Constantinus uocis meæ, ne negans lædam animam meam, propter hoc dixi, dixi autem hæc conloquendo, non pronuntiando. denique uenerabilis episcopus Eusebius suspicatus quoniam archimandriti fauco, uisus est aduersari mihi.

355 Aetius diaconus dixit: Rogamus et sanctum episcopum ⟨Seleucum⟩ dicere utrum ea quæ tunc dicitur interlocutus, hæc, ut insererentur gestis, dicta sunt.

356 Patricius dixit: Dicebat enim religiosissimus episcopus Seleucus uel alius quis quæ oporteret scribi, quæ non?

357 Aetius dixit: Quoniam audiuimus ab ipso dictum esse, dignamini

358 Quo dicente Constantinus dixit: Archimandrites audiit et uos non audistis?

359 Seleucus dixit: Recolo dixisse me tales uoces, contigit autem perturbatione crebrescente non scribi uocem meam.

360 Constantinus diaconus dixit: Et olim dixi quoniam sanctus archiepiscopus noster interrogauit archimandritem: dicis duas naturas post unitionem et anathematizas non dicentes duas naturas [post unitionem et anathematizas non dicentes duas naturas]? et hic sermo insertus non est. ob hoc enim condemnatus est, quia noluit anathematizare.

361 Thalassius episcopus dixit: Audit sancta synodus dicta Constantini diaconi; dignetur ergo, si [se] sancta synodus retinet ista dixisse sanctum Flaiuanum, manifestari præsenti synodo.

362 Basilius episcopus dixit: Quod sanctus episcopus ⟨Eusebius⟩ semel et iterum accusauit eum non dicentem duas naturas post unitionem, meminimus. et quoniam ipse dixit: Audis quid tibi dicit et quid proponit? quid dicis ad hæc? retinemus.

363 Constantinus dixit: Hos ergo sermones a domno nostro archiepiscopo non audisti?

364 Basilius episcopus dixit: In initiis quartæ actionis et Eusebius episcopus dixit monacho: dicis duas naturas post unitionem et homousion nobis dominum nostrum Iesum Christum secundum carnem? et dixit: anathematizas qui non taliter sentiunt? et archiepiscopus ei interrogationem ⟨obtulit⟩ si dicit hæc quæ illi obicit accusator **

365 **: Nihil me contingit actorum, propter deum; neque enim aliter sensi uel intellexi aliquando uel sentio.

366 Dioscorus episcopus dixit: Manifestatis quæ lecta sunt, dicat unusquisque præsentium sanctorum episcoporum qualiter nouit credere archimandritam Eutychetem et quid de eo decernit.

367 Iuuenalis episcopus dixit: Sæpius eo prosequente quod sequatur traditionem fidei Nicænæ et hæc quæ apud Ephesum acta sunt in priori synodo, orthodoxum eum in his quæ respondit, repperi. et ego decerno et uolo permanere eum in suo gradu.

368 Synodus dixit: Hæc iusta iudicatio est.

353–364 = *Gesta Chalcedonensia* I, 797–808
365–368 = *Gesta Chalcedonensia* I, 882–884

O

2 sermone *O* 6 suspicatur *O* 8 Atius *O* Seleucum *add. Amelli* 9 dicuntur interlocuta *O* ut insererent ut *O* 10 legiosissimus *O* 11 oportere *O* 12 est *O* 14 seleutius *O* contingit *O* perturbationem *O* 18 post — naturas *deleui* 21 se *deleui* 23 Eusebius *addidi* 25 ipse *Amelli* piæ *O* quid¹] quod *O* 30 obtulit *add. Amelli* sic *O* *post* accusator *II folia exciderunt in O* 33 dicorus *O* 37 orthodoxo *O* 38 repperiri *O*

369 Domnus episcopus Antiochiæ dixit: Quoniam iam dudum ex his quæ scripta sunt mihi ⟨a⟩ sancta synodo quæ habita est apud Constantinopolim, uenerabilis uiri archimandritis Eutychis subscripsi damnationi, ex his autem qui modo oblati sunt libelli sanctæ synodo congregatæ in hac metropolim, professus est obtemperare sanctæ fidei patrum trecentorum decem et octo in Nicæa congregatorum et priori in hac ciuitate synodo congregatæ, comprobaui et ego cum uestra sanctitate recipere eum et presbyterii dignitatem et magisterium eorum qui sub ipso sunt monachorum.

370 Stephanus episcopus [dixit] et ceteri episcopi similia pronuntiauerunt.

371 Dioscorus episcopus dixit: Omnia decreta totius sanctæ huius et uniuersalis synodi ⟨in⟩ uirum uenerabilem Eutychetem confirmans et meam iungo sententiam ut maneat in presbyterii ordine, præsit autem et proprio monasterio sicut et ante.

372 Iohannes presbyter et primicerius notariorum dixit: Clerici et monachi monasterii presbyteri ⟨et⟩ archimandritis Eutychetis libellum obtulerunt sanctæ synodo uestræ, quem recitabo, si præceperit sanctitas uestra.

373 Eusebius Ancyritanus episcopus dixit: Susceptus libellus legatur.

374 Sanctæ synodo uniuersali congregatæ apud Ephesum metropolim Narsis presbyter, Timotheus et Eusebius et Constantinus et ceteri diaconi et omnes monachi qui sunt sub archimandriten Eutychetem, libellum obtulerunt, in quo accusant Flauianum dicentes quod idcirco damnauerit Eutychen, quia cum eo noluit blasphemare.

375 Et subscriptiones diuersorum supra scriptorum.

376 Dioscorus episcopus dixit: Quoniam uos excommunicatos dixistis, nescitis autem causam et nos suspicamur qua re, tamen dicite aperte fidem uestram quomodo tenetis. hæc est enim uestra absolutio, [et] confessio fidei.

377 Eleusinius diaconus et monachus dixit: Sicut per libellum uenerabilis archimandritis noster edocuit sanctitatem uestram, sic sentimus quemammodum trecenti decem et octo patres apud Nicæam decreuerunt, quod confirmauit Ephesena synodus, et præter hanc fidem numquam aliud sentimus nec cogitauimus.

378 Dioscorus episcopus dixit: De incarnata saluatoris præsentia sic sentitis sicut beatus Athanasius et beatus Cyrillus et Gregorius et omnes orthodoxi episcopi?

379 Eleusinus monachus dixit: Omnes ⟨sic⟩ sentimus et sicut apud Ephesum uel apud Nicæam congregati.

380 Dioscorus episcopus dixit: Obtulit libellum Eutyches archimandrites: adquiescitis his quæ ille scripsit? sequimini fidem eius?

381 Eleusinius dixit: Etiam.

382 Dioscorus episcopus dixit: Nec excedistis?

383 Eleusinius diaconus dixit: Non.

---

369. 370 = *Gesta Chalcedonensia 886*
370 *cf. Gesta Chalcedonensia 1, 884*
371—373 = *Gesta Chalcedonensia 1, 884*[113]*—886*
374. 375 *cf. Gesta Chalcedonensia 1, 887. 888*
376—383 = *Gesta Chalcedonensia 1, 889—896*

O

2 a *add. Amelli* 2/3 archimandrites eutyches subscriptio sit *O* 7 dignitate *O* sub ipso sunt] sibi prosunt *O* 8 dixit *deleui* 10 in *addidi* 11 ordinem *O* 13 et *addidi* archimandrites *O* 17 constantius *O* ceteris *O* 19 dampnauerint *O* 22 dicit ea *O* 23 et *deleui* 25 quæammodum *O* 28 sentititis *O* 29 athanius *O* 30 sic *add. Amelli*

384 Dioscorus episcopus dixit: Eadem sentitis? isdem paretis? anathematizatis qui ita non sentiunt?

385 Eleusinius diaconus dixit: Etiam, per uestra uestigia.

386 Iuuenalis episcopus dixit: Legitimum est taliter eos rectam fidem confitentes expositam apud Nicæam et confirmatam apud Ephesum frui eos et communione et proprio gradu.

387 Synodus dixit: Omnes consentimus istis uerbis. omnes eadem dicimus.

388 Dioscorus episcopus dixit: Placet ergo sanctitati uestræ et hæc in interlocutionem poni quod cum sancto archimandrita pariter cum eo dimiserimus etiam clericos et monachos qui cum eo sunt?

389 Synodus dixit: Dimisimus illos.

390 Dioscorus episcopus dixit: Communicamus eis et dignitate et communione?

391 Synodus dixit: Hæc iusta est iudicatio.

392 Dioscorus episcopus dixit: Manifestatis actis, consentiente sancta synodo et reddente communionem archimandriti Eutycheti nec non et presbyterii dignitatem et absoluente omnes qui cum eo sunt, monachos, iustum est etiam et consequens quæ sunt fidei, recenseri, quæ afferens presbyter et primicerius notariorum Iohannes relegat, si tamen hoc uniuersæ synodo placet.

393 Domnus episcopus Antiochiæ dixit: Si placuit legi, legantur.

394 Thalassius episcopus dixit: Necessarium est nobis legi fidem sanctorum patrum trecentorum decem et octo et ⟨in⟩ Ephesena synodo, ut nos aliquid amplius audientes conquiramus.

395 Eusebius Ancyranus episcopus dixit: Vtilis est lectio sanctæ synodi et confirmatio; inde enim habemus nostræ orthodoxæ fidei tuitionem.

396 Sancta synodus dixit: Omnes hoc uolumus.

Iohannes presbyter et primicerius notariorum legit gesta habita apud Ephesum uniuersali synodo de fide

397 Post consulatum domni nostri Theodosii XIII et Valentiniani III pp̄ augg̃ XI Kl. Aug̃, quæ est apud Aegyptios Epifi uicesima octaua, congregata synodo apud Ephesum metropolim ex sanctione religiosorum principum, residentibus in episcopio sc̄i episcopi Memnonis uirorum uenerabilium episcoporum Cyrillo Alexandrino agente etiam ⟨uices⟩ beatissimi archiepiscopi Romanæ ecclesiæ Cælestini et Iuuenale Hierosolimitano et Memnone et ceteris,

d. 22. m. Iul. a. 431

et postquam lecta est expositio fidei Nicænæ, leguntur

Ioh. 1, 17 Petri episcopi et martyris libri de deitate: Quoniam uera gratia et ueritas per Iesum

Eph. 2. 8 Christum facta est, unde et gratia saluati sumus secundum apostolicum dictum, et cetera

Athanasii Alexandrini contra Arrianos: Multi sancti fuerunt et mundi ab omni peccato, Hieremias autem, et cetera.

eiusdem ad Epictitum: Quemammodum autem ambigere ausi sunt qui dicunt esse Christiani, et cetera

384—396 = *Gesta Chalcedonensia 897—908. 910*

397 *cf. Gesta Chalcedonensia 1, 911. 914. 917*

O

4/5 exposita *O* 5 confirmata *O* 9 demiserimus *O* 11 demisimus *O* 12 eis] enim *O* 14 sc̄o *O* 15 communione *O* dignitate *O* 16 monachus *O* 21 in *addidi* 23 lectio *scripsi* interlocutio *O* 24 *deest interlocutio Stephani Ephesii* 26 notarius *O* 27 uniuersalis *O* 29 epyfin *O* 31 memnonis *O* uices *addidi* 39 quemammodum *O*

item post alia eiusdem: Absit ut hæc simulate tantum fierent, sicut quidam arbitrati sunt, sed specialiter et uere facto homine saluatore totius hominis salus fiebat. si enim simulate secundum illos uerbum in corpore fuit, quod autem dicitur simulatum, [scm] fantasma est, et cetera

Iulii episcopi Romani ad Prosdocium: Prædicatur in plenitudine fidei et incarnatus ex uirgine Maria filius dei, et cetera

Felicis episcopi et martyris ad Maximum episcopum et clerum Alexandrinum: De incarnatione autem uerbi et fide, credimus in dominum nostrum Iesum Christum, et cetera

Theophili Alexandrini ab epistola quinta festiuitatis: Sunt etiam nunc bonorum quæ olim fuerunt, reliquiæ. non diffidant quoniam uirtus dei potest facere uirginem parere, et cetera

eiusdem ex epistola festiuitatis: Quemammodum artificum excellentissimi non in pretiosa tantum materia artem suam laudati ostendunt, et cetera

Cypriani episcopi et martyris de elemosyna: Multæ et maximæ sunt, dilectissimi fratres, diuinæ operationes, et cetera

Ambrosii episcopi Mediolanensis: Si mihi non credunt, credant apostolo dicenti: quando autem uenit plenitudo temporum, misit deus filium suum factum ex muliere, factum sub lege, et cetera Gal. 4, 4

Taceant igitur uerborum superfluæ quæstiones, et cetera

Gregorii maioris Nanzanzeni: Non fallantur homines neque fallant hominem, et cetera

Basilii episcopi Cæsariensis primæ Cappadociæ: Neque enim tantum caelum et terra et magnitudo pelagi, et cetera

Gregorii episcopi minoris: Hoc enim sentite in uobis quod et in Christo Iesu, et cetera Phil. 2, 5

Attici episcopi Constantinopolitani: Hodie Christus clementiæ suæ natiuitatem suscepit, et cetera

episcopi Iconii: Quoniam idem rex et deus et mortem et passionem gustauit, et cetera

eiusdem: Si enim ille natus non fuisset carnaliter, tu renatus non esses spiritaliter, et cetera

item Attici episcopi Constantinopolitani: Si quem perturbat unigeniti incarnatio et uirginis partus et communicatio passionum, et cetera.

Item ⟨Petrus⟩ presbyter et primicerius notariorum dixit: Secundum sanctionem clementissimorum principum Theodosii et Valentiniani congregata in Ephesena metropolim, et cetera

398 Et lectis omnibus quæ in priore synodo apud Ephesum acta sunt, Dioscorus episcopus Alexandriæ dixit: Opinor omnibus placere quæ exposita sunt a sanctis patribus apud Nicæam congregatis, quæ confirmauit et statuit sola custodire quæ olim hic habita

398 = *Gesta Chalcedonensia 1, 943*

O

1 tanta *O* 2 homines *O* 3 dicit *O* 4 scm̄ *deleui* 6 uirginem *O* 10 ab — quinta] habita qui inte *O* bonarum *O* 11 diffidunt *O* uirtus *Amelli* ueritas *O* 12 parere] facere *O* 13 quæammodum *O* artificium *O* 21 falluntur *O* fallunt *O* 23 basilius ēps *O* 24 terram *O* 29 id *O* 35 Petrus *addidi* 39 opposita *O* 40 solam *O*

est sancta synodus et reuerentissime et sufficienter teneri. audiuimus autem decreuisse eos sic: si quis præter hæc dicit uel sentit uel aduersatur uel inquirit, subiaceat sententiæ. quid uobis placet? unusquisque quam habeat uoluntatem, actis edicat; possumus præter hæc uel inquirere uel destruere? si quis requisiit præter hæc decreta et probata et placita, non iuste subdetur sententiæ patrum? dicat igitur unusquisque uestrum si huius est uoluntatis.

399 Thalassius episcopus dixit: Trecentorum decem et octo patrum in expositione fidei probabile ostendit quidem et tunc in illo tempore diuina gratia, qua illi lingua propria usi decreuerunt, confirmauit autem præcipue et ea quæ in hac metropolitana ciuitate congregata est concordia ⟨sanctorum, quam⟩ tenere omnino necessarium est, huius formæ additione uel detractione pariter canonem uitiante pietatis decretæ apud Nicæam et confirmatæ apud Ephesum. eos autem qui contra hæc sentiunt, execror abominor tamquam dissoluentes rectam fidem.

400 Sozon episcopus Philippensis et ceteri similia dixerunt.

401 Sancta synodus dixit: Omnes eiusdem sententiæ et fidei sumus.

Sententia in Flauianum et Eusebium

402 Dioscorus episcopus dixit: Quoniam sancta et magna synodus apud Nicæam congregata uoluntate dei rectam fidem nostram exposuit, quam etiam paulo ante congregata hic synodus confirmauit et hanc solum teneri et canonizari decreuit, statuentes etiam hoc ut nulli liceret alteram fidem præter hanc exponere aut quærere aut innouare aliquid aut mouere de tranquilla nostra religione, eos autem qui præter hæc uel sentire uel quærere uel componere quicquam temptarunt aut omnino destruere præsumentes quæ statuta sunt, subici manifestis ultionibus, ut si sint episcopi, careant episcopio, si autem cleri, clero, si laici, communione (hæc autem ex his quæ modo lecta sunt gesta, didicimus), apparent uero, quemammodum uidet hæc uniuersalis sancta synodus, uniuersa commouentes et destruentes Flauianus, qui olim fuit episcopus Constantinopolitanus, et Eusebius Doryleorum, ⟨et⟩ ecclesiarum et populi Christiani scandali et perturbationis auctores, manifestum est quemammodum se subiecerunt sententiis patrum. inde et nos illorum sententiam roborantes prædictos Flauianum et Eusebium totius sacerdotii et episcopalis dignitatis alienos esse pronuntiamus. profiteatur autem unusquisque sanctorum episcoporum propriam uoluntatem et hanc manifestet confectioni gestorum. uniuersa autem quæ aguntur hodie, referantur religiosissimis imperatoribus.

403 Flauianus episcopus dixit: Appello.

404 Hilarus Romanus diaconus dixit: Contradicitur.

405 Iuuenalis episcopus Hierosolimitanus dixit: Semet ipsos alienos sacerdotio et gradu episcopali fecerunt Flauianus et Eusebius præsumentes aliquid addere aut detrahere fidei expositæ apud Nicæam, confirmatæ apud Ephesum [statuentes], quæ decreuit eos qui auderent uel addere uel detrahere fidei, alienos esse sacerdotio, præsertim tantam

---

399–405 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 944–964. 966

O

8 probabilem *O* quam *O* 10 sanctorum quam *addidi* omnium *O* 11 additionem uel detractionem *O* 14 philippiensis *O*^{corr} 19 canonizare *O* 20 liceret *Amelli* dicere *O* 21 monere *O* 23 ut] et *O* careant *scripsi* pareant *O* 25 apparet *O* quæammodum *O* 27 et *addidi* 28 perturbationes *O* quæammodum *O* 38 statuentes *deleui*

confusionem facientes. unde ego communicans sanctæ synodo et sancto archiepiscopo Dioscoro alienos eos episcopali dignitate pronuntio.

406 Domnus episcopus Antiochenus dixit: Et ego consors sum uestræ synodo damnans Flauianum et Eusebium tamquam non permanserint sanctæ synodo Nicaenæ et Ephesiæ, et consentio quæ in eos a uobis prolata sunt.

407 Thalassius episcopus et ceteri similia pronuntiarunt.

INCIPIT LIBELLVS APPELLATIONIS FLAVIANI EPI CONST AD PAPAM LEONEM

11 Religiosissimo et beatissimo patri et archiepiscopo Leoni Flauianus in domino salutem. Oportunum quidem ad præsens tempus mediocriter referre et uti apostolica appellatione ad uestram sanctitatem, ut progrediens ad Orientem auxilium ferret periclitanti piæ sanctorum patrum fidei, quam sudore ultionis tradiderunt. ecce enim confusa sunt omnia, solutæ sunt ecclesiasticæ ordinationes, perierunt ea quæ sunt fidei, dissensione retinentur piæ animæ, iam non patrum nominatur fides, sed conculcata ** ab Alexandrinæ ecclesiæ episcopo Dioscoro et eorum qui hæc sapiunt una cum ipso, Eutychianam iam prædicari et nominari fidem. hanc enim firmauit sententia propria et eorum qui per uiolentiam coacti sunt consentire episcopi. et ea quidem singula nunc non est concessum nobis referre ad uestram beatitudinem, breuiter autem quæ subsecuta sunt, docebimus.

Adprehendimus quidem Ephesiensem ciuitatem secundum pium imperiale rescriptum quod ad uniuersos æqualiter emanauit, occurrerunt nihilo minus et qui a uestra sanctitate destinati sunt deoamantissimus episcopus Iulius et religiosissimus filius noster Hilarus diaconus et carissimus filius noster Dulcitius notarius. consumpsimus in Ephesiorum ciuitate dies decem. habuimus uniuersos pæne qui conuenerunt episcopos consentientes in omnibus nobis præter Alexandrinum et qui cum ipso affuerunt, qui ex quo die ordinatus sum episcopus, inplacabiles aduersum me inimicitias uehementer exercet nulla existente causa, qui numquam me suis litteris dignum iudicauit neque eam quæ secundum dominum nostrum caritas prædicatur, erga me habuit me ei in omnibus obtemperante nunc usque ad hanc diem. qui nobis ** repente secunda feria, hoc est VIII die Aug. non ex communi consensu uel tractatu præcedente conuocat quidem concilium diluculo ⟨in ecclesia⟩ maiore, quo ⟨uocari quo⟩que me facit. deinde cum sedissemus in ecclesia, legi quidem pium rescriptum præcepit religiosissimorum imperatorum, uniuersis autem episcopis interfatis post lectionem oportere prius de pia fide haberi [debere] tractatum proponique et legi trecentorum decem et octo fidem et eam

406. 407 *cf. Gesta Chalcedonensia I, 967. 968*

11. 12 *primus edidit Amelli in dissertatione S. Leone Magno e l'Oriente, deinde Th. Mommsen in Neues Archiv II, 362 sq. Amelli iterum in Spicilegio Casinensi I, 132 sq., Lacey in Collection Soc. f. prom. Christian knowledge 70, Debouxhtay in Irénikon t. II 8 [1927]*

O

1 ergo *O* 4 nicæna *O* 5 prolata *Amelli* probata *O*

9 oportunæ *O* oportuit *Mommsen* oportet me *Debouxhtay* oportunum — mediocriter = εὔκαιρον μὲν πρὸς τὸ παρὸν μετρίως 10 ferret *Mommsen* ferre *O* 11 sudore] *conicio* sub timore 13 conculcata *Amelli* conculta *O* *lacunam indicaui e. g. supplendo* ista iubetur 14 eorum] *genetiuum Græcum a translatore retentum esse cognouit Debouxhtay* hæc] ταῦτα *pro* ταυτά 14/15 eutychianam *O* 20 nihilo minus = οὐδὲν ἧττον scil. ἐμοῦ 23 Ephesiorum *Amelli* ephesorum *O* 27 ea *O* 28 *lacunam indicaui e. g. supplendo* nihil suspicantibus 29 die] īd *O* 30 in — quoque *scripsi* ammaiori quoque *O* ammoneri quoque *Mommsen* 31 præcepit *O* præcepi O^{corr} 32 portere *O* 33 debere *deleui* legit *O. corr. O* ea *O*

quæ apud Ephesum iam dudum habita est, ipse memoratus uenerabilis episcopus Dioscorus hoc quidem fieri prohibuit, præcipiens autem mihi et his qui una mecum iudicauerunt episcopis et meis pariter clericis nihil penitus audere permitti de nullo defensionis uocem emittere, interminatus etiam quibusdam depositionem, quibusdam carceris habitationem, aliis uaria atque diuersa supplicia dat facultatem mox de his gestis quæ de Eutychete olim confecta sunt, nobis præsentibus recenseri. et post hoc præcepit dare prædictum Eutychin libellos aduersum me, quibus lectis nullius me penitus dignum habitum rationis uel interrogationis iudicauit, sed continuo exsurgens pronuntiauit illum quidem catholicum esse, reddens ei etiam presbyterium, conpellit quoque inuitos aliquos episcopos statim hoc ipsum pronuntiare et his uti sermonibus apud sanctam synodum: bene credit Eutyches; catholicus est; credimus sicut credit Eutyches; teneamus, o fratres, Eutychetis fidem et qui hoc non consenserit, anathema sit et qui non dixerit duas naturas ante unitionem Christi, unam autem post unitionem, anathema sit et qui aliud quam de homousion nobis habuisse dominum carnem uel scrutans uel dicens anathema sit. et his dictis interloquitur ipse sicut uoluit, compellit autem quosdam, ut dixi, lacrimantes eadem facere. post paulum uero permisit legi canones qui habiti sunt ante hoc Ephesi, quibus hoc continetur ut si qui concutere quæ ibi sunt statuta, temptauerit ** patrum, si quidem episcopus fuerit, eum oportere deponi et reliqua. ⟨appar⟩et super Eutychin hanc talem sententiam præualere, qui ita palam aperteque Apollinaris dogma introducendum putauit. et quidem hoc non fecit, sed pronuntiat meam et Eusebii damnationem omnibus lacrimantibus episcopis et dilationem uel unius diei postulantibus non tribuit et hæc interlocutos cogit quosdam reliquos episcopos abominandæ consentire damnationi, euaginatis gladiis
ep. 5 aduersum eos qui hoc putabant esse differendum. ubi neque litteras sanctitatis uestræ, cum sufficiant ad confirmationem patrum fidei, legi permittit [sed illa], quæ possunt etiam ipsis immitibus et ferocibus et cæcis uiam ueritatis ostendere, ⟨sed illa⟩ inrationabilia et cæcitate plena suscipi ac legi præcipiens ne sermone quidem ullo dignos habuit qui a uobis sunt destinati, sed impetu quodam solo abutente illo conuenerunt repente in unum diem, ut ita dicam, omnia mala, perturbatio, restitutio damnati, damnatio innocentis, qui in nullo sanctionem patrum credidi prætergrediendam. et cum uelut ex condicto quodam omnia aduersum me iniqua procederent, post illam iniustam uocem quam contra me emisit, sicut ipsi placuit, me appellante thronum apostolicæ sedis principis apostolorum Petri et uniuersam beatam quæ sub uestram sanctitatem est synodum, statim me circumuallat multitudo militaris et uolentem me ad sanctum altare confugere non concessit, sed nitebatur de ecclesia trahere. tunc tumultu plurimo facto uix potui ad quendam locum ecclesiæ confugere et ibi cum his qui mecum erant, latere, non tamen sine custodia, ne ualeam uniuersa mala quæ erga me commissa sunt, ad uos referre.

Oro itaque uestram sanctitatem ne obdormire patiamini super his quæ insipienti et furioso consilio circa me gesta sunt, cum nullæ præcedant causæ quæ me in reatum aliquem adducant, sed insurgere primum quidem in causa rectæ fidei nostræ, quæ quorundam libidine deperiit, deinde propter euersionem ecclesiasticarum constitutionum

---

O

3 audire *O* 6 de *scripsi* ab *O* 14 qui = ó homusion *O* 16 promisit *O* 18 *lacunam indicaui e. g. supplendo* uel alia proferre præter fidem 19 apparet *scripsi* et apparebat *Mommsen* et *O* 22 interlocutos *scripsi* interlocutus *O* 25 sufficiat *O* sed illa *hic deleui, infra inserui*, sed illa – ostendere omittens *Lacey* 26 feracibus *O* 33 principes *O* 35 trahere *scripsi* eruere *O* 36 plurimo mo *O* 42 quorundam *scripsi* quadam *O*

curam facere et simpliciter per omnia narrare tam plebi quæ numero præcellit quam amatorem Christi imperatorem nostrum litteris quæ competunt, edocere, scribere etiam clero sanctæ Constantinopolitanæ ecclesiæ et religiosissimis monachis nec non et Iuuenali Hierosolimorum episcopo et Thalassio Cæsariæ Cappadociæ, Stephano quoque Ephesiensi et Eusebio Anquiritano et Cyro Afrodisiensi et reliquis sanctis episcopis qui consensum super prauo consilio aduersum me præbuerunt Dioscoro [uel], qui uelut principatum sanctæ synodi apud Ephesum tenuit, dare etiam formam quam deus uestræ menti inspirabit, ut tam Occidentali quam etiam Orientali in unum facta patrum synodo similis ubique prædicetur fides, ut præualeant sanctiones patrum, in inritum uero deduci ualeant atque dissolui omnia quæ male et umbratili non sine lusu quodam modo gesta sunt. affer medicinam horribili huic uulneri, quod per totum iam pæne orbem serpendo peruenit. qui autem subscripserunt et consenserunt iniustæ sententiæ magna ui coacti, paucissimi sunt; qui uero non consenserunt huic iniquitati, multo plures sunt episcopi, sicut etiam lectio supra scriptæ ad beatitudinem uestram relationis poterit perdocere.

EXPLICIT LIBELLVS APPELLATIONIS FLAVIANI $\overline{\text{EPI}}$ CONSTAN$\overline{\text{P}}$ INCIPIT LIBELLVS APPELLATIONIS AD LEONEM PAPAM EVSEBII DORSLEORVM ACCVSATORIS EVTYCHEN ARCHIMANDRITAE

12 Sancto et beatissimo patri et archiepiscopo Leoni Eusebius exiguus qui fui ** Desuper et ab exordio consueuit thronus apostolicus iniqua perferentes defensare et eos qui in ineuitabiles factiones inciderunt, adiuuare et humi iacentes erigere secundum possibilitatem quam habetis; conpassionem enim supra uniuersos homines possidetis. causa autem rei quod sensum rectum tenetis et inconcussam seruatis erga dominum nostrum Iesum Christum fidem nec non etiam indissimulatam uniuersis fratribus et omnibus [in] nomine Christi uocatis tribuitis caritatem. quamobrem ego ineuitabilibus inretitus ⟨factionibus⟩ ad solum post domini relictum auxilium afflictus et in extremis laborans confugio, solutionem malorum meorum, in quibus incidi, repperire desiderans ** quod quidem sic est.

Ante paucos menses Eutychem presbyterum et archimandriten in Constantinopolitana ciuitate monasterium habentem repperi auertentem plurimos fratres spiritales fide orthodoxorum et contraria ecclesiastico dogmati sentientem. ⟨quoniam⟩ maximum iudicaui mihi inminere discrimen, si tantam et talem prauitatem dissimularem tacendo, per libellos ornatos meo nomine adii religiosissimum Flauianum tunc Constantinopolitanæ ciuitatis episcopum et eos qui tunc ibidem repperti sunt religiosissimi episcopi, accusans Eutychen quod abdicasset institutionem et doctrinas sanctorum patrum et quærentem uniuersos simul quot incaute errauerunt, ⟨auertere⟩ recta fide et præter canones tradere doctrinas. rogaui adesse ipsum ad religiosorum ⟨episcoporum⟩ consessum et satisfacere de his quæ illi obiecta sunt a me. qui Eutyches

---

O

1 *de plebe Romana loqui Flauianum cognouit Debouxhtay* 3 non et *Amelli* monet *O* 5 Cyro] cy *O* 6 uel *del. Amelli* uelut *Mommsen* ut *O* 8 inspirauit *O* 9 fidis *O* 10 umbratili *scripsi* umbrati ut *O* umbratiue *Mommsen* 11 affer *scripsi* affere *O* orbe *O* 14 lectiones *O* supra scriptæ *Lacey* $\overline{\text{scæ}}$ *O* relationes *O*

19 *lacunam indicauit Lacey, supplendo* ordinatus episcopus Dorylæo, *malim* episcopus Dorylæorum 21 ineuitabiles *Amelli* abitabiles *O* 22 habentes *O* possidentes *O, corr. O* 23 seruatis *Mommsen* scrutatis *O* 25 in *deleui* 26 inritus *O* factionibus *addidi* 28 *lacunam indicaui; excidit adnuntiatio narrationis* 30 habente habente *O* 31 æcclesiasticæ *O* quoniam *addidi* 32/33 dissimulantem *O* 33 ordinatos *O* 36 quot *scripsi* quod *O* auertere *scripsi*] a *O* 37 tradere *scripsi* tradens *O* tradentem *Lacey* adesse *Mommsen* ad se *O* 37 38 episcoporum *add. Debouxhtay* 38 consensum *O*

uir ⟨uenerabilis⟩ occurrit ad consessum et propria uoce quid sentiret, exposuit. quod quidem repperientes religiosi episcopi alienum ab ecclesiastica traditione damnauerunt eum auferentes presbyterium et monasterii principatum, quod quidem opinor uestram
ep. 5 sanctitatem non latere et hoc ex his cognoui quæ uestra sanctitas ad religiosissimum Flauianum scribere dignata est. sed his circa Eutychen obseruatis contigit repente secundum præceptum religiosissimorum imperatorum nostrorum, sicut et uestra beatitudo cognouit, synodum debere congregari in Ephesiorum metropolim, quo post aduentum religiosissimorum episcoporum ad prædictam ciuitatem et horum qui a uestra sanctitate destinati [sunt] religiosissimi uiri in loco uestro fuerunt, et ego affui pariter propter ibidem aduentum prædicti uiri ⟨uenerabilis⟩ Eutychis. synodo itaque facta in sancta ecclesia religiosorum episcoporum prædictus Eutychin libellos obtulit aduersum religiosissimum Flauianum accusans quæ illi placuerunt, Flauianus autem religiosissimus postulauit me intromitti debere. quod ubi intellectum est necessariam meam præsentiam esse causæ propositæ, uestra sanctitas interlocuta est non semel, non bis, non ter intrare me oportere consessum, sed religiosissimus Dioscorus Alexandrinæ ciuitatis episcopus uniuersa secundum libidinem Eutychis agens, omnia conterens et confundens simul, fidem canones conuersationem ipsam, prohibuit me intrare, habens satellites huius iniquitatis missos a religiosissimis imperatoribus propter diligentiam synodi spectabiles uiros, qui et me custodiri fecerunt in ecclesia in qua synodus habebatur, multitudinem militarem habentes. qui et intus gladiis euaginatis in synodo sterunt interminantes mortem secundum nutum prudentissimi Dioscori his qui religiose sentiebant. et inperitam multitudinem laicorum introducens prædictus Dioscorus in synodo contumeliis appetere religiosissimos episcopos permisit; quibusdam et in mare proiciendum religiosissimis episcopis interminatus est, si quisquam contrauenire uoluisset decretis impiissimis suis. nec solum hoc, sed et me iussum a uestra sede intromitti constitutum ante fores cognitionis intrare non permisit.

Considerate itaque ex his, æquissimi et iustissimi patres, ea quæ contra me gesta sunt. nam qui in synodo intromitti non permissus est neque responsum dare, sed magis custodiri, et prohibitum intrare, quem orthodoxum ⟨et⟩ Nestorium non recte docentem ⟨in⟩ ecclesia * quem custodientem fidem trecentorum decem et octo patrum, quem sequentem uestigia sanctæ et uniuersæ synodi quæ facta est nuper in Ephesena ciuitate, et omnibus præceptis sanctæ recordationis Cyrilli episcopi optemperantem, quem in nulla re notatum a uestra sanctitate causa propositæ quæstionis a me aduersum Eutychen, damnatum obiecit tumultui et transfugam me in sanctam ecclesiam constitutum fecit includi in loco abstruso et obscuro, præcipiens per militarem multitudinem custodiri me et neminem ad me umquam ⟨intro⟩mitti debere ⟨ad⟩ solatium religiosorum uirorum qui passionem meam consolari uoluerunt propter futuram retributionem. quoniam igitur dura et iniqua præter diuinos canones pertuli a Dioscoro et ab aliis religiosis episcopis, qui timore et necessitate conpulsi uoluntati eius optemperauerunt et in condemnatione mea consenserunt, sicut sciunt qui a uestra sanctitate missi sunt in loco uestræ beatitudinis religiosissimi uiri, quibus et libellos optuli appellationis meæ,

---

O

1 uenerabilis *addidi* consensum *O* propriam *O* 3 oppinor *O* 7 quo *Mommsen* quod *O* 9 sunt *del. Lacey* 10 uiri eutyches *O* 15 consensum *O* 16 eutyches *O* 19 in qua *Amelli* iniqua *O* 22 inperita *O* 24 proiciendis *O* 25 iussum *Amelli* iussu *O* iusso *Mommsen* 26 constituto *O* 29 quem [= τόν] *scripsi* quod *O* et *addidi* 30 in ecclesia *scripsi* æcclesias *O* *lacunam indicauit Mommsen, supplens e. g.* inprobantem 31 synodus *O* 34/35 constituto *O* 35 abstruso *Mommsen* obstruso *O* 36 intromitti *scripsi* mitti *O* ad *addidi* in *Mommsen* denegans *Debouxhtay* 38 propter *O*, *corr. O* 39 timorem *O*

in quibus uestræ sedis cognitionem poposci, deprecor uestram beatitudinem et genua uestra tangens, si non manu, attamen linguæ perfungor officio: pronuntiate euacuari et inanem fieri meam iniquam condemnationem a religiosissimo episcopo Dioscoro et eorum decretam qui inuiti consenserunt eius uoluntati, reddentes mihi dignitatem episcopatus et uestram communionem litteris uestris ad meam exiguitatem datis, quibus et dignitatem repræsentetis et communionem. quibus impetratis gratias agam domino nostro rectori et saluatori Christo pro uobis, religiosissimi patres.

Et alia manu: Eusebius exiguus ordinatus episcopus Doryleorum misi libellos per religiosissimum presbyterum Chrysippum et Constantinum diaconum subscribens manu mea.

O

2 et tamen *O* . profungor *O* 3 inquam *O* a *Amelli* e *O* 4 decretum *O* 6 impetratis *Mommsen* imperatis *O* 8 dorileo *O*

INDICES

I

HVIC VOLVMINIS ALTERIVS PARTI PRIORI INSVNT

Gesta synodi Constantinopolitanæ a. 448	1. 2 p. 3—21 cf. p. 34, 35
Gesta synodi Ephesenæ a. 449	10 p. 42—77
Eusebii episcopi Dorylæorum libellus appellationis ad Leonem	12 p. 79—81
Eutychis libellus appellationis ad Leonem, cui adnexa sunt	6 p. 33. 34
libellus quem dedit synodo Constantinopolitanæ	7 p. 34. 35
contestatio ad populum Constantinopolitanum	8 p. 35
patrum testimonia	9 p. 35—42
Flauiani relatio ad Leonem	3 p. 21. 22
alia epistula ad Leonem	4 p. 23. 24
libellus appellationis ad Leonem	11 p. 77—79
Leonis tomus ad Flauianum	5 p. 24—33

II

ADFERVNTVR

Gen.	22, 18	26, 8
1 Reg.	2, 25	48, 14
Ps.	35, 4	24, 21
	139, 4	22, 4
Prou.	9, 1	26, 26
	22, 28	21, 16
Sap. Sal.	1, 13	8, 7
Ies.	6, 3	39, 30
	7, 44	26, 12
	9, 6	26, 14. 37, 11
Os.	11, 9	39, 13
Mal.	3, 6	38, 14
Mt.	1, 1	26, 2
	3, 17	28, 26
	4, 1. 11	29, 1
	5, 34—36	57, 33
	7, 15. 16	21, 22
	14, 25	29, 3
	16, 13. 15	29, 21
	16, 16	30, 4
	18, 6	22, 12
	18, 12	4, 25
	26, 24	45, 30
	27, 45. 51	29, 8
Lc.	1, 28	40, 21
	1, 34. 35	38, 6
	1, 35	26, 20. 40, 24
	2, 11	37, 10
	8, 24	29, 4
	9, 56	32, 22
	23, 43	29, 9
	24, 39	30, 17
Ioh.	1, 1	28, 17
	1, 3	28, 19
	1, 9	40, 9
	1, 14	26, 26. 28, 18. 36, 7. 37, 9. 23. 40, 20
	1, 17	40, 13. 74, 35
	3, 13	36, 30
	4, 14	29, 3
	10, 11	32, 21
	10, 30	29, 9
	11, 35	29, 6
	11, 39. 43	29, 6
	12, 41	39, 32
	14, 28	29, 10
	20, 19. 22	30, 14
	20, 22	40, 3

Act.	1, 3	30, 11
	1, 4	30, 12
	2, 24	38, 20
	17, 31	3, 7
	28, 25	39, 34
Rom.	1, 1—3	26, 4
	8, 32	38, 11
1 Cor.	2, 8	29, 19
	8, 6	36, 8
	15, 3	38, 17
	15, 47	40, 11
	15, 54. 55	38, 16
2 Cor.	8, 9	8, 8. 40, 18
Gal.	1, 9	38, 28
	3, 16	26, 9
	4, 4	28, 20. 40, 10. 75, 18
Eph.	2, 8	40, 14. 74, 36
Phil.	2, 5	75, 25
	2, 7	36, 12. 40, 16
1 Tim.	1, 7	23, 13
	2, 5	27, 5
	6, 12	34, 39
2 Tim.	2, 23	21, 15
Hebr.	2, 14	25, 20
1 Ioh.	1, 7	31, 17
	2, 19	21, 24
	4, 2. 3	30, 24
	5, 4—8	31, 18
1 Petr.	1, 2	31, 12
	1, 18. 19	31, 14
	4, 1	38, 11
	5, 8	21, 13
2 Petr.	3, 16	22, 2
Apoc.	22, 12	3, 8

symbolum Nicænum 42, 15. 49, 13

statuta synodi Ephesenæ [t. 1 1, 7 p. 88, 1—89, 13. 105, 20—106, 8] 42, 5

gesta synodi Constantinopolitanæ [17, 31] 32, 14. [17, 37] 32, 4. [18, 11] 32, 15

Athanasii tractatus siue præcepta de fide, prolatum ad testimonium a Cyrillo contra libellum Theodoriti [Cyrill. ad dominas 9. 10 t. 1 1, 5 p. 65, 22 sq.] 37, 36

Cælestini missa Nestorio [t. 1 2 p. 9, 2—7] 41, 29

Cælestini ad clerum Constantinopolitanum 41, 36

Felicis Romani episcopi et martyris ex epistula quam ad Maximum episcopum vel clerum Alexandriæ misit [= Exc. Ephes. VIII] 40, 30

Gregorii episcopi maioris pars dictorum [Lietzmann, Apollin. 178, 17—179, 6] 38, 30

Gregorii Nanzanzeni epistula ad Cledonium [ep. 102] 38, 37

Iulii episcopi Romani ad eos qui secundum diuinam incarnationem uerbi disputant sub occasione indiuidui [Lietzmann, Apollinar. 194, 15—199, 27] 36, 35

Iulii episcopi Romani ad Dionysium [Lietzmann, Apollinar. 256, 18—259, 12] 35, 34

Iulii episcopi Romani ad Prosdocium [Lietzmann, Apollinar. 283, 17—285, 9] 39, 26

Iulii episcopi Romani ad uniuersos episcopos catholicos [Lietzmann, Apollinar. 292, 2—293, 3] 39, 10

Petri episcopi et martyris de deitate libelli [= Exc. Ephes. I. II. III] 40, 12

epistola synodi habitæ Roma 40, 37

(Leonis) ep. 5 78, 24. 80, 4

III

NOMINA HOMINUM

Locorum qui Græce extant, rationem non habui

Apollinaris dogma introducendum putauit Eutyches 78, 20. A. Manin Valentinum Nestorium 34, 22. Nestorium et Apollinarem 35, 8

Iulium et Felicem et Athanasium et Gregorium 34, 4. Gregorii maioris, Gregorii et Gregorii, Basilii et A., Attici et Procli 35, 6. cf. ind. 11

Attici et Procli 35, 6

Basilii et Athanasii 35, 6

presbyterum Chrysippum et Constantinum diaconum 81, 9

Cyrillus præfuit synodo Ephesenæ 35, 4. præceptis Cyrilli 80, 32

Cyro episcopo Afrodisiensi 79, 5

Dioscorus qui uelut principatum synodi apud Ephesum tenuit 79, 7. fides conculcata a D. 77, 14. aduersum Flauianum inimicitias exercet 77, 25 cf. uol. 4 p. 19, 22. 22, 17. Alexandrinum 77, 24

Dulcitius notarius Leonis legatis adiunctus 33, 6. 77, 22

Eusebio episcopo Anquiritano 79, 5

Eusebius episcopus Dorylæorum [cf. ind. 1] quæ in synodis Constantinopolitana et Ephesena gesta sint, enarrat 79, 29 sq.

Eutychem [cf. ind. 1] presbyterum et archimandriten in Constantinopolitana ciuitate monasterium habentem 79, 29. per annos LXX durauit 34, 30;

cf. 25, 7. hominis imperiti 32, 12. Apollinaris dogma introducendum putauit 78, 20. fidei sacramento uacuus 30, 21. res inde ab Eusebii accusatione usque ad suam appellationem enarrat 33, 17 sq. 35, 30. Eutychianam fidem 77, 15
Iulium et Felicem 34, 3. cf. ind. 11
Flauianus episcopus Constantinopolis [cf. ind. 1] quæ ante et in concilio Epheseno gesta sint, enarrat 77, 19. Dioscorus aduersum F. inimicitias excercet 77, 25
Athanasium et Gregorium 34, 4. Gregorii maioris, Gregorii et Gregorii 35, 5. cf. ind. 11
Hilarum diaconum 33, 5. 77, 21
Iulium episcopum et Renatum presbyterum sancti Clementis et Hilarum diaconum adiuncto Dulcitio notario Leo ad concilium Ephesenum delegauit 33, 4. uenerunt Ephesum Iulius Hilarus Dulcitius 77, 21
Iulium et Felicem 34, 3. cf. ind. 11
Iuuenali Hierosolimorum episcopo 79, 3
Leonis [cf. ind. 1] legati ad concilium Ephesenum 33, 4. 77, 21. 78, 28. 80, 8. 40. epistula ad Flauianum [ep. 5] in concilio Epheseno legi non permissa 78, 24
Apollinarem Manin Valentinum Nestorium 34, 23
quod ne sub ipso quidem Nestorio factum est 34, 16. N. non recte docentem 80, 29. Apollinarem Manin Valentinum N. 34, 23. N. et Apollinarem 35, 8
Attici et Procli 35, 6
Renatum presbyterum sancti Clementis Leo ad concilium Ephesenum delegauit 33, 5, sed antequam illuc ueniret, Deli mortuus est, cf. Coll. Auell. p. 442, 3
usque ad Simonem magum 34, 25. 35, 8. 28
Stephano episcopo Ephesiensi 79, 4
Thalassio episcopo Cæsariæ Cappadociæ 79, 4
Tiburtius notarius ecclesiæ Romanæ 33, 3
Apollinarem Manin Valentinum Nestorium 34, 23

IIII
NOMINA LOCORVM

Locorum qui Græce extant, rationem non habui

episcopo Anquiritano 79, 5 cf. Turner, Eccles. Occid. monum. iuris antiquiss. II 1 p. X
episcopo Afrodisiensi 79, 5
episcopo Cæsariæ Cappadociæ 79, 4
Constantinopolim Romæ 4, 38. 7, 20. monasterium Eutychis in Constantinopolitana ciuitate 79, 29. quæ in synodo Constantinopolitana facta sunt 33, 17 sq. 79, 29 sq.
Doryleorum 76, 27. 81, 8. *miro errore ceteris locis* [3, 5. 33, 18. 49, 36. 51, 31. 67, 23. 79, 17] *scribitur* dorsleorum, 57, 7 dorsoleorum, 3, 1. 29 dorslitanus
Ephesiorum ciuitate 77, 23. Ephesiensem ciuitatem 77, 19. episcopo Ephesiensi 79, 4. synodi quæ facta est nuper in Ephesena ciuitate 80, 31. synodi Ephesenæ cui præfuit Cyrillus 35, 4. canones qui habiti sunt Ephesi 78, 17. his quæ synodus Nicæna decreuerat, quæ synodus Ephesena firmauerat 33, 27. 35, 1. 23. 77, 33. — legati a Leone ad synodum alteram Ephesenam missi 33, 4. 77, 21. 78, 28. 80, 8. 40. Dioscoro qui uelut principatum synodi apud Ephesum tenuit 79, 7. quæ ante et in synodo Ephesena gesta sunt 77, 19 sq. 79, 7. 29 sq. Leonis tomus [ep. 5] Ephesi legi non permissus 78, 24
Hierosolimorum episcopo 79, 4
fides Nicæna [cf. ind. 11] 33, 27. 34, 3. 35, 1. 23. 77, 33
tam Occidentali quam Orientali synodo 79, 8
Orientem 77, 10. Orientali synodo 79, 8
plebi quæ numero præcellit, i. e. Romanæ 79, 1. presbyterum sancti Clementis 33, 5

V
DIGNITATES IMPERII

imperatores: triumphatores = τροπαιοῦχοι 42, 37. 44, 34. 46, 25. 47, 1. sacratissimi ... imperatoris = θειοτάτου 58, 14. *diuino culmine* = θείας κορυφῆς 46, 34. *uestram serenitatem* = γαληνότητος 58, 7. Christo amabilis = φιλόχριστος 47, 20. amatorem Christi 79, 2. Christianissimis = φιλοχρίστοις 43, 33. 44, 12. 47, 35. 58, 1. 59, 14. 61, 37. Christianorum = φιλοχρίστων 46, 35. religiosissimo = εὐσεβεστάτῳ 23, 36. 61, 36. religiosæ litteræ = θεοφιλὲς γράμμα 44, 5. religiosissimorum 77, 31. 80, 6. 18. deo amabilium 47, 31. tranquillæ litteræ = εὐαγές 46, 35

uir inlustris 17, 7. 18, 17. 13. 23. amplitudinem = μεγαλοπρέπειαν 14, 17. 59, 13. 65, 19. 70, 24. = μέγεθος 70, 23
iudices = ἀρχόντων 69, 12
officio = τάγματος 19, 3
spectabili = περιβλέπτῳ 45, 35. 46, 6. 18. uirum spectabilem 45, 11. 46, 27. 50, 5. 56, 20. 35. — 80, 19

laudabilem = θαυμασιώτατον 23, 38
laudabilitatem = θαυμασιότητα 46, 6
uirum deuotum = καθωσιωμένον 60, 23
curialium = πολιτικήν 46, 18
gloriosæ urbis [i. e. Romæ] 33, 12
catholico et amatori Christi populo Constantinopolitano 35, 16
populis deum colentibus in ciuitate Constantinopolitana 35, 18
in amabili Christo Constantinopolim = φιλοχρίστω 4, 37. istius splendidæ ciuitatis = ἐνδόξου 56, 10

secunda feria hoc est VIII die Aug. 77, 29

VI
RES ECCLESIASTICÆ

omnes in symbolo [i. e. apostolico quod dicitur] confitemur 29, 18. 25, 10. symbolo quod omnium regenerandorum uoce depromitur 25, 6
gestorum episcopalium 24, 17
σύνοδος ἐνδημοῦσα 33, 19. 79, 34
quæ sub uestram [Leonis] sanctitatem est synodum 78, 34, cf. 80, 27
appellante thronum apostolicæ sedis principis apostolorum Petri 78, 32
clero Constantinopolitanæ ecclesiæ 79, 3
a responso = ἀποκρισάριος 11, 12
commanens = σύγκελλος 11, 11
archimandriten in Constantinopolitana ciuitate monasterium habentem 79, 30. abbatem = ἀρχιμανδρίτην 3, 6. 20. monasteriorum abbates 34, 15. monasterii principatum 80, 3
ad altare confugere 78, 35. transfugam in ecclesiam 80, 34

papæ Romanæ ecclesiæ = ἀρχεπισκόπου 44, 11

episcoporum clericorumque uel monachorum appellationes non sæpe ex Græco uertuntur: deo amabilium = θεοφιλεστάτων 47, 31. 49, 2. 51, 8. dei amabilis = θεοφιλεστάτου 10, 31. deo amicissimo = θεοφιλεστάτωι 21, 11. deoamantissimi = θεοφιλεστάτου 50, 18. deoamantissimus episcopus 77, 21. plerumque pro appellationibus Graecis adhibentur Latinorum propriæ:
uenerabilis = εὐλαβέστατος 12, 14. 13, 16. 17. 14, 20. 23, 28. 43, 13. 44, 36. 45, 7. 47, 29. 49, 41. 57, 2. 6. 10. 58, 18. 27. 60, 27. 61, 21. 62, 1. 37. 63, 3. 11. 17. 21. 31. 64, 9. 23. 65, 10. 16; uir uenerabilis 46, 14. 53, 2. 56, 10. 12. 35. 48, 25. 32. 39. 57, 1. 28. 58, 11. 21. 59, 29. 61, 6. 30. 63, 11. 14. 15. 20. 23. 67, 2. 68, 12. 15. 73, 2. 10. uenerabilis = θεοφιλέστατος 12, 12. 13, 3. 14, 20. 25. 50, 20. 69, 19. 28; uir uenerabilis 50, 8. 51, 3. 52, 30. 53, 24. 67, 17. 27. 69, 22. 29. uenerabilis = θεοσεβέστατος 45, 1. 50, 15. 51, 1; uir uenerabilis 12, 21. 44, 38. 48, 29. 50, 30. 51, 12. 13. uenerabilis = θεοσεβής 73, 24. uenerabili = οἰκουμενικῆι 23, 26. — domino uenerabili et archiepiscopo 33, 12. domini mei uenerabilis papæ 33, 3. uenerabilis episcopus 78, 1. uirorum uenerabilium episcoporum 74, 31. sancto et uenerabili archiepiscopo 13, 1
beatissimus = ὁσιώτατος 24, 5. 44, 26. 67, 32. beatorum = ὁσίων 50, 26. beatissimam = ἁγίαν 44, 26. beatitudinem = ἁγιότητα 51, 5; = ἁγιωσύνην 68, 9. 53, 25. 29. 63, 13. 69, 28. beatitudinem uestram = τῆι σῆι ὁσιότητι 22, 23. beatitudinis = θεοφιλείας 50, 23. beatitudine uestra = τὴν σὴν θεοσέβειαν 22, 27. beatissimo et deo amicissimo = ὁσιωτάτωι καὶ θεοφιλεστάτωι 21, 11. uenerabili et beatissimo = ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου 51, 2. — beatissimi archiepiscopi 74, 32. beatam synodum 78, 33. sancto et beatissimo patri et archiepiscopo 79, 19
religiosissimus = εὐλαβέστατος 47, 6. 58, 9. 10. 19. 60, 5. 61, 16. 21. 62, 4. 63, 5. 33. 67, 33. 37. 39. 71, 39; religiosissimo uiro 65, 25. religiosos = εὐλαβεστάτους 56, 22. 59, 30. 63, 23; religioso uiro 49, 36. religiosissimus = θεοφιλέστατος 23, 3. 43, 10. 47, 5. 8. 58, 9; religiosæ = θεοφιλεστάτηι 62, 3; uestra religio = θεοφίλεια 12, 9. religiosissimum = θεοσεβέστατον 47, 8; religiosa = θεοσεβοῦς 37, 13. religiosissimis = ὁσιωτάτων 63, 38. uestra religio = εὐλάβεια 7, 35; = ἁγιωσύνη 9, 35. — religiosissimum episcopum 79, 33. 34. 80, 8. 4. 12. religiosorum episcoporum 79, 37. 80, 2. 11. 39. uiro religioso episcopo 33, 18. 25. religiosissimum presbyterum 81, 9. religiosissimus filius noster diacomus 77, 21. religiosissimis monachis 79, 3. religiosa plebs 35, 29. religiosissimo et beatissimo patri et archiepiscopo 77, 8
notentur denique e. g. sanctitas = θεοσέβεια 23, 14. uestram sanctitatem 78, 34. uiros sanctos episcopos 34, 4
carissimus filius noster notarius 77, 22
exiguitatis meæ = βραχύτητος 58, 8. 81, 5. Eusebius exiguus 79, 19. 81, 8

VII
VOCABVLA

abrupte = ἀμέσως 71, 15
acceptat = ἀποδέχεται 48, 8
accusari = διαβάλλειν 60, 37
adquiescitis = πείθεσθε 73, 32
actis = ἐγγράφως 69, 14. τῶν πεπραγμένων 74, 14. ὑπομνήμασιν 66, 14
actiones = δικαιολογίας 48, 32. πραττομένων 46, 30
adesse = παραγενέσθαι 44, 39. 12, 12. 11, 10. 53, 30. adsimus = συστησόμεθα 59, 17
adhuc = τέως 59, 81
amministrauisse = διακονήσασθαι 46, 32
aduentus = ἐπιδημίαις 52, 11
aduocasse = ἐπικαλέσασθαι 24, 3
æquitatem = τὸ δίκαιον 46, 5
ambigere = ἀμφιβάλλειν 74, 39. 67, 28
ambiguitas = ἀμφισβήτησιν 43, 11. 46, 2
anathemare 34, 7. 35, 7
animatus = προθυμηθείς 49, 5
annotatio = ὑποσημείωσις 58, 14
ante = πρότερον 67, 15
antecedens = προλαβών 64, 17
antehac = πρώην 56, 22. 36. 63, 19
aperte = σαφῶς 36, 7
apicibus = συλλαβῶν 43, 18
approbat = δοκιμάζει 60, 1
apud = πρός 39, 29. 43, 24
arguendum = καταψεκτέον 60, 1
astutia = πανουργίαι 58, 36
auctoritas = αὐθεντία 56, 24. 57, 9
auellere = ἀνατρέπειν 22, 11
authenticis = αὐθεντικῶν 59, 5. 60, 3. 8. 10. 13. 19. 23
blasphemium 41, 10
caligans 31, 4
calumniantes = συκοφάντας 36, 28
canonizari = ἐκκλησιάζεσθαι 76, 19
a capite = ἐξ ἀρχῆς 60, 24
castissima = ἀκριβεστάτην 43, 18
fide catholica = ὀρθοδόξου 44, 38. 39. 3, 14. fide catholicorum = ὀρθοδοξίας 3, 17, cf. 3, 12. catholica = ὀρθοδοξίαι 14, 8. — catholicum 78, 9. 11. multo frequentius est orthodoxus, cf. 43, 12. 21. 46, 17. 47, 9. 17. 19. 49, 31. 54, 6. 7. 57, 15. 73, 29. 72, 37 [= ὀρθοδοξότατον], præterea rectæ fidei 44, 36. 49, 12 et sæpe
causa = ὑποθέσει 50, 21. 63, 26. 46, 12. 28
causatio = αἰτίασις 58, 34. 59, 14
cautelam = ἀσφάλειαν 23, 9
celebrari = γενέσθαι 59, 4
certaui = ἠγωνισάμην 48, 35. certabat = ἐφιλονείκει 12, 23
certe = καὶ μήν 66, 15
certum = δῆλον 67, 20. 71, 27. certos = φανερούς 9, 35. 47, 33. certissime = ἀκριβῶς 59, 26
Christianitas = Χριστιανισμός 37, 14
clementiæ = φιλανθρωπίας 75, 27
cleri = κληρικοί 76, 24
codice = βίβλωι 49, 29. δέλτων 68, 17
coessentiuam = ὁμοούσιον 22, 18. 20
cogitantes = φρονοῦντες 42, 31
cohærens = συνών 49, 42
colentes = θρησκεύοντας 46, 8
conloquia = ὁμιλίας 64, 6
cominus = κατὰ πρόσωπον 11, 3
commonitoria = ὑπομνήματα 66, 31
comprobaui = συνεδοκίμασα 73, 6
conciliata = συγκροτουμένας 43, 5
concretionis = φυράματος 23, 17
conculcata = ἀθετουμένης 5, 31
concussionem = περιδρομήν 15, 19
uelut ex condicto 78, 31
confabulationes = ὁμιλίας 19, 6
coniudicante = συμψηφιζομένου 47, 27
consequens = ἀκόλουθον 74, 19
consessum = συνέδριον 54, 26
considerantes = ἐννοήσαντες 47, 12. considerans = σκοπῶν 63, 33. = συνορῶσα 45, 3. consideraui = προσέσχον 53, 4
consistorii = συνεδρίου 45, 35
consolatione = θεραπείας 51, 4
consors = σύμψηφος 50, 31. 77, 3. consors sum = σύνοιδα 63, 32
continentiam = δύναμιν 10, 16
continere = συγκρατεῖν 57, 15
continuo = εὐθύς 61, 33
contumeliarum = λοιδορίας 23, 35
contumeliose = ὑβριστικῶς 49, 38
conuenit = ἁρμόζει 59, 10. = ἕπεται 36, 20
conuersationis = πολιτείας 42, 38. 43, 5. 46, 5
conuiciatus sum = ὑβρίσθην 69, 10
corporalem = ἔνσαρκον 35, 37
corregnantem = συμβασιλεύοντα 17, 13
correxerit = αὐτῶι κατώρθωται 45, 16
coruscat 28, 14
culpaui = ἠτιασάμην 53, 28
cupiebamus = ἐβουλόμεθα 47, 2. 45, 22
in custodia = ἐν ἀσφαλεῖ 46, 11
declarandum = δεῖξαι 10, 40
declinare = φυγεῖν 10, 38. declinans = ἀποφεύγων 5, 4. = παραιτούμενος 43, 25. declinauerint = ἀποστάντες 19, 5
decernit = τυποῖ 72, 35. decreuerunt = ἐθέσπισαν 73, 26. 76, 11. = ἐδογμάτισαν 76, 9
decreta = δόγματα 3, 12. = ψήφους 73, 9. decretum = ὅρον 42, 10
defensare 79, 20
deliberandum = σκεπτέον 61, 14
denique = ἀμέλει 70, 27. 72, 6
deprecor = ἀξιῶ 9, 7. = παρακαλῶ 6, 30
desiderabili = ποθεινοτάτωι 35, 35

desiderium = προθυμίαν 52, 8
detulit = διηκονήσατο 68, 15
diligenter = μετὰ ἀκριβείας 70, 21
dimissus = ἀπεστάλην 63, 36. dimisimus = ἀπελύσαμεν 74, 11. 9
discessit = ἀπελείφθη 40, 16
discuti = ἀναζητηθῆναι 58, 35
disputare = διαλεχθῆναι 68, 2. 62, 38
disputationis = διαλέξεως 65, 1. 71, 30
dissimulare = παριδεῖν 23, 8. 43, 8. 22. dissimulasse = ἠμεληκέναι 46, 31. dissimulant = ἀπειθούντων 7, 22
dissimulatione = ῥαθυμίαν 46, 32
dissuadens = μεταπείσας 45, 20
domne = κύρι 17, 12
dubitent = ἀμφιβάλλουσιν 65, 21. 24
dubitationis = ἀμφιβολίας 64, 23. dubitationem = ἀμφισβήτησιν 45, 21. 29
sine dubio = πάντως 17, 7
erga fidem = ἐπὶ τῇι πίστει 48, 23
essentia = οὐσία 37, 29. 39, 17. 35. 37. 41, 14. aliae. = μετουσίαι 38, 9
etiam = ναί 5, 23. 16, 4. 73, 34. 74, 3
euocatoriam = τό τῆς κλήσεως γράμμα 4, 27
excellentissimi = ἄριστοι 75, 13
executores = διακονησάμενοι 6, 4
exequi = διακονήσασθαι 46, 9
exemplar = ἴσα 51, 13. exemplaria = ἴσα 10, 18. 49, 29. 60, 14. = ἀντίγραφα 60, 2. 8. 10. 12. 19. 24
exemplum = ἀντίγραφον 56, 7. = ἴσον 67, 39
exercere = γυμνάζεσθαι 61, 36
existimatio = ὑπόληψις 62, 9
facere = παρασκευάσαι 45, 5
factiose = ἐξ ἐπιβουλῆς 49, 7. 36
facultas = ἄδεια 59, 11
festinauit = ἐσπούδασε 23, 35. 11, 1. 43, 16. 46, 4
fiduciam = παρρησίαν 50, 7
finis = ὅρος 42, 12. 38, 39. 6, 25. finis prælata 42, 12
format = τυποῖ 48, 20
fortitudo = ἰσχύς 47, 18
fouent = συγκροτοῦντας 47, 17. 51, 4
frequenter = πολλάκις 47, 7. 70, 23. = πλειστάκις 59, 6. 31
fructuosissime 33, 1
fructum = ἀπόλαυσιν 39, 24
frui = μετέχειν 74, 5
frustratorie 26, 17
gestis = ὑπομνημάτων 52, 27. confectioni gestorum = ἐπὶ τῶν ὑπομνημάτων 76, 32
hactenus = ἕως σήμερον 17, 9
humanitas = φιλανθρωπία 54, 26. 18, 5
humanam nationem = ἀνθρωπότητα 14, 29
humiliet = κατευτελιζέτω 36, 38
hymnum dicentes = ἀνυμνούντων 39, 31
iam dudum = πρώην 58, 18. 73, 1. iam pridem = πρώην 44, 1
inlibata = ἀκέραια 23, 6
imagine = μορφώσει 40, 2. = σχήματι 40, 16
immo = μᾶλλον 52, 8
imputet = μέμψεται 7, 14
in = ἐπί 6, 22. 27. 11, 8. 46, 21
incolumitatem = ῥῶσιν 8, 6
incorporatione = σαρκώσεως 39, 5
incorporatum = σεσαρκῶσθαι 36, 5. incorporasse se ipsum = ἐνανθρωπῆσαι 55, 1
incorporeum 35, 10
incusat = αἰτιώμενος 58, 40
indeclinabilem = ἀπαραίτητον 45, 19
inditum est = κεῖται 71, 32
indiuidua = ἀδιαιρέτωι 39, 8. — 30, 19. 25
infrenem = ἀχαλίνωτον 3, 12
indiruptum = ἀρραγές 43, 21
indissimulatam = 79, 24
ingemens = μύζων 8, 3
iniquitatem = ἀτόπημα 43, 8. = δυσσέβειαν 4, 31
iniquas = ἀτόπους 60, 18. iniquus = ἀσεβές 4, 19
ab initio = ἄνωθεν 50, 10
iniunctus = συνών 4, 3
iniuriam = ὕβριν 43, 9. 23, 35
innocentium = ἀκεραιοτάτων 43, 35
inpraetermisse = ἀπαραλείπτως 48, 6
inquisitione = αἰτιάσεως 61, 14
inscripsi = ἐγγράφως ἠτιασάμην 11, 8
insensatum = ἀδιανόητον 66, 38
inspexi = προσέσχον 64, 8
instructum (*subst.*) 26, 3
intellegitur = νοεῖται 69, 20
intentio = σκοπός 55, 8. 52, 9
interesse = παραγενέσθαι 43, 28. 61, 6. intersint = παρέστωσαν 58, 22
interfatis 77, 32
interim = τέως 53, 5. 68, 32
interlocutio = διαλαλιά 66, 35. 50, 20. 18. 70, 17. 74, 8. interlocutionibus = διαλαληθεῖσιν 50, 22
interlocutus est = διελάλησε 67, 29. 59, 6. 63, 8. 68, 10. 69, 36. 70, 11. 71, 9. 14. 17. 72, 9. — 78, 15. 22. 80, 14
interminatus 78, 4. 80, 24. interminantes 80, 21
inrationabiliter = ἄτοπον 59, 12
laborare = δυσχεραίνουσι 44, 38
lacerationibus = προπηλακισμῶν 23, 36
languere = νοσεῖν 44, 37
legitimum = ἀκόλουθον 57, 12. 74, 4. 50, 16. 20
leniter = ἠρέμα 12, 24
libenter = εὐμενῶς 45, 4
luctari = ἀγωνίζονται 44, 38
magisterium = ἡγεμονίαν 73, 7
mandata = δηλωθέντα 6, 16
manserunt = κατήχθησαν 51, 3
manifestatio = φανέρωσις 58, 2
manifeste = σαφῶς 69, 33. manifeste quoniam = δηλονότι 55, 30
mathema = μάθημα 63, 24. 25. 64, 4
medella = θεραπείαι 43, 5
memor sum = μέμνημαι 68, 21
mentem = ψυχήν 63, 19

meretur = ἐστὶν ἄξιος 18, 2. 69, 32
merito = ἀξίως 60, 19
minime = οὐδαμῶς 24, 3
minimis = μικρῶν 59, 13
ministerium = διακονίαν 46, 7
ministrare = διακονήσασθαι 46, 29. = ἱερουργεῖν 47, 4
minus = ἐλλιπῶς 39, 1
miseris = ταπεινοῖς 62, 26
misericordia = φιλανθρωπία 49, 24
modo = ἄρτι 9, 2. = ἀρτίως 73, 3. 76, 24. = νῦν 10, 6. 17, 6. 46, 16
molestante = παρενοχλήσοντος 43, 17
multiforme = πολυειδές 36, 14
munitionem = ἀσφάλειαν 45, 23
naturaliter dico = φυσιολογῶ 65, 36
nec non = ἔτι τε καί 74, 15. = ἔτι γε μήν 64, 18. = οὐ μὴν ἀλλά 58, 18
negotio = ὑποθέσεως 45, 11. 50, 11. 15. 32. 51, 8. 11. negotium = δίκην 61, 36
non numquam = πολλάκις 69, 18
notate = σημειώσασθε 70, 20. notemus = ἐπισημαινώμεθα 52, 25
nuper = ἀρτίως 52, 11. 65, 34. = νῦν 55, 20. = ἤδη 63, 15
oboedientium = ὑπηκόων 43, 3. 45, 23
obsecuti sunt = διηκόνουν 37, 24
obsequiis = θεραπείαν 45, 17
obseruant = προσεδρεύουσιν 57, 2. 5
obtemperauit = ἠνέσχετο 47, 12. 7, 22. 9, 10. 10, 5. obtemperare = στοιχεῖν 73, 4
olim = ἤδη 14, 22. 43, 26. 45, 36. 47, 36. 50, 6. 72, 16. = πρώην 75, 40
opinionem = ὑπολήψεως 58, 8
oportune = εὐκαίρως 70, 20
oramus = ἀξιοῦμεν 57, 16
orbem terrarum = οἰκουμένης 39, 36
ordinare = τυπῶσαι 43, 30
ordinate = ἀκολούθως 48, 28. 50, 13
ordinatim = ἐν τάξει 46, 12
ordinis est = ἀκόλουθον 50, 22. 51, 7
paenitudo = μεταμέλεια 8, 19. paenitudinem = μετάνοιαν 4, 24
parentes = πατέρες 17, 22. — 34, 3. 8. 33. 41, 5
paretis = στοιχεῖτε 74, 1
participatione = μετάληψιν 40, 3
partim = μερικῶς 64, 35
patiens = ὑποστάς 23, 31
penitus = πάντῃ 37, 6. 46, 3
perpetuo = διηνεκῶς 43, 37
persuasio = παραίνεσις 59, 33. 19, 1
curiose pertractat = πολυπραγμονεῖ 48, 11
peto = ἀξιῶ 67, 37. 60, 28
fantasma = φαντασία 75, 4
placet = παρίσταται. placita = παριστάμενον 7, 10
polluta = μιαρά 42, 32
portare = διακονεῖν 62, 31
potentis perficere = δυναμένου κατεργάσασθαι 40, 27
possibilitatem = δύναμιν 49, 12. — 79, 22
potestas = ἐξουσία 61, 13
præceptum = θέσπισμα 44, 29. præcepta = θεσπισθέντα 57, 19
præcepimus = ἐθεσπίσαμεν 43, 18. 46, 3. præcipiunt = ἐπιτρέπουσι 71, 31
præcipue = μάλιστα 76, 9
præfulsistis = διελάμψατε 60, 21
præmemoratum = προειρημένον 3, 24
præpositione = τοῦ προίστασθαι 11, 2. 6
præsentationem = παρουσίαν 16, 20
præsentia = παρουσίας 73, 28. 54, 30
præsidet = συνεδρεύοντι 4, 4
præter = ἔξω 47, 2. 49, 6. = παρεκτός 47, 13. = χωρίς 43, 29. = περαιτέρω 76, 4
primatu = τοῦ προεστάναι 19, 4
probabile = εὐδόκιμον 76, 8
procuratorem = ἐντολέως 57, 7. 61, 34. 36
probare = δοκιμάσαι 47, 37. 46, 16
probationem = δοκιμασίαν 46, 13
professio = κατάθεσις 62, 27. 66, 30. — professionem = ἐπιτήδευμα 63, 33
profiteatur = κατατιθέσθω 76, 30. 62, 1. 19. 64, 14. 16
programma = προθέματα 23, 35
ad promerendum lumen intellegentiæ 25, 8
prosecutione = καταθέσει 12, 20. 4, 29. 56, 25. 57, 31. 60, 27. 33. 61, 5. 8. 39. 64, 11. 24. 26. 65, 30. 66, 11. 21. 67, 14. 69, 27. 71, 13. 15. prosecutio = τὰ κατατεθέντα 53, 17
prosecutus est = κατέθετο 4, 16. 5, 16. 21. 7, 5. 9, 26. 31. 36. 10, 27. 30. 11, 18. 26, 12, 14. 20. 57, 20. 58, 18. 60, 2. 61, 6. 17. 28. 32. 62, 3. 37. 63, 6. 15. 21. 39. 64, 10. 12. 19. 37. 65, 20. 21. 38. 66, 2. 7. 8. 13. 19. 28. 69, 22. 25. 71, 36. 72, 36
prospere = δεξιῶς 43, 2
prouisionem = προνοίας 43, 3
prudentissimi (*ironice*) 80, 21
prudentiam = πρόνοιαν 42, 9
qualiter = οἵως 72, 34
quasi = δῆθεν 22, 6
quatenus = ὡς ἄν 43, 17. = ἐφ' ᾧι τε 43, 34
questa est = ἐμέμψατο 70, 25. 26
et quidem 78, 20
quieuit = ἐκοιμήθη 8, 3. = παύσασθαι 67, 38
negans eo quod = 17, 14
rationis = εὔλογον 51, 7
rationabile = εὔλογον 48, 29. 50, 17. 62, 10. 45, 8
rata = κύρια 61, 19
recenseri = ἀναγινώσκεσθαι 50, 17. 37. 51, 11. 74, 17. 78, 6. — 24, 18
recolo = μέμνημαι 72, 14. recolet = ἐπιγνούς 4, 31
reinterrogare = ἀντεπερωτῆσαι 64, 22
religionem = θρησκείαν 43, 4. 37. 76, 21
rennuere = ἀρνούμενος 3, 12
repræsentetis 81, 6
reprobauimus = κατέγνωμεν 12, 24
retineo = μέμνημαι 70, 17. 72, 25
retractor (*subst.*) = ἀφαιρῶν 51, 20
reuerentiam = σέβας 52, 11

rei = ὑπεύθυνοι 19, 5
rogaui = ἠξίωσα 9, 32. 10, 5. 33. 11, 19 et sæpe
rudimentis hominum 28, 23
ruina = πτώσει 23, 33
sæpius = πολλάκις 47, 10. 71, 30. = πλειστάκις 59, 18. = συνεχῶς 72, 36
saluatricem = σωτήριον 36, 38
sancire = θεσπίσαι 58, 8. 43, 27. 68, 8
sanctione = θεσπίσματος 74, 30
sane = οὖν 39, 3
satisfacere = ἀπολογεῖσθαι 58, 38. 5, 2. 6, 28. 9, 6. 21. 59, 17
satisfactio = ἀπολογία 5, 5. 7, 22. 10, 33. 49, 41. satisfactionem = πληροφορίαν 48, 1. 49, 9. satisfactione = μεταμελείας 23, 33
scæuæ = πονηραὶ 18, 4
scientiam = ἐπίγνωσιν 42, 28
scilicet = δηλονότι 40, 21. = δηλαδή 43, 16
sciscitationem = πεῦσιν 63, 23
secretario = σέκρετον 64, 27
secreta = ἰδιαζόντως 64, 6. secrete = ἰδιαζόντως 63, 28. 64, 29. = ἰδίαι 64, 34. secreto = ἰδίαι 63, 4. 6
sensus = φρόνημα 39, 27. 11, 19. 23, 29. 52, 7. = αἰσθήσεις 43, 7. sensibus = ἐννοίαις 43, 7. sensum = διάνοιαν 62, 31. 71, 23
sententia = ἀπόφασις 50, 16. 25. 71, 39. 76, 3. 5
sensit = ἐφρόνησεν 52, 50 et sæpe. senserunt = νενοηκότων 52, 4
sermo = λόγος 43, 10. 14. 63, 35. sermones = λέξεις 72, 26
similia = ταυτά 45, 7
simulate = θέσει 75, 1. 3
sinceritatem = γνήσιον 45, 28
si tamen = εἴ γε 37, 5
sollemniter = συνήθως 58, 12
sollicitudinem = φροντίδα 43, 4
sortiti = λαχόντες 43, 3
specialiter = ἰδικῶς 62, 37
statuit = ἐτύπωσεν 48, 16. 45, 3. statuere = θεσπίσαι 43, 33
statutum = ὅρον 49, 8. 30
studiis = σπουδαῖς 46, 19
sub = ἐπί 59, 39
substantia = ὑπόστασις 37, 28. 39, 20. = οὐσίας 39, 37
suggerimus = ὑποβάλλομεν 44, 4. suggerere = πεῖσαι 16, 8
de super = ἄνωθεν 45, 15
supernam = ἄνωθεν 38, 24
supplementum = συμπλήρωσιν 39, 38
sustinentibus = περιμενόντων 46, 16
taliter = οὕτως 74, 4. 72, 29
telone = 45, 31
tempestatibus = περιστάσεσιν 23, 6
terminentur = περαιωθῆναι 46, 17
theotocon 15, 2
tractatum = συλλογήν 43, 25. — 77, 29. 33
traditio = ἐκθέσει 42, 31. 66, 3. 9. 67, 21. 69, 15. 72, 36
tranquilla = εὐαγοῦς 76, 21
transitorie 31, 13
tremendis = φρικτῶν 12, 38
tuitionem = ἀσφάλειαν 5, 13. 74, 24
ualefacientes = συνταξάμενοι 6, 31
ubique diffusa = οἰκουμενικῆς 23, 19
uel = καί 36, 29. 38, 39. 45, 24. uel—uel = τέ—καί 58, 3
uentilatum est = κεκίνηται 47, 32
uestigia = ποδῶν 60, 34. 63, 30. 64, 8. 65, 5. 11. 13. 66, 12. 21. 27. 32. 74, 3. e uestigio = ἐκποδών 43, 19
uindictam = τιμωρίαν 10, 38. uindictis = ἐπιτιμίοις 18, 10
uirtus = δύναμις 38, 19. 40, 17. 28. 43, 23. = ἐνέργεια 37, 28
uitiati = βλαβέντες 3, 26. uitiante = λυμαινομένης 76, 11
ultionibus = ἐπιτιμίοις 49, 28. 76, 23
umbratili non sine lusu 79, 10
unicus = μονογενής 40, 1
uniuersalis = οἰκουμενική 57, 17. 44, 26. 49, 2
uociferare = βοῆσαι 54, 19
uoluntatem = γνώμην 17, 17. 59, 33. 76, 3. 6. 31

index translationum

ἀγωνίζεσθαι cf. certaui. luctari
ἄδεια cf. facultas
ἀδιαιρέτωι cf. indiuidua
ἀδιανόητον cf. insensatum
ἀθετουμένης cf. conculcata
αἰσθήσεις cf. sensus
αἰτιᾶσθαι cf. culpaui. incusat. inscripsi
αἰτίασις cf. causatio. inquisitione
ἀκέραιος cf. illibata. innocentium
ἀκόλουθον cf. consequens. legitimum. ordinate. ordinis
ἀκριβείας cf. diligenter
ἀκριβής cf. castissima. certissime
ἀμέλει cf. denique
ἠμεληκέναι cf. dissimulare
ἀμέσως cf. abrupte
ἀμφιβάλλειν cf. ambigere. dubitent
ἀμφιβολίας cf. dubitationis
ἀμφισβήτησις cf. ambiguitas. dubitationis
ἀναγινώσκεσθαι cf. recenseri
ἀναζητηθῆναι cf. discuti
ἀνατρέπειν cf. euellere
ἠνέσχετο cf. obtemperauit
ἀνθρωπότητα cf. humanam
ἀντεπερωτῆσαι cf. reinterrogare
ἀντίγραφον cf. exemplar. exemplum
ἀνυμνούντων cf. hymnum
ἄνωθεν cf. initio. super. supernam
ἄξιος cf. meretur. merito
ἀξιοῦν cf. deprecor. oramus. peto. rogaui

ἀπαραίτητον cf. indeclinabilem
ἀπαραλείπτως cf. inprætermisse
ἀπειθούντων cf. dissimulare
ἀποδέχεται cf. acceptat
ἀπόλαυσιν cf. fructum
ἀπελείφθη cf. discessit
ἀπολογεῖσθαι cf. satisfacere
ἀπολογία cf. satisfactio
ἀπελύσαμεν cf. dimissus
ἀποστάντες cf. declinare
ἀπεστάλην cf. dimissus
ἀπόφασις cf. sententia
ἀποφεύγων cf. declinare
ἄριστοι cf. excellentissimi
ἁρμόζει cf. conuenit
ἀρνούμενος cf. rennuere
ἀρραγές cf. indiruptum
ἄρτι cf. modo
ἀρτίως cf. modo. nuper
ἐξ ἀρχῆς cf. capite
ἀσεβές cf. iniquas
ἀσφάλειαν cf. cautelam. **munitionem. tuitionnem**
ἐν ἀσφαλεῖ cf. custodia
ἀτόπημα cf. iniquitatem
ἄτοπος cf. iniquas. **irrationabiliter**
αὐθεντία cf. auctoritas
αὐθεντικός cf. authenticis
ἀφαιρῶν cf. retractor
ἀχαλίνωτον cf. infrenem
βίβλωι cf. codice
βλαβέντες cf. uitiati
βοῆσαι cf. uociferare
ἐβουλόμεθα cf. cupiebamus
γενέσθαι cf. celebrari
γνήσιον cf. sinceritatem
γνώμην cf. uoluntatem
γυμνάζεσθαι cf. exercere
δεῖξαι cf. declarandum
δέλτων cf. codice
δεξιῶς cf. prospere
δῆθεν cf. quasi
δῆλον cf. certum. δηλονότι cf. manifeste. scilicet. δηλαδή cf. scilicet
δηλωθέντα cf. mandata
διαβάλλειν cf. accusari
διακονεῖν διακονήσασθαι cf. amministrauisse. detulit. executores. exequi. ministrare. obsecuti. portare
διακονίαν cf. ministerium
διαλαλεῖν cf. interlocutio. **interlocutus**
διαλαλιά cf. interlocutio
διελάμψατε cf. præfulsistis
διαλεχθῆναι cf. disputare
διαλέξεως cf. disputationis
διάνοιαν cf. sensus
διηνεκῶς cf. perpetuo
δικαιολογίας cf. actiones
δίκαιον cf. æquitatem
δίκην cf. negotio
δόγματα cf. decreta
ἐδογμάτισαν cf. decernit
δοκιμάζειν cf. approbat. **probare**
δοκιμασίαν cf. probationem
δυναμένου cf. potentis
δύναμις cf. continentiam. **possibilitatem. uirtus**
δυσσέβειαν cf. iniquitatem
δυσχεραίνουσι cf. laborare
ἐγγράφως cf. actis
εἴ γε cf. si tamen
ἐκθέσει cf. traditio
ἐκκλησιάζεσθαι cf. **canonizari**
ἐκποδών cf. uestigia
ἐλλιπῶς cf. minus
ἐνανθρωπῆσαι cf. incorporatum
ἐνέργεια cf. uirtus
ἐννοήσαντες cf. considerantes
ἐννοίαις cf. sensus
ἔνσαρκον cf. corporalem
ἐντολέως cf. procuratorem
ἐξουσία cf. potestas
ἔξω cf. præter
ἔπεται cf. conuenit
ἐπί cf. erga. in. sub
ἐπιβουλῆς cf. factiose
ἐπιγνούς cf. recolo
ἐπίγνωσιν cf. scientiam
ἐπιδημίας cf. aduentus
ἐπικαλέσασθαι cf. aduocasse
ἐπισημαινώμεθα cf. notate
ἐπιτήδευμα cf. professio
ἐπιτιμίοις cf. uindictam. ultionibus
ἐπιτρέπουσι cf. præcepimus
ἔτι γε μήν cf. nec non. ἔτι τε καί cf. **nec non**
εὐαγοῦς cf. tranquilla
εὐδόκιμον cf. probabile
εὐθύς cf. continuo
εὐκαίρως cf. oportune
εὔλογον cf. rationabile. **rationis**
εὐμενῶς cf. libenter
ἐφ' ὧι τε cf. quatenus
ἕως σήμερον cf. hactenus
ἡγεμονίαν cf. magisterium
ἤδη cf. nuper. olim
ἠρέμα cf. leniter
θεραπεία cf. consolatione. medella. obsequiis
θέσει cf. simulate
θεσπίσαι cf. decernit. præcepimus. **præceptum.** sarcire. statuit
θέσπισμα cf. præceptum. **sanctione**
θρησκείαν cf. religionem
θρησκεύοντας cf. colentes
ἰδιαζόντως cf. secreta
ἰδίαι cf. secreta
ἰδικῶς cf. specialiter
ἱερουργεῖν cf. **ministrare**
ἴσον cf. exemplar. **exemplum**

ἰσχύς cf. fortitudo
καί cf. uel
καὶ μήν cf. certe
κατέγνωμεν cf. reprobauimus
κατήχθησαν cf. manserunt
κατάθεσις cf. professio. prosecutione
κατατίθεσθαι cf. profiteatur. prosecutione. prosecutus
καταψεκτέον cf. arguendum
κατευτελιζέτω cf. humiliet
κατώρθωται cf. correxerit
κεῖται cf. inditum
κεκίνηται cf. uentilatum
κληρικοί cf. cleri
κλήσεως cf. euocatoriam
ἐκοιμήθη cf. quieuit
κύρι cf. domne
κύρια cf. rata
λαχόντες cf. sortiti
λέξεις cf. sermo
λόγος cf. sermo
λοιδορίας cf. contumeliarum
λυμαινομένης cf. uitiati
μάθημα cf. mathema
μάλιστα cf. præcipue
μᾶλλον cf. immo
μέμνημαι cf. memor. recolo. retineo
μέμφεσθαι cf. imputet. questa
μερικῶς cf. partim
μετάληψιν cf. participatione
μεταμέλεια cf. pœnitudo. satisfactio
μετάνοιαν cf. pœnitudo
μεταπείσας cf. dissuadens
μετέχειν cf. frui
μετουσία cf. essentia
μιαρά cf. polluta
μικρῶν cf. minimis
μονογενής cf. unicus
μορφώσει cf. imagine
μύζων cf. ingemens
ναί cf. etiam
νοεῖν cf. intelligetur. sensit
νοσεῖν cf. languere
νῦν cf. modo. nuper
οἰκουμένης cf. orbem
οἰκουμενική cf. ubique. uniuersalis
οἵως cf. qualiter
ὁμιλίαι cf. colloquia. confabulationes
ὁμοούσιος cf. coessentiuam et indicem grammaticum
ὀρθόδοξος cf. catholica
ὅρος cf. decreta. finis. statutum
οὐδαμῶς cf. minime
οὐ μήν ἀλλά cf. nec non
οὖν cf. sane
οὐσία cf. essentia. substantia
οὕτως cf. taliter
πανουργίαι cf. astutia
πάντηι cf. penitus
πάντως cf. dubio
παραγενέσθαι cf. adesse. interesse
παραίνεσις cf. persuasio
παραιτούμενος cf. declinare
παρακαλῶ cf. deprecor
παρασκευάσαι cf. facere
παρέστωσαν cf. interesse
παρεκτός cf. præter
παρενοχλήσοντος cf. molestante
παρίσταται cf. placet
παρουσία cf. præsentationem. præsentia
παρρησίαν cf. fiduciam
πατέρες cf. parentes
παύσασθαι cf. quieuit
πεῖσαι πείθεσθαι cf. suggerimus. acquiescitis
περαιτέρω cf. præter
περαιωθῆναι cf. terminetur
περιδρομήν cf. concussionem
περιμενόντων cf. sustinentibus
περιστάσεσιν cf. tempestatibus
πεῦσιν cf. sciscitationem
πλειστάκις cf. frequenter. sæpius
πληροφορίαν cf. satisfactio
ποδῶν cf. uestigia
ποθεινοτάτωι cf. desiderabili
πολιτεία cf. conuersationis
πολλάκις cf. frequenter. non numquam. sæpius
πολυειδές cf. multiforme
πολυπραγμονεῖ cf. pertractat
πονηρᾶι cf. scæuæ
πραττόμενα πεπραγμένα cf. actionum. actis
προειρημένον cf. præmemoratum
προεστάναι προίστασθαι cf. præpositione. primatu
προθέματα cf. programma
προθυμηθείς cf. animatus
προθυμίαν cf. desiderium
προλαβών cf. antecedens
πρόνοια cf. prouisionem. prudentiam
προπηλακισμῶν cf. lacerationibus
πρός cf. apud
προσεδρεύουσιν cf. obseruant
προσέσχον cf. considerantes. inspexi
κατὰ πρόσωπον cf. cominus
πρότερον cf. ante
πρώην cf. antehac. iam dudum. iam pridem. olim
πτώσει cf. ruina
ῥαθυμίαν cf. dissimulatione
ῥῶσιν cf. incolumitatem
σεσαρκῶσθαι cf. incorporatum
σαρκώσεως cf. incorporatione
σαφῶς cf. aperte. manifeste
σέβας cf. reuerentiam
σέκρετον cf. secretario
σημειώσασθε cf. notate
σκεπτέον cf. deliberandum
σκοπῶν cf. considerantes
σκοπός cf. intentio
σπουδάζειν cf. festinauit
σπουδαῖς cf. studiis

στοιχεῖν cf. obtemperauit. paretis
συγκροτεῖν cf. conciliata. continent. **fouent**
συκοφάντας cf. calumniantes
συλλαβῶν cf. apicibus
συλλογήν cf. tractatum
συμβασιλεύοντα cf. corregnantem
συμπλήρωσιν cf. supplementum
συμψηφιζομένου cf. coniudicante
σύμψηφος cf. consors
συνεδοκίμασα cf. comprobaui
συνέδριον cf. consessum. **consistorii**
συνεδρεύοντι cf. præsidet
συνών cf. cohærens. iniunctus
συνεχῶς cf. sæpius
συνήθως cf. sollemniter
συστησόμεθα cf. adesse
σύνοιδα cf. consors
συνορῶσα cf. considerantes
συνταξάμενοι cf. ualefacientes
σχήματι cf. imagine
σωτήριον cf. saluatricem
ἐν τάξει cf. ordinatim
ταπεινοῖς cf. miseris
ταυτά cf. similia
τέ—καί cf. uel
τέως cf. adhuc. interim
τιμωρίαν cf. uindictam
τυποῦν cf. decernit. format. ordinare. statuit
ὕβριν cf. iniuriam
ὑβριστικῶς cf. contumeliose
ὑπεύθυνοι cf. rei
ὑπηκόων cf. obœdientium
ὑποβάλλομεν cf. suggerimus
ὑπόθεσις cf. causa. negotio
ὑπόληψις cf. existimatio. opinionem
ὑπομνήματα cf. actis. commonitoria. **gestis**
ὑποσημείωσις cf. annotatio
ὑποστάς cf. patiens
ὑπόστασις cf. substantia
φανερός cf. certum
φανέρωσις cf. manifestatio
φαντασία cf. phantasma
φυγεῖν cf. declinare
φιλανθρωπία cf. clementiæ. **humanitas. misericordia**
ἐφιλονείκει cf. certabat
φρικτῶν cf. tremendis
φρονεῖν cf. cogitantes. sensit
φρόνημα cf. sensus
φροντίδα cf. sollicitudinem
φυράματος cf. concretionis
φυσιολογῶ cf. naturaliter
Χριστιανισμός cf. Christianitas
χωρίς cf. præter
ψήφους cf. decreta
ψυχήν cf. mentem
ὡς ἄν cf. quatenus

grammatica quædam

præter Eutychis Eutychi Eutychen Eutychem *siue* Eutychin [6, 3. 7, 13. 8, 39. 78, 7] Eutychim [3, 6] *atque* Eutychetis [6, 8. 8, 34. 11, 12. 73, 13] Eutycheti [4, 38. 7, 21] Eutychetem [63, 33. 73, 10. 18] Eutychete [8, 37. 11, 18. 49, 3. 63, 12. 28. 68, 21. 78, 6] *inueniuntur* Eutychin *nom.* 80, 11, Eutychen *gen.* 79, 17, Eutychen *dat.* 54, 11, Eutychen *abl.* 10, 25. 11, 21. 14, 9. 68, 18, Eutychin *abl.* 4, 14. 5, 36. 7, 10. 23, 8. 78, 19

amabili Christo Constantinopolim 4, 38. *similiter* 7, 20. 49, 37
hac metropolim 73, 4, cf. 52, 30
de homousion 62, 33. 63, 22. 40. 64, 33. 78, 14
Quiru = Κύρου 43, 26
euomerit 4, 31
finis prælata 42, 12
confiteri = ὁμολογεῖσθαι **22, 16.** conuiciatus sum = ὑβρίσθην 69, 10. locuta = εἰρημένα 52, 4. locutis = λαληθέντων 59, 29. calumniam meditatam 34, 19. opinaris = ὑποπτεύῃ 71, 23
oblitus deum 3, 6
nom. abs. 19, 4. 33, 17 sq.

translationes minus aptæ uel prauæ

ἴσως δυσωπήσει [= exorabit] = si possit satisfacere 9, 18
ἐφ' ᾧι τε = et quoniam 58, 30
ἐπιθήσεται [= aggredietur] = imponet 65, 4
ἠρώτησεν [= petiit] = interrogauit 12, 21
κελευσθεῖσι [masc.] = præceptis 46, 30
μεταξύ = interea inter se 59, 29
τόν = qui 49, 17; *eadem ratione explicanda sunt* quem . . . quem etc. 80, 29 sq.
ὁμοούσιον = inseparabilem 3, 23
παραποιήσαντα [= qui falsauit] = dissimulantem 59, 28
στοιχεῖ = rata esse 61, 24
καὶ ταπεινώσει = deuorabit 10, 6; deuoret 65, 4. *translatori* καταπίνειν *in mentem uenisse uidetur*
ὡς . . αὐτοῦ ἀσεβῆ λαλήσαντος . . πάντες ἀνεθεμάτισαν αὐτόν = posteaquam eo impia docente . . . omnes anathematizauerunt eum 69, 15

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

IVSSV ATQVE MANDATO

SOCIETATIS SCIENTIARVM
ARGENTORATENSIS

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

TOMVS ALTER
VOLVMEN ALTERVM
PARS ALTERA

MDCCCCXXXVI

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORM. G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG – J. GUTTENTAG, VERLAGS-
BUCHHANDLUNG – GEORG REIMER – KARL J. TRÜBNER — VEIT & COMP.
BEROLINI ET LIPSIAE

CONCILIVM VNIVERSALE CHALCEDONENSE

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

VOLVMEN ALTERVM

PARS ALTERA

RERVM CHALCEDONENSIVM COLLECTIO

VATICANA. CANONES ET SYMBOLVM

MDCCCCXXXVI

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG — J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG — GEORG REIMER — KARL J. TRÜBNER — VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

PRÆFATIO

I. DE RERVM CHALCEDONENSIVM COLLECTIONE VATICANA

Rerum Chalcedonensium Collectionis Vaticanæ amplioris codices sunt duo, Vaticanus 1322 [*A*] olim Veronensis, in quo Ballerini illam inuenerunt descripseruntque [Leonis opp. 2 p. 1218sq. = PL 55 p. 727sq.] et Nouariensis 30 [*O*]. hunc descripsi t. IIII 2 p. XIIIsq.; illius historia quasi duplex est. extabat Veronæ codex circa annum 600 scriptus gestorum Chalcedonensium uersionis antiquæ correctae, quam Φ^c appellare soleo, non integer; deerant nescio quo casu epistularum ante gesta collectio et actio prima. qui defectus ut aliquo modo suppleretur, a librario æui Carolini, sub Pacifico archidiacono Veronensi, sicut censuerunt Traube et Turner [Eccles. Occid. monum. 1 2, 1 p. VII] præmissa est fol. 1—24 Collectio quæ in hac uoluminis alterius parte altera edita est, adnexa in fine f. 272—278 est epistula concilii Calchedonensis ad Leonem papam, cf. uol. 3 p. 352 sq. perscripta sunt hæc duo additamenta ab uno eodemque homine, nisi oculi me fallunt; quod u. d. E. A. Lowe [Codices Latini antiquiores 1 p. 4 nr. 8] quæ foll. 272—278 habentur, eidem adscribit sæculo atque codicem ipsum, probare non possum. ceterum ea pars codicis quæ continet Collectionem Vaticanam, in summa pagina f. 1^r incipit a uerbis *et reuerentissime pater* [p. 3, 19]; quæ desunt, non sufficiunt ad paginam, nedum folium implendum. quæ uero Collectioni olim antecesserint, nescitur. corrosione membranæ factum est ut aliqua, sed non multa in mediis marginibus interirent.

Collectionem ex uariis partibus esse compositam uel inde sequitur quod allocutio imperatoris bis [4, 1. 2 = 7] perscripta est. accedit quod alia quidem codicum *AO* propria, alia cum aliis collectionibus communia sunt. inter quas principem obtinet locum quæ a primo editore Pasquier Quesnel nomen duxit; egi de codicibus t. 1 5, 2 p. XIIII, cf. præterea huius tomi uol. 4 p. 1. in capitulatione codicum Einsidlensis 191 et Vindobonensis 2147 habentur hæc:

XXV *Canones synodi Calchedonensis* [p. 124—132] *prælato gestorum ordine* [1. 7 (nam *Q* propius ad huius lectiones accedit quam ad 4). 5]

XXVI *Constitutio Marciani imp̄ synodi supra dicti* [sic] *statuta confirmans* [8]

XXVII *Eiusdem constitutio aug̃ ad Palladium p̄p eiusdem synodi custodiri præcipiens definita Eutycetis errore damnato* [9]

XXVIII *Item eiusdem principis constitutio de optinenda fide catholica et de Euthycianistis et Apollinaristis eorumque pœnis* [15].

Ab his capitulis diligenter secernendum est quod multo post alio loco extat

LIIII *Definitio s̄cæ synodi Calcedonensis* [4, 7. 8 p. 99, 24—101, 2] *et legis ex corpore Theodosiani* [cf. Theodosianus ed. Mommsen p. LXII nr. X].

Pauciora minusque inter se cohærentia quam Quesnelianæ XXV—XXVIII Collectio Vaticana habet communia cum Sanblasiana. cuius utor codicibus quinque, S. Pauli

in Carinthia XXIX 1 olim Sanblasiensi a. 800 antiquiore [B^b], Coloniensi 213 [B^c] litteris scripto quæ dici solent insulares, cf. Turner I 2, 1 p. VIII, Parisino 3836 olim, ut uidetur [Turner l. c.], Corbeiensi [B^p], Lucensi 490 s. VIII/VIIII Lucæ scripto; Monacensis 5508 olim monasterii Diessensis ipsam Sanblasianam non continet, sed partes tantum, inter quas nr. 5, quod ex codice B^b transcriptum esse pro certo habet Turner [I 2, 1 p. VI]. codices Sanblasiensem Coloniensem Parisinum ipsos F. Maassen explorauit solitaque diligentia descripsit [*Gesch. d. Quellen* etc. *des canonischen Rechts* p. 504 sq.]; in Lucensi nescio qua de causa, infelici uero euentu satis habuit sequi capitularem Lucensem Domenicum Mansi. iste enim conciliorum collectionem quidem maximam edere quam minimo studio et labore ausus est, munere tamen humili simplicique unum sui ipsius capituli codicem accurate explorandi leuiter pigreque functus est. qua de causa utile duxi eam codicis partem quæ collectionem Sanblasianam continet — de ceteris cf. Mommsen, Gesta Pontificum p. LXXIV sq. — describere; multa breuiter suffecit attingere, quoniam C. H. Turner in Ecclesiæ occidentalis monumentis codice qua solet diligentia usus est.

f. 236^r—237^u INC̄P CANON NICENI CONCILII A TRECENTIS DEC̄ ET OCTO PATRIBVS INSTITVTA TITVLI XXI
INCP PREFATIO EIVSDEM CONCILII *Concilium sacrum — mella fuit* = Turner I p. 171^b 1—11
cum conuenisset — aug̃ et licini = Turner I p. 173, 1—9
1 *Si quidem ex ægritudine* etc. — XXI des. *dn̄o uota reddamus* = Turner I p. 179^b, 1—243. est uersionis quæ fertur Isidorianæ forma recentior. desunt subscriptiones episcoporum.

f. 237^u—238^u INC̄P CONS̄ ANQVIRENSIVM TITVLI XXIIII
INCP CANONES ANQVIRITANVS *isti canones priores — scripta sunt* = Turner II p. 48, cf. notas de S
1 *Præsbyteri qui immolauerunt* — XXIIII des. *secundum canones constitutos* EXPLICIVNT CANONES INQVIRITANOS = Turner II p. 54^b—114^b. est uersionis Isidorianæ forma recentior

f. 238^u—239^r INC̄P SINODV̄ NEOCESARIENSĒ TITVLI XIIII
INCIPIT SINODVM NEOCAESARIENSEM *isti canones secundi — scripta sunt* = Turner II p. 116, cf. notas de S
1 *Pb̄r qui uxorem* — XIIII *actuum apostolorum isti canones — in sido neocæsariæ* = Turner II p. 116—140^b. est uersionis Isidorianæ forma recentior

f. 239^r—240^r INCP SYD CANCRENSEM TITVLI XX
INCIP̄ SYNODVM CANCRENSEM *Domnis honorabilibus — susceperit obseruandum.* 1 *In accusationem* — XX *contemnendas putauerit anathema sit.* = Turner II p. 170^b—210^b. est uersionis Isidorianæ forma recentior

f. 240^r—243^u INC̄P CON CARTAGINENSĒ TITVLI XL
INCIPIT CONSTITVTA QVAE APVT KARTHAGINE ACTA SVNT *Gloriosissimorum impp honorii — danihel notarius recitauit uel eius statuta ita se habent ut superius lectum est titulos* XXI *ex ordine recitauit et cum recitaret* 1 STATVTA NICAENI IN OMNIBVS secuntur statuta priora concilii Carthaginiensis a. 419 [cf. Turner I p. 584 Maassen p. 174 sq.] — *pb̄ri sui usurpare. Aurelius eps d iuxta statuta — Asellus — his gestis suscribsi* EXPLICIT = Turner I p. 566—583. 585—590, 384

f. 243^{u}—244^{u} [252^{u}] [1]) INCP AB ONE CON̄

INC EPLA AB ONE CONCILIV̄ SVPRA SCRIBTV̄ AD BONIFATIV̄ etc. DNO BEATISSIMO ET HONORABILI FRI BONIFATIO EPO AVRELIVS etc. *Quoniam dno placuit — et ceteri suscripserunt.* EXPL EPIL AD BONIFATIVM VRB ROMAE EPM DATA = Turner I p. 596—608

f 244^{u} [252^{u}] INCP EPL ADTICI EPI ECCLESIAE CONSTANTINOPOLITANE AD BONIFATIV VRB ROMAE EPM DATA CVM EXEMPLARIIS etc. — CVM TITVLIS XX = Turner I p. 613 nota, secuntur; *epistula uero ita continetur atticus eps ecclesiæ constantinopolitane sco fri bonifatio urb rome epo salutem. edidi canones scorum patrum olografa manu et suscribtos a me amen. Græca elementa* — des. *græca elamenta significat. amen.* EXPL. est regula quæ dicitur formatarum nomine Attici falso intitulata, quæ habetur in Ballerinorum operibus Leonis t. 3, 452 [PL 56, 730], cf. Maassen p. 401 et quæ ipse exposui in *Zeitschr. f. Rechtsgesch.* 56 *kan. Abtlg.* 25, 101[2].

f. 244^{u} [252^{u}]—245^{r} [253^{u}] INC EPL SCI AVRELI EPI AD SCM CHESTINVM [sic] EPM VRB ROMAE DE ADVENTV APIARII *Domino dilectissimo* etc. — des. *nobis custodiat dne frater* = Turner I p. 614—622. tota hæc materies Carthaginensis ex Collectione quæ dicitur Prisca desumpta est.

f. 245^{u} [253^{u}] —247^{u} [255^{u}] INCPT CAN CALCIDONENS TITVLI XXVII

INCP STATVTA *Quingentesimo anno* etc. ex Collectionis Priscæ forma secundaria; editi sunt infra p. 33—40

f. 247^{u} [255^{u}] — 249^{r} [257^{r}] INCP CANONES SERDICENSES DE EPISCOPIS I *Etiam laica communione — mutauerunt* [Turner I p. 446] *Osius eps dixit tam mala consuetudo* — des. *in uniuerso orbe diffusa custodiet. et subscribserunt qui conuenerant Osius ab spania cordubensis* cetera nomina desunt = Turner I p. 452—486. suum cuique canoni capitulum præcedit, cf. Turner p. 447^{a}—449^{a}. pertinent canones Serdicenses ad Collectionis Priscæ formam recentiorem.

f. 249^{r} [257^{r}] —250^{u} [258^{u}] INCP CONSTITVTA CANONVM ANTHIOCENSIVM IN DEDICATIONE

sub hoc titulo scripta sunt: *canonem constitutum gradus uel religio* — des. *et prisco conss.* est Constitutum quod dicitur Siluestri cf. Maassen p. 413

f. 250^{u} [258^{u}] —251^{u} [259^{u}] ANNO REGNI CONSTANTII REGIS — des. *requieuit in pace.* sunt quæ dicuntur Gesta Liberii cf. Maassen p. 419

f. 251^{u} [259^{u}] —252^{r} [244^{r}] IPSE SIXTVS COLLEGI PRAECEPIT VALENTINIANO ET ANATOLIO CONSS

Crescentio quidam timens dm — des. *quasi in carthārium ecclesiæ conlocauit.* sunt Gesta quæ feruntur de Sixti purgatione cf. Maassen p. 419

f. 252^{r} [244^{r}] —253^{r} [245^{r}] ERAT QVIDAM SACERDOS NOMINE POLYCRONIVS — des. *et requieuit in pace.* sunt Gesta quæ feruntur de Polychronii accusatione cf. Maassen p. 419

f. 253^{r} [245^{r}] —254^{u} [246^{u}] DIOCLITIANO E [sic] MAXIMIANO AVGVSTO *Cum multi in uita sua aspersu* — des. *diocletiano VIIIuo et maximiliano VIImo.* est concilium quod fertur Sinuessanum cf. Maassen p. 411

---

[1]) Culpa bibliopegae ff. 252—259 ante 244—251 posita sunt; in phototypis quae debeo liberali cardinalis Mercati benivolentiæ, ueri numeri reducti sunt.

f. 254ᵘ [246ᵘ] —256ᵘ [248ᵘ] SIRICIVS HIERIO [sic] EPO TARRACONENSI. *Directa ad decessorem.* JK 255

f. 256ᵘ [248ᵘ] BONIFATIVS EPS HONORIO AVG *Ecclesiæ meæ.* JK 353

f. 256ᵘ [248ᵘ] —257ʳ [249ʳ] RESCRIBTVM HONORI AVG AD BONIFATIVM PAPA *in qua statuit ut si denuo ordinati fuerint duo ambo de ciuitate pellantur.* VICTOR HONORIVS etc. *Scripta beatitudinis* = Coll. Auell. ep. 37

f. 257ʳ [249ʳ] —257ᵘ [249ᵘ] ZOSIMVS EPS SICHIO EPO SOLTIANO SALVTEM. *Exigit dilectio.* JK 339

f. 257ᵘ [249ᵘ] CAELESTINVS EPS VNIVERSIS EPIS PER APVLIAM etc. *Nulli sacerdotum.* JK 371

f. 257ᵘ [249ᵘ] —258ᵘ [250ᵘ] CAELESTINVS VNIVERSIS EPIS PER BIENNENSE PROVINCIAM CONSTITVTIS. *Cuperemus quidem* JK 369

f. 258ᵘ [250ᵘ] —260ʳ INNOCENTIVS VICTORIO EPO RATOMAGENSI. *Etsi tibi.* JK 286

f. 260ʳ INNOCENTIVS EXSVPERIO EPO TOLOSANO [JK 283] *C* spatium *quod de pro reposita speciæ — crebre persecutiones essent nec communionis con,* pergitur sine ullo interuallo

f. 260ʳ—260ᵘ *dicat mihi uolo quisque hoc credit si non post ordinationem bonosi* etc. — des. *dat. id. decembr. constino uc cons.* est epistula Innocentii *Magna gratulatio* ad episcopos Macedoniæ JK 303; folia quæ hic desiderantur, in codicis exemplari delata esse in Gelasii epistulam *Necessaria rerum* infra [f. 269ᵘ] apparebit.

f. 260ᵘ—262ʳ LEO EPS RVSTICIO EPO NARBON *subditis responsionibus et ad eiusdem consulta responditis. Epistulas fraternitatis tuæ.* Leon. ep. 167 Ball.

f. 262ʳ—263ʳ EXPL PAPE LEONIS *ad rusticum narbonensem incipit epistula pape leonis ad mauros episcopos. Cum in ordinationibus.* Leon. ep. 12 Ball. forma quam, non recte opinor, Ballerini dicunt decurtatam.

f. 263ʳ—263ᵘ EXPL INCP PAPE LEONIS AD AQVILEIENSEM EPISCOP. *Relatione sci ff.* Leon. ep. 1 Ball.

f. 263ᵘ—265ʳ EXPL AD AQVILEIENSEM EPM INCP *papæ leonis ad septimum epm* [Leon. ep. 2 Ball.] *de his qui contraria temptant nigenis* [sic] *canonibus et de scm pascha omnis qui temptant* — des. *lucrare apud sca synodus et suscribserunt eusebius præsens — ordinauimus suscribentes.* EXPL CANONES ANTHIOCENSES = Turner II p. 232ᵃ—314ᵃ, canones Antiocheni ex Collectionis Priscæ forma secundaria, cf. supra f. 249ʳ

f. 265ʳ—265ᵘ *canonem constitutum gradus uel relegio — paulus contantius* [sic] *concordius sixtus* [= Constituti Siluestri initium iterum transscriptum, cf. f. 249ʳ] *lectis fraternitatis tuæ — et salubriter ordinata amen.* Leo ep. 2 Ball. apparet in codicis exemplari folia quibus canones Antiocheni Constitutique Siluestri initium perscripta erant, loco suo mota et inter Leonis ep. 2 titulum atque contextum inculcata fuisse.

f. 265ᵘ—266ᵘ INCP SYNODVS EPALIS CALCEDONENSIS HABITVS AD QVINGENTI EPIS CONTRA EVTHICITEM *Venerabilis totius mundi* etc. — *excommunicari iubemus.* EXPL SYNODVS MVNDANVM ID EST VNIVERSALE APVT CALCEDONA: edita sunt infra p. 11—14

f. 266ᵘ—267ʳ INCP DE SYNODO NICENO SCRIBTA PAPE DAMASI ANTHIOCENAE VRBIS EPM *Credimus in unum dm patrem* etc. — *hæc sine dubio credamus. finit* = Turner I p. 283—294

f. 267^{r} EXP̄L [postulatur INC̄] EXPOSITIO FIDEI *Credimus unum dm̄ — unum dm̄ piissime confitemur* INC̄ EIVSDEM SERMO *credimus ihm xpm — æterni supplicii* EXP̄L = Ballerini, opp. Leonis 3 p. 279 [PL 56, 583], cf. p. 945 [PL 56, 1067]

f. 267^{r} INC̄ DE FIDE CATHOLICA *Nos patrem et filium* = Ballerini l. c. p. 277 [PL 56, 582]

f. 267^{r}—267^{u} INC̄ EXEMPLAR EPISTOLE SYNODI SERDICENSIS FACTAE AD IVLIVM VRBIS ROMAE EPM *Quod semper — sthefanus ab anthiocia* = CSEL 65 p. 126—131

f. 267^{u}—269^{r} INCIPIVNT STATVTA S̄CI GELASI PAPE *Gelasius eps uniuersis ep̄is per unamquamque prouinciam constitutis Necessaria rerum — negotiationis ingenio uel cupiditate cessandum* [Thiel, epp. pontt. p. 362—371] pergitur sine interuallo

f. 269^{r}—269^{u} *cessa facilitas homines de reconciliationes securos* etc. — *stilichonc* II *et anthemio uucc conss* EXP̄L INNOCENTI = ea pars Innocentii epistulæ JK 293 quæ supra f. 260^{r} desideratur

f. 269^{u}—270^{u} INCIP̄ EIVSDEM *Innocentius rufo eusebio* etc. — *ep̄is macedoniis et diaconibus in dn̄o salutem. Magna gratulatio — per illam manum inpositionem habere caput et ubi uulnus infixum est K* [sic] *medicina* deinde nonnullæ lineæ uacuæ relictæ sunt, in margine manu ni fallor ipsius librarii notatum est *hic minus paginas una.* attamen nihil deest; secundum enim epistulæ contextum post spatium illud pergitur *adibenda est ut sanitatem possit recipere* etc. — *adtractos repugnantes qui ab eodem ordinatos* [JK 303] [cf. 260^{u}, ubi habetur epistulæ pars altera], tum sine interuallo pergitur

f. 270^{u}—271^{u} *aut in quocumque gradu sint positi — putauerit supprimenda.* EXP̄L STATVTA SCI GELASI EPI *dat V. id. martias asterio et præsidio consu.* est altera pars Gelasii epistulæ *Necessaria rerum* et ipsa folio in exemplari transposito deformata; frustulum enim *re sanentur inferre perniciem nec ambigant — si uero modis omnibus erit unusquisque pontificum ordini suc* [Thiel p. 377—379] suo loco omissum et inter *temerequæ susceptus fuerit et promotus* atque *rendorum canonum uel ipse* [Thiel p. 375] inculcatum est.

f. 271^{u} INCP̄ CONSTITVTA S̄CI GELASI PAPE QVAS [in QVAE corr.] EP̄I IN ORDINATIONE SVA ACCIPIVNT. *Papa ille clero ordini plebi consistentibus in ciuitate illa probabilibus desideriis* = Thiel p. 379. 380.

Quæ secuntur, manu alia perscripta et a Collectione Sanblasiana aliena sunt.

Constitit igitur primo in exemplari codicis Lucensis aliqua folia ex compage soluta atque in loca aliena esse delata, nulla tamen periisse, deinde ordinem primarium prorsus eundem fuisse atque in codice Sanblasiano.

Apparet quanto spatio discreti sunt in Collectione Sanblasiana canones et definitio fidei concilii Chalcedonensis. illi aliter quam in Quesneliana ex Collectionis Priscæ forma recentiore desumpti sunt, hæc eadem est atque in Vaticana 5 et Quesneliana.

Transeo ad codicem Haagensem musei Meermano-Westreeniani 9 [*W*], de quo transscripti sunt codices Parisinus 1451 [Maassen p. 613 sq.] et Vaticanus Regin. 1127. codicem Haagensem cum diligenter exploraret, C. H. Turner in duas partes discerpendum esse peruidit [*Journ. of Theolog. Stud.* 32, 1 sq.], in ipsum codicis corpus [fol. 1—30. 54—173] et foll. 31—53, quæ ab alio librario perscripta atque ex alio codice euulsa

casu aliquo ac sine consilio inter ipsius codicis fol. 30 et 54 inculcata sunt. ad codicem ipsum pertinent

f. 80^{v} INCIPIT PROLOGVS CANN CALCEDONENSIS

f. 81^{r}—83^{v} *Venerabilis totius mundi — excommunicare iubemus* $\bar{e}xpl$ EXPL CONCIL MVNDANVM ID $\bar{E}$ VNIVERSALE CALCEDNSI HABIT$\bar{V}$ METROPOLI BITHINIAE [5 p. 103, 1—106, 16]. textus prope accedit ad collectionem Sanblasianam

f. 84^{r} INCP CALCHEDONEN$\bar{S}$ CONCILII

Qui a $\bar{s}cis$ *patribus* etc. est uersio canonum huius codicis propria, quam edidi p. 191—194.

In additamento alieno extant

f. 40^{r} INCIPIT PRINCIPIVM SINODI CALCEDONENSIS

Victores Valentianus [sic] *et Marcianus* etc. *Omnibus negotiis* etc. [1 p. 95, 4—21]

f. 40^{v}—41^{r} ORDO GESTORVM SINODI CALCEDONENSIS

Cum peruenisset — firmiter custodire [4$^{1.2}$, p. 97, 11—98, 6].

Similiter Marciani sacra et allocutio coniunguntur in Quesneliana neque ipse textus ab illa discordat.

In Marciani constitutionibus ad Collectionis Vaticanæ codices præter Quesnelianam et Rustici editionem gestorum Chalcedonensium, de qua disserui uol. 3 parte 3 p. XVII sq., accedunt Collectiones Hispana, de cuius codicibus egi uol. 4 p. VI, et codicis Tolosani. illa habet cum Collectione Vaticana communes 3 et 15, cf. p. 186, hæc 8. plura dicenda erunt ubi disserendum erit de canonibus Hispanæ, hic id tantum commemoro codicem Albigensem 2 transscriptum esse de Tolosano 364 s. VII, sed adhibendum esse, ubi quaterniones Tolosani amissæ sunt; cf. Turner, eccles. Occid. monum. 1 1, 2 p. V et *Journ. of Theolog. Stud.* 2, 266 sq.

Hæc de codicibus quibus in Collectione Vaticana recensenda usus sum. iam quæritur num ope præcipue Quesnelianæ ipsarumque rerum consideratione primaria collectio ex ea quæ in codicibus *AO* exhibetur, possit enucleari. at ne quis inquirendo in uiam falsam aberret, nihil magis necessarium est quam ne propter Quesnelianam uel codicem Haagensem canones primariæ collectioni infuisse censeat. obstat primo ipsa qualis nunc est Collectio Vaticana quippe quæ canonibus omnino careat, tum in codice Haagensi fidei definitioni quæ uel eo quod collectionum Vaticanæ Quesnelianæ Sanblasianæ communis est, sæculo VI antiquior esse demonstratur, canonum uersio adiungitur propria atque aliunde fere non nota. denique iterum iterumque monendum est canones præter Nicænos in collectionibus nusquam cum definitionibus fidei, constitutionibus imperatorum, episcoporum litteris aliis eiusmodi scriptionibus coniungi solere, quoniam sui sunt generis et peculiari forma constricti [cf. *Zeitschr. f. Rechtsgesch.* 56 *Kan. Abtlg.* 25 p. 34. 43]. canonibus igitur prætermissis restant hæc collectionibus Vaticanæ et Quesnelianæ communia: 1) Marciani sacra *Omnibus negotiis* qua concilium uniuersale Nicæam conuocabatur, antequam Chalcedonem translatum est, 2) allocutio ab eodem ad concilium in actione sexta habita, 3) definitio fidei, 4—6) Marciani constitutiones *Tandem aliquando, Venerabilem catholicæ, Licet iam sacratissima*, quibus concilii decreta confirmata sunt. allocutionis ipsa uerba Latina exhibentur, quæ prima ab imperatore ante interpretationem Græcam prolata sunt [cf. uol. 1 p. 335, 20 et uol. 3 p. 409 cum nota Rustici]; etiam constitutionum præsto erat textus Latinus, quoniam illo tempore et Latine et Græce concipi solebant. at definitio fidei ex Græco translata est non minus imperite atque indocte quam nonnullæ partes collectionis de re Eutychis, quam a. 450 Leonis papæ iussu

institutam esse docui in priore huius uoluminis parte p. VII. præscriptum est allocutioni adfuisse etiam Pulcheriam augustam, quod uerum esse non minus constat per epistulam Anatolii (I p. 249, 18] quam gestorum monumenta et Græca [I p. 334, 17] et Latina [III p. 407, 28] de muliere non nomine tantum augusta tacere. quod silentium olim [*Festgabe f. Jülicher* p. 211] ingenti actorum Chalcedonensium mole nondum ad amussim explorata non recte ex correctura illis Iustiniani tempore illata explicaui. quæstionem delicatam aliter soluendam esse dudum agnoui: impetrauit coniux a marito ut ipsa eum comitata in concilio adesset, sed ita ut istius modi nouitas insolita et inaudita in gestorum monumenta non reciperetur. apparet igitur ista uerba præscripta ex gestis desumi non potuisse, sed nuntiata esse a Leonis legatis qui Pulcheriam ipsi uiderunt. iidem allocutionem Latinam Græcumque definitionis fidei textum Romam non aliter pertulerunt quam sententiam a se ipsis Latine de Dioscoro prolatam: scribit ipse Leo, cum illius sententiæ destinaret exemplar ad episcopos per Gallias constitutos ep. 112 [uol. 4 p. 155, 19]: *fratres mei qui uice mea Orientali synodo præsederunt, quæ acta rettulerint, significo confirmata fide et glorificato apostolicæ prædicationis triumpho.* præmissa est istis actis sacra qua per Anatolium episcopum urbis regiæ Marcianus Leonem non aliter quam ceteros episcopos Nicæam euocauit. hac ipsa collectiuncula in scrinio ecclesiæ Romanæ deposita usus est clericus ille qui iussu Felicis papæ commonitorium in usum legati cuiusdam regii, ni fallor Andromachi, ad imperatorem Zenonem conscripsit [cf. *Abhndlg. d. Bayer. Ges. d. Wiss. N. F.* 10 p. 264 sq.]. ita enim tantummodo explicantur uerba illa quibus synodus Nicæam euocata, sed Chalcedone habita et Pulcheriæ præsentia miro modo copulantur [Coll. Auell. 99 p. 444, 6] *Marcianus . . . indicit synodum apud Nicæam, in qua et ipse et Pulcheria resedit et omnes cum senatu sæculi potestates;* cf. præterea quæ in Collectione Vaticana secuntur Pulcheriæ mentionem [p. 97, 17] *quin etiam magnificentissimis magistratibus et illustrissimo ac nobili senatu.* ceterum in Collectione Vaticana aliqua perierunt: quæ enim illic leguntur [p. 97, 15] *ad idem supra dictum . . . martyrium* iam non habent quo referantur. neque tamen plura a collectore omissa esse crediderim quam breuem notationem temporis locique quibus synodus conuenit, quando Marcianus et Pulcheria ei adfuerunt. denique actis istis quæ legati sub finem anni 451 pertulerant, paulo post additæ sunt tres Marciani de concilio Chalcedonensi constitutiones, quarum ultima data est d. 1. m. Aug. a. 455, postquam spes euanuit fore ut Alexandrini post Dioscori mortem concilium illud reicere cessarent [cf. uol. 1, 3 p. XXI]. curæ enim erat Leoni ut ad manum haberet documenta quibus concilium Chalcedonense ad ipsum imperium pertinere probaret: a Marciano illud esse conuocatum quasi alterum Nicænum, ab ipso præsente monitum ut fidem definiret, ab eodem seuerissimas pœnas sancitas contra illos qui hanc fidem unice ueram esse praua obstinatione confiteri nollent. nullo tempore tam opus erat eiusmodi documentis quam post Marciani mortem seditionemque Alexandrinam, cum Leo papa anxia dubitatione non immunis esset num Leo imperator decessoris fidem Chalcedonensem constanter sequeretur [*cf. Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* N. F. 10 p. 173 sq. Leon. epp. 87. 88. 90—94]. ut ipsorum definitionis uerborum per aptam translationem accurata et sibi ipsi et Occidentis ecclesiæ notitia pateret, minus ei cordi erat, quin immo uersionem ab homine indocto parari passus est, quam nemo exemplaris Græci ignarus intellegere posset. quantum enim ad fidem pertinebat, sufficere uidebatur tomus quem ipse olim ad Flauianum destinauerat conciliumque tam claris uerbis definitioni inseruerat, ut ne pessima quidem translatione obscurari possent. mutata sunt tempora, imperatores Zenon et Anastasius concilio Chalce-

donensi fauere desierunt. ortum est schisma Acacianum, urgebat necessitas certa comperiendi de concilii fide quamque eius partem habuerit Marcianus imperator. uniuersa gesta transferre Romæ non erat qui posset, sufficere uidebatur primariæ illius de quo modo egi collectionis renouatio. primæ igitur Marciani constitutioni adiunctæ sunt duæ posteriores quibus concilium Nicæa translatum est Chalcedonem. remansit intacta imperatoris allocutio, pro antiqua uero et barbara interpretatione definitionis noua et polita posita est, quam a collectore non esse confectam, sed aliunde desumptam testatur Quesneliana capite LIIII eiusdem uersionis partem continens. secuntur actionis sextæ adclamationes episcoporum atque interlocutiones imperatoris [4^{9-19}] præter canones ab illo propositos, ni fallor, quoniam tunc omnium XXVII canonum translatio præsto erat, quam Dionysius anno fere 500 [*Zeitschr. f. Rechtsgesch.* 56 *Kan. Abtlg.* 25 p. 110] in publicum edidit. quo tempore, schismate Symmachiano callide a Theodorico terminato, archidiaconus Hormisda ecclesiam Romanam magis magisque gubernare cœpit atque ecclesiam Romanam ad unitatem contra imperatorem Constantinopolitanum reduxit. cuius et consiliis et docta eruditione non alienum erat collectionem illam quæ olim Leonis auspiciis instituta erat, renouandam curare. denique inter Marciani post synodum duos priores constitutiones et ultimam insertæ sunt nonnullæ Leonis epistulæ, per quas concilii de fide decreta accipit reiecto priuilegio sedis Constantinopolitanæ [64], postulat ut legati sui uice ipsius concilio præsideant [46. 52], ullam de fide in nouo concilio fieri disputationem uetat [50]. huiusmodi epistularum recordationem aptam uideri potuisse nemo negauerit pontifici Romano illis temporibus quando e. g. ab imperatore Anastasio Heracleam ad concilium euocabatur [*Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. N. F.* 10 p. 250 sq.], neque minus statui rerum qualis tunc erat, congruere quæ a Leone monita sunt ep. 52 p. 52, 20 de episcopis, *quia hæresim non reciperent, sedibus suis* pulsis *et in exilia* deportatis *atque in locum superstitum aliis substitutis.* errore accidit ut inter has epistulas etiam ep. 44 reciperetur; confusus enim est Basilius presbyter Constantinopolitanus, qui cum diu Romæ commoratus donum rediret, Anatolio a Leone commendatur, cum Basilio presbytero Romano quem Leo cum Lucensi ad Marcianum legauit [uol. 4 p. 42, 5. 32. 43, 25. 44, 21]. hunc quoniam Leo ep. 49 p. 49, 24. 52 p. 52, 10 una cum eis commemorat quos uice sua ad concilium destinauit, epistulam 44 epistulis 46. 52 adsociare placuit.

Feliciter accidit ut collector Vaticanus renouatam quidem collectionem reciperet, antiquam uero adeo non abiceret, ut non solum pristinam et pæne non intellegibilem definitionis de fide uersionem retineret, sed allocutionem Marciani quam bis, et in noua et in antiqua collectione inuenit, bis quoque in sua perscriberet.

Restant explicanda quæ etsi neque unius argumenti neque originis sunt, capiti uno numero 6 signato attribui. initio extat relatio de concilii Chalcedonensis actionibus altera quæ erat contra Dioscorum, et sexta in qua præsente imperatore definitio fidei lecta et suscripta est [$6^{1.2}$ p. 106, 17—108, 31]. excerpta est ex gestis authenticis, unde factum est ut de Pulcheriæ præsentia taceretur. gesta ad excerpendum ediderunt [p. 109, 30. 31] ipsi illi secretarii sacri consistorii Beronicianus et Constantinus quorum in gestis concilii iterum iterumque mentio fit recitantium siue interpretantium. unde sequitur relationem confectam esse non multo post concilium terminatum a uiro tantæ auctoritatis ut ei aditus facilis ad istos officiales consistorii pateret. utriusque peritus erat sermonis; gesta enim Græca legit, sed relationem non Græce, sed Latine conscripsit, in usum igitur episcopi Latine loquentis, qui quis alius fuisse potuerit nisi ipse Leo papa, non uideo. eo facilior est coniectura rela-

torem unum de Leonis fuisse legatis, quo sciebat definitionem ipsam ad Leonem iam fuisse perlatam. ex ea enim nihil excerpsit nisi mentionem tomi a Leone ad Flauianum missi [p. 108, 27], ut illi se commendaret, et symbola Nicænum et Constantinopolitanum ita inter se accommodata et assimilata sicut uoluit ipsum concilium [cf. *Zeitschr. f. neutest. Wiss.* 25, 52 sq.], quoniam in definitionis exemplari quod Romam perlatum est, utraque in unum symbolum erant commixta [p. 104, 1–13]. Pascasinus et Lucensis episcopi diocesis suburbicariæ atque Bonifatius presbyter Romanus postquam legatione apud concilium functi sunt [cf. uol. 1 p. 248, 23. 4, p. 54, 34], in partes Occidentis redierunt, sed Iulianus Coensis Constantinopoli remansit, ut Leonis res apud comitatum ageret. his omnibus consideratis olim relationem $6^{1.2}$ de actionibus altera et sexta concilii a Iuliano in usum Leonis confectam esse censui neque uideo cur ab hac sententia desciscam.

Cetera pertinent ad pactum quod factum est quando sedebat concilium, inter Maximum Antiochenum et Iuuenalem Hierosolymitanum de diocesi Orientis inter eos ita partienda, ut duæ Phœniciæ atque Arabia sedi Antiochenæ redderentur, tres Palæstinæ sub sede Hierosolymitana remanerent. egi de tota hac re *Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 2 p. 4 sq. pacto addebatur concilii sententia Maximi arbitrio relinquendum esse quantos sumptus Domno decessori a concilio Epheseno altero damnato neque a Chalcedonensi restituto de facultatibus ecclesiæ Antiochenæ penderet. commodum erit primo ea discutere quæ in ipso concilio gesta sunt [$6^{3.4}$]. edita sunt gestorum Græcorum exemplaria ex scrinio alicuius ecclesiæ, ut Latine uerterentur [p. 111, 20. 112, 23. 109, 32. 111, 21]. omissus est siue a translatore siue a collectore Vaticano catalogus episcoporum qui actioni de Domno adfuerunt [p. 111, 35]. iam quæritur ubi hæc gestorum monumenta et edita et translata sint. ut soluatur quæstio, duo præsto sunt argumenta ex rebus certis petita. actionis de Domno extat altera uersio Latina præter minutias non diuersa in Gestorum Chalcedonensium uersione correcta, quam Φ^c dicere soleo. prætermittere licet quod Rusticus [Φ^r] eadem utitur uersione, quoniam eam sicut multa, desumpsit ex Φ^c; grauioris est momenti quod non Rustici tantum Gestorum editio, sed etiam recensio Φ^c Rustico prior Constantinopoli facta est. deinde ipsum Maximum quæ in Gestis ipsis de pacto cum Iuuenali interlocutus est, non intacta reliquisse in eis quæ edita sunt ex scrinio, dubitari nequit. inculcata est enim sententia, cuius in ceteris Gestis omnibus siue Græcis siue Latinis nullum est uestigium [p. 110, 21]: *si tamen id uenerabili patri nostro archiepiscopo Romæ maioris Leoni placuerit, qui cupit ubique sanctorum patrum canones infringibiles permanere.* eiusmodi sententia proferri nondum potuit d. 26. m. Oct. a. 451, quando de pacto inter Iuuenalem Maximumque agebatur, sed postquam resistentibus legatis Romanis decretum est de priuilegiis sedis Constantinopolitanæ. atqui Maximus postquam acris controuersia de istis priuilegiis inter Leonem et Anatolium orta est, hac opportunitate usus est, ut epistola per legatos missa apud Leonem de Iuuenalis ambitionibus quereretur pactoque illo Chalcedonensi antiqua et canonibus Nicænis confirmata priuilegia sedis Antiochenæ uiolata esse contenderet. respondit Leo [ep. 66 p. 74, 3]: *cum aliquid pro Antiochenæ ecclesiæ priuilegiis dilectio tua agendum esse crediderit, propriis studeat litteris explicare.* cui petitioni obsecutum Maximum excerpta illa de gestis, quæ in Collectione Vaticana 6^{3-5} extant, Romam destinasse Ballerini qua erant sagacitate perspexerunt eisque ubi necesse erat, correctis ipse exposui l. c. p. 24 sq. sed ut res ad finem perducatur, nunc adicio Maximum legatos non uia recta Antiochia Romam destinasse, sed eis ut prius Constantinopolim adirent, præcepisse; ibi peterent gestorum

e scrinio editionem eorumque uersionem Latinam pararent, quod nullo alio loco tam facile et bene fiebat quam in urbe regia, ubi ab initio utriusque linguæ usus et traditus erat et necessarius. denique hac occasione uterentur ut sententia illa Maximi interlocutioni insereretur.

At ne hæc quidem Maximo sufficiebant. uoluit enim ea quoque transferri Romamque perferri quæ primo, præsentibus sane iudicibus, sed sine conscientia imperatoris in concilio de pacto illo decreta, sed ab imperatore non probata sunt, postulante ut res iterum post fidei definitionem terminatam in concilio tractaretur [cf. subscriptionem p. 113, 24. 25 et quæ exposui l. c. p. 23]. unde hæc gesta habuerit episcopus Antiochenus, erui nequit; translata ea quoque Constantinopoli crediderim. constat uero etiam hanc uersionem pro Maximi commodo esse interpolatam, quoniam ueri est dissimillimum legatos sua sponte atque ex rei ueritate ea de Leonis uoluntate interlocutos esse, quæ p. 113, 7 sq. extant [cf. l. c. p. 25].

Rem inceptam ad finem perducere Maximo non licuit: sub finem anni 454 aut initio anni 455 apud Marcianum accusatus et depositus est [Leo ep. 85]. at gesta quæ de Græco translata Maximus Leoni misit atque in scrinium ecclesiæ Romanæ deposita sunt, collectiunculæ illi Leonis auspiciis institutæ, de qua supra disserui, adeo et rebus affinia et tempore uicina sunt, ut illi cum publicaretur, adiuncta esse crediderim. actionis uero de Domno Latine translatæ exemplar Constantinopoli remansit, quo usi sunt illi qui uersionem Gestorum Chalcedonensem auxerunt et correxerunt.

II. DE CANONIBVS CONCILII CHALCEDONENSIS

Quando munus acta conciliorum œcumenicorum edendi suscepi, ab hoc opere alienum duxi etiam canones recensere, hoc Turnero qui monumenta sua multis annis antea publicare coeperat, relinquendum esse ratus speique certus fore ut illius collectio terminaretur, antequam eo peruenirem ut concilii Chalcedonensis canones tractarem. hoc enim sine accurata Dionysianarum certe uersionum notitia fieri nequit, quoniam in uniuersorum gestorum uersionibus Latinis illi ex Dionysio desumpti sunt. at spes fefellit; scripsi uiro summo et per studiorum communionem magis magisque arcte mecum coniuncto sine Dionysio canones qui in gestorum uersionibus extant, me recensere non posse. qua erat liberalitate et beniuolentia, mihi enumerauit codices quibus opus esset adiectis eius phototypis qui Oxoniæ asseruatur. postquam in ultimo quem edidit fasciculo [1 2, 3 p. XIII] me ut in canonum Chalcedonensium editione æmulum sibi gratum salutauit, mortem uel nimis præmaturam obiit. amici memoria non minus quam res ipsa postulauit ut non Dionysii tantum, sed omnes uersiones concilii Chalcedonensis actis adnecterem.

Corpora canonum et Græcum, quod altera parte sæculi quarti ex ecclesia Antiochena prodiit, et Latinum, Isidorianum errore ridiculo appellatum, quod ecclesia Africana paulo ante Vandalorum inuasionem creauit [cf. *Zeitschr. f. Rechtsgesch.* 56 *Kanon. Abtlg.* 25 p. 1 sq.], concilio Chalcedonensi antiquiora sunt. cuius canones corpori Græco facile adnectebantur, sed totum hoc corpus primarium periit cessitque operibus nouis Iohannis Scholastici et Collectionis XIIII titulorum. corpus Latinum neque primarium neque partes inde deriuatæ [cf. l. c. p. 83 sq.] canonum additionem facile patiebantur, unde factum est ut canonum Chalcedonensium uersiones singulares existerent propagarenturque, ni fallor, iam sæculo quinto. quarum nunc extant duæ, altera canones tantummodo continens in codice Haagensi musei Meermanno-Westreeniani 9 ipso [*W*, p. 192—194], de quo egi supra p. VIIII. altera in codice Vero-

nensi LX [*P*, p. 198–201] de cuius collectione quoniam latius disserui in *Zeitschr. f. neutest. Wiss.* 35, hic satis habeo quæ de canonum uersione dicenda sunt, breuiter præfari. uel ex inscriptione quæ est *Acta septimæ cognitionis Calchedonensis* manifestum fit canones ex ipsis gestis Græcis desumptos esse atque translatos. accedit quod præmissa est definitio fidei cum introductione quæ in gestis est [6, 8], sed sine symbolis antiquis eorumque quæ illa secuntur, primas tantum periodos continens, sed adiecta interlocutione imperatoris qua sexta actio concluditur [6, 23]. simili ratione, sed modo minus docto rem agi in collectione canonum Hispana infra apparebit. uersionis Veronensis alibi nullum est uestigium, alteram illam codicis Haagensis in aliqua certe regione, crediderim Gallica, diuulgatam fuisse testatur codex Albigensis duos canones inde sumendo [cf. p. XVIIII].

Primo canonibus corporis Latini adiuncti sunt Chalcedonenses in collectione quæ inde ab editore principe appellatur *Prisca*, id est Dionysiana antiquior. cuius duas esse recensiones in his canonibus nescio an facilius quam in ceteris dinoscitur; certe ego, quando eos recensebam, illas diligenter esse discernendas certior factus sum [cf. l. c. p. 99 sq.]. grauissimo distinguuntur discrimine in canonibus Nicænis et Serdicensibus; quæ de his exposui l. c. p. 101 sq., non huius loci est repetere. in ceteris eo differunt, quod in noua recensione sermo mutatur non ut emendetur uersio ipsa ex Græco, sed mera nouandi cupidine, quo fere semper fit ut translatio etiam magis ab exemplari recedat. recensio antiquior extat in codice Vat. Regin. 1997 [*R*] scripto Teati litteris minusculis æuo Carolino antiquioribus aut fine s. VIII aut initio VIIII [Lowe, codd. Latini antiquiores nr. 113]; accurate egit de codice Turner *Journ. of Theol. Stud.* 31 p. 9 sq. cui accedunt, sed in canonibus tantum Chalcedonensibus Collectio Quesneliana XXV [cf. supra p. V] et codex Wirceburgensis Mp. theol. fol. 146 [*W*] s. VIII, in quo corpori antiquo canonum Latino quod Isidorianum dicitur, re uera est ecclesiæ Africanæ, inserti sunt canones Chalcedonenses ex recensione antiquiore Collectionis Priscæ, cf. Maassen p. 552. alterius recensionis codices sunt hi:

Codex in Italia s. VI/VII pulcerrimis litteris uncialibus scriptus [Lowe, codd. Lat. antiqu. II nr. 255], tum in monasterium Floriacense ad Ligerim perlatus, quod cum in seditionibus Gallicis s. XVI direptum esset, in possessionem uenit Christophori Justel Sedanensis, a quo nomen Justelli accepit [*J*]. qui quomodo eum foliis excisis truncauerit, hic exponere non opus est, quoniam canones Chalcedonenses etiam nunc integri extant præter inscriptiones rubro colore pictas atque hic illic detersas. codex a Justelli filio donatus est bibliothecæ Bodleianæ, ubi postquam in tres partes diuisus in Museo numeris 100—102 distinctos per duo fere sæcula latuit, a F. Maassen detectus [p. 89 sq.], denique a C. H. Turner accurate descriptus est [*Journ. of Theolog. Stud.* 30 p. 337 sq.; cf. quæ adnotaui l. c. p. 97[1]].

Collectionis Sanblasianæ [*B*] codices supra [p. VI] enumeraui; omissus est codex Diessensis quippe qui canones non habeat, adiectus codex Parisinus 4279 [*B*^{2}], in quo deest Coll. Vat. 5. canonibus subditus est in Prisca præter codices Quesnelianæ et Wirceburgensem atque Collectionis Sanblasianæ codicem Lucensem catalogus subscriptorum, qui quamuis non completus, male dispositus et plurimis maculatus corruptelis quædam tamen habet propter quæ abici non potest. in codice Coloniensi [*B*^{3}], ubi nomina quattuor columnis perscripta sunt, nominum episcoporum et ciuitatum tanta est confusio, de qua in apparatu referri non possit; hic igitur eam describo pro ipsis nominibus numeros editionis meæ p. 132 sq. reponendo: post nomina legatorum Romanorum habentur

fol. 57[v]	col. a	ep. 4	col. b	ep. 24	col. c	ciu. 26	col. d ep. 52
		ep. 5		ep. 25		ciu. 27	ep. 53
		ep. 6		ep. 27 [ep. 26 deest]		ciu. 28	ep. 54
		ep. 7		ep. 28		ciu. 29	ep. 55
		ep. 8		ep. 29		ciu. 30	ep. 56
		ep. 9		ep. 30		ciu. 31	ep. 57
		ciu. 4		ep. 31		ciu. 32	ep. 58
		ciu. 5 [*legatus*]		ep. 32		ciu. 33	ep. 59
		ciu. 6		ep. 33		ciu. 34	ep. 60
		ciu. 7		ep. 34		ciu. 35	ciu. 36
		ciu. 8		ep. 35		ep. 36	ciu. 37
		ciu. 9		ciu. 10		ep. 37	ciu. 38
		ep. 10		ciu. 11		ep. 38	ciu. 39
		ep. 11		ciu. 12		ep. 39	ciu. 40
		ep. 12		ciu. 13		ep. 40	ciu. 41
		ep. 13		ciu. 14		ep. 41	ciu. 42
		ep. 14		ciu. 15		ep. 42	ciu. 43
		ep. 15		ciu. 16		ep. 43	ciu. 44
		ep. 16		ciu. 17		ep. 44	ciu. 45 [*prouinciæ*]
		ep. 17		ciu. 18		ep. 45	ciu. 45 [*balburensis*]
		ep. 18		ciu. 19		ep. 46	ciu. 46
		ep. 19		ciu. 20		ep. 47	ciu. 47
		ep. 20		ciu. 21		ep. 48	ciu. 48
		ep. 21		ciu. 22		ep. 49	ciu. 49
		ep. 22		ciu. 23		ep. 50	ciu. 50
		ep. 23		ciu. 24 [ciu. 25 deest]		ep. 51	ciu. 51
fol. 58[r]	col. a	ciu. 52	col. b	ep. 79	col. c	ciu. 81	col. d ep. 108
		ciu. 53		ep. 80		ciu. 82	ep. 109
		ciu. 54		ep. 81		ciu. 83	ep. 110
		ciu. 55		ep. 82		ciu. 84	ciu. 86
		ciu. 56		ep. 83		ciu. 85	ciu. 87
		ciu. 57		ep. 84		ep. 86	ciu. 88
		ciu. 58		ep. 85		ep. 87	ciu. 89
		ciu. 59		ciu. 61		ep. 88	ciu. 90
		ciu. 60		ciu. 62		ep. 89	ciu. 91
		ep. 61		ciu. 63		ep. 90	ciu. 92
		ep. 62		ciu. 64		ep. 91	ciu. 93
		ep. 63		ciu. 65		ep. 92	ciu. 94
		ep. 64		ciu. 66		ep. 93	ciu. 95
		ep. 65		ciu. 67		ep. 94	ciu. 96
		ep. 66		ciu. 68		ep. 95	ciu. 97
		ep. 67		ciu. 69		ep. 96	ciu. 98
		ep. 68		ciu. 70		ep. 97	ciu. 99
		ep. 69		ciu. 71		ep. 98	ciu. 108
		ep. 70		ciu. 72		ep. 99	ciu. 101
		ep. 71		ciu. 73		ep. 100	ciu. 102
		ep. 72		ciu. 74		ep. 101	ciu. 103
		ep. 73		ciu. 75		ep. 102	ciu. 104

fol. 58^{r} col. a	ep. 74	col. b	ciu. 76	col. c	ep. 103	col. d	ciu. 105
	ep. 75		ciu. 77		ep. 104		ciu. 106
	ep. 76		ciu. 78		ep. 105		ciu. 107
	ep. 77		ciu. 79		ep. 106		ciu. 108
	ep. 78		ciu. 80		ep. 107		ciu. 109
fol. 58^{u} col. a	ciu. 110	col. b	ciu. 112	col. c	ep. 140	col. d	ciu. 145
	ep. 111		ciu. 113		ep. 141		ciu. 146
	ep. 112		ciu. 114		ep. 142		ciu. 147
	ep. 113		ciu. 115		ep. 143		ciu. 148
	ep. 114		ciu. 116		ep. 144		ciu. 149
	ep. 115		ciu. 117		ep. 145		ciu. 150 [*corepiscopus*]
	ep. 116		ciu. 118 [*corepis-*		ep. 146		ciu. 151
	ep. 117		ciu. 119 *copus*]		ep. 147		ciu. 152
	ep. 118		ciu. 120		ep. 148 [*mara-*		ciu. 153
	ep. 119		ciu. 121		ep. 149 *gentos*]		ciu. 154
	ep. 120		ciu. 122		ep. 150		ciu. 155
	ep. 121		ciu. 123		ep. 151		ciu. 156
	ep. 122		ciu. 124		ep. 152		ciu. 157
	ep. 123		ciu. 125		ep. 153		ciu. 158
	ep. 124		ciu. 126		ep. 154		ciu. 159
	ep. 125		ciu. 127		ep. 155		ciu. 160
	ep. 126		ciu. 128		ep. 156		ciu. 161
	ep. 127		ciu. 129		ep. 157		ep. 162
	ep. 128		ciu. 130		ep. 158		ep. 163
	ep. 129		ciu. 131		ep. 159		ep. 164
	ep. 130		ciu. 133 [ciu. 132		ep. 160		ep. 165
	ep. 131		ciu. 134 deest]		ep. 161		ciu. 163
	ep. 132		ciu. 135		ciu. 137 [ciu. 138		ciu. 164
	ep. 134 [ep. 133		ciu. 136		ciu. 141 —140		ciu. 162
	ep. 135 deest]		ep. 137		ciu. 142 desunt]		ciu. 163
	ep. 136		ep. 138		ciu. 143		ciu. 164
	ciu. 111		ep. 139		ciu. 144		ciu. 165 [*corepiscopus*]

Collectionis quam Maassen [p. 512 sq.] appellauit codicis Vaticani [*L*] adhibui codicem Barberinum 679 olim [L^{b}] Farfensem et Vaticani 1342 [L^{a}] folia prima quæ perscripta sunt a librario s. VIIII, recentiore tamen quam is qui ipsum scripsit codicem. in utroque codice extat inscriptio numero XVIII signata in Barberino:

INCIPIT CONCILIVM VNIVERSALE CALCIDONA HABITVM A SEXCENTIS ET XXX EPISCOPIS ADVERSVS EVTHICETEM ERETICVM EIVSQVE FAVTORES

Sequitur definitio fidei, quæ antiquior est concilio Constantinopolitano a. 553. cf. p. 175, 14 sq.; tum exhibentur canones præmissis titulis secundum recensionem Collectionis Priscæ alteram.

Denique adhibui codicem Parisinum 2796 [*P*, cf. Maassen p. 611 sq.] s. VIIII, qui plerumque sequitur recensionem alteram [*JBL*], hic illic uero ex antiquiore correctus esse uidetur, cf. e. g. notam ad p. 127, 6. notabilis est interpolatio canonis XXIIII, cf. notam ad p. 131, 19.

In Collectione Sanblasiana, cui se adiungit codex *P*, lectiones Dionysianæ atque prioris [cf. notam p. 127, 1—3 cum p. 147, 28] quidem uersionis hic illic in textum

intrusæ sunt, cf. can. VI p. 127, 1. 1—3. VIII p. 127, 7—9. VIIII p. 127, 19. XVI p. 129, 18. 19; uno loco can. VI p. 127, 1 eiusmodi interpolatio tantummodo extat in $B^{d/g}$ P; unde eos ex notis marginalibus irrepsisse apparet. item codex Vaticanus 1342 solus canonem XVIII totum ex Dionysiana uersione priore qualis extat in codicibus Bobbiensi et Vercellensi [u. infra] desumpsit. conferantur de his interpolationibus utriusque collectionis, et B et L, ex Dionysio quæ ex alia Priscæ parte adfert Turner in *Journ. of Theolog. Stud.* 31 p. 19. 20. singulare est quod Collectio L canonem VIII exhibet secundum codicem actorum Chalcedonensium Montepessulanum 58, in quo extat antiqua forma uersionis quæ huc usque per Hispanam tantummodo nota est falsoque dici solet Isidoriana [cf. infra]. hæc quoque interpolatio ex nota marginali exorta est.

Quæ origo atque intentio Collectionis Priscæ fuerit, exposui in *Zeitschr. f. Rechtsgesch.* 56 *Kanon. Abtlg.* 25 p. 103 sq. hic sufficiat breuiter ea repetere quibus explicatur quid Priscæ collectores uoluerint, cum canones Constantinopolitanos ita Chalcedonensibus adiunxerunt, ut decretum Chalcedonense de priuilegiis Constantinopolitanæ sedis ultimum canonem Constantinopolitanum esse fingerent. incommodum enim erat Gelasii papæ etiam post mortem asseclis simul fidem Chalcedonensem usque ad uocabula integram contra Anastasium imperatorem eamque partem cleri Romani quæ paci inter ecclesias Romanam et Constantinopolitanam faciendæ fauebat, acerrimo studio defendere atque decretum Chalcedonense de priuilegiis Constantinopolitanis Leonis Gelasiique exemplum secutos uehementer inpugnare. eiusmodi ut uitaretur duplicitas, decretum odiosum pro canone Constantinopolitano uenditabatur; canones enim isti uel a Leone [cf. Leon. ep. 56 p. 61, 14. 55 p. 58, 23] atque etiam uehementius a Gelasio [cf. *Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. N. F.* 10 p. 224] reiecti erant. ansam dedit fictioni quod Chalcedone, cum de priuilegiis Constantinopolitanis disputaretur, primi tres canones Constantinopolitani lecti sunt. tantam mentiendi audaciam fuisse qui improbarent, testantur notæ uariæ quæ ex margine in textum irrepserunt. apte p. 138, 24 canoni qui Constantinopolitanus fuisse fingitur, in B^c inseritur dies uerus decreti Chalcedonensis, minus apte similia in RJL adduntur uerbis quæ præscripta sunt canonibus Constantinopolitanis [p. 137, 24—138, 2]. neque aliter iudicandum est de insertione legatorum Chalcedonem Romanorum in catalogum episcoporum qui Constantinopolitano concilio subscripserunt. in Quesneliana et codice Wirceburgensi canones Constantinopolitani omissi sunt, quoniam alio aptoque loco positi sunt.

A Laurentio, quem eundem atque archipresbyterum tituli Praxidæ et per aliquantum temporis pontificem Symmachi riualem fuisse censeo, *priscæ translationis imperitia* offenso admonitus Dionysius monachus et presbyter [cf. *Zeitschr. f. Rechtsgesch.* etc. p. 108 sq.] *regulas ecclesiasticas de Græco* transtulit præterque alia corporibus antiquis canones addidit Chalcedonenses. uersionem, quam confecit a. fere 500, totam continent duo codices, Vatic. Palat. 577 [*m*] olim Moguntinus s. VIII, quem per A. Strewe edendum curauit H. Lietzmann [*Die Canonessammlung des Dionysius Exiguus in der ersten Redaktion* 1931] et Casselanus Theolog. Quart. 1 [*c*] olim Fuldensis ætate paulo minor, quem primus descripsit K. Christ [*Festschr. f. G. Leidinger*]; in canonibus Chalcedonensibus addendi sunt codex Stuttgartensis H. B. VI Iur. et polit. 113 [*f*] s. VIII olim Weingartensis, quem primus a. 1889 descripsit I. F. v. Schulte [*Sitzungsber. d. Wien. Akad.* 117], deinde tractauit Turner 1 2, 3 p. X, et Berolinensis 84 [*n*] olim Remensis, de quo cf. V. Rose [*Verz. d. latein. Hss. d. Königl. Bibl. zu Berlin* 1, 171 sq.] etiam in Dionysiana Bobbiensi [Maassen p. 471 sq.], cuius codices sunt

Ambrosianus S 33 sup. [*y*] olim Bobbiensis et Vercellensis 111 [*z*], canonum textus desumptus est ex uersione priore, hic illic tamen ex altera correctus [cf. e. g. p. 149. 27]; propriæ sunt codicis Ambrosiani, qui scholiis canonistæ cuiusdam refertus est, lectiones Dionysianæ alterius siue superscriptæ siue in margine notatæ. aliquanto post Dionysius alteram confecit uersionem, cuius exemplar ab Hadriano papa I Karolo magno donatum est. quos ex ingenti numero codicum et Dionysianæ alterius et Hadrianæ Turneri consiliis obsecutus selegi, enumeraui in codicum catalogo p. 142. de codice olim Lugdunensi, per uaria fata Leningradum delato [cf. Turnerum in *Journ. of Theolog. Stud.* 2, 266] quanta in marginibus superioribus incendio perierunt, non accurate enotaui, sed satis habui in locis uarie traditis Leningradensis defectum indicare. apparatum ita construxi ut discrimina utriusque uersionis commode atque primo obtutu dispiciantur.

Longe aliena ab ipso Dionysio secuntur in aliquot uersionis alterius codicibus atque in Hadriana [cf. Maassen p. 446]: canones enim secuntur definitio fidei et episcoporum qui subscripserunt, catalogus. illa ex uersione antiqua Gestorum desumpta et indocte transmutata est, Græco exemplari non inspecto; glossa enim *machomenus* [= μαχομένους], quæ p. 156, 15 ex margine in textum irrepsit, probatur nihil. eiusdem definitionis formæ pars prior extat in codice Nouariensi [cf. t. IIII 2 p. XVI]. mira quadam ratione codices in hac et in aliis partibus gemelli [cf. t. I 5,,2 p. VI'] Montepessulanus 308 [*X*], quem descripsi t. IIII 2 p. XXVIIII, et Vossianus 122 bibliothecæ academicæ Lugdunensis Batauorum [*Z*] modo uersiones Gestorum Chalcedonensium, modo eam quæ Dionysianæ accreuit, secuntur: ne apparatus nimia uarietate laboraret, lectiones *XZ* in definitionis parte priore ad Rustici editionem Gestorum Latinorum [uol. 3 p. 412 sq.], in altera ad huius uoluminis p. 156, 4 sq. adnotaui. summam rei si spectas, ex mutationibus istis quas temporum ingrauescens barbaries gestorum Chalcedonensium uersioni antiquæ inflixit, non multum discitur, plurima autem ex episcoporum qui suscripserunt catalogo. qui, sicut fiebat in eis conciliorum decretis que uim habent legis generalis et in communem usum publicantur, id est in symbolis canonibusque, secundum prouincias discriptus est [cf. E. Gerland, *die Genesis der Notitia episcopatuum* I *p. 27* sq. *Byz. Zeitschr.* 34 p. 136]. corruptelis quidem cuiusuis generis deuastatus est, præsto autem est gemellus, uersionem dico Syriacam solita illorum librariorum diligentia perscriptam [*Abhndlg. d. Gött. Ges. d. Wiss. N. F.* 10, 2 p. 130 sq.].

Eorum quæ Collectio Hispana de rebus Chalcedonensibus exhibet, nouissima sunt quæ in illa sola extant ceteris præmissa [p. 173, 1—175, 13], ut imago quædam proponatur actionis sextæ, multis uitiis inscitiæque documentis turbata; exhibentur tamen ipsa Latina allocutio Marciani leniter mutata et uerba quæ in antiquissima illa collectiuncula [cf. p. X sq.] de Marciani et Pulcheriæ præsentia præscripta sunt, unde hanc certe Hispanæ partem concludes originis esse Romanæ. qua sunt antiquiores et definitio fidei et canones. communis est illa Hispanæ et Collectioni codicis Vaticani, non inferior igitur primis sæculi sexti annis posteaque in uersionem gestorum concilii Constantinopolitani a. 553 recepta. secuntur in utraque collectione canones, in Vaticani quidem codicis collectione de Collectionis Priscæ recensione altera desumpti, in Hispana uero de uersione puriore atque meliore, quæ extat in codicibus Montepessulano [*D*, cf. uol. 3, 1 p. X] et Albigensi 2, qui sicut supra [p. X] dixi, transcriptus est ex codice Tolosano antiquo. illic in eo loco ubi in recensione Φ^c positi sunt canones, exhibentur primo capitulatio atque canon I ex uersione Dionysii altera non aliter quam in ceteris Gestorum Latinorum codicibus, tum inde a canone II uersio a

Dionysiana diuersa, sed eadem, melior tamen et antiquior ea quæ in Hispana extat. proxime ad *D* accedit codex Albigensis 2; sed canones tertium et quartum desumptos habet de codice Haagensi [cf. supra p. XV]. erat hæc uersio non aliter Chalcedonensium tantum canonum quam Haagensis et Veronensis, atque grauissime errauerunt errantque qui eam appellant Isidorianam, nulla alia de causa quam quia posteriore tempore in Hispanam recepta ceterisque conciliorum Græcorum uersionibus adiuncta est, quæ ex Isidoriana quæ uulgata dicitur, desumptæ sunt.

Post canones habentur in Hispana et codice Albigensi episcoporum catalogus breuissimus et pauca de gestis actionis sextæ excerpta. finem faciunt Marciani constitutiones *Tandem aliquando*, *Diuinæ semper potentiæ*, *Licet iam iamque*, pro tertia in Albigensi Leonis ep. 54, cf. uol. 4 p. XV.

Denique Turneri exemplum secutus non omittenda esse duxi quæ ex canonibus Chalcedonensibus excerpta sunt in Epitoma quæ fertur Hispana [Maassen p. 646 sq.], de qua plura dicere non est huius loci.

Monachii mense Iunio a. h. s. XXXVI

E. Schwartz

RERVM CHALCEDONENSIVM COLLECTIO VATICANA

A = Codex Vaticanus 1322 s. VIII
O = Codex Nouariensis 30 s. X
W = Codex Meermano-Westreenianus [Haagensis 9] s. VIII
Q = Collectio Quesneliana
- a = Codex Atrebatensis 644
- e = Codex Einsidlensis 191
- t = Codex Parisinus 3848[a]
- w = Codex Vindobonensis 2141
- x = Codex Vindobonensis 2147

B = Collectio Sanblasiana
- b = Codex S. Pauli in Carinthia XXIX 1 s. VIII
- c = Codex Coloniensis 213 s. VIII
- d = Codex Monac. 5508 s. VIIII
- l = Codex Lucensis 490 s. VIII
- p = Codex Parsinus 3836 s. VIII

S = Collectio Canonum Hispana
- d = Codex Escorialensis d I 2 s. X
- e = Codex Escorialensis e I 12 s. X
- f = Codex Escorialensis d I 1 s. X
- m = Codex Matritensis 1872 s. XI
- t = Codex Matritensis [olim Toletanus] 10041 s. XI

t = Codex Albigensis 2 s. VIIII
Ψ = Gestorum Chalcedonensium uersio Rustici
- C = Codex Parisinus 11611 s. VIIII
- Y = Codex Veronensis LVIII s. X
- D = Codex Montepessulanus 58 s. X

INITIVM SYNODI CALCHEDONENSIS

EXEMPLVM SACRARVM LITTERARVM QVAE MISSAE SVNT A CHRISTIANISSIMO IMPERATORE MARCIANO AD OMNES EPISCOPOS VT AD NICAEAM CONVENIANT

L III 61
M VI 554

Victores Valentinianus et Marcianus incliti triumphatores semper augusti [Leoni papæ et] Anatolio episcopo Constantinopolitano. Omnibus negotiis diuinæ res præponendæ sunt; deo enim omnipotente propitio rem publicam et conseruandam et meliorandam esse confidimus. quia igitur dubitationes quædam in orthodoxa religione nostra uidentur emersisse, sicut etiam epistula uiri reuerentissimi episcopi almæ urbis Romæ Leonis testatur, id specialiter clementiæ nostræ placuit ut uenerabilis synodus in Nicæa ciuitate prouinciæ Bithyniæ celebretur, quatenus conuenientibus animis et omni ueritate discussa, cessantibus etiam studiis quibus antehac usi quidam sacrosanctam orthodoxam religionem conturbasse noscuntur, uera fides nostra cuncto sæculo manifestius innotescat, ut deinceps nulla possit esse dubitatio uel discordia. qua de re sanctitas tua cum quibus placuerit reuerentissimis episcopis, quos de ecclesiis sub sui sacerdotii cura constitutis idoneos et instructos orthodoxæ ⟨doctrina⟩ religionis esse probauerit, ad prædictam Nicæam ciuitatem intra diem $\overline{KI}$ Septembrium ire deproperet. sciat autem religio tua etiam serenitatem meam uenerabili synodo interfuturam, nisi forte publicæ necessitates in expeditionibus detinuerint.

Diuinitas te seruet per multos annos, sancte et reuerentissime pater.

d. 23. m. Mai a. 451

DAT̄ X $\overline{KL}$ IVN̄ CONSTANTINOPOLIM CONS̄ DOM̄ MARCIANI P̄P̄ AVG ET QVI FVERIT NVNTIATVS

Collectionis recensui formam pleniorem, quæ extat in AO; antiquior traditur in Q XXV—XXVIII, ubi non habentur nisi 1. 4. [1. 2] *5. canones ex uersione quæ appellatur prisca. 8. 9. 15*

---

1 *Textus Græcus extat in Epist. coll. M 13, uersio ex Græco facta in Epist. ante Gesta 31*

A [*inde a* 19 et reuerentissime], *O*, *Q* [=*aetwx*], *W*

1 INITIVM *O* INCIPIT PRINCIPIVM *QW* 2—3 *om. QW, inscriptionis nulla auctoritas* 3 NICIAM *O* 4 uictor *O* ualentianus *W* triumphatores imp̄p̄ *QW* 4/5 anatolio episcopo constantinopolitano *QW* leoni papæ et anatolio ep̄s̄ *O* 5/6 proponende *O* 6 rem publicam] semper *O* semper r. p. O^{corr} 8 nostra euidenter Q^{aetw} n̄r̄aē uidenter *W* emersisse *O in ras.* esse commissa [commissam Q^{ae}] *QW* sunt commissæ Q^{a} *corr.* uiri *QW* tempore *O* 9 orbis $Q^{tx}W$, *corr.* Q^{x} 10 in nicena $Q^{ae}W$ in calcedona Q^{t}, Q^{x} *corr.* in calcedona in nicena Q^{wx} in nicena Q^{w} *corr.* 11 antehuc *W* usis Q^{a} *corr.* usque *W* 12 religione *O* 15 doctrina *addidi* 16 probauerint Q^{a} *corr.* nicenam $Q^{aetw}W$ nichena Q^{x} calcedonem Q^{x} *corr.* 18 nisi] ne *O* reipublicæ Q^{x} *corr.* necessitatis *OQW* necessitas Q^{x} *corr.* in expeditionibus *QW* constitutionibus *O* detinuerit Q^{wx} detineri *O* 19 et reuerentissime *AO* ac uenerabilis *QW* 20 data *AO* iulias *W* cons̄ *om. AO* domno *AOQ*^{t} marciano *AO* perpetui *QW* pio *AO*

ITEM EXEMPLAR EPISTVLAE SACRAE SECVNDAE QVAE MISSA EST SCAE SYNODO QVAE AD NICAEAM CONVENIT DE TRANSEVNDO AD CALCHEDONAM

2 Victores Valentinianus et Marcianus augusti. Festinantes nos ad sanctam synodum peruenire publica rerum causa necessaria satis inhibuit; sed his quæ uestra sanctitas scribit, agnouimus plures de uobis tam corporis infirmitate quam aliis laborare uariis causis. unde licet multæ necessitates publicæ nos hic morari conpellant, tamen præpositam esse omnibus iudicamus eam quæ de sancta atque orthodoxa fide est curam. nam et religiosi episcopi atque presbyteri qui uice sancti Leonis archiepiscopi sanctæ urbis Romæ uenerunt, petierunt a nostra mansuetudine omni modo uenerabili nos adesse concilio, dicentes absente nostra pietate non pati se illuc peruenire. per petitiones uero reuerentiæ uestræ, nimium cupientes et ipsi sanctam uestram synodum celebrari, festinamus ⟨ad⟩ uos uenire quantocius. unde si placet reuerentiæ uestræ, ad Calchedonensium ciuitatem transire dignemini. illuc enim poterimus excurrere, quamuis hic nos publicæ necessitates impediant, quia ea quæ expediunt ueritati et orthodoxæ fidei atque paci et quieti sanctarum et catholicarum ecclesiarum omnibus potiora esse censuimus. nec dubitamus hoc etiam uestræ beatitudini placiturum, ne uos ulterius angustia ciuitatis faciat laborare et absente nostra mansuetudine synodale concilium differatur. orare tamen pro imperio nostro dignemini, ut et hostium nobis immanitas subiugetur et pax mundana firmetur et in securitate degat Romana res publica, quod uos facere etiam modo confidimus.

3 Imperatores Cæsares Valentinianus et Marcianus uictores augusti sanctæ synodo quæ apud Nicæam diuino arbitrio et nostro decreto est congregata. Et quidem per sacras litteras nostras iam certum uestræ fecimus sanctitati ut * * ea quæ ⟨a⟩ sanctis patribus nostris de uenerabili atque orthodoxa fide statuta sunt, confirmentur, ne ulterius orthodoxorum populi uario uideantur errore decepti, sed ut omnes saluatorem nostrum ac dominum Iesum Christum, sicuti decet ac sicut nostri religiosissimi patres constituerunt, sua confessione glorificent. nos enim nimio fidei zelo feruentes necessitates publicas quæ sunt in præsenti, distulimus, plurimi facientes orthodoxæ ac ueræ fidei rationem, quam sub nostræ mansuetudinis præsentia uolumus confirmari. nam quæ in Illyrici partibus acciderunt, etiam ad audientiam uestram credimus peruenisse, quæ licet iam uoluntate diuina congruam meruerint ultionem, tamen rei publicæ commodum nostræ quoque mansuetudinis expeditiones ad partes Illyrici fieri postulabat. sed quoniam, sicuti prædictum est, nihil nobis orthodoxa fide est carius ac firmitate ipsius, ideo ulteriores quidem expeditiones interim differre statuimus, specialiter uero reuerentiæ uestræ etiam nunc interdicimus ne mora in uobis ulla nascatur ad Calchedonem ueniendi. quia tamen ex relatione Attici diaconi sanctæ ecclesiæ

---

2 *Græcum exemplar extat in Epist. coll. M 14, altera uersio in Epist. ante Gesta 34* 3 *Græcum exemplar extat in Epist. coll. M 16, altera uersio in Epist. ante Gesta 35*

A [*pauca abscissa*], *O*

1 EXEMPLA *AO* MISSE SVNT *A* 2 QVEM *AO, corr. O* NICAEA *O* 3 uictor *AO* 4 inbuit *A* 5 roborare *AO, corr. O* 7 propositam *O* ea *A* ortodoxam *AO* 8 cura *O* 10 patisse *A* 12 ad uos Γ nos *AO* 17 placituram *AO, corr. O* nec *AO, corr. O* alterius *AO* angustia *O*^{corr} angustiæ *O* augustiæ *A*

21 VALENTIANVS *O* 23 *exciderunt* εἰς τὴν Χαλκηδονέων παραγενέσθαι πόλιν ἐφ'ὧι τε a *om. AO, corr. O* 24 patribus *om. AO, corr. O* 25 ortodoxe *AO, corr. O* 27 nimiæ *AO* 29 ratione *AO* 31 meruerit *AO, corr. O* 35 interducimus *A* 36 qui *A* relatione *scripsi* religione *AO* attici *AO* aetii O^{corr} ἀρχιδιακόνου et διακόνου Γ

Constantinopolitanæ sacratissimæ urbis tranquillitas nostra cognouit uereri sanctimoniam uestram ne quidam forte Eutychianæ superstitionis siue alius quisquam seditionem aliquam facere moliatur aut turbam, ea propter uobis hoc nuntio declaramus ut penitus ab huiusmodi causa nihil habentes quod uereamini, ueniatis ad Calchedonensium ciuitatem. in dei namque speramus misericordia quod absque aliqua perturbatione uel strepitu iuste et prout diuinitati est gratum, de uera atque orthodoxa religione dispositis uniuersis omnes quantocius ad proprios remeabitis lares. adcelerate igitur pergere, nullas moras in negotio conterentes, ne cunctantibus uobis dilatione celetur ueritatis inuentio. nobis enim studium summum est fauore diuino congruum terminum hac ⟨re⟩ sortita remeare felices.

ORDO GESTORVM HABITORVM CALCHEDONA PRAESENTIBVS MARCIANO ET PVLCHERIA AVGG PASCASINO LILYBITANO PROVINCIAE SICILIAE ET LVCENSI ASCVLANO ET BONIFATIO PRESBYTERO VRBIS ROMAE VICARIIS RELIGIOSISSIMI AC BEATISSIMI ROMANAE SACROSANCTAE ECCLESIAE PAPAE LEONIS ET CETERIS EPISCOPIS QVI ETIAM SVBSCRIPSERVNT

4 1 Cum peruenisset piissimus et fidelissimus imperator Marcianus ad idem supra dictum sanctissimum martyrium, præsente ex diuino zelo et feruore fidei etiam piissima et Christianissima regina et augusta Pulcheria, quin etiam magnificentissimis magistratibus et inlustrissimo ac nobili senatu ad uenerabilem synodum ista locutus est

2 Vbi primum diuino iudicio ad imperium sumus electi, inter tantas necessitates rei publicæ nulla nos magis causa constrinxit quam ut orthodoxa et uera fides Christiana, quæ sancta atque pura est, indubitata omnium animis insideret. constat enim auaritia uel studiis quorundam per media tempora nonnullis diuersa sentientibus et pro uoluntate sua, non prout ueritas atque doctrina patrum postulat, populos edocentibus in errorem quam plurimos esse deductos. qua de re sanctam synodum hoc uidelicet proposito fieri studuimus et uobis laborem indixisse uidemur, quatenus omni errore atque caligine detersa prout se diuinitas hominibus manifestare uoluit et doctrina patrum ostendit, religio nostra, quæ pura atque sancta est, uniuersorum mentibus insinuata suæ ueritatis luce fulgescat nec in posterum quisquam audeat de natiuitate domini et saluatoris nostri Iesu Christi aliter disputare quam apostolica prædicatio et instituta trecentorum decem et octo sanctorum patrum eidem conuenientia posteritati tradidisse noscuntur, sicut etiam sancti Leonis papæ urbis Romæ, qui sedem

19—p. 6, 16 *Latina Marciani allocutio præterea extabat in Gestorum Chalcedonensium codice Acoemitano Græco, quo usus est Rusticus* [Φ^r]

A [*pauca abscissa*], *O; inde a* 11 *accedunt Q* [= *aetwx*], *W*, A_1O_1 [*infra* 7]

2 quisquam O^{corr} quidam *A* 3 propterea O^{corr} 9 feruore *AO* 10 hac re sortita *scripsi* ac sortitam *AO* remearem *A* *in fine add. AO* data v id iun, *quæ spectant ad Leonis ep. 52, cf. Epist. coll. M* 17 11—14 ORDO GESTORVM SYNODI CALCHEDONENSIS *QW* ADLOCVTIO IMP MARCIANI A_1O_1 11 AVGVSTORVM *AO* 12 lybitano *AO* luculensi *AO* 15—18 cum in sca calchedonensi synodo conuenissent præsente aug [præsentes augs O_1] pulcheria dixit A_1O_1 15/16 idem supra dictum *AO* ad diem sub die *QW* 16 scissimorum Q^a *corr.* martyrium [martyrum Q^a *corr.*] sci calenici [calinici Q^w *corr.*Q^x] et eufimiæ [eufemiæ Q^x] *QW* 17 et^1 *om.QW* 18 est adlocutio piissimi imp *QW* 19 diuino *om.* O_1 20 constrinxit $QWA_1O_1\Phi^r$ anxit *AO* 23 populo *AO, corr. O* 23/24 edocentibus Φ^r seducentibus $AOQWA_1O_1$ 25 induxisse *O* 26 caligine atque errore deterso QWA_1O_1 manifestari QWA_1O_1 26/27 doctrinam AOA_1O_1 28 suæ ueritatis QWA_1O_1 seueritatis *AO* ueritatis O^{corr} 29 nostri *om.* QWA_1O_1 prædicat A_1O_1 30 eidem QWA_1O_1 et idem *AO*

apostolicam gubernat, missa ad sanctæ memoriæ Flauianum Constantinopolitanæ urbis episcopum scripta testantur. remotis itaque studiis, ablatis patrociniis, cessante auaritia, cunctis ueritas innotescat. nos enim ad fidem confirmandam, non ad potentiam aliquam exercendam exemplo religiosi principis Constantini synodo interesse uoluimus ne uel ulterius populi prauis persuasionibus separentur. facile enim simplicitas quorundam hactenus nonnullorum ingeniis atque superflua uerbositate decepta est et constat diuersorum prauis insinuationibus dissensiones et hæreses natas, studium autem nostrum est ut omnis populus per ueram et sanctam doctrinam unum sentiens in eandem religionem redeat et ueram fidem catholicam colat, quam secundum institutiones patrum exposueritis. concordantibus itaque animis religio uestra festinet quatenus sicut a Nicæna synodo usque ad proximum tempus erroribus amputatis uera fides cunctis innotuit, ita et nunc per hanc sanctam synodum remotis caliginibus quæ in his paucis annis, sicut superius dictum est, prauitate atque auaritia quorundam emersisse uidentur, perpetuo quæ statuta fuerint, conseruentur. erit autem diuinæ maiestatis id quod sancto animo fieri desideramus, in æternum firmiter custodire.

3 Et post ista principis uerba ab omnibus episcopis adclamatum est: Nouo Constantino Marciano [nouo]. multis annis augustam orthodoxam. multis annis Christi cultori Marciano. uestrum imperium per sæcula. regna uestra permaneant. orthodoxia uos meruit. a Christi cultoribus absit inuidia.

4 Et post adclamationes Aetius archidiaconus nouæ urbis Romæ Constantinopolis ac prim notariorum dixit: Quia gratiæ supernæ momento et uestro religiosissimo zelo, tranquillissimi principes, qui pietate simul et fide pollentes ex deo totius estis sortiti orbis imperium, uenerabilis et uniuersalis hæc synodus, quæ uestro sacro decreto collecta est, quam plurimis dierum sollicita spatiis immorata ac diligentiam sibimet impertiendo diuinam cunctam quidem præteritam, quæ qualitercumque fuit exorta discordia aduersus rectam atque inculpabilem nostram catholicam fidem, de medio fecit abscedere, ut optinente ueritatis optima ratione quidquid antehac uaniloquæ nouitatis emerserat, amoueret, sicut etiam singula quæ superius subsecuta sunt, actorum series probat, sacrarum uero scripturarum uirtute munitam definitionem pronuntians modo protulit eam quæ uel a recto minime tramite penitus aberraret uel beatissimorum ac uenerabilium patrum sensum bene seruaret, et relegentibus undique circumspectam pariens notionem et uobis eam coronam, religiosissimi principes, [$\overline{\text{xps}}$] imponens, quam certum est nullum temporis prorsus senium esse passuram, ac præ manibus habemus ea quæ loquimur, si placent, ex nutu uestræ mansuetudinis recitamus.

5 Piissimus et Christianissimus princeps dixit: Recita. Et idem Aetius archidiaconus et primicerius notariorum recitauit

---

A [*pauca abscissa*], *O*, *Q* [=*aetwx*, *usque ad* 16], *W*, [*usque ad* 16], A_1O_1 [*usque ad* 16]

1 apostolica A_1 missam *AO*, *corr. O* $\overline{\text{scm}}$ O_1 2 remotis itaque QWA_1O_1 remotisque *AO* 3 corroborandam Φ^r 5 uolumus A_1O_1 ne uel QWA_1O_1 neque ut Φ^r neque *AO* reparentur A_1O_1 7 paruis *A* et^2 *om. O* 8 est *om. AO* omnes populos A_1O_1, *corr.* O_1 unum *om. O* 10 exposuerunt A_1O_1 exponeretis Q^x *corr.* itaque $AO\Phi^r$ æque QWA_1O_1 11 nicheno $Q^{awx}WO_1$ nicena Q^eA_1 nichene Q^t 15 ut in *AO* firmentur *AO* 16 custodiri Φ^r *subscr.* EXPLICIT DE FIDE CATOLICA *W* EXP̄L ALLOCVTIO IMPERATORIS MARCIANI A_1O_1 18 nouo *deleui* 19 cultor.. *A* cultores *O* 20 abiit *AO* 22 prim̄ *AO* primus A^{corr} 25 sollicitis *AO*, *corr. O* 30 munita definitione *AO* 31 eamque *A* eandemque *O* 34 $\overline{\text{xps}}$ *deleui* 37 arius *A* 38 notar̄ recitauit *O* notus rectius ira *A*

6 Dominus noster atque saluator omnium Christus credulitatem fidei propriis roborando discipulis ait: pacem meam do uobis, pacem meam relinquo uobis, Ioh. 14, 27 ut in religiosa doctrina iam nemo dissonaret a proximo, sed uniuersis prædicatio ueritatis æqualiter eluceret. uerum quoniam loliis suis semina pietatis malignus adoriri non cessat et quidquid est nouitatis, aduersum uiam ueritatis excogitat, ideo solito dominus humano consulens generi religiosissimum fideique zelo pollentem pro meritis suæ uirtutis eleuauit hunc principem, qui undique sacerdotii ad semet auctores accersisset, quatenus opitulante domini nostri gratia Christi cuncta quidem mendacii pestilentia penitus ab ouilibus Christi pellatur, pinguescentia uero iam germina quæ sucus aluit pietatis, exuberent. quod etiam fecimus erroris scæui dogmata communi remouentes examine patrumque rectissima fidei munimina reparantes ac trecentorum decem et octo symbolum prædicatione fundantes eosque qui hæc secuti pietatis ueræ uestigia, parentum titulis familiariter inserentes; isti sunt tamen illi qui ad maximam Constantinopolitanam urbem postea conuenerunt, qui et ipsi fidei firmitatem sub isdem confessionibus adsignarunt. statuimus igitur et nos in omnibus ordinem simul et normam de fide seruantes illius Ephesenæ quæ iam dudum est habita maxima synodus, in qua tunc beatæ memoriæ Cælestinus Romæ urbis antistes et Cyrillus Alexandrinæ præsidatus iura meruerunt, ut trecentorum quidem decem et octo uenerabilium patrum rectæ pariter et inculpabilis fidei præfulgeat institutum, qui sub piæ recordationis temporibus illis principe Constantino in Nicæa urbe collecti sunt, in sua uero firmitate permaneant et ea quæ centum quinquaginta sancti patres in Constantinopolitana urbe posterius decreuerunt ad repellendas quidem quæ tunc hæreses emerserant, stabiliendam uero eiusdem nostræ catholicæ fidei puritatem.

7 Ad cognoscendam quidem confirmandamque perfectissime pietatem consultissimum satis hoc diuinæ gratiæ symbolum saluberrimumque sufficeret; de patre namque et filio ac spiritu sancto quod plenissimæ fuerat institutionis, edocuit et incarnationem domini fideliter excipientibus euidenter insinuat. uerum quoniam quidam ea quæ sincera ueritas prædicat, deprauare conati nouas auditu suas hæreticas perfidias ediderunt et alii quidem dispensationis dominicæ sacramentum, quod nostri causa est celebratum, ausi fuere corrumpere, dum a sancta uirgine partum processisse diuinum uocis abnegatione dissimulant, alii confusionem siue permixtionem rursus inducunt, ut unam esse naturam diuinitatis et carnis stulte confingant, ac per hoc unigeniti confusione portentuose diuinam naturam passibilem esse significant, ea propter ab uniuersa contra ueritatem machinatione ueniente uolens eos excludere quæ modo præsto est sancta et mundana hæc synodus quod antiquitus in fide prædicatur, immobile semper hoc docens ante omnia statuit ut trecentorum decem et octo uenerabilium patrum fides inlibata permaneat. et propter eos quidem qui sancto spiritui obuiare nituntur, eam traditionem quæ in augustissima Constantinopolitana urbe postea congregatis centum et quinquaginta patribus de substantia sancti spiritus fuerat decreta, confirmat. hanc etenim cunctis innotescere memorati fecerunt;

A [*pauca abscissa*], *O*, *Q* [=*aetwx*, *inde a* 24, *sub numero* LIIII]

3 sed in *O* 6 fideique] fidei qui *AO* 10 secus *AO* exuperent *O* sæui O^{corr} 11 reparentes *AO* ac *A* hæc *O* 18 præsidatas *O*, *in A abscissum* 22 refellendas *A* 24 *inscr.* DEFINITIO SCAE SYNODI CALCHEDONENSIS *Q*, *add.* diuersa editione quam supra Q^x 26 spui *AO* 27 insinuat uerum *Q* insinuauerunt *AO* 28 auditur uas *O* 30 est celebratum *Q* celebratur *AO* processisset *AOQ*, *corr.* Q^x 31 permixtione *AOQ*, *corr.* Q^x 33 confusionem *AO* portentuosa *Q* 36 hæc *AO* 37 patrum uenerabilium *AO* 38 tradicione *A* angustissima *O* 40 fuerant *AO*

non quasi aliquid deesset præcedentibus, inducentes, sed de spiritu sancto quid ipsi sentirent, contra illos qui eius potestati refragari conati sunt, sanctarum scripturarum testimoniis inlustrantes. propter eos autem qui dispensationis dominicæ temptauere peruertere sacramentum et hominem solum de sancta Maria uirgine procreatum esse uaniloquiis suis autumant inpudenter, sancti Cyrilli, qui Alexandrinæ fuit pastor ecclesiæ, synodales epistulas ad Nestorium scriptas atque Orientales utique sibi conuenientes amplexa est ad arguendam quidem Nestorianam dementiam, interpretationem uero desiderantium pio zelo concipere saluberrimi sacramenti sententiam. quibus epistulam quoque beatissimi Romanæ antiquioris urbis antistitis ac uenerabilis papæ Leonis Flauiano sanctæ memoriæ archiepiscopo scriptam ad expugnandam praeuitatis Eutychianæ perfidiam utpote maximi Petri confessioni satis conuenientem et uelut monumentum cuiusdam statuæ communis extantem contra cunctos hæreticos merito copulauit, ut recto dogmati sua firmitas inconcussa permaneat. nam et in duos filios dispensationis temptantibus diuidere sacramentum resistit hostiliter et eos qui passibilis audent diuinitatis unigenitum dicere, collegio sacerdotali detrudit et confusionem siue conmixtionem in duabus Christi naturis excogitantibus reluctatur et cælestem uel alterius cuiusdam esse substantiæ quam de nobis adsumpsit formam sibi seruilem delirantes exterminat nec non et eos qui duas quidem ante unitionem, unam uero post unitionem naturam in Christo fabulose confingunt, anathematizare non cessat.

8 Beatissimos igitur sequendo patres unum et eundem filium confiteri dominum Iesum Christum concordantibus omnes institutionibus edocemus, eundem in deitate perfectum, eundem in humanatione perfectum, deum uere et uere hominem eundem ex anima rationali et corpore, consubstantialem patri secundum deitatem, consub-
Hebr. 4, 15 stantialem nobis eundem secundum inhumanationem, per omnia similem nobis sine sorde peccati, ante sæcula quidem a patre progenitum secundum deitatem, in ultimis uero diebus eundem propter nos et propter nostram salutem ex Maria uirgine, quæ deum peperit, secundum incarnationem, unum et eundem Christum Iesum filium dominum unigenitum, quem in duabus naturis inconfuse et incommutabiliter, indiuise atque inseparabiliter omnes agnoscimus, nusquam sublata differentia naturarum propter unitionem, sed potius utriusque naturæ proprietate seruata et in unam concurrente personam atque substantiam, non in duas diductum diuisumue personas, sed unum et eundem filium unigenitum deum uerbum dominum Iesum Christum, sicuti nos ab initio prophetæ de eo et ipse nos Iesus Christus instituit et paternum nobis tradidit symbolum. his igitur a nobis undique cum omni deliberatione ac diligentia pariter ordinatis decreuit sancta atque uniuersalis hæc synodus aliam fidem nemini licere proferre siue conscribere aut exponere uel sentire uel aliter tradere, sed eos qui audent uel componere aliam fidem uel proferre uel docere uel tradere aliud symbolum uolentibus ad cognoscendam se conuertere ueritatem ex ritu pagano siue Iudaico uel

---

A [*pauca abscissa*], *O*, *Q* [=*aetwx*]

1 deesset aliquid *AO* 2 refragare *AO* 5 uaniloquis *AO* æstimant *AO* 9 antistis *A* 11 conueniens *AO* 12 statuæ *Q* statuta *A* sta $A^{corr}O$ 15/16 confusionem siue conmixtionem *Q* commixtionem siue permixtionem *AO* 16 $\overline{\text{xpis}}$ *A* 17 cælestem eum *AO* substantiæ esse *Q* 18 exterminant *AO* 19 naturas *Q* 21 beatissimus AOQ^{aetwx}, *corr.* Q^{aetwx} et eundemque *AO* 23 eundem[1]—perfectum *om. AO* 25 eundem *om. AO* inhumanatione Q^{aetw} inhumananatione Q^{x} humanatione Q^{t} humanationem Q^{x} 27 propter[2] *om. AO* uirginem *A* 29 infusæ *O* 30 numquam *AQ*, *corr.* AQ^{tx} 32 atque substantiam *om. Q* deductum *AOQ*, *corr.* Q^{a} diuisum uel *O* 33 $\overline{\text{xps}}$ ihs̄ *O* 36 atque—hæc *om. AO* 38 uel[3] *om. AO*

qualicumque hæretico, eos si quidem episcopi siue clerici sunt, alienos esse episcopos ab episcopatu et clericos a clero; quodsi monachi uel laici fuerint, anathematizari.

9 Et cum recitasset, piissimus et Christianissimus princeps ad sanctam synodum dixit: Si omnium consensu religiosorum episcoporum hæc quæ modo subiecta sunt, definita fuerant, sancta synodus dicat.

10 Omnes episcopi adclamauerunt: Omnes sic credimus. una fides, una sententia. omnes idem sentimus. omnes consentientes subscripsimus. omnes orthodoxi sumus. patrum ista fides. apostolorum ista fides. orthodoxorum ista fides. ista fides salus mundi. nouo Constantino Marciano, nouo Paulo, nouo Dauid. annos Dauid da principi. pie domne, uitam ipsi, nouo Constantino, nouo Marciano. pax mundi uos estis. pie domne, uitam. uestra fides uos seruet. Christum honoras: ipse te seruet. orthodoxiam tu firmasti. ut apostoli, sic creditis. multis annis augustam. orthodoxia lumen uos habet. propter hæc ubique pax. lumen pacis, domine, serua. lumen mundi, domine, serua. noui Constantini sempiterna memoria. a proauis orthodoxam, domine, serua. custodem fidei deus seruet. semper piam deus seruet. tu pia, tu orthodoxa. hæreticorum hostem deus seruet. omnes hæreticos tu persequeris. Nestorium et Eutychetem tu persecuta. absit inuidia a uestra fide, digni fide, digni Christo. Christiano imperio absit inuidia. fideles principes sic honorantur. potentatum uestrum deus seruet. deus pacificet regnum uestrum. nouus Constantinus Marcianus. noua Helena Pulcheria. Helenæ fidem tu ostendisti. zelus Helenæ in te probatur. crucem Christi tu defendis. inuenit Helena, saluauit Pulcheria. uita uestra tutela omnium. uestra fides ecclesiarum gloria.

11 Piissimus et Christianissimus imperator dixit: Licet laborem reuerentiæ uestræ uel uexationis aliquid fecerimus, gratias tamen maximas confitemur saluatori nostro Christo quod multis errantibus circa fidem sublata discordia in unam atque eandem religionem etiam modo cuncti conuenimus sperantes cito uestris ⟨ad⟩ deum precibus et uniuersalem pacem nobis a maiestate diuina largiendam.

12 * * Hæc digna uestro regno. ista propria uestri imperii. hoc est meritum regni tui. bonus fide, dignus Christo, imperium te meruit, cum imperio et pietas. propter hæc in pace mundus. hæc meretur imperium uestrum. orthodoxia per te firma; propter te nulla hæresis. cælestis rector, terrenum serua; propter te firma fides. cælestis regnator, augustam serua; ⟨propter te⟩ firma fides. bonus deus qui hæc fecit. cælestis regnator, augustam serua. pace digni uos estis. hæreticos tu persequeris. Nestorio et Eutycheti anathema; et Dioscoro anathema. propter uos fides, per uos pax. hæc preces ecclesiarum, hæc preces pastorum. Nestorio et Eutycheti et Dioscoro anathema.

9—12 = *Gesta Chalcedon.* 6, 10—13

A [*pauca abscissa*], *O*, *Q* [= *aetwx*, *usque ad* 2]

1 quacumque *AO* eo *A* 2 anathematizare *AO* 6 si *O* 7 conscientes *A* 9 fidis *OA*^{corr} nouo^{1} *scripsi* diuo *AO* 11 uita *AO* 13 orthodoxiam *A* 14 lumen^{2}—serua *om. A* 15 custode *AO* 16 tu^{1} *O* tua *A* 21 helene^{1} *A* helena *O* 22 defendes *A* saluabit *O* seruabit *A* 26 orantibus *AO* 27 ad *addidi* 28 largiendum *AO* 29 *excidit* ADCLAMATIO uro regno *A* uero regnum *O* ista *scripsi* ita *AO* hoc—meritum *scripsi* non emeritum *AO* 30 imperium *AO* 31/32 per te *A* pate *O* 32 hereses *AO* 33 fidis^{1} *A*^{corr}*O* propter te *addidi* fidis^{2} *A*^{corr}*O* 36 fidis *A*^{corr}*O* 37 et^{1} *om. A*

13 ADLOCVTIO IMPERATORIS Piissimus et Christianissimus princeps ad sanctam synodum dixit: Pia et catholica fide pro patrum traditionibus a sancta synodo demonstrata iustum pariter atque utile nostra probauit esse ⟨nostra⟩ tranquillitas omnis in posterum contentionis materiam de sincera religione prorsus auferri. si quis igitur aut priuatus aut militaribus adhærens stipendiis siue clero sociatus publice de fide [et si] uulgi partes aliquas trahens sub specie disputandi perturbationem faciat quandam, sciat quod qui priuati condicione notatus est, a sacratissima urbe pelletur, militaris de sua militia et clerus de suo gradu periclitabuntur, etiam aliis subdendos suppliciis.

14 ADCLAMATIO Multos annos principi Christiano. multos annos principi. Christianum principem multis annis. tu pius, tu Christianus. ecclesias tu eleuasti, orthodoxiam tu firmasti. multis annis augustam et catholicam multis annis. tu pia, tu catholica. uestrum regnum deus seruet. hæreticos uos expulistis. Nestorio Eutycheti et Dioscoro anathema. trinitas tres deposuit. uestrum imperium per sæcula.

15 ADLOCVTIO IMP̄ Piissimus et Christianissimus princeps dixit: Sunt quædam certa capitula quæ honoris respectu uestræ reseruauimus sanctitati congruum rati regulariter a uobis ista synodali disponi concilio potius quam nostris legibus statui.

16 ⟨ADCLAMATIO⟩ Multis annis principem. tu pius, tu Christianus. Christus quem colis, ipse te seruet. hoc meritum fidei tuæ est. tu sacerdos, tu imperator. ecclesias tu eleuasti, uictor bellorum, rector fidei. multis annis augustam. tu pia, tu Christiana. orthodoxam multis annis. uestrum regnum deus seruet. hæreticos ⟨uos⟩ deposuistis. fidem uos seruastis. absit inuidia regno uestro. uestrum imperium per sæcula.

17 Piissimus et Christianissimus imperator dixit: In honore sanctæ martyris Eufemiæ ac uestræ beatitudinis Calchedonensium ciuitatem, in qua sancta fides synodale fecit haberi concilium, metropolitani iuris priuilegio gloriari decreuimus honore tantummodo, seruato uidelicet metropolitano iure proprio dignitatis Nicomedensium ciuitati.

18 Omnes adclamauerunt: Iustum iudicium principis. et sancta martyre dignus. unum pascha mundus agat. ipsa sancta te seruet. precamur, dimitte nos.

19 ADLOCVTIO IMP̄ Piissimus et Christianissimus imperator dixit: Nimio quidem laborastis itinere uexationis incommoda sustinentes, triduo tamen aut quattuor dies expectate et præsentibus nostris magnificentissimis magistratibus singula mouete quæ uultis, competens auxilium promerenda. uerum nemo uestrum antequam perfecta forma super omnibus detur, synodo sancta discedat.

13—15 = *Gesta Chalcedon.* 6, 14—16 16—19 = *Gesta Chalcedon.* 6, 20—23

A [*paucissima abscissa*], *O*

1 ADLOCVTIO IMPERATORIS *O om. A* 2 pia et *scripsi* piæ *AO* fides *AO* 3 nostra *addidi* 4 materia *AO* 6 et si *deleui* 10 ADCLAMATIO *O om. A* multis *AO* multis *AO* 11 tu[1] ut *AO* leuasti *O* 16 ADLOCVTIO IMP̄ *O om. A* 18 rati *scripsi* satis *AO* 20 ADCLAMATIO *addidi* 21 coles *O de A non constat* es *O* 24 uos *addidi* deposuisti *AO* seruasti *O* absit —uestro *om. A* 27 et calchedonensium *AO, corr. O* 34 ADLOCVTIO IMP̄ *O om. A* 35 laborasti *O* 37 aulium *O* uero *A* 38 synoda *O*

INCIPIT QVAE HIS PRAESENTIBVS EPIS ACTA SVNT IN CALCHEDONENSI CONCILIO

Venerabilis totius mundi conuentus qui ex gratia dei nostri et decreto clementissimorum et religiosorum imperatorum Valentiniani et Marciani augustorum adunatus in Calchedonensem metropolitanam Bithyniæ ciuitatem in martyrio sanctæ ac uictricis Eufemiæ decreuit quæ subter conprehensa sunt

Dominus et saluator noster Iesus Christus fidei intellectum discipulis confirmare præcepit: pacem meam do uobis, pacem meam relinquo uobis et ne ulla dis- Ioh. 14, 27
sensio inter suos ex religiositate uenerabili oriatur, sed ex æquo ueritatis ostendatur præconium. quoniam non desinit per sordiculas quasdam malignus insidiare pietatis seminibus, sed semper noui quiddam aduersus ueritatem indagat, ob hoc dominus noster habens prouidentiam humani generis hunc clementissimum ac fidelem aduersus æmulum nobis concessit principem, qui undique ad se sacerdotes conuocauit, ut gratia domini nostri Iesu Christi cooperante totam falsitatis noxam adgressa abiciat et ueritatis eam corroboret germinibus. quod et fecimus communi decreto uel iudicio erroris persequentes sectas, sed et perfectissimorum patrum innouauimus fidem trecentorum decem et octo symbolum omnibus prædicantes et quod sincera agnitione animo concepisse cognoscimus, sacerdotes attitulantes notauimus. et post hæc conuenerunt in urbe Constantinopolitana numero centum quinquaginta etiam hi hanc confirmantes fidem. nos uero hunc ordinem et omnes fidei formulas custodientes decernimus secundum Ephesitanorum concilium, quorum auctores uenerabilis memoriæ Cælestinus urbis Romæ et Cyrillus Alexandrinæ urbis episcopus, unianimiter sentientes iuste præcellere inculpabilis fidei expositionem trecentorum decem et octo uenerabilium beatissimorum patrum qui in Nicæam temporibus diuæ memoriæ Constantini imperatoris conuenerunt, etiam obtinere uero et centum quinquaginta uenerabilium episcoporum apud Constantinopolim quæ decreta sunt aduersum interemptionem sectarum pullulantium et crescentium manifestatione huius catholicæ et apostolicæ nostræ fidei.

2 ista epistola iam scripsi in codice presbiteri Tribuni B^{p} *in mg.*

AO, *B* [=*bcdlp*], *Q* [=*aetwx*], *W*

1 INCIPIT—CONCILIO *AO* INCIPIT SYNODVS EPISCOPALIS CALCEDONENSIS HABITVS A [AD B^{l}] QVINGENTIS VIGINTI [QVINGENTI B^{l}] EPISCOPIS CONTRA EVTHICITEM *B* INCIPIT PROLOGVS CANN CALCEDONENSIS *W* INCIP SYNODVS EPP [EPISCORVM Q^{wx}] CALCHEDONE FACTVM *Q* 2 nostri *om. Q* 3 religiosissimorum *QW* adunatam AOB^{bdl} adunati *W* 4 calchedonense metropolitana QB^{bl} ciuitatem *om. AOQ* atque *BW om. AO* 5 eufimiæ Q^{aet} B^{bcdl} quæ decreuerint sunt subter adnexa *Q* 6 Iesus *om. Q, corr.* Q^{x} intellectu Q^{x} discipulos confirmari Q^{x} *corr.* 7 præcipit $Q^{x}B^{bcp}$ præcipiens erit Q^{x} *corr.* et *AOBW* ut *Q* nulla AOQ^{x} *corr.* 8 uos QB^{dl} nos Q^{x} *corr.* ex[1]] ex de *AO* et $B^{bd}W$ æquo *Q* ea quo B^{bdlp} ea quod AOB^{c} quo *W* 9 et quoniam *Q* sed quoniam Q^{x} *corr.* desit *AOB* sorticulas B^{l} articulam *A* articula *O* quædam *AO* insichari *W* 10 similibus *Q, corr.* Q^{x} indagatur B^{c} indagata $B^{p}W$ indignata B^{bl} indigna, *superscr.* proferre B^{d} ab *BW* 10/11 habens dns noster *Q* 11 et *QW* 12 ad se *om. AO* uocauit *AO* 13 noxiam OB^{d} adgressa QB^{bdlp} adgresus B^{c} adgressam *W om. AO* a grege suo Q^{x} *corr. præclare, modo scribatur* sua abiciatur *AO* 14 eum Q^{x} *corr.* corroborare *AO* decretum *AO, corr. O* 15 errores QB^{bd}, *corr.* B^{d} errorum *W* et sectas *Q* innouamus fidem *B* fidem innotescamus *AO* 17 cognoscimur *A* attitulantes *om.* WB^{c}, *corr.* B^{c} hac *W* 18 urbem *B* constantinopolitanam $AB^{cd}W$, *corr. A* hi *om. W* 19 hunc] nunc *QW* 20 efesianorum B^{d} *corr.* quorum *in* cuius *corr.* Q^{x} auctores fuerunt Q^{x} *corr.* auctore B^{t} uenerabilis memoriæ *BW* uenerabiles scae memoriæ *AO* uenerabiles *Q* 21 romæ eps *AO* alexandrie *W* ecclesiæ urbis B^{c} episcopi $B^{blp}Q^{a}$ *corr.*, $Q^{ex}W$ unanimiter $B^{bdlp}Q^{aex}$ et iuste 22 uenerabilium ac *BW* 23 diui *W* 24 uere B^{d} *corr.*, *del.* Q^{x} et *om. Q* 25 quæ *et* sunt *del.* Q^{x} aduersus $B^{bdlp}QW$ ad B^{c} 26 manifestationem *AO* et manifestationem Q^{x} *corr.* et apostolicæ *om.* B^{l} fidei nostræ B^{c} fide *AO*

SYMBOLVM TRECENTORVM DECEM ET OCTO ET CENTVM QVINQVAGINTA

Credimus in unum deum patrem omnipotentem, factorem cæli et terræ, uisibilium omnium et inuisibilium; et in unum dominum Iesum Christum filium dei unicum, de patre natum ante omnia sæcula, deum uerum de deo uero, natum non factum, eiusdem substantiæ qua pater est, per quem omnia facta sunt, qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit, incarnatus est de spiritu sancto et Maria uirgine, homo factus, crucifixus pro nobis sub Pontio Pilato, sepultus resurrexit tertia die, ascendit ad cælos, sedet ad dexteram patris inde uenturus cum gloria iudicare uiuos et mortuos, cuius regni finis non erit; et in spiritu sancto, dominum et uiuificatorem, a patre procedentem, qui cum patre et filio adoratur et glorificatur, quod locutus est per prophetas; in unam catholicam atque apostolicam ecclesiam. confitemur unum baptismum in remissionem peccatorum. speramus resurrectionem mortuorum, uitam futuri sæculi. amen.

Sufficerat quidem ad plenariam pietatis agnitionem et confirmationem sanctum hoc et salutare diuinæ gratiæ secretum; de patre enim et filio et spiritu sancto docet nos plenaria et perfecta domini nostri incarnatio quibus fideliter credulitas, adest. sed quoniam hi qui ueritatis destruere conantur præconia, quasdam innouationes procreauerunt et secretalem domini nostri incarnationem corrumpere nisi sunt et diuinæ uocis uirginem creatricem ausi sunt denegare et confusionem unius naturæ humani corporis et diuinitatis ausi sunt componere ac separabilem et corruptibilem unici filii diuinam naturam dicere temptauerunt, ob hoc omnem ipsis opponendam aduersus ueritatem machinationem uolens hoc præuenerabile atque mundanum concilium antiquo illo præconio et firmo exemplo decreuit edocens præcipue trecentorum decem et octo episcoporum uenerabilium fidem manere incontaminatam et aduersus illos qui spiritui sancto aduersantur, quam fidem etiam posteriore tempore in urbe Constantinopolitana centum quinquaginta conuenientes uenerabiles episcopi doctrinam nobis spiritus sancti

---

AO, *B* [=*bcdlp*], *Q* [=*aetwx*], *W*

2 omnipotentem] omnium *BW* 3 omnium *post* inuisibilium *coll. W* dn̄m n̄rm̄ *O* 4 uero *A* uero *om. B*^{bl} eiusdemque *Q* 5 quem] quæ *B*^{bd}, *corr. B*^{d} 6 descendit et *B*^{bd}W incarnatus] natus *AO* de] ex *Q*^{aet}W et *BW* et ex *AO* in *Q* 7 sepultus est et *AO om. W* 8 in *AO* sedit *B*$^{d}Q^{at}$ et sedit *W* unde *AO* uenturus est *A*^{corr}O 9 non erit finis *B*^{bcd}W s̄pm̄ s̄cm̄ *B*^{c} *corr.*, *Q*^{a} *corr.*, *Q*^{wx}W dn̄ *W* et^{2} *om. OW* uiuificantem *O* 10 et qui *AOB*^{bldp} et adoratur *B*^{c} qui *B*$^{c}Q^{e}$, *Q*^{w} *corr.*, *Q*^{x} *corr.*, *W*^{corr} que *Q*^{x} 11 et in *B*^{bd} et *B*^{b} *corr.*, *Q*^{x} *corr.*, *W* unam s̄cām̄ *W*^{corr} et *W* baptisma *Q*^{wx}W 12 remissione *BQ*^{et} et uitam *W*^{corr} 13 *post* amen *pergunt* eos autem qui dicunt erat tempus quando non erat et priusquam nasceretur non erat et quia ex nullis extantibus factus [facturus *O*] est uel ex alia essentia dicentes mutabilem et conuertibilem filium dei hos [hoc *O*] anathematizat catholica et apostolica æcclesia post hoc concilium nicænum quod in urbe roma concilium congregatum est a catholicis ep̄is addiderunt de s̄pū sc̄o etc. — in cælis cum patre non erat [=*Ecclesiæ Occident. monum. iuris antiquissima ed. Turner* 1 283, 20—289, 87] *AO* 14 suffecerat *Q*^{a} *corr.* .sufficeret *Q*^{x} et confirmationem *Q* mortuorum et confirmationem *W* *om. AOB* 15 hunc *BQW*, *corr. Q*^{ax} salutarem *B*^{bdp} saluatorem *B*^{l} et filio enim *AO* 16 et *om. B*^{c}Q perfectæ *B*^{bclp}Q n̄i ihū̄ *B*^{c} n̄rī ihū̄ x̄pi *AO* 17 præconiam *B*^{bdlp} præconium *B*^{c} innouationis *AOW* 18 et^{1} *Q om. AOBW* diuini *W* 19 uocis misterium ad *Q*^{x} *corr.* confessionem *AO* humanæ *B*$^{bd}Q^{a}$ *corr.* 20 et^{1} *om. AO* componere ausi sunt *QW* ac *Q om. AOBW* reparabilem *AO* 21 ab *B*^{c} omnem *B*$^{c}Q^{a}$ *corr.*, *Q*^{x} *corr.* omne *Q* omnes *AOB*^{bdlp}W ipsi *W* opponenda *Q*, *corr. Q*^{ax} oppugnandam [g *del. B*^{b}] *B*^{bd} 22 uolens excludere *Q*^{x} *corr.* huc *AO* præuenerabile *B* præuenerabilem *AO* peruenerabile *W* peruenerabilem *Q* uenerabile *Q*^{x} *corr.* mundanum] magnum *Q*^{x} *in ras.* antiquum *W* 23 edocens *QW* et docens *AOB*^{bdlp} docens *B*^{c} præcipuæ et *A* 24 uenerabilem *O* incontaminata *Q*, *corr. Q*^{ax} et] ut *B*^{bd} s̄pū *QB*^{p}W, *corr. Q*^{x} 25 fidem *male additum* tempore *om. W* constantinopolitanam *AO* 26 et doctrinam *B* et doctrinæ *W* de s̄ps *Q*^{x} *corr.*

substantiæ confirmauerunt, non quod aliquid deesset priscæ fidei, superadicientes, sed aduersus eos qui nitebantur diuini spiritus conceptioni aduersari et domini nostri potestatem corrumpere, hos ergo scripturis diuinis adtestantibus euidentius manifestantes. propter hos qui substantiæ secretum euertere insectabantur dicentes hominem sine diuinitate fuisse creatum ex uenerabili uirgine Maria inpudenter et uulgariter, uenerabilis quondam episcopi Cyrilli Alexandrinæ ecclesiæ litteras et totius Orientis congruas aduersus Nestorii amentiam, in quibus manifesta est expressio certi atque salutaris symboli desiderantibus, epistulam atque archiepiscopi Leonis primæ sedis quæ destinata et directa uidebatur ad uenerabilem sanctæ memoriæ Flauianum ad intercipiendam Eutychetis malignitatem quamuis sancti Petri confessioni concordantem et unam atque similem paginam uisa est aduersus obtrectantium audaciam, euidenter edere conuenit integræ fidei credentibus. nam et eos qui quasi bifariam dei uiui substantiam secretalem nituntur diuidere, oppugnant, hos etiam qui passibilem audent dicere diuinitatem unici filii, hos repellendos de omni synodo oportet nec non et hos qui duplicis naturæ commixtionem confusionem domini nostri argumentantur, inpugnare et qui cælestem uel etiam constare substantiam quam ex nobis concreatam ipsis ergo figuram delirantes uel insanientes dicimus et hos qui duas ante natiuitatem domini naturas, unam post unituram insulse fingentes excommunicare oportet.

Sequamur igitur patrum nostrorum sententiam unum et eundem confitentes dominum Iesum Christum conuenienter edocentes, perfectum eundem in diuinitate et perfectum eundem carnalem hominem, deum certum eundem, hominem certum eundem ex anima rationali et corporis substantia patri in diuinitate similis, item et nobis per

---

8 contra Eutychem Leo papa, Flauianus et Quirillus episcopus Alexandrinus respondunt B^{b} *in mg.*

AO, *B* [=*bcdlp*], *Q* [=*aetwx*], *W*

1 substantiam *AO* substantia WQ^{x} *corr.* ac substantia *Q* 2 s̄pui *Q*, *corr.* Q^{x} conceptione *BW* concepcionem *A* contemptionem *O* 3 potestate *AO* hos ergo] suam sententiam Q^{x} *corr.* inscripturis $B^{bdlp}W$ scripturarum diuinarum Q^{x} *corr.* adtestatione *QW* 4 hos ergo Q^{x} *corr.* illos uero B^{c} 5 et hominem Q^{x} *corr.* diuinitatem $B^{bdp}Q^{t}W$ et ex *AO* uenerabile *OBQW*, *corr.* Q^{ax} *ante* et *ins.* delerantes Q^{x} 5/6 bulgaliter B^{bdlp} culgaliter B^{c} uulganter *Q* et uulganter *in* diuulgant *corr.* Q^{x} 6 contra uenerabilem—ēpm̄ *Q*, *corr.* Q^{x} quosdam *AO* quandam B^{c} et] synodicas ad nestorium et alias B^{c} et ad Q^{x} *corr.* 7 orientis ēpos̄ Q^{x} *corr.* congruas existentes suscipit B^{c} nestorii amentiam] nestorium etiam *W* est AOQ^{x} *corr. om. BQW* 7/8 certa itaque *W* 8 salutares *W* nosse desiderantibus Q^{x} *corr.* atque epistulam Q^{x} *corr.*, *non male, nisi mauis* epistulamque 9 uidetur Q^{x} *corr.* 10 intercidendam B^{c} euthicis B^{c} eutyces *Q*, *corr.* Q^{x} malignitate B^{bd} quam uiso *AO* confessioni $B^{c}Q^{x}$ *corr.* confessione $B^{bdlp}QW$ confessionem *AO* 11 et *om. AO* ut Q^{x} *in ras.* una Q^{etwx} similis pagina *Q* uisa esset Q^{x} *corr.*; *nescio an scribendum sit* uisam 12 edocere *Q* edocent Q^{x} *corr.* conuenire Q^{x} *corr.* et *om. AO* 13 hos *del.* Q^{x} 14 et de *AOBW* omne B^{bdp} 15 et *om.* B^{l} duplicem *AOBW* confusione B^{c} confessionem *Q*, *corr.* Q^{x} 15/16 augmentantur *O* 16 qui de *AO* etiam alterius B^{c} constare *AOBW* consubstantialem *Q* quæ Q^{x} *corr.* 16/17 concretam *A* concreta est Q^{x} *corr.* adsumpsit formam serui B^{c} 17 ipsos B^{c} ipsi *Q* ergo] serui Q^{x} *corr.*; *re uera in* ipsisergo *latet* ipsi serui figuram] coram *W* dicunt Q^{x} *corr.* qui duas] quibus *AO* 17/18 natiuitatem in unitatem [unitate Q^{x} *corr.*] *Q* 18 naturas dn̄ī *QW* dn̄ī naturas duas *AO* unituram *scripsi* uninaturam *AO* unitarum $B^{bdlp}W$ unicarum *Q* unationem B^{c} unitionem Q^{x} *corr.* insule *O om.* B^{c} confingunt Q^{x} *corr.* 19 et *om. AO* 20 Christum *om.* B^{bdl} et docentes *AO* eundem] eundem carnalem hominem eundem *W* in *om. AOQ* diuinitatem $AOB^{bdlp}W$ et *om.* AOB^{cp} 21 carnalem—eundem^{2} *om. W* hominem^{1} *om.Q* certum eundem *om.Q* et Q^{x} *corr.* hominem^{2}—eundem^{2} *om.* B^{bdl} eundem^{3} *om.W* 22 animo *AO* rationali WB^{c} *corr.* rationale B^{bdlp} rationalem *AO* rationabili $B^{c}Q^{a}$ *corr.* Q^{x} *corr.* rationabile *Q* et^{1} *om. Q*, *corr.* Q^{x} corpori *A* substantiam AOB^{bdlp} patre B^{b} similes B^{b} similem *Q om. W* 22—p. 14, 1 item—humana *om. W*

omnia in humana substantia similem præter peccatum, ante sæcula ex patre progenitum secundum diuinitatem, sed in ultimis diebus eundem propter nos et propter nostram salutem ex Maria uirgine diuini numinis creatrice secundum hominem, unum eundemque Christum filium dominum unicum, in duplici natura inconfuse inmutabilem indiuise cognoscendum, in nullo duplicis naturæ distantia interempta propter unitatem, salua proprietate naturæ utriusque sub una persona, non sub una substantia conuenientes, neque in duas figuras diuisam atque partitam, sed unum eundem filium unicum deum uerbum dominum Iesum Christum, sicut antiquitus prophetæ pro eo, etiam ipse nos Iesus Christus erudiit et patrum nobis tradidit symbolum. horum itaque cum omni ueritate et suauitate a nobis ordinata statuit uenerabilis et mundana ecclesia nullam aliam fidem licere cuiquam proferre aut edere uel docere uel tradere alterum symbolum corripere uolentibus ad scientiam ueritatis ex paganitarum aut Iudaicæ aut hæreticæ cuiuslibet sectæ. hos uero siue sint episcopi aut clerici, alienos esse ab episcopatu, seu clerici sint, a clero; sed et si monachi sint aut laici, hos excommunicare iubemus.

EXPLICIT EXPOSITIO FIDEI CONCILII CALCHEDONENSIS

d. 13 m. Oct. a. 451 INCIPIT ACTVS SYNODI CALCHEDONENSIS QVAE CONGREGATA EST III ID OCTOBRS

6 1 Residentibus episcopis supra scriptis legitur libellus Eusebii episcopi contra Dioscorum oblatus synodo. requisitus Dioscorus non obseruat. conuenitur Dioscorus, dicit se uenire non posse, quod custodiretur a magistraneis et scholaribus. secunda ammonitione conuentus respondet se ægrotare et non, nisi senatus affuerit, ad synodum uenire. Dioscorus conuentus requirit a directis Iuuenalem Thalassium Eusebium Basilium et Eustathium. ingreditur Athanasius presbyter Alexandrinus cum libello contra Dioscorum, similiter et Ischyrion diaconus Alexandrinus. legitur Theodori libellus quo dicit se deputatum fuisse sanctæ memoriæ Cyrilli; erat enim magistrianus, sed pro remuneratione synodi Ephesenæ clericum factum. et post

---

A [*pauca abscissa*] *O, usque ad* 16 *B* [=*bcdlp*], *Q* [=*aetwx*], *W*

1 humanam substantiam *AO* substantiæ *W* similem et *AO* præter peccatum *om. W* 1/2 procreatum *W* natum *Q* 2 in *om. AO* temporibus B^{bd} nos—propter *om. W* 3 mariæ B^{b} uirgine *om. AO* diuini numinis [nu . . . *A*] AB^{bc} diuinum in his *O* diuini nominis $B^{dlp}QW$ creatricem $AOB^{bdlp}W$ 4 et eundemque $B^{bdlp}W$ filium] firmum *QW* dnm [dm *O*] nrm AOB^{c} in *om. W* confuse *AO* 5 indiuise] diuinis *O* di . . . [*abscissa*] *A* et cognoscendum *AO* in cognoscendum B^{bdl} duplici *W* natura $AB^{bl}W$ naturam *O* naturas B^{d} distantiam $AOB^{bdlp}W$ interemptæ *QW*, *corr.* Q^{x} 6 proprietatem B^{bdl}, *corr.* B^{d} utriusque naturæ *QW* non *om. QW; num scribendum* nec non? sub una *om. Q* et Q^{x} *corr.* 6/7 conueniente *Q* 7 neque enim *W* figuram B^{b} diuisum—partitum Q^{x} *corr.* eundemque *W* et eundem Q^{x} *corr.* 8 uerum $AOBQ^{x}$ *corr.* dominum *om. AOB* antiquitas *W* prophetæ *om. AO* pro] de Q^{x} *corr.* et etiam Q^{x} *corr.* 9 erudit B^{c} erudiuit *Q* quorum AOB^{c} his Q^{x} *corr.* 10 cum omni] communi *W* atque *Q* a nobis *om.* B^{c} nobis B^{c} *corr.* ordinatam B^{c} ordinatis Q^{x} *corr.* uenerabiles B^{bd} munda *AO* conuentus *superscr.* Q^{x} 11 nullam aliam] nulla malitia [maliciam *W*] $B^{bd}W$ dicere *AO* *post* docere *superscr.* eos autem qui audent cōponere fidem alteram aut proferre aut docere Q^{x} *ex corr.* 12 corripere $B^{bdlp}QW$ componere AOB^{c} conuerti *superscr.* Q^{x} paganistarum Q^{x} *corr.*, paganorum *AO* iudaici $B^{bdlp}Q^{t}W$ iudaicum *AO* aut[2] ab *O* 13 heretici B^{p} sectæ conuertere B^{c} rectæ B^{l} hoc B^{bd} alienus $B^{b}W$ 14 episcopatum *AOW* seu—clero *W* seu clerici [clericatu B^{c}] sint *B* seu clerici *AO* et clero *Q* aut laici *om. AO* ita ut laici [laicos Q^{a} *corr.*] *Q* hos *om. AO* excommunicari $B^{l}Q^{ae}$ 16 *om. Q* EXPLICIT SYNODVM [synodus B^{c} concilium *W*] mundanum id est uniuersalem [uniuersale $B^{lp}W$ uniuersali B^{c}] APVD CALCEDONA [calcidona B^{c} calcednsi habitum metropoli bithiniæ *W*] *BW* CONCILII *om. A* 21 respondit *AO* 22 a *O* ac *A* thalasium *O* 24 scyrion *A* cyrion *O* 25 de se putatum *O* defuisse *AO* 26 magistrianus *O*

quindecim annos a Dioscoro se deflet exclusum et non solum se, sed et generationem Cyrilli fugasse de ciuitate odio fidei quam ille prædicauerat [fidei]. et dicit illum * tam Origenis, fuisse blasphemum, homicidam, sed et turpis uitæ fuisse illum semper se promittit docere. petit eos quos secum Dioscorus sollicitatos adduxerat, in custodiam redigi et ab his requiri, id est Agorastum Dorotheum Eusebium Iohannem notarium. leguntur Ischyrionis libelli dicentis Dioscorum agros uastasse, multorum deiecisse domos, alios exilium misisse, alios multasse, alios urbe propulsos. auarum ⟨fuisse⟩ et pauperibus negasse; quæ prouinciis ⟨Libycis⟩ propter ariditatem a iudicibus indulta sunt, a prouincialibus uili emere et caro distrahere ita ut oblationes ecclesiis desint. pecuniam quam Peristeria nobilis ⟨memoriæ⟩ ecclesiæ reliquerat monachis xenodochiis et pauperibus erogandam, thymelicis et theatralibus expendisse personis et ⟨a⟩ mulieribus domum ipsius et balneas frequentari. quarum una erat famosa Pansophia cognomine Montana, de qua etiam a populo clamatum est. agros messes monachis * * excisis omnibus et habitationibus dissipatis se mendicare. Petrum istum tunc diaconum dicit cum aliis ad rapiendum se fuisse directum, quem memorat perfidiæ ipsius in Epheso ministrum fuisse. extortam sibi clauso professionem in ciuitate non manendi. petit iterum Agorastum Dorotheum Eusebium Didionem Arpocrationem Petrum Gaianum et mediastrinum balnei episcopi, ut per ipsos et alios doceat quod intendit. legitur et Athanasii: dicit sibi auunculum fuisse Cyrillum episcopum et commendatum fuisse Dioscoro successori suo, sed iste contra fidem ueniens oppressisse non ueritus affligit. propinatum se Chrysafio et Nomo, ut cogeretur omnia sua perdere et insuper pecuniam mutuari. fratrem suum Paulum ipsis suppliciis et iniuriis interisse. demum et quidquid habere potuit, occupasse et se post omnia ab officio remotum. interdictum sibi misericordiam panem balneas. legitur Sofronii libellus: accusatur Dioscorus adulterii ⟨et⟩ blasphemiorum. petitur Timotheus minister eius ut discutiatur. mandatur trina conuentio; respondet singulis qui directi fuerant, isdem uerbis dicens: quod dixi semel, dixi; quod addam, non habeo. dantur interlocutiones de contumacia iudicandum et consentientibus singulis dicta sententia est, quod Eutychen receperit et Flauianum deposuerit nec permiserit apostolicæ sedis scripta in synodo recitari, ut hæresis nutriretur, quod criminaliter appetatur, quod contra canones ab aliis depositum ipse susceperit. Anatolius referendam Dioscori damnationem dicit apostolicæ sedi. dicunt omnes sententiam.

ITEM CALCHEDONENSIS VIII $\overline{KL}$ NOVE$\overline{MB}$ GESTA HOC CONTINENT d. 25 m. Oct a. 451

2 Residet imperator cum episcopis et potestatibus ac senatu. alloquitur imperator Latine et Græce in principio imperii sui contra hæreticos causam fidei se uelle tractare. adclamatur. sequitur interlocutio quæ fecit locum symbolo Nicæno trecentorum decem et octo et symbolo centum quinquaginta ita

---

AO

2 quam—fidei *om. A* fidei *deleui lacunam significaui supplendo e. g.* ⟨sequi sec⟩tam 3 originis *AO* 6 scyrionis *AO* 7 mutasse *AO* 8 fuisse *addidi* Libycis *addidi* a iudicibus] παρὰ τῶν βασιλέων *Gesta Chalcedonensia* 10 persteria *AO* memoriæ *addidi ex* Γ 11 sinodochiis *AO* temellicis *AO* 12 a *addidi* 13 parisophia *AO* 14 *lacunam significaui, cf.* Γ excissis *AQ* se mendicare] emendicare *AO* 16 professione *O* 17 ciuitatem *AO* Διδίωνα Γ didonem *A* titonem *O* 18 apocrationem *AO* 21 obpressise *A* ueritos *AO* 22 pecunia *O* 25 sifroni *AO* et *addidi* blasphemum *AO* 26 Agorastus *Gesta* responderunt *AO* 29 recepit *O* 30 hereses *AO* 32 referendam *Amelli, etsi Maximus, non Anatolius in Gestis 2, 93 talia dixisse refertur* refrenandam *AO* dicit *om. O* 34 CALCHEDONENSIS *AO* 35 epo *AO* senatui *AO*

Credimus in unum deum patrem omnipotentem, factorem cæli et terræ, uisibilium et inuisibilium; et in unum dominum Iesum Christum filium dei unigenitum, qui natus est ex patre ante omnia sæcula, deum uerum de deo uero, natum non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt, qui propter nos homines et salutem nostram descendit et incarnatus atque inhumanatus est et passus et resurrexit tertia die, ascendit in cælos, uenturus est iudicare uiuos et mortuos; et in spiritu sancto.

Eos autem qui dicunt »fuit aliquando quando non erat« et »priusquam nasceretur, non erat« et quod ex nullo fuerit, aut ex alia substantia uel essentia dicentes esse aut conuertibilem aut mutabilem filium dei, hos anathematizat catholica et apostolica ecclesia.

Item etiam centum quinquaginta sanctorum patrum qui Constantinopolim congregati sunt

Credimus in unum deum patrem omnipotentem, factorem cæli et terræ, uisibilium omnium et inuisibilium; et in unum dominum Iesum Christum filium dei unigenitum, ⟨natum⟩ ex patre ante omnia sæcula, deum uerum de deo uero, natum non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt, qui propter nos homines et salutem nostram descendit et incarnatus est de spiritu sancto et Maria uirgine et inhumanatus et crucifixus est pro nobis sub Pontio Pilato et sepultus est et resurrexit tertia die, ascendit in cælos, sedet ad dexteram patris, iterum uenturus est cum gloria iudicare uiuos et mortuos, cuius regni finis non est; et in spiritum sanctum, dominum et uiuificantem, ex patre procedentem, qui cum patre et filio adoratur et glorificatur, qui locutus est per sanctos prophetas; in unam catholicam et apostolicam ecclesiam. confitemur unum baptisma in remissionem peccatorum. expectamus resurrectionem mortuorum et uitam futuri sæculi. amen.

Sequitur interlocutio contra eos qui negant theotocon, id est quæ deum peperit sancta Maria, uel eos qui confusionem et permixtionem introducunt et unam natiuitatem dicunt deitatis et carnis. fit in eadem interlocutione mentio epistulæ ad sanctæ memoriæ Flauianum de catholica * *, de cuius rei * et plurimis disputatur. et ⟨in⟩ interlocutionis istius conclusione aliter credentibus pœna præponitur. cui subscribunt omnes episcopi.

Post subscriptionem omnium episcoporum interloquitur imperator dicens ut profiterentur omnes episcopi si proprio consensu definitio quæ est lecta, prodierit.

Omnes et uniuersi adclamauerunt: Sic credimus. una fides, una sententia. omnes hoc sentimus. omnes consensimus et subscripsimus. omnes orthodoxi sumus. hæc est fides patrum. hæc est fides apostolorum et catholicorum. hæc fides saluauit uniuersum orbem. Marciano nouo Constantino, nouo Paulo, nouo ⟨Dauid⟩. annos Dauid imperatori. domine, uitam da nouo Constantino, nouo Marciano. uos pax totius orbis. et alia multa adclamata sunt.

Interlocutio imperatoris ad synodum gratias agentis deo quod plurimi errores circa fidem adempti et omnes in una fide fuerint reuersi atque concordia. iterum adclamatum est.

A [*paucissima abscissa*], *O*

5 inhumatus *AO* humatus *O*^{corr} 6 in *O* ad *A* 7 quando *A* quod *O* 11 etiam *om. O* 15 natum *addidi* 16 sunt *om. A* 17 mariam *AO*, *corr. O* inhumana *AO* 20 spū sc̄o *O* dn̄i *A* 21 cum patrem *A* 23 remissione *A* et expectamus *A* 24 et *om. A* 26 confessionem *AO* 27 et carnis *om. A* 28 *lacunam statui e. gr. supplendo* circa dei uerbi incarnationem fide *lacunam statui e. gr. supplendo* subtilitate 29 in *om. AO* interlocutionem *O* conclusionem *AO* proponitur *O* 32 prodiderit *AO* 33 si *O* sciencia *A* 37 Dauid *suppleui* 39 agentes *AO* erroris *AO*

Adloquitur imperator: Pia et catholica fide a sancta et uniuersali synodo secundum patrum expositionem manifestata iustum simul et utile peruidet nostra tranquillitas omnis deinceps contentionis occasionem super pura religione penitus amputandam. si quis igitur priuatus aut militans uel etiam clericus alloquio publice de fide multitudinem congregarit et per disputationes fecerit turbas, nouerit se de regnatrice urbe esse pellendum; qui autem militat, de militia sua et clericus de gradu proprio periclitabuntur aliisque subdendos esse suppliciis. item adclamatum est.

Adloquitur imperator et dicit: Sunt quædam capitula quæ ad honorem uestræ reuerentiæ reseruauimus existimantes decere apud uos ista canonice secundum synodum ordinari aut nostris legibus sanciri.

Et recitauit iussu principis Veronicianus a secretis sancti consistorii ita

De monachis etiam ne quis sine conscientia episcopi monachorum monasterium in qualibet ciuitate uel in agro audeat fabricare. et eos episcopis subditos esse debere et quietos orationi uacare atque ieiunio. neque ecclesiasticis aut publicis causis molestus existat, nisi forte in causa necessaria ab episcopis iussus. nec potestatem habeat suscipere seruos aut originarios præter dominorum conscientiam. nec clerici aut monachi conductores aut procuratores fiant, quod modis omnibus prohibetur, nisi forte ecclesiasticæ rei ab episcopo suo conductor aut procurator fuerit institutus. quibus interponit pœnam. clericos etiam transire ad alteras ecclesias non licere, interponens susceptori pœnam atque suscepto, donec ad propriam reuertatur ecclesiam.

Quæ lecta eadem scheda Constantinopolitano episcopo traditur. adclamatum est iterum.

Imperator interloquitur pro Nicæa ciuitate solo nomine honoranda, quod illic synodus fuerit congregata, salua dignitate metropolitani Nicomediensis. adclamatum est. et in fine interloquitur imperator ad synodum et dicit: Laborastis tanti interualli [et] uexationem sustinentes, expectate autem adhuc tres dies aut quattuor et præsentibus iudicibus magnificis nostris singula quæ uolueritis, exerite adiutoriis competentibus promeritura. nullus autem uestrum antequam perfecta de omnibus forma prodeat, a synodo sancta discedat.

Edidit Veronicianus et Constantinus uiri deuoti agentes in rebus secretarii sacri consistorii.

Exempla gestorum de Græco in Latinum translata

3 Consulatu domni nostri perpetui augusti VII kl Nouembr Calchedone secundum præceptum diuini clementissimi domni Marciani pp ⟨aug⟩ conuenientibus in sancta ecclesia sanctæ martyris Eufemiæ uc et ⟨inlustri⟩ magistro militum ⟨ex⟩ consule ordinario et patricio Anatolio

d. 26 m. Oct. a. 451

3 *Græce extat in actione VIII, aliæ uersiones Latinæ in Gestorum uersione et antiqua* [Φ^a] *et correcta* [Φ^c] *et a Rustico recensita* [Φ^r]

A [*paucissima abscissa*], *O*

2 expositione *AO* 3 omnes *A* oms *O* contentiones occasio *AO* 4 alloqui *AO* 5 congregarit *scripsi* congregari ut *AO* 7 subdendus *AO* 8 quidem *AO* 9 dicere *AO* 11 uerocianus *AO* 12 monachicis *A* etiam *AO*, *coniecerim* æstimamus 13 epi *A* 16 conscientia *AO* 19 æcclesias *O* ecclesias transire *A* 20 susceptoriam *AO* atque *scripsi* quæ *AO* propria *AO* æcclesia *O* 23 loquitur *AO* Nicæa] *confusa cum Chalcedone, cf. actionem XIIII* [*XIII*] 26 et *deleui* uexatione *AO* 29 a *om. A* synodo esca descendiscedat *AO*, *corr. O* 30 uerocianus *AO* 31 consitorii *AO* 32 latinum AO^{corr} latino $A^{corr}O$ translatum *AO*, *corr. O* 34 diuini *AO* pp *A* pap *O* aug *addidi* 36 un cc *AO* inlustri *addidi* magistri *AO* magistris O^{corr} ex *addidi*

et uiro clarissimo et inlustri ppo Palladio

et uc et inlustri magistro officiorum Vincomalo,

conuenientibus etiam et Pascasino et Lucensio reuerentissimis episcopis et Bonifatio uiro religioso presbytero uicariis archiepiscopi senioris Romæ Leonis

et Anatolio uiro uenerabili archiepiscopo splendidi nominis Constantinopolitanæ

et Maximo uenerabili episcopo Antiochiæ Syriæ

et Iuuenale uenerabili episcopo Hierosolymitano

et cetera sancta et œcumenica synodo [hodie] quæ secundum sancta diualia diui et clementissimi domini in Calchedonensi ciuitate congregata est, omnibus residentibus ante cancellos sancti altaris,

magnificentissimi et inlustres iudices dixerunt: Diuus et clementissimus noster dominus rogatus a Maximo et Iuuenale sanctis episcopis præcepit nos inter eos audire de his quæ uertuntur capitulis. et conuenientes memorati uenerabiles uiri certa ad inuicem nulla interueniente scriptura statuerunt, quæ nobis manifesta constituerunt ac si consensu iuste esse statuta. hæc itaque necessarium arbitrati sumus et in conspectu sanctæ synodi singula instruere, ut et de uestro decreto et ex nostra sententia quæ placuerint, roborentur.

Maximus reuerentissimus episcopus Antiochiæ Syriæ dixit: Placuit mihi et reuerentissimo episcopo Iuuenali [quos] post multam altercationem ad concordiam ut sedem Antiochinæ urbis, quæ est sancti Petri, habere duo Fenices et Arabiam, sedem uero Hierosolymitanam habere tres Palæstinas, si tamen id uenerabili patri nostro archiepiscopo Romæ maioris Leoni placuerit, qui cupit ubique sanctorum patrum canones infringibiles permanere. et rogamus ex sententia uestræ magnificentiæ et sanctæ synodi per scripturam hæc roborari.

Iuuenalis uenerabilis episcopus Hierosolymitanus dixit: Eadem mihi placuit ut sanctam quidem Christi Anastasim tres Palæstinas habere, sedem uero Antiochiæ duas Fenices et Arabiam. rogo et ego ex sententia uestræ magnificentiæ et sanctæ synodi hæc roborari.

Pascasinus et Lucensis uiri uenerabiles episcopi et Bonifatius presbyter uicarii sedis apostolicæ per Pascasinum uenerabilem episcopum dixerunt: Ea quæ concordantibus fratribus nostris Maximo uenerabili Antiochenæ ecclesiæ episcopo et sancto et uenerabili Iuuenali Hierosolymitano ⟨episcopo⟩ bono pacis placuisse noscuntur, id est ut Antiochena ecclesia duas Fenices et Arabiam habeat, Hierosolymitana uero tres Palæstinas habeat, etiam nostræ humilitatis interlocutione firmentur, ut nulla in posterum super hoc negotio supra dictis ecclesiis controuersia relinquatur.

Qua interlocutione Græce interpretata per Beronicianum uirum deuotum agentem in rebus et secretarium sacri consistorii

Anatolius uenerabilis archiepiscopus gloriosissimæ Constantinopolitanæ dixit:

AO

3 pascasio *AO, corr. O* lucullensio *AO* 4 uicario *AO* archiepō *A* 5 ūū *AO* 7 uenerabili] urb̄ *AO* 8 eocomenica *AO* hodie *deleui* diui] diu *AO, corr. O* 9 calcedonense *AO* 12 rogitus *AO, corr. O* 13 quibus *AO* 14 interuenientes *AO, corr. O* constiterunt O^{corr} 15 necessario *AO* 19 quos *deleui* ut [= ὥστε] *scripsi* et *AO* 20 anthinociæ *A* 21—23 si tamen—permanere] *desunt in ΓΦ* 21 id est *AO, corr. O* 22 leonis *AO*, corr. *O* ubi *AO, corr. O* 23 exencia *A* 24 synodi *om. AO, corr. O* hoc *O* 26 cristianam stasim *AO* 27 exsencia *A* s̄cā *O* synodo *AO* 29 lucullensis *AO* ūū *AO* 30 urb̄ epō *AO* 31 uen̄ *O* ūr *A* 32 episcopo *addidi* 34 firmetur *AO* 37 secretum *AO, corr. O* 38 anatholio urb̄ archiepō *AO, corr. O*

Quæ conplacita sunt inter beatissimum episcopum Maximum Antiochiæ et uenerabilem episcopum Hierosolymitanum Iuuenalem, et ex mea interlocutione firma manebunt, ut sancta quidem ecclesia Antiochenæ urbis duas Fenices et Arabiam habeat, sancta uero ecclesia Hierosolymitanorum tres Palæstinas habeat, ut deinceps unaquæque ecclesia aduersus alteram propter hanc rem nullam habeat altercationis querelam.

Omnes uniuersi uenerabiles episcopi uociferati sunt, quorum nomina infra scripta sunt: Et nos hæc ipsa dicimus ⟨et⟩ consentimus eis quæ a patribus dicta sunt.

Magnificentissimi et gloriosissimi iudices dixerunt: Opus et hic factum est sanctæ trinitatis et diui clementissimi nostri imperatoris propositionis, ut ea quæ iurgantur, ab eis qui altercari poterant, uni consilio deciderentur uoluntatique. ad concordiam igitur Maximi sancti episcopi Antiochensium et Iuuenalis sancti episcopi Hierosolymitani factus consensus, sicuti singulorum expositio *, firma ex nostra sententia et decreto sanctæ synodi in perpetuo tempore permanebit, id est ut Maximus quidem sanctus episcopus siue sancta Antiochiensium ciuitas duas Fenices et Arabiam sub potestate sua habeat, Iuuenalis uero sanctus episcopus Hierosolymitanus siue sancta ecclesia quæ sub ipso est, tres Palæstinas sub potestate sua habebit, sopitis secundum præceptum diui et clementissimi nostri domni uniuersis praumaticis aliisue promeritis ⟨a⟩ partibus litteris diuinis et multæ in eis adscriptæ hac scilicet causa.

Et alia manu: Edantur

Exemplum de Græco in Latino

4 Consulatu domni Marciani p̄p aug̅ et qui nuntiatus fuerit, VI k̄l Nou̅b̅ Calchedone d. 27 m. Oct a. 451
secundum præceptum diui clementissimi domni nostri Marciani p̄p aug conuenientibus in sancta ecclesia sanctæ martyris Euphemiæ

magnificentissimo et gloriosissimo magistro militum ex consule et patricio Anatolio et magnificentissimo ⟨et⟩ gloriosissimo præfecto sacri consistorii Palladio et magnificentissimo et gloriosissimo magistro sacrorum officiorum Vincomalo,

conuenientibus etiam et Pascasino et Lucensio uiris reuerentissimis episcopis et Bonifatio uiro reuerentissimo presbytero uicario sancti archiepiscopi senioris Romæ Leonis

et Anatolio uiro reuerentissimo archiepiscopo magnissimi nominis Constantinopolis
et Maximo uiro reuerentissimo episcopo Antiochiæ Syriæ
et Iuuenali uiro reuerentissimo episcopo Hierosolymitano

et cetera sancta synodo quæ ex sanctione diui et clementissimi domini nostri in Calchedonensi ciuitate congregata est, quorum nomina supra scripta,

residentibus uniuersis ante cancellos sancti altaris,

Maximus uir reuerentissimus episcopus Antiochiæ dixit: Deprecor magnificentissimos et gloriosissimos iudices et sanctam hanc uniuersalem synodum humanitatem

---

4 *Græce non habetur, uersio fere eadem extat in Gestorum uersionibus Φ^cr post actionem VII*

AO

3 ut] et *AO* 8 et *addidi* 9 est $A^{corr}O$ et *A* 10 præposicionis *AO* 11 qui] quæ *AO* deciderent *AO* 13 *excidit* ἐδήλωσεν 14 et] stet *AO* decreta *AO* decretum O^{corr} synodus *AO, corr. O* 15 ciuitatem *AO, corr. O; postulatur* ecclesia 16 habeant *AO, corr. O* iuuenalem *AO, corr. O* sc̄m ep̄m hierosolimitanum *AO, corr. O* 17 soptis *O* 18 domini *A* 19 a *addidi* hæc *A* causa sæcularia *A* 26 et² *om. AO* perfecto *A* 29 senioribus *A* 31 constantinopolitani *AO* 35 est *om. AO*

exercere in Domnum qui fuit Antiochiæ episcopus, et statuere ei certos sumptus de ecclesia quæ sub me est.

Pascasinus et Lucensius uiri reuerentissimi episcopi et Bonifatius presbyter uicarii sedis apostolicæ per Pascasinum uirum reuerentissimum episcopum dixerunt: Sanctus ac beatissimus papa qui episcopatum sancti ac uenerabilis Maximi episcopi Antiochenæ ecclesiæ confirmauit, iusto satis iudicio eius meritum approbasse uidetur. siquidem memoratus uir reuerentissimus episcopus Maximus suo arbitrio Domno uoluit esse consultum, ut sumptus ei de sua ecclesia miserationis intuitu, prout æstimauerit, largiatur, ut contentus alimoniis quiescat in posterum.

Qua confessione Græce per Veronicianum uirum deuotum secretarium sacri consistorii translata Anatolius uir reuerentissimus episcopus Constantinopolitanus dixit: Laudo et ego conpassionem beatissimi episcopi Antiochiæ Maximi, in quibus spontanea uoluntate ipse tales preces obtulit, ut sumptus præstaret Domno, qui fuit episcopus ecclesiæ sanctæ quæ sub eo est, præter hoc prædicto nihil requirente.

Iuuenalis episcopus Hierosolymitanus dixit: Amplector et ego consilium sancti episcopi Antiochiæ Maximi.

Vniuersa sancta synodus uociferata est: Decibiles merito beniuolentiæ archiepiscopi. omnes cogitatum eius laudamus. hæc decet eius existimationi. humanus cogitatus pontificis.

Magnificentissimi iudices dixerunt: Amplectente sancta synodo arbitrium Maximi uiri religiosi episcopi Antiochensium quod de Domno probauit, et nos idem consentimus, quæ sunt eius arbitrii, derelinquentes de Domni honorificentia.

Et alia manu: Edantur.

d. 23 m. Oct. a. 451

Consulatu piissimi et amatoris Christi Flauii Marciani primum et qui nuntiatus fuerit, x kl Nouebr

Chalcedone metropolim Bithyniæ prouinciæ sancta maior et œcumenica synodus, quæ dei gratia et sanctione piissimorum imperatorum uirorum religiosorum ⟨episcoporum⟩ congregata est, statuit ea quæ eius sunt

Quædam quidem de instantia beatissimorum episcoporum operata est, ut Maximo Antiochensium maioris ciuitatis et Iuuenali Aeliensium gratia redderetur. iustum etenim est ut memoria placitorum pax obtineat. plurimis itaque ab utrisque dictis in conspectu totius sanctæ maioris synodi, magnificentissimorum et gloriosissimorum iudicum sub præsentia, conuenit utrisque ut duas quidem Fenices et Arabiam supra alias Orientalis prouinciæ sub sede Antiochensium ecclesiæ degere et sufficere earum regentiæ et nihil aliquando amplius quærere, tres uero Palæstinas sub sede esse Hierosolymæ ecclesiæ ⟨et⟩ sufficere earum regentiæ et nihil in posterum quærere. conuenit etiam et omnia quæ hic acta sunt et pragmatice gesta et multa uel si quid aliud siue per episcopos siue per imperatores aut iudices facta sunt utrisque partibus, uacua esse omnino. hæc præfati beatissimi episcopi non ex decreto iudiciario, sed ex communi consensu complexi sunt et consenserunt. accipiunt igitur * * tuli-

---

AO

10 uerocianum *AO* 17 est] est quorum nomina his *AO* 18 æstimationis *AO* 24 consultu *O* flauio *AO* 25 x *O* d *A* 26 maiore theotoco [theotocon *A*] nomica *AO* 27 qua *O* 27/28 episcoporum *addidi* 29 quædam *scripsi* quidam *AO* 32 totius] ius *AO*, *corr. O* 33 utriusque *A* 34 prouinciæ = *diœceseos* egere *O* agere *A* 34. 36 sufficere = ἀρκεσθῆναι 34 eorum *AO* 35 quæreret *AO* 36 et *addidi* sufficeret *AO* 37 hic] *coniecerim* de his 38 epo *A* utriusque *AO* 39 iudiciarii *AO*, *corr. O* 40 *lacunam statui*, accipiunt *dictum est de ceteris episcopis; in eis quæ sequuntur, afferuntur uerba synodi*

mus eundem beatissimum episcopum Maximum petentem humanitatem de Domno qui fuit episcopus Antiochiæ, ut ei communicationem ut plebeo præstari tantummodo et sumptus ex eadem quæ sub eo est sancta ecclesia, in eo statu durante in quo est, et nihil amplius requirente. pariter et nos decernimus et decreto communi firmamus hæc quæ supra scripta, et immouentia et firma sancimus.

Pascasinus et Lucensis et Iulianus episcopi sancti et Bonifatius presbyter uicarii beatissimi papæ Leonis dixerunt: Beatissimus papa, caput uniuersalis ecclesiæ, apostolicæ dignitatis honore conspicuus Leo priuilegia Antiochenæ ecclesiæ reformari secundum ueterum patrum statuta constituit ideoque et nos Fenicem primam uel secundam simulque Arabiam, quas nuper amiserat, reuocari ad ius pristinum sancta synodo consentiente decreuimus, quia hoc præstantibus inlustrissimis præcelsisque iudicibus pacis studio utrisque episcopis placuit ⟨ut⟩ contentionem prouinciarum diuisio quiete mitigaret. unde sanctorum locorum prædictus antistes tres Palæstinas, quas olim tenuit, inconcusse possideat, Antiochenus uero memoratas iustitia exigente reciperet, quatenus dissensione depulsa sacerdotalis concordia inuiolata seruetur. laudantes namque uotum reuerentissimi Antiochiæ urbis Maximi quod circa Domnum eiusdem quondam ciuitatis antistitem spontanea uoluntate dignanter ostendit, ut humanitatis solacia ab ecclesia consequatur, nostra interlocutione firmamus, ita ⟨ut⟩ CCL solidos annis singulis consequatur nihilque amplius requirere audeat, sed in eo statu communione tantum fruatur et requie.

Pascasinus episcopus statui et suscripsi

Lucensis episcopus statui et suscripsi

Et ceteri episcopi infra scripti ita suscripserunt ut supra scriptum est.

EXPLICIT QVAE ACTA SVNT ANTEQVAM ALIQVA IN CALCHEDONENSI CONCILIO STATVERENTVR

ADLOCVTIO IMP̄ MARCIANI

7 Cum in sancta Chalcedonensis synodo conuenissent, præsente augusta Pulcheria dixit: Vbi primum etc. *cf. supra p.* 5. 6.

EXPLICIT ALLOCVTIO IMPERATORIS MARCIANI INCIPIT CONSTITVTIO AD SYNODVM CALCHEDONENSEM

8 Imperator Marcianus. Tandem aliquando quod summis uotis atque studiis optabamus, euenit, remota est de orthodoxa Christianorum lege contentio; tandem

8 *Græcum exemplar extat in Gestis 23; Latinum habetur in Rustici uersione Gestorum* III 104 *atque in Collectionibus Quesneliana XXVI et Hispana cum codice Albigensi*

AO; inde a 29 *accedunt Q* [= *aetwx*], *S* [= *defmt*], *t*, *Φ*^{r} [= *CDY*], *P* [*cod. Vatic.* 5750, *alim Bobbiensis*]
1 eodem *AO* domo *AO, corr. O* 2 antiochia *O* 3 et *Ballerini* ut *AO* 6 luculensis *O*^{corr} iuliano *O* 10 miserat *AO, corr. O* 11 *malim* decernimus 12 studio *Ballerini* studiis *AO* ut *addidi* 13 mitigare *A* 14 recipiat *Ballerini* 15 dissensionem *AO, corr. O* sacerdotali *AO* seruentur *AO* 18 consequantur *O* ut *add. Ballerini* 19 statuto *O* 22 Lucensis—suscripsi *om. O* 23 ut—est *scripsi* qui snpra scripti sunt *AO* 27 presentes *O*
29 IMPERATORIS *om. A* 29/30 INCIPIT—CALCHEDONENSEM *AO* INCIPIT CONSTITVTIO DIVAE MEMORIAE MARCIANI DE SYNODO CALCHEDONENSI *Q* INCIPIT EDICTVM IMPERATORVM IN CONFIRMATIONE CONCILII CALCIDONENSIS *St* inc̄ . . . [*legi non possunt*] imp̄p̄ ualentiniani et marchiani informatio totius concilii calchedonensis uel abdicatio hereticorum *P* De prohibitis disputationibus a christianis edictum ciuibus nostris constantinopolitanis *CD* [*de eis quæ præcedunt et lectionibus codicis Y cf. Gesta Latina* III 104 31 imperator marcianus *AO* imp̄er̄ ualentinianus et marcianus augusti *CDP* imperatores ualentinianus et marcianus aug̅g̅ [augnsti et marcianus *S*^{de}] uniuersis populis *St, Q*^{s} *corr. om. Q* 32 orthodoxia *S*^{demt}

remedia culpabilis erroris inuenta sunt et discors populorum sententia in unum consensum concordiamque conuenit. e diuersis enim prouinciis religiosissimi sacerdotes Calchedonam uenerunt iuxta nostra præcepta et quid obseruari in religione debeat, perspicua definitione docuerunt. cesset igitur iam profana contentio. nam uere impius atque sacrilegus est qui post tot sacerdotum sententiam opinioni suæ aliquid tractandum relinquit. extremæ quippe dementiæ est in medio et perspicuo die commenticium lumen inquirere. quisquis enim post ueritatem repertam aliquid ulterius discutit, mendacium quærit. nemo itaque uel clericus uel militans et alterius cuiuslibet condicionis de fide Christiana publice turbis coadunatis et audientibus tractare conetur in posterum, ex hoc tumultus et perfidiæ occasionem requirens. nam iniuriam facit iudicio religiosissimæ synodi, si quis semel iudicata ac recte disposita reuoluere et publice disputare contendit, cum ea quæ nunc de Christiana fide statuta sunt, iuxta apostolicas expositiones et statuta sanctorum patrum trecentorum decem et octo et centum quinquaginta definita esse noscuntur. nam in contemptores huius legis pœna non deerit, quia non solum contra fidem bene compositam ueniunt, sed etiam Iudæis et paganis ex huiuscemodi certamine profanant ueneranda mysteria. igitur si clericus erit qui publice tractare de religione ausus fuerit, [a] consortio clericorum remouebitur; si uero militia præditus sit, cingulo spoliabitur. ceteri etiam huius criminis rei de hac sanctissima urbe pellentur, pro uigore iudiciario etiam competentibus suppliciis subiugandi. constat enim hinc hæreticæ insaniæ exordia fomitemque præberi, dum publice quidam disputant atque contendunt. uniuersi ergo quæ a sancta synodo Calchedonensi statuta sunt, custodire debebunt, nihil postea dubitaturi. hoc itaque nostræ commoniti serenitatis edicto abstinete profanis uocibus et ulterius desinite de diuinis disputare, quod nefas est, quia non solum diuino iudicio peccatum hoc, prout credimus, punietur, uerum etiam legum et iudicum auctoritate coercebitur.

d. 7 m. Febr. a. 452 DAT VII ID FEBR CONSTANTINOPOLIM SPORACIO CONSVLE

---

5 uere impius—12 contendit. 21—26 *adfert Facundus 12, 2 p. 800*

AO, Q [= *aetwx*], *S* [= *defmt*], *t*, *Φ*^{r} [= *CDY*], *P*

2 ex *S*^{l} et *Q*^{t}*S*^{mt}*t* enim *om. t* reuerentissimi *Φ*^{r} 3 calcidona *S*^{demt}*t* calcidonam *S*^{l} chalcedoniam *D* in *om. A* 4 prespicua *SP* discessit *St* 5 uero *t* qui *om. t* tot *om. YP* sententia *S*^{demt}*P* opinionis *SP* suæ uel *S*^{de} uel *S*^{l} 6 reliquid *P Fac.* prespicuo *SP* 7 enim *om. t Fac.* 8 alterius *O* et] sed *O* se *A* uel *Φ*^{r}*P* 9 publice aliquid *AOQ, corr. Q*^{x} turbis *Φ*^{r} terminauit [terminabit *Q*^{tw} terminare *Q*^{a} *corr.*] *AOQ* terminata *StP, Q*^{x} *corr. om. Fac.* congregatis populis *Fac.* 9/10 et exaudientibus *t* 10 præsumat *Fac.* et *om. CD* inquirens *P* 11 iudicio reue *CY* iudiciorum est *D* religiosissimi *AOQS*^{etmt}*t, corr. Q*^{x} qui *AO* 12 ea quæ] nequæ *AO* 13 constituta *D* instituta *P* sunt iuxta *om. AO* instatuta *A* instituta *OSΦ*^{r}*P* 14 centum quinquaginta *om. CD* noscantur *CD* in] et *t* 15 dederit *t* 16 iudei *t* cum iudeis *Q*^{x} *corr.* pagani *t* huiusmodi *Φ*^{r} 17 a *om. AOQ, corr. Q*^{x} 18 remoueatur *P* fuerit *P* autem *D* 19 pellantur *S*^{l}*P* iudicario *AOt* 20 hic *CD* in *t* 21 præberi] oriri *S*^{l} *ex corr.* quidem *tY* quædam *P* uniuersa *S*^{l} *corr., Fac.* 22 a *om. AO* calchedonense *Y* calcedonensis *A* calchedone *CDFac.* in calchedona *P* calcidoneo [calcedoneo *S*^{dt}] *St, corr. S*^{l} custodiri *S*^{l} *corr. Fac.* debebant *Y* debeant *Fac.* 23 dubitari *OQ*^{wx}*S*^{lmt}*t Fac., corr. OQ*^{x} dubitantes *Φ*^{r} communiti *Ot* commonitionis *S*^{l} *corr.* serenitatis *tΦ*^{r} sinceritatis *AOQSP* tranquillitatis *Fac. om. S*^{l} a profanis *PQ*^{a} *corr.* 24 desinete *Q, corr. Q*^{ax} de *om. t* non *om. AO* 25 hoc *om. AOQ* uerum] rerum *AO* legum *om. AO* 27 DATA *AOQ*^{wx}*Y* datum *Q*^{t} proposita *t* EXPLICIT PROPOSITA *S* VI *AO* KL *AOQSt* Constantinopolim *om. t* SPORAGIO *O* CESPARACIO [*om. S*^{d}] *S* paratio : sporatio uc [uua *CD*] et qui fuerit [fuerat *Y*] nuntiatus *Φ*^{r} consulibus *CD om. Y* aug *t* *subscr* 11 alia sacra ad palladium præfectum prætoriorum de eodem concilio *P, sed ipsa sacra non perscribitur*

INCIPIT ALIA CONSTITVTIO DIVAE MEMORIAE MARCIANI IN SYNODO CALCHEDONENSI

9 Imperator Marcianus augustus Palladio præfecto præt. Venerabilem catholicæ orthodoxorum fidei sanctitatem manifestam et indubitatam uniuersis constituere cupiens nostra serenitas, ut maior erga diuinitatis obsequia hominibus religio traderetur, tantam atque talem synodum ex omnibus pæne prouinciis coadunatis episcopis in Calchedonensi ciuitate colligi iussit atque ibi plurimis diebus tractatu habito quod uerum et infucatum Christianæ fidei esset, inuenit. uotis etenim et orationibus plurimis exorauere diuinitatem quatenus sancta et plena eos ueritas non lateret, secutique sunt statuta uenerabilium patrum, ea uidelicet quæ apud Nicæam trecentorum decem et octo sanctorum episcoporum sunt sententia definita, similiter et quæ centum quinquaginta in hac amplissima coadunati urbe constituerunt, atque ea quæ apud Efesum pridem statuta sunt, cum beatissimæ recordationis Cælestinus Romanæ urbis et Cyrillus Alexandrinæ ciuitatis episcopi inuenere ueritatem, quo tempore etiam Nestorianus error exclusus est eius auctore damnato. quibus ita rite et uenerabiliter apud Calchedonam inquisitis Eutyches, qui plura adfirmabat inlicita, cum sua adsertione deiectus est, ne decipiendorum ulterius ei hominum præberetur facultas. ordinatis itaque religiose et fideliter quæ uenerandam orthodoxorum fidem fundasse noscuntur, ita ut nulla in posterum dubitatio uel illis qui calumniari diuinitati adsolent, relinqueretur, sacro nostræ serenitatis edicto uenerandam synodum confirmantes ammonuimus uniuersos ut de religione disputare desinerent, quoniam unus et alter tanta secreta inuenire non posset, maxime cum summo labore et amplissimis orationibus tot uenerabiles sacerdotes nisi deo, ut credendum est, auctore ad indaginem ueritatis non potuerint peruenire. uerum sicut manifesta ratione cognouimus, non desinunt quidam in eadem peruersitatis insania permanere et de religione publice contendere populis coadunatis et mysteria diuina Iudæorum paganorumque sub obtutibus publicare et profanare quæ rectius colenda sunt quam inquirenda. oportuerat itaque in eadem pertinacia consistentes statuta dudum animaduersione conpesci, ut pœna corrigeret quos reuerentia iussionum emendare non potuit. uerum in hoc secuti consuetudinem nostram noscentes præ omnibus quod diuinitas pietate lætetur, pœnam nocentum credidimus differendam, iterata hac sancientes nostræ clementiæ iussione ut in futurum prohibitis omnes abstineant nec conuenticula colligant super religione certantes, quia

9 *Græcum exemplar extat in Gestis 22; Latinum habetur in Rustici uersione Gestorum III 105 et in Collectione Quesneliana XXVII*

AO, *Q* [=*aetwx*], *Φ*^{r} [=*CDY*]

1 INCIPIT—CALCHEDONENSI *AO* INCIPIT—MARTIANI XPIANIS CATHOLICIS IN SYNODO CONVENIENTIBVS *Q* DE EO [item de eodem *Y*] AEDICTVM SCD *Φ*^{r} 2 Imperator—præt [præter *O*] *AO* IDEM AVG [idem agustarum *Q*^{a} iduum augustarum *Q*^{a} *corr.*] PALLADIO PE PRAE [PF PRAEF *Q*^{t}] *Q* CIVIBVS NRIS CONSTANTINOPOLI IDEM AVGVT *CD* idem augusti constantinopolitanis ciuibus nostris *Y* uenerabile *CD* 3 scitate *AQ*^{w} 4 nrae *O* 5 tantum *AOCD* coadunati *Y* 6 tractu *O* quid *Q*^{x} 7 xpiana *CD* esse *AOQY*, *corr.* *Q*^{ax} enim *Y* 8 quatenus] quæ nos *Y* 9 sequuti *CD* istatuta *A* instatuta *O*, *corr.* *O* 10 quæ *om.* *AOQ*, *corr.* *Q*^{a} 11 quæ *om.* *D* 12 pridem *Φ*^{r} [=*Γ*] fide *AOQ* de fide *Q*^{x} *corr.* romæ *AO* 13 inuenere ueritatem *Q*^{x}, *Q*^{a} *corr.* inuenerunt tatem *A* inuenire ueritatem *A*^{corr}*OQΦ*^{r} 14 errore *O* damnat *AO* itu *C* igitur *D* uenerabili [uenerabile *Q*^{t}] *AOQ*, *corr* *Q*^{ax} 16 eiectus *D* nec *O* recipiendorum *Q* ei hominum *OCD* hominum ei *Y* et hominum *A* ei et hominum *A*^{corr} ne [*om. spatio rel.* *Q*^{a}] hominum *Q* 17 fidem orthodoxorum *D* 18 illi *AO* diuinitatis *Q*, *corr.* *Q*^{ax} 18/19 relinquerentur *AO* linqueretur *Φ*^{r} 20 desiderent *y* 22 est *om.* *D* ad] aut *CD* indagine *O* 23 potuerit *AO* 24 publice de religione *Φ*^{r} 27 anima aduersionem *A* 29 nocentes *AOQ* monentes *Q*^{a} *corr.* 29—30 præ—sancientes *om.* *AOQ* 29 letatur *y* 30 hac] a *CD* sanctientes *CD* sentientes *y* nra *AOQ*, *corr.* *Q*^{a} iussionem *AO* 31 ne *Φ*^{r} religionem *AOQ*

in huiusmodi peruersitate et uanitate detecti et statutas dudum suscipient pœnas et iudiciario motu, prout religiosis temporibus conuenit, punientur. oportet enim Calchedonensem synodum sequi, in qua omnibus diligenter quæsitis ea definita sunt quæ pridem tres prædicti cœtus apostolicam fidem secuti omnibus obseruanda præfixerunt.

d. 13. m. Mart. a. 452 DAT̄ III ID̄ MART̄ CONSTANTINOPOLI SPORACIO V̄C̄ CONS̄ ET QVI FVERIT NVNTIATVS

Eodem exemplo scripta Palladio ū ill̄ præfecto Orientis Valentiniano ū ill̄ præfecto Illyrici Tatiano ū ill̄ præfecto urbi Vincomalo ū ill̄ magistro officiorum et cons̄ designato

10 LEO PAPA AD SYNODVM CALCHEDONENSEM

Omnem quidem etc. *edita est in Leonis epistularum Collectione Grimanica 64*

11 LEO PAPA ANATOLIO ĒPŌ PRO SYNODO CALCHEDONENSI

Ad declinandam etc. *edita est in Leonis epistularum Collectione Grimanica 44*

12 LEO PAPA MARCIANO AVḠ PRO CONCILIO CALCHEDONENSI

Credebamus clementiam etc. *edita est in Leonis epistularum Collectione Grimanica 46*

13 LEO PAPA S̄C̄AE̅ SYNODO CACLHEDONENSI

Optaueram quidem etc. *edita in Leonis epistularum Collectione Grimanica 52*

14 LEO MARCIANO AVGVSTO PRO SYNODO CALCHEDONENSI

Sanctum clementiæ etc. *edita est in Leonis epistularum Collectione Grimanica 50*

15 Imperator Marcianus augustus Palladio p̄p̄. Licet iam sacratissima constitutione mansuetudinis meæ cautum ac definitum sit quæ in eos seueritas exercenda sit qui Eutychetis uel Apollinaris hæreticam peruersitatem secuti a religione et fide catholica deuiarunt, Alexandrinæ tamen urbis ciues atque habitatores tantis sunt Apollinaris infecti uenenis, ut necessarium fuerit ea quæ ante iam sanximus, repetita nunc etiam lege decernere. oportet enim ut sit numerosa seueritas sanctionum, ubi est licentia crebra culparum; custodiendæ præterea orthodoxæ fidei cura tanto a serenitate mea adhiberi impensior debet quanto res humanas diuina præcedunt. quicumque ergo uel in hac sacra urbe uel in Alexandrina ciuitate uel in omni Aegyptiaca diocesi diuersisque aliis prouinciis Eutychetis profanam peruersitatem secuntur et ita non credunt ut trecenti decem et octo sancti patres tradiderunt catholicam fidem in Nicæna

15 *extat præterea in Coll. Quesnel. XXVIII et Hispana, inde a* 27 quicumque *in Cod. Iustin.* I 5, 8

AO, *Q* [=*aetwx*], *Φ*^{r} [=*CDY*]

1 in *om. y* 2 puniantur *AOQ, corr. Q*^{ax} 3 qua *AOQ, corr. Q*^{a} 4 cœtos *Q, corr. Q*^{ax} præfixerunt *AO* prædixerunt *Q* tradiderunt *Φ*^{r} 5 DATA *AOY* datum *Q* ciuibus constantinopolitani dat̄ *CD* VI *Φ*^{r} VII *Q*^{a} constantinopolim *Y* sporace *Q, corr. Q*^{a} sperace *AO* V̄C̄ *om. Φ*^{r} CONS̄—NVNTIATVS *Q* CONSVLE *AO* et qui fuerit nuntiatus cons̄s *Φ*^{r} 6—8 *Φ*^{r} [=Γ] *om. AOQ* 6 et eodem *CD* scriptu *CD* picto *CD* ū ill̄ *om. Y* 6/7 pft̄or *CD* ppr̄tor *D* 7 urbis *Y* 16 S̄C̄AE̅ *om. A*

AO, *Q* [=*aetwx*], *S* [=*defmſ*]

inscr. INCIPIT ALIA MARCIANI AVḠ CONSTITVTIO DE FIDE CATHOLICA OBTINENDA ET DE EVTYCIANISTIS ET APOLLINARISTIS EORVMQVE POENIS *Q* INCIPIT ALIA MARCIANI AVGVSTI ADVERSVS SVPRA MEMORATOS HERETICOS *S* 20 Imperator Marcianus] idem *Q, corr. Q*^{x} præfecto prætorii *AOS* iam *O*^{corr} etiam *AOQ* iam [etiam *S*^{f}] iamque *S* 21 n̄rae *AO* exserenda *Q, corr. Q*^{x} 22 qui] quæ *AO* eutyches *AO* heretica peruersitate *AO* 23 catholica qua *S*^{dst} catholica que *S*^{m} alexandrina *A* tam *A* tum *Q, corr. Q*^{x} autem *Q*^{a} *corr.* tanti *AOQ, corr. OQ*^{x} sint *S* 24 repetitio *AO* repetitæ *O*^{corr} 24/25 etiam nunc *S* 25 leges *O*^{corr} decernerent *O* est *om. AOQ* 26 custodienda [custodiendam *S*^{m}] *S*, *Q*^{x} *corr.* cur *AO, corr. O* 26/27 seueritate *AO* 27 debeat *AO* diuinæ *O*^{corr} 28 ergo uel *om. Cod.* omne *AO, corr. O* 28/29 diocese *AOS*^{domi} 29 profana peruersitate *A* 30 nicea *S*

ciuitate fundantes, centum quoque et quinquaginta alii uenerabiles episcopi qui in hac alma urbe Constantinopolitana postea conuenerunt, et sicut Athanasius et Theofilus et Cyrillus sanctæ recordationis episcopi Alexandrinæ ciuitatis credebant, quos etiam Ephesena synodus, cui beatæ memoriæ Cyrillus præfuit, in qua Nestorii error expulsus est, in uniuersis secuta est, quos et nuper uenerabilis Calchedonensis synodus est secuta prioribus conciliis sacerdotum ex omni prorsus parte consentiens nihilque adimens sacrosancto symbolo neque adiciens, sed Eutychetis dogmata funesta condemnans, sciant se esse hæreticos Apollinaristas. Apollinaris enim facinorosissimam sectam Eutyches et Dioscorus mente sacrilega sunt secuti. ideoque hi omnes qui Apollinaris uel Eutychetis peruersitatem secuntur, illis pœnis, quæ diuorum retro principum constitutionibus contra Apollinaristas uel serenitatis nostræ postmodum sanctione contra Eutychianistas uel hac ipsa augustissima lege contra eosdem decretæ sunt, nouerint se esse plectendos. idcirco Apollinaristæ, hoc est Eutychianistæ, quibus etsi est in appellatione diuersitas, tamen in hæresis prauitate coniunctio et dispar quidem nomen, sed idem sacrilegium, siue in hac alma urbe diuersisque prouinciis siue in Alexandrina ciuitate siue intra Aegyptiacam diocesim sunt neque ita credunt ut prædicti uenerabiles patres credebant neque uiro reuerentissimo Alexandrinæ urbis antistiti Proterio fidem orthodoxam tenenti communicant, secundum sacratissimas diuorum retro principum constitutiones quæ de Apollinaristis promulgatæ sunt, non habeant potestatem faciendi testamenti et condendæ ultimæ uoluntatis neque id capiant quod ipsis ex testamento cuiusquam fuerit derelictum, nihil etiam ex donatione aliqua consequantur, sed si quid in ipsos uel liberalitate uiuentis uel morientis fuerit uoluntate conlatum, id fisco nostro protinus addicatur, ipsi uero in nullos aliquid ex facultatibus suis donationis titulo et iure transfundant. episcopos quoque uel presbyteros aliosque clericos illis creare et habere non liceat, scientibus tam his Eutychianistis uel Apollinaristis qui ausi fuerint cuiquam episcopi uel presbyteri uel clerici nomen inponere, quam his qui conati fuerint inpositum sibi nomen sacerdotale retinere, pœnam se exilii cum facultatum suarum amissione subituros. eos uero qui antehac catholicarum ecclesiarum clerici uel orthodoxæ fidei monachi fuerunt et relicto uero et orthodoxo omnipotentis dei cultu Apollinaris uel Eutychetis hæresim et dogmata abominanda sectati sunt uel postea sectabuntur, omnibus pœnis quæ uel hac uel prioribus legibus aduersus hæreticos constitutæ sunt, iubemus teneri et extra

---

28—p. 26, 2 eos qui—sanxerunt *om. Cod.*, *adferuntur* 1 7, 6 *non sine mutationibus*

AO, *Q* [=*aetwx*], *S* [=*defmt*]

1 et *om. AO* epis *AO, corr. O* 2 hac SQ^{x} *corr. om. AOQ Cod.* ciuitate Q^{wx} et[1] *om. S* 3 sci *Q* recordationis *om. AOQ* eps *AO, corr. O* 4 ephesena *O* ephesana *A* ephesina *Q* efesitana *S* 5 calcidone S^{dfm} calcedone S^{et} 6 consentientibus *S* 7 a sacrosancto *S* 8 apollinaristæ *AOQ, corr.* OQ^{x} ergo *AO* 9 sunt secuti *om. S*, secuti sunt *add. ex corr.* S^{t} 10 peruersitate *Q, corr.* Q^{x} qua S^{de} qua a S^{fmt} quæ a S^{t} *corr.* 11/12 sanctionem $AOQ^{tw}S^{emt}$, *corr.* S^{e} 12 decreta *AOQS, corr. OS*^{t} 13 apollinaristas *S, corr.* S^{t} 14 est tamen *S*, Q^{x} *corr.* 16 siue[1] uel *S* intra—diocesim *S Cod.* in egiptiaca diocesi [diocensi *A* dicœcesi *O*] *AOQ* 17 ut] quod *S, corr.* S^{t} 18—24 secundum—transfundant *om. Cod.* 19 sacratissima *O* sacratissimam *A, corr. O* 21 adquirant *S* cuiusquam *om. AO* 23 id fisco] idcirco *AO, corr. O* protinus fisco nostro *S* 24/25 quoque *om. Cod.* 25 illis *om. Cod.* non liceat] prohibemus *Cod.* 26 uel[2] *om. AO, corr. O* 27 quem *A* qui *om. A* conati] passi *Cod.* positum *AO* 27/28 sacerdotalem $Q^{aetw}S^{de}$ 28 se SQ^{x} *corr. om. AOQ Cod.* cum *S*, Q^{x} *corr.*, *Cod. om. AOQ* et Q^{a} *corr.* amisionem $O^{corr}Q^{a}$ *corr.* se subituros *Cod.* 29 ante hæc *O* catholica [catholicæ S^{t} *corr.*] rome eclesiarum æcclesiarum catholicarum *O* fuerant *S* 30 heresi *AO, corr. O* 31 post hæc *S*, Q^{x} *corr* 32 hac uel *om. S* hæc *AO, corr. O*

ipsum quoque Romani imperii solum pelli, sicut de Manichæis præcedentium legum statuta sanxerunt. uniuersi præterea Apollinaristæ uel Eutychianistæ non ecclesias, non monasteria sibi constituant, parasynaxis et conuenticula tam diurna quam nocturna non contrahant neque ad domum neque ad possessionem cuiusquam neque ad monasterium uel ad quemcumque alterum locum operaturi sectæ funestissimæ congregentur. quod si fecerint et hoc factum fuisse domino uolente constiterit, post rem in examine iudicis adprobatam domus uel possessio in quam conuenerint, fisco sine dilatione societur, monasterium uero eius ciuitatis orthodoxæ ecclesiæ in cuius territorio est, iubemus addici. si uero ignorante domino, sciente uero qui pensiones domus exigit uel conductore uel procuratore uel actore prædii parasynaxis et conuenticula interdicta collegerint, conductor uel procurator siue actor uel quicumque [est] in domo uel in possessione uel monasterio receperint ac passi fuerint inlicitas parasynaxis conuentusque celebrare, si uilis et abiectæ condicionis sunt, fustibus publice et in pœnam suam et in aliorum coerceantur exemplum; si honestæ uero personæ sunt, decem libras auri multæ nomine fisco nostro cogantur inferre. nullum præterea Apollinaristam uel Eutychianistam ad aliquam iubemus adspirare militiam nisi cohortalinam uel limitaneam; si qui uero extra cohortalinam uel limitaneam inuenti fuerint militare, soluto cingulo honestorum hominum et palatii communione priuentur nec in alia quam in ea in qua nati sunt ciuitate uel uico ac regione uersentur. si qui uero in hac alma urbe nati sunt, tam sacratissimo comitatu quam omni per prouincias metropolitana ciuitate pellantur. nulli insuper Eutychianistæ uel Apollinaristæ publice uel priuatim aduocandi cœtus et circulos contrahendi et de errore hæretico disputandi ac peruersitatem facinorosi dogmatis adserendi tribuatur facultas, nulli etiam contra uenerabilem Calchedonensem synodum liceat aliquid uel dictare uel scribere uel edere atque emittere aut aliorum super eadem re scripta proferre. nemo huiusmodi habere libros et sacrilega scriptorum audeat monumenta seruare. quod si qui in his criminibus fuerint deprehensi, perpetua deportatione damnentur; eos uero qui discendi studio audierint de infausta hæresi disputantes, decem librarum auri, quæ fisco nostro inferendæ sunt, iubemus subire dispendium. omnes uero huiuscemodi chartæ ac libri qui funestum Eutychetis, hoc est Apollinaris fuerint dogma complexi, incendio concrementur, ut facinorosæ peruersitatis uestigia ipsa flammis

---

AO, *Q* [=*aetwx*], *S* [=*de/mt*]

2 instituta S^{demt} uniuersis AOS^{m} 3 construant *Cod.* 4 neque[1]] quæ *AO*, *corr. O* 5 alterum Q^{a} *corr.*, Q^{x} *corr.*, *Cod.* alium O^{corr} alterno AOQ^{aet} alternum Q^{w} alterius S^{etmt} *om.* S^{d} loco *AO*, *corr. O* operaturi *AOQ* operatoris S^{demt} operatores O^{corr}, Q^{x} *corr.*, S^{t} *uariæ corruptelæ in Cod.* 6/7 post rem] postremo *Q*, *corr.* Q^{x} 7 examinatione *S* qua *AOQ*^{x} *Cod.* 7—8 fisco—uero] uel monasterium *Cod.* 9 adici *O* 10 exiget *AO*, *corr. O* parasynaxes Q^{x} *corr.*, S^{t} et] hec S^{demt} 11 interdictæ *Q*, *corr.* Q^{x} conuenerint *S* 12 est *AOQ om. S* eos Q^{x} *corr.*, *Cod.* domum *S*, Q^{x} *corr.*, *Cod.* in *om. S* possessionem uel monasterium *S*, Q^{x} *corr.*, *Cod.* passi *S*, Q^{x} *corr.*, *Cod.* pari *AOQ* inlicita *S* 12/13 parasynaxes Q^{x} *corr.* 13 celebrari *SCod.* 14 exerceantur *S* 15 libræ *S*, *corr.* S^{t} multati [multationis S^{t} *corr.*] nominis *S* cogentur *AOQ* 16/17 nisi—limitaneam *om.* S^{m} *Cod.* 16 nisi ad S^{deft}, Q^{x} *corr.* 16/17 coortallinam S^{dft}, Q^{x} *corr.* cohortollianam *AOQ* 17 si—limitaneam *om. AQS*^{t}, *corr. A* quis AOS^{t} extra—limitaneam] in quacumque militia *Cod.* coortallinam $S^{demt}Q^{x}$ *corr.* cohortollianam *AO* 19 alia quam OQ^{aet}, Q^{w} *corr.*, S^{t} aliquam $AQ^{wx}S^{def}$ aliquem S^{m} aliqua nisi S^{t} *corr.*, Q^{x} *corr.* aliqua nec *Cod.* in ea *om. AOCod.* quis *AO* 20 prouinciam *S* 21 pellantur ciuitate *Q* 22 conuocandi *Cod.* 22/23 et de—adserendi *om. AO* 22 de *om. Q* heretico errore *Q* 23 ac] aut *S* peruersitate *Q* 24 calcidonensem S^{dfm} 25 edere *AOQCod.* legere *S* mittere AOS^{f} conferre *AO* 26 sacrilegas $AOQ^{t}S^{demt}$, *corr. O* audeant S^{demt}, *om.* S^{d} 27 fuerant S^{d} 28 de infrusta *A* de infrausta *O* dein frustra Q^{ae}, *corr. O* 29 *post* dispendium *add.* ultimo etiam supplicio coerceantur qui illicita docere temptauerint *Cod.* 31 facinerosæ *AO* facinorosæ semper Q^{x} *corr.*

ambusta depereant. æquum namque est ut immanissima sacrilegia par pœnæ magnitudo percellat, Palladi, parens karissime atque amantissime. inlustris igitur et magnifica auctoritas tua quæ hac sacratissima constitutione decreuimus, in hac alma urbe diuersisque prouinciis ac præcipue in Alexandrina ciuitate et per uniuersam Aegyptiacam diocesim edictis ex more propositis ad omnium notitiam faciat peruenire, ut cuncta quam statuimus in eis qui rei fuerint deprehensi, seueritas protinus exerceatur, scientibus moderatoribus prouinciarum eorumque apparitionibus, defensoribus etiam ciuitatum quod si ea quæ legis huius religiosissima sanctione custodienda decreuimus, aut neglexerint aut aliqua permiserint temeritate uiolari, denarum librarum auri multam fisco cogentur inferre et insuper existimationis suæ periculum sustinebunt.

Ea quoque quæ de paganis per omne Romanum imperium æqualiter ualitura perennitatis nostræ lege decreuimus, instantissime in eos exerceantur quosquos constiterit profanos ritus ac simulacrorum impios cultus et interdicta sibi sacrilegia celebrare.

DAT KL AVG CONSTANTINOPOLIM DIVO VALENTINIANO AVG ET ANTHEMIO VC CONS d. 1 m. Aug. a. 455

AO, *Q* [=*aetwx*], *S* [= *defmt*]

1 ut æquum *AO*, *corr. O* par] per *O om. O*^{corr} pœna *AO*, *corr. O* 2—7 Palladi—exerceatur *om. Cod.* 2 parens *S* pater *Q om. AO* 5 diœcesem *O* diœcessem *A* omnem *Q*, *corr. Q*^{x} faciet *AO* 6 per cuncta *Q*^{x} *corr.* quam *O*^{corr} quæ *AOQS* eos *S*, *Q*^{x} *corr.* 7 apparitoribus *S*, *Q*^{x} *corr.* 9 decreuerint *AO* aut neglexerint *om. AO* 10 multam *O*^{corr} multa *AOQ* multati *S* cogantur *S Cod.* et insuper *AOQ* insuper etiam *S Cod.* existimationis *AS*^{lm} 11—13 *om. Cod.* 11 quæ *Q*^{x} *corr.*, *S*^{l} *om. AOQS*^{demt} omnem *QS*, *corr. Q*^{x} 12 quosquos *AOQ*^{w} quos *Q*^{aetx}*S* 13 ritos *Q*, *corr. Q*^{ax} cultos *Q*, *corr. Q*^{awx} sacrilega *AOQ*, *corr. OQ*^{ax} 14 data *AS*^{m} datum *Q*^{t}*S*^{dl} dant *S*^{t} sub die [die *om. S*^{m}] kl̄ds ag̅s *S* aug̅^{2} *AOQ* VIII *S* VIII aug̅t *Q*^{x} *corr.*, a. VIII *Cod.* uiris c̄c̄ *S om. Cod.*

EX CANONVM COLLECTIONE QVAE DICITVR PRISCA

R = Codex Vaticanus Reginensis 1997 s. VIIII

J = Codex Bodl. Mus. 101 s. VI/VII

B = Collectio Sanblasiana

- b = Codex S. Pauli in Carinthia XXIX 1 s. VIII
- c = Codex Coloniensis 213 s. VIII
- l = Codex Lucensis 490 s. VIII
- p = Codex Parisinus 3836 s. VIII
- z = Codex Parisinus 4279 s. VIIII

P = Codex Parisinus 2796 s. VIIII

L = Collectio codicis Vaticani

- α = Codex Vaticanus 1342 s. X
- β = Codex Barberinus 679 s. VIII

W = Codex Wirceburgensis Mp. theol. fol. 146 s. VIIII

Q = Collectio Quesneliana

- a = Codex Atrebatensis 644
- e = Codex Einsidlensis 191
- t = Codex Parisinus 3848^a
- w = Codex Vindobonensis 2141
- x = Codex Vindobonensis 2147

Indicis extat forma duplex, altera in R, altera in JBLP. deest in QW; nam qui initio codicis W longo spatio a canonibus separatus inter aliorum conciliorum indices habetur, Dionysianus est

INCPT TITL· CANON· CALCIDONENSIVM

I	De his qui pretio honorem distrahunt
II	De accusatione episcoporum
III	Vt clerici conductores non sint
IIII	De monachis minime promouendis
V	De episcopis qui se de ciuitate sua transferunt
VI	Vt nullum absolute liceat ordinari
VII	De professis monachis uel clericis
VIII	De dispensatoribus ecclesiæ
VIIII	Si quam clericus cum clerico causam habeat
X	Vt nullus clericus duabus ecclesiis militet
XI	De epistolis dandis
XII	Vt in una prouincia unum debere esse metropolitanum episcopum
XIII	Vt in aliena ciuitate clerici non ministrent
XIIII	De clericis ne indiscrete nubere permittatur
XV	De diaconissis uelandis
XVI	De uirginibus et monachis
XVII	De parrocias rusticas
XVIII	De coniuratis
XVIIII	Vt secundo in anno concilia fiant
XX	Ne clerici in alienam ciuitatem transeant
XXI	De accusatores episcoporum
XXII	Vt nullus clericus aliena diripiat
XXIII	De clericis uel monachis excommunicatis
XXIIII	De sacrata monasteria
XXV	De ordinationes episcoporum

R

5 honore *R* 6 accusationem *R* 8 monachi *R* 17 alienam ciuitatem *R* 24 aliena *R* 28 sacra *R*

XXVI De dispensatores ecclesiæ
XXVII De corruptores mulierum

EXPL TIT

INC CAPITVLA CALCIDONENSIS

I De his qui præmio ordines adipiscuntur
II De accusatores episcoporum
III Vt clerici conductores non sint
IIII De his qui uitam solitariam sectantur et quo honore fungantur
V Vt nullus clericus de ecclesia sua in aliam transeat
VI Nulli absolute liceat ordinari
VII De his qui profitentur se clerici esse uel monachi
VIII De dispensatoribus ecclesiæ
VIIII De causis clericorum
X Vt nulli clericorum liceat de ecclesia sua discedere
XI ⟨De⟩ non temere dandis epistulis synodociis
XII Vt in una prouincia unum debere esse metropolitanum episcopum
XIII Nulli clericorum liceat in alterius ciuitate ministrare
XIIII Vt nullus clericus uxorem hereticam uel paganam accipiat
XV Quot annorum uelari debeant ancillæ dei
XVI De uirginibus et monachis
XVII De parrocias rusticas
XVIII De coniuratis
XVIIII Vt secundo in anno concilia fiant
XX De non suscipiendis alterius ecclesiæ clericis et de susceptoribus eorum
XXI De accusatores episcoporum
XXII Vt nullus clericus aliena diripiat
XXIII De clericis et monachis excommunicatis
XXIIII De sacrata monasteria
XXV De ordinandis episcopis et de reditus ecclesiarum
XXVI De dispensatores ecclesiarum
XXVII De corruptores mulierum

J, *B* [= *bclpz*, *inde* a 5 = *bcpz*], *L* [= *αβ*], *P*

4 INC—CALCIDONENSIS *J* INCP TITVLI [*om.* B^l] CANON CALCIDONENSIVM *BP* INCIPIVNT REGVLE ECCLESIASTICE ORDINATE A CALCIDONENSE SCA VNIVERSALI [VNIVERSALIS *L*, *corr.* L^α] SYNODO A SCIS PATRIBVS IN [*om.* L^α] VNAQVAQVE SYNODO VSQVE [SYNODVS QVE L^α] NVNC PROLATAS REGVLAS TENERE STATVIMVS *L* *in fine add.* TITVLI XXVII B^l 5—31 *om.* B^l 5 præmia *P* ordine JL^β, *corr.* *J* 6 accusatoribus L^α *corr.* 8 quod B^cP qui B^{bz} fungatur B^c 9 V *om.* *J* clericos B^z in alia *P* *om.* B^c 10 nullo *B* ut nulli L^α absoluto *JBLP*, *corr.* L^α ordinare JB^{cz} 11 profitentur clerici esse [esse clerici L^α] *L* 14 discedere de ecclesia sua *P* 15 De *addidi* temere dandis B^{cp} temere dandi *J* timere dandis $B^{bz}L^\beta$ tenere dandis L^α temerandis *P* synodociis [synodiciis B^c synodocis *P*] *JBLP latet* xenodochicis 16 unam *J* esse et B^c 17 ut nulli B^c nullum L^β 18 ut *om.* B^b clericos B^z 19 quod *JBLP* uelare $B^{bz}P$ deueat uelari L^δ debeat ancilla L^α ancillæ dei] diaconisas B^c 21 parrochiis rusticis *P* 23 ut *om.* B^b 25 accusatori B^z episcoporum *om.* B^z 27 excommunicatis *om.* B^b 28 monasterium B^c 29 reditura *P* 31 *om.* L^β IN *fine paginæ* EXPL CAPITVLA *J* EXPLICIT [EXPLICIVNT B^{cpz}] TITVLI *B* explic cap can calcidonen *P*

INCP̄ CANONES IN CALCHIDONENSIVM CONCILIO A SCIS̄ PATRIBVS CONSTITVTI INDIC̄ V quingentesimo anno sub imperatore piissimo Marciano

[Ā] uel constituta qui per singulas synodos a sanctis patribus conlata sunt et hactenus habere firmitatem censuerunt dicentes

1 [B̄] DE HIS QVI PRETIO HONOREM DISTRAHVNT. Siquis episcopus ordinationem pro pecunia fecerit et uendiderit rem quæ nisi gratia non adquiritur, et sub pecunia ordinauerit episcopum aut prouincialem episcopum siue presbyterum uel diaconum aut eorum quemquam qui in numero clericorum continentur, aut accepta pecunia fecerit yconomum uel defensorem uel ostiarium uel quemcumque huiuscemodi pro turpitudine lucri, qui hoc fecisse probatur, sui gradus periculum sustinebit, sed et is qui ordinatur, nihil ex ordinatione quæ per negotiationem processit, utilitatis adquirat, sed fiat dignitatis uel rei quæ ipsi pro pecunia commissa est, alienus. siquis autem his tam turpibus et nefariis lucris medius interfuisse uidetur, et is, si quidem clericus fuerit, degradetur; si uero laicus aut monachus, anathematizetur.

II [KĀ] DE ACCVSATIONES EPISCOPORVM [item alio loco]. Clericos uel laicos uolentes episcopos uel clericos accusare non indebite nec quodcumque ad accusandum suscipi debere, nisi prius eorum opinio fuerit discussa.

III [Γ̄] VT CLERICI CONDVCTORES NON SINT. Peruenit ad sanctam synodum quoniam quidam clericorum propter lucri turpitudinem alienarum possessionum conductores efficiuntur et causis sæcularibus tractantibus ministeria dei neglegunt sæcularium domus discurrentes et patrimoniorum curas propter auaritiam suscipientes. igitur magna et sancta synodus constituit nullum deinceps neque episcopum neque clericum neque monachum conducti titulo possessiones conducere nec causarum sæcularium

---

2 *indicatio* V *currit a* I. VIIII 451 *usque ad* 31. VIII 452

RJ, *B* [= *bclpz*], *L* [= *αβ*], *PW*, *Q* [= *aetwx*]

1 INCP̄ *om. Q* CANONES—CONSTITVTI *W* CANONES CALCHIDONENSIVM A SCIS̄ PATRIBVS CONSTITVTIS *R* CANONES EXPOSITI A SCIS̄ PATRIBVS QVI CALCHEDONE CONVENERVNT TEMPORIBVS *Q* CONCILIVM CALCIDONENSIS *J* STATVTA *BL* STATVTA EIVSDEM CANONVM *P* 2 INDIC̄ V Q^{aw} in V Q^{t} in XV Q^{e} in $Q^{x}P$ id est *R om. JBLW* IMPERATORE NRO̅ *Q* 3/4 *pro altera inscriptione habentur numero priuati in RJBLP, pro canone ponuntur sub numero* 1 *in WQ. numeros canonum Græcorum adscripsi ipse* 3 uel *R om. JBLPQW* statuta *J* constituti sunt *P* qui [*sc. canones*] $RB^{blpz}LPQ$ quæ JWB^{c} per] a *Q* singula *R* synodus *JBLP* constituta *JBLP* constituti *Q* sunt *om. P* et *R om. JBLPWQ* 4 censuerunt dicentes *RJBLP* censuimus *WQ* 5 II *WQ* *inscriptiones omnes om. PWQ* PRAEMIO ORDINES ADIPISCVNTVR *J* [*partim detrita*], *BL* honore *R* 6 per $B^{c}PQ^{bwx}$ præ Q^{ae} pecunia *R*, L^{α} *corr.* pecuniam *JBLPWQ* per [*om. P*] gratiam dī *JBLP* 7 epis̄ *RW* epos̄ *BL* aut—episcopum *om. JBLP* aut *om. W* prouinciale *R* siue *RWQ* aut *JBLP* præsbyteros uel diaconos *BL* [= *Γ*] 8 quemquem *P* continetur *Q* 9 iconomum *R* œconomum *Q* economum *JBLP* achonomum *W* uel[1]] aut *Q* uel[2]] aut *JBLP* quecumque $RB^{z}L$ huiusque modi JB^{c} huiusmodi *P* per *P* 10 turpitudinem *RJBL*, *corr.* L^{α} quomodo qui *L* suis *R* 11 is *om. P* ordinatus est PQ^{x} *corr.* ordinationem RL^{β} 12 dignitas *R* uel rei *RWQ* reus *JBLP* ipsi *om. P* admissa *P* est *om. P* 13 autem in *JBLP* istam $B^{z}L^{\alpha}Q^{ae}$, *corr.* Q^{ae} ista *R* uideatur *JBL* si quidem *Q* quidem si *JBLP* quidem *R* si quidem si *W* degradatur *R* 15—17 *om. W. redeunt sub numero* XXI; *unde* 15 *nota marginalis* item [ite *R*] alio loco *RQ in textum irrepsit, quæ omissa est in JBLP. numerum om. Q* 15 ACCVSATORES [accusatoribus B^{c}] EPISCOPORVM ET [*om.* B^{c}] CLERICORVM *JBL* clericos uel laicos Q^{a} *corr.* clericus uel laicus *RQ* clerici uel laici *JBLP* 16 epis̄ uel clericis B^{z} ne *RJQ* quocumque *Q* ad *Q om. RJBLP* 18 *inscriptionem habet etiam P* CLERICIS *R* item peruenit *W* 19 quidem $B^{z}L^{\beta}PW$ turpitudine *R* turpidinem PQ^{a} 20 efficiantur $JBLPQ^{x}$ et *om.* $B^{bl}L$ causas seculares tractantes Q^{a} *corr.* tractatis Q^{x} tractatibus B^{c} neglegent *R* neglegant $JB^{blpz}LQ^{x}$ negant *P* neglegent B^{c} et sæcularium *JBLP* 21 domos *Q* sectantes *P* 22 scā et magna *JBLP* ut nullum *L* 23 conductionis Q^{x} *corr.* conducere *RWQ* habere liceat *JBLP* ne *R*

posse ordinationibus commisceri, nisi forte uocetur aliquis secundum leges ad minoris ætatis tutelam, quæ excusanda non est, aut episcopus ciuitatis ecclesiasticarum rerum curam uelit committere aut orfanorum aut uiduarum quæ propria prouidentia carent, uel personarum talium quæ auxilium ecclesiasticum postulant propter timorem dei. si quis autem ea quæ constituta sunt, deinceps uiolare temptauerit, ecclesiasticæ damnationi subiaceat.

IIII [Δ] QVI RE uera et manifeste solitariam uitam sectantur, honore competenti fungantur; quoniam uero quidam sub prætextu habitus monachilis ecclesias et conuentus et res communes disturbant ciuitates indiscrete circumeuntes et monasteria sibi constituere studentes, placuit [ut] nullum nusquam ædificare posse neque monasterium constituere neque oratorium absque ciuitatis episcopi uoluntate, monachos uero qui sunt per singulas ciuitates et prouincias, episcopis subditos esse censemus et quietem diligere et ieiuniis esse contentos et orationibus in illis locis obseruare in quibus sæculo renuntiasse uidentur, nequaquam autem ecclesiasticis uel sæcularibus rebus communicare nec inportunitatem inferre desertis propriis monasteriis, nisi forte quæsiti fuerint propter causam necessariam a ciuitatis episcopo. sane placuit ut nullum seruum suscipiant in suis monasteriis ad monachum faciendum præter proprii domini uoluntatem. qui uero hoc constitutum nostrum excesserit, eum a communione suspendi decernimus, ne nomen dei blasphemetur; ciuitatis autem episcopum oportet conpetentem præstare prouidentiam cunctis monasteriis.

V [Ε] DE EPISCOPIS VEL CLERICIS QVI SE DE CIVITATE IN CIVITATEM TRANSFERVNT, placuit ut canones qui a sanctis patribus de his ipsis constituti sunt, suam habeant firmitatem.

VI [Ϛ] NVLLVM ABSOLVTE LICEAT ORDINARI neque presbyterum neque diaconum neque penitus quemquam qui sunt in ecclesiastico ordine, nisi specialiter ecclesiæ ciuitatis

---

RJ, *B* [= *bclpz*], *L* [= *αβ*], *PW*, *Q* [= *aetwx*]

1 aliqui *R* legis $B^{bz}PQ^{a}$ legem $L^{a}Q^{e}$ 2 tutela *Q*, *corr.* Q^{ax} quam *P* excusari [excusare $B^{c}P$] non [*om.* B^{z}] licet [liceat *P*] *JBLP* ciuitatis [qui talis *P*] episcopus [episcoporum B^{pz} epm̄ L^{a}] *JBLP* 3 uelit *RWQ* clerico uoluerit *JBLP* aut[2]] uel *BLP* propriæ *W* prouidenti *P* 4 dei] dī causam deposcant [deposcat L^{a}] *L* 5 quæ *om.* B^{z} deinceps *om. PQ* 6 damnationis *RL* damnatione $B^{pz}PQ^{a}$, *corr.* Q^{a} subiacebit *P* *inscr.* QVI VITAM [VITA *JB*] SOLITARIAM SECTANTVR [SECTANT B^{z}] ET [ET *om.* B^{c}] QVO HONORE [QVI HONOREM B^{z}] FVNGANTVR *JBL* 7/8 qui—fungantur *om. JBLP* 7 item qui *W* QVE *R* honorem *R* 8 uerum quoniam *Q* protextu *JB* p̄texto *W* habitu $JB^{lpz}L$ *om.* B^{b} monachili *J* monachi *BL* 9 disturpant $B^{bl}L^{\beta}$ et discrete B^{z} et[2] $R^{corr}WQ$ et non *RJ* nec non et *BLP* sibi *om.* B^{b} 10 ut *om. WQ* et B^{c} nullum [nulli B^{c}] eorum *JBLP* usquam [unquam L^{β}] *JBLP*, Q^{wx} *corr.* posse *RQ* debere *W* liceat *JBLP* 11 ciuitates B^{bpz} ciuitas B^{l} *om. P* uoluntare B^{l} monachus *P* monachi *JBL* 12 et per $JB^{blpz}L^{\beta}WQ$ ep̄i B^{l} subditus *P* censuimus $L^{\beta}P$ *om. WQ* 13 contemptos *P* contemptus L^{α} in] et B^{l} nullis $R^{corr}JB^{blp}L^{\beta}$ multis B^{z}, *corr.* B^{b} obseruare *del. R* in quibus *om. J* sæculo *om.* $B^{blpz}L$ [=*Γ*] 14 renuntiasse] obseruare L^{α} autem *om. JBL* ut *R*, *corr. R* 15 inportunitate *W* deseritis B^{z} monasteriis *om. L* 16 causam *om. P* necessarium *P* ab epm̄ [epo̅ $B^{c}P$ episcī *J*] ciuitatis *JBLP* sine *J* placuit ut nullum *om. WQ* nullus B^{c} 17 in monasteriis non esse suscipiendum seruum *WQ* sine *JBLP* domini proprii B^{z} 18 uoluntate $B^{c}L^{\beta}P$ hoc uero *P* nostrum *om. JLBP* a communione eum *JBL* a communione *P* 19 decreuimus *WQ* dn̄i *P* epm̄ $R^{corr}B^{pz}$ episcop̄ B^{c} epṡ $RLB^{bl}PQ^{ae}$ episcopos WQ^{ae} *corr.*, Q^{twx}, *abcissum in J* 20 confitentem *P* cunctis *om. WQ* 21 DE—TRANSFERVNT *om. P* ad B^{c} ciuitate *W* ALIAM [alia B^{c}] *JBL* 22 que *P* sc̄i *R* patribus *om. R* constituti [constitute *P*] sunt de his [his ut B^{z}] ipsis *JBLP* ut suam *JBL* habere *P* 24 NVLLVM—ORDINARI *om. P* VT NVLLVM *R* LICEAT *om. WQ* ORDINARE $RB^{z}L^{\beta}$ præsbyteros *J* pbr̄ L^{α} diac̄es *J* diaconus L^{α} 25 quemquam] tamquam *P* de [ex L^{α}] his qui *JBLP* intra [infra L^{α}] $JB^{lpz}LP$ de intra B^{b} ordine declarari liceat JL^{β} ec̄clia L^{α} æcclesiam L^{β}

uel uici uel martyrii qui ordinandus est, fuerit declaratus. eorum autem ordinationem huiusmodi qui absolute ordinantur, constituit sancta synodus, inefficacem esse et nusquam posse ad ordinantis iniuriam præualere.

VII [Ž] QVI SEMEL SVNT IN CLERO ORDINATI AVT MONACHI FACTI SVNT, constituimus neque ad militiam neque ad dignitatem sæcularem uenire; cum uero hoc adripuerint et non pœnitentes ad hoc reuertantur quod propter deum elegerant, anathematizentur.

VIII [H̄] CLERICI QVI PAVPERVM DISPENSATIONI VEL MONASTERIORVM VEL MARTYRIORVM PRAESVNT, sub potestate singularum ciuitatium episcoporum secundum sanctorum patrum [canonem] traditionem perdurent, ne per suam temeritatem episcopi sui moderationem declinent. qui autem eiusmodi dispositionem quolibet modo subuertere ausi fuerint et episcopo suo non dederint consueta, si quidem clerici fuerint, canonicæ damnationi subiaceant; si autem monachi aut laici, sint a communione suspensi.

VIIII [Θ̄] SI CLERICVS CVM CLERICO CAVSAM HABEAT, episcopum suum non deserant et ad iudicia sæcularia currant, sed prius apud episcopum suum examinent causam aut certe cum uoluntate ipsius causa dicatur, apud quos partes inceperint. siquis autem contra hæc uenire temptauerit, canonicis interdictis subiaceat. si uero clericus habeat causam cum extraneo episcopo uel cum suo, apud synodum prouinciæ causam dicat. si autem episcopus aut clericus disceptationem habeat cum metro-

---

RJ, *B* [= *bclpz*], *L* [= *αβ*], *PW*, *Q* [= *aetwx*]

1 uel[1]] aut $B^{cpz}P$ uicus [uicos L^{α}] *RJL* possessionis [possessioni B^{c}] *BP* [= *Dionys.*] uel[2]] aut [= *Dionys.*] *BP* et $I\beta$ martyrii aut monasterii [= *Dionys.*] $B^{clpz}P$ declinatus *R* declaratus fuerit *Q* pronuntietur *BP* [= *Dionys.*] 1 eorum—3 qui uero absolute ordinantur decreuit s̄cā synodus irritam esse huiuscemodi manus inpositionem et munus quam [nusquam B^{c}] posse ministrare [minus dare *P*] ad ordinantis [ordinandis $B^{cpz}P$] iniuriam *BP* [= *Dionys.*] 1 horum *JL* quorum *PW* 1/2 ordinatio *JL* 2 qui—ordinantur *om. JL* 3 nusquam] in nullo *JL* ad ordinantis *om. R* ordinandis JL^{β} ordinationis L^{α} ordinatis Q^{aet}, *corr.* Q^{e} iniuria *R* 4 *inscr.* DE PROFESSI [PROFESSIS $B^{bcl}L^{\alpha}P$] CLERICI [CLERICIS $B^{bcl}L^{\alpha}P$] VEL MONACHI [MONACHIS $B^{bcl}L^{\alpha}P$] *JBLP* SVNT[2] *om. JBLP* constituimus ut $JB^{clpz}L$ 5 si *JBLP* 6 reuertuntur *Q* reuertentur *P* propter dm *RPWQ* antea *J* ante *L* propter dm̄ prius *B* elegerunt *BP* eligerint RL^{β} 7 *inscr.* DE DISPENSATORIBVS [*add.* ECCLESIAE *L*] *JBL* 7—13 Clerici in ptochiis [thochiis L^{α}] et in monasteriis [*add.* a martyriis L^{β}] constituti sub potestate sint eius qui in ea est ciuitate ep̄s secundum traditionem s̄corum patrum nec per presuntionem recedant a suo ep̄o eos uero qui ausi fuerint rescindere huiusmodi ordinationem quodcumque modo uel si noluerint subiacere proprio ep̄o si [*om.* L^{β}] quidem fuerint c̄li paternarum ordinationum [ordinationem L^{β}] subiaceant condemnationibus si autem monachi seu laici sunt excommunicentur [= *uersio quæ dicitur Isidori*] *L* 7—9 perdurent] clerici qui præficiuntur dispensatione [dispensationi *P*] pauperum uel monasteriorum et basilicis [bassallicis B^{c}] martyrum sub episcoporum qui in unaquaque ciuitate sunt secundum s̄cōrum patrum traditiones [traditionis B^{cz}] potestatem [potestate $B^{clp}P$ potestatis B^{z}] permaneant [permanent B^{c} *corr.*] *BP* [= *Dionys.*] 7 qui *om. J* dispensatione *J* martyrum *RJ* 8 ut sub *J* singularum] insularum *J* ciuitatum *R* 9 patrum canonem *RJ* canonum *WQ* traditione *J* neque *P* per *om. J* temeritate *J* 10 moderatione JB^{blpz} declinent—dispositionem *om. R* autem *om. P* eiusmodi *W* huiusmodi *JBQ* huiuscemodi *P* dispositione JB^{pz} dispensationem *W* quilibet *P* 11 ausi—consueta] non obœdierint ausi fuerint et ep̄o—consueta *P* dederint consueta *RJBP* obœdierint *WQ* 12 damnationis $B^{pz}P$ subiaceat B^{z} sint *R* sunt *WQ* fuerint *JBP* 13 suspensi *R* suspendantur *WQ* cessent *JBP* 14 si quis WQB^{c} [= *Γ*] causa JB^{bl} HABVERIT *R* habeat [LIBEAT B^{z}] placuit ut *JBLP* deserat *WQ* [= *Γ*] 15 decurrant *R* currat *WQ* [= *Γ*] prius ut dictum est [est *om. P*] *JBLP* examinet *WQ* [= *Γ*] causam cum extraneo ep̄o *W* 16 ipsi B^{z} ipsius epis̄co B^{c} [= *Γ*] dicatur] uentiletur B^{c} [= *Dionys.*] patres *P* utræque partes Q^{x} *corr.* inciperint *R* incœperant $Q^{ae}Q^{x}$ *corr.* cœperant WQ^{twx} utrasque [utraque *P*] uoluerint [uoluerunt B^{z}] *JLBP* [*cf. Γ*] 16/17 siquis—subiaceat *om.* L^{α} 17 temptauerit uenire *P* canones *P* subiaceant *R* subiacebit *BP* 18 clericus quis *JBLP* causa *P* 19 causam dicat] iudicetur *BP* [= *Dionys.*] episcopus uel clericus *W* clericus aut episcopus *P* discrepationem [discretionem B^{z}] *JBL* habuerit *P*

politano episcopo, aut ad dioceseos primam sedem recurrat aut ad sedem Constantinopolitanam, apud quam causa dicatur.

X [Ī] [ET] VT NVLLVS CLERICVS DVABVS ECCLESIIS MILITET. Non licere clericum duarum pariter ciuitatium ecclesiis militare, in qua prius ordinatus est et ad quam quasi maiorem per uanæ gloriæ desiderium confugit; eos uero qui hoc temptauerint, ecclesiæ propriæ restituendos esse, in qua primo ordinati sunt, et ibi tantum ministrare. siqui tamen iam ex alia in alia ecclesia translatus est, in nullis causis prioris ecclesiæ uel ad ipsam pertinentibus martyriis uel synodochiis uel pauperum rebus habeat facultatem tractandi. eos uero qui ausi fuerint post hoc constitutum magni et uniuersalis istius synodi aliquid contrarium agere in his quæ nuper sancta synodus interdixit, proprium gradum amittat.

XI [ĪĀ] OMNES PAVPERES ET RE VERA EGENTES SOLACIIS OPORTET PACIFICIS ECCLESIASTICIS TANTVM LITTERIS PROSEQVI et non synodochiis, quoniam synodochias litteras his tantum dari conuenit, qui bonæ esse opinionis uidentur.

XII [ĪB̄] VT IN VNA PROVINCIA VNVM DEBERE ESSE METROPOLITANVM EPISCOPVM. Peruenit ad nos quoniam quidam contra ecclesiastica statuta se potestatibus conferentes per praumaticum unam prouinciam diuiserunt in duo ac per hoc duos in una prouincia esse metropolitanos episcopos. igitur nunc constituit magna synodus nihil tale deinceps temptari ab episcopis, minus ne qui aliquid huiusmodi adripuerint, proprium amittant gradum. quæcumque uero ciuitates per sacras litteras nomine metropolitano funguntur, ipsæ sole honorem consequantur et is qui huic ecclesiæ præest episcopus saluo utique proprio iure quod re uera conuenit metropolitanæ ciuitati.

RJ, *B* [=*bclpz*], *L* [=$\alpha\beta$], *P*, *W*, *Q* [=*aetwx*]

1 aut[1] *om. JLBP* dioceseos *om. JBL* recurrant *BL*$^{\beta}$*P* recurram *J* 1/2 constantinopolitane *L* 2 apud—dicatur] et ibi causam definiant [definiat *L*$^{\alpha}$ difiniatur *P*] *JLBP* [cf. *Γ*] causam *RQ*^{a} dicitur *Q*, *corr. Q*^{ax} 3 ET—MILITET *om. PWQ detrita in J* ET *R om. BL* NVLLVS *om. R* DVABVS ECCLESIIS MILITET] in duabus ministret *B*^{c} SVAM DESERAT [SVAS ERAT *B*^{z}] ECCLESIAM *B*^{blpz}*L* 3—4 Non—pariter *om. JBL* 4 ciuitatum *B*^{c}*P*, *Q*^{x} *corr*, ministrare *L*$^{\beta}$ debet [debet utique *B*^{c}] militare *B* prius *R* primo *JBP* prima *L*$^{\beta}$ primus *L*$^{\alpha}$ primum *WQ* quis [qui *B*$^{\beta}$ quid *L*^{a}] est *JBLP* et non *JBLP* 4/5 quemquam si *L*$^{\beta}$ quamquam quasi *W* 5 confugiuit [confugiunt *B*^{z}] *B*^{blpz}*P* temptauerit *JB*^{z} 7 siquis *B*^{l}*L*$^{\alpha}$*WQ* tantum *B*^{z} iam *om. P* aliam *B*^{c}*PQ*^{x} *corr.* ecclesiam *B*^{c}*Q*^{x} *corr.* est *om. P* 8 martyrii *J* synodicis *B*^{c}*Q superscr.* xenodochiis *Q*^{x} 9 eos] hi *superscr. Q*^{x} ausus *B*^{b} constitutum hoc *P* hec *B*^{c} magnæ *WQ* 10 uniuersali *RJL* generalis *WQ* synodi istius *P* totius synodi *J* aliqui *R om. B*^{b} nuper] super *B*^{b} 11 gradum amittant *Q*^{ax} *corr.* amittant [amittat *P*] gradum *JBLP* 12 *inscr.* NON TEMERE DANDIS [TIMERANDES *L*$^{\alpha}$ TIMERE DANDIS *B*^{pz}] EPISTOLIS SYNODOCIIS [synodiciis *B*^{l}*L*$^{\beta}$ sinodicis *B*^{c}] *JBL* agentes *P* agente *B*^{c} egentibus *JB*^{blpz}*L* solacii *W* salociis *B*^{z} 12/13 et ecclesiasticis *PWQ om. B* 13 synodicis *RWQ* synodiciis *B*^{cl} synodicas *RWQP* synodicias *B*^{cl} 14 dare *L*$^{\alpha}$*PQ*^{wx} bona *RW* esset *B*^{z} opiniones *R* opinione *P* uideantur *B*^{l} 15 VT—EPISCOPVM *om. PWQ* ESSE *om. B*^{z} 16 quidem *P* ecclesiasticas *RB*^{z} se] facientes se *BP* 17 praumaticum *R* pragmaticum *JB*^{clpz}*LPQ*^{a} *corr.* pragmaticum sacrum *Q*^{x} *corr.* pragmaticam *W* praugmaticum *Q* gramaticum *B*^{b} pragmaticam formam *B*^{b} *corr.* [= *Dionys.*] diuiserint *Q*^{x} *corr.* duos [duas *B*^{z}] *JB*^{blpz}*L* duo *JBLP* in[2] *om. RW* 17/18 unam prouinciam *W* 18 sunt metropolitani epī [epī *om. P*] *JBLP* episcopis *R* nunc *om. WQ* magna] scā *WQ* 19 tali *B*^{b}*PW* temptare *B*^{z} ab *om. P* minus ne *RPQW* et *JBL* arripuerit *P* 20 emittant *J* amittat *P* quicumque *P* ciuitatis *B*^{pz} iam per *PQW* 21 fungantur *L* ipsæ—consequantur *om. L*$^{\alpha}$ ipsi *WQ*^{etw} soli *RWQ*^{etw} honore *W* quiqui *B*^{p} 22 præstet *RJL* præesse *P* episcopo *R* episcopos *JL*$^{\alpha}$ salua *P om. B*^{c} iure proprio *L* metropolitanæ conuenit [conueniat *Q*^{wx} conueniunt *W*] *WQ* conuenit et *B*^{c} 23 ciuitate *B*^{z}*L*$^{\beta}$

XIII [ΙΓ] VT IN ALIENA CIVITATE CLERICI NON MINISTRENT. Peregrinos clericos et lectores in alia ciuitate sine synodochiis litteris sui episcopi penitus nusquam ministrare possint.

XIIII [ΙΔ] Quoniam in quibusdam prouinciis lectores et psaltæ nubere permittuntur, constituit sancta synodus non licere quemquam alterius hereseos mulierem accipere. eos uero qui iam ex tali matrimonio filios procrearunt, si quidem filios suos apud hereticos baptizarunt, postmodum posse eos in catholica communione accipere; si autem non sunt baptizati, iam non posse apud hereticos baptizari nec ad coniugium cum heretico coniungi neque cum Iudæo neque cum pagano, nisi forte se transferre promiserit ad fidem orthodoxam persona quæ coniungenda est cum orthodoxo. si quis autem huius sanctæ synodi constitutum uiolauerit, canonum damnationi subiaceat.

XV [ΙΕ] QVOT ANNORVM VELARI DEBEANT ANCILLAE DEI. DIACONISSAM MVLIEREM NON POSSE ORDINARI ANTE ANNVM quadragensimum et hoc cum diligenti probatione. si uero accepta ordinatione et certo tempore ministerio obseruans nuptiis se tradiderit ad iniuriam dei gratiæ, huiusmodi mulier anathematizetur cum eo qui illi coniunctus est.

XVI [ΙϚ] DE VIRGINIBVS ET MONACHIS. Nec eam quæ se domino deo uirginem deuouit, eodem modo nec monachum nubere licere. si uero hoc facere uoluerint, a communione suspendantur. episcopus autem de hac re auctoritatem præbebit, si uult eos reconciliari.

XVII [ΙΖ] DE PARROCIAS RVSTICAS. Rusticas parrocias quæ sunt in singulis prouinciis, inconuulsas manere constituimus apud episcopos qui detinere uidentur, maxime si eas annis XXX detinentes inuiolate dispensauerunt. si uero intra XXX annis facta

---

RJ, *B* [= *bclpz*], *L* [= *αβ*], *PW*, *Q* [= *aetwx*]

1 XIIII B^c VT—MINISTRENT *om. WQ* ministret B^l peregrinus RJB^bLP clericus *RJLP* 2 aliena *JBLP* synodicis *RWQ* synodiciis B^c epi sui *JBLP* numquam $L^\alpha Q$ 3 possint *R* possent *W* posse *Q* debere *JBLP* 4 XIIII *om. P* XV B^c *inscr.* VT NVLLVS CLERICVS HERETICAM [HEREDICA B^z] VEL PAGANAM [PAGANA B^z paganum B^c] DVCAT [*om. L*] VXOREM [VXOREM ACCIPIAT L^α] *JBL* Quoniam—permittuntur *om. R* et *om. JL* psalte *WQ* psaltes B^{blpz} saltes B^c psallistæ *P* saltem *L* salutem *J* permittantur *BL* 5 ulterius *JBP om.* L^α hereticam *JBLP* mulieres *R* 6 uero tam *W* ex] et *B*, *in* e *corr.* B^l procreauerunt *P* et si *JBL* 7 baptizauerunt B^cWQ baptizantur L^β postmodum uero *BL* eos in *om. WQ* catholicam communionem *LWQ* percipere $JBL^\beta P$ recipere L^α 8 posse *RWQ* debere eos *JBLP* baptizare B^z ad *om.* B^cP, *corr.* B^c 9 hereticis $JB^{blpz}LP$ hereticos *W* se *om.* $L^\alpha WQ^t$ si B^b 10 ad fidem orthodoxam promiserint [promiserunt B^z] personæ quæ coniungendæ [coniungenda B^c coniungendi *P*] sunt *JBLP* orthodoxis *JBLP* orthodoxi *Q*, *corr.* Q^a 11 sci *W om. R* uiolare temptauerit *JBLP* damnationis *L* damnatione B^zP damnationem *W*, Q^{ax} *corr.* incurrat *WQ* 12 XIIII *P* XVI B^c QVOT [QVOD *RJBL*$^\alpha$ QVO L^β]—DI *post* ANNVM XL *coll. R om. PWQ* VELARE DEBENT B^b ordinari debeant B^c VELARI DEBEAT L^α DEBEAT VELARI L^β ANCILLAE DEI] diaco B^c ANCILLA B^lL^α 12—13 DIACONISSAM—POSSE] placuit non eas *JBL* placuit ut diaconissam mulierem non *P* 12 MVLIERE *R* 13 ordinare B^z anno quadragensimo *Q*, *corr.* Q^{ax} annos XL L^α antequam XL ætatem conpleuerint annum B^b hoc *om. Q* diligendi B^z prouocatione B^b 14 uelatione $JB^{blpz}L$ ordinatione uelatione *P* in ministerio Q^x *corr.* tradiderint B^{bl} tradiderunt *P* 15 huiusmodi dī gratiam *P* gratiam B^z coniungitur *JBLP* 16 XV *P* XVII B^c DE—MONACHIS *om. PWQ* ei B^l *ex corr.* qui *RJBLP*, *corr.* B^l uouit *BLP* nouit *J* 17 monachis JBL^3P monachus L^α monacho *W* licebit [licebat B^z] *JBL* liceat *P* hoc *om. P* uoluerit *L* 18 suspendentur B^z suspendatur L^α 18—19 episcopus—reconciliari] confitentibus [confitentes B^b] autem decreuimus ut habeat auctoritatem eiusdem loci [loci eiusdem *P*] episcopus misericordiam humanitatemque [humanitatis *P*] largiri [largire B^z *om. P*] *BP* [= *Dionys.*] 18 episcopum *R* epi *L* episcopo *WQ* [*cf. Γ*] hanc *R* præbemus *WQ* [*cf. Γ*] uelit *JLWQ* 19 eos *om. W* reconciliare *LWQ* 20 XVI *P* XVIII B^c DE—RVSTICAS *om. WQ* RVSTICAS PARROCHIAS *JBL* rusticis parrochiis *P* Rusticas parrocias *om.* B^lP qui R 21 constituemus *P* continere *R* detinere [tenere *P*] eas *JBLP* si *om.* $B^{bl}P$ 22 eas *om. P* anni *P* in RL^α annos^a *WQ*

est aut fiat de illis quæstio, his licere quæstionem mouere apud synodum suæ prouinciæ, qui uim pertulisse adserunt. si quis autem a metropolitano suo episcopo male tractetur, apud primam sedem prouinciæ suæ uel apud Constantinopolitanam causam dicat, sicut superius conprehensum est. si qua uero potestate imperiali ciuitas noua constituta est aut certe constituatur, ciuilibus et publicis formulis etiam ecclesiasticarum parrociarum ordo celebretur.

XVIII [IH] CONIVRATIONIS VEL CONSPIRATIONIS CRIMEN APVD extrinsecus leges penitus amputatur, multo magis in ecclesia dei hoc ne fiat, oportet prohiberi. igitur si clerici aut monachi inuenti fuerint coniurati aut per coniurationem calumniam machinantes episcopis uel clericis, proprium amittant gradum.

XVIIII [IΘ] VT SECVNDO IN ANNO CONCILIA FIANT. Ad aures nostras peruenit quoniam in prouinciis non fiunt episcoporum synodi secundum canones constitutæ et hoc multa rerum ecclesiasticarum quæ emendanda sunt, neglegi. sancta igitur synodus constituit secundum canones patrum [apud Nicæam Bithyniæ constituti] bis in anno in id ipsum episcopos per singulas prouincias conuenire ubi metropolitanus episcopus constituerit, et omnia quæcumque emerserint, corrigere. episcopi uero qui non conuenerint in propriis positi ciuitatibus et non per profectionem absentes, maxime subpeditante salute et a necessariis et excusabilibus occupationibus liberi, fraternitatis intuitu corripiantur.

XX [K] ITEM CLERICI NE DE CIVITATE IN ALIAM TRANSEANT. Clericos in ecclesia militantes, sicut iam constituimus, non licere in alterius ciuitatis ecclesia militare, sed illa contentum esse, in qua principio ministrare meruerunt, extra eos qui amissa patria

---

RJ, *B* [= *bclpz*], *L*[= *αβ*], *PW*, *Q* [= *aetwx*]

1 aut si *J* de illis *om. B*^{b} aut licere de his *P* moueri *P* suæ *om. WQ* 2 pertulisse se $Q^{a}Q^{x}$ *corr.* a *om. RL*$^{\alpha}$*P* 3 suæ prouinciæ *PWQ* apud^{2} *om. P* 4 est *om. P* potestatem *L* potestati *P* imperiales *R*, *corr. R* imperialis *L*$^{\alpha}$ imperiale *B*^{z} 5 est *om. P* 7 XVII *P* XVIIII *B*^{c} *inscr.* DE CONVRATIS *JBL*$^{\beta}$ de coniuratis et *P* DE CONIVRATIONE VEL CONSPIRATIONE *L*$^{\alpha}$ 7—10 Coniurationis et conspirationis crimen et a ueteribus legibus est omnino prohibitum mulgato [*sic*] magis hoc in dī ecclesiam ne fiat ammoneri conueniat si quis uero clerici uel monachi reperti fuerint coniurantes aut conspirantes aut insidias ponentes epīs aut clericis gradu proprio penitus abiciatur [= *Dionys.*] *L*$^{\alpha}$ 7 coniurationes uel conspirationes *P* etiam apud *WQ* extrinsecus *RB*^{pz}*P* extrinsecas [extrineas Q^{ae}, *corr.* Q^{a}] *JB*^{bcl}*L*$^{\beta}$*WQ* 7/8 penitus amputatur *RWQ* amputari [amputare *L*$^{\beta}$ penitus amputari *B*^{c}] solere [soleres *B*^{z} *om. P*] *JBL*$^{\beta}$*P* 8 multo—fiat *om. P* oportet prohibere Q^{aewx} prohiberi [prohibere *B*^{bpz} prohiberet *P*] oportet *JBL*$^{\beta}$*P* 8/9 clerici aut monachi si *W* 9 coniurati aut *om. P* aut *RWQ* et *JBL*$^{\beta}$ coniurationis *B*^{z} calumnia *R* facientes *JBL*$^{\beta}$*P* 10 uel quibuslibet [quibus licet *L*$^{\beta}$ quibuslibet gradus *B*^{b}] *JBL*$^{\beta}$*P* amittat *B*^{l} amittunt *B*^{c} 11 XVIII *P* XX *B*^{c} VT—FIANT *om. PWQ* IN *om. B*^{z} peruenit ad aures nras *JBLP* quoniam *om. P* quibusdam [quibus *P*] prouinciis *JBLP* 12 synodus [synodos *L*$^{\alpha}$] *JB*^{blpz}*LP* synodii *B*^{c} secundum—et *om. Q*^{w} canones *RL*$^{\alpha}$ canonem *JB*^{blpz}*L*$^{\beta}$*P* canonum $WQ^{aetz}B^{c}$ constitute *R* constitutum *JB*^{blpz}*LP* constituta $WQ^{aetz}B^{c}$ hoc *om. R* ob hoc Q^{x} *corr.* ex hoc *B*^{c} 12/13 multa rerum *RWQB*^{c} multarum *JB*^{blpz}*L* multorum *P* 13 corripienda sunt uel corrigenda *JBLP* constituit ut [uel *B*^{z}] *JBL* 14 apud—constituti *om. WQ* [= *Γ*] quæ apud *JBLP* niciam *B* constituti *R* constitutis *JB*^{blpz}*LP* constitutus *B*^{c} annum *B*^{pz} in^{2} *om. JBLP* 15 per *RWQB*^{c} ex *JB*^{blp}*LP* *om. B*^{z} singulis prouintiis *P* 16 et in [*om. B*^{z}] *JBLP* 17 positis *J* per *om. JBLP* profecti [profectis *L*$^{\beta}$ perfecti *P*] sed *JBLP* subpeditantes *L* subpetit ante *B*^{z} 18 et—et *RWQB*^{c} secesserint [cesserint *L*$^{\alpha}$] *JB*^{blpz}*LP* excausabilibus *P* excausalibus *L*$^{\alpha}$, *postulatur* inexcusabilibus libere *P* fraternitas *L*$^{\alpha}$ fraternitatibus *W* 20 XVIIII *P* XXI *B*^{c} ITEM—TRANSEANT] DE NON SVSCIPIENDOS [SVSCIPIENDIS *L*$^{\beta}$] ALTERIVS ECCLESIAE CLERICOS ET DE SVSCEPTORIBVS EORVM *JBL* *om. PQW* ALIA *R* clericus *JB*^{pz}*LP* ecclesiis *W* 21 constitutum est [*om. P*] *JBLP* ecclesiæ *P* 22 contentos esse *W*, Q^{x} *corr.* esse contentus *B*^{c} esse contentum [contemptu *L*$^{\alpha}$] *JB*^{blpz}*LP* qua a *WQ* qua in *B*^{c} meruerunt [meruerint Q^{ae}] *RWQ* meruit [meruerit *L*$^{\alpha}$] *JBLP* extraneos *B*^{z}

ad aliam ecclesiam necessitate uenerunt. qui autem episcoporum post hoc constitutum clericum ad alium pertinentem susceperit, placuit a communione suspendi et eum qui suscepit, et qui susceptus est, quo usque clericus qui translatus est, [fecerit] ad suam reuerti ecclesiam.

XXI [ΚΑ] DE ACCVSATORES EPISCOPORVM. CLERICOS uel laicos qui accusant episcopos uel clericos quomodocumque, sine iudicio non suscipi ad accusandum debere, nisi prius eorum existimatio fuerit discussa.

XXII [ΚΒ] VT NVLLVS CLERICVS ALIENA DIRIPIAT. Clericis non licere post mortem episcopi sui ea diripere quæ illi conpetere non possunt, sicut et anterioribus canonibus cautum est. alioquin eos de gradibus suis posse periclitari.

XXIII [ΚΓ] DE CLERICIS ET MONACHIS EXCOMMVNICATIS. Ad aures sanctæ synodi peruenit quoniam quidam clerici et monachi quibus nec aliquid ab episcopo suo commissum est, interdum etiam ab ipsius communione suspensi, ad Constantinopolitanam ciuitatem pergunt et ibidem diu remorantes ecclesiasticam disciplinam disturbant, quorundam autem etiam domos subuertunt. ergo sancta constituit synodus prius quidem huiusmodi homines per sanctæ ecclesiæ Constantinopolitanæ defensorem admoneri ut a ciuitate discedant; uerum si inter negotia fuerint per inpudentiam remorati, eos etiam inuitos per eundem defensorem iactari et ad loca propria festinare.

XXIIII [ΚΔ] DE SACRATA MONASTERIA. Quæ deo semel sacrata sunt monasteria secundum episcoporum consensum, oportet in perpetuum monasteria nuncupari et eorum res monasteriis seruari et non posse ulterius cenacula sæcularia fieri. si quis uero hoc fieri permiserit, canonicis interdictis subiaceat.

XXV [ΚΕ] DE ORDINATIONES EPISCOPORVM. Quoniam metropolitanorum quidam, sicut cognouimus, commissos sibi neglegunt greges et ordinationes episcoporum differunt,

---

XXI *cf. supra* II

RJ, *B* [= *bclpz*], *L* [= *αβ*], *PW*, *Q* [*aelwx*]

1 alia ecclesia *JBL* per necessitatem ecclesiam *P* præ [pro B^cL^β] necessitate *JBL* siquis *WQ* uero *JBLP* 2 clericum ad alium pertinentem [alia pertinente *R*] *RWQ* alterius ecclesiæ [ecclesia *J*] clericum *JBLP* 2/3 placuit—suscepit *om. L* 2 placuit ut—suspendatur *P* 3 eum qui] quicumque *P* suscepturus *J* est[1] *om. P* quoque B^l clericum *JBLP* translatus fecerit *P* translatum fecit *WQ*; fecerit *inprudenter additum* 4 redeat *WQ* ecclesiam canonum sententiæ subiaceat L^α 5 XX *P* XXII B^c QVI ACCVSANT ĒPM Q^a *om. PWQ*^{etwx} CAVSATORES B^b accussatoribus B^c clerici uel laici *JBLP* episcopos [episcopus *L*] accusauerint [accusarint $JB^{lp}L^\beta$ accusarent B^z accusant B^{bc}] *JBLP* 6 uel] siue *BP* quoslibet clericos *JBLP* quomodocumque *RWQ* omnino *JBLP* et sine *WQ* eos non *JBLP* suscipi ad [*om. R*] accusandum debere *RWQ* suscipiet $JL^\alpha B$ suscipiat *P* suscipi L^β 7 existimatione Q^w, *corr.* Q^x, existimationis opinione Q^w *corr.* æstimatio *JBLP* diligentius examinata *JBLP* 8 XXI *P* XXIII B^c VT—DIRIPIAT *om. PQW* DIRIPIANT B^z clerici B^z non liceret L^α *om.* L^β 9 diripere ea *JBLP* competire B^z non *om. WQB*^{c} illi *recte ad episcopum referendo, non sicut translator ipse ad clericum* 10 est *om. P* periclitare B^zP 11 XXII *P* XXIIII B^{cz} DE—EXCOMMVNICATIS *om. PWQ* ac B^c 11/12 peruenit ad aures [anrem L^β] scae [sca L^β] synodus [synodi B^c] *JBLP* 12 quidem $L^\alpha P$ 14 disturpant B^cL, *corr.* B^c 15 etiam *om. P* domus $JB^{bcz}L$ si uertunt *J* sca ergo B^c sca $B^{blpz}P$ 16 huius *P* per *om. J*, *corr. m. rec.* defensore B^{blpz} eos [hos $B^{blp}P$ *om.* B^c] admonere [monere *P*] *JBLP* 17 et [*om.* L^β] inpudentiam [interpudentia L^α interpudentiam B^c] fuerint [fuerit L^α fuerunt *P*] *JBLP* 18 eundemque *P* festinare] reuocari *JBLP* 19 XXIII *P* XXV B^c DE—MONASTERIA *om. PWQ* qui semel dō *R* *post* monasteria *habet* uirginum hoc sancitum ut uirgines extra monasteria non tribuatur eis facilis egrediendi libertas sed *P* 20 oportet et RQ^a, *corr.* Q^a nuncupare B^z permanere nuncupari *P* 21 monasterii *R* reseruari *JBLPWQ* posse *RWQ* debere *JLBP* sæculiaria B^c qui $JB^{bc}WQ$ 22 permiserint *WQ* subiaceant *WQ* 23 XXIIII *P* XXVI B^c *inscr.* DE ORDINANDIS EPIS ET DE REDITVS [REDITIS B^{cp} HERREDITIS B^z] ECCLESIARVM *JBL om. PWQ* metropolitanum *J* 24 commissas $JB^{bl}P$ commissa *L* commissi B^z ibi *W* ordinatione Q^{aetw}, *corr.* Q^a fieri differunt *JBLP*

placuit sanctæ synodo intra tres menses episcoporum ordinationes fieri, nisi forte necessitas inexcusabilis dilationis tempus protrahi coegerit; alioquin eos pœnæ ecclesiasticæ subiacere. ecclesiæ uero reditus uiduatæ apud yconomum ipsius ecclesiæ integros conseruari.

XXVI [KȻ] DE DISPENSATORE ECCLESIAE. Quoniam in quibusdam ecclesiis repperimus sine yconomis res ecclesiasticas tractant episcopi, placuit omnino omnem ecclesiam habentem episcopum etiam yconomum habere de proprio clero qui res ecclesiasticas dispenset cum consensu episcopi sui, ne cum dispensatio sine testimonio fuerit, res ecclesiasticæ dispersæ sint ad contumeliam pontificis inrogandam. si uero hoc non fecerint, eos sanctis subiacere canonibus reos.

XXVII [KZ] DE CORRVPTORES MVLIERVM. Eos uero qui mulieres diripiunt hospitalis solacii nomine aut illos qui coniuere aut consensum rapientibus præbere uidentur, sancta constituit synodus, si quidem clerici fuerint, proprium amittere gradum, si uero laici, anathematizari.

ET SVBSCRIPSERVNT

1 Paschasinus episcopus statui et subscribsi [1]
2 Luculensis episcopus statui et subscribsi [2]
3 Bonifatius presbyter legatus sanctæ ecclesiæ Romanæ statui et subscribsi [3] et ceteri episcopi infra scripti
4 Anatolius Constantinopolitanus [4]
5 Iulianus legatus [17]
6 Thalasius Cæsarea Capp̄ [8]
7 Eusebius Ancyrensis [11]
8 Lucianus Byzæ Eracl̄ [10]
9 Diogenes metrop̄ Cyzic̄ [12]
10 Calogerus Claudiopol̄ [36]
11 Seleucus metrop Amasiæ [32]

---

numeros adscripsi subscriptionum Græcarum

RJ, B [= bclpz usque ad 19, inde a 20 = bcpz], L [= αβ]; usque ad 14 PW, Q [= aetwx]

1 sca̅ *L* sco̅ B^bQ fieri ordinationes *P* fieri *W* et nisi *JBLP* 2 inexcusationis *J* dilatationis L^β damnationis *J* 3 redditus $L^\alpha P$ reditos *Q, corr.* Q^{atx} uiduæ *Q* 3. 6. 7 yconomum *etc. R* œconomum *etc.* [œconomum 3 Q^l 7 *P* œchonomum *etc. W*] *JBQW præter* œconimum 3 B^l 7 *Q* economum *etc. LP* 4 conseruari [conseruare B^zL] conuenit *JBLP* 5 XXV *P* XXVII B^c DE—ECCLESIAE *om. PWQ* DISPENSATOR *R* DISPENSATORES [dispensatoribus B^c] *JBL* ECCLESIARVM JB^{bp} in *om. RP* ecclesias B^b 6 tractent *JL*, Q^x *corr.* tractante B^l epo̅ B^l, *corr.* B^l 6/7 placuit—episcopum *om. L* 6 omnino *om. WQ* 6/7 ut omnis ecclesia habens *JBP* 7 clero censemus *JLP* 8 dispensatio sine] dispensatione RB^c fuerint L^α fierint L^β 9 dispersi B^z dispense *L* sunt *RP* a $L^\alpha P$ contumelia *BP* pontifici *WQ* 10 eos *WQ* reos RB^z reos eos $JB^{cp}L^\beta$ reos esse $B^{bl}L^\alpha P$ subiacere] esse *WQ* reos *om. JBLP* 11 XXVI *P* XXVIII B^c DE—MVLIERVM *om. WQ* corruptoribus B^c uero *om. WQ* hospitali [hospitale B^z hospitalitatis B^c] $JBLQ^{aetw}$ solacio $JB^{blpz}LP$ 12 aut[1]] et $JB^{blpz}LP$ conibere *R* conhibere $JB^{cp}WQ$ cohibere $B^{bl}L$ coibere B^zP aut[2]] uel *WQ* 13 ut si *JBLP* amittant *JBLP* 14 anathematizentur [anathematizati B^c] $JBLPQ^{wx}$, *corr.* Q^x EXPLICIT [EXPLICIVNT *P*] CANONES CALCIDONENSES *PW*

1—13. 25—35. 14—24 *coll. R* 1—12. 22—39. 13—21 *coll.* B^z *de episcoporum et ciuitatum nominibus in* B^c *confusis cf. præfationem* 16 phascasianus *J* pascasius *BL* 16. 17. 18 statuit et subscripsit *L* 17 *om.* B^b 18 romanæ ecclesiæ *L* statui *om.* B^z 19 infra scripsi JB^z subscripserunt *R* *inde a 20 nomina om.* B^l 22 a cæsarea B^b a cæsarie B^{pz} a cessaria B^c cæsareæ *L* 23 anquirensis *J* acirinensis B^c 24 heracliensis *B* 25 diogenis $B^{bz}L^\alpha$ diodenes *J* diugenes B^c cizicæ *B* 26 galogerus B^c 27 seleucius *L*

12 meltius Syriæ [20]
13 Florentius Sardensis [14]
14 Onesiforus Iconiæ [43]
15 Pergamius Antī Pisidiæ [44]
16 Anastasius Nicænus [16]
17 Marinianus Synadensis [42]
18 Constantius Bostrenus [24]
19 petronianus Afrodisiadæ [40]
20 Romanus Myrensium [39]
21 Eunomius Nicomediæ [15]
22 Francio afrodienus [50]
23 Petrus Gangrensis [35]
24 Heleutherius Calchidoniæ [18]
25 Theodorus iamasci [26]
26 Nunechius Laodiciæ [41]
27 Fotius Tyri [25]
28 Basilius Seleucī metrop̄ [19]
29 Iohannis Sebastiæ [31]
30 Cyrus Anazarbi [23]
31 Constantius meleti insulæ [33]
32 Callinicus pameneæ [136]
33 Patricius tyensis [34]
34 Stephanus Ieropolita [27]
35 Cecropius Sebastiopoli [150]
36 Theoctistus posinunt [38]
37 Lucianus Byzæ Arcadip̄ [59]
38 Tryfon dioensis [53]
39 Iulianus Tabiæ [145]
40 Amphilochius Sidensis [21]
41 libas Edissæ [86]
42 Acacius ariathiæ [157]
43 Antiochus sinoensis [154]
44 Fronto fasiliensis Lyciæ [221]
45 Philippus proūc Balburē [222]
46 Patricius acasitanæ lyciæ [212]

RJ, *B* [= ^{bcp_2}], *L* [= $\alpha\beta$].

1 mellitus *L* 2 florentinus L^{β} 3 onesiferus RB^{z} onesiferius L^{α} ioconiæ B^{cl} coniæ B^{p_2} 4 pergamus $B^{bcp}L$, *corr.* B^{p} pergaminus B^{z} anthiociæ *B* pisidi *RL* sibidie B^{z} 5 nicaenum *RJ* 6 marianus $JB^{bz}L^{\alpha}$, *corr.* B^{b} 7 constantinus $B^{b}L^{\alpha}$ bostrensis B^{c} 8 afrosidiade RB^{z} afrodisidiade L^{β} afrosiade L^{α} 11 francia B^{c} afrodisienus *B* 12 cangrensis *R* grangrensis JB^{p_2} gangressis L^{β} gragrensis L^{α} 13 cancidoniæ *R* calcedoniæ *L* 14/15 iamasci Nunechius *om.* B^{p_2} 14 tamaschi B^{b} 15 Nunechius *om.* B^{c} laudociæ RL^{α} laodociæ $B^{z}L^{\beta}$ 17 seleuce B^{b} seleuchie L^{β} eleutie L^{α} 18 sebastiæ B^{b} 20 meliti B^{bc} 21 pamenæ BL^{α} pamaneæ L^{β} 22 pastricius $JB^{p}L^{\beta}$ pasticius B^{z} pastrius *R* tinensis B^{c} 23 ieropolitanus B^{b} ieropolitana B^{c} 24 sebastinop̄ L^{β} sebastiopolitanus *B* sebastianopō L^{α} 25 50—59. 36—49. 74—85. 60—75 *coll.* B^{z} theoctitus *R* theociis L^{α} posinuntanus *B* posinunt *L* 26 arcadiopolitanus *B* archadiop̄ *L* 27 dionensis $B^{c}L$ 29 50—67. 40—49 *coll.* *R* 30. 31 *in mg. interiore ad* 11. 12 *adscr.* L^{β} 31 *iterum hoc loco habet* L^{β} 31 *repetitur infra* 81 acaicus *L* 32 anticus *L* sinotensis B^{z} 33 faseliensis $B^{bp}L^{\alpha}$ fasaliensis L^{β} 34 proūc *ex fine* 33 *huc delatum* balburensis $B^{cp_2}L^{\alpha}$ salubrensis B^{b} 35 acasitana *J* acarsitanæ B^{c}

47 Gemellus Stratoniciæ [216]
48 Stephanus Pœmaniensi [202]
49 consensius Ierocæsariæ [208]
50 Eulalius Pioniensis [199]
51 Hermias Abydæ Hellēsp [204]
52 Quiriacus Trocnadensis [174]
53 Acyla Eudoxiadæ [172]
54 Danihel caldensis [251]
55 Fonteianus Sallagassiensis [291]
56 Helias Blandi [210]
57 Polycarpus alensis [211]
58 Leucius irensis [215]
59 Amachis seggensis [214]
60 Andreas aualensis [209]
61 Eusebius Dorylensis [57]
62 Alcimedis Silandi pus̄ [217]
63 Dionysius Attaliæ [218]
64 Andreas achaiæ [226?]
65 Olympius Sozopolitanus [290]
66 Paulus flomeliensis [283]
67 Modestus Sebastenus [252]
68 Euandrus Diocliæ [260]
69 Iohannis brabilensis [297]
70 Eulalius fibliæ [254]
71 Helpidius Thermensis [171]
72 Theodorus Heracliæ [168]
73 Olympius Paniados [118]
74 Thomas Porfyreonensis [121]
75 Mysterius anoriensis [173]
76 Longinus Orcisti [175]
77 Manasses theudopōl [296]
78 Nicolaus Acaraseon [227]
79 Romanus bubbensis [228]
80 Musonius Nysiæ [201]
81 [= 42] Acacius Ariarathiæ [157]
82 Atticus Zelonensis [153]
83 Menecrates ciras [207]
84 [= 56] Helias Blandi [210]

RJ, *B* (= *blpz*], *L* [= *αβ*]

1 stratonicæ *RJL* 2 pœmaniensis B^{bc} pœmanensis L^{α} paomeniensis L^{β} 5 hermoas *L* elesponti B^{cpz} elisponti B^{b} 6 cyriacus *JL* trocdanensis B^{b} 7 acylæ B^{b} acyllas *JL* 8 *repetitur infra* 93 9 *repetitur infra* 104 10 *repetitur infra* 84 11 aliensis B^{c} 14 auallensis *B* eualensis *R* 16 silandi pus̄ *RJL* silandinopolitanus *B* 17 dionydisius *B* 19 sozupolitanus *JBL*$^{\beta}$ 20 aulus B^{c} 21 sebastinus B^{z} 78—97. 68—77 *coll. R* 22 euuandrus B^{bpz} eubandrus *R* eufrandis B^{c} 23 brauilensis *J* 24 fibiliæ *R* 25 helfidius B^{b} 27 *repetitur infra* 135 olyppius B^{c} 28. 29 *post* 49 *habet* thomas misterius, *post* 73 phorphirereonensis anoriensis B^{z} 30 103—113. 86—103 *coll.* B^{z} longinos B^{c} 31 mannasis B^{z} manesses B^{c} theudupolī *R* theodopō L^{α} 32 *repetitur infra* 105 acareseon B^{b} acaresion B^{z} 33 bubensis B^{cz} bublensis L^{β} bubulensis L^{α} 36 tatticus B^{c} 37—p. 43, 1 ciras blandi | helias docimensis B^{z}

85 Eustochius Docimiensis [271]
[Eustochius Docimi]
86 Mirus Eulandrensis [265]
87 Philippus lygiadensis [267]
88 Quiriacus Eucarpiæ [270]
89 Abircius Ieropolitanus [269]
90 Messalinus Laodiciæ [292]
91 Gerontius Basilinopol [261]
92 Apragmonius Tii [164]
93 [= 54] Danihel Cadonensis [251]
94 Matthias timenuntii [388]
95 Thoman Theodosiopol [258]
96 Dauid Hadrianiæ [198]
97 Zenodotus Telmeseon [220]
98 Meliphtongus Iuliopl [146]
99 Basilius Nacoliæ [273]
100 Danihel Lampsaci [205]
101 themistrius Amastridos [167]
102 Alphius myli [262]
103 Renus Ionopolitanus [165]
104 [= 55] Fontianus Salagassenæ [291]
105 [= 78] Nicolaus carasseon [227]
106 Eupithius Stratoniciæ [245]
107 Iohannis Amazonis [246]
108 Theodoritus Alauandon [248]
109 Florentius Hadrianopolitanus [294]
110 Neptolemus cormonopol [275]
111 Paulus Deruensis [276]
112 Plutarchus Lystron [277]
113 Eugenius Canoniensis [278]
114 Rufinus Ydesienus [279]
115 Acholius Larandon [281]

RJ, *B* [= *bcpz*], *L* [= *αβ*]

1 *om.* L^{β} docimensis *B* 2 *om.* BL^{α} 3 eustocius B^{z} 4 mirus B^{z} lygdiadensis *R* lyciadensis B^{b} 5 cyriacus JL^{β} philippus B^{z} 6 arbicius *R* quiriacus B^{z} 7 abircius B^{z} laodociæ B^{bz} laudicie L^{β} laudociæ *R* laudatie L^{α} 8 gyrontius *R* eroncius B^{c} messalinus B^{z} basilinopolitanus *B* basilonop̄ L^{β} basilopolitanus L^{α} 9—14 gerontius cadonensis | apragmonas timenutitii | danihel theodosio | matthias hadrianii | thoman thelmeseon | dauid iuliopolitanus B^{z} 11 thiminuntii B^{b} 12 theosiopolitanus B^{c} 14 zondotus B^{c} thelmeseun B^{b} thelmeson B^{c} 15—20 zenodotus nacoliæ | meliphtongus lapsaci | basilius amastridos | danihel mili | themistrius renus | alfius iunopolitanus B^{z} 15 iuliopolitanus *B* luliopol *JL* loliopl *R* 16 naconiæ *J* nocaliæ *R* 18 themistricis B^{c} amasdridos B^{b} amistridos B^{c} 21 renus B^{z} 22 *105—125. 98—104. 133—138 coll. R* foncianus B^{z} 23 nicolaus B^{z} stratonicæ [strotonicæ B^{z}] *JBL* 24 eupicius B^{z} amozonis *JL* 25 iohannis B^{z} alauando $B^{b}L$ 26. 27 Hadrianopolitanus Neptolemus *om. L* 26 theodoritus B^{z} hadriopol *RJ* andrianopolitanus B^{c} 27 nepholemus B^{c} nephtolemus B^{bp} florentius B^{z} cormonopolitanus *B* 28—30 neptholimus deruensis listron | paulus canoniensis B^{z} 28 derfensis B^{c} 29 *129—133. 112—119. 104—108* [*iterum, sine confusionibus*]. neptholimus hadrianopolitanus | paulus cormonopolitanus | plutarcus deruensis | eugenius listron | rufinus canoniensis *coll.* B^{z} 24—p. 44. 4 *nominibus episcoporum* 112—119 *adiungit nomina ciuitatum* 114—121 B^{z} 32 larandoneus B^{bp} larandonius B^{z} larandanienus B^{c}

116 plonius Troados [200]
117 Iohannis tripolitanus [256]
118 Rusticianus chorepisc̄
119 Basilius ocyrensis [356]
120 Iacobus pipminensis [355]
121 Epiphanius medalu [268]
122 acilius aurocen [272]
123 Gennadius hæcmonensis [257]
124 acharius Aenuensis [*Coll. Dionys. aucta* 15]
125 Cyrinus potaron [*Coll. Dionys. aucta* 265]
126 Marcianus Caralitanus [332]
127 Eugenius cotonuensis [333]
128 Obrimus Coracesis [334]
129 Theodoritus Cyrritanus [129]
130 Iohannis Germaniciæ [131]
131 Vranius Emissæ [124]
132 Damianus ildonis [116]
133 Ioseph Eliopolitanus [125]
134 Iulianus Rosuensis [110]
135 [= 73] Olympius Paneades [118]
136 Theodorus Claudiopol̄t [87]
137 Tyrannus Germanicopol̄ [89]
138 Paulus radiensis [120]
139 Rufinus amoration [130]
140 Sabinianus pirrenus [339]
141 Patricius Neocæsariæ [62]
142 Philippus Adanæ [103]
143 Indimus Irenopol̄ [109]
144 Saba Palti [58]
145 Theodorus pentapol̄t [117]
146 Noes cefrenus [141]
147 Zebenneus martiopol̄t [135]
148 Mara gentus Enzitinensis [*Coll. Dionys. aucta* 111]
149 ualens Laod̄ Fœn̄ [127]
150 Paternus chorepisc̄
151 Eulogius Philadelfiæ [112]

RJ, *B* [= *bcpz*], *L* [= *αβ*]

2—24 *nominibus episcorum* 117—139 *adiungit nomina ciuitatum* 118—140 B^b 3 corepi.. B^p corep̄o B^z 4 ocyrensi *R* 5 pigminensis *R* pipimenensis B^z pipnensis B^c 7—13 *om.* B^z 7 aurocesis B^{bp} aurocessis B^c 8 gendandius *R* hæcmoniensis B^c 10 potanon *L* 11 taralitanus *L* 12 cotoniensis *R* 13 caracesis B^{bcp} 14 theudoritus *R* 17. 18 ildonis Ioseph *om.* B^{cp} 17 *om.* *R* 19 153—157. 134—152. 158—165 *coll.* B^z 22 tirrannus B^c germanicopolitanus B^{bp} germanico B^{cz} 23—25 *ciuitatum nomina om.* B^c 24 rofinus B^b armaration B^p armarion B^z 25 140. 142. 144. 146. 148. 150. 152. 154. 156. 158. 160. 126—132. 161—165. 139. 141. 143. 145. 147. 149. 151. 153. 155. 157. 159 *coll.* *R* 25. 26 sabinianus neocæsariæ | patricius | B^b 25 subdianus B^c pirrinus B^z 28—30 indimus saba irenopolitanus theodorus paltipenta | B^z 28 irenopolitanus BL^3 irepol̄t *J* 30 pontapōl *R* 31 nohes [noches B^c] *RB* nobes *L* 32 zebonnus B^c 33 gentos B^{bc} 34 laodicenus fotenices B^b laudicenis fortinices B^c laudicenus fortineces B^p laudicinus B^z 35 corepiscu B^p corep̄o B^z 36 eologius B^{pz} elogius *RJB*^{b}*L*

152 Proculus Adraonensis [113]
153 Theodosius Canothasenus [114]
154 Hormisda Philippopol [115]
155 Iohannis Flauiados [108]
156 Euolcius Zeumatenus [133]
157 Abramius Circensis [139]
158 Romulus alchidensis [64]
159 Timotheus balensis [97]
160 Eusebius eleucobilo [98]
161 Paulus marianensis [100]
162 Eutychianus Epiphaniensis [99]
163 Marcus Arethusæ [96]
164 Iohannis Carroniensis [138]
165 Bassianus chorepisc

INCP CAPITVLVM CAN CONSTANTINOPOLITAN

I Vt permaneant quæ in Nicæa sunt legitime et immobiliter constituta
II De anathemate Arrianorum Eunomianorum Macedonianorum Sabellii Fotini Marcellini et Apollinaris
III De singulis parrociis ordinandis et de primatu episcoporum metropolitanorum
IIII De Maximi indisposita ordinatione
V De primatu ecclesiæ Constantinopolitanæ

EXPL CAPITVLVM

HI CANONES EXPOSITI sunt ab episcopis CL congregati in unum Constantinopolim, quando ordinatus est beatus Nectarius episcopus, [consulatu piissimi atque amatoris Christi imperatoris nostri FI Marciani aug IIII kl Nouembris per gratiam dei et constitutione piissimorum et fidelium imperatorum una cum sancta synodus in basilica

23—p. 46, 2 *eum qui hanc uersionem edolauit, lectione quæ facta est canonum Constantinopolitanorum ante decretum Chalcedonense, ita abusum esse ut illud decretum ad canones Constantinopolitanos transferret, negari nequit, cf. capitula et initium suscriptionum. uerba quæ uncis inclusi, correcturæ causa interpolata sunt ex bono* [*cf. Sitzungsber. d. Berl. Akad.* 1930, 614[1]] *exemplari decreti Gestorum Chalcedonensium. ceterum ex his quæ habentur p.* 45, 15—47, 15 *deriuata sunt, quæ ex cod. Parisin.* 3858[c] *edidit Maassen p.* 944.

RJ, *B* [= *bcpz*, *inde a* 15 *bclpz*], *L* [= $\alpha\beta$]

1 adreonensis B^{cpz} adroanensis L^{β} adranensis L^{α} 3 philippopulitanus JL^{β} philippolitanus *B* 6 ambramius B^{c} cyrensis *L* circensius B^{z} 7 anchidensis B^{b} archidensis B^{z} 9 euleucubilo B^{c} 10 mariansis *J* 12 arethusa B^{c} 14 bassianis B^{z} bassilianus B^{c} corepiscu B^{p} *subscr.* EXPL CANONES [CANONIS B^{b} CANON *J*] CALCIDONENSES [CALCIDONENSIS JB^{bpz}] *RJB* EPI CLXIII EXPLICIT SYNODVS CALCIDONENSIS L^{β} EXPLICIT SYNODVS AB EPO CALCEDONENSIS CXLIIII L^{α} 15 CAPITVLVM *R* CAPITVLA L^{α} CAPITVLE L^{β} CAP B^{z} TITVLI JB^{bclp} CANONVM $JB^{bclp}L$ *om.* B^{z} CONSTANTINOPOLITAN B^{z} CONSTANTINOPOLITANVM RB^{c} CONSTANTINOPOLITANO L^{α} CONSTANTINOPOLITANI L^{β} CONSTANTINOPOLITANORVM JB^{bp} CONSTANTINOPOLITANEM B^{l} 16—p. 46, 2 *om.* B^{l} 16 *post inscriptionem habet* Hi canones expositi sunt ab episco CL congregati in unum constantinopoli quando ordinatus est beatus nectarius epis [= 23. 24 *quæ tamen suo loco non desunt*] B^{c} 16 nicia JB^{bp} sunt *om.* L^{α} 17 macedoniorum B^{z} subellii *J* sabellianorum L^{α} 18 apollinarius B^{cpz} apollinarii L^{α} 22 *om.* $B^{bcpz}L$ CAPITVLVM *om.* *J* 23 prolati B^{bcpz} [= *Dionys.*] sunt *om.* B^{b} constantinopoli $B^{cp}L$ 24 quando—episcopus] quos inclitæ recordationis theodosius imperator pater archadii et honorii principum conuocauit quando beatus nectarius constantinopolitanæ ecclesiæ damnato maximo sortitus est [*om.* B^{c}] pontificatus officium B^{bcpz} [= *Dionys.*] 24 consulatu—p. 46, 2 *om.* B^{bcpz} 24 amatores *J* 25 imperatores *J* inperatori L^{α} IIII *R* III JL^{β} *detritum* L^{α} nouembres *J* 26 imperitorum *J* in *om.* *R* basilicæ *R*

sanctæ et uictricis martyris Euphimiæ coniuuante eos precibus suis sancta synodus dixit]

I NON TRANSGREDI FIDEM SCORVM PATRVM CCCXVIII qui in Nicæa Bithyniæ conuenerunt, sed permanere eam firmam et dominam censemus.

II Anathema esse omnem hæresem, id est Eunomianorum Eudoxianorum et Semiarrianorum, spiritu sancto aduersi et Sabellii et Marcellianorum et Apollianorum.

III QVAE debeantur Aegypto Antiochiæ et Constantinopolim, ut extra terminos non ingredere alienos neque confusionem facere ecclesiis, sed secundum canones obseruare, ut Alexandrinum quidem episcopum quæ in Aegypto sunt, gubernare * * seruatis quæ in Nicænis canonibus primatus Antiochenæ ecclesiæ, et Asiæ gubernationis episcopi quæ per Asiam sunt, parrocias solum gubernare; qui uero sunt Ponto, Ponticæ tantum, qui sunt Thraciæ, Thraciarum solum. non uocatos autem episcopos super parrociam alienam non debere ingredi ad ordinandum aut pro aliquibus aliis gubernationibus ecclesiasticis. seruato quod scriptum est de parrociis, canone [et] constitutum et ut per singulas prouincias prouinciæ synodus gubernet secundum ea quæ in Nicæa constituta sunt. quæ autem in barbaricis gentibus sunt ecclesiæ dei, ita gubernari oportet secundum quod obtinuit a patribus consuetudo. Constantinopolitanum autem episcopum habere primatum honoris post Romanum episcopum pro quod eam esse censemus iuniorem Romam.

IIII DE MAXIMO cynico et aduersum eius iniquitates et de turbela eius quæ Constantinopolim facta est, in omnibus placuit ut neque Maximum episcopum fuisse aut esse neque ipsos qui ab eo ordinati sunt, in quocumque gradu clericorum uel quolibet facta sunt, infirmata esse censemus.

V DE PRIMATV ecclesiæ Constantinopolitanæ. sancta synodus dixit: Vbique sanctorum patrum terminis subiacentes et quem nunc legimus canonem CL reuerentissimorum episcoporum qui congregati sunt in hanc regiam ciuitatem, cognoscentes hæc

---

24—p. 47, 12 *decretum Grœcum extat in Gestis Chalcedonensibus* 17, 8

RJ, *B* [= *bclpz*], *L* [= *αβ*]

1 martyrii *J* coniubente *L* 3 fidem in *J* in *om. B*^{l} nicæam *L*^{β} *detritum L*^{α} 5 anathemam *L*^{β} eunomianorum *R* eunomianorum insimilium arrianorum *JL* eunomianorum [III *in mg. præponit B*^{z}] arrianorum macedonianorum *B* eudoxianorum *om. B* 6 spo *JB*^{p} sci *B*^{z} sabellianorum *B*^{c} marcellianorum fotinianorum [fonitinianorum *B*^{c}] *B* et^{3} *om. B*^{l} apollinarianorum *B*^{bpz} apollianariatorum *B*^{c} *om. B*^{l} 7 IIII *B*^{z} alexandria [alexandriæ *B*^{p} alexandrea *B*^{z}] et [*om. B*^{z}] ægyptus anthiocene [anithiocine *B*^{pz}] sedis deseruire [sede seruire *B*^{pz}] *RB*^{p} *in mg. in textu post* Constantinopolim *B*^{z} 7/8 non—alienos *om. R* 7 non *om. B*^{b} 8 ingredire *B*^{c} 9 epos *L*^{β} sps *L*^{α} guuernari *L* *lacunam antiquissimam explet B*^{c} et orientales epis orientem solum gubernare *ni fallor ex Dionysio* 10 canonibus *om. J* et Asiæ *om. B*^{p} 10/11 gubernationes episcopos *B*^{c} 12 uocatus *L*^{α}*B*^{cl} uacatus *B*^{z} eps *L*^{α}*B*^{z} 13 ornandum *R* pro] pro quo *L* 14 et *JBL om. R* 15 et *om. B*^{c} prouincias *om. RB*^{pz} 16 nicia *JB*^{blp} niciæ *B*^{z} tentibus *B*^{p} ecclesia *B*^{c} 18—19 pro—censemus] propterea quod urbs [urbis *B*^{lz}] ipsa sit iunior roma *B* [= *Dionys.*] iuniorem romam esse censemus *L*^{α} 20 V *B*^{z} de turbela *scripsi cf.* t. I 4 p. 35, 29 delubra *RJBL* 20/21 in constantinopolim *B*^{c} 21 commisit *L* aut esse] et *L* 22 quacumque *R* clerici *B*^{c} *postulatur* quælibet 23 esse *om. L* 24 VI *B*^{z} CONSTANTINOPOLITANEM *B*^{l} *post* Constantinopolitanæ *habet* INcipit quod constitutum est de primatu ecclesia constantinopolitanæ a synodo calcidonense consulato pissimi atque amatoris xpi inperatoris ni flaui marciani ag III fal nouembrium in calcidonæ metropolitanæ ciuitatum bithiniæ per gratiam dI et constitutionem pissimorum et fidelium inperatorum synodo congregata in basilica scae et uictricis martyris euphemiæ coniuuante ea precibus suis *B*^{c} *cf.* p. 45, 24—46, 1 scae *B*^{b} 25 patruum *B*^{c}*L*^{β} terminis *L*^{β} termini *RJB*^{bclp}*L*^{α} termine *B*^{z} quæ *RL* canonum *R om. B*^{c} 26 in—ciuitatem] sub diue [*corr. in* diuite] memoriæ magni theodosi qui fuit inparatur in hanc regiam ciuitatim constantinopolitanam iuniorem romam [= *l'*] *B*^{c} 26 hæc] hic et *B*^{pz}

censuimus de primatu sanctæ ecclesiæ Constantinopolitanæ ciuitatis iunioris Romæ, quia sedes magnæ Romæ pro eo quod regnaret, sancti patres statuerunt ei primatum. ita nunc et nos in hoc constitutum firmantes uenerabiles CL primatum reddimus iuniori Romæ rationabiliter iudicantes ut qui regno et senatu honorificatur ciuitas, obtineat et firmitatem primatus secundum magnam Romam et in ecclesiasticis causis magnificam eam esse sicut et Romam, et secundam post eam esse censemus. et ut Ponticam et Asiam et Thraciam gubernationem metropolitani habeant, etiam qui in barbaricis sunt episcopi, a sede supra scripta parrocias eis ordinentur et ut singulum metropolitanum memoratas parrocias cum prouinciarum episcopis ordinent episcopum, sicut diuini canones censuerunt, manus autem inpositionem, sicut superius dictum est, a metropolitanis episcopis fieri debere, electionem autem facere secundum consuetudinem ad eos referre oportet.

ET SVBSCRIPSERVNT

Nectarius Constantinopolitanus [et a Roma qui directi sunt Pascasinus episcopus Lucentinus presbyter Bonifatius presbyter] *secuntur Timotheus Alexandrinus et ceteri qui concilio Constantinopolitano subscripserunt*

RJ, *B* [= *bclpz*], *L* [= $\alpha\beta$]

1 primatum *JBL* 2 qui B^{bl} sedis $RJB^{lpz}L^{\beta}$ sides L^{α} sedi [= Γ] B^{c} regnarent B^{c} scae B^{z} 3 ita ut B^{c} constitum B^{bz}, *corr.* B^{b} reddidimus B^{cp} sed diximus B^{z} 4 iuniore B^{z} romanæ scæ sedi B^{c} quid B^{z} quae B^{c} *om.* B^{bl} senato $RB^{bclp}L^{\alpha}$ 6 secundum $JB^{z}L$ 7 pontificam B^{bl} assianam B^{c} metropoli *J* solum habeant B^{c} etiam] ut iam B^{c} in *om.* *J* 8 a sede] ide B^{c} parrocias] diocessæ B^{c} ordinentur a supra dicta sca sede constantinopolitanæ ecclesiæ [= *I'*] B^{c} ei B^{b} esse *R* *om.* B^{c} 9 parrociam B^{l} de memorata parrocia B^{c} prouinciæ episcopum [= Γ] B^{c} 10 diuina B^{z} inpositione [inpositionem B^{c} inpositionis L^{β}] autem *JBL* 11 a *om.* B^{c} episcopis memoratorum dioceseum ab episc constantinopolitano [= Γ] B^{c} electione *RBL* et secundum et B^{c} 12 eum B^{c} 14. 15 *om.* B^{l} 14 constantinopolitanus episcopus [episcopus *om.* B^{b}] statui et subscripsi [statuit et subscripsit L^{α}] $JB^{bcpz}L$ 14/15 et a—presbyter[2] *interpolata, cf.* p. 45 not. 14 et—sunt *om.* $JB^{bcpz}L$ pascasius [paschasinus *J*] episc legatus scae ecclesiæ rom statui et subscripsi $JB^{bcpz}L$ 15 lucentinus [lucentius B^{b} luculentus B^{c}] præb legatus ecclesiæ [scae ecclesiæ B^{bcpz}] rom subscripsi [subscripsit L^{b}] $JB^{bcpz}L$ bonifatius præb legatus ecclesiæ [scae ecclesiæ B^{cpz}] ss [*om.* L^{β} romanæ B^{cpz}] subscripsi et ceteri subscripserunt $JB^{cpz}L$ et ceteri suscripsi B^{b}

CANONES CHALCEDONENSES SECVNDVM VERSIONES DIONYSII EXIGVI

Versio prior

m = Codex Vaticanus Palatinus 577 s. VIII exeuntis, olim bibliothecæ ecclesiæ Moguntinæ

c = Codex Casselanus Theolog. Quart. 1 s. VIIII ineuntis

f = Codex bibliothecæ Stuttgartensis H. B. VI Iur. et polit. 113 s. VIII, olim monasterii Weingartensis

n = Codex Berolinensis Philipps. 84, olim Remensis s. VIII

y = Codex Ambrosianus S 33 sup. s. VIIII, olim Bobbiensis

z = Codex Vercellensis 111 s. X

Versio altera

r = Codex Leningradensis F II 3 s. VII olim Lugdunensis

j = Codex Oxoniensis Bodleianus Mus. 103 s. X

s = Codex bibliothecæ Victoris Emanuelis 2102 s. VIII olim Sessorianus

t = Codex Tolosanus 364 s. VII

d = Codex Vaticanus 5845 s. VIII/VIIII

g = Codex Vallicellianus A 5 s. VIIII olim Rauennensis

H = Hadriana

β = Codex Parisinus 8921 s. VIII, olim Bellouacensis

γ = Codex Parisinus 11710 scriptus a. 805, olim Sangermanensis

κ = Codex Coloniensis 116 s. VIIII

λ = Codex Coloniensis 115 s. VIII/VIIII

π = Codex Wirzeburgensis mp. theol. 3 s. VIII/VIIII

Capitulationem uersionis prioris habent in capitulatione generali mc, præmittit ipsis canonibus f

INCIPIT CAPITVLA CALCEDONENSIS CONCILII XXVII

I Vt sanctorum patrum regulæ inlibate seruentur
II Vt nullus episcopus per pecunias ordinetur
III Vt nullus episcopus aut clericus aut monachus conductor existat
IIII De honore monachorum et ut nullis se actibus uel ecclesiasticis uel sæcularibus misceant nec alienum seruum præter conscientiam domini sui recipiant
V De episcopis uel clericis ut de ciuitate ad ciuitatem non transeant
VI Vt nullum absolute liceat ordinari
VII Vt si quis clericum uel monachum se professus ad sæculum redierit, anathematizetur
VIII De clericis uel dipensatoribus pauperum uel monasteriorum ut sub episcopi sui potestate permaneant
VIIII Vt clerici inter se confligentes adeant episcopum proprium et sæcularia iudicia non requirant
X Vt nullus clericus in duabus ministret ecclesiis
XI Vt cunctis pauperibus epistuliaria tribuantur, honoratioribus uero personis commendaticiæ litteræ
XII Vt in una prouincia unus sit metropolitanus episcopus
XIII Vt in aliena ecclesia clerici non ministrent
XIIII Quod in quibusdam prouinciis lectores uxores accipere permittantur
XV De diaconissis
XVI De uirginibus et monachis
XVII De parœciis rusticis
XVIII De conspiratione uel coniuratione
XVIIII Vt secundo in anno concilia celebrentur

---

mcf

3 INCIPIVNT *cf* SYNODI CALCIDONEN̄ *f* CALCEDONENSIS *c* XXVII *om. f* 4 Vt] de *f* inlibate seruentur *om. f* 6 aut[2]] uel *f* 7—9 ut—transeant] et actibus ecclesiasticis v Vt seruus in monasterio non recipiatur et de epis et clē qui de ciui in ciui migrā *f* 9 non *om. c* 10 clericum liceat ordinare *f* 11 De clericis aut monachis qui ad sclm redierint *f* 11/12 anathematizetur *om. f* 11 se] seu *c* 13 uel[1] *om. f* uel monasteriorum *om. f* 13/14 episcopi—permaneant] epō sint *f* 15 cleri *m* 15/16 confligentes—non] proprium iudicium et non seculare *f* 17 ecclesiis ministret *f* 18 epistule *f* 18/19 honoratioribus—litteræ *om. f* 20 unus epis sit *f* 22 XIIII *om. f* Quod—lectores] et de lectores quod *f* 23 XIIII *f* 24 XV *f* 25 XVI *f* parrochiis *cf* 26 XVII *f* et *f* 27 XVIII *f*

XX Vt clerici ad ciuitatem non transeant
XXI De accusatoribus episcoporum
XXII Vt post obitum episcopi res eius clerici diripere non præsumant
XXIII De excõmmunicatis clericis et monachis
XXIIII De sacratis monasteriis ut habitacula sæcularia non fiant
XXV De ordinationibus episcoporum
XXVI De œconomis, id est dispensatoribus ecclesiæ constituendis
XXVII De corruptoribus mulierum

Capitulationem uersionis alterius habent in capitulatione generali jβ, ipsis canonibus præmittunt sπ

TITVLI CANONVM CALCEDONENSIS CONCILII NVM̄ XXVII

I De canonibus uniuscuiusque concilii
II Quod non oporteat episcopos aut quemlibet ex clero per pecunias ordinari
III Quod non oporteat episcopos clericos et monachos prædia aliena conducere
IIII De honore monachis competente et ut nullus eorum temptet ecclesiastica aut sæcularia inquietare negotia, nec alienum seruum præter conscientiam domini eius suscipere
V Non transmigrandum de ciuitate in ciuitatem
VI Quod non oporteat absolute quoslibet ordinari
VII De clericis et monachis non manentibus in suo proposito
VIII De clericis qui sunt in ptochiis monasteriis atque martyriis quæ sub potestate episcoporum uniuscuiusque ciuitatis existunt
VIIII Quod non oporteat clericos habentes aduersus [se] inuicem negotia proprium episcopum relinquere et ad sæcularia iudicia conuolare
X Quod non liceat clerico in duarum ciuitatum ecclesiis ministrare
XI Quod [non] oporteat egenis epistolia tribui, honestiores autem commendaticiis litteris adprobari
XII Vt nequaquam in duos metropolitanos prouincia diuidatur
XIII Quod non oporteat peregrinos clericos sine commendaticiis ministrare
XIIII Quod non liceat clerico uxorem sectæ alterius accipere
XV De diaconissis mulieribus
XVI De uirginibus
XVII De parœciis
XVIII De coniuratione uel conspiratione
XVIIII Quod oporteat per prouincias bis in anno concilia celebrari
XX Quod minime clericos transmigrari conueniat

---

mcf

1 XVIIII *f* ad ciuitate *mc* de ciuita ad ciuitā *f* nos *m* 2 XX *f* 3 XXI *f* 4 XXII *f* aut *f* 5 XXIII *f* monastiriis *f ut solet* habitatio *mc* 6 XXIIII *f* 7 XXV *f* œconomis—est *om. f* œconimis *c* 8 XXVI *f* raptoribus *f*

jsβπ

13 II *om.* β epm̄ βπ quamlibet *j* ordinare *s* 14 II β epm̄ βπ 15 III β et ut] ut et π 18 IIII β ciuitate β 19 V β 20 VI β aut π 21 VII β in *om.* π perthociis π monasterii βπ 22 existunt *om. j* 23 VIII β habentes *om. s* se *j om. sβπ* propriorum π 25 VIIII β ciuitatium *jsβ, corr. j* ministrari *j* 26 X β non *jβπ om. s* tribui epistoli β epistolia *in* epistolam *corr. j* commendaticis *j* 28 XI β 29 XII β cliricos π 30 XIII β uxores π 31 XIIII β 32 XV β 33 XVI β parrœciis β parrochiis *s*π 34 XVII β 35 XVIII β celebrare β 36 XVIIII β transmigrare π

XXI De episcoporum aut clericorum accusatoribus
XXII Quod non liceat clericis post mortem sui episcopi res ad eum pertinentes diripere
XXIII De clericis et monachis qui præter uoluntatem sui episcopi ad urbem regiam Constantinopolim ueniunt
XXIIII Quod non liceat monasteria quæ consecrata sunt, diuersoria sæcularia fieri
XXV Quod non oporteat ordinationes episcoporum diu differre
XXVI De dispensatoribus singularum ecclesiarum
XXVII De his qui rapiunt puellas

Addo capitulationem quæ in codice n uersioni Dionysianæ canonum præmittitur, quæ ex Dionysio quidem expressa est, sed ab homine barbaro et indocto, qui plus semel sententiam inchoatam ad terminum perducere non audebat

INCP CAPITVLA SYNODI NVMERO VIGINII

I Vt quod prioribus conciliis sunt statuta, seruentur
II Siquis episcopus per pecunia quemlibet ordinauerit, quod periculo ordinatus, qui ordinauerit, uel qui mediatus fuerit, subiacebunt
III Si qui ex clero conductores alienæ possessionis extiterint aut negutiis se sæcularibus lucri cupiditate miscuerint, quid debeat obseruari
IIII ⟨Si⟩ diuagans monachus per ciuitates uel monasteria monasterium construere sine conscientia episcopi præsumpserit et ut monachi suo episcopo sint subiecti et a negutia uacent terrena et ut propria non deserant monasteria nec sub obtentu religionis seruum cuiuslibet extra domini
V Nulli clerico liceat de ciuitate migrare ad aliam
Nullum promouendum clericum ad honorem, nisi
Qui semel in clero monachorum uitam expetierint, ad nullam mundanam ueniant dignitatem
VI Et ut clerici in monasteriis uel in basilicis martyrum ordinati subiecti sint episcopo ciuitatis proprii
VII Si clericus cum clerico habens negutium spretum suum episcopum sæcularium recurrit iudicium uel si clericus aduersus episcopum suum habuerit causam
Vt clericus non deserat ciuitatem in qua est ordinatus
Et ad indigentibus commendaticiæ non negentur
VIII Siquis contra statuta canonica per publicam potestatem prouinciam unam in duo diuidens metropoles duos esse præsumpserit
Peregrini uero clerici sine commendaticias sui episcopi in aliena ciuitate non ministrent
VIIII De lectoribus et psalmistas copulationem matrimunii et ut nuptura Iudæo heretico uel pagano non societur in coniugio, nisi Christianos se promiserint
X Diaconam non ordinandam ante annum XL, uel si manus inpositionem accipiens postea nupserit
XI Virginem qui se deo sacrificauerit, et monachum non licere nuptiaria iura contrahere
XII De parrociis qui tenentur
XIII Siquis metropolitanum lædatur
XIIII De clericis qui coniurationes aut insidias episcopo suo posuerint
XV Vt bis in anno episcoporum fiat concilium uel quis episcopus absque infirmitate ad synodo non uenerit prouocatus
XVI Clerici de ciuitate in qua ministrant, ad alienam se ciuitatem non transferant uel de eum ēpm quis eos susceperit
XVII Non facile clericorum aut laicorum accusatio recipiatur
Et ut post obitum episcopi res ad eum pertinentes diripere clerici non præsumant
XVIII Si clericus aut monachus aut forsitam excommunis ad statum publicum si perrexerint uel in aliena ciuitate commorati diutius seditiones commouerint

---

j s β π

1 XX β 2 XXI β ēpi sui β 3 XXII β ēpi sui β ab β reginam π 4 constantinopoli π 5 XXIII β consecrate *j* diuersa π 6 XXIIII β 7 XXV β 8 XXVI β *n*

12 NOMERO *n* 16 possessiones *n* exteterent *n* 17 miscuerit *n* obseruare *n* 18 Si *addidi* diuacans *n* 23 manachorum *n* 24 baselicis *n* 32 lictoribus *n* 38 coniurationis *n* au *n* 41 eom *n* 46 comoratis *n*

XVIIII Ne metropolitanus commissam sibi gregem neclegat nec ordinationem episcoporum retardet
XX De raptu mulierum a clericis uel sæcularibus
EXPL capitula N XX

INCP REGVLAE ECCLESIASTICAE PROMVLGATAE A CALCHEDONENSI SCO CONCILIO NVMERO XXVII

1 DE CANONIBVS VNIVSCVIVSQVE CONCILII

Regulas sanctorum patrum per singula nunc usque concilia constitutas proprium robur optinere decreuimus.

II QVOD NON OPORTEAT EPISCOPOS AVT QVEMLIBET EX CLERO PER PECVNIAS ORDINARI

Si quis episcopus per pecuniam fecerit ordinationem et sub pretio redegerit gratiam quæ non potest uendi, ordinaueritque per pecunias episcopum aut presbyterum aut diaconum uel quemlibet ex his qui connumerantur in clero, aut promouerit per pecunias dispensatorem aut defensorem uel quemquam qui subiectus est regulæ, pro suo turpissimi lucri commodo, is cui hoc adtemptanti probatum fuerit, proprii gradus periculo subiacebit et qui ordinatus est, nihil ex hac ordinatione uel promotione, quæ est per negotiationem facta, proficiat, sed sit alienus ea dignitate uel sollicitudine quam pecuniis quæsiuit. si quis uero mediator tam turpibus et nefandis datis uel acceptis extiterit, si quidem clericus fuerit, proprio gradu decidat, si uero laicus aut monachus, anathematizetur.

III QVOD NON OPORTEAT EPISCOPOS CLERICOS ET MONACHOS PRAEDIA ALIENA CONDVCERE

Peruenit ad sanctam synodum quod quidam qui in clero uidentur adlecti, propter lucra turpia conductores alienarum possessionum fiant et sæcularia negotia sub cura sua suscipiant, dei quidem ministerium parui pendentes, sæcularium uero discurrentes domos et propter auaritiam patrimoniorum sollicitudines adsumentes. decreuit itaque sanctum hoc magnumque concilium nullum deinceps, non episcopum, non clericum uel monachum aut possessiones conducere aut negotiis sæcularibus se miscere præter pupillorum si forte leges inponant inexcusabilem curam aut ciuitatis episcopus

---

mcfn yz rjstdg H [=βγ×λπ]

VERSIO PRIOR 4/5 INCIPIT REGVLAE [REGVLA *cn*] ECCLESIASTICAE A CHALCIDONENSI SANCTA [*om. n*] SINHODO CONSTITVTAE *mcn* INCIP CONCILIVM CALCYDONENSIS A SCA SINODO CONSTITVTA / INCIPIVNT REGVLAE CALCEDONENSIS CONCILII NVMERO XXVII *yz* 6 sq. *capitula om. mcfn* 7 regulas—patrum *om. n* regula *cfγ* regulæ *mr* constituta *n* 8 robore *n* 9 I *cπ* 10 ob *mcfn* præcium *n* redigerit *mcfrjgH, corr. j* 11 uenundari *mcfnyz* uendi y^{corr} pecuniam *ny, corr. y* 12 aut] seu *mcfn* diaconem *f* commorantur *f* 12/13 promouerit per pecunias *om. n* 13 aut] seu laicis *n* quemcūque *f* 14 turpissime *n* turpissimo *jγ, corr. γ* is cui] isto *f* cum *n* adtemptantes *f* adtemptare *n* proprii] sui *f* 15 periculis *n* et *om. fny, corr. y* de *f* 17 per [semper per *f*] pecunias *mcfnyz* pecuniis y^{corr} per *ante* pecuniis *add.* y^{corr} adquisiuit *mc* acquisiuit *y* acquisiui *z* adquesiuit *fn* 18 fuerit *om. f* 20 II *cπ* 21 scm *cngγ×λ, corr. λ* allictis *n* 22 turpia lucra *n* et *om. n* 23 mysterium *f* ministerio *n* 24 domus *n* $y^{corr}zr\beta$ et *om. mc* 26 uel] aut *f* possessionem *n* possessionum *f* conductorem *f* sese *mcfn* se c^{corr} inmiscere *f* 27 præter *om. mc, corr. c* si *om. f* curam inexcusabilem [inexcusabiles *f*] leges inponant *mcfnyz*

4 REGVLAE] canon *d* 5 CALCHEDONENSIS *β×λ* sco *om. d* NVMERO XXVII *om. st* NVMERO *om. j* 8 describemus *t* 9/10 EPISCOPOS—episcopus] epm *t* 9 EPM *g* quamlibet *j, corr. j* pecunia *r* ordinare *j* 10 facire *t* fuerit ordinatus *yz, corr.* $y^{ms}g$ redegere *t* 11 gratiam *om. t* 12 quilibet *t* quæ *t* in *om. g* 13 aut dispensatorem aut *s* 14 sui *g* commodo is] commodis *t* ad hoc *g* 15/16 uel promotione *om. yz, corr. y* 16 ea] a *sd* y^{corr} dignatione *t* 20 *hinc inde inscriptiones om. t* VEL *yz* AVT *gγ* 21 electi *g* 23 dei] hii *t* 24 sollicitudinem *st* sumentes *stdgH, de r non constat* 25 hoc scm *dγ* scm *β* ut nullum *d* 26 misceri $y^{corr}z^{corr}H$ 27 imponantur *g* excusabilem *t*

ecclesiasticarum rerum sollicitudinem habere præcipiat aut orfanorum et uiduarum earum quæ sine ulla prouisione sunt, et personarum quæ maxime ecclesiastico indigent adiutorio propter timorem domini, causa deposcat. si quis autem transgredi de cetero statuta temptauerit, huiusmodi ecclesiasticis increpationibus subiacebit.

IIII DE HONORE MONACHIS CONPETENTE ET VT NVLLVS EORVM TEMPTET ECCLESIASTICA AVT SAECVLARIA INQVIETARE NEGOTIA NEC ALIENVM SERVVM PRAETER CONSCIENTIAM D̄NI EIVS SVSCIPERE

Qui uere et sincere singularem sectantur uitam, conpetenter honorentur. quoniam uero quidam utentes habitu monachi ecclesiastica negotia ciuiliaque conturbant circumeuntes indifferenter urbes nec non et monasteria sibi instituere temptantes, placuit nullum quidem usquam ædificare aut constituere monasterium uel oratorii domum præter conscientiam ciuitatis episcopi, monachos uero per unamquamque ciuitatem aut regionem subiectos esse episcopo et quietem diligere et intentos esse tantummodo ieiunio et orationi, in locis quibus renuntiauerunt sæculo, permanentes. nec ecclesiasticis uero nec sæcularibus negotiis communicent uel in aliquo sint molesti propria monasteria deserentes, nisi forte his præcipiatur propter opus necessarium ab episcopo ciuitatis. nullum uero recipere in monasteriis seruum obtentu monachi præter sui domini conscientiam. transgredientem uero hanc definitionem nostram excommunicatum esse decreuimus, ne nomen dei blasphemetur; uerumtamen episcopum conuenit ciuitatis conpetentem monasteriorum prouidentiam gerere.

V NON TRANSMIGRANDVM DE CIVITATE IN CIVITATEM

De his qui transmigrant de ciuitate in ciuitatem episcopis aut clericis placuit ut canones qui de hac re a sanctis patribus statuti sunt, habeant propriam firmitatem.

VI QVOD NON OPORTEAT ABSOLVTE QVOSLIBET ORDINARI

Nullum absolute ordinari debere presbyterum aut diaconum nec quemlibet in gradu ecclesiastico, nisi specialiter ecclesiæ ciuitatis aut possessionis aut martyrii aut monasterii qui ordinandus est, pronuntietur. qui uero absolute ordinantur, decreuit sancta synodus irritam haberi huiuscemodi manus inpositionem et nusquam posse ministrare ad ordinantis iniuriam.

VII DE CLERICIS ET MONACHIS NON MANENTIBVS IN SVO PROPOSITO

Qui semel in clero deputati sunt aut monachorum uitam expetiuerunt, statuimus neque ad militiam neque ad dignitatem aliquam uenire mundanam aut hoc temptantes

---

mc f n yz rjstdg H [=βγκλπ]

VERSIO PRIOR 1 et] aut *n y z j* 2 earum *f n r t* earumque *m c y z j d g β π* eorumque *s γ κ λ* et *f y r j t d* *om. m c n* y^{corr} *z s g H* ecclesiasticum *t* 3 adiuturium *n t* deposcit *f* 5 IIII *ante* 8 quoniam *coll. f n* II *c* III *π* 8 et *om. f* sectatur *f* **conpetenti honore digni habeantur** *m c f n y z*, conpetenter honorentur *y in mg.* 9 uero] uiri *n* habitum *f n t d H* conturbent *m c* 10 indifferentes *m* non differenter *d* indesenente turbes *n* instruere *c j* iuste et ueri *t* **praesumentes** *m c f n y z* temptantes y^{corr} 11 quidem nullum *n y z* nullum *f* nusquam *f n y, corr. y* aut] ut m^{corr} *c, corr. c* et *m* 17 sub obtentu c^{corr} 18 conscientia *f n g y* 19 plasphemetur *c* epm̄ nrm̄ *c, corr. c* 20 ciuitatis *del. c* 21 v *ante* 17 nullum *coll. f* IIII *c π* 23 habeat *m c, corr. c* 24 v *c t π om. f* 25 diaconem *f y, corr. y* neque libet *f* 26 grado *f n* aut[1] *om. n* 26/27 aut monasterii *om. n* 28 hirritatem *n* esse *m c f n y z* haberi y^{corr} possit *f n* 29 ordinatis *m c y* 30 VI *c n t π* 31 **sunt aut** *om. m c f n* expetierunt *n y z j*^{corr} *t y* 32 ad[1] *om. m c* aut hoc] ad hoc *m c* sed hoc *r t* hæc uero *d*

1 aut *om. t* 2 qui *π* maxime y^{corr} *z g* 3 causam *j g* deposcam *j* 4 subiaceat y^{corr} *z* 5 VI *om. y g, corr. y* 8 sincere *om. t* certantur *r t* 8/9 quoniam] cum *t* 11 non nullum *t* aut constituere *om.* y^{corr} *z* orationi *j, corr. j* 13 ciuitatem *om. t* 14 in quibus *g* 15 aliquid *t* 16 eis *r t g* 17 in *om. t* obtentum *r* 21—24 *om. t* 22 epī—clerici *r s d, corr. s* 23 statuta *g γ κ λ π* 24 quoslibet *om. d* ordinare *r g* 27 ordinatus *z y* ordinatur *r t* 28 habere *j d* huiusmodi *s g*

et non agentes pænitentiam, quominus redeant ad hoc quod propter deum primitus elegerunt, anathematizari.

VIII DE CLERICIS QVI SVNT IN PTOCHIIS MONASTERIIS ATQVE MARTYRIIS QVAE SVB POTESTATE EPISCOPORVM VNIVSCVIVSQVE CIVITATIS EXISTVNT

Clerici qui præficiuntur ptochiis uel qui ordinantur in monasteriis et basilicis martyrum, sub episcoporum qui in unaquaque ciuitate sunt, secundum sanctorum patrum traditiones potestate permaneant nec per contumaciam ab episcopo suo dissiliant. qui uero audent euertere huiuscemodi formam quocumque modo nec proprio subiciuntur episcopo, si quidem clerici sunt, canonum correptionibus subiacebunt; si uero laici uel monachi fuerint, communione priuentur.

VIIII QVOD NON OPORTEAT CLERICOS HABENTES ADVERSVS INVICEM NEGOTIA PROPRIVM EPISCOPVM RELINQVERE ET AD SAECVLARIA IVDICIA CONVOLARE

Si quis clericus aduersum clericum habet negotium, non deserat episcopum proprium et ad sæcularia percurrat iudicia, sed prius actio uentiletur apud episcopum proprium uel certe consilio eiusdem episcopi apud quos utræque partes uoluerint, iudicium continebunt. si quis autem præter hæc fecerit, canonicis correptionibus subiacebit. quod si clericus habet causam aduersus episcopum proprium uel aduersus alterum, apud synodum prouinciæ iudicetur. quodsi aduersus eiusdem prouinciæ metropolitanum episcopus uel clericus habet querellam, petat primatem dioceseos aut sedem regiæ urbis Constantinopolitanæ et apud ipsam iudicetur.

X QVOD NON LICEAT CLERICVM IN DVARVM CIVITATVM ECCLESIIS MINISTRARE

Non licere clericum in duarum ciuitatum conscribi simul ecclesiis, et in qua initio ordinatus est et ad quam confugit quasi ad potiorem ob inanis gloriæ cupiditatem. hoc autem facientes reuocari debere ad suam ecclesiam, in qua primitus ordinati sunt, et ibi tantummodo ministrare. si uero iam quis translatus est ex alia in aliam ecclesiam, prioris ecclesiæ uel martyriorum quæ sub ea sunt, aut ptochiorum aut xenodochiorum rebus in nullo communicet. eos uero qui ausi fuerint post

---

mcfn yz rjstdg H [=βγκλπ]

VERSIO PRIOR 1 quominus] **ut** *mcfn* quod] quia *c* prius *mcfnyz* primitus y^{corr} 2 anathizare *n* anathematizare *tκ* 3 VII *cπ om. n* 5 *præm.* clerici qui pauperum dispositioni uel monasteriorum uel martyrum *c* proficiuntur *nκ* tochiis *c* pitochiis c^{corr} locis *n* ptheociis *r* phochiis *j* totiis *β* thociis *π* et] seu *n* 7 potestate *om. f* 8 auertere *c* ne *f* 9 subiciantur *f* sint mc^{corr} 9/10 si—priuentur *om. nπ* 11 VIII *cπ* VII *nt* 13 aduersus *fnystd, corr. y* clericos *f* 14 episcopo *mc, corr. c* 15 consilium *n* utraque *fnβγ* coloerint *n* 16 præter] p̄rbt *n* cannonis *f* canonis *z, corr. z* correptionis *m* correptione *f* 19 epm̄ *mcfnstπ, corr. s* uel *om. f* 20 diœceseos *mcr* aut] et *f* ut *n* constantinopoli *mc, corr. c* et *om. n* ipsum *fsgH* 21 VIIII *cπ* VIII *t om. n·* 22 prouinciarum *f* **simul pronuntiari** [pronuntiare *fn*] *mcfn* et *om. fd* 23 in inicio *f* confugibit *n* 24 reuocare *fn* initio [in inicio *f*] *mcfnyz*, primitus *superscr. y* 25 instare *f* 26 **nihil prioris** *mcfny* nihil *del. y* 26/27 **aut sub ea martyrum aut pauperum commorationis** [commemorationes *f* commemoratione *n*] *mcfn* uel quæ sub ea sunt martyriorum aut ptochiorum [*secuntur, sed deleta sunt* pauperum commemorationes *y*] *yz* 27 xennodochiorum mc^{corr} exennodochiorum *c* exenodiciorum *π* exsenodociorum *n* senedotiorum *β* synodociorum *fj* synodochiorum *d* in nullo] **omnino** *mcfn* post *om. fn*

1 agentes] agnoscentes *t* 3—12 *om. t* 3 ATQVE] AVT *g* 4 EPI *yz* 6/7 epōrum potestate permaneant qui—traditiones *z* 11 SE INVICEM *yzd, corr. y* 13 habeat *zs* 15 concilio *g* quod *j* uoluerit *κλπ* ualuerit *γ* 16 iudicio *ytg* 17 aduersum *rπ* episcopum *om. t* proprium epm̄ t^{corr} 18 aduersum *r* propriæ prouinciæ *d* 19 metropolitanus *g* clericum *s, corr. s* clericos *t* 20 regiam *yz* apud ipsa *j* ab ipsa *td* 21—p. 57, 4 *om. t* 21 CLERICO *yzsH* CIVITATIVM *sγ* CIVITANTIVM *jκλ, corr. j* 22 liceat *g* ciuitatium *ysg* 23 ad *om. rγ* confugi *z* 24 suas ecclesias *r* 26 ciuitatem *yz, corr. y* 27 rebus *om. yzd* communicent *yzgH*

definitionem magnæ et uniuersalis huius synodi quicquam ex his quæ sunt prohibita, perpetrare, decreuit sancta synodus a proprio huiusmodi gradu recedere.

XI QVOD OPORTEAT EGENIS EPISTOLIA TRIBVI HONESTIORES AVTEM COMMENDATICIIS LITTERIS ADPROBARI

Omnes pauperes et indigentes auxilio cum proficiscuntur sub probatione, epistoliis uel ecclesiasticis pacificis tantummodo commendari decreuimus et non commendaticiis litteris propter quod commendaticias litteras honoratioribus tantummodo præstari personis conueniat.

XII VT NEQVAQVAM IN DVOS METROPOLITANOS PROVINCIA DIVIDATVR

Peruenit ad nos quod quidam præter ecclesiastica statuta facientes conuolarunt ad potestates et per pragmaticam formam in duo unam prouinciam diuiserunt ita ut ex hoc facto duo metropolitani esse uideantur in una prouincia. statuit ergo sancta synodus de reliquo nihil ab episcopis tale temptari; alioquin qui hoc adnisus fuerit, amissioni gradus proprii subiacebit. quæcumque uero ciuitates litteris imperialibus metropolitani nominis honore subnixæ sunt, honore tantummodo perfruantur et qui ecclesiam eius gubernat episcopus, saluis scilicet ueræ metropoli priuilegiis suis.

XIII QVOD NON OPORTEAT PEREGRINOS CLERICOS SINE COMMENDATICIIS LITTERIS MINISTRARE

Peregrinos clericos et lectores in alia ciuitate præter commendaticias litteras sui episcopi nusquam penitus ministrare debere.

XIIII QVOD NON LICEAT CLERICO VXOREM SECTAE ALTERIVS ACCIPERE

Quoniam in quibusdam prouinciis concessum est lectoribus et psaltis uxores ducere, statuit sancta synodus non licere cuiquam ex his accipere sectæ alterius uxorem. qui uero ex huiusmodi coniugio iam filios susceperunt, si quidem præuenti sunt ut ex se genitos apud hæreticos baptizarent, offerre eos ecclesiæ catholicæ communioni conueniet; non baptizatos autem non posse ulterius apud hæreticos baptizari. sed neque copulari debet nuptura hæretico, Iudæo uel pagano, nisi forte promittat ad orthodoxam fidem se persona orthodoxæ copulanda transferre. si quis

---

mcfn yz rjstdg H [=βγκλπ]

VERSIO PRIOR 1 et *om. n* synodus *f* synodo *c, corr. c* 2 a *om. mcfny, corr. y* recidere *mc*^{corr}*j, corr. j* reccidere *m*^{corr}*c* 3 X *cπ* VIII *t om. n* 5/6 epistolis *mcn* apostolici *c*^{corr} apostolicis *t* 6 uel *om. mc, corr. c* æcclesias *m* ecclesiastici *c* pacificis] pontificis *c*^{corr} commendare *fy*^{corr}*zγκλπ* et non *om. n* 7 propterea *mcfny* propter *y*^{corr} 7–8 commendaticiae litterae personis honoratioribus solummodo [solo modo *n om. f*] conceduntur *mcfnyz* commendaticias—conueniat *y in mg.* 9 XI *cπ* VIII *n* 11 pregmaticam *m* præmaticam *γ* pramaticam *f* prammaticam *π, corr. π* pagmaticam *n* duo] ouo *n* 12 ergo *om. f* 14 amissioni *mfr*^{corr}*sgβ*^{corr} amissione *cnyzrjdH* quæcumque] *præm.* XIII *f*^{mg} ciuitatis *mcγκ, corr. c* 15 subnixæ—honore *om. f* subnixæ sunt] submiserunt *n* honorem *nr* 16 saluis] solus *n* metropoli *r*^{corr}*β*^{corr} metropolis *mcfnyrj*^{corr}*sdgH* metropoleos *y*^{corr}*z* metropolitanis *j* 17 XII *cπ* XIIII *f* VIIII *t om. n* 19 litteras *om. f* 20 sebere *n* 21 XIII *cπ* VIIII *n om. f* 22 psalmistis *mcfyzy, superscr. dλ* salmistis *n* 23 accipere *mcfnyz* ducere *y*^{corr} sectæ [secrete *f*] alterius [ulterius *cf*] uxorem accipere [legis accipere uxorem *f*] *mcfnyz* 24 peruenti *fβ, corr. β* 25 ecclesiæ ue *f* communione *cnβπ, corr. β* 26 conuenit *n* ulterius non posse *f* 28 se ad orthodoxam [orthodoxiam *c*^{corr}] fidem [orthodoxam fidem *om. n*] orthodoxae [fidem orthodoxæ *om. f*] copulanda persona transferre *mcfn* se ad orthodoxam fidem personam orthodoxæ copulandam transferre *yz*

1 magni *j* 3 NON OPORTEAT *yzjsκπ, corr. s* EPLAS *yz, corr. y in mg.* honestiorum *j* 4 EPLIS *yz*^{corr} *om. z* 5 auxilium *t* 5/6 epistolii *s* 6 et] ut *t* 7 epistulas *rt om. g* tantummodo *om. ds, corr. s* 8 præstare *ty*^{mg} 9—18 *om. t* 11 potestatem *g* in *om. r* duas *s* 16 ecclesias *s*^{corr} earum gubernant *s* epṡ metropolitanus *y*^{corr}*z* epi *s* 17 LITTERIS *om. yzjsdH, corr. jγ* 20 penitus *om. t* 21—p. 58, 8 *om. t* 21 SECTAE ALTERIVS *om. d* SVSCIPERE *yz* 22 quoniam qui *j* 26 conuenient *r* 27 heretico uel *yz* 28 a *j, del. j* ab *g* personæ *r*^{corr}*sdg* copulandam *rsdg* transferri *g*

autem hanc definitionem sanctæ synodi transgressus fuerit, correptioni canonicæ subiacebit.

XV DE DIACONISSIS MVLIERIBVS

Diaconissam non ordinandam ante annum quadragesimum et hanc cum summo libramine. si uero suscipiens manus inpositionem et aliquantum temporis in ministerio permanens semet ipsam tradat nuptiis gratiæ dei contumeliam faciens, anathematizetur huiusmodi cum eo qui eidem copulatur.

XVI DE VIRGINIBVS

Virginem quæ se deo domino consecrauit, similiter et monachum non licere nuptialia iura contrahere. quodsi hoc inuenti fuerint perpetrantes, excommunicentur; confitentibus autem decreuimus ut habeat auctoritatem eiusdem loci episcopus misericordiam humanitatemque largiri.

XVII DE PAROECIIS

Singularum ecclesiarum rusticas parœcias uel in possessionibus manere inconcussas illis episcopis qui eas retinere noscuntur, et maxime si per tricennium eas absque ui optinentes sub dispensatione rexerunt. quodsi intra tricennium facta de his uel fiat altercatio, licere eis qui se læsos adserunt, apud sanctam synodum prouinciæ de his mouere certamen. quodsi quis a metropolitano læditur, apud primatem dioceseos aut apud Constantinopolitanam sedem iudicetur, sicut superius dictum est. siqua uero ciuitas potestate imperiali nouata est aut si protinus innouetur, ciuiles dispositiones et publicas ecclesiasticarum quoque parœciarum ordines subsequantur.

XVIII DE CONIVRATIONE VEL CONSPIRATIONE

Coniurationis uel conspirationis crimen et ab exteris legibus est omnino prohibitum; multo magis hoc in dei ecclesia ne fiat, admonere conueniet. si qui ergo clerici uel monachi reperti fuerint coniurantes aut conspirantes aut insidias ponentes episcopis aut clericis, gradu proprio penitus abiciantur.

XVIIII QVOD OPORTEAT PER PROVINCIAS BIS IN ANNO CONCILIA CELEBRARI

Peruenit ad aures nostras quod in prouinciis statuta episcoporum concilia minime

---

mcfn yz rjstdg H [=βγκλπ]

VERSIO PRIOR 1 synodus *f* synodo *n* 3 XIIII *cπ* X *n* 4 diaconam *n* hoc *f* 5 aliquanto *f* 6 ad nuptias *mcfny, corr. y* contumiliam *mcfnr* 7 et cum ea c^{corr} illi coniungitur *mcfnyz, corr. y* 8 XV *cπ* XI *n* X *t* 9 qui *f* se deo *om. n* 10 nuptiaria *fn* 11 habeant *n* 12 humilitatemque *nzπ* humilitatis *f* largiatur *n* 13 XVI *cπ* XII *n* XI *t* 14 rusticitas *n* parrœcias $y^{corr}gκλ$ parrocias *n* parochias *c* parrochias *fysdβγπ, corr. y* paroæchias *z* parrociis *t de r non constat* 15 trienpium *fsd* 15/16 eas—tricennium *om. mc, corr. c* 16 sub dispensatione *om. fn*c^{corr} triennium *fs* 18 XIII *n* a] ad *n* 19 dicœceseos *mc* sicut] si quod *n* 20 imperiali [imperiale *fn*] potestate *mcfnyz* 21 dispensationes *fn* etiam ecclesiasticarum *mcn* ecclesiasticarum etiam *f* etiam [*del.*] æcclesiasticarum quoque [*del.*] *y* parrœciarum *rgκλ* parrœchiarum $y^{corr}z$ parrociarum *nt* parrochiarum *cfysdβγπ* quoque ordines $y^{corr}zy$ ordinem *f* 22 XVII *cπ* XIIII *ante* 24 si qui *coll. n* XII *t* 23 uel] et *mcfnyzjd, corr. y* 24 dī in *f* de *n* dī *mc, corr. c* ecclesiam *mcnt, corr. c* conuenit *fn* 25 proponentes *n* 26 conclericis *mcn* a gradu [grado *n*] *mcfnd* propri *mc, corr. c* arceantur *mcfnyz, corr. y* 27 XVIII *cπ* XV *n* XIII *t* 29 prouinciis n̄r̄is c^{corr}

6 tradet *j* tradit y^{corr} tradit ad *z* 7 huiuscemodi *d* que idem *j* 9 dn̄o dō *rt* 10 contingere *s* 10/11 excommunicentur *om. d* 11 autem *om.* $y^{corr}zt$ ut] aut *t* 13 *extat in t* PARROECIIS $y^{corr}rgκλ$ PARROECHIIS *z* PARROCHIIS *ysdγπ* PAROCHIIS *β* PARROCIIS *t* 14 in *om. t* 14/15 inconuulsas *yz, corr.* y^{ms} 15 illius epi *t* 16 uim *z* reserunt *yκλπ* facta sit *rt* facta est *s* 18 de—certamen *om. γκλ* quisquam *yz* 19 aut *om. d* 21 publicæ *t* subsequatur *yd, corr. y* 22 ET *y, corr. y* 23 et] etiam *rt* ab externis *rt* a ueteribus *yz* ab exteris y^{corr} 24 quanto *s* si] ut *t* 25 conspirantes aut *om. d* 26 penitus *om. ct, corr. c* 27—p. 59, 6 *post* p. 59, 13 *coll. d* 27 XX *d* PER *om. d* CELEBRARE *rj, corr. j*

celebrentur et ex hoc plurima neglegantur ecclesiasticarum causarum, quæ correctionis indigeant. decreuit itaque sancta synodus secundum canones patrum bis in anno episcopos in id ipsum in unamquamque prouinciam conuenire quo metropolitanus antistes probauerit, et corrigere singula siqua fortassis emerserint. quicumque uero non aduenerint episcopi, resident autem in suis ciuitatibus et hoc in sua incolumitate consistunt omnique inexcusabili et necessaria occupatione probantur liberi, fraterno corripiantur affectu.

XX QVOD MINIME CLERICOS TRANSMIGRARI CONVENIAT

Clericos in ecclesia ministrantes, sicut iam constituimus, in alterius ciuitatis ecclesiam statutos fieri non oportet, sed contentos esse in quibus ab initio ministrare meruerunt, exceptis illis qui proprias amittentes prouincias ex necessitate ad aliam ecclesiam transierunt. siquis autem episcopus post hanc definitionem susceperit clericum ad alium episcopum pertinentem, placuit et susceptum et suscipientem communione priuari, donec is qui migrauerat clericus ad propriam fuerit regressus ecclesiam.

XXI DE EPISCOPORVM AVT CLERICORVM ACCVSATORIBVS

Clericos aut laicos accusantes episcopos aut clericos passim et sine probatione ad accusationem recipi non debere, nisi prius eorum discutiatur existimationis opinio.

XXII QVOD NON LICEAT CLERICIS POST MORTEM SVI EPISCOPI RES AD EVM PERTINENTES DIRIPERE

Non licere clericis post obitum sui episcopi res ad eum pertinentes diripere, sicut antiquis quoque est canonibus constitutum. quodsi hoc facere temptauerint, graduum suorum periculo subiacebunt.

XXIII DE CLERICIS ET MONACHIS QVI PRAETER VOLVNTATEM SVI EPISCOPI AD VRBEM REGIAM CONSTANTINOPOLIM VENIVNT

Peruenit ad aures sancti concilii quod quidam clerici et monachi, quibus nihil ab episcopo suo commissum est, est autem quando et communione ab eo priuantur, peruenientes ad urbem regiam Constantinopolitanam in ea diutius inmorentur excitantes turbas et statum ecclesiasticum commouentes, subuertentes etiam quorundam domos. decreuit sancta synodus huiusmodi primo quidem per defensorem Constantinopolitanæ sanctæ ecclesiæ commoneri ut egrediantur ab urbe regia; quodsi isdem negotiis

---

mcfn yz rjstdg H [=βγκλπ]

VERSIO PRIOR 1 et *om. n* ecclesiarum *n* 1/2 correctionem [correctione *f*] deposcunt *mcfnyz* correctione indigent y^{corr} 2 annum *n* anum *f* 2/3 epi *ft* 3 unam quamlibet *f* ciuitatem *f om. n* conuenire *om. fn* ubicumque *mcyz, corr. y om. n* quam *f* 4 singulas qua *f* forte *f* fortase *n* conuenerint *mcfyz* uenerint *n*, aduenerint *superscr. y* 5 resedit *n* 5/6 atque ab omni *mcfny, corr. y* 6 excusabili *mcfnys, corr. ys* et] in *n* fraternae correptioni [correptionis *n*] subiaceant *mcfnyz, corr.* y^{mg} 7 XVIIII *cdπ* XVI *n* 8 ecclesiam *mcnd* sicut] si quod *n* 9 licere *mcfnyz, corr. y* initium *n* 10 admittentes *n* ammittentes *dβγκλ* 11—13 siquis—ecclesiam *om. n* 13 priuare *f* 14 XX *cπ* XVII *n* XIIII *t* 15 accusantes—clericos *om. fn, corr. f* episcopum *mc* 16 prius] ipsius *n* officio *mc, corr. c* 17 XXI *cπ om. n* 19 post *om. n* si quod *n* si quis *γ* 20 canonibus est praefixum [perfixum *n*] *mcfnyz* constitutum y^{mg} quia si *c* 21 periculum *fn* 22 XXII *cπ* XVIII *n* 24 uenit *mcfsgH* quodsi *n* et] aut *f* nihil *om. n* 25 est autem *om. fy, corr. y* quando et] et quando *fn* communioni *c* communionem *fnz* priuantur [probantur *c* priuatur *n*] ab eo [ideo *n*] *mcfnyzd* 26 ab urbe *n* eam *f* commorentur *mcfny, corr. y* 27 statutum *fg*y^{corr} domus *nyzrjdβ, corr. r* 29 commoueri *njβ* conueniri *f* quasi *c*

1 correctiones *ry* correctionibus *d* correptionis *sg* correptiones *t* 2 indigent y^{mg}*sgH* 4 siquæ y^{corr}*zπ* quicumque—6 *om. t* 5 resideant *g* residentes *yz, corr. y* autem *om. yz, corr. y* et] sed *r* hoc *om. s* hi qui *y, corr. y* hi hoc *z* 6 fraterna *j* 7—14 *om. t* 7 clericos conueniat transmigrari *d* conuenit clericos transmigrari *κλ* transmigrare *yzg, de r non constat* 9 ecclesia *sgγ* fieri statutos *yz* 10 illam *j* 12/13 communionem *zβm* communioni z^{corr}*y* 13 reuersus *yz* egressurus y^{corr} egressus *κλ* 16 ad *om. t* extimationis *g* 17—p. 60, 4 *om. t* 24 cui *d* 25 aliquando *y, corr. y* 27 ecclesiæ *d* 29 ad *g* eisdem *g*

inpudenter insistant, etiam nolentes idem defensor expellat, ut ad propria loca perueniant.

XXIIII QVOD NON LICEAT MONASTERIA QVAE CONSECRATA SVNT DIVERSORIA SAECVLARIA FIERI

Quæ semel dedicata sunt monasteria consilio episcoporum, maneant perpetuo monasteria, et res quæ ad ea pertinent, monasteriis reseruari nec posse ea ultra fieri sæcularia habitacula. qui uero hoc fieri permiserint, canonum sententiis subiacebunt.

XXV QVOD NON OPORTEAT ORDINATIONES EPISCOPORVM DIV DIFFERRE

Quoniam quidam metropolitanorum, quantum conperimus, neglegunt commissos sibi greges et ordinationes episcoporum facere differunt, placuit sanctæ synodo intra tres menses ordinationes episcoporum celebrari, nisi forte necessitas inexcusabilis præparet tempus dilationis extendi. quodsi hoc minime fecerit, correptioni ecclesiasticæ subiacebit; uerumtamen reditus ecclesiæ uiduatæ penes œconomum eiusdem ecclesiæ integri reseruentur.

XXVI DE DISPENSATORIBVS SINGVLARVM ECCLESIARVM

Quoniam in quibusdam ecclesiis, ut rumore conperimus, præter œconomos episcopi facultates ecclesiasticas tractant, placuit omnem ecclesiam habentem episcopum habere et œconomum de clero proprio, qui dispenset res ecclesiasticas secundum sententiam episcopi proprii, ita ut ecclesiæ dispensatio præter testimonium non sit et ex hoc dispergantur ecclesiasticæ facultates et sacerdotio maledictionis derogatio procuretur. quodsi hoc minime fecerit, diuinis constitutionibus subiacebit.

XXVII DE HIS QVI RAPIVNT PVELLAS

Eos qui rapiunt mulieres sub nomine simul habitandi, cooperantes aut coniuentes raptoribus decreuit sancta synodus ut si quidem clerici sunt, decidant gradu proprio, si uero laici, anathematizentur.

---

mcfn yz rjstdg H [=βγκλπ]

VERSIO PRIOR 1 loca propria *fnyz* 2 permaneant *c, corr. c* 3 XXIIII *om. n* XXIII *cπ* XV *t* 5 decata *n* dō dicata *g* monasterio *c* concilio *zgλ, corr. λ* concilium *n* cum consilio c^{corr} perpetua *fn* 6 monasteria *om. f* eam *n* ultra ea *s* ea *om. n* fieri ultra *f* 7 permiserit *cyz* non permiserint c^{corr} subiacebit *yz* 9—21 *post* 21 *iterum scripsit n* [n_1] 9 XVIIII nn_1 XXIIII *cπ* XVI *t* quidem *fnn*$_1$*zgH, corr. zgβ* metropolitani *f* in quantum *f* commissas nn_1 10 ordinationis *mc, corr. c* ordinatione *f* sca̅ *mcfnn*$_1$*βγλ* sco̅ *κ om. j* synodus *n* synodi *r* 11 celebrare *n* 12 quasi *c, corr. c* qui *fnn*$_1$ correctione *nt om. n*$_1$ 12/13 æcclesiastica *m* 13 œconomum *m* canonum *c* echonomium *nn*$_1$ economon *j de r non constat* 14 integri *om. mc* integris *add. c*^{corr} integre *nn*$_1$*s* reseruantur *nn*$_1$ 15 XXVI *om. nn*$_1$ XXV *c* XXII *π* XVII *t* 16 in *om. mc* cumprimus n_1 præterea *nn*$_1$ œconimus *c* œconomus c^{corr} echonomus *n* echonomius n_1 eoconomus *β* œchonomo *f* economum *t* eoconomum *g* economon *j* 16/17 ep̄s di̅x *nn*$_1$ 18 et *om. nn*$_1$*yzgH* œcanomum *mc* œchonimum *f* echonomium *nn*$_1$ economon *j* proprium *nn*$_1$ 19 ita ut] aut *nn*$_1$ et *om. mnn*$_1$, *corr. m* 20 dispergentur *c* derogatio maledictionis [maledictiones *n*] sacerdotio [sacedotium *n* sacerdium n_1] *mcfnn*$_1$*yz* prouocetur *mc* procurentur *nn*$_1$ 22 XXVI *c* XXIII *π* XX *n* XVIII *t* 23 de eos *n* 23/24 conibentes *nβ* conhibentes *mcjdπy*^{corr} connibentes *κλ* cohibentes *fyzrty* 24 a gradu *ft* grado *n* *suscr.* DEO GRATIAS FIAT FIAT [DEO—FIAT^2 *om. n eorum loco habent* SVSCRIPTIO Bonifatius p̄rbr sca̅e æ̅clæ romanæ statuit et subscripsit et ceteri ep̄i diuersarum prouinciarum uel ciuitatum subscripserunt VERSVS *yz*] PONTIFICVM VENERANDA [uenerandam *n*] COHORS [cohrs *n*] PRO DOGMATE VERO CONVENIENS SANCTO INDVBIE [induere *yz*] SPERAMINE [speranime *c* spiramine *nys*] PLENA LIMITIBVS [militibus *yz*] SACRIS PRAEFIXIT IVRA SALVTIS *mcnyz* EXPL CANN̄ CALCIDONEN *f*

1 defensores expellant *yz* 5 manere $β^{corr}$ 6 reseruare *r* 7 sententiæ *d* 9 cum *t* 12 temporis dilationes *t* 13 redditus *zs*^{corr}*y* 15 *in fine add.* ET VT ECHONOMVS EX CLERO PRODVCATVR ET NON LAICVS *y* 16 cum *t* quod *κ* 20 sacerdotum *t* maledictiones *t* proecuretur *d* 22 PVELLAS RAPIVNT *yz* rapiuntur *κλ* 23 rapiuntur *κ* 24 synodos *r* cleri *j* 25 *subscr.* EXPLICIT TEXTVS CALCHEDONENSIS CONCILII [CONCILII CALCEDONENSIS *rt*] *rstgH* EXPLICIT [*in* EXPLICIVNT *corr. j*] CANONES CONCILII CALCEDONENSIS *jd*

EX COLLECTIONE CANONVM DIONYSIANA AVCTA

Δ = Collectio Dionysiana aucta
- t = Codex Tolosanus 364 s. VII
- r = Codex olim Lugdunensis nunc Leningradensis II F 3 s. VII
- e = Codex Monacensis 14008 s. VIIII
- g = Codex Vallicellianus A 5 s. VIIII
- s = Codex bibliothecæ Romanæ Vittorio Emanuele [olim Sessorianus] 2102 s. VIIII

H = Collectio Hadriana
- β = Codex Parisinus 8921 s. VIIII
- γ = Codex Parisinus 11710 s. VIIII
- $\varkappa$ = Codex Coloniensis 116 s. VIIII
- λ = Codex Coloniensis 115 s. VIIII
- π = Codex Wirceburgensis theol. fol. 3 s. VIIII

X = Codex Vossianus 122 bibliothecæ academicæ Lugdunensis Batauorum s. VIIII

Z = Codex Montepessulanus 308 s. VIIII

O = Codex Nouariensis 30 s. X

Canones XXVII *secuntur in aliquot codicibus Collectionis canonum Dionysii exigui et in Collectione Hadriana definitio fidei ex uersione antiqua actionis* VI *liberius retractata*

INCIP CONSTITVTIO ET FIDES EIVSDEM CONCILII

Aetius archidiaconus Constantinopolis nouæ Romæ legit

Sancta et magna uniuersalis synodus quæ secundum gratiam dei et sanctiones piissimorum Christianissimorumque imperatorum Valentiniani et Marciani augustorum congregata apud Calchedonam metropolim Bithyniæ prouinciæ in martyrio sanctæ martyris Euphemiæ, statuit subter adnexa

Dominus noster et saluator Christus notitiam fidei confirmans discipulis suis ait: pacem meam do uobis, pacem meam relinquo uobis, ne ullus a proximo suo dissonet in doctrina pietatis, sed æqualiter prædicationem ueritatis ostendat. sed quoniam non quiescit nequissimus zizania sationibus pietatis inspergere noui aliquid contra ueritatem semper inueniens, ob hoc frequenter dominus noster prouidens humano generi piissimum et fidelissimum principem ad zelum fidei suscitauit et undique sacerdotii principes conuocauit, quatenus gratia omnium domino nostro Christo operante ab ouilibus Christi pestem mendacii submoueret. quod quidem fecimus communi decreto dogmata fugantes erroris et integram patrum renouauimus fidem trecentorum decem et octo symbolum omnibus prædicantes et tamquam propinquos pietatis huius consensum recipientes patres adscripsimus, qui postea apud magnam Constantinopolim conuenerunt centum quinquaginta, quoniam et ipsi eandem fidem subsignauerunt. decernimus statui ordinem et formas fidei reseruantes nos quæque apud Ephesum olim facta est sancta synodus, cuius præsides fuerunt sanctæ memoriæ Cælestinus Romanæ urbis antistes et Cyrillus Alexandrinæ ecclesiæ, profulgere quidem rectæ et immaculatæ fidei expositionem trecentorum decem et octo sanctorum

Ioh. 14, 27

Δ [= *segr*, *t* (*usque ad* 18 prædicantes)], *H* [= *βγκλπ*], *O*

3 EXPOSITIO FIDEI SCI CALCHEDONENSIS CONCILII FACTA A PATRIBVS *O* 4 constantinopoli Δ^{rt} nouæ Romæ *om.* Δ^{rt} 5 magna *om. O* magna et H^{β} *corr.* quæ *om.* O dei $\Delta^{e}H^{\beta}$ *corr.*, *om.* $\Delta^{sgrt}HO$ sanctionem Δ^{e} 6 piissimorumque imperatorum nrorum *O* martiniani H^{β} 7 congregata est H^{β} *corr.* 8 eufomiæ Δ^{t} euphimiæ $\Delta^{egt}H^{\kappa\lambda}$ adnexa indicat Δ^{rt} 9 dns et saluator nr H^{γ} notitiam] nuptiam Δ^{t} 10 ne ullus] nullus Δ^{rt} 12 zizaniæ *O* suasionibus impietatis Δ^{t} adspargere *O* 13 ab H^{κ} 14 suscitauit fidei Δ^{t} 15 gratia Δ^{rs} gratiam $\Delta^{egt}HO$ dni nri *O* dno Δ^{e} xpo $\Delta^{rs}HO$ ihu xpo Δ^{egt} 16 ouibus Δ^{r} mouere Δ^{t} pestem] fortem Δ^{t} subtes Δ^{s} *tum pergens* consona uoce etc. [p. 65, 7], *cf. ibidem* submouerent H^{β} *corr.* 17 fugientes Δ^{s} errores Δ^{r} *corr.*, $H^{\beta\gamma\kappa\lambda}$ errore Δ^{e} 18 decem *om.* $H^{\kappa\lambda}$ 19 consensu Δ^{r} adsciuimus H^{β} *corr.* 21 decernimus et H^{β} *corr.* formam Δ^{egt} 21/22 nos quæque $\Delta^{s}H^{\beta}$ nosque quæ $H^{\gamma\pi}O$ nosque $H^{\kappa\lambda}$ nos quoque quæ H^{β} *corr.* nos quoque Δ^{egt} et eam quæ Δ^{r} 22 sanctam Δ^{r} *om.* Δ^{s} synodum $\Delta^{rs}H^{\gamma\kappa\lambda\pi}O$ 23 pfulgeret *O*

et beatissimorum patrum apud Nicæam sub piæ recordationis Constantino principe congregatorum, optinere autem etiam centum quinquaginta sanctorum patrum apud Constantinopolim constituta ad interimendas quidem quæ tunc emerserant hæreses.

Sufficeret quidem ad plenitudinem cognoscendam pietatis et confirmationem prudens hoc et salutare per dei gratiam symbolum, de patre autem et filio et sancto spiritu plenitudinem docet et domini inhumanationem fideliter accipientibus repræsentat; sed quoniam lædere prædicationem ueritatis conantes propriis hæresibus nouas uoces proferunt, hi quidem mysterium domini propter nos diuinæ dispensationis audentes corrumpere et matris dei uirginis appellationem recusant, alii uero confusionem permixtionemque introducunt et unam naturam carnis et deitatis stulte confingunt, passibilem unigeniti diuinam esse naturam confusione portentuose dicentes, ob hoc illis omnem machinationem contra fidem uolens claudere præsens nunc sancta et magna atque uniuersalis synodus prædicationis huius ab initio inconcussam docens constituit præ ceteris trecentorum decem et octo sanctorum patrum fidem manere inlæsam. et propter illos qui aduersum sanctum spiritum pugnant machomenus, posterioribus temporibus a patribus apud Constantinopolim centum quinquaginta congregatis de essentia spiritus conroborat traditam disciplinam quam illi omnibus notam fecerunt, non quasi deesset aliquid præcedentibus inferentes, sed de sancto spiritu suam sententiam promulgantes aduersum eos qui ueritatem ipsius lædere temptauerunt, scripturarum testimoniis roborantes. ac uero propter illos qui mysterium dispensationis uiolare conantur et purum hominem esse qui ex sancta uirgine Maria natus est, inpudentius delirantes [epistulas] beati Cyrilli Alexandrinæ ecclesiæ præsulis synodicas litteras ad Nestorium et ad alios per Orientem acceptissimas habet ad conuincendas Nestorii blasphemias, et ad interpretationem autem amoris salutaris symboli qui nosse desiderant. quibus etiam epistulam magnæ et senioris urbis præsulis beatissimi et sancti episcopi Leonis quæ scripta est ad sanctæ memoriæ archiepiscopum Flauianum et ad sensus pessimos Eutyches auferendos, quippe magni illius Petri confessionibus congruentem et quandam columnam nubis aduersum praua dogmata iure coniunctam ad confirmationem recti dogmatis. his enim qui in uniuersalitatem filiorum dispensationis conuellere mysterium nituntur, præcepit et illos qui passibilem deitatem uni-

---

Δ [= *segr, t* (*inde a* 13 inconcussa—14 inlæsam, *inde a* 29 hos enim)], H [= $\beta\gamma\varkappa\lambda\pi$], XZ [*inde a* 3], O [*usque ad* 3]

1 et *om.* O fratrum Δ^{s} principe constantino Δ^{s} 3 quidam H^{π} *post* hæreses *habet* confirmationem uero ipsius catholicæ et apostolicæ n̄raē fidei simbolum aput nicheam cccxviii sub imperatore piissimo marciano O 4 sufficeret quidem] sufficere etiam Δ^{r} 4/5 plenitudinem—prudens] comprimendas omnes que tunc emerserant hereses et ad plenam cognitionem pietatis et confirmationem catholicæ et apostolicæ n̄r̄aē fidei sapiens XZ 4 cognoscendæ Δ^{eg} 5 et[1] *om.* Δ^{eg} autem ΔH enim XZH^{β} *corr.* 5/6 s̄pu sc̄o Δ^{segt} 6 humanationem H^{β} *corr.* 8 quidem et Δ^{r} dispensationes $\Delta^{e}H^{\beta}X$ 9 audientes $\Delta^{g}H^{\varkappa}$ audentes et H^{γ} audent Δ^{r} 11 confusionem $\Delta^{reg}H$ portentuosa XZH^{β} *corr.* 12 omne Δ^{eg} machinationem $XZ\Delta^{r}$ *om.* $\Delta^{segt}H$ mac̄h aditum H^{β} *in mg.* 12/13 magna et s̄c̄a H^{γ} 13 prædicationem hanc XZH^{β} *corr.* inconcussa $\Delta^{rt}H^{\gamma}$ 15—29 et propter—dogmatis *om.* Δ^{t} 15 aduersus spm̄ s̄c̄m̄ Δ^{s} machomenos $\Delta^{eg}XZ$, *del.* H^{β} machominos Δ^{r} 17 essentiam Δ^{r} conroborabat Δ^{s} illis Δ^{s} 18 de *om.* Δ^{r} 19 aduersus Δ^{eg} 20 at Δ [*de* Δ^{r} *non constat*] XZ 21 et *om.* XZ esse hominem $H^{\varkappa}$ 21/22 imprudentius Δ^{eg} 22 epistulas *om.* XZ 23 litteras etiam $\Delta^{r}H^{\gamma}$ *corr.* ad[2] *om.* Δ^{r} habeat H^{γ} 24 autem amoris *om.* XZ *del.* H^{β} autem *del.* H^{π} his qui XZ iis qui H^{β} *corr.* 25 epistola Δ^{eg} 26 archiēpi XZ 27 et *om.* XZ sensum Δ^{e} eutichetis Δ^{eg} quippe ΔH consequentissime coaptauit utpote XZ magnæ XZH^{π}, *corr.* H^{π} confessioni XZ 28 nobis $\Delta^{r}XZ$ aduersus Δ^{seg} prauam $H^{\gamma\varkappa\lambda}$ dogmatam $H^{\varkappa\lambda}$ iure coniunctam [coniuncta H^{π}] ΔH existentem XZ 29 hos Δ^{srt} eos H^{β} *corr.* uniuersalitatem [uniuersalitate Δ^{t} dua H^{β} *in mg.*] filiorum [*om.* Δ^{s}] ΔH duos filios XZ 29/30 dispensationes Δ^{t} dispensationem $\Delta^{eg}H^{\beta\gamma\lambda\pi}$, *corr.* H^{β} 30 diuinæ mysterium discerpere XZ præcipit $\Delta^{r}H^{\lambda}$ obsistit XZ

geniti ausi sunt dicere, sacerdotali numero summoueri et his qui in duabus naturis Christi permixtionem aut confusionem dici æstimant, repugnandum uel eos qui cælestem aut alterius esse substantiæ carnem quæ illi est adsumpta de nobis, formam dei negantes abigit et qui duas quidem ante unionem naturas domini fabulantur, unam uero post unionem confingunt, anathematizat.

Sequentes igitur sanctos patres unum eundemque confiteri filium et dominum nostrum Iesum Christum consona uoce omnes docemus, eundem perfectum in deitate, eundem perfectum in humanitate, deum uere et hominem uere eundem ex anima rationabili et corpore, coessentialem patri secundum deitatem, coessentialem nobis eundem secundum humanitatem, per omnia nobis similem absque peccato, ante sæcula quidem de patre genitum secundum deitatem, in nouissimis autem diebus eundem propter salutem nostram ex Maria uirgine theotocon secundum humanitatem, unum eundemque Christum filium dominum unigenitum, in duabus naturis inconfuse inmutabiliter indiuise inseparabiliter agnoscendum, nusquam sublata essentia naturarum propter unionem magisque salua proprietate utriusque naturæ et in unam personam atque existentiam concurrentem, non in duas personas partitum atque diuisum neque disiunctum, sed unum et eundem filium unigenitum deum uerbum Iesum Christum, sicut ante prophetæ de eo et ipse nos Iesus Christus erudiuit et patrum nobis symbolum tradidit. 9 Hebr. 4, 15

His igitur cum omni undique ueritate diligentia et sollicitudine a nobis definitis statuit sancta et uniuersalis synodus alteram fidem nulli licere proferre uel conscribere aut componere aut sentire aut docere aliter; eos autem qui ausi sunt conponere fidem alteram aut proferre aut docere aut tradere alterum symbolum uolentibus uel conuerti uel ex gentilibus ad cognitionem ueritatis uenire uel ex Iudæis uel hæresi quacumque, hos si episcopi fuerint aut clerici, alienos esse episcopos ab episcopatu et clericos a clero; si uero monachi aut laici fuerint, anathematizari.

ET SVBSCRIPSERVNT VNIVERSI EPISCOPI

1 Pascasinus episcopus uicarius domni mei beatissimi atque apostolici uniuersalis ecclesiæ papæ Leonis urbis Romæ synodo præsidens statui consensi et suscripsi [1]

27 sq. ex simili exemplari translata est uersio Syriaca in canonum uersione quæ edita est a Schulthess Abhndlg. d. Gött. Ges. d. Wiss. N. F. 10, 2 p. 130 sq. numeros uncis inclusos addidi catalogi Græci Gestorum [uol. 1 p. 337 sq.]

Δ [$=segrt$], H [$=\beta\gamma\varkappa\lambda\pi$ (*usque ad* 26), *inde a* 27 $\beta\gamma\lambda\pi$], XZ [*usque ad* 26]

1 a sacro cœtu expellit XZ hos Δ^s, *corr.* Δ^s 2 præmixtionem $H^{\beta\varkappa\lambda}$, *corr.* H^β dici [*om.* Δ^{eg}] æstimant ΔH exquirunt XZ repugnandum *del.* H^β resistit XZ uel ΔH et XZ 3 alterius alicuius XZ esse *om.* Δ^t carnem—negantes ΔH dicunt quam ex nobis assumpsit serui formam ut dementes XZ ab illo Δ^s forma Δ^e dei] ser H^β *in mg.* 4 abegit Δ^t abicit [abici H^γ] $\Delta^s H$ unitionem XZ 4/5 naturas—unionem *om.* Δ^e 4 una Δ^r 5 unitionem XZ anathematizant $\Delta^{rt}H$ 6 eundem H^γ 7 Christum *om.* Δ^t *post* Iesum *pergit* quod quidem [p. 63, 16] Δ^t omnes *om.* $H^\varkappa$ dicemus H^γ dicimus XZH^β 7/8 deitate—in *om.* H^γ deitatem $\Delta^t H^\beta$ 8 eundemque Z humanitatem $\Delta^t H^{\beta\gamma}$ uerel] uerum $H^\varkappa$ eundem *om.* Δ^t 9 rationali $\Delta^{rt}XZ$ patris Δ^t 9/10 deitatem—secundum *om.* Δ^s 10 ipsum eundem Δ^r *corr.* secundum *om.* Δ^{rt} humanitate Δ^r 12 propter nos et propter Δ^t [*de* Δ^r *non constat*] XZ 13 dn̄m] dī Δ^s [*de* Δ^r *non constat*] $H^\varkappa$ 15 et *om.* Δ^t in *om.* $H^{\varkappa\lambda}$ 15/16 subsistentiam XZ 16 concurrente Z distinctum Δ^s 17 et *om.* $\Delta^{segt}H^\gamma$ eundemque H^γ dnm Δ^{rt} uerum $\Delta^{srt}H^\gamma$ uerum dn̄m XZ antea Δ^r 18 prophetæ dixerunt Δ^r prædixit propheta Δ^t eo canebant H^π 19 ueritatem Δ^t diligentiæ Δ^{rt} 20 uel] aut XZH^γ conscribi Δ^t 21 aut^1] uel XZ ex heresi Δ^s 24 hoc $\Delta^s H$, *corr.* H^β hoc est Δ^{eg} fecerint Δ^s episcopatu et] epō patuit Δ^t 27 pascasius Δ^{rt} domini $\Delta^s H^{\beta\gamma}$ 28 synodus Δ^{eg} statu $H^{\beta\lambda}$ estatuta H^γ

2 Lucensis episcopus ciuitatis ecclesiæ Ausculanæ uicarius domni mei beatissimi et apostolici uiri uniuersalis ecclesiæ papæ urbis Romæ Leonis in synodo Græce lecta subscripsi [2]

3 Bonifatius presbyter sanctæ ecclesiæ Romanæ statui et suscripsi [3]

4 Leontius Romanus

5 Anatolius Constantinopolitanus [4]

PROVINCIAE THRACIAE III

6 Quiriacus Eracliensis per Lucianum [10]

7 Romanus Eudoxiopolitanus [85]

8 Lucianus Bizes [59]

PROVINCIAE THRACIAE ALTERIVS

9 Frontion Philippupolitanus [50]

10 Sebastianus Beryis [51]

11 Epictetus berois [84]

PROVINCIAE DIOCLETIANOPOLI RODOPIS

12 Basilius Traianopolitanus [52]

13 Docimasius marodianus [229]

14 Serenus Maximianopolitanus [176]

15 Macarius Enuntos [*Coll. Prisca* 124]

PROVINCIAE EMIMONTV

16 Iouianus demectu [452]

PROVINCIAE ILLYRII VII

17 Anastasius Thessalonicensis per Quintillum epm Eracliens̄ [7]

18 Sozon Philippensis [316]

19 Dardanius Barlaa [320]

20 Maximinus Serriensis [318]

21 Nicolaus strobiensis [319]

22 anopatus Thassutanus [322]

23 Eusebius Doberutanus [317]

PROVINCIAE HELLADIAE VIII

24 Petrus Corinthu [13]

25 Niceas Megarensis [230]

---

5 *cf. notam Rustici in Gestis* VI 9^1: sanctus Leo deputatus

---

J [= *seg, vt (usque ad* 29)], *H* [= βγλπ]

1 lucensius J^{seg} auscalanæ J^{rt} *post* auscalanæ *pergit* inconcussa docens etc. [p. 64, 13] J^{t} domini $H^{3\lambda\pi}$ 2 uiri uicari $H^{3\lambda}$ uiri cari H^{γ} uniuersalis uicarii H^{π} leonis urbis romæ J^{g} leonis J^{e} 4—29 *habet* J^{t} *canonibus Serdicensibus inculcata* 4 statuit J^{t} et suscripsi *om.* J^{t} 5 sq. *omnia ethnica om.* J^{rt} 7 III *om.* J^{st} 8 aracliensis H^{3} per Lucianum] pelusianum J^{seH} *om.* J^{t} *de* J^{r} *non constat* 10. 9 *coll.* H^{λ} 9 eudoxius p̄sb̄t H^{3} 12 philippulita J^{s} 14 bernis J^{s} *pro* berois *ex* 13 *delato reponatur* DIOCLETIANOPOLI *in* 15 *detrusum* 15 dioclisianopoli J^{rt} RODOPIS] IIII J^{r} *om.* J^{t} 16 troianupolit' J^{s} tracianopolitanus H^{λ} 17 maradianus J^{e} miradianus J^{g} 18 cerenus *H* maxianopolitanus J^{seg} 19 marius *H* *latet* Αἴνου *cf. Coll. Prisca* 124 acharius Aenuensis 20 ernimontu 1 J^{r} irnimoto n̄ J^{t} 21 iouinus J^{g} *latet* Δεβέλτου 22 yllirici J^{t} VII *om.* J^{gs} 23 quintillus J^{s} quintilu *H* ēp̄s [ēpo H^{γ}] $J^{s}H$ eracliensis JH^{γ} aracliensis H^{3} 24 Sozon] zenon J^{rt} 25 dorodanius [dorodianus J^{e}] serriensis J^{eg} dardanus J^{g} 26 Serriensis] barlaa J^{eg} 27 nicolas J^{r} nitrouiensis J^{s} 28 anopatos J^{r} anopatros J^{eg} 29 doberotanus J^{eg} *post* Eusebius *habent* et reliqui qui subscripserunt numero CCCXXVIII J^{rt} 30 VIII *om.* J^{s} 32 niceas J^{g} nicetas $J^{seH\Sigma}$

26 Iohannes Messenensis [307]
27 Ofelimos geteas [308]
28 Athanasius Opuntonensis [231]
29 Irenicos Naupactuensis [309]
30 Domnus Plateonensis [232]
31 Onesimus algusanos [233]

PROVINCIAE QVIRIAE PRIMAE VIIII

32 Maximus Antiochenus [5]
33 Macarius Laodicensis per Eusebium presbyterum Antiochenum [56]
34 Theoctistus Beryensis [54]
35 Gerontius Seleucensis [55]
36 Romulus calchidonensis [64]
37 Petrus Gabulensis [60]
38 Maras onosathensis [63]
39 Sabas paltiuensis [58]
40 Vranius Gabaloniensis

PROVINCIAE QVIRIAE SECVNDAE I

41 Domnus Apamiensis per mellitum Larisensem [20]

PROVINCIAE CILICIAE PRIMAE VIII

42 Theodorus tareuensis [22]
43 Matronianus Pompiupolitanus per Theodorum metropolitanum [349]
44 Alexandrus Sebastensis [102]
45 Philippus Adanensis [103]
46 Ypatius Zephyrensis [104]
47 Theodorus Augustes [105]
48 Chrysippus Mallutanus [106]
49 Salustius Corycutanus per Philippum Adanensem [348]

PROVINCIAE CILICIAE SECVNDAE XVIIII

50 Quirillus Anazarbensis [23]
51 Polychronius Epiphanensis [107]
52 Iohannes Flauiados [108]
53 Indemos ipenupolitanus [109]
54 Iulianus Rossutanus [110]
55 Bassianus Mompiestiensis per Sofronium episcopum [111] Isauriæ
56 Basilius Seleuciensis [19]
57 Theodorus Claudiopolitanus [87]
58 Iulianus Celenderotanus [88]

Δ [= *seg*], H [= $\beta\gamma\lambda\pi$]

1 iohannis H 3 opontonensis Δ^{e} opontunensis $H^{\beta\gamma}$ opotuncnsis H^{λ} opontimensis H^{π} 4 irenicos $\Delta H = \overline{\Sigma}$ 5 plateoensis Δ^{eg} palateonensis Δ^{s} 7. 17. 19. 28. *numeros om.* Δ^{s} 9 laudicensis $\Delta^{s}H^{\beta\gamma\lambda}$ ladicensis H^{π} Antiochenum *om.* $\Delta^{s}H^{\pi}$ 10 theotistos $\Delta^{s}H^{\pi}$ 12 calcedonensis Δ 15 *om.* Δ^{s} 18 lariensem Δ^{s} 20 tarauiensis Δ^{s} tarauensis Δ^{e} 21 popiupol$\bar{\text{i}}$ Δ^{eg} pompiuli Δ^{s} metropolim Δ^{s} 27 adanensis Δ^{eg} 28 Isauriæ [35] *falso cum* episcopum [*pro* χωρεπισκοπον] *coniuncto factum est ut episcopi Ciliciæ* 11 *et Isauriæ in unum coniungerentur* 29 cyrillus anatharbensis Δ^{eg} 30 per policronium Δ^{s} 31 iohannis $H^{\gamma\lambda\pi}$ 32 idemos Δ^{eg} ipenopolitanus $\Delta^{eg}H^{\gamma}$ 34 pompiostiensis Δ^{s} monfiestiensis H^{β} 35 cisauriæ Δ^{s} 38 celenderotanensis Δ^{s} celendorotanus $\Delta^{eg}H^{\gamma}$ cerenderotanus H^{λ}

59 Iohannes Diocæsariensis danihelus anagnostu [90]
60 Epiphanius cetestoroensis [93]
61 mampreus Titiupolitanus
62 Acacius Antiochensis leamanditos per Papa diaconu [92]
63 Ammonius latapis [94]
64 arlianus Selinuntoniensis per Paulum subdiaconum [91]
65 natalus Philadelphitanus [95]
66 Tyrannus Germanicensis [89]

PROVINCIAE PHENICES XIII

67 Photius Tyruensis [25]
68 Damianus Sidonensis [116]
69 Paulus Ptolemidos [119]
70 Olympius Aradupolitanus [118 (120)]
71 Paulus Porphyritanus [120 (121)]
72 Thomas Paneados [121 (118)]
73 Petrus Byblutanus per Fotiu pureutanum
74 Eustathius perytupolitanus [65]
75 Theodorus Tripolitanus [117]
76 praclidis Arcis
77 Alexandros anparadu
78 Porphyrius Botryopolitanus per seloseum diaconum [122]
79 Fosforos strosiadensis [123]

PROVINCIAE PHENICIS LIBANITIS VII

80 Theodorus Damascenus [26]
81 Vranius Emisiensis [124]
82 Ioseph Heliupolitanus [125]
83 Thomas eulreopolitanus [128]
84 Valerius Laodicensis [127]
85 eutatios fyles Saracensis [336]
86 Iordanes arabiensis [126]

PROVINCIAE ARABIAE XV

87 Constantinus Bostron [24]
88 Eulogios Philadelphiensis [112]

Δ [= *seg*], *H* [= *βγλπ*]

1 iohannis *H* danihelus = διὰ Νείλου *falso pro episcopi nomine habitum* anagnostus *Δ*^{s} 2 cctestoriensis *Δ*^{eg} 3 mampreos *Δ*^{s} mambræus *H*^{π} Παμφραῖος *Σ ut uidetur* titupolitanus *Δ*^{s} tituanopolitanus *Δ*^{eg} 4 antiochenus *Δ*^{eg} leamanditos = Λαμωτίδος [*cf. e. g. Steph. Byz.* p. 100, 12] *falso pro episcopi nomine habitum* per papa [papam *Hγ*] diaconu [diaconum *Hγ*^{γ} diacono *Hβ*] *H* perpadiacus *Δ*^{s} papadiaconensis *Δ*^{eg} 5 lazapis *Hβ* 6 selinuntonensis *Δ*^{s} 9. 23. 31 *numeros om. Δ*^{s} 9 FENICIS *Δ*^{eg}*Hγ* FYNICES *Hλ* FINICES *Hβγπ* 10 tyriensis *Δ*^{eg} tinensis *Hγ* 12 paucus *Δ*^{s} ptholomides *Δ*^{s} ptolomidus *Hγ* tolomidos *Δ*^{eg} 13 aradopolitanus [arothopolitanus *Hπ*] *H* 14 porfitanus *Δ*^{eg} perfiritanus *Hγ* profiritanus *Hβλ* proforitanus *Hγ* 16 fotiu *Δ*^{s}*Hλγ* focio *Hβ* fotius *Hγ* fontium *Δ*^{eg} puereutanum *Δ*^{s} pureutanus *Δ*^{eg} 17 perithupolis *Δ*^{eg} 19 Ἡρακλείδης *Σ* 20 alexander *Δ*^{eg} Ἀνταράδου *Σ* 21 Σάλα *siue* Σέλα *Σ* 22 forforos *Δ*^{s} forforus *Hλ* orforus *Hπ* strthrosiadensis *Δ*^{s} sithrosiadensis *Hγλ* stryosiadensis *Hγ* 23 FYNICIS *Δ*^{s} FYNICES *Δ*^{g}*Hβλ* FINICES *Hγπ* LIBANITIS *Δ*^{eg} LIBANICIS *Hγ* LIBANTIS *Hβλγ* LIVANTIS *Δ*^{s} VI *Δ*^{s} 27 *om. Δ*^{eg} 28 laudicensis *H* 30 iordanis *H* iordannis *Δ*^{s} 31 *nomine prouinciæ falso pro episcopo habito factum est ut episcopi Arabiæ et Augustoeuphratesiæ in unum coniungerentur*

89 Proclos Adraonensis [113]
90 Theodosius Canothasiensis [114]
91 Ormisda Philippupolitanus [115]
92 Placcos Gerasotanus per Constantinum Bostroensem [427]
Augustus Eufratiensis
93 Stephanus Ieraspolitanus [27]
94 Theodoretos Samosatenus [129 (130)]
95 Iohannes Cyrupolitanus [131 (129)]
96 Timotheus Germaniensis [132 (131)]
97 Euolcios Dulichis [133 (132)]
98 gauinianus Zeugmatos [339 (133)]
99 Patricius Perrensis [62 (134)]
100 Rufinus Neocæsariensis [130 (62)]

PROVINCIAE OSDROENES VIII

101 Nonnos ce labas Edesis [28. 86]
102 Gaiumas Marcupolitanus [137]
103 Iohannes Carron [138]
104 Abramius Castrocircon [139]
105 Danihelus Macedonupolitanus
106 Damianus Callinicupolitanus
107 Sofronius constantinopolitanus [61]
108 Iohannes Saracenus

PROVINCIAE MESOPOTAMIAE VI

109 Symeon Amidensis [29]
110 Noe Cephanensis [141]
111 Maras Azetiniensis
112 Zebennos Martyropolitanus [135]
113 Gaiumas inreles [397]
114 Eusebius Sufaninensis [396]

PROVINCIAE PALAESTINAE PRIMAE VIIII

115 Iuuenalis Hierosolymitanus [6]
116 Glycon Cæsariensis per Zosimum episcopum medinensem
117 Leontius Ascalonitanus [66]
118 Fotinus Diospolitanus [80]
119 Paulus Anthedonensis [79]
120 praclios agotupolitanus [81]

Δ [= *seg*], H [= $\beta\gamma\lambda\pi$]

1 adronensis Δ^s adraoensis Δ^{eg} 2 theudosius $\Delta^s H^\gamma$ theudoxius Δ^{eg} 4 placeos $\Delta^s H^\beta$ gerasatanus Δ^s gerasotanenus Δ^e gerosatanus H^λ hierosatanus H^γ constantium Δ^e bostrocensem Δ^s bostroensis Δ^{eg} 6 iesrapolitanus Δ^{eg} geraspolitanus H^β 8 iohannis H 14. 23. 30 *numeros om.* Δ^s 14 OSDRONES Δ^s 15 cebesedesis Δ^{eg} cælæbasadessis H^γ celabasedensis H^λ cælabasadensis H^π καὶ Ἰβας Ἐδέσσης Σ 17 iohannis $\Delta^s H$ carnon Δ^{eg} 18 casterocircon Δ^s 19 macedunopolitanus Δ^{eg} Βιρθα Σ 20 callinicu poleos Δ^{eg} 21 *i. e.* Κωνσταντίνης 22 iohannis $H^{\beta\lambda\pi}$ 26 azeteniensis Δ^s Ἀνζιτ Σ *gentus Enzitinensis Coll. Prisca* 148 27 zebbennos Δ^s martirupolitanus H 28 baiumas Δ^g inreles [*i. e.* Ἰγγίλης] ΔH Σωφανηνῆς Σ 29 suffaninensis Δ^{eg} sufaniensis $\Delta^s H^\gamma$ Ἀγαλα Σ 31 hierosolimis Δ^s 32 clycon $\Delta^g H^{\gamma\lambda}$ medinensem] Μινωΐδος Σ 34 dispolitanus Δ^{eg} 35 antheodonensis Δ^{eg} antheodensis H^β 36 paraclios $\Delta^s H^{\beta\gamma}$ agopolitanus Δ^{eg}

121 Pancratius abiadensis [75]
122 Polychronius anepatridensis [77]
123 Stephanus Iamniensis [83]

PROVINCIAE PALAESTINAE SECVNDAE V

124 Seuerianus Scythopolitanus
125 Annianus Capitoliados [67]
126 Zebinos Pellesitanus [68]
127 Iohannes Gadarensis [78]

PROVINCIAE PALAESTINAE TERTIAE VII

128 Beryllos Aeliensis [71]
129 Aretas Elusitanus [72]
130 Musonius Zooronensis [73]
131 Marcianus diotanus [82]
132 Nittiras [76]
133 Marcianus Gazis [(76)]

PROVINCIAE PALEAS EPIRV VIII

134 Atticos Nicopolitanus [46]
135 Marcus Euryas [234]
136 Peregrinus Finicenus [235]
137 Eutychius Adrianopolitanus [236]
138 Claudius asciamensis [237]
139 Sotirichus Cercyrasnesutanus [238]
140 Filoctetos Dodonensis
141 Iohannes pruticensis

PROVINCIAE METROPOLI EPIRV IIII

Zenobius bostroensis
142 Lucas Doraciensis [48]
143 Eusebius Apolloniensis [312]
144 Petrus Echiniensis [335]

PROVINCIAE THESSALIAE I

145 Constantinus Demetrias [337]

PROVINCIAE CRETAE V

146 Martyrius gorginensis [47]
147 Gennadius Cnossutanus [311]
148 Cyrillus Subretanus [310]

Δ [= *seg*], *H* [= *βγλπ*]

1 euiadensis *Δs* 2 anapatridensis *Δg* 4. 9. 16. 25. 30. 32 *numeros om.* *Δs* 6 capitu-liados *Δeg* 7 pellestinatos *Δs* palesitanus *Δeg* *inter* 7 *et* 8 *habet* Ἰωάννης Τιβεριάδος [69] *Σ* 8 iohannis *ΔsHγλπ* cydarensis *Δg* gadariensis *H* 9 VI *Hγ* *om.* *Δe* πέντε *Σ* 11 *post* 12 *coll.* *Δs* [niz *ΔHγλπ*] tiras *ΔH* 22 cercyrasnes *Δs* cercyrasnesuñ *Δe* cercisasnesuñ *Δg* 23 filec-tenus *Δeg* fictetos [ficteos *Hγ*] *H* 24 iohannis *H* *latet* Φωτικῆς 24. 26 turbata; Ἰωάννης προυτικης διὰ Ζηνοβίου μητροπολίτης Ἠπείρου βοσρα *Σ*: μητροπολίτης *pertinet ad* 140, Ἠπείρου ⟨νέας⟩ *est inscriptio, in* bostra *agnosco* Βουθρωτός *et refero ad* Ζηνοβίου 30 THESSALIA *H* 1 *om.* *Hγ* 31 Demetrias *om.* *Δe* 32 IIII *Hγ* 33 gorgoniensis *Δeg* 34 enossutanus *Hβ* enosutanus *Hλπ* enossatunus *Hγ*

149 Eufratas Eleutheriensis [314]
150 Demetrius laupensis [313]

PROVINCIAE BITHYNIAE PONTICIS VII

151 Eunomius nicodemonensis [15]
152 Anastasius Niceas [16]
153 Iulianus Co et presbyter archiepiscopi leontii [17]
154 Eleutherius Calchedos [18]
155 Callinicus Apamenus [126]

PROVINCIAE GALATIAE PRIMAE VII

156 Eusebius Ancyranus [11]
157 Iulianus Tabianus [145]
158 Melipthoggos luliopolitanus [146]
159 Yperechius Asponotaniensis [147]
160 Acacius Cinnitanus [148]
161 Leucadius Mnizutanus [140]
162 Eufrasius galatiensis [149]

PROVINCIAE GALATIAE SECVNDAE VII

163 Theoctistos Pisinuntos per Fotinum archidiaconum [38]
164 Helpidios Myrecenon Thermis [171]
165 Mysterios Ammoriu [173]
166 Aquilas Eudoxiados [172]
167 Quiriacus Trocnadensis [174]
168 Pius Petenisensis
169 Longinus Orcissu [175]

PROVINCIAE CAPPADOCIAE PRIMAE III

170 Thalassios Cæsariensis [8]
171 Musonius Nyssenus
172 Firminus Thermis

PROVINCIAE CAPPADOCIAE SECVNDAE IIII

173 Patricius Tyanensis [34]
174 Theodosius Nanziazensis [162]
175 Aristomachus Colonensis [163]
176 Cyros Cybistronensis

PROVINCIAE ARMENIAE PRIMAE III

177 Iohannes Sebastensis [31]
178 Cecrupius sebastianopolitanus [150]
179 Iohannes nicepolitanus [151]

Δ [= *seg*], *H* [= $\beta\gamma\lambda\pi$]

1 *om.* H^{γ} eufrates H^{λ} 3. 9. 17. 25. 29. 34 *numeros om.* Δ^{s} 3 BYNIAE Δ^{eg}, *corr.* Δ^{e} PONTICI Δ^{s} VII Δ VI $H^{\gamma\lambda\pi}$ V $H^{\beta}\Sigma$ 6 presbiteri $H^{\gamma\lambda\pi}$ 7 eleutheros Δ^{s} calcidos H^{β} lallinicos $\Delta^{s}H^{\gamma\lambda\pi}$ 10 anyranus Δ^{g} anquiranus Δ^{s} 11 tauianos Δ^{s} 12 mellipthoggos Δ^{s} melifthoggos [melisthoggos $H^{\beta\lambda}$] *H* lulliopolitanus Δ^{e} lulluiopolitanus Δ^{g} 13 iperichios Δ^{s} 16 galatiniensis [galatinensis H^{β}] *H* 18 pi>- mysterus *H* ammorium Δ^{eg} 22 cyriacus Δ^{eg} 23 petenissensis *H* 26 thalasius Δ^{eg} thalasios *H* 27 mussonios Δ^{s} 28 termissus Δ^{e} 30 tiannensis Δ^{s} 31 naziazensis H^{γ} 35 iohannis $H^{\beta\lambda\pi}$ sabastensis H^{γ} sebastiensis Δ^{g} 36 cecuprius Δ^{eg} sabastianopoli Δ^{seg} 37 iohannis $H^{\lambda\pi}$

PROVINCIAE ARMENIAE SECVNDAE IIII

180 Constantinus Melitinensis [33]
181 Acacius arimantheus [157]
182 adomos crabissu per lochium presbyterum [159]
183 Iohannes Arcis per Eufronium presbyterum [161]

PROVINCIAE PONTV POLEMONIACV IIII

184 Dorotheus Neocæsariensis per Fotinum diaconum [37]
185 Iohannes polemoniacus [143]
186 gratiados Cerasuntenus [144]
187 Atarbius Trapezuntos [142]

PROVINCIAE HELLESPONTV VI

188 Seleucos Amasenus [32]
189 Antoninus Amissenus per Olympium diaconum
190 Paralios Andraponensis per Helpidium presbyterum [155]
191 Vranius Iborensis per Paulum presbyterum [156]
192 Atticus Zelonensis [153]
193 Antiochus Sinopenus [154]

PROVINCIAE PAFLAGONIAE V

194 Petrus gagrotanus [35]
195 Aethericus Pompiupolitanus per Epifanium presbyterum [166]
196 Renos lulliopolitanus [165]
197 Polychronius dadyrensis [177]
198 Theodorus Soronensis [177]

PROVINCIAE HONORIADOS VI

199 calegorus Claudiopolitanus [36]
200 Theodorus Heraclensis [168]
201 Apragmonius Tiutanus [164]
202 Theophilus Hadrianopolitanus per Pelagium presbyterum [170]
203 Genethlius eratensis per Eulogium presbyterum [169]
204 Olympius Prusiadensis per Modestum presbyterum

PROVINCIAE HELLESPONTV ANIANAE XI

205 Diogenis Cyzicuntos [12]
206 Petrus Dardanensis [196]
207 Thalassius Pariu [197]
208 Dauid Hadrianensis [198]
209 Eulalius Pioniensis [199]
210 Pionius Troadensis [200]

Δ [= *seg*], H [= $\beta\gamma\lambda\pi$]

numeros om. Δ^s 4 adomo Δ^{eg} lochium] Ἀδολίου Σ 5 iohannis $H^{\lambda\pi}$ 8 iohannis H poleniacus Δ^{eg} 9 gradiados Δ^e grandiados Δ^g cerassuntenus [cerassuntanus H^λ] H 11 Ἑλενοπόντου Σ 12 seleucius H amassenus $H^{\beta\gamma}$ 14 adraponopolitanus Δ^e adranopolitanus Δ^g 16 zenolentis Δ^s 18 PEFLAGONIE Δ^e PEFLACONIAE Δ^g PLAPHAGONIAE Δ^s FLAFAGONIAE [FLAVAGONIAE $H\gamma$] H 19 gorotanus Δ^s gargotanus $H\gamma$ gragrotanus H^β 20 etherius Δ^e pampiupolitanus $\Delta^{eg}H$ 22 dedyrensis H 25 calegaros Δ^s calogorus Δ^{eg} 26 thudoros Δ^s heraclinensis Δ^{eg} 27 tutanos Δ^{eg} 28 theophilios Δ^s theofilius $H^{\beta\gamma}$ adriopolitanus Δ^s 29 genethilius Δ^gH eratensis Δ^g 31 ELLESPONTVNIANAE Δ^s; *legendum* HELLESPONTV ASIANAE *secundum* Σ 34 thalasius $\Delta^{eg}H\gamma$ 35. 34 *coll.* Δ^s 35 adriniensis Δ^s adrianiensis $H^{\beta\lambda\pi}$ 36 pionensis Δ^e

211 Stephanus pymanemus [202]
212 Theusebius Iliu [203]
213 Hermias Abydensis [204]
214 Danihel Lampsacenus [205]
215 Patricius Adrianopolitanus [206]

PROVINCIAE ASIAE XX

216 Stephanus Ephesenus [9]
217 Aethericus Smyrnensis [178]
218 Thomas Auliocomenus et Valentinianupolitanus [185]
219 Eusebius Clazomenus [179]
220 Quiriacus edles [180]
221 Mamas animetu [181]
222 Leontius Magnisias maioris [182]
223 Quintus Focensis [183]
224 Proclos Algizenus [184]
225 Basilicos Paleaspolitanus [195]
226 Philippus neaslyletanus [187]
227 Rufinus Briulonitanus [188]
228 Olympius Euazotanus [186]
229 Esaias Eleas [190]
230 Esperos epitanensis [193]
231 Petronius Myrineus [194]
232 neonius Nyssenus [201]
233 Paulinus Perperenotanus [191]
234 Marcellinus Metropolitanus [189]
235 Iulianus Ypepotanus [192]

PROVINCIAE LYDIAE XIII

236 Florentius Sardeonensis [14]
237 Menecratis corasensis [207]
238 Patricius crassensis [212]
239 Polycarpus gabalensis [211]
240 Paulus Tripolitanus [213]
241 Helias uendutanus [210]
242 Consinius Ierocæsariensis [208]
243 amaxios selgon [214]
244 Andreas Satalenus [209]
245 Dionysius attanensis [218]
246 Gemellus Stratonicensis [216]

Δ [= *seg*], H [= $\beta\gamma\lambda\pi$]

2 *om.* Δ^{eg} 4 lampsecenus Δ^{s} lapsacenus Δ^{g} 6. 27 *numeros om.* Δ^{s} 7 efesinus $\Delta^{s}H$ 8 ætherius Δ^{s} 9 Auliocomenus et *om.* Σ alyocomenus $\Delta^{s}H^{\gamma}$ aliocommœnus H^{τ} abliocomonemus Δ^{e} arliocomonemus Δ^{g} balentinianupolitanus $\Delta^{s}H^{\lambda\tau}$ ualentinianopolitanus H^{γ} ualentinianopolis Δ^{eg} 11 adles $\Delta^{eg}H^{\lambda}$ 12 *om.* Δ^{s} 13 maioris *post* 14 *coll.* Δ^{eg} 16 basilius $\Delta^{eg}H^{\tau}$ paliaspolitanus Δ^{s} 18 rufusnus Δ^{eg} briulunitanus Δ^{eg} 19 euzotanus Δ^{s} 20 aleas Δ^{g} 21 espenos Δ^{eg} epitanensis $\Delta H\Sigma$ 22 Προτέριος [= Γ] Σ 24 perperenon Δ^{eg} 27 LYZYAE Δ^{s} LIBIAE H^{τ} XIIII Δ^{eg} 28 florentinus Δ^{s} sardonensis Δ^{s} sardenensis Δ^{e} sardinensis Δ^{g} 30 crassenensis Δ^{eg} 32 stripolitanus Δ^{eg} 34 gerocesenensis Δ^{s} 35 amasius Δ^{e} amasinus Δ^{g} selgon $\Delta^{s}H\Sigma$ selegon Δ^{eg} 38 stratoniensis Δ^{s}

247 Alcimedes eilandensis [217]
248 Leucios apollosieru [215]

PROVINCIAE PAMPHYLIAE VIII

249 Epifanius Pergensis [45]
250 Theophilus adriassu [323]
251 Neon smysu [324]
252 Diodorus Lysaniensis [325]
253 Paulus Poglonensis [327]
254 Marcellinus Isindonensis [328]
255 Macedon Magydonensis [329]
256 Maras Codroylonensis [326]

PROVINCIAE PAMPHYLIAE ALTERIVS XXII

257 Amphilochius Sidesensis [21]
258 Gaius Suedronensis
259 Eudoxius ellelonensis [330]
260 Marcianus Corallensis [332]
261 Eusebius cottinensis [333]
262 Obremus Coracesiensis [334]
263 Romanus Myrensis [39]
264 Aristoclitos Olympunensis
265 Eudoxius Chomatensis [340]
266 Palladius capidalensis [341]
267 Cyrinus Patarensis [*Coll. Prisca* 125]
268 Stephanus Limmyrensis [219]
269 Zenodotus Telmisu [220]
270 cronton pasitidonensis [221]
271 Philippus barbarensis [222]
272 Theodorus Antifellenus [223]
273 Leontius Araxenus [224]
274 Antipatros caumenos [225]
275 Cratinus Panormutanus
276 Andreas ptoleotanus [226]
277 Nicolaus Acrassutanus [227]
278 Romanus bobonensis [228]

PROVINCIAE LYCAONIAE VIII

279 Onesiforus Iconensis [43]
280 Neoptolemus cronensis [275]
281 Paulus Deruensis [276]
282 Plutarchos Lystron [277]

A [=*seg*], *H* [=*βγλπ*]

2 leontios *A*^{s} 3. 12. 35 *numeros om.* *A*^{s} 6 smyssu *A*$^{e}H^{\pi}$ ymisu *A*^{s} 7 Διόδοτος Σ [=*Γ*] 10 macedo *A*^{eg} magdonensis *A*^{s} macidonensis *A*^{eg} 12 *inscriptione* PROVINCIAE LYCIAE *ante* 19 *omissa* [*cf.* Λυκίας ιζ Σ] *factum est ut Pamphyliæ alterius et Lyciæ episcopi in unum coniungerentur* 14 suedroensis *A*^{e} seuedroensis *A*^{g} 16 coralensis *A*^{eg} 17 Εὐγένιος Σ [=*Γ*] cottidianensis *A*^{eg} 19 myrrensis *A*^{s}H 20 olymponensis *H* 21 eudixius *A*^{e} 22 capidanensis *A*^{eg} 26 croton *A*^{eg} pasitiodanensis *A*^{eg} 28 antifellensis *A*^{e} antiofollensis *A*^{s} antipollenus [anthiopollenus *Hγ*] *H* 29 arasenus *A*^{eg} 31 oratinos *A*^{s} panormutenus *A*^{s} manormutanu *A*^{e} 33 nicollos [*om.* *Hγ*] *A*^{s}H acrasutanus *A*^{eg} 39 platharcos *A*^{eg}

283 Eugenius Canon [278]
284 Rufus sydes [279]
285 Tyrannos imadanensis [280]
286 ascholias lalandensis [281]

PROVINCIAE PISIDIAE XVI

287 Pergamius Antiochenus [44]
288 Eutropius Adadonensis [282]
289 Paulus filomedensis [283]
290 Longinus Apamenus [284]
291 Theoctistos Tyreu [285]
292 Eorticius Metropolitanus [286]
293 Cyros Siniandensis [287]
294 Libanius pallatonensis [288]
295 Alexander Seleucensis [289]
296 Olympius Sozopolitanus [290]
297 Fotianus Salagassutanus [291]
298 Messalinus Laodicensis [292]
299 Bassones Neaspolitanus [293]
300 Florentinus Adrianopolitanus [294]
301 Musonius Limenensis [295]
302 Maximinus zozilonensis [402]

PROVINCIAE CAESARIAE XIII

303 Cretonianus Afrodisius [40]
304 Dionysius Antiochenus [239]
305 Iohannes alisdonensis [240]
306 placalus Iassu [241]
307 panias Erisdonensis [242]
308 Dionysius latomenus [243]
309 Menandros Heracleos [244]
310 Eupithius Stratonicensis [245]
311 Iohannes Amyzonensis [246]
312 Tygchanius Apolloniensis [247]
313 Theodoretos Alabandensis [248]
314 Iohannes Cnidiensis [249]
315 Calandion Alicarnassensis per pulianum presbyterum [250]

Δ [= *seg*], H [= $\beta\gamma\lambda\pi$]

1 eugenus $\Delta^{e}H^{\pi}$ 4 laiandensis Δ^{g} 5. 22 *numeros om.* Δ^{s} 5 PISSIDIAEΔ^{eg} 8 filomodensis Δ^{s} 9 Παυλῖνος Σ [= Γ] apamedus Δ^{e} 10 Θεότεκνος Σ 11 forticius Δ^{e} 12 siniadensis $\Delta^{e}H^{\beta}$ sineadensis H^{π} 13 libianus Δ^{e} pallatonensis $\Delta H\Sigma$ 15 olypius H 16 fontianus H^{γ} salagessutanus Δ^{s} salagasutnon Δ^{eg} 17 mesalinus Δ^{e} mesalimus $\Delta^{g}H$ 19 florentius $\Delta^{g}H^{\pi}$ andriapolitanus Δ^{s} andrianopolitanus $H^{\beta\lambda}$ andranopolitanus H^{π} 20 limensis Δ^{eg} 21 zozilonensis $\Delta^{eg}H\Sigma$ zotylonensis Δ^{s} *cf.* Ζόρζιλα *Hierocl.* 674, 5, Ζαρζήλων *Georg. Cypr.* 425 22 Καρίας Σ 23 cretomanus Δ^{e} 24—27 *om.* Δ^{s} 25 iohannis H 26 lassu Δ^{eg} 27 pinias Δ^{g} eristodensis H^{β} eristodonsis H^{π} eristodonensis $H\gamma^{\lambda}$ 29 eracleus Δ^{eg} elacleus H^{γ} alabadensis H^{β} alabandisenus Δ^{eg} 32 tygganius Δ^{eg} apollonensis $\Delta^{s}H$ 33 alauadensis Δ^{s} paulianum H^{γ} paulum Δ^{eg} Ἰουλιανοῦ Σ [= Γ]

PROVINCIAE FRYGIAE SALVTARIS XII

316 Marinianus synalidensis [42]
317 Eusebius Duryleu [57]
318 Myros bylandrensis [265]
319 Mocimus epsu [266]
320 Philippus lygiados [267]
321 Epiphanius mardaiensis [268]
322 Abircius Ieraspolitanus [269]
323 Quiriacus Eucarpensis [270]
324 Eustochius Docimiu [271]
325 Basilius Nacoliensis [273]
326 Aquila Auroclenus [272]
327 Strategius polybatensis [274]

PROVINCIAE FRYGIAE PACATIANAE XIII

328 Nunechius Laodicias Trimitarias [41]
329 Danihelus Cadonensis [251]
330 Modestus Sebastensis [252]
331 Eulalius Sibriensis [254]
332 Matthias temesianensis [388]
333 Paulus Aristensis [253]
334 Charis Dionysupolitanus [255]
335 Gennadius Acmonensis [257]
336 Thomas Theodosiopolitanus [258]
337 Philippus ageyras sideras [389?]
338 Iohannes trapezotanus [256]
339 Euandros Dioclias [260]
340 Gennadius Mosynensis [259]

PROVINCIAE IONNESON IIII

341 Iohannes Rodu [33]
342 Florentius Mytilinensis [298]
343 Eufrontius Chiu [299]
344 Barachus Naxensis

PROVINCIAE CYPRV VII

345 Olympius Constantiensis per Didymum episcopum Lapithensem [30]
346 Epafroditos camassensis [300]

A [= *seg*], *H* [= *βγλπ*]

1. 14. 28. 33 *numeros om.* A^s 2 marianus *H* 3 diruleu A^{eg} 4 moros A^s bycandrensis A^s bylandensis $H^{\beta\lambda}$ byladensis $H^{\gamma\pi}$ 5 = Σ episu A^s 6 lygiados $A\Sigma$ lyciados *H* 7 mardaiensis $H^{\beta\lambda}$ mardagensis H^{γ} mardaensis H^{π} mardagenis A^g maragdagenis A^e mordalensis A^s μαρδων Σ 8 hieraspolis A^{eg} 12 auroclenus $A^sH\Sigma$ aurochenus A^{eg} 13 polibatẽ A^e polibatenus A^g 15 laudicias A^{eg} 17 dodestus [donestus H^{γ}] *H* sabastensis A^s 18 sibriensis $A^{se}H\Sigma$ sabriensis A^g 19 = Σ 21 dionisipolitanus A^{eg} 22 acmoensis A^e 23 theudosiupolitanus A^s theutosiupolitanus H^{π} 24 Ἀγκύρας σιδηρᾶς Σ agey A^{eg} sidera A^sH 25 iohannis *H* trapezutanus *H* 28 IONNESON [= ΤΩΝΝΗCΩΝ] $A^sH^{\beta\lambda\tau}$ GENNESON A^{eg} geneson H^{γ} 29 iohannis $H^{\gamma\lambda\tau}$ 30 florentis A^s florentinus A^s *corr.* motilensis A^{eg} motilenensis [motelenensis H^{γ}] *H* 32 baracmos . A^e maxensis A^{eg} 33 CYPRI A^e 34 clapitensem A^s lapitensis A^{eg} lapitense *H* 35 camasensem A^{eg} camasensis H^{γ} amathuntos, *superscr.* camassensis A^s

347 Heliodorus Amathuntos [302]
348 Soteras Theodosianensis [301]
349 Didymus Lapithensis [303]
350 Proechius arcenoensis [304]
351 Fotinus Cythrenus [305]

PROVINCIAE AFRICAE II

352 Valerianus Bassianensis
353 Valerianus Afrus

Δ [= *seg*], H [= $\beta\gamma\lambda\pi$]

1 theodosianensis Δ^s 2 theosianensis Δ^e lapitensis Δ^s 3 arcionensis Δ^s sis Δ^e archedonensis Δ^g cithrensis Δ^s 5 gythrenus $H^{\lambda\pi}$ gythremus H^{β} chythrenis H^{γ} *om.* Δ^s 6 II *om.* Δ^s 7 ualentinianus Δ^s 8 ualerius Δ^s balerius Δ^e afer Δ^e affer Δ^g παφου Σ

EX COLLECTIONE CANONVM HISPANA

S = Collectio Canonum Hispana
- d = Codex Escorialensis d I 2 s. X
- e = Codex Escorialensis e I 12 s. X
- f = Codex Escorialensis d I 1 s. X
- m = Codex Matritensis 1872 s. XI
- t = Codex Matritensis [olim Toletanus] 10041 s. XI

L = Collectio codicis Vaticani
- α = Codex Vaticanus 1342 s. VIIII
- β = Codex Barberinus 679 s. VIII
- γ = Codex Florentinus bibliothecæ ædilium 82 s. X

K = Gesta Concilii quinti
- n = Codex Parisinus 16832 s. X
- s = editio Surii

t = Codex Albigensis 2 s. VIIII

D = Codex Montepessulanus 58 s. X

V = Codex Veronensis LXI [59] s. VII

M = Codex Merseburgensis 104 s. X

INCIPIT CALCHIDONENSIS SYNODVS SESCENTORVM XXX EPCPORVM HABITA CONTRA OMNES HERESES ET MAXIME ADVERSVS EVTYCHEN ET DIOSCORVM VALENTINIANO SEPTIES ET AVIENO CONSVLIBVS ERA CCCLXXXVIIII a. 450

Consulatu piissimi et amatoris Christi imperatoris Flauii Martiani perpetui augusti die Idus Octobres synodus facta in Calchidonense ciuitate metropolim prouinciæ Bithyniæ ex decreto piissimorum et fidelissimorum imperatorum Valentiniani et Marciani a. d. 15. m. Oct. a. 451

conuenientibus in ecclesia sanctæ ac triumfatricis martyris Eufimiæ gloriosissimis principibus, id est

magnificentissimo et glorificentissimo magistro militum ex præfecto et ex consule patricio Anatolio

et magnificentissimo et gloriosissimo præfecto sacri prætorii præfecturæ Palladio

et magnificentissimo et gloriosissimo præfecto urbis Tatiano

et magnificentissimo et gloriosissimo magistro diuini officii Vincomalonis

et magnificentissimo et gloriosissimo comite largīt Martialio

et gloriosissimo et magnificentissimo comite domesticorum Sparocio

et magnificentissimo comite rerum priuatarum Genethlio

adpositis etiam et glorioso senatu, id est

magnificentissimo et gloriosissimo ex præfecto et ex consule et patricio Florentio

et magnificentissimo et gloriosissimo ex consule et patricio Senatore

et magnificentissimo et gloriosissimo ex magistro et ex consule patricio Nomo

et magnificentissimo et gloriosissimo ex præfecto et ex consule patricio Protogenio

et magnificentissimo et gloriosissimo ex præfecto Zolio

et magnificentissimo et gloriosissimo ex præfecto urbis Theodoro

et magnificentissimo et gloriosissimo ex præfecto urbis Apollonio

et magnificentissimo et gloriosissimo ex præposito Artasersi

conueniente etiam sancto concilio totius orbis secundum diuinum præceptum in Calchedona ciuitate congregato, id est

Pascasio et Lucensio episcopis et Bonifatio presbytero continentibus locum uenerabilis et sancti archiepiscopi antiquæ Romæ Leonis et Anatolio sancto archiepiscopo magnificentissimæ Constantinopolitanæ nouæ Romæ et reliquis sanctissimis et reuerentissimis sexcentis xxx episcopis

---

Gesta Chalcedon. 6, 1. 2

S [= *de/mt*]

errores in temporum notationibus et uitia omissionesque in magistratuum catalogo ex Gestorum Græcorum comparatione facile apparebunt

3 CCCLXXXVIII S^{f} 5 calcidonensi S^{f} 9 militiæ S^{f} *corr.* 11 præfecturæ *om.* S^{f} 15 sparocio S^{de} sporatio S^{f} sparracio S^{m} isparacio S^{t} 21—23 *om.* S^{m} 21 prefectis S^{de} 25 artasersi S^{de} artarsesi S^{f} artaxesi S^{mt} 28 lucentio S^{m} 28/29 uenerabile S^{de} uenerabili S^{mt}

et sedentibus omnibus ante cancellos sancti altaris cum magnificentissimis principibus et gloriosissimis et eximiis senatus

2 aduenientе etiam piissimo imperatore Marciano in supra dicta sanctissima basilica, præsente etiam zelo diuino et calore fidei accensa piissima et fidelissima regina augusta Pulcheria

sanctam synodum adlocutus est hæc

3 Cum primum per electionem in regnum decreto dei prouecti sumus, inter tantas publicas utilitates nullum sic magis nos constrinxit negotium quam rectam et ueram fidem Christianorum, quæ sancta et uera consistit, indubitatam omnibus declarare. manifestum est enim quod ex auaritia uel uano studio hi qui præcedentibus temporibus diuersa sapuerunt et docuerunt populum pro id quod eis expediit, non prout conuenit neque quod ueritas aut doctrina patrum exquirit, multi ad errorem seducti sunt. unde sanctam synodum scilicet ad istam fieri perfectionem properauimus et laborem uobis arbitrati sumus inponere, ut omni erroris caligine detersa secundum quod ipsa diuinitas hominibus se fieri manifestam uoluit et patrum demonstrauit doctrina, sic fides nostra, quæ pura et sancta consistit, in omnium ingrediens animas propriæ ueritatis effulgeat luce, de cetero audeat nemo de natiuitate domini et saluatoris nostri Iesu Christi aliter disputare præter quod apostolorum præconium et trecentorum decem et octo sanctorum patrum consonans huic doctrina tradidisse noscuntur, sicut et sanctissimi papæ Leonis, qui apostolicum gubernat thronum, ad sanctæ memoriæ Flauianum regiæ urbis Constantinopolitanæ quondam episcopum testantur litteræ. remotis igitur et amputatis talibus patrociniis et cessantibus auaritiis omnis ueritas manifestetur. nos etenim ad confirmandam fidem, non ad ostendendam uirtutem exemplo imperatoris Constantini adesse synodo excogitauimus, sed ne in posterum multitudo populi institutionibus inueniatur dissentiens. facile enim simplicitas quorundam commentis loquacium usque nunc delusa est. manifestum quoniam diuersorum prauis doctrinis discordiæ et hæreses crescunt, nobis autem omne studium adhibendum est ut populum propter ueram et sanctam doctrinam id ipsum sentientem uni rectæ adplicare ecclesiæ et ideo ueram fidem catholicam quam etiam exponere secundum patrum doctrinam. concordantibus igitur animis uestris uestra properet reuerentia ut qualiter in Nicæa synodo usque in hoc tempore absciso errore uera fides est omnibus cognita, sic et nunc per hanc nostram synodum deposita nebula quæ in his paucis annis, ut superius diximus, ex prauitate et auaritia quorundam uisa est exoriri, si semper seruentur quæ statuta sunt, erit quidem diuinæ prouidentiæ quod pie fieri uolumus, in sæcula hoc conseruare firmissime.

4 Et post regia hæc uerba omnes episcopi clamauerunt: Marciano nouo Constantino multos annos. multi anni regis. multi anni reginæ orthodoxorum. multis annis Marciani amatoris Christi regnum in sæcula permaneat. digni orthodoxi fidei amatores Christi, sit uobis procul inuidia.

2—4 *Gesta Chalcedon.* 6, 2. 4. 5

S [= *de fmt*]

13 properauimus $S^{e/t}$ probauimus S^{dm} 14 omne *S*, *corr.* S^{l} 19 doctrinæ *S* 20 ad] et S^{l} 21 flauiani S^{l} *corr.* ēpi *S* 25/26 quorundam dum S^{m} 27 omnem S^{demt} 31 in[1] S^{efmt} a S^{d} S^{e} *corr.* 32 nr̄ām [ἡμετέρας *pro* ὑμετέρας] S^{d}, S^{e} *corr.* scam S^{fmt} 37/38 multi anni S^{l} *corr.*, S^{m} 39 amatoris S^{det}

5 Et post has uoces Aetius archidiaconus Constantinopolitanæ nouæ Romæ et primicerius notariorum dixit: Quoniam nutu supernæ gratiæ et zelo diuino serenitatis uestræ, piissimi, quibus a deo omnes regere concessum est, imperatores, circa sanctionem uestram congregata sancta hæc et magna totius mundi synodus cum plurima multorum dierum uacatione et diuina diligentia omnem quidem in præterito quomodo exorta est contra rectam et inuiolabilem catholicam nostram fidem uerbo ueritatis discordiam effugauit omnem abigendo innouationem, sicut et in scribtis per singula quæ subsecuntur, acta demonstrant, terminum uero simplicem statuit diuinarum scripturarum uirtute munitum et sanctorum ac beatissimorum patrum in ipsum conseruans sententiam ad ueram agnitionem qui sincere requirunt, longæua autem corona uestri imperii, et habeo ipsum præ manibus, [et] si uidetur nutui uestræ serenitatis, perlegam.

6 Piissimus et fidelissimus imperator dixit: Perlege.

Et idem archidiaconus perlegit

7 Sancta et magna uniuersalis synodus quæ secundum gratiam dei et decreta piissimorum imperatorum Valentiniani et Marciani augustorum congregata est in Calchedonensem ciuitatem metropolim prouinciæ Bithyniæ in basilica sanctæ ac triumfatricis martyris Eufimiæ statuit quæ subter conprehensa sunt

8 Dominus et saluator noster Iesus Christus fidei agnitione proprios confirmans discipulos ait: pacem meam do uobis, pacem meam relinquo uobis, ut ne Ioh. 14, 27 ulla fidei dissensio inter proximos oriatur, sed ex æquo ueritatis prædicatio ostendatur. sed quia non desinit malignus in ipsis pietatis seminibus zizania sua inserere et noui quiddam aduersus ueritatem semper excogitare, idcirco dominus noster humano generi solite cupiens prouidere piissimum hunc et fidelissimum imperatorem erexit ad zelum, qui undique sacerdotum pontifices ad se conuocauit, ut gratia domini nostri Iesu Christi cooperante omnem mendacii pestilentiam ab ouibus Christi remoueat easque ueritatis germinibus reficiat. quod et communi decreto peregimus erroris quidem sectas abicientes et patrum rectam fidem renouantes, trecentorum decem et octo symbolum omnibus prædicantes et uelut horum domesticos alios centum quinquaginta patres huic piissimo titulo consentientes notauimus, qui post hæc in hanc amplissimam urbem Constantinopolitanam conuenientes etiam ipsi eandem fidem consignauerunt. statuimus igitur ordinem et omnes fidei formulas custodientes et nos, etiam sanctam synodum dudum Efesi factam, cuius fuerunt auctores uenerabilis memoriæ Cælestinus Romanæ urbis et Cyrillus Alexandrinæ ecclesiæ sacerdotes, ut præfulgeat quidem rectæ et inculpabilis fidei expositio trecentorum decem et octo sanctorum ac beatissimorum patrum qui in Nicæa sub Constantino piæ memoriæ imperatore conuenerunt, optineatur autem et centum quinquaginta sanctorum patrum in urbe Constantinopolitana decretum

---

5—8 *Gesta Chalcedon.* 6, 6—8. 5, 31 7—11 *adferuntur in Concilii quinti Collatione* VI [= *K*]

S [= *de fmt*], *inde a* 14 *L* [= *αβγ*], *K* [= *ns*]

3 piissime S^{de} 10 choronam S^{m} 14 et uniuersalis *K* decreta *L* decreto *S* decretum *K* 15/16 calcedonense $L^{\alpha\gamma}$ calcedonensi *K* 16 ciuitate $L^{\alpha\gamma}S^{d}K$ metropoli $L^{\alpha}S^{m}K$ ac *om.* K^{n} 17 eufemiæ $L^{\alpha}S^{t}K$ 18 agnitionem $L^{\alpha\beta}K^{n}$ 18/19 propriis—discipulis K^{n} 19/20 ut nulla K^{s} 20 æquo] quo $L^{\alpha}SK^{n}$, *corr.* S^{d} 23 solito K^{n} 24 quia *L* 27 sectam *K* puram et rectam patrum *K* octo patrum *K* 28 horum domesticos *LS* suos fratres K^{n} uos patres K^{s} 29 patres *om.* *K* 29/30 hac [*om.* *K*] amplissima urbe constantinopolitana $L^{\beta}K$ 31/32 etiam scae [sanctæ etiam K^{s}] synodi *K* 32 dudum *om.* LS^{mt}, *corr.* L^{γ} factæ *K* uenerabiles *LS* 33 alexandriæ *L*, *corr.* $L^{\alpha\gamma}$ recta *K* 35 patrum *om.* $L\gamma S$ contineatur *S* obtinere *K* 36 patrum qui *K* conuenerunt decretum *K*

ad peremptionem quidem sectarum tunc pullulantium, confirmationem uero ipsius catholicæ atque apostolicæ nostræ fidei.

Symbolum trecentorum decem et octo sanctorum patrum qui in Nicæam conuenerunt

9 Credimus in unum deum patrem omnipotentem, omnium uisibilium et inuisibilium conditorem; et in unum dominum Iesum Christum filium dei, de patre natum unigenitum, hoc est de substantia patris, deum ex deo, lumen ex lumine, deum uerum ex deo uero, natum non factum, homousion patri, hoc est eiusdem cum patre substantiæ, per quem omnia facta sunt quæ in cælo et quæ in terris, qui propter nos et propter nostram salutem descendit et incarnatus est, homo factus passus est et resurrexit tertia die et ascendit in cælos, inde uenturus est iudicare uiuos et mortuos; et in spiritum sanctum.

Eos autem qui dicunt »erat aliquando quando non erat« et »antequam nasceretur non erat« et quia ex nullis extantibus factus est, aut ex alia subsistentia uel substantia dicunt esse aut conuertibilem uel mutabilem filium dei, hos anathematizat catholica et apostolica ecclesia.

Et id ipsum centum quinquaginta sanctorum patrum

10 Credimus in unum deum patrem omnipotentem, factorem cæli et terræ uisibilium omnium et inuisibilium; et in unum dominum Iesum Christum filium dei unigenitum, ex patre natum ante omnia sæcula, deum ex deo, lumen ex lumine, deum uerum ex deo uero, natum non factum, homousion patri, hoc est eiusdem cum patre substantiæ, per quem omnia facta sunt, qui propter nos et propter nostram salutem descendit et incarnatus est de spiritu sancto et Maria uirgine, homo factus passus est sub Pontio Pilato, sepultus tertia die resurrexit, ascendit in cælos, sedet ad dexteram patris, iterum uenturus in gloria iudicare uiuos et mortuos, cuius regni non erit finis; et in spiritum sanctum, dominum et uiuificatorem, ex patre procedentem, cum patre et filio adorandum et conglorificandum, qui locutus est per prophetas; [et] in unam catholicam atque apostolicam ecclesiam. confitemur unum baptisma in remissione peccatorum. expectamus resurrectionem mortuorum et uitam futuri sæculi. amen.

11 Sufficerat quidem ad plenissimam pietatis agnitionem et confirmationem cautissimum hoc et salutare diuinæ gratiæ symbolum; de patre enim et filio et spiritu sancto doctrinam perfectam edocet et incarnationem dominicam fideliter suscipienti-

---

9 *Gesta Chalcedon.* 5, 32 10 *Gesta Chalcedon.* 5, 33 11 *Gesta Chalcedon.* 5, 34

L [= αβγ], *S* [= *defmt*], *K* [= *n* (*usque ad* 1 pullulantium), *s*]

1 sectarum *om. LK*^{n}, *corr. L*$^{\gamma}$ 1—p. 85, 1 confirmationem—praedicationem ueritatis *om. K*^{n} 3 INCIPIT Symbolum *K*^{s} nicæa *L*$^{\beta}K^{s}$ 6 de *S* de *S* 7 de *S* 8 terra *S*$^{dl}K^{s}$ nos homines *K*^{s} 9 est^{1}] et *K*^{s} tertio *K*^{s} 10 est *om. S*$^{l}K^{s}$ et^{3} *om. L*$^{\alpha\gamma}$ in *om. S*^{de} 10/11 sanctum spiritum *K*^{s} 12 aliquando *om. S* 13 nullis] non *K*^{s} extantibus] substantibus *L*$^{\beta}$, *corr. L*$^{\gamma}$ *in mg.* substantiis *L*$^{\alpha}$ 14 uel] aut *L*$^{\beta}K^{s}$ hos *om. SK*^{s}, *L*$^{\gamma}$ *corr.* 16 Et—ipsum] Symbolum *K*^{s} sanctorum *om. K*^{s} 17 et] hac *L*$^{\beta}$ ac *K*^{s} 18 inuisibilium conditorem *S* 19 de *S* de *S* de *S* 21 sunt quæ in cælo [cælis *S*^{l}] et quæ in terris *S*, *L*$^{\gamma}$ *corr.* nos homines *K*^{s} 22 et] ex *S*$^{l}K^{s}$ passus est] crucifixus est pro nobis *K*^{s} est *om. S*^{d} 23 et sepultus *K*^{s} in] ad *K*^{s} 24 uenturus est *K*^{s} 25 spū scō *L*, *corr. L*$^{\alpha\gamma}$ dm̄ *L*$^{\lambda}$ et^{1} *om. S*^{dat} 26 coadorandum *K*^{s} glorificandum *S* et^{2} *LS*^{l} *corr.*, *om. SK*^{s} in *om. L*$^{\lambda}$ unam scam *L*$^{\lambda}$ 27 et *K*^{s} babtismum *S*^{lt}, *corr. S*^{t} remissionem *L*$^{\gamma}K^{s}$, *corr. L*$^{\gamma}$ 28 et expectamus *L*$^{\gamma}$ et *om. L*$^{\beta}S$, *corr. S*^{l} 29 sufficeret *K*^{s} et confirmationem *om. L*$^{\alpha}$ 29/30 captissimam [et aptissimam *L*$^{\alpha}$ *corr.*] scm *L* cautissimam *L*$^{\gamma}$ *corr.* sapientissimum *K*^{s} 30 hunc *L*, *corr. L*$^{\lambda\gamma}$ salutarem *L*$^{\lambda\gamma}$, *corr. L*$^{\alpha}$ 31 Domini *K*^{s}

bus manifestat. sed quoniam hi qui prædicationem ueritatis destruere nituntur, quasdam propriæ hæreseos nouitates parturiunt (quidam enim mysterium pro nobis actum diuinæ dispensationis audent corrumpere et uocem illam diuini partus factam ad uirginem denegant, alii temperamentum confusionemque inducentes et unam esse naturam carnis et deitatis insensate conponentes passibilem unigeniti diuinam naturam tali confusione prodigiose diuulgant), idcirco omnem aduersus ueritatem opponendam ab ipsis machinationem uolens excludere sancta et magna uniuersalis synodus antiquam prædicationem inmobilem docens statuit præcipue trecentorum decem et octo sanctorum patrum fidem incontaminatam manere. et propter eos qui spiritui sancto aduersantur, centum quinquaginta patrum paulo posteriore tempore in urbe Constantinopolitana conuenientium de substantia spiritus sancti traditam doctrinam conroborat, quam etiam illi omnibus insinuauerunt, non quod in præcedentibus aliquid deesset, adicientes, sed de spiritu sancto eorundem intellectum aduersus eos qui deitatis eius dominationem nituntur adimere, scripturarum testimoniis plenius manifestantes. propter eos sane qui dispensationis mysterium temptant corrumpere et purum hominem esse qui ex sancta uirgine Maria natus est, inpudenter diuulgant, beatissimi quondam Cyrilli Alexandrinæ ecclesiæ sacerdotis synodicas epistulas tam ad Nestorium quam ad ceteros per Orientem congruas et sibi consentientes suscepit ad confutationem quidem Nestorianæ amentiæ, interpretationem uero eorum qui religioso zelo salutaris symboli cupiunt intellectum. quibus et epistulam sancti ac beatissimi primæ sedis archiepiscopi Leonis scriptam ad Flauianum sanctæ recordationis archiepiscopum ad perimendam Eutychetis malignitatem, quæque magni Petri confessioni concordat, et communem quandam paginam existentem contra eos qui non recte glorificant, ad confirmationem catholicæ religionis euidenter subiunxit. nam et eos qui in duos filios dispensationis dominicæ mysterium scindere moliuntur, execratur et eos qui passibilem diuinitatem unigeniti filii audent adserere, de concilio sacerdotum repellit et eos qui in duas naturas Christi temperamentum uel confusionem argumentantur, aduersatur et qui cælestem aut alterius cuiusque substantiam existere formam serui quam ex nobis adsumpsit, insaniendo adserunt, procul abicit et eos qui duas quidem ante adunationem naturas domini delirant, unam uero post adunationem confingunt, anathema facit.

Consentientes igitur sanctis patribus unum eundemque filium confiteri dominum nostrum Iesum Christum consona uoce pariter edocemur, perfectum eundem in diuinitate, perfectum eundem in humanitate, deum uerum et hominem uerum eundem ex anima rationali et corpore, secundum diuinitatem unius cum patre naturæ, secundum humanitatem eundem unius naturæ nobiscum, per omnia similem nobis absque peccato, ante sæcula quidem ex patre natum secundum diuinitatem, in nouissimis uero diebus eundem propter nos et propter nostram salutem ex Maria uirgine dei genetrice

Hebr. 4, 15

L [$=\alpha\beta\gamma$], *S* [$=defmt$], *K* [$=us$]

2 per proprias heresis uocum *K* 2/3 dominicæ dispensationis mysterium—actum *K* 3 audentes K^s audientes K^n 3/4 uocem—uirginem] uocabulum theotocos quod est dei genetrix in uirgine denegantes *K* 4 alii autem K^s 6 prodigo ore L^α 7 hæc $\overline{\text{sca}}$ [$\overline{\text{scae}}$ K^n] *K* et uniuersalis K^n 10/11 patrum—posteriore [paulo posteriore patrum K^n] in urbe—centum quinquaginta conuenientium *K* 11 conroborauit *K* 12 quod in SL^γ *corr.* in quod *L* quod *K* 14 planius *L*, *corr.* L^γ 16 Maria *om.* *K* 16/17 cyrilli alexandrinæ quondam [quoddam K^n] *K* 18 et—consentientes *om.* *K* 19 saluatoris K^n 20 $\overline{\text{scae}}$ ac beatissimæ sedis K^n 21 $\overline{\text{epi}}$ *L* 22 eutychis *K* quæque] quæ cum L^α Petri] patris K^n confessione LK^n 23 non *om.* K^s male credunt *K* 26 expellit K^n 27 duabus naturis K^s auersatur *K* 28 cniuscumque substantiæ *K* 30 declarant K^s 33 edocemus $L^\alpha K^s$ et docemus K^n 35 rationale LS^{demt} et] et ex K^n 37 nouis K^n 38 propter^2 *om.* K^s

secundum humanitatem, unum eundemque Christum filium dominum unigenitum, in duas naturas inconfuse inmutabiliter indiuise inseparabiliter cognoscendum, in nullo naturarum differentias propter unitatem perimendas, magis autem salua utriusque naturæ proprietate et in una coeunte persona unoque statu concurrente, non in duabus personis partiendum uel diuidendum, sed unum eundemque filium unigenitum deum uerbum dominum Iesum Christum, sicut ab exordio prophetæ de eo et ipse nos erudiuit et patrum nobis tradidit symbolum. his itaque cum omni undique subtilitate et diligentia a nobis ordinatis statuit sancta et uniuersalis synodus aliam fidem nulli licere proferre aut scribere aut edere aut sapere aut docere aliter; qui autem audent aut exponere aliam fidem aut proferre aut docere aut tradere alium symbolum uolentibus conuerti ad scientiam ueritatis ex gentibus aut ex Iudæis uel hæreticis quibuscumque, si quidem episcopi aut clerici fuerint, alienos esse episcopos ab episcopatu et clericos a clero; sin uero monachi uel laici fuerint, anathema fieri.

INCIPIVNT CAPITVLA SVPRA SCRIPTI CONCILII CALCIDONENSIS

12 I De canonibus uniuscuiusque concilii conseruandis

II Quod non oporteat episcopos aut quoslibet ex clero per pecunias ordinari

III Quod non oporteat episcopos clericos et monachos prædia sæcularia uel causas suscipere

IIII De honore monachis conpetente et ut nullus eorum temptet ecclesiastica aut sæcularia inquietare negotia nec alienum seruum præter conscientiam domini eius suscipere

V Quod non liceat episcopum uel quemlibet ex clero de alia ad aliam transmigrare ciuitatem

VI Quod non oporteat absolute quoslibet ordinare nisi in propria

VII De clericis et monachis non manentibus in suo proposito

VIII De clericis qui sunt in tochiis monasteriis atque martyriis quæ sub potestate episcoporum uniuscuiusque ciuitatis existunt

VIIII Quod non oporteat clericos prætermisso episcopo ad sæcularia iudicia commeare

X Quod non liceat clerico in duabus ecclesiis ministrare

XI Quod oporteat egenis epistolia tribui, honestiores autem conmendaticiis litteris adprobari

XII Quod nequaquam in duos metropolitanos prouincia diuidatur

XIII Quod non oporteat extraneos clericos sine commendaticiis litteris ministrare

XIIII Quod non liceat clericos uxorem sectæ alterius accipere, nisi forte sponderit se ad ueram fidem uenire

XV De diaconissis mulieribus ut nisi quadragenarias non liceat ordinari

XVI De monachis uel puellis deo dicatis quod non liceat eis nuptiis iungi

XVII De ecclesiis in parrociis per XXX annos ab episcopo habitis uel de renouatis urbibus

XVIII De conspiratione clericorum quod Græci fratrias dicunt

XVIIII Quod oporteat per prouincias bis in anno concilia fieri

---

L [= αβγ (*usque ad* 13)], *S* [= *de*/*mt*], *K* [= *ns* (*usque ad* 13)]

2 duabus naturis *K* 3 differentia K^m humanitatem K^s perimendam K^m 4 coeunte *om.* *K* unoque statu *LS* unaque substantia [subsistentia K^s] *K* 6 dnm urm S^d, S^e *corr.* nos ihs̄ xps *K* 8 et *om.* K^m 9 edere *LS* componere *K* uero K^s 10 aliud *K* 11 exigentibus K^m ex gentilibus S^{eft}, S^d *corr.* aut *om.* *S* ex^a *om.* K^m 13 fieri[sit S^t sint L^b 14—p. 87, 10 *om.* S^d 16 ordinare S^m 26 totis S^{ft} 30 non oporteat S^m 38 annis *S*, *corr.* S^f

XX Quod minime clericos in aliam ciuitatem transmigrare liceat nisi eos qui proprias amiserint ciuitates
XXI De episcoporum aut clericorum accusatoribus quales debeant suscipi in accusatione
XXII Quod non liceat clericis post mortem sui episcopi res ad eum pertinentes diripere
XXIII De clericis et monachis uel excommunicatis qui præter uoluntatem sui episcopi ad urbem regiam ueniunt
XXIIII Quod non liceat monasteria diuersoria sæcularia fieri
XXV Quod non oporteat post obitum episcopi ordinationem alterius episcopi diu differri
XXVI De œconomis, id est dispensatoribus singularum ecclesiarum habendis
XXVII De his qui sibi rapiunt uxores

DEIN SEQVANTVR REGVLAE ECCLESIASTICAE ORDINASTAE A SVPRA SCRIPTO CONCILIO

13 De canonibus uniuscuiusque concilii conseruandis

1 A sanctis patribus in unaquaque synodo usque nunc prolatas regulas tenere statuimus.

Quod non oporteat episcopos aut quoslibet ex clero per pecunias ordinari

II Si quis episcoporum accepta pecunia ordinationem fecerit et in nundinationem deduxerit inadpretiabilem gratiam atque ordinauerit episcopum siue chorepiscopum seu presbyterum seu diaconum aut quemcumque alium qui connumeratur inter clericos, aut accepta pecunia ordinauerit œconomum defensorem siue paramonarium, quicumque ergo hæc temptauerit siue conuictus fuerit, ipse quidem subeat gradus sui periculum et qui sic ordinatur, nullum habeat fructum ex huiusmodi mercimonio et creatione probrosa, sed sit alienus aut dignitatis aut sollicitudinis eius quam per pecunias impetrauit. sed et [ille] qui in his tam turpibus et inlicitis lucris intercessor apparuerit, si quidem clericus fuerit, de proprio decidat gradu; si uero laicus siue monachus, anathema sit.

Quod non oporteat episcopos clericos et monachos prædia sæcularia uel causas suscipere

III Peruenit ad sanctam synodum quia de his qui in clero connumerantur, quidam propter turpia lucra alienarum possessionum conductiones et causas sæculares suscipiant et se ipsos quidem a ministeriis sanctis per desidiam separent, ad domos autem sæcularium concurrant et substantiarum eorum gubernationes auaritiæ causa suscipiant. decreuit ergo sancta et magna synodus neminem deinceps horum, hoc est episcopum siue clericum aut monachum conducere possessiones aut inmiscere se sæcularibus procurationibus posse, nisi forte qui legibus ad minorum ætatum tutelas siue curationes inexcusabiles adtrahuntur aut cui ipsius ciuitatis episcopus ecclesiasticarum rerum commiserit gubernacula uel orphanorum aut uiduarum quæ indefensæ

S [= *d* (*inde a* 11), *e f m t*]
8 *post* 9 *coll.* S^{e}

D [= *cod. Montepessulanus* 58 *inde a* 16 *cf. Gestorum Latinorum actionem* XV], *S* [= *d e f m t*], *t* [*usque ad* 25, *cf. præfationem*]

11 SINODVS CALCIDONENSIS *t* *præm.* FINIVNT [EXPLICIVNT S^{f}] CAPITVLA S^{ef} DEIN *om.* S^{mt} SECVNTVR S^{fmt} 12 *inscriptiones omnes om. t* 13 synodus *t* usque *om. t* 15 *inscriptiones omnes om. D* 16 regum episcoporum *t* nundinationem] ordinationem S^{ft} 17 deduxerit S^{fmt} deduxerit et S^{de} adduxerit *D* 18 seu[1] *om. Dt* diaconem *t* non numeratur S^{dem} numeratur S^{t} 19 et economum *t* 20 ipsi—subeant *t* subiaceat S^{de} 22 aut—aut *D* et—et *St* pecuniam *D* 23 imperauit *t* ille *om. D* qui in *om. t* 23/24 apparuerit *D* apparuit *St* 24 decidatur *t* siue *St* aut *D* 25 anathematizetur *D* 27 in *S* 28 turpia lucra *D* turpi [turpis S^{f}] lucri gratia [gratiam S^{df}] *S* aliorum S^{defm} malorum S^{t} 29 separant *S* 30 earum *D* 31 igitur *S* 32 inmiscere se S^{e} inmiscere *D* miscere se S^{m} miscere S^{dft}

sunt, aut earum personarum quæ maxime ecclesiastico indigent adminiculo propter timorem dei. siquis uero transgressus fuerit statuta, hic ecclesiasticæ correptioni subiaceat.

De honore monachis conpetente et ut nullus eorum temptet ecclesiastica aut sæcularia inquietare negotia nec alienum seruum præter conscientiam domini eius suscipere

IIII Qui uere et pure solitariam eligunt uitam, conuenienti digni sint honore; quia tamen quidam habitu monachi utentes ecclesiasticos actus ciuilesque conturbant circumeuntes indifferenter ciuitates nec non et monasteria se ipsos præsumptione propria commendantes, placuit neminem sibi aut ædificare aut constituere monasteria aut oratorii domum sine conscientia ipsius ciuitatis episcopi, eos uero qui per singulas ciuitates seu possessiones in monasteriis sunt, subiectos esse episcopo et quieti operam dare atque obseruare ieiunio et orationibus in locis in quibus semel deo sese deuouerint, permanentes et neque communicare ecclesiasticas neque sæculares aliquas adtrectare actiones relinquentes propria monasteria, nisi forte iubeantur propter urguentes necessitates ab ipsius ciuitatis episcopo. et neminem seruorum suscipi in monasterium, ut sit cum eis monachus, nisi cum domini proprii conscientia. prætereuntem uero hæc decreuimus extra communionem esse, ut non nomen dei blasphemetur; conuenit uero ciuitatis episcopo curam et sollicitudinem necessariam monasteriis exhibere

Quod non liceat episcopum uel quemlibet ex clero de alia ad aliam transmigrare ciuitatem

V Propter eos episcopos siue clericos qui de ciuitate ad ciuitatem transeunt, placuit definitiones datas a sanctis patribus habere propriam firmitatem.

Quod non oporteat absolute quoslibet ordinare nisi in propria

VI Neminem absolute ordinare presbyterum uel diaconum nec quemlibet alium in ecclesiastica ordinatione constitutum, nisi manifeste in ecclesia ciuitatis siue possessionis aut in martyrio aut in monasterio. et qui ordinatur, mereatur ordinationis publicatæ uocabulum, eos uero qui absolute ordinantur, decreuit sancta synodus uacuam habere manus inpositionem et nullum eius tale factum ualere ad iniuriam eius qui eum ordinauit.

De clericis et monachis non manentibus in suo proposito

VII Eos qui semel in clero taxati fuerint siue in monasteriis, decreuimus neque ad militiam neque ad honores sæculares uenire, aut eos qui hoc ausi fuerint et non eius rei pænitere maluerint, ut ad hoc idem reuertantur, quod ante non obtentu dei proposuerant sibi, anathema esse.

De clericis qui sunt in ptochiis monasteriis atque martyriis quæ sub potestate episcoporum uniuscuiusque ciuitatis existunt

VIII Clerici in ptochiis et in monasteriis aut martyriis constituti sub potestate sint eius qui in ea est ciuitate episcopi secundum traditionem sanctorum patrum nec per

---

S [=*def mt*], *t* [*inde a* 21] *D*

1 ecclesiasticum—adminiculum *S* 2 hic *D* hæc *S* 2/3 subiaceat correptioni *D* 6 conuenientem digni sunt *D* digni sint conuenienti *S* qui $S^{def m}$, *corr.* S^{d} 7 habitum $S^{e}D$ 8 se *S* si *D* presumptione $S^{m}D$ presumptioni $S^{def t}$ propria *D* propriæ *S* 12 ieiunia et orationes *S* sese $S^{f}D$ esse S^{demt} 13/14 adtractare *S* 17 ut non *D* ne *S* dn̄i *S* 22 esse datas *t* 24 uel—alium *om. D* uel *om. t* diaconem *t* 26 aut in monasterio *om.* S^{mt} 28 ualere] abere *t* eius *D* ipsius *St* 31 fuerint facere *S* 33 ut] aut S^{de} 33/34 proposuerunt *t* 34 sibi] siue *t* 35 tociis *S* p̄thois *t* 37 et—martyriis *om. D* aut in *t* 38 eorum ciuitate est *D* ep̄s *St* traditiones S^{m} 38—p. 89, 1 sanctorum—præsumptionem *om. D*

præsumptionem recedant a suo episcopo. eos uero qui ausi fuerint rescindere huiusmodi ordinationem quocumque modo uel si noluerint subiacere proprio episcopo, si quidem fuerint clerici, paternarum ordinationum subiaceant condemnationibus; sin autem monachi seu laici sunt, excommunicentur.

Quod non oporteat clericos prætermisso episcopo ad sæcularia iudicia commeare

VIIII Si clericus aduersus clericum habeat negotium, non relinquat suum episcopum et ad sæcularia iudicia concurrat, sed primum negotium ipsum agitetur apud proprium episcopum et ita si fuerit iudicium ipsius episcopi, apud arbitros ex utraque parte electos audiatur negotium. si quis uero contra hæc fecerit, canonum subiaceat correptionibus. et si clericus aduersus suum seu alium episcopum habeat causam, apud audientiam synodi prouinciæ eius conqueratur. si uero contra ipsius prouinciæ metropolitanum episcopum episcopus siue clericus habeat controuersiam, pergat aut ad ipsius dioceseos metropolitanum episcopum aut certe ad Constantinopolitanæ regiæ ciuitatis sedem et ibi proprium negotium exequatur.

Quod non liceat clerico in duabus ecclesiis ministrare

X Non licere clericum in ecclesiis duarum ciuitatum ordinari, sed in ea in qua ab initio ordinatus est et cuius expetierat ante perfugium; et si propter uanæ gloriæ desiderium utpote ad ecclesiam maiorem confugerit, [iubemus] eum ecclesiæ propriæ restitui, id est ubi ab exordio ordinatus est, et ibi tantummodo ministrare. si uero quis iam translatus est ab alia ad aliam ecclesiam, nihil habeat commune cum priore ecclesia siue sub ea ecclesia constitutis martyriis siue ptochiis uel xenodochiis aut eorum negotiis. eos uero qui ausi fuerint post ordinationem huius magnæ et uniuersalis synodi agere quæ prohibita sunt, statuit sancta synodus cadere de proprio gradu.

Quod oporteat egenis epistolia tribui, honestiores autem commendaticiis litteris adprobari

XI Omnes pauperes et indigentes ecclesiasticis auxiliis cum probatione epistolii siue pacificis, quæ dicunt ΕΙΡΗΝΙΚΑ ecclesiastica, tantummodo proficisci statuimus et non commendaticiis epistulis, quia commendaticias quas dicimus epistulas eos tantum accipere conuenit, qui in opinione sunt clariore, ut eis tantummodo præbeantur.

Quod nequaquam in duos metropolitanos prouincia diuidatur

XII Peruenit ad nos eo quod quidam præter ecclesiasticas ordinationes affectantes potentiam per pragmaticum sacrum unam prouinciam in duas diuidant et ex hoc inuenientur duo metropolitani episcopi in eadem et una esse prouincia. statuit igitur sancta synodus deinceps nihil tale adtemptari a quolibet episcopo, eos uero qui tale aliquid temptauerint, cadere de proprio gradu. siquæ uero antea ciuitates

---

S [=*de*/*mt*], *tD*

2 quodcumque *D* 3 si *S* 4 siue *t* 7 apud] per *S*^{t} 7/8 epm proprium *S* prouintiæ epm *t* 8 iudicio *D* arbitrio sex *D* 9 electos] clericos *D* fuerit *D* 11 conqueratur *DS*^{ms}*S*^{d} *corr.* conquiratur *S*^{det}*t* inquiratur *S*^{t} 12 ac metropolitanum *S*, *corr.* *S*^{t} 13 ad^{1} *om.* *D* diocesis *St* metropolitanum epm *D* epos *St* 16 ciuitatium *D* ea in qua *SD* eam quam *t* 17 ante *om.* *t* si *om.* *t* propter] prēsbr *S*^{t} 18 iubemus *St* *om.* *D* eum *om.* *D* 20 qui *S*^{t} ad *Dt* in *S* 21 ea *D* *om.* *St* eptociis *D* tociis *S* pthois *t* xedociis *D* exsynodociis *t* 24 non oporteat *S*^{mt}, *cf.* p. 86, 30 25 adprobare *S*^{t} 27 pacifici *Dt* dicuntur *S* ΕΙΡΗΝΙΚΑ *D* irinica *S*^{t} *corr.* irinicas *S* thirinica *t* statuemus *D* 28 dicemus *D* eos *St* quos *D* 29 in *St* non *D* clariore *DS*^{mt}*t* clariores *S*^{det} ut *St* et *D* 32 fraumaticum *t* 33 inueniantur *Dt* inueniuntur *S* 35 aliquid tale *St* antea *om.* *D*

per pragmaticum imperialem metropolitano decoratæ sunt nomine, solo fruantur honore et qui ecclesiam eius regit episcopus, incolumi scilicet metropolitano episcopo iure proprio reseruato.

Quod non oporteat extraneos clericos sine commendaticiis litteris ministrare

XIII Extraneum clericum et lectores extra suam ciuitatem sine commendatitiis litteris proprii episcopi nusquam penitus [liceat] ministrare.

Quod non liceat clerico uxorem sectæ alterius accipere, nisi forte sponderit se ad ueram fidem uenire

XIIII Quia in quibusdam prouinciis conceditur psaltis et lectoribus uxores accipere, statuit sancta synodus prorsus non licere huic alterius sectæ uxorem accipere. si quis uero præuenit et habet iam de tali conubio filios, si forte præuenerunt eos iam apud hæreticos baptizare, debent eos offerre catholicæ ecclesiæ, ut ibi communicent. qui uero adhuc baptizati non sunt, omni modo non posse eos in hæretica ecclesia baptizari nec matrimonio iungi hæretico, Iudæo uel pagano, nisi forte spoponderint se uenire ad orthodoxam fidem, dum coniungitur personæ orthodoxæ. si quis uero hanc definitionem sanctæ synodi præterierit, regularum condemnationi subiaceat.

De diaconissis mulieribus ut nisi quadragenarias non liceat ordinari

XV Diaconissam non debere ante quadraginta annos ordinari, et hanc cum diligenti probatione. si uero susceperit ordinationem et quantocumque tempore obseruauerit ad ministerium et postea se nuptiis tradiderit iniuriam faciens dei gratiæ, hæc anathema sit cum eo qui in illius nuptias conuenerit.

De monachis uel puellis deo dicatis quod non liceat eis nuptiis iungi

XVI Si qua uirgo se dicauerit deo, similiter et monachus, non licere eis nuptiis iungi. si uero inuenti fuerint hoc facientes, maneant excommunicati; statuimus uero posse in eis facere humanitatem, si ita probauerit loci episcopus.

De ecclesiis in parrociis per triginta annos ab episcopo habitis uel de renouatis urbibus

XVII Per singulas ecclesias rusticanas parœcias siue in possessionibus permanere immobiles apud eos qui eas tenent episcopos et maxime qui eas sine uiolentia iam per triginta annos tenentes gubernauerunt. si uero intra triginta annos [etiam] facta fuerit aut fiat de eis dubitatio, licere eis qui se dixerint læsos, propter eas mouere apud synodum prouinciæ [certamen]. siquis uero putauerit se a proprio metropolitano grauari, apud principem ipsius dioceseos aut apud Constantinopolitanæ ciuitatis sedem

---

D, *S* [=*defmt*], *t*

1 praumaticum *t* imperiale *S*^{l} *corr.* metropolitano *DS*^{l}*t* metropolitani nominis honore *S*^{demt} honore *Dt om. S* 2 suam *t* incolomi scilicet *D* incolumes licet *t* scilicet priuilegio *S*^{de} priuilegio *S*^{lmt} metropolitani episcopi *S*^{l} 6 nūquam *t* liceat *om. Dt* 9 conceditur prouinciis *t* concedetur *D* psalmistis *S* et lectores *S*^{m} id est [id est et *S*^{e}] lectoribus et cantoribus *S*^{de} id est cantoribus et lectoribus *t* 10 accipere uxorem *S* 11 uero] enim *S*^{de} peruenit *t* tale *DS*, *corr. S*^{l} peruenerunt *t* præuenerint *S* 12 comunicet *t* 14 matrimonium *D* per matrimonium *t* iungere *S*^{l} sponderint *S*^{lm} spoponderit *S*^{t} sponderit *t* 15 orthodoxæ *om. D* orthodoxæ dî *S*^{l} 16 sanctæ—condemnationi *om. t* prætereat *D* condemnatione *D* condemnationibus *S* 18 et *om. t* 19 quantumcumque *t* 20 hanc *t* 22 uel puellis *S*^{elmt} puellisque *S*^{d} 23 dedicauerit *St* eos *D* 24 statuemus *D* 25 eos *t* facere *om. t* 26 annis *S*^{demt} 27 parœchias *D* parrocias *S* parrochias *t* 28 qui eas^{1}] qua *t* 29 etiam *St om. D* 30 eis^{1}] his *t* moueri *D* 31 certamen *S om. Dt* metropolitani *D*

agat iudicium, sicut iam dictum est. si uero quælibet ciuitas per auctoritatem imperialem renouata est aut si renouetur in posterum, ciuilibus et publicis ordinationibus etiam ecclesiarum parœciarum sequatur ordinatio.

De conspiratione clericorum quod Græci fratrias dicunt

XVIII Coniurationum et conspirationum crimen, quod apud Græcos dicitur fratrias et publicis etiam legibus certum est penitus inhiberi, hoc multo magis in sancta dei ecclesia ne fiat, conuenit abdicari. siqui uero clerici seu monachi inuenti fuerint coniurantes aut fratrias uel factiones aliquas conponentes suis episcopis aut aliis clericis, omni modo cadant de proprio gradu.

Quod oporteat per prouincias bis in anno concilium fieri

XVIIII Venit in nostras aures quia in prouinciis probati synodici conuentus episcoporum minime celebrentur et quod inde multæ quæ correctione opus habeant ecclesiasticæ res neglegantur. statuit igitur hæc sancta synodus secundum patrum regulas bis in anno in unum conuenire per singulas prouincias episcopos, ubi metropolitanus probauerit, et sic corrigere singula quæ emerserint. qui uero noluerint conuenire episcopi constituti in suis ciuitatibus et hoc maxime cum in sui corporis sanitate consistant, etiam omnibus aliis urguentibus et inexcusabilibus negotiis liberi sint, licere eos fraternæ caritatis ammonitionibus corripi.

Quod minime clericos in aliam ciuitatem transmigrare liceat, nisi eos qui proprias amiserint ciuitates

XX Clericos in singulis ecclesiis constitutos, sicut iam decreuimus, non licere in alterius ciuitatis ecclesiis ordinari, sed adquiescere in ea in qua ab initio fecit principium ministrandi, extra eos qui proprias ciuitates perdiderunt et ex necessitate ad alias ecclesias migrauerunt. si uero quicumque episcopus post definitionem istam ad alium episcopum pertinentem clericum susceperit, placuit hunc qui suscepit, et eum qui susceptus est, tam diu excommunicatos manere quam diu ipse clericus ad propriam reuertatur ecclesiam.

De episcoporum aut clericorum accusatoribus quales debeant suscipi in accusatione

XXI Clerici seu laici qui accusauerint episcopos aut clericos, temere atque indifferenter non debent suscipi in accusationem, nisi prius eorum opinio fuerit perscrutata.

Quod non liceat clericis post mortem sui episcopi res ad eum pertinentes diripere

XXII Non licere clericis post mortem sui episcopi rapere pertinentes ad eum res, sicut iam ex præcedentibus regulis statutum habetur. si uero hæc fecerint, periclitari eos in proprio gradu.

S [= *defmt*], *tD*

1 iam *om. t* 3 parrociarum *S* parrochiarum *t* 5 quod crimen *Dt* 6 dei *om. D* 7 siquis S^{defi^t}, *corr.* S^f si *t* 8 uel *St* aut *D* 11 peruenit *S* quod *S* 11—12 probati synodici [probatis sinodicis *t*]—inde *Dt* statuta [statuta minime S^d] ēporum concilia minime celebrentur et ob [ob *om.* S^d] hoc probati—inde S^{de} statuta ēporum concilia minime celebrentur et ob hoc S^{fmt} 12 correctionem [correptionem S^f] *S* 13 neglegatur *t* 13/14 bis annum *D* 14 in uno S^{dt} uno S^t 16 constituti *om. D* in^2 *om. t* constant *t* 17 et *om. t* 21 constitutis *t* 22 in qua] quam *t* 23 extra eos *Dt* exceptis illis *S* 25 placuit *D* placuit scae [sco S^m] synodo *S* et] hæc *t* 26 ipse *om. t* 29 clericus siue laicus *St* accusauerit *St* 30 prescrutata *S* scrutata *t* 32 sicuti *St* 32 ex *DS*^{de} et S^{mt} in S^f *om. t* uidetur *D* 32/33 periclitari [periclitare S^{de}] se nouerint *S* 33 de *D*

De clericis et monachis uel excommunicatis qui præter uoluntatem sui episcopi ad urbem regiam ueniunt

XXIII Venit in aures sanctæ synodi quia clerici quidam et monachi nihil sibi habentes iniunctum a proprio episcopo, interdum uero etiam illi qui ab eo fuerant excommunicati, ueniant ad hanc regiam ciuitatem Constantinopolitanam et multi temporis in ea conterentes spatia perturbationes tranquillitati ecclesiasticæ inferant et diuersorum domos corrumpant. statuit igitur sancta synodus hos primum quidem commonere per defensorem Constantinopolitanæ sanctæ ecclesiæ ut exeant de regia ciuitate; si autem in eodem proposito inprobe perdurauerint, etiam inuitos eos eici per eundem defensorem, ut ad sua loca perueniant.

Quod non liceat monasteria diuersoria sæcularia fieri

XXIIII Quæ semel consecrata fuerint monasteria cum iudicio sui episcopi, manere in perpetuum et pertinentes eis res conseruari ipsi monasterio et non ulterius posse ea fieri sæcularia habitacula. qui uero permiserint hæc fieri, subiaceant his condemnationibus quæ per canones constitutæ sunt.

Quod non oporteat post obitum episcopi ordinationem alterius episcopi diu differri

XXV Eo quod quidam metropolitanorum, sicut ad nos perlatum est, neglegunt sibi creditos greges et differunt ordinationes facere episcoporum, placuit sanctæ synodo intra tres menses fieri ordinationes episcoporum, nisi forte inexcusabilis necessitas coegerit ordinationis tempus amplius propagari. si autem quis episcoporum hæc non obseruauerit, ipsum quidem debere ecclesiasticæ condemnationi subiacere, reditus uero eiusdem uiduatæ ecclesiæ integros reseruari apud œconomum eiusdem ecclesiæ.

De œconomis, id est dispensatoribus singularum ecclesiarum habendis

XXVI Quia in quibusdam ecclesiis, sicut ad nos peruenit, sine œconomo episcopi res ecclesiasticas tractant, placuit omnes ecclesias episcopos habentes habere et œconomos de proprio clero qui gubernent ecclesiastica cum arbitrio sui episcopi, ut non sine testimonio sit gubernantia ipsa rerum ecclesiasticarum et ex hoc eueniat dispergi eiusdem ecclesiæ res et sacerdotali dignitati obtrectatio generetur. si uero quis hæc non obseruauerit, diuinis subiaceat regulis.

De his qui sibi rapiunt uxores

XXVII Eos qui sibi rapiunt uxores, uel eos qui eis auxilium præstiterint, statuit sancta synodus, si quidem clerici fuerint, cadere de proprio gradu, si uero laici, anathema esse.

S [=*defmt*], *tD*

3 peruenit *S* sc̄i *t* 4 uero *om. t* etiam *om. Dt* 5 multis temporibus *S* 6 conterentes spatia *D* conterentes *t* consistentes *S* 7 quidem primum *St* 8 aēcle sc̄e *t* 9 perdurauerunt *t* 12 semel *om. t* suo *t* 13 perpetuo *St* pertinens *t* eis *D* ad ea [eos S^{emt}*t*] *St* ipsis monasteriis *St* et²] ut *t* 14 his *om. t* 15 per canone constituta *t* 17 eo quod *Dt* qnm *S* ad nos *om. t* 17/18 creditos sibi *St* 18 facere ordinationes facere *t* sc̄o *DS*^{e} sc̄a *t* sinodus *t* 19 in *D* menses tres *t* 20 prorogari *St* sin *t* 21 quidem *D* uero *t om. S* condemnationis *t* 22 uiduata *t* integros] intra *t* seruari *t* eoconomum *D* 25 economum *t* 26 clerico *t* ecclesiastica *D* ecclesiæ res *S* aēclas *t* 27 gubernatio *S* ipsarum *St* et *om. D* ueniat *t* 28 degeneretur *t* si uero siquis *t* 29 regulis subiaceat *D* 31 uel eos *om. t* 32 *pergit* bonifatius prbt̄ sc̄ae ēcclæ romane statu et sucscrip̄ et ceteri ēpi diuersarum prouinciarum uel ciuitatum suscripser̄ *D* *subscr.* finiunt [explicuerunt S^{mt} expliciunt S^{f}] regulæ sequuntur [dein secuntur S^{f}] subscribtiones *S*

14 Sequuntur subscriptiones

Pascasius episcopus ciuitatis Lillibitanæ uicem agens beatissimi episcopi Leonis definiens subscribsi (1)

Lucensius episcopus ciuitatis Asculitanæ idem uicem agens sanctissimi episcopi Leonis definiens $\overline{ss}$ (2)

Bonifatius presbyter urbis Romæ uicem agens apostolicæ sedis definiens $\overline{ss}$ (3)

Anatolius episcopus Constantinopolitanæ ciuitatis nouæ Romæ definiens $\overline{ss}$ (4)

Maximus episcopus Antiochenus definiens $\overline{ss}$ (5)

Iuuenalis episcopus Ierosolimitanus definiens $\overline{ss}$ (6)

Thalasius episcopus Cappadociæ Cæsariensis definiens $\overline{ss}$ (8)

Quintillus episcopus Eracliæ Macedoniensis uicem agens sanctissimi uiri episcopi Anastasii ciuitatis Thessalonicensis definiens $\overline{ss}$ (7)

Stefanus episcopus Efesitanus definiens $\overline{ss}$ (9)

Lucianus episcopus Bizensis uicem agens sanctissimi episcopi Quiriaci Eracliæ Thraciensis definiens $\overline{ss}$ (10)

Eusebius episcopus Galatiæ Anquriensis definiens $\overline{ss}$ (11)

Diogenis episcopus Quizicensis definiens $\overline{ss}$ (12)

Petrus episcopus Corinthensis definiens $\overline{ss}$ (13)

Florus episcopus Sardensis definiens $\overline{ss}$ (14)

Eunomius episcopus Nicomidiensis definiens $\overline{ss}$ (15)

Anastasius episcopus Niciensis definiens $\overline{ss}$ (16)

Eleutherius episcopus Calchidonensis definiens subscribsi (18)

Item omnes episcopi quingenti uiginti definientes subscripserunt.

15 Et posteaquam recitatum est, piissimus imperator ad sanctum concilium dixit: Dicat sanctum concilium si ex consensu omnium episcoporum definitio quæ nunc lecta est, prolata sit.

16 Omnes reuerentissimi episcopi responderunt: Omnes sic credimus. una fides una sententia. omnes hoc idem sentimus. omnes consentientes subscripsimus. omnes orthodoxi sumus. hæc ⟨est⟩ fides patrum. hæc est fides apostolorum. hæc est fides recte credentium. hæc est fides quæ orbem terrarum saluauit. Marciano nouo Constantino, nouo Paulo, nouo Dauid. ⟨anni Dauid⟩ imperatori. piissime domine auguste, uita ei.

17 Et post has uoces piissimus et fidelissimus imperator ad sanctam synodum dixit: Veneranda catholica fides a sancta et uniuersali synodo secundum patrum expositionem manifestata est. etsi laborem uestræ reuerentiæ et conuicium fecimus, maximas gratias agimus omnipotenti saluatori deo quia multorum errantium circa fidem amputata discordia in unam eandemque fidem omnes nunc conuenimus sperantes celerem uestris precibus et meliorem super omnes nos pacem a deo donari.

14—17 *cf. Gesta Chalcedon.* 6, 9—12

S [= *defmt*], *t*

1 *om. t* 2 leuitanc *t* beatum *t* leonis epsa S^{t} leonis S^{m} 3 *adscripsi numeros subscriptionum Græcarum* 4 lucentius S^{m} ascolininanei *t* ausculitane S^{m} idem *om. t* 4/5 leonis epsi S^{t} leonis S^{mt} 11 macedonensis S^{de} 12 tesalonice *t* 14 quiriaci epi *t* 16 ankirensis S^{t} anchirensis *t* 17 diogenes [diugenes S^{d}] *S* 18 coritensis *S* 19 sardiensis S^{mt} sardiniensis S^{det} 20 conomius S^{t} eunemius S^{de} nicomediensis *S* 23 idem S^{tmt} *om. t* quingenti uiginti *t* DCXXX *S* 29 omnes—sumus *om. t* hæc fides patrum *t om. S* est[1] *addidi* 31 anni Dauid *addidi ex Γ* 32 domne S^{de} 33—p. 94, 3 *bis scripsit* S^{t} 34 a sancta *om. t* et *om.* S^{d} uniuersalis *t* 36 saluatori *om.* S^{d} 38 a *om. t* de S^{d}

18 Sancta synodus iterum exclamauit: Hæc digna uestri imperii. hæc propria uestri imperii. hæc correctio uestri imperii. digne fidei, digne Christo, digne imperii et imperii et fidei. propter ea pacificatur orbis terræ.

19 Et post has uoces piissimus et fidelissimus imperator ad sanctam synodum dixit: Veneranda[m] catholica[m] fide[m] a sancta et uniuersali synodo secundum patrum expositionem manifestata[m] iuxta legem et conuenientem esse nostra tranquillitas probauit omnem in posterum contentionis occasionem circa suam fidem amputari. si quis igitur idiota uel militarius seu clericus publice de fide turbam congregans sub obtentu disputationis tumultum fecerit, si quidem idiota proscriptus, expellatur a regia urbe; militarius uero seu clericus gradus sui periculum sustinebunt et aliis pœnis subiacebunt.

EXPLICIT EXPOSITIO SINODI INCIPIT EDICTVM IMPERATOVM IN CONFIRMATIONE CONCILII CALCHIDONENSIS

Imperatores Valentinianus et Marcianus augusti uniuersis populis. Tandem aliquando *etc. edita est supra p.* 21. 22

INCIPIT SACRA VALENTINIANI ET MARCIANI AVGVSTORVM POST CONCILIVM CALCHIDONENSE EDITA IN ADFIRMATIONEM EIVSDEM CONCILII ET DAMNATIONEM HAERETICORVM

Imperatores Valentinianus et Marcianus augusti Palladio $\overline{pp}$. Diuinæ semper potentiæ *etc. edita est uol.* 3 p. 349—352

INCIPIT ALIA MARCIANI AVGVSTI ADVERSVS SVPRA MEMORATOS HAERETICOS

Imperator Marcianus augustus Palladio $\overline{pp}$. Licet iam iamque *etc. edita est supra p.* 24—27

Addo quæ de canonibus Chalcedonensibus exhibentur in Epitoma quæ fertur Hispana:

EX CONCILIO CALCEDONENSE

I Vt omnium conciliorum statuta teneant.

II Episcopus presbyter uel quilibet ex clero si per uenalitatem ordinatus fuerit, et qui ordinat et qui ordinatur, deponatur; si uero œconomus uel actuarius, anathema sit.

18—19 *cf. Gesta Chalcedon.* 6, 13—14

S [= *def mt*], *t* [*usque ad* 18], *VM* [*inde a* 24]

1 Hæc *om. t* 1—3 hæc²—imperii *om. t* 2 digne¹—imperii³] digniter S^d fidei—digne³ *om.* S^{t}_{1} 3 fide *t* 4 has *om. t* 5 uenerandam catholicam fidem *St, correxi ex Γ* 6 manifestatam *S* manifestandam *t, correxi ex Γ* et *om. S^t* conueniente *t, postulatur* conueniens 7 $\overline{oms}$ S^{mt} suam *St, postulatur* sanctam *cf.* εὐαγοῦς *Γ* 8 militarium *t* ostentu S^e ostento S^d 9 proscriptus *t* prescribtus *S* 10 pœnis] penitus *t* *post* 10 *add.* item placuit ut de libertis in capite factis tam de colonis siue de familiaribus lex romana constituit ut ad clericatus oficium nullatenus adspirarent. set modo salubri ordinatione censuimus ut de talibus uenientes ad clerum, si necesse fuerit, subdiacones ordinentur et nullo modo ad superiorem oficii gradum promoueantur, et si episcopo nesciente aliqui ordinati sunt, omni modo deponantur *t* II EXPOSITIO SINODI *S* CONCILIVM CALCIDONENSEM *t* 13 augusti et marcianus S^{de} 16 ADFIRMATIONE $S^{t}mt$ DAMNATIONE $S^{t}mt$ 17 augusti *om. t* $\overline{pp}$] pape *t* prefecto pretorii *S* 19—21 *om. t, sed pergit* INCIPIT $\overline{EPLA}$ LEONIS PAPE AD MARCIANVM IMPER̄ DIRECTA CALCIDONENSIS. Leo $\overline{eps}$ marciano aug̃. mag [sic] munere *etc.* = *Leon. ep. coll. Grim.* 54 20 $\overline{pp}$] prefecto pretorii *S* 25 *numeros om. M* concilium *V* teneat *V* teneant firmitatem *M* 26 si *om. V* uenalitate *V* 27 ordinant *V* si uero *M* sibeo *V* actuarii *V*

III Vt nullus clericorum conductores efficiantur. episcopus curam habeat orfanorum uel uiduarum.

IIII Nullus monachos sine episcopi conscientia monasterium faciat. monasteria sub potestatem episcoporum suorum sint et ne uagentur absque potestate episcopi uel abbatis.

V Episcopus siue clericus de alia ecclesia in aliam non transferat se.

VI Nullus sine loci nominatione aut presbyter aut diaconus aut quicumque ordinetur.

VII Quicumque clericus monachos ad sæculariam militiam reuersus fuerit, anathema sit.

VIII Clerici monachi laici qui proprio episcopo noluerint subiacere, excommunicentur.

VIIII Clerici si habuerit causam, ab episcopum suum audiatur aut ad metropolitanum; si uero contra episcopum suum siue metropolitanum, ad regiam ciuitatem causentur.

X In duas ecclesias unus non ordinetur clericus, nisi ubi prius; aut certe in secundam, ut causam non habeat in priorem.

XI Episcopus pauperibus faciat epistolas per loca.

XII In una prouincia duo non sint metropolitani.

XIII Clericus ab alio episcopo sine epistola non recipiatur.

XIIII Nullus clericus hereticam uxorem accipiat.

XV Diaconissa ante XL annos non ordinetur et post ordinationem si maritum acceperit, anathema sit.

XVI Siqua deuota uel monachos post professionem nupserit, excommunicetur.

XVII Post XXX annos nullus repetat diocesem suam; si uero renouata fuerit ciuitas, ecclesiasticus ordo seruetur.

XVIII Siquis clericus uel monachos coniurationes fecerit, deponatur.

XVIIII Duas uices in anno synodus fiat et episcopus monitus qui non fuerit, corripiatur.

XX Qui clericum alienum susceperit, episcopus et clericus excommunicetur.

XXI Quicumque clericum uel episcopum accusauerit, passim non recipiatur, nisi opinio eorum perscrutata fuerit.

XXII Clerici res pertinentes episcopi post mortem non rapiant.

XXIII Clerici uel monachi sine conscientia episcopi sui regiam ciuitatem habitantes proiciantur.

XXIIII Semel consecrata monasteria cum iudicio episcopi sui nullatenus possunt fieri sæcularis habitatio.

XXV Mortuo episcopo infra tres menses ordinetur alter.

XXVI Omnes episcopi œconomos habeant.

XXVII Raptores excumunicentur.

VM

1 nulli *M* 3 monachus *M* 4 et ne *V* nec *M* 7 nominationem *V* aut[2] *om.* *V* 8 monachus *M* a *V* secularia *V* sæcularem *M* militia *V* conuersus *M* 10 noluerit *V* excummunicetur *V* 11 habuerint *M* epo suo *M* audiantur *M* ad metropolitanō *V* a metropolitano *M* 13 duabus ecclesiis *M* in *om.* *V* secunda *M* 14 causa *V* priori *M* 15 locas *V* 16 sit *V* 17 alio epm̄ *V* aliis epis̄ *M* 18 eritica oxore *V* 19 annorum *M* si *om.* *V* 21 monachus *M* nuperserit *V* 22 recipiat *V* diocesim *M* ciuitas renouata fuerit *M* 23 eclesiastica *V* reruetur *V* seruentur *M* 24 monachus *M* coniurationis *V* 25—26 *om.* *M* 25 synodus *scripsi* ordus *V* fuerit *V* *conicias* adfuerit corripiat *V* 28 fuerit præsentata *M* 29 morte *V* rapeat *V* 30 regia ciuitate *M* 32 consagrata *V* iudicium *V* possit *V* 32/33 fyeri secula . . . [*de ultimis litteris non constat*] habitatio *V* sæcularia habitacula fieri *M* 35 *om.* *M* œconumus habeat *V* 36 excumunicetur *V*

EX COLLECTIONE CODICIS MEERMANO-WESTREENIANI

W = Codex Meermano-Westreenianus [Hagensis 9] s. VIII
t = Codex Albigensis 2

INCP CALCHEDONENS CONCILII

I Qui a sanctis patribus per singula concilia usque nunc expositi sunt canones, continere iustificamus.

II Siquis episcopus per pecuniam ordinationem fecerit et in uenalitatem deduxerit [et] indistractibilem gratiam et ordinauerit per pecuniam presbyterum siue diaconum uel quemlibet in clero numeratum aut promouerit ⟨per⟩ pecuniam œconomum aut defensorem aut quemlibet de canone turpis lucri gratia, qui hoc arguatur temptasse, periclitetur erga proprium gradum et is qui ordinatus fuerit, nihil per mercatam adquirat ordinationem uel promotionem, sed sit alienus dignitatis uel cura quam ⟨per⟩ pecuniam adquisierit. siqui uero mediator detegatur tam turpibus et inlicitis datis, huiusmodi si quidem clericus est, proprio deiciatur gradu; si uero laicus aut monachus, anathematizetur.

III Peruenit ad sanctam synodum quod eorum qui in clero adnumerantur, quidam turpis lucri gratia alienorum prædiorum efficiuntur conductores et sæcularia negotia suscipiunt, dei quidem ministerium neglegentes, sæcularium autem occurrentes domibus, ut substantiarum dispensationem suscipiant auaritiæ causa. statuit ergo sancta et magna synodus nullum deinceps, non clericum, non monachum aut conducere possessiones aut causis subintroducere semet ipsos, his autem qui intra ætatem sunt, inexcusabilem procurationem uel similiter ciuitatis episcopus ecclesiasticarum mandauerit curam gerere rerum aut orfanorum aut uiduarum sine prouisione existentium et præcipue qui ecclesiastico indigent adiutorio propter timorem domini. quodsi quis transgredi statuta de cetero temptauerit, huiusmodi ecclesiasticis subiacebit increpationibus.

IIII Qui uere et sincere singularem adpetunt uitam, conpetentem mereantur honorem; sed quoniam quidam sub monachili prætextu ecclesiastica uel ciuilia conturbant negotia circumeuntes passim in ciuitatibus nec non et monastiria sibi instituere præsumentes, placuit nullum quidem nusquam ædificare aut instituere monastirium uel oratorium sine conscientia ciuitatis episcopi, per singulas uero ciuitates uel regiones monachos subiectos esse episcopo et quietem amplecti et intentos esse tantummodo ieiunio et orationi, quibus locis renuntiauerunt, perseuerantes, neque uero ecclesiasticis aut sæcularibus insolentes esse negotiis aut miscere se deserentes monastiria, nisi forte præcipiantur propter aliquam curam necessariam a ciuitatis episcopo. nullum uero recipere in monastiriis seruum obtentu monachi sine conscientia domini. transgre-

primus edidit ex codice Parisin. 1451 F. Maassen in Geschichte der Quellen etc. I 945 sq.

W, t [inde a 13]

5 et *deleui* 6. 9 per *add. Maassen* 6 eoconomum *W* 9 curam *W* 13 clerico adnominantur *t* 14 eficiantur *t* 15 suscipiant *t* occurrit *t* 16 et *t* 18 etate *t* ecclesia H' 19/20 ordinauerit *t* 21 quia *W* indigeant *t* 22 de cetero *t* decreto H' 24 singularem *t* monachum *W* 25 quidem *t* 26 sibi instituere *W* subinstituere *t* 27 quidam H' instruere *W* 29 epō esse *t* 31 misceri *t* deserentis *W* 32 curam aliquam *t* a *om.* H' 33 in monasteriis recipere *t* obtentum H'

dientem uero nostram hanc definitionem statuimus excommunicatum esse, ne nomen dei blasphemetur, episcopum tamen ciuitatis competentem prouidentiam facere monasteriorum.

V De his qui transmigrant de ciuitate in ciuitatem episcopis aut clericis placuit qui de huiusmodi statuti sunt canones a sanctis patribus, habere propriam firmitatem.

VI Nullum debere absolute ordinare presbyterum uel diaconum nec quemlibet in ecclesiastico gradu, nisi specialiter ecclesiæ ciuitatis aut possessionis aut martyris aut monasterii qui ordinandus est, pronuntietur. qui uero inpronuntiabiles ordinantur, statuit sancta synodus in irritum esse huiusmodi manus inpositionem et nusquam posse ministrare in iniuriam ordinantis.

VII Qui semel in clero deputati ⟨sunt aut⟩ monachorum uitam expetierunt, statuimus neque ad militiam neque ad dignitatem aliquam sæcularem uenire aut hoc temptantes et non pænitentes, ut reuertantur in id ipsud quod propter deum prius elegerunt, anathematizari.

VIII Clerici xenodochii pauperum uel monasteriorum uel martyrum sub potestate [sint] uniuscuiusque ciuitatis episcoporum secundum sanctorum patrum traditiones permaneant et ne per contumaciam subsannent suos episcopos. audentes uero frustrare huiusmodi [non subditi] dispositionem quocumque modo non subditi proprio episcopo, si quidem sunt clerici, canonum subiaceant increpationi; si uero laici uel monachi existant, excommunicentur.

VIIII Siquis clericus aduersum clericum habet causam, non deserat proprium episcopum et ad sæcularia iudicia excurrat, sed prius actionem uentilet apud proprium episcopum aut certe consilio eiusdem episcopi apud quos utræque partes uoluerint, de iudicatione experiantur. quodsi quis præter hæc faciat, canonibus subiacebit. quod si clericus habet causam aduersus proprium episcopum aut certe alium episcopum, apud synodum ⟨prouinciæ⟩ iudicetur. quodsi apud eiusdem prouinciæ metropolitanum episcopus uel clericus habet ⟨causam⟩, subsequatur primatem dioceseos ar regiæ Constantinopolis sedem ⟨et⟩ apud ipsum iudicetur.

X Non licere clericum in duarum urbium simul pronuntiari ecclesiis, in qua uel initio ordinatus est uel in quam confugit quasi potiorem gloriæ inanis cupiditate; hoc uero facientes reuocari in suis ecclesiis in quibus ab initio ordinati sunt, et ibi tantummodo ministrare. si uero iam quis translatus est ex alia in aliam ecclesiam, nihil prioris ecclesiæ aut sub ea martyrum uel inopum habitationis siue xenodochiorum communicet rebus. quisquis uero ausus fuerit post terminum magnæ et generalis huius synodi agere aliquid eorum quæ renuntiata sunt, statuit sancta synodus deici proprio gradu.

XI Omnes inopes uel indigentes subsidium cum probatione per apostolicum uel pacificis ecclesiasticis tantummodo proficisci et non commendaticiis pro eo quod commendaticias litteras conuenit honoratioribus tantummodo præstari personis.

XII Peruenit ad nos quod quidam extra ecclesiastica statuta * * unam in duo diuisisse, ut hinc duo metropolitani sint in una prouincia. statuit ergo sancta synodus ulterius

---

W, *t* [*usque ad* 3]

5 propria *W* 7 possessionis *Maassen* passiones *W* 8 inpronuntiabilis *W* 11 sunt aut *addidi* uita *W* 15 exynodotii *W* 16 sint *deleui* 16/17 traditionis permaneat *W* 17 contumatia *W* subsanent *W* 18 non subditi *deleui* 22 uentilent *W* 23 utrique *W* 24 subiecit *W* 26 prouinciæ *addidi* 27 causam *addidi* 28 et *addidi* 30 qua *W* 33 priori *W* exonodochiorum *W* 35 renuntiata] ΑΝΗΓΟΡΕΥΜΕΝΩΝ *pro* ΑΠΗΓΟΡΕΥΜΕΝΩΝ deieci *W* 39 honoratoribus *W* 40 *lacunam notaui, cf. I'*

quidem nihil tale temptari ab episcopis; qui uero hoc temptauerit, deici proprio gradu. quantæcumque uero ciuitates litteris imperialibus metropolitanæ honore sunt nominis, tantum fruantur honore et qui ecclesiam eius gubernat episcopus, sine dubio saluo eius quæ secundum ueritatem metropolis est, proprio iure.

XIII Peregrinos clericos uel lectores in alia ciuitate sine commendaticiis litteris proprii episcopi nullatenus alicubi ministrare.

XIIII Quoniam in quibusdam prouinciis conceditur lectoribus uel psalmistis matrimonia inire, statuit sancta synodus non licere cuiquam ex his hæreticam uxorem accipere. quos autem constat de talibus coniugiis filios suscepisse, si quidem præcesserunt ex his editos baptizare apud hæreticos, offerre eos communioni catholicæ ecclesiæ, non baptizatos autem non posse ultra baptizare apud hæreticos, sed neque copulari nuptiis hæreticorum aut Iudæorum aut paganorum, nisi forte promittant transferre se ad orthodoxam fidem copulandam personam catholico. si quis hunc terminum transgreditur sanctæ synodi, canonum subiacebit increpationi.

XV Diaconissam non ordinari mulierem ante annum quadragesimum, et hanc cum summa probatione. si uero suscepta manus inpositione tempus aliquantum permanens in ministerio semet ipsam dedat nuptiis iniuriam inrogans dei gratiæ, huius-
[16] modi anathematizetur eumque qui ei copulatur. uirginem se ipsam offerentem domino deo similiter non licere nubere: quodsi inuentæ fuerint hoc facientes, sint excommunicatæ. pænitentes autem factæ ⟨et⟩ exomologesim facientes, habere auctoritatem in earum humanitatem eiusdem loci episcopum.

[17] XVI Quæ per singulas ecclesias rusticæ sunt parrociæ siue in possessionibus, permanere inconcussæ apud detinentes eas episcopos, præterea si per tricennium eas sine ui obtinentes rexerunt. quodsi intra tricennium facta est uel fiat de his altercatio, licere dicentibus læsos se de his mouere apud sanctam synodum prouinciæ eiusdem. si quis uero læsus fuerit a metropolitano, apud primatem dioceseos uel Constantinopolitanam sedem ⟨iudicium⟩ experiatur, sicut dictum est. siqua uero etiam ex imperiali potestate deducta est ciuitas aut si nuper deducitur, ciuilibus et publicis institutionibus et ecclesiasticarum parrociarum ordo subsequatur.

[18] XVII Coniurationis siue conuentionis crimen etiam ab exteris legibus omnino prohibetur; multo magis in dei ecclesia hoc fieri prohibere conuenit. siqui uero clericorum uel monachorum repperiantur coniurantes ant concinnationem adinuenientes proprio episcopo aut clericis suis, deiciantur omnimodis proprio gradu.

[19] XVIII Peruenit ad nostras aures in prouinciis statuta concilia episcoporum non fieri et ex hoc plurima neglegi quæ correctionem indigent ecclesiasticarum causarum. statuit ergo sancta synodus secundum patrum regulas secundo in anno in id ipsum conuenire in unaquaque prouincia episcopos ubi metropolitanus episcopus probauerit, ad corrigenda singula quæ oborta fuerint. qui uero non conuenerint episcopi residentes in suis ciuitatibus et hoc in sanitate degentes et totius inexcusabilis necessitatis uel impedimento existentes liberi, fraterne increpentur.

[20] XVIIII Clericos in ecclesia ministrantes, sicut iam statuimus, non licere in alterius ciuitatis statui ecclesia, sed contentos esse in quibus ab initio ⟨ministrare⟩ meruerunt,

---

W

2 ciuitatis *W* 5 peregrinus clericus *W* cōmendatis *W* 10 editus *W* 17 dedat *scripsi* det ad *W* 20 et *addidi* 21 eorum *W* ēpōr *W* 23 detentis *W* *postulatur* præcipue sine] si *W* 24 obtinentis *W* 25 læsus *W* se] sed *W* 26 primatim dioceseus *W* 26/27 constantinopolitanum *W* 27 iudicium *addidi* 35 correptionem *W* indigente *W* 37 unaqueque *W* 38 conuenerit *W* 38/39 resedentibus *W* et[1]] ex *W* 40 existentis *W* 41 clericus *W* 42 contentus *W* ministrare *addidi*

præter illos sane qui amittentes proprias ⟨prouincias⟩ ex necessitate in aliam ecclesiam transierunt. siqui uero episcopus post hoc statutum ad alium episcopum pertinentem suscipiat clericum, placuit excommunicatum esse ⟨et susceptum et⟩ suscipientem, donec transmigrans clericus ⟨ad⟩ propriam remeauerit ecclesiam.

[21] XX Clericos uel laicos accusantes episcopum passim et sine probatione non recipi [22] ad accusandum, nisi prius arguatur eorum existimatio. non licere clericos post mortem proprii episcopi diripere pertinentes ad eum facultates, sicut et primis canonibus denuntiatum est, aut hoc facientes periclitari erga proprios gradus.

[23] XXI Peruenit ad aures sanctæ synodi quod clerici quidam uel monachi, quibus nihil commissum est a proprio episcopo, interdum excommunicati ab eo, conuolantes ad regiam Constantinopolitanam urbem diu in ea degere communicationis excitantes et conturbantes ecclesiasticam tranquillitatem nec non et deprauantes domus quorundam. statuit ergo sancta synodus huiusmodi admoneri primum quidem per defensorem Constantinopolitanæ ecclesiæ sanctæ de egrediendo regiam ciuitatem; quodsi talibus causis persistant inpudenter, coactos per eun⟨dem⟩ defensorem expelli et sua loca comprehendere.

[24] XXII Quæ semel dedicata sunt monasteria consilio episcoporum, permanere perpetuo monasteria et pertinentes ad ea facultates seruare monasterio et non posse ultra fieri ea sæcularia habitacula. qui uero indulserint hoc fieri, subiacere canonum sententiis.

[25] XXIII Quoniam quidam metropolitanorum, quantum rumore conperimus, neglegentes commissos sibi greges differunt ordinationes episcoporum * * nisi forte inexcusabilis necessitas procuret prolongari dilationis tempus. qui uero hoc non fecerit, subiacere eum ecclesiasticæ increpationi; reditus tamen uiduatæ ecclesiæ apud ⟨œconomum⟩ eiusdem ecclesiæ reseruari.

[26] XXIIII Quoniam in quibusdam ecclesiis, ut fama fert, extra œconomos episcopi ecclesiasticas tractant facultates, placuit omnem ecclesiam habentem episcopum et œconomum habere de suo clero dispensantem ecclesiastica secundum ordinationem sui episcopi, ut ne sine testimonio sit dispensatio ecclesiæ et ex hoc dispergantur ecclesiasticæ facultates et detractio sacerdotio procuretur. quodsi hoc non fecerit, subiacere eum diuinis statutis.

[27] XXV Qui rapuerint mulieres sub nomine cohabitandi, cooperantes aut coniuentes raptoribus statuit sancta synodus, si quidem clerici sint, deici proprio gradu, si uero laici, anathematizentur.

expliciunt

W

1 prouincias *addidi* 3 et susceptum et *addidi* 4 ad *addidi* 5 clericus uel laicus *W* 6 clericus *W* 7/8 ΑΝΗΓΟΡΕΥΤΑΙ *pro* ΑΠΗΓΟΡΕΥΤΑΙ 8 proprius *W* 9 synodus *W* 11 diu in ea degere *scripsi* diuinæ adegere *W* communicationis] *coniecerim* commotiones 12 ecclesiasticarum *W* 13 defensione *W* defensiore *W*^{corr} 14 de egrediendo *scripsi* degrediendum *W* 15 coactus *W* eum *W* 18 permanentis *W* 20 quidem *W* quantorum ore *W* 21 *lacunam notaui, cf. I'* 22 procurrit *W* procurit *W*^{corr} 23 uidua ecclesia caput *W* œconomum *addidi* 25 coconomo *W* 26 coconomum *W* 31 cooporantis *W* cohibentis *W*

EX COLLECTIONE QVAE DICITVR THEODOSII DIACONI

θ = Codex Veronensis LX s. VII

INCP SYNODVS CALCHIDONENSIS

1 Sancta ac magna uniuersalis synodus quæ secundum dei gratiam et sanctionem piissimorum ac uenerabilium imperatorum nostrorum Valentiniani et Marciani in Calchedonensi ciuitate Bithyniæ congregata in basilica sanctæ gloriosissimæ martyris Euphemiæ, determinauit quæ in subiectis habentur

2 Dominus noster et saluator Iesus Christus fidei agnitionem discipulis suis firmans ait: pacem meam do uobis, pacem meam relinquo uobis, quatenus nullus Ioh. 14, 27 aduersus proximum suum discrepet in dogma religionis, sed ueritatis æque demonstretur prædicatio. sed quia non desinit diabolus sua zizania super pietatis [religionem] inserere semina et aliquid nouius contra ueritatem semper adinuenire, propterea dominus consuetus prouidere generi humano hunc piissimum et fidelem æmulatorem ueræ religionis excitauit regem, qui uniuersos apud se conuocauit sacerdotum auctores, ut omnium nostrorum domini [nostri] Iesu Christi gratia iuuante omnis falsitatis pestis a Christi expellatur ouibus et eas ueritatis ipsius germen inpinguet. quod etiam et fecimus communi decreto erroris uidelicet expellentes dogmata et absque ullo errore patrum renouantes fidem, symbolum trecentorum decem et octo cunctis prædicantes et tamquam proprios qui [in] hanc sacramenti expositionem ediderunt, suscipientes patres. post hæc subscripserunt qui etiam in magna urbe Constantinopolim conuenerant CL, qui et ipsi eandem adsignauerunt fidem. statuimus igitur et nos omnem sequentiam et ordinem fidei omnesque dispositiones custodire, sed etiam et ea quæ in Epheso olim uenerabilium determinauit concilium, cuius auctores sanctæ recordationis Cælestinus urbis Romanæ et Cyrillus Alexandrinæ ecclesiæ uisi sunt esse, præfulgere quidem rectam et inuiolatam fidem expositam a CCCXVIII sanctis ac beatissimis patribus qui in Nicæa temporibus diuæ memoriæ Constantini dudum imperatoris congregati sunt, tenere autem et ea quæ a CL uenerandis patribus in Constantinopolitana urbe definita sunt ad exquisitionem quidem eorum quæ tunc ebullierunt hereses, confirmationem uero ipsius catholicæ adque apostolicæ fidei nostræ.

3 Iam ergo nunc trecentorum decem et octo et CL patrum sententia sufficiebat quidem ad perfectionem religionis et ad agnitionem stabilitatis, sed et prudentissimum ac salutare diuinæ gratiæ symbolum. de patre autem et filio et sancto spiritu quod perfectum [meum] est, docet et de domini incarnatione qui fideliter suscipiunt, ostendit. sed quia hi qui ueritatis adtemptant infringere prædicationem, per proprios errores nouas parturierunt uoces, alii quidem de domini dispensationis mysterio, quod propter

---

1. 2. 3 *Gesta Chalcedon.* 6, 8. 5, 31. 34

Θ

3/4 calcedonenses Θ 8 æque] eaque Θ 9 religionem *deleui* 10 semina Θ, *del.* Θ 12 sacertum Θ 13 n̄ri Θ, *deleui* 15 errores Θ 16 cuncti Θ 17 hanc *scripsi* in hac Θ expositionem Θ expositione Θ^{corr} 19 eadem Θ 20 *postulatur* custodientes 25 ad Θ 26 urbem Θ qua Θ 29 ad[1]] a Θ 31 est *scripsi* meum et Θ

nos gestum est, interrumpere conantes et sanctam uirginem theotocon uoce abnegantes, alii uero confusionem et mixturam [mixtam] inducentes et unam naturam carnis atque diuinitatis esse adfirmantes indiscrete et passibilem unigeniti diuinam naturam dicentes, idcirco uniuersam eis aduersum ueritatem excludere machinam uolens hæc præsens sancta et magna synodus uniuersalis prædicationem iam superius docens inmobilem statuit præcedenter quidem trecentorum XVIII sanctorum patrum fidem esse inlibatam.

INCP STATVTA SCA SYNODVS CALCHEDONENSIS

4 Piissimus noster imperator [Constantinopolitanæ] pp aug ad sanctam synodum dixit: Lassati estis nimio spatio fatigationem sustinentes; expectate ergo tres dies uel quattuor adhuc et præsentibus magnificis nostris iudicibus singula quæ uultis, mouete, congruum præsidium meremini. ante uero quam perfectæ formulæ de omnibus dentur, nemo uestrum a sancta discedat synodo.

Definitiones ecclesiasticæ pronuntiatæ a sancta et uniuersali synodo quæ Calchedonæ congregata est

5 Acta septimæ cognitionis Calchedonensis

I Canones qui a sanctis patribus usque ad hanc synodum tenuerunt, tenere iustum duximus.

II Siqui episcopus per pecunias ordinationem fecerit et in pretium adduxerit inemptam gratiam et ordinauerit episcopum per pecunias uel chorepiscopum uel presbyterum uel diaconum uel alterum quemlibet clero adnumeratum uel si instituerit per pecunias œconomum uel defensorem uel custodem uel alterum canonis propter turpem proprium quæstum, qui hoc conatur, conuictus periclitabitur de suo gradu et qui ordinatur, nihil iuuetur de ordinationis institutione, quæ per quæstum facta est, sed sit alienus a dignitate uel cura quam per pecunias impetrauit. si uero et intercedens aliquis uisus est turpibus et infandis dationibus, si quidem clericus fuerit, de suo excidat gradu, si uero laicus aut monachus, anathematizetur.

III Venit ad sanctam synodum quia quidam de clericis propter turpe suum lucrum alienarum possessionum fiant conductores et negotia sæcularia suscipiant, ministeria quidem dei neglegentes, ad sæcularium uero concurrentes domos et dispensationem substantiarum accipientes propter amorem auaritiæ. definiit igitur sancta et magna synodus ullum de reliquo nec episcopum nec clericum neque monachum nec conducere possessionem neque causis se immittere sæcularibus, nisi forte ex legibus uocetur ad inpuberum inexcusabile tutoris officium uel si episcopus ciuitatis de ecclesiasticis ei præceperit curare causis ⟨uel⟩ de pupillis et uiduis destitutis et de personis quæ maxime ecclesiastico egent præsidio. si uero aliquis prætergredi definita de reliquo quonatus fuerit, ecclesiasticis subiaceat pœnis.

IIII Qui uere et sincere singularem eligunt uitam, condecenti digni sunt honore; quoniam uero quidam monachorum habitum utentes ecclesias et ciuiles causas pertur-

4 *Gesta Chalcedon.* 6, 23

t)

2 confusione *θ* mixtam *deleui* 3 indiscretam *θ* diuina *θ* 4 machina *θ* 5 prædicatione *θ* 6 precedentem *θ* 8 constantinopolitanæ *deleui* 16 teneri *θ* 18 ordinationem fecerit *scripsi* ordinatus fuerit *θ* 19 inemptam *scripsi* inoptam *θ* 33 inexcusabilem *θ* 34 curari *θ* uel *addidi* 37 condemnenti *θ*

bant circumeuntes in ciuitatibus nec non et monasteria sibi constituentes, placuit neminem ullo modo ædificare neque instituere monasterium uel oratoriam ædem sine uoluntate ciuitatis episcopi, monachos uero qui sunt per singulas ciuitates et prouincias, subiectos esse episcopo et quietem diligere et operam dare ieiunio et orationi, in quibus locis abnuntiauerunt, obseruantes, neque uero ecclesiasticis neque sæcularibus causis frequentare nec communionem habere relinquentes sua monasteria, nisi forte præceptum eis fuerit propter necessariam utilitatem ab episcopo ciuitatis. nemo uero suscipiat in monasteriis seruum ut monachus fiat, sine uoluntate sui domini. prætergredientem uero hanc nostram definitionem definiimus excommunicatum eum esse, ut nomen dei non blasphemetur, episcopum uero ciuitatis oportere congruam prouidentiam facere monasterii.

V De transferentibus se a ciuitate in ciuitatem episcopis uel clericis placuit ut positi de eis canones a sanctis patribus habeant suam uim.

VI Nullum absolute ordinare nec diaconum nec presbyterum neque omnino aliquem eorum qui sunt in ecclesiastica ordinatione, nisi specialiter in ecclesia ciuitatis uel in possessione uel in martyrio uel monasterio ordinandus prædicetur. et eos uero qui absolute ordinantur, definiit sancta synodus irritam habere huiusmodi ordinationem et in actu inualidam ad iniuriam ordinantis.

VII Eos qui semel in clero ordinati sunt, uel monachos definimus neque ad militiam neque ad sæcularem dignitatem uenire; quodsi hoc ausi fuerint nec ad pœnitentiam uenerint ut conuertantur ad hoc quod propter deum elegerunt, anathematizentur.

VIII Clericis qui ptochiis uel monasteriis uel oratoriis præpositi sunt, in unaquaque ciuitate sub episcopo secundum sanctorum patrum traditionem perseuerent et ne per audaciam contemnant suum episcopum. qui uero audent contradicere huic dispositioni quolibet modo et non se subiciunt proprio episcopo, si quidem clerici sunt, canonicis subiaceant pœnis; si uero laici uel monachi, sint excommunicati.

VIIII Siquis clericus cum clerico causam habet, non relinquat suum episcopum et ad sæcularia iudicia currat, sed prius negotium exerceat apud suum episcopum uel etiam cum uoluntate eiusdem episcopi apud quos utræque partes uoluerint, negotium peragatur. si uero quis præter hæc fecerit, canonicis pœnis subiaceat. si uero et clericus habet causam cum suo uel cum altero episcopo, apud synodum prouinciæ causam dicat. si uero cum eiusdem prouinciæ metropolitano episcopo ⟨episcopus⟩ uel clericus ambigit, perueniat ad principem dioceseos uel ad regiæ Constantinopoleos sedem et apud ipsum causam dicat.

X Ne liceat clericum in duarum ciuitatium simul ecclesiis militare, in qua prius ordinatus est et in qua confugit ut ad maiorem uidelicet propter cenodoxiæ desiderium; hoc uero facientes restitui ecclesiæ in qua ab initio ordinati sunt, et ibi solum ministrare. si uero quis se transtulerit ex alia ad aliam ecclesiam, nihil de priore ecclesia uel de oratoriis quæ sub ea sunt, uel ptochiis uel xenodochiis rerum communicet. audentes uero post definitionem magnæ et uniuersalis huius synodi agere aliquid de nuper interdictis definiit sancta synodus excidere eos de suo gradu.

XI Omnes pauperes et egentes præsidio cum probatione ⟨cum⟩ epistulis uel pacificis ecclesiasticis solis iter agere definimus et non cum commendaticiis eo quod epistulæ commendaticiæ honestis præstari soleant personis.

Θ

3 uero *scripsi* uel Θ 8 monasterii Θ 23 sub] ab Θ 32 episcopus *addidi* 33 ābicit Θ perueniant Θ 37 restituisse Θ 38 qui Θ 39 qui Θ communicant Θ 42 predio Θ cum *addidi* 43 epistulæ *scripsi* episcopale Θ

XII Venit ad nos quod quidam contra ecclesiasticas leges concurrentes ad potestates per pragmaticas unam prouinciam in duas diuiserunt, ut ex hoc duo metropolitæ essent in una prouincia. definiit igitur sancta synodus de reliquo quidem nihil tale huiusmodi temptari ab episcopo; qui uero temptauerit, excidat de suo gradu. quæcumque uero iam ciuitates per litteras imperiales metropolitano honorificatæ sunt nomine, sole fruantur honore et episcopus qui eandem ecclesiam gubernat, uidelicet seruato secundum ueritatem metropolitanis suo iure.

XIII Peregrinos clericos uel lectores in altera ciuitate sine commendaticiis litteris sui episcopi nullo modo alicubi ministrare.

XIIII Quoniam in quibusdam prouinciis concessum est lectoribus ⟨et⟩ psaltis uxorem ducere, definiit sancta synodus non licere aliquem eorum alterius sectæ uxorem accipere. eos uero qui de talibus nuptiis filios procreauerint, si quidem occurrerunt baptizari ex eis procreati apud hæreticos, offerre eos communioni catholicæ ecclesiæ; non baptizatos uero non posse eos apud hæreticos baptizari neque quidem copulari eos nuptiis hæretici uel Iudæi uel pagani, nisi forte promiserit se conuerti in orthodoxam fidem quæ coniungitur persona orthodoxo. si uero aliquis hanc definitionem transgressus fuerit sanctæ synodi, canonicæ subiaceat pœnæ.

XV Diaconissam non ordinari mulierem ante quadraginta annos, et hanc cum diligenti probatione. et si suscipiens ordinationem et tempus aliquod perseuerans ministerio semet ipsam tradiderit nuptiis contemnens dei gratiam, huiusmodi anathematizetur cum illo qui cum ea copulatus est.

XVI Virginem quæ semet deuouit domino deo, similiter et monachum non licere ad nuptias uenire; si uero reperti fuerint hoc facientes, sint excommunicati. definimus uero habere auctoritatem in eis misericordiæ localem episcopum.

XVII Rurales parœcias ⟨uel⟩ in possessionibus manere inconcussas apud episcopos qui tenent eas, et præcipue si tricennali anno inuiolabiliter retinentes ædificauerunt. si uero intra XXX annos facta est aliqua de eis uel fit ambiguitas, licere eis qui se dicent esse læsos, de his mouere apud synodum prouinciæ. si uero alicui nocetur a suo metropolita, apud principem dioceseos uel apud Constantinupolitanam sedem causam dicere, sicut prædictum est. si uero et aliqua ex imperiali potestate noua facta est ciuitas uel renouata, ciuiles et publicas formulas et ecclesiasticarum parœciarum ordines sequantur.

XVIII Coniurationis et factionis crimen et apud sæculares leges prohibitum est; multo magis in deo ecclesia interdici oportet. quicumque igitur clerici uel monachi inuenti fuerint coniurantes uel factiosi uel insidias machinantes episcopis uel conclericis, excidant omni modo de suo gradu.

XVIIII Venit ad nostras aures quod in prouinciis canonicæ synodi non fiant ab episcopis ⟨et⟩ ex hoc multa negleguntur quæ egent emendatione, ecclesiasticarum rerum. definiit igitur sancta synodus secundum patrum canones per singulos annos secundo concurrere per singulas prouincias episcopos ubi metropolitanus episcopus constituerit, et emendare singula quæ emergunt. non conuenientes uero episcopos, sed residentes in suis ciuitatibus et hoc in sanitate degentes et ab omni inexcusabili et necessaria occupatione existentes liberos fraterne argui.

Θ

4 tali Θ 10 et *addidi* 12 filias Θ 15 orthodoxa Θ 17 subiaceant Θ 25 parochias Θ parœchias Θ^{corr} uel *addidi* 26 trecennali Θ 27 ΩIKOΔOMHCAN *pro* ΩIKONOMHCAN 28 a] ad Θ 32 ordinem Θ 37 in prouinciis quod Θ canonici Θ 38 et *addidi* et ecclesiasticarum Θ 43 arguit Θ

XX Clericos in sua ecclesia existentes, sicut iam definiumus, non licere in alterius ciuitatis ordinari ecclesia, sed contentos in illa esse in qua ministrare ab initio meruerunt, præter illos qui perdiderunt suas patrias et ex necessitate in alteram ecclesiam transierunt. si uero aliquis episcopus post hanc definitionem ad alterum episcopum pertinentem susceperit clericum, placuit excommunicari et susceptum et suscipientem, donec qui se transtulit clericus in suam reuersus fuerit ecclesiam.

XXI Clerici et laici qui accusant episcopos uel clericos sine causa et inprobabiliter, non suscipi in accusationem, nisi prius discussa fuerit eorum opinio.

XXII Non licere clericis post mortem sui episcopi rapere res ad eum pertinentes, sicut et pridem a canonibus interdictum est, et hoc facientes periclitari suo gradu.

XXIII Venit ad aures sanctæ synodi quod clerici quidam et monachi nulla sibi causa iniuncta a suo episcopo, est etiam quando se excommunicantes ab eo, ueniunt ad hanc regiam Constantinopolim et diu in ea commorantes tumultus et perturbationes faciunt ecclesiastico statui et euertunt etiam quorundam domus. definiuit sancta synodus huiusmodi admoneri quidem prius per defensorem Constantinupolitanæ sanctæ ecclesiæ; si uero in isdem causis perdurauerint inpudenter, et inuitos eos per eundem defensorem expelli et ad sua loca uenire.

XXIIII Quæ semel consecrata sunt monasteria cum uoluntate episcopi, permanere in perpetuo monasteria et pertinentes ad ea res custodiri monasterio et non posse fieri ea sæcularia habitacula. concedentes uero hoc fieri subiacere canonum pœnis.

XXV Quoniam quidam metropolitanorum, sicut repperimus, neglegunt commissos sibi greges et differunt ordinationes episcoporum, placuit sanctæ synodo intra III menses fieri ordinationes episcoporum, si forte inexcusabilis necessitas non quoegerit extendi protelationis tempus. si uero hoc non fecerit, subiacere eum ecclesiasticæ pœnæ; reditus uero uiduatæ ecclesiæ saluos aput eiusdem œconomum ecclesiæ custodiri.

XXVI Quoniam in quibusdam ecclesiis, sicut repperimus, sine œconomis ⟨episcopi⟩ res ecclesiasticas tractant, placuit omnem ecclesiam episcopum habentem œconomum habere de suo clero dispensantem ecclesiasticas res cum uoluntate sui episcopi, ut ne sine testimonio sit dispensatio ecclesiæ et ex hoc dispergantur eiusdem ecclesiæ res et detractio infligatur sacerdotio. si uero hoc non fecerit, subiacere eum sacris canonibus.

XXVII Hi qui rapiunt mulieres sub nomine matrimonii, uel qui ad auxilium rapientium ueniunt, definiit sancta synodus, si quidem clerici fuerint, excidere eos a suo gradu; si uero laici, anathematizentur.

EXPLIC̄ STATVTA CALCED̄

θ

2 ciuitatem *θ* 4 aliquis *scripsi* alius *θ* 12 etiam] et tam *θ* 14 statuit *θ* uertunt *θ* 21 repperrimus *θ* 23 non *ex corr. add.* *θ* 24 *ante* pœnæ *superscripsit m. recentior* oportet *θ* 25 redditus *θ* 26 episcopi *addidi* 27 tractatur *θ* 28 uolumptate *θ* 30 sacerdotium *θ*

INDICES

I

INSVNT

Marciani constitutio *Licet iam sacratissima*	Coll. Vat. 15 p. 116—119
— — *Tandem aliquando*	Coll. Vat. 8 p. 113. 114
— — *Venerabilem catholicæ*	Coll. Vat. 9 p. 115. 116
— sacra *Et quidem*	Coll. Vat. 3 p. 96. 97
— — *Festinantes nos*	Coll. Vat. 2 p. 96
— — *Omnibus negotiis*	Coll. Vat. 1 p. 95
— adlocutio ad concilium Chalcedonense Latina	Coll. Vat. 4, 2 p. 97. 98
— eadem retro uersa de interpretatione Græca	Coll. Hisp. 3 p. 174
Concilii Chalcedonensis definitio fidei	Coll. Vat. 4, 6—8 p. 99—101
	Coll. Vat. 5 p. 103—106
	Coll. Dionys. aucta p. 155—157
	Coll. Hispana 8—11 p. 175—178
— — suscriptiones episcoporum secundum prouincias dispositæ	Coll. Veron. LX 1—3 p. 197. 198
— — suscriptiones	Coll. Dionys. aucta p. 159—169
	Coll. Prisca p. 132—137
— — gesta (6, 1. 2)	Coll. Hisp. 14 p. 185
— — — 6, 4—7	Coll. Hisp. 1. 2 p. 173. 174
— — — 6, 5—7	Coll. Hisp. 4—7 p. 174. 175
— — — 6, 9—14	Coll. Vat. 4, 3—5 p. 98
— — — 6, 10—16	Coll. Hisp. 15—19 p. 185. 186
— — — 6, 21—23	Coll. Vat. 4, 9—16 p. 101. 102
— — — 6, 23	Coll. Vat. 4, 17—19 p. 102
relatio de actione III [II]	Cod. Veron. LX 4 p. 198
— — — VI	Coll. Vat. 6, 1 p. 106. 107
— — — VII [VIII]	Coll. Vat. 6, 2 p. 107—109
	Coll. Vat. 6, 3. 5 p. 109—111. 112. 113
— — — de Domno	Coll. Vat. 6, 4 p. 111. 112
canones Chalcedonenses Constantinopolitani et decretum de sede Constantinopolitana [= Gesta 17, 8]	Coll. Prisca p. 122—139
canones Chalcedonenses secundum Dionysium	p. 143—152
— — ex coll. Hispana 12. 13	p. 178—184
— — ex cod. Meermano-Westreeniano	p. 191—194
— — ex cod. Veron. LX [5]	p. 198—201
canonum epitome Hispana	p. 186. 187

II

VOCABVLA

abdicari = ἀπαγορεύειν 183, 7
absolute = ἀπολελυμένως 126, 24. 147, 25. 180, 24. 192, 6. 199, 14. = ἀπολύτως 127, 2. 147, 27. 199, 14. 17
adcelerate = σπουδάσατε 97, 7
adquiescere = στέργειν 183, 22
actionem = ὑπόθεσιν 192, 22. actiones = πράγμασιν 180, 14
ad = ἐπί c. gen. 177, 4. = ἐπί c. dat. 147, 29
adinuenire = ἐφευρίσκων 197, 10
adiutorio = βοηθείας 147, 3. 191, 21
adminiculo = βοηθείας 180, 1
adnisus = ἐπιχειροῦντα
alimoniis 112, 9
altercari = φιλονεικεῖν 111, 11
altercationem = φιλονεικίαν 110, 19. = ἀμφισβήτησις 150, 17
amputatur = κεκώλυται 130, 7
ante = ἄνωθεν 157, 17
antehac = πρώην 95, 11
antiquitus = ἄνωθεν 99, 35. 106, 8
arbitrio = γνώμην 184, 26. = βούλησιν 96, 22
arguatur = ἐξετασθῆι 194, 6. = ἐπιπλήττεσθαι 200, 43
adsertione = συνηγορίας 115, 15
adsignauerunt = ἐπισφραγισάμενοι 197, 49
attitulantes = ἐπιγραψάμενοι 103, 17
auctore = αὐθέντου 115, 14. = ἡγουμένου 115, 22. auctores = ἀρχηγούς 99, 12. 197, 12. = ἡγεμόνες 103, 20. 197, 21
auctoritate = αὐθεντίαι 114, 25. 129, 18. 130, 11, 193, 20. 200, 24. = ἐξουσίας 183, 1
audaciam = αὐθάδειαν 199, 24
audire = διαλαβεῖν 110, 12
aut certe = ἢ γοῦν 127, 16. 192, 23
basilica = μαρτυρίωι 175, 16. 197, 4. basilicis martyrum = μαρτυρίων 148, 5
calumniari = συκοφαντεῖν 115, 18
catholicorum = ὀρθοδόξων 108, 35. 193, 13
causa = ὑποθέσεως 111, 19. 127, 15. = πράγμα 181, 10. 151, 1. 191, 18. 192, 25. 193, 35. 194, 15. 198, 32. 34. 38. 199, 5. 27. 31. 201, 16
cenacula = καταγώγια 131, 21
certa = φανερά 110, 13
certamine = φιλονεικίας 114, 16
de cetero = τοῦ λοιποῦ 147, 4. 191, 22
circa = κατά 175, 3
coercebitur = σωφρονισθήσεται 114, 26
coessentialem = ὁμοούσιον 157, 9
humanus cogitatus 112, 19
militiam cohortalinam uel limitaneam 118, 17
colis = σέβηι 102, 21
collegio = συλλόγωι 100, 15
commendantes (*falso*) = συνιστᾶι 180, 9
commendaticias = συστατικάς 149, 7. 19. 181, 23. 182, 5. 192, 38. 193, 5. 199, 43. 44. 200, 8
commenticium = σεσοφισμένον 114, 7
commodum = ὄφελος 96, 32
conperimus = περιηχήθημεν 152, 9. rumore c. = περιηχήθημεν 152, 16
conpesci = σωφρονισθῆναι 115, 27
conpetenten = δέουσαν 126, 20. 147, 20. = προσηκούσης 126, 7
conetur = τολμάτω 114, 10
conceptioni = ἔννοιαν 105, 2
concinnationes = κατασκευάς 193, 32
concordiam = σύμβασιν 110, 19. 111, 11
condemnationibus = ἐπιτιμίοις 181, 3. 182, 16. 184, 14. 21
condicionis = αἱρέσεως 114, 9
conditorem = ποιητήν 176, 5
conductores = μισθωταί 109, 17. 146, 22. 191, 14. 198, 28
congruum = αἴσιον 97, 10. = πρέπον 102, 17. congruas = ἁρμοδίας 105, 7
coniuentes = συναινοῦντας 152, 23. 194, 31
conscientia = γνώμηι 180, 10. 16. 147, 12. 18. 191, 28. 33
conscribi = καταλέγεσθαι 148, 22
consensu = γνώμην 132, 8. consensum (*falso*) = σύνθεμα
consignauerunt = ἐπισφραγισάμενοι 175, 30
consilio = γνώμη 148, 15. 152, 5. 192, 23. 194, 17
conspirantes = φρατριάζοντες 150, 25
conspirationis = φρατρίας 130, 7. 150, 23. conspirationis crimen quod apud Græcos dicitur fratrias 183, 5
constitutos = τελοῦντας 183, 24
constitutionibus = κανόσιν 152, 21
consultissimum = σοφόν 99, 24
contendit = φιλονεικοίη 114, 12. 115, 24. = ἐρίζουσιν 114, 21
contentio = φιλονεικία 113, 32. 109, 3. = ἔρις 114, 4
contentum esse = στέργειν 130, 22. 151, 9. 193, 42. 201, 2
continere = κρατεῖν 191, 3
contra ueniunt = ἐναντίοι χωροῦσιν 114, 15
controuersia = φιλονεικία 110, 35
contumaciam = αὐθάδειαν 148, 7. 192, 17
contumeliam faciens = ὑβρίσασα 150, 6
conuenienter = συμφώνως 105, 20
conuentionis = φρατρίας 193, 30
conuicium (*falso*) = σκυλμόν 185, 35
conuolarunt = προσδραμόντες 149, 10
correctio (*falso*) = κατόρθωμα 186, 2

correptioni = ἐπιτιμίωι 150, 1. 152, 12. 148, 9. 16. = ἐπιτιμίοις 180, 2
corripere (*falso*) = ἐπιστρέφειν 106, 12
conroborat = κυροῖ 156, 17
crimen = ἔγκλημα 150, 23. 114, 19. 193, 30. 200, 33
cuncto sæculo = ἅπαντα χρόνον 95, 12. cuncta pestilentia = πᾶσαν λύμην 99, 8. cuncta seueritas 119, 6
cura = φροντίσματος 191, 9. 198, 24. = ἐπιτροπήν 146, 27
custodem = παραμονάριον 198, 21
datis = λήμμασιν 191, 10
dationibus = λήμμασιν 198, 25
decreuimus = ἐθεσπίσαμεν 102, 28
decreto = ψήφου 110, 16, 111, 13. 155, 17. 175, 26. 197, 15. = θεσπίσματι 96, 22. 98, 24. 175, 14
defensorem = ἔκδικον 125, 9. 131, 16. 18. 146, 13. 151, 28. 152, 1. 179, 19. 184, 8. 10. 191, 7. 194, 13. 198, 21. 201, 15. 16
definita = τυπωθέντα 114, 14
degentes = διάγοντας 193, 39. 200, 42
degradetur 125, 14
deinceps = τοῦ λοιποῦ 95, 13. 109, 3. 110, 4. 125, 22. 126, 5. 128, 19. 146, 25. 179, 31. 181, 34. 191, 17
delirantes = παραπαίοντας 100, 18. = ληρωιδοῦντας 156, 22
deproperet = σπουδασάτω 95, 17
deputati = τεταγμένους 147, 31
desiderium = ἐπιθυμίαν 128, 6. 199, 36
destruere = ἀθετεῖν 104, 17. 177, 1
determinauit = ὥρισεν 197, 5
detractio = λοιδορίαν 194, 29. 201, 30
diligenti = ἀκριβοῦς 129, 13. 182, 10. 200, 18
diligentia = ἐμμελείας 175, 5. 178, 8
disciplinam = διδασκαλίαν 156, 17. = κατάστασιν 131, 14
discutit = διερευνώμενος 114, 8. discussa fuerit = ἐξετασθῆι 201, 8
sub dispensatione rexerunt = ὠικονόμησαν 150, 16
disponi = τυπωθῆναι 102, 18. 97, 7. 114, 12
dispositiones = τύπους 150, 21. 197, 20. dispositionem = διατύπωσιν 127, 10. 192, 18. 199, 24
sancta diualia = θέσπισμα 110, 8
diutius = ἐπὶ πολύ 151, 26
domesticos = οἰκείους 175, 28
firmam et dominam = κυρίαν 138, 4
sine dubio = δηλονότι 193, 4
dudum = πάλαι 175, 32. ἤδη 115, 27. γενομένου 197, 24
edicto = διατάγματος 114, 23. 115, 19
eleuasti = ὤρθωσας 102, 22. = κατώρθωσας 102, 11
emendare = διορθοῦν 200, 41
emendatione = διορθώσεως 200, 38
erga = εἰς 194, 8. = περί 191, 8
etiam et 197, 14. 20
excesseritis = παραβαίνοντα 126, 18
se excommunicantes = ἀκοινώνητοι γενόμενοι 201, 12
existentiam = ὑπόστασιν 175, 15
existentem = ὑπάρχουσαν 177, 23
existimatio = ὑπόληψις 194, 6. existimationis opinio = ὑπόληψις 151, 16
ab exordio = ἄνωθεν 178, 6
expectate = ἀναμείνατε 102, 36. 109, 26
expositio = κατάθεσις 111, 13
extrinsecus = ἔξω 130, 7
fabricare = οἰκοδομεῖν 109, 13
facinorosi 118, 23. 31 facinorosissimam 117, 8
factionis = φρατρίας 200, 33. fratrias uel factiones 183, 8
factiosi = φρατριάζοντες 200, 35
facultates = πράγματα 152, 17. 20. 194, 26. 29
fatigationem = σκυλμόν 198, 9
festinantes = σπεύδοντας 96, 3. 12
firmitatem = δύναμιν 126, 23. = ἰσχύν 147, 23
fomitem = ἐκκαύσεις 114, 20
forma = τύπους 102, 38. 106, 29. 155, 21. = διατύπωσιν 148, 8
formulas = τύπους 103, 19. 130, 5. 175, 31, 198, 11. 200, 31
forte = ἄρα 149, 27. 152, 11. 180, 14. 182, 14. 191, 31. 194, 21. 199, 6. 200, 15. 201, 23. = που 198, 32. = τυχόν 97, 2
frequenter = συνήθως 155, 13
non recte glorificant = κακοδοξούντων 177, 23
gradu = τάγματι 192, 7
gubernantia = οἰκονομία 184, 27
gubernat = διοικῶν 149, 16. 193, 3. 200, 6. 138, 15. = οἰκονομεῖν 138, 9. 11. 17. 182, 29. 184, 26
gubernationis = διοικήσεως 138, 10. 139, 7. gubernationibus = οἰκονομίαις 138, 13. = χειριμούς 179, 30
habitacula = καταγώγια 152, 7. 184, 14. 194, 19. 201, 20
simul habitandi = συνοικεσίου 152, 23
habitu = προσχήματι 147, 9
honoratioribus = οὔσιν ἐν ὑπολήψει 149, 7
honorificatæ sunt = ἐτιμήθησαν 200, 5. 139, 4
hospitalis solacii (*falso*) = συνοικεσίου 132, 11
humanatione = ἀνθρωπότητι 100, 23
humanitatem = φιλανθρωπίας 182, 25. 193, 21. — humanitatis solacia 113, 17. humanitatem 111, 38
iactari = ἐκβάλλεσθαι 131, 18
iam = τοῦ λοιποῦ 114, 4
igitur nunc = τοίνυν 128, 18
inlicitis = ἀθεμίτοις 179, 23. 191, 10
inlustrantes = τρανώσαντες 100, 3
immobiles = ἀπαρασαλεύτους 182, 28
immouentia 113, 5
inpinguet = καταπιαίνειν 197, 14

inprobabiliter = ἀδοκιμάστως 201, 7
in = ἐπί *c. dat.* 114, 3. in *c. acc.* = ἐπί *c. gen.* 177, 27
inadpretiabilem = ἄπρατον 179, 17
incarnationem = ἀνθρωπότητα 100, 28
incolumitate = ὑγείαι 151, 5
inconuulsas = ἀσαλεύτους 129, 21
increpationibus = ἐπιτιμίοις 147, 4. 191, 23. 192, 19. 193, 14. 194, 23
inculpabilis = ἀμωμήτου 103, 22. 98, 27. 99, 19. 175, 34
indagat = ἐφευρίσκων 103, 10
indiscrete = ἀδιαφόρως 126, 9. = ἀνοήτως 198, 3
indistractibilem = ἄπρατον 191, 5
indulserat = συγχωροῦντας 194, 19
inefficacem = ἄκυρον 127, 2
infandis = ἀθεμίτοις 198, 25
infirmata = ἀκυρωθέντων 138, 23
infringere = ἀθετεῖν 197, 32
infringibilis 110, 23
inhumanationem = ἀνθρωπότητα 100, 25
ab initio = ἄνωθεν 100, 34
iniuriam = ὕβρει 114, 11. 127, 3. 147, 29. 192, 10. 199, 8. iniuriam faciens = ὑβρίσασα 182, 20
insensate = ἀνοήτως 177, 5
insidias = κατασκευάς 150, 25. 200, 35
insinuauerunt = ἐγνώρισαν 177, 12
institutionibus = τύποις 193, 28
instruere = διδάξαι 110, 16
intellectum = γνῶσιν 103, 6. = ἔννοιαν 177, 13. 20.
intercedens = μεσιτεύων 198, 25
intercessor = μεσιτεύων 179, 23
interdici = ἀπαγορεύειν 200, 34
interdictis = ἐπιτιμίοις 127, 17. 131, 22
interim = τέως 96, 34
interlocutione = διαλαλιᾶι 110, 34. 111, 2. — 113, 18
fraternitatis intuitu = ἀδελφικῶς 130, 18. miserationis intuitu 112, 8
absit inuidia = ἄφθονα 98, 20
id ipsum = τὸ αὐτό 193, 36
irritam = ἄκυρον 147, 28
inuiolabilem = ἀμωμήτου 175, 6. inuiolabiliter 200, 26
iubeantur = ἐπιτραπεῖεν 180, 14
iudiciario = τῆι τῶν δικαστηρίων κινήσει 116, 2. non ex decreto iudiciario, sed ex communi consensu 112, 39
iudicio = γνώμην 184, 12
iurgantur = ἀμφισβητούμενα 111, 10
iure = δικαίων 128, 22. 182, 2. 193, 4. 200, 7. = εἰκότως 156, 28
iustificamus = ἐδικαιώσαμεν 191, 3
iustum duximus = ἐδικαιώσαμεν 198, 17
laesos = ἠδικῆσθαι 150, 17. 18. 182, 30. 193, 25. 26. 200, 28
lassati estis = κεκμήκατε 198, 8
libramine = δοκιμασίας 150, 5
militiam cohortalinam uel limitaneam 118, 17
localem = κατὰ τόπον 200, 24
loliis = ζιζανίων 99, 4
magnificam esse = μεγαλύνεσθαι 139, 6
malignitatem = κακονοίας 105, 10. 177, 22
malignus = ὁ πονηρός 175, 21
mandauerit = ἐπιτρέψοι 191, 19
manifestat = παρίστησιν 177, 1. manifestata = φανερωθείσης 109, 2. 185, 35
manifesta = ἐναργεῖ 115, 23
matrimonio = συνοικεσίου 201, 31
mediastrinum = περιχύτην 107, 18
meliorandam = βελτιοῦσθαι 95, 7
memorati = μνημονευθέντες 110, 13. = ἐκεῖνοι 99, 40
mendicare = ἐρανίζεσθαι 107, 14
mercimonio = ἐμπορίαν 179, 21
meruerunt = ἠξιώθησαν 130, 22. 151, 10. 191, 24. 193, 42. 198, 11. 201, 2. = τετυχήκασιν 96, 31
meritum = κατόρθωμα 101, 29
merito = εἰκότως 100, 13
militare = καταλέγεσθαι 128, 4. = τάττεσθαι 130, 21. militantes = τελοῦντας 130, 20
militarius 186, 8. 10
minime = οὐ 150, 28. 183, 12. = μή 152, 12. 21
minus ne 128, 19
misericordiam = φιλανθρωπίαν 97, 5. 200, 24
modo = νῦν 96, 20. 98, 31. 101, 4
momento = ῥοπῆι 98, 22
monachili = μοναχικῶι 191, 25. — 126, 8
mundanam = κοσμικήν 147, 32. = οἰκουμενικήν 106, 10
totius mundi = οἰκουμενική 175, 4
munitam = ὀχυρωθεῖσαν 98, 30
nec non = οὐ μὴν ἀλλά 147, 15. 191, 26. 199, 1
nefandis = ἀθεμίτοις 146, 17
nefariis = ἀθεμίτοις 125, 13
negotiationem = ἐμπορίαν 146, 16
negotiis = ἀσχολίας 183, 17. = πράγμασιν 151, 29. negotium = ὑπόθεσιν 199, 28
nequissimus = ὁ πονηρός 155, 12
nimium = σφόδρα 96, 11. nimio = κα.. ιο° 9
nituntur = ἐπιχειροῦσι 105, 13. 156, 30. = πειρωμένων 105, 2. = τολμήσαντες 104, 18
alicui nocetur = τὶς ἀδικοῖτο 200, 28
normam = τύπους 99, 16
notitiam = γνῶσιν 155, 9
nouius = καινόν 197, 10
noxam = λύμην 103, 13
nullatenus = μηδ' ὅλως 193, 6
nullus = μηδείς 109, 28. 197, 7. 199, 4
nundinationem = πρᾶσιν 179, 16
nuper = αὖθις 193, 28
nutu = ῥοπῆι 175, 2
oblationes = θυσίαν 107, 9

obseruare = προσκαρτεροῦντας 126, 13. 199, 5. obseruare (ieiunio) = προσέχειν 180, 12. obseruauerit ad ministerium = παραμείνασα τῇι λειτουργίαι 182, 19. obseruans = παραμείνασα 129, 14. non obseruat 106, 19
obtentu = προσχήματι 186, 8
obtinere = κρατεῖν 103, 24. 156, 2
occasionem = προφάσεις 114, 10. = ἀφορμήν 109, 3
occupatione = ἀσχολίας 151, 5. 200, 43
occurrerunt = ἔφθασαν 200, 12
omni modo = πάντηι 183, 9. 200, 36
omnimodis = πάντηι 193, 33
omnino = πάντηι 193, 30
opinio = ὑπόληψις 125, 17. 183, 30. 201, 8. existimationis opinio = ὑπόληψις 151, 16. bonæ opinionis = ἐν ὑπολήψει 128, 14. opinione clariore = ὑπολήψει 181, 29. opinioni = γνώμηι 114, 5
oratoriis = μαρτυρίων 199, 22. 39
orbem terrarum = οἰκουμένην 185, 30
ordinari = τυπωθῆναι 109, 10. 115, 16. = διατυπωθέντων 100, 36. 178, 8. = τεταγμένους 127, 4
ordinationem = διατύπωσιν 181, 2. = τύποις 183, 2. = τάξις 183, 3. = τάγματι 180, 25. 199, 15. = ὅρον 181, 22. = γνώμην 194, 27. = θεσμούς 181, 31. = διοικήσεσι = 126, 1
ordo = τάξις 130, 6. 103, 19. 175, 31. 150, 21, 155, 21. 193, 29. 200, 32. = τάγματι 126, 25
originarios = ἐναπογράφους 109, 16
ostendit = παρίστησιν 197, 31
ostiarium (*falso*) = παραμονάριον 125, 9
pacificet = εἰρηνεύσει 101, 20
pacificis quæ dicunt εἰρηνικὰ ecclesiastica 181, 27
pœnitentes = μεταμελομένους 192, 13
paginam (*falso*) = στήλην 105, 11. 177, 23
pagano = Ἕλληνι 149, 27. 115, 25. 182, 14. 193, 12. 200, 15
paganitarum 106, 12
parrociam = διοίκησιν 138, 13. 14. 139, 8
parturiunt = ἀπέτεκον 177, 2. 197, 33
passim = ἁπλῶς 151, 15. 194, 5. ἀδιαφόρως 191, 20
patrimoniorum = οὐσιῶν 125, 21. 146, 24
patrociniis = προστασίας 98, 2
penitus = ὅλως 126, 25. 129, 2. 149, 20. 182, 6. = πάντηι 130, 7. 150, 26. 183, 6
per = ἐπί *c. dat.* 146, 11, 13. 175, 7. 191, 4. 5. 198, 18. 19. 21
peremptionem = ἀναίρεσιν 176, 1
perimendas = ἀνηιρημένης 178, 3
perpetuum = διηνεκές 131, 20. perpetuo = εἰς τὸ διηνεκές 152, 5. 194, 17. in perpetuum = εἰς τὸ διηνεκές 184, 13. in perpetuo = εἰς τὸ διηνεκές 201, 19
pestilentiam = λύμην 175, 25. 99, 8
pestis = λύμην 155, 16. 197, 13
plebeo 113, 2
plenarium = ἐντελῆ 104, 14
plurima = πολλά 151, 1. 193, 35
potentuose dicentes = τερατευόμενοι 156, 11
possessionis = κώμης 147, 26. 180, 25. 192, 7. 199, 16. = χώραν 180, 11. in possessionibus = ἐγχωρίους 150, 14. 182, 27. 193, 22. 200, 25
postea = τοῦ λοιποῦ 114, 22
in posterum = τοῦ λοιποῦ 102, 4. 115, 18. = αὖθις 183, 2
potentatum = κράτος 101, 19
præcesserunt = ἔφθασαν 193, 10
præcedenter = προηγουμένως 198, 6
præcellere = προλάμπειν 103, 22
præcipiat = ἐπιτρέψοι 147, 1. 16. præcipiantur = ἐπιτραπεῖεν 191, 32. 199, 7. præcepit (*falso*) = παρατάττεται 156, 30
præcipue = προηγουμένως 104, 23. 177, 8
præconium = κήρυγμα 103, 9. 104, 17. 23
prædiorum = κτημάτων 191, 14
præsidatus 99, 18
præsidio = βοηθείας 198, 35. = ἐπικουρίας 199, 42
præsumptionem = αὐθάδειαν 181, 1
præter = δίχα 152, 16. præter testimonium = ἀμάρτυρον 152, 19
prætextu = προσχήματι 191, 25
præuenerabile 104, 22
præuenerunt = ἔφθασαν 182, 11. præuenti sunt = ἔφθασαν 149, 24
primatem = ἔξαρχον 148, 19. 150, 18. 192, 27. 193, 22
primatus = πρεσβειων 138, 10. 18. 139, 1. 2. 3. 5
primitus = πρότερον 148, 1. = ἐξ ἀρχῆς 148, 24
primis = τοῖς πάλαι 194, 7
principem = ἔξαρχον 199, 33. 182, 32. 200, 20. = ἀρχηγούς 155, 15
priuilegio = πρεσβεῖα 102, 28. = δικαίων 149, 16
prius = τὴν ἀρχήν 128, 4
pro = διά *c. acc.* 125, 9. = ἐπί *c. dat.* 125, 6. = κατά 102, 2. = περί 106, 8
probauit = ἐδοκίμασεν 102, 3. 151, 3. 183, 14. 186, 6. 193, 37
probatione = δοκιμασίας 149, 5. 181, 26. 182, 19. 192, 27. 193, 16. 199, 42. 200, 19. sine probatione = ἀδοκιμάστως 151, 15. 194, 5
procurationem = ἐπιτροπήν 191, 19. = διοικήσεσι 179, 34
procuratores = ἐπίτροποι 109, 17
prodigiose diuulgant = τερατευόμενοι 177, 6
profanare = ἐκπομπεύειν 115, 26
promerenda = ἀξιωθησόμενα 102, 37. promeritura = ἀξιωθησόμενα 109, 28. promeritis = πορισθέντιων 111, 18

promotione = προβολῆς 146, 15
promouerit = προβάλοιτο 146, 12
promulgatæ = ἐκφωνηθέντες 146, 4
propositionis = προθέσεως 111, 10
propter = περί 180, 21. — ea propter 97, 3. 99, 34
protelationis = ἀναβολῆς 201, 24
protinus = αὐθις 150, 20
prouincias = χώραν 126, 12. 199, 3. in prouinciis = ἐγχωρίους 129, 20
prouincialem episcopum = χωρεπίσκοπον 125, 7
pupillorum = ἀφηλίκιων 146, 27
prudens = σοφόν 156, 5. prudentissimum = σοφόν 197, 29
pura = εὐαγοῦς 109, 3. pure = εἰλικρινῶς 180, 6
quæstio = ἀμφισβήτησις 130, 1
quamuis (*falso*) = ἅτε δή 105, 10
quantocius = θᾶττον 96, 12
quatenus = ὥστε 99, 8. 197, 7. = ἐφ' ὧι τε 95, 10
quondam = γενομένου 177, 16
regentiæ 112, 35
regiones = χώραν 191, 28
regnatrice urbe = βασιλίδος πόλεως 109, 6
religione = θρησκείας 109, 3. 114, 3. 17. 115, 24. = εὐσέβεια 115, 4
religioso = εὐσεβεῖ 177, 9. 116, 2. religiose = θρησκευτικῶς 115, 17
de reliquo = τοῦ λοιποῦ 149, 3. 198, 31. 200, 3
repræsentat = παρίστησιν 156, 6
rem = ὑπόθεσιν 111, 5
residentes = ἐνδημοῦντας 193, 38. 200, 41
reuerentia = σέβας 115, 28
rei = ἔνοχοι 114, 19
rusticanas = ἀγροικικάς 182, 27
sæcularia = κοσμικά 148, 14. 179, 28. 30. 32 etc. = βιωτικοῖς 191, 31
sanciri = θεσπισθῆναι 109, 10
sanctionem = θέσπισμα 175, 3
scilicet = δηλονότι 149, 16. 182, 2
sectas = δόγματα 103, 15
secretum = μυστήριον 105, 4. = σύμβολον 104, 15
secundo = δὶς 193, 36. 200, 39
sententia = ἀποφάσεως 110, 16. 23. 27. 111, 13. 114, 5. = γνώμη 101, 6. 108, 35. 152, 18. = διάνοια 114, 1. 175, 9
simplicem = ἁπλανῆ 175, 8
sincere = εἰλικρινῶς 147, 8. 175, 10. 191, 24. 198, 37. = εὐαγοῦς 102, 4
siquidem 112, 6
solaciis = ἐπικουρίας 128, 12
solite = συνήθως 99, 6. 175, 23
sollicitudine = φροντίσματος 146, 16. 179, 22. = χειρισμούς 146, 24
sole = μόνης 128, 21. 200, 6
sopitis = ἀργούντων 111, 17
sordiculas = ζιζανίων 103, 9
specie = προσχήματι 102, 6
splendidi nominis = μεγαλωνύμου 110, 5
spontanea uoluntate 112, 12. 113, 17
spoponderint = ἐπαγγέλλοιτο 182, 14
statuerunt = ἐτύπωσαν 110, 14, 15. statutos fieri = τάττεσθαι 151, 9. statuta = κεκανονισμέναι 150, 28. statuta = διδασκαλίας 114, 13. = τύποις 115, 9. = θεσμούς 149, 10
statum = κατάστασιν 151, 27. = ὑπόστασιν 178, 4
studentes = ἐπιτηδεύοντες 126, 10
studiis = σπουδῆς 113, 31. 95, 11. 97, 9. 98, 2
stulte = ἀνοήτως 156, 10
suauitate (*falso*) = ἐμμελείας 106, 10
subsannent = ἀφηνιάτωσαν 192, 17
subsignauerunt = ἐπισφραγισάμενοι 155, 21
substantiarum = οὐσιῶν 179, 30. 191, 16. 198, 30
subtilitate = ἀκριβείας 178, 7
superadicientes = ἐπεισάγοντες 105, 1
tam — quam = καί — καί 96, 4. = τέ — καί 177, 17
taxati = τεταγμένους 180, 31
temperamentum = κρᾶσιν 177, 4. 27
tenere = κραγεῖν 179, 13
terminum = ὅρον 175, 8. 192, 31. 193, 14. 138, 25
totius = πάσης 193, 39
tractare = φιλονεικεῖν 114, 17
tractatu = διασκέψεως 115, 6
traditionibus = ἔκθεσιν
tranquillitatem = κατάστασιν 194, 12. 184, 6
triumfatricis = καλλινίκου 173, 17. 175, 16
tutelam = ἐπιτροπήν 126, 2. = ἀσφάλεια 101, 23
tutoris officium = ἐπιτροπήν 198, 33
uacatione = σχολῆς 175, 5
uacuam = ἄκυρον 180, 27
uel = καί 191, 25. 193, 7. 200, 8. = 113, 9. 116, 22. uel — uel = τέ — καί 192, 29. uel certe = ἤ γοῦν 148, 15
uenerabilem = εὐαγῆ 115, 2. uenerabiliter = προσκυνητῶς 115, 14, 17
ueneranda = σεπτά 114, 16
uentilet = γυμναζέτω 192, 22
uexationem = σκυλμόν 109, 26. 101, 25
uici = κώμης 127, 1
uidelicet = δῆθεν 199, 36. = δηλαδή 102, 29. 115, 9. = δηλονότι 200, 6
uiolare = παραφθείρειν 156, 21
sine uiolentia = ἀβιάστως 182, 28
uirtute = δυνάμει 175, 8
sine ui = ἀβιάστως 193, 23
ullum = μηδένα 198, 31
ultionem = ἐκδικήσεως 96, 31

ultra = ἔτι 193, 11. 194, 18. nec — ultra = μηκέτι 152, 6. ulterius = ἔτι 149, 26. = τοῦ λοιποῦ 192, 41
uoluntate = γνώμην 126, 11. 18. 127, 16. 199, 3. 8. 29. 201, 18. 28
utique = δηλονότι 128, 22

uocabula Græca rariora

cenodoxiæ = κενῆς δόξης 199, 36
εἰρηνικά cf. pacificis
epistoliis = ἐπιστολίοις 149, 6
exomologesin facientes 193, 20
fratrias cf. conspirationis. factionis
martyrii 127, 1. 7. 128, 8. 147, 26. 148, 26. 180, 26. 37. 181, 21. 199, 16
paramonarium 179, 19
parasynaxis 118, 3. 10. 13
pragmaticas 200, 2. pragmaticum sacrum 181, 32. pragmaticum imperialem 182, 1. pragmaticam formam 149, 11. praumaticis 111, 18. praumaticum 128, 17
psalmistis 193, 7
psaltæ 129, 4. 149, 22. 182, 9. 200, 10
ptochiis 148, 5. 26. 180, 37. 181, 21. 199, 22. 39
synodochiis = ξενοδοχείων 128, 8 cf. xenodochiorum. synodochias litteras = συστατικὰς ἐπιστολάς 128, 13. 129, 2
xenodochiorum 148, 27. 181, 21. 192, 15. 37. 199, 39

res grammaticæ quædam

uirgine theotocon 157, 12
alium symbolum 178, 10
intra xxx annis 129, 22
pro eo quod 139, 2. pro quod 138, 18
ordinandus = χειροτονούμενος 199, 16. partiendum uel diuidendum = μεριζόμενον ἢ διαιρούμενον 178, 5
sumptus largiatur 112, 9
nubere permittuntur 129, 4. periclitabuntur esse subdendas 109, 7
nom. abs. 193, 20
ac si — esse 110, 15. ut — habere 110, 19. quod — dimisisse 192, 40. quod — degere 194, 9. 11

index translationum

ἀβιάστως cf. inuiolabilem. ui. uiolentia
ἀγροικικάς cf. rusticanas
ἀδελφικῶς cf. intuitu
ἀδιαφόρως indiscrete. passim
ἠδικῆσθαι cf. læsos. nocetur
ἀδοκιμάστως cf. inprobabiliter. probatione
ἀθεμίτοις cf. inlicitis. infandis. nefandis. nefariis
ἀθετεῖν cf. destruere. infringere
αἱρέσεως cf. condicionis
αἴσιον cf. congruum
ἀκοινώνητοι cf. excommunicantes
ἀκριβείας cf. subtilitate
ἀκριβοῦς cf. diligenti
ἄκυρον cf. inefficacem. irritam. uacuam
ἀκυρωθέντων cf. infirmata
ἀμάρτυρον cf. præter
ἀμφισβητούμενα cf. iurgantur
ἀμφισβήτησις cf. altercatio. quæstio
ἀμωμήτου cf. inculpabilis. inuiolabilem
ἀναβολῆς cf. protelationis
ἀναίρεσιν cf. peremptionem
ἀνηιρημένης cf. perimendæ
ἀναμείνατε cf. expectate
ἀνθρωπότητα cf. humanatione. incarnationem. inhumanationem
ἀνοήτως cf. indiscrete. insensate. stulte
ἄνωθεν cf. ante. antiquitus. exordio. initio
ἠξιώθησαν cf. meruerunt. promerenda
ἀπαγορεύειν cf. abdicari. interdici
ἀπαρασαλεύτους cf. immobiles
ἅπαντα cf. cuncto
ἀπλανῆ cf. simplicem
ἁπλῶς cf. passim
ἀπολελυμένως cf. absolute
ἀπολύτως cf. absolute
ἀπέτεκον cf. parturiunt
ἀποφάσεως cf. sententia
ἄπρατον cf. inadpretiabilem. indistractibilem
ἄρα cf. forte
ἀργούντων cf. sopitis
ἁρμοδίας cf. congruum
ἀρχήν cf. prius. primitus
ἀρχηγούς cf. auctores. principes
ἀσαλεύτους cf. inconuulsas
ἀσφάλεια cf. tutelam
ἀσχολίας cf. negotiis. occupatione
ἅτε δή cf. quamuis
αὐθάδειαν cf. audaciam. contumaciam. præsumptionem
αὐθέντου cf. auctore
αὐθεντίαι cf. auctoritate
αὖθις cf. nuper. posterum. protinus
τό αὐτό cf. ipsum
ἀφηλίκων cf. pupillorum
ἀφηνιάτωσαν cf. subsannent
ἄφθονα cf. inuidia
ἀφορμήν cf. occasionem
βασιλίδος cf. regnatrice
βελτιοῦσθαι cf. meliorandam
βιωτικοῖς cf. sæcularia
βοηθείας cf. adminiculo. adiutorio. præsidio
βούλησιν cf. arbitrio
γενομένου cf. dudum. quondam
γνώμην cf. arbitrio. conscientia. consensu. consilio. iudicio. opinio. ordinationem. sententia. uoluntate
ἐγνώρισαν cf. insinuauerunt
γνῶσιν cf. intellectum. notitiam
γυμναζέτω cf. uentilet
δέουσαν cf. conpetentem

δῆθεν cf. uidelicet
δηλαδή cf. uidelicet
δηλονότι cf. dubio. scilicet. uidelicet. utique
διά *c. acc.* cf. pro
διάγοντας cf. degentes
διαλαλιᾶι cf. interlocutione
διαλαβεῖν cf. audire
διάνοια cf. sententia
διασκέψεως cf. tractatu
διατάγματος cf. edicto
διατυπωθέντων cf. ordinari
διατύπωσιν cf. dispositiones. formam. ordinationem
διδασκαλίαν cf. disciplinam. statuerunt
διδάξαι cf. instruere
διερευνώμενος cf. discutit
διηνεκές cf. perpetuum
δικαίων cf. iure. priuilegio
ἐδικαιώσαμεν cf. iustificamus. iustum
δικαστηρίων cf. iudiciario
διοικῶν cf. gubernat
διοίκησιν cf. gubernationis. ordinationem. parrociam. procurationem
διορθοῦν cf. emendare
διορθώσεως cf. emendatione
δίς cf. secundo
δίχα cf. præter
δόγματα cf. sectas
ἐδοκίμασεν cf. probauit
δοκιμασίας cf. libramine. probatione
δύναμιν cf. firmitatem. uirtute
ἔγκλημα cf. crimen
ἐγχωρίους cf. possessionis. prouincias
εἰκότως cf. iure. merito
εἰλικρινῶς cf. pura. sincere
εἰρηνεύσει cf. pacificet
εἰρηνικά cf. pacificis
εἰς cf. erga
ἐκβάλλεσθαι cf. iactari
ἐκδικήσεως cf. ultionem
ἔκδικον cf. defensorem
ἐκεῖνοι cf. memorati
ἔκθεσιν cf. traditionibus
ἐκκαύσεις cf. fomitem
ἐκπομπεύειν cf. profanare
ἐκφωνηθέντες cf. promulgatæ
Ἕλληνι cf. pagano
ἐμμελείας cf. diligentia. suauitate
ἐμπορίαν cf. mercimonio. negotiationem
ἐναντίοι cf. contra
ἐναπογράφους cf. originarios
ἐναργεῖ cf. manifesta
ἐνδημοῦντας cf. residentes
ἔννοιαν cf. conceptioni. intellectum
ἔνοχοι cf. rei
ἐντελῆ cf. plenariam
ἔξαρχον cf. primatem. principem
ἐξετασθῆι cf. arguatur. discutit
ἐξουσίας cf. auctoritatem
ἔξω cf. extrinsecus
ἐπαγγέλλοιτο cf. spoponderint
ἐπεισάγοντες cf. superadicientes
ἐπί *c. gen.* cf. ad. ἐπί *c. dat.* cf. in. per. pro
ἐπιγραψάμενοι cf. attitulantes
ἐπιθυμίαν cf. desiderium
ἐπικουρίας cf. præsidio. solaciis
ἐπιπλήττεσθαι cf. arguatur
ἐπιστρέφειν cf. corripere
ἐπισφραγισάμενοι cf. adsignauerunt. consignauerunt. subsignauerunt
ἐπιτηδεύοντες cf. studentes
ἐπιτιμίοις cf. condemnationibus. correptioni. increpationibus. interdictis
ἐπιτρέψοι cf. mandauerit. præcipiat. iubeantur
ἐπιτροπήν cf. curam. procurationem. tutelam. tutoris
ἐπίτροποι cf. procuratores
ἐπιχειροῦσι cf. adnisus. nituntur
ἐρανίζεσθαι cf. mendicare
ἐρίζουσιν cf. contendunt
ἔρις cf. contentio
ἔτι cf. ultra
εὐαγοῦς cf. pura. sincera. uenerabilem
εὐσέβεια cf. religione
εὐσεβεῖ cf. religioso
ἐφευρίσκων cf. adinuenire. indagat
ζιζανίων cf. loliis. sordiculas
ἡγουμένου cf. auctore
ἡγεμόνες cf. auctore
ἢ γοῦν cf. aut. uel
ἤδη cf. dudum
θᾶττον cf. quantocius
θεσμοὺς cf. ordinationem. statuerunt
ἐθεσπίσαμεν cf. decreuimus. sanciri
θέσπισμα cf. diualia. sanctionem
θρησκείας cf. religione
θρησκευτικῶς cf. religioso
θυσίαν cf. oblationes
ἰσχύν cf. firmitatem
καί cf. tam. uel
καινόν cf. nouius
κακοδοξούντων cf. glorificant
κακονοίας cf. malignitatem
καλλινίκου cf. triumfatricis
καλῶι cf. nimium
κεκμήκατε cf. lassati
κεκανονισμέναι cf. statuerunt
κανόσιν cf. constitutionibus
κατά cf. circa. pro
καταγώγια cf. cenacula. habitacula
κατάθεσις cf. expositio
καταλέγεσθαι cf. conscribi. militare
καταπιαίνειν cf. inpinguet
κατασκευάς cf. concinnationem. insidias
κατάστασιν disciplinam. statum. tranquillitatem
κατώρθωσας cf. eleuasti
κατόρθωμα cf. correctio. meritum
κήρυγμα cf. præconium

κοσμικά cf. mundanam. sæcularia
κρᾶσιν cf. temperamentum
κρατεῖν cf. continere. obtinere. tenere
κράτος cf. potentatum
κτημάτων cf. prædiorum
κυρίαν cf. dominam
κυροῖ cf. conroborat
κεκώλυται cf. amputatur
κώμης cf. possessionis. uici
λήμμασιν cf. datis. dationibus
ληρωιδοῦντας cf. delirantes
λοιδορίαν cf. detractio
τοῦ λοιποῦ cf. cetero. deinceps. iam. postea. posterum. reliquo. ultra
λύμην cf. noxam. pestilentiam. pestis
μαρτυρίωι cf. basilica. oratoriis
μεγαλύνεσθαι cf. magnificam
μεγαλωνύμου cf. splendidi
μεσιτεύων cf. intercedens. intercessor
μεταμελομένους cf. pœnitentes
μή cf. minime
μηδείς cf. nullus. ullum
μηδ' ὅλως cf. nullatenus
μηκέτι cf. ultra
μισθωταί cf. conductores
μνημονευθέντες cf. memorati
μοναχικῶι cf. monachili
μόνης cf. sole
μυστήριον cf. secretum
νῦν cf. modo
οἰκείους cf. domesticos
οἰκοδομεῖν cf. fabricare
οἰκονομεῖν cf. dispensatione. gubernare
οἰκονομία cf. gubernantia. gubernationi
οἰκουμενική cf. mundanam. mundi. orbem
ὅλως cf. penitus
ὁμοούσιον cf. coessentialem
ὀρθοδόξων cf. catholicorum
ὤιρθωσας cf. eleuasti
ὥρισεν cf. determinauit
ὅρον cf. ordinationem. terminum
ἐφ' ὡι τε cf. quatenus
οὐ cf. minime. οὐ μὴν ἀλλά cf. nec
οὐσιῶν cf. patrimoniorum. substantiarum
ὄφελος cf. commodum
ὀχυρωθεῖσαν cf. munitam
πάλαι cf. dudum. primis
πάντηι cf. omni. omnimodis. omnino. penitus
παραβαίνοντα cf. excesseritis
παραμείνασα cf. obseruare
παραμονάριον cf. custodem. ostiarium
παραπαίοντας cf. delirantes
παρατάττεται cf. præcipiat
παραφθείρειν cf. uiolare
παρίστησιν cf. manifestat. ostendit. repræsentat
πάσης cf. totius
πειρωμένων cf. nituntur
περί cf. erga. pro. propter
περιηχήθημεν cf. comperimus
περιχύτην cf. mediastrinum
ποιητήν cf. conditorem
ἐπὶ πολύ cf. diutius. πολλά cf. plurima
ὁ πονηρός cf. malignus. nequissimus
πορισθέντων cf. promerenda
που cf. forte
πράγματα cf. actiones. causam. facultates. negotiis
πρᾶσιν cf. nundinationem
πρέπον cf. congruum
πρεσβεῖα cf. primatus. priuilegio
προβάλοιτο cf. promouerit
προβολῆς cf. promotione
προηγουμένως cf. præcedenter. præcipue
προθέσεως cf. propositionis
προλάμπειν cf. præcellere
προσέχειν cf. obseruare
προσηκούσης cf. conpetenti
προσκαρτεροῦντας cf. obseruare
προσκυνητῶς cf. uenerabilem
προστασίας cf. patrociniis
προσδραμόντας cf. conuolarunt
προσχήματι cf. habitu. obtentu. prætextu. specie
πρότερον cf. primitus
προφάσεις cf. occasionem
πρώην cf. antehac
ῥοπῆι cf. momento. nutu
σέβας cf. reuerentia
σέβηι cf. colis
σεπτά cf. ueneranda
σκυλμόν cf. conuicium. fatigationem. uexationis
σεσοφισμένον cf. commenticium
σοφόν cf. consultissimum. prudens
σπεύδοντας cf. festinantes
σπουδάσατε cf. adcelerate. deproperet
σπουδῆς cf. studiis
στέργειν cf. adquiescere. contentum esse
στήλην cf. paginam
συγχωροῦντας cf. indulserint
συκοφαντεῖν cf. calumniari
συλλόγου cf. collegio
σύμβασιν cf. concordiam
σύμβολον cf. secretum
συμφώνως cf. conuenienter
συναινοῦντας cf. coniuentes
συνηγορίας cf. adsertione
συνήθως cf. frequenter. solito
σύνθεμα cf. consensum
συνιστᾶν cf. commendantes
συνοικεσίου cf. habitandi. hospitalis. matrimonii
συστατικάς cf. commendaticias
σφόδρα cf. nimis
σχολῆς cf. uacatione
σωφρονισθῆναι cf. coercebitur. conpesci
τάγματι cf. gradu. ordinationem. ordo
τάξις cf. ordo
τάττεσθαι cf. deputati. militare. ordinari. statuerunt. taxati

τέ cf. tam. uel
τελοῦντας cf. constitutos. militare
τερατευόμενοι cf. portentuose. prodigiose
τέως cf. interim
ἐτιμήθησαν cf. honorificatæ
τοίνυν cf. igitur
τολμάτω cf. conetur. nituntur
τόπον cf. localem
τρανώσαντες cf. inlustrantes
τετυχήκασιν cf. meruerint
τύπους cf. dispositiones. forma. formulas. institutionibus. normam. ordinationem. statuerunt
τυπωθῆναι cf. definita. disponi. ordinari. statuerunt
τυχόν cf. forte
ὑβρίσασα cf. contumeliam. iniuriam
ὕβρει cf. iniuriam
ὑγείαι cf. incolumitate
ὑπάρχουσαν cf. existentem
ὑπόθεσιν cf. actionem. causa. negotiis. rem
ὑπόληψις cf. existimatio. honoratioribus. opinio
ὑπόστασιν cf. existentiam. statum
φανερά cf. certa
φανερωθείσης cf. manifestat
ἔφθασαν cf. occurerunt. præcesserunt. præuenerunt
φιλανθρωπίαν cf. humanitatem. misericordiam
φιλονεικεῖν cf. altercari. contendit. tractare
φιλονεικία cf. altercationem. certamine. contentio. controuersia
φρατρίας cf. conspirationis. conuentionis. factionis
φρατριάζοντες cf. conspirantes. factiosi
φροντίσματος cf. sollicitudine
χειρισμούς cf. gubernationis. sollicitudines
χώραν cf. possessionis. prouincias. regiones
χωρεπίσκοπον cf. prouincialem
ψήφου cf. decreto
ὥστε cf. quatenus

CORRIGENDA

p. 10, 3 *deleas* ⟨nostra⟩
p. 87, 11 *legas* ORDINATAE

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

IVSSV ATQVE MANDATO

SOCIETATIS SCIENTIARVM ARGENTORATENSIS

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

TOMVS ALTER
VOLVMEN TERTIUM
PARS PRIMA

MDCCCCXXXV

WALTER DE GRUYTER & CO.
VORM. G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG – J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG – GEORG REIMER – KARL J. TRÜBNER – VEIT & COMP.
BEROLINI ET LIPSIAE

CONCILIVM VNIVERSALE CHALCEDONENSE

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

VOLVMEN TERTIUM

PARS PRIMA

EPISTVLARVM ANTE GESTA COLLECTIO. ACTIO PRIMA

MDCCCCXXXV

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG — J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG — GEORG REIMER — KARL J. TRÜBNER — VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

PRÆFATIO

Iussu Leonis papæ initio a. 450 gesta synodorum Constantinopolitanæ a. 448 et Ephesiæ a. 449 simul cum libellis atque epistulis Latine uersa additoque ipsius Leonis tomo quem ad Flauianum synodumque Ephesiam destinauerat, in collectionem redacta sunt, quæ in codice Nouariensi 30 extat et in huius tomi uolumine II parte I edita est. ipsius concilii Chalcedonensis Leoni præsto fuerunt siue quæ ab initio Latine concepta erant, sicut sententia de Dioscoro damnando, quam protulerunt legati pontificis in actione altera et ille episcopis per Gallias constitutis ep. 112 scripsit, atque allocutio quam Marcianus augustus in actione sexta pronuntiauit, siue translata fidei definitio, præterea breuis relatio ex gestis authenticis petita de actionibus altera et sexta et de his quæ de diocesibus inter Maximum et Iuuenalem partiendis atque de Domno Antiocheno Chalcedone acta sunt, de quibus omnibus in præfatione ad eorum editionem in altera uoluminis II parte agendum erit. de ceteris præter ea quæ legati Romam reuersi ore, non scriptis relationibus narrauerunt, Latinum se nihil habere ipse Leo fatetur in epistula 60 d. 11. m. Mart. a. 453 scribendo ad Iulianum episcopum Coensem, qui Constantinopoli illius res agebat: *gestorum synodalium quæ omnibus diebus concilii in Calchedonensi ciuitate confecta sunt, parum clara propter linguæ diuersitatem apud nos habetur instructio et ideo fraternitati tuæ specialiter iniungo ut in unum codicem uniuersa facias congregari, in Latinum scilicet sermonem absolutissima interpretatione translata, ut in nulla parte actionum dubitare possimus neque ullo modo esse possit ambiguum quod ad plenam intellegentiam te fuerit studente perductum.* at exemplarium authenticorum translatio erat labor Herculeus; ne munus quidem editioni gestorum paulo post Marciani auspiciis paratæ Latinitatem reddendi Iulianus suscepit caruitque per longum temporis spatium sedes apostolica non minus uniuersorum gestorum Chalcedonensium accurata notitia quam canonum. quorum post uersionem Dionysii alteram primis sæculi sexti decenniis ibidem, id est Romæ gesta quoque Latine translata esse olim putaui atque etiam in uol. I part. I præfatione p. XIII exposui, sed in his rebus tot diuersa dispersaque consideranda sunt, ut diem die doceri memores esse debeamus neque quicquam tam anxie uitare quam pertinaciam in errore. in actione XVII qui lecti sunt canones Constantinopoli a. 381 decreti, eis instar eorum quæ Græce sunt [17, 18 p. 455, 1] συνοδικὸν τῆς β̄ συνόδου, in uersionis Latinæ omnibus recensionibus inscriptum est SYNODICVM PRIMI CONCILII SVB NECTARIO ĒPŌ CONSTANTINOPOLIS EPISCOPORVM CENTVM QVINQVAGINTA, ut clare distingueretur hoc primum concilium ab altero quod a. 553 Constantinopoli habitum est ab Iustiniano. obstare uidetur quod in epistula qua sententiam canonicam Rustico et Sebastiano notam fecit paulo post d. 18. m. Mart. a. 550 [cf. Gesta concil. Constantinop. L V 558 M VIIII 360. 361], Vigilius ex gestis Chalcedonensibus 4, 90 canonem Antiochenum 5 secundum uersionem quæ dicitur antiquam allegat. at die 14. m. Mai.

a. 553 scripsit in Constituto [Coll. Auell. 83, 236], antequam multa adfert ex actionibus de Iba desumpta, quæ cum uersione antiqua concordant: *de epistola quoque uenerabilis uiri Ibæ quondam Edessenæ ciuitatis episcopi ... diligenti ... inuestigatione quæsiuimus ... et quia Græcæ linguæ ... sumus ignari, nunc per nostros qui eiusdem linguæ uidentur habere notitiam, gesta sancti uenerandique Calchedonensis concilii in synodalibus codicibus diligentissime perquirentes dilucide aperteque repperimus* etc. non igitur ei præsto erat translatio omnium concilii gestorum dudum confecta, sed certarum partium tantummodo quibus ei opus erat. eadem utitur in epistula quam post concilium scripsit d. 23. m. Febr. a. 554; ibi enim præter multos longosque locos ex gestis illarum de Iba actionum excerptos habentur definitio fidei [t. IIII 2 p. 138 sq.] et pauca ex gestis actionis tertiæ [p. 155, 25 sq.] et quartæ [p. 154, 29—155, 14] desumpta, quæ et ipsa consonant cum uersione antiqua. ortam illam esse iam clarescit, sicut plurima alia, ex controuersia de tribus capitulis atque ita quidem, ut primo eæ partes gestorum transferrentur quæ in certamine tractabantur, sequerentur ceteræ, dum plene consummatum est opus et Latina facta gestorum editio quæ inde a Marciani temporibus fere non mutata manserat. quando uero opus istud cœptum sit et quomodo non Vigilii, sed eorum uirorum studio ac labore creuerit, qui strenue atque intrepide siue cum siue contra papam capitula illa defendebant, luculentior Vigilio testis est Facundus episcopus Hermianensis. qui dum Constantinopoli degit uel antequam Vigilius illuc uenit d. 25. m. Ianuar. a. 547, libros de defensione trium capitulorum scribere coepit sicut in procemio narrat, sed examine episcoporum a Vigilio habito interruptus denuo susceptos aliquanto post perfecit. neque enim uideo cur uiri docti Victori Tonnonensi episcopo harum certe rerum perito credere noluerint ad annum 550 adnotanti [Chron. min. ed. Mommsen 2. p. 202]: *eo tempore* [quo episcopi Africani Vigilium a communione secluserunt] *duodecim libri Facundi Hermianensis ecclesiæ episcopi refulsere.* dici solet istos libros adeo parcere Vigilio ut post illius quod dicitur iudicatum, quod promulgatum est d. 11. m. Apr. 548, eos scriptos esse negandum sit. uerum est in illis pontificem pæne non tangi, acerrime uero peti in epistula contra Mocianum, quæ paulo post scripta est [cf. p. 814^{c} cum 4, 3 p. 707^{d}. 708^{a}]. at istam emittere ausus est Facundus ex loco abdito, postquam Vigilium ab Africano concilio excommunicatum esse comperit, magnum illud et laboriosum opus diligenter elucubrauit Constantinopoli, ubi libertatem libros plurimos perquirendi cauendum erat ne amitteret; nuntio de decreto Africano nondum perlato occasionem aperte certandi nondum nactus maluit dissimulando aduersus pontificem [cf. 4, 3] pugnare neque aliter quam aduersus ipsum augustum, in eos tantum inuehi ausus quos fatalium edictorum auctores fuisse accusat.

Locos ex gestis Chalcedonensibus Facundus allegat hosce:

actio 1, 26. 34	=	Fac. 5, 3 p. 713
527	=	2, 6 p. 688
3, 26—28	=	5, 3 p. 714
4, 9	=	5, 3 p. 714, plenam sententiam continet, quæ Græce tantum extat, deest in omnibus Latinæ uersionis recensionibus
10, 7	=	7, 5 p. 737
11, 5	=	10, 4 p. 775
73 VIII	=	5, 4 p. 718. 7, 5 p. 738
77—79	=	5, 4 p. 719

79—89 = 5, 2 p. 712
123. 124 = 5, 2 p. 711
126. 127 = 5, 2 p. 711
138 [tota epistula] = 6, 3 p. 724. 725. loci singulares adferuntur 2, 3 p. 681. 682. 6, 4 p. 727. 7, 1 p. 733. 2 p. 734. 4 p. 735. 736. 5 p. 738. 7 p. 741. 742
139 = 5, 2 p. 712
161 = 5, 1 p. 709. 2 p. 712, uidentur ipsa uerba Latina quæ legati interlocuti sunt, allegari
162 = 5, 3 p. 713
163 = 5, 1 p. 711
20 allocutio ad Marcianum = 1, 1 p. 666. 667
,, = 1, 4 p. 671
,, = 2, 2 p. 680.

præterea nomina et numeros ex catalogis episcoporum qui adfuerunt actioni 2—6, atque ex subscriptionibus actionis sextæ commemorat 5, 3 p. 714, quæ ex Græcis exemplaribus non minus commode petere poterat quam ex translatione. omnino enim tenendum Facundum Græcæ linguæ admodum peritum fuisse: fortius atque diutius Africani barbariæ et ignorantiæ sæculi restiterunt quam incolæ urbis Romæ.

Locis illis quos Facundus exscripsit, cum uersione antiqua collatis manifestum fit eos ad illam prope accedere neque tamen ita ut ex ea sicut ex libro in usum communem edito transscripti esse uideantur. iterum iterumque sermo abit in plus minus diuersa aliaque adhibentur uocabula propter studium exemplar Græcum accurate reddendi. res igitur, sicut supra dixi, ita processisse uidetur, ut gestorum editio Græca, præcipue earum partium quibus in defendendis tribus capitulis maxime opus erat, transferri inciperet uel ante Vigilii aduentum ab illis episcopis et clericis qui Constantinopoli degebant, ut pugnam contra edicta de tribus capitulis susciperent, neque quicquam obstat quominus Facundus eiusmodi operæ se non negasse putetur. opere progrediente consilium natum est gestorum uniuersam editionem Latine transferre, perfectum est postquam Vigilius scripsit Constitutum, paulo post concilium quod a. 553 habitum est.

Continet hæc uersio quæ auctore Baluzio antiqua dicitur, quamuis paucis annis a recensionibus eam secutis distet, nihil nisi gestorum easdem actiones quas editio primaria Græca, I—XVII præter actionem XVI, atque de corollario quod in Græcis post gesta exhibetur, ea tantummodo quæ ad ipsum concilium pertinent, allocutionem ad Marcianum [20] et epistulam ad Leonem [21]. in hac uero editione signatur littera Φ^a. ordo et numeratio actionum a Græcis non differunt præter actionem XVII, quæ in Φ^a est XVI. omissæ sunt epistularum collectiones quæ ante actionem primam et post alteram in Græcis et uersionis Latinæ recensionibus Φ^{cr} habentur. etsi breui tempore bis correcta et renouata est, tamen hæc prima translatio per sæcula mansit in usu; adhibitam eam esse a pontificibus Pelagio II Gregorio I Martino I, in Gallia quoque Hincmari Remensis tempore diuolgatam esse docte demonstrauit Baluze in Nou. Coll. Conc. 959 sq. codices sunt hi:

Vaticanus Reginensis 1045 [*R*] a plus uno librario scriptus, ni fallor, sub finem s. VIII uel initio s. VIIII.

Vaticanus Barberinus 680 [*B*] s. VIIII. in f. 1^{r} notatum est

Ioachimus Morsius [sic] *VC Geuerarto Elmhorstio* [Hamburgensi, mortuo a. 1621] *anno æræ Christianæ* | CIC DCXV |

tum manu diuersa *Nicolai Heinsii ex libris Jani Rutgersii* [secuntur litteræ detritæ] *CIↃDCXXXVII p. ch.*

binis columnis scriptus est. initio haud pauca desunt, fol. 1 columnæ prioris linea prima est *neque uolens doctrinæ p̄sentis sci* [p. 158, 30]. neque usque ad finem seruatus est; desinit in actione XVII, quæ, sicut dixi, in Φ^{a} est XVI.

Parisinus 16832 [*N*] olim ecclesiæ Parisiensis ex dono Claudii Joly cantoris et canonici eiusdem ecclesiæ [1607—1700]. secuntur gesta concilii quinti; eos qui codicem scribendum curauerunt, illud pro orthodoxo habuisse etiam ex *claui* quæ præmissa est [cf. p. 27 not. 1—4], elucet.

His codicibus adnumerandæ sunt correcturæ quæ codici Vaticano 1319 [*V*] s. XIII ab ipso librario haud raro lineis compluribus antiquæ scripturæ rasura deletis illatæ sunt ex codice quem a tribus quos enumeraui, diuersum esse constat. ceterum inter omnes codices Φ^{a} primum locum tenet *R*, artius inter se conexi sunt *BN*.

Post breuissimum tempus uersio Φ^{a} cum correcta est tum aucta Epistularum ante Gesta collectione, quam Baluzium secuti Ballerini et Fridericus Maassen collectionum Græcarum longe antiquiorum ratione non habita Rustico non recte adscripserunt. quomodo Latina collectio ex Græcis conflata sit præter ep. XXXII, quæ illic non habetur, exposui in uol. 1 part. 1 præfatione p. XIII; notandum est Leonis tomum [ep. VII] totum in hac uersionis recensione, quam littera Φ^{c} signaui, perscriptum fuisse, non tantummodo loco suo commemoratum, sicut a Rustico. de actionum ordine numerisque mutatis commodius disputabitur in præfationibus partium quæ sequentur. codices huius recensionis Φ^{c} in Epistularum ante Gesta collectione atque actione 1 sunt hi:

Bobbiensis [*P*], in duo nescitur quo tempore uolumina discissus, quorum alterum, Vaticanus 5750, a. 1618 iussu Pauli pontificis V Romam delatum est, alterum, Ambrosianus E 147 sup. a Federigo Borromeo cardinali a. 1606 in bibliothecam Ambrosianam transportatum; cf. quæ de his coenobii S. Columbani cessionibus potius quam priuationibus G. Mercati in doctissimis prolegomenis exposuit *de fatis bibliothecæ monasterii S. Columbani Bobiensis*, quæ præmissa sunt Codicum e Vaticanis selectorum uol. XXIII p. 134 sq.; hoc unum addo me in una de cistis quibus nunc codicis Ambrosiani folia omnia e compage soluta seruantur, inuenisse schedulam chartaceam quæ continet paulo ampliorem notationem ea quam Mercati p. 136 enarrat ab Antonio Olgiato primo Ambrosianæ bibliothecæ præfecto in codicibus ex monasterio Bobbiensi oriundis esse inscriptam:

CONCILII CHALCEDON. CODEX
antiquissim^{s} ac ferme sæculum quo illud habitum est attingens
qui ex Biblioth. a D. Columbano Bobij instituta exiuit, fuitq,
ILL^{mo} FEDERICO CARD^{I} BORRHOM^{o}

B. CAROLI PATRVELI
Bibliothecam Ambrosianam adornanti, et manuscriptos codices
undique conquirenti
a Religiosiss^{s} s. Benedicti Patribus munere uicissim
ab ipso Illustriss^{o} donatis
humanissime oblatus anno MDCVI.

Ant° Olgiato, qui primus eam bibliot. tractauit Præf°
In Prima et Vltima actione nonnulla desiderant (*sic*).

pars Vaticana dimidio fere altera minor continet p. 1 Cælestini epistulam ad Nestorium [t. 1 2 p. 7 sq.], quæ a rebus Chalcedonensibus aliena est*); p. 12 Epistularum ante Gesta Collectionem non sine Leonis tomo (huius ceterarumque Leonis epistularum uarias lectiones, postquam codicem contuli, me prætermississe non pænitet); p. 79 allocutionem concilii ad Marcianum [cf. uol. 1 part. III præf. p. XIII], p. 92 Marciani edictum *Tandem aliquando* [cf. in uol. 2 Rerum Chalcedonensium Coll. Vatican. 8], quod num ex Gestis Chalcedonensibus desumptum sit, dubito; p. 94 actionem primam usque ad p. 286 quæ clauditur uerbis *principibus porrectæ sunt* [p. 166, 27]. codicem anticum Bobbiensem ingentis magnitudinis conieceris compage quaternionum soluta in duo fragmenta discissa esse casu, non dolo seu quouis consilio; certe inter istas partes haud pauca perierunt. Ambrosiani enim p. 1 incipit a uerbis *frui iustum est* [p. 175, 17]. in fine quoque multa dudum interciderunt, antequam codex in Ambrosianam saluatus est; desinit in paginæ 452 uerbis *deo amantissimis et metro-*, quæ sunt in actione 15, 127. accurate codicem descripsit uir uenerandæ memoriæ Ehrle in prolegomenis ad Codicum e Vaticanis selectorum uol. V. scriptus est in monasterio Bobbiensi s. VII in librorum antiquorum membranis ablutis a tribus eodem tempore librariis; scripturæ omnium trium exempla phototypa præsto sunt in Codicibus Latinis antiquioribus, quorum partem primam edidit Oxoniæ E. A. Lowe. non bene illi monachi munere scribendi functi sunt; uocabula sæpe uel omittebant uel iterabant; orthographiam parum callebant, præcipue *e* et *i*, *u* et *o*, *um* et *o* tanta pertinacia confundere soliti, ut hæc enotare omnia laboris sit et nimii et inutilis. quæ ab ipsis, ut uidetur, librariis secundum exemplar transscriptum correcta sunt, adnotare fere semper prætermisi; præterea hic illic inueniuntur correcturæ hominis antiqui, sed diuersi, puto, ab ipsis librariis, audacter et friuole interpolantis, cf. p. 10, 16. 13, 11. 106, 28. 135, 29. 160, 7. 203, 3. 209, 18. lectiones codicis propriæ paucis exceptis [cf. e. g. p. 7, 28/29] librariorum incuriæ debentur; ubicumque ceteris codicibus accedunt, eas *P* sua antiquitate testatur ad exemplaria recedere quæ dimidio fere sæculo ab ipsa recensione Φ^c distant.

Codicis rudera quæ longam in monasterio incuriam feliciter effugerunt, per duo fere sæcula Mediolani et Romæ non lecta, nedum collata latuerunt, dum Angelus Mai primo Ambrosianæ tum Vaticanæ bibliothecæ præfectus sub gestis Chalcedonensibus reliquias librorum antiquorum Frontonis Symmachi Ciceronis etc., Gothicorum quoque detexit. ardore incognitos antiquitatis thesauros in lucem proferendi abreptus scripturæ tantum quæ sub gestis Chalcedonensibus per sæcula latuerat, operam dedit, illa transscribendo saluare priusquam uenenis codicem inundaret, utpote molestam incepti uere gloriosi dilationem prætermittens. uenenis profuse adhibitis, quo factum est ut qui olim erat Gestorum Chalcedonensium codex propter aetatem æstimabilis et lectu facillimus, haud pauca damna subiret; quæ rubro picta erant non multa, interierunt pæne omnia; non infrequenter lectio difficilis est propter membranarum ueneno infectarum fuscum colorem, etiam magis propter confusionem litterarum primo et postea scriptarum, quarum neutræ claritate eminent; denique accidit præcipue in codicis Ambrosiani fine ut foliorum partes usque ad interitum

*) Contulerunt A. Mai in *Iuris ciuilis antelustinianei reliquiis ineditis* p. 143 sq. partis tertiæ et ego ipse, sed nihil inueni nisi aut aliunde nota aut uitia.

corroderentur. multa tamen, ne dicam plurima, etiam nunc lectioni certæ et multo faciliori quam antiqua patent. curæ præclari codicum antiquorum restitutoris Ehrle debetur ut codicis Vaticani diligenter et caute purgati extet exemplum phototypum in Codicum e Vaticanis selectorum uolumine v codici ipsi adeo simile, ut pro eo haberi possit; Ambrosianum autumno a. 1933 ipse in bibliotheca Ambrosiana contuli uirorum qui illam regunt curantque, auxilio liberaliter adiutus, inprimis præfecti uiri reuerentissimi Galbiati. quibus omnibus hoc loco ex animi sententia gratias refero.

Montepessulanus 58 bibliothecæ ordinis medicorum [*D*], in quam post magnæ seditionis Gallicæ turbas peruenit ex thesauris Iohannis Bouhier præsidis Diuionensis, qui amicus erat Stephani Baluze, scriptus est s. x ab uno librario idemque totum codicem plurimis adeo impleuit uariis lectionibus ut ille duorum codicum iam instar sit factus. codex non correctus pertinet ad recensionem Φ^{c}; incipit f. 7^{r} postquam f. 6 præter paucas lineas initio folii uacuum remansit, inde ab epistula XV, quæ non recte XIIII numeratur [cf. p. 12, 9]; de codice correcto [D^{corr} sine D^{m_2}] infra inter codices Rustici editionis [Φ^{r}] disputabitur. ceterum exemplar Φ^{c}, quod in codice *D* non correcto transcriptum est, nultis scripturæ uitiis laborabat, quæ quando singularia erant, non omnia enotaui. multa uero antiquiora esse testatur consensus cum *P* uel cum *M*.

Casinensis 2 [*M*] s. XII a plus uno librario scriptus continet primo gesta Ephesena ex editione Rustici et synodicon quod ille gestis adiecit. utraque edidi in t. I uoll. 3 et 4; codicem descripsi in præfatione uol. 4 p. XVI sq. secuntur Epistularum ante gesta Chalcedonensia collectio capitulatione instructa, quæ præter *M* non extat, atque ipsa gesta usque ad locum quendam actionis de Sabiniano et Athanasio Perrensibus, finem facit Leonis epistularum collectio Casinensis, de qua cf. huius tomi uol. 4 præf. p. X sq. hæc omnia huius Vaticanique codicis 1319 communia sunt; textus uero ipse et epistularum et gestorum quæ in hac prima parte edita sunt, differt præter paucos locos quos rubricator codicis Vaticani 1319 ex archetypo desumpsit, qui in ceteris partibus idem atque codicis *M* est. de tota ratione quæ inter duos codices intercedit, accuratius disseram in partis tertiæ præfatione, postquam omnia edita atque lectorum examinationi præsto sunt; hic unum exposuisse sufficiat, unde rectius iudicetur de codicis origine, quem in cocnobio Casinensi scriptum esse t. I 4 p. XVII præpopere censui. in codicis *M* exemplari inde a loco qui p. 158, 3 incipit a BASILIUS usque ad p. 176, 26 *eadem quæ sanctissima* unus aut plures quaterniones exciderunt; usque ad p. 170, 29 D̄ AD EUM lacuna suppleta est ab ipso librario codicis *M* ex codice editionis Rustici Parisino 11611 [*C*], quem infra describam. res inde manifesta est quod litteræ unciales quas illius codicis librarius in interlocutionum inscriptionibus pingere solet, in codice *M* spatiis relictis omissæ sunt, ut a rubricatore insererentur; postquam huiusmodi laboris tæduit, cetera inde a p. 170, 29 librarius non suppleta prætermisit. per spatium igitur quod est inter p. 158, 3 et p. 170, 29, codex *M* codicibus Φ^{r} adnumerandus est. scriptum ergo esse eum totum eodem loco quo codex ille Parisinus, neque in monasterio S. Benedicti Casinensi certissimum est; illic enim codex *C* numquam fuit.

Hæc de codicibus qui totius recensionis Φ^{c} scripti sunt; restant nonnulli qui eius certas quasdam continent partes. quorum antiquissimus est

Veronensis LIX [57] s. VI [*U*], quem post alios uiros doctos descripsi t. I 5, 2 p. II sq. XIII sq. continet testimonia patrum quæ ex gestis concilii Epheseni prioris in altero a. 449 lecta iterum in concilio Chalcedonensi prolata sunt [I, 917 p. 203, 17—210, 30]; quoniam præter hæc gesta quoque actionum Chalcedonensium de Theo-

doreto et Iba in codice extant ex recensione gestorum Φ^c, manifestum est in bibliotheca capitulari Veronensi codicem illius recensionis extitisse non multis annis ipsa recensione posteriorem. lectiones tamen antiquitate magis quam bonitate commendantur.

Monacensis 6243 [*F*], olim Frisingensis, quem sæculo magis VIII quam VIIII adscribere debui, post Cælestini epistularum collectionem, de qua egi in t. I 2 p. VIIIsq., continet partem litterarum Cyrilli ad Nestorium quæ primo Constantinopoli a. 448, tum Ephesi 449, denique Chalcedone [I, 240] lectæ sunt. incipit illa pars ab eisdem uerbis *ait ergo sanctum* [p. 83, 6] atque excerptum quod in florilegio Leonis epistulæ 104 [uol. 4 p. 129, 7] et in eo collectionis Hispanæ capitulo quod est de synodo Ephesena prima [cf. t. I 5, 2 p. VI. 338, 20] habetur, desumptum ex antiquissima epistulæ uersione, quam ex collectione Quesneliana edidi t. I 5 p. 337 sq. atqui codicis *F* textus non est illius uersionis antiquissimæ, sed uersionis gestorum Chalcedonensium Φ^c; concinunt enim lectiones plerumque cum Φ^{ac}, frequenter cum Φ^a et hoc uel illo codice Φ^c, numquam autem cum solis codicibus Φ^a. confectam esse hanc recensionem constat inter annum 553 et annum 564, quo anno Rusticus Gesta coepit emendare [cf. p. 27, 4]. at recentissima pars collectionum et Quesnelianæ et Frisingensis est Collectio Veronensis de schismate Acaciano [*Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. N. F.* 10, cf. ibid. p. 274 sq.], quæ non posterior est initio certaminis quod a. 498 inter Symmachum et Laurentium ortum est. neque prætermittatur in neutra ullum certaminis de tribus capitulis uestigium reperiri. conicio igitur istud excerptum in codice Frisingensi insertum esse loco antiquioris desumpti ex ea uersione quæ extat in collectione Quesneliana.

Berolinensis 78 [*b*] olim Floriacensis s. VIIII et Sichardi Antidotum aduersus omnes hæreses [*s*], de quibus disserui t. I 5, 2 p. I sq. IIII, continent ex gestis Ephesenis quæ lecta sunt in synodo Ephesena altera indeque Chalcedone [I, 921] prolata, *exemplar expositionis symboli transformati* [p. 213, 4—215, 21] ex gestorum Chalcedonensium recensione Φ^c, sed distant ab illa plus uno gradu. nam non in illo symbolo tantum, sed etiam in aliis a re Chalcedonensi alienis inter se simillimi sunt.

Horum codicum omnium, et *PDM* et *UFbs*, lectiones multo rarius ita concinunt, ut, sicut in codicibus Φ^a fit, ad unum exemplar possint referri et in apparatu una littera Φ^c signatæ a Φ^a et Φ^r discerni. sæpissime uero in apparatu debent litteræ Φ^a et Φ^c coniungi. noua enim recensio Φ^c ita plerumque introducta est, ut præter partes quæ in Φ^c addebantur, non noui scriberentur codices, sed uersionis antiquæ exempla corrigerentur plus minus plene atque constanter. quod eo facilius fiebat, quoniam in recensione Φ^c uersio antiqua potius additamentis mutabatur quam correctione lectionum. plura de recensione Φ^c in præfationibus partium secundæ et tertiæ erunt dicenda; hic breuiter adnoto eam etiam magis defensoribus trium capitulorum deberi quam uersionem antiquam Φ^a. in illa enim, non apud Rusticum demum, quod non recte ante decem fere annos posui in *Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 2 p. 18, canones ex iusto et antiquo loco qui erat post actionem sextam, deiecti sunt in finem, ut actiones speciales, præcipue eæ quæ sunt de Theodoreto et Iba, canonibus non iam postpositæ, sed præcedentes generalem illorum auctoritatem acquirerent, cf. Pelagii papæ II locum quem ex ep. III ad episcopos Histriæ [t. IIII 2 p. 127] l. c. allegaui.

Vnus de firmissimis trium capitulorum defensoribus conciliique a Iustiniano habiti aduersariis Rusticus diaconus ecclesiæ Romanæ fratrisque Vigilii papæ filius postquam ante mortem Iustiniani de loco exilii in Thebaide Aegyptia feliciter fugit et in monasterio Acœmetarum latebram inuenit urbi regiæ sine periculo propinquam [cf. *Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. N. F.* 10 p. 205], illic codice recensionis Φ^c cum

aliis Græcis et Latinis collato emendato adnotato ἔκδοσιν Gestorum Chalcedonensium cum epistularum collectionibus quæ illis adiunctæ erant, confecit antiquis quales carminum Homericorum olim fiebant, eo comparabilem, quod unum erat exemplar in bibliotheca, puta, Acœmitarum, repositum, unde aut noua exempla transscribi aut uetusta corrigi possent. quod quamuis raro, tamen factum est. unum certe ἐκδόσεως a Rustico paratæ exemplum quocumque itinere in Galliam peruenit ibique ætate Caroli magni eiusque successorum plus semel transcriptum est. quæ inter apographa, ut nunc res se habet, eminet

codex Parisinus 11611 [*C*], olim Sangermanensis 368, in illam bibliothecam ex monasterio Corbeiensi transportatus. præter quaterniones ultimos qui continebant actionem de sede Constantinopolitana et quæ secuntur, atque interciderunt, integer est. scriptus est s. VIIII pulcerrime, sed non sine uitiis, quæ librarius codicis non commisisse uidetur, sed de exemplari scrupulose transcripsisse; pleraque enim communia habet cum codice C^b, qui infra describetur [cf. p. 27, 2. 3. 12. 29, 1/2. 5. 11. 21. 30, 1/2. 15. 32, 25. 33, 5. 35, 4. 8. 37, 10. 38, 21. 41, 11. 42, 9. 43, 30. 32. 48, 5. 26. 49, 21. 50, 14. 51, 6. 8. 16. 24. 29. 56, 21. 28. 57, 23. 60, 17. 61, 1. 7. 10. 12. 62, 1. 16. 63, 27. 64, 10. 66, 30. 69, 18. 70, 4. 7. 11. 12. 18. 19. 71, 24. 72, 3. 73, 3. 4. 21. 75, 21. 76, 3. 8. 9. 77, 14. 18. 78, 28. 79, 22. 80, 1. 82, 15. 83, 20. 84, 15. 85, 13. 88, 8. 10. 89, 10. 19. 21. 22. 91, 17. 29. 92, 2. 7. 27. 93, 16. 22/23. 94, 13. 18. 25. 95, 16. 30. 97, 16. 27. 98, 26/27. 99, 9. 100, 24. 101, 5. 24. 102, 11. 22. 103, 10. 22. 105, 8. 28. 106, 18. 107, 14. 19. 108, 8. 20. 109, 29. 110, 7. 26. 112, 2. 11. 23. 113, 7. 19]. correcturæ sunt raræ. episcoporum uel iudicum uel omnino eorum qui uerba faciunt, introductiones primo pingere solet litteris uncialibus; si longiores sunt, transit ad litteras minusculas, sed solitis minores. Rustici notas habet multas, sed minime omnes; signa quibus ad textum referuntur, frequenter desunt neque ipsæ notæ ad suum semper locum accurate ponuntur.

Ex hoc codice transscriptus est codex Vaticanus 1319 [*V*], quantum ad textum, diligentissime, unde sequitur et illum sicut codicem *M*, in monasterio Corbeiensi scriptum esse; notas Rustici uero plurimas omisit. ut uitia exemplaris corrigeret, sumpsit librarius non indoctus, sicut supra [p. VIII] dixi, codicem uersionis antiquæ [Φ^a] neque tamen unum de illis quas enumeraui, eiusque lectiones multas non sine uiolentia textui quem ipse scripserat, intulit, raro margini adscripsit. apparet codicem abiciendum esse in Epistularum ante Gesta collectione, quæ in uersione antiqua non extat; in gestis quoniam correcturæ, quæ instar codicis Φ^a sunt, adnotandæ erant, etiam ipsas ante correcturam lectiones in apparatum recepi, quæ cum *C* congruunt; uitia codicis *V* propria plerumque omisi.

De parte quæ in codice *M* ex codice *C* transscripta est, egi supra p. x.

Codice *C* non minoris æstimaretur codex Parisinus 1458 olim Colbertinus 2576 [C^b] eodem fere tempore scriptus quo ille, si mansisset integer. iam eius non supersunt nisi 32 folia quæ continent p. 22, 24 — p. 113, 28 *iam a nobis dictum est.* notas Rustici habuit etiam plures quam *C*, sed ita detritas, ut cum iis quæ extant etiam in *C*, conferri aliquo modo possint, de iis quæ solæ in C^b manserunt, fere desperandum sit.

Hæc detrimenta, quantum ad textum pertinet, etsi non compensantur, minora tamen fiunt ope codicis Montepessulani *D*, qui ab ipso librario collatus est aut cum ipso codice C^b aut cum eius simillimo [cf. p. 28, 8. 30, 7. 32, 5. 37, 8. 40, 20. 43, 23. 65, 3. 73, 5. 77, 5. 83, 17. 85, 10. 97, 19. 107, 19. 112, 10. 113, 24]. uaria lectio et inter lineas scripta est et in margine; quod his lectionibus plerumque præmittitur *al(iter)*, inde non alia significatur origo quam earum quæ inter lineas exhibentur. ex eodem codice desumptæ sunt primæ XIIII epistulæ, quæ in exemplari recensionis Φ^a

interciderant. notas Rustici *D* non habet præter eas quibus sub singulis actionibus Rusticus adnotat quo tempore actionem tractauerit.

Codex Parisinus 2777 olim Colbertinus 5034, quem codicibus CC^b paulo antiquiorem esse iudicauerim, numquam plura continuit quam Epistularum ante gesta collectionem.

Hi codices omnes quin pro uno habeantur utpote ex uno exemplari Constantinopoli in Galliam portato deriuati, nihil obstat; diuersus est ab illis unus

codex Veronensis LVIII (56) [*Y*]. scriptus est s. X binis columnis litteris pulcris, quæ minores sunt in inscriptionibus uerborum quæ faciunt episcopi. primus eum descripsit Scipio Maffei in opusculis adiectis libro qui prodiit Tridenti a. 1742 *Istoria Teologica* p. 72. exhibet editionem Rustici ordine tamen eorum quæ apud Rusticum post actionem de Dioscoro et post ultimam de sede Constantinopolitana habentur, mutato [cf. præfationem uol. I part. 3 p. XVIII sq.]. Epistularum ante gesta collectioni præmittit capitulationem, quæ ex codice *M* deriuata est. num hæc recensioni Φ^c, illa Rustico adscribenda sit, non facile dictu est. recensionis Φ^c quod unus codex *M* hanc habet, *Y* illam, causam suspicioni certam non præbet. codex *P* testis non magnæ auctoritatis est et *D* initio recensionem Φ^r sequitur, qui autem præter *Y* editionem Rustici exhibent codices, unius instar testis sunt. sed in eo hæreo quod codicem *Y* haud raro inueni ad *M* accedentem; capitulatio igitur singulo exemplari et Φ^c et Φ^r deberi potest. utut hæc se habent, constat in *Y* quæ Rusticus de suorum laborum tempore subscripsit, omissa esse omnia neque illius notas usquam in margine extare, librariis uero siue codicis ipsius siue exemplaris præsto fuisse. p. 40, 16 Rusticus adnotat se *singulas interlocutiones*, scilicet legatorum Romanorum Latine in concilio prolatas, *a foris*, id est in margine, *ita* posuisse *ut Acumitensium codex Græcus Latine contineat*, sequitur interlocutio Lucensii diuersa ab ea quæ ex interpretatione Græca retro uersa extat non in Φ^{ac} tantum, sed etiam fere non mutata in codicum CC^b textu. uocabulis *annotatio circumducta* ad illam notam quæ incipit a *singulas interlocutiones* per certa signa relatis monet Rusticus ne illa interlocutio quæ ex codice Acumitensium in margine exhibetur, in ipsum textum inferatur. at hoc ipsum in *Y* factum est textu qualis in Φ^{acr} extat, eliminato. similiter paulo infra p. 41, 5. 7 additamenta ad interlocutionem Græcam Eusebii Dorylæensis a Rustico ex codice Acumitensium Græco translata margini adscribuntur, in *Y* inferuntur in textum ipsum; cf. præterea p. 36, 15. 42, 30. 78, 4. 83, 23/24. 88, 6/7. 93, 13. 95, 5. 154, 11 cf. 16. 219, 25. 227, 15. exhibet igitur codex *Y* editionem Rustici ex illius notis correctam.

Post Chalcedonensia habet *Y* in ultimi folii laciniis

INCIP̄ EPISTOLA FIDEI CA|THOLICAE IN DEFENSIONE |
TRIVM CAPITVLORVM

Mouet quosdam et re|quirunt quæ sit | trium capitulorum | causa etc.

ceterorum pauca tantum supersunt. in margine superiore scripta sunt sæculo, puto, decimo quinto *tota epistola, si uere inspiciatur, est omnino suspecta et pestiferæ hæresis nestorii et theodori mopsuesteni claret fetore respersa. cuius auctor hic non ponitur sed hodie totaliter ignoratur.* epistula publicata est in Lucæ d'Achéry Spicilegio 3, 307 editionis Parisin. 1723, sub nomine Facundi contra Veronensis eiusque apographi auctoritatem, cf. Ballerinos in Leonis editione I p. 1520 [= PL 54, 1438].

Notum est bibliothecam canonicorum Veronensium per longum tempus in loco asseruatam esse propter uicinum flumen Athesis aquæ periculis exposito [cf. Maffei

l. c. p. 56. 57], unde multi grauia damna perpessi sunt, fere nullus uero tam male habitus est quam codex *Y* gestorum Chalcedonensium. madore corrosis marginibus duæ columnæ exteriores sæpe lectu difficiles sunt, non raro deletæ; ultima folia prorsus interciderunt. atqui in bibliotheca Vaticano anno 1910 codices uidi quattuor hosce:

Vat. membr. 1321 [*y* in gestis] incipit a prima actione Epistularum ante gesta collectione omissa, post gesta habet epistulam fidei catholicæ, sicut *Y*, et Cypriani de sacramento dominici calicis [ep. 63]. aliquibus interpositis secuntur Facundi libri XII et epistula ad Mocianum. ex armis quæ in f. 1 picta sunt, concluditur codicem scriptum esse iussu Angeli Capranicæ, qui cardinalis fuit a. 1460—1478. uitiis minime immunis est, melior tamen ceteris.

Vat. membr. 1323 [*y* in Epistularum ante gesta collectione] continet initio Epistularum ante gesta collectionem, deinde gesta ipsa, in fine eadem atque Vaticanus 1321, num etiam Facundum, nescio. adhibui ad epistularum recensionem.

Vat. chart. 4166 male scriptus, eadem habet atque Vat. 1323. Facundo caret.

Vat. membr. 5405 ex Epistularum collectione non habet nisi ultimam, deinde gesta, in fine eadem atque Vat. 4166. Facundo caret. arma in f. 1. picta sunt Græci Ludouici Podachatarii qui cardinalis fuit inde a d. 28. m. Sept. a. 1500 usque ad a. 1504 siue 1506.

Codices duos quos littera *y* signaui, de codice *Y* deriuatos esse lectiones conferendo iterum iterumque expertus sum neque idem de duobus ceteris ualere dubito; concludo præterea in fine codicis Veronensis integri non epistulam tantum quæ dicitur catholicæ fidei, sed etiam illum Cypriani de dominico calice libellum extitisse. facere tamen non potui quin in eo hærerem quod bibliotheca capitularis Veronensis sæculo decimo quinto neglecta et pæne ignota iacebat, ubi non uidebam quomodo non minus quattuor codices diuersis temporibus transscribi potuissent. obiciat quis codicem Romam esse portatum non sine aliqua ueritatis specie, quoniam duo certe apographa iussu cardinalium scripta sunt. at si codex Romam uenisset, ibi, sicut haud pauci alii, mansisset neque in bibliotheca capitulari perrexisset madore corrumpi. has dum uerso dubitationes, incido in locum quendam epistulæ 9, 10 Ambrosii Camaldulensis ab Angelo Mai in Iuris ciuilis anteiustinianei reliquiis p. 150 partis tertiæ allegatum. scribit ibi Ambrosius ad Albertum Griffonium Bononiensem inter alia hæc:

> Adpetit Pontifex Eugenius uolumen quoddam de Chalcedonense [*sic*] Synodo uetustissimum, quod ipso Gaspare [monacho uel nouicio Fratrum Prædicatorum Bononiensium] præsente in Conuentus ipsius Bibliotheca notaui. Est enim Synodus ipsa uel celeberrima tempore Marciani Augusti, et Leonis Papæ conflata, in qua sexcenti triginta, ni fallor, Episcopi ex toto orbe confluxere, per actiones digesta; quam sequuntur Facundi cuiusdam uiri libri credo XIV [sunt XII] super ista Synodo. Scribit item Pontifex Priori, et conuentui, ut illum ad se Codicem mittat legendum, uel etiam fortasse transscribendum, et restituendum.
>
> Paulo post d. 26. m. Iunii 1434 (priori epistulæ tempus non adscriptum est) scribit ad eundem [ep. 9, 11]:
>
> Negocium aliud conuehendi ad Pontificem Eugenium peruetusti Codicis, ubi gesta Chalcedonensis concilii per actiones digesta continentur, cum commento Facundi, maximum in modum commendo dignitati tuæ.
>
> Codicem peruetustum dicit doctus monachus more illius sæculi, quem non ante sæculum XIII fratres Dominicani in suum usum transcribendum curauerunt ex duobus Veronensibus 58 et 61, non inepte gestis Chalcedonensibus adiungendo Facundum. quin enim codex ille Bononiensis fuerit exemplum illis quattuor quos supra enu-

meraui, nullus dubito præsertim cum unus de illis ceteris antiquior, Vatic. 1321, et gesta et Facundum contineat. ceterum a. 1434 codex Bononia portatus est Florentiam, quo Eugenius papa IIII illo ipso anno propter tumultus Romæ ortos confugerat; quæ fata postea ei contigerint, nescitur, etsi eum apud papam fuisse in synodis Ferrariensi et Florentina ueri non est dissimile. constat uero eum redditum non esse Dominicanis Bononiensibus, postquam papa a. 1443 Romam rediit. ibi codex per aliquot annos transcribi solebat; post a. 1500 interiit.

Lectiones Vaticanorum 1321 et 1323 non attuli nisi ubi in Veronensi nihil iam dispicere potui; ubicumque sufficiunt ut Veronensis cum ceteris codicibus Φ^{r} consentire agnoscatur, tacui.

In collectione dogmatica codicis Montepessulani 308, quæ synodo sexta recentior est, extant non nulla quæ ad concilium Chalcedonense pertinent; enumerata sunt t. IIII 2 p. XXX. qui initio perscriptus est tomus Leonis, eum ex gestis Chalcedonensibus non desumptum esse demonstratur lectionibus [cf. uol. II 1 p. 24 sq.]; secuntur ex codice quodam editionis Rustici desumptæ epp. VIIII. X. XIII. III. 1 ex Collectione ante Gesta, definitio fidei, excerptum ex allocutione synodi ad Marcianum, interlocutio Diogenis Cyziceni ex prima actione p. 67, 28—68, 5, ex eadem *exemplar expositionis symboli* = p. 213, 4—215, 21. omissa est in inscriptione uocabulum *falsati* neque pauca in ipso textu, unde eum qui collectionem codicis Montepessulani instituit, symbolum illud pro orthodoxo habuisse proditur. similem errorem, non intentionem contra concilium alterum Constantinopolitanum pugnandi detexi in collectione codicis Vaticani t. 1 5, 2 p. VIIII.

Quæ collectioni canonum decretaliumque Hispanæ [*S*], de cuius codicibus egi in uol. 4 præf. p. VI, inserta sunt *decreta papæ Leonis aduersus Eutychen*, ea non desumpta esse ex epistularum collectionibus quæ cum gestis Chalcedonensibus conexæ sunt, facili opera intelleget siquis lectionum apparatus in uolumine 4 perlustrauuerit. una tamen epistula non ipsius Leonis, sed Petri Chrysologi episcopi Rauennatis, quæ in Epistularum ante Gesta collectione est III, desumpta ex Græca collectione B 3, miro quodam modo in ista decreta defluxit. primarium textum Latinum qui in Græca editione uersioni Græcæ præcedebat, unus exhibet Rusticus; partem illius priorem [p. 6, 3—17] casu quodam amissam supplet recensio Φ^{c} translatione ex Græco retro uersa [p. 7, 1—16]. at Hispana et duo codices s. VIIII qui ex ea pendent, Paris. 2317 et Leningradensis F 1 10, habent priorem tantum partem, textum uero præter pauca quæ ex Græco fluxerunt, primarium. cuius miraculi hæc erit explicatio quod partis illius p. 6, 3—17 qui in Φ^{c} perierat textus Latinus primarius, margini codicis alicuius Φ^{c} adscriptus fuit et a collectionis Hispanæ redactore pro uero epistulæ totius textu habitus receptusque est.

Primus uniuersorum gestorum Chalcedonensium uersionem Latinam *frater Petrus Crabbe Machliniensis ordinis diui Francisci de obseruantia*, sicut se ipsum nominat in dedicationibus operi præmissis, edidit in CONCILIORVM OMNIVM TAM GENERALIVM QVAM PARTICVLARIVM tomo primo, cuius altera editio, qua utor, prodiit Coloniæ Agrippinæ ex officina Ioannis Quentel a. MDLI, duobus annis ante Crabbii mortem. gestis atque concilii allocutioni ad Marcianum adnectuntur hæc a gestorum ceteris codicibus aliena:

1. Sacra Marciani *Licet iam iamque* [*sic*]. edetur in Rerum Chalcedonensium collectione Vaticana 15 [uol. II 2]. textus Crabbii proxime ad Hispanam accedit.

2. Exemplar epistolæ Paschasini et aliorum de damnatione Dioscori Alexandrini quondam episcopi. non extat nisi in Leonis epistularum collectione Corbeiensi [uol. 4 p. 155, 31—156, 26].

3. Narrationis ordo de prauitate Dioscori Alexandrini. extat in Collectione Veronensi de schismate Acaciano, de cuius codicibus egi in *Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. N. F.* 10 p. 262 sq. edita est ab Ottone Günther in Collectionis Auellanæ appendice II p. 791 sq.

4. *Incipit Fides Romanorum. Credo in unum Deum* etc. edita sunt a Paschasio Quesnel in appendice ad Leonis epistulas et a Bandinio in Bibliotheca Leopoldina Laurentiana 1, 113. de codicibus cf. Ballerinorum adnotationes ad editionem Quesnelianam 3 p. 279 [PL 56, 583] et Maassen p. 395.

5. *Atticus episcopus, qualiter formata epistula fiat. Græca elementa* etc. extat in multis codicibus, cf. Ballerinos 3, 452 et Maassen p. 523.

His subdita est nota hæc:

Exemplar hoc Chalcedonensis concilij desumptum est ex bibliotheca monasterij fratrum ordinis Cruciferorum in ciuitate Aqueñ. Anno nanque domini 1468. in Aqueñ passagio, reuerendissimus dominus Petrus Ferrici, legatus Romanus in causa Leodieñ, postea cardinalis, excopiari exemplar disposuit ex uetustissimo codice, eidem monasterio a quodam Aqueñ decano, dono dato: quod plurium iudicio, scriptum, non multo longe post huius Chalcedoneñ concilij tempora, præsumitur. Tantæ quidem uetustatis fuit, ut nisi cum difficultate legeretur, et unus duntaxat in Colonieñ ciuitate excopiare præsumeret.

Est subscriptio apographi ex codice isto uetustissimo desumpti, quo apographo Crabbe ad editionem parandam usus est, eo laudandus quod quæ illic concilii gestis annexa inuenit ex collectionibus Quesneliana et Hispana a clerico non indocto, puto, s. VIIII uel X corrasa, abicere noluit. codex erat unus de illis Rustici editionis exemplaribus, qualia sunt CC^b. continet enim post actionem de Dioscoro, quæ in Φ^{er} est tertia, omnia illa quæ in præfatione uol. I part. III, p. VIII sq. enumeraui et Rustici propria esse probaui, præterea subscriptiones notasque nonnullas Rustici. neque uero a Crabbio ita scrupulose est expressus, ut illius editio codicis instar possit haberi. satis licenter enim apographon codicis uetusti correxit uel potius interpolauit notisque Rustici suas ipsius immiscuit. præter eum codicem quoque ex Hispana deriuatum adhibuit, id quod proditur inscriptione p. 736 ex Hispana desumpta.

Editionem Crabbianam Laurentius Surius recudendam curauit in tomo secundo CONCILIORVM OMNIVM TVM GENERALIVM TVM PROVINCIALIVM, qui prodiit Coloniæ apud Geruuinum Calenium et heredes Iohannis Quentelii a. 1567, repetitus multisque typothetarum uitiis locupletatus est *Sixti V pontificis maximi auspiciis* Venetiis 1585. papa enim magna opera non minus edendi quam ædificandi cupidus parabat editionem conciliorum œcumenicorum Græcam et Latinam, cui commodum erat instrumentum illa repetitio editionis Surianæ Veneta. auctor nescio an magis quam minister propositi papalis erat Antonius Carafa cardinalis 1568—1591; cf. epistulam P. Comituli ad cardinalem Pinellum [1585—1611], quam in codice quodam Ambrosiano detexit H. Opitz [cf. præf. uol. I p. III p. VIIII] et quæ narrat Petrus Morinus in opusculis et epistolis quas postumas edidit I. Quétif Parisiis 1675 p. 355. opus publico sumptu fiebat [Morin. p. 328] neque qui operariorum munere fungebantur, se ipsos usquam nominauerunt; per Morini uero epistulas, quæ diu post illius mortem [1608] in lucem prodierunt, constat summam laboris in conciliis certe Ephesena et Chalcedonensi apud illum fuisse [cf. l. c. p. 316. 324. 346. 368. 374]. qui natu Parisiensis, Franco-gallice dictus *Pierre Morin*, adulescens nonnullos annos in Italia commoratus, sed patris iussu domum reuersus, post eius mortem a. 1575 iterum profectus Romæ constitit et propter raram pro illo tempore linguarum Græcæ Orientaliumque

peritiam inter eos habitus est qui *materiam apostolicæ typographiæ* suppeditarent, et præterea ad *munus scribæ conuentus typographici* prouectus est [l. c. p. 319]. postquam Antonius Carafa d. 12. m. Ian. a. 1591 mortuus est, cura conciliorum operis peruenit ad Federigum Borromeum a Sixto papa v a. 1587 purpura decoratum. qui muneri suscepto non multum operæ dedisse uidetur; cum a. 1594 Roma discederet ut archiepiscopus diocesin Mediolanensem gubernaret, penes Vallicellis patres deposuit quæ ex illa materia apud eum erant, posteaque depositi partem exiguam repetiit [l. c. p. 368. 319]. subrogatus est ei a. 1595 Franciscus de Toleto Hispanus a. 1593 in cardinalium collegium receptus [l. c. p. 346]. qui ut operis statum dispiceret, a Morino petiit ut quæ in conciliis Epheseno et Chalcedonensi laborasset, ad eum mitteret. quamuis inuitus, quoniam neutrum concilium ita perpolierat, ut edi ea posse putaret [cf. l. c. p. 351. 352], tradidit cardinali [l. c. p. 353, scripta sunt mense Augusto a. 1595] *postremas concilii Epheseni partes . . . in duobus tomis* [cf. p. 346] . . . *præterea Concilium Ephesinum Græcum manuscriptum* [i. e. cod. Vatican. 1177, cf. t. I 1, I p. XVIII] *et idem Græcum impressum in Germania* [i. e. editionem Commelinianam]. *ad hæc Concilium Chalcedonense Græcum manuscriptum* [i. e. cod. Vatican. 1178] *et Latinum impressum* [i. e. editionem Surii Venetam, cf. uol. I part. 3 præf. p. VIIII] et *Græco-Latinum manuscriptum* [i. e. a Morino ipso scriptum] *in duobus tomis, quæ itidem nondum absoluta sunt. hanc ob causam oro Illustrissimam Amplitudinem Vestram ut hæc penes se potius haberi uelit, quo eorum facilior sit usus.* Morinus enim sexagesimum quartum annum agens nouique, putauerim, domini impatiens iam se ab his laboribus recepit. quid postea in opere strenue incepto et magis magisque lente tractato actum sit, erui nequit nisi ex bibliothecæ Vaticanæ archiuiis; uidetur editio iterum iterumque esse protracta atque dilata, dum a. 1608 tomus primus, a. 1609 tomus secundus CONCILIORVM GENERALIVM ECCLESIAE CATHOLICAE Pauli v pont. max. auctoritate ex typographia Vaticana prodierunt.

Quas olim [t. I 1, I p. XVIIII] laudes tribui editioni Romanæ concilii Epheseni, eæ Petro Morino debitæ erant; minus placent quæ in Chalcedonensi præstitit. quod audacter ex uersione Latina uocabula Græca sine codicum auctoritate in textum induxit, non uituperarim, ne ægre tulisse uidear quod laborem longum et molestum mihi imposuerit; mira est incuria qua in fine magnam lacunam ex codice frequenter adhibito supplere neglexit [cf. uol. I part. 3 præf. p. VIII]. infeliciter rem egit in uersione Latina. duæ patebant uiæ: aut noua erat conficienda translatio nullo alio fine proposito nisi ut sensus uerborum Græcorum clare atque dilucide euaderet, aut uersio quæ tradita erat, accurate, non dicam ex multis codicibus, sed certe ex uno non admodum corrupto edenda. quæ consideratio non prorsus eum fugit; haud paucis locis nouam translationem margini adscripsit, traditam in textu retinuit. sed propositi non tenax iterum iterumque uersionem quam in Surio inuenit ne eam quidem integram, siue elegantiorem reddidit siue ex Græcis correxit. inde euenit ut uersio Latina editionis Romanæ neque lectori commoda esset Græca intellegere desideranti neque utilis editori Græca recensenti.

Hunc defectum cum probe cognouisset, Stephanus Baluze iureconsultus doctrina et sagacitate alteri iureconsulto illius sæculi Henrico Valois comparabalis munus suscepit magnum et arduum ut ex codicibus genuinam uersionem Latinam restitueret non aliter quam in concilio Epheseno fecit. in hoc satis esse duxit unum anticum codicem edere, quia codices Italos, in quibus illius uersionis altera extat recensio, non nouit; difficilior res erat in gestis Chalcedonensibus, quorum in codicibus Latinis non

unam eandemque uersionis formam extare probe perspexit. quam difficultatem omnia edendo superare ueritus satis habuit codices qui ei præsto erant, cum editione Labbeana, quæ Romanam presse sequitur præter quasdam Labbei notas marginales inutiles, diligenter et accurate conferre, *immenso*, sicut ait, *ac pæne incredibili labore*, sed ratus *futurum aliquando post se aliquem qui serio cogitare uelit de noua et accurata conciliorum omnium editione adeoque uolet haud dubie dare integram et emaculatam ueterem istius concilii Chalcedonensis uersionem Latinam*; eum uero gauisurum *sic omnia ab illo annotata, ut eum maiore laboris parte* leuauerit [Noua Coll. Conc. p. 980]. sincerius nemo has adnotationes admiratus est quam ego, qui primus et unus eas cum codicibus conferendo accurate examinaui, sed laborem a uiro optimo non leuatum esse ueritas me cogit confiteri. nam ex codicibus quos ille contulit, *N* qui præsto erat in ecclesia Parisiensi, *D* tum Diuionensi, quem Bouhier liberaliter commodauit, *C* concesso a Iohanne Mabillon congregationis S. Mauri bibliothecæ Sangermanensi præposito, C^a et C^b qui in bibliotheca erant Colbertina, quam ipse administrabat, cognouit sane inter uersionem antiquam Rusticique editionem distinguendum esse, sed ne has quidem restituere potuit: *N* inter codices Φ^a infimum locum tenet et codice *Y* opus est ut uitia codicum CC^bC^a corrigantur. multo uero grauius est quod *D* solus clarum et præcisum recensionis Φ^c imaginem non exhibet, hac uero a duabus ceteris non discreta totius uersionis Latinæ et recensio certo caret fundamento et historia manet obscura.

Nouo illi editori qualem Baluze diuinat, duo præstanda sunt ut textum secundum unam certam et in codicibus traditam recensionem constituat et duas ceteras ab illa clare distinctas apparatu proponat. muneri singulari tres unius operis formas in unum sine confusione coniungendi aptæ sunt rationes a solito editionum criticarum more diuersæ. textus quidem ipse superstrui debet editioni Rustici quippe quæ complurium codicum ope duas antiquiores correxerit, etsi hic illic siue uitium exemplaris cui correcturas notasque intulit, emendare prætermisit siue lectionem falsam elegit. facile ab ἐκδόσει Rustici discernitur uersio antiqua, quæ tribus codicibus sine grauibus discrepantiis tradita est. omnes igitur locos quibus a textu Rustici discrepat, lineolis parallelis inclusi uariisque codicum Φ^a lectionibus apparatum proprium destinaui, ita tamen ut eas lectiones codicum Φ^c uel Φ^r, quæ ad eadem uocabula atque lectio codicum Φ^a pertinent, uno eodemque loco colligerem. ex hoc igitur apparatu cui VERSIO ANTIQVA inscripsi, lectiones Φ^a Φ^{ac} Φ^{ar} (quæ raræ sunt) facili opera peti possunt recensionisque summa cognosci, in apparatum inferiorem sepositæ sunt lectiones et recensionis Φ^c non frequentes et codicum singulares, quæ quamuis molestæ in editione principe abici non possunt. num consecutus sim ut et textus commode legatur et recensiones eius sine nimio labore dinoscantur, iudicent prudentes.

Monachii mense Februario a. h. s. XXXV

E. Schwartz

EPISTVLARVM
ANTE GESTA COLLECTIO

Φ^c = Versio Gestorum Chalcedonensium antiqua correcta

P = Codex Bobbiensis [Vaticanus 5750] s. VII

D = Codex Montepessulanus 58 s. X [inde ab ep. XV]

M = Codex Casinensis 2 s. XII

Φ^r = Versio Gestorum Chalcedonensium antiqua correcta atque edita a Rustico

C = Codex Parisinus 11611 s. VIIII

D = Codex Montepessulanus 58 s. X [usque ad ep. XIIII]

C^a = Codex Parisinus 2777 s. VIII

C^b = Codex Parisinus 1458 s. X

Y = Codex Veronensis 58 s. X

y = Codex Vaticanus 1323 s. XV **ex** Y descriptus

Z = Codex Montepessulanus 308 s. X

S = Collectio canonum et decretalium Hispana

d = Codex Escorialensis i d 2 ad finem perductus a. 976

f = Codex Escorialensis i d 1 s. X

e = Codex Escorialensis e i 12 s. X

m = Codex Matritensis 1872 s. XI

t = Codex Matritensis 10041 s. XI

I Rescriptum de fide factum manu propria Flauiani archiepiscopi Constantinopolitani datum ab eo poscenti imperatori

II Epistula Leonis archiepiscopi Romæ ad Eutychen

III Epistula Petri Rauennensis ad Eutychen presbyterum

IIII Epistula sanctissimi archiepiscopi Romæ Leonis ad Flauianum archiepiscopum Constantinopolitanum

V Epistula Flauiani archiepiscopi Constantinopolitani ad Leonem archiepiscopum Romæ

VI Epistula sanctissimi archiepiscopi Romæ Leonis ad Faustum presbyterum

VII Epistula encyclia siue synodica sanctissimi archiepiscopi Romæ Leonis ad Flauianum archiepiscopum Constantinopolitanum cum istis epistulis ob hoc in ordine suo posita non est, quia in gestis sancti et uniuersalis concilii Chalchedonensis tertiæ actionis inserta est

VIII Epistula Flauiani archiepiscopi Constantinopolitani scripta ad eundem episcopum senioris Romæ Leonem

VIIII Epistula sanctissimi archiepiscopi Romæ Leonis ad Iulianum episcopum Coensem

X Epistula sanctissimi archiepiscopi Romæ Leonis ad Faustum Marcianum et reliquos archimandritas

XI Epistula sanctissimi archiepiscopi Romæ Leonis ad imperatorem Theodosium

XII Epistula Leonis archiepiscopi Romani ad Pulcheriam augustam

XIII Epistula sanctissimi archiepiscopi Romæ Leonis scripta ad secundum concilium Ephesenum contra Eutychen, quæ perducta quidem est, occulta uero propter quod non fuerit concessa publicari episcopis a Dioscoro

XIIII Epistula sanctissimi archiepiscopi Romæ Leonis ad imperatorem Theodosium qua rogauit speciale concilium in Italia fieri et in nullo alio loco eo quod contraria sit canonibus secunda synodus Ephesena

XV Epistula alia sanctissimi archiepiscopi Romæ Leonis et sanctæ synodi ad imperatorem Theodosium culpans Ephesenum concilium

---

M, Y [quae abscissa sunt, supplentur apographo y = cod. Vat. 1323]

inscr. hec sunt que premissa sunt gesta concilii calchedonensis *M* 3 scripta ad *M* 4 rauenne rescripta *M* presbyterum *om. M* 9 pbr̄m *Y* et marcianum *M* 10 archiepiscopi *om. M* 11—13 cum—inserta est *om. M* 14 archiep̄m *M* 16 ciuitatis romæ *M* cohensium *M* 17 et marcianum *M, cf. uol. 4 p. 11, 32* 18 archimandritas constantinupolitanos *M* 21 sanctissimi—scripta *Y* eiusdem *M* 22—23 contra—Dioscoro *om. M* 24 sanctissimi—leonis *Y* eiusdem *M* 25 qua—fieri *Y* pro concilio in italia faciendo *M* 26 ephesinam *M* 27 alia—synodi *Y* eiusdem alia *M* 28 concilium quod aduersus s̄cissimum flauianum ep̄m facta est petentis aliud concilium in partibus italie celebrari *M*

XVI Epistula Leonis archiepiscopi et sancti concilii quod Romae collectum est, ad Pulcheriam augustam

XVII Epistula Hilari diaconi Romani ad Pulcheriam augustam

XVIII Epistula Gallæ Placidiæ augustæ ad Pulcheriam augustam

XVIIII Sacræ litteræ diuinæ memoriæ Valentiniani et Placidiæ nec non et Eudoxiæ augustæ ad Theodosium principem ut iuberet in partibus Italiæ concilium celebrari

XX Epistula Gallæ Placidiæ ad Theodosium imperatorem

XXI Epistula Liciniæ Eudoxiæ augustæ ad Theodosium

XXII Rescriptum Theodosii ad Valentinianum augustum

XXIII Epistula Theodosii rescripta ad Gallam Placidiam

XXIIII Epistula Theodosii ad Eudoxiam augustam

XXV Epistula sanctissimi archiepiscopi Romæ Leonis et eius sancti concilii ad clericos et honoratos et omnem populum Constantinopolitanum

XXVI Epistula sanctissimi archiepiscopi Romæ Leonis ad archimandritas Constantinopolitanos

XXVII Epistula Valentiniani et Marciani ad archiepiscopum Romæ Leonem

XXVIII Alia epistula piissimi imperatoris Marciani ad archiepiscopum Romæ Leonem

XXVIIII Epistula Pulcheriæ augustæ ad eundem sanctissimum archiepiscopum Romæ Leonem, quæ significat reuerentissimum Anatolium Constantinopolim errore relicto episcopum confirmatum subscriptione maximæ epistulæ eius dogmaticæ ad sanctum Flauianum directæ, eius Flauiani etiam corpus significat suæ sedi perductum et Apostolorum basilicam depositum et alia quæ tenor sacrorum apicum eius demonstrat

XXX Sacræ litteræ missæ a Valentiniano et Marciano ubique ad religiosos episcopos quatenus omnes in Nicæa conuenirent

XXXI Item aliæ sacræ similiter litteræ eorundem piissimorum imperatorum ubique ad deo amantissimos episcopos

XXXII Sacræ item litteræ missæ ad synodum in Nicæa a Valentiniano et Marciano

XXXIII Item sacræ litteræ missæ a piissima et Christianissima augusta Pulcheria ad consularem Bithyniæ Stratigium ut curam haberet circa disciplinam synodi perhibendam, antequam placeret ad Calchedonam mutari concilium

XXXIIII Sacræ litteræ missæ sancto concilio quod Nicæa conuenerat, ut deberet Calchedona migrare

XXXV Item exemplar imperialium litterarum quæ Nicææ missæ sunt sancto concilio, dum adhuc piissimus imperator in Thracia resideret, ut deberet indifferenter Calchedona migrare.

M, Y

1 Leonis archiepiscopi] eiusdem *M* 4 placide *M* 5/6 diuinæ—augustæ] directe tam a domno n̄r̄o ualentiniano quam a diue memorie placidia nec non et eudoxia augusta *M* 6 principem *Y* diue memorie *M* 7 epistola—imperatorem *Y* Domino uictori theodosio triumphatori semper augusto filio placidia galla piissima perpetua augusta mater *M* 9 ēpla theodosii rescripta *M* augustum *om. M* 12 s̄cissimi—leonis *Y* leonis pape *M* 12 sancti *om. M* 13 honoratos *Y* nobiles constantinupolis *M* omnem *Y om. M* 14 s̄cissimi—leonis *Y* eiusdem *M* 16 Romæ *om. M* 17 Alia *om. M* romanum *M* 18 eundem *om. M* Romæ *om. M* 19—22 quæ—demonstrat *om. M* 22 demonstrant *y* 23 ad *Y* 25 Item—littere *Y* similiter alie sacre littere *M* 27 item *om. M* 28 item *om. M* x̄pianissima et piissima *M* 29 stratigio *M* 29—30 ut—concilium *om. M* 30 calchedoniam *Y* 31 conuenerat *y* concurrerat *M* 33 item *y* similiter *M* qui *M* nicea *M* missa *M* 34 traciam *M*

RESCRIPTVM DE FIDE FACTVM MANV PROPRIA FLAVIANI ARCHIEPISCOPI CONSTANTINOPOLITANI DATVM AB EO POSCENTI IMPERATORI

1 Flauianus episcopus Constantinopolitanus piissimo et amatori Christi imperatori nostro Theodosio salutem. Nihil ita conuenit sacerdoti dei et dogmatibus erudito diuinis quam paratum esse ad satisfactionem omni poscenti eum rationem de spe quæ in nobis est, et gratia. non enim erubesco euangelium dei; uirtus enim dei est ad salutem omni credenti. quia igitur et nos misericordia regis omnium Christi dei sacerdotium tale euangelii sortiti sumus, sapimus recte atque inculpabiliter, semper scripturas diuinas sequentes et expositiones sanctorum patrum qui Nicæa conuenerunt, et centum quinquaginta qui hic congregati sunt, et qui in Epheso sub sanctæ memoriæ Cyrillo, qui fuit Alexandrinus episcopus. et prædicamus dominum nostrum Iesum Christum, ante sæcula quidem ex deo patre sine principio natum secundum diuinitatem, in nouissimis autem diebus eundem propter nos et propter nostram salutem ex Maria uirgine secundum humanitatem, deum perfectum et hominem perfectum eundem in assumptione animæ rationalis et corporis, consubstantialem patri secundum diuinitatem et consubstantialem matri eundem secundum humanitatem. ex duabus utique naturis confitentes Christum post incarnationem ex sancta uirgine et inhumanatum in una subsistentia et in una persona unum Christum, unum filium, unum dominum confitemur. et unam quidem dei uerbi naturam, incarnatam tamen et inhumanatam dicere non negamus, eo quod ex ambobus unus atque idem sit dominus noster Iesus Christus. eos uero qui aut duos filios aut duas subsistentias aut duas personas annuntiant et non unum eundem dominum Iesum Christum filium dei uiui prædicant, anathematizamus et alienos esse ab ecclesia iudicamus et ante omnes Nestorium impium anathematizamus et sapientes quæ eius, ac loquentes ea et abscidantur huiusmodi a filiorum adoptione promissa recte credentibus.

4 1 Petr. 3,15 Rom. 1, 16 10 15 20 25

Et post haec adiecit et annotationibus subscripsit: Domine Christe, adiuua nos, deus.

Et iterum: Hæc scripsi mea manu ad satisfactionem uestræ potestatis et ut confundantur qui calumniam facientes nostræ bonæ et simplici in Christo conuersationi. 30

B̄ EPISTVLA LEONIS ARCHIEPISCOPI ROMAE AD EVTYCHEM SCRIPTA

2 Desiderantissimo filio Eutychi Leo episcopus. Ad notitiam etc. *Leonis ep. 1.*

1 *Græce extat in Epist. coll. H 1* *hac uersione Latina usus est Liberatus 11 p. 67 G., altera* [Λ^{i}] *habetur in Innocentii Maronitæ ep. de collatione cum Seuerianis 34* [*t. IIII 2 p. 174 sq.*]

Φ^{c} [= *PM*], Φ^{r} [*CDC*^{a}*Y*], *Z*

1—2 *om. C*^{a} 1 *præmittunt* PRINCIPIUM *PY* 1/2 cons̄ archiepp̄ *P* 2 *in fine add.* hinc incip̄ actio prima synodi calcidonensis *P* 3 constantinopolis $\Phi^{c}Y$ 4—5 dogmata—diuina *M* 5 ratione *Y* 6 est in nobis *M* et *om. Z* 8 tale *om. M* sapimusque *Y* 9 in nicea *C*^{a} *M*^{corr} *Z Lib.* 14 Maria *om. C*^{a}*Z* 16/17 et—humanitatem *om. Z* 17 itaque *Y* 18 substantia *P* 19 dm̄ *y* uerbi dei *y* 20 incarnata *Z* ambabus $\Phi^{c}y$ unus *MP*^{corr} *om. P* $\Phi^{r}Z$ 21 noster *om. M* 22 unum et *M* 23 uiui *om. PC*^{a}*Z* esse *om. MC*^{a}*Z* 24 et] ut *Z* quæ *om. y* ea quæ eius sunt Φ^{c} 25 ea et *om.* Φ^{c} 27 et *om. C*^{a}*Z* subscripsit *MY* subscripsi *C*^{a}*Z* scripsit *CD* et suscribsit *P* ihū x̄pe *M* ihū *Z* 28 deus *om. Y Lib.* 30 qui *om. MY Lib.* conuersationis *P*

2 ADNOTATIONES RVSTICI uol. 4 p. 3, 3 ia(cet) epistolis *C*^{mg}*D*^{mg}

Græca uersio extat in Epist. coll. B 2

Φ^{c} [= *M*], Φ^{r} [= *CDC*^{a}*Y*]

31 II Φ^{c} *numeri Græci ex C* incipit epistola *Y* romani *P om. M* scripta [*om. M*] ad eutychen pbr̄m Φ^{c} scripta *om. Y* 32 eutyche pbr̄o *MΓ*

Γ EPISTVLA PETRI EPI RAVENNENSIS AD EVTYCHEM PRBM SCRIPTA

3 Dilectissimo et honore digno filio Eutychi presbytero Petrus episcopus Rauennae. Tristis legi tristes litteras tuas et scripta mæsta mærore debito percucurri, quia sicut nos pax ecclesiarum, sacerdotum concordia, tranquillitas plebis gaudere facit gaudio cælesti, ita nos affligit et deicit fraterna dissensio, præsertim cum talibus oriatur ex causis. triginta annis humanae leges humanas adimunt
Ies. 53, 8 quæstiones: Christi generatio, quæ diuina lege scribitur inenarrabilis, post tot sæcula disputatione temeraria uentilatur. quid Origenes principiorum scrutator incurrerit, quomodo Nestorius lapsus sit disputans de naturis, non latet prudentiam tuam. magi Iesum in cunabulis deum mysticis muneribus confitentur, et sacerdotes qui sit qui uirginali partu de spiritu sancto natus est, dolenda interrogatione disquirunt.
Lc. 2, 14 cum uagitus daret Iesus in cunis, gloria in excelsis deo cælestis clamat exercitus,
Phil. 2, 10 et modo, quando in nomine Iesu omne genu flectitur cælestium, terrestrium et infernorum, originis eius quæstio commouetur. nos, frater carissime, una
2 Cor. 5, 16 cum apostolo dicimus: etsi nouimus Iesum secundum carnem, sed nunc iam non nouimus, nec possumus iniuriosa perscrutari qui iubemur honorem dare, timorem reddere et expectandum non perscrutandum iudicem confitemur.

Haec breuiter respondi, frater, litteris tuis, plura rescripturus, si ad me frater et coepiscopus noster Flauianus aliqua de hac causa scripta misisset. si enim tibi displicet, quoniam scripsisti, electum iudicium, nos quomodo de his iudicare poterimus, quos neque uidimus propter absentiam et quid intellexerunt, eorum taciturnitate nescimus? iustus mediator non est qui sic unam partem audit, ut nihil alteri parti reseruet. in omnibus autem hortamur te, frater honorabilis, ut his quæ a beatissimo papa Romanae ciuitatis scripta sunt, oboedienter adtendas, quoniam beatus Petrus, qui in propria sede et uiuit et præsidet, præstat quærentibus fidei ueritatem. nos enim pro studio pacis et fidei extra consensum Romanæ ciuitatis episcopi causas audire non possumus.

Et alia manu: Incolumem tuam dilectionem dominus tempore longissimo conseruare dignetur, carissime et honorantissime fili.

Inde a 3 Tristis *usque ad 17 pro exemplari Latino in* Φ^c [= *PM*] *extat hæc uersionis Græcæ uersio Latina:*

---

3 *Græca uersio extat in Epist. coll. B 3*

Φ^c [= *PM usque ad 3 et inde ab 18*], Φ^r [= *C, D (inde a 9 multa abscissa)*, $C^a Y$], *Z, S* [= *defmt. usque ad 18 tuis*]

1 Γ *CD* III Φ^c $C^a Y$ epla Φ^c $C^a Z S$ inciṗ epistola *Y* INCIP̄ *CD* rauenniensis *CD* rauennatis $C^a Z$ rauennæ Φ^c scripta [scriptam *P* rescripta *M*] ad eutychen Φ^c euticetem *S* scripta *om. YS post inscriptionem habet* ubi contra eius errores illi abto exemplo respondit *S* 2 honore digno $\Phi^{cr} Z$ merito honorabili *S* eutycheti *PS* 2/3 rauennensium *P om. S* 3—17] *horum loco* Φ^c *uersionis Græcæ habet uersionem Latinam; infra editur* 3 Tristis legi *om.* $CDC^a Z$ et *om. CD* 3/4 percurri S^{def} 6 humana legis humanas *CD* humanæ leges *Y* leges humanas Y^{corr} 9 est *S* 11 dolenda et *CD* 12 uagitum *S* clamabat *S*Γ 13 genus S^{dt} 14 ei *S* carissime *om. S, cf. M*Γ una *om.* $C^a SZ$ *cf. M* 16 iniuriose $C^a ZS$ p̄scrutari *C* replicare *S* iubemus C^a 17 et timorem *S* expectandum non perscrutandum *Y* expectare dum non perscrutandum $CDC^a Z$ expectare non discutere quem *S, cf.* Γ 18 breuiter] in omnibus *S* tuis litteris *M* 18—29 plura—fili *om. S* 19 tramisisset *Y* 20 quoniam] quemadmodum $C^a Z$ 21 uidemus *Y* intellexerint $C^a Z$ 23 hortamur] honoramus *Y* te *om. MD* 24 papa—ciuitatis] romanæ ciuitatis antistite $C^a Z$ romanæ ciuitatis *Y* 28 Et—manu *om* $\Phi^r Z$ in tempore *Z* 29 dignetur *om D*

Tristissimus legi tristes tuas epistolas et litteras tuas tristis congrua tristitia percucurri, quia sicut nos pax ecclesiarum et concordia sacerdotum uel tranquillitas populi gaudere facit cælesti lætitia, ita nos opprimit ac deicit fraterna discordia, et præcipue quando ex talibus causis emergit. triginta annis leges humanæ quæstiones damnant humanas: Christi generatio inenarrabilis quæ diuina lege conscripta est, post tanta sæcula cogitatione superba requiritur. quid enim Origenes antiquarum rerum perscrutator sustinuit, quomodo Nestorius lapsus est tractando de naturis, non latet tuam sapientiam. magi Christum in cunabulis deum donis mysticis confitentur, et sacerdotes qui sit qui uirginali partu ex spiritu sancto natus sit, nimia perscrutatione perquirunt. quando uocem dabat Christus in cunabulis, gloria Lc. 2, 14 in excelsis deo cælestis militia conclamabat, et nunc, quando in nomine Iesu Phil. 2, 10 Christi omne genu flectitur caelestium, terrestrium et infernorum, de principio natiuitatis eius quæstio commouetur. nos autem, frater, cum apostolo dicimus: etsi cognouimus dominum secundum carnem, sed iam nunc non 2 Cor. 5, 16 cognoscimus neque possumus iniuriosa perscrutari qui iubemur honorem dare, timorem reddere et expectandum, non perscrutandum iudicem confitemur.

EPISTVLA SCISSIMI ARCHIEPI ROMAE LEONIS AD FLAVIANVM ARCHIEPM CONSTANTINOPOLITANVM

4 Dilectissimo fratri Flauiano episcopo Leo episcopus. Cum Christianissimus etc. *Leonis ep. 3*

EPISTVLA FLAVIANI ARCHIEPI CONSTANTINOPOLITANI AD LEONEM ARCHIEPM ROMAE

5 Sanctissimo et deo amantissimo patri et consacerdoti Leoni Flauianus in domino salutem. Nihil est quod stare faciat diaboli nequitiam, incontentibile malum, plenum ueneno mortifero. sursum atque deorsum circuit quærens quem percutiat, Iac. 3, 8 quos conturbet, quem deuoret, unde et uigilare et sobrii esse ad orationes et propin- 1 Petr. 5, 8 quare deo et fatuas quæstiones respuere et patres sequi et non transgredi terminos 2 Tim. 2, 23 æternos ex scriptura sancta didicimus. deponens itaque tumorem luctus, lacri- Prou. 22, 28 marum multitudinem, quoniam eorum qui sub me constituti sunt, clericus captus est nec eum saluare prævalui neque lupo præripere, licet animam meam paratus fuissem ponere pro eo, ut raptus est, ut exiliuit odio habens uocantis uocem et ad perditorem maxime currens et memorias quoque paternas declinans et eorum itinera prorsus abhorrens, pergo in hunc sermonem.

Φ^{c} [=*P usque ad* 10 causis, *M*]

1 tristissimas *M* tristissime *P* 3 opprimet *Φ*^{c} deicet *M de P non constat* 4 *post* causis *des. P propter folii defectum* emerget *M*

---

4 *Græca uersio extat in Epist. coll. B 4*

Φ^{c} [=*P inde a* uol. 4 p. 4, 23 libellum, *M*], *Φ*^{r} [=*CDC*^{a}*Y*]

17 IIII *MC*^{a}*Y* incip̄ ep̄la *CDY* 18 constantinopoli *MD* 19 episcopo *om. M*

---

5 *Græcum exemplar extat in Epist. coll. H 3, altera uersio Latina in Collectione Nouariensi de re Eutychis 3*

Φ^{c} [=*PM*], *Φ*^{r} [=*CDC*^{a}*Y*]

21 v *MC*^{a}*Y* INCIPIT EPISTOLA *CDY* 22/23 Sanctissimo—salutem *om. C*^{a} 22 sanctissime et deo amantissime *CD* 23 nequitia *CDC*^{a} incontemptibile *Φ*^{r} incontemtibile *P* incomptibile *M* 24 sursum enim *M* 25 τίνας ταρδεηι pro τίνα σπαρδεηι turbet *C*^{a} quos *Y* 27 ex *om. C*^{a} deponentes *C*^{a}*Y* 28/29 captus clericus est a fero dæmone *P* [=Γ] 30 uocantes *C*^{a}

Mt. 7, 15. 16 Sunt quidam in uestibus ouium, intus autem lupi rapaces, quos ex fructibus
1 Ioh. 2, 19 agnoscimus. isti primo quidem uidentur ex nobis esse, sed non sunt ex nobis; si enim fuissent ex nobis, mansissent utique nobiscum. quando uero suam euomuerint impietatem, dolum qui in eis est, erumpentes et adprehendentes infirmiores et eos qui ad eloquia diuina sensus inexercitatos habent, secum eos contrahunt ad
2 Petr. 3, 16 perditionem, subuertentes et iniuriantes paternas doctrinas sicut et sanctas scripturas ad perditionem suam. quos oportet præscientes cauere, ne malitia eorum quidam
Ps 139, 4 seducti abscidantur a propria firmitate. exacuerunt enim linguas suas sicut serpentes; uenenum aspidum sub labiis eorum, sicut de his clamauit propheta. talis igitur nobis quidam nunc apparuit Eutyches dudum presbyter et archimandrita; tamquam ea quæ nostra sunt, sapiens et rectam fidem in se habens, Nestorii quidem impietati resistens et pugnam aduersus eum simulans, trecentorum uero decem et octo sanctorum patrum de fide confectam expositionem et sanctæ memoriæ Cyrilli ad Nestorium scriptam epistulam et eiusdem similiter ad Orientales, quibus omnes consenserunt, conatus euertere et antiqua impii Valentini et Apollinaris
Mt. 18, 6 mala dogmata renouare (nec timuit regis ueri præceptum dicentis quicumque scandalizauerit unum de pusillis istis minimis, melius erat ut suspenderetur mola asinaria circa collum eius et mergeretur in profundum maris), impudenter autem omnem abiciens et pellem quæ eum circumdabat, excutiens aperte coram sancta synodo uestra confirmabat dicens dominum nostrum Iesum Christum non oportere ex duabus naturis post inhumanationem in una subsistentia et in una persona a nobis agnoscendum neque carnem domini consubstantialem nobis esse tamquam ex nobis adsumptam et unitam deo uerbo secundum subsistentiam, sed dicebat uirginem quidem quæ eum peperit secundum carnem, consubstantialem nobis esse, ipsum autem dominum non sumpsisse ex ea carnem nobis consubstantialem, sed domini corpus non esse quidem corpus hominis, humanum autem corpus, quod ex uirgine est, omnibus expositionibus sanctorum patrum resistens. sed ne cuncta percurrens inmensitatem litteris faciam, gesta quæ dudum in eo confecta sunt, direximus tuæ sanctitati, in quibus et sacerdotio eum uelut in talibus captum et monasterii dispositione et nostra communione priuauimus, quatenus et tua sanctitas cognoscens ea quæ eius sunt, omnibus qui sub tua reuerentia constituti sunt deo amantissimis episcopis manifestam faciat eius impietatem, ne forsitan ignorantes ea quæ sapit et in quibus aperte captus est, tamquam ad consortem fidei litteras aut aliter confessiones ad eum repperiantur efficere.

Omnem cum uestra beatitudine in Christo fraternitatem ego et qui mecum sunt, plurimum salutamus.

Φ^c [$=PM$], Φ^r [$=CDC^aY$]

1 uestium *M* fructibus eorum *M* 2 agnoscemus C^a cognoscimus Φ^c, *corr.* *P* primum C^a uidentes C^a uidebantur *P* 3 si enim—nobiscum] cum C^a 4 dolo *CY*, *corr.* *C* 5 sensos *M* 5/6 et ad perditiones *y* 6 sed uertentes *M* 7 malitias *M* 8 sicut *om.* *M* 9/10 propheta clamauit C^a 10 nunc apparuit] nuncupauit *M* et *om.* *y* 12 resistit *P* pugnans *M* 13 uero *om.* *P* de fide] fidem *P* confactam *CD* et *om.* *Py* 14 subscriptam *M* 15 conatur *P* antiquam PC^aY 16 malaque *M* reuocare *Y* dicens *P* 18 collo *CD* profundo *Y* malis *M* 18/19 inpudentiam *P* 20 synodum C^a uestra] ὑμῶν pro ἡμῶν 21 humanationem *Y* unam subsistentiam *M* 21/22 unam personam *M* 22 consubstantiale *M* 23 uerbum C^a consistentiam *C* consubsistentiam C^{corr} *D* 24 qui Φ^c 24/25 esse nobis consubstantialem *CD* 25 carne CDC^a 27 nec *M* 29 est *M* captum *om.* C^a 30 monasterio *M* 32 faciet *CD* 33 aperte *om.* *Y* sortem *P* 34 efficerit *P* effecerit *M* 35 uestram PC^a beatitudinem $\Phi^c C^a$

Et alia manu: incolumis in domino et orans pro nobis doneris nobis, deo amantissime pater.

EPISTVLA SANCTISSIMI ARCHIEPISCOPI ROMAE LEONIS AD FAVSTVM PRBM

6 Dilectissimo Fausto presbytero Leo episcopus. Gratum semper etc. *Leonis ep. 4*

Z Epistula encyclia siue synodica sanctissimi archiepiscopi Romæ Leonis ad Flauianum archiepiscopum Constantinopolitanum, quæ non posita cum istis epistulis, eo quod in gestis sancti et uniuersalis concilii Chalcedonensis tertiæ actionis inserta sit. *edita est in Coll. Nouar. de re Eutychis 5 [uol. 2 p. 24—33]*

H EPISTVLA FLAVIANI ARCHIEPI CONSTANTINOPOLITANI SCRIPTA AD EVNDEM ARCHIEPM SENIORIS ROMAE LEONEM

8 Sanctissimo et beatissimo patri et consacerdoti Leoni Flauianus in domino salutem. Pietate et recta prædicatione uerbi ueritatis nihil honorabilius sacerdotibus, sicut nosti, deo amantissime. omnis enim nostra spes atque salus et retributio promissorum bonorum in his est. propterea omnia facienda a nobis sunt et laborandum pro uera fide et expositionibus dogmatibusque sanctorum patrum, quatenus per omnia et inter omnes concussiones rerum integra hæc et inuiolata saluentur atque custodiantur. necessarium itaque fuit nunc etiam uidentes nos lædi orthodoxam fidem et renouari Apollinaris et Valentini hæreses ab Eutyche monacho non hoc despicere, sed in aperto hoc pro cautela populi reuelare. iste enim iste Eutyches absconditum in se langorem malæ sectæ retinens insiliens nostræ mansuetudini inuerecunde et inpudenter in multos impietatem propriam præsumpsit inferre, dicens ante inhumanationem quidem saluatoris nostri Iesu Christi duas naturas esse diuinitatis et humanitatis, post unitatem uero unam naturam factam, neque sciens quod dicit, neque de quibus adfirmat. neque enim unitas conuenientium in Christo duarum naturarum, sicut et uestra religiositas nouit, proprietates suas in unitate confudit, sed manent in unitate perfectæ naturarum proprietates. adiecit

1 Tim. 1, 7

Φ^c [=*PM*], Φ^r [=*CDC*^{a}*Y*],
1 et alia manu Φ^c *om.* Φ^r incolumes *M* et *om. P*

3/4 transscribenda *in mg. C*

Φ^c [=*M*], Φ^r [=*CDC*^{a}*Y*]
Græca uersio extat in Epist. coll. H 4
3 VI *MC*^{a}*Y* incipit epistola *Y* 4 filio fausto *P* [=Γ]
6 Z *CD* VII *MC*^{a}*Y* 7 archiepiscopum *om. M* 7/8 quæ—sit *om. et totam epistulam perscribit* Φ^c 7 quæ—posita *om. Y* epistolis ob hoc in ordine suo composita non est *Y* 8 eo quod] quia *Y* est *Y*

---

8 *Exemplar græcum extat in Epist. coll. H 5. Latina uersio altera habetur in Collectione Nouariensi de re Eutychis 4*

Φ^c [=*PM*], Φ^r [=*C, D* (19—27 haud pauca abcissa), *C*^{a}], *Y*
10 H *C* VIII *C*^{a}*MY* INCIPIT EPISTOLA *Y* CONSTANTINOPOLIS *C*^{a} 11 senioris *om. C*^{a} leonis *P* 16 ueritate fidei *M* 17 concursiones *M* et *om.* Φ^c 17/18 seruentur *P* 18 atque] at *C*^{a} necessariam *M* 19 apollonaris *CD* heresim [heresem *P*] et Φ^c 20/21 iste—iste] . . tet enim . . *Y* sed enim iste *y* iste^2 *om.* Φ^c 21 insilient *M* insilens *Y* 22 uerecunde *CD* inprudenter *C*^{a} 23 humanationem *P* 26/27 sicut—naturarum *om. M* 26 et *om. PCD* religiositas [religio *P*] nouit *PC*^{a}*Y* re *CD* 27 confudit *P*

autem et aliam impietatem dicens corpus quod ex Maria factum est domini, non esse nostræ substantiæ neque humanæ consparsionis, sed humanum quidem illud uocabat, non tamen nobis consubstantiale neque genetrici eius secundum carnem. et hæc aiebat, cum in gestis Ephesi habitis a sancto et uniuersali concilio in epistula scripta ad impium damnatumque Nestorium aperte sic habeatur quia diuersæ quidem ad unitatem ueram concurrere naturæ, unus autem ex ambabus Christus et filius, non tamquam naturarum differentia sit perempta propter unitatem, sed potius effecerint nobis unum dominum Iesum Christum diuinitatis et humanitatis per ineffabilem et inintellegibilem ad unitatem concursionem. et hoc non latet tuam sanctitatem, dum omnino legerit gesta quæ Ephesi sunt confecta. quæ pro nihilo ponens idem Eutyches arbitratur non se daturum pœnam præfinitam a sancto illo et uniuersali concilio, quoniam per hæc multi simpliciores ex eius eloquiis in fidei sermone læduntur. accusatum uero eum a reuerentissimo episcopo Eusebio et occurrentem in sanctum concilium et uoce sua sectam propriam retegentem alienumque existentem a recta fide damnauimus, sicut docebunt uestram sanctitatem omnia quæ super eo sunt gesta quæque direximus cum nostris his litteris. iustum autem est et hoc uobis, sicut arbitror, intimari quia idem Eutyches passus iustam canonicamque damnationem, cum debuisset secundis saluare priora et per pænitentiam perfectam multasque lacrimas placare deum nostrumque cor uehementer contristatum in eius ruina per ueram sanare pænitentiam, non solum hoc non fecit, sed etiam per omnia conturbare sanctam quæ apud nos est, ecclesiam festinauit, propositiones iniuriarum publice ponens et maledictionibus plenas, super hæc et preces offerens piissimo et Christo amantissimo nostro imperatori et easdem arrogantia et petulantia plenas, per omnia diuinas regulas conculcare conatus. sed his ita secutis litteræ nobis datæ sunt uestræ sanctitatis per admirabilem comitem Pansophium, per quas sumus edocti quia idem Eutyches libellos direxit uobis plenos omni fallacia atque calliditate, dicens iudicii tempore libellos se dedisse appellationis et nobis et hic conuenienti sancto concilio et appellasse uestram sanctitatem, quod nequaquam ab eodem factum est, sed etiam in hac parte mentitus est, tamquam per fallaciam mendacii subripere se uestris sanctis auribus putans. commotus itaque, sanctissime pater, in his omnibus quæ ab eo præsumpta sunt, et ob ea quæ in nos et sanctissimam ecclesiam facta sunt atque fiunt, consuete fiducialiter age secundum quod sacerdotio competit, propriamque faciens communem causam et sanctarum ecclesiarum disciplinam, simul decernere in damnatione aduersus eum regulariter facta et per propria scripta dignare, confortare autem et piissimi et Christo amantissimi nostri imperatoris

---

Φ^c[=*PM*], Φ^r[=*CDC*^{a}*Y*]

1 dicens est *D* 2 nostræ *om. CD* illud quidem *P* uocabat $\Phi^c\Gamma$ uocat [uacat C^a] Φ^r 3 genitricis Φ^c, *uaria lectio in* Γ carne *P* 4 agebat Φ^c *Y* in gestis in *P* habiti *M* in *om. M* 5 habetur C^a 6 ambobus *CDC*^{a} 8 effecerint *M* efficerent *P cf.* Γ effecerit Φ^r 9 inintelligibilem *P* intellegibilem *M*Φ^r 10 legeris *P* in ephesi *P* 11 arbitramur *M* 12—13 quoniam—uero] *sententiæ falso coniunctæ* 13 episcopo *om. CD*Y 14 occurente *P* sectam] rectam *CD* recte gentem *CD* regentem Φ^c 15 existente Φ^c recte *CD* 16 eo sunt *om. P* eorum P^{corr} sint *Y* 17 passus iustam] passupius tam *CD* 18 saluatore *PC*^{a} 19 placere *CC*^{a}*Y*, *corr. C* placiret *P* placaret P^{corr} dō C^a dnm *P* 20 ruinam *PC*^{a}Y 21 perturbare *M* est *om. M* 22 plenus C^a 23 xp̄i amantissimo *CD* xp̄ianissimo *PY* 23/24 plenas petulantia C^a 24 secutus C^a 25 pamsopium *P* 26 direxerit *PY* 29 eo *P* etiam et *Y* fallatium *CD* 31 ab *P* 31/32 sc̄issima ecclesia Φ 32 finiunt C^a agere *P* 34 discernere *P* damnationem C^a*Y* eam C^a factam C^a 35 scriptura *D* in xpo amantissimi *M* nostro imp̄i *P* nostri *om. Y*

fidem. causa enim eget solummodo uestro solatio atque defensione, qua debeatis consensu proprio ad tranquillitatem et pacem cuncta perducere. sic enim hæresis quæ surrexit, et turbæ quæ propter eam factæ sunt, facillime destruentur deo cooperante per uestras sacratissimas litteras, remouebitur autem et concilium quod fieri diuulgatur, quatenus nequaquam ubique sanctissimæ turbentur ecclesiæ.

Omnem quæ uobiscum est fraternitatem ego et qui mecum sunt, salutamus. Incolumis in domino et orans pro nobis doneris nobis, religiosissime et sanctissime pater.

Θ̄ EPISTVLA S̄CISSIMI ARCHIEP̄I ROMAE LEONIS AD IVLIANVM EPM̄ COENSEM

9 Dilectissimo fratri Iuliano Leo. Licet per nostros etc. *Leonis ep. 5. Græca uersio extat in Epistularum collectione H 6*

9 ADNOTATIONES RVSTICI uol. IIII p. 6, 18 antiqua fraus Eutychianorum Nestoriano [nestoriane $C^{mg}D^{mg}$] nomine criminari catholicos $C^{mg}D^{mg}$ 20 deitatem uerbi ab assumpti hominis substantia Nestorius separabat C^{mg} 24 uerum hominem ihm̄ xp̄m̄ ia(cet) [sed D^{mg}] mediatorem dei et hominum [hominem C^{mg}] $C^{mg}D^{mg}$ 28 qui erat in forma dei, manens idem in forma serui homo natus $C^{mg}D^{mg}$ p. 7, 4 ueram ueri hominis totamque naturam $C^{mg}D^{mg}$ 9 in deitate trinitatis unius naturæ, in susceptione hominis unius personæ C^{mg} 13 optima et de unitione $C^{mg}D^{mg}$ 14 assumptam naturam beatificans C^{mg} 15 glorificata in glorificante C^{mg} 18 unitatem sui atque hominis [homo $C^{mg}D^{mg}$] deitatis præstat potestas $C^{mg}D^{mg}$ 21 in utroque est idem aliter C^{mg}, *cf. C* 25 not̄ exultatio assumpti, non assumentis $C^{mg}D^{mg}$ p. 8, 3 copularet C^{mg} 21 iacet [*scripsi* a C^{mg}] nam non C^{mg}

Ī EPISTVLA S̄CISSIMI ARCHIEP̄I ROMAE LEONIS AD FAVSTVM MARCIANVM ET RELIQVOS ARCHIMANDRITAS CONSTANTINOPOLIS

10 Dilectissimis filiis Fausto et Marciano et reliquis archimandritis Leo episcopus. Cum propter etc. *Leonis ep. 10. Græca uersio extat in Epistularum collectione H 7*

10 ADNOTATIONES RVSTICI uol. IIII p. 12, 8 in Christo nostram naturam $C^{mg}D^{mg}$

ĪA EPISTVLA S̄CISSIMI ARCHIEP̄I ROMAE LEONIS AD IMPERATOREM THEODOSIVM

11 Gloriosissimo et clementissimo Theodosio augusto Leo episcopus. Quantum rebus humanis etc. *Leonis ep. 7. Græca uersio extat in Epistularum collectione H 10*

11 ADNOTATIONES RVSTICI uol. IIII p. 9, 22 iacet [in C^{mg} *om.* D^{mg}] merito reprobabili [reprobabilis $C^{mg}D^{mg}$] $C^{mg}D^{mg}$

ĪB EPISTVLA LEONIS ARCHIEP̄I ROMAE AD PVLCHERIAM AVG̃

12 Quantum sibi etc. *Leonis ep. 8. Græca uersio extat in Epistularum collectione H 11*

12 ADNOTATIONES RVSTICI uol. IIII p. 10, 15 Nestorium dixisse solum hominem natum $C^{mg}D^{mg}$ 20 illius generis et seminis C^{mg} p. 11, 2 ordinem reddit heresiarchæ, si pænituerit $C^{mg}D^{mg}$

Φ^c [= *PM*], Φ^r [*CDC*^{a}*Y*]

1 egit C^a defensionem C^a 2 et pacem *om. D* pace *C* heresim *M* 3 eum $\Phi^c CD$ 5 perturbentur Φ^c 6 sunt *M* saluta *spat. M* 7 religiosissimus *CD* 9 Θ̄ *C* VIIII $\Phi^c C^a Y$ *om. D* INC̄ EPISTOLA *Y* ciuitatis romane *M* coensium ciuitatis Φ^c 12—13 *om. P, add.* P^{corr} 12 Ī *C* X $\Phi^c C^a Y$ *om. D* INCIPIT EPISTOLA *Y* sanctissimi] eiusdem *M* et marcianum Φ^c 13 Constantinopolis *om. Y* 14 dilectissimo filio *P* archimandritis constantinopolis *Y* 16 ĪA *CD* XI $\Phi^c C^a Y$ INCIPT EPISTOLA *Y* epistulam *P* Romæ *om.* Φ^c 19 ĪB *CD* XII $\Phi^c C^a Y$ INCIPIT EPLA̅ *Y* epistulam *P* ROMANI C^a rom̄ *PC* 20 *inscr.* gloriosissime et clementissime filie pulcherie auguste leo ep̄s Φ^c

ΙΓ SCISSIMI ARCHIEPI ROMAE LEONIS EPISTVLA SCRIPTA AD SECVNDVM CONCILIVM EPHESENVM CONTRA EVTYCHEN QVAE PERDVCTA QVIDEM EST OCCVLTATA VERO PROPTER QVOD NON FVERIT CONCESSA PVBLICARI EPIS A DIOSCORO

13 Religiosa clementissimi etc. *Leonis ep. 12. Græca versio extat in Epistularum collectione H 8*

ΙΔ EPISTVLA SCISSIMI ARCHIEPI ROMAE LEONIS AD IMPERATOREM THEODOSIVM QVA ROGAVIT SPECIALE CONCILIVM IN ITALIA FIERI ET IN NVLLO ALIO LOCO EO QVOD CONTRARIA SIT CANONIBVS SECVNDA SYNODVS EPHESENA

14 Gloriosissimo et clementissimo Theodosio augusto Leo eps. Olim et ab initio etc. *Leonis ep. 25. Græca uersio extat in Epistularum collectione M 1*

14 ADNOTATIONES RVSTICI uol. IIII p. 26, 13 omnia ad se peruenisse $C^{mg}D^{mg}$ 3 o omnia ab eo suspendi C^{mg} p. 27, 7 omnes offensiones $C^{mg}D^{mg}$

ΙΕ EPISTVLA ALIA SCISSIMI ARCHIEPI ROMAE LEONIS AD IMPERATOREM THEODOSIVM CVLPANS EPHESIVM CONCILIVM

15 Gloriosissimo et clementissimo Theodosio augusto Leo eps et sancta synodus quæ in urbe Roma conuenit. Litteris clementiæ etc. *Leonis ep. 18. Græca uersio extat in Epistularum collectione M 12*

15 ADNOTATIONES RVSTICI uol. IIII p. 19, 24 de sancto Hilaro tunc diacono C^{mg} p. 20, 2 de sacerdotibus reiectis C^{mg} 23 omnia dixit C^{mg}

ΙΖ EPISTVLA LEONIS ARCHIEPI ET SCI CONCILII QVOD ROMAE COLLECTVM EST AD PVLCHERIAM AVGVSTAM

16 Gloriosissimæ et clementissimæ filiæ Pulcheriæ augustæ Leo episcopus et sanctum concilium Romæ collectum. Si epistulæ etc. *Leonis ep. 23. Græca uersio extat in Epistularum collectione H 12*

ADNOTATIONES RVSTICI uol. IIII p. 24, 28 omnibus C^{mg}

ΙΖ EPISTVLA HILARI DIACONI ROMANI AD PVLCHERIAM AVGVSTAM

17 Gloriosissimæ atque piissimæ Pulcheriæ augustæ Hilarus diaconus. Studium mihi etc. *Leonis ep. 26. Græca uersio extat in Epistularum collectione H 13*

ADNOTATIONES RVSTICI uol. IIII p 28, 2 omnia C^{mg} 7 quia quae iste nuntiauit ipse [ipsa C^{mg}] Leo papa rescripsit ad Pulcheriam augustam C^{mg}

Φ^c[=*PM, inde a* 11 *PDM*], Φ^r[=*C, D (usque ad* 10), C^aY]

1 ΙΓ *C* ΙΖ *D* XIII Φ^cC^aY 1—3 epla [epistulam *P*] eiusdem ad [ad *om. M*] inpium [secundum *M*] concilium ephesenum Φ^c 1 INCIPIT EPLA SCISSIMI—LEONIS SCRIPTA *Y* 2 occulta *y* pro eo quod C^a 6 ΙΔ *CD* XIIII Φ^cC^aY epistulam *P* INCIPIT EPLA *Y* sanctissimi—Leonis] eiusdem Φ^c 6/7 qua—fieri] pro concilio in italia faciendo Φ^c 7 et eo *P* et *M* 8 ephesina *P* EPHESIA *CDC*^{a} 11 ΙΕ *C* XV MC^aY XIIII *D* item epistola *D* INC EPLA *Y* ALIA *om. PDC, corr. C* sanctissimi—Romæ *om. M* papæ *D* leonis et scae synodi *Y* leonis alia *P* eiusdem *M* 12 EPHESENVM Φ^c *Y in fine add.* QVOD ADVERSVS SCISSIMVM FLAVIANVM EPM FACTVM [facta *M*] EST PETENTIS ALIVD CONCILIVM IN PARTIBVS [in partibus *om. M*] ITALIAE CAELEBRARI *DM* 13 sancta *om. P* 14 rome collecta *DM* qui in urbe romana conuenit D^{mg} 16 ΙΖ *C* XVI Φ^aC^rY XV *D* INC EPLA *Y* Leonis archiepi] PAPAE LEONIS *D* eiusdem *M* scique *M* 16/17 A PVLCHERIA AVGVSTA C^a PVLCHRIAM *D* 18 filiæ *om. M* 21 ΙΖ *C* XVII PMC^aY XVI *D* PVLCHRIAM *D* 22 pulchriae *D, corr.* D^{mg}

ĪH EPISTVLA GALLAE PLACIDIAE AVGVSTAE AD PVLCHERIAM AVGVSTAM

18 Galla Placidia piissima semper augusta Aeliæ Pulcheriæ piissimæ semper augustæ filiæ. Vt Romam frequentibus concursionibus adæque desideremus inspicere, causa nobis est amplectendæ religionis, ut terminis sanctorum nostram exhiberemus præsentiam, quos certum est pro sua uirtute in cælestibus constitutos neque inferiora despicere. nos itaque sacrilegum esse credimus, si sollemnium ordinem denegemus. cum igitur beato apostolo Petro nostram præsentiam dedissemus, illic multitudine sacerdotum reuerentissimus Leo papa circumdatus pro dignitate sui loci nos primus adiit. qui propter interpositam gemitus sui tristitiam desiderium pæne suum uerbis insinuare non poterat, uicit tamen constantia sapientiæ sacerdotis, ut lacrimas paululum retineret et causam uiolatæ fidei tamquam huius uindex manifesto sermone proferret. in quo sermone cognouimus nostris temporibus catholicam fidem esse turbatam, quam a diuo patre nostro Constantino nostri generis parentes hactenus seruauerunt. secundum uoluntatem namque cuiusdam prauum aliquid aduersus sacerdotem Constantinopolitanum exercitatum dicitur. nos itaque in Epheseno concilio, quo nullus ordinem sacerdotii custodiuit neque mensuram, sine consideratione diuinitatis omnia esse gesta cognouimus, quatenus præsumptio et iniustitia in quorundam damnationem obtinere dicatur, quæ nostris temporibus terribilia esse uidentur. debet itaque fides proprie ualere, sanctissima atque uenerabilis filia augusta. igitur tua clementia secundum catholicam fidem, quod semper nobiscum fecit, et nunc similiter conspirare dignetur, ut quicquid in illo tumultuoso miserrimoque concilio constitutum est, omni uirtute submoueatur et omnibus integris permanentibus ad apostolicæ sedis, in qua primus beatus apostolorum Petrus qui etiam claues regnorum cælestium suscipiens sacerdotii principatum tenuit, episcopatus causa mittatur. debemus enim primatum in omnibus inmortali conuersationi tribuere, quæ totum mundum propriæ uirtutis dominatione compleuit et nostro imperio orbem gubernandum seruandumque commisit.

ĪΘ SACRAE LITTERAE TAM A DOMNO NOSTRO VALENTINIANO QVAM A DIVAE MEMORIAE PLACIDIA NEC NON ET EVDOXIA AVGVSTA AD THEODOSIVM DIVAE MEMORIAE VT IVBERET IN PARTIBVS ITALIAE CONCILIVM CELEBRARI

19 Domino meo Theodosio gloriosissimo uictori ac triumphatori perpetuo imperatori et patri uictor Valentinianus gloriosus [uictor] ac triumphator semper augustus

18 *Græca uersio extat in Epist. coll. H 14*

Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CC*^{a}*Y*]

18 *post* 21 *coll. D* ĪH *C* XVIII *MC*^{a}*Y* XX *D* 1 INCIPIT EPISTVLA *Y* PVLCHRIAM *D* 2 Aeliæ] helenæ *DC*^{a}, *corr. D*^{mg} pulchriæ *D* 3 Vt *om. P* 4 amplectendi *C*^{a} amplectenda *D* exhibeamus *DM*, *corr. D*^{mg} 6 discere *P* sacrilegium *Y* 8/9 loci nos] locinus *C* 9 pæne *om. M* 10 sapientiam *M* sapientia *P* 11 uiolecte *P* uiolenta *P*^{corr} 15 aduersum *P* dicitur exercitatum *D* 16 epheso *C* quod *P* 18 damnatione *PDy* 19 ualere *om. P* 20 secundum] secundum tuam clementiam *C*^{a} 21 illorum ultuoso *Y* tumultuosa *C* 22 miseroque *C*^{a} 23 *postulatur* apostolicam sedem beatissimus *C*^{a} beatissimorum *Y* apostolus petrus *PD* petrus apostolus *M* qui etiam *superflua* 24 episcoporum *D* epm̄ *M* episcm̄ *P* episcopatus Φ^r τοῦ ἐπισκόπου [*sc. Flauiani*] Γ 26 uirtutes dominationes *C* 27 urbe *C*

19 *Græca uersio extat in Epist. coll. M 2. de tempore cf. Lietzmann, Petrus u. Paulus*^{2} *p. 98*

Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CC*^{a}*Y*]

ĪΘ *C* XVIIII *C*^{a}*P* XIX *M* XVII *D* 28 INCIPIVNT SACRAE *Y* Littere directe *PM* 28—29 tam—augusta] VALENTINIANI IMPERATORIS *D* diuæ memoriæ ualentiniani et placidiæ nec non et eudoxiæ augustæ *y* 28 AD^1 *C* 29 PLACIDA *C* placidie *M* diuæ memoriæ] AVGVSTVM *D* principem *y* 31 perpetuo] piissimo *M* 32 uictor^1 *om. y* ualentianus *C* uictor *om.* Φ^c, *corr. D*, *cf.* Γ

et filius. Cum aduenissem in urbem Romam ad diuinitatem placandam, sequenti
d. 22. m. Febr. a. 450 die ad basilicam apostoli Petri processi et illic post uenerabilem noctem diei apostoli et a Romano episcopo et ab aliis cum eo ex diuersis prouinciis congregatis rogatus sum scribere uestræ mansuetudini de fide, quæ cum sit conseruatrix omnium fidelium animarum, dicitur perturbata. quam nos a nostris maioribus traditam debemus cum omni competenti deuotione defendere et dignitatem propriæ uenerationis beato apostolo Petro intemeratam et in nostris temporibus conseruare, quatenus beatissimus Romanæ ciuitatis episcopus, cui principatum sacerdotii super omnes antiquitas contulit, locum habeat ac facultatem de fide et sacerdotibus iudicare, domine sacratissime pater et uenerabilis imperator. hac enim gratia secundum sollemnitatem conciliorum et Constantinopolitanus episcopus eum per libellos appellauit propter contentionem quæ orta est de fide. huic itaque postulanti et coniuranti salutem nostram communem annuere non negaui quatenus ad tuam mansuetudinem meam petitionem ingererem, ut prædictus sacerdos congregatis ex omni orbe etiam reliquis sacerdotibus intra Italiam, omni præiudicio summoto, a principio omnem causam quæ uertitur, sollicita probatione cognoscens sententiam ferat quam fides et ratio ueræ diuinitatis expostulat. non debet enim nostris temporibus atque religione turbarum petulantia præualere, dum incommota fides hactenus fuerit conseruata. ad perfectiorem uero agnitionem uestræ diuinitatis direximus etiam gesta, per quæ et desideria et exclamationes omnium pietas uestra cognoscat.

K Domino uictori Theodosio triumphatori semper augusto filio Galla Placidia
piissima et perpetua augusta mater. Dum in ipso ingressu ciuitatis antiquæ hanc curam habuissemus ut cultum beato Petro apostolo redderemus, in ipso adorando altari martyris reuerentissimus Leo episcopus, paululum se post orationem retinens, propter catholicam fidem apud nos defleuit, ipsum similiter summum apostolorum, quem nuper adieramus, testem obiciens, episcoporum multitudine circumsæptus, quos ex innumerabilibus ciuitatibus Italiæ pro principatu proprii loci seu dignitate collegit, et uerbis permiscens lacrimas ad communionem sui fletus nostros quoque gemitus prouocauit. non modicum detrimentum est ex his quæ gesta sunt, ut fides quæ tantis temporibus regulariter custodita est a sacratissimo patre nostro Constantino, qui primus imperio splenduit Christianus, nuper turbata sit ad arbitrium unius hominis, qui in synodo Ephesenæ ciuitatis odium et contentiones potius exercuisse narratur, militum præsentia et metu appetens Constantinopolitanæ ciuitatis episcopum Flauianum, eo quod libellum ad apostolicam sedem miserit ad omnes episcopos harum partium per eos qui directi fuerant in concilio a reuerentissimo episcopo Romæ, qui secundum definitiones Nicæni concilii consueti sunt interesse, domine sacratissime

---

20 *Græca uersio extat in Epist. coll. M 3*

Φ^c[=*PDM*], Φ^r[=*CC*^{a}*Y*]

1 urbe roma *D* 4 cum sit *om. M* conseruatris *Y* conseruat res *M* 7 et *om. M* 9 et] ac *MY* 10 hæc *C*^{a} 12 contionem *C* intentionem *C*^{a} postolantiæ et *C*^{a} 17 aduersus religionem *D*, *corr. D*^{mg}, fidei atque religioni *Y aliter* Γ 19 perfectionem *DC*^{a}*Y* 20 desideriæ *C*^{a} explanationem *D*, *corr. D*^{mg} 21 *praem.* EPLA PLACIDIAE AD THEODOSIVM IMPERATOREM *D* INCIPIT EPISTOLA gallæ placidiæ ad theodosium imperatorem *Y* K *C* XX *PC*^{a}*Y* XVIII *D* Theodosio *om. C*^{a}*Y* filio theodosio *Y* 22 et piissima *Y* et *om. M* 24 reuerentissima *P* 26 multitudinem *D* 27 pro *om. M* propriæ *D* siue *D* 29 fidem *P* quæ *om. P* 30 custodita est] custodiamus *M* 31 prius *D* in imperio Φ^c, *corr. D* xpiano *P* 33 præsentiæ *CD*^{corr} præsentiam *DY* 34 miserit et *DM*Γ 35 romano *D*, *corr. D*^{mg} 36 definitionem *D* constituti *C*^{a}

fili uenerabilis imperator. hac itaque gratia tua mansuetudo tantis turbis resistens ueritatem inmaculatam fidei catholicæ religionis seruari præcipiat, ut secundum formam et definitionem apostolicæ sedis, quam etiam nos tamquam præcellentem similiter ueneramur, in statu sacerdotii inlæso manente per omnia Flauiano, ad concilii et apostolicæ sedis iudicium transmittatur, in qua primus ille qui cælestes claues dignus fuit accipere, principatum episcopatus ordinauit, quando scilicet decet nos huic maximæ ciuitati, quæ domina omnium est terrarum, in omnibus reuerentiam conseruare. diligentius autem etiam in hoc prouidete ne quod priscis temporibus nostra generatio custodiuit, sub nos imminui uideatur et per præsens exemplum scismata generentur inter episcopos ac sanctas ecclesias.

KA EPISTVLA LICINIAE EVDOXIAE AVGVSTAE AD THEODOSIVM

21 Domino Theodosio inclito semper augusto et patri Licinia Eudoxia piissima et perpetua augusta. Omnibus notum est tuam mansuetudinem curam atque sollicitudinem habere Christianorum et catholicæ fidei in tantum ut iuberetis ad iniuriam eius nihil omnino faciendum. cum igitur feliciter Romæ fuissemus ingressi et in liminibus basilicæ sanctissimi Petri uenissemus, Leo beatissimus Romanæ ciuitatis episcopus etiam cum aliis plurimis episcopis postulationem nobis optulit, dicens omne dogma religionis per Orientem fuisse turbatum et accidisse quatenus tota Christianorum fides ad confusionem omnem perduceretur. nam Flauianum Constantinopolitanæ ecclesiæ episcopum propter inimicitias Alexandrini episcopi ingemescebat expulsum et hoc cum aliis episcopis postulauit, protestans et ipsorum uenerabilium locorum cultum et mansuetudinis nostræ salutem, quatenus ad tuam clementiam ex hac causa meas litteras destinarem, domine sanctissime pater et adorabilis imperator. salutans igitur iusta posco quatenus his litteris curam uestra tranquillitas præbere dignetur et quæ male gesta sunt, emendari præcipiat, donec omnibus quæ iam definita sunt, reuocatis ex integro causa fidei et Christianæ religionis, quæ mota est, in partibus Italiæ congregato concilio perquiratur. scriptum est enim hic omnem contentionem motam, quatenus Flauianus episcopus ex humanis rebus potuisset auferri.

KB EPISTVLA THEODOSII RESCRIPTA AD VALENTINIANVM

22 Domino meo Valentiniano augusto Theodosius. Et Romæ peruenisse tuam mansuetudinem et petitionem oblatam a Leone reuerentissimo patriarcha in ipso litterarum textu a tua maiestate significatum est. et de tua quidem incolumi in

21 *Græca uersio extat in Epist. coll. M 4*
22 *Græca uersio extat in Epist. coll. M 5*

Φ^c[=*PDM*], Φ^r[=*CC*^{a}*Y*]
1 fili et *M* 2 inmaculatæ *D* 4 instatuta *M* permanente *P* *ante* ad *superscr.* et *D* 5 et *erasit D* iudicio C^a 6 ornauit Φ^c[=Γ], *corr.* D^{mg} decet *om.* C^a 7 est omnium C^a tuarum *PMCD*^{mg} γεῶν *siue* πόλεων Γ 9 minui *P* 10 scismata] similia Φ^c, *corr.* D^{mg} generantur *Y* gerantur *M* in Φ^c, *corr. D* et *Y*
11 KA *C* XXI *PMC*^{a}*Y* XVIIII *D* INCIPIT EPISTOLA *Y* THEODOSIVM IMPERATOREM Φ^c 13 augusta filia *DM*[=Γ] 13/14 curam—sollicitudinem *om.* C^a 15 fuisseinus romæ *P* 17 attulit CD^{mg} 18 et hoc Φ^c[=Γ] 19 omnino Φ^c, *corr.* D^{mg} *om.* Γ 23 meas] has *D* eas D^{mg} *om. M* litteris *M* sacratissime Φ^c[=Γ], *corr.* D^{mg} et *om. Y* 24 iuxta *Y* litteris] γρἀμμασι *pro* πράγμασι 25 præberet C^a emendare DC^a 26 quæ iam] qua etiam *C* 27 congregatio *C* perquiratis CD^{mg} 28 enim *om.* C^a hinc DC^a, *corr. D* motum *M*
30 KB *C* XXII *PMC*^{a}*Y* XXI *D* INCIPIT RESCRIPTVM theodosii ad ualentinianum aug *Y* THEODOSII IMPRIS *D* VALENTINIANVM AVGVSTVM *D* 33 textu] ex *C*

Romana urbe reuersione gratias competentes diuinæ maiestati reddidimus, domine sanctissime fili et uenerabilis imperator; de his autem quæ dixit memoratus reuerentissimus uir, indicatum est ad eundem latius atque plenius, sicut arbitrati sumus, et agnouit nos in nulla parte a paterna religione et maiorum traditione resilisse. nihil aliud uolumus quam sacramenta paterna per successionem nobis tradita inuiolabiliter custodire. propter hanc igitur causam quoniam quosdam agnouimus sanctissimas ecclesias nocibili nouitate turbare, synodum decreuimus Ephesi fieri: præsentia quippe reuerentissimorum episcoporum cum multa libertate et integra ueritate et indigni sacerdotio remoti sunt, et qui iudicati sunt esse digni, suscepti sunt. nihil igitur ab his contrarium regulæ fidei aut iustitiæ factum esse cognouimus. omnis igitur contentio sacro iudicio examinata est; Flauianus autem, qui reus inuentus est læsibilis nouitatis, debitum recepit et hoc remoto omnis pax et omnis concordia regnat in ecclesiis et nihil aliud quam ueritas uiget.

$\overline{KΓ}$ EPISTVLA THEODOSII RESCRIPTA AD GALLAM PLACIDIAM

23 Dominæ meæ Placidiæ uenerabili augustæ Theodosius. Ex litteris tuæ mansuetudinis nostra cognouit æternitas quid reuerentissimus patriarcha Leo a tua æternitate poposcerit. his itaque litteris indicamus quoniam de his quæ dicta sunt a reuerentissimo episcopo, plenius atque apertius sæpius scriptum est, ex quibus sine dubitatione manifestatum est nihil nos præter paternam fidem aut dogmata diuina uel definitiones reuerentissimorum episcoporum qui tam sub diuæ memoriæ Constantino in Nicæa ciuitate quam dudum nostro præcepto in Epheso congregati sunt, definisse aut decreuisse aut intellexisse, sed hoc solum in Epheso constitui iussimus, ut omnes qui nocibili læsione ecclesias sanctas turbauerunt, digne remouerentur. hæc sunt quæ non ad refragationem, sed ad concordiam et purum uinculum adorandæ religionis a reuerentissimis patribus sunt decreta; Flauianus autem princeps contentionis huius sacra sententia ab ecclesiasticis rebus expulsus est. hæc igitur sciens tua mansuetudo, domina sacratissima mater et uenerabilis augusta, nihil nos aliquando contrarium a tradita fide sentire, sicut a quibusdam dicitur, suspicemini aut cogitetis.

$\overline{KΔ}$ EPISTVLA THEODOSII AD EVDOXIAM AVGVSTAM

24 Dominæ meæ Eudoxiæ uenerabili augustæ Theodosius. Semper equidem tui desiderii litteris delectamur et has tota animæ suauitate complectimur et omnibus tuis petitionibus consueuimus gratanter annuere, domina sacratissima filia uenerabilis

---

23. 24 *Græca uersio extat in Epist. coll. M 6. 7*

$Φ^c$ [=*PDM*], $Φ^r$ [=*CC*^{a}*Y*]

1 gratia [gratias D^{corr}] conpetenti *D* reddimus *CY*, *corr. Y* reddemus *D* 4 cognouit *C* nullam partem C^a nihil enim *DM* [=Γ] 5 per ex C^a successione *C* traditam MC^a 6 custodiri *M* [=Γ] cognouimus PC^aY 7 nobili MC^a 10 regulæ] rectæ *DM*, *corr.* D^{ms} 13 ueritas pura *DM* [=Γ]

14 $\overline{KΓ}$ *C* XXIII *PMC*^{a}*Y* XXII *D* INCIPIT EPISTOLA *Y* AD PLACIDIAM AVGVSTAM *D* ad gallam D^{ms} PLADICIAM C^a 15 meæ *om.* $Φ^c$, *corr. D* 17 queque C^a 18 sunt *DM om.* $PΦ^r$ $\overline{epo}$ sunt *Y* 19 manifestum *DCC*^{a}, *corr. CD*^{ms} propter C^a 20 difinitione C^a diuinae *P* 21 nicena *M* quam qui $Φ^c$ 23/24 mouerentur *DM* 26 contentiones *C* 27 itur C^a 29 cogetis *CD*^{ms}

30 $\overline{KΔ}$ *C* XXIIII *PMC*^{a}*Y* XXIII *D* INCIPIT EPISTOLA *Y* THEODOSII IMPERATORIS *PD* AD *om. C* 32 suauitate] deuotione *M* 33 tuæ *Y* filia *om. M*

augusta. sed de præsenti causa, hoc est de Flauiano, qui fuit episcopus, quæ in hac causa subsecuta sint, reuerentissimo archiepiscopo Leoni perfecte nostra mansuetudo significauit; tuæ uero dulcedini hoc solum adprobauimus intimandum quia memoratus Flauianus sacro iudicio ab humanis rebus ablatus est, quatenus totius dubietatis contentio a sacris remoueretur ecclesiis, et nihil ulterius post hæc definire possibile est, cum iam semel ista decisa sint.

ΚΕ EPISTVLA SCISSIMI ARCHIEPI ROMAE LEONIS ET EIVS SCI CONCILII AD CLERICOS ET HONORATOS ET OMNEM POPVLVM CONSTANTINOPOLITANVM

25 Leo eps et sca synodus quæ in urbe Roma conuenit, clero honoratis et plebi consistenti Constantinopolim dilectissimis filiis in domino salutem. In notitiam etc. *Leonis ep. 19. Græca uersio extat in Epistularum collectione H 15*

ΚΖ EPISTVLA SCISSIMI ARCHIEPI ROMAE LEONIS AD ARCHIMANDRITAS CONSTANTINOPOLITANOS

26 Leo eps et sca synodus quæ in Romana ciuitate collecta est, Fausto Martino Petro magno heliæ presbyteris et archimandritis monasteriorum Constantinopolitanorum dilectissimis filiis in dno salutem. Quamuis ea etc. *Leonis ep. 24. Græca uersio extat in Epistularum collectione H 16*

26 ADNOTATIONES RVSTICI uol. IIII p. 25, 19 de ecclesiæ mac C^{mg}

ΚΖ EPISTVLA VALENTINIANI ET MARCIANI AD ARCHIEPISCOPVM ROMAE LEONEM

27 Victores Valentinianus et Marcianus gloriosi triumphatores semper augusti Leoni reuerentissimo archiepiscopo gloriosæ ciuitatis Romæ. Ad hoc maximum imperium ueni dei prouidentia et electione senatus excellentissimi cunctæque militiæ, unde pro reuerenda et catholica religione Christianorum fidei, cuius auxiliis uirtutem nostræ potentiæ confidimus gubernari, tuam[que] sanctitatem principatum in episcopatu diuinæ fidei possidentem sacris litteris in principio iustum credimus adloquendam, inuitantes atque rogantes ut pro firmitate et statu nostri imperii æternam diuinitatem tua sanctitas deprecetur, ut et tale propositum atque desiderium habeamus quatenus omni impio errore sublato per celebrandam synodum te auctore maxima pax circa omnes episcopos fidei catholicæ fiat ab omni scelere pura et intemerata consistens.

ACTVM CONSTANTINOPOLIM CONSVLATV DOMNI VALENTINIANI PP AVGVSTI VII ET AVIENI VC

---

27 *Græcus textus extat in Epist. coll. M 10*

28 *Marcianus augustus leuatus est d. 24. siue 25. m. Aug. 450, cf. Chron. Pasch. p. 590, 9*

Φ^c[=*PDM*], Φ^r[=CC^aY]

1 præsentia CD^{corr} 2 hac *om.* C^a sunt *Y* 4 oblatus *C* 5 amoueretur Φ^c, *corr.* D^{mg} 7 ΚΕ *C* XXV $\Phi^c C^a Y$ XXIIII *D* INC EPLA *Y* EPLA PAPAE LEONIS *D* epla leonis papæ *M* sci *om. DM* clerum *D* 8 honeratos *C* nobiles constantinopolis *DM* omnem *om. DM* 10 constantinopoli consistenti C^a dilectissimis—salutem *om.* DMC^a, *corr.* D^{mg} ad DC^a

12 ΚΖ *C* XXVI $\Phi^c C^a Y$ XXV *D* INC EPLA *Y* EPLA PAPAE LEONIS *D* epla eiusdem *M* ARCHIMANDRITAM *C* constantinopolis *DM* 13 quæ *om. DM, corr. D* roma D^{corr} est *om. DM, corr. D* 14 heliæ *om.* C^a et ceteris pbris *DM* monasteriorum *om. DM* 14/15 constantinopolitanis *M om. D* constantinopolitarum CD^{mg} 15 dilectissimis—salutem *om. DM, corr.* D^{mg}

17 KZ *C* XXVII C^aMY XXVI *D* INCIPIT EPISTOLA *Y* epla piissimi *M* MARCIANI IMPERATORVM *D* AD PAPAM LEONEM *D* romanum *M* 18 gloriosissimi semper triumphatores augusti *Y* 19 epo *PD, corr. D* romane *M* 20 nos uenire—militiæ contigit *D* cunctique C^a 21 reuerentia *Y* 22 confidimus] credimus PC^a tuamque $\Phi^{cr}\Gamma$ *uitio antiquissimo* 23 credidimus *DM, corr. D, cf.* Γ 24 atque *D, corr.* D^{mg} 25 et *om. D* talem *DM* quatenus] quæ nos *D, corr.* D^{mg} 28 actus *C* acta *M* constantinopoli *D* consolatus *C* constatu *M* domini C^a domni nri *DM* perpetui *D* piissimi *M* VII *om. P* abieno *DM* auenieni CD^{mg} uc consulibus [consule *M*] *DM cf.* Γ

ΚΗ EPISTVLA PIISSIMI IMPERATORIS MARCIANI AD ARCHEPISCOPVM ROMAE LEONEM

28 Leoni reuerentissimo episcopo ecclesiæ gloriosissimae ciuitatis Romæ Marcianus. De studio et oratione nostra sanctitas tua non dubitat quoniam ueram Christianorum religionem et apostolicam fidem firmam uolumus permanere et ab omni populo pia mente seruari; denique sollicitudinem nostræ potentiæ ex recta religione et propitiatione saluatoris nostri consistere non ambigimus. quapropter reuerentissimos uiros quos ad nostram pietatem sanctitas tua direxit, libenter et sicut decebat, animo grato suscepimus. superest ut si placuerit tuæ beatitudini in his partibus aduenire et synodum celebrare, hoc facere religionis affectu dignetur: nostris utique desideriis uestra sanctitas satisfaciet et sacræ religioni quæ utilia sint, decernet. si uero hoc onerosum est ut tu ad has partes aduenias, hoc ipsum nobis propriis tua sanctitas litteris manifestet, quatenus in omnem Orientem et in ipsam Thraciam et Illyricum sacræ nostræ litteræ dirigantur, ut ad quendam definitum locum, ubi nobis placuerit, omnes sanctissimi episcopi debeant conuenire et quæ Christianorum religioni atque catholicæ fidei prosint, sicut sanctitas tua secundum ecclesiasticas regulas definiuit, sua depositione declarent.

Missæ sunt enim diuinæ syllabæ a diuæ memoriæ Pulcheria ad eundem uirum sanctissimum nuntiantes deo amicissimum archiepiscopum Constantinopolitanum Anatolium omni errore seposito nuper missæ epistulæ ad sanctæ memoriæ Flauianum absque ulla mora subscripsisse et sustineri iam ut quædam synodus fieret in partibus Orientis. et corpus uero eiusdem sanctæ memoriæ Flauiani Constantinopolim fuisse perductum, ut in Apostolorum basilicam sepeliretur. episcopi etiam qui unanimes [erant] sanctæ memoriæ Flauiano ad exilium fuerant destinati, et hos reuocandos fore, ut ad recipiendas ecclesias suas synodi sententiam sustinerent.

ΚΘ EPISTVLA PVLCHERIAE AVGVSTAE AD S̄CISSIMVM ARCHIEPM̄ ROMAE LEONEM

29 Leoni reuerentissimo episcopo ecclesiæ gloriosæ ciuitatis Romæ Pulcheria augusta. Litteras tuæ beatitudinis cum decenti omni episcopo ueneratione suscepimus. per

---

28 *Græcus textus extat in Epist. coll. M 8* 17—24 *Græcus textus extat in Epist. coll. M 9*
29 *Græcus textus extat in Epist. coll. M 9*

Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CC*^{a}*Y*]

1 ΚΗ *C* XXVIII *PMC*^{a}*Y* XXVII *D* INCIPIT ALIA EPISTOLA *Y* MARCIANI IMPERATORIS *D* AD PAPAM LEONEM *D*, *corr. D*^{mg} romanum *M om. P* 2 reuerentissimo—rome leoni *M* gloriosissimæ] reuerentissimæ Φ^c, *corr. D*^{mg} marcianus augustus *D* 3 de] dei *M* tua scitas *D* 5 sollicitudinem et fortitudinem *M* τὴν ἀμεριμνίαν καὶ τὴν ἰσχύν Γ *lectionem falsam ex codice* Φ^c [=*PD*] *recepit Rusticus* rectam *C*^{a} 7 docebat *C*^{a} 8 suscipimus *PDC*^{a}, *corr. D* si placuerit] suplicauerit *C*^{a} 9 et religionis *D* 10 scæ *P* religionis *C*^{a} utilitatis *M* sunt *DY* decernit *CC*^{a} 11 ipsud *D* 12 omni oriente *C*^{a} in^2 *om. PM* 13 ad *om. PC*^{a}*Y* 14 religione *C* 15 diuiniuit *C*^{a} 16 dispositione Φ^c declaret M

17—24 *om.* Φ^c, *Y* [*sed cf. infra*], *add. D*^{mg} 17 a diuæ *C*^{a} adicie *CD*^{mg} uerum *C* 18 amicissˉ *C* amicis sunt *D*^{mg} 19 ad sancte *C*^{a} ad scitem *CD*^{mg} 20 ullam oram *C*^{a} 21 uero *om. D*^{mg} 22 ut *om. C*^{a} basilica *D*^{mg} 22/23 unianimes *C*^{a} 23 erant *deleui*

26 ΚΘ *C* XXVIIII *PC*^{a}*Y* XXIX *M* XXVIII *D* INCIPIT EPISTOLA *Y* AD PAPAM LEONEM *D*, *corr. D*^{mg} ad] ad eundem *Y* *post* Leonem *habet* quæ significat reü anatholium constantinopolim errore relicto ēpm confirmatum subscriptione maxime eius epistolæ dogmaticæ ad scm flauianum directæ cuius flauiani etiam corpus significat suæ sedi perductum et in apostolorum basilicam depositum et alia quæ tenor sacrorum apicum eius demonstrant *Y* 26 gloriosissimæ *CD*^{mg} romane *M* 27 uestræ *D*, *corr. D*^{mg} episcopali *DM* suscipimus *D*

quas tuam fidem puram et talem agnouimus qualis debet cum sanctitate sacro præberi templo; ego uero similiter ac meus dominus tranquillissimus imperator meus coniunx in eadem semper et mansimus et manemus, omnem prauitatem atque pollutionem et maleficium declinantes. sanctissimus igitur gloriosæ Constantinopolis episcopus Anatolius in eadem fide permansit atque religione et tuarum litterarum apostolicam confessionem conplectitur, illo errore sublato qui ab aliquibus nunc ortus est, sicut ex eius quoque litteris clarius tua sanctitas agnoscere poterit. et epistulæ namque similiter catholicæ fidei quam ad sanctæ memoriæ Flauianum episcopum tua beatitudo direxit, sine aliqua dilatione subscripsit. et propterea tua reuerentia quocumque modo perspexerit, significare dignetur, ut omnes etiam totius Orientis episcopi, Thraciæ atque Illyrici, sicut etiam nostro domino piissimo imperatori meo coniugi placuit, in unam ciuitatem uelociter ab Orientalibus partibus ualeant conuenire et illic facto concilio et de catholica confessione et de his episcopis qui ante hoc segregati sunt, sicut fides et Christiana pietas exigit, te auctore decernant. super hæc autem sciat tua sanctitas quoniam præcepto nostri domini et tranquillissimi principis mei coniugis in gloriosa ciuitate Constantinopoli sanctæ memoriæ episcopi Flauiani corpus allatum est et in basilica Apostolorum, in qua consueuerunt præcessores episcopi sepeliri, competenter est positum. et hos similiter episcopos qui propter eandem causam, quoniam cum sanctissimo Flauiano ad concordiam fidei catholicæ concurrerant, exilio deportati sunt, reuerti robore pragmatici sui præcepit, quatenus per adprobationem synodi atque sententiam omnium episcoporum conuenientium episcopatum et ecclesias proprias recipere decernantur.

Λ SACRAE LITTERAE MISSAE A VALENTINIANO ET MARCIANO VBIQVE AD RELIGIOSOS EPISCOPOS QVATENVS OMNES IN NICAEA CONVENIRENT

L IIII 66
M VI 551

30 Imperatores Cæsares Valentinianus et Marcianus uictores et triumphatores maximi semper augusti ad omnes ubique reuerentissimos episcopos. Omnia ad ueram fidem et Christianam orthodoxam religionem tendentia præponenda aliis rebus existimamus; deo enim propitio existente et nostrum imperium et communes causas meliores fore confidimus. quia igitur dubitationes quædam circa orthodoxam fidem motæ sunt, sicut indicant et litteræ sanctissimi archiepiscopi felicissimæ Romæ Leonis, placuit nobis proprie sanctum concilium fieri in Nicæa Bithyniæ ciuitate, quatenus cunctis concordantibus ueritate examinata et uacanti omni studio quo quidam iam abusi religionem turbauerunt orthodoxam, uera ac saluberrima fides sic omni mundo manifestetur, ut de cetero omnis quæstio et dubitatio auferatur. unde

L III 67

30 *Exemplar latinum constitutionis omnibus episcopis destinatæ; deest textus Græcus*

Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CC*^{a}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 13 ut pro Flauiano et Eusebio, sic pro Theodoreto et Iba similiter *C*^{mg} 1 qualem *D*, *corr. D*^{mg} 2 templum *D* coniunxi *C* coniux Φ^c *C*^{a} 4 et maleficium *om.* Φ^c constantinopolitanus *C*^{a} 5 permansit fide Φ^c litterarum et *D* 6 complectimur *C*^{a} 7 namque *C*^{a}*Y* nam eiue *CD*^{corr} *om.* Φ^c 8 beatitudine *C*^{a} 9 subscripsisset *C*^{a} 10 prospexerit *M* totius *om. D* episcopi *om. D* 12 orientis *D*, *corr. D*^{mg} 14 et *om. C*^{a} 15 præceptori *C*^{a} domni *DY* 16 constantinopolim *PM* constantinopolis *Y* 17 consuerunt *PY* consueuerunt *ex* conuerunt *corr. D* 18 sepelire *C* positus *PM* 19/20 concurrerunt *M* 20 reuerti] roborenti *M* 21 una conuenientium *DM*

23 Λ *C* XXX *PC*^{a}*MY* XXVIIII *D* INCIPIT SACRAE *Y* ad *Y* 25 et^2 *om. PDC*^{a}, *corr. D*, ac *M* 26 maximi *om. P* 27 et xpianam et *DM* pponentia *C* 29 qui *C*^{a} 30 indicant et *CC*^{a} indicant Φ^c et indicant *Y* sanctissimi *om. Y* senioris romæ *DM om. C*^{a} 31 fieri *om. DM*, *corr. D* ciuitate celebrare *M* 32 et ueritate *C*^{a}*Y* uocanti *M* quod *MC*^{a} 33 religione *M* orthodoxa *MC*^{a} ortodaxam *C* 34 ut *om. M*

tua sanctitas cum quantis approbauerit reuerentissimis episcopis sub suo sacerdotio constitutis sanctarum ecclesiarum, expertas habentibus diuinas scripturas et scientiam et doctrinam orthodoxæ et ueræ fidei præ cunctis eminentibus ad memoratam Nicænam
M VI 554 ciuitatem proximis Kalendis Septembribus aduenire festinet. quisquis enim generalem et omni mundo utilem futuram synodum refutauerit, peccat equidem et circa diuinitatem ipsam et pietatem nostram offendet. agnoscat autem et tua sanctitas quoniam nostra pietas aderit in ipso concilio, nisi quædam publicæ et ineuitabiles curæ nos in expeditum fecerint occupari.

ΛΑ SIMILITER ALIAE SACRAE LITTERAE EORVNDEM PISSIMORVM IMPERATORVM VBIQVE AD DEO AMANTISSIMOS EPISCOPOS

31 Victores Valentinianus et Marcianus gloriosi ac triumphatores semper augusti. Omnibus rebus oportet præponi diuina; deo enim omnipotente propitio consistente ea quæ communis rei publicæ sunt, et custodiri et meliorari confidimus. quoniam igitur dubietates quædam circa orthodoxam religionem nostram factæ uidentur, sicut etiam epistula religiosissimi episcopi gloriosæ ciuitatis Romæ Leonis ostendit, hoc proprie nostræ mansuetudini placuit ut sanctum concilium in Nicæna ciuitate prouinciæ Bithyniæ celebretur, quatenus conuenientibus rationibus et omni ueritate perscrutata et ablatis de medio studiis quibus dudum quidam abutentes sanctam et orthodoxam perturbauere religionem, uera fides nostra in omni tempore clarius agnoscatur, ut de cetero nulla possit esse dubitatio siue discordia. unde tua sanctitas cum quibus ei placuerit religiosissimis episcopis et quos ex ecclesiis sub cura tui sacerdotii constitutis fide dignos et ad orthodoxæ religionis doctrinam præparatos esse probauerit, ad prædictam Nicænam ciuitatem intra diem Kl Septembrium uenire festinet. nouerit enim tua religio et nostram diuinitatem affuturam uenerando concilio, nisi forte quædam utilitates publicæ in expeditu nos occupauerint.

Deus te custodiat per multos annos, sanctissime et uenerabilis pater.

d. 23. m. Mai 451 DAT X KL IVN CONSTANTINOPOLIM CONS DOMNI MARCIANI PP AVG PRIMO ET QVI FVERIT NVNTIATVS

L IIII 69 ΛΒ SACRAE LITTERAE MISSAE AD SYNODVM IN NICAEA A VALENTINIANO ET MARCIANO

32 Studii nostri est congruenter decerni ea quæ sanctæ et orthodoxæ religionis existunt, quatenus omnis ambiguitas perimatur et decens pax sanctissimis et catholicis

---

31 *uersio facta est ex textu Græco constitutionis Anatolio destinatæ* [Epist. coll. M 13]; *altera uersio extat in Rerum Chalcedonensium Coll. Vaticana* 1

32 *Græcus textus deest*

Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CC*^{a}*Y*]

1 qui cum D^{corr} 2 constituti *C*, *postulatur* constitutarum 3 nicæam DC^aY, *corr.* D^{mg} 4 festinent C^a 5 equidem] et quidem C^a 6 ipsam et pietatem *om.* C^a offendit C^aD 7 quoniam etiam *DM* in ipso] ipsi Φ^c, *cor.* D^{mg} 8 nobis CD^{mg} in *om. D* facerint *C* fecerit *DM*, *de P non constat* 9 ΛΑ *C* XXXI *PMC*^{a}*Y* XXX *D* ITEM *DY* ELIAE C^a *om. D* similiter litteræ *Y* IMPERIVM CD^{mg} *om. D* 12 oportent *M* omnipotenti DC^a 14 ambiguitates *DM*, *de P non constat*, *corr.* D^{mg} 15 iam C^a romane *M* 16 nicea *DM* 16/17 prouintia *C* 19 perturbauerunt *D* perturbauerit *P* perturbare *Y* ueram *Y* 20 esse *om. DM*, *corr. D* seu discordia generari *DM* 21 et quos ex ecclesiæ *superscr. D* ex *om.* C^aY 22 præparatas *D* 23 cognouerit *M* niceam ciuitatem *MY* ciuitatem niceam *D* die *M* 25 expedita *PM*Φ^r expeditos *D* 27 data MC^aY X *om. CD*, *corr. D* kalendarum *M* iun *Y* iunias C^a iuniarum *M* ian *P* ianr *C* ianuarum, *superscr.* ria *D* domini C^a domni nri *DM* martiniani C^a pp] papæ *C* piissimi *M*

29 ΛΒ *C* XXXII *PMC*^{a}*Y* XXXI *D* INCIPIT SACRAE ITEM *Y* A *om. C*

reddatur ecclesiis. hoc enim omnibus rebus præponendum existimamus. quia igitur uolumus interesse sancto concilio, retinent uero nos publicæ et necessariæ utilitates in expeditu, dignetur uestra religio non arbitrari graue nostræ tranquillitatis præsentiam sustinere, sed orare quatenus ea quæ inter manus habemus, deo auxiliante disponentes bene illic uenire possimus, ut nostra pietate præsente decernantur quæ omnem discordiam quæstionemque submoueant et confirment ueram ac uenerandam orthodoxorum fidem.

ΛΓ SACRAE LITTERAE MISSAE A PIISSIMA ET XPIANISSIMA AVGVSTA PVLCHERIA AD CONSVLAREM BITHYNIAE STRATIGIVM VT CVRAM HABERET CIRCA DISCIPLINAM SYNODI PERHIBENDAM ANTEQVAM PLACERET DE NICAEA AD CALCHEDONAM MVTARI CONCILIVM M VI 555

33 Intentio nostræ tranquillitatis est ante ciuiles causas sanctas Christi ecclesias eisque dicatos in pace consistere et orthodoxam fidem, quam continere iudicamus imperium, inperturbatam et inmotam ab omni hominum genere custodiri. unde dudum parua quadam emergente discordia multam curam habuimus ut undique multitudo sanctorum episcoporum simul congregaretur in Nicæa, quatenus uniuersorum concordia omnis turba de medio tolleretur et in futuro firma et inmobilis fides uenerabilis præualeret. quia ergo secundum nostram sanctionem reuerentissimi quidem episcopi uniuersi conuenerunt sustinentes potestatis nostræ præsentiam, quæ non post multum deo cooperante aderit, quidam autem, sicut agnouimus, cum sint soliti conturbare et confundere deo placitam disciplinam, superuenientes in Nicæa clerici ac monachi atque laici tumultus facere temptant, contendentes absque his quæ nobis placuerunt, necessarie has pias litteras ad tuam direximus claritatem, quatenus cum omni uirtute eos qui præter nostram euocationem aut permissionem suorum episcoporum ibidem commorantur, clericos siue intra hunc ordinem constitutos, siue aliqui eorum a propriis episcopis sunt remoti, uel monachos atque laicos quos nulla ratio ad concilium uocat, omni modo debeas ciuitate et ipsis locis expellere, ut cum omni disciplina considente sancta synodo sine aliqua commotione atque contentione quæ a domino Christo reuelata fuerint, communiter ab omnibus confirmentur. scito enim quia si quis de cetero inuentus fuerit tumultuosus ibidem commorari aut ante præsentiam nostræ tranquillitatis aut certe post præsentiam, non fortuitum tibi imminere periculum.

---

33 *Græcum exemplar extat in Epist. coll. M 15*

Φ^{e} [=*PDM*], Φ^{r} [=*CC*^{a}*Y*]

1 exæstimamus *C* 2/3 utilitatis *C*^{a} 3 in expeditu *PC* in expedito *C*^{a} in [*add. D*^{corr}] expeditum *D* in expedita *M* inexpeditos *Y* 4 p̄sentia *C* inter] in *PY* 5 possumus *P* 6 semoueant *D* 7 orthodoxam *D*

8 ΛΓ *C* XXXIII *PMC*^{a}*Y* XXXII *D* ITEM SACRAE *Y* 9 STRATEGIVM *D* STRAGIVM *CD*^{mg} 10 calcedoniam *D* concilium *om. M* 11 nr̄a et *C* 12 constituere *Y* et *om. C*^{a} qua *Y* 13 τὴν ἡμετέραν βασιλείαν Γ genera *C*^{a} custodire *D* 14 parua *DD*^{mg} praua *D*^{corr} quidem *Y* multa *C*^{a} 15 multitudo] multa cura *C*^{a} 16 et omnis *M* et^{1} *om. C*^{a} ut *P* 17/18 reuerentissimorum *M* 18 uniuersi ep̄i *D* 19/20 audiuimus *Y* 20 solliciti *P* 21 nicæam *Py* pertemptant *DM* 22 absque] atqne *Y* nobis *om. M* placuerint *D* necessaria *C* diximus *D* 25 alii *D* a] ac *C* qui *y* ep̄i *Y* 25/26 monachus atque laicus *C* 26 euocat *D* omni modo] omnino *PY* 27 disciplinam *C* consedente *D* considentes *Y* 29 qui *D* 30 aut^{1}] ut *Y*

L IIIIr 74 M VI 558 ΛΔ SACRAE LITTERAE MISSAE SCŌ CONCILIO QVOD NICAEA CONCVRRERAT VT DEBERET CHALCEDONA MIGRARE

34 Victores Valentinianus et Marcianus gloriosi ac triumphatores maximi semper augusti deo amabili synodo. Festinantes ad sanctum uenire concilium retinuit nos causa publicarum et nimis necessariarum rerum; agnouimus autem ex his quæ a uestra sanctitate scripta sunt, quoniam plurimi uestrum propter corporis infirmitatem aliasque diuersas causas laborant. unde licet plurimarum publicarum causarum nobis sit hic remorandi necessitas, tamen præponendam omnibus curam sanctæ et orthodoxæ fidei iudicamus. a reuerentissimo namque Leone archiepiscopo felicissimæ urbis Romæ reuerentissimi episcopi et presbyteri uenerunt et poposcerunt a nostra tranquillitate quatenus omni modo nos adesse debeamus sancto concilio, adfirmantes quoniam non paterentur illic absente nostra pietate uenire. secundum petitionem uero uestræ sanctitatis nos ipsi ualde quærentes uelociter sanctissimum uestrum concilium celebrari festinamus ad uos citius aduenire. unde, si perspicit uestra religio, in Calchedonensium ciuitatem uenire dignamini. illic enim percurremus, licet hic nos publicæ causæ retineant, quoniam quæ prosint ueræ et orthodoxæ fidei et paci et disciplinæ sanctarum et catholicarum ecclesiarum, omnibus arbitramur esse præponenda. nec dubitamus quoniam etiam uestræ sanctitati hoc placebit, ne etiam angustia ciuitatis amplius uos faciat laborare et absente nostra tranquillitate sanctum concilium longius protrahatur. orare ergo dignamini pro nostro imperio quatenus et hostes subditi nobis efficiantur et pax in uniuerso orbe firmetur et Romanæ res secure consistant, quod etiam nunc uos facere iudicamus.

Deus uos custodiat per multos annos, sanctissimi.

M VI 559 ΛЄ SIMILITER EXEMPLAR IMPERIALIVM LITTERARVM QVAE NICAEAE MISSAE SVNT SANCTO CONCILIO DVM ADHVC PIISSIMVS IMP̄ IN THRACIA RESIDERET VT DEBERET INDIFFERENTER CALCHEDONA MIGRARE

35 Imperatores Valentinianus et Marcianus uictores semper augusti sancto concilio quod Nicæa per dei uoluntatem nostra sanctione collectum est. Dudum quidem et per alias diuinas nostras litteras indicauimus uestræ religioni quatenus in Calche-
L IIII 75 donensium ciuitatem ueniretis, ut ea quæ de sancta et orthodoxa fide a sanctis patribus nostris sunt definita, confirmaretis, ne diutius orthodoxorum multitudo diuersis

34 *Græcum exemplar extat in Epist. coll. M 14, altera uersio Latina in Gestorum coll. Vatic. 2*

35 *Græcum exemplar extat in Epist. coll. M 16, altera uersio Latina in Gestorum coll. Vatic. 3*

Φ^{c} [=*PDM*], *Φ*^{r} [=*CC*^{a}*Y*]

1 ΛΔ *C* XXXIIII *MC*^{a}*Y* XXXIII *D* INCIPIT SACRAE *Y* IN NICEA *D* CONVENERAT *C*^{a} conuenerunt *Y* 2 CHALCEDONAM *C* CALCHEDONA *PMC*^{a}*Y* CALCEDONA *D* calcedoniam *D*^{mg} 4 conuenire *DM* 7 unde licet] uidelicet *CD*^{mg} publicarum causarum] rerum publicarum *Φ*^{c}, *post* publicarum *superscr.* causarum *D* 8 hic *om. Φ*^{c}, *corr. D* rememorandi *C*^{a} 10 reuerentissimi—presbyteri *om. Φ*^{c}, *corr. D*^{mg} 11 omnino donos *C*^{a} 12 illic Γ illi *Φ*^{cr} 14 peruenire *Y* 15 ciuitate *C*^{a} 15/16 percurrimus *Φ*^{c}*C*^{a} percucurremus *CD*^{mg} 16 retinenti nent *C*^{a} prosint] prope sunt *Y* 17 pace *C* 19 nec *Y* 21 nobis subditi *Y* 23 custodiat uos *M* s̄cissimi patres *M*

Φ^{c} [=*PDM*], *Φ*^{r} [=*CC*^{a}, *C*^{b} (inde a 24), *Y*]

24 ΛЄ *C* XXXV *PMC*^{a}*Y* XXXIIII *D* similiter] ITEM *Y* NICAEA *Φ*^{c} 26 CALCHEDONAM *CY* CALCHEDONIAM *C*^{b} IN CALCHEDONA *C*^{a} 27 imperator *D* uictores ac triumphatores *DM* 28 in nicæa *D* et n̄r̄ām sanctionem *D* 29 et *om. Y* diuinis *C*^{b} nostras diuinas *M* 30 ciuitate *C*^{a} a *om. C*^{a} 31 confirmaretis—multitudo] cum *P*

modis errando seduceretur, sed ut omnes dominum nostrum et saluatorem Christum, sicut congruit et sicut sanctissimi patres nostri decreuerunt, confiteantur. nos enim propter feruentissimum fidei zelum publicarum rerum necessarias utilitates in præsenti distulimus, multum desiderantes ea quæ orthodoxæ et ueræ sunt fidei, tranquillitatis nostræ præsentia confirmari. nam ea quæ Illyrico contigerunt, et ad uestras aures peruenisse confidimus, quæ licet dei uoluntate competentia uindicta contigerint, tamen publicarum rerum utilitas exigebat ad Illyricum nostræ tranquillitatis profectum. sed quoniam, sicut prædictum est, nihil orthodoxæ fidei et ut hæc roboretur, præponendum esse iudicamus, propterea hunc quidem expeditum interim superponimus et nunc proprie uestram uenerationem per has sacratissimas nostras litteras adhortamur quatenus sine ulla dilatione apprehendatis Calchedonensium ciuitatem, quoniam Attico diacono regiæ ciuitatis sanctissimæ et catholicæ ecclesiæ referente nostræ tranquillitati cognouimus uestram sanctitatem formidare ne forte Eutychis sectatores aut alter aliquis seditiones aut tumultus aliquos præparare pertemptent. qua gratia significamus uobis ut prædictam causam nullatenus formidantes adueniatis in Calchedonensium ciuitatem. speramus enim de dei clementia quia praeter aliquam turbam atque tumultum omnibus secundum orthodoxam et ueram fidem iuste et deo placite constitutis unusquisque uestrum ad propria sub celeritate reuertetur. festinate itaque aduenire et nullam dilationem negotio facere, ne per uestram segnitiem dilationem habeat inuentio ueritatis. nobis enim studium est diuinitate propitia prosperum finem accipiente causa uelociter iterum ad expeditum felicissimum remeare.

Deus uos custodiat per multos annos, sanctissimi ac deo amantissimi patres.

DAT̄ X K̄L̄ OCT̄B̄ HERACLEA d. 22. m. Sept. a. 451

EXPLICVERVNT QVAE ANTE GESTA PRAEMISSA SVNT

Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CC*^{a}*C*^{b}*Y*]

5 nostra *M* 6 credimus *C*^{b} *scripserim* competenti uindicata *C*^{a} 7 exigebant *C* 11 ūras *C*^{a} 14 aliquis *om. M* 15 pertemptet *M* 16 formidetis et *M* 18 constitutus *D* 19 reuertitur *PMCC*^{b} utique *M* ergo *Y* 21 properum *P* 23 patres *om. M* 24 data *MY* kalendarum *M* octobris *C*^{b}*D* octobrium *M* heraclia *M* 25 *om. PDC*^{a}*Y*, *add. D*^{mg}

GESTA ACTIONIS PRIMAE

Versio antiqua = ϕ^a

R = Codex Reginensis 1045 s. VIII
B = Codex Barberinus 680 s. VIIII
N = Codex Parisinus 16832 s. VIIII

Versio antiqua correcta = ϕ^c

P = Codex Bobbiensis [= Vaticanus 5750 + Ambrosianus E 147 sup.] s. VII
D = Codex Montepessulanus 58 s. X
M = Codex Casinensis 2 s. XII
U = Codex Veronensis 59 s. VI
F = Codex Monacensis 6243 s. VIIII
b = Codex Berolinensis 78 [Philipps. 1671] s. VIIII
s = Antidotum contra diuersas omnium fere sæculorum hæreses. Basileæ, mense Augusto MDXXVIII. Edidit Ioannes Sichardus

Versionis antiquæ correctæ editio Rustici = ϕ^r

C = Codex Parisinus 11611 s. VIIII
C^b = Codex Parisinus 1458 s. VIIII
V = Codex Vaticanus 1319 s. XII
Y = Codex Veronensis 58 s. X
y = Codex Vaticanus 1321 s. XV ex Y transscriptus
Z = Codex Montepessulanus 308 s. X

‖ NVNC INCIPIVNT GESTA PRIMA CONCILII CALCHEDONENSIS
RVSTICVS EX LATINIS ET GRAECIS EXEMPLIS MAXIME ACOEMIT̄ MONAST̄ EMENDAVI

CONCILII CALCHEDONENS̄ ACTIO PRIMA

IN NOMINE D̄Nİ N̄Rİ IH̄V X̄Pİ COEPIT EMENDARI D̄ K̄ MAR̄ X IND̄ XII ‖ d. 21. m. Febr. a. 564

1 Consulatu domni nostri Marciani p̄p augusti et qui fuerit nuntiatus, sub die octauo Id̄ Oct̄b indic̄ IIII Calchedona d. 8. m. Oct. a. 451

secundum præceptionem sacratissimi et piissimi domni nostri Marciani p̄p aug̃ congregatis in sancta ecclesia sanctæ martyris Euphimiæ gloriosissimis iudicibus, ‖ hoc est ‖

2 1 magnificentissimo et gloriosissimo magistro militum et ex consule ordinario ac patricio Anatolio

2 magnificentissimo et gloriosissimo præfecto prætorio Palladio

3 et magnificentissimo et gloriosissimo præfecto urbis Tatiano

---

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 6 Acumitens̄ non habet *CC*^{b} *signum in textu deest, rettulit ad* indic̄ IIII [*postulatur V*], *quæ in* ⌜ *non extant, Baluze* 7 sacratissimi] Acumit̄ diuinissimi *CC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 1—4 *om.* Φ^a; *præmittit* CLAVIS VOLVMINIS ISTIVS HAEC EST Sancta et magna synodus sescentorum triginta sacerdotum habita est in ciuitate Calchedona rogatu sanctissimi archiepiscopi Romani Leonis et iussu diuæ memoriæ Marciani principis, ut tantorum patrum in fidei causa congregatorum reuerenda discussione præsumptio eorum retunderetur, qui fidem Orientalis ecclesiæ turbare temptauerant. huic autem synodo præfuerunt uicarii sedis apostolicæ Pascasinus et Lucensius religiosissimi episcopi et Bonifatius presbyter. quod uero in ordine examinis inseritur pro locorum qualitate, qui in Epheso uel in Constantinopoli, nihil aliud est nisi relatio eorum quæ facta sunt Constantinopolim sub sanctissimo episcopo Flauiano aduersus Eutychem archimandritam et quæ in Epheso Dioscorus egit in damnationem catholicorum orthodoxorum pro causa Eutychetis. præsens enim negotium nequaquam recto et congruenti fine determinari ualebat, nisi et gestorum ordo repræsentaretur, cum personæ quæ illis gestis succubuerant, in præsentiarum essent. ad cuius synodi audientiam et examen imperator præscriptus intromisit uice sua gloriosissimos iudices et amplissimum senatum, ut sicut Constantinus imp̄ præfuit ipse synodo Nicænæ, ita Marcianus gloriosissimus princeps per legatos suos Calchedonensis synodi iudiciis præsideret. sane huius tenor examinis pertingit usque ad regularum definitionem; porro post prolationem canonum iurgia et altercationes episcoporum sopiri curauit. hæc est tota continentia synodi istius *N* 8 eufemiæ *NPDC*^{b}*Y* 9 hoc est *om.* Φ^a 10—11 *om. N*

1 ACT̄ PRIMA SYNODI CALCHEDONENSIS *P* INCIPIT ACTIO PRIMA CONCILII CALCEDONENSIS *D* INCIPIT EIVSDEM MAGNE SYNODI ACTIO PRIMA *Y* 2—4 *om.* Φ^c*Y* 2 EXEMPLVM *CVC*^{b}*D*^{mg} monasterio *C*^{b} 3. 4 *om. V* 3 CALCHEDONENSIVM *CC*^{b}*D*^{mg} 4 XII] XI *C* 5 domini *CV* p̄p augusti] ēps augustus *D*, *corr. D* piissimi augusti *M* 7 domini *M* 7/8 ēps augustus *D*, *corr. D*^{mg} augusti *M* 8 s̄cam ecclesiam *CVC*^{b} 10 magnificentissimum et gloriosissimum *D* et^2 *om. M* 12 et magnificentissimo Φ^c prætoriorum *Y* ex palladio *CVC*^{b}*D*^{corr}

4 et magnificentissimo et gloriosissimo magistro ‖ sacrorum ‖ officiorum Vincemalo
5 et magnificentissimo et gloriosissimo magistro Martiali
6 et magnificentissimo comite ‖ deuotissimorum ‖ domesticorum Sporacio
7 et magnificentissimo comite ‖ priuatorum ‖ Genethlio,
insuper ‖ et ‖ amplissimo senatu, id est
8 magnificentissimo et gloriosissimo ex præfecto prætorio ‖ sexies ‖ ex consule ordinario et patricio Florentio
9 et magnificentissimo et gloriosissimo ex consule ordinario et patricio Senatore
10 et magnificentissimo et gloriosissimo ex magistro ‖ ex ‖ consule ordinario ac patricio Nomo
11 et magnificentissimo et gloriosissimo ex præfecto et ex consule ordinario et patricio Protogene
12 et magnificentissimo et gloriosissimo ex præfecto Zoilo
13 et magnificentissimo et gloriosissimo ex præfecto urbis Theodoro
14 et magnificentissimo et gloriosissimo ex præfecto Apollonio
15 et magnificentissimo et gloriosissimo ex præposito sacri cubiculi Romano
16 et magnificentissimo et gloriosissimo ex præfecto Illyrici Theodoro
17 et magnificentissimo et gloriosissimo ex præfecto prætorio Constantino
18 et magnificentissimo et gloriosissimo ex præposito sacri cubiculi Artaxe
19 et magnificentissimo et gloriosissimo ex præfecto Illyrici Eulogio,

3 conueniente autem etiam sancto et uniuersali concilio secundum sacram præceptionem in ‖ Calchedonensi urbe ‖ congregato, id est
1—3 Pascasino et Lucensio reuerentissimis episcopis et Bonifatio religiosissimo presbytero ‖ tenentibus ‖ locum sanctissimi et reuerentissimi archiepiscopi almæ urbis Romæ Leonis
4 et Anatolio reuerentissimo episcopo inclitæ urbis Constantinopolitanæ nouæ Romæ
5 et Dioscoro reuerentissimo episcopo magnæ ‖ Alexandrinæ ‖ ciuitatis
6 et reliquis sanctissimis et religiosissimis episcopis, id est
Maximo Antiochiæ ‖ Syriæ ‖
7 Iuuenali Hierosolymæ

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 26 almæ] Acum̄ senioris *CC*^{b} 27 inclitæ] Acum̄ magni nominis *CC*^{b} 30 religiosissimis] Acum̄ reuerentissimis *CC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 1 sacri Φ^a 1/2 uincomalo $\Phi^a D\Gamma$, *corr. D*^{mg} 4 comiti deuotissimo Φ^a 5 comiti sacri Φ^a sacri comite *V in ras.* priuatarum $\Phi^a PM$ 6 etiam et $\Phi^a V^{corr}$ 7 sexies *om.* Φ^a sexies et *MC*^{b} et *del. C*^{b} 10 et ex consule Φ^{ac} 11 Nomo *om. N* 17 cubiculi sacri *N* 23 calchedonensem urbem Φ^a 25 tuentibus $\Phi^a PMY$ 29 alexandriæ $\Phi^a D$, *corr. D* 31 Syriæ *om.* $\Phi^a M$

3/4 et^2—comite *om. M* 4 magnificentissimum comis *D* domesticorum *om. M* poratio *Y* 5 genetholio *Y* ex genethlio *D* 7 prætoriorum *Y* ex^2 *om. MV*^{corr} 8 florentino *C*^{b}*D*^{mg} 9/10 et^2—ordinario *om. P* 9. 10. 12 ordinarium *D*, 10 *corr. D* 9. 10. 12. 15 magnificentissimum et gloriosissimum *D* 9. 11. 13 patrici *D* 9 senatorem *D* 12 ex^1] et *Y* 13 protegene *DC*^{b}*VY*, *corr. D* 14. 15. 16 ex] et *Y* 15 orbis *CC*^{b} 16. 21 gloriosissimum *D* 17 cubili *PCVY*, *corr. CV* 18 theodori *Y* 20 præfecto sacro *P* cubili *Y* artarumerxe *P* 21 ologio *D*, *corr. D*^{mg} 22 autem *om. C*^{b}*Y* 23 congregatum *D* 24 pascasio *CC*^{b}*D*^{mg}*V* lucentio *DM*, *corr. D*^{mg} et^2 *om. M* religioso *D* 25 sacratissimi *PD*, *corr. D*^{mg} 27 urbis *om. PD*, *corr. D* 30 sanctis et religiosis *D*, *corr. D*^{mg} reuerentissimis *P* 32 iuuenale *PD*

8 Quintillo Heracleæ Macedoniæ agente uices Anastasii episcopi Thessalonicensis
9 Thalassio Cæsareæ Cappadociæ
10 Stephano Ephesi
11 Luciano Bizæ et agente uicem Cyriaci episcopi Heracleæ Thraciæ
12 Eusebio Ancyræ Galatiæ
13 Diogene Cyzici
14 Petro Corinthi
15 Florentio Sardeorum
16 Eunomio Nicomediæ
17 Eusebio et Constantino presbyteris agentibus uicem Anastasii episcopi Nicææ
18 Eleutherio Calchedonensi
19 Iuliano ciuitatis Coo et ‖ ipso ‖ agente uicem sedis apostolicæ priscæ urbis Romæ Leonis
20 Basilio Seleuciæ Isauriæ
21 Meletio Larissæ et agente uicem Domni episcopi Apamiæ Syriæ
22 Amphilochio Sidis ‖ Pamphyliæ ‖
23 Theodoro Tarsi primæ Ciliciæ
24 Cyro ‖ Anazarbi ‖ secundæ Ciliciæ
25 Constantino Bostræ Arabiæ
26 Photio ‖ Tyri ‖ Phynicis maritimæ
27 Theodoro Damasci Phynicis
28 Stephano Hierapolis primæ Syriæ
29 Nonno Edessæ primæ Syriæ
30 Symeone Amidæ Mesopotamiæ
31 Epiphanio episcopo et agente uices ‖ Olympii ‖ episcopi Constantiæ Mesopotamiæ
32 Iohanne Sebastiæ Armeniæ
33 Seleuco Amasiæ
34 Constantino ‖ Melitinæ ‖ Armeniæ
35 Patricio Tyanæ secundæ Cappadociæ
36 Petro ‖ Gangræ ‖ Galatiæ secundæ
37 Apragmone agente uices ‖ Calogeri ‖ episcopi Claudiopolitani

---

inde a nomine 22 nomina prouinciarum ab homine parum docto addita sunt

---

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 1 agente uices] Acum tenente locum CC^b 5 agente uicem] Acum̄ tenente locum CC^b 11 agentibus uicem] Acum̄ tenentibus locum CC^b 13 Acum̄ tenente locum CC^b 16 agente uicem] idem [id est CC^b] CC^b 33 agente uices] A CC^b *cf.* 1. 5. 11. 13. 16

VERSIO ANTIQVA 1 heracliæ $\Phi^a PMY$ primæ macedoniæ Φ^a macedoniæ primæ *V in ras.* 3 thalasio $\Phi^a PMY$ cæsariæ $\Phi^a D$ 5 uizæ Φ^a eracliæ Φ^a 13 ipso *om.* Φ^{ac}, *corr. D* ipse *Y* 17 Pamphyliæ *om.* Φ^a 19 anarzabo Φ^a ciciliæ *Y* 21 tyro Φ^a phynici CC^b fœnicis *D* phenicis *MV* 22 fenicis *RMY* fenius *N* fœnicis *D* 26 olympi *NPMY* elympi *R* episcopi *om. N* 30 meletinæ $\Phi^a M$ meletenæ *D* melicianæ *Y* 32 gangreæ Φ^a 33 calogeni Φ^a, *V in ras.* culogeri *M*

1/2 thessolonicensis CVC^b, *corr. V* thessalonicensi *DY* 5 agentis *M* uicessim CC^b uices *D* 10 nicomidiæ *D* 11 constantio *Y* presbytero CVC^bD^{mg} uices *D* 12 calcedonensis *M* 13 agentis *M* uices *D* 14 Romæ *om. P* 16 agentis *M* uices *D* 17 amphilacio *M* sedis Φ^{cr} 21 maritimo CVC^b 26 et *om.* Φ^c, *corr. D* agentis *P* 29 seleuchio *Y* 31 atianæ *Y* 33 agens *P* uicem CC^b epō *M*

38 Atarbio Trapezunte agente uices Dorothei episcopi ‖ Neocæsariæ ‖
39 Photino archidiacono ‖ agente ‖ uices Theoctisti episcopi Pisinuntis Ponti
40 Romano ‖ Myron ‖ Lyciæ
41 Cretoniano Aphrodisiadis Cariæ
42 Nunechio Laodiciæ Phrygiæ Pacatianæ
43 Mariniano Synnadæ Phrygiæ
44 Onesiphoro Iconii Lycaoniæ
45 Pergamio Antiochiæ [Salutariæ] Pisidiæ
46 Epiphanio Pergis Pamphyliæ
47 Attico ‖ Nicopolitano ‖ ueteris Epiri
48 Martyrio Gortynæ
49 Luca Dyrrachii nouæ Epiri
50 Constantino Demetriadis agente uices Vigilantii episcopi Larissæ Thessaliæ
51 Francione Philippupolitanæ Thraciæ
52 Sebastiano Beroitano
53 Basilio Traianopolis Rodopæ
54 Tryphone insulæ ‖ Chii ‖ agente uices Iohannis episcopi insulæ Rodi
55 Theoctisto Beriæ Syriæ
56 Gerontio Seleuciæ Syriæ
57 Eusebio presbytero agente uices Macarii episcopi Laodiciæ Syriæ
58 Eusebio ‖ Dorylæi ‖ Phrygiæ Salutariæ
59 Saba Palti Syriæ
60 Petro Gabbulæ Syriæ
61 Sophronio ‖ Constantinæ ‖
62 Patricio Neocæsariæ
63 Mara Anasarthæ
64 Romulo Chalcidis
65 Eustathio ‖ Beryti ‖ Phynicis maritimæ
66 Leontio ‖ Ascalonæ ‖ Palæstinæ
67 Anniano Capitoliadis
68 ‖ Zebenno ‖ Pellæ
69 Iohanne ‖ Tiberiadis ‖

Φ^a [= *RN*], Φ^c [= *PDM*], Φ^r [= CVC^bY]

ADNOTATIONES RVSTICI 13 agente uices] $\bar{A}$ $\bar{CC}^b$ *cf.* p. 29, 33

VERSIO ANTIQVA 1 trapezonti Φ^a, *V in ras.* trapezonte *M* trapezun *Y* neocæsariæ ponti Φ^a, *V in ras.* 2 agentis Φ^a, *V in ras.* 3 myrorum Φ^{ac} 5 nonethi Φ^a nonecio *P* nunnecio *M* 8 Salutariæ *huc e 6 delatum* 10 nicopoli Φ^a 11 gorthyriæ *Y* gorthinis $\Phi^a PM$ gorthenis *D*, *corr. D*^{mg} 12 noua *N* noui *D* 13 dimitriadis Φ^a demitriadis *D*, *corr. D* 14 philippopolitanæ Φ^a philippolitanæ *PM* philippopoli *D* philippiipolitane *D*^{corr} 16 traianopoli Φ^a traianupolis CVC^b, *corr. V* Rodopæ *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 17 chio Φ^{ac} 18 Beriæ Syriæ] stoberiennæ rodopæ *P* Syriæ] frigiæ Φ^a, *V in ras.* sirie rodope *M* 21 dorileo Φ^{ac} 22 sabe $\Phi^a P$ saue *M* sabale *D* sabal *Y* 24 constantiæ $\Phi^a D$ 27 calchidos Φ^a calchidi *PM* calchidis *Y* 28 byreti Φ^a byrito *D* berito *M* beri *P* fœnicis *D* fenicis *NM* 29 ascalon Φ^a ascalonis Φ^c 31 zedenno *R* zedomno *N* 32 tiberiadæ Φ^a

1/2 Dorothei—uices *om.* CVC^b, *add. V in ras.* 2 theoctistis *M* pisinontis pontis ponti *D* pysononontis ponti *P* 4 critoniano *D* 5. 20 laudiciæ *P* laodociæ *DY* 6 mariano *Y* maridiano *P* 7 anesiphoro *Y* onisiforo *PD* onesiophoro C^bD^{mg} 13 tissaliæ *Y* 15 beroietano CVC^b beroetano *D* 17 iohanni *Y* rodo Φ^cY 18. 17 *coll.* Φ^c 19 silauciæ frigiæ *P* 20 presbytero *om. P* mascari *P* 23 gabbole *PD* 24 suffroneo *D* 25 neocæsareæ *P* 26 marana nisartem *D* 31 pallæ *Y*

70 Antiocho Arcæ
71 Beryllo ‖ Ailæ ‖
72 Areta Elusæ secundæ Palæstinæ
73 Musonio Sigor secundæ Palæstinæ
74 Rufino Bibli Phynicæ maritimæ
75 Pancratio Libiadis
76 Zosimo Minoidis
77 Polychronio Antipatridis
78 Iohanne Gadaræ secundæ Palæstinæ
79 Paulo Anthidonis
80 Photino ‖ Lyddæ ‖
81 Heraclio Azoti primæ Palæstinæ
82 Marciano Gerarum
83 Stephano Iamniæ Palæstinæ
84 Epicteto Dioclitianupolis
85 Romano Eudoxiupolis
86 Theodoro Claudiopolis Isauriæ
87 ‖ Iulio ‖ Celendereos Isauriæ
88 Tyranno Germanicopolis Isauriæ
89 Iohanne Diocæsariæ
90 Acacio Antiochiæ
91 Epiphanio ‖ Cestroensi ‖
92 Æliano Selenuntis
93 Gaio ‖ Syedrorum ‖
94 Ammonio ‖ Iotapæ ‖
95 Megalo Philadelphiæ
96 Marco ‖ Arethusæ ‖ secundæ Syriæ
97 Timotheo Balaneorum secundæ Syriæ
98 Eusebio Seleucobili
99 Eutychiano Epiphaniæ secundæ Syriæ
100 Paulo Mariammæ secundæ Syriæ
101 Lampadio Raphaneorum secundæ Syriæ
102 Alexandro Sebastæ
103 Philippo ‖ Adanæ ‖
104 Hypatio Zephyrii
105 Theodoro Augustæ

Φ^a [$=RN$], Φ^c [$=PDM$], Φ^r [CVC^bY]

ADNOTATIONES RVSTICI 2 Ailæ] Acum̄ Aielia CC^b

VERSIO ANTIQVA 2 byrillo Φ^a ailiæ *Y*, *cf. Rusticum* ahilæ *PD* aila *R* aida *N* 5 phœnicæ Φ^a phyniciæ *PD* pheniciæ *M* phiciæ *Y* 11 lybdæ $\Phi^a P$ lipdæ *Y* 15 dioclitianopolis *RP* dioclitianopoli *N* dioclisianopolis *D* diolletianopolis *M* 16 eudoxiopolis Φ^{ac} 18 iuliano Φ^{ac} 22 cestrensi $\Phi^a M$ 23 selinuntis $\Phi^a PM$ 24 synedris Φ^{ac} sinedrorum *Y* sydrorum CVC^bD^{mg} 25 iotapis Φ^{ac} *V in ras., corr.* D^{mg} 27 arethusiæ Φ^a 28 ualaneorum *R* uilaneorum *N* 29 seleucubili Φ^a seleucoboli *P* 31 mariamnæmæ *N* 34 adanæ primæ ciliciæ [ciliciæ *om.* Φ^c] Φ^{ac} 35 zephini Φ^a zipheri *D*

3 Areta Elusæ *om. D* areteluse D^{mg} arete lusse *M* aretusæ *P* 6 libididis *M* 8 pilocronio *P* 14 iamnæ *D* 15 epictito *D* 17 claudiupolis CVC^b 18 celendreos *Y* 20 diocæsareæ PC^bV, *corr. V* 23 ueliano *M* 32 raphanneorum *D* 33 sebastiæ *PD*

106 Chrysippo Malli
107 Iuliano Rosi
108 Polychronio Epiphaniæ
109 Iohanne Flauiadis
110 Indimo Irinupolis
111 Sophronio chorepiscopo agente uices Bassiani episcopi Mompsuestiæ secundæ Ciliciæ
112 Proclo ‖ Adraorum ‖
113 Eulogio Philadelphiæ
114 Theodosio Canothæ
115 Hormisda Philippupolis Arabiæ
116 Damiano Sidonis
117 Theodoro Tripoleos
118 Olympio Paneadis
119 Paulo Ptolomaidis
120 Paulo Aradi
121 Thoma Porphyreonis
122 Porphyrio Botryorum
123 Phosphoro Orthosiadæ
124 Porphyrio archidiacono agente uices Vranii episcopi Emisæ Phynicis Libani
125 Ioseph Hiliupolis Phynicis Libani
126 Iordane Abiliæ
127 Valerio Laodiciæ
128 Thoma Euariæ
129 Rufino Samosateno
130 Iohanne Germaniciæ Eufratisiadis
131 Timotheo Dolichis
132 Euolcio Zeumatis
133 Athanasio ‖ Perris ‖
134 Zebenno Martyropolis
135 Caiuma Marcopolis
136 Iohanne Carrensi
137 Abramio Circensii
138 Iohanne gentis Saracenorum
139 ‖ Nou ‖ Chipha

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 8 adraorum *CC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 5 herinupolis *C*^{b}*D*^{mg} irinopolis Φ^a*M* hineronepolis *D* hieropolis *P* 6 momsuestiæ *Y* monsuestiæ *P* mopsuestiæ *DM* mampsuestiæ $\Phi^a V^{corr}$ 8 Adraorum *Rusticus* adarorum *Y* adaurorum *CC*^{b}*D*^{mg} adaro Φ^c adaro arabiæ Φ^a, *V in ras.* 11 filippopolis *PD* filippolis Φ^a*M* 15 tholomaidis *N* ephtholomaidis *P* 16 arabi Φ^a 20 emissæ Φ^{ar}*M* emessæ *P* fœnicis *DM* finicos *N* 21 heliopolis *PD* iliopolis Φ^a*M* fœnicis *DM* finis Φ^a 24 uariæ Φ^a*M*, *V in ras.* uaræ *P* 26 germanice *N*, *V in ras.* eufratisiades Φ^a, *V in ras.* eufratesiadis *D* 29 perge Φ^{ac}, *V in ras.* persis *Y* 32 carrensin Φ^a, *V in ras.* 33 circensi Φ^a*MY*, *V in ras.* cercensi *PD* cirtensis *D*^{mg} 34 sarracenorum *N* serracenorum *V in ras.* saracinorum *P* 35 noua Φ^a, *V in ras.* noa *P*

3 polycroneo *D* epiphanniæ *D* 12 sidoniæ *D*, *corr.* *D*^{mg} synodis *PMV* 14 olyppio *D* 17 porphirionis *D* porfylonis *P* parphireonis *Y* 18 porfilio *P* bostryorum *Y* 19 phosphoros Φ^r 22 iordanne *PCC*^{b}*Y* abile *P* 23 laudiciæ *P* ladiciæ *CC*^{b}*D*^{mg} laodociæ *DY* 25 rufono *CC*^{b} 28 eaultio *D* eulocio *M* zocmatis *P* 31 gaiuma *P* 33 abrahamio *M*

140 || Hieracy Afnaii
141 Sabino Duli
142 Apollonio Taneos ||
143 Irone Thenniso ||
144 Athanasio Busereos
145 || Pasmio Parali ||
146 Isidoro Sethroiti
147 Theophilo Cleopatridis
148 || Theodulo Pentapoleos Tesila ||
149 Ianuario || Leonum ||
150 Iohanne || Psinchi ||
151 Auxonio || Sebennutæ ||
152 Isac Tauæ
153 Eulogio || Athribeos ||
154 Esaia Hermopolis
155 Stephano || Geros ||
156 Nestorio Phragoneos
157 Theophilo Erythræ
158 Macario || Cabasæ ||
159 Callinico Apamiæ Bithyniæ
160 Leucadio || Mnizæ ||
161 Iohanne Polemoniæ
162 || Gratidiano || Cerasuntis
163 Iuliano Tabiæ
164 Melipthongo || Iuliopolitano ||
165 Hyperechio Asponensi
166 Acacio Cinnensi
167 Euphrasio Laganiæ
168 Cecropio Sebastopolitano
169 Iohanne Nicopolitano
170 Dorotheo presbytero || tenente || locum Anatolii episcopi Satali

---

Φ^a[=*RN*], Φ^c[=*PDM*], Φ^r[=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI *post* 8] in alio ins̄ hos: theodoro elusæ stephano geros *CC*^{b} 31 Dorotheo] Ac̄ theodoro

VERSIO ANTIQVA 1—3 *om.* $\Phi^a V^{corr}$ 3—6 *ante* 7 *habet Vm.* 1 4. 5 *post* 7 *coll.* Φ^a 4 hironey *D* yronei *M* iron ci *P* thennisso $\Phi^a P$ tenisso *M* thennenso *D*, *corr.* D^{mg} 6 pasmio *PCVC*^{b} parmio *Y* pastmio *M* pastamio *D* postmesio Φ^a, *V in ras.* Parali] maritimæ Φ^a, *V in ras.* 7 isidorus Φ^a 9 theodulo [theodolo $\Phi^c y$]—tesila [tesilia *CVC*^{b}] Φ^{cr} theodoro pentapoleos Φ^a, *cf. notam Rustici* 10. 11 ianuarii [ianuarie *M*] iohanne leonto psichi [psinchi D^{corr}] Φ^c ianuarii Φ^r leonto Φ^a 11 psinnai Φ^a 12 ausonio $\Phi^a M$ sebenute *Y* sepennute *CVC*$^b D^{mg}$ euennute *M* ebennate *D* euennæ *P* seuennunte Φ^a 13 isaac $\Phi^a M$, *V in ras.* tanu Φ^a, *V in ras.* gauæ *P* 14 athibeo Φ^a athribeo *PM* antribeo *D* 15 thermopolis Φ^a 16 *om. CVC*^{b}, *corr. V cf. notam Rustici* geneon $\Phi^a V^{corr}$ ganeos Φ^c 17 fagoneos Φ^a fraggonneos *P* frangoneos *DM* 18 erythreæ $\Phi^a M$ erethreæ *D* 19 gabasæ $\Phi^a D$ gabasse *M* gabalæ *P* 21 nizæ *R* nitæ *N* mnitiæ *DM*, *corr.* D^{mg} mnidiæ *P* 23 gratidio Φ^a gratiano $\Phi^c Y$ 25 iuliopolis Φ^a 31 agenti Φ^a tuentis *PM* tuente *Y*

1 Hieracy Afnaii *scripsi* hiera cyofanii [cyafanii Y^{corr}] *Y* hieraco asnanii *CC*^{b} hieracusano *DM* ierocusano *P* 3 apallenio *Y* 5 busereus *D* bufereos *CVC*$^b D^{mg}$ 7 sethreoti *Y* sætroi *P* 19 macareo *D* macaride *M* 20 afamiæ *D* 22 pelomoniæ *P* polymoniæ *D* 25 melichongo *C*^{b} 26 hyperachio *Y* hyporecio *P* asporensi *D* 27 cinnesi *CVD*, *corr. D* 28 lagnæ *P om. D* 31 satuli *M*

171 Attico Zelorum
172 Antiocho Sinopæ
173 Euchario diacono tuente locum Paralii episcopi ‖ Andrapæ ‖
174 Paulo presbytero agente uices Vranii episcopi Iboræ
175 Acacio Ariarathiæ
176 Heraclio Comanis
177 Adelphio chorepiscopo agente uices Adolii episcopi Arabissi
178 Euphronio presbytero agente uices Domni episcopi Cucussi
179 ‖ Otreio ‖ presbytero agente uices Iohannis episcopi Arces
180 Theodosio Nanzianzi Cappadociæ
181 Aristomacho Coloniæ
182 Rino Iunopoleos
183 Epiphanio presbytero agente uices Ætherii episcopi ‖ Pompeiupolis ‖
184 Philotimo presbytero agente ‖ uices ‖ Themistii episcopi Amastriæ Ponti
185 Theodoro Heracleæ Ponti
186 Eulogio presbytero agente uices Genethlii episcopi ‖ Cratiæ ‖
187 Pelagio presbytero agente uices Theophili episcopi Adrianupolitani
188 Helpidio Thermensi
189 Aquila Eudoxiadis
190 Mysterio Amorii
191 Chrysippo presbytero agente uices Cyriaci episcopi ‖ Trognadorum ‖
192 Longino ‖ Horcistu ‖
193 Docimasio Maroniæ prouinciæ Rodopæ
194 Sereno Maximianopolis Rodopæ
195 Æthericho Smyrnæ Asiæ
196 Eusebio ‖ Clazomenæ ‖ Asiæ
197 Cyriaco ‖ Æges Asiæ ‖
198 Mama Aninitensi
199 Leontio Magnisiæ ‖ Mæandri ‖
200 Quinto ‖ Phociensi ‖
201 Proclo Argizae
202 Thoma Auliu comæ

Φ^a [= *RN*] Φ^c [= *PDM*], Φ^r [= *CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 3 praylii] paralii *CC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 3 paralii *Rusticus* praili $\Phi^a M$ praylii *CVC*^{b}*D* praulii *Y* andrapæ *Y* andrepæ *CVC*^{b}*D*^{mg} adrapæ Φ^a*PM* atrape *D* 4 iuoræ Φ^a iboreæ *PD* 5 ariaratheæ *C*^{b} arearathiæ *D* arirathiæ Φ^a *post* 5 *habent* marciano gerarisutri stephano iamniæ palæstinæ [*cf.* 83. 84] Φ^a, *V in ras.* 9 otraio Φ^r*D*^{mg} otroio Φ^a, *V in ras.* otrio Φ^c 10 nanziazo Φ^a naziazo *P* nanzanzo *M* nanziando *D*, *corr. D*^{mg} 12 rinu Φ^a rini *D* 13 pompiopoli Φ^a pompeiopolis Φ^c 14 locum Φ^a 15 heracliæ *RDM* heraclio *N* 16 gratiæ Φ^a 17 adrianopolitani Φ^a*PD* andrianopolitani *M* 21 trocnadorum Φ^a 22 horciscu *C*^{b} orcisti *P* orcistæ Φ^a 25 ismyrnæ *N* esmirnæ *D* 26 clauzomnæ *D*, *corr. D*^{mg} clazomæ *PM* lazomenæ $\Phi^a Y^{corr}$ 27 æges [*MY* ages *CVC*^{b} ægeæ *P* ægiæ *D*] asiæ Φ^{cr} egessiæ *R* egressiæ *N* 28 aninitansi Φ^a 29 magnisiasiæ Φ^a meandro Φ^a menandro *P* minandro *D*, *corr. D*^{mg} mandro *M* 30 phocinianensi *Y* fociæ asiæ Φ^a 32 auliu [aulio *N*] cumæ Φ^a auliocome *M* auliomæ *D*

3 tuentis *P* tenente *DC*^{b} 4 presbytero] $\overline{\text{epo}}$ *C*^{b} 6 cumanis *PD* 7 aduli *D* 8 euphroneo *D* cuccussi *C*^{b}*Y* cuccusi *C* cocussio *P* 9 presbytero] $\overline{\text{epo}}$ *P* archis *D* 10 cappadoco *D* 13 ætheriæ *D* 14 themestii *Y* temesti *PD* 18 bermensi *P* 19 aquileæ *Y* 24 maximianupolis *Y* 30 cointo *PM* [=Γ] coento *D*, *corr. D*^{mg} 31 argozæ *P* argozze *M*

203 Olympio Theodosiopolitano
204 Philippo Nouæ aulæ
205 Rufino Brialæ
206 Marcellino Metropolitano
207 || Esaia Elaitonum ||
208 Paulino Theodosiopolitano
209 Iuliano || Ypeponensi ||
210 Hesperio Pitanæ
211 Proterio || Myrinæ || Asiæ
212 Basilisco Paleapolitano
213 Mæonio Nysæ
214 Petro Dardani prouinciæ Hellisponti
215 Thalassio || Parii || Hellisponti
216 Dauid || Adriani || Hellisponti
217 Eulalio Pionis
218 Pionio Troadæ Hellisponti
219 Stephano || Pymenini || Hellisponti
220 Theosebio Ilii Hellesponti
221 Hermio Abydi Hellesponti
222 Danihelo || Lampsaci ||
223 Patricio Adrianothirorum
224 Menecrate || Cirassorum ||
225 || Cossinio || Hierocæsareæ agente uices Andreæ episcopi Satalorum
226 || Helia || Blandi
227 Polycarpo Gabalonensi
228 Patricio Acrasi
229 Paulo Tripolitano
230 Amachio || Settorum ||
231 Leucio templi Apollinis
232 Gemello Stratoniciæ
233 Alcimido || Silandi ||
234 Dionysio Attaliæ

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=CVC^bY]

ADNOTATIONES RVSTICI 31 alcimedo CC^b

VERSIO ANTIQVA 1 theodosiupolitano CVC^b theodosipolitano *P* 5 isaiæ latonæ $\Phi^a D$ esaia elatonæ [latone *M*] *PM* esaiæ laotinum *Y* 6 thedosiupolit *Y* theodosiupolitanæ $DCVC^b$ 7 yppeponensi *CV* ypheponensi *D* ypeponiensi C^b yppeonensi *Y* hypponensi $\Phi^a M$ 9 myrenæ Φ^{ar} 11 nisæ *Y* nissæ Φ^a misse *M* nisiæ $D^{mg}CVC^b$ 12 hellesponti $\Phi^a PM$ hellisponto *Y* 13 thalasio $\Phi^a PMY$ pario Φ^{ac} 14 adrianis $\Phi^a M$ ariannis *D* ariamis *P* hellesponti $\Phi^a PMC$ 16. 17 hellesponti $\Phi^{ac}CVC^bD^{corr}$ 17 pimaneno Φ^a pimenino *PM* piminino *D* 18 elli Φ^a 19 abidu Φ^a abido *M* 20 lampaciæ Φ^a lampracii *P* 22 menacratæ *Y* menæcrato Φ^a mecrate *M* cerassorum D^{mg} ciras Φ^a cirassis *PM* cerassis *D* 23 cosinio *PM* eosinio Φ^a cusino *D*, *corr. D* ierocæsariæ Φ^a 24 hiflia *R* hisflia *N* 26 acrassi Φ^c acriso *Y* acrason Φ^a 28 septorum *Y* rectorum *V* setthis *N* secthis *R* sethis *M* sittis *D*, *corr. D*^{mg} *de P non constat* 31 alchimido *P cf. Rusticum* alcidimo $\Phi^{ar}DM$ salandi Φ^a

4 metripolitano CVC^b 8 hespero *PM* [=Γ] piltanæ $DCVC^b$ pitlanæ *Y* ipitane *M* 9 preterio *Y* proterie *V* poterio *P* 10 paleaspolitano *P* paleapotiano *Y* 11 meonisiæ *P* meonso *D*, *corr. D*^{mg} 18 theodosio *Y* 21 patrio *M* 23 agente et *Y* satulorum *M* 25 gabalensi *PM* 27 tripolitani *M* 29 apollonis *MC*, *corr. C* 32 Dionysio *om. Y*

235 Nicolao ‖ Acarasenorum ‖ agente **uices Stephani episcopi ‖ Lymirorum ‖**
Lyciæ
236 Zenodoto Telmissi
237 Frontone ‖ Phaselitis ‖
238 Philippo ‖ Balburiorum ‖
239 Theodoro Antiphilli
240 Leontio ‖ Araxi ‖ Lyciæ
241 Antipatro Cauni Lyciæ
242 Andrea ‖ gloeorum ‖
243 Romano Buboneorum
244 Nicea Megaræ Helladis
245 Athanasio Opunti Helladis
246 Domnino Plateis Helladæ
247 Onesimo Argiuo ‖ Helladæ ‖
248 Marco Euryæ ut supra
249 Peregrino Phynicæ
250 Eutychio ‖ Adrianupolis ‖ ueteris **Epiri**
251 ‖ Cladeo Anchiasmi ‖ ut supra
252 Sotericho Cercyræ ut supra
253 Dionysio Antiochiæ Cariæ
254 Iohanne Alindis ut supra
255 Flacillo Iassi ut supra
256 Papio ‖ Erizorum ‖ ut supra
257 Dionysio ‖ Heracliæ lagmu ‖
258 Menandro Heracliæ ‖ Salbacu ‖ Cariæ
259 Eupithio ‖ Stratoniciæ ‖ ut supra
260 Iohanne Amazonis ut supra
261 Tynchanio Apolloniadis ut supra
262 Theodoreto ‖ Alabandorum ‖ ut supra
263 Iohanne Cnidi ut supra
264 Iuliano presbytero agente uices Calendionis episcopi ‖ Alicarnassi ‖

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 1 acarasenorum *CC*^{b} 15 ætruæ *CC*^{b} euriæ *CC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 1 Acarasenorum *Rusticus* acarasso Φ^{cr} acarassos *R* acarossos *N* lymeræ Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 3—5 *om. M* 3 zinodoto *RP* zinododo *N* 4 fasilitis *RPD* fasitilis *N* palestinis *Y* 5 barburiæ Φ^a balburiæ *D* buriæ *P* 6 antifelli Φ^a [=Γ] antiphilippi *Y* 7 araxis Φ^a*PD* traxis *M* 9 gloeis Φ^a*PM* giloeis *D* 10 buboneis Φ^a*M* bobuneis *D* 14 ut supra Φ^a 15 euriæ *Y* *Rusticus in nota altera* euruæ *CVD*^{mg} eurua *C*^{b} eubiæ Φ^a euuie *M* eusebiæ *PD* ut supra *prodit inscitiam interpolatoris* 16 phenice *N* phyniciæ *DY* phœnicie *M* feniciæ *P* 17 adrianopolis Φ^{ac} 18 claudio Φ^{ac} claudeo *V*^{corr} anciasme Φ^a 19 cerquiræ *P* cerquiro Φ^a corquiræ *D* 23 erizo Φ^a*PM* erigo *D*, *corr. D*^{mg} 24 elacliæ *CVC*^{b} heracleæ *PD* lagmu *Y* lagmii *CC*^{b} lacmii *D* lamnii *M de P non constat* lagmi *V* ut supra lagmi Φ^a 25 saluacu *Y* salbacii *CV* salbicii *C*^{b} salbaco *P* salbucii *D* saluucii *M* salbuci *R* salbuco *N* 26 stratonicæ Φ^a*Y* 28 apolloniadi Φ^a 29 theodorito *PD* theoderito Φ^a alabandis Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 31 alicarnasi Φ^a alicarnasii *M* alicarnasim *V in ras.* alacarnasi *P*

1 nicoleo *Y* 3 hemmissi *P* 8 ciliciæ *P* 11 niceam megræ *D* magareat *Y* 12 *om. Y* 14 *om. Y* 15 marcio *M* 21 alendis D alendi *P* 22 flaccillo *M* 25 heraclio *Y* heracleæ *P* 26 epithio *Y* 30 caudi *CD*^{mg} candi *C*^{b} 31 calandionis *D*

265 Danihele Cadis
266 Modesto || Sebastæ ||
267 Paulo Aristii
268 Eulalio Sibliæ
275 || Charitis Dionysiopolis ||
270 Iohanne || Trapezupolis ||
271 Gennadio || Agmoneorum ||
272 Thoma || Theodosiupolis ||
273 Gennadio || Mossynorum ||
274 Euandro Diocliæ Præuales
275 Gerontio Basilianupolis
276 Alphio Myndi Cariæ
277 Theoctisto presbytero agente uices Diogenis episcopi Orthosiorum Cariæ
278 Philotheo presbytero agente uices Zotici episcopi Arassi
279 Miro Euladris
280 Luciano Ipsensi Phrygiæ
281 Philippo Lysiadis
282 Epiphanio Midaiu
283 Abercio Hierapolis Phrygiæ
284 Cyriaco Eucarpiæ
285 Eustochio Docimii Phrygiæ
286 || Acyla Aurocrorum ||
287 Basilio Nacoliæ
288 Strategio Polybotarum Phrygiæ
289 Neoptolemo || Cornis ||
290 Paulo Derbæ
291 Plutarcho Lystris
292 Eugenio Canon
293 Rufo Ydæ
294 Tyranno || Vmanadorum ||
295 Acholio Larandæ
296 Eutropio Adadæ
297 Paulo Philomilii
298 Milino Apamiæ Bithyniæ

Φ^a [= *RN*], Φ^c [= *PDM*], Φ^r [= CVC^bY],

ADNOTATIONES RVSTICI 9 mosiniorum mosinorum CC^b

VERSIO ANTIQVA 2 sebastiæ Φ^{ac}, *V in ras.* 5 chraritis CD^{mg} charito Φ^aDM, *V in ras.* caristo *P* dionissopolis Φ^aCC^bY, *V in ras.* dionersopolis *P* 6 trapizopolis Φ^a trapezopolis Φ^c 7 agmonei Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 8 theodosiopolis Φ^{ac}, *Y priore loco* polis theodosiopolis [theodosiupolis C^b] C^bD^{corr} theodosiopolis gennadio pezopolis gennadio agmoneorum thoma theudosiupolis *Y* 9 mosinorum *Rusticus* mossynis Φ^aM mosynis CVC^b mopsynis *Y* missinis *D* messenis *P* 11 basilianopolis Φ^{ac} 12 albuo Φ^a al *M* 21 docimii *D* docimin *M* docimi Φ^rP docimia Φ^a 22 aquila Φ^{ac} acyda D^{mg} auroclis Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 24 polyboti $R\Phi^c$, *corr.* D^{mg} polybotrys *N* polybatorum *Y* 25 neotolemo CVC^b neoptolimo Φ^c neoptolomeo Φ^aY carnis Φ^a 30 humanadorum VC^bY humanandorum *C* umanadis Φ^a humanadis Φ^c 34 Bithyniæ *falsum*

1 danihel *M* 3 arestii *P* 10 etandro CC^b præualis *PD* 11 gerentio *Y* 12 mendæ *D* mundi *M* 13 orthoxiorum C^b 14 arasi *P* adrasi *D* arissim *Y* 15 mero *D* mera *C* mela C^b mara *Y* 16 spensi *M* 20 *post 16 coll. M* 23 basialiana coliæ C^b basilio nocopoliæ *P* 24 stratigio *M* 29 rufo diæ *P* rofos diæ *Y* 33. 34 paulo filomino apamiæ *P*

299 Theotecno ‖ Tyræis ‖ ‖
300 Eorticio Metropolis
301 Cyro ‖ Siniandi ‖
302 Libanio Parlai
303 Alexandro Seleuciæ
304 Olympio Sozopolis Æmimonti
305 Frontisiano Sagalassi
306 Adilo chorepiscopo ‖ tenente ‖ locum ‖ Messalini ‖ episcopi Laodiciæ
307 Bassona Neapolis
308 Florentio ‖ Adrianupolis ‖
309 ‖Maiano Limeniæ ‖
310 ‖ Euhelpisto ‖ chorepiscopo agente uices Florentii episcopi insulæ Tenedi
311 Sotere Theodosianæ agente uices ‖ et ‖ Heliæ episcopi ‖ Amathuntis ‖ et Proechii episcopi Arsinoæ
312 Epaphrodito ‖ Tamassu ‖ agente uices et Didymi episcopi ‖ Lapithu ‖
313 Dionysio diacono agente uices Photini episcopi ‖ Cythrorum ‖
314 Iohanne Messenæ Helladis
315 Ophelimo Tegeæ Helladis
316 Irinæo Naupacti Helladis
317 Cyrillo Sobriti
318 ‖ Gennadio ‖ Gnossi
319 Eusebio Apolloniæ
320 Demetrio ‖ Lappæ ‖
321 Euphrata ‖ Eleuthernæ ‖ agente uices et Pauli episcopi Cantani
322 ‖ Sozonte ‖ Philippi Macedoniæ
323 Eusebio ‖ Dobirum ‖ ut supra
324 Maximino Serreis ut supra
325 Nicolao Stobis secundæ Macedoniæ
326 Dardanio Bargalæ ut supra
327 Iohanne ‖ Parthicupolis ‖ primæ Macedoniæ

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=CVC^bY]

ADNOTATIONES RVSTICI 8 tenente CC^b 15 gamassii CC^b 28 stogorum CC^b 29 dardio CC^b

VERSIO ANTIQVA 1 tyrais Φ^a 2 eortacio $\Phi^a M$ eustacio *PD*, *corr.* D^{mg} 3 synandi *P* iniandi Φ^a 4 parlas *R* paralai *P* *post* 6 *rep.* cyro synandi [cyrcus minandi *D*] libanius [liuauanio *P*] paralai [paradu *D*] alexandro [alexander *D*] seleuciæ [seleucitius *P*] *PD* 8 tuente $\Phi^a PMy$ tuenti *D*, *corr.* D^{mg} messalani *P* essalini *R* essalani *N* laudiciæ $\Phi^a M$ leudiciæ *P* laodociæ *Y* laodaciæ C^b 10 adrianopolis $\Phi^a PD$ andrianopolis *M* 11 moiano Φ^a [=Γ] miuano *D*, *corr.* D^{mg} limeni Φ^a 12 ebelpisto Φ^a helpisto *PM* helpusto *D*, *corr.* D^{mg} tenendi *N* 13—16 et Heliæ—uices *om. P*, *corr.* P^{mg} 13 et^1 *om.* Φ^a $V^{corr}P$ amatontis $\Phi^a P$ 14 proectu *ex* proiectu *corr. D* proetio $\Phi^a C^b$ proechio *C* proiechio $C^{corr}V$ ēpō Φ^a arsynæ C^b arsoniæ *Y* arsinoue *M* arsionæ Φ^a 15 tamassu *Y* tamassii CVC^bDM tamasii *P* tamassi Φ^a lapitu *PD* lapithii Φ^r lapithi *M* laphi Φ^a 16 citræ $\Phi^a P$ cithire *M* citheæ *D* 17 messenes *R* mersenne *Y* 18 ofilimo Φ^a 19 ereneo Φ^a naupacti *Y* nupacti CVC^bD^{mg} neopacti $\Phi^a PD$ neoepacti *M* 23 lampæ Φ^{ac} 24 eleuteriane Φ^a eleuterine *M* leuterinæ *D* eleterinne *P* 25 sozente Φ^a 26 doberi Φ^a dobyri *D* dauiri *M* dabili *P* 27 serreis CVC^bD^{mg} serrec *D* serses *MY* serræ *P* serres Φ^a 29 bargane *N* uargalale *PM* 30 parthicopolis $\Phi^a DM$ parecopolis *P* particlinupolis CVC^bD^{mg}

1 theotegno *DM* theoctisto *P* 3 cyrro *D* cyri CC^bV 4 libano *D* 6 syzopolis *Y* 7 frontiiano *Y* frontoniano *P* 9 bassono *Y* 11 liminiæ *D* imeniæ *M* 13 et Heliæ] ætheriæ *D* aliæ *P* 15 et] fotini ēpi cythrorum et *Y om. M* 18 tegeat hellaidis *Y* 21 gnosi *P* nossi *M* anossi CVC^bD^{mg} 22 apollonio *P* 23 dimitrio *P* 24 eufrate *PD* agens uicem *D* 29 dardano *D* ut supra] uir espectabilis *D*

328 Honorato Thasi insulæ
329 || Theophilo || Ariessi
330 Neone || Sillyi ||
331 Diodoto || Lysineorum ||
332 Mara || Codraulorum ||
333 Paulo || Potlorum ||
334 Marcellino Isidis
[Eugenio || Cotenu ||]
335 Macedone Magydi
336 Eudoxio || Etennorum ||
337 Eugenio || Cotenensium ||
338 Marcellino || Coralliæ ||
339 Obrimo Coracisii
340 Petro Echinæi
341 Aurelio Afro
342 Eustathio gentis Saracenorum
343 Restitiano Afro
CCCLIII

4 et residentibus magnificentissimis et gloriosissimis iudicibus et amplissimo senatu in medio ante cancellos || sanctissimi || altaris et ex læua quidem parte sedentibus sanctissimis et reuerentissimis episcopis et uicariis || sanctissimi || et reuerentissimi Leonis antistitis priscæ urbis Romæ et Anatolio religiosissimo archiepiscopo Constantinopolitanæ regiæ ciuitatis et Maximo religiosissimo episcopo Antiochiæ et || Thalassio || religiosissimo episcopo Cæsareæ Cappadociæ et Stephano religiosissimo episcopo Ephesi et ceteris religiosissimis episcopis Orientis et Ponti et Asianæ et || Thraciæ || regionum exceptis Palæstinis, ex dextera uero parte similiter considentibus Dioscoro religiosissimo archiepiscopo Alexandriæ et Iuuenali religiosissimo episcopo Hierosolymorum et Quintillo religiosissimo episcopo Heracliæ primæ Macedoniæ et agente uices Anastasii religiosissimi episcopi Thessalonicensis et Petro religiosissimo episcopo Corinthi et reliquis Ægyptiacæ || diocesis || et Illyrici, insuper etiam et

---

Φ^a [= *RN*], Φ^c [= *PDM*], Φ^r [= *CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 12 ia(cet) marciano CC^b 13 Aᾱ ombrimo CC^b 17 regetiano CC^b 21 Aᾱ non habet CC^b; *incertum quo referatur* Aᾱ non habet CC^b; *rettulerim ad* deo amicissimus, *cf. uersionem antiquam* 24 religiosissimo] rēuo CC^b religiosissimo] idem CC^b 25 religiosissimis] idem CC^b 26 Aᾱ ēpā CC^b; *incertum quid significet et quo referatur* exceptis] absque CC^b 27 religiosissimo] rēuo CC^b religiosissimo] Aᾱ ubique rēuo

VERSIO ANTIQVA 2 theofili *P* theodolo Φ^a 3 sillii *M* sylii *CVC*^{b}*Y* silei *P* esilii *D* silly Φ^a 4 lysines Φ^a lysinæ *DM*, *corr.* D^{mg} silinii *P* 5 codraulorum *Y* codraylorum *CVC*^{b} codrylorum *PD* codrulorum *M* codrialis Φ^a 6 podorum C^b postlorum *Y* potlis $\Phi^a DM$, *corr.* D^{mg} plotis *P* 8 *om. Y* cottoneis Φ^a cottineis *DM*, *corr.* D^{mg} 10 etennorum $\Phi^r D^{mg}$ ettenis Φ^a ethennis *D* ecennis *M* etenni *P* 11 *om.* Φ^{ac}, *add.* D^{mg} 12 caralliæ *Y* coraliæ Φ^{ac} 13 obrimu *R* 20 sc̄i Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 21 sc̄issimi Φ^{ac} dō amicissimus [dō amicissimis D^{corr}] sc̄issimi [sc̄isimo C^b] *CVC*$^b D^{corr}$*Y*, *cf. notam Rustici et* Γ 24 thalasio Φ^c cæsariæ Φ^a 26 trachicæ Φ^a consedentibus $\Phi^a PDC^b$ 30 dioceseos Φ^a diocisis *P* diœcisis *C*

1 thassi $\Phi^r D^{corr}$ pthasii *M* 9 macedoniæ *Y* 14 acinei *PD* 15 sarracenorum *Y* 17 restitutiano Φ^c, *corr. D* 18 CCCLIII $\Phi^a PY$ num CCCLIII *MV* CCCLIII [*om.* CC^b] trecenti quinquaginta tres DCC^b 20 parte *om. Y* 22 reuerentissimo *D om. P* 23 constantinopolitano *M* 24 rēuo *P* et *om.* C^b 25 episcopo *om. Y* asaianæ *Y* asiæ *M* 26 dextra *D* parte *om. M* 27 reuerentissimo *M* et iuuenali et *CV*, *corr. C* 28 quintello *D* heracleæ Φ^c 29 thessolonicensis C^b 30 et^a] et reliquis et *D*

Palæstinis religiosissimis episcopis, antepositis in medio sacrosanctis et uenerabilibus euangeliis,

5 PASCASINVS VIR REVERENTISSIMVS EPS ET VICARIVS SEDIS APOSTOLICAE CVM IN MEDIO VNA CVM ALIIS VIRIS REVERENTISSIMIS COLLEGIS SVIS STETISSET D: Beatissimi atque apostolici uiri papæ urbis Romæ, ‖ quæ ‖ est caput omnium ecclesiarum, præcepta habemus præ manibus, in quibus præcipere dignatus est eius apostolatus ut Dioscorus non sedeat in concilio, sed audiendus intromittatur. hoc nos obseruare necesse est. si ergo præcipit uestra magnificentia, aut ille egrediatur aut nos eximus.

6 Quibus in Græco interpretatis per Beronicianum uirum ‖ deuotissimum ‖ et secretarium sacri consistorii, GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Quid enim specialiter ingeritur Dioscoro reuerentissimo episcopo?

7 PASCASINVS VIR REVERENTISSIMVS EPS ET VICARIVS SEDIS APOSTOLICAE D: Cum intromissus fuerit, necesse est ut illi obiciatur.

8 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Vt iam interfati sumus, causa quæ obicitur, specialiter manifestetur.

9 LVCENSIVS REVER EPS ET VICARIVS SEDIS APOSTOLICAE D: Iudicii sui necesse est eum dare rationem, quia cum ‖ nec personam ‖ iudicandi haberet, ‖ subrepit ‖ et synodum ausus est facere sine auctoritate sedis apostolicæ, quod numquam factum est nec fieri licuit.

10 PASCASINVS VIR ‖ REVER ‖ EPS ET VICARIVS SEDIS APOSTOLICAE D: ‖ (ista sic est.) ‖ Nos contra præcepta beatissimi atque apostolici papæ gubernatoris sedis apostolicæ uenire non possumus nec contra ecclesiasticas regulas uel contra patrum statuta.

11 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Conuenit uos specialiter quid errauerit, exponere.

12 LVCENSIVS VIR REV EPS ET VICARIVS SEDIS APOSTOLICAE D: ‖ (et ista sic est.) ‖ Non patimur tantam iniuriam nec uobis fieri nec nobis, ut iste sedeat qui iudicandus aduenit.

13 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPISSIMVS SENATVS DD: Si iudicis obtines personam, non ut accusator debes prosequi.

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 16 annotatio circumducta *sequitur asteriscus, qui initio notæ quæ incipit a* iudicii, *repetitur CVC*^{b} singulas interlocutiones a foris ita posui ut Acumitensium codex Græcus Latine continet *CVC*^{b} 16—19 iudicii sui redditurus est rationem. cum personam iudicandi non haberet, præsumpsit. synodum ausus est facere sine auctoritate sedis apostolicæ, quod numquam licuit, numquam factum est *CC*^{b} *cf. Y*

VERSIO ANTIQVA 4 aliis] illis *N* collectis *N* 5 qui Φ^{ac} [=Γ] 9 deuotum $\Phi^a PM$ 12 uir *om.* $\Phi^a PD$ 17 personam nec iudicandi $\Phi^a DM$, *corr. D* personam iudicandi non *P* subripuit Φ^{ac}, *V in ras., corr.* D^{mg} 20 beatissimus Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} ista—est $C^b D^{corr}$ *om.* $\Phi^{ac} CVY$, *ipsa nota intercidit* 25 lucentius *NDM* uir *om.* Φ^{ac}, *corr. D* et—est $CC^b VD^{corr}$ *om.* Φ^{ac}Y, *cf. ad* 20 26 tantum *N*

4 stetisset et C^b 6 habeamus C^b 8 præcepit *MCVC*^{b}, *corr. V* 11 dioscoro reuerentissimus ēps *M* reuō epō dioscoro *Y* 12 paschasius *M* 13 obiciatur] dicatur *PD*, *corr.* D^{mg} 15 causam *CVC*^{b} 16 lucentius *MV* apostolices *D* dixerunt *D* 16—19 necesse—licuit] redditurus—factum est *Y* = *nota Rustici* 17 qui *P* 20 ēps *om. Y* 21 nos] non C^b beati *D* 22 instatuta CC^b instituta *VY* 23/24 quid specialiter *P*

14 ‖ Et ‖ Dioscoro religiosissimo episcopo Alexandriæ secundum iussionem gloriosissimorum iudicum et amplissimi senatus residente in medio et residentibus Romanis reuerentissimis episcopis in propriis locis et tacentibus EVSEBIVS RELIGIOSIS̄S ĒPS DORYLAEI CIVITATIS TRANSIENS IN MEDIVM D̄: Per salutem uos dominorum uniuersi mundi, iubete preces meas legi, sicut placuit piissimo imperatori. læsus ‖ sum ‖ a Dioscoro; læsa est fides; occisus est Flauianus ‖ sanctus ‖ episcopus; ‖ lacrimis impleor; ‖ simul mecum iniuste ab eo damnatus est. iubete preces meas perlegi.

15 GLORIOSIS̄ IVDICES ET AMPLIS̄S̄ SENATVS D̄D̄: Preces legantur.

Et residente in medio ex iussione omnium Eusebio reuerentissimo episcopo BERONICIANVS VIR DEVOTVS A SECRETIS SACRI CONSISTORII ACCIPIENS PRECES AB EO RECITAVIT

16 Religiosissimis et piissimis imperatoribus nostris Flauiis Valentiniano et Marciano perpetuis augustis ab Eusebio ‖ humilissimo ‖ episcopo Dorylæi faciente uerba pro se et pro orthodoxa fide et sanctæ memoriæ ‖ quondam Flauiano ‖ episcopo Constantinopolitanæ ciuitatis. ‖ Intentio ‖ est clementiæ uestræ uniuersis quidem subditis sibi prouidere et manum porrigere omnibus iniuste oppressis, præcipue tamen fungentibus sacerdotio, et in hoc diuinitati placentes, a ‖ quo ‖ uobis imperandi et dominandi sub hoc sole donatum est. ‖ ergo ‖ quoniam multa et dira et contra omnem consequentiam fides quæ in Christo est, et nos sumus perpessi a reuerentissimo Dioscoro episcopo Alexandriæ magnæ ciuitatis, adimus uestram pietatem supplicantes iustitiam promereri. causa autem in his est. ‖ in ‖ nuper facto concilio in ‖ Ephesiorum ‖ metropoli, quod utile fuit non fieri, ut non malis et perturbationibus uniuersum mundum replesset, ‖ suauissimus ‖ iste Dioscorus pro nihilo ponens iustitiæ rationem et dei timorem, similis constitutus et consentaneus Eutychi uaniloquo et hæretico, occultus autem multis, sicut postea se ipsum manifestauit, inueniens tempus ex facta a me aduersus Eutychen eius similem accusatione et sententia in eum a sanctæ memoriæ Flauiano episcopo prolata, multitudinem seditiosorum populorum congregans et potentiam sibi pecuniis acquirens, piam religionem catholicorum,

---

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 4—8 omnia quæ adieci, ex codice Acumitensium transtuli *CVC*^{b} per sanctam trinitatem uos adiuro, quæ [*Y* qui *CC*^{b}*V*] custos est principum, quam colitis et in qua baptizati estis et cuius inuocatione saluamini, iubete preces meas relegi [legi *Y*], clementissimi iudices *CVC*^{b} *cf. Y* H̄P̄ per salutem uos adiuro imperatorum [imperatorum coniuro *Y*], Flauianus inique occisus est; clementes [clementissimi *Y*] iudices, miseremini et adestote fidei quæ uiolata est a Dioscoro *CVC*^{b} *cf. Y* 12 sq. Acū non habet *inscr. CVC*^{b} 12 religiosissimis] amatoribus x̄pi N̄s *CV*

VERSIO ANTIQVA 1 et] hæc ergo in græco interprætata per ueronicianum uirum deuotum a secretis sacri consistorii et Φ^a, *V in ras.* 2 iudicium *R* 5 enim sum Φ^{ac}, *V in ras* 6 sanctus *om.* Φ^{ac} [=Γ], *corr. D* 6/7 lacrimis impleor *om.* Φ^{ac} [=Γ], *corr.* D^{mg} 13 humili $\Phi^{ac}Y$ 14 flauiano quondam [quodam *D*] $\Phi^{ac}Y$ 15 propositum $\Phi^{ac}Y$ intentio propositum CVC^bD^{corr} 17 qua Φ^aV 18 et Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 19 a] ac *N* 21 in^2 *om.* Φ^aP 22 epheso Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 23 suauissimus magnus *CVC*^{b} magnus $\Phi^{ac}Y$ suauissimus *superscr. D* 26 simili NY^{corr} simile *MY*

1 rēūr *Y* 3 reuerentissimis *om. P* reuerentissimus Φ^c 4 medio *PD* 5 impiissimo *D*, *corr.* D^{mg} īmpī per s̄cām—iudices *Y* = *nota Rustici* læsum *M* 6 est et fides *M* est *om. M* 7 et simul *M* relegi *PD*, *corr.* D^{mg} legi per salutem—dioscoro *Y* = *nota Rustici* 8 amplissimi *D* 9 iussionem *D* 11 recitauerunt CC^bVD^{mg}, *corr. V* 12 *inscr.* accusatio dioscori *V* flauius C^b *om. PD*, *corr.* D^{mg} 14 pro se] posse *P* 17 sacerdotium *D* uos *M* 18 datum *Y* 19 fidei *PMY* et *om. M* 20 adiuimus *P* 21 his *om. Y* 23 potens *P* 24/25 et hæretico *om. P* 25 ipsum se *D* inuiens *CV*, *corr. V* 26 accusationem *PDCC*^{b} sententiam Φ^cC^b in *om.* C^b eo *D* 27 episcopo *om. P* prolatam *DMC*^{b}

quantum ad ipsum pertinet, uiolauit et perfidiam Eutychis monachi, quæ olim a sanctis patribus reprobata est, confirmauit. quoniam igitur non modica sunt quæ ab ipso usurpata sunt aduersus Christi fidem et aduersus nos, prouoluti precamur uestram clementiam præcipere ‖ reuerentissimum ‖ episcopum Dioscorum respondere ‖ de ‖ his quæ a nobis ei ingeruntur, relectis sine dubio in ‖ hoc ‖ concilio monumentis ab eo contra nos gestis, per quæ ‖ possim ‖ ostendere eum et alienum esse a catholica fide et impietate repletam hæresim roborantem et iniuste nos damnantem et grauia in nobis operatum, sacrum et uenerabile uestrum mandatum dirigentes sanctæ et uniuersali synodo religiosissimorum episcoporum, quo possit inter nos et præfatum Dioscorum audire et perferre ad scientiam uestræ pietatis omnia quæ geruntur, ad quod placuerit uestræ clementiæ, quod consecuti incessanter offeramus ‖ deo ‖ preces pro uestro æterno imperio, sacratissimi imperatores.

17 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Soluantur quæ ingeruntur.

18 DIOSCORVS REV EPS ALEXANDRIAE D: Præcepit piissimus imperator synodum celebrari, quæ secundum sacrum nutum ‖ piissimi imperatoris nostri ‖ congregata est. de his autem quæ gesta sunt propter Constantinopolitanæ sanctæ ecclesiæ quondam episcopum Flauianum, monumenta sunt acta in sancto concilio et ea postulo recenseri.

19 EVSEBIVS RELIGIOSISS EPS DORYLAEI D: Hæc et nos postulamus.

20 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIM SENATVS DD: Omnia quæ in hoc negotio subsecuta sunt, per ordinem recitentur.

21 Et antequam legerentur, DIOSCORVS ‖ REV ‖ EPS ALEXANDRIAE D: Supplico uestram magnificentiam in primis quæ de fide sunt ‖ examinari ‖.

22 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Interim aduersus accusationem te conuenit respondere. ergo sustine actorum fieri lectionem, quod et ipse fieri postulasti.

23 CONSTANTINVS DEVOTISS A SECRETIS SACRI CONSISTORII D: Habentur sacræ literæ sæpius directæ pro synodo pridem facta præ manibus ad legendum.

ET EX CODICE RECITAVIT

DIVAE MEMORIAE THEODOSIVS DIOSCORO RELIGIOSISS EPO ALEXANDRIAE

24 Imperatores Cæsares Theodosius et Valentinianus uictores ac triumphatores maximi semper uenerabiles augusti Dioscoro. Cunctis constitit manifestum quia nostræ rei publicæ status et omnia humana diuina pietate moderantur atque firmantur.

---

24 Sacræ altera extat uersio Latina ex ipsis gestis Ephesenis desumpta in Collectione Nouariensi de re Eutychiana 10, 1

Φ^a[=*RN*], Φ^e[=*PDM*], Φ^r[=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 12 in Græco diuinis *CVC*^{b} 30 hic bene est *CC*^{b} reuo *CC*^{b}[=*Y*]

VERSIO ANTIQVA 4 religiosissimum Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 5 de *om.* Φ^a hoc *om.* Φ^{ac} 6 possum Φ^a possem *D* 7 heresem *RD, corr. D* 11 deo *om.* Φ^a[=Γ] 15 piissimi—nostri *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 22 religiosissimus Φ^a*PD om. Y* 23 examinare ϕ^{ac}, *corr. D* 30 QVAE IN EPHESO *inscr. N in textu post* alexandriæ *habent R, V in ras.*

1 perfidia eutychetis *P* 2 reprobata] confirmata *C*^{b} 4 dioscorum epm *P*^{corr} dioscorum *P* 5 uobis *D*^{mg} 6 esse et *P* 7 repleta *Y* 9 qui *CVC*^{b}, *corr. V* possint *M* 10 præferre *Y* 11 quo Φ^c*Y, corr. D* 17 acta *om. P* 19 reus *P* eps *om. P* 20 amplissimi *D* 22 relegerentur *D* 23 omnia quæ *D* 25 conuenit te *C*^{b} 27 deuotus *C*^{b} assecretis *CV, corr. V* 28 pro] per *DC*^{b} 29 et *om. PM, corr. M* 30 reuo *Y cf. notam Rustici* 32 consistit *M* qui *P*

deo enim propitio constituto, prospere et secundum uota nostra gubernari res et proficere solent. imperium ergo diuino nutu sortiti, subditis pro pietate et mansuetudine similiter necessario || plurimam || sollicitudinem impertimus, quatenus et uera religio et nostra res publica cultu dei purissimo et pietate firmata præfulgeat. quoniam igitur in præsenti subita emergente dubitatione ad catholicæ et apostolicæ doctrinæ ac nostræ fidei custodiam, quæ, ut fit, diuersis sententiis impugnata conturbat et confundit || hominum || sensus et animas, || intolerabile || duximus huiusmodi delictum contemnere, ne per talem neglegentiam ipsi deo || inferre contumelias uideremur ||. ideoque sanximus || in unum sanctissimos et deo placitos conuenire uiros ||, quibus pro pietate catholica atque uera fide plurimus sermo est, ut uniuersa quidem talis uana dubitatio subtili proposita inquisitione soluatur, uera autem et deo amica catholica fides firmetur. igitur et tua sanctitas sumptis secum decem reuerentissimis metropolitanis episcopis qui sub tua degunt diocesi, et aliis similiter decem sanctis episcopis sermone et uita ornatis, qui in doctrina et scientia rectæ et inmaculatæ fidei || præ cunctis || eminent, proximis Kalendis Augustis Ephesum metropolim Asiæ conuenire absque ulla dilatione festinet, nullo scilicet alio præter prædictos uiros sanctam synodum molestante, quatenus uniuersis sanctissimis et beatissimis episcopis, quos conuenire per sacras nostras epistulas sanximus, ad prædictam concurrentibus ciuitatem et subtilissime inuestigantibus et quærentibus omnis de medio error contrarius auferatur, catholica autem doctrina et || orthodoxæ fidei saluatoris nostri Christi || amicissima solidetur || et consuete effulgeat ||, quod uniuersi in posterum inconcussum deo propitio et intemeratum custodiant. si quis uero || tam || necessariam et uere deo amicam synodum prætermiserit et non omni uirtute secundum prædictum tempus ad præfinitum locum peruenerit, nullam excusationem neque apud deum neque apud nostram inueniet pietatem. sacerdotalem enim conuentum non nisi quis mala propria conscientia sauciatus euitat. Theodoretum sane episcopum Cyri ciuitatis, quem pridem iussimus suæ solæ uacare ecclesiæ, sancimus non prius ad sanctam synodum conuenire, nisi uniuerso sancto placuerit conuenienti concilio et ipsum concurrere et pariter interesse; si uero aliqua discordia de eo emerserit, absque illo sanctam synodum conuenire et quæ iussa sunt, ordinare præcipimus.

DAT̄ III K̄ AP̄L CONSTANTINOPOLIM P̄C ZENONIS ET POSTVMIANI V̿V̿ C̿C̿ d. 30. m. Mart. a. 449

Φ^a[=*RN*], Φ^c[=*PDM*], Φ^r[=*CVC*^{b}*Y*]

VERSIO ANTIQVA 2 proprietate *RY* 3 plurimam *om.* Φ^{ac} 6 ac] a *N* hanc *D* 7 omnium Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} intolerabiliter Φ^a 8/9 inferri contumeliæ uideantur Φ^a 9 ut simul conuenientibus reuerentissimis et uenerabilibus uiris Φ^a 10 proprietate Φ^a*Y* 14 scientiæ *R* 15 apud cunctos Φ^{ac}*Y* p̄ cunctis *superscr. D* p̄ cunctis apud cunctos *CVC*^{b} 20 orthodoxa fides Φ^a*D*, *V in ras., corr. D* orthodoxa fidei *P* 21 saluatori n̄r̄o x̄p̄o Φ^a*DV*^{corr} saluatoris n̄r̄i xpo *PMY* et—effulgeat *om.* Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 23 tam *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 26 theodoritum Φ^{ac} 29 inesse *N* 32 data Φ^a*MY* post cons̄ Φ^a*MY* preces *C*^{b}

4 religione *Y* firma *P* 5 præsenti subita] præsentis uita *Y* emergenti *D* 6 custodiam doctrinam *P* 7 eius modi *P* 8 contumelias inferre *P* 8/9 uideamur *D*, *corr. D*^{mg} 9 uno *D* s̄c̄issimus *CV*, *corr. V* 10 nera *om. D* sermo] error *P* 11 amica] placita *M* 12 fides *om. M* 13 diocisi *P* diocesin *M* 14 sanctissimis *PDY* sermonem *CV*, *corr. V* 15 epheso *D* 16 festinent *DV* alios *P* 17 molestantem *PDY* 18 quas *C*^{b} 19 et quærentibus *om. P* 21 ihū x̄pi *C*^{b} amicissimam *C*^{b} 22 inconcussam *P* 23 uero *C*^{b}*YD*^{corr} 27 cyrri *PY* 30 ullo *CVC*^{b}*D*^{corr}, *corr. V* sanctam] secundum *M* iusta *D*, *corr. D*^{mg} 32 tertio *M* aprilis *D* zenonis con̄ *D* c̄c̄] a cons̄ *CC*^{b}*V*

25 CONSTANTINVS DEVOTISSIMVS A SECRETIS SACRI CONSISTORII D: Eodem tenore scriptum est et aliis reuerentissimis episcopis, ‖ ut in synodum conuenirent ‖.

26 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Ingrediatur ‖ et ‖ reuerentissimus episcopus Theodoretus, ut sit particeps synodi, quia et restituit ei episcopatum sanctissimus archiepiscopus Leo et sacratissimus et piissimus imperator sanxit eum adesse sanctæ synodo.

27 Et ingresso Theodoreto reuerentissimo episcopo AEGYPTII ‖ ET ‖ ILLYRICIANI ET PALAESTINI REVV EPI CLAMAVERVNT: Miseremini, fides perit. istum canones eiciunt. hunc foris mitte. magistrum Nestorii foris mitte.

28 ORIENTALES ET PONTICI ET ASIANI ET THRACES REVV EPI CLAMAVERVNT: Nos in pura charta suscripsimus. cæsi sumus et ‖ ita ‖ suscripsimus. Manichæos foras mitte. inimicos Flauiani foras mitte. aduersarios fidei foras mitte.

29 DIOSCORVS REV EPS ALEXANDRIAE D: Cyrillus cur eicitur, qui ab isto est anathematizatus?

30 ORIENTALES ET PONTICI ET ASIANI ET THRACES ‖ REVV ‖ EPI CLAMAVERVNT: Dioscorum homicidam foris mitte. Dioscori acta quis ignorat?

31 AEGYPTII ET ILLYRICIANI ET PALAESTINI REVV EPI CLAMAVERVNT: Multos annos augustæ.

32 ORIENTALES ET QVI CVM IPSIS REVV EPI CLAMAVERVNT: Homicidas ‖ foris ‖ mitte.

33 AEGYPTII ET QVI CVM IPSIS REVV EPI CLAMAVERVNT: Augusta Nestorium eiecit, multos annos ‖ orthodoxæ ‖. synodus Theodoretum non suscipit.

34 THEODORETVS REV EPS TRANSIENS IN ‖ MEDIVM ‖ D: Preces obtuli sacratissimis et piissimis et Christianissimis ‖ mundi ‖ dominis et enarraui quæ in me acta sunt ‖ funera ‖, et precor has perlegi.

35 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Theodoretus reuerentissimus episcopus proprium recipiens locum a sanctissimo episcopo inclitæ urbis Romæ in loco nunc accusatoris ingressus est. unde patimini ea quæ inchoata sunt, finiri, ‖ ut ‖ ne aliqua confusio auditorio fiat. præiudicium enim ex præsentia reuerentissimi Theodoreti nulli generabitur, reseruata uidelicet post hæc omni causatione

---

3—6. 22—24 *adfert Facundus 5, 3*

---

25 interlocutio theodoretum firmans *inscr. M*

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 5 sacratissimus] GRAE diuiñ *CVC*^{b} 22 sacratissimis] GR diuinissimis *CC*^{b} 23 Christianissimis] xpo amicis *CC*^{b} enarraui] accusauimus *CC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 1 QVAE IN CALCHEDONA *inscr. N ante* CONSTANTINVS *habet R in mg. add. V post* 3 iudices *habet M* 2 in synodo conuenire Φ^{ac}, *corr. D* 3 et *om.* Φ^{ac} *Fac., corr. D* 4 theodoritus $\Phi^a PD$ 6 sco *N* 7 theodorito *ND* theoderito *R* ET *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 9 foras *ND* foras *ND* 11 sic $\Phi^{ac}Y$ 12 foris^1 *RPD* foris^2 *D* 15 religiosissimi $\Phi^a D$, *corr.* D^{mg} religiosi *PM* 16 foras *N* 19 foras $\Phi^a VY$ 21 catholicæ augustæ synodus $\Phi^{ac}Y$ catholicæ synodus orthodoxæ *CVC*^{b} catholicæ augustæ synodus orthodoxæ D^{corr} theodoritum *NPD* theoderitum *R* 22 theodoritus *NPD* theoderitus *R* medio $\Phi^a PD$ 23 orbis *Fac.* orbi Φ^a 24 uulnera Φ^{ac} *Fac., corr.* D^{mg} 25 theodoritus $\Phi^a PD$ 28 ut *om.* Φ^a 29 theodoriti *RD* epi theodoriti *N*

1 a secretis *om. P* 2 est *om. P* 3 gloriosissimus *C* 7 ingressus *M* 9 mittite *PMY* mittite *PMY* 10 epi *om. Y* 12 mittite *PY* inimicos—mitte *om. C*^{b} mittite *PY* mittite *PY* 13 reū *om. M* 16 mittite *PY* 19 mittite *PY* 20 eicit *PMCC*^{b}*Y* 21 suscepit *MCC*^{b}*V* recipet theodoritum foris mittite *P* 23 ea quæ *Y* 27 sint *Y* 28 uti *CV* ne] in ea *C*^{b}*D*

et uobis et illi ad quæ inuicem exercere uolueritis, maxime cum et sine scriptis appareat || ei testimonium catholicæ fidei perhibens reuerentissimus episcopus Antiochiæ magnæ ciuitatis ||.

36 Et postquam sedit in medio reuerentissimus episcopus Theodoretus, ORIENTALES ET QVI CVM IPSIS REVV̄ ĒPI CLAMAVERVNT: Dignus dignus.

37 AEGYPTII ET QVI CVM IPSIS REVV̄ ĒPI CLAMAVERVNT: Nolite eum dicere episcopum, non est episcopus. impugnatorem dei foras mitte. Iudæum foras mitte.

38 ORIENTALES ET QVI CVM IPSIS REVV̄ ĒPI CLAMAVERVNT: || Orthodoxum || synodo. seditiosos || foris || mitte. homicidas || foris || mitte.

39 AEGYPTII ET QVI CVM IPSIS REVV̄ ĒPI CLAMAVERVNT: Inpugnatorem dei foras mitte. qui iniuriauit Christum, || foris || mitte. multos annos augustæ. multos annos imperatori. catholico imperatori multos annos. Cyrillum iste anathematizauit.

40 ORIENTALES ET QVI CVM IPSIS REVV̄ ĒPI CLAMAVERVNT: Homicidam Dioscorum || foris || mitte.

41 AEGYPTII ET QVI CVM IPSIS REVV̄ ĒPI CLAMAVERVNT: Multos annos senatui. uocem non habet. || coram || uniuersa synodo damnatus est.

42 BASILIVS REV ĒPS TRAIANVPOLIS PROVINCIAE RODOPAE EXSVRGENS D̄: Et a nobis Theodoretus damnatus est.

43 AEGYPTII ET QVI CVM IPSIS REVV̄ ĒPI CLAMAVERVNT: Et Cyrillum Theodoretus accusauit. Cyrillum eicimus, si Theodoretum acceperimus. canones istum eiciunt. hunc deus auersatus est.

44 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS D̄D̄: Acclamationes istæ populares neque episcopis decent neque || partes || iuuant. patimini ergo uniuersorum fieri lectionem.

45 AEGYPTII ET QVI CVM||IPSIS||REVV̄ ĒPI CLAMAVER̄: Vnum eicite, et omnes audimus. pro pietate clamamus. pro catholica fide hæc dicimus.

46 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS D̄D̄: Magis acquiescite secundum deum audientiam fieri et permittite omnia secundum ordinem recenseri.

---

4 promissa [promissam *M*] audientia [audientium *M*] causæ theodoreti in posterum *inscr. M* Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*P* (20—p. 46, 3 *fere nihil iam legitur*) *DM*], Φ^r [*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 28 acquiescite] patimini *CVC*^{b} usque hic de beato Theodoreto *CVC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 2—3 reuerentissimus—ciuitatis catholicæ et fidei perhibens testimonium Φ^a 4 theodoritus $\Phi^a PD$ 7 Iudæum—mitte *om. N* 8 catholicum in Φ^a 9 foras $\Phi^a DMYV^{corr}$ foras Φ^a 11 foras $\Phi^a D$ 15 foras Φ^a 17 ab $\Phi^{ac}Y$ coram *supersc. D* coram ab *CVC*^{b} uniuersis *N* uniuerso *M* 18 trianupolis *C*^{b} traianopolis [traianopoli *P*] $\Phi^{ac}Y$ 19 theodoritus $\Phi^a PD$ 20 theodoritus *NPD* theoderitus *R* 21 theodoritum $\Phi^a D$, *de P non constat* 22 deus *om. N* 24 partem Φ^a 26 eis Φ^a 27 proprietate *NY*, *corr. Y*

1 cum et] et cum *PDY* 2 episcopus *om. Y* 7 foris mittite—foris mittite *P* 8 ipsi *Y* orthodoxam *M* 9 mittite *P* mittite *P* 10 foris *PMY* 11 mittite *P* mittite *P* 11/12 multos annos *om. C*^{b} 15 mittite *P* 21 receperimus *D* istum canones *D* 21/22 eiciunt istum *C*^{b} 23/24 populares sunt *M* 24 ēpos *Y* 26 audiuimus *M* 27 clamemus *M* 29 audientem *C*^{b} secundum *om. M* recitari *Y*

Et quiescentibus cunctis CONSTANTINVS DEVOTISSIMVS AGENS IN REBVS ET A SECRETIS SACRI CONSISTORII EX EODEM CODICE RECITAVIT

47 Sacræ litteræ scriptæ reuerentissimo episcopo Alexandriæ Dioscoro. Peruenit ad nostræ serenitatis auditum quia multi reuerentissimi Orientalium archimandritæ simul cum catholicis populis aduersus quosdam episcopos qui Nestoriana impietate ægrotare dicuntur in quibusdam Orientalium ciuitatibus ‖ constituti ‖, laborarent et pro catholica fide contenderent. hac ergo de causa nostræ serenitati complacuit religiosissimum presbyterum et archimandritam Barsumam ‖ puritate ‖ uitæ et catholica fide probatissimum adesse Ephesenæ ciuitati et ‖ tenentem ‖ locum ‖ cunctorum ‖ Orientalium archimandritarum consedere tam tuæ sanctitati quam uniuersis sanctissimis patribus ibidem conuenientibus, quatenus deo placita de omnibus sententia proferatur. dignetur proinde tua religio peruidens quia omnis nobis est pro catholica fide sollicitudo, affectuose ‖ et ‖ prædictum reuerentissimum archimandritam suscipere et operam dare uestræ eum sanctæ synodi participem fieri.

d. 15. m. Mai. a. 449 DAT̄ ID̄ MAĪ IN THERALLO COS̄ PROTOGENIS V̄C̄ ET QVI FVERIT NVNTIATVS

Eodem tenore Iuuenali uiro reuerentissimo episcopo Hierosolymorum

IDEM IPSE DE EODEM CODICE RECITAVIT

‖ SACRAE LITTERAE ‖ BARSVMAE ‖ REV̄ ARCHIMANDRITAE DESTINATAE ‖

48 Nostram pietatem latere non potuit in quali sint certamine constituti per Orientem ‖ religiosissimi ‖ et sanctissimi archimandritæ pro fide laborantes catholica et quosdam episcopos in ciuitatibus Orientis constitutos Nestorianæ hæreseos participes auersantes, conlaborante etiam orthodoxo populo eisdem religiosissimis archimandritis. quoniam igitur et tua sanctitas pro catholica fide tantum laborem sustinuit, ut ad nostram perueniret pietatem, iustum esse duximus tuam sanctitatem ‖ puritate ‖ uitæ et catholica fide probabilem ad Ephesenam pergere ciuitatem et locum ‖ tenentem ‖ omnium ‖ religiosissimorum ‖ archimandritarum Orientalium consedere sanctæ synodo quæ ibidem disposita est conuenire, et cum aliis sanctis patribus et episcopis, quæ sunt deo placita, ordinare.

d. 14. m. Mai. a. 449 DAT̄ PRID̄ ID̄ M̄AĪ IN ‖ ALEXANDRIANIS ‖

---

47 Sacræ altera extat uersio Latina quæ ex ipsis gestis Ephesenis desumpta est, in Collectione Nouariensi de re Eutychis 10, 10

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 7 G̈R̄ diuinitati [diuinitatis *CVC*^{b}] *CVC*^{b} 18 GR diuinæ *CVC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 3 *ante* sacræ *habent* quæ in epheso $\Phi^a DV^{mg}$ *post* recitauit *M pergens* relectio ēple theodosii principis ad dioscorum ut barsumas archimandrita sinodo intersit pro omnibus archimandritis reuerentissimo *om. N* DIOSCORO ĒPŌ *N* 6 constitutis Φ^a 8 barsuman *R* barsomā *D* in puritate $\Phi^a PM$ 9 ephesinæ $\Phi^a V^{corr}$ ephesena *C* ephesina *C*^{b} tenente $\Phi^a CVC^b$ cunctorum religiosissimorum [religiosissimorum cunctorum *P*] Φ^{ac} [=Γ] 13 et *om.* Φ^{ac} 14 ūræque *N* synodo *NPC*^{b}, *corr. C*^{b} 15 data *NMY* 18 sacras litteras $\Phi^{ac} V^{corr}$ archimandritæ reuerentissimo Φ^a destinatas $\Phi^a V^{corr} P$ destinatis *M* 20 reuerentissimi Φ^a 22 conlaborantes *R* 25 in puritate [puritatei *M*] $\Phi^a PM$ [=Γ] a catholica *N* ephesinam *NPC*^{b} 26 tenente $\Phi^a V^{corr}$ religiosissimorum *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 29 data $\Phi^a MY$ alexandria $\Phi^a PMY$ 1 deuotus *D* 2 codicem *C* 6 orientalibus *P* laborant *P* 6/7 fide catholica *P* 7 hæc *DCC*^{b} placuit *y* 8 catholicæ *P* 10 considere *PMY* uniuersis] unum *C*^{b} 12 est et *D* 13 affectiose *M* 15 tessallo *P* thesallo *M* tartello *Y* protegenis *CC*^{b}*V* 16 iuueniali *C* iuuenili *V* uiro *om. M* 18 barsomæ *D* 19 sunt *M* 20 et sanctissimi *om. Y* et pro *D* 22 aduersantes *P* eiusdem *DC*^{b} 25 catholicæ fidei *P* pergere *om. M* 26/27 considere *MY* consedire *P* 27 s̄cō *Y* s̄cissimis *PD* 28 coēpīs *P* quæ *om. M*

‖ Et postquam legit ‖, BERONICIANVS DEVOTISSIMVS SECRETARIVS SACRI CONSISTORII EX EODEM CODICE RECITAVIT

Sacrum commonitorium datum Helpidio uiro spectabili comiti sacri consistorii

49 ‖ Sanctæ ‖ quidem ‖ synodi ‖ pridem apud Ephesum ‖ factæ ‖ Nestorii impii contra deum ‖ blasphemia ‖ extitit causa et ideo a sanctis patribus qui ibidem conuenerunt, dignam suscepit sententiam. quoniam igitur et nunc altera iterum contra diuinam fidem excitata est dubitatio, secundam ‖ hanc ‖ Ephesi fieri synodum sanximus, mali radicem omnino excidere festinantes, quo undique conturbationem dogmatis eicientes mundam orationis iustitiam in cordibus reseruemus et sit hoc rei publicæ munimen et humanitatis utilitas. ideo igitur tam tuam claritatem quam Eulogium uirum spectabilem tribunum et notarium ad ministerium ‖ elegimus ‖ fidei sicut probatos tam in aliis rebus rectissimos quam circa dei cultum ‖ opinantissimos ‖ et ualentes nostris diligenter iussionibus ministrare de his quæ in Epheso a sancta synodo fuerint constituta, et nullum fieri tumultum permittere, sed et si quem uideritis conturbationibus et tumultui studentem ad læsionem sanctæ fidei, hunc custodiæ mancipare et ad nostram perferre notitiam et causam quidem ordine prouenire, interesse autem iudicio et operam dare celerem et circumspectam probationem a sancta synodo fieri et nobis cognitam facere, his qui pridem Eutychi religiosissimo archimandritæ iudices extiterunt, præsentibus quidem et tacentibus, nullum tamen iudicantium habentibus locum, sed communem aliorum omnium sanctorum patrum sententiam expectantibus, quoniam ea quæ ab ipsis iudicata sunt, nunc retractantur. non licere autem nullum aliud mouere ex pecuniariis capitulis, antequam ea quæ de fide sunt catholica, effectui mancipentur. ideo namque et ciuile per litteras quas ad uirum spectabilem pro consule ‖ ac reliquos scripsimus ‖, et militare uobis auxilium delegauimus, quatenus et uos super proprium studium his fulti auxiliis sufficere possitis ad ea quæ ‖ præcepimus ‖, adimplenda, quæ tanto aliis omnibus ‖ bonis ‖ meliora sunt quanto solent humanis diuina præcellere, et quæ in hac causa fuerint constituta, ad nostram perferre notitiam.

Eodem tenore Eulogio uiro spectabili tribuno et notario

BERONICIANVS VIR DEVOTVS A SECRETIS SACRI CONSISTORII EX IPSO CODICE RECITAVIT SACRAS LITTERAS DIRECTAS PROCLO VIRO SPECTABILI PRO CONSVLE ASIAE

Φ^a [= *RN*], Φ^c [= *PDM*], Φ^r [= *CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 10 $\overline{\text{GR}}$ ση (μειωτέον) de Eulogio ad quem epist $\overline{\text{sci}}$ Isidori [isodori *C*] *CC*^{b} 12 $\overline{\text{GR}}$ recte et munde ea quæ ad $\overline{\text{dnm}}$ pertinent, colentes quam etiam *CVC*^{b} 29 idem de Eulogio *CC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 1 Et—legit *om.* Φ^{ac} [=Γ], *corr. D* 4 ex $\overline{\text{sca}}$ $\Phi^{ac}V^{corr}$ synodo Φ^{ac} facta Φ^aMV^{corr} factam *PD* factæ D^{corr} 5 blasphemiæ $\Phi^{ac}YV^{corr}$ 6 et nunc igitur alteram et nunc [nunc *om. N*] iterum Φ^a 7 hanc *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 11 eligimus Φ^aP eligemus C^b 12 opinatissimos $\Phi^{ac}Y$, *corr. D* 13 $\overline{\text{sco}}$ *N* 24 scribsimus [subscripsimus *N*] ac reliquos Φ^a 26 præcipimus Φ^aP bonis *om.* $\Phi^{ac}Y$, *corr. D* 29 et *om. DM*Φ^r 31 proconsuli *N*

3 helpidio dat$\bar{\text{i}}$ *P* 5 a *om. P* 6 iterum] igitur *Y* 7 secundum *P*Φ^r, *corr. CY* 8 qui *P* 10 eologium *D* 11 expectabilem *CVC*^{b} tam] t$\bar{\text{n}}$ *M* 12 in *om. M* nostris *om. P* 13 fuerit *D* 14 quem] quidem *Y* 15 synodi *M* 16 deferre *D* ordinem *PC* interesse] inter se *Y* 18 eutychis *M*Φ^r, *corr. V* eutychen *P* religiosissimi Y^{corr} religiosissimum *P* 20 $\overline{\text{s}}$corum omnium *Y* spectantibus *P* 22 alium Φ^cC^b quæ *om. M* 23 ideo namque] ideoque *M* expectabilem *CVC*^{b} 24 ac] ad *M* 25 fulti] fulgeatis *M* et sufficere *M* possetis *P* 26 tantum *D* omnibus *om. P* quantum *PD* 29 expectabili *CVC*^{b} 31 expectabili *C*^{b}

50 ‖ Sanctæ ‖ quidem ‖ synodi ‖ pridem apud Ephesum ‖ factæ ‖ Nestorii impii contra deum ‖ blasphemia ‖ extitit causa et ideo a sanctis patribus ibidem conuenientibus dignam suscepit sententiam. quoniam ‖ igitur ‖ altera iterum contra diuinam fidem excitata est dubitatio, secundam hanc in Epheso fieri synodum sanximus, mali radicem omnino excidere cupientes, quo undique conturbationem dogmatis eicientes mundam orationis iustitiam in cordibus reseruemus et sit hoc rei publicæ munimen et humanitatis utilitas. ideo igitur et Helpidium uirum spectabilem comitem sacri nostri consistorii et Eulogium uirum spectabilem tribunum et notarium ad hanc causam elegimus sicut dignos hoc administrare negotium et idoneos multorum testimonio comprobatos. quibus uolumus necessarium a te conferri præsidium, per quod omnis ab his quæ aguntur, conturbatio repellatur et ex nostræ serenitatis iussione nullus tumultus fieri permittatur. a quibus si fuerimus edocti nostræ ‖ a te ‖ mansuetudinis præcepta neglecta et non in omnibus quibus uoluerint, obsecutum, tuam læsionem ex tua neglegentia fieri ‖ decernemus ‖.

51 IDEM DEVOTISSIMVS BERONICIANVS A SECRETIS SACRI CONSISTORII EX EODEM CODICE RECITAVIT

Sanctæ synodo ‖ Ephesiæ ‖. Vellemus quidem absque ulla conturbatione sanctas ecclesias dei persistere et uos sanctis ‖ inminentes ‖ ecclesiis consuete ea quæ ad diuinitatis placationem pertinent, celebrare et non tantum uobis laborem et afflictionem fieri; sed quoniam beatissimus episcopus Flauianus aliqua de sancta fide mouere uoluit aduersus reuerentissimum archimandritam Eutychen et concilium congregans aliqua cœpit agere, nos quidem ‖ sæpius ‖ dirigentes ad eundem beatissimum episcopum uoluimus quæ mota est conturbationem conpescere, persuasi sufficere nobis traditam a sanctis patribus in ‖ Nicæna ‖ synodo catholicam fidem, quam et sancta synodus quæ in Epheso facta est, confirmauit; sed quoniam sæpius a nobis rogatus idem beatissimus episcopus desistere a tali quæstione, ne conturbatio uniuersitati fieret, minime acquieuit, cogitantes non esse tutum absque ‖ uestra ‖ sancta synodo et ubique sanctarum ecclesiarum præsulibus huiusmodi quæstionem de fide ‖ renouari ‖, necessarium duximus uestram conuenire sanctitatem, quatenus uos quæ hic acta sunt,

---

50 *Commonitorii altera extat uersio Latina ex ipsis gestis Ephesenis desumpta in Coll. Nouariensi de re Eutychis* 10, 14

51 *Sacræ altera extat uersio Latina ex ipsis gestis Ephesenia desumpta in Coll. Nouarensi de re Eutychis* 10, 15 [Λ]

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 8 de eodem Eulogio *CVC*^{b} 9—10 A$\bar{c}$ non $\bar{h}$; *notæ signo nihil in textu respondet. in* Λ et idoneos—comprobatos *omissa sunt* 20 beatissimus] $\overline{GR}$ religiosis$\bar{s}$ *CVC*^{b} 22 religiosis$\bar{s}$ *CVC*^{b} 26 $\overline{GR}$ religiosis$\bar{s}$ *CC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 1 ex $\overline{sca}$ Φ^{ac}, *V in ras.* synodo $\Phi^{ac}V^{corr}$, *corr. D* facta $\Phi^a M$, *V in ras.* factam *PD* 2 blasphemiæ extitit causa $\Phi^a V^{corr} DY$ extitit causa blasphemiæ *M* 3 igitur et nunc Φ^{ac} [=Γ] 4 secundum *NC*^{b}*V* 9 eligimus *NP* 13 a te *Y* etate *CVC*^{b}*D*^{corr} *om.* Φ^{ac} neglegentia *N* 14 decernimus Φ^{ac} 17 ephesi $\Phi^a PD$, *corr. D* 18 admanentes $\Phi^a M$ inmanentes *D* inminentes *D*^{corr} *de P non constat* 22 multotiens Φ^a 23 uolumus *NMC*^{b}, *corr. N* 24 nicea Φ^a nicæam *PD* synodum *P* 26 questionem *N* 27 uestra *om.* Φ^{ac} $\overline{sca}$ uestra *Y* 28 renouare $\Phi^{ac}V^{corr}$

3 suscipit *P* 4 ephesum *M* 5 conturbationes *CVC*^{b} 7 et^1 *om. Y* 8 nostri *om. P* 9 dignus *PY* ad hoc *P* 10 in testimoniis *P* 11 ab his] ambiguitas *P* nostra *Y* 13 uoluerit *P* 17 Sanctæ—Ephesiæ] sacra epheseno secundo concilio destinata *M* $\overline{sca}$ *C*^{b} synodi *Y* perturbatione *M* 18 quæ *om. M* 19 celebrare *om. C*^{b} 20 $\overline{scae}$ fidei *Y* 21 aduersum *Y* eutychem *CVY* 23 conturbationem quæ mota est *M* sunt conturbatione *P* 26 unitati *M* uniuersitatis *P* fieri *CVC*^{b}, *corr. V* 27 $\overline{scae}$ *P*

cognoscentes et quæstionem motam, et omnem diabolicam stirpem possitis euellere et eos qui Nestorii ‖ impii blasphemiam ‖ sectantur aut retinent, a sanctis ecclesiis repellere, catholicam uero fidem firmissimam et inconcussam custodiri disponere, quoniam nostra omnis spes et nostri imperii firmitas ex catholica fide et uestris sanctis orationibus pendet.

IDEM DEVOTISSIMVS BERONICIANVS A SECRETIS SACRI CONSISTORII EX EODEM CODICE RECITAVIT

52 Dioscoro reuerentissimo episcopo Alexandriæ. Ante hoc quidem Theodoretum episcopum ‖ Cyri ‖ ciuitatis præcepimus in sanctam synodum minime conuenire, donec de eo quæ placuerit, synodus sancta constituat, auersati eum, quia assumpsit proferre contraria his quæ conscripsit de fide sanctæ memoriæ Cyrillus Alexandrinæ ‖ quondam ‖ ciuitatis episcopus; quoniam uero suspicamur aliquos sectatores Nestorii assumere studium ei conferre ut omni modo intersit sancto concilio, hac de causa necessarium duximus his sacris litteris uti ad tuam reuerentiam, per quas manifestum facimus tuæ beatitudini et uniuersæ sanctæ synodo quod nos regulas sanctorum patrum sequentes non solum propter Theodoretum, sed alios omnes qui ad congregatam sanctam synodum pertinent, auctoritatem et primatum tuæ præbemus beatitudini, scientes diligentius quod et ‖ reuerentissimus archiepiscopus ‖ Hierosolymorum Iuuenalis et beatissimus archiepiscopus Thalassius et omnis talis feruens amator et æmulator orthodoxæ fidei consentanei erunt tuæ sanctitati radianti per dei gratiam honestate uitæ et catholica fide. eos namque qui aliquid per additamentum ‖ aliquod aut ‖ imminutionem conati sunt dicere præter quæ sunt exposita de fide catholica a sanctis patribus qui in Nicæa, et postmodum qui in Epheso congregati sunt, nullam omnino fiduciam in sancta synodo habere patimur, sed et sub ‖ uestro ‖ iudicio esse uolumus, quia hac de re et nunc sanctam synodum disposuimus conuenire.

Eodem tenore Iuuenali reuerentissimo episcopo Hierosolymorum

53 DIOSCORVS REV̄ ĒPS̄ ALEXANDRIAE D: Comperit uestra ‖ clementia ‖ quia non mihi soli sacratissimus noster imperator commisit iudicium, sed et beatissimo ‖ episcopo ‖ Iuuenali et sanctissimo episcopo Thalassio auctoritatem synodi dedit. nos ergo iudicauimus quæ iudicata sunt; consensit nobis et uniuersa synodus. quare in

---

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 8 rursus de s̄c̄o Theodoreto *CVC*^{b} 15 religiositat̄ *CC*^{b} 17 aperte contra sedem Romanam *CVC*^{b} religiositat̄ *CC*^{b} 18 deo amicis̄s̄ *CC*^{b} 27 Chalcedonen̄ *CC*^{b} hic Dioscorus dum omnia Ephesi per se gesta firma esse desiderat, Eutychem quoque ibi absolutum uindicat *CC*^{b}*V* 28 *cf. infra CVC*^{b} beatissimo] religiosis̄s̄ ep̄ō *CC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 2 impia $\Phi^a M$ impiam *D* impii *D*^{corr} blasphemia $\Phi^a P$ uerbi blasphemie *M* 4 s̄cissimis *N* 8 theodoritum $\Phi^a PD$ 9 cyrri $\Phi^a PY$ 11/12 quondam *om.* $\Phi^{ac} YV^{corr}$, *ante* alexandrinæ *superscr. D* quod *CC*^{b}*V* 16 theodoritum $\Phi^a PD$ 18 reuerentissimus ac beatissimus $\Phi^a PM$ ēps̄ [ep̄os̄ *P*] Φ^{ac}, *corr. D* 19 thalasius *NPD*Φ^r talis *om. NM* 21 aliquod *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 22 uel Φ^a 24 tuo Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 27 *inscr.* QVAE IN CALCHEDONA Φ^a magnificentia Φ^{ac} 28 episcopo $\Phi^a MY$ *et Rusticus in nota, om. PDCVC*^{b} 29 thalasio *NP*Φ^r

1 possetis *PM* 6 beronicianus deuotissimus *Y* 8 *inscr.* item sacra per que dioscoro auctoritas synodo præsidendi datur *M* 9 pcipimus *C*^{b} sanxeramus Φ^c, *corr. D*^{mg} 10 quæ *om. P* aduersati *P* qui *PM* sumpsit *D* preferre *Y* 11 scripsit *DC*^{b} alexandrie *Y* 12 suspicamus Φ^c 15 synodi *M* 19 ēps̄ *P* 21 catholicæ fidei *P* additamente *CVC*^{b}*D*^{mg}, *corr. V* 22 exposita sunt *P* 23 in Epheso] ephesi *ex* ephesinum *corr. P ut uidetur* 24 s̄cam synodum *C*^{b} 26 tenore et *P* 28 solumichi *M* dinnis sacratissimus *CVC*^{b} imperator noster *PM* 30 consentit *CVC*^{b}*D*^{mg}

me solum isti extenduntur? quoniam auctoritas ex æquo tribus data est et iudicatis a nobis consensit, ut dixi, uniuersa synodus et confessa est propriis uocibus et subscripsit et relatum est piissimo imperatori diuæ memoriæ Theodosio et confirmauit omnia quæ iudicata sunt a sancta et uniuersali synodo, generali lege.

54 ORIENTALES ET QVI CVM IPSIS REVV EPI CLAMAVERVNT: Nullus consensit; uiolentia facta est, ‖ uis ‖ cum plagis. in pura charta suscripsimus. minabatur nobis damnatio, ‖ minæ exilii tendebantur ‖, milites cum fustibus et gladiis instabant. timebamus et fustes et gladios. ubi gladii et fustes, qualis synodus? milites propter hoc accepit. homicidam foris mitte. Flauianum milites ‖ deposuerunt ‖.

55 AEGYPTII ET QVI CVM IPSIS REVV EPI CLAMAVERVNT: Ipsi primi suscripserunt, clerici nunc quare clamant? synodus episcoporum est, non clericorum. superfluos foris mitte. qui suscripserunt, in medio ueniant. post uos nos suscripsimus.

56 STEPHANVS REV EPS EPHESI D: Quia uiolentia et necessitas facta est in hoc quod actum est, deus testis est et quia nolentes in damnationem beati Flauiani suscripsimus, deus testis est. etenim omnes clericos eius in ‖ Ephesiorum ‖ metropolim uenientes ut ‖ episcopus ‖ suscepi et communicaui eis et omnem affectum in eis ostendi.

57 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Quis uobis uim intulit?

58 STEPHANVS REV EPS EPHESI D: Cum suscepissem in communionem Helpidium presbyterum et alios diaconos et episcopum Eusebium (scit enim et ipse episcopus Eusebius quia suscepi eos), superuenerunt mihi in episcopio ‖ Helpidius ‖ et Eulogius et milites et monachi Eutychis, usque trecenti numero, et uoluerunt me interficere, dicentes quia aduersarios imperatoris suscepisti; aduersarius imperatoris es. dico ego: ego xenodochus sum, in nullo communico causæ; ego non potui excommunicare communicatores uenientes. et ita ui et necessitate omnia facta sunt.

59 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPISSIMVS SENATVS DD: Dioscorus reuerentissimus uiolentias tibi fecit?

60 STEPHANVS ‖ REV ‖ EPS ‖ EPHESIORVM CIVITATIS ‖ D: ‖ Omnes ‖ eius et ‖ comites ‖. non sum permissus egredi ‖ de ‖ ecclesiæ ‖ secretario ‖, usque quo suscripsi cum conscientia Dioscori et Iuuenalis et domni Thalassii et aliorum episcoporum quibus scriptum fuerat.

Φ^a[=*RN*], Φ^c[=*PDM*], Φ^r[=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 3 diuæ memoriæ, sic non [signē *CC*^{b}] de lege Theodosii *CC*^{b} 4 item de lege Theodosii *CVC*^{b} 11—12 actio prima *CVC*^{b}; *incertum quo referatur* 21 de Eulogio iterum *CC*^{b} 30 cum conscientia] sententia *CC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 6 ui Φ^a*PMV*^{corr} uix *VY* 7 minæ—tendebantur *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 8 et^1 *om. N* 9 interemerunt Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 12 foras *ND* 15 epheso Φ^{ac} 16 episcopos $\Phi^a MY$ 18 qui $\Phi^{ar}PD$, *corr. DV* 19 epheso *N* 21 helpitius Φ^a 22 eutyches $\Phi^a VP$ trecentorum numerum *N* 25 ui] ueni *N* 28 uir reuerentissimus $\Phi^a VDM$ eps ephesiorum ciuitatis *CVC*$^b D^{mg}$ eps ephesi $\Phi^a PM$ eps *D* ephesiorum eps *Y* omnes $\Phi^r D^{mg}$ ab hominibus Φ^a, *V in ras.* homines *DMY* ab homines *P* 28/29 comitibus Φ^a, *V in ras.* 29 de *om.* Φ^a secretarium Φ^a scripsi *NC*^{b} 30 thalasii *PMY*

1 sti *P ut solet* extendentur *P* 2 consentit *CVC*$^b D^{corr}$ 5 consentit *CVC*$^b D^{corr}$, *corr. V* 6/7 damnationi *P* 7 stabant *PD*, *corr. D* 9 foras *D* mittite *P* 10 primum *M* 11 nunc *om. P* clamatur D^{corr} cleri *D* 12 mittite *PDY*^{corr} medium *Y* 14 factum *PD*, *corr. D* uolentes *CC*$^b D^{mg}$ damnatione *PMC*^{b} beatæ memoriæ *P* 16 uenientis *CV*, *corr. V* 19 communione Φ^c 23 aduersarios *CV*, *corr. V* es] his *P* 24 exsynodicus *P* 25 necessitas facta sunt omnia *P* 26 rēu ēps *P* 27 uiolentia *C*^{b}*Y* 29 scripsi *C*^{b} 30 cum *om. P* consentia *Y* et^3 *om. PM*

61 THALASSIVS ‖ REV̄ ‖ ĒPS̄ CAESARIAE D̄: In sacra fueram positus, ego autem nescii quomodo sum positus. tamen cum fierent, aliqua ego ‖ prohibui ‖ et uolui differre et festinaui et sunt testes.

62 THEODORVS REV̄ ĒPS̄ CLAVDIVPOLIS ISAVRIAE D̄: Dioscorus et Iuuenalis et ‖ quicumque ‖ primitus suscripserunt, quibus præceperat dominus orbis terræ sicut orthodoxos diiudicare de fide, meditantes apud semet ipsos dolosa consilia, nos simpliciter sedentes introduxerunt quomodo iudices, homines ignorantes causam. et legebatur quidem actorum series et laudabatur beatæ memoriæ Flauianus; cum laudaretur autem, nos tacebamus sicut bene gestis quæ acta sunt. post hæc uero, ut nos terrerent, exclamauerunt de uicina ‖ Nestorio ‖ hæresi infamantes nos: in duo facite qui dicunt duas naturas; qui dicunt duas, diuidite interficite eicite, ut ‖ terrore ‖ Nestorianæ hæreseos non sicut catholici iudicaremur, sed ut hæretici damnaremur; et unusquisque uerens ne ut hæreticus deiectus perderet quos baptizauerat, et non ‖ ei esset ‖ periculum, sed baptizatis et ‖ his qui in Christo crediderunt ‖. et non oportuit quidem nos tunc tacere, postmodum et aliud fecerunt. iussum est a domino orbis terræ ut synodus de Flauiano prius iudicaret. isti multas synodos in hoc ipsum facientes et neque suscribentes neque ‖ præscribentes ‖ statuta neque legentes alicui neque sciente aliquo obtulerunt nobis puras chartas Dioscorus et Iuuenalis, multitudinem habentes seditiosorum hominum clamantium ‖ multorum ‖ et conturbantium et commouentium synodum. centum triginta quinque ‖ eramus ‖ omnes, quadraginta duo iussi sumus tacere, reliqui erant Dioscorus et Iuuenalis et multitudo seditiosorum; iam quindecim tantum homines remanseramus. quid essemus facturi? in ‖ sanguine nostro ‖ ludebant isti; hæretici constituti unam uocem dicebant omnes; nos terruerunt; hæreticos nos dixerunt et eiecti sumus ut hæretici.

63 ORIENTALES ET QVI CVM IPSIS REVV̄ ĒPI CLAMAVERVNT: Omnes eadem dicimus, hæc ita se habent.

64 AEGYPTII ET QVI CVM IPSIS ‖ REVV̄ ‖ ĒPI CLAMAVERVNT: Christianus neminem timet. catholicus neminem formidat. ignis ponatur, ‖ et discimus ‖. si homines timerentur, martyres non fierent.

Φ^a [= *RN*], Φ^c [= *PDM*], Φ^r [= *CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 11 de seditione et uiolentia notandum quod semper fecerunt et faciunt *CVC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 1 thalasius *PMY* beatissimus Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 2 et prohibui $\Phi^a M$ 4 claudiopolis $\Phi^a MY$ cladiopolis *D* glaudiopolis *P* 5 qui Φ^{ac}, *corr.* *D* 10 nestorii $\Phi^a PDC^b V^{corr} Y$ herese $\Phi^a V$ heresim *P* 11 errore $\Phi^a PMC^b V^{corr} Y$ 12 iudicaremur—hæretici *om.* *N* 14 esset ei relicum Φ^a, *V in ras.* fidelibus x̄pi $\Phi^{ac} Y$ et his—crediderunt *superscr.* *D*, fidelibus x̄pi et his—crediderunt $CC^b V$ 17—18 neque^1—neque *om.* *M* 17 præscribentes *PD* perscribentes Φ^{ar} 19 multum $\Phi^a DM$, *corr.* D^{mg} *om.* *P* 20 fueramus Φ^{ac} 23 sanguinem nostrum Φ^a 23/24 una uoce $N\Phi^c$ 27 ita] ista *N* 28 religiosissimi $\Phi^a M$ 29 ut dicimus $\Phi^a V^{corr}$

1 cæsareæ Φ^c 2 nolui *P* 4 et^2 *om.* *P* 5 domnus *PCVC*^{b} 6 iudicare *P* dolos ac *CVC*^{b}, *corr.* *V* concilia *P* 8 legebamur *CVC*$^b D^{corr}$, *corr.* *V* actorum] accusatorum *P* 10 in duo *om.* *M* 11 duas^1] in duas *M* 12 sicut C^b 15 alium *Y* 16 domno *P* ut] et *CVC*^{b}, *corr.* *V* iudicare *P* ista *M* multos *M* synodus $\Phi^c CVC^b$, *corr.* *D* 17 hoc *om.* *P* ipsam *CVC*^{b}, *corr.* *V* et—suscribentes *om.* *P* 17/18 neque legentes] neglegentes *Y* 18 nesciente *M* 19 multitudines *Y* 20 et commouentium *om.* *P* et quinque *D* 21 et duo *D* iussi sumus] iussimus *M* 22 homines tantum *PD* *ante* quid *superscr.* ignorantes *D* 23 eramus *P* futuri *M* 24 nos *om.* *P* herrauerunt *P* deiecerunt *CVC*$^b D^{mg}$, *corr.* *V* et *om.* *P* 29 catholicos *CVC*^{b}, *corr.* *V* 30 fuissent *P*

65 DIOSCORVS REV̄ EPS ALEXANDRIAE D̄: Quia asserunt non se audisse quæ iudicata sunt uel disposita, sed simpliciter in oblata sibi pura charta subscripsisse eos, maxime ‖ quidem ‖ non oportuit eos suscribere quibus satisfactum non erat de his quæ dixit synodus, quia de fide erat sermo; sed quia causantur in oblata sibi pura charta suscripsisse, interlocutiones eorum quis ordinauit, ‖ supplico dicere eos ‖ præcipiat magnificentia uestra.

66 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS D̄D̄: Quæ acta sunt, recitentur.

67 CONSTANTINVS DEVOTISSIMVS AGENS IN REBVS ET ADIVTOR SACRI SECRETARII ex scheda data sibi ab Aetio archidiacono regiæ urbis sanctæ ecclesiæ legit sacras litteras directas Dioscoro religiosissimo episcopo, ut conueniret ad Ephesenam synodum, quæ superius iam comprehensæ sunt et ex codice relectæ.

IDEM EX EADEM SCHEDA RECITAVIT

68 Pc̄ Zenonis et Postumiani uu̇ c̄c̄ sub d̄ VI Īd Augustas, qui est secundum Ægyptios Mesori quintadecima, indictione tertia

d. 8. m. Aug. a. 449

‖ synodo ‖ congregata in Epheso metropoli ex præceptione ‖ deo amicissimorum et amantium Christum ‖ imperatorum et residentibus in sancta ecclesia quæ uocatur Maria, reuerentissimis et sanctissimis episcopis

Dioscoro Alexandriæ

‖ et ‖ Iulio episcopo ‖ tenente locum ‖ sanctissimi et beatissimi episcopi Romanæ ecclesiæ Leonis

69 Et cum legerentur, ORIENTALES ET QVI CVM IPSIS REVV̄ ĒPİ CLAMAVERVNT: Eiectus est, nullus suscepit nomen Leonis.

CONSTANTINVS DEVOTISSIMVS A SECRETIS EX EADEM SCHEDA RECITAVIT SVBSEQVENTIA

70 et Iuuenale Hierosolymorum
et Domno Antiochiæ
et Flauiano ‖ Constantinopolis ‖

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 13 quæ acta sunt Ephesi, Chalcedone releguntur *CVC*^{b} 17 reuerentissimis] deo amicis̄s *CVC*^{b} 21 *signum ante* ORIENTALES *positum*] Chalcedone *CVC*^{b} 24 rursus Ephesia præuaricatio Dioscoro Alexand̄: contra Nicænos canones Antiochenum postposuerunt Hierosolimitanæ pessime *CVC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 2—5 eos maxime—suscripsisse *om. N* 3 quidem *om. R*Φ^c, *corr. D* 5 dicere eos supplico [supplicio *N*] Φ^a 8 deuotus Φ^a 9 data *om. R* ecclesiæ *om. N* 10 ephesinam *NP* 11 et *om. NPY* 13 *inscr.* QVAE IN EPHESO Φ^a zenone et postumiano *N* uiris clarissimis *N* uiri clarissimi *R* 15 synodus Φ^{ac} *Y*, *corr. D* 15/16 religiosissimorum et x̄pianissimorum Φ^{ac}*Y* dō amicissimorum et amantium xp̄m *ante* imperatorum *superscr. D*, religiosissimorum et x̄pianorum dō amicissimorum—x̄p̄m *CVC*^{b} 19 et *om.* Φ^{ac} *cf.* Γ agente uices *R*Φ^c*Y* agentes *N* agente uices tenente locum *CVC*^{b} 21 cum legerentur] legentes *R* *ante* ORIENTALES *ins.* QVAE IN CALCHEDONA Φ^a 24 *inscr.* QVAE IN EPHESO Φ^a iuuenali Φ^a*DM* iuuenalis *P* 26 constantinopolitano Φ^a*P* constantinopolim *M*

1 ēp̄s *om. Y* ALEXANDRIAE *om. P* quia] qui *PMY* 3 eos *om.* Φ^c, *corr. D* de his *om. M* 4 quia[2]] qui *Y* 5 præcipiat eos *M* 5/6 magnificentia uestra præcipiat *P* 8 consistorii *P* 9. 12 [excedam *P*]. 23. p. 53, 15 scida *PMY* 9 sibi ab Aetio] recitauit *M* s̄cissimæ *Y* 10 directas *om. PY* reu *P* 13 *inscr.* relegitur initium gestorum epheseni secundi concilii *M* post consulatum [consulatu *Y*] *MY* septimo *M* quæ *CVC*^{b}*D*^{corr} 15 congregata *om. P* 16 residente *P* s̄cissima *Y* 17 reuu̇ et s̄cissimi ēpi̇ *P* 19 iuliano *CVC*^{b}*D*^{mg} et *om. Y* 20 Leonis *om. Y* 22 deiectus *PD*, *corr. D*^{mg} suscipit *PY* 23 a secretis *om. P* eadem *om. P* 26 et *om. P*

71 Et cum legerentur, ORIENTALES ET QVI CVM IPSIS REVV EPI CLAMAVERVNT: Flauianus ut adiudicatus ingressus est. hæc manifesta calumnia. Flauianus in proprio loco quare non sedit? Constantinopolitanum episcopum quare quintum posuerunt?

72 PASCASINVS REV EPS D: Ecce nos deo uolente domnum Anatolium primum habemus; hi quintum posuerunt beatum Flauianum.

73 DIOGENES REV EPS ECCLESIAE CYZICI D: Quoniam uos regulas scitis.

74 AEGYPTII ET QVI CVM IPSIS REVV EPI CLAMAVERVNT: Petimus, superfluos foris mitte. imperator episcopos uocauit. synodus episcoporum est. superflui quare clamant?

75 THEODORVS EPS CLAVDIOPOLIS ISAVRIAE D: Dioscori notarii clamant.

76 DIOSCORVS REV EPS ‖ ALEXANDRIAE ‖ D: Duos solum habeo notarios, duo tumultum quomodo faciunt?

77 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Sequentia percurrantur.

CONSTANTINVS DEVOTISSIMVS A SECRETIS SACRI CONSISTORII EX EADEM SCHEDA SEQVENTIA RECITAVIT

78
6 et Stephano Ephesi
7 et Thalassio Cæsareæ Cappadociæ primæ
8 ‖ et ‖ Eusebio Ancyræ Galatiæ primæ
9 ‖ et ‖ Iohanne Sebastiæ Armeniæ primæ
10 et Cyro Afrodisiadæ Cariæ
11 et Erasistrato Corinthu Helladæ
12. 13 et Quintillo Heracleæ agente etiam uices reuerentissimi episcopi Anastasii Thessalonicensis
14. 15 et Melitio Larissæ agente etiam uices Domni reuerentissimi episopi Apamiæ
16. 17 et Cyriaco episcopo ‖ prognadorum ‖ agente uices reuerentissimi episcopi Theoctisti Pisinuntis Galatiæ secundæ
18 et Diogene Cyzici
19 et Basilio Seleuciæ Isauriæ
20 et Iohanne Rodi
21 et Theodoro Tarsi
22 et Romano ‖ Myron ‖ Lyciæ
23 et ‖ Photio ‖ Tyri
24 et Theodoro Damasci

Φ^a[=*RN*], Φ^c[=*PDM*], Φ^r[=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 5 hæc post synodum a scō Leone specialiter euidenterque cassata sunt *CVC*^{b} 17 Ephesia gesta *CVC*^{b} item quæ ephesi *CC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 1 *post* legerentur QVAE IN CALCHEDONA $\Phi^a MV^{corr}$ 7 diogenis Φ^{ac} et uos *N* 9 mittite *R*Φ^c, *corr. D*^{mg} 12 Alexandriae *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 17 *inscr.* QVAE IN EPHESO $\Phi^a M$ 18 talasio *NP* cæsariæ Φ^a cappaditiæ *N* 19. 20 et *om.* Φ^a 22 *om. N* arasistrato *R* erasto *P* corinthii *RM*Φ^r corinthe *D* corenti *P* 26 prognadorum [*pro* Τροκνδὼν] *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 27 theodictisti *N* 32 in myro Φ^a 33 fotino Φ^a

1 clamauerunt chalcedone *CC*^{b} 2 ut *om. P* 5 REV *om. P* 7 reū *om. Y* ACCIO *in mg. C* quia *D* 8 foras *D* 11 reū ēps gladiopolis *P* 12 duo *P* solos *D*, *corr. D*^{mg} 17. 18 et *om. P* 20 sebasteæ *M* primæ *om. P* 21 afrodisiadis *D* 22 helladiæ *Y* 23 heracliæ *P* 25 meletio *PDY* agente uices etiam *D* agū *P* 25—26 Apamiæ—episcopi *om. Y* 28 diogenis *D* 30 rodo Φ^o, *corr. D* 31 tharso *DM* tharsi *D*^{corr} tarco *P* 32 ciliciæ *P* 33 tyro Φ^c 34 damasco Φ^c

25 et Iuliano Tabiæ
26 et Florentio ‖ lyddon ‖
27 et Mariniano ‖ Synnadon ‖
28 et ‖ Musonio ‖ Nysis
29 et Constantio Bostræ
30 et Iohanne ‖ Nicopolis ‖ Armeniæ primæ
31. 32 et Acacio Ariarathiæ secundæ Armeniæ agente uices Constantii reuerentissimi episcopi Meletinæ
33 et Stephano ‖ Hieras polis ‖
34 et Attico ‖ Nicopolis Epiri ueteris ‖
35 ‖ et ‖ Eustathio ‖ Beryti ‖
36 et Nunechio Laodiciæ Trimitariæ
37 ‖ et ‖ Olympio Constantiæ Cypri
38 ‖ et ‖ Candidiano ‖ Antiochiæ ‖ Pisidiæ ‖
39 et Stephano Anazarbi
40 et Gerontio Seleuciæ Syriæ
41 et Rufino Samosatæ
42 et Indimo ‖ Irinupolis ‖
43 et Timotheo Balaneæ
44 et Theodosio Canuthæ
45 et Eutychio Adrianupolis ueteris Epiri
46 et Cladeo ‖ Anchiesmi Epiri ueteris ‖
47 et Symeone Amidæ Mesopotamiæ
48 et Helia Adrianupolis
49 et Seleuco Amasiæ
50 et Petro Gangræ
51 et Luca Dyrrachii
52 et Antonio ‖ Lychnidi ‖
53 et Marco ‖ Euriæ ‖
54 et Vigilantio Larissæ
55 et Basilio Traianupolis prouinciæ Rodopæ
56 et Docimasio Maroniæ prouinciæ Rodopæ
57 et Constantino Demetriadis

Φ^a [$=RN$], Φ^c [$=PDM$], Φ^r [$=CVC^bY$]

ADNOTATIONES RVSTICI 27 in Græc̄ non est, iacet in pagina ad signum; *quod signum repetitur inter* 26 *et* 27 CC^b

VERSIO ANTIQVA 2 lybdoni Φ^a lybdon Φ^c, *cf.* Γ 3 mariano *R* synnadi [synadi *P*] Φ^{ac} 4 musynion *R* musion *N* 5 constantino *N* 6 nicopoleos Φ^a 7 agentes RV^{corr} agentis *M* 9 hierapolis Φ^c geraspoleos Φ^a geraspolis CVC^b gerasopolis *Y* 10 nicopoleos Φ^a Epiri ueteris *om.* Φ^{ac} 11 et *om.* Φ^a ēpō byreto [beryti *PD*] Φ^aPD beriti ēpō *M* beroti *Y* 12 nonechio Φ^aPD laudiciæ *R* laudicicię *N* laudociæ *PM* laodotiæ *DY* 13. 14 et *om.* Φ^a 14 calandione Φ^aD pissidiæ Φ^aY 18 irinopoleos Φ^a hirinopolis *M* hieronopolis *PD* 19 ualaniæ Φ^a balaniæ Φ^c balneæ *Y* 21 adrianopolis $\Phi^{ac}Y$ 22 anciasmo Φ^aD anciasmon *M* anciasmi *P* ueteris epiri Φ^{ac} 24 adrianopolis $\Phi^{ac}Y$ 27 . Dyrrhachii] beriæ primæ macedoniæ [29] et luca dyrracii Φ^a, *V in ras.* 28 lycnidæ Φ^a, *V in ras.* lignidi *P* 29 beriæ Φ^{ac} biride *V in ras.* 31 traianopolis $\Phi^{ac}Y$ 33 demitriadis Φ^a

1 tauie *M* 4 nyses *D* mysis *M* 5 bostris *D* 7 ariarate *M* armeniæ secundæ *P* 7/8 reuerentissimi *om. PD* 8 militenæ *D* 18 indino *D* 20 canoti Φ^c 22 claudio Φ^c 26 grangre C^b 27 doraci *P* doracii *M* diranchii C^b 32 *post* p 55, 2 *coll. M* 33 constantio *P*

58 et Alexandro Sebastiæ ‖ Tarsi ‖
59 et ‖ Sozonte Philippi ‖
60 et Eusebio Dobero Macedoniæ primæ
61 et Maximiano ‖ Serrense ‖ primæ Macedoniæ
62 et Hermogene Casandriæ primæ Macedoniæ
63 ‖ et Luca Beriæ primæ Macedoniæ ‖
64 et Diogeniano ‖ Remisianense Daciæ ‖
65 et Iohanne Messinæ Achaiæ
66 et Vranio Emeriæ prouinciæ Osroinæ
67 et Athanasio Oponti Achaiæ
68 et Theodoro Claudiupolis Isauriæ
69 et Leontio Ascalonæ
70 et Photino ‖ Lyddes ‖
71 et Anastasio ‖ Areopolis ‖
72 et Theodosio Aniathuntis
73 et Paulo Maiumæ
74 et Zosimo ‖ Minoidæ ‖
75 et Epiphanio ‖ Pergæ ‖
76 et Baruchio Sozusæ Palæstinæ
77 et Heraclio Azoti
78 et Iohanne Tiberiadæ
79 et Musonio Zooron
80 et Dionysio ‖ Sycamazonæ ‖
81 et Caiuma ‖ Phainnus ‖
82 et Ethericho Smyrnæ
83 et Constantio Sebastæ
84 et Zebenno Pelles
85 et Alypio ‖ bacthron ‖
86 et Polychronio ‖ Antipatridis ‖
87 et Pancratio Libiadis
88 et Auxilao Saracenorum hypospondon

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Ψ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 31 fœderatorum *CC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 1 sebasticæ *R* sebastæ *P* [=Γ] tharso Φ^{ac} 2 sozone Φ^{ac} philippis Φ^a 3 douero $\Phi^a Y$ debero *P* deuero *M* 4 sereno Φ^a serenensæ *D* serrenense *Y* serensæ *P* 5 *om.* Φ^a, *add.* R^{mg} ermogeniæ R^{mg} cassandriæ $R^{mg}PM$ 6 *om.* Φ^a, *cf.* p. 54, 27 *et notam Rustici, et post* p. 54, 32 *et post* 7 [*D.*] *coll. D* beroae *D* byriæ *D.* byrræ *P* 7 remissianense $\Phi^a DMY$ daciæ meditensis Φ^a 8 missinæ Φ^a mesenæ *D* acaciæ $\Phi^a M$ atticæ *D* 9 osdroinæ Φ^a ostroinæ *P* ostroenæ *D* osrome *M* 10 ponti $\Phi^a PM$ aponti *D* acaciæ Φ^a atticiæ *D* 11 claudiopolis Φ^{ac} 13 lybdes Φ^a lybdis *PD* 14 gerapolis Φ^a herapolis *D* hierapolis *PM* 15 amatontis *P* amathunti $\Phi^a M$ 17 menoidæ *P* minedæ $\Phi^a M$ menedæ *D* 18 perges Φ^a pergis Φ^c 20 azoto $R\Phi^c$ 22 mosonio $\Phi^a P$ zoro Φ^a zoaræ *P* zooroni *D* zoroon *M* 23 sicomazone $\Phi^a PM$ sicomozone *D* 24 faunuthet *R* faunuthec *N* fainuthæ *D* phainuth *M* fainunt *P* 25 et *om. P* etherici *N* etherio *P* ueterico *M* 26 constantino $\Phi^a DM$, *corr. R* 28 bacatro Φ^a bactro *P* bæthron *Y* bachironi *D* brachon *Y* 29 antipatridæ Φ^a 31 auxiliao *N* ausilao *P* yposponte $\Phi^a DM$ spontæ *P* hypospondion *Y*

3 primæ *om. M* 4 *om. M* maximo *P* 6 machedonie prime *M* 12 ascaloniæ *Y* 13 lyddæ *Y* 14 anestasio *Y* 18 phipanio *CVC*^{b} 19 aruchio *Y* sozose *M* 20 araclio *Y* 25 ismerinæ *P* 26 sebastiæ *PD* 27 pellis *P* 30 libradis *Y* 31 pacenorum *D* saracinorum *P* sarracenorum *Y*

89 et Domnino ‖ Platearum ‖ prouinciæ Helladæ
90 et Theodosio Mastauræ
91 et Cyriaco eglis
92 et Flauiano Adramytti
93 et Cyriaco Lebedi
94 et Leontio Magnisiæ Meandri
95 et Eutropio Pergami Asiæ
96 et Gennadio ‖ georum ‖
97 et Olympio Euazon
98 et Maximo Tralles
99 et Iuliano Ypepon
100 et ‖ Chrysanthio ‖ dagi
101 et Polycarpo ‖ Gabalæ ‖
102 et Paulo Tripolis ‖ Lydiæ ‖
103 et ‖ Melipthongo Iuliupolis ‖
104 et Onesiphoro Iconii
et Docimasio Maroniæ
105 et Longino Chersonisæ
106 et Eudoxio Bosphori
107 et Timotheo Primopolis Pamphyliæ
108 et Theopempto Cabassæ
109 et Calosirio Arsenoiti
110 et Iohanne ‖ Ephesti ‖
111 et Heraclide Heracleæ
112 et Isaac Helearchiæ
113 et Gemellino Erythræ
114 et Apollonio Taneæ
115 et Gennadio Hermopolis ‖ maioris ‖
116 et Cyro Babyloniæ
117 et Athanasio Bosiridis
118 et Theophilo Cleopatridæ
119 et Pasmiio Paralæ
120 et Photino Teuchiron

Φ^a [$=RN$], Φ^c [$=PDM$], Φ^r [$=CVC^bY$]

ADNOTATIONES RVSTICI 3 egilis *C* 17 Docimasio] tima *C*, *cf.* Γ

VERSIO ANTIQVA 1 platearum *om.* Φ^{ac} 3 ægelis Φ^aPM, *cf.* Γ 5 lebed Φ^a lebidi *D* leuidi *P* 6 miandri Φ^a menandri *M* 8 iennadio Φ^a genadio *P* geinæ Φ^a geion *PD* gelon *M* geneorum *Y*, *latet* ΓΗΙΩΝ *pro* ΤΗΙΩΝ 11 epepon Φ^a spepon *P* 12 chrysanto Φ^aPM chisanto *D* 13 gabadæ Φ^a gabulæ *P* 14 Lydiæ *om* Φ^aPM 15 meliftongo Φ^a meliptongo Φ^c iuliupolis CVC^b iuliopolis [iuliupolis V^{corr}] lydiæ PV^{corr} hiliopolis lydiæ *RM* iuliopolis *NDY* 16—20 *om. N* 17 *ex p.* 54, 32 *repetitum cf.* Γ 18 chersonissæ [cirsonissæ *P*] $R\Phi^c$ 23 ephesti *Y* ephesi CVC^b yfesto Φ^a ephesto Φ^c 24 iraclidæ Φ^a heracliæ Φ^{ac} 25 *om. P* isac *R* æliarchi *R* ælyachi *N* 26 erythriæ Φ^a erithreæ *Y* erithro Φ^c 27 tanæ Φ^a 28 ennadio Φ^a megalis Φ^aPM megalyi *D* 32 pasmiio *Y* pasmeio *PM* passimeio *D* passimio Φ^a pasimio CVC^b

2 maustauræ *P* 4 adramenti *D* hadraminti *M* adragmentis *P* 5 cyrico Φ^c cyriaclo *Y* 7 pergamon *P* 9 ebazon *P* euanzon *Y* 10 tralli *PM* 16 honisiphoro *P* 21 theopepto $DCVC^b$ cabayso CVC^b cabase *Y* 22 caloserio *P* arsinoiti *D* æsinoiti *P* arseiti *M* 27 apollo *M* 28 et *om. P* hesimopolis CVC^b 29 cyrro *D* 30 busiridis *P* bosiridi *M* boseridi *D* bosoridis *Y* 31 cleopatriadæ *Y* 33 phitino theuchriron *Y*

121 et Sosia Sozusis
122 et Theodulo ‖ Tisalæ ‖
123 et Theodoro ‖ Barcis ‖
124 et Rufo Cyrinis
125 et Zenone Rinocoruron
126 et Lucio Zygron
127 et ‖ Auxonio ‖ Sebennyti
128 et Isaac ‖ Tagua ‖
129 et Philocalo Zagileon
130 et ‖ Isæo ‖ Hermopolis minoris
131 et Barsuma presbytero et archimandrita
132 et Longino presbytero agente uices Dorothei episcopi Neocæsariæ
133 et ‖ Anthimo ‖ presbytero agente uices Patricii episcopi ‖ Tyanorum ‖ secundæ Cappadociæ
134 et ‖ Aristone ‖ presbytero agente uices Eunomii episcopi Nicomediæ
135 et Olympio presbytero agente uices Calogeri episcopi Claudiupolis ‖ Ponticæ ‖ et Hilaro diacono Romano et Dulcitio notario ‖ Romano ‖

79 IOHANNES PRESBYTER ET PRIMICERIVS NOTARIORVM D̄: Placuit et nunc piissimis et Christianissimis imperatoribus nostris sancire sanctam et magnam uestram synodum huc concurrere, quatenus quæ nuper ‖ emerserunt ‖ de catholica et inmaculata nostra fide, quærantur et ea radicitus euellantur, ut ne forte trahentia et retrahentia simplicissimos aliquos in foueam perfidiæ et erroris inpingant, quia tanta eis est de pietate sollicitudo ‖ et ‖ ut ea custodiantur in perpetuo inconcussa et inmaculata quæ de orthodoxa religione nostra pridem quidem a beatissimis patribus qui in Nicæa conuenerunt, sunt exposita, confirmata autem nuper a patribus qui in hac ciuitate congregati sunt; qui tantum sibimet inuicem consenserunt et ‖ consonauerunt ‖, ut nihil omnino aut saperent aut definirent diuersum. et præ manibus nostris sunt uenerabiles litteræ et ‖ hæc ipsa ‖ intimamus ad id quod placuerit uestræ sanctitati.

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 3 ia(cet) darcis *CC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 1 sosio Φ^a sesia *PM* sezusis *N* suzusis *M* sozosis *P* 2 tisilæ *R* tiisilæ *P* tissilæ *N* tiselæ *D* thisaleo *M* 3 darces Φ^a bascir *M* bracis *P* 5 zenoni *R* zeno *P* rinocororum Φ^a rinocoruro [rinocoruso *P*] Φ^c 6 zingron Φ^a 7 auxinio *CC*^{b} auxonio *DY* ausonio Φ^a*PM* [= Γ] sebennuto Φ^a*D* sebennato *M* sebenuto *P* 8 isac *R*Φ^r tada Φ^a taba *PD* tane *M* 9 filiocalo *N* zauguleon Φ^a zaguleon *D* zabuleon *M* zaboleon *P* 10 isaia Φ^a [=Γ] ermopoli Φ^a*M* hirmepoli *D* herpolis *P* hermopolitis *Y* 13 antemio Φ^a *V in ras.* tyano Φ^a *DM*, *V in ras.* tysanis *P* 15 ariston Φ^a, *V in ras.* 16 claudiopoleos Φ^a, *V in ras.* claudiopolis Φ^c claudio *Y* ponti Φ^a, *V in ras.* 18 romæ Φ^a 19 iohannis *RPDC* 21 emerserant Φ^a*D* 24 et *om.* Φ^{ac}*Y*, *corr. Y* 25 quidem *om. N* 25—26 Nicæa—qui in *om. N* 27 et consonuerunt Φ^a*DM om. P* 29 has ipsas $\Phi^{ac}V^{corr}$

2 theodolo *P* theudolo *Y* 3 et *om. CVC*^{b} 4 cirrinnis *D* cironis *M* 6 luciano *P* 12 presbytero *om. D* 12—13 Dorothei—uices *om. M* 12 neocariæ *C*^{b} neocæriæ *Y* neocæsareæ *P* 14 cappadocie secunde *M* 16 caloceri *M* alogeri *D* 18 dulcetio *D* hic nomina eporum relicte sunt in epheso CXXXII P^{mg} *inscr.* suggestio primicerii notariorum ut sacra pro ephesena synodo facienda legatur *M* 20 et Christianissimis *om. M* uestram *om. M* 21 huc] hunc *P* 23 simplicissimo *CC*^{b} impingantur *PM* quia] quæ *P* tanta] data *C*^{b} 24 custodiatur *PD* et inconcussa et *D* 27 ut] et *C*^{b} 29 *inscr.* interlocutio iubens ut unicuique metropolitano directe pandantur diuales eple *M*

80 DIOSCORVS REV̄ ĖP̄S ALEXANDRIAE D̄: Legantur piissimæ et religiosissimæ Christianissimorum imperatorum litteræ redditæ unicuique metropolitano et præfulgeant in actorum serie.

81 IOHANNES PRB̄R ET PRIMICERIVS NOTARIORVM RECITAVIT

Imperatores Cæsares Theodosius et Valentinianus uictores triumphatores maximi semper uenerabiles augusti Dioscoro. Omnibus constat manifestum quia nostræ rei publicæ dispositio et ‖ uniuersa humana ‖ per pietatem circa deum ‖ continentur et
p. 43 confirmantur ‖ et reliqua quæ superius continentur.

82 IVLIVS ĖP̄S AGENS VICES SCISSIMI ARCHIĖP̄I ROMANAE ECCL̄AE LEONIS INTERPRETANTE EVM FLORENTIO ĖP̄O lybdæ D̄: Eodem tenore a piissimis et Christianissimis imperatoribus sanctissimus noster papa Romanæ ecclesiæ præpositus Leo uocatus est.

83 HILARVS DIACONVS ‖ ROMANVS ‖ INTERPRETANTE EVM FLORENTIO ĖP̄O lybdæ D: Gloriosissimi et Christianissimi nostri imperatores caritatem circa catholicam fidem et affectum tenentes beatissimum ‖ episcopum ‖ nostrum Leonem apostolicæ sedis præsulem, ut ‖ huic uenerabili et sancto concilio ‖ adesset, dirigentes uenerabiles epistulas supplicauerunt, cuius pietati placere potuit, si in hac re teneretur ‖ aliqua similitudo ‖. nam melius uestra potest cognoscere sanctitas quia neque in ‖ Nicæa ‖ neque in Ephesena sancta synodo neque in alio tali sancto concilio papa sanctæ sedis affuit. pro qua re huius formæ sequens consuetudinem nos direxit, qui sanctissimus non dubitans se in nobis hic adesse, quos præcipue cognoscit omnia quæ ad fidei catholicæ sinceritatem et quæ ad sancti Petri apostoli pertinent reuerentiam, agere, qui etiam per nos ad uestram beatitudinem congruas sanctorum patrum conciliis direxit epistulas, quas suscipere et recenseri præcipite.

84 DIOSCORVS REV̄ ĖP̄S ALEXANDRIAE D̄: Suscipiantur quæ scripta sunt ad hanc sanctam et uniuersalem synodum a sanctissimo fratre nostro et coepiscopo Leone.

85 Et porrectis eis IOHANNES PRB̄R ET PRIMICERIVS NOTARIORVM D: Alteræ diuinæ litteræ redditæ sunt reuerentissimo et sanctissimo archiepiscopo nostro Dioscoro, quæ præ manibus nostris sunt ad id quod placuerit uestræ sanctitati.

Φ^a [=*RN*], Φ^c [*PDM*], Φ^r [*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 1 religiosissimæ] deo amicissim̄ *CC*^{b} 9 tenens locum *CC*^{b} 10 eodem] simili *CC*^{b} 14 in Græco codice omnia hæc de imp̄ singulariter habet [omnia—habet *om. V*] *CVC*^{b} 17/18 aliqua similitudo] aliquod exemplum *CC*^{b} 23 concilio *CVC*^{b} 25 præuaricatio Dioscori suscipi epistolam papæ a synodo et non relegi *CVC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 7 uniuersalium una Φ^a 7/8 continetur et confirmatur Φ^a 10 lybdæi Φ^a lybdæ *PMCV* lybdiæ *D* liddæ *C*^{b}*Y* λυδδων *uaria lectio in* Γ 13 romanæ ecclesiæ Φ^a lybdæ *CV* liddæ *MC*^{b}*Y* lybdiæ Φ^a*D om. P, cf. ad* 10 15 episcopum *om.* Φ^a*PM* papam *D* epm̄ *D*^{mg} 16 ad hoc uenerabile et scm̄ concilium Φ^a 17 re teneretur] retineretur *RDPCVC*^{b} teneretur *M* 17/18 aliquid simile Φ^a 18 nicena Φ^a niceam *M* 19 ephesina Φ^a 21 quo *N* 28 iohannis *RCD* 30 quæ] quam *R*

2 xp̄ianorum *PM* 2/3 fulgeant *P* 4 iohannis *PDC* 5 uictores et *C*^{b} uictores ac *D* 6 uenerabiles *om. P* qui *P* 7 et^1 *om. P* 8 firmantur *D* 9 agente *CVC*^{b}, *corr. V* leonis et *CVC*^{b} 11 præpositus *om. P* 16 adesset *om. P* 17 pietate *C*^{b} 18 neque *om. P* 19 neque—Ephesena *om. P* scō *M* in *om. P* concilio scō *C*^{b} loco concilio *M* papæ *Y* scam̄ *CVC*^{b}, *corr. V* scissime *Y* 21 se *om. P* 22 quæ] qui *P* Petri apostoli *om. P* 23 conciliis *om. P* 26 synodo *M*

86 IVVENALIS EPS HIEROSOLIMAE D: Legantur et indantur fidei monumentorum.

87 Et cum legerentur, AETIVS ARCHIDIACONVS ‖ CONSTANTINOPOLIS ‖ D: Neque suscepta est epistula sanctissimi archiepiscopi Leonis neque lecta est.

88 ORIENTALES ET QVI CVM IPSIS SCISSIMI EPI CLAMAVERVNT: Non est nobis lecta epistula. si enim fuisset lecta, per omnia et contineretur.

89 EVSEBIVS EPS DORYLAEI D: Non est lecta, sed retenta est ‖ ab eo ‖ epistula synodica.

90 AETIVS ARCHIDIACONVS ‖ CONSTANTINOPOLIS ‖ D: Neque suscepta est epistula neque lecta est. et septies iurauit ante omnes facere eam recitari et non est lecta et peierauit, quia iurauit.

91 THEODORVS REV EPS CLAVDIVPOLIS ISAVRIAE D: Quia iurauit, omnes scimus, et quia non est lecta, confitemur.

92 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Reuerentissimi episcopi quibus auctoritas tunc eorum quæ agebantur, ab imperiali data est clementia, dicant pro qua re epistula sanctissimi archiepiscopi Leonis non est recitata, præcipue præcedente interlocutione, ubi eam iussum est recitari.

93 DIOSCORVS REV EPS ALEXANDRIAE D: Gesta demonstrant quia secundo interlocutus sum recitari epistulam reuerentissimi episcopi Romani.

94 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Ob quam ergo causam post tuam interlocutionem lectio epistulæ non est facta?

95 DIOSCORVS REV EPS ‖ ALEXANDRIAE ‖ D: Interrogentur et alii episcopi quibus fuerat causa commissa, cuius rei gratia non est recitata.

96 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPISSIMVS SENATVS DD: Quos maxime uis interrogari? apertius dicito.

97 DIOSCORVS REV EPS ALEXANDRIAE D: Beatissimum episcopum Iuuenalem et beatissimum episcopum Thalassium.

98 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: In primo loco ipse responde quam ob causam lectio non est facta. consequenter enim et ipsi interrogabuntur.

99 DIOSCORVS REV EPS ‖ ALEXANDRIAE ‖ D: Semel dixi quia secundo interlocutus sum recenseri eam.

100 EVSEBIVS EPS DORYLAEI D: Mentitur.

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 2 quæ in calchedona *CVC*^{b} 10 præuaricatio Dioscori peiura [peiura *om. V*] *CVC*^{b} 14 clementia] GR summitate 26 *post* beatissimum *in textu* dō colentissimum quod ubique religiosum posui *CVC*^{b}*D*^{mg}

VERSIO ANTIQVA 2 *post* legerentur *inscr.* QVAE IN [*om. Y*] CALCHEDONA Φ^a*MY* constantinopolitanus Φ^{ac} 3 epi *N* 6 ab eo *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 8 constantinopolitanæ ecclesiæ Φ^{ac} 10 periurauit $\Phi^a V^{corr} P$ perierauit *DMC* peiuranit $C^b D^{mg}$ peierauit $D^{corr} Y$ 11 claudiopolis $\Phi^{ac} Y$ 21 reuerentissimus *om. R* Alexandriæ *om.* Φ^{ac}, dixit alexandriæ $C^b D^{mg}$ 26 thalasium *NPCVC*^{b} 29 Alexandriæ *om.* Φ^{ac}

1 induantur *DY* 3 relecta *D* 4 reuerentissimi Φ^c, *corr.* D^{mg} 5 per omnia per omnia *DCV*, *corr. V* et *om. PY* continentur *DM* 6 est lecta] electa *M* est *om. P* 8 est *om. D* 9 est *om. P* et] sed *P* 11 REV *om. P* 15 relecta *P* 15/16 procedente $\Phi^r D^{mg}$ 16 interloquente *M* recitari iussum est *M* iussus [uisus *D*] *PD*, *corr.* D^{mg} 19 amplissimi *D* 22 gratiam *P* 25 reuerentissimus *om. M* 27 amplissimi *D* 28 ob] ut *P* 31 reuerentissimus eps *PY* Dorylæi *om. P*

101 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Dicat beatissimus episcopus Iuuenalis cur interloquente reuerentissimo episcopo Dioscoro ob recitandam epistulam sanctissimi Romani archiepiscopi lectio ‖ eius ‖ non est facta.

102 IVVENALIS REV EPS HIEROSOLYMAE D: Statim respondit presbyter et primicerius notariorum Iohannes habere se præ manibus sacras litteras religiosissimorum et piissimorum imperatorum et respondi imperiales litteras relegi.

103 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Post lectionem ergo sacrarum litterarum et reuerentissimi archiepiscopi Leonis epistula recitata est?

104 IVVENALIS REV EPS HIEROSOLIMAE D: De cetero neque primicerius notariorum neque alter quis dixit habere se præ manibus reuerentissimi episcopi Romani litteras.

105 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Nunc et reuerentissimus Thalassius episcopus dicat quamobrem non est recitata epistula sanctissimi ‖ archiepiscopi ‖ Leonis.

106 THALASSIVS REV EPS CAESARIAE CAPPADOCIAE D: Vnum scio ‖ ego ‖ quia ‖ neque ‖ prohibui, neque enim tantam auctoritatem habebam, ut ego solus possem disponere fieri lectionem.

107 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Actorum sequentia percurrantur.

CONSTANTINVS DEVOTVS A SECRETIS SACRI CONSISTORII EX EADEM SCHEDA RECITAVIT

IOHANNES PRB ET PRIMICERIVS NOTARIORVM RECITAVIT

108 ‖ Sacræ litteræ scriptæ ‖ reuerentissimo episcopo Dioscoro, ut in concilio Barp. 46, 3—14 sumas conueniret, sicut superius continentur relectæ ex codice.

109 IVVENALIS EPS HIEROSOLIMAE D: Hæc eadem et mihi scripta sunt de reuerentissimo presbytero et archimandrita Barsuma a piissimis imperatoribus, unde decenter uisum est sanctæ synodo.

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 2 GR deo amicissimo *CC*^{b} 5 religiosissimorum] et hic ΘΕΟCΕΒΕCTATΩN habet *CVC*^{b} 21 quæ Ephesum *CVC*^{b} 22 sacræ] diuinæ GR *CVC*^{b} 25/26 decenter uisum est] GRI consequenter intersit *CVC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 2 recitandum *N* 3 eius *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 11 senatus *om. N* 12 thalasius *NPCVY* 12/13 epi Φ^a*DM*, *corr. D om. P* 14 talasius *PC* capadociæ *RV* ego *om.* Φ^a 15 non Φ^a habeam *N* 21 *inscr.* QVAE IN EPHESO [EPHESI *Y*] Φ^a*MY* 22 sacras litteras scriptas Φ^{ac}*V* sacræ litteræ scriptæ *Y* sacras litteræ scripta *CC*^{b} Dioscoro *om. N* 23 continetur *P* 23 relictæ *R* relecta *P* 25 decentur *N*

1 dix *CV* beatissimus dicat *C*^{b} 3 Romani *om. C*^{b} epi *P* 4 hierosolimorum *PDY* 5 iohannis *D* habere se *om. P* litteras *om. P* 6 respondit *D* legi *PDY*, *corr. D*^{mg} 8 reum archiepm *D* archiepiscopi *om. PM* 9 hierosolimorum *PD* 11 amplissimi *D* et *om. Y* 12 eps thalassius *DM* thalasius *PY*, *corr. Y* 14 cæsareæ *PM* 15 possim *PD* 17 amplissimi *D* d *C*^{b} dix *CV* dixerunt *in* dixi recitauit *corr. D* auctorem *CVC*^{b} auctorum V^{corr} consequentia *Y* 19 deuotissimus *PC*^{b}*Y* scida *PMY* 21 recitauit *om. P* 22/23 barsomas *D* 24 hierosolimorum *PD* et *om. Y* scripta sunt *om. M* de] et *P* 25 presbytero] epo *P* *post* presbytero *superscr.* accio *C* saccio *D* presbytero saccio *C*^{b} archimandritæ barsumæ *P* barsoma *D* 26 *inscr.* interlocutio ad helpidium et eulogium si aliquid habeant in synodo insinuandum *M*

110 DIOSCORVS REV̄ ĒPS ALEXANDRIAE D̄: Si quid habent quod doceant quibus iniunctum est de hoc negotio, uiri spectabiles Helpidius comes, simul et Eulogius tribunus et notarius, dicant.

111 HELPIDIVS V̄S COM D̄: Neque malorum princeps dæmon aliquando neglegit aduersus sanctas ecclesias proelia concitare et piissimus imperator semper ei non iuste pugnanti resistit, recte cogitans quia ‖ habebit ‖ deum propugnatorem sui imperii, si ad certamen et ipse pro pietate armetur. et in nullo se reprehendit sic sentiens; de sursum namque omnia ei magis quam armis reguntur. ideoque et aduersus Nestorii arrogantiam protulit una uobiscum communem sententiam, quoniam ad dei seruitium ordinatus impii dogmatis extitit pater et doctor utpote a dæmonibus sacerdotium et non magis a diuina pietate suscipiens. sed ille quidem condecenti sibi loco interim condemnatus ad inexcusabilem pœnam in futura uita seruatur, quia ad tam maximam impietatem tam ipse effusus est quam etiam plures secum fallendo pertraxit; ‖ eam ‖ uero quæ nunc orta est dubitatio, piissimus imperator ad uos sicut ad patres et iudices perducit, a uobis desiderans inuenire propositæ quæstionis solutionem, communem tam sibi quam suis subditis credens fore tutelam. qualia autem sunt quæ piissimus imperator et nobis mandauit et uobis est dignatus scribere, ilico faciam manifesta, tantum ante dicturus quantum unus ex his constitutus qui a uobis pietate recte imbuti sunt. hodie cunctorum dominus et deus uerbum saluator uobis se ad iudicandum tradit et patitur iudicantes et ‖ honorat potestate ‖ decreti ‖ ut inueniens ‖ uos de se iusta iudicantes et hic ‖ honorificet ‖ et coram patre ‖ rursus confiteatur ‖. si uero aliquos reppererit de suis cordibus sinceritatem pietatis eicientes et ea quæ creduntur, arte uerborum in dubium perducentes præter expositionem sanctorum patrum, uæ illis ab utraque sententia dei et imperatoris. bonum erat illis, ‖ sicut ‖ ait scriptura, si non fuissent nati, quia post latronem et publicanum et meretricem et Cananæam sincere non confitentur eum in gloria credi qui propter nos se sponte humiliauit. recenseam etiam quæ et nobis commissa sunt a sacratissimo et piissimo nostro imperatore. Mt. 26, 24

112 HELPIDIVS V̄S COM̄ RECITAVIT sacrum commonitorium quod ei et Eulogio uiro spectabili tribuno et notario datum est, quod superius continetur relectum ex codice. p. 47, 4—28

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 1 REV̄ ĒPS] ḠR non habet CC^b 9 arrogantiam] ḠRI THC ΑΠΟΝΟΙΑC [*add.* quæ CC^b] CC^b 17 piissimus] ḠR diuinis̄ CC^b 20—21 ḠR potestatibus decretorum CVC^b

VERSIO ANTIQVA 1 ēps̄ *om.* *N* 2 uir expectabilis *R* 6 quia] qui *RPD* habet Φ^{ac} 9 nobiscum *N* 12 excusabilem *RY* 13 pietatem *RPD*, *corr.* *R* 14 ea $\Phi^{ac}Y^{corr}$ 19 pietate Γ proprietate $NM\Phi^rD^{mg}$ pro pietate *RPD* 20 honorat *PDY* onerat Φ^a honerat *M*, *V in ras.* honori et CC^bD^{mg} potestatem $\Phi^aV^{corr}P$ potestates *M* 21 ut inueniens *Y* inueniens ut CC^bD^{mg} et [ut D^{corr}] si inuenerit Φ^{ac}, *V in ras.* honorificat Φ^aPM honorifice *D* 22 confitetur rursus Φ^a rursus confitetur Φ^c confitetur *in* confiteatur *corr.* *PD* 25 ut Φ^a 29 uiro *om.* *N*

1 reū *om.* *M* quis CVC^b, *corr.* *V* 2 uir spectabilis *D* exspectabiles CVC^b 3 et *om.* C^b dicat *M* 4 *inscr.* prosecutio helpidii *M* 6 pugnante *DCV*, *corr.* *V* et dm̄ *Y* 7 sic CVC^b se *P* proprietate *Y* 8 et omnia magis *P* aduersum *P* 9 unam Φ^r, *corr.* *V* 10 ut postea a [*om.* *M*] *PM* ut rotæ a CVC^bD^{mg} 11 suscipientes *P* condecente *D* 12 in] ad *P* *om.* CVC^b, *corr.* *V* futuram uitam $D\Phi^r$, *corr.* *V* reseruatus *D* seruabitur *Y* qui CVC^b, *corr.* *V* ad *om.* *P* 13 plures quos *D* secum plures *Y* 15 ad *om.* *P* 16 quam] cum *P* forte *Y* 17 dignatus est *Y* 19 uobis *om.* *P* 20 tradidit *PM* 21 decreta *D* 22 aliquid *P* repperit *Y* 24 expositiones *MY* 26 gloriam $DCVC^b$ 27 et] in *P* 29 expec̄ ūs *V* 29—p. 62, 1 sacrum—dixit *om.* *Y* 30 expectabili CVC^b notario et tribuno C^b quod nt *P* est ex *M*

113 HELPIDIVS VS COM D: Nunc iubete suscipi et recenseri et ea quæ ad uos scripta sunt a diuino apice.

114 DIOSCORVS REV EPS ALEXANDRIAE D: Suscipiatur uenerabilis epistula Christianissimorum imperatorum scripta ad sanctam synodum et ‖ legatur ‖.

115 IOHANNES PRBR ET PRIMICERIVS NOTARIORVM RECITAVIT

Sacræ litteræ scriptæ in Epheso sanctæ synodo de sanctæ memoriæ Flauiano
p. 48, 17—49,5 utpote innouante aliqua de fide contra Eutychen, quæ superius continentur perlectæ ex codice.

116 THALASSIVS EPS CAESARIAE CAPPADOCIAE D: Piissimus et Christianissimus imperator desiderans fidem quæ hactenus est, inconcussam manere, præcepit nihil aliud neque dicere neque agere in sancta synodo, nisi prius de fide statuatur. unde omnia uacent; quæ sunt ‖ autem ‖ de fide, proueniant.

117 IVLIVS EPS AGENS VICES SCISSIMI EPI ROMANAE ECCLESIAE LEONIS INTERPRETANTE ‖ EVM ‖ FLORENTIO EPO ‖ lyddæ ‖ D: Neque enim aliud præceptum est.

118 HELPIDIVS VS COM D: Quoniam ‖ ergo ‖ nunc fundamentum fidei est hæc fides pro qua et congregati estis, dignamini annuente uobis deo quæ de fide sunt, terminare, quatenus secundo in loco secundum ordinem tempus oriatur ad legendum ea quæ in regia urbe aduersus ‖ reuerentissimum ‖ Eutychen archimandritam acta sunt.

119 DIOSCORVS REV EPS ALEXANDRIAE D: Manifestæ nobis factæ sunt piissimæ litteræ Christianissimorum imperatorum et quia ‖ aliquibus ‖ in Constantinopolim ‖ motis ‖ synodum ‖ præceperunt ‖ fieri. ‖ quæcumque ‖ ergo nunc mota sunt, primitus aperiantur et ita inferantur quæ superiore tempore ‖ iure ‖ acta sunt in sanctis conciliis. aliqua enim statuerunt canones, aliqua uero sunt ordinata in synodis; hæc transgredi non debemus. piissimus et Christianissimus noster imperator pro aliquibus quæ emerserunt, iussit hanc congregari synodum, non ut fidem nostram exponamus, quam ‖ exposuerunt iam ‖ patres nostri, sed ut inquiramus quæ emerserunt, si conueniant sanctorum patrum nostrorum statutis. oportet ergo ea quæ contigerunt, primitus inquirere et nos ‖ probare ‖ si ‖ consonantia sint statutis a sanctis patribus ‖. aut uultis fidem sanctorum patrum innouare?

120 SCA SYNODVS D: Si quis innouat, anathema sit. si quis discutit, anathema sit. sanctorum patrum fidem seruemus.

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 3—4 quare sic de epistula sci Leonis non facit? *CVC*^{b} 6—7 no quia compositor gestorum haec dixit *CVC*^{b} 12 GR ΠΡΟΒΑΙΝΕΤΩ *CVC*^{b} 30 contra se ipsos. ibi es [*CC*^{b} er *V*, *nescio an significet* e(nim) s(unt)] duæ naturæ deus et homo, ibi unus in utroque loquitur filius *CVC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 4 percurratur Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 5 iohannis *RPD* 7 eutychem *R* 9 thalasius *NPCC*^{b}*Y* thalissius *R* 12 interim Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 14 sibi Φ^a se Φ^c lybdæi Φ^a lybdiæ *D* libdæ *P* lyddæ *M*Φ^r 15 ergo *om.* Φ^{ac} 18 religiosissimum Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} eutychem *R* 20 aliqua Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} mota sunt Φ^{ac} 21 synodum—sunt *om. P* præcepit Φ^a*DM*, *corr. D*^{mg} quæ Φ^a*DM*, *corr. D*, quæ cum *C*^{b} 22 iure *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 25—26 iussit—emerserunt *om. N* 25 congregare *R* 26 quam iam [quoniam *PM*] exposuerunt *R*Φ^c 27 sic *N* 28 adprobare Φ^{ac} 28—29 consonantia statutis—patribus sunt Φ^a

1 et^2 *om. M* et scripta *CVC*^{b} 3 uenerabilis *om. P* 7 innouantem *M* perlecta *D* 8 ex codice *om. Y* 9 cæsareæ Φ^c 10 inconsussam *D* præcipit *P* 13 iuuenalius *C*^{b} agente *CV* 14 epo *om. M* enim *om. P* alii aliud *M* 15 comes *om. M* fide *CV*, *corr. V*, *om. M* 16 dignate *P* dignante *C*^{b} uobiscum *C*^{b} de *om. CVC*^{b}, *corr. V* certaminare *CC*^{b}*D*^{mg} terminare *in ras. V* 19 religiosissimus *P* 20 et *om. P* 22 superiori *M* 24 imperator noster *M* 26 ut *om. C*^{b} 27 nostrorum] nostris *P* statuta *M* 29 scorum patrum fidem *Y*

121 Et cum legerentur, ORIENTALES ET QVI CVM IPSIS REVV EPI CLAMAVERVNT: Ista ‖ non diximus ‖. ista quis dixit?

122 THEODORVS REV EPS CLAVDIVPOLIS ISAVRIAE D: Deducat notarios suos. eiciens enim omnium notarios, suos fecit scribere. ueniant notarii et dicant si ista scripta sunt aut nobis præsentibus lecta sunt aut quis cognouit et suscripsit.

123 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Monumenta gestorum cuius manu perscripta sunt?

124 DIOSCORVS REV EPS ‖ ALEXANDRIAE ‖ D: ‖ Vnusquisque ‖ per suos notarios scripsit, mei mea, ‖ religiosissimi ‖ episcopi Iuuenalis sui, ‖ religiosissimi ‖ episcopi Thalassii sui, erant autem et aliorum reuerentissimorum episcoporum multi notarii excipientes. sic non est meorum notariorum littera, quia ‖ unusquisque ‖ proprium habet.

125 IVVENALIS REV EPS HIEROSOLIMAE D: Vnus notarius meus erat excipiens cum aliorum notariis.

126 THALASSIVS REV EPS CAESARIAE CAPPADOCIAE D: Et meus unus erat, qui excipiebat.

127 DIOSCORVS REV EPS ALEXANDRIAE D: Ecce et notarius episcopi Iuuenalis excepit et notarius episcopi Thalassii et Corinthi excepit; numquid mei tantummodo?

128 EVSEBIVS REV EPS DORYLAEI D: Supplico beatissimum episcopum Stephanum ‖ Ephesium perquiri ‖ si non exceperunt acta sanctæ synodi notarii ipsius et qualia perpessi sunt a notariis ‖ religiosissimi ‖ episcopi Alexandriæ Dioscori.

129 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Quid ad hæc dicit reuerentissimus episcopus Stephanus?

130 STEPHANVS REV EPS EPHESI D: Excipiebant notarii mei Iulianus, ‖ qui nunc est ‖ reuerentissimus episcopus Lebedi, ‖ et ‖ Crispinus diaconus et uenerunt notarii reuerentissimi episcopi Dioscori et ‖ deleuerunt ‖ tabulas eorum et digitos eorum pæne fregerunt uolentes tollere et thecas eorum. et neque actorum exemplaria accepi neque noui de cetero quid actum sit, sed et in eadem die in qua facta est examinatio,

---

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 1 quæ Chalcedone acta sunt *CVC*^{b} 3 Isauriæ] GR ⟨*suppleas* non habet⟩ *C* 19 not Eusebium dixisse sanctæ synodi contra franconianum [*corrupta*] *CVC*^{b} 20 si non] sunt quibus deest *CVC*^{b} 22 . . . IAEC DD not ⟨i⟩s nomen papæ ex diptychis ⟨ius⟩sit auferri [*euanida et lectu difficilia*] *C*^{b} nomen sub præuaricatione inductum [*quo referatur, incertum*] *C*^{b} 27 sq. *duarum adnotationum rudera extant in C*^{b}, *quibus de præuaricatione agebatur*

VERSIO ANTIQVA 1 *post* legerentur *inscr.* QVAE IN [IN *om.* Y] CALCHEDONA $\Phi^a MY$ 2 non diximus $\Phi^r D^{mg}$ nemo dixit Φ^{ac} 3 claudiopolis $\Phi^{ac}Y$ 8 Alexandriæ *om.* $\Phi^a M$ unus quis $\Phi^a DM$, *corr. D* 9 beatissimi^1 Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} beatissimi^2 $\Phi^a PM$ beati *D* episcopi^2 *om. NP* 10 thalasii $\Phi^a PCC^bY$ 11 unus quis $\Phi^a DM$, *corr. D* 15 thalasius *NPCC*^{b}*Y* capadociæ *RV* 18 thalasii *NPCC*^{b}*Y* excepit *om. N* excipit *CC*^{b}*V*, *corr. V* 20 ephesi $\Phi^a V^{corr} P$ ephesium *DMY* ephesum *CC*^{b}*V* perquirere $\Phi^a V^{corr}$ 21 reuerentissimi Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 24 qui nunc est *om.* Φ^a 25 et^1 *om.* Φ^a 26 absterserunt Φ^a diluerunt *P* 27 et^1 *om. N* tegas Φ^a ticas *P* eorum *om. R* ipsorum *DM*

3 eps reuerentissimus *M* 4 enim *om. P* 4/5 scripserunt *P* 5 a nobis *Y* 7 præscribta *P* 8 notarios *om. P* 11 est *om. M* notariorum meorum *Y* 13 Iuuenalis *om. C*^{b} 14 aliis *M* notarius *CV*, *corr. V* 15 cæsareæ $\Phi^c Y$ 17 et *om. PDCVC*^{b}, *corr. D* 18 ecce et *M* corinthii *DMCY* 19 Stephanum *om. P* 22 amplissimi *D* 23 Stephanus *om. P* 25 lebidi *D* leudi *P* 26 pæne *om. M* 27 auctorum *CVC*^{b} 28 et *om. P*

suscripsimus in charta et si qui episcoporum non subscripserunt, ego eos ‖ in fide mea suscepi et alio die subscripserunt.

131 EVSEBIVS REV̄ ĒPS DORYLAEI D: Peto ‖ religiosissimum ‖ episcopum Ephesi Stephanum dicere in quam chartam subscripserunt.

132 STEPHANVS REV̄ ĒPS ‖ EPHESI ‖ D̄: In ‖ pura charta ‖. in eadem enim hora in qua damnatio facta est, ‖ mox ‖ et subscriptio secuta est.

133 DIOSCORVS REV̄ ĒPS ALEXANDRIAE D̄: Legatur professio reuerentissimi episcopi Stephani; putasne ego eum compuli talia profiteri?

134 ACACIVS REV̄ ĒPS ARIARATHIAE D̄: Puræ chartæ subscripsimus compulsi et uiolenter et multa mala perpessi. nolentes, sed per potentiam oppressi subnotauimus. usque enim uesperam tenuerunt nos recludentes in ecclesia et ægrotantes nos neque quiescere permiserunt neque recedere, ut aliquantulum recolligeremur, sed milites nobis et monachos cum fustibus et gladiis superinposuerunt et sic nos fecerunt subnotare.

135 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS D̄D̄: Reliqua percurrantur.

CONSTANTINVS DEVOTVS A SECRETIS SACRI CONSISTORII EX EADEM SCHEDA RECITAVIT ‖ et cum uenisset ad locum, ubi dicit ‖

136 DIOSCORVS ‖ ĒPS ‖ ALEXANDRIAE D̄: Ego pro satisfactione cunctorum et firmitate fidei et pro euersione eorum quæ emerserunt, patrum statuta scrutor, qui in Nicæa et in Epheso conuenerunt.

137 S̄C̄A SYNODVS D̄: Hoc mundum saluat. hoc fidem saluat.

138 Et cum legerentur, EVSEBIVS REV̄ ĒPS DORYLAEI D̄: Ecce ‖ scrutor ‖ dixit: ‖ et ego hoc ‖ feci.

139 DIOSCORVS REV̄ ĒPS ALEXAND̄ D̄: ‖ Scrutor ‖ dixi, non innouo. nam et sal-
Ioh. 5, 39 uator ‖ præcepit ‖ nobis dicens: scrutamini scripturas. qui enim scrutatur, non innouat.

140 Mt. 7, 7 EVSEBIVS REV̄ ĒPS DORYLAEI D̄: Saluator dixit: quærite et inuenietis.

CONSTANTINVS DEVOTVS A SECRETIS SACRI CONSISTORII EX EADEM SCHEDA RECITAVIT

Φ^{a} [= *RN*], *Φ*^{c} [= *PDM*], *Φ*^{r} [= *CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 17 ? habet codex Acu^{m} ita *CVC*^{b} 18 quæ Ephesi acta sunt *CVC*^{b} 22 legerentur] quæ Calchedone acta sunt [acta sunt *om. V*] *CVC*^{b} hic ratio sufficienter redditur loci superioris ad signum hoc [*repetitur signum quod extat ad p.* 62, 30 *ante* si quis innouat] *CVC*^{b} VERSIO ANTIQVA 1 quid *R* in *om.* *Φ*^{ac}, *corr. D* 3 beatissimum *Φ*^{a}*PM* beatum *D* religiosissimum *D*^{mg} 5 Ephesi *om.* *Φ*^{a}*DM* ephysi *P* puram chartam *Φ*^{a}*V*^{corr} 6 mox *om.* *Φ*^{ac}, *corr. D* 7 legantur *R* 8 tali *N* 17 et—dicit *om.* *Φ*^{ac} [=Γ], *superscr. D*; *interpolatio fefellit Rusticum, nihil enim ex gestis Ephesenis omissum esse probatur Collectione Nouariensi* 18 *inscr* QVAE IN EPHESO [IN EPHESI *Y*] *Φ*^{a}*MY* reuerentissimus ēps *Φ*^{ac}*Y* 19 euersatione *R* uersione *CVC*^{b}, euersione *V*^{corr} 22 *inscr.* QVAE IN [in *om. Y*] CALCHEDONA *Φ*^{a}*Y*, *post* legerentur *M* scrutabor *Φ*^{a}*V*^{corr} 23 hoc et ego *Φ*^{a} 24 dixit *om. N* scrutabor *Φ*^{a}*V*^{corr} 25 præcipit *Φ*^{a}*D* 27 saluator dixit *om. N*

1 et suscripsimus *P* eas *CV*, *corr. V* 3 eps [*del.*] dorilei reuerē ēps *M* ephesium *DM om. PY* 3/4 stephanum ēpm *P* 4 qua charta *PM* 6 subsecuta *D* facta *C*^{b} 7 reuerentissimi *om. P* 8 compuli eum *M* 9 ætius *D* 10 pænitentiam *CC*^{b}, potentiam *in ras. V* 11 uespera *PCC*^{b}*Y* ecclesiam *M* 13 nobis *om. P* 15 amplissimi *D* 16 deuotissimus *PDY* scida *PY* hiscida *M* 19 scruto *P* 20 ephesum *D* 22 reuerentissimus *om. DY* dixi *C*^{b} 23 hæc *C*^{b} 27 REV̄ *om. P* 28 deuotissimus *PDY* a secretis *om. C*^{b} scida *PY* hiscida *M*

141 DIOSCORVS ‖ EPS ‖ ALEXANDRIAE D: Etsi duæ dicuntur synodi, tamen ‖ ad unam pertinent ‖ fidem.

142 SCA SYNODVS D: Plene omnia statuerunt patres; anathema præuaricanti ‖ ea ‖. nemo addat, nemo minuat.

143 DIOSCORVS REV EPS ALEXANDRIAE D: Quoniam uoces uestras et deus suscipit et uos ipsi firmas eas esse acquiescitis et placabiles deo, si quis præter quæ acta sunt, aut præter quæ placuerunt patribus qui in Nicæam conuenerunt et qui hic congregati sunt, aut inquirit aut discutit aut retractat, anathema sit.

144 SCA SYNODVS D: Magnus custos fidei Dioscorus archiepiscopus.

145 DIOSCORVS ‖ EPS ‖ ALEXANDRIAE D: Et aliud dico, quod est terribile et formidabile: si, inquit, peccans peccauerit uir in uirum, et orabunt pro illo ad dominum; si ‖ autem ‖ in domino peccauerit, quis orabit pro eo? si ergo sanctus spiritus consedit patribus, sicut et manifeste consedit, et ordinauit quæ ordinata sunt, qui retractat ‖ ea, spiritus ‖ cassat gratiam. 1 Reg. 2, 25

146 SCA SYNODVS D: Omnes hæc dicimus; anathema sit qui retractat. ‖ proicia- tur ‖ retractans.

147 DIOSCORVS ‖ EPS ‖ ALEXANDRIAE D: Nemo ordinat ordinata.

148 SCA SYNODVS D: Hæc uoces sancti spiritus. custos ‖ regularum ‖. per te uiuent patres. custos fidei.

149 Et cum legerentur, THEODORVS REV EPS CLAVDIVPOLIS D: Hæc nullus dixit.

150 DIOSCORVS REV EPS ALEXANDRIAE D: Ex ‖ confessis ‖ omnia negare uolunt; dicant et hoc quia nec præsentes fuimus.

CONSTANTINVS DEVOTVS A SECRETIS SACRI CONSISTORII EX EADEM SCHEDA RECITAVIT

151 HELPIDIVS VIR SPECTABILIS COMES D: Patefactum est quod uobis uisum est de sancta fide, et cunctorum uocibus consentientium et laudantium uestrum, qui præsidetis, decretum, iubete religiosissimum archimandritam Eutychem, super quo ‖ iudicata sunt quæ iudicata sunt, et qui est auctor totius actionis, et cuius gratia

---

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 1 quæ Ephesi [in epheso *V*] *CVC*^{b} 20 legerentur] quæ Calchedone *CC*^{b}*V* 24 recitauit] quæ Ephesi *CV*^{b}*C* 25 sq. Dioscorus ante audientiam restituit Eutychen *CVC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 1 *inscr.* QVAE IN EPHESO [IN EPHESI *Y*] Φ^a*Y*, *post* recitauit [p. 64, 29] *M* reuerentissimus eps Φ^{ac} Alexandriæ *om.* Φ^a*DM* 1/2 unam continent Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 3 ea *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 10 reuerentissimus episcopus Φ^a*DMY* archieps *P* 12 enim Φ^{ac} 14 ea [eam *Y*] spiritus Φ^r spm Φ^a*DMY*^{corr} *om. P* gratia *P* 15/16 deiciatur Φ^{ac} 17 reuerentissimus eps Φ^{ac}*CC*^{b}*V* 18 patrum Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 20 *inscr.* QVAE IN [IN *om. Y*] CALCHEDONA Φ^a*Y*, *post* legerentur *M* claudiopolis Φ^{ac}*Y* 21 ex manifestis [examinifestis *P*] Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 24 *inscr.* QVAE IN [IN *om. Y*] EPHESO [EPHESI *Y*] Φ^a*Y*, *post* recitauit *M* 26/27 residetis Φ^a 27 archimandritē *R om. PM* quæ Φ^a*P* 1 nnum *C* 3 omnes *C*^{b}D^{mg} 4 minuat] innouat *C*^{b} 5 quoniam et *Y* nostras *CC*^{b}*YD*^{mg} et *om. Y* suscepit *PMCC*^{b}*V*, *corr. V* 6 ipse *D* eas firmas, *post* firmas *iterum per corr. ins. C*^{b} 12 placibiles *Y* 7 aut *om. P* nicea *Y* 8 anathema sit *om. P* 10 Et *om. M* 11 peccans et *Y* peccauerit in dn̄o *C*^{b} 13 sps scs *PM* consedet *P (bis)* 15 se tractat *CV* 18 uoces] uox est *M* 20 theodosius *P* 21 ex] et *Y* dicat *CC*^{b}*Y* 22 fuerunt *P* 23 deuotissimus *PDY* scida *PY* hiscida *M* 25 uir spectabilis] uis *C* 26 uocibus] uobis *P* 27 decreto *D* religiosissimo archimandritæ *D* eutychen Φ^c*C*^{b}*Y* 28 quæ—sunt *om. P* auctor est *PD*

præcipue scriptum est uobis sacris litteris, adesse et quæ ei uisa fuerint, docere uestram ‖ religiositatem ‖.

152 SCA SYNODVS D: Consequenter.

153 IVVENALIS ‖ EPS ‖ HIEROSOLYMAE D: Rationabile est adesse religiosissimum archimandritam Eutychem et suis uti documentis.

154 Et cum ingressus fuisset, THALASSIVS EPS CAESARIAE CAPPADOCIAE D: Quod iustum fore suæ utilitati putat reuerentissimus archimandrita Eutyches, insinuet sanctæ huic et magnæ synodo.

155 EVTYCHES ARCHIMANDRITA D: Ego commendaui me ipsum patri et filio et sancto spiritui et uerbo ueritatis uestræ iustitiæ et testes uos habeo meæ fidei, pro qua et laboraui cum sancta synodo, quæ ante uos hic congregata est, sicut et uestra sanctitas testis est. habeo autem ‖ præ manibus et ‖ libellum fidei meæ et iubete eum recitari et confessionem fidei quæ in eo continetur.

156 STEPHANVS EPS EPHESI D: Iustum est confessionem et ‖ libellos reuerentissimi ‖ archimandritæ Eutychis susceptos inserere fidei monumentorum.

Et cum ‖ porrecti ‖ fuissent, IOHANNES PRBR ET PRIMICERIVS NOTARIORVM RECITAVIT

157 Sanctissimæ et ‖ deo amicissimæ ‖ uniuersali synodo congregatæ in Epheso metropoli ab Eutyche archimandrita. Gratias ago ‖ per omnia ‖ sancto deo præsenti die, in qua per uos pietas ‖ recepit ‖ fiduciam, et ‖ edoceo ‖ uestram sanctam synodum quæ in me, magis autem contra rectam fidem commissa sunt. propositum quidem mihi fuerat a pueritia in silentio absque ullo negotio usque ad decrepitam senectutem degere et absque ulla conturbatione consistere, non sum permissus autem tali frui proposito, sed ‖ et ‖ pessimis periculis ‖ insidiantium ‖ circumdatus sum, eo quod secundum definitionem prioris uestri hic congregati sancti concilii non acquieui praeter quæ in Nicæa a sanctis patribus fides est exposita, sapere. necessarium ‖ uero ‖ arbitror, antequam ea quæ in me ‖ commissa sunt ‖, doceam ad satisfactionem uestræ sanctitatis, quam habeam de sancto dogmate confessionem, iterum facere manifestam, attestante mihi tam deo quam uestra sanctitate, cum qua et ipse semper iuxta uirtutem meam pro catholica fide aduersus hæreticos studui.

Φ^a [=*RN*], Φ^c [*PDM*], Φ^r [*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 1 sacris] diuinissimis CC^b 10 Eutyches testatur [testatori CC^b] laborasse se pro sancta synodo Ephesena CC^bV 18 principium libelli Eutychis lecti Ephesi CC^bV

VERSIO ANTIQVA 2 reuerentiam Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 4 reuerentissimus ēps Φ^{ac} 6 thalasius *NPCC*^{b}*Y* cappodiciæ *N* 12 et præ manibus $\Phi^a P$ 13 continentur *R* 14 libellum Φ^a libellus *PCVC*^{b} religiosissimi $\Phi^a DM$ 16 porrecta $\Phi^a PM$ iohannis *RD* 18 reuerentissimæ $\Phi^a V^{corr} PM$ religiosissimæ *D* 19 per omnia *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 19/20 præsente Φ^a 20 recipit $\Phi^a V^{corr} P$ doceo Φ^{ac} 24 et *om.* Φ^{ac}, *corr. D* insidiantum *P* insidiantibus Φ^a 27 ergo Φ^{ac} sunt commissa Φ^{ac} 29 uestræ *N*

1 eis *P* 5 eutychen $\Phi^c C^b Y$ 6 cæsareæ $\Phi^c VC^b Y$ quid *P* 7 forte *Y* 8 huic scae *Y* et *om. P* 9/10 spūi scō *Y* 10 iustitiæ urae *D* 13 eum *PD* 14 est et *P* *om. M* 15 eutyches *P* fidei *om. M* 18 congregata CC^b 19 eutychen PCC^b archimandritam C^b dō scō *D* 20 sanctam] scitatem *M* 22 usque *om. P* 24 autem *om. D* 26 de fide *Y* 28 abeo *P* 29 et testante *D* ut testante *Y* 30 qua et] que CC^bV, *corr. V* qua *P*

Credo in unum deum patrem omnipotentem, omnium uisibilium et inuisibilium creatorem; et in unum dominum Iesum Christum filium dei, natum de patre unigenitum, id est de substantia patris, deum de deo, lumen de lumine, deum uerum de deo uero, natum, non factum, homousion ‖ to patri ‖, id est unius cum patre essentiae, per quem omnia facta sunt quæ in cælo et quæ in terra, qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit et incarnatus est et homo factus ‖ est ‖ et passus et resurrexit tertia die, ascendit in cælos, unde uenturus est iudicare uiuos et mortuos; et in spiritum sanctum. eos autem qui dicunt erat quando non erat et antequam nasceretur, non erat, et quia ex nullis extantibus factus est, aut ex alia ‖ subsistentia ‖ uel essentia dicentes esse aut conuertibilem aut mutabilem filium dei, hos anathematizat ‖ catholica ‖ et apostolica ecclesia.

Sic ab initio a progenitoribus meis accipiens credidi et credo. in hac autem et genitus sum et statim consecratus sum deo et suscepit me ipsius misericordia et in hac fide baptizatus signatus sum et usque hodie uixi; in ea ‖ et opto ‖ mori. hanc fidem et memorata hic anterior sancta et uniuersalis synodus confirmauit, cuius præsul fuit ‖ beatæ et ‖ sanctæ recordationis pater noster et episcopus Cyrillus, et definitionem protulit eum qui præter ista addiderit aliquid aut ‖ inuenerit ‖ aut docuerit, damnationibus quæ tunc ‖ scriptæ ‖ sunt, subiacere. quorum exemplaria in codice destinauit mihi memoratus pater noster et episcopus Cyrillus, quæ et præ manibus habeo. subiciens igitur me ipsum sanctæ synodo, et definitionem eius usque nunc custodiui

158 Et cum legerentur, EVSEBIVS ‖ REV̄ ‖ ĒPS DORYLAEI D̄: Mentitus est: non est definitio talis, non est regula hoc præcipiens.

159 DIOSCORVS ‖ REV̄ ‖ ĒPS ALEXANDRIAE D̄: Quattuor codices sunt, qui hanc definitionem continent. quod definierunt episcopi, non est definitio? numquid habet quia regula est? non est regula; aliud est regula ‖ et ‖ aliud definitio. accusa quinque synodicos codices; et ego habeo et ille et ille habent, proferant omnes codices.

160 DIOGENES REV̄ EPS CYZICI D̄: Dolose ‖ præposuit ‖ synodum sanctorum patrum quæ in Nicæa facta est; accepit namque additamenta a sanctis patribus propter peruersum intellectum ‖ Apolinarii ‖ et Valentini et Macedonii et qui eis similes sunt, et additum est in symbolo sanctorum patrum qui descendit et incarnatus est de spiritu sancto et Maria uirgine. hoc namque prætermisit Eutyches sicut

---

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 22 quæ Calchedone *CVC*^{b} 28/29 not̄ et hic quia plenissima adiectionis ratio redditur super sanctum concilium Nicænum *CV*

VERSIO ANTIQVA 4 to patri *om.* Φ^{ac}|$^{r\,corr}$ patri $D^{corr}Y$ 6 est *om.* Φ^a 10 substantia Φ^aDMC^b 11 catholica fides $\Phi^{ac}V^{corr}$ 14 in ea [illa et Y] opto et Φ^aDMY et in ea opto *P* 16 beatæ et *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 17 adinuenerit Φ^a minuerit *P* 18 inscriptæ Φ^aM scripta *Y* 22 *inscr.* QVAE IN [in *om.* Y] CALCHEDONA Φ^aMY reū *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 24 reū *om.* Φ^aDM 26 et *om.* Φ^a 28 diogenis $\Phi^{ac}V$ proposuit Φ^{ac} 30 apollinaris Φ^aV^{corr} apolinarii *C* apollinarii MVC^bY apollonarii *D* apollinari *P* 31 symbolum Φ^aP

1 *inscr.* fides eius *M* 2 in *om.* $C^{corr}C^bV$ dm̄ *Y* 7 passus est Φ^c est *om. P* 8 scm̄ spm̄ *D* 10 aut[1] *om. P* 11 anathematizet *D* 13 congregatus C^b eius *Y* 14 usque in *M* 15 memoratam *D* 16 et episcopus *om. M* 17 uel aliquid aut *P* 19 et[1] *om. PM* et[2] *om.* MC^b 20 synodi *PY* et *om. DM*, *corr. D* 21 custodimus *M* 26 habent *P* regula[3] *om M* est definitioni *Y* accusat *P* 27 et ille *om. PM* ille[2]] illi PMC^bD^{corr} codices et ego habeo et illi habent *M* 29 qui PC^bY 31 est *om.* PC^b

Apolinarista; ‖ nam ‖ ‖ Apolinarius ‖ suscepit sanctam synodum quæ in Nicæa facta est et secundum propriam peruersitatem intellegens uerba effugit de spiritu sancto et Maria uirgine, ut ne omnino ‖ unitionem ‖ carnis confiteretur. etenim sancti patres qui in Nicæa conuenerunt, quod incarnatus est dixerunt, sancti autem patres qui post ipsos fuerunt, explanauerunt dicentes de spiritu sancto et Maria uirgine.

161 AEGYPTII ET QVI CVM IPSIS REVV EPI CLAMAVERVNT: Nemo suscipit adiectionem, nemo diminutionem. quæ in Nicæa constituta sunt, ‖ teneant ‖, catholicus imperator hoc iussit.

162 ORIENTALES ET QVI CVM IPSIS REV̄V̄ ĒPI CLAMAVERVNT: Hæc Eutyches dixit.

163 AEGYPTII ET QVI CVM IPSIS REV̄V̄ ĒPI CLAMAVERVNT: Adiectionem nullus suscipit. teneant quæ patrum sunt. teneant quæ in Nicæa constituta sunt. teneant quæ de spiritu sancto sunt. catholicus imperator hoc iussit.

CONSTANTINVS ‖ DEVOTISSIMVS MAGISTRIANVS ET ‖ A SECRETIS SACRI CONSISTORII EX EADEM SCHEDA RECITAVIT

164 et omnes enim sanctos patres, sicut et uestra sanctitas, catholicos habui et fideles et doctores meos posui, anathematizans Manichæum Valentinum Apolinarium et Nestorium et omnes hæreticos usque ad Simonem magum et eos qui dicunt carnem domini ‖ et dei ‖ nostri Iesu Christi de cælo descendisse

165 Et cum legerentur, EVSEBIVS REV̄ ĒPS DORYLAEI D̄: Fugiit quidem quod de cælo; unde autem, non addidit.

166 DIOGENES REV̄ ĒPS CYZICI D̄: Vnde ergo, dic. per potestatem uestram, rogauimus eum dicentes: domne ‖ Eutyche ‖, unde ergo? dic; et non concessit.

167 BASILIVS REV̄ ĒPS SELEVCIAE ISAVRIAE D̄: Rogauimus eum tunc, sicut memorat domnus Eusebius et Sozon ‖ Philippensis ‖, ut diceret modum incarnationis et humanæ assumptionis, si secundum assumptionem carnis scit deum uerbum factum hominem, et iusserunt non inuestigatum dimitti istud et non susceperunt prosecutionem nostram.

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{a}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 3—5 in Græco proprie ita est [*Crabbe* proprietas *CV*]: sancti enim patres qui postea fuerunt, id quod est incarnatus est, quod dixerunt sancti patres in Nicæam et cetera *CVC*^{b} 6 hic Aegyptii et qui cum ipsis, excludunt synodum locum faciendo hæreticis *CVC*^{b} 12 catholicus] G̅R̅ ubique pro orthodoxo *C*^{b} 15 quæ Ephesi *CVC*^{b} 19 quæ Calchedone *CVC*^{b} 22 hinc probatur Dioscorus sciens fauisse errori Eutychis *C*

VERSIO ANTIQVA 1 nam et $\Phi^a V^{corr} PM$ apollinaris *RPM* apolinaris V^{corr} apollonaris *N* apolinarius *CV* apollinarius $C^b Y$ apollonarius *D* 3 nemo *N om.* C^b unitatem Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 7 teneant quæ de s̄pu s̄cō teneant $\Phi^{ac} V^{corr}$ 10 Aegyptii—clamauerunt *om. N* suscipit $\Phi^a V^{corr} Y$ suscepit Φ^c subscripsit $CC^b D^{mg}$ 11 sunt constituta *R* 13 uir deuotissimus $\Phi^a V^{corr}$ magistrianus et *om.* $\Phi^{ac} V^{corr}$, *corr.* D^{mg} 15 *inscr.* QVAE IN [*in om. Y*] EPHESO [EPHESI *Y*] $\Phi^a MY$ 18 et dei *om.* Φ^{ac} 19 *post* legerentur *inscr.* QVAE IN [*in om. Y*] CALCHEDONA $\Phi^a MY$ fugit $\Phi^a V^{corr}$, *corr. R* 21 diogenis $\Phi^a V^{corr} PD$ 22 eutyches $\Phi^a V^{corr} Y$ eutychis *DM om. P* 23 eum] enim *N* 24 filippenses Φ^a

1 suscipit *Y* [=Γ] 3 uirgine ut] uirginario *P* omni C^b 5 illos *M* uirgine quæ in calchedona *M* 6 suscepit *PCVC*^{b}*D*^{mg}, *corr. V* recipit *D* 10 nemo *M* 11 teneant^b *om. P* 12 hoc imperator C^b imperator *M* 13 a secretis *om.* Φ^c, *corr.* D^{mg} 14 scida *PY* hiscida *M* *inscr.* QVAE IN [*in om. Y*] EPHESO [EPHESI *Y*] $\Phi^a MY$ 15 catholicas *M* habuit *PM* et *om. P* 16 ualentiniauum *PY* apollonarium *D* apollinarium *P* et apollinarium *MY om.* C^b 20 tamen *PD*, *corr.* D^{mg} 22 domine *MY* domini *D om. P* consensit *D*, *corr.* D^{mg} 23 sic *P* 26 istud] isti toti *D*, *corr.* D^{mg} persecutionem *Y*

168 DIOSCORVS REV̄ ĒPS ‖ ALEXANDRIAE ‖ D̄: ‖ Religiosissimus ‖ episcopus Basilius reprehendit in gestis suam uocem dicens quia sic non ‖ dixi, sed ‖ false scriptum est. si uero Eutyches præter dogmata ecclesiæ sapit, non solum pœna dignus est, sed et igne; ego uero fidei catholicæ et apostolicæ sollicitudinem gero et non alicuius hominis. ad ipsam namque diuinitatem mentem intentam habeo et ad personam non adtendo neque ‖ pro quolibet curo ‖ nisi ‖ pro mea anima et recta et sincera fide ‖.

169 BASILIVS REV̄ ĒPS SELEVCIAE [ISAVRIAE] D̄: Dum legerentur gesta quæ in ‖ Eutyche ‖ acta sunt, mea interlocutio lecta est et in medio prolata est, quam feci sequens patres qui in Epheso primitus consederunt, laudans epistulam beatissimi Cyrilli illius ‖ beatæ ‖ synodi præsulis, per quam insanum Nestorium ‖ arguit ‖ male interpretantem trecentorum decem et octo patrum fidem. habebat autem interlocutio mea, sicut et hactenus habet: adoro dominum ‖ nostrum ‖ Iesum Christum filium dei unigenitum, deum uerbum post incarnationem et ‖ inhumanationem ‖ in duabus naturis cognitum.

170 AEGYPTII ET QVI CVM IPSIS REVV̄ ĒPI CLAMAVERVNT: ‖ Inpartibilem ‖ nemo ‖ separet ‖. unum filium nemo dicit duo.

171 ORIENTALES ET QVI CVM IPSIS REVV̄ ĒPI CLAMAVERVNT: Anathema diuidenti. anathema ‖ partienti ‖.

172 BASILIVS REV̄ ĒPS SELEVCIAE ISAVRIAE D̄: Anathema ‖ partienti ‖, anathema diuidenti duas naturas post adunationem; anathema autem et qui non cognoscit naturarum proprietatem.

173 AEGYPTII ET QVI CVM IPSIS REVV̄ ĒPI CLAMAVERVNT: Sicut natus est, ‖ sic ‖ passus est. uoces nostras imperatori. unus dominus, una fides. unum dominum nemo dicit duo. hæc Nestorius ‖ sapit ‖. hæc Nestorius ‖ clamat ‖.

174 ORIENTALES ET QVI CVM IPSIS REVV̄ ĒPI CLAMAVERVNT: Anathema Nestorio et Eutychi.

175 AEGYPTII ET QVI CVM IPSIS REVV̄ ĒPI CLAMAVERVNT: Dominum gloriæ nolite ‖ partiri ‖. ‖ inpartibilem ‖ nolite ‖ partiri ‖.

Φ^a [= *RN*], Φ^c [= *PDM*], Φ^r [= *CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 3 et hic satis ambigue de Eutyche Dioscorus dixit et arroganter [arrogabanter *CVC*^{b}] nimis *CVC*^{b} 14/15 initium certaminis de duabus Christi naturis *CVC*^{b} 16 dogmatizant inpartibilem; aperte posui, non a parte, quia proprie sic habet *CVC*^{b} 21 cognoscit] GR quod est proprium naturarum *CVC*^{b} 23 not̄ breuis complexio dogmatis Aegyptiorum *CVC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 1 Alexandriæ *om.* Φ^{ac}, *corr. D* reuerentissimus Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 2 dixisset $\Phi^a Y^{corr}$ 6 pro quolibet curo *Y* procuro [præsertim *P*] alicui $\Phi^{ac} Y^{corr}$ quolibet D^{mg} procuro quolibet *CC*^{b} pro^2 *superscr. D* 6. 7 meæ animæ et rectæ et sinceræ fidei $\Phi^{ac} Y^{corr}$ 8 isauriæ seleuciæ $\Phi^{ar}M$ seleuciæ isauriæ *PD* 9 eutychen Φ^{ac} 11 scae Φ^{ac} arguerat Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 13 nostrum *om.* $\Phi^a P$ 14 unicum genitum *N* deum] dn̄m *N* hominem factum Φ^a inhumanationem [*ex* humanationem *corr.*] factum *D* humanationem *Y* 16 indiuisibilem Φ^{ac} 17 diuidat Φ^{ac} 19 separanti $R\Phi^c$, *corr.* D^{mg} separandi *N* 20 separanti $R\Phi^c$ separandi *N* 21 et] ei *N* 22 naturam *RY*, *corr. Y* 23 sic et $\Phi^{ac} Y^{corr}$ 25 dominum] dn̄m *R* sapuit $\Phi^a PM$ clamabat $\Phi^a PM$ 26—28 anathema—clamauerunt *om. N* 27 eutyche RV^{corr} euticeti *D* 29 diuidere Φ^{ac} inuisibilem Φ^a indiuisibilem Φ^c separare Φ^{ac}

3 dogma *PY* 4 gere *C* 8 legeretur *M* 10 sequentes $C^b D^{mg}$ q̄ C^b primitus *om. P* conuenerunt *Y* beati *M* 14 uerbum] uerum *P* 15 cognuscendum *P* 18 diuidendi *CVC*^{b} partienti *Y* 19 partenti C^b diuidenti *Y* 24 dominus] ds̄ *P* 25 dn̄ *Y*

176 BASILIVS REV̄ ĒP̄S SELEVCIAE ISAVRIAE D̄: Quod dicebam, in duabus naturis cognoscendum post adunationem, ‖ deitate ‖ perfecta et humanitate perfecta. namque unam habebat ex patre ante sæcula, alteram ‖ uero ex matre secundum carnem ‖ accipiens idem ipse uniit sibi secundum subsistentiam et uocatus est filius dei filius hominis. hac lecta interlocutione unus quidam nescio quis (etenim caligo causarum et animæ oculum confundebat et corporis) ‖ proiecit ‖ se ipsum in medio et dicere cœpit ‖ quia ‖ hæc uox ecclesias conturbauit. et surrexerunt postmodum omnes Ægyptii et monachi qui sequebantur Barsumam, et omnis turba et cœperunt dicere: eum qui dicit duas naturas, in duo ‖ incidite ‖. qui dicit duas naturas, Nestorianus est. post hæc recitata est iterum mea uox post impiam et peruersam Eutychis uocem. interrogatus namque a reuerentissimo episcopo Eusebio, si ‖ dicit ‖ duas naturas in Christo, dixit ex duabus ‖ quidem ‖ naturis scire Christum ante adunationem, post uero adunationem unam; ego uero tunc, sicut nunc intuens monumenta recordatus sum, et dixi: si non post adunationem ‖ inseparatas ‖ et inconfusas duas naturas dixeris, confusionem dicis et commixtionem. lecta autem hac uoce tantus ab illis factus est plausus, ut omnium nostrorum commouerentur animæ et maxime nostræ, qui iudicabamur et qui iussi sumus synodi expectare sententiam. caligine repletus dixi quia ego non recordor his uerbis ista dixisse; scio quidem ‖ dixisse ‖, si unam ‖ naturam dicas absolute post adunationem ‖, confusionem dicis et commixtionem; si uero addideris incarnatam et ‖ inhumanatam ‖ et intellexeris iuxta beatum Cyrillum incarnationem et ‖ inhumanationem ‖, eadem nobiscum dicis. manifestum est enim quia aliud est deitas eius, quæ ex patre, aliud uero humanitas, quæ ex matre est. et qui prius reprehenderunt, postea approbauerunt me ista dixisse.

177 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Et sic catholice docens pro qua re in damnatione sanctæ recordationis Flauiani subscripsisti?

178 BASILIVS REV̄ ĒP̄S SELEVCIAE ISAVRIAE D̄: Quoniam in ‖ iudicium ‖ centum uiginti aut triginta episcoporum traditus necessitatem habui parere his quæ ab illis ordinabantur.

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 22/23 deitatem ex patre, humanitatem ex matre *CVC*^{b} 24 catholice] GR orthodoxe *CVC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 2 in deitate $\Phi^{ac}V^{corr}Y$ et—perfecta *om. N* 3 uero *om.* Φ^{ac}, *corr. D* secundum carnem ex matre Φ^{ac} 5 quidam Φ^{ac} quidem Φ^r 6 proicit Φ^a 7 quia *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 9 in duo—naturas *om. P* diuidite $\Phi^a DM$, *corr.* D^{mg} nestorius, *super* i *scripta* a *R* 11 dicis Φ^a 12 quidem *om.* $\Phi^{ac}C^b$, *corr.* DC^b 14 et[1] *falsa lectio in* Γ indiuisas Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} duas *om. N* 18 scio — dixisse *om. Y* me dixisse $\Phi^a V^{corr}$ sta dixisse *P* 19 post adunationem naturam dicas absolute Φ^a naturam dicas post adunationem absolute V^{corr} 20 unitam Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 21 humanationem $\Phi^a Y$ inhumationem *P* 25 damnationem *ND* 26 iudicio Φ^{ac}, *corr. D*

2 agnuscendum *P* et in *M* 3 habet *PD* 4 uniuit *P* substantiam DC^b dei et CVC^bD^{corr} 5 hæc *PY* 6 oculorum confundebat sensum *P* non confundebat C^b 7 ecclesia *M* ecclesiam *D*, *corr. D* conturbat *P* et] ut CVC^b, *del. V* exsurrexerunt *Y* 8 persequebantur *M* barsomam *D* barsuma CC^b et[2] *om. DM*, *corr. M* 9 dicit in *M* 10 post—est *om. P* eutychetis *PD* 11 namque] autem *D* si *om.* CVC^b, *corr. V* 12 dicit CC^b sciri *P* ante *om.* CVC^b, *corr. V* 13 sicut et *D* 14 inconfusas] inconcussas *Y* 18 ego *om. P* recordabor CVC^bD^{mg} recordabar V^{corr} dixisse quidem C^b 19 si *om* CVC^b, *corr V* unationem *Y* 20 incarnatam *om. P* et[2] *om. P* 21 et incarnationem et *D* nobis *P* 22 enim] autem *P* quæ[1] qua *M* 23 post C^b 24 si *Y* 27 traditus] eruditus *M* parare *D* quæ] uerbis *M*

179 DIOSCORVS REV EPS ALEXANDRIAE D: Nunc completum est quod scriptum est: ex ore tuo iustificaberis et ex ore tuo condemnaberis. erubescens homines præuaricatus es quod bonum est, et fidem spreuisti? non audisti quod scriptum est: non erubescas in ‖ ruinam tuam ‖? Mt. 12, 37 Sir. 4, 27

180 BASILIVS REV EPS SELEVCIAE ISAVRIAE D: Si apud iudices habuissem, martyrium sustinuissem; etenim Constantinopolim ostendi fiduciam meam: a patre autem qui iudicatur, iustis non utitur. filius enim patri etiam iusta dicens moriatur.

181 ORIENTALES ET QVI CVM IPSIS REVV EPI CLAMAVERVNT: Omnes peccauimus, omnes ueniam postulamus.

182 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: ‖ Et quidem ‖ uos primitus docuistis quia per uim et necessitatem in pura charta coacti estis subscribere ‖ ad damnationem ‖ sanctæ memoriæ Flauiani.

183 ORIENTALES ET QVI CVM IPSIS REVV EPI CLAMAVERVNT: Omnes peccauimus, omnes ueniam postulamus.

184 THALASSIVS ET EVSEBIVS ET EVSTATHIVS REVV EPI DD: Omnes peccauimus, omnes ueniam postulamus.

BERONICIANVS DEVOTISSIMVS ‖ MAGISTRIANVS ET ‖ A SECRETIS SACRI CONSISTORII EX EADEM SCHEDA RECITAVIT

185 sed ‖ secundum hanc fidem et ‖ uiuens et permanens in orationibus, accusationem ex insidiis Eusebii episcopi ‖ Dorylæi ‖ sustinui libellos porrigentis aduersum me reuerentissimo episcopo Flauiano et diuersis aliis episcopis qui tunc pro priuatis causis in urbe degebant regia, hæreticum me iniuriose ‖ in eis uocantis ‖, nullam autem speciem hæreseos libellis inserentis, ut subito in altercationibus quæstionum lapsum linguæ, sicut assolet, ex tumultu et nouitate uocum perpessus inruerem in peccatum. me quidem aduersus libellos accusationis memoratus reuerentissimus ‖ episcopus ‖ occurrere ad satisfactionem accusatoris præcipiebat, ipse tamen in multis cum accusatore degebat et pæne inseparabilis erat ab ipso, putans autem me, sicut solebam, ‖ semper ‖ in monasterio perdurare, non meam exhibere præsentiam et ideo quasi non occurrentem damnare. sed subito postquam perueni in regiam ciuitatem de monasterio meo, discens a uiro laudabili Magno silentiario, quem mihi piissimus et fidelissimus noster imperator delegauit ad non concedendum me comminatum peri-

---

Φ^a [=*RN*], Φ^c [*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 7 male sumpsit; non de fide præceptum est. nam et in Deuteronomio de idolatria [idolatriæ *CVC*^{b}] et in euangelio de omni infidelitate contraria sunt præcepta *CVC*^{b} 19 quæ Ephesi, ex libello adhuc Eutychis *CVC*^{b} 30 laudabili] mirandissimo *CC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 4 ruina tua Φ^a 6 constantinopoli Φ^a 7 ista *N* 10 equidem Φ^a*P* hec quidem *M* 11/12 damnationi Φ^a*PM* 13 qui *om. R* ipsi *N* 15. 16 Thalassius—postulamus *om. P* 15 thalasius *NCC*^{b}*Y* 17 magistrianus et *om.* Φ^{ac}, *add* D^{mg} 18 *post* recitauit *inscr.* QVAE IN EPHESO Φ^a*M* QVAE EPHESI *Y* 19 in hac fide Φ^a hanc fidem [fide *P*] *PM* et^1 *om.* Φ^{ac}, *corr. D* ueniens *N* 20 Dorylæi *om.* Φ^{ac}, *superscr.* dorillei *D* 22 in eis *om.* Φ^{ac}, *add. D* uocante $\Phi^a V^{corr}$ 25 archiepiscopus Φ^{ac} 28 semper *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 30 discens *om. N* dicens *CC*^{b}*D*^{corr}*V*, *corr. V*

3 est *C*^{b} his *P* 7 enim] autem *P* 9 postulamus] petimus *Y* 10 amplissimi *D* 11 et per *M* in pura charta *om. P* 14 petimus *Y* 16 petimus *Y* 17 berocianus *Y* beronicianus uir *M* 18 scida *PY* hiscida *M* 20 porrigenti *PM* porrigens *Y* aduersus *M* 22 degebant in urbe *P* me *om. PM* 22/23 nulla—speciæ *P* 23 libelli *Y* 24 assoletur *CVC*^{b}*D*^{corr} ex *om. P* tumultum *P* perpessum inhererem *P* 25 libellum *P* 27 decebat *D* 28 perdurarem *P* et non *D* 29 damnarer *P* postea quam *M* 29 de] in *P* 31 cedendum *P* me *om. P*

culum salutis sustinere, qui superfluam de cetero meam esse præsentiam ‖ respondit ut iam ‖ ante discussionem ‖ damnati ‖, sicut et postea ‖ facta ‖ a uiro laudabili silentiario prosecutio docet. sed quoniam etiam sic in iudicium ad satisfaciendum occurri, eam quidem quæ pro diuina confessione a me facta est et ‖ subscripta ‖ doctrina secundum eam quæ exposita est a sanctis patribus in Nicæa fidem et postea confirmata est a priore sancta synodo ‖ Ephesia ‖, neque suscipere dignabatur neque permittebat recitari et tumultu et conturbatione secretarium replebatur, multis inordinate superuenientibus et undique clamoribus me perturbantibus, sicut ‖ postea ‖ prolatæ interlocutiones iudicum, quæ scriptis tenentur, de tali facto tumultu designant. et cum iussus fuissem per me ipsum confessionem fidei dicere et dixissem ‖ sapere ‖ sicut trecenti decem et octo sancti patres qui in Nicæa sanxerunt et quæ in Epheso sancta synodus confirmauit, exigebat me alia aliqua præter quæ exposita sunt in Nicæa et in Epheso prius, dicere. ego uero timens præuaricari prolatam definitionem a sancta synodo ‖ quæ ‖ hic dei uoluntate ‖ prius congregata est, et ‖ ea quæ definita erant de fide a sanctis patribus qui in Nicæa conuenerunt, rogabam innotescere uestro sancto concilio, ‖ ut ‖ his quæ a uobis approbarentur, acquiescerem, præparatus ‖ in ‖ his manere. et hæc ‖ dicenti ‖ subito contra me longe ante scripta, ut ‖ ipsi ‖ uidebatur, damnatio legebatur et secreto iam postea aliquæ ipsorum uoces ac professiones meæ ‖ et aliæ allegationes ‖ et maxime ubi ego secundum sanctos patres in Nicæa et postea in Epheso congregatos sapere confitebar, in monumentorum serie ‖ mutabantur ‖, sicut postea scriptis acta ex mea supplicatione et iussione piissimi et Christianissimi nostri imperatoris ostendunt, nullum uerbum faciente de appellatione mea ‖ ad uestram sanctitatem ‖ reuerentissimo episcopo Flauiano neque meos erubescente canos in prœliis contra hæreticos et pietatis confessione senescentis, sed sicut potestatem habens omnia de fide solus agere et nihil uestræ sanctitati de tali æquitate tanti iudicii reseruare, condemnauit me et ab ecclesia, ut putabat, abscidit et sacerdotio, ut arbitratus est, priuauit et a diuinorum arcanorum communione prohibuit et præesse monasterio inconsequenter impediuit et tradidit multitudini ab eodem præparatæ, ut per episcopium et per publicum sicut hæreticum ac blasphemum Manichæumque ‖ pertraherent ‖, nisi diuina me prouidentia conseruans usque præsentem diem uestræ beatitudini custodiret. sed et in diuersis oratoriis memoriisque

---

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 2 laudabili] idem *CVC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 1 qui *culpa translatoris additum* respondit *om.* $\Phi^a P$ 2 quia et Φ^a ut etiam *M om. P* fuissem damnatus $\Phi^a V^{corr}$ quæ facta est $\Phi^a V^{corr}$ 4 scripta Φ^{ac}, *corr. D* 6 ephesi Φ^a ephesena *DM* ephesina *P* 8 postea *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 9 iudicium *RCC*^{b}*VD*^{corr} 11 me sapere $\Phi^a V^{corr} P$ 13 Epheso] nichea *N* 14 quæ *om.* Φ^{ac}, *corr. D* prius *om.* Φ^{ac}, *corr. D* congregatæ Φ^a est et *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 16 ut *om.* Φ^a 17 in *om.* $\Phi^a PM$ dicente Φ^a 18 ipsis Φ^{ac} ei *Y* 19 et—allegationes *om.* Φ^{ac}, *add.* D^{mg} 21 fingebatur Φ^a fingebantur *PM* figebantur *D*, mutabantur D^{mg} 23 ad—sanctitatem *om.* Φ^{ac}, *add. D* 25 sanctitati *om. N* 29 epm̄ *NP*, *corr. P* 30 pertraheret Φ^{ac}, *corr. D*

2 propterea *P* 3 salutis faciendum *CVC*^{b}*D*^{mg}, *corr. V* 4 occurrit *P* 5 ad doctrinam *P* 6. 7 neque^2—replebatur *om. M* 9 tumultum *PMCC*^{b}*Y* 11 sancti *om. PM* quæ] qui *M* 12 a me *D* me et *P* aliqua alia *C*^{b} 12/13 in nicea exposita sunt *C*^{b} 13 in^2 *om. P* 15 quij que *D* in *om. P* rogabant *P* 17 p̄paratos *CC*^{b} 18 aliquem *Y* aliqua *P* 19 et^2] ex *P* 21 seriem *DMCVC*^{b} scripta *P* mea ex *P* supplicationem *C* 22 et Christianissimi *om. V* dn̄i n̄ri *M om. PD*, *corr. D* 23 appellationem meam *C* 24 meos erubescens *P* meo seruescente meo feruescente *C*^{b} feruescente *D*^{mg} confessionis *P* 28 consequenter *M* 29 et—publicum *om. P* per^2 *om. M* 30 usque ad *Y* usque in *M* 31 et *om. DV*, *corr. D*

sanctorum post appellationem fecit in me prolatam legi sententiam et anathematizabat me, et eos qui conueniebant ad me et conloquebantur mecum, alienos faciens a sancta communione, non expectans uestræ sanctitatis iudicium, sed et subscribere dictatæ aduersus me sententiæ monasteria compellebat, numquam, sicut et uestra nouit reuerentia, tali habita consuetudine nec contra apertos hæreticos. et in Oriente et per alia diuersa loca chartas destinauit, ut etiam et ab ‖ aliis religiosissimis ‖ episcopis et monachis, et hoc qui non iudicauerant, subscriberentur, cum magis ‖ oportuerit ‖ ante ‖ omnibus pontificibus ‖ scribere, quos ‖ et ‖ appellaueram. tunc ergo uix saluatus per libellos manifesta feci uestræ sanctitati quæ subsecuta sunt, et piissimo ac fidelissimo imperatori supplicaui uos sanctos et deo dignos atque omnem iniustitiam et factionem abominantes iudices fieri eorum quæ iudicata sunt. rogo igitur nunc uestram sanctitatem, considerate compositam mihi calumniam et factionem et ex hac causa factam ubique sanctis ecclesiis perturbationem et ex hoc pullulans plurimis scandalum et per insitam uobis Christianissimam sapientiam eos qui huius mali ‖ occasio facti ‖ sunt, ecclesiasticis regulis subdite, omnem uero radicem blasphemiæ et impietatis abscidite. ego enim uestræ beatitudinis iudicium ab initio proclamaui et iterum contestor coram Iesu Christo, qui testimonium perhibuit sub Pontio Pilato bonam confessionem, quia sic sapio et cogito et intellego sicut tradiderunt nobis fidem sancti patres in Nicæa conuenientes, quam ‖ et ‖ in Epheso ‖ secundo ‖ concilio sancti patres roborauerunt, et si quis præter istam fidem glorificat, hunc anathematizo secundum definitionem eorum. 1 Tim. 6, 13

Eutyches ‖ archimandrita ‖ sic credo sicut supra scriptum est, et suscripsi manu mea et tradidi libellos.

186 FLAVIANVS $\overline{\text{EPS}}$ CONSTANTINOPOLITANVS $\overline{\text{D}}$: Iste accusatorem habuit Eusebium; iubete eum adesse.

187 Et cum legerentur, EVSEBIVS ‖ $\text{RE}\overline{\text{V}}$ ‖ $\overline{\text{EPS}}$ DORYLAEI $\overline{\text{D}}$: Accusatus a me Eutyches dans libellos in sancta synodo commemorauit quia accusator ipsius sum. quo autem modo, cum sanctæ memoriæ Flauianus, ‖ qui iudicauerat ‖, postularet ‖ me ‖ accusatorem eius ingredi, et consequentia ac regulis ita uolentibus prohibitus ‖ sum ‖ ingredi, rogo perquiri.

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 19 a Nicæno concilio secundum dixit Ephesenum, excludens ⟨Constantinopolitanum *addidi*⟩ *CVC*^{b} 26 quæ [in *C*^{b}] Chalcedone *CVC*^{b} 27 not Eusebius [eusebium *CVC*^{b}] sanctam uocat synodum Ephesiam [ephesinam *V*] *CVC*^{b} 29 contra regulas egit Dioscorus [dioscorum *CC*^{b}] ammissione [ammissor eo *CC*^{b}] exclndens accusatorem præsente olim iudice et illo parato ut intraret *CC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 1 in *om. N* 2 alieno *N* 4 aduersum $\Phi^a PVY$ 6 his Φ^{ac}, *corr. D* reuerentissimis $\Phi^a DM$ 8 oportuerat $\Phi^a V^{corr}$ omnes pontifices $\Phi^a V^{corr} P$ et *om.* $\Phi^a P$ 11 iusticiam *N* iustitia *P* 13 causam *RPCC*$^b V$ 15 facti occasio Φ^a 19 patres qui *NP* nicheam *RC*^{b} et *om.* Φ^{ac} epheso $N\Phi^r$ epheseno [ephesino *P*] $R\Phi^c$ secundo *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 20 istam *om. N* 22 presbyter et archimandrita Φ^{ac} 26 *post* legerentur *inscr.* QVAE IN [in *om. Y*] CALCHEDONA $\Phi^a MY$ uir reuerentissimus Φ^a *om. Y* 28 in iudicio Φ^{ac} *non deleto* qui V^{corr}, *corr.* D^{mg} me *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 29 eius *om. R* sim $\Phi^a DM$

1 relegi *PD* et *om. D* anathematizauit *P* 2 eos—et *om. P* 3 spectans *P* dictata ea CVC^bD^{corr}, *corr. V* 4 sententia CVC^bD^{corr} 5 nec non C^bD^{corr} per orientem *PD* 6 et^2 *om. PM* 7 iudicauerunt PMC^bD^{corr} 9 uix *om.* C^b fecit *P* religiositati *Y* 10 supplicans *M* uos sanctos] ut supra scriptus *P* dignus *PCV*, *corr. V* 12 considerare *P* 13 et^1 *om. P* 16 enim *om. P* beatitudini *PM* ab initio iudicium *M* indicium *P* 19 nobis fidem *om. P* 20 glorificatur C^b 21 anathematiza CVC^b, *corr. V* 22 suscripsi] suscribtio mea *P* 24 constantinopolis *Y* 27 dans *om.* C^b

188 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Postulante Flauiano sanctæ memoriæ Eusebium accusatorem Eutychis ingredi, quapropter secundum regulas uos, quibus potestas iudicandi data fuerat, hoc fieri non præcepistis?

189 DIOSCORVS REV EPS ALEXANDRIAE D: Postulo recitari prosecutionem Helpidii. non enim habui prohibere, nisi commonitorium detulisset Helpidius confirmans quia imperator eum iusserat non ingredi.

190 IVVENALIS REV EPS HIEROSOLYMORVM D: Vir spectabilis comes Helpidius non iussit eum ingredi.

191 THALASSIVS REV EPS CAESARIAE CAPPADOCIAE D: Ego non eram auctor.

192 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: In iudicio fidei non est ista defensio.

193 DIOSCORVS REV EPS ‖ ALEXANDRIAE ‖ D: Quoniam igitur ‖ nunc culpatis ‖ me sicut qui transgressus sum regulas et ‖audissem ‖ Helpidium, nunc quæ custodiuntur regulæ, ut Theodoretus ingrederetur?

194 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Theodoretus episcopus ut accusator ingressus est, sicut ‖ ex ‖ uoce eius audistis.

195 DIOSCORVS REV EPS ALEXANDRIAE D: Et quamobrem in ordine episcopi sedet?

196 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Et episcopus Eusebius et episcopus Theodoretus in ordine accusantium sedent, sicut et uos in loco accusatorum sedetis. unde reliqua ‖ relegantur ‖.

CONSTANTINVS DEVOTVS A SECRETIS SACRI CONSISTORII EX EADEM SCHEDA RECITAVIT

197 HELPIDIVS VS COM D: ‖ Sacratissimus ‖ imperator implens ipse primum ordinem legum, ‖ quarum ‖ est et inuentor et custos, ‖ præcepit ‖ eos qui dudum iudices ‖ fuerunt ‖, in loco eorum esse qui iudicandi sunt, neque habere tempus docendi neque fiduciam a uobis accipere. ad ea ergo quæ ‖ nunc ‖ ab archiepiscopo Flauiano dicta sunt, et hoc doceo quia accusator quidem suam accusationem impleuit et, ut arbitratus est, uicit et iudex accusatoris causam ‖ iam ‖ in semet ‖ ipso ‖ transtulit, sicut et in publicis sententiis custoditur. nunc igitur uos conuenistis, ut eos qui

---

Φ^a [= *RN*], Φ^c [= *PDM*], Φ^r [= *CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 14 iterum Dioscorus de Theodoreto causam nititur [nitur *C*] uentilari *CC*^{b} 19 accusatorum] eorum qui accusantur *CVC*^{b} 23 GR diuinissimus *C* quæ Ephesi *CVC*^{b} 28 contra hæc respondemus quia tunc persona accusatoris [accusatoris persona *C*^{b}] transfertur ad iudicem rei damnatorem, cum iudex ipse non postulat ut accusator denuo ammittatur, uel cum ipse accusator non uult denuo adesse iudiciis *CVC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 2 eutyches $\Phi^a P$ 4 prosecutione *N* 9 talasius *NPCY* 12 Alexandriæ *om.* $\Phi^a M$ nunc *om.* Φ^{ac}, *corr. D* culpastis $\Phi^a PD$ 13 audisse $\Phi^a PM$ 14. 15. 19 theoditus Φ^{ac}, *corr. D* 16 et ex $\Phi^a DMV^{corr}$, *corr. D* 20 perlegantur $\Phi^a DM$ percurrantur *P* 22 *post* recitauit *inscr.* QVAE IN EPHESO $\Phi^a M$ QVAE EPHESI *Y* 23 diuinissimus *Y cf. Rusticum* 24 cuius Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} præcipit Φ^a 25 fuerant $\Phi^a DM$, *corr. D* 26 quæ] que iudicata sunt *N* nunc *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 28 iam *om.* Φ^{ac}, *corr. D* ipso *om.* Φ^{ac}, *corr. D.*

3 pcepisti *M* 4 recitare *D* 5 habuit perhiberi *P* 7 hierosolymæ $\Phi^c Y$ uc *P* 9 cæsareæ *PMVY* 10 fidei *om. M* 13 qui *om. P* sim *DY* 17 ordinem *CC*^{b} 18 Et *om.* Φ^c, *corr. D* 19 episcopus *om. M* 21 deuotissimus *DMY* a secretis *om. P* scida *PY* hiscida *M* 24 et^1 *om. Y* qui et *C*^{b} 27 suam uocem accusationem *P* 29 et *om. P*

iudicauerant, iudicetis, non ut iterum accusatoris personam suscipiatis et perturbationis iterum initium alterum fiat. iubete ergo, si placet, secundum ordinem reliqua omnia, quæ in causa acta sunt, relegi ad id quod uobis uisum fuerit.

198 DIOSCORVS REV̄ ĒPS ALEXANDRIAE D: Consequenter docuit uir spectabilis comes Helpidius. unde porrecto libello et relecto ‖ legantur ‖ et ea quæ in regia urbe de hoc negotio quod mouetur, gesta sunt. dicant etiam et præsentes reuerentissimi episcopi si hoc eis placet.

199 IVVENTALIS ‖ ĒPS ‖ HIEROSOLYMORVM D: Consequens est sententia tuæ sanctitatis. unde rationis est gesta recitari.

200 STEPHANVS ‖ ĒPS ‖ EPHESI D̄: ‖ Iusta constituta interlocutione ‖ sanctissimi et beatissimi patris nostri Dioscori ‖ et ‖ archiepiscopi hoc fiat.

201 CYRVS ĒP̄S ‖ APHRODISIADOS ‖ D̄: Iusta est et consequens interlocutio sanctissimi et deo ‖ amicissimi ‖ archiepiscopi Dioscori ‖ ad recitanda ‖ quæ super hac causa acta sunt in regia urbe.

202 THALASSIVS ‖ ĒP̄S ‖ CAESARIAE CAPPADOCIAE D̄: Consequens est ea quæ interlocuta est uestra sanctitas, effectui mancipari. pro qua re proferantur chartæ quæ recitari debent in hoc sancto concilio.

203 EVSEBIVS ĒP̄S ANCYRAE ‖ GALATIAE ‖ D: Et mihi similia placent ut secundum sententiam sanctorum patrum fiat gestorum lectio.

204 DIOGENIS EPS CYZICI D̄: Et ego ‖ ad ‖ hæc eadem consentio quatenus secundum sententiam sanctæ et magnæ synodi percurratur actorum series quæ in regia urbe facta sunt.

205 FLORENTIVS ĒP̄S LYDORVM D: ‖ Concors ‖ sum propositi bene inquirentium lectionem actorum.

206 THEODORVS ĒP̄S TARSI D̄: Secundum quod peruisum est sanctissimis archiepiscopis, iustum est recitari quæ acta sunt in regia urbe.

207 IOHANNES EP̄S SEBASTIAE D̄: Secundum decretum sanctissimorum et deo dignissimorum episcoporum necessaria est, quæ in regia urbe gesta sunt, monumentorum lectio.

Φ^a [$=RN$], Φ^c [$=PDM$], Φ^r [$=CVC^bY$]

ADNOTATIONES RVSTICI 7 *signum post* placet *positum*] quomodo putant suum leuigari ex qualibet particula [*desinit V*] crimen [*cetera erasa C*], qua suam [suum C^b] probent sententiam e⟨sse⟩ [sse *abscisa*] iustam? CVC^b 25 Theodoretus CC^b 27/28 dignissimorum] amicis(simorum) CC^b

VERSIO ANTIQVA 5 relegantur $\Phi^{ac}V^{corr}$ et] ut *R om. P* 8 reuerentissimus ēp̄s $\Phi^{ac}C^b$ 10 reuerentissimus ēp̄s Φ^{ac} iuxta Φ^aPDY ista C^b constitutam interlocutionem Φ^aMV^{corr} 11 et *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 12 cyrrus Φ^aD aphrodisiadis Φ^aM aphrosidiades V^{corr} afrodisiadæ *PD* aphrodisiados *Y* phrosidiados CC^b phrosidiades *V* est *om. NM* 12/13 deo amicissimi et s̄cissimi *Y* [= Γ] 13 digni Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} ad recitanda *om. P* recitari Φ^aM recitanda *D* ad *add.* D^{corr} 15 thalasius $NPCC^bY$ reuerentissimus ēps Φ^{ac} 17 debentur *N* debeant *PY* 18 Galatiæ *om.* Φ^{ac} *cf.* Γ 20 ad *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 21 series *om. N* fidem *M* 23 lydorum Φ^aD lyddorum *MCY* liddorum C^bV lybdorum *P cf.* Γ consors sum Φ^aPM concursum *D* 25 tharsis Φ^a

1 iudicauerunt *PMY* ut iterum ut *P* 1/2 perturbationibus *M* 3 fuerit uisum C^b 4 dictus comes *Y* 5 urbe regia C^b regia *P* 8 ierosolymæ *D* 11 ēpi *M* 12 iuxta *D* et] hec *M* 13 et archiēpi CVC^bD^{corr} supra *P* 15 cæsareæ Φ^cVY est *om. M* que que *M* 17 hoc *om. PD*, *corr. D* 18 reū ēp̄s *P* 20 diogenes *MVY* 21 percurrantur PC^b auctorum CVC^b 24 auctorum C^b 25 theodoretus *PMV cf. Rusticum* 27 iohannis *D* 27/28 et—dignissimorum *om. P* 28 necesse *P* urbe regia *D*

208 ROMANVS ĒPS MYRON D̄: Iustum puto recitari gestorum seriem quæ in regia urbe acta sunt, sicut et sanctissimi patres interlocuti sunt.

209 NVNECHIVS ĒPS LAODICIAE TRIMITARIAE D̄: Secundum interlocutionem deo dignissimorum patrum consequens et mihi uisum est actorum fieri lectionem.

210 MARINIANVS ĒPS SYNNADAE D̄: Sicut interlocuti sunt sanctissimi patres, recitentur gesta quæ facta sunt propter Eutychen in regia urbe.

211 EVSTATHIVS ĒPS ‖ BERYTIVS ‖ D̄: Necessaria est actorum lectio ad notionem eorum qui cognitioni minime interfuerunt.

212 QVINTILLVS ĒPS HERACLEAE AGENS VICES REVI ĒPI ANASTASII THESSALONICENSIVM D̄: Consequens est recitari quæ acta sunt in magnificentissima urbe ‖ Constantinopolim, sanctæ synodo ‖ pro ‖ perfectiore ‖ negotii notione.

213 ATTICVS ĒPS NICOPOLITANVS VETERIS EPIRI D̄: Consequens est interlocutioni sanctissimi archiepiscopi ‖ nostri ‖ Dioscori satisfieri et acta recitari uniuerso sancto concilio ad subtilem inquisitionis notionem.

214 SOZON ĒPS PHILIPPENSIS PRIMAE MACEDONIAE D̄: Necessaria est ‖ lectio eorum ‖ quæ in regia urbe acta sunt in hoc ‖ negotio ‖. ita enim possunt diligentius intellegi quæ ibi mota sunt.

215 VRANIVS ĒPS IMERIAE PROVINCIAE ‖ OSROENAE ‖ INTERPRETANTE SE EVLOGIO PRBO EDESSENAE CIVITATIS D̄: Consequenter iudicauit sanctissimus et deo dignissimus archiepiscopus Dioscorus ‖ ut ea prius ‖, quæ in urbe regia de præsenti negotio acta sunt, ‖ recitentur ‖.

216 SCA SYNODVS D̄: Omnes uolumus acta recitari. legantur quæ gesta sunt.

217 DIOSCORVS ‖ ĒPS ‖ ALEXANDRIAE D̄: Dicat et beatissimus Iulius episcopus uicarius sanctissimi episcopi Romanæ ecclesiæ Leonis si congruit huic sanctæ synodo et uult et ipse relegi quæ de hoc negotio acta sunt in ‖ Constantinopoli ‖.

218 IVLIVS ĒPS AGENS VICES SCISSIMI ĒPI ROMANAE ECCLAE LEONIS INTERPRETANTE SE FLORENTIO ĒPO LYDORVM D̄: Hac ratione uolumus gesta relegi, si prius papæ legatur epistula.

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 6 TH ΠΑΝΕΥ⟨ΔΑΙ⟩MONI [ΔΑΙ *abscisa*] C^b, *secuntur quæ abscisione ita mutila sunt, ut non extricem* 18 noť interpretem Ibæ [ibi ac *C* ibi C^bV] accusatorem CC^bV 20 ΠΑΝΕΥΔΑΙΜΟΝΙ [ΠΑΝΕΥadinoni CC^b] CC^b 23 beatissimns] deo amicissimus CC^b 28 iterum commemorant uicarii papæ Leonis de epistola eins CVC^b

VERSIO ANTIQVA 2 gesta *N* 7 byreti Φ^a byriti *P* byretins *M* byritius *D* 9 heraclíæ $\Phi^a D$ 10/11 constantinopoli Φ^a 11 scī synodi $\Phi^a PM$ firmissima Φ^{ac} perfectione D^{mg} 13 nostri *om.* Φ^a 15 lectio eorum *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 16 negotio lectio $\Phi^a DM$, lectio *del. D* 18 osdrœnæ Φ^a *cf. D* osrenæ *V* astroinæ *P* 20 ea $\Phi^a DM$ et *P*, *corr. D* 21 recitari Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 23 reuerentissimus ēps $\Phi^{ac}Y$ 25 in regia urbe Φ^{ac} constantinopolim *Y*

1 mirorum *D* 3 nonecius *P* laudiciæ CVC^bD^{corr} laudociæ *PM* laodociæ *Y* trimariæ *P* deo *om.* CVC^b 4 auctorum C^b 5 marianus *D* [=Γ] maurianus *P* marinus *Y* 5—7 sicut—D̄ *om. Y* 5 sicuti *M* 6 reū eutychen *P* 7 notitionem *PY* eorum *om.* C^b 8 interfecerunt CVC^b, *corr. V* 9 agente CVC^b, *corr. V* reūi ēpi *om. Y* 10 est *om. P* magnificentissimam CC^b 11 negotia *CV*, *corr. V* negotio C^bD^{corr} notitione *P* 12 est *om.* CVC^b, *corr. V* interloquutione CVC^b, *corr. V* interlocutiones *D* interloquutionis *P* 13 archiepiscopi *om. P* uniuerso *om. P* 14 inquisitionis notitionem *Y* inquisitionem *PM* 17 ibi mota] ubique nota *P* 18 Imeriæ *om. P* prouinciæ meriæ osdroinæ *D* 18—19 interpretante—Edessenæ *om. P* 19 ciuitati *D* et—dignissimns *om. Y* 20 regia nrbe *D* 20/21 acta sunt *om. M* 22 acta *om. M* 23 et *om. P* 24 si *om. P* huic *om.* MC^b 25 et *om. Y* 26 Leonis *om. Y* 27 se *om. P* ēpō florentio *P* lyddorum MC^bY lybdorum *P* religiosi *Y* religi ut Y^{mg}

219 || HILARVS || DIACONVS ROMANAE ECCLAE INTERPRETANTE SE FLORENTIO EPO LYDORVM D: Quoniam || et || sanctissimus episcopus || Romæ || relectis sibi istis monumentis quorum nunc quæritis lectionem, transmisit || epistulam, eam legi iubete ||.

220 Quo dicente EVTYCHES ARCHIMANDRITA D: Directi || religiosissimi || uiri a sanctissimo || et deo amicissimo || Leone archiepiscopo Romanæ ecclesiæ in sanctam uestram synodum suspecti mihi facti sunt. manserunt enim apud || religiosissimum || Flauianum episcopum et prandiderunt apud eum et munerati sunt et omne obsequium eis præbuit. postulo ergo sanctitatem uestram, si quid iniuste ab eis factum fuerit contra me, id præiudicium mihi non generare.

221 DIOSCORVS REV EPS ALEXANDRIAE D: Consequens et rationabile est primitus quæ in hoc negotio acta sunt, relegi et ita || epistulam || beatissimi episcopi Romani. unde secundum quod placuit sancto concilio, acta percurrantur.

222 IOHANNES PRBT ET PRIMICERIVS NOTARIORVM D: Præcepit sancta uestra et magna synodus, quæ acta sunt in regia Constantinopoli, relegi || de negotio quod || præ manibus habemus. sed quia obtulit ea || religiosissimus || episcopus Constantinopolitanus Flauianus, porrexit etiam similia et || reuerentissimus || archimandrita Eutyches, recitabimus sicut præcepistis.

223 Consulibus Flauiis Zenone et Postumiano uiris clarissimis sub die sexto Idus Nouembris, in Christianissima regia urbe Constantinopoli Roma, congregata sancta et magna synodo reperta in prædicta magnificentissima urbe in secretario episcopii, præsidente sanctissimo et beatissimo archiepiscopo Flauiano et recitantibus relationem directam a Florentio beatissimo episcopo Sardis || metropolis || prouinciæ Lydorum aduersus sub eo constitutos reuerentissimos episcopos Iohanne et Cossinio, præsentibus etiam clericis his qui easdem relationes detulerunt, et data forma de aliquibus quæ lecta sunt, exurgens Eusebius reuerentissimus episcopus Dorylæi, unus constitutus de consedentibus, libellos obtulit sancto concilio coniurans eos relegi et inferri monumentis actorum. d. 8. m. Nou. a. 448

Φ^a [= *RN*], Φ^c [= *PDM*], Φ^r [= *CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 18 actio prima de Eutyche habita Constantinopolim, ex gestis [ex *add. CVD*^{mg}] Ephesiis Calchedone [chalde . . . *C*^{b} [*margo abscisa*], chaldenone *D*^{mg}] relecta est *CVC*^{b}*D*^{mg} 21 beatissimo] deo amicissimo *C*

VERSIO ANTIQVA 1 hilarius Φ^a, *corr. R* helarius *D* 2 et *om.* Φ^a*PM* romanæ ecclesiæ Φ^a*DMV*^{corr} romanæ *PCC*^{b}*V* romæ *Y* relictis *NP* 3 epistulam—iubete *om.* Φ^{ac} 4 directis uiris *P* reuerentissimi Φ^a*DM om. P* 5 et—amicissimo *om.* Φ^{ac} et dō amantissimo *superscr. D* et dō amatissimo *C*^{b} 6/7 reuerentissimum Φ^{ac} 11 epistolas Φ^a epla *PM* 13 iohannis *R* præcipit *RD* 14 de negotio *om.* Φ^{ac}, *corr. D* quæ Φ^{ac}*V*^{corr} 15 habemus *om. N* ea *om. N* reuerentissimus Φ^{ac} 16 religiosissimus Φ^{ac} 18 *inscr.* QVAE IN CONSTANTINOPOLI *R* PRIMA COGNITIO IN CONSTANTINOPOLI *N* quæ constantinopolim *M* EPHESI QVAE CONSTANTINOPL *Y* 19 constantinopolim *RPM* 20 synodus Φ^a 22 Sardis *om. N* metropoli Φ^a*M* metropolim *PD* 23 iohannem *N casu uerum contra translatoris errorem inueniens* cossinio *CC*^{b}*V* cussinio *D* cossonio *P* cossino *RM* cossinum *N* cosino *Y*

1 se *om. P* episcopo *om. M* 2 lyddorum *M*Φ^r lybdorum *P* 4 quo dicente *om. Y* 7 pranderunt *M* omnem Φ^{cr}, *corr. V* 8 qua *P* 9 generet *D*, *corr. D*^{mg} 11 legi *M* 12 secundum *om. C*^{b} 13 ūrā sca *C*^{b} 13/14 et magna ūrā *PD* 14 regia urbe *PD* constantinopolim *PDY* regi *CC*^{b}*D*^{mg}*V*, *corr. V* 15/16 constantinus politanus *C* constantinopolim *PY* 18 flauius *CC*^{b}*V*, *corr. V* flauio *PM* fl *D* VI *D*^{mg}*Y* VII *D* V *M* 20 prædicta *om. C*^{b} epī *P* 22 lyddorum *M*Φ^r lybdorum *P* 23 constituto *P* reuū epis *P* epōrum *CD*^{mg} 24 etiam et *M* his *om. P* eadem relationem *P* 26 considentibus *MCVY*

224 Instante uero eo SCISSIMVS ARCHIEPS FLAVIANVS D: Susceptus libellus legatur ad cognoscendam causam quæ in eo continetur.

ET SVSCIPIENS ASTERIVS PRESBYTER ET ‖ NOTARIVS ‖ LEGIT

Exemplar libelli Eusebii reuerentissimi episcopi Dorylæi

225 Sanctissimo et beatissimo archiepiscopo Flauiano et præsenti sancto et magno concilio in hac regia urbe ‖ religiosissimorum ‖ episcoporum ab Eusebio episcopo Dorylæi. Optaueram quidem non sic præfocatum sensum et ebrium cogitatione et excessu mentis capi Eutychen presbyterum et archimandritam, ut oblitus quidem timoris dei sperneret ‖ etiam ‖ terribile tribunal Christi saluatoris omnium nostrum
Act. 17, 31 et iustum eius iudicium et retributionem, qui uenturus est iudicare orbem terræ in
Apoc. 22, 12 æquitate et reddere unicuique secundum opera sua, nec ut ita auderet aduersus saluatorem omnium ‖ nostrum ‖ Christum blasphemam linguam mouere et patres qui inter sanctos connumerantur, hæreticos nominare et nos qui eorum ‖ sumus fidei ‖ sectatores. quoniam uero non cessat, inobseratum habens os et infrenem linguam, negans piissimam rectæ religionis doctrinam, derogans autem et sanctissimis patribus et ‖ me ‖, qui numquam hæreticus suspicatus sum, sed e contrario magis semper hæreticis repugnantem et orthodoxam fidem secundum meas uires defendentem permanentemque in fide sanctorum patrum trecentorum decem et octo in Nicæa congregatorum et omnibus quæ in ‖ Ephesia ‖ metropoli a sancta et magna synodo acta sunt, et his quæ sapuit et ‖ exposuit ‖ beatissimus Cyrillus Alexandriæ magnæ ciuitatis quondam episcopus

226 ET ‖ EXCLAMANS ‖ SCA SYNODVS D: Semper memoria Cyrilli. Dioscorus et Cyrillus unam fidem habent. sic sapit omnis synodus. Cyrillo æterna memoria. si quis retractat, anathema sit. si quis super ista inquirit, anathema sit. maledictus qui ‖ addit ‖, maledictus qui ‖ aufert ‖, maledictus qui innouat. uoces nostras imperatori.

227 IVLIVS EPS AGENS VICES SCISSIMI EPI ROMANAE ECCLAE LEONIS INTERPRETANTE SE FLORENTIO EPO LYDORVM D: ‖ Apostolica ‖ sedes sic sapit.

228 SCA SYNODVS D: Et ‖ hæc ‖ uniuersalis synodus sic sapit.

Φ^a [= *RN*], Φ^c [= *PDM*], Φ^r [= *CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 4 B in Græco sic habet sicut ordinem posui litterarum, quæ sua dispositione ostendunt textus consequentiam *CVC*^{b}; A *appicta est p. 79, 16 in CV,* Γ *p. 80, 17 in CVC*^{b}. *hic ordo inuenitur in Y et in Græcis codicibus MPS* 22 Ephesi *CV*

VERSIO ANTIQVA 3 primicerius notariorum Φ^{ac} 5 præsenti sancto] præsentibus *N* 6 reuerentissimorum Φ^{ac} ab *om. N* 8 eutychem Φ^a 9 etiam *om.* Φ^{ac}, *corr. D* terribilem *P om. N* nostrorum *N* 12 nostrum *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 13 fidei sumus Φ^a sumus fieri *P* 16 mihi $\Phi^a V^{corr}$ *om. P* 19 epheso Φ^{ac} ephesiæ *CV* 20 definiuit Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 22 *inscr.* QVAE IN EPHESO $\Phi^a M$ ET HAEC EPHESI *Y* exclamans *Y* clamans *CC*^{b} adclamans Φ^{ac} 25 addet Φ^a auferet $\Phi^a PM$ 28 et apostolica Φ^{ac} sedis $R\Phi^c CV$ 29 hæc *om.* Φ^{ac}, *corr. D*

2 eo] loco *P* 3 presbyter et *om. CVC*^{b} *post* legit *collocat* p. 79, 16—80, 16 *Y; cf. Rusticum et* Γ 5 epo *C*^{b} 5/6 et^2—magno] magno et sco et præsenti *CVC*^{b} sancto *om. P* 7 cogitationem *PM* 8 et^1 *om. P* ut *om. M* 9 spernet *M* 11 ut *om. P* audiret *PCV, corr. V* aduersum *Y* 14 inobseratum *PY* habet *P* 15 piissime *P* 16 et *om. P* e *om. P* 19 metropolim *P* magni *P* 20 alexandrinæ Φ^c 23 habet *D* cyrillus *M* 27 iulianus *C*$^b D^{mg}$ agente *CVC*^{b}, *corr. V* 28 se *om. P* lyddorum *M*Φ^r lybdorum *P* sapuit *P*

229 Et post has uoces sequentia libelli Eusebii

230 et magnus Athanasius et Gregorius et Gregorius et ‖ Gregorius ‖ et Atticus et Proclus sancti episcopi, supplico et peto uestram sanctitatem minime despicere hanc meam supplicationem, sed iubere Eutychen presbyterum et archimandritam occurrere in sanctum uestrum concilium et ‖ respondere his ‖ quæ a me ei ingeruntur. paratus enim sum eum conuincere falsum habere catholicum nomen et alienum omnino a recta fide. et coniuro uos per sanctam et homousion trinitatem, quæ saluat Christianissimos nostros imperatores, et per salutem et perseuerantiam piissimorum nostrorum imperatorum Theodosii et Valentiniani perpetuorum augustorum prædictum Eutychen iubere occurrere in ‖ uestram sanctam ‖ synodum et satisfacere his ‖ a me ei ‖ obiectis, quatenus ‖ hoc ‖ ita ‖ conuicto ‖ a me et qui ab eo subuersi sunt, erigantur et catholica fides uincens et nunc appareat ‖ omnes ‖ mundi terminos circumplexa. quo proueniente gratias semper uestræ confitear sanctitati.

Eusebius episcopus Dorylæi sanctæ ‖ dei ‖ ecclesiæ offerens hos libellos meos suscripsi manu mea.

231 ‖ SCISSIMVS‖ FLAVIANVS ARCHIEPS D: Stupefaciunt quidem nos quæ lecta sunt, eo quod talis ingeritur reprehensio ‖ reuerentissimo ‖ presbytero et archimandritæ Eutychi; tamen dignetur tua reuerentia conuenire ad eum et disputare cum eo de recta fide, et si inuenietur pro uero non ‖ recta ‖ sentiens, tunc uocabitur in sancto concilio et aderit sibi.

232 EVSEBIVS REV EPS DORYLAEI D: Ego quidem amicus illi eram prius, non semel ‖ autem nec ‖ secundo, sed sæpius conueni ad eum pro hac causa, ex quo læsus est, et locutus sum cum eo et inueni eum non recta sapere et monui et docui, sed instabat dicens ea quæ aliena sunt a recta nostra fide. et hoc possum ostendere per multos testes, qui præsentes fuerunt et audierunt. coniuro igitur uos et iterum per dominum nostrum Iesum Christum, quatenus destinetur ad eum ut ueniat et respondeat et postquam conuictus a me fuerit, cesset a peruersa doctrina, quia multi ab eo læsi sunt.

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 2 Constantin [constantinus C^b] CVC^b Græci codices non Basilium CVC^b 6 catholicum] orthodoxiæ CC^b 8 Christianissimos] amicos Christo CC^b

VERSIO ANTIQVA 2 et gregorius et gregorius et [gregorius^2 et^3 *om. D*] basilius Φ^{ac} et gregorius et gregorius et gregorius *Y* et gregorius CVC^b, *cf.* Γ *et Coll. Nouar.* 10, 62 4 eutychem Φ^aC eutyche *Y* 5 defendere Φ^{ac} his *om.* Φ^{ac} eis D^{mg} ei *om. N* 9 ualentiani *R* 10 scam uram $\Phi^{ac}Y$ 11 ei a me *R* a me *N* hoc *om.* Φ^{ac} conuictus Φ^{ac} 12 aperiat *R* per omnes Φ^aV^{corr} 14 dei *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 16 et postquam lectum est scissimus [scissimus *om. MV*] $\Phi^{ac}V$ 17 religiosissimo Φ^{ac} 19 recte Φ^aP 21 illi $\Phi^{ac}CC^bV$ illius *Y* [=Γ] 22 enim et Φ^aDM non *P* 23 cum eo *om. N* 27 conuictus Φ^{ac} uictus Φ^r *uitio exemplaris a Rustico adhibiti* cessat *N*

2 *inscr.* que constantinopolim *M* ITEM QVAE CONSTANTINOPOLIM LECTA EPHESI *Y* 3 scissimi *PD* 6 eum *om. M* 7 qui *PD* 8 nros xpianissimos *M* perseuerantiam] per reuerentiam *D*, *corr. D*^{mg} 9 imperatorum nrorum *Y* nrorum *P* 13 pro quo ueniente *Y* quo perueniente PDC^b confitear urae *PD* 14 sca *CV*, *corr. V* hos *om. P* 16 ARCHIEPS FLAVIANVS C flauianus episcopus *MV* nos quidem *P* 17 eo *om. P* ingeratur *D* 18 eutychen scitas reuerentia *P* 19 inuenitur Φ^c, *corr. D* in] a *P* 21 prius *om. P* 22 sed et ad *om. P* qua CVC^b 24 et *om. P* 25 et audierunt *om. P* igitur—et *om. P* ergo iterum uos *P* 26 ut] et *Y* 27 postea quam *P*

233 SCISSIMVS ARCHIEPS FLAVIANVS D: Patiatur nos tua reuerentia et ‖ mox ‖ fatigationem sustineat ‖ usque ‖ monasterium et quæ ‖ condecent ‖, loquatur ei et quæ ad pacem pertinent, ut non commotio ‖ rursus ‖ et conturbatio oriatur sanctis ecclesiis Christi.

234 EVSEBIVS ‖ EPS ‖ DORYLAEI D: Inpossibile est ‖ me ‖ iam postquam perrexi frequenter et non persuasi, iterum ad eum accedere et blasphema uerba audire, sed dignetur uestra sanctitas dirigere ad ipsum ut occurrat. nec enim permitto inexaminatum tantum negotium relinqui.

235 SCA SYNODVS D: Oportuerat quidem tuam reuerentiam acquiescere suasionibus sanctissimi et beatissimi archiepiscopi nostri, sed quia perstantem te uidemus, fiet quod postulasti. nunc ergo primitus a te datos libellos fides teneat monumentorum ad diligentem ‖ agendorum ‖ examinationem, Iohannes autem religiosissimus presbyter et defensor simul cum religioso diacono Andrea pergentes ad religiosissimum presbyterum et archimandritam Eutychen porrectum aduersus eum libellum ei relegant et commoneant occurrere ad hoc sanctum concilium et sibi adesse. non enim in leui accusatur causa.

236 Et cum legerentur, GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Cum Eusebius reuerentissimus episcopus ‖ Constantinopolim ‖ accusaret Eutychen, considerate quia ipse postulauit ut ‖ præsens Eutyches discuteretur. quomodo ‖ igitur in Epheso similiter non est obseruatum neque susceptus est Eusebius reuerentissimus episcopus?

237 Et omnibus tacentibus GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Reliqua percurrantur.

BERONICIANVS DEVOTISSIMVS A SECRETIS SACRI CONSISTORII EX EADEM SCHEDA RECITAVIT

238 d. 12. m. Nou. a. 448 Consulatu Flauii Zenonis et Postumiani uu cc, sub die pridie ‖ Id. Nou. ‖, in Christianissima ‖ et ‖ regia Constantinopolim Roma, congregata sancta et magna synodo conuersante in prædicta magna urbe, præsidente sanctissimo et beatissimo archiepiscopo Flauiano, in secretario episcopii, EVSEBIVS ‖ EPS ‖ DORYLAEI D: Inter-

---

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 17 cum pro postquam CC^b Chalcedon CVC^b 26 actio de Eutychen habita Constant ex gestis Ephesi lecta Chalcedon CVC^bD^{mg}

VERSIO ANTIQVA 1 mox *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 2 usque ad $\Phi^{ac}Y^{corr}$ condecet Φ^{ac} docent C^b 3 rursus *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 5 eps *om.* Φ^a me *om.* Φ^a iam me *M* 12 actorum Φ^{ac} 14 eutychem Φ^a 17 *post* legerentur *inscr.* QVAE IN [in *om. Y*] CALCHEDONA Φ^aMY 18 in constantinopolim Φ^{ac} eutychem Φ^a 19 præsentem Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} eutychem [eutychen *PM* eutycen *D*] discuterent [discuteret Φ^c] Φ^{ac}, discuteretur D^{corr} cur $R\Phi^c$ cum *N*, *corr. D*^{mg} 23 *inscr.* QVAE IN CONSTANTINOPOLI [CONSTANTINOPOLIM *R*] Φ^aV^{corr} QVAE CONSTANTINOPOLI LECTA EPHESI *Y* 25 SECVNDA COGNITIO IN CONSTANTINOPL *N* Ex gestis ephesenis relegitur secunda actio constantinopolim *M* 26 iduum nouembrium Φ^a 27 et regia] egregia *P* regia Φ^a constantinopoli Φ^aY 29 eps reuerentissimus Φ^a reuerentissimus eps Φ^cV

1 propitiatur CVC^bD^{mg} 2 et^2] ut *P* 3 oritur *CV*, *corr. V* 5 porrexi *P* 6 plasphema *P* 10 ac $C^{corr}V$ 11 a—datos *om. P* datus libellus $D^{corr}M$ datus libellos *D* libellus *P* monimentorum C^b 12 iohannis *D* 13 religiosissimo *M* pergens *P* religiosum *M* 14 porrecto *P* libellus *P* relegantur *P* 15 scm hoc *D* enim *om. P* 17 legeretur *Y* 18 episcopus *om. PM* 19 ipse] in se *P* 20 ephesum *P* 24 berocianus *Y* uir deuotissimus *Y* scida *Y* hisceda *M* 26 uuc *D* uu ccs *CV* uu cs C^b 28 residente *M* et beatissimo *om.* Φ^c, *corr. D*

pellans uestram sanctitatem dudum libellos obtuli accusans Eutychen presbyterum et archimandritam huius ciuitatis sicut doctrinas orthodoxæ ecclesiæ corrumpentem, tam per disputationes quam per ammonitiones ad se conuenientium, per quos possibile est, postquam idem aduenerit, probationes me in certamine præstare et eum palam ex multis conuincere ‖ probationibus ‖. quoniam ‖ igitur ‖ paratus sum hunc talem probare, rogaui uestram sanctitatem ut eum regulariter commonitum peruenire ad sanctum concilium iuberetis, et hoc fieri præcepistis per quosdam reuerentissimos clericos, suggero autem, ut perfectius ‖ uestra doceatur ‖ sanctitas, quoniam sanctæ et beatæ memoriæ quondam Alexandrinæ ‖ magnæ ciuitatis sanctissimæ ‖ ecclesiæ archiepiscopus Cyrillus Nestorium peruersam introducentem doctrinam et prædicantem in ecclesia, habens ‖ amorem ‖ dei et ‖ zelum ‖ fidei, cognoscens de eo, suasorias ad eum litteras destinauit, continentes expositiones sanctorum patrum qui in Nicæa congregati sunt et quemadmodum oportet illam spiritalem expositionem et intellegere et sapere. hanc suscipiens Nestorius epistulam rescripsit ad eundem beatæ memoriæ Cyrillum, peruersa sua et profana dogmata ‖ manifestans ‖. pro quibus secundum præceptionem Christianissimorum imperatorum nostrorum synodus in Epheso metropoli congregata est et primo loco postulauit beatæ memoriæ Cyrillus relegi sanctæ et magnæ synodo epistulam a se Nestorio destinatam, ut approbaretur ‖ ab ea ‖ utrum consonans esset ‖ expositioni ‖ sanctorum patrum an aliter haberet. interloquente igitur sancta illa et magna et uniuersali synodo ‖ lecta ‖ est ‖ ipsa ‖ epistula et omnes qui in ‖ illa ‖ magna et uniuersali synodo consederunt, decreuerunt eam consonam esse ‖ expositioni ‖ sanctorum patrum et sanctarum scripturarum et in nullo ‖ ab eis ‖ dissonare, consentire uero se his quæ in eadem continebantur epistula. hanc et nunc uestram deprecor sanctitatem ut iubeat recenseri et omnibus fieri manifestam, quia secundum expositionem quæ in memorata epistula continetur, sic sapimus et ‖ sic ‖ credimus. est enim et secunda epistula memorati sanctæ recordationis Cyrilli scripta ad sanctam Orientalem synodum, quando inter eos concordia facta est, quomodo ‖ habent ‖ de incarnatione saluatoris nostri ‖ Christi ‖ et quomodo oportet ubique sanctas dei ecclesias sapere et prædicare. et has supplico sub fide monumentorum lectas inseri, ut manifesta sint omnibus ecclesiæ dogmata.

Φ^a [$=RN$], Φ^c [$=PDM$], Φ^r [$=CVC^bY$]

ADNOTATIONES RVSTICI 26 not̄ quia secundam dicit epistolam beati Cyrilli pacificam et sanctam synodum Orientalem CVC^b

VERSIO ANTIQVA 1 eutychem Φ^a euticeten *D* euticē D^{mg} 3 disputationem *N* 5 probationibus *om.* Φ^{ac}, *corr. D* uero Φ^a 8 doceatur ūrā $\Phi^a PD$ 9 alexandriæ *ND* magnæ—s̄cissimæ *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 11 zelum—amorem Φ^{ac} 15 manifestans *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 18 probaretur *R* ab ea *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 19 expositionibus Φ^{ac} expositionis *Y* 20 perlecta Φ^{ac} ipsa *om.* Φ^{ac} 21 eadem Φ^{ac} 22 expositionibus $\Phi^{ac}V^{corr}$ 23 ab eis *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 24/25 manifestum *N* manifesta *P* 26 sic *om.* $\Phi^a DM$, *corr. D* 28 habeant Φ^{ac} saluatoris nostri] dn̄i *N* ihū xp̄i $\Phi^{ac}Y$ 29 dei *om. N* has *om. N*

2 corrumpente *DY* 3 conuenientum *M* 4 meæ *Y* præsentare *Y* 5 ex] in *M* 8 docetur C^b 12 contendentes *P* 13 oporteret *D* illum *D* spiritualem *M* et[2] *om. P* 15 et *om. P* 17 sunt DC^b, *corr.* D^{mg} 18 destinatam a se nestorio destinatam *M* a se *om. Y* 19 haberet *om. D* 20 illa sca *PD* 24 dep̄cor ūrām *M* ut] et *P* 26 secunde epistulæ *P* 27 scriptam *P* 29 et prædicare *om. P* 30 inserri *P* sunt C^b

239 SANCTISSIMVS ARCHIEPS FLAVIANVS D: Etsi hæc omnibus fidelibus nota sunt qui nutriuntur ‖ et ‖ meditantur in libris sanctorum patrum propter profectum et robur quod ex eorum lectione cottidie insitæ nobis fidei procreatur, nihil tamen prohibet pro tua postulatione etiam nunc relegi ad inserenda omnia quæ aguntur, fidei monumentorum.

d. 26. m. Ian. —24. Febr. m. 430

RESCRIPTVM EPISTVLAE ‖ RELIGIOSISSIMI ‖ CYRILLI ALEXANDRIAE EPI AD NESTORIVM MENSE MECHIR INDICTIONE XIII

240 Obloquuntur quidem, sicut audio, quidam existimationi meæ apud tuam reuerentiam, et hoc frequenter, processionum uel conuentuum ‖ plenariorum ‖ tempora maxime obseruantes, et eo magis, forsitan arbitrantes delectare se aures tuas, aduersus nos inconsideratas uoces emittunt, læsi quidem nihil, obiurgati autem, et hoc leniter, unus ‖ quidem ‖, quod cæcos et pauperes uexabat iniuriis, alter ‖ autem ‖, quod contra matrem euaginauerat gladium, tertius uero, quia cum ancilla aurum furatus est alienum, et qui talem semper habuerit existimationem qualem nullus ‖ prouenire saltem aliquibus ‖ grauissimis inimicis optauerit. uerum non multus mihi de talibus sermo est, ut neque supra dominum et magistrum neque supra patres pusillitatis quæ mihi inest, modus excrescat. non enim facile est cuiquam quamlibet uitam suam habeat circumspectam, nequam hominum maledicta uitare. sed illi ‖ quidem ‖ maledictione et amaritudine plenum os habentes ‖ reddent ‖ omnium iudici rationem; conuertar autem nunc ego ad id quod me maxime decet, et commonebo etiam nunc tamquam fratrem in Christo de doctrinæ ratione et sensu fidei cum omni cautela plebibus prædicandæ, exhortabor quoque cogitare debere quia si offendatur ‖ solum ‖ unus de pusillis qui credunt in Christum, quam sit intolerabilis ‖ indignatio ‖. si uero tanta fuerit multitudo læsorum, quomodo, quæso, non omni arte studendum

Rom. 3, 14

Mt. 18, 6

---

240 *uersio antiqua desumpta est, multis tamen correctis, ex Mario Mercatore* [*Coll. Pal. 26*]; *ceteras enumeraui in Actis Ephesenis V 4* [*t. I 1 p. 25*]. *iterum lecta est epistula in Actione 11, ubi quoniam plena in codicibus habetur, eam iterum recensui*

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 6 rescriptum id est exe⟨mplar⟩ [*ultima abscisa*] C^b 7 Mechir Aegyptii Februarium [*Crabbe, abscisa* C^b] uocant, qui apud illos tunc inchoatur, quando apud nos habet mensis Ian. dies XXVI C^b

VERSIO ANTIQVA 2 et qui $\Phi^a V^{corr}$ prouectum Φ^a 6 reuerentissimi et dó digni $\Phi^{ac}V$ 9 plenariorum *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 12 quidem] eorum $\Phi^a PM$ autem *om.* $\Phi^a PM$ 14/15 saltim [saltem *M*] prouenire $\Phi^a DM$ saltim *P* 15 aliquibus *om.* $\Phi^a PM$ non *om. N* 18 uitare maledicta *R* 18/19 quidem *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 19 reddent quandoque $\Phi^{ac}V^{corr}$ omnium *om. N* 20 docet *N* 22 p̄dicare *N* 23 solum *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} indignatio dei $\Phi^{ac}Y$ dī indignatio V^{corr}

1 sint C^bY 3 procuratur *P* 4 et ad *P* inferenda *DMCC*^{b} serenda *P* 6 RELIGIOSISSIMO *C* CYRILLI, o *superscr. C* alexandrini *PMV* 7 micher *D* MERCHIR *C* MECHYR C^b MERCHYR C^b *ex corr.*, D^{mg} INDICTIONIS *C* XIIII *DCC*^{b} 8 quidam P^{corr} quidam *om. P* exæstimationi *C* 9 tempore *M* 10 delectari C^b aduersum *PY* 13 euaginauerit *Y* uero *om. P* 13/14 furatus est aurum *D* 14 semper *om.* C^b exæstimationem *CVC*^{b} 15 mihi multus *PD* multos *CVC*^{b}, *corr. V* 16/17 pusillitatis—mihi] puritatis quæ mihi *P* quæ mihi puritatis *M* 17 qui D^{mg} est Φ^c, *corr.* D^{mg} 18 nequam] neque *P* 19 plenum est *M* iudicii *M* 20 ergo *D* me *om. P* 21 de *om. PM* doctrinam rationem *D* 22 exhortabor] et hortabor *Y* qua *P* 23 x̄po *P* 24 fuerit] euinerit *P* non quæso non *D* non quæso *P*

est ut prudenter auferatur huiusmodi offensio et sanæ fidei ratio insinuetur exposcentibus ueritatem? erit autem hoc ‖ et omnino ‖ recte faciendum, si sanctorum patrum libros legentes magni eos momenti [esse] ‖facere festinemus ‖ et probantes nosmet ipsos si sumus in fide, secundum quod scriptum est, illorum ‖ rectis ‖ et inreprehen- 2 Cor. 13, 5
sibilibus definitis nostros sensus bene atque optime roboremus.

Ait ergo sanctum illum ‖ et magnum concilium ‖ ipsum de deo ‖ et ‖ patre ‖ secundum naturam genitum ‖ unicum filium, deum uerum de deo uero, lumen de lumine, per quem omnia creauit pater, descendisse, incarnatum esse atque ‖ inhumanatum esse‖, [hominem factum], ‖ passum‖, resurrexisse tertia die et in cælum ascendisse. hæc etiam nos consequi oportet ‖ et ‖ uerba atque doctrinas cogitantes quid significet incarnari et hominem fieri dei uerbum. non enim dicimus quia dei uerbi natura transformata facta sit caro, sed nec quia in totum hominem, ‖ qui ‖ ex anima et corpore, commutata est, sed illud ‖ potius ‖ quia carnem animatam ‖ anima ‖ rationali uniens sibimet ‖ subsistentialiter ‖ deus uerbum inenarrabiliter atque inscrutabiliter factus ‖ est ‖ homo ‖ et ‖ appellatus est filius hominis, non tantum secundum uoluntatem aut bonum placitum nec sicut in personæ tantummodo susceptione, ‖ et ‖ quia diuersæ quidem ‖ quæ ‖ ad ueram ‖ unitionem ‖ conuenere naturæ, unus autem ex utrisque Christus et filius, non quasi ‖ naturarum ‖ per ‖ unitionem ‖ diuersitate consumpta, sed magis isdem naturis perficientibus nobis diuinitate et humanitate unum dominum et Christum et filium per inenarrabilem et inscrutabilem concursum ad unitatem. ‖ sic ‖ dicitur, ‖ dum certe ‖ ante omnia sæcula subsistentiam ‖ habeat ‖ et natus ‖ sit ‖ ex patre, generari etiam secundum carnem ex muliere, non quod eius diuina natura, in qua consubstantiuus uel coessentialis, id est homousius est patri, in sancta uirgine initium ut esset, acceperit, neque ‖ quia necessitate ‖ propter se ipsum secunda eguerit natiuitate post patrem (est enim

---

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*DM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*], *F (inde a 6)*

ADNOTATIONES RVSTICI 10 ⟨KAI⟩ TOIC ΛΟΓΟΙC ⟨KAI TOIC⟩ ΔΟΓΜΑCIN (*secuntur obscura*) C^b 18 unus ex utrisque CC^b 23—24 in qua—patri] non est in Græco *CVC*^{b}, *cf. Y*

VERSIO ANTIQVA 2 et omnino *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 3 eos momenti *om. N* esse *delere uolebat Rusticus* fateamur $\Phi^a P$ fatemur *M* 4 dictis $\Phi^{ac}V^{corr}$ [*cf. Coll. Pal. 26 t. I 5 p. 50, 9*], *corr.* D^{mg} 4/5 inrephensibiliter *N* 6 *inscr.* INCP INITIVM CATHOLICAE FIDAEI PROLATA IN SYNODO A CYRILLO EPO *F* illud $N^{corr}Y$ et magnum patrum concilium *NPM* et magnum concilium patrum *F* concilium et magnum patrum *R* et *om.* $\Phi^a PMV^{corr}F$ 7 genitum secundum naturam $\Phi^{ac}F$ 8/9 inhumanatum esse *om.* $\Phi^{ac}YF$, *corr.* D^{mg}; hominem factum *delere uolebat Rusticus* 9 passum mortuum $\Phi^{ac}V^{corr}F$ resurrexit *F* 10 consequi $\Phi^{ac}YF$ sequi *CVC*$^b D^{mg}$ et *om.* $\Phi^{ac}F$, *corr. D* 12 quia nec *PF* qui [quia *M*] est $\Phi^{ac}V^{corr}F$ 13 potius sentiendum $\Phi^{ac}FV^{corr}$ 14 anima uidelicet $\Phi^{ac}FV^{corr}$ uniuit *F* ueniens *Y* substantialiter [subsistentialiter *D*] uel essentialiter $\Phi^{ac}FV^{corr}$ substantialiter C^bY *in* subsistentialiter *corr.* C^b 15 est *om.* $\Phi^{ac}F$ et *om.* $\Phi^a PMF$ 16 aut *om. N* 17 sed $\Phi^{ac}V^{corr}F$ quæ *om.* $\Phi^{ac}V^{corr}F$, *corr. D* unitatem $\Phi^{ac}V^{corr}F$ unionem C^bD^{mg} conuenire Φ^cCVC^bF, *corr. DV* 18 utroque *F* naturarum earum *RPMV*^{corr}*F* naturam *N* 18/19 unitatem $\Phi^{ac}F$, *corr.* D^{mg} unionem *V* 19 diuersitate *om. F* consumptam *F* idem *ND*, *corr. D* his de *M* 19/20 diuinitatem et humanitatem *F* 21 concursum—unitatem] conuersationem *N* et sic $\Phi^{ac}V^{corr}F$ dum certe *om.* $\Phi^{ac}F$, *corr. D* 22 habens $\Phi^{ac}V^{corr}F$, *corr.* D^{mg} sit *om.* $\Phi^{ac}V^{corr}F$ 23 consubstantialis *N*, consubstantialibus C^b 24 homousion *NPF* omousios *D* acciperet *F* 25 quia *om.* $\Phi^a DMV^{corr}F$, *corr. D; de P non constat* ex necessitate $\Phi^a V^{corr}F$ necessitatem *PCV*, *corr. V*

3 monumenti *DMY*, *corr.* D^{mg} 4 sumus—fide *om. M* 5 optime *om. P* apertissime P^{corr} 7 uerum] uerbum *P* 9 et *om. PD*, *corr. D* 11 quid] quod *P* 12 sit facta C^b facta *superscr. Y* 13 commota *P* 14 dm̄ C^b 20 unicum *CVC*^{b} 22 generans *P* 23 diuina *om. P* in] ex *M* 23/24 in—patri *om. Y* coessentialis] consubstantialis *M* 24 est^2 *om. P* 25 et post patre *M* est enim] est est *M*

hoc uanum simul et imperitum existentem ante omnia sæcula et coæternum patri dicere indiguisse secundo ut esset, initio), sed quoniam propter nos et propter nostram salutem uniens sibi ‖ subsistentialiter ‖ humanitatem processit ex ‖ muliere ‖, propterea dicitur secundum carnem natus. non enim prius homo communis ex sancta est ‖ uirgine generatus ‖ et sic postea uerbum superuenit in eo, sed ex ipsa uulua unitus natiuitatem carnalem ‖ dicitur ‖ pertulisse, ‖ tamquam ‖ natiuitatem propriæ carnis suam faciens. sic eum dicimus et passum esse et resurrexisse, non quia dei uerbum in sua natura passum est aut plagas aut perforationes clauorum aut reliqua ‖ uulnera ‖ (inpassibilis namque diuinitas, quoniam et incorporea), sed quia quod ‖ proprium eius factum est ‖, pertulit corpus, ipse ‖ iterum pro nobis ‖ dicitur pertulisse. erat enim inpassibilis in carne passibili. simili autem modo et de morte eius sentimus. inmortalis enim secundum naturam et incorruptibilis et uita et uiuificans est ‖ dei ‖ uerbum; sed quia iterum proprium eius corpus gratia
Hebr. 2, 9 dei, sicut dicit ‖ Paulus ‖, pro omnibus gustauit mortem, dicitur mortem pro nobis ipse perferre, non ‖ quasi uenerit in experimentum mortis, quod attinet ad eius naturam ‖ (summæ enim dementiæ est hoc ‖ dicere uel sentire ‖), sed quia, sicut nuper dixi, caro eius gustauit mortem. sic etiam resurgente ‖ eius ‖ carne rursus eius resurrectio uocitatur, non quasi ipso ad corruptionem, quod absit, elapso, sed quia eius iterum caro surrexit. ‖ sic et ‖ unum Christum dominumque ‖ fatebimur ‖, non ut hominem coadorantes uerbo, ne ‖ incisionis ‖ imaginatio [præsens] ‖ inducatur ‖, dum dicitur cō, sed sicut unum atque eundem adorantes, quia non alienum ‖ est a uerbo eius corpus ‖, cum quo ‖ ipsi ‖ considet patri, non ‖ iterum ‖ sicut duobus filiis considentibus, sed sicut uno cum carne propter unitatem. si uero ‖ secundum subsistentiam unitionem ‖ siue ut ‖ ineffabilem ‖ siue ut indecentem recusamus,

---

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*], *F*

ADNOTATIONES RVSTICI 4 secundum carnem] $\overline{\text{GR}}$ carnaliter *CVC*^{b} 10 ⟨Θ⟩ANATON [AITAN *C*^{b}] TAYTH ⟨mo⟩rtem ob hoc ipse ⟨passus⟩ esse dicitur *C*^{b} 22/23 no$\bar{\text{e}}$ cum et cum *CC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 1 et^1 *om. F* et^2 *om. F* coæterno *F* 2 dicere *om. F* initium *F* 3 ueniens *RPY, corr. R* muniens *F* substantialiter Φ^a*DYF, corr. D*^{mg} 3/4 femina Φ^{ac}*F, corr. D*^{mg} 4 natus est *F* 5 genitus uirgine *R*Φ^c*F* uirgine genitus *N* 6 creditur et dicitur Φ^{ac}*YF* tamquam *om.* Φ^{ac}*F, corr. D* 7 et^1 *om. N* 8 dn̄s *F* 9 uulnera pertulerit Φ^{ac}*V*^{corr}*F* 10 factum est proprium eius Φ^{ac}*F* mortem pro nobis Φ^a*MY*^{corr} pro nobis mortem *PD* iternm pro nobis mortem *D*^{corr} pro nobis *F* 11 inpassabilis *R om. P* 12 sentitur *F* enim *om. F* 13 et^2 *om. F* dn̄s dī Φ^{ac}*V*^{corr}*F* 14 paulus apostolus *RPMF* apostolus paulus *ND* dicit *F* nobis] omnibus *F* 14/15 ipse pro nobis *R* 15/16 quod experimentum [experimento *PF*] terrenæ mortis diuina eius natura pertulerit [pertulit *PM*] Φ^{ac}*V*^{corr}*F* 16 summa *NDMC*^{b} dementia *NDMCVC*^{b}, *corr. V* sentire uel dicere Φ^{ac}*F* sicut *om. PYF* nunc *F* 17 sicut Φ^a*PM* eius *om.* Φ^a*PMF* 18 uocitatus *F* ipsum *PF* 19 sicut Φ^a*V*^{corr} sic Φ^c*F* sic et *D*^{corr} fatemur Φ^{ac}*F, corr. D* 20 diuisionis Φ^{ac}*F, corr. D*^{mg} præsens *deleri uolebat Rusticus* iudicetur [*uidetur translator legisse* παροῦσα κρίνηται] Φ^{ac}*F, corr. D*^{mg} 21 cō *om. NV*^{corr} coadoratur *PF* 21/22 est—corpus] corpus a uerbo [uerbo est *PD*] sed eius magis est proprium Φ^{ac}*F* 22 ipsi *om.* Φ^a*PMF* ipse *D* consedet *RD* consedit *PMF* consederet *N* iterum *om.* Φ^{ac}*F, corr. D* 23 consedentibus Φ^a*DV*^{corr}*PF* si uero] siue *P* 23/24 secundum—ut^1 *om. P* substantialem Φ^a subsistentialem *DMF* secundum *superscr. D* secundum subsistentiæ *Y* unitatem Φ^a*DMF* 24 siue ut] aut *F* inconuenientem Φ^{ac}*F, corr. D*^{mg} siue ut] aut *F*

1/2 patri dicere] prædicare *P* indiguisset *C*^{b} 5 eum *P* 7 eam *Y* 8 passus *P* 11 in carnale *P* modo *om. P* 13 eius] est *M* 14/15 pro—perferre dicitur mortem *V* dicitur mortem *in ras.* 15 attinet] atane *CC*^{b} 16 etenim *M* 18 ad] in *PM* 19 surrexit *om. C*^{b} 21 sicut unum] secutum *D, corr. D*^{mg}

irruimus ‖ in id ‖ ut duos filios prædicemus; necesse est enim cuncta diuidere et dicere hominem quidem specialiter filii ‖ uocabulo honoratum, rursus uero ‖ specialiter deum uerbum filii nomen atque appellationem naturaliter ‖ habentem ‖. non ergo in duos filios unus dominus Iesus Christus diuidendus est. nullo enim modo oportet rationem rectæ fidei sic habere, sed nec personarum ‖ unitionem ‖, sicut aliqui opinantur. non enim dixit scriptura quia deus uerbum personam hominis uniuit sibi, sed quia caro factum est. uerbum uero carnem fieri nihil est aliud nisi quia iuxta nos Ioh. 1, 14 participatus est ‖ carne et sanguine ‖, nostrum autem corpus fecit proprium et pro- Hebr. 2, 14 cessit homo ex muliere, deus esse non desinens et ex deo patre esse progenitus, sed et in adsumptione carnis quod fuerat, perseuerans. istud allegat ubique subtilis fidei ratio; sic sanctos patres sensisse comperimus; sic ausi sunt dei genetricem sanctam uirginem dicere, non quia natura uerbi uel deitatis eius ex sancta uirgine initium ut esset, accepit, sed quia quod ex ea genitum est sanctum corpus ‖ rationaliter ‖ animatum, cui et ‖ subsistentialiter ‖ unitum uerbum secundum carnem dicitur natum. hæc etiam nunc ex caritate quæ in Christo est, scribo, rogans ut fratrem et contestans sicut in conspectu Christi et electorum angelorum hæc nobiscum sentire pariter et docere, ut ecclesiarum pax ‖ perstet ‖ incolumis et sacerdotibus dei indiscissum concordiæ atque caritatis uinculum perseueret.

241 CYRILLVS ‖ EPS ‖ ALEXANDRIAE D: Audiuit ‖ hæc sancta ‖ et magna synodus quæ scripsi reuerentissimo Nestorio defendens ‖ rectam ‖ fidem. arbitror ‖ autem ‖ quia nullo modo transgressus inuenior rectæ fidei rationem uel in aliquo præteriens expositum symbolum a sancta et magna synodo quæ ‖ suo ‖ in tempore Nicæa collecta est, et peto uestram sanctitatem dicere utrum recte et inreprehensibiliter et consone illi sancto concilio scripserim necne.

242 IVVENALIS EPS ‖ HIEROSOLYMORVM ‖ D: Relecta sancta fide quæ in Nicæa exposita est, et ‖ epistula ‖ sanctissimi et beatissimi episcopi Cyrilli, ‖ et ‖ quæ a sancta synodo edita sunt, consona inueniuntur et istis piis dogmatibus consentio et acquiesco.

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*], *F* [*usque ad* 18]

ADNOTATIONES RVSTICI 1 ΑΝΑΓΚΗ [ΤΑΝΑΓΚΗ C^b] ΓΑΡ ΠΑCΑ [ΝΑCΑ C^b ΑΝΑΓΚΗ—ΠΑCΑ *om. C*] ΔΙΟΡΙCΑΙ [ΔΙΟΡΝCΑΙ *CC*^{b}] *CC*^{b} 4 nullo—habere *signis inclusa*] GR nullo autem modo proderit rectæ fidei rationi, si sic habeatur *CVC*^{b} 26 beatissimi] ΟCΙΩΤΑΤΟΥ *C*

VERSIO ANTIQVA 1 in id *om.* Φ^{ac}*F*, *corr. D* 2 pdicare uocabulo Φ^a*PMF* uocabulo pdicare V^{corr} et rursus Φ^{ac}*F* 3 appellatione C^b*F* habere Φ^a*PM* V^{corr}*F* 4 est *om. R* 5 unitatem [unitate *M*] Φ^{ac}*F*, *corr. D*^{mg} 7 aliud est *N* 8 carnis et sanguinis Φ^a*F* carnem et sanguinem *DY* autem *om. F* 10 alligat *NPC*^{b}*D*^{mg}*F* 12 eius *om. F* 13 rationabiliter $\Phi^a C^b V^{corr}$ 14 substantialiter Φ^a 16 nobis consentire *DF*, *corr. D*^{mg} 17 persistat Φ^a indiscessum *CVC*^{b}*F*, *corr. V* 18 *subscr.* EXPLICIT EPISTVLA CYRILLI AD NESTORIVM *F* beatissimus eps Φ^a reu eps *PD* sca hæc Φ^{ac} 20 scam Φ^{ac} enim Φ^{ac} 22 eo Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 25 hierosolimæ Φ^a*M* 26 epistolæ Φ^a*DM*, *corr. D* et ea *N* et ex *D* ea *R* 27 sco Φ^a

1 irruimus *om. P* duo *M* diuiderem *CV*, *corr. V* 3 nomen] nominat *P* atque *om. M* 4 modo enim *M* 7 uerbum uerbum *PM* 10 et *om. D* fecerat *C*^{b}*D*^{mg} subtilis ubique *D* 12 uerbi *om. P* initium *om. M* 13 est] et *CVC*^{b} 15] in *in* ex *corr. P* et contestans ut fratrem *P* 16 pariter *om. P* 17 pax *om. C*^{b} 20 defendans *C* 21 transgressor *PD*, *corr. D*^{mg} inuenitur *P* recta *C* rectam *V* 22 expositum] ea positum *Y* scm *P* magna et sca *D* in suo *Y* niceæ *Y* in nicæa *P* 23 dicere *om. P* et consone *om. P* 24 illi sancto] illis C^b necne] nichenæ *PD* 26 sunt *D*, *corr. D*^{mg} 27 edocta *Y* 27/28 consentiens adquiesco *M*

243 FIRMVS EPS CAESARIAE CAPPADOCIAE D: Quæ in breui et capitulatim a sancta Nicæna synodo dicta sunt, ‖ exponens ‖ tua ‖ religiositas ‖ subtiliter et gradatim manifestam nobis et ‖ efficaciorem reuelationem ‖ editæ sanctæ fidei fecit, ut nihil sit in his quæ dicta sunt, ambiguum, omnibus inuicem consonantibus et confirmantibus fidem. his ergo diligenter et inmutabiliter se habentibus ac nullam nouitatem inferentibus, et ego consentio, eandem doctrinam a sanctis patribus et episcopis meis suscipiens.

244 MEMNON EPS EPHESIORVM METROPOLIS D: Expositæ fidei a sanctis trecentis decem et octo patribus in Nicæa conuenientibus, consona et in epistula relecta ‖ sanctissimi ‖ et beatissimi patris nostri et episcopi Cyrilli continentur, quibus et acquiescimus et consentimus, nihil minus neque dissonum inuenientes.

245 Interlocutum est autem eadem et omne sanctum magnumque concilium.

EPISTVLA SCRIPTA ‖ DEO AMICISSIMO ‖ EPO ANTIOCHIAE IOHANNI A SCISSIMO EPO ALEXANDRIAE CYRILLO DE PACE

246 Ps. 95, 11 Eph. 2, 14 ‖ Exultent ‖ cæli et lætetur terra: solutus est enim medius paries maceriæ ‖ et ‖ quod contristabat, quieuit atque dissensionis omnis modus abscisus est, omnium ‖ nostrorum ‖ saluatore Christo pacem suis ecclesiis tribuente, conuocantibus ‖ autem ‖ nos ad hoc et piissimis ‖ deo amicissimis ‖ ac Christianissimis imperatoribus, qui originalis pietatis facti imitatores egregii tutam quidem et inconcussam in propriis animis rectam fidem custodiunt, maximam tamen curam impendunt pro sanctis ecclesiis, ut opinabilem habeant in sæcula gloriam et ‖ præclarissimum ‖ proprium ostendant imperium, quibus et ipse uirtutum dominus diuiti manu bona ‖ impertit ‖ et tribuit subiugare quidem aduersarios, donat autem et uictoriam. neque enim mentitur dicens: uiuo ego, dicit dominus, quia glori-
1 Reg. 2, 30 ficantes me glorificabo. ueniente igitur in Alexandria domino meo ‖ religiosissimo et consacerdote ‖ fratre Paulo, impleti sumus omni lætitia, et nimis digne

Versio antiqua desumpta est ex Collectione Veronensi Gestorum Ephesenorum 29 [t. I 2 p. 104—107]; ceteras enumeraui t. I 1, 4 p. 15. iterum lecta est epistula in Actione II, ubi quoniam plena in codicibus habetur, eam iterum recensui

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIO RVSTICI 13 ΤΩ ΘΕΟΦΙΛΕCΤΑΤΩ *CC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 1 breui et *om. N* 2 nichea *RCVC*^{b} nicea *N* exponens *om.* $\Phi^a PM$ reuerentia Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 3 efficacem Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} relationem $\Phi^a PM$ 8 metropoli Φ^a metropolim *D* 9 sci Φ^{ac} 13 scripta *om. N* reuerentissimo $\Phi^a PMV$ a reuerentissimo *D* Antiochiæ-episcopo *om. N* 14 Cyrillo *om. N* cyrillum *D* 15 *præm.* domino [dño *R*] et dilecto fratri et consacerdoti iohanni cyrillus in dño salutem $\Phi^a V^{mg} P$ lætentur *RCC*^{b}*YD*^{corr}, *corr. R* 16 et *om.* Φ^a tristabat *N* modus omnis *N*Φ^c 17 nostrum $\Phi^a PMY$ saluatorem *N* 18 tamen Φ^{ac} deo amicissimis *om.* $\Phi^{ac}Y$, *corr. D; Rusticus uolebat scribere* piissimis ac deo amicissimis imperatoribus 21/22 præclarum Φ^{ac}, *corr. D* 22 ostendant imperium *om. R* 23 partitur Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 25/26 reuerentissimo Φ^{ac} 26 et consacerdote] consacerdote ac Φ^{ac} et consacerdote ac *D*^{corr}

1 cæsareæ $\Phi^c Y$ 3 scae editæ *C*^{b} nihil] non *PD, corr. D*^{mg} 6 eadem *C* 8 ēps *om. P* 9 et in] est *M* 10 et^1 *om. D* et episcopi *om. P* continentur *om. M* et^3 *om. P* 11 nihil] neque *C*^{b} neque] nihil *D, corr. D*^{mg} 12 eadem] ea scripta *M om. P* magnumque concilium] concilium concilium *M* 13 antiociæ iohanne epō *D* antiochiæ epo *MV* epō *P* iohannis *Y* ad scmum epm *D* 16 atque] et que *Y* abscissus *Y* 18 nos] ad nos *P* et *om. P* ac] et *PDY* 19 imperatoribus nris *Y* quidem *om. M* 19/20 incussam *P* inconsonam *D, corr. D*^{mg} 22 ostendat *P* ostendunt *MC*1 *corr. C* debiti *PM* 24 uiuo—dominus *om. P* 25 domno $\Phi^c Y$, *corr. D* meo et *Y*

tamquam tanto uiro mediante et supra uires in laboribus acquiescente uersari, ut diaboli superaret inuidiam et coniungeret separata et interiecta scandala circumcidens consensu et pace coronet ecclesias quæ apud nos et apud uos sunt. quo enim modo diuisæ sunt, superfluum arbitror dicere; oportere autem reor ea quæ pacis ‖ tempori ‖ conuenientia sunt, et sapere et effari. delectati ergo sumus conloquiis memorati reuerentissimi uiri, qui forte et certamina se non parua habiturum suspicabatur in persuadendum nos quoniam oportet ad pacem coniungere ecclesias et hæreticorum risum abolere, sed et hebetem facere super his ‖ aculeum ‖ diabolicæ malignitatis, paratos ‖ autem ‖ ita in hoc inuenit, ut nullum laborem penitus sustineret. recordamur enim ‖ saluatoris dicentis ‖ pacem meam do uobis, pacem meam relinquo uobis, edocti autem sumus et in orationibus dicere domine deus noster, pacem da nobis; omnia enim reddidisti nobis, ‖ in tantum ut ‖ si quis particeps fuerit pacis quæ a ‖ deo ‖ datur, non ‖ indigebit ‖ omni bono. quoniam uero omnino superflua et inoportuna ecclesiarum diuisio facta est, nunc magis nobis est satisfactum, domino meo ‖ religiosissimo ‖ Paulo episcopo chartam ‖ nobis ‖ proferente quæ inreprehensibilem continet fidei confessionem et ‖ affirmante ‖ hanc a tua ‖ sanctitate ‖ et ab aliis ‖ deo amicissimis ‖ ibidem constitutis episcopis ‖ esse compositam ‖. habet autem scriptura ita ‖ et ipsis uerbis ‖ inserta est huic epistulæ meæ: Ioh. 14, 27 Ies. 26, 12

De genetrice autem dei uirgine quemadmodum et sapimus et dicimus, et de modo incarnationis unigeniti filii dei necessario, non quasi in additamenti parte sed in specie satisfactionis, sicut ab initio tam ex diuinis scripturis quam ex traditione sanctorum patrum suscipientes habuimus, breuiter dicimus, nihil penitus addentes sanctæ fidei quæ a patribus in Nicæa est exposita. sicut enim anticipauimus dicentes, sufficit ad omnem pietatis cognitionem et abdicationem totius hæreticæ prauitatis. dicimus ‖ autem ‖ non quasi audentes aliquid contra ‖ ineffabilia ‖, sed ‖ confessione propriæ infirmitatis præcludentes ‖ his qui contra nos temptant assurgere, ‖ dum ea ‖ quæ sunt supra hominem, cogitamus. confitemur etenim dominum nostrum Iesum Christum, filium dei unigenitum, deum perfectum et hominem perfectum ex anima rationali et corpore, ante sæcula quidem

---

28—p. 88,7 leguntur infra 476

Φ^a [= *RN*], Φ^c [= *PDM*], Φ^r [= *CVC*^{b}*Y*]

VERSIO ANTIQVA 5 tempore $\Phi^{ac}Y$, *corr. Y* affari *N* se fari *R* 8 clauum Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 9 tamen Φ^{ac} enim C^b in *om. N* uenit *R* 10 saluatorem dicentem Φ^{ac} 12 in—ut] quoniam $\Phi^{ac}V^{corr}$, *corr. D*^{mg} 13 dn̄o Φ^{ac} indiget Φ^a 15 reuerentissimo Φ^{ac} nobis *om.* Φ^aPM[= Γ] 16 affirmante *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 17 sc̄itate conpositam fidem [fide Φ^a] dicente [dicentem *PM*] Φ^{ac} reuerentissimis Φ^{ac} 17/18 esse compositam *om.* Φ^{ac} 18 ita] ista *N* et—uerbis] sicut Φ^aPM et ipsis uerbis sicut DV^{corr} insertum *N* 21 in *om.* Φ^a 23 dicemus *N* 25 omne impietatis *N* 26 tamen Φ^{ac} 26/27 inreprehensibilia Φ^{ac} 27 confitentes propriam infirmitatem pro excludendis tamen Φ^{ac} præcludentes D^{mg} pro excludendis V^{corr} 28 dum ea *om.* Φ^{ac}, *corr. D*

1 tanto *om. P* uero *P* 3 corone *Y* et^2] et quæ *PDY* 4 sint *Y* superfluam *D* 5 ergo *om.* C^b 6 memorati *om. D* non *om. P* pauca *P* 8 risu *D* sed *om.* C^b et *om. MY* 9 paratus *DCVC*^{b}, *corr. V* 10/11 pacem^2—uobis *om. P* 10 meam^2 *om. M* 11 autem sumus] etiam estis *P* et *om. P* 13 a *om. P* 14 inportuna Φ^c 14/15 facta—satisfactum *om.* C^b 14 nobis magis *My* 15 domno *PD* 16 hanc *om. P* 17 a *om. Y* 18 autem] enim *P* 20 et dicimus et *om. P* 21 unigeniti] uirginis *P* additamenti parte] additamentis *Y* 24 exposita est *Y* 25 ad—pietatis *om.* C^b 26 audientes *D* addentes *Y* aliquid *om. D* 28 temptant *om. P*

ex patre natum secundum deitatem, in fine uero dierum eundem propter nos et propter nostram salutem de Maria uirgine secundum humanitatem, consubstantialem patri secundum deitatem et consubstantialem nobis secundum humanitatem. duarum enim naturarum unitio facta est, propter quod unum Christum, unum filium, unum dominum confitemur. secundum hunc inconfusæ unitionis intellectum confitemur sanctam uirginem dei genetricem propter quod deus uerbum incarnatus est et homo factus est et ex ipsa conceptione sibimet uniuit templum quod ex ipsa suscepit. euangelicas uero et apostolicas de domino uoces scimus deiloquos uiros quasdam ‖ quidem communificantes ‖ tamquam in una persona, quasdam ‖ uero ‖ diuidentes tamquam in duabus naturis, et ‖ diuinitatem quidem decentes ‖ secundum deitatem Christi, ‖ humiles ‖ autem secundum humanitatem eius tradentes.

His uestris relectis sacris uocibus ‖ et ita ‖ nos ‖ quoque ‖ sapere inuenientes
Eph. 4, 5 (unus enim deus, una fides, unum baptisma), glorificauimus omnium saluatorem deum, alterutrum congaudentes quoniam scripturis diuinitus inspiratis et traditioni sanctorum patrum nostrorum consonantem fidem habent et ‖ nostræ et uestræ ‖ ecclesiæ. quoniam uero comperi quosdam uituperare ‖ amantium ‖ uesparum agrestium modo circumsonare et malignos contra me sermones eructuare, tamquam ex cælo depositum et non ex sancta uirgine sanctum corpus Christi esse confitear, consideraui pauca pro hoc ad eos dicere ‖ oportere. ‖ o insensati et tantum calumniari docti, quemadmodum in hoc estis sensu lapsi et ‖ hanc ‖ tantam stultitiam languistis? oportebat enim oportebat aperte intellegere quoniam nobis pæne omne certamen de fide prouenit confirmantibus quoniam sancta uirgo dei genetrix est. sed si de cælo et non ex ipsa sanctum corpus omnium nostrum saluatoris Christi factum esse dicamus, quomodo iam intellegatur dei genetrix esse? quem enim omnino peperit, nisi est ‖ uerum ‖ quod peperit secundum carnem Emmanuhelem? rideantur igitur hæc de me garrientes. nec enim beatus propheta Esaias mentitus est dicens ecce
Ies. 7, 14 uirgo in utero habebit et pariet filium et uocabunt nomen eius Emma-
Mt. 1, 23 nuhel, quod est interpretatum nobiscum deus. uere autem omnino et
Lc. 1, 30. 31 sanctus Gabrihel ad beatam uirginem dicit: noli timere, Maria; inuenisti enim gratiam apud deum et ecce concipies in utero et paries filium et uocabis
Mt. 1, 21 nomen eius Iesum; ipse enim saluabit populum suum a peccatis eorum.

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 6—7 et homo factus] et inhumanatus *CC*^{b} 10 et sic et sic in Grē *CC*^{b} deo *CC*^{b} 23 factum] ia(cet) $\overline{\text{GR}}$ natum, hoc est ΓΕΓΕΝΝΗCΘΑΙ et non ΓΕΓΕΝΗCΘΑΙ *CC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 3 humanitate *R* 7 uniit Φ^a*DM* 9 quidem *om.* Φ^{ac}*Y* quidam *D*^{corr} coniungentes Φ^{ac} munificantes *CC*^{b}*VD*^{mg} [*cf. t. I 3 p. 189, 7*] communicantes *Y* uero *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 10 diuiniores quidem [quidem *om. PD*] atque altiores Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 11 humiliores Φ^{ac} 12 relictis *RP* ita et Φ^{ac} quoque *om.* Φ^a*PMC*^{b}, *corr. C*^{b} 15 traditiones Φ^a traditione *D* traditionis *PY* 15/16 $\overline{\text{urae}}$ et $\overline{\text{nrae}}$ Φ^{ac} solentium Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} animantium *C*^{b} 19 oportere *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 20 in hanc Φ^a*Y* hac *D* tanta stultitia *D* 22 dī uirgo genetrix *R* dī genetrix uirgo *C*^{b} 25 uerbum Φ^a*V*^{corr} 25/26 peperit—hæc *om. N* 25 emmanuhel [manuhel *P*] *R*Φ^c, *corr. D* 30 et^1 *om. N*Φ^c

1 dierum *om. PD, corr. D* 4 propter] pro *P* 6/7 inhumanatus *Y cf. notam Rustici* 7 et *om. P* concepit *P* 8 deilocus *P* dī loquens *CVC*^{b}*D*^{mg}, *corr. V* uero *P* quosdam *PMC*^{b} 9 quosdam *M* 10 dicentes *CVC*^{b}*D*^{mg} 12 relectis $\overline{\text{uris}}$ *C*^{b} 13 glorificamus *P* 14 in scripturis *C*^{b} 15 fidem *om. P* 17 uesperarum *DCVC*^{b}, *corr. V* 17 eructare *MY* 18 esse $\overline{\text{xpi}}$ *C*^{b} 19 pro hoc pauca *M* pauca *P* 20 in *om. C*^{b} elapsi *D* 21 oportebat^2 *om. PDCVC*^{b} 23 nostrorum *D, corr. D*^{mg} *om. P* 24 dicimus *Y* intelligetur *P* omnino *om. P* 25 carnem *om. P* igitur *om. P* 26 hac *Y* isaias *DC*^{b} dicentes *CV, corr. V* dicentem *C*^{b} 27 habebit] concipies *M* uocabit *P* 28 omnino *om. P* 31 eius *om. Y*

quando autem dicimus de cælo et de sursum dominum nostrum Iesum Christum, non quasi de sursum et de cælo ‖ deposita ‖ eius ‖ sancta carne ‖ talia dicimus, sed magis sequentes diuinum Paulum aperte clamantem primus homo de terra terrenus, secundus homo de cælo. meminimus autem et ipsum saluatorem dicentem ‖ et ‖ nemo ascendit in cælum nisi qui de cælo descendit, filius hominis, qui utique ‖ et ‖ secundum carnem, sicut nuper dixi, ex sancta uirgine natus est. quoniam uero de sursum et de cælo descendens deus uerbum exinaniuit semet ipsum formam serui accipiens et nuncupatus est filius hominis, permanens id quod erat, id est deus (inconuertibilis ‖ enim ‖ et inmutabilis ‖ est ‖ secundum propriam naturam), tamen quia ‖ ut ‖ unus intellegitur cum propria carne, de cælo dicitur descendisse, nuncupatus est tamen et homo de cælo perfectus ‖ ens ‖ in deitate et perfectus ‖ idem ipse ‖ in humanitate et ‖ sicut ‖ in una persona intellegendus. unus enim dominus Iesus Christus, quamuis non ignoretur differentia naturarum ex quibus inenarrabilem ‖ unitionem ‖ factam esse ‖ dicimus ‖. eos autem qui dicunt quia commixtio uel confusio aut fermentatio dei uerbi facta est ad carnem, dignetur tua sanctitas refrenare. suspicor enim et hoc de me aliquos diuulgare quasi ‖ aut tali multiloquio usus sim ‖ aut ‖ talia dixerim ‖; ego autem tantum absum ab huiusmodi sensu, ut et furere arbitrer eos qui ‖ uel ‖ suspicati sunt omnino quia mutationis adumbratio circa naturam dei uerbi potest contingere. manet enim quod est, semper et non ‖ est mutatus, sed ‖ neque mutabitur aliquando uel conuersionis est capax. inpassibile autem super hæc dei uerbum ‖ subsistere ‖ omnes confitemur, licet ipse sapientissime disponens mysterium sibimet applicans uideatur accidentes carni propriæ passiones. ideo utique et sapientissimus Petrus inquit Christo passo pro nobis carne, et non natura inenarrabilis deitatis. ut enim ipse saluator esse omnium crederetur, secundum proprietatem dispensatiuam ad semet ipsum, ut dixi, carnis suæ refert passiones, quale est ‖ illud ‖ quod per prophetæ uocem tamquam ab ipso prædicitur: dorsum meum dedi ad uerbera et maxillas meas ad palmas, faciem autem meam non auerti a fœditate sputorum. quoniam uero ubique sequimur sanctorum patrum sententias, maxime autem patris nostri beatissimi et opinabilis Athanasii, omnino in aliquo ab eo deuiare metuentes, tua quidem sanctitas credat, aliorum uero ambigat nemo. apposuissem

1 Cor. 15, 47 4 Ioh. 3, 13 Phil. 2, 7 10 Iac. 1, 17 20 1 Petri 4, 1 25 Ies. 50, 6 30

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 5 $\overline{\text{GR}}$ istud et in multis non est CC^b 10 iterum cum dixit CC^b 16 EIKOC ΓAP CC^b

VERSIO ANTIQVA 2 depositam $\Phi^{ac}V^{corr}$ $\overline{\text{scam}}$ carnem $\Phi^{ac}V^{corr}$ 5 et *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 6 et *om.* Φ^{ac}, *corr. D* . 9 enim *om.* Φ^aPM est *om.* Φ^aPM 10 ut *om.* $\Phi^{ac}V^{corr}$ 11 ens *om.* Φ^{ac} permanens C^bD^{corr} ens *in* existens *corr. Y* 12 idem ipse *om.* Φ^{ac}, *corr. D* sicut *om.* $\Phi^{ac}V^{corr}$, *corr. D* 14 unitatem Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} diximus Φ^{ac} 17 aut—sim *CV* aut—sum C^bD^{mg}, περφλυαρηκότος *legit Rusticus* ita saperem Φ^{ac}[=Γ] talia [alia *Y*] dixerim] prædicarem Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 18 uel *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 20 mutatur $\Phi^{ac}V^{corr}$, *corr.* D^{mg} sed *om.* $\Phi^{ac}V^{corr}$, *corr. D* 21 subsistere *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 26 et illud Φ^{ac} 27 prædicetur *R* prædicatur Φ^c, *corr.* D^{mg}

2 de cælo et de sursum *PD* per talia Φ^c 4 de cælo cælestis Φ^c 6 ex] et C^bD^{mg} 8 in id C^bD^{mg} 9 incommutabilis *M* 11 et^1 *om. PD, corr. D* perfectus de celo *M* 15 uerbi dī *P* esset *P* 16 et hoc] ego *P om. D, corr. D* aliquos de me *M* diuulgari *CVC*^{b}, *corr. V* 18 arbitror Φ^rD^{corr} 19 continere *D* coniungere CVC^bD^{mg} 21 id passibile CVC^bD^{mg}, *corr. V* 22 amplicans CVC^b uideantur *M* 23 accedentes Φ^cCVC^b et] ut *Y* 24 $\overline{\text{xpm}}$ passum *D* 25 secundum] solum *D*, *corr.* D^{mg} dispensat ibat *Y* 26 defert C^b 28 auerti *om. P* 30 beatissimi patris $\overline{\text{nr̄i}}$ *D* patris—opinabilis] et beatissimi patris nostri *P* patres *CV* 30 ab eo *om. P* 31 ambigant *M* adposuisse *PM*

utique et testimonia multa eorum, ex ipsis mea uerba confirmans, nisi prolixitatem meæ epistulæ timuissem, ne forte per hoc fastidium legentibus generetur. nullo ‖ uero ‖ modo moueri ab aliquibus patimur fidem aut ipsum fidei symbolum quod a sanctis patribus nostris in Nicæa conuenientibus illo tempore definitum est, sed neque permittimus nobismet ipsis aut aliis ‖ uel uerbum mutare ‖ ibidem positorum ‖ uel ‖ unam syllabam præterire. meminimus enim et ‖ dicentis ‖ noli transgredi terminos æternos quos posuerunt patres tui. neque enim ‖ ipsi erant qui loquebantur ‖, sed spiritus dei ‖ et ‖ patris, qui procedit quidem ex ipso, est autem et a filio non alienus secundum unius essentiæ rationem. et ad hoc ipsum nos sanctarum arcana docentium uerba confirmant. in Actibus namque apostolorum scriptum est: uenientes autem ‖ in Mœsia ‖ temptabant ire in Bithyniam, et non permisit eos spiritus Iesu. scribit autem et ammirabilis Paulus: qui autem in carne sunt, deo placere non possunt; uos autem non estis in carne, sed in spiritu, si quidem spiritus dei ‖ habitet ‖ in uobis. si quis autem spiritum Christi non habet, hic non est eius. quando autem quidam eorum qui recta peruertere solent, meas uoces in sibimet placitum ‖ uertunt ‖, non ammiretur hoc tua sanctitas, sciens quoniam et omnes hæretici de ‖ scriptura diuinitus inspirata ‖ sui colligunt erroris occasiones, ea quæ a sancto spiritu recte dicta sunt, sua malitia corrumpentes et super sua capita flammam inextinguibilem haurientes. quoniam uero didicimus quod et epistulam opinabilis patris nostri Athanasii ad ‖ beatum ‖ Epictetum destinatam recte habentem corrumpentes quidam ediderunt, ut per hoc plurimi nocerentur, propterea utile aliquid et necessarium fratribus prouidentes ex antiquis exemplaribus quæ apud nos sunt, ‖ et ‖ nullum errorem habentibus tuæ sanctitati paria destinauimus.

Prou. 22, 28 Act. 16, 7 Rom. 8, 8. 9

247 Et cum ‖ legeretur epistula sanctæ memoriæ Cyrilli ‖, REVV EPI ILLYRICIANI CLAMAVERVNT: Sic credimus sicut et Cyrillus. Cyrilli æterna memoria.

248 THEODORETVS REV EPS D: Anathema ‖ ei ‖ qui dicit duos filios. unum enim filium adoramus, dominum nostrum Iesum Christum unigenitum.

249 OMNES REVV EPI CLAMAVERVNT: Nos sicut Cyrillus credimus. sic credidimus, sic credimus. anathema qui sic non credit.

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 25 quæ Calchedon̄ *CVC*^{b} 27 noṫ uerba hic Theodoreti *CC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 3 uero *om.* Φ^a 5 uel—mutare] unum mutare dictorum Φ^{ac} uel uerbum m⟨utare⟩ D^{mg} 6 aut Φ^{ac} dicentes $\Phi^a V^{corr} PM$ 7/8 ipsi—loquebantur] loquebantur illi $\Phi^a PM$ loquebatur ille *D* ipsi—loq⟨uebantur⟩ D^{mg} 8 et *om.* $\Phi^{ac} C^b$, *corr.* C^b 11 autem *om.* *R* in mysia *NP* imyesia *R* in moesiam *DM* 14 habitat $\Phi^{ac} y$ 17 mutant Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 18 scripturis diuitus [diuinis *N*] inspiratis Φ^a 19 militia *R* 21 beatissimum $\Phi^{ac} Y$ destinata Φ^a 24 et *om.* Φ^{ac}, *corr.* *D* 25 legerentur $\Phi^a PMCV$ epistula—Cyrilli *om.* Φ^{ac} [=Γ], *corr.* D^{mg} *post* legerentur [*post* Cyrilli *Y*] *inscr.* QVAE IN [in *om.* *Y*] CALCHEDONA $\Phi^a MY$ 27 theodoritus $\Phi^a P$ theodorus *D* ei *om.* Φ^{ac}, *corr.* *D* 29 sic—credimus *om.* *P* 29/30 sic credimus] *om.* *D*

1 testimonii amulta *M* prolixissitatem *P* 2 renouetur *D*, *corr.* D^{mg} generatur *Y* 3 moueari *Y* *om.* *P* aut ab *P* 10 ipsud *D* scorum *PD* n̄ scarum D^{mg} dicentium *P* 11 scriptum est] legitur C^b in^2 *om.* *PD*, *corr.* *D* 12 scribsit *P* 14 dei *om.* *P* 15 habent *Y* 17 hoc *om.* *PD*, *corr.* *D* scientes *P* hæretici *om.* *P* 19 super sua] superflua *M* 20 et *om.* *P* 21 epictitum *D* 22 quidem C^b 25 hiliricani C^b *om.* *P* 26 ut et *M* ut *D* 27 reu *om.* *C* duo *C* 28 etenim *M*

250 ORIENTALES ET QVI CVM IPSIS REV̄ EPI CLAMAVERVNT: Flauianus sic credebat, Flauianus ista uindicabat, pro his Flauianus damnatus est. Eusebius Nestorium deposuit. Dioscorus fidem ‖ corrumpit ‖.

251 AEGYPTII ET QVI CVM IPSIS REV̄V̄ ĒPI CLAMAVERVNT: Nestorium deus deposuit.

252 ORIENTALES ET QVI CVM IPSIS REV̄V̄ ĒPI CLAMAVERVNT: Leo sic sapit. Leo sic credit. Anatolius sic sapit.

253 AEGYPTII ET QVI CVM IPSIS REV̄V̄ ĒPI CLAMAVERVNT: Omnes sic credimus. omnes sic sapimus. satanas locum non habeat. satanas occasionem non inueniat.

254 ORIENTALES ET QVI CVM IPSIS REV̄V̄ ĒPI CLAMAVERVNT: Et imperator et senatus ‖ et ‖ omnes ita sapiunt.

255 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS ET VNIVERSA SYNODVS R̄V̄V̄O̅R̄ ĒPO̅R̄ CLAMAVERVNT: Imperator sic sapit, augusta sic sapit, omnes sic sapimus.

256 AEGYPTII ET QVI CVM IPSIS REV̄V̄ ĒPI CLAMAVERVNT: Sic sapit uniuersus mundus. statuta patrum bene habent.

257 ORIENTALES ET QVI CVM IPSIS REV̄V̄ ĒPI CLAMAVERVNT: Interfectorem Flauiani foras mitte. temeratorem patrum foras mitte.

258 AEGYPTII ET QVI CVM IPSIS REV̄V̄ ĒPI CLAMAVERVNT: Uniuersi sic credimus. multos annos senatui, multos annos imperatoribus, multos annos catholicis. uniuersi sic credimus. per uos pax ‖ fiat ‖. omnes recte glorificamus.

259 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS D̄D̄: Et qua ratione Eutychem quidem his contraria dicentem in communionem suscepistis, Flauianum uero sanctæ memoriæ et Eusebium reuerentissimum episcopum ‖ his usos ‖ uos deposuistis?

260 DIOSCORVS REV̄ ĒPS ALEXANDRIAE D̄: Monumenta ‖ ipsa ‖ ueritatem docebunt.

BERONICIANVS ‖ DEVOTVS ‖ A SECRETIS SACRI CONSISTORII EX EADEM SCHEDA RECITAVIT

261 EVSTATHIVS ĒPS̄ ‖ BERYTI ‖ D̄: Postquam lectæ sunt epistulæ, necessarium est manifestum facere uestræ sanctitati quia præstitit deus beatæ et sanctæ memoriæ patri nostro et archiepiscopo Alexandriæ Cyrillo [ut] in uita ipsius ‖ dubitari ‖ de aliquibus quæ ab ‖ eo ‖ scripta sunt, ab his qui bene dicta non recte intellegunt,

---

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 3 ΠΑΡΕΤΡΩCEN *C* 17 confessio Aegyptorum tenenda fortiter et opponenda pro dogmate ueritatis *CC*^{b} 23 ecce iterum Dioscorus contra secundam sententiam suam primæ contrariam [contrarium *CVC*^{b}] rursus gesta legi hortatus est *CVC*^{b} 26 Ephesi *CC*^{b} allegatio Eustathii pessima et hæretica *CVC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 1 ēpi *om. N* 3 corrupit $\Phi^a V^{corr} PM Y$ [=Γ] 10 et *om.* Φ^{ac} omnis $R^{corr} NDM$ omnes $RP\Phi^r$ 19 teneatur Φ^a tenetur Φ^c fiat D^{mg} 22 his usos *om.* $\Phi^a DM$, *corr. D de P non constat* 23 ipsa *om.* $\Phi^a DM$, *corr. D de P non constat* 24 deuotissimus Φ^{ac} 26 *inscr.* QVAE IV EPHESO $\Phi^{ac} V^{corr}$ que ephesi *Y* que in constantinopolim *M* 27 byreti $\Phi^a M$ berytæ Φ^r *de P non constat* 28 ut *deleri uolebat Rusticus* dubitaretur $\Phi^{ac} V^{corr}$, *corr. D*^{mg} 29 ipso Φ^{ac}

9 imperatores *Y* 11 et uniuersa] dixerunt *M* 16 foris *PD* mittite *PD* temeratorem—mitte *om. C*^{b} foris *P* mittite *PD* 17 uniuersali *CVC*^{b}, *corr. V* 20 eutychen Φ^c 21 commune *D*, *corr. D*^{mg} communione *M* 24 hiscida *M* scida *Y* 26 lecta *CV*, *corr. V* 27 beatissime et sc̄issime *Y* 28 Alexandriæ *om. M* 29 qui] quæ *CVC*^{b}

quatenus ‖ ipse ‖ per sapientissimam et doctissimam suam linguam manifestum faceret uolentibus peruertere scripta bene conposita, et sequi suum pium dogma omnibus persuasit. sed aliis quibusdam præparantibus de epistulis in præsenti perlectis beatissimi et sanctissimi uiri dubiam facere sententiam, rursus necessitatem habuit, magis autem audaciam (omne enim suum tempus in hoc pio labore consumpsit) se ipsum interpretari suamque intentionem ostendere et palam omnibus facere per ea quæ scripsit ad beatæ ‖ et sanctæ ‖ memoriæ quondam episcopos Acacium Melitenæ et Valerianum Iconii et Successum Diocæsariæ Isauriæ prouinciæ, quomodo oportet intellegi et nuper lectas epistulas et cultum aduentus saluatoris nostri. ‖ adiacet ‖ enim et hoc inter alia in his epistulis quas ad illos beatos uiros direxit: non oportet igitur intellegere duas naturas, sed unam naturam dei uerbi incarnatam, et hanc ‖ suam ‖ uocem testimonio beatissimi uiri Athanasii confirmauit.

262 ORIENTALES ET QVI CVM IPSIS REVV̄ ĒPĪ CLAMAVERVNT: Ista Eutyches dicit. hæc Dioscorus dicit.

263 DIOSCORVS REV̄ ĒPS̄ ALEXANDRIAE D̄: Neque confusionem dicimus neque diuisionem neque ‖ conuersionem ‖. anathema dicenti aut confusionem aut ‖ conuersionem ‖ aut commixtionem.

264 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS D̄D̄: Dicat sancta synodus si ‖ canonicis ‖ epistulis sanctæ memoriæ Cyrilli quæ ‖ in ‖ synodo publicatæ et hic lectæ sunt, consonat interlocutio Eustathii reuerentissimi episcopi.

265 Et antequam responderet sancta synodus, EVSTATHIVS REV̄ ĒPS̄ ‖ BERYTI ‖ TRANSIENS IN ‖ MEDIVM ‖ ET IACTANS ‖ CODICEM ‖ D̄: Si male dixi, ecce ‖ codex [liber] ‖ Cyrilli: anathematizetur et anathematizer.

266 AEGYPTII ET QVI CVM IPSIS REVV̄ ĒPĪ CLAMAVERVNT: Eustathius episcopus bene dixit. orthodoxus bene dixit. ‖ probatissimi ‖ uenerabilis Cyrilli æterna memoria.

267 EVSTATHIVS REV̄ ĒPS̄ ‖ BERYTI ‖ D̄: Epistula sanctæ memoriæ Cyrilli sic habet. et ‖ ex memoria recitauit ‖ tenorem epistulæ inter cetera sic continentem: non oportet

---

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 7—8 not epistulæ [epistolis *V*] quibus nunc usque abutuntur Acephali, ad Acacium, ad Valerianum, ad Successum *CVC*^{b} 13 Chalcedon̄ *CVC*^{b} *signis in textu nulla respondent, relatio incerta*] in Acum̄ non est codice *CC*^{b} 18 interlocutio soluit obiecta [abiecta *CV*] *CVC*^{b} 22 codicem, G̅R̅ BIBΛION *CC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 1 ipse *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 2 pium suum *M* dogma pium Φ^a, *corr. R* 7 et sanctæ *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 8 melitine *PM* meletinæ Φ^{ac}*CVC*^{b} miletene *D* melatine *Y* 10 adiecit Φ^a*DV*^{corr}, *corr. D*^{mg} adiecet *Y de P non constat* 12 ipsius Φ^{ac}*Y* 13 *inscr.* QVAE IN [*in om. Y*] CALCHEDONA Φ^a*MY* 16 neque conuersionem *om. P* inmutationem Φ^a*DM*, *corr. D*^{mg} 16/17 immutationem Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 18 si *om. N* 19 synodicis Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} et in Φ^a [=Γ] 21 Beryti *om.* Φ^a*PM* 22 medio Φ^a*M* librum Φ^{ac}*Y* 22/23 Si—Cyrilli *om. P* liber Φ^a*DMY* codex *D*^{mg} codex liber *CVC*^{b} 25 probatissimi et Φ^a*V*^{corr} probatissime *CVC*^{b} 26 byreti Φ^a*M* byriti *P* bene *D* beryti *D*^{mg} 27 memorauit Φ^{ac}, *corr. D*^{mg}

2 sequi suum] se [si *C*^{b}] quis unum *CVC*^{b}*D*^{mg}, *corr. V* 5 audacia *D* 6 suamque] sub hac namque *P* omnibus *om. P* 7 acaciem *CVC*^{b} 8 ualeriano *D* diocæsareæ *PD* 9 oportet *Y* 13 dixit *CVC*^{b} 14 ista dioscorus dicit hæc dioscorus dicit *D* 16 aut^3 *om. Y* 18 amplissimi *D* 19 Cyrilli *om. P* 20 interlocutioni *P* 21 synodus s̄c̄a̅ *Y* eustasius *D* 22 adiactans *PM* gestans *Y* 24 eustasius *in* eustachius *corr. D* 25 æternam memoriam *Y* eterna uita *M* 26 eustasius *D* Cyrilli *om. Y* 27 memoriæ *CVC*^{b}, *corr. V*

igitur intellegere duas naturas, sed unam naturam dei uerbi incarnatam. et post pronuntiationem prædictæ epistulæ IDEM REV̄ ‖ EPS̄ EVSTATHIVS BERYTI ‖ D̄: Et qui dicit unam naturam ad negationem carnis Christi, ‖ quæ et consubstantialis est ‖ nobis, anathema sit et qui dicit duas naturas ad diuisionem filii dei, anathema sit. et pro beato ‖ autem ‖ Flauiano dicere uolo. ipsa ‖ nuda ‖ accepit beatus Flauianus et porrexit piissimo imperatori. et iubete recitari manum ipsius, ut dicat uniuersa synodus quia iuste susceptus est.

268 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS D̄D̄: Cur ergo Flauianum ‖ reuerendæ ‖ memoriæ deposuisti?

269 EVSTATHIVS REV̄ EPS̄ ‖ BERYTI ‖ D̄: Erraui.

BERONICIANVS DEVOTISSIMVS A SECRETIS SACRI CONSISTORII EX EADEM SCHEDA RECITAVIT

270 Et postquam lecta sunt, EVSEBIVS REV̄ EPS̄ DORYLAEI D̄: Hæc me ipsum sapere sciens et de his falsare rectum dogma uolentibus existens ‖ aduersarius ‖, ad uestram perueni sanctam synodum et peto uestram sanctitatem ‖ consentaneam ‖ his quæ lecta sunt, fieri, quatenus omnes sciant quia si quis has expositiones soluerit, inimicus ‖ sit ‖ catholicæ ecclesiæ et a sacerdotali conuentu alienus.

271 SCISSIMVS ARCHIEPS̄ FLAVIANVS D̄: Necessarium et pium est consentire nos rectæ ‖ fidei ‖ placitis. quis enim sancti spiritus uerbis resistere ‖ potest ‖? lectæ namque epistulæ sanctæ memoriæ ‖ et inter sanctos ‖ patris nostri Cyrilli quondam episcopi Alexandrinæ sanctæ ecclesiæ diligenter sanctorum patrum qui in Nicæa eo tempore conuenerunt, sensum ‖ interpretatæ ‖ sunt , docentes nos ea quæ et nos sapuimus semper et sapimus quia dominus noster Iesus Christus filius dei unigenitus deus perfectus et homo perfectus est ex anima rationali et corpore, ante omnia quidem sæcula ex patre sine initio genitus secundum deitatem, in fine autem et in nouissimis temporibus idem ipse propter nos et propter nostram salutem de Maria uirgine natus secundum humanitatem, consubstantialis patri secundum deitatem et consubstantialis matri secundum humanitatem. etenim ex duabus naturis confitemur Christum

---

Φ^a[=*RN*], Φ^c[=*PDM*], Φ^r[=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 2—4 subtilis fraus. nam sic dando anathema, conceditur [eanceditur *CC*^{b}] et unam naturam dici Christi, ut non negetur caro [atro *CC*^{b}], sicut utique et duas, ut non diuidatur Christus. istud bene, illud male *CC*^{b} 13 Constant acta, Ephesi retra⟨ctata⟩, Chalc relecta *CC*^{b}*V* Acum̄ non habet [*cf. Y*]*CC*^{b} 28 ex duabus naturis *CC*^{b}*V*

VERSIO ANTIQVA 2 eustathius ep̄s $\Phi^a M$ byreti $\Phi^a M$ berytii *P om. Y* 3 quæ et *om.* Φ^{ac} quæ *superscr. D* consubstantialem Φ^{ac}, *corr. D* est *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 5 autem *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} nuda quæ $\Phi^{ac}V^{corr}$ 9 scae̅ Φ^{ac} reu̅ *Y* 10 Beryti *om.* Φ^{ac}, *corr. D* byriti *Y* 13 *inscr.* QVAE IN CONSTANTINOPOLIM [CONSTANTINOPOLI *N*] $\Phi^a M$ que constantinopolim ex his quæ ephesi *Y* 14 contrarius Φ^{ac} aduersarius YV^{corr} aduersarios CVC^bD^{mg} 15 consentanea Φ^a 17 est Φ^a 19 fidei *om.* Φ^{ac} poterit $\Phi^a M$ [=Γ] 20 et—sanctos *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 22 interprætati $\Phi^a PDV^{corr}$ interpretante C^b

1 uerbi di *P* 2 prædictæ] predicante *Y* eustasius *D* eustasii *P* et *om. P* 3 ad negationem] abnegationem *DM* 5 pro beato] probato $PCVC^bD^{mg}$, *corr. V* 6 recitare *DY* illius *Y* 7 resusceptus Φ^c, *corr. D* 9 deposuistis *M* 10 eustasius *P* 11 BORONICIANVS *C* deuotus *Y* scida *PY*, *corr. Y* hiscida *M* 13 et—sunt *om. Y* lecte *PM* reu̅ *om. DY*, *corr. D* dorolei *Y* 14 et *om. P* rectam dogmam *P* 16 quia si] quasi *CVC*^{b} 18 et pium *om. P* est *om. DC*^{b} 19 rectæ *om. P* uerbis *om. PM* 21 alexandriæ *DV* 22—23 sunt—sapimus *om. CC*^{b} 22 et *om. Y* 23 semper—sapimus *om. PY*, *superscr.* semper *Y* sapemus *D* noster *om. P* 24 est *om. P* 26 Maria] matre *P* 28/p. 94, 1 esse xp̄m *D*

esse post incarnationem, in una subsistentia et in una persona unum Christum, unum dominum, unum filium confitentes. uolentes autem præter hæc sapere abdicamus a sancta sacerdotali synodo et ecclesiæ plenitudine. singuli autem præsentes reuerentissimi episcopi suam uoluntatem et fidem in actorum deponant monumentis.

272 Et cum legerentur, GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Quid dicunt reuerentissimi episcopi præsentis sanctæ synodi? itane exponens fidem sanctæ memoriæ Flauianus orthodoxam et catholicam religionem saluauit ‖ an ‖ errauit in ea?

273 PASCASINVS REV̄ ĒPS̄ ‖ VICARIVS ‖ SEDIS APOSTOLICAE D̄: Sancte et integre ‖ et catholice ‖ exposuit ‖ beatæ recordationis ‖ Flauianus, ‖ si quidem eius fidei ‖ expositio ‖ cum beatissimi atque apostolici uiri papæ Romani epistula concordat ‖.

274 Qua uoce Græce interpretata per uirum deuotissimum Constantinum secretarium sacri consistorii, ANATOLIVS REV̄ ARCHIĒPS̄ CONSTANTINOPOLITANAE CIVITATIS D: Beatus Flauianus bene et orthodoxe sanctorum patrum nostrorum fidem exposuit.

275 LVCENSIVS REV ĒPS̄ ‖ VICARIVS ‖ SEDIS APOSTOLICAE D: Quoniam sanctæ memoriæ Flauiani fides concordat ‖ cum apostolica sede ‖ et patrum ‖ traditione ‖, sententia qua illum ab hæreticis constat damnatum, ipsam in eos retorqueri a sancta synodo necesse est.

276 Qua uoce Græce interpretata per Constantinum uirum ‖ deuotissimum ‖ secretarium sacri consistorii, MAXIMVS REV̄ ĒPS̄ ANTIOCHIAE SYRIAE D̄: Orthodoxe sanctæ memoriæ archiepiscopus Flauianus et consonanter beatissimo et sanctissimo archiepiscopo Leoni fidem exposuit et omnes eam prompte suscipimus.

277 THALASSIVS REV̄ ĒPS̄ CAESARIAE CAPPADOCIAE D̄: Beatæ memoriæ Flauianus consona interlocutus est sanctæ memoriæ Cyrillo.

278 EVSEBIVS REV̄ ĒPS̄ ANCYRAE GALATIAE D̄: Consentimus et approbamus sanctissimi Flauiani pro catholica fide interlocutionem.

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=CVC^bY]

ADNOTATIONES RVSTICI 6 Chalcedoñ CC^bV 10 . . . [*abscisa et obscura*] interlocutionem ⟨Latin⟩is litteris habent ⟨codices⟩ Græci Acumetensium ⟨et⟩ uerbis quibus hic nunc C^b, *erasa in C* 16 et ista ut supra CC^b

VERSIO ANTIQVA 1 substantia *ND* 6 QVAE IN [in *om. Y*] CALCHEDONA Φ^aMY 8 aut $\Phi^{ac}V^{corr}$, *corr. D*^{mg} 10 et uicarius Φ^{ac} 11 et catholice fidem Φ^{ac} [=Γ] fidem catholicam V^{corr} scāē memoriæ Φ^{ac} si—fidei Φ^r quæ fides et [et *om. PM*] $\Phi^{ac}V^{corr}$ [=Γ] 12 consonat epistulæ [epistulæ *om. D*] beatissimi et apostolici uiri romani ēpi Φ^{ac} 16 et uicarius Φ^{ac} 17 apostolicæ $\Phi^{ac}CV$ sedi [sedis *N*] $\Phi^{ac}V^{corr}$ traditionibus $\Phi^{ac}V^{corr}$ [=Γ] 20 uirum deuotum Φ^aM uirum deuotissimum *Y* uiī deuotissimo *D* ūd *PCVC*^{b} 24 thalasius Φ^aPCC^bY

2 dm̄ Φ^c filium—dn̄m *Y* [=Γ] unum *om.* C^b hæc *om.* C^b 3 et *om.* CVC^b, *corr. V* 6 legeretur *Y* amplissimi *D* dixit CVC^b 7 præsente *D* sc̄i *M* synodo *D* 8 et *om. Y* 10 uir reū *Y* 11 fidei eius *Y* 13 quia CVC^b, *corr. V* 13/14 secretarium *om. PM* 14 ēps *M* constantinopolitanus *Y* ciuitatis *om. Y* 15 et *om. PCVC*^{b}, *corr. V* nostrorum *om. P* 16 lucentius *MVY* uir reū *Y* 18 quia CC^bV, *corr. V* quo *P* constat ab hæreticis *Y* ad *CV*, *corr. V* ipsa *Y* sc̄o *P* 20/21 secretarium *om.* Φ^c 22 ēps flauianus *P* flauianus ēps [in archiēps *corr. D*] *DM* consonantem C^b et sanctissimo *om. PD* 23 suscepimus $MCVC^b$ 24 reū *om. Y* cæsareæ Φ^cY 25 consouanter CVC^bD^{mg} locutus Φ^cCVC^b est *om. P* 26 reū *om. P* cæsarcæ *P*

279 EVSTATHIVS REV̄ ĒPS ‖ BERYTI ‖ D: Secutus est beatæ memoriæ archiepiscopus regiæ urbis quondam Flauianus doctrinam beatissimi ‖ et sanctissimi ‖ patris nostri et quondam episcopi Alexandriæ Cyrilli.

280 ORIENTALES ET QVI CVM IPSIS REV̄V ĒPI CLAMAVERVNT: Martyr Flauianus fidem bene exposuit. ‖ archiepiscopus Flauianus fidem bene exposuit. ‖

281 DIOSCORVS REV̄ ĒPS ALEXANDRIAE D̄: ‖ Legantur ‖ reliqua eius uerba, et sic respondebo; in sequentibus enim inuenitur se inpugnans et dicens post adunationem duas naturas.

282 IVVENALIS REV̄ ĒPS HIEROSOLYMAE D̄: Consona dictis beatæ memoriæ Cyrilli et sanctissimus episcopus Flauianus dixit, ‖ supplicamus uero ‖ sequentia recitari, ut sensus eius manifestior fiat.

283 REV̄V ĒPI PALAESTINI D̄D̄: Eadem dicimus quæ et sanctissimus archiepiscopus Iuuenalis.

284 Et exurgens reuerentissimus episcopus Iuuenalis simul cum ipsis transiit in alteram partem.

285 ET ADCLAMAVERVNT ORIENTALES ET QVI CVM IPSIS REV̄V ĒPI: Deus bene te adduxit, orthodoxe; bene uenisti.

286 PETRVS REV̄ ĒPS CORINTHI D: Ego quidem tunc non affui in Ephesena synodo (necdum enim eram gratia Christi ordinatus episcopus), ex his uero quæ lecta sunt, repperi dicta ‖ a ‖ beatæ memoriæ Flauiano ‖ zelum habentia pro expositionibus ‖ sanctæ memoriæ Cyrilli et piget me reprehendere; reliqua uero cum lecta fuerint, perfectius me edocebunt.

287 Et exurgens et ipse transiit in alteram partem.

288 ET ACCLAMAVERVNT ORIENTALES ET QVI CVM IPSIS REV̄V ĒPI: Petrus ea quæ Petri sunt, sapit. bene uenisti, orthodoxe.

289 IRENAEVS REV̄ ĒPS NEOPACTAE HELLADAE PROVINCIAE D̄: Nec ego quidem præsens fueram sanctæ Ephesenæ nuper factæ synodo, ex his uero expositionibus quæ nunc nobis lectæ sunt sanctæ memoriæ Flauiani, piget ‖ me ‖ eum reprehendere, reliqua uero petimus recitari.

290 CETERI REV̄V ĒPI HELLADAE D̄D̄: Hæc eadem et nos super his quæ lecta sunt, docemus. et omnes in alteram partem transierunt.

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 4 martyr nominatur beatissimus Flauianus *CVC*^{b} 5 archiepiscopus Flauianus fidem bene exposuit *CVC*^{b}, *cf. notam criticam* 19 gratia Christi] Acumitensis non habet *CC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 1 byreti Φ^a byritu *P* byriti *Y* 2 et sanctissimi *om.* Φ^a 5 archiepiscopus—exposuit *Y* [*cf. notam Rustici*] *om.* Φ^{ac}*CVC*^{b} 6 legentur Φ^a 8 naturas *om. N* 10 et supplicamus Φ^{ac} 18 ephesina Φ^a*PC*^{b} 20 a *om.* Φ^a 20—26 Flauiano—dixit *nulla fere legi possunt P* flauiani Φ^a 21 imitantia [imitante *D*] expositionem Φ^a*DM corr. D* 24 clamauerunt *N* 26 Helladæ *om. N* 27 ephesinæ Φ^a ephesina *C*^{b} ephesena *CV*, *corr. V* 28 me *om.* Φ^a*DM*, *corr. D de P non constat*

2 flauiani *P* beati *D* 3 episcopi *om. D* 9 ierosolymorum *D* 10 episcopus *om. Y* 14 et *om. PDCVC*^{b} transit *P* 16 clamauerunt *CVC*^{b} te bene *P* bene *CVC*^{b}, *corr. V* 18 corinthii *MY* tunc *om. PD*, *corr. D* 19 enim *om. P* x̄pi gratia *D* 22 me *om. DM*, *corr. D* 23 Et *om. D* 25 orthodoxe bene uenisti *Y* [= Γ] 26 erineus *MV* neofacte *Y* 27 facto *M* 29 uero *om. P* 30 ceteri uero *D* helladiæ *CVC*^{b} eadem *om. P* 30 super] dicimus *M* 31 dicimus *D*, *corr. D*^{mg}

291 QVINTILLVS ET SOZON ET CETERI REVV EPI MACEDONIAE ET CRETAE DD: In recitata interlocutione sanctæ memoriæ Flauiani nihil inconsequens inuenimus, petimus autem reliqua recitari.

292 NICOLAVS REV EPS STOBENVS SECVNDAE MACEDONIAE PROVINCIAE D: In ‖ præscripta ‖ quidem synodo non affui, de his uero quæ lecta sunt, nihil inuenio contrarium definitis a ‖ beatissimis ‖ patribus et a ‖ beatissimo ‖ Cyrillo dixisse sanctæ memoriæ Flauianum.

293 ATHANASIVS REV EPS BVSIREOS TRIPOLI AEGYPTI PROVINCIAE D: Secutus est epistulas sanctissimi Cyrilli et sanctissimus archiepiscopus Flauianus; etenim bene exposuit fidem.

294 AVSONIVS REV EPS ‖ SEBENNYTI ‖ D: Consona his quæ exposita sunt a sanctæ memoriæ Cyrillo, interlocutus est et sapuit sanctissimus et reuerentissimus episcopus Flauianus, sicut et quæ lectæ sunt epistulæ sanctissimi Cyrilli continent.

295 NESTORIVS REV EPS ‖ FLAGONEOS ‖ D: Consequentia his ‖ quæ lecta sunt ‖ ex fide monumentorum et ‖ expositioni quam exposuit ‖ beatæ memoriæ Cyrillus, et beatæ memoriæ Flauianus ‖ exposuit ‖.

296 ‖ MACARIVS ‖ REV EPS CABASON D: Et ego hæc eadem dico; bene enim exposuit sanctissimus episcopus Flauianus secutus fidem sanctissimi Cyrilli.

297 CONSTANTINVS REV EPS DEMETRIADAE THESSALIAE D: Metropolita quidem meus ægritudine detentus adhuc in Helenupoli est, ego tamen secundum fidem trecentorum decem et octo sapio et consentio his quæ nuper lecta sunt beatissimi Cyrilli, et si sapio aliter aut aliquando aliter sapui, anathema mihi. et consentio eis, sicut consensit beato Cyrillo et beatæ memoriæ Flauianus.

298 EVTYCHIVS REV EPS ADRIANVPOLIS VETERIS EPIRI CLAVDIVS EPS ANCHIASMI MARCVS REV EPS EVRYAE PEREGRINVS REV EPS PHOENICIS ET SOTERICHVS REV EPS CERCYRAE DD: Sanctissimus quidem pater noster Atticus metropolita episcopus ‖ Nicopolis ‖ ante paululum recessit dure ægrotans, nos uero ‖ tantum ‖ confitemur quia lectis epistulis beatissimi et sanctissimi patris nostri Cyrilli consona et beatissimus Flauianus interlocutus est, et petimus sequentia omnium gestorum relegi. et omnes in alteram partem transierunt.

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=CVC^bY]

VERSIO ANTIQVA 4 stobenu Φ^a stubenus *D* stouenus *M* tobenus CVC^b stobenus *Y* 4/5 prædicta Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 6 scis Φ^{ac} beatis CVC^b beatissimis *Y* beato $\Phi^{ac}CVC^b$ beatissimo *Y* 8 bosireos Φ^a busiseos *M* busireus *DCVC*^{b} busireos *Y* egyptii prouintiæ *R* ægyptiæ *N* prouintiæ ægypti *D* 11 sebennunti *R* sebenunti *N* seuenunti *M* sebenuti *D* 14 fragoneus Φ^a fragoneos *M* draconeus *D* flagoneus CVC^b flagoneos YD^{mg} lectis $\Phi^a DM$ *de P non constat* 15 ex editione dixerunt Φ^{ac} expositioni [expositione CVC^bD^{mg}] quam exposuit Φ^r 16 exposuit *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 17 marcellus $\Phi^a DMV$ *de P non constat* marcarius CC^b 19 episcopus *om. N* demitriade Φ^a demetriadis *D*, *corr.* D^{mg} 20 elinopoli est *R* helinopoliem *N* helenopoli *DM* enupoli *Y de P non constat* 21 si *om. N* 24 adrianopolis $\Phi^a M$ hadrianoplis *D* anciasmo $\Phi^a M$ antiasino *D* 25 Phœnicis—eps *om. N* finici *R* phinicæ *D* phinicis D^{corr} phœnicis *MC* phenicis C^bV phencos *Y* 26 cerquiræ *RDM* cerqui *N de P non constat* 27 nicopoli $\Phi^a M$ nicopolim *D* paulum *N* in tantum $\Phi^a DM$ *de P non constat*

1 quintillus eps *P* sozone *Y* 6 definitionis *Y* a *om. PD* 8 tripolia *D* 9 epla *M* 11 auxanius *D*, *corr. D* ausionius *MV* 12/13 flauianus eps *Y* 13 continet *M* 17 cauason *M* cabasunti *D* carabason C^b et *om.* CVC^b 18 scissimi [beatissimi *D*] epi *DM* 19 constantius *CY* 20 autem *Y* 21 et^2 *om.* C^b 22 aliter *om. DM*, *corr. D de P non constat* ei *M* 23 consensi C^b 24 RVTICVS C^b cladius *D* 29 omnium gestorum sequentia C^b 30 omnia *C*

299 DIOSCORVS REV̄ ĒPS ALEXANDRIAE D̄: Manifeste ideo damnatus est Flauianus, quoniam post adunationem duas dixit naturas. ego autem testimonia habeo sanctorum patrum Athanasii Gregorii Cyrilli in multis locis quia non oportet dicere post adunationem duas naturas, sed unam naturam dei uerbi incarnatam. ego cum patribus eicior; ego defendo patrum dogmata. non transgredior in aliquo et horum testimonia non simpliciter neque transitorie, sed in libris habeo. ut uero omnes petierunt, et ego rogo reliqua recenseri.

300 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS D̄D̄: Sequentia relegantur.

BERONICIANVS DEVOTISSIMVS A SECRETIS SACRI CONSISTORII EX EADEM SCHEDA RECITAVIT

301 REV̄ ‖ ĒPS BASILIVS ‖ METROPOL̄ SELEVCIAE ISAVRIAE D̄: Quis poterit beatissimi patris nostri Cyrilli reprehendere uoces? qui ‖ impietatem ‖ Nestorii ‖ futuram ‖ mundum inundare compescuit per propriam sapientiam et illo quidem diuidente in duas personas et duos filios unum dominum nostrum et deum et saluatorem ‖ Christum ‖ ipse ostendit in una persona et filii et domini et dominatoris creaturæ deitatem agnoscendam perfectam et humanitatem perfectam. approbamus igitur omnia ab eo scripta et directa sicut uera et pie continentia et adoramus unum dominum nostrum Iesum Christum in duabus naturis agnoscendum. unam enim habebat in semet ipso ante omnia sæcula sicut splendor gloriæ patris, alteram autem sicut ex matre Hebr. 1, 3 natus propter nos accipiens ‖ ex ‖ ea sibi uniit ‖ secundum subsistentiam ‖ et uocatus est perfectus deus et filius dei et perfectus homo et filius hominis, omnes nos uolens saluare in eo quod factus est per omnia nobis similis absque peccato. contrarios uero his doctrinis inimicos catholicæ ecclesiæ esse asserimus.

302 REV̄ ĒPS SELEVCVS METROPOLIS AMASIAE D̄: Repleuerunt corda nostra lætitia quæ nuper sunt nobis ‖ lectæ ‖ doctrinæ sancti patris ‖ nostri et ‖ quondam episcopi Cyrilli et prudentia sanctissimi archiepiscopi Flauiani et præsens professio sanctissimi episcopi Basilii. unde cum recta et apostolica et pia sint talia dogmata, et ego consentio et confiteor et qui ita non sapit, anathematizo et alienum esse iudico ab ecclesiastica et catholica unitate. credimus ‖ enim ‖ et nos in unum dominum

---

301 *cf. 169. 176*

Φ^a [=*RN*], Φ^c [= *PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 1 hæretica Dioscori responsio contra catholicam fidem *CVC*^{b} 6 libris] BIBAIOIC [BIBAMVI *C*, BIBAM ... *C*^{b}] codicibus *CC*^{b} 7 iterum rogat gesta legi Dioscorus 11 Constantinopol̄, retractata Ephesi [ephesis *V*], relecta Chalcedon̄, ubi Basilius episcopus dixit in duabus naturis agnoscendum unum dominum [dominum *om. V*] *CVC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 11 *inscr.* QVAE IN CONSTANTINOPOLIM [CONSTANTINOPOLI $R^{corr}N$] $\Phi^a M$ QVAE CONSTANTINOPOLI EX EPHESIS GESTIS *Y* basilius rēu ēps *P* basilius ēps $\Phi^a M$ metropoli Φ^a *om. PD* metropolis D^{corr} 12 impietate Φ^a futura Φ^a futurum *Y* 14 ihm̄ xpm̄ Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 15 et domini *om. N* et^2 *om. R* 18 Christum *om. N* 20 ab Φ^{ac} uniuit *NP* substantialiter $\Phi^a D$ *corr. D*^{mg} subsistentialiter *PM* 23 esse *om. N* 24 episcopus *om. N* metropoli amasiæ $\Phi^a M$ metropolim asiæ *D* 25 lecta Φ^{ac}, *corr. R* doctrina *PM* a doctrina *D* nostri et *om.* $\Phi^a P$ nostri *om. DM* 29 etenim Φ^a autem *P*

1 rēu *om. P* 4 naturam *om. P* di uerbi naturam *V ex corr.* 8 amplissimi *D* amplissimis *M* amplissimus a *Y* legantur *Y* 9 beronianus *D* scida *PY* hiscida *M* 12/13 mundo *D om. C*^{b} 14 et in *P* et deum et saluatorem *om. PD, corr. D*^{mg} et^3 *om. Y* 15 ipse *om. D* et^3 *om. C*^{b} dominatorem *M* 16 et—perfectam *om. C*^{b} unitatem *CVD*^{mg} igitur *om. P* 17 continentiæ *CV, corr. V* et^3 *om. P* nostrum *om. PCVC*^{b} 19 et sicut^1 C^bD^{corr} 23 uero *om. P* asseremus *P* 25 ēpi alexandrini *P* 26 sanctissimi^1] beatissimi C^b 27 rectæ et apostolicæ *CVC*^{b}, *corr. V* sunt *M* talia *om. P* 28 confiteor] consentior C^b 29 catholica] apostolica *Y*

nostrum Iesum Christum ex deo uerbum, lumen ex lumine, de uita uitam, in duabus naturis post incarnationem et ex sancta Maria assumptionem ‖ prædicari ‖ et eum qui præter hæc sapit, sicut alienum ab ecclesia abdicamus.

303 SCA SYNODVS D̄: Nemo duo dicit dominum post ‖ unitionem. non erat Amasiæ episcopus ‖. indiuisum noli diuidere. hæc Nestorius sapuit. sic Nestorius sapuit. non erat Amasiæ episcopus. ‖ non erat Amasiæ; Sinopis est ‖

304 DIOSCORVS ‖ ĒPS ‖ ALEXANDRIAE D̄: Tacete modicum, audiamus ‖ alias blasphemias ‖. quid culpamus Nestorium solum? Multi sunt Nestorii.

305 IOHANNES PRB̄R ET PRIMICERIVS NOTARIORVM D̄: Ex his quæ lecta sunt, illud ‖ annotemus ‖ quia alteram fidem præter eam quæ in Nicæa exposita et hic ‖ prius ‖ confirmata est, exposuerunt qui ista dixerunt.

306 OLYMPIVS ĒPS EVAZON D̄: Si initium fides habet ex gestis, qui dederunt initium, sint anathema.

307 ‖ DO AMICISSIMVS ‖ ĒPS SATVRNINVS MARCIANVPOLIS ‖ METROPOLIS ‖ D̄: Si quis aliter sapit præter quæ nuper lecta sunt in hac sancta synodo, hic secundum formam sanctorum patrum alienus sit et excommunicatus a nobis sicut non permanens in his quæ bene a sanctis patribus definita sunt.

308 ‖ DO AMICISSIMVS ‖ ĒPS AETHERICVS ‖ CIVITATIS ‖ SMYRNAE D̄: Sicut præsentes patres consenserunt, et ego consentio et concordo et ante et nunc et postea ‖ et ‖ in futuro sæculo.

309 AETHERICVS EPS SMYRNAE D̄: Ego ista non dixi.

310 DIOSCORVS ‖ ĒPS ‖ ALEXANDRIAE D̄: Quid dicit?

311 IOHANNES PRB̄R ET PRIMICERIVS NOTARIORVM D̄: Falsum reprehendit.

312 DIOSCORVS ‖ ĒPS ‖ ALEXANDRIAE D̄: Doceat reuerentissimus episcopus Æthericus quæ uoluerit.

313 AETHERICVS ĒPS SMYRNAE D̄: Subito ut ingressus sum Constantinopolim (adtendebam autem auditores, deinde hunc ipsum monachum cum ipsis), dicit: domne,

---

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 1 apertius dictum hic quam ⟨a, *om. CV, de C*^{b} *non constat*⟩ Basilio in duabus naturis *CVC*^{b} 4 quæ Ephesi *CVC*^{b} 14 quæ Constantinop̄ *CC*^{b}*V* 21 Ephesi *CC*^{b}*V*

VERSIO ANTIQVA 2 docere Φ^{ac} 4 *inscr.* QVAE IN EPHESO Φ^a QVAE EPHESI *Y* unitatem Φ^{ac}*Y*, *corr. D*^{mg} 4—5 non—episcopus *om.* Φ^a 5—6 sic—sapuit *om. N* 6 errat *N* non^2—est *om.* Φ^a non^2—Amasiæ *om. M* 7 reuerentissimus ep̄s Φ^{ac}*C*^{b} 7/8 alia blasphemia Φ^a*P* aliam blasphemiam *DM* 9 iohannis *RDCC*^{b} 10 adnotauimus Φ^{ac} qui *NP* primitus Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 13 sit *RPM* 14 *inscr.* QVAE IN CONSTANTINOPOLI Φ^a reuerentissimus Φ^{ac}*V*, *corr. D*^{mg} dō amicissimi *C* martianopoli Φ^a marcianopolis Φ^c metropolis *om.* Φ^{ac} 18 reuerentissimus Φ^{ac}*V*, *corr. D*^{mg} ciuitatis *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 19 et^6 *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 21 *inscr.* QVAE IN EPHESO Φ^a 22 reuerentissimus ep̄s Φ^{ac} 23 iohannis *RD* 24 reuerentissimus ep̄s Φ^{ac}*Y* 26 smyrnæ ep̄s *N* ep̄s *PD*, *corr. D*

2 et^1 *om. P* uirgene maria *P* 3 addicamus *C*^{b} 5 ep̄s d̄ *P* nolite *M* 6 amasiæ ep̄s *P* inopis *P* inopes *D*, *corr. D*^{mg} inops *M* 8 quid—Nestorii *om. M* 9 ex] et *P* his *om. Y* 10 niceam *M* 11 confirmatus *C* 12 olympus *Y* ebazon *DM* ebazen *P* euanzon *Y* habent *Y* ex] et *P* qui] qua *P* 14 qui *Y* 15 hæc quæ *Y* 16/17 in his *om. P* 18 hetericus reū ep̄s *P* 20 futura secula *Y* 21 et æthericus *D* et hereticus *C* 22 quis dixit *M* 23 presbyter et *om. Y* 24/25 æthereticus *CV* 26 reuerentissimus ep̄s *Y* in constantinopolim *D* 26/27 adtendebat *CVC*^{b}*D*^{corr}, *corr. V* 27 autem *om. P* deinde] de *P* dicentem *D*

suscribe. dico et ego: interim sine uel uideamus; ‖ audiuimus ‖ ab eo certa aliqua. postea dicit: expone. ego uero dixi: exponere non possum. uere quidem scio, sed non possum dicere. tamen dico, si quis non credit sicut trecenti decem et octo et qui in Epheso, anathema sit et hic et in illo futuro sæculo.

314 DIOSCORYS ‖ EPS ‖ ALEXANDRIAE D: Hæc ergo quæ lecta sunt, falsa sunt?

315 AETHERICVS EPS SMYRNAE D: Ego nescio.

316 DIOSCORVS ‖ EPS ‖ ALEXANDRIAE D: Aliud ‖ his ‖ amplius non dixisti?

317 AETHERICVS EPS SMYRNAE D: Non.

318 DIOSCORVS ‖ EPS ‖ ALEXANDRIAE D: Audisti autem ea quæ ‖ tunc ‖ quasi a te dicta ‖ sunt ‖?

319 AETHERICVS EPS SMYRNAE D: Audiui.

320 DIOSCORVS ‖ EPS ‖ ALEXANDRIAE D: Et non ea dixisti?

321 AETHERICVS EPS ‖ SMYRNAE ‖ D: Non.

322 DIOSCORVS ‖ EPS ‖ ALEXANDRIAE D: Manifesta sunt quæ a præsente uiro deposita sunt; unde reliqua percurrantur.

323 Et cum legerentur, AETHERICVS REV EPS SMYRNAE EXSVRGENS D: ‖ Prius quidem ‖ consensi et subscripsi tantum. ‖ abii; statim ‖ adhæsit mihi Dioscorus reuerentissimus episcopus et ‖ dixit ‖: quare suscripsisti contra Eutychem? ‖ dico ‖: ego subscripsi sicut omnes patres nostri; si uero est aliud aliquid, dicite mihi. dixit: quid subscripsisti? dico: sicut optulerunt mihi, suscripsi. anathema si quis non credit sicut trecenti decem et octo et sicut qui in Epheso; ille anathema sit. postea quid ‖ scripserunt ‖, nescio. præsentibus omnibus dixi.

324 DIOSCORVS REV EPS ALEXANDRIAE D: Deducat duos testes.

325 AETHERICVS REV EPS SMYRNAE D: Sicut Cyrillus credo.

326 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Quo præsente hæc tibi dixit Dioscorus reuerentissimus episcopus?

327 AETHERICVS REV EPS SMYRNAE D: Coram omnibus dixit.

Φ^a[=*RN*], Φ^c[=*PDM*], Φ^r[=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 16 Chalcedon̄ CC^bV

VERSIO ANTIQVA 1 uideamus audiamus Φ^a uideamus uel audiamus *P* uideamus aut audiamus *D* audiamus uel uideamus *M* uideamus audimus C^b 5 reuerentissimus eps $\Phi^a PD$ 7 reuerentissimus eps $\Phi^a PD$ Alexandriæ *om. NM* his *om.* Φ^{ac}, *corr. D* non] nos *R* 9 reuerentissimus eps $\Phi^a D$ tunc *om.* $\Phi^{ac}V^{corr}$, *corr.* D^{mg} 10 sint $\Phi^a CV$ 12 reuerentissimus eps $\Phi^a PD$ 13 Smyrnæ *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 14 reuerentissimus eps $\Phi^a PD$ 16 *inscr.* QVAE IN [in *om. Y*] CALCHEDONA $\Phi^a MY$ 16/17 prius quidem $\Phi^r D^{mg}$ prioribus Φ^{ac} 17 habui [in habii *corr. D*] et statim Φ^{ac} abii ephesiæ [CVC^bD^{corr} ephesii *Y*] statim Φ^r 18 dicit $\Phi^a DMY$ [= Γ], *corr.* D^{mg} dixit et dicit *P* dicens dico $\Phi^a DMV^{corr}$ 19 suscripsisti *N* aliquid aliud *RMY* 22 scripserint $\Phi^a V^{corr}$ subscripserunt *PM* [*cf.* Γ]

1 scribe *P* 2 exponere non possum dixi C^b 3 dico tamen C^b 4 illo *per corr. add. Y* 8 eps *om. Y* 9 quasi] si CC^bD^{mg} *om. Y* 11 eps *om. Y* 13 eps *om. Y* 14 a *om. P* uiro] uero *P* exposita *M* 16 REV *om. P* 17 adhæsit] desit *P* 18 eps alexandriæ *P* et *om. P* eutychen $\Phi^c V$ 19 aliquid dicite] alicite *CV* ilicite V^{corr} obicite C^b 20 dico ego *MY* 21 credit [credet *D*] sicut credent [credunt *D*] *PD* 22 qui *P* 23 Dioscorus—testes *om. P* Alexandriæ *om. M* duo *CV*, *corr. V* 24 reuerentissimus *om. M* 25 amplissimi *D*, *corr. D* 26 dixi *D* eps dixit D^{corr} 27 reuerentissimus *om. M* dixit^2 *om. D*

328 THALASSIVS REV̄ ĒPS̄ CAESARIAE CAPPADOCIAE D̄: Hæc quæ scripta sunt, dixisti sine ulla necessitate; quid uis ea ‖ modo destruere ‖?

329 DIOSCORVS REV̄ ĒPS ALEXANDRIAE D̄: Calumniatus nihil patitur? si ego essem reprehensus, non patiebar?

BERONICIANVS DEVOTISSIMVS A SECRETIS SACRI CONSISTORII EX EADEM SCHEDA RECITAVIT

330 REV̄ ĒPS̄ VALERIANVS D̄: Ego confiteor duas natiuitates in Christo, diuinitatis et carnis, diuinitatis ex patre, carnis ex matre; unum ‖ tamen ‖ filium dei, quemammodum uniuersi patres constituerunt, duas natiuitates in una persona. sic ergo confiteor sicut patres trecenti decem et octo congregati in Nicæa ciuitate et ut sancta synodus Ephesi decreuit et beatæ memoriæ Cyrillus Alexandrinæ urbis antistes statuit, sic credo atque confiteor.

331 ‖ DEO AMICISSIMVS ‖ ĒPS̄ LONGINVS ‖ CHERSONENSIVM CIVITATIS ‖ D̄: Sanctam et magnam synodum trecentorum decem et octo congregatam in Nicæa sequens et sanctus pater noster ‖ Cyrillus episcopus ‖ doctrinam in epistula cum omni diligentia exposuit. unde et ego beatissimi archiepiscopi Flauiani consensui et beatissimorum episcoporum concordo, sciens post ‖ inhumanationem ‖ ex duabus naturis ‖ adorare ‖ diuinitatem unigeniti filii dei et saluatoris nostri Iesu Christi. contrarios autem huiusmodi fidei alienos existimamus a ‖ pia fide ‖ sanctæ ecclesiæ.

332 Et cum legerentur, DIOSCORVS REV̄ ĒPS̄ ALEXANDRIAE D̄: Ex duabus suscipio, duas non suscipio. cogor et impudenter agere; de anima est mihi sermo.

333 EVSEBIVS REV̄ ĒPS̄ DORYLAEI D̄: Tu me iam dudum occidisti ‖ [re uera quidem sanctissimum archiepiscopum Flauianum, mihi autem uitæ intulisti discrimen] ‖.

334 DIOSCORVS REV̄ ĒPS̄ ALEXANDRIAE D̄: Satisfacio deo hic et ‖ ibi ‖.

335 EVSEBIVS REV̄ ĒPS̄ DORYLAEI D̄: ‖ Sed ‖ et legibus, sicut dicis ergo? quare interpellaui? ‖ utique ‖ ut pœnas de te exigam; numquid ad salutandum huc ingressus es?

336 PASCASINVS ‖ VIR ‖ REV̄ ‖ ĒPS̄ ‖ D̄: Licuit Flauiano episcopo isto ‖ audiente ‖ tantum loqui quantum iste loquitur?

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 7 Constantiñ [constantinus *CV*] *CV* 16 beatissimorum] deo amicīs *CC*^{b} 17 ex duabus naturis *CC*^{b} 18 deitatem *C* 20 quæ Chalcedoñ *CVC*^{b} dogma Dioscori *CVC*^{b} 22/23 non est in codicibus [codus *CC*^{b}] Acum̄ [acon *C*, *abscisum in C*^{b}] *CC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 1 talasius $\Phi^a PC^b Y$ 2 ea destruere modo $R^{corr}N$ modo ea destruere *M* 7 *inscr.* QVAE IN CONSTANTINOPOLIM [CONSTANTINOPOLI *N*] $\Phi^a M$ QVAE EPHESI LECTA ACTA CONSTANTINOPOLI *Y* reuerentissimus—ualerianus $\Phi^a DMY$ ualerianus reū ēpṣ *P* RV ĒPS ALEXANDRIAE *CV* constantinus [*Rustici nota male intellecta*] reūs ēpṣ C^bD^{mg} 8 tamen eundemque Φ^{ac} 13 reuerentissimus $\Phi^{ac}V$, *corr. D*^{mg} chersonæ Φ^a cersonæ *DM de P non constat* ciuitatis *om.* $\Phi^a DM$ *de P non constat* 15 ēpṣ cyrillus $\Phi^a PY$ 17 humanitatem Φ^a humanationem *D* adorari Φ^{ac} [=Γ] 19 fide pia Φ^{ac} 20 *inscr.* QVAE IN [in *om. Y*] CALCHEDONA $\Phi^a MY$ 21 imprudenter *N* 22/23 re uera—discrimen *om.* Φ^{ac} [=Γ] *et codices Acœmetani Rustici, add. D*^{mg} 24 et hic et *DMY* [=Γ] et hic *P* ibi *Y* tibi $\Phi^{ac}CC^bV$ 25 sed *om.* Φ^{ac} [=Γ], *corr. D*^{mg} 26 utique $\Phi^r D^{mg}$ necesse est [est *om. PD*] Φ^{ac} 27 uir *om.* $\Phi^{ac}Y$ ēpṣ et uicarius sedis apostolicæ Φ^{ac} iudicante Φ^{ac}, *corr. D*^{mg}

1 cæsareæ $\Phi^c C^b$ 3 reuerentissimus *om. M* calumniator *P* 4 paterer *M* 5 scida *PY* hiscida *M* 7 in Christo *om. M* [=Γ] 7/8 diuinitatis et carnis *om.* Φ^c, *corr. D* 8 et carnis *P* 9 ergo] ego *M* 11 alexandriæ *D* antetes *C* 13 Longinus *om. M* 16 s̄cmi *D* 19 fide *om. C*^{b} 20 reuerentissimus *om. M* 21 dua *M* 24 reuerentissimus *om.* Φ^c, *corr. D* satisfactio *CVC*^{b}, *corr. V* 26 est *Y* 28 tantum *om. P*

337 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Sed in præsenti synodus cum iustitia celebratur.

338 LVCENSIVS REV EPS ‖ VICARIVS ‖ SEDIS APOSTOLICAE D: Iusta est synodus; detur ergo in illo iusta sententia.

BERONICIANVS DEVOTVS A SECRETIS SACRI CONSISTORII EX EADEM SCHEDA RECITAVIT

339 ‖ DEO AMICISSIMVS ‖ EPS MELIPTHONGVS ‖ IVLIO CIVITATIS ‖ D: Secundum diuinum apostolum, si angelus de cælo euangelizauerit nobis ‖ alterum quid ‖ præter ‖ quæ ‖ Gal. 1, 8 nuper lecta sunt sanctorum qui in Nicæa et in Epheso patrum, anathema sit. et qui non confitentur ad ueram unitatem coniunctas duas naturas in unum eundemque filium dei, deum uerum de deo uero, Christum Iesum, sint anathema. qui uero innouant aliquid præter expositiones apostolorum et sanctorum patrum, ‖ et ‖ conturbantes dei ecclesiam portent iudicium, quicumque illi fuerint. Gal. 5, 10

340 ‖ DEO AMICISSIMVS ‖ EPS IVLIANVS COENSIS D: Nullus sapientum contraire potest expositæ fidei a sanctis patribus qui in Nicæa, et iterum a sancta et magna synodo in Epheso metropoli congregata. confitemur igitur duas naturas in una persona, propter quod unum filium, unum dominum Iesum Christum. et si quis diabolica insania agitatus et propriam cogitationem, sicut putat, sequens aliud quid sapit præter quæ a decessoribus sanctissimis patribus accepimus, sit ab ecclesia alienus.

341 Et cum legerentur, DIOSCORVS REV EPS ALEXANDRIAE D: Ecce hoc reprehendo, quia post ‖ unitionem ‖ non sunt duæ naturæ.

BERONICIANVS DEVOTISSIMVS A SECRETIS SACRI CONSISTORII EX EADEM SCHEDA RECITAVIT

342 ‖ DEO AMICISSIMVS ‖ EPS SABAS PALTV CIVITATIS D: Didicimus sanctos patres sequi. etenim patres nostri qui in Nicæa conuenerunt, non a semet ipsis locuti sunt ‖ quæ locuti sunt ‖, sed quod spiritus sanctus dictauit. similiter et ‖ deo amicissimus et sanctissimus ‖ beatus Cyrillus ex spiritu sancto quæ sunt sanctorum patrum, locutus est et docuit. secutus est autem eum et princeps Orientis deo

---

Φ^a[=*RN*], Φ^c[=*PDM*], Φ^r[=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 7 quæ Constantiñ [constantinus *CV*] *CV* 20 quæ Chalcedoñ *CC*^{b}*V* hic Dioscorus nec duas naturas in Christo uult prædicari *CC*^{b}*V* 24 quæ Constantiñ *CC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 1 synodos *N* synodi *M* 3 et uicarius Φ^{ac} 6 QVAE IN CONSTANTINOPOLI Φ^a QVAE CONSTANTINVPOLI *Y* 7 reuerentissimus Φ^{ac} *ante* deo *del.* ru *CVC*^{b} iuliopolitanus Φ^a*PM* iulianopolitanus *D* ciuitatis iulio *C*^{b} iuliorum ciuitatis *Y* 8 alterum quid *om.* Φ^{ac}, *corr. D* quam Φ^a 12 et^2 *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 14 reuerentissimus Φ^{ac}*V*, *corr. D*^{mg} 20 cum hæc *N* *inscr.* QVAE IN [in *om. Y*] CALCHEDONA Φ^a*Y* 21 unitatem Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 24 *inscr.* QVAE IN CONSTANTINOPOLIM [CONSTANTINOPOLI $R^{corr}N$] Φ^a*M* ITEM QVAE CONSTANTINOP *Y* reuerentissimus Φ^{ac}*V*, *corr. D*^{mg} 26 quæ—sunt *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 26/27 dō amicissimus et scissimus *Y* scissimus et dō dignissimus [dignus Φ^c] Φ^{ac} scissimus et dō amicissimus *CVC*^{b} 28 eum *om. RY*, *corr. R*

1 amplissimi *D* dixit *C*^{b} præsente *DCVC*^{b}, *corr. V* 3 lucentius *D* 5 BENICIANVS *CC*^{b} deuotissimus *D* scida *Y* hiscida *M* 7 eps melipton *CVC*^{b} meliptongus eps *Y* 8 angelos *CV*, *corr. V* 9 qui *om. C*^{b} et qui *D* 10 confitetur *D* 11 uerbum *D* sit *D* 13 ecclesiam dī *M* dī iudicium *Y* quicum *CVC*^{b} illis V^{corr} 14 eps *om. D* choensis iulius *C*^{b} consis *P* contrariæ *CVC*^{b}, *corr. V* 15 et^2 *om. Y* 17 dnm nrm *M* 18 aliud aliquid *Y* 22 scida *Y* hiscida *M* exceda *P* 24 abbas *CVC*^{b} *corr.*, *om. C*^{b} sabbas V^{corr} sabul *P* palti ciuitatis *Y* pulti ciū *P* paltucium *D* 25 nicæam *P* 26 et *om. D* 27 beatissimus *P* 28 et—secutus est *om. C*^{b}

‖ amicissimus ‖ Iohannes quondam episcopus Antiochiæ; hunc etiam et qui superius interlocutus est, deo dignus episcopus Basilius est secutus. hoc et ego sapio et confiteor. et si quis in uniuerso mundo hanc fidem non sapit, non solum mihi est alienus, sed et omnibus recte credentibus. rogo uero uestram sanctitatem ‖ hunc tomum ‖ et in ‖ Orientem ‖ dirigere et liberare nos a blasphemiis, et si quis non suscripserit in hoc tomo, sit ‖ nobis ‖ alienus.

343 ‖ DEO AMICISSIMVS ‖ ĒPS THOMAS ‖ VALENTINIANVPOLITANVS ‖ D̄: Cum utilia sint animæ pietatis dogmata exposita a sancta synodo quæ in Nicæa congregata est et in Epheso metropoli, sic et credidimus et populos qui sub nobis sunt, docemus et ‖ eum ‖ qui ita non ‖ sapit, alienum ‖ decernimus esse a catholica ecclesia.

344 ‖ DEO AMICISSIMVS ‖ ĒPS TRYPHON ‖ CIVITATIS ‖ INSVLAE ‖ CHII ‖ D̄: Secundum expositionem sanctorum patrum in Nicæa et beatissimi et sanctissimi archiepiscopi Cyrilli sic et credidimus et credimus et qui ‖ non ‖ credunt sanctorum patrum doctrinis, anathematizamus et alienos eos a sancta ecclesia iudicamus.

345 ‖ DEO AMICISSIMVS ‖ ĒPS TIMOTHEVS PRIMOPOLITANVS D̄: Pie et recte ‖ statuta ‖ a sanctis patribus qui in Nicæa conuenerunt, et beatæ memoriæ pater noster Cyrillus quondam Alexandriæ episcopus secutus digna deo dogmata nobis tradidit. his et concordamus et consentimus. unde si quis hæc non sequitur, alienus sit a sanctis dei ecclesiis.

346 ‖ DEO AMICISSIMVS ‖ ĒPS EVDOXIVS BOSPHORI D̄: Ter beatissimus pater noster Cyrillus secutus ‖ Nicænam ‖ sanctam et magnam synodum manifestum nobis fecit de Christi et saluatoris nostri præsentia quia qui ante sæcula est deus filius patris, Col. 2, 14 in nouissimis temporibus ‖ inhumanatus ‖ est, ut disrumperet contra nos scriptum chirographum, et hominem perfectum assumpsit propter nostram salutem. omnis ergo qui non consentit expositionibus sanctorum patrum, se ipsum alienat ab omni sacerdotali communione et a Christi præsentia.

347 Et cum legerentur, EVSTATHIVS REV̄ ĒPS BERYTI D: Hominem non assumpsit, sed homo factus est; carnem autem adsumpsit.

BERONICIANVS ‖ DEVOTVS ‖ A SECRETIS SACRI CONSISTORII EX EADEM SCHEDA RECITAVIT

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 4 petit Sabas in Orientem dirigi [diri *C*, *abscisa in* C^b] tomum CC^b 24 hominem perfectum *C* 27 Chalcedon̄ CVC^b

VERSIO ANTIQVA 1 dignus Φ^{ac} iohannis *RPD* 4/5 hanc chartulam Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 5 oriente Φ^a 6 a nobis Φ^{ac} 7 reuerentissimus $\Phi^{ac}V$ ualentinianopolis *RM* ualentianopolis *P* ualentiniapolis *N* ualentinianopolitanus *D* ualentinupolit̄ *Y* ualentinu CVC^b 10 eum *om.* Φ^{ac}, *corr. D* sapiunt alienos Φ^{ac} 11 reuerentissimus $\Phi^{ac}V$ ciuitatis *om.* Φ^{ac}, *corr. D* insulæ chio Φ^{ac} insulæ chii *Y* insulphii CVC^bD^{mg} 13 et credidimus et credimus *RDY* et credimus et credidimus *M* et credimus *N* et credidimus CVC^bD^{corr} ita non NV^{corr} non ita *R* 15 reuerentissimus $\Phi^{ac}V$ statutis Φ^{ac} 20 reū $\Phi^{ac}V$ 21 Nicænam *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 23 incarnatus Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 27 *inscr.* QVAE IN [in *om. Y*] CALCHEDONA Φ^aY byreti Φ^aP byriti *Y* 29 deuotissimus Φ^aPY

2 basilius ēps *Y* et secus Φ^c, *corr.* D^{mg} 5 uos *D*, *corr.* D^{mg} a *om. CV* in C^b 9 metropolim Φ^c 10 esse decernimus *M* 11 ēps *om. P* 12 s̄cissimi et beatissimi C^b beatissimi s̄cissimi *Y* 14 eas *Y* esse *D* s̄cae̅ ecclesiæ CVC^b 16/17 cyrillus quondam pater n̄r C^b 17 dignam CVC^b, *corr. V* 18 ad hæc C^bV, *corr. V* ab hæc CD^{mg} 20 ēps *om. Y* 22 et *om. Y* di MC^bD^{mg} est [*del. V*] patris CVC^bD^{mg} patri *Y* 23 dyrrumperet *CV* dirumperet *PM* 25 aliene *Y* 29 scida *Y* hiscida *M*

348 ‖ EVSTOCHIVS DEO AMICISSIMVS ‖ $\overline{\text{EPS}}$ ‖ DOCIMII ‖ CIVITATIS $\overline{\text{D}}$: Factam a sancta synodo in Nicæa sanctorum patrum expositionem et lectas nobis epistulas ‖ sanctissimi et deo digni ‖ quondam episcopi Cyrilli et expositas regulas et fidem a sancta et magna Ephesena synodo consona omnia inuicem comperimus. igitur et ego sic credo et confiteor et qui præter hæc sapit, alienum iudico a sancta catholica ecclesia et ‖ a fide recte credentium ‖.

349 IVLIANVS ‖ DEO AMICISSIMVS ‖ $\overline{\text{EPS}}$ CIVITATIS ‖ MOSTINAE ‖ $\overline{\text{D}}$: Cum sint certa et utilia animæ lecta nobis canonica scripta exposita a beatissimo et sanctissimo Cyrillo et ‖ Nicæno ‖ et Epheseno sanctis conciliis, ita et ego sapio et credo et si quis præter hæc sapit, sit alienus a sancta ecclesia et recta fide.

350 ‖ COSSINIVS DEO AMICISSIMVS ‖ $\overline{\text{EPS}}$ CIVITATIS HIEROCAESARIAE $\overline{\text{D}}$: Audiens has sanctorum patrum nostrorum lectas epistulas et quæ in Epheso metropoli acta sunt secundum sanctas regulas in Nicæa ciuitate expositas, ita sapimus et credimus et docemus populum qui sub nobis est, et si quis aliud sapit, alienus sit a sancta catholica ecclesia.

351 IOHANNES ‖ DEO AMICISSIMVS ‖ $\overline{\text{EPS}}$ CIVITATIS HYRCANORVM $\overline{\text{D}}$: Nuper lectis et pridem expositis a sanctis patribus in Nicæa congregatis et orthodoxe prædicatis a sanctis episcopis consentio et acquiesco, aliter autem sapientem sicut insipientem et auertor et alienum iudico a fide recta, per gratiam Christi cum omnibus patribus stabilitus.

352 EVSEBIVS REV̄ ‖ $\overline{\text{EPS}}$ ‖ $\overline{\text{D}}$: Quoniam ‖ quidam ‖ reuerentissimorum episcoporum in hac regia urbe degentium aut propter infirmitatem aut ignorantes conuocationem sanctæ synodi non conuenerunt, peto absentes per reuerentissimum presbyterum et notarium Asterium et per religiosissimos diaconos et notarios commoneri quatenus et ipsi agnoscentes quæ acta sunt, suam manifestam faciant uoluntatem.

353 ‖ $\overline{\text{SCISSIMVS}}$ FLAVIANVS ‖ ARCHI$\overline{\text{EPS}}$ $\overline{\text{D}}$:‖ Reuerentissimi ‖ notarii absentes ‖ deo amicissimos ‖ episcopos commonefaciant perlegentes eis quæ acta sunt, quatenus unusquisque propriam uoluntatem ‖ exponat ‖.

Φ^a [= *RN*], Φ^c [= *PDM*] Φ^r [= CVC^bY]

ADNOTATIONES RVSTICI 1 quæ Constantinop̄ CC^b [*relatio incerta*] in sca syno⟨do⟩ . . . patrum test . . . mult . . . hominem as . . . salute eum st. . . . carnem solam . . . [*cetera abscisa uel obscura*] C^b

VERSIO ANTIQVA 1 QVAE IN [in *om. Y*] CONSTANTINOPOLI Φ^aY eustathius $\Phi^{ac}V$ eustodius *Y* reuerentissimus Φ^{ac} 1 docimii Y^{corr} docimini Φ^{ac} docimi CVC^bY 2/3 dō digni et $\overline{\text{scissimi}}$ Φ^{ac} 4 ephesina synodo Φ^aC^b synodo ephesena *M* ephesana synodo *Y* omnium *N* 6 a *om.* Φ^{ac} recta Φ^{ac} credentium *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 7 reuerentissimus Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} monstrinæ Φ^a mostene Φ^c, *corr. D* 9 effeseno et niceno *P* in niceno Φ^aD ephesino *N* 11 cossinius *PMVY* cussinus *D* cossegnius *N* consegnius *R* cossignius CC^b cossiginus D^{mg} *cf.* Γ reuerentissimus Φ^{ac} 16 iohannis *RPD* reuerentissimus Φ^{ac} yrcanorum Φ^a herchienorum *P* 21 $\overline{\text{eps}}$ dorylei $\Phi^{ac}CVC^b$ quidem Φ^aDC^b 26 flauianus $\overline{\text{scissimus}}$ archi$\overline{\text{eps}}$ Φ^aP $\overline{\text{scissimus}}$ archi$\overline{\text{eps}}$ flauianus *D* religiosissimi Φ^aPM 26/27 reuerentissimos Φ^{ac}, dō *superscr. D* 28 exponant Φ^aPy

2 synodo nicena *D* 3 dignissimi *Y* 5 alienum esse *M* $\overline{\text{sca}}$ et *Y* 8 et sanctissimo *om. MP* 9 et[1] *om. D* 10 $\overline{\text{scae}}$ ecclesiæ CVC^b, *corr. V* sanctissima ecclesia *Y* et a *P* fide *om.* CVC^b, *ante* et *ins.* V^{corr} 11 ciuitatis *om. D* hierocæsareæ *DM* 14 nos *P* $\overline{\text{sca}}$ et *D* 16 ciuitatis *om.* Φ^c 17 prædictis *D* a *om.* Φ^c 19 auersor *Y* alienum esse *M* 22 in] et CVC^bD^{corr}, *corr. V* 27 eis *om.* C^b

354 Præsidente sanctissimo et beatissimo archiepiscopo nostro Flauiano et consedente ei sancta synodo rursus in secretario episcopii, die secunda feria, quinto decimo die mensis Nouembris, consulatu supra ‖ scripto

355 EVSEBIVS REV̄ ĒPS DORYLAEI D̄: Quartus hodie excessit dies ex quo uestram interpellaui sanctitatem postulans Eutychem presbyterum et archimandritam in sanctam uestram synodum occurrere ob arguendum a me pro eo quod orthodoxa dogmata corrupit et aliter sapit ‖ quam ‖ credit catholica ecclesia, et peto tunc directos a sanctitate uestra interrogatos dicere qualia ab eo acceperunt responsa.

356 FLAVIANVS S̄CISSIMVS ARCHIĒPS D̄: Dicant notarii qui sunt dudum directi.

357 NOTARII D̄D̄: Ante hoc uestra iusserat sanctitas religiosissimum presbyterum et defensorem Iohannem et ‖ reuerentissimum ‖ diaconum Andream pergere ad reuerentissimum presbyterum et archimandritam Eutychem, et utrique præsto sunt.

358 FLAVIANVS S̄CISSIMVS ARCHIĒPS D̄: Astent sanctæ synodo et dicat prius religiosissimus presbyter et defensor Iohannes si abiit ad uocandum presbyterum et archimandritam Eutychem et si ‖ uidit ‖ eum et quid ab eo audierit.

359 RELIGIOSISSIMVS P̄RB̄R ET DEFENSOR IOHANNES D̄: Pridem reuerentissimo episcopo Eusebio interpellante in conuentu uestram sanctitatem et accusante reuerentissimum presbyterum et archimandritam Eutychem et libellum scriptis porrigente, in quo manifestabat eum hæreticis passionibus ægrotare, et postulante ‖ euocatum ‖ eum apud uestram sanctitatem satisfacere pro his quæ ab eo ingeruntur, prouidens uestra indeclinabilis sapientia præcepit pergere tam me quam ‖ religiosissimum ‖ diaconum Andream ad eum in eius monasterium et ad satisfaciendum eum uocare. quo facto cum peruenissemus ad eum in eius monasterium, libellos ei legimus et exemplaria ei dedimus et accusatorem ei manifestauimus et uocationem ei denuntiauimus et satisfactionem apud uestram sanctitatem. ipse autem occurrere quidem et satisfacere penitus abnegauit dicens hoc apud se esse decretum et definitione quadam ab initio teneri, ut nusquam alibi egrediatur a sua fraternitate; quodam modo enim tamquam in sepulcro degere in monasterio. innotescere autem uestræ sanctitati per nos postulauit eo quod reuerentissimus episcopus Eusebius inimicus ei iamdudum existens detractionis et iniuriæ causa hanc accusationem aduersus eum confecerit. paratum enim se esse asserebat expositioni sanctorum patrum qui in Nicæa et in

---

Φ^a [=*RN*], Φ^c [*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 1 quæ Constantīn [constantinus *CVC*^{b}] actio tertia *CVC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 1 *inscr.* ITEM TERTIA COGNITIO IN CONSTANTINOPOLIM [CONSTANTINOPOLI *N*] Φ^a cognitio tertia *D* [*cf.* Γ] tercia cognitio constantinopolitani ex gestis ephesi *M* *ante* præsidente *delent* TERTIA COGNITIO *CVC*^{b} [*cf.* Γ] 2 secretorio *R* secratario *C* 3 consulum *D* consulata D^{mg} scriptorum Φ^{ac} V^{corr},*corr*. D^{mg} 4 uenerabilis *N* 6 urguendum *N* 7 quam ut Φ^a [= Γ] 11 religiosissimum Φ^{ac} 15 uiderit $\Phi^{ac}V^{corr}$ 16 iohannes [iohannis *RPD*] p̄rb̄r et defensor $\Phi^{ac}CVC^b$ p̄rb̄r—iohannes *Y* 19 hereticus *N* uocatum Φ^{ac} 20 ab—ingeruntur $\Phi^{ac}V^{corr}$ abgeruntur D^{mg} abieruntur *CC*^{b} ingeruntur *Y* 21 p̄cedit *R* religiosum Φ^{ac} reliquum *CVC*$^b D^{mg}$ religiosissimum *Y* 30 detrectationis *R* decretationis *N* detractionis *MCVC*^{b} detractationis *PDY* 31 se enim *C*^{b} se *N*

1 præsedente *PD*, *corr*. *D* præsente *Y* nostro *om*. *D* 1/2 considente *PMY* 5 eutichen Φ^c *Y* 5/6 s̄ca ūrā synodo *D* 7 nunc *MC*^{b}, *corr*. *C*^{b} 10 iusserat ūrā *D* religiosissum *C* religiosum *V* 12 eutichen Φ^c 14 iohannis *PD* 15 eutichen Φ^c 16 primum *D*, *corr*. D^{mg} 18 eutichen Φ^c 22 cum^2 *om*. *DM*, *corr*. *D* euocare *Y* 26 quodam *Y* 27 detineri *DM* numquam *D*, *corr*. D^{mg} unus quam *C*^{b} 27 quod admodo *Y* 28 degerere *C*^{b} monasterio decreuit D^{corr} monasterium *CVC*^{b} 30 causam *CVC*^{b} afficerit *M*

Epheso congregati sunt, consentire et suscribere interpretationibus eorum confitebatur; si uero aliquid ‖ contigit ‖ eos in aliquibus dictis ‖ aut ‖ falli aut errasse, hoc neque reprehendere neque suscipere, solas autem scripturas scrutari tamquam firmiores sanctorum patrum expositionibus. post incarnationem uero dei uerbi, hoc est post natiuitatem domini nostri Iesu Christi unam naturam adorare et hanc dei incarnati et ‖ inhumanati ‖. et librum aliquem huiusmodi proferens perlegebat, adiciebat uero derogationes aliquas aduersus se ab aliquibus dictas ‖ quasi ‖ quod dixerit quia deus uerbum carnem secum de cælo deduxerit; se innoxium ab huiusmodi derogatione ‖ esse ‖. ex duabus autem naturis unitis ‖ secundum subsistentiam factum ‖ fuisse dominum nostrum Iesum Christum neque didicisse in expositionibus sanctorum patrum neque suscipere, si contigerit ab aliquo ei tale aliquid legi, quia diuinæ scripturæ, ut dicebat, meliores sunt a patrum doctrina. et hæc dicens confitebatur perfectum deum esse et perfectum hominem qui natus est de uirgine Maria, non habentem consubstantialem nobis carnem. hoc autem mecum colloquens dixit.

360 FLAVIANVS ‖ SCISSIMVS ‖ ARCHIEPS D: Hæc ‖ ipsa ‖ tu solus audisti an et qui pariter tecum directus est Andreas diaconus?

361 IOHANNES ‖REV ‖ PRBR ET DEFENSOR D: Dum hæc mihi mandaret ad insinuandum uestræ sanctitati, præsens erat ‖ et reuerentissimus ‖ Andreas diaconus.

362 FLAVIANVS SCISSIMVS ARCHIEPS D: Dicat et ‖ reuerentissimus ‖ Andreas diaconus si hæc a reuerentissimo presbytero et archimandrita Eutyche dicta audiuit.

363 ‖ REVERENTISSIMVS ‖ DIACONVS ANDREAS D: Iuxta uestræ sanctitatis iussionem perreximus ad reuerentissimum presbyterum et archimandritam Eutychem et colloquentes ei hæc ab eo audiuimus, quæ et reuerentissimus presbyter et defensor Iohannes ‖ iam ‖ exposuit.

364 IOHANNES RELIGIOSISSIMVS PRBR ET DEFENSOR D: Ipso collocutionis tempore ‖ reuerentissimi ‖ presbyteri et archimandritæ Eutychis, quando hæc nobis mandabat uestræ sanctitati referre, et ‖ religiosissimus ‖ diaconus reuerentissimi episcopi Basilii ibi præsens ‖ fuit ‖ et quæ dicta sunt, audiuit, quapropter peto uocatum eum interrogari si horum aliquid audiuit.

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 6 [*in textum irrepsit, cf. infra*] codicem BIBAION *CC*^{b}*VD*^{mg} 9 Eutychem negasse ex duabus naturis *CC*^{b}*V*

VERSIO ANTIQVA 2 contigerit Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} uel Φ^{ac} 3 suscipere $\Phi^{ac}V^{corr}$ suscribere *CC*^{b}*YD*^{mg}, *est error exemplaris a Rustico adhibiti cf. infra 643* 6 et inhumanati *Y* et hominis facti Φ^{ac} codicem bibaion et inhumanati hominis facti *CVC*^{b}*D*^{mg} 7 quasi Φ^r eo $\Phi^{ac}V^{corr}$ 9 esse *om* $\Phi^{ac}V^{corr}$, *corr. D*^{mg} substantialiter Φ^aDV^{corr} subsistentialiter *PM* secundum subsistentiam [substantiam *CC*^{b}] *CC*^{b}*Y* 10 natum $\Phi^{ac}V^{corr}$ 16 reuerentissimus Φ^{ac} ipsa *om.* Φ^{ac}, *corr. D*; *postulatur* ipse 18 iohannis *RD* religiosissimus Φ^aP reuerentissimus *MY om. DCVC*^{b} 19 et *om.* $\Phi^{ac}Y$ religiosissimus Φ^{ac} 20 religiosissimus $\Phi^{ac}V$ 21 etychem *R* euticen *P* 22 religiosissimus Φ^aPD 24 iohannis *RPD* 25 iam *om.* Φ^a 26 iohannis *RPD* 27 religiosissimi Φ^{ac} eutyches Φ^aPC^b 28 reuerentissimus Φ^a 29 fuerat Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} audiit Φ^a

2 errare *M* 6 proferens] professionis *D*, *corr. D*^{mg} 8 quia—deduxerit *om. CVC*^{b}, *corr. V* 9 derogationibus *D*, *corr. D*^{mg} duobus *D* 10 nostrum *om.* V^{corr} 12 scripturæ neque suscipere Φ^c dicebam *CVC*^{b} 13 dō *C*^{b} 13/14 maria uirgine *DC*^{b}, *corr. D* 14 habente *D* 16 hanc *Y* tu *om. DMY*, *corr. D* 17 diaconus andreas *P*, *corr. P* 20 scissimus *om. CVC*^{b} andreas diaconus $\Phi^{ar}P^{corr}D^{corr}$ diaconus andreas *P* andreas *DM* 22 andreas diaconus Φ^cY 23 eutychen Φ^cCVC^b 24 hoc *D* ab eo *om. M* 28 episcopi] prbi *CVC*^{b}*D*^{mg} basilius *P* 29 ibi præsens *om.* C^b

365 FLAVIANVS SCISSIMVS ARCHIEPS D: Dicant religiosissimi notarii si ‖ diaconus qui adesse solet reuerentissimo episcopo Basilio ‖, qui et a ‖ reuerentissimo ‖ presbytero et defensore Iohanne commemoratus est, hic præsens est.

366 NOTARII DD: Adest diaconus ‖ qui adesse solet reuerentissimo episcopo Basilio ‖, qui et uestræ consedet sanctitati.

367 FLAVIANVS SCISSIMVS ARCHIEPS D: Stet in medio.

368 Et cum stetisset, FLAVIANVS SCISSIMVS ARCHIEPS D: Quid uocaris?

369 Et ait: Athanasius.

370 ‖ SCISSIMVS ‖ ARCHIEPS D: Quo gradu fungeris ecclesiastico?

371 ATHANASIVS D: Diaconus sum.

372 FLAVIANVS ‖ SCISSIMVS ‖ ARCHIEPS D: Cuius ciuitatis?

373 ATHANASIVS DIACONVS D: Seleuciæ sub sanctissimo episcopo Basilio.

374 FLAVIANVS SCISSIMVS ARCHIEPS D: Dic quæ ‖ audisti ‖ præsentibus ‖ reuerentissimis ‖ Iohanne presbytero et defensore et Andrea diacono a reuerentissimo presbytero et archimandrita Eutyche ‖ de fide ‖.

375 ATHANASIVS DIACONVS D: Hæc audiui quæ et ‖ deo amicissimus ‖ presbyter et defensor Iohannes exposuit et ‖ reuerentissimus ‖ diaconus Andreas.

376 EVSEBIVS ‖ DEO AMICISSIMVS ‖ EPS D: Sufficiunt quidem quæ prolata sunt a ‖ reuerentissimo ‖ presbytero et defensore Iohanne ‖ et reuerentissimo ‖ diacono Andrea et quæ facta est professio ab Athanasio ‖ reuerentissimo ‖ diacono sanctæ ecclesiæ Seleuciæ, ad manifestandum quem habet impium sensum et contrarium expositionibus sanctorum patrum; tamen supplico uestræ sanctitati et iterum secundo eum uocari. paratus enim sum arguere eum multorum testimoniis male sapuisse et sapere et docere.

377 FLAVIANVS ‖ SCISSIMVS ‖ ARCHIEPS D: Vtinam ueniens et agnoscens suum delictum ad pænitentiam respiciat, quoniam dominus noster Iesus Christus lætatur de salute perditorum et circumiens ipse prior ouem errantem requirit. quapropter et ‖ nunc ‖ directi Mamas et Theophilus ‖ reuerentissimi ‖ presbyteri commoneant eum reddentes ei a nobis transmissa uocationis scripta quatenus ad nostram sanctam perueniat synodum scandalizatam non solum ex accusatoriis libellis aduersus eum porrectis ab Eusebio ‖ deo amicissimo ‖ episcopo, sed etiam ex facta professione quasi male sentiente eo et permanente a religiosissimo ‖ Iohanne presbytero et defensore ‖ et

---

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

VERSIO ANTIQVA 1 diaconi Φ^a 1—2 qui—solet *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 2 reuerentissimi epi basilii Φ^{ac} religiosissimo Φ^{ac} 4 qui—solet *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} reuerentissimi epi basilii Φ^{ac} 9 sanctissimus *om.* $\Phi^a PMV$ 11 sanctissimus *om.* $\Phi^a PM$ 13 audisti de fide Φ^{ac} 13/14 religiosissimis Φ^{ac} 15 de fide *om.* Φ^{ac} 16 reuerentissimus Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 17 iohannis *RPDCV*, *corr.* *V* religiosissimus Φ^{ac} 18 reuerentissimus Φ^{ac} 19 religiosissimo Φ^{ac} et a Φ^a religiosissimo Φ^{ac} 20 religioso Φ^a religiosissimo Φ^c 25 flauianus archieps Φ^{ac}, *corr.* *D* scissimus archieps flauianus *Y* dilectum *R* delectum *P* 27 requiret *RPD*, *corr.* *D* nunc *om.* Φ^a 28 religiosissimi $\Phi^a PM$ religiosi *D* 31 reuerentissimo Φ^{ac} 32 prbro et defensore iohanne Φ^{ac} prbo iohanne et defensore C^b

2 basilio epo *Y* 5 considet *Y* consedit *D* 6 astet *M* 7 quis D^{corr} 9 quod *PCV* 10 ethanasius *Y* dixit *om.* CC^b 12 episcopo *om.* *M* 13 sanctissimus *om.* Φ^c, *corr.* D^{mg} 14 andreas *M* 16 et^1 *om.* *P* 18 eps dorilei *D* *om.* CVC^b 19 iohanne et defensore *M* 23 eum *post* male *coll.* *M* mala CVC^b, *corr.* *V* 26 resipiscat *D*, *corr.* D^{mg} Iesus *om.* *CV* non lætatur D^{corr} 27 orbem *Y* quia propter *Y* 28 recitantes P^{corr} 29 ei a] etiam C^b 31 quali C^b 32 eo *om.* *Y* religioso *D*

Andrea et Athanasio ‖ reuerentissimis ‖ diaconibus, si quo modo ueniens et euomens priorem suam impietatem et cognoscens rectam fidem et expositionem sanctorum patrum nostrorum ueniam mereatur, quam decet dari a nobis his qui ad pænitentiam respiciunt.

378 EVSEBIVS ‖ DEO AMICISSIMVS ‖ EPS D: Dignetur uestra sanctitas ‖ iubere ‖ prius recitari et dictata a sancta synodo uocationis scripta, ut et ipsa inserantur monumentis.

379 FLAVIANVS SCISSIMVS ARCHIEPS D: Legantur et inserantur fidei monumentorum.

380 Sancta et magna synodus secundum dei gratiam degens in Christianissima et regia Constantinopoli Roma reuerentissimo presbytero et archimandritæ Eutychi. Et nunc secunda ista te uocatione uocamus per Mamam et Theophilum reuerentissimos presbyteros, ut occurras absque dilatione ad satisfaciendum sancto concilio, incusatus a ‖ deo amicissimo ‖ episcopo Eusebio sicut ‖ qui ‖ aliena a fide ‖ sapuisti et sapis ‖ et ad aliquos ‖ es locutus ‖. ueni ergo in conuentum nihil differens, ne ut subterfugiens in ‖ faciem ‖ conuinci subiaceas diuinarum regularum seueritati. nec enim rationabilis est satisfactio dicere te decreuisse non procedere de monasterio, qui de talibus accusatus es.

381 Adhuc sedente sancta synodo et expectante Mamam et Theophilum reuerentissimos presbyteros, qui missi sunt uocare reuerentissimum Eutychen presbyterum et archimandritam, ‖ dum legerentur ‖ eis expositiones de fide sanctorum patrum, CONSVRGENS ‖ IN ‖ MEDIO EVSEBIVS ‖ DEO AMICISSIMVS ‖ EPS D: Nihil intemeratum in deo impie agenti et aliena a recta fide sapienti audacter omnia facere. comperi enim ‖ quia ‖ Eutyches presbyter et archimandrita uolumen direxit per monasteria et ad seditionem excitat monachos. et quia hoc ipsum ad tutelam ecclesiasticam et sanctæ synodi pertinet inquirere hoc et cognoscere qualia conficit et machinatur tumultum faciens, postulo hic præsentem presbyterum martyrii quod est in Septimo, dicere si destinauit uolumen et fecit fieri ‖ subscriptiones ‖.

382 FLAVIANVS SCISSIMVS ARCHIEPS D: Hic præsens est, de quo talia professus es?

383 NOTARII DD: Adest.

384 SCISSIMVS ARCHIEPS D: Sistatur in medio.

385 Et cum stetisset, ARCHIEPS D: Quid uocaris?

386 ‖ Ille ‖ respondit: Abraamius.

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

VERSIO ANTIQVA 1 andreas *N* religiosissimis Φ^{ac} 5 reuerentissimus Φ^{ac} iuberi Φ^a 10 constantinopolim $\Phi^a P$ 13 reuerentissimo Φ^{ac} qui *om.* Φ^{ac}, *corr. D* sapuisti et sapis $\Phi^r D^{mg}$ sapiens Φ^{ac} 14 locutus es $\Phi^a D^{corr}$ locutus Φ^c es locutus $V^{corr}Y$ eis locutus *CVC*^{b} 15 facie Φ^a 20 legentibusque Φ^{ac} 21 in medio *PCVY* e medio $\Phi^a P^{corr}$ *DM* in medium C^b reuerentissimus Φ^{ac} 22 dn̄o *N* 23 quoniam Φ^{ac} 26 hi *R* 27 subscriptionem Φ^{ac} 33 ille *om.* Φ^{ac}, *corr. D* abramius $\Phi^a PDY$ abrahamius *M*

2 suam priorem *D* suam *Y* 2 expositiones *PM* 3 dare nobis *D* 6 dicta *Y* 8 sanctissimus *om. M* 9 *inscr.* secundus libellus uocationis eutichis *M* 10 regia rectus *P* 11 religiosissimos *DM om. P* 12 satisfaciendo *P* scm concilium *CVC*^{b}, *corr. V* 14 et *om. P* ad *om. CVC*^{b}, *corr. V* conuentu *M* deferens D^{mg} 16 prouidere *M* 18 mama *P* tiofilum *D* theophilo *P* 19 nissi *C* nisi $C^b D^{mg}$ fuerunt *Y* 19—20 et eutychen—archimandritam *CV* pbrm eutichen et archimandritam *M* pbrm et archimandritam *D* [euticen *add.* D^{corr}] 20 de fide] fidei *M* 22 audaciter *P* 25 pertinet et *D* 27 dicere si] diceris *P* 28 scissimi *C om. M* 29 NATARII *C* 30 si statuatur *Y* 31 D *om. CC*^{b}

387 FLAVIANVS ‖ SCISSIMVS ‖ ARCHIEPS D: Quo gradu ‖ honoris fungeris ‖?

388 ABRAAMIVS D: Presbyter sum in Septimo sub tua sanctitate.

389 FLAVIANVS ARCHIEPS D: Audisti quæ exposuit reuerentissimus episcopus Eusebius?

390 ‖ ABRAAMIVS ‖ D: Etiam, per uestigia tua.

391 FLAVIANVS ‖ SCISSIMVS ‖ ARCHIEPS D: Dic quæ ista.

392 ‖ ABRAAMIVS ‖ D: Manuhel presbyter et archimandrita direxit me ad Asterium presbyterum hæc ei denuntiare quia Eutyches presbyter et archimandrita direxit ei tomum de fide et suadebat ei in eo suscribere. et hæc mandauit ut prædictus presbyter Asterius uestræ suggerat sanctitati.

393 EVSEBIVS ‖ DEO AMICISSIMVS ‖ EPS D: Quoniam non solum in monasterio Manuhelis presbyteri hoc ausus est facere, peto dirigere et in alia monasteria et addiscere utrum et illuc direxerit tomum ad suscribendum quasi fides contempta sit, necne.

394 FLAVIANVS SCISSIMVS ARCHIEPS D: Iuxta ‖ postulationes religiosissimi ‖ Eusebii episcopi pergant ad monasteria, ciuitatis quidem Petrus ‖ reuerentissimus ‖ presbyter et Patricius ‖ reuerentissimus ‖ diaconus, trans uero in Sycas Retorius ‖ presbyter et ‖ Eutropius ‖ diaconus ‖, in Chalcedona autem Paulus et Iohannes ‖ presbyteri ‖ ad cognoscendum ab eis si directus sit eis tomus ab Eutyche presbytero et archimandrita suadente eis subscribere.

395 Et cum hæc a sanctissimo episcopo dicerentur, AETIVS DIACONVS ET NOTARIVS D: Qui hodie directi sunt a sanctitate uestra ‖ reuerentissimi ‖ presbyteri Mamas et Theophilus ad Eutychem reuerentissimum presbyterum et archimandritam, præsto sunt.

396 SCISSIMVS ARCHIEPS D: Dicant reuerentissimi presbyteri qui mandata sancti concilii pertulerunt, quid audierint ab Eutyche reuerentissimo presbytero et archimandrita et si paratus est conuentui sanctæ huius synodi præsentari.

397 MAMAS REV PB D: Peruenientes ad monasterium Eutychis reuerentissimi presbyteri et archimandritæ repperimus ante ianuas monachos stantes et ingressi cum eis monasterium diximus: nuntiate nos; loqui enim habemus archimandritæ, directi a

---

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

VERSIO ANTIQVA 1 sanctissimus *om.* Φ^{ac} honoraris Φ^{ac} *CC*^{b}*V* honoris fungeris *Y* 2 abramius Φ^a*PDY* abrahamius *M* 5 abramius presbiter Φ^a*PD* [=Γ] abramius *Y* abrahamius *M* 6 sanctissimus *om.* Φ^{ac} 7 abramius presbiter Φ^a*PDY* [=Γ] abrahamius *M* ABRAHAM *C*^{b} 11 reuerentissimus Φ^{ac} 12 manehelis *R* 13 et] ut *N* 15 postulationem Φ^{ac} reuerentissimi Φ^{ac} 16 religiosissimus Φ^{ac} 17 et Patricius—presbyter *om. N* religiosus *RD* religiosissimus *PM* uiro *RD, corr. D om. P* religiosus presbiter *R*Φ^c, *corr. D*^{mg} 18 et *om.* Φ^a religiosus diaconus Φ^{ac} calchedona [calchidona *P*] Φ^{ac}*Y* calchedonia *C*^{b}*D*^{corr} iohannis *RPD* religiosi [religiosissimi *M*] presbiteri Φ^{ac} 22 religiosissimi Φ^{ac} 24 sca *R* 25 qui *N* 27 eutyches Φ^a euticetis *D*

1 Flauianus *om. M* 2 D *om. CC*^{b} 3 Flauianus] scissimus *Y om. M* religiosissimus *Y* 5 D *om. CC*^{b} etiam etiam *P* 6 Flauianus *om. M* 7 D *om. CC*^{b} Fanuhel *V* 8 quia] quæ *CVC*^{b}*D*^{mg}, *corr. V* 9 et—ei] sua debeat *D, corr. D*^{mg} 10 presbyter *om. M* 11 episcopus *om. CVC*^{b} 15/16 epi eusebii *M* 16 quidam *D*^{corr} 17 siccas *C*^{b}*D*^{mg} sucas *P* torius *D, corr. D*^{mg} 18 utropius *Y* 19 agnoscendum *M* ab eis] ab es *C, corr. C* abyes *C*^{b} est *D, corr. D*^{mg} ei *Y* 19 eutycen *P* 20 suadende *CC*^{b} scribere *CVC*^{b}, *corr. V* 21 dirigerentur *P* et notarius *om. Y* 22 epi *C*^{b} 23 eutychen Φ^c*CV* 24 D *om. CC*^{b} 24/25 pertulerunt sci concilii *M* 25 audierunt *CC*^{b}*V*, *corr. V* euticen *D* 26 huius scæ *D* scae huius scae *C*^{b} præsentari *om. C*^{b} 28 cum eis] eius *C*^{b}

sanctissimo archiepiscopo et præsente sancta synodo. et dicebant nobis quia domnus archimandrita ægrotat et uidere ‖ uos ‖ non ‖ potest ‖. quid ergo uobis placet aut pro qua re estis directi, dicite nobis. nos autem non acquieuimus, dicentes eis quia nos ad illum ipsum sumus directi et scriptam iussionem complemus et præ manibus habemus quæ ad eum scripta sunt a sancta synodo. qui ingressi iterum regressi sunt et deduxerunt secum Eleusinium quendam monachum, dicentes: quoniam archimandrita noster ægrotat, hunc loco suo direxit, ut huic quæ sunt mandata, dicatis. nec ‖ sic ‖ acquieuimus dicere ei, sed diximus: si suscipit nos missos a sanctissimo et beatissimo archiepiscopo et a sancta ‖ et magna ‖ synodo, dicite nobis. ‖ deinde ‖ uidimus eos turbatos et ad alterutrum susurrantes et dicentes aliqua, et cum non acciperemus responsum conturbatis eis eo quod in scriptis esset mandatum, diximus eis: quid conturbamini? nihil est durum. quæ scripta sunt, non sunt occulta, sed dicimus et nos quid scriptura contineat: commonuit eum ecce hoc secundo sancta synodus quatenus occurrat et in his in quibus accusatus est a ‖ deo amicissimo ‖ Eusebio episcopo, sistat et satisfaciat inclamatus. tunc ingressi nuntiauerunt et suscepit nos prædictus reuerentissimus presbyter et archimandrita Eutyches. ingressi porreximus ei missam chartulam et fecit eam nobis præsentibus legi et postquam lecta est, dicit: ego apud me definitum habeo citra mortis necessitatem non egredi monasterium. peruidet autem et sancta synodus et ‖ deo amicissimus archiepiscopus ‖ quoniam et senex sum et defectus. diximus nos: dignare uenire et in his quibus ‖ accusaris ‖, satisfacere apud sanctam synodum. qui respondit: ego non egredior de monasterio meo, quia sic habeo definitum. si autem uoluerit beatissimus archiepiscopus et sancta synodus aliquid agere, quod ‖ eis ‖ placet, ‖ agant ‖. hoc unum peto nullum hic altera uice fatigari; definitum enim mihi est non egredi monasterio. ne ergo et iterum dirigant; quod uolunt, et ante tertiam uocationem meam faciant; mihi enim ac si uocassent, sunt. petiit autem nos dicere sanctitati domni hæc. compellebat autem nos et chartulam aliquam scriptam deportare, et non acquieuimus suscipere, dicentes: si quid uolueris, perueniens doce. ita nobis talia ad eum dicentibus, delata est charta et uoluit nobis eam legere. et nec sic acquieuimus audire, sed accipiens suscripsit eam et nos ualefacientes egressi sumus, dicente eo quia dirigo sanctæ synodo hanc chartulam cum suscriptione mea.

398 FLAVIANVS SCISSIMVS ARCHIEPS D: Dicat et ‖ reuerentissimus presbyter ‖ Theophilus, quæ pergens ad reuerentissimum presbyterum et archimandritam Eutychen pariter cum religiosissimo presbytero Mama audiuit.

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 24 quantum ad iustitiam, post secundam euocationem damnari meruit qui sibi tertiam interdixit *CVC*^{b} 27 nota de charta Eutychis non suscepta *CVC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 2 eum Φ^{ac} potest *VY* potestis $\Phi^{ac}C^b$ potestes *C* 8 ita Φ^{ac} suscepit *RP*Φ^r 9 et magna *om.* Φ^{ac} 10 deinde Φ^r et Φ^{ac} 11 acciperemus $D^{corr}MY$ acceperemus *PD* acceperimus Φ^aCVC^b 15 beatissimo Φ^aDM *de P non constat* 19/20 beatissimus Φ^{ac} 20 eps Φ^{ac} sum *om. N* 21 incusaris Φ^a 23 ei Φ^{ac} 24 agat Φ^{ac}, *corr. D* 31 scriptione *NC*^{b} 32 religiosissimus Φ^{ac} presbyter *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 33 eutychem Φ^a 34 mamman *R* mamā *N*

1 epō *M* 2 dns *M* 3 esses *P* 4 ipsi C^bD^{corr} *om. D* subscriptam *M* 5 sca et magna *M* 6 eleusinum *DY* 7 dixit *Y* ut] et *P* 8 eis *M* 9 et beatissimo *om. D* et a *om.* C^b 10 uidemus *P* 11 conturbantibus *D* esse *P* 13 dicemus *P* continet *M* 14 et hoc *D* 17 cartam *D* ea nobis *C* nobis ea C^b 18/19 necessitate *D* 19 peruidit *PD*, *corr D* 21 in quibus Φ^c 23 beatissimus *om.* Φ^c 25 monasterium *M* et *om. M* 26 meam *om. D*, *corr.* D^{ms} 29 ita a *M* ista CVC^bD^{corr}, *corr. V* eam nobis *Y* eam nobis eam *P* relegere *D* 31 dicentes *M* 32 sanctissimus *om. DM*, *corr. D* 33 a *P*

399 THEOPHILVS ‖ REV̄ ‖ P̄RB̄T̄ D: Perueniens pariter cum Mama presbytero in monasterium Eutychis presbyteri ‖ et archimandritæ ‖ hæc eum audiui dicentem: ‖nisi‖ forte mors eiciat me de hoc monasterio, quia definitum mihi est et inpossibile mihi est egredi. et alia omnia ‖ quæ ‖ dicta sunt a ‖ reuerentissimo ‖ presbytero Eutyche, exposuit religiosissimus presbyter Mamas, quæ et ego audiui.

400 EVSEBIVS ‖ DEO AMICISSIMVS ‖ ĒP̄S D̄: ‖ Excogitatio est semper ‖ et occasio obnoxiis, ut dilationibus utantur. nec enim in arbitrio ‖ eorum qui accusantur, est ‖ recusare aut loco se ipsos circumscribere. sed peto et nunc regularum ‖ sanctarum ‖ inuigilare potentiam aduersus accusatum et iubete eum etiam inuitum huc aduenire.

401 S̄CISSIMVS ARCHIĒP̄S D̄: Audiens sancta synodus quæ mandata sunt ab Eutyche reuerentissimo presbytero et archimandrita per ‖ reuerentissimos ‖ presbyteros qui ad eum directi fuerant, quod placet, declaret.

402 S̄C̄A̅ SYNODVS D̄: Rationis est et tertio a sancta et magna ‖ hac ‖ synodo reuerentissimum presbyterum et ‖ archimandritam ‖ Eutychen commoneri, ut ad hanc sanctam synodum occurrat. quod si hoc minime fecerit, se ipsum culpabit.

403 FLAVIANVS ‖ S̄CISSIMVS ‖ ARCHIĒP̄S D̄: Religiosissimi presbyteri Memnon sacrorum uasorum custos et Epiphanius et Germanus ‖ diaconus ‖ euntes ad reuerentissimum Eutychen presbyterum et archimandritam tertiæ ‖ euocationis ‖ scripta a sancta synodo ei directa insinuent, quatenus ueniens satisfaciat super his quæ ei irrogantur.

Continebat uero directa a sancta synodo uocationis chartula sic

404 Sancta et magna synodus per dei gratiam degens in Christianissima et regia Constantinopoli Roma Eutycheti reuerentissimo presbytero et archimandritæ. Arbitramur te non ignorare quæ a sanctis regulis definita sunt aduersus minime obœdientes et nolentes ad ‖ satisfactionem ‖ occurrere, cum et tertia ad eos facta uocatio fuerit. ne ergo ‖ te ipsum ‖ his quæ pie ab eis statuta sunt, ‖ configas ‖, uel nunc ‖ etiam ‖ tertio a nobis uocatus per ‖ reuerentissimos ‖ presbyteros, id est Memnonem custodem sacrorum uasorum et Epiphanium et ‖ reuerentissimum ‖ Germanum ‖ diaco-

---

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 6 ΣΚΕΨΙΣ cogitatus *CC*^{b} 22 ΠΑΡΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ *CC*^{b}

VERSIO ANTIQVA 1 reuerentissimus *om.* Φ^{ac} 2 eutyches Φ^a euticetis *D* et archimandritæ *om.* Φ^{ac}, *corr. D* ne $\Phi^a DM$ 4 si qua Φ^{ac} religiosissimo $\Phi^a M$ religioso *D* 6 reuerentissimus Φ^{ac} tractatus est semper Φ^{ac} excogitatio semper est $C^b D^{mg}$ 7/8 eorum qui [qui *om.* $CC^b V$] accusantur est Φ^r eorum est qui accusantur $\Phi^a V^{corr}$ accusatorum est Φ^c 8 et] ut *R om. N* 8/9 sanctarum *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 12 religiosissimos Φ^{ac} 14 hac *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 15 monachum Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 17 S̄CISSIMVS *om.* Φ^{ac} 18 uasarum *R* diaconi $\Phi^a M$ 19 eutychem Φ^a uocationis $\Phi^a DM$, *corr. D* 24 eutyche Φ^a eutychi *PMC*^{b} 25 definata *R* 26 satisfaciendum $\Phi^{ac} CV$ satisfactionem $C^b Y$ 27 te ipsum *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} succumbas Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} iam $\Phi^a PDY$, *corr. D om. M* [=Γ] 28 religiosissimos $\Phi^a PD$ religiosissimum *M* presbyterum *M* id est *om. M* 29 et religiosum germanum $\Phi^a P$ et germanum religiosos *M* religiosum et germanum *D* 29/p. 108, 1 diaconos $\Phi^a M$

1 peruenientes pariter D^{corr} pariter peruenientes C^b 1/2 monasterio *PD* 2 audiuimus *Y* 4 euticen *D* 5 et *om. Y* 6 et occasio et $C^b D^{corr}$ 7 ut] et *D* utuntur *D* uitantur $CVC^b D^{mg}$ 8 loco] locus ei *P* 9 potentia *M* aduersum *P* et *om. P* inuitos *M* 11 euticen *D* 12 per *om.* C^b 13 directi *om. M* quo *P* 15 commoueri *M* 19 tertiam *P* 20 ei^1 *om.* PC^b 22 cartulæ *P* 23 *inscr.* Libellus tercie uocationis *M* 24 constantinopolim *PD* romam *D* presbytero reuerentissimo *D* 26 et cum CVC^b facta *om. M* 28 memnomen *C* memnon C^b 28/29 sacrorum uasorum custodem *D*

num ‖, in sanctum concilium ‖ acquiesce ‖ præsens esse in ‖ subsequenti die ‖ mature, hoc est die quarta feria septima decima mensis Nouembris.

405 Et sequenti die tertia feria, quæ est sexta decima mensis Nouembris, præsidente sanctissimo archiepiscopo et sancta synodo et disputante de diuinis dogmatibus ‖ eodem ‖ ipso sanctissimo archiepiscopo ASCLIPIADES DIACONVS ET NOTARIVS NVNTIAVIT DICENS: Quidam monachi a presbytero et archimandrita Eutyche directi et ‖ Abraamius ‖ reuerentissimus presbyter et archimandrita foris sunt et postulant ingredi.

406 SCISSIMVS ARCHIEPS D: Ingrediantur.

407 Et cum ingressi fuissent ‖ Abraamius ‖ reuerentissimus presbyter et archimandrita et ‖ Eleusinius ‖ et Constantinus et Constantius diaconi monasterii reuerentissimi presbyteri et archimandritæ Eutychis, SCISSIMVS ARCHIEPS D: Quid est fatigata ad nos ‖ reuerentia ‖ uestra?

408 ‖ ABRAAMIVS ‖ REV PRBT ET ARCHIMANDRITA D: Directi sumus.

409 SCISSIMVS ARCHIEPS D: ‖ Quis ‖ uos direxit?

410 ‖ ABRAAMIVS ‖ REV PRBT ET ARCHIMANDRITA D: Archimandrita.

411 SCISSIMVS ARCHIEPS D: Qui archimandrita?

412 ‖ ABRAAMIVS ‖ REV PRBT ET ARCHIMANDRITA D: Eutyches.

413 SCISSIMVS ARCHIEPS D: Quid maxime?

414 ‖ ABRAAMIVS ‖ REV PRBT ET ARCHIMANDRITA D: Direxit me ægrotans. per orationes enim tuas, totam noctem dormire non potuit gemens, nec ego uero dormiui eo gemente. a uespere enim propter hoc me uocauit, dixit autem mihi et aliqua dicere domno.

415 SCISSIMVS ARCHIEPS D: Et intermittimus, non imminemus. dei enim est dare sanitatem, nostrum autem expectare sospitatem ipsius. nec enim in abscisionem inspicimus, sed ad incrementum. nec enim delectatur deus in perditione uiuorum Sap. Sal. 1, 13 nec sumus filii inhumanitatis, sed clementiæ dei. si enim propter nos, qui diues 2 Cor. 8, 9

Φ^a[= *PN*], Φ^c[= *PDM*], Φ^r[= *CVC*^{b}*Y*]

ADNOTATIONES RVSTICI 3 quæ Constantinopolim, cognitio quarta *CV* GR de die [*huc usque V*] quia non stat *C* 24 *extat adnotatio in C*^{b} *tota fere detrita, in editione Crabbiana extant hæc:* suspendimus cognitionem negotii donec conualescat; non urgemus ægrotantem, ut uiuat

VERSIO ANTIQVA 1 festina Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} acquiescere *Y* crastino Φ^a *D* crastinum *PM* die *om.* Φ^{ac} 4 sco *N* dedisputante *R* disputando *N* 5 cum eodem Φ^{ac}*Y* asclepiades *NPMVY* asclepiadis *D* asclipidiades *C* 7 abramius Φ^a*PDC*^{b}*Y* abrahamius *M* 10 abramius Φ^a*PDY* abrahamius *M* 11 eleusinus Φ^a*PD* leusinus *M* 12 eutyches Φ^a euticetis *D* 13 scitas Φ^{ac} 14. 16. 18. 20 abramius Φ^a*PDY* abrahamius *MV* 15 quis *DYV*^{corr} qui Φ^a*PMCC*^{b}*V* 26 uirorum *R*

1 sco concilio *D* concilium *P* 2 dies *C*^{b} septimo decimo *P* *post* septima *add.* die *D*^{corr} 3 *inscr.* item quarta cognitio constantinopolitani concilii ex gestis ephesenis *DM* sequente *D* sexto decimo *P* al septima decima *D*^{mg} 3/4 præsedente *P* 6 eutycen *PD* 8 se ingredi *P* 9 D *om. D* 11 et Constantius *om.* Φ^c, *corr. D* diaconusi *Y* 11/12 reuerentissimi *om. Y* 12/13 ad nos fatigata *P* 14 reuerentissimus *om. D* 16 reuerentissimus *om. DM* presbyter et archimandrita *om. M* d dixi *P* 17 D *om. P* quis *V*^{corr} 18 reuerentissimus presbyter *om. MC*^{b} et archimandrita *om.* Φ^c*C*^{b} eutychis *P* 20 reuerentissimus *om.* Φ^c presbyter et archimandrita *om. M* 21 tuas quia *D* tota nocte *PDY* uero *om. PY* 22 eo] ego *C*^{b} gementem *CVC*^{b} 24 intermittemus *P* 25 autem est *Y* abscisione *M* abscessionem *P* 26 aspicimus *D* in adcrementum *CV* perditionem *CVC*^{b}

erat, pauper factus est, et nos excelsam eius sequi paupertatem debemus. ad misericordiæ enim opera a deo facti sumus.

416 ‖ ABRAAMIVS ‖ REV̄ P̄B̄T̄ ET ARCHIMANDRITA D̄: Mihi, per uestigia tua, et alia aliqua mandauit, quæ si interrogatus fuero, dico.

417 S̄CISSIMVS ARCHIEP̄S D̄: Quomodo, rogo te, est possibile altero accusato pro eo alterum dicere? sed magis intermittimus et non inminemus. adueniat huc, ad patres ueniet et ad fratres, non ad ignorantes eum, immo hactenus in amicitia permanentes. multi audierunt et scandalizati sunt; nam accusator eius instat, et debet satisfacere. si enim tunc Nestorio aduersante ueritati ‖ pro ueritate iste ‖ ingressus est, quanto magis nunc debet pro ueritate et pro semet ipso ingredi? homines sumus: multi ‖ et magni ‖ scandalizati sunt et per imprudentiam et imperitiam decepti sunt putantes se recte sapere. pænitentia non affert confusionem, sed permanere in peccato obprobrium est. sicut enim uermis consumit lignum, ex quo nascitur, ita et peccatum permanens in faciente illud. sed magis adueniat, et confitenti ei ‖ delictum ‖ et anathematizanti dabimus pro præcedentibus ueniam. et ‖ de ‖ futuris nos et sanctam synodum muniat quia similia expositionibus sanctorum patrum sapiet et præter has postmodum neque docet ‖ aliquos ‖ neque aliquorum præsentia disputat. sic ‖ oportet ‖, obsecro te. nam et antequam tu eum scires, scio eum, et antequam te ille cognosceret, me cognouit.

418 REV̄ ‖ ABRAAMIVS ‖ P̄RB̄R̄ ET ARCHIMANDRITA D̄: Ita habet, per uestigia uestra.

419 Et postquam surrexerunt, FLAVIANVS ‖ S̄CISSIMVS ‖ ARCHIEP̄S D̄: Cognoscitis zelum accusatoris quoniam et ipse ignis frigidus illi uidetur propter pietatis zelum. et deus scit, et monui et rogaui dicens: noli; obsecro, intermitte. cum autem immineret, quid eram facturus? numquid ego uolo dispersionem uestram? absit, et non magis congregari uos? inimicorum est dispergere, patrum autem est continere.

ITEM QVINTA COGNITIO ‖ CONCILII CONSTANTINOPOLITANI EX GESTIS EPHESENIS ‖

420 Sequenti die, id est septima ‖ decima ‖ mensis Nouembris, rursus congregata sancta synodo in secretario episcopii, AETIVS DIACONVS ET NOTARIVS D̄: Qui directi sunt hesterno die, qui erat sextus decimus dies mensis Nouembris, religiosissimi ‖ presbyteri ‖ Memnon sacrorum uasorum custos et Epiphanius et Germanus ‖ dia-

---

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVC*^{b}*Y*]

VERSIO ANTIQVA 3 abramius $\Phi^a PDY$ abrahamius *MV* 7 ueniat *N*Φ^c 9 pro—iste *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 11 multo *P* et *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} maiores Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 12 recte $\Phi^a PY$ perfecte *D* recta *MCVC*^{b} 14 inficiente *N* aduenit *R* 15 delicta Φ^{ac} anathematizati *N* pro Φ^{ac} 17 doceat *N* aliquos *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 18 disputet *N* oportet et Φ^a 19 te illum *RM* ille te *N* 20 abramius $\Phi^a PDY$ abrahamius *M* 21 sanctissimus *om.* Φ^{ac} 22 uidetur illi ignis frigidus *N* 25 autem est *RMCC*^{b}*Y* est autem *N* est *D* continere $\Phi^a MYV^{corr}$ congregare *D* consentire *CC*$^b D^{mg}$ 26 *om. PY* item *om. DMV* quarta *N* concilii—Ephesenis *om.* Φ^a concilii *om. M* 27 sequente $\Phi^a D$ decima die $\Phi^a PV^{corr}$ 28 æutius *R* 29 religiosissimus *NM* 30 presbiter $\Phi^a M$ uasarum *R* 30/p. 113, 1 diaconi $\Phi^a M$

1 paupertatem sequi *P* 2 a deo] ad ea *CVC*$^b D^{mg}$, *corr. V* dō *D* 5 archieps flauianus *M* accusatore *C*^{b} 6 intermittemus *P* 8 nam et Φ^c 10 nunc *om. DM*, *corr. D* ingressi *C*$^b D^{mg}$ 11 et magni et *CVC*^{b}, *corr. V* 12 putant esse *CVC*^{b} putant se Y^{corr} pænitentiam *C* afferat *CV*, *corr. V* auferat *C*$^b D^{mg}$ adferet *D* adferit *P* 13 proprium *Y* uermiscom *P* consumet *P* consumens *D* 14 confitente eo Φ^c 15 pro præcedentibus] procedentibus *D* 17 sapit *D* [=Γ] neque^a] nec *P* 18 si Φ^c, *corr. D* eum] enim *D*, *corr.* D^{mg} 22 illi] ei *Y* pietates *M* 23 dicitis *CVC*^{b}, *corr. V* 25 congregare *M* 27 XVIIo *M* 28 ep̄i *Y* natarius *CV*, *corr. V* 29 externo *CVC*^{b}

conus ‖ in tertiam uocationem ad reuerentissimum Eutychen presbyterum ‖ et archimandritam ‖, assunt uolentes intimare quæ a memorato uiro audierunt ‖ ministrantes litteris ‖ uestræ sanctitatis.

421 FLAVIANVS SCISSIMVS ARCHIEPS D: Priore loco dicat Memnon reuerentissimus presbyter quale responsum accepit ab Eutyche presbytero et archimandrita super his pro quibus directus est a sancta synodo.

422 MEMNON REV PRBR ET SACRORVM VASORVM CVSTOS D: Secundum iussionem uestræ sanctitatis et uestræ sanctæ congregationis peruenientes usque ad ‖ reuerentissimum Eutychen ‖ presbyterum et archimandritam, reddidimus ei scripta quæ a uestra sancta synodo transmissa sunt ‖ ei ‖, accipiens autem et perlegens dixit nobis quia direxi reuerentissimum presbyterum ‖ et archimandritam ‖ Abramium ad ‖ sanctissimum ‖ et beatissimum archiepiscopum nostrum nec non ‖ et ‖ sanctum concilium, quatenus ex persona mea consentiat omnibus quæ dicta sunt a sanctis patribus in Nicæa uel in Epheso congregatis et omnibus quæ a beato Cyrillo

423 Et adhuc eo dicente EVSEBIVS REV EPS D: Nunc uenit consentire? ego non de futuris eum, sed de præteritis accusaui. numquid modo, si ei quidam ediderunt aliquam expositionem dicentes: propter necessitatem consenti et suscribe, propterea ego iam uictus sum?

424 FLAVIANVS SCISSIMVS ARCHIEPS D: Nullus neque tibi concedet recedere ab accusatione neque illi ut non satisfaciat de præteritis.

425 EVSEBIVS ‖ DEO AMICISSIMVS ‖ EPS D: Postulo ‖ hanc uocem ‖ mihi non ‖ præiudicare ‖. ego enim fidelissimos testes habeo, sub quorum præsentia peruersa docebat et ammonebat et contentionem expertus est, non semel, ‖ non bis ‖, sed ‖ et ‖ sæpius ammonitus a me ut recta saperet, nec ita acquieuit. nam dic etiam his qui in carcere sunt: ex hodie ne latrocinemini, et omnes promittunt.

426 FLAVIANVS SCISSIMVS ARCHIEPS D: Nullum præiudicium generatur tuæ ‖ religiositati ‖ in accusatione a te proposita, et si milies spoponderit suscribere ‖ in ‖ expositionibus sanctorum patrum. sicut enim sæpius iam a nobis dictum est, oportet eum prius conuictum in quibus accusatus est, [et] satisfacere.

427 Et cum ‖ adhuc ‖ dicerentur, adiecit reuerentissimus presbyter et uasorum custos Memnon: Dicebat uero: eo quod in infirmitate constitutus sum, hac de causa direxi reuerentissimum presbyterum et archimandritam Abramium. cum uero

---

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [*CV*, C^b (*usque ad* 28 dictum est), *Y*]

VERSIO ANTIQVA 1 eutychem Φ^a eutychin *P* 1/2 et archimandritam *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 2 portantes Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 3 ei litteras Φ^{ac} 4 priori $\Phi^a Dy$ 8 perueente *R* 8/9 eutychem reuerentissimum Φ^a 10 ei *Y* et CVC^b *om.* Φ^{ac} 11 et archimandritam *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 12 scm Φ^{ac} et beatissimum *om. Y* ac beatissimum *D* beatissimum C^b et ad $\Phi^a DV^{corr}$ 20 faciat *N* 21 reuerentissimus Φ^{ac} hac uoce Φ^a 21/22 præiudicari Φ^a 23 non bis *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 24 et *om.* $\Phi^a PD$, *corr. D* 26/27 religiositati *Y* scitati $\Phi^{ac} CVC^b$ 27 in *om.* $\Phi^a PDY$, *corr. D* 29 et *om.* Φ^{ac}; *si addebatur, restituendum erat* conuinci 30 adhuc] hæc $\Phi^a V^{corr}$

1 in] et *D* presbyterum eutychen C^b 3 scitati C^b 5 qualem *PD* euticen *D* presbyterum *D* 7 zemnon PD^{mg} et *om. Y* uisionem $CVC^b D^{mg}$, *corr. V* 9 archimandrita *M* 11 abrahamium *M* abraamium C^b 14 ephisum *P* 15 Et *om. P* eps dorilei *P* Tunc *V* 16 quidam ei *Y* dederunt *P* 19 sanctissimus *om. M* nullis CVC^b concedit *D* concidit *P* 20 non *om. M* 22 habeo fidelissimos testes *M* sub] sed C^b 24 dic] docet *D* dicet $C^b D^{mg}$ 25 hos *D* 27 proposita C^b miles C^b sponderet *D*, *corr.* D^{mg} 29 conuinctum *CV* 30 cum *om. P* diceretur *P* 30/31 custos sacrorum uasorum *M* 31 in *om. DM*, *corr. D* 32 reuerentissimum *om. CV* presbyterum et *om. Y* archimandrita *C* abrahamium *M*

‖ feruentius ‖ ei imminerem quia debes peruenire et ‖ præsentare ‖ te in sancta synodo et satisfacere ‖ de ‖ his quibus impeteris, hoc ait quia sustineo papam Abramium; forte supplicat domno et sanctæ synodo. dico ei: quid ergo? nos manemus hic, donec ueniat? respondit: peto supplicare domno archiepiscopo et sanctæ synodo quatenus indutias mihi tribuant præsentis septimanæ, et secunda feria uolente deo ingredior et satisfacio et domno et sanctæ synodo.

428 FLAVIANVS SCISSIMVS ARCHIEPS D: Dicat et ‖ reuerentissimus presbyter ‖ Epiphanius quid audierit a reuerentissimo presbytero et archimandrita Eutyche.

429 RELIGIOSISSIMVS ‖ PRBR ‖ EPIPHANIVS D: Secundum iussionem uestræ sanctitatis perueniens ego et reuerentissimus presbyter et sacrorum uasorum custos Memnon pariter cum ‖ reuerentissimo ‖ Germano diacono reddidimus reuerentissimo presbytero et archimandritæ Eutychi commonitorium scriptum a uestra sancta synodo. et perlegens ipsum illa dixit quæ reuerentissimus presbyter Memnon prosecutus est.

430 FLAVIANVS SCISSIMVS ARCHIEPS D: Dicat et religiosissimus Germanus diaconus quæ audierit.

431 RELIGIOSISSIMVS GERMANVS DIACONVS D: Secundum iussionem uestræ sanctitatis et sancti concilii peruenimus ad reuerentissimum presbyterum et archimandritam Eutychen et hæc eadem nobis dixit quæ et reuerentissimi presbyteri prosecuti sunt.

432 EVSEBIVS ‖ DEO AMICISSIMVS ‖ EPS D: Iam ‖ et ‖ pridem postulaui uestram sanctitatem pro seditione ab eo meditata, quoniam conturbationes immittit etiam monasteriis, quatenus dirigatur ad monasteria ob cognoscendum quia omnes commouet debere eos alicui chartulæ ab ipso conscriptæ aut nescio quomodo ad eum perductæ suscribere. pro quo uestra sanctitas præcepit certos ‖ reuerentissimos ‖ clericos pergere ad monasteria: iubete eos adesse et sub fide monumentorum ea quæ a monachis audierint, profiteri.

433 SCISSIMVS ARCHIEPS D: Dicant notarii, qui sunt directi ad monasteria ciuitatis.

434 NOTARII DD: ‖ Reuerentissimi ‖ Petrus presbyter et Patricius diaconus, et hic ‖ præsentes sunt ‖.

435 FLAVIANVS SCISSIMVS ARCHIEPS D: Dicant ‖ quid ‖ audierint ab unoquoque reuerentissimorum archimandritarum.

Φ^a [= *RN*], Φ^c [= *PDM*], Φ^r [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 12 YTTOMNHCTIKON [YTTOΛANITIKON] *C* 21 ad monasteria] ACKHTHPIA *C* 22 tomum *C*

VERSIO ANTIQVA 1 frequentius Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} p̄sentari Φ^a repræsentari *Y* te *om. Y* 2 pro Φ^{ac} 3 sc̄a *NCV, corr. V* 5 mihi indutias *N* induas mihi *CV, corr. V* 6 et^1] ut *N* 7 religiosissimus Φ^{ac} presbyter *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 9 diaconus epifanius Φ^a epiphanius presbyter *M* 11 religioso Φ^{ac} 12 eutyche *R* euticen *D* 18 eutychem $\Phi^a Y$ eutychim *P* 19 reuerentissimus $\Phi^{ac} Y$ et *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 23 præcipit *R* religiosissimos Φ^{ac} 24 fidei *N* 27 religiosissimi Φ^{ac} 28 præsunt Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 29 siquid Φ^{ac}

2 abrahamium *M* 3 sc̄a *CV, corr. V* 4. 6 sc̄a *CV, corr. V* 7 sanctissimus *om. M* 8 qui *CV, corr. V* euticen *D* 9 ūrām *CV, corr. V* 10 peruenimus *Y* custos sacrorum uasorum *M* 11 Germano *om. P* reddimus *P* 13 ipsud *D* 14 sc̄issimus *om. M* et *om. CV* diaconus germanus *P* germanus *D* 16 religiosissimus *om. M* reuerendissimus *V* diaconus germanus *D* 17 archimandritæ $C^{corr}V$ 19 ep̄s *om. CY, corr. C* 19/20 sc̄itatem ūrām *M* 21 dirigantur *D* dirigitur *D*^{mg} qui *D* commonet *D corr. D*^{mg} commouit *P* 25 audierunt *Y* 26 directi sunt *Y* 29 Flauianus *om. M* audierunt *PD*

436 ‖ REV̄ ‖ PETRVS PRBT D̄: Secundum iussionem uestræ sanctitatis et sanctæ synodi peruenientes usque ad monasterium reuerentissimi presbyteri et archimandritæ Martini requisiuimus si aliquam chartulam directam a reuerentissimo presbytero et archimandrita Eutyche susceperit. qui respondit directam ad se quidem fuisse præterita sexta feria, quæ est duodecima mensis Nouembris, per aliquem Constantinum diaconum, petens suscribere; et non acquieui, dicens: non est meum suscribere, episcoporum tantum ‖ est ‖, et ‖ eorum qui digni sunt ‖. dicebat: si nunc mihi conspirare nolueritis et humiliauerit me episcopus, postmodum et uobis ‖ se superimpositurus ‖ est. exinde egressi uenimus ad reuerentissimum presbyterum et archichimandritam Faustum.

437 FLAVIANVS SCISSIMVS ARCHIEPS D̄: Quid enim continere reuerentissimus presbyter et archimandrita Martinus dicebat tomum, quem suscribere noluit?

438 PETRVS REV̄ PRBT D̄: Vt dicebat, quæ in Epheso acta sunt.

439 FLAVIANVS SCISSIMVS ARCHIEPS D̄: Legerat et cognouerat aut tantummodo audiens hæc illi respondit?

440 PETRVS ‖ REV̄ ‖ PRB D̄: Non legerat quidem, dicebat uero quia ista sunt beati Cyrilli et ‖ eorum qui ‖ in ‖ Epheso ‖. suscriptus uero erat ‖ et ‖ tomus et occultabat suscriptionem, similia ‖ uero ‖ et reuerentissimus presbyter et archimandrites Faustus dicebat directum ad se tomum per Constantinum et ‖ Eleusinium ‖, quasi ‖ deberet ‖ a se suscribi. et exigebat uirtutem chartulæ. dicebat ille: trecentorum decem et ‖ octo ‖ est expositio et in Epheso congregatorum beatissimorum episcoporum. et respondi ‖ eis, inquit ‖, exemplaria eorum saluantur apud nos et date nobis ad pertractandum, ne forte aliquod additamentum habet. et non acquieuerunt, sed recesserunt. nos uero et ecclesiæ filii sumus et unum patrem post deum habemus ‖ archiepiscopum ‖. et domnus Iob dixit: tomum quidem non direxit ad nos, dicebant uero quia in his diebus tomum ad te directurus est episcopus, ut subscribas, ‖ et ‖ ne suadearis ab eo. perreximus uero et ad Manuhelem et dixit non ad ‖ se ‖ directum. similiter et ad Abramium, et ipse dicebat neque tomum neque aliquod responsum ad se fuisse directum.

441 FLAVIANVS SCISSIMVS ARCHIEPS D̄: Dicat et Patricius ‖ reuerentissimus ‖ diaconus quid a reuerentissimis presbyteris et archimandritis audierit.

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 3 aliquam chartulam] tomum *C*

VERSIO ANTIQVA 1 religiosissimorum Φ^a religiosissimus *PD om. M* 3 requisimus *RM, corr. R* 7 est hoc et egrediens [=ἐξιών] dicebat Φ^{ac} est et eorum qui digni sunt [=ἀξίων] dicebat *CV*, et eorum qui dign . . *D*^{mg} est et eorum qui digni sunt et hoc egrediens dicebat *Y* 8 se *om.* Φ^{ac}, *corr. D* impositurus Φ^{ac}, *corr. D* super imposituros *CV, corr. V* 15 illis *R* 16 religiosissimus *RPD* religiosus *NM* 17 eorum qui *om.* Φ^{ac}, *corr. D* epheso beatissimorum episcoporum Φ^{ac} uero *om. N* et^2 *om.* Φ^{ac} 18 uero *om.* Φ^{ac} archimandrita $\Phi^{ac}PD$ 19 eleusinum $\Phi^{ac}Y$ 20 debere Φ^{ac}, *corr. D* deberent *Y* exiebat *R* 21 octo scorum patrum $\Phi^{ac}V^{corr}$ 22 ei Φ^aDM, *corr. D* dicens $\Phi^{ac}V^{corr}$ 24 et^1 *om. RPM, corr. R* 25 scissimum archiepm Φ^{ac} 26 direxit] dixerit *N* 27 et^1 *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 28 se fuisse $\Phi^{ac}V^{corr}$ 30 reuerentissimus *om.* Φ^{ac} [=Γ], *corr. D*^{mg}

1 pbr petrus *M* 2 usque *om. CV* 4 euticen *D* a *P* 5 est *om. M* duodecimo *P* 8 uolueritis *M* 9 reuerentissimum *om. D* 11 reum pbrm *CVY, corr. V* 12 Martinus *om. M* 13 reu *om. MCV* 15 respondet *P* 19 a *P* 20 uirtutum *D* 22 seruantur *D* soluantur *P* uos *D* 23 et^1 *om. M* habeat *M* 26 dicebat *DY* 27 suadaris *DM, corr. D* 28—29 similiter—directum *om. M* 28 a *P* et^1 *om. DM* abrahamium *C* abraamium *V* 29 fuisset *P* 31 a *om. CV, corr. V* ad *P* reuerentissimus *CV, corr. V*

442 PATRICIVS ‖ REV̄ ‖ DIACONVS D̄: Directus a uestra sanctitate et a uestra sancta synodo una cum ‖ reuerentissimo presbytero Petro et audiui illa ‖ quæ et memoratus ‖ reuerentissimus ‖ presbyter professus est.

443 EVSEBIVS ‖ DEO AMICISSIMVS ‖ ĒPS D̄: Peruidet uestra sanctitas quæ ab Eutyche ‖ archimandrita ‖ commissa sunt et quia aliena a fide ‖ sapiebat ‖. talia enim et ‖ reuerentissimus ‖ presbyter et defensor Iohannes prosecutus est et cum eo directus Andreas ‖ reuerentissimus ‖ diaconus et Athanasius ‖ reuerentissimus ‖ diaconus reuerentissimi ‖ Basilii episcopi ‖, qualia et nunc reuerentissimi archimandritæ per directos ad se ‖ reuerentissimos ‖ clericos innotuerunt uestræ sanctitati. qualis ergo adhuc ei satisfactionis locus relinquitur? pro quo peto quæ præcipiunt sanctæ regulæ, ad præsens in eum ‖ iam ‖ exerceri. qui enim conturbationes immittit et aliena a fide sapit, qua sorte dignus est inter dei sacerdotes et archimandritas connumerari? perspicitis uero quia et de peiurio arguitur. qui enim dixit quia definitum est mihi non egredi et sepulcrum mihi est monasterium, ipse promittit uenire ad dilationem respiciens et alia aliqua machinans quatenus fugiat compro- bationes et non sustineat ‖ pœnam ‖.

444 FLAVIANVS S̄CISSIMVS ARCHIĒPS D̄: Sufficiunt quidem uniuersa quæ aduersus Eutychen presbyterum et archimandritam proposita sunt, ad ostendendum nobis quia aliena a recta fide sapit et conturbare festinauit ecclesiam, quatenus a modo iam uindictæ canonicæ subiaceret et alienaretur ‖ et ‖ a sacerdotali qua fungitur dignitate et a principatu monasterii. propter pleniorem uero examinationem ‖ et ‖ postulatas ab eo præstamus indutias: sic enim occurrens et in ‖ faciem ‖ conuincetur. si uero secundum propriam promissionem Eutyches presbyter et archimandrita minime occurrerit proxima secunda feria, id est uicesimo secundo die præsentis mensis Nouembris, priuabitur omnino et presbyterii dignitate et alienabitur præesse monasterio.

ALIA COGNITIO

Die sabbato, ‖ qui est uicesimus dies ‖ mensis Nouembris, considente sancta et magna synodo in secretario episcopii,

445 EVSEBIVS ‖ DEO AMICISSIMVS ‖ ĒPS D̄: In quibus scripto accusaui Eutychen presbyterum et archimandritam, supplico uestram sanctitatem ‖ necessarios ‖ mihi

---

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 14 carēs *C* [*nescio quid significet*] 15 machinans] TYPЄYΩN compingens coagulans *C* 26 quæ Constantīn̄ [constantinū *CV*] cognitio sexta *CV*

VERSIO ANTIQVA 1 religiosus $\Phi^a PM$ directus] sum *addere oblitus est Rusticus* s̄c̄a ūra *RPY* 2 religioso Φ^{ac} petro presbytero $\Phi^a PD$ et Φ^r [*cf. ad* 1] ea Φ^{ac} illa *om.* Φ^{ac} 3 religiosus p̄rbr $\Phi^a DM$ petrus religiosis̄s p̄rb *P* 4 reuerentissimus Φ^{ac} 5 presbytero et archimandrita Φ^a sapit $\Phi^{ac}Y$, *corr. D*^{mg} 6 religiosus $\Phi^a PM$ *om. D, corr. D* iohannis *RPDCV* 7 reuerentissimus *om.* Φ^{ac} religiosus $\Phi^a PM$ religiosissimus *D* 8 reuerentissimus *R* ēpi basilii Φ^a basilii ēps *M* 9 religiosos $\Phi^a PM$ religiosissimos *D* 11 iam *om.* $\Phi^{ac}V^{corr}$ 13 periurio $\Phi^{ac}V^{corr}$ 14 monasterium est *N* 16 pœnas Φ^{ac} pœnem *C* 18 eutychem Φ^a 20 et^2 *om.* $\Phi^a PM$ 21 et^2 *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 22 facie $\Phi^a D$ 26 ALIA COGNITIO *RC* ITEM QVINTA COGNITIO *N* sexta cognitio concilii constantinopolitani ex gestis ephesenis [epheseni secundi *MV*] *DMV om. Y* 27 qui est *om.* Φ^{ac} uicesimo [uicensimo *RPD, corr. R*] die Φ^{ac} consedente Φ^{ac} 29 reuerentissimus Φ^{ac} eutychem Φ^a eutycin *P* 30 ut necessarios [necessariùs *PD*] Φ^{ac}

4 peruidit *D* euticeten *D* 5 scripta commissa D^{corr} 10 requiritur *Y* 11 a *Y* emittit *P* 12/13 cognominari *P* 13 præspicite *P* arguetur *P* 15 fugiant *P* 19 qui *Y* a fide recta aliena *D* aliena a fide recta *M* 21 principato *CV* 22 prestemus *D* conuincitur Φ^c 24 concurrerit *CVD*^{mg} uicensimo *P* 27 uicensimus *Y* 29 EVSEBIVS D̄O ĀM D *C post* nouembris scriptis *M*

propter motum a me aduersus eum negotium præcipere in uestram uenire sanctam synodum die proxima secunda feria, in ‖ qua ‖ et ille se uenire promisit (sunt autem qui a me quæruntur, Narsis presbyter et syncellus eius, Maximus archimandrita et amicus eius et Constantinus diaconus et apocrisarius eiusdem Eutychis et ‖ Eleusinius ‖ diaconus eiusdem monasterii), ‖ ut ‖ eis præsentibus facta cognitione ueritas manifestetur.

446 FLAVIANVS SCISSIMVS ARCHIEPS D: Inquisiti a reuerentissimo Eusebio episcopo uocentur ad occurrendum præfinito die.

447 EVSEBIVS ‖ DEO AMICISSIMVS ‖ EPS D: A quibusdam comperi quia secunda facta uocatione a sancta uestra synodo directi a uobis religiosissimi presbyteri Mamas et Theophilus aliqua ab Eutyche presbytero et archimandrita audierint, quæ sub fide monumentorum non sunt professi. et hæc si manifestata fuerint, comprobatio est certa quid sapiat. peto igitur uocatos Mamam et Theophilum presbyteros propositis sanctis euangeliis dicere quæ audierunt ab Eutyche presbytero et archimandrita.

448 FLAVIANVS SCISSIMVS ARCHIEPS D: Dicant notarii si supra dicti ‖ reuerentissimi ‖ presbyteri in præsenti sunt.

449 NOTARII DD: Adest ‖ quidem reuerentissimus ‖ Theophilus presbyter, ‖ reuerentissimus ‖ uero Mamas presbyter apsens est.

450 FLAVIANVS SCISSIMVS ARCHIEPS D: Audisti quæ a ‖ deo amicissimo ‖ Eusebio episcopo dicta sunt; propter quod timorem dei præ oculis habens omnia cum ueritate profitere quæ ab Eutyche presbytero ‖ dicente audisti ‖, cum ad uocandum eum a ‖ nobis ‖ et ‖ a ‖ sancta synodo directus es.

451 THEOPHILVS ‖ RELIGIOSISSIMVS ‖ PRB D: Secundum iussionem sanctitatis uestræ ego et religiosissimus presbyter Mamas peruenimus ad monasterium reuerentissimi presbyteri et archimandritæ Eutychis et porreximus ei a ‖ uestra sancta ‖ synodo directum commonitorium euocationis eius. et cœpit uelle nobiscum disputare, reuerentissimo autem presbytero Mama dicente ei quia non pro hoc uenimus, ut cum tua ‖ reuerentia ‖ disputemus, sed euocare te ad occurrendum in sancta synodo, cœpit idem ‖ reuerentissimus ‖ presbyter et archimandrita præsente Narsi presbytero et Maximo archimandrita et aliis monachis dicere: in qua scriptura iacent duæ naturæ? deinde uero qui sanctorum patrum exposuit deum uerbum habere duas naturas? ad hæc

---

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 3 not Narsis presbyter et syncellus Eutychis, Maximus archimandrita et amicus, Constantinus diaconus et apocrisarius et Eleusinius diaconus monasterii eius *C* 31 examinatur [exā *C*] communis Eutychis Dioscorique [dioscorisque *C*] perfidia *C*

VERSIO ANTIQVA 2 quo $\Phi^a PM$ 4—5 Eutychis—eiusdem *om.* *R* 4 eutyches *N* 4/5 eleusinus *NDMY* 5 quo $\Phi^{ac} Y$ 9 reuerentissimus Φ^{ac} 11 fidei *R* fidem *D* 13 theofilium *R* 15 dicta *R* religiosi Φ^{ac} 17 quidem *om.* Φ^{ac} religiosus Φ^{ac} 17/18 religiosus $\Phi^a PD$ *om.* *M* 18 mamas uero *M* 19 reuerentissimo Φ^{ac} 21 audisti dicente Φ^a 22 me Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} a *om.* $\Phi^a PM$ [=Γ] 23 religiosus Φ^a reuerentissimus *DY* 25 eutyches Φ^a scā urā $\Phi^a P$ scā *DM*, *corr.* *D* 27 beatitudine Φ^{ac} 28/29 religiosus Φ^{ac}

1 a me] anime *CV* uenire *om.* *D* 2 proxime secunde ferie *M* uenire se *M* 3 quæ *Y* anime CVD^{mg}, *corr.* *V* quærantur *D* narses *M* prbī *C* sincillus *D* Maximus] proximus *P* 4 apocrisiarius Y^{corr} 5 cognitio *D* 7 Flauianus *om.* *M* ab eusebio reuerentissimo *M* episcopo *om.* *P* 9 d̄ *om.* *C* 10 uocationem *C* 11 cuticen *D* 12 manifesta *DY* 13 uocatus *D* 14 audierint *D* euticen *D* 15 si *om.* *D* 17 pbr̄ theophilus *M* tiofilus *D* *[ut solet]* 19 sanctissimus *om.* *M* audistis *D* 19/20 epo eusebio *CV* 20 ante oculos *M* 22 est *D* 23 iussionem ure scitatis *M* sanctitatem [sanctitates P^{corr}] uestræ iussionem *P* 24 religiosus *M* reuerentissimi *om.* *DM*, *corr.* *D* 27 mama presbytero *M* 28 uocare *D* 29 præsenti *D* narse Φ^a

nobis respondentibus: et tu ostende nobis ubi continetur omousion aut quæ scriptura hæc dicit, respondit idem reuerentissimus Eutyches: non continetur in scripturis, in expositione ‖ uero ‖ patrum iacet. ad hæc reuerentissimus presbyter Mamas respondens dixit: eo modo sicut omousion in sanctis scripturis non iacet, sed a sanctis patribus expositum est, ita et de duabus naturis idem sancti patres exposuerunt. dixi ad hæc et ego: perfectus est deus uerbum aut non? dixit idem presbyter: perfectus. dixi ego: perfectus ‖ et ‖ homo incarnatus ‖ an non ‖? dixit idem presbyter: perfectus. dixi: si ergo deus perfectus et homo perfectus duo perfecta unum perficiunt filium, quid ‖ igitur ‖ prohibet nobis dicere ex duabus naturis unum filium? et ad hæc respondit reuerentissimus presbyter et archimandrita Eutyches: absit a me dicere ex duabus naturis ‖ esse Christum ‖ aut de natura ‖ loqui seu ‖ disputare dei mei. si ergo uolunt deponere me aut ‖ si ‖ desiderant facere aliquid aduersus me, secundum permissum dei faciant. ego enim in fide quam accepi, ‖ in ipsa steti ‖ et ‖ consummari ‖ desidero. hæc sunt quæ ab eo audiui.

452 FLAVIANVS SCISSIMVS ARCHIEPS D: Dic nobis qua de re talia de fide a reuerentissimo Eutyche audiens ‖ hæc ipsa ‖ adueniens prius tacueras?

453 THEOPHILVS ‖ REV ‖ PRB D: Scit et uestra beatitudo quia non pro hac causa sumus directi, sed tantummodo uocare presbyterum Eutychen. propter quod minime interrogati superfluum putauimus hæc dicere de quibus mandatum non accepimus.

454 NOTARII DD: ‖ Aduenit ‖ et Mamas presbyter, quem memoratus est Eusebius ‖ deo amicissimus ‖ episcopus.

455 FLAVIANVS SCISSIMVS ARCHIEPS D: Relegatur ‖ reuerentissimo ‖ presbytero Mamæ prosecutio ‖ reuerentissimi ‖ Theophili presbyteri.

456 Et postquam lecta est, MAMAS ‖ RELIGIOSISSIMVS ‖ PRB D: Si de homine esset quod inquirebatur, nomen clerici habens non mentirer; de fide autem loquendo absit ut negem aut mentiar. quoniam directi nihil aliud a sancta synodo in mandatis accepimus, nisi tantummodo commonitorium dare et responsum accipere si ‖ uenit ‖ aut non, pro hoc in prima prosecutione, quæ uoluit ille loqui, superflua putaui profiteri. sed quia interrogauit reuerentissimus Eusebius episcopus et quæ locuti sumus, profiteri, hæc eadem et ego profiteor quæ etiam ‖ reuerentissimus ‖ presbyter Theophilus professus est. nam nobis tacentibus et minime ei uolentibus de ‖ ulla ‖

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 3 uero scorum $\Phi^{ac}V^{corr}$ iacet patrum *N* iacet *superscr. D* 5 de *om. N* 7/8 ego—dixi *om. M* 7 et *om.* $\Phi^a D$ [=Γ], *corr. D* est et *Y* an non *om.* $\Phi^a PD$, *corr. D* 9 igitur *om.* Φ^{ac} [=Γ], *corr.* D^{mg} 11 xpm esse Φ^a loqui seu *om.* Φ^{ac}, *corr. D* loqui aut *Y* 12 si[2] *om.* $\Phi^a M$ siquid *PD* siderant *R* aliquid facere *N* facere *M* 13 steti in ipsa Φ^a in ipsa sto *D* 14 consummare $\Phi^a P$ 16 hæc ipsa *om.* Φ^c, *corr. D* et Φ^a hæc ipsa et V^{corr} 17 religiosus $\Phi^a M$ religiosissimus *PD* 18 eutychem $\Phi^a Y$ eutychin *P* 21 adest Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 22 reuerentissimus $N\Phi^c$ *om. R* 23 religioso Φ^{ac} 24 religiosi Φ^{ac} presbyteri theofili *N* 25 religiosus Φ^{ac} reu *Y* 28 commonitorum *R* ueniat $\Phi^{ac}V^{corr}$, *corr. D* 29 secutione *R* 30 et] ut *R* 31 religiosus Φ^{ac} 32 nulla Φ^a illa *CV*

2 ibidem CVD^{corr} eutychis *PD* 5 et] ut *CV* 6 et *om.* Φ^c, *corr. D* est *om. Y* an *Y* isdem *Y* 8 ergo si *D* ergo *P* perfecti *D* 9 qui *DM*, *corr.* D^{mg} prohibuit *D*, *corr.* D^{mg} et *om. P* 10 respondet *P* eutychis *PDCV*, *corr. V* 11 disponere *M* 12 aduersum *DY* 14 desiderio *C* 16 euticete *D* 18 reuerentissimum pbrm *Y* 19 putabamus *D* hæc *om. D* 25 relecta *D* 26 habemus *D*, *corr.* D^{mg} 28 commonitorium tantummodo *M* 29 putauimus *D*, *corr.* D^{mg} 30 religiosissimus *Y* episcopus *om. M* 31 etiam et *PD* et *M*

causa loqui, ipse certabat dicens de dogmate sicut sapiebat. et leniter reprehendimus eum; dicebat enim quia deus uerbum incarnatus humanam naturam, quæ cecideratat, uenit erigere. statim respondens dixi: qualem? dixit iterum ille quia humanam naturam. dico ego: ‖ fige in memoriam quia humanam naturam ‖: et a qua natura hæc ‖ suscepta ‖ est? dicebat quia ego a sanctis scripturis non didici de duabus naturis. dixi ego quia neque de homousion a sanctis scripturis ‖ edocti ‖ sumus, sed a sanctis patribus, qui scripturas et pie intellexerunt et exposuerunt fideliter. sic ergo accepimus et de homousion et de ‖ ex ‖ duabus naturis esse Christum filium dei. ait ad hæc quia ego deitatem non possum asserere naturam neque dico duas naturas, absit. et hic sum, et si damnatus fuero, sepulcrum mihi sit monasterium, et si permiserit deus pati me aliquid, libenter patior; ego tamen duas naturas non confiteor. pro ea ergo causa qua dixeram, quia non ad conquirendum missi sumus, sed tantummodo responsum dare et accipere, ideo hæc prius minime sumus prosecuti.

457 FLAVIANVS SCISSIMVS ARCHIEPS D: Manifesta sunt ab utrisque ‖ reuerentissimis ‖ presbyteris exposita, unde et hæc ‖ gestorum fides accipiat ‖.

‖ ITEM SEPTIMA COGNITIO ‖

458 Congregata rursus sancta et magna ‖ synodo, præpositis ‖ sanctis et tremendis euangeliis et præsidente ‖ sanctissimo archiepiscopo ‖ nostro Flauiano, in secretario episcopii, statuto tempore, secunda feria, quæ est uicesima secunda mensis Nouembris,

ASTERIVS PRBT ET ‖ NOTARIVS ‖ D: Aduenit statutus dies et ‖ deo amicissimus ‖ Eusebius episcopus præ foribus stans petit se intromitti.

459 FLAVIANVS ‖ SCISSIMVS ‖ ARCHIEPS D: Ingrediatur.

460 Cumque ingressus fuisset, FLAVIANVS ‖ SCISSIMVS ‖ ARCHIEPS D: Euntes Philadelphus et ‖ Beryllus ‖ diacones requirant ‖ reuerentissimum ‖ presbyterum et archi-

17 *Septimæ actionis uersio antiqua desumpta est ex ea quæ extat in Collectione Nouariensi de re Eutychis 2, 92 sq.* [Λ^n]

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 17 quæ Constantinop cognitio septima *CV* 18 rursus] AYΘIC *C*

VERSIO ANTIQVA 2—4 quæ—naturam[1] *om. N* 4 fige—naturam *om.* Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 5 suscitata [=ἀνηγέρθη] Φ^{ac} suscepta [=ἀνηιρέθη] $\Phi^r D^{mg}$ scripturis] patribus *N* 6 ergo *R* docti Φ^{ac}, *corr. D* 8 ex *om.* $\Phi^{ac} V^{corr} Y$ 15 ab utrisque religiosis $\Phi^a PM$ ab utrisque *D* [*cf.* Γ] a reuerentissimis utrisque D^{mg} 16 fides accipiat [accepit *D*] gestorum Φ^{ac} 17 ITEM—COGNITIO *PCY* ITEM SEXTA COGNITIO IN CONSTANTINOPOLI *N om. R* septima cognitio concilii constantinopolitani ex gestis ephesenis secundi concilii *D* septima cognitio ex gestis ephesenis secundi constantinopolitani concilii *M* ex gestis epheseni concilii *V* 18 synodus $\Phi^a PD$ propositis Φ^a 19 sco ac uenerabili Φ^{ac} sco *CV* scissimo *Y* 21 primicerius notariorum Φ^{ac} uenerabilis Φ^{ac} 23 sanctissimus *om.* Φ^{ac} 24 sanctissimus *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 25 cyrillus Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} reuerentissimum *om.* Φ^{ac}, *corr. D*

1 alloqui *P* et de *PD* leuiter *P* 2 incarnatam *D*, *corr. D*^{mg} incarnatum *PM* naturam *om. P* 3 ueniat *M* respondi *P* ille iterum *DM* 4 et *om. D*, *corr. D* 6 dico *Y* scripturis] fratribus *P* homousio *C* 7 intelligerunt *P* et[2] *om. P* 8 accipimus *PD* 9 deitatem] dei tamen *CV* asserere] dicere *D*, *corr. D*^{mg} 10 et[3] *om. M* 10/11 sit michi *D* mi sit *CV*, *corr. V* 12 ea *om. P* qua] quæ *C* quia *Y* 12/13 conquerendum *D* 13 misi *C* et accipere *om. PD*, *corr. D* 13/14 minime sumus prius *PD* 16 et *om. DCV* 19 præsedente *D* præsente *P* epo Φ^c 20 statuta *C* uicensima *PDCY* 21 ætius *D*, *corr. D*^{mg} Austerius *V* adueniat *M* tractatus *D*, *corr. D*^{mg} 22 episcopus *om. P* 24/25 philadelfius $\Phi^c Y$

mandritam Eutychen circa episcopium si occurrit secundum promissionem suam, et uocent eum ad concilium.

461 Et paulo post redeuntes ‖ prædicti ‖ dixerunt quæsitum quidem illum per uniuersam ecclesiam, ‖ sed non ‖ inuentum nec ipsum nec quemquam ipsius.

462 FLAVIANVS ‖ SCISSIMVS ‖ ARCHIEPS D: Et rursus Crispinus et ‖ Iouinianus ‖ diaconi euntes requirant eum circa ecclesiam et ubicumque esse didicerint, ‖ et uocent ‖ eum.

463 Et cum abissent et reuersi essent, dixerunt ipsum quidem non repertum, sed didicisse quod cum magna multitudine militum et monachorum ac ‖ præfectianorum ‖ esset uenturus.

464 Et cum ista dicerentur et expectaret sancta synodus, IOHANNES RELIGIOSVS PRB ET DEFENSOR D: Occurrit ‖ reuerentissimus ‖ presbyter et archimandrita Eutyches cum magna multitudine militum et monachorum et apparitorum magnificentissimi et gloriosissimi præfecti prætorio et non aliter eum uolunt dimittere ut ingrediatur in uestrum sanctum concilium, nisi eis promiserimus restituturos eius personam. est ‖ uero ‖ pariter et Magnus ‖ mirandissimus ‖ silentiarius et ipse una cum eo præ foribus cupiens ingredi, utpote directus a piissimo ‖ et amante Christum ‖ imperatore nostro.

465 FLAVIANVS ‖ SCISSIMVS ‖ ARCHIEPS D: Ingrediantur.

466 Cumque ingressi fuissent, ‖ MIRANDISSIMVS ‖ MAGNVS SILENTIARIVS D: Per uestigia sanctitatis uestræ, si iubetis suscipere responsum domni imperatoris. certa enim quædam scripto mandauit, quæ, si placet, relego.

467 SCA SYNODVS D: Relege quæ a piisimo et religiosissimo nostro imperatore præcepta sunt, fili.

ET LEGIT ‖ MIRIFICENTISSIMVS ‖ MAGNVS SILENTIARIVS ITA

468 Quoniam nos ‖ de pace ‖ cogitamus ‖ et de sanctis dei ecclesiis ‖ et ‖ pro catholica fide ‖ et custodire uolumus rectam et deo inspirante prædicatam fidem a patribus nostris qui in Nicæa congregati sunt ‖ trecentis ‖ decem et octo et ab his qui Ephesi interfuerunt in damnatione Nestorii, hoc ergo uolumus ne scandalum in prædicta

---

26—p. 121, 3 *uersione antiqua utitur Liberatus* 11 p. 64 *Garn.*

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 5 rursus AYΘIC *C*

VERSIO ANTIQVA 1 eutychem $\Phi^a Y$ occurreret *N* occurrerit *D* 3 prædicti *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 4 non autem Φ^a non Φ^c sed non $\Phi^r D^{corr}$ [=Λ^n] 5 sanctissimus *om.* $\Phi^a DM$, *corr. D* iouinianus $\Phi^r D^{mg}$ diogenianus $\Phi^a M$ [=Λ^n] diogenius *D* diogenus *P* 6 diaconi *om. N* et^2 *om.* $\Phi^a PDV^{corr}$ [*cf.* Γ] 7 euocent $\Phi^a PV^{corr}\Lambda^n$ 9 præfectianorum et apparitorum $\Phi^{ac}Y^{corr}$ 12 uenerabilis Φ^{ac} 14 prætorii *N* 15 personarum *R* 16 uero *om.* Φ^{ac}, *corr. D* mirandissimus *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 17 et—Christum *om. RM* et religiosissimo $R^{corr}ND$ et gloriosissimo *P* 19 sanctissimus *om.* Φ^{ac} 20 uir laudabilis Φ^{ac} mirandissime *C* 21 suscipere = Λ^n] δέξασθαι pro δέξασθε 25 mirificentissimus *om.* Φ^{ac}, *corr. D* magnus mirificentissimus *Y* 25/26 ita quoniam] *cf.* Γ 26 de pace] pacem Φ^{ac} 26/27 sanctarum ecclesiarum et catholicæ fidei Φ^{ac} 28 trecenti $\Phi^a PD$ 29 damnationem *RD*

5 EPS *CV om. P* 6 eum esse *P* 8 issent *D* reppertum $\Phi^c CY$ 9 didicisse se *DM* dicisse *PY* 10 esse *DCV*, *corr. V* uenturos *D* 11 dicerent *D* iohannis *RD* 12 euticis *D* 13 et cum *D* 13/14 magnificentissimorum et gloriosissimorum *D* 15 sanctum *om. PD*, *corr. D* 17 piissime *CV*, *corr. V* 17/18 imp̄ noster *CV* 19 ep̄s *PD* ingrediatur *M* 21 certa] charta *M* 22 suscripta *D* scribta *P* quæ] quod *P* 22 relegi *P* 25 relegit *PD*, *corr.* D^{mg} 27 custodiri *Y* et^2 *om. D* prædictam Φ^c, *corr. D* 28 qui] quæ *P*

catholica fide immittatur, et quoniam scimus magnificentissimum patricium Florentium esse fidelem et ‖ testimoniis ‖ probatum in ‖ recta fide ‖, uolumus ipsum interesse audientiæ synodali, quoniam sermo de fide est.

469 Adhuc cum hæc legerentur, SCA SYNODVS D: Multos annos imperatori. magna fides imperatorum. custodibus fidei multos annos. orthodoxis imperatoribus multos annos. pio et orthodoxo. ‖ pio ‖ imperatori. pontifici imperatori. audite sancti patres. gratias agimus orthodoxis imperatoribus.

470 FLAVIANVS ‖ SCISSIMVS ‖ ARCHIEPS D: Domnum Florentium fidelem omnes scimus et ‖ testificationibus ‖ probatum in ‖ catholica fide ‖ et uolumus eum interesse. discamus autem et ab Eutyche presbytero si uult et ipse eum interesse.

471 EVTYCHES PRBT ET ARCHIMANDRITA D: Quod uult deus et sanctitas uestra, facite; ego me uobis commendo.

472 FLAVIANVS ‖ SCISSIMVS EPS ‖ D: Veniat et magnificentissimus patricius Florentius. dignare ergo, fili silentiari, fatigare eum.

473 VIR LAVDABILIS MAGNVS SILENTIARIVS D: Iubete et aliquem clericorum mecum mitti, ne forte dubitet quoniam uestra sanctitas miserit.

474 FLAVIANVS ‖ SCISSIMVS ‖ ARCHIEPS D: Si iussisset piissimus imperator noster mittere, misissemus; quoniam ‖ uero ‖ non iussit, ipse solus perge ad eius amplitudinem.

475 Et cum uenisset magnificentissimus ‖ et gloriosissimus ‖ ex præfecto ‖ et ex consulibus patricius ‖ Florentius, SCA SYNODVS D: Stent in ‖ medium ‖ accusator et accusatus et legantur ab initio quæ acta sunt ‖ de negotio quod uertitur ‖ inter ‖ deo amicissimum ‖ episcopum Eusebium et uenerabilem presbyterum et archimandritam Eutychen, ut instructi ex prioribus terminum demus his quæ mota sunt, conuenientem iustitiæ et sanctis regulis.

476 Et transiens in medium Aetius diaconus et notarius legebat factam cognitionem gestorum. et cum legeret, peruenit ad partem ‖ secundæ ‖ epistulæ sanctæ memoriæ Cyrilli scriptæ ad ‖ deo amicissimos ‖ episcopos Orientales, in qua hæc ‖ uerba ‖ continebantur: confitemur itaque dominum nostrum Iesum Christum filium dei p. 87, 28—88, 7 unigenitum, deum perfectum et hominem perfectum ex anima ‖ rationali ‖ et corpore, ante sæcula ‖ quidem ‖ ex patre natum secundum diuinitatem, in ultimis autem

---

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 6 male imperatori pontifici [pontificii *C*] *C*

VERSIO ANTIQVA 2 testimoniis *om.* Φ^{ac}, *corr. D* rectam fidem $\Phi^a P$ 4 *inscr.* QVAE IN EPHESO Φ^a 6 pio[2] *om.* Φ^a 8 *inscr.* QVAE IN CONSTANTINOPOLIM Φ^a sanctissimus *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 9 testificationibus *om.* Φ^{ac}, *corr. D* catholicam fidem Φ^a 13 sanctissimus *om.* $\Phi^a DM$ archiepiscopus Φ^a *om. Y* 17 sanctissimus *om.* $\Phi^a DM$ 18 igitur Φ^{ac} 20 et *om.* $\Phi^a DM$, *corr.* D^{mg} gloriosissimus *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 20/21 patricius [patrocius *R*] et ex consulibus [consule *M*] $\Phi^a PM$ 21 medio $\Phi^{ac} Y$ 22 de—uertitur *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 22/23 uenerabilem Φ^{ac} 24 eutychem *N* eutyce *P* 27 secundæ *om.* Φ^a secunda *Y* 28 uenerabiles $\Phi^a PM$ uenerabilem *D* dō amicissimo *CV*, *corr. V* uerba *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 30 rationabili $\Phi^a M$ 31 quidem *om.* Φ^{ac}, *corr. D*

1 fidem *D* patricium *om. P* 2 probate *CV*, *corr. V* ipsum *om. M* 3 synodocli *CV*, *corr. V* 5 orthodoxi *C* 6 et *om. P* orthodoxa *D* 8 eps $\Phi^c CV$, *corr.* D^{mg} 10 et[1] *om. CV* euticen *D* 11 et archimandrita *om. P* 12 uobiscum *M* 13 patricius] eps *M* 14 fili *om. D* silentiare *D* fatigare te ad *D* fatigari ad *M* 15 et *om. Y* 17 eps *M* noster imperator *D* 20 uenissent *P* 25 dī regulis *M* 26 medio *PD* ætitius V^{corr} legabat *D* 27 legerit *C* 28 conscriptæ *PD* epm *D* eps *CV*, *corr. V* orientis *D* 29 nostrum *om. M*

diebus eundem propter nos et propter nostram salutem de Maria uirgine secundum humanitatem, consubstantialem patri secundum deitatem et consubstantialem nobis secundum humanitatem. duarum enim naturarum unitio facta est, propter quod unum Christum, unum dominum confitemur. secundum hunc intellectum inconfusæ unitionis confitemur sanctam uirginem theotocon propter incarnationem dei uerbi et hominis assumptionem et quia ex eius conceptione uniit sibi templum quod accepit ex ipsa.

477 EVSEBIVS ‖ DEO AMICISSIMVS ‖ EPS D: Iste, per uestigia uestra, hoc non confitetur nec his aliquando consensit, sed contraria his sentit et locutus est ad unumquemque ad se uenientem et docuit.

478 ‖ MAGNIFICENT ET GLORIOSISSIMVS ‖ FLORENTIVS EX PRAEFECTIS ET EX ‖ CONSVLIBVS ‖ ET PATRICIVS D: Si placet uestræ sanctitati, interrogetur papas Eutyches utrum his consentiat.

479 EVSEBIVS ‖ DEO AMICISSIMVS ‖ EPS D: Patimini legatur omnis actio gestorum. sufficiunt enim mihi acta ad eum conuincendum; nam mihi conuictus est. neque enim si modo consenserit sumens alicunde documentum, debeo præiudicium sustinere. nam ego demonstraui eum et per professiones quæ ad eum missæ sunt a sancta synodo, et per testes episcopos ‖ sanctissimos ‖ eadem ‖ possum ‖ rursus ostendere, si et negauerit. est enim domnus ‖ Melipthongus ‖ et domnus Iohannes et domnus Iulianus, scientes certissime.

480 FLAVIANVS ‖ SCISSIMVS ‖ ARCHIEPS D: Nemo neque tibi ‖ concedit ‖, Eusebi episcope, eum non conuincere neque presbyterum Eutychen continuo suscipiet aliquis consentientem, nisi conuincatur quid ante senserit.

481 EVSEBIVS ‖ DEO AMICISSIMVS ‖ EPS D: Metuo ipsius circumuentionem. ego pauper sum ‖ nihil possidens ‖, minatur mihi exilium, pecunias habet. præpingit mihi iam ‖ Oasam, id est Petram ‖, exilii.

482 FLAVIANVS ‖ SCISSIMVS ‖ ARCHIEPS D: Licet milies ista perseueres dicendo, nos tamen nihil præponimus ueritati.

483 EVSEBIVS EPS D: Si conuictus fuero ego calumniæ, amittam dignitatem.

484 ‖ MAGNIFICENT ET GLORIOSISSIMVS EX PRAEFECTIS PATRICIVS FLORENTIVS ‖ D:

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 5—6 melior interpretatio sic [si *C*]: eo quod deus uerbum incarnatus [incarnatione *C*] et inhumanatus sit et ⟨ex⟩ conceptione uniuerit [uniuertit *C*] templum *C* 20 Iobinus in Acum [uacum *C*] *C*

VERSIO ANTIQVA 3 initio *N* 8 deo amicissimus *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 11 magnificentissimus et gloriosissimus *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} MAGNIFICENTVR *C* illustrissimus *V* 11/12 consule Φ^{ac} 14 deo amicissimus *om.* Φ^{ac} deo amicissimus eusebius *Y* 16 aliunde *NV* 18 sanctissimos *om.* Φ^{ac}, *corr. D* possumus Φ^{ac} 19 meliphongus $\Phi^a M$ melytongus *CV* 20 iohannis *R* 21 sanctissimus *om.* Φ^{ac}, *corr. D* concedet Φ^{ac} eusebii *RCV*, *corr. V* usebi *N* 22 eutychem Φ^a 24 deo amicissimus *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} dō amicissimus eusebius *Y* 25 nihil possidens *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 26 oassam [oassa *R* ossa *N* oaɔa *PM* hauuasa *D*, *corr.* D^{mg}] locum exilii [Λ^n] Φ^{ac}; locum *propter falsam glossam* id est Petram *in* Φ^r *excidit* 27 sanctissimus *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 30 magnificentissimus—præfectis *om.* Φ^{ac}, *corr. D* florentius [florentius et *Y*] patricius Φ^{ac} *Y*

2 diuinitatem *D*, *corr.* D^{mg} 6 uerba *CV*, *corr. V* conceptionem *CV*, *corr. V* 7 ab *Y* 9 consentit *P* consentit *M* 11 præfecto *D* et *om. CV* ex^2 *om. Y* 12 et *om. P* scitati uraе *Y* papa *M* eutychis *CV* 14 legantur *DCV* omnes actiones *D* 16 modo *om M* documento *D* 18 a sancta *om. M* 19 si et] et si *P* 20 certissima *D* 22 suscipit *D* 27 miles D^{mg} dicenda *CV*, *corr. V* 28 autem *Y* 29 amittam *MCV*

Inquisitio offeratur Eutychi presbytero quemammodum credit aut quid dicit, et tunc rursus interrogetur cur modo ista asserens ante aliter sentiebat.

485 EVSEBIVS EPS D: Sicut prædixi, præiudicium mihi non fiat de eius moderna professione, et interrogetur. ego enim ex his quæ ante acta sunt documentis conuici eum non recta sentientem.

486 FLAVIANVS SCISSIMVS ARCHIEPS D: Non ‖ erit ‖ tibi præiudicium, si modo consenserit. nam quæ ante acta sunt, habent propriam firmitatem.

487 EVSEBIVS EPS D: Consentit istis quæ modo lecta sunt ‖ beatæ ‖ memoriæ Cyrilli, et confitetur duarum naturarum unitionem factam in ‖ unam personam ‖ et in ‖ unam subsistentiam ‖ aut non?

488 FLAVIANVS ‖ SCISSIMVS ‖ EPS D: Audisti, presbyter Eutyches, quid accusator tuus dicit; edicito nunc si ex duabus naturis ‖ unitionem ‖ confiteris.

489 EVTYCHES PRBT D: Etiam, ex duabus naturis.

490 EVSEBIVS EPS D: Confiteris duas naturas, domne archimandrita, post incarnationem et consubstantialem nobis esse Christum dicis secundum carnem aut non?

491 SCA SYNODVS D: Tolle incende Eusebium. iste uiuus ardeat. iste in duo fiat. sicut ‖ partitus est, partiatur ‖.

492 DIOSCORVS EPS ALEXANDRIAE D: ‖ Tolerabilis ‖ est uobis iste sermo post ‖ inhumanationem ‖ duas naturas dicere?

493 SCA SYNODVS D: Anathema qui dixerit.

494 DIOSCORVS EPS ALEXANDRIAE D: Quoniam ‖ et ‖ uoces uestras necessarias habeo et manus, si quis non potest clamare, manum extendat.

495 SCA SYNODVS D: Si quis duo dicit, anathema.

496 Et cum legerentur, ORIENTALES ET QVI CVM IPSIS REVV EPI CLAMAVERVNT: Hæc nullus dixit. ista Dioscorus dixit. ista Ægyptii dixerunt.

497 AEGYPTII REVV EPI CLAMAVERVNT: Ista et tunc diximus et nunc dicimus.

CONSTANTINVS DEVOTISSIMVS A SECRETIS SACRI CONSISTORII EX EADEM SCHEDA RECITAVIT

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 21 ubi Dioscorus ad homicidium et suscriptionem impellit episcopos, sed fraudulenter nimis *C* 24 qnæ [quæ in *V*] Chalcedonem *CV*

VERSIO ANTIQVA 1 eutycheti $\Phi^a D$ eutyche $PC^{corr}V$ 4 ante *om. RDM, corr. D* antea *Y* 6 erit *Y* est $\Phi^{ac}CV$ 8 letata *R* delecta CVD^{corr}, *corr. V* scae Φ^{ac} 9 nna persona Φ^{ac} 9/10 et—non *om. P* 9 aut RD^{mg}, *corr. R* 9/10 una subsistentia *NDM* una substantia *R* 11 sanctissimus *om.* Φ^{ac} 12 unitatem Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 16 *inscr.* QVAE IN EPHESO $\Phi^a MV$ quæ ephesi *Y* interruptio in epheso D^{mg} 17 diuidit diuidatur Φ^{ac} partitus est paratur [partiatur $V^{corr}Y$] $\Phi^r D^{mg}$ 18 aptus Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 18 incarnationem Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 21 et *om.* $\Phi^{ac}V^{corr}$, *corr. D* 24 QVAE IN [in *om. Y*] CALCHEDONA *inscr.* $\Phi^a MY$ interruptio in calcedona D^{mg}

1 credet *D* aut—dicit *om. P* 2 interrogatur *PY* 3 sicut *om. PD, corr. D* 4 et *om.* $\Phi^r D^{corr}$, *corr. V* 5 conuinci $MCD^{corr}V^{corr}$, *corr. MV* sapientem *P* 6/7 consenseris V^{corr} 8 consentit his *DM, corr.* D^{mg} consentitis *P* consentit isti *Y* 9 unitatem naturarum unitionem *P* 11 archiēps *MY* euticis *D* 12 et dicito *Y* 15 dicis esse xpm *D* an *Y* 18 reus eps *PD* Alexandriæ *om. V* nobis *D* 20 D *om. C* 21 REV EPS *DY om. P* Alexandriæ *om. M* 22 qui *P* 23 sca—anathema *om. CV, corr. V* anathema sit *D* 25 ista²—dixerunt *om. P* 26 egiptii et qui cum ipsis *P* tunc *M* diximus *C* 27 ex] legit ex *P* scida *PY* hiscida *M*

498 EVTYCHES PRBT D: Ego non ueni ‖ disputare ‖, sed ‖ ueni ‖ satisfacere sanctitati uestræ quomodo sapiam. scriptum est autem in hac chartula quomodo sentio ‖ et ‖ iubete eam legi.

499 SCISSIMVS ‖ ARCHIEPS ‖ D: Ipse lege.

500 EVTYCHES PRBT D: Non possum.

501 ‖ SCISSIMVS ‖ ARCHIEPS D: Quare? tu non exposuisti aut alterius est expositio? si tua est, lege ipse.

502 EVTYCHES ‖ PRBT ‖ D: Mea quidem est dictatio, quæ dictatio æqualis est expositioni sanctorum patrum.

503 SCISSIMVS ARCHIEPS D: Quorum patrum? dic per te ipsum, quid opus habes charta?

504 Et cum legerentur, IOHANNES REV EPS ‖ EPHESTI ‖ D: Quando quidem afuit et in concilio uenire minime sperabatur, omnis ei ‖ quasi ‖ promitti clementia uidebatur; ‖ quando ‖ uero aduenit, in omnem temptationem inhumanitatis inducitur.

505 EVTYCHES PRB D: Sic credo adorans patrem cum filio et filium cum patre et sanctum spiritum una cum patre et filio, confiteor autem factam eius in carne præsentiam ex carne sanctæ uirginis et incorporatum eum perfecte propter nostram salutem. sic confiteor coram patre et filio et sancto spiritu et uestra sanctitate.

506 DIOSCORVS EPS ALEXANDRIAE D: Ammittimus hanc uocem.

507 SCA SYNODVS D: Hæc fides patrum.

508 DIOSCORVS ‖ EPS ALEXANDRIAE ‖ D: Quoniam dicit ‖ religiositas ‖ uestra hæc est fides patrum, quæ fides? quam quis exposuit?

509 SCA SYNODVS D: Eutyches; nam Eusebius impius est.

510 DIOSCORVS EPS ALEXANDRIAE D: Audistis fidem Eutychis archimandritæ, ecce omnibus ‖ uobis ‖ manifestata est eius intentio.

IOHANNES PRBT ET PRIMICERIVS NOTARIORVM RELIQVA RECITAVIT

511 ‖ SCISSIMVS ‖ ARCHIEPS D: Confiteris consubstantialem patri secundum deitatem

---

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 1 quæ [quæ in *V*] Constantinopolim *CV* 12 quæ ephesi *C* 27 quæ Constantiñ *C*

VERSIO ANTIQVA 1 discere [disserere *Coll. Nou. 2,124*] Φ^{ac}, *corr. D* ueni[2] *om.* $\Phi^a M$ 3 et *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 4 flauianus eps [archieps *PDV*] $\Phi^a PDV$ archieps flauianus *M* 6 sanctissimus] flauianus $\Phi^a M$ 8 presbyter *om.* Φ^a 10 quod *R* 11 chartam *NM* 12 QVAE IN EPHESO *inscr.* $\Phi^a M$ quæ ephesi *Y* in epheso D^{mg} iohannis *RD* ephesti *Y* ephesi [ephysi *P*] $\Phi^{ac} CV$ 13 quasi *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 14 quia Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 15 QVAE IN [in *om. Y*] CONSTANTINOPOLI [constantinopolim *M*] $\Phi^a M$ in constantinopoli D^{mg} adorans *cf.* Γ 16 in carne factam eius *N* 19 QVAE IN EPHESO *inscr.* Φ^{ac} quæ ephesi acta sunt *Y* 21 reuerentissimus eps $\Phi^a Y$ Alexandriæ *om.* Φ^a scitas $\Phi^a PD$ sca scitas *M* 25 omnibus manifestata [manifesta *NP*] $\Phi^a P$ omnibus uobis manifesta *Y* manifesta omnibus *D*, *corr.* D^{mg} 26 iohannis *RD* 27 QVAE IN CONSTANTI NOPOLI [constantinopolim *M*] $\Phi^a M$ quæ constantinupoli *Y* 27 scissimus] flauianus Φ^a *om. CV*

1 lectio gestorum supra scriptorum D^{mg} quæ ephesi ex his quæ constantinopoli *Y* 1. 5. 8. 15. 23 euticis *D* 1/2 ure scitati *M* 2 autem] enim *M* hac *om. P* 6 aut—expositio *om. P* 7 ipse lege *P* 8 quidem] qualem *P* dictatio[1] *om. P* 8/9 expositioni *om. P* 10 habes *om. P* 12 fuit *P* et[2] *om. CV*, *corr. V* 12/13 et—concilio] a concilio et *D* 13 uenere CVD^{mg}, *corr. V* clementia [clementiam *M*] uidebantur *PM* 14 aduenit *om. P* 15 patrem—filium] cum filio patrem *P* 16 spm scm *Y* patre et filio *om. M* in carne] incarnationem *D* 17 sca *C* et *om. P* 18 spu sco *Y* 19 reu eps *Y* amittimus *Y* 22 est *om. P* 24 EPS *om. P* Alexandriæ *om. M* eutyches *P* 25 est *om. DM*

et consubstantialem matri secundum humanitatem eundem ipsum unum filium dominum nostrum Iesum Christum?

512 EVTYCHES PRBT D: Ego quoniam commendaui me sanctitati uestræ, dixi quomodo sentiam de ‖ ipso ‖ patre et filio et spiritu sancto: nihil ulterius a me exquiratis.

513 ‖ SCISSIMVS ARCHIEPS ‖ D: Nunc confiteris ex duabus naturis?

514 EVTYCHES PRBT D: Quoniam confiteor deum meum et dominum meum dominum cæli et terræ, hactenus de eius naturis disputare non mihi persuadeo, consubstantialem autem nobis non dixi antehac nunc usque, confiteor.

515 SCISSIMVS ARCHIEPS D: Non dicis consubstantialem patri secundum deitatem et consubstantialem nobis ‖ eundem ‖ secundum humanitatem?

516 EVTYCHES PRBT D: ‖ Vsque ‖ hodiernum diem non dixi corpus domini et dei nostri consubstantiale nobis, sanctam ‖ autem ‖ uirginem confiteor nobis esse consubstantialem et quoniam ex ipsa incarnatus est deus noster.

517 ‖ SCISSIMVS ‖ ARCHIEPS D: Consubstantialis ergo nobis est uirgo ex qua incarnatus est dominator Christus?

518 EVTYCHES PB D: Dixi quia uirgo consubstantialis est nobis.

519 BASILIVS REV EPS D: Si mater est nobis consubstantialis, et ipse, quoniam filius hominis uocatus est. si ergo mater eius consubstantialis est nobis, et ipse secundum carnem consubstantialis est nobis.

520 EVTYCHES PRBT D: Quoniam modo dicitis, omnibus consentio.

521 ‖ MAGNIFICENT ET GLORIOSISSIMVS EX PRAEFECTIS ET CONSULIBVS FLORENTIVS ‖ PATRICIVS D: Cum mater nobis consubstantialis sit, et filius ‖ omnimodis ‖ consubstantialis est nobis.

522 EVTYCHES PB D: Hactenus non dixi; quoniam corpus dei illud confiteor (animaduertis?), non dixi corpus hominis ‖ esse illud ‖ dei corpus, humanum ‖ uero ipsum corpus et ‖ quoniam ex ipsa uirgine incarnatus est dominus. ‖ et ‖ si oportet ut dicatur ex uirgine et consubstantiale nobis, et hoc dico, domne, tamen filium dei unigenitum, dominum cæli et terræ, condominantem et conregnantem patri, ‖ cum quo et ‖ considet et collaudatur. neque enim dico consubstantialem ‖ negans ‖ quod ipse sit filius dei. ante quidem non dicebam, ‖ dico autem tibi quia sic æstimo, quia a principio non dicebam; ‖ nunc autem, quia uestra ‖ hoc dixit sanctitas ‖, dico.

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 matris *R* diuinitatem *N* 4 ipso *om.* Φ^{ac}, *corr. D* a me ulterius *ND* alterius a me *M* 5 flauianus scissimus eps Φ^a nunc] non *ND*, *corr.* D^{mg} 6 dominum[2] *om. RPD* 10 eundem *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 11 usque in $\Phi^a Y$ 12 consubstantialem *N* et consubstantialem *D* autem *om.* Φ^a nobis *om. N* 14 scissimus] flauianus Φ^a 21 florentius gloriosissimus Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 22 omnibus modis Φ^a omni modo *P* 25 dixi] dī *N* 25/26 esse—dei corpus] sed dī corpus $\Phi^a PM$ sed corpus dī *D*, *corr.* D^{mg} sed illud dī corpus *Y* 25 uero—corpus] corpus autem Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 26 et] est Φ^a *om. P* et *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 28/29 cum quo et *YD*^{mg} cum eo et *CV* qui Φ^{ac} cum eo qui V^{corr} 29 consedet Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} negasse eo $\Phi^{ac} V^{corr}$ [=Λ^n] 30/31 dico—dicebam *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 31 hoc dixit scitas *Y* scitas dixit hoc Φ^a *DMCV* scitas dixit hæc *P*

1 filium *om. P* 3. 6. 11. 16. 20. 24 euticis *D* 3 quomodo] que *M* 4 sentio *l* sco spu *P* inquiratis *D* 6 deum meum *om. P* deum—meum[8]] dnm meum et dm *l* 7 natura *CV* disputare *om. D* 8 autem *om. PD*, *corr. D* ante hoc *D* ante hunc *M* nunc] nec huc *D*, *corr.* D^{mg} 9 non dicis *om. P* 12/13 consubstantialem esse *M* 17/18 si—est[1] *om. D* *corr.* D^{mg} 18 hominis *om.* *CVD*^{mg}, *corr. V* 22 sit *om. P* 27 consubstantialem Φ^c dico uobis D^{corr} dei] dn̄ *P* 30 sit] est *D* existimo D^{mg} 31 uero *P*

523 ‖ SCISSIMVS ‖ ARCHIEPS D: Ergo per necessitatem, non per uoluntatem ueram fidem confiteris?

524 EVTYCHES PRBT D: Nunc, domne, ita habe: usque ad hanc horam metuebam dicere, quoniam scio dominum deum nostrum et de eius natura disputare mihi non permittebam; quoniam autem uestra sanctitas permittit et docet, dico.

525 ‖ SCISSIMVS ARCHIEPS ‖ D: Non nos nouitatem inducimus, sed patres nostri exposuerunt et sicut exposita ab eis fides habet, sic credentes in his perseuerare omnes uolumus et nullum aliquid innouare.

526 ‖ MAGNIFICENT ET GLORIOSISSIMVS PATRICIVS FLORENTIVS ‖ D: Consubstantialem et ex duabus naturis post incarnationem dominum nostrum ex uirgine dicis aut non?

527 EVTYCHES PRBT D: Confiteor ex duabus naturis fuisse dominum nostrum ante adunationem, post uero adunationem unam naturam confiteor.

528 DIOSCORVS EPS ALEXANDRIAE D: Consentimus his et nos omnes.

529 SCA SYNODVS D: Consentimus.

530 Et cum legerentur, ORIENTALES ET QVI CVM IPSIS REVV EPI CLAMAVERVNT: Ista nemo dixit. anathema ‖ ei ‖ qui dixit. ista homicida dixit. ista Ægyptii dixerunt. ista Pharaonis sunt. anathema qui ista dixerunt. hæc Dioscori sunt. hæc homicidæ sunt. post hæc quid quærimus? uoces nostras imperatori. multos annos imperatori. multos annos augustæ. multos annos senatui.

531 EVSTATHIVS REV EPS D: Et intentio piissimi imperatoris et ‖ intentio ‖ piissimæ augustæ et intentio uestra uult unire ecclesias. ergo ne postquam hinc fuerimus egressi, incipiant aliqui dicere quoniam docuerunt duas naturas dicere post adunationem diuisas

532 Et cum hæc diceret, BASILIVS REV EPS SELEVCIAE ISAVRIAE D: Cognoscimus duas naturas, non diuidimus. neque ‖ diuisas ‖ neque confusas dicimus.

533 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Percurre reliqua.

CONSTANTINVS DEVOTISSIMVS A SECRETIS SACRI CONSISTORII EX EADEM SCHEDA RECITAVIT

Φ^a [=*RN*, Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 14 quæ Ephesi [in epheso *V*] *CV* apertissime Eutychis blasphemiæ Dioscorus cum suis assensit *C* 16 quæ Chalcedone [chalcedonen *C* in calcedona *V*] *CV*

VERSIO ANTIQVA 1 scissimus] flauianus Φ^a 6 flauianus eps Φ^a 9 magnificentissimus—florentius *Y* MAGNIFICENTVR FLORENTIVS PATRICIVS *C* florentius uir inlustris [illustrissimus uir *V*] $\Phi^{ac}V$ 14 QVAE [*om. D*^{mg}] IN EPHESO *inscr.* $\Phi^a MD^{mg}$ quæ ephesi *Y* 16 QVAE IN [in *om. Y*] CALCHEDONA *insc.* $\Phi^a MY$ in calchedona D^{mg} 17 ei *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 22 intentio^2 *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 24 aliquid $N\Phi^c$ 27 separatas Φ^{ac} 28 QVAE IN CONSTANTINOPOLI [constantinopolim $D^{mg}M$] *inscr.* $\Phi^a MD^{mg}$ quæ constantinupoli *Y*

1 et non *PD* 3. 12 euticis *D* 3 ite *CVD*^{mg} habeo Φ^c *cf.* Γ 4 quia *Y* non mihi *M* 4/5 pertebam *Y* 5 autem *om. PM* 7 sic *P* 8 nullus aliquod *D* 10 et *om. P*Φ^r, *corr. V* dominum—uirgine *om. Y* dni n *P* 14 his *om. PD*, *corr. D* nos *om. P* 15 D *om. C* 16 EPI *om. CV* clamauerint *Y* D *CV cf.* Γ 18 dioscoris *CV* 19 queremus *D* 20 multos—imperatori *om.* Φ^r 22 eusebius *D*, *corr.* D^{mg} eustasius *Y* prb *CVD*^{mg} Et *om. P* 23 et *om. P* ne] nemo Φ^c 24 inciplat *D*, *corr. D* 26 silentiæ *CV* 27 diuidimus] diuisas Φ^c 28 GLORIOSISSIMVS *C* amplissimi *D* 29 hiscida *M* scida *PY*

534 SCA SYNODVS D: Oportet te ‖ clare ‖ confiteri et anathematizare omne quod aduersatur doctrinis quæ nunc lectæ sunt.

535 EVTYCHES PRBT D: Dixi sanctitati uestræ quoniam ante hoc non dicebam, nunc autem, quoniam hoc docet [et] sanctitas uestra, dico et sequor patres. neque autem in scripturis inueni manifeste ‖ hoc ‖ neque omnes patres dixerunt. si ‖ uero anathemauero ‖, uæ mihi est, quod patres ‖ meos anathematizo ‖.

536 ‖ EXSVRGENS ‖ SCA SYNODVS ADCLAMAVIT DICENS: Anathema ipsi.

537 Et post hæc ‖ SCISSIMVS ‖ ARCHIEPS D: Dicat sancta synodus quid meretur ‖ iste ‖ præsens neque confitens rectam fidem neque consentire uolens his quæ ‖ hæc ‖ sancta synodus sentit, sed in sua peruersa et iniqua malignitate persistens.

538 SELEVCVS ‖ DEO AMICISSIMVS ‖ EPS ‖ AMASIAE ‖ D: Dignus est quidem damnatione iste, in uestræ tamen ‖ solum ‖ sanctitatis humanitate consistit.

539 ‖ SCISSIMVS ARCHIEPS ‖ D: Si quidem confitens proprium peccatum persuaderetur ‖ anathematizare ‖ propriam doctrinam et ‖ consentire ‖ nobis sequentibus traditiones sanctorum patrum, merito dignus esset uenia; sed quoniam permanet in sua iniquitate, subiacebit uindictæ canonicæ.

540 EVTYCHES PRB D: Dico quidem ista, quoniam et uos nunc iussistis, non autem anathematizo. quod enim dico, cum ueritate dico.

541 ‖ MAGNIFICENTISSIMVS ET GLORIOSISSIMVS EX PRAEFECTIS ET CONSVLIBVS ET PATRICIVS FLORENTIVS ‖ D: Duas naturas dicis et consubstantialem nobis? dic.

542 EVTYCHES PRBT D: Ego legi beati Cyrilli et sanctorum patrum et sancti Athanasii quoniam ex duabus quidem naturis dixerunt ante adunationem, post autem adunationem et incarnationem non ‖ iam ‖ duas naturas, sed unam naturam dixerunt.

543 ‖ MAGNIFICENTISSIMVS ET GLORIOSISSIMVS EX PRAEFECTIS ET CONSVLIBVS ET PATRICIVS FLORENTIVS ‖ D: Confiteris duas naturas post adunationem? dic. si non dixeris, damnaberis.

544 EVTYCHES PRBT D: Legi iubete sancti Athanasii scripta, ut aduertatis quoniam nihil tale dicit.

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 1 quæ [quæ in *V*] Constantiñ [*des. V*], ubi fraudibns deprehensis Eutychis damnatus est *CV* 21 hic error Eutychis et sequacium eius uenit ad lucem *C*

VERSIO ANTIQVA 1 te recte $\Phi^a PM$ et rectæ *D* te clare D^{mg} 5 hoc *om.* Φ^{ac}, *corr. D* enim Φ^{ac} 6 damnauero Φ^{ac} nostros Φ^{ac} condemno Φ^{ac} 7 et exsurgens Φ^{ac} [=Γ] 8 flauianus scissimns Φ^a 9 iste *om.* Φ^{ac}, *corr. D* hæc *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 11 deo amicissimus *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} dō amicissimus seleucns *Y* Amasiæ *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 12 solum *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} humanitatis *N* 13 flauianus eps Φ^a 14 et [*om. R*] anathematizaret Φ^a consentiret Φ^a 15 sanctorum *om. N* 17 nnnc iussistis uos *N* 19 magnificentissimus—consilibus *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} magnificentissimus] illustrissimus *V* et ex consulibus *Y* 19/20 florentius uir inlustris [illustris *om. D*] Φ^{ac} et patricius florentius *Y* florentius et [et *om.* D^{mg}] patricius CVD^{mg} 23 iam *om.* $\Phi^{ac} V^{corr}$ 24 magnificentissimus—consulibus *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} magnificentissimus] illustrissimus *V* et[2] *om.* CVD^{mg} 24/25 ET—FLORENTIVS] florentius uir inlustris [inlustri *D*] Φ^{ac} florentius et patricius CVD^{mg} patricius florentius *Y*

1 SCA *om. C* 2 lecta *D* 3. 17. 21. 27 euticis *D* 3 dixi—uestræ *om. P* non *om. P* 4 docet et $\Phi^r D^{corr}$ 7 clamauit *CV* 9 confidens *Y* 12 scitas *CV*, *corr. V* 15 patrum *om.* $P^{corr} DM$, *corr. D* 16 subiacet *D* 20 confiteris duas *M* consubstantiales *D* dicis *CV* 23 naturam *om. MY* 25 si confiteris *Y* 26 condemnaberis *D*

545 BASILIVS ‖ DEO AMICISSIMVS ‖ EPS D: Si non duas naturas post adunationem dixeris, commixtionem et confusionem dicis.

546 EXSVRGENS BASILIVS ‖ EPS ‖ SELEVCIAE ISAVRIAE D: Hanc uocem ‖ quam dicunt ‖ me dixisse, ego non dixi his uerbis ‖ neque scio ‖ ista, dicente uero monacho: ex duabus naturis dico dominum Iesum Christum, post uero adunationem unam naturam, et non addente incarnatam et ‖ inhumanatam ‖, scio dixisse quia si dixeris ex duabus naturis, post uero adunationem unam, et non addideris incarnatam et inhumanatam, ‖ putaberis ‖ confusionem dicere et commixtionem; si autem addideris incarnatam et inhumanatam, similia patrum nostrorum dicis, manifeste quia secundum expositionem patrum ,‖ quia ‖ aliud quidem est diuinitas eius, id est unius domini Iesu Christi, et aliud caro eius, quæ ex matre est.

547 IVVENALIS ‖ EPS ‖ HIERVSOLIMAE D: Hæc ergo uox adulterata est.

548 BASILIVS EPS ‖ SELEVCIAE ‖ ISAVRIAE D: Non ‖ sum memor ‖ neque scio dixisse.

549 ‖ MAGNIFICENTIS ET GLORIOSISSIMVS FLORENTIVS ‖ D: Qui non dicit ex duabus naturis et duas naturas, non credit recte.

550 EXSVRGENS ‖ VNIVERSA ‖ SCA SYNODVS ‖ EXCLAMAVIT ‖: Quæ ex necessitate est, fides non est. multi anni imperatorum. catholicorum imperatorum multos annos. fides uestra semper uincit. non consentit, quid illi persuades?

551 ‖ SCISSIMVS ARCHIEPS ‖ D: Per omnia apparet Eutyches quondam presbyter et archimandrita ‖ et ‖ ex his quæ ante acta sunt, et propriis eius confessionibus Valentini et Apollinaris peruersitate ægrotans et eorum blasphemias incommutabiliter ‖ sequens ‖, qui nec nostram reuerens persuasionem atque doctrinam rectis uoluit consentire dogmatibus; unde lacrimantes et gementes perfectam eius perditionem decreuimus per dominum nostrum Iesum Christum ab eo blasphematum extraneum esse eum ab omni officio sacerdotali et a nostra communione et primatu monasterii, scientibus hoc omnibus qui postea colloquentur ei et ad eum conuenerint, quoniam rei erunt et ipsi pœnæ excommunicationis sicut non recedentes ab eius ‖ collocutione ‖.

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 3 quæ Ephesi [in epheso *V*] *CV* 14 quæ [quæ in *V*] Constantiñ *CV*

VERSIO ANTIQVA 1 deo amicissimus *om.* Φ^{ac} deo amicissimus basilius *Y* 3 QVAE IN EPHESO *inscr.* Φ^a *MD*^{mg} quæ ephesi *Y* basilius reuerentissimus ēps Φ^a *DM* reū epš basilius *P* quam *om.* Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 4 dicente [dicent *PM*] me $\Phi^a P$ me dicent *D* dicunt . . . *D*^{mg} nescio Φ^{ac}*Y* 5 dn̄m nr̄m *NPD* 6 addentem *RPV* incorporatam Φ^{ac} humanatam *CV* 7 et^2] aut *N* 8 suspicaris Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} putaueris *CY* 10 quia *om.* Φ^a id est] idem *N* 11 dn̄i nr̄i *N* 12 reuerentissimus ēps Φ^{ac} 13 Seleuciæ *om.* Φ^{ac} [=Γ], *corr. D*^{mg} memoror $\Phi^a PM$ memoro *D* 14 QVAE IN CONSTANTINOPOLI [constantinopolim *M*] *inscr.* Φ^a *M* quæ constantinupōl *Y* magnificentissimus et gloriosissimus *om.* Φ^{ac} florentius uir inlustris Φ^{ac} 16 uniuersa *om.* Φ^{ac}, *corr. D* sca uniuersa *Y cf. Rusticum infra 783* exclamauit omnis $\Phi^a DMY$ exclamabunt omnes *P* 19 flauianus ēps Φ^a 20 et^2 *om.* Φ^{ac} *Y*, *corr. D* 22 sequi Φ^a Y^{corr} reuerans *R* 27 confessione Φ^{ac}, *corr. D*^{mg}

3 et surgens *Y* seleutyche *C* · 4 ergo *P* 7 adunationem] ante adunationem adunationem *D* 10 eius *om. M* 11 quæ—est *om. CV*, *corr. V* 12 hierosolymorum *DMY* 15 et *om. M* naturas *om. M* 18 non consentit *om. P* sentit *CV*, *corr. V* persuadis *D* 19 damnatio eutychis *Y*^{mg} apparet quod Φ^c euticis *D* 20 antea *CV* lecta *M* lata *P* 21 appollonaris *C* peruersitatem *PCV*, *corr. V* reppertus est ægrotans [ægrotans *om. P*] Φ^c 25 eum *om. M* 26 hoc *om. PD*, *corr. D* quia *P* postea quod loquentur *P* et *om. CV*, *corr. V* 27 ipso *CV*, *corr. V*

1 Flauianus episcopus ‖ Constantinopolis ‖ Romæ iudicans suscripsi
2 Saturninus episcopus Marcianupolis iudicans suscripsi
3 Basilius episcopus Seleuciæ Isauriæ iudicans suscripsi
4 Seleucus dei gratia episcopus ‖ Amasiæ Helenoponti ‖ iudicans suscripsi
5 Eulalius episcopus Chalcedonæ iudicans suscripsi
6 Timotheus episcopus iudicans suscripsi
7 Dorotheus episcopus misericordia dei Nouæ Cæsareæ ‖ legens et consentiens ‖ suscripsi
8 Ætherichus episcopus Smyrnæ ‖ definiui ‖: si quis aliud sapit de fide præter quæ in Nicæa ‖ ab omni sancta synodo ‖ definita sunt, anathema sit
9 Callinicus episcopus Apamiæ, quæ est in Bithynia, iudicans suscripsi
10 Cecropius ‖ misericordia dei ‖ episcopus ‖ Sebastopolis ‖ iudicans suscripsi
11 ‖ Melipthongus misericordia dei episcopus sanctæ dei ecclesiæ quæ est Eliupoli, iudicans suscripsi ‖
12 Longinus ‖ misericordia dei ‖ episcopus ‖ Chersonis ‖ iudicans suscripsi
13 Tryphon episcopus ‖ Chii ciuitatis Insularum sanctæ dei ecclesiæ ‖ iudicans suscripsi manu mea
14 Paulus episcopus Apolloniadæ ciuitatis ‖ sanctæ ecclesiæ ‖ iudicans suscripsi
15 Sabas episcopus Palti primæ Syriæ iudicans suscripsi ‖ manu mea ‖
16 Iouinus episcopus ‖ Debelti ‖ iudicans suscripsi
17 Iulianus ‖ minimus ‖ episcopus Coensis iudicans suscripsi
18 ‖ Sauinianus ‖ episcopus ‖ Telmissi et Eudociadæ et Iobiæ sanctæ dei ecclesiæ ‖ iudicans suscripsi
19 Eutychius misericordia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Docimii iudicans suscripsi
20 Pionius ‖ minimus ‖ episcopus ‖ Troadis ‖ sanctæ ‖ dei ‖ ecclesiæ iudicans suscripsi
21 ‖ Cossignius reuerentissimus ‖ episcopus Hierocæsariæ iudicans suscripsi
22 Iohannes ‖ minimus ‖ episcopus Hyrcanorum ‖ ciuitatis ‖ iudicans suscripsi

---

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 1 ubique definiens habet *C* 27 reuerentissimus] GR Acum̄ non habet *C*

VERSIO ANTIQVA 1 *inscr.* subscriptione domni flauiani episcopi et confessoris seu diuersorum episcorum uel archimandritarum qui in huius synodi concilio consederunt Φ^a subscriptiones *MV* constantinopolitanus Φ^a constantinopolim *P* 2 marcianopolis Φ^{ac} 4 de amasiæ Φ^a elono Φ^a hellesponti [elisponti *P*] Φ^c helenoponti *Y* heleneponti *CVD*^{mg} 7 misericordiæ *N* cæsariæ $\Phi^a D$ cæsaræ *Y* legi consensi et Φ^a 9 ysmurne *R* definiui *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 10 a scis patribus Φ^{ac} 11 quæ—Bithynia *om. N* 12 misericordia dei *om.* Φ^{ac} sebastopolis scae dī ecclesiæ Φ^a 13/14 *om.* Φ^a 15 misericordia dei *om.* Φ^a chersonissi Φ^a *DM* chersonisi *P* 16 chio $\Phi^a P$ chion *DM*, *corr.* D^{mg} ciuitatis $D^{corr}V^{corr}Y$ ciuitas *CV om.* Φ^{ac} insulæ $\Phi^{ac}V$ insula *C* insularum *Y* sca [scaē *V*] dī ecclesiæ $\Phi^r D^{corr}$ *om.* Φ^{ac} 18 sanctæ ecclesiæ *om.* Φ^{ac} scaē dī ecclesiæ *Y* 19 manu mea *om.* Φ^a manu mea ss *M* 20 iobinus Φ^a Y^{corr} iuuinus *CV* iouinianus *Y* debelto Φ^a debilti *P* deualti *D*, *corr.* D^{mg} deuelti *Y* 21 *om. N* humilis *R* *om.* Φ^c 22 sabinus Φ^a sauinus *PD*, *corr.* D^{mg} de thermisso Φ^a hermisso Φ^c telmissi *Y* telmisi *CV* telmis D^{corr} et^1—ecclesiæ *om.* Φ^a 24 Eutychius] Eustochius *Coll. Nou. cf.* Γ docimi *RMY* domici *N* docimini *D* 25 humilis Φ^{ac} troadisiæ Φ^{ac} dei *om.* Φ^a 27 cossinus Φ^a cossinius *P* corsinius *D* cossignius *MY* consignius *C* consingius *V* humilis Φ^a reuerentissimus *PMCVY*^{corr} *om. DY cf. Rusticum* 28 iohannis *RD* humilis Φ^a *om.* Φ^c ciuitatis *om.* Φ^{ac}

3 isariæ *Y* 10 quam *Y* scō *C* 13 meliphongus *CV* epis misericordia dī *D* 14 heliopoli *M* heliopolis *D* heliopolio *P*, *postulatur* Iuliopoli 15 episcopus *om. M* 17 manu mea ss *M* 18 apolloniadis *PM* apolliniadæ *Y* subscripsi qui se ipsum cædit [cecidit *M*] nullus ei parcit [parcet *D*] Φ^c, *cf.* Γ 19 palcæ *P* 21 chorinsis *D* cohensis D^{mg} conensis *P* 22 iouiæ Φ^c sca dī ecclesia *D* 24 dī ecclesiæ Φ^c 27 hierocæsareæ Φ^c 28 hercanorum *PD* byrcanorum *C*

23 Diaferentius episcopus ciuitatis Olbis iudicans suscripsi
24 Iulianus episcopus ciuitatis ‖ Mostenæ ‖ iudicans suscripsi
25 Romanus episcopus ‖ Eudoxiupolis ‖ iudicans suscripsi
26 Eudoxius episcopus ciuitatis Bosphori suscripsi ‖ definiens ‖ per presbyterum Basiliscum
27 Thomas ‖ minimus ‖ episcopus ‖ Valentinianupolis ‖ iudicans suscripsi
28 Aurelius episcopus Opitanæ ciuitatis ‖ his gestis ‖ suscripsi
29 Timotheus episcopus ‖ arimupolitanæ ‖ ciuitatis iudicans suscripsi
30 Genethlius episcopus ‖ Argius ‖ iudicans suscripsi
31 Andreas presbyter et archimandrita suscripsi in depositione Eutychis per presbyterum Timotheum
32 Faustus presbyter et archimandrita suscripsi in depositione Eutychis quondam presbyteri et archimandritæ
33 Martinus presbyter et archimandrita ‖ monasterii ‖ beati ‖ Dii ‖ suscripsi in depositione Eutychis quondam presbyteri ‖ et archimandritæ ‖ per fratrem Philippum
34 ‖ Manuhelius ‖ presbyter et archimandrita suscripsi in depositione Eutychis
35 Petrus presbyter et archimandrita monasterii beati Thalassii suscripsi damnationi Eutychis quondam presbyteri et archimandritæ per Theodorum monachum
36 Iob presbyter et archimandrita suscripsi in depositione Eutychis per diaconum meum Andream
37 Antiochus presbyter et archimandrita monasterii ‖ beati ‖ Theotecni suscripsi in depositione Eutychis
38 Abramius presbyter et archimandrita suscripsi in depositione Eutychis
39 Theodorus monachus et archimandrita suscripsi in depositione Eutychis
40 Theodorus ‖ presbyter et ‖ archimandrita ‖ monasterii ‖ Ægyptiorum suscripsi in depositione Eutychis
41 Pientius presbyter et archimandrita basilicæ paruulorum suscripsi in depositione Eutychis
42 Flauianus ‖ archimandrita ‖ monasterii sancti Hermylli suscripsi in depositione Eutychis

---

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 10 suscriptio archimandritarum 26 not monazon *C*

VERSIO ANTIQVA 2 mustinis $\Phi^a M$ mostenis *D* moestinis *P* mopsitenæ *Y* 3 eudoxiopoleos Φ^a eudoxiopolis *DM* scae eodoxiopolis *P* 4 iudicans [*post* basiliscum *coll. N*] Φ^a *om.* Φ^c, *corr. D* 6 humilis Φ^{ac} nalentiniapoleos Φ^a ualentiniapolis *P* ualentinianopolis Φ^c 7 ciuitatis opitanæ *N* popitanæ ciuitatis Φ^c, *corr.* D^{mg} his gestis] iudicans Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 8 arimopoli Φ^a aprimopolitanæ *P* arimopolitanæ *D* aurimopolitanæ *M*, *corrupta omnia* 9 argiuus $\Phi^a P$ argibus *M* argis *D* 10 eutychetis *R* eutecis *D* eutychen *P* 12. 15 eutyches $\Phi^a P$ 13 et archimandritæ *om. N* 14 de monasterio Φ^a dionisii NMV^{corr} dionisi *R* dionisis *D* 15 et archimandritæ *om.* Φ^a 17 manuhel Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} eutyches $\Phi^a PV^{corr}$ 19. 21. 24. 28 eutyches $\Phi^a PV^{corr}$ 23 beatæ memoriæ Φ^{ac} 26 *om. PD*, *corr. D* in—Eutychis *om. N* 26. 30. 32 eutyches RPV^{corr} 27/28 *post* 29/30 *coll.* Φ^a 27 presbyter et *om.* Φ^a monasterii *om.* Φ^a [=Γ] 29/30 in—Eutychis *om. N* 31 prbr et archimandrita Φ^{ac} 31/32 in—Eutychis *om. NM*

1 oluis [soluis *P*] $\Phi^c Y$ *post* 7 *habent* ianuarius eps ciuit macrinæ iudicans suscripsi Φ^c *cf. Coll. Nou.* 10 iudicans suscripsi Φ^c per *om. D* 12 faustinus *Y* 14 beati *om. Y* sci *M* 18 thalasii *PCV* 18/19 damnatione *PDC*, *corr. PD* 19 eutychi *M* 21 damnatione Φ^c, *corr.* D^{mg} 23 beatæ memoriæ theogenis monasterii *M* theognis *D* theogenis *P* (*M*) theotegni D^{mg} 25 abrahamius *M* 31 hermyllis *D* hermelli *P* damnatione *D*

43 Eusebius presbyter et archimandrita monasterii Heliæ suscripsi in depositione Eutychis

44 Eusebius presbyter et archimandrita monasterii sancti Eulogii suscripsi per ‖ Theodulum ‖ diaconum ‖ meum ‖ in depositione Eutychis

45 Tryphon archimandrita suscripsi in depositione Eutychis

46 Iacobus diaconus et archimandrita Syrorum suscripsi per Zotum monachum meum ‖ in depositione Eutychis ‖

47 Helpidius presbyter et archimandrita suscripsi in depositione Eutychis

48 Paulus presbyter et archimandrita ‖ æthrii ‖ suscripsi in depositione Eutychis

49 Carosus presbyter et archimandrita suscripsi in depositione Eutychis

50 Asterius presbyter et archimandrita monasterii beatæ memoriæ Laurentii suscripsi in depositione Eutychis

51 ‖ Callinicus monachus et archimandrita monasterii Theodoti in Eutychis depositione suscripsi ‖

52 Germanus presbyter et archimandrita suscripsi in depositione Eutychis per Glycerium diaconum

53 Marcellus exiguus presbyter et archimandrita suscripsi in depositione Eutychis ‖ manu mea ‖

‖ Omnes quinquaginta tres subscripserunt ‖

553 ‖ EVTYCHES ARCHIMANDRITA ‖ D̄: Certa ex gestis quæ lecta sunt, adulterata sunt et ‖ sunt ‖ quæ in hoc negotio acta sunt, ‖ et ‖ peto ea recenseri.

554 IVVENALIS ‖ ĒPS ‖ HIERVSOLYMAE D̄: Suscepta percurrantur et fidei inserantur monumentorum.

IOHANNES P̄RB̄T ET PRIMICERIVS NOTARIORVM ‖ LEGIT ‖

555 EXEMPLAR GESTORVM HABITORVM ID̄ AP̄R IN CONSTANTINOPOLI Flauio Protogene et qui fuerit nuntiatus, consulibus, cum sedissent ex sacro mandato in maiore porticu ‖ sanctissimæ ‖ ecclesiæ d. 13. m. Apr. a. 449

1 Flauianus ‖ sanctissimus ‖ episcopus huius inclitæ urbis

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 13/14 Acum̄ non habet *C* 20 Ephesi *C* 25 quæ Constantiñ [constannus *C*] *C*

VERSIO ANTIQVA 2. 9 eutyches *RPV*^{corr} 3/4 *post* 5 *coll.* Φ^a in—eutyches per—diaconum *RN* 4 theodolum $\Phi^a MY$ thofilum *P* meum *om.* Φ^a 4. 5. 12. 17 eutyches $\Phi^a PV^{corr}$ 6 et archimandrita *om. N* 7 meum *om. N* in—Eutychis *om.* Φ^a eutyches *PV*^{corr} 8 *om. P* elpidus *N* hilpidius *D* eutyches $\Phi^a V^{corr}$ 9 ætheri $\Phi^a PD^{mg}$ æthirii *Y* in—Eutychis *om. N* 10 *om. RP* eutyches *NV*^{corr} 11 beati laurenti memoriæ *N* 13/14 *om.* Φ^a 15 eutyces *P* 16 glicherum *N* 18 manu mea *om.* Φ^{ac} 19 *om.* $\Phi^a Y$ *subscr.* finit quæ in constantinopolim. Que in epheso *M inscr.* QVAE IN EPHESO $\Phi^a V^{mg}$ quæ ephesi *Y* 20 eutyches *Y* cumque lecta fuissent eutyches [euticis *D*] $\Phi^{ac}CV$ p̄rb Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 21 sunt autentica $\Phi^{ac}V^{corr}$ et^2 *om.* Φ^{ac} 22 reuerentissimus ēps Φ^{ac} inserantur *om. N* 24 iohannis *RD* recitauit Φ^a dixit *DM om. P* 25 *inscr.* QVAE IN [in *om. Y*] CONSTANTINOPOLI *RY* QVAE IN CONSTANTINOPOLI REPLICATIO GESTORVM IPSIVS CONCILII *N* flauiano *N* flauii *P* 27 s̄cissimæ *Y* s̄cae̅ $\Phi^{ac}CV$ 28 s̄cissimus *Y* reuerentissimus $\Phi^{ac}CV$ *cf.* Γ huius] humilis *N*

1/2 in—Eutychis *om. M* 3 item eusebius *P* 4 diaconem *Y* 6 zocum *P* 13 calenicus *P* 13/14 in depositione euticis suscripsi *D* suscripsi *M* subscripsi in depositione eutychis [eutyches *P*] *PY* 19 numero omnes LIII *D* 20 euticis *D* relicta *P* 21 recitari *P* 22 ierosolymitanus *D* hierosolimorum *Y* 23 monumentis *M* 25 constantinopolim *P* protegene *Y* 26 sacra *CV*, *corr. V* et in *P* portico *DM* porticum *P* 28 episcopus *om. PD*, *corr. D*

2 Florentius magnificentissimus et gloriosissimus ex ‖ præfectis ‖ urbis et ‖ præfectis ‖ prætorii sexies ‖ et ‖ ex consule et patricius
3 Thalassius reuerentissimus episcopus Cæsareæ ‖ ciuitatis prouinciæ ‖ Cappadociæ
4 Eusebius reuerentissimus episcopus ‖ Ancyranorum ciuitatis ‖
5 Seleucus reuerentissimus episcopus ciuitatis Amasiæ
6 Basilius reuerentissimus episcopus ‖ Seleuciorum ciuitatis ‖ Isauriæ
7 Alexander reuerentissimus episcopus ‖ Tomitanorum ‖ ciuitatis prouinciæ Scythiæ
8 Marinianus reuerentissimus episcopus ciuitatis Synnadorum
9 Melipthongus reuerentissimus episcopus ‖ Iuliopolitanorum ciuitatis ‖
10 Acacius reuerentissimus episcopus Ariarathiæ ciuitatis
11 Proclus reuerentissimus episcopus adrianupolitanus
12 Danihel reuerentissimus episcopus ‖ ciuitatis Cadoinæ ‖
13 Sabas reuerentissimus episcopus ‖ ciuitatis Paltenæ ‖
14 Longinus reuerentissimus episcopus Chersonensis ‖ ciuitatis ‖
15 Iohannes reuerentissimus episcopus ‖ byrcadenopolitanus ‖ prouinciæ Cariæ
16 Paulinus reuerentissimus episcopus Theodosiopolitanus prouinciæ Asiæ
17 Thomas reuerentissimus episcopus ‖ Theodosiupolis ‖ prouinciæ Phrygiæ ‖ Pacatianæ ‖
18 Timotheus reuerentissimus episcopus ‖ saracinorum ciuitatis ‖ prouinciæ Palæstinæ
19 Eusebius reuerentissimus episcopus Dorylæi ‖ ciuitatis ‖ prouinciæ Phrygiæ Salutariæ
20 Paulus reuerentissimus episcopus Apolloniæ ‖ ciuitatis ‖ prouinciæ Bithyniæ
21 Eudoxius reuerentissimus episcopus Bosphorenæ ciuitatis
22 Eustochius reuerentissimus episcopus Dociminæ ciuitatis
23 Timotheus reuerentissimus episcopus ‖ Primopolitanæ ciuitatis ‖
24 Petrus reuerentissimus episcopus Theodosiupolis ‖ ciuitatis ‖ prouinciæ Armeniæ

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 1 iam [*legas* Acum̄] Florentio magnificentissimo e præfectis et consulibus et patricius *C* 16 G̅R̅ ad yrchalinorum ciuitatis ia(cet) byrcalinorum ciuitatis *C*

VERSIO ANTIQVA 1 religiosissimus *N* præfecto $\Phi^{ac}Y^{corr}$ 2 præfecto Φ^{ac} et[1] *om.* Φ^{ac} 3 thalasius *NP* talassisius *R* cæsariæ Φ^a cæssareæ *C* ciuitatis prouinciæ *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 4 episcopus *post* galatiæ *coll. N om. P* ancyræ galatiæ Φ^a ciuitatis *om.* Φ^a 6 seleuciæ Φ^a seleucorum *D* sileucrum *P* ciuitatis *om.* Φ^a 7 tomitanæ Φ^a timitanorum *D* thomatanorum *P* 9 marianus *NCV* 10 iuliopolitanus Φ^a iulianopolitanorum *P* ciuitatis *om.* Φ^a 11 ariarathiæ *PD* ariathiæ Φ^a ariathiræ Φ^r triathire *M* 12 a [ha- *DM*] drianopolitanus Φ^{ac} adrianopulitanus *CV* adrianupolis *y*; *corruptela Graeca* 13 ciuitatis *om.* Φ^{ac} cademæ Φ^a codoyne *M de P non constat* condoinæ *D*, *corr.* D^{mg} 14 ciuitatis *om.* Φ^{ac} paltene *Y* paltenus $\Phi^{ac}CV$ 15 ciuitatis *om.* Φ^{ac} 16 iohannis *RPD* hyrcanopolitanus Φ^a byrcadenupolitanus *C* byrcadenopolitanus Φ^cY *cf.* Γ isauriæ *N* 17 theopolitanus *N* theodosiapolitanus *Y* 18 theosopolitanus Φ^a theodosiopolitanus *D* theodosiopolis PMD^{mg} theodosiapolis *Y* 19 capatianæ Φ^a *om. P* 20. 21 *om. P* 20 ep̄s reuerentissimus *R* reuerentissimus *N* saracinopolim *R* sarcinopolim *N* saracenopolis *D* cracinupolis *M* saracenorum D^{mg} ciuitatis *om.* $\Phi^a DM$, *corr.* D^{mg} 22 ciuitatis *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 24 ciuitatis *om.* Φ^a 25 bosforonæ *N* boporenæ *Y* bosforinæ *P* .27 primopolitanus Φ^{ac}, *corr. D* ciuitatis *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 28 theodosiopolis Φ^{ac} ciuitatis *om.* Φ^{ac}, *corr. D* arminiæ *R* carmeniæ *CV*

1 magnificentissimus et *om. Y* 2 et[2] *om. P* 5 Seleucus—ciuitatis *om. P* seleucius *Y* 7 episcopus *om. P* 8 squitiæ *P* 10. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 20. 22. 24. 25. 26. 27. 28 reuerentissimus *om. M* 11 episcopus *om. P* 12 episcopus *om. M* 14 episcopus *om. P* 15 heroninsis *D* 16 episcopus] p̄rbt *C* 22 frifrigiæ *Y* 24 bytthiniæ *C* 26 eusthachius *CV*

25 Secundinus reuerentissimus episcopus nocensianæ ciuitatis
26 Candidianus reuerentissimus episcopus Antiochiæ ciuitatis prouinciæ Pisidiæ
27 Iulianus reuerentissimus episcopus Coensis
28 Longinus reuerentissimus episcopus ‖ Tymandanæ ‖ ciuitatis prouinciæ Pisidiæ
29 Gerontius reuerentissimus episcopus ‖ Basilinupolitanus ‖
30 Pergamius ‖ reuerentissimus ‖ episcopus Antiochiæ prouinciæ ‖ Pisidiæ ‖
31 Paulus ‖ reuerentissimus ‖ episcopus ciuitatis ‖ Anthidoniæ ‖
32 Natira reuerentissimus episcopus Gazenæ ciuitatis
33 Euphrates reuerentissimus episcopus Eleutheropolitanus prouinciæ Cretæ
34 Tryphon reuerentissimus episcopus ciuitatis Chio
35 Aurelius reuerentissimus episcopus ciuitatis ‖ Adramittinæ ‖

præsente Mama uiro spectabili comite et proximo sacri scrinii libellorum sacrarumque cognitionum

556 MACEDONIVS V̄ S P̄ TRIBVNVS ‖ NOTARIVS ‖ ET REFERENDARIVS D̄: Sub die sexto Iduum Aprilium ex sacro mandato iussus sum reuerentissimos episcopos fidem pridem factorum monumentorum de accusatione quæ inter Flauianum reuerentissimum episcopum et Eutychen archimandritam mouetur, perquirere, quod et in præsenti identidem fieri imperialis præcepit auctoritas. d. 8. m. Apr. a. 449

557 FLAVIVS FLORENTIVS MAGNIFICENTISSIMVS EX ‖ PRAEFECTIS ‖ VRBIS ET ‖ PRAEFECTIS ‖ PRAETORII SEXIES ‖ ET ‖ EX CONSVLE ET PATRICIVS D̄: Quæ acta sunt in prosecutione uiri spectabilis Macedonii referendarii, præsente sancta synodo lectione pandantur.

Cumque prolata fuisset scheda a sacro scrinio libellorum et sacrarum cognitionum, A IOHANNE DEVOTISSIMO EXCEPTORE EIVSDEM SACRI SCRINII RECITATA EST

558 Flauio Protogene uiro clarissimo et qui fuerit nuntiatus, consulibus sub die quinto Iduum Aprilium, in Constantinopoli, cum sedissent ex sacra iussione in ‖ sanctissimo ‖ baptisterio ‖ catholicæ ‖ ecclesiæ d. [9.] m. Apr. a. 449

1 Thalassius reuerentissimus episcopus Cæsareæ ‖ ciuitatis ‖ Cappadociæ
2 Eusebius reuerentissimus episcopus Ancyræ ‖ ciuitatis ‖ Galatiæ

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 nocissianæ Φ^a nocensianæ $\Phi^r PD$ nocentianæ *M*, *corruptela Græca* 2 piissidiæ *R* pyssidiæ *N* 4 tymandenæ $\Phi^a M$ tymandinæ *PD* piissidie *R* 5 basilinopolitanus *P* basilidipolitanus Φ^a basilidupolitanus *M* basilidopolitanus *D* basinupolitanus D^{mg} 6 pergamius *P* pergamus $\Phi^{ar} DM$ reuerentissimus *om.* Φ^a *P* Pisidiæ] trimitaria Φ^a *cf.* Γ 7 reuerentissimus *om.* $\Phi^a P$ antidonitæ $\Phi^a M$ antidonitanæ *P* 9 eufratas Φ^a eufratres *CV* eupratis *P* 9. 10 reuerentissimus *om.* *N* 11 adrimyttine *Y* adratinæ Φ^a adramiti *P* adrametine *M* andromicinæ *D*, *corr.* D^{mg} 14 notarius $P\Phi^r$ et notarius Φ^a notariorum *DM om.* Γ *Coll. Nou.* refrenendarius *R* referendarius notarius *Y* sextu *RCY* 17 eutychem $\Phi^a Y$ eutice *D* et archimandritam *N* archimandrita *D* 19 præfecto $\Phi^{ac} V^{corr}$ 19/20 præfecto *PD* præfectus $\Phi^a M$ 20 et[1] *om.* Φ^{ac} 21 refendarii *R* uiri referendarii *N* 26 quintu *RCY* VI *M* [*recte*] *cf.* Γ 26/27 sanctissimo *om.* Φ^{ac} 27 scae catholicæ Φ^{ac} 28 thalasius $\Phi^{ar} P$ cæsariæ Φ^a cæsaræ *Y* cappadociæ ciuit̄ *D* ciuitate cappadociæ *CV* cappadociæ $\Phi^a PM$ 29 ciuitatis *om.* Φ^{ac}, *corr.* *D*

1 sq. reuerentissimus *semper om.* *M* 3 coensi *P* 6 anthythiæ *Y* 8 natiras [nateras *P*] reus *PD* natirarum *CV* D^{mg} nazenæ *P* 9 episcopus *om.* *P* 11 aurelios *CV*, *corr.* *V* 12 præsentem *PD* mamam *PD* mamama *Y* uirum spectabilem *P* ū spect *D* ut supra *M* comitem *PD* proxima *D* 12/13 sacrorumque $\Phi^c Y$ 13 cognitionem *D* 18 præcipit *P* 19 flauianus *P* 23 fuissent *P* scida *PMY* et] et a D^{corr} sacrorum $\Phi^c CV$ 24 reuerentissimo *M* est *om.* *P* 25 protegene *DY* zenone *P* consulibus *om.* *P* 26 in *om.* Φ^c constantinopolim *P* *om.* *M* sedisset *Y* residissent *P* 29 sq. reuerentissimus *semper om.* *M*

3 Constantinus reuerentissimus episcopus Meletinæ ciuitatis,
4 Basilius reuerentissimus episcopus Seleuciæ ‖ ciuitatis ‖ Isauriæ ‖ prouinciæ ‖
5 Saturninus reuerentissimus episcopus Marcianupolitanus
6 Marinianus reuerentissimus episcopus Synadæ ciuitatis
7 Patricius reuerentissimus episcopus Tyanæ ciuitatis
8 Tryphon reuerentissimus episcopus ciuitatis Chio
9 Seleucus reuerentissimus episcopus Amasiæ ciuitatis
10 Candidianus reuerentissimus episcopus Antiochiæ ciuitatis prouinciæ Pisidiæ
11 Timotheus reuerentissimus episcopus ‖ saracenæ ‖ ciuitatis
12 ‖ Natira ‖ reuerentissimus episcopus Gazenæ ciuitatis
13 Eustathius reuerentissimus episcopus Parnassenæ ciuitatis
14 Paulus reuerentissimus episcopus Anthidoneæ ciuitatis
15 Thomas reuerentissimus episcopus ‖ Theodosiupolitanæ ciuitatis ‖
16 Eustochius reuerentissimus episcopus ciuitatis Dociminæ
17 Gerontius reuerentissimus episcopus Basilinupolitanus
18 ‖ Aquilas ‖ reuerentissimus episcopus ciuitatis ‖ atroclinæ ‖
19 Secundinus reuerentissimus episcopus ‖ Nouensenæ ‖ ciuitatis
20 Acacius reuerentissimus episcopus ‖ Ariarathenæ ‖ ciuitatis
21 Iulianus reuerentissimus episcopus ‖ Co ‖ ciuitatis
22 Proclus reuerentissimus episcopus ciuitatis ‖ Hadrainæ ‖
23 Eudoxius reuerentissimus episcopus Bosphori
24 Sabas reuerentissimus episcopus ‖ ciuitatis Paltenæ ‖
25 Timotheus reuerentissimus episcopus Primopolitanus
26 Paulinus reuerentissimus episcopus ‖ Theodosiupolis ciuitatis ‖ prouinciæ Asiæ
27 Paulus reuerentissimus episcopus ‖ Apolloniadæ ‖ ciuitatis
28 Longinus reuerentissimus episcopus Tymandinæ ciuitatis

559 MACEDONIVS VS TRIBVNVS NOTARIVS ET REFERENDARIVS D: Eutyches reuerentissimus ‖ archimandrita ‖ oblatis precibus sacratissimo imperatori ‖ suggessit ‖ pridem se repperisse, et reliqua, quæ in sacris scriniis continentur.

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 20 adramyttinorum [adramyttionorum] *C* 28 GR imperiali dininitati [diuinitatis *C*] 29 GRA omnes ΘΕΙΩ CKPINIΩ *C*

VERSIO ANTIQVA 2 ciuitatis sileuciæ *P* seleuciæ $\Phi^a DM$, *corr. D* prouinciæ *Y om.* $\Phi^{ac}CV$ 3 marcianopolitanus $\Phi^a PD$ marciopolitanus *M* 4 marianus Φ^a, *corr. R* sitdanne *N* sinnadenæ Φ^c 5 reuerentissimus *om. N* 8 pissidiæ *R* 9 sarcinæ Φ^a saracinæ *PD* aracine *M* saracenæ Φ^r, *corruptelæ Græcæ pro* Ἀρκηνῶν 10 natira reū *Y* natirarum *C* natirus V^{corr} natiras reūs Φ^c antiras reuerentissimus Φ^a gazanæ *NCV* 13 theodosiopolitanus $R\Phi^c$ theosopolitanus *N* theodosiopolitane D^{corr} ciuitatis *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 15 genrontius *N* basilinopolitanus Φ^a basilianopolitanus *D* basilianupolitanus *MY* 16 acyla Φ^a acylas *PD* achillas *M* aroclinæ Φ^a atrochinæ *D* satrolinæ *P* atroclinæ $M\Phi^r$, *cf.* Γ 17 nouesenæ $\Phi^a M$ nouessenæ *D* nouessinæ *P* 18 ariatinæ Φ^a ariaratine *M* 19 eps *post* ciuitatis *coll. N* choo Φ^a chio *M* cio *P* 20 ciuitatis adrianæ $\Phi^a PMV^{corr}$ adriane ciuitatis *D* ciuitatis hadrainæ [hadrainiæ *Y*] Φ^r 21 bosforis *N* 22 ciuitatis *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} paltenus $\Phi^a DM$ paltinus *P* paltenæ *Y* palestinæ CVD^{mg} 24. 25 reuerentissimus *om. N* 24 theodosiopolitanus *R* theosopolitanus *N* theodosiopolis *DM om. P* ciuitatis *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 25 apolloniæ Φ^{ac}, *corr. D* 26 longius *R* tymandinæ *D* mandinæ $\Phi^a PMCV$ mandianæ *Y* 27/28 reūs prb et archimandrita $\Phi^a PD$ prb reuerē et archimandrita *M* 28 ostendit Φ^{ac}, *corr.* D^{mg}

1 sq. reuerentissimus *semper om. M* 1 meletenæ *DM* maletinæ *Y* 4 episcopus *om. P* 7 *om. M* 9 reuerentissimus *om. P* 11 eustasius *D del. P*^{corr} reuerentissimus—ciuitatis *om. P* parnasenæ *DM* 12 antidonie *M* antidonæ *PD* anthiodenæ *Y* 14 docimine ciuitatis *M* 16 episcopus *om. P* 22 babas *Y* 27 d̄ *om. P* euticis *D* 27—p. 135, 23 eutyches—d̄ *dupliciter scripta sunt in P fere sine discrepantiis*

560 MAGNIFICENTIS PATRICIVS D: Oblatæ preces reuerentissimi Eutychis monachi perlegantur et uir clarissimus tribunus et notarius et referendarius doceat si qui obseruant pro persona agentes eiusdem ‖ reuerentissimi ‖ monachi.

561 Et antequam legerentur, MACEDONIVS VC TRIBVNVS NOTARIVS ET REFERENDARIVS D: Obseruant qui pro persona monachi possint dicere.

562 MAGNIFICENT PATRICIVS D: Quid pro hoc placet reuerentissimis episcopis?

563 EVSEBIVS ‖ EPS ‖ DORYLAEI ‖ CIVITATIS ‖ D: Si per procuratorem dicit, me iubete recedere.

564 MAGNIFICENT PATRICIVS D: Quod imperialis præcepit auctoritas, omnibus modis obseruandum est; unde si consentiunt reuerentissimi episcopi ut suscipiantur hi qui pro persona reuerentissimi monachi agere parati sunt, dicant.

565 MELIPTHONGVS REV EPS D: Tali facta accusatione consequens est adesse ‖ eum ‖ qui accusatur, præsertim quia huiusmodi accusationes non sine periculo fiunt. nec enim leue est aut transitorium quod ‖ uertitur ‖. quoniam igitur piissimus imperator ex ‖ auita traditione ‖ consueuit orthodoxam continere fidem et in nullo sanctas regulas irrumpere, postulamus eius referri clementiæ; et si iusserit in criminali causa alterum pro altero ‖ decertari ‖, et hoc suscipimus, præcipue quia uniuersalem præcepit fieri synodum et necesse est maiores causas in eum reseruare concilium, et uocati sunt multi et iustum est, quæ a piissimo principe præcepta sunt, effectui mancipari.

566 MAGNIFICENTISSIMVS PATRICIVS D: Quid sibi de hoc uir clarissimus tribunus ‖ notariorum ‖ et referendarius mandatum esse cognoscit, exponat.

567 MACEDONIVS VC TRIBVNVS ‖ NOTARIORVM ‖ ET REFERENDARIVS D: Piissimus dominus noster cognoscens damnatum esse prædictum uirum iussit pro eo omnibus modis directos ingredi, ut cognoscant in relectione chartarum quæ ab episcopo ad eum dicta sunt et quæ ab eo ad sanctissimum episcopum.

568 MAGNIFICENTISSIMVS PATRICIVS D: Simplex est quod postulatur, et propter hoc illi ingrediantur et sub eorum præsentia preces recitentur.

569 Et cum ingressi fuissent et stetissent in medio Constantinus ‖ Eleusinius ‖ et Constantius ‖ reuerentissimi ‖ monachi, MACEDONIVS VC TRIBVNVS NOTARIVS ET REFERENDARIVS PROFERENS ‖ SCM EVANGELIVM ‖ D: Oportet omnia quæ mandata sunt ab eorum pietate, dicere me. iussit igitur ‖ eos ‖ qui dudum ‖ præsentes fuerunt ‖,

---

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 eutyches $\Phi^a P$ 3 religiosi Φ^{ac} 7 reus eps $\Phi^a DMCV$ eps *PY* doliryleI *R* ciuitatis *om.* Φ^{ac} 12 talis *RY*, *corr. R* eum] et Φ^{ac}, *corr. D* 14 probatur Φ^{ac} 15 habita $\Phi^a PMV^{corr}Y$ ratione $\Phi^a V^{corr}$ 17 periclitari Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 19 iussum *R* 19/20 mancipari effectui *N* 22 notarius $\Phi^a P^2 M$ *om. P* 23 notarius $\Phi^a P^2 DM$ *om. P* 26 ad] a *N* 29 eleusinus Φ^{ac} 30 religiosi Φ^{ac} 31 sca euangelia Φ^{ac} emendata *R* 32 eos *om.* Φ^{ac} conuenerunt Φ^{ac}

1 D *om. CV*, *corr. V* 2 relegantur *D*, *corr.* D^{mg} et^2 *om. M* dicat *P* 2/3 sequi obseruanti præ foribus personam *D*, *corr.* D^{mg} 4 Et *om. Y* ur *CV* us *P* notariorum *D* 5 propter personam *D* possunt *P* 9 pcipit *PD* 10 suspicantur *M* 11 propter personam *D* persona reuerentissimi] personarium *C* personarum V^{corr} 12 PIELYPTONQVS *C* 14 aut] ad *CV* igitur *om. PD*, *corr. D* 15 nullos *D* 16 referre *D* clementiam *P* 17 suscepimus *CV* uniuersale *Y* 18 præcipit *PDY* quæ maiores sunt causæ Φ^c reseruari *M* 21 uir clarissimus] uicarius *Y* 23 vc] uicarius et *Y* tribunus *om. D* 25 rectos [prædictus *P* directos D^{mg}] uiros *PD* 29 constantius P^{corr} et^3 *om.* Φ^c, *corr. D* 30 constantinus *P* notariorum *DY* 30/31 referendarum *D* 31 oportet et D^{corr}

sanctissimos episcopos sub sacramento dicere si ueræ sunt legendorum monumentorum professiones ab utraque parte ‖ illatæ ‖.

570 BASILIVS REV EPS ‖ SELEVCIENSIVM ECCLESIAE ‖ D̄: Hactenus iuramentum episcopis nescimus oblatum, sed et præceptum est nobis a domino Christo non iurandum neque per cælum, quia thronus dei est, neque per terram, quia scabellum pedum dei est, Mt. 5, 34–36 neque per caput suum quemquam iurare, quia nullus potest unum capillum, qui a deo creati sunt, ‖ ipse facere ‖. unusquisque uero sicut ante altare stans dei timorem habens præ oculis et propriam conscientiam mundam seruans deo, quod in memoriam retinet, nullatenus habet intermittere.

571 MAGNIFICENTIS PATRICIVS D: Sicut semel dictum est, precum lectio sequatur.
ET PER EVNDEM DEVOTISSIMVM EXCEPTOREM RECITATVM EST

572 Piissimis et fidelissimis ‖ amicis Christi ‖ imperatoribus nostris Theodosio et Valentiniano perpetuis augustis ab Eutyche archimandrita. In omnibus mihi post deum et salutis et ueritatis manifestatio facta est uestra pietas in nulla re prætermittens inquisitionem facere eorum quæ uel de fide ‖ uel ‖ aduersus me ‖ calumniose ‖ mota sunt. gesta enim quæ sunt composita a reuerentissimo archiepiscopo Flauiano aduersum me, legi hesterno die et repperi contraria his quæ acta sunt, contineri in chartis. nec enim quæ ipse ad me locutus est, iacebant in eis neque quæ ego locutus sum, inseruerunt eidem monumento. supplico igitur uestræ serenitati consuete orthodoxæ fidei patrocinanti et meæ paruitatis opinioni, ut dignetur præcipere beatissimos episcopos ‖ qui ‖ in hac causa tunc ‖ resederunt ‖, et notarios reuerentissimi episcopi Flauiani et ‖ reuerentissimos ‖ clericos qui ad me directi fuerant uocantes ut occurrerem, et ‖ reuerentissimum ‖ diaconum Athanasium reuerentissimi episcopi Basilii conuenire præsentia sanctissimi episcopi Thalassii, quatenus interrogati dicant omni cum ueritate scriptis quid nouerint, ut hoc consecutus solite laudans gratias agam domino et deo omnium Christo et uestræ ‖ semper ‖ pietati.

573 IDEM DEVOTISSIMVS EXCEPTOR D̄: Est ‖ in recitata prece etiam diuina annotatio ‖ sacratissimi et piissimi imperatoris nostri.

574 MAGNIFICENTIS PATRICIVS D̄: Summa cum ueneratione percurratur.
ET PER EVNDEM DEVOTISSIMVM EXCEPTOREM RECITATVM EST

575 Deponant apud reuerentissimos episcopos non solum qui dudum conuenerant,

---

31—p. 137, 2 *adfert Liberatus p. 66 ex* Φ^{ac}

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 3 de non iurando *C* 11 ΚΑΘΟCΙΩΜΕΝΟΥ *C* 28 GR̄ diuinissimi [deuinissimis *C*] *C*

VERSIO ANTIQVA 2 oblatæ Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} illatæ igitur *CV*, *corr.* *V* 3 seleuciæ isauriæ Φ^{ac} 7 ipse facere] nlbum aut nigrum facere [facere aut nigrum *D*] $\Phi^{ac}V^{corr}$ 12 xpianissimis $\Phi^a M$ et xpianissimis *PD* 14 salutatis *R* 15 uel[2] *om.* Φ^{ac} uel de calumnia Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 17 aduersus $\Phi^a PD$ 19 sum *om.* *N* 21 qui *om.* Φ^{ac} residentes Φ^{ac} residerunt *CY* 22 religiosissimos $\Phi^a PM$ religiosos *D* 23 religiosissimum $\Phi^a M$ religiosum *PD* 25 omnia *N* 26 et[1] *om.* *N* per omnia Φ^{ac} 27 et diuina adnotatiꝓ [adortatio *N*] in recitata præce Φ^a 29 percurrantur *NPY*
5 tronum *P* 6 quemquam iurare *om.* *P* ullum D^{mg} 9 memoria *P* 10 eps *y* 11 et *om.* *C* 12 *inscr.* preces eutychis *M* 13 eutychen *P* 14 nulla re] nullo *M* 15 aduersum $DM^{corr}y$ 16 sunt[1]] est *y* 17 esterna *Y* 19 monumenta *P* 20 opinionis *P* recipere *M* 23 athanasium diaconum *D* 24 in præsentia *M* sanctissimi episcopi *om.* *Y* thalasii *PCV* 25 quod Φ^c, *corr.* D^{mg} nouerunt *D*, *corr.* D^{mg} 26 in xpō *Y* 27 deuotissimus—dixit] de uiro exceptorem *D*, *corr.* D^{mg} in] et *P* 28 et piissimi *om.* *P* 30 recitata *Y* 31 conuenerunt *M Liber.*

uerum etiam ‖ et ‖ apud reuerentissimum episcopum Thalassium, ut omnibus his præsentibus ‖ quos ‖ supplicatio loquitur, ‖ negotii ‖ ueritas inquiratur.

576 FLAVIANVS REV̄ ĒPS D̄: ‖ Reuerentissimi ‖ diaconi et notarii Asterius et Aetius, Nonnus Asclepiades Procopius præsto sint.

577 Cumque in medio stetissent Asterius Aetius Nonnus Asclepiades Procopius notarii Flauiani reuerentissimi episcopi, MAGNIFICENTISSIMVS PATRICIVS D̄: Præsentibus omnibus monumenta ex ordine relegantur.

578 Et priusquam offerrentur, AETIVS ‖ REV̄ ‖ DIACONVS ET NOTARIVS D̄: Nescimus, per uestigia uestra, cur uocati sumus.

579 MAGNICEN̄ PATRICIVS D̄: Religiosissimi diaconi et notarii reuerentissimi episcopi Flauiani monumenta in hoc negotio ‖ celebrata ‖ offerant relegenda.

580 AETIVS DIACONVS ET NOTARIVS D̄: Neque causam scimus, pro qua ‖ hic assistimus ‖, neque pro quo gestorum exigimur monumenta. hac de re differimus et supplicamus scire pro quo astamus et respondere debemus.

581 MAGNIFICEN̄ PATRICIVS D̄: ‖ Gesta quæ ‖ in causa Eutychis monachi acta sunt, inquirimus publicari.

582 AETIVS DIACONVS ET NOTARIVS D̄: Accusatio enim aliqua aliquando talis aduersum nos emersit?

583 MAGNIFICEN̄ PATRICIVS D̄: Causam requirere iussus sum et propter hoc necessaria est gestorum oblatio. cur ergo dilatione et calliditate uteris?

584 AETIVS DIACONVS ET NOTARIVS D̄: Qui exordium inquisitionis negotio præstitit et originem, det nobis tempus respondendi utrum ‖ proferamus aut non proferamus ‖.

585 MAGNIFICENT̄ PATRICIVS D̄: Vos gesta excepistis; a uobis ergo offerenda sunt.

586 AETIVS DIACONVS ET NOTARIVS D̄: Qui est accusator?

587 SELEVCVS REV̄ ĒPS D̄: Preces Eutychis archimandritæ lectæ sunt nobis continentes quod peruiderit gesta et reprehenderit in eis non contineri quæ in sancta synodo acta sunt. iustum ergo nobis ‖ hoc ‖ uidetur, ‖ ut ‖ proferantur ‖ illa monumenta quæ legisse se asseruit, et ex eis causæ fieri examinationem.

588 MAGNIFICENT̄ PATRICIVS AD AETIVM D̄: Authenticis monumentis opus est, in

---

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 et *om.* $\Phi^a D$, *corr. D* 2 quæ $\Phi^{ac} V^{corr}$, *corr.* D^{mg} et [ut *N*] negotii $\Phi^a PM$ 3 religiosissimi $\Phi^a PM$ religiosi *D* 4 asclipiades *RCY* asclipiadis *P* asclepiadis *D* sunt *ND*, *corr. D* 8 offerentur *RDCV* religiosus $N\Phi^c$ religiosius *R* 10 episcopi *om. N* 11 acta Φ^{ac} celebratam D^{mg} 12 quo *RM* 12/13 hic *om.* Φ^{ac}, *corr. D* adstamus Φ^a adsistamus Φ^c adsistimus D^{corr} 15 siqua gesta Φ^{ac} eutyches $\Phi^a P$ euticetis *D* 17/18 aduersus Φ^a 19 iussum est *R* iussum *Y* iussimus *P* 22 proferamus—proferamus] offeramus aut [an *P*] non Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 25 eutyches $\Phi^a P$ 27 hoc *om.* Φ^{ac}, *corr. D* ut *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} proferri Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} proferatur *C* 29 dixit, *superscr.* ad ætium *R* dixit ad ætium *ND*

1 episcopum *om. D* thalasium *PCV* 3 archiēps *M* et[2] *om. D* 4 nonnos *D* et procopius *DM* [=Γ] 5 et aetius *PMCV* nonnos *D*, *corr. D* asclepiadis *D* asclypiades *RCV* asclipiadis *P* 6 notarius *P* 11 releganda *Y* 13 qua *D* 14 respondere debemus] respondebimus *M* 16 supplicari *P* 17 archidiaconus *D* 17/18 aduersum—emersit aliquando talis *M* 18 emersit] non inmersit *D*, *corr.* D^{mg} 19 causa *PM* 20 dilationem *CV*, *corr. V* 23 ergo *om. M* 24/25 Qui—D̄ *om. P* 24 quis $MV^{corr}Y$ accusatus *D*, *corr.* D^{mg} 25 seleucius *Y* sunt *om. CV* sunt lectæ V^{corr} contendentes *P* 26 rep̄hendit *CV* contenerit *Y* 27 ulla *CV*, *corr. V* momente *P* 28 causa *CV*, *corr. V*

quibus suscriptiones episcoporum continentur; ‖ propter quod, ut ‖ sæpe interlocutus sum, ‖ hæc ‖ a notariis proferantur.

589 AETIVS DIACONVS ET NOTARIVS D̄: Dignetur sancta et magna synodus et uestra magnificentia tempus nobis dare de quibus uolumus dicere; nec enim sine periculo nobis est.

590 MAGNIFICENTĪS PATRICIVS D̄: Monumenta prius conuenit publicari; postmodum enim si quid docere desideras, facultas tibi præstabitur.

591 AETIVS DIACONVS ET NOTARIVS D̄: Nihil incongruum neque iniustum postulamus et præ omnibus magnificentia uestra cognoscit et, sicut dixi, quia non de paruo nobis est periculum, audiuimus ‖ autem ‖ quia interpellatio aduersum nos facta sit a ‖ quodam ‖ apud piissimum et ‖ Christo amicissimum ‖ et ‖ qui ‖ a domino deo ‖ conseruatur ‖, imperatorem, supplicamus has nobis declarari et causas agnoscere et personam ‖ statui ‖ et manifestam accusationem aduersus certas personas fieri, atque ita respondebimus et nos defendemus præsumentes de uestra iustitia.

592 MAGNIFICEN̄ PATRICIVS D̄: Aduersus uos interim nihil depositum est, sed gesta quæruntur, quæ, sicut sæpius dictum est, a uobis offerenda sunt.

593 AETIVS DIACONVS ET NOTARIVS D̄: Monumentorum acta nos deducunt in medium; neque enim ab aliis scripta sunt.

594 MAGNIFICEN̄ PATRICIVS D̄: Ne aliqua suspicione percussus hæc proferre formidas?

595 AETIVS DIACONVS ET NOTARIVS D̄: A me tale aliquid nec dictum nec gestum est.

596 MAGNIFICEN̄ PATRICIVS D̄: Monumenta ‖ proferantur ‖.

597 Et priusquam offerrentur, REV̄ ĒPS HVIVS INCLITAE CIVITATIS D̄: Cognoscitis quia tunc sancta synodo congregata et uoces ab utraque parte uos excepistis et subtiliter cognoscitis quæ a uobis ‖ scripta ‖ sunt. et si hæc uera ‖ sunt ‖, expressim et cum dei timore dicite; ‖ si ‖ uero aliqua falsata sunt, quasi ante tribunal Christi nolite mentiri et falsarium non taceatis.

598 Hæc ita interloquente reuerentissimo episcopo MAGNIFICENT̄ PATRICIVS D̄: Propositum reuerentissimi episcopi ‖ nouimus ‖ quia propria conscientia fisus interfatus est religiosissimos notarios gesta proferre et docere de omnibus ueritatem. quapropter gesta, sicut sæpius dictum est, offerantur.

599 AETIVS DIACONVS ET NOTARIVS D̄: Ammonitio sanctissimi et beatissimi ‖ archiepiscopi ‖ nostri nostræ tribuit uoluntati quatenus inter acta ueritatem dicamus. si

---

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 6 iniustæ interlocutiones *C* 8 iustæ petitiones *C* 31 OCIΩTATOY KAI AΓIΩΓATOY *C*

VERSIO ANTIQVA 1 pro quo Φ^a ut *om.* Φ^{ac}, *corr.* *D* 2 ut hæc Φ^{ac} 3 et s̄c̄a̅ et *N* 10 autem *om.* Φ^{ac}, *corr.* *D* aduersus Φ^{ac} 11 quibusdam Φ^{ac} quondam *C* x̄pianissimum Φ^{ac}*Y* qui *om.* Φ^{ac} 12 conseruatum $\Phi^{ac}V^{corr}$ supplicans *N* 13 statuere $\Phi^{ac}V^{corr}$, *corr.* D^{mg} 14 et—defendemus *om.* *D*, *corr.* *D* defendimus *RPM* defendebimus *CV*D^{corr} 15 uos *om.* *D*, *corr.* *D* nos *R* 19—21 ne aliqua—patricius dixit *om.* *N* 21 offerantur Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 22 offerentur *RCV* 24 inscripta Φ^a sint Φ^a*Y* 25 si uero C^{corr}*Y* sin uero Φ^a*MCV*^{corr} et si *D* si *P* 27 ita *om.* *N* 28 laudamus Φ^{ac}, *corr.* D^{mg}, *cf.* Γ *et Coll. Nouar.* 10, 169 31/32 ēpi Φ^{ac}, *corr.* *D* 32 acta] hæc *N*

1 continetur *P* 2 perquirantur *M* 3 magna et s̄c̄a̅ *PCV* 4 magnificentiam *C* magnificentiæ *P* 7 p̄stabimur *C* 8 incongruum neque *om.* *P* 12 declarare *CV* causa *P* 13 aduersum *MY* 14 respondimus *P* respondemus *D*, *corr.* *D* 15 aduersum *PY* 16 quærunt *P* 17 medio *D* 20 nec[1] *om.* *P* 22 CIVITATIS *om.* *P* cognoscetis *D* 22/23 quia tunc] quia tuno *CV*, *corr.* *V* qui ab una D^{mg} 23 ex tunc *P*, *corr.* *P* synodus *PD* 24 cognostis *Y* 25/26 falsata—non] falsa *CV*, *corr.* *V* 26 mentire *P* falsario *D* 28 qua Φ^c

ergo nobis dicentibus ‖ digni ‖ fide constabimus, et confitemur et ‖ proferemus ‖ et ueritatem dicemus.

600 MAGNIFICENT̄ PATRICIVS D̄: Monumentorum lectio celebretur.

601 AETIVS DIACONVS ET NOTARIVS D̄: Peto et sanctam synodum ‖ quæ tunc fuit præsens ‖, præcipere nobis proferre monumentorum seriem.

602 REV̄ ĒPS SELEVCVS D̄: Semel sanctissimo archiepiscopo nostro iubente proferri monumentorum gesta, nullam dilationem in proferendis actis conuenit fieri.

603 Et ‖ quasi ‖ a reuerentissimis episcopis dictum sit: Hæc ‖ eadem ‖ omnes dicimus, MAGNIFICENT̄ PATRICIVS D̄: ‖ Dum ‖ singula capitula ‖ releguntur, quid ‖ in his reprehensibile probat pars ‖ reuerentissimi ‖ monachi, prosequatur, et ‖ rescripta quæ ‖ penes se habet pars prædicti ‖ reuerentissimi ‖ monachi, ‖ oblata lectione ‖ cum gestis authenticis conferantur.

604 Et cum utraque pars obtulisset monumenta, AETIVS DIACONVS ET NOTARIVS D̄: Si iubet magnificentia uestra, habemus aliquid dicere: didicimus quod per supplicationem docuit ‖ reuerentissimus ‖ Eutyches se gesta recensuisse et exinde ‖ causas pro suis assertionibus ‖ repperisse. hæc acta petimus

605 Quo dicente MAGNIFIC̄ PATRICIVS D̄: ‖ Propter ‖ hoc conferri authenticis gestis ‖ rescripta ‖ diximus.

606 AETIVS DIACONVS ET NOTARIVS D̄: Petimus ‖ agnoscere utrum ‖ authentica sunt an exemplaria aut si quid tale ab aliquo ei est præstitum.

607 MAGNIFICĒ PATRICIVS D̄: ‖ Reuerentissimus ‖ Constantinus si hæc quæ profert, exemplaria sunt aut authentica, doceat.

608 CONSTANTINVS DIACONVS ET MONACHVS D̄: Exemplaria sunt.

609 MAGNIFICENT̄ PATRICIVS D̄: Nunc lectio subsequatur.

610 Et priusquam legerentur, AETIVS DIACONVS ET NOTARIVS D̄: Petimus ‖ considerare ‖ seriem gestorum quæ ab eis offertur, ut cognoscamus cuius manus sit uel a quo data sit aut si a ‖ notariis ‖ sit edita. suscipite nostras petitiones, quæ non sunt incongruæ.

611 MAGNIFICENT̄ PATRICIVS D̄: Si authenticis gestis schedæ non concordant, hæc iuste postea ‖ requirentur ‖.

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 10 ΑΝΤΙΓΡΑΦΑ *C* 25 satis prudenter Aetius manus proprietatem quærebat agnoscere, ut uideret an aliquis notariorum Eutychis dementiæ consentiret *C*

VERSIO ANTIQVA 1 digne Φ^a digna *P* proferimus $\Phi^a MV^{corr}$ profitimus *P* 4/5 quæ—præsens] tunc præsentem Φ^{ac} 8 quasi si $\Phi^a DM$ eadem *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 9 donec Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} capitula *om. N* relegantur Φ^{ac} si quid Φ^a in *om. N* 9/10 in—prosequatur *om. D*, *corr.* D^{mg} 10 religiosi $\Phi^a PM$ scedas [scidæ *D* scidas *P*] quas Φ^{ac} et rescripta D^{mg} 11 religiosi monachi $R\Phi^c$ monachi religiosi *N* oblatæ [oblatas *PM*] lectioni Φ^{ac} 15 religiosus Φ^{ac} causam $\Phi^a PM$ 16 pro *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} suæ assertionis Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 17 dicentem *N* pro Φ^a 18 scedas [scidas *P*] Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 19 agnoscere utrum] in primis agnoscere Φ^{ac} in primis agnoscere utrum D^{corr} agnoscere in primis utrum V^{corr}, *cf.* Γ autenticæ Φ^a autenticas *M* 21 religiosus Φ^{ac} 24 obsequatur *R* 25/26 considerari Φ^{ac} 27 notario $\Phi^a M$ non *om. N* 30 requiruntur Φ^a

1 confitebimur *M* 2 dicimus *PM* 5 seriæ *P* 6 seleuciæ *CVD*^{mg} ēpō *Y* 7 in *om. P* 9/10 reprehensibilem *CVD*^{mg} repræhinsibiliter *P* 11 prædicta *Y* 12 conferatur *M* 17 quo [quod *P*] id Φ^c, *corr.* D^{mg} conferri] confiteri *D*, *corr.* D^{mg} authenticis] eutychetis *P* 20 eis *Y om. M* præpositum *P* 23 Constantinus] aetius *CD*^{mg} 26 profertur *P* ut cognoscamus *om. P* sit *om. P* 27 suscipe *CV* 29 ex gestis *D* scide *PM* scheda *C* hæc si *P*

612 AETIVS DIACONVS ET NOTARIVS D̄: Nihil prohibet; semper iudicastis et iudicantes claruistis.

613 MAGNIFICENT̄ PATRICIVS D̄: Superfluis prætermissis lectio celebretur.

614 Et [relecta est] per Asterium deuotissimum exceptorem authentica scheda a notariis oblata ‖ et ab alio ‖ collatis exemplaribus prolatis a parte Eutychis ‖ reuerentissimi ‖ presbyteri et archimandritæ relecta sunt. et ab exordio recensita sunt prima et secunda acta, quæ et in monumentis ita inserta sunt

615 d. 8. m. Nou. a. 448 Consulatu ‖ Flauiorum ‖ Zenonis et Postumiani u̅u̅ c̅c̅ sub die sexto Id̄ Nouembris, in ‖ amica Christi ‖ et regia urbe Constantinopoli Roma et reliqua

616 Et postquam lecta sunt prima et secunda actorum series, et suppletis depositionibus reuerentissimorum episcoporum, AETIVS DIACONVS ET NOTARIVS D̄: Petimus sanctam et magnam synodum interrogari auditis propriis uocibus ‖ et ‖ gestorum serie, ne aliquid falsatum est uel corruptum.

617 MAGNIFICENT̄ PATRICIVS D̄: ‖ In hoc ipso quod ‖ tacent, consentire monstrantur; unde conuenit et reliqua recenseri.

618 Et per eundem deuotissimum exceptorem tertia gestorum series est relecta, quæ et in monumentis inserta est.

619 Et relecta prosecutione uiri religiosissimi Iohannis presbyteri et defensoris CONSTANTINVS DIACONVS ET MONACHVS D̄: Ita non est dictum, per uestigia uestra, ut continet.

IDEM DEVOTISSIMVS EXCEPTOR REPETITA EADEM LECTIONE RELEGIT

620 et si alicubi contigit aliqua ab eis in aliquibus uerbis falli aut ‖ errari ‖, hoc neque accusare neque suscipere, solas autem scripturas scrutari ut firmiores sanctorum patrum expositionibus.

621 Et ‖ dum lectum fuisset ‖, CONSTANTINVS ‖ REV̄ ‖ DIACONVS ET MONACHVS D̄ quoniam diuersis modis locuti sunt sancti patres et omnia suscipio, in regula autem fidei non suscipio.

8—9 = *supra 223*

22—24 = *supra 359*

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 14 not̄ quia ipsi [ipse *C*] negauerunt Ephesi quæ et hic sibi lecta non abnuerunt [abuerant *C*], id est ex secunda actione Constantinop̄ *C* [*cf. supra 303*]

VERSIO ANTIQVA 5 et ab alio] non Φ^{ac} [ἀλλ' οὐ *pro* ἄλλου], *corr. D*^{mg} eutyches $\Phi^a P$ 5/6 religiosi Φ^{ac} 6 relecta sunt [*ex* Γ *inseruit Rusticus, sed* 4 relecta est *delere prætermisit*] $\Phi^r D^{corr}$ *om.* Φ^{ac} 8 flauii Φ^{ac} sextu *RCY* v *M* 9 x̄pianissima Φ^{ac} x̄pi amica *Y* 10/11 depositionis *R* 12 et^2] ex Φ^a 14 in—quod] donec Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} monstratur *N* noscuntur *P* 21 repetit *NP* et repetita *D* 22 omitti *R*Φ^c, *corr. D*^{mg} omittit *N* 25 et dum *Y* dum *CV* priusquam Φ^{ac} legerentur *N*Φ^c relegerentur *R* religiosus Φ^{ac}

1—2 et—claruistis *om. P* et iudicantes et *CV* 3 cælebetur *C* 4 asterio dēūt exceptore *D* scida *PMY* 7 et^2 *om. PD, corr. D* 8 ūuā *CV* 9 urbe *om. M* constantinopolim *PM* romæ Φ^c 10 et^1 *om.* Φ^c, *corr. D* relecta *PY*^{corr} 12 audistis *PDY* seriem Φ^c 13 corruptum est uel falsatum *M* aut *D* 16 et *om. M* est relecta] et relecta [reliqua *P*] *PY* 17—18 quæ—relecta *om. D, corr. D*^{mg} 17 sunt *P* 21 eadem] eidem *D, corr. D*^{mg} 22 quibus *P* 23 ut] ob *M* 24 expositiones *M*

622 ‖ Et ‖ quando perturbatio et mussitatio facta est, CONSTANTINVS ‖ REV̄ ‖ DIACONVS ET MONACHVS D̄: Hoc rogo ut qui egressi sunt et audierunt ab archimandrita, cum integra conscientia quasi in præsentia domini quæ audierunt, cum ueritate dicant, præiudicio minime generato archimandritæ ex mea prosecutione. rogo ‖ reuerentissimos ‖ clericos qui interfuerunt, deponere quæ ab eo audierint, et religiosum diaconum Athanasium.

623 SELEVCVS R̄E V̄ ĒP̄S D̄: Ante prosecutionem fratris Constantini qui in persona directi sunt ipsius ‖ qui ‖ precem ‖ porrexit ‖, promiserunt omnia quæ ipsi dixerint, ‖ rata ‖ habere eorum archimandritam, et petimus uocem præiudicantem non facere præiudicium monumentis actorum.

624 CONSTANTINVS DIACONVS ET MONACHVS D̄: Supplico illud auferri quod ‖ est ‖ in regula fidei, ‖ quia ‖ in perturbatione nesciens sum locutus.

625 SELEVCVS R̄E V̄ ĒP̄S D̄: Quia cum quies esset, ante perturbationem hanc uocem frater Constantinus deposuit, adtestantur et sanctissimi episcopi ‖ nec non ‖ et ipsorum potestas.

626 MAGNIFICE͞N PATRICIVS D̄: De postulatione utriusque partis quid considerandum putant, reuerentissimi episcopi Thalassius et Eusebius dignentur dicere.

627 R̄E V̄ ĒP̄S THALASSIVS D̄: Non potest directus a ‖ reuerentissimo ‖ monacho certa quidem de his ‖ quæ ‖ ipse uoce ‖ sua ‖ confitetur, suscipere, certa autem minime suscipere.

628 REV ĒP̄S EVSEBIVS ‖ ANCYRANORVM ‖ CIVITATIS D̄: Et mihi similiter placet ut qui personam religiosi archimandritæ ‖ suscepit ‖, omnia ei firma consistant quæ ex eius uoce prolata sunt, et non in parte uelle ea teneri, in parte uero quæ dicta sunt, improbare.

629 MAGNIFICE͞NT PATRICIVS D̄: ‖ Reuerentissimus ‖ Iohannes presbyter et ‖ Andreas ‖ quæ cognoscunt se ab Eutyche monacho audisse, memores suæ opinionis exponant.

630 Et cum in medio stetissent Iohannes ‖ reuerentissimus ‖ presbyter et defensor sanctæ ecclesiæ huius gloriosæ ciuitatis et Andreas ‖ reuerentissimus ‖ diaconus, CONSTANTINVS DIACONVS D̄: Non diximus quia complacent omnia archimandritæ quæ dico.

631 MAGNIFICE͞NT PATRICIVS D̄: Voces tuæ in monumentis continentur.

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 et si $\Phi^{ac}V^{corr}$ religiosus Φ^{ac} 4/5 religiosos Φ^{ac} 8 qui *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} porrigentis $\Phi^a M$ porrigentes *PD* porrexit D^{mg} dixerunt *NCV*, *corr.* *C* 9 rata *Y* ratum $\Phi^{ac}V^{corr}$ satu *CV* 11 est *om.* Φ^{ac}, *corr.* *D* 12 quia *om.* Φ^a 14 nec non *om.* $\Phi^{ac}Y$, *corr.* *D* 17 talasius *RPCV* talasii *N* 18 talasius $\Phi^a PCV$ religioso $\Phi^a PD$ se religioso *M* 19 quæ *om.* Φ^{ac}, *corr.* *D* sua sicut $\Phi^a DM$ [ΩC *pro* ΩN] 21 reuerentissimus—dixit $\Phi^{ac}Y$ RVS ēp̄s *C* eusebius ēp̄s *V* ancire *add.* V^{corr} ancyræ $\Phi^{ac}V^{corr}$ 22 suscipit $\Phi^a V^{corr}P$ 25 religiosissimi $\Phi^a PM$ religiosus *D* iohannis *RD* 25/26 andreas diaconus $\Phi^{ac}Y$ 28 religiosissimus $\Phi^a M$ religiosus *PD* 29 religiosus Φ^{ac}

2 ET MONACHVS *om.* *P* rogo] ergo *PD*, *corr.* D^{mg} ut] et *D* archimandritam Φ^c 4 præiudicium *D* generatum *D* ex] et *PM* et ex CVD^{corr} p̄secutione *CV* 4/5 rēuīs clericis *CV*, *corr.* *V* 5 disponere CVD^{mg} audierunt *Y* 7 personam *P* 9 haberet *CV*, *corr.* *V* 10 auctorum *C* 14 et testantur *PD* ut testantur *Y* et[1] *om.* Φ^c 16 utrisque *CV* *corr.* *V* 17 edicere *PM* 18 diac̄ monacho *Y* 19 quidem—certa *om.* *P* incertam *Y* 21 ciuitatis] galatiæ *P* placent *P* 23 probata CVD^{mg}, *corr.* *V* et—parte[1] *om.* *P* teneri ea *M* ei *P* 26 euticete *D* memoris sui *P* 28 stetisset *P* iohannis *D* 30 DIACONVS *om.* *P* quia non Φ^c 31 dicunt *D*, *corr.* D^{mg}

632 SELEVCVS REV̄ ĒPS D̄: Veniens ‖ magnificentissimus ‖ referendarius directus a piissimo et ‖ amico Christi ‖ imperatore nostro deposuit ‖ in ‖ persona archimandritæ Eutychis directos Constantinum et qui cum eo sunt, suscepturos ‖ quæ ‖ in eum inferuntur.

633 MAGNIFICENT̄ PATRICIVS D̄: Verba similiter tua eisdem monumentis continentur. et adiecit: Religiosus ‖ presbyter Iohannes ‖ quæ ab Eutyche ‖ reuerentissimo ‖ monacho audiuit, exponat.

634 Et priusquam exponeret, MELIPTHONGVS REV̄ ĒPS D̄: Ex prouidentia quadam in exordio statim accusatione instante commemoraui et dixi quia non de qualibuscumque accusatio commouetur neque per procuratorem tam periculosa causa ‖ temptatur aut debet ‖ fieri, sed necessaria est et accusati præsentia, ‖ et ‖ legibus hoc præcipientibus. si uero forte uidetur piissimo principi per procuratorem uentilari criminale negotium et accusare sine periculo et hoc ‖ constituerit ‖, innotescat ipsi et necesse nos erit in omnibus imperatoris ‖ amici Christi ‖ cedere iussioni.

635 REV̄ ĒPS SELEVCVS D̄: Firmitatem tenentibus etiam his quæ et hodie acta sunt, ex prosecutione magnifici referendarii et consensu sanctorum episcoporum et magnificentissimi et gloriosissimi ‖ et ‖ ex consule et patricii Florentii, exponant et ‖ reuerentissimi ‖ Iohannes presbyter et Andreas diaconus quæ nouerunt.

636 IOHANNES ‖ REV̄ ‖ P̄BT ET DEFENSOR D̄: Ea quidem quæ professus sum et sanctissimo et deo amabili concilio sunt relecta præsente ‖ et ‖ magnificentissimo et ‖ per omnia ‖ gloriosissimo ex consule ac patricio Florentio, quoniam ‖ hæc ueritate ‖ subsistunt, hoc et religiosissimus diaconus

637 Quo dicente CONSTANTINVS ‖ DIACONVS ‖ D̄: Non omnia sunt relecta.

638 IDEM IOHANNES ‖ REV̄ ‖ P̄RB̄T ET DEFENSOR D̄: Etiam, ecce hoc dico.

639 CONSTANTINVS REV̄ DIACONVS D̄: Ego unum uerbum dixi perturbatus, et scriptum est

640 Quo dicente REV̄ ĒP̄S THALASSIVS D̄: Sufficiebat quidem et opinio Iohannis presbyteri, ‖ quoniam uero ‖ euangelium nobis omnibus est antepositum, rationabile est et ipsum super his quæ dicit, ‖ coram euangelio ‖ roborare.

641 IDEM IOHANNES REV̄ P̄RBT ET DEFENSOR SVBIVNGENS D̄: Quoniam uero hæc ueritate subsistunt, ‖ et ‖ ex eo quod placuit aduersario dubitare, maiore ea uinculo

---

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 uir clarissimus Φ^{ac} 2 x̄pianissimo Φ^{ac} x̄pi amico *CV* amico x̄pi *Y* pro Φ^{ac} in pro *CV* in *YD*^{corr} 3 eutyches $\Phi^a P$ omnia quæ $\Phi^{ac} Y V^{corr}$ 6 iohannes [iohannis *RD*] p̄rbr $\Phi^{ac} Y$ eutychen *PD* religioso $\Phi^a PM$ religiosum *D* 7 monachum *D* 10/11 temptari debet [debent *D*] aut fieri Φ^{ac} temptari aut fieri debet *Y* 11 maxime et $\Phi^a PM$ et maxime *D* 13 constiterit $\Phi^a V^{corr}$ innotuerit *PD* constituerit D^{mg} 14 x̄pianissimi Φ^{ac} x̄pi amici *CV* amici x̄pi *Y* amici *D*^{corr} 17 et^2 *om.* Φ^a [=Γ] 17/18 religiosissimi $\Phi^a PM$ religios̄ *D* 18 iohannis *RD* 19 iohannis *RD* religiosus $\Phi^a PD$ religiosissimus *M* 20 p̄sentem *N* et^2 *om.* $\Phi^a PM$ 20/21 per omnia *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 21 hæc *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} uera $\Phi^{ac} V^{corr}$, *corr.* D^{mg} 23 monachus et diaconus $\Phi^a PD$ diaconus et monachus *M* 24 iohannis *RD* religiosus Φ^{ac} 25 religiosus $R\Phi^c$ *om. N* 27 talasius *RPCV* 28 sed quoniam Φ^{ac} 29 coram euangelio *Y* per euangelium Φ^a euangelio Φ^c eorum euangelio *CVD*^{corr} 30 iohannis *RD* 31 et *om.* Φ^{ac}, *corr. D*

3 directus *D* constantino *D* illo *M* 6 religiosissimus *D* 10 causa *om.* Φ^c, *corr. D* 12 forte *om. P* 13 criminali *CV*, *corr. V* et^2 *om. P* ipse *D* 14 necessarius *P* nobis *D* *om. P* non V^{corr} 15 etiam] etiam et in *P* et *om. P* 16 s̄cissimorum *Y* et^2 *om. P* 17 et gloriosissimi *om. P* 18 pbr̄i *Y* 21 ex consule *om. PD*, *corr. D* 22 religiosus *D* 28 est *om. P* 29 et *om.* $P^{corr}DM$, *corr. D* nobis *P* probare *DM* probari *P*, *corr.* D^{mg} 31 dubitari *D* maiore *om. P* eadem Φ^c

ueritatis obstrinxit. et hoc agnouit deo amabile sanctumque concilium ex eo quod postea uerba propria refutare temptauit; sed quoniam oportet perfici lectionem et satisfieri mihi ex consequentibus, quatenus cognoscam ea quæ dicta sunt a ‖ reuerentissimo ‖ archimandrita Eutyche et si conuenientia ‖ dixi ‖ his quæ tunc a me dicta sunt, aut denegem, si a me non agnosci contigerit, peto uestram ‖ deoamabilitatem et ‖ plenissimam fieri lectionem, ut et cuncta perspiciam propter reuerentiam sancti euangelii, quod uestra ‖ deoamabilitas ‖ proposuit, et uerbum consequar ueritatis.

642 MAGNIFICENTˉ PATRICIVS Dˉ: Rursus Iohannis presbyteri uoces ex monumentis repetantur, ubi aliqua ab Eutyche se audisse confessus est.

ET PER EVNDEM DEVOTISSIMVM EXCEPTOREM ‖ DENVO ‖ VOCES IOHANNIS PRBI RECITATAE SVNT

643 ‖ Religiosissimus ‖ Iohannes presbyter et defensor dixit: Ante hoc reuerentissimo Eusebio episcopo interpellante ‖ uestram sanctitatem in ‖ synodo et accusante ‖ reuerentissimum ‖ Eutychem presbyterum et archimandritam et libellum scriptis porrigente declarantem ægrotare eum hæreticorum ‖ passiones ‖ et postulante euocari eum ad uestram sanctitatem et satisfacere pro his quæ ei ab eo ingerebantur, prouidens uestra incircumscripta sapientia præcepit peruenire me et ‖ reuerentissimum ‖ Andream diaconum ad monasterium ipsius et euocare eum ad satisfaciendum. quo facto peruenientes ad eum in monasterio ipsius libellos ei legimus et exemplaria eorum dedimus et incusatorem manifestauimus et nuntiauimus ei uestræ sanctitatis euocationem pro satisfactione apud beatitudinem uestram. qui occurrere quidem et satisfacere modis omnibus abnegauit dicens hoc apud se decretum ‖ ex ‖ definitione quadam ab initio contineri ut nullo modo alibi a sua congregatione discederet; quodam modo enim uelut in sepulcro degere in monasterio. cognitum uero per nos sanctitati uestræ fieri postulauit quia ‖ deo amicissimus ‖ episcopus Eusebius olim inimicus eius existens detractionis atque iniuriæ gratia hanc ‖ accusationem ‖ aduersus eum conflauerit. paratum enim se esse dicebat expositionibus sanctorum patrum qui in Nicæno et Epheseno concilio congregati sunt, consentire et suscribere eorum interpretationibus fatebatur; si uero aliquid contigerit ab ipsis in aliquibus uerbis uel falli uel errasse, hoc neque accusare neque suscipere, solas autem ‖ scripturas ‖ inquirere

643 = *supra* 359—361

Φ^a[=*RN*], Φ^c[=*PDM*], Φ^r[=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 17 ΑΠΑΡΑΛΟΓΙΣΤΟC *C*

VERSIO ANTIQVA 3/4 religioso Φ^{ac} 4 dixit Φ^{ac} dixi Φ^r [εἶπον *pro* εἶπεν] 5 scitatem Φ^{ac} 6 et[1] *om.* Φ^{ac} perspiciem *R* præspiciam *P* 7 scitas proposuit $\Phi^a PD$ proposuit scitas *M* 10 denuo *om.* Φ^{ac} 12 religiosus $\Phi^{ac}CV$ religiosissimus *Y* iohannis *RDC* 13 uestram—in] in [*om. P*] ura sca Φ^{ac} 14 religiosissimum $\Phi^a P$ religiosum *DM* reuerentissimo *CV* reuerentissimum $V^{corr}Y$ libellis *R* 15 passione $\Phi^a M V^{corr}$ *om. P* et *om. P* 17 præcipit *R* me *om. N* religiosissimum Φ^a religiosum Φ^c 21 satisfactionem *RC* 22 adnegauit *N* annegauit *Y* ex Φ^{cr} et Φ^a 25 reuerentissimus Φ^{ac} 26 incusationem $\Phi^a P$ 28 in ephesino *N* ephesino *P* 30 scas [sci *R*] scipturas $\Phi^a PDY$ scripturas scas *M*

2 postea *om. P* 3 exequentibus *P* cognoscant *D*, *corr. D*^{mg} ea] et *M* acta *PD* a *om. CV* 4 archimandritæ *DCV* 6 et[2] propter Φ^c reuerentia *C* 8 iohanni *C* presbiter *Y* uoces *om. PD*, *corr. D* 9 eutychi *P* 13 epo eusebio *DM* 14 eutychen Φ^c 15 porrigentem Φ^c postulantem *P* 15/16 euocari—sanctitatem *om. P* 16 ingeruntur *M* 18 et *om. P* uocare *M* 19 monasterium *PD* 22 definitionem *D* 23 alibi *om. P* definitione *P* 24 degeret *M* 24/25 fieri scitati ure *M* 25 eusebius episcopus *P* eusebius *CV* 26 eius] meus Φ^c detractationes *D* atque] et *P* 28 nicea *P* et[1] *om. Y* sunt congregati *D* 30 errasse se *D* subscribere Φ^c, *corr. D*^{mg}

sicut patrum ‖ expositionibus ‖ firmiores. post ‖ inhumanationem ‖ uero dei uerbi, id est post natiuitatem domini nostri Iesu Christi unam naturam adorare et hanc dei incarnati et ‖ inhumanati ‖. et huiusmodi codicem proferens legebat, addebat autem detractionem quandam contra se ubique diffusam quasi ipse dixerit quod de cælo carnem deus uerbum deduxerit, se uero liberum esse ab huiusmodi detractione. ex duabus uero naturis ‖ adunatis secundum subsistentiam ‖ factum dominum nostrum Iesum Christum neque didicisse in expositionibus sanctorum patrum neque suscipere, si contigerit ei aliquid huiusmodi a quolibet relegi, quoniam diuinæ scripturæ, sicut dicebat, meliores sunt sanctorum patrum doctrinis. et hæc dicens confitebatur perfectum deum esse et perfectum hominem qui natus est ex Maria uirgine, non habentem carnem consubstantialem nobis; hoc autem mihi colloquens dixit.

Sanctissimus archiepiscopus dixit: Hæc eadem solus audisti an et qui tecum directus est Andreas diaconus?

‖ Reuerentissimus ‖ Iohannes presbyter et defensor dixit: Cum ista mihi mandaret uestræ suggerere sanctitati, præsens erat ‖ et reuerentissimus diaconus Andreas ‖.

644 Et postquam lectum est, IOHANNES ‖ REV̄ ‖ P̄B ET DEFENSOR D̄: Scit et uestra magnificentia ‖ et deo amabilis ‖ et sancta synodus quoniam inpossibile est eisdem uerbis uti eum qui dirigitur ad enuntiationem aliquibus intimare. nec enim hoc uel nimis probatissimorum rhetorum aliquis forsan efficit aliena uerba deferre et aliquibus deportare. uerumtamen quando hæc a ‖ reuerentissimo ‖ archimandrita Eutyche inquirebam, praesens fuit et ‖ reuerentissimus ‖ Andreas diaconus et ‖ insuper reuerentissimus Athanasius diaconus, et ‖ ego autem eo tempore commemoratorium faciens apud me ipsum, ut ‖ putabam ‖, quæ ille dixit, custodio atque apud me habeo. oportuit autem ‖ eundem reuerentissimum ‖ archimandritam Eutychem esse præsentem his quæ hodie peraguntur pro ‖ confessione mea ‖. hoc enim et a uestra incircumscriptibili prudentia credidi comprobari ut ipse qui dixerat mihi, præsens hic quæ a me dicebantur, audiret et ‖ interrogatus ‖ contradiceret sermonibus meis aut consentiret ‖ eis ‖. nec enim puto religiosum uirum propositis sanctis euangeliis uerba mea destruere quæ tunc ipse locutus est, maxime cum et præsens ‖ reuerentissimus ‖ diaconus Constantinus aliquando quidem consentit his

---

Φ^a [= *RN*], Φ^c [= *PDM*], Φ^c [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 traditionibus Φ^{ac} incarnationem Φ^{ac} 3 hominis facti Φ^{ac} 5 se] si *ND, corr. D* om. *P* uero om. *P* ad *R* 6 adunitis Φ^a subsistentialiter $\Phi^a PM$ substantialiter *D* secundum substantiam *CVD*^{mg} secundum subsistentiam *y* 13 audistis *R* 14/15 diaconus religiosus $\Phi^a DM$ religiosus diac̄ *P* 15 iohannis *RDC* 16 et om. Φ^{ac} religiosus Φ^{ac} andreas diaconus $\Phi^a PM$ 17 iohannis *RD* religiosus Φ^{ac} 18 et deo amabilis [amicabilis *CVD*^{corr}] $\Phi^r D^{corr}$, om. Φ^{ac} 20 forsitan *N* 21 uiro religioso Φ^{ac} 22 religiosus Φ^{ac} 22/23 insuper om. Φ^{ac}, *corr. D* 23 religiosus Φ^{ac} diaconus athanasius Φ^a et om. Φ^{ac} 23/24 commemoratorium faciens eo tempore *N* 24 puto Φ^{ac}*V*^{corr} puta *D*^{mg} 25 eodem *P* et eundem Φ^a [= Γ] religiosum Φ^{ac} 26 confessionibus meis Φ^{ac} confessione [confusione *CVD*^{mg}] mea $\Phi^r D^{mg}$ 28 interrogatus om. Φ^{ac} [= Γ], *corr. D*^{mg} 29 eis om. Φ^{ac}*Y, corr. D* 31 religiosus Φ^{ac}

4 de traditione *D, corr. D*^{mg} quadam *D* 5 secum deduxerit *PD* 5/6 derogationem *P* 8 eiusmodi *Y* 9 patrum *del. P* et om. *P* 15 defensor] notarius *Y* 16 est *P* 17 lectus *CV, corr. V* 19 denuntiationem Φ^c 19/20 hoc—nimis om. *P* 20 rhetorum] hereticorum *V* sed horum *P* 22 euticen *D* eutychi *P* 24 apud] aut *P* illi *C* 25/26 eutychen Φ^c pre *CV* 27 ūram *C* probari *M* 28 audieret *D* audisset *CVD*^{mg} et om. *D, corr. D* aut *P* 29 aut om. *M* 30 nunc *PD, corr. D*

quæ a me dicuntur, aliquando autem, ut suspicatur, aduersatur his quæ a me dicta sunt. et rogo ne satis a me expressius uerba quærantur quæ ille locutus est; nec enim hoc quisquam facere potuit ‖ ipsis prorsus ‖ uerbis redintegrare alicuius eloquia, conscriptos autem a me sermones tunc in commemoratorio iubete relegi.

645 MAGNIFICEN̄ PATRICIVS D̄: Commemoratorium, quod postulat, relegatur et conferatur professioni quæ gestis continetur, ut si quid ex sensu uel ex uerbis ‖ dissonat ‖, agnoscatur.

646 Et priusquam legeretur, IOHANNES ‖ REV̄ ‖ PB ET DEFENSOR D̄: Rogo primum ut ‖ reuerentissimus ‖ diaconus Andreas et ‖ reuerentissimus ‖ diaconus Athanasius præsentes dicant si consonant his quæ iam lecta sunt et a me iam pridem exposita.

647 MAGNIFĪ PATRICIVS D̄: Interim lectio subsequatur.

Et cum protulisset commemoratorium ‖ reuerentissimus ‖ Iohannes presbyter et defensor, PER EVNDEM DEVOTISSIMVM EXCEPTOREM RELECTVM EST

648 Antehac religioso Eusebio episcopo in concilio uestræ beatitudinis interpellante et accusante Eutychem ‖ reuerentissimum ‖ presbyterum et archimandritam et libellum contra eum dante quo ‖ indicatur ‖ hæretica eum ægrotare perfidia ac postulante eundem ‖ reuerentissimum ‖ archimandritam accersitum satisfacere de his quæ ei ab ipso inpingebantur, prouidens catholicæ fidei incircumscriptibilis uestra prudentia abire ad illum præcepit me et ‖ reuerentissimum ‖ diaconum Andream et uocare eum satisfacturum. hoc autem facto nobisque ei in suo monasterio præsentatis relectaque ei accusatione conscripta atque exemplaribus traditis accusatoreque etiam declarato et ‖ uocatione ad satisfactionem ‖ apud uestrum ‖ deo amabile ‖ sanctumque concilium, memoratus huc quidem uenire et his de quibus inclamatur, occurrere modis omnibus distulit dicens decretum sibi et definitione quadam ab exordio conseruatum ut nusquam alibi a sua congregatione discedat, propterea quod uelut in sepulcro quodam in monasterio ‖ degat ‖. innotescere uero per nos uestræ ‖ sanctitati ‖ postulauit quod olim inimicus eius existens ‖ deo amicissimus ‖ Eusebius iniuriæ et derogationis gratia hanc ‖ contra eum accusationem ‖ instituit. ipse enim ‖ sequi se expositiones ‖ sanctorum ac beatissimorum patrum qui in Nicæno atque Epheseno concilio ‖ fuerunt ‖, et suscribere ‖ eas paratum ‖ esse promittit; si

---

Φ^a [=*RN*], Φ^c [*PDM*], Φ^r [=*CVY* (*multa corrosa*)]

ADNOTATIONES RVSTICI 27 AK̄ episcopus non ⟨habet *addidi cf.* Γ⟩ *C*

VERSIO ANTIQVA 3 ipsis prorsus *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 7 dissonant $\Phi^a M$ 8 iohannis *RD* religiosus $\Phi^a PD$ *om. M* 9 religiosus Φ^{ac} religiosus Φ^{ac} 12 religiosus $R^{corr}NPM$ *om. RD* [=Γ] iohannis *RD* 15 religiosum Φ^{ac} 16 eundem *N* manifestatur Φ^{ac} 17 religiosum Φ^{ac} 19 precipit *R* religiosum Φ^{ac} 22 uocatione *Ry* uocationem $\Phi^c CV$ euocatione $R^{corr}N$ ad] ac *R om. N* satisfactione Φ^a uenerabilem $\Phi^a P$ uenerabile *DM* 26 deget $\Phi^a PD$ degit *M* beatitudini $\Phi^a PM$ beatitudine *D* 27 uenerabilis Φ^{ac} 28 accusationem contra eum Φ^a 29 sequi—expositiones] persistit in expositionibus Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 30 ephesino $\Phi^a PV$ præfuerunt $\Phi^a PM$ adfuerunt *D* eas paratum] eis paratum se Φ^{ac}

1 ut] et CVD^{mg}, *corr. V* suspicatus *D*, *corr.* D^{mg} aduersatur] aduersus D^{mg} his *om. P* 2 et expressius D^{corr} uerba *om. P* 3 sed integrare *MCV*, *corr. V* 4 conscribturus *P* memoratorio *P* 5 MAGNIFICEM *C* commemoratorium *om. M* postularet *CV*, *corr. V* postulauit *P* 6 ex uerbis] uerius *D*, *corr.* D^{mg} errobis *P* orbis P^{corr} 8 relegeretur *DM* legerentur *P* primo *P* 9 Athanasius] thalasius *CV* 10 consonat *P* 11 sequatur *y* 14 ante hæc *M* ante *P* in *om. M* 15 et accusante *om. M* eutychen *DMy* eutycin *P* 18 a catholicæ *DCV* prouidentia *CVD*^{mg} sapientia *D om. P* 19 abire ad] habere de *P* 20 factum *D* 21 accusatore *DM*, *corr. D* 24 definitionem *D* 25 ut] et *P* alibi *om. M* sua quadam *M* quod *om. P* 26 monasterium *D* nos uestræ] nostræ *P* 28 intulit *M* 29 nicæa *Y*

uero forte alicubi, ut dicebat, circa aliqua uerba uel ‖ falli potuerunt patres nostri uel errauerunt, ‖ ea se ‖, quod ad ipsum attinet ‖, neque accusare neque suscipere, sed solas diuinas scripturas scrutari de huiusmodi utpote firmiores. dicebat autem memoratus ab aliquibus uanas contra se derogationes dispersas quasi deus uerbum carnem de cælo deduxerit, alienum se autem ab huiusmodi derogatione. nam post incarnationem dei uerbi, hoc est post natiuitatem domini nostri Iesu Christi unam naturam adorare et hanc dei incarnati atque ‖ inhumanati ‖. et de hoc codicem proferens relegebat. ‖ ex ‖ duabus enim naturis post unitionem domini nostri Iesu Christi disputare neque didicisse in expositionibus patrum neque suscipere; si enim et contingat ei forte tale aliquid relegi, ‖ eo quod diuinæ scripturæ, ‖ ut ‖ dixit, ‖ nullam de naturis facere mentionem et meliores ‖ sint expositionibus magistrorum ‖. et hæc dicens addebat quoniam deus perfectus et homo perfectus est natus ex uirgine.

649 MAGNIFICENTISSIMVS PATRICIVS ‖ AD CONSTANTINVM MONACHVM D̄ ‖: Secundum narrationem commemoratorii an secundum monumentorum seriem locutum fuisse ‖ reuerentissimum ‖ monachum Eutychem clericis dicis?

650 CONSTANTINVS ‖ REV̄ ‖ DIACONVS ET MONACHVS D̄: ‖ Quicquid allegauerint ‖ qui audierunt, hoc suscipit archimandrita ‖ cum ‖ ueritate.

651 MAGNIFICENTISSIMVS PATRICIVS D̄: Andreas quæ ab ipso monacho audiuit, edicat, relectis ‖ prius eius ‖ uocibus ex monumentis gestorum.

652 Et priusquam legerentur, ‖ ELEVSINIVS REV̄ ‖ MONACHVS D̄: 'Non habentem carnem consubstantialem nobis, ‖ hoc autem ‖ mihi in locutione dixit', sed in prolato ab eo commemoratorio non continetur.

653 MAGNIFICENT̄ PATRICIVS D̄: Quid ad hæc dicit ‖ reuerentissimus ‖ Iohannes?

654 IOHANNES ‖ REV̄ ‖ P̄B̄ ET DEFENSOR D̄: Sanctas scripturas proposuit nobis humilibus uestra beatitudo et uestra magnificentia: et quæ habet commemoratorium meum, ista et confessio in gestis, et si contigit in sermonibus ea dissonare, ‖ non sum ‖

655 Quo dicente MAGNIFIC̄ PATRICIVS D̄: Sed non est modicum quod dicitur inmutatum.

656 IOHANNES P̄B̄ ET DEFENSOR D̄: Et quis potest aliena uerba redintegrare cuilibet? sed magis ipsum intellectum quem dixit

---

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 10 AK̄ non habet [*relatio incerta, referam ad* 10 enim *siue ad* 11 patrum] *C*

VERSIO ANTIQVA 1/2 falli potuerunt uel errauerunt patres n̄r̄ī *Y* errauerunt [errauerint Φ^{ac}] patres n̄r̄ī uel falli potuerunt [potuerint Φ^{ac}] $\Phi^{ac}CV$ 2 quod—attinet *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 7 hominis facti Φ^{ac} 8 ex *Y* de $\Phi^{ac}V^{corr}$ *om. CV* 10 si enim] εἰ γάρ *pro* εἴπερ eo quod] tamen Φ^{ac} diuinas scripturas Φ^{ac} dictum est Φ^{ac} 11 facere] διὰ τὸ—πεποιῆσθαι Γ sunt Φ^{ac}, *corr. D* doctrinis atque expositionibus patrum [s̄corum patrum *M*] Φ^{ac} 13 dixit ad constantinum monachum Φ^a 15 religiosum Φ^{ac} 16 religiosus Φ^{ac} si quid edocuerint $\Phi^a PM$ si quidem docuerint *D*, *corr. D*^{mg} 17 cum] salua Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 19 eius prius Φ^a uocibus *om. N* 20 eleusinus Φ^{ac} religiosus Φ^{ac} 21 hoc autem *Y* hoc CVD^{corr} *om.* Φ^{ac} sed *falso a translatore additum* 23 r̄ēū iohannes *Y* religiosus iohannes [iohannis *RD*] $\Phi^{ac}CV$ 24 iohannis *RD* religiosus Φ^{ac} 26 non sum] nescio $\Phi^a V^{corr}$ *om. PM* 29 iohannis *RD*

5 deduxerit et *P* derogationis *P* nam *om. P* 6 incarnatione *D* 8 codice *PY* legebat Φ^c, *corr. D* relegabat *C* enim *om. M* 10 contingit *P* 14 locum *CV*, *corr. V* 15 eutychen *DM* eutychin *P* et eutychem *CV* clericis *om. PD*, *corr. D* 16 diaconus et *om. M* 17 suscepit CVD^{mg}, *corr. V* 20 relegerentur *D* 21 locutionem *M* 22 commemoratorio *om. P* 26 meum] n̄r̄m̄ *y* ista] ita *Dy* confusio *P* et^2 *om. M* 30 ipsum *om. P*

657 Quo dicente MAGNIFICEN̄ PATRICIVS D̄: Quid ergo istum in hac parte dixisse confirmas?

658 IOHANNES RELIGIOSVS P̄B̄ ET DEFENSOR D̄: Quid enim extat ambiguum? de consubstantiali dixit quia matri consubstantialis est, non dixit nobis hominibus. et ubi uultis, iuro quia ‖ dixit ‖: consubstantialis matri est, non nobis ‖ consubstantialem habet ‖ carnem.

659 MAGNIF̄ PATRICIVS D̄: Rursus hæc pars tam de monumentis quam de commemoratorio relegatur, ut ‖ reuerentissimus ‖ Iohannes specialiter fateatur quid in hoc ab eo audierit.

660 Quo facto IOHANNES ‖ REV̄ ‖ P̄B̄ ET DEFENSOR D̄: Istud mihi soli disputans dixit quoniam consubstantialem nobis carnem non habet, sed matri.

661 MAGNIFICEN̄ PATRICIVS D̄: Oblitus es quæ audisti, et propterea hæc commemoratorio non indidisti?

662 IOHANNES RELG̅ P̄B̄ ET DEFENSOR D̄: Quoniam præsentes mecum uiri ‖ reuerentissimi ‖ diaconi non audierunt quæ mihi seorsum dicta sunt, propterea hæc non indidi commemoratorio.

663 CONSTANTINVS ‖ DIACONVS ET MONACHVS ‖ D̄: Et hoc rogamus ut ‖ reuerentissimi ‖ diaconi ueniant et cum ueritate profiteantur quæ audierunt ab archimandrita, et si ‖ semotim illi ‖ locutus est.

664 MAGNIFICĒ PATRICIVS D̄: Sicut superius interlocutus sum, præsente Andrea uoces ipsius publicentur.

665 ET PER EVNDEM VIRVM ‖ DEVOTISSIMVM ‖ EXCEPTOREM EX EISDEM GESTIS RELECTA SVNT

Sanctissimus archiepiscopus dixit: Dicat ‖ reuerentissimus ‖ diaconus Andreas si hæc audiuit a ‖ reuerentissimo ‖ presbytero et archimandrita Eutyche dicta.

‖ Reuerentissimus ‖ diaconus Andreas dixit: Secundum præceptum uestræ sanctitatis iuimus ad ‖ reuerentissimum ‖ presbyterum et archimandritam Eutychen et locuti illi hæc ab ipso audiuimus quæ et ‖ reuerentissimus ‖ presbyter et defensor Iohannes iam professus est.

666 MAGNIFIC̄ PATRICIVS D̄: Andreas ‖ reuerentissimus diaconus ‖ quid ab Eutyche audiuit, referat.

665=*supra* 362. 363

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 3 iohannis *RD* religiosus *om. N* dixit *om. N* 4/5 et—nobis *om. P* 5 dixerat $\Phi^a DM$, *corr.* D^{mg} 5/6 consubstantialis secundum Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 8 religiosus Φ^{ac} iohannis *RD* 10 iohannes [iohannis *RD*] religiosus $R\Phi^c$ iohannes *N* reū iohannes *Y* 14 iohannis *RD*, *corr. D* 14/15 religiosi Φ^{ac} 17 monachus et diaconus Φ^{ac} uiri religiosi Φ^{ac} 19 semotim *y* semoatim *C* motim D^{mg} singillatim $N\Phi^c V^{corr}$ singulatim *R* illis Φ^a 22 deuotum $\Phi^a M$ 24 religiosus Φ^{ac} 25 religioso pbro $\Phi^a M$ religiosi p̄rbi *D* uiro religioso p̄bro *P* 26 religiosus diaconus andreas $\Phi^a PMV$ andreas religiosus diaconus *D* 27 religiosum Φ^{ac} eutychem Φ^a *om. P* 28 religiosus Φ^{ac} 29 iohannis *RDCV*, *corr. V* 30 religiosus Φ^{ac} diaconus *om.* Φ^{ac}, *corr. D*

1 D̄ *om. CV* 3 existat *My* 4 consubstantiale *CV*, *corr. V* nobis *om. P* omnibus *P* 5 ubi] ut ubi CVD^{corr} 7 de *om. P* 8 ut] et *CV* 10 stum *P* 12 est *P* 12/13 commemoraturium *D* 16 commemoraturium *D* 18 ueritate] uenerint ante *D*, *corr.* D^{mg} 19 si *om. M* 22 uirum *om. D* 24 diaconus *om. M* 25 euticen *D* eutychi *P* 26/27 iuxta urāe sc̄itatis iniussionem *D*, *corr.* D^{mg} 27 imus *CV* *corr. V* perreximus *D* 29 prosecutus *P* 30 quæ Φ^a

667 ANDREAS ‖ REV̄ ‖ DIACONVS D̄: Quoniam deus considet uobis et timor et tremor sensum meum detinet, non possum a ueritate excedere. primitus etenim directus a domino meo cuncta sanctissimo archiepiscopo Flauiano et sanctissimo cum ipso conuentu ad ‖ reuerentissimum ‖ archimandritam Eutychen ea quidem ‖ quæcumque ‖ de euocatione edocuit ‖ reuerentissimus ‖ presbyter et defensor Iohannes, hæc et conprofessus sum et conscius sum; de consubstantiali autem cum interrogationem faceret ‖ reuerentissimus ‖ presbyter et defensor Iohannes ‖ reuerentissimo archimandritæ Eutychi ‖ utrum dicat consubstantialem patri deum uerbum secundum deitatem et consubstantialem nobis secundum humanitatem, ‖ inquit ‖ archimandrita Eutyches ‖ dicens ‖: symbolum quemadmodum habet? dicit domnus Iohannes ‖ quia mathema ‖ consubstantialem patri ‖ habet ‖ tantum. opposuit archimandrita Eutyches dicens: ita ergo habe et tu, quoniam et ego ita teneo. aliud quid nescio in hoc negotio.

668 MAGNIFICĒ PATRICIVS D̄: ‖ Semotim ‖ tamen aliquid Iohannes cum Eutyche monacho te absente locutus est?

669 ANDREAS ‖ REVERENTISSIMVS ‖ DIACONVS D̄: Quædam locutus est, per uestigia uestra, quæ ego non audiui.

670 MAGNIFICĒ PATRICIVS D: Nunc ‖ reuerentissimus diaconus ‖ Athanasius adueniat.

671 Et cum stetisset in medio Athanasius diaconus, MAGNIFICĒ PATRICIVS AD EVM D̄: Propositum tuum considerans cum ueritate dic quid monachum Eutychen Iohanni uiro ‖ reuerentissimo ‖ uel Andreæ dixisse cognoscis.

672 ATHANASIVS ‖ REV̄ ‖ DIACONVS D: Quoniam de anima est sermo et non est absque periculo non proferenti ueritatem, quæ comperi, hæc et dico. non sum directus ego pro hac causa cum ‖ deo amicissimo ‖ presbytero Iohanne uel Andrea ‖ reuerentissimo ‖ diacono, uocatus tamen a prædicto ‖ deo amicissimo ‖ presbytero et defensore Iohanne tamquam ‖ me sibi ‖ præsente et audiente quæ ab eo dicta sunt, et requisitus a ‖ sanctissimis ‖ episcopis professus sum quia hæc et ego præsens ibi audiui ‖ quæcumque ‖ et ipse professus est. sed et nunc hoc commemoratorio relecto quod tenebat prædictus ‖ deo amicissimus ‖ uir, cognoui omnes alios sermones, ‖ solum uero ‖ de consubstantiali non ‖ agnoui ‖. sed tunc eodem presbytero interrogante

---

ϕ^a [=*RN*], ϕ^c [=*PDM*], ϕ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 11 blasphema sancti symboli corruptio potius et falsatio quam interpretatio *C*

VERSIO ANTIQVA 1 religiosus *R*ϕ^c *om. N* 4 religiosum ϕ^{ac} eutychem ϕ^a *Y* quæ ϕ^{ac}, *corr. D*^{mg} 5 uir religiosus ϕ^{ac} iohannis *RD* 6/7 religiosus [religiosissimus *P*]Φ^{ac} 7 iohannis *RD* a religioso ϕ^{ac} archimandrita eutyche ϕ^{ac}*CV* archimandritæ eutychi *Y* 9 inquiens ϕ^{ac} dixit ϕ^{ac} 10 iohannis *RD* quia mathema *om.* $\Phi^{ac}V^{corr}$, *corr. D*^{mg} 11 habet *om.* $\Phi^{ac}V^{corr}$, *corr. D* 13 singillatim ϕ^{ac} iohannis *RD* 15 reuerentissimus *Y* religiosus Φ^{ac} *om. CV* 17 uir [*om. D*] religiosus ϕ^{ac} diaconus *om.* ϕ^{ac}[=Γ], *corr. D* 20 eutychem Φ^a*CV* 21 religioso ϕ^{ac} 22 religiosus [ur̄ *P*] ϕ^{ac} 24 uiro religioso ϕ^{ac} dō amicisimus *CV*, *corr. V* 24/25 reuerentissimo *om.* ϕ^{ac} 25 cultore dei ϕ^{ac} 26 me sibi *Y* eo Φ^{ac} eo sibi *CV* 27 uenerabilibus ϕ^a*PM* uenerabilis *D* 27/28 quæ Φ^{ac}, *corr. D* 29 deo amicissimus *om.* Φ^{ac}, *corr. D* tantum ϕ^{ac} 30 uero *om.* ϕ^{ac} cognoui ϕ^a*D*

1 consedet *PMCV*, *corr. V* consedit *D* 2 meum *om. M* detinent *Y* enim *Y* 3 cuncta *om.* ϕ^c sanctissimo^2] cuncto *D* 5 docuit ϕ^c 5/6 conprofessus sum] sum professus *D* comprofessus *PM* 8 dicat de *P* deum *om. M* et *om. P* 9 eutychis *DCV*, *corr. V* et dicet *P* 11 apposuit *M* euticis *D* 12 ergo *om. M* habet *P* 13 aliud *P* 14 te] et *CV* 19 Athanasius diaconus *om. Y* 23/24 ego directus *M* directus *PD* directus ego *D*^{corr} 24 hac *om. P* 27 ibi præsens *Y* ibi *om. P* 28 quid *P* 29 tenet *y* 30 consubstantialem *D*

archimandritam ac dicente quia confiteris dominum consubstantialem ‖ quidem ‖ patri secundum diuinitatem, et consubstantialem ‖ uero ‖ nobis secundum humanitatem? idem archimandrita dixit: symbolum quemammodum habet? ‖ deinde ‖ respondens presbyter ait: consubstantialem patri. dicit ‖ ille ‖: ita ‖ habeto ‖, quia et ego ita habeo.

673 MAGNIFIC̄ PATRICIVS D̄: Sermocinationes tamen quasdam inter se priuatim Eutyches ‖ reuerentissimus monachus ‖ et Iohannes ‖ reuerentissimus ‖ presbyter habuerunt?

674 ATHANASIVS ‖ REV̄ ‖ DIACONVS D̄: Non ‖ intendi ‖, per uestigia uestra.

675 ELEVSINIVS ‖ REV̄ ‖ MONACHVS D̄: Precamur uirum ‖ reuerentissimum ‖ Athanasium diaconum requisitum profiteri de his quibus in secunda interrogatione reprehendit uirum ‖ reuerentissimum ‖ presbyterum Iohannem. docuit namque quod post primam professionem alia iterum legebatur, et reprehendit stans: non sunt scripta hæc quæ professus est prius, ‖ quando ‖ ueni de monasterio, siue hæc siue alia. ‖ sed ‖ postea congregatione habita et iubente sanctissimo archiepiscopo acta gestorum proferri in quibus professus est ‖ deo amicissimus ‖ Iohannes presbyter, relectis eis reprehendit ‖ reuerentissimus ‖ diaconus Athanasius quia hæc non audiui.

676 MAGNIFICĒ PATRICIVS D̄: Iohannis uoces ex monumentis relegantur et quid amplius de his Athanasius paratus est docere, prosequatur.

677 Et cum iterum ‖ recitatæ fuissent ‖, ‖ IDEM ‖ IOHANNES ‖ REV̄ ‖ P̄B̄ ET DEFENSOR D̄: Præcedens ‖ reuerentissimus diaconus Andreas ‖ nec non et ‖ reuerentissimus Athanasius diaconus ‖ omnibus quæ a me dicta sunt in commemoratorio, consenserunt præter consubstantialem, ut dixerunt, et hoc profitentes qualiter dictum est a ‖ reuerentissimo ‖ archimandrita. et poterit intellegere et uenerabile sanctumque hoc concilium et uestra magnificentia quia hoc ‖ ipsum ‖ quod dixerim quoniam ‖ scis dominum ‖ consubstantialem patri secundum diuinitatem et consubstantialem nobis secundum humanitatem, ‖ quia hoc ipsum ‖ quod e contrario interrogauit, dubitationis erat signum. et precor uocem ‖ reuerentissimorum ‖ diaconorum quæ confirmat omnem professionem meam ‖ factam ‖ in commemoratorio, ‖ iam ‖ nullatenus ‖ euerti debere ‖.

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 14 AKYM non ueni de monasterio; hæc hic melius sunt *C*

VERSIO ANTIQVA 1 quidem *om.* Φ^{ac} [=Γ], *corr. D* 2 uero nobis *CY* nobis uero $C^{corr}V$ nobis Φ^{ac}, *corr. D* 4 deinde *om.* Φ^{ac}, *corr. D* respondit *R* illi $\Phi^{ac}V^{corr}$ 5 habeto $\Phi^{c}C$ habeo *Ry* habe *N* habete $C^{corr}V$ 7 religiosus Φ^{ac} monachus *om.* Φ^{ac}, *corr. D* iohannis *RD* reuerentissimus *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 9 religiosus Φ^{ac} aspexi Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 10 eleusinus $\Phi^{ac}Vy$, *corr. D* religiosus Φ^{ac} 10. 12 religiosum Φ^{ac} 14 quando] non Φ^a, *cf. Rusticum* ueni] ἠλθον *pro* ἠλθεν sed *om.* Φ^{ac} [=Γ], *corr. D* 16 religiosus Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} iohannis *RDC* 17 uir religiosus Φ^{ac}, *corr. D* 20 recitarentur Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} item $\Phi^a PD$, *corr. PD*^{mg} iohannis *RD om. M* religiosus Φ^{ac} 21 religiosus Φ^{ac} andreas diaconus $\Phi^{ac}Y$ 21/22 athanasius religiosus diaconus Φ^a religiosus athanasius diaconus *DM* religiosus diaconus athanasius *P* 24 ad *P* religioso $\Phi^a DM$ religiosum *P* uenerabilem *RP* 25 ipsud $\Phi^a P$ cognoscis Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 26 dominum *Y* dm *CVD*^{mg} *om.* Φ^{ac} [=Γ] 27 et quia Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} hoc ipsum *om.* Φ^a . hoc—quod *om.* Φ^c *corr. D*^{mg} 28 religiosorum [religiosissimorum *P*] Φ^{ac} diaconorum] damnorum *N* 29 factam *om.* Φ^{ac}, *corr. D* iam *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 30 inmutari Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} debere *om.* Φ^{ac}, *corr. D*^{mg}

1 archimandrita *Dy* 2 et *om. D*, *corr. D* 5 quia *om. P* 6 tamen] enim *P* 7 euticis *D* *om. Y* 10 peccamur *D*, *corr. D*^{mg} 10/11 diac̄ athanasium *P* 11 in secunda *om. M* 13 intellegebatur *D*, *corr. D*^{mg} 14 per quæ *D* hac *PM* 15 postea *om. M* 19 edocire *P* 23 est *om. M* 24 et^2 *om. DM*, *corr. D* 25 quod *om. Y*

678 MAGNIF̄ PATRICIVS D̄: Athanasius quod requisitus est, dicat.

679 ATHANASIVS ‖ REV̄ ‖ DIACONVS D̄: In tertia discussione hæc professio quæ nunc deposita est a presbytero, relegebatur in secretario et nouum hunc sermonem accepi
p. 144, 11. 12 qui in fine positus est ubi dicit: non habentem carnem consubstantialem nobis, et ‖ contradixi ‖. dixit enim idem presbyter Iohannes: hoc mihi soli locutus est.

680 MAGNIF̄ PATRICIVS D̄: Absente te tamen singillatim aliquid cum illo sermocinatus est?

681 ATHANASIVS ‖ REV̄ ‖ DIACONVS D̄: Non uidi.

682 IOHANNES ‖ REV̄ ‖ PB ET DEFENSOR D̄: Quoniam quidem omnia quæ a me dicta sunt, et secundo et tertio requisiti ‖ reuerentissimi ‖ diacones ‖ confirmauerunt ‖ propriis uocibus, hoc ‖ et uester deo amabilis sanctus ‖ conuentus ac uestra magnificentia et audiit et cognoscit; de consubstantiali autem, quoniam uir ‖ reuerentissimus ‖ diaconus Athanasius dixit nouum se comperisse sermonem, sed et turbam etiam ‖ quandam ‖ concitasse, hoc etiam ego confiteor. ‖ semotim ‖ enim hoc dixi eum rettulisse mihi, quod quidem et dixit. quia uero et ipsi ‖ ex parte ‖ audierint me ei dicentem quia scis eum patri consubstantialem secundum deitatem et consubstantialem nobis secundum humanitatem, etiam ipsi propriis uocibus ‖ affirmauerunt, ‖ completis autem primis gestis Marinus lector et notarius Cæsariensis ecclesiæ Cappadociæ primæ relegit.

683 MAGNIFICENTISSIMVS PATRICIVS D̄: Pars gestorum reliqua relegatur.

ET PER EVNDEM VIRVM DEVOTVM EXCEPTOREM RELECTVM EST

684 p. 105, 26 ‖ Reuerentissimus ‖ presbyter et defensor Iohannes dixit: In eodem tempore collocutionis nostræ, et reliqua tertiæ cognitionis

685 Et cum relectum fuisset, CONSTANTINVS DIACONVS ET MONACHVS D̄: Hoc non
p. 115, 7. 8 dixit quod nisi conspiraueritis mihi et humiliauerit me episcopus, postmodum etiam uobis ‖ se imponet ‖, hoc non dixit, per uestigia uestra.

686 CONSTANTINVS ‖ REV̄ ‖ DIACONVS D̄: Quoniam neque qui directi sunt, hic sunt neque presbyter archimandrita in præsenti repperitur, si iubetis, hoc transeat.

687 MAGNIF̄ PATRICIVS D̄: ‖ Patricius ‖, qui simul cum Petro ad monachum iuit, hic esse dicitur. ‖ dicite ‖ ergo, uultis istum ‖ interrogari an reuerentissimum ‖ Martinum?

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 2 religiosus Φ^{ac} 5 contradixit Φ^a iohannis *RD* 6 tamen te *M* tamen *NPD* 8 religiosus Φ^{ac} 9 iohannis *RD* religiosus $\Phi^a PD$ *om. M* 10 religiosi Φ^{ac} confirmarunt $\Phi^a PM$ 11 et uester] uester etiam $\Phi^a M$ etiam uester *PD* deo amabilis *om.* Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} sanctissimus Φ^{ac} 12/13 religiosus Φ^{ac}, *corr. D* 14 quandam *om.* Φ^{ac}, *corr. D* quondam *Y* conturbasse *R* singillatim Φ^{ac} simotim *CV* semotum *D*^{mg} semotim *Y* 15 et ipsi partim [partem *D* parte *D*^{corr}] $R\Phi^c$ partim et ipsi *N* 18 adfirmarunt Φ^a 22 religiosus Φ^{ac} iohannis *RD* *om. M* 25. 26 dixit] εἶπεν *pro* εἶπον 26 se *om.* Φ^{ac}, *corr. D* inponet et $\Phi^a V^{corr}$ 27 reuerentissimus *om.* Φ^{ac}, *corr. D* qui] hic qui *N* 28 presbyter et $\Phi^a PD$ *om. M* 29 Patricius *om.* $\Phi^a V^{corr}$ 30 dicite] quid Φ^{ac} [=Γ], *corr. D*^{mg} interrogare $\Phi^a V^{corr}$ an *om.* Φ^{ac} uirum religiosum Φ^{ac}

1 quid *P* 3 relegatur *D* accipi *PD* 4 finem *M* 5 enim *om. P* 6 singillatim *om. P* 10 et^1 *om. P* 12 audiuit *PD*, *corr. D*^{mg} consubstantialem *D* 13 athanasius diaconus *M* dixit *om. D* conturbam *CVD*^{mg} 15/16 audierunt Φ^c, *corr. D* 17 etiam et *P* 18 primis] propriis *PD*, *corr. D*^{mg} 20 religantur *P* 21 deuotissimum *Y* 23 urae *CVD*^{mg} tertia *CV*, *corr. V* 24 lectum *y* 27 directo s̄ *C* 28 p̄b et *P* præsente *CV*

688 ‖ ELEVSINIVS REV̄ ‖ DIACONVS ET MONACHVS D̄: Necessaria pertractate, per uestigia uestra.

689 MAGNIF̄ PATRICIVS D̄: Ne forte aliter gesta ‖ continent ‖ quam ipsa ueritas de hac parte? non dicitis?

690 CONSTANTINVS DIACONVS ET MONACHVS D̄: Non habent aliter, per uestigia uestra, in hac parte.

691 MAGNIF̄ PARTRICIVS D̄: ‖ Sequentia ‖ relegantur.

ET PER EVNDEM VIRVM DEVOTVM EXCEPTOREM DE EADEM SCHEDA RELECTVM EST

692 Sanctissimus archiepiscopus dixit: Quid autem contineri ‖ reuerentissimus ‖ presbyter et archimandrita Martinus in tomo rettulit? et reliqua p. 115, 11. 12

693 Et postquam lecta sunt, AETIVS DIACONVS ET NOTARIVS D̄: Precamur præsentem sanctum conuentum, sed et uestram magnificentiam interrogationem ‖ adhiberi ‖ uiris ‖ reuerentissimis ‖ clericis quorum mentionem præsens lectio gestorum continuit, et profiteri ne quid dubitant super his quæ relecta sunt et ab eis tunc exposita, id est Mamæ ‖ reuerentissimo ‖ presbytero, Theophilo Memnoni et Iohanni presbytero et defensori, Andreæ et Athanasio diaconis.

694 MAGNIFIC̄ PATRICIVS D̄: Numquid ambigentibus illis præsens requisitio ‖ proponitur ‖? sed uiro ‖ reuerentissimo ‖ Eutychi monacho, cuius et homines in præsenti stant. et addidit: Reliqua relegantur.

ET PER EVNDEM VIRVM DEVOTVM EXCEPTOREM RELECTVM EST

695 Die sabbati, quæ est uicesima mensis Nouembris, et reliqua p. 116, 27

696 Et cum ‖ lecta fuissent ‖, CONSTANTINVS DIACONVS D̄: Rogamus interrogari eos si hæc audierunt.

697 MAGNIFĪ PATRICIVS D̄: Theophilus professionibus suis publicatis si hæc eum audisse uel dixisse scit, dicat.

698 Et cum in medio stetisset, THEOPHILVS ‖ REV̄ ‖ P̄BT̄ D̄: Directus ego et presbyter Mamas a sanctissimo archiepiscopo et a sancto conuentu peruenimus ad monasterium uiri ‖ reuerentissimi ‖ archimandritæ Eutychis. et primum ‖ quidem ‖ hæc quæ nuper relecta sunt, cœpit dicere, postea uero noluimus cum ipso certare; sicut ‖ coram ‖ Christo compulit nos et propria uoce dixit quoniam inpossibile est dicere me Christum

---

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 eleusinus *RΦ^{c}VY* eleusinum *N* religiosus *Φ^{ac}, corr. D* 3 habent [habet *P*] *Φ^{ac}, corr. D^{mg}* 7 reliqua *Φ^{ac}, corr. D^{mg}* 9 uir [*om. D^{corr}*] religiosus *Φ^{ac}, corr. D* 12/13 adhibere *Φ^{ac}V^{corr}* 13 religiosis *Φ^{ac}* 15 uiro religioso *Φ^{ac} om. CV* reuerentissimo *Y* 17/18 præponitur *Φ^a* 18 uiri *P* religioso [religiosi *P*] *Φ^{ac}* 22 et cum *om. P* legeretur *Φ^a* legerentur *DM* religantur *P* 26 uir [*om. P*] religiosus *Φ^{ac}* uir r̄us *CV* reū *Y* 28 uiri reuerentissimi *om. P* [=Γ] religiosi *Φ^{a}DM, corr. D* eutyches *Φ^{a}P* quidem] post [μετά *pro* μέν] *Φ^{ac}, corr. D^{mg}* quidem post *Y* 29 coram] teste *Φ^{ac}, corr. D^{mg}* 30 me dicere *R*

1 diaconus et *om. Y* 4 didicisti *Φ^c, corr. D^{mg}* 5 aliter habent *M* 6 in—parte *om. Φ^c, corr. D* 8 deuotissimum *Y* et exceptorem *CVD^{corr}* scida *P* 9 sc̄s *CV* 9/10 reuer̄m pbr̄m *y* 11 et^1] quæ *D* relecta *Φ^c* notarius et diaconus *D* diaconus et monacus *P* 13 quorum nobis *CVD^{corr}* 15 iohanne *D* 16 defensore *D* andrea *D* 17 ambigentibus] tribus *Φ^c, corr. D^{mg}* 18 eutyche *DY* homini *P* 19 sunt *Y* addit *DCV* 20 deuotissimum *Y* 24. 26 tiophilus *D* 24 eum *om. P* 26 ergo *Y* 27 a—archiepiscopo *om. Y* *et om. Y* a^2 *om. P* 29 lecta *PD, corr. D* adicere *DM, corr. D* uero—sicut *om. P* 30 quoniam—est *om. P*

ex duabus naturis. neque enim de natura disputo domini mei. hæc ergo ipsa quæ relecta sunt, audientes ex ore uiri ‖ reuerentissimi ‖ Eutychis professi sumus et neque additamentum neque ablationem aliquam fecimus.

699 CONSTANTINVS MONACHVS D̄: Aliud nihil audiuit?

700 MAGNIFIC̄ PATRICIVS D̄: Extra hæc quæ confessus es, nihil aliud audisti?

701 THEOPHILVS ‖ VIR R̄V̄S ‖ P̄R̄B̄ D̄: Dicebat quia et patrum expositiones sequor. ‖ ista dixit ‖.

702 MAGNIF̄ PATRICIVS AD MONACHOS D̄: Quid amplius requiritis?

703 CONSTANTINVS MONACHVS ET DIACONVS D̄: Supplicamus et domnum Mamam dicere.

704 MAGNIF̄ PATRICIVS D̄: Similiter et ‖ reuerentissimus ‖ Mamas quæ cognoscit, profiteatur.

705 Et antequam profiteretur, ELEVSINVS DIACONVS ET MONACHVS D̄: Ipse confessus est quoniam dicebat et patrum expositiones ‖ sequitur ‖, et non est insertum in gestis.

706 MAGNIF̄ PATRICIVS AD THEOPHILVM D̄: Quare in gestis nullo modo continetur quod ab Eutyche dictum est in tua professione quam postea addidisti?

707 THEOPHILVS ‖ REV̄ ‖ P̄B̄ D̄: Et alia dixit, per uestigia uestra, ‖ quæ ‖ in memoria non habeo; quæ autem in mentem uenerunt, confessus sum.

708 MAGNIF̄ PATRICIVS D̄: Quare hoc in gestis illo tempore non inseruisti?

709 ELEVSINVS MONACHVS D̄: Certe superius ‖ dixit ‖ neque additamentum neque detractionem se fecisse.

710 THEOPHILVS P̄R̄B̄ D̄: Quæ audiui ex ore archimandritæ, hæc dixi; si autem uolunt ‖ ut ‖ ampliora dicam, quae non audiui ab eo

711 Quo dicente MAGNIF̄ PATRICIVS D̄: Mamas presbyter, sicut dictum est, prosequatur.

712 MAMAS ‖ P̄R̄B̄ ‖ D̄: Relegatur, per uestigia uestra, professio quæ tunc habita est, quoniam oblitus sum.

713 MAGNIFIC̄ PATRICIVS D̄: Voces illius ex gestis publicentur, ut relectis his quæ se audisse cognoscit, dicat.

ET PER EVNDEM VIRVM DEVOTVM EXCEPTOREM EX GESTIS VOCES EIVS RELECTAE SVNT

Φ^a [= *RN*], Φ^c [= *PDM*], Φ^r [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 2 uiro *P* religiosi [religioso *P*] Φ^{ac} eutyches $\Phi^a P$ 3 addimentum *R* 6 uir *om.* Φ^a religiosus Φ^{ac}, *corr. D* 7 ista dixit *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 11 religiosus Φ^{ac} 13 et—profiteretur *om. N* 14 sequi Φ^a [= Γ] sequitur [ἀκολουθεῖ *pro* ἀκολουθεῖν] *DM*Φ^r sequntur *P* 18 uir religiosus $\Phi^a PD$, *corr. D* uir reuerentissimus *MY* quæ nunc Φ^{ac} V^{corr} 21 dixit quia Φ^a 24 ut *om.* Φ^a 27 uir religiosus p̄rbr $\Phi^a PDCV$ p̄rbr *MY* 29 relictis $\Phi^a P$ 30 cognouerit *N* cognosci *CV*

1 dī *DM* 3 oblationem *M* 4 aliquid aliud *D* 5 professus *M* 6 tiophilus *D ut solet* THOPHILVS *C* 8 dixit ad monachos *M* · monachum *PY* requiretis *CV*, *corr. V* 9 diaconus et monachus *PD* 11 cognoscis *D* 14 et[1] *om. P* 16 ad] a *Y* dixit ad theophilum *M* 17 euticen *D* 19 mente uinerant *P* 20 hoc *om. Y* illo in tempore *M* in illo tempore *P* 21 diac et monachus *P* superius] si prius *P* 23 ūir p̄rāsb *D* reuerentissimus p̄rbr *Y* 24 amplius adiciam *Y* ab eo] habeo *M* 25 quo dicente *om. M* dictus *CV*, *corr. V* 27 legatur *D* 28 quoniam] quia *P* 29 ut] et *P* 31 deuotissimum *Y* 31/32 relecta *P*

714 Sanctissimus archiepiscopus dixit: Dic nobis cuius gratia, et cetera p. 118, 15

715 Quæ postquam relecta sunt, MAMAS ‖ PB̄ ‖ D̄: Ita est, per uestigia uestra; hæc professus sum quæ mihi relecta sunt, et nihil amplius prosecutus sum.

716 CONSTANTINVS DIACONVS ET MONACHVS D̄: Arbitror quia contraria sunt sibimet quæ dixit domnus presbyter, quantum ex relectis professionibus Theophili et Mamæ.

717 MAGNIFIC̄ PATRICIVS D̄: Ne forte aliter habent gesta?

718 ELEVSINVS MONACHVS D̄: Non habent aliter, per uestigia uestra.

719 MAGNIFIC̄ PATRICIVS D̄: Si quid aliud est, relegatur.

ET PER EVNDEM VIRVM DEVOTVM EXCEPTOREM RELECTA EST

‖ VLTIMA ‖ ACTIO

720 Congregato rursus sanctissimo et magno conuentu, propositis sacris ac uenerabilibus euangeliis et præsidente sanctissimo archiepiscopo nostro Flauiano in secretario episcopii, definita dilatione, id est secunda feria, quæ est uicesima secunda mensis Nouembris, et cetera p. 119, 18—20

721 Et postquam relecta sunt, MAGNIF̄ PATRICIVS D̄: Interlocutio mea posita est continens quoniam requisitio oblata est presbytero Eutychi quemadmodum credit et quid dicit. usque ‖ ad ‖ hoc dixi, addiderunt uero quod non est dictum, quod et insensatum est

et nunc iterum interrogetur cur nunc hoc dicens primum aliter sapiebat p. 123, 1. 2

Et addidit: Quomodo hoc ‖ potui ‖ dicere necdum aliquid ‖ reuerentissimo ‖ archimandrita Eutyche dicente?

722 REV̄ EPS̄ HVIVS GLORIOSAE CIVITATIS AD NOTARIOS D̄: Quemadmodum hæc quæ non est interlocutus magnificentissimus patricius, gestis inserta sunt?

723 AETIVS ‖ REV̄ ‖ DIACONVS ET NOTARIVS D̄: Habemus ‖ quid ‖ de his dicere.

724 ‖ REV̄ EPS̄ ‖ HVIVS GLORIOSAE CIVITATIS D̄: Quis uobis hæc dictauit? ego uobis ‖ aliquid addere ‖ dixi aut a uobis uel certe ab aliis hæc audientes fecistis?

725 AETIVS DIACONVS D̄: Iam quasi persuasa sanctitas uestra quia additamentum ‖ factum ‖ est, hæc interrogat?

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 10 VLTIMA] male habet Acum̄ quarta actio, ultima uero ponitur *C* quarta actio V^{mg}

VERSIO ANTIQVA 2 uir religiosus p̄rbr Φ^{ac} 10 VLTIMA ACTIO *DCY* ultima actio septima *P* ultima actio QVARTA ACTIO *R* ultima actio QVARTAE ACTIONIS REPLICATIO *N* VIIa secretarium ultima actio *MV*, *cf.* Γ 17 ad *Y om.* $\Phi^{ac}CV$ 20 hoc [de hoc *V*] potuit Φ^a potui hoc *PD* reuerentissimo *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 22 sc̄issimus Φ^{ac}[=Γ] flauianus sc̄issimus simulque r̄us *V* dixit ad notarios *N* 24 religiosus $\Phi^a PMV^{corr}$ ūr *D* etiam quid $\Phi^{ac}V^{corr}$ 25 sc̄issimus Φ^{ac}[=Γ] archiep̄s Φ^{ac} [=Γ] 26 addere aliquid Φ^aM 27 quia $RMV^{corr}Y$ quid *NDCV* qui *P* 28 factum *om.* Φ^{ac}, *corr. D*

2 lecta *D* 3 relecta sunt mihi *M* aliud *PD* 5 d̄ns *M* 9 sunt *D* 11 sc̄is *PD*, *corr.* D^{mg} ac] et Φ^c, *corr.* D^{mg} 12 præsedente *D* nostro *om. D* 13 dilectione *CV*, *corr. V* 16 ablata *PCVD*^{mg} presbytero Eutychi] ab eutyche *D* 19 iterum] igitur *CV* 21 eutychen *P om. M* dicente ETIVS R̄VS DIACONVS ET NOTARIVS D̄ *CD*^{mg}, *erasit* D^{mg} dicente *om. P* 22 archieps *M* 24 AETIVS—D̄ *V in ras., om. C* AETIVS] et eius *P* D̄ *om. P* 26 a *om. P* certe] citere *P* ab *om. P* 28 hoc *M*

726 MAGNIFICE̅ PATRICIVS D̅: Relegantur sequentia.
SIMILITER PER EVNDEM VIRVM DEVOTVM EXCEPTOREM RELECTVM EST

727 p.123, 3-4 Eusebius episcopus dixit: Sicut et antea dixi, nullo mihi præiudicio generato ex moderna huius professione, et cetera

728 Et postquam relecta est, ‖ ELEVSINIVS ‖ DIACONVS D̅: Non sunt secundum ordinem posita. prius libellum porrigebat, in quo fides trecentorum decem et octo patrum continebatur, sicut et in Epheso sanctus conuentus confirmauit; et hunc offerentem libellum non suscepit ‖ deo amicissimus ‖ episcopus, sed et magnificentia uestra dicente quoniam suscipi oportet, nec tunc auditus est.

729 ‖ REV̅ ‖ ARCHIEP̅S GLORIOSAE HVIVS CIVITATIS D̅: Et unde hoc certum est quia trecentorum decem et octo patrum fidem ‖ illa ‖ chartula continebat?

730 ‖ ELEVSINIVS REV̅ ‖ DIACONVS D̅: Oportuerat ergo suscipi eum.

731 EVSEBIVS ‖ REV̅ ‖ EP̅S DORYLAEI D̅: Coniuro uos per sanctam et omousion trinitatem futuro conuentui secundum sanctionem ‖ Christi amicorum ‖ principum hoc negotium reseruari, ut ibi cum omni diligentia ‖ ostendatur Eutyches ‖ iam abdicatus sicut hæreticus quia et hæretica et sapiebat et sapere non quiescit.

732 AETIVS ‖ REV̅ ‖ DIACONVS ET NOTARIVS D̅: Rogamus magnificentiam uestram et ‖ præsens ‖ sanctum conuentum

733 Quo dicente MAGNIFICENTISSIMVS PATRICIVS D̅: Neque ‖ deoamantissimus ‖ archiepiscopus Flauianus de ‖ hoc ambigit ‖ quoniam offerente libellum ‖ reuerentissimo ‖ archimandrita Eutyche noluit suscipere, sed per ‖ semet ‖ ipsum respondere eum interlocutus est.

734 ‖ REV̅ ‖ EP̅S SELEVCVS D̅: Anticipans uir religiosus diaconus ‖ Eleusinius ‖ dixit libellum obtulisse ‖ sancto ‖ conuentui ‖ reuerentissimum ‖ archimandritam Eutychem, in quo dicebat expositionem fidei contineri. quoniam uero ante paucos dies litteræ sanctissimi archiepiscopi Romanorum Leonis insinuatæ sunt nobis continentes quia accusauit ‖ reuerentissimus ‖ archimandrita Eutyches et appellauit in tempore examinationis uestram audientiam per dationem libelli, quemammodum nunc ‖ stans ‖

Φ^a [= *RN*], Φ^c [= *PDM*], Φ^r [*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 11 Acum̅ non habet [*num ad* 16 *referendum? cf. Y*] *C* 13 no̅t sanctus Eusebius quæsiuit fieri conuentum Ephes̅, cuius iniqua iudicia non recepit *C* 27 falsitas Leo ep. 3 euidens Eutychis. et notandum quia iam litteræ papæ Leonis quas in absolutionem [absolutione *C*] Eutychis, usque tamen ad integriorem audientiam, scripsit, peruenerant ad eos et ideo illum archimandritam renominauerunt post damnationem *C*

VERSIO ANTIQVA 5 lecta *N* relectam *C* relictum *P* eleusinus $\Phi^{ac}VY$ 8 suscipit *RP* scissimus Φ^{ac} 10 s̅cissimus $\Phi^{ac}V$ 11 illa *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 12 eleusinus $\Phi^{ac}VY$ religiosus Φ^{ac} *om. Y* 13 uir religiosus $\Phi^a D$ *om. Y* 14 piissimorum $\Phi^a PD$ piissimorum liceti *M* 15 eutyches ostendatur Φ^{ac} 17 reuerentissimus *om.* $\Phi^{ac}Y$ 18 et] ut *R* præsens $\Phi^r D^{corr}$ præsentem V^{corr} *om.* Φ^{ac} 19 dō amantissimus et sanctissimus Φ^a [=Γ] 20 his Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} ambiget Φ^{ac} 20/21 uiro religioso et [et *om. PM*] Φ^{ac}, *corr. D om. y* 21 per semet] semper et Φ^a 23 s̅cissimus Φ^{ac} uir religiosus $\Phi^a CV$ uir reuerentissimus Φ^c *om. Y* eleusinus $\Phi^{ac}y$ 24 s̅cissimo $\Phi^a M$ uirum religiosum Φ^{ac} 25 continere *N* 27 uir religiosus Φ^{ac} *om. y* 28 nunc instans Φ^a nunc stans *M*$\Phi^r D^{mg}$ stans *P* nunc extans *D* instans V^{corr}

2 relecta sunt *D*, *corr. D*^{mg} 3 ante *D* nullus *P* præiudicium *DM* 5 Et *om. P* 6 bellum *C* patrum *om. PM* 7 et^1 *om. PM* 9 tunc] sic *P* 10 huius gloriosæ ciuitatis Φ^c gloriosæ ciuitatis huius *CV* 11 et decem et *Y* patrum *om. P* 12 oportebat *Y* 13 coniuro uos *om. D*, *corr. D*^{mg} 14 conuentu *P* 15 seruari *P* 16 quia—quiescit *om. Y* qui *D* qua *P* et^1 *om.* Φ^c heretice Φ^c et^2 *om.* Φ^c [=Γ] 21 archimandritæ *P* 23 eleucius *y* diaconus] dicat *P* dixit *om. M* 24 libellus *P* eutychen *DMy* eutyche *P* 26 litteras *P* 27 quia] quæ *P* euticis *D* autem in *M* 28 dationem] damnationem *PD*, *corr. D*^{mg}

et dicens de fide esse libellum apud Romanum sanctissimum episcopum appellationem eum nominauit? et hinc ‖ doceri debetis ‖ quoniam non in eisdem permanet uir ‖ reuerentissimus ‖ archimandrita. et postulo epistulam prolatam relegi.

735 MAGNIF̄ PATRICIVS D̄: Postquam quieuit ‖ conuentus reuerentissimorum ‖ episcoporum, obtulit mihi ‖ reuerentissimus ‖ Eutyches exemplum libelli, quem dicebat se obtulisse sancto conuentui.

Et cum ‖ legerentur, IDEM ‖ V̄D̄ EXCEPTOR SVBIVNXIT

736 Eutyches presbyter dixit: Ego non ueni disputare, sed satisfacere ‖ sanctitati ‖ uestræ quemammodum sapio. scriptum autem est in hac charta quemammodum credo, et iubete eam relegi.

Sanctissimus archiepiscopus dixit: Tu relege.

Eutyches presbyter dixit: Non possum.

Sanctissimus archiepiscopus dixit: Quare? tu non exposuisti an alterius est hæc expositio? si tua est, ipse relege.

Eutyches presbyter dixit: Dictatio quidem mea est, dictatio uero hæc sanctorum patrum est.

Sanctissimus archiepiscopus dixit: Quorum patrum? dic per te; quid opus habes ‖ charta ‖?

Eutyches presbyter dixit: Ita credo: adoro patrem cum filio et filium cum patre et sanctum spiritum cum patre et filio. confiteor uero et incarnatam eius præsentiam factam ex carne ‖ sanctæ ‖ uirginis et ‖ inhumanatum eum ‖ perfecte propter salutem nostram. ita confiteor coram patre et filio et ‖ sancto spiritu ‖ et uestra sanctitate.

737 Et postquam relecta sunt, ‖ ELEVSINIVS ‖ DIACONVS D̄: Vt coactus est per se fidem confiteri, dicit quod stans in conspectu patris et filii et spiritus sancti, quem adoraui et adoro et adoraturus sum, quia ita sapio quemammodum sancti patres trecenti decem et octo sanxerunt qui in Nicæa, sed et sanctissimus conuentus confirmauit in Epheso; et hæc in gestis inserta non sunt.

738 AETIVS DIACONVS ET NOTARIVS D̄: Precamur sanctitatem uestram, sed et uestram magnificentiam interrogationem adhiberi tunc præsentibus sanctissimis episcopis

---

8—23 = *supra 498—503. 505*

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 2 non] istud [stud *C*] non Acym̄ codex non habet

VERSIO ANTIQVA 1 appellatione $\Phi^{ac}V^{corr}$ 2 docemini [docimini *P*] Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} debetis *om.* Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 3 uir reuerentissimus *Y* uir religiosus $\Phi^a DMCV$ *om. P* legi *ND*, *corr. D* 4 s̄cissimus conuentus religiosorum [religiosissimorum *P*] Φ^{ac} 5 uir religiosus Φ^{ac}, *corr. D* 7 relegeretur Φ^a relegetur *P* legeretur *DMCV* legerentur *Y* idem *om.* $\Phi^{ac}V^{corr}$ [=Γ] 8 religioni $\Phi^{ac}V^{corr}$ 18 chartam Φ^a 21 s̄cissimæ Φ^{ac} s̄cae *Y om. CV* hominem factum Φ^{ac} eum *om.* Φ^{ac} 22 s̄pu s̄co $\Phi^a P$ 23 ur̄am s̄citatem *R* 24 eleusinus $\Phi^{ac}VY$ 27 sancierunt *RM* 1 s̄cm *DV* 3 prolatam] primatam *P* 5 euticis *D* quod [quo *PD*] Φ^c, *corr. D*^{mg} 7 V̄D̄] ut *C* uir deuotus V^{corr} uir deuotissimus *Y* 7 adiunxit *D* 8 euticis *D* 9 sapio—quemammodum *V in ras., om. C* est autem DV^{corr} 12 euticis *D* 14 hæc *om. D* lege *M* 15. 19 euticis *D* 15 hæc *om. P* 17 quod *CV*, *corr. V* 19 ista *Y* 20 s̄pm̄ s̄cm̄ *Y* et^3 *om. D* 24 lecta *P* est *D* est *om. P* 25 conteniri *P* 26 quia] qui *P* 28 non *om. P* 30 interrogationem adhibere *PD* adhibere interrogationem *M* archiepis *Y*

qui et interlocuti sunt ea quæ produxit lingua ipsorum, et hæc manu propria confirmauerunt, si ea quæ nunc ab his dicta sunt, eo tempore a ‖ reuerentissimo ‖ Eutyche dicta sunt, et si aliquid inmutatum est in his ‖ quæ ‖ gesta continent.

739 BASILIVS EPS D: Vt uere dicam, ego memoriam eorum diligenter non habeo.

740 SELEVCVS EPS D: Relegantur mihi uoces quibus uir ‖reuerentissimus ‖ diaconus Eleusinus ‖ ministrauit ‖.

741 Et cum de tabulis uoces Eleusini ei relegerentur, SELEVCVS ‖ REV ‖ EPS D: Neque ego commemoror hæc dicta a ‖ reuerentissimo archimandrita ‖ Eutyche.

742 TRYPHONIANVS EPS D: Sicut sub dei ueritate, sicut in gestis continetur, ita hic locutus est ille.

743 LONGINVS EPS D: Sicut gesta relecta continent, ita et ego commemoror Eutychen archimandritam dixisse. quod autem dicitur modo ab ‖ Eleusinio reuerentissimo ‖ quoniam dixit: ut trecenti decem et octo qui in Nicæa, et ‖ in ‖ Epheso confirmarunt, ita habeo, ostenditur et ex ultimis, ubi noluit confiteri dominum nostrum Iesum Christum consubstantialem nobis secundum carnem factum. et sicut coram deo, ita hæc dico.

744 MELIPTHONGVS REV EPS D: ‖ Vt ‖ coram deo dico quia nihil aliter comperi tunc factum quam nunc relectum est. quod uero ‖ dixit ‖ diaconus ‖ Eleusinius ‖ quia tales emisit uoces Eutyches, ipse ‖ scit ‖ qui corda hominum scrutatur, non audiui, non commemoror.

745 IVLIANVS REV EPS D: Et ante uerba mea ‖ arguet ‖ infidelitatem Eutychis gestorum series. nos etenim ea quæ nunc professa sunt ab ‖ Eleusinio ‖ diacono, ignoramus. neque enim aliquid tale dictum est ab Eutyche.

746 PAVLVS REV EPS D: In ueritate dico, quasi nouam sum audiens uocem, cum hæc ab ‖ Eleusinio ‖ diacono audio. scio autem quia quæ continentur in gestis, uera sunt omnia et neque uel unius syllabæ aut additio est aut detractio.

747 EVDOXIVS REV EPS D: Coram deo dico, obstupesco nunc audiens hæc a ‖ reuerentissimo Eleusinio ‖ diacono. tunc enim non est dictum tale aliquid a ‖ reuerentissimo ‖ archimandrita Eutyche, sed tantum quæ gestis inserta sunt.

748 EVSTOCHIVS REV EPS D: Sicut coram deo, quæ dixerunt qui ante me sunt, hæc et ego dico quoniam illa tantum scio quæ gestis inserta sunt.

Φ^a [= *RN*], Φ^c [= *PDM*], Φ^r [*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 2 a uiro religioso Φ^{ac} caruo *CV* a reuerentissimo *Y* 3 quibus Φ^a 5 uir *om. D* reu *Y* religiosus Φ^{ac}*CV* 6 obsecutus est Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 7 reu *om.* Φ^{ac} 8 hæc dicta commemoror ego *N* religioso pbo Φ^{ac} 11 eutychem Φ^a*VY* 12 eleusino Φ^{ac}*Y*, *corr. D* uiro religioso Φ^{ac} 13 in^2 *om.* Φ^a*Y* 17 ut *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 18 dicit Φ^{ac}*y* eleusinus Φ^{ac}*Y* 19 scit] sciat [esciat *D*] nam sicut scit Φ^{ac}*V*^{corr} 21 arguit Φ^a*D* [=Γ] urguet *P* urget *M* infidelitate *R* eutyches Φ^a*PM* 22 eleusino Φ^a*PMy* eleusinum *D* diaco *RC*, *corr. C* diac̄ *D* 25 eleusino Φ^{ac}*y* 27/28 reuerentissimo *Y* uiro religioso Φ^{ac} *om. CV* 28 eleusino Φ^{ac}*y* 28/29 religioso Φ^{ac} 29 archimandritæ *N* arcemandritam *C*

1 et^1 *om. MY* 2 eis *Y* 4 reus eps *DVY* 5 reus eps *D* 11 LONGIONVS *C* longinus urs *V* continent ita] continentia *PD*, *corr. D*^{mg} commemor *Y* 13 quoniam dixit] quod *D*, *corr. D* et^2 *om. CV* confirmauerunt Φ^c 14 et *om. M* nostrum *om. D* 17 quia] quoniam *P* nihil] mihi *P* 18 factam *P* quod *P* 19 euticis *D* scrutatur quia *y* audi *C* 22 nos] non *D*, *corr. D*^{mg} *om. V* enim *D*, *corr. D*^{mg} 23 ignorans *D*, *corr. D*^{mg} 24 nouam sum] nouarum *D*, *corr. D*^{mg} nouam suam *N* 25 quia *om. P* 26 detractio est *P* 27 a *om. CV* ab *V*^{corr} 28 diaco *C* quid *y* 30 euthochius *P* EVTICIVS *C*

749 TIMOTHEVS REV̄ ẼPS D̄: Quia audiui dicente eo quoniam ita credo sicut patres nostri, scit tamen et uestra magnificentia quia, siue sursum siue deorsum, audiui eum dicentem: ita sapio sicut patres nostri.

750 VALERIANVS ‖ REV̄ ‖ ẼPS D̄: Hæc et ego dico.

751 SABAS REV̄ ẼPS D̄: Testis mihi est deus, cui in die iudicii pro his ipsis reddituri sumus rationem, quoniam quæ in gestis inserta sunt, hæc locutus est archimandrita. et laboraui ego supplicans ei ut confiteretur consubstantialem nobis, et nullo modo eum persuadere potui.

752 SECVNDINVS REV̄ ẼPS D̄: Extra ea quæ gestis inserta sunt, nihil audiui, nihil dictum est.

753 ‖ AVRELIVS ‖ REV̄ ẼPS D̄: Hæc quæ nunc nobis relecta sunt, prius et illo tempore ab archimandrita dicta esse commemoror.

754 CONSTANTINVS DIACONVS D̄: Rogo ‖ sanctum ‖ conuentum uestrum ‖ interrogari ‖ domnum ‖ episcopum ‖ quid est quod dixit, quando domnus Eusebius episcopus ‖ insurrexit contra ‖ eum et obiurgauit. sicut coram deo, quid est quod dixit? surrexit dicens quoniam libellos contra ‖ eum ‖ daturus sum, et ita eum corripuit.

755 MAGNIF̄ PATRICIVS D̄: Interim ‖ acquiesce ‖ fieri lectionem et si inferius hæc non continentur, tunc istis allegationibus utere.

ET PER EVNDEM VIRVM DEVOTVM EXCEPTOREM RELECTVM EST

756 Sanctissimus archiepiscopus dixit: Confiteris consubstantialem patri secundum deitatem et consubstantialem nobis secundum humanitatem eundem unum filium? et reliqua p. 124, 7—125, 2

757 ‖ Et ‖ postquam relecta sunt, CONSTANTINVS DIACONVS D̄: Quando dixit archimandrita unam naturam, tunc domnus episcopus ita dixit

758 Quo dicente ‖ ELEVSINIVS ‖ DIACONVS D̄: Sicut coram deo, numquid anathematizatus est tunc a ‖ religiositate ‖ uestra, quia dicit: exsurgens sancta synodus anathematizauit eum? p. 127, 7

759 MAGNIF̄ PATRICIVS D̄: Tunc nihil tale dictum est.

760 SELEVCVS REV̄ ẼPS D̄: Ego non audiui.

Φ^a [=*RN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 1 sq.] et hi uerum dicunt; dixit enim Eutyches [*p. 155, 15. 16*]: dictatio quidem mea est, dictatio [est, *deleui*] uero [est, *deleui*] sanctorum patrum est. mentitur uero [mentis uerbo *C*] Eutyches qui eam appellationis libellum dixit *C* 4 alii non hæc *C* 13 sq. ecce iste locus exponit cur ultima sententia syn(odus) Constantiñ [constantiañ *C*] dixerit [*p. 128, 18*]: quid eum persuades? non consentit, dum erit [*conicio* merito] daret anathema sit *C* 27/28 hic locus est ubi anathematismus datus Eutychi ab aliquo ⟨nota⟩rio ⟨ed⟩ebatur [alio rio ebatur *C*] *C*

VERSIO ANTIQVA 4 reuerentissimus *om.* Φ^{ac} 11 aurelianus *NDMV* aurilianus *RP* 13 scissimum Φ^{ac} 13/14 interrogare Φ^{ac} 14 epm basilium $\Phi^a PMV^{corr}Y$ basilium *D* epm *CVD*^{mg} corripuit Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 16 eos $\Phi^a M$ ita] iam *R* 18 quiesce Φ^{ac}, *corr. D* 24 et *om.* Φ^a 26 eleusinus $\Phi^{ac} VY$ 27 sanctitate $\Phi^{ac} V^{corr}$

1 reuerentissimus *om. M* dicentem eum *D* dicente ea *CV* quoniam *om. P* 2 et *om. M* 3 sicut et *P* quemadmodum *D* 5 reuerentissimus *om. M* testes *C* 9 reuerentissimus *om. M* 11 reū *om. M* et] ex V^{corr} *om. y* 15 episcopus *om. D*, *corr. D*^{mg} 16 et *om. CV*, *corr. V* 22 consubstantiale *C* secum *C* 23 cetera *CV* 24 lecta *DM*, *corr. D* 24/25 archemandritam *C* 27 exurgites *P*

761 TIMOTHEVS REV̄ ĒPS D̄: Ego non audiui.

762 IVLIANVS ‖ REV̄ ‖ ĒPS D̄: Vere hoc nec ego audiui.

763 BASILIVS REV̄ ĒPS D̄: Vere, frater, ex lingua mea talis uox non est egressa.

764 MELIPTHONGVS REV̄ ĒPS D̄: Ego in illa hora a quibusdam iniuriatus sum tamquam indignus, conuentui quia dilationem clamaui, et nescio.

765 SABAS REV̄ ĒPS D̄: Ante iudices quando ‖ introierit martyr ad martyrium ‖ et loqui non potuerit, annuit capite suo et habet coronam ‖ martyrum ‖. omnes ergo nos suscribentes manibus nostris ‖ quæ et confessi sumus ‖ scriptis, quomodo negare possumus?

766 TRYPHON REV̄ ĒPS D̄: Sicut semel impia eo uerba locuto et extra expositionem sanctorum patrum trecentorum decem et octo et ‖ sanctæ ‖ Ephesenæ synodi, omnes anathematizauerunt eum præsentes clerici.

767 AETIVS DIAC̄ ET NOTARIVS D̄: In talibus sanctissimis ‖ conciliis ‖ contingit frequenter unum ex præsentibus reuerentissimis episcopis aliquid dicere, et quod ab uno dictum est, tamquam ab omnibus simul dicatur, et scribitur et intellegitur. hoc ab exordio subsecutum est in tantum ‖ ut ‖ uno dicente ‖ scribamus ‖ S̄CA SYNODVS D̄. si ergo inuentus ‖ fuerit nunc unus ‖ aut secundus dicens, quia et professi sunt ‖ deo amicissimi ‖ episcopi et consonauerunt et adclamauerunt tunc sanctissimi clerici, petimus nullatenus hanc uocem excludi aut ‖ summoueri ‖ de gestis, quoniam uidentur omnes sancti episcopi suscripsisse

768 Quo dicente MAGNIFIC̄ PATRICIVS D̄: Quæ unusquisque professus est, firma sunt; quæ ueritas continet, nullatenus dubitantur.

769 AETIVS DIACONVS ET NOTARIVS D̄: Rogamus de hoc professionem nunc reuerentissimi episcopi Sabæ et reuerentissimi episcopi Tryphonis fieri manifestam præsente sanctitate uestra, sed et Pauli reuerentissimi episcopi.

770 MAGNIF̄ PATRICIVS D̄: Manifestæ sunt et gestis insertæ sunt; unde reliqua relegantur.

SIMILITER PER EVNDEM VIRVM DEVOTVM EXCEPTOREM RELECTVM EST

771 Et post hæc sanctissimus archiepiscopus dixit: Dicat sanctus conuentus quid meretur præsens, neque aperte rectam fidem confitens neque uolens doctrinæ

29—p. 156, 12 = *supra* 537—541

Φ^a [= *R, B* (*inde a* 30 neque uolens), *N*], Φ^c [= *PD*], Ψ^r [= *CVMY*]

VERSIO ANTIQVA 2 ēps reū *P* ēps $\Phi^a D$ 6 unus uenerit testis in testimonium $\Phi^a D$ unus uenerit testimonio *P*, *corr. D*^{mg} introiuerit *D*^{mg} 7 potuit *R* poterit *NPY* testimonii $\Phi^a P$ martyrii *D* 8 quæ—sumus] et confitentes Φ^{ac} 11 s̄cāe conuentum [conuentu *N*] Φ^a ephesinæ Φ^a 13 consiliis Φ^a 15 scribatur et intelligatur *N* 16 ut *om.* Φ^{ac}, *corr. D* dicentes *R* scribimus $\Phi^a P$ scripsimus *D*, *corr. D*^{mg} 17 nunc fuerit unus Φ^{ac} nunc unus fuerit *MV* fuerit nunc *Y* 17/18 reuerentissimi Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} dō amīs et *M* 18 consonuerunt *N* 19 inmutari Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 29 ēps *N*

1—2 Ego non—Iulianus—ēps dixit *om. M* 2 nec ego hoc *Y* 3 Basilius] *inde ab hoc loco usque ad lacunam quæ incipit p. 170, 29 nomina in titulis spatiis relictis om. M* reū *om. M* tali *Y* sermo—egressus *D* 5 qua *P* clamauit *D* 7 annuet *M* tenuit *P* capiti *DC*, *corr. C* 8 suscriptis *D*, *corr. D*^{mg} 10 ēps *om. D* extra *om. P* 12 eum] cum *C* 13 etius r̄ūs *V* ædius *P* contigit *D*, *corr. D*^{mg} 15 et^1] ita *D* 16 sancta] *om. M spatio rel.* 17 et *om. M* 18 et^1 *om. M* clamauerunt *D* nunc *y* 20 s̄cissimi *y* 21 dicentem *D* magnificentissimus] *inde ab hoc loco in titulis spatio rel. om. M* 23 etius r̄ūs *V* et *om. CV*, *corr. C* nunc professionem *P* professionem *M* 24 Sabæ—episcopi *om. y* 26 manifesta *DY* et *om. CVM*, *corr. V* inserta *D* 28 lectum *D* 29 reuerendissimus *V om. M spatio rel.* 30 a parte *D* per te *CVMD*^{mg}, *corr. V* confidens fidem Ψ^{ac}

præsentis sancti concilii consentire, sed permanens in peruersa ac maligna sua sententia.

‖ Deo amicissimus ‖ episcopus Seleucus dixit: Dignus est ‖ iste quidem ‖ damnari; in humanitate autem sola uestræ sanctitatis positum est.

Sanctissimus archiepiscopus dixit: Si ‖ quidem ‖ confitens proprium peccatum ‖ acquieuisset condemnare ‖ suam doctrinam et consentire nobis sequentibus traditiones sanctorum patrum, ‖ consequenter ‖ dignus erat uenia; sed quoniam permanet in malignitate sua, subiacebit canonum uindictis.

Eutyches presbyter dixit: Dico quidem ista, quoniam et uos nunc iussistis, non autem anathematizo. quod enim dico, cum ueritate dico.

Magnificentissimus et gloriosissimus ex præfectis et consulibus et patricius Florentius dixit: Duas naturas dicis et consubstantialem nobis? dic

772 Et postquam recitatum est, MAGNIFĪC PATRICIVS D̄: Quod dixi ‖ dic ‖, non quasi interloquens dixi, sed exhortans eum ut consentiret his quæ a sancta synodo dicebantur.

773 Constantinus diaconus dixit: Propter quæ damnatus est archimandrita? ‖ nonne ‖ quia ‖ religiosissimus et sanctissimus ‖ archiepiscopus noster interrogabat eum: dicis duas naturas post adunationem et anathematizas eos qui non dicunt, et quoniam non acquieuit anathematizare, pro hoc ‖ condemnatus ‖ est? et uoces ‖ eius ‖ non continentur in gestis.

774 MAGNIFICT̄ PATRICIVS D̄: Reliqua relegantur, ‖ ut ‖ si nullatenus in gestis posita sunt quæ Constantinus confirmauit, sciamus.

SIMILITER PER EVNDEM DEVOTISSIMVM EXCEPTOREM RECITATVM EST

775 Eutyches presbyter dixit: Ego ‖ legi ‖ beati Cyrilli et sanctorum patrum et sancti Athanasii quoniam ex duabus quidem naturis dixerunt ante adunationem, post adunationem uero et incarnationem iam non dixerunt duas naturas, sed unam.

Magnificentissimus et gloriosissimus ex præfectis et consulibus et patricius Florentius dixit: Confiteris duas naturas post adunationem? dic. si non dixeris, damnaberis

---

24—29 = *supra 542. 543*

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *PD*], Φ^r [= *CVMY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 9 Acum̄ presbyter non habet *C* 17 O ΘΕΟCΕΒΕCΤΑΤΟC, ubique posui religiosissimus *C*

VERSIO ANTIQVA 3 Deo—episcopus *om. M spatio rel.* reuerentissimus Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} reuerendissimus et dō amabilis *V* quidem iste $\Phi^a P$ [= Γ] 5 quidem *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 6 acquieuisset *om.* Φ^{ac}, *corr. D* condemnaret $\Phi^a D$ consentiret $\Phi^a D$ 7 forte Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 10 enim] autem *BN* 13 dic *om.* $\Phi^{ac} Y$, *corr. D*^{mg} 17 non Φ^{ac}, *corr. D* reuerentissimus Φ^{ac} et sanctissimus *om.* Φ^{ac} 19 quieuit *N* damnatus $\Phi^{ac} Y$ condamnatus *C* 20 eius *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 21 ut *Y* et $\Phi^{ac} CVM$ 24 legi et $\Phi^a PV^{corr}$ 26 et *om. B*

1 sed] se *M* 3 est *om. D* 4 humanitatem *D* 5 reuerendissimus *V om. M spatio rel.* confitearis *P* 9 eutychis Φ^c 11 magnificentissimus—præfectis *om. M spatio rel.* gloriosissimus et magnificentissimus *V* præfectus *P* et^2 ex *D* 12 dicis *P* 13 quod *om. D*, *corr. D*^{mg} 14 eum dixi *MV* 19 propter *D* 21 si *om. CVMD*^{corr} 22 firmauit *D* 23 similiter et *P* debotum *P* 24 eutychis Φ^c beato *CVM*, *corr. V* 26 uero adunationem *D* et incarnationem *om. D*, *corr. D*^{mg} iam *om. D* 27 gloriosissimus et magnificentissimus *V om. M spatio rel.* p̄factis *C*

776 Et cum recitarentur, MAGNIFĪC PATRICIVS D̄: Istud ‖ dic ‖. si non dixeris, damnaberis, non quasi interloquens dixi, sed quia uidebam instantes ei omnes, hortabar eum consentire.

SIMILITER ET PER EVNDEM VIRVM DEVOTVM EXCEPTOREM RELECTVM EST

777 Eutyches presbyter dixit: Legi iubete sancti Athanasii scripta, ut aduertatis quoniam nihil tale dicit.

‖ Deo amicissimus ‖ episcopus Basilius dixit: Si non duas naturas ‖ et ‖ post adunationem dicis, commixtionem quandam et confusionem ‖ inducis ‖.

Magnificentissimus et gloriosissimus patricius Florentius dixit: Qui non dicit ex duabus naturis et duas naturas, non credit recte

778 Et cum legerentur, MAGNIFICEN̄ PATRICIVS D̄: Hanc interlocutionem non dixi; neque enim idoneus eram dicere.

779 ‖ RELIĠ ‖ ĒPS̄ HVIVS GLORIOSAE CIVITATIS D̄: Quæ dicuntur non fuisse tunc dicta, gestorum tamen serie continentur, annotate uos notarii. contra uos enim de hoc certamen est et oportuno tempore requirenda sunt hæc diligentius.

780 AETIVS DIACONVS ET NOTARIVS D̄: Nunc est tempus et ‖ conuinci et non conuinci ‖. hic etenim sunt et præsentes sanctissimi episcopi, qui et audierunt, sed et magnitudo ipsorum audiuit ‖ sæpe ‖ gesta, et his etiam qui in præcelsis dignitatibus sunt, præsentibus ‖ et ‖ multis sanctissimis episcopis, et numquam magnificentia ipsorum nos ‖ neque ‖ reprehendit ‖ neque ‖

781 Quo dicente MAGNIFĪC PATRICIVS D̄: Quando enim mihi relecta sunt gesta, ut et reprehenderem? quippe ‖ dum ‖ quærenti mihi ea relegere non dederunt.

782 AETIVS DIACONVS ET NOTARIVS D̄: Nemo nobis dixit.

SIMILITER PER EVNDEM VIRVM DEVOTVM EXCEPTOREM RELECTVM EST

783 Et exurgens sancta synodus exclamauit: Ex necessitate fides non est. **multi**

5—10 = *supra 544. 545. 549*
25—p. 158, 2 = *supra 550*

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PD*], Φ^r [=*CVMY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 1 sq. pæne ueritatis negatio est istud *C* 12 idoneus] sic quoque interpretatur: ⟨non *addidi*⟩ potui dogmatizare, ΟΥΔΕ ΓΑΡ ΟΙΟC ΤΕ ΗΜΗΝ [NAVI *C*] ΔΟΓΜΑΤΙΖΕΙΝ *C* 13 not̄ quia [quid *C*] de gestis apud sanctum Flauianum incertum quasi remanserit *C* 25 hic Græci codices male habent omnis sancta synodus; nam in præcedentibus, ubi ipsa actio prius inserta est, non habet ipsum omnes *C*

VERSIO ANTIQVA 1 dic *om.* $\Phi^{ac}V^{corr}$, *corr. D* 6 dixit *R* 7 dō—episcopus *om. M spatio rel.* reuerentissimus Φ^{ac} et *om.* Φ^{ac} 8 adunitionem *BN* et confusionem quandam *BN* inducis *Y* dicis $\Phi^{ac}CVM$ [=Γ] 13 reuerentissimus Φ^{ac} s̄cissimus *Y om. spatio rel. M* 16/17 conuinci—conuinci *Y* conuinci *CMD*^{mg} probari ea [ea *om. P*] et improbari $\Phi^{ac}V^{corr}$ 18 sæpe *om.* Φ^{ac} 19 et^1 *om.* Φ^{ac} [=Γ], *corr. D*^{mg} 20 neque—neque Φ^r reṕhendit $\Phi^{ac}V^{corr}$ 22 dum *om.* $\Phi^{ac}V^{corr}$ [=Γ], *corr. D*

1 magnus *Y* 4 et per—relectum est *om. Y* uirum *om. D* 5 eutychis *DC* 6 quia *P* 7 basilius ēp̄s d̄ *P* basilius *P*^{corr} 8 confessionem *D*^{mg} 9 illustrissimus et magnificentissimus *V om. M spatio rel.* et gloriosissimus *om. Y* Florentius *om. P* 15 de *om. D, corr. D*^{mg} 16 nnnc] non *D, corr. D*^{mg} et^2 *om. Y* 17 hinc *D, corr. D*^{mg} hec *M* enim *D, corr. D*^{mg} et præsentes *om. D, corr. D*^{mg} 18 etiam] esse *M* præcelsis dignitatibus] presentibus utilitatibns *D, corr. D*^{mg} 19 præsentibus *om. D, corr. D*^{mg} 22 quærerem *M* mihi eam *Y* ea michi V^{corr} mihi *CM* 25 et exurgens] exurgens *DC om. spat. rel. M*

anni imperatorum. catholicorum imperatorum ‖ multi anni‖. fides uestra semper uincit. non consentit; quid illi persuades?

784 Et postquam relectum est, CONSTANTINVS ‖ REV̄ ‖ DIACONVS D̄: Hæc synodus dixit?

785 AETIVS ‖ REV̄ ‖ DIACONVS D̄: Interrogetur sancta synodus.

786 SABAS REV̄ ĒPS D̄: In omnibus ecclesiis anathematizatus est, et in uno angulo non habuit anathematizari?

787 TRYPHON REV̄ ĒPS D̄: Et ego hæc eadem dico.

788 CONSTANTINVS ‖ REV̄ ‖ DIACONVS D̄: Propter quid damnatus est archimandrita, uox non est posita. domnus enim archiepiscopus noster exegit eum dicens quoniam dic duas naturas post adunationem et anathematiza eos qui non dicunt. et quoniam noluit anathematizare dicens: uæ mihi ‖ est ‖, si sanctos patres anathematizauero, ‖ tunc ‖ fecit damnationem eius; et hæc uox non est posita, et tunc relectum est. et domnus Basilius episcopus ‖ nouit ‖, quando interrogatus est archimandrita quia dicis duas naturas? et dixit: ego unam confiteor, ‖ et ‖ subiunxit mox domnus ‖ Basilius episcopus ‖ dicens quia et a sancto Athanasio dictum est 'una natura dei uerbi incarnati'; et nec hoc positum est. sed et domnus episcopus Seleucus interlocutus est quia relegantur confessiones nostræ et si consentit his archimandrita, uideamus. et iubente domno archiepiscopo nostro relegi surrexit subito ‖ religiosus ‖ presbyter Asterius et damnationem relegit; et hoc non est positum.

789 MAGNIFIC̄ PATRICIVS D̄: Iuxta me sedens ‖ religiosissimus ‖ Seleucus dixit: iubeat sanctitas uestra expositiones ‖ nostrum ‖ omnium quas de fide fecimus, relegi et dicere uirum ‖ reuerentissimum ‖ Eutychem si consentit ‖ eis ‖. his ita dictis dixi sanctissimo ‖ episcopo ‖ Flauiano, ut præciperet fieri lectionem, et interlocutus est relegi debere expositiones, et nihil ex his factum est, sed subito damnatio est relecta. sciunt autem hoc et ‖ deo amicissimi ‖ episcopi Seleucus et Basilius.

790 SELEVCVS REV̄ ĒPS D̄: Memini me interlocutum.

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *PD*], Φ^r [= *CVMY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 1 ubicumque habet cathol̄, in Græco habetur [habeto *C*] TΩN ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ *C* SABAS] not̄ ubique anathematizatum iam tunc Eutychem *C*

VERSIO ANTIQVA 1 multis annis Φ^a 3 relecta sunt *BN* constantinus—diaconus *Y* constantinus religiosus diaconus Φ^{ac} rūs [*om. M spat. rel.*] diaconus [*om. V, spat. rel. M*] constantinus *CVM* 5 religiosus $\Phi^{ac}V$ *om. spatio rel. M* 9 reū diā *Y* rū ēps *CM* diaconus rūs ēps [ēps *del.*] *V* religiosus diaconus Φ^{ac} quod *R* 10 exigit RV^{corr} 11 adunitionem *B* unitionem *N* 12 est *om.* $\Phi^a P$ 13 et tunc $\Phi^a V^{corr}$ 14 nouit *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 15 et *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 16 ēps basilius $\Phi^a Y$ basilius *D* 17 seulucus *N* seleuthius *Y* 19/20 reuerentissimus $\Phi^a P$ religiosissimus *Y* 21 beatissimus $\Phi^a P$ beatus *D* 22 nostrorum omnium $\Phi^a P$ omnium nostrorum *D* 23 reuerentissimum *Y* religiosum Φ^{ac} *om. CVM* eis *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 24 archiēpo Φ^{ac} [=Γ] 25 fractum *R* 26 reuerentissimi Φ^{ac} 27 interlocutum ē *B*

2 uicit *PD, corr. D* 3/4 hæc—dixit] respondit [*del.*] hæc synodus *D* 6 est *om. CVM, corr. V* 7 anathematizaris *CVM, corr. V* 8 hæc *om. Y* 10 domnus] dum *D, corr.* D^{mg} enim *om. Y* 11 et^2 *om. Y* 12 sc̄i *CVM, corr. V* 13 et^1 *om. D* 13/14 relectum est *V in ras.* lectus *CMD*^{mg} 15 ego *om. Y* una *Y* 16 unam naturam *P* 17 expositum *D* 17—18 sed—quia *om. D, corr.* D^{mg} 18 ūrae *D* 20 relegi *CVM, corr. V* 21 seleucius *Y* 22 expositionem *P* 23 euticen *DY* eutychin *P* his—dictis] his tacetis *D, corr.* D^{mg} dixit *Y* 24 præceperit Φ^c præciperit *RV in ras.*, præcipere *Y* p̄ceptor et *CM* 25 debere *V in ras.*, habere *CMD*^{mg} iubere *D* damnatio est] damnationes *CVM* relecte *VM* sunt relecte V^{corr} 26. 27 seuleucus *Y* 27 memini me] te minime *M* minime *D* interlocutus sum *D*

791 BASILIVS ‖ REV̄ ‖ EP̄S D̄: Sicut in ueritate dico, ‖ ipsa ‖ uerba quæ tunc interlocutus sum, rememorari non possum, quia et multum tempus transiuit; domino autem et concilio dicente: dicis cognosci duas naturas in domino, deitatem et humanitatem? archimandrita autem dicente: ex duabus quidem naturis dico dominum nostrum Iesum Christum ante adunationem, post autem unitionem unam dico naturam, scio et ego talem me quandam sententiam protulisse: si ex duabus naturis dicis ante unitionem, post unitionem autem unam dixeris absolute, confusionem ‖ putaberis inducere ‖ et commixtionem. ‖ post ‖ hæc ‖ autem scio ‖ quia conuersus ‖ sum ‖ et dicens ‖ in mente mea ‖, qualem scit Christus; quippe et domnum archiepiscopum placans et ipsum archimandritam trahens ‖ sensim ‖, ut consentiret nobis, dixi: si autem dixeris unam naturam dei uerbi incarnatam et inhumanatam, eadem dicis nobis et patribus. manifestum est enim quod aliud quidem ‖ quiddam ‖ est deitas quæ ex patre est, aliud uero ‖ quiddam ‖ caro quæ ex matre est, qua se incarnauit.

792 AETIVS DIACONVS ET NOTARIVS D̄: Multa sæpius tamquam in collocutione communi et in parte consilii in conuentu a præsentibus sanctissimis episcopis dicuntur, quæ scribi non ‖ præcipiuntur ‖.

793 LONGINVS REV̄ EP̄S D̄: Et dictum est et positum est et relectum est.

794 CONSTANTINVS RL̄G DIACONVS D̄: Quia damnatio quæ relecta est, non eadem hora dictata est, sed antequam ueniret archimandrita in episcopio, dictata est

795 AETIVS DIACONVS ET NOTARIVS D̄: Precamur confiteri eum unde hæc didicit, et ostendere si uera sunt quæ dicit.

796 SELEVCVS EP̄S D̄: Si quidem ‖ nunc ‖ regulariter esset inquisitio facienda, aptum erat religiosissimo diacono Constantino accusare sententiam et nos et notarios et debere nos de hac purificare; quoniam uero nunc iussit piissimus noster imperator fieri inquisitionem si falsata sunt gesta, nunc arbitror non conuenire de hoc loqui.

797 CONSTANTINVS ‖ REV̄ ‖ DIACONVS D̄: Hæc in gestis non iacent.

798 BASILIVS REV̄ EP̄S D̄: Quoniam commemorauit me religiosus Constantinus uocem, ne forte negans noceam propriam animam, propter hoc dixi hæc, dixi autem tunc disputans, non definiens. unde et reuerentissimus ‖ episcopus Eusebius ‖ suspicans quod archimandritæ suadeo, uisus est exasperari contra me.

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PD*], Φ^r [=*CVMY*]

VERSIO ANTIQVA 1 reuerentissimus *om.* Φ^{ac}, *corr. D* ipsa quidem $\Phi^a V^{corr}$ [=Γ] 5 adunitionem *BNP* 7 unationem *R* autem unitionem *BN* 8 uideris Φ^{ac} putaueris $\Phi^r D^{mg}$ dicere Φ^{ac} [=Γ], *corr.* D^{mg} et post Φ^a scio autem Φ^a 9 sum *om.* $\Phi^{ac} V^{corr}$, *corr. D* in—mea] et [*om. D*] habens mentem meam [eam *D*] $\Phi^{ac} V^{corr}$, *corr.* D^{mg} 10 sensim $\Phi^c Y$ esensum *CD*^{mg} sensum *VM om.* $\Phi^a V^{corr}$ 12/13 quiddam est *Y* est quidam *CVM* est Φ^{ac} 13 quiddam *om.* Φ^{ac} quidam *CM* quedam *V* 16 et *om. R* 17 p̄cipiunt $\Phi^a V^{corr}$ [=Γ] 23 et nunc $\Phi^a V^{corr}$ 27 religiosus $\Phi^a P$ *om. D* [=Γ] hæc—iacent *om. BN* 28 meam *N* 30 eusebius ep̄s Φ^a

3 cognoscis *PCVM* 5 autem *om. M* uero *D* adunationem *M* 6 et scio et *P* scientiam *D*, *corr.* D^{mg} 7 si dixeris V^{corr} 9 dominum *CVM* 10 archiep̄o placens *D* 11 humanatam *CVM* 12 eandem *D* et eadem *P* et nobis et *D* 13 qua] quod *CVM*, *corr. V* 15 etius reuēr *V* multe *CVMD*^{corr} 16 et—consilii *om. P* concilii et *D* conuentum *D* a *om. D* 19 reuerentissimus *Y* 20 hora *om. P* 21 etius r̄us *V* hoc *D*, *corr.* D^{mg} didicit] dicit *P* 23 seuleucius *Y* si quidem *om. D*, *corr.* D^{mg} 24 religioso *D* reū *Y* 25 purificari *D* uero *om. D* nunc iussit *V in ras.*, nuntius sit *CM* non iussit *D* 26 falsa *CVMD*^{corr} hac *Y* 28 reū *Y* 29 uoce V^{corr} *om. Y* dixit *CVM*, *corr. V*

799 AETIVS RLG DIACONVS ET NOTARIVS D: Supplicamus etiam sanctissimum episcopum Seleucum dicere si ea quæ dixit se tunc interlocutum quia oportet legi professiones, ista sic dicta sunt, ut gestis insererentur.

800 MAGNIFIC PATRICIVS D: Quid enim? dicebat sanctissimus episcopus Seleucus uel alter aliquis quæ deberent scribi, quæ autem non?

801 AETIVS ‖ REV ‖ DIAC ET NOTARIVS D: Quoniam ‖ audiuimus ‖ ab ipso dictum, dignamini

802 Quo dicente CONSTANTINVS ‖ REV ‖ DIAC D: Archimandrita audiuit et uos non audistis?

803 SELEVCVS REV EPS D: In mente habeo tales me dixisse uoces, euenit tamen excrescente tumultu uocem meam omnino non scribi.

804 CONSTANTINVS ‖ REV ‖ DIACONVS D: ‖ Et ‖ iam dixi quia domnus archiepiscopus noster interrogauit archimandritam: dicis duas naturas post adunationem et anathematizas eos qui non dicunt duas naturas? et hic sermo non est insertus in gestis. pro his enim et damnatus est, quia anathematizare noluit.

805 REV EPS THALASSIVS D: Audiuit sancta synodus ea quæ dicta sunt a Constantino ‖ reuerentissimo ‖ diacono; dignetur ergo sancta synodus, si scit hæc dixisse ‖ deo amicissimum et sanctissimum ‖ archiepiscopum Flauianum, facere manifesta præsenti conuentui.

806 BASILIVS REV EPS D: Quia Eusebius reuerentissimus episcopus et semel et secundo accusavit eum tamquam non dicentem duas naturas post adunationem, recolimus. et quoniam ipse dixit quia audis quid tibi dicit, et quid tibi proponit? quid dicis ad hæc? reminiscimur.

807 CONSTANTINVS ‖ REV ‖ DIAC D: Ipsos ergo sermones a domino nostro archiepiscopo non audisti?

808 BASILIVS REV EPS D: In principio quartæ examinationis et reuerentissimus ‖ Eusebius episcopus ‖ dixit ad monachum: dicis duas naturas post adunationem et consubstantialem nobis dominum nostrum Iesum Christum secundum carnem? et dixit: anathematizas eos qui non ita sapiunt? et domnus archiepiscopus obtulit ei interrogationem si dicit hæc quæ proponit ei accusator. in postremis autem turba maxima facta uere non recordor si talem ei sanctissimus episcopus fecerit obiectionem.

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PD*], Φ^r [=*CVMY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 31 ONTΩC non nunquam dubitantis *C*

VERSIO ANTIQVA 2 dixit se] dixisse *N* 6 diaconus religiosus *RN* religiosus diaconus *BD* diaconus reū *Y* diac *P* audiui Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 8 religiosus Φ^{ac} 10 et uenit *R* 12 reuerentissimus *om. R*Φ^c religiosus *BN* et *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 13 adunitionem *BN* 16 ēps talasius *R* EPS TALASIVS EPS *C* thalasius ēps *VM* 16/17 constantino religioso $\Phi^a P$ religioso constantino *D* 17/18 reuerentissimum Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 18 et sanctissimum *om.* Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} manifesta facere *BN* 21 adunitionem *BN* 22 audistis *N* audisti *P* 24 religiosus Φ^{ac} *om. Y* [=Γ] 27 ēps eusebius $\Phi^a D$ [=Γ] eusebius *P* adunitionem *BN* 29 ita non *BN* non ista *Y* 30 eum[1] *R* interrogatione *RDY* præponit *RB*

1 reū religiosus *V* reū *Y* 2 relegi *D* 3 istas—dictas *D* ut] in *M* inserentur *PMY* 6 dicto *D* 10 mentem *D* 11 scribo *CVM*, *corr. V* 13/14 post—naturas] et dixit *D*, *corr. D*^{mg} 15 quia una *Y* 16 REV *om. M* 17 si scit] sciscit *DY* si sit *CVM* 20/21 secundum *P* 22 quoniam] quia *D*, *corr. D*^{mg} ipse dixit] p̄dixit *CVMD*^{mg} 23 reminiscitur *D*, *corr. D*^{mg} reminiscamur *M* 24 domno *D* 26 ēps] diac *M* 27 dixit *in ras. V*, *om. CM* 29 anathematiza *Y* et[2] *om. CVM* dominus *CVM* 31 concordor *Y* tale *CVM* 31/32 oblectionem *M*

809 CONSTANTINVS ‖ REV̄ ‖ DIAC̄ D̄: Hoc, rogo sanctum conuentum uestrum, audistis a domino meo archiepiscopo dicente quia dicis duas naturas

810 Quo dicente SELEVCVS REV̄ ĒPS D̄: Quoniam quidem dictum est in interrogatione siue a ‖ deo amicissimo ‖ Eusebio siue a ‖ deo amicissimo et ‖ sanctissimo nostro ‖ archiepiscopo ‖ Flauiano dictum est, quali autem tempore dictum est non recordor de duabus naturis.

811 MAGNIFIC̄ PATRICIVS D̄: Recolo et ego tunc quia dictum est hoc a sanctissimo episcopo quia confiteris duas naturas et post adunationem? et respondit ille dicens quoniam codex est sancti Athanasii et aliorum episcoporum, qui non habent ita, et piget me dicere.

812 AETIVS RLG DIAC̄ ET NOTARIVS D̄: Talis interrogatio a ‖ deo amicissimo ‖ episcopo Eusebio, dum gesta fierent, dicta est.

813 TIMOTHEVS REV̄ ĒPS D̄: Ita audiui, quomodo et reuerentissimus episcopus Basilius dixit.

814 IVLIANVS REV̄ ĒPS D̄: Dum turba esset, non recolo a quo dicta est.

815 EVDOXIVS REV̄ ĒPS D̄: Recordor quidem sanctissimum episcopum Eusebium dixisse, ‖ sanctissimum ‖ autem archiepiscopum consentientem ei et conpellentem archimandritam consentire his quæ ab Eusebio dicebantur.

816 LONGINVS REV̄ ĒPS D̄: Coram ‖ deo ‖ dico quia ista non possum ‖ rememorari ‖; quia confusio iam facta erat, et quæ ‖ ante ‖ agebantur, nos qui retro eramus, non cognouimus.

817 SABAS REV̄ ĒPS D̄: Recordor ego quia dixi ad ipsum archimandritam quia nisi confitearis ex duabus naturis unum unigenitum, aut dispensationem negas aut deitatem.

818 CONSTANTINVS ‖ REV̄ ‖ DIAC̄ D̄: Dum relegeretur damnatio, appellauit sanctum concilium episcopi Romani et Alexandrini et Hierosolymitani et Thessalonicensis; et hæc in gestis non sunt inserta.

819 MAGNIFIC̄ PATRICIVS D̄: Turba facta et dissoluto conuentu dixit ad me silenter, appellans Romanum et Ægyptium et Hierosolymitanum concilium. et ego arbitratus incondecens esse latere hoc sanctissimum et reuerentissimum archiepiscopum Flauianum, ascendens dixi ei.

820 BASILIVS REV̄ ĒPS D̄: In ueritate dico, adhuc ipso conuentu sedente et proponente sancta synodo ut diceret ‖ iste ‖ duas naturas ‖ inseparabiles ‖ et inconfusas in uno

---

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PD*], Φ^r [=*CVMY*]

VERSIO ANTIQVA 1 religiosus Φ^{ac} *om. Y* 4 reuerentissimo Φ^{ac} deo amatissimo [amantissimo *VM* amicissimo *Y*] Φ^r deo amicissimo [amatissimo *CV* amantissimo *M*] Φ^r *om.* Φ^{ac} et sanctissimo *om. Y* et *om.* Φ^{ac} 5 ēpō Φ^{ac} 8 adunitionem *BN* 11 diaconus religiosus *R* reū diaconus *Y* reuerentissimo Φ^{ac} 13 Basilius *om. N* 17 sanctissimum *Y* reuerentissimum Φ^{ac} *om. CVM* 19 dō *Y* dn̄o $\Phi^a DCVM$, *de P non constat* rememorari *Y* rememorare $\Phi^a D$ dicere [dicere et Y^{corr}] memorari $CVMD^{mg}$ 20 in ante Φ^a *om. M* 23 confiteris *N* confiteor his *CM* confitearis *V in ras.* 25 religiosus Φ^{ac} relegetur *R* legeretur *M* 33 iste *om.* Φ^{ac}, *corr. D* indiuisas Φ^{ac}

1 n̄rm *M* 2 domno $\Phi^c Y$ dicentem *D* 3 seuleutius *Y* in *om. Y* ab *P* interrogationem *Y* 4 a^2 *om. CVM* ad *D* 5 archiēpo n̄ro C^{corr} quali—est *om. D, corr.* D^{mg} 6 de *om. CVM* ne *Y* 7 nunc *D, corr.* D^{mg} 8 et^1 *om. D* 9 qui] quia *CVM, corr. V* 11/12 eusebio ēpo DC^{corr} 13 REV̄ *om. CM* et *om. CVM* 15 rū *V in ras., om. CM* 20 dicta *CVM* 25 cum *M* 26 et Hierosolymitani *om. Y* 30 latere hoc] latere *D* hoc latere D^{corr} et reuerentissimum *om. D* 31 ascendentes *D, corr.* D^{mg} dixit *CVM, corr. V* 32 in] iam *CVM, corr. V*

domino et post adunationem, scio quia dixit religiosus archimandrita Eutyches: si præceperint mihi patres Romanus et Alexandrinus, dico hoc ipsum. hoc autem non quasi appellans dixit, sed dicens: non sum ausus dicere propter patres.

821 SCISSIMVS ARCHIEPS HVIVS GLORIOSAE CIVITATIS D: Non audiui ‖ ego ‖ ab illo, sed a uiro magnificentissimo et gloriosissimo ex consule et patricio, ascendente me in ‖ hospitium ‖ superiora domus post solutam synodum.

822 MAGNIFICENT PATRICIVS D: Si ‖ cognouerunt ‖ appellantem uirum religiosum monachum ceteri sanctissimi episcopi, ‖ dicant ‖.

823 IVLIANVS REV EPS D: Coram deo dico, nihil tale ab Eutyche monacho audiui in consessu.

824 SELEVCVS REV EPS D: Dum esset concilium et interrogatio proueniret, nihil tale cognouimus dictum ab archimandrita Eutyche de appellatione: a reuerentissimis episcopis dictum est et nos eadem confitemur.

SIMILITER PER EVNDEM DEVOTISSIMVM EXCEPTOREM RELECTVM EST

825 Sanctissimus archiepiscopus dixit: Per omnia apparet Eutyches quondam presbyter et archimandrita ‖ tam ‖ ex his quæ ante acta sunt, ‖ et ‖ propriis eius confessionibus Valentini et Apollinaris ægrotare perfidia et eorum ‖ blasphemias ‖ incommutabiliter sequi, qui nec nostram reuerens persuasionem et doctrinam rectis ‖ uoluit ‖ consentire dogmatibus; unde lacrimantes et gementes propter perfectam eius perditionem, decreuimus per dominum nostrum Iesum Christum ab eo blasphematum extraneum ‖ eum ‖ esse ab omni officio sacerdotali et a nostra communione et primatus monasterii, ‖ scientibus ‖ illud omnibus qui postea cum eo colloquentur et ad eum conuenerint, quoniam rei erunt et ipsi pœnæ excommunicationis sicut qui non ‖ declinauerunt ‖ confabulationes eius.

SVSCRIPTIONES

Flauianus episcopus Constantinopolitanae Romæ iudicans suscripsi
Et reliqui omnes episcopi suscripserunt et archimandritæ

826 MAGNIFIC PATRICIVS D: Omnia referantur ad cognitionem clementiæ imperialis.

827 AETIVS ‖ REV ‖ DIAC D: Vsque ad præsens approbauimus nosmet ipsos in quibus potuimus, et quia sæpe lectione facta nemo nos reprehendit; quoniam uero ante multum tempus, dum chartæ prius apud nos essent, Asterius, qui nobiscum est pres-

---

15—26 =*supra* 551. 552

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PD*], Φ^r [=*CVMY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 31 de Asterio presbytero et notario *C*

VERSIO ANTIQVA 1 adunitionem *BN* 4 ego *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 5 ex] et *BN* 6 in superiora domus $\Phi^{ac}V^{corr}$ in hospitium superiora domus *CVMD*^{corr} hospitium in superiora domus *Y* 7 cognouerint Φ^a 8 ceteris *R* fateantur Φ^{ac} dicant *Y* dicent *CVMD*^{mg} 10 consensu Φ^a*PCVMD*^{mg}, *corr. RV* 16 tam *om.* Φ^{ac}, *corr. D* et^2] ex *D*, *corr. D* et ex Φ^a 17 blasphemia Φ^a 19 noluit $\Phi^a V^{corr}$ 21 eum *om.* Φ^a*D*, *corr. D* 22 scientes Φ^{ac} 24 declinauerit Φ^a declinauerant *D* 25 SVBSCRIPTIONES REPLICATAE *BN* 29 religiosus Φ^{ac} adprobamus *R* 31 an apud *R*, *V in ras.*

1 reuerentissimus *Y* eutychis Φ^c 2 præceperent *P* ipsud *D* 7 uirum *om. D* reuerentissimum *Y* 9 euticen *D* 14 debotum *P* exceptorem *om. M* 15 apparet quod *M* eutychis Φ^c 17 ægrotari *CVM*, *corr. V* 18 qui *om. D* 22 primitus *CV*, *corr. V* priuatus *M* 23 et ipsi rei erunt *D* 28 imperiali *P* 29/30 nosmet—potuimus *om. M* 29—31 ipsos—essent *V in ras.* 30—31 nemo—dum *om. CM* 31 essent et *D*

byter et notarius nobiscum constitutus et agens, descendit et omnes chartas nostras abstulit, et schedas ‖ et ‖ authenticas, et est duorum aut trium mensium tempus, et nihil ex his habemus. si ergo in posterum aliquid aut mouetur aut agitur aut dicitur de præsenti negotio, nos liberos esse

828 FL̄ FLORENTIVS MAGNIFICENTIS̄S̄ EX ‖ PRAEFECTIS ‖ VRBIS ET EX PRAEFECTIS ‖ PRAETORIORVM ‖ SEXIES ET EX CONSVLE ‖ PATRICIVS ‖ D̄: Et hoc præsentibus inseratur monumentis, ut ad imperialem ueniat notionem.

829 d. 27. m. Apr. a. 449 Consulatu Flauii Protogenis uiri clarissimi et qui fuerit nuntiatus, sub die v Kl. Mai., in Constantinopoli, ex sacra iussione cognoscente Martiali magnificentissimo comite et magistro ‖ sacrorum officiorum ‖, præsente Carterio uiro spectabili comite et proximo sacri scrinii libellensium sacrarumque cognitionum, ingressis Macedonio uiro spectabili tribuno notario et referendario et Magno uiro deuoto silentiario cum Constantino ‖ reuerentissimo ‖ monacho et diacono

830 CONSTANTINVS ‖ REV̄ ‖ D̄: Preces obtulit Eutyches ‖ reuerentissimus ‖ archimandrita piissimo domino nostro certa continentes et has eius pietas subnotauit, suscepit uero eas uir spectabilis tribunus et referendarius. supplico ut hæc eadem ipse profiteatur et preces relegantur et quæ eius pietati placuerunt, manifesta fiant.

831 FL̄ ARIOVINDAS MARTIALIS MAGNIFICENTISSIMVS COM̄ ET MAG̃ SACRORVM OFFICIORVM D̄: Quæ definiuit principalis clementia, per uirum spectabilem tribunum notarium et referendarium nostris ‖ mentibus ‖ intimentur.

832 MACEDONIVS V̄S̄ TRIBVNVS NOTARIVS ET REFERENDARIVS D̄: Eutyches ‖ reuerentissimus uir ‖ archimandrita oblatis precibus principali serenitati certa quædam edocuit et ‖ dignata ‖ est præcipere eius tranquillitas in iudicio uestræ magnificentiæ relectis precibus Magnum uirum deuotum silentiarium profiteri quid in eo negotio subsecutum esse cognoscit.

833 MAGNIF̄ COM̄ ET MAGIST̄ SACRORVM OFFICIORVM D̄: Preces quæ a ‖ reuerentissimo ‖ Eutyche presbytero inuictissimis principibus porrectæ sunt, susceptæ lectione pandantur.

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*P* (*usque ad* 27 porrectæ sunt, *ubi desinit cod. Vatican.* 5750), *D*], Φ^r [=*CVMY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 8 aliorum gestorum principium *C* 9 sacra] diuina *C* 15 in scriptis Eutychis Theodosius suscripsit *C* 22 serenitati] diuinitati [diuinitatis *C*], ΘΕΙΟΤΗΤΙ

VERSIO ANTIQVA 2 et[2] *om.* Φ^{ac} 5 præfectis—ex *om. BN* præfecto[1] $R\Phi^c$ 6 prætorio Φ^{ac} patricius *CVM* et patricius Φ^{ac} ac patricius *Y* 8 prothegenis *BNY* 8/9 quinto kalendas maias *RPY om. spat. rel. M* 10 sacri officii Φ^{ac} 12 ferendario *N* 13 uiro religioso Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 14 uir religiosus Φ^{ac}, *corr. D* eutychen reū *Y* eutyches [eutychis *P om. D*] uir religiosus Φ^{ac} eutyches *CVM* 15 domno *BNCVM* 18 fl [FLO *C* flauius *RP*] ariouindas $R\Phi^cCY$ flauius ariouindus *BN om. spat. rel. M* illustrissimus et gloriosissimus *V* 20 sensibus Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 21/22 reū uir *Y om. CVMD*^{corr} uir religiosus Φ^{ac} 23 dignatus Φ^a 26 niro religioso Φ^{ac}, *corr. D* uiro reuerentissimo *Y*

1 chartas *om. M* 2 scidas *PY* mensuum *RDY* 3 postero aut aliquid *D* aut[1] *om. Dy* agetur *P* dicetur *P* 5 FL̄ FLORENTIVS *om. spat. rel. M* senator gloriosissimus *V* FLORENTIVS *C* et ex præfectis *om. CVM* et *om. D* præfecto[2] *D* 6 ex *om. CVM* 7 noticionem *M* 9 in *om. D* constantinopolim *PD* cognoscentem *CMV* 11 ingressi *D* ingresso *P* 15 certa] recta *D*, *corr. D*^{mg} 16 uir spectabilis] ūr *MV* 17 eas *M* placuerint *D* 18 magistratus *CVM* 19 que non *M* 20 et notarium et *D* 21 ūs *C* ūr *MV* et notarius *CVM* notariorum *Y* et referendarius *om. M* eutychis Φ^c 24 quæ *D* 26 MAGNIF̄ *om. spat. rel. ut solet M* uincemalus *V* magister] magnif̄ *D*

ET PER EVITHIVM VIRVM DEVOTVM EXCEPTOREM SACRI SCRINII LIBELLENSIVM SACRARVMQVE COGNITIONVM RELECTAE SVNT

834 Piissimis et fidelissimis ac Christi amatoribus principibus nostris Flauio Theodosio et Valentiniano $\overline{pp}$ augustis ab Eutyche archimandrita. Vestra pietas superius et a principio non ignorans circa rectam [fidem] religionem mundam et inreprehensibilem fidem meam pro calumnia mihi composita et meditatis insidiis ab Eusebio episcopo Dorylæi quasi recte non sapiam, sancire dignata est ingrediente me in concilium adesse mihi uirum laudabilem Magnum silentiarium custodiæ causa. qui uadens ad ‖ episcopium ‖ et præsentiam meam nuntians quædam audiuit a ‖ religiosissimo ‖ episcopo Flauiano de damnatione mea et uidit. precor igitur uestram tranquillitatem dignari sancire apud quem sederit uestræ pietati, eundem uirum ‖ mirandissimum ‖ Magnum silentiarium ‖ scriptis profiteri cum ueritate ‖ ea quæ audiuit, ut superius dixi, et uidit, quo his impetratis solitas orationes deo semper pro uestra salute referam, piissimi et fidelissimi imperatores.

835 MAGNIFIC̄ COM̄ ET MAGISTER SACRORVM OFFICIORVM D̄: Sacra subnotatio recitetur.

ET PER EVNDEM VIRVM DEVOTVM EXCEPTOREM RELECTA EST

836 Profiteatur uir deuotus Magnus silentiarius apud magnificentissimum magistrum officiorum omnia quæ super hoc negotio subsecuta cognouit

837 MAGNIF̄ CŌ ET MAGIST̄ SACRORVM OFFICIORVM D̄: Necessarium est quæ sanxit clementia principalis, effectui mancipari; unde uir deuotus Magnus silentiarius, si ‖ qua ‖ cognouit, secundum sacram præceptionem profiteatur.

838 MAGNVS DEVOTISS̄ SILENTIARVS D̄: Sæpe directus sum a sacratissimo et piissimo domino nostro ad archiepiscopum Flauianum, ut adesset magnificentissimus et gloriosissimus ex præfectis et consulibus et patricius Florentius synodo quæ futura erat in episcopio ‖ Constantinopolitanæ ‖ huius regiæ ciuitatis, et distulit archiepiscopus dicens quia non oportet hic fatigari eundem uirum magnificentissimum et gloriosissimum ex præfectis et consulibus et patricium Florentium, quia iam de hoc

---

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *D*], Φ^y [= *CVMY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 1 ubique [ibi que *C*] ut supra ΘΕΙΟΙC ΘΕΙΩΝ *C* 5 not quia se semper recta sapuisse testatus est, ad notam [adnota *C*] sequacium Dioscori *C* 8 laudabilem] mirandissimum *C* 16 summa Theodosii pro Eutyche contra sanctum Flauianum clementia quæ uno teste tantam causam examinari assensit [issensit *C*] atque suscripit *C*

VERSIO ANTIQVA 1 ethium *B*, *corr. B* euthium *R* libellorum *BN* 5 fidem religionem] *duplicem uersionem emendare prætermisit Rusticus* 9 $\overline{epm}$ $\Phi^a DY$, *corr.* D^{mg} 10 reuerentissimo $\Phi^a D$ 12 laudabilem $\Phi^a DY$ mirandissimum laudabilem $CVMD^{mg}$, *cf. notam Rustici ad* 8 scriptis profiteri cum ueritate *Y* cum ueritate scriptis profiteri $\Phi^a DCVM$ 13 dixi superius *BN* dō orationes *BN* 15 comis *RD* 19 comis *R* 20/21 si quid Φ^a qnid *D* 24 ex] et *R* 25 Constantinopolitanæ *om.* $\Phi^a D$ [= Γ], *corr.* D^{mg}

2 sacrorumque $CVMYD^{corr}$ relecta *Y* 3 piissimus *CY*, *corr. Y om. spatio rel. M* piissimus et gloriosus *V* 4 $\overline{fl}$ ualentiniano *D*, *corr. D* 5 ab inicio *D* 6 in insidiis *D* 7 dorillæi *C* 7/8 ingredientem ei $CVMD^{corr}$ 11 dignare *D* 12 silentiorium *C* 14 per $\overline{u}$ram $CVMD^{mg}$, *corr. V* salutem *MV*, *corr. V* felicissimi *Y* 15 magnificus *Y om. spat. rel. ut solet M* uincemalus *V* 16—18 uirum—hoc *V in ras.* 17—18 deuotus—officiorum] de officiorum *CM* 19 MAGNIF̄ *om. spatio rel. M* tatianus *V* 20 deuotissimus *Y* 22 $\overline{ud}$ *D* deuotus *Y* 23 domno *DCVM* ad *om. Y* 24 et^2] ex *D* 26 quoniam *Y* 27 et^1] ex *D* quia iam] quinam *D*, *corr.* D^{mg}

forma data est et damnatus est Eutyches monachus, quoniam secundo uocatus non obœdiuit. postmodum uero obtulerunt mihi chartam quandam habentem damnationem eius.

839 MAGNIF̄ COM̄ ET MAGIS̄T SACRORVM OFFICIORVM D̄: Prosecutio Magni uiri deuoti silentiarii monumentis publicis inseratur.

840 CONSTANTINVS DIACONVS ET MONACHVS D̄: Postulo et hoc ut profiteatur domnus Magnus silentiarius quia ante synodum damnatio facta est.

841 MAGNIFIC̄ COM̄ ET MAGIS̄T SACRORVM OFFICIORVM D̄: Quæ cognoscit, profiteatur.

842 MAGNVS ‖ DEVOTVS ‖ SILENTIARIVS D̄: ‖ Et prius ‖ dixi eo quod ante synodum damnationem Eutychis mihi ostenderunt.

843 MAGNIFIC̄ COM̄ ET MAGIS̄T SACRORVM OFFICIORVM D̄: Et hæc professio gestis inseratur.

844 CONSTANTINVS MONACHVS ET DIAC̄ D̄: Precor et hoc ut uir spectabilis tribunus et referendarius prosequatur ea quæ audiuit ab Asterio uiro ‖ reuerentissimo ‖ presbytero et notario.

845 MAGNIF̄ C̄O ET MAGISTER ‖ SACRORVM ‖ OFFICIORVM D̄: Quamuis in precibus hæc petitionis pars minime ‖ contineatur ‖, attamen propria uoluntate, si uoluerit, uir spectabilis tribunus notarius et referendarius quæ cognouit, profiteatur.

846 MACEDONIVS V̄S TRIBVNVS NOTARIVS ET REFERENDARIVS D̄: Ante hoc sacratissimus et piissimus noster imperator præcepit colligi tam episcopos quam ‖ cuncta ‖ magnificentissimum et gloriosissimum ex præfectis et consulibus et patricium Florentium, precibus datis ab Eutyche ‖ reuerentissimo ‖ archimandrita et accusante gesta quæ acta sunt, tamquam maligne a notariis immutata, et certa subsecuta sunt in facta synodo. cum uero recederem, obuius mihi factus est Asterius presbyter et notarius coniurans me audire ab ipso quæ uolebat effari. accusabat autem ‖ reuerentissimum ‖ Abramium et notarios tamquam immutantes in gestis quædam capitula et quia necessitatem habet ipse metuens huiusmodi malignitatem illlos quidem ostendere talia, ‖ sed ‖ sine eius scientia commisisse.

847 F̄L ARIOVINDAS MARTIALIS VIR MAGNIFICVS COMES ET MAGIS̄T D̄: Et hæc similiter professio gestis inseratur. EDANTVR

ϕ^a [=*RBN*], ϕ^c [=*D*], ϕ^r [=*CVMY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 26 hic et contra Abramium *C*

VERSIO ANTIQVA 1 quoniam] quem *N* quia *D* 4 comis *R*, *item in ceteris* uiri magni deuoti *R* 9 deuotus *om.* ϕ^a*D*, *corr. D* et prius] iam ϕ^a*D* 10 eutyches ϕ^a*D* ostendere *BN* 14 uiro religioso ϕ^a*D*, *corr. D* 16 sacrorum *om.* ϕ^a 17 petitionibus *N* continetur ϕ^a 18/19 quæ—referendarius *om. N* 20 episcopus *R* et cuncta $\phi^a Y^{corr}$ 22 uiro religioso ϕ^a*D*, *corr. D* et archimandrita *BN* archimandritam *D* 23 inmutate *R* 25/26 uirum religiosum Φ^a*D* urum *C* ūrīn *VM* reum *Y* 26 notarius *B* inmutantem *ND*, *corr. N* 28 sed *om.* ϕ^a*DY*, *corr. D* 29 comes magnificus *BN*

1 euticis *D* 4 magnificus *Y om. spat. rel. M* uincemalus *V* magister] magnif *D*, *corr.* D^{mg} 8 magnificus *Y om. spat. rel. M* uincemalus *V* magister] magnif *D* magistratus D^{mg} sacrorum *om. D*, *corr.* D^{mg} D̄ *om. C* 11 magnificus *Y om. spat. rel. M* uincemalus *V* magnif *D* magistratus D^{mg} D̄ *om. CV*, *corr. V* in gestis *Y* 13 peto *D* et] ut *D*, *corr.* D^{mg} ut *om. D* uir spectabilis] ur *VM* 16 magnificus *Y om. spat. rel. M* uincemalus *V* 18 et notarius et *Y* referendariorum *D* quæ—profiteatur *om. D*, *corr.* D^{mg} 19 referendariorum *D* 20 præcipit *RD* colligi tam] collectam *D*, *corr.* D^{mg} 21 et gloriosissimum *om. Y* profectis *Y* et] ex *D*, *corr. D* et *om. D*, *corr. D* 22 accusantem *DM* 23 a *om. CVM* 24 obuius] ob huius *C* 25 affari *VM* 27 necessitate *Y* 28 scientiam *MY* 29 F̄L ARIOVINDAS *om. spat. rel. M* gloriosissimus et illustrissimus *V* magnific̄ *D* magistratus D^{mg}

848 FL CARTERIVS VC COM ET PROXIMVS SACRI SCRINII LIBELLORVM SACRARVMQVE COGNITIONVM GESTA EDI PRAECEPI

849 FL EVITHIVS VD EXCEPTOR SACRI SCRINII LIBELLORVM SACRARVMQVE COGNITIONVM GESTA EDIDI

850 BASILIVS EPS SELEVCIAE ISAVRIAE D: Consentio fidei sanctorum patrum qui in Nicæa fuerunt et qui in Epheso ‖ eadem ‖ iterum confirmauerunt, eos uero qui contraria sentiunt in aliquo uel his quæ in Nicæa uel his quæ in Epheso ordinata sunt, auersor, ‖ anathematizans ‖ diuidentes post unitionem in duas naturas uel ‖ subsistentias ‖ uel personas unum dominum nostrum Iesum Christum, accusans et reprehendens propriam uocem quam de duabus naturis professus sum in gestis habitis apud regiam ciuitatem, et adoro unam naturam deitatis unigeniti ‖ inhumanati ‖ et incarnati. 545

851 Et cum legerentur, BASILIVS REV EPS SELEVCIAE ISAVRIAE D: Non utor aliis testibus, per beatum Iohannem episcopum rogaui emendari interlocutionem meam, timens ac metuens te reuerentissimum Dioscorum. magnam enim nobis necessitatem imposuisti tunc, tam quidem ‖ a ‖ forinsecus quam ex lingua tua . irruebant enim in ecclesiam milites cum armis, ‖ instabant ‖ monachi qui cum Barsuma, et qui parabalani nuncupantur, et multitudo alia grandis. coniurentur omnes, coniuretur ‖ Auxonius ‖ episcopus Ægyptius, coniuretur Athanasius quia dicebam: noli domne, ‖ soluisti ‖ totius orbis opinionem.

852 DIOSCORVS EPS ALEXANDRIAE D: Ego ‖ te ‖ coegi?

853 BASILIVS REV EPS SELEVCIAE ISAVRIAE D: In tale nos homicidium tu compulisti per minas multitudinis post damnationem ‖ beatissimi ‖ Flauiani. conicite quantam tunc intulit uiolentiam omnium rerum potestatem adeptus et iudicii, quando etiam et nunc omne conturbat concilium. sex illi tantum relicti sunt, et omnes nos ‖ conturbat ‖.

854 DIOSCORVS REV EPS ALEXANDRIAE D: Et meus notarius Demetrianus paratus est approbare quia clam ab ipso rogatus est uocem suam immutare.

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*D*], Φ^r [*CVYM*]

ADNOTATIONES RVSTICI 5 quæ Ephesi *CY* 9 pænitentia execranda Basilii episcopi *C* 12 quæ Chalcedone *C* 20 Acum̄ non habet te *C* 24 solos sex cum Dioscoro remansisse *C*

VERSIO ANTIQVA 1 flauianus *BD, corr. B* 3 euithius *DY* euthicius Φ^a euidius *CD*^{mg} *om. spat. rel. M* ætitius *V* 4 gesta edidi *om. Y* gesta *om. BN* 5 QVAE IN EPHESO [EPHESI *Y*] *inscr.* Φ^a*Y* 6 eandem Φ^a*D* [=Γ] 7 qui *BCMV, corr. V* qui *BCVM, corr. V* 8 auersor *D* aduersor Φ^{ar} anathematizo Φ^a*D, corr. D*^{mg} 8/9 subsistentias *DY* substantias Φ^a*CVM* 9 nostrum *om. BN* 11 hominis facti Φ^a*D* 12 QVAE IN CALCHEDONA *inscr. RV*^{mg}*D*^{mg} QVAE CALCHEDONIA *Y* seuluciæ *R* soleutiæ *Y* 15 a *om.* Φ^a*D, corr. D*^{mg} 16 ecclesiam *DV* ecclesia Φ^a*CMY* stabant *R* stabant enim *BN* qui] et qui *BN* 17 parabalini *B* parabolani *M* 18 auxonius *DY* ausonius Φ^a aunoxios *CVM* 19 læsisti Φ^a*D, corr. D*^{mg} 20 te coegi] coegi Φ^a quid egi *D, corr. D*^{mg} 22 beatæ memoriæ Φ^a*D* 22/23 tunc quantam *RN* 25 conturbant Φ^a*DV*^{corr} 26 demitrianus *R*

1 sacris scriniis *Y* scarnii *C* sacrorumque *CVM* 2 edidi p̄cepi *M* edidi *D, corr. D*^{mg} 3 sacris *Y* sacrorumque *DCVM* 5 Basilius *om. spat. rel. M* basilius r̄us *V* Isauriæ] scurie *CVM corr. V* 9 unum *om. Y* reprehendes *CV* 10 de—in *om. D, corr. D*^{mg} 12 Basilius *om. spat. rel. M* basilius dō amabilis *V* 14 magna *Y* 15 forinsecus] offerrent secus *D, corr. D*^{mg} irrubuebant *CV* irrumpebant *M* 17 nuncupatur *Y* 18 et athanasius *D* anathasius *Y* 21 homicidio tuo copulasti *D* 22 multitudines *CVM, corr. V* 24 omnem *Y* relecti *CVM, corr. V* 25 uos *D, corr. D*^{mg} 26 alexander *M* 27 quia *om. Y* clamat *D* *om. Y* es *D*

855 BASILIVS REV EPS SELEVCIAE ISAVRIAE D: Precor magnificentiam uestram, singulos metropolitanos episcopos, et Lycaoniæ et Phrygiæ et Pergensem et ceteros uenire hic et præsentibus sacrosanctis euangeliis dicere ‖ si non ‖ post damnationem beati Flauiani omnibus nobis tristibus effectis et aliquantis quidem nolentibus emittere uocem, aliquantis autem fugientibus exsurgens ipse et stans in alto designabat et dicebat: uidete; qui non uult suscribere, ad me habet. coniuretur domnus Eusebius nisi periclitatus ‖ est ‖ ipse damnari, quia parum distulit uocem.

856 DIOSCORVS REV EPS ‖ ALEXANDRIAE ‖ D: Necdum disceptatis his quæ contra Flauianum agebantur, uocem suam reprehendit et rogauit auferri.

857 BASILIVS REV EPS SELEVCIAE ISAVRIAE D: ‖ Quicquid ‖ professus est contra me, iubete manifestum mihi fieri, ut aduersus eum responsa ‖ faciam ‖.

858 ONESIPHORVS REV EPS ‖ ICONII ‖ D: Postquam lecta sunt hæc omnia quæ nunc relecta sunt, regula legebatur in qua continebatur nullum debere iam de fide quærere aliquid neque episcopum neque clericum, alioquin esse eum condemnatum; si autem laicus est, ut ‖ excommunicatus existeret ‖. dico his qui iuxta me considebant episcopis ‖ sub silentio ‖: regula ista propter nihil aliud legitur, nisi ut Flauianus damnetur episcopus. erat autem mecum episcopus Synnadæ Marinianus reuerentissimus et Pergensis domnus Epiphanius. dicit mihi Pergensis: absit; sed si aliqua ‖ forte ‖ indignatio procedat, contra Eusebium utique futura est. nam contra Flauianum nemo erit insanus, ut frustra tale aliquid faciat. post lectam hanc regulam confestim dicit: da hic notarios, et ‖ allata et ‖ relecta est damnatio ‖ beatissimi ‖ Flauiani. tollens ergo ego alios episcopos surrexi et tenui genua ipsius dicens: noli, per uestigia reuerentiæ uestræ; nihil dignum damnationis egit. si autem ‖ et ‖ reprehensione dignus est, reprehendatur. et exsurgens de throno et stans super scabellum suum dixit: seditionem mihi mouetis? da comites. et ita timentes suscripsimus.

859 DIOSCORVS ‖ REV ‖ EPS ALEXANDRIAE D: Mentitur, pœnas sustineat. non dixi 'da comites.' da qui dicant.

860 Et exurgente Mariniano reuerentissimo episcopo Synnadensi D AD EVM DIOSCORVS REV EPS: Interminatus dixi 'adduc comites intus'?

861 MARINIANVS REV EPS SYNNADENSIS D: Dum uellet proferre sententiam, surrexi

---

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*D*], Φ^r [=*CVY*, *M usque ad* 29 ad eum]

VERSIO ANTIQVA 3 nisi *RND*, *corr.* D^{mg} ni *B* 4—5 emittere—fugientibus] hd [*signum omissionis*] *R*, *extant infra post* 18 absit *signis* hp̄ *et* hs̄ *inclusa* 7 est et $\Phi^a D$ 8 Alexandriæ *om.* $\Phi^a D$, *corr. D* 10 Seleuciæ Isauriæ *om. N* si quid $\Phi^a D$ 11 præparem $\Phi^a D$, *corr.* D^{mg} 12 iconiæ Φ^a dixi *B* 12—13 hæc—sunt *om. R* 15 excommunicetur $\Phi^a D$, *corr.* D^{mg} existeret *om.* $\Phi^a D$, *corr.* D^{mg} consedebant $\Phi^a Y$ considebat V^{corr} sedebant *D* considerabant *CVM*D^{mg} 16 sub silentio *om.* $\Phi^a D$ [=Γ], *corr. D* 17 sindane *N* marianus *BNM* 19 forte *om.* $\Phi^a D$, *corr. D* 21 oblata Φ^a est et relecta *Y* relecta est Φ^a beatæ memoriæ $\Phi^a D$ 23 et *om.* $\Phi^a V^{corr}$ [=Γ], *corr. D*; *male legit* Φ^{cr} καὶ καταγνώσεως 27 reuerentissimus *om.* $\Phi^a D$ dixi] dixit a *N* 30 adhuc *NCV*, *corr. V*

1 isaurilie *CVM*, *corr. V* peto *D* 4 et uocem $CD^{corr}V^{corr}$ 6 uultis *Y* 8 alexander *M* 9 agebatur *C* 12 relecta *Y* 17 synnadæ ep̄s *D* 18 pergens his domus *CV*, *corr. V* pergens *spat.* is *M* 19 procedit *D* 20 faciatur *D* 22 ergo *om. D* ienua *C* ianua *MV* iænua V^{corr} 24 repræhensionem *Y* 25 seditiones *D* 27 alexander *M* 28 da qui] ad quod *M* dicat *Y* 29 exsurgens *C om. spat. rel. M* exsurgente ariniano *V* mariniano reuerentissimo] matricii annorum *CVM* *post* ad eum *desinit M nonnullis lineis uacuis relictis* 29/30 r̄us dioscorus ep̄s *V* 30 dixit *Y* 31 marianus $D^{corr}Y$, *corr. Y* synnadenus *Y* cum *V*

‖ ego ‖ et domnus Onesiphorus et domnus ‖ Nunechius ‖ Laodicensis et alii ‖ et ‖ tenuimus pedes eius dicentes quia et tu presbyteros habes; non debet propter presbyterum damnari domnus episcopus. deinde ipse dicit: etiam si ‖ linguam ‖ præcidar, aliam uocem non emitto. sic corruit multitudo et permanebamus nos tenentes genua eius et rogantes eum. et tunc emisit hanc uocem: ubi sunt comites? amans ueritatem dico. ingressi sunt comites, introduxerunt proconsulem cum multitudine magna et catenis, post ‖ hoc ‖ unusquisque nostrum suscripsit.

862 DIOSCORVS REV EPS D: Non erant decem aut uiginti aut triginta aut centum soli; ex ipsis ego adduco testes quia ex his quæ dixit, nihil uerum est. quoniam uero laborauit magnificentia uestra, si placet, differatur et iterum quicquid tractaueritis, facimus.

863 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Cetera ‖ legantur ‖.

BERONICIANVS VD SECRETARIVS SACRI CONSISTORII EX EADEM SCHEDA RECITAVIT

864 SELEVCVS EPS D: Congruo et consentio his quæ in Nicæa a sanctis patribus exposita sunt et in Epheso ‖ confirmata ‖ sunt, et reprehendo uocem meam quam 302 dixi in ‖ gloriosissima Constantinopoli ‖, habentem quia ‖ oportet ‖ in duabus naturis dominum nostrum post ‖ adunationem ‖ prædicari, anathematizans eos qui in duas naturas uel in duas subsistentias aut in duas personas post adunationem diuidunt dominum nostrum Iesum Christum, et alienos arbitror ab ecclesiastica coniunctione.

865 EVTYCHES ARCHIMANDRITA D: ‖ Peruidet ‖ et uestra reuerentia quia relectorum actio ostendit gesta priora esse falsata, habemus uero et nunc professionem uiri laudabilis Magni silentiarii factam sub uiro magnifico magistro et postulamus hanc relegi.

866 FLAVIANVS EPS CONSTANTINOPOLITANAE VRBIS D: Falsa sunt.

867 DIOSCORVS EPS ALEXANDRIAE D: Si quid scit ‖ deo amicissimus ‖ episcopus Flauianus suæ opinioni congruum, ‖ in ‖ scriptis ‖ dicat ‖.

868 FLAVIANVS EPS CONSTANTINOPOLITANAE VRBIS D: Occlausisti mihi omnem iustam allegationem.

869 DIOSCORVS REV EPS ALEXANDRIAE D: Scit præsens sancta synodus si tibi aliquid ‖ occlusi ‖; si quid ergo scis congruum tibi, dic.

870 FLAVIANVS EPS CONSTANTINOPOLITANAE VRBIS D: Non mihi permissum est loqui.

871 DIOSCORVS EPS ALEXANDRIAE D: Nemo te prohibuit, scit ‖ et hæc ‖ sancta synodus.

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *D*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 15 quæ ephesi C^{mg}, *inscr.* *Y* 16 pænitentia Seleuci qualis et Basilii *C*

VERSIO ANTIQVA 1 ego] et ego Φ^a nunechisius Φ^a nunnechius *D* et[4] *om.* $\Phi^a D$, *corr.* *D* 2 propter *om.* *BN* 3 lingua $\Phi^a V^{corr}$ lingua mea *Y* 7 proconsulem *D* proconsule Φ^{ar} post hac *R* post hanc *BN* post hæc *Y* 10 ergo *R* 11 deferatur *R* 13 relegantur $\Phi^a D$ 14 QVAE IN EPHESO [ephesi *Y*] *inscr.* *RBY*, *in mg.* *DV* 16 eadem confirmata $\Phi^a D V^{corr}$ gloriosissimam Φ^a constantinopolim $\Phi^a D$ quia] qua *R* oportet et Φ^a 18 adunitionem Φ^a 19 adunitionem *BN* 21 peruidit Φ^a [=Γ] 25 quis *R* reus $\Phi^a D$ 26 in *om.* $\Phi^a D$, *corr.* *D* proferat $\Phi^a D$, *corr.* D^{mg} 27 obclusisti $\Phi^a D$ 30 exclusi $\Phi^a D$ hoc clausi D^{mg} 31 urbis *om.* *N* 32 episcopus *om.* *BN* reus *D* reus eps D^{corr} et hæc *om.* $\Phi^a D$ [=Γ]

1 honosiphorus *Y* laodinensis *D*, *corr.* D^{mg} 3 ipsi *D* 4 p̄cidas *D*, *corr.* D^{mg} alia *Y* 13 magnificentissimi *V* conplissimus *CV* amplissimi *D* 14 scida *Y* 15 congrue *D* *om.* *Y* et *om.* *D* 19 substantias *D* 20 coniunctionem *D* 21 euticis *D* et *om.* *D* 24 reus eps *V* urbis *om.* *Y* 29 si] sit *Y*

872 FLAVIANVS EPS CONSTANTINOPOLITANAE VRBIS D: Secunda acta nihil habent falsum, scit et domnus Thalassius et domnus Eusebius.

873 THALASSIVS EPS ‖ CAESAREAE ‖ CAPPADOCIAE D: Nemo prohibuit loqui sanctitatem tuam; si quid ergo tibi speras congruere, dic.

874 DIOSCORVS EPS ALEXANDRIAE D: Domne Eusebi, dic: prohibui eum loqui?

875 EVSEBIVS EPS ANCYRAE GALATIAE D: Sicut nouit deus, optamus te loqui.

876 IVVENALIS EPS HIEROSOLIMAE D: Sed et nunc quicquid uult, dicat.

877 FLAVIANVS EPS CONSTANTINOPOLITANVS D: Coram domno Thalassio et domno Eusebio, præsente etiam Magno silentiario, gesta facta ‖ sunt ‖ et examinata sunt et nihil tale approbatum est; singuli qui tunc præsentes fuerunt episcopi ‖ ut ‖ coram deo quæ audierunt, dixerunt et nihil falsi dictum est.

878 DIOSCORVS EPS ALEXANDRIAE D: Domne episcope Stephane, dic si ‖ prohibui ‖eum.

879 STEPHANVS EPS EPHESI D: Ecce ubi est? si ‖ prohibuisti ‖ eum, dicat.

880 DIOSCORVS EPS ALEXANDRIAE D: Dicite omnes si prohibuistis eum.

881 SCA SYNODVS D: Non ‖ eum prohibuimus ‖.

882 FLAVIANVS EPS CONSTANTINOPOLITANVS D: Me acta illa nihil terrent propter deum; neque enim aliter glorificaui aut sapui aliquando uel sapio.

883 DIOSCORVS EPS ALEXANDRIAE D: Manifestis factis quæ relecta sunt, dicant singuli præsentes sancti episcopi quomodo sciunt archimandritam Eutychem credere et quid de eo ordinant.

884 1 IVVENALIS HIEROSOLIMORVM EPS D: Dum frequenter confiteatur eo quod sequatur expositionem fidei quæ in Nicæna synodo habita est, et ea quæ prius in magno concilio apud Ephesum gesta sunt, orthodoxum ‖ summe ‖ eum esse in his quæ locutus est, comperi, ‖ et ‖ ego autem decerno et uolo eum in suo monasterio degere et in proprio gradu.

SCA SYNODVS D: Hoc iustum iudicium.

2 DOMNVS EPS ANTIOCHIAE D: Quoniam dudum ex transmissa mihi epistula a sancta synodo in Constantinopoli congregata in damnationem uiri religiosi Eutychis

---

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*D*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 12. 13 aliqui codicum [codicem *C*] Stephanum non prohibuisse [prohis uisse *C*] hic dicunt *C* 16 attingunt *C* 21 hinc iam notandum quia post illas quoque Eutychis blasphemias quas ne Dioscoriani [dioscoriane *C*] ⟨quidem, *suppleui*⟩ se palam profitentur ammittere, non ut pænitentem, sed ut a principio orthodoxum ipsum nefarium receperunt. aut [ut *C*] igitur ostendant [ostendantur *C*] Dioscori⟨ani⟩ ** [dioscori *C*, *suppleo e. g.* illum egisse] propter hæc dignam [dignanam *C*] pænitentiam aut nobiscum illum ipsi quoque condemnent *C* 24 Acum̄ non habet [*sc.* et] *C* 28 iam non illam [am nullam *C*] damnas, sed sanctam uocas *C*

VERSIO ANTIQVA 2 thalasius *RNCVY* domnus *om. BN* 3 thalasius *RC* cæsariæ $\Phi^a D$ 4 congrue *BNCV* 5 eusebii *RN* eusebic *B* 8 thalasio *RY* 9 etiam et *BN* facte *R om. D, corr. D*^{mg} sunt *om.* $\Phi^a D$, *corr. D*^{mg} et^1 *om. BND, corr. D*^{mg} 10 ut *om.* $\Phi^a D$, *corr. D*^{mg} 12 prohibuisti $\Phi^a D$, *corr. D*^{mg} 13 prohibui $\Phi^a D$, *corr. D*^{mg} 14 prohibuisti *BN* 15 prohibuimus eum Φ^a enim prohibuimus *D* 16 mea *BN* 19 archimandrita *R* 21 hierosolimæ eps $\Phi^a CV$ hierosolimorum eps *Y* eps ierosolymitanus *D* confiteatur frequenter *BN* 22 nicena *D* nicea Φ^{ar} 23 summe *om.* $\Phi^a D$ *corr. D,* 24 et^1 *om.* $\Phi^a D$, *corr. D* 28 constantinopolim *RD* eutyches Φ^a

1 constantinopolis *D* 5 dic V^{corr} dics *DC* dic si quid *Y* 6 Galatiæ *om. D, corr. D*^{mg} 7 reus eps *V* quicquid] quidem quod *D, corr. D*^{mg} 8 scissimus flauianus *V* constantinopolis urbis *D* 11 deo *om. D, corr. D*^{mg} audiuerunt *D* 16 Flauianus] scissimus *V* 17 aut *om. D, corr. D*^{mg} rapui *CV, corr. V* 19 archimandritam euticen *D* eutychem archimandritam *Y* 20 qui *CV* 21 cum *V* 26 D *om. C* 27 Domnus] maximus *V* 28 damnatione *Y*

archimandritæ suscripsi, ex nuper autem oblatis ab ipso libellis sanctæ synodo in hac Ephesena metropoli congregatæ confessus est se acquiescere ‖ et ‖ fidei sanctorum ‖ trecentorum decem et octo patrum ‖ qui in Nicæa conuenerunt, sed et priori concilio quod in hac eadem urbe ‖ Ephesia ‖ similiter conuenit, conprobaui et ego ipse cum uestra sanctitate recipere eum et presbyterii dignitatem et primatum sub eo degentium ‖ reuerentissimorum ‖ fratrum.

8 STEPHANVS EPS EPHESI D: Ex his quæ relecta sunt, et ex oblatis libellis a uiro ‖ reuerentissimo ‖ presbytero et archimandrita Eutyche ostenditur quia et recte glorificat et orthodoxam habet fidem; unde et ego sequens sententiam sanctissimi ac ‖ deo amicissimi ‖ episcopi Iuuenalis consentio et concordo esse eum et presbyterum et archimandritam.

4 THALASSIVS EPS CAESARIAE CAPPADOCIAE PRIMAE D: Laudo et approbo uirum ‖ reuerentissimum ‖ presbyterum et archimandritam Eutychem ‖ nihil ‖ extra Nicænam synodum sapientem neque expositam fidem in sancta synodo in aliquo ‖ corrumpentem ‖, sed et approbans uolo eum habere gradum presbyterii.

5 EVSEBIVS EPS ANCYRAE GALATIAE D: Et ‖ reuerentissimum ‖ presbyterum et archimandritam Eutychem et omnem hominem consona sapientem sanctissimo conuentui Nicæno et sanctissimo Epheseno concilio, quod et confirmauit ea quæ in Nicæa sancita sunt, orthodoxum arbitror et a catholica fide non alienum, rationabile autem suspicor et in doctrina fidei irreprehensibilem, id est prædictum uirum ‖ reuerentissimum ‖ presbyterum et archimandritam Eutychem non priuari sacerdotali dignitate et primatu monachorum.

6 CYRVS EPS APHRODISIADAE CARIAE D: Ex oblatis libellis a uiro ‖ reuerentissimo ‖ Eutyche presbytero et archimandrita et relectis apparet eo quod fidei sanctorum patrum qui in Nicæa et hic congregati sunt, ‖ consonasse ‖, unde et ego consentio sententiæ sanctorum patrum, ut et presbyterii habeat dignitatem et præsit monasterio.

7 ERASISTRATVS EPS CORINTHI HELLADAE D: Ostendit per libellos suos ‖ reuerentissimus ‖ archimandrita Eutyches eo quod semper ea sapuit quæ orthodoxa fides continet, et secutus ‖ est ‖ expositiones sanctorum patrum qui in Nicæa congregati sunt, ‖ quæ ‖ confirmatæ sunt in hac etiam ‖ metropoli ‖ per pridem collectam sanctissimam synodum; unde et ego ‖ consone ‖ decerno ut fruatur et dignitate presbyterii et præsit monasterio ubi a principio ordinatus est.

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*D*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 6 reuerentissimorum] Acum̄ non habet *C*

VERSIO ANTIQVA 1 ipsis *R* 2 ephesina $\Phi^a V$ ephesana *Y* et *om.* $\Phi^a D$ [=Γ], *corr. D* 3 patrum trecentorum—octo Φ^a 4 ephesina Φ^a ephesena *D* 6 religiosorum *RBD* religiosum *N* 8 religioso $\Phi^a D$ 10 uenerandi $\Phi^a D$ 13 religiosum $\Phi^a D$ et nihil $\Phi^a D$ niceam *BN* 14/15 corrumpente Φ^a 16 uirum religiosum $\Phi^a D$ 18 ephesino $\Phi^a V$ 19 rationabilem *BNV* 20 inrepræhensibile *R* 20/21 religiosum $\Phi^a D$ 22 primatum *BN* 23 cyrus *D* cyrrus $\Phi^a CY$ cretomanus *V* religioso $\Phi^a D$ 24 relictis *R* 25 consonat $\Phi^a D$, *corr.* D^{mg}; *oblitus est Rusticus delere* eo quod 26 presbiteri *R* 28 heresistratus *BN* 28/29 reū *Y* uir religiosus $\Phi^a DCV$ 30 est *om.* $\Phi^a D$ 31 et quæ $\Phi^a D$ metropolim $\Phi^a D$ 32 consone *om.* $\Phi^a D$, *corr.* D^{mg}

1/2 in hac in *C* 2 congregata *Y* 4 quod] qui *D* qua CVD^{corr} hac *om. Y* 9 sententia *Y* 10 episcopi *om. Y* et^2 *om. D* 12 thalasius *C* cæsareæ *D* 13 euticen *D* 14 exposita *Y* 15 et *om. VY*, *corr. V* 16 et^2 *om. Y* 17 euticen *D* 19 sanccita *in ras. V* scā *C* a *om. Y* 21 eutychen *DY* 23 aphrodosiade *CV* aphrodissadæ *Y* afrodisiadis *D* 24 et^2 ex *D* 29 archimandritæ euticis *D* eo quod] ea quæ *Y* ea semper *D*

8 QVINTILLVS EPS HERACLEAE AGENS VICES ANASTASII RVI EPI THESSALONICENSIS D: Ex nuper oblatis libellis sanctæ et magnæ huic synodo a uiro ‖ reuerentissimo ‖ archimandrita Eutyche repperi eum ‖ recte ‖ credentem expositæ fidei a sanctis trecentis decem et octo patribus qui in Nicæa congregati sunt, sed et his quæ acta sunt a sancta synodo ‖ hic ‖ collecta ad impii Nestorii damnationem. necessarie ergo suscipiens hanc eius fidem dignum eum iudico ‖ et ‖ presbyterio et primatu monasterii.

9 ‖ MELETIVS ‖ EPS LARISSENAE CIVITATIS ET AGENS VICES DOMNI RVI EPI ‖ APAMIAE ‖ D: ‖ Consono ‖ et ego ‖ sententiis ‖ sanctorum ‖ patrum; conspexi enim ‖ ex ‖ his quæ relecta sunt, orthodoxe eum ‖ credere, unde dignum eum iudico ‖ priore sacerdotio et ‖ monasterii ‖ gubernaculo ‖.

10 CYRIACVS EPS ‖ TROGNADENSIVM LOCVM TENENS ET ‖ THEOCTISTI RVI EPI ‖ PISINVNTIS ‖ GALATIAE SECVNDAE D: ‖ Sanctissimo ‖ presbytero et archimandrita Eutyche interpellante sanctum conuentum per libellos et docente ita ‖ eum colere ‖ fidem sicut sancti trecenti decem et octo, et sequi sanctam Ephesenam synodum, orthodoxum eum inuenimus et uolumus eum habere gradum presbyterii, sed et principatum monachorum. dixi autem hæc et pro me et pro prædicto metropolitano, eo quod ille ‖ graui ‖ infirmitate ‖ deprimatur ‖.

11 DIOGENES EPS CYZICI D: Ex his quæ nunc professus est ‖ reuerentissimus presbyter et ‖ archimandrita Eutyches, cognouimus eo quod ‖ et ipse ‖ consentit expositæ fidei a sanctis ‖ patribus ‖ qui in Nicæa conuenerunt, et qui postea in ‖ hac Ephesia ‖ urbe congregati sunt, et propter hoc iudico eum tamquam ‖ ista ‖ sapientem et sacerdotali dignitate frui et monasterium procurare secundum priorem consuetudinem.

12 IOHANNES EPS SEBASTIAE ARMENIAE PRIMAE D: Hoc est recte credere, sequi sanctos patres. et ‖ reuerentissimus ‖ igitur presbyter et archimandrita Eutyches sequens expositam fidem a sanctis patribus apud Nicæam et ‖ consonantia ‖ sanctorum patrum apud Ephesum orthodoxus est et dignus ut præsit monasterio et secundum priorem consuetudinem fungatur sacerdotio.

13 BASILIVS EPS SELEVCIAE ISAVRIAE D: Ex oblatis libellis a reuerentissimo Eutyche presbytero et archimandrita nunc sancto congregato conuentui secundum sancti spiritus operationem cognoscens eum consona patribus qui in Nicæa et ‖ in ‖ Epheso

---

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*D*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 26 monasterio] monachis *C* 29/30 in spiritu sancto mentitur *C*

VERSIO ANTIQVA 2 religioso $\Phi^a D$ 3 recte similia $\Phi^a D V^{corr}$ 5 hic *om.* $\Phi^a D$ 6 et[1] *om.* Φ^a 7 melitinus *R* meletinus *BN* melitius *C* meletius *DVY* larissinæ *R* laurissinæ *BN* larissæ *D* 7/8 apameni Φ^a paamiæ *Y* 8 consentio $\Phi^a D$ sententiis *om.* $\Phi^a D$, *corr. D* patrum decretis $\Phi^a D$ peruidi enim eum $\Phi^a D$ *om. Y* 9 his—relecta [lecta *CV*] —eum Φ^r relectis libellis recte $\Phi^a D$ iudicio *BN* 9/10 prioris sacerdotii sed et $\Phi^a D$ 10 gubernatione $\Phi^a D$ 11 trognadensis et agens uices $\Phi^a D$, *corr.* D^{mg} et *om.* $\Phi^a D$ [=Γ] 12 sinnutinæ [pisinuntine *D*] ciuitatis $\Phi^a D$ uiro religioso $\Phi^a D$ 13 colere eum Φ^a 14 ephesinam Φ^a ephesiam *Y* 17 in graui $\Phi^a D$, *corr.* D^{mg} consistit $\Phi^a D$, *corr.* D^{mg} 18 diogenis *RD* est *om. RD*, *corr. D* uir religiosus $\Phi^a D$ presbyter et *om.* $\Phi^a D$ 19 et ipse *om.* $\Phi^a D$, *corr.* D^{mg} 20 trecentis decem et octo patribus $\Phi^a D$ postea qui *BN* hac *om.* $\Phi^a D$ ephesina Φ^a ephesena *D* 21 ita Φ^a [=Γ] 23 iohannis *RD* arminiæ *RD* 24 religiosus $\Phi^a D$ 25 consonantiam $\Phi^a D$ 26 et[2] *om. N* 30 in[2] *om.* $\Phi^a DY$

4 scō *Y* 5 ego *CV* 6 iudico eum *D* primatum *DY* primato *C* 7 ēpi reui *D* 11 cyriarcus *V* rūi *om. D* 12 archimandrite *CV* 14 trecentis *C* 15/16 primatum *D* 16 prædictorum *Y* 17 co—ille] meo qui *D*, *corr.* D^{mg} 18 rūs ēps *V* 19 archimandritæ euticis *D* sentit *D*, *corr.* D^{mg} exposita *C* 21 congregate *C* 23 EPS—D *om. C* eps armeniæ *V in ras.* 24 euticis *D* 29 archimandrita et p̄rbo *Y* 29/30 scīs properationem *CV*, *corr. V*

ante hoc conuenerunt, sapere, restituo ei iuxta ‖ præcedentes ‖ patres et presbyterii gradum et primatum monasterii.

14 THEODORVS EPS TARSENAE CIVITATIS D: Cognouimus ‖ reuerentissimum ‖ presbyterum et archimandritam Eutychem tam ex oblatis ab eo libellis quam ex confessione ipsius quæ in gestis continetur, sequentem fidem sanctorum patrum quæ in Nicæa est exposita et confirmata ab his qui dudum in Epheso conuenerunt, et iustum est habere eum sacerdotium et præesse monasterio, quoniam ‖ hoc ‖ omni sancto complacuit concilio.

15 ROMANVS EPS ‖ MYRORVM ‖ CIVITATIS PROVINCIAE LYCIAE D: ‖ Reuerentissimus ‖ presbyter et archimandrita Eutyches sequens fidem sanctorum patrum fruatur et honore presbyterii et præsit reuerentissimo monasterio.

16 PHOTIVS EPS TYRI D: Condecens et ‖ omni consequentia ‖ dignum est ita sequentem catholicam fidem quæ exposita est a sanctis patribus in Nicæa et quæ confirmata est a sancta synodo ante hoc in Epheso congregata, sacerdotali frui dignitate et curam consuete eum sui gerere monasterii decernimus; eum enim qui recta fide et uitæ claritate decoratus est, omni honore qui ei a diuina collatus est gratia, anteriore frui iustum est.

17 THEODORVS EPS DAMASCENAE CIVITATIS D: Per nuper porrectos libellos a uiro ‖ reuerentissimo ‖ presbytero et archimandrita Eutyche peruidimus quoniam expositioni sanctorum patrum qui in Nicæa, ‖ et ‖ synodo quæ in hac clara urbe Epheso postea congregata est, consentit, et propter hoc consona etiam et ego sanctis patribus decernens iustum arbitror ‖ eum et sacerdotium ‖ habere presbyterii et monasterii principatum.

18 IVLIANVS EPS TABIAE D: Sanctorum patrum trecentorum decem et octo ‖ concordiam inspiratam ‖ a gratia dei in ‖ Nicæna ‖ urbe congregatorum, quæ exposuit dogmatum diligentiam, manifeste esse sancti spiritus ‖ uocem ‖ omnes confitentur qui pietatis iura non negant. et quæ in hac splendida metropoli non ante multa tempora concurrens synodus confirmauit, sicut illi priores initio scripserunt per spiritum, hoc et qui post ipsos, colentes ea quæ illorum sunt, diligentissimam horum decreuerunt cautelam. ‖ reuerentissimum ‖ igitur ‖ presbyterum et archimandritam Eutychem ‖ ea quæ in Nicæa a patribus sunt exposita et ab his ‖ qui ‖ in Epheso, confirmata, clara uoce ‖ pronuntiantem ‖ iustum est et pietatis gratia et sacerdotali frui dignitate et sacrum habere promittentium meliorem uitam primatum.

19 FLORENTIVS EPS ‖ LYDDAE ‖ D: Porrigente libellos uiro ‖ reuerentissimo ‖ archi-

---

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*P* (=*Cod. Ambros. E 147 sup. inde a* 17 frui iustum est), *D*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 præsedentes *R* p̃sidentes *BN* 3 religiosum $\Phi^{ac}D$ 4 ex] et *BN* 6 quæ *R* 7 hæc Φ^a 8 placuit concilio sc̃o *BN* sc̃o placuit concilio *Y* 9 myrorum *Y* myrreorum *CVD*^{mg} myrenæ *RB* myrena *N* misentiæ *D* 9/10 religiosus $\Phi^{a}D$ 12 concedens *BNC*, *corr. C* omnino sequentia $\Phi^{a}V^{corr}$ 14 sc̃o *R* 18 damascinæ *R* 19 religioso Φ^a ur̃ (= uiro religioso) *P* 20 et idem *RPD* et eidem *BN om. V* 22 et sacerdotium eum Φ^{ac} 24/25 concordia inspirata Φ^{ac} 25 nicea Φ^{ac} 26 uoce $\Phi^{a}V^{corr}$ 27 iura pietatis *BN* 30 religiosus Φ^{ac} r̃eus̃ Y^{corr} 30/31 p̃rbt et archimandrita eutyches [euticis *D*] $\Phi^{ac}V^{corr}$ 31 quæ Φ^{ac} 32 pronuntians $\Phi^{ac}V^{corr}$, *corr. D*^{mg} 34 lycdæ Φ^a lydæ D^{corr} lidæ *P* liddæ P^{corr} lyddæ Φ^r, *cf.* Γ religioso Φ^{ac}

1 restituto *Y* 4 euticen *D* 9 Romanus] stephanus *V* luciæ *CV* 10 euticis *D* 11 s̃cissimo *Y* 12 et] est *D* 12—15 et—curam co- *in ras. V* 12—13 sequentem—Nicæa et *om. C* 15 cura *D* eum *om. DV*^{corr}, *corr. D* enim eum *D* 16 ad *D* 18 uiro *om. D* 19/20 expositionis Φ^c expositiones Φ^r 21 consono *D* et^2 *om. Y* 24 tauiæ *P* CCCXVIII *D* 25 a *om. P* 26 confitemur *P* 32 firmata *Y* gratiæ Φ^c 34 fotinus reuẽnt *Y*

mandrita Eutyche, in quibus ‖ spondet ‖ se coniunctum fidei sancti conuentus Nicæni et nuper congregati in Ephesena metropoli, addente etiam super hæc eo quod omnem hæresim ‖ inscriptam ‖ libello anathematizet et tamquam sub deo patre et filio et sancto spiritu ex anima proferat ea quæ in libello credens indidit, et ego similia præcedentibus decerno decorari quidem eum nomine presbyterii, præesse autem secundum præcedentem consuetudinem fraternitati.

20 MARINIANVS EPS SYNNADENSIS D: Eutyches ‖ reuerentissimus ‖ archimandrita spondens per libellos proprios sequi sanctam synodum Nicænam et ea quæ tunc in Epheso de his definita sunt a beatissimo et ‖ sanctissimo ‖ Cyrillo et cum ipso sancto conuentu, fruatur presbyterio et communione nostra ac præsit secundum deum degenti monasterio.

21 MVSONIVS EPS ‖ NYSENAE ‖ CIVITATIS D: Custodem fidei trecentorum decem et octo et ‖ definitionis ‖ sanctorum patrum qui apud Ephesum, ostendit uirum religiosum presbyterum et archimandritam Eutychem ‖ porrectus ‖ ab ‖ ipso libellus ‖ nec non et professiones quas gestis inseruit; unde et habere eum sacerdotium et præesse uiris ‖ reuerentissimis ‖ monachis iustum arbitror propter rectam eius fidem.

22 CONSTANTINVS EPS BOSTRENAE CIVITATIS D: Manifestum effectum est et ex relectis gestis et ex oblatis libellis a uiro ‖ reuerentissimo ‖ presbytero et archimandrita Eutyche eo quod sequentia sapit expositæ orthodoxæ fidei in Nicæa a sanctis patribus, ‖ id est trecentis ‖ decem et octo, et his qui in Epheso congregati sunt sanctis patribus; unde et ego iustum reor habere eum et sacerdotium presbyterii et primatum monasterii.

23 IOHANNES EPS NICOPOLITANAE CIVITATIS ARMENIAE PRIMAE D: Ex porrectis libellis sanctissimo conuentui ‖ a ‖ uiro ‖ reuerentissimo ‖ presbytero Eutyche cognoscentes eum recte glorificare secundum expositionem sanctorum patrum qui in Nicæa, et qui pridem in Epheso congregati sunt, et nos eadem quæ sanctissima synodus, decernimus dignum eum esse iudicantes et sacerdotio fungi et præesse monasterio.

24 ACACIVS EPS ARIARATHIENSIS SECVNDAE ARMENIAE ET AGENS VICES CONSTANTINI VIRI RVI EPI MELITINAE D: ‖ Religiosissimus et sanctissimus ‖ presbyter Eutyches et per porrectos libellos et per ea quæ nunc professus est, ostendit ‖ se ‖ recte sapere ‖ sicut et ‖ hi qui in Nicæa trecenti decem et octo patres nostri et post in Epheso congregati sunt. dignus ergo est recipi in sacerdotium et primatum habere monasterii.

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PD*, *M inde a* 26 synodus], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 spondit Φ^{ac}, *corr. D* expondet *Y* 2 ephesina $\Phi^a V^{corr} P$ ephesana *CV* addent *BN* 3 heresem Φ^a inscriptum Φ^a inscripto *D* scriptam *Y* 7 uir religiosus $\Phi^a PD$ 9 reuerentissimo Φ^{ac} 12 nyssæ Φ^a 13 definitionis *Y* definitiones $\Phi^a CV$ definitioni Φ^c 14 porrectos Φ^a porreptus *Y* eo Φ^a libellos Φ^a 16 religiosis Φ^{ac} fidem eius *BN* 18 religioso Φ^{ac} 20 id est *om.* Φ^{ac}, *corr. D* trecentorum decem et octo Φ^a CCCXVIII *D* 23 iohannis *RD* 24 a *Y om. CV* de $\Phi^{ac} V^{corr}$ religioso Φ^{ac} 26 dudum *BN* 29 religiosissimi *R* dō dignissimus et religiosissimus $\Phi^a DM$ dō dignissimus *P* 30 semet Φ^a se et Φ^c 31 tamquam Φ^{ac} et *om.* Φ^{ac} 32 ergo *om. BN*

2 et nuper et *Y* 4 spū scō *PY* 4/5 prosedentibus *P* 7 marinus CD^{corr} euticis *D* 10 prbiterium *D* pbo *Y* 10/11 degenti] decenti *P* dicenti *D*, *corr.* D^{mg} 12 mussonius *P* nisenæ ciuitatis eps *D* nissenæ ciuitatis *P* 14 euticen *D* 15 et^1 *om. CV* 16 iustam *P* 17 rus eps *V* bostrinæ *D* manifestum *V in ras.* manifestes cum *C* et *om. P* 18 gestis *om. D* ex *om. D* presbytero *om. P* 20 in *om. P* 21 habere sacerdotium et *P* 23 arminiæ *D* 26 qua *P* sca *D* 27 sacerdotium *D* 28 iacatius *Y* ariarathensis *DY* ariathensis P^{corr} arminiæ *DC* Constantini] scissimi constantini *M* 29 uiri *om. PDY* meletenæ *D* meletinæ *PM* melitanæ *Y* euticis *D* 30 recta *CV* 31 trecentis *Y* 32 sacerdotio *M*

25 STEPHANVS ĒP̄S HIERAPOLITANAE CIVITATIS D̄: His quæ ‖ bene ‖ complacita sunt sanctis patribus nostris de uiro ‖ religiosissimo ‖ presbytero et archimandrita Eutyche, et ego consentiens sum propterea quod ex relectis persuasus sum eum esse orthodoxum, unde habere eum et gradum sacerdotii et primatum monasterii dignum iudico.

26 ATTICVS EPS NICOPOLITANAE CIVITATIS EPIRI VETERIS D̄: Oportebat quidem sufficere professiones sanctorum ‖ atque ‖ eximiorum patrum nostrorum, in quibus concordes et nunc inueniuntur, immutabilibus factis sanctorum pridem habitis patrum decretis, qui in illis temporibus in Nicæna ciuitate et qui in hac Ephesiorum ‖ deo amica ‖ metropoli, cuius princeps atque magister factus est omni laude dignissimus et ter beatus inter angelos, ‖ qui olim ‖ pater noster ‖ erat ‖ Cyrillus, qui ubique terrarum illustrauit sanctum nostræ fidei mysterium. condecet enim uere uiris religiosis ac fidelibus sanctorum patrum fidei conuiuere. in tantum igitur etiam ego profiteor eo quod consonantem inuenimus uirum ‖ reuerentissimum ‖ presbyterum et archimandritam Eutychem ‖ præsertim ‖ ex nuper nobis lectis gestis et ex oblatis per manus ipsius libellis sancto huic et uniuersali concilio expositionibus sanctorum patrum, et est rationabile secundum sententiam sanctorum patrum, quæ et uera est, esse eum et presbyterum et primatum habere a deo illi traditi monasterii.

27 EVSTATHIVS ĒP̄S ‖ BERYTI ‖ D̄: Sic pie ‖ doctrinam fidei ‖ exposuit exactus uir ‖ reuerentissimus ‖ archimandrita Eutyches, ut cogeret et præsentem sanctum conuentum omnem sacris et consonis uti uocibus et collaudare quia hæc est fides patrum. quis ergo ita alienus est a pietate, qui hunc talem patiatur non frui et sacerdotii gradu et monasterii primatu?

28 NVNECHIVS ĒP̄S LAODICIAE TRIMITARIAE D̄: Iustum est et consequens et humanissimæ huic synodo conueniens Eutychem uirum ‖ reuerentissimum presbyterum et ‖ archimandritam sequentem expositionem fidei sanctorum patrum qui in Nicæa, et ‖ sanctissimorum ‖ qui pridem in hac splendida urbe congregati sunt, sicut ab ipso ‖ porrecti libelli ‖ continent, frui et sacerdotali dignitate et regere monasterium, sicut placuit et sanctis patribus.

1—5 *adfert Timotheus Aelurus f. 57b*

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 erapolitane *CV* hieropolitane $\Phi^a MY$ qui *N om.* Φ^c bene *om.* Φ^a 2 religioso Φ^{ac} 6 epire *BN* quidam *B* 7 ac Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 9 nicea *BNMV* deo amica *om.* Φ^{ac}, *corr. D* deo amicæ *Y* 11 qui olim *om.* Φ^{ac}, *corr. D* erat *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 12 consedet *BN* 14 religiosum Φ^{ac} 15 præsertim] præterea Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 19 byreti Φ^a birythi *D* byritii *P* uere fidei doctrinam Φ^a doctrinam uere fidei Φ^c 20 reū *Y* religiosus $\Phi^{ac}CV$ 21 uocibus uti *RN* 24 laudiciæ $\Phi^a V$ laudotiæ *D* laodocie *M* 25 religiosum Φ^{ac} 25/26 presbyterum et *om.* Φ^{ac} 27 s̄cissimorum $V^{corr}Y$ s̄cissimarum CVD^{corr} *om.* Φ^{ac} 28 libelli porrecti Φ^a

1/2 conplacitis Φ^c placita sunt D^{mg} 3 relictis *P* 4 habere] debere *P* graduum *C* 6 cynopolitanæ *Y* ueteris epyri Φ^c D̄ *om. CV, corr. V* 7 sufficere profecere *D* professione *D* professionem *M* promissione *CY et* promissiones *et* professiones V^{corr} eximiorum] seniorum *D, corr. D*^{mg} 8 inmutabilis *P* habitis] beatis *P* 9 in^1 *om.* Φ^c 10 omne *Y* 13 conuenire *P* 15 eutychen Φ^c et *om. PM* 16 illius *Y* 17 et est—patrum *om. PD, corr. D*^{mg} sententia *Y* quæ et] et quæ *D* 18 et^1 *om. P* tradito *M* 19 et exactus *D* 20 eutyches archimandrita *M* euticis *D* congreget *PD* 21 omne *Y* et quia *D* 22 hunc] nunc *Y* non patiatur *D* gradum *P* 23 primatum *PD* 24 nunnechius *D* et^2 *om. Y* 25 eutychen Φ^c 26 fidei *om. P* qui *om. P* 27 qui *om. D* sicut et *D* 28 dignitatem *D* 29 et *om. P*

29 OLYMPIVS $\overline{\text{EPS}}$ CONSTANTIAE CYPRI INSVLAE $\overline{\text{D}}$: Et ego consentio definitis a sanctitate uestra in restitutione uiri ‖ reuerentissimi ‖ presbyteri et archimandritæ Eutychis.

30 CANDIDIANVS $\overline{\text{EPS}}$ ANTIOCHIAE PISIDIAE $\overline{\text{D}}$: Pie et canonice decretis a sanctissimis et ‖ religiosissimis ‖ patribus de Eutyche uiro ‖ reuerentissimo ‖ presbytero et archimandrita etiam ego consentio.

31 STEPHANVS $\overline{\text{EPS}}$ ‖ ANAZARBI ‖ $\overline{\text{D}}$: Manifeste monstratum est ex nuper relectis eo quod nihil extra sanctos patres sapuit uir religiosus presbyter et archimandrita Eutyches, sed sæpe confessus est sequentia se sapere sanctis patribus trecentis decem et octo in Nicæa, sed et in hac postea ciuitate congregatis episcopis ‖ sanctissimis ‖; unde ‖ ego ‖ similem sanctis patribus profero sententiam ut habeat et presbyterii dignitatem et sacerdotium et curam monasterii.

32 GERONTIVS $\overline{\text{EPS}}$ SELEVCIAE SYRIAE $\overline{\text{D}}$: Ex porrectis libellis a uiro ‖ religiosissimo ‖ presbytero et archimandrita Eutyche inuenimus eum consentientem et sanctæ synodo quæ in Nicæa et quæ in Epheso, et uolumus eum habere presbyterii dignitatem, sed et præesse solite his qui sub ipso erant ‖ religiosissimis ‖ monachis.

33 RVFINVS $\overline{\text{EPS}}$ SAMOSATENAE CIVITATIS $\overline{\text{D}}$: Ex relectis libellis coram sancta synodo qui porrecti sunt a uiro ‖ religiosissimo ‖ presbytero et archimandrita Eutyche, repperi eum consona sanctæ synodo Nicænæ et Ephesenæ sapere et consentio una cum sanctis patribus et uolo eum habere presbyterii dignitatem et præesse solite sub se ‖ constitutis ‖ monachis.

34 INDIMVS $\overline{\text{EPS}}$ IRINVPOLITANVS $\overline{\text{D}}$: Per omnia quæ nunc relecta sunt, omnibus satisfecit professio uiri ‖ religiosissimi ‖ presbyteri et archimandritæ Eutychis eo quod ‖ sequentia ‖ sanctis patribus in Nicæa congregatis trecentis decem et octo, sed et his qui apud hanc metropolim, sapuit et nihil extra diuinos canones. ideo et ego eandem profero sententiam quam et sancti patres, et ‖ definiui ‖ habere eum et presbyterii dignitatem et monasterii principatum.

35 TIMOTHEVS $\overline{\text{EPS}}$ BALANIENSIS $\overline{\text{D}}$: Libellis porrectis a ‖ reuerentissimo ‖ presbytero et archimandrita Eutyche, in quibus profitetur se acquiescere et permanere in fide quæ pro tempore exposita est a sanctis patribus in Nicæa congregatis et nuper in Ephesena urbe, et ego profiteor, ‖ sicut ‖ sancti patres probauerunt, habere eum et dignitatem presbyterii et archimandritæ.

36 THEODOSIVS $\overline{\text{EPS}}$ CANOTHENAE CIVITATIS $\overline{\text{D}}$: Sequor et amplector iussionem

---

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 2 religiosi Φ^{ac} 3 eutyches $\Phi^a P$ 4 pissidiæ $\Phi^a V^{corr}$ pisie *C* 5 reuerentissimis Φ^{ac} religioso Φ^{ac} 7 anazarbenæ [anazarbinæ *PD* anazerbene *M*] ciuitatis Φ^{ac} 8 extra] ex *BN* archimandritæ *N* 10 et^2 *om. N* sanctissimis *om.* Φ^{ac} 11 et ego $\Phi^{ac} V^{corr}$ 13 religioso Φ^{ac} 16 religiosis [religiosus *R*] $\Phi^a DM$ reuīs *Y* 18 religioso Φ^{ac} reūo *Y* 19 ephesinæ $\Phi^a V^{corr} P$ 20 sub se solite *BN* 20/21 habitis $\Phi^a DM$, *corr. D*^{mg} 22 hirinopolitanus $\Phi^a M$ hieronopolitanus *D* drinopolitanus *P* 23 satisfacit *N* religiosi Φ^{ac} eutyches $\Phi^a P$ eutice *D* 24 consequentia Φ^{ac} 26 definio $\Phi^{ac} V^{corr}$, *corr. D*^{mg} 28 religioso Φ^{ac} 31 ephesina $\Phi^a P$ sicut et $\Phi^{ac} V^{corr}$

1 $\overline{\text{eps}}$ *om. CV, corr. V* insulæ cypri *D* 4 antioche *CV* canonicis *M* 7 lectis *PD* 8 presbyter *om. M* 9 euticis *D* sed et *D* se *om. PD* 9/10 cccxviii *D* 10 niceam *M* 12 sacerdotii *M* quoram *P* 13 $\overline{\text{rus}}$ $\overline{\text{eps}}$ *V* sileuciæ *P* isauriæ *DY* ex] et *M* 14 $\overline{\text{scā}}$ *Y* 15 et quæ] et qui *CV, corr. V* atque *Y* habere et *PD* 16 solito *Y* 17 samosatenus *D* ciuitatis *om. D* $\overline{\text{scam}}$ *C* 19 consone *CV, corr. V* $\overline{\text{scā}}$ *D* synodi *P* 23 archimandrita *C* 25 quæ Φ^c metropolem *C* 26 eadem *D* hanc *P* 28 balananiensis Φ^r 33 $\overline{\text{rus}}$ $\overline{\text{eps}}$ *Y*

sanctorum patrum in restitutione reuerentissimi presbyteri et archimandritæ Eutychis; hoc enim decretum a deo prolatum est per sanctum concilium. simul et decerno esse eundem loco suo presbyterum et archimandritam.

87 EVTYCHIVS EPS ADRIANVPOLITANVS VETERIS EPIRI D: Sanctis approbantibus patribus ‖ repperiens ‖ ex gestis in urbe regia Constantinopoli habitis et ex oblatis libellis a ‖ deo amicissimo ‖ presbytero et archimandrita Eutyche, quod ‖ extra ea ‖ non sentit quæ a sanctis patribus apud Nicæam et in ‖ deo amicissima ‖ Epheso confirmata sunt, et mea humilitas concors fit sententiæ in habendo eum presbyterium et præesse monasterio sicut et pridem. nam et sanctissimus pater meus et episcopus Atticus metropolitanus similia sanctis patribus de prædicto ‖ reuerentissimo presbytero et ‖ archimandrita professus est.

88 ‖ CLADEVS ‖ EPS ‖ ANCHIASMI ‖ VETERIS EPIRI D: Profitente ‖ deo amicissimo ‖ et sanctissimo metropolitano episcopo nostro Attico consequentia huic sanctæ et magnæ synodo et ego hæc sequens profiteor, sicut et eius sanctitas est professa, pro ‖ reuerentissimo ‖ presbytero et archimandrita Eutyche.

89 SYMEON EPS AMIDENAE CIVITATIS MESOPOTAMIAE PROVINCIAE D: Ex his quæ nuper lecta sunt et subtiliter approbata in hac sancta synodo, ‖ quibus ‖ placuit omnia quæ gesta sunt in negotio religiosissimi Eutychis presbyteri et archimandritæ, et ego sequor quæ ab eorum sanctitate sunt ordinata, esse eundem ‖ religiosissimum ‖ presbyterum Eutychem in antiquo presbyterii ordine ‖ et tenere eum ‖ primatum proprii monasterii.

90 SELEVCVS EPS D: Consentiente ‖ reuerentissimo ‖ presbytero et archimandrita Eutyche sequi quæ exposita sunt a sanctis patribus apud Nicæam et quæ in Epheso confirmata sunt, iustum iudico habere eundem ‖ reuerentissimum ‖ uirum sacerdotale ministerium et ‖ monachorum ‖ principatum.

91 PETRVS EPS GANGRENAE CIVITATIS D: Et ego concors sum sententiæ ordinatæ a sanctis patribus in iudicio ‖ reuerentissimi ‖ presbyteri et archimandritæ Eutychis.

92 LVCAS EPS DYRRACENVS D: ‖ Reuerentissimus ‖ presbyter et archimandrita Eutyches per oblationem libellorum et gestorum docuit ‖ sanctam ‖ et magnam

---

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 resurrectione *N* rectitudine *D*, *corr*. D^{mg} rectitudinem *P* eutyches $\Phi^a P$ 4 adrianopolitanus Φ^{ac} 5 et repperiens $\Phi^{ac} V^{corr}$ gesta *BN* 6 religiosissimo $\Phi^a PM$ religioso *D* extranea *CV* extra $\Phi^{ac} V^{corr}$ 7 aput nichea *RM* in nicea *P* religiosissima [religiosissimo *R*] Φ^{ac} 8 humilitas mea *BN* presbiterium $\Phi^a V^{corr}$ presbyterio Φ^{cr} 10 religioso Φ^{ac} 10/11 presbytero et *om*. $R\Phi^c$, *corr*. *D* monacho et *BN* 12 cladeus *CY* D^{mg} cladeos *RBMV* cladios *N* claudeus *P* claudius *D* anchiasmitanæ ciuitatis Φ^{ac} achiasmi *CV* reuerentissimo Φ^{ac} 15 religiosissimo Φ^{ac} 17 cui $\Phi^a V^{corr}$ 18 eutyches $\Phi^a P$ 19 religiosum $R\Phi^c$ religiosum uirum *BN* 20 et—eum] tenere eum et Φ^{ac} 22 religioso Φ^{ac} 24 habere [habitare *D*, *corr*. D^{mg}] eundem religiosum uirum [urm *D*] $\Phi^a PD$ eundem religiosum uirum habere *M* 25 sacerdotalem *BNP* 25 monasterii $\Phi^{ac} Y$ 27 religiosissimi $\Phi^a PM$ religiosi *D* eutyches $\Phi^a V^{corr} P$ 28 dyrracinus *P* dirracenæ ciuitatis *BN* religiosus Φ^{ac} 29 et scam et $\Phi^a D$

2 decretum *om*. *P* placitum *P* simul et] et simul *Y* 3 eundem esse *PD* eum esse eundem *M* in loco *D* pbō *CV*, *corr*. *V* 4 euticis *D* eutius D^{mg} rus eps *V* 5 constantinopolim *PD* et *om*. *PY* prolatis *Y* 7 patribus quæ *M* 9 et[3] *om*. *PY* 10 similia a *Y* 13 metropolitanum epm nostrum atticum *P* epo nro attico metropolitano *M* 14 magno *P* pro *om*. *Y* 16 amidæ *P* amidinæ P^{corr} omydenæ *D* 17 ad hæc scae *P* 18 gesta *om*. *P* sunt *om*. *PM* 20 eutychen *DY* eutyche *P* et archimandritam *M* 22 seleucius rus *Y* 26 rus eps *V* gangrinæ *P* 29 euticis *D* sca et magna *C*

synodum sobrium se esse in Christo et confiteri decenter expositam fidem tam a sanctis patribus et doctoribus et a sancto Nicæno concilio expositam fidem et confirmatam in Ephesena urbe congregata magna et uniuersali synodo et a collectis nunc in eadem metropoli sanctissimis et beatissimis episcopis et per probationem reddentibus memorato ‖ reuerentissimo ‖ presbytero et archimandritæ sanctam presbyterii communionem et primatum monasterii. et ego hæc eadem ‖ profiteor ‖ et paria definio.

48 ‖ ANTONINVS ‖ ĒPS LYCHNIDENSIS D̄: Et ego consona his quæ ante me sanctissimus et beatissimus episcopus Lucas metropolitanus confessus est, ‖ adæque ‖ sapiens approbaui.

44 MARCVS ĒPS EVRYAE D̄: Et ego consentaneus sum his quæ professa sunt a sancto episcopo metropolitano meo Attico propter reuerentissimum presbyterum et archimandritam Eutychem.

45 VIGILANTIVS ĒPS LARISSENAE CIVITATIS D̄: Ex lectis nobis monumentis et porrectis libellis a ‖ reuerentissimo ‖ Eutyche considerantes sapere eum sicut et nos secundum expositam in Nicæa a sanctis patribus fidem, quæ et ‖ supersignata ‖ est a facta in Epheso sancta synodo, concordes sumus ‖ etiam nos ‖ in sententia nunc congregatorum sanctorum patrum et consacerdotum secundum iussionem piissimorum imperatorum pro restitutione presbyterii prædicti Eutychis et monachorum suorum primatu.

46 BASILIVS ĒPS TRAIANVPOLITANVS RODOPAE PROVINCIAE D̄: Consona sanctis patribus et mea paruitas pro persona uiri religiosi presbyteri et archimandritæ Eutychis decernit.

47 CONSTANTINVS ĒPS DEMETRIADAE D̄: Omnibus consentio quæ a sanctis patribus sunt definita in sancto Epheseno concilio quatenus habeat ‖ reuerentissimus ‖ presbyter Eutyches sacerdotium et primatum monasterii, qui confessus est consentaneum se esse Nicænæ fidei et omnibus quæ a sanctis patribus sunt exposita ‖ in ‖ catholica fide.

48 ALEXANDER ĒPS SEBASTENAE CIVITATIS SVB TARSO POSITAE D̄: ‖ Reuerentissimo et ‖ religiosissimo presbytero et archimandrita Eutyche consentiente fidei trecentorum decem et octo qui in Nicæa fuerunt, et fidei beatæ memoriæ sanctissimi et ‖ religiosissimi ‖ Cyrilli confirmatæ in Epheso iustum arbitror habere presbyterium eundem ‖ reuerentissimum ‖ presbyterum ‖ et archimandritam ‖ et principatum monasterii ‖ tenere ‖.

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 expositam fidem *delenda esse uidentur* 3 ephesina $\Phi^a P$ ephesana *Y* ephesenam *DV* 5 religioso Φ^{ac} 6 confiteor Φ^a 7 antonius $\Phi^a VPD$ [=Γ] 8 ēps dixit *R* similiter $\Phi^{ac} V^{corr}$ 13 larissenæ *DYV*^{corr} larissinæ Φ^a daressinæ *P* darissene *CV* 14 religioso Φ^{ac} 15 nicæam *BND* et consignata $\Phi^a DP$, *corr. D*^{mg} exconsignata *M* 16 etiam nos *om.* Φ^{ac}, *corr. D* *ante* sumus *coll. Y* 18 pro restitutione] prostitutione *BN* eutyches $\Phi^a P$ 20 traianopolitanus [traianopolis *P*] Φ^{ac} 21 eutyches *RP* eutyche *BN* 24 ephesino *BNP* religiosus Φ^{ac} 26 de $\Phi^{ac} V^{corr}$ 27 sebastinæ *NPD* sabastenæ *V* 27/28 reuerentissimo et *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 29/30 reuerentissimi $\Phi^{ac} Y$ 31 religiosum $\Phi^a PD$ et archimandritam *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 32 tenere *om.* Φ^{ac}, *corr. D*

1 se *om. PM* 1/2 tam—fidem et *om. Y* 1 tam *om. M* 3 magna] sca̅ *M* et a collectis] in hac lectis *D*, *corr. D*^{mg} 4 eandem metropolim *D* eadem metropolim *P* 5 memorato *om. M* 8 et beatissimus *om. CV* sapiens ab ipso *P* 10 rus̅ ep̄s *V* sc̄issimo *Y* 12 eutychen *DM* 16 a *om. Y* ac *P* sententia *om. P* 17 secundum *om. P* 18 p̄rbi *PD* 19 primatum *PMCVD*^{corr} *om. D* 20 urs̅ ep̄s *V* 21 uiri *om. Y* 22 decernet *DM* 23 constantius *P* demitriadæ *P* 24 pb̄m *C* 25 euticis *D* sacerdotium *om. P* 27 urs̅ ep̄s *V* 28 religiosissimum eutychen consentientem *M* 29 et^1 *om. P* et^2 *om. P* 30/31 eundem—presbyterum *om. M* 31 primatum *D*

49 SOZON EPS PHILIPPENSIS D: Libelli qui nunc dati sunt a ‖ reuerentissimo presbytero et ‖ archimandrita Eutyche, consonant his quæ a sanctis patribus in Nicæa sunt exposita, et his qui eorum statuta sanctorum patrum in hac urbe consignauerunt. talem ergo eum habentem fidem decerno secundum omnium iudicium ‖ et ‖ sacerdotalem eum honorem habere et ‖ monachorum ‖ principatum.

50 EVSEBIVS EPS ‖ DOBERITANVS ‖ MACEDONIAE PRIMAE D: Hæc eadem et mihi placent de ‖ reuerentissimo ‖ presbytero et archimandrita Eutyche.

51 MAXIMVS EPS SERRENSIS MACEDONIAE PRIMAE D: Hæc eadem et mihi placent de ‖ reuerentissimo ‖ presbytero et archimandrita Eutyche.

52 HERMOGENIS EPS CASANDRIAE MACEDONIAE PRIMAE D: Hæc eadem et mihi uidentur de ‖ reuerentissimo ‖ presbytero et archimandrita Eutyche.

53 LVCAS EPS BEROAE MACEDONIAE PRIMAE D: Monachorum principem et in multitudine piorum primatem ‖ reuerentissimum et deo amicissimum ‖ Eutychem in nullo reprehensibilem inueniens, ‖ sed ‖ sectatorem sanctorum patrum apud Nicæam et in hac urbe conuenientium catholicæ fidei, uolo eum priorem honorem ‖ habere ‖ presbyterii et præsulatus monachorum.

54 IOHANNES EPS MESSENAE CIVITATIS PROVINCIAE ACHAIAE D: In nullo delinquens ‖ reuerentissimus ‖ presbyter et archimandrita Eutyches eorum quæ pie decreta sunt in Nicæa a sanctis patribus et ab his qui ‖ conuenerunt ‖ in Epheso, fruatur sacerdotali dignitate et præsit secundum pristinam consuetudinem ‖ honesto ‖ habitaculo fratrum.

55 VRANIVS EPS HIMERIAE OSROENAE PROVINCIAE INTERPRETANTE EVM EVLOGIO PBO EDESENO D: Ex his quæ lecta sunt, agnitus est ‖ reuerentissimus ‖ presbyter et archimandita Eutyches recte sapere et sectari fidem trecentorum decem et octo qui in Nicæa congregati sunt, quam et in Epheso sancta synodus confirmauit, et iustum est recipere eum presbyterii dignitatem et ‖ esse presbyterum et ‖ monasterii primatum ‖ habere ‖.

56 ATHANASIVS EPS OPVNTINAE CIVITATIS PROVINCIAE ACHAIAE D: Recte et inreprehensibiliter inuestigans semitas sanctorum patrum qui pro tempore collecti sunt ‖ sancto ‖ spiritu in Nicæa et in Epheso, sicut docuit per libellos et confessiones suas

17—21 *adfert Timotheus Aelurus f. 57b*

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 13/14 not ⟨in *addidi*⟩ nullo reprehensibilem *C* 22 ambo Ibæ [iæ *C*] aduersarii *C*

VERSIO ANTIQVA 1 religioso Φ^{ac} 1/2 presbytero et *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 4 et *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 5 monasterii Φ^{ac} 6 dobyrotanus Φ^a dabiritanus Φ^c 7 religioso Φ^{ac} 9 religioso Φ^{ac} 10 cassandriæ Φ^a 11 placent *R* religioso Φ^{ac} 13 piorum] priorum *BNPM* primorum *D* piorum D^{mg} religiosum Φ^{ac} et *om.* Φ^{ac}, *corr. D* deo amicissimum *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 14 sed et Φ^a 15 recipere Φ^{ac} 17 iohannis *RD* acatiæ *R* accaciæ *BN* achagie *CV* 18 religiosus Φ^a*PM om. D* decretæ *R* 19 conuenerunt *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 20 honestissimo Φ^a*DM* honestissimum *P* honestos *C* 20/21 abitaculum *P* 23 religiosus Φ^{ac} 26 esse—et *om.* Φ^{ac} esse presbyterum D^{mg} 27 habere *om.* Φ^{ac}, *corr. D ante* primatum *coll. Y* 28 opuntinæ *Y* opontinæ Φ^a*PDCV* optine *M* acaciæ Φ^a achagiæ *CV* 30 a scō $\Phi^a V^{corr}$

1 philippenses *CV*, *corr. V* data C 2 consona *P* 3 consonauerunt D^{mg} 4 ergo *om. M* eum *om. PD*, *corr. D* 5 eum *om. M* primatum *DY* 7 eutychem *P* 8 serenensis *D* terrensis *CV* 9 eutychen *PD* 10 hermogenes *Y* macedonii *D* primæ *om. D* 12 beruæ *D* 13 eutychen *DM* 14 sectatorum *Y* sectatorem sed sectatorem *P* 17 messinæ *PM* misenæ *D* 18 euticis *D* 19 scissimis *Y* quæ *P* 22 osdroenæ *D* ostroene *M* ostroinæ *P* 23 edessino *P* 24 euticis *D* sectari] rectam *D*, *corr.* D^{mg} 28 rus eps *V* 30 et per *D* libello *P* confessionis suas *P* confessioni sum *D*, *corr.* D^{mg}

quas intra gestorum seriem deposuit ‖ reuerentissimus ‖ presbyter et archimandrita Eutyches, iustum iudicamus ‖ ut fruatur ‖ sacerdotali ordine et ‖ præsit monachis ‖ secundum præcedentem consuetudinem.

57 THEODORVS EPS CLAVDIVPOLITANVS PROVINCIAE ISAVRIAE D: Secundum ‖ relectam instructionem deo amicissimi ‖ presbyteri et archimandritæ Eutychis et ex eius uoce ‖ ex non ‖ scriptis ‖ prolata ‖ et professione manifestum est recte eum sapere, unde et ego concors sententiæ constitutus sancti conuentus definio habere eum presbyterii honorem et præsulatum sancti sui monasterii.

58 LEONTIVS EPS ASCALONENSIS D: Laudo diuinitus datam sententiam per ‖ sanctissimos ‖ et ‖ religiosissimos ‖ nostros antistites, unde et ego sequens optimam eorum sententiam ‖ et ‖ supplico recipi ‖ reuerentissimum ‖ Eutychem in sacerdotio quod pridem habebat, et detinere eum ‖ monachorum ‖ principatum.

59 ‖ PHOTINVS ‖ EPS LYDDENSIS D: Apparuit per omnia et per proprias in scriptis prolatas uoces ‖ religiosissimus ‖ archimandrita Eutyches recte credere et consequentia sapere sanctis patribus Nicæni concilii et qui post eos hic collecti sunt, ‖ propter quod ‖ sanctos patres sequens consensi et ‖ condecreui ‖ habere eum presbyterii ‖ locum ‖ et sacerdotii dignitatem et secundum consuetudinem ‖ prospicere ‖ proprio monasterio.

60 PAVLVS EPS MAIVMENSIS D: ‖ Reuerentissimum ‖ presbyterum et archimandritam Eutychem secutum canones sanctorum patrum nostrorum qui in Nicæa et qui in Epheso conuenerunt, et ego iustum iudico gradum eum presbyterii et archimandritæ recipere.

61 ZOSIMVS EPS MINOIDENAE CIVITATIS D: Quoniam per omnia repertus est ‖ religiosissimus ‖ presbyter et archimandrita Eutyches sapere rectam fidem quæ a sanctis patribus in Nicæa et hic est exposita, decerno et ego eum sacerdotii perfrui dignitate et præesse sanctæ fraternitati.

62 EPIPHANIVS EPS ‖ PERGENSIS ‖ D: Secundum ea quæ bene placita sunt sancto concilio, et ego ‖ omnibus ‖ consentio quæ sancti patres professi sunt.

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 religiosus Φ^{ac} 2 frui eum Φ^a præesse monasterio Φ^a 4 claudiopolitanus $\Phi^{ac}Y$, *corr. Y* 4/5 lectum [lectionem *BN om.* Φ^c] libellum Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 5 religiosi Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} eutyches Φ^aP eutychetis *Y* 6 ex non *om.* $\Phi^{ac}V^{corr}$ probata Φ^aV^{corr} prolatæ *P* 9 asculonensis *RB* asculenensis *N* scalonensis *CV* 9/10 scissimos YC^{corr} scos $\Phi^{ac}CV$ 10 reuerentissimos Φ^aPDY religiosos *M* 11 et *om.* Φ^a religiosum Φ^{ac} 12 habeat *RN* monasterii Φ^{ac} 13 fotius Φ^aPMV potius *D* potinus D^{corr} 14 prolatas *D* relatas *P* probatas $\Phi^{ar}M$ religiosum archimandritam eutychen *M* religiosissimi archimandritæ eutyches *P* religiosus Φ^a religiosi *D* 15/16 pro quo Φ^a 16 decreui Φ^{ac} 17 locum *om.* Φ^{ac} prospicere YV^{corr} prospice *CV* præesse $\Phi^{ac}V^{corr}$ 19 religiosum [religiosissimum *P*] Φ^{ac} 23/24 religiosus Φ^aDM reū *P* 27 periensis *BN* perensis *R* 28 omnibus *om.* $\Phi^{ac}V^{corr}$ hominibus CVD^{corr} sentio *R*

1 gestarum *CV*, *corr. V* 2 euticis *D* 2—3 iustum—consuetudinem D^{mg} ex [et *M* et ex *P*] eius uoce [ex non *ins.* D^{mg}] scriptis prolata et professione manifestum est recte eum sapere unde et ego concors sententiæ constitutus sci conuentus definio habere eum prbii honorem et præsulatum [præsolem *P* præsolatus *P secundo loco*] sci sui monasterii [5—8] Φ^c, *eadem recto loco repetentes* 4 THEODERVS *C* rus eps *V* 5 et[2] *om. D* 7 confinio *CV*, *corr. V* 8 scissimi *Y* scique *CV*, *corr. V* 11 recipere *PM* eutychen *DM* 12 detineri *Y* priucipatus *D* 13 rus eps *V* lidensis *PDM*, *corr. D* 14 euticis *D* 15 nicæne *D* 19 rus eps *V* 20 eutychen Φ^c secutus *Y* qui[2] *om. PM* 21 eum gradum *PD* 23 minoldene *M* minoedinæ *D* minosdene CVD^{mg} 24 euticis *D* 25 patribus quæ *CV*, *corr. V* posita *M* dignitatem *PD* 26 fraternitate *DC*, *corr. C* 28 confessi *PD*

63 BARVCHIVS EPS ‖ SOZVSAE ‖ PALAESTINAE PROVINCIAE D: Secundum ueram uocem ‖ religiosissimi ‖ et sanctissimi archiepiscopi Iuuenalis ‖ consonam constitutam ‖ his quæ a domino nostro saluatore Christo ‖ et ‖ sanctis apostolis dicta sunt et a sanctis patribus qui in Nicæa et qui in Epheso conuenerunt, et ego similiter decerno ‖ reuerentissimum ‖ presbyterum et archimandritam Eutychem recipere proprium presbyterii gradum et præesse solite sancto suo monasterio, clare et per omnia ‖ manifestum ‖ catholicum.

64 HERACLIVS EPS AZOTENSIS D: His qui ‖ recte ‖ de fide sapiunt, omnes consentire iustum est, unde et ego ‖ religiosissimum ‖ presbyterum et archimandritam Eutychem secutum canones sanctorum patrum qui in Nicæa et qui in Epheso conuenerunt, iustum iudico recipere presbyterii dignitatem et præesse fraternitati quæ sub eo est.

65 IOHANNES EPS TIBERIADAE D: Audiui confessiones ‖ religiosissimi ‖ presbyteri et archimandritæ Eutychis ex his quæ in ‖ urbe felicissima Constantinopoli ‖ et hic gesta sunt, et in nullo eum inueni reprehensibilem, sed secutum expositam sanctam fidem trecentorum decem et octo ‖ sanctorum ‖ patrum qui in Nicæa et qui hic conuenerunt, et uolo eum, sicut sancti patres probauerunt, habere dignitatem presbyterii et principatum detinere sancti sui monasterii.

66 MVSONIVS EPS ZOORONENSIS D: Custodem fidei trecentorum decem et octo et definitionis sanctorum patrum qui in Epheso congregati sunt, manifestauit ‖ religiosissimum ‖ presbyterum et archimandritam porrectus ab eo libellus et professiones quæ ab eo in monumentis factæ sunt, propter quod detinere eum sacerdotium et præesse ‖ reuerentissimis ‖ monachis propter eius catholicam fidem iustum existimo.

67 DIONYSIVS EPS ‖ SYCAMAZONENSIS ‖ D: Ex omnibus gestis præsens ‖ religiosissimus ‖ presbyter et archimandrita Eutyches manifestus est ‖ integerrime ‖ quæ a catholicis probata sunt, sapere. neque enim prætermisit nec aliquid uiolauit eorum quæ in Nicæa a sanctis trecentis decem et octo patribus ordinata sunt de catholica fide, nec ‖ non ‖ quæ in Epheso confirmata sunt. unde et ego similiter decerno,

---

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 sozusæ *Y* sozunse *CV* sozensis Φ^a*PM* zosenensis *D* 2 reuerentissimi et scissimi Φ^a*MY* scissimi et reu *PD* consona constituta $\Phi^{ac}V^{corr}$ 3 et a Φ^a 4/5 religiosum Φ^{ac} 6 manifestatum Φ^aYV^{corr} 8 recta Φ^aY 9 religiosum Φ^{ac} 10 qui[2] *om. R*Φ^cY in *om. RM* 13 religiosi Φ^{ac} 14 eutyches Φ^aP regia urbe Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} felicissima Constantinopoli *om.* Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 15 inreprehensibilem *N* 16 sanctorum *om.* Φ^a*PD*, *corr. D* patrum *om. P* fratrum *B* 19 zooronensis *RM* zoorenensis *BN* zoaronensis *D* zoronensis Φ^r zrensis *P* 20 definitiones *BNMCV* definitioni *P* 20/21 religiosum Φ^{ac} 21 porrectis—libellis *BN* 23 religiosissimis Φ^a*PM om. D*, *corr. D*^{mg} 25 sycamozonensis Φ^a gentis *N* 25/26 religiosus Φ^{ac} 26 integerrime *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 27 nequæ nec *R* 28 patribus trecentis—octo *BN* 29 nec—quæ] nec quæ *PD*, *corr. D* neque Φ^a

1 baructius *C* uranius *D* palestini *D* 4 quæ *D*, *corr. D* quæ *D om. PM* 5 eutychen Φ^c proprii *P* 8 rus eps *V* quæ *DY* de *om. DY*, *corr. D*^{mg} fidem *D*, *corr. D*^{mg} 9 presbyterum et archimandritam *om. M* 10 eutychen *P* secutum ea *D*^{corr} 11 recipere *om. P* 13/14 presbyteri et archimandritæ *om. M* 14 constantinopolim *Y* 15 inuenire *CV* 16 CCCXVIII *D* hic] in epheso *D*^{corr} 20 patrum *om. P* qui in nicea et *D*^{mg} 21 et[1] *om. Y* archimandritam eutychen *P* 22 in *om. P* 23 et præesse *om. D*, *corr. D*^{mg} 24 estimo *M* 25 rus eps *V* 25/26 religiosissimum pbm *CV*, *corr. V* 26 eutychis *DCV* manifestum *PMY* manifestatus *D* quæ ea *CV* 27 probate *CV* ptermisit *V in ras.*, pater misit *C* uiolauit] uoluit *D*, *corr. D*^{mg} 28 ordinati *CV*, *corr. V* 28. 29 de—sunt *om. M*

sicut sancti patres, et uolo hunc suo monasterio consuete præesse et presbyterii honore perfrui.

68 ‖ CAIVMAS ‖ ĒPS FENVSENSIS D̄: Nihil errantem repperiens ‖ reuerentissimum ‖ archimandritam Eutychem, secutus et ego quæ bene sunt placita sanctissimo nostro archiepiscopo, consentio ‖ et ego ‖ restitui ei pristinum gradum presbyteratus et præesse eum secundum consuetudinem suo proprio monasterio.

69 AETHERICVS ĒPS SMYRNENSIS D̄: Repperiens ‖ deo amicissimum ‖ presbyterum et archimandritam Eutychem consentientem sancto concilio quod in Nicæa conuenit, et sanctæ synodo quæ hic ‖ prius ‖ collecta est et nunc firmata a sancto uestro conuentu, et ego in hoc consentiens ‖ et ‖ confiteor catholicum prædictum religiosum uirum esse et ‖ habere ‖ presbyteratus dignitatem et præesse monasterio.

70 ZAENNVS ĒPS PELLENSIS D̄: Ex porrectis libellis, per quos catholicam fidem plane exposuit ‖ reuerentissimus ‖ presbyter et archimandrita Eutyches secutus canones, et ex gestis ‖ uero ‖ manifestata est ‖ eius recta ‖ fides, unde et ego iustum iudico per omnia catholicum demonstratum recipere sacerdotalem gradum et ‖ primatum ‖ archimandritæ.

71 PANCRATIVS ĒPS LIBIADAE D̄: Iustum est ‖ religiosissimum ‖ presbyterum et archimandritam Eutychem secutum regulas sanctorum patrum qui in Nicæa et in Epheso conuenerunt, et ob hoc ‖ recipientem ‖ a sanctissimo archiepiscopo nostro Iuuenali gradum presbyteratus et archimandritæ quippe plenius rectam fidem sapientem consona decernere de eo et meam paruitatem.

72 AVXILAVS ĒPS GENTIS SARACENORVM ‖ FOEDERATORVM ‖ D̄: Annuo et consentio omnibus bene placitis de Eutyche ‖ reuerentissimo ‖ archimandrita et iustum iudico restitui ei presbyterii gradum et præesse eum proprio monasterio.

73 ALYPIVS ĒPS BACATHENSIS D̄: Ex relectorum nobis gestorum serie nec non etiam ex porrectis libellis a ‖ religiosissimo ‖ presbytero et archimandrita Eutyche cognoscens diligenter concordem eum esse sanctæ fidei quæ exposita est a trecentis decem et octo ‖ sanctis ‖ episcopis tam qui in Nicæa, quam qui in ‖ Epheso ‖ conuenerunt,

---

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 et^2 *om. BN* dignitate *N* dignitatem *B* 3 gaiumas Φ^a calamus *P* finusensis *P* religiosum Φ^{ac} 4/5 archiēpō nrō *BN* 5 et ego *om.* Φ^{ac}, *corr. D* ei V^{corr} eum *M om. V* 7 myrnensis *NCVD*^{mg} smyrnæ *P* mirnæ *D* religiosum Φ^{ac} 9 prius *om.* Φ^{ac} 10 et^2 *om.* Φ^{ac} 11 habere eum $\Phi^{ac}Y$ presbiteratum *R* 12 zennus $\Phi^{ac}Y$ 13 religiosus Φ^{ac} 14 gentis *N* uero *om.* Φ^{ac}, *corr. D* recta eius Φ^aPDY 15/16 primatus Φ^{ac} 17 libidiadæ *BN* libbiade *CV* lybiæ *D* 17 religiosum Φ^{ac} 18 secutus regula *R* 19 recipiente Φ^aPD 22 saracinorum *RP* fœderatorum *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 23 religioso Φ^aP religiosum *D om. M* 26 religioso Φ^{ac} 28 sc̄issimis Φ^{ac} in^2 *om. Y* ephesi Φ^aY

1 sicut et CVD^{corr} pbī *Y* honorem *P* 3 r̄us ēps *V* 4 archimandritam *om. M* eutychen Φ^c bene placita a *P* 5 presbiteratus honorem *D* 7 r̄us ēps *V* 7/8 presbyterum et archimandritam *om. M* 8 eutychen Φ^c 9 sc̄a *DCV*, *corr. V* sc̄o *P* est *om. Y* firmata est *Y* ur̄o sc̄o *P* 14 et^1 *om.* Φ^cY, *corr. D* manifesta *PDV*, *corr. DV* recte *C* 17 prancatius *D* 18 eutychen Φ^c 19 a *om. P* 20 iuuenale *P* iuuenalis *C* gradus *Y* 21 de eo *om. D*, *post* consona *ins.* D^{corr} deo *P* et meam] ex mea *Y* puritatem *D* 22 auxelaus *D* auxiliagus *P* 23 Eutyche *om. P* 24 ei *om. P* eo *P* pro propio *C* 25 OLYMPIVS *C cf.* Γ bazatensis *CV* lectorum *CV*, *corr. V* relictorum *P* gestorum *om. P* 26 presbytero et archimandrita *om. M* eutyches *CV* 27 sc̄a *C* 27/28 cccxviii *D* 28 tam qui] tamquam *CV*, *corr. V* qui^1 *om. P* quam] tam *Y* qui^2 *om. P*

secundum iustum decretum sanctissimi archiepiscopi nostri Iuuenalis et reliqui sancti concilii et ego consentio esse eum presbyterum et archimandritam.

74 POLYCHRONIVS EPS ANTIPATRIDAE D: Sequor et consentio ‖ ea ‖ quæ bene placita sunt sanctissimo et beatissimo archiepiscopo Iuuenali et sacro huic concilio, et iudicaui restitui ministerio ‖ reuerentissimum ‖ Eutychem archimandritam et præesse eum sollemniter proprio monasterio.

75 DOMNINVS EPS PLATAEAE CIVITATIS PROVINCIAE ELLADAE D: In omnibus declaratus bene peragens pietatis uerbum ‖ religiosissimus ‖ presbyter et archimandrita Eutyches dignus est et ‖ gradum ‖ presbyterii ‖ decorare ‖ et præesse secundum consuetudinem fratribus.

76 THEODOSIVS EPS MASTAVRENSIS D: Consequens est discipulos sectari doctores ‖ et eos ‖ qui probauerunt ex præcedentibus ‖ religiositatem reuerentissimi ‖ presbyteri Eutychis circa sanctorum patrum regulas ‖ et ‖ custodiam ‖ eorum ‖ qui in Nicæa et in hac splendidissima metropoli conuenerunt. et ego ‖ igitur ‖ comprobo iustum esse eum perfrui et presbyterii dignitate et monasterii principatu.

77 CYRIACVS EPS ‖ eglensis ‖ D: Consequenter sancti patres definierunt in persona ‖ religiosissimi et reuerentissimi ‖ presbyteri et archimandritæ Eutychis, repperientes eum ‖ orthodoxe ‖ sapere quæ a sanctis patribus statuta sunt ‖ qui ‖ in Nicæa et ‖ in Epheso ‖ metropoli conuenerunt. quem ‖ reuerentissimum ‖ uirum et mea decreuit paruitas tenere eum et presbyterii gradum et dignitatem archimandritæ.

78 FLAVIANVS EPS ‖ ADRAMYTTINVS ‖ D: ‖ Reuerentissimus ‖ presbyter et archimandrita ostendit propriam uoluntatem quoniam consentit et confitetur ‖ sancto ‖ concilio sanctorum patrum qui in Nicæa congregati sunt, et eorum confirmationi quæ facta est in Ephesena metropoli; unde quemammodum sancti patres definierunt qui in hac eadem metropoli conuenerunt, dignus est in sacerdotali presbyterii ordine connumerari ‖ reuerentissimus ‖ archimandrita Eutyches et præesse monasterio ‖ reuerentissimorum ‖ monachorum qui sub ipso sunt constituti.

79 LEONTIVS EPS MAGNISIENSIS D: Et in dogmaticis doctrinis et in spiritalibus fungentium sacerdotio ‖ magisteriis ‖ patres nos filios conuenit sequi. quoniam igitur iudicatum est ab hoc honestissimo et diuino collegio ‖ reuerentissimum ‖

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 3 ea *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 5 religiosum Φ^{ac} 8 religiosus Φ^{ac} religiosissimus *CV* rus *Y* 9 gradum *PDCV* graduum *Y* gradu *BNM* gradus *R* decorari $\Phi^{ac}V^{corr}$ 11 sectare Φ^a 12 et eos] si *D*, *corr.* D^{mg} *om.* $\Phi^a PM$ religiositatem reuerentissimi] deo amabilem [amabilis *D*] religiosi Φ^{ac} 13 eutyches $\Phi^a V^{corr}$ et *om.* Φ^{ac}, *corr. D* eorum *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 14 igitur *om.* Φ^{ac}, *corr. D* comprobabo eum *R* 15 eum *om. R*, *corr. R* 16 elensis Φ^a, *latet corruptela Græca* 17 religiosi Φ^{ac} et reuerentissimi *om.* Φ^{ac} eutyches Φ^{ac} 18 orthodoxe *om.* Φ^{ac}, *corr. D* qui] et qui $\Phi^a D$ 19 in *om.* $\Phi^a PM$ ephesena $R\Phi^c$ ephesina *BN* religiosum Φ^{ac} urm *CV* reum *Y* 21 adramuntinus Φ^a adramtinus *D* hatrumetinus *P* religiosus Φ^{ac} 22 sancto *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 23 congregate *N* 24 ephesina Φ^a 26 religiosus Φ^{ac} 26/27 religiosorum Φ^{ac} 29 sacerdotii *N* magisterii Φ^a 30 religiosum Φ^{ac}

1 et *om. P* 2 eum esse *PM* 3 pollichronius *Y* 5 restitui ei *P* eutychen [eutychen et *P*] Φ^c 7 platæ *D* platenæ *Y* 7/8 declaratur *Y* 8 pietatis uerbum bene peragens *M* 9 eutychis *PDC* 11 theodorus *D* theosius CD^{mg} maustaurensis *D* mastarensis *Y* 13 regulam CVD^{corr} niceam $\Phi^r D^{corr}$, *corr. V* 14 splendidissimæ *D* metropolo *C* 15 et[1] *om.* Φ^c dignitatem *PD* principatum *PD* 17 presbyteri et archimandritæ *om. M* 17/18 repperiens *Y* 18 sapire *D* sapare *C* nicæe *D* 19 et[1]] et qui *D* 21 archimandritæ *C* 22 concilium *M* 23 niceæ *D* confirmatione *Y* 24 metropoli] synodo *M* 26 eutychis *PD* 28 in[2] *om. M* 29 patris *Y* quoniam *in ras. V om. C* 30 indicatum $MCVD^{mg}$, *corr. V* est *om. D*

presbyterum et archimandritam Eutychem recipere et gradum presbyterii et primatum monasterii, quod ei ‖ nuper ‖ ablatum est, unde et mea concordat paruitas ad perfruendum eum et presbyterii ‖ dignitatem ‖ et principatum monasterii.

80 ‖ EVTROPIVS ‖ EPS ‖ PERGAMENVS ‖ ASIAE PROVINCIAE D: ‖ Reuerentissimo ‖ presbytero et monacho Eutyche probato per libellos ab eo sanctæ synodo porrectos credere recte secundum expositionem sanctorum patrum Nicæni et Epheseni concilii, et ego sanctorum patrum sententiæ sanctæ et magnæ synodi quæ secundum diuinam ‖ iussionem ‖ in Ephesena metropoli collecta est, consentio quatenus dignus habeatur fungi sacerdotio et præesse monachis.

81 MAXIMVS EPS TRALLENSIS D: Et ego interlocutiones sanctorum et ‖ deo amicissimorum ‖ patrum nostrorum sequens, propter quod probatus est ‖ deo amicissimus ‖ presbyter et archimandrita Eutyches custodire catholicam fidem, decerno tenere eum sacerdotium et monasterium quod ante sortitus est.

82 ONESIPHORVS EPS ICONIENSIS D: Et ego approbo iustum esse ‖ religiosissimum ‖ presbyterum et archimandritam Eutychem et in ordine esse sacerdotii et præesse eum proprio monasterio.

83 IOHANNES EPS RODI INSVLAE D: Ex porrectis libellis ab Eutyche ‖ reuerentissimo ‖ archimandrita demonstratum est quia et recte sapit et dignus est tenere dignitatem presbyterii et principatum monasterii, unde et ego consentio his quæ a sancta uestra et magna synodo in eo sunt ordinata.

84 DIOGENIANVS EPS ‖ CIVITATIS REMESSANENSIS ‖ D: Secundum consensum patrum ‖ Eutyches presbyter habeat communionem et ‖ sacerdotium et habitaculum proprii ‖ monasterii ‖.

85 THEODOSIVS EPS AMATHVNTENAE CIVITATIS D: Auditor factus lectionis monumentorum quæ de ‖ reuerentissimo ‖ archimandrita Eutyche gesta sunt, et inueniens eum ‖ recte ‖ sapere et unitum ‖ tam ‖ sancto Nicæno concilio ‖ quam ei ‖ quod pridem hic et nunc gratia dei collectum est, consentio, sicut placuit sanctis patribus, tenere eum et gradum ‖ sacerdotii ‖ et primatum monasterii.

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 2 ante Φ^a 3 dignitate Φ^a primatum *Y* 4 neutropius Φ^a eutrepius *Y* pergamenis Φ^a pergaminus *PD* religioso Φ^{ac} 6 ephesini *BN* 7 sententia *R* 8 uoluntatem Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} ephesina *BN* ephesenam *DY* 10 tralensis $\Phi^a C$, *corr. C* traliensis *P* allensis *D* 10/11 reuerentissimorum Φ^{ac} 11/12 religiosus Φ^{ac} 14 religiosissimum *Y* religiosum $\Phi^{ac}CV$ 17 iohannis *RD* 17/18 religioso Φ^{ac} reuo et *Y* 21 ciuitatis *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} remessanensis *Y* remensanensis CVD^{mg} remissanensis *M* remissianensis $\Phi^a P$ remissiasinsis *D* 22—23 eutychen [eutychem *BN* eutychin *P*] pbm habere—monasterii et ego [et ego *om. P*] decerno [uolo *P*] $\Phi^a P$ eutichen pbm decerno habere—monasterii *D* dignum iudico eutychen pbrum habere—monasterii *M* *Latine locutus esse uidetur episcopus ille* 22 communionem et *om.* Φ^{ac} 25 religioso Φ^{ac} 26 recta Φ^{ac} tam *om.* Φ^{ac} quam ei] et Φ^{ac}, *corr. D* 28 presbiterii Φ^{ac}

1 presbyterum et archimandritam *om. M* eutychen Φ^c et[1] *om. D* principatum *D* 2 unde] ut de *Y* paruitas concordat *D* concordat peruitas *Y* 3 et[1] *om. M* 5 eutychi *M* libellus *C* porrectus *PD* 6 expositiones *PM* nicæne *D* 6. 7 Nicæni—patrum *om. Y* 7 dī *M* 10 Et *om. Y* 11 patrum nostrorum *om. D* 12 euticis *D* 14 iconeensis *D* Et *om. Y* 15 presbyterum et archimandritam *om. M* eutychen $\Phi^c Y$ 16 eum *om. Y* 17 libellis porrectis *Y* eutychen *Y* 19 primatum *D* 20 uræ *C* ordinate *CV*, *corr. V* 21 diogenes CVD^{mg} 24 amatthuntenæ *P* amanthuutene *V* auditor factus *om. Y* 25 euticen *D*

86 CYRIACVS EPS LEBEDENSIS D: Et ego concors efficior prolatæ sententiæ sanctorum patrum in persona ‖ reuerentissimi archimandritæ Eutychis ‖, unde iustum iudico tenere eum gradum presbyterii et primatum monasterii.

87 GENNADIVS EPS ‖ TIIENSIS ‖ PROVINCIAE HELLADAE D: Ex lectione monumentorum et datis libellis cognoui catholicum esse ‖ reuerentissimum ‖ archimandritam Eutychem, unde et ego consentaneus factus sententiæ sanctorum patrum iustum iudico tenere eum gradum presbyterii et principatum monasterii.

88 OLYMPIVS EPS EVAZENSIS D: ‖ Reuerentissimum ‖ archimandritam Eutychem cognoui tam ex lectione monumentorum quam per ‖ propria manu conscriptos et porrectos libellos ‖ et ex propriis uocibus ‖ quas ‖ professus est præsente uniuersali concilio, cui præsul et primus est sanctissimus pater noster et uniuersalis archiepiscopus Dioscorus magnæ Alexandrinæ ciuitatis, catholicum et similia sapientem et concordem constitutum sanctis trecentis decem et octo patribus in Nicæa conuenientibus ‖ in ‖ recta et uera fide quæ est ab eis exposita ‖ et quæ ‖ in Ephesio concilio dudum confirmata est; concors et ego existens sanctorum patrum prolatæ sententiæ iustum iudico ‖ reuerentissimum ‖ Eutychem tenere pristinum sacerdotium et præesse ‖ reuerentissimis ‖ fratribus quos et sub sua manu iam pridem habebat.

89 IVLIANVS EPS ‖ HYPEPONAE ‖ CIVITATIS D: Et ego ‖ ita ‖ decerno sicut definiit sancta et uniuersalis synodus quæ secundum dei gratiam et iuxta sanctionem piissimorum et ‖ Christi amicorum ‖ nostrorum imperatorum in Ephesena metropoli collecta est, quatenus ‖ reuerentissimus ‖ archimandrita Eutyches teneat presbyterii gradum et fruatur sancto ‖ mysterio ‖ domini et Christi dei nostri et præsit procurationi ‖ reuerentissimorum ‖ fratrum ‖ eius ‖ quod sub eo est monasterii.

90 THEOPEMPTVS EPS CABASENVS D: Sicut uidetur, etiam nunc iudaizant ‖ perscrutantes ‖ saluatorem omnium Christum. ignorantes enim ipsius ‖ cum carne ‖ dispensationis mysterium hactenus perdurarunt errantes et decipientes, sicut beatus Paulus dixit. Eutychem igitur ‖ reuerentissimum ‖ et deo ‖ amicissimum ‖ presbyterum et archimandritam pridem et ab exordio scientes non solum catholicum, 2 Tim. 3, 13

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 11/12 not uniuersalis archiepiscopus mundi *C*

VERSIO ANTIQVA 2 religiosi Φ^{ac} reūo *C* eutichis [eutyches *RP*] p̄rbi [presbiterii *R om. Y*] et [*om. Y*] archimandritæ $\Phi^a PY$ pbr̄i et archimandritæ euticis *D* pbr̄i eutychis *M* 4 tiiensis *Y* tuensis *CV* ..ensis D^{mg} egiensis Φ^a giensis *PM* geniensis *D* prouinciæ Helladæ */also additum* 5 religiosum Φ^{ac} 6 et] hæc *R* 8 religiosum Φ^{ac} 9 propriam manum $\Phi^a DV^{corr}$ conscriptis $\Phi^{ac}CV$ 10 porrectis libellis $\Phi^{ac}V^{corr}$ quibus $\Phi^{ac}V^{corr}Y$, *corr. D*^{mg} 12 alexandriæ *RPCV* 14 in] ex Φ^a recta] rec *N* fide uera *BN* quæ et Φ^{ac} ephesio *M* epheso *CVY* epheseno *RPD* ephesono *BN* 16 religiosum Φ^{ac} 17 religiosis Φ^{ac} 18 hypponæ Φ^a ita *om.* Φ^a 20 et *om. D* xp̄ianissimorum *RPM* xp̄ianorum *BN om. D* ephesina *BN* ephesana *C* 21 religiosus Φ^{ac} 22 gradus *N* ministerio $\Phi^a DM$ monasterio *P* 23 religiosorum $\Phi^a PM$ religiosissimorum *D* eius *om.* Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} quod V^{corr} qui $\Phi^{ac}CV$ quæ *Y* 24/25 præscrutantes Φ^a 25 saluatorum *N* ignorantem *BN* incarnati $\Phi^{ac}YV^{corr}$, *corr. D*^{mg} 27 religiosum Φ^{ac} amabilem Φ^{ac}

1 effitio *CV*, *corr. V* 3 principatum *D* 4 germanus *D* 6 eutychen *DMCV* eutyche *P* 7 eum tenere *M* 8 OLIMPIVM *C* abazensis Φ^c euadensis CVD^{mg} eutychen *DMCV* eutychis *P* 9 tamen *Y* relectione CVD^{corr} per *om. M* 10 præsenti *D* 11 est] et $\Phi^r D^{corr}$ uniuersali *Y* 13 concordantem *M* s̄cmis *D* CCCXVIII *D* patribus *om. M* 16 eutychen *DMC* eutychin *P* 17 patribus *D*, *corr. D*^{mg} et *om. D* 19 et^2—sanctionem] ex iusta suasionem *D*, *corr. D*^{mg} 20 in *om. P* 21 eutychis *PD* 22 s̄ci *C* et—nostri] n̄ri xp̄i *CV* 22/23 procurationis *DM* curationi *Y* 23 patrum *D*, *corr. D*^{mg} 24 theodopentus *D* cabassenus *PCV* cabassenæ ciuitatis D^{mg} 27 entychen *DMCV* eutychin *P* dn̄ *D* 28 et^2 *om. Y* exordium *D*

uerum etiam sceleratis Nestorii dogmatibus fortiter ‖ repugnantem ‖, cognouimus et nunc ex lectione monumentorum iniuste et contra leges damnationem perpessum, et quia nunc per oblationem libellorum manifestam fecit huic sancto et magno concilio rectam suam et inmaculatam fidem, hunc et nos habemus communicatorem et inter presbyteros numerandum et præsulem sui monasterii secundum sanctorum patrum sententias.

91 CALOSIRIVS ĒPS ‖ ARSENOITAE ‖ CIVITATIS INTERPRETANTE EVM ELIA DIACONO SVO D̄: Comperi ex facta hodie chartarum lectione ‖ reuerentissimum ‖ presbyterum et archimandritam Eutychen recte sapere de fide catholica. sicut semper ‖ eum ‖ communicatorem habuimus, secundum decreta huius sanctæ synodi et dignum eum existimo recipere presbyterii ordinem et præsulatum proprii monasterii.

92 IOHANNES ĒPS ‖ EPHESTENAE ‖ CIVITATIS D̄: ‖ Religiosissimus ‖ presbyter et archimandrita Eutyches, qui neque minis inimicissimi iudicis neque uarietate accusatoris uictus, sed in tanta tempestate insidiarum influctuosam suam animam conseruauit et aduersus ‖ omnimodos ‖ conturbantes eum et inpugnantes fluctus restitit (hæc enim nuper facta lectio eorum quæ in ‖ persona ‖ eius contra leges gesta sunt, ‖ demonstrauerunt), fruatur ‖ presbyterii dignitate et præsulatu sub ipso degentium ‖ reuerentissimorum ‖ monachorum, circa rectam et inmaculatam fidem pie et indeclinabiliter demonstrans custodiam, quæ ei facta est scutum in tempore tanti belli ‖ tantis ‖ undique inimicitiarum et impietatum iaculato sagittis.

93 ‖ HERACLIDES ‖ ĒPS ‖ HERACLIENSIS ‖ D̄: Ex gestis et libellis Eutychis ‖ reuerentissimi ‖ presbyteri et archimandritæ hodie lectis cognouimus eum sicut semper recta sapere et ei sanctam communionem reddimus quatenus recipiat et presbyterii gradum et primatum proprii monasterii secundum decreta sanctæ synodi.

94 ‖ ISAAC ‖ ĒPS ELEARCHIENSIS D̄: Ex porrectis libellis et monumentis quæ et hodie lecta sunt, inuentus est ‖ reuerentissimus ‖ presbyter et archimandrita Eutyches sequens fidem sanctorum patrum quæ in Nicæa est exposita et in hac ‖ Ephesia ‖ ciuitate ante hoc confirmata, et concors existo sanctis patribus quatenus habeat presbyterii ordinem et archimandritæ honorem.

95 GEMELLINVS ĒPS ‖ ERYTHRIENSIS ‖ D̄: Ex lectione monumentorum quæ in ma-

---

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 1 not̄ omni *C*, *obscurum* 15 uæ illi *C*

VERSIO ANTIQVA 1 propugnantem $\Phi^a PDV^{corr}$ 3 concilio et magno *BN* 4 fide *R* 7 arsinuæ *D*, *corr.* D^{mg} arseno $\Phi^a PM$ 8 dixit *om. BN* religiosum Φ^{ac} 9 eutychem Φ^a eum *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 12 iohannis *RPD* ephesenæ *RYV*^{corr} ephesinæ *BNP* ephesiæ *DM* religiosus Φ^{ac} 14 tante *BN* 15 omnimodos *Y* omnimodus *C* omnimodo *V* multiplices $\Phi^{ac}V^{corr}$ 16 personam $\Phi^a V$ 17 monstrauerunt Φ^a fruatur igitur $\Phi^a PDYV^{corr}$ 18 religiosorum Φ^{ac} 20 tantis *om.* Φ^{ac}, *corr. D* sagittas *N* 21 heracliades Φ^a heraclidis *MV* heraclius *D* heracledis *P* heracleensis Φ^a 21/22 eutychis [eutyches Φ^a] religiosi [religiosissimi *D*] p̄rbi et [presbyteri et *om. M*] archimandritæ Φ^{ac} rēūi pbī et archimandritæ eutychis *Y* 23 reddidimus $\Phi^a PV^{corr}$ dedimus *CV* 24 s̄cī sinodi *R* synodi s̄cāe *BN* 25 isac Φ^a *om. C* 26 religiosus Φ^{ac} 27 ephesena *R* ephesina *BN* 30 eriterensis *RN* eriterrensis *B* heretriensis *D* erythiriensis *CV*

1 sceleritis *C* 5 pbō *C* 7 eo *D* 8 pacta *D* relectione *M* 9 et archimandritam *om. M* sapire *D* 10 decretum *D* 11 præsalutum *C* 12/13 presbyter et archimandrita *om. M* 13 eutychis *PD* 15 aduersum *Y* eum conturbantes *M* et^2 *om. Y* 16 lege *Y* 17 dignitatem et præsulatum [præsulatu *P*] *PD* 18/19 inclinabiliter *CV*, *corr. V* 19 scitum *Y* tanti in tempore *P* 20 iaculatum *PM* iacularum *D* 22 recte *P* 23 recipiat et] et recipiat *Y* presbyterii] monasterii *M* 25 eleorchiensis *C* et^2 *om. D* 26 *et* p. 189, 2 presbyter et archimandrita *om. M* eutychis *PD* 29 pbī *C* 30 gemellus *D*

gnifica et ‖ Christi amica ‖ Constantinopoli acta sunt, de quibus accusabatur ‖ reuerentissimus ‖ et deo amabilis Eutyches presbyter et archimandrita, per eadem agnoscentes quoniam ipse quidem semper catholice et sapuit et sapit, qui uero eum, sicut arbitrati sunt, deposuerunt, inuenti sunt contraria sapere Nicæno et ‖ Ephesio ‖ concilio, iustum iudicauit sancta hæc et magna synodus quatenus idem sit et presbyter et archimandrita secundum priorem consuetudinem, unde et ego his consentio.

96 APOLLONIVS EPS TANEOTANVS D: Recte repertus est sapere et credere ‖ reuerentissimus ‖ presbyter et archimandrita Eutyches, propter quod consentio his quæ a sanctis patribus in ‖ eo ‖ definita sunt in recipiendo honore presbyteratus et ‖ ut teneat gubernationem ‖ sicut et pridem proprii monasterii.

97 GENNADIVS EPS MAGNAE HERMVPOLITANAE CIVITATIS D: Ex oblatis libellis huic sanctæ synodo et lectione hodierna facta monumentorum cognouimus Eutychem ‖ reuerentissimum ‖ presbyterum et archimandritam recte sapuisse et sapere, ‖ et propter hoc ‖ consentio quatenus recipiat presbyterii gradum et honorem archimandritæ.

98 CYRVS EPS BABYLONIAE D: Quantum ex oblatione libellorum et lectione monumentorum, consensi et ego cum præcessoribus sanctis patribus, repperiens catholicum et fidem tenentem inconcussibilem ‖ reuerentissimum ‖ presbyterum et archimandritam Eutychem, ad tenendam presbyterii dignitatem et monachorum procurationem.

99 ATHANASIVS EPS BVSIRIENSIS D: Cum ostensus sit ‖ reuerentissimus ‖ presbyter et archimandrita Eutyches sapere et credere sicut ‖ et ‖ sancta synodus continet quæ eo tempore in Nicæa congregata est, confirmata uero ‖ et a ‖ synodo quæ paulo ante in hac ciuitate facta est, acquiesco et ego et consentio, sicut et hæc sancta synodus decreuit, recipere eum presbyterii dignitatem, habere etiam et sui monasterii principatum.

100 PHOTINVS EPS TEVCHIRENSIS D: Quantum ex oblatis a ‖ reuerentissimo ‖ Eutyche presbytero et archimandrita libellis et lectione monumentorum, rationabile et iustum est restituere eum in sacerdotio nec non et procuratione secundum consuetudinem proprii monasterii.

101 THEOPHILVS EPS CLEOPATRIDAE D: Et uita et mores et ab exordio conuersatio perhibent testimonium fidei ‖ reuerentissimi ‖ presbyteri et archimandritæ Eutychis, qui et tantum laborem iam pridem sustinuit aduersus Nestorii ‖ insanias ‖ ex quibus

---

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 xpianissima Φ^{ac} 1/2 religiosus—amabilis $\Phi^{ac}V^{corr}$ dō amabilis et reus *Y* 2 eandem *BN* 4 epheseno $R\Phi^{1c}$ ephesino *BNV* 7/8 religiosus Φ^{ac} 9 persona eius $\Phi^{ac}V^{corr}$ 9/10 ut teneat *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 10 gubernatione Φ^aPM 11 magno *BN om. M* hermopolitanæ Φ^{ac} 13 religiosum Φ^aPM *om. D* 13/14 propter quod et Φ^{ac} 14/15 archimandritam *N* 18 religiosum Φ^{ac} 19 tenendam fidem *N* procurationum *N* 20 religiosus Φ^aPM 21 et^3 *om.* Φ^{ac} 22 et] est Φ^a in Φ^a 23 et^2 *om. B* 26 religioso Φ^{ac} 28 procurationi *BN* procurationis *D* procurationes *CV* procurationem *PY* 30 theofilius *N* 31 religiosi Φ^aPM religioso *D* pbō et archimandrita *D* eutyches Φ^a eutice *D* 32 insaniam Φ^a

1 constantinopolim *PD* 2 eutychis *PD* 3 semper *om. Y* et^1 *om. P* 4 sapire *D* et *om. P* 5 et^1 *om. P* 6 archimandritam *Y* et^2 *om. CV*, *corr. V* 7 taneotaneus *C* tuneotaneus *V* 8 et archimandrita *om. M* eutychis *PD* 9 honorem *PD* honere *Y* 11 iannadius *V* 12 eutychen Φ^cCV 13 presbyterum et *om. M* et sapuisse et *M* 14 et recipiat *PM* 16 et] ex *M* relectione *D* 17 repperientibus *P* 19 eutychen Φ^cCV monasteriorum *D*, *corr. D* 20 Busiriensis—presbyter *om. D*, *corr. D* busiriniensis *CV* 21 et^1 *om. C* archimandritam *Y* eutychis *PD* 22 in *om. M* coufirmata est D^{corr} 26 Photinus eps *om. Y* theucerensis *M* theodorensis *D* 27 rationabili *D* 31 perhibentes *M* 32 et *om. D* aduersum *Y*

apud omnes ‖ extitit ‖ laudabilis, et nunc uero nihilo minus ‖ sequentem eum expositiones ‖ sanctorum patrum in Nicæa congregatorum et in ‖ Ephesia ‖ ciuitate ‖ confirmatam ‖, cui præfuit ter beatus archiepiscopus ‖ quondam ‖ noster Cyrillus, et ego consentio quatenus permaneat in quibus pridem permanebat, id est in presbyterii et archimandritæ honore.

102 PASMEIVS $\overline{\text{EPS}}$ PARALI $\overline{\text{D}}$: Ex porrectis a ‖ reuerentissimo ‖ presbytero et archimandrita Eutyche libellis cognouimus eum irreprehensibiliter rectam nostram et inmaculatam fidem tenere, propter quod et ego consentio et concordo de his quæ a sanctis patribus terminata sunt.

103 SOSIAS $\overline{\text{EPS}}$ ‖ SOZVSENSIS ‖ $\overline{\text{D}}$: Bona et iusta sanctorum patrum et pietatem in se habens sententia quam ‖ proferre ‖ dignati sunt pro restitutione ‖ reuerentissimi ‖ presbyteri et archimandritæ Eutychis respicientes ‖ integra subtilitate hæc ‖ quæ hodie lecta sunt, quibus et ego ‖ concordo ‖, iustum arbitrans reddi ei tam locum presbyteratus ‖ quam ‖ primatum honestissimi monasterii.

104 THEODORVS $\overline{\text{EPS}}$ ‖ TISILAE ‖ CIVITATIS $\overline{\text{D}}$: Libellis a religioso presbytero et archimandrita Eutyche porrectis huic sanctæ synodo et lectione monumentorum ‖ in omnibus ‖ cognouimus eum recte sapere et sapuisse, et ego iustum existimo reddi ei presbyterii locum et honorem archimandritæ.

105 THEODORVS $\overline{\text{EPS}}$ BARCENSIS $\overline{\text{D}}$: Lectæ hodie chartæ ‖ quæstionis ‖ gratia aduersus religiosum presbyterum et archimandritam Eutychen factæ probauerunt eum recte sapere et sapuisse, et in hoc concors existo ob restituendum ei et gradum presbyterii et principatum proprii monasterii.

106 ‖ RVFINVS ‖ $\overline{\text{EPS}}$ CYRINENSIS $\overline{\text{D}}$: Rationabiliter et iuste sacerdotium et principatum monasterii restituit hæc sancta et magna synodus ‖ reuerentissimo ‖ presbytero et ‖ archimandritæ ‖ Eutychi. pium enim eum et fidelem acta monumentorum et qui porrectus est ab eo libellus monstrauit. et huic ego ‖ concordo ‖ sententiæ.

107 ‖ ZENON ‖ $\overline{\text{EPS}}$ RINOCORVRENSIS $\overline{\text{D}}$: Plane approbatum est tam ex nunc facta lectione gestorum quam ex porrectis irreprehensibilibus libellis a ‖ sanctissimo ‖ presbytero

---

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONENS RVSTICI 26 Acum̄ non habet *C [relatio incerta]*

VERSIO ANTIQVA 1 existit Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} sequente *RBV*^{corr} sequenti *N* eum *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 1/2 expositionem *BN* expositione *RV*^{corr} 2 ephesena *R* ephesina *BN* 3 confirmata $\Phi^a DV^{corr}$ quondam *om.* $\Phi^{ac}V^{corr}$, *corr. D* 6 paracli *R* religioso Φ^{ac} 6/7 archimandritæ *BNCV* 7/8 fidem n̄ram et inmaculatam *BN* 10 sozensis $\Phi^a PM$ ozensis *D* 11 proferri $\Phi^a P$ 11/12 religiosi Φ^{ac} 12 eutyches Φ^a integra subtilitate] diligenter $\Phi^a V^{corr}$ *om.* Φ^c hæc *om.* Φ^{ac} 13 concordor *RBV*^{corr} consentio *N* 14 quam et Φ^a 15 tisiliæ *Y* tisilicinæ $\Phi^a D$ tissilicinæ *P* silicene *M* 16/17 in omnibus *om.* Φ^{ac}, *corr. D* in quibus *Y* 19 cognitionis *BN*$\Phi^c V^{corr}$, *corr.* D^{mg} cogitationis *R* 20 eutychem Φ^a 21 consors *B* 23 rufus $\Phi^a P$ [=Γ] cyrufus *MV* 24 religioso $\Phi^a PM$ 25 archimandrita $\Phi^a CV$, *corr. V* eutyche *N* eutychen *R* eutycheti *B* 26 concordor Φ^a 27 zeno $\Phi^a P$ renocorurensis *B* rinocururensis *P* ricorinsis *D* ricorurensis *M* ninocorusensis *CVD*^{mg} 28 libellis *om. R* religioso Φ^{ac}

3 cui] cum *D* ter beatus *om. M* ter *om. CV* 4 ego *om. CV*, *corr. V* 5 honorem *PCV* 6 partemius *D* a *om. Y* 8 concordor *D* de *om. M* 10 sosivs *C* bonam et iustam *D* 11 sententiam *D* 12 recipientes *D*, *corr.* D^{mg} 13 eum *Y* 14 presbyteratus quam *om. D* primatus $\Phi^c Y$ 16 eutychen *P* 17 eum et *M* sapire *P* sapare *C* 19 barensis *CV* chartæ *om. D*, *corr.* D^{mg} aduersum *Y* 20 archimandritem *C* eum *om. M* 22 proprii *om. M* 23 cyrenensis *P* cyriensis *M* sacerdotio *CV*, *corr. V* 24—26 hæc—monstrauit *om. D corr.* D^{mg} 24 et^1 *om. P* 25 eum *om. MY* 26 est *om.* D^{mg} ego huic *M* 28 irrep̄hensibilis CD^{mg} inrep̄hensibiliter *V*

et archimandrita Eutyche quia diligens est circa piam religionem et quia secutus est catholicam fidem quæ ante hoc est exposita a ter beatis patribus nostris episcopis in Nicæa conuenientibus, et hæc quæ hic paulo ante statuta sunt ‖ a ‖ sanctæ memoriæ ‖ et inter sanctos constituto ‖ Cyrillo Alexandrinæ ciuitatis antistite et confirmata a sancta et uniuersali synodo, unde et mea ‖ humilitas ‖ consentanea fit sancto et magno huic concilio quatenus memoratus sanctissimus presbyter et archimandrita Eutyches non sit extra sacerdotalem dignitatem, sed et presbyterii gradum et principatum ‖ religiosissimorum ‖ teneat monachorum.

108 LVCIVS EPS ‖ ZYGRENSIS ‖ D: Ex porrectis a ‖ reuerentissimo ‖ presbytero et archimandrita Eutyche libellis cognouimus eum recta sapere in catholica fide ‖ et ‖ ob hoc et ego consentio cunctorum sententiæ quatenus ei restituatur et dignitas presbyterii et honor archimandritæ.

109 ‖ AVXONIVS ‖ EPS ‖ SEBENNYTINAE ‖ CIVITATIS D: Ex lectione actorum monumentorum et ex porrectis libellis ‖ reuerentissimus ‖ archimandrita Eutyches approbatus est sapere et dicere et credere sicut expositio fidei continet quæ facta est a sanctis patribus ‖ olim ‖ in Nicæa congregatis, quæ et confirmata est a synodo paulo ante in hac ciuitate facta, cui præfuit ter beatus et ‖ omnino ‖ laudabilis memoriæ antistes noster Cyrillus, et iustum est ut memoratus uir ‖ reuerentissimus ‖, sicut et sancta synodus decreuit, ‖ recipiat ‖ presbyterii dignitatem et permaneat in quibus prius degebat, habere uero eum et patrocinium proprii monasterii.

110 ‖ ISAAC ‖ EPS ‖ TAVATENSIS ‖ D: Lectis hodie monumentis et porrecto libello a ‖ reuerentissimo ‖ Eutyche consona prosecuti sunt deo dignissimi patres qui nunc in hoc sancto et uniuersali concilio congregati sunt. et ego igitur consentaneus factus ‖ sum ‖ his quæ acta sunt, ‖ et ‖ peto eum tenere et presbyteratum et præesse proprio monasterio.

111 PHILOCALVS EPS ‖ ZAGYLONENSIS ‖ D: Ex libellis ‖ sanctæ ‖ synodo a ‖ reuerentissimo ‖ presbytero et archimandrita Eutyche porrectis docentibus de catholica fide cognouimus ‖ quia ‖ irreprehensibiliter sapit quæ a sancto Nicæno concilio definita sunt, insuper etiam et in Ephesia synodo ‖ confirmata ‖. propter quod et nos cognoscentes eum sic sapere decernimus ‖ restitui ‖ ei presbyterii dignitatem et archimandritæ honorem.

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 5 miserabilitas *C*

VERSIO ANTIQVA 3 a beatissimo Φ^{ac} 4 et—constituto *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 5 scaē *B* uniuersalis *R* miseritudo $\Phi^a V^{corr}$ 6 consilio *R* 8 reuerentissimorum Φ^{ac} 9 zogrensis $\Phi^a DM$ zorensis *P* zygrenssius *CV* religioso Φ^{ac} 10 et *om.* Φ^{ac} 11 restituatur ei *BN* 13 ausonius $\Phi^a PMV$ sebenuntinæ *BND* subenuntinæ *R* sebenuntene *M* ebenuntinæ *P* sebentizanæ *Y* auctorum [*corr. P*] monumentorum *PY* monumentorum actorum *M* monumentorum *R* 14 religiosus Φ^{ac} reui *Y* archimandritæ *Y* 16 olim *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} congregata *N* 17 ante in] in *N* in ante *CV*, *corr. V* antea in *Y* omnino *om.* Φ^{ac}, *corr. D* omnium *Y* 18 uir religiosus $\Phi^a PM$ prbr *D* 19 recipiat et $\Phi^{ac} V^{corr}$ 20 uero *om. RD*, *corr. R* 21 isac $\Phi^a D$, *corr. D* tabensis Φ^a tabatensis V^{corr} tabetensis *M* tauetensis *D* tautensis *P* 21/22 religioso Φ^{ac} 24 sum *om.* Φ^{ac}, *corr. D* et[1] *om.* Φ^{ac} 26 zaginolensis Φ^a zagulonensis Φ^c scō Φ^a 26/27 religioso Φ^{ac} 28 quam $\Phi^a PD$, *corr.* D^{mg} quoniam V^{corr} qui *Y* concilia *R* 29 ephesina *BN* ephesena *M* confirmata sunt $\Phi^a PD$ 30 nos *om. RDCV* restituere Φ^a

3 his *D* hic *om. M* 3/4 memoria *D* 4/5 confirmato *C* 5 sit *Y* 6 huic et magno *D* et magno *M* 7 eutychis *PD* 10 recte *D* rectas *C* 11 ob *om. Y* 13 ex lectione *om. Y* 14 euticis *D* eutyche *P* 15 est] et *Y* docere *P* 17 memoriæ *om. M* 19 et[2] *om. CV*, *corr. V* 20 uero *om. D* 21 porrectis libellis *M* 22 nunc] hunc CVD^{corr}, *corr. V* 23 et ego *om. y* 24 et[3] *om. y* 29 insuper—confirmata *om. M* et *om. Y* 30 decreuimus *D*, *corr.* D^{mg}

112 ESAIAS $\overline{\text{EPS}}$ HERMVPOLEOS MINORIS $\overline{\text{D}}$: Sancta hac et magna synodo iudicio ‖ et ‖ decreto gestorum suscipiente religiosum et deo dignum presbyterum et archimandritam Eutychen sicut consona priori et magnæ synodo Nicænæ et Ephesiæ credentem necessarie et ego consentio et decerno tenere eum et presbyteratus honorem et principatum monasterii.

113 BARSVMAS PB ET ARCHIMANDRITA PER INTERPRETEM EVSEBIVM MONACHVM $\overline{\text{D}}$: Et ego ut filius sequor proprios patres et testimonium perhibens catholicæ fidei sanctissimi et ‖ religiosissimi ‖ archimandritæ Eutychis consentio et concordo et gratulor quoniam restituistis ei sacerdotii gradum et principatum ‖ sanctissimi ‖ sui monasterii.

114 DIOSCORVS $\overline{\text{EPS}}$ ALEXANDRIAE $\overline{\text{D}}$: Omnes sancti huius et uniuersalis concilii sententias ‖ super reuerentissimo archimandrita Eutyche ‖ confirmans et meam ipsius simul introduco uoluntatem quatenus numeretur in ordine presbyterii, præsit etiam et proprio monasterio sicut antea.

885 IOHANNES $\overline{\text{PB}}$ ET PRIMICERIVS NOTARIORVM $\overline{\text{D}}$: Clerici et monachi monasterii ‖ quod sub reuerentissimo presbytero ‖ et ‖ archimandrita Eutyche ‖, libellum obtulerunt sancto uestro concilio, quem ‖ legemus ‖, si præceperit uestra sanctitas.

886 EVSEBIVS $\overline{\text{EPS}}$ ANCYRAE GALATIAE $\overline{\text{D}}$: Susceptus libellus recitetur.

IOHANNES $\overline{\text{PB}}$ ET PRIMICERIVS NOTARIORVM RECITAVIT

887 Sanctæ huic et deo ‖ amicissimæ ‖ uniuersali synodo congregatæ in Ephesia metropoli a ‖ Narse ‖ presbytero et Timotheo et Eusebio et Constantino et ceteris diaconibus et subdiaconibus et omnibus monachis sub ‖ religiosissimo ‖ archimandrita Eutyche constitutis. Promissa a misericorde deo in eum credentibus dona ex diuinis edocti eloquiis et cognationes et pecunias et quibus unusquisque ‖ nostrum ‖ decorabatur, ‖ dignitates ‖ et ‖ diuersas militias ‖ et semel omnia quæ uidentur bona humana, despicientes, quibus fruebamur fruique adhuc sperabamus, in unam omnes monachorum conuersationem et continentiam concurrimus, trecentorum numerum iam complentes gratia domini ‖ Christi et ‖ sub præposito ‖ reuerentissimo ‖ archimandrita Eutyche ‖ pietatis et iustitiæ ‖ doctrinis obœdientes et tricensimo anno plus minusue

---

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 2 reuerentissimum et religiosissimum *C* 10—11 not quia omnes interlocutiones Dioscorus confirmauit *C* 26 continentiam] KAPTEPIAN *C*

VERSIO ANTIQVA 1 hermopoleos Φ^{ac} hæc Φ^{acr} 2 et[1] *om.* Φ^a 3 eutychem Φ^a eutyche *P* ephesinæ *BND* hephesene *M* 8 dō dignissimi Φ^{ac} dō relegiosissimi *CV* eutyches $\Phi^a V^{corr}$ 9 sc̄issimi *DY* sc̄i $\Phi^a PMCVD^{mg}$ 11 super] in persona [personam *D*] $\Phi^{ac} V^{corr}$, *corr.* D^{mg} religiosi archimandritæ $\Phi^{ac} V^{corr}$ reūm archimandritam D^{mg} eutyches *R* eutichem *BN* eutychis $PDD^{mg}M$ 13 sicut antea *om.* *N* 14 iohannis *RPD* 14—15 clerici—presbytero *om.* *D*, *corr.* D^{mg} 14/15 quod sub *om.* $\Phi^a PM$ quod est V^{corr} 15 religiosi pbr̄i $\Phi^a PM$ archimandritæ Φ^{ac}, *corr.* *D* euticches Φ^a eutychis Φ^c eutyche est *Y* 16 legimus $\Phi^a P$ 18 iohannis *RPD* 19 amabili Φ^{ac} ephesina *BN* 20 narsi Φ^{ac} 21 et subdiaconibus *om.* $N\Phi^r$, *corr.* *V* reuerentissimo $\Phi^{ac}Y$ archimandrite *BNC* 23 nostrum *om.* Φ^{ac} [=Γ], *corr.* *D* 24 dignitatibus $\Phi^a PDV^{corr}$ diuersis militiis $\Phi^a PDV^{corr}$ diuersos milites *M* 25 una *BN* 27 n̄r̄i ih̄u x̄pi Φ^{ac} et *om.* $\Phi^{ac} V^{corr}$, *corr.* *D* religioso Φ^{ac} 28 et piis et iustis Φ^a trecentesimo *R* minusue *PMC* minus uel $\Phi^a DC^{corr}VY$

1 synodus *D*, *corr.* D^{mg} 3 consonat *CV* magno *C* synodi *Y* 5 primatum *y* 7 proprius *CV*, *corr.* *V* priores *Y* 9 restituisti Φ^r, *corr.* *Y* sui *om.* *D*, *corr.* D^{mg} 10 alexandrinæ *PD* 13 et *om.* *PD* 16 præciperet *D* 17 acyræ *CV* susceptis libellis *CV*, *corr.* *V* 18 dixit recitauit *Y* 19 libellus monachorum euticis *inscr.* $D^{mg}M$ collecte *M* 22 constitutos *P* 23 sedocti *CV*, *corr.* *V* cognationis *D* cogitationes *M* 26 conuersatione et continentia *D* conuersationes *M* 27 præposito] pbō *Y*

plures ex nobis in hac continentia perdurantes. sed reuerentissimus episcopus regiæ Constantinopolitanæ ciuitatis Flauianus cum oporteret eum præsentia laudare et ad meliora cohortari et omni prouidentia continere eos qui humana relinquentes ad deum confugimus, contra quam decuit, operatus est, nostrum quidem pastorem calumniis et blasphemiis circumueniens et ‖ non ‖ ueram occasionem damnationis eius pietatem simulans, eo quod non blasphemat cum ipso præter definitionem fidei quam exposuit ‖ quidem ‖ sanctum Nicænum concilium, confirmauit autem quæ prius in hac Ephesi congregata est synodus; nobis ‖ autem ‖ præcipiebat per directum ab eo Theodotum presbyterum, et ‖ cum ‖ eo ‖ præsentibus aliis clericis ‖, recedere a pastore et neque loqui cum eo de cetero, sed et res monasterii ipsi custodiri (hoc ‖ ipsum enim ‖ negotiabatur) sub nomine pauperum aut hoc non facientes prohiberi et nos cum nostro magistro a communione ‖ diuinorum mysteriorum ‖. et sanctum quidem altare, quod ipse ante sex menses quam insidias meditaretur, infixit, uacuum ‖ diuino ‖ remansit sacrificio, permansimus autem nos hactenus usque ad hanc sanctam uestram synodum iniquis eius sententiis alligati, aliquanti autem ex fratribus nostris obierunt ‖ sub eodem iniquæ pœnæ schemate ‖. et alia quidem conuersationis monasterialis sollemniter celebramus secundum monasteriorum regulas, alieni uero ‖ existimus sicut ‖ pro impietate ‖ damnati ‖. et in hac infelicitate lacrimantes nos inuenit salutaris dies natalis saluatoris nostri dei et domini Iesu Christi et quæ omnibus Christianis est ‖ lætitia ‖, eam nos in luctu peregimus, pro orationibus diuini mysterii lamentationes ex lingua nostra profundentes; in his nos et sancta epiphaniorum dies suscepit, et sicut morti propinquantes ‖ et animam diligentes ‖ finem suum deflent, ita nos in ‖ sacri mysterii ablatione ‖ lugentes peregimus. superuenit et salutaris passionis dies et sacra nox et resurrectionis festiuitas, in qua quidem et plurimis peccatoribus a sanctis patribus nostris damnationes soluuntur, uerum et ab imperatoribus reis criminalia uincula relaxantur, iusta uero lætitia omnis domus et ‖ omne ‖ forum repletur; nos uero ‖ iniustæ ‖ detenti sententiæ uinculis nullam clementiam nostri uidimus damnatoris, sed usque in præsenti perseuerauit indeclinabilis, iam nouem pæne transactis mensibus, talem utique super se a uobis sententiam ordinans, ut pro suo iniquo contra nos prolato iudicio dignum inueniat fructum ‖ iusta aduer-

---

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 1 continentia] idem instantia *C* 7. 8 noť contra Cyrillum qui de Iohanne euidentius asserente duas unius Christi substantias iam [ta *C*] nil habuit *C*

VERSIO ANTIQVA 4 quem *BN* docuit *B* 5 non *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 7 quidem *om.* Φ^a 8 uero $\Phi^{ac}Y$ 9 qui cum $\Phi^{ac}V^{corr}$ præsentes erant clericos $\Phi^{ac}V^{corr}$ 10 enim ipsum Φ^a 12 s̄cī mysterii Φ^{ac} 13 diuino remansit *Y* diuinarum anxit [auxit *V*] *CVD*^{mg} a s̄co remansit Φ^{ac} 15/16 sub eodem *CYD*^{corr} in Φ^a*M om. PD* sub *V* iniqua pœna scismatis $\Phi^{ac}V^{corr}$ inique penes chrismatis *y* 17 existimus *Y* extitimus Φ^{ac}*CV* 18 sicut qui Φ^{ac} damnati sunt Φ^a*PD* felicitate *N* infidelitate *CVD*^{mg} 20 lætitia *C*^{corr} in lætitia *RB*Φ^c*CY* in letitiam *N* 22 et—diligentes *om.* Φ^{ac}*Y*, *corr. D*^{mg} 23 sacræ Φ^a*PM* communionis Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} oblatione Φ^{ac}*Y*, *corr. D* 26 ista *B* omne *om.* Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 27 iniuste *Y* iniustis Φ^{ac}*CV* sentiæ *BN* 29 se] esse *R* 30 iustam Φ^a [=Γ] 30—p. 191, 1 aduersum—a] aduersus ea Φ^a

2 eum *om. P* 3 cohortare *D* eum *P* 4 fugimus *M* 7 s̄cā *CV*, *corr. V* epheso *D* ephesia *P* 8 recipiebat *CVD*^{mg}, *corr. V* direptum *CV*, *corr. V* 9 præsidentibus *Y* 10 ipsius Φ^c custodire *D* 11 nostro] ūr̄m *D* 12/13 ipse—infixit *om. D*, *corr. D*^{mg} 13 insitias *P* 14 hactenus *om. M* 15 obœdierunt *D*, *corr. D*^{mg} 16 monasteriales *PCV*, *corr. V* 17 celebrabamus Φ^c 19 natalis *om. D* dn̄ī n̄ī *M* 22 deflens *P* 23 ita] et *D* saluatoris *Y* 24 qua quidem *V in ras.*, quibus *D* qui [qua *D*^{mg}] dum *CD*^{mg} et] ex *D*, *corr. D*^{mg} plurimi ex *D* 25 damnatione *D* ab] ad *CV*, *corr. V* 27 forus *D*, *corr. D*^{mg} 28 uidemus *P* 29 nouam *CV*, *corr. V*

Mt. 7, 2 sum se a uobis prolata sententia, ‖ ut secundum sanctas scripturas iudicetur quemammodum iudicauit, et fruatur sicut insidiatus est. propter quod supplicamus uestræ sanctæ synodo condolere quidem nobis pro tanto iniquo cruciatu, ‖ quod ‖ pro pietate ‖ sufferimus a sacerdote ‖, reddere uero nobis quidem communionem iniuste ablatam, illi uero talia perpetranti uicissitudinem eorum quæ iudicauit iniuste.

888
1 Narsis presbyter manu mea suscripsi
2 Timotheus diaconus manu mea suscripsi
3 Eusebius diaconus manu mea suscripsi
4 Constantinus diaconus manu mea suscripsi
5 Eustathius diaconus manu mea suscripsi
6 Zenobius diaconus manu mea suscripsi
7 Auxentius diaconus manu mea suscripsi
8 Zenobius diaconus manu mea suscripsi
9 Smaragdus diaconus manu mea suscripsi
10 ‖ Eleusinius ‖ diaconus manu mea suscripsi
11 Constantinus diaconus manu mea suscripsi
12 Theodorus subdiaconus manu mea suscripsi
13 Gerontius subdiaconus manu mea suscripsi
14 ‖ Prosphorius ‖ subdiaconus manu mea suscripsi
15 Martyrius monachus manu mea suscripsi
16 Pancharius monachus manu mea suscripsi
17 Paulonas monachus manu mea suscripsi
18 Philumenus monachus manu mea suscripsi
19 Abramius monachus manu mea suscripsi
20 Iulianus monachus manu mea suscripsi
21 ‖ Antonius ‖ monachus manu mea suscripsi
22 Macedonius monachus manu mea suscripsi
23 Timotheus monachus manu mea suscripsi
24 Iohannes monachus manu mea suscripsi
25 Euprepius monachus manu mea suscripsi
26 Dorotheus monachus manu mea suscripsi
27 Eortasius monachus manu mea suscripsi
28 Timotheus monachus manu mea suscripsi
29 Eugenius monachus manu mea suscripsi

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 prolatam sententiam $\Phi^a V^{corr}$ [=Γ] scā *R* 3 quod *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 4 a sacerdote sustinentibus eam Φ^a sustinentibus eam a sacerdote Φ^c a sacerdote sufferimus *Y* 6 scripsi *R* 7 *om. RPM, corr. P* 8 scripsi *R* 12 ausentius *R* auzentius *BN* habentius *M* 15 eleusinus $\Phi^a DMY$ 19 porphyrius Φ^a [*cf.* Γ] phosphorus *P* monachus $RB\Phi^c$ 21 pancrarius *N* pancratius *P* 23 philumenus *Y* philuminus [philominus *P*] Φ^{ac} philunus *CV* 26 antoninus $\Phi^a P^{corr} CV$ 29 iohannis *RD* 32 fortasius *BN* eustatius *D, corr. D*^{mg} eustasius *PM*

1 ut *om. CV* 2 sicut et *D* 3 sanctæ synodo] scitati *M* condolore *CV, corr. V* condolire *P* nobis quidem *CV* quidem *P* 4 reddere eam V^{corr} uero *om. P* 6 princeps *D* 9. 10 *om. Y* 9 constantius *P* 10 euticius *D, corr. D*^{mg} 12 *om. PD, corr. D*^{mg} 13 *om. PDV del. C* *post 14 habet* Auentius diaconus manu mea suscripsi Zenobius diaconus manu mea suscripsi *D* habentius diac manu mea suscribsi eleusinus diac manu mea suscripsi *superscr. P* 15 *om. P* 16 *del. C om. V* constantius *P* 17 theodosius *M* 22 paulunas *D* paulus *P* 24 abramius *CV* abrahamius *M* 30 euprepis *PDCV* euprepes *M* 33 *del. C om. M*

30 Theotimus monachus manu mea suscripsi
31 Iulianus monachus manu mea suscripsi
32 Malchus monachus manu mea suscripsi
33 ‖ Eubulus ‖ monachus manu mea suscripsi
34 Gymnasius monachus manu mea suscripsi
35 Hypatius monachus manu mea suscripsi

889 DIOSCORVS EPS ALEXANDRIAE D: Quoniam excommunicatos uos dixistis factos esse, ignoratis uero culpam ‖ et ‖ conicimus et nos pro qua re, dicite manifeste propriam fidem quomodo habeatis. ‖ hæc ‖ enim est ‖ uestra fruitio ‖, confessio fidei.

890 ‖ ELEVSINIVS ‖ MONACHVS ET DIACONVS D: Sicut per libellum deo dignus archimandrita noster ‖ edocuit ‖ uestram sanctitatem, sic sapimus sicut trecenti decem et octo sancti patres in Nicæa sanxerunt et sicut hic congregata sancta synodus confirmauit; et præter istam fidem numquam neque intelleximus neque sapuimus aliquid.

891 DIOSCORVS EPS ALEXANDRIAE D: De incarnati saluatoris nostri præsentia sic sapitis sicut beatus Athanasius et beatus Cyrillus et beatus Gregorius et omnes catholici episcopi?

892 ‖ ELEVSINIVS ‖ DIACONVS ET MOCH D: Omnes sic sapimus ‖ et ‖ sicut qui in Nicæa conuenerunt et qui hic congregati sunt sancti patres.

893 DIOSCORVS EPS ALEXANDRIAE D: Quoniam dedit libellos ‖ reuerentissimus ‖ presbyter et archimandrita Eutyches, acquiescitis his ‖ quæ ‖ ille scripsit? ‖ sequimini ‖ fidem eius?

894 ‖ ELEVSINIVS ‖ DIACONVS ‖ ET MOCH ‖ D: Etiam.

895 DIOSCORVS EPS ALEXANDRIAE D: ‖ Non præuaricamini? ‖

896 ‖ ELEVSINIVS ‖ DIACONVS ET MONACHVS D: Non.

897 DIOSCORVS EPS ALEXANDRIAE D: Hæc eadem sapitis? his contenti estis? anathematizatis qui sic non sapiunt?

898 ‖ ELEVSINIVS ‖ DIACONVS ET MONACHVS D: Etiam, per uestigia uestra.

899 IVVENALIS EPS HIERVSOLIMORVM D: Consequens est sic eos rectam fidem confitentes in Nicæa expositam et in Epheso confirmatam participes existere et sanctæ communionis et propriorum graduum.

900 SCA SYNODVS D: Omnes consentimus his uerbis. omnes hæc dicimus.

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 10 religiosissimus *C* 26 not ubi anathematizat se ipsum; nam sancta synodus Ephesana duas Christi naturas prædicat *C*

VERSIO ANTIQVA 4 euuolus $\Phi^a M$ euulus *Y* eubulius *P*, *corr. P* 8 et[1] *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 9 hic $\Phi^a PM V^{corr}$ uester $\Phi^a PM V^{corr}$ *om. D* fructus $\Phi^{ac} V^{corr}$, *cf.* Γ 10 eleusinus $\Phi^a PM Y$ eulesinus *D* eulesinius D^{corr} 11 docuit Φ^{ac} 17 eleusinus $\Phi^a PM Y$ eulesinus *D* euleusinus D^{corr} et[2] *om.* Φ^{ac} 19 religiosus $\Phi^a DM$ *om. P* 20 quibus $\Phi^a PM$ quæ et *D* 20/21 et sequimini $\Phi^a Y^{corr}$, *cf.* Γ 22 eleusinus $\Phi^{ac} Y$ et monachus *om.* $\Phi^a DM$, *corr. D* 23 ne præuaricemini [præuaricimini *P*] Φ^{ac} 24 eleusinus Φ^{ac} 27 eleusinus $\Phi^{ac} Y$ 28 hierosolimorum *RN*$\Phi^c VY$ 29 particeps *N* et[2] *om. B* 30 proprium *P* gradum *PCV*, *corr. V* gaudium *BN*

1 theodimus *D* theotius *CV* sua *C* 2 sua *CV* 3 *om. D*, *corr.* D^{mg} ante 1 *coll. Y* sua *CV*, *corr. V* 4 sua *CV*, *corr. V* 7 alexandrinæ *D* excommunicatus—factus *CV*, *corr. V* 8 ignotis Φ^c, *corr. M* et[2] *om. CV* 9 habebatis *D* 10 diac̄ et mon̄ *MY* 11 sicut et D^{corr} 11/12 CCCXVIII *D* 14 alexandrinæ *D* 17 sapuimus *y* 19 libellus *CV* 20 euticis *D* hic *Y* suscripsit *D* 23—25 Non—Alexandriæ dixit *om. Y* 24 et monachus *om. M* D̄ *om. CV* 25/26 anathematis *P* his qui *M* sapit *D* 27 D̄ *om. CV* 28 et eos *PM* correctam *D*, *corr.* D^{mg} 29 exposita *PM* confirmata *PM* scām *D* 31 hec *in ras. V* hoc eo *C*

901 DIOSCORVS $\overline{\text{EPS}}$ ALEXANDRIAE $\overline{\text{D}}$: Placet ergo ‖ religiositati ‖ uestræ in interlocutione et hoc inseri quia cum ‖ reuerentissimo ‖ archimandrita Eutyche absoluimus et qui cum eo sunt, clericos ‖ siue ‖ monachos?

902 $\overline{\text{SCA}}$ SYNODVS $\overline{\text{D}}$: Absoluimus eos.

903 DIOSCORVS $\overline{\text{EPS}}$ ALEXANDRIAE $\overline{\text{D}}$: Communicamus eis et dignitate et mysteriis?

904 $\overline{\text{SCA}}$ SYNODVS $\overline{\text{D}}$: Etiam; hoc iustum iudicium.

905 DIOSCORVS $\overline{\text{EPS}}$ ALEXANDRIAE $\overline{\text{D}}$: Manifestis constitutis gestis et omni sancto hoc concilio consentiente et restituente communionem ‖ reuerentissimo ‖ archimandritæ ‖ Eutychi ‖, uerum etiam et presbyterii dignitatem, super ‖ his ‖ uero ‖ absoluente et omnes ‖ qui cum ipso sunt, tam ‖ clericos ‖ eius quam ‖ monachos ‖, iustum est de cetero et consequens ea quæ de recta fide nostra acta sunt in congregata pridem in hac ciuitate beatissima synodo, recitari, quæ proferens ‖ reuerentissimus ‖ presbyter et primicerius notariorum Iohannes relegat, si hoc et uniuerso sancto concilio placuerit.

906 DOMNVS $\overline{\text{EPS}}$ ANTIOCHIAE $\overline{\text{D}}$: Si placuit recitari, recenseatur.

907 THALASSIVS $\overline{\text{EPS}}$ CAESARIAE CAPPADOCIAE $\overline{\text{D}}$: Necessarium nobis est relegi fidem sanctorum trecentorum decem et octo patrum et eorum qui apud Ephesum, quatenus nos audientes plus aliquid inbuamur.

908 EVSEBIVS $\overline{\text{EPS}}$ ANCYRAE GALATIAE $\overline{\text{D}}$: ‖ Vtilis ‖ sanctorum conciliorum lectio et confirmatio; illinc enim habemus tutelam nostræ catholicæ fidei.

909 STEPHANVS $\overline{\text{EPS}}$ ‖ EPHESIVS ‖ $\overline{\text{D}}$: Legatur expositio quæ facta est a sanctis trecentis decem et octo patribus in Nicæa et confirmata in Epheso ad cautelam catholicæ fidei.

910 $\overline{\text{SCA}}$ SYNODVS $\overline{\text{D}}$: Omnes hoc uolumus.

IOHANNES $\overline{\text{PB}}$ ET PRIMICERIVS NOTARIORVM RECITAVIT

911 Post consulatum dominorum nostrorum ‖ Flauiorum ‖ Theodosii ‖ terdecies ‖ et Valentiniani tertium $\overline{\text{pp}}$ au$\overline{\text{gg}}$ sub die undecimo Kalendarum Augustarum, qui est d. 22. m. Iul. 431 secundum Ægyptios ‖ Epiphi ‖ uicesimus octauus dies,

---

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 25 hic sancta synodus Ephesena ex gestis Ephesei latrocinii Calchedone recitatur *C*, *cf.* initium ephesene primi concilii ex gestis epheseni secundi D^{mg}

VERSIO ANTIQVA 1 reuerentiæ Φ^{ac} 2 religioso Φ^{ac} 3 siue] ac $\Phi^a M$ et *PD* 8 huic *R* religiosi Φ^a religioso Φ^c 9 eutiches *R* eutichen *BN* eutyche $P\Phi^r$, *corr. Y* hæc Φ^a 9/10 absolutis omnibus $\Phi^a V^{corr}$ 10 clericis $\Phi^a D V^{corr}$ clerici *P* monachis $\Phi^a V^{corr} PD$ 12 religiosus $\Phi^a PM$ 13 iohannis *RPD om. M* 15 tallasins *R* talasius *NPC* thalascius *D* cessariæ *RC* cæsareæ $N\Phi^c$ cæsaræ *Y* est nobis *BN* 18 ut illis CYD^{mg} utilissima $\Phi^{ac} V^{corr}$ 20 $\overline{\text{eps}}$ *om. R* ephesi Φ^{ac} 24 iohannis *RD* et recitauit *B* *ante* 25 *inscr.* QVAE IN EPHESO ACTA SVNT ADVERSVS NESTORIVM $\Phi^a V^{mg}$ quæ [libellus $\overline{\text{q}}$ *M*] acta sunt aduersus nestorium Φ^c que in epheso prima M^{mg} 25 flauii $\Phi^a V^{corr}$ tertium decimnm $\Phi^a PM V^{corr}$ XIII *D* 27 efi Φ^a ephesi *P*

1 alexandrinæ *D* 2 et *om. D* 5 alexandrinæ *D* et[1] *om. y* dignitatem *My* ministeriis *M* 6/7 etiam—dixit *om. D*, *corr.* D^{mg} 8/9 archimandrita *D* 9 uerum *om. Y* uero] non *y* 11 consequens est *P* de recta] directa *D* de certa *P* 12/13 reuerentissimus—notariorum] religioso $\overline{\text{prbo}}$ et primatum monasterii· post *D*, *corr.* D^{mg} 13 sancto *om. CV* 14 si *om. P* placuerit *D* 15 uobis CVD^{mg}, *corr. V* 16 et eorum *om. CV*, *corr. V* 18 relectio *D* 19 illic *DCV*, *corr. V* habeamus *Y* catholice $\overline{\text{nre}}$ *M* 19/20 fidei—expositio *om. Y* 20 relegatur *D* 21 trecentorum *D* trecentos *C* et[2] *om. P* ad] aut *CV*, *corr. V* 24 primus *D* 25 post consule domnorum *P* theodosio *Y* 26 tertio $D\Phi^r$, *corr. V* perpetuæ augustæ *D* sub *om. M* aug$\overline{\text{r}}$ *C* augusti *V*

congregata synodo in ‖ Ephesena ‖ metropoli ex sanctione ‖ deo amicissimorum et amantium Christum ‖ imperatorum ‖ nostrorum ‖ et sedentibus in episcopio deo ‖ amicissimi ‖ Memnonis episcopi ‖ deo amicissimis et religiosissimis ‖ episcopis

1 Cyrillo Alexandriæ, et agente ‖ locum ‖ sanctissimi et beatissimi archiepiscopi Romanæ ecclesiæ Cælestini
2 et Iuuenali Hierusolimorum
3 et Memnone ‖ Epheseno ‖
4 et Flauiano Philippensi, et agente uices Rufi reuerentissimi episcopi Thessalonicensis
5 et Firmo Cæsariæ Cappadociæ primæ
6 et Theodoto Ancyræ Galatiæ primæ
7 et Acacio Melitinæ Armeniæ
7a ‖ et Iconio Gortynæ Cretæ ‖
8 et ‖ Perigene ‖ Corinthi ‖ Helladæ ‖
9 et Cyro Afrodisiadis prouinciæ Cariæ
10 et Valeriano Iconii
11 et Palladio Amasiæ hellisponti
12 et Esychio Parii
13 et Hellanico Rodi
14 et Dynato Nicopolitano ueteris Epiri
15 et ‖ Euchario Dyrrhacheno ‖ nouæ Epiri
16 et Perrebio ‖ Pharmachi ‖
17 et Eudoxio Chomatis Lyciæ
18 et Siluano ‖ Cheretapontis ‖ Phrygiæ
19 et Veriniano Pergensi prouinciæ Pamphyliæ
20 et Amphilochio Sidensi
21 et Epifanio Cratiensi prouinciæ Honoriadis
22 et Gregorio Cerasutensi Ponti Polemoniaci
23 et Senecione Scodrensi

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 ephesia Φ^a ephesina *P* 1/2 [siue *præm. V*^{corr}] religiosissimorum [piissimorum *M*] et x̄pianissimorum $\Phi^{ac}V^{corr}$ 2 nostrorum *om.* Φ^{ac} 3 dignissimi Φ^{ac} reuerentissimis [religiosissimis *D*] et deo dignissimis Φ^{ac} 5 locum *Y* uices et locum $\Phi^a DMP^{corr}V^{corr}$ et locum *PCV* 8 memna *N* ephesi [ephesiæ *P*] Φ^{ac} 14 *om.* Φ^{ac} *cf.* p. 198, 1, *add.* D^{mg} 15 peregene Φ^a periegenæ *D* pergene *PM* achaiæ Φ^a ad achaiæ V^{corr} helladis *D* et ladæ *P* 16 afrodisiadæ $\Phi^a P$ afrodisiades *M* afrodissadis *Y* 18 hellesponti $\Phi^a M$ elesponti *P*, *corrupiela Græca ex* Ἑλενοπόντου 19 isicio Φ^a isichio *M* scio *P* patrii *BN* 22 eucarpo $\Phi^a PM$ eucarpio *D* dyrracii Φ^a doracino *P* doraceno *M* 23 pharmali Φ^a [=Γ] pharmachi [ΦΑΡΜΑΧΟΥ *pro* ΦΑΡΜΑΛΟΥ] $PCVD^m$ phasmaci *Y* formaci *M* farmac *D* 25 ceretape *R* ceretaper *BN* ceratapontis *D* ceretapontis *M* cerponti *P* 27 dense *R* sedensæ *P* 28 graciensi *R* eratiensi CVD^{mg} carensi *D* cartinsi *P*

1 s̄cā synodo *M* 2 amantium] conantium *CV* 4 episcopis *om. PD* 5 alexandrinæ *Y* 8 mennone *CV* 9 philippense *CV* philippensis *PY* reuerentissimi rufi *M* rufini reuerentissimi *PD* 11 cæsareæ Φ^c 12 theodoro *D* 13 acium *P* miletenæ *D* meletine *M* 14 gordinæ *Y* 16 cyriæ *D* ariæ CVD^{mg}, *corr. V* 20 hellani *CV*, *corr. V* rodii Φ^c rodio *Y* 21 donato *M* donatu *D* 24 liciæ pamphiliæ CVD^{corr} ciliæ *P* 26 uerienano *CV* uereniano *Y* ueriano *DM* uariano *P* 29 cerassutensi *Y* cersutensi *P* ponte polemiaci *D* 30 senecionis codrensi [honodrensi *D*] *PD* scodrensi D^{mg}

24 et Iconio ‖ Gortynensi ‖ insulæ Cretæ
25 et Dalmatio Cyziceno
26 et Docimasio Maroniensi Thraciæ
27 et Iohanne insulæ Proconissi
28 et Danielo Coloniensi secundæ Cappadociæ
29 et Romano Raphiensi
30 et Pauliniano Maiumensi
31 et Paulo Anthidonensi
32 et Fido Ioppensi
33 et Iohanne ‖ Sycamazonensi ‖
34 et Theodoro Gadarensi
35 et Letoio Libiadensi
36 et Apelle ‖ Elusii ‖
37 et Theodoro Ariadelensi
38 et Petro Parembolensi
39 et Iohanne Augustopolitano
40 et Saida Fenusensi
41 et Rufino ‖ Gabonnensi ‖
42 et Anysio Thebensi
43 et Callicrate Naupactensi
44 et Domnino Opuntensi
45 et Nicio Megarensi
46 et ‖ Agathocle ‖ Colonensi
47 et Felice Apollonensi et Bellidensi
48 et Theodoro Dodonensi
49 et Andilio Chersonensi Cretæ
50 ‖ et Prothymio Conanensi ‖
51 et Cyrillo Cylensi Chersonensi
52 et Paulo ‖ Lampensi ‖
53 et Zenobio Cnosiensi
54 et Luciano ‖ Toperensi ‖ Thraciæ

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 18 Gabonnensi] Acym̄ Tabensi Gabalensi 28 Acym̄ et Cyrillo Cylensi Chersonisi ut omnes

VERSIO ANTIQVA 1 gortanensi Φ^a gortonensi *D* gortiensi *P* 4 proconissia *BN* proconisia *R* procunissi *P*Φ^r 9 fidu Φ^a fide *CV* iuppensi Φ^a 10 sycamaionensi Φ^a sicomazonensi *PD* sycomazensi *M*Φ^r 12 litogio Φ^a letogio *CV* lætoiu *D* 13 elusii *CVD*^{mg} eleusii Φ^c lyppensi Φ^a uel lippensi V^{corr} 14 ariadilensi [ΑΡΙΑΔΗΛΩΝ *pro* ΑΡΙΝΔΗΛΩΝ] Φ^{ac} 15 parabolemsi *R* 18—22 *om. D, corr. D*^{mg} 18 gabuensi Φ^a gabunnensi *P* gauouensi *y cf. adnot. Rustici* 20 calicrato Φ^a aclicratæ *CVD*^{mg} naopacteusi Φ^a neupactensi *P* 21 oputensi *BND*^{mg}*MY* aputensi *P* 23 agatoclio Φ^a 24 felici Φ^a*D* 26 cerosnensi Φ^a chersonisensi *CV* 27 *post* 24 *coll.* Φ^a *post* 28 *P* 29 pampensi Φ^a pappensi Φ^c lampensi *YD*^{mg} lamppensi *CV* 31 toporensi *Y* topoteriensis Φ^a poterensi *D* potorinsis *P* poterensis *M*

1 iconi *CV, corr. V* 2 cizino *P* 3 docimio *PM* docimonio *D, corr. D*^{mg} maruensi *P* 4 iohannis *P* 5 eliensi *P* euloninsi *D, corr. D*^{mg} 6 rapiensi *PDCV* rufiensi *M* 7 *post* 10 *coll.* Φ^c, *hic add. D*^{mg} pauliano *Y* 8 antiodensi *P* 12 libiatensi *P* 17 fenussensi Φ^r fenossensi *D* 22 magarensi *DCV* 23 colosensi *PD* dolonensi *Y* 24 bellidendi *P* 25 doronensi *M* 26 andirio *y* Cretæ *om.* Φ^c 28. 27 *coll. D* 27 protomio *P* comanensi *PD* 28 *om. M*Φ^r *cf. adnot. Rustici* cilinensi *P* chersonensi cretæ Φ^c 30 connosiensi *CV* gnosiensi *M* cnoensi *D* cossensi *P*

55 et || Ennepio Maximianopolitano ||
56 et || Secundiano || Lamiensi
57 et Dione Thebensi Thessaliæ
58 et Theodoro Echinensi
59 et Martyrio || Ilistrensi ||
60 et Thoma Derbensi
61 et Athanasio || Parositensi ||
62 et Themistio Iassensi
63 et || Apthonito || Heracliensi
64 et Fileto Amyzonensi
65 et Apella Cibyrensi
66 et Spudasio Ceramensi
67 et Archelao Myndensi
68 et Phania Arpasensi
69 et Promachio Alindensi
70 et Philippo Pergamensi Asiæ
71 et || Maximiano || Assuensi
72 et Dorotheo Myrinensi
73 et Maximo Cymensi
74 et Euporo Hypeponensi
75 et Alexandro Arcadiopolitano
76 et Eutyche Theodosiupolitano
77 et || Rodone || Paleaspolitano
78 et Eutropio Euazensi
79 et Aphobio Coloensi
80 et Nestorio || Sionensi ||
81 et Heracleone Trallensi
82 et Theodoto Nysensi
83 et Theodoro Aninitensi
84 et Timotheo Briulensi
85 et Theodosio Mastaurensi

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 1 nepio] Acym̄ Ennepio 5 Acym̄ Elistrensi, ia(cet) Ilistrensi 10 Philippo] Fileto 11 Cyburensi 17 [*relatio non certa*] et Maximo Cymensi

VERSIO ANTIQVA 1. 2 *om. P* 1 nepio $\Phi^a DMCV\ y$, *cf. adnot. Rustici* maximinopolitano Φ^a 2 secundino Φ^a lamniensi $\Phi^a DM$ lamensi *Y* 5 trensi Φ^a strensi *P* elistrensi $D\Phi^r$ hestrensi *M cf. adnot. Rustici* 7 parositensi *CV cf.* Γ parosiensi $BN\Phi^c$ parossiensi *Y* parasiensi *R* 8 temestio Φ^{ac} 9 aptonito $\Phi^r D^{corr}$ aptonio Φ^{ac} 10 filippo $BN\Phi^{cr}$ filipto *R cf. adnot. Rustici* 15 promaticio *R* procmacio *N* promarcio *B* promaxio *CV* 17 maximo Φ^a[= Γ] 19 ciminensi *BND om. R post* 19 *rep.* 18. 17 [maximo] Φ^r *rep.* 18. 17 [maximo]. 20 D^{mg} 22 eutychi Φ^a eutychio Φ^c 23 rodano $\Phi^a PM$ romano *D* 26 siensi $\Phi^a PM$ 27 eracleo ethralensi Φ^a eradeone thrallensi *CV* eracle metrallensi D^{mg} 28 eudoto *N* theodoro *y* ninsensi Φ^a 30 briolensi $\Phi^a M$ briolinsi *D* brylensi *P* 31 masturensi Φ^a

4 anicenensi *P* acinensi *D* 8 iascensi *CV* iacensi *M* 9 eraclensi *P* 10 mozonensi *P* mizonensi *M* 11 cebyrensi $M\Phi^r$ ceburensi *P* ciberensi *D* 13 mysdensi *P* 14 pania arpatensi *P* ruanensi *Y* 15 alidensi *DY, corr. D* 18 mirenensi Φ^r miriensi *D* 20 eupora CVD^{mg} hyppeponensi CVD^{mg} speponensi *P* 21 archadiupolitanus *CV* 22 theosipolitano *P* 23 palespolitano *P* 24 euazansi *M* auazensi *D* ubazensi *P* 25 colonensi Φ^c 26—28 *om. D, corr.* D^{mg} 28 *om. P* 29 *om. y* anitensi *MCV* ananitensi *D*

86 et Tychico Chytrensi
87 et Eusebio Clazomenensi
88 et Euthalio Colophonensi
89 et Modesto Aneonensi
90 et Theosebio Prienensi
91 et Eusebio Magnisiensi Sipyli
92 et Sapricio Paphensi insulæ Cypri
93 et Zenone ‖ Curiensi
94 et Regino Constantiensi ‖
95 et Euagrio ‖ Solonensi ‖
96 et Cæsario chorepiscopo
97 et Tribuniano Aspendensi Pamphyliæ
98 et Nunechio Selgensi
99 et Solone Caralliensi
100 et Acacio ‖ Cotennensi ‖
101 et Pauisco Apollonianensi
102 et Nisio Corubrassensi
103 et Matidiano ‖ Coracisiensi ‖
104 et Nectario Sennensi
105 et Eutropio ‖ Etennensi ‖
106 et Tariano ‖ Lyrbensi ‖
107 et Eusebio Asponensi Galatiæ
108 et Philumeno Cinnensi
108a [et Strategio]
109 et Eusebio Heracliæ Honoriadæ
110 et Paralio Andraponensi Elenoponti
[110a et Siluano Ceratapensi]
111 et Hermogene Rinocorurensi
112 et Euoptio Ptolomaidæ Pentapolis
113 et Eusebio Pelusiensi

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 5 Aᾱ Theodosio 8. 9 Acym̄ Curi[c]ensi et Regino Constantiensi 11 chorepiscopum pro episcopo 15 Cotennensi 16 s̄cā [*corrupte*] 17 Acum̄ Coribrasensi 24. 25 aut duo unius ciuitatis aut unus duorum et alter nullius aut et hoc et duo nomina *C*

VERSIO ANTIQVA 2—5 *om. R* 3 calofonensi *BN* colofunensi *M* colofenensi *P* coloponensi *CV* 4 oneonensi *BN* 5 prinensi *BN* primensi Φ^c, *corr. D*^{mg} 6 epyli $\Phi^a PM$ pili *D* sipili *D*^{corr} 8. 9 Curiensi—Regino *om.* $\Phi^a P$ curiensi [cyriensi *D*] et trissinensi [trissiniensi *D*] *P*^{corr}*DM* 9 constantiæ Φ^{ac} 10 solensi Φ^a 12 aspidensi Φ^a aspudensi *P* aspindensi *MCV* 14 caraliensi Φ^{ac}*Y*, *corr. D* 15 *om. P* cottianensi Φ^{ar}*DM cf. adnot. Rustici* 16 pabiscu *R* apisco *BN* 17 nissio *RY* nissi *BN* anisio *P* 18. 19 *om. P* 18 mazidiano Φ^a mattidiano *Y* racisiensi Φ^a caracisiensi *V* caraciensi *Y* 20 et nonnensi Φ^a etenensi *P* 21 byrbiensi Φ^a 23 *om. P* philomeno Φ^a*Y* philomino *D* 24 *cf.* Γ 27 *om. P repetitum ex* p. 197, 25 *cf.* Γ 29 pentapoli Φ^a 30 pelsusensi Φ^a perusiensi *P*

1 tychio *P* cytherensi *y* 2 clazumensi *PDy*, *corr. D* 5 *om. y* 6 magniensi *P* 7 paphinsi *M* papinse *D* insula cypriæ *P* 10 ebragio *P* 11 cæsareo *P* 12 tribumano *P* 13 nunenicio *P* silgensi *DM* siluensi *P* 16 apollianensi *Y* 17. 18 *om. D*, *corr. D*^{mg} 17 colubrasensi *MY* culubrasensi *P* colibrassensi *CVD*^{mg} *cf. adnot. Rustici* 19 Nectario *om. CV* 22 Galatiæ *om. P* 24 stratigio *DM* 25 heraicliæ *CV* heracleæ *DM* et honoriadæ *Y* 26 Andraponensi Elenoponti *om. P* ellenoponti *CV* ellesponti *Y* hellisponti *D* 28 *om. P* rinocurensi *Y* rinocorensi *M* rinocoronensi *D* rinocorunensi *D*^{mg} 29 et Euoptio *om. P* maidæ *P*

114 et Adelphio Onuphensi
115 et Paulo Fragonensi
116 et Phybammone ‖ Coptuensi ‖
117 et Macario ‖ Metelensi ‖
118 et Adelphio Saensi
119 et Macedonio Xoensi
120 et Marino ‖ Heliupolitano ‖
121 et Eulogio ‖ Terenuthensi ‖
122 et Metrodoro Leontensi
123 et Macario Anteensi
124 et Petro Oxyrynchitano
125 et Strategio ‖ Athribiensi ‖
126 et Athanasio Paralensi
127 et Siluano Cobrithidensi
128 et Iohanne Ephestuensi
129 et Aristobulo ‖ Thmuensi ‖
130 et Theone Sethroitensi
131 et Lampetio Casiensi
132 et Cyro Acheeensi
133 et ‖ Publio ‖ Olbiensi
134 et Samuhele Dysteensi
135 et Zenobio Barcensi
136 et Zenone Teuchirensi
137 et Sopatro Septimiacensi
138 et Danihelo ‖ Darneensi ‖
139 et Eusebio Nilupolitano
140 et ‖ Heraclide ‖ Heracleensi
141 et Chrysaorio Aphroditano
142 et Andrea ‖ Hermupolis ‖ maioris
143 et Sabino Panensi
144 et Abramio Ostracinensi

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 9 A⟨cum⟩ Minodoro *C* 25. 26 Acym̄ non habet *C* 31 ia(cet) Abraham *C*

VERSIO ANTIQVA 1 *om.* *Y* onfiuensi *R* confiuensi *BN* conupensi *D* nuphensi *M* 3 coptensi Φ^a copuensi *Y* 4 meteleensi Φ^a mithelensi *D* meletensi *P* 7 liopolimitano Φ^a heliopolitano *M* helipolitano *P* 8 troheretensi Φ^a tenuthensi Φ^c 9 mitrodoro $\Phi^a D$ *cf. adnot. Rustici* leonitutensi Φ^a leotensi *M* leutensi *P* lenotensi *D* leontinensi *Y* 12 halibensi Φ^a athlibensi *PD* athlibetensi *M* athrabidensi *CV* 15 effestuensi Φ^a epistuensi *P* epistoense *D* 16 aristobolo Φ^{ac} aristubulo *Y* thmoensi *M* thomoensi *D* thomensi *P* ithamoensi *RN* ithamoniensi *B* ithmuensi *CV* ithimuensi D^{mg} ithumuensi *Y* 18 cassiensi $\Phi^a PM$ 19 acaiensi *BNM* acagensi *R* achaensi *D* acadensi *P* 20 puplio *RM* plupio *BN* 21 distenensi *RB* distensi *NY* desteensi *D* 22 *inter* 19 *et* 20 *coll.* *BN* 24 septimiaensi *R* septimiensi *BN* septimacensi *P* 25 dardensi Φ^a darnensi *D* dardanensi *P* arnensi *Y* 26 nilopolitano $\Phi^a PD$ nilupulitano *Y* 27 heraclio $\Phi^a PD$ heracleo *M* eraclido *Y* heracliensi $\Phi^a PD$ heraclensi *MY* 29 hermopolitano $\Phi^a PM$ hermipolitano *D*

3 plilamone *D* phymbammone D^{mg} piuammone *Y* phiblasnmone *P* 5 sennensi *P* 6 oxoensi *P* 7 mariano *P* maurino *Y* 8 euloligio *Y* 10 antenensi *Y* antetensi *M* 12 stratigio *D* 13 parallensi *MCV* paralynsi *P* 17 sethroetensi *M* secroetensi *P* setrotiensi *Y* 20 obuensi *P* olboensi *D* 23 theocirensi *P* 24 soprato *P* 26 et *om.* *P* 28 chrisario *PCV* 29 andreæ *CV* 31 abraamio *CV* ostraciensi $\Phi^c C$, *corr.* *C*

145 et ‖ Ieracyo Afnaiensi ‖
146 et Alypio ‖ Selensi ‖
147 et Alexandro Cleopatridensi
148 et Theopempto Cabasensi
149 et ‖ Isaac ‖ Tauensi
150 et Ammone Butensi
151 et Heraclio Thyneensi
152 et Isaac Helearchiensi
153 et Heraclio Tamiathidensi
154 et Theona Psinchensi
155 et Ammonio Panephysensi
156 et Bessula diacono Carthaginiensi
157. 158 et Arcadio et Proiecto ‖ religiosissimis ‖ episcopis et legatis
159 et ‖ religiosissimo Philippo presbytero ‖ apostolicæ Romanæ sedis et legato

912 PETRVS PRESBYTER ALEXANDRIAE ET PRIMICERIVS NOTARIORVM D̄: Sancta et magna uestra synodus omnem faciens prouidentiam rectæ et apostolicæ fidei et ueritatis dogmatum, prouidens ‖ uero et ‖ status et disciplinæ sanctarum ecclesiarum terminum promulgauit, quem et præ manibus habentes, si præceperit uestra sanctitas, legimus.

913 SCA SYNODVS D̄: Promulgata sententia a sancto et uniuersali hoc concilio recitetur et gestis inseratur.

914 QVAE IN NICAEA CONGREGATA EST SYNODVS FIDEM HANC EXPOSVIT: Credimus in unum deum patrem omnipotentem, omnium uisibilium et inuisibilium factorem; et in unum ‖ dominum ‖ Iesum Christum, filium dei, natum de patre unigenitum, id est de substantia patris, deum de deo, lumen de lumine, deum uerum de deo uero, natum, non factum, omousion patri, per quem omnia facta sunt quæ in cælo et quæ in terra, qui propter nos ‖ homines ‖ et propter nostram salutem descendit et incarnatus est et ‖ inhumanatus ‖ est, passus ‖ est ‖ et resurrexit tertia die, ascendit in cælos, uenturus indicare uiuos et mortuos; et in sanctum spiritum. eos autem qui dicunt ‚erat ‖ aliquando ‖ quando non erat' et ‚ante quam nasceretur, non erat' et quia

---

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *PDM*], Φ^r [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 3—5 Acym̄ et Alexandro Tauense solum *C* 14 ia(cet) deo amicissimo *C*

VERSIO ANTIQVA 1 *om. PY* ierace Φ^a hieraceæ *D* ierace hee *M* ieracyo *CV* fenoensi Φ^a aphnoensi *M* aponensi *D* afnaiensi *CV* 2 selensi *Y* seleasi *CV* silensi Φ^{ac} 4 cabassensi Φ^a cauassensi *M* capsensi *D* 5 isac Φ^a 6 anmone *R* annone *BN* 8 *om. N* isacile archiensi *RB* isaac [isac *P*] helearcensi *PM* isaac eleascensi *D* 10 spsincensi *R* spincensi *BN* sinchensi *CV* psinensi *Y* psicuinsi *PM* pycenisse *D* 11 panyefisensi Φ^a penephesensi *D* penefisensi *P* penephirensi *M* 13 reuerentissimis Φ^{ac} 14 reuerentissimo Φ^{ac} presbytero philippo Φ^{ac} 15 *inscr.* INCIPIT LIBER TERTIVS *R* 17 uero et *om.* Φ^a uero *om.* Φ^c, *corr. D*^{mg} 21 haoc *om. N* 23 dn̄m nostrum Φ^a 26 homines *om.* $\Phi^a DM$, *corr. D* 27 homo factus $\Phi^{ac}V^{corr}$, *corr. D*^{mg} est^3 *om.* $\Phi^a PMV^{corr}$ cælum *BN* 28 s̄pm s̄cm *NY* 29 aliquando *om.* Φ^{ac}, *corr. D*

3 cleopariensi *D* cleopatriensi *M* cleopatensi *P* 5 *om. D, add. D*^{corr} taiuensi *CV* itauensi *D*^{corr} 6 butensio Φ^r 7 heracleo *M* thyniensi *DM* tianensi *P* 9 tamithidensi *Y* thamiathenensi *D* thmiathidensi *M* tamiacensi *P* 12 besula cartaginensi *P* 14 Romanæ *om. P* et^2 *om. DM* 16 omnem magnam *P* 17 sanctorum *P* 18 legemus *D* relegimus *P* 21 posuit *CV, corr. V* *ante* credimus *inscr.* fides niceni concilii ex epheseno primo concilio *MV* 22 et omnium *P om. M* 25 omusion *D* 26 propter^2 *om. Y* 29 nascitur *P*

ex non ‖ existentibus ‖ factus est uel ex altera ‖ subsistentia ‖ aut essentia dicentes esse aut mutabilem aut conuertibilem filium dei, hos anathematizat ‖ sancta catholica et apostolica ‖ ecclesia.

915 Huic quidem sanctæ fidei omnes conuenit consentire; habet enim pie et sufficienter ad utilitatem his qui sub cælo sunt. quoniam uero quidam simulant quidem confiteri ‖ eam ‖ et consentire ‖ ei ‖, false uero interpretantur ‖ ad ‖ quod eis placet, intellectus uirtutem et circumueniunt ueritatem, erroris et perditionis filii constituti, necessarium uisum est sanctorum et catholicorum patrum proferre testimonia quae possunt satisfacere quemammodum eam intellexerunt et prædicare confisi sunt, quatenus ex manifesto ‖ et ‖ omnes rectam et inmaculatam fidem habentes sic et ‖ intellegant ‖ et ‖ interpretentur ‖ et ‖ prædicent eam ‖.

916 PETRVS P̄B ALEXANDRIAE ET PRIMICERIVS NOTARIORVM D̄: Quoniam præ manibus habemus et libros sanctorum et beatissimorum patrum et episcoporum et diuersorum martyrum, elegimus uero ex his pauca capitula, quæ, si præcipitis, recitamus.

917 FLAVIANVS ĒP̄S PHILIPPENSIS D̄: Et hæc recitata monumentis inferantur. Et lectum est ita

PETRI SANCTISSIMI EPISCOPI ET MARTYRIS [ALEXANDRIAE] EX LIBRO DE DIVINITATE

I Quoniam et uere gratia et ueritas per Iesum Christum facta est (unde Ioh. 1, 17
et gratia salui facti sumus secundum apostolicum dictum: et hoc, inquit, non ex Eph. 2, 8
nobis; dei enim donum est, non ex operibus ut nequis glorietur), uolun-
tate dei uerbum caro factum est et habitu inuentus ut homo non destitit ‖ a Phil. 2, 7
diuinitate ‖ . neque enim ut a ‖ uirtutis ‖ suæ aut gloriæ perfectione recederet,
pauper factus est, cum diues esset, sed ut et mortem pro nobis peccatoribus susciperet, 2 Cor. 8, 9
iustus pro iniustis, quatenus nos offerret deo, mortificatus quidem 1 Petr. 3, 1
carne, uiuificatus uero spiritu.

II Et post aliquanta: Vnde et euangelista ueraciter dicit: et uerbum caro Ioh. 1, 14
factum est et habitauit in nobis, tunc utique ‖ ex ‖ quo angelus salutauit uirginem

---

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*], *U* [*inde a* 17]

ADNOTATIONES RVSTICI 22 ΤΕΛΕΟΝ *C* 27 tunc futurum dixit *C*

VERSIO ANTIQVA 1 ex *om. BN* extantibus $\Phi^{ac}Y$, *corr. D*^{mg} extentibus *C* substantia Φ^aDM, *corr. D*^{mg} 2 sancta *om.* Φ^{ac} 2/3 apostolica [*om. M*] et catholica Φ^aM 6 ea Φ^aV^{corr} ei *om.* Φ^a id ad $\Phi^{ac}V^{corr}$ 10 et^1 *om.* Φ^{ac} 11 intellegere $\Phi^{ac}V^{corr}$ interpretari eam [eam *om.* V^{corr}] $\Phi^{ac}V^{corr}$ interprætatur *C* prædicare [p̄dicare eam V^{corr}] possint $\Phi^{ac}V^{corr}$ 14 præcepistis *R* 17 ēpi et martyris alexandriæ Φ^aM et martyris alexandriæ *PDCVU* ēpi alexandriæ et martyris *Y cf.* Γ de diuinitatem *C* deuinitate *R* diuinitate *D* 21/22 a diuinitate—ut a *om. P* ab unitate $\Phi^aDMV^{corr}U$, *corr. D*^{mg} 22 diuinitatis $\Phi^{ac}U$ 24 offeret *RBP* 27 ex *om.* Φ^a

1 est *om. M* 2 aut^1 *om. PD* conuertibilem aut mutabilem *P* 3 ecclisia *in* nominat *corr. P* 4 omnes *om.* Φ^c, *corr. D* 5 simulabant *y* 6 quidem *om. PD* consentiri *D* 7 placet et *M* circumueniant *CV* perdens *D*, *corr. D*^{mg} 9 confessi *PD*, *corr. D*^{mg} 11 sic] sicut *P* 12 quoniam et Φ^c 13 et^1 *om. PD*, *corr. D* et beatissimorum *om. Y* patrum episcoporum *CV* patrum et coēporum *PD* ēporum et patrum *M* 14 eligimus *PM* et legimns *D*, *corr. D*^{mg} uero *om. M* his *om. D* 15 inserantur Φ^c inferentur *CV*, *corr. V* 17 *inscr.* incipiunt testimonia s̄corum patrum quæ in synodo confirmata sunt de actione prima *U* testimonium petri alexandrini martyris *D*^{mg} Petri] testimonium petri *M* 18 *numeri ex C* et ueræ et *D* et uera *M* gratia et] gratiæ *P* 20 aliqnis *U* 20/21 uoluptatem *U* 22 ut] aut *DMU* a *om. U* ad *M* perfectionem *C* recedere *U* recidere *P* 23 ut et] ut *D*, *corr. D* et ut *U* 24 nos *om. Y* 24/25 mortificatos—uiuificatos *DU*, *corr. D* 25 autem *D* 26 alia aliquanta *P* et^3 *om. D* 27 saluat *P*

Lc. 1, 28 dicens: aue gratia plena, dominus tecum. quod ‖ enim ait ‖ dominus tecum, nunc est audire ‖ Gabrihelum ‖, hoc est deus uerbum tecum. significat
Lc. 1, 35 enim ipsum natum in uulua et carnem factum, sicut scriptum est: spiritus sanctus superueniet in te et uirtus altissimi obumbrabit tibi ideoque ‖ et id ‖ quod ‖ nascetur ‖ sanctum, uocabitur filius dei.

III Et iterum post alia: Deus autem uerbum absque uiri præsentia secundum uoluntatem dei qui omnia operari potest, factus in uulua uirginis caro non indiguit uiri ‖ operatione aut ‖ præsentia. efficacius enim uiro inoperata est dei uirtus obumbrans uirginem cum superueniente sancto spiritu.

SANCTI ATHANASII ‖QVONDAM‖ EPISCOPI ALEXANDRIAE DE LIBRO CONTRA ARRIANOS

IIII Multi igitur sancti facti sunt et mundi omni peccato, Hieremias uero ‖ et ‖
:. Arian. 3, 33 Ier. 1, 5 Lc. 1, 44 ex utero sanctificatus est et Iohannes adhuc constitutus in utero exiliit ‖ in exultatione ‖ in uoce dei genetricis Mariæ. et tamen regnauit mors ab Adam usque
Rom. 5, 14 ad Moysen et super eos qui non peccauerunt in similitudine præuaricationis Adæ et ita manebant nihilo minus homines mortales et corruptibiles, capaces suæ naturæ passionum. nunc uero uerbo facto homine et sua faciente quæ carnis sunt, ultra hæc ‖ corpus ‖ non ‖ tangunt ‖ propter uerbum quod in eo factum est, sed ab ipso quidem ‖ consumpta ‖ sunt, de cetero uero homines nullatenus secundum suas passiones peccatores permanent et corruptibiles, sed secundum uerbi uirtutem resurgentes inmortales et incorruptibiles semper ‖ permanent ‖. unde et carne nascente ex dei genetrice Maria ipse dicitur esse natus qui aliis ‖ genituram quo sint ‖, præstat, ut nostram in se ipsum transferret natiuitatem, ut ne de cetero sicut terra tantum constituti in terram eamus, sed sicut de cælo uerbo coniuncti in cælo ab eo perducamur. ergo sic et reliquas corporis passiones non indecenter in ‖ se ‖ ipsum transtulit ut ‖ non iam ‖ sicut homines, sed sicut proprii uerbo æternæ uitæ efficiamur participes. nec ultra enim secundum priorem natiuitatem in
1 Cor. 15, 22 Adam ‖ morimur ‖, sed iam natiuitate nostra et omni carnali infirmitate translatis in uerbo resurgimus a terra, soluta maledictione peccati propter eum qui in nobis
Gal. 3, 13 pro nobis factus est maledictum.

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*], *U*

ADNOTATIONES RVSTICI [*C*] 3 natum in uulua 14 fuerunt utrumque 22 optima ratio 23 noſ transferret 26 noſ transtulit

VERSIO ANTIQVA 1 enim ait Φ^r audit [audiuit *P* audiit *M*] $\Phi^{ac}U$ 2 gabrihel $\Phi^{ac}V^{corr}U$ 4 et id *om.* $\Phi^{ac}UV^{corr}$, *corr. D* 5 nascetur ex te Φ^aDMU ex te nascetur V^{corr} nascitur *P* 8 operatione [operationem *D*] aut $\Phi^{cr}U$ in operatione Φ^aV^{corr} 10 quondam *om.* $\Phi^{ac}V^{corr}U$ 12/13 uero et ex utero $R^{corr}D^{corr}CV$ uero ex utero $R\Phi^cYU$ ex utero uero *BN* iohannis *RDU* 13/14 in exultatione Φ^rD^{mg} exultans $\Phi^aMV^{corr}U$ et exultans *PD* 18 corpori $\Phi^{ac}Y^{corr}U$, *corr.* D^{mg} dominantur $\Phi^{ac}U$, *corr.* D^{mg} 19 consummata $\Phi^{ac}V^{corr}U$, *corr.* D^{mg} 20 sed] si *BN* 21 manent Φ^aDY, *corr. D* 22 nascendi [nascendi qui *BN*] gratiam [gratia *P*] ut essent $\Phi^{ac}V^{corr}U$ 26 semet Φ^a ne postmodum $\Phi^{ac}V^{corr}U$ 28 omnes morimur $\Phi^{ac}V^{corr}U$

1 habe maria *P* tecum est *PU* 2 nunc *om. P* 3 carne *DU*, *corr. D* 6/7 uoluptatem *U* 7 factus est *M* 8 p̄sentiam *D* uiri *CV*, *corr. V* uero *PU* 9 cum *om. D*, *corr.* D^{mg} aduenientе *D*, *corr.* D^{mg} 12 sanctificati *DCV* et[1] *om. U* 13 est *om. PU* 14 uocem *PDU* 15 similitudinem *P* 16 Adæ] ad te *C* manibat *PD*, *corr. D om. U* 18 hae D^{mg} 21 uerbum CVD^{corr}, *corr. V* dei *M* 23 transferre *P* uti CVD^{mg} 24 sicut[2] *om. PU* uerbo de celo *y* 25 celum *M* corporis] corripi *U* 26 sicut[1] ut *PDU*, *corr.* D^{mg} hominis *D*, *corr.* D^{mg} sicut[2] *om. PU* uerbi Φ^r 27 secum *PU* 28 moriamur *Y* iam *om. P* infirmitate et *P* 29 e *D* eundem *PU*

EIVSDEM EX EPISTVLA AD EPICTETVM

V Quomodo autem et dubitare ausi sunt qui dicuntur Christiani, si ‖ is qui ‖ ex ad Epict. 2
Maria ‖ processit ‖ dominus filius quidem est dei essentia et natura, ‖ id uero, quod est secundum carnem ‖, ex semine est Dauid, carne autem sanctæ Mariæ? qui autem putas isti tam temerarii sunt, ut dicerent Christum, qui carne passus est et crucifixus, non esse dominum et saluatorem et deum et filium patris? aut quomodo Christiani uolunt nominari qui dicunt in hominem sanctum sicut in unum de prophetis superuenisse uerbum et non ipsum hominem factum, accipientem ex Maria corpus, sed alterum esse Christum et alterum dei uerbum, qui ante Mariam et ante sæcula filius est patris? aut quomodo Christiani esse possunt dicentes alterum esse filium et alterum esse dei uerbum?

VI Et post aliquanta iterum: Non appositione autem hæc facta sunt, absit, sicut ad Epict. 7
quidam iterum arbitrati sunt, sed proprie in ueritate homine facto saluatore totius hominis salus facta est. si enim ‖ positione ‖ fuit in corpore uerbum secundum eos, quod autem positiue dicitur, imaginatio est, inuenitur putatiua et salus et resurrectio ‖ hominum ‖ dici secundum impium Manicheum. sed uere non phantasia salus nostra neque corporis solius, sed totius hominis, animæ et corporis, ueraciter salus facta est; ‖ humanum ‖ ergo natura ‖ id quod ‖ ex Maria secundum diuinas scripturas et ‖ uerum ‖ fuit domini saluatoris.

EX EPISTVLA ‖ SANCTISSIMI ‖ IVLII ‖ QVONDAM ‖ EPISCOPI ROMANI AD PROSDOCIVM

VII Prædicatur uero ad supplementum fidei et incarnatus ex Maria uirgine dei Lietzmann, Apollinaris p. 284
filius et habitans in hominibus, non in homine operatus (hoc enim in prophetis fuerat et apostolis), perfectus deus in carne et homo perfectus in spiritu; non duo filii, unus quidem proprius filius assumens hominem, alter uero mortalis susceptus a deo, sed unus unigenitus in cælo, unigenitus deus in terra.

EX EPISTVLA FELICIS EPISCOPI ROMANI ET MARTYRIS AD MAXIMIANVM EPISCOPVM ET CLERICOS ALEXANDRIAE

VIII De incarnatione uero uerbi et fide, credimus in dominum nostrum Iesum Lietzmann, Apollinaris p. 318
Christum ex Maria uirgine natum quoniam ipse est æternus dei filius et uerbum et

---

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^c [=*CVY*], *U*

ADNOTATIONES RVSTICI [*C*] 3 not quidem, uero 5 not Christum carne passum 12 VI] Acym̄ non habet 17. 18 not totius hominis, humanum natura 20 VII hanc epistulam hæretici corruperunt Acym̄ epistulæ 24 duas perfectiones 27 VIII Acym̄ Maximinum [maximam *deleui*]

VERSIO ANTIQVA 1 ex eiusdem *BN* item eiusdem ex *PU* 2 is qui *om.* $\Phi^{ac}U$, *corr. D* 3 procedens [procidens *PU*] $\Phi^{ac}U$, *corr.* D^{mg} 3/4 id—carnem $\Phi^r D^{mg}$ carne uero Φ^{ac} carne uero habiit *U* 5 qui in *N* quia *M* 7 in[2] *om. RP, corr. P* 10/11 possunt—esse *om. N* 12 appositione *PCV* adposititione D^{corr} ad positionem $\Phi^a DM V^{corr} U$ appositionem *Y* 14 salus facta $R\Phi^c Y V^{corr} U$ salus factus *BN* saluus factus *CV* positio $\Phi^{ac}U$, *corr. D* 15 dicuntur *BN* uidetur *D, corr. D* 16 hominis $\Phi^{ac}U$, *corr.* D^{mg} 18 humana $\Phi^{ac}UV^{corr}Y$ id quod *om.* $\Phi^{ac}U$, *corr. D* 19 uera $\Phi^{ac}V^{corr}U$ 20 sc̄i $\Phi^a MU$ beati *D om. P* quondam *om.* $\Phi^{ac}U$ 29 uero—fide *om. BN* uero uerbi *om. M* uero *om. PDU* dm̄ *R* 30 deus *RCVD*^{corr} *om. P*

1 epictitum *D* 3 est] ex *P* essentiæ natura *U* 5 et *om. CV* 6 esset *U* et[3] *om. PU* 9 et *om. PDU* 10 est filius *PDU* 11 esse[1] *om. PD, corr. D* et *om. PD, corr. D* esse[2] *om. PDU, corr. D* 13 quadam *U* 17 corpori[2] *P* 18 factus *CV* 19 uero *P* domini *om. Y* 20 ex *om. M* et *C* iuliani *CVU, corr. V* Romani *om. D* 21 a *P* 22 ds̄ *D* 26 deus *om. PU* 27 filicis *P* 29 et *om. CV, corr. V* set *U* fide] filii *D* 30 æterni *PDU, corr. D*

non homo a deo susceptus, ut alter esset præter ipsum. nec enim hominem assumpsit dei filius, ut esset alter præter ipsum, sed deus ‖ existens ‖ perfectus ‖ est ‖ simul et homo perfectus, incarnatus ex uirgine.

‖ SANCTISSIMI ‖ THEOPHILI EPISCOPI ALEXANDRIAE ‖ EX ‖ QVINTA ĒPLA ‖ PASCHALI ‖

VIIII Sunt enim et nunc tunc factorum miraculorum reliquiæ. non sint ‖ increduli ‖ quoniam uirtus dei potens est facere uirginem parere, in qua ‖ factus ‖ uiuens dei uerbum, ut nobis fieret similis (‖ aliter ‖ enim nobiscum colloqui eum propinquius
Sap. Sal. 7, 3 inpossibile fuit), ut non ex ‖ uoluptate ‖ et somno, sicut in aliis habetur hominibus, susciperet corpus, quod in similitudine huius, accepit ex uirgine genitus homo, apparens quidem sicut nos secundum seruilem formam, ex operibus uero approbatus quoniam uniuersorum factor et dominus est, agens opera dei.

ITEM EIVSDEM EX PASCHALI EPISTVLA

X Sicut enim artifices optimi non in pretiosis solis materiis artem ostendentes ‖ mirandi sunt ‖, sed ex uili luto et cera solubili sæpe suæ disciplinæ operando de-
Hebr. 4, 12 monstrant uirtutem multo magis ‖ laudabiles ‖, ita omnium optimus artifex, uiuus et efficax dei uerbum, decorans conuenientia ordinis uniuersa, non quasi cælestis accepta corporis ‖ pretiosa ‖ materia ad nos peruenit, sed in luto maiestatem suæ artis ostendit, ‖ reformans ‖ hominem, qui de limo plasmatus ‖ est, ‖ ipse ex uirgine ‖ noui decoris ‖ homo procedens, modum quidem natiuitatis ‖ inmutans ‖, per omnia uero ‖ nostram ‖ secundum nos absque peccato similitudinem non iudicans fugiendam, ‖ nascens ‖ pannis inuolutus est, nutritus est, infans in præsepio positus, naturæ nostræ infirmitatem propter præcedentes causas excipiens. sed dum adhuc infans esset, simul et inimicum et eius ‖ cuneum ‖ conturbauit, magos adtrahens ad pœnitentiam et imperans ‖ eis ‖ contemnere regem a quo fuerant destinati.

SANCTI CYPRIANI EPISCOPI ET MARTYRIS EX LIBRO DE ‖ OPERE ET ELEMOSYNIS ‖

XI de op. et elemos. 1 Multa et magna sunt, fratres dilectissimi, beneficia diuina quibus in salutem

---

28—p. 204, 6 *sunt ipsa uerba Cypriani, sicut in Collectione Casinensi 24 et Collectione Palatina 38*

ϕ^a [=*RBN*], ϕ^c [=*PDM*], ϕ^r [=*CVY*], *U*

ADNOTATIONES RVSTICI [*C*] 2/3 deus perfectus et homo perfectus 11 not̄ secundum seruilem formam 18 not̄ in luto 26 hanc lectionem ex codice Latino contulimus *C*

VERSIO ANTIQVA 2 existens $\phi^r D^{mg}$ qui est $\Phi^{ac}U$ est *PCD*^{mg} et *D* factus est $\phi^a V^{corr} P^{corr} MyU$ 4 s̄ci $\phi^{ac}VU$ ex *om.* $\phi^{ac}U$ ēpla ϕ^r feria $\phi^{ac}U$ 5 paschæ $R\Phi^cU$ *om. BN* 6/7 incredibiles $\phi^{ac}U$, *corr. D*^{mg} 7 factus est $R\Phi^cV^{corr}U$ factum est *BN* 8 alter Φ^aPD, *corr. D* 9 uoluptate *MYU* uoluntate ϕ^aPDCV 14 artificis *BNPD*, *corr. D* ostendentis *P* 15 mirantur $\phi^{ac}V^{corr}U$, *corr. D*^{mg} 15/16 demonstrat *RP* 16 laudabilis Φ^aPDU, *corr. D* 18 pretiosa *om.* $\phi^{ac}U$, *corr. D*^{mg} luto] tuto *BND*, *corr. D* toto *RU* 19 reformans—est Φ^r ut hominem—est reformaret [formaret *U*] $\Phi^{ac}U$ 20 noui [non ut *C*] decoris *CY* nouo ordine $\phi^{ac}V^{corr}U$ inmutans nostræ ϕ^a nostræ immutans V^{corr} 21 nostram *om.* Φ^a [*dittographia non bene a Rustico retenta*] 22 nascens *om.* $\Phi^{ac}U$, *corr. D* 24 aciem $\phi^{ac}U$, *corr. D*^{mg} 25 eos $\Phi^{ac}U$ 27 opere et *om.* $\phi^{ac}U$, *corr. D* elimosynis VD^{corr} elymosina *BU* clemosina *RM* elimona *N* eleemosyna *D*

1 a deo *om. DU* esse *U* 1/2 nec—ipsum *om U* 1 homo *P* 2 esset et alter *CV* alter esset *P* 4 alexandrini *DU* 7 potest [*in* potens *corr.*] est *Y* potest *CV* potens *P* ueniens *P* 8 propinquo *P* 9 ut *om. P* 10 unigenitus *D* 10/11 quidem apparens *Y* 12 dominus] dn̄s *Y* 14 in *om. CV*, *corr. V* 15 cytera *U* 16 optimum *CVD*^{corr}, *corr. V om. D* 17 conuenienti *C* conuenientis *V* conuenientia *V*^{corr} 18 corporis] celesti *M* maiestate *CV*, *corr. V* 19 uirtutis *D*, *corr. D*^{mg} 23 propter nos *M* cum *U* 24 trahens *MU* 25 a *om. U*

nostram dei patris et Christi larga et copiosa clementia et operata sit et semper operetur, quod conseruandis ac ‖ uiuificandis ‖ pater filium misit, ut reparare nos ‖ posset, ‖ quodque filius missus ‖ est ‖ et hominis filius ‖ dici ‖ uoluit, ut nos dei filios faceret. humiliauit se, ut populum qui prius iacebat, erigeret; uulneratus est, ut uulnera nostra curaret; seruiuit, ut ad libertatem seruientes extraheret; mori sustinuit, ut inmortalitatem mortalibus exhiberet.

‖ SANCTISSIMI ‖ AMBROSII ‖ $\overline{\text{EPI}}$ QVONDAM ‖ MEDIOLANENSIS
DE LIBRO AD GRATIANVM

XII Et si mihi non credunt, credant apostolo dicenti: postquam uero uenit plenitudo temporis, misit deus filium suum factum ex muliere, factum sub lege. filium, inquit, suum, non unum de multis, non communem, sed suum; suum cum dicit, generationis æternæ proprietatem ‖ signauit ‖. hunc postea factum ex muliere asseruit, ut factura non diuinitati, sed ‖ assumptioni ‖ corporis ascriberetur, factum ex muliere per carnis susceptionem, factum sub lege per obseruantiam legis. generatio autem illa cælestis ante legem, ista post legem. de fide 1, 94 Gal. 4, 4

EIVSDEM DE LIBRO SECVNDO

XIII Sileant igitur inanes de sermonibus quæstiones, quia regnum dei, sicut scriptum est, non in persuasione uerbi est, sed in ostensione uirtutis. seruemus distinctionem diuinitatis et carnis. unus in ‖ utroque ‖ loquitur dei filius, quia in eodem utraque natura est. etsi idem loquitur, tamen non uno semper loquitur modo. intende in eo nunc gloriam dei, nunc hominis passiones: quasi deus loquitur quæ sunt diuina, quia uerbum est; quasi homo dicit quæ sunt humana, quia in mea substantia loquebatur. hic est panis uiuus qui descendit de cælo; panis hic ‖ caro ‖ est, sicut ipse dixit: hic panis quem ego dabo, caro mea est. hic est qui descendit, hic est quem pater sanctificauit et misit in hunc mundum. ‖ nec ‖ ipsa littera nos docet sanctificatione non diuinitatem eguisse, sed carnem. de fide 2, 77. 78 1 Cor. 2, 4 Ioh. 6, 51 Ioh. 6, 52

‖ SANCTISSIMI GREGORII MAIORIS ‖ EPISCOPI NANZIANZENI EX EPISTVLA
AD CLEDONIVM

XIIII ‖ Nec ‖ decipiant homines neque decipiantur, hominem sine mente suscipientes ep. 101 [PG p. 177 b—181 a]

9—15. 17—26 *sunt ipsa uerba Ambrosii sicut in omnibus ceteris*

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*], *U*

ADNOTATIONES RVSTICI [*C*] 7 in Græco hoc solum h(abetur): interpretatio

VERSIO ANTIQVA 2 uiuificandis nobis $\Phi^{ac}Y^{corr}U$ 3 possit Φ^aPDU esse [esset *P*] $\Phi^{ac}Y^{corr}U$, *corr. D*^{mg} et *om. D* dici *om.* $\Phi^{ac}U$, *corr. D* 7 $\overline{\text{sci}}$ $\Phi^{ac}VU$ $\overline{\text{scissimus}}$ *Y* ambrosius *Y* $\overline{\text{eps}}$ *Y om.* Φ^aPDU quondam *om.* $\Phi^{ac}U$ 8 libro primo Φ^a 12 significauit Φ^aDM signauit $\Phi^rD^{mg}PU$ 13 assumptionis Φ^a adsumptioni *PMUY*^{corr} assumptione Φ^rD 19 utraque Φ^aV^{corr}, *cf.* Γ 23 caro mea $\Phi^{ac}U$ 25 et $\Phi^aV^{corr}U$ nec Φ^{cr}, *cf.* Γ 27 sci $\Phi^{ac}V^{corr}U$ gregorii maioris Φ^r et magni gregorii $\Phi^{ac}V^{corr}U$ nanzianzeni *M* nanzyonzeni *C* nanzanzeni *BN* nanziazæni *R* nazianzeni *PU* nazanzeni *DVY* 28 clidonium Φ^{ac} 29 ne Φ^a [=Γ]

1 et larga et *D* operta *U* 2 operatur *PY* repararet *Y* 3 quodque] quoque *P* missus *om. U* 4 latebat *U* 5 ut[1]] et *CV, corr. V* 9 credent credant *PU* dicente *DCV, corr. V* uenit *om. P* 12 suum[2] *om. PU, corr. U* 13 facturam *U* diuinitate *CV* diuinitatis *P* 15 generationem *M* autem *om. M* ita *D* 16 item eiusdem *U* 18 est[2] *om. PDU, corr. D* 18/19 distinctionis *C* distinctiones *V* 19 unius *CVD*^{corr} 20 unus *P* 21 nunc[2]] nunc gloriam *P* sunt *om. PDU, corr. D* 22 dŝ uerbum *M* mea] ea *PDU* 23 de cælo descendit *D* 24 hic[1] *om. PU* do uobis *P* qui descendit] de cælo *PDU, corr. D*^{mg} 26 sanctificationem Φ^cYU indiguisse *PDU* 27 episcopi *om. DM* 29 neque] nec *PU* homines *U* mentem *M*

dominicum, ‖ ut ‖ ipsi ‖ dicunt, ‖ magis autem dominum nostrum et deum. neque enim hominem separamus a deitate, sed unum eundemque prædicamus, prius quidem non hominem, sed deum et filium dei tantummodo et ante sæcula absque commixtione corporis et omnibus quæ corporis sunt, in fine uero et hominem adsumptum pro nostra salute, passibilem carne, impassibilem deitate; circumscriptum corpore, incircumscriptum diuinitate; eundem terrenum et cælestem, uisibilem et intellegibilem, capabilem et incapabilem, ‖ ut toto homine ‖ eodemque ‖ et ‖ deo totus homo reformaretur, qui cecidit sub peccato.

Siquis ‖ dei genetricem Mariam non æstimat, ‖ alienus est a deitate.

Siquis quasi per fistulam, ita per uirginem ‖ transcucurisse ‖ et non potius in ipsa plasmatum esse ‖ dicit ‖ diuine pariter et humane, diuine quidem quia sine uiro, humane autem quia iure nascendi;

siquis plasmatum dicit esse hominem, deinde subintrasse deum, damnandus est; neque enim natiuitas dei est hæc, sed fuga natiuitatis.

Siquis introducit duos filios, unum quidem ex deo patre, secundum uero ex
Eph. 1, 5 matre, sed non unum eundemque, ‖ ex ‖ adoptione ‖ excidat ‖ quæ promissa est recte credentibus. naturæ quidem duæ deus et homo, quoniam et anima et
2 Cor. 4, 16 corpus; filii uero non duo neque dii. neque enim hic duo homines, ‖ etsi ‖ ita Paulus ‖ id quod intus est hominis et id quod foris est, ‖ nominauit; et si oportet breuiter dicere, aliud quidem et aliud ‖ ea ‖ ex quibus constat saluator, quoniam non idem est ‖ illud ‖ inuisibile ‖ huic ‖ uisibili et ‖ id ‖ quod sine tempore, ei quod sub tempore; non alius uero et alius, absit. nam utraque unum sunt propter temperamentum, deo quidem ‖ humanato, homine ‖ uero deificato, ‖ siue quocumque modo ‖ quis nominauerit. dico autem aliud et aliud e ‖ conuerso ‖ quam in trinitate habetur. ibi enim alius et alius, ut non subsistentias confundamus, non aliud uero et aliud; unum enim sunt tria et id ipsum diuinitate.

Siquis uelut in propheta dicit secundum gratiam operatum et non secundum ‖ essentiam coniunctum ‖ et conformatum esse, sit uacuus melioris operationis, magis autem plenus contrariæ.

Φ^a [$=RBN$], Φ^c [$=PDM$], Φ^r [$=CVY$], U

ADNOTATIONES RVSTICI [C] 4 hominem assumptum 5 ia(cet) carne

VERSIO ANTIQVA 1 ut *om.* $\Phi^{ac}U$, *corr.* D dicent $\Phi^{ac}U$, *corr.* D 2 speramus R 4 fine PM finem $\Phi^{ar}DU$ 6 deitate R 7 ut [et PU] in $\Phi^{ac}V^{corr}U$ totum hominem Φ^a et^2 *om.* $\Phi^{ac}YU$ 9 non dei—existimat [estimat M] $\Phi^{ac}U$ 10 transisse $\Phi^{ac}U$ transcurrisse $D^{mg}V$ 11 ipsa] illa R dicit *om.* $\Phi^{ac}U$, *corr.* D^{mg} 14 fuga] figura R 16 ex *om.* $\Phi^{ac}V^{corr}U$, *corr.* D carcat $\Phi^{ac}V^{corr}U$, *corr.* D^{mg} 17 et^2 *om.* BND 18 licet $\Phi^{ac}U$, *corr.* D^{mg} 19 id quod intus—foris est Φ^rD^{mg} et interiorem et exteriorem hominem $\Phi^{ac}U$ 20 ea *om.* $\Phi^{ac}U$, *corr.* D 21 est illud Φ^rD^{mg} est Φ^aPMU tempus D huic *om.* $\Phi^{ac}U$, *corr.* D^{mg} id *om.* $\Phi^{ac}U$, *corr.* D 23 homine facto Φ^aM hominem [homine D] factum PDU inhumanato D^{mg} hominem Φ^aPU siue *om.* $\Phi^{ac}U$ quemadmodum $\Phi^{ac}U$ quecumque modo D^{mg} 24 contrario $\Phi^{ac}U$, *corr.* D^{mg} 27 ueluti Φ^aMU 28 essentia Φ^a coniunctum Φ^rD^{mg} unitum Φ^aPMU unum D

1 ipse DCV, *corr.* DV nostrum ihm̄ x̄pm P 2 enim *om.* PU a deitate] deitatem Y euidenteque CV, *corr.* V 3 et^2 *om.* PU 3/4 absque commixtione] ante commixtionem Y 6/7 intellegibilem] inuisibilem DMU 7 et incapabilem *om.* PCV, *corr.* PV homine et U eundemque D deo *om.* U 11 plasmatus U blasphematus P 12 uiro] uero U uerum P sine iure P 13 blasphematum P 14 hæc est MCV 15 ex^2 *om.* P 16 sed] et Y adoptionem MU 17 et^2 *om.* D 18 filios P hic] nec U homines] hominibus D, *corr.* D^{mg} 21 inuisibilem PDU 22 alios—alios P quod absit D^{corr} 23 deum U uero *om.* M deificatum PU 24 quam] quoniam PDU in *om.* U 25 habeatur P alios—alios P substantias Y subsistentis P 28 confirmatum $PDYU$, *corr.* D sit uacuus] si tua causa D

Siquis non adorat eum qui crucifixus est, anathema sit et connumeretur cum ‖ deicidis ‖.

Siquis ex operibus perfectum aut post baptisma aut post resurrectionem ex mortuis adoptionem meruisse dicit, sicut pagani ‖ fictos ‖ subintroducunt, anathema sit. quod enim cœpit et proficit aut perficitur, non est deus, ‖ etsi ‖ per modicum augmentum ita dicitur.

‖ SANCTISSIMI ‖ BASILII ‖ QVONDAM ‖ EPISCOPI CAESARIAE PRIMAE CAPPADOCIAE

XV Non enim tantum cælum et ‖ terra ‖ et ‖ magnitudines pelagorum ‖ et in aquis degentia et terrena animalia et arbores et stellæ et aer et horæ et uaria uniuersitatis decoratio ‖ excellentiam fortitudinis ‖ demonstrant quantum quod possibile fuit deo ‖ incapabili ‖ inpassibiliter per carnem cum morte confligere, ut nobis ‖ propria ‖ passione inpassibilitatem donaret. de spir. s. 18

‖ SANCTISSIMI ‖ GREGORII EPISCOPI NYSSENI

XVI Hoc enim sapiatur, inquit, in uobis quod et in Christo Iesu, qui cum in forma dei esset, non rapinam arbitratus est esse se æqualem deo, sed semet ipsum exinaniuit formam serui suscipiens. quid pauperius in deo quam forma serui? quid humilius in rege uniuersorum quam in communionem pauperis nostræ naturæ uoluntarie peruenire? rex regum et dominus dominantium forma ‖ seruitutis ‖ induitur; iudex omnium fit sub tributo potentium; ‖ creaturæ ‖ dominus in spelunca ‖ diuertitur ‖ et qui omnia palmo tenet, non inuenit locum in ‖ diuersorio ‖, sed in præsepio animalium proicitur; mundus et ‖ incontaminabilis ‖ humanæ naturæ suscipere dignatur sordes et per omnem paupertatem nostram pertransiens usque ad mortis processit experimentum. uidete uoluntariæ paupertatis mensuram: uita mortem gustat, iudex in ‖ iudicium ‖ adducitur, uitæ uniuersorum dominus fit sub sententia iudicantis, omnium cælestium potestatum rex quæstionariorum manus non reppulit. ad hoc tibi, inquit, exemplum ‖ respiciat ‖ humilitatis mensura. or. 1 de beat. [PG p. 1201] Phil. 2, 5—7 Apoc. 10, 16 Ier. 40, 12 Lc. 2, 7

ATTICI EPISCOPI CONSTANTINOPOLITANI

XVII Hodie Christus dominus clementiæ natiuitatem suscepit; ‖ circa ‖ diuinæ ‖ enim ‖ maiestatis iam ‖ præexistebat ‖.

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*], *U*

ADNOTATIONES RVSTICI [*C*] XV in libro eius ad Amphilochium [et amphilocii C^{mg}] iacet capi⟨tu⟩lo octauo 16/17 in deo formam serui

VERSIO ANTIQVA 2 occisoribus dei $\Phi^{ac}UV^{corr}$ 4 finctos Φ^aV^{corr} 5 et si *Y* et *C* et sic $C^{corr}D^{mg}$ quamuis et si $\Phi^aPMV^{corr}U$ quamuis et ipse *D* 7 sancti $\Phi^{ac}VU$ quondam *om.* $\Phi^{ac}U$ 8 terram Φ^aDMYU magnitudinis Φ^aPDU pelagi $\Phi^{ac}U$, *corr. D*^{mg} 10 decorationem *BN* excellentiam fortitudinis Φ^r fortitudinem maiestatis $\Phi^{ac}U$ excellentiam *superscr. D* 11 incapabilem Φ^a in propria [propriam *P*] $\Phi^{ac}U$ 12 passionem *PU* 13 $\overline{\text{sci}}$ $\Phi^{ac}U$ 16 serui *om. BN* 19 serui $\Phi^{ac}U$, *corr. D*^{mg} fit *om. R* fert *D*, *corr. D*^{mg} 19/20 creaturæ] creator et Φ^aV^{corr} 20 speluncam *R* habitat $\Phi^{ac}U$, *corr. D*^{mg} 20—23 *multa in P iam non leguntur* 20 quia *R* 21 diuersorium Φ^a inmortalis $\Phi^{ac}U$, *corr. D*^{mg} mortem *BN* 24 iudicio $\Phi^{ac}U$ addicitur *R* 25 sub sententia] substantia *R* 26 respicit $\Phi^{ac}U$, *corr. D* humilitati *R* 29 circa *om.* $\Phi^{ac}UV^{corr}$, *corr. D* 30 autem $\Phi^{ac}U$ præerat $\Phi^{ac}U$, *corr. D*^{mg}

3 siquis autem *P* ex] a *PU* 5 profecit *P* proficitur *M* 6 dicatur *PDU*, *corr. D* 7 cæsareæ Φ^cU cappadociæ primæ *PDU* cappadocie *M* 8 aqua *D* 10 passibile *U* 12 passibilitatem *CU*, *corr. C* 13 nyseni Φ^cy nisenni *CV* 14 inquid sapiatur *PDU* 15 se esse *Y* 16 accipiens *PDYU* quid] qui *CV*, *corr. V* deo] eo *P* 17 formam Φ^c, *corr. D* 18 pauperis] corporis P^{corr} 19 indutus *U* 20 dn̄s *Y* 22 dignatus [dignus *U*] est suscipere *DU* 25 potestatis *U* 26 inquit tibi *D* 29 clementia [clementiam *V*] natiuitatum *CV*, *corr. V* 30 maiestati *U*

Deinde post hæc iterum subiungit: Misericordiæ uerbum exinanitur, qui natura
Phil. 2, 7 exinaniri non potest; se ipsum exinaniuit formam serui accipiens. in-
Ioh. 1, 14 corporeus propter te incarnatus; uerbum enim caro factum est. palpatur qui propter incorpoream naturam tactui non subiacet; qui sine initio est, sub corporeo fit initio; qui perfectus est, crescit; incommutabilis proficit; qui diues est, intrat in diuersorio; qui operit cælum nubibus, pannis inuoluitur; rex in præsepio ponitur.

AMPHILOCHII EPISCOPI ICONII

XVIII Quoniam enim idem ipse et rex et deus mortem propter dispensationem passionis gustauit, dona mysterii sunt indicia. offerunt aurum; agnoscunt enim eum esse regem. offerunt tus; deo enim sciunt offerentes. offerunt et myrram propter ‖ mortem in mysterio ‖ passionis.

ITEM EIVSDEM

XVIIII Nisi enim ille nasceretur carnaliter, numquam tu natus fuisses spiritaliter; nisi ille dignatus fuisset formam serui suscipere, numquam tu gloriam adoptionis lucrareris; propter hoc enim in terra cælestis, ut tu terrenus ‖ eleuareris in cælum ‖.
Phil. 2, 7 Ioh. 1, 16 propter hoc Christus semet ipsum exinaniuit, ut nos omnes de plenitudine eius acciperemus. illius mors ‖ tibi ‖ facta est immortalitas; domini passio seruo facta est exaltatio; tu uero beneficium accipis ad occasionem blasphemiæ.

ITEM ATTICI EPISCOPI CONSTANTINOPOLITANI

XX ‖ Si quem ‖ discernit incarnatio unigeniti et partus uirginis et passionum communio et crux et passio atque mors, ‖ discens ‖ cognoscat prouisoria hæc ‖ uniuersalis ‖ salutis, sed ‖ non ‖ indigna diuinæ clementiæ. si enim turpe est ‖ deo ‖ habitare in uirgine, turpius est omnino ‖ creare ‖; si autem creans non sustinuit contumeliam, neque habitare in creatura dignum uerecundia iudicauit. et si pati malum est, ‖ quale ‖ est a passionibus ‖ liberare? ‖ ideo et mortuus est, ut inmortali morte mortem mortificaret, et resurrexit nostram disponens resurrectionem, et omnia hæc suscepit non natura diuinitatis, sed susceptione carnis, ‖ illa ‖ quidem ‖ in inuiolabilitate ‖ propriæ impassibilitatis permanens, hac uero omnes sustinens passiones, quatenus optimæ conuersationis fieret legislator et princeps.

‖ Finiunt exempla sanctorum episcoporum ‖

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*], *U* [*usque ad* 30]

ADNOTATIONES RVSTICI [*C*] 15 formam serui

VERSIO ANTIQVA 1 hæc *om. R* 3 palpabatur *BN* 8 Iconii] imnii *R* 11 myrra *RCV, corr. V* 12 in mortem mysterio *R* inmortalitatem mysterii *BN* 16 in cælum ascenderes [ascenderis *RPDU, corr. D*] Φ^{ac} 18 tibi *Y* nostra $\Phi^{ac}U$ nostra tibi *CV* inmortalitatis *BN* 21 sunt quæ [ЄICINA *pro* ЄITINA] $\Phi^{ac}V^{corr}U$, *corr. D*^{mg} 22 qui discit $\Phi^{ac}V^{corr}U$ 22/23 uniuersæ $\Phi^{ac}V^{corr}U$, *corr. D*^{mg} 23 sed non Φ^rD^{corr} sed enim *R* Φ^cU sedem in *BN* diuina *R* deum $\Phi^{ac}V^{corr}U$ 24 creari Φ^aV^{corr} creaturæ *D*^{mg} 26 quantum $\Phi^{ac}V^{corr}U$, *corr. D*^{mg} liberari Φ^aP 28 illa] hac Φ^aM hæc *PDU* in *om.* Φ^aMV^{corr} 28/29 integritate [integritatem *P*] $\Phi^{ac}U$, *corr. D*^{mg} 31 *om.* Φ^aU

1 quæ *DU* 2 non *om. D* 5 fit initio] finitio *DCV, corr. V* profecit *P* 6 diuersorium *D* 10 offerent *U* enim *om. D* 11 deum Φ^c, *V in. ras.* dum *U* sunt *CY* sciunt *V in ras.* offerunt *V in ras., om. C* 12 propter *om. D* mysterium *D* 14 ille] idem *M* spiritualiter *M* 15 numquid *CVD*^{mg}, *corr. V* 16 tu *om. D* 17 omnes *om. D* 18 serui *CV* 19 tui *U* plasphemii *P* 20 item *om. C* item eiusdem *D* constantinopolitana *Y* 23 esset *Y* 24 turpe *U* esset *Y* sustulit *DU, corr. D*^{mg} 25 uerecundiæ *P* 26 multum malum *M* ut et *U* immortalis Φ^aU 27 morte *om.* Φ^cU, *corr. D* 28 naturam *CV, corr. V* 29 hæc *D*

918 Secundum sanctionem piissimorum ‖ et amicorum Christi ‖ imperatorum Theodosii et Valentiniani ‖ congregata ‖ in ‖ Ephesia ‖ metropoli ex omni, sicut dicitur, mundo sancta hac synodo ‖ religiosissimorum ‖ omnium sanctarum ecclesiarum episcoporum et consedente et definiente optinere ac firmam esse fidem quæ exposita est per ‖ sanctum spiritum ‖ a sanctis patribus pro tempore in Nicæa ciuitate ‖ congregatis ‖ numero ‖ trecentis ‖ decem et octo, ordinante de his quemammodum oportebat, Charisius quidam nomine presbyter ‖, qui fuit ‖ et œconomus sanctæ ecclesiæ Philadelphenæ ciuitatis, docuit quia quidam de Lydia prouincia ‖ descendentes ‖ hæretici uoluerunt suum quidem errorem relinquere, ad ueritatis uero lumen conuerti et imbui catholicæ ecclesiæ recto et pio dogmate et cum oporteret eos in ueritatem perduci, amplius decepti sunt et quasi ex fouea in ‖ deteriorem ‖ foueam ceciderunt. docuit enim quoniam Antoninus et Iacobus presbyterorum nomen habentes descenderunt de Constantinopoli commendaticias portantes epistulas a quodam Anastasio et Photio illo tempore cum hæretico Nestorio constitutis, et isdem ‖ uero ‖ presbyterorum habentibus nomina, et cum oporteret apostolicam atque euangelicam traditionem fidei quam exposuerunt pro tempore patres qui in Nicæa ‖ ciuitate ‖ congregati sunt, tradere his qui ex errore ad ueritatem ‖ conuertebantur ‖ et a tenebris uenire in lucem ‖ desiderabant, ‖ protulerunt expositionem aliquam impiorum dogmatum sub optentu symboli compositam et huic fecerunt suscribere miseros illos, omnem modum impietatis superantes in his. pro manifestissima uero explanatione eorum quæ dicta sunt, insertus est qui porrectus est libellus a memorato presbytero Charisio et impiæ illius hæreseos expositio de ‖ inhumanatione ‖ unigeniti filii dei cum suscriptione eorum qui decepti sunt.

919 ‖ Sanctissimo ‖ et ‖ uniuersali concilio deo amabili ‖ congregato in Ephesia metropoli ‖ a ‖ Charisio presbytero et œconomo Philadelphiæ. Oratio quidem est omnium qui bene sapiunt, honorem semper et ‖ decentem ‖ reuerentiam spiritalibus maxime patribus et doctoribus exhibere; si uero alicubi contigerit eos qui docere debent, talia ‖ subiectis ‖ de fide ‖ insonare ‖ quæ omnium aures nocent et corda, necessarium est ordinem commutari et eos qui male docere conantur, a minoribus redargui. igitur quia unus ex his ‖ Nestorius ‖ est suæ carpens perfidiæ fructus,

---

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 et—Christi *om.* Φ^{ac} 2 ualentiani *RCV* congregata *MY* congregati *CV* congregatis $\Phi^a PDV^{corr}$ ephesina Φ^a metropolim *R* 3 hac *om. BN* reuerentissimorum Φ^{ac} 4 deficiente *RB*, *corr. B* 5 spm̄ sc̄m $\Phi^a Y$ 5/6 congregatorum $\Phi^a PD$ 6 cccxviii *D* trecentorum $\Phi^a P$ trecenti *M* 7 carius *B* charsius *CV* qui fuit *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 7/8 filadelphinæ $\Phi^a P$ philadelfiæ *Dy* filadelfiene *M* 8 descendentes *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 11 maiorem Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 14 uero *om.* Φ^{ac} 15 habitantibus *R* 16 ciuitate *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 17 conuertuntur Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 18 desiderant Φ^{ac} 20 explanatio *R* 22 incarnatione $\Phi^{ac} V^{corr}$ 24 sc̄o $\Phi^{ac} V^{corr}$ dō amabili uniuersali concilio Φ^{ac} ephesina *BN* 25 libellos [libellus *DM* qui libellus *P*] a Φ^{ac} 26 decenter Φ^a 28 subiectos $\Phi^a PM$ subiunctus *D* subiectis D^{mg} instruere Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 29 dicere *BN* 30—p. 212, 1 Nestorius—pessime *om. D*, *corr.* D^{mg} 30 nestorianus $\Phi^a PM$

4 considente *MCV*, *corr. V* et²] ac *D* 5 ciuitatis *C* 6 et ordinante *M* 7 qui fuit pbr̄ *Y* econimus *D* 8 quidem *y* lyzia *PD*, *corr. D* prouintiæ *CV* 12 antonius *PDV* 13 constantinopolim Φ^c et a *D* anassasio *CV*, *corr. V* 14 eisdem *D* 15 cum *om. CV*, *corr. V* apostolica *C* 16 qui *om. P* 18 ad *DY* 20 superentes *C* 21 presbytero *om. M* 22 et *om. Y* expositione *D* 23 suspitione CVD^{mg}, *corr. V* 24 *inscr.* Libellus carisii MV^{corr} congregata *CV*, *corr. V* 25 chario *Y* econimo *D* 26 spiritualibus *M* 27 doctibus *CV*, *corr. V* 28 tali CVD^{mg}, *corr. V* 30 cariens *CV*, *corr. V* carens D^{mg} fructu D^{mg}

qui pessime de fide quæ in Christo est, sapiens et docens multa sæpius quæ non oportebat, omnem omnino qui sub ‖ sole ‖ est, orbem pariter conturbauit, ut et ‖ Christi amicissimos ‖ imperatores cogeret sancire uestram sanctitatem hic congregatam ea quæ catholicæ sunt fidei dogmata, confirmare, et hoc propter suam clementiam dominus deus præstans omnes uos sanctos patres hic propterea congregauit, huius gratia ego prouolutus ‖ uestræ sanctitati ‖ doceo quia non solus iste, sed et qui cum eo sunt impietatis eius participes Anastasius et Photius presbyteri eandem hæresim et in aliis ciuitatibus uolentes dispergere, Iacobum quendam similia his sapientem continuerunt et hactenus continent, mensam et fiduciam ei præstantes, quem et per litteras iamdudum sicut orthodoxum commendauerunt ‖ religiosissimis ‖ episcopis Lydiæ. talia uero ab isto temerata sunt quæ cum sanctitas uestra cognouerit, omnibus modis mouebitur ad regularem aduersus eum pœnam et aduersus ‖ eos qui ‖ eum ‖ continent ‖. in Philadelphiam enim ciuitatem prouinciæ Lydiæ perueniens et quosdam simplices decipiens (clerici autem sunt isti), sanctorum ‖ patrum ‖ Nicænorum expositionem fidei spernens, alterius ‖ expositioni ‖ fidei, magis autem perfidiæ suscribere fecit. et hoc fecerunt sicut simpliciores suscribentes quia huic orthodoxæ fidei acquiescimus; quæ expositio hæreticis blasphemiis plena et habens suscriptiones eorum quibus ‖ subrepsit, ‖ salua est, quam rogo coram uestra sanctitate relegi, ut manifesta sit quæ ab his meditata ‖ sit ‖ contra catholicam fidem subuersio, non solum uero hoc, sed et litteræ prædictorum, ubi Iacobo quidem hæretico constituto, qui talia commisit, testimonium catholicæ fidei perhibent, me autem sicut hæreticum ministerio et communione priuauerunt pie sapientem sicut subnexum est. his enim lectis docebitur omnibus modis uestra reuerentia quæ aduersus catholicam fidem ab eis commissa sunt, quæ deus per uestram sanctitatem usque ad finem destruat.

920 Credo in ‖ unum ‖ deum patrem omnipotentem, omnium uisibilium et inuisibilium factorem; et in unum dominum Iesum Christum, ‖ filium ‖ eius unigenitum, deum de deo, lumen de lumine, deum uerum de deo uero, omousion patri, qui propter nos et propter nostram salutem descendit de cælo, incarnatus est, natus ex sancta uirgine et ‖ inhumanatus ‖, crucifixus est propter nos, mortuus et resurrexit tertia die, ascendit in cælos et iterum ueniet iudicare uiuos et mortuos; et in sanctum spiri-

---

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 22 not̄ quia excommunicatus et depositus fuit *C* 26 not̄ et hæc editio symboli non consonat cum s(upra) s(cript)a, sed cum Timothei apostoli *C*

VERSIO ANTIQVA 1 quæ *BN* 2 sole $\Phi^c Y$ cælo $\Phi^a CVD^{mg}$ 2/3 x̄pianissimos [x̄pianissimus *D*] Φ^{ac} 3 impr̄ *D* quæ de *N* 5 ego [ergo *N*] gratia *BN* 6 ūram obsecrans s̄citatem Φ^{ac} 7 heresem $\Phi^a D$ 8 dispergere RV^{corr} 10 religiosissimis *Y* reuerentissimis [r̄eūi *P*] $\Phi^{ac}CV$ ēpi *P* 12 eos qui *om.* Φ^{ac} 12/13 continentes Φ^{ac} 14 patrum qui in Φ^a patrorum *C* 15 expositionis [expositiones *P*] Φ^{ac} expossitione *CV* expositionem *y* 18 subripuit *BN* subrepuit *R* subrupit *P* 19 est $\Phi^{ac}V^{corr}$ 22 subnixum *BND* 26 unum *om.* Φ^a 27 filium *om.* $\Phi^a DM$, *corr. D* 29 salutem *om. BN* cælis *BN* 29/30 uirgine s̄ca *BY* uirgine maria *N* uirgine *D*, *corr. D* 30 homo factus $\Phi^{ac}V^{corr}$ inhumanatus est D^{mg} 31—p. 213, 1 s̄pm̄ s̄cm̄ *Ny*

1 pius *C* prius D^{mg} sæpius *in ras. V* 2 orbem *in ras. V* opem CD^{mg} hominem Φ^c 6 et *om. PD* 7 particeps *P* eadem *CV*, *corr. V* 8 ciuitates *C* 9 mensuram D^{mg} per *om. CV*, *corr. V* 10 lyddiæ $C^{corr}V$ lizyæ *PD* 12 mouetur *P* pœniam *CV*, *corr. V* 13 ciuitatis *D* lyddiæ $C^{corr}V$ lizyæ *PD* 14 decipiens *om. CV*, *corr. V* *post* isti *superscr.* et *D* nicanorum *CV* 15 an expositionem *DM* exprimens *D*, *corr.* D^{mg} spernentes *y* scribere *CV*, *corr. V* 16 orthodoxiæ *D* 18 ūram sanctitatem *CV* 20 hoc credet *M* hoc credit *PD* sed et *om. M* constitutum *P* 22 pia *P* 23 et [ex *PM*] his Φ^c ūræ *C* 24 dn̄s *CV* 26 omnium *om. Y* 29 et incarnatus *PD* natus *om. P* 30 et^2] est *M* 31 et^1 *om. Y* uenit *CV*, *corr. V*

tum ueritatis, paraclitum, consubstantialem patri et filio, et ‖ in ‖ sanctam catholicam ecclesiam; in resurrectionem mortuorum; in ‖ uitam æternam ‖.

Ego Charisius hos libellos dedi sicut superius scriptum est, suscribens manu mea.

EXEMPLAR EXPOSITIONIS FALSATI SYMBOLI

921 Eos qui nunc in primis inbuuntur ecclesiastici dogmatis diligentia aut ex aliquo uolunt hæretico errore ad ueritatem conuerti, doceri et confiteri oportet quia credimus in unum deum patrem ‖ sempiternum ‖ neque postea ‖ incipientem ‖ ut esset, sed qui est ‖ ab æternitate sempiternus ‖ deus, neque ‖ uero ‖ postea factum patrem, quoniam utique semper deus erat et pater. credimus uero et in unum dei filium unigenitum, de substantia ‖ existentem ‖ patris, sicut uere ‖ filium ‖ et eiusdem substantiæ ‖ existentem illi ‖ cuius est et creditur filius. et in spiritum uero sanctum, qui ex dei est substantia, non filium, deum uero ‖ existentem substantia ‖, sicut eiusdem ‖ existentem ‖ substantiæ cuius est deus et pater, ex quo secundum essentiam est. nos enim inquit, non spiritum mundi accepimus, sed spiritum qui ex deo est, a creatura quidem ‖ eum ‖ uniuersa ‖ separans, ‖ deo uero ‖ coniungens, ‖ ex quo essentialiter est speciali modo præter omnem creaturam, quam non secundum substantiam sed secundum causam creationis ex deo esse arbitramur, sed neque filium æstimantes neque per filium sumpsisse substantiam. confitemur uero ‖ patrem perfectum persona ‖ et ‖ filium ‖ similiter et ‖ spiritum sanctum ‖ identidem, salua nobis pietatis ratione, id est patrem et filium et spiritum sanctum non tres aliquas diuersas substantias ‖ æstimari, ‖ sed unam ‖ identitate ‖ deitatis cognoscendam. 1 Cor. 2, 12

Oportet uero et de dispensatione quam pro nostra salute ‖ in ea quæ est secundum dominum Christum ‖ dispensatione dominus deus perfecit, scire quoniam deus uerbum hominem perfectum assumpsit ex semine Abrahæ et Dauid secundum pronuntiationem diuinarum scripturarum hoc ‖ existentem ‖ natura quod erant illi ex quorum ‖ erat ‖ semine, hominem perfectum natura ex anima intellectuali et carne humana constantem, quem hominem ‖ existentem ‖ secundum nos per naturam, spiritus sancti uirtute in uirginis uulua formatum, factum ex muliere, ‖ et ‖ Gal. 4, 4-5

Φ[a] [=RBN], Φ[c] [=PDM], Φ[r] [=CVY], bsZ [inde a 4]

VERSIO ANTIQVA 1 in *om.* Φ^a 2 resurrectionem *Y* resurrectione $\Phi^{ac}CV$ uita æterna Φ^aPM 7 æternum $\Phi^{ac}bs$ incipiente Φ^a 8 de sursum æternus $\Phi^{ac}V^{corr}bs$, *corr. D*[mg] uero Φ^rZ enim $\Phi^{ac}bs$ 10 existentem *CVZD*[mg] existente *Y* esse $\Phi^{ac}bs$ filium *CYZD*[mg] est filius $\Phi^{ac}V^{corr}bs$ 10/11 existentem illi *CYZD*[mg] constitutum $\Phi^{ac}V^{corr}bs$ 12 substantia est *BN* existentem *CYZD*[mg] esse $\Phi^{ac}V^{corr}bs$ substantiam Φ^a 12/13 existentem *CYZD*[mg] constitutus $\Phi^{ac}V^{corr}bs$ 13 essentia Φ^aPb 15 a] de *R* eius $\Phi^{ac}V^{corr}bs$, *corr. D*[mg] separatus $\Phi^{ac}V^{corr}bs$, *corr. D*[mg] reparans *C* unitus $\Phi^{ac}V^{corr}bs$, *corr. D*[mg] 18/19 patrem—persona [personam *Z*] *CYZ* patris perfectam personam $\Phi^{ac}V^{corr}bs$ 19 filii $\Phi^{ac}V^{corr}bs$ $\overline{\text{sci}}$ $\overline{\text{sps}}$ $\Phi^{ac}bs$ $\overline{\text{sps}}$ $\overline{\text{sci}}$ V^{corr} 20 pietate *BNCV*, *corr. V* rationem *RP* $\overline{\text{scm}}$ $\overline{\text{spm}}$ $R\Phi^c$ 21 æstimari *CYD*[mg] æstimare *Z* æstimantes $\Phi^{ac}V^{corr}bs$ identitate Φ^rZ in deitate *D*[mg] proprietatem $\Phi^aPMV^{corr}bs$ proprietatis *D* deitatis *om. D*, *corr. D*[mg] 22 in—est *YZ* in $\overline{\text{dni}}$ ea quæ est *CD*[corr] quam in Φ^aPbs in *DMV*[corr] 22/23 secundum $\overline{\text{dnm}}$ $\overline{\text{xpm}}$ *Z* secundum $\overline{\text{xpm}}$ *CD*[corr] secundum $\overline{\text{dni}}$ $\overline{\text{xpi}}$ *Y* $\overline{\text{dni}}$ $\overline{\text{xpi}}$ Φ^cbs hominis $\overline{\text{xpi}}$ Φ^aV^{corr} 24 habræ *RV* abræ *D* habrahæ $R^{corr}C$ 25 existentem *CD*[mg]*Z* existente *Y* constitutum $\Phi^{ac}bs$ 26 erat et $\Phi^{ac}V^{corr}bs$, *corr. D* 27 constitutum $\Phi^{ac}bs$, *corr. D*[mg] 28 uirgines *BNC*, *corr. C* et *om.* Φ^a

1 paracletum *D* 2 et in *D* in[2]] et *D* 3 charisios *CV*, *corr. V* charius *Y* 4 INCIPIT EXEMPLAR EXPOSICIONIS FALSITATIS FIDEI NESTORII *b* EXPOSITIO SACRILEGAE EXPOSITIONIS NESTORII *s* expositioni *D* falsi *D*, *corr. D*[mg] *om. Z* symboli quam *Z* 5 digentia *CV*, *corr. V* degentia *D*[mg] 6 doceri et] doceri doceri *b* quia *om. Z* 9 in *om. Ps* 9/10 unigenitum de substantia] eiusdem substantiæ *Z* 10 patri *Z* uero *CD* [mg] 11 et[1]] ut *Y* in *om. DZ*, *corr. D* $\overline{\text{scm}}$ uero $\overline{\text{spm}}$ *Y* $\overline{\text{spm}}$ $\overline{\text{scm}}$ *Ms* 12 $\overline{\text{dnm}}$ *Y* 13 et *om. DZ* 15 $\overline{\text{ds}}$ *D*, *corr. D*[mg] uerbo *P* 19 identidem *in* itidem *corr. Z* salua *om. P* 20 tres] per *bs* 21 cognoscentes *s* 22 dispensationem *b* 25 erat *PCVD*[corr]*bs*, *corr. V* 27 humanam *b* per quem *bs* 28 firmatum *bs* factum *om. P*

factum sub lege, ut omnes nos a ‖ legis seruitute ‖ redimeret ante iam ‖ prædestinatam ‖ adoptionem accipientes, inenarrabiliter sibimet uniens, mortem quidem
Eph. 1, 20. 21 eum secundum legem humanam ‖ experiri constituens ‖, suscitans uero ex mortuis et perducens in cælum et consedere faciens ad dexteram dei, unde super omnes constitutus principatus et potestates et dominationes et uirtutes et omne quod nominatur nomen, non solum in hoc sæculo, uerum etiam et in futuro, ab omni creatura accipit adorationem sicut inseparabilem ‖ ad diuinam naturam ‖ habens copulationem, relatione dei et intellegentia omni creatura ei adorationem exhibente. et neque duos filios dicimus neque duos dominos, quoniam unus ‖ filius ‖ secundum substantiam deus uerbum, unigenitus filius patris, ‖ cui ‖ iste coniunctus et ‖ participans filiatione ‖ communicat ‖ nomine filii ‖ et honore, ‖ et ‖ dominus secundum essentiam deus uerbum, cui iste coniunctus honore communicat. et ideo neque duos filios dicimus neque duos dominos, quia manifesto constituto secundum substantiam domino et filio inseparabilem tenet ad eum copulationem qui causa nostræ salutis ‖ assumptus ‖ conrefertur nomine et honore filio et domino, non sicut unus quisque nostrum ‖ et ‖ secundum
Gal. 3, 26 se ipsum constitutus est filius, unde et multi secundum beatum Paulum dicimur filii, sed solus præcipuum habens hoc quod ‖ in ea quæ est ad deum uerbum copulatione filiatione ‖ et dominatione participans aufert quidem omnem suspicionem dualitatis filiorum et dominorum, præstat uero nobis in copulatione ad deum uerbum omnem habere ipsius fidem et intellegentiam et ‖ speculationem ‖, pro quibus et adorationem pro relatione dei ab omni ‖ suscipit ‖ creatura. unum igitur filium dicimus et dominum Iesum Christum, per quem omnia facta sunt, principaliter quidem deum uerbum intellegentes substantialiter filium dei et dominum, ‖ coin-
Act. 10, 38 tellegentes ‖ autem assumptum Iesum a Nazaret, quem unxit deus spiritu et uirtute, sicut in uerbi dei copulatione ‖ filiationis ‖ participantem et dominationis;
1 Cor. 15, 45 qui et secundus Adam secundum beatum dicitur Paulum sicut eiusdem quidem naturæ constitutus cuius Adam, demonstrans uero nobis futurum statum et tantam

---

ϕ^a [=*RBN*], ϕ^c [=*PDM*], ϕ^r [=*CVY*], *bsZ*

ADNOTATIONES RVSTICI 25/26 not̄ de uncto spiritu et uirtute *C*

VERSIO ANTIQVA 1 legis seruitute *YZ* seruitute legis *CVb* seruitutis lege $\Phi^{ac}s$ 1/2 p̄destinationem ϕ^a p̄destinatum *Pb* 3 experiri constituens ϕ^rZD^{mg} gustare [*om. Pbs*] faciens $\Phi^{ac}V^{corr}bs$ 7 accipit *MYs* accipit $\phi^aPDCVbZ$ 7/8 a diuina natura Φ^abs a diuinam naturam *P* 10 unius *BNCVD*^{corr}, *corr. V* filius [filios *P*] patris $\phi^{ac}V^{corr}bs$ 11 cui ϕ^rD^{mg} sicut $\Phi^{ac}bs$ participans filiatione ϕ^rD^{mg} particeps constitutus filii $\Phi^{ac}bs$ 11/12 nomine filii ϕ^rD^{corr} nomen Φ^a nomine ϕ^cbs 12 et^2 *om.* $\phi^{ac}bs$ 15 sumptus Φ^a 16 nr̄m et *Y* nr̄m met D^{corr} nostromet *CV* nostrum $\phi^{ac}V^{corr}s$ *om. b* 18 principium *BN* præcipium *CV*, *corr. V* in—uerbum ϕ^rD^{mg} ad dei uerbi $\phi^{ac}V^{mg}bs$ 18/19 copulationem $\phi^{ac}V^{mg}bs$ 19 filiatione ϕ^rZD^{corr} adoptione ϕ^aPMbsV^{mg} *om. D* 21 theoriam $\phi^{ac}bsV^{corr}$, *corr. D*^{mg} 22 suscipit *Ys* suscepit $\phi^{ac}CVb$ 24/25 consuspicantes $\phi^{ac}V^{corr}bs$, *corr. D*^{mg} 26 dei *om. BN* adoptionis $\Phi^{ac}V^{corr}bs$, *corr. D*^{mg} 27/28 quidem—Adam *om. R* 28 cui adam *N* cuiusdam *s* monstrans *R*

1 nos *om. CVZ* 2 mori *s* mori ē *b* 4 considere *s* 5 constitutos *CVb* 7 et *om. Z* futurum *b* creature *b* et ad *D* 8—22 relatione—creatura *om. Z* 8/9 creaturæ *Pb* 9 ei *om. PMbs* exhibentem *Pb* duos[1]] duo *C* 11 coniunctos *b* 13 filios hos *Pbs* 14 quoniam *M* constitutus *D* deo *Y* 15 tenet] et *P* ad eum] et deum *D* confertur *Dbs*, *corr. D* confitetur *P* 16 dō *Y* 17 multis *Y* dicimus *b* 19 aufers *b* aufer si *s* 21 omne *b* haberet *bs* 22/23 dicimus filium *b* 23 principalia *b* 24 dn̄m *D* 24/25 substantialiter—cointellegentes *om. Z* 24 dominum] dn̄m *Y* 25 Iesum *om. Pbs* a *om. b* 26 sicut—dominationis *om. Z* sic *Pbs* participante *bs* participanter *P* 27 secundum *CVD*^{corr}, *corr. V* quidem *om.* ϕ^rZ 28 natura *b* statutum *P* 28—p. 215, 1 tamquam habentem *Z*

habens ab illo differentiam ‖ quantam quippe esse oportet ‖ inter ‖ eum qui ‖ inenarrabilia ‖ ministrat ‖ in futuro sæculo bona et inter eum qui præsentium tribulationum dedit initium. simili uero modo et secundus Adam uocatur sicut secundum statum demonstrans, quoniam primi quidem exordii factus est Adam mortalis et passibilis et multis ‖ pleni ‖ doloribus, cuius et nos suscepimus similitudinem, ‖ secundum ‖ uero ostendit dominus Christus, qui de cælo in futuro apparens omnes nos ad suam perducet communionem. primus enim inquit, homo ex terra terrenus, secundus homo dominus de cælo, id est exinde appariturus, ut omnes ad imitationem perducat suam, unde subiunxit: qualis terrenus, tales et terreni, ‖ et ‖ qualis cælestis, tales et cælestes. et sicut portauimus imaginem terreni, portemus et imaginem cælestis. in eo uero apparente et ab omnibus ‖ uidendo ‖ qui in futuro iudicandi sunt, inuisibiliter ‖ existens ‖ faciet iudicium diuina natura; tempora enim ignorantiæ nostræ prætermittens deus nunc præcipit ‖ omnibus ‖ hominibus ubique pænitentiam agere, quoniam statuit diem in qua iudicaturus est uniuersum orbem in iustitia in uiro quem prædestinauit, fidem præstans resuscitans eum a mortuis. 1 Cor. 15, 47 1 Cor. 15, 47—49 Act. 17, 30—31

Hæc est ecclesiasticorum dogmatum doctrina et omnis qui his contraria sapit, anathema sit. omnis qui ‖ salutarem pænitentiam non ‖ suscipit, anathema sit. omnis qui non celebrat sanctum diem paschæ secundum sanctæ catholicæ ecclesiæ ‖ statuta ‖, anathema sit.

922 Budios ‖ Iunici ‖ Philadelphiensis, Quartodecimanus, cognoscens ueram et catholicam fidem et postulans sanctissimum episcopum Theophanium accessi ad sanctam ‖ catholicam ‖ ecclesiam et anathematizo omnem hæresim, præcipue ‖ Quartodecimanorum ‖, in qua prius erraueram, et consentio supra scriptæ expositioni catholicæ fidei, ‖ anathematizans et eos ‖ qui non celebrant sanctum diem paschæ sicut sancta catholica et apostolica ecclesia celebrat, iurans per sanctam et homousion trinitatem et pietatem et uictoriam dominorum orbis terræ Flauii Theodosii et

---

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*], *bsZ* [*usque ad* 21]

ADNOTATIONES RVSTICI 3 de originali peccato *C* 8 de domino de cælo exponit 14 ΥΠΕΡΙΔΩΝ despiciens *C* 23 Theophanius $\overline{\text{eps}}$ unus fuit ex his qui erant cum Orientalibus *C*

VERSIO ANTIQVA 1 quantam $V^{corr}YZ$ quantum Φ^aCVD^{mg} quanta Φ^cbs quippe esse [esse *om. YZ*] oportet $\Phi^rD^{mg}Z$ si facta fuerit $\Phi^{ac}bs$ eum qui *om.* $\Phi^{ac}bs$, *corr.* D^{mg} 1/2 enarrabilia *BNPDbs* innarrabilia *CV*, *corr.* $D^{mg}V$ 2 administrante $\Phi^{ac}bs$, *corr.* D^{mg} 2/3 tribulatium *BN* 4 est *om. R* 5 pleni *PCY* plenitudo *Z* plenus Φ^aDMVbs 6 secundum Φ^rb secundi Φ^csZ secunda Φ^a ihs̄ x̄ps *BND* s̄ps *CV*D^{mg}, *corr. V* 10 et[2] *om.* $\Phi^{ac}bs$ 12 uiso Φ^aDMbs, *corr.* D^{mg} uero *P* constituta $\Phi^{ac}V^{corr}bs$, *corr.* D^{mg} 14 omnibus *om.* $\Phi^{ac}bs$, *corr.* D^{mg} 18 ecclesiarum *R* 19 non salutarem pænitentiam $\Phi^{ac}bs$ suscepit *RPbsCV* 21 regulam $\Phi^{ac}bs$ 22 iunici *Y* iumici *C* ı. inici D^{mg} ionico Φ^a ronico *P* rionico *MV* rionicho *D* 24 et catholicam Φ^aPMY [=Γ] 24/25 quartoetdecimanorum Φ^aV^{corr} 25 expositione *BN* 26 anathematizo Φ^{ac} et eos *om.* Φ^{ac}, *corr. D*

3 uocatus D^{corr} 4 statutum *P* 5 suscipimus *PYZ* 6 ostendit mihi *b* 7 suam *om.*, su *superscr. Y* perducit Φ^cbsZ 8 dominus *om.* Φ^cbsZ, *corr. D* apparetur *b* aperiturus *CV*, *corr. V* 9 subiungit *D* 10 et[1] *om. D* 12 omni Φ^cbs, *corr.* D^{mg} hominibus *Y* 13 tempore *Dbs* 14 præcepit Φ^cbsC p̄cepit [p̄cipit V^{corr}] dn̄s *V* 15 quo *bsZ* 16 iustitiam *PbCV* uero *M* 20 celebrant *C* sanctum] secundum *s* sanctæ *om. M* 22 *inscr.* subscriptiones *MV* busi *P* buzioy *D* 23 episcopum *om. PM* accessit *CV*D^{corr} 24 et *om. PY* heresem *PDY* 25 supra scriptæ] s̄cæ Φ^c, *corr.* D^{mg} 27 sancta *om. D* catholica *om. Y* ecclesia *om. Y* celebrant D^{corr}

Flauii Valentiniani perpetuorum augustorum; si uero aliquid ‖ eorum ‖ quandoque transgressus fuero, subiacere me legis seueritati. et relecta mihi expositione ‖ suscripsi ‖ per Flauium Hesychium Philadelphiæ principalem propter quod litteras ‖ ignorem ‖.

923 Flauius Hesychius ‖ Cerdanepii ‖ principalis, Quartodecimanus, cognoscens ueram et rectam fidem, subplicans accessi ad ‖ sanctissimam ‖ et catholicam ecclesiam et anathematizo omnem hæresim, præcipue ‖ uero ‖ Quartodecimanorum, consentio ‖ uero ‖ supra scriptæ expositioni catholicæ fidei, anathematizans et ‖ eos ‖ qui non celebrant sanctum diem paschæ sicut sancta et catholica ecclesia celebrat, iurans per sanctam et homousion trinitatem et pietatem et uictoriam religiosissimorum ‖ et Christi amicorum ‖ imperatorum Flauii Theodosii et Flauii Valentiniani perpetuorum augustorum; si uero aliquid de his transgressus quandoque fuero, subiacere me legis seueritati. et subscripsi manu mea.

924 Rufinus secundæ Philadelphiæ, Quartodecimanus, cognoscens ueram catholicam fidem supplicaui exorans ‖ sanctissimam et ‖ catholicam ecclesiam et anathematizo omnem hæresim, præcipue ‖ uero ‖ Quartodecimanorum, consentio ‖uero ‖ cum omni domo mea supra scriptae expositioni rectæ fidei, ‖ anathematizans ‖ et ‖eos ‖ qui non celebrant sanctum diem paschæ sicut sancta et catholica et apostolica ecclesia celebrat, iurans per sanctam et homousion trinitatem et pietatem et uictoriam ‖ Christi amicorum ‖ imperatorum Flauii Theodosii et Flauii Valentiniani perpetuorum augustorum; si uero de his aliquid aliquando trangressus fuero, subiacere me cum omni domo mea legis seueritati. et relecta mihi expositione et placente suscripsi propria mea uoluntate et proposito.

925 Eugenius secundæ Philadelphiæ, Quartodecimanus, cognoscens cum omni domo mea rectam et catholicam fidem, obsecrans sanctissimum episcopum Theophanium accessi ad ‖ sanctissimam ‖ et catholicam ecclesiam et anathematizo omnem hæresim, præcipue ‖ uero ‖ Quartodecimanorum et eos qui non celebrant sanctum diem paschæ sicut sancta et catholica et apostolica ecclesia, consentio ‖ uero ‖ cum omni domo mea præscriptæ expositioni catholicæ fidei, iurans per sanctam et homousion trinitatem et pietatem et uictoriam ‖ et diuturnitatem ‖ Christianissimorum imperatorum Flauii Theodosii et Flauii Valentiniani perpetuorum augustorum;

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 ualentiani *R* horum Φ^{ac} quando *R* 3 supra scripsi Φ^a hisichium Φ^a ysicium *PD* 4 ignorarem $\Phi^a V^{corr}$ 5 hisichius *RB* ysicius *PD* hichius *N* et sychius *Y* cerdanepii *Y* cerdanepiensis *BN*Φ^c*CV* cerdanepisensis *R* 6 s̄cissimam *Y* s̄cam Φ^{ac}*CV* 7 uero *om.* Φ^{ac} quartoetdecimanorum $\Phi^a V^{corr}$ quartorum et decimanorum *M* quartodecim annorum *CV* 8 uero *Y om.* Φ^{ac}*CV* eos *om.* Φ^{ac} 11 et—amicorum *om.* Φ^{ac}, *corr. D* ualentiani *R* 14 ueram *om. R* 15 s̄cissimam *Y* s̄cam Φ^{ac}*CV* et *om.* Φ^{ac} 16 uero *om.* Φ^{ac} quartoetdecimanorum Φ^a uero[2] *om.* Φ^{ac} 17 expositione *NCV* anathematizo Φ^{ac} eos *om.* Φ^{ac} 20 x̄pianissimorum Φ^{ac} ualentiani *R* ualentini *D* 26 s̄cissimam *Y* s̄cam Φ^{ac}*CV* 27 uero *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 28 uero *om.* Φ^{ac} 30 et diuturnitatem *om.* Φ^{ac} [=Γ], *corr. D* 31 ualentiani *R* 1 perpetuæ augustæ *D* 5 principalem *CV*, *corr. V* 7 et *om. D* heresem *PDY* 9 celebrat *D* s̄cae et chatholicæ *CV* celebrant *V* 10 et[1] *om. M* 11 imperatorum n̄rorum *Y* 11/12 perpetuæ augustæ *D* 12 quandoque transgressus *M* transgressus *D* 14 secundiæ *C* 15 ecclesiam *om. D*, *corr. D* fidem *M* 16 eresem *PD* 17 supra scriptæ] s̄cæ *PD* 18 sancta et *om. M* et *om. P* et catholica *om. D* catholice et apostolicæ ecclesiæ *C* 20 imperatorum *om. D* 21/22 cum—mea subiacere me *M* 22 relicta *D* recta *CVD*^{mg} 27 heresem *PD* quartodecimanorum *in ras. V* quattuordecim annorum *C* quattuor *D*^{mg} et *om. PD*, *corr. D* 28 et[1] *om. D* et apostolica *om. M* 29 perscribtæ *P* expositione *CV*, *corr. V* et *om. M* 30 pietatem et *om. PD*, *corr. D*

si uero aliquid ‖ eorum ‖ præuaricatus fuero quandoque, subiacere me cum omni domo mea legis seueritati. et relecta mihi expositione et placita subscripsi manu mea.

926 Faustinus laicus secundæ Philadelphiæ, Quartodecimanus, cognoscens ueram et catholicam fidem, obsecrans sanctissimum episcopum Theophanium accessi ad catholicam ecclesiam ‖ et ‖ anathematizo omnem hæresim, præcipue uero Quartodecimanorum, in qua prius erraueram, et consentio præscriptæ expositioni catholicæ fidei, anathematizans et eos qui non celebrant diem sanctum paschæ quemammodum sancta et catholica et apostolica ecclesia celebrat, iurans per sanctam et homousion trinitatem et pietatem et uictoriam dominorum orbis terræ Flauii Theodosii et Flauii Valentiniani perpetuorum augustorum; si uero aliquid horum præuaricatus fuero quandoque, subiacere me legum seueritati. et relecta mihi expositione accedens cum omni domo mea subscripsi manu mea.

927 Damalius et Alexander manu usi Eutropii filii Theodori reuerentissimi diaconi, cognoscentes catholicam fidem et obsecrantes sanctissimum episcopum Theophanium accessimus ad catholicam ecclesiam, anathematizantes omnem hæresim, præcipue uero Quartodecimanorum, in qua ‖ erraueramus ‖, et eos qui non celebrant sanctum diem paschæ quemammodum catholici. et relecta nobis expositione iurantes uenerabili iuramento sanctæ trinitatis et uictoriam et salutem dominorum orbis terræ Flauii Theodosii et Flauii Valentiniani perpetuorum augustorum non transgredi aliquid præscriptorum et credentes cum domibus nostris suscripsimus.

928 Flauius Nymphidianus secundæ Philadelphiæ, scholasticus, omnibus dogmatibus et consuetudinibus Quartodecimanorum hæresis non ‖ suscipiens, consentiens uero his ‖ quæ sunt orthodoxæ fidei, abrenuntio, confitens communicare ‖ huic ‖ rectæ fidei in omnibus et hanc suscipere.

929 Polychronius Tatiani ‖ Philadelphiensis ‖ manu utens ‖ Flauii Hesychii ‖ et ‖ Daniheli Philadelphenorum principalium ‖ propter quod tarde scriberem, cognoscens catholicam fidem et obsecrans sanctissimum episcopum Theophanium accessi ‖ catholicæ fidei ‖, anathematizans omnem hæresim, præcipue uero Quartodecimanorum, in qua erraueram, et eos qui non celebrant sanctum diem paschæ quemammodum ‖ et orthodoxi ‖. et lecta mihi ‖ hac ‖ expositione ‖ iuraui ‖ uenerabili iuramento sanctæ trinitatis et uictoriam et salutem dominorum orbis terræ Flauii Theodosii

---

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 horum $\Phi^{ac}V^{corr}$ 6 et *om.* Φ^aPM 9 et catholica *om.* *R* 11 ualentiani *R* 14 eutrophii *BN* 16 heresem *RPDY* 17 errauimus Φ^a 18 mihi *N* 20 ualentiani *R* 23 suscipiens *CVD*^{mg} approbatis *Y* suscipientibus $\Phi^{ac}V^{corr}$ [=Γ] 23/24 consentiens—his *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 24 abrenuntiatio *B* abrenuntiatione *N* huic *om.* Φ^{ac} 26 eustatiani *BN* Philadelphiensis *om.* Φ^{ac}, *corr.* *D* flauianum Φ^a isychium Φ^a isychii Φ^c 26/27 et daniheli [danihelis Φ^cY] Φ^{cr} et danihelum Φ^a, *latet corruptela* ΚΑΙΔΑΝΙΗΛΟΥ *pro* ΚΕΡΔΑΝΕΤΤΙΟΥ *cf. t. I 5 p. 101, 14. 2 p. 69, 18* 27 Philadelphenorum *om.* Φ^{ac}, *corr.* *D* principalis *BND* principales *RPM* 29 ad catholicam fidem Φ^a 31 et^1 *om.* Φ^{ac} [=Γ] catholici Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} hanc *C om.* Φ^{ac} et iurans Φ^{ac} uenerabile sacramento *B* uenerabile sacramentum *D*

1/2 cum—mea *om.* *P* 2 relicta *CV*, *corr.* *V* 4 faustus *P* 5 episcopum *om.* *PM* 6 hæresem *PDY* uero *om.* Φ^c 6/7 quartadecim annorum *CV* 9 sc̄ae et catholicæ et ap̄licæ ecclesiæ celebrant *CVD*^{corr} et^1 *om.* *D* 10 pietatem et *om.* *PD*, *corr.* *D* 11 eorum *P* 12 relicta *DCV*, *corr.* *D* 14 damalihel *D*, *corr.* D^{mg} theodosii *P* 17 et *om.* Φ^c, *corr.* *D* 18 s̄cam *Y* 19 uenerabile iuramentum *D* uictoria et salute *M* 21 perscribtorum *P* nostris *om.* *D* 23 consuetudinibus quidem Φ^c [=Γ] 24 orthodoxiæ *CV* 26 utenens *Y*, *corr.* *Y* tenens *M* 27 scribere *CV*, *corr.* *V* scriberent *P* 29 heresem *PD* 29/30 quartodecim annorum *CV*, *corr.* *V* 30 quam prius *M* s̄cam *Y*

et ‖ Flauii ‖ Valentiniani perpetuorum augustorum non transgredi aliquid præscriptorum, et ‖ credens ‖ cum omni domo mea, et constant mihi omnia præscripta. Polychronius mutuatus sum ‖ manum ‖ Eustathii.

930 Flauius Marcellus aurifex, Quartodecimanus, cognoscens catholicam fidem et obsecrans sanctissimum episcopum Theophanium accessi propria mea uoluntate et proposito ad sanctam dei ‖ et ‖ catholicam ecclesiam et anathematizo omnem hæresim, præcipue ‖ uero ‖ Quartodecimanorum et eos qui non celebrant sanctum diem paschæ quemammodum catholici, et iuraui per sanctam trinitatem et pietatem Christianissimorum imperatorum Flauii Theodosii et Flauii Valentiniani perpetuorum augustorum, ‖ si ‖ aliquid transgressus fuero horum præscriptorum, reum me esse legum seueritati. et subscripsi manu mea.

931 Eutychius secundæ Philadelphiæ cognoscens catholicam fidem et obsecrans sanctissimum episcopum Theophanium accessi propria mea uoluntate et proposito ad sanctam dei catholicam ecclesiam et anathematizo omnem hæresim, præcipue ‖ uero ‖ Quartodecimanorum et qui non celebrant sanctum diem paschæ sicut catholici, et iurans per sanctam trinitatem et pietatem Christianissimorum imperatorum Flauii Theodosii et ‖ Flauii ‖ Valentiniani perpetuorum augustorum; si uero transgressus fuero aliquid de his quæ præscripta sunt, subiacere me legum seueritati. et suscripsi manu mea.

932 Stratonicus Ammonii ‖ Philadelphiæ ‖, Quartodecimanus, cognoscens catholicam fidem et obsecrans sanctissimum episcopum Theophanium accessi ad sanctam dei catholicam ecclesiam et anathematizo omnem hæresim, præcipue ‖ uero ‖ Quartodecimanorum et qui non celebrant sanctum diem paschæ sicut catholici, et ‖ iuraui ‖ per sanctam trinitatem et pietatem Christianissimorum imperatorum ‖ nostrorum ‖ Flauii Theodosii et Flauii Valentiniani perpetuorum augustorum, si ‖ autem ‖ transgressus fuero de his omnibus quæ præscripta sunt, subiacere me legum seueritati. et subscripsi per nepotem meum Alexandrum ob eo quod litteras ‖ ignorem ‖.

933 ‖ Theodorus ‖ et Alexander et Philadelphus subscribentes per unum ex nobis, id est Alexandrum, cognoscentes catholicam fidem et obsecrantes sanctissimum episcopum Theophanium accessimus ad sanctam dei catholicam et apostolicam orthodoxam ecclesiam et anathematizamus omnem hæresim, præcipue quæ dicitur Catharon, ‖ et ‖ qui non faciunt sanctum diem paschæ sicut catholici, et iuramus

---

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 Flauii *om.* $\Phi^a M$ ualentiani *R* 2 credo Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 3 Polychronius *cf. t. I 5 p. 101, 21; nomen Eustathii ex subscriptione quæ sequitur, huc translatum cf.* Γ manum *M* manuum *CV* manu $\Phi^a PDY$ eustasii *N* 6 et^1 *om.* $\Phi^a P$ [=Γ] 7 uero *om.* $\Phi^a DM$, *corr. D* 9 imperatorum *om. R* ualentiani *R* 10 si *Y* [=Γ] si autem $\Phi^a PDCV$ si uero *M* 14 heresem *RPD* 15 uero *om.* Φ^{ac} 17 Flauii *om.* Φ^a ualentiani *R* 20 annonii *R* Philadelphiæ *om.* Φ^{ac}, *corr. D* quarto et decimanus Φ^a quartodecimannus *CV*, *corr. V* 22 uero *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 23 iurans Φ^{ac} 24 nostrorum *om.* Φ^{ac} 25 ualentiani *R* autem *om.* $\Phi^a PD$, *corr. D* uero *M* 27 ob *BN*Φ^c*CV* ab *RYD*^{corr} propterea *R*^{mg} ignorem *PY* ignorarem Φ^{ac}*CV* 28 theodorus *P*$\Phi^r D^{mg}$ theodoritus $\Phi^a D$ theodoretus *M cf.* Γ 29 obsecrans *NY* 31 heresem *RPD* qui *N* 32 et^1 *om.* Φ^a

1/2 perscribtorum *P* 2 constat *DCV*, *corr. V* perscripta *P*Φ^r 3 adcommodaui Φ^c Eustathii] mea *D*, *corr. D*^{mg} 4. 20 quartodecimannus *CV*, *corr. V* cognoscent *CV*, *corr. V* 5 accessit *C* 6 hæresem *PDY* 7. 15 quartodecim annorum *CV*, *corr. V* 10 perscriptorum *P* 12 eutychus Φ^c, *corr. D* 13 thephanium *CV* 15 celebrat *P* catholiche *CV*, *corr. V* 16 iuraui *D*, *corr. D*^{mg} s̄cam ΩMOYCIΩN *M* 18 perscripta *D*, *corr. D*^{mg} 22 heresem *PD* 26 perscripta *P* sunt *om. M* 27 quod *om. M* 28 philadelphius $\Phi^c Y$, *corr. D*^{mg} scribentes *CV* 30/31 orthodoxam catholicam et a͞plicam *M* et a͞plicam *add. D*^{corr} 31 et *om. M* anathematizantes *M* dicuntur *Y* 32 diem *om. M*

per sanctam trinitatem et pietatem et uictoriam dominorum orbis terræ Flauii Theodosii et Flauii Valentiniani perpetuorum augustorum; si autem transgressi fuerimus ‖ quid ‖ de his omnibus quæ præscripta sunt, subiacere nos legum seueritati. et relectæ nobis huic expositioni suscripsimus.

934 Marinus Euithii manu utens Neoterii lectoris catholicæ fidei, cognoscens catholicam fidem et obsecrans sanctissimum episcopum Theophanium accessi ad sanctam dei catholicam et apostolicam ecclesiam et anathematizo omnem hæresim, præcipue autem Quartodecimanorum et qui non celebrant sanctum diem paschæ sicut catholici, et iuraui uenerabili sacramento, si transgressus fuero ‖ quid ‖ de his omnibus quæ præscripta sunt, subiacere me legum seueritati. et suscripsi.

935 Padicius ‖ Philadelphenus ‖ suscripsi manu mea; cognoscens catholicam fidem et obsecrans sanctissimum episcopum Theophanium accessi ad sanctam catholicam et apostolicam catholicorum ecclesiam et anathematizo omnem hæresim, præcipue Quartodecimanorum et qui non celebrant sanctum diem paschæ sicut catholici, et iurans uenerabili sacramento, si ‖ quid ‖ transgressus fuero de his omnibus quæ præscripta sunt, subiacere me legum seueritati. et perlecta mihi expositione suscripsi manu mea.

936 Cyriacus ‖ Philadelphenus Nauatianæ ‖ hæreseos, cognoscens orthodoxam fidem et obsecrans sanctissimum episcopum Theophanium accessi ad sanctam dei catholicam ‖ orthodoxorum ‖ ecclesiam et anathematizo omnem hæresin, præcipue ‖ uero ‖ Catharon et iurans uenerabili sacramento, si ‖ quid ‖ præuaricatus fuero de his omnibus quæ præscripta sunt, subiacere me legum seueritati. et relecta mihi expositione subscripsi per Eusebium Syrum ‖ Caliopium ‖.

937 Auxonius ‖ Philadelphenus Nauatianus ‖, cognoscens catholicam fidem et obsecrans sanctissimum ‖ Theophanium episcopum ‖ accessi ad sanctam ‖ dei ‖ catholicam ‖ orthodoxorum ‖ ecclesiam et anathematizo omnem hæresim, præcipue autem Nauatianorum et consentio cum omni domo mea præscriptæ expositioni catholicæ fidei et iurans uenerabili sacramento sanctam et homousion trinitatem et pietatem et uictoriam dominorum imperatorum Flauii Theodosii et Flauii Valentiniani

---

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 23 Auxonius] Euxenius *C* 25 *signum ad* præcipue *appictum*] a signo isto usque ad istud [*fini huius subscriptionis appictum*] codices Græci [non *C deleui*] solum habent: et iuraui uenerabili [uenerabile *C*] sacramento non præuaricari aliquid supra scriptorum et suscripsi manu mea *C*

VERSIO ANTIQVA 2 ualentiani *R* 3 quid *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 6 episcopum *om. RY* 7 heresem *RD* 8 quartoetdecimanorum Φ^a 9 quid *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 11 philadelphinus *Y* philadelphianus $\Phi^{ac}CV$ 13 dei catholicorum ecclesiam *R* ecclesiam *BN* ecclesiam catholicorum *D* ecclesiæ *P* heresem *RPD* 13/14 quartoetdecimanorum Φ^a 15 quid *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 17 philadelphenus *Y* philadelpheanus *CV* filadelfianus $\Phi^a PD$ filadelfinus *M* nouatianæ Φ^{ac} 19 orthodoxorum *Y* et orthodoxorum *CV om.* Φ^{ac} heresem *RPD* uero *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 20 cathoron *R* quid *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 22 subscribi *R* scripsi *CV* caliopi $\Phi^a PM$ [=Γ] 23 filadelfianus Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} nouatianus $\Phi^a PMY$ *om. D, corr.* D^{mg} 24 epm theofanium $\Phi^a M$ theophanium *D, corr. D* dei *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 25 orthodoxorum *Y* et orthodoxorum *CV* et orthodoxam D^{corr} *om.* Φ^{ac} heresem *RPD* 25—27 præcipue—fidei *om. Y, cf. notam Rustici* 26 nouatianorum Φ^c 27—p. 220, 2 iurans—expositione] iuraui uenerabile sacramentum non præuaricari aliquid supra scriptorum *Y, cf. notam Rustici* 28 ualentiani *R*

2 uero *M* 3 supra scripta *M* perscribta *P* 4 relecta *P* expositionis *Y* expositione *D* 5 eutychi *Y* edithii *P* utens] eutenis *Y* tenens *M* neuteri *P* 6 episcopum *om. Y* 7 dei *om. P* et^2 *om. P* 8 autem *om. PD, corr. D* 9 sacramento sce trinitatis *M* 10 perscribta *PD* 11 fidem *om. CV, corr. V* 12 theonium *CV* 15 perscribta *P* 17 orthodoxorum *P* 21 perscribta *P* relicta *CV, corr. V* lecta *PD* 23 ausonius *P* 26 præscripta expositione *D* perscriptæ *P* 26/27 catholicæ fidei *om. PD, corr. D* 27 et^1 *om. D, corr. D* per scam *D*

‖ perpetuorum ‖ augustorum, si autem aliquid horum præuaricatus fuero, subiacere me cum omni domo mea legum seueritati. et perlecta mihi expositione et conplacens suscripsi manu mea.

938 Diomedes habitans in uico Caccaba, cognoscens catholicam fidem et obsecrans sanctissimum Theophanium episcopum, accessi propria mea uoluntate et spontaneo proposito ad sanctam dei catholicam et apostolicam orthodoxorum ecclesiam et anathematizo omnem hæresim, præcipue ‖ uero ‖ tetraditorum, in qua prius erraueram, et iuro per sanctam et homousion trinitatem et uictoriam et pietatem dominorum orbis terræ permanere me in his quæ præscripta sunt, et in nullo transgredi ‖, sed in omnibus custodire permanentem in ‖ catholicam fidem; si uero inuentus fuero ‖ umquam præuaricari aliquid eorum quæ mihi placent ‖, subiacere ‖ me ‖ legum seueritati. et audiens expositionem suscripsi manu mea.

939 Iulianus secundæ Philadelphiæ, cognoscens catholicam fidem, accessi ad sanctam dei catholicorum ecclesiam et anathematizo omnem hæresim, ‖ præcipue autem ‖ Quartodecimanorum et iuro ‖ uenerabile sacramentum ‖, si ‖ quid ‖ transgressus fuero de his omnibus quæ præscripta sunt, subiacere me legum seueritati. et conplacens per Martyrium lectorem suscripsi.

940 Eutychius chorepiscopus Aulacæ, princeps ‖ Quartodecimanorum hæreseos ‖, cognoscens ueram catholicorum fidem et obsecrans sanctissimum episcopum Theophanium et reuerentissimum chorepiscopum Iacobum et reuerentissimum presbyterum et œconomum Charisium, accessi ad sanctam ‖ et ‖ catholicam ecclesiam et anathematizo omnem hæresim, præcipue ‖ uero ‖ Quartodecimanorum, in qua prius erraueram, et consentio præscriptæ expositioni catholicæ fidei, anathematizans et ‖ eos ‖ qui non celebrant sanctum diem paschæ ‖ sicut ‖ sancta catholica et apostolica ecclesia celebrat, iurans per sanctam et homousion trinitatem et pietatem et uictoriam dominorum orbis terræ Flauii Theodosii et Flauii Valentiniani perpetuorum augustorum; si uero aliquid de his præuaricatus ‖ umquam ‖ fuero, subiacere me legum seueritati. et suscripsi manu mea.

941 Patricius presbyter de uico Paradioxylo, manu utens Maximi conpresbyteri

---

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 20 de Iacobo et Charisio qui priora sua dogmata reuocauit C^{mg}

ANTIQVA VERSIO 1 perpetuorum] imperatorum Φ^a 2 legum cum omni domo mea *BN* expositio *BN* et^2 *om. D, corr.* D^{mg} 2/3 conplacens *om. DY, corr.* D^{mg} 4 diomedis Φ^aD caccaua Φ^aD cacabo *CV* 5 epm̄ theofanium *BN* 6 orthodoxam [orthodoxorum P^{corr}] ecclesiam *P* ecclesiam orthodoxam *BN* 7 heresem *RPD* uero *om.* Φ^{ac}, *corr. D* tetraditorem *BN* et traditorum *P* 8 pietatem et uictoriam *BN* 10 sed—in^2 *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg}; permanere in *del.* V^{corr} 11 umquam—placent Φ^rD^{mg} præuaricasse Φ^{ac} me *om. CV* me [*om. M*] cum omni domo mea Φ^{ac} 14 catholicam *BND* heresem *RPD* præcipue autem Φ^rD^{corr} præcipue *M om.* Φ^aPD 15 quartoetdecimanorum Φ^a uenerabile sacramentum Φ^r per sc̄am trinitatem Φ^{ac} quid *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 18 quartoetdecimanorum Φ^a 21 et^1 *om.* Φ^{ac} ecclesiam] fidem *R* 22 heresem *RBPD* uero *om.* Φ^{ac}, *corr. D* quartoetdecimanorum Φ^a 23 eos *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 24 sicut et Φ^aCV 25/26 et pietatem—terræ *om. R* 27 umquam *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 28 paradioxyolo *R*

1 perpetuis augustis *M* 2 seueritati sententia *P* 4 in uico *om. M* 6 propositu *Y* et apostolicam *om.* Φ^c, *corr. D* 8 erraueram et consentio cum omni domo mea catholicæ fidei [catholicam fidem *P*] Φ^c 9 perscribta *P* 14 et *om. CV, corr. V* 16 perscribta *P* 19 catholicam *MY* 20 chorepiscopum—reuerentissimum *om. Y* et^3 *om. M* 20/21 œconomon *P* econimum *D* echonomium *M* œconium *CV* 23 perscribtæ *P* expositioni *om. M* 25 iuras *CV, corr. V* 26 perpetuis augustis *M* 29 maximi *om. DM, corr.* D^{mg} p̄bri *M*

‖ ob ‖ eo quod litteras ignorarem, cognoscens ueram fidem catholicorum et obsecrans sanctissimum ‖ et deo amicissimum ‖ episcopum Theophanium et reuerentissimum presbyterum Iacobum et reuerentissimum presbyterum et œconomum Charisium et obsecrans accessi communicare in sancta dei catholica et apostolica ecclesia catholicorum ‖ fidei et orthodoxiæ ‖ et anathematizo omnem hæresim, præcipue ‖ uero ‖ Quartodecimanorum et ‖ eos ‖ qui non celebrant sanctum diem paschæ sicut sancta dei ‖ et ‖ catholica ecclesia, et iurans per sanctam et ‖ uiuificatricem ‖ trinitatem et pietatem et uictoriam dominorum orbis terræ Flauii Theodosii et Flauii Valentiniani perpetuorum augustorum; si uero de his aliquid præuaricatus fuero, subiacere me legum seueritati. et lecta mihi expositione et conplacens suscripsi manu mea.

942 Zenon chorepiscopus ‖ Quartodecimanorum ‖ hæreseos, cognoscens ueram fidem catholicorum et obsecrans sanctissimum episcopum Theophanium et ‖ reuerentissimum ‖ Iacobum chorepiscopum et ‖ reuerentissimum ‖ presbyterum et œconomum Charisium accessi ad sanctam dei ‖ et ‖ catholicam ecclesiam et anathematizo omnem hæresim, præcipue ‖ uero ‖ Quartodecimanorum, in qua prius erraueram, et ‖ consentio ‖ præscriptæ expositioni orthodoxæ fidei, anathematizans et ‖ eos ‖ qui non celebrant sanctum diem paschæ sicut sancta catholica ecclesia celebrat, iurans per sanctam et homousion trinitatem et pietatem et uictoriam ‖ dominorum ‖ orbis terræ Flauii Theodosii et Flauii Valentiniani perpetuorum augustorum; si uero de his aliquid præuaricatus fuero ‖ umquam ‖, subiacere me legum seueritati. manum uero accommodaui pro eo ego Flauius Palladius ‖ ob ‖ eo quod præsens diceret litteras se ignorare.

943 His igitur perlectis statuit sancta synodus alteram fidem nemini licere proferre aut conscribere aut conponere præter definitam a sanctis patribus qui in Nicæa cum spiritu sancto congregati sunt; qui uero ‖ ausi fuerint ‖ aut conponere fidem alteram aut proferre ‖ uel offerre ‖ conuerti uolentibus in agnitionem ueritatis siue ex gentilitate siue ex Iudaismo siue ex qualicumque hæresi, hos quidem, ‖ si ‖ sunt episcopi aut clerici, alienos esse episcopos ab episcopatu et clericos a clericatu; si uero laici fuerint, anathema esse. secundum similem uero modum, si inuenti fuerint siue episcopi uel clerici aut laici siue sapere siue docere ‖ ea quæ sunt ‖ in oblata expositione a Charisio presbytero ‖ de inhumanatione ‖ unigeniti filii dei siue scelerata

---

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 14 idem de Charisio *C* 23 definitio synodi Ephesiæ *C*

VERSIO ANTIQVA 1 ab $C^{corr}V^{corr}Y$ propterea R^{mg} 2 et—amicissimum *om.* Φ^{ac} 3 Iacobum—presbyterum *om.* *RY* 5 fidei et orthodoxio CVD^{corr} et orthodoxæ fidei *Y* fidem $\Phi^a P$ fidei DV^{corr} fide *M* omnem heresim anathematizo *BN* heresem *RPD* uero *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 6 quartoetdecimanorum Φ^a quartadecimanorum *CV*, *corr. V* eos *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 7 et[1] *om.* Φ^{ac} [=Γ] omousion Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 11 quartodecimanæ Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 12/13 religiosum Φ^{ac} 13 religiosum Φ^{ac} ycomum Φ^a 14 et[1] *om.* Φ^{ac} 15 heresem $\Phi^a PD$ uero *om.* Φ^{ac}, *corr. D* quartoetdecimanorum Φ^a 15/16 consentiens $\Phi^a PM$ eos *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 18 dominorum n̄rorum $\Phi^a PM$ 20 umquam *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 21 ob $\Phi^c CV$ ab $\Phi^a Y$ propterea R^{mg} 25 ausus [exortus *R*] fuerit Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 26 uel offerre *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 27 si Φ^{cr} qui [OI *pro* EI] Φ^a 30 ea quæ sunt *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 30/31 oblatam expositionem *R* expositionem oblatam *BN* 31 de inhumanatione $\Phi^r D^{mg}$ et inhumanationem id est [idem *B*] incarnationem Φ^a et inhumanatione *PM* et in inhumanatione *D*

1 ignorem *PD*, *corr. D* 2 episcopum *om. D* 3 œconimum *D*, œchonomium *M* œconomo *P* Charisium] iȳinum *M* 11 zeno *PD*, *corr. D* 12 episcopum *om. D* 14 charissimum *CV* s̄cissimam *Y* 16 perscribta *P* 17 catholica *om.* Φ^c *post* ecclesia *add. D* 18 et[1] *om. M* 21/22 se litteras Φ^{ic} 22 ignoraret *Y* 25 sancto *om. M* 26 aut *om. M* conuertere Φ^{ic} 27 qualecumque *CV* heresim *M* heresem *P* 28 alienos eos *M* alienus *CV*, *corr. V* et *om. PD* 29 essent *M* uero similem *M* 30 clerici aut *om. M* 31 filii dei] fidei *M* fide *PD* siue *om. D*

et peruersa Nestorii dogmata, quæ et subnexa sunt, subiaceant sententiæ sanctæ huius et uniuersalis synodi, quatenus manifestum sit quia episcopus quidem priuabitur ab episcopatu et erit damnatus, ‖ clericum ‖ uero similiter ‖ cadere ‖ a clericatu; si uero laicus ‖ quis sit, et ipse anathematizetur ‖, sicut superius dictum est.

EX CODICE NESTORII QVATERNIONE XVII DE DOGMATE

944 Ā Loofs, Nestoriana p. 273, 18—274, 17 Quotiens igitur diuina scriptura dictura est aut natiuitatem Christi ex uirgine Maria aut mortem, nusquam uidetur ponere deus, sed aut Christus aut filius aut dominus, quoniam hæc tria duarum naturarum sunt significationes, aliquando quidem huius, aliquando illius, aliquando uero et huius et illius. est autem tale quod dico. Gal. 4, 4 quando ex uirgine natiuitatem nobis scriptura narrat, ‖ quid ‖ dicit? misit deus filium suum; et non dixit: misit deus deum uerbum, sed profert nomen quod signi- Gal. 4, 4 ficat duas naturas. quoniam ‖ enim ‖ filius homo est et deus, dicit: misit deus filium suum factum ex ‖ muliere ‖, ut cum ‖ audis ‖ factum ex muliere, deinde uideas nomen præpositum quod indicat duas naturas, ut natiuitatem ex beata uirgine factam filium quidem uoces; filium enim genuit dei et ‖ quæ peperit Christum ‖ uirgo, sed quoniam filius dei duplex est secundum naturas, non genuit quidem filium dei, sed genuit humanitatem quæ est filius propter coniunctum filium.

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE XXI

B̄ Loofs, Nestoriana p. 277, 19—278, 2 Vide quid contingat, hæretice. non inuideo uoci dicenti Christi genetricem uirginem, sed scio uenerabilem quæ suscepit deum, per quam processit omnium Mal. 4, 2 dominator, per quam inluxit iustitiæ sol. iterum ‖ suspectum habeo ‖ plausum; quomodo quod dixi ‚processit', intellexistis? non est dictum a me ‚processit' quasi genitus est; nec enim ita cito obliuiscor meorum. ‖ nam ‖ procedere deum ex Christi genetrice uirgine a sanctis scripturis didici, nasci uero deum ex ipsa nusquam didici.

Γ̄ Loofs, Nestoriana p. 278, 5—13 ET POST ALIA: Nusquam igitur diuina scriptura deum de Christi matre uirgine dicit natum, sed Iesum Christum filium dominum. hæc omnes confitemur; Mt. 2, 13 quæ enim docuit diuina scriptura, infelix qui non continuo suscipit. surgens accipe infantem et matrem eius. hæc angelorum uox est; fortasse uero melius te quæ pertinent ad natiuitatem, sciebant archangeli. surgens tolle infantem et matrem eius. non dixit: surgens tolle deum et matrem eius.

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Ψ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 subnixa *BND* 2 synodo *ND* 3 clericus $\Phi^{ac}YV^{corr}$ similiter cadat Φ^aPD cadat similiter *M* 4 quis—anathematizetur Ψ^r est [fuerit *M*] sit anathema Φ^{ac} 5 *om. M* quaterniones *BN* XVII *CVD*^{corr} ς*D* septimo decimo Φ^aPY 10 quid *om.* $\Phi^{ac}V^{corr}$, *corr. D* 11 et non—uerbum *om. N* 12 igitur Φ^{ac} 13 muliere factum sub lege Φ^{ac} audies Ψ^a 15 factum *ND* quæ—$\overline{\text{xpm}}$ *CD*^{mg} quem $\overline{\text{xpm}}$ peperit *Y* $\overline{\text{xpi}}$ mater $\Phi^{ac}V^{corr}$ 18 uicesimo [uicensimo *Y*] primo Φ^aMY 19 dicenti uoci *BN* genitrice *BN* 20 suscipit *R* 21 suspectum habeo Ψ^rD^{mg} suspicor Φ^{ac} 22 a me dictum *R* 23 nam Ψ^rD^{mg} quod Φ^{ac}

1 subiacent *P* sc̄i *D* 2 et *om. M* uniuersali *D* 3 damnatum *CV, corr. V* ad *C* *om. P* 5 *inscr.* testimonia ex libris nestorii *VD*^{mg}*M* ex codice Nestorii *om. V* ex quaternione *D* 6 *numeri ex C*^{mg} 7 numquam *DY, corr. D*^{mg} dicere *P* 9 et^1 *om. M* 11 uerbum] uerum *Y* 13 ut] et *P* 15 dn̄s *Y* 16 dei *om. M* 17 qui Φ^c 18 SIMILITER EIVSDEM *om. P* ex *D om. Y* 19 quod *P* uoce *CV, corr. V* 22 intellexisti *P* 23 ita *om. M* 25 dici *M* 26 aliqua *Y* numquam *D, corr. D*^{mg} diuinas scripturas *PM* de *om. CV, corr. V* matre *om. P* uirginem *M* 28 suscepit *PDCV, corr. V* 30 te quæ] æquam *Y* pertinuit *Y* deitatem *P*

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE ‖ XXIIII ‖

Loofs, Nestoriana p. 285, 24—287, 21

Δ Quod igitur dicebamus: noli timere ‖ accipere ‖ Mariam coniugem tuam; Mt. 1, 20
quod enim in ea natum est, quod Græce dicitur gennethen siue per unam ‖ en ‖ litteram siue per duas, sensui nihil præiudicat, quoniam si duas posueris ‖ en ‖ litteras apud Græcos, natus intellegitur, si uero ‖ unam, ‖ factus (quod enim in ea natum est, de spiritu sancto est), si uero dixerimus quia deus uerbum natus est in utero. aliud enim coesse illi qui natus est, et aliud nasci. quod enim in ea, inquit, natum est, de spiritu sancto est, id est spiritus sanctus creauit quod in ipsa est. uiderunt ergo patres, sicut docti diuinis scripturis, quod si pro incarnato posuerimus natum, inuenitur aut filius spiritus sancti deus uerbum aut duo patres habens; aut per unam N litteram, sicut apud Græcos, inuenitur deus uerbum creatura esse spiritus sancti. fugientes igitur natiuitatis sermonem, posuerunt descendisse propter nos homines et propter nostram salutem et incarnatum esse. quid est incarnatum esse? non mutatum a diuinitate in carne: incarnatum enim ex sancto spiritu secuti sunt euangelistam. nam et euangelista ueniens ad incarnationem fugiit natiuitatem dicere in uerbum et posuit incarnationem. ubi? audi: et uerbum caro Ioh. 1, 14
factum est. ‖ non ‖ dixit: uerbum per carnem natum est. namque ubi commemorant aut apostoli aut euangelistæ filium, ponunt quia natus est ex muliere. intende quod dicitur, obsecro. ubi ‖ dicunt ‖ nomen filii ‖ et quoniam ‖ natus est ex muliere, ponunt quia natus est; ubi uero commemorant uerbum, nullus eorum ausus est dicere natiuitatem per humanitatem. audi: beatus Iohannes euangelista ueniens ad uerbum et ad incarnationem eius, audi qualia dicit. uerbum Ioh. 1, 14
caro factum est, hoc est suscepit carnem, et habitauit in nobis, id est ‖ nostram naturam ‖ indutus est et habitauit in nobis, et uidimus gloriam ‖ eius ‖, filii. non dixit: uidimus natiuitatem uerbi.

SIMILITER ‖ EIVSDEM EX ‖ QVATERNIONE QVINTO DECIMO DE DOGMATE

Loofs, Nestoriana p. 248, 10—249, 1

Є Ita et secundum carnem Christum deum nominamus propter coniunctionem dei uerbi, hoc quod uidetur, scientes ut hominem. audi utraque Paulum prædicantem: ex Iudæis, inquit, Christum secundum carnem, qui est super Rom. 9, 5
omnia deus. ‖ confitetur ‖ hominem prius et tunc propter coniunctionem dei deum ‖ prædicat ‖ quod uidetur, ut nullus ‖ Christianismum ‖ hominem colere suspicetur.

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 *om. R* uicesimo quarto *MY* uicesimo primo *BN* 2 accipere *Y* tollere *BNPDCV* tolle *RM* 3 una *RPM* en] N $\Phi^a DV^{corr}$ 4 littera *RM* en] NN *BN* N *D* 5 una $\Phi^a P$ 8 id est] idem *BN* 10 duos *BNDMV*^{corr} 12 sermonem natiuitatis *BN* 14 enim *om. RM* 15 fugit Φ^a 17 et non Φ^a 19 dicit Φ^{ac}, *corr. D* quoniam et Φ^{ac} 21 iohannis *RD* 22 ad^2 *om. BN* 23/24 nostra natura *RDMV*^{corr} natura nr̄a *BN* 24 eius *C* ipsius $\Phi^{ac}YV^{corr}$ 25 diximus *BN* 26 *om. R* eiusdem *om. BND* de *BNM* XV *BNP* 27—32 *om. D*, *corr. D*^{mg} 30 confitetur $\Phi^r D^{mg}$ confitere $\Phi^a PM$ 31 prædicat $\Phi^r D^{mg}$ prædica $\Phi^a PM$ x̄pianisimum *C* x̄pianissimum *YD*^{mg} x̄pm̄ $\Phi^a PMV^{corr}$

1 ex *PD om.* Φ^r, *corr. V* 3 de *D*, *corr. D*^{mg} ΓΕΝΝΕΘΕΙΝ *D* gennetin P^m genethen *CV* 4 duas posueris] p̄posueris *M* 5 intelligeretur *M* 6 est^1] est inquit D^{corr} 7 inquit *om. D* 10 spiritus sancti] sp̄u dici *P* sp̄s sc̄s *Y* 11 una en *P* unum N *D* 13 et^2 *om. M* 14 sp̄u sc̄o *Y* 15 et *om. D* euangelistam *C* 17 est^1 *om. P* percarnatum *PM* 18 qui *M* 19 natum *CV* 20 qui *M* 21 audi *om. M* 23 et *om. M* 25 uidemus *D* 26 IIII *P in mg.* 27 dn̄m *MY* 28 utraque *V in ras.* itaque *CD*^{mg} 31 ut] et *Y*

SIMILITER EIVSDEM EX QVATERNIONE XXVII

ϛ Loofs, Nestoriana p. 289, 6—15 Exod. 7, 1 Exod. 4, 22 1 Reg. 24, 7 Ies. 45, 1 Ies. 13, 3

Sed sicut dicebamus deum omnium creatorem et deum Moysen (deum enim inquit, posui te Pharaoni) et filium dei Israhel (filius enim inquit, primogenitus meus Israhel) et sicut dicebamus Christum Saul (non enim inquit, mittam manum meam super eum, quoniam Christus domini est) et Cyrum identidem (hæc, inquit, ait dominus Christo meo Cyro) et Babylonium sanctum (ego enim inquit, impero eis; sanctificati sunt et ego adduco eos), ita dicimus et dominum Christum et deum et filium et sanctum et Christum; sed communio quidem nominum similis, non eadem uero dignitas.

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE XV

Ƶ Loofs, Nestoriana p. 254, 5—12 Phil. 2, 5. 7

Hoc sentiatur in uobis quod et in Christo Iesu, qui cum in forma dei esset, semet ipsum exinaniuit formam serui accipiens. non dixit: hoc sentiatur in uobis quod et in deo uerbo, qui cum in forma dei esset, formam serui accepit; sed dicens ‖ Christus ‖ tamquam uocem duas naturas significantem, sine periculo eum et formam serui quam accepit, et deum nominat, quia ‖ ea quæ dicuntur, in naturarum duplicitatem inreprehensibiliter ‖ diuiduntur.

SIMILITER EIVSDEM EX QVATERNIONE XVI

⟨Ⱥ⟩ Loofs, Nestoriana p. 261, 20—262, 6 Phil. 2, 10. 11

Vt in nomine Iesu, inquit, omne genu flectatur cælestium et terrestrium et infernorum et omnis lingua confiteatur quoniam dominus Iesus Christus. propter induentem ueneror ‖ eum quem induit ‖; pro occulto adoro uisibilem. inseparabilis enim a uisibili deus, ideoque huius inseparabilis honorem non ‖ separo. separo ‖ naturas, sed ‖ adorationem ‖ unio.

SIMILITER EIVSDEM EX QVATERNIONE XVII ‖ IN DOGMATE ‖

Θ Loofs, Nestoriana p. 275, 1—11

Erat quidem deus uerbum et ante ‖ inhumanationem ‖ filius et deus ‖ et ens ‖ cum patre, suscepit uero in ultimis temporibus serui formam. sed ante hoc filius constitutus et uocatus, post susceptionem non potest uocari separatus filius, ut ne duos filios doceamus; sed quoniam illi filio copulatus est qui in principio erat, ‖ qui ad eum copulatus est, secundum filiationis dignitatem non potest diuisionem suscipere, secundum dignitatem dixi filiationis ‖, non secundum naturas. propterea et deus uerbum Christus nuncupatur, quoniam habet copulationem cum Christo perpetuam.

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 *om. R* uicesimo [uicensimo *Y*] septimo [VII *BN*] *BNMY* XXVIII *D* 4 inquit *om. BN* mittat *R* 7 sanctificati sunt] sanctificatis *N* 8 dominum] dm̄ *R* 13 sentitur *R* 14 xp̄m̄ $\Phi^a DV^{corr}$ 15 ea *scripsi* eo CVD^{mg} *om.* $\Phi^{ac}Y$ 15/16 quæ dicuntur [dicunt *V*]—inreph̄ensibiliter $\Phi^r D^{mg}$ uerba ad naturas relata [relecta *PM*] dupliciter [suppliciter *P*] $\Phi^{ac}V^{mg}$ 17 de *BN* 18 et *om. BN* 20 eum—induit *scripsi* enim quem [enim quem *in* quod *corr. V*] induit indumentum CVD^{mg} indumentum $\Phi^{ac}Y$ 21 uisibilis *BN* 22 diuido diuido Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} separo *Y* uenerationem PV^{corr} ueneratione $\Phi^a DM$ 23 in dogmate *om.* $\Phi^a PM$ 24 incarnationem Φ^{ac} et ens *CY* eternus *V om.* Φ^{ac} 27/29 qui—dixi filiationis CYD^{mg} propter eius [*om. PM, corr. P*] coniunctionem non potest a uocabulo filii separari a uocabulo filii dixi $\Phi^{ac}V^{corr}$ 30 Christo] xp̄m̄ *R*

1 eiusdem *om. P* 2 Sed *om. D* mosen *D* 3 pharaonis Φ^c 5 xp̄m̄ *M* 6 dominus *om. PD, corr. D* sanctum] scriptum *D* 7 dicemus *D* et^2 *om. CV* 8 et^2 *om. D* 9 omnium *P* dignitatis *Y* 10 ex *D om. CV* 12—13 accipiens—serui *om. P* 14 uocem *om. M* 15 et^2 *om. M* dn̄m̄ nomine *P* 17 EIVSDEM *om. PM* 18 *numerum om. C* inquit ihū *D* flectetur *P* 19 quia *MY* 20 xp̄s in gloria est dei patris *DY* ueneror] uenero si *P* 21 huius *om. CV, corr. V* 22 honore *P* munio *CV* 23 VIII P^m *in mg.* 26 non *P* 28 non potest *om. CD*^{mg} diuisione CD^{mg}

SIMILITER EX QVATERNIONE XV DE DOGMATE

I Inconfusibilem igitur naturarum ‖ seruemus ‖ copulationem, ‖ confiteamur ‖ in homine deum, ‖ ueneremur ‖ eum qui diuina copulatione omnipotenti deo coadoratur homo. Loofs, Nestoriana p. 249, 1—4

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE VI

IA Adtende et hoc confestim coniunctum: ut misericors, inquit, fiat et fidelis sacerdos apud deum. in quo enim passus est ipse temptatus, potens est hos qui temptantur, adiuuare. ergo qui passus est, sacerdos ‖ est ‖ misericors; passibile autem ‖ est ‖ templum, non ille qui ‖ passibilem ‖ uiuificat, deus. Loofs, Nestoriana p. 234, 10—16 Hebr. 2, 17.18

SIMILITER EIVSDEM EX QVATERNIONE XXVII

IB Vt discatis, inquit, quoniam nimia erat aliqua copulatio deitatis, quæ et in infantia carnis dominicæ uidebatur. erat enim ipse et infans et infantis dominus. laudastis uocem; sed nec ‖ propter ‖ eam sine examinatione ‖ plaudatis ‖. dixi enim quia ipse erat infans et infantis habitator. Loofs, Nestoriana p. 292, 1—6

SIMILITER ‖ EIVSDEM ‖ EX QVATERNIONE PRIMO

IΓ Communes igitur operationes trinitatis et tantummodo subsistentiis diuisionem habentes. gloria ergo unigeniti aliquando ad patrem refertur (est enim inquit, pater qui me glorificat), aliquando uero ad spiritum (spiritus enim inquit, ueritatis me glorificat), aliquando uero ad Christi potestatem. Loofs, Nestoriana p. 225, 13—18 Ioh. 8, 54 Ioh. 16, 13—14

SIMILITER ‖ EIVSDEM ‖ EX QVATERNIONE XVI

IΔ De ‖ filio ‖ dicens: Iste qui dicit: deus ‖ meus ‖ deus meus, quare me dereliquisti? iste qui triduanam sustinuit mortem; adoro uero eum cum deitate sicut diuinæ auctoritatis cooperatorem. Loofs, Nestoriana p. 260, 4—7 Mt. 27, 46

⟨IE⟩ Et post aliquanta: Propter eum qui indutus est, ‖ eum ‖ quem induit, ‖ colo; ‖ propter absconditum adoro uisibilem. inseparabilis a uisibili deus; ideoque eius qui non separatur, honorem non ‖ separo. separo ‖ naturas, sed unio adorationem. non secundum se deus quod in uulua plasmatum est; non secundum se deus quod creatum est de spiritu; non secundum se deus ‖ quod ‖ in sepulcro ‖ sepultum ‖ est; sic enim erimus ‖ hominicolæ ‖ et mortuorum cultores aperti. sed quoniam in Loofs, Nestoriana p. 262, 3—12

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 3. 4 ambilingua dixit; forsan patri dixit coadorandum C^{mg}

VERSIO ANTIQVA 1 XVI *N* 2 naturam *BN* natura *P* seruamus $\Phi^a PM$ seruiamus *D* confitemur Φ^{ac} 3 ueneramur Φ^{ac} 8 est[2] *om.* Φ^{ac} [=Γ], *corr. D* 9 est *om.* Φ^{ac} [=Γ], *corr. D* passibile Φ^a 10 XVII *N* XVIII *D*, *corr.* D^{mg} 11 et *om. BND*, *corr. D* 13 propter *om.* Φ^{ac}, *corr. D* teneatis Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 15 eiusdem *om.* Φ^a 20 eiusdem *om.* Φ^{ac}, *corr. D* XVII *BN* 21 de—dicens *om. PM* filio dei $\Phi^a V^{corr}$ meus[1] *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 23 diuini auctoritatis *RN* diuina auctoritas *BCV*, *corr. V* 24 eum[2] *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} ueneror Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 26 diuido diuido [*om.* Φ^c] Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 28 qui $\Phi^a PM$ sepultus $\Phi^a PM$ 29 hominicolæ $\Phi^r D^{mg}$ creaturæ Φ^{ac} 29—p. 226, 1 sed—sicut *om. P*

1 VIIII P^m *in mg.* 2 inconfusibili *D* copulationi *D* 3 homine deum] nomine dn̄i *CVD*^{mg}, *corr. V* 5 X P^m *in mg.* VII *D* 7 temptatus] contemptus D^{mg} 8 temptatur *C* 9 passibilem *P* 10 XI *P in mg.* eiusdem *om. M* 11 discat *P* dicat *D*, *corr.* D^{mg} in *om. DM*, *corr. D* 12 instantia *Y* infantiæ *P* ipse et] et ipse *Y* ipse *PD* 13 laudasti *P* 14 et infans et *M* 15 XII P^m *in mg.* 16 igitur *om. M* 17 gloria] tria *M* ad patrem aliquando *M* 18/19 uero—uero *om. D*, *corr.* D^{mg} 18 spiritus] s̄pm̄ *P* s̄cm̄ *Y* 18/19 ueritas D^{mg} 22 adora CVD^{corr}, *corr. V* 24 quem] quæ Φ^c, *corr.* D^{mg} 25 adora *CV*, *corr. V* uisibili] uisibilis *M* 26 qui *om. M* unitio *CV*, *corr. V* 27 in uulua—quod *om. M* 27/28 plasmatum—creatum *om. Y* 28 de—est *om. D*, *corr. D*

‖ illo ‖ suscepto deus, a suscipiente qui susceptus est, sicut suscipienti copulatus, connuncupatur deus.

SIMILITER EIVSDEM EX QVATERNIONE III CONTRA HAERETICOS

ιζ Loofs, Nestoriana 226, 14—227, 3

De spiritu ‖ dicens ‖: Quomodo enim seruus sit, inquit, qui cum filio et patre operatur? et si ‖ requirat quis ‖ actiones spiritus, ‖ inueniet ‖ filii et patris in nullo minores, non quia una ‖ partitur ‖ deitas, sed quia sancta scriptura ‖ ea quæ unius uirtutis sunt, et ‖ in singulas ‖ partitur subsistentias ‖ in adprobatione ‖ similitudinis ‖ trinitatis. et adtende ‖ mihi hanc similitudinem ‖ ex maioribus operibus

Ioh. 1, 14 incipientem. deus uerbum factus est caro et habitauit in nobis. con-

Ps 109, 1 sedere fecit sibi pater susceptam humanitatem; dixit enim inquit, dominus domino meo: sede ad dexteram meam. eius qui susceptus est, gloriam descendens

Ioh. 16, 13. 14 Spiritus sustentauit; quando enim inquit, ueniet spiritus ueritatis, ipse me ‖ glorificabit ‖.

EIVSDEM EX QVATERNIONE VI

Lc. 4, 18. 19 ιζ Loofs, Nestoriana p. 235, 6—236, 6

De Christo dicens quia missus ‖ est ‖ prædicare captiuis remissionem sicut apostolus, ‖ subiungit ‖ et dicit: Hic fidelis deo factus ‖ pontifex ‖ (factus est enim

Hebr. 2, 17 iste qui non prius erat æternus); iste qui paulatim in ‖ pontificis ‖, o hæretice, proficit

Hebr. 5, 7—9 dignitate. et audi manifestiore tibi hoc uoce clamantem. in diebus, ait, carnis suæ preces supplicationesque ad eum qui poterat illum ‖ saluum facere a morte ‖, cum clamore ualido et lacrimis offerens et exauditus est ‖ a ‖ sua reuerentia et quidem cum esset filius, didicit ex his quæ passus est, obœdientiam et consummatus factus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis æternæ, consummatus uero, quod paulatim, ‖ o ‖ hæretice,

Lc. 2, 52 proficit. de quo et Lucas in euangeliis clamat: Iesus proficiebat ætate et sapientia et gratia; quibus consona et Paulus loquitur: consummatus, inquit,

Hebr. 5, 9. 10 factus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis æternæ, appellatus a deo pontifex iuxta ordinem Melchisedech.

ιη Loofs, Nestoriana p. 236, 12—14

Et post alia: ‖ Et ‖ pontifex uocatus. quid ergo e contrario interpretaris Paulo, ‖ inpassibilem ‖ deum uerbum terrenæ commiscens similitudini et passibilem pontificem faciens?

‖ ET ‖ ITERVM EIVSDEM EX QVATERNIONE VII

ιθ Loofs, Nestoriana p. 240, 1—4

Hebr. 3, 1. 2

Vnde, fratres sancti, uocationis cælestis participes, considerate

---

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 29 ia(cet) terreno commiscens corpori

VERSIO ANTIQVA 1 illo *om.* $\Phi^a DM$, *corr. D* 2 quo nuncupatur *RBM* qui nuncupatur *ND* 3 eiusdem *om. R* 4 $\overline{\text{sco}}$ dicens [dicit *BN om. P*] Φ^{ac} dicens $\overline{\text{sco}}$ V^{corr} 5 requirat quis $\Phi^r D^{mg}$ requiras $\Phi^a PM$ inquiras *D* inuenies Φ^{ac}, *corr. D* 6 una diuiditur $\Phi^a PD$ diuiditur nna *M* 6/7 ea—et Φ^r unam uirtutem Φ^{ac} diuidit Φ^{ac} substantias Φ^a 7/8 similitudinis $\Phi^r D^{mg}$ homousii $\Phi^{ac} V^{corr}$ 8 mihi—similitudinem Φ^r similitudinem D^{mg} unam [una *P*] substantiam [subsistentiam *P*] $\Phi^{ac} V^{corr}$ 9/10 considere *RM* 13 glorificauit $D\Phi^r$ glorificat $\Phi^a PM$ 15 de—dicens *om. PM* dicens *RDY* V^{corr} dicit *BNCV* dicis C^{corr} est *om.* Φ^{ac} 16 apostolns de $\overline{\text{xpo}}$ dicens subiungit Φ^{ac} apostolus de $\overline{\text{xpo}}$ V^{corr} sacerdos Φ^{ac} 17 pontifices $\Phi^a D$, *corr. D* 18 manifestiorem *N* hac *B* ac *N* 19/20 saluum—morte Φ^r a mortuis saluum facere Φ^{ac} 20 est *suspectum* pro $\Phi^{ac} V^{corr}$ 23 o *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 28 et^2 *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 29 inpassibile Φ^a 31 et *om.* $\Phi^a D$ 3 tertium *P* 10 susceptum *CV*, *corr. V* 14 similiter eiusdem *DY* 16 factus est *D* 17 in *om. M* 18 dignitatem *D* clamante hoc uoce *P* 21 et quidem] equidem *Y* 22 est factus *M* 24 et^1 *om. DM*, *corr. D* in euangelio *M* euangelista *Y* 25 consonat et *M* 29 paulnm *D* 32 uocationes cælestes *P*

apostolum et pontificem confessionis nostræ Iesum, qui fidelis est ei qui fecit illum.

Κ Et post alia: ‖ Existente ‖ ergo nobis hoc solo pontifice compatiente et cognato Loofs, Nestoriana p. 240, 4—9
et ‖ firmo, ‖ ab eius fide ne recedatis; ipse est enim nobis promissæ benedictionis destinatus ex semine Abrahæ, ‖ ut ‖ pro se et genere suo sacrificium corporis offerens.

Adtendendum est hic quia confitens omnem pontificem egere sacrificio ‖ et excipiens ‖ Christum, ‖ ut ‖ qui non indiguit, ‖ hic dixit ‖ et pro se ipso offerre ‖ et pro genere ‖ sacrificium.

SIMILITER EIVSDEM EX QVATERNIONE IIII

ΚΑ Audite igitur adtendentes uerba. qui manducauerit, inquit, carnem Loofs, Nestoriana p. 227, 20—228, 3
meam. memorate quia de carne est quod dicitur, et quia non a me additum est ‖ carnis ‖ nomen, ut non uidear illis male interpretari. qui manducauerit Ioh. 6, 56
carnem meam et biberit sanguinem meum. numquid dixit: qui manducauerit deitatem meam ‖ et ‖ biberit deitatem meam? qui manducauerit carnem meam et biberit sanguinem meum, in me manet et ego in eum.

ΚΒ ‖ Et post aliqua: Sed ad propositum ueniamus. qui manducat meam Loofs, Nestoriana p. 228, 4—16
carnem et bibit meum sanguinem, in me manet et ego in eo. ‖ con- memoramini quia de carne dicitur. sicut misit me qui uiuus est pater, me Ioh. 6, 57
qui uisibilis sum. sed forte male interpretor; ex his quæ secuntur, audiamus. sicut misit me qui uiuus est pater. ille dicit deitatem, ego humanitatem: uideamus quis est qui male interpretatur. sicut misit me qui uiuus est pater. dicit hæreticus: hic diuinitatem dicit; misit me, deum uerbum. sicut misit me uiuus pater, secundum illos et ego uiuo, deus uerbum, propter patrem. deinde ‖ quod ‖ post hæc ‖ est ‖: et qui me manducat, et ipse ‖ uiuet ‖. quem manducamus, deitatem aut carnem?

SIMILITER EIVSDEM EX QVATERNIONE XVI

ΚΓ Et omnino, inquit, si omnem simul nouam scripturam effodieris, nusquam Loofs, Nestoriana p. 269, 14—27
inuenies in ipsa mortem ad deum pertinentem, sed aut ad Christum aut ad filium aut ad dominum. Christus enim et filius et dominus, in unigenito a diuina scriptura positum, duarum naturarum significatiuum est et aliquando quidem designans deitatem, aliquando uero humanitatem, aliquando etiam utraque. ut est illud cum Paulus in epistula prædicat: si enim cum inimici essemus, reconciliati sumus Rom. 5, 10

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *PDM*], Φ^r [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 15 commemoramini, *adpicto signo*] a loco in quo hoc signum est, inueni in Græco codice meo ita quod plus habeat in ordine hæc, quod in aliis non sunt uerba ipsa: et post aliqua: sed ad propositum ueniamus. qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem, in me manet et ego in eo. hæc Acymit̄ non habent *C*

VERSIO ANTIQVA 3 constituto Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 4 firmissimo Φ^{ac} 5 ut *om.* Φ^{ac}, *corr.* *D* 6—8 et—sacrificium *om.* *D* 6/7 et excipiens *CYD*^{mg} excepit $\Phi^a MV^{corr}$ suscepit *P* 7 ut *CYD*^{mg} dicens $\Phi^a PMV^{corr}$ hic dixit [dicit D^{mg}] *CYD*^{mg} *om.* $\Phi^a PMV^{corr}$ 7/8 et pro genere $\Phi^r D^{mg}$ *om.* $\Phi^a PM$ 12 quod carnis est $\Phi^{ac}V^{corr}$ 14 et qui Φ^a 16/17 et post—in eo *Y et Rusticus in nota om.* $\Phi^{ac}CV$ 19 interpretator *RY* interprætatur *P* 20 misit me] uiuus est *BN* 24 quod *om.* Φ^{ac}, *corr.* *D* est *om.* Φ^{ac}, *corr.* *D* uiuit $\Phi^a PM$, *corr.* *M* 29 ad *om.* *R*

5 abræ *DV* 6 adtende dum *P* sacrificium *P* 9 eiusdem *om.* *P* 10 igitur *om.* *M* 11 dicetur *D* 12 illos *D* 15 eo *D* 17 bibet *Y* 19 male *om.* *M* 21 quis] qui *Y* 23 uiuus *om.* *D* pater uiuus D^{corr} et *om.* *M* 24 me *om.* *D* 26 ex eiusdem ex *D* 27 omnium *Y* 30 significantium *P* 31 utrumque *Y*

deo per mortem filii eius, humanitatem clamat filii; cum uero iterum idem ad
Hebr. 1, 2 Hebræos dicit: deus locutus est nobis in filio, per quem fecit et sæcula, diuinitatem significat filii. neque enim caro creatrix est sæculorum, quæ post multa creata est sæcula.

ΚΔ Loofs, Nestoriana p. 271, 1—3 Et post alia: Non ‖ deitas ‖ fratrem Iacobum habuit nec dei uerbi mortem nos annuntiamus, cum dominico corpore et sanguine pascimur.

SIMILITER ‖ EIVSDEM ‖ QVATERNIONE XXIII

ΚΕ Loofs, Nestoriana p. 283, 2—8 Considero, inquit, nostros populos multam reuerentiam possidentes et feruentissimam pietatem, per ignorantiam uero diuinæ scientiæ lubricantes. hoc uero non crimen est populi, sed, ut decenter dicam, eo quod non habuerint doctores tempus ‖ quo ‖ possint aliquid uobis de doctrina commendare subtilius.

Petrus presbyter ‖ Alexandriæ ‖ et primicerius notariorum dixit: Ecce manifeste in his dicit quoniam ‖ eorum ‖ qui ante eum fuerunt doctorum nullus hæc locutus est populis.

945

1 Cyrillus episcopus Alexandriæ suscripsi
2 Arcadius episcopus ‖ legatus ‖ sedis apostolicæ suscripsi
3 Iuuenalis episcopus ‖ Hierosolimorum ‖ suscripsi
4 Proiectus episcopus legatus sedis apostolicæ suscripsi
5 Philippus presbyter sedis apostolicæ atque legatus suscripsi
6 Firmus episcopus Cæsariensis suscripsi
7 Theodotus episcopus Ancyritanus suscripsi
8 Berinianus episcopus Pergensis metropolitanus per Timotheum episcopum suscripsi
9 Seuerus episcopus Synnadensis suscripsi
10 Perigenes episcopus Corinthi suscripsi
11 Iconius episcopus Gortynensis Cretæ suscripsi
12 Memnon episcopus Ephesius suscripsi
13 Reginus episcopus Constantiæ ‖ Cypri ‖ suscripsi
14 Acacius episcopus Meletinus suscripsi
15 Palladius episcopus Amasenus suscripsi
16 Herenianus episcopus Myrensis suscripsi

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 12 Alexandriæ (*relatio incerta*)] Acum̄ non habet 16. 18. 19 in Acum̄ codice Romanorum dicta Latinis uerbis ita sunt ut hic

VERSIO ANTIQVA 5 deitatis Φ^{ac} 7 *om. N* eiusdem $M\Phi^r$ eiusdem ex *RBDV*^{corr} eiusdem in *P* XIII *B* 10 habuerit *RPDY, corr. D* 11 qui Φ^{ac}, *corr. D* 12 alexandriæ *VYD*^{corr} alexandria *C om.* Φ^{ac} 13 eorum Φ^r his Φ^a hi Φ^c doctores Φ^{ac} 16 et legatus Φ^{ac} 17 hierosolimorum *Y* hierosolimæ Φ^{ac} hierusolyme *CV* 22 uerinianus *D* 25 perigenes *M* perigentes Φ^r perigenis *RV*^{corr} perigennis *D* perigenus *BN* pergenis *P* 26 cortynensis Φ^a 28 cypri *Y om. CV* cypriæ Φ^{ac} 29 *om. R* 30 amesenus *Y* amasinus $\Phi^a D$ 31 erinianus *BN*

2 dicet *P* 6 sed cum *DM, corr. D*^{mg} domini *Y* 8 consentio Φ^c, *corr. D*^{mg} nostrum populos [populum *PD*] Φ^c possidentem Φ^c 8/9 feruentissimum pietate *D* 13 fuerant *D* 15 *inscr.* Subscriptiones prime ephesene *M* alexandria *CV, corr. V* 16 aradius *CVD*^{mg}, *corr. V post* 17 *coll.* 27 *CVD*^{corr} *habent* 27 *suo loco* *C*^{corr}*VD* 18 et legatus *D* apostolicæ sedis *Y* 19 atque legatus sedis apostolicæ *M* 20 cæsarensis *P* 21 theodorus *DY* 22 per—episcopum *om. PD* 27 ephesi *P* 28 constantinæ *P* 29 melitenus *PD*

17 Valerianus episcopus Iconiensis suscripsi
18 Pius episcopus metropolis Pisinuntensis suscripsi
19 Cyrus humilis episcopus Aphrodisiensis suscripsi
20 Amphilochius episcopus Sidensis metropolis suscripsi
21 Meonius episcopus Sardensis suscripsi
22 Hellanicus episcopus Rodensis suscripsi
23 Dalmatius episcopus Cyzicenus suscripsi
24 Flauianus episcopus Philippensis suscripsi
25 Aristonicus episcopus Laodicensis suscripsi
26 Paralius || misericordia Christi episcopus chii || suscripsi
27 || Idduas || episcopus || Smyrnensis || suscripsi
28 Olympius episcopus Claudiopolitanus per episcopum Epiphanium et Eusebium suscripsi
29 Dynatus episcopus Nicopolitanus ueteris Epiri suscripsi
30 Domninus episcopus Cotyaiensis suscripsi
31 Eustathius episcopus Docimiensis suscripsi
32 Epiphanius episcopus Cratiensis suscripsi
33 Gregorius episcopus Cerasuntinus suscripsi
34 Elladius episcopus Adramyttinus suscripsi
35 Anysius episcopus || ciuitatis Thebanæ || Helladæ suscripsi
36 Domnicus episcopus Opontinus suscripsi
37 || Callicrates || episcopus || Naupactenus || suscripsi
38 Niceas episcopus Megarensis suscripsi
39 Callinicus episcopus Apamenus suscripsi
40 Petrus humillimus episcopus Prusensis suscripsi
41 Euprepius episcopus Byzensis suscripsi
42 Dion episcopus Thebæus suscripsi
43 Perrebius episcopus thessalonicensium sardorum suscripsi
44 Paulus episcopus Anthidonensis suscripsi
45 Theodorus episcopus magnisiæ ciuitatis suscripsi

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI [*C*] 2 Acum̄ Pionius 5 Sardaensis 9 Laodiciæ Phrygiæ puto ueritas [uerita *C*] habet 10 miserandus chii [χίου *pro* χ0] ēps 12 claudiupolis *relatione incerta*] cuius [*non intellego*] 28 Acum̄ saltuum

VERSIO ANTIQVA 1 *ante* p. 228, 31 *coll. BN* 2 metropoli pissinutensis *R* metropolis sinutensis *BN* 3 *om. M* cyrrus $\Phi^a Y$ humilis *om. RY, corr. R* afrodisensis $\Phi^a M$ aphrodensiensis *CV* 4 metropoli $\Phi^{ar} P$ 5 meœcius Φ^a 6—8 *om. M* 10 palalius *BN* misericordia x̄pi [x̄pi *om. CD*^{mg}] ēps chii [schii *Y*, χίου *pro* χ0] suscripsi $\Phi^r D^{corr}$ ēps chio miserandus a x̄po [*latet* Ἀνδράπων] subscripsi Φ^a ēps subscripsi clius [clio *P*, *latet* ἐλέωι] misericordia x̄pi ēps suscripsi *PD* ēps clio misericordia x̄pi ēps chio subs̄ *M* 11 *om.* Φ^c, *corr. D*^{mg} doas Φ^a myrinensis Φ^a middensis *D*^{mg} 14 eperi Φ^a epheri *D* 15 cotiaiensis *CV* cotidianensis *Y* cottianiensis *D* cottiagiensis *P* cotyadensis *M* cotziensis Φ^a 16 eutatius $\Phi^a M$ 19 adromontinus Φ^a adrimentinus *PD* adremontinus *M* 20 ciuitatis *om.* Φ^{ac}, *corr. D* thebensis Φ^{ac} 21 dominicus *BN* 22 callicratis *PD* calicratius *RB* calicrarius *N* calligrates *CV* neopactenus Φ^c neocpactenus *R* neocpatenus *BN* 25 purensis *R* prurensis *PM* 26 buzensis Φ^a 27 *ante* 26 *coll. BN*, tebus Φ^a theubeus *D* 28 perreuius $\Phi^{ar} M$ perrebus *D* sardeorum *P* sardonum *D* *latet* Θεσσαλικῶν σάλτων *cf. Rusticum* 30 magnesiæ *R* magnensiæ *B* magnensi *N* magnisia *D*, *latet* Ἀνινησίων 1 episcopus *om. P* 2 metropolis *om. PD, corr. D* 4 episcopus *om. P* sindensis *MCV* 5 cardensis *M* 6 hellanius *Y* episcopus *om. P* 7 daltius *CV* 9 astronicus *M* laudicensis *D* claudicensis *P* 12 claudiupolitanus *Y* 16 docimensis *PY* docinensis *D* 17 gratiensis *DCV* 18 carasuntenus *D* 20 helladiæ *PD* 21 pontinus *M* potenus *D* 23 nicæa *CV* niceæ *Y* megrensis *P* migrarensis *D* 25 humilissimus *Y* humilis *M* hum̄ *D* 30 theo *P*

46 Eusebius episcopus Heracliensis suscripsi
47 Iohannes episcopus Lesbopordoselenensis et littorum subscripsi
48 Thomas episcopus Derbensis suscripsi
49 || Senecion || episcopus Scodrenæ ciuitatis suscripsi
50 Tribunianus episcopus Primopolitanæ sanctæ ecclesiæ suscripsi
51 Martyrius episcopus || Ilistriensis || suscripsi
52 anisius episcopus || Colubrassenæ || ciuitatis suscripsi
53 Acacius episcopus Cotennæ ciuitatis suscripsi
54 Ablabius episcopus Amoriensis suscripsi
55 Philippus episcopus Pergamensis suscripsi
56 || Heracleon || et Theophilus episcopi Trallensis ciuitatis suscripsimus
57 Daphnus episcopus Magnisiæ Meandri suscripsi
58 Eusebius episcopus Magnisiensis Sipylæ ciuitatis suscripsi
59 Andreas humilis episcopus Cherronissensis suscripsi
60 Paulus || humilis episcoporum Lampenæ ciuitatis || suscripsi
61 Eutropius || humillimus || episcopus || Euazonensis || suscripsi
62 Seuerus || minimus || episcopus prouinciæ Pisidiæ Sozopolis suscripsi
63 Siluanus episcopus Cerataponensis suscripsi
64 Commodus || minimus || episcopus Tripolis suscripsi
65 Constantinus episcopus Dioclitianopolitanus suscripsi
66 Nestorius episcopus Sionensis suscripsi
67 Aphobius || minimus || episcopus Coloensis suscripsi
68 Dioscos episcopus || en || Thyaterenæ ciuitatis suscripsi
69 Paulus episcopus Deldianæ ciuitatis suscripsi
70 Limenius episcopus septenæ ciuitatis subscripsi
71 Dorotheus episcopus Myrinensis suscripsi
72 Theodorus episcopus Attaliensis suscripsi
73 || Apthonitus minimus || episcopus Heracleotanæ || ciuitatis || Lampi suscripsi

---

Φ^a [$=RBN$], Φ^c [$=PDM$], Φ^r [$=CVY$]

ADNOTATIONES RVSTICI [C] 2 Acum̄ THC ΛΕCBOΥ CΠΟΡΟCΖΕΛΗΝΗC ia(cet) ΕΑΕΝΝΗC [i. e. Σελήνης] 4 et ista in codice Acum̄ Latine iacet 6 ΑΚΜ[ΑΚΛΑ C, i. e. Ac(œ)m̄] ΛΙCΤΡΩΝ [CICTPON C] C 27 Akm̄ Cataliæ 28 Ā Lampis

VERSIO ANTIQVA 1 *om.* R 2. 3 *om.* M 2 lesboportoselenensis CV lesboportuselenensis D^{mg} lesuopososelenensis Y lissopolonensis Φ^a lessopolunesis D leropolunensis P lotorum Φ^a 4 *om.* P senecius Φ^aDM, *cf.* Γ 6 listriensis Φ^aP elistriensis D inlistriensis CV 7 anesius Φ^a, *latet* Νήσιος colubrassi Φ^a colobrasinæ P 8 cottenæ Φ^aM cottinæ P cotinæ D 11 heraclius Φ^aD eracleus PM tralense Φ^aM trallinæ PD 12 dafinus Φ^aM daprius P mansiensiæ Φ^a 13 magniensis Φ^aPM magnisensis D sipulæ BN sypiele R siphila D 14 cherronissensis Y cherrisensis CV ceronisensis Φ^a ceronissensis P cersonissensis M chesonensis D 15 humilissimus Φ^a eps Φ^{ac} lapiene R lappienæ BN lampinæ P clampene M ciuitatis *om.* Φ^a 16 humilimus Y humilissimus CV minimus D^{corr} humilis M *om.* Φ^aPD euarenæ Φ^a 17 minimus ēp̄s CVD^{corr} ēp̄s minimus Y ēp̄s Φ^{ac} pissidiæ B pissidi RN sozopoli Φ^a 19 minimus CV humilis Φ^aPM *om.* DY 22 *om.* P miuimus ēp̄s CV ēp̄s minimus Y humilis eps Φ^aDM eddianæ D [*cf.* 24], *corr.* D 23. 24 *om.* D, *corr.* D^{mg} 23 dioscus MY dioscorus PD^{mg} en *om.* Φ^aPM teaterere Φ^a teathere Φ^c therene D^{mg} 24 deddianæ CYD^{mg} detdiane V eddianæ PM deluianæ Φ^a 25 *om.* V septenæ CY septinæ Φ^aDM [CЄΠΤΗΝΩΝ *pro* CЄΤΤΗΝΩΝ] creptinæ P 26 myrrinensis RNM myrriensis D smyrrenensis CV smyrnensis Y 27 episcopus *om.* BN talliensis Φ^a atalensis D coattaliensis M 28 afthonius Φ^a aphthonius M apthonius PD minimus C humilis Φ^{ac} *om.* VY heracleotanus N heracleone R ciuitatis prouinciæ Φ^{ac} lappi N lapsi B

1 episcopus *om.* P 4 schodrene DY 5 episcopus *om.* PD, *corr.* D primopulanæ CV scäe dī CV 9 abramus M 11 episcopi *om.* P 17. 16 *coll.* M 20 diocletianupolitanus P dioclisianopolitanus D diocletiopolitanus M dioclitiapolitanus Φ^r 21 sonensis P

74 Spudasius ‖ minimus ‖ episcopus Ceramiensis suscripsi
75 Philetus ‖ minimus ‖ episcopus ‖ Amyzonis ‖ suscripsi
76 Docimasius episcopus ‖ Maroniæ ‖ suscripsi
77 ‖ Ennepius ‖ episcopus Maximianupolitanus suscripsi
78 Euthalius episcopus Colophoniensis suscripsi
79 Lucianus episcopus ‖ Tobirensis ‖ suscripsi
80 Rufinus episcopus Tabiæ civitatis suscripsi
81 Romanus episcopus ‖ Raphiæ ‖ ciuitatis suscripsi
82 Fidus episcopus Ioppis suscripsi
83 Esychius episcopus Pariæ ciuitatis suscripsi
84 Timotheus episcopus Termissæ et Eudociadæ suscripsi
85 Eucharius episcopus Doracenæ ciuitatis suscripsi
86 Euagrius episcopus Solonensis ciuitatis insulæ Cypri suscripsi
87 Nectarius episcopus Casonensis ‖ ciuitatis ‖ suscripsi
88 Agathocles episcopus Coroniæ ciuitatis suscripsi
89 ‖ Azanus ‖ episcopus Sycamazonensis suscripsi
90 Aedesius episcopus ‖ pisidonensis ‖ suscripsi
91 Secundinus episcopus Laminiensis suscripsi
92 Nunechius episcopus Selgensis suscripsi
93 Matidianus episcopus ‖ Coracisiensis ‖ suscripsi
94 Cyrillus episcopus Cylinensis ‖ per manus Hellesponti presbyteri suscripsi ‖
95 Sapricius episcopus Paphi Cypri insulæ suscripsi
96 Themestius ‖ minimus ‖ episcopus Iasensis suscripsi
97 Promachius ‖ minimus ‖ episcopus Alindunensis ciuitatis suscripsi
98 Eudoxius episcopus Chomatensis ciuitatis suscripsi
99 Libanius episcopus Veteris ciuitatis suscripsi
100 ‖ Tarianus ‖ episcopus Lyrbensenæ ciuitatis suscripsi
101 Alexander episcopus Arcadiopolis suscripsi
102 Theodotus episcopus Nysensis suscripsi

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI [*C*] 2 Acum̄ Amazonis 8 arufias

VERSIO ANTIQVA 1 humilis $\Phi^a PM$, *om. D* 2 filotus Φ^a phietus *P* minimus *om.* Φ^{ac} amyzonis *Y* amuzonis *CV* amazonensis Φ^a amazonensis *DM* amazonis *P* 3—5 *post* 15 *coll.* Φ^a 3 moronæ Φ^a maroinæ *P* maronenæ *D* 4 dennepius Φ^a maximianopolitanus Φ^{ac} 5 colofonensis Φ^a 6 tobiriensis *D* topiro ciuitatis Φ^a 7. 8 *post* 1 *coll. et post* 6 *repetunt* rufinus ēps tabonæ [tabennæ *BN*] ciuitatis subscripsi romanus ēps rafiense ciuitatis subscripsi Φ^a 8 rufiæ Φ^{ac} 10 isychius *RDMV* sychius *P* eutychius *Y* 11 eodociadæ Φ^a heodociadis *P* 14 *om. M* cassonensis Φ^a cassanensis *Y* coronensis *P* ciuitatis *om.* $\Phi^a PY$ 16 azanus Φ^{cr} iohannes *BN* iohannis *R* 17 edesinus Φ^a pisidonensis $PM\Phi^r$ pisodonensis *D* sidonensis Φ^a, *latet* Ἰσίνδων 18 lamniniensis *R* lamiensis *P* 20 craciensis Φ^a coraciensis *PCY*, *corr. C* 21 subscripsi per—pbr̄i [pbr̄i s̄s *M*] $\Phi^a M$ hellesponcii *CV* hellisponti *D* elisponti Φ^a 23 minimus ēps Φ^r humilis ēps *R*Φ^c ēps humilis *BN* 24 minimus ēps *CV* humilis ēps $\Phi^a D$ ēps humilis *M* humilis *P* ēps *Y* 27 traianus Φ^{ac} 28 arcadiopolis $\Phi^a PD$ 29 nybsensi *R* nipsensi *BN* nessensis *P* conysensis *D*

1 caramiensis *D* ceraminensis *P* cerconiensis *CV* 8 rustianus *M* 10 patriæ *D* doracenæ *CV* 12 dyrracenæ *D* doracinæ *P* doeracene *M* 13 euacrius *CV* ciuitatis—Cypri *om. D* 15 agathalis *P* coronæ *D* caroniæ *Y* 16 sicamozonensis *M* amazonensis *P* 18 *om. M* 19. 20 *om. D*, *add. D*^{mg} 19 nunecheus *CV* *inter* 20 *et* 21 *ins.* sapricius ēps s̄s *M* 21 cilicinensis *Y* cyrilinensis *D* 22 safricius *P* 23 themesteus *P* theomestis *M* iassensis *Y* iacensis *M* iarensis *D* 25 ciuitatis *om. Y* 27 liprinsensis *D* lirbersene *D*^{mg} librensinæ *P* 29 theodorus *DY*

103 Rodon episcopus Veteris ciuitatis suscripsi
104 Tychicus ‖ minimus ‖ episcopus Erythreæ ciuitatis suscripsi
105 Eugenius episcopus Apolloniadæ ciuitatis suscripsi
106 Aetius episcopus Pæoniensis Hellesponti suscripsi
107 Timotheus episcopus Germensis Hellesponti suscripsi
108 Archelaus ‖ minimus ‖ episcopus Myndunensis suscripsi
109 Apelles humilis episcopus Cybiræ ciuitatis suscripsi
110 Philadelphus ‖ minimus ‖ episcopus Traianupolis suscripsi
111 Eutherius humilis episcopus Stratonicæ Lydiæ prouinciæ suscripsi
112 Iohannes ‖ minimus ‖ episcopus Aureliupolis ciuitatis suscripsi
113 Maximus ‖ minimus ‖ episcopus Cymensis suscripsi
114 Modestus episcopus Aneatenæ ciuitatis suscripsi
115 ‖Theodosius ‖ humilis episcopus Mastaurensis suscripsi
116 Thomas episcopus ‖ Valentinianupolitanus ‖ suscripsi
117 Eusebius episcopus Clazomenitanus suscripsi
118 Eusebius episcopus Asponensis suscripsi
119 Euporus episcopus Ypeponensis ciuitatis suscripsi
120 Sadus episcopus Phenusensis subscripsi
121 Domnus episcopus ‖ Orcistensis ‖ suscripsi
122 Iohannes episcopus Augustupolitanus suscripsi
123 Petrus episcopus Parenbolensis suscripsi
124 Natiras episcopus ‖ Gazæ ‖ suscripsi
125 Zenon episcopus Curiensis Cypri suscripsi
126 Euoptius episcopus Ptolomaidæ Pentapolis prouinciæ suscripsi
127 Macarius episcopus ‖ Metilitensis ‖ suscripsi
128 Eusebius episcopus Pelusiensis suscripsi
129 Ermogenes episcopus ‖ Rinocururensis ‖ suscripsi
130 Marinus episcopus ‖ Heliupolitanus ‖ suscripsi
131 Iohannes episcopus Efestensis suscripsi
132 Heraclius episcopus ‖ Tamiathensis ‖ suscripsi

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 2 tychius *RCV* ēps minimus *VY*, *corr. V* humilis ēps $\Phi^a PM$ ēps *D* 4 peoniensi Φ^a pioniensi *D* 4 elisponti Φ^a hellisponti *D* 5 termensis $\Phi^c CV$ thernensis *Y*, ΤΕΡΜΗϹ *pro* ΓΕΡΜΗϹ elisponti *R* hellisponti *D om. BN* 6 humilis $\Phi^a PM$ *om. D* mindonensis *BN* nindonensis *R* mynduensis *D* mindensis *P* 7 appelles $\Phi^a M$ 8 humilis Φ^{ac} *om. Y* 8/9 Traianupolis—episcopus *om. N* 8 traianopolis *D* traianopoli *RB* 10 humilis Φ^{ac} *om. Y* aureliupolis C^{corr} aureliupoli Φ^r aureliopoli *M* auriopoli *PD* eureliopoli Φ^a 11 humilis Φ^{ac} *om.* Y cimnensis Φ^a cymensis ciuitatis *D* 13 theodorus Φ^a 14 ualentinianopolitane *BN* ualentianopolitanæ *R* ualentinianopolitanus *PD* 15 *om. N* 17 ipeponensis *M* hyppeponensis *CV* hipponensis *D* gypeponensis *P* cypeponensis *Y* ipeponensi Φ^a 18 fenusiensis Φ^a 19 orcitensis Φ^a 20 augustopolitanus Φ^{ac} 22 gazenæ [gacæ *D* gabaze *M*] ciuitatis Φ^{ac} 24 tholomaidæ *CV* photomaide *BN* ptodemaide *Y* 25 metilitensis *M* metiliensis *D* melitenensis *P* mitilitensis *CV* metilistensis *Y* metelinensis Φ^a 26 *om. N* 27 rinocururensis *Y* rinocorurensis *M* rinocurensis *PD* ronocorurensis *CV* rinocoronensis Φ^a 28 heliopolitanus Φ^c iulipolitanus Φ^a 30 tamiatalensis *P* tamitaliensis *D* tamitaensis *M* tamiata Φ^a

2 heritrie *DM* 4 æticius *CV* 5 suscripsi *om. C* 7 humilis *om. Y* cybæræ *CV* cibereæ *Y* cybitræ *PD* 8 filadelfius *PM* 9 stratoniciæ lyziæ *P* tratoniciæ lyza *D* 12. 11 *coll. M* 12 anathenæ *P* 13 humilis *om. DY*, *corr. D* maustarensis *M* 15 clazometanus *PD* cliomenitanus *M* 16 ponensis *M* 18 sadas *PD* 19 domninus *D* 21 palembolensis *D* parembonensis *P* perambulensis *CV* 23 zeno *P* Cypri] ciuitatis *CVD*^{mg} 24 euodius *Y* prouiuciæ *om. D* 26 pesuliensis *D* 27 hermogenis *D* ermogenus *CV* 28 maurinus *D* 29 epestensis *DCV*

133 Strategius episcopus Athlibensis suscripsi
134 Aristobulus episcopus Ithmuensis suscripsi
135 Theon episcopus ‖ Heracliu Sethroiti ‖ suscripsi
136 Solon episcopus ciuitatis ‖ Coralliensis ‖ suscripsi
137 Alypius episcopus Selenutensis suscripsi
138 Macedonius episcopus ‖ Xoensis ‖ suscripsi
139 Petrus episcopus Oxyrynchensis suscripsi
140 Metrodorus episcopus Leontensis suscripsi
141 Paulus episcopus Fragonensis suscripsi
142 Ammonius episcopus Panephysensis suscripsi
143 Puplius episcopus Olbiensis suscripsi
144 ‖ Hieracis ‖ episcopus ‖ Aphnaiensis ‖ suscripsi
145 Samuhel episcopus ‖ Dystheensis ‖ suscripsi
146 Sopatros episcopus Libyæ ‖ Septimiacæ ‖ prouinciæ suscripsi
147 Isaac episcopus Helearchiensis suscripsi
148 Isaac episcopus ‖ Tauaensis ‖ suscripsi
149 Heraclius episcopus [elearchiæ] suscripsi
150 Theonas episcopus Psinchensis suscripsi
151 Cyrus episcopus Achaiæ suscripsi
152 Eulogius episcopus ‖ Terenuthensis ‖ suscripsi
153 Alexander episcopus Cleopatridæ suscripsi
154 Siluanus episcopus Cobrithensis suscripsi; ego uero Heraclius episcopus ‖ pro eo suscripsi eo quod infirmabatur ‖
155 ‖ Adelphius ‖ episcopus ‖ Onuphensis ‖ suscripsi
156 Abraham episcopus ‖ Ostracinensis ‖ suscripsi
157 Athanasius episcopus Parali suscripsi
158 Adelphius episcopus Saensis suscripsi
159 Lampetius episcopus Casiæ ciuitatis suscripsi

Φ^a [$=RBN$], Φ^c [$=PDM$], Φ^r [$=CVY$]

ADNOTATIONES RVSTICI 22 Acum̄ Bochritensis ichothiberensis C^{mg}

VERSIO ANTIQVA 1 athiuehensis *M* achiueensis *D* athlibiensis Φ^a 2 aristobolus *BNPMY* aristogolus *D* aristobalus D^{mg} ithumensis *Y* thomoensis *PD* stomohensis *M* ithemoensis Φ^a 3 heracliu *CV* heraclii *D* heracliæ $\Phi^a PMY$ sethroiti *CV* sethroti *Y* setharoitis Φ^c sethriti Φ^a 4 coralliensis *Y* choraliensis CVD^{mg} corallensis *PM* caralilensis Φ^a elenuntis ciuitatis [*cf.* 5] *D* 5 selenutensis *Y* sellenutensis Φ^a selenuntensis *DCV* elenuntensis *PM* 6 xeœnensis Φ^a xeonensis *DM* exeonensis *P* 7 oxurynchensis *CV* oxyrunchensis $\Phi^a M$ exyrencensis *D* 8 mitrodorus Φ^a 9 fraggonensis Φ^{ac} 11 publius *BNDY* 12 *om. PD, corr. D* hieracis *Y* hieracus $\Phi^a MCVD^{corr}$ Aphnaiensis *scripsi* aphnagensis *Y* aphnanensis CVD^{corr} caphniensis *M* planutensis Φ^a 13 disthensis *MY* dystensis *P* ditensis *D* disitensis Φ^a 14 sopatrus $\Phi^a PMY$ septimicæ Φ^a septimaniæ *D* 16. 15 *coll. RM* isac Φ^c 15/16 Helearchiensis—episcopus *om. PD, corr. D* 15 eleariensis Φ^a erearciensis D^{corr} herealsiensis *M* 16 tauaensis *CV* tabaensi *Y* tauanensis *M* tauensis *PD* tarbenis ciuitatis Φ^a 17 elearchiæ [*cf.* 15] $M\Phi^r$ elebræ *R* elabiæ *BN* aphniensis [amnuensis *D*] suscr̄ isaac [isac *D*] ēps iherachensis [heracliensis *D*] sus̄ heraclius ēps [*om. D*] elearci [herelcæ *D*] susc̄ *PD* 18 phinchensis Φ^a psingensis Φ^c 19 cyrrus $\Phi^a M$ acahiæ *R* achabiæ *BN* 20 terenuntensis C^{corr} teretensis *R* terretensis *BN* 23 pro—infirmabatur Φ^{cr} s̄s̄ pro eo [pro eo *om. N*] quod infirmabatur *RN* quod infirmabatur s̄s̄ *B* 24 adelfus Φ^a onofensis Φ^a ionuphensis *D* 25 abranam Φ^a abramius *PD* ostraciensis *PMY* tracinensis Φ^a 26 *om. P* ēps parali *M* parali [paralli *D*] ēps $\Phi^a D\Phi^r$ 27 sensis $\Phi^{ac}CV$ stensis *Y* 28 cassiæ Φ^a *om. M*

8 leuentensis *P* 10 panepinensis *P* 18 theonus *CV* thomas *PD* 22 cubanus ēps iobitensis *D*, *corr.* D^{mg} 23 subscripsi eo *om. P* 26 anathasius *Y*

160 Chrysaorius episcopus Aphroditensis suscripsi
161 Ammonius episcopus Butuensis suscripsi
162 Eutychius episcopus Theodosiupolitanus suscripsi
163 Venantius episcopus Ierapolitanæ ciuitatis suscripsi; suscripsi uero per notarium meum Theodosium
164 Zenobius episcopus ‖ Barcenæ ‖ ciuitatis suscripsi
165 Zenon episcopus Teuchirensenæ ciuitatis suscripsi
166 Eusebius episcopus ‖ Nilupolitanæ ciuitatis ‖ suscripsi
167 Heraclius episcopus Heracliæ superioris suscripsi
168 Macarius episcopus ‖ Antenæ ‖ ciuitatis suscripsi
169 Sabinus episcopus Panosensis suscripsi
170 Athanasius episcopus ciuitatis Scipsiæ suscripsi
171 Philumenus episcopus ‖ Cinnensis ‖ suscripsi
172 Felix episcopus ‖ agens uices apostolicæ sedis ‖ ciuitatis Apolloniensium et ‖ Bellidiensium ‖ suscripsi
173 Timotheus episcopus prouinciæ Scythiæ Tomitanæ ciuitatis suscripsi
174 Zenobius episcopus Gnossensis ciuitatis suscripsi
175 Paulinianus episcopus Maiumæ suscripsi
176 ‖ Phybammon ‖ episcopus Coptuensis suscripsi
177 Pabiscos episcopus Apollonensis suscripsi
178 Andreas episcopus Hermupolitanus suscripsi
179 ‖ Phanias minimus ‖ episcopus Arpasensis suscripsi
180 Theosebius episcopus ‖ Priensis ‖ ciuitatis suscripsi
181 Maximus episcopus asiæ suscripsi
182 Theoctistus ‖ episcopus Phociaensis ‖ suscripsi
183 Hermolaus ‖ minimus ‖ episcopus Attudensis suscripsi
184 Theodorus episcopus Gadarensis per alterius manum, id est ‖ Etherii ‖ archidiaconi suscripsi
185 Athanasius episcopus Pari insulæ suscripsi

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 14 Felix ēps] et ista Latina est ita: Felix ēps ciuitatis Apolloniensium et Bellidiensium suscripsi 18 Acum̄ Paulinus C^{mg}

VERSIO ANTIQVA 2 butuensis Φ^a buttuensis *D* botuensis $P\Phi^r$ uotuensis *M* 3 theodosiopolitanus $BN\Phi^c$ theosiopolitanus *R* 4 ierapolitanæ *M* gerapolitanæ Φ^{ar} gearopolitanæ *P* geasapolitane *D* suscripsi suscripsi *om. B* 4/5 subscripsi uero—Theodosium *om. N* 6 barcesenæ *MY* bartesinæ $\Phi^a P$ 7 teucirensinæ Φ^a cærenæ *D* tehuchirensene D^{mg} theocirinæ *M* theocerinæ *P* 8 nilopolitane *D* nilapolitanie *M* niopolitanus Φ^a ciuitatis *om.* Φ^a 10 anteanæ Φ^a antianæ *P* canteanie *M* antinæ *D* 11 panosensis *D* panusensis *BNPMCV* pannusensis *R* panuensis *Y* panunensis C^{corr} 13 filuminus Φ^a philomenus *D* flumenus *M* cineonensis Φ^a 14 agens—sedis *om.* Φ^a [=Γ] 15 bellidensium ciuitatis Φ^a bellidensium Φ^c 18. 19. 17 *coll.* Φ^{ar} 17 gnossensis *M* nosensis *Y* anosensis *D* consensis *CV* cossensi *RN* cossessi *B de P non constat* 19 phybamon *CV* philammon *MY* phigamnon *D* fabonmon *BN* fabannon *R* 20 *om. Y* pabicos *R* pauiscus Φ^c 21 hermopolitanus Φ^{ac} 22 panias *CV* phaneas Φ^{ac} minimus ēps *CV* ēps minimus C^{corr} ēps *Y* humilis ēps [ēps *om. BN*] Φ^{ac} 23 priensis *PDY* prihensis *CV* riensis *M* periense Φ^a 24 asiæ] *latet* Ασσο0 25 theoctinctus. *B* theoctictus *N* ēps phocianensis *Y* phociaensis ēps *CV* focensis [fosensis *R*] ēps $\Phi^a P$ ēps piciensis *D* ēps phociensis *M* 26 humilis Φ^{ac} *om. Y* atudensis Φ^r athodensis *R om. BN* 27 etheri *Y* etherici Φ^{ac} 29 paræ Φ^a

1. 2 *post* 3 *coll. M* 1 afroditinensis *P* 3 eutychus *CV* episcopus *om. M* 5 notario meo theodosio *P* 12 anathasius *Y* scripsiæ *D* 14 appolloensium CVD^{mg} boniosensium *DM* 18 paulianus $MCVD^{mg}$ paulus *D* 20 appolonensis *DCV* 22 arpassensis *PD* 26 episcopus *om. CV* 27/28 gadarensis s̄s̄—archidiaconi *Y* 28 archidiaconis *D* 29 anathasius *Y* episcopus *om. D*

186 Paulus Orymnensis episcopus suscripsi
187 Timotheus episcopus Briulensis suscripsi
188 Danihel episcopus Coloniæ Cappadociæ suscripsi
189 Asclipiades episcopus Trapezopolitanus suscripsi
190 Theodorus episcopus ciuitatis ‖ Echineensis ‖ suscripsi
191 Bessula diaconus ‖ ecclesiæ ‖ Carthaginiensis ‖ suscripsi
192 Stefanus episcopus T[h]eopolitanus Asiæ prouinciæ suscripsi
193 Cæsarius ‖ chorepiscopus ‖ Arcesenæ ciuitatis suscripsi
194 Theodulus episcopus Elusensis suscripsi
195 Theodorus episcopus Ariddelensis suscripsi
196 Letoius episcopus ‖ Libiadæ ‖ suscripsi
197 Aristocritus episcopus Olympi suscripsi

945ª Et cum legerentur, accensis cereis, CONSTANTINVS DEVOTISSIMVS SECRETARIVS SACRI CONSISTORII EX EADEM SCHEDA RECITAVIT ‖ ITA ‖

946 DIOSCORVS ĒPS̄ ALEXANDRIAE D̄: Existimo omnibus placere quæ sunt exposita a sanctis patribus qui in Nicæa olim congregati sunt, quæ et confirmauit et sola tenere definiuit quæ hic pridem sancta synodus collecta est, deo amabilia et sufficienter habentia. audiuimus autem definientes eos ita: siquis præter hæc dixerit aut sapuerit aut retractauerit aut quæsierit, subiaceat sententiæ. quid uobis uidetur? unusquisque qualem habet uoluntatem, scriptis dicat. ‖ non enim possumus ‖ hæc aut quærere aut retractare; si uero aliquis inquisiuit ultra ista quæ dicta sunt et ordinata sunt et placuerunt, nonne iuste subiacebit patrum sententiæ? dicat igitur unusquisque uestrum, si eius est uoluntatis.

947 THALASSIVS ĒPS CAESARIAE CAPPADOCIAE D̄: ‖ Trecentorum ‖ decem et octo patrum in editione fidei laudem illis temporibus diuina gratia demonstrauit, cui illi accommodantes linguas prædicauerunt; confirmauit uero maxime et quæ in hac splendida metropoli conuenit sanctorum concordia, quam tenere omnino est necessarium sine aliquo additamento aut detrimento, quia hæc similiter nocere solent

---

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 18 falsauit sanctæ [sc̄a C^{mg}] synodi uerba Dioscorus, simul et terruit episcopos et compulit C^{mg} 24 hic et contra beati Cyrilli unitiuam epistulam et ipsum seutentias protulerunt C^{mg}

VERSIO ANTIQVA 1 orumnensis [oromnensis *P*] Φ^{ac} 2 briolensis Φ^{ac} 4 asclepiades Φ^{ac} 5 eciniensis *RB* ecinensis *N* echiniensis *P* æthiensis *D* 6 ecclesiæ *om.* Φ^{ac} carthaginensis Φ^c carthagini *CV* 8 ēps Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} arcensisse Φ^a arcesinæ *P* 9 theodolus Φ^a*PD* theudolus *M* 10 ariddilensis Φ^{ac} 11 *om. PD*, *corr. D* lætorius *R* libsadæ Φ^a 12 *om. R* 14 ita *om.* Φ^a 15 dixit *om. BN* 20 non enim possumus Φ^r possumusne præter [=Γ] Φ^{ac} 24 talasius *NC* trecenti Φ^a 25 illius *N*

2. 3 *om. CV* 3 coloniæ *om. P* 6. 7 suscripsi—prouinciæ *om. CV* 6 bessala *M* 7 theupolitanus *Y* 9 eleusensis *PM* euleusensis *D* 12 *subscr.* finita est lectio primi epheseni concilii ex gestis epheseni *M* 13 que in calchedona que in epheso *inscr. M* quæ in [in *om. Y*] calcedona $V^{mg}Y$ accensis cereis *om. M* deuotus *PD* 14 scida *MY* schida *P* 15 QVAE EPHESI *inscr. Y* episcopus *om. M* 16 patribus *om. M* qui *om. P* 18 autem et *Y* 19 aut quæsierit *om. Y* quod *PD* 20 suscriptis *CV* in scribtis *P* 21 inquæsiuit *DCV*, *corr. V* 22 nonne iuste] nom̄ eius te *CV*, *corr. V* subiacebunt *D* 23 est *om. M* 24 cæsareæ Φ^c cæsaræ *Y* 25 patrum *om. PD* editionem *DM* laudabilem *M* 27 sanctorum *om. PD*, *corr. D* 28 sine] in *CV*, *corr. V* additamentum aut detrimentum *P* qui *P* hac *Y*

regulæ pietatis sancitæ a sanctis patribus qui in Nicæa congregati sunt, et confirmatæ ab his qui hic ante hoc conuenerunt. eos autem qui contraria his sapiunt, abominabor sicut soluentes rectam fidem.

948 SOZON ĒPS PHILIPPENSIS D: A trecentis decem et octo ‖ sanctis ‖ patribus qui in Nicæa conuenerunt, expositam fidem et credidi et credo et in hac urbe congregatæ synodo consensimus et eos qui præter hæc sapiunt aut docent, minime esse catholicos credidi.

949 IOHANNES ĒPS CIVITATIS SEBASTIAE PRIMAE ARMENIAE D: ‖ Morbum ‖ in ueritate introducere nihil est aliud quam audere impietatem ‖ fidei ‖ commiscere. qui enim ‖ spernit ‖ fidem quæ in se firmitatem possidet præ multitudine ‖ et tempore ‖ et auctoritate eorum qui exposuerunt ‖, nullum habet stabilitatis terminum, mutabili uoluntatis impietate ægrotans. unde et ego omnem hæresim et nouitatem abominans colo solam hanc fidem quæ a sanctis patribus est exposita, quia omnis pietatis nostræ est subsidium.

950 THEODORVS ĒPS TARSENSIS CIVITATIS PROVINCIAE ‖ CILICIAE ‖ D: Et fidei quæ ‖ exposita est a sanctis patribus qui in Nicæa conuenerunt ‖ et qui pridem in Epheso congregati sunt, similia et ego ipse sapiens permaneo, et eos qui præter hæc sapiunt, non iudico catholice sapere.

951 BASILIVS EPS CIVITATIS SELEVCIAE PROVINCIAE ISAVRIAE D: ‖ Et ‖ expositam ‖ fidem a sanctis patribus ‖ qui in Nicæa conuenerunt, et ‖ quæ sunt lecta ‖ sanctorum patrum dogmata, et quæ pridem in hac ciuitate a sanctis patribus congregatis ordinata sunt, eiusdem sancti spiritus ‖ operationis ‖ esse credo et eos qui præter hæc aut ‖ sapiunt aut docent ‖, inimicos orthodoxorum ecclesiæ existimo.

952 STEPHANVS EPS CIVITATIS EPHESENAE D: Manifesta sunt quæ a sanctis patribus sancita et definita sunt trecentis decem et octo, qui in Nicæa ciuitate congregati sunt, ‖ et ‖ confirmata sunt a sancta et uniuersali synodo collecta in hac Ephesia metropoli. unde si quis præter ea quæ sancita sunt, dixerit, anathema sit, quoniam hæc est uera et catholica fides.

953 VRANIVS EPS̄ CIVITATIS ‖ IMERIAE ‖ PROVINCIAE OSROENAE INTERPRETANTE SE EVLOGIO PBO EDESSENO D: In his quæ exposita sunt a sancto concilio in Nicæa congregato, et ‖ sententia ‖ quæ definita est in hac metropoli de eadem fide aduersus

---

ϕ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], ϕ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 29 not Eulogium Ibæ [ibi *C*] accusatorem *C*

VERSIO ANTIQVA 4 sanctis *om.* ϕ^{ac}, *corr. D* 5 credidi] credi *BN*, *corr. B* 6 hæc *om. BN* 7 sabestiæ *BN* arminiæ *RDCV* morbum aliquando ϕ^{ac} 8 fidei *om.* ϕ^{ac}, *corr. D* 9 spernit *om.* ϕ^a et[1] *om.* Φ^{ac}, *corr. D* temporum ϕ^{ac} 9/10 auctoritate—exposuerunt $\Phi^r D^{mg}$ dignitate [indignitate *D*] credulitatis decretorum ϕ^{ac} 11 heresem *RPD*, *corr. D* 12 quia] qui *N* 14 liciæ ϕ^{ac}, *corr. D* 15 a—patribus qui [qui *om. R*] in—conuenerunt exposita est ϕ^a 16 p̄ *N* 18 et Φ^r secundum ϕ^{ac} 19 a scis patribus fidem ϕ^a quæ sunt *om.* ϕ^{ac}, *corr. D*^{mg} lectum ϕ^a 21 inoperationis $\phi^a M$ 22 docent aut sapiunt ϕ^{ac} 23 eps ciuitatis ephesinæ *BN*V^{corr} eps ephesenæ ciuitatis *DM* ephesenæ ciuitatis ēps *P* manifestæ *BN* 24 trecentos *N* a trecentis *M* trecenti *P* ciuitatem *B om. N* 25 et quæ $\phi^{ac}V^{corr}$ uniuersalis *R* 27 est *om. NP* 28 emeriæ $\phi^a PMV^{corr}$ iemesiæ *D* osdrenæ ϕ^a osdroenæ *DM* osdroinæ *P* ossoene *V* 29 edessene *R* edessino *P* 30 sententia *Y* sententiæ $\phi^{ac}CV$ fide eadem *BN*

1 sancitam *PM* qui *om. P* congregatis sunt *P* 1/2 confirmata Φ^c 2 uenerunt *M* autem *om. M* 3 abominamur *D* 4 A *om. P* 5 congregata *Y* 6 eos *om. M* non eos catholicos esse credo *D* 8 quem *CV*, *corr. V* audire *DMCV*, *corr. V* 10 stabile D^{mg} 11 inpietatis *P* et nouitatem] in nouitate *D* 12 est *om. M* 14 atarsensis *Y* qua *D* qui *CV*, *corr. V* 16 congregati sunt] conuenerunt *Y* congregati *PD*, *corr. D* et[1] *om. P* 20 ciuitatem *D* 22 ecclesiæ esse V^{corr} 24 sancita sunt *M* nicena *D* 25 confirmati *CV* collectam *P* ephesena Φ^c 26 metropolim *M* sca *PM* 28 se] semine *CV*

præuaricatores eius, permaneo et qui præter hæc ‖ ausi fuerint ‖ aut dicere aut inquirere, anathematizo et ‖ alienos ‖ esse a recta fide definio.

954 THEODORVS ĒPS DAMASCI D̄: Qui istis quæ nuper lecta sunt, non obtemperat, alienus est a catholica fide et dignus anathemate quod a sanctis patribus definitum est.

955 IVLIVS ĒPS TENENS LOCVM LEONIS SCISSIMI ĒPI ROMANAE ECCLAE INTERPRETANTE SE FLORENTIO ĒPO LYDDENSI D̄: Hæc tenet apostolica sedes.

956 STEPHANVS ĒPS HIERAPOLITANVS D̄: His et nos consentimus et præter hæc neque sapuimus neque sapiemus et usque ad ultimum suspirium nostrum hæc ‖ sequemur ‖ et nullis præter hæc conantibus docere permittimus.

957 MELETIVS ĒPS LARISSENAE CIVITATIS FACIENS VERBA PRO ‖ SCISSIMO ‖ ĒPO DOMNO APAMENAE CIVITATIS SECVNDAE SYRIAE D̄: Semper ab infantia his credidi et nunc hanc eandem teneo fidem et amplector ‖ eam ‖ quæ nuper nobis ‖ lecta est sanctorum patrum expositionem ‖.

958 CYRVS ĒPS ‖ APHRODISIADAE CIVITATIS ‖ PROVINCIAE CARIAE D̄: Et ego non solum a puerili monachili mea uita, sed etiam ex paterna doctrina hanc fidem possideo.

959 FLORENTIVS ĒPS CIVITATIS LYDDAE D̄: Et ego huic adhæreo fidei quæ nuper lecta est et dudum a sanctis patribus cum sancto spiritu definita est, et tutelam meæ spei esse confiteor et placent mihi quæ sancita sunt.

960 CANDIDIANVS ĒPS CIVITATIS ANTIOCHIAE PROVINCIAE PISIDIAE D̄: Et a pueritia nutritus sum in catholica fide et archidiaconus regiæ ciuitatis ‖ fui ‖ et gratia dei et Christi sine querella hactenus, sicut arbitror, conuersatus sum et usque hodie sanctorum patrum trecentorum decem et octo qui in Nicæa, et ‖ eorum ‖ qui in hac metropoli congregati sunt, inconcussibiles expositiones custodio et usque in finem hæc eadem et sapui et sapio.

961 HILARVS DIACONVS ROMANAE ECCLAE INTERPRETANTE SE FLORENTIO ĒPO LYDDENSI D̄: Quæ nuper lecta sunt de fide ‖ prolata ‖ tam quæ in Nicæa est exposita, quam a sancta synodo quæ in hac Ephesia ciuitate a sanctis patribus confirmata est, apostolica sedes et docet et ueneratur. hæc ergo scio sanctorum patrum consonare dogmatibus ‖, hæc ‖ et propriis, ‖ o uos sanctissimi ‖, litteris quas ad uos

---

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *PDM*], Φ^r [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 5 not interlocutum sedis apostolicæ uicarium inter Eutychis approbatores quæ in concilio uanitatis dicat Frontinianus [*obscurum*] insanus *C* 25 eadem dicenda etiam de scō Hilaro [hilarus *C*] *C* 29 sanctissimi habet in Græco co⟨dice⟩ *C*

VERSIO ANTIQVA 1 ausus fuerit Φ^{ac} 2 anathematizato *BN* alienum Φ^{ac} 3 qui *R* 6 sedis *RDMCV*, *corr. DV* 7 gerapolitanus Φ^a iheropolitanus *P* sentimus *BN* 8/9 sequi Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 9 præter hæc nullis *BN* 10 melitius *RP* melitus *M* larissinæ Φ^a reuerentissimo [uerentissimo *B*] Φ^{ac} 12 hanc *om. RY* eam *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 12/13 lecta—expositionem [exposito V^{corr}] Φ^r a scīs patribus lecta est expositio Φ^{ac} 14 ephrodisiæ ciuitatis *CV* ciuitatis afrodisiadæ [aphrodissadæ] $\Phi^{ac}Y$ 16 adhebreo *R* 19 pissidiæ Φ^aP 20 factus sum Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 22 eorum *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 25/26 lyddense Φ^aPD 26 læta *R* prolata YD^{corr} prola *CV om.* $\Phi^{ac}V^{corr}$ qui *BN* 27 a scō *B* sca *R* 28 sedis $R\Phi^cCV$, *corr. V* 29 hæc *om.* Φ^{ac}, *corr. D* o uos CVD^{corr} *om.* $\Phi^{ac}V^{corr}$ uobis *Y* scissimis $\Phi^{ac}V^{corr}Y$

2 esse *om. PD* definito *Y* 6 epō florentio *Y* lyddense *D* lyddensis *Y* libdensæ *P* tene *Y* sedis *RDCV*, *corr. DV* 9 nullius *D* permittemus *D* 10 faciens *om. M* uerbum *D* uerbi *M* uerbo *CV* episcopo *om. M* 11 apamiæ *D* ciuitatis *om. P* 12 eadem *M* tene *CV*, *corr. V* et[2] *om. P* 14 cyrrus Φ^r 15 doctrina *om.* Φ^c, *corr. D* 17 spū scō *P* tutela *M* 18 speci *CV*, *corr. V* conplacent *P* 19 gantiochiæ *CV*, *corr. V* 20 ciuitatis regiæ *Y* 22 qui *om. M* 23 inconcussibilis expositionis *P* 25 hilarius [= Γ] *M* florentius *CV*, *corr. V* EPO *om. P* 26 exposita est *M* 27 et confirmata *D* 28 ergo *om. M* fratrum *P*

‖ destinauit ‖, apostolica sedes inseruit, quas, si iusseritis recitari, cognoscetis ‖ consonas ‖ esse ueritati.

962 BASILIVS EPS TRAIANVPOLITANVS D: Et mea paruitas in hac sancta fide nutrita est et in ipsa oro uitam finire.

963 POLYCHRONIVS EPS ANTIPATRIDAE CIVITATIS D: Diuinas et ueras constitutiones sanctorum patrum et tenemus gratia dei apud nosmet ipsos et in hac nos fide semper custodiri oramus.

964 SCA SYNODVS D: Omnes eiusdem sumus uoluntatis et fidei.

965 DIOSCORVS EPS ALEXANDRIAE D: Quoniam sancta et magna synodus quæ iamdudum in Nicæa congregata est per uoluntatem dei, rectam nostram et inmaculatam exposuit fidem, ‖ quam ‖ et nuper hic congregata ‖ sancta ‖ synodus confirmauit ‖ et ‖ hanc solam tenere et in ecclesia ‖ tradi ‖ definiuit, ordinans et hoc quatenus nulli liceat alteram fidem præter hanc uel exponere uel ‖ inquirere ‖ uel innouare aut penitus commouere de nostra uenerabili religione, eos autem qui præter hæc temptant aut sapere aut quærere aut componere aut omnino quæ ordinata sunt, retractare, certis subiecit damnationibus ‖ ita ‖ ut si episcopi sint, alieni sint episcopatu et clerici ‖ clericatu, ‖ si uero laici, priuentur communione (hæc namque ex nuper lectis monumentis didicimus), apparent uero, sicut ‖ omnis ‖ uestra sancta et uniuersalis synodus peruidet, omnia pæne remouentes et immutantes Flauianus ‖ ecclesiæ ‖ quondam Constantinopolitanæ urbis episcopus et Eusebius Dorylensis ‖ et ‖ scandali et conturbationis facti occasio sanctissimis ecclesiis et ubique catholicis populis, ‖ certum ‖ est hos ‖ ex semet ipsis ‖ synodicis olim a sanctis patribus definitis damnationibus subiacere. unde et nos quæ eorum sunt, confirmantes memoratos, id est Flauianum et Eusebium, omni sacerdotali et episcopali dignitate esse iudicauimus alienos. confiteatur uero et unusquisque ‖ religiosissimorum ‖ episcoporum suam propriam uoluntatem et manifestam hanc faciat sub fide monumentorum. uniuersa autem quæ acta sunt hodie, innotescant piissimis et Christianissimis imperatoribus.

966 FLAVIANVS D: Appello ‖ a ‖ te.

967 HILARVS DIACONVS ROMANAE ECCL D: Contradicitur.

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 1 iterum petit scs Hilarus ut beati Leonis epistula relegatur *C* 20 præpopere etiam secundum se illum quondam [quod *C*] episcopum dixit quam de episcopatu deiceret circa se *C* 28 possumus dicere et refuto te *C*

VERSIO ANTIQVA 1 destinatis Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} sedis *RPDCV* cognoscitis *RPD* 1/2 consona $\phi^a PM$ 3 eps traianupolitanus *PY* eps tracianupolitanus CVD^{corr} eps traianopolitanus $\phi^a D$ traianupolitanus eps *M* 7 custodire *BN* 11 quam *om.* Φ^{ac}, *corr. D* sancta *om.* Φ^a 12 et[1] *om.* ϕ^{ac} et in *Y* tradere ϕ^{ac}, *corr.* D^{mg} 13 quærere Φ^a 15 comparare *R* 16 certe *R* ita tamen ϕ^{ac} episcopia *R* sunt *BN* ab episcopatu *BN* 17 ex [a *BNP*] clericatu $\phi^a P$ 18 omnis $\phi^r D^{corr}$ et *RB*ϕ^c *om. N* 19/20 ecclesiæ *om.* Φ^{ac} 20 quendam *R* quidem *D*, *corr.* D^{mg} dorilyensis Φ^a et[2] *om.* Φ^{ac} 22 et certum $\phi^{ac} V^{corr}$ ex—ipsis *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 24 iudicabimus *RP* iudicamus *M* 25 reuerentissimorum Φ^{ac} 26 uoluntatem propriam *R* faciant *N* 28 a *om.* $\Phi^a V^{corr}$ 29 hilarius *N*

1 iusseris *CV*, *corr. V* 4 ipsam *PD* finiri *D* 5 antipatredæ *CV* diuinus et uerus *M* 9 *inscr.* damnatio scī flauiani et eusebii a dioscoro *M* eps *om. Y* magna et sca *P* 10 per] pro *P* et *om. Y* 14 autem *om. M* 16 subiaceant *D* subiacebit *PM* 18 appareant *PM* 19 et *om. P* 20 constantinupolitanæ *MY* 21 a catholicis *M* 22 est *om. D* hoc *Y* 23 memoratis *CV*, *corr. V* 23/24 id est *om. Y* 24 flauianus et eusebius *CV*, *corr. V* et[2] *om. M* dignitatem *CV*, *corr. V* 25 alienus *CV*, *corr. V* 28 flauianus eps *P* 29 D *om. CV*, *corr. V*

968 Et cum legerentur, ORIENTALES ET QVI CVM IPSIS REVV̄ EPĪ CLAMAVERVNT: Anathema Dioscoro. hac hora damnauit, hac hora damnetur. sancte domine, tu illum uindica. domine, domine, tu illum uindica. catholice imperator, tu illum uindica. Leoni multos annos. patriarchæ multos aunos.

CONSTANTINVS DEVOTISSIMVS SECRETARIVS SACRI CONSISTORII RECITAVIT

969 IVVENALIS EP̄S HIERVSOLIMITANVS D̄: Sese alienos a sacerdotio et ‖ gradu ‖ episcopali monstrauerunt Flauianus et Eusebius, qui conati sunt addere aut minuere ‖ aliquid ‖ de sancta fide quæ in Nicæa a sancto concilio exposita est, quam et confirmauit sancta et uniuersalis synodus in hac Ephesia ciuitate pridem collecta, ‖ quapropter ‖ iustum est eos qui audent addere aliquid fidei aut minuere, alienos esse a sacerdotio et maxime qui tantam fecerunt confusionem. unde et ego consona decerno ‖ sanctæ et uniuersali synodo ‖ et sanctissimo archiepiscopo Dioscoro alienans eos episcopatus dignitate.

970 DOMNVS EP̄S ANTIOCHIAE D̄: ‖ Concors ‖ sum et ego sanctæ uestræ synodo ‖ damnanti ‖ Flauianum et Eusebium tamquam non permanentes in sancto Nicæno concilio et quod pridem hic congregatum est, et consentio in eos a uobis prolatæ iustæ sententiæ.

971 THALASSIVS EP̄S CAESARIAE CAPPADOCIAE D: Quotquot præter constitutiones patrum quas de fide decreuerunt, agere conantur, sibimet inducunt correptiones canonicas. unde Flauianus et Eusebius, qui transgressi sunt constituta quæ ‖ in ‖ Nicæa et in Epheso a sanctis patribus exposita sunt, secundum decretum ‖ uestræ religiositatis ‖ et nostrum episcopali gradu priuati sunt.

972 EVSEBIVS EP̄S ANCYRAE GALATIAE D̄: Mihi quidem ‖ amabilis est semper ‖ misericordia; sed quoniam religionis ratio mouet sanctos patres ad prolatam iusto iudicio sententiam aduersus ‖ Flauianum ‖ et Eusebium, et ego consentio.

973 STEPHANVS EP̄S ‖ EPHESIAE ‖ CIVITATIS D̄: ‖ Iusta est ‖ quæ est prolata sententia contra Flauianum quondam episcopum et Eusebium; unde consentio utrorumque depositioni et suscribo.

974 CYRVS EP̄S APHRODISIADAE CIVITATIS D̄: Nemo ita insipiens aut deo inimicus existit, qui definitionibus et sententiis patrum ‖ audeat ‖ contraire. unde et ego concors præcedentibus sententiis sanctorum patrum factus sum in damnatione Flauiani et Eusebii quondam episcoporum.

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 1 quæ Chalcedone *C* 2/3 Acum̄ Flauianum tuum uindica [dica *C*] *C* 5 quæ Ephesi *CY*

VERSIO ANTIQVA 1 quæ in [in *om. Y*] calcedona *inscr. BNMYV*^{mg} interruptio in calcedona *D*^{mg} 2/3 tu illum] flauianum Φ^a, *cf. Rusticum* 6 quæ in epheso *inscr. BNMD*^{mg}*V*^{mg} a gradu Φ^a 8 aliquid *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 9 sc̄i *R* hac *om. N* 10 quapropter $\Phi^r D^{mg}$ quia hoc Φ^{ac} 12 sc̄ae—synodo Φ^r uniuersali sc̄ae synodo quæ [qui *PM*] tunc congregata est Φ^{ac} 14 concors *DY* consors $\Phi^a PMCV$ 14/15 damnans Φ^{ac} damnati *D*^{mg} 16 sentiæ *N* 17 talasius *NCV* 18 corruptiones *R*Φ^c, *corr. D*^{mg} 19 et in $\Phi^a M$ 20 in *om. R* et ur̄ae Φ^{ac} 21 religiositatis $\Phi^r D^{mg}$ reuerentiæ $\Phi^a PM$ sententiæ *D* 22 galatia *B* amabilis semper est $\Phi^a MY$ semper amabilis est *PD* 24 flauianum quondam ep̄m Φ^{ac} 25 ephesinæ *BN* ephesenæ *RP* ephesi *D* iusta est] iuxta Φ^a 26 utrumque *RD*, *corr. D*^{mg} utrorum *P* 29 sentiis *B* audet $\Phi^{ac}V$, *corr. D* 30 consors *R* 1 et^2 *om. Y* reuerentissimis *M* sc̄issimi *Y* 3 domine—uindica *om. PD*, *corr. D*^{mg} 5 deuotus *PD* 6 iherosolymitanus *P* a *om. MY* 7 minuare *CV* 9 ephesena *P* 12 decerno in *CV*, *corr. V* decerno et *Y* 13 dignitatem *PM* 17 cæsareæ $\Phi^c Y$ 18 inducant Φ^c, *corr. D* 23 probatam *P* iustam *PD*, *corr. D*^{mg} iudicio *om. PD*, *corr. D*^{mg} 26 quendam *D* quodam *C* 27 depositione *M* 28 cyrrus Φ^r aphrodissadæ *Y* 29 extitit *P* 30 p̄cedentiis *M om. PD* 31 quendam *D* quodam *Y*

975 ERASISTRATVS EPS CORINTHI HELLADAE D: Præsens et cognoscens ab his quæ lecta sunt, non consona sapere catholicæ fidei Flauianum et Eusebium neque obtemperare Nicæno sancto concilio ‖ nec non et ‖ Ephesio, quod paulo ante collectum est, et ego consentio sanctis patribus et alienos hos omni episcopali dignitate esse existimo, id est Flauianum et Eusebium.

976 QVINTILLVS EPS HERACLEAE VICARIVS ANASTASII REVI EPI THESSALONICENSIS D: Quæ paulo ante in hac ciuitate collecta est ‖ sancta et ‖ magna synodus in damnationem impii Nestorii definiit ‖ nulli ‖ licere alteram quandoque proferre fidem quam quæ in Nicæa exposita est a sanctis trecentis decem et octo patribus. sequens igitur et ego ipse illam definitionem omnes ‖ quidem ‖ qui permanent in prædicta fide, catholicos esse iudico, hos uero qui aliquid subuerterunt, anathematizo et alienos esse catholicæ fidei decerno.

977 MELETIVS EPS LARISSENAE CIVITATIS ET AGENS VICES DOMNI REVI EPI APAMENAE ECCLAE D: Consentio et ego uestræ sanctitati, ‖ quæ iusta et legitima est in ‖ depositione Flauiani et Eusebii quondam episcoporum, quoniam demonstrati sunt ‖ præuaricati ‖ constituta quæ tradita sunt a sanctis et magnis conciliis quæ in Nicæa et ‖ Ephesi congregata ‖ sunt, et alienos eos esse episcopali dignitate una uobiscum existimo.

978 DIOGENES EPS CYZICENAE CIVITATIS D: Hæc eadem et ego consentio sanctis nostris patribus in his quæ aduersus Flauianum et Eusebium ordinata sunt, alienans eos ab episcopali dignitate.

979 IOHANNES EPS SEBASTIAE PRIMAE ARMENIAE D: Omnis innouatio quæ contra iustitiam ab aliquibus committitur, ‖ super ‖ se trahit regularem sententiam. quoniam igitur et Flauianus et Eusebius conuicti sunt præuaricati et innouationem fecisse in ea fide quæ a sanctis patribus apud Nicæam constituta est et apud Ephesum ‖ confirmata ‖, iusto iudicio a sacerdotio priuati sunt secundum formam ‖ religiosissimi ‖ et sanctissimi Alexandrini archiepiscopi et sancti et uniuersalis concilii et ego eisdem consentio.

980 BASILIVS EPS SELEVCIAE ISAVRIAE D: Sequor ea quæ a sanctitate uestra aduersus Flauianum et Eusebium quondam episcopos ordinata sunt, et consentio omnibus definitis a uestra beatitudine. etenim et ipsi secuti estis ‖ ea quæ pridem ‖ sancti patres ‖ sanxerunt ‖ et iusserunt aduersus præuaricatores fidei, si quidem sacerdotes sunt, alienos esse a sacerdotio, si uero laici sint, hos fieri sub anathemate.

981 THEODORVS EPS TARSENSIS CIVITATIS D: Prolatæ aduersus Flauianum et Eusebium sententiæ a sancta synodo sicut iuste et canonice promulgatæ et ego consentio.

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 cognos *B* 3 necheno *R* nec non *om.* Φ^{ac}, *corr. D* et *PD*Φ^r aut $\Phi^a M$ ephesino *R* 6 heracliæ $\Phi^a PDY$ 7 sancta et *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 8 definio *R* definiuit *D* definit *M* nullo $\Phi^a M$ preferre *R* 9 qui *B* 10 siquidem Φ^a 14 quæ—est in Φ^r D^{corr} iusta [in iusta Φ^c] et legitima Φ^{ac} 15/16 præuaricari $\Phi^a V^{corr}$ præuaricare Φ^c 16 nicheano *R* et Ephesi *om. R* ephesi *MY* ephesino *BN* in ephesi *CV* epheso *D* in epheso *PD*^{corr} 17 congregati Φ^a 18 diogenis *RD* 21 iohannis *RD* arminiæ *RDCV* 22 supra Φ^{ac} 24/25 confirmata est $\Phi^a PM$ 25 religiosissimi *Y* reuerentissimi $\Phi^{ac} V^{corr}$ sūi *C* 28 quæ *om. N* urea *R* 30 ipsis *N* ea—pridem] pridem quæ Φ^{ac} 31 et sanxerunt et iusserunt $\Phi^a PD$ et iusserunt et sanxerunt *M* 34 et iuste et *N*

1 corinthii *P* 2 non *om. M* catholicæ fidei *om. PD, corr. D* 3 scō nicaeno *D* 6 reuī] seueri *V* 7/8 damnatione Φ^c 9 est exposita *P* sanctis *om. P* 10 igitur *om. P* 11 esse *om. P* 12 catholica *CV, corr. V* 13 melitius *P* lariſsinæ *D* litrissenæ *CV, corr. V* reuī] sūi *CV* apamiæ *D* 15 quodam *D* 20 ab omni *P* 22 iusticia *PM* se] res *PM* trahet *PD* 23 et[1] *om. DY, corr. D* preuaricasse *D* 24 eam fidem *D* in nicæa Φ^c 26 et sanctissimi *om. D* uniuersali *M* 29 quendam *D* 30 et *om. CV, corr. V* 33 theudorus *CV*

982 ROMANVS EPS ‖ MYRENSIS ‖ CIVITATIS PROVINCIAE LYCIAE D: Et ego ‖ concors ‖ sum his quæ a sanctis patribus sancita sunt aduersus Flauianum et Eusebium, iuste aduersus eos prolatæ sententiæ.

983 PHOTIVS EPS TYRI CIVITATIS D: Consona et mea profitetur paruitas sententiæ ‖ sancti ‖ huius et uniuersalis concilii alienos ‖ facienti ‖ Flauianum et pessimum Eusebium a sacerdotio tamquam contraria sapientes ‖ sancto Nicæno concilio ‖ et quod paulo ante in hac splendida ‖ Ephesena ‖ metropoli congregatum est.

984 IVLIANVS EPS TABIAE CIVITATIS D: Doleo quidem ad hanc tristem uocem ueniens, talis enim prudentium lex est; sed ‖ quoniam ‖ pro pietatis assertione magni uniuersalis concilii præsules Flauianum et Eusebium definitioni patrum subiecerunt, ‖ his ‖ quæ legitime facta sunt, consentio.

985 FLORENTIVS EPS LYDDENAE CIVITATIS D: Quoniam hoc sanctæ et magnæ synodo placuit eos qui diuinas leges ‖ præuaricantur ‖, ex eius sancto ore damnari, aduersus Flauianum et Eusebium quondam episcopos similia et ego uestræ sanctitati decerno.

986 MARINIANVS EPS ‖ SYNADENSIS ‖ CIVITATIS D: Sequor in omnibus quæ sunt ordinata a sancta synodo, quæ et meam supereminent paruitatem, aduersus Flauianum et ualde pessimum Eusebium et consentio horum damnationi.

987 MVSONIVS EPS ‖ NYSENAE ‖ CIVITATIS D: Quoniam spernere reperti sunt sanctam synodum ante hoc in ‖ Ephesia metropoli ‖ congregatam Flauianus et Eusebius quondam episcopi, ideo et ego in regulari eorum facta damnatione consentio.

988 CONSTANTINVS EPS BOSTRENAE CIVITATIS D: Consentio et ego iustæ depositioni quæ aduersum Flauianum et Eusebium quondam episcopos a sancta synodo prolata est, et concors sum sententiæ bene ab ipsa definitæ.

989 STEPHANVS EPS HIERAPOLITANAE CIVITATIS D: Sequor et ego ‖ a uestra sanctitate ‖ aduersus Flauianum et Eusebium quondam episcopos prolatam sententiam tamquam præuaricantes sanctos canones qui in Nicæa et hic pridem constituti sunt, et alienos eos esse ‖ consequenter ‖ uestræ definitioni consentio.

990 ATTICVS EPS NICOPOLITANAE CIVITATIS VETERIS EPIRI D: Sequor et ego ‖ ea ‖ quæ a sanctis patribus definita sunt in sententia quæ aduersus Flauianum et Eusebium prolata est, alienans eos, sicut iudicauit sanctorum sententia, episcopatus dignitate.

991 EVSTATHIVS EPS BERYTI D: Manifesta omnibus facta est forma definita a sanctis nostris patribus, qui hic pridem ex iussione piissimorum et ‖ Christo amicissimorum ‖

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIA ANTIQVA • 1 myrsensis Φ^a consors sententiæ Φ^a consors *VY* 3 sententiæ] aduersus *B* 5 scaē Φ^a faciens Φ^{ac} 6 sci niceni concilii Φ^a 7 ephesia $\Phi^a V^{corr} Y$ 9 quoniam uero $\Phi^{ac} V^{corr}$ 11 his Φ^r omnibus Φ^{ac} omnibus his D^{corr} 13 præuaricati sunt Φ^a puaricant *PM* 15 marianus *N* synnadæ $\Phi^a D$ synade V^{corr} synnadenæ *PMY* 18 myssene Φ^a nyssenæ Φ^c 19 ephesiam [ephesia *N*] metropolim Φ^a 22 aduersus Φ^{ac} 24 gerapolitanæ Φ^a hieropolitane *M* a *om.* Φ^{ac} 24/25 uræ scitatis $\Phi^a D$ uestram scitatem *P* 26 puaricatores *N* 27 consequenter *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 28 ea *Y om.* $\Phi^{ac} CV$ 32 byriti *R* bireti *BN* 32/33 scis patribus *N* scis patribus nris *M* 33 et *om. R* xpo amicissimorum *Y* xpianissimorum *BN*$\Phi^c CV$ *om. R*

2 sanciata *C* 7 congregata *P* 8 tauiæ *PMY* 9 tales *D* prudentiam *M* pro pietatis] proprietatis *M* assertionem *PCV* 10 præsulis *PD* subiacerunt *P* 12 lydænæ *CV* lydinæ *P* olidine *M* sca et magna *M* 16 et *om. M* mea *M* superuenient *CV*, *corr. V* supereminet *Y* 18 repperiti *Y* 20 quendam *D* ideo et] et Φ^c ideo D^{mg} 23 et *om.* Φ^c, *corr. D* 28 nicapolitanæ *P* eperi *M* 32 omnibns facta *om. P* 33 hic pridem] hiopidem *CV*, *corr. V*

nostrorum imperatorum congregati sunt, aperte ‖ iubens ‖ eos qui conantur aliquid inquirere aut scrutari aut ‖ addere ‖ fidei sanctorum patrum qui in Nicæa conuenerunt, et hos proprio gradu priuari. Flauianus ergo quondam Constantinopolitanus episcopus et Eusebius olim Dorylæi præsulatum habens contraria ‖ his ‖ sapientes se ipsos ‖ illi omnino terribili ‖ subiecerunt sententiæ.

992 NVNECHIVS EPS LAODICIAE TRIMITARIAE D: Consentio et ego ipse prolatæ sententiæ a sanctis patribus aduersus Flauianum et Eusebium quondam episcopos.

993 OLYMPIVS EPS CONSTANTIAE CIVITATIS CYPRI INSVLAE D: Concors et ego sum ‖ uestro sancto ‖ et glorioso concilio damnanti Flauianum et Eusebium tamquam præuaricatores eorum quæ placita sunt in sancta ‖ Nicæna ‖ synodo et ei ‖ quæ ‖ hic sub ‖ ter beato ‖ et sanctæ memoriæ patre nostro ‖ et episcopo ‖ Cyrillo congregata est, et consentio iuste definitis a uestro magno et sancto concilio.

994 IOHANNES EPS INSVLAE RODI D: Consentio et ego ipse his quæ definita sunt a sancta et magna uestra synodo in alienatione Flauiani et Eusebii, eo quod præuaricati sunt quæ in sancta et magna Nicæna synodo definita sunt, et quæ sub reuerentissimo et sanctæ memoriæ patre nostro ‖ et ‖ episcopo Cyrillo in hac Ephesia metropoli ordinata sunt.

995 CANDIDIANVS EPS CIVITATIS ANTIOCHIAE PROVINCIAE PISIDIAE D: Omnibus regulariter ordinatis ab omni sancta synodo sanctorum patrum aduersus Flauianum et Eusebium ‖ et ‖ ego consentio.

996 STEPHANVS EPS ‖ ANAZARBENAE ‖ CIVITATIS D: Consentio et ego iuste prolatæ sententiæ a uestra sanctitate aduersus Flauianum et Eusebium quondam episcopos et alienos eos de cetero existimo huiusmodi dignitate, eo quod præuaricati sunt prolata statuta a sancta et magna in Nicæa congregata synodo nec non et quæ ‖ consequenter ‖ in hac ciuitate collecta est.

997 GERONTIVS EPS SELEVCIAE ‖ SYRIAE ‖ D: Et ego ipse consentio sancto uestro concilio et alienos decerno Flauianum et Eusebium episcopatus dignitate tamquam præuaricatores eorum quæ sancita sunt a sanctis patribus qui in Nicæa, et ‖ qui in ‖ Ephesia ciuitate collecti sunt.

998 RVFINVS EPS SAMOSATENAE CIVITATIS D: Consentio omnibus quæ iuste prolata sunt aduersus Flauianum et Eusebium quondam episcopos, et alienos eos esse existimo a sacerdotii dignitate tamquam præuaricatores eorum quæ a sanctis patribus statuta sunt in Nicæa et ‖ Ephesi ‖ congregatis.

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 iubentibus Φ^{ac} 2 addere] dicere Φ^a 3 priuati *R* 4 his *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 5 illi—terribili $\Phi^r D^{corr}$ terribili illi Φ^{ac} 6 ipse ego *BN* 8 consors *R* 9 scō uestro $\Phi^{ac}Y$ damnati *R* 10 nicea Φ^a qui Φ^a 11 ter beato Φ^r beatissimo Φ^{ac} et episcopo *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 12 scō urō et magno *BN* 13 iohannis *RD* 14 sca urā et magna *BN* sca et magna *P* 15 nicea *N* niceno *D* nicenæ *CV*, *corr. V* 16 et[2] *om.* Φ^{ac}, *corr. D* ephesiam *R* ephesena Φ^c 18 pissidiæ *BN* 20 et[2] *om.* $\Phi^a D$, *corr. D* ego *om. D*, *corr. D* 21 anazerbenæ Φ^a anazarbinæ *P* anazarbunæ *D* 24 consequenter *om.* $\Phi^{ac}Y$, *corr.* D^{mg} 26 syriæ *CVD*^{mg} isauriæ $\Phi^{ac}Y$ 28 qui[2]] quæ $\Phi^a P$ in hac $\Phi^a PD$ 30 prolatæ *RD*, *corr. D* 33 ephesi *CY* in hac [hac *om. P*] ephesia metropoli $\Phi^{ac}V^{corr}$

1 a parte *M* 2 scrutare *PD* 3 constantinupolitanus *PY* 5 subiacerunt *P* 6 EPS *om. P* laodotiæ $D^{corr}M$ laudociæ *P* loditie *V om. D* trimitrie *M* 8 constantinæ *CV* insulæ cypri Φ^c 11 hic *om. P* 12 definitæ sententiæ *D* 14 urō *D om. P* 16 episcopo *om. DM*, *corr. D* hac *om. D* 18 prouinciæ *om. D* 22 scitate urā *M* quendam *D* 23 eos esse *PD* dignitatem *D* 24 a *om. Y* in *om. P* 27 dignitatem *M* 28 in scis patribus *CD*^{mg} *om. D* 29 ephesa *Y* 30 samositanæ *P* 31 eos *om. P* 32 sacerdotali *P* 32/33 statuta—congregatis *V in ras.* 33 in *om. CY* congregatum *D* congregatorum *PMCD*^{mg}*Y*

999 INDIMVS $\overline{\text{EPS}}$ IRENVPOLITANAE CIVITATIS $\overline{\text{D}}$: Iuste promulgato iudicio a uestra sanctitate in damnatione Flauiani et Eusebii quondam episcoporum, qui præuaricati sunt prolata statuta a sancta et magna synodo sanctorum patrum qui in Nicæa ciuitate collecti sunt, nec non etiam qui paulo ante in hac Ephesia ciuitate, consentio et alienos eos de cetero ‖ episcopali ‖ dignitate existimo.

1000 TIMOTHEVS $\overline{\text{EPS}}$ BALANENSIS $\overline{\text{D}}$: Consentio et ego prolatæ iuste sententiæ a uestra sancta synodo in damnatione Flauiani et Eusebii quondam episcoporum, ‖ in quibus ‖ transgredi ausi sunt ea quæ placita sunt in synodo quæ in Nicæa ciuitate et quæ nuper in Epheso ‖ collectæ sunt ‖.

1001 THEODOSIVS $\overline{\text{EPS}}$ ‖ CANOTHENAE ‖ CIVITATIS $\overline{\text{D}}$: Permaneo in omnibus definitis a sancta synodo de Flauiano et Eusebio quondam episcopis et alienos eos existimo ab episcopatus dignitate tamquam præuaricatores statutorum ‖ patrum ‖ qui in Nicæa et qui in Epheso conuenerunt.

1002 SELEVCVS $\overline{\text{EPS}}$ AMASIAE $\overline{\text{D}}$: His quæ legitime et regulariter de Flauiano et Eusebio a sancta synodo definita sunt, et ego ipse concors efficior et consentio et alieno eos ab omni sacerdotali ministerio.

1003 PETRVS $\overline{\text{EPS}}$ GANGRENAE CIVITATIS $\overline{\text{D}}$: Et ego concors sum sententiæ sanctorum patrum in damnatione Flauiani et Eusebii.

1004 Eutychius episcopus Adrianupolis ueteris ‖ Epiri ‖ dixit similiter.

1005 ‖ Claudius ‖ episcopus ciuitatis Anchiasmi ueteris Epiri dixit similiter.

1006 Symeon episcopus Amidæ dixit similiter.

1007 Helias episcopus Adrianupolitanus dixit similiter.

1008 Lucas episcopus Dyrrachenæ ‖ ciuitatis dixit similiter ‖.

1009 BASILIVS $\overline{\text{EPS}}$ TRAIANVPOLITANVS RODOPENAE PROVINCIAE $\overline{\text{D}}$: Sententiæ huius sanctæ et magnæ synodi et mea consentit paruitas aduersus Flauianum et Eusebium.

1010 DOCIMASIVS $\overline{\text{EPS}}$ MARONIAE $\overline{\text{D}}$: Prolatæ sententiæ a sancta et magna synodo aduersus Flauianum et Eusebium consentit et mea humilitas.

1011 ALEXANDER $\overline{\text{EPS}}$ CIVITATIS SEBASTIAE $\overline{\text{D}}$: Quæ prolata est sententia a sanctis patribus aduersus Flauianum et Eusebium, et ego similia consentio.

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 19—23 a signo hoc [*adposito ad* 19] usque ad signum istud [*adpositum ad* 24] in meo et in Acumit̄ Gr(æco) non est, in alio tamen Gr(æco) sic inueni ut hic in Latino iacet

VERSIO ANTIQVA 1 irenopolitanæ $\Phi^a PM$ hierinopolitanæ *D* 2 quoddam *B* p̄uaricata *BN* 3 sancta et *om. N* 4 collecti sunt collectis *BN* 5 ab episcopali Φ^{ac} 6 prelæ *N* 7 in *om. N* in qua *P* in quibus Φ^r eo quod Φ^{ac} 9 collectæ sunt $\Phi^r D^{mg}$ collecta est Φ^{ac} 10 theodorus *B* antiocene Φ^a 11 alienis *R* 12 s̄corum patrum Φ^a 15 consors *RB* alienos $BNCVD^{corr}$ alienis *R* 16 ab *om.* Φ^a omnes *R* 17 consors *RBC* 19 adrianopolis Φ^a adrianopolitanus *D* Epiri *om.* Φ^a sepyri *Y* 20 *om. MCV* cladeus $\Phi^a P$ claudeus *Y* Anchiasmi *om. D* 21 *om. Y* amidiæ *ND* amidde *CV* 22 *om.* $\Phi^a Y$ hadrianopolitanus *RPCV* adrianopolis *D* 23 diriacenæ *BN* disracene *V* doracene *M* doracinæ *P* ciuitatis *om.* Φ^a similiter dixit Φ^a similiter *D* 24 traianupolitanus *PMY* tradanupolitanus *CV* traianopolitanus $\Phi^a D$ 28 consentit] consimilia *N* et] ad *B*

1 iusto *P* 2 damnationem *D* ep̄os *CV, corr. V* 5 eos *om. M* de cetero] decerno D^{mg} 6 balensis *D* balasensis *Y* et iustæ *D* sentiu *P* ūram *CV, corr. V* 7 damnationem *DCV* 10 canotinæ *P* definitionibus *Y* 11 eusebium *D* eusebii *M* quendam *D* ep̄os *D* eos *om. M* 16 mysterio *CV, corr. V* 17 grangrennæ *D* 20 epyr *D* 21 symeo *D* dixit *om. D* 24 rodopinæ *P* prouinciæ *om. P* 25 magni *D* 27 docimatius *D* moroniæ *Y* 29 sebastiæ ciū *P* sententia a] sententiæ *Y* 30 similia *om. Y*

1012 VRANIVS $\overline{\text{EPS}}$ IMERIAE CIVITATIS PROVINCIAE OSDROENAE INTERPRETANTE SE EVLOGIO $\overline{\text{PRBO}}$ EDESSENO $\overline{\text{D}}$: Quotquot ausi sunt præuaricari sententiam sanctorum patrum qui in Nicæa et ‖ qui ‖ in Epheso conuenerunt, hi non solum ab ecclesiastica dignitate debent expelli, uerum etiam gladio summitti. oportebat enim uidentes ‖ eos qui ante se fuerunt ‖, quali subiacuerunt pœnæ, recedere ab huiusmodi conatibus. quoniam igitur Flauianus et Eusebius præuaricatores eorum extiterunt, hos et ego alienos episcopatus dignitate et dignos multorum ‖ milium ‖ malorum esse definio.

1013 ‖ ATHANASIVS ‖ $\overline{\text{EPS}}$ OPVNTENAE CIVITATIS $\overline{\text{D}}$: Et ego concors effectus prolatæ sententiæ a sancta synodo in damnatione Flauiani et Eusebii ‖ eadem ‖ profiteor.

1014 THEODORVS $\overline{\text{EPS}}$ CLAVDIVPOLITANVS $\overline{\text{D}}$: Consentio his quæ a sancta synodo iudicata sunt in damnatione Flauiani et Eusebii, ‖ ut ‖ qui non permanserunt in regulis trecentorum decem et octo patrum et statutis sancti concilii quod dudum in hac Ephesia ciuitate collectum est, et similia decerno eorum quæ iuste a uestra sancta synodo dicta sunt.

1015 LEONTIVS $\overline{\text{EPS}}$ ASCALONENSIS $\overline{\text{D}}$: Consentio omnibus quæ a sanctis patribus aduersus Flauianum et Eusebium decreta sunt, quatenus alieni sint ab omni sacerdotali dignitate.

1016 ‖ PHOTINVS ‖ $\overline{\text{EPS}}$ LYDDAE $\overline{\text{D}}$: Recte et iuste quod hic pridem conuenit sanctum concilium definiuit nihil a nullo mutilari ‖ eorum ‖ quæ in Nicæa ‖ uel in ea ‖ ordinata sunt. propter quod consentio his quæ nunc a sanctis patribus statuta sunt, et alieno ab episcopatus gradu Flauianum et Eusebium, qui ausi sunt præuaricari ea quæ in sancta ordinata sunt synodo.

1017 ANASTASIVS $\overline{\text{EPS}}$ AREOPOLITANVS $\overline{\text{D}}$: Audiens cognitionem quæ inter ‖ reuerentissimum ‖ presbyterum et archimandritam Eutychen et Eusebium et Flauianum habita est, et ex prolatis monumentis et porrectis libellis reprehendens eorum perfidiam concors effectus et ego sanctis patribus alienos eos feci ab omni sacerdotali dignitate, id est Flauianum et Eusebium.

1018 THEODOSIVS $\overline{\text{EPS}}$ ‖ AMATHVNTENAE ‖ CIVITATIS $\overline{\text{D}}$: Flauianus et Eusebius, ‖ qui ‖ sanctorum patrum qui in Nicæa et qui in hac pridem ciuitate collecti sunt, definitiones non custodierunt et a sanctis patribus damnati sunt, alieni et a me episcopali dignitate facti sunt. sequor ‖ enim ‖ ea quæ a sanctis patribus decreta sunt.

1019 PAVLVS $\overline{\text{EPS}}$ MAIVMENAE CIVITATIS $\overline{\text{D}}$: Flauianum et Eusebium, qui sanctorum

---

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 1 rursus Eulogius accusator Ibæ [ibat *C*] homicidium prædicat *C*

VERSIO ANTIQVA 1 osdronæ *N* 3 qui[2] *om.* Φ^a 5 eos qui [quia *CV, corr. V*] ante se fuerunt $\Phi^r D^{corr}$ qui ante se Φ^c priores Φ^a qualis *RM* quales *P* 7 milium *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 8 consentio *N* 9 anathasius *Y* thalassius *RB*Φ^c talasius *N* opuntenæ *Y* opantænæ *CV* opontenæ $\Phi^a M$ opithinæ *D* phytenæ *P* consors *R* 10 damnationi *B* similia Φ^{ac} 11 claudiupolitanus *MY* claudiupolitus *CV* claudiopolitanus $\Phi^a P$ claudipolitanus *D* 12 damnationi *B* damnationem *CV* ut *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 14 iusta *R* 19 flotinus Φ^a photius *DM* lyddiæ *BN* lydiæ *D* lyddei *R* 20 eorum *om.* Φ^{ac}, *corr. D* uel—ea *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 21 constituta *BN* 24 areopolinus *N* 24/25 religiosum Φ^{ac} 25 eutychem Φ^a 26 habita est et] habitantem *BN* et[1] *om. BN* 27 consors *RBV* 29 amathutenæ Φ^{ac} quia Φ^a 32 enim et ego Φ^a

1 himerinæ *Y* interpretante se] interpretantes *M* 2 edesenæ *CV* præuaricare Φ^c 2/3 patrum $\overline{\text{scorum}}$ *D* 5/6 conationibus *PY* 6 eorum *om. PD, corr. D* 10 profiteor sunt *CV, corr. V* 12 sunt *om. P* 14 $\overline{\text{sca}}$ $\overline{\text{ura}}$ *DY* 20 multari *M* 22 quia *D* 22/23 præuaricare *P* 26 ex prolatis] exploratis *P* perfidia *M* 27 facio *D* 29 theusebius *P* flauianum et eusebium *D, corr. D*[mg] 30 ciuitatem *PCV, corr. V* 30/31 definitione *PM* definitionem *D* 33 flauianus et eusebius Φ^c

patrum qui in Nicæa, et qui pridem in Epheso conuenerunt, statuta præuaricati sunt et propter hoc damnati sunt a nunc collecta sancta synodo, decreui et ego ‖ alienos ‖ esse episcopali dignitate.

1020 ZOSIMVS EPS MINOIDAE CIVITATIS D̄: Flauianus et Eusebius, quoniam in sanctorum patrum eorum qui in Nicæa et qui ‖ in Epheso ‖ conuenerunt, definitionibus minime permanserunt, sed præuaricati sunt et mutilarunt et propter hoc damnati sunt sententia huius præsentis sanctæ synodi et a me episcopali dignitate alienati sunt sanctis patribus concordante.

1021 EPIPHANIVS EPS PERGENAE CIVITATIS D̄: Execrabile quidem erat hoc mihi, lacrimans uero anima concors et ego efficior in damnatione ‖ Flauiani quondam ‖ Constantinopolitani episcopi et Eusebii qui olim Dorylenæ ciuitatis tenuit præsulatum.

1022 BARVCHIVS ĒPS SOZVSENAE CIVITATIS D̄: Custodes fidei sacerdotes semper ‖ spiritus sanctus ‖ producit. qui ergo contraria committunt quam peragere debuerunt, damnandi sunt, inter quos Flauianus nec non et Eusebius canonicis expositionibus sanctorum patrum qui in Nicæa et in Epheso conuenerunt, ‖ audaciter ‖ rebelles inuenti episcopatus decident gradu, propriæ temeritatis iustum luentes iudicium.

1023 HERACLIVS ĒPS ‖ AZOTI ‖ CIVITATIS D̄: Eos qui conturbare conantur et mutilare ‖ semper ea ‖ quæ a sanctis patribus bene statuta sunt, sancta hæc et magna synodus bene fecit abscidere Flauianum et Eusebium omni sacerdotali ministerio, unde et ego iuste ‖ definita ‖ sequens consentio.

1024 IOHANNES ĒPS TIBERIADAE D̄: Iusta ‖ est et legitima ‖ quæ aduersus Flauianum et Eusebium a sancta synodo est prolata sententia, unde et ego hæc eadem profiteor.

1025 MVSONIVS ĒPS ZOORONENSIS D̄: Non aduersantur hominibus, sed deo qui ea quæ a trecentis decem et octo sanctis patribus in Nicæa ‖ a ‖ sancto spiritu congregatis et post ipsos iterum in hac magna Ephesia metropoli sancita sunt, existunt contrarii, unde Flauianus et Eusebius contraria sancto spiritui loquentes et peragentes episcopatus utrique decident gradu, sibimet ipsis causam ruinæ, non nobis, qui ab eorum impietate recessimus, ascribentes.

1026 DIONYSIVS ĒPS ‖ SYCAMAZONENSIS ‖ D̄: Iusta et deo amabilia quæ a ‖ patribus ‖

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 2 hoc *om. N* alienos eos $\Phi^a PDY$ 4 minuidæ $\Phi^a PM$ ciuitate *BN* 5 in² *om.* Φ^{ac} hic ephesi [epheso *M*] Φ^{ac} hac epheso *Y* 6 mutilauerunt Φ^a multilarunt *CV*, *corr. V* sententiæ $\Phi^{ar} PM$ 7 sc̄i *R* sc̄a *C* 7/8 alienati—concordante *om. CV*, *corr. V* sunt alienati *BN* 8 a sc̄is *N* 10 quondam flauiani $\Phi^a PM$ 13 bariciu Φ^a barichius *M* sozusenæ *Y* sozosenæ $\Phi^a CV$ sozone D^{mg} sozosinæ *P* sozosusenæ *M* sozosusinæ *D* 13/14 sc̄s sp̄s Φ^{ac} 15 dampnati *N* 16 audacter $\Phi^a P$ 18 azotenæ Φ^a 18/19 mutilare—quæ a] multa reliqua ea *N* 19 semper *om.* Φ^{ac}, *corr. D* ea *DY* et *CV* *om.* $\Phi^a PM$ 20 omnis *R* 21 definitis Φ^{ac} 22 iohannis *RD* et legitima est Φ^a 23 sc̄o *N* 24 mosonius *R* musonus *CV* zooronensis *Y* zoronensis $\Phi^{ac} CV$ 25 a *om.* Φ^a 26/27 existi sunt contraria *R* 30 ep̄s sicamazonensis *M* ep̄s sicamazanensis *Y* sycmazonensis ep̄s *RB* sicmazosensis ep̄s *N* sicomazorensis ep̄s *D* sycamadonensis ep̄s *CV* iusta et] iuste *N* sunt quæ *N* sc̄is patribus Φ^{ac}

1 pridem *om. PD*, *corr. D* statuta *om. M* 4/5 quoniam—sanctorum] quendam ēporum *D* qui in sc̄orum D^{mg} quondam [quonda *M*] in sc̄orum *PM* 10 lacrimas *P* animæ *D* 11 dori lende *CV* dorylitanæ *PD* ciuitate *Y* 13 ciuitatis *om. M* 18 multilare *CV*, *corr. V* 20 abscedere *P* mysterio *CV*, *corr. V* 23 eadem similia *M* 24/25 qui ea quæ *V in ras.* quicquæ *C* quia ea quæ *Y* 26 iterum *om. M* ephesena *P* 27 sp̄u *PM* 28 gaudii *CV*, *corr. V* causa *P* quia *M* 29 recensimus CVD^{mg}, *corr. V* scribentes *CV*, *corr. V* 30 dionius *CV*, *corr. V*

definita sunt aduersus Flauianum et Eusebium quondam episcopos, qui recte de fide non sapuerunt; unde et ego hæc eadem decerno quæ et sancta synodus.

1027 CAIVMAS $\overline{\text{EPS}}$ ‖ PHENVSENSIS ‖ $\overline{\text{D}}$: Et ego iusta repperiens quæ a sanctis patribus aduersus Flauianum et Eusebium quondam episcopos decreta sunt, abscidi eos a sacerdotio, consentiens sanctæ synodo.

1028 AETHERICVS $\overline{\text{EPS}}$ SMYRNENSIS $\overline{\text{D}}$: Nullus audet contraire statutis sanctorum et magnorum conciliorum, quæ diuinitus definierunt eos qui præuaricati sunt catholicam religionem, regulari reprehensioni subiacere. unde et ego concors sententiæ uestræ sanctitatis factus Flauianum et Eusebium quondam episcopos sacerdotali nudaui dignitate.

1029 ‖ CONSTANTIVS ‖ $\overline{\text{EPS}}$ SEBASTIAE CIVITATIS $\overline{\text{D}}$: Flauianus et Eusebius, qui ad acerbissimum bellum eorum quæ in Nicæa olim et postmodum in Epheso de fide sunt regulariter exposita, se ipsos armauerunt, episcopali decidant gradu, per propriam ruinam uniuersum orbem ab scandalo quod operati sunt, liberantes.

1030 ‖ ZEBENNVS ‖ $\overline{\text{EPS}}$ PELLENSIS $\overline{\text{D}}$: Deo amabilia et utilia quæ a sanctis patribus decreta sunt aduersus Flauianum et Eusebium, qui non secuti sunt sanctum et uniuersale Nicænum concilium et quæ in hac Ephesia ciuitate aduersus temeratores ecclesiasticorum ‖ terminorum ‖ confirmata sunt. unde et ego concors sententiæ effectus alienos feci omni sacerdotali dignitate Flauianum et Eusebium.

1031 ALYPIVS $\overline{\text{EPS}}$ ‖ BACTROENSIS ‖ $\overline{\text{D}}$: Præsens et audiens examinata cognitione quæ inter ‖ reuerentissimum ‖ presbyterum et archimandritam Eutychen ‖ interque ‖ Flauianum et Eusebium facta est, ‖ et ego cognoscens et ‖ ex ‖ relectis nobis ‖ monumentis et porrectis libellis esse reprehensibiles eosdem Flauianum et Eusebium et reos perfidiæ apparuisse concors effectus sanctissimis patribus alienos eos feci, ‖ id est Flauianum et Eusebium, a ‖ sacerdotali dignitate.

1032 POLYCHRONIVS $\overline{\text{EPS}}$ CIVITATIS ANTIPATRIDAE $\overline{\text{D}}$: Secundum sententiam sanctorum patrum quæ aduersus Flauianum et Eusebium prolata est ut extranei sint ‖ a ‖ sacerdotio et dignitate episcopatus, et ego consentio.

1033 PANCRATIVS $\overline{\text{EPS}}$ LIBIADAE CIVITATIS $\overline{\text{D}}$: Flauianus et Eusebius ‖ episcopatus ruina sui ‖ orbe ab scandalo liberato ‖ docent omnes ‖ oportere perseuerare in regulis quæ a sanctis patribus in Nicæa et in Epheso promulgatæ sunt, et non se ‖ armare ad ‖ manifestissimum prœlium quemadmodum ‖ hi ‖.

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 3 gaiumas *BN* caiomas *D* phenusensis *Y* phacinusensis *CVD*^{mg} finosensis *P* finusensis *RB* funisensis *NM* plynesensis *D* 6 mirensis *N* myronensis *D* emyrnensis *CVD*^{mg} 7 diuinitus] definitus *R* 11 constantinus $\Phi^{ac}Y$ 12 qui *BNY* de fide] definite *N* 15 zeennus Φ^a zennus Φ^c zebennius *D*^{mg} 17 niceum *BN* 18 terminum Φ^{ac} consors *R* 19 effectos *RCV* 20 bactroensis *VY* bacthrohensis *C* bacatensis Φ^{ac} 21 religiosum Φ^{ac} eutychem $\Phi^a CV$ inter Φ^a 22 et—et Φ^r cognoscens et [cognoscet *B*] ego Φ^{ac} lectis Φ^{ac}, *corr. D* mihi Φ^{ac} 23 rephensibilis *N* eosdem—et^3 *om. N* eusebiam *R* 24 reos] eos *BN* 24/25 id—Eusebium *om.* Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} a *CV* omni $\Phi^{ac}Y$ 26 pilycronius *R* 27 aduersum *B* 28 a *om.* Φ^{ac} 29/30 episcopatus sui ruina *DM* episcopatus ruina *P* sui episcopatus ruina Φ^a 30 omnes docent Φ^a 31/32 armare ad [a *CV*, *corr. V*] manifestissimum Φ^{cr} ad armare manifestissimum Φ^a 32 hi se Φ^a mihi *M*

1 aduersum *Y* rectæ fidei *D* 5 consentio *P* 7 sunt ad *CV* 7/8 catholicæ religionis *D* catholicam religionum *D*^{mg} 8 regulas *D* 9 scitati *M* 11 sebastiæ ciuitatis eps *D* ad *om. Y* 15 bellensis *PD* 16 sanctum *om. M* 16/17 uniuersalem *P* 17 hac *om. D*, *corr. D* hæc *CV* 19 euseuium et flauianum *Y* 20 olympius *CV* 21 archimandritæ *CV* 22/23 monumentis *om. M* 24 effectis *CV*, *corr. V* feci *om. M* facio *D*, *corr. D* 28 ego *om. D* 29 prancatius *D* libidæ *D* 30 ab *om. D* oportere] obtemperare *M*

1034 AVXOLAVS ĒPS GENTIS SARACENORVM ‖ FOEDERATORVM ‖ D̄: Iustum est ‖ ea ‖ quæ a sanctis patribus definita sunt, sequi, unde et ego consentio prolatis definitionibus aduersus Flauianum et Eusebium quondam episcopos.

1035 DOMNINVS EPS ‖ PLATAEAE ‖ CIVITATIS D̄: Cum manifesta sit interlocutio sanctorum patrum et prolata definitio aduersus Flauianum et Eusebium, et ego concors effectus sententiæ hæc eadem profiteor.

1036 THEODOSIVS EPS MASTAVRENSIS D: Iusto consistente decreto sanctorum patrum in damnatione Flauiani et Eusebii et ego concors sententiæ factus sum.

1037 CYRIACVS EPS ‖ AEGLENSIS ‖ D̄: ‖ Etsi ‖ præter nostras orationes, factum est non obœdire Flauianum et Eusebium regulari expositioni sanctorum patrum ‖ apud Nicæam prolatæ ‖ et in hac ‖ Ephesia ‖ metropoli ‖ confirmatæ ‖ et propter hoc iusta aduersus eos a sancta synodo est prolata sententia, cui et ego concors effectus sum in damnatione memoratorum.

1038 FLAVIANVS ĒPS ‖ ADRAMYTTENAE ‖ CIVITATIS D̄: Et ego consentio definitioni quæ a sanctis pontificibus prolata est Dioscoro Iuuenali Domno et Stephano et Thalassio et ab omni simul collecto una cum ipsis sancto concilio ‖ Flauiani ‖ et Eusebii causa et alienos ‖ istos ‖ iudico ‖ omni ‖ simul sacerdotio.

1039 CYRIACVS ĒPS ‖ LEBEDENSIS ‖ D̄: Concors et ego factus sum sanctorum patrum ‖ decreti ‖, unde consentio in damnatione Flauiani et Eusebii, qui ueritatem contempserunt.

1040 LEONTIVS EPS MAGNISIAE CIVITATIS D̄: Non optabam quidem neque ea quæ aduersus sanctissimum et reuerentissimum presbyterum et archimandritam Eutychen ‖ audaciter ‖ commissa sunt, fieri neque Flauianum et Eusebium quondam episcopos extra catholicam fidem conuinci sapere; sed quoniam quæ facta sunt, regulari ‖ integritate calcata ‖ sunt, prædictus quidem ‖ religiosissimus ‖ archimandrita iustam promeruit ab hoc sancto et uniuersali concilio clementiam recipiens et gradum et communionem et principatum proprii monasterii, Flauianus uero et Eusebius ‖ semet ‖ ipsis ascribant ex propria blasphemia acquisitam perditionem. propter quod

---

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 14 et iste contra ordinem quoque *C* 21 satis uindicat Eutychen *C*

VERSIO ANTIQVA 1 auxilians [*erasum*] auxolans *N* auxonius *D* ausonius *P* sarracenorum *BNY* fœderatorum *om.* Φ^{ac}, *corr. D* ea *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 4 platenæ $\Phi^a Y$ 5 eusebium quondam *BN* consors *B* 8 consors *BND*, *corr. D* sentiæ *NP om. D*, *corr. D* 9 egensis Φ^a etsi $\Phi^r D^{corr}$ et Φ^{ac} 10/11 apud—prolatæ *om.* Φ^a 11 ephesiam *CV*, *corr. V* ephesi Φ^a confirmata Φ^a 12 consors *BND*, *corr. D* 14 adrumentinæ Φ^a adramyntinæ *P* adrymitenæ *D* andramentine *M* 15 iuuenale Φ^a iuuennali *CV* 16 in flauiani $\Phi^a V^{corr}$ 17 eos Φ^a omnes Φ^a 18 libidensis *BN* libidinensis *R* leuidensi *P* beledensis *CV* consors *BD* 19 decreti $M\Phi^r$ decretis $\Phi^a PD$ 22 eutychem Φ^a 23 audacter $\Phi^a DYV^{corr}$ commissi *B* 25 diligentia examinata $\Phi^{ac} V^{corr}$, *corr.* D^{mg} 25 reuerentissimus archimandrita $\Phi^a PD$ archimandrita reuerentissimus *M* 27 sibimet $\Phi^a D$

1 genti *D* 2 sunt definita *P* 4 domnus *MY* dominus *CV* quod *P* sint *M* 6 sentiæ *CV*, *corr. V* 7 ēps *om. CV*, *corr. V* maustaurensis *D* mastasensis *M* consentiens *D* *corr. D* decretum *D* 8 flauianum et eusebium *CV*, *corr. V* 9 præter] præces *P* 10 expositiones *P* 11 prolata est *CV* hæc *CV*, *corr. V* et^2] qua *D*, *corr. D* hoc *om. DM*, *corr. D* iustam *P* 15 patribus *Y* 16 thalasio *CV* ab *om. M* 17 causæ talis [tali *PM*] et istos alienos Φ^c 19 unde et ego *M* ueritate *M* 21 magnificiæ *P* 22 et reuerentissimum *om. M* 23 quendam *D* 25 iusta *PM* 26 promeruit] impetratus [interprætatus *P*] est Φ^c, *corr.* D^{mg} omni hoc scō *P* omni scō hoc *D* uniuersale *M* clementicom *CV*, *corr. V* clementia *M* 26 et^2 *om. CV* 26/27 gradu et communione *P* 28 adq̄sitam *M*

et ego consentio his quæ aduersus eos ‖ ab omni ac ‖ deo amabili et uniuersali synodo definita sunt.

1041 EVTROPIVS EPS PERGAMENSIS D: Concors et ego factus sum sanctorum patrum sententiæ in damnatione Flauiani et Eusebii.

1042 GENNADIVS EPS TEIENSIS CIVITATIS PROVINCIAE ACHAIAE D: Et ego similiter concors efficior sanctis patribus, quatenus alieni sint Flauianus et Eusebius participatione sacerdotalis gradus.

1043 OLYMPIVS EPS EVAZONENSIS D: Secundum præcedentem sententiam sanctorum patrum uniuersalis synodi Ephesi congregatæ decerno et ego lacrimans multum apud memet ipsum Flauianum et Eusebium alienos esse omni sacerdotali collegio.

1044 MAXIMVS EPS ‖ TRALLENSIS ‖ D: Consentio et ego in damnatione Flauiani et Eusebii quondam episcoporum iuxta terminum a sanctis patribus datum.

1045 IVLIANVS EPS ‖ HYPEPON ‖ D: Et ego concors ‖ efficior ‖ definitioni a sanctis patribus prolatæ qui secundum gratiam dei in Ephesia metropoli collecti sunt, quatenus Flauianus et Eusebius alieni sint et episcopatus dignitate et non fruantur sancti et arcani mysterii domini Christi et dei nostri tamquam contraria sapientes sanctæ fidei quæ exposita est a sanctis patribus qui in Nicæa ciuitate collecti sunt et qui postmodum in Ephesia ciuitate congregati sunt.

1046 THEOPEMPTVS EPS CABASENVS D: Graue prœlium quidem, quod a manifestissimis inimicis est, a ‖ fictis uero ‖ et deceptoribus amicis durius; nocent enim per simulationes ‖ et quam maxime simpliciores ‖ et a pietate abstrahunt et longe ab ecclesiasticis seducunt dogmatibus. reuerentissimus igitur Flauianus magnæ Constantinopolitanæ urbis quondam episcopus confirmare desiderans perniciosi Nestorii dogmata per ‖ multa ‖ ostensus est hæreticus nec non et Dorylæi ciuitatis ‖ male factus ‖ quondam Eusebius episcopus similia Flauiano sapiens ‖ deprehensus ‖ est. quoniam ergo ‖ et ‖ sancta hæc et magna synodus, quia non permanserunt ‖ idem ‖ in sanctorum patrum doctrinis, iustam damnationis aduersus eos sententiam protulit, concors et ego sum his omnibus quæ ‖ in ‖ sancto concilio super eos statuta sunt, quatenus manifestum sit alienos eos esse ‖ ab ‖ episcopatus dignitate et omni sacerdotali ministerio.

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 ab—ac $\Phi^r D^{mg}$ a $\Phi^a PM$ a ūrō *D* 5 teiensis *Y* tegensis Φ^{ac} tiensis *CV* Achaiæ *om. V, postulatur* Asiæ 8 egazonensis $\Phi^a M$ agazonensis *PD* euagensis *Y* 9 patrum uniuersali *R* uniuersali patrum *BN* 10 omnes *R* 11 teralbensis Φ^a trullensis *P* 13 epepon Φ^a hypopon *CV* effectus sum Φ^a 14 quæ *R* ephesiam *NCV, corr. V* 15 sunt *BN* 17 quæ *BN* 18 congregate *N* 19 quod a $\Phi^a DYV^{corr}$ quodam *PM* quondam D^{corr} condam *C* 19/20 manifestissimus *BN* 20 a fictis [affictis *C* a finctis *DM* adfinctis *P*] uero $\Phi^c CY$ a uero fictis [factis *R*] $\Phi^a V^{corr}$ 21 simpliciores et quam maxime Φ^a abstrahent $R\Phi^c$, *corr. D* abstraant *N* 24 omnia Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 24/25 malefactor $\Phi^a PD$ *om. M* 25 coniunctus *RPD, corr.* D^{mg} conuictus *BN* conuinctus *M* 26 et[1] *om.* Φ^{ac} 27 idem *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 28 a Φ^{ac} *Y* 29 ab *om.* Φ^a

1 aduersus eos *om. D, corr* D^{mg} 1/2 concilio *M* 3 consors *D* 4 sententiæ *om. P* 6 consors *D* sunt *CV* 6/7 participationis sacerdotali gradu *P* 8 præcedentem *om. P* sententiam *om. M* scissimorum *Y* 10 met *M* esse *om M* 11 in *om. P* damnationi *P* Flauiani *om. M* 12 scmis *D* 15 et[2]] ab *M* scissima *D* scō D^{mg} et arcani *om. D. corr.* D^{mg} et[4] *om. P* 16 ministerii *M* contrariæ *Y* 19 cabassenus *PM* cabasinus *D* capasenus *CV* 20 et *om. P* deptoribus *M* nocentes *M* 21 et[2] *om. PM* a *om. Y* 22 reuerentissimus] reum *Y* 22/23 constantinupolitanæ *MY* 23 urbis *om. PD, corr. D* quondam *om. Y* 24 hereticos *CV, corr. V* 25 eps eusebius *D* 26 hæc *om. P* 28 sum et ego *D* super] per *M* 29 eos esse alienos *D* episcopatu *Y*

1047 CALOSIRIVS $\overline{\text{EPS}}$ ARSINOENSIS INTERPRETANTE SE HELIA DIACONO SVO $\overline{\text{D}}$: Et ego hæc eadem quæ et præcedentes ‖ sanctissimi ‖ episcopi in damnatione Flauiani et Eusebii quondam episcoporum, profiteor et consentio in omnibus quæ definita sunt a sancta synodo.

1048 IOHANNES $\overline{\text{EPS}}$ EPHESTI CIVITATIS $\overline{\text{D}}$: Si eum qui scandalizauerit unum de pusillis, reum amarissimæ pœnæ diuina saluatoris definiuit sententia, quid patiantur dignum sua impietate qui omnem fere orbem terræ in præsenti conturbauerunt et fiduciam his qui scelerata Nestorii dogmata colunt, quantum ad ipsos pertinet, præstiterunt? insuper etiam paganis et Iudæis ad deridendum et detrahendum Christianæ fidei dederunt licentiam, quasi usque hodiernum diem recta et inmaculata nostra fides ignorata sit, quæ a sanctis patribus per sanctum spiritum in Nicæa est exposita, consignata uero paulo ante et in ‖ hac ‖ metropoli, et hoc ‖ sanctis condecente ‖ collegio sancta et iusta præcipiente sententia abscidi a sacerdotio eum qui ausus fuerit nouam aliquam inquisitionem ‖ aut ‖ expositionem ‖ superintroducere ‖ his quæ plenissime per sanctum spiritum, sicut dixi, sunt exposita. sed hoc quidem iustum decretum supra memorati contemnentes, quod sibi placuit, peregerunt, occasio uero fuerat inimicitiarum aduersus prædictum presbyterum Eutychen ‖ illa ‖ circa catholicam fidem ‖ tuitio ‖ quam usque in finem idem ‖ religiosissimus ‖ uir inmutabilem conseruauit, et hoc damnationis eius crimen inuentum est; abominatio est enim peccatori dei cultus. Flauianus igitur et Eusebius decenter sanctorum patrum nostrorum ‖ subiacent ‖ sententiæ, a sancto hoc concilio sacerdotio expulsi, innouare fidem uolentes et Nestorii ‖ inprudenter ‖ dogmatibus congruere, quatenus de cetero nulla innouatio perpetretur aduersus piam et rectam religionem.

1049 HERACLIDES $\overline{\text{EPS}}$ ‖ HERACLENAE ‖ CIVITATIS $\overline{\text{D}}$: Secundum ‖ ea ‖ quæ definita sunt a sancta uestra synodo, concors et ego sum et consentio in damnatione Flauiani et Eusebii quondam episcoporum.

1050 ‖ ISAAC $\overline{\text{EPS}}$ ELEARCHIAE CIVITATIS $\overline{\text{D}}$ ‖: Hæc eadem et ego profiteor, quemadmodum et ante me sanctissimi patres et episcopi, in damnatione Flauiani et Eusebii quondam episcoporum.

1051 ‖ GEMELLINVS ‖ $\overline{\text{EPS}}$ ERYTHRENAE CIVITATIS $\overline{\text{D}}$: Qui sanctorum patrum doctrinis bene expositis et habentibus non optemperant, se ipsos ecclesiasticis subiciunt senten-

---

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^c [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 arsinoensis *D* arsenoensis $\Phi^a M$ arsinotensis *P* arseonensis Φ^r 2 $\overline{\text{scī}}$ Φ^{ac}, *corr. D* 3 definitæ *R* finita *Y* 5 iohannis *RD* 8 scelerato *BN* scelesta *Y* 9 et^2 *om. N* 11 $\overline{\text{spm}}$ $\overline{\text{scm}}$ *RNMY* 12/13 et^1—præcipiente *om. D, corr. D*^{mg} 12 hac ephesia $\Phi^a V^{corr}$ $\overline{\text{scīs}}$ $\Phi^r D^{mg}$ a [*om. M*] scissimo $\Phi^a PMV^{corr}$ condecente *C* concedente *YD*^{mg} *om.* $\Phi^a PMV^{corr}$ collegio] concilio *PM* 14 aut *CY* et per Φ^{ac} *om. V* expositionem *om. V* insuper introducere Φ^{ac} qui *N* 15 $\overline{\text{spm}}$ $\overline{\text{scm}}$ *RY* 17 eutychem Φ^a illa *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 18 tuitionem $\Phi^a PM$ reuerentissimus Φ^{ac} 20 cultus dei *BN* 21 subiacuerunt Φ^{ac} 22 inprudenter $\Phi^r D^{mg}$ inpudenter $\Phi^a PM$ pudenter *D* 23 perpeturetur *R* 24 heracliades Φ^a heradidis *D* heracleæ Φ^a heracliæ Φ^c ea *om.* Φ^{ac} 27—29 *om. R* 27 Isaac—dixit *om. BN* 30 gemellinius *C* cemellinius *V* gemellus $\Phi^a DMY$ gemellianus *P* erintenæ *BN* herytrinæ *PD* heritherene *M*

1 calesorius *P* helialia *CV* 2 et^1 *om. PD* 3 eusibii *C* confiteor *CV* 4 sco *P* 5 ephesi *M* quis *Y* 6 diuino saluatori *P* salutaris *DCV* paciatur *D* patitur *P* 7 suam impietatem *M* pene *Y* 8 pertinent *M* perstiterunt *PM* 9 detrahendo *M* 10 hodiernam *D* diem *om. Y* 11 per] a *P* 11/12 signata *M* 12 hoc] in hoc *M* 13 p̄cipientes *M* abscidi] abscidas *M* 16 occasi *CV, corr. V* 17 eutychen pbr̄ū *M* 19 enim *om.* Φ^c, *corr. D* 23 et rectam *om. P* 24 ut secundum *M* 25 damnationem *D* 26 quendam *D* quod *CV, corr. V* 27 eleasciæ *D* 29 quendam *D* 30 $\overline{\text{eps}}$ *om. P*

tiis. hoc et in præsenti est inuenire. quoniam ergo aliqua displicentia spiritalibus nostris patribus qui uenerabilem illum trecentorum decem et octo episcoporum numerum conpleuerunt, et ‖ his ‖ qui dudum in Ephesia metropoli eorum acta confirmauerunt, inquisitio facta est ab Eusebio Dorylæorum episcopo et Flauiano Constantinopolitano iudicante et acquiescente retractari aliquid eorum quæ non continentur in prædictis doctrinis, necessarium est subicere eos definitæ sententiæ a sanctis patribus pridem in Ephesia metropoli hoc approbantibus ‖ et ‖ deponendos esse et ‖ ab ‖ omni ecclesiastico agmine effici alienos.

1052 APOLLONIVS EPS TANEOS D: His quæ a sanctis patribus eo tempore in Nicæa congregatis ‖ exposita ‖ pro catholica fide quæ in Christo est, et nuper confirmatis in hac Ephesia metropoli quia contraria sapientes et gerentes Eusebius et Flauianus inuenti sunt ‖ et ‖ increpationibus quæ ibi continentur, subiacuerunt et a sancta ‖ hac ‖ et uniuersali synodo sunt damnati et ‖ alieni ‖ ab omni sacerdotali agmine facti sunt, ideoque et ego ‖ concordo ‖ et consentio.

1053 GENNADIVS EPS ‖ MAIORIS ‖ HERMOPOLITANAE CIVITATIS D: Hæc eadem et ego quæ et decessores mei sancti patres super damnatione Flauiani et Eusebii quondam episcoporum statuerunt, profiteor et damnandos hos esse decerno.

1054 CYRVS EPS BABYLONIAE D: Et ego consentio ‖ his ‖ quæ a sanctis patribus super damnatione Flauiani et Eusebii quondam episcoporum definita sunt.

1055 ATHANASIVS EPS ‖ BVSIRIDAE ‖ CIVITATIS D: Sequens et ego iuste promulgatam sententiam aduersus Flauianum et Eusebium profiteor et consentio quæ ‖ super eos ‖ definita sunt.

1056 PHOTINVS EPS ‖ TEVCHIRENAE ‖ CIVITATIS D: Secundum ‖ ea ‖ quæ constituta sunt a sanctis patribus et ego decerno confirmans ab eis factam damnationem Flauiani et Eusebii quondam episcoporum ‖ et consentio decretis omnibus quæ contra eos defixa sunt ‖.

1057 THEOPHILVS EPS CLEOPATRIDAE CIVITATIS D: ‖ Concordo ‖ et ‖ consentio ‖ his quæ sancta hæc et uniuersalis synodus definiuit aduersus Flauianum et Eusebium quondam episcopos, et concors efficior in omnibus quæ aduersus eos statuta sunt.

1058 PASMEIVS EPS PARALI D: Concors et ego efficior his quæ placuerunt sancto et magno huic concilio super damnatione Flauiani et Eusebii quondam episcoporum.

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 *postulatur* ⟨ob⟩ aliqua 3 hii $\Phi^a PM$ 6 subiacere *RPDY*, *corr. D*^{mg} 7 et *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 8 ab *om.* Φ^a agmini *RPM* domine *Y* 9 tanos *B* tanonos *N* 10 exposita sunt Φ^a 12 et^1 *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 13 hac *Y* hæc *CV om.* Φ^{ac} alieni *om.* Φ^a 14 concordor Φ^a 15 magnæ Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} hermopolitano *N* 18 his *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 20 anathasius *NY* burisiadæ Φ^a siburide *M* siburidiæ *PD*, *corr. D*^{mg} 21/22 super eos $\Phi^r D^{mg}$ superius Φ^{ac} 23 fotinos *R* phoutius *D* teuchirenæ *VY* theuacirenæ *C* teucherenæ $\Phi^a M$ theocerenæ *D* theocerinæ *P* ea *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 25/26 et—sunt *om.* Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 27 theofilius *RN* concordor $\Phi^a V^{corr}$ profiteor Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 28 a sca *BNCVD*^{corr}, *corr. V* 31 damnationi *B* damnationem *P*

1/2 spiritualibus *M* 2 et octo *om. M* 3 numero *PM* 4 doryliorum *P* 5 adquiescenti *D* retractare *D* 7 metropolim *M* in hoc *P* eos esse *D* 11 ephesia hac *D* 13 sco Φ^c 15 cennadius *V* hæc eadem] in ea de *M* 16 decensoris *CV*, *corr. V* damnationem *P* quondam] quod *CV*, *corr. V* 17 esse hos *D* esse *P* 18 cyrrus *DV* 19 damnationem Φ^c quod *CV*, *corr. V* 21 his quæ *D* 24 decernens *M* factam ab eis *M* factum *CV*, *corr. V* 29 et *om. P* 30 parmeius *D* pameius *CV*

1059 SOSIAS $\overline{\text{EPS}}$ SOZVSAE CIVITATIS $\overline{\text{D}}$: Quæ definita sunt a sanctis patribus super damnatione Flauiani et Eusebii quondam episcoporum, iusta cognoscens his et ego concors efficior.

1060 ‖ THEODVLVS ‖ $\overline{\text{EPS}}$ TISILENAE CIVITATIS $\overline{\text{D}}$: ‖ Expedisset ‖ Flauiano et Eusebio quondam episcopis, si nati non fuissent, sed mola asinaria suspendi circa colla eorum et in ‖ mare ‖ proici, quoniam scandalizauerunt animas simplices. et propter hoc concors efficior in damnatione eorum tamquam qui præuaricati sunt definitiones sanctorum patrum in Nicæa et in Epheso ante hoc congregatorum. Mt. 18, 6

1061 THEODORVS $\overline{\text{EPS}}$ ‖ BARCINAE ‖ CIVITATIS $\overline{\text{D}}$: Hæc eadem et ego habeo dicere et agere et sapere quæ ‖ placuerunt ‖ sancto huic conuentui, et ‖ in ‖ his consentio et ‖ concordo ‖ super damnatione Flauiani et Eusebii quondam episcoporum.

1062 RVFVS $\overline{\text{EPS}}$ CYRINENSIS $\overline{\text{D}}$: Flauianus et Eusebius quondam episcopi sibimet ipsis causa damnationis effecti sunt, qui sanctorum patrum dogmata ausi sunt retractare. et ego igitur consentio et concordo in eorum damnatione, quæ a sancta et magna hac synodo promulgata est.

1063 ZENON EPS ‖ RINOCORVRENSIS ‖ CIVITATIS $\overline{\text{D}}$: Licet seuera ‖ et ‖ omni tristitia plena et amarissimis lacrimis digna aduersus quondam episcopos a sancta ‖ et magna hac ‖ synodo sententia prolata sit, uerumtamen propter multam iniquitatem et impietatem impii Eusebii et seducti eius insania et cæcitate Flauiani, sicut hæc monumentorum lectio manifestat, sequentes ‖ conpassionis ‖ et fraternæ caritatis ‖ iura ‖ congemescentes consentimus aduersus eos promulgato iusto iudicio.

1064 LVCIVS $\overline{\text{EPS}}$ ZYGRENAE CIVITATIS $\overline{\text{D}}$: Flauianum et Eusebium quondam episcopos conuictos in præuaricatione eorum quæ in Nicæa et quæ in Epheso a sanctis patribus ‖ pridem congregatis ‖ definita sunt, condemno et ego secundum statuta ‖ totius ‖ huius sancti concilii.

1065 AVXONIVS $\overline{\text{EPS}}$ ‖ SEBENYTENAE ‖ CIVITATIS $\overline{\text{D}}$: Licet lacrimis digna sit quæ aduersus Flauianum et Eusebium sententia prolata est (oportet enim nos iuxta conpassionis legem ‖ contristari ‖ et repleri mæstitia), attamen sequens et ego sanctum hoc et uniuersale concilium consentio his quæ aduersus eos definita sunt.

1066 ‖ ISAAC ‖ $\overline{\text{EPS}}$ ‖ TAVENAE ‖ CIVITATIS $\overline{\text{D}}$: Contra semet ipsos Flauianus et Eusebius quondam episcopi elicuerunt sententiam quantum ‖ in ‖ gestis quæ in Nicæno et in hac ciuitate collecto concilio acta sunt, intellegitur, tantorum congregatorum

---

Φ^a [$=RBN$], Φ^c [$=PDM$], Φ^r [$=CVY$]

VERSIO ANTIQVA 4 theodolus $\Phi^{ac}Y$ expedisset CD^{mg} expedisse Y prodesset $\Phi^{ac}V^{corr}$ 5 suspendendi BN subpendi CV 6 mari $\Phi^{ac}Y$ 9 barchæ D, *corr.* D^{mg} bartenæ Φ^aPV^{corr} barchenæ M 10 placuit Φ^{ac} in *om.* Φ^{ac}, *corr.* D 11 concordor Φ^a 16 rinocourensis ciuitatis Φ^a ciuitatis [*add.* D^{corr}] rinocururensis D rinocorunensis ciuitatis M rinocorensis cīū P et *om.* Φ^a 17/18 hac [hæc RN] et magna Φ^a et magna PD, *corr.* D 18 prolata sententia BN 20 conpassiones RP conpassione B conpassionem N iure [iure et P] $\Phi^{ac}V^{corr}$ 23 p̄uaricationem Φ^a 24 pridem [per idem CVD^{mg}] congregatis [congregati Y] Φ^rD^{mg} *om.* Φ^{ac} totius *om.* Φ^{ac} 26 sebennuntinæ Φ^a sebenuntenæ DM ebennuntinæ P 28 tristari Φ^{ac}, *corr.* D 29 uniuersalem BN 30 isac Φ^a tabubenæ Φ^a tabenenæ D tabene M 31 in^1 Φ^r ex Φ^{ac} gentis N nicheo BN

1 sozosæ D sozoræ P 2 quod C 4 thisilinæ D 5 molam [mola Y] asinariam DY collum D collo CV, *corr.* V 7 sint D definitionem D 8 patrum qui PD 11 damnationem P quod C 12 $\overline{\text{eps}}$ *om.* M carinensis M 14 et^1 *om.* P 15 hac *om.* P 16 seuera] res uera Φ^c, *corr.* D^{mg} 17 amarissima M 18/19 impietatem et iniquitatem M 19 et^1 *om.* D insaniæ cæcitate et P 20 sequens P in fraternæ Φ^c 21 aduersus eos] ūrō D, *corr* D^{mg} 22 zigrennæ D zygrine PM tigrenæ V 23 quæ^s] qui CV, *corr.* V 26 ausonius P 27 sit PMY nos *om.* P 27/28 cōpcossionis CV, *corr.* V 28 lege P 31 quod C 32 collecti P

episcoporum, præsente eis et sancto spiritu, ex eo quod præuaricati sunt ea quæ illo tempore gesta sunt. consequens est ergo secundum uoces ‖ religiosissimorum ‖ patrum alienos eos esse ab omni sacerdotali ordine.

1067 PHILOCALVS EPS ‖ ZAGYLAE ‖ CIVITATIS D: Lectis synodalibus formis quæ a sanctis patribus de catholica fide statuta sunt, cognouimus ‖ ex his ‖ quæ nunc prolata et ‖ relecta ‖ sunt ‖ monumentis ‖ Flauianum et Eusebium quondam episcopos retractantes ea quæ bene sunt placita sanctis patribus. ideo et ego consentio in ‖ eorum ‖ damnationem secundum ‖ ea ‖ quæ ab hac sancta synodo ordinata sunt.

1068 ESAIAS EPS HERMVPOLIS MINORIS CIVITATIS D: Aduersus se ipsos Eusebius et Flauianus secundum quod ex gestorum serie ostenditur, protulerunt sententiam, quia post definitionem sancti et uniuersalis, id est Nicæni concilii et Ephesii alteram fidem exponere ausi sunt, inferentes sibimet ipsis increpationes quæ in præcedentibus sanctis conciliis definitæ sunt, et præsenti hac sancta et uniuersali synodo eos ‖ damnante ‖ sanctis definitionibus eorum concors efficior.

1069 BARSVMAS PBR ET ARCHIMANDRITA ‖ INTERPRETANTE ‖ SE EVSEBIO MONACHO D: Et ego sequens sanctos patres qui in Nicæa conuenerunt et qui in Epheso ‖ prius, ‖ nunc uero uestram sanctitatem, Flauianum quondam Constantinopolitanæ ciuitatis episcopum et Eusebium damnatos a uobis damnatos habeo sciens quæ a uestra sanctitate acta sunt, secundum dei timorem esse confecta.

1070 I Dioscorus episcopus Alexandriæ definiens suscripsi
II Iuuenalis episcopus Hierusolymorum definiens subscripsi
III Domnus episcopus Antiochenæ ciuitatis definiens suscripsi
IIII Stephanus episcopus Ephesi definiens suscripsi
V Thalassius episcopus Cæsariæ Cappadociæ definiens suscripsi
VI Eusebius misericordia dei episcopus ‖ metropolis Ancyræ ‖ definiens suscripsi
VII Iohannes episcopus Sebastiæ definiens suscripsi
VIII Cyrus ‖ minimus ‖ episcopus Aphrodisiadæ metropolis sanctæ ‖ dei ‖ ecclesiæ definiens suscripsi
VIIII Erasistratus episcopus Corinthi sanctæ ‖ dei ‖ ecclesiæ definiens suscripsi

---

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 et] a *B* 2 esse *N* et *D*, *corr. D*^{mg} *om. Y* ego *ND*, *corr. D* reuerentissimorum $\Phi^a PM$ reuerentissimorum epporum *D* religiosissimarum *CV*, *corr. V* 4 filocalos *R* filicalos *BN* zaguilenæ *R* zaguilinæ *BN* zaugulinæ *D* zaugulene *M* zaugolinæ *P* firmis *B* 5 ex his [eis *Y*] $\Phi^r D^{mg}$ per ea Φ^a ex ea Φ^c 6 recitata Φ^a monumenta $\Phi^a PD$ monumentorum *M* 7 horum $\Phi^a DM$, *corr. D*^{mg} 8 ea *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 9 hermopolis $\Phi^a DM$ hermopoli *P* 12 ipsos *BN* 13 definita *BPD* 13/14 damnantes $\Phi^a PM V^{corr}$ 13 in psente hac Φ^a præsentia *P* 16 pridem Φ^{ac} 20 definiens suscripsi] dixit *N* III *ante* II *coll.* Φ^a 21 hierosolimorum $\Phi^a DY$ iherosolymorum *P* hierosolime *M* 23 episcopus *om. N* 24 talasius *RNCV*, *corr. R* 25 ancyre metropolis Φ^a 27 humilis $\Phi^a D$ *om. M* afrosidiadæ *BN* dei *om.* Φ^a 29 dei *om.* Φ^r

1 quod *om.* Φ^c, *corr. D* 6 eo epporum [epos *V*]*CV* 7 placita a *CV* 10 ostenditur serie *M* ostenderunt *Y* 11/12 sancti—fidem *om. P* 11 epheseni *MY* 15 barsomas *D* larsumas *Y* pbr] eps *CV* se *om. CVD*^{corr} 16 scorum *CV* 17 uero et *D* scitate *M* constantinupolitanæ *Y* 18 damnatus *CV*, *corr. V om. D* damnatus *CV*, *corr. V* a^2 *om. CV*, *corr. V* 19 confectamus *M* 20 subscriptiones damnationis flauiani [flauiani et eusebii *M*] *D*^{mg} *inscr. M* *numeri ex CV* alexandrine *M* 21 iuuennas *C* iuuennalis *V* V *om. Y* 24 cæsareæ Φ^c VII *post* XII *coll. Y* [= Γ] 27 cyrrus *D* metropoli *M*

X Quintillus episcopus Heraclię et agens uices sanctissimi ‖ archiepiscopi ‖ Thessalonicensis Anastasii definiens subscripsi

XI Meletius episcopus Larissæ agens uices Domni reuerentissimi episcopi Apamiæ et pro ‖ me ‖ ipso definiens subscripsi

XII Diogenes episcopus Cyzici definiens suscripsi

XIII Basilius episcopus Seleuciæ Isauriæ definiens suscripsi

[Iohannes episcopus insulæ Rodu definiens suscripsi]

XIIII Theodorus episcopus Tarsi definiens suscripsi

XV Romanus episcopus Myrenorum definiens suscripsi

XVI Photius episcopus ‖ Tyriorum ‖ definiens suscripsi

XVII Theodorus episcopus Damasci definiens suscripsi

XVIII Iulianus episcopus Tabiæ definiens suscripsi

XVIIII Florentius episcopus ‖ Lydiæ ‖ metropolis definiens suscripsi

XX Marinianus epsicopus Synnadæ definiens suscripsi

XXI Musonius episcopus ‖ Nysæ ‖ definiens suscripsi

XXII Constantinus episcopus Bostrenorum definiens suscripsi

XXIII Iohannes dei gratia episcopus Nicopolitanus primæ Armeniæ definiens suscripsi

XXIIII Acacius episcopus ‖ Ariarathiæ ‖ definiens suscripsi

XXV Stephanus episcopus Hierapolitanus definiens suscripsi

XXVI Atticus episcopus Nicopolis, quæ est metropolis ueteris Epiri, decernens cum sanctis patribus ac definiens suscripsi

XXVII Meletius episcopus Larissenæ sanctæ ecclesiæ faciens sermonem tam pro episcopo Domno Apamenorum quam etiam pro me definiens suscripsi

XXVIII Quintillus episcopus Heraclię tenens locum sanctissimi archiepiscopi Thessalonicensis Anastasii definiens suscripsi

XXVIIII Eustathius episcopus ‖ Beryti ‖ definiens suscripsi

XXX Nunechius humilis episcopus Laodiciæ metropolis definiens suscripsi

[Lucianus episcopus Bizoæ et agens uices sancti Cyriaci episcopi ciuitatis Heraclię Thraciæ definiens subscripsi]

XXXI Candidianus episcopus Antiochiæ metropolis definiens suscripsi

XXXII Stephanus episcopus ‖ Anazarbi ‖ decernens suscripsi

XXXIII Gerontius episcopus Seleuciæ Syriæ definiens suscripsi

---

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA X. XI $\Phi^{ac}CV$ *om. Y, redeunt infra ordine inuerso sub* XXVII. XXVIII *in* $\Phi^r D^{mg}$ 1 uices *om. N* 1/2 epi—anastasii [anastasii *om. N*] Φ^a anastasii epi thessalonicensis Φ^c 3 melitius *RBPD* appamiæ $\Phi^a M$ 4 et—ipso *om.* $N\Phi^c$, *corr. D* 4 me *om. RB* *post* XI *coll.* LVIII Φ^{ac} 5 diogenis Φ^{ac} 7 Iohannes—subscripsi $R^{mg}BNPM$ *om.* $RD\Phi^r$ iohannis $R^{mg}B$ XIIII *om. D, corr. D* carsi D^{corr} 10 tyranorum Φ^a tyrorum *M* 13 episcopus *om. B* lyddiæ *Y* lyddæ $\Phi^{ac}CV$ 14 marianus *RNY, corr. R* 15 nyssæ $\Phi^a PD$ 17 iohannis *RD* 18 ariarathiæ *PMY* ararathiæ Φ^a arathie *D* rariarethiæ *C* sariarethie *V* 20 eperi *R om. N* 20/21 decernens—ac *om. N* XXVII. XXVIII *om.* Φ^{ac} *ante* XXVI *coll. Y* 26 byritu Φ^a byrithi *D* briti *M* 27 eps humilis *BN* laodocie *BPM* laudociæ *D* lodicie *V* 28/29 Lucianus—subscripsi *et post hæc* LXII *coll.* Φ^a *om.* Φ^{cr} 28 sancti *om. R* ciuitatis *om. BN* 28/29 Heraclię Thraciæ *om. N* 31 anazari dacernens *CV* anarzabæ Φ^a anazarbe Φ^c 32 gereontius *R*

1 heracleæ *D* et *om. P* 2 thessaloniensis *CV* XVI. XVII *om. D, corr.* D^{mg} 10 photinus $D^{mg}Y$ 11 damassi *P* 15 mussonius *P* 16 bostronorum *M* 17 dī gratia dī *CV* primiæ *C* prouinc̄ *D* arminiæ *DCV* 19 hieropolitanus *D* hierupolitanus *M* iherapolitanus *P* 22 epi *Y* 27 nunnechius *DY* metropolitanus *Y* XXXI *post* XXXIII *coll.* Φ^c 30 metropolis *om. P* 31 definiens Φ^c 32 isauriæ *D*

XXXIIII Rufinus episcopus Samosatenus definiens suscripsi
XXXV Indimus episcopus Irenupolitanus definiens suscripsi
XXXVI Timotheus episcopus ciuitatis Balaneorum definiens suscripsi
XXXVII Theodosius episcopus Canuthas definiens suscripsi
XXXVIII Eutychius episcopus ciuitatis Hadrianupolis ueteris Epiri definiens suscripsi
XXXVIIII ‖ Cladeus ‖ episcopus ciuitatis ‖ Anchiasmu ‖ ueteris Epiri definiens suscripsi
XL Symeonius episcopus Amidæ metropolis Mesopotamiæ definiens suscripsi
XLI Helias episcopus Adrianupolitanus definiens subscripsi per Romanum episcopum ‖ Myrorum, eo quod nesciam litteras ‖
XLII Seleucus ‖ gratia Christi episcopus ‖ metropolis Amasiæ definiens suscripsi
XLIII Petrus episcopus Gangrenæ ciuitatis definiens suscripsi
XLIIII Lucas episcopus ‖ Dorachii ‖ definiens suscripsi
XLV Antonius episcopus Lychnidensis definiens suscripsi
XLVI Marcus episcopus ‖ Euryæ ‖ ciuitatis definiens suscripsi
XLVII Vigilantius episcopus ciuitatis Larissæ definiens suscripsi
XLVIII Basilius episcopus sanctæ dei ecclesiæ Traianupolis prouinciæ Rodopæ definiens suscripsi
XLVIIII Docimasius episcopus sanctæ ecclesiæ quæ est Maroniæ prouinciæ Rodopæ, definiens suscripsi
L Constantinus episcopus ‖ Demetriadæ ‖ definiens suscripsi
LI Alexander episcopus ecclesiæ quæ est Sebastiæ Tarsensis, definiens suscripsi
LII Sozon episcopus Philippensis definiens suscripsi
LIII Eusebius episcopus ‖ Doberitanus ‖ primæ Macedoniæ definiens suscripsi
LIIII ‖ Maximianus ‖ episcopus ‖ Serrensis ‖ ciuitatis Macedoniæ definiens suscripsi
LV Hermogenes episcopus Casandriæ primæ Macedoniæ definiens suscripsi
LVI Diogenianus episcopus Remissianensis Daciæ mediterraneæ definiens suscripsi
LVII Lucas episcopus ‖ Beroæ ‖ Macedoniæ primæ definiens suscripsi
LVIII ‖ Cyriacus episcopus ‖ Trognadon ‖ ciuitatis et agens uices Theoctisti

---

Φ^a [$=RBN$], Φ^c [$=PDM$], Φ^r [$=CVY$]

VERSIO ANTIQVA 1 sammosatenus *R* samosateus *CV* 2 hirenupolitanus *Y* hierenupolitanus *CV* irinopolitanus Φ^a herenopolitanus *DM* heropolitanus *P* 5 adrianopolis Φ^{ac} eperi *RBC* 6 cladeus *PC* claudius *D* claudeus *VY* caldeus Φ^a claueus *M* sanciasmo Φ^a anciasmo *M* anciasmi *D* eperi $\Phi^a C$ 7 amidiæ *BN* mesopitamiæ *R* mesopotamicē *CV* 8 adrianopolitanus $\Phi^a PD$ 9 mœrorum *CY* merorum *V* myronensem Φ^c ronensem Φ^a pro eo Φ^{ac} litteras ignorarem [ignorem *R* ignoret *P*] definiens subscripsi [definiens subscripsi *om.* Φ^c] Φ^{ac} 10 seleucius *BN* ēps gratia dī [x̄pi D^{corr}] $\Phi^a D^{corr}$ grā dī ēps *M* ēps *PD* amasiæ ciuitatis *R* asiæ *D* 11 grangrenæ *RD* 12 durraccii Φ^a 13 *om. R, corr.* R^{mg} antoninus $R^{mg} N P^{corr} M$ lychdinensis R^{mg} lychindensis *M* lyenedensis *D* 14 euryæ *CV* euriæ *PM* euroe Φ^a eursæ *Y* euariæ *D* 16 traianopolis *RBPD* troianopolis *N* traianupolitanus *Y* 18 scāe dī *BNP* Rodopæ *om. N* 20 demetriadæ prouinciæ thessalliæ [thessalliæ *om. N*] Φ^a demetriades *P* 21 sabastiæ *RB, corr. R* 23 dobyritanus Φ^a 24 maximus Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} errensis $\Phi^a P$ errenensis *DM* 25 ermogenis Φ^{ac} cassandriæ $\Phi^a P$ 26 mediterranæ *ND* 27 beroæ CYD^{mg} bere *V* boeriæ $\Phi^a M$ bersæ *D* beroche *P* LVIII *hic om.* Φ^a *habet post* XI Φ^{ac} [Φ^a_1 Φ^c_1] *et iterum post* p. 255, 4 Φ^a trogadon *M* trognandon Φ^a prognadon Φ^a_1 prognadonæ $P_1 M_1$ proygnæ D_1 ciuitatis *om.* Φ^a_1 Φ^c_1 et *om.* $D\Phi^c_1$

2 episcopus *om. P* 3 ualneorum *M* 4 theodorus *P* 5 ciuitatis *om. P* 7 symonius *P* symeon *D* XLI *post* XLII *coll. Y* 10 metropolitanus *D* 15 ciuitatis *om. PD* lariseæ *CV* 16 ecclesiæ *om. CV* 20 episcopus *om. P* 21 sebastiæ q̄ est ecclesia *M* 22 philippensens *D*

reuerentissimi episcopi Pissinuntensis metropolis secundæ Galatiæ definiens suscripsi ‖

LVIIII Iohannes episcopus ‖ Messenæ ‖ quæ est Achaiæ definiens suscripsi
[Vranius episcopus ciuitatis Himeriæ prouinciæ Osdroenæ definiens suscripsi]
LX Athanasius episcopus Opunti quæ est Achaiæ, definiens suscripsi
LXI Theodorus episcopus Claudiupolis ‖ Isauriæ ‖ definiens suscripsi
LXII ‖ Olympius episcopus ‖ metropolis ‖ Constantiæ ‖ Cypri ‖ definiens suscripsi ‖
LXIII Leontius episcopus Ascalonæ definiens suscripsi
LXIIII Photinus episcopus Lyddæ definiens suscripsi
LXV Anastasius episcopus herasupolitanus definiens suscripsi
LXVI Theodosius episcopus Amathuntenus definiens suscripsi
LXVII Paulus episcopus Maiumæ definiens suscripsi
LXVIII Zosimus episcopus Minoidæ definiens suscripsi
LXVIIII Baruchius episcopus ecclesiæ ‖ Sozusæ ‖ definiens suscripsi
LXX Heraclius episcopus ‖ Azoti ‖ definiens suscripsi
LXXI Iohannes episcopus ciuitatis Tiberiadæ definiens suscripsi
LXXII Musonius ‖ minimus ‖ episcopus ‖ Zooroensis ‖ definiens suscripsi
LXXIII Dionysius episcopus ‖ Sycamazonensis ‖ definiens suscripsi
LXXIIII ‖ Caiumas ‖ episcopus ‖ ciuitatis ‖ Phainus definiens suscripsi per ‖ coepiscopum ‖ meum ‖ Dionysium ‖ propter quod litteras ‖ ignorem ‖
LXXV ‖ Constantius ‖ episcopus Sebastiæ definiens suscripsi
LXXVI Zebennus episcopus Pellensis ciuitatis definiens suscripsi
LXXVII Alypius episcopus ‖ cabathenorum ‖ definiens suscripsi
LXXVIII Polychronius episcopus Antipatridæ definiens suscripsi
LXXVIIII Pancratius episcopus Libiadæ definiens suscripsi
LXXX Auxolaus episcopus ‖ hypospondensis ‖ gentis Saracenorum definiens suscripsi
LXXXI Domninus episcopus Platææ definiens suscripsi
LXXXII Theodosius episcopus Mastaurensis definiens suscripsi
LXXXIII Cyriacus ‖ minimus ‖ episcopus eglæ definiens suscripsi

---

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*],

VERSIO ANTIQVA 1 episcopi *om.* *RM* epi ciuitatis $R_1B_1P_1M_1$ Pissinuntensis—definiens *om.* N_1 pisinuntentis *RNPDY* pisuntensis M_1 pissiñtensis *C* ipsissiñensis *V* sinuntensis *B* pisinuntis Φ^c_1, pysinunti R_1 pysinupti B_1 metropolis *om.* $\Phi^{ac}\Phi^c_1R_1B_1$ galatiæ secundæ $R_1B_1\Phi^c_1$ 3 misenæ *R* missenæ *BN* mensenæ *D* 4 *om.* $P\Phi^r$, *cf.* CVI 5 episcopus *om.* *R* oponti *PD* ropontii Φ^a 6 claudiopolis *RPM* daudiopolis *D* claudiapolis *BN* Isauriæ *om.* Φ^a LXII *ante* XXXI *coll.* Φ^a 7 metropolis] ciuitatis Φ^a insulæ cypri Φ^a 10 herasupolitanus Φ^r hierasupolitanus *P* herasopolitanus *D* arasopolitanus Φ^a hierapolitanus *M*, *latet* Ἀρεοπόλεως *post* LXVIII *coll.* XCV Φ^aDM 14 sozosæ Φ^{ac} 15 azoti ciuitatis Φ^a 16 iohannis *BNPD* 17 humilis eps Φ^aPM eps *DY* zoroensis Φ^aMY zoronensis *P* zorensis *D* 18 sycomazonensis Φ^a sicarnazonesis *M* 19 gaiumas Φ^a ciuitatis *om.* Φ^a definiens suscripsi *om.* *P* epm Φ^aV 20 Dionysium *om.* Φ^a ignorem definiens subscripsi Φ^aP agnorem *CV* ignorarem *D* *post* LXXIIII *coll.* XCVIIII Φ^a 21 constantinus Φ^{ac} 23 cabathenorum *MCY* cabothenorum *V* cauatenorum *P* cauatinorum *D* ciuitatis cabatenorum Φ^a *postulatur* Bacathenorum 26 hypoypandensis Φ^a hipespondensis *P* hiporpodensis *M* popondensis *D* sarracenorum *BNM* sacracenorum *CV* 29 minimus eps *Y* eps minimus eps *C* eps minimus *V* humilis eps Φ^aPD eps humilis *M* eglee *Y* eglæde *PM* egenæ *BN* egeniæ *R*, *latet* Αἰγέης

1 reuerentissimi *om.* M_1 episcopi *om.* *P* 3 iohannis *PD* acagæ *P* 5 acagæ *P* 8 aschaloniæ *CV* scalone *M* ascloenæ *D* 11 amathuntinus *D* 13 minodæ *Y* 16 teberiadæ *D* 18 chonisius $C^{corr}V$ conisius D^{mg} 22 zebennius *M* pellensi *P* 25 lybiadi *M* definiens subscripsi] similiter *M* 26 auxolitus *CV* 27 dominus *C* domnus *V* 28 maustaurensis *D*

LXXXIIII Flauianus ‖ minimus ‖ episcopus ‖ Adramyttinus ‖ definiens suscripsi

LXXXV Cyriacus reuerentissimus episcopus ‖ Lebedi ‖ definiens suscripsi

LXXXVI Leontius ‖ minimus ‖ episcopus Magnisiæ Mæandri definiens suscripsi

LXXXVII Eutropius episcopus Pergamu definiens suscripsi

LXXXVIII Gennadius humilis episcopus ciuitatis Teienæ definiens suscripsi

LXXXVIIII Olympius ‖ minimus ‖ episcopus ciuitatis Euazon definiens suscripsi

XC Maximus ‖ minimus ‖ episcopus Trallensis definiens suscripsi

XCI Iulianus humilis episcopus ‖ Hypepon ‖ definiens suscripsi

XCII Chrysanthus ‖ minimus ‖ episcopus Balgenus definiens suscripsi

XCIII Polycarpus ‖ minimus ‖ episcopus Gabalenus definiens suscripsi

XCIIII Paulus humilis episcopus ‖ Tripolis ‖ definiens suscripsi

XCV Epiphanius humilis episcopus ‖ Pergis Pamphyliæ ‖ definiens suscripsi

XCVI Petrus episcopus ‖ Chersonissensis ‖ faciens uerba et pro Cyriaco episcopo Heracliæ ‖ Thraciensis ‖ suscripsi

XCVII Olympius episcopus ‖ Sozopolis prouinciæ ‖ Pisidiæ ‖ definiens ‖ suscripsi

XCVIII Florentius episcopus Tenedu et Pordoselenæ et littorum ‖ definiens ‖ suscripsi

XCVIIII Aethericus episcopus Smyrnensis definiens suscripsi

C Bassus episcopus ciuitatis Sion definiens suscripsi

CI Danihel ‖ minimus ‖ episcopus ‖ ciuitatis quondam Cadusinæ sanctæ dei ecclesiæ definiens ‖ suscripsi

CII Symmachus ‖ minimus ‖ episcopus attulæ sanctæ ‖ dei ‖ ecclesiæ ‖ definiens ‖ suscripsi

CIII Philetus episcopus sanctæ dei ecclesiæ quæ est ‖ Cerassiæ ‖ definiens suscripsi
Epiphanius episcopus Colassænorum definiens subscripsi

CIIII Zosimus episcopus Minoidis definiens suscripsi

CV ‖ Maris ‖ episcopus ciuitatis ‖ Dionysiæ ‖ definiens suscripsi

CVI Eulogius presbyter ‖ hortatu ‖ Vranii episcopi ciuitatis ‖ Himeriorum ‖ prouinciæ Syriæ Osroenæ ‖ suscripsi ‖ pro eo ‖ definiente cum synodo ‖

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 minimus *CV* humilis *M* reuerentissimus $\Phi^a PD$ *om. Y* adrumentinus Φ^a hadramyntinus *M* adrimitenus *D* hadrumetinus *P* 2 lebidi *R* libidi *BND* 3 reuerentissimus Φ^{ac} *om. Y* 4 pergamu *M* pergamii *CV* pergami $\Phi^a DY$, *de P non constat* 5 Teienæ *scripsi* tiienæ *Y* gienæ *PMCV* geinæ Φ^a gesinæ *D* 6. 7 [*om. D*]. 9. 10 humilis Φ^{ac} *om. Y* 8 epepon Φ^a ypipon *D* 9 balgenus Φ^r ualgenus $\Phi^a PM$ baigenus *D* 11 tripolis *Y* tripoli *CV* tripolitanus Φ^{ac} XCV *et hic et post* LXVIII [$R_1B_1N_1D_1M_1$] *habent* $\Phi^a DM$ 12 humilis *om.* $\Phi^a_1 D_1 M_1 Y$ perges pamphilæ Φ^a pergensis $\Phi^a_1 D_1 M_1$ 13 chersonisensis *P* cersonensis $\Phi^a D$ 14 heracleæ $\Phi^a D$ tarchiensis *V om.* Φ^a 15 zosopolis prouinciæ *D* prouinciæ zopolis Φ^a definiens *om.* $\Phi^a PCV$ 16 Tenedu—littorum *scripsi* tenedu empori [tenedo empori *PCY* tenedempori *V* tenedu inpuri *D*] helenæ et litorum [et letorum *CV* ellitorum *D* et litori *M*] Φ^{cr} teneodem poneæ lenæ ellitorum [ellistorum *BN*] Φ^a definiens *Y om.* $\Phi^{ac} CV$ XCVIIII *hic om., sed post* LXXIIII *habent* Φ^a 19 humilis Φ^{ac} *om. Y* 19/20 scae dī ecclesiæ ciuitatis cadusinæ Φ^a 20 definiens *Y om.* $\Phi^{ac} CV$ CII *om. M* 21 humilis $\Phi^a PD$ attulæ] *latetne* Ἀττούδων? dei *om.* Φ^a definiens *Y om.* $\Phi^{ac} CV$ 23 cerase Φ^a cæsariæ *D* 24 Epiphanius—subscribsi *Y om.* $\Phi^{ac} CV$ CIIII=LXVIII 25 minoides Φ^a minoidise æ *M* CV *om. DM, corr.* D^{mg} 26 maris $\Phi^r D^{mg}$ macharius $\Phi^a P$ dionisæ *R* dionissæ *BN* definiens *om. N* 27 hortatu *om.* Φ^{ac}, *corr. D* urani $\Phi^a Y$ uriani *D* aranii *P* emeriorum Φ^a 28 subscripsi *om.* $\Phi^a P$ definiens ss *M* definiui Φ^a definiens *D* cum synodo suscrīb *P* cum synodo *om.* Φ^a

3 minandri *D* 5 humilis *om. MY* 6 euazondæ *D* 7 tralensis *Y* tralonensis *D* 8 ēps humilis *V* ēps *Y* humilis *M* 12 epyfanus *D* 13 humilis ēps *D* 15 episcopus *om. PD, corr. D* 17 hereticus *CV* Smyrnensis] ciuitatis syon *M* 19 cadussenæ *Y* dei *om. CV* 21 sanctæ *om. D* 27 episcopi *om. P* 28 osdrohenæ *D* osorenæ *CV*

CVII Theopemptus episcopus Cabassenæ ciuitatis definiens suscripsi
CVIII Calosirius episcopus Arsenoitæ ciuitatis definiens suscripsi ‖ per Heliam primum diaconum meum ‖
CVIIII Iohannes episcopus ciuitatis Ephesti definiens suscripsi
CX Heraclides episcopus ‖ Heracleopolitanus ‖ definiens suscripsi
[Isac episcopus ciuitatis Elearchiæ definiens subscripsi]
CXI ‖Gemellinus ‖ episcopus ‖ Erythreæ ‖ definiens suscripsi
CXII Apollonius episcopus Taneæ ciuitatis definiens suscripsi
BXIII Gennadius episcopus Hermupolis maioris ciuitatis definiens suscripsi
CXIIII Cyrus episcopus ciuitatis Babyloniæ definiens suscripsi
CXV Athanasius episcopus ciuitatis ‖ Busiridis ‖ definiens suscripsi
CXVI ‖ Photinus episcopus ciuitatis Teuchiranorum definiens suscripsi ‖
CXVII Theophilus episcopus Cleopatridæ definiens suscripsi
CXVIII Pasmeius episcopus Paraliorum ciuitatis definiens suscripsi
CXVIIII Photinus episcopus Teuchiron definiens suscripsi
CXX Sosias episcopus ‖ Sozusæ ‖ definiens suscripsi
CXXI ‖ Theodulus ‖ episcopus ‖ Tisilæ ‖ definiens suscripsi
CXXII Theodorus episcopus Barcis definiens suscripsi
CXXIII Rufus episcopus ciuitatis Cyrinensis definiens suscripsi
CXXIIII Zenon episcopus ciuitatis ‖ Rinocorurensium ‖ definiens suscripsi
CXXV Lucius episcopus ‖ Zygrensis ‖ definiens suscripsi
CXXVI Auxonius episcopus Sebennytensis definiens suscripsi
CXXVII Isaac episcopus ciuitatis Tauatensium definiens suscripsi
CXXVIII Philocalus episcopus Zagylenorum definiens suscripsi
CXXVIIII Esaias episcopus ‖ Hermopolis ‖ definiens suscripsi
CXXX ‖ Marinianus episcopus Gazæ definiens suscripsi
CXXXI Martyrius episcopus Gortynæ Cretæ definiens suscripsi
CXXXII Gennadius episcopus ciuitatis cnidi definiens suscripsi ‖

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 *om. R signo* $\overline{\text{HD}}$ *apposito, habet post* CXXXIIII theopeptus Φ^a cabassenæ *RPMY* tabassenæ *CV* cabasenæ *BN* cabasinæ *D* definiens *om. N* 2 arsoenite *R* arsinoitæ *DM* arsenoittie *P* ciuitate *B* 2/3 per—meum *om.* Φ^a 4 epesti Φ^a 5 heracleopolitanorum Φ^a heracleotanus *D* 5. 6 definiens *om. N* 6 Isac—subscripsi Φ^a *om.* Ψ^{cr} 7 gemellianus Φ^a gemellus *D* erythræ *RBP* erithe *N* 8 staneæ Φ^a tane *CV* 8. 9. 10. 11. 13. 14. 16 definiens *om. N* 9 hermopolis Φ^{ac} 11 busirdin *RB* busirdindæ *N* busirtidis *M* basirtidis *D* CXVI *om.* $\Phi^a P$ *cf.* CXVIIII 12 teoro ciū *D* theuchron *M* 14 paraliorum $\Phi^r D^{mg}$ paraleorum $\Phi^a PM$ parareleorum *D* ciuitate *BN om.* Φ^c CXVIIII *om. DM, corr. D* 16 sozusæ *Y* sozuæ *CV* sozœe *M* zosonæ *D* sozosenæ [ozosenæ *N*] ciuitatis Φ^a 17 theodolus $\Phi^a PV$ theodorus *M* tisilenis Φ^a 19 cyrenensis Φ^a cernensis *D* 19. 20. 21. 22 definiens *om. N* 20 rinocoronensis *RND* rinocorenensis *B* rinocorurensis D^{corr} rinocururensium *P* rinocorurensici *Y* 21 zigrerensis *M* zinensis *P* zigronæ ciuitatis Φ^a ciuitatis zetrensis [. . . grenensis D^{mg}] *D* 22 sebenitensis *Y* sebennatesis *CV* sebennutensis Φ^a sebenuntensis *DM* sebennuntinsis *P* 23 isac Φ^a tabatensium *PM* tabanensium *D* tauetensium *Y* tautensium *R* tautensim *BN* 24 zagulenorum Φ^a zaluneorum *D* gazilenorum *M* cazileorum *P* 24. 25 definiens *om. N* 25 hermopolis minoris Φ^a CXXX—CXXXII *om.* Φ^{ac} *post* CXXXIIII *coll. Y* 28 cnidi] *in CV notæ signum apponitur*

2—4 iohs̄ epṣ per heliam diaconum menm ciuitatis ephesti definiens subscripsi calosirius—subscripsi *M* 2/3 def̄ susc̄ *post* meum *coll. P* 2 primum *om.* Φ^c, *corr. D* 4 iohannis *PD* ephesti ciūe *D* 5 heraclidis *P* CXII. CXIII *om. tum per correcturam post* CXIIII *ins. CV* 10 cyrrus *D* 13 deopatridæ *D* paraliorum cinitatis *Y* 14 parmeius *D* 15 theochiron *CV* thechiron D^{corr} 17 episcopus *om. CV* 19 rufinus *D, corr.* D^{mg} 22 ausonius *Y* episcopus *om. M* 25 isaias *D* esaius *P* 26 marianus *Y* definiens *om. CV*

CXXXIII Barsumas presbyter et archimandrita definiens suscripsi

CXXXIIII Longinus presbyter agens uices Dorothei reuerentissimi episcopi ‖ Neocæsariæ ‖ definiens suscripsi

CXXXV Anthemius presbyter agens uices Patricii reuerentissimi episcopi ‖ Tyanensis ‖ prouinciæ Cappadociæ secundæ definiens suscripsi

CXXXVI Ariston presbyter agens uices Eunomii reuerentissimi episcopi Nicomediæ definiens suscripsi

CXXXVII Olympius presbyter agens uices Calogeri reuerentissimi episcopi Claudiupolis prouinciæ Ponti definiens suscripsi

CXXXVIII Marinianus episcopus Gazæ definiens suscripsi

CXXXVIIII Martyrius episcopus ‖ Gortynæ ‖ Cretensis definiens suscripsi

CXL Gennadius episcopus ciuitatis Gnosi definiens suscripsi

1071 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS $\overline{DD}$: De recta quidem et catholica fide perfectius sequenti die conueniente concilio diligentiorem examinationem fieri oportere perspicimus; quoniam uero ‖ Flauianus ‖ religiosæ memoriæ et ‖ Eusebius reuerentissimus episcopus ‖ ex gestorum et cognitionum scrutatione ‖ et ‖ ipsa uoce quorundam qui tunc synodo præfuerunt, confitentium ‖ se ‖ errasse et frustra eos damnasse, qui nihil circa fidem monstrantur errasse, ‖ ostenduntur iniuste depositi ‖, uidetur nobis secundum quod deo placitum est, iustum esse, si placuerit diuinissimo ‖ et piissimo ‖ domino nostro, eidem pœnæ Dioscorum reuerentissimum episcopum Alexandriæ et Iuuenalem reuerentissimum episcopum Hierusolymorum et Thalassium reuerentissimum episcopum Cæsareæ Cappadociæ et Eusebium reuerentissimum episcopum Ancyræ et Eustathium reuerentissimum episcopum ‖ Beryti ‖ et Basilium reuerentissimum episcopum Seleuciæ Isauriæ, qui potestatem et principatum tunc synodi tenuerunt, subiacere, sancto ‖ concilio ‖ secundum regulas ab episcopali dignitate fieri alienos, omnibus quæ acta sunt, ad sacrum apicem referendis. ‖ Legi ‖ legimus.

1072 ORIENTALES ET QVI CVM IPSIS ‖ $\overline{REVI}$ $\overline{EPI}$ ‖ CLAMAVERVNT: Hoc iustum iudicium.

1073 ILLYRICIANI $\overline{REVI}$ $\overline{EPI}$ $\overline{DD}$: Omnes errauimus, omnes ueniam mereamur.

Φ^a [=*RBN*], Φ^c [=*PDM*], Φ^r [=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 1—12 nomina cetera quæ istis signis [*appositis ad* 1 Barsumas *et* 12 suscripsi] interiacent, duo Græci codices non habent *C* 13 quæ Chalcedoñ *C*

VERSIO ANTIQVA 2—4 Dorothei—uices *om. D* 2/3 neocesareæ *Y* neocesariensis $\Phi^a M$ neucesariensis *P* *post* 3 *repetit* CVII *R* 4 tranensis Φ^{ac} 6 cladiopolis *N* claudiopoli *P*, *cf. 8* 8 calogerii *CV* caloieri Φ^a claudiopolis *BD* claudiopoli *RPM* nichomediæ *N* 9 ponto $\Phi^a P$ 10 zage *B* 11 cortinæ Φ^a gortytænæ *CV* cretentis *B* 13 QVAE IN [*in om. Y*] CALCHEDONA *inscr.* $\Phi^a V^{mg} Y$ synodi calcidonensis replicatio N^{mg} 15 prespicimus *R* flauianum Φ^a eusebium Φ^a 16 reuerentissimos ep̄os Φ^a reuerentissimi $\overline{epi}$ *Y* cognitionem *R* et[2] *CV* ex $\Phi^a V^{corr}$ et ex $\Phi^c Y$ 17 se *om.* Φ^a 18 ostenduntur—depositi *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 20 et piissimo *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 22 cæsariæ *RP* 23 Ancyræ—episcopum *om. N* byriti *R* byreti *BN* 25 synodo *BN* concilio et $\Phi^{ac} V^{corr}$ 26 referendum *N* legi *om.* $\Phi^a V^{corr}$ 27 legimus legit *P* 28 reuerentissimis episcopis Φ^a reūū *P* 29 illicyriani *R*

1 barsomas *D* 2 longius *Y* 4 athemius *Y* patrii *P* 9 prouinciæ *om. M* 10 marianus *D*, *corr. D* 12 ciuitatis *om. D* gnossi *CV* nosi *PM* gonsi *D* *subsc.* numerus CXXIX *M* 13 quæ in calcedona sententia iudicum D^{mg} sententia iudicum in damnatione dioscori et reliquorum quinque *inscr. M* senatus *om. Y* 14 conuenienti *DY* diligentiore examinatione *D* 16 instructione *D* 19 et iustum *D* si placuerit *om. M* 20 domno n̄rō *M* n̄rō domno *D* 21 gerusolimorum *P* thalasium Φ^r 24 principatum et potestatem *P* tunc *om.* Φ^c, *corr. D* 25 ab] ad *CV* 26 a sacro apice *D* sacrarum *M* 29 ergo errauimus *P* meremur *M*

1074 ORIENTALES ET QVI CVM IPSIS ‖ REVI ‖ EPI DD: Multos annos senatui. sanctus deus, sanctus fortis, sanctus inmortalis, miserere nobis. multos annos imperatoribus. impius semper fugit; Dioscorum Christus deposuit. homicidam Christus deposuit. hæc iusta sententia. hoc iustum concilium, hoc sanctum concilium. iustus senatus, iustum concilium. martyres deus uindicauit.

1075 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Vnusquisque reuerentissimorum episcoporum præsentis sancti concilii quomodo credit, in scriptis sine ullo metu, dei timorem ante oculos suos ponens, exponere festinet, cognoscens quoniam ‖ diuinissimus ‖ et piissimus ‖ dominus ‖ noster secundum expositionem in Nicæa congregatorum ‖ trecentorum decem et octo sanctorum ‖ episcoporum et secundum expositionem qui post eos fuerunt centum quinquaginta, et secundum canonicas epistulas et expositiones sanctorum patrum Gregorii Basilii Hilarii Athanasii Ambrosii et Cyrilli duas canonicas epistulas in Ephesena ‖ prima ‖ synodo publicatas et confirmatas credit, nullo modo ab ‖ earum ‖ fide recedens. etenim reuerentissimus archiepiscopus senioris urbis Romæ Leo aduersus Eutychis infidelem et contrariam catholicæ religioni emergentem dubitationem uisus est ad ‖ reuerentissimæ ‖ memoriæ Flauianum misisse epistulam. ‖ Legi ‖ legimus.

1076 ‖ AETIVS ARCHIDIACONVS REGNANTIS CONSTANTINOPOLIS NOVAE ROMAE ET PRIMC NOT D: Completum est. ‖

Φ^a[=*RBN*], Φ^c[=*PCM*], Φ^r[=*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 18/19 ia(cet), GR adicitur hoc *C* EXPLICIT PRIMA COGNITIO FINIVIMVS EMENDANTES ET CONFF MAAPRI [*emendaui in Abhdlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII *2 p. 15* m(ense) Mart] D A KAL XVII [*legendum* XVIII] FER IIII IND XIII XV KAL APRI CALCHEDONENSIS CONCILII [*hæc post* COGNITIO *ponenda erant*] RVSTICVS PER GRATI⟨AM⟩ DI DIACONVS SCAE ECCLAE ROM CONTVLI ANNOTAVI DISTINXI [DISTINCTI *CVD*] DO GRATIAS *subscr. CVD*^{mg} d. 18. m. Mart. a. 565

VERSIO ANTIQVA 1 reuerentissimis Φ^a epis *BN* 2 et inmortalis *N* 4 hæc] hac *B* 5 uindicat *N* 9 sacratissimus Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} domnus $\Phi^a D$, *corr.* D^{mg} 10 trecentorum scorum decem et octo $\Phi^a PM$ scorum cccxviii *D* 13 epheseno *RD* ephesino *BN* epheso *M* priore Φ^{ac} 14 eorum $\Phi^{ac} V^{corr}$ 15 eutyches *RP* eutichen *BN* 16/17 religiosæ $\Phi^{ac} V^{corr}$ 17 *post* epistulam *habet* finit *P* legi legimus *om. P* legi *om.* Φ^a 18—19 Aetius—est *om.* Φ^{ac}, *cf.* ⌜ *et notam Rustici* aetius—dixit *add.* D^{mg} *post* misisse *add.* completum est D^{mg} 19 *subscr.* EXPL I [PRIMA *PMY om. BN*] COGNITIO CALCHEDONENSIS [*add.* SCI *P*] CONCILII [*add.* cum pace *Y*] INCIPIT EIVSDEM [EIVSDEM *om. PMY*] II [*hic finem faciunt PMY, add.* DEO GRATIAS *P* deo gratias AMEN *M*] COGNITIO CALCHEDONENSIS CONCILII $\Phi^a PMY$ EXPL ACTIO I INC ACT II *D*

1—3 multos—depo *V in ras.* 2/3 multos—deposuit *om. C* 3 Dioscorum] homicidam D^{mg} 3/4 homicidam—deposuit *om.* Φ^c 4 concilium[1]] iudicium *Y* hoc sanctum concilium *om. D, corr. D* sca *CD*^{corr} 11 CL *PD* 12 et *om. MCV, corr. V* expositionem *M* scissimorum *Y* anathasii *Y* 14 credidit *M* 14/15 reum archiepm *Y* 16 catholicæ *om. M* emergenti *D* ad] a *Y*

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

IVSSV ATQVE MANDATO

SOCIETATIS SCIENTIARVM ARGENTORATENSIS

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

TOMVS ALTER
VOLVMEN TERTIVM
PARS ALTERA

MDCCCCXXXVI

WALTER DE GRUYTER & CO.
VORM. G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG — J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG — GEORG REIMER — KARL J. TRÜBNER — VEIT & COMP.
BEROLINI ET LIPSIAE

CONCILIVM VNIVERSALE CHALCEDONENSE

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

VOLVMEN TERTIVM

PARS ALTERA

ACTIONES II—VI

MDCCCCXXXVI

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORM. G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG — J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG — GEORG REIMER — KARL J. TRÜBNER — VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

PRÆFATIO

Gestorum Chalcedonensium codicibus in huius uoluminis parte altera et tertia accedit codicis Vaticani 1322 [*A*] olim Veronensis pars altera inde a fol. 25, quæ scripta est Veronæ anno fere 600; cf. quæ de codicis parte recentiore exposui uol. 2, 2 p. v, et Lowe, codices Latini antiquiores 1 nr. 8. continet Gestorum uersionem antiquam correctam [Φ^{c}] inde ab actione, quæ in Φ^{cr} II, in codicibus Græcis et uersione antiqua III numeratur. ipsam artem scribendi melius callebat librarius quam orthographiam: *e* et *i*, *u* et *o*, *um* et *o* confundere solet.

Codicis *D* exemplar, quod initio priuatum esse exposui part. I p. X. XII, etiam in hac parte magnis laborabat lacunis [p. 361, 4—363, 5 *in illo concilio*, in quibus uocabulis terminatur f. 90^{u}. p. 383, 22—399, 26; p. 399, 21—26 in fine fol. 98^{u} litteris per spatia solito maiora distinctis scripta sunt]. sicut initium, hæ quoque lacunæ ab ipso codicis librario suppletæ sunt ex eo codice recensionis Φ^{r} codici *C* simillimo, unde idem librarius uariam lectionem desumptam uel superscripsit uel in margine notauit.

Ceteri quos adhibui codices non ipsorum sunt Gestorum, sed partium singularium. quorum antiquissimus est codex Veronensis [*U*] LIX [57] eiusdem fere ætatis atque codex *A*, de quo disserui t. I 5, 2 p. II sq., præterea conferendus est C. H. Turner in Monument. iur. eccl. antiquiss. t. II 1 p. VIIII. ex materie Chalcedonensi continet hæc:

f. 82^{r} XXXIII INCIPIVNT TESTIMONIA SCORVM PATRVM QVAE IN SYNODO CONFIRMATA SVNT DE ACTIONE PRIMA. cf. part. I p. X. 203, 17 sq.

f. 90^{r} XXXIIII INCIPIVNT TESTIMONIA SCORVM PATRVM QVI DVAS NATVRAS IN XPO CONFESSI SVNT CONSVBSTANTIALEM PATRI DM VERBVM ETIAM NOBIS SECVNDVM CARNEM EX MARIA CONSVBSTANTIALEM VERACITER ADSERENTES. est florilegium Chalcedonense atque edetur parte III

f. 92^{u} EXP TESTIMONIA PATRVM EX ALLOCVTIONE SCI CALCHEDONENSIS CONCILII

f. 93^{u} XXXV INC DE INCARNATIONE ET PASSIONE VEL RESVRRECTIONE DNI NI IHV XPI SCI AVGVSTINI. *Vna substantia est* etc. edidit A. Mai in Noua Patrum Bibliotheca 1, 391

f. 96^{r} XXXVI INC DEFINITIO SANCTAE SYNODI CALCHEDONENSIS SESCENTORVM XXX EPISCOPORVM = p. 396,23—397,5. ecce uaria lectio: p. 396,23 filium et [= Φ^{a}*JM*] 24 perfectum eundem deitatem 25 et perfectum eundem humanitatem 29 nostram salutem [= $\Phi^{a}D$] 29 genetricem 31 immutabiliter] inconuertibiliter p. 397, 2 una concurrentem [= *BMPY*] 3 atque [= Φ^{ac}]. inde hoc certe apparet editionem Rustici redactori collectionis quæ in *U* extat, non notam fuisse; plura discentur ex nr. XLVII—XLVIIII

f. 96^{u} INCIPIVNT EXEMPLA CATHOLICA BEATISSIMORVM PATRVM DE INCARNATIONE DNI ET SALVATORIS NOSTRI ihū XPI QVAE IN SCA ET VENERABILI CALCHEDONENSI SYNODO CONFIRMATA SVNT ADVERSVM NESTORIANOS ADQ. HERETICOS. secuntur sub nr.

XXXVII—XLIIII testimonia quæ subdita sunt Leonis ep. 104 [uol. 4 p. 119 sq.], haud paucis excerptis ex Augustino adiectis, cf. *Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6 p. 141

f. 152u XLV INC̄ EPISTVLA LEONIS PAPAE AD FLAVIANVM ĒPM̄ CONSTANTINOPOLITANAE ECCLESIAE. sequitur tomus Leonis [uol. 2 p. 24 sq., cf. ibidem p. XII]

fol. 162u EXP̄ EPISTVLA LEONIS PAPAE AD FLAVIANVM ARCHIEPPI CONSTANTINOPOLITANVM XLVI INNOCENTIVS RVFO EVSEBIO EVSTASIO etc. ĒPIS MACEDONIBVS ET DACIE IN D̄NO SALVTEM. *Magna me gratulatio* etc. JK 303

fol. 170r XLVII INC̄ ACTIO OCTAVA SC̄I SYNODI CALCHEDONENSIS DE S̄CO THEODORITO

fol. 174r EXP̄ ACTIO OCTAVA

XLVIII INC̄ ACTIO NONA

fol. 179u XLVIIII EXP̄L̄ ACTIO NONA INC̄ ACTIO DECIMA

fol. 209u EXP̄ ACTIO R̄EVI EPI IBAE DECIMA

Vel ex actionum numeris apparet uersionem antiquam correctam, non ipsam antiquam esse adhibitam. neque minus certum est actiones de Theodoreto atque de Iba a defensore trium capitulorum atque aduersario Iustiniani imperatoris pontificumque Romanorum ei eiusque successoribus obtemperantium de Gestis Chalcedonensibus ad transscribendum esse selectas.

Codex Parisinus 3848b [*T*] s. VIIII habet hæc quæ huc pertinent:

1. fol. 46u EXEMPLA TESTIMONIORVM. est florilegium adnexum Leonis ep. 104 [uol. 4 p. 119 sq.]
2. fol. 51u INCIPIT EPISTOLA LEONIS PAPAE VRBIS ROMAE AD FLAVIANV̄ ĒPM̄ DE HERESE EVTYCIANORVM SIVE PROPRIE DE IPSO EVTYCE. est tomus Leonis ad Flauianum (uol. 2 p. 24 sq.]
3. f. 58r EPISTVLA S̄CI CYRILLI AD NESTORIVM. *Reuerentissimo — Nestorio Cyrillus. Oblocuntur quidem* etc.
4. f. 60u EPISTVLA CYRILLI AD IOHANNEM ĒPM̄. *D̄no meo — Iohanni Cyrillus in dno salutem. Exsultant cæli* etc. secuntur sine interuallo *Et cum legerentur — archidiacono scæ Constantinopolitanæ ecclesiæ* [= p. 273, 17—26]. uel inde constat 2—4 desumpta esse ex Gestorum Chalcedonensium actione II [III]; lectionibus demonstratur codicem esse adhibitum uersionis antiquæ correctæ [Φ^c].

Codices Montepessulanum 308 [*X*] et Vossianum 122 bibliothecæ academicæ Lugduni Batauorum [*Z*] miro quodam modo in definitione fidei [p. 412, 1—415, 2] et Gestorum editionem Rustici et Dionysianam auctam [uol. 2 p. 155, 3—157, 27] sequi exposui uol. 2, 2 p. XVIIII. qua de causa eorum lectiones in hoc uolumine tantummodo ad priorem definitionis partem usque ad p. 414, 4 adnotaui, ceteras in uolumine altero. prope ad eos accedit, ita tamen ut propinquior sit codicibus Rustici, haud pauca uero de suo mutet, codex Ambrosianus S 33 sup. Dionysianæ Bobbiensis [Δ^b].

De materie Chalcedonensi quæ extat in canonum collectione Hispana et in codice Albigensi 2 [uol. 2 p. 173 sq.] disserui in illa uoluminis 2 parte altera p. XVIIII. XX. adhibenda erant utraque ad recensendam Marciani constitutionem *Diuinæ semper potentiæ* [p. 349 sq.], cuius formam exhibent genuinam neque, sicut a Rustico factum est, ex Græco interpolatam.

Quæ uersio antiqua [Φ^a] uel potius illius exemplar Græcum continuerit, breuiter exposui part. I p. VII, hic expressis uerbis repeto ordinem quem exhibet actionum de Dioscoro [II] et primæ de fide [III], esse Græcorum quoque codicum; quem enim sequitur librarius codicis Veneti *M* actionem tertiam secundae anteponendo, nouatum esse testatur scholion ad uol. I p. 199, 1 atque Facundus 5, 3

p. 714. neque dubium est quin Gestorum editio primaria non sine consilio in tres partes diuisa fuerit: prima continet actiones quibus concilium Ephesenum cassatum eiusque auctor damnatus fuit, altera actiones quæ sunt de fide, et canones, tertia actiones particulares. post partem tertiam uersio antiqua nihil habuit nisi concilii allocutiones ad Marcianum atque ad Leonem. in parte prima editionis primariæ plenitudinem melius seruauit quam qui nunc extant codices Graeci, cf. uol. 1, 1 p. VII. quæ plenitudo partim in altera quoque parte continuatur Cyrilli epistulis ad Nestorium et Iohannem iterum perscriptis fideique definitione bis in actione et quinta et sexta sine ulla omissione exhibita; sed sententiarum quas episcopi de Leonis tomo potestatum iussu proferunt, maioris partis in Græco exemplari non relicta erant nisi nomina. hac occasione, cum de uersione antiqua loquor, mihi utendum est ut errorem quem in præfationibus uol. 1, 3 p. XVII et partis 1 p. V commisi, quam celeriter potui, corrigam. quamuis enim nullus etiamnunc dubitem quin uersio antiqua Constantinopoli suscepta et confecta sit quo tempore controuersia de tribus capitulis saeuiebat, procul habendam esse intellexi illam uersionem eorum quæ Græce sunt in actione XVII [uol. 1 p. 455, 1] συνοδικὸν τῆς β̄ συνόδου, quæ est SYNODICVM PRIMI CONCILII SUB NECTARIO ĒPŌ CONSTANTINOPOLIS EPISCOPORVM CENTVM QVINQVAGINTA; primum concilium dictum est quod habitum est a. 381, ut opponatur illi quod a. 382 sequebatur, non concilio Constantinopolitano anni 553.

Correctores uersionis antiquæ [Φ^c] ordinem actionum II et III inuerterunt temporis tantummodo rationem habendo, distinctionem partium primariam eiusmodi nouatione destructam non curantes. Epistularum collectionis B partem priorem [ep. 1–13] in eam epistularum syllogen receperunt quam Gestis præmiserunt [cf. uol. 1, 1 p. XIII sq.]; alteram reiecerunt, ne cum concilii Chalcedonensis fidem et decreta de Theodoreto atque Iba contra Iustinianum defenderent, rixam quæ inter Leonem atque Marcianum de priuilegiis sedis Constantinopolitanæ orta erat, intempestiue renouare uiderentur. eandem ob rationem in Gestorum fine etiam concilii epistulam siue allocutionem ad Leonem, cui uersio antiqua pepercerat, omittendam esse duxerunt cf. uol. 1, 3 p. XVIII. extat sane præter uersionem antiquam in codice A, sed postea addita ab eodem librario aeui Carolini qui partem priorem codicis suppleuit, cf. uol. II 2 p. V.

Codices uersionis antiquæ correctæ [Φ^c] non ita inter se concordare ut codices uersionis antiquæ olim monui [uol. 3, 1 p. XI]. uidentur igitur Rustico, quando uersionem Φ^c edidit, codices illius præsto fuisse, quibus actioni tertiæ de Dioscoro præter concilii epistulam ad imperatores de Dioscori damnatione (3, 98 p. 342 sq.] adnexæ erant scriptiones concilii 3, 99–102. quod enim eiusdem concilii epistolæ ad clericos Alexandriæ Chalcedone constitutos duæ exstant uersiones [3, 100 =102], nescio quomodo explicetur nisi ita ut Rusticus duobus minimum codicibus usus esse putaretur; præterea a se ipso scriptiones 3, 99–102 translatas esse non dicit, legis uero Theodosianæ interpretationem, quæ sequitur [3, 103], expressis uerbis sibi ipse uindicat. collectiunculam uero quæ ab ista interpretatione incipit terminaturque translatione allocutionis synodalis ad Leonem a uersione antiqua omnino aliena, a Rustico ipso compositam esse demonstraui uol. 1, 3 p. XVIII sq.

Monachii mense Augusto h. s. XXXVI

E. Schwartz

GESTORVM CHALCEDONENSIVM VERSIO A RVSTICO EDITA

PARS II

ACTIONES II — VI

Versio antiqua = Φ^a

R = Codex Reginensis 1045 s. VIIII

B = Codex Barberinus 680 s. VIIII

N = Codex Parisinus 16832 s. VIIII

Versio antiqua correcta = Φ^c

A = Codicis Vaticani 1322 pars altera s. VI

P = Codex Ambrosianus E 147 sup. s. VII

D = Codex Montepessulanus 58 s. X

M = Codex Casinensis 2 s. XII

Versio antiqua correcta atque edita a Rustico = Φ^r

C = Codex Parisinus 11611 s. VIIII

V = Codex Vaticanus 1319 s. XII

Y = Codex Veronensis LVIII s. X

y = Codex Vaticanus 1321 s. XVI ex Y transscriptus

T = Codex Parisinus 3848^b s. X

X = Codex Vossianus 122 bibliothecæ academicæ Lugdunensis Batauorum s.X

Z = Codex Montepessulanus 308 s. X

U = Codex Veronensis LIX s. VI

Collectio Dionysiana Bobbiensis

Δ^b = Codex Ambrosianus S 33 sup. s. X

S = Collectio canonum Hispana

d = Codex Escorialensis d I 2 s. X

e = Codex Escorialensis e I 12 s. X

f = Codex Escorialensis d I I s. X

m = Codex Matritensis 1872 s. XI

t = Codex Matritensis [olim Toletanus] 10041 s. XI

t = Codex Albigensis 2 s. VIIII

1 Consulatu domni nostri Marciani p̄p aug̃ et qui fuerit nuntiatus, sub die || VI || Idus Octob̃ Calchedona d. 10. m. Oct a. 451

secundum iussionem || diuinissimi et piissimi domini || nostri Marciani p̄p aug̃ conuenientibus in sancta ecclesia sanctæ martyris Eufemiæ gloriosissimis iudicibus, id est

1 magnificentissimo et gloriosissimo magistro militum et ex consule ordinario || ac || patricio Anatolio

2 et magnificentissimo et gloriosissimo præfecto || sacrorum || prætoriorum Palladio

3 et magnificentissimo et gloriosissimo præfecto urbis Tatiano

4 et magnificentissimo et gloriosissimo magistro officiorum Vincomalo

5 et magnificentissimo et gloriosissimo magistro Martiali

6 et magnificentissimo comite deuotissimorum domesticorum Sporacio

7 et magnificentissimo comite || sacrorum priuatorum || Genethlio, insuper etiam et gloriosissimo et amplissimo senatu, id est

8 magnificentissimo et gloriosissimo ex præfecto et ex consule ordinario ac patricio Florentio

9 et magnificentissimo et gloriosissimo ex consule ordinario et patricio Senatore

10 et magnificentissimo et gloriosissimo ex magistro || officiorum et || consule ordinario ac patricio Nomo

11 et magnificentissimo et gloriosissimo ex præfecto et || ex || consule ordinario ac patricio Protogene

12 et magnificentissimo et gloriosissimo ex præfecto Zoilo

13 et magnificentissimo et gloriosissimo ex præfecto urbis Theodoro

14 et magnificentissimo et gloriosissimo ex præfecto Apollonio

15 et magnificentissimo et gloriosissimo ex || præposito || Romano

16 et magnificentissimo et gloriosissimo ex præfecto Illyrici Theodoro

17 et magnificentissimo et gloriosissimo ex præfecto prætoriorum Constantino

18 et magnificentissimo et gloriosissimo ex || præposito || Artaxe,

---

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA *actio haec sequitur eam quae de Dioscoro, inscripta* INCIPIT EIVSDEM SINODI COGNITIO TERTIA Φ^a, *sequitur primam* Φ^{cr} *inscr. om. CV* incipit secunda *MY* INC̃ ACT̃ II *D* INC̃ ACTIO SECVNDA SYNODI CALCHEDONENSIVM *A de P cf. pars* I p. 259, 19 1 domini *NAMV* VI *ADY* sextu *PCV* sexto V^{corr} *om.* $\Phi^a M$ 3 piissimi et sacratissimi Φ^{ac}, *corr. D* et sacratissimi *non deletis* domni Φ^a *PDY* Marciani *om. R* 7 ac *om.* Φ^a 8 praefato *R* sacrorum *om.* Φ^a praesbytero *R* 10 præfato *R* 12 martiale Φ^a 14 sacrarum priuatarum Φ^a 19 officii Φ^a et ex $\Phi^a M$ 21. 23. 24. 25. 27. 28 præfato *R* 21 ex² *om.* $\Phi^a D$ 23 *om. BN* 26 pposito *ACV* præposito sacri cubiculi Φ^a præfecto *PDM* præfecto posito *Y* 27 illyrum Φ^a 29 præposito [præf *BN*] sacri cubiculi Φ^a præfecto *DM, corr.* D^{mg} p̄posita *CV*

4 s̈cissima *Y* ecclesiæ *CV, corr. V* 4 euphymiæ *A* eufimie *M* 6 gloř et magm̄ ex *D* 11 uincemalo *AP* 13 *om. A* sporatio *V in ras.* speracio *C* 15 et¹ *om. Y* 16 et gloriosissimo *om. Y* 18 et ex *M* et³] ac *Y* 21. 22 *om. A* 23 præfecto urbis *A* 24 urbis *om. AD, corr. D* 25 *om. Y* 28 p̈teriorum *C* pretorium *V*

conueniente uero || et || sancto et uniuersali concilio secundum sacram sanctionem in Calchedonensi ciuitate congregato, id est

Pascasino et Lucensio reuerentissimis episcopis et Bonifatio || reuerentissimo || presbytero agentibus uices sanctissimi et || deo amicissimi || archiepiscopi || sancti || senioris Romae Leonis et Anatolio sanctissimo archiepiscopo || magni nominis || Constantinopolitanæ ciuitatis nouæ Romæ et || cetero || sancto concilio et || consedentibus || ante cancellos || sanctissimi altaris ||

MAGNIFICENT̄ ET GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS D̄D̄: Priore conuentu de damnatione || sanctæ || memoriæ Flauiani et Eusebii || reuerentissimi || episcopi inquisitio facta est et omnibus || uobis || manifestum est constitutum quam iuste et secundum || consequentiam || prouenit examinatio et ostensi sunt tunc crudeliter et non decenter damnati. quæ nobis igitur uisa sunt super hoc capitulo fieri oportere, tunc per interlocutiones uobis manifesta facta sunt, nunc autem || hoc || quærendum || et studendum et iudicandum || est || ut uera fides contineatur || pro qua maxime et concilium factum est. scientes igitur quia et deo rationem reddituri estis tam pro propriis animabus singuli uestrum quam et pro nostris omnibus, qui et doceri quæ ad religionem pertinent, recte desideramus et omnem ambiguitatem auferri ex omnium sanctorum patrum concordia et consensu et consona expositione et doctrina, festinate igitur sine ullo timore et gratia atque inimicitia fidem puram exponere, ita ut qui uidentur non eadem cum omnibus sapere, per ueritatis agnitionem ad concordiam reuocentur. scire enim uos uolumus quia tam || diuinissimus || et piissimus orbis terræ dominus quam nos catholicam fidem a sanctis trecentis decem et octo et a sanctis centum quinquaginta nec non etiam et a ceteris sanctissimis et gloriosissimis patribus traditam custodimus et secundum ipsam credimus.

REVV EPI CLAMAVERVNT: Expositionem alteram nullus facit neque temptamus neque audemus exponere. docuerunt enim patres et in scriptis custodiuntur quæ ab eis sunt exposita, et citra ea dicere non possumus.

CECROPIVS REV EPS || SEBASTOPOLITANVS || D̄: Emerserunt quæ ad Eutychen

---

8—24 priore—credimus *adferuntur in Concilii quinti collatione quinta* [K^n = *Paris.* 16832, K^s = *editio Surii*]

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 8 hic probatur [probari D^{mg}] secundam hanc ⟨esse⟩ actionem D^{mg} 15 pro fide factum in Calchedona concilium D^{mg} 25 not quia ubi non habet omnes sed tantum reuerenti simi episcopi clamauerunt, non sunt omnium dicta C^{mg}

VERSIO ANTIQVA 1 et^1 *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 2 congregato *D* congregata Φ^{ar}*APM* 3 lucensino *B* lucentio *D* religiosissimo Φ^a*DM* 4 beatissimi Φ^{ac} sancti *om.* Φ^a *AD* [= Γ], *corr. D*, si *P* 5 magnæ Φ^{ac}, *corr. D* 6 maximo scissimo archiepō magnæ antiochenæ ciuitatis et cetero Φ^a 6/7 consedentibus omnibus Φ^a [= Γ] 7 s̄cı Φ^{ac} [= Γ] altaris in basilica s̄cæ uictricis martyris eufemiæ [eufimiæ *R*] Φ^a 8 dixit *BN* 9 beatæ Φ^{ac}*K* religiosissimi Φ^{ac}*K* 10 nobis Φ^a*K* 11 sequentiam *BN* sequentia *R* 13 uobis *om. N* manifesta facta] manifestata *R* hoc *om.* Φ^{ac}*K corr. D* 14 et [esse D^{corr}] studendum et [et *om. CV*] iudicandum [*om. V*] $\Phi^r D^{corr}$ et iudicandum et opere prætium Φ^a et iudicandum Φ^c*K* est *om. K* ut — contineatur Φ^{cr}*K* ueram fidem corroborare Φ^a 21 sacratissimus Φ^{ac}*K* 28 cecoprius Φ^a sebastopoli ciuitatis Φ^a sebastipolitanus *D*

5 romanae *Y* 6 ciuitatis constantinopolitanæ *A* 6/7 considentibus *CV* 8 et^2 — senatus *om. Y* 10 est^2 *om. CV* iniuste K^n 11 et^1 *om. Y* 12 haec capitula *D* 16 pro^1 *om. BN*Φ^c*CV*, *corr. BNPD* singulis uris *AP* et *om.* K^s 17 rectam *D* 18 scissimorum *Y* 19 festinante *CV* igitur *om.* K^{ns} 20 hominibus K^n 21 uos *om. Y* tam] iam K^n 22 terris orbe K^n terræ orbis K^s 23 et^1 *om.* K^n et^3 *om. A* 23/24 et gloriosissimis *om. P* 24 custodiamus K^n 25 faciat *APM* faciet *D*, *corr.* D^{mg} 27 cetera *AD*, *corr. D* eam *P* eas *A om. DY*, *corr. D* non *om. CV*

pertinebant, et super his forma data est a sanctissimo archiepiscopo Romanæ urbis et constat nobis et epistulæ omnes suscripsimus.

5 REVV EPI CLAMAVERVNT: || Ista || omnes dicimus; sufficiunt quæ exposita sunt; alteram expositionem non licet fieri.

6 GLORIOSIS IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Si placet uestræ reuerentiæ, sanctissimi patriarchæ singularum prouinciarum eligentes singulos aut binos suæ propriæ quisque prouinciæ in medium transeuntes et communiter de fide tractantes, quæ complacita fuerint, omnibus manifesta constituant, quatenus si, sicut optamus, omnes consenserint, soluatur || omnis || ambiguitas; sin uero || aliqui || contraria, quod non || putamus ||, sapuerint, ita fiat, ut || et || eorum uoluntates manifestæ constituantur.

7 REVV EPI CLAMAVERVNT: In scriptis expositionem non facimus; regula est quæ prædicat sufficere quæ sunt exposita; regula uult || aliam || expositionem non fieri. ea quæ sunt patrum, teneantur.

8 FLORENTIVS REV EPS || SARDEORUM || D: Quoniam non est possibile subito dictare de fide eos qui docti sunt sequi Nicænam sanctam synodum et quæ in Epheso recte et pie roborata est secundum fidem sanctorum patrum || Cyrilli et Cælestini || et epistulæ sanctissimi Leonis, precamur uestram magnificentiam || præstari || nobis indutias, quatenus ut decente tractatu accedere ad ueritatis causam possimus, quamuis in nostra persona, qui epistulæ sanctissimi Leonis suscripsimus, non indigeamus || correctionem ||.

9 CECROPIVS REV EPS SEBASTOPOLITANAE CIVITATIS D: Fides bene disceptata est a trecentis decem et octo sanctis patribus et firmata a sanctis patribus Athanasio Cyrillo Cælestino Hilario Basilio Gregorio et nunc iterum per sanctissimum Leonem, et precamur ut ea quæ sanctorum patrum trecentorum decem et octo sunt, || et quæ || sanctissimi Leonis, recitentur.

10 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Recitentur quæ exposita sunt a sanctis trecentis decem et octo patribus in Nicæa congregatis.

EVNOMIVS REV EPS NICOMEDIAE CIVITATIS EX CODICE RECITAVIT SYMBOLVM TRECENTORVM DECEM ET OCTO PATRVM

EXPOSITIO CONCILII HABITI IN NICAEA

11 CONSVLATV Paulini et Iuliani uu cc anno post Alexandrum sexcentesimo tricesimo sexto, die mensis secundum Græcos Desii nono decimo, quod est tertio decimo Kalendarum Iuliarum, in Nicæa metropoli prouinciæ Bithyniæ

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 20/30 SYMBOLVM—PATRVM] GR non habent C^{mg} 32 not anni dies menses [mar C^{mg}] C^{mg}

VERSIO ANTIQVA 3 ita Φ^a 6 legentes *N* 9 omnis *om.* Φ^{ac}, *corr. D* aliqui *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 10 optamus $\Phi^a PD$, *corr.* D^{mg} et *om.* $\Phi^{ac} Y$, *corr. D* 13 alteram $\Phi^{ac} Y$ 15 eps reuerentissimus *BNM* eps *A* sadeorum *Y* sardeorum ciuitatis Φ^a 17 caelestini et cyrilli Φ^{ac} 18 præstare Φ^{ac} 19 decente $\Phi^a Y V^{corr}$ decenti D^{mg} decentu *CV* decenter Φ^c tractato Φ^a tractatus *A* 21 correctione $\Phi^a P$, *corr. P* correcptionem *M* correptionem D^{mg} 22 cecoprius Φ^a 23 anathasio *N* 25/26 quæ et Φ^a atque *APD* 29 eunominus *R*

2 constant *AM* et *om. AM* 7 prouinciæ quisque *Y* medio Φ^c *CV*, *corr. V* 8 eis placita *D*, *corr.* D^{mg} 9 saluator *CV*, *corr. V* saluatur *Y* si *AP* 13 exposita sunt *A* 14 teneant *A* 16 qui *A* 17 et^3 *om. AM* 19 a *A* 20 nr̄am personam *D* quia *CV* 22 REV *om. A* sebastipolitanæ *D* 23 semis *D* 25 ea *V in ras.* e *C* 29 nicomidiæ *D* 31 habita *AD* habet *CV* D^{mg}, *corr. V* 32 ūū cc] uenerabili consuli *M* 33 dysii *DM* 34 bytiniæ [byttiniæ *A*] prouinciæ *AP*

Credimus in unum deum, patrem omnipotentem, omnium uisibilium et inuisibilium creatorem; et in unum dominum Iesum Christum filium dei, de patre natum unigenitum, hoc est de substantia patris, deum ex deo, lumen ex lumine, deum uerum ex deo uero, natum non factum, homousion patri, hoc est eiusdem cum patre substantiæ, per quem omnia facta sunt quæ in cælo et quæ in terris, qui propter nos || homines || et propter nostram salutem descendit et incarnatus [est] et || inhumanatus passus est || et resurrexit tertia die et ascendit in || cælis || inde || uenturus || iudicare uiuos et mortuos; et in sanctum spiritum.

Eos autem qui dicunt 'erat aliquando quando non erat', et 'antequam nasceretur, non erat', et quia ex nullis extantibus factus est aut ex alia subsistentia uel substantia dicunt esse aut conuertibilem aut mutabilem filium dei, || anathematizat ecclesia catholica et apostolica. ||

12 REVV EPI CLAMAVERVNT: Hæc catholicorum fides. huic omnes credimus. in hac baptizati sumus, in hac baptizamus. beatus Cyrillus sic docuit. hæc uera fides. hæc sancta fides. hæc sempiterna fides. in hac baptizati sumus, in hac baptizamus. omnes ita credimus. papa Leo sic credit. Cyrillus ita credit. papa Leo ita interpretatus est.

13 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Recitentur et quæ a sanctis centum quinquaginta patribus exposita sunt.

AETIVS || REV || ARCHIDIAC CONSTANTINOPOLITANAE ECCLESIAE EX CODICE RECITAVIT SYMBOLVM CENTVM QVINQVAGINTA PATRVM

SCA FIDES QVAM EXPOSVERVNT SCI CENTVM QVINQVAGINTA PATRES CONSONA SCAE ET MAGNAE NICAENAE || SYNODO ||

14 Credimus in unum deum patrem omnipotentem, factorem cæli et terræ, uisibilium omnium et inuisibilium; et in unum dominum Iesum Christum filium dei unigenitum, ex patre natum ante omnia sæcula, deum ex deo, lumen ex lumine, deum uerum ex deo uero, natum non factum, omousion patri, hoc est eiusdem cum patre substantiæ, per quem omnia facta sunt, qui propter nos homines et nostram salutem descendit et incarnatus est de spiritu sancto et Maria uirgine || humanatus est et crucifixus pro nobis est || sub Pontio Pilato et sepultus || et || tertia die resurrexit ||

→ p. 7, 6 de discrepantiis uersionis Latinæ et exemplaris Græci cf. *Zeitschr. f. neutest. Wiss.* 25, 51

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APPM*], Φ^r [= *CIY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 6/7 not inhumanatum a sancto Nicæno dicti concilio 13 ΤΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ 21 SYMBOLVM—PATRVM] G non habet C^{mg}

VERSIO ANTIQVA 5 quæ² *om.* *N* 6 homines *om.* Φ^{ac}, *corr.* *D* est *NPY om.* *RBAP*^{corr}*DMCI* 6/7 inhumanatus *CID*^{mg} humanatus *Y* homo factus Φ^c homo factus est Φ^a 7 passus est *om.* Φ^a cælos $\Phi^a P$ uenturus est Φ^a 8 spm scm *BNMY* 10 substantia *RND*, *corr.* *N* subsistentia *D* 11 hos anathematizat $\Phi^a P$, *corr.* *P* anathematizat hos *V*^{corr} 11/12 catholica ecclesia Φ^a 12 et apostolica *om.* $\Phi^a APM$ 14 baptizati sumus *BN* 16 baptizati sumus *BN*, *corr.* *B* 17 credidit *RP*^{corr}*M* [= Γ] 20 religiosissimus $\Phi^a M$ religiosus *APD* 23 SYNODI Φ^a 29 homo factus Φ^{ac}, *corr.* *D*^{mg} 30 est—est] passus est [est *om.* *M*] Φ^{ac} *corr.* *D*^{mg} et²—et³ *om.* *M* et³ *om.* $\Phi^a ADP$, *corr.* *D*

1 *inscr.* Symbolum cccxviii patrum *M* 2/3 unigenitum de patre natum *D* 5 terra *PY*, *corr.* *P* 6 propter *om.* *Y* 7 tertia *om.* *Y* et² *om.* *PD*, *corr.* *D* 11 dicentes *P*, *corr.* *P* 14 hanc *A* hanc *A* 15 hæc²] hanc *A* 16 hanc *A* 20 diaconus *AP* 23 nicæno *AM* 24 *inscr.* Scm centum quiquaginta patrum *M* 28 nos *om.* *P* homines *om.* Φ^c, *corr.* *D* et *om.* *P* propter nram *DM*

et || ascendit in || cælis et sedit || ad dexteram patris || et || iterum uenturus || cum || gloria iudicare uiuos et mortuos, cuius regni non erit finis; et in spiritum sanctum, dominum et uiuificatorem, ex patre procedentem, cum patre et filio || coadorandum et || conglorificandum, qui locutus est per prophetas; in unam catholicam et apostolicam ecclesiam; confitemur unum baptisma in remissionem peccatorum || et || expectamus resurrectionem mortuorum || et || uitam futuri sæculi. amen.

15 OMNES REVV EPI CLAMAVERVNT: Hæc omnium fides. hæc orthodoxorum fides. omnes sic credimus.

16 AETIVS REV ARCHIDIAC D: Est et epistula sanctæ et beatæ memoriæ Cyrilli Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopi scripta ad Nestorium, quæ ab omnibus sanctissimis episcopis prius in Epheso in damnationem eiusdem Nestorii congregatis et approbata est et subscriptione omnium confirmata; est autem et altera epistula eiusdem sanctæ memoriæ Cyrilli ad beatæ memoriæ Iohannem Antiochenæ magnæ ciuitatis quondam episcopum scripta, quæ similiter confirmata est, et si placuerit, eas recitabo.

17 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Recenseantur epistulæ sanctæ memoriæ Cyrilli.

AETIVS ARCHIDIAC REGIAE CONSTANTINOPOLITANAE CIVITATIS LEGIT

18 Reuerentissimo et || religiosissimo || consacerdoti Nestorio Cyrillus. Obloquuntur quidem, sicut audio, quidam existimationi meæ apud tuam || religiositatem || et hoc frequenter, processionum uel conuentuum tempora maxime obseruantes et eo magis, forsitan arbitrantes delectare se aures tuas, || et || inconsideratas uoces emittunt, læsi quidem nihil, obiurgati autem, et hoc leniter, unus eorum quod cæcos et pauperes uexabat iniuriis, alter || uero || quod contra matrem euaginauerat gladium, tertius uero quia cum ancilla aurum furatus est alienum et qui talem semper habuerit existimationem, qualem nullus saltim prouenire grauissimis inimicis optauerit. uerum non multus mihi de talibus sermo est, ut neque supra dominum et magistrum neque supra patres pusillitatis quæ mihi inest, modus excrescat. non enim facile est cuiquam, quamlibet uitam suam habeat circumspectam, nequam hominum maledicta uitare. sed illi || quidem || maledictione et amaritudine ple- Rom. 3, 14

19 cf. quæ ad 1, 240 [p. 82] adnotaui

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*], *T* [*inde a* 19]

ADNOTATIONES RVSTICI 7 not hic communes 13 not beatæ memoriæ Iohannem et quia exposuit quodam modo quod in ultima interlocutione primæ actionis est dictum

VERSIO ANTIQVA 1 et *om.* Φac, *corr. D* cælos Φac et *om.* Φac, *corr. D* sedet Φa*APD* et *om.* Φac, *corr. D* in Φac 3 uiuificantem *NM*, *corr. N* coadorandum et *om.* Φac, *corr.* Dmg 4 in] et *B* 5 et *om.* Φac*Y* expectemus *B* 6 et *om.* Φac, *corr. D* 12 et3 *om. N* 19 beatissimo Φac*T*, *corr. D* sacerdoti *N* 20 reuerentiam Φac*T* 22 et] aduersus [aduersum *A*] nos [nos et Dcorr] Φac*T* 23 cæsi *R* 24 aliter *N* uero *om.* Φac*T*, *corr. D* 27 mihi *om. B* 30 quidem *om.* Φac*T*, *corr. D*

1 uenturus est *M* 3 et1 *om. A* 4 glorificandum *CVD*mg 5 et in *D* 7 fides est *AD* hæc2 *om. D* orthodoxa fides est *D* 9 et1 *om. APM* et2 *om. Y* 10 epi quondam *A* 13 beatæ] bonæ *P* 14 similiter et *CV* 16 recitentur *DM*, *corr.* Dmg 18 CIVITATIS *om. P* 19 *inscr.* epistula sci cyrilli ad nestorium *MT* 20 exaestimationi *CV*, *corr. V* 21 tempore *AD* 22 eo magis *om. P*, *corr. P* magis *om. AD*, *corr. D* delectari *D* se *om. A* 23 obiurgant *A* 26 exæstimationem *CV*, *corr. V* extimationem *PM* 27 multum *D*, *corr.* Dmg multos *A* 28 super patres] superantes *Y* patris pusillitatem *T* 29 cui quam libet *T* circuminspectam *P*

num os habentes reddent quandoque omnium iudici rationem; conuertar autem nunc ego ad id quod me maxime decet, et commonebo etiam nunc, tamquam fratrem in Christo, de doctrinæ ratione et sensu fidei cum omni cautela plebibus prædicandæ,
Mt. 18, 6 exhortabor quoque cogitare debere quia si offendatur unus de pusillis qui credunt in Christum, || sit || intolerabilis || indignatio ||. si uero tanta fuerit multitudo læsorum, quomodo, quæso, non omni arte studendum est ut prudenter auferatur huiusmodi offensio et sanæ fidei ratio insinuetur exposcentibus ueritatem? erit autem hoc recte faciendum, si sanctorum patrum libros legentes magni eos momenti ||
2 Cor. 13, 5 habere studeamus || et probantes nosmet ipsos si sumus in fide, secundum quod scriptum est, illorum || rectis || et irreprehensibilibus definitis nostros sensus bene atque optime roboremus.

Ait ergo sanctum illum et magnum || concilium || ipsum de deo patre genitum secundum naturam unicum filium, deum || uerum || de deo uero, lumen de lumine, per quem omnia creauit pater, descendisse, incarnatum esse || et inhumanatum ||, passum, mortuum, resurrexisse tertia die et in cælum || ascendisse ||. hæc etiam nos || consequi || oportet uerba atque doctrinas, cogitantes quid significet incarnari et || inhumanari || dei uerbum. non enim dicimus quia dei uerbi natura transformata || facta || sit caro, sed nec quia in totum hominem, qui est ex anima et corpore, commutata est; sed illud potius sentiendum quia carnem animatam, anima uidelicet rationali, uniens sibimet || secundum subsistentiam || deus uerbum inenarrabiliter atque inscrutabiliter factus || est homo et || appellatus est filius hominis, non tantum secundum uoluntatem aut bonum placitum nec sicut in || personæ || tantummodo susceptione, sed quia diuersæ quidem ||, quæ || ad ueram || unitionem || conuenere naturæ, unus autem ex utrisque Christus et filius, non quasi naturarum earum per unitatem diuersitate consumpta, sed magis isdem naturis, || id est diuinitate et humanitate perficientibus nobis || unum dominum et Christum et filium per inenarrabilem et || ineffabilem || concursum ad unitatem. et sic dicitur, || certe dum sit || ante omnia sæcula subsistentiam habens et natus ex patre, generari etiam secundum carnem ex muliere, non quod || diuina eius || natura, in qua consubstantiuus uel coessentialis, id est homousius est patri, in sancta uirgine initium ut esset, acceperit neque ex necessitate propter se ipsum secunda eguerit

---

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r[= *CVY*], *T*

ADNOTATIO RUSTICI 30 in qua—patri *uirgulis inclusa cf.* 1, 240 p. 83, 23/24

VERSIO ANTIQVA 5 quam sit $\Phi^{ac}V^{corr}T$ indignatio dei $\Phi^{ac}V^{corr}T$ 9 esse fateamur [fatemur *PM*] $\Phi^{ac}V^{corr}T$, *corr. D*^{mg} 10 dictis $\Phi^{ac}T$, *corr. D*^{mg}, *cf. l.* 15 *p.* 50, 9 12 patrum concilium $\Phi^{a}PDMT$ concilium patrum *A* 13 uerum *om.* $\Phi^{a}MT$ 14 pater] pariter *R* atque $\Phi^{ac}T$, *corr. D*^{mg} hominem factum $\Phi^{ac}V^{corr}T$, *corr. D*^{mg} 15 ascendisse definiuit $\Phi^{ac}T$ 16 sequi Φ^{a} 17 hominem fieri $\Phi^{ac}T$, *corr. D*^{mg}, humanari *Y* 18 facta *om.* Φ^{a} animam *RD* 20 secundum subsistentiam {substantiam *CVD*^{mg}]$\Phi^{r}D^{mg}$ substantialiter uel essentialiter $\Phi^{ac}V^{corr}T$ 21 homo $\Phi^{ac}T$, *corr. D* 23 persona et *RN* persona aut *B* persona *AM* quæ *om.* $\Phi^{ac}T$, *corr. D* 24 unitatem $\Phi^{ac}V^{corr}T$ 26 id est—nobis *Y* perficientibus nobis diuinitatem et humanitatem $\Phi^{ac}T$ id est [*del. V, add. D*^{corr}] perficientibus nobis—humanitate *CV* dn̄i *B* 27 inscrutabilem $\Phi^{a}PDM$, *corr. D*^{mg}, inexcrutabilem *A* instabilem *T* 28 certe—sit om. $\Phi^{ac}T$, *corr. D* substantiam *NMT*, *corr. T* 29 eius diuina $\Phi^{a}APDT$ eius *M*

1 reddunt *APD* iudici omnium *D* conuertantur *A* conuertator *M* 2 ego *om. APM* me *om. Y* nunc etiam *D* 3 cum—cautela] communi cautellam *A* 4 et ortabor *M* 5 x̄p̄o *ADT* tolerabilis *A* 6 omni arte] omnia rectæ *D*, *corr. D*^{mg} 8 monumenti $A^{corr}P$ monumentis *A* 11 roboremur *A* 13 unicum *om. Y* 15 cælo *P* 16 oportet et *Y* 17 et^1 *om. A* 18 quia nec *P* 20 rationabili *D* 21 inexcrutabiliter *A* 24 conuenire *APDCVT*, *corr. D* 26/27 x̄pm̄ filium *CV* 29 generali *P* 30 consubstantialis *APD* omousios *AD*

natiuitate post patrem (est enim hoc uanum simul et imperitum || hunc || existentem ante omnia sæcula et coæternum patri dicere indiguisse secundo ut esset, initio), sed quoniam propter nos et propter nostram salutem uniens sibi || secundum subsistentiam || humanitatem processit ex femina, propterea dicitur secundum carnem natus. non enim prius homo communis ex sancta est genitus uirgine et sic postea uerbum superuenit in eo, sed ex ipsa uulua unitus natiuitatem carnalem || dicitur || pertulisse, || ut || natiuitatem propriæ carnis suam faciens. sic eum dicimus et passum esse et resurrexisse, non quia dei uerbum in sua || natura || aut plagas aut perforationes clauorum aut reliqua uulnera pertulerit (inpassibilis namque diuinitas, quoniam et incorporea), sed quia quod factum est proprium eius pertulit corpus, ipse mortem pro nobis dicitur pertulisse; erat enim || hic || inpassibilis in carne passibili. simili autem modo et de || morte || sentimus. immortalis enim secundum naturam et incorruptibilis et uita et uiuificans est deus dei uerbum; sed quia || iterum || proprium eius corpus gratia dei, sicut dicit Paulus apostolus, pro omnibus gustauit mortem, dicitur mortem pro nobis ipse perferre, Hebr. 2, 9 non quod || in experimentum uenerit mortis, quod attinet ad eius naturam || (summæ enim dementiæ est hoc sentire uel dicere), sed quia, sicut nunc dixi, caro eius gustauit mortem. sic etiam resurgente || eius || carne, rursus eius resurrectio | dicitur ||; non quasi ipso ad corruptionem, quod absit, elapso, sed quia eius iterum || corpus || surrexit. sic unum Christum dominumque || fatebimur ||, non ut hominem coadorantes uerbo, ne diuisionis imaginatio || præsentetur || dum dicitur co, sed sicut unum atque eundem adorantes, quia non alienum || est || corpus || eius || a || uerbo ||, cum quo || et ipsi || considet patri, non sicut duobus || rursus || filiis considentibus, sed sicut uno cum carne || secundum unitionem ||. si uero || secundum subsistentiam unitionem || aut || ut || inconuenientem aut || ut || indecentem recusamus, irruimus ut duos filios prædicemus; necesse est enim || omnino || diuidere et dicere hominem quidem specialiter filii || honoratum || uocabulo et rursus specialiter deum uerbum || filiationis || nomen atque appellationem naturaliter habere. non ergo in duos filios unus dominus Iesus Christus diuidendus est. nullo enim modo oportet rationem rectæ fidei sic habere, || uel si || personarum

---

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*], *T*

VERSIO ANTIQVA 1 partem *N* hunc *om.* $\Phi^{ac}T$, *corr. D* 3/4 substantialiter $\Phi^{ac}T$, *corr.* D^{mg} 4 unitatem *B* inumanitatem *M* 6 creditur et dicitur $\Phi^{ac}T$ 7 ut *om.* $\Phi^{ac}T$, *corr. D*, et V^{corr} ducimus *R* 8 natura passum [passus *M*] est $\Phi^{ac}T$ 10 pertulerit *BN* 11 hic *om.* $\Phi^{ac}T$, *corr. D* 12 passibili] passibilis *R* morte eius $\Phi^{ac}V^{corr}T$, *corr.* D^{mg} 14 iterum uerbum $\Phi^a M V^{corr} T$ 16 experimentum [experimento *AP*] terrenæ mortis diuina eius natura pertulerit [pertulit *P*] $\Phi^{ac}V^{mg}T$, *corr.* D^{mg} summa *AMCV*, *corr. V* 17 dementia *M* 18 eius[1] *om.* $\Phi^{ac}T$ uocitatur $\Phi^{ac}V^{corr}T$, *corr.* D^{mg} 19 caro $\Phi^{ac}V^{corr}T$ 20 sicut *ND*, *corr. ND* sic et *Y* fatemur $\Phi^a APMV^{corr}T$ confitemur *D* fatebimur D^{mg} 21 præsens iudicetur $\Phi^{ac}V^{corr}T$, *corr.* D^{mg} 22 est *om.* $\Phi^{ac}T$, *corr. D* sed *Y* eius *om.* $\Phi^{ac}V^{corr}T$, *corr. D* 23 uerbo sed eius magis est [est magis *P*] proprium $\Phi^{ac}V^{corr}T$ et ipsi *om.* $\Phi^{ac}V^{corr}T$ rursus *om.* $\Phi^{ac}V^{corr}T$, *corr.* D^{mg} 24 propter unitatem $\Phi^{ac}V^{mg}T$ 25 substantialem [substantialiter *B* subsistentialem *P*] unitatem $\Phi^{ac}V^{corr}T$, *corr.* D^{mg} ut *om.* $\Phi^{ac}V^{corr}T$, *corr.* D^{mg} ut *om.* $\Phi^{ac}V^{corr}T$, *corr. D* 26 cuncta $\Phi^{ac}T$, corr. D^{mg} 27 prædicari Φ^aV^{mg} prædicare Φ^cT, *corr.* D^{mg} 28 filii $\Phi^{ac}T$, *corr.* D^{mg} 30 sed nec $\Phi^{ac}V^{corr}T$

1 natiuitatem *AMCV* 7 carnis] passionis *D*, *corr.* D^{mg} faceret *Y* 8 quia] quasi quod *Y* 9 per reliqua *Y* pertulit *Y* 12 in — passibili *om. A* de morte] mortem *D*, *corr.* D^{mg} 13 enim] autem *P* uita [uitæ *PMT*] uiuificans *APMT* 14/15 apostolus paulus *DT* paulus *A* 17 nunc sicut *T* nunc *M* 18 eius[2] *om. D* 20 dn̄m *AD*, *corr.* D^{mg} 23 consedet *PD* consedit *A* considerit *T* 24 consedentibus *PDT* 25 in conuentionem *CV*, *corr. V* 26 duo *CV*, *corr. V* 26 prædicemur *T* 29 x̄ps ih̄s *D* 30 enim *om.* Φ^cT, *corr. D* fidei rectæ *A* recta *CV*, *corr. V*

|| unitionem || aliqui opinantur. non enim dixit scriptura quia deus uerbum per-
Ioh. 1, 14 sonam hominis uniuit sibi, sed quia caro factum est. uerbum uero carnem fieri
Hebr. 2, 14 nihil est aliud nisi quia iuxta nos participatus est carnis et sanguinis || et || nostrum corpus fecit proprium et processit homo ex muliere, deus esse non desinens et ex deo patre esse progenitus, sed et in assumptione carnis quod fuerat, perseuerans. istud allegat ubique subtilis fidei ratio; sic sanctos patres sensisse comperimus; sic ausi sunt dei genetricem sanctam uirginem dicere, non quia natura uerbi uel deitatis eius ex sancta uirgine initium ut esset, accepit, sed quia quod ex ea genitum est sanctum corpus rationaliter animatum, cui et || subsistentialiter || unitum uerbum secundum carnem dicitur natum. hæc etiam nunc ex caritate quæ in Christo est, scribo, rogans ut fratrem et contestans sicut in conspectu Christi et electorum angelorum hæc nobiscum sentire pariter et docere, ut ecclesiarum pax perstet incolumis et sacerdotibus dei indiscissum concordiæ atque caritatis uinculum perseueret.

SIMILITER IDEM ARCHIDIACONVS || AETIVS || RECITAVIT

19 Domino meo dilectissimo fratri et consacerdoti Iohanni Cyrillus in domino
Ps. 95, 11 salutem. Exultent cæli et lætetur terra; solutus est enim medius paries
Eph. 2, 14 maceriæ || et || quod contristabat, quieuit atque dissensionis modus omnis abscisus est, omnium nostrum saluatore Christo pacem suis ecclesiis tribuente, conuocantibus || autem || nos ad hoc et piissimis ac || deo amicissimis || imperatoribus, qui originalis pietatis facti imitatores egregii tutam quidem et inconcussam in propriis animis rectam fidem custodiunt, maximam || uero || curam inpendunt pro sanctis ecclesiis, ut opinabilem habeant in sæcula gloriam et || præclarissimum || proprium ostendant imperium, quibus et ipse uirtutum dominus || diuite || manu bona partitur et tribuit subiugare quidem aduersarios, donat autem et uictoriam. neque enim mentitur dicens: uiuo
1 Reg. 2, 30 ego, dicit dominus, quia glorificantes me glorificabo. ueniente igitur in Alexandria domno meo || religiosissimo || consacerdote ac fratre Paulo impleti || sumus || lætitia, et nimis digne tamquam tanto uiro mediante et supra uires in laboribus acquiescente uersari, ut diaboli superaret inuidiam et coniungat separata

15 *cf. quæ ad* 1, 246 *adnotani*

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [*CVY*], *T*

ADNOTATIO RVSTICI 7 genetricem] proprie in $\overline{G}$ sonat partricem *C*

VERSIO ANTIQVA unitatem sicut Φac Vcorr *T* 3 participatum *B* et² *om.* Φac, *corr. D* 7 genetrice *R* 8 ut *om. R* 9 substantialiter Φa *ADMT, corr. D*mg 14 Aetius *om.* Φac, *corr. D* 17 et *om.* Φac *TY, corr. PDY* dissensionibus *BN* 18 saluatorem *R* tamen Φac *T* 19 xpianissimis Φac *T* 21 tamen Φac *T* 22 præclarum Φac *T, corr. D* 23 diuiti Φa *D* Vcorr debiti *MT* deuiti *P* debeti *A* bona manu *BN* bona *M* 26 domino *BNTV* reuerentissimo *RN* Φc *TY om. B* 27 sumus omni Φac Vcorr *T* et *om. N* 28 adquiescenti Φac

1 uerbum uerbum Pcorr 1/2 persona *AMT* 2 uniit *D, corr. D*mg uero] uerbo *T* fieri *om. APD, corr. PD* 3 quia *om. C, in ras. V* carni *APD* sanguini *PD* 4 et² *om. D* 5 et *om.* Φc *Y* quod] que *Y* 6 sic²] si *A* 7 uirgine *T* deitas *T* 8 ex] in *APD* scām uirginem *P* 9 rationabiliter *PD* et] est *T om. P* unicum *CV* 11 scribo *om. A* et¹ *om. Y* 12 nobis consentire *CV, corr. V* sentire et docere pariter *T* stet *P* 13 dei *om. Y* indiscussum *AM* 14 *om. T* eiusdem *APD om. M* 15 epla cyrilli ad iohannem epm *D*mg *inscr T* epla scī cyrilli ad iohannem antiocenum epm *inscr. M* 17 abscissus *TV* 19 ac] et *MT* 20 totam *A* Φr, *corr. V* inconcusam *CV* 21 impediunt *M* 22 habent *M* sæculo *A* ostendunt *M* ostendat *P* 23 patitur et tribuit *P* patitur retribuit *AMT* 26 ac *om. P* 27 tanto] digno *D, corr. D*mg uiribus *A* 28 diabolus *A* inuidia *P*

et interiecta scandala circumcidens consensu et pace coronet ecclesias quæ apud nos et apud uos sunt. quo enim modo diuisæ sunt, superfluum arbitror dicere; oportere autem reor ea quæ pacis tempori conuenientia sunt, et sapere et effari. delectati ergo sumus conloquiis memorati || religiosissimi || uiri, qui forte et certamina se non parua habiturum suspicabatur in persuadendum nos quoniam oportet ad pacem coniungere ecclesias et hæreticorum risum abolere, sed et hebetem facere super his clauum diabolicæ malignitatis, paratos || autem || ita in hoc || nos || inuenit, ut nullum laborem penitus sustineret. recordamur enim saluatorem dicentem pacem meam do uobis, pacem meam relinquo uobis; edocti autem sumus et in orationibus dicere domine deus noster pacem da nobis; omnia enim reddidisti nobis. || quare quisquis || particeps fuerit pacis quæ a domino datur, non indigebit omni bono. quoniam uero omnino superflua et || inoportuna || ecclesiarum diuisio facta est, nunc magis nobis est satisfactum, || domino || meo || religiosissimo || Paulo episcopo chartam proferente quæ irreprehensibilem continet fidei confessionem, et hanc a tua sanctitate conpositam || affirmante || et ab aliis || religiosissimis || ibidem constitutis episcopis. habet autem scriptura ita sicut || ipsis uerbis || inserta est huic epistulæ meæ

Ioh. 14. 27 Ies. 26, 12

De genetrice autem dei uirgine quemammodum et sapimus et || dicimus ||, et de modo incarnationis unigeniti filii dei necessario, non quasi in additamenti parte, sed in specie satisfactionis, sicut ab initio tam ex diuinis scripturis quam ex traditione sanctorum patrum suscipientes habuimus, breuiter dicimus, nihil penitus addentes sanctæ fidei quæ a patribus in Nicæa est exposita. sicut enim anticipauimus dicentes, sufficit ad omnem pietatis cognitionem et abdicationem totius hæreticæ prauitatis. dicimus || autem || non quasi audentes aliquid contra || ineffabilia ||, sed confitentes propriam infirmitatem pro || excludendis || his qui contra nos temptant adsurgere || in quibus ea || quæ || supra hominem sunt ||, cogitamus. confitemur etenim dominum nostrum Iesum Christum, filium dei unigenitum, deum perfectum et hominem perfectum ex anima rationali et corpore, ante sæcula quidem ex patre natum secundum deitatem, in-fine uero dierum eundem propter nos et propter nostram salutem de Maria uirgine secundum humanitatem, consubstantialem patri secundum deitatem et consubstantialem nobis || eundem || secundum humanitatem. duarum enim naturarum unitio facta est, propter quod unum Christum, unum filium, unum dominum confitemur. secundum hunc inconfusæ unitionis

---

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*], *T*

VERSIO ANTIQVA 4 reuerentissimi $\Phi^{ac}T$ 6 et *om.* *B* 7 tamen $\Phi^{ac}T$ nos *om.* $\Phi^{ac}T$ 9 oratione *B* 11 quoniam siquis $\Phi^{ac}T$, *corr.* D^{mg} 12 inportuna $\Phi^a PMYT$ 13 est nobis *R* domino [domno *RD*] meo reuerentissimo *RN*$\Phi^c T$ reuerentissimo domno meo *B* 15 affirmente *CV* fide [fidem *AD*] dicente [dicentem *AP*] $\Phi^{ac}V^{mg}T$ reuerentissimis $\Phi^{ac}YT$ 16 ipsis uerbis *om.* $\Phi^{ac}T$, *corr.* *D* 18 didicimus $\Phi^a V^{corr}$ 19 domo *NCV*, *corr.* *N* 21 didicimus *B* 24 tamen $\Phi^{ac}T$ audientes *RNAPCVD*^{corr}, *corr.* *P* inreprehensibilia *BN*$\Phi^c T$, *corr.* D^{mg} repræhensibilia *R* 25 confidentes *RT*, *corr.* *T* quasi confitentes *BN* excludendis tamen $\Phi^{ac}V^{corr}T$ 26 in — ea *om.* $\Phi^{ac}T$, *corr.* *D* sunt supra hominem Φ^a 31 eundem *om.* $\Phi^{ac}T$, *corr.* *D*

1/2 nos — apud *om.* *A* nos — nos [uos P^{corr}] *P* uos — nos *D* sunt et apud uos V^{corr} 2 diuisæ sint *D* diuisaerunt *M* 3 autem *om.* *CV*, *corr.* *V* tempore *APMTY* affari *CV* dilectant *A* 4 se] sed *CVD*^{corr}, *corr.* *V* 5 persuadendo *P* 6 risu *D* clauum] dabunt D^{mg} 7 paratus *AD*, *corr.* *D* 10 dn̄s *CV* 11 indiguit *A* 13 satisfactum est *D* episcopo paulo *M* paulo *D* 14 proferentem *APMT* 15 composita *MT* 15/16 reuerentissimis ep̄is ibidem constitutis *M* constitutis ibidem reuu epis *P* 18 genetricem — uirginem *AP*, *corr.* *P* 20 tamquam *A* scripturis *om.* *Y* 25/26 temtantes surgere *CVD*^{corr}, *corr.* *V* temptandas surgere *T* 29 finem *APTCV* eundem uero *T* 30 uirginem *AP* patris *Y* 31 diuinitatem *T*

intellectum confitemur sanctam uirginem dei genetricem, propter quod deus uerbum incarnatus est et || inhumanatus || et ex ipsa conceptione sibimet || uniuit || templum quod ex ipsa suscepit. euangelicas uero et apostolicas de domino uoces scimus deiloquos uiros quasdam || quidem communificantes || tamquam in una persona, quasdam || uero || diuidentes tamquam in duabus naturis et || deo decentes quidem || secundum deitatem Christi, humiles autem secundum humanitatem eius tradentes.

Eph. 4. 5 His uestris relectis sacris uocibus, ita et nos sapere inuenientes (unus enim deus, una fides, unum baptisma), glorificauimus omnium saluatorem deum, alterutrum congaudentes, quoniam scripturis diuinitus inspiratis et || traditioni || sanctorum patrum nostrorum consonantem fidem habent et || quæ apud nos et quæ apud uos sunt || ecclesiæ. quoniam uero comperi quosdam uituperare solentium uesparum agrestium modo circumsonare et malignos contra me sermones eructuare tamquam ex cælo depositum et non ex sancta uirgine sanctum corpus Christi esse confitear, consideraui pauca pro hoc ad eos || dici debere ||. o insensati et tantum calumniari docti, quemammodum in hoc estis sensu lapsi et || hac tanta stultitia || languistis? oportebat enim oportebat aperte intellegere quoniam nobis pæne omne certamen de fide prouenit confirmantibus quoniam sancta uirgo dei genetrix est. sed si de cælo et non ex ipsa sanctum corpus omnium nostrum saluatoris Christi factum esse dicamus, quomodo iam intellegatur dei genetrix esse? quem enim omnino peperit, nisi est uerum quod peperit secundum carnem Emmanuhelem? rideantur igitur hæc de me garrientes. nec enim beatus propheta Esaias mentitus est dicens:

Ies. 7. 14 Mt. 1, 23 ecce uirgo in utero habebit et pariet filium et uocabunt nomen eius Emmanuhel, quod est interpretatum nobiscum deus. uerum autem et

Lc. 1, 30. 31 sanctus Gabrihel ad beatam uirginem dicit: noli timere, Maria; inuenisti enim gratiam apud deum et ecce concipies in utero et paries filium et uocabis nomen eius Iesum; ipse enim saluabit populum suum a peccatis eorum. quando autem dicimus de cælo et de sursum dominum nostrum Iesum Christum, non quasi de sursum et de cælo deposita eius sancta carne talia dicimus,

2 Cor. 15, 47 sed magis sequentes diuinum Paulum aperte clamantem primus homo de terra terrenus, secundus homo de cælo. meminimus autem et ipsum saluatorem

Ioh. 3, 13 dicentem nemo ascendit in cælum nisi qui in cælo descendit, filius hominis, qui utique secundum carnem, sicut nuper dixi, ex sancta uirgine natus est.

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*], *T*

VERSIO ANTIQVA 2 homo factus $\Phi^{ac}T$ humanatus *CV*, *corr. C* ipsa] sua *B* uniit $\Phi^{ac}YT$, *corr. D* quidem *om.* $\Phi^{ac}TV^{mg}$, *corr. D* coniungentes $\Phi^{ac}TV^{mg}$, *corr.* D^{mg} 5 uero *om.* $\Phi^{ac}T$, *corr. D* diuiniores $\Phi^{ac}TV^{corr}$ 6 quidem atque altiores $BN\Phi V^{corr}T$ *om. R* quidem atquae *C* humiliores $\Phi^{ac}V^{corr}T$ 8 relictis *BNDV* 10 traditiones $\Phi^aPDV^{corr}T$ traditione *A* rationem *M* 11 et uestrae et nostrae $R\Phi^cV^{corr}T$ nostrae et uestrae *BN* 12 uituperari *B* uesperum *R* uesperarum *M* uasparum *CV*, corr. *V* 15 dici debere Φ^rD^{mg} dicere $\Phi^{ac}T$ 16 hanc Φ^aAP tantam stultitiam Φ^a tantæ stultitiæ *A* 21 emmanuhel $\Phi^{ac}V^{corr}T$

2 et[1] *om. D* et[2]] est *AD y om. P* 3 ipsa] ea *D* 4 scimus] dicimus *A* unam *MT* 5 personam *AMT* 8 uocibus] uobis *CVD*^{mg}, *corr. V* ita et] et ita *D* 9 glorificamus *MTY* 10 in scripturis *CVD*^{corr} 12 conperimus *D*, *corr.* D^{mg} *om. A* 13 moduin *AP* eructare *PM* eruptuare *Y* 14 confiteatur *Y* 16 estis in hoc *AY* 16/17 languetis *D* languentes *A* 17 oportebat[2] *om. T* omnes *A* 19 saluatore *A* factum *om. M* 20 intellegitur *P* 21 peperit — peperit] poterit *A* uerbum *Y* derideantur *P* 22 igitur *om. MT* esaias propheta *A* isaias *D* mentitur *D*, *corr.* D^{mg} 25 $\overline{\text{scam}}$ Φ^cT 26 ante *Y* et[1] *om.* Φ^cT, *corr. D* 27 saluum faciet *M* 28. 29 rursum *CV* 29 depositam — $\overline{\text{scam}}$ carnem *APD* 31 cælo cælestis *APD* 32 cælo *DM*

quoniam uero de sursum et de cælo descendens deus uerbum exinaniuit semet ipsum formam serui accipiens et nuncupatus est filius hominis, permanens id quod erat, id est deus (inconuertibilis || enim || et inmutabilis || est || secundum propriam naturam), tamen quia || ut || unus || iam || intellegitur cum propria carne, de cælo dicitur descendisse, nuncupatus || uero est || et homo de cælo, perfectus || existens || in deitate et perfectus || idem ipse || in humanitate et || tamquam || in una persona intellegendus. unus enim dominus Iesus Christus, quamuis non ignoretur differentia naturarum, ex quibus inenarrabilem || unitionem || factam esse diximus. eos autem qui dicunt quia commixtio uel confusio aut fermentatio dei uerbi facta est ad carnem, dignetur tua sanctitas refrenare. suspicor enim et || hæc || de me aliquos diuulgare quasi ita || sapuerim || aut || dixerim ||; ego autem tantum absum ab huiusmodi sensu, ut et furere arbitrer eos qui suspicati sunt omnino quia mutationis adumbratio circa naturam dei uerbi potest contingere. manet enim quod est, semper et non mutatur neque mutabitur aliquando uel conuersionis est capax. impassibile autem super hæc dei uerbum omnes confitemur, licet ipse sapientissime disponens mysterium sibimet applicans uideatur accidentes carni propriæ passiones. ideo utique et sapientissimus Petrus inquit Christo || igitur || passo pro nobis carne et non natura inenarrabilis deitatis. ut enim ipse saluator esse omnium crederetur, secundum || propriificationem || dispensatiuam ad semet ipsum, ut dixi, carnis suæ refert passiones, quale est et illud quod per prophetæ uocem tamquam ab ipso prædicitur: dorsum meum dedi ad uerbera et maxillas meas ad palmas, faciem autem meam non auerti a foeditate sputorum. quoniam uero ubique sequimur sanctorum patrum sententias, maxime autem patris nostri beatissimi et || opinatissimi || Athanasii, omnino in aliquo ab eo deuiare metuentes, tua quidem sanctitas credat, aliorum uero ambigat nemo. apposuissem utique et testimonia multa eorum, ex ipsis mea uerba confirmans, nisi prolixitatem meæ epistulæ timuissem, ne forte per hoc fastidium legentibus generetur. nullo uero modo moueri ab aliquibus patimur fidem aut ipsum fidei symbolum quod a sanctis patribus nostris in Nicæa conuenientibus illo tempore definitum est, sed neque permittimus nobismet ipsis aut aliis || uel || unum mutare dictorum ibidem positorum aut unam || saltem || syllabam præterire; meminimus || enim || dicentis noli transgredi terminos æternos quos posuerunt patres tui. neque enim loquebantur illi, sed spiritus dei || et || patris, || qui || procedit quidem ex ipso, est autem et a filio non || alienus || secundum unius essentiæ rationem. et ad hoc ipsum nos sanc-

Phil. 2, 7 — Iac. 1, 17 — 1 Petr. 4, 1 — Ies. 50, 6 — Prou. 22, 28

Φ^{a} [= *RBN*], Φ^{c} [= *APDM*], Φ^{r} [= *CVY*], *T*

VERSIO ANTIQVA 1 et *om. N* 3 enim *om.* $\Phi^{ac}V^{corr}T$, *corr. D* est *om.* $\Phi^{ac}V^{corr}T$, *corr. D* 4 ut *om.* $\Phi^{ac}V^{corr}T$, *corr. D*^{mg} iam *om.* $\Phi^{ac}V^{corr}T$, *corr. D*^{mg} 5 est tamen $\Phi^{ac}T$ existens *om.* $\Phi^{ac}T$, *corr. D* 6 idem ipse *om.* $\Phi^{ac}T$, *corr. D* tamquam *om.* $\Phi^{ac}T$, *corr. D*^{mg} 8 unitatem $\Phi^{ac}T$, *corr. D*^{mg} 9 fermentio *R* 10 hoc $\Phi^{ac}T$, *corr. D*^{mg} de me et hoc *A* 11 saperem $\Phi^{a}DMT$ sapere *A* prædicarem $\Phi^{ac}T$ 16 accidentis *A* accedentes $\Phi^{ar}DMT$ 17 igitur *om.* $\Phi^{ac}T$,*corr. D* 19 omnium esse *BN* proprietatem $\Phi^{ac}V^{mg}T$ 21 uerbara *R* uerba *MY* 24 opinabilis $\Phi^{ac}T$ *corr. D*^{mg} 27/28 moueri] ueri *RN*, *corr. R om. AM* 30 uel *om.* $\Phi^{ac}T$, *corr. D* 31 saltem *om.* $\Phi^{ac}T$ enim et $\Phi^{a}DMV^{corr}T$ autem et *A* 33 et *om.* $\Phi^{ac}T$, *corr. D* quod Φ^{a} 34 alienum $\Phi^{a}V^{corr}$

2 serui formam *M* 9 quia *om. A* 10 carne *AP* 11 ista *Y* 12 sensum *A* et furerer *A* fruerer *M* effurere *P* arbitror *A* 14 conuersationis *A* est *om. T* 15 impassibilem *APMCVT*, *corr. V* licet et *A* 17 propri *A* passionis *AD* et *om. Y* in $\overline{\text{xpo}}$ *A* 20 referret *P* passionis *A* et *om. DM*, *corr. D* 21 prædicatur $\Phi^{cr}T$, *corr. V* 22 faciem autem] faciem *AD*, *corr. D* et faciem *Y* 25 appesuisse me *A* 27 generetur *D* modo uero *A* 30 aut^{1} om. *A* 31 dicentes *ADMT*

torum arcana docentium uerba confirmant. in Actibus namque apostolorum scrip-
Act. 16, 7 tum est: uenientes autem in || Mœsia || temptabant ire in Bithyniam, et non permisit eos spiritus Iesu. scribit autem et ammirabilis Paulus: qui
Rom. 8, 8. 9 autem in carne sunt, deo placere non possunt; uos autem non estis in carne, sed in spiritu, si quidem spiritus dei habitat in uobis. si quis autem spiritum Christi non habet, hic non est eius. quando autem quidam eorum qui recta peruertere solent, meas uoces in sibimet placitum mutant, non ammiretur hoc tua sanctitas, sciens quoniam et omnes hæretici de scriptura diuinitus inspirata sui colligunt erroris occasiones, ea quæ a sancto spiritu recte dicta sunt sua malitia corrumpentes et super sua capita flammam inextingui-
bilem haurientes. quoniam uero || didicimus || quod et epistulam || opinatissimi || patris nostri Athanasii ad beatissimum Epictetum destinatam recte habentem corrumpentes quidam ediderunt, ut per hoc plurimi nocerentur, propterea utile aliquid || et necessarium fratribus || prouidentes, ex antiquis exemplaribus quæ apud nos sunt, nullum errorem habentibus tuæ sanctitati paria destinauimus. || incolumem te et orantem pro nobis dominus custodiat, honorandissime frater. ||

20 Et cum legerentur, REVV EPI CLAMAVERVNT: Omnes sic credimus. papa Leo sic credit. anathema || ei || qui || partit, et ei || qui confundit. hæc fides Leonis archiepiscopi. Leo sic credit. Leo et Anatolius ita credunt. omnes sic credimus. sicut Cyrillus, ita credimus. æterna memoria Cyrilli. sicut epistulæ Cyrilli habent, ita sapimus, || sic credidimus, || sic credimus.. Leo archiepiscopus sic sapit, ita credit, ita scripsit.

21 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Recitetur et epistula deo || dignissimi || archiepiscopi regiæ et senioris Romæ Leonis.

BERONICIANVS DEVOTISSIMVS SECRETARIVS SACRI CONSISTORII RECITAVIT EX CODICE PORRECTO SIBI AB AETIO ARCHIDIACONO SCAE CONSTANTINOPOLITANAE ECCLESIAE

INCIPIT EPISTVLA LEONIS PAPAE VRBIS ROMAE || SCRIPTA || AD FLAVIANVM EPM DE HAERESE EVTYCHIANORVM SIVE PROPRIE DE IPSO EVTYCHE

22 Dilectissimo fratri Flauiano Leo. Lectis dilectionis etc. *edita est epistula in Collectione Nouariensi de re Eutychis 5 [uol. 2 p. 24—33]*

Φ^{a} [= *RBN*], Φ^{c} [= *APDM*], Φ^{r} [= *CVY*], *T* [*usque ad* 26]

ADNOTATIONES RVSTICI 15/16 GR non habent, unus habet adiectum [adicenum *C*^{mg}] *C*^{mg} 23 ΘEOCEBECTT *C*^{mg}

VERSIO ANTIQVA 2 mysia Φ^{a}*AP* misiam *D* moesiam *D*^{mg} 11 dicimus Φ^{a}*DV*^{corr}, *corr. D* opinabilis Φ^{ac}*T*, opinatissimam *CVD*^{mg} 13 fratribus et necessarium Φ^{a} 15/16 incolumem — frater *om.* Φ^{ac}*T*, *corr. D*^{mg} 18 ei *om.* Φ^{ac}*T* partit et ei Φ^{r} diuidit anathema Φ^{ac}*T* 19 ita] sic *BN* 21 sic credidimus *om.* Φ^{ac}*TCV* 22 ita^{1}] sic *B* 23 principes *B* recitentur *B* eplae *B* 24 digni Φ^{ac}*T*, *corr. D* 27/28 INCIPIT — EVTYCHE *om. D*, *corr. D*^{mg} 27 ROMAE *om.* Φ^{a}*APM*, *corr. B* SCRIPTA *om.* Φ^{a}*APM*

1 confirmat *Y* 2 in^{2} *om. APΦ*^{r} bytinia *AM* 3 scribsit *PD* scribens *A* 6 Christi] dī *T* 7 in *om. A* 9 spirata *A* 11 et *om.* Φ^{c}*T*, *corr. D* in *Y* 12 anathasii *MY* epictitum *D* 14 exemplariis *MYT* 18 qui^{1} *om. Y* confidit *CV*, *corr. V* 19 credidit *M* 22 sapit — credit] sapit ita sapit ita credit et *D*^{corr} scribit *M* 23 direxerunt *T* et^{2} *om.* Φ^{c} 24 et *om. A* 25 deuotus *PD* secretarius *om. PD* 26 SCAE *om. y* 27 VRBIS *om. AP* 27/28 DE — EVTYCHE] constantinupolitanum *P* 28 HERESI *VY* 29 *subscr.* expl. epistula leonis papae [*add.* urbis *RNA* urbis romae *M*] ad Flauianum constantinopolitanum [flauianum episcopum *AM* flauianum Φ^{a}] Φ^{a}*AMP*

23 Post lectionem || autem || prædictæ epistulæ REVV EPI CLAMAVERVNT: Hæc patrum fides. hæc apostolorum fides. omnes ita credimus. orthodoxi ita credimus. anathema qui ita non credit. Petrus per Leonem ita allocutus est. apostoli ita docuerunt. pie et uere Leo docuit. Cyrillus ita docuit. Cyrilli æterna memoria. Leo et Cyrillus similiter docuerunt. anathema qui sic non credit. hæc uera fides. catholici ita sapimus. hæc patrum fides. hæc in Epheso cur lecta non sunt? hæc Dioscorus occultauit.

Et cum legeretur pars prædictæ epistulæ quæ continet

24 || et || ad resoluendum conditionis nostræ debitum natura inuiolabilis naturæ est unita passibili, ut quod nostris remediis congruebat, unus atque idem mediator dei et hominum homo Christus Iesus et mori || posset || ex uno et mori non || posset || ex altero uol. 2 p. 27 4—7

dubitantibus Illyricianis et Palæstinis reuerentissimis episcopis AETIVS || REV || ARCHIDIACONVS SCAE CONSTANTINOPOLITANAE ECCLESIAE CIVITATIS LEGIT CYRILLI SCAE MEMORIAE ALEXANDRINAE MAGNAE CIVITATIS QVONDAM EPI CAPITVLVM ITA CONTINENS

quoniam uero iterum proprium eius corpus gratia dei, sicut ait Paulus, pro omnibus gustauit mortem, dicitur ipse passus propter nos mortem, non tamquam in experimentum ueniens mortis, quod ad suam pertinebat naturam (dementiæ est enim hoc dicere aut sapere), sed || quia || secundum quod nuper dixi, caro eius gustauit mortem. cf. p. 9, 14—18

25 Similiter cum legeretur ex epistula pars quæ continet

agit enim utraque forma cum alterius communione quod proprium est, uerbo scilicet operante quod uerbi est, et carne exequente quod carnis est. unum horum coruscat miraculis, aliud succumbit iniuriis uol. 2 p. 28, 12—14

dubitantibus Illyricianis et Palæstinis reuerentissimis episcopis AETIVS ARCHIDIACONVS SCAE CONSTANTINOPOLITANAE ECCLESIAE LEGIT SCAE MEMORIAE CYRILLI CAPITVLVM CONTINENS ITA

quædam sunt uocum quam maxime deo decentes, quædam uero decentes humanitatem, quædam uero medium tenentes ordinem, insinuantes filium dei deum esse et hominem simul in || eisdem ||. cf. t. 1 3 p. 201, 1—4

26 Similiter cum legeretur ex eadem epistula pars quæ ita continet

---

4 pie — 5 credit *adfert Vigilius t.* III 2 *p.* 155 31—p. 16, 11 *adfert Facund.* 5, 3 *p.* 714

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 et post *D* autem *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 4 aeterni *N* 9 et *om.* Φ^a *I*corr 11 possit Φ^a*API*corr possit Φ^a*APV*corr 13 religiosus Φ^{ac} 19 sed *om. BN* quia *om.* Φ^{ac} dixi *om. B* 22 ait *NCV* aget *P* agia *M* 23 uerbi — quod *om. N* carnem *B* 28 dicentes *BA* 28/29 quædam[2] — humanitatem *om. RD, corr. D*mg 28 dicentes *BA* do decentes *CVD*mg *corr. V* 28/29 humanitati *BNAP* humanitate *I*corr 30 eadem Φ^a eodem *P* eidem *AM* itidem *D, corr. D*mg 31 cum similiter *D, corr. D*mg

1 prædictæ *om.* Φ^c, *corr. D* 2 credemus *D* 3 quia *CV* 6 sapiunt *D* 7 non est lecta *A* lecta non est *PD, corr. D*mg 8 prædictæ — continet] quae continet epistole *Y* 9 persoluendum *P* 14 ecclesia *CV, corr. V* ciuitatis *om. P* cyrillus *ACV, corr. I* 15 alexandrini *P* epm *P* 16/17 iterum — passus *om. M* 18 in *om. A* mortis *om. Y* dementia *AM* est *om. M* 19 aut *om. CV* secundum] solum *D* 21 ex *om. A* 25/26 diacō *Y* 26 scissimæ *Y* cyrillum *CV, corr. I* cyrillum epm *D*corr 30 dum *A*

uol. 2 p. 29, 10–13 quamuis in domino Iesu Christo dei et hominis una persona sit, aliud tamen est unde in utroque communis est contumelia, aliud unde communis est gloria. de nostro enim illi est minor patre humanitas, de patre illi est æqualis cum patre diuinitas

dubitantibus Illyricianis et Palæstinis reuerentissimis episcopis || THEODORETVS || REV̄ EPS || CYRI || D̄: Est similiter exemplum beatissimi Cyrilli ita habens

cf. t. 1 5 p. 203, 2–4 et factum hominem et non mutantem quod proprium est (permansit enim id quod erat), intellegitur uero omnino et aliud in alio quod habitat, id est diuina natura in humanitate.

27 MAGNIFICENTISS̄ IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD̄: Post hæc omnia adhuc quis dubitat?

28 REVV̄ EPI CLAMAVERVNT: Nemo dubitat.

29 ATTICVS REV̄ EPS NICOPOLIS CIVITATIS D̄: Quoniam præstitit magnificentia uestra suarum aurium facilitatem cum patientia, precamur || si iubetis || indutias dari nobis, ut intra paucos dies tranquilla mente et inturbato animo quæ deo placent, || a || sanctis patribus ordinentur. quoniam uero nunc domini nostri et sanctissimi patris et archiepiscopi Leonis adornantis apostolicam sedem lecta est epistula, oportet uero et beatæ memoriæ Cyrilli epistulam scriptam ad Nestorium in qua iubet eum consentire duodecim capitulis, et hanc || dari || nobis, ut in tempore disceptationis parati inueniamur.

30 REVV̄ EPI CLAMAVERVNT: Si iubetis || dari || nobis indutias, petimus patres perscrutare.

31 MAGNIFICENTIS IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Differatur audientia usque ad quinque dies, ut inter hos conueniat uestra sanctitas ad sanctissimum archiepiscopum Anatolium et communiter de fide tractetis, ut qui dubitant, doceantur.

32 OMNES REVV̄ EPI̅ CLAMAVERVNT: Nos ita credimus. omnes ita credimus. sicut Leo, ita credimus. nostrum nullus dubitat. nos iam subscripsimus.

33 MAGNIFICENT̄ ET GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD̄: Non est necessarium omnes || uos || conuenire, sed quia consequens est dubitantibus suadere, reuerentissimus archiepiscopus Anatolius eligat de his qui suscripserunt, quos putauerit idoneos esse ad docendum eos qui dubitant.

34 REVV̄ EPI̅ CLAMAVERVNT: Pro patribus petimus. || patres || synodo reddite. con-

---

11–24 *adferuntur in Concilii quinti collatione sexta* [$K^n K^s$]

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 3 est minor *om. B* humanitatis *R* 4 theodoritus $\Phi^a APD$ 5 cyrri $\Phi^a P$ 6 amittentem *Fac. ex Graeco* 13 precamur — si iubetis *om. M* si iubetis Φ^r et $\Phi^a DK$, *corr. D*^{mg} *om. AP* 14/15 placent a $\Phi^r K^s$ placent ea a $\Phi^a APD V^{corr}$ placent et ea a K^n placente a *M* 15 domni *BND* sci̅ *N* 16 et *om. NA* 18 dare $\Phi^{ac} K^n$ 20 dare nobis $\Phi^a A$ nobis dare *MY* donare nobis K^n 21 perscrutare *D*Φ^r pstare *M* perscrutari $\Phi^a V^{corr} PK$ *de A non constat* 24 dubitatur *BN* 28 omnes nos $\Phi^a MY$ nos omnes *APD*, *corr. D*^{mg} 30 eos esse *R* 31 patres *om.* Φ^{ac}, *corr. D*

1 quamuis enim *Y* 3 nr̄a *Y* illi enim illi *M* illi *A* minor a *DMCV*, *corr. V* 5 eps *om. D* beatissimum *CV*, *corr. V* 6 et[1] *om.* Φ^c, *corr. D* et[2] *om. CV* 7 inhabitat *P* 11 nullus *AP* 12 AETIVS *CV*, *corr. V* aticus *Y* nicopoli *AP* nicopolitanæ *K* 13 suorum K^n dare *Y* 14 et *om. Y* non turbato K^s 15 nunc uero *ADM* uero *D*, *corr. D* et *om.* K^n 17/18 epistulam — duodecim *om. M* consentire eum *P* 18 de duodecim D^{corr} 22 magnificentissimi et gloriosissimi *APD* 23 conueniens *K* 24 et *om. DK*, *corr. D* tractantes *P* 26 credemus *D* 29 ep̄s *A*

sentaneos Leoni in synodo. patres in synodo. has uoces imperatori. has preces catholico. has preces augustæ. omnes peccauimus, omnibus indulgeatur.

35 CLERICI CONSTANTINOPOLITANI CLAMAVERVNT: Pauci clamant, non tota dicit synodus.

36 ORIENTALES ET QVI CVM IPSIS REVV EPI CLAMAVERVNT: Ægyptium in exilio.

37 ILLYRICIANI ET QVI CVM IPSIS REVV EPI CLAMAVERVNT: Precamur, || omnibus || miseremini.

38 ORIENTALES ET QVI CVM IPSIS REVV EPI CLAMAVERVNT: Ægyptium in exilio.

39 ILLYRICIANI ET QVI CVM IPSIS REVV EPI CLAMAVERVNT: Omnes peccauimus, omnium miseremini. has uoces catholico imperatori. ecclesiæ scinduntur.

40 CLERICI CONSTANTINOPOLITANI CLAMAVERVNT: Dioscorum in exilio. hæreticum in || exilio. || Dioscorum Christus damnauit.

41 ILLYRICIANI ET QVI CVM IPSIS REVV EPI CLAMAVERVNT: Omnes peccauimus, omnibus indulgete. Dioscorum in synodo. Dioscorum in || ecclesiis. || sub uobis malum non fiat. sub imperio uestro malum non fiat sub imperio uestro discidium non fiat.

42 CLERICI CONSTANTINOPOLITANI CLAMAVERVNT: Qui communicat Dioscoro, Iudæus est.

43 ORIENTALES ET QVI CVM IPSIS REVV EPI CLAMAVERVNT: Ægyptium in exilio. hæreticum in exilio.

44 ILLYRICIANI ET QVI CUM IPSIS REVV EPI CLAMAVERVNT: Patres in synodo.

45 MAGNIFICENT || ET GLORIOSISSIMI || IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Quae || interlocuta || sunt, effectui manicipentur.

INCIPIT || TERTIA COGNITIO CONCILII CALCHEDONENSIS ||

1 Consulatu piissimi et Christianissimi imperatoris nostri Marciani || primo || et qui fuerit nuntiatus sub die tertio Idus Octobres in Calchedonensi ciuitate Bithyniæ prouinciæ — d. 13. m. Okt. a. 451

2 secundum dei gratiam ex sanctione piissimorum et fidelissimorum imperatorum congregato uniuersali concilio et consedentibus in sancta basilica sanctæ et || bonæ || uictricis martyris Euphimiæ omnibus sanctissimis et reuerentissimis episcopis

3 AETIVS ARCHIDIACONVS REGIAE CONSTANTINOPOLITANAE NOVAE VRBIS ROMAE ET PRIMICERIVS NOTARIORVM D: Retinet uestra sanctitas quoniam pridem lectis precibus quæ || piissimis et Christianissimis || imperatoribus nostris a || religiosissimo || episcopo || Doryletanæ || ciuitatis Eusebio aduersus || religiosissimum || episcopum Alexandriæ

Φ[a] [= *RBN*], Φ[c] [= *APDM*], Φ[r] [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI *subscr.* CONT D XV K APR [*d. 18. m. Mart.*]

VERSIO ANTIQVA 5 omnes Φ[a] 7 eis *BN* 11 exilio ægyptium in exilio Φ[a]*APM* 13 ecclesia [ecclesiam *P*] Φ[ac], *corr. D*[mg] 14 sub[1] — fiat[2] *om. N* 20 et gloriosissimi *om.* Φ[a]*DMY* 21 interlocutionibus prolata Φ[a]*V*[mg] *subscr.* EXPLICIT COGNITIO TERTIA [secunda *APM*] CALCHEDONENSIS CONCILII [CONCILII *om. BN*] Φ[a]*APM* EXPLIC ACTIO II *D* EXPL *Y* 22 INCIPIT — CALCHEDONENSIS Φ[r]*D*[corr] INCIPIT EIVSDEM II [tertie *M*] COGNITIO CALCHEDONENSIS CONCILII Φ[a] *ubi haec actio primam sequitur, M* INCIPIT ACTIO III EIVSDEM [tertia *P*] *AP* INCIPIT III *D* 23 primo *om.* Φ[a]*PDM, corr. D* ppui augi *A* 24 octobris Φ[a]*A* 27 et bonæ et Φ[a] 28 eufemiæ *BNPDVY* 30 quæ a *BN* quæ et *CV* 31 xpianissimis et piissimis Φ[ac] reuerentissimo Φ[ac] 32 dorilitanæ Φ[a]*PD* dorilitinæ *A* reuerentissimum Φ[ac]

1 leo *A* 2 preces[1]] uoces *AD* indulgeatur] misereatur *A* 5—7 precamur — exilio *om. M* 8 omnibus *P* 9 excinduntur *A* sciduntur *Y* scinditur *M* 13 synodum *P* 13/14 sub — fiat *om. AD, corr. D* 16 iudæos *C* 17 ægyptio *D* 17/18 hæreticum — exilio *om. AM* eretico *D* 21 mancipatur *M* 24 calcedona *D* calcedonensium *D*[mg] 24/25 prouinciæ Bythiniæ *Y* 26 et sanctionem [sanctione *MY*] Φ[c]*Y* 27 considentibus *AY* scissime *Y* 30 scitas ura *V in ras.*

Dioscorum porrectæ sunt, certa gesta monumentorum subsecuta sunt præsente hoc || sanctissimo || concilio et gloriosissimis et magnificentissimis iudicibus et amplissimo et || glorioso || senatu examinantibus inter utrosque causam usque || profundissimam || uesperam. quoniam igitur idem || religiosissimus || episcopus Eusebius et nunc alios libellos uestræ sanctitati obtulit aduersus memoratum sanctissimum episcopum Dioscorum, hos præ manibus habentes intimamus ad quod uobis placuerit.

4 PASCASINUS EPS LILYBEI PROVINCIAE SICILIAE || AGENS || VICES SCISSIMI EPI SENIORIS VRBIS ROMAE LEONIS || PER INTERPRETEM || D: Notum est nempe huic || deo amabili || concilio et ad beatum || et apostolicum || et catholicum papam Leonem sacras || esse litteras || destinatas quatenus huic sancto concilio se præsentare dignaretur; sed quoniam neque antiqua hoc tenuit consuetudo neque generalis temporis necessitas || permittere uidebatur ||, nostram paruitatem huic sancto concilio pro se præsidere præcepit ideoque necessarium est hæc quæ in medium proferuntur, per nostram interlocutionem disceptari. propter hoc igitur porrectus libellus a || religiosissimo || fratre nostro et coepiscopo Eusebio susceptus a religiosissimo archidiacono et primicerio notariorum recitetur.

ET SVSCIPIENS AETIVS ARCHIDIACONVS ET PRIMICERIVS NOTARIORVM RECITAVIT

5 Sanctæ et uniuersali synodo ex sanctione piissimorum imperatorum nostrorum congregatæ in Calchedonensium ciuitate prouinciæ Bithyniæ ab Eusebio || Doryletanæ || ciuitatis episcopo faciente uerba tam pro se quam etiam pro sanctæ memoriæ Flauiano quondam episcopo Constantinopolitanæ ciuitatis et pro catholica fide. Scientes uestræ sanctitatis mores deo amabiles et contrarios malitiæ et circa iniqua passos iustam compassionem uestram, multa et dira et contra omnem || consequentiam || perpessi a reuerentissimo episcopo Dioscoro Alexandrinae magnæ ciuitatis adimus uestram reuerentiam iustitiam impetrare || deprecantes, causam || uero in his || continentem || pridem congregata uestra sancta synodus pariter cum gloriosissimis et excellentissimis iudicibus et amplissimo senatu in hac sancta ecclesia audiuit ex precibus nostris quas obtulimus piissimis nostris imperatoribus aduersus Dioscorum reuerentissimum Alexandriæ magnæ ciuitatis episcopum, et propositum

---

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 5 not sanctissimus Dioscorus 11 not morem sumi pro regula ne intersit papa uniuersali synodo 15 Aetium archidiaconum nominauit

VERSIO ANTIQVA 3 scissimo *Y* scō Φ^{ac}*CV* 3 et glorioso [gloriosi *CV*] Φ^r et gloriosissimo Φ^a *V*corr*PD om. AM* profundissimam *Y* profundissi ad ultimam *CV* ad ultimam Φ^{ac} 4 reuerentissimus Φ^{ac} religiosissimi *CV*, *corr. V* 7 et agens Φ^a*MCV* 8 per interpretem *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 8/9 reuerentissimo Φ^{ac} 9 et apostolicum *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 10 litteras esse Φ^a litteras *D* 12 permittebat Φ^{ac} 14/15 reuerentissimo Φ^{ac} 19/20 dorilitanæ Φ^a*A* dorolitanc *M* 23/24 sequentiam Φ^a 25 pcantes Φ^a causa Φ^a *V*corr [= Γ] 26 continetur Φ^a *V*corr [= Γ] 29 epm alexandriæ — ciuitatis *N*

17, 32/1 dioscorum epm alexandrinæ ciuitatis *A* 5 aduersum *AM* santissimum memoratum *M* 8 urbis *om. A* 10 quatenus] quæ nos *Y* se præsentare] repræsentare *AP* 11 hac *Y* regularis *D* 12 prauitatem *A* 13 se *om. A* ideo neque *A* medio *PDM* 14 disceptaræ *D* 15 et coepo fratre no *A* 18 libellus eusebii [eusebio D^{mg}] contra dioscorum [dioscoro D^{mg}, *hic desinens*] pro se sante memorie flauianum *inscr.* D^{mg}*M* exactione *A* 19 congregati *D* congregata *M* 20 ciuitate *D* epm *P* 21 flauianum *P* 22 scientis *D* sciens *Y* et[1] *om. A* et circa] idcirco *D* 23 passo *AP* passus *D* 24 alexandriæ *AD* 25 audimus *M* adicimus *CVD*^{mg} 26 scam uram synodum *A* santa synodus *M* parienter *Y* 27 hac sancta] sca in *Y* hac *P* 29 alexandrinæ magnæ *PMY* magnæ alexandriæ [alexandrinæ *A*corr] *A*

nobis certamen discussit inter nos et || arguit || quæ audacter commissa sunt a Dioscoro aduersus me et sanctæ memoriæ Flauianum et orthodoxam fidem. accusauimus enim prædictum Dioscorum tamquam consentaneum Eutychi hæretico || constitutum || et damnato et anathematizato et quia || uolens || perfidiam confirmare in nuper facto in Ephesia metropoli concilio || multitudine || seditiosæ turbæ collecta potentiam sibimet acquirens per suas diuitias rectam fidem quantum ad ipsum pertinet, contaminauit et fermentum hæreseos insolitæ in catholica ecclesia introduxit et nos sacerdotali dignitate priuauit. quia ergo cognitione facta, sicut nouit uestra reuerentia, prædictus Dioscorus aliena sapere a catholica fide a nobis demonstratus est et me non permisit ingredi facto in Ephesia metropoli concilio et adesse meis allegationibus, insuper uero et Flauianum || sanctæ memoriæ || quondam Constantinopolitanæ urbis episcopum, pro quo et sermonem feci, pro tempore suis allegationibus uti || non siuit, || præterea uero et uoces quæ a synodo || tunc || dictæ non sunt, monumentis indidit et in puris chartis compulit eos subscribere et omnem iniquitatem operatus est contra ipsam pietatem et contra diuinas regulas et contra legum consequentiam, precor et supplico uestræ sanctitati, miseremini nostri, sancti patres, et dum adhuc in memoria retinetis quæ antea inter nos et præfatum Dioscorum acta sunt, decernite omnia quæ aduersus nos gesta sunt, || uacare || et nihil nos a monumentis quæ iniuste contra nos facta sunt, noceri, habere uero nos et sacerdotalem dignitatem; anathematizare autem || eius sceleratum || dogma, pietatis autem uerbum corroborare et illum eorum quæ audacter commisit, luere pœnas, quatenus exemplum factus in reliqua uita omnes || corrigat || similia eius agere conantes. quod impetrantes incessanter gratias agamus uestræ sanctitati.

Eusebius episcopus Doryletanæ ciuitatis prouinciæ Phrygiæ Salutariæ hos libellos || manu mea ſuscribens || porrexi

6 Et cum lecti fuissent, EVSEBIVS EPS D: Supplico aduersarium meum euocari.

7 AETIVS ARCHIDIACONVS ET PRIMICERIVS NOTARIORVM D: Dudum, sicut iussistis, pergentibus Domnino et Cyriaco diaconibus, quemammodum || ad || alios || sanctissimos episcopos, || et ad Dioscorum sanctissimum episcopum maturius pro eo ut hic uobis ||

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 18 rogat pro uacuando præiudicio et reddendo sibi episcopatu

VERSIO ANTIQVA 1 agnouit Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 3 eutice $RV^{corr}A$ eutychen *P* 3/4 constituto $\Phi^{ac}V^{corr}$ constitum *CV* 4 uoluit Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 5 multitudine [multitudinem *BAPD*] autem Φ^{ac} collectam *A* collectæ *Y* 9 a^1 *om. RMY* 10 ephesena *R* ephesina *BN* 11 sanctæ memoriæ *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 13 non siuit *om.* Φ^{ac} non siniuit D^{corr} 14 tunc *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 16 regulas diuinas *B* diuinam regulam *M* 19 uacuare $\Phi^a V^{corr}PD$, *corr.* D^{mg} euacuare *A* 20/21 sceleratum eius dogma [dogmam *P*] $\Phi^a DP$ scceleratum dogma *M* sceleratum dogma eius *Y* 22 corrigant *R* corrigantur *BN* 24 dorilitanæ $\Phi^a A$ dorilatane *MV* 25 subscribens manu mea Φ^a 27 archidiaconus et primicerius *om. B* dixistis *R* 28 domino $R\Phi^r$ domno *D* et ad Φ^a 28/29 epōs scissimos Φ^a

2 aduersum *AD* sanctæ memoriæ] scm *P* accusamus *Y* 3 tam quæ *A* eutice $RV^{corr}A^c$ haberetico *CV* 4 anathematizato dioscorum etiam pro causa fidei accusatum *M* 5 ephesena *D* ephesiam *CV* ephesiane *M* 7 catholicam ecclesiam *Y* 8 cognitionem factam *AP* 9 a nobis *om. P* 10 monstratus *P* 11 et^1 *om. CV, corr. V* 12 quoddam *Y* et *om. A* fecit *D* 13 ad *CV* 16 et^2 *om. A* scitatis *M* 17 misereamini *D* cum *D* ante *DY* 18 quæ ante *A* aduersum *P* 19 noceri *om. DM, corr.* D^{mg} 20 uero *om. PM* 21 illud *P* 22 qua tenens *Y* 23 gratias *om. M* 26 EPS *om. A* 29 ad] a *CV, corr. V* uobiscum *AY*

consederet, et || hortantibus eum ut conueniret et ipse in hoc || concilio, || nuntiauit se quidem uelle uenire, non autem permitti a custodientibus se, sicut dicebat.

8 PASCASINVS EPS D: Quoniam non uidemus præsentem esse Dioscorum sanctissimum episcopum, egredientes || reuerentissimi || clerici inquirant eum si præ foribus concilii inuenitur.

9 AETIVS ARCHIDIACONVS ET PRIMICERIVS NOTARIORVM D: Quemammodum iussistis, Epiphanius et Helpidius presbyteri circumeuntes sanctam hanc basilicam quæsierunt || religiosissimum || episcopum Alexandriæ Dioscorum et si placuerit, præsentati interrogentur.

10 ANATOLIVS EPS CONSTANTINOPOLITANAE CIVITATIS NOVAE ROMAE D: Dicant || reuerentissimi || Epiphanius et Helpidius presbyteri si quæsierunt || religiosissimum || episcopum Dioscorum.

11 EPIPHANIVS ET HELPIDIVS PBI DD: Peragrantes atria sancti huius loci quæsiuimus et non eum inuenimus.

12 ANATOLIVS EPS CONSTANTINOPOLITANAE VRBIS NOVAE ROMAE D: Si complacet uestræ sanctitati, aliquos ex || deo amicissimis || fratribus et coepiscopis nostris destinare ad eum in domum || in || qua manet, et commonefacere eum ut in hoc sanctum concilium adueniat.

13 MAXIMVS EPS MAGNAE ANTIOCHIAE CIVITATIS D: Bene placuit sanctissimo archiepiscopo Anatolio dirigi || deo amicissimos || episcopos ad arcessendum rursus || deo amicissimum || Dioscorum magnæ Alexandriæ ciuitatis episcopum et manifestam ei facere quæ aduersus eum facta est accusatio.

14 SCA SYNODVS D: Consequens est mandare || deo amicissimo || episcopo Alexandriæ ciuitatis Dioscoro, unde || deo amicissimi || episcopi || Constantinus || metropolitanus Bostrensis et Acacius Ariarathensis et Atticus Zelensis pergentes commoneant || deo amicissimum || episcopum Alexandriæ Dioscorum occurrere ad sanctum || hoc || concilium.

Et cum abissent reuerentissimi episcopi || Constantinus || et Acacius et Atticus cum Himerio lectore et notario et reuersi fuissent,

15 AETIVS ARCHIDIACONVS ET PRIMICERIVS NOTARIORVM D: Qui paulo ante destinati sunt sanctissimi episcopi || Constantinus || metropolitanus Bostrensis et Acacius Ariarathensis et Atticus Zelensis ad || deo amicissimum || episcopum Alexandriæ

Φ^{a} [= *RBN*], Φ^{c} [= *APDM*], Φ^{r} [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 consederet et *om.* Φ^{a} conueniet *BN* concilium Φ^{a}*PD* consilium *M* se] si *BN* 4 religiosissimi Φ^{a}*M* religiosi *APD* 6 Aetius — dixit *om. N* 8 reuerentissimum Φ^{ac} 10/11 religiosissimi Φ^{ac} 11 reuerentissimum Φ^{ac}*CV* 16 reuerentissimis Φ^{ac} 17 in^{2} om. Φ^{a}*DM*, *corr. D* hoc] hunc *RAPD*Φ^{r} *om. M* 18 aduenient *N* conueniat *Y* 20 reuerentissimos Φ^{ac} arcessiendum *BN* accersendum *A* accersiendum *PDY* 20/21 reuerentissimum Φ^{ac} 23 reuerentissimo Φ^{ac} 24 reuerentissimi Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} constantius Φ^{a}*DM*, *corr.* D^{mg} 26 reuerentissimum Φ^{ac} 27 hoc *om.* Φ^{a} 28 *inscr.* PRIMA VOCATIO *BN* constantius Φ^{a}*DM* 30 destinata *BN* 31 constantius Φ^{a}*DM* 32 reuerentissimum Φ^{ac}

1 consideret *DM*Φ^{r}, *corr. D* hoc *om. Y* 3 uidimus *A* 4 pro *D* 7 circuerunt *APD*, *corr.* D^{mg} scm̄ām *CV*, *corr. V* sc̄issimam *Y* et scām [sc̄a *A*] *AP* et quæsierunt *D* 8 alexandrine *M* 10 constantinopolis *D* NOVAE ROMAE *om. P* 11—13 si — presbyteri *om. M* 13 huius sc̄i *AD* 15 placet *AM*, *corr. A* 16 ex] et *M* 17 domo *P* quam *MY* ut eum *CV*, *corr. V* in *om. M* 19 anthiocenæ magnæ ciuitatis *D* magnæ antiochiæ *A* 20 dirigere Φ^{c} 21 alexandrinæ *PDM* episcopum *om. P* 22 eum *om. M* 23 alexandrinæ *P*^{corr}*M* 25 ariaratiensis *D* ariaritensis *M* zebensis *P* 29 hemerio *AD* et^{2} cum *AV*^{corr} *om. P* 32 ariaratiensis *D* alexandrine *M*

Dioscorum a uestra sanctitate, aduenerunt et hoc || ipsum || suggerimus ad notitiam uestræ sanctitatis.

16 ANATOLIVS EPS CONSTANTINOPOLITANAE CIVITATIS NOVAE ROMAE D: Dignentur || deo amicissimi || episcopi docere hanc sanctam synodum quale acceperunt responsum a || deo amicissimo Dioscoro episcopo ||.

17 || CONSTANTINVS || EPS METROPOLITANVS BOSTRENSIS D: Secundum præceptum uestræ sanctitatis pergentes ad || deo amicissimum || episcopum Alexandriæ Dioscorum in scriptis ei quæ nobis mandata sunt, diximus et postulamus ut Himerius lector et notarius, qui pariter nobiscum directus est et excepit, dicat quæ || sunt quæ || a nobis dicta sunt, et quale nobis dedit responsum.

18 PASCASINVS || EPS || D: Præsens Himerius notarius secundum prosecutionem || deo amicissimi || fratris nostri et coepiscopi ea quæ respondit episcopus Dioscorus, recitet, ut possit hæc beatissima synodus communi consilio tractare quid debeat agere.

HIMERIVS LECTOR ET NOTARIVS RECITAVIT ET || LECTVM EST ITA ||

19 || Constantinus || episcopus metropolis Bostrensis ad episcopum Dioscorum dixit: sancta synodus tuam obsecrat sanctitatem usque ad ipsam occurrere, quæ congregata est in basilica sanctæ et bonæ uictricis martyris Euphimiæ. Dioscorus reuerentissimus episcopus Alexandriæ dixit: custodior ego: si uero permittunt me descendere, dicant. Acacius episcopus Ariarathensis dixit: nos ad deuotissimos || magistrianos || non sumus directi, sed ad tuam sanctitatem, quatenus digneris fatigare te et peruenire ad sanctum concilium congregatum in basilica sanctæ martyris Euphimiæ. Dioscorus || episcopus || Alexandriæ dixit: paratus sum aduenire ad sanctum et uniuersale concilium, sed prohibeor. Atticus episcopus Zelensis dixit: libelli porrecti sunt et nunc ab Eusebio || deo amicissimo || episcopo sancto et uniuersali concilio aduersus tuam sanctitatem et per nos sancta et magna synodus tuæ sanctitati mandauit quatenus peruenias et satisfacias super his quibus accusaris. Dioscorus || episcopus || dixit: semel dixi: et ego promptus sum uenire ad sanctum et uniuersale concilium, sed, ut uidet uestra || religiositas ||, prohibeor a deuotissimis || magistrianis || et scholariis.

Φ[a] [= *RBN*], Φ[c] [= *APDM*], Φ[r] [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 ipsud Φ[a]*APD, corr. D*[mg] ūram *B* 4 dō amicissimi *Y* dō amicissimi r̄uī *CV* reuerentissimi Φ[ac] 5 reuerentissimo Φ[ac] ēpō dioscoro Φ[ac] 6 constantius Φ[a] 7 dō amicissimum *Y* reuerentissimum Φ[ac]*CV* 9 sunt quæ *om.* Φ[a]*A* quæ[2] *om. D, corr. D* 10 sunt *om. D, corr. D* 11 reuerentissimus ēp̄s Φ[ac] 12 reuerentissimi Φ[ac] 14 ita lectum est Φ[a] 15 constantius Φ[a]*DM* 17 eufemiæ Φ[a]*V*[corr]*PDY* 18/19 custodior — dicant *om. N* 19/20 magistrianos] agentes in rebus Φ[a]*V*[mg] 21/22 eufemiæ Φ[a]*V*[corr]*PDY* 22 reuerentissimus ēp̄s Φ[ac] 24 eusebio reuerentissimo ēpō Φ[a]*APM* reuo ēpō eusebio *D* 25 s̄cæ *NA* magnæ *A* 27 reuerentissimus ēp̄s Φ[ac] 28 reuerentia Φ[a]*PDM* s̄citas *A* 29 agentibus in rebus Φ[a]*V*[mg]

1 a *om. Y* 4 hunc *M* qualem Φ[c] 7/8 dioscorum alexandriæ [alexandriæ ciuitatis *A*] *AP* 7 alexandrine *M* 8 a uobis *A* ut] at *M* 10 a *om. AY* quod ille *Y* qualem *APD* qua *M* 12 coepiscopi — episcopus] coepiscopus *M* 13 concilio *CV* agere debeat *M* 14 lector et] lectore *CV, corr. V* 16 quæ *om. Y* 17 et *om. APD, corr. D* bonæ] beate *D* 19 ariaretensis *M* ariaratiensis *D* cariaratensis *Y* 20. 26 quatenus] quæ nos *Y* fragigare *CD*[mg] fatigare *V in ras.* 22 et ad *CV* 23 uniuersalem *AM* anticus *M* aticus *Y* 24 sancto *om. P* 27 et om. Φ[c], *corr. D* 28 uidet *om. M* ūr̄e *M* 28 ad *CV, corr. Y*

20 Et cum hæc lecta fuissent, HIMERIVS LECTOR || [NOTARIORUM] || D̄: Sed postquam descendi cum || deo amicissimis || episcopis, occurrit || Eleusinius || uir laudabilis adiutor magnificentissimi et gloriosissimi magistri sacrorum officiorum et reuersi iterum || deo amicissimi || episcopi ad eundem || deo amicissimum || episcopum Dioscorum et ascendentes rursus commonuerunt eum occurrere et certa || locuti sunt || quæ in exceptis habeo; || si || placet uestræ sanctitati, et hæc recenseo.

21 SCA SYNODVS D̄: Relege.

22 HIMERIVS LECTOR ET NR̄ || LEGIT ||

Dioscorus episcopus Alexandriæ dixit: tractans apud memet ipsum et cognoscens quod expedit mihi, hæc respondeo: quoniam antehac in congregatione sedentes magnificentissimi iudices certa definierunt post multam uniuscuiusque interlocutionem, nunc uero in prædictorum infirmatione secunda me euocat congregatio, obsecro ut qui pridem ad hoc sanctum concilium gloriosissimi iudices et amplissimus senatus conuenerunt, et nunc sint præsentes, ut iterum sub eorum præsentia hæc eadem examinentur. Acacius episcopus Ariarathensis dixit: non ita sancta et magna synodus uestram sanctitatem euocauit ob || subuertendum || ea quæ sub magnificentissimorum et gloriosissimorum iudicum et || sacri || senatus præsentia acta sunt, sed mandata destinauit quatenus ad concilium perueniat et non absit || ab eo || tua sanctitas. Dioscorus || episcopus || dixit: || dixistis || mihi nunc eo quod libellos porrexit Eusebius aduersus tuam || religiositatem ||; postulo iterum præsentibus || iudicibus || et || glorioso || senatu approbari quæ ab ipso dicuntur. Atticus episcopus Zelensis dixit: nos ad tuam directi sumus sanctitatem ad cohortandum, et interrumpens || ei || Dioscorus episcopus dixit: respondi iam quia sub præsentia magnificentissimorum iudicum et || sacri || senatus iterum quæ de me || sunt ||, uolo discuti. || Constantinus || episcopus metropolitanus Bostrensis dixit: statim ut uenimus, respondit nobis tua sanctitas quoniam si permissus fuero a || me custodientibus ||, peruenio ad sanctum concilium; quoniam igitur adueniente uiro clarissimo adiutore gloriosissimi magistri officiorum permissus es, si uolueris, ad sanctam synodum uenire, de hoc, si placet, da nobis responsum. Dioscorus || episco-

---

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 23 qui putant hanc Dioscori responsionem iustam, multo amplius Nestorii statuunt quoniam ueniant omnes qui conuocati sunt ad concilium, et adero *C*mg

VERSIO ANTIQVA 1 notariorum Φr et notarius Φac *om.* Γ 2 reuerentissimis Φa*APM* reuerentissimo *D* corr. *D*mg epō *D*, *corr. D*mg *om. M* eleusinus Φa*V*corr*APD* eulesinus *M* eleusiens *Y* 4 reuerentissimi Φac reuerentissimum Φac 5 cetera *B* locutus [*om. P*] est Φac Γcorr, *corr. D*mg 6 et si Φa*APD* et *M* 8 relegit Φa*V*corr*A*corr*P*corr*M* 13 amplissimi [-is *R*] Φa complissimus *CV* 16 subuertenda Φa 17 sacratissimi Φa*DM* amplissimi *AP* 18 ab eo *om.* Φac, *corr. D* 19 reuerentissimus epṣ alexandriæ Φac dixisti Φa 20 reuerentiam Φac iterum] igitur *BN* ita eorum *D*, *corr. D*mg 21 gloriosissimis iudicibus Φac amplissimo Φac 22 directissimus *N* 22/23 coartandum *R* 23 eis Φa*V*corr 24 sacratissimi Φac 25 sunt quærenda Φa Γcorr constantius Φa*M* 26 me *om.* Φac, *corr. D*mg 27 custodibus Φac, *corr. D*mg 28 gloriosissimo *NC* Γ, *corr. CV* 29/p. 23, 1 reuerentissimus epṣ *R*Φc epṣ reuerentissimus *BN*

4 episcopi *om. Y* 5 rursum *A* commouerunt *M* 10 hoc Φc 11 iudices] dixerunt *Y* 12 informatione *AP* 13 in *P* gloriosi *P* 15 ariaretensis *M* ariaratiensis *D* non ita *om. M* 16 ab *Y* ad *P* eam *P* qui *P* sub] a *AP* 17 acta *om. M* 18 et non quatenus *M* quæ nos *Y* peruenite *A* 20 porrexerit *Y* 23 dioscorus *CV*, *corr. V* 27 peruenimus *CV*, *corr. V* 29 peruenire *APD* da *om. M*

pus || dixit: nunc didici quia non sunt præsentes magnificentissimi et gloriosissimi iudices et || sanctus || senatus, et ideo nunc ita respondi.

23 Et cum lectum fuisset, EVSEBIVS EPS DORYLENAE CIVITATIS D: Precor sanctitatem uestram, quæ nunc a destinato notario cum || deo amicissimis || episcopis ad reuerentissimum episcopum Dioscorum lecta sunt, iubete indi præsentibus monumentis.

24 MAXIMVS EPS MAGNAE ANTIOCHENAE CIVITATIS D: Ea quidem quæ nunc ab Himerio notario lecta sunt, actis inserentur monumentorum; consequens tamen || est || secundum regulas sanctorum patrum et rursus dirigi ad || deo amicissimum || episcopum Dioscorum || deo amicissimos || episcopos ad || uocandum || eum secundo, ut adueniat in hoc uniuersale || sanctumque concilium ||.

25 EVSEBIVS EPS DORYLETANAE CIVITATIS D: || Deo amicissimus || episcopus Dioscorus dissimulationes et occasiones || emittit ||, ne ad hanc sanctam perueniat synodum. super certis enim capitulis iam conuictus est tam sub uestræ sanctitatis quam sub magnificentissimorum iudicum et || sacri || senatus præsentia et sunt alia capitula quæ debent coram uestra sanctitate uentilari et approbari. et iubete eum adesse; neque enim subuertimus aliquid eorum quæ dudum acta sunt.

26 AETIVS ARCHIDIACONVS ET PRIMICERIVS NOTARIORVM D: Quid uidetur uestræ sanctitati de interlocutione secundæ uocationis?

27 SCA SVNODVS D: Consequens et regulare est || et || secundo eum euocare. eant igitur ad Dioscorum sanctissimum Alexandrinorum episcopum || deo amicissimi || episcopi Pergamius || et || Cecropius et Rufinus ad cohortandum eum ut ad nos ueniat.

28 AETIVS ARCHIDIACONVS ET PRIMICERIVS NOTARIORVM D: Placet ergo sanctitati uestræ scriptis ad eum ex persona totius sancti concilii destinare?

29 AMPHILOCHIVS EPS METROPOLITANVS SIDENSIS D: || Vno aut duobus diebus causa differatur. ||

30 || MENECRATES || EPS || CERASSENSIS || PROVINCIAE LYDIAE D: Vnus homo uniuersum orbem || desolauit ||, et tres menses || assidemus || ei?

Et destinatum est secundo ita

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 19 iam tertia quantum ad actum dici potuit: una pridie, ut de Nestorio, altera per primum trium episcoporum ingressum [ter *deleui*] C^{mg}

VERSIO ANTIQVA 2 sacratissimus Φac 4 reuerentissimis Φac 6 magni *BN* 7 est et Φa 8 reuerentissimum Φac 9 reuerentissimos Φac euocandum Φa $V^{corr}AP$ 10 uniuersali *BN* uniuersalem *A* et sco concilio Φa 11 dorilenæ *BN* dorylitanæ *A* dorolitane *M* doriletene *V* reuerentissimus Φac 12 emittit Φr D^{mg} inmittit Φa *APM* intormittit *D* 14 sacratissimi Φac 19 et² *om.* Φa 20 epo *BN* reuerentissimi Φac 21 et¹ *om.* Φa [= Γ] cecoprius *BN* coartandum *R* hortandum *P* 25/26 differatur causa [causis *B*] uno — diebus Φa 27 menecratius Φac cerassensis *PY* cerasensis *DC* ceracensis *V* cesarensis *RA* cæsariensis *BN* carensis *M* 28 perturbauit Φac, *corr. D*mg adsedemus *AD*, *corr. D* adsedimus Φa

3 dorileni *CV* dorylinæ *P* dorilitanæ *AD* 6 antiochiæ *PY* ciuitatis *om. M* ea quidem *om. Y* 8 regulam Φc 8/9 dioscorum epm *M* 10 ueniad *CV* 12 peruenia t scam *MY* 13 sub¹ *om. M* 14 iudicium *CV*, *corr. V* 15 uram *ACV* et approbare *CV*, *corr. V om. A* 17 uidetur esse $C^{corr}V$ 19 et¹] est et $C^{corr}V$, *corr. V* regulariter *M* uocare *Y* 21 epi dd *A* pergamus *M* 23 si placet *D* 24 in scribtis *P* 25 scidensis *M* 27 lybidie *M* lidde *Y*

31 Sancta et uniuersalis synodus || deo amicissimo || episcopo Alexandrinorum Dioscoro. Prius placuit sacratissimis dominis orbis terræ tam sub magnificentissimis et gloriosissimis iudicibus quam etiam sub sacratissimo et amplissimo senatu inter tuam || religiositatem || atque reuerentissimum episcopum Eusebium et a nobis causam examinari et nunc placuit quatenus considente sancta et magna synodo habente regularem auctoritatem nihil de prioribus quæ || de te seu coram te || acta sunt in illo sacro concilio, retractari, sed de aliis quibusdam de quibus nunc idem || deo amicissimus || episcopus Eusebius per libellos accusans || tuam religiositatem a nobis || petit, fieri examinationem. sine ulla igitur excusatione tua || religiositas perueniat ad nos || satisfactura, sicut || ordo expetit regularum. || ecce enim et secundam regularem uocationem ad tuam fecimus || religiositatem || dirigentes Pergamium || et || Cecropium et Rufinum || deo amicissimos || fratres et coepiscopos nostros debentes commonefacere tuam || religiositatem || quatenus ipse ad nos indubitanter peruenias et satisfacias de his quæ tibi ingeruntur.

32 Et his remeantibus AETIVS ARCHIDIACONVS ET PRIMICERIVS NOTARIORVM D̄: Qui secundæ ministrauerunt uocationi sanctissimi episcopi Pergamius || et || Cecropius et Rufinus aduenerunt et hoc || ipsum || suggerimus.

33 STEPHANVS ĒPS EPHESI D̄: Dicant || deo amicissimi || episcopi si quid a beatissimo episcopo Alexandrinæ magnæ ciuitatis Dioscoro audierunt; et sanctæ synodo quæ audierunt, cum ueritate denuntient.

34 PERGAMIVS ĒPS METROPOLITANVS ANTIOCHIAE PISIDIAE D̄: Consequenter his quæ præcepta sunt a uestra sanctitate, de secunda regulari uocatione commonefecimus || deo amicissimum || episcopum Alexandrinorum Dioscorum et super his quæ ei in scriptis mandata sunt, certum fecit responsum, quod, si placuerit uestræ sanctitati, a lectore et notario Hypatio, qui nobiscum directus fuerat et exceperat, recitetur.

35 DIOGENES ĒPS METROPOLITANVS CYZICI D̄: Lector Hypatius quæ a || deo amicissimo || episcopo Dioscoro excepit, huic sanctæ et magnæ || et uniuersali || recenseat synodo.

HYPATIVS LECTOR ET NOTARIVS RELEGIT || ITA ||

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 6 de te—te *sicut uidetur*] Acum̄ non habet C^{mg}

VERSIO ANTIQVA 1 *inscr.* SECVNDA VOCATIO *BN* secunda conuentio dioscori *M* s̄cae̅ *BNACV, corr. V* reuerentissimo Φ^{ac} 2 sub *om. BN* 4 beatitudinem Φ^{ac} 5 consedente $\Phi^a APD$ 6 de te — te *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 7/8 reuerentissimus Φ^{ac} 8/9 tuam — nobis *om.* Φ^{ac} [= Γ], *corr. D* 9/10 reuerentia Φ^{ac} 10 ad nos peruenit Φ^a ordo expetit [expedit *CV* expetunt *M*] regularum Φ^{cr} regularum expetit ordo Φ^a 11 reuerentiam Φ^{ac} 12 et[1] om. Φ^a [= Γ] cecoprium *B* cecoprimum *N* reuerentissimos Φ^{ac} 14 tuam beatitudinem $\Phi^a APM$ beatitudinem tuam *D* 16 ministrauerant] uocauerunt *B* et *om.* Φ^a [= Γ] cecoprius *BN* 17 ipsud $\Phi^a APD$, *corr. D* 18 reuerentissimi Φ^{ac} 21 qui *N* 22/23 reuerentissimum Φ^{ac} 23 his Φ^a haec Φ^{cr} 25 recitetur Φ^a recitentur Φ^{cr} 26 diogenis $\Phi^a AD$ diogenius *P* 26/27 reuerentissimo Φ^{ac} 27 et uniuersali *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 29 ita *om.* Φ^{ac}, *corr. D*

1 alexandriæ *A* 2 domnis *D* 5 causa *Y* placuit sacratissimis *M* sancta et *om. M* 5/6 habentem $\Phi^c CV$ 7 nullo *Y* de[1] *om. A* et de *M* 8 eusebius ep̄s *P* ep̄s *D*, *corr. D* 9 petiit *MY* ulla igitur] alligatus *M* 11 et *om.* Φ^c 11—13 dirigentes — religiositatem *om. Y* 11/12 dirigente *CV*, *corr. V* 12 pergamum *MY* 14 ad nos *om. M* 16 uocationis *M* euocationis *A* euocatione *D* pergamus $M\Phi^r$ 17 hac *Y* 18 quis *M* 19 alexandriæ *DM* 20 audierint *Y* cum] in Φ^c, *corr. D*^{mg} 21 Pergamus *MY* metropolis *D* metropolitanæ *Y* Pisidiæ *om. M* 24 sint *CV*, *corr. V* placet *M* a] e *CV*, *corr. V* 25 hypalatio *M* excepta *A* 26 metropolis *D* 27 et excepit *Y* huic] in *M* 29 legit *APD*

36 Pergamius episcopus metropolitanus Antiochiæ Pisidiæ || dixit ||: congregata in basilica sanctæ martyris Euphimiæ uniuersalis || sancta || synodus secundam uocationem faciens ad tuam sanctitatem || paruitatem nostram || direxit || facientem commonitionem; in scriptis || denuntiat || quæ nunc tuæ sanctitati relegentur. et cum || episcopo || Dioscoro quæ a sancta || uestra || synodo || per deo amicissimos episcopos ei mandata sunt, || lecta fuissent, Dioscorus episcopus dixit: iam dudum || præueniens demandaui || uestræ || religiositati || quia et infirmitate detineor et postulo et magnificentissimos iudices et || sacrum || senatum esse præsentem in eorum quæ nunc examinanda sunt, || audientiam ||; quoniam uero amplius mihi ægritudo inualuit, huius gratia feci dilationem. Cecropius episcopus Sebastopolitanus dixit: paulo ante tua sanctitas non se asserebat infirmari, sed postulauit sacratissimum senatum et magnificentissimos iudices esse præsentes, nunc uero hoc addidit. dignare ergo, sicut te decet, agere et regulis satisfaciens oboedire sanctæ et uniuersali synodo, quatenus quæ negotio competunt ||, consequenter et secundum regulas || proueniant. Dioscorus episcopus dixit: semel dixi quia postulaui gloriosissimos et magnificentissimos iudices et sacratissimum senatum adesse his quæ nunc debent examinari. Rufinus || Samosatenus || episcopus dixit: canonica sunt quæ || mouentur: || potest et nunc tua perueniens sanctitas quæ uult, postulare a sancto concilio. Dioscorus || episcopus || dixit: uenerunt || religiosissimi || episcopi ad sanctum concilium Iuuenalis Thalassius Eusebius Basilius et Eustathius? Pergamius episcopus dixit: de hac interrogatione a tua reuerentia facta responsum nunc facere non præcepit nobis sancta || et || uniuersalis synodus; ut uero satisfiat regulari secundæ uocationi, sufficienter commonefecimus. tuæ igitur sanctitatis est et sanctissimam || et || uniuersalem synodum, prout decet, per obœdientiam honorare et. tuæ reuerentiæ cognitas regulares formas similiter in honore habere consequenter illis optemperando. Dioscorus || episcopus || dixit: et nunc || eadem || dico: petii || piissimum et Christianissimum || nostrum imperatorem quatenus et nunc ante hoc || constituti || in sancta synodo || magnificentissimi et gloriosissimi || iudices una cum || sacro || senatu præsentes sint his quæ examinanda

---

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 ad dioscorum reuerentissimum $\overline{epm}$ alexandriæ dixit Φ^a congregate *B* 2 eufemiæ Φ^a *V*^{corr}*PDY* $\overline{sca}$ et catholica Φ^a [= Γ] et $\overline{sca}$ [$\overline{scæ}$ *A*] Φ^c 3 $\overline{nram}$ paruitatem Φ^a 3/4 facientem — scriptis Φ^{cr} in scriptis commonefacere Φ^a 4 denuntiat Φ^{cr} denuntians Φ^a *V*^{corr} 5 reuerentissimo $\overline{epo}$ Φ^{ac} $\overline{ura}$ *Y om.* Φ^{ac}*CV* 5/6 ei — sunt per — $\overline{epos}$ Φ^a reuerentissimos Φ^{ac} 7 præueniens *om.* Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} denuntiaui Φ^a denuntians *V*^{corr} renuntiaui Φ^c, *corr. D*^{mg} reuerentiæ Φ^{ac} 8 sacratissimum Φ^{ac} 9 audientia Φ^a*V*^{corr} 10 cecoprius *BN* 13 te decet te *R* et te decet *D* 14/15 secundum regulas consequenter Φ^a 17 samosateus Φ^a samosetenus *A* 18 mouentur et Φ^{ac} 19 reuerentissimus $\overline{eps}$ Φ^{ac} 19/20 reuerentissimi Φ^{ac} 20 thalasius *NCV* 20/21 eustasius Φ^a 22 et *om.* Φ^a*DM* 24 et *om.* Φ^a*PDMY* 26 reuerentissimus $\overline{eps}$ Φ^{ac} 27 hæc eadem Φ^a*V*^{corr}*APD* xrianissimum et piissimum Φ^{ac} 28 constitutos Φ^a 28/29 magnificentissimos et gloriosissimos Φ^a 29 sacra *CV, corr. V* sacratissimo Φ^{ac} præsente *BN*

1 pergamus *M* pergamum *Y* epm *Y* metropolis *D* 3 suam *CV, corr V.* 4 commotionem *CV* santitatis *M* legerentur *CV, corr. V* releguntur *AP* 6 *inscr.* secundum responsum dioscori *M* dioscorum *CV, corr. V* 7 et *om. A* 8 et^2 *om. AD* præsentes *CV* 10 gratiam non *M* dilatione *PCV* 10/11 sebastolitanus *PY* 11 adseuerabat *PD* 13 agere sicut te decet *M* 15 regulam *M* episcopus dixit *om. CV* quia et *A* 18 et *om. D* tua $\overline{sc}$itas perueniens *A* perueniens tua $\overline{sc}$itas *D* 21 pergamus *MY* hanc *D* hoc *Y* 23 uero] non *M* satisfaciat *CVD*^{mg} secundæ] sententia *D* uocationis *APMY* euocationis *D* commune facimus *M* 24 $\overline{sc}$itati *A* 25 honerare *Y* 27 petit *D, corr. D*^{mg} petiit *M* nostrum *om. M*

sunt, præsentibus etiam et || religiosissimis || episcopis qui simul mecum feruntur in accusatione quæ nobis ingeritur ab Eusebio. Cecropius episcopus dixit: tuam tantummodo || religiosissimus episcopus || Eusebius sanctitatem accusat et hæc societas necessaria non est, sed ut consequenter et regulariter impleatur obœdientia et quæ canonica sunt, uentilentur. quando enim quædam || regularia || examinantur, neque iudices neque alios aliquos laicos interesse oportet nisi tantummodo tuam sanctitatem, || quæ || in propria accusatur persona. non est igitur opus ista || tarditate || aut || dilatione, || si quidem uolueris || et || deo et canonibus obœdire et non per dilationes confirmare ea quæ ab accusatore dicuntur. Dioscorus || episcopus || dixit: semel precatus sum piissimum et || amicum Christi || nostrum imperatorem quatenus et alii episcopi una mecum intersint. neque enim aduersus me specialem causam habet Eusebius, sed potius de quibus omnes pariter egimus. Pergamius episcopus dixit: secundum quod || deo amicissimus coepiscopus || Cecropius tuam commonuit reuerentiam, || religiosissimi || Eusebii episcopi accusatio, sicut aduersus tuam reuerentiam facta, tuam quærit personam ideoque tuam sanctitatem consequenter et regulariter uocauit et uocat || sanctissima et catholica || synodus. Dioscorus episcopus dixit: semel dixi quæ dixi, et ultra hæc compendiosius quod dicam, non habeo.

37 Et cum prædicta relecta fuissent, EVSEBIVS $\overline{\text{EPS}}$ DORYLETANAE CIVITATIS $\overline{\text{D}}$: Et per preces quas uictoribus et triumphatoribus dominis nostris optuli, aduersus solum || religiosissimum || episcopum Dioscorum accusationem institui tamquam ab eo passus iniqua una cum sanctæ memoriæ patre nostro et quondam archiepiscopo Flauiano et nunc sub fide monumentorum profiteor quoniam aduersus nullum alterum facio accusationem nisi tantummodo aduersus Dioscorum magnæ Alexandriæ ciuitatis episcopum. non ergo fingat occasiones Dioscorus neque compellat me aliis quibus nolo, accusationem ingerere. quippe et si ab aliis læsus essem, licebat mihi aduersus unum quem uellem, accusationem deponere; cum uero || non || profiteor [quia] neque ab altero læsus sum, supplico uestræ sanctitati et tertia eum accersitum uocatione adesse uestro sancto concilio et meas contra eum factas conuentiones suscipere.

38 Et cum diceret, AETIVS ARCHIDIACONVS ET PRIMICERIVS NOTARIORVM $\overline{\text{D}}$: Ante hoc aliqui dicentes se esse clericos una cum aliis laicis ab Alexandria orti aduersus Diosco-

---

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 5 sq. optima et canonica ratio contra Dioscorum *C*^{mg} 14 ΘΕΟΦΙΛΕΙΑ *C*^{mg}

VERSIO ANTIQVA 1 reuerentissimis Φ^{ac} 2. 14 cecoprius *BN* 3 reuerentissimus Φ^{ac} episcopus *Y om.* Φ^{ac}*CV* 5 regularia *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 7 qui Φ^a 8 tarditas Φ^a tarditatem *AP* dilatio Φ^a dilationem *AP* et^i *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 10 $\overline{\text{reus}}$ $\overline{\text{eps}}$ Φ^{ac} xpianissimum Φ^{ac} amicissimum $\overline{\text{xpi}}$ *Y* 13 reuerentissimus Φ^{ac} 13/14 $\overline{\text{eps}}$ $\Phi^{ac}V^{corr}$, *corr. D* 14 reuerentissimi Φ^{ac} 16 $\overline{\text{sca}}$ $\Phi^{ac}V^{corr}$ et^3 *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 17 uniuersalis Φ^a 19 dorylitanæ *BAD* 21 reuerentissimum Φ^{ac} institutam quam Φ^a, *corr. R* instituit tamquam *M* 23 suffide *BN* suffidem *A* sub fidem *D* 25 compellebat *R* 27 non *om.* Φ^{ac}, *corr. D* quia *delere praetermisit Rusticus* 28 altero aliquo *R* $\overline{\text{scitate}}$ *BN*

1 et *om. AY* 1/2 fuerunt in accusatione *PD* in accusatione fuerunt *A* 3 accusati *CV*, *corr. V* 5 examinatur *M* 6/7 $\overline{\text{scitatem}}$ tuam *D* 8 canonica *M* 10 piissimum et *om. M* 11 quatenus] quæ nos *Y* 11/12 aduersum *A* 13 pergamus *MY* 14 commonere *A* $\overline{\text{epi}}$ eusebi *AP* 15 factam *APM* 17 $\overline{\text{reus}}$ $\overline{\text{eps}}$ *A* quod *D* 18 quo *MY* quid *D* 20 per *om. AD*, *corr. D* et triumphatoribus *om. P* domnis *AD* obtulit *Y* 21 dioscorum $\overline{\text{epm}}$ *M* 23 aduersum *A* 24 alexandrinæ *PDY*, *corr. Y* 26 uolo *M* occasionem *M* 27 quem quem *A* disponere *M* quia] quid *A* 28 et] ut *DY* 29 $\overline{\text{iiro}}$ *M* $\overline{\text{sco}}$ uestro *A* 31 aliquid Φ^r se *om. A* ab *om. M* alexandrie *M*

rum sanctissimum episcopum libellos porrexerunt: || hi || ante sanctum constituti concilium || uestrum || clamationibus || usi sunt et || obsecrant coniurantes uos per sanctam et homousion trinitatem et salutem et uictoriam piissimorum et || Christi amicorum || nostrorum imperatorum introitum inpetrare et hoc || ipsum ad id quod || placuerit uobis, suggerimus.

39 SCA SYNODVS D: Ingrediantur qui libellos porrexerunt.

40 Et cum ingressi fuissent, ATHANASIVS DICENS SE ESSE PBRM MAGNAE ALEXANDRIAE CIVITATIS D: Multa et dira et omnino sæuissima et cuncta plena impietate et auaritia perpessus a || reuerentissimo || episcopo Dioscoro preces obtuli piissimis et || Christi amicis || nostris imperatoribus docens quas ab eo sustinui circumuentiones pariter et insidias nec non et huic uniuersali concilio easdem preces obtuli et precor sanctissimos et || deo amicissimos || episcopos et patres nostros quatenus et mei misereamini et clementer me suscipiatis || docentem quæ ad me ipsum pertinent ||.

41 Et post ipsum ISCHYRION DICENS SE ESSE MAGNAE ALEXANDRIAE CIVITATIS DIAC D: || || Vt || ne putet reuerentissimus episcopus Dioscorus solum reuerentissimum episcopum Eusebium accusationem aduersus eum instituisse, sed ut sciat et alios et qui sint qui eum accusant, et quæ sunt quæ ei || ingeruntur ||, obsecramus libellos recitari.

42 LVCENSIVS || EPS || D: Libelli qui aduersus reuerentissimum episcopum Dioscorum a diuersis nobis oblati sunt, suscepti ab Aetio archidiacono et primicerio notariorum recenseantur, quatenus omnis hæc sancta synodus scire possit quid continent.

43 Et suscipiens || Actius archidiaconus || et primicerius notariorum libellum Theodori relegit.

44 B Et cum || lectum || fuisset, PASCASINVS REV EPS D: Quid ad hæc || dicit || præsens accusator Theodorus? si || confidet || approbare ea quæ ingerit aduersus reuerentissimum episcopum Dioscorum, proprio ore confiteatur, si non uult aduersus se regularem conuerti sententiam.

45 THEODORVS D: Sùpplico porrectum libellum monumentis inseri; paratus enim sum mihi ipsi adesse.

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 2 uestrum *ut uidetur*] Acum̄ non habet 23 B̄] ut hic ** [*suppleas* in Græco, *cf.* p. 30, 13] in Acym̄ uero sicut per maiores litteras designatur C^{mg}

1 qui Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 2 uestrum *om.* Φ^{ac} [= Γ], *corr. D* usi — et] utentes Φ^{ac} 3/4 x̄pianissimorum Φ^{ac} 4 imperatorum *om. N* ipsud Φ^{a} ad — quod] prout [ut *M*] Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 9 religiosissimo et reuerentissimo $\Phi^{a}\Gamma$ religiosissimo $\Phi^{c}Y$ 9/10 x̄pianissimis Φ^{ac} 12 reuerentissimos Φ^{ac} 13 docentem — pertinent] ut doceam quæ ego ipse sustinui $\Phi^{a}V^{mg}$ 14 schyrion *R* scyrion *PD* chyrion *BN* scyro *M* alexandrinæ $R^{corr}N\Phi^{c}$ 15 uti *D om.* Φ^{a} 17 ingerunt $\Phi^{a}MCV$ 18 lucentius *BND* reuerentissimus ēps *R*Φ^{c} ēps reuerentissimus *BN* 19 a diuersis] aduersus *RN*, *corr. R* aduersis BN^{corr} 20 omnes hæc *N* hæc omnes *A* 21 uir religiosus archidiaconus ætius Φ^{a} etius uir religiosus diaconus *M* 23 B *CV*, *cf. ad* p. 30, 13; *significabatur libelli textum ante Paschasini interlocutionem 44 poni debuisse* lectus $\Phi^{a}APD$ dicit *om.* Φ^{a} 24 confidit $\Phi^{a}V^{corr}A$

1 scm̄ *CV* constitui *CV*, *corr. V* constitutum *P* 2 uos *om. D* nos *M* 3 et¹ *om. M* usion *M* trinitatem et unitatem $C^{corr}V$ 4 nostrorum *om. M* 5 nobis *M* 6 obtulerunt *Y* 7 anathasius *M* alexandrinæ $A^{corr}PDY$ 8 iniquitate *M* auaria *CV*, *corr. V* 9 episcopo *om. M* 11 insides *Y* nec non] nec nunc *D* hec et non *M* 12 episcopos *om. Y* miseremini *M* 13 clementer me] clementissime *P* docentes V^{corr} me *om. M* 14 docens *M* dix diac̄ *M* diacom̄ *Y* 15 episcopum *om. D* 16 sunt *M* 17 ei *om. AD*, *corr. D* 18 quod *CV*, *corr. V* que *M* 18/19 dioscorum epm̄ *A* 20 reseantur *CV*, *corr. V* recenseat *Y* quatenus] quæ nos *Y* possint *A* continet *D* contineant *Y* 22 legit *CV* 24 præsis *A* sic *A* 25 ore *om. M* confitetur *M* 26 conuerti *om. M* 27 theodorus ēps CVD^{corr} inserri P^{corr} 28 sum *om. A* suum *Y* ipse *D* ipsa *Y*

46 PASCASINVS || ēps || d̄: Perlectus libellus monumentis ecclesiasticis societur, reliqua uero dicat Theodorus adueniente eius aduersario quæ ei competunt.

Ā LIBELLVS THEODORI DIACONI

47 Sanctissimo et || deo amicissimo || et uniuersali archiepiscopo et patriarchæ magnæ Romæ Leoni et || sanctæ || et uniuersali Calchedonensi || synodo ||, quæ uoluntate dei et || diuina || præceptione congregata est, a Theodoro Alexandrino diacono. Quæ a reuerentissimo Dioscoro quondam episcopo Alexandriæ magnæ ciuitatis commissa sunt, lingua quidem || egent || antiqua, quæ possit docere singula quæ ab ipso || perpetrata || sunt tam || in || sanctorum patrum regulas || nec non || etiam et in diuersos et plurimos illius prouinciæ. quæ enim in ipsa deuotione ab eo confecta sunt, gesta sub diuersos iudices habita uestram sanctitatem docebunt; tamen ut omnia compendiose dicam quæ ab eo in nostram pusillitatem perpetrata sunt, || assum || uestram deprecans sanctitatem. uiginti et duos plus minus annos in schola deuotissimorum || magistrianorum || militans conuersatus sum nullam aduersus memet ipsum dans aliquando reprehensionem aut querellam, sperans magnæ illius scholæ mereri priuilegium. sed sanctæ et beatæ memoriæ Cyrillus, || qui || nominatissimæ Alexandriæ ciuitatis xxx et duo annos || fuit archiepiscopus ||, rectæ et inmaculatæ fidei aduocatus, deputatum me habuit, et maxime in tempore quo facta est sub eo in Epheso synodus || et || sine ulla querella ministrans sancto illi || et || per deum facto concilio, ita ut pro sinceritate et studio meo magnæ Alexandrinæ ciuitatis clericatum ab ipso mererer, siquidem uidebar fructu multorum annorum fraudari militiæ || meæ ||, maiorem tamen honorem existimans diuini et uenerabilis mysterii ministerium quindecim annos in clero permansi, sperans || et || maiorem honorem mereri. sed inter hæc sancto et beatæ memoriæ Cyrillo de hac humana uita migrante, succedens ei, || quod || [atque] utinam numquam contigisset, memoratus reuerentissimus episcopus Dioscorus

---

Φ^{a} [= *RBN*], Φ^{c} [= *APDM*], Φ^{r} [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI [*C*^{mg}] 7 not̄ quia quem huc ⟨usque *addidi*⟩ synodus episcopum, iste iam quondam [quod *C*^{mg}] episcopum dicebat, ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΓΕΝΟΜΕΝΟΥ 9 Acum̄ tam in diuinitate quam in sanctis patrum regulis in ali⟨o⟩ Græco in sanctorum et diuinorum patrum regula 12 not̄ pro notitia sua 16 ΟΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΓΙΑΣ

VERSIO ANTIQVA 1 ēps reuerentissimus Φ^{a} reū ēps Φ^{c} *om. Y* 3 Ā *C* ān *V in ras.*, cf. *ad p.* 27, 23 4 reuerentissimo Φ^{ac} 5 sc̄o [sc̄issimo *M*] Φ^{ac} synodo *Y* symo *C* concilio Φ^{ac} l^{corr} 6 sacra Φ^{ac} congregatum *APD* 8 eget Φ^{a} 9 p̄sumpta Φ^{a} pertractata *M* in Φ^{r} in diuinitate [diuinitatem *PM*] quam in Φ^{ac} l^{corr} 10/11 nec non regulas *C* regulas quam Φ^{a} *V*^{corr} 12 nostra *AP* ūram *M* pulsitatem *N* pusillanimitatem *R* pusillitate *AP* 13 pertractata *NM* adeo Φ^{a} l^{corr} [= Γ] duo *RAPMY* 14 magistri annorum *CV* magisterianorum *M* agentium in rebus Φ^{a} l^{mg} 17 qui *om.* Φ^{ac}, *corr. D* duos *BNMY* fuit archiepiscopus Φ^{r} gubernans episcopatum Φ^{ac} 19 et *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 20 et *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 22 fructum *B*Φ^{c} meæ *om.* Φ^{a} [= Γ] 24 et *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 25/26 quod atque Φ^{cr} atque Φ^{a}

1 porrectus *D*^{mg} socient *A* 2 ei *om. A* 3 diaconus *CV*, *corr. V* 4 archidiacone *D*^{mg} 5 et^{1} *om. P* Calchedonensi *om. M* 6 et *om. CV* 7 dioscoro ēpō *A* ēpō dioscoro *PD* alexandrinæ Φ^{c} 8 equidem *M* dicere *CV* 9 regulis *DM* 10 et^{1} *om.* Φ^{c}*Y* diuersis *D* etenim *M* in *om. A* 11 iudicem *M* habitam *APM* 13 depræcans uestram *AP* 14 annos *om. Y* chola *Y*, *corr. Y* chosla *CV* 15 aduersum *M* 17 cyrillum *M* alexandrinæ *D* 19 quod *D*^{corr} 20 facta *A* 21 cliricatum *A* 23 extimans *AC* diuinæ *P* mynisterium mynisterium *CV*, *corr. V* annis *APD* 24 clerico *Y* permansit *M* 25 beatæ] bonæ *P* succendens *CV*

nulla aduersus me accusatione per scripturam uel sine scriptura facta, sed neque simplici querella in principio episcopatus sui, quem nescio quo ordine sortitus est, statim me clericatu priuauit comminans et a magna illa || ciuitate fugare || propter nihil aliud nisi ob eo quod familiaritatem et continentiam sanctæ memoriæ Cyrilli merebar. intentio enim eius talis est non solum parentes eius ex illa ciuitate exagitare || seu || uita priuare, uerum etiam et familiares ipsius, exercens inimicitias aduersus eius rectam fidem, hæreticus constitutus et || semper || quæ Origenis sunt, sapiens, et || hæc || homo neque a sanctæ trinitatis blasphemia abstinens neque homicidii expers neque alienas parcens excidere arbores neque incendia facere neque domos destruere, sed enim et turpiter semper uiuens, quæ sum paratus ostendere. quoniam igitur uestra || deoamabilitas || peruidet quia non leuem iniquitatem sustinui, militiam tantorum annorum contemnens maiorem sacerdotalem ordinem arbitrans, supplico permittere mihi in sancto uestro || adesse || concilio || et || meis allegationibus uti, ut ne ex utraque parte uidear cadere, qui et in militia, sicut dixi, inreprehensibiliter conuersatus sum et in uenerabili clero, quantum ad me pertinuit, cum modestia memoratis temporibus ministraui. ostendam enim eum omnia quæ dicta sunt, perpetrasse nec non etiam et [contra] || gestum in metropoli Nicæna || [concilium] temerarium [extitisse]. hic namque sanctissimus, magis autem circa omnia ferocissimus in consuetudine habens leges || præuaricare ||, nihil arbitrans quod ab ipso in sanctæ || et sacræ || memoriæ || Flauiano || commissum est, insuper ad mala maiora se uertit. excommunicationem namque faciens contra sanctissimum et beatissimum apostolicæ sedis magnæ Romæ episcopum suasit suscribere eis qui cum ipso de Ægypto exierunt sanctissimis episcopis plus minus numero decem (neque enim ampliores ausi sunt exire cum ipso propter quæ ab ipso in Epheso contra leges || peracta || sunt), aliquotiens comminans, aliquotiens nolentes decipiens, unde lacrimantes atque gementes nefandæ illi chartæ suscripserunt. considerate igitur, sanctissimi et reuerentissimi patres, quam neque deo placita sint quæ ab eo commissa sunt, neque hominibus toleranda. et obsecro uestram sanctitatem præcipere, si placet, eos qui subter designati sunt, sub custodia fieri, quatenus quæ ueritatis sunt, ostendantur; sunt autem Agorastus Dorotheus Eusebius Iohannes notarius. tempore namque oportuno uocante offero uestro angelico choro [et]

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI [C^{mg}] 27 Acum̄ religiosissimi et sanctissimi, alter religiosissimi et piissimi

VERSIO ANTIQVA 1 accusationem *BADM* 3 ciuitate fugare $\Phi^r D^{mg}$ ciuitate fugare me V^{corr} me expellere [explere *N*] ciuitate Φ^a ciuitate deicere Φ^c 4 nisi *om. B* ab *BM*Φ^r familiaritate Φ^{cr} continentia Φ^{cr} 6 seu $\Phi^r D^{mg}$ et Φ^{ac} 7 semper *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 8 hic $\Phi^a APY$ hoc *D*, *corr. D* modo *D*, *corr. D* 11 sanctitas Φ^{ac} 13 adesse *om.* Φ^{ac} et *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 17/18 *deleui quæ post correcturam delere in Rustici codicibus prætermissum est* 17 gestum in metropoli $\Phi^r D^{corr}$ *om.* Φ^{ac} cæna *Y* nicene *CV* nicenum Φ^{ac} 19 consuetudinem *BAPD* præuaricari $\Phi^a V^{corr} Y$ 20 et sacræ *om.* Φ^{ac} flauianum $\Phi^a P$ 21 se uertit] euertit *BN* 25 perpetrata $\Phi^a ADP$ pertractata *M* 25/26 decipientes *N* 29 placeat *N* placet et *D* 30 eusebius iohannis *RD* iohannis eusebius *A* 31 et *om. AD* [= Γ], *corr. D*

1 nullam *AD* aduersum *A* scripturarum *CV*, *corr. V* factam *D* 2 qua *M* 3 me] nec *M* clericatus nudauit *P* clericatum priuauit P^{corr} a *om. AP*, *corr. P* 5 eius *om. PD*, *corr. PD* 8 sapiens] patiens *M* blasphemias *P* 9 homicidio *D* 10 sum paratus] superatus *CV*, *corr. V* 11 leuem *om. A* inquietatem *APM*, *corr. P* 14 quia *MCVD*^{mg}, *corr. V* et *om. CVD*^{mg} [= Γ] dixit C^{corr} 15 in *om. A* pertinet *Y* 16 ministrauit *Y* 17 perpetrare *M* et *om. AMY* 18 consilium *M* hæc *APD*, *corr. PD* 27 sunt *M* 28 toleranda et] tolerande Φ^c 29 placet et *D* feri *CV* 30 angorestus *M*

sanctissimos uiros || et || reuerentia et rectitudine adornatos, qui super singulis capitulis possint testimonium perhibere.

Theodorus diaconus sanctæ et catholicæ ecclesiæ magnæ Alexandriæ ciuitatis supra || scriptus || sancto et uniuersali concilio hos libellos optuli.

48 Γ̄ ET POST HOC IDEM IPSE THEODORVS D̄: Paratus sum adueniente reuerentissimo episcopo Dioscoro in hoc sanctum uestrum concilium meis adesse accusationibus.

49 BONIFATIVS || PB̄ || ROMANAE ECCLESIAE VICARIVS ET IPSE BEATISSIMI PAPAE LEONIS D̄: Et proclamantis præsentis Ischyrionis iustum est recitari libellos.

50 ROMANVS ĒPS̄ METROPOLITANVS || MYRENSIS || PROVINCIAE LYCIAE D̄: Secundum interlocutionem || religiosissimi || presbyteri Bonifatii oblati libelli ab Ischyrione recenseantur.

Et suscipiens Asclipiades diaconus et notarius legit.

50 a 11 Et postquam lectum est, PETRVS ĒPS̄ METROPOLITANVS CORINTHI D̄: Et ab Ischyrione || reuerentissimo || porrectus libellus et ex lectione notus factus sancto huic et uniuersali concilio præsentibus inseratur monumentis.

I LIBELLVS ISCHYRIONIS DIACONI

51 Sanctissimo et beatissimo uniuersali archiepiscopo et patriarchæ magnæ Romæ Leoni et sanctæ et uniuersali Chalcedonensi synodo uoluntate dei et || diuina || præceptione congregatæ libellus ab Ischyrione magnæ Alexandrinæ ciuitatis diacono. Nunc quando liberam uocem unusquisque qui male passus est, || recepit || et iusti patroni humano generi præsunt et periit de cetero omnis circumuentio et auaritia et quæ erant quasi || in dira tyrannide ||, tunc et ego ausus sum hunc libellum uestræ sanctitati offerre et docere quanta aduersus me et aduersus multos alios commissa sunt a reuerentissimo magnæ Alexandrinorum ciuitatis episcopo Dioscoro, si mihi lingua dicere et pro illis sufficeret. neque enim quisquam fuit expers illius crudelitatis et inhumanitatis. aliquorum enim uastata sunt prædia excisione arborum perpetrata, aliorum uero domus destructæ sunt, alii exulati sunt, alii uero

---

13—15 *desunt in* Γ

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 9 i(n) A(cymitano) magnæ ciuitatis Myrorum [minorum C^{mg}] C^{mg} 13 hic quoque ordo uni Græco consonat; quomodo autem sit in codice Acumitano, summæ ostendent C^{mg}

VERSIO ANTIQVA 1 et¹ *om.* Φ^a 3 ciuitate *BN* 4 scripto $\Phi^{ac}V^{corr}$ scriptus et *Y* 5 Γ̄ *CV, cf. notam Rustici ad p. 27, 23* 7 reuerentissimus pbr̄ Φ^{ac} 8 schyrionis Φ^r scyrionis Φ^a*APD* scironis *M* 9 myrrensis Φ^a luciæ *R om. Y* 10 reuerentissimi Φ^{ac} schyrione Φ^r scyrione Φ^{ac} 12 asclepiades $\Phi^a Y$ asclepiade *M* 13 īī *CV, cf. notam Rustici* 13/14 schyrione *Y* scyrione $\Phi^{ac}CV$ 14 religiosissimo Φ^{ac} 16 1 *CV* schyrionis Φ^r scyrionis Φ^{ac} 18 sacra Φ^{ac} 19 schyrione *Y* scyrione $\Phi^{ac}CV$ 20 recepit $\Phi^r P^{mg}D^{mg}$ meruit $\Phi^a AM$ meruerit *PD* 22 in om. Φ^a tyrannide dira Φ^a [= Γ] 26 humanitatis *B* inmanitatis *M* excisiones *RD* excisionis *A* 27 perpetratæ *RD* domos $\Phi^a D$, *corr. D*

3 et *om.* Φ^c, *corr. D* alexandrinæ *AD* 6 occansionibus *D* 7 bonificius *CV* 8 recitare *D* 9 romanos *CV, corr. V* 9. 13 metropolis *D* 13 lectus *P* corinthii *PCV* 14 et *om. DCV, corr. V* 15 inserantur *D* inferatur *M* 17 et uniuersali *AD* 18 et³ *om. PDM* 19 libellos *DV, corr. V* 21 postea de cetero *D* 22 et³ *om. A* 23 multos *om. Y* 24 ēpō magnæ — ciuitatis *A* magne alexandrinorum *M* magni *D* 27 excollati *M*

multatione uexati sunt, quidam uero || et || ab Alexandrina magna ciuitate sicut de propria eius possessione exclusi sunt. quoniam quidem et in ipsa deuotione || non intermisit maxima peccare ||, hoc magni et clari uiri || sciunt || nec non etiam et omnis illa magna ciuitas Alexandria, sicut et acta habita sub diuersis iudicibus manifestant. quæ enim contra sanctam et homousion trinitatem ab ipso sæpe contumeliose dicta sunt, omni nominatissimo illius ciuitatis populo nec non etiam || uenerabili || clero et || reuerentissimis || quoque monachis notum est; tantum autem contra omnes non sicut decebat episcopum et maxime tantæ ciuitatis et euangelicæ illius sedis præsulem constitutum, perpetrare ausus est, ut etiam et frumentum quod a piissimis nostris imperatoribus ecclesiis Libyæ propter ariditatem illius prouinciæ et quia ibi omnino triticum non || nascitur ||, præstitum est, inprimis quidem ut incruenta ex ipso hostia offeratur, deinde ut || et || peregrini nec non etiam et prouinciales pauperes aliquod || mereantur || solacium, non || permitteret || suscipere sanctissimos episcopos illius prouinciæ, sed || adæraret || memoratum frumentum largissimis pretiis, ipsum uero in tempore famis amarissimis æstimationibus || uenumdaret ||, et ex hoc neque terribile et incruentum sacrificium celebratum est neque, sicut dixi, peregrini aut prouinciales hoc solacio || fruiti sunt ||. ceterum clarissimæ memoriæ Peristeriæ negotium nullus ignorauit maxime || eorum || qui in hac regia urbe noua Roma habitare noscuntur. illa namque pro suæ animæ salute testamentum condens iussit multam quantitatem præstari pecuniarum monasteriis nec non || etiam || xenodochiis et ptochiis et aliis pauperibus Ægyptiacæ prouinciæ, quod moleste ferens idem || reuerentissimus || uir ob || id || quod in persona eius hæc minime sunt dimissa, fecit easdem pecunias pro elemosyna || scortis || et aliis theatricis dispertiri personis, ut neque incensum ex oblatione illius clarissimæ memoriæ Peristeriæ, quantum ad eum pertinuit, deo offerretur. sed illius quidem manifestum propositum demonstratum est; quoniam uero et uita prædicti reuerentissimi uiri et luxuria omni illi prouinciæ non || ignorata est || impudicis mulieribus frequenter in episcopio et in balneo eius aperte deliciantibus, præcipue famosissima Pansophia, quæ cognominatur Orini, de qua et numerosus Alexandriæ populus frequentissimas uoces emisit tam ipsius quam amatoris eius faciens mentionem, uestro angelico choro manifestabitur. non solum uero hæc, sed etiam homicidia per occasionem istius ammirabilis doctoris perpetrata sunt. quoniam uero et quæ

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [*APDM*], Φ^r [= *CVV*], *T*

VERSIO ANTIQVA 1 mulatione *N* mutatione $\Phi^c V$, *corr. P* et *om.* Φ^{ac} 2 in *om.* $B\Phi^c CV$, *corr. A* 3 maxima peccare non intermisit Φ^a cognoscunt $\Phi^{ac} V^{corr}$ 4 alexandrina *BNM* 6 *postulatur* nominatissimæ 7 etiam et $\Phi^a V^{corr} PDM$ etiam a *A* uenerabili *om.* Φ^{ac}, *corr. PD* religiosissimis Φ^{ac} 11 nascebatur Φ^{ac}, *corr. P* 12 et[1] *om.* $\Phi^a PMCV$, *corr. P* 13 mererentur $\Phi^a V^{corr}$ permittebat $\Phi^a V^{corr}$ 14 illius $\overline{epos}$ *BN* aderabat $\Phi^a V^{corr}$ aderat et *A* 14/15 æstuationibus *B* 16 uenundabat $\Phi^a V^{corr}$ 17 fruebantur Φ^a fruerentur *M* 18 eorum *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 21 etiam et Φ^a 22 religiosissimus Φ^{ac} ob eo Φ^a obiit *A om. M* 23 sortis Φ^a 24 personas *BM* 27 ignorata [ignota *A*] est Φ^{cr} ignoratur ab Φ^a muneribus *BN* 29 ponsofia *B* pansofria *Y* pamprophia *A* pamsopria P^{corr} pamsophia *P*

1 ab *om. M* alexandria *D* magnæ *DCV* 4 omnis *om. APV*^{corr} et[3] *om. A* acta] cata *C* 5 manifesta sunt *Y* ad *C* 7 et *om. CV* quoque *om. A* 8 sicut] sunt *CV*, *corr. V* episcopos *P*, *corr. P* 10 a *om. CV*, *corr. V* 11 et *om. A* præstitutum $P^{corr} DMY$ 12 incrementa CVD^{mg} 18 quæ *A* 19 noua — namque *om. A* romæ CD^{corr}, *corr. C* sua *CV* 20 monasteriis pecuniarum *A* 21 synodociis *A* poticiis *A* ægyptiæ *AM* 22 hæc *om. A* 25 eum] ipsum *A* 27 et] in *P* 28 eius] suo $P^{corr} Y$ *om. P* 29 et *om. M* innumerosus Φ^c alexandrinæ *Y* 30 amatoribus ipsius *A*

in me || miserabili || ab ipso commissa sunt, tolerabilia non sunt, accedo et precor uestram sanctitatem misereri mei, hominis qui multis temporibus in sancta illa magnæ ciuitatis ecclesia laboraui et hac de causa clericatum eius merui, sæpius destinatus in peregrinationes sub sanctæ memoriæ Cyrillo, || qui ipsam || euangelicam sedem || ornauit ||, et maxime ad hanc regiam nouam Romam, aliquando quidem in hiemis tempore || animalibus || iter omne perficiens, aliquando uero || et || pro commissis mihi a sanctæ memoriæ Cyrillo necessariis causis per mare omne nauigium transmeans, aliquando per Lyciam, aliquando per Pamphyliam, ita ut debile mihi corpus laborum faceret magnitudo, sicut || et || ipsis aspectibus intuetur uestra beatitudo. optinui enim dignus fieri et familiaritate et gratia sanctæ memoriæ archiepiscopi Cyrilli, quod reuerentissimum episcopum Dioscorum contristabat. quippe mox ut migrauit sanctæ et beatæ memoriæ Cyrillus in cælis, iste, || quod utinam numquam contingeret, successit, qui || prohibuit me || in || sancto et uenerabili mysterio obsequium facere, nihilo minus etiam aduersus || nostras uilissimas possessiones || monachos et alios aliquos destinauit et tradidit || eas || incendio, ita ut et ipsa in eisdem || possessionibus || ædificia ex quibus nutrimenti mei haberem solacium pauper constitutus et solutus corpore, plenius || ignis || consumeret, diuersas quoque arbores ibi succideret atque ipsam incenderet terram et mihi ultra inutilem faceret, ut in relicum mendicans nec uictus necessarios haberem. || sed || neque his contentus summittit aduersus || miserabilem me || ecclesiasticorum cateruam, ut uerius autem dicam, latronum pariter cum Petro et || Arpocratione || diaconibus et Mena presbytero, ut me de humanis rebus auferrent, mandans || corpus meum mortuum || sibi deportari, quod nisi per misericordiam dei ante punctum temporis mihi innotuisset et fugissem, sicut prius dixeram, iam || tunc || ab humanis rebus efficerer alienus. postquam uero saluari per misericordiam dei potui, ex || insensibilitate || autem mea non fugi a magna Alexandrinorum ciuitate propter infirmitatem corporis mei

---

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 17 plenius] ΑΡΔΗΝ 18 ipsam — terram] ΔΙΑΚΟΠΤΗΝΑΙ ΔΕ ΚΑΙ ΑΥΤΗΝ ΤΗΝ ΓΗΝ 24 de uilla ad ciuitatem fugit

VERSIO ANTIQVA 1 miserabilia $\Phi^a V^{corr} D$ mirabili *C* mirabilia D^{mg} 2 hominibus *R* 4 qui *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} ipsam $\Phi^r D^{mg}$ hanc $\Phi^a APD$ hac *M* 5 ornante Φ^a ornantem *APM* adornante *D*, *corr.* D^{mg} 6 cum animalibus $\Phi^{ac} Y^{corr}$ et *om.* Φ^{ac}, *corr. PD* 7 a *om. N* 7/8 omne — transmeans] *mala loci Græci* τὸν πάντα πλοῦν διαπορθμεύσαντα *translatio* 9 et $\Phi^r D^{mg}$ *om.* Φ^a ex *APD* et ex *M* 10 scæ gratia *BN* gratie sante *M* 12 successit quod utinam numquam prohibuit Φ^a 13 qui *P* uel quod P^{mg} in *om.* Φ^a 14 ñros uilissimos agros Φ^a 15 eos Φ^a 16 uillulis Φ^a 17 igne $\Phi^a V^{corr} D$ igni *APM*, *corr. P* 18 succideret] succenderet *BN* 19 sed ille $\Phi^{ac} Y^{corr}$ his ille V^{corr} 20 me miserabilem Φ^{ac} 21 ypocratione *RN* V^{corr} ypogratione *B* arpocratio *APD*, *corr. P* 22 mortuum corpus meum Φ^{ac} 24 tunc *om.* Φ^{ac}, *corr. PD* 25 insipientia [insipientiam *P*] $\Phi^{ac} V^{corr}$, *corr.* P^{mg} 26 meam *P* mei *M* fugiam magna *NM*

1 accedo] adeo *M* 2 miseremini *AD*, *corr.* D^{mg} miserere *M* homini *PM* scam illam *AP* 3 ecclesiæ *AM* ecclesiam *P* 6 omnem *AD* 7 per mare] permanere *MCV*, *corr.* *V* omnem *M* 8 lyriciam *Y* debilem mihi *MV*, *corr.* *V* mihi debilem *A* 9 intueretur *A* 10 dignas *M* 11 quod *om. CV*, *corr.* *V* 12 in] ad *AP*, *corr.* *P* cælos *AM* utinam *om. M* 13 uenerabili] uniuersali *AP*, *corr.* *P* 14 nihil hominum *M* aduersas *M* a diuersos *A* 15 aliquos alios *APD* aliquos *M* et *om. AP* 16 habere *AMV* 17 plenus *A* *om. M* consumeret et *ADM* Y^{corr} 18 incenderet] succenderet *M* mihi] nihil *AM* utilem *M* 21 mena *Y* 23 puncum *C* punicum D^{mg} multum *D* paucum *Y* 24 efficeret *M* alienos *CV*, *corr.* *V* 25—p. 33. 2 postquam — maiores *V in ras.* 25 et ex V^{corr} et *Y* 25/26 autem — non] forma diuinis *C* formidinis meæ *YP*^{mg} 25 autem] a terra *M* 26 non *om.* P^{mg} fugi — propter *om. C* ab alexandrinorum magnæ ciuitatis *A* ad magnam alexandrinorum ciuitatem *Y*

et quia multum || meorum || obsequio indigebam, præcipue uero quia et ex ea essem ciuitate ego et mei maiores et quia domum in ea haberem, iratus super his, quasi nihil factum esset, in ipsis paschalibus diebus iterum me iubet [raptum] per Arpocrationem || diaconum rapi ||; semper enim eius ministrauit furori || pariter || cum prædicto Petro diacone, sicut demonstrant quæ apud Ephesum gesta sunt aduersus sanctæ memoriæ Flauianum quondam archiepiscopum huius nouæ Romæ et contra multos eius, insuper etiam et contra || reuerentissimum || nunc quidem episcopum, tunc uero presbyterum et œconomum constitutum magnæ Alexandrinæ || ciuitatis ecclesiæ || Nestorium. et recludor in uno xenodochio tabidorum, nullo modo alicui obnoxius constitutus neque, sicut docui, accusatione aliquando aduersus me facta. immittit iterum et in eodem xenodochio aliquos qui me occiderent, sicut || et || omnibus qui in ipso xenodochio sunt, || manifestatum || est in tantum, ut horrentes malitiam iuuare me dignarentur, propter quod et uiuo hactenus. nec prius me ab illis iniquissimis absoluit uinculis, nisi et a magna Alexandria alienum me fieri || promitterem || in tali || corporis || statu et alia aliqua quæ illi erant desiderabilia, agerem. quoniam igitur consideratis, sanctissimi et beatissimi patres, quia omnia quæ ab eo commissa sunt, neque deo placita neque legibus toleranda sunt, sed neque ulli homini, peto et deprecor uestigia angelicæ uestræ militiæ || misereri || mei et præcipere me sanctum et uniuersale uestrum intrare concilium hæc omnia probaturum, quatenus || et || ex omni iniquitate || perpetrata in me || illæsus effectus proprio || gradui ||, si uestræ placuerit sanctitati, restituar, homo qui multis temporibus sincere iussionibus sanctæ memoriæ et catholicæ fidei aduocato Cyrillo ministraui, debilis factus et non habens aliunde necessaria uitæ nutrimenta, quatenus hæc iusta promeritus solitas orationes et gratias referam omnium nostrum saluatori Christo pro uestro angelico choro. et supplico pro documento eorum quæ a me dicta sunt, in tuto fieri Agorastum || et || Dorotheum, Eusebium ||, Didionem, Arpocrationem ||, Petrum, || Gaianum et mediastrinum episcopalis balinei || nunc eum comitantem, qui est imperitus || et qui || potest || omnia subtiliter dicere. paratus

---

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 9 ΛΕΛΩΒΗΜΕΝΩΝ C^{mg}

VERSIO ANTIQVA 1 eorum $\Phi^a V^{corr}$ obsequium *BND* obsequia *Y* 3 nil Φ^a raptum *deleri prætermissum in* Φ^r 4 apocrationem *BN* diaconum *om.* Φ^{ac} [= Γ], *corr. PD* duci $\Phi^{ac} V^{corr}$, *corr. P* pariter una Φ^{ac}, *corr. P* 7 eius Φ^{acr} ἑτέρων Γ, *discrepantiæ ratio obscura* religiosum Φ^{ac} 8 alexandriæ *B* 9 ecclesiæ ciuitatis Φ^{ac} nestorium [*scil. episcopum Phragonensem*] Φ^{acr} Προτέριον Γ *pessima coniectura* 12 et *om.* $\Phi^a APD$, *corr. PD* in *M* manifestum $\Phi^a DMV$, *corr. D* 15 permitterem $\Phi^a D$ promittentem *M* corpori Φ^a 18/19 miseremini $\Phi^a AD$, *corr. D*^{mg} miserere *M* 20 et *om.* Φ^{ac}, *corr. PD* perpetrata — me *om.* Φ^{ac}, *corr. PD* 21 gradu $\Phi^a A$ 22 iussionibus *otiosum* 26 et *om.* Φ^{ac} [= Γ] dedionem Φ^a 26/27 arpocratem Φ^{ac}, *corr. PD*^{mg} 27 gaium Φ^{ac}, *corr. P* et *deest in* Γ 27/28 nunc — comitantem $\Phi^r D^{corr}$ eius comitem Φ^a ei nunc comitantem Φ^c 28 qui — imperitus $\Phi^r P^{corr} D^{corr}$ inperitum Φ^{ac} possit $\Phi^a PDM$, *corr. P* possint *A*

1 et^2 *om. Y* 2 et^1 *om. M* maioris mei *D* 3 in] et *AM* et in *D* 4 enim *om. M* furori ministrauit *D* ministrauit furorem *CV* 5 diaconem *M* diacono *A* demonstrauit *D* demonstrat *PCV*, *corr. P* sunt quæ YP^{corr} 8 econimum *A* œconimum *D* 9 recludere *D* 9. 11. 12 exenodocio *A* 9 tabitorum *D* 10/11 accusationem — factam [facta *P*] *APD* 11 aduersum *A* et *om. P* 14 aliis *M* absolui *Y* 15 statu] institutum *A* statum *P* statutum P^{corr} 16 a $\overline{\text{scissimis}}$ et beatissimis [beatis *D*] patribus *APD*, *corr. P* 18 illi *M* hominum *A* uestræ angelicæ *A* 19 uniuersalem *AP* 20 perpetrato *Y* 21 placuerit scitati $\overline{\text{uræ}}$ *D* restituatur *AM* 22 aduocatio cyrilli *D* 24 hac *A* nostrorum *P* 26 toto *A* agorestum *M* 27 balnei Φ^c, *corr. D* 28 simpliciter *D*

enim sum tempore cognitionis et sanctissimos uiros uita et fide probabiles producere ex iussione uestræ sanctitatis, qui de his omnibus testificari præualeant.

Ischyrion diaconus hos libellos optuli factos secundum meam uoluntatem et dictatos et manu mea suscriptos.

51 a $\overline{\text{iii}}$ Et cum recitatus fuisset libellus, PASCASINVS $\overline{\text{EPS}}$ $\overline{\text{D}}$: || Et || libellus præsentis Athanasii, qui nobis oblatus est, recenseatur.

Et suscipiens Procopius lector et notarius legit.

52 $\overline{\beta}$ Et cum lectus esset, LVCENSIVS $\overline{\text{EPS}}$ $\overline{\text{D}}$: Quæ per libellum docuisti aduersus || deo amicissimum || episcopum Dioscorum, hæc considera et si confidis, per te notum || tibi || facito et proprio ore manifesta.

53 ATHANASIVS $\overline{\text{D}}$: Paratus sum et mihi confido aduenientem eum in uestro sancto concilio in omnibus || quæ || eum accusaui, conuincere.

54 ET POST IPSVM ISCHYRION $\overline{\text{D}}$: Si deductus fuerit in hac sancta et uniuersali synodo Dioscorus reuerentissimus Alexandriæ episcopus, paratus sum per || euidentissimas || approbationes demonstrare hæc omnia quæ uestrum angelicum chorum docui, nihilo minus et per nominatos a me testes syncellos eius constitutos, qui hactenus cum ipso degere et manere uidentur, || cum producti fuerint ||, quatenus et ex domesticis eius ueritas ostendatur. per orationes enim uestras, quidam in honore promoti sunt || pro || eo quod illis homicidiis quæ in Epheso || facta || sunt, ministrassent, et hic cum ipso sunt.

55 Et cum || lecti || fuissent libelli, MARINIANVS $\overline{\text{EPS}}$ METROPOLITANVS SYNNADAE $\overline{\text{D}}$: Oblatus libellus aduersus || deo amicissimum || Dioscorum episcopum ab Athanasio || uiro reuerentissimo fidei monumentorum cum aliis inseratur ||.

56 PERGAMIVS $\overline{\text{EPS}}$ METROPOLITANVS ANTIOCHIAE PISIDIAE $\overline{\text{D}}$: Lectum libellum quem optulit Athanasius || reuerentissimus ||, in quo || deo amicissimum || Dioscorum Alexandriæ ciuitatis episcopum accusauit, oportet monumentis quæ nunc aguntur, inseri; dicat uero idem Athanasius propria uoce si suis accusationibus aderit.

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI [C^{mg}] 7 Procopius lector] Acum Procopius diac Asclipiadis diac 8 et hic ordinem [hiardinem C^{mg}] Acumit(ani) maiores litteræ ostendent

VERSIO ANTIQVA 3 schyrion Φ^r scyrion Φ^{ac} 5 iii *superscr.* $\overline{\Gamma}$ *CV* et *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 8 $\overline{\beta}$ *CV* lucentius *BND* 8/9 reuerentissimum Φ^{ac} notum tibi [= ἑαυτῶι *siue* σεαυτῶι *pro* αὐτῶι] Φ^r notum ei $\Phi^a DM$ ei notum *A* notum *P* 12 quibus Φ^{ac} in quibus D^{corr} 13 schyrion *Y* schyrio *CV* scyrion *BN*Φ^c chyrion *R* 14/15 certissimas Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 17/18 uidentur — ostendatur] uideatur *M* 17 cum — fuerint *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 19 pro Φ^{cr} ob Φ^a factæ Φ^a 21 relecti [relicti *B*] Φ^{ac} marianus *RBDY*, *corr. RY* marinnanus *N* marimanus *CV* 22 reuerentissimum Φ^{ac} anathasio *BN* 23 uero [uiro *PM*] religioso $\Phi^a APM$ $\overline{\text{uro}}$ *D* cum reliquis monumentorum Φ^a inferatur *DCV*, *corr. V* inserantur *AP* societur Φ^a 24 pissidiæ Φ^a 25 reuerentissimus *om.* Φ^{ac} reuerentissimum Φ^{ac} 25/26 alexandrinæ *R*Φ^c 26 episcopum *om. BN* 27 anathasius *B*

1 uita et fide] uitæ feruore *D*, *corr.* D^{mg} et producere *D* 2 testificare *D* 4 et *om. D* 5 libellus *om. P* 6 nobis *om. M* 7 lector procopius *P* diaconus *Y* [= Γ], *cf. notam Rustici* 8 lectum *CV*, *corr V* fuisset Φ^c libellos *APD* aduersum *PM* 9 dioscorum epm *ACV* 11 mihi adesse *A* 12 in *om. APD*, *corr. D* 13 eum *A* doctus *M* 14 eps alexandriæ [alexandriæ ciuis *A*] Φ^c 17 eo *A* 18 enim *om. M* [= Γ] 23 fide *P* 24 pergamus *MY* metropolis *D* 27 infieri *M*

α̅ LIBELLVS ATHANASII P̅B̅I̅

57 || Sanctissimo || et || beatissimo || uniuersali || patriarchæ || magnæ Romæ Leoni et sancto et uniuersali concilio secundum dei uoluntatem et || diuinum || nutum congregato in Calchedonensi ciuitate a miserabili Athanasio quondam presbytero magnæ Alexandriæ ciuitatis et filio sororis sanctæ et beatæ memoriæ episcopi Cyrilli. || Sanctæ et beatæ memoriæ Cyrillus || magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondam triginta et duobus annis || archiepiscopus || irreprehensibiliter || et || cum recta fide || uiuens || mihi quidem Athanasio et clarissimæ memoriæ Paulo fratri meo auunculus fuerat, || meæ || uero || matris || Isidoræ germanus. hic moriturus testamentum condens honorauit || eum ||, quicumque ille post eum fuisset ordinatus archiepiscopus, plurimis et magnis legatis de sua substantia, coniurans eum in scriptis per || uenerabilia et terribilia mysteria || ut ipsius foueret genus et in nullo eis laborem incuteret. sed reuerentissimus episcopus Dioscorus, qui malo non solum nostro, sed etiam totius illius diœceseos succedens throno, inimicitias exercens contra eius rectam fidem hæreticus constitutus, non solum non fouet, sed pro nihilo ducens eius || terribiles adiurationes || contraria in nos operatur, omnes aduersus nos exquirens insidias. et in principiis quidem episcopatus, quem nescio qua ratione sortitus est, mihi et fratri meo adhuc || tunc || superstiti mortem minitans a nominatissima Alexandria quadam || nos || intentione exclusit, ut persecutionem passi exinde ad felicissimam Constantinopolitanam urbem perueniremus sperantes mereri auxilium; sed intentio reuerentissimi uiri talis erat quatenus hic teneremur et affligeremur tam ab iniquæ memoriæ Chrysaphio quam etiam et a magnificentissimo et gloriosissimo Nomo tunc res totius orbis habenti præ manibus. hoc enim mandauit per litteras quasi magnum aliquid prouidens memoratis ut nos quidem ab eis consumeremur, ipsi uero nostræ captionis gratiam confiterentur. quippe ilico cum in regia urbe peruenirémus sperantes mereri auxilium, sub custodia || facti || diuersis sumus pœnis subiecti, quo usque omnia quæ in mobilibus habebamus, daremus, ita ut cum tormentis || non sufficeremus, quasi pro remedio || cogeremur cum grauissimis usuris multos feneratores inquirere, || ita || ut noster quidem frater clarissimæ memoriæ Paulus non sustinens cruciatus et iniurias humanis rebus excederet, ego autem Athanasius et nostra matertera et uxor et filii fratris mei malo

---

Φ[a] [= *RBN*], Φ[c] [= *APDM*], Φ[r] [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 6 ΟΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΓΙΑΣ *C*[mg]

VERSIO ANTIQVA 1 α̅ *CV* 2 s̅c̅ū̅ Φ[ac]*V*, *corr. D*[mg] et beatissimo et Φ[ac] archiep̄o et patriarche Φ[ac] 3 sacrum Φ[ac] 4 notum *BA* notam *CV*, *corr. V* nutum dī *M* 6 sanctæ — Cyrillus *om.* Φ[a] 7 archiēpō Φ[a] et *om.* Φ[ac] [= Γ], *corr. D* 8 uiuente Φ[a] 9 mihi Φ[ac] [= Γ], *corr. D*[mg] me *Y* matris *om.* Φ[ac] [= Γ], *corr. D*[mg] isodoræ *RM* hisodoro *A* isydoro *P* 10 eum *om.* Φ[ac], *corr. D* qui cum *BN* 12 uenerabile [uenerabilem *R*Φ[c]] et [*om. M*] terribile [terribilem *AD om. M*] mysterium Φ[ac] 14 dioceseos [diocesiseos *P*] *BN*Φ[c]*Y* dioceses *V* 16 terribilem coniurationem Φ[ac] 18 tunc *om.* Φ[ac], *corr. D* 19 nos *om.* Φ[ac], *corr. D* 20 peruenerimus *RD*, *corr. D* 26 peruenerimus *RB* peruenirimus *N* peruenissemus *AD*, *corr. D*[mg] facta Φ[a] 28 non — remedio Φ[r]*D*[mg] facta exactione Φ[ac]*V*[mg] 29 ita *om.* Φ[ac], *corr. D*

1 libellos *A* pbr̄i alexandrini *M* 5 alexandrinæ *APM* filia *CV*, *corr. V* 8 fratre *Y* 9 meo] mei *CV*, *corr. V* huic *A* 12 et per *M* 13 malum *CV* 14 n̄r̄m̄ *V* 15 fouit *D* 16 dicens *M* operatus *AP* 17 aduersum *P* quidem *om. P* episcopatus sui *P*[corr] 18 timorem *P* minans *APD* 21 miseri *P* mireri *Y* 22 et[3] *om. AP* a *om. DMV*, *corr. D* 23 et gloriosissimo *om. Y* urbis *AM* habentis [habentes *A*] præ manibus *AM* præ manibus habentes *P* manibus *V in ras.* mani sunt *C* manibus s̄ *D* 25 ipsis Φ[r]*D*[corr] captioni *Y* gratia *AD* gratiæ *P* confiteretur *CV*, *corr. V* conferteretur *Y* 26 mereri] miseri *AP* 27 diuersi sumus *A* *V*[corr] diuersissimus *CV* 29/30 carissimæ Φ[c] 31 athanasios *M*

nostro in humanis rebus permansimus, nihil aliud quam feneratores habentes sub grauissimis, sicut dixi, usuris, ut de cetero nec procedendi haberemus licentiam pro frequentissima feneratorum || contra nos || interpellatione, cum non haberemus unde absoluere debitum. infinitam namque et excedentem non solum nostram uirtutem, sed etiam || diuitum || insignium pecuniam exacti sumus, ita ut nihil nobis relinqueretur. super || hæc || autem, ut neque habitationem aliquam haberemus, nostras domos || præparauit || ecclesias fieri, mea[m] Athanasii quarto tecto superiacente[m] et quæ pro sui positione fieri non || posset || ecclesia, || et complectitur || cum prædictis domibus alias etiam uicinas domos et reditus tenens. sed neque his contentus me presbyterio priuauit et alienum ecclesiastico fecit collegio nulla aduersus me facta accusatione. et iam || agimus annum septimum || errantes de loco in locum aliquando quidem a creditoribus fugientes, aliquando et ab ipso || et || neque in ecclesiis neque in monasteriis habitare permissi. sic ergo perueniente || me || Athanasio in Metanœa, id est huius nominis || suburbano magnæ Alexandrinæ ciuitatis, quod aliquando Canopos uocabatur, quod suburbanum ab initio et ex antiqua consuetudine ad refrigerium confugientium constitutum est; omne enim uidetur esse sub tutela uenerabilis monasterii Tabennensium, uerum etiam et intra fines sanctæ dei ecclesiæ, habens et publicum balneum, in quo et reficere nostrum miserabile corpus et cautelam ab insidiantibus sperabamus habere; in tantum autem ad impietatem memoratus reuerentissimus episcopus declinauit, ut || miserioribus omni miseratione nobis effectis || neque || misereretur || neque aliquando || aliquod || mandatum || Christi percepit in mentem ||. nam præcepit neque fiscale balneum || exhibere || neque panem transmitti aut alterum aliquem cibum ibidem uenundari, ad hoc unum respiciens quatenus sub angustia non lauandi et famis periremus. unde || ex || multa angustia et penuria paulo minus de humanis rebus excesseram, quod quidem mihi optabile erat, ut a tantis malis liberarer, non autem || contigit mihi || propter dei misericordiam. pecuniæ itaque quas exacti sumus ||, quædam || quidem de propria nostra substantia, || aliæ || uero sub grauissimis usuris, sicut diximus, || adcommodatæ || usque ad mille quadringentas plus minus auri libras extenduntur, quas a nobis magnificentissimus et gloriosissimus

---

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 3 contra nos *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 5 debitum $\Phi^a V^{corr} P$ debitam *A* pecuniarum *AP* 6 his Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 7 iussit Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} meam $\Phi^{ar} APD$ mea *M* 8 superiacentem $\Phi^{ar} M$ subiacentem *APD* pro sui *om. BN* sui *om. AM* possit $\Phi^a D$ posse *APM* 8/9 et — domibus *om. M* 9 complectitur etiam Φ^a etiam complectitur [collectio *D*] *APD* V^{corr}, *corr.* D^{mg} 11 etiam septimum annum agimus Φ^{ac} et agimus annum iam septimum *Y* 13 et *om.* Φ^a [= Γ] ut *CV* 14 me *om.* Φ^a metanœa *C* metanya *M* metania $\Phi^a APD$ metanea *VY* D^{mg} id — nominis *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} suburbane *R* 20/21 miseriores omnibus constitutos [constitos *B*] Φ^a 21 misereri Φ^a miseretur *CV* aliquando *om. M* [= Γ] 22 aliquod *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} $\overline{\text{xpi}}$ — mentem $\Phi^r D^{mg}$ timuit $\overline{\text{xpi}}$ Φ^a timuerit $\overline{\text{xpi}}$ Φ^c 23 exhiberi Φ^a 25 ex *om. APD, corr. D* et ex Φ^a 26 liberer *N* 27 mihi contigit [contingit *M*] Φ^{ac} 28 quasdam Φ^a alia Φ^a 29 adcominodatas Φ^{ac}

6/7 habuerimus *A* 10 alienum me *M* 11 septimum *V in ras.* sempiternum *CV* D^{mg} 13 enim *A* 13/14 peruenientem *CV, corr. V* 14 id est] idem D^{mg} magnæ *om. APD, corr. D* 15 alexandriæ *PD* canopus *APD* suburbano *APD* 16 et *om. Y* confugium D^{mg} 17 omnem *AP* sub tutela] subtiliter a *M* monasteriis *D* monasterium *M* tabenensium *AM* 18 finem *M* ecclesie dī *M* etī *om. M* 19 speramus *M* 20 memoratus *om. A* 21 miseria *Y* neque memoratus *A* 23 aut aliquem alterum *A* ualnearum aliquem *M* 24 laborandi *AP* 26 a *om. M* 30 minus numero *A*

Nomus per uirum deuotum Seuerum || magistrianum || et quondam || subadiuuam || eiusdem deuotissimæ || magistrianorum || scholæ accepit; nec enim faciem illius barbari Chrysaphii uidimus. has uero nostras et huiusmodi calamitates pro nihilo ducens in possessionem relictarum mihi Athanasio rerum mittitur, ita ut undique mihi et necessarius uictus deficeret et postea mendicando ab his qui misereri pie consueuerunt, mihi et reliquis duobus aut tribus mancipiis uictum colligerem. post has autem omnes pecunias || exegit || et a nostris materteris, sororibus uero sanctæ et beatæ memoriæ Cyrilli usque ad ipsam animam || extremamque expugnationem || afflictis metu mortis imposito auri pondo octoginta quinque, nihilo minus et filios clarissimæ memoriæ mei fratris orbitate infelices et eius uxorem mortem mariti sui plangentem auri pondo quadraginta. considerate igitur, omnia || deo amicissimi ||, quia nec barbari aliquando aduersus subiectos sibi talia commiserunt qualia iste mirabilis doctor, qui aliis prædicare debuit obliuisci malitiam, talia autem ipse non solum contra nos, sed etiam contra multos alios perpetrauit. || et || precamur uestram sanctitatem ut uel nunc mereamur auxilium et cognitione nobis proposita, quæ iniuste a magnificentissimo et gloriosissimo Nomo exacti sumus, recipiamus et reddamus feneratoribus. parati enim sumus || ostendere || hunc magnificentissimum uirum, qui nos illam quantitatem || exegit ||, et reuerentissimum episcopum || Dioscorum || et in ipsum Christum contumelias perpetrasse et multa alia commisisse quæ non solum legibus abdicata sunt, sed || etiam || inmanissimis et ferocissimis barbaris. istius enim commissa illorum crudelitatem et omnem circa deum impietatem uicerunt. et precamur, sicut et antea obsecrauimus, uestrum mereri auxilium, quatenus gratias agentes deo et uestræ || religiositati [sanctæ] || solitas orationes pro uestra sanctitate Christo omnium nostrum saluatori fundamus. rogamus uero neque testes abesse, qui possunt tempore cognitionis de omnibus quæ a nobis dicta sunt, testimonium perhibere.

Miserabilis Athanasius presbyter nominatissimæ Alexandrinæ ciuitatis hos libellos porrexi sanctissimo et uniuersali archiepiscopo et patriarchæ Leoni et sanctissimo et uniuersali concilio sanctissimorum patrum et episcoporum.

58 Γ ET POST HAEC ATHANASIVS $\overline{D}$: Possum adesse meæ || uoci et || opinioni et per manifestissimas approbationes ostendere omnia hæc aduersus me a reuerentissimo et

---

Φ^a [*RBN*], Φ^c [*APDM*], Φ^r [*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 agentem in rebus $\Phi^a V^{mg}$ sub adiuba $\Phi^a D$, *corr.* D^{mg} 2 agentum [agentem V^{mg}] in rebus $\Phi^a V^{mg}$ 3 nilo *N* 7 exigit $\Phi^a AM$ 8 extremamque [*Y* et extremamque *CV* et extremam D^{mg}] $\Phi^r D^{mg}$ *om.* Φ^{ac} 10 suæ *BN* 11 omnia reuerentissimi $\Phi^a PDM$ $\overline{\text{reui}}$ omnia *A* 12/13 miserabilis *BAD* 13 aliis] ΑΛΛΟΙΣ pro ΛΑΟΙΣ 14 et *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 17 ostendere *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 18 exigit $\Phi^a V^{corr} AM$ 18/19 dioscorum ostendere Φ^{ac} 20 etiam ab Φ^a 23 religiositati [religiositatis *CV*] $\overline{\text{sc}}$æ [*deleui*] Φ^r beatitudini Φ^{ac} 30 Γ *CV* *cf. p.* 35, 1. 34, 8 uoci et *om.* Φ^{ac}[= Γ], *corr. D*

1 nomos *Y* uerum *AD*, *corr. D* 2 deuotissimi *D* cholæ *Y* facies *M* 4 anathasio *M* athasio *CV* 5 miserere *D* miseri *A* 5/6 consuerunt *DY*, *corr. D* 7 omnes *om. M* et] ut *CV*, *corr. V* a *om. PM* sanctæ *om. M* 8 et beatæ *om. P* 9 inpositum *P* pondus *M* 10 caræ *D*, *corr. D* et *om. A* 11 igitur *om. P* 13 debet *D* 14 penetrauit *M* 15 cognitionem *ADY* propositum *P* 16 a *om. M* et gloriosissimo *om. Y* et] ut *CV* 18 et *om. AP* 19 et[1] *om. D* xpi *CV*, *corr. V* 21 conmissa sunt *M* circa deum] domini *M* 22 fecerunt *M* ante *APD* 23 quatenus] quæ nos *Y* 24 urm *M* 25 de omnibus *om.* Φ^c, *corr. D* quæ *om. M* ad *Y* 27 mirabilis *M* nominatissimus *P* alexandriæ *PD* 28/29 uniuersali — et[1] *om. AD*, *corr.* D^{mg} 28 uniuersali archiēpō uniuersali *M* et patriarchæ *om. P* 28/29 sanctissimo *om. P* et uniuersali *om. PM* et[3] *om. M* coepiscoprm *D* 31 aduersum $\Phi^c Y$ me *om. P* a *om. M*

|| deo amicissimo || Dioscoro perpetrata in totis octo hodie annis || eo || circumueniente || me || et insidias faciente usque ad ipsam salutem mihi et omni nostro generi et meis materteris et ter beatissimo fratri meo et uxori eius et orphanis infantibus.

59 IOHANNES EPS METROPOLIS SEBASTIAE PRIMAE ARMENIAE D: Quid etiam adstans desiderat, manifestius doceat.

60 SOPHRONIVS D: Multa iniqua perpessus et ego a Dioscoro reuerentissimo Alexandrinæ ciuitatis episcopo ad sanctum hoc perueni concilium et interpellans dudum libellos porrexi, et iubete eos relegi.

61 IOHANNES EPS METROPOLITANVS SEBASTIAE D: Et libelli præsentis Sophronii recitentur. Et accipiens Asclepiades diaconus et notarius recitauit.

62 II Et cum lecti fuissent, SOPHRONIVS D: Peto et meos libellos inseri monumentis.

63 PATRICIVS EPS METROPOLITANVS TYANENSIS D: Lecti libelli secundum postulationem Sophronii monumentorum || serie || socientur.

I LIBELLVS SOPHRONII

64 Sanctissimo et beatissimo uniuersali archiepiscopo et patriarchæ magnæ || urbis Romæ || Leoni et sanctissimo concilio secundum uoluntatem dei et || diuina || mandata in Calchedonensi ciuitate congregato a Sophronio Christiano. || Orationis || meæ opus fuit, non solum || uero || mihi minimo, uerum etiam omnibus qui a reuerentissimo episcopo Dioscoro læsi sunt, ut secundum uoluntatem dei et sanctionem sacratissimorum dominorum orbis terræ sanctum uestrum et euangelicum congregaretur concilium, quatenus interpellans edocerem quantam tyrannidem et uiolentiam a memorato reuerentissimo episcopo sustinui. precor igitur sanctam uestram synodum suas mihi aures accomodare, ut quæ in me commissa sunt, pro meis uiribus doceam, licet maiore sermone, quia magna || sunt ||, egeant. læsus enim || sum maxima || et ego et in paupertatem deductus per diuersas circumuentiones reuerentissimi Dioscori magnæ || Alexandriæ || ciuitatis episcopi, per quas sæpius aduersus me pauperem maligne operatus est, adiens || doceo ||, diuersos habens obnoxios nec non etiam et iniqua passus a Macario magnæ Alexandrinæ ciuitatis curiali. hic enim coniugem meam nomine Theodoten, ex qua et filios suscepi, neque repudio consequente neque

---

Φa [= *RBN*], Φc [- *APDM*], Φr [- *CIY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 28 ΠΟΛΙΤΕΥΟΜΕΝΟΥ *C*mg

VERSIO ANTIQVA 1 beatissimo Φac eo *om.* Φa et *AD* 2 me *om.* Φac, *corr. D* 4 ionis *R* iohannis *AD* arminiæ *RD* armoniæ *A* 8 porrexit *N* iubet *N* 9 iohannis *RAD* 10 asclipiadis *D* asclipiades *RAP* aspidiades *CI* 11 II *CI* meos] coeos *R* 13 textui Φa I *C* 15 epo *N* 15/16 romae urbis Φa*DM* 16 sacratissima Φa*APM* sacra *D* 17 orationi Φa 18 uero *om.* Φac 20 euangelicum Φar*APD* angelicum [- Γ] *M* 24 sunt quæ in me commissa sunt Φa I'corr sum *om.* Φa [- Γ] maxima *Y* maxime Φac*CI* 25 et² *om. BDCI, corr. V* 26 alexandrinæ Φa*APD* 27 doceo frequenter Φac frequenter doceo I'corr 29 theodeten *M* theodote *BNP* theodthe *R* theodotem *AD* I'corr nec Φa

2 omnibus *M* 3 inter beatissimo *M* meo *om. Y* et orfanis et *Y* 4 enim *A* 6 a *om. CV* reuo dioscoro *Y* 7 hoc *om. A* 9 præsentes *A* sofroniæ *D* 11 u *om. CV, corr. V* 12 metropolis *D* tyænsis *P* lectis *A* 13/14 monumentorum — Sophronii *om. M* 14 libello *Y* 17 congregata *CI* 18 qui a] quæ *Y* 21 quatenus] quæ nos *Y* 22 uram scam *CV* 23 aures mihi *M* 24 maiorem sermonem *D* 25 et¹ *om. AP* paupertate Φc reductus *P* redactus *A* 26 eps *M* epm *P* aduersum *ADY* 27 magne *Y* audiens *Y* adiciens *CI'D*mg 27/28 nec — enim *om. M* 28 alexandriæ *PDY* hæc *A*

tristi aliquo commisso, sed in communi conubio constitutam desiderio iniquo captus raptam habuit. ad hoc concitatus, quod neque barbari || umquam facile || perpetrauerunt, uix tandem perueniens ad dominos orbis terræ et magnificentissimos et excellentissimos præfectos accusaui memoratum Macarium et certa super his acta sunt et præcepit eum qui contra iura perpetrare præsumpsit, repræsentari una cum mea coniuge Theodote, quatenus legitima examinatio cognitionis proueniret, nominans et alios || qui || mihi in scriptis uel sine scriptis probationibus obnoxii sunt. habens itaque diuina decreta, sed et maximas sententias magnificentissimorum et gloriosissimorum præfectorum, necessarie uero et eorum executorem, id est uirum strenuum Theodorum ex amplissimo officio, reuersus sum in magnam Alexandrinam ciuitatem, quatenus hæc executioni traderentur. sed reuerentissimus episcopus Dioscorus omnia indeuote agens || arbitransque || se super omnes esse neque || immortalia || decreta neque magnificas concessit exequi sententias, suam magis prouinciam quam imperatorum esse dicens. quippe igitur immittit aduersus me Isidorum, nomen quidem habentem diaconi, sui uero furoris ministrum, cum latrocinantium agmine tam rusticorum quam quorundam aliorum, ut me de rebus humanis facerent alienum, executorem uero mihi ab amplissimo officio delegatum sine ulla actione abigerent, quod et factum est. qui diaconus secundum præceptionem memorati reuerentissimi episcopi Dioscori non contentus his insuper omnes || meas || abstulit facultates quæ in nauibus et multis rebus aliis possidebam, ex quibus cum || nostris || infantibus uictum habebam. ex desperato enim ista cognoscens aliquo mihi memorati insaniam nuntiante fugiens saluatus sum. quoniam igitur quæ perpetrata sunt a reuerentissimo episcopo Dioscoro, neque a barbaris aliquando sunt commissa, adeo et deprecor uestram angelicam militiam, miseremini mei et præcipite per dei prouidentiam hic comprehensum tyrannum mihi facere responsum. paratus enim sum ostendere reuerentissimum episcopum Dioscorum et aduersus sanctam et omousion trinitatem sæpius blasphemas emisisse uoces nec non etiam adulteria perpetrasse et in ipsam deuotionem peccasse. nam et sacra || laureata || cum pro felicitate orbis terræ et in Alexandrinam || introissent || ciuitatem, non recusauit || agere || multas dispergens pecunias per Agorastum et Timotheum et alios quosdam, || ut ea[s] || a ciuitate depelleret. moleste enim ferebat eo quod talis orbis

---

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 9/10 ΑΙΔΕΣΙΜΩΤΑΤΟΝ C^{mg}

VERSIO ANTIQVA 1 constitam *R* constitutum *M* 2 facile quandoque Φ^{ac} 5 præcepit] ἠξίωσε pro ἠξίωσα 7 qui *om.* Φ^a 11 executione *BMCV* traderetur *BN* 12 arbitrans Φ^{ac} V^{corr} 12/13 inmortalia *Y* immo alia CD^{mg} imperialia Φ^{ac} imperalia V^{corr} 15 quippe *BN* 18 et *om. N* 19 meas omnes *D* omnes Φ^a 20 facultates quæ] τὰ προσόντα 21 meis Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 22 nuntiantem *BNPM* 23 a² *om. N* 27 nec] nam *N* 28 laureta Φ^{ac}, *corr. D* laureautu *Y* 29 in ex *NCV* introiens Φ^a 30 agere *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 31 ut eas [*postulatur* ea] Φ^r *om.* Φ^{ac} a *om. N* depellere Φ^{ac}

1 tristi aliquo] theatralico tritiliaco *P* 2 raptum *M* ab *A* citatus *Y* cogitatus *A* 3 dn̄m *APD* 5 præsentari *M* 5/6 meam coniugem theodoten [theodotem *P*] *AP* 7 uel — scriptis *om. DV*, *corr.* D^{mg} scriptis²] inscriptis *A* 8/9 et gloriosissimorum *om. DM*, *corr. D* 9 et eorum et *CV* uirum id est *M* 10 ex] et *AM* alexandriam *CV* 12 se *in ras. V* *om. C* neque enim *A* 13 sentias *CV*, *corr. V* 14 imperatorem *D* aduersum *ADY* 15 diaconatus sui *D* diaconi filii D^{mg} 17 faceret *A* senatu officio *P* 17/18 accusatione *CV* 20 aliis multis rebus *Y* 23 aliquando a barbaris *Y* 26 sumus *Y* episcopum *om. A* aduersum *D* 27 blasphema remisisse *AM* 28 deuocationem CD^{corr} inpræcasse *A* inpetrasse *P* puaricasse *D* 29 et *om. APD*, *corr. D* alexandriam *M* alexandria *Y* 31 enim *om. M* ferabat *C*

terræ dominus prædicaretur. se ipsum enim magis Ægytiacæ diœceseos imperare || uolebat, || sicut et gesta apud diuersos iudices confecta demonstrant. nam et uir spectabilis tribunus et notarius Iohannes testimonium perhibet. et nisi quia ex diuina prouidentia contigit magnificentissimum et gloriosissimum Theodorum Ægyptiacæ prouinciæ gubernare negotia fortem legum patronum, olim a prædicto tyranno magna Alexandrinorum ciuitas fuisset deleta. || quia enim || non ego solus, sed etiam multi sunt alii experti insaniam prædicti reuerentissimi Dioscori, manifestum est, licet qui pertulerunt, siue pro paupertate siue pro timore eius tyrannidis non sunt ausi ad uestram sanctitatem peruenientes eum accusare. peto ergo et deprecor uestrum angelicum chorum Agorastum hic conprehensum, unum ex || cooperatoribus || eius insaniæ et syncellum eius || existentem, || adduci et iubete me apud sanctum uestrum et uniuersale concilium ingredientem omnia probare quæ docui. paratus enim sum, si meruero a sanctis uestris auribus audientiam, ostendere reuerentissimum episcopum Dioscorum hæc omnia perpetrasse.

|| Supra scriptus || Sophronius Christianus hunc libellum obtuli sancto et uniuersali concilio sicut perscripta sunt.

65 III ET POST HAEC SCA SYNODVS D: Omnes || hi || libelli gestis inserantur; oportet enim eos rursus recitari aduenientе sanctissimo Dioscoro et querellam suscipiente.

66 FLORENTIVS EPS METROPOLITANVS SARDENSIS D: Certis constitutis quæ lecta sunt, et tertio uocetur || religiosissimus || Alexandrinorum episcopus Dioscorus, quoniam hoc uult ecclesiastici ordinis || consequentia || ut si || et || post hanc tertiam || euocationem || uenire recusauerit, regulæ suo itinere gradiantur.

67 PASCASINVS EPS D: Consequenter || deo amicissimus || episcopus Florentius prosecutus est ut tertio commoneatur per sanctissimos fratres nostros quatenus uenire non differat ad respondendum se accusantibus. et pro hoc, si placet sanctæ et uniuersali synodo, et tertio uocetur || religiosissimus || episcopus Dioscorus.

68 AETIVS ARCHIDIACONVS ET PRIMICERIVS NOTARIORVM D: Quoniam tertiam uocationem a sancta || synodo ad || religiosissimum || episcopum Dioscorum fieri || iudicastis ||, si placet, iubete aliquos sanctissimos episcopos pergere et commonefacere eum ut occurrat uel nunc in sacratissimum || uestrum || concilium.

Φ^{a} [*RBN*], Φ^{c} [*APDM*], Φ^{r} [= *CVY*]

ADNOTATIONES RUSTICI [*C*^{mg}] 18 ΜΕΜΨΕΙΣ ΥΠΕΧΟΝΤΟΣ not sanctissimo Dioscoro

VERSIO ANTIQVA 1 dioceseos *BADMY* diocesis eos *R* dioceseo *N* 1/2 uolens Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 3 iohannis *RAD* 6 quoniam ergo Φ^{ac} *V*^{corr} 10 operatoribus Φ^{a}*M* 11 existentem *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 13 uris scis *BN* 15 supra scriptus *om.* Φ^{a} 17 III *CV* hi om. Φ^{ac} oportere *RB* 20 reuerentissimus Φ^{ac} 21 sequentia Φ^{a} consequentiam *M* et *om.* Φ^{a}*DM*, *corr. D*^{mg} 21/22 uocationem Φ^{ac} 23 reuerentissimus Φ^{a}*PDM om. A* 24 commoueatur *RM* 25 pro] post *BN* 26 reuerentissimus Φ^{ac} 28 sco [sca Φ^{c}*Y*] hac [hoc *Y*] Φ^{ac}*Y* reuerentissimum Φ^{ac} iudicastis *Y* iudicatis Φ^{a}*APMCV* iusseratis *D* 29 scos *ND* 30 urm *Y* urm et scm [scmum *D*] Φ^{ac} urm scm *CV*

1 se ipsum] sæpius *CV* enim *om. APD, corr. D*^{mg} magis *om. A* impetrare *A* 2 et^{1} *om. D* 2/3 spectabilis tribunus] strenuus *D, corr. D*^{mg} 3 perhibent *A* 5 a *om. A* magnæ *ACV* 6 fuisse *AP* delata *A* 7 prædicti uiri *D*^{corr} *om. AP, corr. P* epi dioscori *A P*^{corr} 8 pro *om. A* 9/10 urām angelicam militiam *M* 11 sincillum *A* urm scm *CV* 12 ingredientem] ingrediante *A* 13 uiribus *M* audientium *CV, corr. V* 16 et sicut *A* 17 d *om. CV, corr. V* 18 rursus eos *AD* sco *D* quærellas *P* quærilla *A* suscipite *M* 9 florentinus *Y* relecta *APD* 20 dioscorus eps *M* 21 ut] et *DM, corr. D*^{mg} si *om. M* 22 sue *M* gradiatur *D* 27 diaconus *D* [Γ] 29 et *om. P*

69 SCA SYNODVS D: || Deo amicissimi || episcopi Francion Lucianus et Iohannes pergentes ad sanctissimum episcopum Dioscorum manifestam ei tertiam constituant uocationem || eum fraterne monentes. ||

TERTIA VOCATIO

70 Sancta || et magna uniuersalis || synodus sanctissimo episcopo Dioscoro. Quæ a tua || religiositate || mandantur, multam et diuersam habent uarietatem. aliquando enim teneri || te || a deuotissimis || magistrianis || atque scholariis significant, deinde post eorum permissionem oportere confingunt præsentes esse || debere || magnificentissimos et gloriosissimos iudices, rursus ægritudinem proferunt et iterum magnificentissimorum et gloriosissimorum iudicum consessionem simulant expectare, insuper || et postulasse iam || a piissimo et || Christi amico || nostro imperatore et || deo amicissimos || episcopos Iuuenalem Thalassium Eusebium Basilium et Eustathium una tecum adesse in his quæ contra te dicta sunt, significant, quorum singula nullo modo ueritati concordant, quoniam unumquodque || dictorum tuorum || repellit ex differentia ueritatem. quia igitur neque piissimus et || Christi amicus || imperator noster ea quæ dixisti, decreuit, sed permisit sancto huic et uniuersali concilio audientiam neque aliud aliquid a præsenti regulari examinatione nos prohibet, omni deposita occasione dignare aduenire in sacrum hoc concilium || ad satisfaciendum simul || et reuerentissimo episcopo Eusebio et his quæ tibi nunc ingeruntur, responsurus et qui in præsenti aduersus te alios accusatorios dederunt libellos non paucis constitutis et qui ab Alexandria orti sunt clericis et laicis, quorum nomina sunt Athanasius Theodorus Ischyrion Sophronius et Theodorus, sciens quod si post tertiam hanc regularem uocationem ex omni parte nullam habentem suspicionem ad ueniendum distuleris, præsens sancta et magna et uniuersalis synodus ad illum ueniet modum qui contra pertinaces et contemptores synodalis uocationis scit mouere pœnam canonibus constitutam. direximus uero || ad te || et nunc tertiæ || euocationis || gratia || deo amicissimos || coepiscopos nostros Francionem metropolitanum Philippupoleos || et || Lucianum || Byzenum || prouinciæ Thraciæ et Iohannem || Germaniciæ || ciuitatis Orientalis.

Φa [*RBN*], Φc [*APDM*], Φr [*CVY*]

ADNOTATIONES RUSTICI 6 ΘΕΟΣΕΒΕΙΑΣ 9 ΑΥΘΙΣ *C*mg

VERSIO ANTIQVA 1 reuerentissimi Φac francio Φac iohannis *RA* 2 dioscorum ēpm *BNA* 3 fraterne eum suadentes Φa 5 sca uniuersalis et magna Φa scæ et magnæ uniuersalis *A* scā et magna et *PD* 6 reuerentia Φac 7 se Φa agentibus in rebus Φa in rebus agentibus *V*mg 8 debere *om.* Φac 10 consessionem *A P*corr *V*corr consenonem *P* consensionem Φr confessionem [confessione *R*] Φa*M* concessionem *D* 11 et — iam *Y* postulasse etiam *CV* etiam postulasse Φac xpianissimo Φac imperatore nrō *BN* 11/12 reuerentissimos Φac 12 talasium *RNAC V*, *corr. N* thalyssium *M* eustasium *BN* 13 sunt dicta *BN* 14 uarietati *N* dictum Φac, *corr. D*mg tuorum *om.* Φac, *corr. D*mg 15 et xpi amicissimus *Y* et xpianissimus Φa*AD om. PM* 18 simul ad satisfaciendum Φa 21 *altero loco* Theodorus *superfluum* schyrion *CV* scyrion *RB*Φc syrion *N* scryrion *Y* 24 modo *B* 26 ad te *om.* Φac, *corr. D* a te *CV*, *corr. V* uocationis Φac, *corr. D* reuerentissimos Φac 27 philippupoleos *Y* philippipoleos *CV* filippopoleos *R*Φc filippipopoleos *BN* et *om.* Φac bezoenum Φa zeboenum Φc 28 terciæ *R* germanicæ Φa*M* 1 episcopi *om. Y* 2 scm *CV* manifestum *CV* 4 tertia aduocatio dioscori *M om. D* 7 tenere *AD* 8 post eorum] posteriorum *CVD*mg, *corr. V* confinguntur *Y* 9/10 magnificentorum *CV*, *corr. V* 10 spectare *P* 11 et3 *om. AP* 12 Basilium et *om. Y* 13 significat *AM* quarum *Y* 14 unum [in unum *CD*corr] quoque [quocque *C*corr] *P*corr *DM*Φr, *corr. V* repellet *D* 15 quoniam *CV* 16 huic scō *A* 17 illud aliquid *CV*, *corr. V* aliquit aliud *M* aliquid *P* a *om. AD*, *corr. D* regularum *Y* 18 sacro hoc concilio *D* 19 eusebio ēpo *AP* nunc tibi *ADM* qui] quæ *P* 20 libellos dederunt *M* 21 clerici *APD*, *corr. D* laici quorum *PD*, *corr. D* laicorum *A* 22 uocationem regularem *A* 25 constitutum *M* 26 et cōepos *APD* ēpos *M* 28 et *om. AP*

71 ANATOLIVS || DEO AMICISSIMVS || ARCHIEPS D: Dignentur Francion || et || Lucianus et Iohannes || deo amicissimi || episcopi, sicut conplacuit, pergere ad || deo amicissimum || episcopum Dioscorum || rogare || eum ut uel nunc assit huic sancto concilio.

72 FRANCION EPS METROPOLITANVS PHILIPPVPOLEOS D: Vnum de excipientibus notariis iubete nobiscum uenire ad perlegenda || deo amicissimo || episcopo Dioscoro quæ ei mandata sunt a uestro sancto concilio.

73 SCA SYNODVS D: Pergat Palladius diaconus et notarius || deo amicissimi || episcopi Patricii et quæ a nobis ei dictata sunt, ex exceptis suis || deo amicissimo || episcopo Dioscoro præsentibus directis || deo amicissimis || episcopis relegat.

74 Et || redientibus || rursus || isdem || reuerentissimis episcopis AETIVS ARCHIDIACONVS ET PRIMICERIVS NOTARIORVM D: Qui destinati sunt sanctissimi episcopi ad || deo amicissimum || episcopum Dioscorum ob faciendam ad eum secundum diuinas regulas tertiam uocationem, assunt et hoc ipsum suggero.

75 ANATOLIVS EPS CONSTANTINOPOLITANVS NOVAE ROMAE D: Dignamini referre nobis quale et ipsi nunc pro tertia uocatione a || deo amicissimo || episcopo Dioscoro accepistis responsum.

76 FRANCION EPS METROPOLITANVS PHILIPPVPOLEOS D: Sicut præcipere dignata est uestra sanctitas pergere nos ad || deo amicissimum || Dioscorum episcopum, peruenimus et quæ mandata fuerant, uerbis ei nuntiauimus et tertiam uocationem in scriptis directam perlegi fecimus. et petimus tam quæ a nobis ad eum dicta, quam quæ ab ipso responsa sunt, relegi sancto concilio.

77 MAXIMVS EPS MAGNAE || CIVITATIS ANTIOCHIAE || D: || Legantur || quæ a reuerentissimo episcopo Dioscoro pro tertia uocatione mandata sunt.

PALLADIVS DIACONVS ET NOTARIVS PATRICII || DEO AMICISSIMI || EPI TYANENSIS RECITAVIT ITA

78 Francion episcopus Philippupolitanus || ad Dioscorum || Alexandrinæ ciuitatis || episcopum || dixit: sancta et uniuersalis synodus congregata in basilica sanctæ mar-

---

Φa [*RBN*], Φc [*APDM*], Φr [*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 17 [*cf. adnot. ad* 17 *de CV*] ia(cet) GR, non est in Acum, plus habet 22 plus sunt; repetita sunt *C*mg

VERSIO ANTIQVA 1 dō conicissimus *CV* reuerentissimus Φa*PDM om. A* francio *BNPM* et *om.* Φac 2 iohannis *RAD* reuerentissimi Φac 2/3 reuerentissimum Φac*V*corr 3 et petere Φac; *præternissum est in* Φr 2 pergere *in* pergentes *corrigere* 4 francio Φa*M* filippopoleos *RNPD* filippopopoleos *B* phipopoleos *A* phylippoleos *M* philippipoleos *D*corr 5 pergenda *B* reuerentissimo Φac 7 pallidius *N* reuerentissimi Φac 8 dictata *RV*corr *P* dicta *BNADM*Φr ex *PD* et Φr*M om.* Φa*A* reuerentissimo Φac 9 reuerentissimis Φac 10 redientibus Φr redeuntibus Φa*APDV*corr residentibus *M* idem Φa*DM* 11/12 reuerentissimum Φac 15 uiro reuerentissimo Φac 17 philippoleos *DM, corr. D* filippopoleos Φa*AP* dignatus *N* 18 nos — episcopum *om. M* reuerentissimum Φa*AD* epm̄ dioscorum *RAPD* 22 antiochenæ [antiochinæ *R* anthiociæ *D*] ciuitatis Φa*D* relegantur Φac*V*corr, *cf. infra ad* 17 a *om. B* 24 reuerentissimi Φac 26 filippopolitanus Φa*APD* phylyppolitanus *M* a *CV, corr. V om.* Φa 26/27 dioscoro — epo Φa 27 epō *A*

1 dignetur *Y* 4 notariis] nostris *Y* 5 dioscoro epō *CV* ei *om. M* 6 sc̄o úro *D* 7 episcopi *om. APD, corr. P* 8 ei *om. M* 8/9 dioscoro epō *Y* 9 directis] domnis *D* regat *M* 11 notariorum prim *D* 11 a *CV, corr. V* 13 ipsud *APD* 14 archiepiscopus *M* constantinopolis *AP* 15 qualem *DM* ipse *D* 17 D] D MAXIMVS EPS ANTIOCHIE MAGNAE CIVITATIS D Relegantur ea que a dō amicissimo epō dioscoro in tertia euocatione mandata s̄ [Francio — mandata sunt *del. superscribendo* uacat *V*] FRANCION METROPOLITANVS D PHILIPPVPOLEOS D *CV* 19 fuerant — uocationem *om. Y* 20 dicta sunt *APD* eo *A* 24 notarius d *P* teanensis *A* 26 francio *Y* alexandriæ *DY*

tyris Euphemiæ nostram humilitatem ad tuam || religiositatem || destinauit tertiam || iam || hanc uocationem faciens secundum || consequentiam || sanctorum canonum. et hanc uocationem quam in scriptis fecit, iubeat tua reuerentia recitari, ut digneris aduenire in || sanctam || eorum || congregationem || ob respondendum ad ea quæ ingeruntur. Dioscorus episcopus dixit: sufficienter docui uestram || religiositatem || quibus addere aliquid non possum; illa enim sufficiunt mihi. Lucianus episcopus || Byzetanus || dixit: decet tuam sanctitatem obœdire sancto et magno et uniuersali concilio et confidentem suæ conscientiæ aduenire ad satisfaciendum super his quæ sibi ingeruntur, ne amplius contradicens regulari increpationi succumbat, præcipue iam tertia hac ad te a sancta et magna synodo facta uocatione. Dioscorus episcopus dixit: quæ dixi, dixi, quibus aliquid addere non possum. Iohannes episcopus Germaniciæ dixit: ante tres dies secundum præceptionem piissimi et || Christi amici || nostri imperatoris magnificentissimi et gloriosissimi iudices et sacratissimus senatus una cum sancta et magna synodo examinationem de his peccatis quæ ingerebantur tuæ || religiositati || a || religiosissimo || episcopo Eusebio, fecit et decernens aduersus tuam reuerentiam promulgauit sententiam, si hoc placuisset sanctissimis episcopis quibus hanc inferre a domino deo creditum est. sed quod || ipsam decet ||, sancta et magna synodus mente concipiens hactenus tuæ || religiositati || dedit indutias. dignare igitur, si conscientia uteris munda, aduenire et sanctæ et magnæ synodo respondere. Dioscorus episcopus dixit: et tertio hæc eadem dico quod addere || aliquid || his quæ iam dicta sunt, non habeo. Francion episcopus dixit: sed necessarium ducimus ad sanctam synodum tuam || religiositatem || aduenire et respondere, ut quæ deo placuerint, ordinentur. Dioscorus episcopus dixit: iterum hæc eadem dico et nihil amplius addere habeo his quæ dicta sunt. Lucianus episcopus dixit: non parua neque leuia inferuntur in libellis || qui || aduersus tuam reuerentiam sancto et uniuersali concilio oblati sunt. si ergo tibi ipsi confidis quasi potens adesse super his quæ ingeruntur, petimus te adesse, ut ostendas quia || per omnia || ab || his || in quibus reprehenderis, innocens et alienus || existis ||. Dioscorus episcopus dixit: quid me compellitis alia dicere? hæc eadem quæ prius, dico. Iohannes episcopus dixit: non est uiolentiæ causa. magna et uniuersalis et sancta est synodus et credimus quia sicut sub teste deo, ita iudicat. si igitur scit tua sanctitas posse destruere querimonias quæ sibi ingeruntur tam a || deo amicissimo || episcopo Eusebio quam ab his qui hodie interpellantes optulerunt libellos, adesto et a macula libera sanctam

---

Φa [*RBN*], Φc [*APDM*], Φr [*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 eufeminæ *R* euphymiae *AM* reuerentiam Φac 2 iam *om.* Φac, *corr. D* sequentiam Φa 4 s̄ca — congregationc Φa*P* 5 reuerentiam Φac 6 episcopus *om. R* 7 bezoetanus Φa*AM* byzoitanus *D* boezetanus *P* 11 iohannis *RAD* 12 piissimi *om. N* xp̄ianissimi Φac xp̄i amicissimi *Y* 14 s̄ca et *om. N* 15 reuerentiæ Φac reuerentissimo Φac 16 scis meis *BN* 17 quod [quos *D*] deceat [decet *A* decit *P* docet *D*] Φac, *corr. D*mg 18 reuerentiæ Φac 19 et² *om. RN* 20/21 aliquid *om.* Φac, *corr. D* 22 reuerentiam Φac 24 nihil] nisi *R* adde *R* 25 inferunt *N* inseruntur *M* quæ Φa*APM* aduersum *BN*corr 26 oblata *P* confides Φar*M*, *corr. Y* potes *M om. R* 27 his¹ *om. R* per omnia *om.* Φac, *corr. D* ipsis Φa 28 existes Φa 29 iohannis *RAPD* 32 reuerentissimo Φac 33 interpellentes *B*

1 humilitatem] uoluntatem *M* 3 tuam reuerentiam *M* 5 tertie uocationis responsum *inscr. M* 6 aliquid addere *M* 8 confidente *CV* confidenter Φc suæ — aduenire] tuam conscientiam obedire *M* 10 hac [*om. M*] iam tertiam [tertie *M*] *AM* a *om. APM* 11 addere aliquid *CV* non possum addere *AP* 12 germanice *M* 14 examinanem *D* 18 conspiciens *AD*, *corr.* Dmg 19 et¹ *om. AP* 20 hanc *M* 21 iam *om. M* 25 nec *A* in *om. M* 27 adesse *om. M* 29 aliud *M* 30 cause *M* et² — est] est s̄cā *A* 31 sicut *om. AD* 33 a *om. M*

dei ecclesiam. Dioscorus episcopus dixit: || maculam || non habet ecclesia, absit; ego enim scio quomodo occurri responsionibus. Iohannes episcopus dixit: delicta sacerdotum communis est turpitudo; si igitur scit tua sanctitas calumniam || se || ab aliquibus pati, non est longe sancta synodus. fatigare, ut conuincas mendacium. Dioscorus episcopus dixit: quæ dixi, dixi, et hæc mihi sufficiunt.

79 Et postquam recitatum est, PASCHASINVS EPS D: Cognouit || deo amabilis || et beatissima synodus quoniam tertio uocatus per || deo amicissimos || episcopos Francionem Lucianum et Iohannem Dioscorus || episcopus || ad respondendum suis accusatoribus sciens se esse obnoxium uenire contempsit. quid igitur dignus est ita contemnens, uestra sanctitas ore proprio faciat manifestum.

80 SCA SYNODVS D: || Indignatione || quæ contra inobœdientes a sanctis regulis constituta est.

81 STEPHANVS EPS EPHESI || METROPOLIS || D: Hoc consequens est ut qui secundum sanctos canones uocatus eosdem canones conculcauit, eorum sententiæ subiaceat.

82 PASCASINVS EPS D: Iterum rogamus uestram beatitudinem: ecce tertio a sanctis fratribus et coepiscopis nostris uocatus et contemnens et non ueniens quid dignus est? quid placeat uestræ sanctitati, uolumus discere.

83 SCA SYNODVS D: Quæ placita sunt canonibus.

84 LVCIANVS EPS D: A beatissimo patre nostro et coepiscopo Cyrillo in sancta Ephesia synodo contra Nestorium quædam acta sunt: ipsa inspicientes formam || quæ || placuerit, date.

85 PASCASINVS EPS D: Iubet || religiositas || uestra ut ultione ecclesiastica contra eum utamur? consentitis?

86 SCA SYNODVS D: Omnes consentimus, quæ || regulis || sunt placita, in || eo || fieri.

87 PASCASINVS EPS D: Iubet || religiositas || uestra ut ecclesiastica sententia aduersus eum utamur?

88 SCA SYNODVS D: Etiam, consentimus.

89 || QVINTVS || EPS PHOCENSIS D: Quando sanctum uirum Flauianum catholicæ fidei custodem interfecit, neque canones protulit neque lecti sunt neque aliquo ecclesiastico ordine usus est, sed propria utens auctoritate eum damnauit; nunc uero omnia canonice placuerunt et non || debent iterum || dilationibus protrahi.

90 PROTERIVS EPS MYRENSIS D: Quando interfectus est sanctus Flauianus, nihil con-

---

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 5 not quia nec permisit sibi legi synodi scripta *C*mg

VERSIO ANTIQVA 1 macula Φa*PDM* 2 iohannis *RADC, corr. C* 3 se *om.* Φa 6 reuerentissima Φa*APM* reuerentia *D* 7 reuerentissimos Φac 8 dioscorum epm *P* reuerentissimus eps Φa*ADM* sui *N* 8/9 accusatoribus Φac accusationibus Φr 11 indignationem Φa*DV* 13 metropolitanus Φac sequens *BN* 16 epis *N* 19 et coepo *BNY* et epo *RCV om.* Φc ephesina Φa 20 quam Φa*V*corr 22 reuerentia Φac ultionem *BNP* 22–25 contra – ecclesiastica *om. N* 24 scis regulis *RB*Φc eum *RB* 25 iubete *R* iubeat *D* reuerentia Φac 27 sancta *om. N* 28 cointus [coentus *A*] Φac, *corr. D*mg 30 est usus *BN* 31 debent *Y* debet Φac*CV* iterum in Φa 32 myrensis Φar*M* simyrensis *AD* smirnensis *P*, σμύρνησ Γ, *postulatur* Myrinensis

1 ecclesiam *D* 4 fatigari *P* conuenias et conuincas *P* 5 mihi *om. Y* 9 esse *om. P* dignus] dicimus *M* 11 regulis *om. P* 15 iterum *om. Y* scissimis *N* 16 uocatus est uocatus *M* 17 uestræ placeat *A* scitate *CV, corr. V* dicere *AMCV* 20 quendam *M* ipsam *AY* 22 iubeat *D* 23 consentientes *D, corr. D*mg consentis *M* 25 ut *om.* Φc, *corr. D* 28 potensis *P om. Y* flauianum et *Y* 30 sed] de *A* 30/31 canonica *P* 31 et] ut *CVD*mg, *corr. V* non] nunc *P om. D, corr. D*mg

sequenter super eum actum est; nunc uero tanti sancti patres, || et nunc || iterum protractiones temptatis exquirere, omnibus pie in sancto concilio || congestis ||?

91 IVLIANVS EPS || HYPEPONENSIS || D: Sancti patres, audite: quando in || Ephesia || metropoli primatum habebat Dioscorus ad iudicandum inter || sanctum || Flauianum et || religiosissimum || Eusebium episcopum interque Eutychem, ex omni parte iniquam proferens sententiam ipse prius prosecutus est iniustum iudicium et omnes cum necessitate secuti sunt; nunc uestra sanctitas primatum tenet sanctissimi Leonis et || cognouit || et uestra sanctitas et omne sanctum concilium quod secundum dei gratiam et sanctionem piissimorum nostrorum imperatorum congregatum est, et cognouit singula quæ in Epheso iniuste facta sunt, et omnia quæ ibi gesta sunt, uestræ sanctitati innotuerunt et semel et secundo et tertio uocauit Dioscorum et nullatenus uoluit obœdire. petimus uestram sanctitatem, || qui habes ||, magis autem || qui habetis || locum sanctissimi papæ Leonis, promulgare in eum || et regulis insitam || contra eum proferre sententiam. omnes enim et || tota || uniuersalis synodus concors efficitur uestræ sanctitatis sententiæ.

92 PASCASINVS EPS D: Iterum dico: quid placet beatitudini uestræ?

93 MAXIMVS EPS MAGNAE ANTIOCHENAE CIVITATIS D: Quod uidetur sanctitati uestræ, et nos concordes efficimur.

94 PASCASINVS EPS || LILYBETANVS || PROVINCIAE SICILIAE ET CVM IPSO LVCENSIVS EPS ARCVLANENSIS ET BONIFATIVS PRB MAGNAE ROMANAE ECCLESIAE TENENTES LOCVM SCISSIMI ET BEATISSIMI ARCHIEPI APOSTOLICAE SEDIS MAGNAE ET SENIORIS ROMAE LEONIS PRONVNTIAVERUNT: Manifesta facta sunt quæ a Dioscoro quondam Alexandriæ magnæ ciuitatis episcopo commissa sunt aduersus || sanctarum regularum || ordinem et ecclesiasticam disciplinam, tam || ex || his quæ dudum examinata sunt in priore consessu, et ex his quæ hodie || acta || sunt. hic enim, ut plurima intermittamus, Eutychem similia sibi sapientem et regulariter a proprio damnatum episcopo, id est sanctissimo patre nostro || et || archiepiscopo quondam Flauiano præsumens || sibi primatum ||

Φa [= *RBN*], Φc [· *APDM*], Φr [*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 3 *ad* Hypeponensis, *ut uidetur, referendum*] GR non habet, sed debet desse [debesee C^m; *loqui uidetur de Iuliano Coensi*] 10 sq. not quia et hic Iulianus ita deest, ut in ultima dicebam [die ibant C^{mg}] interloquutione 27 not quod tacent gesta de ante synodus summa præuaricatio⟨ne⟩

VERSIO ANTIQVA 1 et nunc *om.* $Φ^{ac}$, *corr.* D^{mg} 2 gestis $Φ^{ac}$ 3 ypopensis *R* yppopensis *BN* œpeponensis *P* ipiponensis *D* hipponensis *M* ephesena *RD* ephesina *BN* 4 scissimum $Φ^{ac}$ 5 reuerentissimum $Φ^{ac}$ 8 nouit $Φ^{ac}$ V^{corr}, *corr.* D^{mg} 12 qui habes *om.* $Φ^{ac}$, *corr. D* habetis V^{corr} qui *om.* $Φ^{ac}$ V^{corr}, *corr. D* 12/13 habetis *Y* habentes $Φ^{ac}$ V^{corr} habentis *CV* 13 leonis papæ *BNA* regulis insitam et Φa 14 tota *om.* $Φ^{ac}$, *corr. D* 19 episcopus *om. R* lilibensis Φa lilibitanus *PDM* libitanus *A* siliciæ *R* 20 arculanensis *CV* harculanensis *Y* herculanensis Φa herclanensis Φc 22 alexandrinæ [alexandrina *D*] *BN*Φc 23 sanctarum *om.* $Φ^{ac}$, *corr.* D^{mg} regularem $Φ^{ac}$ [Γ], *corr.* D^{mg} et *om. N* 24 ex] de $Φ^{ac}$ consensu *B*Φc 25 gesta Φa 27 et *om.* Φa sibi primatum *om.* $Φ^{ac}$, *corr.* D^{mg}

1 tanti *om. M* 2 protractationes *D* protectiones D^{mg} concilio *om. M* 4 habeat *CV*, *corr. V* 5 eutychen *AD* eutyche *M* 7 nunc uero ūrā *APD* nunc ūro *M* 7/8 primatum — scitas *om. Y* 8 et¹ ut *CD*^{mg} *om. M* 8/9 graciam dī *Y* 10 facte *M* 11 scītate *CV*, *corr. V* 14 omnis *PCV* 15 efficietur *A* 16 beatitudine *CV*, *corr. V* beatitudinis *M* 17 antiochiæ *APDV* 18 et *om. A* 19 lucentius *D* 20 romæ *A* romene *M* tenens *A* 21 archiēpi et *D* et² *om. A* 22 *inscr.* sententia in dioscorum a legatis romane ecclesie leonis *M* a *om. AM* magnæ *om. M* 24 tam] in [*om. PDM*] statuta Φc 25 hodie *om. M* eutychen *AD* 26 similem sibi *M* similibus *D*, *corr.* D^{mg} sibi similia *AP* 26/27 id — archiepiscopo *om. Y*

inregulariter in communione suscepit, priusquam consideret in Epheso cum || deo amicissimis || episcopis. sed illis quidem apostolica sedes ueniam præstitit de his quæ ibi non uoluntarie ab eis gesta sunt, qui || et || hactenus permanserunt obœdientes sanctissimo archiepiscopo Leoni et omni sancto et uniuersali concilio; huius gratia et in sua communione eos sicut confideles suscepit, hic autem || et || hactenus permansit glorians in eis || pro || quibus eum oportebat gemere et se terræ prosternere. super hæc uero neque epistulam legi permisit beatissimi papæ Leonis scriptam ad sanctæ memoriæ Flauianum, et hoc frequenter rogatus a portitoribus recitari eam et cum iuramento fieri lectionem promittens, qua non lecta scandalum et læsionem sanctæ dei ecclesiæ per totum orbem terræ pertulerunt. sed tamen talibus ab eo audacter commissis || deliberabamus || ut de priore sua pessima actione aliqua ei præstaretur clementia sicut et ceteris || reuerentissimis || episcopis et his qui neque || similem ei auctoritatem || iudicandi habuerunt. sed quoniam secundis excessibus priorem iniquitatem || ualde || transcendit (præsumpsit enim et excommunicationem dictare aduersus sanctissimum et beatissimum archiepiscopum magnæ Romæ Leonem, insuper etiam et || multi libelli multis eius pleni || iniquitatibus contra eum in sancto et magno concilio || oblati sunt || et semel et secundo et tertio per || deo amicissimos || episcopos regulariter uocatus minime uoluit obœdire, propria utique conscientia stimulatus, et hos qui a diuersis conciliis regulariter damnati sunt, contra diuinas leges suscepit), ideo ipse contra se elicuit sententiam sæpius ecclesiasticos conculcans canones; unde sanctissimus et beatissimus archiepiscopus magnæ senioris Romæ Leo per nos et per præsentem sanctam synodum una cum ter beatissimo et omni laude digno Petro apostolo, qui est petra et crepido catholicæ ecclesiæ et || ille qui est || rectæ fidei fundamentum, nudauit eum tam episcopatus dignitate quam etiam || et || omni sacerdotali alienauit ministerio. igitur sancta hæc et magna synodus quæ placent regulis, super memorato Dioscoro || decernet. ||

4 Θ ANATOLIVS ARCHIEPS REGIAE CONSTANTINOPOLIS NOVAE ROMAE D: Hæc eadem apostolicæ || sedi || per omnia sapiens concors sententiæ efficior super damnatione Dioscori quondam Alexandrinæ magnæ ciuitatis episcopi, qui se ipsum omni sacerdotali ministerio ostendit alienum || eo || quod in omnibus sanctorum patrum regulis extitit inobœdiens et tertio canonice uocatus noluit obtemperare.

Φa [*RBN*], Φc [*APDM*], Φr [*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 2 not magna decretio, sancta sententia 5 not confideles autem qui postea consentieba⟨n⟩t in duabus naturis 9 de peiurio nōt Dioscorus 20 promulgauerunt sententia⟨m⟩ contra Dioscorum in domino Christo uno de se trinitas et beatus Petrus et beatus Leo et tres uicarii eius et finiunt simul personæ octo *C*mg

VERSIO ANTIQVA 1 consederet *RBAPD* 1/2 reuerentissimis Φac sedis *RADCV*, *corr.* *V* 3 et *om.* Φac, *corr.* *D* 5 et *om.* Φac, *corr.* *D* 6 pro] in Φa 11 inspiciebamus [insciebamus *P*] Φac, *corr.* *D*mg 12 reuerentissimis Φcr frequentissimis Φa 13 auctoritatem similem ei Φa 14 ualde *om.* Φa 16 multis libellis Φa *V*corr multis eius *om.* Φac, *corr.* *D*mg plenis Φa *V*corr *A* 17 oblatis Φa *V*corr sunt *om.* Φa *V*corr reuerentissimos Φac 23 cripido *R* *V*corr trepido *CV* ille — est *om.* Φac, *corr.* *D* 24 et *om.* Φa *AMY* 26 decernat Φa *V*corr *PD* decernant *A* decernite *M* 27 *numeri Græci ex DCV, cf. notam Rustici ad* 20 28 apostolica *P* sedi *Y* sedis Φa *DMCV* sedes *P* 30 ob eo Φa ea *CV*, *corr.* *V* 31 et *om.* *N*

1 communionem *D* ephesum *M* 1/2 deo — præstitit *om.* *M* 5 eos communione *A* fideles *M* 6 oportebat [oportuerat *AP*] eum *APY* terram *M* terra *P* 8 hic *Y* 9 promittens — scandalum *om.* *A* 11 conmisit *P* 12 qui] que *M* neque] inique *AD*, *corr.* *D*mg 14 et *om.* *AD* 15 et beatissimum *om.* *Y* 17 et tertio *om.* *Y* 18 euocatus *A* uocatum *P* 19 a diuersis] aduersis *CV* aduersus *M* concilii *MCV* 20 ideoque *M* 22 ter *om.* *P* omni *om.* *M* 26 supra *M* memoratum dioscorum *APD* 27 regiæ Constantinopolis *om.* *M* 28 consors *Y* damnationem *AD* 29 ipso *M* *om.* *P* 31 canonice *om.* *Y*

5 Ī MAXIMVS EPS MAGNAE ANTIOCHENAE CIVITATIS D: Optabam quidem nullum ex fratribus et consacerdotibus || quondam || meis talibus peccatis irruere, ut etiam regulis subiaceret; quoniam uero Dioscorus quondam Alexandrinæ magnæ ciuitatis episcopus super alia et tertio ad se facta regulari uocatione inobœdiens uisus est non occurrens, ideoque eum ecclesiasticæ sententiæ subicio, sicut et || sanctissimus || et || beatissimus archiepiscopus || et || pater noster || Leo regiæ senioris urbis Romæ per uicarios suos sanctissimos episcopos Pascasinum et Lucensium et || religiosissimum || presbyterum eiusdem magnæ Romæ Bonifatium et sanctissimus et beatissimus regiæ nouæ Romæ archiepiscopus Anatolius interlocuti sunt, et ego his concors effectus alienum eum iudico omni episcopali siue sacerdotali dignitate et ministerio.

6 IA STEPHANVS EPS EPHESI || METROPOLIS || D: || Et ego his || quæ dicta sunt a || religiosissimis || et sanctissimis Leone et Anatolio super damnatione Dioscori quondam Alexandrinæ magnæ ciuitatis episcopi concors efficior et alienum eum omni sacerdotali dignitate esse definio.

7 IB IΓ LVCIANVS EPS BYZAE CIVITATIS ET AGENS VICES || DEO AMICISSIMI || EPI CYRIACI METROPOLITANI HERACLIAE PRO IPSO D: His quæ secundum deum sancto et magno concilio super damnatione Dioscori quondam magnæ Alexandrinæ ciuitatis episcopi bene placuerunt, consentio, alienans eum omni sacerdotali ministerio et dignitate.

8 IΔ DIOGENES EPS METROPOLIS CYZICI CIVITATIS D: Dioscorus quondam magnæ Alexandrinæ ciuitatis episcopus super nuper aduersus eum oblatis libellis tertio regulariter per || religiosissimos || episcopos uocatus et non obœdiens semet ipsum huiusmodi increpationibus fecit obnoxium. unde et ego consentio his quæ aduersus eum sunt definita, alienans eum omni sacerdotali ministerio, consentiens his quæ statuta sunt a sanctissimo et beatissimo archiepiscopo regiæ Romæ Leone, et his quæ a sanctissimo et beatissimo regiæ nouæ Romæ Anatolio et præsente sancto et uniuersali concilio.

9 IE IVLIANVS EPS CO ET LEGATVS ROMANAE ECCLESIAE D: Mihi quidem lacrimarum fontes destillant et tenet linguam ad explanationem communis compassio, sed quoniam præter meum uotum Dioscorus magnæ Alexandrinæ ciuitatis episcopus tot se ipsum per inobœdientiam criminibus monstrauit obnoxium accusatus a diuersis in multis

---

Φa [*RBN*], Φc [*APDM*], Φr [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 27 n̄ Iulianum XV 29 n̄ non ait qui fuit *C*mg

VERSIO ANTIQVA 2 quondam *om.* Φac, *corr. D* 3 magnæ *om. BNY* 4 tertia *N*corr*D* 5 s̄c̄i Φa*P* s̄cissimi *AD*, *corr. D* santus *M* et *om. N* beatissimi archiepi Φa*APD*, *corr. D* 6 patres [patris *AD*] n̄r̄i Φa*APD*, *corr. D*mg leonis *APD*, *corr. D*mg 7 lucensinum *BN* lucentium *RD*, *corr. R* lucianum *M* reuerentissimum Φac 11 metropoli Φa metropolitanus *A* his et ego Φa et ego his et ego *P* 11/12 reuerentissimis Φac 14 dignitatem *BN* 15 beatissimi *R*Φc beati *BN* 16 metropolitani *D* metropolitanæ Φa*APM*Φr 19 diogenis Φa*AD* ep̄s et *N* metropoli Φa*A* metropolit *Y* cyzi Φa*V* cyzy *C* cyzicae *P* 21 reuerentissimos Φac 25 præsenti Φac 27 coo Φa*D* choo *APM* Φr romæ *N* 29 magnæ *om. BN* 30 a diuersis] aduersus *R* aduersis Φr 1 antiochinæ *A* anthiociæ *PD* dixit *om. CV*, *corr. V* nullam *M* 3 subiacerent *D* quidem *D* episcopus *om. Y* 4 regulari *om. M* concurrens *M* 5 subiaceo *P* et1 *om. M* 9 et ego *om. P* consors *Y* 10 iudicio *M* 11 metropolis ephesi *M* 12 damnationem *APD* 13 magnæ *om. Y* eum *om. M* 13/14 omni sacerdotali omni *M* 15 byziæ *M* byzinæ *D* agentem *P* ep̄i *om. D* 16 heracleæ *D* 17 damnationem *APD* 18 et alienans *AP* sacerdotali *om. P* dignitate et ministerio *P* et *om. CV*, *corr. V* 19 dioscorum *AP* 19/20 alexandrinæ magnæ *A* 20 ep̄m *AP* super *om. A* super nuper *om. CV* 22 consentio et ego *P* 23 instatuta *A* 24/25 archiepiscopo — beatissimo *om. APM* 24 et beatissimo *om. D* romanæ *CV*, *corr. V* leonis *Y* 28 distillant Φc *corr* tenent *APMY* ab *D* explanatione *DY* 29 meum] eum Φc, *corr. D* 30 aduersis *Y*

delictis et tertio uocatus regulariter occurrere minime uoluit debilitate conscientiæ tentus, dolens et gemens dico: alienus est episcopatus dignitate et omni sacerdotali ministerio.

10 Ιϛ EVNOMIVS EPS NICOMEDIAE CIVITATIS METROPOLITANVS D: His quæ sub || diligenti || sancti huius et uniuersalis concilii examinatione super || Dioscoro, qui fuit || magnæ Alexandrinæ ciuitatis || episcopus ||, cum legitima cautela gesta sunt, et ego consequenter decerno, alienum eum iudicans || sede sacerdotali. ||

11 ΙΖ PETRVS EPS METROPOLITANVS CORINTHI ACHAIAE PROVINCIAE D: Consentio || et ego || his interlocutionibus tam uicariorum sanctissimi et beatissimi archiepiscopi || maximæ || Romæ Leonis et sanctissimi et || deo amicissimi || et omni laude supergressi Anatolii super damnatione Dioscori et alienum eum omni sacerdotali ministerio esse decerno.

12 ΙΗ ELEVTHERIVS EPS CHALCEDONENSIS D: Omnibus iuste definitis a sancta hac et uniuersali synodo aduersus Dioscorum quondam magnæ Alexandrinæ ciuitatis episcopum concors effectus alienum eum esse iudico omni sacerdotali dignitate et ministerio.

13 ΙΘ THEODORVS EPS METROPOLITANVS TARSENSIS D: Se ipsum alienum fecit a sacerdotali dignitate Dioscorus || Eutychen || damnatum a sanctæ memoriæ Flauiano in communionem suam inregulariter || suscipiens ||, super criminibus uero grauissimis accusatus et uocatus a sancto et uniuersali concilio non obtemperans, unde et a ||maximis || sedibus tam magnæ Romæ quam nouæ Romæ sanctissimarum ecclesiarum archiepiscopis Leone et Anatolio iuste damnatus est. quibus et ego concors effectus interlocutus sum, alienum eum iudicans omni pontificali ministerio.

14 Κ ROMANVS EPS METROPOLITANVS MYRENAE CIVITATIS D: Dioscorum accusatum per oblationem libellorum a || religiosissimo || episcopo Eusebio, insuper etiam et a diuersis clericis in sancta et uniuersali synodo congregata secundum sanctionem piissimorum et Christianissimorum nostrorum imperatorum in Calchedonensi ciuitate, || tertia || ad eum regulariter facta uocatione per reuerentissimos episcopos, ut ueniret et de his || quæ ei ingerebantur, || sibi || adesset, et || minime obœdientem || consone || et ego sequens || sanctissimum || et || deo amicissimum || archiepiscopum Leonem senioris Romæ et sanctissimum et || deo amicissimum || archiepiscopum nouæ Romæ Constantinopolitanum Anatolium et omne sanctum et uniuersale concilium profiteor prædictum Dioscorum Alexandrinæ ciuitatis quondam episcopum contemnentem et non

Φa [*RBN*], Φc [*APDM*], Φr [*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 4 diligenti *YD*mg diligentissima Φac diligentia *CV* 5 dioscoruni Φac qui fuit *om.* Φac magnæ *om. BN* 6 epm̄ Φa*AD* epo *M* epi *PY* 7 sede sacerdotali Φcr esse sacerdotali dignitate et ministerio Φa 8 et ego *om.* Φac, *corr. D*mg 8/9 magnæ Φac, *corr. D*mg 9 beatissimi Φac 11 damnationem *NPD* 15 et dignitate et *BN* 18 cum eutychem [eutychen *DM*] Φa*PDM* V corr 19 suscepit Φa*V*corr excipiens *D* 20 a maximis Φr*D*mg a magnis *BPD* magnis *NAM om. R* 21 sedis *R* 22 anatholius *N* 24 myrre *N* smyrne *D* hismyrnæ *A* 25 reuerentissimo Φac 28 tertio Φac*V*corr 29 quæ ei *APY* quæ eis *C* quæ *DM* quibus Φa V corr ingerebatur Φa*V*corr adesse Φac*V*corr, *corr. D* et *om.* Φac*V*corr, *corr. D* consona Φa 30 s̄cissimum Φr*D* s̄cissimos Φa*APM* beatissimum *D* beatissimos Φa*APM* 31 beatissimum Φac

1 minime *om. M* 4 metropolis *AD om. P* 5 et uniuersalis huius *APD* et uniuersalis *M* examinatio *APM* examinationes *CV* 6 cum *om. A* lecta *Y* 8 metropolis *D* acciæ *P* 9 his quæ *CV, corr. V* 10 omne *DCV, corr. V* 11 cum *om. M* omnis *Y* 13 calcidonensis ciui *P* 14 alexandrinæ *om. P* 15 eum *om. A* iudico esse *A* et *om. CV, corr. V* ac *Y* 18 damnato *D* 24 metropolis *D* 25/26 aduersis *ACV* 26 congregatam *AM* 27 in] et *CV, corr. V* 28 facto *P* archiēpūs *A* 30/31 leonem — archiepiscopum *om. Y* 30 archiēpōs *M* 32 omnem *AD* uniuersalem *A* 32/33 prædictum] prodm̄ *P*

obœdientem alienum esse tam || ab || episcopatus dignitate quam || ab || omni sacerdotali ministerio.

15 ΚΑ CYRVS ΕΡS METROPOLITANVS || ANAZARBENAE || CIVITATIS D: Lamentatione quidem dignum est aliquem patrum || quondam || nostrorum in huiusmodi cecidisse delicta, quæ sacerdotali eum alienarent dignitate; quoniam uero ea quæ super || Dioscoro || quondam || episcopo || magnæ Alexandrinæ ciuitatis subsecuta sunt, et tres || quæ || ad eum factæ sunt uocationes, quibus noluit obœdire, compulerunt sanctos et beatissimos nostros patres regulariter et consequenter eum episcopali dignitate et ministerio exterum constituere, hæc et ego quæ ab eis recte et iuste iudicata sunt, sequens eadem decerno, alienum eum iudicans episcopali dignitate et ministerio.

16 ΚΒ CONSTANTINVS ΕΡS METROPOL MELITENAE CIVITATIS D: Ploro quidem et plango per suos actus ruentem de episcopali gradu Dioscorum quondam Alexandrinæ magnæ ciuitatis episcopum, tamen quoniam consequenter et canonice et iuste aduersus eum a sancto et beatissimo archiepiscopo Leone et a sancto et beatissimo Anatolio archiepiscopo nouæ Romæ Constantinopolitanæ ⟨ciuitatis⟩ et a sancto et magno et uniuersali Calchedonensi concilio est prolata sententia, concors efficior his quæ super prædicto definita sunt, alienum eum iudicans omni sacerdotali ministerio.

17 ΚΓ SELEVCVS ΕΡS METROPOLITANVS AMASIAE CIVITATIS D: His quæ legitime et canonice nuper prolata sunt ab apostolica Romana sede per sanctissimos episcopos qui in eius loco aduenerunt, et || a || sanctissimo et || deo amicissimo || archiepiscopo nouæ Romæ Anatolio et ab omni sancto concilio super || Dioscoro || magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondam episcopo, et ipse consentio et || concordo || et omni eum alienum iudico pontificatus ministerio.

18 ΚΔ IOHANNES ΕΡS METROPOLITANVS SEBASTIAE CIVITATIS D: Iusta et regularis prolata sententia || est || a || deo amicissimo || et || sanctissimo || patre nostro et archiepiscopo Romano Leone et || deo amicissimo || et sanctissimo archiepiscopo Anatolio nouæ Romæ Constantinopolitano et a sancto hoc et uniuersali concilio super || Dioscoro || Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam || episcopo || et ego omnibus quæ super eum sunt placita, consentiens alienum eum iudico omni sacerdotali ministerio.

19 ΚΕ CONSTANTINVS ΕΡS METROPOLITANVS BOSTRENAE CIVITATIS D: Consentio et ego his quæ definita sunt aduersus Dioscorum || Alexandrinæ magnæ ciuitatis || quondam episcopum a uicariis sanctissimi archiepiscopi Leonis || deo amicissimis || episcopis et

---

Φa [= *RBN*], Φc [*APDM*], Φr [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 ab *om.* Φa ab] et Φa 3 anarzebene Φa anzeberne *M* lata- mentatione *R* lamentationem *C* 4 quondam *om.* Φac, *corr. D* 5 dioscorum — ēpm̄ Φa*APD* 6 quæ *om.* Φa 7 uoluit *NM* 11 metropol̄ melitenæ *PY* metropolitanæ *CV* metropolis melitinæ [meletenæ *AD* melitanæ *NM*] Φac 12 super *BN* actos *R* 15 constantinopolitano *Dy* ciuitatis *addidi* 18 qui *R* 20 a *om.* Φa et beatissimo Φa *om.* Φc 21 dioscorum Φa*APM* magnæ *om. BN* 22 ēpm̄ Φa concordor Φa l'corr omni eum *om. M* omnem *R* 24 iohannis *RPD* 25 est *om.* Φa beatissimo Φac sc̄o Φa*AM om. D* 26 beatissimo Φac 27 dioscorum Φac 28 quondam ēpm̄ *RAPD* ēpm̄ quondam *BN* 30 metropolis *RAPD* 31 magnæ alexandrinæ [alexandriæ *R*] ciuitatis Φa ciuitatis alexandrinæ *M* alexandrinæ ciuitatis Φr 32 reuerentissimis Φa*APD* reuerentissimi *M* ēpi *M*

1 esse] eum *M* 3 cyrrus *D* metropolis *D* 4 dignus *Y* 5 et eum *D* 6 res *Y* 7 uocationes sunt *P* sc̄issimos *Y* 8 patres nostros *A* a ministerio *D* 10 eum *om. AM* omni episcopali *AP* 12 magnæ *om. PDM* 13 tam est *Y* 14 a[1] *om. Y* sc̄issimo *Y* sc̄issimo *Y* 14/15 archiepiscopo *om.* Φc, *corr. D* 15 a *om. APDY* et magno *om. M* et *om. D* et[3] *om. APY* 16 concilio calchedonensi *A* probata *M* 17 dignitate et ministerio *P* 18 seleucius *Y* metropolis *D* asiæ *D* sebastiæ *CVD*mg 19 sc̄issimos et beatissimos *APD* 24 metropolis *D* 25 et *om. A* et *om. D* 26 et[1]] et a *P* et sanctissimo *om. Y* 27 hoc *om. M* et[2] *om. D* concilio *om. P* 28 magnæ alexandrinæ *A* eo *AM* 29 consequens *M* eum] autem *M*

a sancto et beatissimo archiepiscopo regiæ Constantinopolitanæ ciuitatis nouæ Romæ Anatolio et alienum eum iudico omni sacerdotali dignitate et ministerio.

20 KϘ CALOGERVS EPS CLAVDIVPOLIS CIVITATIS METROPOLITANVS D: Consentio his quæ regulariter et iuste super || Dioscoro || Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam || episcopo || facta sunt, decernens eum alienum esse omni sacerdotali dignitate et ministerio.

21 KZ PATRICIVS EPS TYANAE CIVITATIS METROPOLITANVS D: Ego quidem optabam neque interesse tali audaciæ || Dioscori || ita || contemnentis || tam diuinos canones quam etiam sanctissimos patres et archiepiscopos magnæ Romæ Leonem et nouæ Romæ Anatolium et omnem sanctam et uniuersalem synodum, quoniam uero quæ commissa sunt, omnem reppulerunt regularem consequentiam, concors || sum || omnibus his quæ super || eo || a || maxima || et || deo amabili || synodo ordinata sunt, alienum eum iudicans omni pontificali ministerio.

22 KH AMPHILOCHIVS EPS METROPOLITANVS PAMPHYLIAE PROVINCIAE SIDENAE CIVITATIS D: Votum quidem mihi erat nec qualecumque quidem, maxime autem honoratum ecclesiæ membrum abscidere, quoniam uero Dioscorus Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopus super quibus accusatus est a quibusdam, tertio uocatus a sancto et uniuersali concilio minime occurrit et super se ipsum sanctæ synodi attraxit sententiam, sibimet hoc ipsum iuste reputet.

23 KΘ EPIPHANIVS EPS METROPOLITANVS PROVINCIAE PAMPHYLIAE PERGENAE CIVITATIS D: Optabam quidem ex nulla parte neque || super || minores talem proferre sententiam qualem aduersus Dioscorum magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondam episcopum, sed quoniam se ipsum obnoxium constituit nolens tertio a sancto et uniuersali concilio uocatus aduenire et satisfacere de || his quæ || ei ingerebantur, contra se ipsum sententiam protulit, quam et ego sequens consentio omnibus his quæ super || eo || iudicata sunt.

24 Λ THEODORVS EPS METROPOLITANVS DAMASCENAE CIVITATIS D: Recte et iuste et secundum sanctorum canonum normam sancta et magna synodus definiuit quatenus Dioscorus sit alienus || a sacerdotali || et episcopali dignitate, propter quod || et || ego alieno eum omni sacerdotali ministerio concors effectus his quæ placita sunt, sicut prædixi, sanctæ et magnæ synodo.

Φ^{a} [= *RBN*], Φ^{c} [= *APDM*], Φ^{r} [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 3 callogerus Φ^{a} garulus *M* claudiopolis Φ^{ac} 4 dioscorum Φ^{a}*APD* magnæ *om. BN* 4/5 epm Φ^{a}*APD* 7 metropolis *RBPDV*^{corr} metropoli *AM* 8 dioscorum Φ^{a} contemnentem Φ^{a}*M* 11 sunt *om. N* sequentiam *BN* sententiam *R* ero Φ^{ac} 12 eum Φ^{a}*AM* maxima *YV*^{corr} maximi *C* magna Φ^{ac} reuerentissima Φ^{a}*APD* reuerentia *M* 21 parente *N* supra Φ^{ac} 24 his quæ] quibus Φ^{ac}*V*^{corr}, *corr. D*^{mg} 25 eum Φ^{a}*APDV*^{corr} 27 contra metropolitanus *R* metropolis *D* 29 a *om.* Φ^{a} sacerdotio Φ^{ac} et^{2} *om.* Φ^{a} 31 dixi *N*

1 scissimo *Y* 2 ministerio et dignitate *AD* dignitate *M* 3 metropolis *PD* metropolitanæ *CV* 4 et *om. P* 5 esse *om. M* et *om. M* 7 et ego *P* 8 talia *A* 9 leone *A* 10 anatolio *A* 11 repulerint *CV* 12 his *om. Y* super] in *D* a *om. D* et *om. MCV* amabile *CV* 14 *hinc cessant numeri in D* eps *om. Y* metropolis *PD* sidine *A* synedæ *D* ciuitatis *om. A* 15 uotiuum *D* mihi quidem *M* quidem *om. D* autem] quidem *D* 16 magnæ alexandrinæ *A* alexandrine *M* 17 his quibus *D* 19 hoc — reputet *om. M* 20 ciuitatis *om. A* 21 optabam *om. Y* 23—26 tercio — sunt *V in ras.* 24 aduocatus *P* et *om. M* 24/25 contra — consentio] cum *C* 25 et *om. A* 27 damascinæ *P* et^{1} *om. CV, corr. V* et^{2} *om. APD, corr. D* 28 norma *Y om. P* scæ et magnæ *CV, corr. V* 28 quatenus] quæ nos *Y* 30 alienum *CV, corr. V* ministerio] dignitate *M* 31 scissimæ *Y*

25 ΛΑ ATTICVS EPS METROPOLITANVS VETERIS EPIRI NICOPOLITANAE CIVITATIS D: Regularem || fidem || sanctorum patrum decernentium damnationem Dioscori magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondam episcopi et ego sequens concors efficior.

26 ΛΒ ONESIPHORVS EPS METROPOLITANVS ICONII CIVITATIS D: Oportebat quidem reuerentissimum Dioscorum et scientem regulas et consuetudinem minime ignorantem obtemperare his quæ a sancto et uniuersali concilio præcepta fuerant, et tertio uocatum eum || per deo amicissimos episcopos || aduenire in || sanctum concilium || ad satisfaciendum de his quæ ei ingerebantur.

27 ΛΓ BASILIVS EPS METROPOLITANVS TRAIANVPOLIS CIVITATIS D: His quæ placuerunt sancto concilio super Dioscoro, consentit et mea paruitas.

28 ΛΔ FLORENTIVS EPS METROPOLITANVS SARDENAE CIVITATIS D: Sequens et ego hæc quæ decreta sunt a sanctissimo et beatissimo papa Leone per eius beatitudinis || hic inter gesta || uicarios et per alios || sanctos || episcopos, Dioscorum magnæ Alexandrinæ ciuitatis || episcopum || alienum sacerdotio et communione ecclesiastica decerno propter supra scriptas culpas.

29 ΛΕ FRANCION EPS METROPOLITANVS PHILIPPVPOLIS CIVITATIS D: Concors et ego efficior apostolicæ || sedi || et sanctissimo et || deo amicissimo || archiepiscopo Anatolio nouæ Romæ Constantinopolitanæ ciuitatis et præsenti sancto et uniuersali concilio de damnatione Dioscori Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopi et iudico alienum eum esse tam dignitate sacerdotali quam etiam communione terribilis mysterii.

30 ΛϚ IOHANNES EPS METROPOLITANVS RODI INSVLAE D: Omnibus iuste et regulariter definitis a || sancta hac || et uniuersali || synodo || aduersus Dioscorum magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondam episcopum concors et ego effectus alienum eum || iudico || ab || omni || sacerdotali || siue || etiam episcopali dignitate et ministerio.

31 ΛΖ PETRVS EPS METROPOLITANVS GANGRENAE CIVITATIS D: Quæ placuerunt apostolicæ sedi et sanctis patribus super damnatione Dioscori, his et ego consensi.

32 ΛΗ PHOTIVS EPS METROPOLITANVS CIVITATIS TYRI D: Iustæ et regulari || sententiæ quæ facta est || in Dioscorum magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondam episcopum a sanctissimo et beatissimo archiepiscopo Leone et sanctissimo et beatissimo archiepiscopo huius regiæ urbis Anatolio et a sancto et uniuersali concilio quod secundum

---

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 metropolitanus *V* metropolis *APDCY* metropoli Φa*MV*corr 2 fidei Φa*V*corr *APM* 4 metropolitanus *Y* metropolis Φc*CV* metropoli Φa D *om. R* 5 epm̄ dioscorum *RD* 7 a reuerentissimis epīs Φac, *corr. D*mg scō collegio Φa scm̄ collegium Φc 9 traianopolis Φa*D* traianupoli *M* traianopoli *P* traianopolim *A* 12 pape *BN* 12/13 hic — gesta *om.* Φac uicarios beatitudinis *BN* 13 scissimos Φac 14 quondam epm̄ Φac*V*corr epṣ *C* 16 philippopolis Φa*PDM* philippolis *ACV* D *om. R* 17 sedis Φa*APMV*corr sedæ *CV* beatissimo Φac 21 iohannis *RAPD* 22 scō Φa hac *om.* Φac hæc *Y* concilio Φa 23 iudico Φr*D*mg iudicio *A* iudicaui Φa*PD* iudicans *M* 24 omni tam Φa*ADM* siue *Y* suæ *C* quam Φac*V*corr 25 grangrenæ *R* 26 sedis *RMY, corr. Y* 27 iusta *RB* 27/28 sententiæ — est] facta sententia Φa

1 epyri ueteris *A* eperi *CV* 2 scissimorum *Y* damnationum *A* 3 alexandrinæ magnæ *PD* efficior *om. M* 7 ad *D* 8 his] eis *Y* ingeruntur *Y* *post* ingerebantur *aliqua uidentur deesse, sed dubito an culpa translatorum aut librariorum* 9 metropolita *P* metropolis *D* ciuitatis *om. CV* 10 dioscorum *APD* dioscori *CV, corr. V* consensit *M* et *om. P* 11 metropolis *DCY* 14 alienum eum *PM* alienum a *D* 16 francio *P* metropolis *D* philippopolis ciuitatis metropolitanus *M* consors *Y* 18 et² *om. P* 19 epo̅ *AP* 20 tam a *D* sacerdotii *D* communionis *D* terribili *A* ministerii *D* 21 eps *om. P* metropolis *D* 21/22 definitis *in ras. V* de his *C* dictis *Y* 23 epo̅ *P* consors *Y* 25 metropolis *D* 26 damnationem *APDCV* consentio *M* 27 photinus *AY* metropolis *D* 29/30 et² — archiepiscopo *om. A* 29 a scissimo *P* 30 a *om. P* scissimo *P* synodo concilio *M*

decretum dei et imperialem sanctionem in Calchedonensi ciuitate factum est, consentio et decerno ea quæ super || eo || sunt placita, et alienum eum habeo || ab || omni sacerdotali dignitate.

33 ΛΘ̄ NVNECHIVS EPS METROPOLITANVS LAODICIAE CIVITATIS D: Secundum || ea || quæ definita sunt a || deo amicissimo et sanctissimo || patre nostro et archiepiscopo senioris Romæ Leone per directos ab eo || deo amicissimos || episcopos et a || deo amicissimo || presbytero Bonifatio et a || deo amicissimo et sanctissimo || Anatolio || archiepiscopo nouæ Romæ Constantinopolitanæ ciuitatis et omni præsenti sancto concilio, iudico et ipse Dioscorum Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopum alienum esse || omni || sacerdotali ministerio.

34 M̄ PERGAMIVS EPS METROPOLITANVS PISIDIAE PROVINCIAE ANTIOCHENAE CIVITATIS D: Plurimam || olim confusionem contra diuinos canones operantem Dioscorum magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondam episcopum et post || multa || aduersus eum a diuersis personis in sancta et magna synodo || in scriptis deposita || uocatum eum probabiliter non semel neque secundo, sed tertio || et || aduenire minime passum, sed aliqua inconsequenter et indecenter responsa || facientem et propter hoc || iuste damnatum ab uniuersali || hoc || sancto concilio alienum eum esse || a || sacerdotali ministerio et dignitate, similiter et ego prædictis increpationibus subiacere eum decerno.

35 M̄Ā M̄B̄ MELETIVS EPS LARISSENAE CIVITATIS FACIENS VERBA PRO DOMNO SCISSIMO EPO METROPOLITANO APAMIAE CIVITATIS D: Hæc eadem et ego || decerno || concors effectus sanctis patribus aduersus Dioscorum magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondam episcopum et || eum alienum facio ab || omni sacerdotali ministerio et dignitate.

36 M̄Γ CRITONIANVS EPS METROPOLITANVS APHRODISIADAE CIVITATIS D: Secundum prolatam sententiam aduersus Dioscorum magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondam episcopum a sanctissimis et || deo amicissimis || archiepiscopis et patribus nostris magnarum et regalium urbium, secundo et tertio regulariter || uocatum || et minime || obœdientem et ego concors effectus eidem || sententiæ, || alienum || eum definio || ab || omni sacerdotali ordine et ministerio.

37 M̄Δ SYMEON EPS METROPOLITANVS AMIDENAE CIVITATIS D: Concors et ego sum

---

Φa [*RBN*], Φc [*APDM*], Φr [*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 secretum *B* 2 eum Φa*PD om. M* ab *om.* Φa 4 ea *om.* Φac, *corr. D* 5 scō et beatissimo Φac et² *om. NAPD* 6 reuerentissimos Φac 6/7 reuerentissimo Φac 7 scissimo et beatissimo Φac Anatolio *om.* Φac 8 archiepiscopo *om. P* 10 omni *om.* Φac 12 plurimum Φa*V*corr primam *AD, corr. D*mg diuinas *BN* 13 multas Φa*V*corr *om.* Φc, *corr. D* 14 inscriptiones Φac, *corr. D*mg depositas Φac*V*corr 15 et *om.* Φac*V*corr, *corr. D* 16 faciente Φa et hoc] propter quod et Φac 17 hoc] et Φa*M* a *om.* Φa*APDY, corr. D* 20 domino *Y* dō nrō *N* 21 consentio Φa 23 alieno eum Φa ab *om.* Φa 24 afrosidiasæ *R* aphrosiade *M* afrodisia *Y* 25 ploratam *N* alexandrinæ magnæ *RPDMY* alexandrinæ *BN* 26 beatissimis Φac 27/28 uocato — oboediente Φa 28 concors et ego efficior Φa eidem *om.* Φa eisdem *Y* et alienum Φa 29 ab *om.* Φa*M* 30 amedenæ Φa*M* comiden *CV, corr. V*

2 eum *om. M* 4 nonicius *P* metropolis *D* laodociæ *DMY* laudiciæ *A* laudiæ *P* 5 finita *M* sunt et *P* 6 leonem *A* a *om. AY* 8 præsente *P* 9 dioscorus *M* magnæ alexandrinæ *A* 10 esse a Φc 11 pergamus *M* metropolis *D om. M* antiocheni *CV, corr. V* anthiocinæ *P* anthiociæ *A* 18 dignitate et ministerio *Y* 20 melitius *A* meletinus *P* meleticus *C* meliticus *V* militanus *M* larissinæ *AP* clarissene *M* 21 epō *om. AD, corr. D* metropolitane *CV* 22 quondam ciuitatis *AD* 23—26 et eum — episcopum *om. Y* 24 metropolis *D* 25 quondam *om. M* 26 et² *om. PY* 27 et secundo et *C*corr *V* 30 metropolis *D*

regulariter gestis super damnatione Dioscori || quondam episcopi Alexandrinæ magnæ ciuitatis || a sanctissimo et || deo amicissimo || archipiscopo nouae Romæ Constantinopolitanæ ciuitatis Anatolio et sanctissimis || et deo amicissimis episcopis in sancto hoc concilio congregatis || alienum || iudicans || eundem Dioscorum || ab || omni episcopali dignitate et ministerio.

38 ΜΕ ΜϚ THEOCTISTVS EPS METROPOLITANVS || PISINVNTENAE || CIVITATIS D: Consentio || et ego omnibus || quæ aduersus Dioscorum Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopum ordinata sunt a sancto et uniuersali concilio per Photinum religiosissimum archidiaconum meum, alienans eum || ab || omni sacerdotali dignitate et ministerio.

39 ΜΖ || FONTEIANVS || EPS || SALAGASSENAE || CIVITATIS D: Concors efficior his quæ statuta sunt a || sanctissimis || patribus super damnatione Dioscori magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondam episcopi et alienum eum existimo || ab || omni sacerdotali || et || ecclesiastico ordine.

40 ΜΗ NEOPTOLEMVS EPS || CORNENSIS || D: Necessarium est et nos sequi quæ regulariter aduersus Dioscorum sanctis patribus || et || metropolitanis episcopis sunt placita, unde et ipse consentio factæ super || eo || damnationi.

41 ΜΘ ACHOLIVS EPS LARENDENAE CIVITATIS D: Iuste et regulariter iudicatis a sanctis patribus aduersus Dioscorum Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopum concors et ego effectus sum in eius damnatione.

42 Ν IVLIANVS EPS HYPEPAE D: Et ego consentio in omnibus quæ interlocuti sunt sanctissimi episcopi Pascasinus et || Lucensius || et Bonifatius || reuerentissimus || presbyter uicarii sanctissimi et beatissimi archiepiscopi Romani et sanctissimus et beatissimus archiepiscopus regiæ Constantinopolitanæ ciuitatis nouæ Romæ || Anatolius, || et omnibus quæ || definiuit || sancta et uniuersalis synodus super || Dioscoro || magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondam episcopo et iudico eum esse alienum ab omni sacerdotali dignitate et || a fruitione || sancti et inenarrabilis mysterii dei nostri.

43 ΝΑ LEONTIVS EPS MAGNISIAE CIVITATIS D: Lex est pia patribus obœdire et eorum

---

Φa [*RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 6 huc usque metropolitæ [usque hic metropolitanus *C*mg] *C*mg*Y*mg 11 hinc episcopi *Y*mg 21 not ex cōm III *C*mg

VERSIO ANTIQVA 1/2 alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam epi Φa 2 beatissimo Φac 3 et [ac *CV*] do amicissimus Φr et [ac *AP*] beatissimis Φc *om.* Φa 4 in scō hoc congregatis concilio ac beatissimis epīs Φa iudico Φa ab *om.* Φa*A* 6 pisinuntinæ Φa*AM* pisenuntine *D* 7 omnibus et ego Φa*M* magnæ *om. BNM* 9 ab *om.* Φa 11 phontaianus *Y* foteianus *P* pontianus Φa salagassenæ *APM*Φr alagassene *D* sagalassenæ Φa [.. Γ] 12 scis Φac 13 ab *om.* Φa 14 et *om.* Φa*ACV* 15 coronensis [caronensis *A*] Φac, *corr. D*mg se quæque *BN* sequi quem *M* 16 et *om.* Φa 17 eum Φa*PD* 21 ypope Φa hypope *V*corr hypipe *D* pepe *M* 22 lucensinus Φa*CV*, *corr. C* lucentius *DM* reuerentissimus *Y* reuerentissimi *CVD*mg religiosissimus Φac 23 presbyter] epī *CVD*mg 24/25 Anatolius *om.* Φac, *corr. D* 25 pdefiniuit Φa p̄finiuit Φc 25/26 dioscorum Φac 36 magnæ *om. BN* epm̄ *R*corr*APD* 27 a *om.* Φa fructu Φac, *corr. D*mg

1 damnationem *AD* 2 et a *M* 3 et a *M* 4 hoc *om. D* alienum eum *P* 5 episcopali *om. M* 6 metropolis *D* 8/9 religiosum *M* 12 damnationem *ADMY* 13 eps *M* eum *om. M* 15 neoptolimus *P* neoptolomus *CV* deoptolomus *Y* 16 a scis *APD* 17 ipse] go *P* facta *CV*, *corr. V* damnationem *D* 18 larendinæ *D* diiudicatis Φc 19 epo *CV*, *corr. V* 20 damnationem *AD* 21 in *om. P* 23 et beatissimi *om. M* romanus *D*mg 26 adiudico *A* 27 inenarbilis *AM* innarrabilis *P* ministri *M*

sequi iudicia: hanc legem et in præsenti custodiens eis quæ ordinata sunt super Dioscoro, et ego concors efficior sententiæ, alienans eum || ab || omni sacerdotali dignitate.

44 ΝΒ EVDOXIVS ΕΡS CHOMATAE CIVITATIS Δ: Secundum || ea || quæ a sanctis patribus approbata sunt super damnatione Dioscori quondam Alexandrinæ magnæ ciuitatis episcopi, et ego consentio et alienum eum ab omni sacerdotio iudico.

45 ΝΓ STEPHANVS ΕΡS || LIMYRAE || CIVITATIS Δ: Consentio regulariter factæ Dioscori Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopi damnationi, propter quod et ego minimus definio eum esse ab omni sacerdotio alienum.

46 ΝΔ FRONTO ΕΡS || PHASILIDENAE || CIVITATIS Δ: Concors sum et ipse damnationi factæ super Dioscoro magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondam episcopo et alienum eum ab omni episcopali et sacerdotali ministerio esse approbaui, sicut et sancti patres et sanctum decreuit concilium.

47 ΝΕ THEODORVS ΕΡS || ANTIFELLENAE || CIVITATIS Δ: Consentio damnationi Dioscori Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopi, sicut sanctis regulis placuit, alienum eum existimans ab omni sacerdotali dignitate.

48 ΝϚ LEONTIVS ΕΡS || ZARENAE || CIVITATIS Δ: Secundum prolatam sententiam a sanctis || per omnia || patribus aduersus Dioscorum magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondam episcopum concors efficior in eius damnatione, ab omni sacerdotali dignitate alienum || eum || existimans.

49 ΝΖ ANTIPATER ΕΡS CAVNINAE CIVITATIS Δ: Consentio in Dioscori Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopi damnatione et ab omni sacerdotali ministerio alienum eum iudico.

50 ΝΗ PHILIPPVS ΕΡS || LIBVRENAE || CIVITATIS Δ: Concors efficior confessionibus sanctorum patrum factis super damnatione Dioscori Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopi et approbo et ego alienum eum esse ab episcopatus dignitate et omni sacerdotali ministerio.

51 ΝΘ CRATINVS ΕΡS PANORMENSIS Δ: Concors et ego efficior in damnatione Dioscori Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopi facta a sanctis patribus et alienum eum existimo ab omni sacerdotali dignitate.

52 Ξ ANDREAS ΕΡS || TLOEONENSIS || Δ: His quæ definita sunt a præcedentibus

---

Φa [– *RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [– *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 2 et ego concors Φc concors [consors *B*] et ego Φa*Y* et concors ego *CV* ab *om.* Φa 4 ea *om.* Φac 7 liminæ Φa*V*corr limisae *D* 8 magnæ *om. BN* 10 fronton Φa*APM* fasilidæ Φa*AM* passilidæ *P* basilidæ *D* [cf. Γ] phasiledenæ *CV* 14 antefallenæ Φa*AM* antefallinæ *P* antifallinæ *D* 10 zorenæ *RB* zeronæ *N* azarenæ *ADM* azarinæ *P* Ἀράξου Γ 18 per omnia *om.* Φac, *corr. D* 20 eum *om.* Φa 21 cauninæ *P* camuenæ *CV* camuiene *Y* camenæ *A V*corr chamenæ Φa camini *D* cumene *M* 24 liburenæ Φr liborenæ *AD* liborinæ *P* liburne *M* libiæ Φa 25 magnæ *om. BN* 27 misterio *R* 29 a *om. N* 31 tloeonensis *Y* loeonensis *CD*mg taonensis *AP* taoensis *D* toconensis *M* taronensis *R* taroensis *BN V*corr

1 hæc lege *P* ei *AD* ea *P om. M* est *D, corr. D* 2 dioscorum *APD* 5 damnationem *APD* quandam *C* 7 facta *CV, corr. V* 8 et *om. Y* 10/11 damnatione *M* 11 dioscorum *AD* ēpm̄ *APD* epi̅ *M* 12 ab *om. CV* probaui *M* 14 damnatione *D* 15 magne alexandrine *M* epo̅ *Y* sc̄i *A* 17 probata *M* 18 dioscoro *D* 19 damnationem *A* damnationi *CV, corr. V* ab omni *om. CV* 19/20 dignitate *om. M* 20 et alienum *A* 22 damnationi *CV* ab omni *om. A* 23 eum *om. P* 25 factos *M* damnationem *AD* 26 eum *om. M* 28 cratianus *APD* gratias *M* crastinus *C*corr panormersis *Y* d̄ *om. M* efficior et ego *D* efficior *AP* damnationem *D* 29 magnæ alexandrinæ *CV* factam *D*

sanctis patribus de damnatione Dioscori Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopi, || in || omnibus concors efficior et ab omni eum honore sacerdotali alienum iudico.

53 ϛA NICOLAVS EPS || ACRASSANAE || D: Consentio damnationi Dioscori Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopi factæ a sanctis patribus et a sancta synodo, alienum eum iudicans ab omni sacerdotali dignitate.

54 ϛB ROMANVS EPS BVBONENSIS D: Hæc eadem et ego profiteor quæ et ante me sanctissimi patres, et concors eis sum in damnatione Dioscori Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopi, ab omni sacerdotali honore alienum eum iudicans.

55 ϛΓ ATTICVS EPS || ZELENSIS || D: Lacrimor quidem de his quæ contigerunt ob eo quod frater noster || aliquando et || consacerdos in talibus || ruerit || delictis; quoniam || uero || consequens est et iustum regulariter || me motum || eadem || aduersus eum || definire, huius || rei || gratia consentaneus et ego super damnatione Dioscori Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopi sanctis patribus efficior et alienum eum iudico ab omni sacerdotali dignitate.

56 ϛΔ PAVLVS EPS PHILOMELENSIS D: Concors || et ego || efficior tam sanctissimo archiepiscopo Leoni quam regulari et iustæ sententiæ || factæ || super damnatione Dioscori Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopi et alienum eum iudico ab omni sacerdotali ministerio.

57 ϛE FLORENTIVS EPS || ADRIANVPOLITANVS || D: Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopus Dioscorus super quibus gessit inique, luit || supplicium. || igitur et ego his quæ a sanctis patribus et archiepiscopis et omni sancto concilio super eum definita sunt, consentio, || ab || omni ecclesiastico ministerio cessare eum || decernens. ||

58 ϛϚ MESSALINVS LAODICENSIS EPS D: Ostendit diuinitas quia non protractione temporum solent magnitudines delictorum obliuionem suscipere, sed diuinorum et sanctorum patrum regulæ adprehenderunt iniqua gerentem et per nos iudicant Dioscorum magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondam episcopum foris abici ab ecclesiastico ordine et diuina || et || sacerdotali operatione.

59 ϛZ HELPIDIVS EPS MANSIONIS || THERMENSIS || D: Concors efficior prolatæ sen-

---

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 30 monasterii Thermensis *C*mg

VERSIO ANTIQVA 1 magnæ alexandrinæ *BNM* 2 in *om.* Φac 4 acrassenus *M* acrassinus *D* acrassinusæ *A* acrassinore *P* acrassenæ ciuitatis Φa 5 scō *NY* 7 bubonensis *M* bubonensi Φr bubionensis *D* bobunensis *A* burbonensis ciuitatis Φa 10 zelensis *APY* leziensis *CD*mg zelonensis *DM* zeloensis *V*corr zeloense ciuitatis Φa 11 ob Φa*YV*corr ab Φc*C* et aliquando Φac ruit Φa 12 ergo Φac me motum *MY* memoratum *APDCV* aduersus memoratum Φa 13 aduersus eum *om.* Φa rei *om.* Φac, *corr. D* 16 et ego *om.* Φac, *corr. D* 17 factæ *om.* Φa 18 magnæ *om. BN* 20 adrianopolitanus *APY* alexandrianopolitanus *D* adrianopolitanæ ciuitatis Φa 21 diudicium Φac, *corr. D*mg 23 et ab Φa 23/24 decerno Φa 29 diuina ac [a *B*] Φa diuinæ *A* diuina *M* 30 thermon Φa terrensis *A*

2 consors *Y* 4 damnatione *DCV* 5 et *om. A* 7 ante] tante *Y* 8 scī Φc ei *A* damnationem *D* magnæ alexandrinæ *D* alexandrine *M* 10 lacrimo *CVD*mg, *corr. V* lacrimis *A* nolacrimis *D* quæ *om. Y* 12 sequens *CV* regulariter *om. APD*, *corr. D* et regulariter *P*corr 13 huius *om. M* 13/14 damnationem *AD* 14 a santis *M* 15 ministerio *CV* 16 philomelsis *M* philomenensis *A* philominensis *P* 17 damnationem *APD* 19 dignitate *M* 21 epīn *D* *om. A* 23 et ego consentio *APD* cessasse *CV*, *corr. V* 25 mensalinus *D* messallinus *CV* laudiciensis *A* laodocensis *D* laudocensis *P* qui Φr, *corr. V* 26 solet *Y* soluent *M* obliuionis *A* obliuione *C* obliuiones *PV*, *corr. V* 27 iudicat *APD* 30 hilpidius *D* monasterii *Y* *cf. Rusticum*

tentiæ a sanctis patribus contra Dioscorum Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopum et || ab || omni sacerdotali ministerio alienum eum esse iudico.

60 ϚH LONGINVS EPS || ORCHISTENSIS || CIVITATIS D: Concors efficior sanctis patribus || in || damnatione Dioscori quondam Alexandrinæ magnæ ciuitatis episcopi et || ab || omni sacerdotali ministerio alienum eum esse iudico.

61 ϚΘ MYSTERIVS EPS AMORII CIVITATIS D: Prolatæ a || sanctissimis || et || deo amicissimis || patribus et || episcopis || nostris aduersus Dioscorum quondam magnæ Alexandrinæ ciuitatis episcopum sententiæ et ego minimus consentio, alienum eum ab omni sacerdotali ministerio esse existimans.

62 Ō PETRVS EPS CIVITATIS DARDANI D: Definitionibus sanctorum patrum aduersus Dioscorum promulgatis et ego concors efficior, alienans eum ab omni sacerdotali ministerio.

63 ŌA || IOVINVS || EPS || DEBELTENSIS || D: Dioscorum magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondam episcopum in multis et diuersis accusatum criminibus, insuper et perfidiam Eutychis secutum et iuste a sancta et magna synodo damnatum concors et ego effectus || ab || omni eum episcopali ministerio || existimo || alienum.

64 ŌB INDIMVS EPS || IRINVPOLITANVS SECVNDAE || CILICIAE D: Consentio prolatæ sententiæ aduersus Dioscorum magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondam episcopum a sanctissimo et beatissimo archiepiscopo Romano Leone per eos qui ab ipso directi sunt, sanctissimos et beatissimos episcopos nec non etiam || et || a sanctissimo et beatissimo episcopo regiæ Constantinopolitanæ urbis nouæ Romæ Anatolio et a ceteris sanctissimis patribus et alienum eum existimo || omni || episcopali dignitate et ministerio.

65 ŌΓ ACYLAS EPS EVDOXIADAE CIVITATIS D: Agnosco iuste damnatum Dioscorum in hac sancta synodo a sanctis patribus, quia præter regulas beatæ memoriæ || episcopum || Flauianum damnauit. hunc et ego cum omni synodo damnatum habeo.

66 ŌΔ EVTROPIVS EPS || ADARDENSIS || D: Factæ damnationi Dioscori Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopi a sanctissimis et beatissimis archiepiscopis Leone et Anatolio antiquæ Romæ et nouæ et a sancto et uniuersali hoc concilio consentio et concors sum, ab omni eum ecclesiastico ministerio alienum iudicans.

67 ŌE MARCVS EPS || ARETHVSINAE || D: Ad hæc eadem et ego consentio sanctis patribus aduersus Dioscorum magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondam episcopum et alieno eum ab omni sacerdotali ministerio.

Φa [*RBN*], Φc [– *APDM*], Φr [· *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 2 ab *om.* Φa 3 orcistensis *A* orchitensis *P* orchistenæ Φa 4 super Φa 5 ab *om.* Φa 6 amorio Φa*APMV*corr amario *D* s̄cis Φac 6/7 beatissimis Φac 7 coēpis Φac quandam *R* 10 dardani ciuitatis *BN* 13 iouinus *Y* iuuinus *CVD*mg iouianus Φa iobianus *P* iohannis Φc debaltensis *D* euelensis *P* debeltenæ ciuitatis prouinciæ emimonti Φa 15 eutyches Φa*A V*corr 16 ab *om.* Φa existimans Φa 17 irinopolitanus *Y* rinupolitanus *PM* rinopolitanus *AD* orinopolitanæ ciuitatis [*om. BN*] Φa prouinciæ secundæ Φa 20 et^{3} *om.* Φa*MY* s̄cō *RM* 22 ab omni Φac 25/26 episcopum *om.* Φac, *corr. D*mg 27 dardanensis *A* adaroenæ ciuitatis Φa

1 magnæ *om. Y* 2 sacerdotio *D* eum *om.* Φc 4 damnationem *D* magne alexandrine *M* 5 eum *om. M* 6 misterio *M* 9 existimo *AP* 11 consors *Y* secum *P* 16 effectus iudico *V*corr existimo *om. V* 18 ciuitate alexandrinæ *D* 19 rome *M* 20 a *om. AD*, *corr. D* 21 archiepō *Y om. AD* regiæ *post* 20 episcopos *coll. A* 24 aquilas Φc, *corr.* D^{mg} 25 a *om. Y* qui *CV*, *corr. V* 26 hunc ter *M* 27 damnationem *D* damnationis *M* damnatione *CV*, *corr. V* 28 s̄cis *APD* 29 et Anatolio *om. M* romanæ *Y* et nouæ *om. M* a *om. Y* hoc *om.* Φc 30 misterio *Y* 31 aretusenæ *AD* arethusæ *Y* arithune *M* arethusinæ ciuitatis Φa a s̄cis *AP* 32 alienum Φc

68 ΟϚ̄ PROTERIVS EPS̄ || MYRENAE || CIVITATIS D̄: Cum omnibus || sanctis || patribus et ego concors efficior in damnatione Dioscori magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondam episcopi.

69 ΟΖ MARCELLINVS EPS̄ METROPOLITANAE CIVITATIS D̄: Consentio et ego sanctis patribus uniuersalis et sancti concilii in damnatione Dioscori iuste suscipientis damnationem.

70 ΟΗ EVSEBIVS EPS̄ || CLAZOMENAE || CIVITATIS D̄: Et ego concors efficior || sanctissimis || et || deo amicissimis || patribus in damnatione Dioscori magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondam episcopi.

71 ΟΘ̄ || OLYMPIVS || EPS̄ || THEODOSIVPOLITANVS || D̄: Consentio et ego sanctissimis et || deo amicissimis || patribus || in || damnatione Dioscori || Alexandrinorum || quondam episcopi.

72 ΠΜ̄ MAMAS EPS̄ ANINETENAE CIVITATIS D̄: Prolato termino a sanctis patribus super damnatione Dioscori Alexandrinæ || ciuitatis || quondam episcopi et ego consentio.

73 ΠᾹ GERONTIVS EPS̄ SELEVCIAE CIVITATIS D̄: Et ego consentio factæ damnationi a sanctis patribus super || Dioscoro || Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam || episcopo. ||

74 ΠΒ̄ IVLIANVS EPS̄ ROSV CIVITATIS D̄: Consentio damnationi factæ a sanctis patribus super || Dioscoro || Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam || episcopo || et alienum eum iudico ab omni sacerdotali ministerio.

75—78 ΠΓ̄ ΠΔ̄ ΠΕ̄ ΠϚ̄ HYPATIVS EPS̄ || ZEPHYRIV ET || ALEXANDER EPS̄ SEBASTIAE ET THEODORVS EPS̄ AVGVSTIS ET CHRYSIPPVS EPS̄ MALLV D̄D̄: Consentimus omnibus regulariter et iuste || iudicatis || super damnatione Dioscori Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopi a sancta et uniuersali synodo et alienum eum habemus ab omni sacerdotali ministerio.

79 ΠΖ ΠΗ CHRYSIPPVS P̄B̄T̄ VERBA FACIENS PRO || DEO AMICISSIMO || ET || SANCTISSIMO || CYRIACO EP̄O̅ || TROCNADENAE || S̄CAE D̄I ECCLESIAE D̄: Concors et ego efficior his quæ determinata sunt a sanctis patribus super damnatione Dioscori Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopi quatenus alienus sit sacerdotali et episcopali dignitate.

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 4 ordinem uerum summæ ostendunt *C*mg

VERSIO ANTIQVA 1 smyrnæ Φa*PDMV*corr hismyrnæ *A* s̄cissimis Φa*APM* 5/6 damnatione *BN* 7 lazomenæ Φa clazominæ *P* 7/8 s̄cis Φac 8 beatissimis Φac 10—12 *post* 20 *coll.* Φa *post* 3 *CV, sed cf. Rustici notam* 10 alipius Φa theodosiopolitanus *ADM* theodosiapolitanus *Y* theodosiopolis Φa 10/11 s̄cis Φa 11 beatissimis Φa do amabilibus Φc super Φa damnationem *RBD* 11/12 alexandrinæ *A* alexandrinæ magnæ ciuitatis Φa 14 magnæ ciuitatis Φac 16 dioscorum Φac 17 epm Φa*PD* ep̄i *A* 19 dioscorum Φa*AD* magnæ *om. BNA* ep̄m Φa*ADM* 21 zephyrio *Y* zephiru *M* zepyri *A* zephyri *P* zypheri *D* zephynæ Φa et *om.* Φa 22 mallum *BN* mallo *D* 23 diiudicatis Φa*V*corr iniudicatis *A* iudicans *P* 26 reuerentissimo Φac 26/27 beatissimo Φac trognadenæ *PD* trognadenæ ciuitatis et *A* tiochandenæ *M* trocandenæ [procandenæ *N*] Φa 28 damnationem *RBAD*

4 metropoli *M* 5. 8 damnationem *D* 8 magnæ *om. Y* 9 ep̄m̄ *D* 13 aninitinæ *P* annitene *M* prolatum terminum *AP* prolatam terminio *M* s̄cissimis *Y* 14 damnationem *ACV, corr. V* 15 damnationem *D* 18 rusu *D* 20 eum *om. Y* 21 ypotius *Y* hyppatius *D* gypatius *A* apatius *M* 22 ep̄s *om. Y* augusti *A* auguri *P* augustus *D* 23 damnationem *D* 27 EP̄O̅ *om. AD* S̄CAE] et *A* 28/29 magnæ alexandrinæ *CV* 29 quatenus] quæ nos *Y* a sacerdotali *D* sacerdotale [*corr. V*] ministerio *CV*

80 ΠΘ DANIHEL MINIMVS EPS CADENAE CIVITATIS D: Secundum || ea || quæ ordinata sunt ab apostolica sede senioris et regiæ Romæ et ab omni præsenti sancto concilio, et ipse iudico alienum esse Dioscorum Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopum ab omni ecclesiastico ministerio et sancta communione.

81 Ϛ THOMAS EPS THEODOSIVPOLITANAE CIVITATIS D: Et ipse concors efficior tam apostolicæ sedi quam || uniuersæ || sanctæ synodo aduersus Dioscorum Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopum quatenus alienus sit || ab ecclesiastico ministerio || et || sancta communione. ||

82 ϚA IOHANNES EPS TRAPEZVNTIS D: Concors || efficior et ego || omnibus præcedentibus sanctis patribus aduersus Dioscorum et alienum iudico eum ab omni sacerdotali ministerio et dignitate.

83 ϚB ATHANASIVS EPS MOSSYNON D: Et || ego || concors efficior omni sancto concilio et alienum iudico Dioscorum ab omni sacerdotali dignitate et || sancta communione. ||

84 ϚΓ PATRICIVS EPS NEOCAESARIAE AVGVSTAE || EVFRATISIAE PROVINCIAE || D: Consentio sancto et uniuersali concilio et iudico Dioscorum ab omni sacerdotali dignitate et ministerio alienum.

85 ϚΔ EPICTETVS EPS DIOCLITIANVPOLIS D: Vestigia sequens et ego sanctorum patrum cum sanctis uiris alienum iudico Dioscorum ab episcopali honore et dignitate.

86 ϚE ALEXANDER EPS SELEVCIAE PISIDIAE PROVINCIAE D: Concors et ego in omnibus efficior his quæ iudicata sunt ab || angelico || uestro || consessu || aduersus Dioscorum Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopum.

86 a Ϛϛ || NETIRAS || EPS D: Consentio || sanctissimis || et beatissimis nostris patribus aduersus Dioscorum Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopum et iudico eum alienum || esse || ab || omni || episcopali dignitate et ministerio contemnentem uocationes sanctorum patrum.

87 ϚZ VALERIANVS EPS LAODICIAE PHYNICIS D: Consona et ipse sancto concilio aduersus Dioscorum quondam episcopum decerno, iudicans eum ab omni || ecclesiastico || ministerio et episcopali dignitate alienum.

88 ϚH CYRINVS EPS CIVITATIS PATARAE D: || His || quæ iudicata sunt a || sanc-

---

Φa [= *RBN*], Φc [*APDM*], Φr [*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 28/29 GR Acu^{m} ecclesiæ dignitate [dignum C^{mg}] et ecclesiastico gradu C^{mg}

VERSIO ANTIQVA 1 ea *om.* Φac, *corr. D* 5 theodosiopolitanæ Φa*ADMY* 6 uniuersæ *om.* Φac, *corr. D* 7 alienus *om. N* ab *om.* Φa 7/8 ecclesiastici ministerii Φa 8 scæ Φac *CV*, *corr. V* communioni Φa communionis Φc 9 trapezonti Φa trapezontis *A* trapezuntes *Y* et ego efficior Φa efficior Φc efficior et ego *D*corr 12 ipse Φa ego ipse Φc 13 scæ [scā *D*] communionis Φac 15 eufratisiæ prouinciæ *Y* prouinciæ eufratisiæ [eufratesiæ *D*] Φac*CV* 16 dignitate *om. BN* 18 diocletianopolis *P* dioclitianopolis Φa*AY* dioclisianopolis *D* dioclisianopolis ciu *D*mg 21 diiudicata *N* angelico Φc*CV* angelo *Y* apostolico Φa*V*mg consensu Φc solio Φa*V*mg 23 natiras Φc nitiras Φa scis Φac, *corr. D* 25 esse *om.* Φa omni *om.* Φa*APDY*, *corr. D* 25/26 contemnente *R* 26 uocatione *R* uocationem *BNAD* 27 fœnicis *D* phenicis *BNM* phenici *A* 28 sacerdotali Φac ecclesiastico sacerdotali *Y* 30 his Φcr secundum ea Φa 30/p. 59, 1 scis Φac

2 et senioris et *D* et *M* præsente *MCV* 3 et — iudico *om. AP*, *corr. P* 4 scæ *CV*, *corr. V* scām *APD* communionem *APD* 6 sede *CV*, *corr. V* 7 quatenus] quæ nos *Y* 9 iohannis *AD* 10 eum iudico *AM* 12 mocryno *APD* moysynan *CV* moysinandis *D*mg mosion *M* 13 et — iudico *om. P* 15 eps *om. PD*, *corr. D* neocæsareæ *APD* 18 epictitus *AD* epicteticus *CV* 20 prouinciæ *om. MY* 22 magnæ alexandrinæ *A* 23/24 patribus nris *D* 25 et *om. Y* 27 laudiciæ *A* laodociæ *D* laudociæ *P* laudacie *M* 30 cypria nus *AD* ciuitate *CV*, *corr. V* pateræ Φc*Y*

tissimis || patribus et archiepiscopis, concors et ego efficior et consentio aduersus Dioscorum quondam episcopum || et || alienum eum existimo || a || sacerdotali dignitate et ministerio.

89 ϛΘ̄ THEOPHILVS EPS CIVITATIS || ORIESSV || D̄: In omnibus quæ ordinata sunt a sancta et uniuersali synodo aduersus Dioscorum quondam episcopum, consentio his quæ || super eo || gesta sunt.

90 P̄ NEON EPS CIVITATIS SILLIATORVM D̄: Omnibus quæ prolata sunt uel decreta a sancta et unuersali synodo aduersus Dioscorum quondam episcopum, consentio et || concordo omnibus || quæ aduersus eum facta sunt.

91 PA̅ EVDOXIVS EPS CIVITATIS || ETENON || D̄: || Sicut || præcedentes sancti patres, et ego concors efficior || ad || damnationem Dioscori quondam episcopi.

92 PB̅ MARCIANVS EPS STEPHANORVM D̄: || Sicut || præcedentes sancti patres, et ego concors efficior || ad || damnationem Dioscori quondam episcopi.

93 PΓ DIODOTVS EPS CIVITATIS LYSANIAE D̄: Et ego consentio omnibus || decretis || super || damnatione || Dioscori, || qui fuit episcopus. ||

94 PΔ̅ IOHANNES EPS FLAVIADAE || PROVINCIAE || CILICIAE D̄: Consentio prolatæ a sanctis patribus sententiæ aduersus Dioscorum quondam episcopum et alieno eum ab omni sacerdotali ministerio.

95 PE̅ TRYPHON EPS INSVLAE || CHII || D̄: Concors efficior sanctis patribus aduersus Dioscorum quondam episcopum et alienum eum iudico ab omni sacerdotali dignitate et ministerio.

96 Pϛ̄ PAVLVS EPS PTOLOMAIDAE CIVITATIS D̄: In omnibus quæ ordinata sunt a sancto et uniuersali concilio super || Dioscoro || quondam || episcopo ||, et ego consentio et alienum eum adiudico ab omni episcopali dignitate et ministerio.

97 PZ̅ DIONYSIVS EPS HERACLEOTANAE CIVITATIS D̄: || Prolatæ sententiæ || a || sanctissimis || et beatissimis archiepiscopis et patribus magnarum et regalium urbium super || Dioscoro || quondam || episcopo uocato || secundo et tertio et non obœdiente et ego concors efficior, alienum eum || existimans || ab omni sacerdotali dignitate et ministerio.

98 PH̅ IOHANNES EPS CIVITATIS || ALINDV || D̄: Concors et ego efficior sanctis

---

Φa [= *RBN*], Φc [− *APDM*], Φr [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 consentior *BN* 2 et *om.* Φac*Y* a *om.* Φa*APDY*, *corr. D* 2/3 ministerio sacerdotali dignitate *N* sacerdotali et dignitate ministerio *B* 4 oriensu *D*mg oriasu *M* orias Φa ariassu *A* ariasu *D* arassu *P* 6 his *om.* Φa super eum *PD* ab eis Φa 7 silyatoron Φa syliatorum *AD* syiiacorum *P* sybatorum *M* ylliatorum Φr, *conicio* SILLYAEORVM a *om. BN* 9 concordor Φa1/corr in omnibus Φa 10 etenon *Y* etennon stenon *CV* stenon Φa*AD* steon *M* stion *P* sicut et Φa 11 super Φa 12 stephephanorum *A* Κοτέννων Γ, *latere uidetur correctura falsa corruptelæ* STENON [10] sicut et Φa 13 super Φa 14/15 quæ decreta sunt Φa*M* 15 damnationem Φa*M* dioscori quondam ēpī Φa quondam ēpī dioscori *M* 16 iohannis *RAD* prouinciæ ciuit *BN* ciuitatis prouinciæ *R* 17 eum iudico *R* 19 chi *CV* ciu *RB* chiu *V*corr ciuit *N* 23 dioscorum Φa ēpm̄ Φa 24 iudico *NPD*, *corr. D* 25 secundum prolatam sententiam [prolata sententia *R*] Φa 26 sc̄is Φac 27 dioscorum Φa ēpm̄ Φa*D* uocatum Φa 28 oboedientem *BN* existimo Φa*Y* 30 iohannis *RAD* aliundu *Y* alindo *D* alendu Φa

4 sunt *om. Y* 7 neone *Y* aut *APD* 9 factæ *P* sunt *om. Y* 10 sancti *om. P* 14/15 diodotus lyraniæ [ēps ciu lyranæ *P*] interloquutio [interlocutionem *A*] eius deest [eiusdem est *P*] *AP* interlocutio eius deest *D*mg et ego — episcopus *add. D*corr 16 lyciæ *A* 16, 17 a sc̄is patribus prolatæ *A* 20 eum *om. AM* iudicans Φc sacerdotale *CV* 28 et alienum *Y*

patribus senioris et nouæ Romæ et ceteris sanctis patribus aduersus Dioscorum quondam episcopum et alienum eum existimo ab omni sacerdotali dignitate et ministerio.

99 PΘ EVSTATHIVS EPS STRATONICIAE CIVITATIS D: Secundum prolatam sententiam a sanctis archiepiscopis et patribus aduersus Dioscorum quondam episcopum uocatum secundo et tertio et ego concors || eis || efficior et alienum eum existimo || omni || sacerdotali dignitate et ministerio.

100 PI IOHANNES EPS CIVITATIS AMYZONVM D: Et ego in omnibus concors efficior his quæ super || Dioscoro || quondam || episcopo || acta sunt, alienum eum iudicans ab omni episcopali dignitate et ministerio.

101 PIA PAPIAS EPS CIVITATIS || ERIZONENSIS || D: Secundum prolatam sententiam a sanctis patribus aduersus Dioscorum quondam episcopum concors et ipse efficior || eis || et alienum eum iudico || omni || episcopali ministerio.

102 PIB DIONYSIVS EPS || ANTIOCHIAE || CIVITATIS PROVINCIAE CARIAE D: Et ipse concors efficior omnibus sanctis patribus et alienum iudico Dioscorum quondam episcopum ab omni sacerdotali dignitate et operatione.

103 PIΓ TYNCHANIVS EPS APOLLONIADAE CIVITATIS D: Similia || sanctissimis || et || deo amicissimis || archiepiscopis et patribus nostris decerno super || damnatione || Dioscori quondam episcopi.

104 PIΔ || THEODORETVS || EPS CIVITATIS || ALABANDENAE || D: Et ego similia decerno || deo amicissimis et sanctissimis || archiepiscopis et patribus nostris super || damnatione || Dioscori quondam episcopi, alienum eum iudicans ab omni sacerdotali dignitate et operatione.

105 PIE || MENANDER || EPS HERACLEAE CIVITATIS D: Similia et ego decerno his quæ sancti archiepiscopi et patres nostri super Dioscoro quondam episcopo, alienans eum ab omni sacerdotali dignitate et operatione.

106 PIς FLACILLVS EPS CIVITATIS IASSV D: Secundum prolatum decretum a || sanctissimis || archiepiscopis et patribus super || Dioscoro || quondam || episcopo || uocato || et secundo et tertio et minime || obœdiente || et ego alienum eum existimo || omni || sacerdotali dignitate et operatione.

107 PIZ IOHANNES EPS CIVITATIS CNIDV D: Concors et ego efficior sanctis patribus et alienum iudico Dioscorum quondam episcopum || omni || sacerdotali dignitate et ministerio.

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 2 ministerio et dignitate *R* 3 eustasius *D* eustachius *D*corr Εὐτρόπιος Γ *postulatur* Eupithius 5—p. 61, 3 et ego — tertio *om. N* 5 eis *om. RB*Φc ab omni *RB* a *D* 7 amizonum *PY* amazonum *RBADMCV* 8 dioscorum — ēpm *RBAPD* 10 erizonensis ciuitatis *PA* ciuitatis erizon *RB* 11 ipse] ego *B* 12 eis *om. RB* ab omni *RB* dignitate et ministerio *B* 13 antiochenæ *RBM* ipse] ego *B* 16 tyncanis *RB* tynchannius *Y* s̄cis *RB*Φc 17 beatissimis *RB*Φc 17/18 damnationem dioscori *RA* dioscori damnationem *B* 19 theodoritus *APD* theodotus *RB* alabendenæ *RB* alabaudinæ *P* aiuandinæ *D* 19/20 scis et beatissimis *RB*Φc 20 damnationem *RBAD* 23 menandrus *RB* 24 dioscorum — epm *BA* 26/27 s̄cis *RB*Φc 27 dioscorum — ep̄m *RBA* 28 et[1] *om. RBAPMV*corr obœdientem *RB* 29 ab omni *RB* 30 iohannis *RA* cnidu *RBA* cnidii *y* cnido *D* cnidæ *CV* 31 ab omni *RBAD*

2 æstimo *Y* 3 stratanicæ *CV* stratonicæ *V*corr tratonitæ *Y* sarotonice *M* 5 eum *om. A* 6 sacerdotale *CV* 12 et *om. AP* 14 omnibus *om. APM* et *om. AP* 15 cooperatione *A* 16 in similia *CVD*corr 22 operationem *A* ministerio *M* 24 a scis archiēpis et patribus [patres *P*] nis [nis *om. P*] *AP* s̄cis patres et archiep̄i nr̄i *D* s̄cissimi *Y* 25 operationem *A* 26 flaccillus *ADY* iasso *P* assu *CV* prolatum] placitum *A* 27 Dioscoro — episcopo] dioscori damnatione *Y* 27/28 uocatus *P* 28 ego *om. P*

108 P̄IH P̄IΘ IVLIANVS P̄BT AGENS VICES CALANDIONIS ēpi || ALICARNASSENAE || CIVITATIS D̄: Secundum prolatam iustam sententiam a sanctis archiepiscopis et patribus aduersus Dioscorum quondam episcopum uocatum || et || secundo et tertio et minime obœdientem et ego alienum eum existimo ab omni sacerdotali dignitate et ministerio.

109 P̄K THEOTECNVS ēps || TYRA || D̄: Omnibus quæ a sanctis patribus secundum dei timorem et secundum diligentiam sanctorum canonum ordinata sunt super Dioscoro quondam episcopo, et ego consentio, alienans eum ab || omni || episcopali || ministerio. ||

110 P̄KA EORTICIVS ēps || NICOPOLITANAE || CIVITATIS PROVINCIAE PISIDIAE D̄: Concors et ego efficior || sanctissimis || patribus senioris et nouæ Romæ et ceteris omnibus sanctis patribus aduersus Dioscorum quondam episcopum et alienum eum existimo ab omni sacerdotali || dignitate et ministerio ||.

111 P̄KB CYRVS ēps CIVITATIS || SINIANDV || D̄: Dioscorum quondam episcopum contra regulas agentem et in nefandis et pessimis ausis a plurimis accusatum et tertia clamatione uocatum et non obœdientem alienum a sacerdotali decerno esse collegio.

112 P̄KΓ AETHERICVS ēps SMYRNAE CIVITATIS D̄: Decreto sanctorum patrum super || damnatione || Dioscori quondam episcopi facto et ego consentio, alienum eum existimans ab episcopali dignitate et || sanctorum communione || secundum quod placuit sanctissimo archiepiscopo Leoni et sanctissimo archiepiscopo Anatolio et sancto concilio.

113 P̄KΔ FLORENTIVS ēps TENEDI INSVLAE D̄: Se ipsum || nudans || pontificatus dignitate Dioscorus quondam episcopus || pro || eo quod uocatus secundum ecclesiasticas regulas tertio per diuersos sanctissimos episcopos obaudire minime passus est inordinatis usus occasionibus, dignus est alienus esse a sacerdotali ordine et omni ministerio et communione secundum quod placuit || præcedentibus || sanctissimis patribus et episcopis.

114 PKE ZENODOTVS ēps CIVITATIS || TELMISSI || D̄: Non debet || indignari || Dioscorus iusto succumbens iudicio, qui sanctæ memoriæ quondam episcopum Flauianum || nullo modo || damnatione || ostensum || dignum inique damnauit, sicut lecta

---

Φa [*RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 carnassenæ *RB* alacarnassenæ *AP* alacarnensinæ *D* 3 et *om.* *RB*Φc 5 theotecnus *PY* theoctegnus *RBM* theoctegenus *N* theotectus *CV* theoctectus *D*mg theoctinis *D* tyra *CVD*mg tyrali *Y* ciuitatis tyradu Φa tyradu *M* tyaradu *AP* tyarado *D* 7 omni *om.* Φa 8 dignitate et ministerio Φa 9 nichopoli Φa 10 s̄cis Φac 12 ministerio et dignitate Φa 13 siniandæ Φr siniadu *M* sinandu *P* symandu *A* siniando *D* iliandu *R* aliandu *BN* 14 pluribus *N* 15 clamatione Φa*PDY* uocatione *AM* iam actione *CVD*mg clamatum *AM* a *om.* *BNVY*, *corr.* *BV* 18 damnationem Φa*A* 19 s̄cæ communionis Φac 22 nudauit Φa*V*corr 23 ob Φa 26 prædictis Φac, *corr.* *D*mg 27 et *om.* *NM* 28 telmissu Φa telmissidis Φc indignare Φa 30 minime Φac*V*mg, *corr.* *D*mg dignum damnatione ostensum *Y* damnatione [damnationem *M*] dignum Φac*V*mg, *corr.* *D*

1 agens uices *V in ras.* aug *C* calendionis *APY* caldionis *M* 2 s̄cissimis *Y* 3 uocato *D* 4 obœdiente *D* sacerdotale *CV*, *corr.* *V* 6/7 dioscorum — ēpm *APD* 9 corticius *P* eorticus *M* eorcius *D* eutychius *A* 10 et ego *om.* *PM* 11 patribus s̄cis *Y* 13 cyrrus *D* 14 causis *APD* *om.* *M* a *om.* *PMCV*, *corr.* *PV* 15 alienum eum *M* sacerdotale *CV*, *corr.* *V* 17 myrene *M* 18 factæ *Y* 19 existimo *P* ab omni *M* 20 Leoni — archiepiscopo *om.* *Y* episcopo anatholio *A* 22 florentinus *Y* 23 dignitatem *C* 24 s̄cos *D* obœdire *AD*, *corr.* *D* obodire *M* 25 a *om.* *D* ordinatione *P* 27 et *om.* *M* coēpis *D* n̄ris *M* 29 quia *D* archiēpm Φc

monumenta ante hoc || in hoc || sancto concilio ostenderunt, et in præsenti uocatus a || sancta || synodo per sanctissimos patres semel et secundo et tertio secundum diuinorum canonum ordinem occurrere et accusatoribus respondere minime passus est. iuste || auferatur || ab episcopali sede et omni ecclesiastico statu.

115 PKϛ SABAS EPS CIVITATIS PALTV D: Iuste et sancte sancti patres damnauerunt nouum Cain Dioscorum Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopum. hunc et ego damno et alienum ab omni ecclesiastico ministerio esse decerno.

116 PKZ THEOCTISTVS EPS CIVITATIS || BEROEAE || D: Consentio omnibus quæ decreta sunt a sanctis patribus super || damnatione || Dioscori et alienum eum || iudico || ab omni sacerdotali ministerio et communione.

117 PKH MACARIVS EPS AENO CIVITATIS D: Consentio omnibus decretis præsidentium sanctorum patrum super || damnatione || Dioscori.

118 PKΘ CYRIACVS EPS CIVITATIS AEGEES D: Consentio omnibus quæ regulariter et legitime a sanctis patribus super || Dioscoro || Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam || episcopo || terminata sunt, alienum eum faciens || ab || omni sacerdotali honore et episcopali dignitate.

119 PΛ PΛA EVLOGIVS PRB AGENS VICES REV EPI || GENETHLII CRATIAE || CIVITATIS D: Consentiens suscripsi || his || quæ definita sunt a sancta synodo.

120 PΛB PHILIPPVS EPS CIVITATIS THEODOSIVPOLIS SIVE NOVAE AVLAE D: Et ego concors efficior sanctis patribus aduersus Dioscorum quondam episcopum Alexandrinorum, alienum || eum || faciens || episcopali || dignitate et omni sacerdotali ministerio.

121 PΛΓ BASILIVS EPS CIVITATIS PALEASPOLEOS D: Secundum terminum sanctorum patrum || quem || sanxerunt aduersus Dioscorum quondam episcopum Alexandrinorum regulariter super eo proferentes sententiam, et ego concors eis efficior, || ut || sit extraneus tam a sacerdotali dignitate quam a communione.

122 PΛΔ PAVLINVS EPS CIVITATIS APAMIAE PISIDIAE D: Consona et ego || profitens deo amicissimis || patribus ueteris et nouæ Romæ || in his || quibus || Dioscorus || qui intolerabiliter in diuinitate deliquit, mala || operatus est ||, super || eius || digne facta damnatione || concors || efficior.

123 PΛE BASILIVS EPS CIVITATIS || NACOLIAE || D: Et ego similia decerno sicut || et || sancta patrum synodus aduersus Dioscorum Alexandriæ quondam episcopum et extraneum eum existimo ab omni sacerdotali ministerio regulis minime obtemperantem.

Φa [*RBN*], Φc [*APDM*], Φr [*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 in *om.* Φa*AP* hoc *om.* Φa*APM* 2 scō Φa*M* 3 occurre *RN* 4 aufertur *RB*corr*N* auferetur *B* 5 saba *B* 8 beroidæ Φa*APM* beruidæ *D* beroe *Y* 9 damnationem Φa*APD* 10 duxi Φac, *corr. D*mg 12 damnationem Φa*ADCV* 14/15 dioscorum — epm Φa*D* 15 ab *om.* Φa 17 zenethlii Φa gratiæ Φa raciæ *CV* 18 his *om.* Φac, *corr. D* scō *R* 19 theodosiopolis Φac theudosiopolis *Y* 21 faciens eum *D* faciens Φa ab episcopali Φa*APM* 23 quod Φac 24 ut et Φa*V*corr 26 pamie *N* pissidiæ Φa *om. M* 26—31 consona — synodus *V in ras.* 26 proferens *APD*, corr. *D*mg profiteor Φa 27 deo amicissimis *Y om. C* scis Φac*V*corr in his Φr *om.* Φa*V*corr a Φc dioscorus damnatus est Φac*V*corr 28 operans Φac*V*corr, *corr. D*mg cuius Φac*V*corr 29 et ipse ego [ego *om. V*corr] concors Φac*V*corr 30 nacoliæ *Y* inacoliæ *C* neacoliæ Φc necoliæ *RV*corr nicoliæ *BN* 31 et *om.* Φa*V*corr

2 santos *M* et semel et *A* 5 palto *D* 6 quondam *post* Dioscorum *coll. Y* 7 alieno *D* 9 et *om. A* 11 resedentium *D* præsentium *AP* 13 æges *Y* egeæ Φc omnibus decretis *D* 19/20 concors efficior] consentio *APD* 22 testimonium *AD* 23 sancierunt *P* 24 eum *D* eos *CV* proferens *Y* præferentes *A* eis *om.* Φc*Y* sit] sicut *C* 25 a *om. APD, corr. P* a *om. AV, corr. P* 28 delinquid *MC* 29 dagnatione *C* damnationem *A* 31 alexandrinæ *AM* alexandrinæ ciuitate *D* 32 extimo *P* mysterio *P*

124 PΛς IOHANNES EPS || GERMANICIAE || CIVITATIS D: Manifestus est Dioscorus Alexandrinæ || ciuitatis || quondam episcopus quia mala usus conscientia pro his quæ ei || crimina || ingerebantur, occurrere ad hoc sanctum et uniuersale concilium minime uoluit. unde regulariter aduersus eum prolatæ sententiæ et ego consentio.

125 PΛZ CECROPIVS EPS SEBASTOPOLITANAE CIVITATIS D: Concors sum et ego apostolicæ sedi et sanctæ et magnæ huic synodo || in || his quæ regulariter ordinata sunt aduersus Dioscorum et consentio alienum eum esse || a || sacerdotali ministerio.

126 PΛH ACACIVS EPS || ARIARATHENORVM || CIVITATIS D: Iusto et recto iudicio tam apostolicæ sedis quam sanctæ et uniuersalis synodi et ego consentio super Dioscoro inobœdiente regulis et alienum eum esse profiteor ab omni sacerdotali ministerio.

127 PΛΘ IOHANNES EPS NICOPOLITANVS D: Boni consilii bonus || et || finis, sed quoniam non recte cogitans Dioscorus Alexandrinæ || magnæ || ciuitatis quondam episcopus || et || secundum regulas tertio uocatus minime obœdiens ultimam super se traxit sententiam, || inde || et ego concors sum omnibus et alienum eum ab omni sacerdotali ministerio esse iudico.

128 PM RVFINVS EPS SAMOSATENAE CIVITATIS D: Sequens sanctos archiepiscopos et patres concors et ego efficior his quæ || iuste || secundum regulas ordinata sunt super || damnatione || Dioscori magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondam episcopi, et alienum eum || ab || omni ministerio sacerdotali esse existimo.

128a PMA LVCIANVS EPS || BYZENSIS || D: Sequens et ego sanctos patres concors efficior || iustæ || secundum regulas prolatæ sententiæ aduersus Dioscorum Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopum et alienum eum ab omni dignitate sacerdotali esse existimo.

129 PMB || SEBASTIANVS || EPS || BEROENSIS || D: Dioscorus regularibus laqueis compeditus alienus sit || ab || episcopali sede. unde omnibus sanctis patribus concors aduersus eum efficior secundum apostolicæ scripturæ eloquium dicentis: tollite malum ex || uobis || ipsis. 1 Cor. 5, 13

130 PMΓ MENECRATIS EPS CERASSENAE CIVITATIS D: Hæc eadem et ego profiteor quæ et || metropolita meus || et sancta synodus, concors effectus in damnatione Dioscori || Alexandriæ || quondam episcopi, alienans eum || omni || sacerdotali dignitate.

Φa [*RBN*], Φc [*APDM*], Φr [*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 26/27 not bene usus testimonio *C*mg

VERSIO ANTIQVA 1 iohannis *RAD* germanicæ *RBM* germinicæ *N* 2 magnæ ciuitatis Φac 3 criminaliter Φa occurre *BC* et occurrere *D* 5 cecoprius *BN* 6 super Φa 7 a *om.* Φa*MCV* 8 ariaretenæ Φa ariaratinorum *A* arbo . . . . . rum *P* 11 iohannis *RAD* est et Φa *om. M* 12 magnæ *om.* Φac 13 et *om.* Φac 14 inde *om.* Φac, *corr. D* 16 samosatanæ *B* samosænæ *Y* 17 iuste et Φa*M* 18 damnationem Φa*ADCV* 19 ab *om.* Φa 20 ciuitatis bizesis Φa bitzensis *D* 21 iuste et Φac 21/22 magnæ alexandrinæ *D* alexandrinæ *BN* 22/23 sacerdotali dignitate *BNAP* dignitate et sacerdotali *CV* 24 sabastianus Φa*AP* sabas *M* beroetanæ ciuitatis Φa beidensis *M* 25 ab *om.* Φa*A* 27 uobismet Φa*APM* 29 metropolita meus] metropolitanus Φa Γcorr 30 alexandrinæ magnæ ciuitatis Φac ab omni Φa*A*

2 usus est *AD* 3 et uniuersalem *P om. M* 5 sebastopolitanæ *D* sebastipolitanæ *P* sabastiopolitanæ *M* et *om. MCV* 6 sca et magna *CV*, *corr. V* et2 *om. A* 7 et consentio *om. APD*, *corr. PD* 8 iuste et recte *DM* iusti et recti *P* iudicii *P* iudico *M* 9 sedi *P* uniuersali *APM* synodo *PM* 9/10 dioscorum inobœdientem *D* 17 sunt et *CVD*corr 18 epo *M* epm *CV* eps *Y* et *om. Y* 19 estimo *Y* 20 et *om. P* 22 et *om. P* 25 sit alienus *Y* 26 tolle *Y* 28 menecratius *APD* caraspenæ *CV* caressenæ *Y* et *om. P* 30 alienum *P*

131 PMΔ || COSSINIVS || EPS CIVITATIS HIEROCAESARIAE LYDIAE PROVINCIAE D: Concors et ego efficior || huic sancto et magno concilio || super || factam damnationem || Dioscori et alienum eum decreui ab omni sacerdotali ordine et ministerio.

132 PME PATRICIVS EPS ACAMASSENAE CIVITATIS D: Consentio in facta damnatione ab omni sancto concilio aduersus Dioscorum Alexandrinum quondam episcopum, alienum || eum || iudicans ab omni sacerdotali ministerio.

133 PMϛ DIONYSIVS EPS || ATTALIATENORVM || CIVITATIS D: Consentio iustæ et || regulari || damnationi || quæ facta est in || Dioscorum, || qui fuit episcopus Alexandriæ ||, a || sancta et uniuersali synodo ||, et alienum eum existimo ab omni || ecclesiastico || ministerio.

134 PMZ PAVLVS EPS || TRIPOLITANVS || D: Consentio et ego iuste et regulariter a sancta hac et uniuersali synodo aduersus Dioscorum Alexandrinorum quondam episcopum factæ damnationi et alieno eum ab omni sacerdotali ministerio.

135 PMH GEMELLVS EPS STRATONICIAE CIVITATIS D: Consentio in damnatione Dioscori Alexandrinæ ciuitatis quondam episcopi || ab hac || sancta et magna synodo facta et extraneum eum esse iudico || omni || episcopali sede.

136 PMΘ MAEONIVS EPS NYSSENAE CIVITATIS PROVINCIAE ASIAE D: Non parua neque leuia aduersus || diuinos || canones deliquit Dioscorus Alexandrinorum quondam episcopus, sicut pridem ante excellentissimos iudices et sacratissimum senatum ostensum est et sicut diuersæ accusationes a diuersis hodie factæ || ostendunt ||. unde et ego sequens sanctos patres decerno nudum eum esse ab omni sacerdotali || dignitate. ||

137 PN ESAIAS EPS ELAITANAE CIVITATIS D: Iusta prolata forma a sanctis patribus contra se Dioscorus Alexandrinæ || ciuitatis || quondam episcopus super his quæ ab eo perpetrata sunt in sanctæ memoriæ episcopo Flauiano, audiat domini per meam
Mt. 7, 2 paruitatem uocem: in quo iudicio iudicaueritis, || iudicabimini. || proiectus est igitur a sancto et uniuersali hoc concilio, cui et ego concors efficior.

138 PNA || HESPERIVS || EPS || PITANENSIS || D: Iuste sanctis patribus iudicantibus

---

Φa [*RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 consinnius *RB* consinius *N* cossinus *D* 2 scis patribus [patribus et *D*] huic Φac sancto et *om.* Φac magni concilii Φa*APM* facta damnatione Φa*Y* 6 eum *om.* Φa 7 ataliatenorum *Y* attaliæ [attalliæ *P*] Φac 7/8 regulariter Φac 8 factæ Φac super Φac dioscoro *PMD*mg 8/9 alexandrinorum quondam epm [epo *RM*] Φac 9 sco et uniuersali concilio [concilio *om.* *N*] Φac 10 ecclesiastico *CVD*mg sacerdotali Φac*Y* 11 tripolitanæ ciuit Φa 15 ab hac Φr a Φac et *om.* *RAM* 16 ab omni Φa*M* 18 scos Φac 19 sacratissimo senatu *R* 20 a diuersos *A* aduersis *R*Φr ostendent *CVD*mg ostenduntur *Y* sunt Φac 22 dignitate et ministerio Φa 24 iuxta *R* 24 dioscorum *R* magnæ ciuitatis Φac 26 iudicamini *A* iudicabitur uobis Φa*V*corr 27 agitur *N* itaque *M* consors *R* 28 esperus Φa*M* sperius *P* spererius *P*corr pytianensis *AM* phytianensis *P* pytinensis *D* pitianensis ciuitatis Φa

1 hierocæsareæ Φc proū lydiæ *P* lyddiæ *CV* hylidiæ *D* 3 et[1] *om.* *Y* 4 athamassinæ *P* 5 alexandrinorum *APM* 6 ab *om.* *P* 7—10 *his præponit in textu uersionem antiquam* P [*om.* *D*mg] DVONISIVS EPS ATTALIAE CIVIT D consentio iuste et regulariter damnationi factæ super dioscorum alexandrinorum quondam epm a sco et uniuersali concilio et alienum eum exæstimo ab omni sacerdotali ministerio *CV* *postponit uersioni antiquae correctam a Rustico* *D*mg 7 iusti *CV* 8 qui] quæ *Y* 9 scæ *CVD*mg ab *om.* *APD*, *corr.* *D* 12 hac] hæc *Y* et hæc *CV* 13 facta *CV*, *corr.* [illegible] 14 stratonice *M* tratoniciæ *CV* 15 magnæ ciuitatis *AP*corr*D*corr 16 et *om.* *AP* eum *om.* [illegible] esse *om.* *Y* 17 missene *M* messene *A* messinæ *P* messanæ *D* 19/20 ostensus *P* [illegible] et *om.* [illegible] [illegible]sationes *D* 23 isaias *D* eleitanæ *CV* elatanæ *P* 26 iudicaueris *CV*, *corr* 27 h[illegible] [illegible] *PD*, *corr.* *P*

secundum sanctas regulas super || damnatione || Dioscori Alexandriæ quondam episcopi alieno eum et ego cum omnibus ab omni ecclesiastico ministerio.

139 PNB || QVINTVS || EPS FOCIAE CIVITATIS D: Iuste et sancte a sanctis patribus || determinatis || super || damnatione || Dioscori quondam episcopi consentio.

140 PNΔ || EVSTOCHIVS || EPS || DOCIMEORVM || D: Dioscorum quondam Alexandrinorum episcopum damnatum regulariter a sanctis et beatissimis patribus alienum esse et ipse existimo ab omni sacerdotali || consequentia. ||

141 PNE MVSONIVS EPS || NYSSENVS || D: Eiusdem sum et ego sententiæ, || quæ || a sanctis patribus || promulgata est || super damnatione Dioscori Alexandrinorum quondam episcopi et alieno eum ab omni sacerdotali || dignitate. ||

142 PNϛ || RENVS || EPS || IONOPOLITANVS || D: His quæ apostolica sedes et sanctum concilium in Calchedona congregatum terminauit aduersus Dioscorum Alexandrinorum quondam episcopum, et ego || consentio. ||

143 PNZ PAVLVS EPS || MARIAMMES || CIVITATIS D: Omnibus sanctis patribus consentio et condemno Dioscorum quondam episcopum et alieno eum ab omni sacerdotali ministerio.

144 PNH EVSTATHIVS EPS GENTIS SARACENORVM D: Omnibus quæ placita sunt sanctis regulis et sanctis patribus, consentio.

145 PNΘ THALASSIVS EPS || PARII || CIVITATIS D: Quæ a sancta synodo iuste definita sunt aduersus Dioscorum Alexandrinorum quondam episcopum, et ego decerno et || alienum eum iudico || ab omni || episcopali dignitate. ||

146 PϚ ATHANASIVS EPS || PERRENSIS || D: Consentio omnibus quæ sancto placuerunt concilio super || damnatione || Dioscori Alexandrinæ || ciuitatis || quondam episcopi, et alienum eum iudico ab omni episcopali dignitate.

147 PϚA VRANIVS EPS || EMISENVS || D: Eadem et ego quæ sancti patres, decerno de Dioscoro || Alexandrinorum || quondam episcopo et uolo eum esse alienum ab omni episcopali ministerio.

148 PϚB DAMIANVS EPS CIVITATIS || SIDONIS || D: Hæc eadem et ego quæ et sancta synodus, decerno et iudico Dioscorum Alexandrinorum quondam episcopum alienum esse || ab || omni sacerdotali ministerio.

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 22 de isto actio est 25 sub isto et ab ipsius monachis caput sci Iohannis inuentum est et loco ubi oportuit, collocatum C^{mg}

VERSIO ANTIQVA 1 damnationem $\Phi^a AD$ alexandrinæ *BNAPM* alexandrinæ ciuitate *D* 3 quintus *Y* cointus Φ^{ac} contus *CV* 4 terminatis [terminate *D*] Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} damnationem $\Phi^a APD$ 5 stochius *D* eutichius Φ^a dociminorum Φ^c dociminæ ciuitatis Φ^a 6 alienum eum *RD* 7 sequentia Φ^a 8 nysenus *CVDM* missenus *P* nybsenæ ciuitatis Φ^a quæ *om.* Φ^a 9 promulgatæ Φ^a damnationem *RBAPD* 10 dignitate et ministerio Φ^a 11 rinus $\Phi^a AM$ ionopolitanus *Y* ianopolitanus *CV* ioenopolitanæ [idenopolitane *M*] ciuitatis Φ^c hirinopolitanæ ciuitatis Φ^a apostolicæ $\Phi^a AM$ sedis $\Phi^{ac} CV$, *corr.* *V* 13 consentio et alieno eum ab omni sacerdotali ministerio Φ^a 14 mariammis Φ^c marianis Φ^a 17 sarracenorum *BNMY* saracinorum *A* sarracinorum *D* 19 talasius *NCV* thalasius *A* pariæ *APD* patriæ $\Phi^a V^{corr} P^{corr}$ 21 alieno eum $\Phi^{ac} Y$, *corr.* *D* sacerdotali ministerio $\Phi^{ac} Y$ 22 pergensis Φ^c pergenæ ciuitatis Φ^a 23 damnationem $\Phi^a AD$ *om.* *M* magnæ ciuitatis Φ^{ac} 25 emissenus Φ^c emissenæ ciuitatis Φ^a 26 alexandrino Φ^a 28 sidonis *Y* sydonius CVD^{corr} sidis $\Phi^a APM\,I^{corr}$ sedis *D* 30 ab *om.* Φ^a

2 et ego eum *AD* 5 *numerum* PNΓ *prætermisit* *C* 5/6 alexandrinorum quondam *D* epm alexandrinorum *A* 11 scam *CV*, *corr.* *V* 12 congregatam CVD^{corr}, *corr.* *V* 19 iuste *om.* *APD* 20 alexandrinae *A* 24 eum esse D^{corr} 25 quæ et *APD* 26 de *om.* *D* quondam epo alexandrinorum *P* 29 alienum eum *M*

149 P̄Z̄Γ NOE ĒPS || CEPHA || CASTELLI D̄: Et ego concors sum in omnibus quæ placita sunt sancto concilio super || damnatione || Dioscori Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopi.

150 P̄Z̄Δ P̄Z̄E PAVLVS P̄B̄T ĀḠ V̄ || DEO AMICISSIMI || VRANII ĒPĪ || IBORITANAE || CIVITATIS D̄: Dioscorus || aliquando || Alexandrinæ magnæ ciuitatis episcopus se ipsum condemnans alienauit a || sacerdotali dignitate ||. unde et ego talia accipiens a || deo amicissimo || Vranio episcopo mandata concors efficior sanctissimis et || deo amicissimis || episcopis qui iustam super || eo || protulerunt sententiam.

151 P̄Z̄ς POLYCHRONIVS ĒPS EPIPHANIAE CIVITATIS D̄: Consentio sanctis patribus super facta damnatione || iusta et regulari aduersus Dioscorum magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondam episcopum constituta ||, iudicans eum alienum esse ab omni sacerdotali dignitate.

152 P̄Z̄Z THEODORVS ĒPS || TRIPOLITANAE || CIVITATIS PROVINCIAE PRIMAE PHYNICIAE D̄: Miratus sum huius sancti et magni concilii sapientiam || et compassionem atque magnanimitatem || circa Dioscorum magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondam episcopum, luxi uero || memorati uiri duritiam cordis. namque tertio || euocatus || a sancta || hac || et magna synodo, ut in || deo amicissima || congregatione ueniret || atque accusationibus criminalibus || satisfaceret, || non acquieuit || mala conscientia || uulneratus ||. unde et ipse his quæ recte et regulariter a sancta || hac || et || beata || synodo aduersus eum decreta sunt, || et || consentio et || concordo ||, alienans eum ab omni sacerdotali ministerio.

153 P̄Z̄H LVCIANVS ĒPS || IPSINENSIS || CIVITATIS D̄: Audiens hæc quæ gesta || et decreta sunt || a sanctis patribus et || omni sancto || concilio de Dioscoro quondam || Alexandriæ || episcopo || ut || minime obtemperante sanctis canonibus, et ego alienum eum iudico ab omni sacerdotali dignitate et ministerio.

153a P̄Z̄Θ CYRVS ĒPS CIVITATIS || SINIANDAE || D̄: Dioscorum aduersus sanctos canones agentem et super sceleratis et nefandis actibus accusatum et tertia clamatione uo-

---

Φ^a [*RBN*], Φ^c [*APDM*], Φ^r [*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 6 indignitate se [indignitatis C^{mg}] alienauit a sacerdotio C^{mg}

VERSIO ANTIQVA 1 neo *BN* noiæ Φ^c cæfas Φ^a*APD* ephas *M* 2 damnationem Φ^a*AD* 4 beatissimi Φ^a*APM* beati *D* ibioritane *C* iboretane *M* bostrenæ Φ^a*V*^{corr} 5 qui aliquando Φ^a *om. P* 6 sacerdotii dignitate *Y* sacerdotio Φ^{ac} 7 beatissimo Φ^{ac} consors *RB* 7/8 [scissimis et *D*] beatissimis Φ^{ac} 8 eum Φ^{ac} 10 factam damnationem *BNM* 10/11 aduersus — alexandrinæ [alexandrinorum *N*] — epm iustam [iusta *R*] et regularem constitutam Φ^a 13 tripolianæ *CV* tripolinæ *D* taropolis Φ^a 13/14 phœnicis *D* phenicie Φ^a*M* 14 sapientia *RAP* 14—16 et^3 — episcopum] quod et circa dioscorum — epm compassionem et patientiam et magnanimitatem [longanimitatem *BN*] Φ^a 16 luxi [lux *CD*^{mg}] uero Φ^r miseram uero duxi [duxit Φ^c] Φ^{ac} *V*^{corr} 17 uocatus *MY* *om. hoc loco* Φ^a hac *om.* Φ^{ac}, *corr. D* deoamantissima Φ^c*Y* beatissima Φ^a 18 atque] et Φ^a accusationibus satisfaceret criminalibus *A* accusanti criminaliter satisfaceret Φ^a 18/19 non — uulneratus] uocatus et mala — uulneratus minime passus est Φ^a 20 hac *om.* Φ^a beatissima Φ^a*ADM* synodus *R* et *om.* Φ^{ac} 21 concordor Φ^a *I*^{corr} 22 epsinensis *Y* pinensis *RB* spinens *N* 22/23 sunt et decreta Φ^a*D* sunt et decreta sunt *APM* 23 a *om. N* ab omni Φ^{ac} sancto *om* Φ^a*PM* 24 alexandrinæ Φ^a*APMV* alexandrinæ ciu *D* ut *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 26 *repetitum ex III* syniandenæ [syniandinæ *PD*] ciuitatis Φ^{ac}

2 alexandrinorum *A* 5 magnæ *om. PD, corr. D* se *om. C I*^{mg}, *corr. I*^{mg} qui se *APD* qui ipse *M* 7 episcopo *om. APD* 8 episcopis *om. APD, corr. PD* 10 iuste *DM* regulariter *D* alexàndrinæ magnæ *P* 14 conpassione *AP* 19 qui *PC corr. C* 20 et^3 *om. P* 22 ciuitatis *om. D* hæc *om. M* 24 epm *P* optemperantem *PD* 26 cyrrus *D* dioscorus *AY*

catum || et || minime obœdientem secundum præcedentes sanctos patres et ego alienum ipsum iudico a pontificatus collegio et || omni || sacerdotali dignitate.

154 PŌ PROCLVS EPS CIVITATIS ADRAONAE D: Hæc eadem et ego quæ placuerunt || deo amicissimis || et sanctissimis archiepiscopis et sanctæ synodo, decerno, alienum esse iudicans Dioscorum ab omni episcopali et sacerdotali dignitate.

155 POA AMACHIVS EPS || SEPTENAE || CIVITATIS PROVINCIAE LYDIAE D: Et ego hæc eadem decerno quæ regulariter a sancto et uniuersali concilio ordinata sunt super || damnatione || Dioscori magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondam episcopi, omni eum alienans sacerdotali dignitate.

156 POB || ALCIMEDES || EPS SILANDV CIVITATIS PROVINCIAE LYDIAE D: His quæ consequenter et secundum diligentiam canonum a sancto || hoc || et uniuersali concilio super || damnatione || Dioscori Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopi ordinata sunt, consentio, alienum eum esse iudicans ab omni sacerdotali ministerio.

157 POΓ POLYCARPVS EPS GABALENAE CIVITATIS PROVINCIAE LYDIAE D: Et ego hæc eadem decerno quæ et sancta et uniuersalis synodus secundum prolatam sententiam super || damnatione || Dioscori Alexandrinæ magnæ ciuitatis || quondam || episcopi, alienans eum || omni || sacerdotali dignitate et ab ecclesiastico ministerio.

158 POΔ ELEVSINIVS EPS || CIVITATIS FANI APOLLINIS PROVINCIAE LYDIAE || D: Eadem et ego profiteor || quæcumque || et sancta synodus super damnatione Dioscori Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopi et alieno eum || omni || sacerdotali ministerio et episcopatus dignitate.

159 POE PATRICIVS EPS || ECCLESIAE ADRIANVTHIRAE || PROVINCIAE HELLESPONTI D: Concors et ego efficior huic sanctæ et beatissimæ synodo et Dioscorum Alexandrinæ ciuitatis quondam episcopum in plurimis et || in || magnis delictis accusatum et damnatum a sanctis archiepiscopis damno [et] ab omni eum ecclesiastica communione alienum || decernens. ||

160 POϛ ELIAS EPS || BALANDENAE || CIVITATIS D: Consentio et ego his quæ a sancta synodo super || Dioscori damnatione || ordinata sunt, et alienum || eum || iudico ab omni sacerdotali ministerio.

161 POZ EVSEBIVS EPS || SELEVCOBELI || CIVITATIS D: Rectum et iustum et || regulare || iudicium sanctæ huius et magnæ et uniuersalis synodi sequens et his quæ

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 et¹ *om.* Φac *corr. D* 2 ab omni Φa*M* adraone *Y* adronæ *CV* adroanæ *AP* adrianæ *D* badidane *M* adranæ [andranæ *B*] Φa 3/4 beatissimis Φac 6 septenæ *PM* septinæ *AD* eptenæ Φr eptonæ *RB*corr*N* septonæ *B* prouinciæ] dixit prouinciæ *BN* 8 damnationem Φa*APD* 10 alcimides Φa alcimidis *APD* 11 hoc *om.* Φac, *corr. D* 12 damnationem Φa*AD* 16 damnationem Φac quondam *om.* Φa 17 ab omni Φa*P* 18 eleusinus *NAPM* euleusinus *D* ciuitatis sacri apollinis Φc sacri apollonis ciuitatis Φa prouinciæ Lydiæ *om.* Φa 19 quæ Φac damnationem *BNAPD* 20 Alexandrinæ *om. N* magnæ *om. BN* ab omni Φa*APD* 22 ecclesiæ adrianotyrie *M* ecclesiæ assyanotyre *D, corr. D*mg ecclesiæ asinotyre [adsyanatire *P*] *AP* adrianotiræ ecclesiæ Φa hellisponti *A* elisponti Φa 24 in *om.* Φac 25 et *delendum erat Rustico* 26 decerno Φac *V*corr 27 balandenæ [ΒΑΛΑΝΔΟΥ pro ΒΛΑΝΔΟΥ] *Y* ballandenæ *CV* blandenæ *APM* blandinæ Φa*D* 28 dioscorum Φac, *corr. D* eum *om.* Φa 30 seulocobelu *M* seleucoboli *R* seleucobolis *P* seleucopoli *BN* seleucopolis *AD* 30/31 regularem Φa*A*

2 iudico ipsum *APD* eum iudico *M* 3 proculus *M* 6 lyziæ *P* quondam ciuitatis *P* ego *om. D* hæc *om. AP* 8 eps *Y* 10 silande *Y* silandae *CV* qui *A* 11 sanctissimo *Y* 13 et alienum *A* ab *om.* Φc 14 gaualnæ *A* gabulenæ *P* lyziæ *P*corr hæc *om. D* 17 ab *om. APM* ministerio ecclesiastico *A* ministerio *P* 18 lyddiæ *CV* eadem *om. APD* 20 et *om. M* alienans *P* 21 epī *P* 23 et ego *om. Y* scissime *Y* dioscoro *P* 24 maĝe ciuīs *A* epo *P* 25 damnato *A* communionem *A* 27 sco *CV*

ab ea aduersus Dioscorum Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopum definita sunt, concors effectus alienum eum definio ab omni sacerdotali dignitate et ministerio.

162 POH || THEODOSIVS || EPS || CANOTHAS || D: Concors efficior sanctæ et || uniuersali || huic synodo aduersus Dioscorum quondam Alexandrinæ || ciuitatis || episcopum et alieno eum omni episcopali dignitate et || omni || sacerdotali ministerio.

163 POΘ HERMIAS EPS ABYDI SCAE ECCLESIAE D: Concors efficior sanctis patribus super ||damnatione || Dioscori || Alexandriæ || quondam episcopi, et alienum eum || esse || iudico ab omni ecclesiastico ministerio.

164 PΠ GENNADIVS EPS CIVITATIS ACMONEORVM PHRYGIAE PACATIANAE D: Concors efficior || sanctis patribus et sancto magnoque concilio || super || damnatione || Dioscori Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopi et alienum eum esse et ego iudico ab omni ecclesiastico ministerio.

165 PΠΑ EVLALIVS EPS || PIONITANORVM || CIVITATIS PROVINCIAE HELLISPONTI D: Secundum || ea || quæ determinata sunt a sanctis patribus, consentio et alienum iudico ab omni sacerdotali ministerio Dioscorum Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopum.

166 THEOSEBIVS EPS || ELIVPOLITANVS || D: His quæ determinata sunt aduersus Dioscorum Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopum a sancto et uniuersali concilio, concors efficior et alienum eum esse iudico ab omni sacerdotali ministerio.

167 PΠΒ PIONIVS EPS CIVITATIS CRIARENORVM D: Omnibus quæ definita sunt a sanctis patribus aduersus Dioscorum quondam Alexandrinæ || ciuitatis || episcopum, consentio, alienum eum esse existimans ab episcopali honore et omni sacerdotali ministerio.

168 PΠΓ STEPHANVS EPS CIVITATIS || MANEORVNM || D: His quæ determinata sunt a || sanctissimis || patribus super || Dioscoro || Alexandrinorum quondam episcopo, consentio et alienum eum iudico ab omni sacerdotali ministerio.

169 PΠΔ CALLINICVS EPS APAMIAE D: Tribus uocationibus a sancto et uniuersali concilio regulariter factis inobœdiens Dioscorus se ipsum alienum sacerdotali dignitate ostendit, regulis contraria perpetrans. igitur et ego ipse sequens sententiam tam Romani sanctissimi archiepiscopi Leonis quam aduersus eum protulit per eos qui ab

---

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 11 et] ac his quæ placent C^{mg}

VERSIO ANTIQVA 2 consors *R* 4 theodorus $Φ^{ac}V^{corr}$, *corr.* D^{mg} canathas *CV* hanotas *Y* canothas ciuitatis Φa 4/5 uniuersalis Φa 5 magnæ ciuitatis $Φ^{a}M$ 6 ab omni *B* omni sacerdotali *Y* omni *C* sacerdotali $Φ^{ac}V^{corr}$ 8 damnationem $Φ^{a}APD$ alexandrinæ $Φ^{a}AM$, *corr.* *R* alexandrinæ ciu *PD* esse *om.* Φa 10 acmoneorum *Y* acmoenorum *CV* agmoncorum $Φ^{a}M$ agmoniorum *APD* 11 patribus scis [sci *N*] et magni concilii Φa damnationem $Φ^{a}APD$ 14 pianitanorum D^{mg} pionitorum Φa pionitiorum *APD* piontiorum *M* ellesponti *N* elesponti *B* hellesponti *APM* 15 ea *Y om.* $Φ^{ac}CV$ terminata *BNAD*, *corr.* *D* 16 magnæ *om.* *BN* 18 heliupolitanus *Y* heliopolitanus *APD* iliupolitanus *M* ciuitatis iliupolitanus [aliupolitanus *R*] Φa Ἰλιέων Γ 20 consors *RB* concors et ego *Y* 21 criarenorum $Φ^{ar}M$ crearenorum *A* crearinorum *P* creanorum *D* Τρωάδος Γ 22 quondam — magnæ ciuitatis epm̄ $Φ^{a}PDM$ quondam epm̄ alexandrinæ magnæ ciuitatis *A* 23 ab omni *BAD* omni *om.* *D* 24 magneorum *Y* manenon Φa Ποιμανίνου et Ποιμανίνων Γ 25 scis $Φ^{ac}$ dioscorum $Φ^{a}AD$ epm *BNAM* 28 a sacerdotali *ND* 30 quod *R*

1 alexandrinorum *D* 2 ab *om.* *M* 5 huic *om.* *D* 5/6 epm̄ alexandrinæ ciu *P* 6 episcopus *Y* ab omni *P* 7 ieremias D^{mg} ῡ *om.* *C* scis patrebus efficior *A* 10 pacatione *P* 11 et] ac *D* 12 quondam episcopi *om.* Φr et ego esse Φc ego] eum y 14 elalius *P* 15 scissimis *Y* dico *CV*, *corr.* *V* 17 epi *C* 19 magne ciu alexandrine *D* 21 scissimis *Y* 23 et alienum *AP* eum *om.* *M* 24 terminata *AP* 29 regularis *P* regulari *A*

eo directi sunt, quam etiam || magnæ || Constantinopolitanæ ciuitatis sanctissimi archiepiscopi Anatolii et Antiochiæ hæc eadem et nos de eo decreuimus.

170 PΠE̅ ROMANVS E̅P̅S̅ || EVDOXIVPOLIS || THRACIAE PROVINCIAE D̄: Sequens fidem et decretum sanctorum patrum Dioscorum alienum iudicaui ab omni ministerio sacerdotali et ecclesiastica dignitate.

171 PΠϛ̅ ANDREAS E̅P̅S̅ CIVITATIS || SETTONENSIS || PROVINCIAE LYDIAE D̄: Hæc eadem et ego profiteor et consentio || factæ damnationi super Dioscorum || a || sanctissimo || et unuersali concilio et alienum eum || facio || ab omni sacerdotali ministerio et episcopali dignitate.

172 PΠZ̅ SOPHRONIVS E̅P̅S̅ CONSTANTINAE CIVITATIS D̄: Consentio || his || quæ a || sanctissimis || et || deo amicissimis || archiepiscopis definita sunt, insuper etiam et a considentibus || eis sanctissimis || patribus aduersus Dioscorum Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopum, decernens eum alienum esse ab omni sacerdotali dignitate et ministerio.

173 PΠH̅ HORMISDA E̅P̅S̅ || PHILIPPVPOLITANVS || PROVINCIAE ARABIAE D̄: Consentio his quæ regulariter et iuste a sancto et uniuersali concilio aduersus Dioscorum Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopum facta sunt, et alienum eum iudico ab omni ecclesiastico ministerio.

174 PΠΘ̅ PAVLVS E̅P̅S̅ || ARADONENSIS || D̄: Dioscorus Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopus ostensus est quia mala conpunctus conscientia, uocatus a || uestra hac sancta || et uniuersali synodo, in || deo amicissimo || hoc concilio aduenire minime uoluit, et de his quæ ei criminaliter ingerebantur, satisfacere. unde legitima aduersus eum facta damnatione a sanctis patribus et ipse concors sum, alienans eum || omni || sacerdotali dignitate et ministerio.

175 PϚ̅ TIMOTHEVS E̅P̅S̅ || BALANEORVM || D̄: Et mea concors constituta est paruitas prolatæ canonicæ interlocutioni aduersus Dioscorum Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopum a sancto hoc et uniuersali concilio et alienum eum esse existimo || ab || omni sacerdotali dignitate et ministerio.

176 PϚA̅ || THEODOTVS || E̅P̅S̅ || NANZIAZENVS || PROVINCIAE SECVNDAE CAPPADOCIAE D̄: Concors efficior sanctis patribus ad damnationem prolatam aduersus Dioscorum Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopum et alienum eum esse iudico ab omni sacerdotali ministerio et || episcopali || dignitate.

Φ^{a} [= *RBN*], Φ^{c} [= *APDM*], Φ^{r} [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 2 ecce præiudicium *C*^{mg}

VERSIO ANTIQVA 1 directi sunt ab eo *R* magnificentissimæ Φ^{a}*APD om. M* 3 eudoxiopolis Φ^{c}*Y* eudoxiopolis ciuitatis Φ^{a} 4/5 sacerdotali ministerio *BN* 6 sectonensis *A* sittonensis *D* rectonensis *D*^{mg} ettoensis *P* ettonensis *Y* setonensis *M* sectis Φ^{a} Σαττάλων Γ 7 super factam damnationem dioscori Φ^{a} dioscoro *P* 7/8 sc̄o Φ^{ac} 8 iudico Φ^{a}*D* 10 his *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 11 sc̄is et beatissimis Φ^{ac} 12 consedentibus Φ^{a}*PD* eis Φ^{r} et Φ^{a}*M om. APD* sc̄is Φ^{ac} 15 philippopolitanus *AP* philippolitanus *DM*, *corr. D* filippopolitanæ ciuitatis Φ^{a} 19 arodonensis *D*, ciuitatis aradon *RN* aradon ciuitatis *B* 20 uocatus a sc̄a n̄ra [ūra *M*] hac [hæc *BM*] Φ^{a}*APM* a n̄ra [ūra *D*^{mg}] uocatus sc̄a hac *D* 21 reuerentissimo Φ^{ac} 23 consors *B* 24 ab omni Φ^{a}*A* 25 ualianeorum *Y* balneorum *M* alaneorum Φ^{a} 28 ab *om.* Φ^{a} ministerio et dignitate 29 theodotus Φ^{r}*D*^{corr} theodorus *APD* theorus *M* theodosius Φ^{a}*V*^{corr} [Γ] nazianzenus *AP* nanzanzenus *D* nazanzenus *M* nanziazenæ ciuitatis Φ^{a} 32 episcopatus Φ^{a}*PDMY*

2 episcopus *Y* antiochene *M* decernimus *A* 6 ciuitatis *om. P* lyddyæ *CV* lybiæ *D* 7 et^{1} *om. CV* damnationis *MCV*, *corr V* 16 sanctæ *C* 17 magnæ *om. Y* 19 e̅p̅s̅ *om. Y* magnæ *om. AD*, *corr. D* 23 et *om. AP* 26 magnæ alexandrinæ *D* 27 a *om. APM* et^{1} *om. A* esse *om. P*

177 ΡϘΒ ARISTOMACHVS EPS COLONIAE PROVINCIAE SECVNDAE CAPPADOCIAE D: Similia sanctis patribus et regulis sapiens et iudicans alienum esse cognosco Dioscorum ab omni sacerdotali ministerio.

178 ΡϘΓ PETRVS EPS || GABBVLENVS || D: Consentio omnibus quæ definita sunt a sancto et uniuersali concilio super || damnatione || Dioscori Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopi, et alienum || eum || iudico ab omni sacerdotali ministerio.

179 ΡϘΔ RVFINVS EPS || BRIVLENVS || D: Consentio et ego damnationi Dioscori Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopi, sicut || et || sancta et uniuersalis synodus || determinauit, || et alienum eum iudico ab omni sacerdotali ministerio.

180 ΡϘΕ OLYMPIVS EPS || SOZOPOLITANVS || D: Consentio sanctis patribus super || damnatione || Dioscori Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopi et alienum eum iudico ab omni sacerdotali ministerio.

181 ΡϘϚ EVFRATAS EPS || ELEVTHERNAE D: Consentio sanctis patribus super || damnatione || Dioscori Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopi et alienum eum esse iudico ab omni sacerdotali ministerio.

182 ΡϘΖ || CAIVMAS MARCOPOLITANVS: minus est et eius interlocutio. ||

183 ΡϘΗ IOHANNES EPS || CARRENSIS || D: Hæc eadem quæ sancti patres, decerno aduersus Dioscorum Alexandrinorum quondam episcopum et alienum eum iudico || omni || sacerdotali ministerio.

184 ΡϘΘ || ABRAAMIVS || EPS || CASTRI CIRCENSIS || D: Hæc eadem quæ et sancti patres, aduersus Dioscorum Alexandrinorum quondam episcopum decerno et alieno eum ab omni ecclesiastico ministerio.

185 Σ DEMETRIVS EPS CIVITATIS || LAPETI || D: Consentio sanctis patribus super || damnatione || Dioscori Alexandrinorum quondam episcopi et alienum eum esse iudico ab omni sacerdotali ministerio.

186 ΣΑ || BETHESLAS || EPS || NEAPOLITANVS || D: Concors efficior professionibus sanctorum patrum super damnatione Dioscori Alexandrinorum || magnæ ciuitatis ||

Φ[a] [= *RBM*], Φ[c] [= *APDM*], Φ[r] [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 17 haec et in Acum cod(ice) non est. et in ali(o) Græco hoc solum habet: et similiter [*secuntur* annotatus ozo, *quæ referenda esse uidentur ad signum litterarum* ozo *non dissimile, quod post* interloquutio *in textu C legitur*] 18 ΡϘΗ iste cum Iba est accusatus *C*[mg]

VERSIO ANTIQVA 4 gapbulenus *Y* gabbalenus *DM* gaballenus *A* gaballinus *P* gabulenæ ciuitatis Φ[a] 5 damnationem Φ[a]*PD* 6 eum esse Φ[a] 8 briulinus *D* briolenus *P* brilenus *A* briuolenæ ciuitatis Φ[a] 9 et *om.* Φ[ac], *corr. D* 10 terminauit Φ[ac] 11 zosopolitanus *A* sozopolitanæ ciuitatis Φ[a] 12 damnationem Φ[a]*APD* 14 eleutherinus Φ[c] eleuterinæ ciuitatis Φ[a] 14/15 damnationem dioscori *BNAD* damnatiori *R* 15 Alexandrinæ — ciuitatis *om. BN* 17 *om.* Φ[a]*V*[corr] 18 iohannis *RAD* carensis Φ[c]*CV* ciuitatis carrensis [carensis *B*] Φ[a] 20 ab omni Φ[a]*M* 21 abramius Φ[ac]*Y* castri circensi *CV*, *corr. V* castri cerrensis *D* circensis castri Φ[a] castricensis *P* 24 lapeti Φ[r] [Γ *corrupte, latet* Λάπητης] labeti *M* lapifi *D* lapsi *AP* lampsacis Φ[a] 25 damnationem Φ[a]*APD* 27 betheslaas *M* bethesalas Φ[a] bethellas *P* neapolitanæ ciuitatis Φ[a] 28 damnationem *BN*Φ[c] 28/p. 71, 1 magnæ — epi *Y* quondam epi magnæ ciuitatis *CV* quondam epī Φ[ac]

1 ristomachus *CV* 2 regularis *AD*, *corr. D*[mg] alienum eum *D* cognosco *om. AP* 6—9 et — episcopi *om. M* 6 et *om. AP* 8 damnatione *D* 11 clympius *CV*, *corr. V* 11—13 sanctis — ministerio *V in ras.* 14 eufrates *PM* 15/16 esse eum *M* esse *P* eum esse *P*[corr] 17 ēps marcupolitanus *M* marapolitanus *C* minus — interlocutio] similiter *Y* *cf. notam Rustici* minimus *D* et *om. DM*, *corr. D* 19 alexandrinæ *A* eum *om. AP* 21 et *om. P* 22 alexandrinorum magnæ ciuitatis *A* alexandrinæ ciuit *D* 27 confessionibus Φ[c], *corr. D*[mg]

quondam episcopi, alienum eum existimans ab omni sacerdotali et ecclesiastico ministerio.

187 ΣΒ̄ MVSONIVS EPS || BRIMINENSIS || D̄: Concors et ego efficior super || damnatione || Dioscori magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondam episcopi et alienum eum esse iudico ab omni sacerdotali et ecclesiastico ministerio.

188 ΣΓ̄ ANTIOCHVS EPS || SINOPENSIS || D̄: || His quæ || legitime et iuste et regulariter definita sunt a || deo amicissimo et sanctissimo || archiepiscopo Romano Leone et || a sanctissimo || archiepiscopo regiæ ciuitatis Anatolio super Dioscoro Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopo, et ipse concors efficior, || alienans eum ab omni sacerdotali ministerio. ||

189 ΣΔ̄ ΣΕ̄ HELPIDIVS PRB AGENS VICES || DEO AMICISSIMI || EPI PARALII || ANDRAPINENSIS || D̄: His quæ legitime ab archiepiscopis et ab uniuersali concilio aduersus Dioscorum Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopum decreta sunt, concors efficior.

190 ΣϚ̄ ΣΖ̄ EVPHRONIVS PRB VERBA FACIENS PRO DOMNO || DEO AMICISSIMO || EPO || CVCVSSENORVM || D̄: Iuste prolatæ a sancto hoc et uniuersali concilio aduersus Dioscorum Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopum sententiæ consentio et || concordo, || alienans eum ab omni sacerdotali ministerio et dignitate.

191 ΣΗ̄ ΣΘ̄ HELPIDIVS PRB AGENS VICES || DEO AMICISSIMI ANTONIANI || EPI || AMISENORVM || D̄: Legitimæ et regulari a || sanctissimis || archiepiscopis et a sancto et uniuersali concilio aduersus Dioscorum Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam episcopum prolatæ sententiæ et ipse concors efficior.

192 ΣῙ THEODORVS EPS || CLAVDIVPOLITANVS || PROVINCIAE ISAVRIAE D̄: Consentio his quæ iuste decreta sunt a sanctissimo archiepiscopo regiæ urbis Romæ Leone per Pascasinum et Lucensium || deo amicissimos || episcopos et Bonifatium || deo amicissimum || presbyterum uicarios eiusdem || deo amicissimi || archiepiscopi Leonis || et || sanctissimo archiepiscopo regiæ urbis nouæ Romæ Constantinopolitano Anatolio et ab omni sancta synodo super Dioscoro Alexandrinæ || sanctæ || ecclesiæ quondam episcopo, probans eum alienum esse || ab || episcopatus dignitate.

Φ^{a} [= *RBN*], Φ^{c} [*APDM*], Φ^{r} [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 8 Acum̄ deo amicissimo et sc̄issimo 16 Acum̄ Cucussenorum 20 Acum̄ Amisenorum *C*^{mg}

VERSIO ANTIQVA 3 ciuitatis bribnensis Φ^{a} 3/4 damnationem Φ^{a}*P*^{corr} 6 sinupensis *P* sinopensis ciuitatis Φ^{a} his *om.* Φ^{a} et legitime Φ^{a} 6/7 regulariter et iuste *BN* 7 sc̄issimo et beatissimo Φ^{ac} 8 a *om.* Φ^{a}*AM* sc̄issimo et beatissimo Φ^{ac} 9/10 ab omni sacerdotali alienans eum ministerio Φ^{a} 11 Helpidius presbyter *confusioni cum eo qui* 19 *introducitur, debetur; postulatur Eucharius diaconus* reuerentissimi Φ^{a}*M om. APD* 11/12 andraponensis *AP* andrapenæ ciuitatis Φ^{a} 15 reuerentissimo Φ^{ac} 16 cucussinorum *AP* consinorum *D* coccusenæ ciuitatis Φ^{a} hoc uiro *R* 17 ep̄o *RB* 18 concordor Φ^{a}*V*^{corr} 19 reuerentissimi Φ^{ac} ep̄i antonii *C* antonii epi Φ^{c} anniani [aniani *BN*] ep̄i Φ^{a} ep̄i anniani *V*^{corr} 20 Amisenorum *Acœmitanus Rustici* emisenorum Φ^{r}*M* emesinorum *P* emissinorum *A* emesenorum *D* ciuitatis emesenorum Φ^{a} a sc̄issimis Φ^{r} ab Φ^{ac} 23 claudiopolitanus Φ^{c}*Y* claudiopolis ciuitatis Φ^{a} 25 beatissimos Φ^{ac} 25/26 reuerentissimum Φ^{c} *om.* Φ^{a} 26 beatissimi Φ^{c} *om.* Φ^{a} 27 et a Φ^{ac} *V*^{corr} 28 sanctæ *om* Φ^{a}*ADM, corr. D* magnæ *P* ciu *P* 29 ab *om.* Φ^{a}

1 eum *om. AP, corr. P* 7/8 et sanctissimo — sanctissimo *om. Y* 7 romae *D* romane *M* 8/9 dioscorum *D* 9 epm *ADM* concors efficior *om. P* 12 ab^{2} *om. P* 16/17 prolatæ sententiæ a sc̄o — ep̄m sententiæ [*om. AD*] consentio *APD* 16 et *om. M* 19 ep̄s *M* 20 regulariter *DM V*^{corr} 21 et *om. M* 25 lucentium *D* 26 presbyterum *om. P* uicarium *D* 27 et archiepo *D* constantinopolitanæ *Y* 29 ep̄m *AM*

97 1 Ā Pascasinus episcopus ecclesiæ || Lilybetanæ uice || beatissimi atque apostolici uniuersalis ecclesiæ papæ urbis Romæ || Leonis || sanctæ synodo || præsidentis || in Dioscori damnatione consensu uniuersalis concilii subscripsi

2 B̄ Lucensius episcopus || Asculanæ || ecclesiæ similiter

3 Γ̄ Cælius Bonifatius presbyter || sanctæ ecclesiæ Romanæ || similiter

4 Δ̄ Anatolius episcopus || Constantinopolis || Romæ definiens pariter cum sancta synodo in damnatione Dioscori suscripsi

5 Ē Maximus episcopus || Antiochenus similiter || ||—||

6 Θ̄ Stephanus episcopus metropolitanus Ephesi suscripsi

7 H̄ Quintillus episcopus Heracliæ Macedoniæ suscripsi

8 S̄M̄B Andreas presbyter Thessalonicensis || pro || Euxitheo episcopo meo suscripsi ||—||

9 Lucianus episcopus Byzoæ pro Cyriaco reuerentissimo episcopo Heracliæ Thraciæ suscripsi

10 ĪĀ Diogenes episcopus metropolitanus Cyzici suscripsi

11 ĪΓ̄ Iulianus episcopus Co et legatus ecclesiæ Romanæ suscripsi

12 ĪΔ̄ Petrus episcopus Corinthi prouinciæ Achaiæ suscripsi

13 ΛB̄ Eunomius episcopus metropolitanus ciuitatis Nicomediæ suscripsi

14 ĪH̄ Theodorus episcopus Tarsensis metropolitanus suscripsi

15 Ī Iohannes episcopus ephesti suscripsi

16 ĪΓ̄ Romanus episcopus metropolitanus Myrenæ ciuitatis suscripsi

17 K̄Θ̄ Eleutherius episcopus Calchedonensis suscripsi

18 ĪĒ Seleucus episcopus Amasiæ suscripsi

19 Īς̄ Constantinus episcopus metropolitanus || Melitenæ || ciuitatis suscripsi ||—||

20 M̄ς̄ Eustathius episcopus || Beryto || suscripsi

Φ^{a} [= *RBN*], Φ^{c} [= *APDM*], Φ^{r} [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 1—3 et ista interloquutio Latine iacet in codice Acum̄ *C*^{mg} 9 [*relatione per signum facta*] a signo hoc nec iste codex Græco cuilibet in ordine nominum consonat et ipse inter se ualde dissonat. idcirco seruato huius codicis ordine contuli, summulis tamen Græcis ut continet codex Acumit, ostenditur *C*^{mg}

VERSIO ANTIQVA 1 lilliuitanæ *Y* lilibeo Φ^{ac} *V*^{corr}, *corr. D*^{mg} et uicarius Φ^{ac} *V*^{corr} 2 Leonis *om.* Φ^{ac} 2/3 præsidens Φ^{ac} 3 damnationem *BN* 4 ausculenæ Φ^{a}*M* auscolanæ *A* ausculane *D* ascalonæ *P* 5 sanctæ — Romanæ *om.* Φ^{ac} 6 constantinopoli *Y* constantinopolitanus Φ^{c} constantinopolitanæ urbis nouæ Φ^{a} Romæ *om.* Φ^{c}, *corr. D* 6/7 definiens — Dioscori *om. P* 7 damnationem *N* 8 antiochenæ magnæ ciuitatis similiter suscripsi Φ^{a} *post* 8 *add.* iuuenalis ēps hierosolimorum suscripsi Φ^{a} 11 pro reuerentissimo Φ^{ac} *post* 12 *add.* thalassius epṣ cæsariæ [cæsareæ Φ^{c}] cappadociæ suscripsi Φ^{ac} 15 diogenis Φ^{a}*AD* 16 co *M* coo Φ^{a}*APD* chioo *P*^{corr}Φ^{r} 18 eonomius *R* 20 iohannis *RAD* ephesti [effesi *Y*] *corruptum* 24 militinæ Φ^{a} meletenæ *P* militenæ *ADM* *post* 25 *habent* Basilius ēps seleuciæ isauriæ suscripsi [*huc usque M*] Eusebius ēps ancyre galatiæ suscripsi Φ^{a}*APM* 26 eusebius *PD*, *corr. D*^{mg} *post* 26 *add.* Eusebius ēps ancyre galetie subscrip *M* byreto Φ^{a} byrito *Y* byreti *M*

1 inscr. suscriptiones *M* suscriptiones eorundem episcoporum *D*^{mg} *numeri Græci ex CV, cf. notam Rustici* ecclesiæ *om.* Φ^{c}, *corr. D* 2 papa *ACV*, *corr. V* 3 dioscoro *Y* cum consensu *Y* superscripsi *CV* 4 lucentius *D* ecclesiæ] ciuitatis Φ^{c} 5 Cælius *om. M* 6 pariter *om. A* 9 ephisi *A* 10 heracleæ *APD* 11 eusitheo *P* meo *om. D* 13/14 *post* 15 *coll., tum rep.* 15 *A* byzæ *Y* bizo Φ^{c}, *corr. D* hiracleæ *A* 15 ēps *om. A* cyzioi *P* 16 episcopus *om. Y* 17 cariæ *APD*, *corr. D* 21 IΓ *CV*, *corrigendum* ΛΓ myrinæ *A* 22 calcidonensis *D*

21 Λ̄ Cyrus episcopus metropolitanus Anazarbenæ ciuitatis suscripsi
22 Iohannes episcopus metropolitanus Sebastiæ ciuitatis suscripsi
23 ΛΔ̄ Constantinus episcopus metropolitanus Bostrenæ ciuitatis suscripsi
24 ΙΖ̄ Patricius episcopus Tyanon suscripsi
25 ΙΘ̄ Theodorus episcopus ciuitatis || Damascenæ || suscripsi
26 ΚᾹ Petrus episcopus Gangrenæ ciuitatis suscripsi
27 ΚΒ̄ Basilius episcopus metropolitanus Traianupolitanæ ciuitatis suscripsi
28 ΛᾹ Calogerus episcopus metropolitanus Claudiupolitanæ ciuitatis suscripsi
29 ΚΗ̄ Amphilochius episcopus metropolitanus Sidenæ ciuitatis prouinciæ Pamphyliæ suscripsi
30 ΜΓ̄ Epiphanius episcopus metropolitanus Pergenæ ciuitatis prouinciæ Pamphyliæ suscripsi
31 Atticus episcopus metropolitanus Nicopolitanæ ciuitatis ueteris Epiri suscripsi
32 ΜᾹ Onesiphorus episcopus metropolitanus ciuitatis || Iconii || suscripsi
33 Iohannes episcopus metropolitanus insulæ Rodi suscripsi
34 ΛΘ̄ Florentius episcopus metropolitanus Sardenæ ciuitatis prouinciæ Lydiæ suscripsi
35 Μ̄Ζ̄ Photius episcopus metropolitanus ciuitatis Tyri suscripsi
36 ΛΕ̄ Francion episcopus metropolitanus Philippupolis ciuitatis suscripsi
37 Κ̄ Tryphon episcopus insulæ Chio suscripsi
38 Μ̄ Nunechius episcopus metropolitanus Laodiciæ suscripsi
39 Κ̄ς Pergamius episcopus metropolitanus Antiochenæ ciuitatis pro me et pro Domno reuerentissimo episcopo metropolitano Apamenæ ciuitatis suscripsi
40 ΚΓ̄ Eulogius episcopus prouinciæ Philadelphiæ metropolitanus suscripsi
41 ΚΔ̄ Proclus episcopus ciuitatis || Adraon || suscripsi
42 ΚΖ̄ Critonianus episcopus metropolitanus Aphrodisiadæ ciuitatis suscripsi
43 Symeon episcopus metropolitanus Amidenæ ciuitatis suscripsi
44 ΛΗ̄ Stephanus episcopus Hieraspoleos suscripsi
45 Theoctistus episcopus metropolitanus Pisinuntenæ ciuitatis suscripsi
46 ΠΗ̄ Fonteianus episcopus || Sagalassenæ || ciuitatis suscripsi

---

Φa [– *RBN*], Φc [– *APDM*], Φr [– *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 2 iohannis *RADC* sabastiæ Φa*D* 5 damasenæ *Y* damascæ Φa*A* damasciæ *D* dasm *P* 7 traianopolitanæ Φa*D*corr*MY om. APD* 8 calogerius *BND* claudiopolitanæ Φac*Y* 13 eperi Φa*M* epheri *P* 14 metropolitanæ *RNAPCV* sichonio Φa ichonio *M* 15 iohannis *RAD* 19 philippopolis ciuitatis *R*Φc*Y* ciuitatis filippopolis *BN* 21 laudiciæ Φa*AP*, *corr. A* laudociæ *D* laodocie *MY* 22—24 cf. 61 23 et pamenæ *R* apamiæ *D* 25 *postulatur* prouinciæ ⟨Arabiæ⟩ Philadelphiæ ciuitatis 26 Proculus Φa adsaon Φa adron *A* andarion *M* 28 amidinæ *D* amedenæ Φa*CVP* amedinæ *A* amadene *M* 30 pissinuntinæ *RY* pisinuntinæ *BNPDM* 31 Fontianus Φa*AP* Photianus *D* Phontinus *M* galassenæ Φa salagassenæ *AP* sagalessene *M*

1 anazarbæ *AP* anazarbinæ *D* ananzaberne *M* 4 tianorum *Y* tyano *AP* tyanus *D* *post* 4 *habet* Valerianus eps uassanensium similiter Iohannes eps similiter *Y* 6 gangrinæ *D* 7 metropolitanæ *APD* suscripsi *om. CV* 9 sedenæ *A* sindenæ *D*corr*M* 13 niapolitanæ *CV* ueteris *om. P* *post* 13 habet Basilius eps seleucie suscripsi *Y* 14/15 33. 32 *coll. Y* 14 episcopus *om. Y* 15 rudi *D* 16. 17. *om. Y* 16 metropolitanus *om. P* sardinæ *D* lyddiæ *CV* 18 photinus *Y* 20 tio Φr 22 metropolitanæ Φr, *corr. V* ciuitatis antyochene *Y* anthiocinæ [antiochiæ *M*] ciuitatis *DM* 23 metropolitanæ Φr, *corr. V*

47 ΜΒ Lucas episcopus || Dyrrachenæ || ciuitatis metropolitanus prouinciæ novæ Epiri suscripsi
48 ΜΔ Marinianus episcopus Synnadæ suscripsi
49 ΜΗ Iohannes episcopus Germaniciæ suscripsi
50 ΜΕ Tryphon episcopus Chii suscripsi ||
51 ϚΘ Theodorus episcopus ciuitatis Claudiupolis suscripsi
52 ΝΕ Nonnus episcopus ciuitatis || Edessenæ || suscripsi
53 Ν Sebastianus episcopus Beroetanæ ciuitatis suscripsi
54 ΝΑ Paulus episcopus Ptolomaidæ suscripsi
55 ΝΒ Iohannes episcopus Armeniæ prouinciæ suscripsi
56 Ζ Cecropius episcopus Sebastopolitanæ ciuitatis suscripsi
57 ΝΓ Aristomachus episcopus ciuitatis Coloniæ suscripsi
58 ΝΔ Thalassius episcopus ciuitatis Pario suscripsi
59 ΝΕ Acacius episcopus || Ariarathiæ || ciuitatis suscripsi
60 ΝϚ Heraclius episcopus ciuitatis Comanon suscripsi
61 ΛϚ ΛΖ Meletius episcopus Larissæ || faciens sermonem pro Domno episcopo Apamiæ Syriæ suscripsi
62 ΝΖ Melitius episcopus Larissæ || suscripsi
63 ΝΗ Marcus episcopus || Arethusæ || ciuitatis suscripsi
64 ΝΘ Callinicus episcopus Apamiæ ciuitatis suscripsi
65 Ϛ Paulus episcopus Paltenæ ciuitatis suscripsi
66 ϚΑ Theodosius episcopus Nanzianzenæ ciuitatis suscripsi
67 ϚΒ Philippus episcopus ciuitatis Adanæ suscripsi
68 ϚΓ Euolcius episcopus Zeumatis suscripsi
69 ϚΔ Polychronius episcopus Epiphaniæ suscripsi
70 ΡΙΖ Neoptolemus episcopus || Cornæ || suscripsi
71 ΡϚΓ Acholius episcopus || Larandenæ || ciuitatis suscripsi
72 ΣΙΔ Iulianus episcopus ciuitatis Hypepon suscripsi
73 ϚΕ Gerontius episcopus Seleuciæ || Syriæ || suscripsi

---

7 *Facund.* 5, 3 in . . tertia actione quinquagesimo et quinto loco Nonno subscribente atque dicente: Nonnus episcopus ciuitatis Edessenæ subscripsi

---

Φ[a] [= *RBN*], Φ[c] [= *APDM*], Φ[r] [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 lucanus *BN* dyrracenæ *Y* dyrachene *A* dyracenæ *PDCV* dorracenæ Φ[a] doracene *M* 2 noui Φ[ar] *om. P* eperi Φ[a]*A om. P* 5 [– 37] *om.* Φ[ac], *corr. D* 6 claudiopolis Φ[ac]*Y* 7 edesene *Y* edesæ *DCV* edessæ *PM* edessi Φ[a]*A* 8 sabastianus Φ[a]*AP* 10 55 – 22 *cf.* Γ 11 cecoprius *BN* sebastopolitanus Φ[a]*MCV* 13 thalasius *NAMCV* 14 ariaratias Φ[a]*M* 16–18 [61 . . 62] faciens — Larissæ *om.* Φ[ac] 16. 17. faciens — syriæ *add. post* 18 subscripsi *D* 19 aretusiæ Φ[a]*M* areture *CV* 21 *in nomine aut episcopi aut ciuitatis error est, Palti episcopus erat Sabbas cf.* 280 paltinæ *P* platenæ Φ[a] 22 manziazenæ *RBA* maziazenæ *N* nanzanzenæ *D* nazianzenæ *PM* 24 eolcius Φ[a] elocius *M* euuolcius *D* euolgius *A* 26 cornæ *Y* corinæ *CV* coronæ Φ[a]*ADM* coroniæ *P* 27 larandinæ Φ[a]*D* larendenæ *AMY* larendinæ *P* 28 epepon Φ[a]*APD* 29 isauriæ Φ[a] hisyrie *M*

post 1/2 *add.* fonteianus ēps sagalesse ciū susc̄ *D*[mg] 1 metropolis *APM* 3 sinnadenæ *D* synandenæ *A* 4 iohannis *AD* 5 suscripsi *om. CVD*[corr] 8 boroetanæ *CV* 9 ptolmaide *A* ptolomaidæ ciū *D* 10 iohannis *AD* arminiæ *D* 14 *numerus corruptus* 16 clarissene ciū *M* suscripsi faciens *CV* 18 meletius *Y* 19 ciūis aretuse *A* 22 theosius *P* theodorus *D* 23 adenæ *A* andene *M* 24 zeomatis *PD* 26 *scribendum* ΡΠΖ *cf.* 196 neoptolomeus Φ[r] neoptolimus *APD* 29 syleuciæ *A*

74 ΖΖ Theoctistus episcopus ciuitatis Beroeæ suscripsi
75 ΖΖ Zenodotus episcopus Telmessenæ ciuitatis suscripsi
76 ΖΗ || Cratianus || episcopus Panormensis suscripsi
77 Leontius episcopus ciuitatis Magnisiæ suscripsi
78 ΡΛΖ Eudoxius episcopus Chomatenæ ciuitatis suscripsi
79 Ο Vranius episcopus Emesenæ ciuitatis suscripsi
80 ΟΑ Epictetus episcopus Dioclitianopoleos ciuitatis suscripsi
81 ΟΒ Timotheus episcopus Balaneon suscripsi
82 ΟΓ Symeon episcopus Amidis suscripsi
83 ΟΔ || Theotecnus || episcopus ciuitatis || Tyraion || suscripsi
84 ΟΕ papas episcopus ciuitatis Philomelensis suscripsi
85 ΟΖ Paulinus episcopus ciuitatis Apamiæ Pisidiæ suscripsi
86 ΟΖ Bassonas episcopus Neaspolitanæ ciuitatis suscripsi
87 ΟΗ Florentius episcopus ciuitatis orion suscripsi
88 ΟΘ Cyrus episcopus ciuitatis Siniando suscripsi
89 Π Macarius episcopus ciuitatis Laodiciæ suscripsi
90 ΠΑ Indimus episcopus || Irinupolitanæ || ciuitatis prouinciæ secundæ Ciliciæ suscripsi
91 ΠΒ Hypatius episcopus ciuitatis Zephyrii suscripsi
92 ΠΓ Ethericus episcopus Smyrnæ ciuitatis suscripsi
93 ΠΔ Antiochus episcopus ciuitatis || Sinopis || suscripsi
94 ΠΕ Lucianus episcopus ciuitatis || Ipsinorum || suscripsi
95 ΠΖ Basilius episcopus ciuitatis || Nacoliæ || suscripsi
96 ΠΖ Eustochius episcopus ciuitatis Docimino suscripsi
97 ΠΘ Apragmonius episcopus ciuitatis Tion suscripsi
98 Ϙ Eorticius episcopus Nicopolitanæ ciuitatis prouinciæ Pisidiæ suscripsi
99 ϘΑ Alexander episcopus Seleuciæ ciuitatis prouinciæ Pisidiæ suscripsi
100 ϘΒ Timotheus episcopus || Dolichenæ || ciuitatis suscripsi
101 ϘΓ Gratianus episcopus Cerasuntenæ ciuitatis suscripsi
102 ϘΔ || Renus || episcopus Iunopoleos suscripsi

Φa [.. *RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 beroiæ Φa*P* beriæ *A* byriæ *D* boree *M* bereæ *CV* beroe *Y* 2 telmesenæ Φa telamessinæ *D* 3 Cratinus Φa gratianus *MY* 5 78 = 146, *idem utrobique numerus* 7 dioclетianopoleos *Y* dioclitianupolitanupoleos *CV* dioclitianupolitanus *D*mg dioclitianus politanus *M* dioclitianopolitanæ *RN* diocletianopolitanæ *B* dioclitiane *A* diocletianæ *PD* 9 *om.* Φac, *corr. D*; = 43 10 theoctenus Φa theoctinus *D* theoctegnus *D*corr*M* tyranion Φa 11 papias *M*, *postulatur* Paulus 13 bassonas *Y* basonas *CVD*mg basson *M* bassion *APD* barson *RN* barsion *B* neapolitanæ ciuitatis Φa ciuitatis neapolitanæ Φc 14 orion Φar sorion *D*mg iorion *AP* lorion *M* larion *D*; *latere uidetur* Sardeon, *cf.* 34 17 irinopolitanæ ciuitatis *Y* yrinopoli [rinopoli *AP* ronopolim *D*] ciuitatis Φc iliopolis ciuitatis *R* ciuitatis iliopolis *BN* 19 zepheri Φa*D* 21 sinopis *PMY* sinopi *RADCV* sinopo *BN* 22 ipsinensis *D* ipsius *M* ipsu *AP* psu Φa 23 naculiæ Φa 25 Tion] chion Φac*CV* cion *Y* 28 dulichene Φa dulecenæ *PDM* dulcenæ *A* diulcinæ *D*, *corr. D*mg 29 cæsuntenæ *CV* cerassuntenæ *A* cerassuntinæ *P* cerasontine *D* cærasintinæ Φa 30 rinus Φac, *corr. D*

4 manisiæ *P* 5 coniatinæ *D* 6 emessene *M* emissenæ *A* emissinæ *D* 7 epictitus *D* 11 flomelensis *A* flomedensis *P* plomilensis *D*, *corr. D* 12 pamiæ *D* pisidiæ *om. P* 15 cyrrus *P* 16 laudyciæ *P* laudociæ *D* laodocie *M* 19 hapatius *CV* 20 æterius *D* 26 eortius *MY* ciuitatis nicopolitanæ *A* prouinciæ Pisidiæ *om. D* 27 sileuciæ *A* 29 gratidianus *CV* 30 juniopoleos *AP* iuniopolis *D* ionopoleos Φr

103 ϘΕ Patricius episcopus ciuitatis Neocæsareæ Augustæ prouinciæ || Euphratisiæ || suscripsi
104 ϘϚ Sophronius episcopus ciuitatis Constantinæ suscripsi
105 ϘΖ Iohannes episcopus ciuitatis Flauiadæ suscripsi
106 ϘΗ Theodorus episcopus || Augustæ || suscripsi
107 ϘΘ Cyrinus episcopus gadaron suscripsi
108 Ρ Cyriacus episcopus Eucarpiæ suscripsi
109 ΡΑ Abercius episcopus Hierapoleos suscripsi
110 ΡΒ Paulus episcopus Mariammensis ciuitatis suscripsi
111 ΡΓ Eusebius episcopus Clazomenensis ciuitatis suscripsi
112 ΡΔ || Myrus || episcopus || Euladrenæ || ciuitatis suscripsi
113 ΡΕ Paulus episcopus || Tripolitanæ ciuitatis || suscripsi
114 ΡϚ Eutropius episcopus Adadon suscripsi
115 ΡΖ Olympius episcopus || Sozopolis || ciuitatis suscripsi
116 ΡΗ Leontius episcopus suscripsi
117 ΡΘ Mamas episcopus Aninitenæ ciuitatis suscripsi
118 ΡΙ Proterius episcopus ciuitatis smyrnæ suscripsi
119 ΡΙΑ Marcellinus episcopus Metropolis ciuitatis suscripsi
120 ΡΙΒ Esaias episcopus || Eleanæ || ciuitatis suscripsi
121 ΡΙΓ Esperus episcopus || Pitanæ || ciuitatis suscripsi
122 ΡΙΔ || Abraamius episcopus Circesii suscripsi ||
123 ΡΙΕ Mæonius episcopus Nysenæ ciuitatis suscripsi
124 ΡΙϚ Caiumas episcopus || Marcopolitanæ || ciuitatis suscripsi
125 ΡΙΖ Iohannes episcopus Carrenæ ciuitatis suscripsi
126 ΡΙΗ Theodorus episcopus || Antiphellenæ || ciuitatis suscripsi
127 ΡΙΘ || Quintus || episcopus Phociæ suscripsi
128 ΡΚ Musianus episcopus ciuitatis Limenon suscripsi
129 ΡΚΑ Iulianus episcopus ciuitatis Rosu suscripsi
130 ΡΚΒ Valerianus episcopus ciuitatis Laodiciæ suscripsi
131 ΡΚΓ Philippus episcopus Lysiadæ ciuitatis suscripsi
132 ΡΚΔ Alcimides episcopus ciuitatis Silando prouinciæ Lydiæ suscripsi

---

Φ^a [*RBN*], Φ^c [*APDM*], Φ^r [*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 neocæsariæ Φ^a*DM* cæsareæ *A* 1/2 eufratisiæ *Y* eufratesiæ *D* eufratisia æ *CV* eufratisiadæ Φ^a*PM* 4 iohannis *RAD* 5 augustis *R*Φ^c augastis *BN* 6 gadaron *corruptum*; *latet* Pataron, *cf.* 275 9 mariammensis *Y* mariamensis *CV* mariamnesse *A* mariamnense *D* miriamnensæ Φ^a mariammis *P* 10 clazomensis *M* clazomense *ADY* clazonense *P* clazomenæse *CV* clazomenensæ Φ^a 11 myron Φ^{ac} eulandrenæ Φ^a*M* eulandrinæ *P* euandrenæ *A* euandrinæ *D* 12 tripolis [tripoli *BN*] Φ^a tripoleos Φ^c, *corr.* *D*^{mg} ciuitatis *om.* Φ^{ac}, *corr.* *D*^{mg} 14 sozopolis Φ^r*D*^{ins} theodosiopolis [theodosiupolis *P* theodosiopoli *A*] Φ^{ac} 16 aninitenæ *AD* aninetenæ *P* ananitenæ Φ^{ar} ananetene *M* 17 hysmyrnæ *A*, *postulatur* Myrinæ 18 metropoli *BN* 19 eleanæ *Y* aleanæ *CV* elætanæ Φ^a*PDM* eletenæ *A* 20 esperius *BNP* hesperius *AD* pittane ciuitatis *Y* pitianæ ciuitatis Φ^a*DM* ciuitatis pytianæ [pytinæ *A*] *AP* 21 *om.* Φ^{ac}, *corr.* *D* 22 nyssenæ *R*^{corr}*BN* nysinæ *D* 23 marcopolis [marcopoli *BN*] Φ^{ac} 24 iohannis *RAD* 25 antefallenæ [antefellenæ *NP*] Φ^a*P* antipellene *Y* antepallenæ *A* antipallene *D* 26 coentus Φ^a*AM* cointus *PD* 28 ruso *BN*

3 sofrosinius *Y* constantie *M* 8 ierapolis *D* 10 ciuitatis *om.* *P* 13 aiadon *P* 18 *om.* *Y* ciuitatis metropolis *M* 24 carenæ *CV* 27 mucianus *D* liminon *D* limeon *MY* 29 *om.* *M* laudyciæ *P* laodociæ *D* 30 lisiæde *D* 31 alcimidis *AD* alcimedes *M*

133 P̄K̄Ē Amachius episcopus ciuitatis Sellenæ suscripsi
134 Polycarpus episcopus Gabalenæ ciuitatis prouinciæ Lydiæ suscripsi
135 || Eleusinius || episcopus sacri Apollinis suscripsi
136 P̄K̄ς̄ Dionysius episcopus Attaliæ ciuitatis suscripsi
137 P̄K̄Z̄ Gemellus episcopus Stratoniciæ ciuitatis suscripsi
138 P̄K̄H̄ Leucius episcopus || fani Apollinis ciuitatis || suscripsi
139 P̄K̄Θ̄ Niceas episcopus Megarenæ ciuitatis suscripsi
140 PΛ Athanasius episcopus Opuntenæ ciuitatis suscripsi
141 P̄Λ̄Ā Philippus episcopus || Neaulitanæ || ciuitatis suscripsi
142 P̄Λ̄B̄ Atarbius episcopus ciuitatis || Trapezuntis || suscripsi
143 P̄Λ̄Γ̄ || Irinæus episcopus ciuitatis Naupactæ suscripsi ||
144 P̄Λ̄Δ̄ Ophelimus episcopus Tegeæ ciuitatis suscripsi
145 P̄Λ̄Ē Domninus episcopus ciuitatis Platææ suscripsi
146 P̄Λ̄ς̄ || Eudoxius episcopus Chomatis suscripsi ||
147 P̄Λ̄Z̄ Stephanus episcopus Limeræ ciuitatis suscripsi
148 P̄Λ̄H̄ Fronton episcopus || Phaselitenæ || ciuitatis suscripsi
149 P̄Λ̄Θ̄ Philippus episcopus || Balburenæ || ciuitatis suscripsi
150 P̄M̄ Antipatrus episcopus caurinæ ciuitatis suscripsi
151 P̄M̄Ā Nicolaus episcopus Acarassenæ ciuitatis suscripsi
152 P̄M̄B̄ Leontius episcopus Araxenæ ciuitatis suscripsi
153 Philippus episcopus Libernensæ ciuitatis suscripsi
154 P̄M̄Γ̄ Andreas episcopus Tloenæ ciuitatis suscripsi
155 P̄M̄Δ̄ Romanus episcopus Bubonensæ ciuitatis suscripsi
156 P̄M̄Ē Alexander episcopus || Sebastiæ || suscripsi
157 P̄M̄ς̄ Stephanus episcopus || Pymaninesæ || ciuitatis subscripsi
158 P̄M̄Z̄ Hermias episcopus Abydi sanctæ dei ecclesiæ suscripsi
159 P̄M̄H̄ Cossinius episcopus ciuitatis Hierocæsariæ prouinciæ Lydiæ suscripsi
160 P̄M̄Θ̄ Patricius episcopus || Adrianutheræ || sanctæ dei ecclesiæ prouinciæ Hellisponti suscripsi
161 P̄N̄ Strategius episcopus Polybieon ciuitatis suscripsi

Φ[a] [= *RBN*], Φ[c] [*APDM*], Φ[r] [*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 3 eleusinus Φ[a]*PDM* eleusenus *A* apolloni [apollonis *BM*] Φ[a]*M*Φ[r] 6 sacri Φ[ac] apolloni Φ[a] apollonis *Y* ciuitatis *om.* Φ[ac] 7 micheas Φ[a] 8 opontenæ Φ*AMY* opontinæ *PD* 9 neautalitanæ Φ[a] neauletanæ *P* neaulatenæ *A* neaguletanæ *D* nealitane *M* 10 trapezuntis *Y* trapezunti *CV* trapezonto Φ[a] trapezunto *P* trapizonto *D* trapeunto *M* tapenzonto *A* 11 *om.* Φ[a] 14 [146 - 78] *om.* Φ[ac], *corr. D*[mg] *post* 25 *coll. Y* 16 phaseline *Y* fasiletenæ Φ[a] faseletene *M* fasilitenæ *P* fasilitinæ *A* pasilitinæ *D* 17 ballorenæ Φ[ac] 18 Antipatus Φ[a] Antipatros *D* caurinæ *CVD*[mg] caucine *Y* camedenæ Φ[a]*P* comedene *M* sametenæ *A* amidinæ *D* 19 acrassenæ Φ[ac] *corr. D* 20 arazenæ Φ[a]*A* arezene *M* 21 153 - 149 libernensæ Φ[a] libermensæ *D* liberense *Y* libernensenæ *CV* librinensis *M* bernense *A* 22 tlœne *Y* dœne *D*[mg] tlœænæ *CV* tloensæ Φ[a] tlonensæ *P* tlotense *A* dotensæ *D* alotense *M* 24 sabastiæ Φ[a]*M* Σεβαστῆς Γ 25 pimanensæ Φ[a] phimanese *M* piminense *APD* pymaniæ *Y* 27 cossinius *A* cossonius *DM* cussonius Φ[ar]*P* 28 adrianothyriæ [adrioyriæ *D* anotynæ *P*] Φ[ac], *corr. D* 29 elisponti Φ[a] hellesponti Φ[c]*Y*

1 *om. M* silinæ *D* elenæ *A* helenæ *P*, *postulatur* Settenæ, *sed cf.* Γ 2 gaballenæ *ACV* dabalene *M* lyddiæ *CV* physidiæ *P* 5 gemellinus *APM* stratoniæ *Y* tratoniciæ *D* 7 migarenæ *C* migrane *V* 10 etaruius *D*, *corr. D*[mg] 11 ierineus *A* hiereneus *D* yrenus *M* neopactæ Φ[c] 12 ofelemus *A* ofilimus *D* ægeæ Φ[c] 13 placeæ *P* 15 lymiræ *A* limisæ *D*, *corr. D*[mg] 16 frontion *ADM* straton *CV* 17/18 Balburenæ — episcopus *om. Y* 19/20 152. 151 *coll. M* 23 bebonense *A* bugonensæ *D* bunonense *M* 27 ciuitatis *om. Y* hierocæsareæ *APM* 30 stregius *Y* polybion *APM* poliuion *Y* polobion *D* polybreon *D*[mg] Πολυβότων Γ

162 PNA Olympius episcopus || Theodosiupolis || ciuitatis suscripsi
163 PNB || Damianus || episcopus ciuitatis Sidonæ suscripsi
164 PNΓ Theodosius episcopus ciuitatis Canothæ suscripsi
165 PNΔ Docimasius episcopus Maroniæ suscripsi
166 PNE Thomas episcopus Porphyreonos suscripsi
167 PNϛ Epiphanius episcopus Cestron ciuitatis suscripsi
168 PNZ Magalus episcopus Philadelphiæ suscripsi
169 PNH || Aelianus || episcopus ciuitatis Selinusæ suscripsi
170 PNΘ || Euandrus || episcopus || Diocletianon suscripsi ||
171 PϚ Eulogius presbyter pro Genethlio reuerentissimo episcopo meo Craties ciuitatis suscripsi
172 PϚA Pelagius presbyter pro Theophilo reuerentissimo episcopo meo Adrianupolis suscripsi
173 PϚB Modestus presbyter || Prusiadæ || pro episcopo || meo || Olympio suscripsi
174 PϚΓ Serenus episcopus Maximianupolis ciuitatis suscripsi
175 PϚϛ Iohannes episcopus Polemoniæ suscripsi
176 PϚZ Soteras episcopus Theodosianæ ciuitatis suscripsi
177 PϚH Epaphroditus episcopus Tamiasi suscripsi
178 PϚΘ Leontius episcopus ciuitatis Ascalonæ suscripsi
179 PO Patricius episcopus || Acrassi suscripsi ||
180 POA || Zebennus || episcopus Pellensis suscripsi
181 POB Ibas episcopus Edessenæ ciuitatis suscripsi
182 POΓ Eutherius episcopus sardenæ ciuitatis suscripsi
183 POΔ Alexander episcopus || totius prouinciæ Scythiæ || suscripsi
184 POE Photinus episcopus || Lyddenæ || ciuitatis suscripsi
185 POϛ Anianus episcopus ciuitatis Capitoliadæ suscripsi
186 POZ Theophilus episcopus Ariassenæ ciuitatis suscripsi
187 POH Martyrius episcopus Gortynæ ciuitatis suscripsi
188 POΘ Nicolaus episcopus Stobenæ ciuitatis suscripsi
189 PΠ Cyrillus episcopus ciuitatis Subriti suscripsi

22 *Facund.* 5, 3 in tertia actione . . . Ibas centesimo septuagesimo septimo loco, sicut inuenimus, damnationi eius ita subscribit: Ibas episcopus Edessenæ ciuitatis subscripsi

Φ[a] [= *RBN*], Φ[c] [= *NPDM*], Φ[r] [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 theodosiopolis *Y* sozopolis Φ[ac], *corr. D*[mg] 2 dammianus Φ[a] 3 canotheæ *RP* 8 alianus *P* iulianus Φ[a]*ADM*, *corr. D*[mg] selinusi Φ[a] silinusi *APD* selinu *M* 9 — 14 171. 173. 170. 172 coll. Φ[a] 170. 171. 173. 172 *coll. Y* 170. 173 *om.* Φ[c] 170 *add. D*[mg] 9 euander Φ[a] dioclitianæ [diocletianæ *B*] Φ[a] similiter Φ[a] 10 meo *om. BN* 13 adrianopolis *RDMY* adrianopoli *BNA* 14 *om. P* prosiades Φ[a] meo *om.* Φ[a] 15 serenius *P* maximianopolis [maximianopoli *NM* maxianopoli *B*] Φ[a]*ADMY* 16 iohannis *RAD* 18 tamasi Φ[a]*ADM* thamasis *P*, *corr. D* 19 scalonæ *N* scaloniæ *A* 20 179 *post* 180 *coll. Y om.* Φ[c], *corr. D*[mg] episcopus *om.* Φ[a] acrasæ Φ[a] *melius* Agmassenæ 180 subscripsi] similiter Φ[a] 21 zebennis Φ[a] zebenus *A* 24 totius — Scythiæ] pagassenæ [pagasenæ *BN*] c$\overline{\text{iu}}$ Φ[ac], *corr. D*[mg] 25 lyddæ *Y* lyndenæ Φ[a]*M* lendenæ *AP* ledenæ *D*

2 synodæ *P* sydoniae *A* 5 porphirionis *AP* 6 certon *A* centron *D* 7 magalius *D*[corr] Μάταλος Γ 9 euandrius *D*[mg] 10 eugenius *P* 10/11 gratiæ *D* 16 polimoniæ *AD* polemone *Y* polemoniæ ciii *P* 21 pellenses *CV* 23 ætherius *APD*, *corr. D*, *et episcopi et ciuitatis nomina corrupta* a sardene *Y* 26 annianus *AP* annanias *D*, *corr. D*[mg] capituliadæ Φ[c] 28 gortenæ *AM* goretenæ *D* gordinie *Y* 29 episcopus *om. Y* tobenæ *P* stolanæ *D* 30 subriti *om. Y*

190 $\overline{\text{PΠA}}$ || Eusebius episcopus suscripsi ||
191 $\overline{\text{PΠB}}$ Peregrinus episcopus Phynicis suscripsi
192 $\overline{\text{PΠΓ}}$ Cladeus episcopus Anchiasmi suscripsi
193 $\overline{\text{PΠΔ}}$ Euphratas episcopus ciuitatis || Eleuthernæ || suscripsi
194 $\overline{\text{PΠE}}$ Gennadius episcopus ciuitatis Armoneon prouinciæ Phrygiæ suscripsi
195 $\overline{\text{PΠς}}$ Demetrius episcopus || Lappenæ || ciuitatis suscripsi
196 $\overline{\text{PΠZ}}$ || Neoptolemus episcopus Cornorum suscripsi ||
197 $\overline{\text{PΠH}}$ Paulus episcopus ciuitatis Derbis suscripsi
198 $\overline{\text{PΠΘ}}$ Plutarchus episcopus Lystrenæ ciuitatis suscripsi
199 $\overline{\text{Pϙ}}$ Eugenius episcopus ciuitatis || Cannon || suscripsi
200 $\overline{\text{Pϙ}}$A || Rufus || episcopus ciuitatis || Ydis suscripsi ||
201 $\overline{\text{Pϙ}}$B Tyrannus episcopus || Olmanadæ || ciuitatis suscripsi
202 $\overline{\text{Pϙ}}$Γ Acholius episcopus Larandi suscripsi
203 $\overline{\text{Pϙ}}$Δ Petrus episcopus Gabulenæ ciuitatis suscripsi
204 $\overline{\text{Pϙ}}$E Noe episcopus castelli || Cefa || suscripsi
205 $\overline{\text{Pϙς}}$ Maras episcopus || Anasarthenæ || ciuitatis pro me et Romulo episcopo || Chalcidensis || ciuitatis suscripsi
206 $\overline{\text{Pϙ}}$H Eulalius episcopus Sibliæ ciuitatis suscripsi
207 $\overline{\text{Pϙ}}$Θ Petrus episcopus suscripsi
208 $\overline{\Sigma}$ Theosebius episcopus ciuitatis || Ilii || suscripsi
209 $\overline{\Sigma\text{A}}$ Dionysius episcopus || Heracleæ || ciuitatis suscripsi
210 $\overline{\Sigma\Delta}$ || Iohannes || episcopus ciuitatis || Alindenæ || suscripsi
211 $\overline{\Sigma\text{E}}$ Eupithius episcopus Stratoniciæ suscripsi
212 $\overline{\Sigma\varsigma}$ Papias episcopus || Erizis || suscripsi
213 $\overline{\Sigma\text{Z}}$ Theodotus episcopus Alabandenæ ciuitatis suscripsi
214 $\overline{\Sigma\text{H}}$ Iohannes episcopus ciuitatis || Amyzoniton || suscripsi
215 $\overline{\Sigma\text{B}}$ Tynchanius episcopus Apolloniadæ suscripsi
216 $\overline{\Sigma\Gamma}$ Dionysius episcopus Antiochiæ Pisidiæ suscripsi
217 Florentius episcopus Adrianupolitanæ ciuitatis suscripsi
218 $\overline{\Sigma\Lambda\text{B}}$ Atticus episcopus || Zilensis || ciuitatis suscripsi

---

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 2 phinici [pinici *D*] *BNADM* 4 eleuterinæ Φ^{ac} beleuterne *Y* 5 moneon *P*, *postulatur* Acmoneon *cf.* 238 6 lappenæ C^{corr} lamppenæ *V* lappane *Y* lampane *M* lampenæ *RNAPDC* lampedænæ *B* 7 [= 70] 196 *ante* 195 *coll.* Φ^a *post* 197 *Y om.* Φ^c, *corr.* D^{mg} neoptolimus cornæ similiter Φ^a neoptolomus *CVD*^{mg} 10 canon $\Phi^a APM$ 11 rufinus Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} Ydis suscripsi] œde [œdes *N*] similiter Paulus $\overline{\text{eps}}$ ciuitatis ydis similiter [*om. N* sub *B*] Φ^a 12 olmalandenæ Φ^a solmalandene *M* salmalandenæ *AP* ralmalandinæ *D*, *corr.* D^{mg} 13 [= 71] 202 *post* 203 *coll.* Φ^a *om.* Φ^c larandene *BN* larande *R* larindi *Y* 15 ceras Φ^a cephas *APD* 16 asartenæ Φ^a sartenæ *AP* artennæ *D* arartene *M* 17 calchedonensis [calchedonensi *AM*] Φ^{ac} 20 ilio Φ^a illio *M* hilio *AP* helio *D* 21 heracleotanæ Φ^{ac} 22 iohannis D^{mg} Iordanis *BND* Iordanes *M* Iordannis *RA* alendenæ Φ^{ac} 24 erizi [erezi *PD*] Φ^{ac} 25 *postulatur* Theodoretus 26 iohannis *RADC* amizoneton $\Phi^a AM$ amazonæton *P* 28 Pisidiæ *falsum* 29 adrianopolitanæ Φ^{ac} *Y* 30 zilensæ *RN* zilensensenæ *B* zelense *APM* zelensis *D*, *corr. D*

3 Claudeos *CV* Pladeus *M* Claudius *D* anchiasmis *Y* 4 euphrates *PM* euphrata Φ^r 8 derbi *DCV* berbis *P* 9 lestrenæ *P* bestrenæ *A* 11 sidis *AP* 14 gapbulene *Y* gabolenæ *A* gabelanæ *P* 16 rumulo *A* promulo *Y* 18 sibiliæ *A* 23 ephithius Φ^c, *corr. D* stratoniciæ ciuitate *D* stratonice *MY* 25 theodoctus *CVD*^{corr} theodontus *M* 26 ciuitatis *om. P* *ante* sus$\overline{\text{c}}$ *coll. D* 27 tencanius *D*

219 Messalinus episcopus Laodicensis suscripsi
220 ΣΛΑ Helpidius episcopus || monasterii || Thermon suscripsi
221 ΣΘ Menandrus episcopus Heracliæ suscripsi
222 ΣΙ Euandrus episcopus Dioclitianupolis ciuitatis suscripsi
223 Flacellus episcopus ciuitatis Iassu suscripsi
224 ΣΙΑ Iohannes episcopus || Cnidi || suscripsi
225 ΣΙΒ Acyla episcopus Eudoxiadæ ciuitatis suscripsi
226 ΣΙΓ Romanus episcopus Eudoxiupolis ciuitatis, id est Salambriæ prouinciæ Thraciæ suscripsi
227 ΣΙΕ Theodorus episcopus Heracliæ suscripsi
228 ΣΙϛ Rufinus episcopus Samosatenæ ciuitatis suscripsi
229 ΣΙΖ Athanasius episcopus Perrenæ ciuitatis suscripsi
230 ΣΙΗ Rufinus episcopus || Briulenæ || ciuitatis suscripsi
231 ΣΙΘ Pionius episcopus ciuitatis || Troadæ || suscripsi
232 ΣΚ Hormisda episcopus || Philippupolis || ciuitatis prouinciæ Arabiæ suscripsi
233 ΣΚΑ Iulianus episcopus || Celendereæ || ciuitatis suscripsi
234 ΣΚΒ Tyrannus episcopus || Germanicupolis || ciuitatis suscripsi
235 ΣΚΓ Acacius episcopus Antiochiæ suscripsi
236 ΣΚΔ Ammonius episcopus Iotapenæ ciuitatis suscripsi
237 ΣΚΕ Gennadius episcopus || Mosenæ || ciuitatis suscripsi
238 ΣΚϛ Gennadius alter episcopus || Agmonensis || ciuitatis suscripsi
239 ΣΚΖ Paulinus episcopus Theodosiupolis ciuitatis suscripsi
240 ΣΚΗ Iohannes episcopus || Trapezupolitanæ || ciuitatis suscripsi
241 ΣΚΘ Florentius episcopus || Lesbi || Tenedi suscripsi
242 ΣΛ Dorotheus episcopus Neocæsariæ suscripsi
243 ΣΛΓ || Aquilas || episcopus suscripsi
244 ΣΛΔ Iohannes episcopus || Diocæsariæ || suscripsi

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 2 monasterii *Y* mansionis Φ^{ac} monasterii mansionis *CVD*^{corr} thernon *BN* 3 heracleæ *P* heracliæ ciuit *B* ciuitatis hiracleæ *A* 4 222 - 170 dioclitianupoli *M* dioclitianopolis *R*Φ^c dioclitianopoli *BN* diocletianopolis *PY* 5 iassi *N* 6 iohannis *RNAD* cnidio Φ^a cnido *M* chidi *CVD*^{mg} enidi *D* ciuitatis cnidi *AP* 7 acylas *RAD* acyllas *BN* 8 eudoxiopolis [eudoxapolis *B*] Φ^{ac}*Y* *ante* 10 *habet* Iulianus ypere similiter Φ^a 11 sammusatenæ *R* samusatenæ *BN* samasatenæ *A* amosatane *M* samosene *Y* 12 episcopus *om. B* 13 briolenæ Φ^a*AD* briolinæ *P* boriolene *M* 14 troadenæ Φ^{ac} 15 philippopulis *CV* filippopolitanæ Φ^a philippopoleus *A* philippoleus *D* philippopoleos *PM* phylippopoleos *P*^{corr} 17 celendrenæ Φ^a*AM* celendrinæ *D* celensirenæ *P* 18 germanicupolis *Y* germanupolis *CVD*^{mg} marcopolis [marcopoli *BN*] Φ^a marcopoleus *AD* marcopoleos *PM* 21 *om. BN* amosenæ *R* ammonense *AD*, *corr. D*^{mg} 22 [194] eps alter *A* eps *BN* agmamonensis *Y* ammonensis *CV* ammonense Φ^a*PD* ammonæ *A* ammonesene *M* 23 theodosiopolis Φ^{ac} theudosiopolis *Y* 24 iohannis *RAD* trapezopolitanæ *YD*^{mg} trapezuntenæ *P* trapezontenæ Φ^a*A* trazonpetene *M* trapezentinæ *D* 25 lesbi Φ^r*D*^{mg} insulæ Φ^{ac} tenædis *CVD*^{mg} tenidi Φ^a tendi *A* 26 theodorus *A* *post* 26 *habet* Helpidius eps similiter Atticus eps similiter Φ^a 27 Acylas *APD* Aquilinus Φ^a 28 iohannis *RAD* docæsariæ Φ^a diocæsareæ Φ^c

1 laodiciensis *A* laudicensis *P* laodicense *CV* 2 episcopus *om.* Φ^r 3 menondrus *CV* 5 Falcellus *A* Facellus *M* Flacillis *D* 7 audoxiade *Y* 10 haracliæ *CV* heracleæ *AP* 12 pernæ *A* perenne *M* persenæ *D* 20 ittapenæ *D* 23 paulus *Y* 25 florensius *P* 26 necæsariæ *CV* neocæsareæ *AP*^{corr}*D*

245 ΣΛΕ Eulalius episcopus || Pionienæ || ciuitatis prouinciæ Hellisponti suscripsi
246 ΣΛϛ Danihel episcopus || Lampsaci suscripsi ||
247 ΣΛΖ Antiochus episcopus || Arcenorum suscripsi ||
248 ΣΛΗ Rufinus episcopus ciuitatis || Bybli || suscripsi
249 ΣΛΘ Alexander episcopus Antaradi suscripsi
250 ΣΜ Iouinus episcopus || Debaltenæ || ciuitatis suscripsi
251 ΣΜΑ Iohannes episcopus supertidæ ciuitatis suscripsi
252 ΣΜΓ Theodorus episcopus Tripolitanæ ciuitatis suscripsi
253 ΣΜΔ Paulus episcopus ciuitatis Aristiu suscripsi
254 ΣΜΕ Sozon episcopus Philippensis suscripsi
255 ΣΜϛ Cyriacus episcopus || Trognadæ || ciuitatis suscripsi
256 ΣΜΖ Diodotus episcopus Lysineon ciuitatis suscripsi
257 ΣΜΗ Macedon episcopus || Magydenæ || ciuitatis suscripsi
258 ΣΜΘ Neon episcopus ciuitatis || Silyatenæ || suscripsi
259 ΣΝ Mysterius episcopus ciuitatis || Amorii || suscripsi
260 ΣΝΑ Longinus episcopus || Olcistenæ || ciuitatis suscripsi
261 Petrus episcopus ciuitatis Dardani suscripsi
262 Chrysippus episcopus ciuitatis Mallon suscripsi
263 Danihel episcopus Cadenæ ciuitatis suscripsi
264 Thomas episcopus Theodosiupolis ciuitatis suscripsi
265 Athanasius episcopus Monsinon suscripsi
266 ΣΝΒ Dauid episcopus Adrianæ ciuitatis suscripsi
267 ΣΝΓ Theoctistus episcopus Pisinuntenæ ciuitatis suscripsi
268 ΣΝΔ Cyriacus episcopus ciuitatis egapsi suscripsi
269 ΣΝΕ Paulus episcopus suscripsi
270 ΣΝϛ Ζ Iulianus presbyter agens uices || Calandionis || episcopi Alicarnasenæ ciuitatis suscripsi
271 ΣΝΗ Eulogius episcopus Philadelphiæ suscripsi
272 ΣΝΘ Proclus episcopus Adraon suscripsi
273 ΣΣ Iuuenalis episcopus || Hierosolymorum suscripsi ||

—

Φ^a [*RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 pioneenæ *D*corr pionitenæ Φ^a pionetanæ *A* pionetenæ *D* pionitinæ *M* piotenæ *P* hellesponti Φ^c elisponti *RB* 3. 4 *post* p. 80, 26 *coll. CVD*mg *om.* Φ^c 3 Lampsaci suscripsi] similiter Φ^a 4 Anthiocus [Atticus *BN*] $\overline{\text{eps}}$ similiter Φ^a 5 biblo Φ^{ac} 7 debeltenæ Φ^a*AP* *post* 7 *habet* Andreas pbr̃ [$\overline{\text{eps}}$ *B*] thesalonicæ pro $\overline{\text{epo}}$ eusiteo {cositeo *R* cositeos *N*] sub Φ^a 8 iohannis *RAD* supertidæ *corruptum, conicias* Tiberiadæ 10 aristius Φ^a*M* aritius *APD* 11 filippensis cīū *BN* 12 tognadenæ Φ^a*PDM*, *corr. D* tognadæ *A* 14 mædon Φ^a macadion *APM* matadion *D*, *corr. D*mg magydenæ *Y* magdenæ *CV* maiudenæ Φ^a*APM* maiudinæ *D* 15 siliatenæ Φ^c silitanæ Φ^a pyliatenæ *CVD*mg pilitenæ *Y* 16 armurion Φ^a*M* armusion *A* armorion *PD* 17 olchistinæ *D* soloistenæ Φ^a 21 theodosiupolis *P* theodosiupoli *CV* theudosiopoli *Y* theodosiopoli *M* theodosiopolis Φ^a*AD* ciuitatis *om. BN* 24 267 . 45 25 egapsi Φ^r igapsi *RAP* higapsi *M* igipsi *BD* gipsi *N*, *latet* Aegea⟨e suscri⟩psi 26—p. 82, 1 *om. D*, *corr. D* 27 calendioni Φ^a calendionis *APMY* 27/28 alicarrassene *M* alacarsenæ *A* alacarnesenæ *P*Φ^r*D*mg alicarnissenæ *R* alicarnissæ *BN* 29 271 = 40 30 272 : 41 31 *post* p. 82, 2 *coll.* Φ^a *om. APM* Iuuenalis $\overline{\text{eps}}$ similiter Φ^a

5 ciuitatis *om. Y* 11 zoson *D* 12 episcopus *om. D* 13 lysioneon *A* lysion *D* lysicon *M* 18 darni *Y* 19 carysippus *Y* crispus *M* 20 adenæ *D* ciuitatis *om. Y* 22 monsion *MY* 24 pisinuntinæ *PDM* pisinetene *Y* 30 proculus *Y* plocus *D*mg adron *AM* adranon *Y* 31 hierusolimis *CV* ierosolymis *D*mg

274 ΣΞΑ Thalassius episcopus || Cæsareæ suscripsi ||
275 ΣΞΓ Nitiras episcopus ciuitatis Gazæ suscripsi
276 Cyrinus episcopus Pataræ ciuitatis suscripsi
277 Theophilus episcopus ciuitatis oriæ suscripsi
278 ΣΞΔ || Eusebius episcopus Ancyræ suscripsi ||
279 Eudoxius episcopus ciuitatis stenon suscripsi
280 Marcianus episcopus Cotenæ ciuitatis suscripsi
281 Sabas episcopus ciuitatis Palto suscripsi
282 Macarius episcopus ciuitatis Æno suscripsi
283 Cyriacus episcopus ciuitatis * suscripsi
284 Philippus episcopus Theodosiupolis siue Nouæ aulæ suscripsi
285 Basilius episcopus Paleaspoleos suscripsi
286 Lucianus episcopus ciuitatis Bizoæ suscripsi
287 Patricius episcopus Agmassenæ ciuitatis suscripsi
288 Eutychius episcopus || Docimenæ || ciuitatis suscripsi
289 Eustathius episcopus gentis Saracenorum suscripsi
290 Paulus presbyter agens uices Vranii reuerentissimi episcopi Ibaritanæ ciuitatis suscripsi
291 Helias episcopus || Balandenæ || ciuitatis suscripsi
292 Eusebius episcopus ciuitatis Seleucobili suscripsi
293 ΣΞΒ Patricius episcopus || Adrianutheron || suscripsi
294 ΣΞΕ Iulianus episcopus Tabiæ suscripsi
295 ΣΞϚ Meliptongus episcopus || Eliupoleos || suscripsi
296 Stephanus episcopus ciuitatis manenon suscripsi
297 ΣΞΖ Acacius episcopus ciuitatis Cinni suscripsi
298 Andreas episcopus ciuitatis || settenæ || suscripsi
299 Paulus episcopus Aradi suscripsi
300 Abramius episcopus castri Circensii suscripsii
301 Vitesalas episcopus Neapolitanæ ciuitatis suscripsi
302 ΣΞΗ Leucadius episcopus || Mnizu || ciuitatis suscripsi
303 ΣΞΘ Euphrasius episcopus || Laganiæ || ciuitatis suscripsi
304 Musonius episcopus Brimenæ ciuitatis suscripsi
305 Antiochus episcopus ciuitatis Sinopis suscripsi

Φ^a [*RBN*], Φ^c [*APDM*], Φ^r [*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 Talassius ēps similiter Patricius ēps similiter Φ^a *om. M* 4 [277 = 186] soriæ *R, latet* Orie⟨ssu⟩ 5 *post* 1 *coll. Y om.* Φ^{ac}, *corr. D* 6 istenon *P* ΣΤΕΝΩΝ *pro* ΕΤΕΝΩΝ 11 284 = 141 theodosiupolis *P* theodosiupoli Φ^r theodosiopoli *M* theodosiopolis *RNAD* theodosipolis *B* 12 paleaspoleo Φ^a 13 286 = 9 14 287 = 179 18 288 = 96 Eustochius 96 ducimenæ Φ^a dociminæ Φ^c 16 sarracenorum *BNM* saracinorum *A* 19 blandenæ Φ^{ac}, *corr. D* 20 *post* 18 *coll. B*^{corr} *N*, *post* 31 *B* seleucopoli *D* seleucobolis *P* seleupobili Φ^{ar}*AM* 21 293 = 160, *numeri diuersi* adrianotheron *Y* adryanotyron *P* adbrianotyron Φ^a abrianotyro *M* absyanotyron *A* absianotyrī *D*, *corr. D*^{mg} 23 Ἡλιουπόλεως Γ adeliupoleos *CV* iuliopoleos Φ^a*Y* iliopoleos *P* iulianopoleos *AM* iulianopoleus *D* 24 296 157 26 septenæ *P* ettenæ Φ^a*A*, *latet* Satalenæ, *sed cf.* Φ 96[171] 28 300 = 122 circinsis *A* cercensis *PD* 29 301 86 Viteselas *BN* Vitellas *Y* 30 mnizu *AY* imnizu *PDMCV* minizu *R* minizo *BN* 31 galaniæ Φ^a 33 304 = 93 33 sinopis *AP* sinopi *RM*Φ^r synopii *BN* senopæ *D*

1 thalasius *CVD*^{mg} 2 niteras *P* nitaras *M* gazene *A* 3 *post* p. 81, 29 *coll. M* patere *M* paratæ *D* patereæ *Y* 8 paltu *P* 10 ciuitatis *om.* Φ^c, *nomen excidit* 11 ale *Y* 12 eps ciuitatis *AP* 13 byze *AY* 14 agmassinæ *D* ciuitatis *om. P* 16 eustasius *P* 17 ibaritenæ *AD* 22 *om. P* ciuitatis tauiæ *A* tabiæ ciuitate *D* 24 maneon *APM* mancon *D*, *postulatur* Pœmanenon 25 cinin *Y* 27 aradæ *D* ciuitatis aradæ *AP* fu suscripsi *CV* 28 abnamius *CV* ēps ciuitatis *AP* 29 ciuitatis *om. P* 32 briminæ *APM* brimiæ *D*

306 Helpidius presbyter agens uices reuerentissimi episcopi Parali Adrapenæ ciuitatis suscripsi

307 Euphronius presbyter agens uices Domni reuerentissimi episcopi copisenæ ciuitatis suscripsi

308 Helpidius presbyter agens uices reuerentissimi Antoniani episcopi ciuitatis Amissu suscripsi

|| Omnes quibus numerus non adscriptus est, neque in meo neque in Acum̄ Græco sunt ||

98 Piissimis et fidelissimis et Christianissimis imperatoribus uictoribus ac triumphatoribus Valentiniano et Marciano semper augustis sancta et magna synodus secundum dei gratiam et || sanctionem || uestræ pietatis congregata in Calchedonensium ciuitate. Magnæ passiones et medicamina fortia et medicos indigent sapientes. propter hoc igitur omnium dominus passionibus orbis terræ sicut medicum optimum uestram || superinstituit || pietatem, ut has || congruentibus || sanctis medicaminibus; uos uero, Christianissimi, diuinum suscipientes decretum præ aliis omnibus competentem diligentiam adhibuistis ecclesiis, pontificibus || consonantiæ medicinam machinantes ||. undique enim || nos || congregantes || omne || commouistis || auxilium ||, quatenus et factæ interimantur discordiæ et paternæ fidei || doctrina roboretur ||. nos igitur considentes et uniuerso || orbi || factæ tempestatis || causam || inquirentes huius rei auctorem comperimus Dioscorum quondam Alexandrinorum episcopum, primum quidem quia epistulam a sanctissimo archiepiscopo senioris Romæ Leone directam ad sanctæ memoriæ Flauianum quondam Constantinopolitanæ urbis episcopum recitari prohibuit reuerentissimis episcopis Ephesi congregatis et || hæc || post promissiones suas et iuramenta plurima, sicut nos præsentes || nouimus ||, secundo uero, quia Eutychi ægrotanti impietate Manichæi et legitime || abdicato || tam sacerdotium quam monachorum principatum ante decretum synodale irregulariter reddidit || et hæc, cum || sanctissimus et beatissimus magnæ Romæ archiepiscopus Leo per easdem litteras conuenientia || decreuisset || et scelestam Eutychis in scriptis || damnasset || perfidiam dicentis: confiteor quidem ante adunationem ex duabus naturis dominum nostrum Iesum Christum, post uero unitionem unam || esse || naturam, || et quia || in || deo amantissimum episcopum

98 *Græce deest*

Φ^{a} [: *RBN*], Φ^{c} [= *APDM*], Φ^{r} [*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 eps pbr̄ *M* ēps *B* andrapenæ *BN* adrapine *D* 3 copisenæ $\Phi^{a}CY$ copissenæ *DMV* copessenæ *AP postulatur* Cucusenæ 7. 8. *om.* $\Phi^{ac}Y$, *add.* D^{mg} 11 sanctione Φ^{a} 14 instituit Φ^{ac} conuenientibus Φ^{a} ingruentibus D^{mg} 16/17 consonantiæ medicinam *CV* medicinam D^{mg} medicinam constantiæ *Y* consonantia medicamina $\Phi^{ac}V^{corr}$ 17 adinuenientes $\Phi^{a}V^{corr}$ nos *om.* Φ^{a} omnem Φ^{ac} 18 quæstionem $\Phi^{ac}V^{mg}$, *corr.* D^{mg} 18/19 corroboretur [corroboraretur *D*] doctrina Φ^{ac} consedentes Φ^{ac} in uniuerso *BN* orbe $\Phi^{a}APM$ orbis *Y* 20 causa Φ^{a} 24 hoc Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 25 cognouimus Φ^{ac} 26 abdicatum Φ^{a} 27 et — cum Φ^{r} cum hæc Φ^{ac} 28 esse decreuerit Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 29 scelestem *BD*, *corr.* *D* celestam *N* eutyches $\Phi^{a}A$ damnauerit Φ^{ac} *corr.* D^{mg} 31 esse *om.* Φ^{ac}, *corr.* *D* et quia $\Phi^{r}D^{mg}$ et quomodo [quondam *M*] Φ^{c}, quomodo Φ^{a} in *om.* $\Phi^{ac}V^{corr}$, *corr.* D^{mg}

3 reu domni *A* 5 antonini *AD* antonii *PM* 6 amisso *D* 9 uictoribus *om. PCV* 10 scǣ et magne *CV*, *corr.* *V* 12 passionis *PD* 13 medium D^{mg} 14 sanitatis P^{corr} 15 hominibus *CV*D^{mg} 18 et[1] *om. APD*, *corr.* *D* interminantur *A* 20 repperimus *APD* comperibus *CV*D^{mg}, *corr.* *V* 21. 25 numeros in mg. *C* 23 prohibuit recitari *Y* recitare *D* prohibuit] huic *A* 25 eutyche *APDY* 26 sacerdotio *D* principatu *D* 27 decretam *C* synodalem *APD* 29 dicentes *AY*, *corr.* *A* 30 nostrum *om.* *P* 31 dō amantissimo *D* 31. p. 84, 1 eusebium ēpm̄ *P*

Eusebium || iniqua commisit, || adhuc autem || quosdam || a diuersis conciliis rite damnatos in communionem propria auctoritate suscepit, sanctis regulis præcipientibus excommunicatos ab aliis in communionem alios non debere suscipere. et forte super tantis ac talibus iniquitatibus ueniam adipisci potuisset, si per dignam pœnitentiam || adsciscceret || medicinam ab hoc uniuersali concilio; sed quoniam || super || alias suas || nequitias || et aduersus || ipsam || apostolicam sedem latrauit et excommunicationis litteras aduersus sanctissimum et beatissimum papam Leonem facere conatus est et in prioribus arroganter perstitit iniquitatibus et aduersus præsentem || sanctam uniuersalem || et magnam synodum procax existens atque diuersis contra se factis accusationibus omnino contemnens respondere non passus est, semel quoque ac secundo et tertio secundum sanctas regulas euocatus despexit occurrere, decenter ab uniuersali concilio sacerdotio || est nudatus || et episcopali dignitate || pronuntiatus est alienus ||, ut hoc similia perpetrare temptantibus disciplinæ fieret et || sobrietatis || exemplum, quoniam quidem et diuinæ præcipiunt leges aperte
1 Cor. 5, 13 dicentes: expellite malum a uobismet ipsis. quid autem peius est tanta delinquente et ita diuinos canones conculcante et uniuersum orbem terræ fluctuatione et tempestate replente et membra ecclesiæ dissipante et hæc eadem aduersus se inuicem armante? enimuero inueniet aliquis et medicum, quando uiderit membrum teneri incurabili passione et corpori omni pestiferum, ferro || utentem || et abscidentem male iacentia, ut aliis corporis partibus conferat sanitatem. hæc uero pium uestrum docemus imperium, ut et illius malitiam et in eum || prolatæ, quod deo teste dicimus, iustæ sententiæ sinceritatem || consideretis. credimus enim consonos nobis fieri et uos piissimos et Christianissimos imperatores, scientes uestri uenerabilis imperii circa malos horrorem et quantam || pacis ecclesiasticæ || geritis prouidentiam, experimento edocti. cuius gratia et || omnium || deum petimus uestrum || amplius custodire imperium et || pietatem solite protegens et tranquille uniuersum orbem terræ regens et iustitiam singulis subditis iudicans et || resistentes manus hostium || subiugans || et || uestris sceptris obtemperare compellens. ut autem quæ bene et secundum deum || cum || sanctis regulis definita sunt, manifestius cognoscat Christianissimum uestrum imperium, et ipsa quæ subsecuta sunt monumentorum gesta cum omnium || nostrum || subscriptione huic relationi sociauimus.

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [*CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 2/3 not regulam de excommunicatione *C*^{mg}

VERSIO ANTIQVA 1 iniqua [iniquam *D*^{mg}] commisit Φ^r*D*^{mg} addixit [adduxit *M*] Φ^{ac} iniqua abdixit *V*^{corr} quosdam *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 5 quæreret Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} et super Φ^a 6 malitias Φ^{ac} ipsam *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 9 sanctam et uniuersalem Φ^c et uniuersalem sanctam Φ^a 12 est nudatus [nutatus *CV*] Φ^r denudatus [denuntiatus *M*] Φ^{ac} *V*^{corr}, *corr. D* 12/13 alienus ostensus est Φ^{ac} 14 moderationis Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 15 de *R* ex *D* 19 utente Φ^a 21/22 prolatam quasi sub diuino conspectu iuste sententiam diligenter Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 24 ecclesiasticae paci [pacis *D*^{corr}] Φ^{ac} 25/26 omnium — et^1 *om. M* 25 omnipotentem Φ^a*APD* 25/26 $\overline{\text{urm}}$ — imperium *CV* imperium $\overline{\text{urm}}$ amplius custodire *Y* $\overline{\text{urm}}$ imperium in [im *BN*] amplius custodire Φ^a amplius custodire $\overline{\text{urm}}$ imperium *APD* 26 et^1 *om.* Φ^a*APD*, *corr. D* solita *D* sollicite *BN* 27 resistentes [resistentis *APD*] manu [manum *P*] hostes [hostis *A*] Φ^c, *corr. D* hostes resistentes [resistens *BN*] manu Φ^a 28 et] ac Φ^a*APM* hæc *D* 29 cum *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 31 nostrorum Φ^a*PM* reuelationi *N* relationis *CV*

1 aduersus [aduersis *C*^{corr}] consiliis *CV* a *om. D* 2 damnatus *AP* communione *APM* 3 communione *AMY* 4 his tantis Φ^c 7 patrem *APD*, *corr. D*^{mg} 7/8 conatus est facere *M* 8 prestitit *A* et^2] præsersim et *M* 12 concilii *Y* 16 conculcare *D*^{mg} terrae orbem *Y* 16/17 et uniuersum — dissipante *om. M* 17 tempestatem *D* 18 armantem *PDM* et *om. PD. corr. D* uiderit et *AY* membra *A* 20 iactantia *A* corporibus partibus *A*Φ^r, *corr. V* corporibus *D* ürm pium *AP* 21 illis *A* 23 et^1] ut *CV*, *corr. V* 25 docti *M* 27 terrae *om. AP* gerens *PD. corr. D*

31 EXPLICIT SECVNDA COGNITIO CALCHEDONENSIS CONCILII INCIPIT EIVSDEM SYNODI COGNITIO TERTIA Φ^a EXPL̄ ACTIO TERTIA INCP̄ ACTIO QVARTA *AP* explicit actio tertie sancti calcedonensis concilii incipit eiusdem actio quarta *M*

PROPOSITIO CONTRA DIOSCORVM

99 Sancta et magna et uniuersalis synodus quæ per gratiam dei secundum sanctionem piissimorum et deo amicissimorum imperatorum nostrorum in Calchedonensi prouinciæ Bithyniæ ciuitate collecta est in ecclesia sanctissimæ et decore ornatæ uictoriæ martyris Euphemiæ, omni dilecto Christo Constantinopolitanæ et Calchedonensis populo ciuitatis. Peruenit ad sanctum magnumque concilium quod post sacerdotii ablationem ex diuinis regulis descendentem Dioscorus, qui fuit Alexandrinorum magnæ ciuitatis episcopus, diffamare præsumit rursus se fore sacerdotium recepturum, quem prius habens non ad placandum largitorem Christum, sed ad iniquitatem corruptionemque canonum diuinorum et ecclesiastici est ordinis hunc abusus. ut igitur cuncti qui sanæ fidei sunt alumni, indubitatum teneatis quod iusta sit super eum a sancto et uniuersali concilio decreta deiectio, iustum iudicauimus has litteras promulgare signantes quod qui talia perpetrauit quæ ab omnium dominatore deo et a tanta episcoporum multitudine ignosci non debeant, sacerdotali gratia denudatus omnino nullam restaurationis spem poterit optinere quippe quo proiecto una quieuit et scandalum.

CLERICIS ALEXANDRIAE CALCHEDONE CONSTITVTIS DE DAMNATIONE DIOSCORI

100 Sancta et magna et uniuersalis synodus quæ per gratiam dei et decreta piissimorum et Christo amicorum imperatorum nostrorum in Calchedonensi Bithyniæ prouinciæ ciuitate collecta est in ecclesia sanctissimæ et ornatæ decore uictoriæ martyris Euphemiæ, Charmosyno presbytero et œconomo et Euthalio diacono reuerentissimis et reliquis clericis qui hic sunt. Cognoscat reuerentia uestra Dioscorum, qui fuit uester episcopus, multimode in uiolatione diuinarum regularum conuictum et ecclesiastici ordinis nec non in contumelia quam sanctæ huic et uniuersali synodo intulit eo quod tertio secundum diuinas regulas euocatus adesse despexerit, hesterna die, quæ est præsentis mensis Octobrii tertia decima die sabbati, a sancto et universali concilio secundum quod conuenit ecclesiasticæ disciplinæ, esse ab episcopatu depositum et omni ecclesiastico gradu priuatum. custodite igitur ecclesiastica uniuersa tamquam facturi rationes ei qui per uoluntatem dei et nutum piissimorum et deo amicissimorum imperatorum nostrorum Alexandrinæ magnæ ciuitatis est sanctissimæ ecclesiæ ordinandus episcopus.

DAMNATIO MISSA DIOSCORO A SCO CONCILIO

101 Sancta et magna et uniuersalis synodus quæ gratia dei secundum constitutum

---

99 = *Gesta Chalcedonensia* 2, 101 100 [= 102] = *Gesta Chalcedonensia* 2, 100 101 *Gesta Chalcedonensia* 2, 99 102 100

CDY

ordinem secutus sum CD, 101. 99. 100 *coll. Y om.* 102 [Γ] 1 item propositio *Y* 4 ciuitatis *D* 5/6 et — ciuitatis *Y* epo polo ciuitatis et calchedonensis *CD* 8 rursum *Y* forte *Y* 9 *postulatur* quod 10 et *om. CD* hunc *CD*Γ tunc *Y* 11 alumini *C* et indubitatum *CD* 13 dominatorem *C* 14 ad *D* 15/16 quieuit et *CD* que uitet *Y* 17 clerici alexandrinæ *CD* 18 qui *CD* 20 ecclesiae *CD* docore *C* 24 contumeliam *CDY* 26 dieque quæ *CD* 29 natum *CD* 30 alexandrinorum *D* est *om. CD* 32 DE DAMNATIO *C* DE DAMNATIONE *D*

piissimorum et deo amicissimorum principum nostrorum collecta est in Calchedonensium ciuitate Bithyniæ in basilica sanctissimæ et bonæ uictricis martyris Euphemiæ Dioscoro. Cognosce te ipsum propter quod diuinos canones despexisti et inobœdiens extitisti huic sancto et uniuersali concilio superque hæc præter alia tua commissa, in quibus inuentus es reus, etiam tertio euocatus ab hac sancta et magna synodo secundum diuinas regulas, ut accusationibus responderes, minime occurristi, Octobrio mense præsenti tertio decimo die a sancto et uniuersali conuentu esse episcopatu depositum et omni ecclesiastica sanctione summotum.

CLERICIS ALEXANDRIAE QVI ERANT CALCHEDONE DE DAMNATIONE DIOSCORI SVPER IAM SCRIPTA EST

102 Sancta et magna et uniuersalis synodus quæ gratia dei secundum sanctionem piissimorum et amantium Christum imperatorum nostrorum collecta est in Calchedonensium ciuitate Bithyniæ regionis in martyris sanctissimæ et bonæ uictricis Euphemiæ ecclesia, Charmosyno presbytero et dispensatori et Euthalio diacono reuerentissimis et ceteris clericis qui hic sunt. Cognoscat reuerentia uestra Dioscorum, qui fuit uester episcopus, multis modis deprehensum in diuinarum regularum læsione et ecclesiastici ordinis, insuper uero huic sanctae et uniuersali synodo contumelias irrogantem eo quod tertio euocatus secundum diuinos canones contempsit occurrere, hesterno die qui est præsentis Octobrii mensis tertius decimus die sabbati, a sancta et uniuersali synodo secundum quod placuit ecclesiasticæ disciplinæ, ⟨tam⟩ ab episcopatu fuisse depositum quam et ab omni ecclesiastico gradu est factus extraneus. custodite igitur res ecclesiasticas uniuersas ut et qui futuri estis reddere rationem ei qui secundum dei uoluntatem et nutum piissimorum et deo amicissimorum imperatorum nostrorum Alexandrinæ magnæ ciuitatis sanctissimæ ecclesiæ est ordinandus episcopus.

RELATIONES SCAE SYNODI EX CODICE ACVM GRAECO IN LATINVM TRANSTVLI EGO IPSE

Relatio sanctæ synodi Calchedonensis ad sanctæ memoriæ Pulcheriam augustam de damnatione Dioscori

103 Piissimæ et quæ Christum diligens deo est dilectissima, reginæ et augustæ, custodi catholicæ et orthodoxæ fidei filiæ Pulcheriæ sancta et magna synodus quæ secundum dei gratiam et uestri imperii sanctionem in Calchedonensium metropoli congregata est. Multa tibi bona præstentur, quæ donante digna sunt saluatore, quæ amas Christum, filia et augusta. loquentes enim nos ad alumnam fidei oportet ab orationibus inchoare atque hinc deo laudes offerre, quia circa ipsam domini euan-
Mt. 5. 16 gelicam uocem lucet lux meritorum uestrorum coram cunctis hominibus et bona opera uestra cernentes glorificant patrem uestrum, qui est in cælis. ecce enim cunctis pietatis uestræ fulgor irradiat, impletus est per uos doctrinæ apostolicæ cursus et zelo uestri amoris in deum ignorantiæ caligo perculsa est et fidei declarata concor-

103 *Græce deest*.

CD

9—25 *om. Y* 9 clerici alexandrinæ *CD* 14 ecclesiæ *CD* 18 eo] et *CD* 20 uniuersali *D* unium *C* tam *addidi* 21 est] et *CD* 23 ei] et *CD* nutum] unum *CD* 24 est *D* et *C CDY* 26 *om. Y* 27 scæ memoriæ *CD* religiosam *Y* 29 quæ — dō *Y* xps diligens dō quæ *CD* 32 bona tibi *D* 33 filiam et augustam *CD* 34 quoniam *Y*

dia. nec ultra hæreticæ pestilentiæ nobis sunt inportuna zizania: consonamus uniuersi magisteriis pietatis uestris id adiuti laboribus impetrantes. per uos enim nobis fidelium gregibus caulæ replentur, per uos nunc qui olim fuerant dispersi, concurrunt suntque pastores ouibus restituti et magistri discipulis. qui enim dispergebat, extinctus est, sopitus est persecutor, princeps tempestatis explosus est ipsæque naues suos cursuræ petiere rectores Christo ad intellegentiam prospere dirigente, qui ostendit in Leone mirabili ueritatem, qui sicut sapiente Petro, ita et isto utitur assertore. et nos quidem desiderauimus ut omne membrum nobiscum pariter fraterna concordia choros gaudii celebraret, sed quia solus ille qui Alexandrinorum tenuit præsulatum, ultro semet ipsum a tantorum bonorum collegio pepulit, et nos ei cum tristitia et lacrimis denegauimus communionis nostræ consortium, quia et saluator noster, qui uult omnes homines saluos fieri et ad agnitionem ueritatis uenire, illum quem sordida indutum ueste conspexit, a regali aula competenter exclusit. cui Mt. 22, 11-13 similem comperimus esse Dioscorum: ob hoc eum a sacerdotii dignitate contra uota nostra defiximus alienum. fratribus enim scandala ponebat ut nequam et ore suo Ps. 49, 19 abundauit nequitiam fallacia sua litterarum Romani pontificis abnuens lectionem. unde quia semet ipsum non exhibuit bonis exemplum, remansit sicut statua salis, ut terreat delinquentes, dum per illa quæ gessit, pro nobis suis adiucatoribus satisfecit eo quod ex nulla duritia, quin immo nec quanta adhuc exigebat iustitia, sententiæ aduersus eum decreta protulimus. unde præsumentes ea quæ placuerunt, uestro insinuamus imperio, ut illum pro suis erroribus execretur, nostram uero sententiam probet, a quibus pro totietatis prouidentia quod putruerat, est abscisum. estote igitur incolumium protectores et sicut pii roborate fideles et diuinæ in uobis prouidentiæ largitori hanc uicissitudinem repensate, ut tali pretio illum obtineatis honorem qui nulla successione finietur, et imperiali corona coronam inmarcescibilem comparetis. his enim qui pie dispensationem rerum peragunt terrenarum, necessario cælestia rependuntur et maxime uobis, o fidelissimi, quibus et inter tanti onera principatus in orationibus tota uita consistit, quorum conuersatio est in psalmis et apud quos dignitate uidentur ornati qui se humiliant propter deum.

aut certe sic interpretandum: qui dum dignitatem geratis, estis tamen humiles propter deum, quibus religionis est ut ad eos facile accedatur, et zelus ille cælestis quatenus omnibus qui ad uestrum pertinent principatum, fructum prouideat ueritatis: ΚΑΙ ΕΝ ΑΞΙΑΙ ΤΟ ΔΙΑ ΘΝ̄ ΜΕΤΡΙΟΝ ΟΙΣ ΕΝ ΑΙΔΟΙ ΤΟ ΕΥΠΡΟΣΙΤΟΝ ΟΙΣ ΕΝ ΕΥΧΑΙΣ Η ΖΩΗ.

104 Leges sanctæ memoriæ principis Marciani quas beatissimus Leo papa in suis confirmauit epistulis

[De prohibitis disputationibus a Christianis edictum ciuibus nostris Constantinopolitanis]

Imp̄p̄ Cæsares Flauius Valentinianus pontifex inclitus Germanicus inclitus Alamannicus inclitus Sarmaticus inclitus tribuniciæ potestatis uicies septies imperator

---

ADNOTATIONE RVSTICI 3 de restitutis qui olim, episcopis C^{mg} *CDY*

2 uniuersis *CD* *aut* id impetrantes *aut* adiuti *delendum* imperantes *Y* 9 chorus *CD* 13 a *om. CD* 14 ab *D* 18 satisfaciat *CD* 22 potruerat *Y* 23 incolumium C^{corr} *Y* inalumium *C* hinc alumnium *D* uobis *D* 25 inmarciscibilem *C* 26 necessaria *D* 28 perconsistit *CD* palmis *CD* 33 ΚΑΙ — ΖΩΗ *CD om. Y* *subscr.* EXPL ACTIO TERTIA INCP QVARTA COGNITIO EIVSDEM SINODI *Y* 34 incipit leges *Y* sanctæ memoriæ *CD* religiosi *Y* 36 putationibus *CD* 36/37 *deleui* edictum — Constantinopolitanis *om. Y* constantinopolitanus *CD* 39 armaticus *CD*

uicies septies consul septies et Flauius Marcianus pontifex inclitus Germanicus inclitus Sarmaticus inclitus Alamannicus inclitus Francicus inclitus tribuniciæ potestatis uicies septies imperator consul semel de prohibitis disputationibus a Christianis edictum ciuibus nostris Constantinopolitanis

Imper Valentinianus et Marcianus augusti. Tandem aliquando etc. *editum est in Gestorum Chalcedonensium Collectione Vaticana 8*

105 De eodem edictum secundum ciuibus nostris Constantinopolitanis

Idem augusti. Venerabilem catholicæ etc. *editum est in Gestorum Chalcedonensium Collectione Vaticana 9*

Interpretatio legis Theodosii iunioris, quam pro Eutyche seductus a Chrysaphio promulgauit, quam nunc ideo posui ut quia beatæ memoriæ principis Marciani lex hanc subsecuta destruxit, etiam tali collatione noscatur quid amplectendum quidque uidendum sit de hæreticis Nestorianis et fide catholica

106 Olim quidem prius Nestorius, qui fuit Constantinopolitanus episcopus, noua et pestifera præter illa quæ tradita sunt, temptans inducere dogmata Christianorum puræ et orthodoxæ fidei a sancta synodo est eiectus, quæ Ephesi ex uniuerso orbe principali sanctione conuenit. quæ sancta synodus pariter confirmauit etiam catholicam fidem ab episcopis qui Nicææ congregati sunt, traditam et nos confirmantes quæ salubriter definita sunt ab eodem sancto concilio quod Ephesi congregatum est, t. 13 p. 181 generalem promulgauimus legem quæ tam prædictum Nestorium quam eos qui ei similia sapiunt, damnat, præcipientes ne Christiano saltem nomine censerentur, sed ut Simoniani potius uocarentur, quoniam blasphemiam Simonis dilexerunt. definiuimus etiam certis eos debere ultionibus subiacere, quas continet præfata præceptio. quoniam uero præsenti tempore dum post illam iam pridem quietæ essent ecclesiæ, Flauianus Constantinopolitanus episcopus et Eusebius alter episcopus perniciosas seductiones sequendo Nestorii schismata et sectiones ecclesiis iniecerunt, præcepimus rursus in eiusdem ciuitatis Ephesiæ sanctissima ecclesia undique denuo conuenire concilium, ut cum omni subtilitate uera fide firmata a sanctis ecclesiis iniecta per eos hæresis auferretur. hæc ipsa igitur sancta synodus definiuit obtinere quidem fidem quæ Nicææ a trecentis X et VIII patribus tradita est, excludi uero ab episcopatu non solum

104. 105. 107. 108. 109. 110. 106 *post relationem concilii ad Leonem papam in fine Gestorum habet Y*

14—23 *præceptio aliter ex Græco uersa extat in Gestorum concilii quinti collatione V* [*L* IIII 472 *M* VIII 250. 251]

CDY

ADNOTATIO RVSTICI 23 *post* præceptio *in textum intrusa* hic iam male *CD*

1 et flauianum *CD* efftauius *Y* 2 armaticus *CD* fracicus *CD* franccus *Y* 3 uicies septies] *postulatur* ter de — Christianis *om. Y* 4 nostris *om. Y* 5 Imperē — augusti *om. Y* 7 item de *Y* eo *CD* 7/8 ciuibus — augusti *CD* idem augusti constantinopolitanis ciuibus nostris *Y* 7 constantinopoli *CD* 8 uenerabile *CD* 10 theudosii *C* iunioris imp̄ *Y* chrisophio *Y* 11 promulgauit ad s̄cm̄ flauianum et socios eius *Y* quam — quia *CD* quamque iniustissimam legem *Y* marciani principis *Y* 12 hanc *om. Y* 12/13 etiam — catholica *CD* licet nestorii quæ in ea continetur damnationem ipse quoque firmauerit *Y* 12 quidem plectendum *CD* 15 dogmatum *CD* 19 eadem *CD* 20 legem *Cy* fidem *D* quæ *om. y* tam *y* et a *CD* 21 x̄po ano *C* x̄pianos *D* 23 certis *y* ceteris *CD* eorum *y* p̄fecta *CD* 24 illa *CD* quieta esset ecclesia *Y* 25 pernitiones *D* 26 seductiones *y* precipimus *CDy* 27 ephesia *D* utique *D* denuo *om. y* 28 ut] et *y* 29 auferetur *CD* auferatur *y* fidem *y* finem *CD* 30 nicea *y* et *om. D*

Flauianum et Eusebium, sed et Domnum, qui fuit Antiochenus episcopus, et Theodoretum et alios quosdam, qui eadem præfatæ hæreseos cæcitate participant et ob hoc sacerdotalibus indigni sunt sedibus. et nos igitur eiusdem sanctæ synodi decreta laudamus atque firmamus, hanc orthodoxam fidem putantes atque nominantes quæ a cccx et viii exposita est et firmata in sanctis conciliis quæ Ephesi congregata sunt. ut uero et in reliquum tempus perfectissima fiat totius solutio quæstionis, iubemus ut in omni orbe terrarum huic ipsi fidei quæ in Nicæam prolata est, undique episcopi uniuersi suscribant per metropolitanos singulorum locorum et hoc ipsum nobis per proprias eorum litteras intimetur. omnino autem nullus qui Nestorii ac Flauiani et eorum qui eiusdem sententia hæreseos detinentur, ullo modo episcopus ordinetur, sed et si quis iam maligno præuentu est ordinatus aut si quis de cetero per concursum fuerit simulationemque prouectus, is orthodoxorum proiciatur decreto pontificum. et nec usque ad uerbum eidem sanctæ fidei uel adiciatur aliquid uel dematur. sed nec habeat aliquis aut legat aut transcribat proferatue Nestorium uel terminos eius aut codices noxios et maxime quos contra solas Porphyrius edidit Christianas litteras, neque Theodoreti scripta, sed quicumque huiusmodi codices habet, publice illos proferat et cunctis uidentibus igni tradantur. et eos qui hanc religionem colunt, uel doctores eorum nullus neque in ciuitate neque in agro neque in suburbano suscipiat neque eos secum patiatur habere consessum; alioquin rebus eius publicatis ipse perpetuo exilio relegabitur. quisquis hoc egerit uel qualislibet extiterit uel quisquis codices interdictam fidem Nestorii ac Theodoreti continentes aut interpretationes eorum uel qui uocantur sermones allocutorii, siue traditiones, isdem tormentis subiaceat, uel si ea quæ sunt ab illis composita, alterius nomine fuerint prænotata.

106a Lex hæc de Nestorio recte continens, contra orthodoxos uero peruerse, et pro illa nihilo minus utilitate inserta est, ut sciat lector quia sequens lex principis Marciani ideo nominatim de Iba nihil dixit, quoniam nec in ista sic legitur, sed specialiter ab ista damnatos specialiter soluit, generaliter uero et illa generaliter attigit. sicubi autem de Iba in huius legis quæ sequitur, exemplaribus inuenitur, ut superfluum deputetur, quia et nos ita nos alicubi posuisse recolimus, quod ex uerioribus Acumitorum exemplaribus duximus emendandum.

De infirmandis quæ contra sanctæ memoriæ Flauianum episcopum Constantinopolitanæ urbis, et confirmandis quæ postea pro eo a sancta synodo Calchedonensi statuta sunt

107 Idem augusti, id est Valentinianus et Marcianus Palladio præfecto prætoriorum Orientis. Gloria numquam gloriosi morte perimitur nec pereunt cum deficiente

---

inde a 14 sed nec *aliter ex Græco uersa extant l. c.*
107 *Græce extat in Gestis Chalcedonensibus 24*

CDY(y)
1 domum *CD* antiochene *y* 2 p̄fata *y* ab *D* 6 solatio *CD* 7/8 suscribant — locorum undique ep̄i uniuersi *y* 10 ac] aut *y* 11 p̄uentū *C* aut] ut *D* 13 ne *y* 14 aut²] uel *y* 15 Porphyrius] *i. e. Nestorius, cf. t. 1 3 p. 68, 15* 15/16 xp̄ianas litteras edidit *y* 16 xpianos *CD* 19 suburbana *y* consensum *y* 20 ipso perpetuorum *CD* 21 ac *CD* aut *y* 22 aut *y* ut *CD* 23 ulterius *C*
25—34 *om. Y* 29 ut *C* in *D* 30/31 acumitur *CD* 35 id est] idem *D* prætoriorum *CD* 36 *post* Orientis *add.* in defensione s̄cæ memoriæ flauiani ep̄i constantinopolitani *Y* deficient *CD*

uirtutes, immo etiam obitu existimatio augetur bonorum, quia omnis aduersum mortuos euanescit inuidia. inde tanto studio ac præconiis maiorum facta laudantur, inde optimorum maxima cum ueneratione memoria celebratur, inde magnorum animi uirorum exitus appetiuere gloriosos, quia compertum erat eos solummodo perpetuo mori quorum de uita ac morte taceretur. id ita esse etiam præsenti in tempore diuinum ostendit humanumque iudicium. cum enim falsa inuidia et improbe concinnata calumnia religiosæ ac uenerabilis recordationis Flauianus huius almæ urbis episcopus episcopatu fuisset expulsus, quamuis hoc fuit plenius retinere sacerdotium fidem quam acceperat, conseruare (is enim solus est qui esse meretur episcopus), tamen ita eius reliquias et expetiit hæc sacratissima ciuitas et recepit, ut beatior omni uiuente uideretur, ut exitus ille qui putabatur acerbus, optandus credatur fuisse, quo illam immortalem mercatus est laudem. secutum est illud quod meritis eius diuinitas præstitit, ut uenerabilis synodus innumerabilium pæne sacerdotum Calchedonam conueniret, quæ dum fidem diligenter inquirit auctoritate beatissimi Leonis episcopi æternabilis urbis Romæ et religionis fundamenta constituit, Flauiano palmam et sanctæ uitæ et mortis tribuit gloriosæ. ergo quoniam uenerabilis recordationis Flauianus tanto ac tali decoratus est testimonio, ut Eutyches qui contra senserat, cum sceleratis dictis suis ab omnibus uno ore damnaretur, aboleatur illa constitutio quæ subreptione sceleratorum post obitum sanctæ memoriæ Flauiani aduersus eum lata cognoscitur, cessetque in totum cuius initium fuit inicum, et iniusta sententia nihil obsit Eusebio quoque et Theodoreto religiosis episcopis, qui eadem lege continentur, quoniam non possunt sacerdotes constitutione damnari quos synodicum ornat super conseruanda religione decretum. expulsa itaque illa sanctione retineat uitæ gloriæque Flauianus quam meretur perpetuam laudem, ceteris constantiæ erga fidem futurus exemplum.

Illustris igitur et magnifica auctoritas tua hanc saluberrimam legem edictis propositis ad omnium notitiam faciat peruenire.

d. 6. m. Iul. a. 452 PALLADIO PRAEFECTO PRAET. DAT PRID. NON IVL CONSTANT SPORACIO VC ET QVI FVERIT NVNTIATVS CONSVLIBVS

De confirmandis quæ a sancta synodo Calchedonensi contra Eutychem et eius monachos statuta sunt

108 Idem augusti Palladio pfo præt et eodem exemplo Valentiniano pfo Illyrici, Tatiano pfo urbis, Vincomalo magistro officiorum et consuli designato. Diuinæ

---

108 *Græce extat in Gestis Chalcedonensibus* 25; *Latine præterea habetur in codice Albigensi* 2 *et in Collectione Hispana*

CDY

1/2 mortues *CD* 3 inde[1]] in *D* memoriæ *CD* 4 appetiere *D* perpetuæ *CD* 5 uita *Y* unca *CD* id ita *Y* indita *CD* 10 et[1] *om. CD* sacratissima hæc *Y* 12 quod *D* 13/14 calchedonat *C* chalcedone *D* 16 sanctæ] τοῦ παρωιχηκότος Γ uitæ *Y* ciuitate *CD* 18 ille acustitutio *CD* 20 leta *C* læta *D* 21 theodorato *Y* legem *CD* 26 illustris *y* illi *CD* 28 uiro illustri præfecto prætoriorum *Y* data *Y* sporace *Y* sporæ *C* sporie *D*

Φr [= *CDY*], *S* [· *defmt*], *t*

30/31 INCIPIT SACRA [SCA *t*] VALENTINIANI [VALENTINI *t*] ET MARCIANI AGVSTORVM post concilium calcidonense [post — calcidonense *om. t*] edita [*tS*d, *S*f *corr.* editam *S*efmt] in adfirmationem [adfirmatione *S*fmt] eiusdem concilii et damnationem [damnatione *S*fmt] hereticorum *St* 30 de *CD* item idem augusti de *y* confirmantis *C* contra] quæ contra *Y* 32 idem augusti *CD om. Y* imperatores ualentinianus et marcianus āā [āā *om. t*] *St* pfo præt] pape *t* 32/33 et eodem — designato *om. St* 32 et — exemplo *om. Y* 33 designatio *CD* 33/p. 91, 1 diuinæ — potentiæ *St* ample omnipotenti dō Φr *secundum* Γ

semper potentiæ referendæ atque agendæ sunt gratiæ quia auctores heresisque occulta nec latere concedit nec durare inpunita permittit, quorum unum malorum lædendi habet plurimam facultatem, alterum præuaricandi ceteris præstat exemplum. curæ igitur esse diuinitati hominum actus et maxime reuerentiam religionis proxime in confirmanda catholica fide euidenter apparuit, cum Eutychen sceleratorum dogmatum sectatorem nec latere, ut diu latuerat, siuit nec patefacto scelere passa est pœnam sceleris euitare. sententiis itaque diuinis humanisque damnatus synodicum decretum ut merebatur, excepit, reus diuinitati, cui faciebat iniuriam, reus hominibus, quos decipere conabatur. proxime etenim innumerabiles ex toto pæne orbe beatissimi episcopi Calchedone congregati improba prædicti Eutychetis una cum synodo eius causa habita expulere commenta secuti sanctorum definita maiorum quæ uel apud Nicæam a trecentis decem et octo constituta sunt uel in hac postea alma urbe a CL sunt episcopis declarata uel apud Ephesum, cum Nestorii est error exclusus præsidentibus Cælestino Romanæ urbis et Cyrillo Alexandrinæ ciuitatis episcopis. ea igitur quæ sunt iuxta pristinam disciplinam a uenerabili synodo Calchedone definita, illa fide qua deum colimus, per omnia seruanda censuimus atque censemus, quia ualde consequens est quingentorum uiginti sacerdotum pura mente deum colentium definita, quæ pro orthodoxorum fide sacrosancta secundum patrum regulas processerunt, summa cum ueneratione seruare. uerum quoniam principalis prouidentiæ est omne malum inter initia opprimere et serpentem morbum legum medicina resecare, hac lege decernimus eos qui Eutychetis decipiuntur furore, ad exemplum Apollinariorum, quos Eutyches secutus est quosque uenerabiles parentum regulæ, id est ecclesiastici canones et diuorum principum sacratissima scita condemnant, nullum episcopum, nullum habere presbyterum, nullos creare uel appellare clericos ipsumque Eutychen nomine presbyteri quo et indignus et spoliatus est, in totum carere. si qui tamen contra definita nostra episcopos presbyteros ceterosque clericos ausi fuerint creare, tam factos quam facientes uel præsumentes sibi clericorum gradum bonorum amissione perculsos exilio perpetuo præcipimus contineri. coeundi uel colligendi uel congregandi monachos aut ædificandi monasteria nullam eos iubemus habere licentiam, loca in quæ forte conuenire aliquando temptauerint, confiscari, si tamen

---

Φ^{r} [$-$ *CDY*], *S* [$=$ *defmt*], *t*

1 atque agendæ *S om. t* atque habendæ *y* [*cf.* Γ] aretribuæ [aretributæ *D*] habende *CD* quia [qui *S*^{de} quæ *S*^{f} *corr.*] *St* quod Φ^{r} auctores [*addiderim* scelerum] heresisque [heresesque *S*^{fm} heresis *S*^{de}] occulta [occultas *S*^{f}] *St* scelera Φ^{r} *secundum* Γ 2 quorum unum [unum *om. t*] malorum *St* horum enim alterum Φ^{r} *secundum* Γ 3 habent *t* præuaricandi *t* precauendi *S* peccandi Φ^{r} p̄stet *CD* p̄sentat *t* 4 et *om. CD* 5 fide euidenter] fidenter *t* eutychem *CDt* 6 latueret *CD* siniit [sinit *S*^{m}] *S* scelere *om. S*^{f} penas *t* 7/8 damnatos synodico decreto *t* 7 synodum *D* 9 enim *t* urbe *t* 10 calcidone *S*^{em} calcidonam *S*^{f} caldonam *t* p̄dicatione *t* eutychis *Y* 11 sequutis *CD* qui *t* uel *om. t* 13 decreta Φ^{r} cum] cum ducentos quinquaginta duos *t* 13/14 quesedentibus *t* 14 romæ urbis papa *t* alexandrino *Y* ep̄o Φ^{r}*t* 15 calcidone *S*^{df}*t* 16 quæ *t* 17 quingentorum uiginti Φ^{r}*t* DCXX *S* sacerdotum *om. D* 19 seruare Φ^{r} conseruare *S* celebrare *t* uerum *om. St* quia *Y* prouidentia *DYS*^{fm} 20 inter initia] interentia *CD* serpentum *S*^{dem}*t*, *corr. S*^{d} serpentinum *S*^{f} 21 decernimus lege *t* euticis *t* decipiuntur furore Φ^{r}Γ decipiuntur errore *t* errore decipiuntur *S* 21/22 apolinariorum *Y* apolonariorum *CDS*^{m} appollianorum *S*^{d} 22 patrum *S* patres tum *Y* 23 diuorum [duorum *S*^{mt} *t*] principum *St* principum diuorum [diuinorum *Y*] Φ^{r} sacratissima scita [sacra *t*] Φ^{r}*t* sacratissimas sanctiones *S* 24 creare *S* ecreare *t* habere Φ^{r} *secundum* Γ 25 euticem *t* nomine presbiterii *S* presbiterii nomine *t* quod *t* et^{2}] est et *S*^{de} est *t*, *del. S*^{f} 25/26 si quis *S*^{t} sequi *D* 26 ausi] aut si *t* 27 creature *t* p̄rsumentes siue p̄sumentes *t* presumentes siue *S*^{f} gradus *St* 28 perculsus *S*^{demt} et ex filio *y* perpetuum *t* 29 monasterii Φ^{r} *secundum* Γ 30 locaque ipsa Φ^{r} *secundum* Γ in quæ *S*^{mt} in qua *S*^{def}*t* si Φ^{r} *secundum* Γ forte ausi *St*

domino loci sciente conuenerint; quodsi ignaro, actorem conductoremue loci fustibus cæsos deportationem subire censemus. ipsos præterea nihil ex testamento cuiusquam capere, nihil eis qui eiusdem erroris sint, relinquere testamento, ad nullam eos patimur aspirare militiam, nisi forte ad cohortalinam uel limitaneam. si quis etiam extra prædictam militiam inuentus fuerit militare uel quia ignorabatur eius in religione peruersitas uel quia post adeptum cingulum ad hunc deuenit errorem, solutus militia infidelitatis suæ fructum hunc habeat, ut optimorum et palatii communione priuetur nec alibi quam in quo natus est uico uel ciuitate uersetur. quodsi qui eorum in hac alma urbe quod credi nefas est, geniti sunt, tam hac ciuitate uenerabili quam sacratissimo comitatu et omni excludantur metropolitana ciuitate. et hæc quidem generaliter circa omnes constituimus qui hac labe polluti sunt uel polluentur; eos autem qui antehac clerici orthodoxorum fidei et monachi qui idem quod Eutyches habitauere diuersorium (neque enim monasterium dicendum est quod religionis habuit inimicos), qui ad hoc usque insaniæ processerunt, ut relicto uenerabilis religionis cultu et synodico decreto quod totius pæne orbis Calchedone coadunati definiuere sacerdotes, infaustam Eutychetis sequantur assertionem, quia uera luce deserta tenebras eligendas esse crediderunt, omnibus pœnis quæ uel hac uel præcedentibus legibus aduersus hæreticos definitæ sunt, iubemus teneri, immo extra Romanum expelli solum, sicut præcedentes religiosissimæ constitutiones de Manichæis constituere, ne eorum uenenatis fraudibus sceleratisque commentis innocentum uel infirmorum animi decipiantur. comperimus præterea quædam eos in contumeliam religionis et inuidiam uenerabilis synodicæ definitionis fuisse mentitos conscriptisque libris et chartarum tomis plura finxisse quæ eorum insaniam aduersus ueram fidem aperte signarent, atque ideo præcipimus, ubicumque huiusmodi scripta reperta fuerint, ignibus concremari, eos uero qui uel scripserint uel aliis legenda tradiderint docendi studio uel discendi, censemus deportatione puniri. docendi etenim hanc infaustam hæresim, sicut pridem edictis serenitatis nostræ continetur, omnibus ademimus facultatem, quia ultimo supplicio coercebitur qui illicita docere temptauerit. eos uero qui sequendi studio audierint scelerata disserentem, decem librarum auri multa compescimus. ita enim materia subtrahetur erroris, si peccatorum et doctor defuerit et auditor, Palladi parens carissime atque amantissime.

Φr [= *CDY*], *S* [= *defmt*], *t*

1 sciente tempore *t* ignoro *CD* auctorem *y* actore *Smt* auctore *Sdeft* conductorem uel *D* conductoreue *Sf t* loci conuenerint *Sf corr.* 2 cesos [ceso *Sd*] *S* cesus *t* cesum *y* cetum *CD* deportatione *Sdemt* deportione *t om.* Φr subi *t* 3 in eis *t* eius *CD* nullas *CD* 4 cohortallinam *S* qui Φr*Sdef t* 5 ex p̄ceptam *y* inuenti fuerint *St* 5/6 ignorabatur — quia *om. t* 5 ignoratur *y* 6/7 solus *t* 7 militiæ *CD* militiam *St t* hunc *om. t* ut] et *CD* 8 alibi] aliquit *t* in qua natus *S*, *corr. Sf* in quatus *t* incolatus *y* 9 tam Φr et damnati de *St* 10 quam] tam *Sf corr.* et] quam *Sf corr.* 11/12 polluerunt *t* 12 eos illi *St* illi *Sf corr.* ante hoc *St*, *corr. Sf* hac ante *y* clerici fuere *Sf corr.* orthodoxæ *Sf corr.* qui idem Γ quidem Φr*St* qui habitant *Sf corr.* quod *CDSf corr.* quo *St* qui *y* 13 habitauit *Sf corr.* enim *om. t* 14 adhuc *St* ad hanc *Sf corr.* insaniam *Sf corr.* precesserunt *y* ut *om. St*, *corr. Sf* 15 qui *y* calcidone *Sdefmt* 16 definire *t* decreuere Φr eutices *t* secuntur *St* uerba *t* ueram *Sde* uere *Sm* 16/17 lucem desertam *Sde* 17 quæ — uel[2]] subdi quæ a *Sf corr.* hæc *t* in hac *St* 18 legibus *om. t* aduersis *D* definita *St*, *corr. Sf* teneri *om. Sf* 19 pelli *Y* præcedentibus *t* recedentes *Y* 20 uenenati sunt *CD* innocentium *t* uel *St* et Φr 22 sinodici *S*, *corr. Sf* 23 meram *Sdef* 24 ideo *om. t* scripta] ubi scripta *D* 25 tradenda legerint *D* 26/27 docendi — hæresim Φr delenda est enim hæc infausta heresis [hereses *t*] *St* 27/28 adimimus Φr*Sdeft*, *corr. Sf* 28 quia *t* 29 denarum *St* 30 multatione *S* multationem *t* maceriam *t* peccatoribus *Sf corr.* 31 fuerit *Y* et *om. t* Palladi — amantissime *om.* Φr parens carissime *S* p̄clare *t*

Illustris igitur et magnifica auctoritas tua edictis propositis omnibus faciat nota quæ iussimus, cognoscentibus moderatoribus prouinciarum eorumque officiis, defensoribus etiam ciuitatum quod si ea quæ mera fide et sancto proposito custodienda censuimus, aut neglexerint aut permiserint temerari, denarum librarum auri multa perculsi ut religionis legumque proditores etiam de existimatione laborabunt. legi.

Eodem exemplo scripta Valentiniano uiill pfo Illyrici et Tatiano pfo urbis et Vincomalo mag officiorum et cons designato

DAT XV KL. AVG CONSTANTINOPOLIM SPORACIO VC ET QVI FVERIT NVNTIATVS CONSVLIBVS d. 18. m. Iul. a. 452

RELATIO SCAE SYNODI CALCHEDONENSIS AD BEATVM PAPAM LEONEM GENERALITER DE OMNIBVS GESTIS

109 Sancta et magna et uniuersalis synodus quæ per gratiam dei et sanctionem piissimorum et amatorum Christi imperatorum nostrorum collecta est in Calchedonensium metropoli prouinciæ Bithyniæ sanctissimo et beatissimo Romanorum archiepiscopo Leoni. Repletum est gaudio os nostrum et lingua nostra exultatione: Ps. 125, 2 hanc tamquam propriam nobis prophetiam gratia coaptauit, a quibus pietatis est restitutio confirmata. quid enim fide sublimius ad lætandum? quid agnitione dominica festius ad coronas? quam nobis olim saluator ipse tradidit ad salutem inquiens: euntes docete omnes gentes baptizantes eos in nomine patris et filii et spiritus Mt. 28, 19. 20 sancti, docentes eos seruare omnia quæcumque mandaui uobis, quam uelut auro textam seriem ex præcepto legislatoris uenientem usque ad nos ipse seruasti, uocis beati Mt. 16, 16 Petri omnibus constitutus interpres et eius fidei beatificationem super omnes adducens. unde et nos quippe ut inchoatore bonorum te ad utilitatem utentes, ecclesiæ filiis hereditatem sortemque ueritatis ostendimus, non singillatim faciente in occulto unoquoque doctrinam, sed uno spiritu, una conspiratione atque concordia confessionem fidei declarantes. et eramus in communi corona gaudii, quasi in imperialibus cenis deliciis spiritalibus epulantes, quas per tuas litteras Christus præparauerat inuitatis, et supercælestem sponsum inter nos conuersantem nos cernere putabamus. si enim ubi sunt duo aut tres congregati in nomine eius, ibi se in medio eorum fore per- Mt. 18, 20 hibuit, quantam circa sacerdotes peculiaritatem potuit demonstrare, qui et patriæ et labori suæ confessionis notitiam prætulerunt? quibus tu quidem sicut membris caput præeras in his qui tuum tenebant ordinem, beniuolentiam præferens, imperatores uero fideles ad ornandum decentissime præsidebant sicut Zorombabel Iesu, ecclesiæ tam- 1 Esra 3, 2. 8 quam Hierusalem ædificationem renouare circa dogmata innitentes. et fuerat

109 *Græce extat in Gestis Chalcedonensibus* 21 [uol. 1 p. 475]. *alia uersio quam Rusticus non nouisse uidetur, habetur post synodi allocutionem ad Marcianum in codd. Versionis antiquæ* [*RN*] *et in cod. Vatic.* 1322 [*A*] *eodem loco perscripta ab eodem librario atque codicis pars prior. edidi in calce huius actionis*

Φr [*CDY*]; *usque ad 8 accedunt, S* [– *defmt*], *t*

ADNOTATIO RVSTICI 20 uestem XPYCHN CIPAN *CD in textu inter* ex *et* præcepto

1 illustris] illi *CD* in libris *t* itaque *St* magnifica — propositis] magna auctio tue dictis pro *t* tua *om. CD* 2 earumque *Y* eorum qui $C^{corr}D$ qui *C* 3 propositu *CD* 4 temptari *t* multatione S^{defm} multationem S^{t} 5 de *om.* Φr exaestimatione *CD* extimatione S^{de} estimatione S^{fmt} legi *om. St* 6/7 *om. StY* 7 designatum *CD* 8 DATA $YS^{fmt}t$ datum S^{de} datum uero [*cf.* Γ] *CD* constantinopolis *CD* CONSVLE *t* ASPARACIO *St* VC *om.* $S^{efmt}t$ consule S^{d} consulibus *om.* S^{d} 9 RELATIO *CD* explicit allocutio seu responsio SCI calcedonensis concilii ad marcianum augustum [*cf. quæ p. 88 adnotaui*] incipit relatio *Y* SCA *CD* Calchedonensis] memoratæ *Y* beatissimum *Y* 9/10 de omnibus generaliter gestis *Y* 12 collectam *C* 15 gram *Y* 17 dni confestius *D* 21 constituis *C* constitutis *D* 22 inchoatorem *Y* uentes *CD* ut testes *Y* 28 ibi se *Y* ipse *CD* 32 fideles *Y* *om. CD*

utique aduersarius tamquam bestia extra caulas apud semet ipsum rugiens, nullum præualens capere nisi semet ipsum ei ad capiendum iniecisset is qui Alexandrinorum quondam pontifex fuit. qui multa prius pessima operatus superuicit priora sequentibus. nam beatum illum inter sanctos Constantinopolis pastorem Flauianum apostolicam proferentem fidem et deo amicissimum episcopum Eusebium præter omnem canonum consequentiam deposuit atque damnauit et Eutychen pro impietate damnatum suæ tyrannidis decretis innoxium statuit et dignitatem quæ a uestra illi ablata fuerat sanctitate quippe ut ab eo qui hac gratia erat indignus, ille restituit et in sum-
Ps. 79, 14 mam sicut singularis ferus in uineam irruens, quam optimam repperit plantam euertit, quam uero quippe ut infructuosam eradicatam, rursus induxit, et eos quidem qui ea quæ pastorum sunt, sapiunt, abscidit, eos uero qui lupi demonstrati sunt, super oues imposuit. et post hæc omnia insuper et contra ipsum cui uineæ custodia a saluatore commissa est, extendit insaniam, id est contra tuam quoque dicimus sanctitatem, et excommunicationem meditatus est contra te, qui corpus ecclesiæ unire festinas. et dum de talibus pæniteri eum potius oporteret, dum deberet misericordiam lacrimis postulare, tamquam de factis sobriis exultabat, epistulam quidem tuæ respuens sanctitatis, omnibus uero dogmatibus ueritatis aduersans. et quidem oportebat eum mox inter illos, ex quorum se ipse statuit parte, relinquere; quoniam uero saluatoris profitemur nos esse discipulos, qui omnes homines saluos fieri uult et ad cognitionem ueritatis accedere, opere hanc in eo misericordiam festinauimus confirmare et eum cum fraterna mansuetudine ad iudicium uocabamus, non quasi temptantes abscidere, sed excusationis ei locum saluandi causa tribuentes. et orabamus eum declarari uictorem contra eos qui eum diuersis accusationibus inscribebant, ut festi celebri lætitia concilium consummantes in nullo superaremur a satana; sed ille in semet ipso inscriptam conuictionem conscientiæ habens refutatione iudicii accusationibus suis assensit et legitimas ad se factas tres euocationes abiecit. propterea ergo decretum quod ipse contra semet ipsum peccando protulerat, hoc, prout potuimus, leuigando firmauimus, lupum pastorali pelle nudantes, quam prius quoque figura tantummodo conuincebatur obtectus. usque ad hæc nobis tristia peruenientia cessauerunt, et bonorum gratia mox effulsit et unum zizaniorum euellentes mundo tritico uniuersum mundum cum uoluptate compleuimus et tamquam euellendi ac plantandi potestatem sumentes incisionem quidem unius tantummodo ingemuimus, bonorum uero ubertatem diligenter plantauimus. deus enim erat qui operabatur, et quæ suo sponso concilium coronauit ornata decore uictoriæ Euphemia, quæ tamquam propriam confessionem fidei definitionem suscipiens a nobis suo sponso per piissimum imperatorem et amicam Christi augustam obtulit, omnem quidem perturbationem contrariorum sedans, ueritatis autem confessionem roborans ut amicam et manu ac lingua uniuersorum decretis pro demonstratione suscriptam. hæc sunt quæ tecum, qui spiritu præsens eras et complacere tamquam fratribus deliberasti et qui pæne per tuorum uicariorum sapientiam uidebaris a nobis, effecimus; indicamus uero quia et altera quædam pro rerum ipsarum ordinata quiete et propter ecclesiasticorum statutorum

CDY

1 ipsos *Y* 2 quia *CD* 5 apostolicum *CD* 6 et *om. CD* 9 sicut *om. Y* 16 de factis *Y* defectis *CD* 18 ex *Y* ut *CD* testauit *Y* 19 ad *om. y* agnitionem *y* 21 consuetudine *y* 22 excusationibus *y* 24 concilium *om. y* illo *D* 25 conuinctionem *Dy* 26 se *om. Y* 29 conuincebantur *Y* tristitia *CDY* 31 ac plantandi *om. Y* 32 incisione *Y* 33 qui] quo *D* 34 aphemiæ *C* euphemiæ *D* 36 amicum — augustum *Y* 40 efficimus *CD* qui *Y* 41 ecclesiasticarum *Y*

definiuimus firmitatem, scientes quia et uestra sanctitas addiscens et probatura et confirmatura est eadem. eam namque consuetudinem, quæ ex longo iam tempore permansit, quam habuit Constantinopolitanorum sancta dei ecclesia ad ordinandum metropolitanos prouinciarum tam Asianæ quam Ponticæ uel Thracicæ, et nunc synodali decreto firmauimus, non tantum sedi aliquid Constantinopolitanæ præstantes quantum metropolitanis urbibus quietem congruam prouidentes, eo quod frequenter episcopis uitam finientibus multæ turbæ nascuntur absque rectore clericis ac populis remanentibus, qui per easdem sunt ciuitates, et ecclesiasticum confundentibus ordinem. quod nec uestram latuit sanctitatem, quam maxime propter Ephesios, unde quidam uobis sæpius inportuni fuerunt. confirmauimus autem et CL sanctorum patrum qui in Constantinopolim congregati sunt regulam sub piæ memoriæ maiore Theodosio, quæ præcepit post uestram sanctissimam et apostolicam sedem honores habere Constantinopolitanam, quæ secunda est ordinata, confidentes quia tenente apud uos apostolico radio et usque ad Constantinopolitanorum ecclesiam, consuete gubernando parcentes, hunc sæpius expandetis, eo quod absque inuidia consueueritis uestrorum bonorum participatione ditare domesticos. quæ igitur definiuimus ad interemptionem quidem totius confusionis, confirmationem uero ecclesiasticæ ordinationis, hæc sicut propria et amica et ad decorem conuenientissima dignare conplecti, sanctissime et beatissime pater. qui enim locum uestræ sanctitatis obtinent sanctissimi episcopi Paschasinus et Lucensius et qui cum eis est reuerentissimus presbyter Bonifatius, his ita constitutis uehementer resistere temptauerunt, procul dubio a uestra prouidentia inchoari et hoc bonum uolentes, ut sicut fidei, sic et bonæ ordinationis uobis deputetur effectus. nos enim curantes tam piissimos et Christi amicos imperatores, qui super hoc delectantur, quam clarissimum senatum et totam, sicut dicere conuenit, imperii ciuitatem oportunum credidimus esse honoris eius confirmationem ab uniuersali concilio celebrari et uelut hæc a tua sanctitate fuerint inchoata, eo quod fouere semper studeas, roborauimus præsumentes, dum nouerimus quia quicquid rectitudinis a filiis fit, ad patres recurrit, facientes hoc proprium sibi. rogamus igitur, et tuis nostrum decretis honora iudicium et sicut nos capiti in bonis adiecimus consonantiam, sic et summitas filiis quod decet, adimpleat. sic enim et pii principes conplacebunt, qui tamquam legem tuæ sanctitatis iudicium firmauerunt, et Constantinopolitana sedes suscipiet præmium, quæ omne semper studium uobis ad causam pietatis expleuit et semet ipsam uobis ad concordiam eodem zelo coniunxit. ut autem cognoscatis quia nihil cuilibet donando per gratiam fecimus aut per inimicitias aduersando, sed quippe ut nutu gubernati diuino, omnem uobis gestorum uim insinuauimus ad conprobationem nostræ sinceritatis et ad eorum quæ a nobis gesta sunt, firmitatem et consonantiam.

110 EPISTOLA SCISSIMI ET BEATISSIMI ATQVE APOSTOLICI DI GRATIA PER OMNIA PLENI LEONIS PAPAE omnia gesta sanctæ Calchedonensis synodi firmans et sola illa infringens quæ

CDY

SVBSCRIPTIO RVSTICI 37 *in fine* scripsi prid KI Aprl fcr tertia indictione [inditione *D* indictio *C*] XIII *CD* d. 31 m 505

1 definimus *Y* 2 eadem *om. Y* 4 pontificæ *CD* trachiæ *CD* et] te *Y* 5 sedi *Y* sed *CD* 6 uidentes *CD* 8 ordines *Y* 11 theodorio *CD* 12 precipit *y* sedem *y* fidem *CD* 13 tenentes *y* 14 ecclesia *CD* 16 participatio notare *Y* definimus *Y* 19 urm *CD* 22 et[2] *om. CD* 27 quo *Y* 28 sit *CD* facientis *Y* 29 cupiti *CD* 31 lege *Y* 32 sedis *CD* 35 ut in *CD* 38—p. 96, 2 INCP RESCRIPTVM BEATISSIMI PAPAE LEONIS AD RELATIONEM SCI CALCEDONENSIS CONCILII in quo cuncta quæ in eo gesta sunt adprobauit effetatis tantum constantinopolitanæ ecclesiæ priuilegiis indebitæ usurpatis *Y* 38 EPISTOLE *CD* 39 scæ chalcedonensis gesta synodi *D*

per ambitionem Constantinopolitanorum gesta sunt contra Nicæni statuta concilii, quæ subiecta epistola respondit ad relationem sanctæ synodi supra scriptam

Omnem quidem fraternitatem etc. *edita est in Leonis epistularum collectionibus 64 [uol. IIII p. 70. 71]*

Appendicis instar hic edo relationis synodi ad Leonem [109] uersionem quæ extat in codicibus Versionis antiquæ et in fine codicis A, cf. quæ adnotaui p. 93 ad 109

EXEMPLAR RELATIONIS ARCHETYPAE SCAE MAGNAE ET VNIVERSALIS SYNODI QVAE IN CALCHEDONA METROPOLI CONGREGATA EST AD SCAE MEMORIAE PAPAM LEONEM

Sancta et magna et uniuersalis synodus quæ secundum dei gratiam et sanctionem piissimorum et dei amatorum nostrorum principum collecta est in Calche-
Ps. 125, 2 done metropoli Bithyniæ prouinciæ, sanctissimo ac beatissimo Leoni. Repletum est gaudio os nostrum et lingua nostra exultatione, quod hanc ut propriam nobis gratia prophetiam aptauit, quibus pietatis confirmatum est uotum. quid enim fide ad lætitiam superius? quid dominica agnitione ad exultationem clarius?
Mt. 28, 19. 20 quam ipse desuper nobis saluator ad salutem tradidit dicens: ambulantes docete omnes gentes baptizantes eos in nomine patris et filii et spiritus sancti, docentes eos seruare omnia quæ demandaui uobis, quam ipse tamquam
Mt. 16, 16 auream catenulam præcepto inponentis deductam in nos conseruasti, uocis beati Petri omnibus interpres existens et illius fidei omnibus beatitudinem attrahens. unde et nos tamquam principi tibi huius boni ad utilitatem usi ueritatis filiis ecclesiæ sortem ostendimus, non per singulos singuli tamquam in secreto doctrinam facientes, sed communi spiritu, uno consensu et concordia fidei confessionem cognoscentes. et fuimus in communi exultatione spiritalibus tamquam imperialibus cenis epulationibus in cibis quas per tuas litteras Christus epulantibus apparauit, et cælestem
Mt. 18, 20 sponsum inter nos cernere uidebamur epulantem. si enim ubi sunt duo aut tres congregati in nomine ipsius, ibi ait se esse in medio eorum, quantam circa quingentos uiginti sacerdotes familiaritatem monstrabat, qui et patriæ et labori circa eum scientiam confessionis præposuerunt? quibus tu tamquam caput membris præpositus eras per eos qui tuam continent uicem, rectum consilium demonstrans, principes autem
1 Esra 3, 2. 8 fideles ad ornatum præsidebant sicut Zorobabel Iesu, ecclesiæ quemadmodum Hierusalem, ædificationem dogmatum renouare festinantes. et erat aduersarius tamquam bestia foris a septis secum fremens neminem habens quem capiat, nisi se ipsum ei ad prædam Alexandrinæ urbis factus olim præsul obiceret. qui dum multa prius mala fecisset, secundis priora celauit. beatum enim illum et in sanctis connumerandum Constantinopolitanæ urbis pastorem Flauianum apostolicam præferentem fidem et dei amatorem episcopum Eusebium contra omnem canonum disciplinam deposuit et impietate condemnatum Eutychen tyrannicis decretis suis restituit et a uestra sanctitate utpote ab inmerito gratia ablatam reddidit dignitatem et ut omnino ferox singularis incumbens uineæ, quam bonam inuenit plantationem euertit, infructuosam autem et abiectam introduxit, et pastoralem habentes sapientiam amputauit, lupos autem manifestatos ouibus introduxit. super hæc omnia etiam contra

---

Φ^a [= *RN*], *A*

7/8 CALCH̄ *N* CALCHEDONIAE *R* 9—11 Sancta — Leoni *om. A* 10/11 calchedoniæ *R* 13 gratiam Φ^a*A* propitiam *A* 17 quecumque mandaui *N* 24 apparuit Φ^a*A*, *corr. R* 25 uidebamus *A* 26 se *om.* Φ^a 27/28 scientia *R* 30 præsedebant *A* Iesu ecclesiæ *scripsi cl.* Γ *et Rustico* eccl̄æ ih̄m Φ^a*A* 32 foris]stris *A* 34 priore *R* 35 p̄ se ferentem *N* 38 ablata *A* 41 manifestos *R*

eum qui custodiam uineæ a saluatore susceperat, furorem suum extendit, dicimus autem de sanctitate uestra, et excommunicationem contra eum qui corpus ecclesiæ adunire festinauit, cogitauit. et cum oportuisset eum pro his pænitere et debuisset lacrimis postulare misericordiam, tamquam pro honestis lætabatur, epistulam quidem uestræ sanctitatis aspernens, omnibus autem ueritatis dogmatibus resistens. et oportuerat quidem eum mox in hac in qua se ipsum ordinauit parte relinquere; quoniam autem saluatoris disciplinam profitemur, qui omnes homines saluos esse uult et uenire ad cognitionem ueritatis, hanc opere in eo firmare misericordiam festinauimus et in iudicium fraterne conuocabamus, non tamquam resecare temptantes, sed satisfactionis ei locum ad medicinam præbentes. et orabamus superiorem eum existere uariis incusationibus quæ aduersus ipsum scriptæ sunt, quatenus clari cum celebritate conuentum dimittentes in nihilo a satana læderemur; iste autem inscriptum in se ipso conscientiæ habens testem recusatione iudicii accusationibus consensit et legitimas tres circa eum factas uocationes repudiauit. ideo ergo quam ipse contra suas culpas protulit sententiam, hanc ut possibile erat mediocriter firmauimus, pastorali lupum pelle denudantes, quo pridem habitu conuincebatur indutus. huc usque nobis constabat tristitia et statim bonorum gratia resplenduit et unum zizanium reuellentes totum mundum tritico puro cum uoluptate repleuimus et tamquam euellendi et plantandi potestatem suscipientes sectionem quidem usque ad unum coartauimus, bonorum autem fertilitatem diligenter plantauimus. deus enim operabatur et quæ conuentum thalami coronabat uenerabilis Eufimia, quæ sicut propriam confessionem fidei a nobis suscipiens definitionem suo sponso per piissimum principem et amatricem dei imperatricem optulit, omnem quidem aduersariorum perturbationem sopiens, ueritatis autem ut amicam confessionem confortans et manu et lingua omnium sententiis adsignans ad manifestationem.

Hæc sunt quæ tecum præsenti spiritu et ut fratribus fauere scienti, qui nobis in tuorum pæne comparuit sapientia, operati sumus; innotescimus autem quod et alia quædam de ordine rerum et regularum ecclesiasticarum constantiæ causa statuimus, scientes et uestram sanctitatem, si agnouerit, probaturam hæc et confirmaturam. qui enim ante multa tempora mos fuit, quem tenuit Constantinopolitana sancta dei ecclesia ad ordinandos metropolitanos Asianæ et Ponticæ et Thracicæ diocesis, et nunc per synodicam firmauimus sententiam, non tantum sedi Constantinopolitanæ aliquid præstantes quantum metropolitanis quietem prouidentes, propterea quia plurimi sæpe morientibus episcopis exoriuntur tumultus, dum sine regimine fuerint et clerici et populi qui in eis sunt, et ordinem ecclesiasticum confundant. quod uestram sanctitatem non latet, præsertim causa Ephesiorum, qui uobis sæpe molestiam ingesserunt. firmauimus autem et centum quinquaginta sanctorum patrum qui in Constantinopolim congregati sunt, canonem temporibus diuæ memoriæ magni Theodosii, qui pronuntiat post uestram sanctissimam et apostolicam sedem primatum Constantinopolim habere loci secundi, scientes quia radium apostolicæ uestræ sedis nimis potentem in Constantinopolitanam ecclesiam, more solito

---

Φ[a] [= *RN*], *A*

3 adunare *A* 4 equidem *N* 6 partem *R* 8 agnitionem *R* 9 conuocamus *A* conuocabimus *N* 10 insistere *R* 12 ledemur *N* 13 recusationem *N* 14 circa eum tres Φ[a] 16 hoc Φ[a] 18 trico *N* uoluntate *A* 21 *postulatur* thalamo eufemia *N* 22 sui *N* 24 unicam *A* confirmans *A* 26 nobis *om. A* 27 conparauit *RA* 29 hæc *om. A* 30 mors *A* 31 traciacæ *R* traciæ *NA* 34 plurimis Φ[a]*A* 35 cleri *A* 36 non *om. N* 38 diuinæ *R* 39 qui *om. N* 40 loci habere *R* 41 potestatem *N* ore *A*

protegentes, sæpius extendistis, dum sine inuidia consueti estis bona uestra familiaribus mutuari. quæ igitur statuimus ad amputandam omnem confusionem, ad confirmandam autem ecclesiasticam disciplinam, hæc ut propria et amica et ad ornatum apta conplecti dignare, sanctissime et beatissime pater. qui enim locum uestræ sanctitatis continent sanctissimi episcopi Pascasinus et Lucensius et qui cum eis est reuerentissimus presbyter Bonifatius, his ita constitutis uehementer resistere temptauerunt, procul dubio a uestra prouidentia inchoari et hoc bonum uolentes, ut quemadmodum fidei, sic et ordinis uobis inputetur restitutio. nos autem satisfacientes piissimis et amatoribus Christi principibus, qui pro hac causa gaudent, et clarissimo senatui et toti, sicut est dicendum, regiæ urbi congruum esse putauimus honorem eius ab uniuersali synodo confirmari et tamquam ex tua initium sumpserit sanctitate per hos quos fouere semper festinasti, confidenter firmauimus, scientes quia omne bonum quod a filiis fit, ad proprios recurrit parentes. rogamus igitur, honora et tuis sententiis nostrum iudicium et quemadmodum nos consensum in bonis capiti contulimus, sic et caput filiis quod decet, adinpleat. sic enim et piissimi principes curabuntur, qui tuæ sanctitatis sicut legem adfirmauerunt iudicium, et Constantinopolitana sedes uicissitudinem suscipiat, quæ uobis semper omne studium ad causam pietatis exhibuit et zelo se ipsam coniunxit uobiś ad concordiam. ut autem sciatis quia nihil gratiæ causa aut offensionis efficimus, sed nutu diuino gubernati, omnem uobis gestorum uim insinuauimus ad consistentiam nostram et ad eorum quæ a nobis acta sunt, confirmationem et depositionem.

Et subscriptio

1 Anatolius episcopus Constantinopolitanus ualere me in domino ora, deoamantissime pater

2 Maximus episcopus magnæ ciuitatis Antiochiæ ualere me in domino ora, sanctissime et beatissime pater

3 Iuuenalis episcopus Hierosolymorum ualere me in domino ora, sanctissime et beatissime pater

4 Cyriacus episcopus Heracleæ metropolis subscribsi per deoamantissimum episcopum Lucianum ut supra

5 Diogenis episcopus metropolis Cyzici ut supra

6 Fotius episcopus Tyru metropolis ut supra

7 Florentius episcopus Sardensium ciuitatis metropolis Lydiæ ualere me ora, deoamantissime pater

8 Constantinus episcopus metropolis Bostræ ualere me ora, domine sanctissime et beatissime pater

9 Theodorus episcopus metropolis Damasci ualere me ora in domino, deoamantissime pater

10 Seleucus gratia Christi episcopus metropolis Amasiæ ualere me in domino ora, deoamantissime pater

20–21 omnem — depositionem *adfert Vigilius Coll. Auell.* 83, 286

Φa [*RN, usque ad* 28], *A*

1 extendentes *A* 5 paschasius *R* 9 Christi principibus *om. N* 13 recurreret *A* 16/17 constantinopolitanæ *N* 17 sedis Φa*A* 18 conduxit *A* 19/20 gubernanti *N* 22 et *om* Φa 23 me *A* uos Φa nos *R*corr oro Φa 23/24 dni amantissime Φa 25 urbis Φa 27 hierosolimitanus Φa oro *N* s̄c̄e *A* 33 metropoli *A*

11 Constantinus misericordia dei episcopus metropolitanus Meletenus ualere me in domino ora, reuerentissime pater
12 Francion episcopus metropolitanus Philippopolis ualere me in domino ora, ⟨deo⟩amantissime pater
13 Pergamius episcopus Antiochiæ Pisidorum metropolis ualere ⟨me⟩ in domino ora, deoamantissime pater
14 Lucianus episcopus Byzæ ualere me in domino ora, deoamantissime pater
15 Gregorius episcopus Adrianopolis ualere ⟨me⟩ ora, deoamantissime pater
16 Theodoritus episcopus Cyrri ualere me in domino ora, domine deoamantissime pater
17 Meletius episcopus Larissæ uices agens beatissimi episcopi Domni Apamiæ Syriæ suscribsi. ualere ora, sanctissime pater
18 Acacius misericordia dei episcopus ciuitatis Ariarathiæ ualere me in domino ora, deoamantissime pater
19 Iohannis episcopus Germaniciæ ualere me in domino ora, deoamantissime pater
20 Ioseph episcopus Iliopolis ualere me in domino ora, deoamantissime et sanctissime pater
21 Calogerus episcopus Claudiopolis ualere me ora, deoamantissime pater. et suscribsi per Eufrosynum diaconem
22 Heraclius misericordia dei episcopus Comanorum ualere me in domino ora, deoamantissime pater
23 Ibas episcopus Edessenæ metropolis ualere me in domino ora, deoamantissime pater
24 Sofronius episcopus Constantinæ ualere me in domino ora, deoamantissime pater
25 Vranius episcopus Emisæ ualere me in domino ora, deoamantissime pater
26 Eusebius episcopus Dorylæi ualere me in domino ora, deoamantissime pater
27 Ætherius episcopus Smyrnæ ualere me in domino ora, deoamantissime pater
28 Zenobius episcopus ut supra
29 Thomas episcopus Theodosiopolis ualere me in domino ⟨ora, deo⟩amantissime pater
30 Sabas episcopus Palti ualere me in domino ⟨ora⟩, deoamantissime pater, suscribens per Patricium episcopum
31 Patricius episcopus Neocæsariæ ualere me in domino ora, deoamantissime pater
32 Rinus gratia dei episcopus Iunopolis ualere me in domino ora, deoamantissime pater
33 Eudoxius episcopus poleos Chomatis ualere me in domino ora, sanctissime pater
34 Nicolaus misericordia dei episcopus Acarasseorum ualere me in domino ora, ⟨deo⟩amantissime pater
35 euodius episcopus saumatis ualere me in domino ora, deoamantissime pater
36 Tryfon episcopus ecclesiæ Chii ualere me in domino ora, deoamantissime pater

---

A

4 amantissime *A* 5 me *om. A* 8 me *om. A* 13 ariarthiæ *A* 23 ædissenæ *A* 27 æmissæ *A* 31 ora *om. A* 31/32 amantissime *A* 33 ora *om. A* 39 poleocomatis *A* 42 amantissime *A* 43 *Euolcium Zeumatis agnouit Baluze*

37 Paulus episcopus sanctissimæ dei ecclesiæ Filomelei ualere me in domino ora, domine pater
38 Theoctistus episcopus Tyrai ualere me in domino ora, sanctissime pater
39 Olympius episcopus Sozopolitanæ sanctissimæ dei ecclesiæ ualere me ora, deoamantissime pater
40 Iohannis humilis episcopus ciuitatis barbileorum ualere me ora, deoamantissime pater
41 Valerius episcopus ciuitatis Laodiciæ Fynicæ ualere me in domino ora, deoamantissime pater
42 Basilius episcopus ciuitatis Nacoliæ ualere me in domino ora, deoamantissime pater
43 Noe episcopus ciuitatis * ualere me in domino ora, deoamantissime pater
44 Vranius episcopus ciuitatis Ibororum ualere me in domino ora, deoamantissime pater
45 Manasses episcopus Theodosiopolis magnæ Armeniæ ualere me ora in domino, deoamantissime pater
46 Aurelius episcopus ora pro nobis, pater beatissime
47 Restitutianus episcopus ora pro nobis, sancte ac uenerabilis papa
48 Amachius episcopus ciuitatis Settorum ualere me in domino ora, deoamantissime pater
49 Meletius episcopus Larissæ ualere me in domino ora, deoamantissime pater
50 Fonteianus episcopus Sagalassi ualere me in domino ora, deoamantissime pater
51 Theodorus misericordia dei episcopus Antifelli Lyciæ ualere me in domino ora, deo amantissime pater
52 Melipthongus misericordia dei episcopus hiliopoli ualere me in domino ora, deoamantissime pater
53 Thalassius episcopus ciuitatis Parii ualere me in domino ora, deoamantissime pater
54 Alexander episcopus ciuitatis Seleuciæ Pisidiæ ualere me in domino ⟨ora⟩, deoamantissime pater
55 Musianus episcopus Limenorum ualere me ora in domino, deoamantissime pater
56 Florentius episcopus Lesbi Tenedi et litoris ualere me ora, deoamantissime pater
57 Epiphanius episcopus ciuitatis Midai ualere me ora, deoamantissime pater
58 Cyrus episcopus ciuitatis Siniandi ualere me in domino ora, sanctissime pater
59 Pancratius episcopus Libiadis ualere me in domino ora, sanctissime pater
60 Polychronius episcopus Antipatridis ualere me in domino ora, deoamantissime pater
61 Cyriacus episcopus ciuitatis Trognadorum suscribsi per presbyterum meum Chrysippum. ualere me in domino ora, sanctissime pater
62 Eunomius episcopus Nicomediæ metropolis ualere me ora, sanctissime pater
63 Anastasius episcopus Nicææ metropolis ualere me ora, sanctissime pater

---

A

1 filiomelei *A* 6 *postulatur* Bargyliorum 12 *excidit* Cephæ *uel tale quid* 15 theodoxiopolis *A* 19 sotorum *A* 24 antitelli *A* 26 *postulatur* Iuliopolis 28 patrii *A* 30 ora *om. A* 37 cyrrus *A* 38 Libiadis *Baluze* lybandi *A*

64 Sebastianus episcopus ciuitatis berissæ ualere me in domino ⟨ora⟩, deoamantissime pater

65 Iouinus episcopus sanctissimæ dei ecclesiæ Debeltorum ualere me ora, ⟨deo⟩-amantissime pater.

Similiter et reliqui omnes episcopi suscribserunt.

A

1 *postulatur* Beryæ ora *om.* *A* 3/4 amantissime *A* 5 *subscr.* EXP̄ RELATIO SCE̅ SYNODI CALCHEDONENSI AD PAPAM LEONEM *A*

INCIPIT ACTIO QVARTA || CALCHEDONENSIS CONCILII ||

1 Consulatu domni nostri Marciani perpetui augusti et qui fuerit nuntiatus, XVI Kl̄
d. 17. m. Oct. a. 451 Nouembˉ || Calchedone ||

secundum iussionem sacratissimi et piissimi domni nostri Marciani p̄p aug̃ congregatis in sanctissima ecclesia sanctæ martyris Euphimiæ gloriosissimis iudicibus, hoc est

1 magnificentissimo et gloriosissimo magistro militum || ex || consule et patricio Anatolio
2 et magnificentissimo et gloriosissimo præfecto sacrorum prætoriorum Palladio
3 et magnificentissimo et gloriosissimo præfecto || urbis || Tatiano
4 et magnificentissimo et gloriosissimo magistro sacrorum officiorum Vincomalo
5 et magnificentissimo et gloriosissimo [ex] magistro Martiali
6 et magnificentissimo comite deuotissimorum domesticorum Sporacio
7 et magnificentissimo comite sacrorum priuatorum Genethlio
ad hæc et gloriosissimo senatu, hoc est
8 magnificentissimo et gloriosissimo ex præfectis et ex consule et patricio Florentio
9 et magnificentissimo et gloriosissimo ex consule ac patricio Senatore
10 et magnificentissimo et gloriosissimo ex magistro et || ex || consule et patricio Nomo
11 et magnificentissimo et gloriosissimo ex præfecto et || ex || consule et patricio Protogene
12 et magnificentissimo et gloriosissimo || ex || præfecto || [urbis] || Zoilo
13 et magnificentissimo et gloriosissimo ex præfecto || urbis || Theodoro
14 et magnificentissimo et gloriosissimo ex præfecto Apollonio
15 et magnificentissimo et gloriosissimo ex præposito Romano
16 et magnificentissimo et gloriosissimo ex præfecto Illyrici Theodoro
17 et magnificentissimo et gloriosissimo ex præfecto prætorio Constantino
18 et magnificentissimo et gloriosissimo ex præposito Artaxe,

---

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 INC̃P QVARTA COGNITIO EIVSDEM SINODI *Y* incipit eiusdem *M* CALCHEDONENSIS [santi calchedonensi *M*] CONCILII $\Phi^r DM$ IN CALCHEDONA Φ^a *om. A* 2—4 nostri *fere omnia deleta in P* 2 domini $R^{corr}AMV$ perpetui] PAPAE *R* 3 calchedona $\Phi^a AMV^{corr}$ calchedono *CV* chalcedono *D* 5 eufemiæ $\Phi^a PD$ 6 hoc est *om. N* 7 et ex $\Phi^a MV^{corr}$ 10 urbis *om.* $\Phi^a APM$ 12 ex magistro $\Phi^r D$ martiale $\Phi^a A$ marciano *M* 13 magnificentissimo et gloriosissimo *BNAPM* comite *om. N* sphoratio $\Phi^a CV$ sphoracio *APM* 15 et *om. BN* 19 ex *om.* $\Phi^a DCV$ 21 ex[2] *om.* Φ^a 22 protegene *BNM* 23 ex *om.* $\Phi^a APM$ urbis $\Phi^r D$ *om.* $\Phi^a APM$ [= Γ] 24 orbis *Y om.* $\Phi^a APM$

2 VI *A* 4 sc̈issimi *CVD* domini *AMY* marciani et *Y* 5 s̄cissimæ *CVD, corr. V* ecclesiæ *D* 5—7 gloriosissimis — et[1] *om. A* 7 et[2]] ac *M* 9 præteriorum *CV* 11 magistrorum *D* uincemalo *A* 18 om. *M* 19 et[4]] ac *AP om. M* 21 præfectis *AP* et[4]] ac *AP* 25 et gloriosissimo *om. M* 26 et gloriosissimo *om. DM* præfecto *M* 27 illiciri *CV, corr. V* 29 præfecto *A*

congregato autem et sancto uniuersalique concilio quod secundum diuinam sanctionem in Calchedonensium ciuitate collectum est, || id est ||

Pascasino et Lucensio reuerentissimis episcopis et Bonifatio reuerentissimo presbytero habentibus locum sanctissimi || et deo dilectissimi || episcopi senioris Romæ Leonis et Anatolio || magni nominis || Constantinopolis nouæ Romæ

et reliquis sanctissimis et reuerentissimis episcopis, id est

Maximo Antiochiæ Syriæ

Quintillo Heracliæ Macedoniæ habente locum Anastasii episcopi Thessalonicensis

Stephano episcopo Ephesi

Luciano Byzæ habente locum Cyriaci episcopi Heracliæ Thraciæ

Diogene Cyzici

Petro Corinthi

Florentio Sardeorum

Eunomio Nicomediæ

Eusebio et Constantino presbyteris habentibus locum Anastasii episcopi Niciæ

Eleutherio Calchedonos

|| Meletio || Larissæ habente locum Domni episcopi Apamiæ Syriæ secundæ

Amphilochio Sidæ

Iuliano || Coensis ciuitatis || habente locum et ipso sedis apostolicæ Romæ

Theodoro Tarsi

Cyro Anazarbi

Constantino Bostrorum

Photio Tyri

Theodoro Damasci

Nonno Edessæ

Symeone Amidæ

Iohanne Sebastiæ

Seleuco Amasiæ et reliqua sancta synodo,

et residentibus omnibus ante altaris || sanctissimi || cancellos, propositis in medio sacrosanctis euangeliis,

2 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS $\overline{DD}$: Vt sciamus quæ || gerenda || sunt, relegantur ea quæ in præcedentibus sunt || audientiis || constituta.

Constantinus uir deuotus magistrianus et secretarius ex scheda gestorum sub consulatu domni nostri Marciani perpetui augusti et qui fuerit nuntiatus, VIII Id || Octob̄ || Calchedone inter alia legit:

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 8 hic Anastasius in priore $\overline{GR}$ actione Euxitheus C^{mg} 20 Iulianum Coe⟨nsem⟩ C^{mg} 26 Nonno Edessæ [edere C^{mg}] C^{mg}

VERSIO ANTIQVA 2 id est *om.* $\Phi^a APM$ 4 et dō dilectissimi $\Phi^r D$ et deoamantissimi *Y* atque [*om. M*] apostolici $\Phi^a APM$ 5 maximæ $\Phi^a M$ magnæ *AP* 8 anastasiæ *R* 10 episcopo *om. N* 12 Cyzici] cyriaci *R* 17 calchidonos *M* calchedonus Φ^a calchedonæ *AP* 18 melitio $\Phi^a PM$ locum habente *BN* 20 choo Φ^a coo *P* coo [com *A*] polis *AM* 26 edesæ *CVD* edissæ $\Phi^a M V^{corr}$ 30 altaris $\overline{sci}$ cancellos $\Phi^a AP$ cancellos santi altaris *M* 32 gesta $\Phi^a APMV^{corr}$ 33 in *om. B* auditionibus $\Phi^a APM$ 36 nouembres *R* sepbr *BN*

2 ciuitatem *AP* collecta *Y* 4 romanæ *D* 5 et *om. M* Constantinopolis *om. Y* 10 ephieri *CD* 11 bizie *M* 13 corinthis *D* 15 machedoniæ *D* 16 athanasii *CVD* nicee *AM* 17 euleuterio *M* 19 amphilacio *P* 20 romanæ *P* 22 cyrro Φ^r, *corr. V* 28 sabastiæ *D* 29 sancta *om. CVD* 33 sint $C^{corr} Y^{corr}$ statuta *AP* instituta *M* 34 schida *P* cida *Y* *post* gestorum *inscr.* initium primæ sessionis *M* 35 domini *M* sextu decimu *M* 36 calchedona *AP*

3 Magnificentissimi et gloriosissimi iudices et amplissimus senatus dixerunt: De
1, 1068 [1071] orthodoxa quidem et catholica fide integrius et subtilius in concilio || post hunc diem || inquisitionem fieri oportere perpendimus; quoniam autem Flauianus reuerendæ memoriæ et Eusebius || reuerentissimus || episcopus ex gestorum et cognitionum perscrutatione et || ipsa uoce aliquorum ||, qui priores fuerant in illo concilio, et || se errasse dicentium || confessione || quod || uane || fuerint || condemnati qui nihil in fide || peccauerint, || probantur iniuste damnati, uidetur nobis secundum hoc quod deo est placitum, || iustum esse, si || uisum fuerit sacratissimo et piissimo || domino || nostro, increpationi || simili subiacere || Dioscorum reuerentissimum episcopum || Alexandriæ || et Iuuenalem reuerentissimum episcopum Hierusolymorum et Thalassium reuerentissimum episcopum Cæsareæ Cappadociæ et Eusebium reuerentissimum episcopum Ancyræ et Eustathium || reuerentissimum episcopum || Beryti et Basilium reuerentissimum episcopum Seleuciæ Isauriæ, qui potestatem habuerunt et principes tunc fuere concilii, et cadere secundum canones de sancta synodo, ut alieni a dignitate episcopatus existant, omnibus quæ subsecuta sunt, a sacro uertice cognoscendis.

1, 1072 [1076] Post || reliqua ||: Magnificentissimi et gloriosissimi iudices et amplissimus senatus dixerunt: Vnusquisque reuerentissimorum episcoporum huius præsentis sancti concilii quomodo credit, per scripturam sine aliquo metu, || solius timorem dei || præ oculis habens, festinet exponere, sciens quia sacratissimus et piissimus || dominus noster || secundum || Nicænam || expositionem sanctorum patrum trecentorum decem et octo et secundum expositionem sanctorum || patrum || centum quinquaginta qui post hæc collecti sunt, et || secundum || canonicas epistulas et expositiones sanctorum patrum Gregorii Basilii Hilarii Athanasii Ambrosii et Cyrilli canonicas duas epistulas quæ sunt in primo Epheseno publicatæ concilio atque firmatæ, credit, nullo modo ab eorum fide recedens. nam et reuerentissimus archiepiscopus senioris Romæ Leo pro contentione quæ ab Eutyche infideliter et contra catholicam religionem facta est, uidetur ad reuerentissimæ memoriæ Flauianum epistulam direxisse.

BERONICIANVS VIR DEVOTVS SECRETARIVS EX ALIA SCHEDA [GESTORVM] RECITAVIT

17—29 *adferuntur in Concilii quinti collatione sexta* L v 540 = M viiii 336 [K^{ns}]

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*, Φ^r [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 dixerunt *om. R* 2 post — diem *om.* Φ^a*APM* 4 uir reuerentissimus eps Φ^a*APM* 5 ipsa uoce *om.* Φ^a*APM* horum Φ^a eorum *APM* 5/6 se — dicentium *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 6 quia Φ^{ac} fuerunt *RAM* fuerant *BNPD* 6/7 qui — damnati *om. N* 7 peccauerunt *RB*Φ^c placitum est *BN* placitum *R* si iustum esse Φ^a 8/9 domno Φ^a*P* 9 subiacere [subiaceri *R*] simili Φ^a 10 alexandrinæ Φ^a*Y* 10/11 thalasium *BNA*, *corr. B* thalaxium *R* talásium *CV* 11 cesarea *Y* cesariæ Φ^a 12 reuerentissimum episcopum *om.* Φ^{ac}, *corr. D* byreti Φ^a bersothii *P* 17 reliqua *Y* se aliqua *CVD*^{mg} alia Φ^{ac} 19 solius — dī Φ^r*D*^{mg} dm̄ $\Phi^{ac}K^{ns}$ 20/21 nr dns Φ^a*PK*^{ns} 21 Nicænam *om.* $\Phi^{ac}K^{ns}$ *corr. D* 22 patrum *om.* $\Phi^{ac}K^{ns}$ *corr. D*, *post* quinquaginta *add.* P^{corr} 23 secundum *om.* $\Phi^a K^n$ 25 ephesino Φ^a*PK*^{ns} publicatæ *om. BN* 30 gestorum *delere prætermisit Rusticus*

2 et^1 *om. Y* integrius] integrius finis . . . [iiii *litteræ euanidæ*] *A* 4/5 perseucratione *AM* 7 uidentur *Y* 8 uisum] uerum *A* 9 increpatione *CV*, *corr. V* 10 Alexandriæ — episcopum *om. M* 14 fuerunt *P* ut et *A* et *M* 15 exstant *Y* 18 sancti *om.* Φ^c, *corr. D* 20 oculos *P* 23 et^2 *om. MK*^{n} 25 primo] principio K^n in concilio *P* 27 p̄ *CV* eutychen *P* et *om.* K^{ns} 28 fidem *M* reuerendæ *A* 30 deuotissimus *M* scida *Y*

|| EORVM QVAE ACTA SVNT || consulatu || domini || nostri || Marciani || perpetui augusti et || eius || qui fuerit nuntiatus, sexto Id̄ Octob̄ Calchedone || post || alia || legit || d. 10. m. Oct. a. 451

4 Magnificentissimi et gloriosissimi iudices et amplissimus senatus dixerunt: || Differetur || auditio usque ad dies quinque, ut || inter hæc || uestra sanctitas || congregetur || ad sanctissimum archipiscopum Anatolium et de fide communiter cogitetis, ut hi qui dubitant, doceantur.

|| et || post || reliqua ||: Magnificentissimi et gloriosissimi iudices et amplissimus senatus dixerunt: Necessarium non est omnes uos conuenire, sed quoniam consequens est credere dubitantes, reuerentissimus || episcopus || Anatolius eligat ex his qui subscripserunt, quos || putaueritis || esse dignos ut doceant dubitantes.

post || reliqua ||: Magnificentissimi et gloriosissimi iudices || et amplissimus senatus || dixerunt: Interlocutio quæ processit, tradatur effectui.

5 || MAGNIFICENT̄ ET GLORIOSISSIMI IVDICES ET || AMPLISSIMVS SENATVS || D̄D̄ ||: Manifestatis || his || quæ iam pridem constituta sunt, quid placuit || reuerendo || concilio de sancta fide, || ipsum || nos || doceat ||.

6 PASCASINVS ET LVCENSIVS || R̄EV̄V̄ || E̅P̅I̅ ET BONIFATIVS || R̄E̅V̄ || P̄B̄ VICARII SEDIS APOSTOLICAE PER PASCASINVM VIRVM R̄V̄M E̅P̅M D̄D̄: Sancta || ac || beatissima synodus fidei regulam quæ apud Nicæam a patribus est constituta, sequitur || et || tenet, sed etiam centum quinquaginta apud Constantinopolim sub sanctæ recordationis Theodosio || maiore || congregata synodus ipsam fidem confirmauit, cuius symboli expositionem a beatæ recordationis uiro Cyrillo apud Ephesum || expositam ||, quando Nestorius est pro sui calliditate damnatus, similiter amplectitur. tertio uero beatissimi atque apostolici uiri uniuersalis ecclesiæ papæ Leonis Nestorii et Eutychetis hæresim damnantis directa scripta quid uera fides habeat, exposuerunt. || similiter uero et || sancta synodus hanc fidem tenet, hanc sequitur; nihil amplius nec addere potest nec minuere.

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 17 [*uidetur referenda esse ad* p. 106, 17, *hic tamen altera nota eiusdem sensus intercidisse*] et hæc interlocutio etiam Latina iacet in codice Acumit̄ ita [*desunt uerba Latina*] *C*mg

VERSIO ANTIQVA 1 eorum — sunt *om.* Φac, *corr. D* domni Φa*PY* Marciani *om.* Φa*DM*, *corr. D* 2 eius *om.* Φac*V*corr calchedone *Y* calchedona *DMCV* in calchedona *A* calchedona et Φa*V*corr*P* dixit Φa*APD*, corr. *D*mg die *M* 4 differetur *CV* differatur Φa*PMY* differitur *A* differtur *D* inter hæc Φr iterum Φac 4/5 hic congregetur Φac*V*corr 5 de *om. N* 7 et *om.* Φa*P* [= Γ] alia Φac 9 archiep̄s Φa*APD* [= Γ] 10 putaueritis Φr putauerit Φa*APD* [= Γ] putauerint *M* 11 alia Φac, *corr. D*mg et amplissimus senatus *om.* Φac, *corr. D* 13 magnificent̄ — et² *om.* Φac magnificent̄ et *om. Y* dixit Φa 14 his *om.* Φac, *corr. D* reuerendo *om.* Φac, *corr. D* 15 ipsum *om.* Φac, *corr. D* doceant Φa*APM* 16 lucentius *BNDV* uiri [uir *R*] reuerentissimi Φac uir [uiri *N*] reuerentissimus Φa*DMCV* 17 et Φac*Y* 18 atque Φac 20 maximo Φac, *corr. D*mg 21 factam Φac, *corr. D*mg 24 eutychis Φa*D* eutyches *P* damnatis *NAPMCV*, *corr. NV* 25 similiter — et *om.* Φac, *corr. D* tenet fidem *BN*

1 *ante* consulatu *inscr.* initium tertiæ sessionis VI idus octobres. quia secunda soli e̅p̅i̅ habuerunt et ideo hic relecta non est *M* 2 v *A* 4 audientia *PD*, *corr. D*mg 5 a s̄c̄m̄ō archiepo anatholio *D* 6 ut] et *P* 11 et post *A* *ante* post *inscr.* ultima interlocutio tertiæ uocationis *M* 12 effectu tradatur *Y* traditur effectus *CVD*corr, *corr. V* 13/14 manifestis *Y* 14 quod *M* 16 PASCASINVS ET *om. Y* REVERENTISSIMVS *Y* 17 episcopum *om. M* 18 sequetur *P* 20 theodorio *CV*, *corr. V* 21 a *om. CV* a uiro *V*corr uero *P om. M* 22 quando qua *CV*, ἐν ᾗ ι Γ ac plectitur *CV* 22/23 tertio uero *om. D*

7 Qua || expositione || interpretata Græce per Beronicianum uirum deuotum secretarium diuini consistorii REVV EPI CLAMAVERVNT: Omnes sic credimus. sic baptizati sumus, sic baptizamus. sic credidimus, sic credimus.

8 GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Quoniam sacra euangelia posita a reuerentia uestra perspicimus, singuli reuerentissimi episcopi qui conuenerunt, doceant si expositio trecentorum decem et octo sanctorum patrum qui olim in Nicæa collecti sunt, et post hæc centum quinquaginta qui in regia congregati sunt ciuitate, || consonant || epistulæ reuerentissimi papæ Leonis.

9 1 ANATOLIVS REV EPS REGIAE CONSTANTINOPOLIS D: Epistula sanctissimi et || deo amicissimi || archiepiscopi Leonis consonat symbolo trecentorum decem et octo sanctorum patrum qui apud Nicæam, et centum quinquaginta qui apud Constantinopolim postea sunt collecti, qui eandem fidem confirmauerunt, sed et || his || quæ in Epheso sub beatissimo et sanctissimo Cyrillo gesta sunt ab uniuersali et sancto concilio, quando maledictum Nestorium condemnauit. quapropter consensi et eidem epistulæ libenter suscripsi.

2—4 PASCASINVS ET LVCENSIVS VIRI REVV EPI ET BONIFATIVS PB VICARII SEDIS APOSTOLICAE PER || VIRVM RVM || PASCASINVM DD: Manifestum est nec poterit || dubitari || unam fidem beatissimi papæ sedis apostolicæ rectoris || Leonis || cum trecentorum decem et octo apud Nicæam patrum concordare, atque || detineri centum quoque || quinquaginta apud Constantinopolim congregatorum sacerdotum, qui eandem fidem firmauerunt, sed et Cyrilli sanctæ recordationis uiri apud Ephesum, quando Nestorius pro suo errore damnatus est, statuta in nullo penitus discordare. ideoque etiam beatissimi papæ epistula, quæ illam fidem exposuisse || causa || erroris Eutychis || est uisa ||, uno sensu unoque spiritu uidetur illi fidei esse coniuncta.

5 MAXIMVS REV EPS ANTIOCHIAE SYRIAE D: Concordat epistula sanctissimi archiepiscopi regiæ Romæ Leonis expositionibus trecentorum decem et octo apud Nicæam sanctorum patrum et centum quinquaginta apud Constantinopolim nouam Romam et in Epheso a sanctissimo episcopo Cyrillo expositæ fidei, et suscripsi.

6 STEPHANVS REV EPS EPHESI D: || Concordat || et suscripsi.

7 Diogenes reuerentissimus episcopus Cyzici dixit: Consonat et suscripsi.

4—30 *adferuntur in Concilii quinti collatione sexta* [$K^{n}K^{s}$] *L* V 541 = *M* VIII 337 9—28 *adfert Vigilius t.* III 2 *p.* 154. 155

Φ^{a} [= *RBN*], Φ^{c} [= *APDM*], Φ^{r} [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 depositione Φ^{a} [= Γ] despensatione *M* 2 3 baptizamus *N* 3 baptizati sumus *NY* sic credidimus *om.* Φ^{c} sic credimus *N* 8 consonat [consona *PM*] $\Phi^{ac}K^{ns}$, *corr. D* 9/10 apostolici Φ^{ac} K^{ns} *Vig.* 12 et *om. M* in his $\Phi^{a}PMCVD^{corr}$ iis *Ks* 16 lucensimus *B* lucentius *DV Vig.* 17 uirum rēūm *om.* $\Phi^{ac}K^{ns}$ *Vig., corr. D* dubitare $\Phi^{a}AD$, *corr. D* 18 Leonis *om.* Φ^{ac} *Vig.* 19 seruari $\Phi^{ac}V^{corr}K^{ns}$ *Vig., corr. D*^{mg} 19/20 sed et centum [centum quoque *V*] quinquaginta $\Phi^{ac}V^{corr}K^{ns}$ *Vig.* 23 epla K^{ns} eplam Φ^{acr} *Vig.* causa Φ^{r} pro $\Phi^{ac}V^{corr}K^{ns}$ *Vig.* errore *P* 24 est uisa Φ^{r} causa dinoscitur [dinoscetur *D*] $\Phi^{ac}V^{corr}K^{ns}$ *Vig.* coniunctum *Y Vig.* 27 patrum sc̄orum *A* scorum *N* 29 consonat $\Phi^{a}V^{corr}PK^{ns}$ 30 diogenus *RAD* diogenius *P* reuerentissimus *om. P*

2 reuerentissimus ēp̄s *Y* 4 sc̄a K^{ns} 5 præspicimus *A* prespeximus *M* perspeximus K^{us} reuerentissimis ēp̄īs *Y* conuenerant *A* 8 leonis papæ et K^{n} 9 regia *CV* constantinopolitanæ K^{n} 10 sonat *A* 12 eadem $\Phi^{r}A$, *corr. V* confirmauerunt fidem K^{n} confirmauerunt *A* qui *D* 13 Epheseno *Vig.* et sanctissimo *om. A* 16 uir reuerentissimus presbiter K^{ns} uicariis *CV, corr. V* 17 d̄ *CV, corr. V* 18 papæ] præsulis *D* 20 eadem *APCV, corr. PV* 21 et *om.* K^{n} Ephesenum *Vig.* 22 etiam et *P* et *ADM, corr. D* 23 papæ leonis *PD* illam] in illa *D* eandem K^{ns} 24 uno *D* 25 REV *om. AD* 26 romane *Y* urbis romæ K^{n} 28 et^{1} *om. D* a *om. CV* sco *D* Cyrillo episcopo *Vig.* et subscripsi *om. M* 29 Ephesi *om. Y* scripsi *CV, corr. V* 30 consona *A*

8 Cyrus episcopus Anazarbi dixit [similiter]: Consonat et suscripsi.

9 Constantinus reuerentissimus || episcopus Bostrorum Arabiæ || dixit: Consonat et suscripsi || ei ||.

10 Iohannes reuerentissimus episcopus Sebastiæ Armeniæ primæ dixit: Secundum intellectum meum intentio epistulæ sanctissimi archiepiscopi Romæ Leonis consonat fidei trecentorum decem et octo et centum quinquaginta qui post hæc Constantinopolim congregati sunt, et expositioni quæ in Epheso in damnatione impii Nestorii facta est, cui beatissimus Cyrillus præsidebat, et in epistula ea suscripsi.

11 Constantinus episcopus || Meletinæ || similiter

12 Seleucus episcopus Amasiæ similiter

13 Patricius episcopus Tyanorum similiter

14 Theodorus episcopus Damasci similiter

15 || Photius || episcopus Tyri similiter

16 Symeonius episcopus Amidæ similiter

17 || Pergamius || episcopus Antiochiæ Pisidiæ similiter

18 Theodorus episcopus Tarsi similiter

19 Francio episcopus Philippopolis similiter

20 Eusebius episcopus Dorylaei similiter

21 Florentius episcopus Sardeorum similiter

22 Amphilochius episcopus Sidae similiter

23 || Marinianus || episcopus Synnadorum similiter

24 Epiphanius episcopus Pergae similiter

25 Onesiphorus episcopus Iconii similiter

26 Petrus episcopus Gangrorum similiter

27 Theodosius episcopus || Canothæ || similiter

28 Sabas episcopus Palti similiter

29 Epiphanius presbyter habens locum || Aetherici episcopi Pompeiupoleos similiter

30 Filotimus presbyter habens locum || Themistii episcopi Amastridis similiter

31 Abramius episcopus Castri similiter

32 Eudoxius episcopus Etennorum similiter

33 Eugenius episcopus Cotenorum similiter

34 Obrimus episcopus || Coracisii || similiter

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 *cf.* Γ consonat *om. N* 2 bostrorum [$\overline{\text{eps}}$ bostrorum *R*] arabiæ $\overline{\text{eps}}$ Φ^a*PDM* 3 ei *om.* Φ^a*APD* 4 iohannis *RAD* 7 pii *B* 9 melitinæ [melitines *B*] Φ^a meletene *A* 13. 12 *coll. BN* 13. 15. 17. 19. 21. 23. 25. 27—30. 32. p. 108, 1. 3 [Verus — episcopi]. 4. 6. 11. 13. 15. 17. 20. 22. 24. 27. 29 [Eusebius — et²]. 31 [Porphyrius — locum]. 32. p. 109, 2 *hic om., sed infra* p. 109, 21 *ante* episcopum *habet M* 13 photinus Φ^a*APY V*^{corr} 15 pergamus Φ^a*M* 21 marinus Φ^{ac}*V*^{corr} 23 onisiforus Φ^a*M* anesiforus *Y* iconii *Y* iconiæ Φ^{ac}*CV* 25 theodorus *APM*Φ^r canothæ *CV* chanupthæ *Y* canusse *R* canusæ *BPM* camisæ *N* canosæ *A* canasus *D* 27—29 Aetherici — locum *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 29 temestii Φ^{ar}*AP* temes *M* temistidi *D* episcopi — similiter *om. M* amatridis *BN* amastrii *A* astri *D* 31 eutennorum Φ^a*PDV*^{corr} eutenorum *M* eatenorum *A* ceucorum *C* ceutorum *Y* 33 coraciis *Y* coracis Φ^a*P* coraci *M* corisi *D* coreæ *A*

1 cyrrus *D* 2 reuerentissimus *om. Y* dixit *om. D* 5 romane *Y* 6 centum *om. A* hæc *om. CV, corr. V* 7 et *om.* Φ^c 8 beatus *D* et *om. PDM, corr. D* scripsi *A* 11 tyannorum *DV*^{corr} tyranorum *CV* 14 simeon *M* 15 athiochiæ *CV, corr. V* 17 francion Φ^c*Y* philippolis *A* phelippopolensis *D* philippopoli *M* philippopolis *CV* 22 perges *P* pergei *D* 24 gangorum *A* 26 paltu *Y* 27 pompæiubeleos *CD*^{corr} pompeiubileos *V* 30 tytri *D* 31 eudoxisius *A*

35 Neon episcopus lilyi similiter
36 Theophilus episcopus Ariassi similiter
37 Verus presbyter optinens locum Maræ episcopi || Codryllorum || similiter
38 Sebastianus episcopus Beryæ similiter
39 Aristomachus episcopus Coloniæ similiter
40 Iulianus episcopus Coensis similiter
41 Theodoretus episcopus Cyrri similiter
42 Cecropius episcopus Sebastopolis similiter
43 Acacius episcopus Ariarathiæ similiter
44 Atticus episcopus Zelorum similiter
45 Heraclius episcopus Comanorum similiter
46 || Meletius || episcopus Larissæ similiter
47 Olympius episcopus || Paneadæ || similiter
48 Timotheus episcopus Balaneorum similiter
49 Iulianus episcopus Rosi similiter
50 Paulus episcopus || Mariammæ || similiter
51 Atarbius episcopus Trapezuntis similiter
52 Photinus diaconus uicarius Theodori episcopi Neocæsariæ similiter
53 Iohannes episcopus Polemonii similiter
54 Gratidianus episcopus Cerasuntis similiter
55 Iohannes episcopus || Carrorum || similiter
56 Renus episcopus Iunopolis similiter
57 Caiumas episcopus Marcopolis similiter
58 Athanasius episcopus Perris similiter
59 Basilius episcopus gratianopolis similiter
60 || Docimasius episcopus Maroniæ similiter ||
61 || Serenus || episcopus Maximianopolis similiter
62 Eusebius episcopus || Seleucobeli || similiter
63 Eusebius et Constantinus presbyteri et uicarii Anastasii episcopi Nicææ similiter
64 Porphyrius archidiaconus locum continens Vranii episcopi || Emesæ || similiter
65 Theodorus episcopus Claudiopolis similiter

7 *cf. uol.* I *p.* 294, 27

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 lilyi [lybii *P* clyli *M*] Φ^{acr}, est Σιλλύου 2 ariarasi *CVD*^{corr} ariarassi *Y* ariasasi Φ^a ariaratiæ *AP* ariara *M* aratiæ *D* 3 mare *Y* mareæ Φ^a*ADCV* ree *M* codrilleorum Φ^a doryleorum *P*, *corr. P* 4 beryæ *C* uerie *Y* bere *D*^{mg} bernæ Φ^a sernæ *ADM* besornæ *P* 7 theodoritus Φ^a*P* theodorus *AD* cyri Φ^a*AM* cyrilli *CV* 8 *om. ADM corr. D*^{mg} 9 *om. M* 12 melitius Φ^a*M* 13 peneades Φ^a paneadis *P* penades *M* 15 *om. N* 16 mariammessi *R* mariammensis *BN* mariamnæ *AD* arianme *M* 17 trapezontes *A* trapizuntis *D* trapezunitis *R* trapetunsis *BN* trapeiunctis *CV* 19 iohannis *RAD* 21 iohannis *RAD* carruum Φ^a*P* caruum *AM* casuum *D* carnorum *CV* 23 gaiomas *P* gaiumus Φ^a caiumus *CV* marcopoli Φ^a *om. DM*Φ^r 24 abtanasius *R* atthanasius *CV* perrus Φ^a persus *M* perrenus *APD* 25 Τραιανουπόλεως Γ 26 *om.* Φ^{ac} 27 selinus Φ^a Γ^{corr} selenus *M* yelenus *P* relenus *D* eleusinus *A* maxianopolis *BDM* maximianupolis *CV* 28 seleucobole Φ^a*AP* seleucole *M* seleucibolæ *D* seleucouoli *Y* 31—32 Emesæ — episcopus *om. P* emise *M* emissæ *BNA* emiseæ *D* emiprosæ *R* 32 claudiupolis *P* claudionupoli *M* claudianupolis Φ^r

4 sabastianus *A* 8 sebastopoli *Y* 13 olymi *P* 14 balanorum *A* alaneorum *DMCV* 15 rossi *D* 17 attarbius *CV* 18 photius *D* ēpī neocesarie uicarius theodori *Y* neocæsareæ *AP* 19 polimonii *M* pholimonii *A* polimone *D* 20 gratianus Φ^c*Y* cerasontis *P* cærassontis *D* 22 rinus *D* iuniopolis *AP* ionupolis *CV* 29 athanasii *A* nice *Y* 31 tenens *PY* nens *M*

66 Iohannes episcopus Germaniciæ similiter
67 Euolcius episcopus Zeumatis similiter
68 Quintillus episcopus Heracliæ continens locum Anastasii Thessalonicensis et 69 Petrus episcopus Corinthi et 70 Atticus episcopus Nicopolis et 71 Lucas episcopus Dyrrachii et 72 || Martyrius || episcopus Gortynæ et 73 Constantinus episcopus Demetriadis continens locum Vigilantii episcopi Larissæ, et || reuerentissimi Macedoniæ primæ episcopi, id || est 74 Sozon episcopus Philippon et 75 Eusebius episcopus Dobiri et 76 || Maximus episcopus || Serron et 77 Nicolaus episcopus Stobon et 78 Iohannes episcopus || Parthicupolis || et 79 Dardanius episcopus || Bargalon || et 80 Honoratus episcopus Thasi, || et Elladæ, || hoc est 81 Niceas episcopus || Megaron || et 82 Iohannes episcopus || Messenæ || et 83 Ophelimus episcopus Tegeæ et 84 Athanasius episcopus Opuntis et 85 Irinæus episcopus Naupacti et 86 Domninus episcopus Platæon et 87 || Onesimus || episcopus Argi, et ueteris Epiri, hoc est 88 Marcus episcopus || Euriæ || et 89 Peregrinus episcopus Phyniciæ et 90 Eutychius episcopus || Hadrianopolis || et 91 Cladeus episcopus || Anchiesmi || et 92 Soterichus episcopus Cercyræ, et nouæ Epiri, hoc est 93 Petrus episcopus Echinei et 94 Eusebius episcopus Apolloniæ, et || Cretenses ||, hoc est 95 Cyrillus episcopus Subritis et 96 || Gennadius || episcopus || Cnosi || et 97 Demetrius episcopus Lampæ et 98 || Euphrates || episcopus || Eleuthernæ || continens locum || et || Pauli episcopi Cantinon ex charta || notis dictauerunt || per Sozontem episcopum Philippon: Sanctorum patrum trecentorum decem et octo fidem, quæ est salus nostra, et seruamus et cum || ipsa || uitam nostram complere oramus || nec non et || centum quinquaginta || per nullum modum || ante dictæ fidei || dissonat. quam || et seruantes perexequimur et omnia quæ acta sunt et decreta in prima || Ephesiaca || synodo, cuius

21—p. 110, 3 *adfert Vigilius t. IIII 2 p. 155*

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 iohannis *RAD* germanicæ Φa*M* 4 et adtitus *R* etticus *CV* 5 dirarcii *BN* dyracii *APM* dirachii *CV* martinus Φa*ADM*, *corr. D*mg 6 demitriadis *R* uigilianti *R* 6/7 uenerabiles ēpi primæ macedoniæ Φac hoc Φac filoppon *BN* philippi Φr 8 maximus episcopus] maximus ēps dobiri [dubiri *P*] et maximus ēps Φa*AP* erro *A* sarro *D* serso Φa*PM* serson Φr 9 iohannis *RAD* parthicopolim Φa parthicopolis Φc*Y* 9/10 dardanus *RM* darnanus *BN* dardantius *A* 10 bargalo Φac abargalon *Y* et ellade *CD*mg etiam greciæ Φac*V*corr *om. Y* 11 hoc est *om. Y* macron Φa megron *M* megaron hellade *Y* iohannis *RAD* 11/12 mesinæ Φa missinæ *D* mesenæ Φr 13 nautacti *B* neopacti *D* naapacti *M* dominus *RBCV* domnus *M* 14 onisimus Φa*PM* 15 eurnæ Φa*DM* eburnæ *A* euorneæ *P* euriæ hoc est ueteris epiri *Y* 16 adrianopolim Φa adrianopolis *AD* hadrianupolis *CV* anchiosmi Φa ancosmi *M* anchiermi *Y* anciasmi *AD* anciasmo *P* 17 ethinei *BNM* acinei *D* anicei *A* 18 caritensis Φac episcopus *om. BN* 19 genadius Φa enosi Φa*AMV*corr senosi *D* onesi *P* demitrius Φa 20 eufratas Φa*P* eufratis *D* eufratres *AC*, *corr. C* elenthernæ *BNAPMCVD*corr elenterinæ *R* helentherenæ *Y* et *om.* Φac 21 dictauerunt notis Φac*CV* 22/23 cum ipso Φa*APM* secundum ipsam *D*, *corr. D* 23 nec non et *Y* et nec non *CVD*mg et Φac *Vig.* 24 per nullo modo *P om.* Φa *Vig.* consonat Φa *Vig.* aliena sed [alienæ *A* aliena *PM*] consonat Φc, *corr. D*mg quam *om.* Φac *Vig.* [= Γ], *corr. D*mg 25 ephesena Φa*APDV*corr *Vig.* ephesina *M*

2 euolgius *A* euulcius *P* zeomatis *D* 3 episcopus *om. Y* heraliæ *C* heracleæ *APD* 4 similiter et1 *P* episcopus1 *om. A* 5 gortenæ *AD* gordine *Y* cogortinæ *P* 7 medoniæ *CV* 8 dobin *P* 8/9 nichalaus *CV* 9 tobon *AD* 10 tharsi *PM* 11 et *om. D* 12 taceæ *AM* tatiæ *D* tateæ *CV* tatæ *Y* opontis *APDY* 13 hereneus *A* 14 et — est *om. Y* 15 phœniciæ *D* pheniciæ *MY* eustathius *PD* eustasius *A* 16 claudeus *AY* claudius *DM* 17 circisæ *D* cercifæ *A* et1 *om. AM* et petrus — echinei hoc est nouæ epiri *Y* noui *A* 18 sabritis *D* 19 lampei *P* 20/21 catenon *PD* cateon *M* chotenon *A* 21 sozonem *MY* episcopum et *M* 25 peracta *Y*

præsides fuerunt beatissimus Cælestinus apostolicæ sedis || præsul || et beatissimus Cyrillus magnæ ciuitatis Alexandriæ, et || summe || orthodoxum esse || sanctissimum || patrem nostrum archiepiscopum Leonem || perfectissime nouimus ||. factum est autem nobis certum de epistula missa ab ipsius beatitudine a sanctissimis episcopis Pascasino et Lucensio, qui locum continent || apostolicæ || sedis, qui nobis || dilucidauerunt || quæ || linguæ obscuritas secernere subnotabat ||. quando || enim || secundum iussionem potestatis uestræ ad sanctissimum archiepiscopum || Constantinopolis || magnæ ciuitatis Anatolium et ad consedentem ei || sanctissimam || synodum peruenimus uolentes de quibus paululum dubitabamus, doceri, inuenimus ipsorum sanctitatem || paratissimam || ad expellendam omnem dubitationem. omnem enim hominem anathematizabant separantem a diuinitate carnem domini || et || dei saluatoris nostri Iesu Christi, quam sibi adunauit de sancta uirgine Maria genetrice dei, et non dicentem, quæ || deum decent ||, et || quæ conueniunt homini || ipsius esse inconfuse et indiuise et sine conuersione. et per hoc nobis satisfactum est et per omnia consonare || æstimantes || præscriptis sanctis patribus huic epistulæ consensimus et suscripsimus.

Omnes ante dicti reuerentissimi episcopi: Omnes de Illyrico eandem uocem dedimus, cui omnes consentimus.

99 Leontius episcopus Ascalonis et 100 Photinus episcopus Lyddæ et 101 Paulus episcopus Anthidonis et 102 Heraclius episcopus Azoti et 103 Stephanus episcopus Iamniæ et 104 Polychronius episcopus Antipatridis et 105 Pancratius episcopus Libiadis et 106 Zosimus episcopus Minoidis et 107 || Annianus || episcopus Capetoliadis et 108 || Zebennus || episcopus Pellæ et 109 Iohannes episcopus Tiberiadis et 110 Iohannes episcopus Gadaron et 111 || Beryllus || episcopus || Aialæ || et 112 Aretas episcopus Elusæ et 113 Musonius episcopus || Zooron || et 114 Marcianus episcopus Iliota ex charta dictauerunt per || Annianum || episcopum: Nos sanctorum trecentorum decem et octo patrum qui in Nicæa ciuitate conuenerunt, fidem semper seruauimus et seruamus et cum ea

---

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 princeps Φac *Vig., corr. D*mg 2 summe *om.* Φac *Vig., corr. D* 2/3 scm Φac *Vig.* 3 perfectissime *om.* Φac *Vig., corr. D*mg cognouimus Φac *Vig., corr. D*mg 5 scæ apostolicæ Φac 6 exposuerunt Φac *V*mg, *corr. D*mg linguæ — subnotabat [subsanabat *CVD*mg] Φr*D*mg ipsa [*om. M*] narratio demonstrat Φac*V*mg, *corr. D*mg 7 autem Φac 8 constantinopolim Φa*APD* constantinupoli *M* 8/9 scam [scm *P*] Φac 10 paratam [parata *P*] Φac 12 dnī dī Φa*P* dnī dī et *A* 13 deo Φa*ADMV*corr, *corr. D*mg *om. P* dicent *CD*mg docet *P om.* Φa*ADM* et *om. P* quæ *om.* Φac, *corr. D*mg 13/14 conueniunt homini *Y* conueniunt *CD*mg homini conueniunt Φa*V*corr hominem [homini *PD*] pertinent Φc 15 esse *R* existimantes Φac 17 *post* episcopi *excidit* εἶπον Γ 19 lyddæ *Y* lydæ Φa*PCV* lydiæ *ADM* 22/23 annianus *PDMC* anianus *Y* annanias Φa*A* ananias *V*corr 23 capitoliadis Φa*P* capitolidis *M* capituliadis *AD* zebonus Φa 23. 24 iohannis *RAD* 24/25 bersulus *RN* bersurus *B* besselus *M* bessulas *P* bessula *AD, corr. D*mg 25 adala Φa*A* adalæ *D* cadala *M* ada *P* areta Φr areas *RD* aretes *M* 26 cooron Φa*PDM* chooron *A* iliota Φar iliote *APM* heliotæ *D*, cf. Γ 27 anianum Φr*MD*mg ananum *D* annaniam Φa*A* 28 qui *om. B*

1 fuerint *CV, corr. V* 2 alexandrinæ *DM* 3 patrum *DCV, corr. V* nrorum *D* 4 missa] sua *M* ipsa *Y* a *om. MCV, corr. V* 5 lucentio *D* continent] tent *P* 8 considentem *AM* eis *A* 9 de — dubitabamus uolentes *Y* paululum *V in ras.* paulus in *C* dubitamus *D* 10 omnem *om.* Φc [= Γ] 11 anathematizabat *D* 12 dī nostri *D om. P* quem *P* 14 conuersatione *CVD*mg, *corr. V* 15 perscribtis *PD om. M* 16 consentimus et subscribimus *M* 17 eadem *CV, corr. V* 19 asalonis *CV* 20 episcopus[1] *om. CV* antedonis *A* 21 episcopus[2] *om. Y* antipatridæ *D* 22 lybiades *P* misaidis *D* 23 pelleæ *Y* 24 tiberiadæ *AD* 25 eleusæ *APD* euleuse *M* eulusæ *Y* 28 nicena *M* niceam *P* ciuitatem *P* semper et *A*

uitæ nostræ finem complere oramus, sequimur autem et centum quinquaginta nullo modo dissonantem. consentimus autem actis et constitutis in prima Ephesena synodo a beatissimo || et sanctissimæ || memoriæ Cyrillo, qui fuit episcopus Alexandriæ magnæ ciuitatis, sed etiam lecta est nobis epistula beatissimi et || deo amicissimi || archiepiscopi Romani Leonis || in || plurimis recte habens et || prædictis || consonans || et consentimus. || aliqua autem nobis ex ipsa apparuerunt uerba ut || partitionem || et separationem aliquam demonstrantia sic uolentibus sapere, de quibus et || ab || initio ante uestram clementiam || certabamur || et tunc a uestra iussi exire magnificentia audiebamus a sanctissimis patribus et episcopis et presbyteris locum continentibus sanctissimi et dei amatoris || præcipui || archiepiscopi Leonis quia nullam dicunt || partitionem || in domino et saluatore nostro Iesu Christo, sed unum eundemque dominum filium dei. propter quod consensimus et tomo suscripsimus, existimamus autem et nunc ipsos || quia ||, si || inuitati || fuerint a uestra magnitudine, eadem || confitebuntur || pro utilitate totius mundi.

Omnes prædicti reuerentissimi episcopi: || Eadem || diximus et his consentimus.

115 Nunechius episcopus || Laodiceæ || Phrygiæ || Pacatianæ || dixit: Epistula beatissimi Leonis, in qua et suscripsi, consonat expositioni fidei sanctorum patrum qui in Nicæa, et centum quinquaginta qui congregati sunt in Constantinopolim, et synodo || Ephesenæ ||, cuius || præsidens || fuit beatissimus Cyrillus.

116 Nonnus || episcopus || Edessæ similiter

117 Polychronius episcopus Epiphaniæ similiter

118 Alexander episcopus || Sebastiæ || similiter

119 Eunomius episcopus Nicomediæ similiter

120 Callinicus episcopus Apamiæ Bithyniæ similiter

121 Theodorus episcopus || Tripolis || similiter

122 Apragmonius episcopus Tii similiter

123 Consinius episcopus Hierocæsariæ similiter

124 Eulogius episcopus Philadelphiæ similiter

125 Epiphanius episcopus Cestron similiter

126 Andreas episcopus Satalon similiter

127 Iulius episcopus || Celenderenæ || similiter

128 Patricius episcopus Acrasu similiter

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 2 ephesina *BNM* 3 beatissime *M* et *om.* Φac scæ Φa*APDY om. M* 4/5 dī [*om. D*] amatoris Φac, *corr. D* 5 in *om.* Φa dictis Φac 6 et *om.* Φac consensimus Φac 7 diuisionem Φac*V*corr 8 ab *om.* Φa*M* certabamur *Y* certabamus Φac*CV* 10 præcipui *om.* Φac, *corr. D* 11 separationem Φac 13 quia si *YV*corr quasi *CD*mg si Φac 14 iussi Φac, *corr. D*mg confiteri Φac, *corr. D*mg 15 *post* episcopi *om.* εἶπον Γ ea Φac, *corr. D* 16 laodociæ *Y* litodiciæ *CVD*corr *om.* Φac pagatianæ Φa*P* pacasine *D* pactiane *M* 17 expositionem *N* expositione *CV*, *corr. V* 19 ephesena *R* ephesina *BNM* præsul Φa*APD* p̄sens *M* 20 ep̄s *Y* reus ep̄s *RPDMCV* reuerentissimus *BNA* 22 sebasteæ Φa sebastæ *P* Σεβαστῆς Γ 25 tripoli Φa 31 celendiræ *RB* celondiræ *N* cælendrenæ *AP* cælendrinæ *DM*

1 et *om. Y* 2 modis sonantiæ *CV*, *corr. V* 3 qui — episcopus] facto [factæ *D*] epō *ADM*, *corr. D*mg 3/4 alexandrine *MY* 4 est *om. A* 5 romæ Φc recta *D* 7 aliqua *P* demonstrant Φc sic] ac si *P* 9 iussimus *AD* pro sc̄is *D* coēp̄is *D* 10 dei *om. A* i *Y* 11 dō *A* 14 eandem Φr*D*corr, *corr. V* 15 reuerentissimi *om. D* consentibus *A* consensimus *D* 16 numerius *ADM*, *corr. D*mg 17 fidei expositionibus *M* expositione *CV*, *corr. V* 19 beatus *D* 20 edesæ *D*Φr edissine *A* 24 callicus *CV* 26 cii *D* chii *AP om. M* 27 consinnius *CV* cossinius *PM* cossinus *A* cassinius *D* hierocæsareæ Φc 30 catalon *A* athalon *P* 31 iulianus *P* 32 pacrasu *CV* acrassu *AP* atrassis *D*

129 Dionysius episcopus Attaliæ similiter
130 Helias episcopus Blandi similiter
131 Romanus episcopus Myron similiter
132 || Neoptolemus || episcopus || Cornon || similiter
133 Florentius episcopus Hadrianopolis similiter
134 Eutropius episcopus || Adadon || similiter
135 || Frontinianus || episcopus Sagalassi similiter
136 Paulus episcopus Derbæ similiter
137 Acholius episcopus || Larandon || similiter
138 Mirus episcopus || Eulandron || similiter
139 Lucianus episcopus Ipsi similiter
140 Philippus episcopus Lysiadis similiter
141 || Eustochius || episcopus Docimii similiter
142 Basilius episcopus Nacoliæ similiter
143 Cyriacus episcopus || Eucarpias || similiter
144 Abercius episcopus Hierapolis similiter
145 || Stratigius || episcopus Polyboteon similiter
146 Epiphanius episcopus || Midaiu || similiter
147 Critonianus episcopus Aphrodisiadis similiter
148 Iohannes episcopus Amazonis similiter
149 Dionysius episcopus Antiochiæ similiter
150 Papias episcopus || Erizas || similiter
151 Eupithius episcopus Stratoniciæ similiter
152 Theodoretus episcopus || Alabandorum || similiter
153 Menander episcopus Heracliæ similiter
154 Iohannes episcopus Cnidi similiter
155 Tynchanius episcopus Apolloniadis similiter
156 Dionysius episcopus Heracliæ similiter
157 Gemellus episcopus Stratoniciæ similiter
158 Leucius episcopus Apollonis similiter
159 Polycarpus episcopus Gabalon similiter
160 Iohannes episcopus Alinon similiter
161 Iulianus presbyter continens locum Calandionis episcopi || Alicarnassi || similiter

---

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 4 neoptolimus Φ^{ac} curnon *CV* curnu $\Phi^a M$ curnus *D* cornu *AP* 5—7 similiter — episcopus *om. CV* 6. 7 *om. N* 6 aladon *RBD* caladon *M* alandron *A* aladron *P* 7 frontinianus *Y* frontianus *RBAPM* fronianus *D* 9 larado Φ^a larando Φ^c 10—12 *om. M* 10 eulandro $\Phi^a APD$ 13 eutrochius *BN* eutochius *R* eusthotius *CV* 15 eucarpiam $\Phi^a A$ eucarpia *DM* eucarpiæ *P* 17 stratidius $\Phi^a M$ stratedius *P* strategius *AD* 18 *om. M* midai Φ^a minadai *A* minadais *D* minada *P* 20 iohannis *RAD* 22 erizas *Y* erigas *CV* erizao *BND* erizoo *P* erizo *R* eriazo *A* cerizoco *M* 24 theodoritus $\Phi^a APD$ labandorum *Y* alabandro *R* alabrando *BN* salaban dorum *D* salabandro *PM* salabandori *A* 26. 32 iohannis *RAD* 32 alinon $\Phi^a APD\Phi^r$ [ΑΛΙΝΩΝ pro ΑΛΙΝΔΩΝ] calinon *M* 33 calendionis $\Phi^a APMY$ alacarnassi $\Phi^a P$ alacarnensi *M*

1 athaliæ *APM* 3 myrorum Φ^c 5 Florentinus *Y* adrianupolis *MCV* 7 gallasi *CV* saballas *Y* sagalassæ *P* sagalla *M* agalassis *D* 8 bergæ *D* 11 ipsis *D* 12 lysadis *Y* 14 natoliæ *P* 16 herapolis *P* terapolis *AD* 17 poliboten *A* polipoteon *Y* 19 afrodisiadæ *AD* 23 ephitius *AP* stratonice *MY* 25 heracleæ *A* 26 cnisi *D* cindi *A* 28 heracla *P* 29 stratonice *MY* 30 appolloni *CV* apollinis *AP*

10 MAGNIFICENT̄ ET GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS D̄D̄: Et si reliqui omnes reuerentissimi episcopi qui non specialiter sunt confessi, consentiunt dictis || eorum qui iam confessi sunt || sanctissimorum patrum, propria uoce doceant.

11 OMNES R̄EVV̄ ĒPĪ CLAMAVERVNT: Omnes || acquiescimus ||. omnes consentimus. omnes similiter credimus. omnes eadem sapimus. sic sapimus, sic credimus. patres ad synodum. concredentes ad synodum. qui suscripserunt, ad synodum. multi anni imperatorum. multi anni augustæ. patres ad synodum. concredentes ad synodum. multi anni || imperatoris ||. consapientes ad synodum. multi anni || imperatoris ||. ipsi quinque fidei suscripserunt. sicut Leo, sic sapiunt.

12 MAGNIFICENT̄ ET GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS D̄D̄: Suggessimus diuo et piissimo domino nostro propter ipsos || et || expectamus pietatis eius mandata. uestra autem reuerentia et de Dioscoro, qui a uobis damnatus est ignorante diuo uertice et nobis, et de ipsis quinque pro quibus petitionem facitis, et de omnibus actis in sancta synodo dabit rationem deo.

13 OMNES R̄EVV̄ ĒPĪ CLAMAVERVNT: Dioscorum deus deposuit. Dioscorus iuste damnatus est. Dioscorum Christus deposuit.

14 Et paucis horis transactis dum expectabatur || diuinissimi || et piissimi domini nostri mandatum, MAGNIFICĒN ET GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS D̄D̄: Piissimus noster imperator || addiscens || uestras preces sententiæ uestræ permisit de Iuuenali deliberare et de Thalassio et de Eusebio et de Basilio et de Eustathio reuerentissimis episcopis quæ uobis placuerint. ergo uestra || religiositas || cognoscens quia deo de his quæ fiunt, dabit rationem, quid fieri de ipsis debeat, cogitate.

15 ANATOLIVS R̄ĒV̄ ARCHIĒPS CONSTANTINOPOLIS D̄: Petimus eos intrare.

16 OMNES R̄EVV̄ ĒPĪ CLAMAVERVNT: Rogamus eos intrare. qui credunt similiter, ad synodum. || qui eadem sapiunt, synodo assint. || qui subscripserunt epistulæ Leonis, ad synodum.

17 MAGNIFICENT̄ ET GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS D̄D̄: || Intrent. ||

18 Et postquam intrauerunt || præfati || reuerentissimi episcopi et consederunt, OMNES R̄EVV̄ ĒPĪ CLAMAVERVNT: Vnus deus qui hoc fecit. multi anni imperatorum.

4—6 sic credimus *adferuntur in Concilii quinti* collatione quinta [$K^{n}K^{s}$]

Φ^{a} [= *RBN*], Φ^{c} [= *APDM*], Φ^{r} [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 3 eorum — sunt $\Phi^{r}D^{mg}$ confessorum Φ^{ac} sanctissimorum *Y* s̄corum $\Phi^{ac}CV$ 4 omnes acquiescimus omnes consentimus $\Phi^{r}D^{mg}$ omnes confitemur omnes consentimus Φ^{ac} omnes consentimus omnes confitemur K^{ns} 8 imperatori $\Phi^{a}V^{corr}$ imperatores *CD* impiissimis *Y* 9 anni *om. N* imperatori Φ^{a} imperatores *D* impiissimis *Y* 9/10 scripserunt *N* 12 domno *NP* et *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 18 dum *om. N* diuinissimi *Y* diui $\Phi^{ac}CV$ 20 audiens Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} et sententiæ *N* 21 thalasio *NAP*Φ^{r} et de^{2} — Eustathio *om. N* 22 reuerentia Φ^{ac} 27 qui eadem — assint *om.* Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 27/28 leonis ēplæ *BN* 29 ingrediantur $\Phi^{a}P$ 30 præfati *om.* Φ^{ac}, *corr. D*

1 conplissimus *CV* 3 docent *D* 5 sic sapimus *om. D* 5/6 credemus *D* 6 synodum] synodum multi anni imperatoris consapientes *M* 7—9 imperatorum — anni *om. M* 10 sic *om. PDM*, *corr. D* sicut *CV* 12 diuino *APD* spectamus *M* spectauimus *A* 13 de *om. AP* 14 de nobis *Y* et^{2} *om.* Φ^{c} petitio *CV*, *corr. V* factis *ADM*, *corr.* D^{mg} 16 dioscorum *AM* 17 est] est dioscorum iuste damnatus est *CV* 18/19 domni *PDCV* 20 noster] domnus [dominus *M*] noster Φ^{c} 21 deliberare de iuuenali *DY* iuuenalio *CV* et^{1} *om. D* 23 quia deo] quæ a dō *P* rationem dabit *Y* debeat *om. AM* 25 constantinopolim *D* constantinopolitanus *Y* 29 et amplissimus senatus *om. Y* 30 et^{2} *om.* Φ^{c}, *corr. D* consederint *D* considerunt *CV*

magnorum imperatorum multi anni. multi anni || senatus ||, multi anni || iudicum. orthodoxorum || multi anni. hæc integra adunatio, hæc pax ecclesiarum.

19 MAGNIFICENT ET GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Pridie certi episcopi Ægyptiacæ regionis petitiones porrexerunt || diuinissimo et || piissimo domino nostro propriam fidem exponentes, et placuit pietati eius ante uestram sanctam synodum eas recitari. ergo obœdientes decretis diui et uictoris|| apicis || intrare eos præcipimus et petitiones ipsis præsentibus recitari et uestram reuerentiam docere quod de eis placuerit.

20 || Vt || intrauerunt Hieracis Sabinus Apollonius Pasmius Ianuarius Eulogius Iohannis Isaac Iron Stephanus Theophilus Theophilus Isidorus reuerentissimi Ægyptiorum episcopi || et || iussione omnium consederunt, MAGNIFICENT ET GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Vos petitiones porrexistis?

21 REVV AEGYPTIORVM EPI DD: Etiam, per uestigia uestra.

22 MAGNIFICENT ET GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Et suscripsistis eis?

23 ET CONSPEXERVNT IDEM REVV AEGYPTIORVM EPI SVSCRIPTIONES PETITIONVM ET DD: Etiam, per uestigia uestra. cognoscimus suscriptiones; nos suscripsimus, nostræ sunt litteræ.

24 MAGNIFICENT ET GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Recitentur petitiones.

CONSTANTINVS DEVOTISSIMVS SECRETARIVS SACRI CONSISTORII RECITAVIT

25 Piissimis et || Christi amatoribus || nostris imperatoribus Flauio Valentiniano et Flauio Marciano uictoribus || ac || triumphatoribus semper augustis ab omnibus episcopis Ægytiacæ uestræ regionis. Quæ a principio tradita est nobis a sanctissimis et spiritalibus patribus nostris orthodoxa fides a || sancto || euangelista Marco et ubique audito || episcopo || et martyre Petro et || sanctis || patribus nostris Athanasio et Theophilo et || sanctæ memoriæ || Cyrillo, et nos seruamus et confessionis eorum sumus discipuli. eam colimus et secundum eam sapimus, sicuti || et || trecenti decem et octo qui in Nicæa, et || beatus || Athanasius et || qui sanctis connumeratur || Cyrillus exposuerunt, anathematizantes omnes hæreses et Arrii et Eunomii et || Manitis || et Nestorii et illos qui dicunt || e || cælo carnem

---

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 4 ab hoc loco de episcopis Aegyptiis qui cum Dioscoro uenerunt *Cmg*

VERSIO ANTIQVA 1 senatui Φa*D* 1/2 iudicibus Φa*P* 2 orthodoxis Φa 5 diuinissimo et *om.* Φac, *corr. D* 7 principis Φac*V*corr, *corr. D* 10 ut *CVD*mg et Φac*Y* hieraci Φa*V*corr hiraci *M* 11 isac Φa*APM* theophilus theophilus isidorus *R* theophilus isidorus theophilus *BN* theophilus isidorus [indorus *P*] Φcr 12 et Φr*D* ex Φa*V*corr*APM* 23 xpianissimis Φac flauiano *NM* 24 ac Φcr et Φa 26 scissimo et Φa*AP* scissimo *DM* 27 episcopo] scissimo Φac, *corr. D*mg a scissimis Φa scissimis Φc 28 scæ [scissimæ *CV*] memoriæ Φr beatissimo Φac 30 et1 *om.* Φac beatissimus Φac 30/31 qui — connumeratur Φr beatissimus Φac 32 mani *RPD, corr. D* manni *BNA* mannii *M* magnis *V*corr ex Φa*P* de *ADM*

6 domno *P* eius ut *P* 7 ea *AM* eam *D, corr. D*mg ut intrare *C* 8 eis *P*corr ipsius *Y* decere *D*mg 9 de his *PY* deis *C* eis *V* placuerint *Y* 10 parmius *CVD*mg pasmus *Y* pastamius *A* passimius *D* iambarius *Y* 11 iohannes *PM* cyron *D* ciror *A* 12 iussionem *DM* consenserunt *M* 14 epi egyptiorum *PMY* 17 suscriptione *CV* 22 deuotus *Y* deuotissimus et *P* 26 nostris *om. CV* horthodoxis *AM* et orthodoxis *D* 30 fides id est *D* a *om. P* 27 nris et *CVD*corr, *corr. V* 28 et1 *om. P* 29 sequuti *CV* sicut *P* et3 *om. P* 31 et *om. P*

domini nostri fuisse et non || ex || sancta et dei genetrice uirgine Maria ad similitudinem || omnium nostrum || sine peccato, super || hæc || et omnes hæreses, quæ extra ecclesiam catholicam || sapiunt || et docent.

|| et subscriptiones ||
|| Hieracus || episcopus || Afnaitorum || porrexi
Sabinus episcopus || doctitorum || porrexi
Apollonius episcopus || Taneorum || porrexi
Pasmius episcopus Paraleotorum porrexi
Ianuarius episcopus Leontum porrexi
Eulogius episcopus || Athribitorum || porrexi
Iohannes episcopus Psinchis porrexi
Isaac episcopus gadeotum porrexi
|| Iron || episcopus Thnisi porrexi
Stephanus episcopus || Geritum || porrexi
Theophilus episcopus Erythri porrexi
Theophilus episcopus || Cleopatridis || porrexi
Isidorus episcopus || Sithroitorum || porrexi

26 OMNES $\overline{\text{REVV}}$ $\overline{\text{EPI}}$ CLAMAVERVNT: Dogma Eutychis quare non anathematizauerunt? cum inpostura petitiones porrexerunt. epistulæ Leonis suscribant anathematizantes Eutychen et || dogma || eius. consentiant epistulæ Leonis. eludere nos uolunt et discedere.

27 DIOGENES || $\overline{\text{REV}}$ || $\overline{\text{EPS}}$ CYZICI $\overline{\text{D}}$: Synodus propter Eutychen facta est, || non || propter alterum aliquem; Romanus episcopus propter ipsum scripsit. omnes consensimus epistulæ || consequenter || habenti expositioni sanctorum patrum: consentiant et isti epistulæ sanctissimi Leonis.

28 PASCASINVS ET LVCENSIVS || VIRI || $\overline{\text{REVV}}$ $\overline{\text{EPI}}$ ET BONIFATIVS $\overline{\text{PRB}}$ VICARII SEDIS APOSTOLICAE PER PASCASINVM $\overline{\text{DD}}$: Dicant si consentiunt epistulæ apostolicæ sedis et si anathema dicunt Eutycheti.

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

ADNOTATIONES RUSTICI 27 et hic Latine iacet C^{mg}

VERSIO ANTIQVA 1 a Φ^a de *M* 2 omnium $\overline{\text{nr}}$m $\Phi^r D^{mg}$ $\overline{\text{nr}}$am Φ^{ac} his Φ^{ac} omnes c:n. *N* 3 et sapiunt et Φ^{ac} 4 *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 5 hieracis $\Phi^a APD$ hieracy *M* afnatiorum *Y* afnaitum $\Phi^a P$ afnatinum *M* fnaitum *A* fraitum *D*, *corr.* D^{mg} 6 doctitorum $\Phi^r D^{corr}$ *corrupte, om.* Φ^{ac} *post* 6 coll. 9 Φ^{ac} *CV* 7 taneum Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 8 paraleontorum *CV* paraleontum *RND* paraleuntum *P* paraleotum *BM* barleontum *A* 10 *om. D*, *corr.* D^{mg} athribitorum YD^{mg} attrybittorum *CV* athlibitum *RNAPM* athilbitum *B* 11 iohannis *RAD* 12 gadeotum [gadeotrum *A* gadeuntum *P*] Φ^{acr}, ΓΑΔΕΩΤΩΝ *pro* ΤΑΑΕΩΤΩΝ 13 tiron $\Phi^a PDM$ triphiron *A* 14 giritum Φ^{ac} 16 leopatridis $\Phi^a P$ 17 sitrotiorum *Y* sitroitum Φ^{ac}, *corr. D* 18 $\overline{\text{epi}}$ reuerentissimi *BN* eutyches $\Phi^a APD$ 19 inpositura *BN* 20 dogmata $\Phi^a PMV^{corr}$ consentiunt *RAM* consentient *CV* 22 diogenis *RAD* diogenius *P* $\overline{\text{REV}}$ *om.* $\Phi^a DM$, *corr. D* ne Φ^{ac} 24 epistulæ *om. R* consequentia $\Phi^a PDMV^{corr}$, *corr.* D^{mg} consequentiam *A* habenti] beatæ *D* beati *AM*, *corr.* D^{mg} 25 ipsi *BN* 26 VIRI *om.* Φ^{ac} 28 eutyche Φ^a eutychi *DM* eutychen *P*

1 et^2 *om. ACV* maria uirgine *A* 2 qui *A* 8 pastmias *A* pastimius *D* 11 ipsincis *D* opsinchis *Y* princeps *P* 13 thinisi *A* 15 *om. M* erythi *A* erith *P* erythiu *CV* 17 idorus *CV* 19 epistula *A* subscribimus *M* 20 eutyches *A* 21 uoluit D^{mg} discere *A* 22 Cyzici] cyriaci *P* 23/24 consentimus *A* 24 $\overline{\text{epi}}$ epistulæ *A* expositionis *D* expositiones *A* expositionem *MY* 25 iste Y 26 lucentius *D* 26/27 apostoli *A*

29 ACACIVS REV EPS ARIARATHIAE D: || Suggerimus anathematizare eos || Eutychen, qui dixit ante incarnationem duas naturas saluatoris nostri et post incarnationem unam.

30 CECROPIVS REV EPS SEBASTOPOLIS D: Suscribant epistulæ beatissimi papæ Leonis et Eutychen anathematizent et || dogma || eius.

31 || HIERACVS || REV EPS AEGYPTI ET CETERI REVV EPI AEGYPTII PER EVNDEM || HIERACVM || DD: Si quis præter || ista || quæ a nobis in petitionibus porrecta sunt, sapit siue Eutyches siue alter aliquis, anathema sit; de epistula autem sanctissimi et || deo amicissimi || archiepiscopi Romani Leonis sciunt omnes sanctissimi patres nostri quia in omnibus expectamus sententiam beatissimi nostri archiepiscopi, et petimus uestram clementiam || expectare || præsidis nostri sententiam, quia eum in omnibus sequimur et sanctissimi patres qui in Nicæa congregati sunt trecenti decem et can. Nic. 6 octo || regulam dederunt || ut sequatur omnis Ægyptiaca regio archiepiscopum || magni nominis Alexandrinæ ciuitatis || et nihil absque ipsum agatur ab aliquo ei subiacente episcopo.

32 EVSEBIVS REV EPS DORYLAEI D: Mentiuntur.

33 FLORENTIVS REV EPS SARDEORVM D: Ostendant quod dicunt.

34 OMNES || REVV EPI || CLAMAVERVNT: Manifeste anathematizate dogma Eutychis. qui non suscribit epistulæ, cui omnis sancta synodus consensit, hæreticus est. anathema Dioscoro et amantibus eum. si non recte sapiunt, quomodo habent || eligere episcopum ||?

35 REVV EPI AEGYPTII CLAMAVERVNT: De fide est certamen.

36 CECROPIVS REV EPS SEBASTOPOLIS D: Non nouerunt isti quomodo credunt, et || || nunc || uolunt discere?

37 PHOTIVS REV EPS TYRI D: Consentitis epistulæ beatissimi et sanctissimi archiepiscopi Romæ Leonis, sicut et uniuersalis synodus consensit et suscripsit, aut non?

38 PASCASINVS ET LVCENSIVS || VIRI || REVV EPI ET BONIFATIVS PBT VICARII SEDIS APOSTOLICAE PER PASCASINVM || VIRVM || RVM EPM DD: Tot annorum episcopi in ecclesia senescentes usque ad hoc tempus fidem rectam et catholicam ignorant et expectant adhuc alienam sententiam?

39 || Et interpretata in Græcam linguam prædicta interlocutione || OMNES REVV EPI CLAMAVERVNT: Qui non consentit epistulæ sanctissimi archiepiscopi Leonis, hæreticus est.

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*]

VERSIO ANTIQUA 1 suggerimus — eos Φr*ADM* petimus eos aperte [*om. P*] anathematizare Φa*P* 5 anathematizant *NM* dogmata Φa*M* 6 hieracis Φa*M* geracis *P* heracleus *A* heraclius *D* hieracin *RA* hieracyn *BN* hieraci *M* iheracin *P* heraclium *D*, *corr. D*mg 7 istam Φa*PM* 8 di [dō *A*] amatoris Φa*APM* deoamantissimi *D* 11 spectare Φa*AP* 13 regulauerunt Φac*V*corr, *corr. D*mg 14 magnæ [et magnæ *BN* nominis *add. D*corr] ciuitatis alexandriæ [alexandrinæ *DMY*] Φac*Y* 16 ēps reuerentissimus *BN* 18 REVV EPI *om.* Φac, *corr. D* dogmata *BN* eutyches Φa*A* eutychetis *DM* 20/21 de ēpō [xp̄o *B*] decernere Φa ordinare ēpm̄ Φc, *corr. D*mg 24 nunc] non Φa*P* 27 VIRI *om.* Φac 28 uirum *om.* Φa*PDM* 31 et — interlocutione *om.* Φac, *corr. D*mg

1 arathiæ *CV* cariara *M* 4 REV *om. P* sebastopolitanus *Y* 10 omnibus *V in ras.* nobis *CD*mg spectamus *AP* 11 qui *CV*, *corr. V* 13 ut] quod *P* archiēpi *P* 14 sine *A* illum *M* ipso *D* 15 eis *A* 16 REV *om. M* 19 suscripsit *ADCV* consentit *PY* 19/20 anathematiza *CVD*corr 24 dicere *CV* 26 romani *P* 27 lucentius *D* et *om. CV*, *corr. V* uicarius *M* 28 ēpos *P* 29 spectant *A* 31 interpretato *CV* interpretatio *D*mg

40 DIOGENES REV EPS CYZICI D: Qui necdum cognoscit quid credit, iste ordinare habet episcopum?

41 OMNES REVV || EPI || CLAMAVERVNT: Qui non anathematizat Eutychen, hæreticus est.

42 REVV EPI AEGYPTII CLAMAVERVNT: Anathema Eutychi et concredentibus ei.

43 REVV EPI DD: Suscribant epistulæ Leonis. qui non ei subscribit, hæreticus est.

44 REVV EPI AEGYPTII CLAMAVERVNT: Extra uoluntatem archiepiscopi nostri non possumus suscribere.

45 ACACIVS REV EPS ARIARATHIAE D: Incongruum est uniuersalem synodum || prætermittere || et || in una persona || attendere quæ || futura || est episcopatum Alexandriæ magnæ ciuitatis || suscipere ||. intentio enim || his || est, sicut in Epheso perturbauerunt omnia et scandalis compleuerunt uniuersum mundum, et nunc istam sanctam et magnam synodum || perturbare ||. petimus ut non eis concedatur, sed aut consentiant epistulæ aut regularem damnationem suscipiant et cognoscant quia excommunicati sunt.

46 PHOTIVS REV EPS TYRI D: Quomodo conantur ordinationem facere non eadem sapientes huic sanctæ et uniuersali synodo? si enim recte sapiunt, ostendant || propriam intentionem || qualis est circa fidem, et suscipiant epistulam || sanctissimi || archiepiscopi Leonis; si enim nolunt, excommunicati sunt.

47 OMNES REVV EPI CLAMAVERVNT: Hæc omnes dicimus. omnes sic sapimus.

48 REVV EPI AEGYPTIORVM PER VNVM IPSORVM HIERACIN DD: Iam per petitiones nostram fidem manifestam fecimus et non extra catholicam fidem credentes apparuimus; quia || uero || reuerentissimi episcopi nostræ regionis nimis multi sunt, nos pauci non possumus || pauci numero || illorum personas suscipere. petimus autem uestram sublimitatem et hanc sanctam et magnam synodum ut misereamini nobis et expectetis nostrum archiepiscopum, ut secundum antiquam consuetudinem illius sequamur sententiam, quia si extra uoluntatem || præsidis || nostri aliquid faciamus, sicut præsumptores et non seruantes secundum canones antiquam consuetudinem || omnes || Ægyptiacæ regionis || insurgunt in || nos. ergo miseremini nostræ senectutis, || miseremini || et non nos faciatis in peregrinatione nostram uitam consumere.

49 ET IDEM REVV EPI IACTAVERVNT SE IN TERRA ET DD: Clementes estis, miseremini nostri.

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*]

ADNOTATIONES RUSTICI 1 ... [*abscisa*] deuuario [?] et reliquis C^{mg} 4 hic Aegyptii episcopi anathematizant Eutychen C^{mg} 8 in synodum spiritus sanctus agit, et tu hominem sustines? bene d(ictum) C^{mg}

VERSIO ANTIQVA 1 diogenis *RAD* diogenius *P* 3 EPI *om.* Φa*P* 4 eutyche Φa eutychen *P* eutycheti *ADM* 5/6 dixerunt — episcopi *om. R* 8/9 contemnere Φa*P* 9 in *om.* Φa*PCV*, *corr. V* 9 unam personam Φa*V*corr*P* susceptura Φa*V*corr*P* 10 suscipere *om.* Φa*P* hic Φa*V*corr, *ADM*, *corr. D* hæc *P* 11 impleuerunt *BN* 12 sanctam *om. BN* perturbare festinant Φa*V*corr*P* 16/17 propriam uoluntatem *P* proprium epm Φa*V*corr*ADM* 17 scissimi et Φa*P* 19 omnes hæc *BN* 22 enim Φac nos pauci *delere prætermisit Rusticus* 23 pauci numero *om.* Φac, *corr. D* 26 præsulis Φa*V*corr*P* 27 secundum canones seruantes *BN* 28 omnes epi Φa*P* adgrediuntur [aggrediantur *M*] nos Φac, *corr. D*mg 29 miseremini *om.* Φac, *corr. D* uitam nram *BN* uitam *Y* 31 clamantes *N*

1 isti *CVD*corr, *corr. V* est *M* habent *CVD*corr, *corr. V* 4 egyptiaci *M* credentibus *CV*, *corr. V* 12 ut non Φar*D*mg*P* ut ne *AM* ne *D* his *ADM*, *corr. D*mg 15 REV *om.* Φc 20 hieracim *A* ieracyri *CV* nostras Φc 24 hæc *D* 25 spectetis *APM* 25—27 illius — consuetudinem *om. M* 26 ex uoluntate *P* facimus *AD*, *corr. A* 28 omnes] onera *M* regiones *D* 29 peregrinationem *APM* 31 terram *D* istis *CV*, *corr. V*

50 CECROPIVS REV EPS SEBASTOPOLIS D: Vniuersalis hæc synodus || Ægyptiacæ || maior est et || fide dignior || et non est iustum decem hæreticos audiri et prætermitti mille ducentos episcopos. non enim eos exigimus ut pro aliis suam fidem ostendant, sed dicimus ut || ipsi pro sua persona || rectæ fidei consentiant.

51 REVV EPI || AEGYPTIORVM || CLAMAVERVNT: Iam non possumus habitare in prouincia; miseremini nostri.

52 EVSEBIVS REV EPS DORYLAEI D: Procuratores sunt isti omnium Ægyptiorum et debent uniuersalem synodum sequi.

53 LVCENSIVS || VIR || REV EPS VICARIVS SEDIS APOSTOLICAE D: Si errant, doceantur per uestram magnificentiam quia non possunt decem homines præiudicium facere synodo sexcentorum episcoporum nec catholicæ fidei.

54 REVV EPI AEGYPTII CLAMAVERVNT: Occidimur, miseremini nostri.

55 OMNES REV EPI CLAMAVERVNT: Videtis quomodo testimonium perhibent suis episcopis dicentes quia occidimur?

56 || AEGYPTII REV EPI || DD: Morimur, per uestigia uestra; miseremini nostri. moriamur a uobis et non illic. fiat hic archiepiscopus, et suscribimus et consentimus. miseremini || canorum nostrorum. || detur hic archiepiscopus. nouit || deo amicissimus || archiepiscopus Anatolius quia talis consuetudo Ægyptiacam regionem optinuit ut omnes episcopi obœdiant archiepiscopo || Alexandriæ. || non quia non obtemperamus synodo, sed occidimur in patria, miseremini nostri. potestatem habetis: subditi sumus, non recusamus. libentius est nos mori a domino mundi et a uestra magnificentia et ab hac sancta synodo quam illic. propter deum miseremini istorum canorum, parcite decem hominibus.

57 OMNES REV EPI CLAMAVERVNT: Isti hæretici sunt.

58 REVV EPI AEGYPTII DD: Potestatem habetis in anima nostra, parcite decem hominibus. morimur || illic. || melius est hic mori. misericordes sunt domini. nouit consuetudinem archiepiscopus Anatolius. hic sumus usque dum fiat archiepiscopus. sedes nostras uolunt, tollant; nolumus esse episcopi, solummodo non moriamur. date archiepiscopum, et si contradixerimus, punite nos. consentimus || his quæ || decreuerit potestas uestra, non contradicimus; sed eligite archiepiscopum. hic expectamus usque quo ordinetur.

59 OMNES REV EPI CLAMAVERVNT: Suscribant damnationi Dioscori.

60 MAGNIFICENT ET GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Quoniam reuerentissimi episcopi Ægyptiorum non ut repugnantes || catholicæ fidei || suscri-

---

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 ægyptiacæ *CYD*mg ægyptiacis epis Φac l'corr 2 fidelior Φa.*IPM* fidelium *D*, *corr. D*mg 3 duo centos *RA* præ *R* 4 ipsi — persona Φr*D*mg semet ipsi Φa*A* semet ipsis *PM* semet ipsos *D* consocient *D* 5 ægyptii Φa*P* ægypti Φc*Y* 9 uiri *C om.* Φac 14 epi *B* 15 reuerentissimi epi ægiptii *RP* reuerentissimi epi *BNADM*, *corr. D* 17 canis nris Φa 18 dī amator Φac 19 alexandriæ magnæ Φac 26 morianur *N* illic *om. AD* ab illis Φa l'corr *P* est] est illis *A* illis est *D* est nobis *P* 30 his quæ Φr quibus Φac 31 usquoque *N* 32 damnationem *ND* 34 catholicam fidem Φa.*APM*

1 CECROPIS *CV*, *corr. V* sabastopolis *Y* 2 audire Φc 2/3 prætermittere *AP* 3 exigemus *D* ut *om. P* 9 lucencius *Y* lucentius *D*, *V in ras.* VICARIVS *C* uicarios *CV*, *corr. V* sedis apostolicæ sedis *CV*, *corr. V* 10 per] uestigiam *CVD*mg, *corr. V* qui *CV*, *corr. V* 11 synodum *D*Φr, *corr. V* excentorum *CV*, *corr. V* nec] et *Y* 12 egyptiorum *M* 13 peribet *A* 15 moriemur *D* 16 moriemur *D* morimur *M* hic *om. AM* 17 nouit et *Y* 18 egyptiam *M* 21 est nos] est nobis *M* nobis est *AD* 21/22 domnino *CV*, *corr. V* 22 hanc *AM* 23 deum *om. CV*, *corr. V* 25 animas nostras *APD* 29 ponite *Y* 32 dixerunt *Y* 34 ut *om. P*

bere in præsenti distulerunt epistulæ sanctissimi archiepiscopi Leonis, sed dicentes consuetudinem esse in || Ægyptiaca regione || extra sententiam et iussionem archiepiscopi || nihil tale facere, poscunt autem sustineri se, donec consecretur episcopus, qui ordinandus est || magnæ ciuitatis Alexandriæ, || rationabile || nobis et || clemens esse || apparuit ut in eodem habitu || expectent || in || regia ciuitate || et dilationem || habeant || usque ad ordinationem archiepiscopi magnæ ciuitatis Alexandriæ.

61 PASCASINVS || VIR || REV EPS VICARIVS SEDIS APOSTOLICAE D: Si præcipit gloria uestra et iubetis illis aliquid || præstari || humanitatis, fideiussoribus datis non exeant de ista ciuitate, quamdiu Alexandria episcopum accipiat.

62 MAGNIFICENT ET GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: || Sanctissimi Pascasini episcopi || sit || firmum || iudicium. unde permanentes in proprio habitu reuerentissimi episcopi Ægyptiorum aut dent fideiussores, si hoc illis est possibile, aut per sacramenta eis credatur quia expectant ordinationem futuri episcopi magnæ ciuitatis Alexandriæ.

63 Per iussionem gloriosissimorum iudicum et amplissimi senatus et sanctæ synodi intrantibus || Fausto || Martino Petro Manuhelio Abramio Iob Antiocho Theodoro Paulo Iacobo Eusebio Tryphone Marcello Timotheo || Pergamio || Petro Asterio Iohanne reuerentissimis presbyteris et archimandritis et consedentibus MAGNIFICENTISSIMI ET GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Petitiones porrectæ sunt diuo et piissimo || nostro || imperatori ex nomine Carosi et Dorothei reuerentissimorum archimandritarum et alterorum aliquorum. nomina autem illorum qui eas porrexerunt, manifesta fiant || his qui introierunt || reuerentissimis uiris, ut dicant si omnes nouerunt esse archimandritas.

64 ET AVDIENTES REVV ARCHIMANDRITAE NOMINA || EORVM QVI || PETITIONES PORREXERVNT PER FAVSTVM RVM ARCHIMANDRITAM DD: Carosus et Dorotheus archimandritæ sunt. Helpidius monumentorum || Procopiensium || custos est; || Photinus || autem quis est, non nouimus. Eutychius || de || basilica || Cælestinæ || est, quia monasterium non habet. Theodorus in monumentis habitat. Moysen non nouimus. Maximus archimandrita est, magister Eutychis. Gerontium non nouimus. Nemesium non nouimus, sed et nomen eius miramur. Theophili et nomen

---

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 16 ab hoc loco de catholicis archimandritis qui propter hæreticos intromissi sunt monachos Cmg

VERSIO ANTIQVA 2 ægyptiacam regionem Φa*AM*, *corr. M* 3/4 nihil — est *om.* Φac, *corr. D*mg 4 aptum Φac, *corr. D*mg 5 congruum Φac, *corr. D*mg esse *om.* Φac, *corr. D*mg spectent Φa*M* regiam ciuitatem Φac 6 habere Φac ordinem *N* 8 VIR *om.* Φac, *corr. D* 9 p̄stare Φac 11 reuerentissimi Φac, *corr. D*mg 12 ēpī pascasini Φa*P* certum Φac 13 aut dent] audent *NCVD*mg, *corr. V* est illis *BN* 16 amplissimus *RCV*, *corr. V* 17 faustino Φa*PDM*, *corr. D*mg 18 pergamo Φa*M* 20 senatus *om. BN* 21 nostro *om.* Φac, *corr. D* 23 his — introierunt *om.* Φac, *corr. D* 25 eorum qui *Y* quæ Φa*AMCV* qui *PD* 27 procopiensium *Y* procupiensium *CVD*mg procopii Φa procopius Φc est custos *BN* fotinum Φa*M* 28 in basilica Φa basilicæ *AD*, *corr. D*mg basilica *PM* cælestinæ *CYD*corr [= Γ] celerinæ Φac*V*corr 29 mœsen *R* mosen *D* 30 euticheś Φa eutychetis Φc

1 leonis sc̄issimi archiēpī *A* 2 iussioni *CV*, *corr. V* 3 facere *Y om. CVD*mg 4 alexandrine *M* 5 ut *om. D* 8 præcepit Φr 9 et *om. Y* 10 alexandriæ *D* alexandrine *M* accipiant *D* 13 illi *CVD*mg, *corr. V* 19 considentibus *Y* 21 carusi *D* dorothiæ *D* 22 alterorum *V in ras.* alterutrum *CD*mg 23 qui *om. P* 25 nomina] omnia *P* 26 faustinum *D* archimandritas *A* archimandrita *P* theodorus *Y* theodoritus *P*, *corr. P* 27 helpidium *A* 28 non *om. A* 30/31 uidimus *D*, *corr. D*mg 31 nemessium *A* nemysium *D* uidimus *D* et¹ *om. A*

miramur. Thomam similiter non nouimus. Leontius ex ursario est. || Hypsis || in monumentis habitat habens duo uel tria nomina in Xylocirco. Callinicus habet decem nomina in memoria in Xylocirco. Paulus de Bithynia est singulus habitans in || monumento || Gaudentius in monumentis habitat, habet quinque nomina in || Philippianis ||. Eugnomonem non nouimus. rogamus aliquos mitti a uestra magnificentia et a uestra sancta synodo, ut ambulent et uideant monasteria eorum et dicant si habent monasteria || aut || deludent et nocent || honores archimandritarum || et || a modo || debent accipere disciplinam, ut non se dicant archimandritas qui in monumentis habitant. petimus etiam || ut || et || illi || qui se dicunt esse monachos et non agnoscuntur nec a uestra magnificentia nec a sanctissimo archiepiscopo nec a nobis, ut exeant a ciuitate sicut impostores propter scandalum quod conati sunt facere.

65 MAGNIFICENT ET GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Intrent reuerentissimi monachi, qui petitiones porrexerunt.

66 Et intrauerunt Carosus et Dorotheus et Helpidius et Photius et Eutychius et reliqui reuerentissimi monachi et Barsumas monachus, || insuper || etiam et Calopodius eunuchus. MAGNIFICENT ET GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Petitiones olim reuerentia uestra uictori uertici porrexit: ergo respicientes quæ || uobis || proferuntur, dicite si eas || agnoscitis a uobis porrectas ||.

67 CAROSVS ET DOROTHEVS REVV ARCHIMANDRITAE ET RELIQVI RESPICIENTES PETITIONES DD: Istæ sunt petitiones quas nos porreximus.

68 MAGNIFICENT ET GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Recitentur petitiones.

69 Et antequam recitarentur, ANATOLIVS REV ARCHIEPS CONSTANTINOPOLIS D: Calopodius et Gerontius, qui inter eos presbyteri sunt, olim damnati sunt et non illis licet intrare.

70 || GERONTIVS ET CALOPODIVS || DD: Nemo nobis dixit quia damnati sumus: modo nobis dixerunt.

71 AETIVS ARCHIDIACONVS SCAE ECCLESIAE CONSTANTINOPOLITANAE VADENS AD CALOPODIVM EVNVCHVM DIXIT EI: Archiepiscopus per me archidiaconum dicit tibi quia damnatus es, et exi.

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 24 de damnatis qui inter eos presbyteri erant, ut ait C^{mg}

VERSIO ANTIQVA 1 thoman *R* thomas *PM* 1/2 hypsius Φ^r ipse $\Phi^a P$ ipsis Φ^c 4 monumentum $\Phi^a DMV^{corr}$ 5 philippianas Φ^{ac} 6 scō *R* 7 aut si $\Phi^a V^{corr} P$ et nocent archimandritarum honores *R* archimandritarum honores et nocent *BN* 8 a modo $\Phi^r D^{mg}$ iam Φ^{ac} 9 ut *om.* $\Phi^a APM$ illos $\Phi^a P$ illis *AM* 10 monachos esse *BN* 11 epō *N* in posteros *N* in pastores *M* 15 fotinus *R* [= Γ] 16 insuper *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 16/17 calapodius *BCV* calipodius *PD* 18 porrexerunt *N* 19 a uobis $\Phi^a V^{corr} P$ esse agnoscitis RV^{corr} agnoscitis esse *BN* quæ a uobis porrectæ [porrecta *AM*] sunt Φ^{ac} 22 et gloriosissimi *om. BN* 24 dixit constantinopolis *BN* 25/26 licet illis *BN* 27 gerontius et calopodius *Y* calopodius [calapodius *CV*, *corr. V* calipodius *P* calogerus *AD*] et gerontius $\Phi^{ac} CV$

1 uidimus *D*, *corr.* D^{mg} 2 aut *P* 3. 4. xylocerco *C* 3 in memoria] in memorin *P* inmemor *ADM* in^2 *om. P* solus *D* 5 eugnomen *A* euganomonem *D* 7 nocent] non tenent *A* nolunt *D*, *corr.* D^{mg} 10 cognoscuntur *D* nec a uestra] ne causā D^{mg} a^2 *om. P* 11 ut *om. AD*, *corr. P* 13 et gloriosissimi *om. AD*, *corr. D* 15 Et *om. A* 16 barsonias *D* 18 petitiones *om.* Φ^c preces porrexit *D* 20 et^1 *om. AD*, *corr. D* 22 et^2 *om. A* 24/25 calosodius *D* calapodius *CV* 25 gregorius *AD* 27/28 dixit — nobis *om. P* 29/30 calapodium *CV* calipodium *PD* 30 dixi *CV* qui *D*

72 CALOPODIVS D: Pro qua causa?

73 AETIVS ARCHIDIACONVS D: Vt hæreticus.

74 || CALOPODIVS || D: Suggero ut legantur petitiones nostræ.

75 MAGNIFICENTISSIMI ET GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Recitentur.

BERONICIANVS DEVOTISSIMVS || MAGISTRIANVS ET SECRETARIVS || SACRI CONSISTORII RECITAVIT

76 Piissimo et || Christi amicissimo || imperatori nostro nouo Constantino Marciano a Caroso Dorotheo Helpidio Photino Eutychio Theodoro Moyse Maximo Gerontio || Nemesino || Theophilo Thoma Leontio || Hypsio || Callinico Paulo Gaudentio || Eugnomonio minimis || archimandritis et ab omnibus in Christo comitibus suis et reliquis clericis et monachis et laicis. || Semper || imperium || Romanorum et || præsertim a Theodosio maximo et beato uniuersum mundum || pacis compleuit laborans || pro recta fide; sed quoniam || quisque suum quærit, non et iam || proximi, sicut sancit sancta scriptura, omnia soluta sunt, apostolorum 1 Cor. 10, 24 fides turbata est || et ea quidem quæ sunt inimicorum, || Iudæorum dicimus et paganorum, quamuis || pessima || tamen in pace constituta || sunt, || nostra autem in bello infœderato || persistunt ||. hæc autem correctio seruabatur uestro || amico Christo || imperio, ut non in recta fide fiat schisma, sed ut fides firmaretur a diuinitate uestra. omnis enim iustitia || omnem quidem iudicem || decet, || sed præcipue imperatorem et maxime pium, || unde || ad ipsum pertinet ius promulgare legitimum. || suggerimus || ergo || pietati uestræ ut præcipiat uniuersalem fieri synodum, quam uestra pietas prouidentiam faciens nostræ || omnium || salutis iam conuenire sanciuit, uacent autem turbæ et suscriptiones quæ per uiolentiam fiunt, et persecutiones quæ semper a clericis contra nos meditantur, et || quas || conantur facere latentes uestram pietatem. et petimus || diuinitatem || uestram iam neminem iactari nec a monasterio nec ab ecclesia neque a

---

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 23 ipsam dicunt quæ ad Calchedonem [chedone C^{mg}] collecta est, quia nondum conuenerat quando est hæc oblata petitio. regula est ut ab electa synodo non liceat appellare; isti igitur hac ipsa sunt electione damnati C^{mg}

VERSIO ANTIQVA 3 calapodius *C* calopodius [calopidius *A* calipodius *PD*] eunuchus Φ^{ac} 6 baronicianus *BN* secretarius et magistrianus $\Phi^a P$ magistrianus secretarius Φ^c 8 $\overline{xpi}$anissimo Φ^{ac} 10 nemesio $\Phi^a P$ nemysio *D* ypsi Φ^{ac} callinicio *BN* 11 eugnomonio minimis *Y* eugnomiono nimis *C* eugnomio nobilissimis *V* eunomio [eugnomio AV^{corr}] humilissimis $\Phi^{ac} V^{corr}$ 12 semper per $\Phi^a P$ romanum $\Phi^a AD$ 13 et *om.* Φ^{ac} pace *D* tranquillitas Φ^a pacis tranquillitas *P* 13/14 impleuit Φ^a 14 laborante $\Phi^a V^{corr} P$ quisque Φ^{cr} unus quis Φ^a quis *P* suum quærit $\Phi^r ADM$ quærit suum quæ *P* quærit Φ^a 15 etiam non $\Phi^a APD$ non *M* 16 et — sunt *om.* Φ^{ac}, *corr. D* inimicorum autem Φ^{ac} 17 pessima est Φ^{ac} pessima sunt V^{corr} est Φ^{ac} 18 persistit Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} consistunt *Y* 19 piissimo Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} schisma] sc̄issima *BNM* 20/21 omnem — decet [dicet CVD^{mg} *corr. V*] $\Phi^r D^{mg}$ omni [omnes *A*] iudici [iudicii *P*] decet [iudice decet *RB* iude decet *N* iudici detes *D* iudicet *A*] Φ^{ac} 21 sed — pium $\Phi^r D^{mg}$ præsertim piissimo imperatori Φ^{ac} 21/22 ipsi conuenit sancire quod iustum est Φ^a ipsi [ipsis *D*] pertinent ius [pertinentibus *APD*] promulgare [promulgare legitimum D^{corr} conuenit sancire quod iustum est *P*] Φ^c 22 ergo *om. ADM*, *corr. D* autem $\Phi^a P$ 23 synodum fieri [fidei *B*] *BN* 23/24 omnium *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 26 quas *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 26/27 serenitatem Φ^{ac}, *corr.* D^{mg}

1 calipodius *D* calapodius *CV*, *corr. V* calipodius eunuchus *P* 4 magnificentissimi] GLORIOSISSIMI *CV* 6 deuotus *Y* 9 belpido *Y* 13 a] et *CV*, *corr. V* et *om. A* 15 sanxit V^{corr} 18 inferato CVD^{mg}, *corr. V* in fide rato [ratio *AP*] *APM* fidei ratio *D* 19 in recta] irrita *D*, *corr.* D^{mg} fide *om.* Φ^c 24 quæque *A* 26 latentis *P* latenter *M* 27 iactare *CV* ecclesiæ *CV*, *corr. V*

basilica martyris usque ad iustum sanctæ synodi iudicium, ne forte || aliqui ||aliis seditionem facientibus hæc pietati uestræ || putent adscribenda, quam pacem diligere et pro ipsa præ omnibus nouimus cogitare, || ut iterum per sanctos patres || sancta || fide confirmata || possimus || relicum tempus uitæ nostræ caste et pie || uiuere || in pace || consuetasque et incessanter || orationes || offerre || domino nostro Christo pro || diuturnitate æterni uestri imperii, qui et inuisibiliter sua bona uoluntate || uobis donauit imperium, diui augusti.

77 DIOGENES REV EPS CYZICI D: Barsumas, qui inter illos intrauit, occidit beatum Flauianum. ipse || instabat || et dicebat: occide. et non positus in petitionibus quare introiuit?

78 OMNES REVV EPI CLAMAVERVNT: Omnem Syriam Barsumas euertit; duxit super nos mille monachos.

79 MAGNIFICENT ET GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS AD MONACHOS DD: Secundum uestram petitionem quam per suggestiones dedistis, || diuinissimus || et piissimus imperator et sanctam synodum conuenire et uos introire præcepit. ergo postquam intrastis, || sustinete discere || quæ ab ipsa sancta synodo de fide formantur.

80 CAROSVS ET DOROTHEVS REVV ARCHIMANDRITAE ET CETERI MONACHI DD: Rogamus ut recitetur libellus qui a nobis offertur.

81 OMNES REVV EPI CLAMAVERVNT: Homicidam Barsumam mitte foras. || homicidam || in || arena ||. anathema || Barsumæ ||. Barsumam in exilium.

82 MAGNIFICENT ET GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Recitetur libellus, qui a reuerentissimis monachis porrectus est.

CONSTANTINVS DEVOTISSIMVS SECRETARIVS || DIVINI || CONSISTORII || ACCIPIENS || AB || EIS || RECITAVIT

83 Sanctæ synodo quæ hic modo || profecta || est, ab archimandritis et ab omni in Christo fraternitate. Ad primam uocationem statim conuenire habuimus ad uestram sanctitatem, sed quia piissimus imperator || sanctissimo || archimandritæ

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*]

ADNOTATIONES RUSTICI 10 quare] GR quomodo omnem [oms *C*mg] *C*mg

VERSIO ANTIQVA 1 aliqui qui pacem diligunt et eius curam faciunt Φac, *corr. D*mg 2 putent adscribenda [abscribenda *CV*] Φr *D*mg ascribant Φac 2/3 quam — cogitare *om.* Φac, *corr. D*mg 3 sca Φr*D*mg recta Φa*P* rectam *ADM* fidem *ADM* fides *CVD*mg 4 confirmat *D* confirmant *AM*, *corr. D*mg confirment *P*corr 4 possimus] nos Φac, *corr. D*mg 5 uiuamus et Φac, *corr. D*mg consuetasque et incessanter *Y* incessanter [et incessanter *V*corr] consuetas quæ [que *V*corr *D*mg] et [*om. V*corr] *CVV*corr*D*mg incessanter consuetas Φac offerre *om.* Φac, *corr. D*mg 6 diuturnitate — imperii Φr*D*mg perpetuo æternali uro imperio faciamus Φac qui et Φr*D*mg quia Φa*D* qui *APM* inuisibiliter — uoluntate *Y* sua — inuisibiliter Φac*CVD*mg 8 diogenis *RAPD* 9 stabat Φa*APM* 14 suggestionem *BNM* dedisti *R* diuus Φac*V*corr 16 sustinere Φa*P* discere [*om. N*] uos oportet [oporteat *P*] Φa*P* discedere *Y* 19 recitentur *NMCV* 20 homicida Φa*P* 21 arena [herena *Y*] *DM*Φr arenam *A* stadium Φa harena stadium *P* barsumati Φa*APM* barsomati *D* 24 sacri Φac accipiens *om.* Φac ipsis Φac 26 hic *om. N* professa Φac*V*corr 27 statim Φac*V*corr, *om.* Φr 28 reuerentissimo Φac

2 seditionantibus Φc, *corr. D*mg 3 ipsa et *V*corr pro *V* 5 ihu xpo *PMy* 6 nobis *MCVD*mg, *corr. V* 8. 11. barsomas *D* 8 inter] cum *A* occisit Φc, *corr. D* 14 secundum *om. Y* et *om. D* 15 et — introire *om. M* et *om. AD* et uos et *P* 16/17 firmantur *P* 18 et1 *om. ADM* 20 barsomam *D* mittite *APM* 21 barsuma *AM* barsomam *D* exilio *APD* 24 consistoris *A* 26 archimandritas *ADMCV*, *corr. V* ab3 *om. D* 27 prima *CV* 28 piissimis imperatoris *CV*, *corr. V*

et presbytero Caroso mandauit non uenire, nisi et ipsius pietas præsens fuerit, nos autem sine ipso intrare superuacuum putauimus, quia pater est noster, || sicut || et uestræ sanctitati per || rescripta || mandauimus, [quia] ob hoc non uenimus. nunc autem ad uos uenientes || petimus || uestram sanctitatem || ut omnia consequenter || procedant et ad hoc concilium || conueniat || sanctissimus archiepiscopus Dioscorus et qui cum ipso || sunt || sanctissimi episcopi.

84 Et cum legeretur, OMNES REVV EPI CLAMAVERVNT: Anathema Dioscoro. Dioscorum Christus deposuit. istos mitte foras. tolle iniuriam a synodo. uoces imperatori. tolle uiolentiam a synodo. tolle iniuriam a synodo. tolle || notam || a synodo.

85 FAVSTVS REV ET QVI CVM IPSO REVV ARCHIMANDRITAE DD: Tolle iniuriam a monasteriis.

86 OMNES REVV CLAMAVERVNT: Petitiones istas synodum audire non licet. || illum qui damnatus est ab omni synodo, episcopum || nominare ausi sunt. regulæ quare || calcantur ||?

87 MAGNIFICENT ET GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Sine præiudicio recitetur libellus.

CONSTANTINVS DEVOTISSIMVS SECRETARIVS SACRI CONSISTORII LIBELLI RELIQVA RECITAVIT

88 namque et ipse piissimus noster imperator ex quo congregare hanc synodum constituit, pollicitus est nobis confirmare tantum expositionem fidei trecentorum decem et octo sanctorum patrum et nihil || alterum || ante || hoc || moueri uel fieri. isto || autem || placito || utique || irrationabilis est facta damnatio contra || sanctissimum || archiepiscopum Dioscorum, quia nec sine || eo et || sanctissimis episcopis qui cum ipso || sunt, possumus || aliquid de fide aut dicere aut facere. ergo præcipite uenire eundem || sanctissimum || archiepiscopum Dioscorum et omnes || episcopos qui cum ipso sunt ||, ut || et || scandala quæ facta sunt de fide, incidantur et || orthodoxi populi non habeant || inter se discordiam. debebat enim in hac parte uobis esse studium ante omnia uitæ necessaria. si autem contra hæc quæ nos || tam || consequenter requirimus, uestra nititur reuerentia et uelit auctoritate uti quæ contraria est utilitatibus, testamur dominum Christum et piissi-

---

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 7 hic anathematizant Dioscorum sancti patres *C*mg 11 et isti archimandritæ orthodoxi consentiunt [consentient *C*mg] concilio sancto aduersum pseudomonachos [*Baluze* seudos monachos *C*mg] impios *C*mg

VERSIO ANTIQVA 2 sic Φa*V*corr*PM* 3 scripta Φa*ADYV*corr scribto *P* qui *AM*, *delere prætermisit Rusticus* 4 petiuimus Φa omnia consequenter ut Φac 5 ueniat Φa conueniant *Y* 6 sunt *om.* Φac, *corr. D* 8 tollite *NA* 9/10 tolle² iniuriam — synodo *om. M* 9 tollite² *NA* tollite *N* tollite tollite *A* pestem Φa*APDV*corr, *corr. D*mg 11 tollite *NA* 12/13 illum — epīn Φr damnatum epm̄ ab omni synodo Φac 14 conculcantur Φa*V*corr*P* 20 aliud Φa*P* hanc Φac, *corr. D*mg hac *Y* 21 enim Φac utique Φr nomine Φac*V*corr facta est *BN* facta *D* 22 sanctissimum *om.* Φac, *corr. D* eo et *om.* Φac, *corr. D* 23 sunt *om.* Φa*APM* possumus] sumus Φa*P* 24 sanctissimum *om.* Φac [= Γ], *corr. D* 25 qui cum ipso sunt [ipsos *A* ipso *DM*, *corr. D*] epōs Φac et *om.* Φa*AP* 26 orthodoxus populus Φac 26 ne Φac*V*corr habeat Φac 28 tam *om.* Φac, *corr. D*

3 ab *M*Φr, *corr. V* uenimus *V in ras.* nouimus *C* 5 et¹ *om. P* hoc *om. A* consilium *AMY* 7 legerentur *P* dioscorum *Y* 8 mittite *AM* foris *P* uoces nostræ *P*corr 11 RVI *CV*, *corr. V* REVV *om. Y* 12 synodo *P* 17 deuotus *Y* ūd *A* 18 namque et] num quid *A* 20 mouere *D* 21 rationalis Φc 26 debeat *A* 28 nitetur *P* 28 uelut *CV*, *corr. V*

mum imperatorem et magnificentissimos iudices et amplissimum senatum et uestram conscientiam || et || uestes nostras excutimus || et || extra communionem uestram nosmet ipsos || efficimus ||. non enim patimur symbolo fidei trecentorum decem et octo recusato communicatores fieri || eorum || qui hunc respuunt. ad integriorem autem probationem || quod || nihil nos contrarium symbolo fidei sapiamus neque locum habeat aliqua calumnia quæ aduersum nos facta est, subdidimus et ipsum symbolum et definitionem quæ hoc || supersignauit ||, prolatam a sancta et uniuersali synodo quæ Nestorium condemnauit.

89 AETIVS ARCHIDIACONVS CONSTANTINOPOLIS SCAE ET VNIVERSALIS ECCLESIAE D: Regula est hæc cum aliis posita a sanctis patribus, || quas || custodientes sanctissimi patres episcopi docent et clericos et monachos et omnes Christum colentes; si autem inueniant aut resultantes aut acquiescere non uolentes, hac utuntur regula.

Et ex codice relegit hæc

90 DE CLERICIS ET MONACHIS QVI SEMET IPSOS A COMMVNIONE SVSPENDVNT

Can. Antioch. 5 Si quis presbyter aut diaconus suum contemnens episcopum a communione semet ipsum suspendit ecclesiæ et secretius || collectam fecit || et altare constituit et noluit euocanti episcopo consentire et noluerit eidem acquiescere neque obœdire et prius et secundo uocanti, hunc omnino damnari nec umquam hunc curationem mereri nec recipere eum posse honorem; si autem permanserit turbas faciens et seditiones ecclesiæ, per extraneam potestatem tamquam seditiosum debere || conuerti. ||

91 OMNES REVV EPI CLAMAVERVNT: Hæc iusta regula; hæc || regulæ || patrum.

92 MAGNIFICENT || ET GLORIOSISSIMI || IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Secundum uestram petitionem et || contradicentibus reuerentissimis episcopis || oblati a uobis libelli relecti sunt. dicite igitur si uultis dogmatibus totius sanctissimæ synodi consentire.

93 CAROSVS REVV ARCHIMANDRITA D: Fidem trecentorum decem et octo patrum qui || conuenerunt || apud Nicæam, in qua et baptizatus sum, noui; nam ego aliam

---

15—21 *adfert Vigilius in damnatione Rustici et Sebastiani* [*Gesta conc. Constantinop. L V* 555 = *M VIIII* 358]

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDM, inde a* 22 = *APM*], Φr [= *CV, D* [*inde a* 22] *Y*

VERSIO ANTIQVA 2 et¹ *om.* Φac*V*corr, *corr. D* et² *om.* Φac, *corr. D* 3 effecimus Φa 4 horum Φac 5 ut Φac 7 testatur Φac, *corr. D*mg prolatum *RB, corr. R* prolata *ADMY* prolatæ *P* 10 quas Φc*Y* quam Φa*V*corr qui *CV* 16 collectum Φa*M, corr. N* fecerit Φa facit *A Vig.* 20/21 conprimi Φa*V*mg*Vig.* 22 hae *DM* regulæ Φr regula Φac *Vig.* [= Γ] 23 et gloriosissimi *om.* Φa*A* 24 contradicentium reuerentissimorum ēporum Φac 28 conuenerunt *om.* Φac

2 uestes *V in ras.* uēræs *C* extra communicationem *CVD*corr, *corr. V* excommunicationem *ADM* 3 symbolum Φc symboli *Y* 4 fieri] fidei *Y* nunc *A* respiciunt *M* 4/5 interiorem *DM* 5 symboli *Y* sapimus *Y* 6/7 calumnia — et¹ *om. M* 6 aduersus *PY* est *om. CV, corr. V* subdimus *AD* subdicimus *CV, corr. V* 10 proposita *A* 11 episcopi] nrī *M* docent et] docente *Y* docent *D* 12 non] an non *A* hanc *A*corr*DM* utamur *M* regulam *AD* 13 legit *P* 14 monachus *CV, corr. V* 16 secretarius *D*mg altarem *D* 17 euocante *P* consentire *om. D* non uoluerit *D* 18 orationem *A* 19 turbam *A* 20 propter Φc tam *P* 25 recti *CVD, corr. V* relicti *Y* 26 synodo Φc*CVD, corr. V* 27 ARCHIMANDRITAE *CVD* 28 quo *A* et *om.* Φc baptizati sunt *Y* et ego *A*

fidem nescio. episcopi sunt: potestatem habent et excommunicare et damnare et quicquid uolunt, potestatem habent. amplius ab || hoc || ego aliud nescio. me sanctus || Timotheus || in Tomis baptizauit; iussit mihi nihil aliud sapere.

94 DOROTHEVS REV ARCHIMANDRITA D: Permaneo in fide sanctorum patrum trecentorum decem et octo qui apud Nicæam || conuenerunt ||, in qua baptizatus sum, et constituta eorum qui apud Ephesum Nestorium damnauerunt, et sic credo et præter hanc non noui aliam fidem.

95 BARSVMAS REV MONACHVS PER PROPRIVM HOMINEM INTERPRETANTEM EVM SYRE LOQVENTEM D: Sic credo quomodo trecenti decem et octo, et sic baptizatus sum in nomine patris et filii et spiritus sancti, sicut dominus docuit apostolos. Mt. 28, 19

96 HELPIDIVS MONACHVS D: Ego credo sicut trecenti decem et octo patres qui apud Nicæam, et qui in Epheso Nestorium damnauerunt, et permaneo || in constitutis ||, sicut exposuerunt.

97 ALII MONACHI QVI CVM IPSIS || ERANT || DD: Et nos eadem dicimus.

98 AETIVS ARCHIDIAC CONSTANTINOPOLITANAE SCISSIMAE ECCLESIAE VADENS AD EOS DIXIT EIS: Sanctum hoc magnumque concilium sic credit sicut trecenti decem et octo sancti patres qui apud Nicæam tunc congregati sunt et exposuerunt. hoc symbolum et ipsi custodiunt et omnes aduenientes edocent; quoniam autem inter hæc discordiæ sunt per aliquos generatæ et aduersus has repugnantes sancti patres Cyrillus et Cælestinus et nunc sanctissimus et beatissimus papa Leo epistulas interpretantes symbolum, non fidem aut dogma exponentes dederunt, quas ueneratur omne uniuersale concilium et consentit et interpretationem earum || tradit || cupientibus edoceri, et uestra dilectio huic sententiæ totius sanctæ synodi conquiescit et anathematizat Nestorium et Eutychen tamquam nouas uoces introducentes aut non?

99 CAROSVS REV MONACHVS D: Ego quid habeo anathematizare Nestorium, qui et semel et secundo et tertio et multotiens anathematizaui et damnaui eum?

100 AETIVS ARCHIDIACONVS || CONSTANTINOPOLITANAE || SCISSIMAE ECCLESIAE D: Et Eutychen || igitur || modo || anathematizas || sicut sancta synodus, aut non?

101 CAROSVS REV MONACHVS D: Non est scriptum tibi non iudices, ne iudiceris? episcopi sedent, et tu cur loqueris? Mt. 7, 1

102 AETIVS REV ARCHIDIACONVS CONSTANTINOPOLITANAE SCAE ECCLESIAE D: Ad ea quæ per me interrogatus es a sancto concilio dic: acquiescis sanctissimo et uniuersali concilio an non?

103 CAROSVS REV MONACHVS D: Ego secundum expositionem trecentorum decem et octo sanctorum patrum sic credo sicut et baptizatus sum. aliud quid mihi || dicis ||,

---

Φa [= *RBN*], Φc [= *APM*], Φr [= *CVDY*]

VERSIO ANTIQVA 2 ad *A* hac Φa*M* [= Γ] hæc *AP* 3 Timotheus *CVD* theotimus Φac [= Γ] thotimus *Y* 4 archimandritis Φa*M* archimandritæ *D* 5/6 Nicæam — apud *om. M* 5 conuenerunt *om.* Φa*AP* 10 apostolis *BNP* 12 in *om.* Φac constituto *RN* constitutos *B* constituta Φc 14 erant *om.* Φac 20 papoleo *BN* 22 concilium uniuersale *BN* tradet Φa*M* capientibus *R*Φc 27 constantinopolis Φac*CVD* 28 igitur *om.* Φac*V*corr condemnas Φac 29 nec *BN* non *M* neque *CVD, corr. V* 35 dicitis Φac*V*corr [= Γ] dices *PY*

1 et¹ *om.* Φc 2 uoluerint *P* 4 REV *om. ADM* 7 hanc *om. P* 8 interpretationem *CVD, corr. V* eos *A* syrie *M* 11 MONACHOS *ACV, corr. V* D *om. CVD* 11/12 in nichea Φc 14 alii] carosus *D* ea *M* 15 ualens *A* 16 eis *om.* Φc sicut et *M* 19 generatim *A* 22 et² *om. A* interpretationum *CVD, corr. V* eorum *Y* 23 SCI Φc 24 eutychem *P* an *Y* 25 MONACHOS *ACV, corr. V* D *om. CVD* 26 anathematizauit et damnauit *A* 27 diac *A* SCAE *Y* 27/28 eutychem *P* 28 quomodo *V*corr 29 monachos *A* 30 cur tu *A* 31 REV *om. M* SCAE *om. A* 33 SCO concilio *PM* 34 D *om. P* 35 et *om. A*

nescio. potestatem habetis, episcopi estis. uultis exiliare? uultis damnare?
Gal. 1, 8. 9 || quidquid || uultis, suscipio a uobis. sanctus apostolus dicit: si angelus de cælo annuntiauerit uobis || præterquam || quod accepistis, anathema sit. quid habeo facere? si non credit Eutyches sicut credit uniuersalis ecclesia, anathema sit.

104 MAGNIFICENT̄ ET GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS D̄D̄: Relegantur preces quæ a Fausto || reuerentissimo || et ab aliis || archimandritis || oblatæ sunt.

BERONICIANVS V̄D̄ SECRETARIVS SACRI CONSISTORII LEGIT

105 A diuina semper manu protecto piissimo et Christianissimo dominatori et imperatori Marciano perpetuo augusto preces et || supplicationes || a Fausto Martino Petro Manuhelio Abramio Iob Antiocho Theodoro Paulo Iacobo Eusebio Tryphone Marcello Timotheo Germano Petro Asterio et Iohanne presbyteris et archimandritis. Christianissimum || et pium uestrum || imperium sanctam orthodoxorum religionem augere atque continere || meditata || sanctarum ecclesiarum expulit turbam. Eutychen etenim, qui pollutas et profanas aduersus omnium saluatorem Christum uoces euomuit et seminare Christi ecclesiæ multa zizania machinatus est, proiecit Christianissima uestra potentia. qui autem ab illo edocti sunt, nolunt piæ et orthodoxæ fidei suscribere et sequi sanctorum patrum piissima dogmata, sed dura ceruice manserunt resultantes atque aduersantes rectæ patrum confessioni, multa || uero || ammonitione eis illata a || deo amicissimo || archiepiscopo Anatolio et his qui cum eo sunt || sanctissimis episcopis et presbyteris || et diuinis dogmatibus eis relectis, sicut hi qui a || nobis || directi sunt, || uobis || hoc declararunt. hac causa || rogamus uestram || sancire potentiam quatenus non amplius eorum augeatur impietas, præcipite autem || nobis || ut monachorum spiritalibus constitutis subdantur qui sic inuerecunde a nostra fide || recta || recesserunt, aut si emendati fuerint, quod oramus, cum his qui saluantur, hos quoque || partem || habere; si autem amplius in || sua mala fide || permanserint, || decentem eos || suscipere disciplinam. || et || de spelunca autem ubi digni bestiis habitant et cottidie blasphemant saluatorem omnium Christum, disponi || nobis || præcipiat Christianissimum uestrum imperium sacra uestra subnotatione transmissa in || nostra persona ||.

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APM*], Φ^r [= *CVDY*]

VERSIO ANTIQVA 1 uultis[1] *om. A* 2 quidquid Φ^r si Φ^{ac} 3 præter Φ^{ac} 7 uiro reuerentissimo Φ^{ac} reuerentissimis archimandritis Φ^{ac} [= Γ] 10 supplicatio $\Phi^a AP$ supplico *M* 13 u̅r̅m̅ et pium $\Phi^a P$ [= Γ] u̅r̅m̅ *AM* 14 meditatam $\Phi^a V^{corr} P$ 19 dure *BN* 20 uero Φ^r utique $\Phi^a AP$ itaque *M* scissimo Φ^{ac} 21 s̄cissimi e̅p̅i̅ et p̄rbi [pb̄r̄s *M*] Φ^{ac} 22 uobis $\Phi^{ac} V^{corr}$ nobis $\Phi^a V^{corr} P$ 23 causam *R* u̅r̅am rogamus $\Phi^a P$ rogamus *AM* 24 nobis *om.* $\Phi^a P$ 25 recta *YV*^{corr} rectæ *CVD* rectissima Φ^{ac} 26 patres $\Phi^{ac} V^{corr}$ 27 malitia sua Φ^{ac} decentem [decente *P*] eos *Y* decem tēpeos *CVD* decet eos $\Phi^a V^{corr} AM$ 28 et *om.* $\Phi^a M$ 29 plasphemant *BN* a uobis $\Phi^a P$ 30/31 n̅r̅a̅m̅ personam $\Phi^a P$

2 sicut s̄c̄s̄ *AM* 3 euangelizauerit *M* 4 credit[2] *om. AP* 6 dixit Φ^r legantur *P* 8 uir deuotissimus Φ^c V̄D̄ ET *CVD* relegit *A* 10 Martino] marchiano *A* 11 abraamio *CVD* theodorus *CVD, corr. V* 14 contemnere meditata *A* conmeditata *M* expellit *A* 15 turba *P* prostanas *CVD, corr. V* aduersum *A* 15/16 saluatorum x̄p̄i̅ *Y* 16 seminasse *A* seminat *P* multa *om. A* 17 proicit *P* 18 dogma *P* 20 admonitio *Y* 23/24 augeatur illorum *A* 24 autem *om. AM* 27 permanens erint *Y*

106 DOROTHEVS REV MONACHVS D: Quoniam Eutychen dicunt quia ante || unitionem || duas naturas dixit et post || unitionem || unam naturam, et anathematizant eum sicut hæreticum, ubique propositiones posuit Eutyches et uestra magnificentia audiuit quæ sunt ab eo proposita quia orthodoxus est homo et fit ei calumnia.

107 MAGNIFICENT ET GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Eutyches ait quia corpus saluatoris nostri Iesu Christi non fuit nostræ substantiæ: tu de hoc quomodo || glorificas ||?

108 DOROTHEVS REV MONACHVS D: In nomine patris et filii et spiritus sancti tincti baptizati sumus confitentes saluatorem nostrum Iesum Christum, qui descendit et incarnatus est || ex || sancta uirgine Maria, qui || inhumanatus est et crucifixus est pro nobis || temporibus Pontii Pilati (|| sustine || autem et si quid || me transit ||, corrigar): || hunc ex trinitate esse fatemur ||. nam et ipse dominus noster, in cuius || faciem || inspuerunt et telo percussus est et alapam accepit, cum surrexisset a mortuis, dixit sanctis suis discipulis: ambulantes docete omnes gentes baptizantes eos in nomine patris et filii et spiritus sancti. ergo || credimus illum passum || trinitatis esse et aliam fidem non nouimus. Mt. 28, 19

109 OMNES REVV EPI DD: Suscribis epistulæ aut non?

110 DOROTHEVS REVV MONACHVS D: Ego in baptismate credo, epistulæ autem non suscribo.

111 MAGNIFICENT ET GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Cum || diuinissimus || noster imperator magnificentissimos iudices et amplissimum senatum ad uos destinauit, promisistis non contradicere his quæ a sancta synodo promulgantur; quare igitur in præsenti non consentitis decretis sanctæ synodi?

112 DOROTHEVS REV MONACHVS D: Tunc nos locuti sumus iudicibus et senatui et intus intrantes rogauimus imperatorem ut hæc synodus quæ præsens est, fidem || confirmaret || trecentorum decem et octo patrum, in qua et baptizati sumus, una cum definitione quæ ab ipsis || patribus || definita est.

113 MAGNIFICENTIS || ET GLORIOSISSIMI || IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: Quia || diuinissimus || imperator noster pius est et nos intentionem eius sequimur, si uultis, indutias duorum aut trium dierum ad cogitandum accipite (hoc enim ut uobis concedatur, nos petimus sanctam synodum), ut recogitantes confessionem fidei sanctorum patrum sequamini.

114 CAROSVS REV ARCHIMANDRITA D: Hic sum: quid opus habetis duos aut tres dies sustinere? ecce modo, si uultis aliquid facere, potestatem habetis.

Φa [= *RBN*], Φc [= *APM*], Φr [= *CVDY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 1 aperte Dorotheus uindicat Eutychen *C*mg 16 iterum de uno trinitatis *C*mg

VERSIO ANTIQVA 1 unitatem Φac 2 unitatem Φac 7 confiteris Φac*V*corr 8 tincti] tanti *R del. V* 10 a Φa de Φc 10/11 hominem indutus est pro nobis et crucifixus est Φac 11 sustinete Φa*PM* [= Γ] sustenet *A* erro Φa*V*corr*AP* error *M* 12 corrigat *BNA* corrigas *V, corr. V*mg hunc — fatemur *om.* Φa*V*mg*AM* istum unum de trinitate confitemur esse *P* 23 facie Φa 15/16 confitemur Φa 16 illum passum Φr quia [qua *M*] passum Φc eum qui passus est unum Φa 17 clamauerunt *BN* 19/20 piissimus Φac 21 scō *BN* 22 scō *R om. BN* 24/25 confirmaret Φc*V*corr confirmare Φr confirmet Φa 26 patribus *om.* Φac 27 et gloriosissimi *om.* Φac 28 serenissimus Φa*PM* reus *A* piissimus *BN*

1 REV *om. A* qui *CVD* 2 unam] suam *Y* et² *om. A* anathematizante *P* 4 propositione *P* qui *A* ei *om. A* 5 eutychis *CVD, corr. V* 6 qui *CVD, corr. V* Iesu *om. AMY* 8 D *om. CVD, corr. V* 12 noster *om. Y* 13 expuerunt *CVD* percusserunt *P* 16 fuisse Φc 17 suscribit *CVD* an *M* 18 baptisma *A* suscripsi *M* 20 amplis senatus *A* 22 consentis *M* 23 intus *om. AP* 25 et² *om. A* 26 definitionibus *Y* 29 cognoscendum *M* 31 sequimini Φc 32 duo *MY* dies *om. A* 33 si modo si *A*

115 DOROTHEVS REV MONACHVS D: In fide permaneo trecentorum decem et octo patrum, in qua et baptizatus sum, et in definitione || Ephesia || et || aliud aliquid || non dico.

116 MAGNIFIC ET GLORIOSISSIMI IVDICES ET AMPLISSIMVS SENATVS DD: A sancta synodo formula dabitur.

INCIPIT ACTIO QVINTA

1 Consulatu domni nostri Marciani || pp || aug et qui fuerit nuntiatus, sub die
d. 22. m. Oct. a. 451 XI Kl Nouembris in Calchedona

secundum iussionem || diuinissimi || et piissimi domni nostri Marciani pp aug conuenientibus in sanctissima ecclesia sanctæ martyris Euphemiæ magnificentissimo et gloriosissimo magistro militum ex consule ac patricio Anatolio et magnificentissimo et gloriosissimo præfecto || sacrorum prætoriorum || Palladio et magnificentissimo et gloriosissimo magistro || diuinorum || officiorum Vincomalo

1—3 conuenientibus etiam Pascasino et Lucensio reuerentissimis episcopis et Bonifatio reuerentissimo presbytero agentibus uices sanctissimi archiepiscopi senioris Romæ Leonis

4 et Anatolio reuerentissimo archiepiscopo || magni nominis || Constantinopolis

5 et Maximo reuerentissimo || episcopo || Antiochiæ Syriæ

6 et Iuuenali reuerentissimo || episcopo || Hierosolimorum

7 et Quintillo reuerentissimo episcopo Heracliæ Macedoniæ agente uices sanctissimi episcopi Anastasii Thessalonicensis

8 et Thalassio reuerentissimo episcopo Cæsareæ Cappadociæ

9 et Stephano reuerentissimo episcopo Ephesi

10 et Luciano reuerentissimo episcopo Byzæ agente uices || deo amicissimi || Cyriaci episcopi Heracliæ Thraciæ

11 || et Eusebio reuerentissimo episcopo Ancyræ Galatiæ ||

12 et Diogene reuerentissimo episcopo Cyzici

13 et Petro reuerentissimo episcopo Corinthi

14 et Florentio || reuerentissimo episcopo || Sardeorum

15 et Eunomio reuerentissimo episcopo Nicomediæ

16 et Anastasio reuerentissimo episcopo Nicææ

Φa [= *RBN*], Φc [= *APM*], Φr [*CVDY*]

d. 23 m. Mart. a. 565 ADNOTATIONES RUSTICI 67 EXEMPL CONT D X K APRL IND XIII AO CODICES GRAECOS DILIGENTISSIME *subscr. CVD*

VERSIO ANTIQVA 2 ephesena *RV*corr ephesina *BN* ephesenæ *AP* ephesine *M* aliquid aliud Φac*Y* 6 *subscr.* EXPLICIT [EXEMPL *D*] ACTIO QVARTA [QVARTA CALCHEDONENSIS CONCILII *Y*] INCIPIT ACTIO QVINTA [QVINTA ACTIO *BN* ACTIO QVINTA ALLELVIA *D* actio quinta eiusdem synodi calchedonensis *M* QVINTA *Y*] Φacr 7 pp] piissimi Φa 9 diui Φac 10 euphimiæ *RAM* 12 sacrorum prætoriorum *om.* Φac 13 sacrorum Φac 14 lucentio *N* 17 regiæ Φac 18 archiepo Φac [= Γ] 19 archiepo Φa*AP* 21 thessalonocensis *R* thessanicensis *BN* 22 cæsariæ Φa*Y* 24 dī amatoris [amatores *BN*] Φac 26 *om.* Φac 29 epo reuerentissimo Φa epo *AM*

2 et[1] *om. A* baptizati sumus *A* et[3] *om. P* 4 et gloriosissimi *om. D* D *CVD, corr. V* 5 formula [forma *P*] detur Φc forma laudabitur *CVD, corr. V* 7 dni *A* 8 undecima *M* undecimu *P* kalendarum [kalā *P*] nouembrium *AP* 9 dni *AM* 10 et magnificentissimo *D* 11 et ex Φc*Y* 12 petroriorum *Y* 13 uincemalo *A* 17 epo *A* 19 iuuenalio *CVD, corr. V* iuuenale *A* 20 heraclee *M* agentes *CVD* 22 thalasio *ACVD* 23 reuerentissimo *om. M*Φr 24 reuerentissimo *om. P* prbo *CVD* agentes *M* 29 florentino *Y* 31 pheniciæ *P*

17 et Iuliano reuerentissimo episcopo Coensi et eodem agente uices sedis apostolicæ senioris Romæ
18 et Eleutherio reuerentissimo episcopo || Calchedonæ ||
19 et Basilio reuerentissimo episcopo Seleuciæ Isauriæ
20 et || Meletio || reuerentissimo episcopo Larissæ agente uices reuerentissimi episcopi Apamiæ Syriæ Domni
21 et Amphilochio reuerentissimo episcopo Sidæ
22 et Theodoro reuerentissimo episcopo Tarsi
23 et Cyro reuerentissimo episcopo Anazarbi
24 et Constantio reuerentissimo episcopo Bostrorum
25 et Photio reuerentissimo episcopo Tyri
26 et Theodoro reuerentissimo episcopo Damasci
27 et Stephano reuerentissimo episcopo || Hierapolis ||
28 et Nonno reuerentissimo episcopo Edessæ
29 et || Symeonio || reuerentissimo episcopo Amidæ
30 et Epiphanio reuerentissimo episcopo agente uices reuerentissimi episcopi || Olympii || Constantiæ
31 et Iohanne reuerentissimo episcopo Sebastiæ
32 et Seleuco reuerentissimo episcopo Amasiæ
33 et Constantino reuerentissimo episcopo || Melitinæ ||
34 et Patricio reuerentissimo episcopo || Tyanensi ||
35 et Petro reuerentissimo episcopo Gangrorum
36 et Eustathio reuerentissimo episcopo Beryti
37 et Apragmonio reuerentissimo episcopo agente uices reuerentissimi episcopi Calogeri Claudiupolis
38 et Atarbio reuerentissimo episcopo Trapezuntis agente uices reuerentissimi || episcopi Dorothei || Neocæsariæ
39 et Photino archidiacono agente uices Theoctisti reuerentissimi episcopi Pisinuntis
40 et Romano || reuerentissimo episcopo || Myrorum
41 et Critoniano reuerentissimo episcopo Aphrodisiadis Cariæ
42 et Nunechio reuerentissimo episcopo Laodiciæ Phrygiæ
43 et Mariniano reuerentissimo episcopo Synnadorum
44 et Onesiphoro reuerentissimo episcopo || Iconii ||
45 et Pergamio reuerentissimo episcopo Antiochiæ Pisidiæ

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APM*], Φ^r [= *CVDY*]

VERSIO ANTIQVA 3 calchedonis $\Phi^a M$ calchedonensis *AP* 5 melitio $\Phi^a P$ 10 constantino *RBAPY, corr. RB* 13 ieraspolim Φ^a hieropoli *A* 15 sidonio $\Phi^a PM$ sidionio *A* symeoni *CVD* 17 olympi $\Phi^a PM$ 19 seleucio Φ^{ar} 20 constantio $R^{corr}BNM$ meletinæ $\Phi^a P^{corr}CVD$ militinæ *A* melitane *M* meletenæ *P* 21 tyannon *RM* tianno *BN* tyanon *P* tyano *A* 22 grangrorum *BN* gangreorum *A* 24 apragnonio *BNM* apragminio *A* 25 claudiopolis $\Phi^{ac}Y$ 27 dorothei $\overline{\text{epi}}$ Φ^a 30 $\overline{\text{epō}}$ reuerentissimo Φ^a 32 laudiciæ *RAP* laudaciæ *BN* laodociæ *MY* 34 onisiforo Φ^a onesiphero *P* honosiphore *CDV* anesiphoro *Y* iconiæ $\Phi^a AM$ iachoniæ *P* aconii *CDV* 1 sedis] uicis *A* 2 romæ leonis *AP* 4 isaurio *P* 5 reuerentissimi *om. A* 7 amphilichio *CV* pysidiæ *PM* 8 tharsyn *PM* 9 tiro *D* 14 nono *MY* edisse *A* edesæ Φ^r 15. 16 et *om. A* 16/17 olimpii $\overline{\text{epi}}$ *A* 18 sabastiæ *D* 26/28 reuerentissimi — uices *om. CVD* 27 neocæsareæ *P* cæsareæ *A* cesarie *M* 28 theoarti *CVD* 28/29 pisiuntis *CVD* 31 critonino *CVD* 32 nunnechio *AD* 33 synandorum *A* 35 pergamo *ACVD* athiochiæ *CV* piridiæ *CVD, corr. V*

46 et Epiphanio reuerentissimo episcopo Pergæ
47 et Attico reuerentissimo episcopo || Nicopolis || Epiri
48 et Martyrio reuerentissimo episcopo Gortynæ
49 et Luca reuerentissimo episcopo Dyrrachii
50 et Vigilantio reuerentissimo episcopo Larissæ Thessaliæ
51 et Francione reuerentissimo episcopo Philipporum
52 et Sebastiano reuerentissimo episcopo || Beroæ ||
53 et Basilio reuerentissimo episcopo || gratianupolis ||
54 et Tryphone reuerentissimo episcopo Chii
55 et Theoctisto reuerentissimo episcopo || Beryæ ||
56 et Gerontio reuerentissimo episcopo Seleuciæ Syriæ
57 et Eusebio presbytero agente uices Macarii reuerentissimi episcopi Laodiciæ Syriæ
58 et Eusebio reuerentissimo episcopo Dorylæi

et reliqua sancta et uniuersali synodo secundum præcepta || diuinissimi || et piissimi domni nostri congregata in Calchedona ciuitate

2 et consedentibus omnibus ante cancellos sanctissimi altaris

MAGNIFIC ET GLORIOSISSIMI IVDICES DD: || Hæc || quæ decreta sunt de fide, manifesta nobis iubete perficere.

3 ASCLIPIADES DIAC || MAGNI NOMINIS SCISSIMAE || ECCLESIAE || CONSTANTINOPOLIS || RECITAVIT DEFINITIONEM QVAM NON PLACVIT HIS GESTIS || INSERERE. ||

4 Et post lectionem dubitantibus aliquibus

IOHANNES RVS EPS || GERMANICIAE || TRANSIENS IN MEDIO D: Non bene habet definitio et debet integre fieri.

5 ANATOLIVS || DO AMICISSIMVS || ARCHIEPS NOMINATISSIMAE CONSTANTINOPOLIS AD SCAM SYNODVM D: Placet uobis definitio?

6 OMNES RVI EPI PRAETER ROMANOS ET ALIQVOS ORIENTALES CLAMAVERVNT: Definitio omnibus placet. hæc fides patrum. qui præter ista sapit, hæreticus est. qui aliter sapit, anathema sit. Nestorianos mitte || foris ||. hæc definitio omnibus placet. qui non anathematizat Nestorium, exeat.

7 ANATOLIVS || DO AMICISSIMVS || ARCHIEPS || REGNANTIS || CONSTANTINOPOLIS D: Heri omnibus definitio fidei placuit?

8 PRAEDICTI RVI EPI CLAMAVERVNT: Definitio omnibus placuit. aliter non cre-

---

Φa [= *RBN*], Φc [= *APM*], Φr [= *CVDY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 18 hic non sedit senatus *Cmg* 32 not definitio fidei *Cmg*

VERSIO ANTIQVA 2 nicopolim Φa 7 bostræ Φa*PMV*corr bostreæ *A* 8 gratianopolim Φa gratianopolis *APY* Τραιανουπόλεως Γ 10 bersæ Φa*AM* bessæ *P* 12 laudotiæ *R* laudaciæ *BN* laodociæ *MY* claudociæ *P* 15 diui Φac 18 iudices et amplissimus senatus *BN* hæc *om.* Φa 20 asclipiadis *AM* asclepiades Φa*Y* magni — scissimæ Φr magnæ Φac regiæ constantinopolis [constantinopoli *A*] Φac 21 inseri Φa 23 iohannis *RA* germanicæ Φa*MY* 25 scissimus Φa*AP* reuerentissimus *M* 28/29 qualiter *BN* 29 foras Φac*DV*corr, *corr. P* 31 scissimus Φa*PM om. A* regiæ Φa*V*corr*P*

1 pergeni *P* pergami *AM* pergame *CVD* 2 eperi *A* eripi *CVD* 4 dyrachii Φc 5 uigilio *P* larissæ et *CVD* 9 trifon *P* 10 theotecto *P* 11 isauriæ *P* 14 Eusebio *om. P* 15 uniuersalis *PMCVD* synodus *PCVD* et3 *om. P* 16 domini *AMVY* 17 considentibus *MY* cancella *Y* 19 efficere *Y* 20 archidiaconus Φc 21 non placuit] conplacuit *A* gestibus *Y* in gestis *D* 23 transiens] erigens se *M* medium *PY* 24 integro *A* 25 constantinopolim *A* constantinupolitanis *P* 27 propter *D* præsentes *P* 28 et haec *A* 29 mittite *A* 32 definitio omnibus *D* fidei *om. A* 33 epi reuui *P*

dimus. anathema illi qui aliter credit. ista fides patrum. definitio deo placuit. ista fides orthodoxorum. fides fraudem non patitur. sancta Maria theotocos scribatur, in symbolo sic addatur.

9 PASCASINVS ET LVCENSIVS || VIRI || RVI EPI ET BONIFATIVS PBT VICARII SEDIS APOSTOLICAE DD: Si non consentiunt epistulæ apostolici et beatissimi uiri papæ Leonis, iubete nobis rescripta || dari, ut || reuertamur, et ibi synodus celebratur.

10 MAGNIFICE ET GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Si placet, ab Orientalibus reuerentissimis episcopis sex et ab Asiana regione tres || et a Pontica tres et ab Illyrico tres || et a Thracia tres præsentibus etiam sanctissimo archiepiscopo Anatolio et reuerentissimis Romanis conueniamus intro in oratorio || sancti martyrii || et omnibus ab isdem consequenter requisitis quæ placuerint de sancta fide, manifesta uobis fiant.

11 PRAEDICTI RVI EPI CLAMAVERVNT: Omnibus definitio placuit. has uoces imperatori. ista definitio orthodoxorum est.

12 Et iterum IOHANNE RVO EPO || GERMANICIAE VENIENTE || AD GLORIOSISSIMOS IVDICES RVI EPI CLAMAVERVNT: Nestorianos mitte foras. inimicos dei mitte foras. qui sunt, uix apparent. uniuersus mundus orthodoxus est. heri definitio omnibus placuit. imperator orthodoxus est. augusta orthodoxa est. iudices orthodoxi sunt. multi anni augustæ. multi anni imperatori. heri || definitio omnibus || placuit. multi anni iudicibus. petimus ut definitio suscribatur || coram euangeliis. omnibus placuit. iubete suscribi definitionem. || contra fidem fraus non fiat. qui non suscribit definitioni, hæreticus est. sancta Maria theotocos est. qui non sic sapit, hæreticus est. orthodoxi iudices, fidem custodite. orthodoxorum imperatorum orthodoxi iudices. a definitione nullus || abscedit ||. sanctus spiritus definitionem dictauit. definitio orthodoxa est. definitio modo suscribatur. qui non suscribit, hæreticus est. hæreticos || foras mitte ||. uirgo Maria theotocos est. hæreticum mitte foras. Maria theotocos definitioni || addita est ||. Nestorianos mitte foras. Christus deus est.

13 MAGNIFIC ET GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Dioscorus dicebat propter hoc || se || damnasse Flauianum, quia duas naturas aiebat esse; definitio autem ex duabus naturis habet.

Φa [= *RBN*], Φc [= *APM*], Φr [= *CVDY*]

ADNOTATIONES RUSTICI 4 et hæc Latine iacet in ambobus GR codicibus *C*mg

VERSIO ANTIQVA 1 qualiter *N* 2 ista fides orthodoxorum *post* 1 credit *coll. N* 4 VIRI *om.* Φac 5 iubente *BN* 6 dare Φa*PM* ut Φr et Φac 8 asiano *N* ab illyrico [lyrico *A*] tres et a [ab *A*] pontica tres Φac*CVD* 10 scæ *BNV*corr*P* martyris Φa*APV*corr 10/11 conuenienter *BN* 14 germanicæ Φa*MV* transeunte Φa*P* transeuntem *AM* 18 omnibus definitio Φa omnibus definitio omnibus [*deletum*] *P* 19/20 coram euangeliis *om.* Φa*AM* præsentibus euangeliis *P* 20 omnibus — definitionem om. Φac 22 sic *om. N* 23 excedit Φa*V*corr existat Φc 24 sps scs *BNPDY* 25 mitte [mittite *A*] foras Φac 26 theotocos est *BN* theoctos *CVD* 27 addatur Φa*P* [= Γ] addita est Φr*AM* [ΠΡΟCΕΤΕΘΗ *pro* ΠΡΟCΤΕΘΗΙ] 28/29 se damnasse Φr damnasse Φa*P* damnasse [dicebat damnasse *A*] se *AM* 29 aiebat *M* agebat Φa*ACVD* adiebat *Y*

3 rescribatur *A* sic *om. Y* 4 uicarius *Y* 5 dixit *DY* 5 apostolicæ beatissimi *P* uiri *om.* Φc nos *M* 6 rescriptam *CVD* scripta *M* 7 d *CV* 8 et a Thracia tres *om. M* 10 intus *P* 10/11 omnibus — requisitis *om. A* 11 placuerunt *CVD* nobis *PCVD* fiat *P* 12 omnis *A* 14 iohannis reus eps *A* 15 mittite *A* foris *P* mittite *A* foris *P* 17 imperator] augustus *P* est[1] *om. P* 20 fraus] frusta *M* frustra *A* 21 fiat] fiat omnibus placuit iubete suscribi definitione *P* definitione Φr, *corr. V* definitio hec *M* theoctocos *CV* 23 a definitione *in ras. V om. CD* 26 theoctocos *CV* hæreticos mittite *A* 27 mittite *A* 29 qui *P*

14 ANATOLIVS RVS ARCHIEPS CONSTANTINOPOLIS D: Propter fidem non est damnatus Dioscorus, sed quia excommunicationem fecit domino archiepiscopo Leoni et tertio uocatus est et non uenit; et ideo damnatus est.

15 MAGNIFIC ET GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Epistulam || sanctissimi || Leonis suscipitis?

16 PRAEDICTI RVI EPI CLAMAVERVNT: Etiam, suscepimus et suscripsimus.

17 MAGNIF ET GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Ergo quæ in ea || inferuntur ||, inserantur definitioni.

18 PRAEDICTI RVI EPI CLAMAVERVNT: Altera definitio non fit. nihil deest definitioni.

19 EVSEBIVS RVS EPS DORYLAEI D: Alia definitio non fit.

20 PRAEDICTI RVI EPI CLAMAVERVNT: Epistulam definitio firmauit. archiepiscopus Leo ut credimus, sic credit. || definitio suscribatur. || definitio habet omnia. definitio fidem habet. Leo eadem dixit quæ et Cyrillus, Cælestinus quæ Cyrillus
Eph. 4, 5 dixit, firmauit, Xystus || roborauit || quæ Cyrillus dixit. unum baptisma, unus dominus, una fides. tolle fraudem a definitione.

21 MAGNIFICENT ET GLORIOSISSIMI IVDICES DD: || Suggerentur diuinissimo || et piissimo domino nostro clamores isti.

ET || PER IVSSIONEM || GLORIOSISSIMORVM IVDICVM VADENS IN || DIVINVM || PALATIVM BERONICIANVS DEVOTISSIMVS SECRETARIVS SACRI CONSISTORII ET POST PAVLVLVM REDIENS ISTA SCAE SYNODO INTERLOCVTVS EST

22 || Præcepit diuinissimus || et piissimus dominus noster sicut placuit magnificentissimis et gloriosissimis iudicibus, sex reuerentissimos episcopos ab Orientali regione et tres ex Pontica et tres ab Asiana et tres ex || Thraciensi || et tres ab Illyrico præsentibus etiam || archiepiscopo || Anatolio et reuerentissimis Romanis et conuenientibus in oratorio sanctæ martyris de fide || recte || et || inreprehensibiliter || constituant, ut omnes consentiant et nihil dubium relinquatur. si enim uobis hoc non placet, singuli fidem per suum metropolitam manifestam constituant, ut nulla similiter dubietas aut discordia relinquatur; si autem neque hoc uestra uelit sanctitas, cognoscite quia in partibus Occidentalibus fieri habet synodus || eo || quod || religiositas || uestra hic noluit de uera et orthodoxa fide indubitanter definire.

Φa [= *RBN*], Φc [= *APM*], Φr [= *CVDY*]

ADNOTATIONES RUSTICI 1 hic d(ixit) Anatolios Dioscorum non propter fidem fuisse damnatum *C*mg 10 ideo d(ixit) alia [alia alia *C*mg] non fit, quia tomo sancti Leonis consonans erat definitio promulganda, non autem contradicens [contradices *C*mg] *C*mg 14 hic male mortuus Primasius falsauit et ubi habet Xystus [syxtus *C*mg], posuit xps, uolens quasi autoritatem beati Cyrilli per tale extolli mendacium contra Ibae confessoris epistolam *C*mg

VERSIO ANTIQVA 1 anatholius autem *BN* 4 beatissimi Φac 6 suscipimus *NPM* 7 præferuntur Φac inseruntur *BN* 12 ita *BN* definitio suscribatur *om.* Φa*AM* 14 sixtus *BNPD* xps *V*, *cf. notam Rustici* firmauit Φac 16 suggeruntur diuo [diui *BN*] Φac 18 ex iussione Φa 18 sacrum Φac 20 ista *om. A* scā *BNMD* in sca *A* synodus *M* 21 præcipit Φa diuus Φa*PM* diuinus *A* 21/22 magnificentissimi et gloriosissimi *R* 23 tracensi Φa*A* thaicensis *M* 24 epō Φa*AM* epis *P* 25 recta Φac*V*corr 25/26 indeficienter Φac 29 in hoc Φac 30 reuerentia Φac 1 archieps reus *A* constantinopoli *Y* 2 domno Φc 3 et² *om. AP* [= Γ], *corr. P* 4/5 suscepistis Φc 6 CLAMAVERVNT D *CV* 9 fiat *AM* fiet et *P* 10 fiat Φc 11 epistulæ *P* definitioni firmabit *A* 12 credet *P* 13 dixit eadem dixit *Y* cyrillus d *P* quæ et *P* cærillus *CV*, *corr. V* 15 tollite *A* definitionem Φc 18 et *om. P* 19 sacri *om. Y* 21 domnus *P* 22 gloriosissimis] piissimis *DY* epi reui orientale *P* 23 asia *Y* ex²] et *CVD*, *corr. V om. M* 25 orthodoxo oratorio *P* martyris euphemiæ *P* 26 constituant et ut *P* constituantur *CVD*, *corr. V* ut *P* mihi dubium *M* diuinum *Y* 26/27 enim uobis ergo *P* 27 constituet *AM* 28 ut] et *A* hoc neque *Y* ura hoc uelit *A* hoc uelit ura *M* 29 patribus *CVD* 30 hic *om. P* 31 finire *A*

23 RVI EPI CLAMAVERVNT: Multi anni imperatori. || aut definitio persistat aut imus. || multi anni imperatoribus.

24 CECROPIVS RVS EPS SEBASTOPOLIS D: Petimus recitari definitionem et hi qui contradicunt et non suscribunt, ipsi ambulent, quia nos consentimus bene decretis et in nullo contradicimus.

25 RVI EPI ILLYRICI DD: Qui contradicunt, manifesti fiant. qui contradicunt, Nestoriani sunt. qui contradicunt, || Romam || ambulent.

26 MAGNIFICENT ET GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Dioscorus dicebat: quod ex duabus naturis, suscipio; sanctissimus || autem || archiepiscopus Leo duas naturas dicit esse in Christo unitas inconfuse inconuertibiliter || et indiuisibiliter || in || uno || unigenito filio saluatore nostro. quem autem sequimini? sanctissimum Leonem aut Dioscorum?

27 RVI EPI CLAMAVERVNT: Vt Leo, sic credimus. qui contradicunt, Eutychianistæ sunt. Leo recte exposuit.

28 MAGNIFICENT ET GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Ergo addite definitioni secundum iudicium sanctissimi || patris nostri || Leonis duas esse naturas unitas in Christo inconuertibiliter inseparabiliter || et || inconfuse.

29 Et || rogati || ab omnibus gloriosissimi iudices intrauerunt in oratorio || sanctissimæ || martyris Eufemiæ una cum Anatolio reuerentissimo archiepiscopo Constantinopolitano et Pascasino et Lucensio reuerentissimis episcopis et Bonifatio || presbytero || et Iuliano reuerentissimo episcopo Coensi uicariis apostolicæ sedis || Romanæ || magnæ ciuitatis || nec non || et Maximo reuerentissimo episcopo Antiochiæ Syriæ et Iuuenali reuerentissimo episcopo Hierosolymitano et Thalassio reuerentissimo episcopo Cæsariæ Cappadociæ et Eusebio reuerentissimo episcopo Ancyræ Galatiæ et Quintillo et Attico et Sozonte reuerentissimis episcopis || Illyris || et Diogene reuerentissimo episcopo Cyzici et Leontio reuerentissimo episcopo Magnisiæ et Florentio reuerentissimo episcopo Sardeorum et Eusebio || reuerentissimo || episcopo Dorylæi et Theodoro reuerentissimo episcopo Tarsi et Cyro reuerentissimo episcopo Anazarbi et Constantino reuerentissimo episcopo Bostrorum et Theodoro reuerentissimo episcopo Claudiopolis Isauriæ et Francione et Sebastiano et Basilio reuerentissimis episcopis || Thracibus. ||

30 Et postquam tractauerunt de sancta fide et exierunt et sederunt omnes, MAGNIFICENT ET GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Dignetur sancta synodus fidem con-

---

Φa [= *RBN*], Φc [= *APM*] = Φr [= *CVDY*]

VERSIO ANTIQVA 1/2 aut — imus *om.* Φa*AM* 1 persistat] teneatur *P* 2 imus] ambulamus *P* 7 romæ Φa*P* in romam *A* roma *M* 9 non suscipio *BN* suscipio duas autem non suscipio *P* autem et Φa*M* 10 et *om.* Φac inuisibiliter *Y* inseparabiliter [inseparabiliter et *P*] Φac uno *om.* Φac 15 secundum definitioni *BN* 16 patris nrī leonis Φr papæ leonis Φa*AM* leonis papæ *P* 17 et *om.* Φac 18 petiti Φac 18/19 sc̄æ Φac 21 reuerentissimo p̄rbo Φac uicarii *KPM* uicario *BN* 22 romæ Φa nec non et Φr et Φa*P* etiam *AM* 25 illyricensibus [illicicensibus *BN*] Φa*V*corr*P* illyriciensibus *AM* 27 reuerentissimo *om.* Φa 31 tracensibus Φa traciensibus *AP* tharciensibus *M*

3 sabastopolis *D* sebastopolitanus *A* his Φc 4 qui *CVD*, *corr. V* et *om. D* in *om. A* 6 illyriciani *A* 10 inconuersanter *AM* incommutabiliter *P* 16/17 inconuersanter Φc 17 inseparabiliter *om. P* et inconfuse *om. Y* 19 euphimiæ Φc 20 pascasio *Y* 22 ciuitatis magnæ *A* archiēpō *M* 23 iuuenale *AP* thalasio *ACV* 24 cæsareæ *AP* 27 florentino *Y* 28 theodoro rēuō ēpō claudiupolis isauriæ et theodoro rēuō ēpō *D* 28 reuerentissimo[1] *om. A* 29/30 et Theodoro — Isauriæ *om. D* 29 theoro *P* 30 claudiupolis *CV* (*D*) 32 retractauerunt *CVD* et[1] *om. A*

tinens cum taciturnitate audire quæ decreta sunt in præsentia nostra a congregatis sanctissimis patribus, qui et definitionem fidei || interpretati sunt. ||

AETIVS ARCHIDIACONVS || SCISSIMAE ECCLESIAE MAGNAE CIVITATIS CONSTANTINOPOLIS RECITAVIT ||

31 Sancta et magna et uniuersalis synodus quæ per gratiam dei et præcepta piissimorum et Christianissimorum imperatorum nostrorum Valentiniani et Marciani augustorum congregata est in Calchedona metropoli prouinciæ Bithyniorum in ecclesia sanctæ et uictricis martyris Euphemiæ, hæc definiuit quæ subter scripta sunt

Dominus noster et saluator Iesus Christus notitiam fidei discipulis suis firmans
Ioh. 14, 27 dixit: pacem meam do uobis, pacem meam relinquo uobis, ut nullus dissonet a proximo circa dogmata pietatis, sed ut pariter ueritatis ostenderent prædicationem. quia uero non desinit per zizania sua diabolus contra semina pietatis insurgere et semper aliquid nouum contra ueritatem inuenire, propter hoc dominus, ut consueuit, prouidens humano generi piissimum hunc et fidelissimum ad æmulationem erexit imperatorem et undique sacerdotii præsides ad se conuocauit, ut gratia domini omnium nostrum Christi operante omnem quidem mendacii a Christi ouibus pestilentiam remouant, floribus autem ueritatis eas pinguescere faciant. quod et perfecimus communi iudicio dogmata expellentes erroris et inerrabilem patrum renouauimus fidem, symbolum trecentorum decem et octo omnibus prædicantes et eos ut proprios patres esse ascribimus, qui postea in magna Constantinopoli congregati sunt centum quinquaginta et eandem fidem ipsi quoque confirmauerunt. definimus igitur ordinem et omnes formulas custodientes quæ de fide sunt constitutæ, et nos, a synodo quondam in Epheso facta, cuius præsides fuerunt sanctissimæ memoriæ Cælestinus Romanorum et Cyrillus Alexandrinorum, præfulgere quidem rectæ et inmaculatæ fidei expositionem

5 sq. *fidei definitio repetitur in Actione sexta*

Φ^{a} [= *RBN*], Φ^{c} [= *APM*], Φ^{r} [= *CVDY*]

ADNOTATIONES RUSTICI 21 ut acribiam collationis gnari Græcitatis agnoscant, subter ipsa ut sunt in Græco uerba discripsimus ex Acum̄: OPIZOMEN TOINYN THN TAΞIN KAI TOYC ΠEPI THC ΠICTEωC AΠANTAC TYΠOYC ΦYΛATTONTEC KAI HMEIC THC KATA EΦECON ΠAΛAI ΓEΓENHMENHC CYNOΔOY HC HΓEMONEC OI AΓIωTATOI THN MNHMHN KEΛECTINOC O THC PωMAIωN KAI KYPIΛΛOC O THC AΛEΞANΔPEωN ETYΓXANON *C*mg

VERSIO ANTIQVA 2 interprætauerunt Φ^{ac} 3—p. 135, 5 Aetius archidiac̄ Constantinopolis nouæ Romæ legit: Sc̄a et magna et uniuersalis synodus quæ secundum gratiam dei et sanctiones [cum dei gratia et sanctione *M* dī gratia et sanctiones *P*] piissimorum Christianissimorumque imperatorum nostrorum Valentiniani et Marciani augustorum congregata [congregata est *M*] apud Calchedonam metropolim Bithyniæ prouinciæ in martyrio sc̄æ et uenerabilis martyris Eufemiæ [euphimie *M*] definiuit subter adnexa *cetera uide in nota ad p.* 135

1 præsenti *A* a *om.* Φ^{c} 3 sc̄æ *ACVD* 5 sc̄æ et magnæ *CVD, corr. V* per præcepta *Y* sanctiones V^{corr} 7 augustorum *om. A* bitynorum *A* ecclesiæ *CVD, corr. V* 8 euphymiæ *A* supra *A* 9 et saluator *om. A* 10 meam^{2} *om. A* ut ne aliquis *A* 11 ad proximum *A* 12 enim *A* 14 et *om. A* 15 et *om. D* undique] uniuersalis *A* gratiam *CVD* 15/16 dñi n̄i x̄pi *A* 16/17 operante — remouant *om. A* 16 ouibus *YV*^{corr} a uobis *CVD* 17 remoueant *V* pietatis *A* eos *A* pinguescare faciat *CD* inpinguiscat *A* perficimus *A* 18 erroris expulimus *A* inenarrabilem *ACVD* renouantes V^{corr} 19 symbolum patrum *Y* et symbolum *A* prædicamus *A* ut *om. A* 20 constantinopolim *A* 21 eadem *ACVD, corr. V* fide *D om. A* ipsi quoque *om. A* definimur *D* definiuimus *CV* autem *A* 22 custodimus *A* constituta *A* et nos *om. A* 23 beatissimus sc̄æ *A* romanus *A* 24 cyrinus *CVD* alexandrinus *A* prælucire tamen *A* puræ *A*

sanctorum et beatissimorum trecentorum decem et octo patrum qui in Nicæam temporibus piæ memoriæ Constantini imperatoris congregati sunt, seruari autem et ea quæ in Constantinopolim a sanctis centum quinquaginta patribus decreta sunt ad expellendas quidem omnes germinantes hæreses et ad confirmationem eiusdem catholicæ et apostolicæ nostræ fidei.

|| SYMBOLVM TRECENTORVM DECEM ET OCTO PATRVM QVI IN NICAEA ||

32 Credimus in unum deum patrem omnipotentem, factorem cæli et terræ uisibilium omnium et inuisibilium; et in unum dominum Iesum Christum filium dei unigenitum, qui || genitus || est ex patre ante omnia sæcula, || lumen de lumine, || deum uerum de deo uero, || genitum ||, non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt, qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit et incarnatus est atque || inhumanatus || est et passus est et resurrexit tertia die et ascendit in cælos uenturus iudicare uiuos et mortuos; et in spiritum sanctum.

Eos autem qui dicunt 'erat aliquando quando non erat' et || 'antequam || nasceretur, non erat' et quia ex non extantibus factus est, aut ex || altera || subsistentia || aut substantia dicentes esse aut conuertibilem aut mutabilem filium dei, hos anathematizat catholica et apostolica ecclesia.

Φ^a [≡ *RBN*], Φ^c [= *APM*], Φ^r [= *CVDY*]

ADNOTATIONES RUSTICI 4 omnes hæreses tum [tā *C*^{mg}] exortas hic confirmat et epistula CL patrum contra hæresim Apolinarii [apolonarii *C*^{mg}], in qua idem patres uniuersi [uniuersus *C*^{mg}] suscripserunt, id est CL patres *C*^{mg}

VERSIO ANTIQVA Dn̄s noster et saluator Christus [ihs̄ xp̄s *P*] notitiam [scientiam *P*] fidei confirmans discipulis suis ait: pacem meam do uobis, pacem meam relinquo uobis, ne ullus a proximo suo dissonet in doctrina pietatis, sed æqualiter prædicationem ueritatis ostendat [ostendant *P*]. sed quoniam [quoniam uero *M*] non quiescit nequissimus sua [per sua *PM*] zizania [zizania diabolus contra semina *P*] insurgens sationibus [rationibus *P*] pietatis inspergere [spargere *P*] et noui aliquid contra ueritatem semper inueniens, ob hoc consuete dn̄s noster prouidens humano generi pium [piissimum *M*] hunc [*om. M*] et fidelissimum principem ad zelum fidei suscitauit et undique sacerdotii principes ad se conuocauit, quatenus gratia dn̄i [dn̄i n̄r̄i *M*] omnium nostrum Christi operante ab ouibus Christi omnem pestem quidem mendacii submoueret, germinibus autem ueritatis [pietatis *M*] pingues efficeret. quod quidem et [*om. P*] fecimus [effecimus *P*] communi decreto dogmata fugantes erroris, integram patrum renouantes fidem, trecentorum decem et octo symbolum omnibus prædicantes et tamquam [tam *P*] domesticos qui pietatis huius compositionem receperunt, patres adscribentes qui postea apud magnam [*om. M*] Constantinopolim conuenerunt centum quinquaginta, qui et ipsi eandem fidem subsignauerunt. definimus igitur ordinem et omnes formas fidei conseruantes nos quoque, quæ [quæ *om. PM*] apud Ephesum olim facta est sancta synodus, cuius præsides fuerunt sanctæ memoriæ Cælestinus Romanæ urbis antistes et Cyrillus Alexandrinæ ecclesiæ, præfulgere quidem rectæ et inmaculatæ fidei expositionem trecentorum decem et octo sanctorum et beatissimorum patrum apud Nicæam sub piæ recordationis Constantino principe congregatorum, optinere autem [*om. BN*] etiam centum quinquaginta sanctorum patrum apud Constantinopolim definita ad interemptionem quidem [*om. M*] tunc exortarum hæreseon, confirmationem uero eiusdem catholicæ nostræ fidei $\Phi^a PM$ 6 symbolum apud nicacam trecentorum decem et octo $\Phi^a PM$ 9 natus Φ^{ac} lumen de lumine *om.* $\Phi^a M$ 10 natum Φ^{ac} consubstantionem *BN* 11 salutem n̄r̄am *RPM* 12 atque inhumanatus est *om. M* humanatus $\Phi^a AP$ ad *R* 14 priusquam $\Phi^a PM$ 15 non ex non *BN, corr. B* alia $\Phi^a PM$ substentia *BN* substantia $\Phi^r AM$ 16 uel $\Phi^a PM$ subsistentia *AY*

1 nichea *A* 2 et *om. A* 3 s̄cissimis *A* et ad *A* quidem *om. A* 4 germinantes Φ^r creatas *A* 5 nostræ et apostholicæ *A* 6 patrum *om. D* nicheam *A* 10 ex *M* 11 et^2 *om. P* 12 est^1 *om. A* et^3 *om. P* 13 uenturus est *P* 15 exæstimantibus *CVD, corr. V* 16 esse *om. A* conuertibilem dicentes *A*

|| ET IDEM || CENTVM QVINQVAGINTA SCORVM PATRVM QVI CONSTANTINOPOLIM CONGREGATI SVNT

33 Credimus in unum deum patrem omnipotentem, factorem cæli et terræ uisibilium omnium et inuisibilium; et in unum dominum Iesum Christum filium dei unigenitum, || qui de patre genitus est || ante omnia sæcula, [lumen de lumine], deum uerum || ex || deo uero, || genitum || non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt, qui propter nos homines et || propter nostram salutem || descendit et incarnatus est de spiritu sancto et Maria uirgine et || inhumanatus || est et crucifixus est pro nobis sub Pontio Pilato et sepultus est et resurrexit tertia die || et || ascendit in cælos et sedet ad dexteram patris || et || iterum uenturus || est || cum gloria iudicare uiuos et mortuos, cuius regni non erit finis; et in spiritum sanctum, dominum et || uiuificatorem ||, ex patre procedentem, cum patre et filio adorandum et conglorificandum, qui locutus est per prophetas; in unam catholicam et apostolicam ecclesiam. confitemur unum baptisma in remissionem peccatorum. expectamus resurrectionem mortuorum || et || uitam futuri sæculi. amen.

34 Sufficeret quidem ad plenam cognitionem pietatis et confirmationem sapiens hoc et salutare diuinæ gratiæ symbolum; de patre enim et filio et spiritu sancto perfectionem docet et domini || inhumanationem || fideliter accipientibus repræsentat. sed quoniam hi qui ueritatis reprobare prædicationem conantur, per proprias hæreses nouas uoces genuerunt, || et || hi quidem mysterium || dispensationis domini quæ propter nos facta est, || corrumpere præsumentes et || uocem denegantes qua theotocos de uirgine prædicatur, || alii || autem || confusionem || et temperamentum || introducentes et unam || naturam esse || carnis et || diuinitatis || stulte confingentes et passibilem unigeniti diuinam naturam per confusionem || prodigiose || dicentes, || propter || hoc illis omnem machinationem contra || ueritatem || uolens claudere præsens nunc sancta et magna || et || uniuersalis synodus prædicationem hanc ab initio || inmobilem || docens || decreuit ante omnia fidem inrecusabilem permanere trecentorum decem et octo sanctorum patrum || et || doctrinam confirmat quæ de

---

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APM*], Φ^r [= *CVDY*]

ADNOTATIONES RUSTICI 17 hic quaternitatem putant induci qui cæci sunt animo nec uident non esse additamentum quartæ, sed repletionem unius [unus $C^{mg}D^{mg}$] eiusdemque de trinitate personæ, sicut ipse dominus, postquam dixit apostolis [Mt. 28,19] ite [$C^{mg}D^{mg}$]

VERSIO ANTIQVA 1/2 symbolum centum quinquaginta *M* 1 et idem Φ^r idem etiam $\Phi^a P$ idem et *A* 5 natum ex patre *RB*Φ^c ex patre natum *N* lumen de lumine *CVD om.* $\Phi^{ac}Y$ 6 de $\Phi^a PM$ natum Φ^{ac} 7 propter² *om.* $\Phi^a PM$ salutem n̄ram $\Phi^a PM$ 8 humanatus Φ^{ac} 9 et³ *om.* Φ^{ac} 10 ad *R* sedit *RM*Φ^r et² *om.* Φ^{ac} est *om.* Φ^{ac} 12 uiuificantem $\Phi^a PM$ 13 scōs prophetas $RA^{corr}PM$ prophetas scōs *BN* 15 et *om.* $\Phi^a P$ 16 cogitationem *RY* 18 humanationem Φ^{ac} 20 et *om.* $\Phi^a PM$ 20/21 dispensationis — est $\Phi^r A$ quod pro nobis est domini dispensationis $\Phi^a PM$ 21/22 uocem — prædicatur $\Phi^r A$ dei genetricis uocem de uirgine maria dicere reuuuentes $\Phi^a PM$ 22 uero $\Phi^a PM$ et temperamentum [temperantiam *A*] $\Phi^r A$ permixtionemque $\Phi^a PM$ 23 esse naturam $\Phi^a PM$ deitatis $\Phi^a PM$ 24 portentuose $\Phi^a PM$ 25 ob $\Phi^a PM$ ueritatem $\Phi^r AM$ fidem $\Phi^a P$ 26 et²] atque $\Phi^a P$ 27 inconcussam $\Phi^a PM$ 27/28 decreuit ante omnia fidem — patrum $\Phi^r A$ definiuit principaliter trecentorum decem et octo scōrum patrum fidem manere intemptabilem [intemerabilem *M*] $\Phi^a PM$ 28—p. 137, 2 doctrinam — repugnabant $\Phi^r A$ propter illos quidem qui aduersum [aduersus *P*] scm̄ spn̄i [aduersus spn̄i santum *M*] pugnant posteriori [posteriore *M*] tempore [temporis *N*] a patribus apud constantinopolim centum quinquaginta congregatis de substantia sps̄ traditam doctrinam corroborat $\Phi^a PM$

1 qui in *Y* 4 dominum *om. Y* 8 et³ *om. CVD* 9 propter nos *A* 10 ad] in *M* 11 dominum *om. A* 14 remissione *PMY* 16/17 hoc sapiens *A* 17 gr̄e et singulare *M* santo spū *PM* 18 feliciter *Y* 20 quæ] qui *D* 21 quia *Y* qui *D* 23 et¹ *om. A* 28 confirmat doctrinam *A*

substantia spiritus sancti a patribus centum quinquaginta postea congregatis in regia ciuitate tradita est propter illos qui spiritui sancto repugnabant, quam illi omnibus notam fecerunt non quasi quod aliquid || deesset antecedentibus, || inferentes, sed de sancto spiritu intellectum eorum || contra illos || qui dominationem eius respuere temptauerunt, scripturarum testimoniis declarantes. propter illos || autem || qui || dispensationis corrumpere conantur mysterium || et purum hominem esse || illum genitum ex sancta uirgine Maria || impudenter || delirant ||, epistulas || synodicas beati Cyrilli quondam Alexandrinæ ecclesiæ præsulis || ad Nestorium et ad || Orientales congrue habentes || suscepit ad conuincendas Nestorii uesanias, interpretationem uero eorum qui salutaris symboli || mentem || pio zelo nosse desiderant. quibus etiam epistulam || maximæ || et senioris urbis || Romæ || præsulis beatissimi et sanctissimi archiepiscopi Leonis quæ scripta est ad sanctæ memoriæ archiepiscopum Flauianum ad perimendam Eutychis malam intellegentiam, || consequentissime coaptauit || utpote et magni illius Petri confessioni congruentem et communem quandam columnam nobis aduersum praua dogmata existentem, ad confirmationem rectorum || dogmatum ||. his namque qui in duos filios dispensationis diuinæ mysterium discerpere nituntur, obsistit et illos qui passibilem deitatem unigeniti ausi sunt dicere, a sacro cœtu expellit et his qui in duabus naturis Christi temperamentum aut confusionem exquirunt, resistit et eos qui cælestem aut alterius alicuius esse substantiæ dicunt quam ex nobis assumpsit serui formam, ut dementes abigit et qui duas quidem ante unitionem naturas domini fabulàntur, unam uero post unitionem confingunt, || anathematizat ||.

Sequentes igitur sanctos patres unum eundemque confiteri || filium || dominum nostrum Iesum Christum consonanter omnes docemus eundem perfectum in deitate, eundem perfectum in humanitate, deum uere et hominem uere eundem ex anima rationali et corpore, consubstantialem patri secundum deitatem || et || consubstantialem nobis eundem secundum humanitatem, per omnia nobis similem absque peccato, ante sæcula quidem de patre genitum secundum deitatem, in nouissimis autem diebus eundem propter nos et propter || salutem nostram || ex Maria uirgine dei genetrice secundum humanitatem, unum eundemque Christum filium dominum unigenitum, in duabus naturis inconfuse inmutabiliter indiuise inseparabiliter agnoscendum, Hebr. 4. 15

Φa [= *RBN*], Φc [= *APM*], Φr [= *CVDY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 3 not̄ notam fecerunt sc(ilicet) coniungentes epistolæ [epistolem C^{mg}] contra Apolinarii dogma conscriptæ C^{mg}

VERSIO ANTIQVA 3 deesset [esset *CVD* deest *A*] antecedentibus [ante credentibus *A*] Φr*A* esset [*om. M*] minus in præcedentibus Φa*PM* 4 aduersum [aduersos *M*] eos Φa*PM* 5 uero Φa*PM* 5/6 dispensationis — conantur mysterium Φr*A* mysterium [ministerium *M*] dispensationis corrumpere moliuntur Φa*PM* 6 illum [*om. A*] genitum — maria Φr*A* qui ex — maria natus est Φa*PM* 7 delirantes Φa*PM* 7/8 epistulas synodicas — præsulis Φr*A* epistulas beati — præsulis synodicas Φa*PM* 8 quondam *DY* quod *CV om.* Φac*V*corr 9 orientales Φr*A* alios per orientem Φa*PM* congrue habentes [se habentis *A*] Φr*A* congruas existentes Φa*PM* 10 mentem *om.* Φac nosse] nos *BN* 11 magnæ Φac*Y* Romæ *om.* Φac 13 eutyches Φa*P*corr *M V*corr eutyche *A* eutychen *P* 13/14 consequentissime coaptauit *om.* Φac 16 dogmatum utique intellectum coaptauit Φac 21 condemnat Φac 23 filium et Φa*AM* 26 patri *om. N* et² *om.* Φac 29 nostram salutem Φa*D*

1 a *om. D* centum quinquaginta patribus *D* 2 ciuitatis *CVD*, *corr. V* spū Φr 3 nota *Y* 5 pro illis *M* 8 beatissimi *A* 11 etiam et *A* 13 archiepō flauiano *P* 14 magne *Y* confessionem *Y* 15 aduersus Φc*Y* 17 absistit *A* 18 sunt ausi *D* a *om. D* 20 ut *om. A* 21 famulantur *AM* 24 nostrum *om. P* 25 uerum *A* uerum *A* uero *Y* 25/26 rationale *CVD*, *corr. V* 26 et consubstantialem *CVD* 28 ante] an *CVD*, *corr. V* 31 et inseparabiliter *CVD*

nusquam sublata differentia naturarum propter unitionem magisque salua proprietate utriusque naturæ et in unam personam atque subsistentiam concurrente, non in duas personas partitum || siue || diuisum, sed unum et eundem filium unigenitum deum uerbum dominum Iesum Christum, sicut ante prophetæ de eo et ipse nos Iesus Christus erudiuit et patrum nobis symbolum tradidit. his igitur cum omni undique scrupulositate et diligentia a nobis dispositis || definiuit || sancta et uniuersalis synodus alteram fidem nulli licere proferre uel conscribere aut conponere aut sentire aut docere aliter; eos autem qui ausi sunt || aut || conponere fidem alteram aut || certe || proferre aut docere aut tradere alterum symbolum uolentibus uel ex gentilitate ad agnitionem ueritatis uel ex Iudæis uel ex hæresi quacumque conuerti, hos, si episcopi fuerint aut clerici, alienos esse episcopos ab episcopatu et clericos a clero, si uero monachi aut laici fuerint, anathematizari.

85 || Et || post lectionem definitionis OMNES || RVI || EPI CLAMAVERVNT: Hæc fides patrum. metropolitani modo suscribant. præsentibus iudicibus modo suscribant. quæ bene definita sunt, dilationem non suscipiant. hæc fides apostolorum. || huic || omnes consentimus. omnes ita sapimus.

86 MAGNIFIC ET GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Quæ a sanctis patribus statuta sunt et omnibus placuerunt, manifesta fient diuino uertici.

INCIPIT || SEXTA FELICITER ||

1 Consulatu domni nostri Marciani perpetui augusti et qui fuerit nuntiatus, VIII Kl Nou || in Calchedona ||

secundum iussionem || diuinissimi || et piissimi nostri || domni || Marciani perpetui augusti conueniente in || sanctissima || ecclesia || sanctæ || et bene uictricis martyris Euphemiæ || sancta || et uniuersali synodo quæ secundum || diuinam sanctionem || in Calchedonensium ciuitate congregata || est, || id est

1—4 Pascasino et Lucensio reuerentissimis episcopis et Bonifatio || reuerentissimo || presbytero tuentibus locum || sanctissimi || et || deoamantissimi || archiepiscopi senioris Romæ Leonis et Anatolio || sanctissimo || archiepiscopo || splendidissimæ Constantinopolis || nouæ Romæ et reliquis || sanctissimis || et reuerentissimis episcopis, id est

---

Φa [= *RBN*], Φc [= *AIPM*], Φr [= *CVDY*]

SVSCRIPTIO RVSTICI 18 idem contuli d vvo [*conieci* d(ie) viii⁰, *sc.* viii *Kal. Apr.*] *CVD* VERSIO ANTIQVA 1 salua *om. N* 2 in *om. BN* substantiam *RM* concurrentem *BMPY* 3 siue Φr atque Φac 4 nos *om. N* 6 scripulositate *RMCVD* definit Φa defini *P* definii *P*corr 8 aut² *om.* Φac 9 certe *om.* Φac 13—18 *om. M* 13 et *om.* Φa*AP* religiosi Φa*AP* 14/15 præsentibus — suscribant *om.* Φr, *corr. V* 15 quia *N* finita *N* 16 hæc *NA* hac *RB* hanc fides *P* 18 manifesti *R* fiant *BA* fiat *N* subscr. EXPLICIT ACTIO QVINTA [v calchedonensis concilii *M*] Φacr 19 INCIPIT — FELICITER *CV* INCIPIT SEXTA SCI CALCHEDONENSIS CONCILII *Y* INCIP VI *D* INCIPIT ACTIO SEXTA [*huc usque AP*] IN CALCHEDONA Φa*A* incipit eiusdem synodi actio VI *M* 21 in Calchedona *om.* Φa 22 diuinissimi *Y* diuini *RCVD* diui *BN*Φc domini Φa*AV* 23 perpetui| pape *R* sca Φac religiose Φa religiosissimæ Φc 24 scæ et *BNA*I'corr et scæ *R* qui *BN* 25 sanctionem diuinam Φa est *om.* Φa 26 religiosissimis *R* 26/27 religiosissimo Φa 27 religiosissimi Φa*AM* reui *P* scissimis *Y* deo amabilis Φac dō amicissimi *DY* 28 religiosissimo Φa*AP* reuerentissimo *M* epo *RB, corr. R* 28/29 magni nominis Φac 29 constantinopolitanæ Φac religiosissimis Φac 29/30 epis et reuerentissimis *BN* epis *M*

2 et *om. A* una persona *A* subsistentia *A* nou| nusquam *P* 3 eundemque *AP* filium *om. M* 6 a nobis *om. P* 10 quicumque *CVD* conuersati *A* 15 quæ bene *om. A* 18 diuo *AP* 20 domini *AVY* fuerint nuntus *Y* VII *M* 22 domni nri *M* 23 bonæ *PMCVD* 24 euphimiæ Φc uniuersalis *MY* synodus *M* 25 ciuitatem *P* 27/28 archiepi sci [scæ *P*] Φc 29 reliquis *om. A*

5 Maximo || Antiochiæ || Syriæ
6 Iuuenali Hierosolymorum
7 Quintillo Heracleæ Macedoniæ || tuente locum || Anastasii episcopi Thessalonicensis
8 Thalassio Cæsareæ Cappadociæ
9 Stephano Ephesi
10 Luciano Byzæ || tuente locum || Cyriaci Heracleæ Thraciæ
11 Eusebio Ancyræ Galatiæ
12 Diogene Cyzici
13 Petro Corinthi
14 Florentio || Sardensium ||
15 Eunomio Nicomediæ
16 Anastasio Nicææ
17 Eleutherio || Calchedonensi ||
18 Iuliano ciuitatis Co tuente et ipso locum apostolicæ sedis senioris Romæ Leonis
19 Basilio Seleuciæ Isauriæ
20 Meletio Larissæ tuente locum Domni || episcopi || Apamiæ Syriæ
21 Amphilochio Sides
22 Theodoro Tarsi
23 Cyro Anazarbi
24 Constantino || Bostrensi ||
25 Photio Tyri
26 Theodoro Damasci
27 Stephano Hierapoleos
28 Nonno || Edessenæ ||
29 Symeone Amidæ
30 Epiphanio || episcopo [Pergæ] || tuente locum Olympii || episcopi || Constantiæ
31 Iohanne Sebastiæ
32 Seleuco Amasiæ
33 || Constantino || Meletinæ
34 Patricio || Tyanensi ||
35 Petro || Gangrensi ||
36 Apragmonio || Tii || tuente locum Calogeri || episcopi Claudiupolis ||

Φa [= *RBN*], Φc [= *APM*], Φr [= *CVDY*]

VERSIO ANTIQVA 1 antiochenæ Φa 3 heracliæ Φa*PY* heraclæ *A* locum tuente [tenentem *AP*] Φac 5 cæsariæ Φa*Y* 7 locum tenente [tuente *R*] Φac heracliæ Φa*PMY* 8 arcire *BN* 9 diogeni Φa 11 sardis Φac 12 nicomidiæ *R* 13 niciæ *R* nitiæ *BN* nicene *M* nicæ *Y* 14 calchedonensis *R* chaldonensis *BN* calchidonensis *A* 15 ciuitate *BN* cho *A* coo *R* choo *BNPY* chao *M* ciho [chio *V*] *CVD* et ipse Φc*CV*, *corr. C om. BN* 18 meletio *AM* melitio Φr*P* militio Φa episcopi *om.* Φa*A* 21 tyro *BN* 22 uostron Φa bostrorum Φc 25 ieropoleos *B* 26 ædesenæ *CVD* edessæ Φc edissæ Φa 27 symeoni Φa symeon $\overline{\text{epo}}$ *A* 28 episcopo *om.* Φa pergis Φc *om.* Φa1 corr episcopi *om.* Φac 32 constantio Φa*M* melicinæ *R* melitiæ *BN* meletenæ *A* melitane *M* 33 tyanon Φac 34 gangron Φac 35 chii Φcr *om.* Φa calogiri Φa episcopi *om.* Φac claudiopolis *CV* claudiopoleos Φa*P* claudiapoleos *M* claudipoleos *A*

2 et iuuenale *A* et iuuenali *P* et quintillo *P* 5 thalasio *ACVY* 7 byzie *M* tracheæ *P* 15 locum *om. AP* 18 tuentibus *A* tuentis *M* 19 sidis Φc sedis *CVD*, *corr. V* sydonis *Y* 20 tursi *Y* 28 tuentis Φc 35 apragmoneo [apragmoneu *AM*] Φc

37 Atarbio || Trapezuntis || tuente locum Dorothei || episcopi || Neocæsariæ
38 Photino archidiacono tuente locum Theoctisti || episcopi Pisinuntis ||
39 Romano || Myrensi ||
40 Critoniano Afrodisiadis || Cariæ ||
41 Nunechio Laodiciæ Phrygiæ
42 Mariniano || Synnadis ||
43 Onesiphoro || Iconii ||
44 || Pergamio || Antiochiæ Pisidiæ
45 Epiphanio || Pergensi ||
46 Attico || Nicopolis ueteris || Epiri
47 Martyrio Gortynis
48 Luca || Dyrrachii ||
49 Vigilantio Larissæ Thessaliæ
50 Phrancione Philippupolis
51 Sebastiano || Beroiæ ||
52 Basilio || Traianupolis ||
53 Tryphone Chio
54 || Theoctisto Beryæ || Syriæ
55 Gerontio Seleuciæ
56 Eusebio presbytero tuente locum Macarii Laodiciæ Syriæ
57 Eusebio || Dorylæi ||
58 Saba || Palti ||
59 Petro || Gabulæ ||
60 Sophronio Constantinæ
61 Patricio Neocæsareæ
62 Mara Anasarthæ
63 Romulo || Calchidæ ||
64 Eustathio Beryti
65 Leontio Ascalonæ
66 Aniano || Capetoliadis ||
67 Zebenno || Pellæ ||
68 Iohanne || Tiberiadis ||
69 Antiocho || Arcis ||
70 Beryllo || Ailæ ||

Φa [*RBN*], Φc [= *APM usque ad* 26, *APDM inde a* 27], Φr [= *CVDY usque ad* 26, *CVY inde a* 27]
VERSIO ANTIQVA 1 trapezuntos [trapezuntus *P*] Φac episcopi *om.* Φac 2 episcopi *om.* Φac pisinuntos Φa 3 myron Φa myrone Φc 4 carias Φa cesaree *M* 5 lauditiæ Φa laudychiæ *P* laudocie *M* laodociæ *Y* 6 synnado Φa 7 iconio Φa 8 pergamo Φac pissidiæ Φa 9 perges Φa 10 nicopoleos Φa ueteris *om.* Φac 11 gortunis *R* gortonis *M* 12 dirrachio *R* dirachio *BN* dyrachii Φc 14 frontione *CVD* et phrantione *Y* philippopolis Φa*AP* philippolis *M* 15 barriæ *Y* ueroias Φa 16 tracianupolis *CVD* traianopolis Φc traianopolitano Φa 18 teocticto Φa beriæ *CVD* berysæ *Y* beryriæ *A* beroie *M* uerias Φa 20 laudiciæ *BNPM* laodociæ *Y* 21 dorileo Φa 22 *om. AP* paultu Φa 23 gabalon Φa gabalæno *P* gaballe *A* gabaletie *M* gabbulæ *Y* 24 sifronio *BN* 25 neocæsariæ Φa*VY* 27 calchidos Φa chalcidæ *AD* clalcidie *M* 29 asalonæ *N* asaloniæ *B* 30 anniano *R*Φc capetoliaidos Φa capituliadis *AD* capitoliadis *PM* 31 pelles Φa*DM*Vcorr pellis *A* pellas *Y* 32 tiueriades Φa 33 astes Φa 34 birillo *RBDM* bitillo *N* berryllo *CV* 34—p. 141, 1 ailarete Φa 34 ilæ *APM* illæ *D* ayle *D*mg

1 neocæsareæ *AP* 4 critoniado *D* cretoniano *P* afrodissadis *Y* 7 anesiphoro *V* 8 antyochia *V* 10 eperi *A* 24 constantiæ *Y* 26 marana anassarte *D*

71 || Areta Elusæ ||
72 Musonio || Sigor ||
73 Rufino || Bibli ||
74 Pancratio || Libiadis ||
75 Zosimo || Minoidis ||
76 || Natira Gazæ ||
77 Polychronio || Antipatridis ||
78 Iohanne Gadaron
79 Paulo || Anthidonis ||
80 || Photino Lyddis ||
81 Heraclio || Azoti ||
82 Marciano Gerarum
83 Stephano || Iamniæ ||
84 Epicteto Dioclitianupolis
85 Romano || Eudoxiupolis ||
86 Theodoro || Claudiupolis || Isauriæ
87 Iuliano Celendereos
88 Tyranno || Germanicupolis ||
89 Iohanne Diocæsareæ
90 Acacio || Antiochiæ ||
91 Epiphanio || Cestrorum ||
92 Aeliano || Selenuntis ||
93 Ammonio || Iotapis ||
94 || Megalo Philadelphiæ ||
95 Marco || Arethusæ ||
96 Timotheo || Balaneorum ||
97 Eusebio || Seleucobeli ||
98 Eutychiano || Epiphaniæ ||
99 Paulo || Mariammis ||
100 Lampadio || Raphaneorum ||
101 Alexandro Sebastiæ
102 Philippo Adanis
103 Hypatio || Zephyrii ||

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r = [*CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 elusæ *Y* elusis *BN* eliusis *R* I corr eleusis *PDM* eleusi *A* elaesis *C* 2 segros Φ^a 3 biblo Φ^a 4 leuiades Φ^a 5 menoidos Φ^a menoidis *M* ninoidis *CV* 6 natira *ADM* natiras *P* nattira *Y* netyra *CV* nitira Φ^a gaiæ Φ^a 7 antipatridos Φ^a 8 gadaron Φ^a gadaro Φ^{cr} 9 antidonos *RB* gadironos *N* 10 fotio Φ^a luddis Φ^a lyadis *Y* 11 azotu Φ^a 13 iamnæ iohanne Φ^a iamnæ Φ^c*Y* 14 epigeto *CV* epictito *AD* epicteo *B* epictezo *N* diocletianupolis *Y* diocletianopolis *PM* dioclitianoꝑle *R* dioclitiano epo *BN* dioclisianopolis *D* diclitianopolis *A* 15 eudoxopoleos Φ^a eudoxiopolis Φ^c 16 claudiopoleos Φ^a claudiopolis Φ^c 18 turanno Φ^a tyrsano *P* germanicopoleos Φ^a germanicopolis *APD* 19 diocesariæ Φ^a*Y* 20 cantyochyæ *CV* antiocheno Φ^a 21 cestro Φ^a 22 selennuntis *Y* selenuntos Φ^a selenunti Φ^c 23 iotapes Φ^a 24 megalu filadelfias Φ^a 25 aræthusse *CV* arethusis Φ^a*AM* aretusii *P* retheusis *D* 26 timetheo *BN* ualaneon Φ^a 27 seleuco Φ^a seleucobelis *M* seleucobolis *P* seleucopolis *AD* 28 epifanio Φ^a 29 mariamnes Φ^a mariamnis *APD* marianis *M* 30 rafaneon Φ^a sapaneorum *D* rapaneorum *Y* 32 adanes Φ^a adanasi *Y* 33 zephirio Φ^a zypheri *D*

1 arate *CV* 2 musinio *A* 7 pollycronio *A* pollichronio *Y* 12 hierarum *D* ierarum *P* 17 calenderei Φ^c 21 epiphaniæ *Y* 32 plyppo *CV*

104 Theodoro || Augustæ ||
105 Chrysippo || Malli ||
106 Iuliano || Rosi ||
107 Polychronio Epiphaniæ
108 Iohanne || Flauiadis ||
109 || Indimo Hirenopolis ||
110 Sophronio chorepiscopo tuente locum Bassiani || episcopi Mopsuestiæ ||
111 Proclo Adraon
112 Eulogio || Philadelphiæ Arabiæ ||
113 Theodosio || cleonæ ||
114 Hormisda Philippupoleos
115 Damiano || Sidonæ ||
116 Theodoro || Tripolis ||
117 Olympio || Paneadis ||
118 Paulo || Ptolomaidis ||
119 Paulo || Aradi ||
120 Thoma || Porphyreonis ||
121 Porphyrio || Botryorum ||
122 Phosphoro || Orthosiadis ||
123 Porphyrio archidiacono tuente locum Vranii || Emisis ||
124 Ioseph || Iliupolis Phynicis ||
125 Iordane || Abilis ||
126 Valerio Laodiciæ || Phynicis ||
127 Thoma || Euariæ Phynicis ||
128 Theodoreto Cyri
129 Rufino || Samosateno ||
130 Iohanne Germaniciæ
131 Timotheo Dolichis
132 Euolcio || Zeugmatis ||
133 Athanasio || pergæ ||
134 Zebenno || Martyrupolis ||
135 || Caiuma Marcupolis ||

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 augustes Φ^a 2 mallu Φ^a 3 rosu Φ^a 5 flauiados Φ^a 6 indemo Φ^a hierenopolis *Y* hirinopoleos Φ^a hierinopolis *D* hieropolis *A* hirenupolis *M* heronupolis *P* 7 episcopi *om.* Φ^{ac}, *corr. D* mompsuestias *BN* momsuestias *R* mompruestiæ *CV* momsuestiæ *M* 8—11 Adraon—Philippupoleos *om. M* 9 filadelfas Φ^a Arabiæ *om.* Φ^a*APD*, *corr. D* 10 cleone [*corrupte*] Φ^r cleonæ *P* cleoneæ *AD* canotas Φ^a 11 filippopoleos *RA* filipppoleos *BND* 12 sidonos *R* synodos *BN* sidoniæ *APD* 13 tripoleos Φ^a 14 paneados Φ^a paniadis *AP* 15 ptholomaidos Φ^a ptolmaidis *A* 16 aradu Φ^a 17 posphyseonos Φ^a porphyrionis Φ^c 18 botryon [botrym *R*] Φ^a*PDM* botrison *A* 19 arthosiados Φ^a arthusiadis *D* 20 emisis *D* emissis *AY* emiris *CV* emeses *R* esneses *BN* emesis *PM* 21 aliupolis *CV* iliopoleos Φ^a heliopolis *AD* iliopolis *PM* phoenicis *D om.* Φ^a 22 anibis abilis Φ^r auiles Φ^a ambis Φ^c 23 phoenicis *D* phiniciæ *A om.* Φ^a 24 *om. Y* euarias Φ^{ac} phœnicis *D* fenicis *PM om.* Φ^a 25 theodorito Φ^a*APD* cyrri Φ^a*AP* 26 samosateo Φ^a*PD* samoseteno *A* samosæno *Y* 28 dolices Φ^a dolacio *P* dulicis *A* 29 zeugmatos Φ^a zeumatis *APY* zeomatis *D* 30 perges Φ^a pergis Φ^c Πέρρης Γ 31 martyropoleos Φ^a martyropolis *PD* caimac Φ^a marcupoleos Φ^a marcopolis *APD*

7 basiani *DY* 10 theodorio *CV* 12 clamiano *CV* 22 iordanne *APD*^{corr}*MY* 23 laudiciæ *PCV* laodociæ *MY* 24 theoma *CV* 27 germanice *M* 29 euolico *Y* eulogio *A*

136 Iohanne || Carrensium ||
137 Abraamio || Circensii ||
138 Iohanne Saracenon
139 Nœ Cephas
140 Callinico Apamiæ Bithyniæ
141 Leucadio || Mnizi ||
142 Iohanne || Polemonii ||
143 Gratidiano || Cerasuntis ||
144 Iuliano || Tabiæ ||
145 Melipthongo || Iuliupolis ||
146 || Hyperechio Asponensium ||
147 Acacio Cinnis
148 Euphrasio || Laganiæ ||
149 Cecropio || Sebastopolis ||
150 Iohanne || Nicopolis Armeniæ ||
151 Dorotheo presbytero tuente locum Anatolii || Satalorum ||
152 Attico || Zelorum ||
153 || Antiocho || Sinopis
154 Euchario diacono tuente locum || Paralii Andraponensis ||
155 Paulo presbytero tenente locum Vranii || episcopi Iberorum ||
156 Acacio || Ariarathiæ ||
157 Heraclio || Comanorum ||
158 Adelphio chorepiscopo tuente locum || Adolii episcopi Arabissi ||
159 Euphronio presbytero tuente locum Domni || episcopi Cucussi ||
160 Otreio presbytero tuente locum || Iohannis Arcis ||
161 Theodosio || Nanzianzeno ||
162 Aristomacho || Coloniæ ||
163 Reno || Ionupolis ||
164 Epiphanio presbytero tuente locum Ætherii Pompeiupolis
165 Philotimo presbytero tuente locum themistrii Amastriæ

Φ[a] [= *RBN*], Φ[c] [= *APDM*], Φ[r] [= *CVY*]

ADNOTATIONES RUSTICI 27 *appictus asteriscus CV, cf. p.* 148, 26

VERSIO ANTIQVA 1 castron Φ[a] caro *M* capitoliadis *P* capituliadis *AD* 2 circensi *Y* cyrensii *CV* circisiu Φ[a] circisio *ADM* circeno *P* 3. 4 saraceno [saracino *A*] noe [nau *APD* nou *M*] Φ[cr] saracinoneo Φ[a] 4 cepha Φ[a] cipha *ADM* ciphæ *P* 6 cnidi mnizy *CV* cni mnizi *Y* nizi *M* mnitzu *R* minitzu *BN* cnizi *P* cnidi *AD* 7 polemonio Φ[a]*M* poleminio *A* polimonio *PD* 8 ceraruntos Φ[a] cerassuntis *Y* 9 tauias Φ[a] tabia *P* 10 melifthongo Φ[a] melipthoingo *Y* iuliopoleos Φ[a] iuliopolis [ioliopolis *P*] Φ[c] 11 perechio Φ[a] epiretio *D* hyrechio *M* asponon *R*Φ[c], *corr. D* aspanon *BN* 13 lacænæ laganiæ [laganio *D*[corr]] Φ[r]*D*[corr] laganias Φ[a] lacaniæ *P* lacenæ *ADM* 14 seuastopoleos Φ[a] sebastupolis *Y* 15 nicopoleos Φ[a] arminiæ *D* armoniæ *P*[corr] *om.* Φ[a] 16 satalon *R* satanon *BN* fatalorum *P* 17 zelon Φ[a] 18 antiloco Φ[a] 19 paralio Φ[a] andrapon Φ[a] andrapoae *P* andrapœ *A* andropoæ *D* andrope *M* 20 episcopi *om.* Φ[a] iberorum *Y* hiberorum *M* iberiorum *APD* hierorum *CV* boron Φ[a] Ἰβώρων Γ 21 ariaratias Φ[a] 22 comano Φ[a] 23 adolio Φ[a] episcopi *om.* Φ[a] arauissu Φ[a] arabinsi *A* 24 episcopi *om.* Φ[a] cucussu Φ[a] cucusi *Y* 25 iohanne Φ[a] iohannes *A* arces Φ[a] arciste *M* archistæ *PD* 26 naziansu Φ[a] nanzanzeno *D* nazianzeno *M* 27 colonias Φ[a] 28 hionopoleos Φ[a] hioniopolis *AD* hiunipolis *P* 29 30 Ætherii—locum *om. M*Φ[r] pompeiupolis *A* pompeiopolis *PD* pompeipoleos *R* pompoiopoleos *B* pompiopoleos *N* 30 themistrii *RNMCY* themisterii *BV* temestri *P* temestriæ *D* mestrii *A* Θεμιστίου Γ

2 abrahamio *M* 8 gratiano *APD, corr. D* 12 acacino *CV D*[corr] cinis Φ[c] 18 sinopolis *D* sinopodis *M* 20 tuente *P* 24 presbytero] epo *PDM, corr. D*[mg] 25 otreo *AM* ethreo *P* atreo *D* 29 epyphaneo *P*

166 Theodoro Heracliæ
167 Eulogio presbytero tuente locum Genethlii || Cratiæ ||
168 Pelagio presbytero tuente locum Theophili || Adrianupolis ||
169 Helpidio || Thermis ||
170 Aquila || Eudoxiadis ||
171 Mysterio amyri
172 Longino arcisti
173 Docimasio Maroneæ
174 Sereno Maximianupoleos
175 Æthericho Smyrnis
176 Eusebio Clazomenon
177 Cyriaco || Ægea ||
178 Mama || Anineti ||
179 Leontio Magnisiæ ||menandro ||
180 || Cointi faciæ ||
181 Proclo || Argizonis ||
182 Thoma Auliu comis
183 sampio Theodosiupoleos
184 Philippo Neas aules
185 Rufino Briulon
186 Marcellino Metropoleos
187 Esaia || Elaiton ||
188 Paulino Theodosiupoleos
189 Iuliano || Ypepon ||
190 || Hesperio || titanis
191 Proterio Myrinis
192 || Basilisco || Paleas poleos
193 Mæonio Nyssis
194 Petro Dardano
195 Thalassio Parii
196 Dauid Adrianon
197 Eulogio || Pionis ||
198 Pionio || Troadis ||
199 Stephano Pimaneno
200 Theodosio || Ilii ||

Φ[a] [= *RBN*], Φ[c] [= *APDM*], Φ[r] [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 2 cratias Φ[a] cariæ *P* 3 pelaio Φ[a] adrianopolis *Y* adrianopoleos Φ[a]*APD* hadrianupoleos *M* 4 de termis Φ[a] thersis *D* 5 eudoxiados Φ[a] 6 mistirio *RBA* amidi *BNP*, Ἀμορίου Γ 7 arcistu Φ[a] Ὀρκιστοῦ Γ 8 maroniæ Φ[ac] 9 maximianopoleos Φ[a]*APCV* maxianopoleos *D* 10 smyrnis *APM* smyrnæ *D* myrnis Φ[ar] 11 clazomeno [cladomeno *P*] Φ[cr] clazemenon Φ[a] 12 egeas Φ[a] 13 aninetu Φ[a] 14 magnisias Φ[a] menandri Φ[a], Μαιάνδρου Γ 15 cointi *ADM* cointu Φ[a] coenti *CV* conenti *Y* ohi *P* facias Φ[a] Φωκείας Γ 16 aragizonis *D* argizon Φ[a] 18 theodosiopoleos Φ[a]*PD* theodosipoleos *A* 20 rubino Φ[a] 22 alaiton Φ[a] 23 theodosiopoleos Φ[ac] 24 spepon Φ[ac]*Y*, *corr. D* 25 hespero Φ[a] [= Γ] titanis Φ[r] titanes Φ[a] tatiagianis *P* tiatianis *AD* titianis *M* Πιτάνης Γ 26 myrinis *D* myrenis Φ[ar]*APM* 27 basilico Φ[a] 30 thalasio *NA*Φ[r] 32 pionio Φ[a] 33 pioino *BN* pinio *A* troados Φ[a] 34 pimaneno *Y om.* Φ[ar]*ADM* 35 Θεοσεβίου Γ eliu Φ[a]

1 theodolo *D* heracleæ *D* helaciæ *Y* 10 therico *Y* 17 aliu [alia *Y*] comis Φ[cr] 19 neas aulis *D* neapaules *A* 20 briolon *D* 22 isaia *D* asaia *Y* 27 palias *A* apaleas *Y*

201 Hermio Abydi
202 Danihelo || Lampsaci ||
203 Patricio Adrianotheron
204 Menecrato Cirasson
205 Cossinio Hierocæsareas et tuente locum || argei || sagalon
206 Helia || Blandu ||
207 Polycarpo Gabalon
208 Patricio Acrassu
209 Paulo || Tripolis ||
210 Amachio septon
211 Leucio Apollonos
212 Gemello Stratonicias
213 || Alcimido || Silandu
214 Dionysio Attalias
215 Nicolao Acrasseon et tuente locum Stephani Limeron
216 Zenodotu Telmessu
217 Frontone Phaselito
218 Philippo ualbuseon
219 Theodoro Antifellu
220 Leontio Araxon
221 Antipatro Caunu
222 Andrea tloson
223 Romano Buboneon
224 nico Megaron
225 Athanasio opultu
226 Domnino plageon
227 Onesimo Argus
228 Marco Eureas
229 Peregrino Phynicis
230 Eutychio Adrianupoleos
231 Claudio antiochiasmu
232 Sotericho Cerquiras
233 Dionysio Antiochias

Φ^{a} [= *RBN*], Φ^{c} [= *APDM*], Φ^{r} [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 2 danihele Φ^{a} lamsaci *M*Φ^{r} lamsaco Φ^{a} 4 cyras *BN* cerasson *D* 5 cossinio *A* cussiunio *D* cosimno Φ^{a}*MY* cosimmo *CV* cossimmo *D*^{corr} gerocæsarias Φ^{ar}*M* iherocesareæ *P* argeo Φ^{a} argeis *A*, Ἀνδρέου Γ sagalon [= Γ, ΣΑΓΑΛΩΝ pro ΣΑΤΑΛΩΝ], *A*, salgon *PD*Φ^{r} salgom Φ^{a} *om. M* 6 helias Φ^{a} blando Φ^{a} blandon *AP* 9 tripoleos Φ^{a}*Y* 10 Σεττῶν Γ 13 alcimido *APD* alchemido *M* acilcimidio *CV* acilimidio *Y* alcemidus Φ^{a} 15 stephano *BN* 16 zenodoto Φ^{ac} 18 ualubseon *Y* balbuseon Φ^{c}, Βαλβουρέων Γ 22 thloson [ΤΛΩCΩΝ *pro* ΤΛΩΕΩΝ] *RBPMCV* tholoson *Y* tloron *AD* closon *N* 24 Νικίου Γ 25 opultu Φ^{ar}*M* opoltu *P* opulto *D* opulutu *A*, Ὀποῦντος Γ 26 ΠΛΑΓΑΙΩΝ *pro* ΠΛΑΤΑΙΩΝ 27 onisimo Φ^{a}*M* argus *D* argos *RBAP*Φ^{r} archos *M* argentos *N* 29 fenicis *BNPM* phœnicis *D* 30 adrianopoleos Φ^{a}*ADM* 31 claudeo *RB* [= Γ] antiochiasmu] Ἀνχιασμοῦ Γ

1 harmio *P* abydo Φ^{r} 4 menecratio Φ^{c} 5 et *om. A* 7 *om. A* 8 acrasso *P* 11 apollonis *APD* 13 synandu *P* 14 athalis *D* 15 acrasseorum Φ^{c} acrassorum *P*^{corr} limeson Φ^{c}, *corr. D* 16 thelmissu *D* 17 fasilito *PD* fasileto *A* 19 antifelli *Y* antifallu *D* antefellu *M* antefallo *AP* 20 arazon *M* 23—26 Romano—Domnino] roma *Y* 23 buboneu *PD* boboneu *A* buloneon *M* 32 seterico *A* cesquias Φ^{r}

234 Iohanne Alindon
235 Flacillo tarsu
236 Papio Erizon
237 Dionysio Heraclias || lacmu ||
238 Menandro Heraclias Saluacis
239 || Eupithio || Stratoniceas
240 Iohanne Amazonas
241 || Tynchanio || Apolloniadis
242 Theodoreto Alauando
243 Iohanne Cnido
244 Iuliano presbytero tuente locum || Calandionis || Alicarnassu
245 || Danihelo || Cadon
246 Modesto Sebastes
247 Paulo Aristiu
248 Eulalio Siblius
249 charito || Dionysiopolis ||
250 Iohanne Trapezopoleos
251 Gennadio || Acmoneos ||
252 Thoma Theodosiupoleos
253 Gennadio || misyno ||
254 Euandro Dioclias
255 Gerontio Basilinupoleos
256 Alphio || Myndu ||
257 || Theoctisto presbytero tuente || locum Diogenis Orthosieon
258 Philotheo presbytero tuente locum Zotici Ariassu
259 || Miro || Euladro
260 Luciano || Ipsi ||
261 Philippo Lysiadis
262 Epiphanio Midaiu
263 Abercio Hierapoleos
264 Cyriaco Eucarpias
265 Eustochio Docimiu

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 2 tarsu] Ἰασσοῦ Γ 4 heracleas *BN* heracliados *P* lacmo [ΛΑΓΜΟΥ *pro* ΛΑΤΜΟΥ] Φ^a lemu [ΛΑΙΜΟΥ] *CV* laccu *D* lacomum *P* 5 heracleas $\Phi^a M$ 6 epitio Φ^a epitonio *D* eutychio *Y* stratonicias *RB*Φ^c*Y* stratonicas *N* 8 tencanio Φ^a apolloniadis *M* apolloniadas Φ^{ar}*APD* 9 theodorito Φ^a*AP* alauandon *R* 11 prbō *D* petro Φ^{ar}*APM* calendioni Φ^a calendionis Φ^c 12 danihele $\Phi^a P$ 13 sebestas *N* sebastis *PD* 14 aristio Φ^a*A* aristus *D* 15 sublius *BN*, Σιβλίας Γ 16 charito *AD* cariton *P* caritos *M* carites Φ^a chariton Φ^r, Χάρητος Γ dionisiupolis *Y* dionysupolis *CVA* dionisiopolis *D* dionisipolis *M* dionisiopoleos Φ^a 17 trapezopoleos *A* trapizopoleos *D* trapezeleos *M* trazepoleos *R*Φ^r trapepoleos *BN* 18—20 Acmoneos — Gennadio *om. N* 18 acmoneor *RB* acmoneas *Y* 19 theodosiopoleos *RBP*Φ^c 20 myssinio *CV* miseno *P* mosyno Φ^a, Μοσύνων Γ 21 diocleas *P* diclias *A* diocletias *M* chotlias *N* 22 basilinopoleos Φ^a*A* basileopoleos *D* 23 mendu $\Phi^a D$ 24 theoctistus pbr̄ tuens Φ^a hortosieon *R* tortosienon *BN* ortesion *D* ortension *AM* hortensio *P*Φ^r 25 filioteo *N* filote *B* phileteo *M* : metro Φ^a 27 ipsu *RB*Φ^c ipso *NY* 28 lysiados Φ^a siadis *ADM*Γ*Y* siaadis *C* 29 midaiu $\Phi^a M$ idaydu Φ^r madaiu *AP* madatu *D* 30 gerapoleos Φ^{ar}*M* herapoleos *P* 32 docimiu Φ^a*PM* docimius Φ^r docimio *AD*

1 alindun *P* alidon *A* 2 flaccillo *Y* falcello *A* 11 alacarnassu *APD* 23 alphidio *M* 25 riassu *A* 30 abnercio *C*Γ auercino *P* 31 euarpias *CV* 32 eustatio *ADM*

266 Aquila Aurocron
267 Basilio Nacolias
268 Strategio Polybotu
269 Neoptolemo || carnu ||
270 Paulo Derbis
271 Plutarcho Lystro
272 Eugenio Canon
273 Rufo Ydis
274 Tyranno || Humanadon ||
275 Acholio Larando
276 Eutropio Adadon
277 Paulo Philomeliu
278 Paulino || Apamias ||
279 Theotecno Tyraiu
280 Eorticio Metropoleos
281 Cyro || Siniandu ||
282 Libanio Parlau
283 Alexandro Seleucias
284 Olympio Sozopoleos
285 Fonteiano Sagalassu
286 adito chorepiscopo tuente locum Messalini Laodicias
287 Basso Neaspoleos
288 Florentio Adrianupoleos
289 Maiano Limenu
290 Euelpisto chorepiscopo tuente locum Florentii Tenedu
291 || Sotero Theodosiadis || tuente locum et Heliodori episcopi Amathuntos et Proechii Arsinois
292 Epaphrodito Tamasu tuente locum et Didymi ciuitatis || Lapithon ||
293 Dionysio diacono tuente locum Photini episcopi Cythron
294 Iohanne Messinis
295 Ophelimo Tegias
296 Irineo Neopactu
297 Cyrillo Subritos
298 Gennadio || Gnossu ||

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 2 nacronias *N* 3 polipotu *R* 4 cornu Φa, Κόρνων Γ 8 Rufo Ydis] euddis *M* eupho *APD*Φr iddis Φar 9 humanado Φa humado *ADM* humano *P* 10 acilio Φr*M* acillio *AP* achillo *D* Iarando *Y* Iaranda *CV* larandu [larundu *P*] *R*Φc rarandu *BN* 12 filomelio *N* folomelio *B* philimelo *D* pilophilomelio *P* 13 apamiæ Φa apimias *A* 14 tyraiu *APD* tyrahiu *RBM* tahiu *N* tynahiu *CV* tyraciu *Y* 15 forticio *B* faticio *N* metropoleas *N* 16 simandu Φa siniando *AD* sinandu *P* 21 messalino *R* messalinus *Y* laudicias Φa laodocias *D* laudochias *Y* laudacias *M* 22 neaspoleas *BN* 23 adrianopoleos Φc adranopoleos *R* adranopeleos *BN* moiano *R* maiono *BNM* 26 sotere Φa theodosianis *RB* theodosianus *N* 26—28 Heliodori — locum *om. M* 26 amatontos Φa amatuntis *P* amatontis *A* amatontus *D* 27 arsinais *BN* assinois *CV* assinoidis *Y* 28 lapithu Φa [= Γ] 34 cnosu Φa cinosu *APD* gnosu *MCV*

1 acylas *P* uroclon *Y* 3 stratigio *Y* 4 neoptolimo Φc 5 derbes *D* 6 lystru *P* 9 tyramnon *P* 11 eutropilo *Y* 14 teoctecnu *APM* 16 cyrro *APD* 20 fonteianu *M*Φr salagassu *A* 22 besso *M* bessula *D* bessulas *AP* Βασσωνᾶ Γ 23 florentino *Y* 25 tendo *P* epī tenedu *A* 26 heliodoru *Y* 27 proieci *A* proiecti *D* 28 epaphronditho *CV* tamassu *A* thamas *Y* 30 messenes *A* missenis *P* 31 ophilimo *D* 32 herineo *P* 33 subritus *AP* sobritos *D*

299 Eusebio Apollonias
300 Demetrio Lappis
301 Euphrato Eleuthernis tuente locum Pauli episcopi Cantano
302 Sozone Philippis
303 Constantino Demetriados
304 Eusebio Doueru
305 Maximino Serris
306 Nicolao || Stobon ||
307 || Dardanio Bargallo ||
308 Iohanne Parthicopoleos
309 || Honorato || Thasu
310 Theophilo Ariassu
311 Neone Sillyu
312 Diodoto Lysineo
313 Mara Codrulon
314 Paulo Poglon
315 Marcellino Isindon
316 Macedone Magydon
317 Eudoxio || Etennon ||
318 Eugenio Cotennun
319 Marcellino Corallias
320 Obrimo Coracesiu
321 Petro Echineon
322 Aurelio Afro
323 Eustathio gentis || Saracenorum ||
324 et || Restitutiano || Afro

2 || et reliqua sancta synodo || adueniens in eadem sanctissima ecclesia || diuinissimus || et piissimus dominus noster Marcianus $\overline{pp}$ $\overline{aug}$ una cum magnificentissimis et gloriosissimis iudicibus, id est

1 gloriosissimo magistro militum et ex consule ac patricio Anatolio
2 $\overline{\Gamma}$ et || gloriosissimo || præfecto sacrorum prætoriorum Palladio

---

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI *post* 26 *appictus alter asteriscus*, cf. p. 143, 27] qui inter hæc duo signa similia hic leguntur, in Græcis duobus quodicibus non sunt C^{mg}

VERSIO ANTIQVA 5 demitriados *R* demedriados *Y* demetriadis *PD* demitriadis *A* 7 maximo *ND* 8 istobon *R* istabon *BN* stabon *M* stobo *P* 9 dardano *RB* darnanio $B^{corr}N$ dardaneo *D* bargallo *Y* uargallo *CV* uargalo *R* uargalio *BN* uergallo Φ^c 11 onirato $\Phi^a M$ honoratu *AD* 17 isindo *BN* 18 magedon *N* megedon *B* magido *P* 19 ettennon Φ^a etenon *M* euthennon *AP* ethenno *D* 20 cotennon *N*, *corr. N* cotennum *APMY* cotenno *D* 22 coraesiu *BN* coracesio *PD* coracessio *A* 23 ecineu Φ^a cineon Φ^r 25 saracinorum *A* seracinæ Φ^a 26 resitutiono *RB*, *corr. R* restitutia *N* restituano *CV* 27 et — synodo *om.* Φ^{ac} [= Γ], *corr. D* 27/28 diuus Φ^a 28 domnus *BNPDY* $\overline{pp}$] pape *R* 31 excellentissimo Φ^{ac}

1 apolloniadis *P* 3 tuente et PD^{corr} cf. Γ paulini *AP* cantatno *P* 4 sizone *A* Φ^r 6 doberu *P* daberu *A* deberu *D* 7 serses *A* sarres *D* scersis *M* 10 patricopoleos *A* partipoleos *M* 11 tarsu *P* 13 sillio *A* sibliu *P* 14 deodato *M* lisinco *CV* sileno *Y* liseneo *M* lisine *D* 15 corulon *Y* crodulon *M* codsulon *AD* codralon *P* 16 pogylon *AD* 21 carralias *M* 25 eustha gentes *CV* 27 synodi *CV* 28 dominus — marcianus et piissimus *A* 29 $\overline{e}$ id $\overline{e}$ *CV* 30 et magistro *P* 31 sq. *numeri ex CV* 31 profecto *C* præteriorum *DY*

3 $\overline{\Delta}$ et magnificentissimo præfecto regiæ Constantinopolitanæ urbis || nouæ || Romæ Tatiano
4 $\overline{E}$ et gloriosissimo magistro sacrorum officiorum Vincomalo
5. 6 $\overline{\varsigma Z}$ et uiris magnificis || ex || magistris Martiali et Placito
7 $\overline{H}$ et uiro || magnificentissimo || comite domesticorum Sphoracio
8 $\overline{\Theta}$ et uiro || magnificentissimo || comite || sacrorum priuatorum || Genethlio
9 $\overline{I}$ et uiro || magnificentissimo || comite domesticorum et sacrorum stabulorum Aetio
10 $\overline{IA}$ et uiro || magnificentissimo || primicerio || clarissimorum || tribunorum et notariorum Leontio,
$\overline{IB}$ super his etiam amplissimo senatu, id est
11 gloriosissimo ex præfecto || et || consule ac patricio Florentio
12 $\overline{I\Gamma}$ et gloriosissimo ex consule || et || patricio Senatore
13 $\overline{I\Delta}$ et gloriosissimo ex magistro et ex consule || et || patricio Nomo
14 $\overline{IE}$ et gloriosissimo ex præfecto et ex consule ac patricio || Protogene ||
15 $\overline{I\varsigma}$ et uiro || magnificentissimo ex præfecto || et patricio Antiocho ||
16 $\overline{IZ}$ || et uiro magnificentissimo || ex præfecto Augaro
17 $\overline{IH}$ et uiro || magnificentissimo || ex præposito Romano
18 $\overline{I\Theta}$ et || magnificentissimo || ex præfecto Zoilo
19 $\overline{K}$ et uiro || magnificentissimo || ex præfecto urbis Theodoro
20 $\overline{KA}$ et uiro || magnificentissimo || ex præfecto Apollonio
21 $\overline{KB}$ et uiro || magnificentissimo || ex præfecto urbis Antiocho
22 $\overline{K\Gamma}$ et uiro || magnificentissimo || ex præfecto urbis Anysio
23 $\overline{K\Delta}$ et uiro || magnificentissimo || ex præfecto Illyrici Theodoro
24 $\overline{KE}$ et uiro || .magnificentissimo || ex præposito Artaxe
25 $\overline{K\varsigma}$ et uiro || magnificentissimo || ex præfecto Constantino
26 $\overline{KZ}$ et uiro || magnificentissimo || ex præfecto Parnasio
27 $\overline{KH}$ et uiro || magnificentissimo || ex præfecto Illyrici Eulogio
28-30 $\overline{K\Theta}$ et uiris || magnificentissimis || ex quæstoribus Apollodoro Theodoro et Mena
31 $\overline{\Lambda B}$ et uiro || magnificentissimo || ex comite || priuatorum Seuero ||

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 præfato *R om. M* nouæ *om.* Φ^a 3 magistro gloriosissimo *BN* gloī *D* 4 et magistris *A* magistris Φ^a *om. DM* 5 *om. N* magnifico *RBAD* sporacio $\Phi^a AD$ 6 magnifico $\Phi^a AD$ 6—8 sacrorum — comite *om. M* 6 sacrarum priuatarum Φ^a 8 magnifico $\Phi^a AD$ 8/9 stabulorum sacrorum *BN* stabulorum *A* sacratorum stabulorum *M* 10 magnifico *AD* spectabili Φ^a [= Γ] clarorum $\Phi^c CV$ deuotissimorum Φ^a 13/14 et — gloriosissimo *om. Y* 13 et ex $\Phi^a DM$ 13/14 Florentio — patricio *om. N* 14 et^2] ac *RB* 15 et^3] ac $\Phi^a DM$ et ex *Y* 16 protegene Φ^a 17 magnifico $\Phi^a AD$ 17/18 et patricio — magnificentissimo *om.* Φ^{ac} 18. 19 *om. ND* 19 magnifico *RBAD* 20 *om. N* et uiro *RB*Φ^c magnifico *RBAD* zoillo *RB* 21 magnifico $\Phi^a AD$ 22 uiro *om. N* magnifico $\Phi^c AD$ 23 *om. N* magnifico *RBAD* 24. 25. 26. 27. 28. magnifico $\Phi^a AD$ 28 ex præfecto Φ^{ac} artaxio *CV* et præfecto artaxio *Y* parnassio Φ^a parmasio *M* pharasio *A* primasio *P* 29 magnifico $\Phi^a AD$ 30 magnificis $\Phi^a D$ 32 *om.* Φ^c, *corr. D*^{mg} magnifico Φ^a priuatorum *Y* priuatarum $\Phi^a CVD^{mg}$ seuerino Φ^a

1 magnificentissimo et gloriosissimo *P* gloriosissimo et magnificentissimo *Y* magnifico *A* 3 uincemalo *A* 4 uiri magnificentissimi *M* magnificentissimis *Y* 11 Leontio *om. CV* 12 etiam et *P* 13 ex *om. APD* ac] et *Y* 14 *om. D* et] et ex *M* 15 et^1] ex *A* ex^1] et *CV* 18 eugaro *Y* ugnaro *M* augusto *CV* 19 præfecto *AM* 22 *om. Y* 26 præfecto $\Phi^c Y$ 27 ex] et *Y* 29 ex] et *Y* 30 ex] et *MY* theo *A* 31 mina *AD* mœna *Y* 32 ex] et *MY*

32 ΛΓ et uiro || magnificentissimo || ex comite largitionum Basilio
33 ΛΔ et uiro || magnificentissimo || ex comite || priuatorum || Iuliano
34 ΛΕ et uiro || magnificentissimo || ex præfecto Tryphone
35 Λϛ et uiro || magnificentissimo || ex quæstore Polychronio
36 ΛΖ et uiro || magnificentissimo || ex comite Constantino
37 ΛΗ et uiro || magnificentissimo || ex comite || Seueriano ||
38 ΛΘ et uiro || magnificentissimo || ex comite Heracliano,

super his etiam spectabilibus comitibus et tribunis notariis, adlocutus est quæ subsequuntur

Dominus noster Marcianus pp aug allocutus est sanctam synodum || primum Latine et postmodum Græce, cuius allocutionis uirtus est || ita

3 || Vbi primum diuino iudicio ad imperium sumus electi, inter tantas necessitates rei publicæ nulla nos magis causa constrinxit quam ut orthodoxa et uera fides Christiana, quæ sancta atque pura est, indubitata omnium animis insideret. constat enim auaritia uel studiis quorundam per media tempora nonnullis diuersa sentientibus et pro uoluntate sua, non prout ueritas atque doctrina patrum postulat, populos edocentibus in errorem quam plurimos esse deductos. qua de re sanctam synodum hoc uidelicet proposito fieri studuimus et uobis laborem indixisse uidemur, quatenus omni errore atque caligine detersa, prout se diuinitas hominibus manifestare uoluit et doctrina patrum ostendit, religio nostra, quæ pura atque sancta est, uniuersorum mentibus insinuata suæ ueritatis luce fulgescat nec in posterum quisquam audeat de natiuitate domini et saluatoris nostri Iesu Christi aliter disputare quam apostolica prædicatio et instituta trecentorum decem et octo sanctorum patrum eidem conuenientia posteritati tradidisse noscuntur, sicut etiam sancti Leonis papæ urbis Romæ, qui sedem apostolicam gubernat, missa ad sanctæ memoriæ Flauianum Constantinopolitanaæ urbis episcopum scripta testantur. remotis itaque studiis, ablatis patrociniis, cessante auaritia, cunctis ueritas innotescat. nos enim ad fidem corroborandam, non ad potentiam aliquam exercendam exemplo religiosi principis Constantini synodo interesse uoluimus neque ut ulterius populi prauis persuasionibus separentur. facile enim simplicitas quorundam hactenus nonnullorum ingeniis atque

---

12 — p. 151, 10 *ipsa Marciani allocutio Latina præter codicem Græcum Acœmetorum, quo usus est Rusticus, extat in Collectione Valicana* 4 *et* 7 [*cf. uol.* II p. 97, 19—98, 16 = ω]

Φa [= *RBN*], *usque ad* 11], Φc [= *APDM, usque ad* 11], Φr [= *CVYD*corr]

ADNOTATIONES RVSTICI 10 *signum ante* primum *positum, sed falso ni fallor*] a signo isto totum sic emendaui ad Græcam proprietatem [*sc.* p. 151, 13 sq.], in Acumitorum uero quodice mox Latine scriptum est ita [*sc.* 12 — p. 151, 14 ita, *quæ duobus paribus signis inclusa sunt*] Cmg

VERSIO ANTIQVA 1 magnifico Φac basili *BN* 2 *om. M* et — magnificentissimo *om. A* magnifico Φa*D* priuatarum Φa 3. 4 magnifico Φa*APD* 5 *om. D, corr. D*mg magnifico Φa*A* 6. 7 magnifico Φa*AD* seuerino Φa 10/11 primum — uirtus est *om.* Φa 12—p. 151, 12 *om.* Φac, *add. D folio inserto*

1 ex] et *M* 2. 3 ex] et *Y* 3 typhone *A* 4 ex] et *MY* pollichronio *A* poloctonio *M* 5 ex] et *Y om.* Φc 6 ex] et *Y* 7 ex] et *Y om. M* heraclio *Y* 8 etiam et *P* notariis] nostris *A* 10 domnus *A* scā synodus *CV, corr. V* synodum quæ subter adiecta sunt *Y*; *sunt uerba Rustici eo consilio scripta, ut ponerentur pro eis quæ librarii ex* Φc *retinuerunt* primum — ita Φr [= *CVY*]

14/15 constat enim] constantem *CVD*corr 18 fieri *om. CVD*corr induxisse *CVD*corr 19 omnibus *Y* 21 audeant *Y* 27/28 confirmandam ω 29 neque ut Φr*D*corr neque *et* ne uel ω 30 ingenuis *CVD*corr

superflua uerbositate decepta est et constat diuersorum prauis insinuationibus dissensiones et hæreses natas, studium autem nostrum est ut omnis populus per ueram et sanctam doctrinam unum sentiens in eandem religionem redeat et ueram fidem catholicam colat, quam secundum institutiones patrum exposueritis. concordantibus itaque animis religio uestra festinet quatenus sicut a Nicæna synodo usque ad proximum tempus erroribus amputatis uera fides cunctis innotuit, ita et nunc per hanc sanctam synodum remotis caliginibus quæ in his paucis annis, sicut superius dictum est, prauitate atque auaritia quorundam emersisse uidentur, perpetuo quæ statuta fuerint, conseruentur. erit autem diuinæ maiestatis, id quod sancto animo fieri desideramus, in æternum firmiter custodiri.

4 Omnes clamauerunt: Multi anni imperatori. multi anni augustæ. orthodoxorum multi anni. unus filius Constantinus. Marciano nouo Constantino.

5 || Diuinissimus et piissimus dominus noster Marcianus p̄p aug̃ uirtutem præscriptæ adlocutionis et Græce adlocutus est ita. || Vbi primum diuino iudicio ad imperium sumus electi, ante alias omnes publicas et || summe || necessarias || causas || nihil sic et consilio et studio dignum putauimus nisi ut circa orthodoxam fidem, quæ sancta et uera est, omnes unius essent sententiæ et nihil de ea dubitabile in animabus hominum insideret. repertum est enim medio tempore quosdam tam pecuniarum cupiditatibus quam prauissimis studiis diuersa sensisse et præter sanctorum patrum fidem multitudini doctrinæ expositionèm plenam erroribus edidisse. huic rei remedium uolentes imponere sanctam uestram collegimus synodum, || laboribus quos || ex itinere suscepistis, || euentum maximum || fore credentes || ut uera religio firmaretur ||, quatenus || omnis interiectus error atque caligo auferretur ab intellegentiis seductorum et || prout se diuinitas hominibus propria uoluntate manifestauit et ut sanctorum patrum doctrina || purissimam || et uerissimam animis omnium præfulgentem exposuit fidem, sic humanum genus incolere et de reliquo omnem auferri || audentibus || præsumptionem de natiuitate domini et saluatoris nostri Iesu Christi aliter sapere aut disputare præter hæc quæ prædicata quidem sunt a sanctis apostolis, tradita || autem consone || a trecentis decem et octo sanctis patribus || nostris ||; sicut etiam || deo amicissimi || Leonis papæ urbis Romæ, qui sedem apostolicam gubernat, missa ad sanctæ memoriæ Flauianum || nouæ regiæ Romanæ || urbis episcopum scripta testantur. amputato igitur omni || inconuenienti || studio et || eiecto || omni patrocinio et locum nullum habente || auaritia ||,

---

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 13/14 Diuinissimus — ita *om.* Φ^{ac} 15 omnes alias *BN* omnes *M* summe *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 16 curas Φ^a 18 tam *om. BNY, corr. Y* 21/22 laboris Φ^a laborum V^{corr} quem Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 22 euentum maximum Φ^r hunc euentum Φ^{ac} 22/23 ut [et D^{mg}] — firmaretur Φ^r uere religionis firmamentum Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 23/24 omnis—et Φ^r omni errore atque caligine detersa [de terra *A*] Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 25 puram Φ^{ac}, *corr. D* et] hac *BN* 26 in colore *RM* 27 audientibus $\Phi^{ac}V^{corr}$, *corr.* D^{mg} 28 sunt quidem *BNAY* 29 autem sunt $\Phi^{ac}V^{corr}$, *corr.* D^{mg} consonanter Φ^a *om.* Φ^c, *corr.* D^{mg} 30 nostris *om.* Φ^{ac} s̄c̄i [santis *M*] $\Phi^{ac}D^{mg}$ 31 flauiano *RP* 31/32 nouæ — romanæ $\Phi^r D^{mg}$ constantinopolitanæ Φ^{ac} 32/33 flagitioso Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 33 electo Φ^a cupiditate [cupiditatem *P*] Φ^{ac}, *corr.* D^{mg}

5 nicea CVD^{corr}, *corr. V* 7 s̄c̄m a *CV*, *corr. V* 8 uidetur *Y* 10 custodire ω 11/12 orthodoxi CVD^{corr} 13 dominus noster diuinissimus et piissimus *Y* 14 primo *AD* 16 ut *om. A* 18 insederet *AP* 20 multitudine *D* 22 forte *A* 23 auferetur CVD^{mg} 24 se] si *D* hominibus *om. A* 25 et ut] ut et *P* doctrinam Φ^c 26 fide *CV*, *corr. V* humaniã *CV*, *corr. V* de *om. AM* 28 prædicta *Y* 33 et[1] *om. A* habentem *PCV*

cunctis ueritas uestris expositionibus innotescat. nos enim ad fidem confirmandam, non ad potentiam ostendendam exemplo religiosi principis Constantini synodo interesse uoluimus, ut inuenta ueritate non ultra multitudo prauis doctrinis attracta discordet. multi enim mentis simplicitate a quibusdam perterriti superflua et || callida || introducere conantibus merito decepti sunt. non est enim || dubium || quod imperfectis et prauis diuersorum expositionibus tam dissensiones quam multæ exortæ sunt hæreses, nostræ autem tranquillitati operæ pretium est omnes populos unam eandemque circa diuinitatem habentes sententiam ueram et catholicam religionem fidemque colere, quam secundum tradita a sanctis patribus dogmata || exponetis ||. hoc ergo operis sit || sanctitatis || uestræ ut consentienti animo sicut in Nicæno sanctissimorum patrum concilio manifestata fides errore quidem homines liberauit, ad lucem autem prolata omnibus cognita est, similiter et nunc per uestrum concilium omnis quidem ambiguitas in hoc paruo medio tempore nata, sicut diximus, prauitate atque auaritia quorundam amputetur, in perpetuum autem quæ a uobis terminata fuerint, seruentur. erit autem hoc diuinæ prouidentiæ ut id quod pio proposito fieri festinamus, semper ad utilitatem quæ per uos orta est, firmiter conseruetur.

5 OMNES CLAMAVERVNT: Marciano nouo Constantino. multos annos imperatori. multos annos augustæ || orthodoxorum ||. multos annos Marciano amatori Christi. uestrum nobis duret imperium. semper nobis imperetis, digni || orthodoxia ||. ab amatoribus Christi procul inuidia sit.

6 AETIVS ARCHIDIACONVS CONSTANTINOPOLITANAE VRBIS NOVAE ROMAE D̄: Quoniam nutu supernæ gratiæ et amanti deum zelo serenitatis uestræ, piissimi et fidelissimi, omnibus imperare a deo uobis datum est, hæc magna et sancta et uniuersalis synodus quæ per præceptum uestrum congregata est, cum nimio studio et diuina diligentia per multos dies omnem discordiam quæ in præterito || quoquo modo || aduersus || rectam || et || immaculatam || catholicam nostram fidem exorta est, expelli fecit per uerbum ueritatis omnem || nouam || uocem abiciens, sicut in scriptis monumentis singula quæ contigerunt, manifestantur, definitionem autem nunc omni errore alienam prædicauit diuinarum scripturarum uirtute munitam seruata in hac sanctorum et beatorum patrum sententia ad certam || quidem || scientiam sincere legentium et ad perpetuam coronam uestri pii imperii. hanc præ manibus habens, si placet, annuente uestra serenitate recitabo.

7 || DIVINISSIMVS || ET PIISSIMVS || DOMNVS N̄R D̄ ||: Lege.

Φ[a] [= *BRN*], Φ[c] [= *APDM*], Φ[r] [= *CIVY*]

VERSIO ANTIQVA 2 ostendam *BN, corr. N* 4 callida Φ[r]*D*[mg] adfectata *RNM* aflectata *B* effetata *AD* effata *P* effuta *P*[corr] 5 dubium *om.* Φ[ac], *corr. D* 9 exponetis *PCIVD*[mg] exponentis *Y* exponitis Φ[a]*AM* expositis *D* 10 s̄citati Φ[a]*DM, corr. D* 18 angustæ *B* angustiæ *N* orthodoxorum *VY* orthodorum *C* orthodoxis Φ[a]D orthodoxi *A* orthodoxæ *PM* 19 orthodoxia *MCVD*[corr] orthodoxi Φ[a]*APDYV*[corr] 22 piissime *N* 25 quoquo modo *om.* Φ[ac] quomodo *D*[corr] 26 s̄cam et rectam Φ[ac] inuiolabilem Φ[ac] 27 absonam Φ[a]*PDM, corr. D*[mg] adsonam *A* in *om. BNA* 28 manifestatur *NM* 30 quidem *om.* Φ[ac], *corr. D* 33 diuus Φ[ac], *corr. D* dominus noster *MY* nr dominus [dominus *D*] Φ[a]*AD*

1 ueritatis *D*[corr] 3 uolumus *D*[mg] inuenta] in *AM* 4 multis *CIVD*[corr], *corr. I* perterritis *D* 6 se dissensionis *A* si didensiones *M* dissensionis *D* 8 diuinitate inhabitantes [e *in* i *corr.*] *P* 9 colore *M* traditam *APD* 10 constanti *AP* 11 manifesta *D* 12 nunc per] nuper *A* 14 amputentur *Y* 15 pio] proprio *D*[mg] proposito Φ[r], *corr. V* 20 ab *om. AMY* 21 constantinopolitanus *CV* 23 imperatore *M* imperatores *AD, corr. D*[mg] imperios *P* 24 nimio] diuino *Y* 25 in *om. A* 29 uirtutem *AY* munita *P* unitatem *A* seruatam *A* 30 sententiam *AP*

AETIVS ARCHIDIACONVS CONSTANTINOPOLIS NOVAE ROMAE LEGIT

8 Sancta et magna et uniuersalis synodus quæ secundum dei gratiam et sanctiones piissimorum Christianissimorumque imperatorum nostrorum Valentiniani et Marciani augustorum congregata || est || apud Calchedonam metropolim Bithyniæ prouinciæ in martyrio sanctæ et uenerabilis martyris Euphimiæ, definiuit subter annexa

Dominus noster et saluator || Iesus || Christus notitiam fidei confirmans discipulis suis ait: pacem meam do uobis, pacem meam relinquo uobis, || ut nullus || a proximo suo dissonet in doctrina pietatis, sed æqualiter prædicationem ueritatis || ostendant. quoniam uero || non quiescit nequissimus per sua zizania insurgens sationibus pietatis inspergere et noui aliquid contra ueritatem semper inueniens, ob hoc consuete dominus noster prouidens humano generi || piissimum || hunc et fidelissimum principem ad zelum fidei suscitauit et undique sacerdotii principes ad se conuocauit, quatenus gratia domini omnium nostrum Christi operante ab ouibus Christi omnem pestem quidem mendacii submoueret, germinibus autem ueritatis pingues efficeret. quod quidem et fecimus communi decreto dogmata fugantes erroris, || et inerrabilem uero || patrum || renouauimus || fidem trecentorum decem et octo symbolum omnibus prædicantes et tamquam domesticos qui pietatis huius compositionem receperunt, patres ascribentes, qui postea apud || Constantinopolim || conuenerunt centum quinquaginta, qui et ipsi eandem fidem subsignauerunt. definimus igitur ordinem et omnes || formulas || fidei conseruantes || nos quoque eius || quæ apud Ephesum olim facta est sancta synodus, cuius præsides fuerunt sanctæ memoriæ Cælestinus || Romanorum || urbis antistes et Cyrillus Alexandrinæ

Ioh. 14. 27

1 sq. Versionem antiquam transcripsit Vigilius in epistula t. IIII 2 p. 138 sq., uersionem Φac *sæpe mutauerunt XZ, amplius et imperitius Collector Dionysianæ auctæ, quam uulgo Hadrianam dicunt [cf. uol. II p. 155 sq.]. uersionem* Φcr *plerumque sequitur Collectio Dionysiana Bobbiensis* [Δb], *hic illic ex Dionysiana aucta interpolata*

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*], *XZ*, Δb

VERSIO ANTIQVA 1—6 *om.* Δb 2/3 sanctione *NP* sanctionem *DCV Vig.* 4 est *om.* Φa*Vig.* 5 eufemiæ Φa*PDYXZ* 7 Iesus *om.* Φac*Vig.* 8 meam² *om. NY*corr*X*Δb ut nullus *YXZ* ut ullus *CVD*mg ne ullus Φa*ADM*Δb *corr., Vig.* nec ullus Δb nullus *P* 10 ostendat Φac*Δb *Vig.* sed quoniam Φa*Δb *Vig.* 11 pietatis] ueritatis *BN* 12 pium Φa *Vig.* 17 et *om.* Φac, *corr. Vig. D*mg inenarrabilem *CVD*mg*Δb integram Φac*XZ*Δb *corr., Vig.* uero *om.* Φac*YXZ*Δb *Vig., corr. D*mg renouantes Φac *Vig., corr. D*mg 19 magnam constantinopolim Φa*Δb *Vig.* 20 ipse *RD* 21 formas Φac*YXZ*Δb *Vig., corr. D*mg nos quoque Φcr*Δb *Vig.* quoque *XZ* nosque Φa 22 eius *om.* Φac*Δb *corr., Vig., corr. D* eam *XZ* quæ *om. Vig. corr.* sancta *om. BN* 23 romanæ *RPDM*Δb *corr., Vig., corr. D* romæ *BNA* antistites *BN* antes *CV, corr. V*

inscr. DEFINITIO FIDEI KATHOLICAE SVNODI CALCIDONENSIS [CALCHEDONENSIS $\overline{\text{SCORVM}}$ DCXXX PATRVM *Z*] *XZ* INCIP CONSTITVTIO ET FIDES CALCEDONENSIS CONCILII Δb 1 *om. Z* dixit *Vig.* 2 gratia *P* et³ *om. X* 4 calchedona *APY* 5 uenerabilis] uniuersalis *AD, corr. D*mg super *A* 7 $\overline{\text{dns}}$ et saluator $\overline{\text{nr}}$ Δb Christus *om. M* 9 suo *om. XZ* doctrinam Φr, *corr. VY* prædicatione *CV* 10 per *om. XZ*Δb sua *om.* Δb insurgens *del.* Δb *om. XZ* 11 rationibus *PA* et *om. XZ* 12 consuete] frequenter Δb *corr.* hunc *del.* Δb *om.* Φc 13 ad se *del.* Δb *om. XZ* 14 gratiæ *P* $\overline{\text{dnō}}$ Δb $\overline{\text{nr}}$orum *XZ* $\overline{\text{xpō}}$ Δb ouilibus Δb *corr.* 15 omnem *del.* Δb quidem *om.* Δb 16 et fecimus] effecimus *P* efficimus Δb fecimus Δb *corr.* 16/17 dogmatum fugantes [fugentes *A*] errores *AD* 17 erroribus *Y* et *om. P* 18 in omnibus *Vig.* tam *A* propinquos Δb *corr.* qui *om.* Δb 19 consensum recipientes Δb conpositiones *D*corr ascripsimus Δb *corr.* 20 quia *XZ* quoiam Δb *corr.* eadem *CV*Δb, *corr. V*Δb 20/21 definiuimus *CVXZ* decernimus Δb *corr.* 21 igitur] statui Δb *corr.* omnes *del.* Δb

ecclesiæ, præfulgere quidem rectæ et inmaculatæ fidei expositionem trecentorum decem et octo sanctorum et beatissimorum patrum apud Nicæam sub piæ recordationis Constantino principe congregatorum, optinere autem etiam centum quinquaginta sanctorum patrum apud Constantinopolim || definitam || ad || interemptionem || tunc exortarum hæreseon, confirmationem uero eiusdem catholicæ || et apostolicæ || nostræ fidei.

SYMBOLVM APVD NICAEAM TRECENTORVM DECEM ET OCTO || PATRVM ||

Credimus in unum deum patrem omnipotentem, factorem cæli et terræ uisibilium omnium et inuisibilium; et in unum dominum Iesum Christum filium dei unigenitum, qui || genitus || est ex patre ante omnia sæcula, deum uerum de deo uero, natum non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt, qui propter nos homines et propter salutem nostram descendit et incarnatus est atque || inhumanatus || est et passus est et resurrexit tertia die et ascendit in cælos || et || uenturus || est || iudicare uiuos et mortuos; et in spiritum sanctum.

Eos autem qui dicunt 'erat aliquando quando non erat' et 'priusquam nasceretur, non erat' et quia ex non extantibus factus est, aut ex || altera || subsistentia uel substantia dicentes esse aut conuertibilem aut mutabilem filium dei, hos anathematizat catholica et apostolica ecclesia.

|| ET IDEM SYMBOLVM || CENTVM QVINQVAGINTA SCORVM PATRVM QVI || IN || CONSTANTINOPOLIM CONGREGATI SVNT

Credimus in unum deum patrem omnipotentem, factorem cæli et terræ uisibilium omnium et inuisibilium; et in unum dominum Iesum Christum filium dei unigenitum, || genitum || ex patre ante omnia sæcula, deum uerum de deo uero, natum non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt, qui propter nos homines et salutem nostram descendit et incarnatus est de spiritu sancto et Maria uirgine et || inhumanatus || est et crucifixus est pro nobis sub Pontio Pilato et sepultus est et resurrexit tertia die || et || ascendit in cælos et sedet ad dexteram patris || et || iterum uenturus est cum gloria iudicare uiuos et mortuos, cuius regni non erit finis; et in spiritum sanctum, dominum et uiuificantem, ex patre procedentem, cum patre

---

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*], *XZ*, Δ^b

VERSIO ANTIQVA 4 definita Φ^a *Vig.* definitum Δ^b constituta Δ^b *corr.* 4/5 interemptionem quidem $\Phi^a V^{corr} Vig.$ 5/6 et apostolicæ *om.* Φ^{ac} *Vig., corr. D* 7—18 *om.* Δ^b 7 PATRVM $C^{corr}XZ$ *om.* $\Phi^{ac} VY Vig.$ 10 natus Φ^{ac} *Vig., corr.* D^{mg} 12 nostram salutem *BNPXZ* descendit de cælis *N* 12/13 humanatus $\Phi^a APD Vig.$ 13 et^4 *om.* $\Phi^{ac} Vig., corr. D$ 14 est *om.* $\Phi^{ac} Vig.$ 16 alia $\Phi^{ac} Vig.$ 17 has *N* 18 catholicæ apostoli *N* ecclesiæ *R* dī ecclesia $A^{corr}D$ 19 et idem Φ^r idem etiam $\Phi^a Vig.$ item *PDM* iterum *A om. XZ*Δ^b symbolum *om.* $\Phi^a Vig.$ 19/20 CENTVM — SVNT] FIDEI CONCILII CONSTANTINOPOLITANI CL PATRVM Δ^b sc̄orum—sunt *om.* Φ^c, *corr.* D^{mg} 19 in *om.* $\Phi^a Vig.$ 22 omnium et inuisibilium *om. N* 23 natum $\Phi^{ac} Vig.$ 26 humanatus $\Phi^{ac} XZ Vig.$ 27 et^1 *om.* $\Phi^{ac} Vig.$ et^3 *om.* $\Phi^{ac} Vig., corr. D$ 29 in *om. B* dm̄ *B*Δ^b

1 et præfulgere *XZ* recte quidem *CV* expositione Δ^b 2 et^2 aput *A* 3 principe constantino *P* autem *om. P* 4/5 interimendas quidem quæ tunc emerserunt hereses Δ^b *in mg.* ad hereseon Δ^b 9 inuisibilium] uisibilium *A* 10 de] ex *A* 14 sc̄m sp̄m *D* 15 autem *om. CV* 16 et *om. A* ex^1 *om. M* et *Z* substantibus D^{mg} exsubstantibus *CV* 16/17 substantia uel subsistentia *D* substantia uel substantia *M* subsistentia uel substa *Z* substantia *Y* 17 dicent *PCVX, corr. PV* dicunt *Z* aut^1] se ad *CV, corr. V* 18 et apostolica *om. XZ* 23 uerum] uero *X* 24 et] et propter Δ^b 25 et^1 *om. XZ* et^3 *om. CV* 26 est^1 *om. Vig.* et^2 *om. X* est *om. CV, corr. V* 27 et^2 *om. APCV*Δ^b sedit *AYXZ, corr. A* 28 est *om. PDM Vig., corr. D* 29 sc̄m sp̄m *D* uiuificatorem *Y*

et filio adorandum et conglorificandum, qui locutus est per || prophetas ||; in unam catholicam et apostolicam ecclesiam. confitemur unum baptisma in remissionem peccatorum. expectamus resurrectionem mortuorum || et : uitam futuri sæculi. amen.

Sufficeret quidem ad plenam cognitionem pietatis et confirmationem sapiens hoc et salutare diuinæ gratiæ symbolum; de patre enim et filio et spiritu sancto perfectionem docet et domini humanationem fideliter accipientibus repræsentat. sed quoniam hi qui ueritatis reprobare prædicationem conantur, per proprias hæreses nouas uoces genuerunt || et || hi quidem mysterium quod pro nobis est domini dispensationis corrumpere præsumentes et dei genetricis uocem de uirgine Maria dicere renuentes, alii uero confusionem permixtionemque introducentes et unam esse naturam carnis et deitatis stulte confingentes et passibilem unigeniti diuinam naturam per confusionem portentuose dicentes, ob hoc illis omnem machinationem contra || ueritatem || uolens claudere præsens nunc sancta et magna atque uniuersalis synodus prædicationem hanc ab initio inconcussam docens definiuit principaliter trecentorum decem et octo sanctorum patrum fidem manere || intemerabilem ||. et propter illos quidem qui aduersus sanctum spiritum pugnant, posteriore tempore a patribus apud Constantinopolim centum quinquaginta congregatis de substantia spiritus traditam doctrinam corroborat, quam illi omnibus notam fecerunt, non quasi quod aliquid esset minus in præcedentibus, inferentes, sed de sancto spiritu intellectum eorum aduersus eos qui dominationem eius respuere temptauerunt, scripturarum testimoniis declarantes; propter illos uero qui mysterium dispensationis corrumpere moliuntur et purum hominem esse || illum || qui ex sancta uirgine Maria natus est, inpudenter || delirant, || epistulas beati Cyrilli Alexandrinæ || quondam || ecclesiæ præsulis synodicas ad Nestorium et ad || Orientales || congruas existentes suscepit ad conuincendas Nestorii uesanias, interpretationem uero eorum qui salutaris symboli || mentem || pio zelo nosse desiderant. quibus etiam epistulam || maximæ || et senioris urbis || Romæ || præsulis beatissimi et sanctissimi archiepiscopi Leonis quæ scripta est ad sanctæ memoriæ archiepiscopum Flauianum ad perimendam Eutychis malam intellegentiam, || consequentissime coaptauit, || utpote || magni || illius Petri confessioni congruentem et communem quandam columnam nobis aduersus praua dogmata existentem, ad confirmationem rectorum || dogmatum ||.

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*], Δ^b. *lectiones XZ inde a* 5 *commodius uisum est ad editionem recensionis quæ in Collectione Dionysiana aucta est* [*cf.* uol. II p. 156, 4—157, 25] *transferre*

VERSIO ANTIQVA 1 $\overline{\text{scos}}$ prophetas *BNΦcYXZΔbVig.* prophetas $\overline{\text{scos}}$ *R* in *del. B* 3 et *om.* Φ^a*P* 6 $\overline{\text{sco}}$ $\overline{\text{spu}}$ *RMVig.* de $\overline{\text{spu}}$ $\overline{\text{sco}}$ Δ^b 8 hi] mihi *R* 9 et *om.* Φ^{ac}*Vig.* 13/14 fidem Φ^a*Vig.* 16 intemptabilem Φ^a*Vig.* 17 aduersum Φ^a*Vig.* posteriori Φ^a*Vig.* 21 aduersum Φ^a dominationes *R* 23 illum *om.* Φ^{ac}*Vig., corr. D* 24 delirantes Φ^a*MVig.* quondam *om.* Φ^{ac}*Vig., corr. D* 25 alios per orientem Φ^{ac}*Vig.* 27 mente Δ^b *om.* Φ^{ac}*Vig., corr. D* magnæ Φ^{ac}*Vig., corr. D*mg 28 Romæ *om.* Φ^{ac}*Vig., corr. D* 29/30 eutychetis Φ^a eutyches *AP* 30 consequentissime coaptauit *om.* Φ^{ac}*Vig., corr. D* 30 et magni Φ^{ac}*Vig.* magnæ Δ^b 31/32 aduersum Φ^a 32 rectorum dogmatum atque [rectorum dogmatum utique *MVig.* utique rectorum dogmatum *APD*] intellectum coaptauit [computauit *M*] Φ^{ac}*Vig.*

1 coadorandum *Vig.* est *om. Y* et in *Vig.* 2 confiteor Δ^b remissione *MΔb* 3 et expectamus Δ^b speramus *Vig.* 6 de filio *Y* 8 conantes Φ^c, *corr. D* per *om. PM, corr. P* 9 et nouas *M* dominicæ Δ^b *corr.* 10 præsumentis Δ^b et *om.* Δ^b 11 naturam esse *P* 13 oportentuose *A* portent uoce Δ^b 15 et definiuit Δ^b 17 $\overline{\text{spm}}$ $\overline{\text{scm}}$ *MCV* tempore a *om.* Δ^b 20 esse Δ^b $\overline{\text{spu}}$ $\overline{\text{sco}}$ *D* 21 scripturam Δ^b 22 ministerium Δ^b 23 maria uirgine *P* est *om.* Δ^b 25 ad^2 *om. CV* 27 $\overline{\text{epla}}$ *AΔb* 28 archi$\overline{\text{epi}}$ romæ [romanæ *CV*] *APDCV* 29 a Δ^b $\overline{\text{epm}}$ Δ^b 31 petre Δ^b confessionem *A om.* Δ^b quendam *A*

his namque qui in duos filios dispensationis diuinæ mysterium discerpere nituntur, obsistit et illos qui passibilem deitatem unigeniti ausi sunt dicere, a sacro coetu expellit et his qui in duabus naturis Christi temperamentum aut confusionem exquirunt, resistit et eos qui cælestem aut alterius alicuius esse substantiæ dicunt quam ex nobis assumpsit serui formam, ut dementes abigit et qui duas quidem ante unitionem naturas domini fabulantur, unam uero post unitionem confingunt, || anathematizat ||.

Sequentes igitur sanctos patres unum eundemque confiteri || filium || dominum nostrum Iesum Christum consonanter omnes docemus, eundem perfectum in deitate, eundem perfectum in humanitate, deum uere et hominem uere eundem ex anima rationali et corpore, consubstantialem patri secundum deitatem || et || consubstantialem nobis eundem secundum humanitatem, per omnia nobis similem absque peccato, ante sæcula quidem de patre genitum secundum deitatem, in nouissimis autem diebus eundem propter nos et propter salutem nostram ex Maria uirgine dei genetrice secundum humanitatem, unum eundemque Christum filium dominum unigenitum, in duabus naturis inconfuse inmutabiliter indiuise inseparabiliter agnoscendum, nusquam sublata differentia naturarum propter unitionem magisque salua proprietate utriusque naturæ et in unam personam atque subsistentiam || concurrente, || non in duas personas partitum || siue || diuisum, sed || unum eundemque || filium unigenitum deum uerbum dominum Iesum Christum, sicut ante prophetæ de eo et ipse nos Iesus Christus erudiuit et patrum nobis symbolum tradidit.

Hebr. 4, 15

His igitur cum omni undique scrupulositate et diligentia a nobis dispositis definiuit sancta et uniuersalis synodus alteram fidem nulli licere proferre uel conscribere aut conponere aut sentire aut docere aliter; eos autem qui ausi sunt || aut || conponere fidem alteram aut || certe || proferre aut docere aut tradere alterum symbolum uolentibus uel ex gentilitate ad agnitionem ueritatis uel ex Iudæis uel ex hæresi quacumque conuerti, hos si episcopi fuerint aut clerici, alienos esse episcopos ab episcopatu et clericos a clero; si uero monachi aut laici fuerint, anathematizari.

9 1 B̄ Pascasinus episcopus || uice || domini mei beatissimi atque apostolici uniuersalis ecclesiæ papæ urbis Romæ Leonis || synodo præsidens statui consensi et || suscripsi

---

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*], *U* [*inde a* 7 *usque ad* 20], Δb

ADNOTATIONES RVSTICI 28 sanctus Leo deputatus *C*mg hae [ha *C*mg] suscriptiones tres sic Latine continentur in codice Acum̄ ut hic *C*mg definiunt missi apostolici primo *C*mg

VERSIO ANTIQVA 5 abiit *N* auigit Δb amuigit *Y* abiget *D* 6 condemnat Φac*Vig.* 7 filium et Φac*UVig.* 10 et² *om.* Φac*Vig., corr. D* 13 nostram salutem *BNDMU* 14 dm̄ *B* 17/18 concurrentem Φa*APMYV*corr*U*Δb*Vig.* concurrent *CV* 18 atque Φac*UVig.* 18/19 unum et eundemque *U* unum sed eundemque Δb unum et eundem Φa*MVig.* 21 scripolositate *R* scripulositate *DCV, corr. V* 21/22 definit *BN* 23 aut⁴ *om.* Φac*Vig , corr. D* 24 certe *om.* Φac*Vig., corr. D* 28 tenens locum Φa uicarius Φc *corr. D*mg domni *N*Φc, *corr, D*mg 29/30 synodo — et Φr*D*mg in concilio his quæ græce lecta sunt Φa statuens Φc

3 in] ex *APD* naturis *om. P* requirunt *P* 4 restitit *A* resistunt Δb 5 sumpsit Δb forma *P*Δb unitatem Δb 7 *inscr.* INC̄ DEFINITIO SANCTAE SYNODI CALCHEDONENSIS SESCENTORVM XXX EPISCOPORVM *U* 8 consonantur *CV, corr. V* perfectum eundem *U* 9 deitate — in *om.* Δb eundem — humanitate *om. M* et eundem *D* uero *Y* 10 rationi *V* 11 eundem *om. M* simile Δb 13 de *A* 15 inconuertibiliter *U* indiuise inseparabiliter *om.* Δb indiuisibiliter *M* 16 sublatam differentiam *A* 17 naturam Δb et *om. D* una persona *APD* una personam *U* subsistentia *AD* substantiam *MCV* 18 duabus personis Δb 22 alteram fidem *om. M* uel] aut *D* 23 aut¹] uel *D* aliter] aliquem *Y*Δb 25 gentilitatibus Δb cognitionem *D* 26 conuersi Δb 27 clericatu *Y*Δb 28 *inscr.* suscriptiones *ADM numeri Græci ex CV* 28/29 uniuersalis ecclesiæ *om.* Φc, *corr. D*mg 29 urbis Romæ *om.* Φc, *corr. D*mg statuti *CV* statuta *D*mg

2 Γ̄ Lucensius episcopus ciuitatis ecclesiæ Asculanæ || uicarius || domini mei beatissimi et apostolici uiri uniuersalis ecclesiæ || papæ || urbis Romae Leonis in || synodo || Græce || relecta || suscripsi

3 Δ̄ Bonifatius presbyter urbis Romæ || uicarius || domini mei beatissimi et apostolici uiri uniuersalis ecclesiæ || papæ || urbis Romæ Leonis || cum uniuersa synodo consensi et || suscripsi

4 Ē Anatolius episcopus || Constantinopolis || nouæ Romæ || definiens || suscripsi

5 ϛ̄ Maximus episcopus || Antiochiæ || statuens suscripsi

6 Z̄ Iuuenalis || episcopus || Hierosolymorum statuens suscripsi

7 H̄ Θ̄ Quintillus episcopus Heracleæ || obtinens || locum || Anastasii episcopi Thessalonicensium || statuens suscripsi

8 Ī || Thalassius || Cæsareæ || Cappadociæ || similiter

9 ĪA || Stephanus || Ephesi similiter

10 ĪB Lucianus episcopus || Bizæ habens || locum Cyriaci episcopi Heracliæ similiter

11 ĪΔ Eusebius episcopus Ancyræ similiter

12 ĪE Diogenes episcopus || Cyzici || similiter

13 Īϛ Petrus episcopus || Corinthi || similiter

14 ĪZ Florentius episcopus Sardeorum similiter

15 ĪH Eunomius episcopus Nicomediæ similiter

16 ĪΘ Anastasius episcopus Nicææ similiter

17 K̄ Iulianus episcopus et legatus || sedis apostolicæ || similiter

18 KA Eleutherius episcopus Calchedonensis similiter

19 KB Basilius episcopus || Seleuciæ || similiter

20 KΓ || Meletius || episcopus Larissæ || sermonem faciens et || pro || Domno episcopo || Apamiæ || Syriæ || similiter

21 KE Amphilochius episcopus || Sidæ || similiter

22 Kϛ Theodorus episcopus || Tarsi || similiter

Φ^{a} [= *RBN*], Φ^{c} [= *APDM*], Φ^{r} [= *CVY*]

ADNOTATIONES RUSTICI 23 not quia non uicarium, sed legatum se dixit *C*^{mg}

12—66 *ita collocati in P*: 13. 15—22. 24—32. 34. 35—38. 40. 39. 45. 41. 42. 46. 49. 48. 51. 50. 53. 52. 55. 54. 56. 58. 57. 60. 59. 62. 61. 64. 63. 66. 12. 14. 16 (*iterum*). 20 (*iterum*). 21 (*iterum*). 23. 25 (*iterum*). 27 (*iterum*). 29 (*iterum*). 31. 33 (*nihil nisi* melitiades similiter). 35 (*iterum*). 37 (*iterum, nihil nisi* dorotheus eps neo). 38 (*iterum*, per—similiter *om.*)

VERSIO ANTIQVA 1—3 ciuitatis — suscripsi] similiter [similiter et *D*] statuens Φ^{c} *corr. D*^{mg} 1 tenens locum Φ^{a} domni *B*^{corr}*N* 2 epi Φ^{a} 3 concilio his quæ Φ^{a} lecta sunt Φ^{a} 4—6 urbis — suscripsi] similiter Φ^{c} 4 tenens locum Φ^{a} 5 uiri *om. BN* epi Φ^{a} 5/6 cum — et Φ^{r} in concilio his quæ græce lecta sunt Φ^{a} 7 constantinopolitanus Φ^{a} constantinopolitane *D* constantinopolim *A* constantinupoli *M* definiens Φ^{r}*D*^{corr} statuens Φ^{a} *om.* Φ^{c} 9 antiochenæ Φ^{a}*V*^{corr} 10 episcopus *om.* Φ^{a} 11 heracliæ Φ^{a}*AV* heracle *Y* agens Φ^{a} 12 scissimi archiepi thessalonicensium anastasi Φ^{a} 13 thalasius Φ^{r} thalassius [thalasius *BNA*] eps Φ^{ac} Cappadociæ *om.* Φ^{a}*APD, corr. D* 14 stephanus eps Φ^{a}*AD* 15 Bizæ *om.* Φ^{a} agens Φ^{a} 18 diogenis *RAD* diogenus *B* cyzici metropolis Φ^{a} 19 metropolis corinthi Φ^{a} 22 niciæ Φ^{a} 23 apostolicæ sedis Φ^{a}*M* 25 misericordia dī seleuciæ metropolis isauriæ Φ^{a} 26 meletinus *CV* melitius Φ^{a}, *P altero loco* 26/27 faciens sermonem pro scissimo epo domno Φ^{a} 26 et *om. P* 27 syriæ secunde et pro me Φ^{a} [= Γ] 28 siditu metropolis Φ^{a} *om. P* sidiæ *P altero loco* 29 tarsis *D* metropolis Φ^{a} 1 lucentius *D* ausculanæ *D*^{mg}, *corr. D*^{mg} 2. 5 ecclesia *CV*, *corr.* I^{c} 6 uniuersalis *Y* 9 statuens *om. M* 15 episcopus *om. M* heradiæ Φ^{r} eraclee *M* 17 cancyriæ *Y* 20 arianorum *M* 21 comediæ *A* 23 *adscr.* xx *Y* 24 calchedonis *M* 26 clarissæ *MY om. P altero loco* 26/27 Domno — similiter *om. P altero loco* 27 amasiæ *P* 28 *om. M* [= Γ]

23 $\overline{KZ}$ Cyrus episcopus || Anazarbi || similiter
24 $\overline{KH}$ || Constantinus || episcopus || Bostrensium || similiter
25 $\overline{K\Theta}$ Photius episcopus || Tyri || similiter
26 $\overline{\Lambda}$ Theodorus episcopus || Damasci || similiter
27 $\overline{\Lambda A}$ Stephanus episcopus || Hieraspoleos || similiter
28 $\overline{\Lambda B}$ Nonnus episcopus || Edessæ || similiter
29 $\overline{\Lambda\Gamma}$ Symeon || Amidæ || per Petrum presbyterum || similiter ||
30 $\overline{\Lambda E}$ Olympius episcopus || Constantiae || similiter
31 $\overline{\Lambda\varsigma}$ Iohannes episcopus || Sebastiæ || similiter
32 $\overline{\Lambda Z}$ Seleucus episcopus || Amasiæ || similiter
33 $\overline{\Lambda H}$ || Constantinus episcopus Meletinæ || similiter
34 $\overline{\Lambda\Theta}$ Patricius episcopus || Tyanorum || similiter
35 $\overline{M}$ Petrus || episcopus || Gangrorum similiter
36 $\overline{MA}$ Calogerus || episcopus || Claudiupolis per Apragmonium episcopum similiter
37 $\overline{M\Gamma}$ Dorotheus || episcopus || Neocæsareæ per Atarbium episcopum Trapezuntis similiter
38 $\overline{ME}$ Theoctistus episcopus || Pisinuntis || per Photinum archidiaconum similiter
39 $\overline{MZ}$ Romanus || episcopus || Myrorum similiter
40 $\overline{MH}$ Critonianus episcopus || Aphrodisiadis || similiter
41 $\overline{M\Theta}$ Nunechius episcopus || Laodiciæ || similiter
42 $\overline{N}$ Marininianus episcopus || Synnadæ || similiter
43 $\overline{NA}$ Onesiphorus || episcopus || Iconii similiter
44 $\overline{N\Gamma}$ Epiphanius episcopus || Pergæ || similiter
45 $\overline{NB}$ || Pergamius || episcopus || Antiochiæ || similiter
46 $\overline{N\Delta}$ Atticus episcopus || Nicopolis || similiter
47 $\overline{NE}$ Martyrius episcopus || Gortynæ || similiter

---

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *ADM*], Φ^r [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 quirus *BN* quiras *R* cyrrus *AD* cyricus *Y* cufus *P* anazarbo metropolis $\overline{scæ}$ dī ecclesiæ [dī ecclesiæ dī *BN*] Φ^a 2 constantius Φ^a bostro *Y* bostrorum metropolitanus Φ^a 3 tyri metropolitanus Φ^a 4 damasci metropolitanus Φ^a 5 hierapoleos Φ^{ac} 6 edesæ *D*Φ^r edissæ metropolitanus Φ^a 7 $\overline{eps}$ amidæ Φ^c $\overline{eps}$ amidæ metropolitamus Φ^a similiter] meum subscripsi Φ^a 8 constantiæ metropolitanus per epiphanium $\overline{epm}$ Φ^a 9 iohannis *RAD* heracleæ sebastiæ *A* heracliæ sabastiæ *D* sebastiæ [amasiæ *N*] metropolis Φ^a 10 amasiæ metropolitanus Φ^a 11 constantius $\overline{eps}$ metropolitanus Φ^a meletiadis *PAD* militiadis *M* militinus Φ^a 12 tyanorum metropolitanus Φ^a 13 $\overline{eps}$ metropolitanus Φ^a grangrorum *BN* gangreorum *ADM* gangenorum *P* gangrenorum *P altero loco* 14 $\overline{eps}$ metropolitanus Φ^a claudiopolis [cladiopolis *R* claudiopolis similiter *BN*] Φ^{ac} 16 $\overline{eps}$ metropolis [metropolitanus *BN*] Φ^a neocæsariæ Φ^a*M om. AD, corr. D* 16/17 trapozontis *N* trapezontos *A* trapezuntos *D* trapezotos *P* 18 pisinuntis [pirimuntis *B* primuntis *N*] metropolis Φ^a 20 $\overline{eps}$ metropolis Φ^a 21 afrodisiadis carius Φ^a 22 laodoc̄ *Y* laudocie *M* laudiciæ metropolis Φ^a 23 synade *Y* sinnadorum [sinadorum *R*] metropolis Φ^a gortinæ *P* 23—25 *om. DM* 23—26 *D in mg.* 24 onisiforus $\overline{eps}$ metropolis Φ^a 26. 25 *coll.* Φ^a 25 perge metropolis pamphiliæ Φ^a 26 pergamus Φ^a antiochiæ pisidiæ Φ^a 27 nicopolis ueteris epiri Φ^a 28 *om. P* gordine *CV* gortinee *P* gortynis *AD* gorthini *M* gortinæ crete metropolitanus Φ^a

3 *om. M* photinus *ACV* 4 XXX *adscr. Y* 7 symeonius Φ^c, symeon *P altero loco* 9. 8. 11. 10. 13. 12 *coll. AD* 10 seleucius *MCV* 14 XL *adscr. Y* 14 $\overline{epm}$ neocæsariæ *A* 21. 20. 26. 22. 28. 27 *coll. AD* 24 ianii *CVD*^{mg} 25 L *adscr. Y*

48 N$\overline{\varsigma}$ Lucas episcopus || Dyrrachii || similiter
49 N$\overline{\text{Z}}$ Vigilantius episcopus || Larissæ || similiter
50 N$\overline{\text{H}}$ Francion || episcopus || Philippupolis similiter
51 N$\overline{\Theta}$ Sebastianus episcopus || Beroæ || similiter
52 $\overline{\text{Z}}$ Basilius episcopus Traianupolis similiter
53 Z$\overline{\text{A}}$ Tryphon episcopus Chii pro Iohanne episcopo Rodi similiter
54 Z$\overline{\Gamma}$ Theoctistus episcopus || Beryæ || similiter
55 Z$\overline{\Delta}$ Gerontius episcopus Seleuciæ similiter
56 Z$\overline{\text{E}}$ Macarius episcopus Laodiciæ Syriæ per Eusebium presbyterum Antiochiæ similiter
57 Z$\overline{\text{Z}}$ Eusebius episcopus Dorylæi similiter
58 Z$\overline{\Theta}$ Sabas episcopus || Palti || per Thalassium diaconum similiter
59 $\overline{\text{O}}$ Lucianus episcopus || Byzæ || similiter
60 O$\overline{\text{A}}$ Petrus episcopus || Gabbula || similiter
61 O$\overline{\text{B}}$ Sophronius episcopus || Constantinæ || similiter
62 O$\overline{\Gamma}$ Patricius episcopus Neocæsareæ similiter
63 O$\overline{\Delta}$ Maras episcopus || Anasarthæ || similiter
64 O$\overline{\text{E}}$ O$\overline{\varsigma}$ Romulus episcopus Calchidis per || manum Maræ || coepiscopi similiter
65 O$\overline{\text{Z}}$ Eustathius episcopus || Beryti || similiter
66 O$\overline{\text{H}}$ Leontius episcopus || Ascalonis || similiter
67 O$\overline{\Theta}$ Anianus episcopus Capitoliadis similiter
68 $\overline{\Pi}$ Zebennus episcopus Pellæ similiter
69 $\Pi\overline{\text{A}}$ Iohannes episcopus Tiberiadis similiter
70 $\Pi\overline{\text{B}}$ Antiochus episcopus || Arcæ || similiter
71 $\Pi\overline{\Gamma}$ Beryllus episcopus Ailæ similiter
72 $\Pi\overline{\Delta}$ Aretas episcopus Elusæ similiter
73 $\Pi\overline{\text{E}}$ Musonius episcopus || Segor || similiter

---

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

67—127 *ita collocati in P*: 67. 68. 70. 72. 74. 76. 78. 80. 83. 85. 87. 89. 90 (*nihil nisi* per lectorem meum nilum similiter). 91 (*nihil nisi* iulianus $\overline{\text{eps}}$ selenuntis). 92. 95. 96 (*nihil nisi* theum $\overline{\text{eps}}$ balneorum $\overline{\text{sml}}$). 99. 100. 101. 103. 105. 107. 109. 110 (*nihil nisi* inens pro bassiano $\overline{\text{sml}}$ P^{corr}). 112. 114. 118. 121. 122 (*nihil nisi* siadis per timotheum $\overline{\text{sml}}$ P^{corr}). 123. 125. 127. 69. 71. 73. 75. 81. 84. 86. 88. 90. 91. 93/94 (Cestræ—episcopus *om.*). 96 (*nihil nisi* marcus—per timo). 97/98 (eusebius—seleucobeli per eutychium $\overline{\text{epm}}$ epiphaniæ). 99 (*iterum*). 102. 104. 106. 108. 110 (*nihil nisi* sophronius $\overline{\text{eps}}$ sermonem faciens). 111. 113. 115. 120. 122 (*nihil nisi* posphorus $\overline{\text{eps}}$ ortho). 124. 126

VERSIO ANTIQVA 1 dyrachii Φ^c dyrracinus [dyracinus *BN*] metropolitanus Φ^a 2 larissæ thessaliæ Φ^a 3 francio $\overline{\text{eps}}$ metropolitanus Φ^a philippopolis Φ^a*APD* philippolis *MV* philippuralis *C* 4 berie *D* beroiæ *P* bersæ Φ^a 5 traianopolis Φ^a*APDY* 6 rodu *R* ordi *C* ordini *V* 7 trooctistus *R* byrie *PM* beryleæ *A* bersæ Φ^a 12 paltu Φ^a tianus palti *P* talassum *BN* thalasium *A* Φ^r 13 bize tuens locum cyriaci $\overline{\text{epi}}$ heracliæ tracis [= Γ] Φ^a 14 gabbulæ *D* gabullis Φ^a 15 constantiæ Φ^a*AP*, *corr. A* 16 neocæsariæ *RBMY* 17 anazarethæ *Y* anasartu Φ^a 18 manus Φ^a maræ *DMY* mareæ Φ^a*ACV* areæ *P* 20 *om. P* byriti *M* beritu metropolitanus Φ^a 21 ascalonæ Φ^a 22 capituliadis *RBAD* caliadis *N* capitaliadis *CV* 24 iohannis *RAD* 25 arcis Φ^a 26 bersyllus Φ^a aila *R* alia *BN* helaæ *P* helageæ *A* helagæ *D* elagge *M* 28 sigor Φ^c seor Φ^a

2. 1. *coll. AD* 4. 3. 6. 5 *coll. APD* 6 *adscr.* LX *Y* 7. 8 *om. D*, *post* 6 *ins. D*mg 8. 7 *coll. P* 9 laudiciæ *A* laudaciæ *M* laodociæ *Y* Syriæ *om.* Φ^c, *corr. D* $\overline{\text{epm}}$ Φ^c 14. 13. 16. 15. 18. 17 *coll. APD* 13 iulianus *CV* post 12 *ins.* iulianus $\overline{\text{eps}}$ bize similiter D^{corr} 16 *adscr.* LXX *Y* 18 per *om. Y* chor$\overline{\text{epi}}$ Φ^c $\overline{\text{epi}}$ *Y* 22 annianus Φ^c 26 *adscr.* LXXX *Y* 27 eluseæ *A* eleusie *M* eusæ *C* euisæ C^{corr}*V*

74 ΠΣ Rufinus episcopus || Bibli || similiter
75 ΠΖ Pancratius episcopus || Libiadis || similiter
76 ΠΗ || Natiras || episcopus || Gazæ || similiter
77 ΠΘ Polychronius episcopus Antipatridis similiter
78 Ϛ Iohannes episcopus || Gadarensium || similiter
79 ϚΑ Paulus episcopus || Anthidonis || similiter
80 ϚΒ Photinus episcopus Lyddæ similiter
81 ϚΓ Heraclius episcopus || Azoti || similiter
82 ϚΔ Marcianus episcopus Geraraæ similiter
83 ϚΕ Stephanus episcopus || Iamniæ || similiter
84 ϚΣ Epictetus episcopus Dioclitianupolis similiter
85 ϚΖ Romanus episcopus Eudoxiopolis similiter
86 ϚΗ || Ibas || episcopus || Edessæ || similiter
87 ϚΘ Theodorus episcopus || Claudiupolis || similiter
88 Ρ || Iulianus || episcopus || Celendereon || similiter
89 ΡΑ Tyrannus episcopus || Germanupolis || similiter
90 ΡΒ Iohannes episcopus Diocæsareæ || per lectorem meum Nilum similiter ||
91 ΡΔ Ælianus episcopus Selenuntis || per subdiaconum meum Paulum similiter ||
92 ΡΣ Acacius episcopus Antiochiæ similiter
93 ΡΖ Epiphanius episcopus || Cestræ || similiter
94 ΡΗ Ammonius episcopus || Iotapæ || similiter
95 ΡΘ || Megalus || episcopus Philadelphiæ similiter
96 ΡΙ ΡΙΑ Marcus episcopus Arethusæ per || Timotheum episcopum || Balaneorum similiter || ||
97 ΡΙΒ ΡΙΓ Eusebius episcopus Seleucobeli || per Paulum episcopum Mariamnæ similiter ||

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 biblon Φ^a 2 prancatius *B* rancaticus *N* pancrantius *Y* libidæ *RB* libiades *N* libianis *M* libanis *APD* 3 netiras *BN* netiaras *R* gaiæ Φ^a 4 episcopus *om. N* 5 iohannis *RAD* gadarensi *P* gadaræ Φ^a 6 anthidonion Φ^a 7 fotius *BN* phonitus *CV* 8 azotis $\Phi^a A$ azo *Y* 10 hiamnias *RB* hiammas *N* 11 epicteus *NV* epictitus *D* diocletianopolis *P* dioclitianopolis *A* dioclisianopolis *D* dioclitianopoli Φ^a 12—14 *om. M* 12 eudoxiupolis *CV* eudoxiopoli *R* eudoexopoli *B* eudoxopoli *N* 13 ibar Φ^a edesæ *D*Φ^r ederæ Φ^a 14 claudiopolis *APD* claudiopoli [claudiopolis *B*] isauriæ [saurie *N*] Φ^a 15 *om. R* iulius [= Γ] *BN* calendereon *P* celendereos *M* celendreos *A* celendercus *D* celendereos isauriæ Φ^a 16 iulius et tyrannus $\overline{\text{epi}}$ R^{corr} thyrannius *CV* germanopolis *PDY* germanicopoli isauriæ Φ^a 17 diocesariæ Φ^a similiter per — nilum $\Phi^a M$ 18 ælanius *B* ælamus *N* iulianus Φ^c, *corr. D*^{mg} selinuntinis *RB* sælinontinis *N* silenuntis *D* selennuntis Y^{corr} 18/19 similiter per subdiaconum — paulum Φ^a 21 cestro Φ^a 22 ietapæ *CV* iotapis *R* iotapolis *BN* 23 magalus *RB* magalius *N* metalus [metallus *P*] Φ^c 24 timotheo $\overline{\text{epo}}$ Φ^a 25 blaneorum *BN* *post* 25 *habet* timotheus $\overline{\text{eps}}$ cyi balaneorum similiter Φ^a, *cf.* Γ 26 seleucobile Φ^a seleucopoli *A* seleucopolis *D* 26/27 similiter per — mariammæ [mariamne *N*] Φ^a

2 episcopus *om. CV* 4 *om. P* antipatriadis *D* 8 *adscr.* xc *Y* 9 *om.* Φ^c, *corr. D*^{mg} gerure *CVD*^{mg} 17 iohannis *AD* diocæsareæ $\overline{\text{eps}}$ *A* diocæsareæ *CV* 18 *adscr.* c *Y* meum *om.* Φ^c, *corr. D* paulino *P* 20 accatius *CV* acylas *AD* 21/22 Cestræ — episcopus *om.* Φ^c 23 episcopus *om. Y* 24 retheusæ *D* 24/25 similiter per — $\overline{\text{epm}}$ balneorum *M* 24 theodorum *AD* 25 balneorum *P* 26/27 Paulum — similiter *om. P* *post* 27 *rep.* 21 *A*

98 ΡΙΔ ΡΙΕ || Eutychius || episcopus Epiphaniæ per || Meletium episcopum || Larissæ similiter

99 ΡΙϛ Paulus episcopus || Mariamnæ || similiter

100 ΡΙΖ Lampadius episcopus Raphaneorum ΡΙΗ per Ianuarium diaconum || meum || similiter

101 ΡΙΘ Alexander episcopus Sebastiæ similiter

102 ΡΚ Philippus episcopus || Adanæ || similiter

103 ΡΚΑ Hypatius episcopus Zephyrii similiter

104 ΡΚΒ Theodorus episcopus || Augustæ || similiter

105 ΡΚΓ Chrysippus episcopus || Malli || similiter

106 ΡΚΔ Polychronius episcopus Epiphaniæ similiter

107 ΡΚΕ Iohannes episcopus || Flauiadis || similiter

108 ΡΚϛ Indimus episcopus || Irinupolis || similiter

109 ΡΚΖ Iulianus episcopus || Rosi || similiter

110 ΡΚΗ ΡΚΘ Sophronius chorepiscopus || sermonem faciens || pro || Bassiano episcopo || similiter

111 ΡΛ Eulogius episcopus || Philadelphiæ || similiter

112 ΡΛΑ || petrus || episcopus || Adraorum || similiter ||

113 ΡΛΒ Theodosius episcopus || Canothæ || similiter

114 ΡΛΓ Hormisda episcopus Philippupolis similiter

115 ΡΛΔ Damianus episcopus tripolis similiter

116 ΡΛΕ Theodorus episcopus || Tripoleos || similiter

117 ΡΛϛ Olympius episcopus || Paneadæ || similiter

118 ΡΛΖ Paulus episcopus Ptolomaidis similiter

119 ΡΛΗ Paulus episcopus || Aradi || similiter

120 ΡΛΘ Thomas episcopus || Porphyreonis || similiter

121 ΡΜ ΡΜΑ Porphyrius episcopus || Botryorum per Timotheum diaconum similiter ||

122 ΡΜΒ Fosforus episcopus || Orthosiadis || similiter ΡΜΓ per || Timotheum diaconum ||

Φa [= *RBN*], Φc [= *ADM*], Φr [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 1 Acum̄ Eutychianus *C*mg

VERSIO ANTIQVA 1 eutychianus Φa, *cf. notam Rustici* melitium *BN* militum *R* melitum *M* episcopum *om.* Φa 3 mariamme [= Γ] Φa*P altero loco*, mariammes *P* 4 diaconem *BN* 5 meum *om.* Φa 6 sabastiæ *R* 7 adaræ *AD* adere *M* adade *P* adanis Φa 9 augustis *R* angustis *BN* 10 malluæ Φa 11 similiter *om. BN* 12 flauidas *CV* flauiades Φa flauialis *P* 13 irinopolis *Y* hyrinopolis *APD* hierenopolis *M* erinopolis Φa 14 rori *CV* ciuitatis rosæ Φa 15 faciens sermonem Φa 15 basiano *DY* bassianum *R* basianum *BN* 16 ēp̄m Φa *om.* Φc 17 ciuitatis filadelfiæ Φa 18 petrus Φcr proclus [= Γ] Φa adranorum *APD* adrianorum *M* adrao Φa 19. 18. 21. 20 *coll. AD* 19 canotheæ *A* camuthensis Φa 20 philippopolis Φa*APD* philippolis *MCV* 21 tripolis Φcr sidonis [= Γ] *R* sinodis *BN* 22. 23. 25 *om.* Φc, 23. 25 *add. D*mg 22 tripoli Φa 23 paneades *BN* panædes *R* 26. 24. *coll. AD* 24 tholomaidis Φa ptolmaidis *A* 25 arade Φa 26 porphyrionis Φc porfyreonensis Φa 27 bostriorum *CV* bostrorum *M* botrynorum *AD* botrionenses *BN* botroyonenses *R* 28 similiter per thimotheo diacono Φa 29. 30 *om. RM* 29 orthodosiades *BN* orthodosiadis *Y* 29/30 thimotheo diacono *BN*

1 *adscr.* CX *Y* eutychium ēp̄m *P* 1/2 similiter per — larisse *M* 4 raphanorum *CV* P̄ii *ante* per *coll. CV* 8 zypheri *D* 9 episcopus *om. P* 11 epiphanius *P* 12 iohannis *AD* 13 *adscr.* CXX *Y* 15 ēp̄s *PDMC, corr. C* 17 similiter *om. CV* 19 episcopus *om. Y* 20 hormisdæ *CV* 21 episcopus *om. CV* 24 *adscr.* CXXX *Y* 29 forforus *CVD*corr 29/30 per — diaconum similiter *AD*

123 P̄M̄E Ioseph episcopus || Heliupolis || similiter
124 P̄M̄Δ Vranius episcopus || Emisæ || similiter
125 P̄M̄Z̄ || Valerianus || episcopus Laodiciæ similiter
126 PM̄ς Iordanes episcopus Abilæ similiter
127 P̄M̄Θ Theodoretus episcopus || Cyri || similiter
128 PM̄H̄ Thomas episcopus Euariæ similiter
129 P̄N̄ Rufinus episcopus || Samosatorum || similiter
130 PN̄Ā Iohannes episcopus Germaniciæ similiter
131 P̄N̄B Timotheus episcopus || Dolichi || similiter
132 P̄N̄Γ Euolcius episcopus || Zeumatis || similiter
133 P̄N̄Δ Athanasius episcopus || Perræ || similiter
134 P̄N̄E || Zebennus || episcopus || Martyropolis || similiter
135 P̄N̄ς Callinicus episcopus Apamiæ similiter
136 P̄N̄Z̄ Caiumas episcopus Marcupolis similiter
137 P̄N̄H̄ Iohannes episcopus || Carrensium || similiter
138 P̄N̄Θ Abramius episcopus || Circensii || similiter
139 P̄Ƶ̄ Leucadius episcopus || Mnizi || similiter
140 P̄Ƶ̄Ā || Noes || episcopus || Cephæ || similiter
141 PƵB Atarbius episcopus Trapezuntis similiter
142 PƵΓ Iohannes episcopus || Polemonii || similiter
143 P̄Ƶ̄Δ Gratidianus episcopus Cerasuntis similiter
144 PƵE Iulianus episcopus Tabiæ similiter
145 PƵς Melipthongus episcopus Iuliupolis similiter
146 P̄Ƶ̄Z̄ || Hyperechius || episcopus || Asponensium || similiter
147 P̄Ƶ̄H̄ Acacius episcopus Cinnæ similiter
148 P̄Ƶ̄Θ̄ Euphrasius episcopus || Laganiæ || similiter

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *ADM*], Φ^r [= *CVY*]

128—186 *ita collocati in P*: 128. 129. 130. 132. 134. 136. 138. 142. 144. 146. 148. 150. 151 (*tantummodo* per—similiter). 152. 155. 157. 158 (*nihil nisi* um corēps s̄ml). 159 (*nihil nisi* fronium pbr̄m s̄ml). 160 (*nihil nisi* um pb̄m similiter). 161. 163. 166 (*nihil nisi* trydis per philotemum pb̄m similiter). 168. 169. 170. 172. 173 (*nihil nisi* chrysippum pb̄m similiter). 174. 175. 176 (*inde a* pro Polychronio). 177. 179. 181. 183. 185. 131. 133. 135. 137. 140. 141. 143. 145. 147. 149. 151 (per—presbyterum *om.*). 153. 158 (adolius—adelphium). 159 (domnus—per Eu). 160 (iohannes—per otri). 162. 164. 165. 166 (themestius ēps amas). 167. 171, 173 (cyriacus ēps procleado). 175. 176 (petrus—gangrenorum et) 178. 180. 182. 184. 186

VERSIO ANTIQVA 2. 1. 4. 3. 6. 5 *coll.* Φ^{ac}, *cf. numeros in CV* 1 eulipolis *CV* heliopolis *APDY* eliopolis [oliopolis *R*] fynicis [fenicis *BN*] Φ^a 2 emissæ *A* Φ^r emessæ *P* emyræ *D* emere *M* æmesiæ Φ^a 3 ualerius Φ^a [= Γ] laodociæ *BMY* laociæ *A* 4 iordannes *PY* iordanis Φ^c iordannis *R* iordanus *BN* 5 theodorus *NP* theodoritus *AD* cyrri *A* cyrru Φ^a 6 euuariæ Φ^a uariæ *AD* 7 sammosatorum *Y* amusatorum *M* samosatheos Φ^a 8 iohannis *RA* germanicæ *RM* 9 dolichii *CV* dolicis *P* doli *Y* dalichiæ Φ^a 10 zeomatis *D* zeugmatos Φ^a 11 peræ Φ^a persæ *Y* 12 zebenus Φ^a martyrupolis *CV* martypolis Φ^a 14 gaiumas Φ^a marcopolis Φ^{ac}*Y* 15 carensium *PM* carunæ Φ^a 16 circesi *P* circensium Φ^a cercensium *D* 17 *om.* Φ^c, *corr. D*^{mg} leugadius *R* mnizu *R* minizu *BN* 18—21 *om. D, corr. D*^{mg} 18 nees *CVD*^{mg} nois *APM* iohannis *BN* iohannis *R* 18/19 Cephæ — episcopus *om. APM* 18 noecæphas *R* neocephas *BN* 19 trapozontes *R* trapezuntas *BN* trapenuntis *A* 20 iohannis *RA* polemonis *Y* polimonii *M* polimonie *BN* pilimoniæ *R* 21 cerasuntes Φ^a 23 iuliopolis Φ^a*PDM* iulinopolis *A* 24 hypereclius *CV* epiretius *D* sperecius Φ^a aspaniæ Φ^a 26 galaniæ *A* laagniæ Φ^a

4 asabile *C* asabie *V* elibie *APD* elybie *M* 6 *adscr.* CXL *Y* 13 gallinicus *CV* apamiæ simiæ *A* amie *M* 15 iohannis *AD* 16 *adscr.* CL *Y* abrahamius *M* 21 gratianus *APM* 25 cannæ *P* 26 *adscr.* CLX *Y*

149 $\overline{\text{PO}}$ Cecropius episcopus Sebastopolis similiter
150 $\overline{\text{POA}}$ Iohannes episcopus Nicopolis similiter
151 $\overline{\text{POB}}$ Anatolius episcopus || Satalorum || $\overline{\text{POΓ}}$ per || Dorotheum presbyterum similiter ||
152 $\overline{\text{POϛ}}$ Paralius episcopus || andrapodorum || $\overline{\text{POZ}}$ per Eucharium diaconum similiter
153 $\overline{\text{POΔ}}$ Atticus episcopus || Zelorum || similiter
154 $\overline{\text{POE}}$ || Antilochus || episcopus || Sinopis || similiter
155 $\overline{\text{POH}}$ $\overline{\text{POΘ}}$ Vranius episcopus || Iberorum per Paulum presbyterum similiter ||
156 $\overline{\text{PΠ}}$ Acacius episcopus Ariarathiæ similiter
157 $\overline{\text{PΠA}}$ Heraclius episcopus || Comanorum || similiter
158 $\overline{\text{PΠB}}$ Adolius episcopus arabiæ $\overline{\text{PΠΓ}}$ || per Adelphium chorepiscopum similiter ||
159 $\overline{\text{PΠΔ}}$ $\overline{\text{PΠE}}$ Domnus episcopus || Cucusi || per Euphronium presbyterum similiter
160 $\overline{\text{PΠZ}}$ $\overline{\text{PΠϛ}}$ Iohannes episcopus || Arcæ || per || Otriium || presbyterum similiter
161 $\overline{\text{PΠΘ}}$ Aristomachus episcopus Coloniæ similiter
162 $\overline{\text{PΠH}}$ Theodosius episcopus Nanzianzi similiter
163 $\overline{\text{PϚA}}$ Renus episcopus ianopolis similiter
164 $\overline{\text{PϚ}}$ Apragmonius episcopus || Tii || similiter
165 $\overline{\text{PϚB}}$ $\overline{\text{PϚΓ}}$ Ætherius episcopus || Pompeiupolis per Epiphanium presbyterum similiter ||
166 $\overline{\text{PϚE}}$ $\overline{\text{PϚΔ}}$ Themestius episcopus || Amastridis per Philotimum presbyterum similiter ||
167 $\overline{\text{PϚϚ}}$ Theodorus episcopus || Heracliæ || similiter
168 $\overline{\text{PϚH}}$ $\overline{\text{PϚZ}}$ Genethlius episcopus Cratiæ per Eulogium presbyterum similiter
169 $\overline{\text{PϚΘ}}$ $\overline{\Sigma}$ Theophilus episcopus Adrianupolis per Pelagium presbyterum similiter

---

Φ[a] [= *RBN*], Φ[c] [= *APDM*], Φ[r] [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 2 iohannis *RAD* similiter *om. R* 3 sagalon Φ[a] 3/4 dorotheo $\overline{\text{epo}}$ Φ[a] 4 similiter *om.* Φ[a] 7. 8. 5/6 *coll.* Φ[a], *cf. numeros in CV* 7. 5/6 *coll.* Φ[c] 8 *om.* Φ[c], *post* 7 *add.* *D*[corr] 5 parallius Φ[a] paraclius *M* andropodorum *AP* andraporum *M* [= Γ] andraponæ Φ[a] 7 zelæ Φ[a] 8 antilocius *R* attilocius *BN* sinopæ Φ[a] 9 urianus *R* ebororum Φ[a] 9/10 similiter per — presbyterum Φ[a]*M* 11 ariaratias *AD* ariaritias *M* arierathiæ *B* arertithiæ *N* 12 *om. R* camonenses *BN* 13/14 similiter per — corepm *BN* 13 filadelfium Φ[a] 15 cucussi Φ[c] cucusiæ Φ[a] 17 iohannis *RAD* ardæ Φ[c] arces Φ[a] otriium *Y* otrium Φ[c]*CV* otreiu Φ[a] 20. 19. 22. 21 *coll.* Φ[ac], *cf. numeros in CV* 19 arostomachus *Y* arestomachus Φ[a] caloniæ *NCV* calaniæ *B* 20 nonzyanzi *CV* nazazi *M* nanzanzeni *D* naizanzi *P* manzianzeni *A* nazianziæ Φ[a] nazanziæ *B*[corr] 21 iunopolis Φ[c] [= Γ] iunupolis *R* ionupolis *BN* 22 ty *A* cyi *D* tion *RN* *om. B* 23 pompeiopolis Φ[c] pompeiopoleos Φ[a] 23/24 similiter per — presbyterum Φ[a] 25 themetius *R* themutius *M* amastriades Φ[a] 25/26 similiter per — presbyterum Φ[a] 27 heracliæ ponti [= Γ] Φ[a] heraclee *M* 29 theofilius *RB* adrianopolis Φ[a]*APDY*

9 paulinum *P* 13 *adscr.* CLXX *Y* 15 euchronium *D* diaconum *M* *om. D* 20 theosius *CV* theodorus *D* 21 rinus *AD* retinus *M* 23 æthericus *AD* 27 *om. AD*, *corr. D*[mg] theodosius *P* 28 *adscr.* CLXXX Y gerontius *P* gratiæ *CV* cratiæ [gratiæ *D*] patriæ [pariæ *A*] Φ[c] 29 episcopus *om. CV* eulogium *M* 30 similiter rumpis *P*

170 ΣΑ Helpidius episcopus || Thermarum || similiter
171 ΣΒ || Acylas || episcopus Eudoxiadis similiter
172 ΣΓ Mysterius episcopus || Amorii || similiter
173 ΣΔ ΣΕ Cyriacus episcopus || prognadorum || per Chrysippum presbyterum similiter
174 ΣΖ Serenus episcopus Maximianupolis similiter
175 ΣϚ Longinus episcopus Orcistæ similiter
176 ΣΗ Petrus || episcopus || Gangrorum ΣΘ et || pro Polychronio episcopo Dadybrorum ΣΙ et || Theodoro episcopo Surorum similiter
177 ΣΙΑ ΣΙΒ Æthericus episcopus || Smyrnæ || per Paulum diaconum similiter
178 ΣΙΓ Eusebius episcopus || Clazomenon || similiter
179 ΣΙΔ Cyriacus episcopus || egle || similiter
180 ΣΙΕ Mamas episcopus || Aniniti || similiter
181 ΣΙϚ Leontius episcopus || Magnisiæ || similiter
182 ΣΙΖ Quintus episcopus || Phociæ || similiter
183 ΣΙΗ Proclus episcopus || Argizorum || similiter
184 ΣΙΘ Thomas episcopus || uiciæ crihi || similiter
185 ΣΚ Olympius episcopus Theodosiupolis similiter
186 ΣΚΑ Philippus episcopus Neas aules similiter
187 ΣΚΒ Rufinus episcopus || ariulorum || similiter
188 ΣΚΓ Marcellinus episcopus Metropolis similiter
189 ΣΚΔ Esaias episcopus || Elaitorum || similiter
190 ΣΚΕ || Paulus || episcopus Theodosiupolis similiter
191 ΣΚϚ Iulianus episcopus || Hypeporum || similiter
192 ΣΚΖ || Hesperius || episcopus || Pitanæ || similiter

Φ^{a} [= *RBN*], Φ^{c} [= *APDM*], Φ^{r} [= *CVY*]

187—248 *ita collocati sunt* in *P*: 187. 189. 191. 193. 195. 197. 199. 201. 203. 205. 207. 208 (*nihil nisi* sinius ēps sm̄l). 210. 212. 214. 216. 218. 219. 220. 221. 223. 225. 227. 227a/228 (burensium — Docimasius om.). 230. 232. 234. 236. 238. 240. 242. 244. 246. 248. 188. 190. 192. 194. 196. 198. 200. 202. 204. 206. 208 (andreas — per quos). 209. 211. 213. 215. 217. 222. 224. 226. 227a. 229. 231. 233. 235. 237. 239. 241. 243. 245. 247

VERSIO ANTIQVA 1 tesmarum *CV* ton thermon Φ^{a} 2 aquilas Φ^{a} aquila *M* eudoxiades Φ^{a} eudoxiadæ *P* 3 mystirius Φ^{a} amorrei *AD* amori *M* amari Φ^{a} 4 prognadorum Φ^{r}*D* procliadorum *M* procladorum *A* procleado *P* trocnadon Φ^{a} [= Γ] 4/5 similiter per — prbr̄ *RB* 4 cresippum Φ^{a} 7. 6 *coll.* Φ^{a}*ADM*, *cf. numeros in CV* 6 maximianopolis Φ^{a}*AD* maxianupolis *P* 8 ēps metropolitanus Φ^{a} gangorum *R* gangrenorum *PY* gagrenorum *D* gangrinorum *A* propter lycronium ēpm̄ Φ^{a} 9 dadibrorum *P* dabidorum *A* dabriborum *D* dabidrorum *M* dabyronæ Φ^{a} et pro Φ^{a} sororum *C* s̄c̄orum *V* sarorum *PDM* sacrorum *A* syrorum Φ^{a}*Y* 10 hismirniæ *BN* hismirriæ *R* 12 clazomnon *CV* elazomnon *D*^{corr} clazomenorum *A* cauzomenorum *D* claudiomenorum *PM* clazomenus Φ^{a} 13 egle Φ^{r} agle *M* egleæ *AD* agais *R* ergais *BN* Αἰγάης Γ 14 manas *R* mammas *CV* aninetis *D* annitis *A* anituensis *BN* anitunensis *R* 15 magnisiadis Φ^{a} 16 quintillus *BN* cointus *D*, *corr.* *D*^{mg} fociades Φ^{a} 17 aregizorum *CV* arizorum *A* aritizorum *DM* argilon Φ^{a} 18 uiciæ crihi [crihii *Y*] Φ^{r} uicie therici *A* uici et arihi *P* uitiæ thri *D* uicietu *M* auliu comes Φ^{a} [= Γ] 19 theodiupolis *CV* theodosiopolis Φ^{ac} 20 aulis Φ^{a}*DM* olis *P* ali *A* 21 areulorum Φ^{c} ariclæ Φ^{a}, Βριούλων Γ 23 isaias *D* eusuias *B* estuas *N* claitorum *D* eletonæ Φ^{a} 24 *om. M* paulinus [– Γ] Φ^{a} thodosiupolis *CV* theudosiupolis *Y* theodosiopolis Φ^{a}*APD* 25 hyppeporum *CV* hypenorum Φ^{c}*Y* ypeponiæ Φ^{a} 26 sperius Φ^{a}*M* pytannæ Φ^{r} ptannæ *AD* petanne *M* tannæ *P* pitanis *RB* pintanis *N*

7 episcopus *om. CV* arcessis *A* arcessi *PM* arcissis *D* 8 pro *om. AM* 9 *adscr.* cxc *Y* 10 etherius *M* paulinum *P* diaconus *CV* 15 longinus Φ^{c} 17 proclis *CV* 20 *adscr.* cc *Y*

193 $\overline{\Sigma K H}$ Proterius episcopus || Myrenæ || similiter
194 $\overline{\Sigma K \Theta}$ || Basilicus || episcopus || Paleas poleos || similiter
195 $\overline{\Sigma \Lambda}$ Mæonius episcopus || Nysæ || similiter
196 $\overline{\Sigma \Lambda A}$ Petrus episcopus || Dardaneorum || similiter
197 $\overline{\Sigma \Lambda B}$ Thalassius episcopus || Parii || similiter
198 $\overline{\Sigma \Lambda \Gamma}$ || Dauid || episcopus || Adrianorum || similiter
199 $\overline{\Sigma \Lambda \Delta}$ Eulalius episcopus || Pioniorum || similiter
200 $\overline{\Sigma \Lambda E}$ Pionius episcopus || Troadis || similiter
201 $\overline{\Sigma \Lambda \varsigma}$ Stephanus episcopus || Pymenini || similiter
202 $\overline{\Sigma \Lambda Z}$ || Theodulus || episcopus || Ilii || similiter
203 $\overline{\Sigma \Lambda H}$ || Hermias || episcopus Abydi similiter
204 $\overline{\Sigma \Lambda \Theta}$ Danihel episcopus Lampsaci similiter
205 $\overline{\Sigma M}$ Patricius episcopus || Adrianotherorum || similiter
206 $\overline{\Sigma MA}$ Menecratis episcopus || Cerasseorum || similiter
207 $\overline{\Sigma MB}$ Cossinius episcopus Hierocæsareæ similiter
208 $\overline{\Sigma M \Gamma}$ Andreas episcopus || Satalorum || $\overline{\Sigma M \Delta}$ per Cossinium episcopum similiter
209 $\overline{\Sigma ME}$ Helias episcopus || Balandi || similiter
210 $\overline{\Sigma M \varsigma}$ Polycarpus episcopus || gabalorum || similiter
211 $\overline{\Sigma MZ}$ Patricius episcopus Acrassi similiter
212 $\overline{\Sigma MH}$ Paulus episcopus Tripolis similiter
213 $\overline{\Sigma M \Theta}$ Amachius episcopus || Settiorum || similiter
214 $\overline{\Sigma N}$ Leucius episcopus || templi Apollonis || similiter
215 $\overline{\Sigma NA}$ || Genethlius || episcopus Stratoniciæ similiter
216 $\overline{\Sigma NB}$ || Alcimedes || episcopus Silandi similiter
217 $\overline{\Sigma N \Gamma}$ || Dionysius episcopus Lydus similiter ||
218 $\overline{\Sigma N \Delta}$ Stephanus episcopus || Lymerensium || $\overline{\Sigma NE}$ per Nicolaum || episcopum Acrassiæ || similiter
219 $\overline{\Sigma N \varsigma}$ Zenodotus episcopus Telmisi et || Micræ || insulæ similiter
220 $\overline{\Sigma NZ}$ Fronton || episcopus || Phasilitorum similiter

---

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 myrnæ *A* mirie *M* myrniæ Φ^a 2 basilicus *Y* basiliscus *P* basilius Φ^a*ADMCV* peleas Φ^a polis Φ^a*Y* 3 menonius *CV* meomus *BN* nyssæ Φ^c nysiæ Φ^a 4 dardaniæ Φ^a 5 thalasius Φ^a*ACV* paraui Φ^a 6 daida Φ^a adrianon Φ^a 7 piniorum *A* pioniæ Φ^a 8 troadæ Φ^a 9 pimeninis *D* pimeneni *P* pymeni *M* pymaniæ Φ^a 10 theodolus *AD* theodorus *P* theodosius [= Γ] *M* theosebius Φ^a alii *CV* eliopolis Φ^a 11 ermis Φ^a [= Γ] 12 lamsaci *BN* clamsaci *M* lampraci *P* 13 adrianotyrorum *PDM* adrianorum *A* adrianuthinorum *BN* adrinuthinorum *R* 14 menegratis *R* menecratius *PM* mecratius *A* menachratis $\overline{\text{simi}}$ *CV* cerassei Φ^c cerasenorum Φ^a 15 cossinus *RPY* cussinus *DP*^{corr} hierocesarie *M* hierocaesaris *A* gerocæsariæ Φ^a atalorum *CV* sagalornem Φ^a satulorum *P* cossinum *Y* cussinum *D* consinium Φ^a 18 ualendi *A* blandi [= Γ] Φ^a*D* 19 tabalon [= Γ] *RN* tabolon *B* 20 acrasi Φ^a*CV* 22 septiorum *Y* setthorum *M* setorum *A* septorum *D* rectorum *P* sectu Φ^a 23 templi *om.* Φ^a appollonis *CV* apollon *A* apollinis *PDM* apolloniadis Φ^a 24 gemellus [= Γ] Φ^a stratonicæ Φ^a*MY* 25 alchimidis Φ^{ac} 26 *om.* Φ^a 27 lymarensium *APM* lymarensius *D* limirorum Φ^a 27/28 $\overline{\text{epm}}$ acrasiæ *CV* sepacaraseorum Φ^a similiter *ante* per *coll. RB* 29 macræ [= Γ] *APM* magræ *D* paruæ Φ^a 30. p. 166, 1 *om. D, corr. D*^{mg} 30 $\overline{\text{eps}}$ ephesi Φ^a pasilitorum *Y* phasintorum *APM* falsilitorum *N*

2 similiter *om. CV* 4 *adscr.* CCX *Y* 6 *om. M* 11 abydisi *CV* 14 *adscr.* CCXX *Y* 15 episcopus *om. P* 16/17 similiter per — $\overline{\text{epm}}$ *M* 16 p$\overline{\text{bm}}$ *A* 23 similiter *om. P* 24 episcopus *om. M* 25 blandi *AP* bandi *M* 26 lydii *M* 28 acrassi *P* 29 episcopus *om. Y* thelinissi *D* tellanissi *AP* telanissis *M* 30 fronto *M*

221 ΣΝΗ Philippus episcopus || ballurensium || similiter
222 ΣΝΘ Theodorus episcopus Antifelli similiter
223 ΣΞ Leontius episcopus || Araxi || similiter
224 ΣΞΑ || Antipater || episcopus || acrassorum || similiter
225 ΣΞΒ || Antipater || episcopus || Tloensium || similiter
226 ΣΞΓ Nicolaus episcopus || Acrassi || similiter
227 ΣΞΔ Romanus episcopus || Bubonensium || similiter
228 ΣΞΕ Docimasius episcopus [burensium similiter
ΣΞϛ Docimasius] Maroneæ similiter
229 ΣΞΖ Niceas episcopus || Megarensium || similiter
230 ΣΞΗ Athanasius episcopus Opuntis similiter
231 ΣΞΘ Domninus episcopus || Platensium || similiter
232 ΣΟ Onesimus episcopus || Argorum || similiter
233 ΣΟΑ Marcus episcopus || Euariæ || similiter
234 ΣΟΒ Peregrinus episcopus || Phynicis || similiter
235 ΣΟΓ Eutychius episcopus Adrianupolis similiter
236 ΣΟΔ Cladeus episcopus Anchiasmi similiter
237 ΣΟΕ Soterichus episcopus Cerquiræ similiter
238 ΣΟϛ Dionysius episcopus Antiochiæ similiter
239 ΣΟΖ Iohannes episcopus Alindinorum similiter
240 ΣΟΗ || Flacillus episcopus garsi similiter ||
241 ΣΟΘ Papias episcopus || ermæ || similiter
242 ΣΠ || Dionysius episcopus Heracliæ lagmi similiter ||
243 ΣΠΑ || Menander || episcopus || Heracleæ || Salbacis similiter
244 ΣΠΒ Eupithius episcopus Stratoniciæ similiter
245 ΣΠΓ Iohannes episcopus Amazonis similiter
246 ΣΠΔ Tynchanius episcopus Apolloniadis similiter
247 ΣΠΕ Theodoretus episcopus || Alabandorum || similiter
248 ΣΠϛ Iohannes episcopus Cnidi similiter

Φ^{a} [= *RBN*], Φ^{c} [= *APDM*], Φ^{r} [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 balburensium [= Γ] *M* bolburorum Φ^{a} 3 arazor *RN* arator *B* 4 antepater *A* antipatros Φ^{a} sacrassorum *CV* crassarum *P* erassorum *AD* cæraseon *R* ceraseom *BN* καρασσαίων Γ *corrupte* 5 antepater *A* andreas [= Γ] Φ^{a} loensium *Y* doensium *P* theoensium *M* tlotensium *R* thotensium *BN* 6 nicolagus Φ^{a} acarasi *RN* acarisi *B* 7 burensium Φ^{c} bubuneorum Φ^{a} 8/9 burensium — Docimasius *om.* [= Γ] Φ^{a}P 8 borensium *D* 9 *om. Y* docimasius $\overline{\text{eps}}$ Φ^{c} maroniæ Φ^{a}PM maronæ *D* 10 gerasorum Φ^{a} 11 opontis *AD* oponti Φ^{a} 12 dominus *RAM* plageorum Φ^{a} 13 onysimus Φ^{a} onysius *AD*, *corr. D*^{mg} unisius *M* unius *P* argi Φ^{a} 14 euriæ Φ^{a}PDM [= Εὐροίας Γ] eureæ *A* 15 phœnicis *D* phenicis *M* phonici *A* fyniciæ Φ^{a} 16 *om. R* hadrianopolis *Y* adrianopolis *BNPD* adranopos *A* 20. 22. 19. 24 *coll.*, 21. 23 *om.* Φ^{a} 20 alindonorum *A* alindorum *P* lindorum *M* ciuitatis alindi Φ^{a} 22 herme *ADMY* hermes *P* ciuitatis erilis Φ^{a}, Ἐρίζης Γ 24 menarder *CV* merander *R* mesander *BN* heracle *Y* heraclie *M* ciuitatis heracliæ Φ^{a} 25 stratonicæ *BNMY* stratocinæ *R* 27 tychanius *Y* tynchannius Φ^{a} episcopus *om. RM* 28 theodoritus Φ^{a}PD ablandorum *A* ciuitatis alabandæ [alabaldæ *B*] Φ^{a} 29 iohannis *RAD* cnidii *AM* enidii *D* thenedi *P* cindi *BN*

1 episcopus *om. A* 2 antifalli *D* antefalli *AP* 4 *adscr.* CCXL *Y* 5 episcopus *om. A* 10 nicetas *M* *post* 12 *repetit* 11 *A* 14 *adscr.* CCL *Y* 17 claudeus *Y* claudius *DM* 18 cercyræ *PM* 20 iohannis *AD* 21 flaccillus *AP* tarsu *A*, Ἰασσοῦ Γ 23 heladiæ *D* lacmi Φ^{r} lagoni *P* 24 *adscr.* CCLX *Y* saluacis Φ^{c}CV 26 iohannis *AD* amazontis *A* amazuntis *D*

249 $\overline{\Sigma\Pi Z}$ Calandion episcopus Alacarnassi $\overline{\Sigma\Pi H}$ per Iulianum presbyterum similiter

250 $\overline{\Sigma\Pi\Theta}$ Danihel episcopus || Cadorum || similiter

251 $\overline{\Sigma\varsigma}$ Modestus episcopus Sebastæ similiter

252 $\overline{\Sigma\varsigma A}$ Paulus episcopus Aristii similiter

253 $\overline{\Sigma\varsigma B}$ Eulalius episcopus Sibliæ similiter

254 $\overline{\Sigma\varsigma\Gamma}$ Chares episcopus Dionysiupolis similiter

255 $\overline{\Sigma\varsigma\Delta}$ Iohannes episcopus Trapezopolis similiter

256 $\overline{\Sigma\varsigma E}$ Gennadius episcopus || Agmoneorum || similiter

257 $\overline{\Sigma\varsigma\varsigma}$ Thomas episcopus Theodosiupolis similiter

258 Gennadius episcopus Mosynorum similiter

259 || Euandrus || episcopus Diocliæ similiter

260 $\overline{\Sigma\varsigma H}$ Gerontius episcopus Basilinupolis similiter

261 $\overline{T}$ || Alphius || episcopus Myndi similiter

262 $\overline{TA}$ Diogenes episcopus || Orthosiæ || $\overline{TB}$ per Theoctistum presbyterum similiter

263 $\overline{T\Gamma}$ Zoticus episcopus || Arpasiensium || $\overline{T\Delta}$ per Philotheum presbyterum similiter

264 $\overline{TE}$ Myro episcopus || Eulandrorum || similiter

265 $\overline{T\varsigma}$ Lucianus episcopus || Ipsi || similiter

266 $\overline{TZ}$ Philippus episcopus Lysiadis similiter

267 $\overline{TH}$ Epiphanius episcopus || Midaii || similiter

268 $\overline{T\Theta}$ Abercius episcopus || Hierapolis similiter

269 $\overline{TI}$ Cyriacus episcopus Eucarpiæ similiter

270 $\overline{TIA}$ Eustathius episcopus || Docimii similiter

271 $\overline{TIB}$ Aquilas episcopus || Aurocrorum || similiter

272 $\overline{TI\Gamma}$ Basilius episcopus || Nacoliæ || similiter

273 $\overline{TI\Delta}$ Strategius episcopus || Polybotis || similiter

---

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

249—312 *ita collocati in P*: 249. 250. 252. 254. 256. 260. 262. 265. 267. 269. 271. 273. 275. 278. 280. 282. 283. 285a. 287. 289. 291. 293. 295. 297. 300. 301 (*nihil nisi* terem $\overline{epm}$). 302 (*nihil nisi* phroditum $\overline{epm}$ similiter). 304. 305. 306. 308. 310. 312. 251. 253. 255. 257. 258. 259. 261. 264. 263. 266. 268. 270. 272. 274. 277. 279. 281. 282a. 284. 286. 288. 290. 294. 296. 298. 301 (heliodorus — so). 302 (didymos — epa). 303. 307. 311

VERSIO ANTIQVA 1 alacarnasi Φ^a 3 cladorum Φ^a 5 aristu *BNA* 7 eucharis *A* eucharius *PDM* charis *RB* charus *N* dionisiopolis *PMY* dionisopolis *D* dyonisu *A* diodisiopolis *B* diodissiopolis *N* diodosiopolis *R* 8 iohannis *RAD* 9 amoneorum *Y* acmoniorum *PM* agmoniorum *AD* acmonatorum Φ^a 10 *om.* Φ^c theodosiopolis Φ^a theudosiopolis *Y* 12 euander $\Phi^a P$ 13 basilinopolis *BN*Φ^c*Y* 14 albius *RB* aabius *N* alpius *D* alpidius *A* 15 diogenis *AD* diogenus *BN* diogenius *R* orthosieorum Φ^a hortuseorum *M* urtusiorum *P* 15/16 similiter per — prbr̄ *RM* similiter per teoctistum *B* per teoctistum similiter *N* 17 aspasiensium *Y* aspesiensium *M* arpasorum *R* aparsorum *BN* 17/18 similiter per — prbr̄ *RB* 19 miros *RB* euladrorum Φ^a 20 ipse *CV* ipso Φ^a 21 lysidiadis *B* 22 midab *Y* midai Φ^c milau Φ^a 23—25 Hierapolis — episcopus *om.* Φ^a 25 tiocimii *R* 26 ausocrorum *A* daurocrorum Φ^a 27 nacolias Φ^a nacolius *M* nacholium *A* nachoilium *D* 28 stratigius Φ^a*Y* polyboti [= Γ] *PM* polibotorum Φ^a

1 caladion *CV* calendion *A* calendio *P* calandio *D* calandius *M* 1/2 similiter per — pbr̄m̄ *PM* 4 moderatus *P* sebastiæ Φ^c 6 *adscr.* CCLXX *Y* siblæ *P* 8 trapezopoli *A* trapezopoleos *M* 10—12 simi g' diocliadalma s̄ [sunt *V*] *CV* 11 mussinorum *P* 17 *adscr.* CCLXXX *Y* 20 lucanis *A* lucas *D* 23 hierapoli *A* 26 acylas *P* aquila *M* 28 *adscr.* CCXC *Y*

274 ΤΙΕ Neoptolemus episcopus Cornorum similiter
275 ΤΙϛ Paulus episcopus || Derbæ || similiter
276 ΤΙΖ || Plutarchus || episcopus Lystrorum similiter
277 ΤΙΗ Eugenius episcopus Canorum similiter
278 ΤΙΘ Rufinus episcopus || Hydæ || similiter
279 ΤΚ Tyrannus episcopus || thamanadorum || similiter
280 ΤΚΑ Acholius episcopus Larandorum similiter
281 ΤΚΒ Eutropius episcopus || Adadorum || similiter
282 ΤΚΓ Paulus episcopus Philomelii similiter
[ΤΚΔ Plutarchus episcopus lytrorum similiter]
283 ΤΚΕ Paulinus episcopus Apamiæ similiter
284 ΤΚϛ Theoctistus episcopus || Tyrau || similiter
285 Eorticius episcopus Metropolis similiter
[ΤΚΖ soterichus episcopus Metropolis similiter]
286 ΤΚΗ Cyrus episcopus Siniandi similiter
287 ΤΚΘ Libanius episcopus || Paraleæ || similiter
288 ΤΛ Alexander episcopus Seleuciæ similiter
289 ΤΛΑ Olympius episcopus Sozopolis similiter
290 ΤΛΒ || Frontianus || episcopus Sagalassi similiter
291 ΤΛΓ || Messalinus || episcopus Laodiciæ ΤΛΔ per dadetum chorepiscopum similiter
292 ΤΛΕ Bassonas episcopus || Neapolis || similiter
293 ΤΛΘ Florentius episcopus Adrianupolis similiter
294 ΤΛϛ Musianus episcopus || Limenorum || similiter
295 ΤΛΖ Manasses episcopus Theodosiupolis similiter
296 ΤΛΗ Iohannes episcopus || Bargylii || similiter
297 ΤΛΘ Florentius episcopus || Lesbi || per || Euelpistum chorepiscopum || similiter
298 ΤΜΑ Tryphon episcopus Chii similiter
299 ΤΜΒ Epaphroditus episcopus gamasi similiter
300 ΤΜΓ Soteras episcopus Theodosianæ similiter

Φ^{a} [= *RBN*], Φ^{c} [= *APDM*], Φ^{r} [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 2 darbiæ Φ^{a} 3 *om.* Φ^{c}, cf. 10 plostarcus Φ^{a} 5 ydisiæ Φ^{a} 6 thamanorum *PDM* thomanorum *A* ymanadorum Φ^{a}, Οὐμανάδων Γ 7 clarandorum *M* alandorum *AD* alarandorum *BN* 8 adadoniæ Φ^{a} 9 philomelis *AD* philomensi *M* fylumiliæ Φ^{a} 10 [cf. 4] *om.* Φ^{a} 11 paulus *R* 12 tyrii *CV* tirei *M* tyræ *AD* tyragi Φ^{a} 13 *om.* Φ^{c}*CV* 14 *om.* Φ^{a} 16 libanus *N* parali Φ^{c} paraleorum Φ^{a} 18 sozopoli Φ^{a}*Y* 19 prontianus *M* florentianus *D* fontianus Φ^{a} 20 massalinus Φ^{a} laodotiæ *BY* laudacie *M* laudyciæ *P* daditum Φ^{a} adetum *A* adatum *M* adaditum *D* 20/21 adadetum $\overline{\text{sml}}$ $\overline{\text{corepm}}$ *P* 22 neapolim Φ^{a} 23 adrianopolis Φ^{a}*APD* hadrianopolis *MY* 24 liminorum Φ^{a}*AD* 25 theodosiopolis Φ^{ac}*Y* 26 iohannis *R*Φ^{c} basgilii *CV* asgelii *A* asgeli *D* argilii *PM* liargiliæ Φ^{a} 27 lesibi Φ^{c} lerby Φ^{a} euelpisto $\overline{\text{epō}}$ Φ^{a} 30 ΓAMACOY *pro* TAMACOY 31 theosiadis *AM* theodosiadis *PD* theodosianis *RB* theodosianus *N*

1 neoptolimus *PD* neoptolomus *M* carnorum *M* 7 accolaus *Y* 10 *adscr.* ccc *Y* lytrosus *A* *post* 10 *superscr.* 167, 11 *A* 11 apamicæ *CV* 12 theoctus *CV* 15 cyrrus *AD* silandi *AD* sinandi *P* 18 episcopus *om. P* 19 sagalassæ *A* agalassi *D* salagassi *P* 20 *adscr.* cccx *Y* 22 *om. P* barsonas *AD* 25 manases *CV* manesses *M* 27 euelpium *P* euilpium *AD* euclelpium *M* 29 cryphon *CV* 30 *om.* Φ^{c}, *corr.* *D*^{mg} 31 sothericus Φ^{c}

301 $\overline{TM\Delta}$ Heliodorus episcopus Amathuntis [similiter] $\overline{TME}$ per Soterem episcopum similiter
302 $\overline{TM\varsigma}$ Didymus episcopus Lapithi $\overline{TMZ}$ per Epaphroditum episcopum similiter
303 $\overline{TMH}$ Proechius episcopus Arsinoæ $\overline{TM\Theta}$ per Soterem episcopum similiter
304 $\overline{TN}$ Photinus episcopus || Cythrensium || $\overline{TNA}$ per Dionysium diaconum similiter
305 $\overline{TNB}$ || Epiphanius episcopus Solorum $\overline{TN\Gamma}$ per Soterem episcopum similiter ||
306 $\overline{TN\Delta}$ Iohannes episcopus || Messenæ || similiter
307 $\overline{TNE}$ Ophelimus episcopus || Tegeæ || similiter
308 $\overline{TN\varsigma}$ Irenaeus episcopus Naupacti similiter
309 $\overline{TNZ}$ Cyrillus episcopus || Subritis || similiter
310 $\overline{TNH}$ Gennadius episcopus Gnosi similiter
311 $\overline{TN\Theta}$ Eusebius episcopus ciuitatis || Apolloniæ || similiter
312 $\overline{TZ}$ Demetrius episcopus || Lampæ || similiter
313 $\overline{TZA}$ Eufratas episcopus || Eleuthernæ || similiter
314 $\overline{TZB}$ Paulus episcopus Cantani $\overline{TZ\Gamma}$ per Chrysogonum presbyterum similiter
315 $\overline{TZ\Delta}$ Sozon episcopus || Philippensium || similiter
316 $\overline{TZE}$ Eusebius episcopus || Topirensium || similiter
317 $\overline{TZ\varsigma}$ || Maximus || episcopus || Serrensium || similiter
318 $\overline{TZZ}$ Nicolaus episcopus Stoborum similiter
319 $\overline{TZH}$ Dardanius episcopus farula similiter
320 $\overline{TZ\Theta}$ Iohannes episcopus $\overline{TO}$ per Cyriacum presbyterum similiter
321 $\overline{TOA}$ Honoratus episcopus Thasi similiter
322 $\overline{TOB}$ Theophilus episcopus Ariassi similiter
323 $\overline{TO\Gamma}$ Neon episcopus Silyi similiter
324 $\overline{TO\Delta}$ Diodotus episcopus Lysineorum similiter
325 $\overline{TOE}$ Maras episcopus || Codrylensium || similiter $\overline{TO\varsigma}$ per Marcellinum episcopum
326 $\overline{TOZ}$ Paulus episcopus || patalorum || similiter
327 $\overline{TOH}$ Marcellinus episcopus sisindorum similiter
328 $\overline{TO\Theta}$ Macedonius episcopus Magydi[s] similiter

---

Φ^a [*RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

desunt in P: 315. 317. 319. 321. 323. 325. 327. 329. 331. 333. 336. 338—340

VERSIO ANTIQVA 1 amathontos Φ^a similiter Φ^r *om.* Φ^{ac} sotorem *R* 3 lapeti *D* lapthii *M* lapitu *BNP* epafroditu [epafrodito *BN*] $\overline{epo}$ Φ^a 4 similiter per soterem [satorem *R*] $\overline{epm}$ *RB* similiter *om. P* 5 *om. M* cernensium *D* cytrorum Φ^a 6 *om.* $\Phi^a M$ 8 mesene Φ^r missenæ *PD* missinis Φ^a 9 ege *Y* tegeas *R* tergeas *BN* 10 erineus Φ^a herineus *P* 11 supritis *D* subridorum Φ^a *om. P* 12 genosi *D* cnosi Φ^a onosi *P* 13 apolloniados [= Γ] Φ^a 14 metrius $\Phi^r AD$ mitrius *PM* lappis Φ^a 15 eufrates *B* eufrata *P* eleuterniæ Φ^a 16 cantali Φ^{cr} similiter per — prb̄ *RBY* 17 filipporum Φ^a 18 toperensium *D* dobirensium *PM* serrorum Φ^a 19 maximinus Φ^a serenensium *A* herfensium *M* serron Φ^a 20 toborum $\Phi^r AD$ taborum *M* 21 farula *ACV* furula *Y* farola *D* parala *M* barlæ *BN* barlaæ *R* *cf.* Γ 22 iohannis *RAD* 23 thalassi *D* talasi *A* thassi *RM* tharsi *BN* 25 sili *A* filii *M* sylui *BN* 26 diodus Φ^{cr} lyseneorum *D* byseneorum *M* lysiniorum *RN* lisisiniorum *B* 27 codryllorum *Y* codoralensium *M* codrunis Φ^a per — $\overline{epm}$ similiter $\Phi^a Y$ similiter Φ^c 29 satalorum *AP* puglon [= Γ] Φ^a 30 sisinnorum *N*, Ἰσινδων Γ 31 macedon [= Γ] Φ^a magydis $\Phi^r AD$ magydi $\Phi^a PM$

1 *adscr.* cccxx *Y* episcopus *om. CV* 3 episcopum *om.* Φ^c 4 protechius *M* episcopus *om. D* episcopum *om. D* 8 iohannis *AD* 9 ophilimus *D* 10 neopacti Φ^c 11 *adscr.* cccxxx *Y* 12 gennasius *Y* 13 Eusebius *om. CV* heliadis *APM* heladis *D* 16 presbyterum *om. D* 21 dardannus *Y* 31 *adscr.* cccl *Y*

329 $\overline{\text{TTI}}$ Eudoxius episcopus stennorum similiter
330 $\overline{\text{TTIA}}$ || Aurelius episcopus Adrimetinus similiter ||
331 $\overline{\text{TTIB}}$ || Marcellinus || episcopus Caralleorum similiter
332 $\overline{\text{TTIΓ}}$ Eugenius episcopus || Cotennorum || similiter
333 $\overline{\text{TTIΔ}}$ Obrimus episcopus Coracesii similiter
334 $\overline{\text{TTIE}}$ Petrus episcopus Echineorum $\overline{\text{TTIϛ}}$ per || manum Sophronii coepiscopi similiter ||
335 $\overline{\text{TTIZ}}$ Eustathius episcopus || Saracenorum || similiter
336 $\overline{\text{TTIH}}$ Constantinus episcopus Demetriadis similiter
337 $\overline{\text{TTIΘ}}$ || Restitutianus episcopus Afer similiter ||
338 $\overline{\text{Tϛ}}$ Sauinianus episcopus Perræ similiter
339 $\overline{\text{TϛA}}$ Eudoxius episcopus Chomatis similiter
340 $\overline{\text{TϛB}}$ Palladius episcopus Corydallorum per Eudoxium episcopum || Chomatis || similiter
$\overline{\text{TϛΓ}}$ Diogenes episcopus Cyzici || et || pro apsentibus episcopis || sub me constitutis, hoc || est
341 $\overline{\text{TϛΔ}}$ Alexandro ciuitatis || Oceæ ||
342 $\overline{\text{TϛE}}$ Gemello Melitopolis
343 $\overline{\text{Tϛϛ}}$ Eustorgio || Scipsii ||
344 $\overline{\text{TϛZ}}$ Eutychiano || Bareæ ||
345 $\overline{\text{TϛH}}$ Acacio || Proconissi ||
346 $\overline{\text{TϛΘ}}$ Timotheo Germæ
|| consentiens || suscripsi
$\overline{\text{Y}}$ || Dorotheus || episcopus || Tarsi || et pro absentibus episcopis || sub me constitutis ||
347 $\overline{\text{YA}}$ Salustio $\overline{\text{YB}}$ || Curico ||
348 $\overline{\text{YΓ}}$ Matroniano Pompeiupolis
suscripsi
$\overline{\text{YΔ}}$ Marinianus || episcopus || Synnadorum et pro absentibus episcopis qui sub me sunt,
349 $\overline{\text{YE}}$ Helladio tectorii

Φ[a] [= *RBN*], Φ[c] [= *APDM*], Φ[r] [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 2 *om.* Φ[a] 3 marcianus Φ[a]*M* caraleorum *AD* coraleorum *M* coralei *R* caralei *BN* 4 coænnorum *Y* cotenorum Φ[a]*APD* 5 coraces *CV* coraceni *Y* coracii Φ[c] corcæsii *BN* 6 acineorum *AD* ecchinneor *RN* echilneor *B* 7 similiter [*om. N*] per sofronium $\overline{\text{coepm}}$ [$\overline{\text{coepm}}$ CCCXL *B* $\overline{\text{coepm}}$ CCCXL similiter *N*] Φ[a] 8 sarracenorum *M* sarracinorum *N* saracinorum *RPB* aracinorum *D* 9 demitriadis Φ[a] 10 *om.* Φ[a] 12 comati Φ[a] 13/14 similiter per — $\overline{\text{epm}}$ *RB* Chomatis *om.* Φ[a] 15 diogenis *RAD* et *om.* Φ[a] $\overline{\text{epis}}$ qui sub me sunt Φ[a] sub me constitutis $\overline{\text{epis}}$ *P* 16 id Φ[a] 17 ogeæ *A* oce *M* ocis Φ[a] 19 cipsii *APM* cyprii *D* scepsii Φ[a] 20 uareæ *A* uare *PM* urcæ *D* baræ Φ[a] 21 procunessi *P* proconis *D* proconixi Φ[a] 23 consentientes *RN* consentes *B* 24 theodorus [= Γ] Φ[a] 24 tassi *A* tarsi metropolitanus Φ[a] 24/25 sub — constitutis *om.* Φ[a] 26 sallustio *R* curico subscripsi *Y* cyriaco *AD* cyriaci *PM* corici [= Γ] Φ[a] 27 pompeiopolis Φ[a]*PMY* pompeiopoli *D* ponpeiopoli *A* 28 *om. Y* 29 marianus *RD*, *corr. R* marcianus *M* $\overline{\text{eps}}$ metropolitanus *R* metropolitanus $\overline{\text{eps}}$ *BN* 31 theotorii *CV* tecnorii *A* tegnorii *M* tegnosii *P* tenorii *D* tectori Φ[a] *cf.* Γ

1 stenorum *AD*, Ἐτέννων Γ 2 arumentinus *A* adrumentinus *D* agrumentinus *PM* 5 orbius *C* olibrius *V* orbimus *AM* orbinus *D* 6 manus *A* sophronei *D* cor$\overline{\text{epi}}$ *AD* 10 *adscr.* CCCLX *Y* restituanus *CV* episcopus *om. M* 11 sabinianus *A* sabinus *DM* sauianus *R* persæ *DMCV* 13 corydalorum *Y* 18 meliptopolis *D* 19 eustergio *PM* 22 *adscr.* CCCLXX *Y* 24 et] hac *A* 27 maroniano *A* mariniano *P*

350 ϒϛ Paulo Amadassæ
351 ϒΖ Auxanonte Promissi
352 ϒΗ Otreio || Cinnabarii ||
353 ϒΘ || Auxanonte || Bryzi
354 ϒΙ Iacobo Prymniassæ
355 ϒΙΑ Basilio || urii ||
|| consentiens subscripsi ||
ϒΙΒ Cyrus episcopus || Anazarbi || et pro absentibus episcopis || sub me constitutis ||
356 ϒΙΓ Paregorio || Castabalæ ||
357 ϒΙΔ Iuliano Alexandriæ
358 ϒΙΕ Eustathio || Aegorum ||
[ϒΙΔ eustachirio
ϒΙΕ alexandro Aegorum]
|| consentiens subscripsi ||
ϒΙϛ Onesiphorus || episcopus Iconii || et pro absentibus episcopis || sub me constitutis ||
359 ϒΙΖ Eugenio || Baraton ||
360 ϒΙΗ Diomede || Ambladon ||
361 ϒΙΘ Aetio Isauropolis
362 ϒΚ Eustathio || euagrorum ||
363 ϒΚΑ Igemonio || Gedammao ||
364 ϒΚΒ Conone || Pertæ ||
365 ϒΚΓ Armatio Mistiæ
366 ϒΚΔ Onesimo listrorum
367 ϒΚΕ Olympio sadorum
|| consentiens suscripsi ||
ϒΚϛ Basilius || episcopus || Seleuciæ Isauriæ et pro apsentibus episcopis ||
|| sub me constitutis ||
368 ϒΚΖ || Antonio Nefelidis ||
369 ϒΚΗ Iacobo Anemorii
370 ϒΚΘ Nunechio || Charadrorum ||

Φ^{a} [= *RBN*], Φ^{c} [= *APDM*], Φ^{r} [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 amadasæ Φ^{a}*CV* 4. 3 *coll. BN* 3 cinnaborii [= Γ] Φ^{a} 4 auxante Φ^{a} 5 primmiasæ *N* prinneasse *M* primæ asiæ *APD* 6 orii *BN* ori *R* Ὀτρου Γ 7 consentientibus subscripsi *Y* similiter Φ^{a} 8 $\overline{\text{eps}}$ metropolitanus Φ^{a} anazarborum Φ^{a} qui sub me sunt Φ^{a} 10 parigorio Φ^{a}*APM* paragorio *D* castabulæ *CV* castabile Φ^{a} caritabalæ *APD* caritabele *M* 11 *om.* Φ^{c} 12—14 eustatiorio [eustathiano *PM*] alexandro egorum [ægrorum *APD*] Φ^{c} 12 $\overline{\text{epo}}$ [*om. R*] egeorum Φ^{a} 13. 14 *om.* [= Γ] Φ^{a} 13 *om. Y* 15 similiter Φ^{a} 16 onisiforus Φ^{a}*M* $\overline{\text{eps}}$ metropolitanus iconiæ Φ^{a} 16/17 qui sub me sunt Φ^{a} 18 haraton *CV* baragon [*cf.* Γ] Φ^{c} baratorum Φ^{a} 19 ambladorum Φ^{a} 21 — p. 172, 10 Symmachio *om. P* 21 saubatron [*cf.* Γ] Φ^{a} 22 gedammaio *D* gedammaco *M* gdamauti [= Γ] *R* gadamauti *BN* 23 pergæ Φ^{c} pertorum [= Γ] Φ^{a} 24 armastio *B* 25 onisimo Φ^{a} 27 similiter Φ^{a} 28 $\overline{\text{eps}}$ metropolitanus Φ^{a} 29 qui sub me sunt Φ^{a} 30 antonino Φ^{a}*M* nefilidis *D* refelidis *M* refilidis *A* nefeliæ Φ^{a} 32 cadradorum *M* adradorum *D* cadorum *A* charadri Φ^{a}

3 ontreo *P* 4 *adscr.* CCCLXXX *Y* 5 iocobo *CV*, *corr. V* 6 balio *A* basileo *D* 8 cyrrus *D* 18 *adscr.* CCCXC *Y* 19 diimidos *APD* dimidos *M* 20 isauriopolis *CD*^{corr} isauripolis *V* isauriæ *AD* 25 hilistorum *A* elistorum *D* 26 *adscr.* CCCC *Y* radorum *M* adorum *A* Οὐσάδων Γ 31 aneomorii *A* nemorii *DM*

371 ϒΛ || Diaferentio || Olbæ
372 ϒΛΑ Antonio || domnupolis ||
373 ϒΛΒ Stephano || Dalisandi ||
374 ϒΛΓ Paulo Hierapolis
375 ϒΛΔ Minodoro Hirinupolis
376 ϒΛΕ || Cynone || Isbidæ
|| consentiens suscripsi ||
ϒΛϛ Nunechius episcopus || Laodiciæ || et pro apsentibus episcopis || sub me constitutis ||
377 ϒΛΖ Symmachio || polis || Attudorum
378 ϒΛΗ Phileto || Cheratapensi ||
379 ϒΛΘ Epiphanio || Colossensi ||
380 ϒΜ Euagora Iluzorum
381 ϒΜΑ Zosimo Themisonii
382 ϒΜΒ Antiocho ciuitatis || neaensis ||
383 ϒΜΓ || Philadelphio || ciuitatis || Atanassis
384 ϒΜΔ Arabio ciuitatis Synnai
385 ϒΜΕ Heraclio ciuitatis Cydissi
386 ϒΜϛ Gaio || ægrorum ||
387 ϒΜΖ Matthia || Teminuthyrorum ||
388 ϒΜΗ Philippo ciuitatis || Peltorum ||
389 ϒΜΘ Tatiano || ciuitatis || Philippupolis
|| consentiens suscripsi ||
ϒΝ Olympius || episcopus || Cypri ϒΝΑ per Epaphroditum episcopum Tamassi et pro apsentibus || episcopis ||
391 ϒΝΒ Hermolao || ciuitatis carteriæ aristocleæ ||
392 ϒΝΓ Tiberio || nicopolis ||
|| consentiens suscripsi ||
ϒΝΔ Symeonius episcopus Amidæ et pro apsentibus || episcopis sub me constitutis ||

Φ^{a} [= *RBN*], Φ^{c} [= *APDM*], Φ^{r} [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 diaferontio [= Γ] Φ^{a} 2 antonino Φ^{a} damnopolis *D* domitianopolis [*cf.* Γ] Φ^{a} 3 dalisandii Φ^{cr} dasilandi Φ^{a} 4 gerapolis Φ^{a} 5 hirinopolis *AY* hierinopolis *D* erinopolis Φ^{a} 6 conone [= Γ] Φ^{a} isbidæ *AD* hirbide *M* ysidæ Φ^{r} ibidis *R* bidis *BN* 7 similiter Φ^{a} 8 laodiciæ metropolis [metropolitanus *BN*] Φ^{a} 8/9 qui sub me sunt *RB* similiter *N* 10 symmachiupolis *CV* symmacho polis *D* symmacio ciuitatis Φ^{a} polis *P* 11 filito Φ^{a} cheratapensis *CV* certapensis *M* certapensi *APD* ciuitatis ceratapon Φ^{a} 12 colosensi *ADCV* colassorum [= Γ] Φ^{a} 14 themissonii Φ^{a} 15 neanensis *Y* synnaianensis *M* anensis *AP* aneensis *D* sanao [*cf.* Γ] Φ^{a} 16 philadelphi *CV* philadelphiæ *A* filadelfo [= Γ] Φ^{a} antanassis Φ^{r} athanasis *AD* athanasii *P* atanassi [= Γ] Φ^{a}*M* 17 synnaci *BN* sinmai *P* 18 heracleo *CV* heladio *Y* araclio *BN* 19 egorum *PM* ciuitatis alion [= Γ] Φ^{a} 20 mathia Φ^{ar}*M* teminutynorum *CVD*^{corr} geminotyrorum Φ^{c} temenutyron Φ^{a} 21 peltensium Φ^{a} 22 ciuitatis *om.* Φ^{a} philippopolis Φ^{a}*APD* philippolis *M* 23 similiter Φ^{a} 24 $\overline{\text{eps}}$ metropolitanus Φ^{a} aphroditum Φ^{r}*AD* 25 atamnasi *Y* atanasi *CV* atanassi *AM* athanasii *PD* episcopis *om.* Φ^{a} sub me constitutis $\overline{\text{epis}}$ *P* 26—29 Hermolao — episcopis *om. Y* 26 ciuitatis carteriæ *CVD*^{corr} ciuitatis Φ^{c} charteriopolis Φ^{a} πόλεως Καρτερίου πόλεως Γ aristoclei Φ^{c} aristocle Φ^{a} Ἀριστοκλέους Γ 27 nicopolione [= Γ] Φ^{a} 28 similiter Φ^{a} 29 episcopis *om.* Φ^{a} 29/30 sub me $\overline{\text{epis}}$ constitutis *P* qui sub me sunt Φ^{a}

1 albæ *AD* able *M* 8 laudicie *M* laodociæ *Y* 10 *adscr.* ccccx *Y* atudorum *Y* actudorum [actudoro *P*] Φ^{c} 17 aradio Φ^{c} 20 *adscr.* ccccxx *Y* 21. 22 Philippo — ciuitatis *om.* Φ^{c}, *corr. D* 29 episcopus *om. D* amidie *M* et *om. M*

393 $\overline{\text{YNE}}$ Eusebio $\overline{\text{YNϛ}}$ || Maronio ||
394 $\overline{\text{YNZ}}$ Caiuma $\overline{\text{YNH}}$ || gualaras ||
395 $\overline{\text{YNΘ}}$ || tiricio ||
per Petrum presbyterum || consentiens suscripsi ||
$\overline{\text{YΞA}}$ Pergamius episcopus Antiochiæ || Pisidiæ || et pro absentibus episcopis
396 $\overline{\text{YΞB}}$ Apellino
397 $\overline{\text{YΞΓ}}$ Protogene
398 $\overline{\text{YΞΔ}}$ Marcellino
399 $\overline{\text{YΞE}}$ || Maximo ||
400 $\overline{\text{YΞϛ}}$ Timotheo
401 $\overline{\text{YΞZ}}$ Eutropio
402 $\overline{\text{YΞH}}$ Armenio
403 $\overline{\text{YΞΘ}}$ Musonio
|| consentiens subscripsi ||
$\overline{\text{YO}}$ Stephanus episcopus Ephesi || et || pro absentibus || sub me constitutis episcopis ||
404 $\overline{\text{YOA}}$ Eutropio || Pergami ||
405 $\overline{\text{YOB}}$ Flauiano || Adramyttio ||
406 $\overline{\text{YOΓ}}$ Maximo Assi
407 $\overline{\text{YOΔ}}$ Aretiano || Antandri ||
408 $\overline{\text{YOE}}$ Chrysogono Cymæ
409 $\overline{\text{YOϛ}}$ Alexandro Magnisiæ
410 $\overline{\text{YOZ}}$ Eustathio || Temeni ||
411 $\overline{\text{YOH}}$ Dracontio || Erythriensium ||
412 $\overline{\text{YOΘ}}$ Gennadio Teorum
413 $\overline{\text{YΠ}}$ Iuliano Lebedi
414 $\overline{\text{YΠA}}$ Alexandro Colophonis
415 $\overline{\text{YΠB}}$ Zotico || Aneæ ||
416 $\overline{\text{YΠΓ}}$ Isidoro Prienæ
417 $\overline{\text{YΠΔ}}$ Maximo Tralleorum
418 $\overline{\text{YΠE}}$ Sabbatio || Mastaurorum ||
419 $\overline{\text{YΠϛ}}$ Eustorgio || templi Iouis ||
420 $\overline{\text{YΠZ}}$ Gerontio Arcadiupolis

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 maronii Φ^c maronoi *R* marono *BN*, Μαρωνουπόλεως Γ 2 gualarus *P* ualarsaccopolis Φ^a *cf.* Γ 3 tiricio Φ^r *D*^{corr} *om.* Φ^c sergio Φ^a, Σηρικίου πόλεως Γ 4 consentiens suscripsi Φ^{cr} similiter Φ^a 5. 6 *post* 16 coll. *N* 5 pergamus *BN* Pisidiæ *om.* Φ^a 7 protegenæ *BND* 9 maximino [= Γ] Φ^a 14 similiter Φ^a 15 et *om.* Φ^a*M* 15/16 epis sub me constitutis *M* epis qui sub me sunt Φ^a 17 pergamio *D* pergami ciuitatis Φ^a 18 adramuttio *CV* adramiacio *Y* adramiti *P* adramycti *ADM* adramitti ciuitatis Φ^a 20 antiadorandorum *R* antiadorunt dorum *BN* 21 crisogone *B* crisogene *N* cyrrogono *A* cyrrogno *D*, *corr.* *D*^{mg} 23 eustasio *BPM* eustasie *N* tenedi Φ^c timeni [tameni *N*] ciuitatis Φ^a 24 *om.* *BN* erithroensium *M* eretriensium *D* eritrinensium *P* eryfrorum *R* 28 aneorum Φ^a 31 mastaurorum *AM* mastraurorum *A*^{corr} mastraurarum *D*Φ^r martyrorum Φ^a 32 dios hieru Φ^a 33 aradiupolis *CV* arcadiopolis Φ^c*Y* arediopolis *RB* archiopolis *N*

5 epis sub me constitutis *A* sub me epis constitutis *P* 6 *adscr.* cccccxxx *Y* 10. 7. 11. 8. 12. 9 *coll. D, post* 9 *add. iterum* 11 *D*^{corr} 13 musiono *CV* *om.* *P* 20 *adscr.* cccccxl *Y* atrociana *Y* arooetiana *CVD*^{corr} oretiano *M* 24 dracotio *CV* 25 teniorum *AP* teniorem *D*, *corr.* *D*^{mg} teonidorum *M* 26 lebidi *CV* leuidi *Y* 28 zitico *CV* 29 primenæ *MCV* priminæ *P* primanæ *D* 30 *adscr.* ccccl *Y* traleorum *CV* 31 sabatio *CV* sabastio *A* 32 eustergio *P* iuuis *CV*

421 ΥΠΗ Thoma || Aulii uici ||
422 ΥΠΘ Rufino
423 Υϙ Iohanne || Varettorum ||
424 ΥϙΑ Basilio || teorum ||
425 ΥϙΒ Alexandro Monaulæ
ΥϙΓ per || Esperum || episcopum Pitanæ || consentiens suscripsi ||
ΥϙΔ || Constantinus || episcopus || Bostrorum || et pro || episcopis sub me constitutis ||
426 ΥϙΕ Placco || Gerasis ||
427 ΥϙϚ || Zosyo Esbuntorum ||
428 ΥϙΖ || Malcho Æni ||
429 ΥϙΗ Gauto || Neelorum ||
430 ΥϙΘ Nonno Zerabennæ
431 Φ || Chilone Neapolis ||
432 ΦΑ || Iohanne Erræ ||
433 Iouio ciuitatis || Nebæ ||
434 ΦΒ Gaiano || ciuitatis midamon ||
435 ΦΓ || Seuero ciuitatis Maximianupolis ||
436 ΦΔ Anastasio Eutimiæ
437 ΦΕ || Solemo || Constantinæ
438 ΦϚ Mara Dionysiadis
|| consentiens suscripsi ||
ΦΖ Theodorus episcopus Damasci || pro episcopis sub me constitutis ||
439 ΦΗ Iohanne Palmyræ
440 ΦΘ Dada || Chonocharum ||
441 ΦΙ Eusebio || Iabrodorum ||
442 ΦΙΑ Theodoro Danaborum
443 ΦΙΒ || Abramio alanorum ||
444 ΦΙΓ Petro Coradeorum
|| consentiens suscripsi ||

Φ^{a} [= *RBN*], Φ^{c} [= *APDM*], Φ^{r} [= *CVY*]

VERSIO ANTIQVA 1 aulii ungi *A* auliu uici *P* auliu comæ Φ^{a} 2 rufini Φ^{cr} 3 uarectorum *ADMY* uapeccatorum *P* baretio Φ^{a} 4 terum *Y* reorum Φ^{a}*A*, Σέων (i. e. Σιών) Γ 6 eusperum Φ^{c}*Y* eusebium *CV* esperium Φ^{a} similiter Φ^{a} 7 constantius Φ^{a}*M* bostrensium metropolis similiter Φ^{a} 7 et *om.* Φ^{cr} 7/8 absentibus epis qui sub me sunt Φ^{a} 9 gerassis *CV* gerassi Φ^{c} gerasorum [= Γ] *BN* gerassorum *R* 10 zosso *Y* zosios *A* zisio *D* zosuæ *R* yosuæ *BN* ebuntorum *CV* sebuntorum *PM* subintrorum *AD* erbuntorum Φ^{a} 11 marco uhateno Φ^{a} 12 gauton helom Φ^{a} 14 chilonos Φ^{a} Neapolis *om.* Φ^{a} 15 Iohanne *om.* Φ^{cr} serre *M* reie *P* erras Φ^{a} 16 neuis Φ^{ac}, *corr.* *D*^{mg} 17 gaiano [gaineo *CVD*^{mg}] ciuitatis Φ^{r} gaianupoleos *AP* gaiunupoleos *M* gaiopoleos *D* gaiano Φ^{a} mida [onida *P*] Φ^{c}, *corr.* *D*^{mg} medabon [= Γ] eutimæ Φ^{a} 18 seuero ciuitatis Φ^{r}*D*^{mg} seuerupolis *A* seueropolis *D* seuiropolis *M* seuiropoleos *P* seuerus Φ^{a} maximianopolis *Y* maximianopoleos [maxianopoleos *R*] similiter Φ^{a} *om.* Φ^{c}, *corr.* *D*^{mg} 19 euthiimiæ *R* eutihimiæ *BN* seutimiæ Φ^{c} 20 solemon Φ^{a} solemo chi *M* 22 *om.* Φ^{a} 23 episcopus Damasci *om.* *BN* et metropolis qui sub me sunt epi Φ^{a} 25 crum [corum *D*^{corr}] honocha *CVD*^{corr} corum Φ^{c} poleschona charon Φ^{a} 26 iabrudorum *P* iobradorum *D* iabrorum *A* iambrudum ciuitatis Φ^{a} 27 nabadorum *M* dahaborum *BN* 28 abrahamio Φ^{a} arlanorum [= Γ] Φ^{a} 30 similiter Φ^{a}

6 pitanne *M* 11 CCCCLX *adscr.* *y* 13 zerabuenne *AP* zeraboennæ *D* zarabuene *M* 16 iobio ciuitatis *CV* geuispoleos *A* giuspoleos *D*, *corr.* *D*^{mg} gebispoleos *M* bispoleos *P* 20 constantiæ *Y* constantiane [= Γ] *M* 21 zionisiadis *Y* dyonyryadis *CVD*^{mg} dionissiadis *PM* dionyssanis *A* dionissamis *D* 24 CCCCLXX *adscr.* *y* 27 theodorum *CV* 29 caradeorum *P* cadeorum *AD*

ΦΙΔ Stephanus episcopus || Hierapoleos pro deoamantissimis episcopis sub me constitutis ||

445 ΦΙΕ || Vranio Surorum ||

446 ΦΙϛ Mara || Orimorum ||

447 ΦΙΖ Dauid || Europi ||

448 ΦΙΗ Cosma

449 ΦΙΘ || Mariano polis Rosafassy ||

|| consentiens suscripsi ||

10 DIVINISSIMVS ET PIISSIMVS DOMINVS NOSTER AD SCAM SYNODVM D: || Dicat sancta synodus || si || secundum consensum omnium sanctorum episcoporum definitio nunc relecta prolata est.

11 OMNES CLAMAVERVNT: || Omnes sic || credimus una fides una || uoluntas ||. omnes || id ipsum || sapimus. omnes consentientes suscripsimus. omnes orthodoxi sumus. hæc fides patrum. hæc fides apostolorum. hæc fides orthodoxorum. hæc fides || orbem terræ || saluauit. Marciano nouo Constantino, nouo Paulo nouo Dauid. annos Dauid imperatori. || pio ||, domine, uitam ei, nouo Constantino, nouo Marciano. uos || estis pax orbis. || pie domine uitam ei. || conseruet || uos fides uestra. Christum || quem || honoras, ipse te custodiat. || orthodoxam || fidem tu || roborasti ||. sicut apostoli, ita creditis. augustæ multos annos. uos lumina orthodoxiæ. propter hæc ubique pax est. lumina pacis, domine, tu custodi. luminaria mundi, domine, tu custodi. perpetua memoria nouo Constantino. quæ ex genere orthodoxa est,

10 VERSIO ANTIQUA Sacratissimus et piissimus dominus noster ad sanctam synodum dixit: Sancta synodus dicat si consensu omnium reuerentissimorum episcoporum pronuntiata est quae in praesenti relecta est definitio.

11 Omnes clamauerunt: Sic omnes credimus. una fides, una sententia. omnes idem sapimus. omnes consentientes suscripsimus. omnes orthodoxi sumus. haec fides patrum. hæc fides apostolorum. hæc fides orthodoxorum. hæc fides uniuersum mundum saluauit. Marciano nouo Constantino, nouo Paulo, nouo Dauid. anni Dauid imperatori. pie, domine, uitam ei, nouo Constantino, nouo Marciano. uos pax estis uniuersi mundi. pie domine, uitam ei. custodiat uos fides uestra. Christum honoras: ipse te custodiat. rectam fidem tu firmasti. sicut apostoli, ita credidistis. *cetera uideas* p. 177, 6

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 21/22 *ad* luminaria — custodi *referenda*] quod adieci, in solo Acū codice inueni C^{mg}

1 hieropoleos *Y* hieraspoleos Φc ierapolis metropolitanus Φa 1/2 et pro qui sub me sunt reuerentissimis epis Φa 1 dī amantissimis *APM* episcopis *om. A* 3 oranio Φa sororum *A* surumoru *P* suron Φa 4 de orimo Φa oriorimorum *P* 5 europu Φa 6 cccclxxx *adscr. y* 7 marianopolis *DY* marianupolis ΦΙΘ [ΦΙΘ *om. A*] *CVA* marinupolis *M* marianus [marinianus R^{corr}] Φa rosafasa Φa *om.* Φc, *corr. D* 8 similiter Φa *subscr.* cxxx frs ccccLxx Φa

Φcr 9—22 9 diuinissimus $V^{corr}Y$ diuissimus CD^{mg} sacratissimus Φc noster dominus *MY* noster domnus *AD* 10 si *om. AD* consensum *om. CV* 12 omnes *om.* Φc 13 idem ipsum *A* 14/15 hæc² — orthodoxorum *om. Y* 15 orthodorum *C* 16 Paulo nouo *om.* Φc, *corr. D* annus *ACV* pio ΦrD^{corr} pie V^{corr} *om.* Φc 17 piissime Φc domne CD^{mg} 18 conseruat *AD* honoratis *A* 19 credetis *A* credidistis A^{corr} credidisti *D*, *corr.* D^{mg} 20 lumen *Y* orthodoxæ *P* 21 tu *om. P* 21/22 luminaria — custodi *om.* Φc [*cf. Rusticum*], *corr. D* 21 mundi *om.* D^{corr} te *CV om. PM* 22 pertua *CV*

Φa [= *RBN*]

VERSIO ANTIQVA 23—33 30/31 nouo — ei *om. B* 33 creditis *BN*

deus eam custodiat. custodem fidei deus custodiat. eam quæ semper pia est, deus custodiat. pie orthodoxe quæ contraria est hæreticis, deus eam custodiat. omnes hæreticos tu fugasti. Nestorium et Eutychen tu persecuta es. absit inuidia a uestro imperio. digni fide, digni Christo, absit inuidia a uestro imperio. fideles imperatores sic honorantur. deus custodiat potestatem uestram. deus pacificet imperium uestrum. Marcianus nouus Constantinus. Pulcheria noua Helena. zelum Helenæ tu sectaris. uestra uita || munimen || cunctorum est. uestra fides ecclesiarum gloria est.

12 Et post has uoces || DIVINISSIMVS || ET PIISSIMVS || NOSTER DOMINVS || AD SCAM SYNODVM D: Licet laborem uestræ reuerentiæ fatigationemque fecerimus, tamen maximas gratias agimus omnium saluatori deo quia multorum errantium circa fidem amputata || discordia || in unam eandemque || religionem || omnes nunc || una uoluntate || conuenimus sperantes || celerrimam || uestris || ad diuinitatem || precibus et || circa omnia || pacem || nobis || a deo donari.

13 || OMNES CLAMAVERVNT: || Hæc digna uestro imperio. hæc propria uestri regni. hæc correctio uestri imperii, digne fide, digne Christo, digne imperio, digne fide et religione. propter hæc pacificatur orbis terrarum. hæc digna uestro imperio. per te orthodoxia firmata est, per te hæresis non est. cælestis rex, terrenum custodi, per te || firmata || fides est. cælestis rex, augustam custodi, per te fides firmata est. unus deus, qui hoc fecit. rex cælestis augustam custodi. digne pace, hæreticos tu fugasti. Nestorio et Eutychi anathema, anathema et Dioscoro. per uos fides, per uos pax. hæc oratio ecclesiarum, hæc oratio pastorum. Nestorio et Eutychi et Dioscoro anathema.

14 Et post has uoces || DIVINISSIMVS || ET PIISSIMVS || DNS NOSTER || AD SCAM SYNODVM D: Pia et catholica fide a sancta et uniuersali synodo secundum patrum expositionem declarata iustum simul et || expediens || esse nostra tranquillitas approbauit omnem de cetero contentionis occasionem de sanctæ fidei religione penitus amputari. si quis igitur idiota uel militaris seu clericus publice de fide turbam congregans sub optentu disputationis tumultum fecerit, sciat quia si quidem idiota sit, ab urbe regia expelletur, militaris uero seu clericus gradus sui periculum sustinebunt et pœnis aliis subiacebunt.

Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*]

ADNOSTATIONES RVSTICI 1/2 *signum ante* 1 custodem *positum, alterum supplendum est post* 2 custodiat²] quod adieci, a signo hoc ambo Græci codices habent $C^{mg}D^{mg}$ 9 et — uoces *signis inclusa*] Græci non habent $C^{mg}D^{mg}$

1/2 custodem — custodiat² [*cf. Rusticum*] *om.* Φc, *corr. D*mg 1 ea *CVD*mg 2 pio *CVD*mg pie et V^{corr} 3 euticeten *D* est *Y* 4 a *om. CV, corr. V* digni¹ — imperio *om. CV* fidei *D* 5/6 pacifici et *CV, corr. V* 7 cautela Φc 9 sacratissimus Φc noster *om.* Φc imperator Φc 11 saluatori nro *Y* errantium *om. APD* 12 discordia est Φc eadem quæ *CV, corr. V* fidem Φc 12/13 una uoluntate *om.* Φc in una *Y* 13 celerem Φc ad diuinitatem *om.* Φc 13/14 præcipibus *CV* 14 meliorem super omnes nos [uos *M om. AP*] Φc 14 nobis *om.* Φc 15 sca synodus iterum clamauit Φc 16 regni] regni imperii [imperio *P*] *PY* imperii *om. P* digne¹] digni Φc*CV, corr. V* digni (*ter*) Φc digne imperio *om. M* 17 pacificat *P* digna est *P* 19 firma Φc 19/20 cælestis — est *om. M* 20 firma fides *PD* firma *A* 21 paci *D*Φr eutychete *P* 22/23 apostolorum *A* 23 eutyche *P* 24 sacratissimus Φc imperator Φc noster *om.* Φc 25 ad *Y om. M* 26 declaratam *Y* conueniens Φc, *corr.* Dmg 27 sca *AM* 28 amputare *PM* si quis] quisquis *D* 29 quidem] quem *P* 30 expellitur *AD* expellatur *PM* si militaris *A* siue *D* 31 et — subiacebunt *om. M*

15 OMNES CLAMAVERVNT: Multos annos imperatori. multos annos augustæ. pio et Christiano. ecclesias tu correxisti, orthodoxiam tu confirmasti. augustæ orthodoxæ multos annos. piæ et amatrici Christi. imperium uestrum deus custodiat. uos hæreticos expulistis. Nestorio et Eutychi et Dioscoro anathema. trinitas hos tres damnauit. in perpetuum maneat uestrum imperium.

11 VERSIO ANTIQVA augustæ multi anni. uos lumina rectæ fidei. propter hæc ubique pax. lumina pacis, domine, custodi. lumina orbis terrarum, domine, custodi. sempiterna memoria nouo Constantino. quæ ex genere orthodoxa est, a deo custodiatur. quæ semper pia est, a deo seruetur. custodem fidei deus custodiat. pie et orthodoxe aduersarium hæreticorum deus custodiat. omnes hæreticos tu expulisti. Nestorium et Eutychen tu fugasti. absit inuidia a uestro imperio, digni fide, digni Christo. absit inuidia amanti Christum imperio. fideles imperatores ita honorantur. deus custodiat potentiam uestram. deus pacificet imperium uestrum. Marcianus nouus Constantinus. Pulcheria noua Helena. Helenæ fidem demonstrasti. Helenæ zelum tu ostendisti. uestra uita omnium tutela. fides uestra gloria ecclesiarum.

12 Piissimus et sacratissimus dominus noster ad sanctam synodum dixit: Etsi laborem uestræ reuerentiæ et fatigationem fecimus, maximas gratias confitemur omnium saluatori deo quod multis errantibus circa fidem iam expulsa discordia in unam eandemque religionem consentientes omnes conuenimus sperantes celeriter ad meliora uestris orationibus uniuersalem nobis pacem a deo esse donandam.

13 Omnes clamauerunt: Ista digna tuo imperio. ista propria sunt uestri imperii. hæc perfectio uestri imperii, digne fide, digne Christo, digne et imperio et religione. propter hæc pacem habet uniuersus mundus. hæc digna tuo imperio. per te recta fides firmata est, propter te non est hæresis. cælestis imperator, terrenum custodi; per te firma est fides. cælestis imperator, augustum custodi. unus deus qui hoc peregit. cælestis imperator, augustum custodi. digne pace, hæreticos tu fugasti. Nestorio et Eutycheti anathema et Dioscoro. propter uos fides, propter uos pax. hæc oratio ecclesiarum, hæc oratio pastorum. Nestorio et Eutycheti et Dioscoro anathema.

14 Sacratissimus et piissimus dominus noster ad sanctam synodum dixit: Pia et catholica fide a sancta et uniuersali synodo secundum expositionem patrum manifestata iustum simul et expediens esse nostra serenitas adprobauit omnem in reliquo controuersiæ occasionem de religione sanctissima expellere. ergo si quis priuatus aut militans aut in clero conunmeratus puplice de fide multitudinem colligens sub intuitu disputationis tumultum fecerit, sciat quia qui priuatus est, a regali ciuitate expelletur; qui militat, circa suam militiam et clericus circa proprium gradum periclitabuntur et aliis submittentur pœnis.

Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

ADNOSTATIONES RVSTICI 2 *sine certa relatione, sed cf. Y*] amanti Christum [ammanti $\overline{\text{xpo}}$ *C*^{mg}] imperatori multi anni pio et amatori Christi *C*^{mg}

2 Christiano] $\overline{\text{xpiano}}$ amanti $\overline{\text{xpm}}$ imperatori multi anni pio et amatori $\overline{\text{xpi}}$ multi anni [*cf. notam C*^{mg}] *Y* confortasti *PM* 3 multi anni orthodoxæ multos annos *CVD*^{corr}

Φ^a [= *RBN*]

6 anguste *BN corr. N* 20 eadem quæ [qui *N*] *BN* 21 donandum *B* 22 tua *R* imperii] imperio *BN* 25 firma *N* 27 digni *BN* 28 dioscori *N* 31 sacratissimas *BN* 33 et *om. B* 34 contrauersiæ *R* 36 est *om. B*

15 VERSIO ANTIQVA Omnes clamauerunt: Multi anni imperatori amanti Christum. imperatori multi anni piissimo et Christianissimo. ecclesias tu erexisti, rectam fidem tu confirmasti. multi anni augustæ orthodoxæ. multi anni piissimæ *pergit* p. 179, 1

16 || DIVINISSIMVS || ET PIISSIMVS || NOSTER || IMPERATOR AD $\overline{\text{SCAM}}$ SYNODVM $\overline{\text{D}}$: Quædam capitula sunt quæ ad honorem uestræ reuerentiæ uobis seruauimus, decorum esse iudicantes a uobis hæc regulariter potius formari per synodum quam nostra lege sanciri.

Et iubente || DIVINISSIMO || ET PIISSIMO PRINCIPE BERONICIANVS VIR DEVOTVS SECRETARIVS DIVINI CONSISTORII CAPITVLA ITA RELEGIT

PRIMVM CAPITVLVM

17 Eos qui uere et sincere solitariam arripiunt uitam, debito honore dignos efficimus; quoniam uero quidam sub prætextu solitariæ uitæ et ecclesias et communes conturbant causas, placuit nullum quidem || ædificare || monasterium præter uoluntatem episcopi ciuitatis neque in possessione præter uoluntatem domini possessionis, eos uero monachos qui per singulas ciuitates sunt atque prouincias, subici episcopo et quietem amplecti et intendere solo ieiunio et orationi et neque ecclesiasticis neque publicis inportunum rebus existere, nisi forte iubeatur eis propter necessariam causam ab episcopo ciuitatis. sed neque potestatem habere monachos suscipere in monasteriis suis seruos aut inscripticios præter uoluntatem dominorum.

CAPITVLVM SECVNDVM

18 Quoniam uero aliqui clericorum et monachorum pecuniæ amore languentes curis mundanarum rerum semet ipsos subiciunt conductores possessionum aut procuratores constituti aut domibus obseruantes tamquam dispensatores effecti, placuit huic sancto et magno concilio nullum clericum conducere possessiones aut curationem suscipere, nisi forte ei a proprio episcopo iubeatur ecclesiasticarum possessionum habere sollicitudinem. si quis autem post hunc terminum aut ipse conducere præsumpserit aut per alium quemlibet hanc curam suscipere, hunc || ecclesiastico || subdi supplicio; quod si in contentione perstiterit, dignitate nudetur.

CAPITVLVM TERTIVM

19 Clericos in ecclesia constitutos non licere alterius ciuitatis ecclesiæ deputari, sed permanere illic in qua ministrare ab initio deputati sunt, extra illos scilicet, qui amissis propriis prouinciis ex necessitate in alia ecclesia transierunt. si quis || uero || post hanc definitionem clericum alio episcopo competentem susceperit, placuit extra communionem fieri et eum qui susceptus est, et qui suscepit, donec clericus qui excessit, ad propriam reuertatur ecclesiam.

Φ^c [= *ADM*], Φ^r [= *CVY*]

5 sacratissimus Φ^c noster *om.* Φ^c, *corr. D* 7 firmari P^{corr} symbolum *A* 9 secundum iussionem diuinissimi et piissimi principis [*cf.* Φ^a] V^{corr} sacratissimo Φ^c deuctus *CV*, *corr.* Y 10 diuino *CY*, *corr. V* ita *om. CV* recitauit Y 12 uitam arripiunt *P* eos dignos [= Φ^a] V^{corr} 13 et^1 *om. Y* ecclesiasticas *AD* 14 disponere [OIKONOMEIN *pro* OIKOΔOMEIN] Φ^c, *corr.* D^{mg} 15 possessionem *APD* Φ^r positionem D^{mg} 17 sole Y solum V^{corr} soli *DM* 18 regibus *CVD*^{mg} 20 scripticios *Y* 22 aliquid Y amore pecuniæ *D* 25 magna *CY*, *corr.* Y curationum *CV*, *corr. V* 26 suscipiens *CVD*^{mg}, *corr.* Y 27 ipse] in se *CV*, *corr.* Y 28 ecclesiastico *om.* Φ^c, *corr. D* 29 subiaceat [= Φ^a] V^{corr} præsteterit *A* persisterit *Y* uideatur *M* priuetur *Y* 31 in alterius — ecclesia *M* deportari *A* 33 aliam *D* aliena *CV* ecclesiam *D* 34 uero *om.* Φ^c clericorum *MCV*, *corr. V* 35 susceperit *CV* 36 clericos *CV*, *corr.* Y

15 VERSIO ANTIQVA amanti Christum. uestrum imperium deus custodiat. hæreticos uos eiecistis. Nestorio et Eutycheti et Dioscoro anathema. trinitas hos tres damnauit. in perpetuum uestrum imperium.

16 Sacratissimus et piissimus noster dominus ad sanctam synodum dixit: Aliqua sunt capitula quæ ad honorem uestræ reuerentiæ uobis seruauimus, iustum existimantes hæc a uobis regulariter per singulam synodum formari quam legibus nostris sanciri.

Et secundum iussionem diui et piissimi domini nostri Veronicianus deuotissimus * sacri consistorii capitula ita relegit

17 Qui uere et sincere in solitariam uitam migrant, debito honore eos dignos iudicamus; quia autem aliqui monachili habitu utuntur et ecclesias et res communes perturbant, placuit neminem ædificare monasterium sine uoluntate episcopi ciuitatis, neque autem in possessione sine uoluntate domini possessionis. monachos autem qui in unaquaque ciuitate et prouincia sunt, subditos esse episcopo et otium amare et solis ieiuniis et orationibus intentos esse, neque autem ecclesiasticis neque publicis negotiis se implicare, nisi forte aliquando iussi fuerint propter causam necessariam ab episcopo ciuitatis. neque potestatem habere monachos suscipere in suis monasteriis seruos aut adscripticios sine uoluntate dominorum.

18 Quia aliqui in clero constituti et monachi diuitiarum cupiditate detenti in curas hominum sæcularium semet ipsos inmittunt et conductores possessionum uel uilici fiunt uel domibus quasi dispositores obseruant, placuit huic magnæ et sanctæ synodo nullum clericum conducere possessionem uel suscipere procurationem, nisi forte a suo episcopo iussus fuerit curam ecclesiasticis possessionibus adhibere. si quis autem post hanc definitionem uel ipse conducere audeat uel si per alterum aliquem talem suscipiat curam ecclesiasticis pœnis iste subiaceat; si autem certans perseueret, eum dignitate nudari.

19 Clericis in ecclesia constitutis non liceat alterius ciuitatis ecclesiæ clericorum deputari, sed in illa esse constitutos, in qua seruire ab initio meruerunt, præter illos qui amissa patria propter necessitatem in aliam ecclesiam migrauerunt. si quis autem post hanc definitionem clericum ad alium episcopum pertinentem suscipiat, placuit eum excommunicari et susceptum et susceptorem, quousque ad propriam ecclesiam clericus reuertatur.

20 Et post hanc lectionem traditis capitulis || a diuinissimo || et piissimo || domino nostro religiosissimo || episcopo regiæ Constantinopolis Anatolio OMNES CLAMAVERVNT: Multos annos imperatori pio Christiano. Christum, quem colis, ipse te seruet. hæc fide digna sunt. sacerdoti imperatori multos annos. ecclesias tu erexisti, uictor bellorum, doctor fidei. multos annos augustæ piæ, amatrici Christi. orthodoxæ multos annos. uestrum imperium deus conseruet. hæreticos uos destruxistis. fidem uos custodistis. inuidia ab imperio uestro procul sit. imperium uestrum per sæculum sit.

Φ^a [= *RBN*]; *inde adfert Pelagius papa* II [t. IIII 2 p. 127, 22. 23] 4—6 firmari 5 reseruauimus *Pel.* 6 firmari *Pel.* ūris *BN* 8 *excidit* secretarius 10/11 indicauimus *BN* 11 qui Φ^a 18 aut *om. BN* adscriptios *R* 20 uici *N* 24 aliquem *RB* alterum *N* suscipiet *BN* 25 et ecclesiasticis *B* 26 clericorum *malim deesse* 30 susceptorum *BN*

Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

32 traditis *om. C* porrectis [= Φ^a] *V*corr sacratissimo Φ^c principe Φ^c 33 nostro *om.* Φ^c reuerentissimo *ADM om. P* episcopo *om. P* 34 pio et [= Φ^a] *V*corr conseruet *A* 36/37 orthodoxiæ *CV, corr. V* 39 per sæculum] perfectum *AD, corr. D*mg in [*om. P*] perpetuum *PM*

21 Et post hæc || DIVINISSIMVS || ET PIISSIMVS || NOSTER DNS || AD SCAM SYNODVM D: Ad honorem sanctæ martyris Euphimiæ et uestræ pariter sanctitatis Calchedonensium ciuitatem, in qua sanctæ fidei concilium gestum est, metropolis priuilegia habere sancimus, nomine tantum hanc honorantes, salua uidelicet Nicomediensium ciuitati propria dignitate.

22 OMNES CLAMAVERVNT: Iustum iudicium imperatoris. digne sancta martyre. unum pascha orbis terrarum. circumuentiones episcoporum uos cohibetis. hæc sancta te custodiat. supplicamus, dimitte nos. pie imperator, dimitte nos.

23 || DIVINISSIMVS || ET PIISSIMVS || DOMINVS NOSTER || MARCIANVS PP AVG AD SCM CONCILIVM D: Multum quidem estis itinere fatigati laborem perferentes; uerumtamen sustinete tres adhuc aut quattuor dies et præsentibus magnificentissimis nostris iudicibus quæcumque uultis, mouete, || competens || adepturi || solatium ||. nullus uestrum antequam perfecti termini ex omnibus proferantur, a sancto concilio discedat.

20 VERSIO ANTIQVA Et post lectionem porrectis capitulis a diuinissimo et piissimo domino nostro reuerentissimo episcopo Anatolio regiæ ciuitatis omnes clamauerunt: Multi anni imperatori pio et Christiano. Christus quem colis, ipse te custodiat. hæc fide digna. pontifici imperatori. ecclesias tu correxisti., uictor bellorum, doctor fidei. multi anni augustæ piæ et amanti Christum. orthodoxæ multi anni. imperium uestrum deus custodiat. hæreticos uos deposuistis. fidem uos conseruastis. absit inuidia imperio uestro. per sæcula uestrum imperium.

21 Sacratissimus et piissimus dominus noster ad sanctam synodum dixit: Ad honorem sanctæ martyris Eufimiæ et uestræ sanctitatis Chalcedonensium ciuitatem, in qua sancta fides per synodum confirmata est, priuilegia habere metropolitanæ ciuitatis decreuimus, nomino tantum eam honorantes, seruato scilicet quidem Nicomedensium ciuitatis proprio iure.

22 Omnes clamauerunt: Iustum iudicium imperatoris. digne sancta trinitate. unum pascha uniuerso mundo. uiolentias episcoporum uos prohibete. sancta trinitas te conseruet. supplicamus, dimitte nos. pie imperator, dimitte nos.

23 Sacratissimus et piissimus dominus noster Marcianus pp augustus ad sanctam synodum dixit: Laborastis multo spatio fatigationem perpessi, sustinete autem tres aut quattuor dies adhuc et præsentibus magnificentissimis iudicibus nostris singula quæ uultis, digno auxilio merituri mouete. nemo autem ex uobis antequam detur de omnibus perfecta definitio, a sancta synodo discedat.

Φc [= *ADM*], Φr [= *CVY*]

1 sacratissimus Φc noster *om.* Φc imperator Φc 2 euphemiæ *PDY Vcorr* 3 metropolitanæ ciuitatis *Vcorr* 3/4 sanciuimus *M* 4 nicomedensium [= Φa] Φr*D*corr*P*corr 6 scæ *D* martyris *Y* trinitate *Vcorr* 7 orbi *PM* cohibistis *P* 7/8 hæc sancta Φr sca Φc, *corr. D* scá trinitas [= Φa] *Vcorr* 9 sacratissimus Φc imperator Φc, *corr. D* noster *om.* Φc, *corr. D* papa *M* 9/10 scam synodum *M* 10 multo [= Γ] *PM* in itenere *A* fatigatis *Y* pferentes *D*mg 11/12 iudicibus nris *D* 12 quæque *ADMY*, *corr. D* singula quæque *P* competenti — solacio Φc, *corr. D* 13 proferuntur *P* *subscr.* explicit actio sexta Φr*APD* explicit actio sexta calchedonensis concilii *M*

Φa [= *RBN*]; *inde adfert* 29 supplicamus — 33 *Pelagius papa* II *t.* III 2 *p.* 127 14 electionem *N* 18/19 orthodoxiæ *N* 23 eufemiæ *BN* calchedonensium *BN* subscr. EXP ACTIO SEXTA SYNODI CALCHEDONENSIS INCIPIVNT EIVSDEM SYNODI TITVLI CANONVM NVMERO XXVII Φa

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

IVSSV ATQVE MANDATO

SOCIETATIS SCIENTIARVM ARGENTORATENSIS

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

TOMVS ALTER
VOLVMEN TERTIVM
PARS TERTIA

MDCCCCXXXVII

WALTER DE GRUYTER & CO.
VORM. G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG — J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG — GEORG REIMER — KARL J. TRÜBNER — VEIT & COMP.
BEROLINI ET LIPSIAE

CONCILIVM VNIVERSALE CHALCEDONENSE

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

VOLVMEN TERTIVM

PARS TERTIA

ACTIONES VII—XVI. CONCILII ALLOCVTIO

AD MARCIANVM

MDCCCCXXXVII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORM. G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG — J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG — GEORG REIMER — KARL J. TRÜBNER — VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

PRÆFATIO

I. DE VLTIMAE GESTORVM PARTIS CODICIBVS

In Versione antiqua [Φ^a] ut canones actionem sextam secundum Gesta Græca statim secuntur, ita et actionum particularium ordo numerique retinentur Græci usque ad actionem ιε de Athanasio Sabinianoque episcopis Perræ. tum omittitur actio ις, in qua recitata est epistula [52] quam Leo papa legatis dedit perferendam ad concilium quod primo Nicæam conuocatum, deinc Chalcedonem translatum est. unde factum est ut actio ιζ de sedis Constantinopolitanæ priuilegiis in Versione antiqua numeraretur XVI. finem faciunt concilii allocutio ad Marcianum et relatio ad Leonem. quæ cum in Versionem antiquam correctam [Φ^c] propter rationes quas exposui uol. I part. 3 p. XVIII, non recepta esset, tamen in fine codicis Vaticani 1322 [*A*] eiusdem librarii opera perscripta est, qui Collectionem Vaticanam rerum Chalcedonensium codici antiquo præmisit [cf. uol. II part. 2 p. V]. exemplari usus est pleniore Versionis antiquæ quam ipsi huius codices; adicit enim qui in illis non extat, catalogum subscriptorum. quoniam relatio in recensione Φ^c, sicut modo dixi, non extat, a Rustico uero denuo translata et in collectiunculam illam recepta est, quam a se ipso compositam actioni III, quæ est de Dioscoro, adiunxit [cf. uol. I 3 p. XVIII sq], in hac editione, quæ Rusticum sequi debet, relationis istius uersioni antiquæ locum aptiorem non inueni nisi in appendice post Rustici illam collectiunculam inserto p. 355—360.

Tres codices principales Versionis antiquæ [*RBN*] descripsi part. I p. VII sq.; desinit codex *B* p. 539, 31 in uoce *episcopo* quæ claudit paginam. sed in actione de Athanasio Perrensi inde a uocabulis *sed quia* p. 516, 25 accedit codex Vaticanus 1319 [*V*]. quem inde ab initio corporis Chalcedonensis transscriptum esse de ipso codice Parisino 11611 [*C*] editionis Rustici [Φ^r], ita tamen ut multas lectiones codicis cuiusdam Versionis antiquæ [Φ^a] correctura sæpe etiam uiolenta inferret, olim [part. I p. XII] exposui. at librarius, ni fallor, nouus inde a f. 219^r, quod incipit a uocabulis *passa est et qui dicunt* [p. 481, 11], codicem *C* nescio quam ob causam prorsus abiecit rediitque ad suum codicisque Casinensis 2 [*M*] exemplar commune, unde partem priorem, quæ Gesta concilii Epheseni prioris continebat, desumpsit [cf. t. I 4 p. XVI sq. 3 p. I]. ultima illius exemplaris portio perierat, nam codex *M* Gestorum Chalcedonensium finem facit in uocabulis p. 516, 25 *ipsum Athanasium* atque sine interuallo adiungit Leonis epistularum collectionem Casinensem [cf. uol. 4 p. X sq.]. codex *V* uero sicut supra dixi, inde ab his ipsis uocabulis transscribit codicem quendam Versionis antiquæ, sine dubio eundem ex quo antea lectiones desumpsit quibus codicem *C* corrigeret. omisit igitur canones, qui in Φ^a sicut in exemplari Græco post actionem VI positi eo quo perscribuntur loco in Φ^c et Φ^r, post actionem de Athanasio et Sabiniano, iam non extant, sed exhibet non aliter quam ceteri codices Φ^a actionem de priuilegiis sedis Constantinopolitanæ atque synodi allocutionem ad Marcianum et relationem ad Leonem. quam in hac uariam habet lectionem, quoniam p. 355 sq. non adnotaui, hic, ne quicquam editionis plenitudini deesse uideatur, propono:

p. 355, 7/8 calcedone 10/11 calcedona 13 gratia ut confirmatum *om.* 24 apparuit 26 se *om.* 30 eccl$\bar{æ}$ ih$\bar{m}$ 31 ad hædificationem 35 pre se ferentem 356, 1 custodem 11/12 alacritate 14 circa eum tres 16 hoc 21 eufemia 27 comparauit 31 traciæ 34 plurimis 357, 4/5 s$\bar{c}$itatis locum $\bar{u}$ræ *in* $\bar{u}$ræ locum *corr.* 17 sedes [*sic*] 21 a *om.* 22 Et *om.* 23 uos ora 23/24 d$\bar{m}$ amatissime 25 urbis 27 hierosolimitanus 28 *post* pater *finem facit subscribendo* EXPLICIT

De iis quæ in *V* secuntur, disserui uol. 4 p. XI sq.

Casu quodam accidit ut exemplari unde transscripti sunt codices *RNV*, inter folium cuius ultima erant uocabula *instaurare cupientes* [p. 556, 23 not.] et id quod incipiebat *atque obsistentes*, quaternio infigeretur libri cuiusdam qui continebat epistulam quam non multo post a. 431 scripserunt monachi Hispani Vitalis et Tonantius ad Capreolum episcopum Carthaginis huiusque responsum. utraque simul cum Leporii libello satisfactionis ex codice Heroualliano, qui ubi nunc lateat, nescio, primus edidit Iac. Sirmond a. 1630 in opusculis dogmaticis æterum quinque scriptorum [= Sirmondi opera uaria I p. 361 sq. ed. Paris. 1696]. quoniam uero frustulum illud quod codicibus *RNV* intrusum est, ex codice desumptum est quem Heroualliano multo meliorem fuisse manifestum est, non inutile duxi totum id hoc præfationis loco, ubi de codicibus illis ago, proponere.

L II 1690 M IIII 558 Rom. 1, 2 Ies. 7, 14 Mt. 1, 23 Iesu Christi domini nostri. uerum et Esaias auctor prophetarum sic dicit: ecce uirgo concipiet et pariet filium et uocabitis nomen eius Emmanuhel, quod est interpretatum nobiscum deus. sed et hominem purum dicunt pependisse in cruce; comprehensum (*leg.* -o), aiunt, recessit deus ab eo. quibus paruitas nostra sic dicit: numquid deus recessit ab homine assumpto, nisi Mt. 27, 46 quando dixit de cruce eli eli lama sabacthani, deus meus deus meus, quare me dereliquisti? ideoque prouolutis genibus exoramus humiles famuli tui sanctum apostolatum uestrum ut informetis paruitatem nostram in id quod rectum habet fides catholica, et detis ueniam insipientiæ uel imperitiæ nostræ, si quid per ignorantiam incurrimus. potens est dominus deus noster Iesus Christus sanctis orationibus uestris [nostri] ueniam dare, ne ueniamus in profundum malorum.

Ora pro nobis, domine sancte uenerabilis et beatissime papa.

L II 1691 M IIII 559 Dilectissimis ac religiosissimis filiis Vitali et Tonantio Capreolus episcopus. Sumptis atque perlectis litteris uestris, quas per Numinianum religiosum uirum, filii dilectissimi, transmisistis, saluti ac studio uestro, quo fundatæ ac uetustæ fidei catholicæ regulam inuiolabili pietate tenetis ac defenditis, plurimum gratulatus aduerto Nestorianæ hæreseos nouam infandamque perniciem, sicut quibusdam locis iam cœperat pullulare, apud uos quoque uelle zizaniæ suæ semina imperitorum cordibus inicere. uerum credo atque confido perfectum agricolam deum dominum omnium creatorem

---

Φ^a [= *RNV*], *s* [Sirmondi editio]

1 etiam et *s* isaias *NVs* prophetarum auctor *N* 2 in utero concipiet *s* 5 numquid *NV* nunc quid *R* nunquam *s* 6 sabathani *V* meus[1] *om. s* 6/7 me dereliquisti me *R* 7 prouoluti *s* famuli Φ^a serui *s* 8 id Φ^a his *s* 9 uel imperitiæ *s* et ignorantiæ Φ^a ignorantia *N* 10 incedimus *s* deus — Iesus *om. s* 11 n$\bar{r}$i$\bar{s}$ *RV* nostri Φ^a nobis *s*, *deleui* deveniamus *s* 12 beatissimi *R* pater *V* *in fine add.* SVBSCRIPTIO. Incolumem uenerabilitatem tuam nobis dominus noster Iesus longiorem conseruet, domine sancte ac uenerabilis papa *s* 13 *superscr.* CAPREOLI EPISCOPI CARTHAGINIENSIS RESCRIPTVM *s* ac Φ^a et *s* tonantio Φ^a Constantio *s* 15 ac[1]] et *s* n$\bar{r}$o *N* uetustate *RV* catholicæ fidei *s* 16 aduerto *scripsi* ad [at *V*] uero Φ^a aduerti *s* 16/17 Nestorianam hæresim *s* 18 imperatorum *N* corda jacere *s* 19 d$\bar{m}$ d$\bar{n}\bar{m}$ Φ^a dominum nostrum *s*

in omni loco dominationis suæ habere ac semper habiturum esse dignos euangelicæ frugis operarios, qui licet ante tempus messionis inmunda semina extirpare non debeant, continuis tamen orationibus ac prædicationibus semper inuigilent ut aut et illa, cum tempus est, si fieri potuerit, conuertantur et commutentur in triticum aut certe non usquequaque inimicus humani generis tenera frumentorum germina nascentia per adulterinam intermixtionem ualeat suffocare. iam enim, quod etiam ad uestram, filii, notitiam peruenisse non dubito, intra Orientis partes, ubi primum pestis ista surrexit, congregata gloriosa synodo sacerdotum, cui etiam legatio nostra non defuit, in uestibulo cum suo auctore atque adsertore compressa et radio apostolicæ lucis extincta est. nec mirari debet caritas uestra, si etiam post damnationem suam inter morientis fœtidos adhuc flatus exspiret. est enim semper pertinax hæreticorum audacia et in suam male perniciem urgente peccatorum pondere perseuerat. quod si nondum forsitan cognouistis, facile lectione poteritis addiscere. quamuis igitur Christianis et deuotis mentibus ipsa uniuersalis ecclesiæ auctoritas plene sufficiat nec uestra, quantum missus a uobis sermo perdocuit, in hac causa minor uideatur assertio, ne tamen ego quoque petitioni atque interrogationi sanctæ necessarium uidear denegasse responsum, unam ueramque doctrinam hanc esse confiteor, quam euangelica tenet ac tradit doctrinæ antiquitas, id est dei filium deum uerum et hominem uerum unius prorsus atque inseparabilis esse personæ. nec sicut in aliis patriarchis prophetis apostolis ceterisque sanctis et præclarissimis uiris habitauit aut habitat deus, ita in Christum Iesum diuinam illam plenitudinem uelut extrinsecus credimus aduenisse, sed proprio quodam atque ineffabili modo filium dei etiam filium hominis factum, ut qui ingeniti patris substantia unigenitus permanebat ac permanet, mirabiliter suscepto homine fieret primogenitus in multis fratribus et qui erat Rom. 8, 29
in principio uerbum et uerbum erat apud deum et deus erat uerbum, Ioh. 1, 1. 14
uerbum caro fieret et habitaret in nobis. ex quo igitur mysterium quod ab- 26
sconditum fuit a sæculis in deo, cœpit per angelum in utero uirginis operari atque in eam sanctus spiritus superuenit et illi uirtus altissimi obumbrauit, deus in homine nasci dignatus est, qui semper erat, ut homo nasceretur qualis ante non fuerat. qui enim sine matre in cælis æterne genitus est, ipse in terris sine patre in utero uirginis homo de spiritu sancto creatus est. et ideo in Christo Iesu separari uel subdiuidi L II 1692
dei hominisque nullo modo credimus posse personam, ne non iam in diuinitate trinitas, sed quaternitas numeretur. beatus apostolus Paulus dum ad exuendum ueterem hominem et induendum nouum fideles exhortaretur, primus, inquit, homo de terra I Cor. 15,
terrenus, secundus de cælo cælestis. qualis terrenus, tales et terreni, 47—49
et qualis cælestis, tales et cælestes. quomodo portauimus imaginem 36
terreni, portemus et imaginem eius qui de cælo est. rogo dicant quomodo M IIII 560
est homo iste de cælo, si non est deus conceptus in utero? aut quæ discretio est carnis et sanguinis in homine Adam et in homine Christo, si non homo iste plenus est deo?

Φ^a [= *RNV*], *s*

1 habituram esse Φ^a habuisse *s* 2 demessionis *s* exstirpari *s* 3 ut aut Φ^a ita ut *s* 4 si fieri dum tempus *s* 5 germina *scripsi* genera *s om.* Φ^a 7 filii *om. s* 9 insertore *N* 11 inter morientis *N* inter morientes *RV* intermorientes spiritus *s* fœtidus *s* adspiret *s* 11/12 heritorum *N* 12 sua — pernicie *s* urgente *s* argumenta Φ^a pondere *om. V* perseuerant Φ^a 13 facili *s* agnoscere *s* 15 hæc Φ^a 16 adsertio ne tamen *s* assertione tamen ne Φ^a 17 negare *s* unam *Rs* una *N* quam *V* ueram *V* confitemur *s* 18 tradet Φ^a doctrinæ *om. s* 23 ingenita *s* 26 habitare *R* 28 ea *Vs* hominem Φ^a 29 antea *N* 30 est *om. s* 31 sancto *om. V* 32 in *om. R* 33 quatrinitas *R* 35 secundus homo *s* 36 et[1] *om. V*

quid enim sibi uult secundus homo de cælo? numquid caro transmissa descendit
Lc. 1, 35 ac non, sicut scriptum est, spiritus sanctus in uirginem superuenit? sed quia uerbum caro factum est, ideo cælestis homo appellatus. nec propterea carnem ueram non habuit qui de cælo descendit, quia carnem deus accepit. merito de se ipso idem
Ioh. 3, 13 dominus dixit: nemo ascendit in cælum nisi qui de cælo descendit, filius hominis qui est in cælo. certe adhuc loquebatur in terra nec ad patrem post uictoriam passionis et gloriam resurrectionis ascenderat, et tamen filium hominis iam in cælo esse dicebat, hoc utique omni ueritate testificans quia et propter hominem deus conuersabatur in terra et propter deum homo habitabat in cælo. unde etiam
Eph. 4, 10 apostolus qui descendit, inquit, ipse est qui ascendit super omnes cælos, ut adimpleret omnia. item alibi, cum de carnis suæ cibo et potu sanguinis saluator ipse mystice loqueretur sciens quod offensi ex hoc eius discipuli murmurarent
Ioh. 6, 61—63 dicentes durus est hic sermo, quis potest eum audire? sic ait: hoc uos scandalizat? si ergo uideritis filium hominis ascendentem ubi erat prius? ecce et hic aduertitis quemadmodum propter unitatem dei hominisque personæ filium hominis ubi erat prius, perhibet ascensurum, quem in utero uirginis constat esse formatum et ex eo humanæ natiuitatis sumpsisse principium. nemo itaque sacrilego spiritu audeat separare quod uidet et in cælo et in terra unitate inseparabili permanere. sicut enim ab omnipotentia deitatis homo Christus Iesus esse non potest alienus, ita et in his quæ in homine uel circa hominem gesta sunt, separari non potest deus. natus ergo est homo qui nondum fuerat, sed cum eo atque in eo nasci
Ioh. 1, 14 dignatus est deus, qui numquam non fuerat, quia uerbum caro factum est et habitauit in nobis. simili modo etiam passus est inpassibilis per passibilem quem suscepit, et inmortalis mortuus est, et qui numquam moritur, resurrexit. neque enim uel
1 Cor. 2, 8 in passione defuit illi homini deus: alioquin non est dominus gloriæ crucifixus. an dicimus deum in suscepto homine etiam apud inferos non fuisse? aut uero metuendum est ne diuinitas ibi quasi pœnaliter fuerit? quam nulla qualitas afficit, nulla demensio circumscribit, cuius magnitudinem nemo capit, præsentiam nemo fugit, secretum nemo inuenit, splendorem nullus attingit. times includi inmensum? teneri omni-
Act. 2, 24 potentem? abscondi ubique diffusum? resoluere, sicut scriptum est, inferorum parturitiones in quibus uoluit et qualiter uoluit rerum dominus uenit, subici huiusmodi conditioni non potuit. audi eum ante tot annorum milia, dum beato Iob mirabilium suorum opera per nubem uelut inproperanti similis prædicaret, hoc quoque
Ioh. 38, 15—18 inter innumeras sui potentias cumulantem: numquid tu abstulisti impiis lucem aut brachium superborum comminuisti? aut uenisti ad fines maris aut
L II 1693 in uestigiis abyssi ambulasti? aut tibi, inquit, aperiuntur metu portæ mortis aut ianitores inferi uidentes te timuerunt? aut cognouisti latitudines sub cælo? si patris hæc uox est, nihil ergo est omnipotenti difficile, nihil omnino pœnale, quoniam qui ubique est, nusquam non est, quando ei etiam
Ps. 138, 7. 8. propheta ex persona cuiusdam dicit: quo ibo ab spiritu tuo et a facie tua

---

Φ^a [= *RNV*], *s*

3 appellatus est *s* 4 qui Φ^a quia *s* se *om. R* 9 habitat *N* 10 est et *s* 11 impleret *N* 17 et Φ^a ut *s* sumpse *N* sumpsisset *s* 18 audiat *N* et[1] *om. s* inseparabile *RN* 20 in[2] Φ^a ab *s* hominem *s* 21 est ergo *N* 21/22 sed — fuerat *om. s* 22 habitabit *R* inhabitauit *s* 23 etiam *om. s* 25 hominis *N* 26 dn̄m *V* metuendus *R* 27 ne diuinitas ibi *s* non diuinitate sibi Φ^a dementio *N* 28 presentia *V* 29 attigit Φ^a 30 ubicumque *s* 31 uenit *om. s* 32 condiotioni *R* 33 similes Φ^a 34 tu *om. N* 36 aperientur *s* 37 inferni *s* 38 latitudinem *s* est uox *V* 39 nihil — pœnale *om. s* qui *om. s* 40 a *s*

quo fugiam? si ascendero in cælum, tu ibi es; et si descendero in in- M IIII 56₁
fernum, ades, hoc omnino testificans ac demonstrans deum, cuius maiestate plena
sunt omnia, quodam inconprehensibili atque inexplicabili modo etiam inferis inter-
esse. si autem, quod magis probabile est, in his quæ de eo tanto ante in prophetia
prædicta sunt et impleta, filii dei uox est, quoniam per ipsum facta sunt omnia et sine Ioh. 1, 3
ipso factum est nihil, ipse in homine uisitare dignatus est obstrusa inferorum et præ- 6
positos mortis præsentia inuictæ maiestatis exterruit et propter liberandos quos uoluit,
inferorum portas reserari præcepit. de ipso siquidem Iohannes apostolus in Apo-
calypsi loquitur: posuit, inquit, manum dexteram super me dicens: noli Apoc 1, 17.18
timere, ego sum primus et nouissimus, et uiuens, qui fueram mortuus, 10
et ecce sum uiuens in sæcula sæculorum et habeo claues mortis et
inferorum, propter deitatem quippe primus, quoniam principium, quod et loquitur
nobis, propter humanitatem uero nouissimus, quia suscipere non dedignatus est
crucem mortemque pro nobis. et ideo cui in diuinitate nuda sunt omnia creaturarum,
etiam in homine suscepto habet claues mortis et inferorum. tantum igitur abest 15
deum dei filium incommutabilem atque incomprehensibilem ab inferis potuisse con-
cludi, ut nec ipsam animam assumpti hominis credamus illic aut exitiabiliter susceptam
aut tenaciter derelictam. sed nec carnem eius credimus contagione alicuius corrup-
tionis infectam. ipsius namque uox est in psalmo, sicut Petrus interpretatur
apostolus, non derelinques animam meam apud inferos neque dabis Act. 2, 27
sanctum tuum uidere corruptionem. ipse propter culpam nostram factus 21
est uelut homo sine adiutorio, propter innocentiam uero ac potentiam suam inuentus
est inter mortuos liber. tunc enim uere quæ non rapuerat, sicut scriptum est, Ps. 68, 5
exsoluebat. non itaque mirum si deum locus aliquis recepit, nec tamen capit.
præsentiam sentit, maiestatem non impedit; expauescit omnipotentiam, substantiam 25
non includit, si quidem illa summa et perfecta beatitudo inextinguibilis lucis nec
obscurari tenebris nec uariari locis nec passionibus affici nec condicionibus minui
nec temporibus ualeat commutari. dei ergo filius proprium hominem nec in inferis
deseruit nec apud inferos dereliquit. cuius autem uirtute ac maiestate antiqua
sanctorum corpora uisa sunt surrexisse, si deus inferos minime uisitauit? quis ille 30
est qui petras scindi, terram commoueri, solem obscurari, diem fugari, uelum templi
in duas diuidi partes effecit? numquid homo tantum? non etiam deus? ergo ei nec
in cruce nec in morte nec in sepulcro nec in inferis defuit. nec aliter aut de alio
solet intellegi quod in psalmo dictum est: auferte portas, principes uestri, Ps. 23, 7
et eleuamini, portæ æternales, et introibit rex gloriæ. unde expa- 35
uescentibus atque interrogantibus quis est iste rex gloriæ? respondetur dominus Ps. 23, 8
fortis et potens, dominus potens in prœlio. quo prœlio? nisi in quo mortem
morte calcauit, peccatum innocens occisus extinxit et trophæum uictoriæ de diabolo L II 1294
et eius angelis reportauit. at enim ipse in cruce dixit: deus deus meus, quare me Mt. 27, 46

Φ^a [= *RNV*], *s*

1 et *om. s* 2 omni *N* magistate *R* 3 atque Φ^a utique et *s* 6 est uisitare inferorum dignatus obstrusa *s* 6/7 præpositas *N* 7 iniuste *V* iohannis *R* 9 sic loquitur *s* inquit *om. s* 11 clavem *s* 12 principium est *s* 13 uobis *V* 13/14 crucem non dedignatus est et mortem *s* 15 abest a *N* 17 animam — hominis Φ^a adsumptionis animam *s* illic *om. s* 20 dabis *om. s* 22/23 propter — est *om.* Φ^a 23 uere *om.* Φ^a 24 murum *N* recipit *Ns* non recepit *R* 26 beatitudo et *s* 28 deus *s* filium *s* in *om. V* 30 resurrexisse *s* 31 scindit *RV* scidit *N* offuscari *V* fugere *s* 32 duabus *R* efficit *N* nonne *s* 34 principi *N* uestras *s* 38 morte *om. N* diaboli *N* 39 angelis eius *s*

dereliquisti? sed ista suscepti hominis uox est. attende unde assumpta sit,
Ps. 21, 2 et illic uide quid sequitur. longe, inquit, a salute mea uerba delictorum
M IIII 567 Mt. 26, 38 meorum. similis hæc uox est etiam illi, qua dicitur: tristis est anima mea
cf. Ioh. 16, 6 usque ad mortem. nonne paulo ante ipse discipulis dixerat: in hoc contristati
Ioh. 14, 28 estis, quoniam dixi: eo ad patrem et iam non uidebitis me. si diligeretis me, gaude-
retis, utique, quoniam uado ad patrem, quia pater maior me est. in quo
ergo iubet gaudere discipulos? qualiter creditur contristari potuisse magister, nisi
ut in hoc suscepti hominis passiones et fluctuationes ostenderet? qui enim propter
nos redimendos instituendos confirmandosque uenerat, omnia in se infirmitatis nostræ
Hebr. 4, 15 genera sustinebat. non enim habemus sacerdotem, qui non possit
compati infirmitatibus nostris; etenim, sicut ait apostolus, expertus est omnia
Mt. 26, 39 secundum similitudinem sine peccato. similis huic est etiam illa uox: pater
si fieri potest, transeat a me calix iste. uerum non sicut ego uolo, sed
quod tu uis. nonne in hoc uenerat ut pro nobis hunc calicem biberet et uenenum
a serpente propinatum tali antidoto salutis expelleret? nonne potestatem habebat
ponendi animam suam et potestatem habebat iterum sumendi eam? nonne ipse
Ioh. 10, 18 dixerat nemo eam tollit a me, sed ego a me ipso pono eam? et tamen
nunc uelut dubitans loquitur et recusans, ut et illic diuina potestas appareat et hic
se conditio humana cognoscat. nonne hoc mysterium ante tempora æterna in
Col. 1, 26 deo fuisse absconditum clamat apostolus? num ergo uelut repentinum aliquid Christus
expauit, quod certo tempore faciendum in æternitate cum patre disposuit? hæc
ergo et talia cum dicuntur aut fiunt, sicut sæpe dictum est, ueram hominis infirmitatem
fragilitatemque demonstrant nec ideo præsentiam diuinæ maiestatis euacuant. dic,
homo, quisquis es, qui putas deum Christum ab homine Christo passionis tempore
separatum, non recordaris eum passuris discipulis suam præsentiam fideliter polli-
Mt. 10, 19, 20 centem, qui dicit: cum uos tradiderint, nolite cogitare quomodo aut quid
loquamini. dabitur enim uobis in illa hora quid loquamini. non enim
uos estis qui loquimini, sed spiritus patris uestri qui loquitur in uobis.
itane ille qui seruis facientibus uoluntatem domini tanti muneris gratiam promisit
donauit et exhibuit, sibi qui nullo existente peccato pro nostris peccatis mortem subiit
innoxiam, ut patris faceret uoluntatem, diuinum auxilium passionis tempore denegauit
et deus hominem, quem ob hæc sustinenda nulla compulsus necessitate suscepit, in
hac perfunctione destituit? loquitur inter tormenta martyrum præsens nec eos aliquid
meditari permittit, et se ipsum in crucis patibulo dereliquit? ipse est enim, quod sæpe
ac semper est repetendum, nec distingui potest dei hominisque persona, quamuis sit
in eo diuersa substantia. absit aliud credere, absit aliter de omnipotente sentire.
nec nasci æternus nec crescere perfectus nec inpassibilis pati nec inmortalis mori sine
ulla sui immutatione uel corruptione, sicut iam dictum est, formidauit, sed quia hæc
pati non posset sola diuinitas

Φ^a [= *RNV*], *s*

1 sit Φ^a est *s* 2 inquit *om. N* 3 meorum *om. s* est hæc uox *s* de qua *R* 4 discipulus *N* 5 eo ad patrem *RV* ego ad patrem uado *N* eo ad patrem meum *s* et si *s* diligiritis *RV* 6 utique — uado Φ^a quia eo *s* 7 discipulos suos *s* contristare Φ^a potuisse *om. s* 8 hoc suscepti Φ^a homine ueri *s* homines *V* 10 posset *RV* 11 apostolus ait *s* 13 sicut Φ^a quod *s* uolo *om. R* 14 biberat *R* liberet *N* 15 antidotum *N* 17 tollit eam *s* 18 et² *om. R* 19 cognoscit *N* hoc est *V* 20 ergo Φ^a uero *s* 23 dic Φ^a hic *s* 25 recorderis *N* recordans *R* 26 nelite *N* 27 hora *Vs om. R* die *N* 29 uoluntatem — gratiam Φ^a domini uoluntatem suam diuinam præsentiam *s* 30 et *om. s* sibi qui Φ^a in quo *s* nostris peccatis Φ^a nostra salute *s* 31 passionis Φ^a sibi carnis *s* 34 patibulum Φ^a 36 aliter *s om.* Φ^a 37 æterni *N* 38 ymitatione *V* mutatione *s* sed quia] seque *N*

De codicibus *M* et *V* Versionis antiquæ correctæ [Φ^c] supra disserui. codicis Bobbiensis [*P*] proprium est quod synodi allocutio ad Marcianum non in fine gestorum collocata est, sed ultima est Epistularum ante Gesta Collectionis, cf. part. 1 p. VIIII. uol. 1 3 p. XIII. desinit codex, id est ea pars quæ extat in bibliotheca Ambrosiana sub nota E 147 sup., in *metro* — p. 525, 2. miro quodam modo codex Montepessulanus *D* a ceteris differt in canonibus. postquam enim non aliter quam codex *A* et Rusticus, id est codices Parisinus *C* et Veronensis *Y* titulos canonemque primum ex uersione Dionysii altera [uol. 2 p. 144. 145. 146] exhibuit, inde a canone II aliam sibi sumpsit describendam uersionem, quæ sicut ea quæ extat in codice musei Meermano-Westreniani Haagensis 9, separatim circumferebatur neque manebat ignota. usus enim est ea qui collectionem instituit codicis antiqui Tolosani 564, cuius quoniam ea periit pars quæ huc pertinet, adhibendum est illius apographum, codex Albigensis 2 [*t*, cf. Turner, eccles. Occid. monum. 1 1, 2 p. V et *Journal of Theol. Stud.* 2, 266 sq.]. eandem uersionem in peius mutauit is qui composuit ineunte saeculo VII collectionem canonum Hispanam, adiunxitque canonum collectioni Isidorianæ, a cuius forma non antiqua tantum, sed ea quoque quæ uulgata dici solet, canones Chalcedonenses usque ad collectionem Hispanam alienissimi fuerunt. hanc igitur quæ in codice *D* extat uersionem inde a canone II a Gestorum editione procul habendam esse ratus proposui inter ceteras canonum uersiones uol. 2 p. 179 sq. cf. præterea ibidem p. XVIII sq. *Zeitschr. f. Rechtsgesch.* LVI *Kan. Abt.* XXV p. 95 sq. at post synodi allocutionem ad Marcianum, qui Gestorum corporis Φ^r finis est, f. 134^r et f. 134^u codex *D* exhibet canones ipsos, non titulos, secundum uersionem Dionysii alteram, litteris minutis sed non a diuerso librario perscriptos, sequitur f. 135^r edictum Iustiniani *Scientes quod nihil*, quod pertinet ad gesta concilii quinti. manifestum est canones in spatio folii 134, quod uacuum relictum erat, per correcturam scriptos esse; adhibitus est idem ille codex editionis Rustici [Φ^r], unde codex *D* plurimis locis ab ipso librario correctus est, cf. huius uoluminis part. 1 p. X. XII. non in lectionibus quidem, sed in eis quæ continet, codex Vaticanus *A* fidelissimam præbet imaginem Versionis antiquæ correctæ [Φ^c]; quod enim in fine adicitur synodi epistula ad Leonem sicut in codicibus Φ^a, non est proprium codicis ipsius antiqui, sed pertinet ad illam partem quæ æuo Carolino addita est, cf. uol. II 2 p. V. in actionibus quæ sunt de Theodoreto atque Iba accedit codex Veronensis LIX [*U*], de quo locutus sum huius uoluminis part. 2 p. V. notatu dignum codicem in actionibus de Iba proxime ad codicem Bobbiensem accedere et in lectionibus utriusque propriis et in eo quod multo plura ex Versione antiqua retinentur quam in *ADM*.

Seriem actionum primariam in Φ^c mutatam esse actione de Dioscoro ex altero in tertium locum transposita notaui in huius uoluminis part. 2 p. VI. etiam grauior est mutatio qua canones loco legitimo qui est post actionem VI, remoti sunt ad locum multo inferiorem, qui est inter actionem de episcopis duobus Perrenis [$\overline{\text{ιε}}$] et ultimam de priuilegiis sedis Constantinopolitanæ [$\overline{\text{ιγ}}$; $\overline{\text{ις}}$ deest in omnibus uersionibus, cf. supra p. V]. hoc quando controuersia de tribus capitulis flagraret, eo consilio factum esse ut actionum particularium, imprimis earum quibus Theodoretus et Ibas restituti sunt, eadem esset auctoritas atque earum quæ canonibus praecedunt, olim exposui [*Abhndlg. d. Bayer. Ges. d. Wiss.* XXXII 2 p. 17. 18], in eo tantummodo errans quod transpositionis reum ipsum Rusticum feci neque correctorem Versionis antiquæ illo uetustiorem. neque tamen canones in ultimum Gestorum locum reiecti sunt; importunum enim duxerunt defensores Occidentales trium capitulorum conciliique Chalcedonensis per canonum transpositionem pro illo quoque decreto Chalcedonensi pugnare, quod inde a Leone nullus pontifex Romanus publice probauerat. denique in actione de pacto quod fece-

runt Maximus Antiochenus Iuuenalisque Hierosolymitanus, corrector Versionis antiquæ haud pauca nouauit. at haec res commodius discutietur in altero capitulo.

Qui editionis Rustici ceteris longe clariorem præbet imaginem codex Parisinus 11611 [*C*], desinit in uocabulis *qui fuerit nun* — [p. 537, 29], quæ habentur in fine f. 196^{u}; cetera perierunt. unus illius editionis testis in actione quæ est de priuilegiis sedis Constantinopolitanæ, remanet codex Veronensis LVIII [56] male habitus atque uel nimis frequenter supplendus ex apographo parum bono, qui est cod. Vaticanus 1321, cf. partis 1 p. XIII sq. neque integram Rustici exhibet editionem, sed immutatam; quam enim inseruit collectiunculum Rusticus post actionem quæ est de Dioscoro [3, 103—110], in Veronensi *Y* reiecta est ad finem Gestorum i. e. synodi allocutionem ad Marcianum, sed ordine mutato; hæc enim est dispositio in *Y*:

relatio synodi ad Leonem [= 3, 109]
leges religiosi principis Marciani etc. [= 3, 104. 105. 107. 108]
Leonis papæ epistula *Omnem quidem* [= 3, 110]
interpretatio legis Theodosii iunioris [= 3, 106].

adnotatio Rustici quæ legem sequitur [3, 106^{a}], omissa est non aliter quam per totum Gestorum corpus nulla uel subscriptio uel nota marginalis Rustici perscripta est, etsi lectiones quas Rusticus in margine proponit, plus semel in textum codicis *Y* receptæ sunt, cf. part. 1 p. XIII.

Ceteris codicibus accedunt in synodi allocutione ad Marcianum codices Nouariensis XXX [non 70, quod uitium infelici casu in codicum catalogum p. 2 irrepsit] et Vossianus 122 bibliothecæ uniuersitatis Lugdunensis Batauorum; illum [*O*] descripsi t. IIII 2 p. XV. XVI, hunc [*X*] [1]) breuiter t. 1 5, 2 p. VI. codex *O* stirpi Φ^{c} adnumerandus est, codex *X* editionem sequitur Rustici.

Rusticus quoniam editionem suam Gestorum Chalcedonensium ita instituit ut codicem aliquem stirpis Φ^{c} ex codicibus præsertim Græcis emendaret adnotationibusque instrueret, ordine quem corrector Versionis antiquæ [Φ^{c}] introduxit, conseruato canones collocauit inter actionem de episcopis Perrensibus et eam quæ est de priuilegiis sedis Constantinopolitanæ atque post hanc nihil posuit nisi synodi allocutionem ad Marcianum. nouauit eo quod post actionem de Dioscoro inseruit collectiunculam a se ipso compositam, de qua disserui uol. 1 part. 3 p. XVIII sq. in actione VII actionem de Domno propter temporum rationem post eam quæ est de prouinciis collocauit.

II. DE EDITIONE RVSTICI

De Rustico filio fratris Vigilii papæ diacono ecclesiæ Romanæ egi t. 1 4 p. VIII sq. propter pugnam quam acriter contra tria capitula pro synodi Chalcedonensis auctoritate integra gessit, a. 550 a patruo primo a communione suspensus, tum excommunicatus depositusque, denique, tribus annis post, in exilium Thebaida missus est. antequam uero Iustinianus d. 14. m. Nou. a. 565 mortem obiit, ex deportationis loco in Acœmetorum monasterium prope Constantinopolim in Bospori ripa Orientali situm siue effugit siue quod ueri uidetur similius, ab ipso imperatore transmigrare iussus est [cf. Vict. Tunnun. p. 203, 1]. ibi Gestorum Chalcedonensium, tum Ephesenorum quoque editionem confecit adiecitque multa præsertim ex Irenæi tragœdia excerpta. totius operis quod Synodicon nominauit, unum exemplar in Occidentem peruenit, magnum scilicet illud uolumen quod exemplar fuit codicis Casinensis 2, partim etiam codicis Vaticani 1319.

[1]) Hac littera in codicum recensu huius et tertiæ partis atque in apparatu codicem Vossianum constanter signaui; corrigatur precor error quo in parte 2 p. VI et uol. II 2 p. XVIII codicem Vossianum *Z* et codicem Montepessulanum 308 *X* nominaui.

quibus solis seruata sunt Gestorum Ephesenorum editio Rustici [t. 1 3] atque appendix excerptorum ex Irenæo aliisque [t. 1 4]. præter hoc unum Synodici exemplum nonnulla Gestorum Chalcedonensium circumferebantur ueneruntque in Galliam, ubi æuo Carolino descripta sunt. de quibus remansit fere integer codex Parisinus 11611 [*C*], ex cuius subscriptionibus adnotationibusque aliqua certe imago editionis Rustici recuperari potest. etiam clarior fieret, si ea saltem folia quæ codicis Parisini 1458 [C^b] supersunt, integram plenamque præberent lectionem. iam uero notæ marginales ita detritæ sunt, ut quæ in C^b solo extant, inextricabiles sint; raro editoris desperationi medetur editio Crabbiana. in codice Montepessulano *D* ab eo qui ex codice *C* simillimo multa correxit, notæ neglectæ sunt, adiectæ tamen sæpe subscriptiones, quarum ultima locum tenet codicis *C*, cuius extrema pars periit.

Atque primum quidem agendum est de operis temporibus quæ in subscriptionibus Rusticus ipse diligenter notauit. quæ de hac re ante XII annos disserui in *Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 2 p. 13 sq., in huius operis lectorum commodum hic repetenda esse censui, in breuius tamen redacta atque hic illic correcta. subscriptiones ipsas plene exscribere inutile uisum est, extant enim iam editæ. indictionem cuius anni notantur XII. XIII. XIIII, eam esse cuius annus XIII currit inde a d. 1. m. Sept. a. 564 usque ad d. 31. m. Aug. a. 565, l. l. p. 15 probaui ex subscriptione actionis XIIII, *ubi sexta feria ante pascha* est *dies a Kl. Aprl tertia*; illius anni enim solius in sæculo VI. et dominica paschalis est d. 5. m. Apr. et indictionis numerus XIII.

1. f. 16^r = p. 27, 4 sub inscriptione actionis primæ: COEPIT EMENDARI D K MAR X IND XII i. e. d. 21. m. Febr. a. 564
2. f. 97^r = p. 259 not. in fine actionis primæ: FINIVIMUS EMENDANTES ET CONFF MAAPRI [legendum *mense Martio*] D A KAL XVII [legendum XVIII docet feria] FER IIII IND XIII XV KAL APRI i. e. d. 18. m. Mart. a. 565
3. f. 105^u = p. 276 not. in fine actionis II [$\bar{\gamma}$ in Græcis]: CONT D XV K APR i. e. d. 18. m. Mart.
4. f. 136^r = p. 354, 37 not. in fine relationis synodi ad Leonem [3, 106]: *scripsi pridie* KL *Aprl fer tertia indictio* XIII i. e. d. 31. m. Martii a. 565. *scripsi*, inquit, non contuli; collectiuncula enim illa quam actioni III [$\bar{\beta}$ in Græcis] adnexuit, in codice Φ^c quem emendando et adnotando editionem suam confecit, non extabat. ex dierum notationibus quæ secuntur, elucet Rusticum istud munus scribendi non suscepisse antequam actiones de Iba ad finem perduxit.
5. f. 146^r = p. 387 not. in fine actionis IIII: EXEMPL [i. e. codicem quem ad editionem adhibuit] CONT D X K APRL IND XIII AD CODICES GRAECOS DILIGENTISSIME i. e. d. 23. m. Mart. a. 565
6. f. 149^u = p. 397, 18 not. in fine actionis V: *idem* [sc. *exemplum*] *contuli d* VVO. olim conieci VIIII°, nunc fere certum mihi uidetur legendum esse VIII^{uo}, i. e. d. 25. m. Mart. a. 565.
7. f. 161^r = p. 444, 11 inter actionem VII [= $\bar{\eta}$ in Græcis] et ante actionem de Domno: *contuli d* K. *Aprl fr* IIII *ind.* XIIII [legendum XIII], i. e. d. 1. m. April. a. 565. nihil mutandum est; hæsit enim Rusticus in utraque huius actionis parte, quia deficiebat solitum exemplar Græcum Acœmitanum. transiit igitur ad actiones de Theodoreto et Iba atque his peractis rediit ad appendicem actionis tertiæ [u. supra ad nr. 4] et actionem VII de Iuuenalis Maximique prouinciis et de Domno.

8. f. 163^{u} = p. 453 not. ad p. 454, 24 in fine actionis VIII [= $\bar{\theta}$ in Græcis]: *contuli* $\bar{d}$ *fer̄* VI ⟨VI addidi⟩ *Kl. Apr ind̄* XIII, i. e. d. 27. m. Mart. a. 565
9. f. 165^{u} = p. 459 not. in fine actionis VIIII [= $\bar{\text{ι}}$ in Græcis]: *contuli* V [VR codd.] *K̄l Ap̄rl*, i. e. d. 28. m. Mart.
10. f. 177^{r} = p. 491 not. in fine actionis X [= $\overline{\text{ια}}$ in Græcis]: CONT̄ V K̄ APRL IND̄ XIII FER̄ V [*legendum* VII], i. e. d. 28. m. Mart.
11. f. 181^{u} = p. 501 not. in fine actionis XI [= $\overline{\text{ιβ}}$ in Græcis]: CONTVLI D̄ ALTERO A K̄L APL, i. e. d. 2. m. April.
12. f. 193^{u} = p. 530, 15 not. in fine actionis XIIII [= $\overline{\text{ιε}}$ in Græcis]: CONT̄ SEXTA F̄R ANTE PASCHA VICINISSIMVS D̄ A K̄L APRL TERTIA IND̄ XIII ET REQVIEVI AB OPERE PERPRAESTATO COMPLENS ... COLLATIONEM S̄CISSIMI CONCILII CALCHEDONENSIS, i. e. d. 3. m. Apr. a. 565
13. f. 196^{u} = p. 537, 24 not. in fine canonum: *cont̄* $\bar{d}$ VI *K̄l Ap̄rl ind.* XIII, i. e. d. 27. m. Mart. a. 565. contulit Rusticus canones eodem die quo actionem VIII [= $\bar{\theta}$ in Græcis] de Theodoreto, quia in codice Acœmitano Græco canones illam actionem sequebantur
14. ex codice *D* p. 561 not. in fine allocutionis ad Marcianum: *cont̄ ad solum codicem Acum̄ quia* [qui *D*] *non affuit alius Græcus* $\bar{d}$ *fer̄* V. *K. Ap̄rl ind̄* XIII [legendum esse XIIII docet feriæ numerus], i. e. d. 1. m. Apr. a. 566.

Multo igitur tempore in prima actione consumpto cetera celeriter peregit, tum ab opere perpræstato totum requieuit annum, denique adiecit allocutionem.

Gestis superscripsit Rusticus [p. 27, 2]: RVSTICVS EX LATINIS ET GRAECIS EXEMPLIS MAXIME ACOEMIT̄ MONAST̄ EMENDAVI. neque in munere acquieuit emendandi, sed notas quoque de codicum lectionibus margini adscripsit. quorum multæ a librariis sunt omissæ aut decurtatæ aut falso positæ loco: ubi notæ per signa ad certum locum relatæ sunt, hunc locum pro lemmate posui; ubi uero signum deest, satis habui lineæ numerum adscribere.

Latini codicis unam tantummodo inueni mentionem p. 206, 26 *hanc lectionem* [i. e. eclogam ex Cypriano excerptam p. 206, 26—207, 6] *ex codice Latino contulimus.* in Gestis Græcis primariis et Ephesenis et Chalcedonensibus extabant ipsa Cypriani uerba Latina, addebatur interpretatio Græca; postea Latinis omissis manebant Græca tantum. uersionum Latinarum ratio duplex est: aut exhibent ipsa Cypriani uerba ex pleno desumpta exemplari Græco aut uersionem Latinam uersionis Græcæ. hanc rationem sequitur sola Gestorum Ephesenorum uersio Turonensis, illam ceteri, Gestorum Ephesenorum Collectio Casinensis i. e. editio Rustici [t. 1 3 p. 70, 28 sq.] et Collectio Palatina 38 [t. 1 5 p. 92, 17 sq.], Gestorum Chalcedonensium uersiones omnes. ne in textu Latino quicquam falsi remaneret, adhibuit Rusticus præter codicem Φ^{c}, quod erat editionis fundamentum, alium Latinum, ni fallor, Gestorum Ephesenorum. at hic locus singularis suique generis est quippe qui sit de textu Latino eclogæ de scriptore Latino desumptæ. neque casu accidit uel incuria librariorum, ut præter illam quam modo attuli, nulla mentio codicum Latinorum in adnotationibus extet. Rusticus enim in editione non id præcipue egit ut uersionis textum Latinum quam firmissime ex codicibus Latinis constitueret, sed hanc intentionem secutus est ut uersionem ipsam cum exemplaribus Græcis conferret conlatamque, ubi aptum uidebatur, emendaret. neque in uno codice Græco adquieuit adhibendo; testes sunt notæ hae:

p. 79, 2 [1, 230] *Græci codices non* Basilium. Basilii mentio interpolata est in Græci textus codicibus SB, in Latinis Φ^{ac}.

p. 89, 5 [1, 246] $\overline{\text{GR}}$ *istud* et *in multis non est.* epistulæ Cyrilli ad Iohannem de pace Rustico multos codices Græcos præsto fuisse non mirum.

p. 134, 29 [1, 559] $\overline{\text{GRA}}$ omnes ΘΕΙΩ CKPINIΩ. ita et Γ, *sacris scriniis* Φ.

p. 160, 25 [1, 783] *hic Græci codices male habent* omnis sancta synodus; *nam in præcedentibus* [1, 550], *ubi ipsa actio prius inserta est, non habet ipsum* omnes. codices Γ exhibent 1, 783 ἡ σύνοδος πᾶσα et 1, 550 ἡ σύνοδος ἅπασα; Latini 1, 783 *sancta synodus*, 1, 550 *sancta synodus* Φ^{ac}, *uniuersa* addit Φ^{r}, sed non omnes codices Φ^{r} eodem loco. irrepsit igitur ex male intellecta nota marginali Rustici, quæ iam excidit.

p. 219, 25 [1, 937] *a signo isto* [quod appictum est ad 25 *præcipue*] *usque ad istud* [quod appictum est subscriptionis fini p. 220, 3] *codices Græci solum habent*: et iuraui uenerabili sacramento non præuaricari aliquid supra scriptorum et suscripsi manu mea. in codicibus Γ Gestorum Chalcedonensium omnia ista quæ ex gestis synodi Ephesenæ prioris Dioscorus in altera legi iussit, iam non extant, sed Gestorum Ephesenorum codex P ea ipsa habet quæ Rusticus ex suis codicibus Græcis adfert Latine uersa [t. 1 1, 7 p. 104, 1] καὶ ἐξωμοσάμην τὸν σεβάσμιον ὅρκον μὴ παρασαλεῦσαί τι τῶν προγεγραμμένων. καὶ ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇ.

p. 227, 15. 16 [1, 944 $\overline{\text{KB}}$] *a loco in quo hoc signum est* [17/18 commemoramini, debuit poni ad 15 *in eum*] *inueni in Græco codice meo ita quod plus habeat in ordine hæc, quod in aliis non sunt uerba ipsa*: et post aliqua: sed ad propositum ueniamus. qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem, in me manet et ego in eo. *hæc Acymii non habent.* uerba *et post — in eo* omittuntur in omnibus codicibus præter *Y*, ubi ex nota Rustici in textum inserta sunt. habentur in codicibus Græcis Gestorum Ephesenorum. de codicibus Acœmitorum pluraliter loquitur Rusticus, quia etiam Gestorum Ephesenorum codices consuluit.

p. 243, 19—23 [1, 1004—1008] *a signo hoc* [adposito ad 19] *usque ad signum istud* [adpositum ad 24] *in meo et in Acumii* $G\bar{r}$ *non est, in alio tamen* $G\bar{r}$ *sic inueni ut hic in Latino* [i. e. in codice quem emendabat] *iacet.* desunt in codicibus Γ.

p. 258, 1—12 [1, 1070 CXXXIII—CXL] *nomina cetera quæ istis signis* [appositis ad 1 *Barsumas* et 12 *suscripsi*] *interiacent, duo Græci codices non habent.* in codicibus Γ maxima pars istarum subscriptionum omissa est.

p. 259, 18/19 [1, 1076] *in alio* [non bene edidi *iacet*] $\text{GR}\bar{}$ *adicitur hoc.* interlocutionem omittunt Φ^{ac} et Γ.

p. 273, 15/16 [2 (3), 19 in fine] $\text{GR}\bar{}$ *non habent, unus habet adiectum.* cf. quæ ad p. 89, 5 supra adnotaui.

p. 287, 9 [3 (2), 47] *Acum̄* tam in diuinitate quam in sanctis patrum regulis. *in ali⟨o⟩ Græco* in sanctorum et diuinorum patrum regula. lectio codicis Acœmitorum eadem est atque in Γ uol. 1 p. 211, 36 εἷς τε τὸ θεῖον καὶ τοὺς ἁγίους τῶν πατέρων κανόνας et in Φ^{ac}. minus bona est lectio codicum Φ^{r}, quam Rusticus ex suo codice Φ^{c} desumpsit *tam in sanctorum patrum regulas*, sed prope accedit ad codicem illum alium Græcum, qui tamen aliquod uestigium huius quod est τὸ θεῖον seruauit.

p. 288, 27 [3 (2), 47] *Acum̄* religiosissimi et sanctissimi, *alter* religiosissimi et piissimi. codicis Φ omnes exhibent *sanctissimi et reuerentissimi*, Γ uol. 1

p. 212, 35 nihil nisi θεοσεβέστατοι. falsum esse constat *piissimi* = εὐσεβέστατοι, quod proprium est principum, alienum a clero.

p. 289, 13 [3 (2), 50a] *hic quoque* [cf. notam mutilam p. 286, 23] *ordo uni Græco consonat; quomodo autem sit in codice Acumitano, summæ ostendent.* adscripta enim est littera B̄ p. 286, 23, littera Ā p. 287, 3, Γ̄ p. 289, 5, ea intentione ut libellus Theodori inseratur eo ipso loco quo lectus esse dicitur, ante 3 (2), 44 *et cum lectum fuisset*, et 3 (2), 48 arte cohæreat cum 3 (2), 46, sicut postulat sensus. at Græcus ille codex, Γ et Φ libellum tum demum inserunt, cum Pascasinus qui huic sessioni præsedit, eum monumentis sociandum esse censuit [3 (2), 46]. similiter res se habet in libello Athanasii, cf. notam p. 293, 8.

p. 301, 17 [3 (2), 76] *in alio* [*i* superposita *a*, quod nescio an rectius ita soluatur quam in *iacet* [1])] GR̄ *non est, in Acum̄ plus habet*; iungenda est nota ad 22 [77]: *plus sunt*; *repetita sunt.* in codice suo inuenit Rusticus sententiam Maximi [77] inculcatam inter *Francion — dixit* et *Sicut præcipere* etc. [76] atque suo loco iterum positam; adnotauit idem uitium in codice Acumitano extare. in Φ^{ac}Y et Γ omnia recte procedunt.

p. 329, 17 [3 (2), 94^{182}] *hæc et in Acum̄ codice non est et in ali⟨o⟩ Græco hoc solum habet* et similiter. habet Φ *minus est* [i. e. λείπει] *et eius interlocutio.* ex Γ nihil discitur, quoniam pæne omnes sententiæ ibi omissæ sunt.

p. 331, 9 [3 (2), 97^{6}] *a signo hoc* [apposito ad 9 Stephanus episcopus] *nec iste codex* [sc. quem Rusticus pro fundamento editionis habuit] *Græco cuilibet in ordine nominum consonat et ipse inter se ualde dissonat. idcirco seruato huius codicis ordine contuli, summulis tamen Græcis ut continet codex Acumil, ostenditur.*

p. 342, 7 [3 (2), 97 in fine] *omnes quibus numerus non adscriptus est, neque in meo* [sc. codice Græco] *neque in Acum̄ Græco sunt.*

p. 390, 4 [5, 9] *et hæc Latine iacet in ambobus Gr*(æcis) *codicibus* sc. interlocutio legatorum Romanorum.

p. 402, 27—407, 26 [6, 1] *qui* [sc. episcopi] *inter hæc duo signa similia* [appicta ad p. 402, 27 et p. 407, 26] *hic* [sc. in codice a Rustico ad editionem adhibito] *leguntur, in Græcis duobus codicibus non sunt.* qua ratione hic consensus in omissione dimidiæ fere partis catalogi explicetur, obscurum est.

p. 434, 21/22 [6, 11] *quod adieci, in solo Acū codice inueni.* τοὺς φωστῆρας τῆς οἰκουμένης κύριε φύλαξον habent Γ [uol. 1 p. 351, 19] et Φ^{a} [p. 436, 7] paulo aliter uersa quam in Φ^{r}, omittit Φ^{c}.

p. 435, 1/2 [6, 11] *quod adieci, a signo hoc* [apposito ad 1 *custodem*] *ambo Græci codices habent.* τὴν φύλακα τῆς πίστεως ὁ θεὸς φυλάξει. τὴν ἀεὶ πιστὴν ὁ θεὸς φυλάξει Γ, utrumque colon habet Φ^{a} [p. 436, 9. 10], sed ordine inuerso, omittit Φ^{c}.

p. 435, 9 [6, 12] *Græci non habent*, sc. et post has uoces. signis inclusa omittunt Γ et Φ^{a}.

p. 442, 2 [7 (8) inscr.] HANC ACTIONEM IN ACV̄ CODICE NON INVENI SED ALTERVM GRAECVM CONTVLI VBI LEGITVR ACTIO OCTAVA. sequebatur igitur codex ille ordinem qui est in Γ et Φ^{a}.

[1]) Item nunc iudico de p. 57, 3. 88, 23. 132, 16. 199, 5. 201, 31. 202, 14. 208, 5. 228, 29. 230, 2.

p. 482, 3 [10 (11), 139] *a tribus hic codicibus consonantibus reliqui* [i. e. non deleui], *ut* ⟨*a*⟩ *compositore gestorum prius sit nominatus episcopus* [sc. Ibas] *antequam synodus ei restitueret ordinem.* ἐπίσκοπος *episcopus* habent Γ et Φ omnes.

p. 491, 16 [in fine actionis 10 (11)] *in Acum̄ codice post hanc* [sc. actionem] *subsequitur* et de beato Theodoreto [sc. interlocutio iudicum 14/15 *quæ iudicata sunt a sancto concilio . . . propriam fortitudinem retinebunt*]. *in alio codice Græco id est qui* ⟨*a*⟩ *iste* [sc. Ibas] *est ortho* ⟨*doxus*⟩ [explicatur intentio interlocutionis iudicum]. *deo gratias.* utraque notula prodit defensorem trium capitulorum.

Vnus tantummodo codex Græcus Gestorum Chalcedonensium in bibliotheca monasterii Acœmitorum a Rustico inuentus est. ubi enim pluraliter de codicibus Acœmitorum loquitur, aut non Chalcedonensia tantum gesta spectat, sed Ephesena quoque [p. 227, 16], aut legem quandam Theodosii tractat, quæ a Gestis Chalcedonensibus aliena est [p. 348, 30]; nota denique quam p. 94, 10 ex codice C^b desumpsi detritam et mutilam, incertioris est fidei quam ut aliquid inde concludatur contra magnum notarum numerum unum codicem Acœmitanum afferentium. defuit in isto codice Acœmitano actio 8 (7) [p. 442, 2], sed aliarum quoque actionum numerationem ordinemque singularem introduxit. de quibus refert Rusticus hæc:

p. 455 [sub inscriptione actionis 9 (10)] *in codice Acumīt posteaquam formata est fidei definitio, in Acumīt quinta* [non bene post *quinta* in editione distinxi] *mox et ista actio subsequitur et per omnia simile* [sc. ei quod in ipsa editione extat] *habet initium et in die et in nominibus tam iudicum quam episcoporum excepto quod postquam scriptum est et* Eusebio ruō epō Dorylæi *adicitur* et Cecropio ruō episcopo Sebastopolis [non aliter quam in Γ p. 372, 19] *et sic cetera subsequuntur id est* et reliqua scā et uniū ⟨*et quod*⟩ *sequitur.*

p. 459 [ad initium actionis 10 (11)] *in codice Acum̄ sic iacet*: sexta actio Chalcedonēn, *sed est initium ut* ⟨*hic*⟩ similiter VI Kl.

p. 530 [ad initium canonum] *codex Acum̄*: termini ecclesiastici promulgati a sancta et magna et uniuersali synodo quæ Calchedone collecta est [iam aliqua exciderunt, quoniam in codice Acumitano canonibus inscriptum esse numerum actionis octauæ testatur nota p. 537, 27. aut igitur *cod̄* qui habuisse dicitur *id est actio septima* est alius Græcus qui ordinem primarium canonum tenuit, aut si Acumitanus est, commemorabatur actio quæ in illo septima fuit, i. e. ea quæ est de Theodoreto.

p. 537, 27 [ad finem canonum] *post actionem de beato Theodoreto ista iacet in codice Acumitensium, id est cum præfatione hac*: octaua actio Chalced.

In codice igitur Acumitano, ut primo agam de ordine, post actionem de fide omissa actione de Iuuenali Maximoque positæ sunt duæ actiones de Iba, tum de Theodoreto, denique canones. noli tamen putare ceteras actiones quas Græci numerant ιβ̄ ιγ̄ ιδ̄ ιε̄ ιζ̄, in codice Acumitano non extitisse. de tali defectu Rusticus non tacuisset, præterea allocutionem synodi ad Marcianum in eo perscriptam fuisse constat subscriptione Rustici p. 561. clara sunt uestigia defensoris trium capitulorum: ut actiones de Iba et Theodoreto auctoritati concilii plenæ supponeret, eas canonibus præposuit; præterea locum priorem tribuit actionibus de Iba, quoniam capitulo quo damnabatur epistula ad Marim, grauius ei impugnari uidebatur auctoritas synodi Chalcedonensis quam capitulo de libris nonnullis Theodoreti. sed cautius processit quam corrector

Φ^c Versionis antiquæ. neque enim sicut ille canones reiecit post omnes pæne actiones particulares, sed post eas tantum quas auctoritate muniendas esse putabat, et cauit ne numerus actionis canonum, qui erat VII, nimis augeretur. hanc enim rationem secutus esse mihi uidetur, cum numerum sex actionum priorum quocumque modo minuit et actionem de Iuuenali Maximoque omisit.

Codicem igitur nec multo antiquiorem fuisse Rustico apparet neque immunem labe propter controuersias ecclesiasticas illata. tamen præ se tulit uestigia exemplaris antiqui minime spernenda. conseruauit enim uerba Latina eorum qui in ipso concilio Latine locuti sunt aut suscripserunt, quæ uerba ipsa fidei monumentorum inserta in editione primaria Gestorum integra remanserunt indeque in codicem Acœmitanum peruenerunt. diserta de hac re præsto sunt Rustici testimonia:

p. 40, 16 [1, 9 ad interlocutionem Lucensii] *singulas interlocutiones* [i. e. 1, 5. 7. 9. 10. 12] *a foris* [i. e. in margine, non in textu] *ita posui ut Acumitensium codex Græcus continet.* uni pepercerunt librarii interlocutioni Lucensii 1, 9, sed cf. p. 40, 20. 25

p. 228, 16. 18. 19 [1, 945] *in Acum̄ codice Romanorum dicta Latinis uerbis ita sunt ut hic*

p. 230, 4 [1, 945[49]] *et ista* [sc. subscriptio] *in codice Acum̄ Latine iacet.* cf. t. 1 1, 7 p. 113[49]

p. 331, 1—3 [3 (2), 97[1]] *et ista interloquutio Latine iacet in codice Acum̄*

p. 364, 17. 365, 17 [4, 6. 9[2—4]] *et hæc interlocutio etiam Latina iacet in codice Acumī ita* [aut uerba Latina a librariis omissa sunt aut supplendum est *ut hic*]

p. 409, 10 [6, 3] *a signo isto* [falso ad p. 409, 12 apposito] *totum sic emendaui ad Græcam proprietatem* [sc. 6, 5], *in Acumitorum uero quodice mox Latine scriptum est ita.* ipsa uerba orationis Marciani Latinæ extant p. 409, 12—413, 10

p. 415, 28 [6, 9[1—3]] *hæ suscriptiones tres sic Latine continentur in codice Acum̄ ut hic.* ceterum animaduertatur ea quæ Pascasinus suscripsit *synodo præsidens*, esse omissa in translatione Græca et in uersionibus Φ^{ac}, quæ ex illa pendent: non seruata sunt nisi per codicem Acumitanum a Rustico collatum.

ceterum etiam in aliis Rustici codicibus Græcis Latina ex editione primaria remanserunt, cf. notam quam supra p. XVI exscripsi, p. 390, 4 et notam p. 234, 14 [cf. t. 1 1, 7 p. 116[172]]. 374, 27.

Hæc sufficiant de codice Acœmitorum; ut ipsi iudicent, propono lectoribus indicem notarum in quibus a Rustico adfertur, præter illos quos supra tractaui: p. 27, 6. 28, 30. 31, 2. 33, 31. 39, 13. 21. 26. 27. 41, 4—8. 12. 48, 9/10. 64, 17. 92, 13. 93, 13. 94, 10 [corrupta et mutila]. 95, 19. 100, 22/23 [pro *codus* legendum est *codice*, non *codicibus*]. 129, 27 [legendum est GR ⟨*minimus*, cf. Γ⟩, *Acum̄ non habet*]. 131, 13/14. 132, 1 [?]. 145, 27. 146, 10. 149, 14. 153, 10. 154, 11 [17? cf. *Y*]. 155, 2. 159, 9. 169, 20. 173, 6. 190, 26. 198, 18. 28. 199, 1. 5. 200, 5. 8/9. 17. 201, 9. 25/26. 202, 3—5. 205, 12. 20. 27. 228, 12. 229, 2. 28. 230, 2. 6. 27. 28. 231, 2. 233, 22. 234, 18. 239, 2/3. 283, 6. 286, 2. 289, 9. 293, 7. 317, 28/29 [GR Acum̄]. 330, 8. 16. 20. 420, 1. 457, 5. 462, 23.

Præter Acœmitanum Rusticus adfert alium codicem Græcum [287, 9. 288, 27. 301, 17. 329, 17. 442, 2. 491, 16]; hunc alium *meum* dicit p. 243, 19—23. 227, 15/16. 342, 9. *ambo codices Græci* p. 390, 9. 435, 1/2 uidentur esse Acumitanus et alter Græcus;

sed loquitur p. 482, 3 etiam de *tribus codicibus*, p. 258, 1—12. 407, 26 *de duobus*, p. 289, 13 *unum* Græcum Acumitano opponit. *Græci omnes* siue *Græci* adferuntur p. 134, 29. 160, 25. 219, 25. 435, 9, *in Græco codice* siue *in Græco* p. 54, 27. 58, 14. 78, 4. 83, 23. 207, 7. 237, 29 uel simpliciter GR. 61, 1. 63, 3. 132, 16 [pro *ia(cet)* legendum esse uidetur *in alio*]. 264, 29/30. 265, 21. 304, 3 [legendum est *debet esse*, sc. *Hypeponensis*, ne confundatur cum Iuliano Coensi]. 381, 10 [*oms* delendum, non corrigendum]. ceterum haud paucis lectionibus quicquam de codicibus adscribere uel Rusticus uel librarii prætermiserunt.

Ex ista nimis parca notularum farragine neque quot codices in manibus habuerit Rusticus, manifestum fit neque unde eos acceperit; non semper eosdem ei adfuisse conicias. certe cum gestis ipsis completis annum a labore quieuisset atque synodi allocutionem ad Marcianum conferret, unus præsto fuit codex Acumitanus, cf. quæ subscripsit p. 561.

Iam tempus est rei intricatissimæ discussionem aggredi, quam supra [p. XII] ad hoc capitulum reieci. insolubiliter enim cum re ipsa conexa est quæstio quid de codice Iuliæ Aniciæ patriciæ [1]) iudicandum sit, in quo Rusticus se actionem de Domno Antiocheno inuenisse refert p. 444, 18. non inuenit uersionem Latinam; hæc enim non in iis tantum codicibus extat, qui ex editione Rustici deriuati sunt, sed etiam in duobus codicibus Versionis antiquæ correctæ, quod illi fundamentum erat editionis [Φ^c]. neque aliunde desumpsit uersionem actionis principalis, quæ est de prouinciarum partitione inter Iuuenalem et Maximum. sed quærendus ei erat codex Græcus quocum uersionem Latinam solito more conferret; utraque enim actio in codice Acœmitano non extitit. inuenit actionem de prouinciis in codice altero Græco [p. 442, 2], inuenit actionem de Domno in codice Aniciæ Iulianæ: quid manifestius quam etiam istum codicem Græcum fuisse?

In una re Rusticus codicem suum Φ^c mutauit: præmisit actionem de prouinciis quæ habita est die 26. m. Oct., alteri de Domno, cui præfixus est d. 27. m. Oct. hoc propter temporis rationem a Rustico factum fuisse non dubium est, at non minus constat cum codicibus duobus Φ^c, qui actionem de Domno continent præmissam alteri de prouinciis, consentire codicem Aniciæ Iulianæ. ad hunc enim referenda esse censeo quæ Rusticus subscribit actioni de Domno: *post hæc sequitur Maximi et Iuuenalis quam inter se fecisse leguntur de quibus* [legendum *tribus*, sc. duabus Phœniciis et Arabia] *paræciis* [p. 445]. accedit alterum. initio actionis de Domno perscripta sunt nomina trium episcoporum qui adfuerunt, de ceteris qui omissi sunt, dicitur [p. 445, 7] *quorum nomina infra scripta*, quæ quo referri possint, nescio, nisi ad actionem quæ sequitur de prouinciis. nunc quidem nomina desunt in uersione Φ^c neque Rusticus ea adiecit; nihil uero obstat quominus in Græco codice Iulianæ extitisse putentur. neque est cur in eo hæreatur quod actio de Domno non in omnibus codicibus Φ^c alteri de prouinciis præmittitur; ex multis enim lectionibus constat Versionem antiquam [Φ^a] neque semel neque ab uno correctam esse. at difficilior atque intricatior quæstio inde oritur quod uersio Φ^c actionis de Domno eadem est atque illa quæ habetur in rerum Chalcedonensium Collectione Vaticana 6, 4 [uol. II p. 111, 21—112, 23], neque desunt quæ illius uersionis propria sunt, inscriptio *exemplum de Græco in Latino*

[1]) Qui huc usque de isto codice opiniones protulere, Ballerini opp. Leonis II 1234 sq. [PL 55 p. 737 sq.], Maassen p. 746. 750, Turner Eccles. Occid. monum. I 2, 1 p. VII, in duos inciderunt errores, primum quod codicem rati sunt fuisse Latinum, alterum quod Rusticum non distinxerunt a Versione antiqua correcta.

[cf. p. 444, 17—19 not.] et subscriptio *et alia manu: edantur* [1]). quæ Collectioni Vaticanæ insunt 6, 3—5, gestorum esse monumenta a Maximo Antiocheno ad Leonem papam non multo post synodum Chalcedonensem destinata probaui Ballerinos secutus *Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 2 p. 24 sq. N. F. 13 p. 45; adieci uolumine II 2 p. XIII illa Constantinopolim a Maximi legatis portata ibique in usum pontificis Leonis Latine uersa esse. consensus igitur qui est inter actionis de Domno translationem Collectionis Vaticanæ 6, 4 et Versionis antiquæ correctæ Φ^{c} inde ortus est, quod actionis istius apographon et Græcum et Latinum in codice Iulianæ ante actionem de prouinciis insertum est atque apographon Latinum per istum in Versionem antiquam correctam [Φ^{c}] atque ex hac ad Rusticum peruenit.

Deinceps quæritur unde desumpta sit forma quæ est in Φ^{c} atque apud Rusticum actionis de prouinciis [p. 442, 4—444, 16]. procul habenda est Collectio Vaticana 6, 3 [uol. II p. 109, 33—111, 20]; nimis enim distat breuis ista epitoma a plenitudine actionis in Φ^{cr}, cui nihil deest nisi episcoporum catalogus, neque ipse uerba inter se concordant. at non minus distat actionis forma quæ est in Φ^{cr}, a Versione antiqua, immo distat tantopere ut Φ^{a} et Φ^{cr} una recenseri non possint, quod in tota serie actionum fere numquam accidit. singularis igitur rei singularis causa exquirenda est. facili opera inuenitur, dum actionem de Domno quam ex codice Iulianæ in Φ^{cr} peruenisse constat, in illo ipso codice additamentum fuisse consideratur actioni de prouinciis præmissum: apparet huius actionis formam quæ est in Φ^{a}, a correctore Φ^{c} Versionis antiquæ esse abiectam quippe quæ additamento de Domno careret. neque obstat quod episcoporum catalogus quem in codice Iulianæ Græco extitisse supra [p. XVIIII] probaui, in translatione Latina Φ^{c} desideratur. ne in antiquo quidem corpore canonum Latino catalogi episcoporum Latine perscripti sunt [cf. Philolog. 88 p. 250 sq. *Zeitschr. f. Rechtsgesch.* 56 *Kanonist. Abtlg.* 25 p. 13]; præterea catalogus episcoporum in certam quandam formam redactus in actionibus particularibus quæ sequebantur, iterum iterumque sine uariatione repetitus lectoribus præsto erat.

Ne tamen meæ siue conclusiones siue coniecturæ aliter quam uolui, intellegantur, neque dixi neque dico codicem illum Græcum in quo inuenit Rusticus actionem de Iuuenalis Maximique prouinciis quam ipse sicut corrector Φ^{c} Versionis antiquæ septimam numerat, fuisse codicem Iulianæ. actio ista in Rustici codice Græco numerata est octaua, sicut in Gestorum editione primaria, in codicibus Græcis qui huc usque seruati sunt [Γ], in Versione antiqua [Φ^{a}]. probabile igitur textum actionis qui habebatur in codice illo Græco, quem inuenit Rusticus, quam proxime accessisse ad eum qui in codicibus quos nunc adhibemus Græcis exhibetur et qui in Versione antiqua fideliter expressus est. sufficiebat iste Rustico quippe qui numquam quæreret codicem Latinum unde uersionis uerba Latina emendaret, sed cum in ista actione deficeret Acumitanus, alium Græcum cuius ope ipsam uersionem examinaret. at neque in illo alio Græco quem modo in actione de prouinciis conferenda adhibuit, extabat actio de Domno neque in ceteris Græcis, quoniam in Gestorum editionem primariam recepta non est. quocumque uero modo aditum nanctus est ad eundem codicem Iulianæ, per quem singulari quadam ratione actio illa in Versionem antiquam correctam peruenerat.

Iam uero quæritur quidnam codex iste Iulianæ continuerit. si nihil aliud nisi id quod in eo fuisse supra probatum est, actionem de Iuuenalis Maximique prouinciis

[1]) In una re differunt: pro *quorum nomina* infra *scripta sunt* habetur in Collectione Vaticana p. 111, 35 *quorum nomina supra scripta*, sc. in ea quæ præcedit actione de prouinciis. ibi non aliter atque in Φ^{c} et Φ^{r} a translatore Latino omissa sunt.

et additamentum quoddam de Domno, non codex erat appellandus, sed scheda. nullus igitur dubito quin siue omnia siue magna Gestorum Chalcedonensium pars in illo extiterit, præsertim ea quæ ad fidem pertinebat. unam enim fuisse constat Aniciam Iulianam de illis mulieribus quæ in aula Anastasii imperatoris henotico Zenonis edicto pertinaciter obtemperantis non minus obstinate ueram et integram fidem a synodo Chalcedonensi definitam esse credebant [Cyrill. uit. Sabæ 53 p. 303 Cotel.]. eiusmodi femina nobilis diuesque putari potest Gestorum Chalcedonensium ingentem codicem chartaceum ac uetustum adquisiuisse magnamque membranarum copiam emisse, in quas, ne interiret, uenerabile illud monumentum fidei transferretur; schedas istas paucas quibus res diuturna obliuione oblitteratæ tractabantur, ulla eam cura impensaque dignas habuisse ueri est dissimillimum. at si uerus plenusque Gestorum fuit codex, cur, inquies, non sæpius Rusticus eum attulit? Iuliana mortua est paulo post Iustinum imperatorem [527] ante Theodosium abbatem [529, cf. Cyrill. uit. Sabæ 69. 70 p. 338. 339 cum uariæ lectionis appendice]; ad quem codex iste nouus et pretiosus peruenerit, nescitur. quisquis uero codicis possessor fuit, nulla necessitate putare cogimur, illum cuiuis homini facilem aditum ad istum thesaurum præbuisse uel plus permisisse quam ut paucæ paginæ inspicerentur et, qui gratiæ cumulus erat, transcriberentur.

Vno loco Rusticus ex codice quocum Latina conferebat, complures uersus Græci textus attulit, initio definitionis fidei [5, 31 p. 393, 21]: *ut acribiam collationis gnari Græcitatis agnoscant, subter ipsa ut sunt in Græco uerba discripsimus ex Acum̄* secuntur uerba Græca ὁρίζομεν - - ἐτύγχανον [uol. I p. 323, 1—4]. ceterum hæc uerba non ipse Rusticus transtulit, sed ea quæ habet Versio antiqua correcta Φ^c, edidit; nihil enim inuenit quod propter Græca mutaret. sunt autem loci quibus in nota afferat Græca interpretationemque adiciat ab ea quam ex Φ^c edidit, diuersam:

p. 160, 12 [I, 778] *sic quoque interpretatur*: ‹non› potui dogmatizare, οὐδὲ γὰρ οἷός τε ἦμην δογματίξειν.

luculentum extat huius consuetudinis exemplum p. 346, 30, de quo tamen difficile est iudicium, quoniam relationis illius exemplar Græcum periit atque ab ipso interprete Rustico non uersiones, sed paraphrases proponuntur.

præterea conferantur p. 215, 14 ὑπεριδὼν *despiciens*. p. 159, 17 ὁ θεοσεβέστατος, *ubique posui* religiosissimus. p. 60, 5 *et hic* θεοσεβεστάτων *habet*. cf. 273, 23. 300, 6. 161, 1 *ubicumque habet* catholi, *in Græco habetur* τῶν ὀρθοδόξων, cf. 265, 13. 68, 12. 70, 24. 166, 13 *diuinitati* θειότητι. 287, 7 *quondam episcopum* ἐπισκόπου γενομένου. ex margine in textum irrepserunt p. 352, 20 *uestem* (interpretatio falsa) XPYCHN CIPAN. multo sæpius nuda uocabula Græca perscribuntur sine interpretatione, cf. p. 61, 9. 62, 12. 76, 6 = 20. 85, 1. 26. 86, 13. 89, 16. 91, 3. 92, 22 = 97, 6 = 105, 6. 110, 6. 22. 114, 12. 21. 116, 15. 119, 18 = 120, 5 = 300, 9. 136, 11. 138, 11. 139, 10. 143, 17. 192, 26. 203, 22. 285, 14. 287, 16 = 294, 6. 291, 17. 18. 292, 9. 297, 28. 298, 9/10. 299, 18. locis perlustratis eandem fere omnibus subesse intentionem cognosces, ut lector uocis uel locutionis Græcæ sensum non accurate exprimi moneatur eis quæ in uersione Latina leguntur. optima est adnotatio p. 163, 31 ὄντως *non nunquam dubitantis*.

aliis locis Græca non ipsa perscribit, sed uertendo reddit, e. gr. p. 68, 3—5 [I, 160] *in Græco proprie ita est*: sancti enim patres qui postea fuerunt, id quod incarnatus est, quod dixerunt sancti patres in Nicæam *et cetera*, in Γ habetur [uol. I p. 91, 28] οἱ γὰρ ἅγιοι πατέρες οἱ μετὰ ταῦτα τὸ ἐσαρκώθη, ὃ εἶπον οἱ ἅγιοι πατέρες οἱ ἐν Νικαίαι. proponi solet eiusmodi locis GR, quod significat textum Græcum, non codicis Græci uariam

lectionem, cf. p. 69, 21 $\overline{\text{GR}}$ quod est proprium naturarum [= uol. I p. 93, 9 τὸ ἰδιάζον τῶν φύσεων]. p. 85, 24 $\overline{\text{GR}}$ nullo autem modo proderit rectæ fidei rationi si sic habeatur [uol. I p. 106, 15 ὀνήσει δὲ κατ' οὐδένα τρόπον τόν ὀρθὸν τῆς πίστεως λόγον εἰς τὸ οὕτως ἔχειν]. similes sunt loci p. 27, 7 [ubi non uaria lectio Acumitani adfertur] = 42, 12 = 44, 5 = 22 = 46, 7 = 18 = 60, 22 = 74, 23 = 134, 28 = 136, 28. p. 28, 26. 27 [non sunt uariæ lectiones]. p. 29, 1. 5. 11. 13. 16. 33 [ne hæc quidem pro uariis lectionibus habenda]. 47, 12. 48, 20. 26. 59, 14. 60, 2. 25/26. 61, 17. 20/21. 84, 4. 269, 7.

Ceterum Rusticus in notis quas codici suo adscripsit, non critici et translatoris tantummodo munus peragit, sed etiam acris pro fide Chalcedonensi debellatoris zelatique sui temporis Dioscorianorum [cf. notam ad p. 173, 21. 281, 23] aduersarii, quos ut profliget, quauis occasione arrepta Dioscorum increpat. quæ lectori obseruanda relinquo; colligendas esse duxi quasdam notulas quæ ad trium capitulorum controuersiam aut ad alias res memorabiles spectant:

p. 50, 3 *diuæ memoriæ, sic non de lege Theodosii*, cf. quæ ipse adnotat 3, 106[a] p. 495, 16. 501, 6.

p. 53, 3 *hæc post synodum a sancto Leone specialiter euidenterque cassata sunt*, cf. ipsum Rusticum p. 354, 39 sq.

p. 76, 18 *noī interpretem* [Eulogium presbyterum Edessenum] *Ibæ accusatorem.* cf. p. 181, 22 *ambo Ibæ aduersarii.* p. 236, 19 *noī Eulogium Ibæ accusatorem.* 244, 1. 329, 18 *iste cum Iba est accusatus*

p. 82, 7 *Mechir Aegyptii Februarium uocant, qui apud illos tunc inchoatur, quando apud nos habet mensis Ian. dies* XXVI. Rusticus exul in Thebaidem deportatus menses nouit Aegyptios.

p. 92, 8 *noī epistulæ quibus nunc usque abutuntur Acephali, ad Acacium, ad Valerianum, ad Successum* cf. t. I 4 p. 225, 12, ubi idem loquitur Rusticus.

p. 2, 26 [1, 920] *noī et hæc editio symboli non consonat cum supra scripta* [1, 914], *ed cum Timothei* $\overline{\text{apli}}$ [latere crediderim *Apollinaristæ* neque obstat quod de confessione illius Timothei nihil notum est, quantum scio].

p. 215, 23 *Theophanius episcopus unus fuit ex his qui erant cum Orientalibus.* nouerat Rusticus per ea quæ ipse ex Irenæo excerpsit, cf. t. I 4 ind. III. IIII s. u. Theophanius

p. 237, 5 post *interlocutum* — *approbatores* habentur quæ non intellego: *quæ in concilio uanitatis dicat Frontinianus insanus.* inter *approbatores* et *quæ in concilio* aliqua excidisse uidentur; *concilium uanitatis* dici crediderim de concilio Constantinopolitano a. 553. nihilo minus obscura manent cetera neque dilucidantur eis quæ de Frontino siue Frontoniano traduntur a Victore Tunnunensi p. 203, 25. 205, 9.

p. 324, 25 *sub isto* [Vranio episcopo Emiseno] *et ab ipsius monachis caput sancti Iohannis inuentum est et loco ubi oportuit, collocatum.* cf. Chron. Pasch. p. 591, 7. Marcellin. p. 84sq. Tillemont I p. 494sq.

p. 391, 14 *hic male mortuus Primarius falsauit et ubi habet* Xystus, *posuit* Christus, *uolens quasi auctoritatem beati Cyrilli per tale extolli mendacium contra Ibæ confessoris epistolam* [cf. 479, 8]. cf. Victor. Tunnun. p. 203, 1.

p. 501, 2—3 *Palladius in uita* $\overline{\text{sci}}$ *Iohannis contraria inquit.* cf. Pallad. dial. 13—15.

Vltimo loco ponatur adnotatio quæ a Rustico de exemplari Græco desumpta est:

p. 47, 10 [cf. p. 48, 8. 50, 21] $\overline{\text{GR}}$ σημειωτέον *de Eulogio ad quem epistˉ sancti Isidori.* huius epistulas dua milia per quingentenas distributa extare in Acœmitensis monasterii codicibus uenustissimis quattuor narrat Rusticus t. 1 4 p. 25, 21. monachus igitur aliquis doctus notulam istam codici Acumitano Gestorum Chalcedonensium adscripsit, quem adhibuit Rusticus.

Concilii Chalcedonensis ipsa editio iam ad finem producta est; quod sequetur uol. Steiner VI prosopographiam et topographiam concilii ceterosque qui adhuc restant indices, continebit.

Monachii m. Aprili a. h. s. XXXVII

E. Schwartz

CORRIGENDA

p. 441 *pro* Codex Nouariensis 70 *legas* Codex Nouariensis 30

p. 455 *in* ADNOTATIONE RVSTICI *pro* quinta, mox *legas* quinta mox

p. 455 ibid. *pro* sequitur *legas* ⟨et quod⟩ sequitur

p. 461, 20 *deleas comma quod est post* quædam

p. 504, 30 not. *pro* $\Phi^{a}APMV$ *legas* $\Phi^{a}ADMV$

p. 518, 13 not. *pro* ei $\Phi^{a}D$ *legas* ei $\Phi^{a}PD$

p. 519, 19 not. *pro* dolichi Φ^{a} *legas* dolichi $\Phi^{a}P$

IN PARTIBVS PRIMA ET ALTERA

in adnotationibus Rustici ad p. 57, 3. 88, 23. 132, 16. 199, 5. 201, 31. 202, 14. 208, 5. 228, 29. 230, 2. 259, 18/19. 301, 17 *pro* iacet *legas* in alio

p. 100, 22/23 in ADNOTATIONE RVSTICI *pro* codicibus *legas* codice

p. 129, 27 ibid. *pro* GR *legas* GR ⟨minimus⟩

p. 304, 3 ibid. *pro* debet deesse *legas* debet esse

p. 381, 10 ibid. *pro* quomodo omnem [omis C^{mg}] *legas* quomodo [add. $\overline{\text{omis}}$ C^{mg}, *deleui*]

GESTORVM CHALCEDONENSIVM VERSIO A RVSTICO EDITA

ACTIONES VII—XVI

CONCILII ALLOCVTIO AD MARCIANVM

Acta conciliorum oecumenicorum. Tom. II Vol. 3 Pars 3

Φ^a = Versio antiqua

R = Codex Vaticanus Reginensis 1045 s. VIIII

B = Codex Barberinus 680 s. VIIII

N = Codex Parisinus 16832 s. VIIII

Φ^c = Versio antiqua correcta

A = Codicis Vaticani 1322 pars altera s. VI/VII

P = Codex Ambrosianus E 147 sup. s. VI/VII

D = Codex Montepessulanus 58 s. VIIII

M = Codex Casinensis 2 s. XIII

Φ^r = Versionis antiquæ correctæ editio Rustici

C = Codex Parisinus 11611 s. VIIII

V = Codex Vaticanus 1319 s. XII

Y = Codex Veronensis LVIII [56] s. X

y = Codex Vaticanus 1321 s. XV ex Y descriptus

O = Codex Nouariensis 70 s. X

X = Codex Vossianus 122 s. X

U = Codex Veronensis LIX [57] s. VI/VII

INCIPIT ACTIO SEPTIMA

HANC ACTIONEM IN ACV̄ CODICE NON INVENI SED ALTERVM GRAECVM CONTVLI VBI LEGITVR ACTIO OCTAVA

1 Consulatu domni nostri Marciani p̄p aug̃ VII k̄l Nouembrium Calchedone d. 26. m. Oct. a. 451
secundum iussionem piissimi nostri domni conuenientibus in sanctissima ecclesia beatæ martyris Euphimiæ gloriosissimis iudicibus et sancto et uniuersali concilio per sanctionem serenissimi et piissimi nostri domini in Calchedonensium ciuitate congregato et residentibus cunctis ante cancellos altaris,

3 GLORIOSISSIMI IVDICES D̄D̄: Diuinissimus et piissimus noster dominus rogatus a Maximo et Iuuenale sanctissimis episcopis præcepit nos agnoscere de motis inter eos capitulis. unde conuenientes sanctissimi uiri quædam ad inuicem inter se ex non scripto constituerunt, quæ etiam nobis manifesta fecerunt et uidentur ex consensu iuste disposita. hæc igitur necessarium iudicauimus etiam coram sancta synodo unumquemque eorum edocere, quatenus et ex uestra sententia et ex nostra allocutione quæ fuerint placita, confirmentur.

4 MAXIMVS R̄EV̄ E P̄S̄ ANTIOCHIAE SYRIAE D̄: Placuit mihi et reuerentissimo episcopo Iuuenali post multam contentionem per consensum ut sedes quidem Antiochensium maximæ ciuitatis beati Petri habeat duas Phoenicas et Arabiam, sedes autem Hierosolymorum habeat tres Palæstinas. et rogamus ex decreto uestræ magnificentiæ et sancti concilii hæc ex scripto firmari.

5 IVVENALIS S̄CISSIMVS HIEROSOLYMORVM CIVITATIS E P̄S̄ D̄: Hæc etiam mihi complacuerunt, ut sancta quidem Christi Resurrectio tres Palæstinas habeat, sedes autem Antiochensium duas Phœnicas et Arabiam. et rogo quatenus ex decreto uestræ magnificentiæ et sancti concilii ista firmentur.

7 PASCASINVS ET LVCENSIVS R̄EV̄V̄ E P̄I ET BONIFATIVS PRBR OPTINENTES LOCVM APOSTOLICAE SEDIS PER PASCASINVM RVM E P̄M D̄D̄: Hæc concordantibus fratribus nostris

---

Huius actionis quæ in Γ et in Φ[a] est VIII, præter hanc extant uersiones duæ, 1) antiqua a Φ[cr] plus solito diuersa, quæ edita est in fine actionis, 2) antiquissima in Gestorum collectione Vaticana 6, 3 [uol. 11 2]

Φ[c] [= *APDM*], Φ[r]]= *CVY*]

1—p. 5, 16 post 6, 34 *coll. ADY* 1—3 INCIPIT—OCTAVA *om. APDY* incipit septima eiusdem sinodi *M* 1 SEPTIMA AMEN *CV* 4 consulati *CV, corr. V* VI *DM, corr. D*[mg] noembrium *A* calchedona *AP* 5 domni nostri *P* domini *MCV, corr. C* 6 eufemiæ *PDVY* 7 serenissimi *om. M* domni *PD* 8 cunctis *om. M* alteris *M* 9 diuinissimus Φ[r] sacratissimus Φ[c] domnus *APD* 10 iuuenali *Y* 11 conuenientibus *M* uiri *om. V* ab *M* 12 qua *CV* manifestare *A* 13 dispositæ *D* deposita *CV* indicauimus *M* iudicamus *P* etiam *om. P* 14 docere *DM, corr. D* edicere *P* et[1] *om. APMY* ex[1]] extra *M* 16 uir reū ep̄o *Y* 17 multum *C* 18 phœnices *D* 19 rogamus ut Φ[c] 21 s̄cissimus *om. P* ep̄s *om. AP* etiam] eadem et *V*[corr] 21/22 placuerunt *V*[corr] 23 antiochenorum *V*[corr] phœnices *D* et] habeat et *V*[corr] rogo quatenus] supplico *V*[corr] decreto] sententia *V*[corr] 23/24 magnificentiæ uestræ *D* s̄cē synodi *V*[corr] hæc firmari qua interlocutione latine interpretata per beronicianum deuotissimum magistrianum et a secretis sacri consistorii quæ sequuntur *V*[corr] 25 pascasinus ep̄s *M* lucentius *D* reuerentissimus ep̄s *M* optinens *MY*

Maximo reuerentissimo Antiochensium ciuitatis episcopo et Iuuenali reuerentissimo et sanctissimo episcopo Hierosolymorum pro bono pacis dicta noscuntur, hoc est ut Antiochensium ecclesia duas Phœnicas et Arabiam habeat, Hierosolymorum uero tres Palæstinas possideat; ad hoc autem et nostrae humilitatis interlocutione firmantur, ut nulla in posterum de hac causa prædictis ecclesiis contentio relinquatur.

8 ANATOLIVS REV ARCHIEPISCOPVS GLORIOSAE CONSTANTINOPOLIS NOVAE ROMAE D: Quæ complacuerunt inter deoamantissimum episcopum Antiochensium Maximum et deoamantissimum Hierosolymorum episcopum Iuuenalem, et ex mea interlocutione firma consistant. et sanctissima quidem ecclesia Antiochensium magnæ ciuitatis habeat duas Phœnicas et Arabiam, sanctissima uero ecclesia Hierosolymorum tres Palæstinas obtineat, quatenus de cetero utræque ecclesiæ ulterius huius rei causa nullius contentionis relinquatur occasio.

9 THALASSIVS REV EPS CAESAREAE CAPPADOCIAE D: His quæ per consensum ordinata sunt inter deoamantissimos episcopos Maximum et Iuuenalem, et nos consentimus.

10 STEPHANVS REV EPS EPHESI D: Sicut placuit reuerentissimo episcopo Antiochensium ciuitatis Maximo et deoamantissimo Iuuenali Hierosolymorum episcopo, ut sanctissima quidem Antiochensium ciuitatis ecclesia habeat duas Phœnicas et Arabiam, sanctissima uero Hierosolymorum ecclesia tres habeat Palæstinas, quæ inter eos placuerunt, confirmo, quatenus utraque ecclesia de cetero nullius habeat contentionis occasionem.

11 EVSEBIVS REV EPS ANCYRAE GALATIAE D: Gratias agimus domino deo in quibus duorum patrum contentio amicali placito terminata est. optinere igitur uolumus ea quæ utrisque partibus placuerunt.

12 PETRVS REV EPS CORINTHI D: Circa pacem et concordiam utrorumque patrum gaudentes placitis consentimus.

13 IVLIANVS REV EPS COENSIVM D: Sicut complacuit utræque parti, hoc est Maximo reuerentissimo episcopo Antiochensium et Iuuenali episcopo Hierosolymorum, ut sanctissima quidem ecclesia Antiochensium maximae ciuitatis habeat duas Phœnicas et Arabiam, sanctissima uero ecclesia Hierosolymorum tres Palæstinas optineat, et ego quæ inter eos placuerunt mediante Christi caritate utrisque ad unitatem, firma esse decerno.

14 DIOGENES REV EPS CYZICI D: Consentio his quæ a patribus facta sunt.

15 AMPHILOCHIVS REV EPS SIDAE D: Aperte diuina dispensatione ad amicalem consensum contentionem deoamantissimorum episcoporum Maximi et Iuuenalis uenire iubente

---

Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*]

1 episcopo antiochensium ciuitatis *Y* 1/2 et Iuuenali — Hierosolimorum *om. D, add. D*mg, et [*om. P*] rēuo et sc̄issimo iuuenale hierosolymorum ēpō *APM* 2 bona *P* dicta esse *V*corr ut *om.* Φr 3 ecclesias *A om. M* phœnices *DV* 4 possidebat *M* adhuc *P* et *om. M* interlocutionem *A* 5 nullam *A* hæc *PD* 6 reuerentissimo archiepiscopo *Y* 7 placuerunt *M* 7/8 Antiochensium — deoamantissimum *om. A* 8 ēpm̄ hierusolimorum *M* 9 consistat *A* consistunt *M* ecclesiam *A* 10 phœnices *D* uero sanctissima *A* sanctissimam — ecclesiam *D* 11 de cetero] decreto *A* alterius *M* 12 nullus *P* nulla *P*corr relinquatur contentionis *M* conuentionis *A* occasio *om. CV, corr. C* 13 rēu *om. Y* cæsariæ *Y* 14 in *P* maximo et iuuenale *P* 15 placuit *om. M* r̄uis ēpis̄ *APD*Φr 16 iuuenale *AD* ēpm̄ *D* ēpos̄ *P* ut] et *CV* 17 phœnices *D* 19 utræque ecclesiæ *D* habeant *D* 21 duarum *P* contio *A* consentio *M* germinatus *P* sunt *M* tenere *D, corr.* Dmg 22 utriusque *MY* 23 utrisque patres *P* utrique partes *A* utræque partis *D* utriusque partis *M* utrorumque Dmg 25 placuit *MY* utrique *APV*corr utraque *M* utroque *P*corr partibus *A* est *om. M* 26 episcopo *om. PD, corr. P* iuuenalem *A* 27 phœnices *D* 29 ad *om. P* humanitatem *M* firmam *A*Φr 31 diogenis *AD* facta Φr acta *APM* dicta *D* 32 sidæ *APD* sede *M* sidensis *CY* sedensis *V* amicabilem *A* consensuum *V* 33 sanctissimorum Φc

gratias ago et ego saluatori Christo de eorum pace, consentiens his quæ sunt bene disposita.

16 OMNES REVV EPI CLAMAVERVNT: Et nos ita dicimus et consentimus his quæ a patribus dicta sunt.

17 GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Et hoc efficacia est sanctæ trinitatis et propositi diuinissimi et piissimi principis nostri, quatenus ea quæ in lite erant, apud eos qui contendere uidebantur, concordi proposito deciderentur. per placitum igitur Maximi sanctissimi Antiochensium ciuitatis episcopi et Iuuenalis Hierosolymorum facta consensio, sicut utriusque attestatio declarauit, firma etiam per nostrum decretum et sententiam sancti concilii in omni tempore permanebit, hoc est ut Maximus quidem sanctissimus episcopus seu Antiochensium sanctissima ecclesia duas Phœnicas et Arabiam sub propria habeat potestate, Iuuenalis autem sanctissimus Hierosolymorum episcopus siue sanctissima ecclesia quæ sub eo est, tres Palæstinas idem sub propria habeat potestate, uacantibus scilicet secundum iussionem diuinissimi et piissimi principis omnibus rebus et quocumque modo sacris ab utraque parte litteris impetratis, insuper et multatione quæ in eis huius rei causa noscitur contineri.

ACTIO DE DOMNO ANTIOCHENO

QVAM INVENI IN CODICE PATR IVLIAE MEMBRANACEO NOVO TRANSCRIPTAM EX CODICE VETVSTO CHARTACEO QVEM DIXIT IPSA FVISSE DE PROCVLI ET ALBINI GERMANORVM SCOLASTIC 19

18 Consulatu domni Marciani pp aug et qui nuntiatus fuerit, VI kl Noub Calchedone d. 27. m. Oct a. 451
secundum præceptum diui clementissimi domni nostri conuenientibus in sancta ecclesia sanctae martyris Euphimiæ

magnificentissimo et gloriosissimo magistro militum ex consule et patricio Anatolio et magnificentissimo et gloriosissimo præfecto sacri consistorii Palladio et magnificentissimo et gloriosissimo sacrorum officiorum magistro Vincomalo,

19 conuenientibus etiam et Pascasino et Lucensio uiris reuerentissimis episcopis et

---

SVBSCRIPTIO RVSTICI: Contuli d. k. April fr IIII ind. XIII [*V* XIIII *CD*] *CVD*

17 *Eadem actio extat in Gestorum collectione Vaticana* 6, 4 [uol. II 2]. *post actionem* VII *collocata est in CV, ante illam in ADY, omissa est in PM. ceterum codex quo se usum esse dicit Rusticus, Græcus erat, cf. p.* 3, 2

Φc [= *A*, *P* (*usque ad* 16), *D*, *M* (*usque ad* 16)], Φr [= *CVY*]

1 conueniens *P* 3 ista *M* 4 sunt Φr noscuntur Φc 5 efficacia est] efficacimus *M* scæ trinitatis est Φc propositis *A* 5/6 diuinissimi Φr sacratissimi Φc 6 nostri *om.* Φc, *corr. D* in lite] inlicite *M* erant] sunt Φc, *corr. D*mg eos] nos *V* 7 uidentur Φc pposito *C* decidantur Φc sanctissimi *om. P* 8 facto consensu *V*corr 8/9 sic utrisque *A* 9 utriusque parti *M* sententia *D* 10 ut *om. PM* sanctissimus quidem *A* 11 seu ut *Y* scissimam ecclesiam *D* phœnices *D* propriam Φc habeant *M* 12 potestatem Φc 13 idem *del. V* propriam — potestatem *APD* 13/14 uacentibus *A* uocantibus *M* 14 sacratissimi Φc et² *om. P* 14—16 principis — contineri] nostri dni omnibus pragmaticis et aliter acquisitis a patribus sacris litteris et multis quæ continentur in eis ob hanc causam legi legimus *V*corr 15 quodcumque *AM* utroque *C* utrique *A* porte *M* inpetrantis *CD*corr imp *P* multa [a multa *P*] Φc, *corr. D* 16 re *A* continere *D* conteri *A* 17—19 INCIPIT ACTIO [*om. D*] SEPTIMA [VII *D*] actio [incp actio *A*] de domno anthioceno [antiocino *A*] quondam patriarcha translata de [ex *D*] greco in latinum [latino *D*] *AD* INCIPIT SEPTIMA *Y* 18 MEMBRANATIO *CV* 19 CARTATIO *C* SCOLESTIC *CV* 20 domini *V* domni [domini *Y*] nri *ADY* fuerit nuntiatus *A* calchedona *A* 21 domini *Y* 22 euphemiæ *DY* 23 magmi et glomi *A* 24 et¹ *om. A*Φr et³ *om. D* 26 et² *om. CV* lucentio *D*

Bonifatio uiro reuerentissimo presbytero uicariis sancti archiepiscopi senioris Romae Leonis

et Anatolio uiro reuerentissimo archiepiscopo magnissimi nominis Constantinopolis

et Maximo uiro reuerentissimo episcopo Antiochiæ Syriæ

et Iuuenali uiro reuerentissimo episcopo Hierosolymitano

et cetera sancta synodo quæ ex sanctione diuinissimi et clementissimi domini nostri in Calchedonensium ciuitate congregata est, quorum nomina infra scripta,

et residentibus uniuersis ante cancellos sancti altaris,

20 Maximus uir reuerentissimus episcopus Antiochiæ dixit: Deprecor magnificentissimos et gloriosissimos iudices et sanctam hanc uniuersalem synodum humanitatem exercere in Domnum qui fuit Antiochiæ episcopus, [dignemini] et statuere ei certos sumptus de ecclesia quæ sub me est.

21 Pascasinus et Lucensius uiri reuerentissimi episcopi et Bonifatius presbyter uicarii sedis apostolicæ per Pascasinum uirum uenerabilem episcopum dixerunt: Sanctus ac beatissimus papa qui episcopatum sancti ac uenerabilis Maximi episcopi Antiochenae ecclesiæ confirmauit, iusto satis iudicio eius meritum approbasse uidetur. siquidem memoratus uir reuerentissimus episcopus Maximus suo arbitrio Domno uoluit esse consultum, ut sumptus ei de sua ecclesia miserationis intuitu, prout æstimauerit, largiatur, ut contentus alimoniis quiescat in posterum.

22 Quæ confessio Graece per Beronicianum uirum deuotissimum secretarium sacri consistorii translata est.

23 Anatolius uir reuerentissimus episcopus Constantinopolitanus dixit: Laudo et ego condolentiam beatissimi episcopi Antiochiæ Maximi, in quibus spontanea uoluntate ipse tales precatorias obtulit, ut sumptus præstaret Domno, qui fuit episcopus ecclesiæ sanctæ quæ sub eo est, præter hoc prædicto nihil requirente.

24 Iuuenalis episcopus Hierosolymitanus dixit: Amplector et ego consilium sancti episcopi Antiochiæ Maximi.

25 Vn ersa sancta synodus uociferata est: Decibiles merito beniuolentiæ archiepiscopi. omnes cogitatum eius laudamus. hæc decet eius existimationi. humanus cogitatus pontificis.

26 Magnificentissimi iudices dixerunt: Amplectente sancta synodo arbitrium Maximi uiri religiosi episcopi Antiochensium quod de Domno probauit, et nos idem consentimus, quæ sunt eius arbitrii, derelinquentes de Domni honorificentia.

27 Et alia manu: Edantur

SVBSCRIPTIO RVSTICI: Post hæc sequitur Maximi et Iuuenalis quam inter se fecisse leguntur de quibus paroeciis *CV*

Φc [= *AD*], Φr [*CVY*]

1 uiro *om. A* 3 constantinopolitane *CV* 4 r̄eū̄o uiro *D* archiepiscopo Φr 5 iuuenale *A* Φr 6 ex] a *A* domni *D* 7 calchedonensi Φc, *corr. D* ciuitate *om.* Φc, *corr. D* scripta sunt Φc 8 et *om.* Φc, *corr. D* 9 uir *om.* Φc 10 hanc et *D* et humanitatem Φc 11 ēp̄i *Y* dignemini Φr*D*corr *om.* Φc 13 lucentius *DV* r̄eū̄ presbyter *Y* 14 ēp̄i *Y* dixerunt *om. A* et *D* 15 ēp̄m̄ *A* uenerabilis] uenerunt *CV* antiochiæ Φc 17 maximus uir r̄eū̄s ēp̄s *A* episcopus *om. D* Maximus *om. CV* 18 ei de] eidem *Y* ei *om.* Φc, *corr. D* ministrationis *A* 19 ut *om. y* contentis *A* conteris *D*, *corr. D* 20 qua confessione Φc, *corr. D* 21 translatam *A* est *om.* Φc 22 uir r̄eū̄o *Y* ēp̄ō *Y* constantinopoli *Y* et *om. A* 23 conpassionem Φc 24 præces Φc prestare *D* domino *A* 25 est *om. D* requirere *A* 28 exclamauit Φc 29 laudabus *CV* laudibus *D*ms exstimationi *Y* 30 humanum *A* humanos *Y* 31 amplectenti *D* 33 quæ sunt *om.* Φc, *corr. D* arbitrio Φc derelinquentes quæ sunt *D* 34 *subscr.* EXPLICIT DE DOMNO ANTIOCHENO Q̄D̄ PATRIARCHA *A* 36 quibusdam *Ballerini* 37 *huc trahenda est quæ in CV sequitur inscriptio* ACTIO SEPTIMA

VERSIO ANTIQVA

INCIPIT ACTIO OCTAVA

Consulatu domni nostri Marciani $\overline{pp}$ aug̃ VII $\overline{kl}$ Nouembris Calchedone d. 26. m. Oct.
secundum iussionem sacratissimi et piissimi nostri domni conuenientibus in a. 451
sancta ecclesia sanctæ martyris Eufimiæ gloriosissimis iudicibus, hoc est

1 magnificentissimo et gloriosissimo patricio Anatolio
2 et magnificentissimo et gloriosissimo præfecto sacrorum prætoriorum Palladio
3 et magnificentissimo et gloriosissimo magistro sacrorum officiorum Vincomalo, conuenientibus autem et
1—3 Paschasino et Lucensio reuerentissimis episcopis et Bonifatio sanctissimo presbytero obtinente locum sanctissimi et reuerentissimi archiepiscopi ueteris Romæ Leonis
4 et Anatolio reuerentissimo episcopo magnificæ Constantinopoleos
5 et Maximo reuerentissimo episcopo Antiochiæ
6 et Iuuenali reuerentissimo episcopo Hierosolimitanorum
7 et Quintillo reuerentissimo episcopo Heracliæ Macedoniæ obtinente locum sanctissimi episcopi Thessalonicensium Anastasii
8 et Thalassio reuerentissimo episcopo Cæsariæ Cappadociæ
9 et Stephano reuerentissimo episcopo Ephesi
10 et Luciano reuerentissimo episcopo Vizæ obtinente locum reuerentissimi episcopi Heracliæ Thraciæ Cyriaci
11 et Eusebio reuerentissimo episcopo Anquiræ Galatiæ
12 et Diogene reuerentissimo episcopo Cyzici
13 et Petro reuerentissimo episcopo Corinthi
14 et Florentio reuerentissimo episcopo Sardeorum
15 et Eunomio reuerentissimo episcopo Nicomediæ
16 et Anastasio reuerentissimo episcopo Nicææ
17 et Iuliano reuerentissimo episcopo Coo optinente locum apostolicæ sedis antiquæ Romæ
18 et Eleutherio reuerentissimo episcopo Calchedonensium
19 et Basilio reuerentissimo episcopo Seleuciæ Isauriæ
20 et Meletio reuerentissimo episcopo Larissæ optinente locum reuerentissimi episcopi Apamiæ Syriæ Domni
21 et Amfilochio reuerentissimo episcopo Sidæ
22 et Theodoro reuerentissimo episcopo Tarsi
23 et Cyro reuerentissimo episcopo Anazarbi
24 et Constantio reuerentissimo episcopo
25 et Fotio reuerentissimo episcopo Tyri
26 et Theodoro reuerentissimo episcopo Damasci
27 et Stephano reuerentissimo episcopo Hieraspoleos
28 et Nonno reuerentissimo episcopo Edessæ
29 et Symeone reuerentissimo episcopo Amidæ

Φ[a] [= *RBN*]

4 domini *N* 5 eufemiæ *BN* 7 sacrarum præteriorum *BN* 8 magnifico *BN*
11 *postulatur* obtinentibus 14 anthiochenæ *N* 15 ierosolimitamus *N* 18 talasio *BN*
25 florenteo *BN* 36 cyzo *BN* 37 *excidit* Βόστρων 40 hierapoleos *BN* 42 symione *BN*

30 et Epiphanio reuerentissimo episcopo optinente locum reuerentissimi episcopi Constantiæ Olympii
31 et Iohanne reuerentissimo episcopo Sebastiæ
32 et Seleuco reuerentissimo episcopo Amasiæ
33 et Constantio reuerentissimo episcopo Melitinæ
34 et Patricio reuerentissimo episcopo Tyanorum
35 et Petro reuerentissimo episcopo Gangrorum
36 et Apragmonio reuerentissimo episcopo optinente locum episcopi Claudiopoleos Calocæri
37 et Atarbio reuerentissimo episcopo Trapezuntis optinente locum reuerentissimi episcopi Neocæsareæ Dorothei
38 et Fotino archidiacono optinente locum Theoctisti reuerentissimi episcopi Pisinuntis
39 et Romano reuerentissimo episcopo Myrorum
40 et Crotiniano reuerentissimo episcopo Afrodisiadis Cariæ
41 et Nunechio reuerentissimo episcopo Laodiciæ Frygiæ
42 et Mariano reuerentissimo episcopo Synnadorum
43 et Onesiforo reuerentissimo episcopo Iconii
44 et Pergamio reuerentissimo episcopo Antiochiæ Pisidiæ
45 et Epiphanio reuerentissimo episcopo Perges
46 et Attico reuerentissimo episcopo Nicopoleos Epiri
47 et Martyrio reuerentissimo episcopo Gortynæ
48 et Luca reuerentissimo episcopo Dyrrachii
49 et Vigilantio reuerentissimo episcopo Larissæ Thessaliæ
50 et Francione reuerentissimo episcopo Filippopoleos
51 et Sebastiano reuerentissimo episcopo Beryæ
52 et Basilio reuerentissimo episcopo Traianopoleos
53 et Tryfone reuerentissimo episcopo Chii
54 et Theoctisto reuerentissimo episcopo Veryæ
55 et Gerontio reuerentissimo episcopo Seleuciæ
56 et Eusebio presbytero optinente locum Macarii episcopi Laodiciæ Syriæ
57 et Eusebio reuerentissimo episcopo Dorylæi [FS EPI LXI]
et reliqua sancta et uniuersali synodo quæ per decretum sacratissimi et piissimi nostri domini in Calchedonensium ciuitate congregata est,
et sedentibus omnibus ante cancellos sancti altaris,
magnificentissimi et gloriosissimi iudices DD: Sacratissimus et piissimus noster dominus petitus a Maximo et Iuuenali reuerentissimis episcopis iussit nos audire inter eos de capitulis quæ mouentur. et conuenientes memorati uiri reuerentissimi certa ad inuicem ex non scripto disposuerunt, quæ et nobis manifesta constituerunt, quæ uidentur per consensum iuste disposita. hæc igitur necessarium esse duximus

---

Φ^a = [*RBN*]

2 olimpi *RB* olimphi $B^{corr}N$ 3 seuastiæ *R* 5 milicinæ *B* 7 grangorum *B* grangrorum $B^{corr}N$ 8 *post* episcopo *excidit et in* Γ Τίου 9 Καλογήρου Γ 13 Pisinuntis] sinuntis Φ^a 15 crotiano *BN* Κριτωνιανοῦ Γ 17 sinnadonus *R* 18 onosiforo Φ^a 20 pergen *BN* 21 epirini *N* 23 tyrracii *BN* 29 theotesto Φ^a 31 laodeciæ *N* 32 *falsam summæ notationem deleui* 36 magnificentissimis et gloriosissimis *R* 37 petimus *N* 39 constiterunt *RN* 40 esse disposita *BN*

et in præsentiæ sanctæ synodi singula eorum edocere, quatenus et ex uestro decreto et ex nostra sententia quæ placent, firmitatem habeant. legimus.

Maximus reuerentissimus episcopus Antiochiæ Syriæ D̄: Placuit mihi et reuerentissimo episcopo Iuuenali post multam contentionem per consensum quatenus sedes quidem Antiochenorum magnæ ciuitatis sancti Petri habere duas Phœnicas et Arabiam, sedem uero Hierosolymitanorum habere tres Palæstinas. et supplicamus ex sententia uestræ magnificentiæ et sanctæ synodi scriptis hæc firmari.

Iuuenalis reuerentissimus episcopus Hierosolymitanorum ciuitatis D̄: Hæc eadem et mihi placuerunt quatenus sancta quidem Christi Resurrectio tres Palæstinas habeat, sedes autem Antiochenorum duas Phœnicas et Arabiam. et supplico ex sententia uestræ magnificentiæ et sanctæ synodi hæc firmari.

Qua interlocutione Latine interpretata per Beronicianum deuotissimum magistrianum et a secretis sacri consistorii quæ secuntur

Paschasinus et Lucensius reuerentissimi episcopi et Bonifatius presbyter optinentes locum apostolicæ sedis per Paschasinum reuerentissimum episcopum D̄D̄: Ista quæ consentientibus fratribus nostris Maximo reuerentissimo episcopo Antiochenorum ecclesiæ et reuerentissimo et sanctissimo episcopo Iuuenali Hierosolymitanorum pro bono pacis dicta esse noscuntur, hoc est ut Antiochenorum ecclesia duas Phœnicas et Arabiam habeat, Hierosolymitanorum tres Palæstinas habeat, insuper etiam et nostræ humilitatis per interlocutionem firmentur, ut nulla post hæc de hac causa prædictis ecclesiis contentio relinquatur.

Anatolius reuerentissimus archiepiscopus gloriosæ Constantinopoleos nouæ Romæ D̄: Quæ placuerunt inter reuerentissimum episcopum Antiochenorum Maximum et Hierosolymitanorum sanctissimum episcopum Iuuenalem, et per meam interlocutionem firma maneant. et sancta quidem ecclesia Antiochenorum magnificæ ciuitatis Phœnicas duas et Arabiam habeat, sancta autem ecclesia Hierosolymitanorum tres Palæstinas habeat, ut de reliquo unaquæque ecclesia ad alteram ob hanc causam nullam dubietatis habeat occasionem.

Thalassius reuerentissimus episcopus Cæsariæ Cappadociæ D̄: Quæ per consensum disposita sunt cum reuerentissimis et sanctissimis episcopis Maximo et Iuuenali, et nos consentimus.

Stephanus reuerentissimus episcopus Ephesi D̄: Sicut placuit reuerentissimo et sanctissimo episcopo Antiochenorum ciuitatis Maximo et reuerentissimo Iuuenali episcopo Hierosolymitanorum, quatenus sancta quidem ecclesia Antiochenorum ciuitatis habeat duas Phœnicas et Arabiam, sancta autem ecclesia Hierosolymitanorum tres Palæstinas habeat, et ego firmo quæ inter eos placuerunt, ut de reliquo unaquæque ecclesia nullam occasionem habeat contentionis.

Eusebius reuerentissimus episcopus Ancyræ Galatiæ D̄: Gratias agimus domino deo quatenus duorum patrum contentio ad consensum amicalem celebrata sit. tenere igitur in utrisque partibus quæ placuerunt, uolumus.

Petrus reuerentissimus episcopus Corinthi D̄: In pace et concordia amborum patrum delectati consentimus in his quæ placuerunt.

Φ[a] [= *RBN*]

4 episcopo *om. R* 12/13 *sunt falso loco collocata sicut in* Γ 12 Latine *stulte additum a translatore* 20/21 hæc de *om. R* 26 hierosolimitanorum ecclesia *BN* 29 thalasius *RB* ēps reuerentissimus *BN* 29/30 per consensu *B* 30 iuuenale *BN* iulianæ *R* 31 consensimus *BN* 32/33 sicut reuerentissimo — maximo placuit *BN* 36 ego quidem *BN* 38 et eusebius *N* gratias] gracimus *R* 39 tene *R* 40 cuncta quæ *BN* 42 consensimus *BN*

Iulianus reuerentissimus episcopus Coensium ciuitatis $\overline{D}$: Sicut conplacuit utrisque partibus, hoc est Maximo reuerentissimo episcopo Antiochenorum et Iuuenali reuerentissimo episcopo Hierosolymitanorum, quatenus sancta quidem ecclesia Antiochenorum ciuitatis habeat duas Phœnicas et Arabiam, sancta autem ecclesia Hierosolymitanorum tres Palæstinas habeat, et ego definio firma esse quæ inter eos placuerunt mediante Christi caritate utrisque in concordia.

Diogenes reuerentissimus episcopus Cyzici $\overline{D}$: Consentio in his quæ inter patres facta sunt.

Amfilochius reuerentissimus episcopus Sides $\overline{D}$: Diuina manifesta dispensatione in amicalem consensum quæ erant dubietatis, perducente reuerentissimis episcopis Maximo et Iuuenali iubente, cui et ego gratias agens saluatori Christo de pace eorum consentio in his quæ bene disposita sunt.

Omnes reuerentissimi episcopi clamauerunt: Et nos eadem dicimus et consentimus in his quæ ab utrisque dicta sunt.

Magnificentissimi et gloriosissimi iudices $\overline{DD}$: Et hoc opus factum est sanctæ trinitatis, sacratissimi etiam et piissimi nostri imperatoris propositi, quatenus quæ ambigebantur, ab eis qui contendere uidebantur, consentaneo intercidantur proposito. per consensum igitur Maximi reuerentissimi Antiochenorum et Iuuenalis sanctissimi episcopi Hierosolymitanorum facto consensu, sicut utriusque depositio designauit, firma et ex nostra sententia et ex decreto sanctæ synodi in omne tempus permaneat, hoc est ut Maximus quidem sanctissimus episcopus uel etiam Antiochenorum sancta ecclesia duo Phœnices et Arabiam sub sua potestate habeat, Iuuenalis autem reuerentissimus episcopus Hierosolymitanorum uel etiam sub eo sancta ecclesia tres Palæstinas sub sua potestate habeat, uacantibus secundum iussionem sacratissimi et piissimi nostri domini omnibus pragmaticis et aliter adquisitis a patribus sacris litteris et multis quæ continentur in eis ob hanc causam. legi legimus

|| ACTIO OCTAVA CALCHEDONE ||

1 Consulatu domni nostri Marciani $\overline{pp}$ augusti et qui fuerit nuntiatus, sub die VII $\overline{KI}$ $\overline{Nou}\overline{br}$ Calchedona

secundum iussionem || diuinissimi || et piissimi || domini || nostri congregatis in sanctissima ecclesia sanctæ martyris Euphimiæ

2 1 magnificentissimo et gloriosissimo magistro || militum ex consule et patricio Anatolio

2 et magnificentissimo et gloriosissimo || præfecto sacrorum prætoriorum Palladio

---

Φ^a = [*RBN*]

1 placuit *BN* 5 definicio *RN* 6 utriusque *BN* 11 iubente cui *otiosum* 17 incidantur *R* 19 *postulatur* facta consensio 20 ex[1] *om. R* 23 tres prouincias *BN* 25 patribus] *postulatur* partibus *subscr.* EXPLICT ACTIO CONCILII CALCHEDONENSIS OCTAVA *RBN*

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*], *U* [*inde a* 27]

VERSIO ANTIQVA 27 ACTIO SEPTIMA [VIII C^{corr}] CALCHEDONE *CV* EXPLICIT ACTIO CONCILII CALCHEDONENSIS OCTAVA INCIPIT ACTIO NONA EIVSDEM SYNODI Φ^a EXPLICIT ACTIO SEPTIMA INCIPIT ACTIO OCTAVA [octaua actio *M* VIII *D*] Φ^c $\overline{INC}$ ACTIO OCTAVA $\overline{SCI}$ SYNODI CALCHEDONENSIS DE $\overline{SCO}$ THEODORITO *U* EXPLICIT INCIPIT ACTIO ITEM SEPTIMA IN ALIIS EXEMPLARIBVS OCTAVA CALCHEDONENSIS CONCILII *Y* ACTIO SEPTIMA *CV pertinent ad finem subscriptionis Rustici p.* 6, 36 *atque expulerunt* ACTIO OCTAVA 28 domini *NAM* 29 in calchedona *BN* 30 sacratissimi Φ^{ac}*U* sacradiuinissimi *CV* domini nostri Φ^a*DU* nostri domni *P* 31 eufemiæ Φ^a *PDVY* 32—34 magistro—gloriosissimo *om.* Φ^a*PMU* 32—p. 11, 1 militum—Vincomalo] sacrorum officiorum uincomalo et $\overline{magmo}$ et $\overline{glomo}$ præfecto sacrorum prætoriorum palladio *AD, corr. Dmg*

28 fuerint nuntiati *Y* 29 VI *AD, corr. Dmg* sextu *P* V *M*

3 et magnificentissimo et gloriosissimo magistro sacrorum officiorum Vincomalo
8 congregatis autem et
1—3 Pascasino et Lucensio reuerentissimis episcopis et Bonifatio reuerentissimo presbytero habentibus locum sanctissimi archiepiscopi senioris Romæ Leonis
4 et Anatolio reuerentissimo archiepiscopo magni nominis Constantinopolis
5 et Maximo reuerentissimo Antiocheno episcopo
6 et Iuuenali reuerentissimo episcopo Hierosolymorum
7 et Quintillo reuerentissimo episcopo Heracliæ Macedoniæ habente locum sanctissimi archiepiscopi Anastasii Thessalonicensis
8 et Thalassio reuerentissimo episcopo Cappadociæ
9 et Stephano reuerentissimo episcopo Ephesi
10 et Luciano reuerentissimo episcopo Byzæ habente locum reuerentissimi episcopi Cyriaci Heracliæ || Thraciæ ||
11 et Eusebio reuerentissimo episcopo Ancyræ
12 et Diogene reuerentissimo episcopo Cyzici
13 et Petro reuerentissimo episcopo Corinthi
14 et Florentio reuerentissimo episcopo Sardeorum
15 et Eunomio reuerentissimo episcopo Nicomediæ
16 et Anastasio || reuerentissimo episcopo || Nicææ
17 et Iuliano reuerentissimo episcopo Coensi habente locum et || ipso || apostolicæ sedis senioris Romæ Leonis
18 et Eleutherio reuerentissimo episcopo || Calchedonos ||
19 et Basilio reuerentissimo episcopo Seleuciæ Isauriæ
20 et Meletio reuerentissimo episcopo Larissæ habente locum reuerentissimi episcopi Apamiæ Syriæ || Domni ||
21 || et Amphilochio reuerentissimo episcopo Sidis
22 et Theodoro reuerentissimo episcopo Tarsi ||
23 et Cyro reuerentissimo episcopo Anazarbi
24 et Constantino reuerentissimo episcopo Bostrorum
25 et Photio reuerentissimo episcopo Tyri
26 et Theodoro reuerentissimo episcopo Damasci
27 et Stephano reuerentissimo episcopo || Hierapolis ||
28 et Nunechio reuerentissimo episcopo habente locum reuerentissimi episcopi || Constantiæ Olympii ||
29 et Iohanne reuerentissimo episcopo Sebastiæ

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*], *U*

VERSIO ANTIQVA 1 *om. M* officiorum *om. R* 4 epi *BN* 5 archiepō reuerentissimo *R* 7/8 Hierosolymorum — episcopo *om. R* 8 heraliæ *B* heralice *N* heracleæ *A* 10 thalasio *BAMCVU* 11 episcopo *om. B* 12 episcopo *om. BN* agentis Φ^a *PMU* habentem *Y* 13 heraclia *B* heracleæ *A* trhacis Φ^a et tracis *M* 18 eonimio *R* eonomio *D* 19 reuerentissimo episcopo *om.* Φ^a*PMU* niciæ *RB* nicæ *NY* 20 locum et eo Φ^a et eo locum *P* locum *ADMU, corr. D* 22 calchedonensi *U* calchedonensis Φ^a*P* calchedonensium V^{corr} calcedonæ *D* 25 Domni *om.* Φ^a*PU* 26. 27 *om.* Φ^{ac}*U, corr.* D^{mg} 32 hieraspoleos Φ^a*PU* hierapoleos Φ^c hieraspolis *Y* 34 olympii [limpi *N*] constantiæ Φ^{ac}*U*

5 magnæ *PU* 6 epō antyocheno *Y* 7 iuuenale *AP* 8 habentibus *AU* 9 thessalonicensis anastasii *Y* anastasio *CV, corr. V* 10 cappadiciæ *C* cesaree cappadocie *M* 11 Ephesi *om. DM* 15 diogenio *P* 16 episcopo *om. M* 22 euleterio *M* euleutherio *Y* elutherio CV^{corr} uiro reuō *Y* 24 melitio *U* clarisse *M* 27 sitarsi CVD^{mg} 30 et tyri *CV* 32 uiro reuō *Y* episcopo *om. CV, corr. V*

et Seleuco reuerentissimo episcopo Amasiæ
et Constantino reuerentissimo episcopo || Meletinensi ||
et Patricio reuerentissimo episcopo || Tyanorum ||
et Petro reuerentissimo episcopo Gangrorum
et Apragmonio reuerentissimo episcopo habente locum reuerentissimi episcopi || Calogeri Claudiopolis ||
et Atarbio reuerentissimo episcopo Trapezuntis || habente || locum reuerentissimi episcopi Dorothei || Neocæsariæ ||
et || Photino || archidiacono || habente || locum || reuerentissimi episcopi Theoctisti || Pisinuntis
et Romano reuerentissimo episcopo Myrorum
et Critoniano reuerentissimo episcopo Aphrodisiadis Cariæ
et Nunechio reuerentissimo episcopo Laodiciæ Phrygiæ
et Mariniano reuerentissimo episcopo Synnadorum
et Onesiphoro reuerentissimo episcopo Iconii
et Pergamio reuerentissimo episcopo Antiochiæ Pisidiæ
et Epiphanio reuerentissimo episcopo Pergæ
et Attico reuerentissimo episcopo Nicopolis Epiri
et Martyrio reuerentissimo episcopo Gortynæ
et Luca reuerentissimo episcopo Dyrrachinorum
et Vigilantio reuerentissimo episcopo Larissæ Thessalicæ
et Francione reuerentissimo episcopo Philippopolis
et Sebastiano reuerentissimo episcopo || Beroæ ||
et Basilio reuerentissimo episcopo Traianopolis
et Tryphone reuerentissimo episcopo Chii
et Theoctisto reuerentissimo episcopo || Beryæ ||
et Gerontio reuerentissimo episcopo Seleuciæ Syriæ
et Eusebio presbytero habente locum Macarii reuerentissimi episcopi Laodiciæ Syriæ
et Eusebio reuerentissimo episcopo Dorylæi
et reliqua sancta et uniuersali synodo quæ secundum sanctionem || diuinissimi || et piissimi domni nostri in Calchedonensium || ciuitate || collecta est,

---

Φ^{a} [= *RBN*], Φ^{c} [= *APDM*], Φ^{r} [= *CVY*], *U*

VERSIO ANTIQVA 2 meletiensi *Y* melitensi Φ^{a}*MU* meletensi *P* militenensi *A* 3 tranorum Φ^{a}*PU* traianorum *ADM* 4 grangrorum *BN* tangrorum *M* gangreorum *AD* 5 episcopo *om. B* 6 caloceri Φ^{a} claudianopolis Φ^{a}*PU* claudiupolis *CV* 7 habentis Φ^{a}*M* habentem *PU* 8/9 Dorothei — episcopi *om. M* 8 cæsariæ Φ^{a}*A* cæsareæ *PDU* neocæsariæ *D*^{corr} 9 fortunato Φ^{a}*PU* fortiano *A* habentis Φ^{a} habentem *U* 9/10 theoctisti [thooctisti *N* theooctisti *B* q̄eoctisti *R*] reuerentissimi ēpi Φ^{a}*PU* 12 critono *B* cristoniano *U* critonio *CV* afrodisiades Φ^{a}*V*, *corr. V* aphrodisidiados *P* afrodissadis *Y* 20 dyrrachinorum *D* saracenorum [saracinorum *PU* sarecenorum *M* sarracenorum *Y*] Φ^{ar}*APMU* 21 thessaliæ [thessariæ *N*] Φ^{ac}*U* 23 bersæ Φ^{a}*AMU* byrsæ *P* 26 bersæ Φ^{a}*ADMU* byriæ *CVD*^{mg} byrræ *P* 27 gerentio *R* 28. 29 *om. P* 29 syritie *N* 30 p̄rbro reuerentissimo *N* 31/32 sacratissimi Φ^{ac}*U* 32 ciuitatem Φ^{a}*M*

1 uiro r̄eu̅o̅ *Y* 2 constantio *M* episcopo *om. P* 3 uiro r̄eu̅o̅ *Y om. A* 5 apragminio *M* habentem *PU* 9 archidiaconus *C* 10 synuntis *PU*, *corr. U* 11 reuerentissimo *om.* Φ^{r} 13 laudicie *M* laodociæ *PY* 14 mariano *P* 14/15 Synnadorum — episcopo *om. Y* 14 synadorum *M* 15 onesiphro *A* 18 antyocio *M* 18/19 Epiri et Martyrio] epirio *CV* epiri *V*^{corr} 22 francio *A* philippupolis *Y* philippolis *DCV* 24 traianupolis *P* traionupolis *M* tratianupolis *CVD*^{corr} 27 isauriæ Φ^{r} 28 habentem *U* r̄eu̅o̅ p̄rbo *D*^{corr} 28/29 laodociæ *V D*^{corr} laudie *M* 31 sca [*om. P*] et uniuersalis synodus *PU* 32 domini *AMU*

et residentibus omnibus ante || cancellos || sanctissimi altaris

4 REVV EPI CLAMAVERVNT: Theodoretus modo anathematizet || Nestorium. ||

5 THEODORETVS REV EPS TRANSIENS IN MEDIVM D: Preces optuli || diuinissimo || et piissimo || imperatori || et libellos optuli reuerentissimis episcopis agentibus locum archiepiscopi Leonis, || et || si uobis uidetur, legantur coram uobis, ut sicut sapio, cognoscatis.

6 REVV EPI CLAMAVERVNT: Nihil relegi uolumus: modo anathematiza Nestorium.

7 THEODORETVS REV EPS D: || Ego || per dei gratiam ab orthodoxis sum nutritus et orthodoxe || docui et orthodoxe || sum edoctus et orthodoxe prædicaui et non solum Nestorium et Eutychen, sed et omnem hominem qui recte non sapit, auertor et alienum existimo

8 Et dum diceret, REVV EPI CLAMAVERVNT: Clare dic anathema Nestorio et dogmatibus eius, anathema Nestorio et amantibus eum.

9 THEODORETVS REV EPS D: Vere non dico nisi quomodo noui deo placere. prius satisfacio uobis quia neque de ciuitate cogito neque honorem opus habeo neque ob hoc adueni, sed quia calumniam passus sum, ueni satisfacere me esse orthodoxum et quia Nestorium et Eutychen et omnem hominem dicentem || uel opinantem || duos filios anathematizo

10 Et cum diceret, REVV EPI CLAMAVERVNT: Dic aperte anathema Nestorio et qui ea quæ eius sunt, sapiunt.

11 THEODORETVS REV EPS D: Ego nisi exposuero quomodo credo, non dico, credo autem

12 Et cum diceret, REVV EPI CLAMAVERVNT: Iste hæreticus est. iste Nestorianus est. hæreticum || foris || mitte.

13 THEODORETVS REV EPS D: Anathema Nestorio et || ei || qui non dicit dei genetricem uirginem Mariam et qui in duos filios partitur unum filium || unigenitum ||. ego autem et fidei definitioni suscripsi et epistulæ sanctissimi et || deo amicissimi archiepiscopi || domni Leonis et sic sapio. et post omnia hæc || saluete. ||

14 GLORIOSISS IVDICES DD: Omnis iam dubitatio de Theodoreto reuerentissimo est soluta, quippe || et || Nestorium coram nobis anathematizauit et a sanctissimo et || deo amicissimo || archiepiscopo senioris || urbis || Romæ || Leone || susceptus est et definitionem fidei a || religiositate || uestra || prolatam || libenter suscepit et hoc insuper et

---

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*], *U*

ADNOTATIONES RVSTICI 31/32 definitionem fidei *Cmg*

VERSIO ANTIQVA 1 cancellum Φa*P* sci *BN* 2 theodoritus Φa*APDU et sic continuo* Nestorium *om.* Φa*PU, corr. P* 3 scissimo Φac sacratissimo *U* 4 principi Φac*U* 5 et *om.* Φa 8 ergo Φa 9 docui et orthodoxe *om.* Φac*U* [= Γ], *corr. Dmg* 10 et] hec *N* 13 nestorium *R* 15 qua *N* 16 orthodoxum esse *BN* orthodoxum *M* 17 uel opinantem *om.* Φac*U* [= Γ], *corr. D* 19/20 qui] quæ *N* 23 nestorius *N* 24 foras Φa*D* 25 ei *om.* Φac*U, corr. D* quia *N* 26 patitur *N* qui est [quem *N*] unigenitus Φac*U* 27 reuerentissimi Φac*U* archiepiscopi *om.* Φac*U* 28 hæc omnia *BN* ualete [uagete *D*] Φac*U, corr. Dmg* 30 et *om.* Φac*U, corr. D* 30/31 reuerentissimo Φac*U* urbis *om.* Φa*PDMU, corr. D* Leone *om.* Φac*U, corr. D* 32 scitate Φac*U* prolatæ Φa*AM* proiata *PU*

2 a modo Φc anathematizat *CV* 3 medio *PDCVU* 4 libellus *CV, corr. V* santissimis *M* 5 relegantur *APU* 7 modo *om. M* 12 cum *y* anathematiza *CV, corr. V* 13 anathematiza *CVD*corr 15 honore *DM* 16 ueni] uani *D*mg 17 duo *C* 24 mittite *U* mittete *A*corr 26 duo filio *CV, corr. V* 27 et1 *om. M* definitionis *A* definitionem *U*corr scissime *CV, corr. V* 29 iudices et amplissimus senatus *P* reuo epo *A* 30 ablata *M* a *om. A* 31 archiepiscopo *om. Y* 32 a] ac *CV, corr. V* urae *CV*

epistulæ memorati sanctissimi archiepiscopi Leonis suscripsit. deest igitur ut sententia proferatur a || deo amabilitate || uestra ut et ecclesiam suam recipiat, sicut et sanctissimus Leo archiepiscopus iudicauit. || legi legimus ||

15 OMS REVV EPI CLAMAVERVNT: Theodoretus dignus sede. ecclesiæ orthodoxum. ecclesia pastorem recipiat. orthodoxum doctorem ecclesia recipiat. Theodoretus dignus est sede. archiepiscopo Leoni multos annos. post deum Leo iudicauit. populus orthodoxum || recipiat. || digne tua sede. Theodoreto catholico doctori reddatur ecclesia.

16 PASCASINVS ET LVCENSIVS REVV EPI ET BONIFATIVS RVS PBT INSVPER ET IVLIANVS REV || EPS COENSIS || HABENTES LOCVM APOSTOLICAE SEDIS DD: Sanctissimum et uenerandum episcopum Theodoretum et sanctissimus et beatissimus uniuersæ ecclesiæ episcopus urbis Romæ Leo dudum in || communionem || suscepit ita sicut litteræ ab eo ad nostram humilitatem directæ testantur. si igitur fidem catholicam sicut || promittit, || secundum || prædictum beatum episcopum || suscriptionem in proprio libello direxit et nostræ || insuper || humilitati alio dato libello monstrauit, quoniam et Nestorium et Eutychen non solum || scripte ||, sed et sub præsentia totius consessus ore proprio anathematizauit, hoc iudicio sanctissima et || uenerandissima || synodus, || insuper uero || et nostra humilitas reddi ei ecclesiam propriam definiuit.

17 ANATOLIVS REV EPS CONSTANTINOPOLITANVS D: Reuerentissimus episcopus Theodoretus per omnia quidem est orthodoxus demonstratus, et ob hoc || uero || quod anathematizauit || Nestorium || et Eutychis || male placiti || hæresim. || et || suam igitur ecclesiam iuste recipiet.

18 MAXIMVS REV EPS ANTIOCHIAE D: Dudum quidem || et || a principio reuerentissimum episcopum Theodoretum noui catholicum audiens doctrinas eius in sanctissima ecclesia, multo || autem || magis nunc eius recipio sanctitatem, quæ modo anathematizauit Nestorium et Eutychen et sapit secundum definitionem expositam ab hoc sancto concilio. unde et ego decerno esse eum consuete episcopum ciuitatis Cyri.

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r (= *CVY*], *U*

ADNOTATIONES RVSTICI 9 not Iulianum post Bonifatium *C*mg 12 de litteris pro beato Theodoreto *C*mg

d. 27. m. Mart. a. 565 p. 15, 24 SUBSCRIPTIO RUSTICI contuli d fer VI ⟨VI *addidi, cf. Abhndlg. d. bayer. Akad. d. Wiss. XXXII 2 p. 15*⟩ Kl. Apr. ind XIII deo gratias *CVD*mg

VERSIO ANTIQVA 2 a reuerentia $\Phi^{ac}U$ ab amabilitate V^{corr} et *om. NAPMU* 3 legi legimus *om.* $\Phi^{ac}U$, *corr. D* 4 ecclesiæ *om. BN* orthodoxorum *BN* 5 doctorum *BN* 7 iudicauit leo *N* recipe Φ^a 10 cohensis eps Φ^aPD 12 communione Φ^aPMYU 13 promisit $\Phi^{ac}UV^{corr}$, *corr. D*mg 14 prædictorum beatissimorum eporum Φ^aV^{corr} beatissimum Φ^cU 15 rursus [rursum *D*] $\Phi^{ac}UV^{corr}$, *corr. D*mg 16 scripto Φ^aD scribtis *PU* consensus *RAPMYU* 17 reuerentissima Φ^aAPDU beatissima *M* 18 insuper uero Φ^rDmg rursus $\Phi^{ac}U$ 20 uero *om.* $\Phi^{ac}U$ 21 nestorii Φ^aPMYU eutyches Φ^aPDU eutychen *A* eutychetis MP^{corr} male placiti *ADM*Φ^r praui sensus $\Phi^aV^{corr}U$ prebuit sensus *P* et *om.* Φ^aPU 22 iuste *om. BN* 23 et *om.* $\Phi^{ac}U$, *corr. D* 24 scissimam $\Phi^{ar}APMU$, *corr. V* ecclesiam $\Phi^{ar}APMU$, *corr. V* 25 autem *om.* $\Phi^{ac}U$ quæ *RAM*$\Phi^r D$mg quo *BN* quia $A^{corr}PDU$

1 memoratæ *CV* 3 archeps leo *M* 5 ecclesiæ *CV, corr. V* 8 doctore *CV, corr. V* 9 pascasinum *CV, corr. V* lucentius *D* 10 REV *om. P* habentibus *Y* uenerabilem *U* 11 theodoritum epm *D* et[1] *om.* $PV^{corr}U$ et beatissimus *om.* V^{corr} uniuersalis V^{corr} 12 et ita *U* 13 si] sic *U* 14 secundum quod ad *D* 15 direxit — libello *om. Y* monstrabit *U* 16 etiam *A* præsentiam *U* 18 reddi ei] sed dī *M* reddi *P* 19 constantinopolis *DM* 20 quod *om. AM* 21 heresem *PDU* 22 recipiat *AD* recepit *M* 24 doctrinam Φ^cV^{corr} doctrina *CV* 26 fidem *AD, corr. D*mg expositum *Y* 27 cyrri *PY* tyri *A*

19 IVVENALIS || REV || EPS HIEROSOLYMORVM D: Et ego isdem consentio quæ decreuit Anatolius || deo amicissimus || Constantinopolitanus episcopus.

20 THALASSIVS REV EPS CAESAREAE CAPPADOCIAE D: Et ego decerno his similia quæ patres sanctissimi de || deo amicissimo || episcopo Theodoreto || formauerunt ||.

21 EVSEBIVS REV EPS ANCYRAE D: His quæ formata sunt a || sanctissimis || patribus nostris et archiepiscopis, consona definio de reuerentissimo episcopo Theodoreto.

22 CONSTANTINVS REV EPS BOSTRORVM ARABIAE D: Et ego consentio his quæ de sanctissimo episcopo Theodoreto recte et iuste decreta sunt.

23 OMNES REVV EPI CLAMAVERVNT: Hoc iustum iudicium. hæc iusta sententia. hoc Christi iudicium. his et nos consentimus. hæc omnes dicimus.

24 GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Secundum decretum sancti concilii Theodoretus sanctissimus episcopus ecclesiam ciuitatis Cyri recipiet. relegi relegimus.

25 REVV EPI CLAMAVERVNT: Anathematizet et Sophronius.

26 SOPHRONIVS REV EPS CONSTANTINAE D: Anathema Nestorio et Eutychi et omnibus qui orthodoxe non sapiunt.

27 REVV EPI CLAMAVERVNT: Et Iohannes modo anathematizet.

28 IOHANNES REV EPS GERMANICIAE D: Anathema Nestorio et Eutychi et omnibus || prava || sapientibus.

29 REVV EPI CLAMAVERVNT: Amphilochius Eutychen modo anathematizet.

30 AMPHILOCHIVS REV EPS SIDAE D: Anathema maledicto Eutychi et qui ea quæ eius sunt, sapiunt.

31 GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Curata || per omnia || sancta synodo, tempus est omnes seruare concordiam. legi legimus legit

EXPLICIT ACTIO OCTAVA INCIPIT ACTIO NONA

1 Consulatu domni || nostri || Marciani pp aug || VII || kl. Nou in Calchedona || secundum iussionem diuinissimi et piissimi nostri domini || conuenientibus in || sanctissima || ecclesia sanctæ martyris Euphimiæ gloriosissimis proceribus et sancta et uni-

---

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*], *U*

VERSIO ANTIQVA 1 reuerentissimus *om.* Φa*PM* hierosolimitanorum *BN* 2 reuerentissimus Φac*U* eps constantinopolitanus eps *R* eps constantinopolitanus *A* constantinopolis eps *D* 3 caesariæ Φa*M* cessareæ *C* consentio *BN* 4 reuerentissimo Φac*U* firmauerunt Φa*PMV*corr*U* 5 scis Φac*U* 7 his *om. BN* 8 recte] firmauerunt rectæ *N* directæ *P* 9 epi *om. N* 16. 17 iohannis *RADU* 17 germanicæ *RU*, *corr. U* 18 proba *Y* male Φa*APDU* 19 euticennio *N* *om.* Φr 20 amfilocius euticen *N* 22 per omnia *om.* Φac*U*, *corr. D* 23 legi legimus legit *RBV* *om. N* legi legimus legi *PD*Φr*U* legi lemus *A* legimus legi *M* *inscr.* EXPLICIT — ACTIO [*om. DY*] NONA [NONA ACTIO *M*] Φcr*U* EXPLICIT ACTIO NONA SYNODI CALCHEDONENSIS INCP EIVSDEM CONCILII ACTIO DECIMA [DECIMA ACTIO *R*] Φa 25 nostri *om.* Φa VII Φr sub die VII [septimu *P*] Φa*P* VI *ADM*, *corr.* Dmg sub die VI *U* in *om. NA* 26 secundum — domini *om.* Φa*PU* 26/27 sca Φa*PDU* euphemiæ *BNPDVY*

3 thalasius *AM*Φr*U* his decerno *P* 4 de *om. CV* 5 eubius *Y* firmata *PU* 6 archiepo *AM* definitio *CVD*corr*U*corr, *corr. V* *in fine add.* et ego consentio *U*corr 7 constantius *D* REV *om. P* 8 sco *D* episcopo *om. DY* 10 omnes] et nos *AD*, *corr.* Dmg 12 cyrri *P* tyri *A* recipiat *PAV*corr relegi relegimus relegi [legi *P*] *PU* 13 sofronius ru eps *Y* 14 rus *om. Y* constantiæ *ADU*, *corr. D* anathematiza *CVD*corr, *corr. V* eutychen *ADU* eutyches *P* 16—19 et Iohannes — anathematizet *om. M* 17 anathematiza *CV*, *corr. V* eutychen *PADU* 20 eutyche *A* euticen *DU* 21 sapit *P*corr 22 synodus Φc*U* 23 concordia *U* 25 domini *AMV* 26 nri domni *M* domni nri *D* 27 sca *A* et² *om. PU* *corr. U*

uersali synodo, quæ || per decretum diuinissimi || et piissimi || nostri domini || in Calchedona ciuitate || collecta || est, et || residentibus || omnibus ante cancellos || sanctissimi || altaris

2 INGRESSVS IBAS RV || QVI FVIT || EDESSENAE CIVITATIS EPS D: Iniustitiam ab Eutyche et falsa figmenta perpessus apsens a quadraginta mansionibus et condemnatus hic aduenì impetrare clementiam et adii sacrum et inmortalem uerticem et iussit uestram magnificentiam cum sancta hac et uniuersali synodo quæ aduersum me sunt gesta, perquirere. deprecor igitur uos ut cognoscatis quoniam falsam accusationem pertuli et calumniam a quibusdam clericis. || iubete || ea quæ iudicata sunt a Photio et Eustathio reuerentissimis episcopis, || legi. || Vranius enim episcopus Himeriorum pro gratia Eutychis omnia agens præparauit quosdam clericos accusare me et iudicium sibi prædictisque transmitti. et inuentus sum innocens a blasphemiis quæ mihi || illatæ sunt ||. et iudicatum datum est a præfatis reuerentissimis episcopis, accusationes quidem aduersum me per calumniam factas arguens, testificans autem || meæ rectæ fidei ||. iubete omnia quæ per absentiam meam in Epheso || sub Dioscoro gesta sunt, || uacare || et iustitiam mihi seruari, qui sum in nullo culpabilis, et reddi mihi episcopatum pariter et ecclesiam. nam et omnes clerici Edesseni per || quæ || scripserunt præfatis episcopis, testantur me esse catholicum et alienus sum a || nefaria blasphemia || quæ mihi || infertur. ||

5 MAGNIFENTISSIMI ET GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Postulatione Ibæ reuerentissimi declarata sanctæ synodo quid uidetur?

6 PASCASINVS ET LVCENSIVS ET IVLIANVS REVV EPI ET BONIFATIVS PRB || VICARII || SEDIS APOSTOLICAE PER PASCASINVM DD: Ea quæ gesta sunt, quorum memoriam fecit reuerentissimus Ibas et semet ipsum mundum ab omni || accusatione || in episcoporum significauit iudicio, proferantur in medio, ut eorum lectione aut iudicandum sit aut || quid || definiri oporteat, cognoscamus.

Et porrecta ea sententia ab Iba reuerentissimo BERONICIANVS VIR DEVOTVS SECRETARIVS || DIVINI || CONSISTORII || RELEGIT ||

4—19 *adfert Vigilius t. IIII 2 p.* 142

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*], *U*

ADNOTATIONES RVSTICI *sub inscriptione:* In codice Acumt posteaquam formata est fidei definitio, in Acumit quinta [quanta D^{mg}], mox et ista actio subsequitur et per omnia simile habet initium et in die [inde CVD^{mg}] et in nominibus [omnibus D^{mg}] tam iudicum quam episcoporum excepto quod postquam scriptum est 'et Eusebio ruo epo Dorylæi' adicitur 'et Cecropio ruo epo Sebastopolis' [cf. Γ p. 372, 19] et sic cetera subsequuntur, id est et 'reliqua sca et uniu' sequitur CVD^{mg}

VERSIO ANTIQVA 1 secundum sanctionem sacratissimi $\Phi^a PU$ nri domni *M* domni nri *D* imperatoris $\Phi^a PU$ 2 ciuitatem *BN* congregata $\Phi^a PU$ sedentibus Φ^a 3 sci $\Phi^a PU$ sacratissimi *ADMY* 4 qui fuit *om.* $\Phi^{ac} U$ *Vig., corr. D* 4/5 eutychen $\Phi^a APU Vig.$ 9 iubete ergo $\Phi^{ac} V^{corr} U Vig.$ 10 relegi $\Phi^{ac} V^{corr} U Vig.$ 11 ymeriorum *Y* emeriorum $\Phi^{ac} U$, *corr. D*^{mg} hemeriorum $V^{corr} Vig.$ 13 inlata $\Phi^a U$, *corr. U* 15 meæ rectæ fidei $\Phi^r D^{mg}$ me esse catholicum $\Phi^{ac} U Vig.$ me esse rectæ fidei V^{corr} iubente *N* iubite *U* 16 gesta sunt sub dioscoro $\Phi^a PADU$ gesta sunt *MVig.* [= Γ] euacuari $\Phi^a PDV^{corr} U Vig.$, *corr. D*^{mg} euacuare *A* uacuare *M* quæ *N* 17 redde *RD* 18 quos $\Phi^a PV^{corr} U Vig.$ 19 nefariis [nefandis *U*] blasphemiis $\Phi^{ac} U Vig.$ inferuntur $\Phi^{ac} U Vig.$ 22 uicarii *om.* $\Phi^a PU$ 24 excusatione Φ^a 26 aliquid $\Phi^a PU$ 28 sacri $\Phi^{ac} U$ legit $\Phi^a APMU$, *corr. U*

2 hominibus *CV* 4 ædesenæ *D*Φ^r edesse *M* iniustitia *MU* 6 urām clementiam *M* 7 uestra magnificentia *U* hæc *Y* 8 quia *Vig.* 9 ea *om. M* 10 reuerentissimus enim *M* 11 eutychetis *A* euthyces *U* gaudens *Y* 13 a] ut *M* 14 aduersus *DM* 16 reseruari U^{corr} 18 edeseni *DCY* edesini *V* edessenæ *P* edessine *U* præfati *DU, corr. U* 19 nefarii *CV* 20 postulationem *APU* postulationes *Y* reui epi PU^{corr} 22 lucentius *D* 23 facit *M* 23/24 ibas reus *A* 25 lectionem *APU* iudicantium *D* iudicantium dum *A* 27 ea *om. MU* reuo epo U^{corr} deuotissimus *Y*

7 Post consulatum Flauii Zenonis et Postumiani $\overline{uu}$ $\overline{cc}$ sub die v Kl. Martiarum in colonia Tyro clarissima metropoli consulari anno quingentesimo septuagesimo quarto, mensis Peritii die decima, secundum Romanos autem Februarii quinta et uicensima, indictione prima Photius episcopus || Tyriorum metropolis || et Eustathius || Berytiorum pulchræ || ciuitatis interlocuti sumus ea quæ sunt subiecta d. 25. m. Febr. a. 449

Magnificentissimus et || gloriosissimus || tribunus et notarius Damascius adueniens in Phynicum provincia pias litteras nobis dedit per omnia piissimi et amatoris Christi imperatoris nostri, quæ iuberent || auditores || nos esse cum || religiosissimo || Vranio episcopo ciuitatis || Himerinæ || capitulorum eorum quæ mouentur aduersus || deo amicissimum || Ibam Edessenæ ciuitatis episcopum a Samuhele et Cyro et Mara et Eulogio || reuerentissimis ||, et formam quæ nobis uideretur, || iustissimam || proferre. his ergo quæ pie sancita sunt, satisfacientes audientiam proposuimus et partibus nobis adductis per præfatum || strenuissimum || et spectabilem tribunum et notarium Damascium ab eodem || strenuissimo || uiro || depositione facta || manifestante imperatoris nostri piissimi || sanctionem, || necessarie || hortabamur || accusatorum personam habentes docere quæ uellent. his ergo dantibus capitula quædam et rogantibus ut horum fieret subtilis inquisitio, incumbentes nos capitulis et inuenientes in his || accusationem || quandam aduersus Ibam || religiosissimum || episcopum quasi non recte saperet, sed alia præter piam doctrinam doceret, necessarie ex hoc prius inquisitionem cum magna diligentia facere sumus impulsi. præcepimus || igitur || accusatoribus || dicere || quæ essent quæ a || religiosissimo || episcopo Iba || dicta essent ||, sicut ipsi dicebant, || piis dogmatibus || aliena. dixerunt || uero || eorum ipsorum quædam et cum multa mota fuissent, quæ in actis inserta sunt, nos audientium ordinem || ad modicum || relinquentes et ad sanctarum ecclesiarum communem utilitatem respicientes pro iudicibus pacis mediatores partibus nosmet ipsos effecimus et multis usi consiliis pietatem ubique præponentes et inquirentes præparauimus || religiosissimum || Ibam episcopum, quod et ipse || amplexus est ||,

16—24 inserta sunt *adfert Vigilius t.* IIII 2 *p.* 144
24—p. 18, 10 nos — facta est *adfert Facundus 7.5 p.* 737
26—p. 18, 16 *adfert Vigilius t.* IIII 2 *p.* 144 [*Vig.*²]

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*], *U*

VERSIO ANTIQVA 4 tyri $\Phi^{ac}U$, *corr. D* metropolim *BNPM* metropo *R* metropoli *U* 5 ueritorum *Y* beritorum *D* byretorum *M* $\overline{eps}$ meritiorum *A* $\overline{eps}$ beritu [byritii *PU* bertytii *R*] Φ^aPU magnæ $\Phi^{ac}U$ 6 perfectissimus Φ^aPU 7 fynicina *RU* fynicena *P* fenicicia *BN* finicia U^{corr} photenicum *M* 8 $\overline{xpm}$ *N* iudices $\Phi^{ac}U$ 8/9 $\overline{scissimo}$ $\Phi^{ac}U$ 9 emerinæ Φ^aDM emeriæ *AU* emesiæ *P* 10 $\overline{scissimum}$ $\Phi^{ac}U$ 11 religiosissimis *Y* uenerabilibus $\Phi^{ac}U$ 11/12 iusta $\Phi^{ac}U$ 12 pia *BN* 13 perfectissimum Φ^aPU 14 strenuissimo *om.* $\Phi^{ac}U$, *corr. D* 14/15 depositionem factam Φ^aPU 15 manifestanti *N* manifestantem *PU* manifeste *A* sanctione Φ^a 15/16 hortabatur D^{mg} imminebant Φ^aPU imminebat *ADM* 18 immissionem $\Phi^aPUVig.$ 18/19 reuerentissimum $\Phi^{ac}YUVig.$ 21 præcipimus *RAPMCVU* etenim $\Phi^{ac}UVig.$ dici [didici *N*] $\Phi^aPUVig.$ reuerentissimo *ADM om.* $\Phi^aPUVig.$ 22 dicerentur $\Phi^aPUVig.$ pii dogmatis $\Phi^aPUVig.$ 23 uero *om.* $\Phi^{ac}UVig.$, *corr. D* 24 modice Φ^aPU 26 efficimus *RADCVU*, *corr. V* efficimur *M* 27 reuerentissimum $\Phi^{ac}UVig.$ amplexus est *om.* $\Phi^{ac}U$ *Fac. Vig.*, *corr.* D^{mg}

1 *inscr.* iudicatum photii et eustathii pro iba (*huc usque* D^{mg}] in tyro factum [*huc usque M*] $\overline{pc}$ zenonis et postumiani $A^{mg}D^{mg}M$ postuminiani *CV* [= Γ] marcias *PD* 2 septuagesimo *om. Y* 3 decimo *D* 6 et² *om. P* 10 aduersum *M* edesenæ $D\Phi^r$, *corr. V* 11 cyrro *D* tyro *M* forma *PU* uidetur $D\Phi^rU$ 12 satisfacientibus Φ^c 14 uero *ADU*, *corr. D* 15 nostri *om. M* 16 uelint his *P* uolent his AU^{corr} uolentes *U* 17 eorum *Y* inquisitio quia nichil de $\overline{epla}$ propositum dicant *M* inconuentis *AP* 18 inuenientibus *U* 23 quæque U^{corr} 24 nos autem *DU*, *corr. U* 26 et] in *U* usis Φ^rD^{corr} propouentes *U* 27 $\overline{epm}$ ibam *U*

ad satisfactionem eorum || qui læsi dicebantur, || ex scripto dare quid sentit uel sapit de pia nostra fide, quod et fecit. ex abundanti autem prædictus || religiosissimus || uir promisit et in || suæ alloqui || ciuitatis ecclesia et manifeste anathematizare malignæ impietatis principem Nestorium et eos qui sicut ille sapiunt et qui uel libris uel codicibus eius utuntur, || confessus || autem sic se credere sicut continent litteræ quæ || conuenerunt || inter || deo amicissimæ || et sanctissimæ memoriæ || uiros || Iohannem || maximæ || Antiochenæ ciuitatis episcopum et Cyrillum maximæ Alexandrinorum ciuitatis episcopum, quibus ministrauit beatæ memoriæ Paulus Emesenorum ciuitatis episcopus, ex quibus uniuersalis || concordia facta est, || consentire autem et || omnibus || quæ nuper gesta sunt a sancta synodo quæ conuenit in regia et Christiana || Constantinopoli ciuitate ||, habere autem omnia quæ placuerunt in || Ephesena metropoli ut a || concilio quod a sancto spiritu mouebatur, || æqualem || autem || eam || iudicare || his || quæ in Nicæa sunt constituta, et nullam differentiam arbitrari eius ad || illam ||. et nimis eius || religiositatem || laudauimus quod prone || rapuerit || curare eos qui uel suspicione uel || alio quolibet || modo || læsi erant de opinione eius || doctrinæ. his ergo placitis et promissis et || medium parietem inimicitiarum || cum deo soluentes, necessarium fuit congregare nos et coniungere ad pacem et || concordiam || et dilectionem capiti membra diuisa. dicentes igitur quæcumque decebant, persuasimus reuerentissimo episcopo Ibæ ut præfatos sicut filios proprios haberet et foueret et contineret omni obliuione præbita, || dei || iudicium || ei proponentes ||. persuasimus autem et eosdem prædictos conuenire sicut patri eidem || religiosissimo || episcopo Ibæ et omnem præbere || benignitatem || pariter et affectum, || ut omnibus quæ tristitiam commouerunt || deo

---

11—16 *Coll. Auell.* 83, 274 [*Vig.*^{1}]

Φ^{a} [= *RBN*], Φ^{c} [= *APDM*], Φ^{r} [= *CVY*], *U*

ADNOTATIONES RVSTICI 5 Acum̄ confiteri 9 not̄ uniuersalis [unum C^{mg}] concordia 10 sanctam synodum illam dicit quæ [qui C^{mg}] in Constantinopoli contra Eutychem facta est apud sanctum Flauianum Eusebio episcopo accusante C^{mg}

VERSIO ANTIQVA 1 qui — dicebantur placuit *ADM* quæ leui [*om. Fac.*] dicta [*om. N*] fuerant sapuit [rapuit *R*] Φ^{a}*PUFac.Vig.* 2/3 reuerentissimus Φ^{ac}*UVig.* 3 sua *ADCV* sua ea Φ^{a} eloqui Φ^{ac}*UVig., corr. D*^{mg} ciuitatem *BNA* ciuitate U^{corr} 5 confessus est $\Phi^{a}V^{corr}$*PU Fac. Vig., cf. adnotationem Rustici* 6 uenerunt [uenerant *MVig.*] Φ^{ac}*U, corr. D* reuerentissimæ Φ^{ac}*UFac.Vig.* 7 uiros *om.* Φ^{ac}*UFac.Vig., corr. D* magnæ Φ^{ac}*UFac.Vig.* 9 emesinorum Φ^{a}*U* emisenorum *D* emisiorum *A* emesanorum *M* 9/10 consensus efficitur Φ^{a}*PUVig.* consensus effectus est *Fac.* 10 in omnibus Φ^{a}*ADMUVig.* 11 constantinopolim Φ^{a}*PU*^{corr}*Vig.* constantinopolitana *D* constantinupolitane *M* ciuitatem Φ^{a}*P* 12 epheseno [ephesino *BNU*] Φ^{a}*PDUVig.*^{2} epheso *AM* metropolitano Φ^{a}*APMV*^{corr}*UVig.*^{2} ut a *om.* $\Phi^{ac}V^{corr}$*UVig.*^{2}, *corr. D* 13 æqua [et æqua *PU*] $\Phi^{a}V^{corr}$*PUVig.*$^{1\,2}$ autem *om. PU* ea V^{corr} eum *M* huic Φ^{a}*PUVig.*^{2} his *om.* Φ^{a}*PUVig.*$^{1.2}$ 14 aliam $\Phi^{ac}V^{corr}$*UVig.*^{2} alia *Vig.*^{1}, *corr. D*^{mg} nimis] misit *N* s̄citatem Φ^{ac}*UVig.*$^{1.2}$ 15 sapuerit $\Phi^{ac}V^{corr}$*UVig.*$^{1.2}$, *corr. D*^{mg} 15/16 aliquo libet *CV, corr. V* alio quoquo $\Phi^{a}V^{corr}U^{corr}$*Vig.*$^{1.2}$ aliquo quo [quæ *P*] *PU* aliquo *ADM* 16 læsi — eius Φ^{r} eius læderent [ledere *A*] opinionem [opinione *U*] Φ^{ac}*UVig.*$^{1.2}$ 17 medio pariete inimicitiæ Φ^{ac}*U* 19 congruentiam Φ^{ac}*U, corr. D*^{mg} dicebant Φ^{ac}*CVU* dicebat *Y* 21 deo Φ^{a}*U* iudicio *U* ei proponentes Φ^{cr} relinquentes Φ^{a}*U* 22 religiosissimo *om.* Φ^{ac}*U* 22/23 fauorem Φ^{a}*U* fidelitatem Φ^{c} 23 ut Φ^{r} sicut filios $\Phi^{ac}V^{corr}$*U* omnibus igitur $\Phi^{ac}V^{corr}$ bonos igitur *U* quæ — commouerunt *om.* $\Phi^{a}V^{corr}$*U* mouerunt *P*

1 ex *om. D* 2 quid sapit *A* abundantia *DMY* 3 et^{1} *om.* Φ^{c} 4 sapuit sapiunt *U* 5 se *om. M* 8 bonæ *D* 10 nuper] siuper *Y* s̄cō *P* 11 cumuenit *P* 12 placuerunt *om. M* 13 nycena *M* 15 suspicionem *AU*^{corr} 17 et] in *U* 18 et^{2} ad *A* 19 ut] et *CV, corr. V* 20 et^{2} *om. P* in omni *P* omnia obliuioni *D* 20/21 præuita *AP* prohibita *U* 21 eos *DM* 22 ibæ ep̄o *P* 23 adfecto *U* effectum *CV, corr. V*

iuuante cessantibus. super hæc nos || exegimus || sacramentum || religiosissimum || episcopum Ibam ut omnibus qui eum in præsenti negotio contristassent uel uisi fuissent aliquid aduersus eum egisse, || obliuionem || donaret et nullum penitus contristaret neque || gradu || fraudaret, neque || minores || maioribus propter præfatam contristationem præferret, sed omnes, siue clerici siue monachi || uel || laici essent, tamquam || proprios filios || haberet nullam differentiam uniuscuiusque ad alium faciendo, sed omnibus || seruaret || iustitiam in honoribus et consuetudinibus et gradibus. de ecclesiastico uero reditu et ex quacumque causa quæstibus || sanctissimæ || ecclesiæ motis aliquibus placuit eidem || religiosissimo || Ibæ ex propria uoluntate promittere quia de || cetero || secundum || formam || Antiochenæ || maximæ || ecclesiæ gubernantur || res || per œconomos ex clero ordinatos ab eius || religiositate ||. placuit autem ut si quando || iuste uisus || contristari || religiosissimus || episcopus Ibas uoluerit corripere aliquem præfatorum || reuerentissimorum || Samuhelis Cyri || Maræ || Eulogii, non ex auctoritate propria corripiat eos, || sed || ex sententia || deo amicissimi || et sanctissimi patris et archiepiscopi Domni || hoc faciat || propter præcedentem quæ in || eis || pusillanimitas est effecta. exercitata sunt autem et alia quædam ex non scripto capitula, quæ et disposita sunt, et rata ambæ partes habuerunt quæ a nobis sunt probata.

|| ET SVBSCRIPTIONES ||

Photius episcopus Tyri decreui
Eustathius episcopus || Berytiorum pulchræ || ciuitatis decreui
Samuhel presbyter rata habeo quæ decreta sunt
|| Maras presbyter rata habeo quæ decreta sunt ||
Eulogius presbyter rata habeo quæ decreta sunt
Cyrus presbyter rata habeo quæ decreta sunt.

8 MAGNIFICENT ET GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Audiuit sancta synodus quæ relecta
9 sunt; quid igitur || ei || uideatur, edicat. PASCASINVS ET RELIQVI || RVI || EPI PER

27—p. 20, 5 *adfert Vigilius* t. IIII 2 p. 146

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*], *U*

VERSIO ANTIQVA 1 exigimus Φa*AV*corr*U* egimus *M* exicemus *P* 1/2 reuerentissimum Φa*APMU* a reuo *D* 2 episcopum *om. D* iba *D* 3 aduersum Φa obliuione *RV*Vcorr*PY* obliuioni *BNDU* obliuionis *A* 4 gradus Φa*U* gradum *V*corr minorem Φac*U* 5 uel] siue Φa*APM* 6 proprios filios Φr filios suos [*om. M*] Φac*U* 7 seruare Φa*APDU* 8/9 scissimæ *Y* scæ Φac*CVU* 9 reuerentissimo epo Φac*U* 10 cetero hæc Φa*U* modum Φa*ADMU*, *om. P* 10/11 maximæ *om.* Φac*U*, *corr. D* 11 res *om.* Φa*U* 11/12 scitate Φac*U* 12 uisus iuste Φa uisus fuerit iuste *U* 12/13 reuerentissimus Φac*U* 13 uenerabilium Φac*U* 14 maræ *PY* mareæ Φa*ADCVU* myree *M* sed hoc Φa*U*, *corr. U* 15 reuerentissimi Φac*U* reuu do amicissimi *CV* hoc faciat Φcr efficiat Φa*U* efficiat manifestum *U*corr 16 his Φa*MU* 19 *om.* Φa*U* 21 beritu Φa*U* berytorum *AM* byritorum *P* ueritorum *Y* magnæ Φac*U* ciuitatis *om. R* 24. 23. 25 *coll. Y* 23 *om.* Φac*U* 24 *om. BND* 25 *om. U*, *corr. U* cyrrus *D* maras *D*mg eps *BN* 27 ei *om.* Φac*U* reui *om.* Φa*ADMUVig.*, *corr. D*mg

3 donare *P* 4 contristare *P* fraudare *P* 5 præferre *A* 5/6 clericis—monachis—laicis *U* 7 faciendum *U* 8 quæstibi *P* quæstionibus *U*corr 9 ab aliquibus *U*corr idem *DCV* et ex *D* 11 gubernentur *U* clerico *P* ordinatos *om. M* 12 ut] et *CV* contristare *P* 13 et uoluerit *U* 14 samuhele *A* cyrri *D* cyro *AP* eulogio *AP* eulogium *D* 15 et² *om. AD* nostri et *P* nri *M* 16 postillanimitas *U* et exercitata *CV* 17 autem *om. M* aliqua *M* subscripto *CV* capitula *om. M* et² *om. APM* exposita *A* 18 prolata *PMU* 20 photinus *Y* reus eps *A* cyri *Y* 21 et eustatius *A* episcopus *om. Y* 22 presbyter] propter *CVD*mg, *corr. V* ratam *A* ratum *U* 23 quod *CV*, *corr. V* 24 ratam *A* ratum *U* 25 ratam *A* ratum *U* 26 *inscr.* que in calchedona *M* relicta *U* 27 reliqui] lucensius Φc, *corr. D*mg

|| BONIFATIVM || PRBM APOSTOLICAE SEDIS DD: Sanctissimi episcopi qui decreto proprio inculpabilem et omni accusatione liberum Ibam reuerentissimum declararunt, si propriam sententiam recognoscunt, edicant.

10 PHOTIVS REV EPS TYRI D: Etiam, nostrum est || iudicatum ||.

11 EVSTATHIVS REV EPS BERYTI D: Mea est || hæc dictatio ||.

12 PASCASINVS ET RELIQVI EPI SEDIS APOSTOLICAE DD: Audiuit uestra beatitudo quid contineat et || sanctissimorum || episcoporum decretum: similiter et uestræ puritati de statu Ibæ quid || uidetur ||, declarare dignamini.

13 Et tacentibus || omnibus || reuerentissimis episcopis MAGNIFICENTISSIMI IVDICES DD: Subsequenti die suam sententiam || sanctissima || synodus efficiat manifestam.

EXPLICIT ACTIO || NONA || INCIPIT ACTIO || DECIMA ||

1 Similiter sexto Kl. Noub eodem consulatu in eadem sanctissima ecclesia sanctæ martyris Euphimiæ præsidentibus eisdem magnificentissimis et gloriosissimis iudicibus et eadem sancta et uniuersali synodo secundum iussionem || diuinissimi || et piissimi domini nostri Marciani pp augusti INGRESSVS || PRAEDICTVS IBAS REV || D: Deprecor magnificentiam uestram et hanc uniuersalem sanctam synodum. Eutyches aduersus me pro fide quædam falsa confinxit nec me in || synodo || introire permisit. per quadraginta mansiones || per diuersos ad inuicem succedentes || ordines direxit me, uiginti et amplius carceres mutaui tamquam non esset carcer in Antiochia in ordine comitianorum. || dicunt || mihi quia damnatus es. si uidetur ergo magnificentiæ uestræ et sanctæ uestræ synodo, quæ sine iudicio in absentia mea aduersum me gesta sunt, infringere, in uestra erit potestate. ob hoc etenim, sicut iam edocui, adii sacrum et inmortalem uerticem et iussit uestram magnificentiam et sanctam synodum audire quæ aduersum me gesta sunt, et cognouistis ex decreto quia in nullo culpabilis sum repertus.

---

actionem enarrat Facund. 6, 1 p. 721 *adferendo* 17—19. p. 21, 7—9; p. 21, 7—9 *adfert idem* 10, 4 p. 775; 11. 15—17. 22—25 *adfert Vigilius t.* IIII 2 p. 142; 15—25 *ibidem* p. 147

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*], *U*

ADNOTATIONES RVSTICI contuli v [VR *CVD*mg] Kl. Aprl *CVD*mg *in initio actionis; pertinent uero ad finem actionis nonæ* in codice Acum sic iacet: sexta actio Chalcedonen, sed est initium [d et in ciui *CVD*mg] ut ⟨hic *suppleui*⟩ Similiter VI Kl. *CVD*mg

VERSIO ANTIQVA 1 Bonifatium *om.* Φ^a*UVig.* [= Γ] 2 a causatione *B* ab accusatione *U, corr. U* 4 decretum Φ^a*UVig.* 5 beritu *BNMVig.* byritu *RU* byruti *P* hæc *DY* et *APCV* e *M om.* Φ^a*UVig.* subscriptio Φ^a*UVig.* 7 scismi eorum *CV, corr. V* scorum Φ^{ac}*U* 8 uideatur Φ^a*APMV*corr debeatur *U* 9 omnibus *om.* Φ^a*U* 10 sca Φ^{ac}*V*corr*U* [= Γ] efficiet *BNU* efficit *M* 11 DECIMA CONCILII CALCHEDONENSIS Φ^a EIVSDEM SYNODI ACTIO VNDECIMA Φ^a ITEM EX EIVSDEM SYNODI ACTIONE VNDECIMA *Vig. t.* IIII 2 *p.* 142 ACTIO^2 *om. DMY* decima eiusdem calchedonensis synodi *M* 12 scissimam ecclesiam Φ^a 13 euphemiæ *BNDVY* hisdem Φ^a*DU* isdem *MV*corr idem *AP* 14 sacratissimi Φ^{ac}*U* 15 domni Φ^a*PDMYU* prædictus reus [*om. PD*] ibas *PDY* ibas prædictus reuerentissimus uir Φ^a*UVig.* 16 aduersum Φ^a*APUVig.* 17 in *om. R* sca synodo Φ^a*MUVig.* synodum *D* 18 inuicem per [*om. A*] diuersos Φ^{ac}*UVig.* ad inuicem per diuersos *D*corr succedentes *om.* Φ^{ac}*UVig., corr. D* 19 mutauit *RU*corr 20 dicentibus Φ^{ac}*UVig.* 21 qua *R* qui *A*

2 et inculpabilem et *ADVig.* reum epm *Y* 4 photinus *VY* RVS EPS *om. P* est *om. P* 7 teneat *P* et^1 *om. AU*corr decretum] trecentorum *A* et^2 *om. M* 8 digremini *M* 10 subsequentibus *Y* 12 similiter *om. Y* septimo *P* sexta *M* quintu *U* [= Γ] 13 præsentibus *D* residentibus *U* et gloriosissimis *om. DU* 14 uniuersalis synodus *U* 15 depræcamur *P* 17 quadam *A* confixit Φ^r*U, corr. VU* per] a *U* [= Γ] 19 anthiochiæ *CV, corr. V* et in *D* 21 aduersus *Y* acta *y* 22 enim *A* etiam *U* 23 uestra magnificentia *APMU* et^3 *om. D* sca synodo *PU* 24 adire *P* aduersus *M* sunt gesta *Y*

2 MAGNIFICENT̄ ET GLORIOSISSIMI IVDICES D̄D̄: Pridem dilatione facta, ut sancta synodus quæ ei || uidentur ||, ediceret de Iba reuerentissimo, quæ placent, manifeste declaret.

3 R̄EV̄V̄ E P̄I CLAMAVERVNT: Absentem nemo condemnat.

4 IBAS R̄EV̄ D̄: Exoro uos: absens condemnatus sum, non aderam, non || obtinui non || merui || satisfactionis licentiam || facere uerbum.

5 R̄EV̄V̄ E P̄I CLAMAVERVNT: Male fecerunt qui eum præter canones damnauerunt. quæ aduersus absentem facta sunt, uacuentur. hæc omnes dicimus. nullus condemnat absentem.

6 PATRICIVS R̄EV̄ E P̄S TYANENSIS D̄: Pridem relecta est sententia eorum qui tunc iudices fuerunt deputati, dico enim Photii et Eustathii reuerentissimorum episcoporum, et decreuerunt eum sacerdotem esse. omnes ergo eorum || definitioni || consentimus et eum esse uolumus sacerdotem.

7 ORIENTALES R̄EV̄V̄ E P̄I CLAMAVERVNT: Iustum est hoc decretum.

8 QVIDAM REVERENTISSIMORVM E P̄ORVM CLAMAVERVNT: Contradicitur. sunt accusatores eius foris et iubeantur ingredi.

9 MAGNIF̄ ET GLORIOSISSIMI IVDICES D̄D̄: Ingrediantur qui Ibam reuerentissimum accusare uoluerint.

10 Et ingressis Theophilo diacono et Eufrasio et Abramio et Antiocho THEOPHILVS D̄: Rogamus ea quæ super || Ibam in || Beryto gesta sunt, relegi, ut discatis quia iuste damnatus est.

11 MAGNIF̄ ET GLORIOSISSIMI IVDICES D̄D̄: Accusaturus Ibam reuerentissimum aduenisti an pro fide certaturus gesta relegi quæris?

12 THEOPHILVS DIACONVS D̄: Accusatores manifesti sunt et hic non sunt. ego diaconus sum et scio uiolentiam ciuitatis, et si accuso, testes non assunt et denegat.

13 MAGNIF̄ ET GLORIOSISSIMI IVDICES D̄D̄: Scriptas probationes de || re aliqua præstare || potes?

14 THEOPHILVS DIAC̄ D̄: Habeo monumenta quæ super hoc gesta sunt in Beryto et quæ in Epheso. ecce et domnus Thalassius || religiosissimus || episcopus nouit ipse, qui suscepit relationes. adest: interrogetur ipse ob quam causam damnationem fecit. et domnus Eusebius adest et nouit.

---

24. 25. 28. 29 p. 22, 8—10. 28—30 *adfert Vigilius t.* IIII 2 *p.* 148. 149

Φ^{a} [= *RBN*], Φ^{c} [= *APDM*], Φ^{r} [= *CVY*], *U*

ADNOTATIONES RYSTICI 28 not̄ quia ab ipso gesta porrecta sunt C^{mg}

VERSIO ANTIQVA 1 iudices et gloriosissimi *BN* 2 quid *U* uidetur Φ^{a}*PDM*, *corr. D* uideretur *AU* uiderentur *Y* manifesta *R* 5 ex ore *BN* non obtinui *om.* Φ^{a}*ADU*, *corr. D* 6 satisfactionis licentiam Φ$^{r}D^{mg}$ defensionis Φ^{ac}U, *uoluisse uidetur Rusticus* non merui satisfactionis licentiam, non obtinui facere uerbum 7 male fecerunt *om. R* clamauerunt *BN* dum damnauerunt CD^{corr}, *corr. C* 12 eum *om. R* sententiæ Φ^{a}U definitioni eorum *M* 18 accusare *om. R* 19 ingressus *NM* 20 iba Φ^{a} in *om.* Φ^{a} sciatis *BN* 25 sunt *R* 26 reliqua Φ^{a} reliquo *Y* se aliqua [aliquid *M*] *AM* 26/27 præbere Φ^{a}U probare Φ^{c}, *corr.* D^{mg} 29 et ecce *BN* ecce *DU*, *corr. U* thalasius *RNAPCVU* reuerentissimus Φ^{ac}U

1 ut *om.* Φ^{c} 2 edicere *P* placet *A*PΦ$^{r}D^{corr}$ 3 declararet *A* declarent *U* 4 condemnauit *M* 5 damnatus *M* 8 euacuentur *P Fac.* 10 pascasinus *AD*, *corr.* D^{mg} tyrianensis *Y* 11 iudices eorum *M* 13 et consentimus et *APM* 15 contradicetur *P* 16 et *om. Y* 18 uoluerunt *Y* uoluerit *U* 19 theophilus diaconus *U* 20 perito *D* ut discatis] addiscatis *CV*, *corr. V* 24 diaconus *om. Y* 27 potest *A* 28 byrito *P* perito *D* 29 episcopus *om. D* 30 quia *AD* et qui U^{corr} relationem *D* ob] ob hoc *AM*

15 EVSEBIVS REV EPIS ANCYRAE D: Ego relationem non suscepi, dum autem in Epheso relegeretur, audiui et est uersuum charta multorum || et multorum || hominum depositiones habens. si autem habet monumenta tamquam ad petitionem gesta, eius est approbare; ego || enim || cum multitudine auditor fui.

16 THALASSIVS REV EPS CAESAREAE CAPPADOCIAE D: Cum omnibus audiebamus.

17 MAGNIF ET GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Aderat tunc Ibas reuerentissimus in uestra audientia?

18 THALASSIVS REV EPS CAESAREAE CAPPADOCIAE ET EVSEBIVS REV EPS ANCYRAE GALATIAE DD: Non aderat.

19 ORIENTALES ET PONTICI || RVI || EPI CLAMAVERVNT: Absentem nullus addicit.

20 THEOPHILVS DIAC D: Veritas in sancta synodo demonstretur. et domnus Eustathius dicit quia introduxerunt tres et sex et duodecim testes propter dictionem quam dixit, hoc est 'non inuideo Christo facto deo'. hic est Photius episcopus: proponatur || ei || euangelium.

21 MAGNIF ET GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Expertus reuerentissimus episcopus Photius sententiam synodi, iustitiam quam in || propria causa || inuenit, || custodire || nunc quoque festinet, narrans nobis quomodo se habuit Ibæ negotium.

22 PHOTIVS REV EPS TYRI D: Vere dico; neque enim decet in quacumque causa mentiri, multo || magis || in tali et tanta || et || quæ a uestra potestate requiritur et ab uniuersali synodo quæstione. || quædam, de eo || uenientes presbyteri et monachi a Mesopotamia dicebant aduersus eum de semet ipso; iste uero negabat. nos tamquam mediatores et pro || tumore blasphemiarum || et pro importunitate monachorum et presbyterorum iussimus egredi eos a Tyro. scandalizabatur enim ciuitas, quæ numquam tale aliquid uel intellexerat uel audierat. post hæc eo iurante nihil tale a se dictum occasionem percepimus ut pacificaremus ambos et communicarent sibi. aderat, puto, et domnus diaconus Eulogius Constantinopolitanus. nos amicos eos fecimus.

23 || GLORIOSISSIMI || IVDICES DD: Ibas igitur reuerentissimus a suis accusatoribus est conuictus?

24 PHOTIVS REV EPS || TYRI || D: Non. dicebant autem: || uenerunt quidam || tres cohabitantes ipsis clericis iniuriantibus et litigantibus || contra || eum. nos diximus quia non possunt cohabitantes inimicis susceptibiles ad testimonium conprobari. fecimus ergo eos amicos: sancta munera || sursum || in episcopio communicauerunt inuicem presbyteri et ipse.

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*], *U*

VERSIO ANTIQVA 2 et multorum *om.* Φ^a 3 habet *om.* *R* 4 autem $\Phi^{ac}U$ 5 thalasius *RA* $\Phi^r U$ cæsariæ $\Phi^a PY$ 8 thalasius *RAPCVU* cæsariæ $\Phi^a Y$ eps *om.* *R* 10 rui *om.* Φ^{ac}*Vig.* 14 ei *om.* $\Phi^a U$ 16 propriam causam Φ^a custodiens et $\Phi^a U$ 19 magis autem $\Phi^a MU$ et[2] *om.* $\Phi^{ac}U$ 20 quæstionem *PD* quæstiones $C^{corr}U$ quædam *APM* Φ^r quasdam C^{corr} quandam *D* quidam $\Phi^a V^{corr}U$ de eo *om.* $\Phi^a V^{corr}U$ 22 timore $\Phi^{ac}YV^{corr}U$ blasphemiorum $\Phi^a PU$ propter *N* inportunitatem *RNA* 25 patefaceremus *R* 28 magnificentissimi et gloriosissimi Φ^a*UVig.* ggll mm *P* gloriosissimus *CV* 30 Tyri *om.* Φ^a*UVig.* uenisse quosdam $\Phi^{ac}U$, *corr.* *D*[mg]; *ne Rusticus quidem Græcum exemplar intellexit* 31 ligantibus *R* ad $\Phi^a U$ 33 sursum *PMCV* rursum $\Phi^a ADV^{corr}U$ rursus *Y*

1 reus eps eusebius *U* eps *om.* *M* 2 relegerentur MU^{corr} est *om.* *P* charta multorum et] cartarum *U* 2/3 depositionem *U* 4 adest *A* auditorum *P* 6 Ibas *om.* *CV*, *corr.* *V* 9 dd *om.* *CV*, *corr.* *V* 10 pontifici reui *C* pontificum *V* abdicit Y^{corr} addicet *D* *om.* *P* condemnat P^{corr} 11 demonstraretur *DM* 12 et tres et Φ^c 13 hoc est *om.* *Y* 16 inueniet *C* inueniret *V* inueniad *M* 18 Tyri *om.* Φ^c 21 ipsum U^{corr} 23 iussi sumus *A* eos egredi *A* 24 uel audierat uel intellexerat Φ^c 25 percipimus *A* percipemus *P* percimus *M* 26 et *om.* *P* 28 reus eps *A* 32 inimici *MU*

25 THEOPHILVS DIACONVS D̄: Per salutem imperatorum eorumque uictoriam, || legantur || quæ super hoc gesta sunt.

26 MAGNIF̄ ET GLORIOSISSIMI IVDICES D̄D̄: Relegantur ea quæ super Ibam reuerentissimum in Tyro gesta dicuntur.

27 Et his oblatis CONSTANTINVS V̄D̄ MAGISTRIANVS ET ADIVTOR SACRI CONSISTORII RELEGIT COMMONITORIVM || DAMASCIO || VIRO SPECTABILI TRIBVNO ET NOTARIO PRAETORIANORVM

Scientes ammirationis tuæ propositum et cognoscentes || quantum || habeas studium ut te ipsum deo et nostræ pietati commendes, uisum nobis est ut tu pergas cum Vranio reuerentissimo episcopo || Himeriorum || ciuitatis ad partes Orientales et cooperantibus per singula loca iudicibus || præpares || reuerentissimum Ibam Edessenæ ciuitatis episcopum et Danihelem reuerentissimum Carrenorum ciuitatis episcopum et Iohannem || reuerentissimum Theodosiupolitanum episcopum || in Phynicum properare prouinciam et ibi inquiri quæ mouentur a reuerentissimis prædictarum clericis ciuitatum tam apud prædictum || religiosissimum || Vranium et Photium reuerentissimum episcopum Tyri metropolis quam Eustathium || reuerentissimum || episcopum || Berytiorum ciuitatis || aduersus || supra || memoratos || religiosissimos || episcopos. festina igitur secundum ea quæ nostræ diuinitati uisa sunt, pergere ad partes || Orientales || et || præparare || præfatos || reuerentissimos || episcopos Phœnicæ aduenire et ibi || omnia || quæ mouentur a uenerabilibus clericis Edessenæ et Carrensis et Theodosiupolitanæ ciuitatis, inquiri subtiliter apud memoratos || religiosissimos || episcopos et quæ ab his fuerint definita, effectui mancipare.

DATA VI K̄ NOVB̄ CONSTANT̄ d. 27. m. Oct a. 448

28 Post consulatum Flauii Zenonis et Postumiani ūū c̄c sub die Kl. Septb. indictione secunda in colonia || Christi amica || Beryto, || considentibus || Photio et Eustathio || et || Vranio || religiosissimis episcopis || in nouo episcopio Berytu sanctissimæ nouæ ecclesiæ, præsente et || Damascio || uiro spectabili tribuno et notario

---

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*], *U*

ADNOTATIONES RVSTICI 4 sic dixerunt in Tyro ut in prima actione [1, 264] de duabus epistolis beati Cyrilli 23 in Acum̄ codice hic finit sensus et littera maior incipit a capite uersus *C*mg

VERSIO ANTIQVA 1/2 relegantur Φa*PMUV*corr 2 huius *BN* 6 damasco Φa*YV*corr*U* 7 quod Φac*V*corr*U*, *corr. D*mg 9 imeriorum *PDY* emeriorum Φa*AMU* hemeriorum *V*corr a *BN* et ad *U*corr pertas *R* 10 præparare Φa*APV*corr*U* præparares *D* 11 c..rrinorum Φa*U* carinorum *M* cyrrinorum *AD* 12 reuerentissimum *om.* Φa*U* theodosiopolitanum [theodosiopolis *D* theodosiopolitanæ *Y*] ēpm̄ *DYU* theodosiopolitano ēpō Φa*M* ēpm̄ theodosiopolitanum *A* 13 fœnicum Φa*D* phenicum *AMU* phinicum *P* prouincia *RAMU* 14 reuerentissimum Φa*APDU* reuerentissimum uirum *M* 15 tyru *R* 15/16 uenerabilem Φa*APMU* uirum uenerabilem *D* 16 beritu [berirytu *R* beritii *AU*] Φa*AU* beriti *D* byretum *M* ciuitatis *om.* Φac*U* supra *om.* Φa*PU* 17 religiosissimos *om.* Φac*U* 18 orientis Φa orientes *PU* præpara Φa uenerabiles Φa*APMU* uiros uenerabiles *D* 19 phœniciæ Φa*U* phœnicæ *P* omnia capitula Φa*V*corr*U* [= Γ] 20 theodosiopolitanæ Φa*AMYU* theodosiopolis *D* 21 reuerentissimos Φac*U* fuerunt *BN* 22 constantinopolim Φa*AMU* constantinopoli *D* 23 sub die id. nouembres *Y* 24 cristiana Φa*A* x̄piana *PDMU* x̄pianissima *Y* residentibus Φac*U* 25 et *om.* Φa reūis episcopis Φc*U* reuerentissimo ēpō Φa 26 damasco uiro *R* uiro damasco *BN* spectabile Φa*U* expectabili *P*

2 ea quæ *P* 3 legantur *Y* 5 legit *D* 6 uero *APU om. Y* prætorianorum d̄ *CVD*corr 7 *inscr.* GESTA IN TIRO HABITA DE CAVSA YBE *M* sciens *Y* 8 ut[1] ut et *Y* pietatis *MU*corr 11 edesenæ *D*Φr et *om. Y* 14 prædictum *om. APD, corr. D* 15 reuerentissimum *om. U* 16 episcopum *om. D* 18 pergere — Orientales *om. M* perge *U* 19 ubi *Y* ad *D* 20 edesenæ *D*Φr cyrrensis *D* carrinensis *U* 21 et *om. P* eis *U* 22 dato *A* datu *U* dat *M* dato sub die *D* v *M* 23 uiri carissimi *Y* uicarios consulibus *D* 24 byrito *P* beriti *Y* 25 biritu *P* beritæ *D* beriti *Y* 26 præsidente Φr*U* residente *D* et *om. U* uero *A*

|| diuini || palatii et Eulogio || religiosissimo || diacono || Christi amicissimæ || Constantinopolis || sanctissimæ || ecclesiæ, præsentibus || religiosissimis || episcopis Iba Iohanne Danihele, stantibus autem Samuhele || et || Cyro et Eulogio et Mara et Ablabio et
29 Iohanne et Anatolio et Caiuma et Abbibo, uir spectabilis || Damascius || dixit: Cum præsentes reuerentissimi clerici adissent piissimum et || diuinissimum dominum nostrum || et accusassent || reuerentissimum et deo amicissimum || Ibam episcopum et || reuerentissimum || Iohannem episcopum et || reuerentissimum || Danihelem episcopum, pietas eius sanxit, sicut continent || et || piæ et sacræ syllabæ quæ ad uestram datæ sunt sanctitatem, ut hi qui accusati sunt, ab Osrohena || ad Phynicen || aduenirent et || ad || ea quæ his inferuntur, apud uestram || religiositatem || redderent rationem. et deputatus sum eos deducere et quæ a uobis fuerint definita, executioni mandare. assunt ambæ partes ad hoc quod uobis placuerit.

30 REVV EPI PHOTIVS ET EVSTATHIVS || ET || VRANIVS DD: Pium commonitorium dignetur tua magnificentia demonstrare, ut per omnia intentionem piissimi et || Christi amicissimi || imperatoris nostri sequamur; præfulgere etenim debet his gestis.

31 Quo facto EVLOGIVS DIACONVS CONSTANTINOPOLITANVS D: Adeuntibus reuerentissimis clericis Samuhelo Cyro Eulogio Mara Ablabio || Iohanne || et Anatolio et Caiuma et Abbibo || deo amicissimum episcopum || nostrum Flauianum in sanctissima ecclesia regiæ ciuitatis Constantinopolis Romæ et accusantibus || Ibam || Iohannem et Danihelem reuerentissimos episcopos, approbauit eius sanctitas uestram || religiositatem || audire negotium et ex hoc litteras detuli et dedi uestræ sanctitati. et assunt partes ad hoc quod uobis uidetur.

32 REVV EPI DD: Quoniam dubitamus quomodo proferre interrogationes aut responsiones his qui personam accusatorum || optinent, deo amicissimus || episcopus Ibas nos doceat, si quid aduersus eos actum est in sancta et || magna || synodo quæ in Antiochena pridem facta est ciuitate.

Φ[a] [= *RBN*], Φ[c] [= *APDM*], Φ[r] [= *CVY*], *U*

VERSIO ANTIQVA 1 sacri Φ[ac]*U* reuerentissimo Φ[ac]*U* xpianissimæ Φ[ac]*U* 2 scissimæque Φ[ac]*V*[corr]*U* reuerentissimis Φ[ac]*U* 3 autem *om. R* et[1] *om.* Φ[ac]*U* alabio *BN* 4 abbio Φ[a] habibo *CV* abuibo *Y* damascus Φ[a] 5 cleri *BN* et sacratissimum Φ[a]*PDMU* *om. A* nostrum dominum Φ[a]*U* 6 uenerabilem et reuerentissimum Φ[a]*APMU* uerum reum *D* uerum reum et dō amicissimum *D*[corr] 6/7 uenerabilem *RAPMU* *om. BN* 7 uenerabilem Φ[a]*APMU* 8 et[1] *om.* Φ[ac]*U* 9 ut hi] uti *R* et hi *N* hosroina [hosroinan *BN*] Φ[a] osroina *A* ospoioina *M* hosdrohenæ *U* ad *om.* Φ[ac]*V*[corr] in *U* phynicen *C* phynicem *VY* phœnicum [phenicum *BNPM*] Φ[ac] phinicum *V*[corr] fynicum *U* aduenireт *R* aduenissent *U* aduenire Γ 10 ad *om.* Φ[ac]*U* reuerentiam Φ[ac]*U* 13 et *om.* Φ[a] 14/15 xpianissimi Φ[ac]*YU* 16 constantinopolis *ND* 17 cleris *B* samuhele *BND* et iohanne Φ[a] 18 abbio [albio *N*] Φ[a]*U* abibo *Y* reuerentissimum [ruuo *P*] Φ[ac]*U* archiepm Φ[a]*P*[corr]*MU* archiepo *P* 19 ibam et Φ[a]*APMU* 20/21 reuerentiam Φ[ac]*U* 22 quod *om. BNA* 24 optinent Φ[r]*U* optinent debemus Φ[a] optinere debent Φ[c] optinent debent *V*[corr] reuerentissimus Φ[ac]*U* 25 maxima Φ[a]*ADMU*

1/2 constantinopolitanæ *Y* 2 præsidentibus *DY* præsidentibus autem *M* iba et *P* 3 et danihele *PD* adstantibus *U* samuhelo *A* cyrro *D* et[2] *om. P* 4 gaiuma *U* caioma *P* 5 addissent *CD*[corr] dominum *AD* 6 accussarent *CVU* accusent *P* 8 et hos eius pietas *U* et[2] *om. y* 9 ab *in* ad *corr. P* 11/12 fuerint — uobis *om. M* 14 ut] et *CV*, *corr. V* per omnia sequemur *PM* 15 debet etenim *M* in his *PD* 16 adeuntibus *om. Y* 17 cyrro *D* et[1] *om. U* et[2] *om. U* 18 caioma *P* flauium *Y* 19 nouæ romæ *DMU* 21 dedi *om. CV*, *post* sanctitati *add. V*[corr] et[3] *om. U* 22 partes] pariter *D* hoc *om. DM*, *corr. D* id *P* 23 dubitabamus *D* 23/24 aut responsiones *om. M* 24 hos *D* 25 actum] accusatum *P* 25/26 in anthiocia *D* intiochænæ *CV*, *corr. V*

33 SAMVHEL D̄: Rogamus ut ea quæ dicuntur, Syra lingua dicantur propter sanctissimum episcopum Vranium, quoniam integre nouit ea quæ scripta sunt || deo amicissimo || et sanctissimo archiepiscopo Flauiano a || deo amicissimo || et sanctissimo archiepiscopo Domno de nobis; affuit enim Constantinopolim.

34 || DEO AMICISSIMI || EPI DD̄: Assit unus || eorum || qui || possint || interpretari Vranio || deo amicissimo || episcopo.

35 NOTARII DD̄: Adest Maras qui possit interpretari || deo amicissimo || episcopo Vranio.

36 || DEO AMICISSIMI || EPI DD̄: Iam interrogationem intulimus tibi || religiosissimo || episcopo Ibæ quatenus nos doceres si quid de præsentibus actum est in sancto || magnoque || concilio quod est pridem in Antiochia || Christo amicissima || congregatum, ut congrue eis nos inferamus interrogationes siue responsa.

37 || RELIGIOSISSIMVS || EPS IBAS D̄: Isti quattuor qui stant, libellos optulerunt || religiosissimo || episcopo Domno et dignata est eius sanctitas mandare nobis ut occurreremus. et quoniam quadragesima erat, post diem nos iussit occurrere. qui scripsit mihi ut ab excommunicatione eos absoluerem, erant enim a me excommunicati. ego omnia sententiæ archiepiscopi dereliqui. || qui || archiepiscopus propter festiuitatem ab excommunicatione eos absoluit, sub ea tamen definitione ut non excederent Antiochiam, donec sententiam causa perciperet; si autem exirent antequam finem causa || perciperet, || maiori pœnæ essent damnationis obnoxii. Samuhel et Cyrus antequam aduenieremus in ciuitate, deserentes in comitatu profecti sunt, Maras autem et Eulogius remanserunt. || deinde || dum contineretur sancta synodus (erant enim || illic non pauci || episcopi), iussit libellos relegi. relecti libelli sunt; referebantur nomina quattuor accusatorum, stabant autem duo. interrogauit || autem || eos: ubi sunt uestri sodales, qui uobiscum obtulerunt libellos? illi autem dixerunt: nescimus, tamen sicut audiuimus, in Constantinopolim perrexerunt.

38 || RELIGIOSISSIMI || EPI DD̄: Tua || religiositas, || quæ tunc præsens fuit, debet scire || intentionem || sancti illius et magni concilii, || utrum || integre damnasset an in dubio hanc sententiam protulisset. manifestum || enim est || quia non || patitur || tua sanctitas, quæ a sancto illo non sunt gesta concilio, dicere quasi gesta. nam et facile || percipitur ueritas. ||

Φ^{a} [= *RBN*], Φ^{c} [*APDM*], Φ^{r} [= *CVY*], *U*

VERSIO ANTIQVA 2 uranium ep̄m *BU* uranium *N* 2/3 reuerentissimo Φ^{ac}*U* 3 s̄cissimo r̄euo *CV* 3/4 Flauiano — archiep̄o *om. N* 3 reuerentissimo *RB*Φ^{c}*U* d̄o amicissimo r̄euo *CV* 4 in constantinopolim *RB*^{corr}*U* 5 reuerentissimi Φ^{ac}*U* eorum *om.* Φ^{ac}*U*, *corr. D* possit Φ^{ac}*YV*^{corr}*U* 6 uranio reuerentissimo ep̄o Φ^{a}*PU* r̄euo ep̄o uranio *ADM* 7/8 Notarii — Vranio *om. M* 7 reuerentissimo Φ^{a}*APDU* 9 reuerentissimi Φ^{ac}*U* reuerentissimo Φ^{ac}*U* 10 ibæ ep̄o *BN* 11 maximoque Φ^{a}*ADMU* x̄pianissima Φ^{ac}*U* 13 reuerentissimus Φ^{ac}*U* 14 reuerentissimo Φ^{ac}*U* episcopo *om. BN* 17 quia *A om.* Φ^{a} qui archiepiscopus *om. U* 20 susciperet Φ^{a}*U* 21 aduenerimus *RM* adueneremus *U* 22 deinde Φ^{r} ita Φ^{ac}*U* continetur *BN* 23 non pauci illic [illi *BN*] Φ^{a}*MU* 25 autem *om.* Φ^{a}*MU* 27 reuerentissimi Φ^{ac}*U* reuerentia Φ^{ac}*U* 28 intentionem Φ^{r} utrum ep̄s [ep̄i *U*; *latet* scopus] Φ^{ac}*U* utrum *om.* Φ^{ac}*U* 29 est enim Φ^{a}*MV*^{corr}*U* patietur Φ^{a}*APMU* 31 percipitur [p̄cipitur *CV*] ueritas Φ^{r} percipimus ueritatem Φ^{ac}*U*

1 autem ut *M* 2 sunt a *APV*^{corr}*U*, *corr. U* 3 et^{1} a *AV*^{corr}*U* 6 uranio — ep̄o uranio *Y* 7 interprætare *AP* 9 iam *om. P* interrogationem siue responsionem *U* 10 doceri *A* 13 ep̄s *om. PY* hic stant *M* adtulerunt *D* 15 dies *M* 17 omnia *om. M* 19 discederent *P* anthiocia *U* ab antiochiam *A* sententia causam acciperet *U* 19 perceperit *P* 19/20 si — perciperet *om. DM*, *corr.* D^{mg} 20 maioris *P* damnationi *Y* damnationes *PD* 21 cyrrus *D* ad *P* ciuitatem *D* comitatum *D* 23 enim *om. A* relegere *D* et relecti *Y* 24 quattuor *om. U* *post* accusatorum *ins.* U^{corr} 28 et *om. MU*^{corr} 29 dubium *PD* non *om. A* 31 et *om. M*

39 || RELIGIOSISS || EPS IBAS D: Occulta nosse non || possum: || ego puto quia perfectam horum damnationem fecit. si autem uidetur uobis ex sententia eorum damnationem eorum non fecisse, potest postea || iudicari ||.

40 || DEO AMICISSIMI || EPI DD: Ea quæ gesta sunt in sancto illo conuentu, tua sanctitas præ manibus habet?

41 || RELIGIOSISS || EPS IBAS D: Habeo, et adiacent.

42 || RELIGIOSISSIMI || EPI DD: Suscipientes notarii illam partem || gestorum || percurrant, || quæ continet de his qui se subtraxerunt || ut || quæ de his || gesta sunt, agnoscamus.

43 SAMVHEL D: Omnem allegationem nobis congruam aduersus depositionem reuerentissimi episcopi Ibæ || et || aduersus ea quæ iussa sunt relegi, || reseruari, || sicut iustum est, uestram sanctitatem nostrae parti || statuere quæsumus. ||

44 || DEO AMICISSIMI || EPI DD: Ad præiudicium tuum non diximus nunc fieri lectionem.

45 SAMVHEL D: Quoniam ea quæ aguntur, consequenter aguntur et forte imminet uobis ut non hæc, sed alia moueantur, rogauimus autem || reseruari || nobis allegationem, || et || ob hoc certamus et ostendimus quia non subiacemus damnationi neque excommunicationi, sed hoc quod factum est, sine ordine et præter regulas a || reuerentissimo || episcopo nostro Iba factum est.

46 || DEO AMICISSIMI || EPI DD: Relegatur pars illa gestorum quæ de his qui || se de audientia subtraxerunt, || pridem in || maxima || Antiochia sunt confecta.

47 SCM CONCILIVM D: Vbi sunt qui uobiscum optulerunt libellos?

48 MARAS ET EVLOGIVS PBI DD: Eius calumnias cognoscentes, sicut et || nos didicimus, || nescimus quomodo illi || discesserint. ||

49 SCM CONCILIVM D: Nunc autem ubi sunt?

50 MARAS PRB D: Nescimus integre, sicut autem || audimus ||, in Constantinopolim sunt profecti. neque || uero || litteras || ipsorum || suscepimus neque scimus integre.

51 SCISSIMVS DOMNVS ARCHIEPS D: Quas calumnias metuebant? cum ego utique scripsissem || religiosissimo || Ibæ ob hoc || et rescripserit || relinquens mihi omnia et absoluti uobiscum sunt ab excommunicationis pœna sub hac definitione ut uos quidem haberetis communionem; si quis autem uestrum causam desereret ante finem,

---

Φ^{a} [= *RBN*], Φ^{c} [= *APDM*], Φ^{r} [= *CVY*], *U*

VERSIO ANTIQVA 1 reuerentissimus $\Phi^{ac}U$ ibas eps *BNM* possumus $\Phi^{a}MU$ possunt *P* 3 potestis postea *D* potestate a *M* iudicare $\Phi^{ac}VU$ 4 reuerentissimi $\Phi^{ac}CVU$ 6 reuerentissimus $\Phi^{ac}U$ ibas eps *BN* ibas *PDM* 7 reuerentissimi $\Phi^{ac}U$ desertorum Φ^{a} 8 quæ — subtraxerunt *om.* $\Phi^{ac}U$, *corr. Dmg* de his quæ $\Phi^{ac}U$, *corr. D* 11 et *om.* $\Phi^{a}U$ reseruare [seruare *D*] $\Phi^{ac}V^{corr}U$ 12 statuere quæsumus [quæso *Y*] Φ^{r} rogamus $\Phi^{ac}U$, *corr. Dmg* 13 reuerentissimi $\Phi^{ac}U$ 15 reseruare $\Phi^{a}A$ 16 et *om.* $\Phi^{ac}U$ certauimus *N* 18 uenerabili $\Phi^{ac}U$ 19 reuerentissimi $\Phi^{ac}U$ 19/20 se — subtraxerunt Φ^{cr} ad audiendum relecti [*latet* relicti] sunt $\Phi^{a}U$ 20 in *om. N* magna Φ^{c} *om.* $\Phi^{a}U$ 21 nobiscum *BN* uobis *CV* 22/23 nos didicimus [dicimus *C*] *CYDmg* uos didicistis $\Phi^{ac}V^{corr}U$ 23 discesserunt $\Phi^{a}ADU$, *corr. D* 25 audiuimus $\Phi^{ac}VU$ 26 enim $\Phi^{c}U$ *om.* Φ^{a} eorum $\Phi^{a}U$ suscipimus *U* accepimus Φ^{c} 27 mouebant *N* 28 reuerentissimo $\Phi^{ac}U$ ob hoc et $\Phi^{r}D^{corr}$ ob hoc Φ^{ac} et hic *U* rescripsit $\Phi^{ac}V^{corr}$ scribsit *U* 29 hæc *R* 30 communicationem *N*

3 damnationem *om. M* eorum *om. AMY* 10 omnem illam *M* 11 ad *U* relegere *D* 12 partis *M* 15 nobis *YU* rogamus *AM* 16 ab *D* hoc quod *U* subiacemur *CVD*^{corr} 17 quod *om. A* a *om. CV*, *corr. V* 18 ibæ *Y* 20 confecta et relectum est *U* 24 ibi *CV*, *corr. V* 25 maras et eulogius dixerunt *P* autem *om. A* 27 scissimus enim *A* 29 ab omni *D* ut] et *D*

ecclesiasticæ disciplinæ subiaceret. manifesti sunt igitur desertores et excommunicationem et apostolicum hunc || thronum || contemnentes et semet ipsos submittentes || et || maiori damnationis supplicio.

52 SAMVHEL $\overline{D}$: Rogo subscriptiones eorum episcoporum qui ibidem reperti || sunt || et subscripserunt, relegi et inseri monumentis.

53 || RELIGIOSISSIMI || $\overline{EPI}$ $\overline{DD}$: Relegantur suscriptiones || religiosissimorum et sanctissimorum || episcoporum qui in his inserti sunt monumentis; pariter et subdantur.

54 Domnus episcopus Antiochiæ interlocutus sum
Symeonius episcopus Amidæ hæc eadem interlocutus sum
Stephanus episcopus Hierapolitanus hæc eadem interlocutus sum
Constantinus episcopus Bostræ sanctissimæ || ecclesiæ || hæc eadem interlocutus sum
Theoctistus episcopus Beroæ hæc eadem interlocutus sum
Thomas episcopus Mompsuestiæ hæc eadem interlocutus sum
|| Placcus || episcopus Hierassenæ sanctæ ecclesiæ hæc eadem decreui
Euorcius episcopus Zeumatis hæc eadem interlocutus sum
Danihel episcopus beroensium hæc eadem interlocutus sum
Dadas episcopus Batnorum hæc eadem interlocutus sum

55 || DEO AMICISSIMI || $\overline{EPI}$ $\overline{DD}$: Manifesta est interlocutio || deo amicissimi || et sanctissimi patris nostri et archiepiscopi Domni. libelli igitur qui heri oblati sunt, relegantur et gestis indantur.

56 Sanctissimis et per omnia sanctissimis et || deo amicissimis || episcopis Photio et Eustathio et Vranio petitio oblata a Samuhele Cyro Eulogio Mara presbyteris || sanctissimæ || ecclesiæ Edessenæ. Nos equidem optabamus omne tempus uitæ sine litigio uiuere; quoniam autem ea quæ audacter gesta sunt aduersus nostram ecclesiam et || sanctorum nostrorum patrum || fidem a uenerabili episcopo nostro Iba || iniustitia summa, compulerunt || nos ad hanc accusationem descendere tam

---

24—27 descendere *adfert Vigilius t.* IIII 2 *p.* 143

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*], *U*

VERSIO ANTIQVA 2 thronum *om.* $\Phi^a U$ 3 et *om.* $\Phi^{ac} U$, *corr. D* 4 sunt *om.* Φ^a 6/7 religiosissimi — monumentis *om. M* 6 reuerentissimi $\Phi^a APDCVU$ reuerentissimorum $\Phi^a APDU$ 6/7 et sanctissimorum *om.* $\Phi^a APDU$ 10 ieropolitanus Φ^a hieropolitanus *Y* 11 dī ecclesiæ $\Phi^a APYU$ 13. 14 *om. M* beryæ *AU* berie $\Phi^a V^{corr}$ birsæ *P* 14 mampsuestiæ Φ^a momsuestiæ *Y* monpsuestiæ *U* mopsuestiæ *APD* 15 placcas Φ^a placas *U* flaccus *PM* flaccillus *A* flacillus *D* 16 episcopus *om. BN* 17 decreui *BN* beroensium [ueroensium *D* berohensium *Y* beroniensium *U*] Φ *corruptela antiquissima Græca* BEPOΩN *pro* BIPΘΩN 18 *om. NV* 19 reuerentissimi $\Phi^{ac} U$ reuerentissimi $\Phi^{ac} U$ deo amicissimi $\overline{\text{reuī}}$ *CV* 22 $\overline{\text{scissimis}}$ [*iterum; uertitur* ὁσιωτάτοις] et dō amicissimis Φ^r reuerentissimis et [et uiris *D*] uenerabilibus $\Phi^{ac} U$ 23 et eulogio *NU* et mara U^{corr} 24 $\overline{\text{scæ}}$ *Y om.* $\Phi^{ac} U$ edissenæ *BN* edesenæ *CV* et desenæ *Y* edesenæ dix̄ *D* 26 $\overline{\text{scissimam}}$ $\Phi^a UVig.$ [= Γ] patrum $\overline{\text{nr}}$orum $\Phi^a UVig.$ 27 iniustitia *MCV* iniustitiæ $\Phi^a APDYV^{corr} UVig.$ summa *CV*D^{mg} summæ *Y* proxima $\Phi^{ac} UVig.$ inpulerunt $\Phi^{ac} UVig.$, *corr.* D^{mg}

1 subiacere *P* 2 contenentes *P* 3 damnationi *APMU* 5 et[1] ut *CV*, *corr. V* 7 et *om. A* 9 symeon *U* 11 constantius *M* $\overline{\text{scæ}}$ *DY* 15 iherassenæ *P* ierassinæ *D* geressenæ *U* 16 zeomatis *D* 18 batanorum *D* bactenorum *U* 20 et *om. D* 22 $\overline{\text{scissimi}}$ *A* $\overline{\text{scissimus}}$ *CV* 23 a *om. AM* cyrro *D* 24 uitæ nostræ *P* 25 litigatione P^{corr} autem *om. M* 26 a *om. CV*, *corr. V* uiro uenerabili *D*

eius quam eius || fratruelis || Danihelis || et eodem episcopo Carrensium || ciuitatis, consequenter et secundum canones adeuntes concilium tam || Orientale || quam || Occidentale ||, oportuit nos et piissimum atque || Christi amicissimum || pro his principem deprecari. ex hoc ergo et || sanctissimo || archiepiscopo Flauiano pariter decernente || et || cum || piissimo || nostro principe || disponente || a uestra sanctitate nostrum || exerceri || negotium, aduenimus paratos nosmet ipsos habentes probare quæ diximus. assumus igitur per hos nostros deprecantes libellos ut iubeatur a uestra sanctitate inchoari negotium.

Samuhel presbyter libellos optuli cum collegis
Cyrus presbyter || porrexi libellos || cum collegis
Eulogius presbyter || optuli hos libellos cum sociis ||
Maras presbyter || optuli libellos cum sociis ||

57 SAMVHEL D: Rogamus hoc nobis existere a uestra iustitia ut hæc eadem Syra lingua dicantur || deo amicissimo || et sanctissimo episcopo Vranio, quoniam aderat Constantinopolim, quando litteræ de hoc scriptæ ab archiepiscopo Domno ad archiepiscopum Flauianum || lectæ || sunt. et iterum affuit in Antiochia, quando ex hoc futuri eramus mouere sermonem. et de hoc ||qualia || ei locutus || est || et quid ei || dixit ||, rogamus ut dicat.

58 REVV EPI PHOTIVS ET EVSTATHIVS DD: Omnia quæ ||expetistis, || is || qui adest, || religiosissimo || episcopo Vranio propria interpretabitur lingua. Et interpretata sunt.

59 || DEO AMICISSIMI || EPI PHOTIVS ET EVSTATHIVS DD: Edoceat nos || reuerentissimus || Maras quæ || religiosissimus || episcopus Vranius propria uoce locutus est.

60 MARAS D: Hæc dixit: relectæ sunt litteræ coram patriciis et quoniam confundebant || consessum ||, fecimus eos excommunicari. tamen ego iudex datus sum et non possum testari.

61 || RELIGIOSISS || EPS IBAS D: Non fecit illorum mentionem || dominus Domnus || in epistula quam scripsit ad || sanctissimum || archiepiscopum Flauianum, qui || fuerunt || semel damnati.

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*], *U*

VERSIO ANTIQVA 1 fratruhelis *Y* fratris $\Phi^{ac}CVU$ et *om.* $\Phi^{ac}U$ idem epi $\Phi^{ac}U$ carinensium Φ^aM carrinensium *U* carriensium *ACV* cyrriensium *D* 2 orientalem Φ^aYU 2/3 occidentalem Φ^ay 3 xpianissimum $\Phi^{ac}U$ 4 et scissimo et Φ^a 5 et *om.* $\Phi^{ac}U$, *corr. D* piissimo et — xpianissimo Φ^aAPU xpianissimo *M* et disponente Φ^aU 6 exercere Φ^aA exercire *U* 8 incoare *R* 10 libellos optuli Φ^aU 11 optuli — sociis] similiter Φ^aU 12 optuli — sociis] similiter Φ^aU 14 reuerentissimo $\Phi^{ac}U$ 16 relectæ $\Phi^aAMV^{corr}U$ 17 qualia Γ alia CVD^{mg} quod $\Phi^{ac}YU$ est *CVU* sit *Y* sum Φ^{ac} 18 dixit *APMCVU* dixerit *Y* dixi Φ^aD 19 et *om. R* expetisti Φ^a huic Φ^aV^{corr} 20 reuerentissimo $\Phi^{ac}U$ 22 reuerentissimi $\Phi^{ac}U$ uenerabilis $\Phi^{ac}CVU$ 23 reuerentissimus $\Phi^{ac}U$ 25 consensum Φ^{ac} sensum *U* 27 reuerentissimus $\Phi^{ac}U$ dominus *om.* $\Phi^{ac}U$, *corr. D* domnus archieps $\Phi^{ac}U$ domnus *in* archieps *corr. V* 28 epistolam $\Phi^aAPMCVU$, *corr. U* sanctissimum *om.* $\Phi^{ac}U$ 28/29 fuerant Φ^aAPU

1 quam eius *om. M* ciuitatem *AD* 2 consilium *Y* tam] tamquam *y* 3 et *om. A* 4 deprædicari *Y* et *om. DY* scissimum archiepm flauianum *D* 5 a *om. U* 6 libenter *U* 10 cum collegis *om.* Φ^c cum sociis D^{corr} 11 Eulogius] maras D^{mg} hos *om. P* sociis suis *M* 12 *om. AD* hos libellos *P* 14 uranio epo *PM* uranio *AD* 15 in constantinopolim *U* ad *om. P* 15/16 et ab archiepo flauiano *M* 16 flauiano *P* 17 ei *om. AD*, *corr.* D^{mg} et *PM* 19 photius et eustathius reui epi *Y* 22 doceat *A* 24 coram *om. M* patriarchis *A* 27 ibas

62 || RELIGIOSISS̄ || ET SCISSIMI ĒPI D̄D̄: Diximus; clara est interlocutio || deo amicissimi || et sanctissimi patris nostri et archiepiscopi Domni. relegantur igitur rursus libelli.

Et relecti sunt.

63 || DEO AMICISSIMI || ĒPI D̄D̄: Libelli qui a uobis oblati sunt, generalem quandam continent || accusationem ||: in scriptis igitur unusquisque uestrum deponat et quid accusare habet, et quibus || deliberauit || instare capitulis.

64 SAMVHEL D̄: Per ordinem ex ore capitula coram uestra sanctitate proferimus, incipimus autem ab isto capitulo

65 || DEO AMICISSIMI || ĒPI D̄D̄: Singuli propria uoce deponant si || accusationi || persistunt de his capitulis quæ dederunt.

66 SAMVHEL D̄: Persisto.

67 || MARAS D̄: Persisto. ||

68 EVLOGIVS D̄: Persisto.

69 || CYRVS D̄: Persisto ||.

70 || DEO AMICISSIMI || ĒPI D̄D̄: Relegantur omnia capitula et || sic || uniuscuiusque inquisitionem || faciemus. ||

71 SAMVHEL D̄: Et ea deprecamur inseri monumentis.

72 || D̄O AMICISSIMI || ĒPI D̄D̄: Inserantur.

73 I Ciuitate conferente ad redemptionem captiuorum usque ad mille et quingentos solidos et || positis || apud custodem sacrorum ministeriorum usque ad sex milia || solidis || et amplius, præter reditus suscepit ipsius frater, habens in uasis argenti sacri usque ad libras ducentas et uendidit. nisi mille solidos solum, sicut cognouimus, non direxit, in semet || ipsum || reliqua conferens.

II Rursus calicem gemmatum pretio || multo || ualentem oblatum nostræ ecclesiæ a sancto uiro ante annos undecim inter uasa sanctæ ecclesiæ non reposuit et nescimus quid factum sit || de eo. ||

III || Adhuc || et de ordinationibus accepit.

IIII Abramius quidam fuit diaconus nostri cleri. hic Iohannis alicuius || malefici deprehensi amicus erat || et || conscius ||. coram || reuerentissimo || episcopo nostro et omni clero conuocato ad audientiam Abramii diaconi monstratum est || eodem || confitente conscium || esse, ut pœnam sustineret || excommunicationis

---

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*] *U*

VERSIO ANTIQVA 1 reuerentissimi [*bis*] $\Phi^{ac}U$ 4 reuerentissimi $\Phi^{ac}U$ 5 causationem $\Phi^{ac}U$ occasionem *D*^{mg} 6 uult [et uult *A*] $\Phi^{ac}U$, *corr. D*^{mg} deliberauerit *Y* 9 reuerentissimi $\Phi^{ac}U$ accusatione [accusationem *R*] Φ^a 12 Maras — persisto *om.* $\Phi^{ac}U$, *corr. D* 14 Cyrus — persisto *om.* $\Phi^{ac}U$, *corr. D* 15 reuerentissimi $\Phi^{ac}U$ sic *om.* Φ^aU 16 postea faciemus [facimus *U*] Φ^aU 18 reuerentissimi $\Phi^{ac}U$ 19 *numeri ex Y* 20 positi Φ^aU *om. A* 21 solidos Φ^aU reditos Φ^aU προσόδων ὧν Γ 23 direxit] dixerunt *B* ipso Φ^aDU 24 prætiosum *P* multum Φ^aP 26 de eo *om.* Φ^a 27 adhuc *om.* Φ^aU 28 abramus *NC* 29 malefici — erat Φ^{cr} canterii [cantirii *U*] filius erat amicus Φ^aU conscius] secretarius Φ^aU uenerabili $\Phi^{ac}U$ 30 diaconis Φ^a 31 eodem Φ^{cr} et Φ^aU eum [meum *BN*] esse Φ^aU ut et Φ^aPDMU tormenta sufferret Φ^aU

2 et^2 *om. DU* domno *Y* rursus igitur *AP* rursus *M* 4 et ēpī *Y* nobis *AM* 5 uestrum *om. P* 6 habeat *Y* et *om. P* 7 capita *CD*^{mg} ūram sc̄itatem *AU* proferamus *P* 9 singula *A* 10 dederunt] dixerunt *M* 15 legantur *U* unus quisque *P* 16 mentionem *D*, *corr. D*^{mg} 17 dēpc̄amus *PCVU*, *corr. V* 19 in ciuitatem *M* peccatorum *M* 21/22 argenteis [argentis *A*] sacris [acri *M*] *ADM* 22 duocentas *AP* solum *om. A* 22/23 non direxit cognouimus *CV* 24 rursus] missus *Y* oblata *U om. A* 25 uero *AU* sc̄a *D* 26 est *M* 27 orationibus *M* 28 abramus *NC* diaconus fuit *Y* clerici *AM* 31 sustenerit *P*

et ab omnibus odiretur et in persecutionem || esset || multo tempore. post hæc nescimus quomodo persuasus || satisfactione || ab eo nullatenus || proueniente || temptauit eum || Batnæorum || ordinare ciuitatis episcopum. et prohibitus ab eo qui tunc archidiaconus erat, indignatus est et hunc || quidem, || qui || morti || erat obnoxius, apud semet ipsum decreuit esse episcopum, illum uero qui turbam || indicauerat || ciuitatis et dixit iustum non esse hoc fieri, remouit de proprio loco || et || excommunicauit et expulit ab ecclesia. et quoniam non potuit intentionem suam explere, compulsus est eum facere xenodochum. et retinet chartam magicarum incantationum reuerentissimus noster episcopus, qui debuit iudici prouinciæ hunc || qui ita execrabilis || est, offerre secundum consequentiam legum.

v || Balleum nomine || quendam uirum, de quo omnes qui in || eundem uicum || habitant, clamauerunt et in scriptis et sine scriptura adulterum et masculorum || concubitorem, || ordinauit presbyterum || et procuratorem ||, in || custodiam retrudens || et iudici tradens hos qui || clamauerunt ||, et || hæc || innotescentibus ei litteras || deo amicissimi || archiepiscopi Domni.

vi Quia || ordinauit || Danihelem || episcopum filium sui fratris paganorum ciuitati ||. dum oportebat patrem sanctum fieri, cuius || possent || opera || reuerentiam facere et persuadere ut uel nunc || ad cognitionem ueritatis || accederent, iste illic ordinauit || inquietum et iuuenem existentem et || luxuriosissimum ||. neque enim passus aut dignatus est aliquando latere, sed pæne semper || in nostram aduenientis ciuitatem || propter Challoam quandam maritam, circumducens eam per loca diuersa || et || in deliciis cum ea deditus.

Quia omnes ecclesiasticos reditus multos || existentes || et in infinitam tendentes quantitatem || infert in || suo fratre uel consobrinis. et rogamus ut || rationem || faciat coram uestra sanctitate.

Quia hereditates et munera et || quæ || undecumque offeruntur, et cruces || positas || aureas et argenteas collecta dirigit suo fratri uel consobrinis.

Φ^a = *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*] *U*

VERS O ANTIQVA 1 persecutionum *R* persecutione *D* esset et Φ^a 2 defensione $\Phi^a U$ adprobata $\Phi^a U$ approbata [*in ras.*] prouincie *V* prouente *P* 3 bæneorum *Y* battinorum $\Phi^a PDM$ beatinorum *A* baccenorum *U* 4 quidem *om.* $\Phi^a U$ mortis $\Phi^a U$ 5/6 incitauerat *Y* suscitauerat *P* rettulit $\Phi^a U$ 6 et eum $\Phi^{ac} V^{corr} U$ 8 implere *BN* xenodochium $D^{corr} V^{corr}$ exenodochum $\Phi^a P$ exenodicum *A* exnodocum *M* xynodocum *U* 10 qui ita [*om.* D^{mg}] execrabilis $\Phi^r D^{mg}$ cui uita [ciuitas *ADU*] interdicta $\Phi^{ac} U$ 11 balleum [balneum D^{mg}] nomine $\Phi^r D^{mg}$ inmissorem [inmissorum *D* inmessorem *U*] $\Phi^{ac} U$ eundem *om.* $\Phi^{ac} U$, *corr. D* uico $\Phi^a DU$, *corr. D* 12/13 concubitorum $\Phi^a AC$, *corr. C* 13 et *om.* $\Phi^a U$ cor$\overline{epm}$ $\Phi^a V^{corr} U$ custodia $\Phi^a DU$ recludens $\Phi^a U$ 14 clamauerant Φ^a his $\Phi^{ac} U$ hac *CVD*^{mg} has V^{corr} innocentibus *BN* 15 deo amicissimi $\overline{reui}$ *CV* reuerentissimi $\Phi^{ac} U$ 16 ordinasset $\Phi^{ac} U$ episcopum *hic om.* $\Phi^{ac} YU$ filium — fratris Φ^r suum fratruelem $\Phi^{ac} U$ $\overline{epm}$ paganorum *Y* $\overline{epm}$ qui erat ex paganorum $\Phi^{ac} U$ 17 ciuitate [ciuitatem *U*] $\Phi^{ac} U$ possint $\Phi^a ADV^{corr}$ 17/18 reuerentiam — persuadere Φ^{cr} relegari $\Phi^a U$ 18 ut *om.* $\Phi^{ac} U$, *corr. D* uel nunc $\Phi^r D^{corr}$ nunc uero [uiros *D*] $\Phi^{ac} U$ accederent *Y* eos accedere $\Phi^{ac} U$ accedere non *CV* non *add.* D^{corr} 18/19 iste — ordinauit *om.* $\Phi^a U$ illic ordinauit *om.* Φ^c, *corr. D* 19 luxuriosum $\Phi^{ac} U$ 20/21 in — ciuitatem Φ^r $\overline{nrae}$ innotuit ciuitati $\Phi^{ac} U$ 21 calloam *CYD*^{mg} calchoam *BNMU* chalcoam *R* calcoam DV^{corr} chalcœam *A* 22 et *om.* $\Phi^{ac} U$ 23 reditos *RAU* existentes Φ^r quidem $\Phi^{ac} U$ existentes *superscr. D* 24 dedit $\Phi^a U$ in Φ^r pro $\Phi^{ac} U$, *corr.* D^{mg} traditionem Φ^a 25 $\overline{ura}$m $\overline{sc}$itatem *RAU* 26 ea quæ $\Phi^{ac} V^{corr} U$ 26/27 quæ ponuntur $\Phi^a PU$

1 oderetur *APU* hoderetur *CV* hodiretur V^{corr} esse *D om. M* 4 hunc] nunc *A* qui *om. M* 6 ciuitatem *AD* dixerat *D* remouet *P* 7 et^2 *om. A* 9 $\overline{eps}$ $\overline{nri}$ *PD* 14 eis *M* litteris *Y* 17 patrum *CV* 20 est aut dignatus *A* aut] ut *MCV*, *corr. V* 21 meritam *M* 22 cum — deditus *om. M* 23 in *om. APDY*, *corr. D* ad *U* 24 et *om. A* 25 faciant *CV cf.* Γ 27 collectas *PU*

Quia ex definita mensura in expensa carcerum in domibus suorum erogat cognatorum.

VII Quia dum memoria fieret sanctorum martyrum, non est datum uinum ad sacrificium altaris ad sanctificationem et populi distributionem nisi omnino paululum et hoc infectum atque lutosum et tempore quo fuerat uindemiatum, ut ex hoc cogerentur qui deputati fuerant ministrare, de taberna sex omnino infectos comparare sextarios, qui nec sufficerent, in tantum ut his || qui || sanctum corpus distribuebant, innuerent ingredi eos, quia sanguis non inueniretur, illis bibentibus et || tunc ac || semper habentibus diuersum et mirabile uinum. et hæc acta sunt conscio || et ammonito || eo qui potestatem ministeriorum habebat, cui et dictum est ut et ipse doceret episcopum || cum || fiducia. et cum nihil fecisset illo tempore, coacti sumus nos et ipsum reuerentissimum episcopum rursus docere. et cum didicisset, permotus non est, sed contempsit, || ita ut || multi nostræ ciuitatis || hinc || scandalizarentur.

VIII Quia Nestorianus est et beatum Cyrillum episcopum hæreticum appellat.

VIIII Quia episcopus Danihel quosdam ex sua luxuria clericos ordinauit.

X || Pirozo || presbytero bene testante et sua propria disponente et res quas habuit, ecclesiis relinquente reditus nullos habentibus accensus noster episcopus Ibas cautionem eius se habere dixit || mille ducentorum || solidorum et mandauit ei uolens eius infringere uoluntatem et eum || per tristitiam || deperire. XI Danihele autem episcopo testante et relinquente quam habuit locupletem facultatem et prædia || ex || ecclesiasticis rebus nepotibus || suæ || amicæ || et ipsi || Challoæ neque indignatus est neque increpauit eum.

Quia Challoa amica Danihelis episcopi, quæ prius nihil habuit, multis rebus ecclesiasticis abutens, quæ apud ipsam sunt, ducentenos et trecentenos solidos feneratur, || ut || ex hoc manifestum || fiat || unde sit harum rerum collectio.

XII Abramius fuit quidam diaconus. hic apantita erat nostræ ecclesiæ. diuersis negotiabatur temporibus; primitus pauper et nihil || fere || habens, || ex ||

---

30. 31 *adferunt Facundus* 5, 4 p. 718; 7, 5 p. 738 *et Vigilius t.* IIII 2 *p.* 143

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 19 trium milium *C*^{mg} 19/20 not̄ quia post conualuit. nam cur dicerent quæ secuntur? *C*^{mg}

VERSIO ANTIQVA 7 sectarios *N* sestarios *U* in tantum ut] ὅτι Γ *nouum tmema incipiens* quibus $\Phi^a V^{corr}$ 8 inuenirent *N* innueret *PU* tunc ac *om.* $\Phi^{ac}U$, *corr. D*^{mg} 9/10 et ammonito *om.* $\Phi^{ac}U$ 11 cum[1]] et cum Φ^a 13 ita *om.* $\Phi^a PU$, *corr. P* ut ex hoc $\Phi^a PU$ *om. A* hinc *om.* $\Phi^{ac}U$, *corr. D* 15 eroticum hereticum *N* 17 pirozoto $\Phi^a P$ tyrozotum *U* 18 redditos *R* reditos *PMC*, *corr. C* 19 trium milium $\Phi^a PU$, *cf. adnotationem Rustici* 20 uoluntates *BN*, *corr. N* pro tristitia [tristitiam *P*] $\Phi^a PU$ 21 et ex Φ^a *om. PU* 22 et suæ $\Phi^a ADMU$ et ipsi *om.* $\Phi^{ac}U$, *corr. D* calloæ *Y* chalcoæ *RM* calchoæ *BNU* calcoæ *APDCV* 24 calloa *Y* chalcoa *RCV* calchoa *MU* chalchoa *A* chalchœa A^{corr} calcoa *PD* calchoam *BN* amicam *BN* 26 et — fit $\Phi^{ac}U$ 28 pæne $\Phi^a PU$ *om. ADM*, *corr. D*^{mg} extra Φ^a

1 et ex *DY* [= Γ] 3 memoriam *AY* damnatum *CVD*^{mg} 4 populis *Y* distributionem] distribuit nostro omnem *Y* 5 ut] et *D* 6 taberuas [*in* taberuis *corr.*] ex *C* tabernis sex V^{corr} tabernas et *M* 7 sufficeret *Y* suffecerunt *M* ut *om. A* 8 egredi *PU* 9 habentibus semper *D*, *corr. D*^{mg} 10 et[2] *om. A* 11 doceret et *A* edoceret *PU* 12 rursum *Y* 15 episcopum *om.* Φ^r 18 ecclesiæ *A* relinquentem *PU* relinquentes *DM* 20 eum *om. M* 20/21 danihelem autem ep̄m testantem et relinquentem *PU* 23 est *om. CV*, *corr. V* 25 abutentes *A* duocentenos *AP* duocentinos *U* decentenos *D* dicente nos *M* trecentinos *U* 26 eorum *A* horum *M* 27 quidam fuit *PU* hic] id *U* apantheta *U* 28 et *om. y*

nostra ecclesia multas et || innumeras || res habuit, quæ pro ueritate erant nostræ ecclesiæ. suadet huic Danihel || episcopus || ut scripto testamento in eum suam transmitteret hereditatem iurans || ei, || hæc se post eius mortem pauperibus erogare; hoc || enim || et testamento continetur. et postquam hæc Danihel || est || adeptus, non solum, sicut oportebat uel sicut iurauerat, non disposuit, sed luxuriæ eius seruiunt; Challoæ enim mulieri dedit ea.

XIII Quia a paganis || incidentibus in peccatum || sacrificiorum accipiens Danihel episcopus sportula relinquit crimen, negotians et || hinc || sibimet lucrum.

XIIII Quia et || ex || ecclesiæ Edessenæ prædio Lafargaritas || siluas || cædentes portauerunt ad prædia Challoæ amicæ Danihelis episcopi et ædificauerunt quæ uoluerunt.

74 || DEO AMICISSIMI || EPI DD: Quando || redargutio capituli || sequitur animæ periculum ferens, || superfluam || iudicamus inquisitionem fieri ceterorum. quæ igitur || manifeste || interdicta sunt et canonibus et legibus et sunt aperte odiosa deum timentibus, hæc eligite primitus et his instate. uidentur autem nobis hæc esse || principalia, primum || quidem rectæ esse || oportere fidei || qui sacerdotio fungitur, || deinde || esse || eum || totius luxuriæ liberum, sed nec || prodere || pietatem maxime pecuniarum causa. ex quibus si alicuius probare potestis præuaricationem, proprio ore deponite.

75 SAMVHEL D: Sicut iam postulauimus, rogamus fieri inquisitionem capituli uniuscuiusque per ordinem et si quidem primum capitulum increpationem talem habeat, ut eo solo sufficiat et nihil aliud sit mouendum, bene et || iudicauit || uestra sanctitas et nos || his || seruiemus.

76 || DEO AMICISSIMI || EPI DD: Ex capitulis a uobis oblatis tria sunt maxime pessima, cum || soleant || alia obiurgari facillime. hæc igitur si probare potestis, || ut diximus, || propria lingua testamini.

12—17 liberum *adfert Vigilius t.* IIII 2 *p.* 143

Φ[a] [= *RBN*], Φ[c] [= *APDM*], Φ[r] [*CVY*]; *U*

VERSIO ANTIQVA 1 numeras Φ[a] 2 epm Φ[a] 2—4 in eum — testamento *om. M* 3 ei *om.* Φ[a]*APDU, corr. D* 4 etenim Φ[a]*PDU* fuisset Φ[a]*PU om. A* 5 seruiunt] δουλεύουσι *pro* δουλευούσηι Γ 6 challoæ *C* calloæ *Y* calchoæ *BNPMU* chalcoæ *R* calcoæ *DV*[corr] chalchoa *A* eam *RDU* 7 quæ [qui *PU*] incedunt [incidunt *P*] pro peccato Φ[a]*PU* 8 ex hoc Φ[a]*PU* 9 ex *om.* Φ[a]*PDMCVU* edissene *BN* edissinæ *AU* ædesenæ Φ[r] siluam Φ[ac]*U* 9/10 cedens *B* 10 calchoæ *BNP*[corr]*U* chalcoæ *RM* calcoæ *PDV*[corr] chalchoæ *A* 12 reuerentissimi Φ[ac]*U* obiurgatio capitulum [capitulorum *PU*] Φ[a]*PUVig.* 13 superflua Φ[a]*D* superfluum *Vig.* 14 manifesta Φ[ac]*U, corr. A* 15 uidetur *RA*Φ[r]*UVig., corr. Y* 16 integra Φ[a]*PUVig.* primo Φ[a]*APMUVig.* fidei oportere Φ[a]*PUVig.* 17 deinde Φ[r]*ADM* ita Φ[a]*PU* et ita *Vig.* eum *om.* Φ[ac]*UVig., corr. D* prætermittere Φ[ac]*U, corr. D*[mg] 20 rogauimus *RB* 22 iudicet Φ[a]*PU* 23 his] quid Φ[a]*PU* seruemus *RB* obseruemus *U* obseruamus *P* 24 reuerentissimi Φ[ac]*U* pessime *N* 25 soleant Φ[r]*ADM* possint Φ[a]*PU* 25/26 ut diximus *om.* Φ[ac]*U, corr. D*

1 sunt *A* 2 in scribto *P* suscripto *A* scribat *D* testamentum *P* testamentum et *D* 3 transfertere [fer *in ras.*] *U* 4 et[1] *om. U* et in *U*[corr] danihel hæc *A* danihel *D, corr. D* 7 quia] que *V*[corr] 8 sportulam *y* reliquit Φ[c]*y* simet *CVU, corr. VU* semet *A* lucrum adquirens *U*[corr] 9 et *om. PDM, corr. D* ecclesiæ id est *P* 10 portauerunt sibi Φ[c] 12 sequetur *D* 13 referens Φ[c] 14 et[3] *om. A* 16 quia *AU* 19 depromite *PU* 21 et si — increpationem *om. M* et si *om. CV* primum pridem *C* primum si quidem *V*[corr] 22 ut] et *D* et[1]] ut *D* requirendum *PU* et[3] *om. U* 25 talia *M*

77 MARAS D̄: De fide mouemus prius et alia capitula post || mouemus ||.

78 || DEO AMICISSIMI || EPI DD̄: Si proposuimus uobis ut horum trium capitulorum probatio subsequatur, non ex hoc inquisitionem negauimus reliquorum.

79 MARAS D̄: De fide mouemus prius.

80 || DEO AMICISSIMI || EPI DD̄: Quid habes de fide mouere?

81 MARAS D̄: Alloquens dixit: non inuideo Christo facto deo; in quantum enim ipse factus est, et ego factus sum.

82 || DEO AMICISSIMI || EPI DD̄: Confiteatur prius || religiosissimus || episcopus Ibas si hæc || ita dicta || sunt.

83 || RELIGIOS̄ || EPS IBAS D̄: Anathema ei qui dixit et ei qui calumniatur. ego enim non dixi, || absit ||.

84 SAMVHEL D̄: Testes nobis existunt huius rei ex quibus hic sunt; rogamus hos a uobis || uocatos || suscipi et propria uoce testari si eum non || audierunt || hoc dicentem.

85 || RELIGIOS̄ || EPS IBAS D̄: Decies milies ego secari patior quam dicere hoc uerbum. absit a me hoc uerbum uel cogitare. sed scio ego quia unusquisque ex confessione saluatur.

86 || DEO AMICISSIMI || EPI DD̄: In ecclesia dicis || deo amicissimum || Ibam episcopum hæc dixisse?

87 SAMVHEL D̄: Consuetudo est in die sancto paschæ aut ante diem dare eum de manu clericis quædam pro festiuitate. || hæc daturus || alloquitur primitus et sic dat. allocutus est autem hoc et coram omnibus || præsentibus || clericis, ut acciperent ea quæ pro festiuitate dantur. et conuincitur ab aliquibus ex his clericis || hic stantibus ||, qui hoc ab isto audierunt dictum.

88 || DEO AMICISSIMI || EPI DD̄: Ante quantum tempus hæc dixisse || deo amicissimum Ibam episcopum || profiteris?

89 SAMVHEL D̄: Sunt tres anni plus minus. dicta sunt autem et alia; hæc autem || si uidetur, || comprobamus. si autem et alia nos coniungere iubetis, et alia quoque deponimus.

1—4 *adfert Facundus* 5, 4 *p.* 719. 4—p. 27 *adfert Facundus* 5, 2 *p.* 712

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*], *U*

VERSIO ANTIQVA 1 mouemus *ADΦ*^{r}*U Fac.* mouebimus Φ^a*MV*^{corr} mouimus *P* 2 reuerentissimi Φ^{ac}*UFac.* epi *om. R* 4 de *om. N* 5 reuerentissimi Φ^{ac}*UFac.* epi *om. R* 8 reuerentissimi Φ^{ac}*UFac.* reuerentissimus Φ^{ac}*UFac.* 9 ita dicta Φ^{cr} ab eo prolata Φ^a*PUFac.* ab eo *post* si *superscr. V* 10 reuerentissimus Φ^{ac}*UFac.* 11 absit *om.* Φ^a*PFac.* 13 euocatos Φ^a*APMV*^{corr}*UFac.* audierint Φ^a*V*^{corr}*Fac.* 15 reuerentissimus Φ^{ac}*UFac.* 18 reuerentissimi Φ^{ac}*UFac.* reuerentissimum Φ^{ac}*UFac.* 21 manus *R* hæc daturus Φ^r*ADM* cum hæc esset [esset hæc *BN* esset *PU*] daturus Φ^a*V*^{corr}*PU* cum hæc dare futurus esset *Fac.* 22 et præsentibus Φ^{ac}*UFac.* 24 stantibus hic Φ^a *om. PU* 25 reuerentissimi Φ^{ac}*U* 25/26 reuerentissimum Φ^{ac}*U* dō amicissimum rum *CV* epm ibam Φ^a*PU* 28 si uidetur [uidentur *R*] interim [interim si uidetur interim *A*] Φ^{ac}*V*^{corr}*U*

1 post] sic *D* 2 sic *AMY*^{corr} et si *Fac.* 3 negamus *D* aliorum *Y* 5 habetis *PU* 6 alloquens dixit *om. AD, corr. D* alloquens *superscr. A* 6/7 non — sum *om. M* 6 enim *om. CV* 8 ibas eps *A* 10 eps *om. A* Ibas *om. DFac.* ei *om. D* ei *om. y* 12 D̄ RELIGIS̄ EPI [eps *V*^{corr}] D̄ *DCV* sunt tres *PU* 13 eum] enim *CV, corr. V* non *om. y* hoc *om. AD, corr. D* 15 EPS IBAS] EPS *P* RELIGIOSIS EPI *C* ibas *V*^{corr} et ego *A* 16 absit — uerbum *om. D* 22 et *om. M* ut] et *P* 23 dabantur *PU* ex *om. PU* his *om. APU* 25 hoc *U* 26 hoc profiteris *U* 27 tres anni sunt *PU* 28 nos subiungere *P* subiungere nos *U*

90 || DEO AMICISSIMI || EPI DD: Qui sunt qui hoc possint interim protestari?

91 SAMVHEL D: Sunt quidem multi, coram omni enim clero dixit; ex his sunt hic tres, et tres quos canones legesque suscipiant. si autem || pluribus || opus est et uidetur, et aliorum dabimus nomina et secundum uestram aderunt iussionem.

92 || RELIGIOS || EPS IBAS D: Est clerus noster plus minus nominum ducentorum aut || pluri[m]orum; || neque enim || retineo || numerum; omnes clerici testati sunt siue orthodoxus || siue hæreticus sum ||, et per confessiones scriptas, quæ directæ sunt sanctissimo episcopo Domno; et ad uestram || uero || reuerentiam scripserunt. si consonat tantorum testimonium clericorum tribus, sicut ipse dicit, testibus, qui cum ipsis uenerunt ad accusandum in Constantinopolim, et nunc || uero || cum ipsis existunt, uestrum est iudicare.

93 SAMVHEL D: Nostrum est, qui intendimus de hoc capitulo, || et accusantium || quas diximus, probationes ostendere, non || religiosissimi episcopi nostri || Ibæ aut per semet ipsum aut per alium sibi testari. negationis enim || rationem || nullus || exigitur ||. dixi quia factum est: meum || est || probare.

94 || DEO AMICISSIMI || EPI DD: Eos qui || testes a te || adducti sunt, declara nominatim, || quasi || audissent Ibam || religiosissimum || episcopum || hoc || dixisse.

95 SAMVHEL D: Est Dauid diaconus ex custode sacrorum uasorum et Maras diaconus et Sabas diaconus, qui constituta beati Efrem per loca singula profert, uir inter Syros || sapientissimus ||.

96 || RELIGS || EPS IBAS D: Et Maras cum ipsis || in Antiochia adiit || et libellos cum ipsis porrexit et ascendit Constantinopolim cum eis. Maras autem || secundum ueritatem || excommunicatus est a proprio archidiacono (non || enim || a me excommunicatus est), quoniam iniuriam fecit presbytero; ob hoc eum a communione suspendit. || deinde || inuenerunt eum tristem et susceperunt eum ad accusationem. || illos || qui ascenderunt aduersus me et contra me || adierunt || principem, quomodo isti ad testimonium || producere poterunt? || tu || quando || dixisti 'uita mortua est', non tibi dixi repente 'amice, si quidem hoc dicis quia caro domini uiuificans est et

---

5—11 *adfert Vigilius t.* IIII 2 *p.* 163. 164

Φ^{a} [= *RBN*], Φ^{c} [= *APDM*], Φ^{r} [= *CVY*], *U*

VERSIO ANTIQVA 1 reuerentissimi Φ^{ac}*U* 3 plurioribus [pluriorioribus *P*] Φ^{ac}*U*, *corr. U* 5 reuerentissimus Φ^{ac}*U* 6 pluriorum *scripsi* plurimorum Φ^{r} plurimum Φ^{a}*ADU*^{corr}*Vig.* plurium *PMU* retineo Φ^{cr}*UVig.* et in eo Φ^{a}*V*^{corr} 7 sim siue hereticus Φ^{a}*PUVig.* 8 uero *om.* Φ^{ac}*UVig.* 10 uero *om.* Φ^{ac}*V*^{corr}*UVig.* 12 et *om.* Φ^{ac}*U*, *corr. D*^{mg} accusationum [accusationem *D*] Φ^{ac}*U*, *corr. D*^{mg} 13 quas] *debebat in* quæ *corrigi* reuerentissimi *ADM* reuerentissimo Φ^{a}*PU* epō nrō Φ^{a}*PU* 13/14 per semet — nullus *om. M* 14 uerbum Φ^{a}*PU* 14/15 exigit Φ^{a}*PU* 15 dixit *BNM* et probare Φ^{a}*U* adprobare *P* 16 reuerentissimi Φ^{ac}*U* a te testes Φ^{a}*PU* testes *ADMY corr. D* 17 qui Φ^{ac}*V*^{corr}*U*, *corr. D*^{mg} reuerentissimum Φ^{ac}*U* hæc Φ^{a}*PU* 19 effrem Φ^{a}*MCV*, *corr. R* 20 sapientissimos Φ^{a}*V*^{corr}*P* 21 reuerentissimus Φ^{ac}*U* in *om.* Φ^{a} antiochiam Φ^{a}*U* 22 perrexit *BN* in constantinopolim *BN* constantinopoli *CV*, *corr. V* 22/23 cum ueritate Φ^{a}*PU* 23 enim *om.* Φ^{ac}*U*, *corr. D* 24 est *om. BD* 25 deinde Φ^{r} ita Φ^{ac}*U* 26 illi Φ^{ac}*U*, *corr. D*^{mg} aduersum Φ^{ac}*YU* adierant Φ^{a}*DM* 27 poterunt [potuerunt *BNPM*] euocari [uocari *PU*, *corr. P*] Φ^{ac}*U* quia Φ^{a}*PU*, *corr. P*

1 hæc *PU* possunt *M* 2 enim *om. D* hic illi *Y om. AD*, *corr. D* 3 suscipiunt *PDYU* 4 et^{2} *om. A* damus *A* 5 eps *om. Y* cleros *A* clericus *CV* hominum *U* numero *D* duocentorum *APU* 6 iam neque *U* testes *U* siue] si uero *CV*, *corr. V* 7 scripta *Y* quæ et *Vig.* 9 consonant *PU* dicit ipse *Vig.* 10 ipso *U* in *om. A* 13 non *om. D* iba *PU* 18 est] et *ADM* et ex *A* et *D* custus *D* uasorum sacrorum *A* 19 constituti beata *CV*, *corr. V* uir *om. U* 24 iniurias *M* 25 suspenderunt *A* eum] me *M* ad *om. A* 28 dixi *om. CV* dixit *A*

Christus noster uita est, et ego confiteor; si autem de diuinitate sensisti, non recipio' et ex eo tempore communicasti mihi annis decem?

97 SAMVHEL D̄: Si uocauit me secretius uel increpauit uel ex hoc || si || mihi locutus est, sum his quæ dicit, obnoxius? || nisi || quia ex illo me alloqui non || præcepit ||.

98 || DEO AMICISSIMI || EPI DD̄: || Religiosissimus || episcopus Ibas edocuit quia te uocasset et aliqua monuisset; tu denegas. || coram testimoniis uero nullus ex omnibus est qui uel doceat uel moneat. || hoc ergo tamquam superuacuum || relinquentes || ad præsens || redite negotium ||

99 SAMVHEL D̄: Sufficit mihi quod coram || uestra || confessus est || sanctitate quoniam me increpauit ex hoc || religiosissimus || Ibas episcopus.

100 || RELIGIOSIS IBAS EPS̄ || D̄: Non increpaui, sed || interrogaui ||: amice, quomodo dixisti uitam fuisse mortuam? diuinitatem dicis an carnem dei uiuificantem dicis? || etenim || uita est et uiuificans. et sic et credo et confiteor ore meo, sicut iussit ipse deus quia ore fit confessio ad salutem. Rom. 10, 10

101 || DEO AMICISSIMI || EPI DD̄: || Interrogauimus || uos si in ecclesia || religiosissimus || episcopus Ibas hoc quod dicitur a uobis, || docuit ||, et dicitis quia in triclinio episcopii omni clero præsente hoc || dogmatizauit. || quoniam igitur et canones et leges propter || indigentiam || certum numerum testium deduci ex omnibus decreuerunt et in præsenti negotio indigentia testium non est, sed abundantia magis, sicut ipsi testamini, necessarium est non solum his qui a uobis adducti sunt, credi, quoniam reuerentissimus Ibas tamquam accusatores uobiscum hos asserit existentes, sed pæne omnes interrogandos qui illo tempore benedictiones ab eo, sicut || narratis || acceperant.

102 MARAS D̄: Forte sunt quidam neque scientes audire, sed qui integre nouerunt talia, manifesti sunt, et hos || nominaturi sumus ||.

103 || DEO AMICISSIMI || EPI DD̄: Quanti aderant ibi tunc presbyteri?

104 MARAS D̄: Nescimus.

105 || DEO AMICISSIMI || EPI DD̄: Dum benedictiones præberentur, uerisimile est omne || reuerentissimorum || clericorum concilium affuisse.

Φ[a] [= *RBN*], Φ[c] [= *APDM*], Φ[r] [= *CVY*], *U*

ADNOTATIONES RVSTICI 1 diuinitatem non mortuam *C*[mg]

VERSIO ANTIQVA 3 si *om.* Φ[a]*PYU* 4 nisi *om.* Φ[a]*PU* permisit Φ[a]*PU* 5 reuerentissimi Φ[ac]*U* reuerentissimus Φ[ac]*U* 6/7 coram testimoniis uero [uere *V*[corr]] nullus — est Φ[r] coram testimoniis *D*[mg] quoniam [ἐπεί *pro* ἐπί] tertius nullus [ullus *P*] est Φ[a]*PU* quoniam testimonium nullius [illius *M*] est Φ[c] 7 qui uel doceat uel moneat Φ[r] utrum [εἰ *pro* ἤ] docuisset an monuisset Φ[a]*APDU* uerum *M* hoc — superuacuum *om. M* relinquatur [*om. M*] et Φ[ac]*U* 8 negotium redeamus [relinquamus *BN*] Φ[ac]*U* 9 uestram — scitatem Φ[a]*APMU* 10 reuerentissimus Φ[ac]*U* eps ibas *RDU* 11 reuerentissimus *Y* uenerabilis Φ[ac]*U* eps ibas Φ[a]*DMU* consului *BNP, corr. P* consolui *U* consilui *R* 12 mortuam fuisse *BN* 13 etenim Φ[r]*ADM* scilicet Φ[a]*PU* et[3] *om. BNADY* 14 confessio fit *BN* 15 reuerentissimi Φ[ac]*U* epi *om. R* interrogamus Φ[a]*PDMV*[corr]*U* 15/16 reuerentissimus Φ[ac]*U* 16 edocuit Φ[a]*U om. P* 17 ait Φ[a]*PU* 18 indigentiam Φ[r]*ADM* quæstionem Φ[a]*PU* 20 ipse *RPD* 21 eps ibas Φ[a]*APMU* tam *R* 22 in illo *N* narrastis Φ[a]*APU* 23 acceperunt *BNYU* 25 nominamus Φ[a]*APMU* nominabimus *D* 26 reuerentissimi Φ[ac]*U* 28 reuerentissimi Φ[a]*ADMU* omnem Φ[a]*APMCVU* 29 reuerentissimorum *om.* Φ[ac]*U* 1 sentisti *AMY* 2 annos *D* 4 dicis *M* 5 ibas eps *MY* eps *D* 6 alia *CV, corr. V* admonuisset et *D* nouisset *A* 9 ut *P* 10 quia *U* increpuit *AD, corr. D* ex hoc *om. Y* 11 increpui *D* 12 dixi *CV, corr. V* de diuinitate [diuinitatem *A*] *AD* 13 et sic *om. Y* 15 uos *om. CV, corr. V* si hæc *AU* 16 ibas eps *PY* didicistis *A* 17 epi *Y* 20 credo *y* 21 hos uobiscum hos *U* existentem *y* 24 nescientes *A* 26 tunc ibi *A* tunc *PU* 27/28 MARAS — DD̄ *om. P* 28 dum] quibus *PU*

106 EVLOGIVS D: || Maxime quidem, || et si uenire et dicere aliqui uoluissent, eius concinnationes pauescentes || non || uenerunt. multi enim eligunt hunc non offendere, ne moriantur. cuidam || enim || presbytero nolenti suscribere in || eius || laudibus, cum accusationem in Antiochia aduersus eum instituissemus, postquam exinde est reuersus, calumniatus est et uiro ante annos quinquaginta catholico nec lauanti aliquando ex quo conuersus est, cui tota ciuitas testabatur, accusationem intulit per proprios dispensatores, quam nec ad exitum perducere ualuit, quamuis iudex in eius gratia ageret, illo stante et clamante: ostendatur quæ aduersus me calumnia instituta est, aut absoluar. et omnis ciuitas suscepit eum cum cereis et lucernis. et ob hoc omnes clerici metuentes aduersus eum testari non uolunt.

107 || DEO AMICISSIMI || EPI DD: Non arbitramur timorem dei ante oculos habentes et fidei causa proposita pro gratia hominum salutem propriam aliquem posse contemnere. unde quoniam ipse narrasti collectam reuerentissimorum multitudinem clericorum, quando hæc || religiosissimus || Ibas edocuit, non suscipimus trium testium qui a uobis deducti sunt, uoces, et maxime cum suspecti sint eidem || religiosissimo || episcopo, sicut || deposuit. ||

108 SAMVHEL D: Quomodo possibile est totum clerum ad testimonium || euocari || ?

109 EVLOGIVS D: Dum essemus in Antiochia, fecerunt dictationem laudum et hanc circumferebant clericis, ut suscriberent. quidam clericorum || aut || quindecim aut decem et octo suscribere noluerunt dicentes: forte interrogamur aliquid et nescimus quid dicere et mentiri non possumus. hos deducens in ecclesia uiolenter || inclamari || fecit quasi qui deberent foris mitti, quoniam minime subscripsissent, et excommunicauit eos coram omni ecclesia et misit eos foris. et ex hoc uenerunt in Antiochia; ex quo autem uiderunt quia oppressi sumus et non sunt || nostræ allegationes susceptæ || et || quia || descendit homo || qui quasi || contra nos præualuerat, || timuerunt || descendere in ciuitatem et necesse habuimus usque hodie eos pro testimonio pascere.

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*], *U*

ADNOTATIONES RVSTICI 1 de aliis cleri Edesseni [edesene C^{mg}] relationibus C^{mg} 18 de relationibus C^{mg}

VERSIO ANTIQVA 1 maxime quidem *om.* $\Phi^{ac}U$ et[2]] aut *BN* 2 maxime non uenerunt [nouerunt *A*] $\Phi^{ac}U$ 3 etenim Φ^aPU ipsius Φ^a ipsis *PU* 4 antiochiam *BNCVU* 5 ante *om. R* 8 adstante *BN* aduersum Φ^aAPU 10 non uolunt PV^{corr} nouolunt *Y* non uolent *ADMCV* nolunt Φ^aU 11 reuerentissimi $\Phi^{ac}U$ 14 reuerentissimus $\Phi^{ac}U$ $\overline{eps}$ ibas Φ^aAM docuit *N* 16 reuerentissimo $\Phi^{ac}U$ ipse testatus est Φ^aPU 17 aduocari Φ^aPU uocari *M* 18 laudium Φ^aAPYU 19 aut *om.* $\Phi^{ac}U$ quindecim *om. A* octo] XVIII *BN* 22 inclamare Φ^aV^{corr} quasi — subscripsissent *om. P* foras *BN* 23 eos *om. BN* foras *BNU* 24/25 nostra iura suscepta Φ^aPU 25 quia *om.* Φ^aP 25/26 descendit — timuerunt *om. A* 25 quasi qui Φ^aPMU 26 timuimus $\Phi^aPDMV^{corr}U$ ciuitate $R\Phi^cYU$

1 ueneret et diceret *A* aliquis *A* aliquid *M* uoluisset *M* 4 postquam autem *U* 5 uirum — catholicum *D* uero *PU* lauandi *A* 7 uoluit *U* quam uir *A* 8 gratias *A* ageret et nollet iam *Y* cf. Γ 9 absoluer *A* soluatur *M* suscipit *DU* cireis *U* ceteris *Y* 10 ob *om. D* 12 causam *P* propositam *PU* 13 contenere *A* continere *M* ipsi *CV, corr. V* collecta *DM om. A* reuerentissima *D* reuerentissimam *PU* 13/14 multitudine *D* 14 suscepimus *P* 15 atrium *D* testimonium *A* et *om. AMY* suscepti *P* sunt *CV om. PU* fuissent U^{corr} idem *AD* 18 cum *A* antiochiam [antiochia *A*] et $A\Phi^rU$ antiochiam *PD* dictionem *AD* 19 ut *om. A* 19/20 quidam — noluerunt *om. Y* 20 uoluerunt *M* 21 mentire *ADU* deducens — uiolenter *om. P* 23 eos *om. A* ex *om. CV, corr. V* 24 anthiociam *DU* 25 subscriptæ *M* præualuerunt *D* 26 eos usque hodie *D*

110 || RELIGIOS̄ || ĒPS IBAS D̄: Sanctissimus archiepiscopus noster aduenit in Hierapolim, ut domnum Stephanum inthronizaret || religiosissimum || episcopum. nos uoluimus quæ consuetudinis sunt, implere et ire et salutare eos in Hierapolim. dum egredimur, audio quia Samuhel et Cyrus profecti || erant || ad accusandum nos || subscriptiones nonnullorum clericorum accipientes. confiteor hoc: conuocaui clerum et dixi quia Samuhel et Cyrus ierunt ad accusandum nos. || sed et uobis dico, siquis in scriptis communicauit || eis in || libellis, donec uideat quem finem causa suscipiat, non communicet. excommunicauerunt semet ipsos reliqui sua conscientia uulnerati.

111 || RELIGIOS̄ || ĒPI D̄D̄: Quanti erant qui semet ipsos excommunicauerunt?

112 || RELIGIOS̄ || ĒPS IBAS D̄: Sunt plus minus quindecim qui semet ipsos a communione suspenderunt; nam ego eos non excommunicaui.

113 MARAS D̄: Nullus excommunicauit semet ipsum nisi ego solus et presbyter Samuhel. quoniam nos quattuor libellos dederamus aduersus eum, ego et Cyrus et Samuhel et Eulogius, duo tulerunt libellos et profecti sunt || Hierapolim ||, ut sustinerent archiepiscopum; domnus || autem Samuhel iam male habebat. deinde || conuocauit omnes in secretario et dixit: quoniam audiui quia Cyrus et Eulogius profecti sunt, ut me accusarent, hos a communione suspendi, ut cognoscatis quia excommunicati sunt. si quis autem eis in libellis cooperatus est uel conscius est, quoniam audio || quod || triginta || sint || clerici qui eis consenserunt, eorum dimitto sententiæ. || nullus || egressus est nisi ego solus et ipse, quia || non nobis || consenserant, sed || remanserunt communicantes || ei.

114 || DEO AMICISSIMI || ĒPI D̄D̄: Dicat || religiosissimus || episcopus Ibas si uere ab eo dicta sunt quæ isti dixerunt.

115 || RELIGIOS̄ || ĒPS IBAS D̄: Ego nec dixi et anathematizo qui dixit. ego enim nec a dæmone audiui hoc uerbum.

116 MARAS D̄: Sunt testes qui || testantur || nobis, hic tres, quorum nomina dedimus. sunt autem et alii nobis in Edessa.

117 || DEO AMICISSIMI || ĒPI D̄D̄: Necessarium est adici et horum quoque uocabula, quoniam non est de re modica quæstio.

118 EVLOGIVS D̄: || Dabimus. ||

119 MARAS D̄: || Beatum || Cyrillum non uocasti hæreticum?

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*], *U*

ADNOTATIONES RVSTICI 31 hic alia quæstio *C*mg

VERSIO ANTIQVA 1 reuerentissimus Φac*U* 1/2 ierapoli Φa*APMU*, *corr. U* 2 religiosissimum *om.* Φac*U* 3 uolumus *NM* 4 fuerant Φa*APMU* 4—6 subscriptiones — nos *om.* Φac*U*, *corr. D*mg 6 et] hec *N* 7 eis in Φr in his [illis *BN*] Φac*V*corr*U* suscipiet *BCV*, *corr. V* 9 reuerentissimi Φac*U* 10 reuerentissimus Φac*U* 13 aduersum *BNM* 14 in ierapolim Φa*DMU* iherapoli *P* 15 autem — habebat Φcr samuhel autem egrotabat Φa*PU* 16 deinde Φr de hinc *AP*corr*MU* dein *D* *om.* Φa*P* 19 quia Φa*PMU* sunt Φa*PDMU*, *corr. D* 20 dimitte *N* dimitti *D*, *corr. D* et nullus Φa*PU* nobis non Φa*ADM* nobis *PU* 21 remanserant communicantes *R* communicantes remanserant *BN* 22 reuerentissimi Φac*U* s̄cissimus [s̄cs *BN*] Φac*U* 23 quæ — dixerunt *om. BN* 24 reuerentissimus Φac*U* 26 testentur Φa*PMU* 27 edissa *BNU* ædesa *Y* edesena *D*corr*CV*, *corr. V* 28 reuerentissimi Φac*U* 29 est *om. N* est nobis *D* 30 dicemus [dicimus *APU*] Φac*U*, *corr. D*mg 31 beatæ memoriæ Φac*U*

1 in *om. D* 2 dominum *M* 3 et2 *om. Y* hierapoli *A* 4 egrederemnr *MU* cyrrus *D* causandum *M* 5 conuocauit *D*mg 6 indico *D*, *corr. D* 7 in1 *om. D* causa finem *A* causas capiat *M* 8 reliqui qui a [qui *AM*] *ADMU*, *corr. U* sunt uulnerati *D* 12 solum *M* 13/14 cyrus et Φa*PYU* domnus *ADM* cyrus *CV* 14 tulerant *U* 15 ut] et *CV*, *corr. V* domnum *PU* 16 cyrrus *D* 17 suspendi *om. y* 18 in *om. A* libellos *D* 20 ipsi *PU* qui *P* 21 consenserunt *PMYU* senserant *D* 22 episcopus *om. A* 25 hoc uerbum audiui *PU* uersum *CD*mg, *corr. C* 27 nobiscum *M*

120 || RELIGIOS̄ || ẼPS IBAS D̄: Cum ueritate dico, non sum memor; et si uocaui eum, quando Orientale concilium eum quasi hæreticum anathematizauit, secutus sum || primatem meum. ||

121 MARAS D̄: Non dixisti quia nisi anathematizasset capitula sua, non reciperemus eum?

122 || RELIGS̄ || ẼPS IBAS D̄: Dixi quia nisi semet ipsum interpretatus fuisset et suscepisset eum Orientale concilium, et ego eum cum meo principe et Orientali concilio abnegabam.

123 MARAS D̄: Anno dixisti, quando flagitatum est in secreto: bonæ memoriæ Cyrillum tamquam hæreticum habui et donec anathematizasset sua capitula, non recepi eum?

124 || RELIGIOSS̄ || ẼPS IBAS D̄: Vere non sum memor; si autem dixi, dixi quia || uere || Orientale concilium || recepit || eum || sua capitula retractantem; alioquin || hæreticum eum || haberem. ||

125 || RELIGS̄ || ẼPI D̃D̃: Probare potestis quia post factam ecclesiarum || unitionem quæ facta est || cum || beatissimæ et sanctissimæ || memoriæ Iohanne et || religiosissimæ || et sanctissimæ memoriæ episcopo Cyrillo, eum sua confessione hæreticum nominauit || religiosissimus || Ibas episcopus?

126 MARAS D̄: Hoc dixit quia habuimus eum hæreticum, donec sua anathematizasset capitula.

127 || RELIGIOSS̄ ẼPS IBAS || D̄: Ego postquam sua capitula interpretatus est, tantum abstineo ab anathemate uiri, quia et litteras ab eo || suscepi || et litteras ei direxi et || communicatorem me habuit et communicatorem eum habui ||.

128 || DEO AMICISSIMI || ẼPI D̃D̃: Postquam communicastis ad inuicem, dixisti aliquid?

129 MARAS D̄: Anno dixit quia hæreticus fuit, donec anathematizasset.

130 || RELIGS̄ || ẼPS IBAS D̄: Donec semet ipsum interpretatus fuisset, quia Orientale concilium eum uocabat hæreticum || et ut hæreticum eum || condemnauit, hæreticum || eum ego || putabam. postquam uero || adunatæ || sunt ecclesiæ et beatus

---

9—13. 19—23 *adfert Facundus* 5, 2 *p.* 711

Φ[a] [= *RBN*], Φ[c] [= *APDM*], Φ[r] [= *CVY*], *U*

VERSIO ANTIQVA 1 reuerentissimus Φ[ac]*U* 3 primatem [primatim *A* primatum *CV*] meum Φ[r]*ADM* eum qui in [*om. P*] me habebat primatum Φ[a]*PU* 6 reuerentissimus Φ[ac]*U* 7 et ego — concilio *om. R* orientale concilium *BNPDU* 9 an non *BNFac.* 10 habui] habuisset *N* 11 recepi *RPM* recepimus *Fac.* recipi *BNADΦ*[r]*U* 12 reuerentissimus Φ[ac]*U* ibas ẽps *BNU* 12/13 quia uere *MYFac.* uere quia *CV* uere quia nisi *D* quia uere nisi Φ[a]*AU* quia nisi *P* 13 recepit Φ[r]*Fac.* recepisset Φ[ac]*U*, *corr.* D[mg] eum reuerentissimus ẽps *N* interpretantem sua capitula Φ[a]*PU* alioquin *om.* Φ[ac]*U*, *corr. D* 14 eum *om. BNM* habui Φ[ac]*V*[corr]*U*, *corr.* D[mg] 15 reuerentissimi Φ[ac]*U* unitatem Φ[ac]*U* 16 quæ facta est *om.* Φ[ac]*U* beatæ et sc̃æ Φ[ac]*U* 16/17 reuerentissimæ [reuerendæ *D*] Φ[ac]*U* 18 religiosissimus — episcopus *om. D*, *corr. D* reuerentissimus Φ[a]*APMU* ẽps ibas *R* 21 reuerentissimus Φ[ac]*U* ibas ẽps Φ[a]*PU* ergo *B* 22 suscepi Φ[r] *Fac.* accepi Φ[ac]*U* 23 communicatorem me — habui *Y* communicatorem meum [iam *V*] habui *CVD*[mg] communicauit mihi et communicaui ei Φ[ac]*UFac.* 24 reuerentissimi Φ[ac]*U* 25 an non *BN* 26 reuerentissimus Φ[ac]*U* 27 eumque tamquam hereticum Φ[a]*PU* 28 eum et ego Φ[r]*ADM* quoque [quoque eum *PU*] Φ[a]*PU* 28 adunitæ Φ[a]

1 ibas ẽps *DY* ẽps *P* 2 eum *om. Y* 4 dixistis *P* receperamus *P* reciperamus *U* 6 nisi *om. M* interpretator *CV*, *corr. V* et *om. A* 9 secretario *PU* 10 et *om. A* 12 uere quia *DCV* 15 potes *M* 16 et sanctissimæ *om. ADU* 17 cyrillo ẽpo *CV* 19 Maras dixit *om. M* dixi *M* sua anathematizasset sua *A* 22 anathematizate *D* et[1] *om. A* 24 communicauerunt *PU* ab *D* dixit *PU* 25 dixisti *P* anathematizasset [anathematizaret *P*] sua capitula *A*[corr]*PU* 27 et *om. A* condemnaui *A*

Paulus perrexit || Alexandriam || Orientalium fide portata et suscepit ab eo capitulorum interpretationem, omnes || eum communicatorem habuimus et orthodoxum || et nullus eum || appellat hæreticum. ||

131 || RELIGS || EPI DD: Maxime quidem sufficit ad pietatem hæresis abnegatio; uerumtamen || religiosissimus || Ibas episcopus causam edocuit pro qua putauit hæreticum cum omni Orientali concilio || sanctissimæ || memoriæ Cyrillum. uos autem dicitis: anno eum nominauit hæreticum; hoc uobis est necessarium comprobare.

132 MARAS D: Anno dixit: hæreticum eum habui, donec || anathematizasset || sua capitula.

133 || RELIGS || EPS IBAS D: Donec secretius ad aurem Iohannis beatissimi loqueretur et suscepisset ab eo scriptam de fide confessionem, quam per Paulum beatissimum destinauit, hæreticum eum omnes habuimus; postquam uero suscepit eum, communicauimus ei et communicauit nobis || et nos ei ||.

134 SAMVHEL D: Hæc modo || reuerentissimus || episcopus Ibas || dicit || suum uolens corrigere uitium; nostrum || uero || est approbare quia Cyrillum dixit hæreticum et || post hæc emendans || semet ipsum ait: donec sua anathematizasset || capitula ||, fuit hæreticus.

135 || RELIGS IBAS || D: Ego anathematis non feci mentionem. ego secutus sum Orientale concilium. uultis || inscripta? || proferte || quæ inscripta sunt. uultis non scripta? proferte non scripta ||.

136 || DEO AMICISSIMI || EPI DD: Si post mortem beatissimi Cyrilli || religiosissimus || Ibas episcopus eum uisus est hæreticum nominasse et eum hæreticum habuisse, monstrate.

137 MARAS D: Probamus.

IDEM VD SECRETARIVS || SIMILITER || RELEGIT

INTERPRETATIO EPISTVLAE QVAE SCRIPTA EST A || RVO || IBA EPO MARI PERSAE

138 POST PROOEMIA: In breui autem claræ tuæ prudentiæ, quæ in paucis multa cognoscit, indicare quæ pridem et nunc hic acta sunt, || festinauimus ||, scientes quia

---

21—24 *adfert Vigilius t.* IIII 2 *p.* 151

Φa [*RBN*], Φc [= *APDM*], Φr [= *CVY*], *U*

VERSIO ANTIQVA 1 in alexandriam Φa*V*corr*PU* 2 ei communicauimus Φa*PU* et orthodoxum *om.* Φa*PU* 3 hereticum sed orthodoxum magis appellat [apellabat *R*corr appellauerunt *P*] Φa*PU* 4 reuerentissimi Φac*U* 5 reuerentissimus Φac*U* episcopus] dixit *N* 6 scæ Φac*V*corr*U* 7. 8 an non *BN* 8 retractasset Φa*PU* 10 reuerentissimus Φac*U* 12 omnes eum *BN* 13 et nos ei Φr *om.* Φac*U* 14 uenerabilis Φac*U* edicit Φa*PU* 15 uero *om.* Φac*U* 16 postquam emendauit Φa*PU* capitula *om.* Φa 18 reuerentissimus Φac*U* ibas eps Φa*U* eps ibas *PDM* 19 inscripta Φr aliquid ex scripto Φac*U* proferre *BNCV* probate *M* quæ inscripta [scripta *CV*] sunt Φr *om.* Φac*U* 19/20 uultis non scripta [inscripta *Y*] proferte [proferre *y*, *V*corr] non scripta Φr *om.* *R* uultis ex non scripto proferte [proferre *BA*] *BN*Φc*U* 21 reuerentissimi Φac*UVig.* reuerentissimus Φac*UVig.* 22 nominasse et [*om.* *PU*] eum [eumque tamquam *U*corr *om.* *Vig.*] hereticum [ereticum eum *D*] habuisse [habuisset *P*] Φc*UVig.* habuisse Φar habuisse *in* nominasse *corr. et* eum ereticum *superscr.* *Y* 23 monstrare *BN* monstre *Y* 24 probamus *om.* *N* 25 similiter *om.* Φa*PU* 26 uenerabili Φac*U* Iba epo *om.* *BN* 27 præmia *BNAMU*, *corr.* *U* 28 festinamus Φa*PU* manifestauimus *A*

1 est et *A* 3 appellauit *A* 4 heresim *AMC*, *corr.* *C* amnegatio *Y* 5 Ibas *om.* *Y* episcopus *om.* *AD*, *corr.* *D* putabat *D* putauit eum *U* 6 et cum *A* 7 hereticum nominauit *A* conprobare necessarium est *M* necessarium est comprobare *Y* 14 ibas eps *P* 15 est *om.* *M* 21 beati *Vig.* 22 eps ibas *DCV* 25 uir deuotissimus *M* legit *APMU*, *corr.* *U* 26 inc̄ interprætatio *U* suscripta *CVD*corr aba *CV*, *corr.* *V* marim *PDU* marin *AM* 27 enim *M* claret *U*

quæ uestræ sanctitati a nobis scripta sunt, uestro studio illic omnibus || innotescent ||, et quia nullam permutationem scripturæ a deo traditæ susceperunt. facio autem huius argumenti principium ex || sermonibus || quos et ipse edoctus es. contentio facta est, ex quo hic tua || religiositas || fuit, his duobus hominibus Nestorio et Cyrillo et conscripserunt aduersum se nocibiles libros, qui audientibus fuerunt scandalum. Nestorius || enim || dixit in suis libris, sicut et || religiositas tua || nouit, quia beata Maria dei genetrix non est, || ita || ut multi putarent ex hæresi Pauli Samosatei hunc esse, qui dixit hominem purum esse Christum. Cyrillus autem libros Nestorii uolens destruere lapsus est et inuentus || est || in Apollinarii dogma || incidens. || conscripsit enim et iste || illi || similiter quia ipse deus uerbum homo factus est, ut non esset differentia inter templum et inhabitantem in eo. conscripsit enim duodecim capitula, quæ puto et tuam cognouisse || religiositatem ||, quia || una || natura est diuinitatis et humanitatis domini nostri Iesu Christi et quia, sicut dicit, non oportet diuidere uoces dictas quas uel ipse dominus de semet ipso dixit uel euangelistæ de eo. hæc omni impietate plena sunt et antequam nos dicamus, sicut sanctitas tua nouit. quomodo enim accipi potest hoc quod est in principio uerbum || de || templo quod
Ps. 8, 6 factum est ex Maria, aut || illud || minuisti eum paulo minus ab angelis de diuinitate unigeniti dictum? ecclesia enim sic dicit, sicut et tua || religiositas || nouit et a principio est edocta atque firmata diuina doctrina ex libris beatissimorum patrum: duæ naturæ, una uirtus, una persona, quod est unus filius dominus Iesus Christus. ob hanc contentionem uictores et pii imperatores iusserunt episcoporum priores in Ephesena congregari ciuitate et coram omnibus libros Nestorii et Cyrilli iudicari. || prius autem quam || omnes episcopi qui iussi fuerant congregari, uenissent in Ephesum, præcedens idem Cyrillus aures omnium quodam medicamine, quod solet sapientium oculos obcæcare, præoccupauit; inuenit autem causam ex odio quod habuit circa Nestorium. et antequam in || synodum || aduenirent || sanctissimus et deo amicissimus || archiepiscopus Iohannes, Nestorium ex episcopatu deposuerunt iudicio et inquisitione non facta. post duos autem dies damnationis huius uenimus in

---

p. 39, 27 sq. *totius epistulæ uersionem similem* Φ^{ac} *adfert Facundus* 6, 3 *p.* 724. 725 *altera uersio Latina extat in Gestis concilii quinti I.* v 509 = *M* VIIII 298, *Syriacu in Gestis concilii Epheseni alterius* [*Abhndlg. d. Gött. Ges. d. Wiss. N. F.* XV *p.* 48 *sq.*] 2—11 *adfert Fac.* 7, 4 *p.* 735; 8. 9 *Pelagius papa* 11 *t.* IIII 2 *p.* 126; 10—14 *Fac.* 6, 4 *p.* 727; 18—20 *idem* 2, 3 *p.* 682. 7, 1 *p.* 733. 21—*p.* 41, 6 *adfert Facundus* 7, 2 *p.* 734; 26—28 *Pelagius papa* 11 *ibid. p.* 126

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*], *U*

ADNOTATIONES RVSTICI 7 non dei genetrix est C^{mg}

VERSIO ANTIQVA 1 innotescunt $\Phi^a A$ innotescant *PMU* 3 libris $\Phi^{ac} U$ 4 scitas $\Phi^{ac} U$ 6 enim Φ^r quidem $\Phi^{ac} U$ et tua [etiam *N*] scitas $\Phi^a APU$ et scitas tua *DM Fac.* 7 ita *om.* $\Phi^{ac} U$ *Fac.* herese $\Phi^a D$ heresem *P* heresim *AU* 9 est² *om.* $\Phi^a PU$ apollinarii *Y* apolinarii *MCV* appolinarii *R* apolloniarii *N* appoloniri *B* apollinaris *APU* apolinaris *D* cadens $\Phi^{ac} UPel.$ 10 illo $\Phi^{ac} U$ *om. M* 12 scitatem $\Phi^{ac} U$ in una Φ^a 16 de Φ^r *Fac.* in $\Phi^{ac} V^{corr}$ inter *U* templum *PU* 17 illud quod legitur $\Phi^a V^{corr} PU$ 18 scitas $\Phi^{ac} U$ *Fac.* 22 ephesina $\Phi^a M$ 23 prius — quam $\Phi^r ADM$ et [sed *Fac.*] antequam $\Phi^a PUFac.$ 26 synodo $\Phi^{ac} UPel.$ 26/27 reuerentissimus et scissimus $\Phi^a APMUPel.$ reus *D* sanctissimus et reuerentissimus *Fac.* iohannis *RADU* 28 eius *NFac.*

2 scio *M* 3 et doctus *CV* doctus *AD* est *A* 4 est *om. M* hic] in *M* his *om. A* 5 aduersus *P* scandalo *D* 10 ipse *YFac.* 11 habitantem *CV, corr. Y* enim et MD^{corr} 14 euangelista *A* eo dixerunt *PU* 15 sicut et U^{corr} tua scitas *PU* 16 potens *U* 18/19 nouit et *om. Y* 20 filius — Christus] unus ihs xps filius *Y* 21 ab *A* 22 ephesenam congregari [congregare *U*] ciuitatem *PU* congregari *om. M* in ciuitate *A* iudicare *PDMU* 23/24 epheso *D* 24/25 sapientum *AU* 25 occupauit *PU* 26 et¹ *om. AY* aduenisset *PU* 27 archiepiscopus *om. A* deposuit *APDU, corr. PD*^{mg}

Ephesum et cognoscentibus nobis quia in || damnationem || Nestorii quæ ab || eis || facta est, duodecim capitula quæ a Cyrillo conscripta sunt, cum essent contraria ueræ fidei, posuerunt et firmauerunt et consenserunt eis tamquam ueræ fidei || consonis ||, omnes Orientales episcopi eundem Cyrillum || damnauerunt, || et || excommunicationem || aduersus alios episcopos qui || consenserunt eius capitulis, || proferentes ||. et post hanc perturbationem unusquisque in sua ciuitate reuersus est; Nestorius autem quia in suæ erat odio ciuitatis et uirorum qui in ea sunt maximorum, || in ea || reuerti non potuit. et remansit || Orientale concilium || non communicans episcopis qui communicauerunt Cyrillo. et ob hoc multa tristitia inter eos facta est et in contentione erant episcopi aduersus episcopos et populi aduersus populos et completum est opere quod scriptum est quia erunt inimici hominis Mt. 10, 36 domestici eius. et ex hoc detractiones multæ aduersus nos factæ sunt paganorum et hæreticorum. non enim audebat aliquis de ciuitate ad ciuitatem aut ad prouinciam de prouincia proficisci, sed || tamquam inimicum suum || unusquisque proximum || suum || persequebatur. multi autem ante oculos non habentes dei timorem occasione ecclesiastici zeli || aduersitatem quam occultam || in cordibus suis habuerant, ad effectum perducere festinabant. ex quibus unus || existit || nostræ tyrannus ciuitatis, quem et ipse non || nescis ||, qui occasione fidei non solum || conuiuentes punit ||, sed et hos || etiam || qui olim ad dominum migrauerunt. quorum unus est beatus Theodorus ueritatis prædicator et doctor ecclesiæ, qui non solum in sua uita colaphis cecidit hæreticos || pro ueritate suæ fidei ||, sed et post mortem spiritalia arma in || opusculis suis || ecclesiæ filiis dereliquit, sicut et tua sanctitas ad eum conueniens agnouit et ex his quæ ipse conscripsit, || credidit. || hunc ausus est qui omnia in ecclesiis præsumit, || clare || anathematizare, qui propter zelum dei non solum propriam ciuitatem ab errore in || ueritatem || conuertit, sed et longe || existentes || ecclesias sua doctrina || perdocuit. || et de libris quidem eius multa ubique perscrutatio facta est, non quia a uera fide existerent alieni (uidi enim eum adhuc

---

6—8 *adfert Facundus* 7, 4 *p.* 736; 7. 8 *Pelagius papa* II *ibid. p.* 126. *Vigilius Coll. Auell.* 83, 265; 15—26 *Facundus* 2, 3 *p.* 681. 682; 18—23. 24—26 *idem* 7, 7 *p.* 742

Φ^a [*RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [*CVY*], *U*

VERSIO ANTIQVA 1 damnatione Φ^a*PDV*^{corr}*UFac.* his Φ^a*PU* 3/4 consonantibus Φ^a*PUFac.* consonens *A* 4 deiecerunt Φ^a*PU* 4/5 excommunicationem *hic om.* Φ^a*PUFac.* 5 consenserunt [consenserant *A*] eius capitulis Φ^{cr}*Fac.* eisdem capitulis consenserunt Φ^a*PU* 5/6 proferentes [proferenter *M*] Φ^{cr} protulerunt *V*^{corr} excommunicationem statuerunt [decreuerunt *Fac.*] Φ^a*PUFac.* 8 illic Φ^a*PUVig. Pel.* orientale concilium Φ^{cr}*Fac.* synodus orientalis Φ^a*PU* 9 communicauerant *R* 12 aduersum Φ^a*A* 13 audiebat *N* audibat *U* 14 tamquam — suum [suam *C om. MY*] Φ^r*ADM om.* Φ^a*PU* 15 suum] uelut inimicum Φ^a*PU* 16 aduersitatem Φ^r*D*^{corr} inimicitiam *ADM* inimicitias Φ^a*PUFac.* quas occultas Φ^a*PUFac.* 17 affectum *BN* existit *D*Φ^r*Fac.* extitit *AM* est Φ^a*PU* 18 ignoras Φ^a*PUFac.* 18/19 conuiuentes [conuenientes *A*] Φ^r*AMD*^{mg} [συζῶντας] non uiuentes [οὐ ζῶντας] *PU* nunc uiuentes [νῦν ζῶντας] Φ^a*P*^{corr}*D V*^{corr}*Fac.* puniuit *D*, *corr. D*^{mg} ulciscitur Φ^a*PU* 19 etiam *om.* Φ^a*APUFac.* 21 per rectam fidem suam Φ^a*PU* 22 libris propriis Φ^a*PUFac.* 23 eundem *BN* sibi satisfecit Φ^a*V*^{corr}*PU* 24 aperte Φ^a*V*^{corr}*PU* 25 ueritate Φ^a*APMCVU* 25/26 positas Φ^a*PUFac.* 26 erudiuit Φ^a*PU*

1 dioscori *M* 3 rectæ *PU* firmauerunt et *om. M* 6 suam ciuitatem *PDUFac.* 6/7 reuersus est ciuitate *A* 6 regressus *D* 7 uero *Vig. Fac.* in *om. Vig. Fac.* odio erat suæ *Vig.* sua — ciuitate *AD* suo *P* 9 episcopis — communicauerunt] $\overline{\text{epō}}$ *ADM* quia *P* 11 erant *AM* 14 de prouincia ad prouinciam *PU* 16 in cordibus suis occultam *A* 17 habuerunt *D* 19 et *om. AM* 22 filiis *om. P* 23 et *om. AU*, *corr. U* 27 a *om. A Fac.* eum *om. PU*

illo uiuo frequenter eum laudantem et || in libris || eius legebat), sed propter || aduersitatem latentem quam || aduersus eum habuit, quoniam || manifeste eum || conuicit in synodo. his ergo malis || inter eos || gestis et unoquoque sicut uolebat,
Ioel 2, 7 sicut scriptum est, || ambulante, || adorandus deus noster, qui semper sua clementia curam pro suis gerit ecclesiis, erexit || cor fidelissimi || atque uictoris principis ut dirigeret uirum magnum et || in suo palatio notum || qui cogeret || reuerentissimum || atque sanctissimum archiepiscopum Orientis domnum Iohannem || ut reconciliaretur || Cyrillo; || ab eo || enim fuerat episcopatu depositus. et postquam litteras imperatoris accepit, sanctissimum et || religiosissimum || Paulum Emesenum || episcopum direxit ||, per eum ueram fidem scribens et denuntians ei quia si huic fidei Cyrillus consentiret et anathematizaret eos qui dicunt quia || diuinitas || passa est, et qui dicunt quia una natura est diuinitatis et humanitatis, ut ei communicaret. uoluit autem dominus, qui semper suæ curam gerit ecclesiæ, quam sanguine || suo || proprio redemit, et || ut || cor Ægyptii || subigeret || et sine || fatigatione || fidei consentiret || eamque || susciperet et omnes qui absque hanc crederent, anathematizaret. et communicantibus inuicem contentio de medio est ablata et pax in ecclesia facta est et non est || in ea iam || schisma, sed pax, sicut pridem, est. quæ autem uerba || sunt, || quæ a sanctissimo || et deo amicissimo || archiepiscopo Iohanne scripta sunt et quæ a Cyrillo rescripta suscepit, ipsas epistulas huic quam ad uestram direxi || religiositatem ||, coniunxi, ut || relegens || tua sanctitas || agnoscat || et ||omnibus || amantibus pacem denuntiet quia contentio iam quieuit et medius inimicitiæ paries est ablatus et qui seditiose aduersus uiuos et mortuos irruerant, in confusione sunt, || satisfacientes || pro || suis excessibus || et contraria || docentes || suæ priori doctrinæ. non enim quisquam audet dicere quia una est natura diuinitatis et humanitatis, sed confitentur in templum et in || eum || qui in hoc inhabitat, qui est unus filius Iesus Christus. hæc autem scripsi tuæ || religiositati || ex magno affectu quem

---

8—18 *adfert Facundus* 6, 4 *p.* 727; 24—26 *idem* 7, 7 *p.* 741

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDM*], Φ^r [= *CVY*], *U*

VERSIO ANTIQVA 1 in libris [in libros *Y*] Φ^r*ADM* libros R^{corr}*BNPU* libris *R* 1/2 inimicitiam *ADM* inimicitias Φ^a*PUFac.* 2 latentes quas Φ^a*UFac.* 2/3 manifeste [eum manifeste *M*] conuicit eum [eum *om. A*] Φ^c eum manifeste conuicit Φ^a*PUFac.* 3 interea Φ^a*PU* 4 ambulantes *A* abeunte [abeunde *N*] Φ^a*PU* 5 mentem *ADM* corda Φ^a*PU* fidelis Φ^{ac}*U* 6 in — notum Φ^r*ADMFac.* notum de palatio suo Φ^a*PU* 6 uenerabilem [uenerabilem $\overline{epm}$ *M* uirum uenerabilem *U*] Φ^{ac}*UFac.* 7 ut reconciliaretur [reconciliaret *A*] Φ^r*ADM Fac.* reconciliari Φ^a*PU* 8 ab eo Φ^r*ADM Fac.* ipso Φ^a ab ipso *PU* 9 reuerentissimum Φ^{ac}*UFac.* emesinum Φ^a 9/10 direxit $\overline{epm}$ Φ^a*PUFac.* direxit *Y* 11 deitas Φ^a*PUFac.* *inde a* passa est *et initio f.* 219^{r}*V incipit alius librarius, qui archetypum cum M communem sequitur; ceterum* 11—14 passa — fatigatione *in ras. scripta sunt* 12 quia *om. RB* 13 suo *om.* Φ^a*APUFac.* 14 et ut *CYD*^{corr} ut *ADMV* et Φ^a*PU* subigeret [subiceret *AM*] Φ^{cr} mollire Φ^a molliret *PU* emollire *Fac.* et] ut *Fac.* fatigatione Φ^{cr}*Fac.* uexatione Φ^a uexationem *PU* et hanc Φ^{ac}*VUFac.* 15 crediderint *R* 16 ablata est *BPU* 17 iam in ea Φ^a*PMVU* in ea *Fac.* sint Φ^a*U*^{corr}*Fac.* 18 et reuerentissimo Φ^c*VUFac. om.* Φ^a 19/20 $\overline{sc}$itatem Φ^{ac}*VU* reuerentiam *Fac.* 20 relegens Φ^{cr}*UFac.* relegat Φ^a agnoscat *om.* Φ^a omnibus *ADCY* omnibus nostris fratribus Φ^a*PMVUFac.* 23 satisfacientes — excessibus Φ^{cr}*VFac.* reddentes pro uitiis propriis [suis propriis uitiis *PU*] rationem Φ^a*PU* docent Φ^a*PUFac.* 25 eo Φ^{ac}*VU* 26 $\overline{sc}$itati Φ^a*PUFac.*

1 legentem *PU Fac.* 2 eum[1] *om. M* 3 malis] multis *M* 4 semper per *CVD*^{corr} suam clementiam *VD*^{corr} 5 ecclesiis gerit *Y* 7 dominum *CV* 8 de [ab *M*] episcopatu *PUM* 11 et[3] *om. AC* 12 et humanitatis *om. C* autem *om. P* 13 suam *C* cure *M* 15 anathematizarent *V* et[3] *om. A* 19 direxit *V* 20 coniiuncxit *M* 21 amantibus *om. A* denuntiat *P* 22 aduersum *Y* 23 contrario *P* 24 ditatis *P* 25 templo *PU* in[3] *om. DM* habitat *PMVC* 26 scripsit ueræ *Y*

circa te habeo, sciens quia tua sanctitas nocte et die in doctrina dei semet ipsum exercet, || ut || multis sit utilis.

139 IBAS || REV || EPS D: Iubeat uestra clementia relegi || et || litteras clericorum Edessenorum, ut cognoscatis quia et ab his quæ mihi illata sunt, alienus existo et uiolentiam sum perpessus.

140 MAGNIFICENTISSIMI ET GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Relegantur ea quæ scripta sunt a uenerabilibus clericis Edessenis.

Et oblatis his || BERONICIANVS || VD SECRETARIVS SACRI CONSISTORII LEGIT

141 || Instructio || et deprecatio || deo amicissimis || atque sanctissimis episcopis Photio et Eustathio ab omni clero Edessenæ ciuitatis

A multis atque diuersis de Phœnice || aduenientibus ad nos || cognouimus ea quæ ab his qui insurrexerunt ||, in deo amicissimum et sanctissimum episcopum nostrum Ibam || gesta sunt, perterriti in eo quod dictum est (transcendunt enim et illos qui sine deo sunt, et infideles et || hæreticos et Iudæos et paganos ea || quæ dicta nobis sunt) quia nobis præsentibus dixisset idem || deo amicissimus || episcopus: non inuideo Christo facto deo, quoniam et ego, si uolo, possum fieri secundum illum, || et || omnes nos, quos dicunt audisse ea quæ dicunt, manifestum facimus uestræ || deo amabilitati || coram dei clementia quia neque ab eo neque ab || alio ullo || tale dictum aliquando audiuimus neque in aures nostras ingressum est tale aliquid aliquando, anathematizantes || nosmet || ipsos et terribili gehennæ nosmet ipsos obnoxios facientes, si nouimus aliquid tale dictum ab eo aut || aliud aliquid || contrarium catholicæ fidei. si enim aliquo tali dicto || acquiesceremus aut || communicare ei qui dixit, aut || comministrare ei in sacrificio, || ultimo supplicio fuissemus obnoxii tamquam communicantes tali || execrationi. || rogamus autem et deprecamur uestram sapientiam ut || eidem deo amicissimo || suadeatis episcopo quatenus uelociter

---

3—5 *adferunt Fac.* 5, 2 *p.* 712 *et Vigilius t.* IIII 2 *p.* 151 *et* 152 11—24 *adfert Vigilius t.* IIII 2 *p.* 152. 153

Φ[a] [= *RBN*], Φ[c] [= *APDMV*], Φ[r] [= *CY*], *U*

ADNOTATIONES RVSTICI 3 a tribus hic codicibus consonant⟨ibus⟩ [consonant C^{mg}] reliqui ut ⟨a *suppleui*⟩ compositore gestorum prius sit nominatus episcopus antequam synodus ei restitueret ordinem C^{mg} 13—15 hic et plurali simul et singulari [signi C^{mg}] de blasphemia C^{mg}

VERSIO ANTIQVA 2 ut] et Φ[a] 3 uenerabilis Φ[a]*AMV* et *om.* Φ[ac]*UVig.* 3/4 edissenorum *BN* ædessinorum *R* edesenorum *DCY* 8 berocianus Φ[a] secretarius *om. BN* 9 instructio — atque *om. D, corr. D*[mg] postulatio Φ[a]*APMVU Fac.* 5, 1 *p.* 710. 2 *p.* 712 reuerentissimis Φ[a]*APMVU* atque sanctissimis *om. YD*[mg] 11 phœnitia Φ[a] pœnicia *U* phynicia *PVig.* aduenientibus ad nos Φ[r]*D*[corr] ad nos [ad nos *om. D*] aduenientibus [uenientibus *BND Vig.*] Φ[ac]*UVig.* 12 et in Φ[a] scissimo et reuerentissimo Φ[a] scissimum et [et *om. P*] reum Φ[c]*UVig.* epo nro iba Φ[a] ibam epm nostrum *PU* 14 heretici et iudæi et pagani Φ[a]*PUVig., corr. P* ea *om.* Φ[a]*PUVig.* 15 reuerentissimus Φ[ac]*UVig.* 17 et *om.* Φ[ac]*UVig., corr. D* 18 reuerentiæ Φ[ac]*UVig.* clementiam *NDMVU, corr. V* neque ab[a] *om. N* 18/19 alio ullo Φ[r]*D*[corr] ullo alio *RBAPMVUVig.* alio *N* ullo *D* 20 nos Φ[a]*MVVig.* 21 aliquid aliud Φ[ac]*UVig.* 22 passi fuissemus Φ[a]*PUVig.* aut *om.* Φ[a]*PUVig.* 23 aut] nisi *N* comministrare — sacrificio Φ[r]*ADMV* missas [missa *U*] cum eo [eum *U*] tenere Φ[a]*PUVig.* 24 execratione *D* errori Φ[a]*PUVig.* rogantes *N* 25 idem reuerentissimo [reu *P*] Φ[ac]*U* suadatis *RNPMV* suadaetis *B* epm *P*

1 semet ipsam *D* temet ipsum *Fac.* 2 exerces *Fac.* exercens *M* 3 scitas *Y* 4 ut *om. C* et[1] *om. D Fac.* 6 et gloriosissimi *om. D* [= Γ] et *om. C* 7 edesenis *DCY* 8 his *om. Y* palatii consistorii *M* relegit *A* 10 thotio *D* potio *Y* pheto *CD*[mg] edesenæ *D*Φ[r] magnæ ciuitatis *AMV* 11 a *om. A* 12 qui *om. M* quæ *V* 13 transcendit *Y* 14 et[2] *om. MV* 15 nobis dicta *MV* sunt nobis *AVig.* deo] xpo *C* 17 faciemus *A* 19 auribus nostris *A* 22 alicui *ADMV* aliquid *PU* tale *P* 23 ei[2] *om. D* iudicio *PU* fueremus *MV*

ad suum || gregem reuerti festinet, qui || periclitatur || ab omnibus lacerari, || cum nullus sit qui ei adesse præualeat, et maxime festiuitate salutifera || sancti diei paschalis || imminente, in qua et propter catechismos et propter eos qui digni fiunt sancto baptismate, opus est eius præsentia, et petimus hanc || instructionem || nostram coram uestra sapientia gestis innecti, ut nullum hæc lateant.

ET SVBSCRIPTIONES

1 Fecidas presbyter feci hanc || suggestionem || cum sociis
2 || Vrsicinus || presbyter || feci hanc suggestionem cum sociis ||
3 Eulogius presbyter || feci hanc suggestionem cum sociis ||. et suscriptio Syra
4 Libanius || primus presbyter feci hanc petitionem cum sociis ||
5 Rodon presbyter similiter. et subscriptio Syra
6 Leontius presbyter similiter
7 Miccalus presbyter similiter
8 Eusebius presbyter similiter
9 Basilius presbyter similiter
10 Abramius presbyter similiter
11 || Patroinius presbyter similiter ||
12 Arsenius presbyter similiter
13 Bassus presbyter similiter
14 Strategius presbyter similiter. et suscriptio Syra
15 || Leontius presbyter similiter ||
16 Sabbatius diaconus similiter
17 Niceas diaconus similiter
18 Martyrius diaconus similiter
19 Eulogius diaconus similiter
20 Sabas diaconus similiter
21 Iacobus diaconus similiter
22 Cyrus Leontii diaconus similiter
23 Aphremius diaconus similiter
24 Patricius diaconus similiter
25 Acacius diaconus similiter

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDMV*], Φ^r [= *CY*], *U*

VERSIO ANTIQVA 1 reuerti festinet ouile [ouilem *PU*] Φ^a*PU* qui *om. C* quod Φ^a*APMVU* et ab Φ^{ac}*U* laceratur Φ^{ac}*U* 2/3 $\overline{\text{scæ}}$ paschæ Φ^a*PU* 3 cathecumenos *P* catecuminos Φ^a*V*^{corr}*U* catechismum *ADMV* 3 sunt *NM* 4 eius est *R* eius *M* postulationem Φ^{ac}*U*, *corr. D*^{mg} 7 postulationem Φ^a*PU* sotiis suis *R* 8 ursinus Φ^a feci hanc — sociis *ADMV* Φ^r similiter Φ^a*PU* 9 Eulogius — sociis *om. BN* feci — sociis] similiter *RPU* 11 primus $\overline{\text{pbr}}$ Φ^r archip$\overline{\text{br}}$ *RPU* archi$\overline{\text{eps}}$ *BN* $\overline{\text{pbr}}$ Φ^c feci — sociis] similiter Φ^a*PU* 14 miccalus *Y* micalus *P*^{corr}*DMV* mecalus *N* meccalus *RB* maccalus *U* miochalus *C* micahelus *P* micahel *A* 17 abramis Φ^a abraamius *C* 18 *om.* Φ^{ac}*U*, *corr. D*^{mg} 21 stratigius [stragius *N*] Φ^a*DV* stragigius *M* stratedius *U* 22 *om.* Φ^a*PU* [= Γ], *post* 20 *coll. V* 27 sabbas *R* 28 iacopus *R* iacob *BC* iabus *A* 30 affranius *R* aframus *B* afranius *N* aframius *AMV* abramius *D* 31 patrius *RB* petrus *N*

1 suam *MV* 2 $\overline{\text{scissimi}}$ *D* 3 inminuente *CD*^{corr} 5 uestram sapientiam *AMV* lateat *MV* 11 lydanius *MV* liberanius *C* suggestionem *ADMV* 12 rodo *AP* rudo *U* et — Syra *om. MY* 13 *om. M* 15 *om. P* eusinius *U* 19 *om. AD*, *corr. D*^{mg} asernius *MV* 21 et — Syra *om. Y* *post* 21 sabatius $\overline{\text{pbr}}$ similiter *V* 28—30 *om. PU* 29 cyrrus *D* cyro *MV* leontius *A* *om. D*

26 Saacius diaconus similiter
27 Sabas episcopus, qui dicitur medicus, similiter. et subscriptio Syra
28 Eusebius diaconus similiter
29 Cyrus diaconus similiter
30 Abramius diaconus similiter
31 Lucianus diaconus similiter
32 Abramius diaconus similiter
33 Anysius diaconus similiter. et subscriptio || Syra ||
34 || Abbibus || diaconus similiter
35 Andreas diaconus similiter
36 Arbius diaconus rogatus suscripsi pro uiro || reuerentissimo Hypatio || diacono, qui confessus est se fecisse hanc || instructionem || cum sociis
37 Dadoes diaconus feci hanc || instructionem || cum sociis [stans pro ea usque ad mortem]
38 || Abbibus || diaconus rogatus suscripsi pro || uiro reuerentissimo || Valentino diacono ob hoc quod non poterat. et subscriptio Syra
39 || Eusebius diaconus feci hanc instructionem cum sociis ||
40 Eulogius diaconus feci hanc petitionem cum sociis et insto pro ea usque ad mortem
41 Abramius diaconus similiter
42 Romanus diaconus similiter
43 Paulus diaconus similiter
44 Item Paulus || diaconus || rogatus suscripsi pro Marea diacono, qui hanc fecit petitionem cum sociis
45 Cyrus diaconus feci hanc petitionem cum sociis
46 Cæsarius diaconus similiter
47 Apeneus diaconus similiter
48 Maronius diaconus similiter
49 Fecidas diaconus similiter. et subscriptio Syra
50 Iohannes diaconus similiter
51 Gerontius diaconus similiter
52 Agapius diaconus similiter
53 Adelphius diaconus similiter

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDMV*], Φ^r [= *CY*], *U*

VERSIO ANTIQVA 1 *om.* $\Phi^c U$ saactius *C* suacius $\Phi^a Y$ Ἰσαάκιος Γ 2 sabbas *N* maras *P* 3 et eusebius *N* 8 greca [grega *BN*] $\Phi^{ac} U$, *corr. D*mg 9 abbidus $\Phi^a V$ abbrous *M* abbius *U* 11 religioso *D* *om.* $\Phi^a APMVU$ epatio $\Phi^a A$ apiphio *U* appio *P* 12 petitionem $\Phi^{ac} U$ 13/14 *om. A* 13 dadois $\Phi^a PMVU$ dadeos *CD*mg dac *D* petitionem $\Phi^a PDMVU$ sociis] aliis *BN* 13/14 stans — mortem *C* *om.* $\Phi^a PDMVYU$ 15 abbidus $\Phi^a U$ adbidus *MV* atuidus *A* adeodus *D* adbibus *C* uiris $\Phi^a AMV$ $\overline{\text{uir}}$ *D* uenerabile *PU* reuerentissimo *om.* $\Phi^{ac} U$ 17 *om.* $\Phi^{ac} U$ 22 item paulus *N* 23 diaconus similiter $\Phi^a PDMVU$ 27—33 *om. PU* 27 apenius $\Phi^a MV$ aphenius *A* apinus *D* 29 fcidas [*sic*] *R* ficidus *N* fucidus *B* 30 *om. ADMV*, *post* 32 *add. D*corr iohannis *R*

2 episcopus] diaconus *U* [= Γ] et — Syra *om. Y* 4 cyrrus *D* 5 apramius *D* abraamius *C* 7 abraamius *C* alius apranius *D* 8 annisius *MV* ansius *P* et — Syra *om. Y* 11 diaconus similiter *PD*corr*MCU* suscripsi *om. AD*, *corr. D* uero *U* 12 se — hanc] hanc fecisse *D* *post* 14 *habet* abramius diaconus feci hanc instructionem *C* 15/16 ualentiniano *A* 16 et — Syra *om. Y* 17 suscriptionem *C* 18 cum *om. A* sto *MV* pro ea *om.* Φ^c 23 suscripsi *om. MV* mara *D* hec *MV* 25 cyrrus *AD* fecit *Y* 28 maroinus *C* 29 et — Syra *om.* $\Phi^c Y$, *corr. D* 32 agapitus *V*

54 Sabas subdiaconus similiter
55 Bassus subdiaconus similiter. || et subscriptio Syra ||
56 Restitutus subdiaconus feci hanc || instructionem || cum sociis instans pro ea usque ad mortem
57 Cyrus subdiaconus || feci hanc instructionem || cum sociis
58 Restitutus subdiaconus rogatus subscripsi pro Abbibo subdiacono, qui hanc petitionem fecit cum sociis
59 Thomas subdiaconus similiter. et subscriptio Syra
60 Bassus subdiaconus rogatus suscripsi pro Abbibo lectore, qui || se confessus est hanc petitionem fecisse || cum sociis
61 Adelphius lector feci hanc petitionem cum sociis. et subscriptio Syra
62 Euphrasius subdiaconus similiter. || et subscriptio Syra ||
63 Romulus subdiaconus similiter. || et subscriptio Syra ||
64 Eusebius subdiaconus similiter || et subscriptio Syra ||
65 Pymenius subdiaconus || similiter. et subscriptio Syra ||
66 Theophilus lector similiter. et subscriptio Syra

142 THEOPHILVS DIAC̄ D̄: Deprecor uos, qui detulit hanc || ipsam || (nescio quomodo dicitur diaconus qui eam deportauit), postquam inde proiectus est, || si non || confessus || est || coram || omnibus || clericis quia ego mutaui uerbum illud, ut || placerem || episcopo, et post hæc relatio facta est ab omni ciuitate et est uerbum in relatione positum, iubete quæri si non confessus est diaconus quia ego mutaui uerbum; misit enim eum a Beryto.

143 MAGNIFICEN̄ ET GLORIOSISSIMI IVDICES D̄D̄: Ea quidem quæ relecta sunt, clarent; ut autem nihil desit iuste iudicare || debentibus ||, relegantur quæ in || Epheso || in || ultimum || de Iba reuerentissimo gesta sunt.

144 PASCASINVS ET LVCENSIVS ET IVLIANVS || R̄EV̄V̄ || ĒPI ET BONIFATIVS || R̄EV̄ || PRBR SEDIS AL STOLICAE PER PASCASINVM D̄D̄: Synodus proferri non potest, in qua || illa ||

Φ[a] [= *RBN*], Φ[c] [= *APDMV*], Φ[r] [= *CY*], *U*

VERSIO ANTIQVA 2 et — Syra *om.* Φ[ac]*YU*, *corr. D* 3 subdiaconus similiter *N* quamuis indignus subdiaconus *V* 3—6 feci — subdiaconus *om. ADMV*, *corr.* D[mg] 3 petitionem Φ[a]*PU* 5 hanc petitionem feci Φ[a]*PU* sotiis suis *R* 6 abbibo Φ[r]*UD*[corr] abybo *MV* aduido Φ[a] aduibo *D* abuibo *A* 7 sotiis suis *R* 9 abbibo *YU* aduibo Φ[a] aduiuo Φ[c] adbibo *C* 9/10 se fecisse [fecisse se *A* fecisse *R*] confessus est hanc petitionem Φ[ac]*U* 10/11 cum — sociis *om. C* 10 cum sotiis suis *R* et subscriptio syra *D*[corr] 12—15 *om.* Φ[c], *corr.* D[mg] 12 et — Syra *om.* Φ[a]*PUY* 13 *om. N* et — Syra *om. RBPYU* 14 et — Syra *om.* Φ[a]*PYU* 15 similiter Φ[r] feci hanc petitionem cum sociis [sotiis suis *R*] Φ[a]*PU* et — Syra *om.* Φ[a]*PYU* 17 ipsam *om.* Φ[ac]*U* 18 si non Φ[r] nisi Φ[ac]*U* 19 est Φ[r] fuisset et Φ[a]*PU* fuisset [fuisse *A*] Φ[c] omnibus *om.* Φ[ac]*U* placeret Φ[ac]*U* 22 bireto Φ[a] byrito *PYU* 24 uolentibus Φ[ac]*U* in *om. BN* ephesum Φ[a]*A* 25 ultimo Φ[a]*DMV* 26 uenerabiles Φ[a]*PU* uenerabilis *A* uiri uenerabiles *D* uenerabilis Φ[a] uir uenerabilis *U* *om. ADMV* [= Γ] p̄rbi *BN* 27 uitia illa Φ[ac]*U*

3 restutus *AD* restitus *y* 5 syrus *PU* 6 præstitutus *P* præstitus *U* 7 feci *A* 8 et — Syra *om. Y* 9 diaconus *M* rogatus *om. AD*Φ[r] 11 et — Syra *om.* Φ[c]*Y* 13 romillus *Y* 15 pœmenius *Y* *post* 15 *habet* Adelphius lector feci hanc petitionem cum sociis suis et suscriptio syra Euphrasius — similiter Romyllus — similiter Eusebius — similiter Pœnenius — similiter *C* 16 et — Syra *om. Y* *post* 16 *habent* Iohannes [iohannis *AD*] diaconus similiter [similiter ex̄pl *D*] *ADMVC*, *cf.* p. 45, 30 17 d̄ *om. MV* similiter *C* 18 eum *MV* profectus *ADMV*, *corr.* D[mg]*V* 19 illum *PU* 20 ep̄is *P* relationem *PDU* 21 confessus *PU* est confessus *U*[corr] 23 recta *MV* 24 iusta iudicari *Y* 25 de] quæ de *MV* 26 lucentius *D*

nefaria || delicta relecta sunt ||, et ob hoc ad lectionem uidentur esse superflua ea quæ ibi sunt acta. si ergo et || a || beatissimo et apostolico Romanæ urbis episcopo omnia quæ ibi gesta sunt, || uana || sunt habita, claret quia et sanctissimus episcopus Antiochenæ ciuitatis extra hæc est, quem post hæc beatissimus episcopus in propria communione suscepit. necessarium est enim ut rursus eundem tranquillissimum et Christianissimum principem adeamus quatenus illud concilium sacra propria lege neque nominari præcipiat.

145 ANATOLIVS || REV || ARCHIEPS CONSTANTINOPOLIS ROMAE D: Hinc destructionem ea quæ in Epheso gesta sunt, habuerunt, ex quo maxime hæc optime sunt et deo amicabiliter emendata. igitur definimus nihil horum ualere quæ in illa quæ synodus dicitur, sunt confecta, nisi || sanctissimum episcopum || Maximum || maximæ || Antiochenæ ciuitatis episcopum, quoniam et sanctissimus Leo Romanus archiepiscopus in || communionem || eum recipiens præesse eum || Antiochensium || iudicauit || ecclesiæ ||. in || qua forma sequente || ipse || consensi et || præsens || omne sanctum || concilium. deprecamur piissimum et || Christi amicissimum || nostrum imperatorem quatenus || et || pia lege sanciat neque synodum illam quæ post primam in Epheso facta est, nominari neque quicquam quod actum est in ea, tenere.

146 IVVENALIS EPS HIEROSOLYMORVM D: Quod placet ex hoc piissimo et || deo amicissimo || imperatori nostro, eius || imperium deo amicum sancire || dignetur.

147 THALASSIVS REV EPS CAESARIAE CAPPADOCIAE D: Hæc eadem et ego sapio quæ || deo amicissimus || et sanctissimus Iuuenalis episcopus.

148 EVSEBIVS EPS ANCYRAE GALATIAE D: Consona et ego sanctissimo episcopo Iuuenali de hoc negotio || et || sapio || et || dico.

149 STEPHANVS || REV || EPS EPHESI D: Et ego iudico ut quæ contra canones in Ephesena metropoli facta sunt, infringantur absque his quæ gesta sunt aduersus Domnum Antiochenæ ciuitatis episcopum ob hoc quia ordinatio ||deo amicissimi || episcopi Maximi facti pro eo canonice in Antiochena metropoli a sanctissimo archiepiscopo Leone et præsente sancto et uniuersali concilio est suscepta.

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDMV*], Φ^r [= *CY*], *U*

ADNOTATIO RVSTICI 24 not Maximi ordinatio [maximo ordinati C^{mg}] apud Ephesum facta Leonis confirmatione [confirmati C^{mg}] subsequuta recipitur C^{mg}

VERSIO ANTIQVA 1 delicta relecta sunt *Y* delecta sunt *C* sunt relecta [relicta *U*] Φ^a*APDU* sunt lecta *MV* 2 a *om.* Φ^a*PD* 3 uacua Φ^a*PU* 5 rursum Φ^a 6 illud] aliud *BN* proprie] priora *BN* 8 uenerabilis Φ^a*ADMV om. PU* 11 sunt *om. A* est *R* sanctissimum episcopum *om.* Φ^{ac}*U* maximæ *om.* Φ^{ac}*U* 12/13 communione Φ^a 13 antiochenis Φ^a*AMVU* antiochensis *P* anthiocinæ *D* ecclesiis Φ^a*APMVU* 13/14 qua forma sequente [ἀκολούθωι *pro* ἀκολουθῶν] Φ^r quo quandam formam sequenti [sequente *D*] Φ^{ac}*U* 14 consensi et Φ^r consensisset Φ^{ac}*U*, *corr. D* scm omne [omnem *APU*] Φ^a*APMVU* 15 xpianissimum Φ^{ac}*YU* 16 et *om.* Φ^{ac}*U* 17 quisquam *BN* 18/19 xpianissimo Φ^{ac}*U* 19 imperium — amicum Φ^r uirtus Φ^{ac}*U* sanciri Φ^a 20 thalasius *RADCU* talessius *B* 21 reuerentissimus Φ^{ac}*U* 23 et[1] *om.* Φ^{ac}*U*, *corr. D* atque Φ^{ac}*U* 24 uenerabilis Φ^a*AMV* uir uenerabilis *U* 24/25 ephesina *BNMU* 26 reuerentissimi Φ^{ac}*U*

1 ob] ab *M* ea *om. PCU* 2 tacta *MV* et[1] *om.* Φ^c romano *PU* 3 sunt gesta *Y* habita *om. P* clarent *AP* quia et] et quia *PU* 3/4 antiochenæ ciuitatis eps *A* 4 est *om. M* post hæc *om. A* archieps leo *PU* propriam *D* propria in *A* 5 communionem *D* etenim *PU* 6 concilium illud *A* 7 nominare *D* 8 archieps *om. MV* nouæ romæ *APMVU* hinc] in *APU* hi *D*, *corr. D* destructione *A* 9 hæc *om. D* sunt[2] *om. PU* 9/10 amabiliter *PC* 10 definiuimus *C* quæ[2]] quem *Y* non dicitur *D* 11 est *A* 13 præesset *Y* 14 ipsi *P* 16 illam sanciat *PU* 17 nominare *D* neque] quæ *AMV*, *corr. V* que quod *MV* teneri *APD* teniri *U* 20 cæsareæ *APDVYU* 24 ephesi *om. M* ut quæ *V in ras.*, atque *M* quæ *PU* 25 his quæ *om. D* 26 anthiocinæ *D* 27 facta *PU* anthiocina *D* metropolim *U* metropole *P* 27/28 scm archiepm leonem *D* 28 præsente] præter *PU* est] et *D*

150 PETRVS || REV || EPS CORINTHI D: Neque abstuli ei sacerdotium, quoniam nec communicaui Epheseno concilio, et sequor expositionem horum qui locum || sedis apostolicæ || habent, et sanctissimi archiepiscopi Anatolii.

151 DIOGENES || REV || EPS CYZICI D: Et ego consentio sanctissimis archiepiscopis.

152 IOHANNES || REV || EPS SEBASTIAE D: Simili sententia qua sanctissimus episcopus Iuuenalis, et ego decerno omnia auctoritati imperatoris piissimi et || Christi amici || reddens.

153 CONSTANTINVS || REV || EPS BOSTRAE D: Et ego consentio his quæ interlocuti sunt patres.

154 THEODORVS || REV || EPS DAMASCI D: Et ego consentio omnibus quæ a sanctis patribus iuste et sancte || formata || sunt.

155 CRITONIANVS REV EPS || APHRODISIADAE || D: Et ego consentio his quæ a || sanctis || patribus sunt || formata. ||

156 ROMANVS || REV. || EPS MYRORVM LYCIAE D: Omnia quæ a || piissimis || et || Christi amatoribus || imperatoribus nostris || formanda || sunt de synodo quæ dicitur esse, cum non sit, et nos prone suscipimus.

157 EVNOMIVS REV EPS NICOMEDIAE D: Quod placet sancto concilio de his quæ in Epheso gesta sunt, hoc et mihi placet.

158 CECROPIVS REV EPS SEBASTOPOLITANVS D: Illud concilium dicere non debemus.

159 REVV EPI CLAMAVERVNT: Omnes || hæc || dicimus.

160 Iam igitur non relectis quæ in Epheso gesta sunt, MAGNIFICENTISSIMI ET GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Quod placet || ei || de Iba reuerentissimo, sancta synodus || doceat ||.

161 PASCASINVS ET LVCENSIVS REV EPI ET BONIFATIVS PB TENENTES LOCVM SEDIS APOSTOLICAE PER PASCASINVM DD: Relectis chartis agnouimus ex sententia reuerentissimorum episcoporum Ibam reuerentissimum innoxium approbari. relecta enim eius epistula agnouimus eum esse || orthodoxum. || et ob hoc decernimus et honore episcopatus et || ecclesiæ || || qua || iniuste et apsens expulsus est, renouandum. de sanctis-

---

24— p. 45, 28 *ex* Φa *adfert Vigilius Coll. Auell.* 238—254 [*Vig.*1], *cf.* 256. 25. 26 *adfert idem t.* IIII 2 *p.* 158. 25—28 agnouimus — renouandum] *ipsa legatorum uerba uidetur afferre Facundus* 5, 1 *p.* 709. 712

Φa [= *RBN*], Φc [*APDMV*], Φr [= *CY*], *U*

ADNOTATIONES RVSTICI 24 not quod apostolicæ sedis missi prius semper debeant indicare Cmg

VERSIO ANTIQVA 1 uenerabilis Φa*APMVU* 2 commutaui *N* communicauit *PMV* ephesino *BNU* 2/3 apostolicæ sedis Φa*PU* 4 diogenis Φa*AD* diogenius *U* uenerabilis episcopus Φa*AMV* eps uir uenerabilis *U* eps *D* 5 iohannis *RADU* uenerabilis Φa*MV* uir uenerabilis *U* quia *BNA* quæ *PU* 6 xpianissimi Φac*U* 8 uenerabilis Φa*AMV* uir uenerabilis *PU* 10 uenerabilis [uir uenerabilis *PU*] eps *RAMVU* eps uenerabilis *BN* 11 firmata Φa*MV* finita *PU* 12 afrodisiæ *BNPU* afrodissæ *R* aphrodisiadis *AV* afrosiadis *M* sanctis *om.* Φac*U*, *corr. D* 13 firmata Φa*PU* 14 reu *om.* Φac*U*, *corr. D* uenerabilibus Φac*U* 14/15 xpianissimis Φac*U* 15 firmata Φa*PV*corr*U* formata *ADMV*, *corr. D* 19 cycropius *N* 20 hæc eadem Φac*U* 22 ei *om.* Φac*U*, *corr. D* 23 manifestet Φac*U* 27 catholicum Φa*UVig.*1 honorem *UVig.*1 honorem ei *D Fac.* 28 ecclesiæ Φr*U* ecclesia Φa*APMVU*corr ecclesiam *DVig.*1 *Fac.* quia Φa a qua *APMVYUVig.*1

1 abstuli] apostoli *P*, os *adrasa* sacerdotio *U* 1/2 quoniam — sequor *om. A* 2 eorum *V* 4 his scmis *D* scissimis et *P* 6 omni *PU* 8 locuti *MV* 12 cristonianus *U* in his *U om. Y* 15 qui *MV*, *corr. V* 16 suscepimus *MVC* 17 reu *om. APU*, *corr. U* nicomidiæ *D* 18 hæc *AD* placent *AD* 19 reu *om. APDU*, *corr. U* eps *om. PU*, *corr. U* illum *PU* 21 igitur *om. D* relictis *DU* 22 quid *Y* quæ *A* reuo epo *CD*corr scæ *A* 24 lucentius *D* 25 relictis *DU* 26 reum epm *D* demonstrari *Vig.*1 demonstratum *Fac.* relicta *U* 27 et2 *om. A*

simo igitur episcopo Nonno, qui ante modicum pro eo factus est, tractandum est a || reuerentissimo || episcopo || Antiochenæ || ecclesiæ quid oporteat de eo formari.

162 ANATOLIVS REV ARCHIEPS CONSTANTINOPOLIS ROMAE D: || Deo amicissimorum || episcoporum et iudicum fides ac lectio || omnium || horum quæ sunt subsecuta, demonstrant innoxium Ibam reuerentissimum ab || accusationibus quæ illatæ sunt in eum ||. unde omnem in præsenti de eo suspicionem abicio, || quoniam || consentit et suscribit || ei || quæ nunc de fide sententia data est a sancto concilio, et || epistulæ || sanctissimi archiepiscopi Romæ Leonis, et dignum eum iudico episcopatu et habere curam in || qua || pridem existebat ecclesiæ. de Nonno autem reuerentissimo episcopo formam dabit Maximus reuerentissimus Antiochenus episcopus.

163 MAXIMVS REV || ANTIOCHENVS EPS || D: Ex his quæ modo relecta sunt, || constitit manifestum || quia ab omnibus ei illatis reuerentissimus Ibas innocens est repertus, et ex relecto || uero rescripto || epistulæ quæ prolata est ab eo qui aduersarius eius existit, || orthodoxa || est || eius declarata || dictatio. unde et ego decerno eum et episcopatus recipere dignitatem et ciuitatem propriam, || sicut || uisum est || et || sanctissimis archiepiscopis et qui locum sanctissimi archiepiscopi Leonis retinent, et qui regiæ ciuitatis est, sanctissimo archiepiscopo Anatolio, || reuerentissimo || quippe || Nonno episcopo ||, qui pro eo factus est, manente in || eadem || episcopatus || dignitate ||, ut cum || deo amicissimis || episcopis || eiusdem diocesis || de eius ordinatione deliberem.

164 IVVENALIS REV HIEROSOLIMITANVS EPS D: Qui conuertuntur, hos scriptura diuina suscipi iubet, quapropter et || eos qui || ab hæreticis || reuertuntur, suscipimus ||.

3—10 *adfert Facundus* 5, 3 *p.* 713; 11—14 *idem* 5, 1 *p.* 710; 21—*p.* 50, 2 *Vigilius Coll. Auell.* 83, 272 [*Vig.*^{1}]; 3—6. 11—13. *p.* 50, 3—7 *idem* [*Vig.*^{2}] *t.* IIII 2 *p.* 158; 13—*p.* 50, 2 *ibidem p.* 160

Φ^{a} [= *RBN*], Φ^{c} [= *APDMV*], Φ^{r} [= *CY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 18 seruatur episcopatus

VERSIO ANTIQVA 1 nomo *M* non noui *N* 2 reuerentissimo uiro [uiro et *AMV*] Φ^{a}*AMVVig.*^{1} antiochiæ *RPUVig.*^{1} antioche *BN* 3 reuerentissimorum Φ^{ac}*UVig.*$^{1.2}$ 4 iudicium *RYU, corr. R* omnium Φ^{r}*Vig.*$^{1.2}$ *om.* Φ^{ac}*U, corr. D* horum *om. Vig.*$^{1.2}$ 5/6 ab — eum *om. D, corr. D* 5 accusationibus — eum $\Phi^{r}D^{corr}$ his quæ in eum accusatores intulerant [intulerunt *PMVU*] Φ^{a}*APMVUFac. Vig.*^{2} *et Vig.*^{1} *p.* 302, 20 his accusationibus quæ ei inlatæ sunt *Vig.*^{1} 6 suspitione ab initio *R* quoniam et Φ^{a}*DPMVUFac.Vig.*^{1} 7 subscripsit *BNA* et ei Φ^{a}*Vig.*^{1} [= Γ] 7/8 epistula Φ^{a} 9 quam Φ^{a} 10 eps antiochenus *R* 11 eps antiochenæ [antiochiæ *P*] ciuitatis Φ^{a} anthiociæ [Antiochenæ *Vig.*^{1}] ciuitatis eps *UVig.*^{1} 11/12 constitit [constituti *CD*^{corr}] manifestum Φ^{r} manifestum est [sit *P*] Φ^{ac}*UVig.*$^{1.2}$ 12 inlatus *NC* 13 lecto *N* relicto *DU* uero *om.* Φ^{ac}*UVig.*^{1} *Fac.* scripto Φ^{a}*Vig.*^{1} 14 extitit *BNMVU* catholica Φ^{a}*PUVig.*^{1} eius est *Y* declarata eius Φ^{a} decreta eius [*om. M*] *MV* 15 episcopatum *R* sicut et Φ^{a}*APMVUVig.*^{1} et *om.* Φ^{ac}*UVig.*^{1} 17 reuerentissimum Φ^{ac}*Vig.*^{1} de reuerentissimo *PU* 18 quippe nonnum [nonnum quippe *BN*] Φ^{a}*ADMVVig.*^{1} episcopum Φ^{a}*DMVVig.*^{1} *om. A* manentem *D* eadem *om.* Φ^{ac}*UVig.*^{1}, *corr. D* 19 propria dignitate Φ^{ac}*UVig.*^{1} scissimis Φ^{ac}*UVig.*^{1} 20 eiusdem diocesis *om.* Φ^{a}*UVig.*^{1} 21 hierosolimatus *BN* iherosolimorum *AP* 22 eos *om.* Φ^{ac}*UVig.*$^{1.2}$ qui *om.* Φ^{a}*PUVig.*$^{1.2}$ reuertentes Φ^{a}*PUVig.*$^{1.2}$ reuertentur *MV, corr. V* suscepimus Φ^{a}*CU*

1 episcopo *om. AD, corr. D* 2 firmari *PU* 3 eps *PU* constantinupolim P^{corr}*UVig.*^{1} nouæ romæ *UVig.*^{1} 4/5 innocentem demonstrant reum ibam *D* 6 suspicionem de eo *D* consensit *D* 7 data est definitioni *Vig.*^{1} 8 episcopatu et] episcopatus A^{corr}*PU* episcopatum *MV* 9 prius *D* ecclesia *PCUFac.* 10 episcopo qui pro eo factus est *Vig.*^{1} *Fac.* reuerentissimus *om. Y* 11 Maximus — eps *om. M* reu *om. U* ex *om. A* relicta *U* 12 ei] se *Y* 13 et *om. D* epistula *A* prolata] relecta *P* 13/14 quod prolatum est ab aduersario eius *Vig.*^{1} *et p.* 302, 22. *Fac.* 15 et^{1} *om. PMVU* 16 scmo archiepo *D* et] tam his *Vig.*^{1} 17 et] quam etiam et *Vig.*^{1} 19 cum *om. A* 20 ordinationem *AMVY* deliberent *P* 21 reu *om. D* hos *om. Vig.*^{1} *et* 272 22 quia propter *DVig.*^{1}

unde peruideo reuerentissimum Ibam || impetrasse || clementiam, quia et senex est, et ut habeat episcopatus gradum || orthodoxus existens. ||

165 THALASSIVS || REV || EPISCOPVS CAESAREAE CAPPADOCIAE D: Reuerentissimis episcopis Photio et Eustathio comprobantibus Ibæ negotium et non adiudicantibus eum horum opinione suasus et ego uolo || permanere || eum || in || sacerdotio, sicut || et || sanctissimis præsulibus uisum est, quia maxime in gestis || promisit || ut anathematizaret illa || quæ || accusatores aduersus eum deposuerant ex scripto.

166 EVSEBIVS EPS ANCYRAE D: Lectio sententiæ quæ in Tyro prolata est a sanctissimis episcopis Photio et Eustathio, docuit quia reuerentissimus Ibas in illo iudicio anathematizauit Nestorium et eius impia dogmata et rectis consentit dogmatibus, quapropter et || præfati || reuerentissimi episcopi hanc satisfactionem recipientes ut oporteret eum habere episcopatum, comprobauerunt. et in præsenti igitur eundem || religiosissimum || Ibam anathematizantem Nestorium et eius impia dogmata || permanere || in || sacerdotio || uolo.

167 STEPHANVS REV EPS EPHESI D: Reuerentissimum Ibam anathematizantem Nestorium et Eutychen et eorum impia dogmata et ego decerno, sicut et sancti patres, in || ordine || episcopatus existere.

168 DIOGENES REV EPS CYZICI D: Sententiam quæ prolata est a sanctissimis episcopis Photio et Eustathio de || deo amicissimo episcopo || Iba, || tenere iudico ||, quia maxime et eius accusatores ibi || inpositi || suscriptione propria expositæ illi definitioni consentiunt, || quæ || nunc relecta est in sancto || hoc || et uniuersali concilio.

169 CONSTANTINVS REV EPS BOSTRAE D: Et ego consentio || his || quæ bene uisa sunt sancto concilio de Iba || deo amicissimo || episcopo.

170 || THEODORVS || REV EPS DAMASCI D: || His || quæ || consequenter || et canonice a sanctis patribus definita sunt super || persona || Ibæ || deo amicissimi, || et ego consentio.

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDMV*], Φ^r [= *CY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 6 propter quam maxime promittere eum *C*^{mg}

VERSIO ANTIQVA 1 prouides *N* præuideo *Vig.*$^{1.2}$ inpetrare *Y* mereri [merire *D* meriri *U*] Φ^{ac}*UVig.*$^{1.2}$ 2 esse [eum esse *PU* existentem *D*] catholicum Φ^{ac}*UVig.*^{2}, *corr. D*^{mg} catholicum existentem *Vig.*^{1} orthodoxum existentem *ibidem* 272 3 thalasius *RACUVig.*^{1} reu *om.* Φ^{ac}*U* cæsariæ Φ^{a}*Y* cessareæ *C om. Vig.*^{1} 5 haberi [habere *DVig.*^{1}] Φ^{ac}*UVig.*$^{1.2}$ in *om.* Φ^{a}*DVig.*$^{1.2}$ sacerdotium *PDUVig.*^{1} et *om.* Φ^{a}*PUVig.*^{1} 6 suscepit Φ^{ac}*UVig.*$^{1.2}$ 7 quæ eius Φ^{ac}*UVig.*$^{1.2}$ aduersum *BN* eam *R* disposuerant *N* deposuerunt *APMVUVig.*^{1} deposuerint *Y* 8 scis *RPMVUVig.*^{1} 11 prædicti Φ^{ac}*UVig.*^{1} 13 scissimum Φ^{ac}*UVig.*^{1} et — dogmata *om. ADMV, corr. D*^{mg} impia eius *BPUVig.*^{1} 14 habere Φ^{a}*PDUVig.*^{1} haberi *AMV, corr. D*^{mg} in [*om. Vig.*^{1}] sacerdotium Φ^{a}*AVig.*^{1}, *corr. D*^{mg} 17 honore Φ^{ac}*U* 19 reuerentissimo Φ^{ac}*UVig.*^{1} episcopo *om.* Φ^{a}*PUVig.*^{1} tenere iudico [iudicio D^{corr}*MV*] Φ^{cr} obtinere decerno [decreui *Vig.*^{1}] Φ^{a}*PUVig.*^{1} obtinere iudico V^{corr} 20 inpositi *C* insiti *Y* positi Φ^{ac}*UVig.*^{1} 21 et quæ Φ^{a}*PUVig.*^{1} hoc *om.* Φ^{ac}*YUVig.*^{1}, *corr. D* 22 his *om.* Φ^{ac}*UVig.*^{1} 23 deo amicissimo Φ^{r} scissimo Φ^{ac}*UVig.*^{1} 24 theodoritus Φ^{a} his *om.* Φ^{ac}*UVig.*^{1}, *corr. D* subsequenter Φ^{ac}*UYVig.*^{1}, *corr. D* canone *BN* 25 super Ibæ uenerabilis persona *Vig.*^{1} personam Φ^{a}*PDU* persone *MV* dō amicissimi epi *Y* scissimi Φ^{a}*PMVU* scissimi epi *AD*

1 unde et *Vig.*^{2} et *om. C* 2 et *om. MVig.*^{1} 272 ut *om. D* 3/4 episcopis et *Y* 4 thotio *D* 6 in *om. UVig.*$^{1.2}$ 7 ex *om. D* 8 reuerentissimus eps *Vig.*^{1} eps *om. U* Ancyræ Galatiæ *Vig.*^{1} 9 thotio *D* 9/10 anathemauit *C* 10 consensit *PYUVig.*^{1} sentit *A* 10/11 quia propter *MV, corr. V* 11 et *om. MV* 12 oportet *MV* habere eum *A* 13 anathemantem *M* 16 inpia eorum *PU* scissimi *A* 18 diogenis *ADU, corr. D* reu *om. D* sententia *AMVyU* definitionem *Vig.*^{1} 19 thotio *D* 20 exposita Φ^{c}, *corr. V* 21 relicta *U* relata *M* 23 a sco *U* episcopo *om. A* 24 REV *om. PU* 25 iba *C*

171 MELETIVS EPS LARISSAE HABENS LOCVM DOMNI REVI EPI APAMIAE D: Et ego consentio his quæ bene || definita || sunt a sanctis patribus de reuerentissimo || episcopo Iba. ||

172 ROMANVS REV EPS MYRORVM LYCIAE D: Sicut relectorum nobis fides suasit, et ego decerno eundem reuerentissimum episcopum Ibam || permanere || in sacerdotio, sicuti est et a sanctissimis patribus et archiepiscopis definitum, utique eo anathematizante Nestorium et Eutychen et ea quæ impie sapuerunt.

173 EVNOMIVS EPS NICOMEDIAE D: Iam quidem ex his quæ relecta sunt, innoxius approbatus est || reuerentissimus || Ibas. in quibus etenim dicendo male culpare uisus est beatissimum Cyrillum, in postremis recte confessus illa || in quibus || culpauerat, refutauit. unde et ego anathematizantem eum Nestorium et Eutychen et impia eorum dogmata et consentientem his quæ a sanctissimo archiepiscopo Leone scripta sunt, et || huic || uniuersali synodo dignum esse episcopatu decerno.

174 IOHANNES EPS || SEBASTIAE || ET SELEVCVS EPS AMASIAE ET CONSTANTINVS EPS || MELETINVS || ET PATRICIVS EPS TYANORVM ET PETRVS EPS GANGRORVM ET || ATARBIVS || EPS TRAPEZVNTIS HABENS ET LOCVM RVI EPI DOROTHEI NEOCAESARIAE DD: Definitio reuerentissimorum episcoporum Photii et Eustathii demonstrat innoxium reuerentissimum Ibam, similiter autem et eius abnegatio facit nos || ad eum recipiendum || proniores. amica etenim semper est domino Christo clementia. unde secundum || iudicium || sanctorum præsulum et totius sancti concilii iustum decernimus eum et nos recipere gradum episcopatus.

175 FRANCION EPS PHILIPPVPOLITANVS ET BASILIVS EPS TRAIANVPOLITANVS DD: Qui in iudicio neque præsens fuit, || sed || neque aduocatus est, || eum || nullo modo lædi per sententiam quæ aduersus eum prolata est, iudicamus.

7—12 ex Φa *adferuntur a Vigilio præter Coll. Auell.* 83, 248 *ibidem* 270 [*Vig.*1] *et t.* IIII 2 *p.* 160, 17 [*Vig.*2], *ex aliis uersionibus a Facundo* 5, 1 *p.* 710 *et* 6, 1 *p.* 722. 7, 5 p. 738a *et in Concilio quinto* L V 516 = *M* VIIII 307 13—17 *adfert Vigilius t.* IIII 2 *p.* 159 [*Vig.*2]

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDMV*], Φr [= *CY*]

VERSIO ANTIQVA 2 finita Φa*PMVUVig.*1, *corr. U* iba epō [epm̄ *U*] Φac*U* Iba *Vig.*1 4 haberi [habere *D*] Φac*UVig.*1 4/5 sicut Φa*PDU* 5 sc̄is *BND* 5/6 anathematizantem *RPUVig.*1 anathemantem *BN* 8 uenerabilis Φac*UVig.*1·2 9 beatum *BN* in quibus Φcr quæ Φa*PU* in quibus culpatus est *Vig.*1 quæ culpauerat *Coll. Auell.* 83, 270 *et Vig.*2 12 et huic Φr et hac *RBDV*corr*Vig. Coll. Auell.* 270 et ab hac *Vig.*2 et hanc *NPMVU* ad hanc et *A* et hæc *Vig.*1 *codex* 13 iohannis *RADU* sabastiæ Φa 13/14 meletinus *MV*Φr*U*corr melentinus Φa melenetinus *U* melitinus *D* meletenus *APVig.*1 14 grangrorum *B* grangorum *N* gangreorum *A* artanius *RBUVig.*2 arcanius *P* artanus *N* uranius *MV* 15 dixit *BNMV* 17 ad — recipiendum Φr*D*mg in eo [eodem *MV*] quod receperit Φac*UVig.*1·2 18 sententiam [sentiam *A*] Φac*UVig.*1 21 philippopolitanus *R*Φc*UVig.*1 filopopolitanus *BN* traianopolitanus *R*corr*BNAPUVig.*1 traianopolis *D* tracianopolitanus *R* tracianupolitanus *C* dixit *BN om. C* 22 sed *om.* Φac*UVig.*1 eum *om.* Φac*UVig.*1 lædi eum *DVig.*1 *om. U* 23 per sentiam *RB* presentiam *NA* præsentia *PU*

1 melitius *U* uenerabilis episcopus *Vig.*1 *om. D* larissis *MV* clarissæ *Y* epi reui *AMV* Apamiæ Syriæ *Vig.*1 2 sanctis et reuerendis [?] *Vig.*1 reuerentissimo *om. PU* 3 eps reuerentissimus *U* relictorum *DU* fide *C* 4 sacerdotium *DU* 4/5 sicut et sanctissimi archiepiscopi decreuerunt *Vig.*1 5 et1 *om. PDMU* ac definitum *A* eum *PU* et eo [ego *M*] *MV* 6 et1 *om. MV* impie] ipsis *A* 7 *inscr.* adprobatio eple ybe et subscriptio eunomii *MV* reuerentissimus episcopus *Vig..*1 nicomidiæ *D* relata *M* 8 enim *Vig.*1 10 anathematizante *MV* 11 meorum *P* 12 episcopato *A* in episcopatu *PU* 13—15 uenerabilis episcopus *ubique Vig.*1 13 amarie *MV* 14 et2 *om. PU* petrus uenerabilis eps *D* atarbius uenerabilis eps *D* 15 habens et] habentibus *A* et *om. PDU* neocæsareæ *PU* 16 thotii *D* demonstrant *PU* 17 proniores] proprioris *D* prioris *A* 19 patrum præsolum *A* eum *om. A* 21 fracion *U* uenerabilis eps *DVig.*1 uenerabilis episcopus *Vig.*1 23 per prolatam aduersus eum sententiam adprobamus *DVig.*1. . . [*fere quinque litteræ abscisæ*] prolata est iudicamus *D*mg

176 || NVNECHIVS || REV EPS LAODICIAE PHRYGIAE D: || Condefinimus || ea quæ definita sunt a sanctis patribus de Iba || reuerentissimo ||.

177 FLORENTIVS EPS SARDEORVM || LYDIAE || D: Et ego || eadem || colloquor his quæ præfata sunt de Iba reuerentissimo episcopo.

178 EVSEBIVS REV EPS DORYLAEI D: Tantis patribus || sanctis || episcopatum reuerentissimo Ibæ reddentibus et ego consentio.

179 OMNES REVV EPI CLAMAVERVNT: Omnes eadem dicimus: Nestorium modo anathematizet, Eutychen et eius dogma modo anathematizet.

180 IBAS REV || EPS || D: Et iam || in || scripto anathematizaui Nestorium eiusque || dogma || et nunc anathematizo eum decies milies. quod enim semel cum satisfactione fit, si fiat decies milies, non contristat. et anathema et || ei || [Nestorio] et Eutychi et unam || dicenti || naturam. et omnem qui non sapit || sicut || hæc sancta synodus, anathematizo.

181 MAGNIFICENTIS ET GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Quæ iudicata sunt a || sancto || concilio de Iba reuerentissimo episcopo, propriam fortitudinem retinebunt. || legi legimus legit ||

EXPLICIT ACTIO DECIMA INCIPIT ACTIO VNDECIMA

1. 2 29. m. Oct. a. 451 Consulatu domni nostri Marciani pp augusti et qui fuerit nuntiatus, IIII K Noub in Calchedona secundum iussionem || diuinissimi || et piissimi nostri domini conuenientibus in sanctissima ecclesia sanctæ martyris Euphimiæ magnificentissimis iudicibus et sancto et uniuersali concilio ex diuali decreto in Calchedonensium ciuitate collecto et residentibus omnibus ante cancellos sancti altaris

---

Φ[a] [= *RBN*], Φ[c] [= *APDMV*], Φ[r] [= *CY*]

d. 28 m. Mart. a. 565 SVBSCRIPTIO RVSTICI CONT [CONST *CD*[mg]] V K APRL IND XIII FER V⟨II, V *CD*[mg]⟩ *CD*[mg]

In Acum codice [codicem *CD*[mg]] post hanc subsequitur: et de beato Theodoreto [teudoreto *D*[mg] teudereto *C*[mg] *scilicet ualebunt concilii decreta*]. in alio codice Græco: id est qui⟨a, qui *CD*[mg]⟩ iste [isto *CD*[mg] *scilicet Ibas*] est ortho⟨doxus, orto *CD*[mg]⟩. deo gratias *CD*[mg]

VERSIO ANTIQVA 1 munecius Φ[a] frigriæ *BN* condefinimus Φ[r] consentimus *DVig.*[1] peruidimus [preuidimus *V* peruidemus *PU*] Φ[a]*APMVU* his *DVig.*[1] 2 scissimo Φ[ac]*UVig.*[1] 3 lyciæ Φ[ac]*U*, *corr. D* ego *om. N* eadem *AMV*Φ[r]*D*[corr] adæque [eque *N*] Φ[a]*UVig.*[1] ad ea quæ *PD* 4 perfacta *B* facta *U* 5 scissimis Φ[ac]*UVig.*[1] 8 eius] ei *BN* 9 eps *om.* Φ[a]*ADMVVig.*[1], *corr. D* in Φ[r]*D*[corr] *om.* Φ[a]*APMV* ex *DVig.*[1] si *U* 10 dogmata Φ[ac]*UVig.*[1] anathematizat *BN* semel *om. N* 11 ei nestorio Φ[r] [*nomen delere prætermisit Rusticus*] nestorio Φ[ac]*Vig.*[1] nestorium *U* 12 eutychen Φ[a]*APMVU* dicenti unam *DVig.*[1] dicentes Φ[a]*P* dicentis *U* dicentibus *AP*[corr]*MV* sicut [sicut et *PU*] sapit Φ[a]*APMVUVig.*[1] *om. D* sicut *D*[corr] 14 sco et uenerando Φ[ac]*UVig.*[1] 15/16 legi — legit *om.* Φ[a]*PU* 16 legit *scripsi* legi *MVCD*[corr] *om. ADY*

1 laudicie *A* laodociæ *PDMVY* 1/2 a — patribus definita sunt *V* 2 reuo epo *Y* 3 consentio *DVig.*[1] his *om. A* 4 ibam reuerentissimum epm *PU* episcopo *om. MVYVig.*[1] 5 reu *om. APMU* larisse dorilei *CD*[corr] 7/8 anathematizet] anathematizet dogmata ipsius modo anathematizet *DVig.*[1] 8 et eutychen et *PVY* Eutychen — anathematizet *om. M* dogmata Φ[c] 9 et iam *om. D*, *corr. D*[mg] 10 quo *A* 11 fit] sit *C* si *om. A* et[1] *om. PC* et[2] *om. PDUVig.*[1] 12 et[1] *om. DU* omnes *PU* sapiunt *PU* hæc *om. Vig.*[1] 14 magnificentissimi et *om. DVig.*[1] 15 ibam reum epm *PU* episcopo *om. MV*

subscr. EXPLICIT — VNDECIMA *APC* EXPL ACTIO X INCIPIT XI *D* EXPLICIT ACTIO DECIMA SYNODI SVPRA IBA INCIPIT ACTIO VNDECIMA *Y* EXPLICIT AVDITIO SYNODI CALCHEDONENSIS VNDECIMA INCIPIT EIVSDEM CONCILII ACTIO DVODECIMA Φ[a] explicit actio decima incipit actio undecima s [sci *M*] synodi calchedonensis *MV* DO GRATIAS AMEN EXPLICIT ACTIO REVI EPI IBAE DECIMA *U*

VERSIO ANTIQVA 18 pap *B* 19 sacratissimi Φ[ac] nri domini [domni *V*] Φ[r] principis Φ[ac] 20 eufemiæ *BNPDY*

18 domini *A* 19 et piissimi *om. P* 21 decreto] concilio *M* congregato *P*

3 INGRESSVS BASSIANVS RVS PRIDEM FACTVS EPS IN EPHESIORVM METROPOLI ADHAERENTE SIBI ETIAM CASSIANO RVO PRBO || DD ||: Violentiam passus adii piissimum nostrum imperatorem eique supplicaui et direxit diuinas litteras ad sanctum et uniuersale concilium ut me || audiat ||. et quoniam omnia quæ mouentur in sancto concilio, diuinus apex præsente uestra magnificentia præcepit examinari, rogo uestram potestatem sanctumque concilium ut litteræ diuinæ legantur et mihi quæ sunt iusta, seruentur.

4 GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Litteræ diuinæ legantur.

Quibus traditis BERONICIANVS VD MAGISTRIANVS ET SECRETARIVS DIVINI CONSISTORII LEGIT

5 Imperatores Cæsares Valentinianus et Marcianus uictores triumphatores maximi semper || colendi || augusti sancto concilio quod sacro nostro decreto Calchedone collectum est. Bassianus reuerentissimus multa incongrua passus, quæ precibus eius his nostris diuinis litteris subditis continentur, petiit a uestra sanctitate hæc || discuti. || festinet igitur uestra reuerentia has nostras suscipiens litteras causam discutere et formam quæ uobis fuerit uisa, proferre.

6 GLORIOSISSIMI IVDICES DD: || Et || preces quæ subiectæ sunt, relegantur.

Idem relegit

7 Terræ marisque et totius humani generis dominis Flauiis Valentiniano et Marciano pp augustis supplicatio et deprecatio a Bassiano humili et pusillo episcopo. Omnis salus uiolentiam patientium post deum uestra tranquillitas est, præcipue autem sacerdotum Christi. quapropter et ego ad has preces || ueni || prouolutus uestigiis || uestris ||, ut mei misereamini. ea uero quæ in me præsumpta sunt, lacrimis et gemitibus plena et inenarrabilia esse noscuntur; sed ut breuiter pietati uestræ suggeram, quidam eorum qui sacerdotio funguntur, nec non et || alii || crudelia et interdicta legibus in || me || facere præsumpserunt et talia quæ neque a barbaris sunt aliquando commissa. spernentes || enim || dei timorem et inmaculatorum uirtutem mysteriorum, quam ex humillimis manibus meis dei misericordia susceperunt, || postquam || a nobis mysteriorum perfectio celebrata est, repente apprehendentes me et abripientes de sancta ecclesia plagis afficiebant ducentes et portantes in foro,

---

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDMV*], Φr [= *CY*]

VERSIO ANTIQVA 1 adherentem Φa*P*, *corr*. *N* 2 cassianum rēū pbm̄ *P* cassiono *R* casiano Φr episcopo *N* dixit Φac 4 possit [posset *D*] audire Φac, *corr*. *D*mg 6 ut — seruentur *om*. *P* sunt iuste *BN* sunt iustitiæ *D* iusta sunt *A* iusta *V* iuste *M*, *corr*. *V* 8 ueronicianus Φa*AMV* beronianus *C* 10 ualentianus *R* ualentianianus *Y* 11 colendi *om*. Φac, *corr*. *D* 13 petit *RAPVC* animaduertenda [enim aduertenda *A*] Φac, *corr*. *D*mg 16 etiam Φac 18 martiniano *N* 21 ueni *om*. Φac, *corr*. *D* 22 uestris adueni Φac 24 alia Φa*P* 25 me sicut dictum est Φac alia *BNPMVY*, *corr*. *Y* 26 enim *om*. Φac 26/27 uirtutum *BN* uirtute *A* 28 postquam enim Φac 29 arripientes *BNM* sancta *om*. *BN*

1 rēūs bassianus *A* basianus *D*Φr ephesorum *PMV* metropolim *AP* 2 etiam sibi *M* uiolentia *MV* passus sum *A* adii] ad *AD* 3 uniuersalem *PMV*, *corr*. *V* 4 diuinas *MV*, *corr*. *V* 5 apex] a *CD*corr præsentem uestram magnificentiam *P* ūræ *C* præcipit *D* 6 reseruentur *A* 7 p̄ *C* 8 vd̄] uidelicet *MV* 9 legit *om*. *CD*corr 10 *inscr*. diualia sacra ūāl et maī aug̃ *V* uictores et Φc 11 calchedona *ADY* 12 basianus *D*Φr multa et *APD* 13 eius *om*. *AP* subditus *Y* 15 forma *P* a uobis *MV* 18 terræque maris *A* flauii *MV* flauius *C* 19 pp̄] imperatoribus *Y* augusti Φr basiano *D*Φr 20 patientiam *MVY*, *corr*. *VY* 21 prouolutis *C* 22 ea] a *C* at *C*corr ego *M* 23 pietatis *A* 24 et^{2} *om*. *APD* 27 ministeriorum *MV* misericordiam *MV* 28 repente] recipiente *CD*mg 29 docentes *C*

aliquando quidem et recludentes me et gladiis perturbantes. in his itaque dum ipsius uitæ periculum sustinerem, furentes et abripientes pallium sacerdotii mei in sede posuerunt quendam ex his, qui et ipse præsumpserat ea quæ in me incongrue facta sunt || et || in locum meum. et post hæc quascumque res habueram mobiles uel inmobiles, abstulerunt et sicut uoluerunt, sibi partiti sunt. super hæc etiam multos hominum meorum diuersis plagis morti tradiderunt, ita ut funera ante ianuas sanctæ dei ecclesiæ quidam exponerent. quia ergo deo mihi teste et hominibus potentibus atque uenerabilibus, in nullo culpabilis extiti in his quæ || in me || dicta sunt atque in me præsumpta, supplico uestræ pietati et uoluor diuinis uestris sacratisque uestigiis quatenus sancire dignetur uestra cælestis potestas sacra uestra subnotatione missa ad sanctum concilium ut cognitio fiat inter me miserrimum et eos qui in me talia præsumpserunt atque dicunt aliquid se aduersum me habere. hoc insuper sancire uestram || diuinitatem || exoro ut nulli liceat exactionem mihi quandam inferre, donec terminus proferatur eorum quæ inter me et || aduersarios || aguntur, quoniam || uero || consuetudo illorum est hoc facere, ne in eos uidear præualere, et ut ea quæ mihi ab eis inferuntur uel a me dicuntur coram sacerdotibus in sancto concilio, uestris sacratissimis auribus referantur et ut detur nobis qui debeat quæ ab eis definita fuerint, effectui mancipare, ut his potitus consuetas orationes referam incessanter deo pro uestræ potestatis imperio.

8 GLORIOSISSIMI IVDICES $\overline{DD}$: Dicat Bassianus reuerentissimus nomina eorum qui ab eo sunt accusati.

9 BASSIANVS $\overline{REV}$ $\overline{D}$: Multi quidem sunt, princeps tamen horum ipse est qui nunc episcopus est Stephanus; hic enim et sedem meam tenet et res. et rogo omnia examinari; necessarium est enim potius sacerdotium quam possessiones. quæratur si quid peccaui; probent patres nostri et sicut || uolent, || decernant.

10 GLORIOSISSIMI IVDICES $\overline{DD}$: Stephanus reuerentissimus episcopus ad ista respondeat.

11 ST' HANVS $\overline{REV}$ $\overline{EPS}$ $\overline{D}$: Sunt hic episcopi Asianæ diocesis: ueniant, et probamus quæ nos ra sunt. est episcopus Magnisiæ Leontius, Mæonius episcopus Nyssæ, Proterius episcopus smyrnæ et ceteri qui hic sunt.

12 GLORIOSISSIMI IVDICES $\overline{DD}$: Interim tu responde.

13 STEPHANVS || $\overline{REV}$ || $\overline{EPS}$ EPHESI $\overline{D}$: Iste neque ordinatus est in Ephesum, sed uacante sancta ecclesia colligens seditiosorum turbam cum gladiis et aliis quibusdam

---

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDMV*], Φ^r [= *CY*]

VERSIO ANTIQVA 2 arripientes *BNM* 3 sedem *NP*^{corr} ipsi *B* 4 et^1 *om.* Φ^{ac} [= Γ] 7 quidam *om. R* 8 extitit *RNA, corr. RN* extitisti *D*^{corr} in me *om.* Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 12 p̄sumserint *N* 13 tranquillitatem Φ^{ac} 14 aduersarios meos Φ^{ac} 14—16 quoniam — dicuntur *om. M* 15 uero *om.* Φ^a*APDV, corr. D* eorum *BN* 20 reuerentissimus $\overline{eps}$ *N* 25 uolunt Φ^a*MV om. A* 29 episcopus *om. R* smyrnæ Φ, *est uitium exemplaris Græci pro* Μυρίνης 30 iterum *R* 31 $\overline{reu}$ *om.* Φ^{ac} ephesi $\overline{eps}$ *R*

1 me *om. C* perturbatis *A* 2 fures *MV, corr. V* 3 congrue *MV* 5 uel] et *D* 6 multas *P* 6/7 ita — quia *om. P* 6 funeras *MV, corr. V* 8 atque] ut quæ *P* 9 presumpta sunt *A* sacramentisque *CD*^{corr}, *corr. C* 10 dignentur *P* uestræ *AP* 11 cognotio *C* me *om. A* in me *om. AP* 12 se aliquid *Y* aliquid *AP* 13 ūr̄am sancire *D* ūr̄am *AP* uexationem *D* inferatur *P* 15 ut] aut *APDV, corr. DV* 16 eis *om. P* in] a *D* concilio uestris] uestro concilio *A* 17 inferantur *M* et ut] ut et *APD* 18 potius *APMV* 19 pietatis *P* 20 basianus *DY* 22 basianus *D*Φ^r principes *AM* 24 potius] tam *D* quærantur [quæruntur *P*] Φ^c*Y* 26 episcopus *om. A* 26/27 ad ista — $\overline{eps}$ *om. MV, corr. V* 27 $\overline{reu}$ *om. V*^{corr} $\overline{epi}$ hic *Y* diœcesis *Y* ueniunt *MV, corr. V* 28 ea quæ *D* 31 epheso *P*

eranariis superingressus est et sedit sibi. si hunc iudicat uestra magnificentia esse episcopum, alia ratio est. hoc ergo expulso secundum regulas et proiecto digne me quadraginta episcoporum Asianorum decreto et nobilium et plebis et totius reuerentissimi cleri et omnis ciuitatis ordinauerunt. hodie enim quinquaginta annos habeo in Ephesio clero.

14 BASSIANVS REV EPS D: Noli me circumuenire. ego et regulariter factus sum et ostendo hoc et a nullo depositus sum nec accusatus ab aliquo neque culpatus || ab aliquo, || sed ego a iuuenili ætate mea uixi pauperibus et ptochium feci et in eo posui septuaginta lectos et omnes languentes et ulceratos hospitio suscipiebam. Memnon autem, qui fuit episcopus Ephesi, inuidiam habens in istis, quoniam diligebar ab omnibus, || hæc || egit ut expellerer ciuitate, et immisit manus suas ut me ordinaret episcopum Euazorum, et hoc fecit, ego autem non acquiescebam. sed ab hora tertia usque sextam coram altari me plagis || expendit || et sanctum euangelium et altare sanguinibus est impletum. his || igitur || ita gestis ego permansi sic, neque ad ciuitatem uadens neque penitus ecclesiæ illi communicans in qua nominatus fueram, neque penitus ipsam ciuitatem uidens. mansi ergo sic. et contigit ipsum Memnonem finem uitæ suscipere. post hæc ordinatus est Basilius. is autem euocans concilium prouinciæ et agnoscens ab eis || uiolentiam || quam fueram passus, et quoniam machinatio fuit, in illa ciuitate alium ordinauit episcopum, mihi uero reddidit communionem et locum || episcopatus. || contigit iterum et hunc finem uitæ suscipere, me autem cum multa necessitate et ui inthronizauerunt in eadem ciuitate Ephesi populus et clerus et episcopi, quorum unus episcopus Olympius hic est. agnoscens autem hæc noster piissimus imperator repente hoc confirmauit et continuo per commonitorium aperte declarauit confirmans episcopatum. postea direxit || sacram || per Eustathium silentiarium quibus || iterum || confirmauit episcopatum. ueni autem in regia Constantinopolim et suscipiens nos idem rerum dominus, id est me et eum qui || erat in ipsa regia ciuitate, episcopum || Proclum, amicos nos fecit et communicaui cum eo et cum omnibus episcopis qui per singula tempora sunt reperti. et faciens || synodicam || idem sanctissimus Proclus direxit et ciuitati et episcopis et clericis. mansi itaque sic ego quattuor annis, ita ut decem episcopos ordinarem et multos clericos. et cum in pace degeremus, quæ etiam per relationem suam manifestauerunt ipsi reuerentissimi episcopi et reuerentissimus clerus piissimo nostro imperatori et perpetuæ augustæ, || et || placida uoluntate suscipiens

---

Φ^{a} [= *RBN*], Φ^{c} [= *APDMV*], Φ^{r} [= *CY*]

VERSIO ANTIQVA 2 et alia *B* 7 ab aliquo *om.* Φ^{ac} 11 hæc *om.* Φ^{ac} expelleret uiuitate *B* 12 euatzorum *R* euatzarum *B* euazzorum *N* 13 sexta Φ^{a}*APMV* expendit *D*^{mg} expendit adflixit Φ^{r} afflixit *BNPD*^{corr}*V*^{corr} adfixit *RAD* affecit *M* 14 igitur *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 18 uim Φ^{ac} 20 episcopatui Φ^{a} 25 sacra Φ^{ac} iterum *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 27 in ipsa — ciuitate erat EPS Φ^{a} 29 reperta *N* synodica Φ^{ac} 30 ut et *BNMV* [= Γ] 32 clericus *R* 33 et^{3} *om.* Φ^{ac} [= Γ]

1 herenariis *A* erinariis *D* heranariis *C* harenariis *PC*^{corr} 2 expulso] exploro *P* 3 et^{1} *om. P* et^{3} *om. P* 4 clerici *MVCD*^{corr}, *corr. V* 5 epheso *MC* 6 basianus *DY* nolite *A* ego et] et ego *C* 7 a *om. A* 7/8 neque culpatus ab aliquo *om. Y* 8 a *om. MV*, *corr. V* iuuenali *DMV*Φ^{r}, *corr. Y* poticium *A* 9 et^{1} *om. D* 11 elegit *A* a ciuitate *V*^{corr} 13 usque ad *ADY* altare *APMVY*, *corr. V* 14 impletum est *Y* et ego *A* 15 quam *A* quo *MV*, *corr. V* 16 neque ne *C* 18 euocans *om. MV*, *corr. V* prouinciale *MV* 19 ipsa *D* 20 et^{1}] in *P* 21 ui] VI *CD*^{mg} 22 EPS *P* 23 piis [*V*, *del. V* pius *M*] IIR piissimus *MV* piissimus noster *Y* 24 aperte hoc *D* 26 uenit *A* regiam *C* constantinopoli *DY* 27 episcopum *om. AP* 30 ego *om. M* 31/32 legationem *D* reuelationem *D*^{mg}

eorum pietas repente rescripsit mihi et ipsis sanctissimis episcopis et clericis et direxerunt per silentiarium. relectis autem || diuinis || syllabis omnes || nos || glorificauimus deum quia eorum pietas de ecclesiarum pace sic cogitat. crastina autem die missas celebrauimus omnes simul et post missas manus inicientes inclauserunt me et cum ui abripuerunt pallium sacerdotii mei et omnia bona mea et sumentes unum ex ipsis hunc Stephanum fecerunt eum episcopum.

15 STEPHANVS REV EPS EPHESI D: Iubeat uestra potestas episcopos qui sunt hic, uenire, ut appareat ueritas coram uestra magnificentia.

16 GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Pro qua re uocas reuerentissimos episcopos?

17 STEPHANVS REV EPS EPHESI D: Vt testentur de uniuersis quæ gesta sunt, quoniam ipse superintrauit in sanctam ecclesiam cum gladiis et eranariis et aliis quibusdam et sedit in sede et pro hoc expulsus || est || a sanctis patribus et a || sanctissimo || regiæ ciuitatis Romæ Leone et a beatissimo sanctæ memoriæ Flauiano Constantinopolitanæ urbis et ab Alexandrino et Antiocheno. ab his enim expulsus est. ecclesiastico enim iudicio mea humilitas constituta. cognouerunt omnes et consenserunt et sanctæ memoriæ Theodosius imperator et uniuersa synodus. pro his enim misit sanctæ memoriæ || imperator || Theodosius Eustathium primicerium silentiariorum ut cognosceret inter eum et clerum et pauperes qui ab eo iniustitiam fuerant passi. uenit in Epheso beatæ memoriæ Eustathius, tres menses fecit cognoscendo, || quædam || cognouit, et terminum quem decreuit beatæ memoriæ Eustathius, suscepit et || confessiones || exposuit, et clericis et pauperibus et ecclesiæ hæc manifesta sunt. sunt hic episcopi: ueniant hic et fateantur si aliter dico. iubeat ergo uestra magnificentia uenire eos. numquid cum eis ordinatus est? superintrauit ibi, hodie quattuor anni sunt, et Romanus episcopus eum deposuit et Alexandrinus eum damnauit. uideat epistulam scriptam a beatissimo papa Leone uestra magnificentia.

18 GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Confiteris reuerentissimum Bassianum quattuor annis obtinuisse sanctissimam Ephesiorum ciuitatis ecclesiam uelut episcopum?

19 STEPHANVS REV EPS EPHESI D: Velut tyrannus, non ut episcopus. quomodo enim optinere poterat qui per manus impositionem constitutus non est, sed cum gladiis est ingressus et sedit sibi? iubeat uestra magnificentia episcopos ingredi.

20 GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Ostendat Bassianus reuerentissimus si per synodum reuerentissimorum episcoporum et consueta lege Ephesiorum metropolis est constitutus episcopus.

Φ[a] [= *RBN*], Φ[c] [= *APDMV*], Φ[r] [= *CY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 16 Theodosium sanctæ memoriæ appellauit infelix *C*[mg]

VERSIO ANTIQVA 1 ipsi *BN* 1/2 dilexerunt *RY* dixerunt *D* 2 relictis *BN, corr. N* et relectis *A* sacratissimis Φ[ac] nos *om.* Φ[a]*MV* 4 mensas *N* incluserunt Φ[a]*MV* 5 arripuerunt *BNMV* adripuerunt *A* 10 ephesie *V om. RM* 12 est et Φ[a]*ADMVY* uenerabili Φ[ac] 14 ab[1] *om. BN* 15 constituta *om. R* constantinupolim constituta *P* constantinopoli *A* 16/17 et uniuersa — Theodosius *om. P* 17 imperator *om.* Φ[a]*ADMV, corr. D* 18 clericum *R* 19 et quædam Φ[ac] 20/21 cautiones [cautionem *A*] Φ[ac] 21 et[3] *om. RC, corr. R* 24 eum ēps *BN* 32 metropoli *DY om. R* 33 episcopus] est *NC, del. N*

1 scripsit *A* sc̄is *D* 2/3 glorificamus *DMV, corr. DV* 3 qui *MV, corr. V* 5 uim *MV* palleum *P* et[3] *om. A* sumentem *P*[corr] 6 unus *MV* eum *om. Y* 8 ūrām magnificentiam *PD* 9 iudices et amplissimus senatus *P* uocans *A* 11 ipse *om. D* erinariis *A* nerinariis *D, corr. D*[mg] crenariis *MV* arinariis *P* aranariis *C*[corr] 12 a[2] *om. A* 14 et[2] ab *D* 17 eustathius *MV* silientiarum *P* 18 fuerunt *MV, corr. V* 20 agnouit *MV* 21 et clericis *om. Y* et ecclesiæ *om. AP* sunt *om. D* 22 iubeat ergo *om. P* 24 alexaudrinum *MV* eum[2] *om. D* condemnauit *D* 25 uideat ergo *AP* 26 basianum *D*Φ[r] 27 sc̄issimum *A* sc̄am *C* 28 ut *C* 29 per *om. A* 30 sedet *A* ibi *AM* 31 basianus *DY* 32 es *P*

21 BASSIANVS REV EPS D: Euazorum ego neque factus sum neque profectus illic, sed uim passus denominatus || sum || episcopus. canones || manifesti || sunt. dicant patres si præiudicium est ordinari nec proficisci. ipsi dicant; nouerunt regulas. supplico ut audiar: interim præsumptio declaretur quia auctoritate sua clauserunt me, et tunc de sacerdotio || quærimus. || uiolentia primo quæratur.

22 STEPHANVS REV EPS EPHESI D: Supplico ut canones relegantur qui dicunt ut is qui in alia ciuitate ordinatus est, constitui non possit in || altera. ||

23 || GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Relegantur hi canones. ||

LEONTIVS REV EPS MAGNISIAE EX CODICE RELEGIT

24 REGVLA NONAGESIMA QVINTA. Si quis episcopus uacans || super || ecclesiam uacantem || semet ipsum iniciens subripuerit sedem præter perfectum concilium, hunc expellendum esse, || licet omnis populus quem || arripuit ||, eum || elegerit. perfecta || uero || synodus illa || est, cui interest et metropolitanus || episcopus. ||

IDEM REV || LEONTIVS || EX EODEM CODICE LEGIT

25 || REGVLA NONAGESIMA SEXTA. || Si quis episcopus ordinationem acceperit episcopatus et populo præesse decretus non acquieuerit ordinationi neque ei persuasum fuerit proficisci ad ecclesiam sibi commissam, hunc excommunicatum esse, donec coactus acquiescat aut quicquam de eo episcoporum prouinciæ synodus perfecta definiat.

26 GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Reuerentissimus Bassianus edoceat quis eum fecit episcopum.

27 BASSIANVS REV EPS D: Vnus eorum qui me inthronizauerunt, hic est Olympius. nescio alios, hunc recordor.

28 LVCIANVS REV EPS BIZAE D: Qui habuit ius, suscepit eum bonæ memoriæ Proclus; et suscepit eum beatæ memoriæ Theodosius piissimus imperator et uocans eos amicos effecit. sed tamen cur est expulsus?

29 STEPHANVS REV EPS EPHESI D: Beatus sanctæ memoriæ Flauianus expulit eum.

30 GLORIOSISS IVDICES DD: Quoniam memoria facta est Olympii reuerentissimi episcopi tamquam is inthronizauerit Bassianum reuerentissimum episcopum, || Olympius || si hæc ita sunt, nos edoceat.

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDMV*], Φr [= *CY*]

VERSIO ANTIQVA 2 sum.*om.* Φa manifestæ Φa*C* 5 quæremus Φa*D* 6 legantur *BN* quæ *BN* 7 alia Φac 8 gloriosissimi — canones *om.* Φac, *corr.* *D*mg releguntur *D*mg legantur *Y* 10/11 in ecclesiam uacantem prosiliat sedemque peruadat absque integro perfectoue [profectoue *R*] concilio hic abiciatur necesse est Φa *secundum uersionem Dionysii, cf. Turner, ecclesiæ occid. monumenta etc. 2 p. 283* 12 diripuit Φa *secundum Dionysium* abripuit Φc obripuit *Y* habere delegerit Φa *secundum Dionysium* 13 perfectum — concilium illud Φa *secundum Dionysium* antistes Φa *secundum Dionysium om. AP* 14 eps leontius Φac leontius eps *Y* 15 regulam Φa*A V*corr nonagesimam sextam Φa*V*corr XXVI *Y* 16 adquieuerat *B* acquieuit *C* 18 perfecte *BN* 22 is *R* iste *MV* 24 uizae Φa byziæ *D* 26 efficit *R* et fecit *MV* 29 episcopi *om. BN* 29/30 Olympius *om.* Φac, *corr. D*

1 basianus *DY* profectus sum *A* 4 audias *MV*, *corr. V* audiatis *D* [= Γ] declaratur *Y* qui *P* 5 nunc *MVY* 6 ut[2] *om. AP* 7 posse *P* 9 relegit ex codice *D* 10 uacans *om.* Φc 12 eum] etiam *P* 13 cui *om. A* et *om. MV* 14 eo *Y* 15 quis *om. D* 16 derectus *A* directus *A*corr ei *om. MV*, *corr. V* 20. 22 basianus *DY* 22 inthronizauit *MV* olympus *D* 24 quia *Y* 24/25 bonæ — eum *om. V* 24 bene *Y* 25 bonæ *DM* eos amicos eos *Y* [= Γ] 28 memorie *Y* olympi *DM* olymphi *Y* 29 intronizauerunt *PY* basianum *DY* 30 ita hec *Y* edoceant *P*

31 OLYMPIVS REV EPS THEODOSIVPOLIS D: Post mortem episcopi qui illo tempore fuit, in ciuitate in qua ordinatus sum episcopus Theodosiupolis, in ea degebam; mandauerunt mihi clerici eiusdem ciuitatis Ephesi dicentes: ueni hic, ut regulariter ordinationem suscipiat ciuitas, quoniam dormiuit sanctæ memoriæ Basilius, qui fuit episcopus. ego uero has litteras accipiens aduenì credens quia et alii reuerentissimi episcopi uocarentur. ante tres autem dies quam || ingressus || essem ecclesiam, ut is inthronizaretur, dum applicassem in quodam hospitio, sustinebam etiam reuerentissimos episcopos, ut regulariter secundum morem ordinatio proueniret. ut ergo primam et secundam et tertiam sustinui diem in hospitio et alter nullus || deo amicissimorum || est inuentus episcopus, dicebam: solus ego quid possum efficere? quoniam extra || subtilitatem || canonum est solum episcopum disponere ecclesiam et maxime tantæ metropolis. cum ergo hæc || loquerentur || mecum, circumdedit mansionem in qua eram, innumera multitudo || et || (noui enim quo consisto coram tanta potestate et coram altari) quidam enudans gladium, Holosiricus nomine, qui, puto, || comitianus || est, uenit et ipse et omnis multitudo et portantes me profecti sunt in ecclesiam. et ita cum ducentis aut trecentis hominibus et me et ipsum leuauerunt ad sedem et inthronizatio celebrata est. usque ad hoc quemammodum factum est, noui.

32 BASSIANVS REV || EPS || D: Mentitus est.

33 GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Si Proclus sanctæ memoriæ, qui fuit archiepiscopus regiæ Constantinopolis, suscepit Bassianum reuerentissimum et communicauit ei tamquam episcopo Ephesiorum metropolis, reuerentissimus clerus sanctæ Constantinopolitanæ ecclesiæ nos edoceat.

34 THEOPHILVS REV PB CONSTANTINOPOLIS SCAE ECCLESIAE D: || Vt || coram deo, et suscepit eum sanctæ memoriæ Proclus communicantem et synodalibus litteris honorans dimisit eum ad Ephesum et in diptychis posuit eius nomen et recitabatur usque || ad || modicum tempus.

35 OMNES REVV CLERICI SCISSIMAE CONSTANTINOPOLITANAE ECCLESIAE DD: Et nos hæc dicimus; suscepit enim eum et communicauit ei beatæ memoriæ Proclus et fecit synodicas litteras et in diptychis eum posuit.

36 GLORIOSISS IVDICES DD: Nunc Stephanus reuerentissimus episcopus dicat quemammodum nouit Bassianum reuerentissimum episcopum ab episcopatu remotum et si ipse per synodum ordinatus est.

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDMV*], Φ^r [= *CY*]

VERSIO ANTIQVA 1 theodosiopolis Φ^a*ADMVY* 2 theodosiopolis Φ^a*ADMVC*^{corr} 3 eius *N* 6 ingressurus Φ^a*MV* egressus *P* 9/10 reuerentissimorum Φ^{ac} 10 *ante et post* dicebam *haud pauca in exemplari Græco uersionis* Φ^a *exciderant neque uel a* Φ^c *uel a* Φ^r *suppleta sunt* 11 suptilitate Φ^a*AP* 12 loquerer Φ^{ac}, *corr. D* 13 et *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 14 altare Φ^a*AMV*Φ^r, *corr. C* altarem *P* 14/15 comitiacus Φ^a 15 et^1 *om. R* 18 eps *om.* Φ^a*A* [= Γ] 20 reuerentissimum epm *RD, corr. D* 20/21 metropolitanæ *RD, corr. D* 23 scæ ecclesiæ *om. R* scæ *om. P* ut *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 25 diptychis *C*^{corr} diptychiis *C* dypticiis Φ^a*PDMY* dipticiis *AV* ad *D*Φ^r ante Φ^a*APV om. M* 29 dyptychis *C*^{corr} dyptychiis *C* dypticiis Φ^a*PDMY* dipticiis *AV*

1 olympus *D* in illo *AM* 2 qua et *Y* episcopus *om. AP* 3 ciuitatis *om. MV* dicentes *om. AP* 5 suscipiens *D* 7 his intronizarentur *M* his inthronizarem *V* quondam *V* 8 ut — secundum *om. A* 10 eporum *MV* 13 in quo *MV* quod *A* 14 olosericus *V* olesericus *M* 16 duocentis *AM* et^3 *om. APD* ipso Φ^c, *corr. V* 17 factus *P* 18 basianus *D*Φ^r 20 basianum *DY* 21 epm *D* sanctæ *om. P* 22 doceat *PMV, corr. V* 26 modum *C* 27 hoc *D* 28 enim *om. A* 29 posuit eum *D* 30 episcopus *om. APD* 31 basianum *DY* 32 si *om. MV, corr. V*

STEPHANVS REV EPS EPHESI D: Relatum est || ad episcopum || Alexandrinæ ciuitatis || sanctæ || memoriæ Theodosio principe scribente illic, allatæ || sunt || litteræ a beatissimo et sanctissimo papa Romano quatenus istum esse non oporteret episcopum, et manifestæ sunt litteræ. iubete uenire notarios, ut declaretur quomodo remotus est et quomodo ego sum ordinatus. nos propter fidem uenimus: numquid sciebam quoniam hoc potuisset emergere? semel finem accepit causa. uenit silentiarius ibi, tres menses fecit cognoscens inter eum et clericos; clarent ea quæ definita sunt.

38 BASSIANVS EPS D: Stephanus presbyter meus fuit, quattuor annis mecum missas celebrabat, mecum communicabat et communicabat a me tamquam ab episcopo. et ipsa die qua reclauserunt me, simul communicauimus et abripuit me et inclausit me et ista sum passus. per uirtutes dei, aquam quæsiui et non mihi dederunt. tribus mensibus habuerunt me clausum, episcopi autem qui a me ordinati sunt, ipsi et hunc ordinauerunt episcopum, dum essem inclausus. si non sum ego episcopus, neque illi qui a me sunt ordinati, esse debent episcopi neque clerici.

39 CASSIANVS PRB QVI || FVIT || CVM BASSIANO RVO D: Media ebdomada coegit nos et introduxit in baptisterio Stephanus reuerentissimus episcopus et Mæonius et dederunt mihi euangelium et coniurauerunt me et dixerunt: ueni, iura mihi non discedere || ab || eo, sed uiuere cum eo et mori cum eo et || non || tradere eum. dixi: hodie xxv || anni || communico Constantinopolim negotium agens et deus est qui nouit quia numquam iuraui alicui: et nunc dum presbyter sim, || cogitis || me iurare? qui sumentes euangelium dederunt et iuraui eis. et quinta feria de sancto pascha tollentes et ipsum || inclauserunt || et me occiderunt et || debilem || fecerunt calcibus et adduxerunt tres subdiaconos et uespere tulerunt et duxerunt me in || domo mea || et posuerunt me semiuiuum et || phlebotomauerunt || me. ut ergo non peierarem, hodie quattuor annos habeo errando mendicando Constantinopolim, ut non peierem nomen filii dei.

40 LVCIANVS REV EPS BYZAE TRANSIENS IN || MEDIVM || D: Obstrinxerunt nos reliqui episcopi || nobiscum || residentes ut unusquisque quod nouit in ueritate ad pietatem tendere, dicat. || et || licet ex nobis ipsis bonum esset hoc facere, uerumtamen dicimus quoniam quattuor annis operatus est in sede sine contentione, sine contradictione et ordinauit decem episcopos et clericos multos et communicauit ei qui

---

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDMV*], Φ^r [= *CY*]

VERSIO ANTIQVA 1 ad *om.* Φ^{ac}, *corr. D* epō Φ^{ac} alexandriæ *RPMV* 2 et scæ Φ^a sunt etiam Φ^a*APMV* 5 et ego *R* 6 causam *BNVC, corr. C* 11 recluserunt *BNDY* clauserunt *A* arripuit *BNV* clausit *BN* inclusit *MV* 12 uirtutem *BN* 13 clusum *B* 14 inclusus *BN* 16 erat Φ^a reuerentissimo epō *BNP* 17 meonis *B* 19 te ab Φ^a*MV* non *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 20 annis Φ^a*APMV* habens *RY* 21 cogetis Φ^a*PD* cogites *A* 23 clauserunt Φ^a debilem me Φ^{ac} 24/25 domum meam Φ^a 25 flemotumauerunt Φ^a flegotomauerunt *APD* flouctonerunt *M* ego *B* 26 perierarem *RA* peiorarem *B* pegerarem *C* 27 perierem *R* periarem *P* pergerem *A, corr. A* peierarem *NDV*^{corr}*Y* peiorarem *B* 28 medio Φ^a*D* 29 uobiscum Φ^a*V*^{corr} 30 et licet] elicet *P* licet Φ^a

2 scissime memoria et *C* scribendo *MV, corr. V* illi *P* 3 papæ *P* iustum *D* oportere *DY, corr. D* 3/4 eum esse epm *D* 4 litteræ *om. A* declinaretur *D*^{mg} 5 ordinatus sum *P* 9 basianus *DY* reū eps *P* 9/10 missas — mecum *om. M* 10 communicabatur *C* 16 casianus *DC, corr. D* basiano *D*Φ^r obdumada *A* cogit *A* collegit *D, corr. D*^{mg} coegimus *P* nos *om. PY* 19 sed — eo^a *om. P* uenire *D* 21 suin *Y* me *om. C* 23/24 calchecibus *A* 26 habeo quattuor annos *V*^{corr} quattuor annos Φ^c, *corr. D* 27 non *om. A* 28 bizyæ *D, corr. D* nos *om. Y* 29 sedentes *A* unus quis Φ^c, *corr. V* 30 contendere *P* cx] et *V* esse *APMV* 31 dicemus *D*

nunc est episcopus Stephanus, cum esset eius presbyter, et omnes reliqui clerici. et quomodo possibile est || nunc || Bassianum expelli præter consequentiam || regularem, cum || præcipue beatissimus Proclus regiæ Constantinopolis episcopus ei communicauerit et per synodicas litteras firmauerit eius episcopatum?

41 MELIPTHONGVS REV EPS IVLIANOPOLIS TRANSIENS IN || MEDIVM || D: Oportebat eum qui quattuor annis sine contentione episcopatum obtinuit, || aut || accusari aut || sic || sine iudicio non iactari. et quoniam et ego coniuratus sum ab episcopis iuxta me sedentibus quatenus transiens in || medium || dicam ea quæ cunctos mouent, tamquam os effectus reliquorum residentium episcoporum ex persona cunctorum hæc refero et sancto concilio et uestræ potestati quæ Lucianus reuerentissimus || episcopus || dixit.

42 STEPHANVS REV EPS D: Sanctissimus archiepiscopus Leo Romanus hunc damnauit, quoniam præter regulas factus est.

43 CECROPIVS REV EPS SEBASTOPOLIS D: Domne Stephane, cognosce quantum potest Flauianus beatæ memoriæ et post mortem.

44 REVV EPI ET CLERICI CONSTANTINOPOLITANI CLAMAVERVNT: Veritas sic habet; omnes hæc ipsa dicimus. Flauiano æterna memoria. ecce ultio, ecce ueritas. Flauianus post mortem uiuit. martyr pro nobis oret. Flauianus post mortem fidem exposuit. Flauianus hic est; orthodoxus hic est. multos annos imperatori. Flauianus nobiscum iudicat.

45 GLORIOSISS IVDICES DD: Omnibus examinatis de Bassiano et Stephano reuerentissimis, relectis etiam canonibus, dicat sancta synodus de episcopatu Ephesio quid ei uidetur.

46 RVV EPI CLAMAVERVNT: Iustitia Bassianum uocat. regulæ ualeant.

47 GLORIOSISS IVDICES DD: Nobis quidem uidetur neque Bassianum reuerentissimum dignum existere ut sit Ephesiorum ciuitatis episcopus, quoniam ex inuasione uiolenta episcopatum sibimet uindicauit, neque Stephanum reuerentissimum episcopum, qui per coniurationes et || tales adinuentiones || episcopatum sibimet acquisiuit; iustum uero esse ut eligatur alter, qui et fidem integre sciat et uita noscatur ornatus, ut esse possit episcopus. totum autem concilio sancto relinquimus, quatenus sententiam quæ in hac causa fuerit uisa, depromat.

48 SCA SYNODVS CLAMAVIT: Hæc iusta sententia est. hoc dei iudicium est. Christus iudicauit causam. deus per uos iudicat. hæc sententia Christi est. canones et leges uos custoditis. multos annos iudicibus. multos annos concilio.

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDMV*], Φ^r [*CY*]

VERSIO ANTIQVA 2 nunc *om.* Φ^{ac} 2/3 regularum Φ^{ac} [= Γ] 3 cum $\Phi^r D^{corr}$ dum $\Phi^a MV$ *om.* *APD* 5 medio Φ^a 6 aut non $\Phi^a A^{corr} PDMV$ sic *om.* Φ^a 7 iactare *BN* 8 medio Φ^a 10/11 episcopus *om.* $\Phi^a APMV$ 17 ecce^2] et *NMV* 22 relictis *BN*, *corr.* *N* et nunc relectis *MV* 28 similes excogitationes Φ^{ac}, *corr.* D^{mg} 29 cognoscatur *R* noscat *y* nesciatur D^{mg} 30 relinquamus *RPMV* relinquemus *D* reliquimus *A*

1 eius *om.* *A* 2 basianum *DY* 5 melypthogus *A* melytongus *M* mellyptongus *C* iulianopolis EPS *D* iulianupolis *Y* 6 accurri *MV*, *corr.* *V* 8 mouent] nouit *P* 9 os *om.* *M* et ex *P* 10 pietati *P* 12 EPS ephesi *Y* Leo *om.* *P* 13 regulam *V* regula *M* 14 REU *om.* *Y* potes *Y* post *D* 15 flauianum *D* 17 dicemus *D* flauiani *D* 19 est^2 *om.* *C* 21 basiano $D\Phi^r$ 23 eis *D* uideatur *Y* 24 basianum *DY* maneant *P* 25 basianum *DY* reuerentissimum *om.* *A* 26 uiolentia *AC* uiolentiaque C^{corr} uiolentie *D* 27 reuerentissimum *om.* Φ^c 29 uerum *P* et ornatus D^{corr} 30 posset *D* 31 fuerat *D* fuerint *P* uisa *om.* *P* 32 est^1 *om.* *P* hoc *V in ras.* uix *M* est^2 *om.* *P*

49 PASCASINVS REV EPS OPTINENS LOCVM APOSTOLICAE SEDIS D: Clarent quæ ab uniuerso concilio dicta sunt: quid de hac causa siue personis uideatur, et || nostram || et horum est confirmare || sententiam.

50 ANATOLIVS REV ARCHIEPS CONSTANTINOPOLIS D: Eos qui se contra legem sponsæ Christi Ephesenæ ecclesiæ coniunxerunt, hos decenter || legibus suis || [eius] expellit. igitur et qui insiluit sedi Bassianus reuerentissimus episcopus et qui post illum || inordinate || semet ipsum immisit Stephanus reuerentissimus episcopus quietem habeant cessantes ab operatione || eiusdem || ecclesiæ; dabitur autem Ephesiorum metropoli episcopus a deo monstratus et ab omnibus qui pascendi sunt, eligendus ad ordinationem episcopatus, qui recte uerbum prædicet ueritatis, memoratis || scilicet || dignitatem episcopatus habentibus et communionem necessariisque salariis, || quæ || a sanctissima consequentur || ecclesia.

51 SCA SYNODVS EXCLAMAVIT: Hæc iusta sententia. hoc iustum iudicium est.

52 EVSEBIVS REV EPS DORYLAEI D: Inuasio reuerentissimi Bassiani || euersionem || habet ex regulis, etiam inordinate facta ordinatio in || Stephanum ||: unde, si uidetur, ambo debent Ephesiorum metropolis episcopatu uacare, || ordinari || autem regulariter debet episcopus prædictæ metropoli uita et fide conpositus.

53 ASIANI REVV EPI PROSTRATI DD: Miseremini nostri; nos supplicamus sanctum concilium ut misereatur filiorum nostrorum, ne || forte || propter nos et nostri filii moriantur, ut nobis clementia condonetur uel || si Bassiano || in electione malorum. || suadeat || aliquis hic || ordinari, || et filii nostri moriuntur et ciuitas || deperit ||.

54 GLORIOSISS IVDICES DD: Quoniam secundum uoces sancti concilii neque Bassianus neque Stephanus reuerentissimi episcopi in Ephesiorum ciuitate sunt digni, Asiani autem episcopi hic reperti dicunt, si hic ordinetur alter episcopus, Ephesiorum conturbari ciuitatem, dicat sancta synodus ubi uolunt episcopum Ephesenæ sanctissimæ ecclesiæ canones ordinari.

55 REVV EPI CLAMAVERVNT: In prouincia.

56 DIOGENES REV EPS CYZICI D: Consuetudo hic habet. si factus fuisset a Constantinopolitano episcopo, non habuerunt hæc agi. ibi enim salgamarios ordinant et propterea || euersio || fit.

57 LEONTIVS REV EPS MAGNISIAE D: A sancto Timotheo usque nunc uiginti septem episcopi facti sunt, omnes in Epheso sunt ordinati; solus Basilius uiolenter hic factus est et multæ cædes hinc ortæ sunt.

Φ[a] [= *RBN*], Φ[c] [= *APDMV*], Φ[r] [= *CY*]

VERSIO ANTIQVA 2 nrā Φ[a]*DMV* nostræ *AP* et[2] *om. A* 3 esse *N* sententia Φ[a]*ADMVY* 5 ephesinæ Φ[ac]*C*[corr]*Y* legimus Φ[r]*D*[mg] lex Φ[ac] suis eius *CD*[mg] uir eius *Y* eius *delere prætermisit Rusticus* eius Φ[ac] 6 insiliuit *BN*Φ[c]*Y* 7 in ordine Φ[a]*D* in ordinem *A* in ordinationem *P* 8 eius Φ[a]*MV* 9 parcendi *R* 10 ordinationem Φ[ac] ornationem *CD*[mg] orationem *Y* 10/11 scilicet et Φ[a] 12 quæ *om.* Φ[ac] consequentur Φ[r]*D*[mg] consequantur *MV* consecuturis *BN* consecuturus *R* consecuturi *APD* 14 conuersionem [conuersationem *APD*] Φ[ac] 15 stephano Φ[a]*PD* stephanom *Y* 16 ordinare Φ[a]*MV* 19 forte *om.* Φ[a] [= Γ] 20 si *om.* Φ[a] basiano *DY* bassianum Φ[a] 20/21 suadeat [ΠΕΙΣΕΙ *pro* ΕΠΕΙ ΕΙ] *AMV*Φ[r]*D*[mg] audeat *D* nam si Φ[a] [= Γ] 21 hoc *B* huc *C* ordinetur Φ[a] [= Γ] perit Φ[a] 25 uiuitatem *B* ephesinæ [ephesianæ *N*] Φ[a]*ADMVC*[corr] 28 diogenis *RAD* 29 salgamarius *BN* salmagarios *R* 30 mutatio Φ[ac], *corr. D*[mg] 32 solus et *BN* 33 hic *RA* 6 basianus *D*Φ[r] 9 epo *MV* hominibus *PD* 10 epis *D*[mg] rectum *P* 11 dignitatem *om. Y* 13 est *om. P* 14 basiani *DY* 15 etiam] et *Y* in ordinatione *AP* in *V in ras., om. DM* 16 uacari *Y* 16/17 debet regulariter *D* 17 fidem *V* 19 nostrorum *om. Y* 20 clementiæ *C* lectione *A* 22 uocem *MV* basianus *DY* 23 in *om. A* 25 uolent *Y* 28/29 constantino politanum epm *A* constantinopoli eps *MV* [= Γ] constantinopolim *P* 31 magnasiæ *V* septem *om. P* 32 hic uiolenter *DY*

58 PHILIPPVS REV PRB CONSTANTINOPOLITANAE || SCISSIMAE || ECCLESIAE D: Sanctæ memoriæ Iohannes episcopus Constantinopolitanus quindecim episcopos deposuit profectus in Asiam et pro eis alios ordinauit. et Memnon hic || ordinatus || est.

59 AETIVS ARCHIDIACONVS || CONSTANTINOPOLIS || D: Et Castinus hic ordinatus est. Heraclides et alii cum uoluntate nostræ urbis archiepiscopi ordinati sunt. Basilium similiter beatæ memoriæ Proclus ordinauit, et beatæ memoriæ quidem Theodosius imperator huiuscemodi ordinationi cooperatus est et beatæ memoriæ Cyrillus Alexandrinus episcopus.

60 REVV EPI CLAMAVERVNT: Canones obtineant.

61 CLERICI || CONSTANTINOPOLITANAE ECCLESIAE || CLAMAVERVNT: Ea quæ sanctorum patrum centum quinquaginta sunt, teneant. priuilegia Constantinopolis non depereant. ordinatio secundum morem ab archiepiscopo nostro fiat.

62 GLORIOSISS IVDICES DD: Perspicimus quia deliberatione opus habet sanctum concilium de ordinatione Ephesiæ episcopatus ecclesiæ: unde, si uidetur, cras hoc perfectius disponatur.

EXPLICIT ACTIO || VNDECIMA || INCIPIT || ACTIO DVODECIMA ||

1 Similiter tertio Kl. Nouembrium eodem consulatu in eadem sanctissima ecclesia residentibus supra scriptis magnificentissimis et gloriosissimis iudicibus et eodem sancto et generali concilio

2 GLORIOSISS IVDICES DD: Sollicitudo necessaria rei publicæ neglegitur nobis propter fidem in sancto concilio || continuo || occupari a diuino apice iussis. quia ergo multum nos a neccessariis rei publicæ causis abduci non est possibile, uelocem quæstionibus solutionem imponere festinantes primo ordine dicere sanctam synodum petimus si quid maius deliberauit de sanctissima Ephesiorum ecclesia utrum alium ei episcopum oporteat ordinari an certe Bassianum reuerentissimum episcopum recipere episcopatum an Stephanum reuerentissimum episcopum esse. omnia enim || quæquæ || eorum sunt, sicut nouit sancta synodus, hesterno die sufficienter examinata noscuntur.

ANATOLIVS REV ARCHIEPS CONSTANTINOPOLITANVS D: Mihi placet, si etiam concilio sancto uidetur, neutrum horum illius esse ciuitatis episcopum, sed alium ordinari,

---

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDMV*], Φ^r [= *CY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 2—3 Palladius in uita scī Iohannis contraria inquid C^{mg} 3 firmatus d. 2. m. Apr. 6 Theodosium beatum dixit Aetius C^{mg} *subscripsit* CONTVLI D ALTERO A KL APL *CD* 21 not 〈a. 565〉 causas de fide C^{mg}

VERSIO ANTIQVA 1 epṡ pbr *N* constantinopolitæ *BN* sanctissimæ *om.* Φ^a 3 ordinatus $\Phi^r D^{mg}$ confirmatus [= Γ] $\Phi^a ADMV$ consecratus *P* 4 constantinopoli *Y* constantinopolitanus Φ^a 5 alii qui *BN* basilius *BN* 6 moriæ *RN* 10 constantinopolitanæ *DMC* constantinopolitani $\Phi^a APV$ constantinopoli *Y* ecclesiæ *D om.* $\Phi^a APMV\Phi^r$ clamarunt *R* 16 VNDECIMA Φ^{cr} SYNODI CALCHEDONENSIS [CALCHIDONENSIS *R*] DVODECIMA Φ^a ACTIO^2 *om. BNDMVY* EIVSDEM CONCILII AVDITIO *R* XII s̄ concilii calcedoñ *V* XIII Φ^a 17 nouembris *R* nouembri *MV* 21 continue $\Phi^a APDV$ 23 in primo *BN* 25 reūm basianum *D* basianum *R*(*D*)*Y* bassinianum *B* basinianum R^{corr} bassilianum *N* beatissimum, *superscr.* bassianum *P* 26/27 quæcumque *BN* 29 epṡ *BN*

2 iohannis *AD* 3 est *om. P* 5 heraclidis $A\Phi^r D^{mg}$ heracriis *D* 11 constantinopolim *MV* 13 perspeximus Φ^r, *corr. C* deliberationem Φ^r, *corr. C* 14 ephesi *A* ephesine *MV* 15 deponatur *D* 18 super *P* 20 neglegetur *MV*, *corr. V* 21 iussi *MV* 23 primo ordinem dicere] primordii edicere *P* ordinem *A* 24 quis *MV* 24—26 — siorum — enim *V in ras.* 24/25 utrumque ei alium ordi epm̄ ordinari *M* 24 ei *om. AP* 25/26 recipere episcopatum *om. AD*, *corr. D* 27 hesterna *PY* 29 constantinopolis *Y* 29/30 mihi — uidetur *om. M* 30 neutrumque *M* eorum *MY* illis *AP* esse illius *D* illius *M* aliud *MV*, *corr. V*

eo quod præter canones sibimet episcopatum usurpauerunt, habentibus uidelicet eis dignitatem episcopatus et a sancta pascendis ecclesia.

4 PASCASINVS REV EPS OPTINENS LOCVM APOSTOLICAE SEDIS D: Bassianus uel Stephanus episcopi, sicut cognitio manifestauit, non bono ordine uterque Ephesiorum ecclesiam detinuisse noscuntur. hac ergo gratia, si omnis sanctissima synodus consentit, his remotis alter regulariter ordinetur.

5 LVCENSIVS REV EPS OPTINENS LOCVM APOSTOLICAE SEDIS D: Non est canonicum ambos esse.

6 IVLIANVS REV COENSIVM CIVITATIS EPS ET IPSE VICARIVS CVM ROMANIS APOSTOLICAE SEDIS D: Non debent ambo proici.

7 GLORIOSISS IVDICES DD: Quoniam sæpe nobis interloquentibus et poscentibus proferri sententiam de episcopatu sanctissimæ ecclesiæ in Epheso constitutæ perfecta responsio non est data, uenerabile et inmaculatum euangelium in medio proferatur.

8 Et allato sanctissimo euangelio in medio GLORIOSISS IVDICES DD: Similem petitionem rursus offerimus propositis || sanctis || euangeliis adhortantes uos neque duorum quemquam lædere, si forte quisquam eorum dignus est ut in memorata sanctissima ecclesia episcopatum debeat optinere, siue || si || uterque || indignus || est, declarare. unde secundum deum et secundum quod dignum est atque decens et utile sanctæ ecclesiæ, quæ sunt iusta, decernite.

9 ANATOLIVS REV EPS || CONSTANTINOPOLITANVS || D: Et dudum dixi: mihi uidetur, si etiam || sanctissimo || concilio placet, ut neuter eorum sit Ephesiorum ciuitatis episcopus, sed alius ex electione omnium qui pascendi sunt, ordinetur ad gubernandum episcopatum, eo quod ambo præter regulas sibimet episcopatum usurpauerunt; habere autem eos et dignitatem episcopi et communionem et ab ecclesia esse || pascendos. ||

10 PASCASINVS REV EPS OBTINENS LOCVM APOSTOLICAE SEDIS D: Hæc ipsa quæ semel disposui, et in præsenti dispono de memoratis, quorum uterque Ephesiorum suscepit ecclesiam. et propterea, si consentit omnis synodus, debet his remotis alter secundum canonum statuta decerni.

11 MAXIMVS REV EPS ANTIOCHIAE D: Absque regulis ambo ex his quæ relecta sunt, episcopatum obtinuerunt; quis autem eorum dignus est esse in ciuitate per clementiam, a sanctissimis prouinciæ episcopis est dicendum.

12 IVVENALIS || EPS || HIERVSOLIMORVM D: Perspicit sancta synodus pasci quidem eos ab Ephesiorum ecclesia, alium uero regulariter ordinari.

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDMV*], Φ^r [= *CY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 7 hic presbyter non legitur C^{mg}

VERSIO ANTIQVA 3 eps *om.* *N* 7 non *om.* Γ 13 responsio non] responsione *B* 16 sacrosanctis Φ^a adorantes *BN* 18 si *om.* $\Phi^a AD$, *corr.* *D* dignus $\Phi^a A$ 21 constantinopolis $\Phi^a MVY$ constantinupolis *P* 22 sanctissimo *om.* Φ^{ac}, *corr.* *D* 25 alendos Φ^a 28 consistit *N* 29 decarni *B* decernit *Y* 33 reuerentissimus eps $\Phi^a D$

1 epatum sibimet *A* uidelicet et *N* 2 episcopatus dignitatem *D* 3 basianus *DY* uel] et *D* 5 hæc $\Phi^c C$, *corr.* *V* si *om.* *Y* 7 lucentius *D* locum *om.* *C* sedis apostolicæ *D* canonum *Y* 7/8 ambo *MVY*, *corr.* *V* 9 eps coensium ciuitatis *MV* 12 proferre *D* epatus *MV* scæ *C* 13 uenerabilem *AMV*, *corr.* *V* 13/14 proferatur in medium *D* 13 medium Φ^c 15 ablato *M* in medio *om.* *A* similiter *C* 16 suos *Y* 17 ledi quemquam ledere *A* in *om.* *A* 18 dignus *PMV* 19 dicens *V* et^2 *om.* *C* 22 ut neuter] et ne uterque *P* 22/23 epatum *A* episcopi *Y* 23 lectione *AM* ordinentur *A* 25 et^1 *om.* *A* communicationem *P* 26 sedis apostolicæ *DM* 27 inoratis *MV* Ephesiorum] ecclesiarum *P* suscipit *A* 28 ecclesia *AI'* 30 regulas *AD* relata *M* 32 epis prouincie *M* dicendus *A* 33 d *om.* *C*

18 THALASSIVS REV EPS CAESARIAE CAPPADOCIAE D: Consentio interlocutionibus sanctorum patrum.

14 EVSEBIVS REV EPS ANCYRAE GALATIAE D: His quæ a patribus sunt decreta, consentio.

15 IVLIANVS REV EPS COENSIVM D: Secundum regulas quidem neuter esse debet, per clementiam uero synodus Asiana eligat || qui || possit esse.

16 EVSEBIVS REV EPS DORYLAEI D: Crede, absque regulis ambo sunt facti.

17 DIOGENES REV EPS CYZICI D: Qualis quisque || eorum || sit, plus sciunt || deo amicissimi || episcopi prouinciæ. dicant ergo illi secundum || reuerentiam || quam de dei timore habent, episcopatum quem oporteat optinere, ne in ciuitate seditio generetur.

18 ROMANVS REV EPS MYRORVM LYCIAE D: Consentio his quæ a sanctis patribus || sunt ordinata. ||

19 EVNOMIVS REV EPS NICOMEDIAE D: Et ego consentio in his quæ a sanctis patribus ante me definita sunt.

20 MARINIANVS REV EPS SYNNADORVM D: Regulariter neuter eorum esse debet.

21 ELEVTHERIVS REV EPS CHALCIDONENSIS D: Docuit nos cognitio quæ de episcopis facta est quia nullus eorum regulariter episcopatum Ephesiæ || detinuit || ecclesiæ.

22 GLORIOSISS IVDICES DD: Placet sancto concilio interlocutio deo amantissimi episcopi Anatolii et reuerentissimi episcopi Pascasini optinentis locum Romanæ apostolicæ sedis, qua declaratum est ambos quidem esse remouendos tamquam præter regulas factos, alterum uero ordinari; prædictos autem habere episcopi dignitatem a sanctissima || Ephesia || ecclesia || nutriendos ||?

23 SCA SYNODVS EXCLAMAVIT: Hæc pia interlocutio; hæc secundum regulas est.

24 DIOGENES REV EPS CYZICI D: Aliarum hæc melior est.

25 OMNES CLAMAVERVNT: Hæc iusta sententia; hæc omnibus placet. ambo absque regulis facti sunt: quæ canonica sunt, in his optineant. interlocutiones sanctorum episcoporum teneant.

26 GLORIOSISS IVDICES DD: Quoniam placuit uniuersis interlocutio deo amantissimi archiepiscopi regiæ Constantinopolis Anatolii et reuerentissimi episcopi Pascasini optinentis locum Leonis deo amantissimi archiepiscopi senioris Romæ præcipiens eo quod || utrique || contra regulas facti sint, neutrum eorum || denumerari || neque præesse sanctissimæ Ephesiorum ecclesiæ, et omnis || uero || sancta synodus contra regulas eos ordinatos edocuit et interlocutionibus reuerentissimorum episcoporum consensit, remouebuntur quidem a sancta Ephesiorum ecclesia Bassianus et Stephanus

---

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDMV*], Φ^r [= *CY*]

VERSIO ANTIQVA 3 anquire Φ^a qui *N* 5 quis Φ^a*MV* 7 diogenis Φ^a*AD* horum Φ^{ac} 7/8 uenerabiles Φ^{ac} 8 formidinem Φ^{ac} 9 timorem *RBAPM* 11—13 sunt — patribus *om. M* 11/12 ordinata sunt Φ^a*APDVY* 15 marianus *RM* marinus *AP detritum in Y*, Marinianus — dixit *om. y* 16 calchedonensis Φ^a*P* calchedonis [calcedonus *D*] *ADMV* calchedone *Y* 17 detentauit Φ^a*PMV* 22 ephesiorum Φ^{ac} nutriendi Φ^a nutriendis *APMV* 24 *om. A* diogenis *RD* est melior *BN* 29 passiani *B* passini *B*^{corr} 31 uterque Φ^{ac} sunt *NMVY* denominari Φ^a*PMV* 32 uero *om.* Φ^{ac} 34 basianus *RD* bassilianus *N*

1 thalasius *AC* cæsareæ Φ^c 4 rēū *om. A* 5 posset *M* 6 rēu *om. D* facti sunt *AP* 7 qualisque *D* qualiscumque *D*^{corr} sit] scit *D om. P* 8 prouinciæ *om. MV, corr. V* quamquam *MV, corr. V* 9 habeant *A* oportet *A* nec *M* 10 generatur *MV, corr. V* 13/14 *om. Y* 13 in *om. P* 15 debent *P* 16 quæ de] quod *A* 17 ephesine *M* 20 quia *A* quæ *CD*^{corr}, *corr. C* 21 regulis *P* autem *om. Y* et a *D* 23 regula *A* 24 aliorum *P* 25 placent *D* ambos *A* 29 et *om. A* episcopi *om. Y* 29/30 optinens *P* 31 factus est *D, corr. Dmg* 33 ordinatas *C* interlocutio *A* 33/34 consentit *AP* 34 remobuntur *APD, corr. D*

reuerentissimi, habeant autem dignitatem episcopi et ex reditibus memoratæ sanctissimæ ecclesiæ nutrimenti gratia et consolationis annis singulis solidos ducentenos accipiant; alter uero secundum regulas eiusdem sanctissimæ ecclesiæ episcopus ordinabitur.

27 OMNIS SCA SYNODVS EXCLAMAVIT: Hæc iusta sententia. hæc iusta forma. hæc bene sunt.

28 BASSIANUS REV EPS D: Quæ mihi abrepta sunt, iubete restitui.

29 GLORIOSISS IVDICES DD: || Quicquid || Bassiano reuerentissimo episcopo ex rebus competentibus ei direptum est siue || a || Stephano reuerentissimo episcopo || siue || ab aliis quibuscumque personis, hoc ei post iudiciales probationes ab his qui abstulerunt uel causa læsionis || fuerunt, || restituetur.

EXPLICIT ACTIO || DVODECIMA || INCIPIT ACTIO || TERTIA DECIMA ||

1 Consulatu domni || nostri || Marciani pp augusti et qui fuerit nuntiatus, || tertio || Kalendarum || Nouembris || Calchedone secundum iussionem || diuinissimi || et piissimi || domini nostri || congregatis in sanctissima ecclesia beatæ martyris Euphemiæ d. 30. m. Oct. a. 451

2 magnificentissimis gloriosissimisque iudicibus et sancto || uniuersalique || concilio per diuinam sanctionem in || ciuitatem || Calchedonensium congregato, residentibus

3 omnibus ante || sacri || cancellos altaris EVNOMIVS RVS || EPS NICOMEDIENSIVM || D: Preces obtuli piissimo orbis terrarum domino postulans ut priuilegia metropolis Nicomediæ secundum canones qui antiquitus optinuerunt, atque consuetudines conseruentur, et iussit uestram magnificentiam cum sancto concilio cognoscere et causæ terminum dare. rogo itaque ut cognoscatis preces meas et causam meam audiatis et mihi quæ sunt iusta, seruetis.

4 GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Relegantur preces.

BERONICIANVS VD MAGISTRIANVS ET SECRETARIVS DIVINI CONSISTORII LEGIT

5 Terræ marisque et totius gentis hominum dominis Flauio Valentiniano et Marciano pp augustis supplicatio et postulatio ab Eunomio episcopo et omni clero Nicomediensis metropolis sanctæ dei || ecclesiæ || catholicæ. Deus uobis imperium, ut omnes gubernetis, ad salutem orbis terrarum et pacem sanctarum ecclesiarum iuste donauit, quapropter ante omnia et per omnia, piissimi et || Christi amicissimi ||

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDMV*], Φr [= *CY*]

VERSIO ANTIQVA 2 ducentinos *RD, corr. D* duocentenos *AP* 7 basianus *RDY* arrepta *BN* abrepta *P* 8 si quid [quid *P*] Φac, *corr. D*mg basiano *RDC* 9 ab Φa*ADY* seu Φa *MV* 11 ei fuerunt Φa*MV* fuerant *A* 12 TERTIA DECIMA SYNODI [SYNODO *R*] CALCHEDONENSIS Φa ACTIO *om. DMY* COGNITIO EIVSDEM CONCILII Φa XIII S concilii calcedoñ *V* QVARTA DECIMA Φa 13 nostri *om.* Φa papp *BN* tertium Φa tertiu *P* 14 nouembrium Φa*MV* noembrium *A* sacratissimi Φac 15 domini [domni *Y*] nri Φr principis Φac 16 iudicibus *om. BN* et uniuersali Φa*D* 17 ciuitate Φac 18 sacros Φa *om. MV* sci altaris *M* eps *om.* Φa*MV* nicomedensium Φa 26 flauiano Φa*M, corr. R* et fll *D* 27 papp *BN, corr. N* imppr *Y* 27/28 nicomedienensis *N* nicomediensi *A* 28 ecclesiæque Φac 30 et — amicissimi *om. P* xpianissimi Φa*APMV*

1 habent *MV* 3 eiusdem — ecclesiæ *om. MV* 5 clamauit *P* 6 bonæ *Y* 7 abreptae *P* 8 de *D* 9 ei competentibus *D* est *om. P* 10 quibusque *A* ei *om. D* iudicabiles *M* 11 restituitur *A* 13 domini *AD*corr 14 calchedona *APY* et piissimi *om. P* 15 beati *C* euphimiæ *AMV, corr. V* 16 et gloriosissimis *APD* et gloriosissimisque *MV* 18 omnibus *om. AP* rus *om. MV* 19 urbis *A* 20 optenuerant *A* atque] ad *D* 21 causam *C* 23 erant *M* erunt *V* iusta sunt *Y* reseruetis *AD* 25 vd *om. MV* sacri *D* 26 marique *A* Φr 29 urbis *A* et — sanctarum *om. P*

principes, pro orthodoxæ et saluberrimæ fidei dogmatibus cogitatis, tam hæreticorum fremitus extinguentes quam || pia || ad lucem dogmata deducentes. unde prosternimur maiestatis uestræ uestigiis ut iubeatis arceri iniustitiam quæ aduersum nos a reuerentissimo episcopo Nicæno Anastasio est præsumpta, quatenus ualeamus congrua pace Christianis fruentes sine intermissione || mysteria || diuina perficere. memoratus enim reuerentissimus Anastasius neque timorem dei præ oculis sumens neque leges pietatis uestræ || reueritus || confundit et conturbat in || Bithyniorum || prouincia absque consuetudine formas ecclesiasticas et imperiales quæ hactenus || tenuisse || noscuntur, inuadendo iura quæ nobis pietatis uestræ legibus et ecclesiasticis sanctionibus sunt collata, quæ nullus aliquando præcessorum || eius || iubere aut mouere temptauit, solus autem hic || per cupiditatem || opprimere nos et conturbare || cœpit, in malis || fortitudinem gloriam esse credens, ita ut hac gratia huic sancto || et uniuersali || concilio libellos cogeremur offerre. sed quoniam audientia in || dilationem || cedit et formidamus ne forte dimisso concilio iura nostra uacuentur, supplicamus nutu uestræ maiestatis audientiam nostram sine dilatione fieri, ut dum inpetrauerimus quæ poscimus, consuetas orationes domino deo pro æterna uestra potestate soluamus.

6 GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Quid ad hæc reuerentissimus Anastasius allegat?

7 ANASTASIVS RVS || EPS || NICAEAE D: Accusauit me quasi ego aliquas nouitates inter hæc || introduxissem || aut uiolentiam || fecerim ||. quæ dicit, ostendat; ego autem e diuerso monstraturus sum quoniam abripuit parrœcias meas et multa quæ non est consuetudo facere || Nicomediensem ||, fecit in me et passus sum in omnibus. supplico archiepiscopo et iura mea examinari deposco secundum antiquitatem et regulas; nec ego enim aliquid amplius uolo.

8 GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Proprie dicat deoamantissimus Eunomius episcopus in quo iniustitiam ab Anastasio reuerentissimo episcopo passus est.

9 EVNOMIVS RVS EPS NICOMEDIAE D: Secundum consuetudinem quæ tenebat sub prioribus meis et eius, subiectas habeo in prouincia Bithyniorum ecclesias; reuerentissimus autem episcopus Anastasius clericos ecclesiæ Basilinopolis mihi subiectos excommunicauit, quod canonibus prohibetur.

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDMV*], Φr [= *CY*]

VERSIO ANTIQVA 1 tamquam *BN* 2 pie Φac 3 quam *NA* 5 mystirii a *A* ministeria Φa [= Γ] 7 metuens Φac, *corr.* *D*mg bytinorum Φa*A* 9 tenuere Φa*APD* tenere *MV* 10 eius episcoporum Φa*MV* [= Γ] 11 per cupididatem *om.* Φac 12 cœpit in malis Φr male cœpit Φac hæc *AMV om.* *B* 13 et uniuersali *om.* Φac, *corr.* *D* congeremur *R* congeremus *BN* cogeremus *N*corr*A* 14 dilatione Φa*MV* credit *BNA* cepit *M* 15 dilectione *B* dilationem *AP* 19 eps *om.* Φa 20 introduxi Φac, *corr.* *D* fecerit *Y* feci Φac 21 arripuit *NM* parrœchias *BNC*corr parrocias *ADMV* 22 nicomedensium *BNA* nicomidensium *R* niomediensium *PMV* nicomidiensium *D* 25 deo amatissimus *R* 28 bythinorum *RAC*, *corr.* *RA* 29 eps autem *BN* eps *D*

1 princeps *CD*mg cogitetis *M* 2 dogmate *A* 2/3 prosternimus *A* 3 maiestati *MV* magistati *A* arceri] celeri *P* aduersus *DM* 4 a *om.* *P* ruu epi *P* 5 feruentes *D* 6 reus eps *D* pro *C* 8 prouintiam *Y* consuetudinem *AP* consuetudines *D* formas et *Y* 9 pietas uestra *A* nrae *D*mg et *om.* *AMV* 10 collecta *AP* concessa *D* nullas *P* 11 hic *om.* *C* aut *Y* 14 formidamur *A* 16 poscemus *AMV*, *corr.* *V* 18 anastasius *om.* *A* 19 niceue *C* 20 quod *D* ostendam *Y* 21 me e *Y* *om.* *MV* 22/23 in omnibus *om.* *Y* 23 supplicio *PY*, *corr.* *P* 24 enim *om.* *M* amplius uolo aliquid *Y* amplius uolo *D* 26 iustitiam *C* sit ab — epo passus *D* 27 nicomidiæ *D* quem *MV* quod *D* tenebat *om.* *P* 28 eis *D* 29 anastasius dixit *P* basilinupolis Φr, *corr.* *C* basilianopolis *D* basianopolis *M* basinupolis *P*

10 ANASTASIVS RVS EPS NICAEAE D: Prius ostendat quia et Basilinopolis sub ipso est et quia ego clericos ecclesiæ excommunicatos effeci. hæc duo probet; ego autem ostendo Basilinopolim sub Nicæa || ex olim || esse. nam regio fuit eius || et || curia nouit et dicat curia sub quem fuit Basilinopolis aut si non fuit regio Nicææ.

11 GLORIOSISS IVDICES DD: Quomodo te monstrare promittis Basilinopolis sanctissimam ecclesiam sub Nicæa esse, utrum secundum canones an ex qualibet consuetudine?

12 ANASTASIVS RVS EPS NICAEAE D: Sicut Tatteus et Doris regiones sunt sub Nicæa, sic fuit ante || hoc || Basilinopolis sub Nicæa. imperator quidam Iulianus aut nescio quis ante eum fecit eam ciuitatem et sumens ex Nicæa curiales ibi constituit et consuetudo ex tunc hactenus obseruatur et si forte defuerit in Basilinopoli curialis, de Nicæa mittitur ibi et rursus de Basilinopoli transfertur in Nicæa et quæ cum prius fuisset regio, postea ciuitas || effecta est ||. ex illo uidetur episcopus Nicænus ibidem ordinasse et semel et secundo. et sunt epistulæ beati Iohannis episcopi Constantinopolitani ad Nicænum episcopum, ut iret et emendaret ecclesiam tamquam sibimet competentem. habeo litteras ad beatæ memoriæ Proclum. ostendo ego quanti a Nicæa ordinati sunt, et ostendat ipse quanti a Nicomedia ordinati sunt.

13 EVNOMIVS RVS EPS D: Neque || quidem || potest ostendere ordinationem se fecisse, quod etsi fecit semel per || subreptionem ||, secundum canones nequaquam mihi præiudicare potest.

14 ANASTASIVS RVS EPS D: Non ego, sed decessor meus fecit.

15 EVNOMIVS RVS EPS D: Semel fecit, sicut dicis, an frequenter? si semel fecit per subreptionem, || contigit forte || ut tunc non haberet episcopum metropolis Nicomedia et indiguit a Nicæno fieri; hinc nullum mihi præiudicium secundum regulas generatur. possum enim ego monstrare multos quidem a Nicomedia ordinatos, tu uero nescio si possis uel unum ostendere.

16 ANASTASIVS RVS EPS D: Quando ciuitas facta est Basilinopolis, qui prius ordinauit?

17 EVNOMIVS RVS EPS D: Quia excommunicauit clericos Basilinopolis mihi subiectos, possum ostendere. testem uoco sanctissimum || magnæ Constantinopolis || archiepiscopum, qui suscepit eos et reddidit eis communionem.

18 ANASTASIVS RVS EPS D: Non uere dicis.

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDMV*], Φr [= *CY*]

VERSIO ANTIQVA 3 ex olim *om.* Φac, *corr. D* 4 et¹ Φcr hæc Φa [= Γ] 7 tatteus Φa*V* tacteus *C* tatueuus *M* tactenus *Y* attatteus *P* actenus *AD* 8 hoc et Φa [= Γ] quidem *B* 11 et quæ] et quo *BN* quæ *D*, *corr. D; aut* et *aut* quæ *deesse debet* 12 est effecta Φac 16 ergo *BN* 17 quidem *om.* Φac, *corr. D* 18 subreptionem [abreptionem *APMV* obreptionem *D*, *corr.* Dmg] meam [nam *D om.* Dmg] Φac 22 forte contigit Φa 24 ego *om. B* nicomidia *R* 28/29 magnæ constantinopolis Φr megalopolis [melapolis *P*] Φac

1 eps *om. D* basilinupolis *P*Φr, *corr. C* basilianopolis *DM* 2 ego *om. P* feci *A* 3 basilinupolim Φr, *corr. C* basilianopolim *M* basilianopolis *D* nycena *M* 4 dicat] cat *MV*, *corr. V* basilinupolis *P*Φr basilianopolis *DM* 5 basilinupolis *P*Φr, *corr. C* basilianopolis *D* 6 nicæam *AP* nycena *M* 7 Nicææ *om. A* 8 basilinupolis *P*Φr, *corr. C* basilianopolis *D* 9 nicæna *A* 10/11 in — Basilinopoli *om. MV* 10 basilinupolis *AP*Φr basianopoli *D* 11 basilinupoli *C* basilinupolis *PY* basianopoli *D* nicæam *DC* 12 fuisse regi *A* 13 episcopi *om. V* 15 a *AD* beatæ memoriæ (= bm̄)] pbm̄ *P* 16 a¹ *om. A* nicææ *A* a² *om. C* nicomidia *D* 18 per *om. MV* 21 dicit *APD* 22 abreptionem *APMV* obreptionem *D* habere *A* habet *D* eps *MV* metropoli *Y* nicomediæ *AMV* 26 ATHANASIVS *C* basilinupolis *P*Φr, *corr. C* basilianopolis *D* 28 basilinupolis *P*Φr basilianopolis *D* 29 posse *P*

19 EVNOMIVS RVS EPS D: Da epistulam domni archiepiscopi ubi reddidit eis communionem et ubi scripsit tibi quia præter canones fecisti. ostendo decreta Basilinopolitanorum ubi rogauerunt de episcopo: tu ostende ubi rogauerunt || Nicænum || ut eis daret episcopum.

20 ANASTASIVS RVS EPS D: Iubete me probare paululum. obtuli libellos archiepiscopo qui fuit, rogans eum ut iuberet domnum Eunomium episcopum audire inter iura nostra. dedit litteras et ad me et ad eum scribens ambobus ac dicens: nullus uestrum introducat aliquam nouitatem, sed consistite in rebus antiquis; ego enim noui quomodo debeam metropolis honorare. et habeo huiusmodi litteras et ego et ipse. || accepi || ergo, sicut dixi, tales litteras, sciunt hoc et notarii; dicant et alii. uenerunt Basilinopolitani clerici adeuntes me aduersus episcopum suum. ego custodiens || mandata || episcopi dixi: non uos suscipio, sed abite ad archiepiscopum, et si mihi iusserit, audio. et relinquentes illi et me et ipsum uenerunt ad sanctitatem domni Eunomii, dederunt ei libellos aduersus episcopum suum. misit ipse repente præsentans episcopum Basilinopolis ** apud me.

21 GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Canones || legantur ||.

BERONICIANVS VD MAGISTRIANVS ET SECRETARIVS DIVINI CONSISTORII EX CODICE DATO AB EVNOMIO RVO EPO LEGIT

22 CAPITVLVM SEXTVM. || Episcopos || oportet || quidem || præcipue ab omnibus episcopis prouincialibus ordinari; si uero hoc difficile || est || aut propter imminentem necessitatem aut propter itineris longitudinem, ex omnibus ad hoc ipsum tribus || una || congregatis et in uno decernentibus et absentibus per litteras consentientibus ordinationem fieri. potestas autem gestorum uniuscuiusque prouinciæ metropolitano episcopo competit.

23 ANASTASIVS RVS EPS D: Consentio canoni; si non sum || metropolitanus, || nec ego illic habeo partem.

24 GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Ostende quemammodum || secundum metropolitam || ius habes.

25 ANASTASIVS RVS EPS D: Supplico relegi legem.

26 GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Legatur.

Φ[a] [= *RBN*], Φ[c] [= *APDMV*], Φ[r] [= *CY*]

VERSIO ANTIQVA 1 reddit *N* 3 a nicenum *RN* a niceo *B* 5 antonius *B* ATHANASIUS *C* reprobare *B* 9 metropoles Φ[a]*M* metropoleos *V* 10 accepit Φ[a]*V*[corr] 12 manum [manu *P*] Φ[ac], *corr. D*[mg] 14 eunominii *BN* 15 *post* Basilinopolis *exciderant probabiliter iam in exemplari Græco* προσφεύγει ὁ ἐπίσκοπος Βασιλινουπόλεως 16 relegantur Φ[a]*APMV* 19 episcopum Φ[ac] [= Γ], *corr. D*[mg] quidem *om.* Φ[ac], *corr. D* 20 sit Φ[ac] [= Γ], *corr. D*[mg] 22 una *om.* Φ[ac], *corr. D* 25 metropolitis [metropolis *D*] Φ[ac], *corr. D* 26 patrem *BN* 27 an secundum Φ[ac] *om. Y* metropolitæ Φ[a]*MV* metropolitanum *Y*

1 de *C* do *DC*[corr] *om. P* epistola *APMV*, *corr. V* dni *A om. Y* 2 et *om. P* 2/3 basilinupolitanorum Φ[r] basilianopolitanorum *D* basilitanorum *V* balitanorum *M* 3 de nicomedia epm *D* episcopo tu] epatu *PMV*, *corr. V* 6 epm eunomium *M* 7 inter iura] interiora *C* et[1] *om. P* 8 ego] lego *D*, *corr. D*[mg] 10 et[2] *om. AD*, *corr. D*[mg] litteras tales *M* 11 dicunt *AP* basilinupolitani *P*Φ[r] basilianopolitani *D* basilitopolitani *M* 12 sed] et *C* 13 et me *om. D*, *corr. D*[mg] et[4]] in *D* ad *Y*, *corr. D*[mg] *om. P* 14 domini *A* 15 repente *V in ras.* psente *M* epis *P* basilinupolis *P*Φ[r] basilianopolis *D* ante *D*, *corr. D*[mg] 17 uir deuotus *P* uir *om. D* 19 ς *A* suum sextum *M* 21 itinere *V* hoc *om. P* 22 unum decentibus *A* et absentibus *om.* Y 28 ius] eius Φ[c], *corr. V* 30 relegatur *PY*

ET DANTE ANASTASIO RVO EPO CONSTANTINVS VD MAGISTRIANVS ET SECRETARIVS DIVINI CONSISTORII LEGIT

INTERPRETATIO LEGIS

27 Impp Cæsares Flauius Valentinianus et Valens pii felices || colendi || perpetui uictores dicunt Nicænis. Licet studium nostrum ex illo manifestum atque clarum sit || cunctis || ex quo regni sublimitatem et publicam gubernationem dei uoluntate suscepimus, uerumtamen || et || super principatum huius felicitatis adicimus quoniam uestra ciuitas completa gaudio super nostra felicitate gratiæ atque lætitiæ omni populo causa facta est. propterea licet metropolitana olim est nominata et hoc leges antiquæ continent, tamen legem nobis proferentibus nulla dubitatio esse poterit, eo quod hæc immota et firmissima maneant et temporibus futuris augenda. || et || de cetero hæc || etiam || in nostra ciuitate || proficiscentes || sanciuimus. permaneat igitur in perpetuum ista consuetudo et ciuitas uestra sit metropolitana, consuetudine scilicet in processu Bithyniæ iudicis permanente. nullus enim aufert aliquid aliorum. ergo uoluntate dei uestræ ciuitatis dignitas augeatur. gaudentes itaque orationes uestras duplicate et lætamini in his in quibus is uobis præbetur honor omni dubietate in futuro uacante, || conspicientes || quemammodum perpetuam pacem et prouidentiam ex nostris sanctionibus impetrastis.

28 EVNOMIVS RVS EPS NICOMEDIAE D: Rogo uestram magnificentiam ut iubeatis || legi || legem Nicomediensibus post hæc concessam.

29 GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Legatur.

ET DANTE EVNOMIO RVO EPO BERONICIANVS VD SECRETARIVS DIVINI CONSISTORII LEGIT

30 Valentinianus pius felix augustus Nicomediensibus salutem. Circa priuilegia ciuitatis uestræ quæ olim fuerunt, prisca consuetudo seruabitur. neque enim honoris adiectio Nicænorum ciuitatis ius uestrum lædere poterit, dum quando augeatur dignitas Nicomediensium ciuitatis, secundum quod illa secundo loco existat metropolis nomine constituta.

31 GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Nullæ || quidem || ex his diuinæ litteræ de episcopatu loquuntur; utræque enim de honore referunt || metropolitanarum || urbium. sacræ autem litteræ diuinæ memoriæ Valentiniani et Valentis Nicænæ ciuitati præbuerunt

---

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDMV*], Φr [= *CY*]

VERSIO ANTIQVA 4 ualentianus *B* colendi *om.* Φac 6 cunctis sit *Y* sit Φac 7 et *om.* Φac 12 et *om.* Φac etiam et Φa*APMV* proficiscentes Φr exornantes Φa*MV* exordinantes *APD* 15 ego uoluntatem *B* 16 ordinationes *BND* 17 perspicientes Φa*D* præspicientes *APMV* 18 imperastis *BN* impetratis *A* 19 relegi Φa 20 nicomedensibus *BNPV* nicomidensibus *R* nicomidiensibus *D* nicomediensium *A* 23 nicomedensibus *BPV* nicomendensibus *N* nicomidentibus *R* nichomediensium *C* 25 ciuitatem *D* ius *om. APD*Φr ūrām *D* 26 nicomedensium *BNV* nicomidensium *R* locum *BN* 28 quidem *om.* Φac, *corr. D* 29 metropolitanorum Φa*APMVY* 30 ualentinianæ *B* niceæ *B*

1 uir deuotissimus *C* 3 legis ualeñ et ualentis *V* 4 flauianus *PM* flauii *D* 5 ex illo] et ipso *D* manifesto atque *D* manifestumque *P* 8 completo *V* complet *P* felicitatis *P* 9 facta causa *D* est[1] *om. D, corr. D* metropolitano *C* 10 legis *ADMV* antiqui *C* nobis legem *Y* 12 in *om. A* sancimus *PD* 14 consuetudinem *D* consuetudo *P* auferet *P* 15 aliquod *P* 16 is *om. M* priuetur *y* 21 legantur *AP* 22 uir deuotissimus *MV* 23 *inscr.* diualis sacra *V* 24 uestræ — consuetudo *om. M* pristina *A* consuetudine *P* 25 honores *MV, corr. V* lædere] debere *P* quanto *D* 26 secundo] consuetudo *A* existit *D* 28 nulla *APMV* litteræ *om. D, corr. D* 29 loquitur Φc, *corr.* Dmg utrique *MV* enim *om. C* de *om. P* referuntur *C* 30 diuæ *DMVy, corr.* Dmg ciuitatis *AMVy*

metropoliticum ius proprie præcipientes aliarum ciuitatum nihil auferri et regula sanctorum patrum de uno metropolita in unaquaque prouincia decernit. quid igitur ex hoc concilio sancto uidetur?

32 SCA SYNODVS CLAMAVIT: Canones teneant. canonibus satisfiat.

33 ATTICVS RVS EPS NICOPOLIS VETERIS EPIRI D: Regula ita præcipit ut in unaquaque prouincia metropolitanus habeat potestatem et ipse constituat omnes qui in ea prouincia sunt episcopos, et || ipse || est sensus regulæ. de Nicomediensi autem, quoniam ab initio || metropolis || est, oportet eum omnes episcopos in eadem ordinare prouincia.

34 SCA SYNODVS D: Hæc omnes uolumus. hæc omnes supplicamus. hæc ubique teneant.

35 IOHANNES CONSTANTIVS PATRICIVS PETRVS ET RELIQVI REVERENTISSIMI EPI PONTICAE DIOCESIS PER VNVM || IPSORVM || IOHANNEM DD: Canones || unum || sciunt metropolitam antiquiorem et manifestum est quoniam religiosissimo episcopo Nicomediæ ordinationes competunt, quia et leges, sicut perspexit et uestra magnificentia, nomine metropolis solummodo honorauerunt || Nicænum || et præponitur reliquis episcopis prouinciæ honore solummodo.

36 SCA SYNODVS D: Regulariter docuerunt. bene docuerunt. omnes hæc ipsa dicimus.

37 AETIVS ARCHIDIAC SPLENDIDISSIMAE CONSTANTINOPOLIS D: Suggerimus uestræ magnificentiæ rogantes ut nullum præiudicium Constantinopolitanæ sanctissimæ sedi fiat ex his quæ nunc || modo || proferuntur a sanctissimis archiepiscopis uel quæ mouentur || inter || deoamantissimum episcopum Nicomediensium Eunomium et deoamantissimum episcopum Nicænum Anastasium aut quæ inter eos ordinantur. sanctissima enim Constantinopolitana sedes aut ordinationem ipsa || facit || in Basilinopoli cum reliquis aut permittit fieri, sicut litteræ quæ fiunt uel factæ sunt sæpius, ostendere possunt. et rogamus ut epistulæ || proponantur ||.

38 SC SYNODVS CLAM: Canones teneant.

39 GLC IOSISSIMI IVDICES DD: Auctoritatem quidem metropolitani inter ecclesias prouinciæ Bithyniæ Nicomediensis reuerentissimus habebit episcopus Nicæno habente || honorem metropolitani || tantummodo, subiacente autem ad exemplum aliorum episcoporum prouinciæ Nicomediensi. hoc enim uisum est sancto concilio. quæ-

---

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDMV*], Φr [= *CY*]

VERSIO ANTIQVA 1 metropolicum *BN* metropoleticum *D* 5 eperi *RC, corr. C* 7 iste Φa*APMV* [= Γ] nicomedensi *BNPVC* nicomidensi *R* nicomidiensi *D* nicomediensium *A* 8 hæc metropolis Φa*MV* [= Γ] 12 iohannis *RAD* 13 diœcæsis *R*corr diœcesis *Y* diœcessis *A* suorum Φa*MV* unum^{s} *om.* Φac, *corr. D* 15 prospexit *B* 16 nicænum Φr*D*corr nicæam Φa*MV* nicænam *APD* 22 modo *om.* Φa*DMV, corr. D* 23 in Φa nicomedensium *BN* nicomidensium *R* nicomidiensium *D* 24 aut quæ] atque *BN* 25 sedis *RAPMVY* faciat *RN* faciet *B* fecit *M* 26 permitti *RM* permittat *BNA* 27 præponantur Φa*PMV* 30 nicomedensis Φa 31 honore Φa*APD* metropolitani *om.* Φac, *corr. D* 32 nicomedensi *NV*corr nicomidensi *RB* nicomediensis *D*

1 ius] his *M* regulæ *D* 2 de uno] denuo *A* unaquæque *PD* prouincie *M* decernent *D, corr.* Dmg 3 ex hoc] hoc *P* huic *D* SCO concilio *D* 4 dixit *P* satisfaciat *C* 5—7 ueteris—regulæ *V in ras.* 5 unaquæque *AP* 6/7 metropolitanus — prouincia *om. M* 10 haec^{1}] hoc *D* 12 constantinus *A* et is *C* pontici *Y* pontifice *C* 14 nicomidiæ *D* 15 et^{1} *om. P* et^{2} *om. P* 16 proponitur *A* 16/17 prouinciæ *om. AD, corr. D* 18 bene docuerunt *om. APD, corr. D* ipsa] id ipsa *P* 19 dicemus *D* 21 sedis *PMVY* 22 SCIS *D* 22/23 mouetur *A* mouent *C* 24 episcopum *om. PMV* eis *P* ordinatur *PM* 25/26 basilinupoli *PC* basilinopolim *A* basianopolim *D* 29 auctoritate *PDMV* metropolitanæ *C* 30 reuerentissimus nicomediensis *D* habeat *P* nicænæ *P*

cumque autem sedi Constantinopolitanæ sanctissimæ ecclesiæ de ordinationibus prouinciæ competunt, hæc || per ordinem proprium || coram sancto concilio examinabuntur.

40 EVNOMIVS RV EPS NICOMEDIAE D: Gratias ago iustitiæ || iudicii || magnificentiæ uestræ et diligo archiepiscopum splendidissimæ Constantinopolis, obtinentibus utique regulis.

41 GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Quæ dixisti, conscripta sunt.

EXPLICIT ACTIO || TERTIA DECIMA || INCIPIT || ACTIO QVARTA DECIMA ||

1 Consulatu domni || nostri || Marciani pp augusti et qui fuerit nuntiatus || sub die || pridie KI Nouembrium Calchedone d. 31. m. Oct.

2 secundum iussionem || diuinissimi || et piissimi principis conuenientibus in sancta ecclesia || sanctæ || martyris Euphimiæ magnificentissimis || et gloriosissimis || iudicibus et sancto || uniuersalique || concilio quod in Calchedonensium ciuitate diuali sanctione collectum est, || et || residentibus omnibus ante sancti cancellos altaris a. 451

3 SAVINIANVS RVS EPS D: Abrepta mihi iniuste episcopatus mei sede libellos obtuli sacro et inmortali uertici et iussit uestram magnificentiam una cum sancto et uniuersali concilio causam meam inquirere. habeo autem et petitionem ad sanctum hoc concilium et supplico præcipere uestram magnificentiam et petitionem meam legi || et || preces et mihi quæ sunt iusta, seruare.

4 GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Legantur preces et oblata petitio a Sauiniano reuerentissimo.

CONSTANTINVS VD ADIVTOR DIVINI CONSISTORII LEGIT

5 Piissimis et || Christo amantissimis || et digne || a || deo omnium honoratis augustis Valentiniano et Marciano || preces || et supplicatio a Sauiniano episcopo. Dominus omnium uidens apostolicam et orthodoxam fidem a dissimulatoribus || interim || fatigari et omnem mundum seditione uexari, suscitauit uestram pietatem uniuersum mundum regere atque gubernare et tumultus qui a nefandis exorti sunt, sanctorum doctrina reprimere et claritatem atque soliditatem recti dogmatis confirmare. unde iuste uestræ tranquillitati ac de uobis dicit deus: exaltaui electum de populo meo; inueni Dauid seruum meum, in oleo sancto meo unxi eum. manus enim mea || suscepit || eum et brachium meum || confortauit || Ps. 88, 20—22 31

Φa [= *RBN*], Φc [= *APDMV*], Φr [= *CY*]

VERSIO ANTIQVA 2 pro Φa*APD* præ *MV* ordinem proprium [propriam *C*]Φr ordine proprio [propriæ *BN*] Φa*APD* ordinatione proprio *MV* 4 iudicii *om.* Φac, *corr. D*mg 8 SINODI CALCHEDONENSIS QVARTA DECIMA Φa 9 ACTIO *om. DY* EIVSDEM CONCILII AVDITIO Φa QVINTA DECIMA Φa *in fine add.* sc [*om. M*] concilii calched *MV* 10 nostri *om.* Φa pap *BN* 10/11 sub die *om.* Φa*PMV* 11 pridie] ii *BN* 12 sacratissimi Φac 13 uenerandæ Φac eufemiæ Φa*PDV*corr *Y* gloriosissimisque Φa 14 uniuersali Φa*D* et uenerabilique *P* 15 et *om.* Φac, *corr. D* 16 sabinianus Φa*PDM* sabinus *A* 20 et1 *om.* Φa*P* 21 sabiniano Φa*AD* 24 xpianissimis Φa*AP* a *om.* Φa*APD* 25 postulatio Φa sabiniano *BNADMy* sabiano *R* 26/27 interim *om.* Φac, *corr. D* 32 suscipit *DY* excepit *A* suscipiet Φa*PMV* confortabit Φa*V*corr

1 sedi] sed *Y* 2 competunt *om. D* hæ *A* cura [coram *D*corr] sci concilii *D* 4 ru *om. D* nicomidiæ *D*, *om. M* 5 constantinopolim *Y* utique] antiquæ *D* 10 domini *A* 11 noembrium *A* nouembris *PC* calchedona *AP* 13 scam *C* scissima *Y* 14 ciuitatem *PD* 16 arrepta *D* sede] sed *MV*, *corr. V* 17 nra *D*mg 18 et *om. PV* 19 meam *om. y* 20 et2 *om. C* seruari *D* seruarem *MV*, *corr. V* 23 uir deuotissimus *MV* 24 *inscr.* diualis sacra ualen et marc aug *V* et2 *om. A* 28 gubernari *D* que *MV* a *om. P* 29 dogmatibus *D* 30 ac] hæc *A* dicat *P*

eum. credens itaque nutu diuino super omnium principatum ac dominationem consistere uestram diuinitatem, assum supplicans atque rogans uestram pietatem ut mei prouidentiam fieri et causam meam examinari præcipiatis. ego enim a puero eram in monasterio dispensator multorum uirorum, nihil de episcopatu cogitans neque rogans quemquam huius gratia dignitatis. dum ergo essem in monachorum || prouidentia || constitutus, adstitit mihi repente illius temporis metropolitanus episcopus cum prouincialibus episcopis et me Perræ ordinauit episcopum, de qua in scriptis deiectus est Athanasius, ex grauissimis capitulis accusatus nec ualens pro illatis sibi || criminibus reddere || rationem, qui aliquando quidem episcopatum repudiabat, frequenter uero citationes uocantium eum ad synodorum iudicium declinabat. is enim in Ephesena synodo ex præcepto Alexandrini præsulis in meam ecclesiam superingressus est || et || ego præter uoluntatem meam ordinatus expulsus sum. et hæc quidem acta sunt habitatoribus illius ciuitatis dolentibus et lugentibus meam expulsionem. supplico igitur || uestræ potentiæ || ut iubeatis et meam causam sub præsentia uestræ pietatis examinari et placitum terminum dare, ut et ego cum || cunctis aliis || consuetas orationes pro perpetua uestra potentia semper exsoluam, piissimi atque uictores principes.

Sauinianus episcopus dictaui et suscripsi et offero uestræ pietati.

BERONICIANVS VD SECRETARIVS DIVINI CONSISTORII LEGIT

6 Per omnia deoamantissimis et sanctissimis patribus archiepiscopis Leoni Anatolio Maximo et omni sancto concilio petitio || et deprecatio || data a Sauiniano episcopo. Multa quidem atque diuersa sunt circa genus humanum domini Christi beneficia, hæc autem in præsenti tempore circa sanctas eius ecclesias cura propria quædam || extitit || atque præcipua, sicut ipsæ res clamant. congregauit enim uestrum || angelicum || concilium per piissimos uere et || Christianissimos || nostros imperatores ad errorem perspiciendum et confusionem atque seditionem quæ ante hos paulo plus duos annos in Epheso facta est, destruendam || et ueritatem || atque iustitiam declarandam. unde et ego illam tempestatem et || fluctuationem || expertus ad uestrum confugi tranquillissimum portum suggerens quia Dioscorus Alexandrinus auctoritate sua, insuper et tyrannide me quidem a Perrenorum ecclesia commissa mihi || secundum || canones a sanctissimo episcopo metropolis nostræ Stephano expulit, e diuerso autem

---

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDMV*], Φ^r [= *CY*]

VERSIO ANTIQVA 1 igitur *BN* utique *MV* 6 cura [curam *P*] Φ^{ac} 7 perre [peræ *D*] ordinauit *RPD* per se ordinauit *A* $\Phi^r D^{mg}$ præordinauit *BNMV* 9 reddere criminibus $\Phi^a MV$ 11 ephesina Φ^a epheseno *MV*, *corr. V* ex præcepto] excepto *BN* 12 et *om.* Φ^{ac}, *corr. D* meam uoluntatem meam *R* 14 uestram potentiam [potestatem *MV*] $\Phi^a ADMV$ uestram magnificentiam *P* 16 cunctis aliis $\Phi^r D^{corr}$ aliis omnibus $\Phi^a PMV$ aliis *D* illis *A* 18 sabinianus $\Phi^a DM$ pietatis *B* 21 et deprecatio *om.* Φ^{ac}, *corr. D* sabiniano [sabiano *B*] $\Phi^a DMV$ 23 eius *om. BN* 24 existit $\Phi^a DY$ uestrum] uestitum *R* 24/25 euangelicum *RN* euangelium *BMV* 25 $\overline{\text{xpo}}$ [$\overline{\text{xpi}}$ *V*] amantissimos $\Phi^a V$ 26 qui *R* 27 duo *A om. BN* anno *N* et ueritatem *DC* ueritatem autem Φ^a [= Γ] ueritatem *APMV* 28 illa tempestate *APMV*, *corr. V* fluctuatione *APMV*, *corr. V* fluctuationes Φ^a [= Γ] $\overline{\text{urām}}$ *BN* 30 perrinorum Φ^a persinorum *MV* secundum] secundum $\overline{\text{dm}}$ Φ^a 31 $\overline{\text{nro}}$ *R*

2 assum *om. DMV*, *corr. D* 4 multorum uirorum] omnium rerum *Y* 5 gratiæ Φ^c gratiam *C* in *om. P* 8 anatasius Φ^r ex] et *D* 9 quia *MVY* 10 eum *om. C* synodum iudicum *D* 11 alexandri *P* 12 præter] propter D^{mg} 14 igitur et *C* 15 præsentiæ $P\Phi^r$, *corr. C* placitum $\overline{\text{do}}$ *D* 17 exoluamus *M* 18 obtuli *D* 19 uir deuotissimus *MV* 24 ipsa *MV* res clamat *MV* reclamant *Y* enim *om. MV* 27/28 declarandum *A* 29 confugii *MVY*, *corr. V* refugii *P* 30 tyranni equidem *Y* mihi commissa *MV* 31 e] et *DM*

introduxit Athanasium, uirum depositum in Antiochensium splendidissima ciuitate a multis deoamantissimis episcopis. quæ uero post hæc gesta sunt et quomodo ciuitas uniuersa cum amaris lacrimis atque gemitibus circumfusa inseparabiliter || erat || circa me et uiolentam meam lugebat exclusionem, me dicere, puto, superfluum est. unde rogo et supplico uestræ || deoamabilitati || ut || iniustitiam || quam passus sum, nullatenus despiciatis, sed etiam iubeatis me impetrare quæ iusta sunt, quatenus || in || his dei clementia conlaudetur per uestram euangelicam et a deo honoratam synodum, quæ destruxit quidem errorem et luci reddidit ueritatem.

Sauinianus episcopus obtuli hanc petitionem a me dictatam atque suscriptam.

7 GLORIOSISSIMI IVDICES $\overline{DD}$: Respondeat Athanasius reuerentissimus || episcopus ||.

8 ATHANASIVS $\overline{RVS}$ $\overline{EPS}$ PERRAE $\overline{D}$: Mea causa a longo tempore inchoata est et hanc audierunt beatæ memoriæ Cyrillus et Proclus et certas formas scripserunt Domno, qui fuit Antiochenus episcopus, et promisit ille eas complere et cum agnouisset mortem beati Cyrilli, resiliuit et ad iudicium me uocauit. ego rescripsi quia si uellet permanere in datis sententiis ab archiepiscopis, paratus essem; si uero uellet aliud aliquid, non audirem eius citationem. semel enim præcedentes episcopi rem certissimam decreuerunt. accusaui autem eos qui aduersum me machinati sunt, et iusserunt non interesse iudicio eos qui a me fuerant accusati. rogo itaque, si uidetur uestræ potestati, archiepiscoporum litteræ relegantur.

9 GLORIOSISSIMI IVDICES $\overline{DD}$: Litteræ Procli et Cyrilli reuerentissimæ memoriæ relegantur.

Et tradita scheda ab Athanasio reuerentissimo episcopo Beronicianus uir deuotus secretarius diuini consistorii legit

RESCRIPTVM SYNODICARVM LITTERARVM

10 Domino fratri et consacerdoti Domno Cyrillus in domino salutem. Condolere nos fratribus necessarium est, quando quidam consacerdotum aliqua se passos affirmant, et hoc a propriis clericis, quos erat necessarium subdere tamquam patribus ceruicem et esse subiectos secundum placitum dei et ecclesiæ regulas || talia decernentes ||. hoc ergo præsumi quodam modo turpissimum est. tanta namque passum se dicit reuerentissimus episcopus Athanasius, ut etiam congregata in regia ciuitate synodus

---

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDMV*], Φ^r [= *CY*]

VERSIO ANTIQVA 3 uiuitas *N* cuncta *P* 4 erant $\Phi^a PMV$ uiolentiam *BNAPDy* uiolentem *R* 5 beatitudini Φ^{ac} contumeliam Φ^{ac} 7 etiam in Φ^a [= Γ] et *om. BN* 8 uoluntatem *BN* 9 sabinianus $B^{corr}NDMV$ sabianus *RB* 10 respondeat — episcopus *om. M* 10 athanasius — $\overline{eps}$ perre respondeat *V* anasthasius *R* anastasius D^{corr} anathasius *CD, corr. R* 11 $\overline{eps}$ perræ $\Phi^a(V)$ [= Γ] anasthasius *R, corr. R* anathasius *C, corr. C* 13 antiochenis *BN* 19 legantur *BN* 20 $\overline{DD}$] dauid *R* 27 subdere tamquam] sub [sed *B*] decretam [BN^{corr} decretum *N*] quam *BN* 28 de talia cernentes Φ^a talia decernentibus *D*

1 splendidissimam *MV* ciuitatem *V* 4 circa — et] meque in *D* lugebant *P* me dicere] edicere *D* meæ dicere *P* 7 a *om. y* 8 synodum *om. MV, corr. V* distraxit *P* distixit *MV, corr. V* 9 obtulit *D* 11 perse *y* me *A* a *om. ADMV* longo] longo a te *D* hunc *MV, corr. V* 12 certa *MV, corr. V* subscripserunt *MV* 13 implere *D* audisset *A* 14 beatissimi *D* resiluit *PD, corr. P* 17 quid *P* aduersus *MV* 19 litteras *AP* 22 scida *Y* schida *AP* deuotissimus *MV* 23 diuini consistorii *om. D* [= Γ] 24 *om. DM, corr.* D^{mg} litterarum s̄ cyrilli $\overline{epi}$ *V* 25 dn̄o meo *MV* [= Γ] domno *P* condolire *D* 26 quidem *P* 27 quod *M* quo *P* tamquam] suam *D* 28 et^2 *om. P* 29 enim *A* quodadmodo *Y* utam modum *P* 30 anathasius *C*

lacrimas daret. ait enim quosdam clericos qui sub eo sunt constituti, in tantam audaciam prosilisse, ut || quod adtinet ad præsumptionis uim, et || expellerent eum a sacerdotio et super eum damnationis sententiam ferrent. uolunt || autem || œconomos ecclesiæ aut certe ecclesiasticarum rerum dispensatores eicere et quosdam alios sibi propria uirtute constituere, super hæc autem etiam de sacris diptychis nomen eius auferre et alia quædam || perpetrare || ualde grauissima et sceleribus plena, quæ subiectorum libellorum uirtus noscitur continere. quia uero nimis incongruum est præsumi talia a clericis aduersus episcopos proprios et hæc despicere nos impossibile est, dignetur tua sanctitas, quoniam ab Antiochia longe est ciuitas quam gubernare sortitus est memoratus || religiosissimus || episcopus Athanasius, quibusdam || per proprias litteras || audientiam delegare, quatenus || euocati || hi qui accusati sunt, respondeant et si inuenti fuerint accusationibus rei, || sacro mysterio delabantur ||. quod enim ipsi aduersus patrem proprium præsumpserunt, hoc iuste sustineant, quando omnem consequentiam prætermiserunt et omnem legem transcendere præsumpserunt et pro nihilo esse iudicauerunt senectutem exhonorare patris. dicuntur autem non modo prius tales esse cœpisse, sed quia iam in multis culpati sunt adhuc ualde peioribus asperioribusque præsumptionibus. asserit autem eum se suspectum habere qui nunc metropoliticum prouinciæ suæ ius optinet et, sicut iam dixi, nihil est quod contristet, cum liceat ut || qui ei || suspecti sunt, iudicare non debeant.

Dic fraternitati quæ apud te est: salutat te in domino || quæ || nobiscum est.

RESCRIPTVM SYNODICARVM LITTERARVM

11 Sanctissimo et deoamantissimo fratri et consacerdoti Domno Proclus in domino salutem. Caritas || deo amica maximum || est donum; || uinciens || enim ad concordiam magnus artifex deus naturam quam operatus est, in sua || dispositione || uerbo disponente constrinxit, ut || proprias facientes alterutrum || passiones et mores et unicuique eiusdem naturæ existenti alterius mensuram per consensum compassionis insolubilem complicaret. ea siquidem quæ procul affectu sunt, ad corruptionem aliorum necessarie perducuntur; quæ uero uoluntate unita sunt, non facile || a tutela || propria delabuntur. unde et beatus Paulus multitudinem fidelium et continuationem

---

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *APDMV*], Φ^r [= *CY*]

VERSIO ANTIQVA 1 constitutus *R* 2 quod attinet [attinet et D^{mg}] — et $\Phi^r D^{mg}$ sicut uidetur uirtute cuiusdam congressionis Φ^{ac} 3 uolunt autem *Y* uolunt *C* uolunt equidem $\Phi^a DMV$ uolunt autem quidem *A* uolumtatem quidem *P* uolentes C^{corr} 4 yconomos $\Phi^a V^{corr}$ excanones *M* 6 facere Φ^{ac} 7 cognoscitur *BN* 10 memoratur *BN* reuerentissimus Φ^{ac} 11 propriis litteris *MV* propriis litteris [litterae *BN*] præcipere $\Phi^a APD$ propriis p̄cipere litteris V^{corr} euocatis $\Phi^a APV^{corr}$ 12 a sacro $\Phi^a MV$ ministerio Φ^{ac} 12/13 delabantur *C* delabuntur *y* delebantur D^{corr} deleantur Φ^{ac} 19 ei qui *BN* qui ei qui *RPMV* qui eius *AD* 21 salutate *NMYD*^{mg} salutem *C* qui $\Phi^a APMV$ 22 rescripti *B* 24 deo amica Φ^r sc̄a Φ^{ac} magnum Φ^{ac} uincens *RPY* uicens *BN* 25 positione Φ^{ac}, *corr. D* 26 familiares faciens [familiaris faceret *P*] alterutris Φ^{ac} 27 compassionis $\Phi^a PMV$ compositionis *AD*Φ^r 28 affectus *RB* ab effectu *D* sunt *om. BM* 29 a tutela Φ^r cautela Φ^{ac}

1 sunt constituti sunt *MV, corr. V* 1/2 tanta audacia *A*Φ^r 2 prosilisset *Y* prosiluisse C^{corr} 3 facerent *A* 5 uirtute et *MV, corr. V* etiam *om. P* dypticiis *ADY* polepticis *P* 6 auferri *A* 7 uirtus *om. MV, corr. V* 8 nos dispicere *D* 10 anathasius Φ^r 16 iam *om. DM* 17 adhuc *V in ras.* ad huius *P* ad *M* 18 se *om. AD* metropolita cum *P* suæ *om. D* et *om. A* 19 suscepti *P* 23 porcus *M* procus *V* 24/25 cum concordia V^{corr} 26 mortes *D* 27 et *om. P* existentia *M*^{vv}*Y, corr. V* ex sententiæ *P* 28 complicare *P* correptionem *D* 30 dilabuntur *D*

ecclesiæ corpori comparauit dicens uos estis corpus Christi et membra ex 1 Cor. 12, 27
membro, omnino prædicans multitudinis conspirationem et per concordiam membrorum interdicens esse languendum in contentione, quæ bellis amica est. cur autem hæc scribam, deoamantissime, || patere || paululum ut agnoscas. deoamantissimus ecclesiæ Perrenorum episcopus Athanasius || et || incredibilem simul et audientes || non || mediocriter percutientem pompam defleuit dicens clericos suos uelut exutos ratione subiectionis et putantes sibi sufficere uoluntatem, ut essent sacerdotyranni, expulisse eum ab ecclesia, cum ratio nulla subsisteret, et quantum ad eos attinet, in tantam uesaniam exilisse, ut etiam damnarent eum et operibus crederent quia in uoluntate procacium et non in decreto regularum consistunt ordines sacerdotum, œconomos autem et curatores propria uoluntate constituentes ecclesiæ dei et episcopi nomen de sacris diptychis auferentes, et ut breuiter dixerim, nefandissime ecclesiasticum ordinem insinuat dissolutum, adiciens quoniam || nutriuit || circa hæc istorum || præsumptionem || in ueteribus eorum || sceleratis || operibus non rationabilis uenia data. nam decessoribus eius similia facientes impetum suum ad peiora itinera cumularunt, cum non olim pœnam digne || sustinuerunt, || ut de cetero haberent temperamenti uiaticum. sed tu, deoamantissime, dignare a nobis rogatus (potes enim) proprias consacerdotum infirmitates efficere obœdiens præcipue beato Paulo dicenti si patitur unum membrum, compatiuntur omnia membra, 1 Cor. 12, 26
ut si quidem longe ab urbe Antiochena ciuitas constituta est in qua hæc diuulgata noscuntur, aliquem || deo amicissimorum || episcoporum ipsi urbi uicinum personas non accipientium ad audiendum sanctitas tua deputet. formidat enim || religiosissimum || metropolitanum episcopum tamquam uesanæ flammæ inimicorum eius aduersus eum uirtutem præbentem atque materiam. et si quidem conuicti fuerint in quibus accusantur quos inclamat tamquam superbiam habentes Abessalon, cum illum fuerint imitati, simili exemplo plectantur. sic enim odit deus eos qui aduersus patres armantur, ut patrum inuasores in omni mundo notentur. noui enim, deoamantissime, quoniam omnes amplectens in Christi uisceribus et conpassibilitate plenus existens consolaberis senem et lacrimas eius tribulationis absterges et || donabis ei odium malignitatis || et sacerdotii aduersarios post conuictionem furori iusto et competenti uindictæ subicies expellens omnem pessimam uoluntatem et communem

---

Φ^a [= *RRN*], Φ^c [= *APDMV*], Φ^r [= *CY*]

VERSIO ANTIQVA 4 deo amatissime *R* patere me Φ^a pater et *AP* paulum *RC* 5 et[1] *om.* Φ^{ac} 6 et non $\Phi^a V^{corr} P$ 8 sacerdotyranni *APM* sacerdoti tyranni $\Phi^a V^{corr} P^{corr} D \Phi^r$ 10 ordine *RD* V^{corr} ordini *P* ordinem *MV* 11 yconomos V^{corr} iconomos Φ^a exnomos *M* œconumus *P* 13—15 adiciens — ad *om. D, corr. D*^{mg} 13 nutriuit $\Phi^r D^{mg}$ creuit $\Phi^a APMV$ 14 præsumptionem *CD*^{mg} præsumptio $\Phi^a PMVY$ sceleratis $\Phi^r D^{mg}$ scelestis $\Phi^a APMV$ rationabili *D*^{mg} rationabilibus *BN* 16 sustinuerint Φ^a 17 dō amatissime *R* 18 proprios *B* 19 dicente *BN* 20 uiuitas *N* 21 est noscuntur *BN* alique *BN* aliquos *D* [= Γ] reuerentissimorum Φ^{ac} 22 formidet *B* 22/23 reuerentissimum Φ^{ac} 24 eius *BN* eam *CD*^{corr} 27/28 do amatissime *R* 29 abstergas *B* abstergis *MV, corr. V* abstergeris *A* 29/30 donabis — malignitatis $\Phi^r D^{mg}$ in hoc cui odiosa sunt mala lætabitur Φ^{ac} 31 subiciens *APM* Φ^r expellem *BN* expelles *VY, corr. V*

1 corpori *om. MV* 2 multitudinis] per *D* 3 bellicanica *MV, corr. V* 5 anathasius *C* 6 percutientes percutientem *CD*^{corr} 7 sicut *P* exutas *CD*^{corr} rationem *P* 8 expulisset *MV, corr. V* 9 ad *D* exilisset *M* prosilisse *P* 10 consistant *MV* consisterent *D* 12 et[1] *om. Y* diptychiis *ADY* 12/13 dixerim — insinuat *om. M* 12 dirixirim *P* 13 hæc circa *A* 16 digne *om. Y* 18 potest *AP* consacerdotumque efficere passiones *D* consacerdotum efficere *A* 21 ipsius *ADY* uicinis *D* 23 uesaniæ *PMV* eius *om. P* 24 conuincti *C* conuinti *M* 27 patrum] tantum *D* tenentur *Y* 28 amplectentes *A* 29 senem] enim *CD*^{mg} tribulationibus *P* 30 conuinctionem *APY* conuentionem *D* coniunctionem *CD*^{mg} iustæ *D* 31 communem] omnem *Y*

sacerdotii pestem scienter abscides. nam si quis concesserit ut præsumptoribus et inconuenienter in tantam procacitatem exilientibus, ut et deo per pontifices contumeliam inferre audeant, misericordia sine iudicio fiat ex quibus oleum iniquitatis supplicationibus || aucupantur ||, nihil est reliquum nisi ut fiant omnes ecclesiarum præsules lusum et per hæc statuatur diabolicum instrumentum. sed deus ad hoc tuam || religiositatem || præordinauit ut et iniustitias remoueas et præsumptiones abscidas et sacerdotio || laboranti || succurras et multis maledictionibus locum non præbeas, sed post agnitionem ei quidem qui calumniam patitur, si tamen calumniam patitur, adiutorium feras, illum uero qui calumniam facit, si uere est calumniator, abscidas. non igitur tua || religiositas || arbitretur quia tamquam ad iniuriam sedis Antiochenæ hic uenit memoratus || deo amicissimus || episcopus, sed metuens quosdam, sicut ait, seditionibus congaudentes et passioni propriæ militantes dedit ad tempus locum iræ, patientiam uero et mansuetudinem et iustitiam adhuc tuæ || religiositatis || prædicando non cessat nec in quolibet accusat, absit hoc, sed supplicat || honestiorem || in se conpositionem effici. unde et præsentibus eum litteris consolantes confidere diximus ego atque sanctissimus episcopus et consacerdos noster Cyrillus propter caritatem quæ continetur in nobis. habens itaque reuerentiam scribentibus harum litterarum gerulum || modis omnibus || adiuuabis.

Omnem quæ tecum est in Christo fraternitatem plurimum saluto.

12 GLORIOSISSIMI IVDICES $\overline{\text{DD}}$: Post epistulas quid est actum?

13 || SAVINIANVS || $\overline{\text{REV}}$ $\overline{\text{EPS}}$ $\overline{\text{D}}$: Supplico gesta legi, et ipsa uos edocent.

14 GLORIOSISSIMI IV$\overline{\text{D}}$ $\overline{\text{DD}}$: Interlocutiones gestorum quæ || porrigentur ||, legantur.

CONSTANTINVS $\overline{\text{VD}}$ SECRETA$\overline{\text{R}}$ DIVINI CONSISTORII EX SCHEDA || SAVINIANI || $\overline{\text{RVI}}$ $\overline{\text{EPI}}$ CVIVS INITIUM ERAT DISRUPTUM RELIQVA LEGIT

15 In Antiochensium sanctissima ecclesia in æstiuali porticu secretarii facto concilio et residentibus sanctissimis episcopis

1 Domno eiusdem Antiochiæ
2 Theodoro Damasci
3 Valerio Anazarbi
4 Pompeiano Emisæ
5 || Polychronio || Epiphaniæ secundæ Ciliciæ

Φ^a [= *RBN*], Φ^c [= *A*, *P* (*inde a* 17 *usque ad p.* 78, 19 *in paginis laceris et fuscatis multa iam non leguntur*), *DMV*], Φ^r [= *CY*]

VERSIO ANTIQVA 1 abscidens *M* 4 aucupetur Φ^a*V* aucupentur *M* 5 ad hoc] et ob *B* 6 reuerentiam Φ^{ac} 7 laborantis Φ^a*D* 9 fecit *NDV* 10 $\overline{\text{sc}}$itas Φ^{ac} 11 reuerentissimus Φ^{ac} 13 ad hæc *BN* ad hoc *Y* 14 reuerentiæ Φ^{ac} 15 oportunam Φ^a*PDMV* inportunam *A* 18 omnimodis Φ^a*PMV* omnibus modis *AD* 19 qui *BN* 21 sabianus Φ^a sabinianus *DMV* ipsi *N* 22 porriguntur Φ^{ac} 23 sabiani Φ^a*D* sabiniani R^{corr}*M* 24 reliquam *B* 30 emessæ *RNMV* emensæ *B* emese *D* emissæ *A* 31 policrinio Φ^a

1 scientes *P* abscesserit *D* consenserit *A* ut *om. D* 2 in tantam *om. P* procacitate ex clientibus *P* et² *om. D* 4 ut *om.* Φ^r 5 statuantur *M* 6 perordinauit *Ay* iniustitiam *D* remouas *A*Φ^r, *corr. C* præsumptiosos *D*, *corr.* D^{mg} 7 succurras laboranti *Y* 7/8 et² — præbeas *om. M* 8 eis *MV* 8/9 si — patitur *om.* Φ^r 9 calumniatus *y* 10 qui *C* quod C^{corr} 12 quoddam *D* deditionibus *D* passionis *D* 14 accusatus *V* 15 efficit *Y* effeci *D* et feci *A* 16 atque] autem et *D* 20 quid statum est *D* quidem actum CD^{mg} 21 $\overline{\text{eps}}$ *om. D* 22 relegantur *A* *om. C* 23 uir deuotissimus *M* scida *y* 25 æstiuali] extimabili *Y* portico *ADY* facta *Y* finito *V* santo *M* consilio *D* 29 ualario *C*

6 Damiano Sidonis
7 Iamblicho Chalcidis
8 Theoctisto || Beryæ ||
9 Gerontio Seleuciæ
10 Ioseph Eliupolis
11 Timotheo Dolichiæ
12 Benetio Bibli
13 Epiphanio Arcæ
14 Paulo Ptolomaidis
15 Stephano Epiphaniæ Syriæ secundæ
16 Phosphoro || Orthosiadis ||
17 Thoma Mompsuestiæ
18 Iordane Abilæ
19 Paulo Antaradi
20 Barane Alexandriæ
21 Mara || Vrimorum ||
22 Saba Palti
23 Mara Onosarthas
24 Iohanne Theodosiupolis
25 Danihele Carrensium
26 Sophronio Constantinæ
27 || Vranio || Vræ
28 Mariniano Rosaphæ

16 TATIANVS DIAC̄ ET NOTAR̄ D̄: Perrenses clerici libellos et nunc iterum obtulerunt uestræ sanctitati aduersus reuerentissimum episcopum Athanasium. quia igitur adest sanctum concilium, præ manibus habeo libellos et, si præcipit tua sanctitas, eos relego.

17 DOMNVS ẼPS D̄: Vbi sunt qui libellos obtulerunt?

18 TATIANVS DIAC̄ D̄: Foris sunt.

19 DOMNVS ẼPS D̄: Ingrediantur.

20 TATIANVS DIAC̄ D̄: || Adsistit || Isacius, qui libellos obtulit.

21 DOMNVS ẼPS D̄: || Solus || Isacius libellos obtulit an alii cum eo?

22 TATIANVS DIAC̄ D̄: Solus Isacius obtulit libellos.

23 DOMNVS ẼPS D̄: Dicat Isacius si ipse libellos obtulit.

24 ISACIVS PRIMICERIVS LECTORVM D̄: Etiam, || quæso sanctitatem tuam ||.

Φ^a [= *RBN*, *inde a* 25 quia = *RBNV*], Φ^c [= *APDMV usque ad* 25 Athanasium, *inde a* 25 quia = *APD*], Φ^r [= *CY*]

VERSIO ANTIQVA 3 beroæ *AD* berœæ A^{corr} uerræ $\Phi^a V$ 5 heliopolis *DY* iliopolis Φ^a 9 tholomaidis [tholomagidis *N*] Φ^a 11 orthodoxiadis *BNADMY* orthodosiadis *RV* 12—16 Thoma — Vrimorum] thomam n̄ō sutrinorum *M* 12 mopsuestiæ $\Phi^a ADVY$ 16 urrimorum *C* orimorum *ADY* norimorum $\Phi^a V$ 17 sabba *RB* 18 maracono sartas *BN* 19 theodosiopolis $\Phi^a DV$ theodosipolis *M* 20 carensium $\Phi^a ADV$ 22 oranio $\Phi^a V$ uæræ Φ^a uerre *MV* beræ *D* bereæ *A* 24 porrenses *N* perrensens *M* prensos D^{mg} 25 *post* Athanasium *desinit M, sequitur sine interuallo Leonis epistularum collectio Casinensis, cf. uol. 4 p. 143* 29. 30. *om. Y* 31 adstitit Φ^a *A* adstit *D* 32—34 solus — D̄ *om. Y* 32 et solus Φ^{ac} 35 lector *B* quæso — tuam $\Phi^r D^{mg}$ domne $\Phi^a D$ domine *A*

4 seuleuciæ *Y* 6 dulociæ *A* dolociæ *D* 8 archie *M* 11 bosphoro *D* 13 iordanne *DY* 21 constantiæ *ADM*Φ^r 24 et notar̄ *om. MY* 26 præcepit Φ^r, *corr. C* 33 libellos obtulit *D*

25. 26 DOMNVS EPS D **: Quoniam memoria facta est et Iohannis subdiaconi, et ipse ingrediatur.

27 TATIANVS DIAC D: Adest et Iohannes subdiaconus.

28 DOMNVS EPS D: Præsentibus eis lege coniunctos libellos.
Et lecti sunt.

29 DOMNVS EPS D: Vbi sunt ipsi libelli?

30 TATIANVS DIAC D: Habeo eos præ manibus.

31 DOMNVS EPS D: Lege etiam eos.
Et lecti sunt.

32 DOMNVS EPS D: Quando delegauimus causam beatissimo Panolbio, qui tunc metropolitanus erat eius prouinciæ, ut causam audiret, quæ subsecuta sunt?

33 TATIANVS DIAC D: Habeo eiusdem beatissimi Panolbii epistulam per quam edocuit quæ secuta sunt.

34 DOMNVS EPS D: Lege et eam.
Et lecta est.

35 DOMNVS EPS D: Habes exemplaria repudii reuerentissimi episcopi Athanasii?

36 TATIANVS DIAC D: Præ manibus habeo et exemplaria et || authentica, || quæ accepi a deoamantissimo episcopo Iohanne Hierapolitanorum metropolis.

37 DOMNVS EPS D: Legantur authentica || per ordinem ||.
Et lecta sunt.

38 THEODORVS EPS DAMASCI D: Quoniam fauorabilis erat circa reuerentissimum episcopum Athanasium beatæ memoriæ Panolbius Hierapolitanus quondam episcopus, per proprios repudii libellos edocuit reuerentissimus episcopus Athanasius. || manifestus est igitur || litem fugiens et neque amico proprio audientiam suam credens.

39 VALERIVS EPS ANAZARBI D: Manifestus est reuerentissimus episcopus Athanasius tamquam conscius sibi in quibus accusatur, eo quod noluerit apud amicum || proprium || Panolbium causam dicere secundum epistulas repudii ab eo conscriptas.

40 POL[illegible]EIANVS EPS EMISAE D: Dum amicus eius existeret beatæ memoriæ Panolbius episcopus, certus est reuerentissimus episcopus Athanasius quia hoc conscientia mala fecit.

41 POLYCHRONIVS EPS EPIPHANIAE D: Reuerentissimus episcopus Athanasius neque suo amico committens accusationem suam certus est praua conscientia declinasse iudicium.

Φa [= *RBNV*], Φc [= *APD*], Φr [= *CY*]

VERSIO ANTIQVA 1 *post* D *nonnulla exciderunt cf.* Γ quoniam et memoria — est iohannis *V* 2 ingrediantur *BN* 3—7 adest — D *om. D, corr. D*mg 10 panoluio *NC* panuluio *D* 12 panoluii *NC* panului *D* 16 habens *B* 17 et[1] *om. N* et[2] [*om. Y*] ex autentica Φar, *corr. C* 18 hieropolitanorum *BAC* 19 per ordinem *om.* Φac, *corr. D* 22 panoluius ΦaC, *corr. C* panoluris *D* panobius *D*mg hieropolitanus Φar quondam] quod *BNV* quidem *A* 23/24 igitur manifestus est Φa manifestus est Φc, *corr. D* manifestus igitur est *Y* 26 est accusatus *V* 26/27 proprium beatissimum Φac [= Γ] 27 panoluium Φa panuluium *D* 28 emesæ ΦaD emissæ *A* panoluius Φa panuluius *D*

3 iohannis *A* 4 eis *om. CD*mg 5 lectæ *D*mg 7 DIAC *om. CD*mg 10 elegauimus *D* a beatissimo *DC* 14 leget eam Φr, *corr. C* 15 sunt *A* 16 et exemplaria *D* exemplarii *A* anastasii *Y* 20 lecti *C* 22 anatasium *C* 27 eplam *D* 28 eius *om. Y* extiterit *D*, *corr. D*mg 29 certum *D* anathasius *C* 32 suo] sicut *D*, *corr. D*mg certens *C* certum *C*corr proba *y* declarasse *A*

42 IAMBLICHVS EPS CHALCIDIS D: || Si || confideret reuerentissimus Athanasius, audientiam Panolbii amici proprii non fugisset, sicut ipse in litteris repudii ad eum datis professus est. sed forsan || conscientia || conpulsus euocationem declinauit a prædicto beato Panolbio factam.

43 DAMIANVS EPS SIDONIS D: Maxime semet ipsum nocuit et reum canonibus sanctis effecit reuerentissimus episcopus Athanasius || citatus || a reuerendæ memoriæ Panolbio, qui tunc erat Hierapolitanorum metropolitanus episcopus, et tertio respuens nec occurrens.

44 GERONTIVS EPS SELEVCIAE D: Valde semet ipsum nocuit reuerentissimus episcopus Athanasius neque amicum suum prædictum Panolbium passus, || et || præcipue || euocatus || ad iudicium et audientiam fugiens, || sicut || tria eius repudia manifestant.

45 BENETIVS EPS BIBLI D: Lectio litterarum repudii reuerentissimi episcopi Athanasii docuit nos quia purus amicus fuit ei qui tunc metropolitis erat, hoc est beato Panolbio, apud quem responsum fieri oportebat. unde non oportuit euocationem effugere, nisi forte || eius || conscientia || impedisset. ||

46 THEOCTISTVS EPS BEROEAE D: Si mundam habuisset conscientiam reuerentissimus episcopus Athanasius, non repudiasset audientiam beati Panolbii, cum eius utique amicus existeret.

47 EPIPHANIVS EPS ARCAE D: Ostendit reuerentissimus episcopus Athanasius || quia || semet ipsum ab episcopatu Perrenorum ecclesiæ fecit extraneum repudium tertio mittens, dum utique beatum Panolbium Hierapolitanorum episcopum amicum haberet, qui posset, nisi iste sibi conscius esset, eius negotium bene disponere.

48 MARAS EPS || ORIMORVM || D: In eo quod reuerentissimus episcopus || Athanasius || iudicium beati Panolbii declinauit, qui tunc Hierapolitanorum erat episcopus, apparet quia conscientia sua conuictus est.

49 || BARANIS || EPS ALEXANDRIAE D: Maxime sibi nocuit rereuentissimus episcopus Athanasius non obœdiens tunc metropolitano beatæ memoriæ Panolbio, et præcipue dum eius amicus existeret. unde certus est quia non recta conscientia uiuens talem audientiam declinauit et ad repudium uenit.

50 STEPHANVS EPS EPIPHANIAE D: Superfluam rem esse iudico post tria repudia et terminum habentia causam reuerentissimi episcopi Athanasii in examinationem

---

Φa [= *RBNV*], Φc [= *APD*], Φr [= *CY*]

VERSIO ANTIQVA 1 calchedis Φa calchedonensis *A* calchedonis *P* si de re Φa si desse *P* reus eps *R*corr *VP* [= Γ] 2 panului *RB*corr*N* panuluii *BND* panoluii *VC* non fugisset] confugisset *BN* repui *B* reppui *N* 3 conscientia mala Φa 4 panoluio Φa panuluio *D* facto *N* 6 efficit *N* tertio citatus Φa*P* [= Γ] ciuitatis *CD*mg 6/7 panoluio Φa panuluio *D* 7 hieropolitanorum Φa 10 panoluium Φa panuluium *D* et *om.* Φac 10/11 uocatus Φa 11 et id *R* sicut et Φa*P* [= Γ] 13 metropolitanus *VD* panoluio Φa panuluio *D* 15 ei Φa*D* cf. Γ 15/16 impedisset — habuisset *om. P* 15 inpedisse uideretur [uidetur *D*] Φa*AD* 16 berœæ *A*corr Φr beroæ Φc*Y* berryæ *V* berriæ *BN* berruæ *R* 17 ei *B* 19 qui Φa 20 repudiam *B* repudia *N* repudio *A* 21 hieropolitanorum *NC* 22 nisi *om. RY* 23 urimorum Φa [= Γ] Athanasius *om.* Φa*P* 24 hieropolitanorum *N* 26 bernis Φa barnis *A* baranus *D* maras *Y* 31 anasthasii *B*

1 anathasius *C* 5 ridonis *P* nocuit *om. D* scis canonibus *P* sanctis] scriptis *D* 6 episcopus *om. D* 9 ipsi *A* 10 anathasius *C* 11 manifesta sunt *D* 12 lectio] licet ergo *D* 12 repudium *D* anatasii *C* 13 ei *om. C* hoc est] hic *D* a beato *Y* 17 anathasius *C* panuluii *D* 18 extiterit *D* 19 archeæ *A* athasius *C* 21 panuluium *D* amicum *om. C* 22 possit *P* ipse *Y* eius] cuius *D*mg 24 iudicium *om. AP post* declinauit *coll. D* panuluii *D* 25 uictus *Y* 27 beatæ memoriæ metropolitano *A* panuluio *D* 28 certum *D*, *corr. D*mg 30 REV EPS *D*Φr

adduci. quomodo enim elegit hanc a sancto concilio iudicari, dum proprii || amici eius || beatæ memoriæ Panolbii, sicut ipse in repudiis manifestauit, uideatur declinasse iudicium?

51 PHOSPHORVS EPS || ORTHOSIADIS || D: Ea quæ a reuerentissimo episcopo Athanasio sunt scripta ad beatæ memoriæ Panolbium, qui tunc Hierapolitanorum erat episcopus, manifestant quoniam iudicium fugiens || reus || a Perrenorum discessit episcopatu.

52 DANIHEL EPS CARRENSIVM D: Palam est quia directis repudii litteris reuerentissimus episcopus Athanasius ad beatæ memoriæ Panolbium, qui tunc metropolitis erat, refutando iudicium ab episcopatu semet ipsum fecit extraneum.

53 IOHANNES EPS THEODOSIVPOLIS D: In his quæ placent sancto concilio || uestro ||, et ego consentio.

54 SOPHRONIVS EPS CONSTANTINAE D: Ex repudii litteris quæ || relectæ || sunt, certus est reuerentissimus episcopus Athanasius quia ad iudicium uenire noluit et episcopatum quoque repudiauit.

55 IOSEPH EPS IVLIVPOLIS D: Tertio repudiando reuerentissimus episcopus Athanasius et nolendo apud amicum suum beatæ memoriæ Panolbium, qui tunc metropolitanus erat episcopus, occurrere et causam dicere || et || semet ipsum ab illatis sibi criminibus liberare, certus est quoniam conscientia mala sit usus.

56 TIMOTHEVS EPS DOLICHIAE D: Oportebat quidem reuerentissimum episcopum Athanasium ab exordio euocatum tertio a beatæ memoriæ Panolbio, qui tunc metropolitanus episcopus erat, occurrere et allegationibus suis uti, dum secundum ea quæ nunc lecta sunt, amicum suum eundem esse definiret. quia igitur sæpe euocatus || repudiauit, reum semet ipsum illatis sibi constituit.

57. 58 PAVLVS EPS PTOLOMAIDIS D: Tertio ad audientiam euocatus reuerentissimus Athanasius a Panolbio metropolitano episcopo, et maxime eius amico, sicut ex his quæ sunt lecta, didicimus, et tertio Perrenorum episcopatum repudians apparet quoniam non bona conscientia percussus uidetur declinasse iudicium.

59 SABAS EPS PALTI D: Tertio repudiando reuerentissimus episcopus Athanasius et coniurando alium pro se ordinari debere, quam de reliquo rationem habet de episcopatu Perrenorum sanctæ dei ecclesiæ nunc mouere, et præcipue dum apud amicum suum beatæ memoriæ Panolbium causam non dixerit?

60 MARAS EPS ANASARTAE D: Integre semet ipsum diligi demonstrauit reuerentissimus episcopus Athanasius a beatæ memoriæ Panolbio metropolis episcopo per epistulas

---

Φa [= *RBNV*], Φc [= *APD*], Φr [= *CY*]

VERSIO ANTIQVA 1/2 amici eius *C* amici ei *D*mg amici *Y* metropolitæ Φac 2 manifestauit *om. V* 4 orthosiadis *APCD*mg orthodoxiadis Φa*Y om. D* anasthasio *B* 5 ad — episcopus *om. D, corr. D* ab *BN* a *D*corr 6 reus *om.* Φa*AP* 10 iohannis *BA* theodosiopolis Φac*Y* uestro *om.* Φac 12 constinæ *B* constiæ *N* constantiæ Φc repudiis *V* lectæ Φa relecta *A* 15 iuliopolis iuiolopolis *R*] Φa*AY* heliopolis *D* [= Γ] 17 et2 *om.* Φa*AP* 19 dolichi Φa dolociæ *D* 20/21 metropolitanus erat eps *VD* erat metropolitanus eps *P* 21 mea *BN* 22/23 uocatus Φa*PD, corr. D* 24 tholomadis *B* ptholomagidis *N* 25 panoluio *BN* panoblio *R* panuluio *D* et *om.* Φa 29 alium *om. BN* 29/30 debere — ecclesiæ *om. C* 29 de reliqua *y om.* Φac 32 onosarthæ *RNVP* [= Γ] onosarche *BN* hanasarten *A* anasarthiæ *C*

1 perduci *DY* proprio *A* 2 panuluii *D* 4 bosforus *D* pustphorus *P* 5 hieropolitanorum *A* episcopus *om. A* 7 carensium *DC* carriensium *A* 8 a *P* panuluium *D* 9 ad *Y* 11 et *om. Y* 12 certum *D* 13 episcopus *om. AP* qui *PY* et *om. AY* 15 eps *om. DY* repudiante *Y* 17 se *D* 18 certum *D* 20 panuluio *D* 22 eundem *om. P* 23 reum eum secundum *y* 24 tertio *om. P* reu eps *Y* 25 amicos *A* 27 uideatur *A* 29 ordinare *D* deberi *A* quamquam *y* 30 et *om.* Φc 31 panuluium *D* 32 diligendemonstrauit *CD*mg 33 beatissimæ *Y* panuluio *D* litteras *D*

repudii ad eum directas. fugiens itaque audientiam eius apparet hoc conscientia maligna fecisse.

61 DOMNVS EPS D: Post hæc repudia ubi degebat reuerentissimus episcopus Athanasius?

62 ISAACIVS ARCHIDIAC D: Egressus est de prouincia Samosatorum, degebat apud semet ipsum in proprio prædio et denuo descendit in || ciuitatem || Samosatorum. quoniam autem hic sunt clerici, rogo sanctum uestrum concilium ingredi eos et dicere quæ ipsi quoque nouerunt.

63 DOMNVS EPS D: Ingrediantur.

64 TATIANVS DIAC D: || Assunt || reuerentissimi clerici.

65 DOMNVS EPS D: Stent secundum ordinem reuerentissimi presbyteri et reuerentissimi diaconi.

66 THEODORVS EPS D: Vbi degebat post repudia reuerentissimus episcopus Athanasius?

67 DOMNVS EPS D: Quid dicunt et reliqui clerici?

68 THEODORVS EPS D: Ex illo regressus est Perræ?

69 DOMNVS EPS D: Quantos ordinauit?

70 THEODORVS EPS D: Istas ordinationes post || repudia || a se facta constituit?

71 DOMNVS EPS D: Dicant et || reliqui || clerici quæ nouerunt, quid postea subsecutum sit.

72 DOMNVS EPS D: Vos cuius rei causa estis || Hierapolim || profecti?

73 DOMNVS EPS D: Noui et ego formidasse reuerentissimum episcopum Athanasium. nam detulit mihi litteras deoamantissimorum et sanctissimorum episcoporum, id est domni Procli et domni Cyrilli.

74 THEODORVS EPS D: Diuinæ litteræ per deoamantissimum episcopum Athanasium || deductæ || sunt sanctissimorum archiepiscoporum: iubeat tua sanctitas has relegi coram sancto concilio.

75 DOMNVS EPS D: Legantur.

Et lectæ sunt.

76 THEODORVS EPS D: Videtur reuerentissimus episcopus Athanasius nihil uerum docuisse sanctissimos et deoamantissimos archiepiscopos domnum Proclum et domnum Cyrillum, dum etiam apud beatum Panolbium, qui fuit eius metropolita et eius amicus, sicut ipse in repudiis a se datis ostendit, a Perræ episcopatu || et || non a clericis est expulsus, sicut edocuit, sed ipse tertio ab eodem Panolbio euocatus audientiam illatorum sibi criminum refutauit et ciuitatem reliquit, adiciens et hoc in repudii sui || litteras || quoniam et ante duos aut tres annos hoc apud se deliberatum fuisset ut ab episcopatu recederet.

Φ^a [= *RBNV*], Φ^c [= *APD*], Φ^r [= *CY*]

VERSIO ANTIQVA 3 domni *BN* 5 isacius $\Phi^{ac}Y$ 5 samosatanorum *V* 6 ciuitate Φ^aD samosotorum *Y* 10 adstant Φ^a 18 tria repudia Φ^a [= Γ] ea repudia *A* 19 ceteri Φ^a *om. AP* et quid *V* 19/20 subiectum *BN* subsecum *A* 21/22 uos — D̄ *om. D* 21 cuius rei] cui regi *R* hieropolim *C* in hierapoli Φ^a in hierapolim *A* prouecti *V* 23 dedit *V* 25 diuini *N* diu ad me *D, corr. D*mg dō amatissimum *V* dm̄ amantissimum *ADY* 26 deuectæ Φ^aP tua *om. BN* 31 dō amatissimos *V* 33 et *om.* Φ^{ac} 35/36 litteris Φ^aD 36 aut] ait *BN*

1 itaque *om. Y* 2 mala *Y* 3 legebat *A* 5 samosotorum *Y* 7 rogo eos *C* uestrum *om. P* 11 stent *om. D post* ordinem *ins. D*corr 12 diacones *AC* 15 et *om. P* 17—19 quantos — D̄ *om. P* 19 qui *C*corr 23 ēporum et s̄cissimorum *Y* s̄corum *PD* 26 relego *C* 27 coram] quorum *A om. D, corr. D* 28 relegantur *D* 29 lecta *C* relectæ *D* 30 theodorum *C* 32 panuluium *D* 33 in pudiis *Y* ad *C* 34 panuluio *D* 36 fuisse *AY*

77 VALERIVS EPS D: Perspexi et ego quoniam reuerentissimus episcopus Athanasius falsa docuerit deoamantissimos || et sanctissimos || archiepiscopos Proclum et Cyrillum. nam et propria uoluntate ex scripto repudiauit episcopatum et tertio a || beatissimæ || memoriæ Panolbio euocatus audientiam declinauit usus etiam repudio et propria uoluntate ciuitatem deseruit et non a || clericis || est expulsus.

78 POLYCHRONIVS EPS D: Manifesta est || deo amicissimi || episcopi Athanasii circa causam eius argumentatio calumniam || facientis || quasi de uiolentia sua reuerentissimis clericis, qui dum a semet ipso ab ecclesiastico ministerio discesserit et ante multa tempora in profectionem longinquam abierit, causam illis ascripsit.

79 POMPEIANVS EPS D: Certus est Athanasius alia pro aliis docuisse deoamantissimos et || sanctissimos || Proclum et Cyrillum.

80 IAMBLICHVS EPS D: Dati repudii libelli a reuerentissimo episcopo Athanasio beatæ memoriæ Panolbio, qui tunc metropolitanus episcopus et eius amicus erat, sicut || et || ipse monstrauit, || docent || nos quia inaniter calumniam fecit apud sanctissimos et || uenerandissimos || archiepiscopos Proclum et Cyrillum || de || reuerentissimis suis clericis, dum ipse episcopatum reliquerit Perrenorum et coniurauerit alium pro se || ordinari episcopum. ||

81 TIMOTHEVS EPS D: Hæc eadem quæ || deoamantissimi || episcopi, et ego perspexi.

82 DANIHEL EPS D: Ammiratus sum quomodo passus sit reuerentissimus episcopus Athanasius euocatus a metropolitano episcopo beatæ memoriæ Panolbio ut satisfaceret, et tertio repudians episcopatum importunus || existere || deoamantissimis episcopis Proclo et Cyrillo et nihil eos || ueri || || edocere. ||

83 GERONTIVS EPS D: Hæc eadem et ego perspexi quia nihil ueritatis edocuit sanctissimos et deoamantissimos episcopos Proclum et Cyrillum || reuerentissimus || episcopus Athanasius.

84 THEOCTISTVS EPS D: Hæc ipsa et ego perspexi quia falsa docuerit sanctissimos et || uenerandissimos || archiepiscopos Proclum et Cyrillum reuerentissimus episcopus Athanasius.

86 STEPHANVS EPS D: Et ego ita perspexi quia magis mentitus est apud sanctissimos et deoamantissimos archiepiscopos Proclum et Cyrillum reuerentissimus episcopus Athanasius. nam neque a clericis uidetur expulsus, || sed || repudia propria uoluntate fecit.

Φ[a] [= *RBNV*], Φ[c] [= *APD*], Φ[r] [= *CY*]

ADNOTATIONES RVSTICI 7 argumentatio] puerilitas C^{mg} 10/11 GR hæc eadem et nos cognouimus quia mentitus est reuerentissimus episcopus Athanasius et alia pro aliis edocuit deoamantissimos [dō amis C^{mg}] et sanctissimos [scissimis C^{mg}] archiepiscopos Proclum et Cyrillum C^{mg}

VERSIO ANTIQVA 2 dō amatissimos *RV* et sanctissimos *om.* Φ[ac] 3—5 scripto — uoluntate *om. D, corr. D* 4 beatissimæ Φ[r]*D*[corr] beatæ Φ[a]*AP* panolbium *R* panuluio *D*[corr] 5 ad *N* clericis propriis *RBN*Φ[c] propriis clericis *V* 6 reuerentissimi Φ[ac] 7 faciens Φ[ac] 7/8 reuerentissimus *BN* 8 et Φ[a] *om.* Φ[cr] 9 et in *y* 10 dō amatissimos *RV* dō amicissimos *y* 11 archiepos proclum Φ[a]*AP et Rusticus in nota* 12 iambli c̄ *N* iamblicit *B* iamlicos *P* bone *BN* 13 et[2] *om.* Φ[a]*AP* 14 docet Φ[a]*APY* qui *BN* 15 uenerandos Φ[ac] de *om.* Φ[ac] 16 episcopatum] clericis *BN* 17 epm ordinari Φ[a] 18 reuerentissimi Φ[ac] dō amicissimi *y* 19 danihel Φ Δαμιανός Γ 21 existeret Φ[a]*y* dō amatissimis *RV* dō amantissimus *B* 22 cyrillum *B* ueritatis [ueritate *D*] Φ[ac] edoceret Φ[a] 24 dō amatissimos *RV* uenerabilis Φ[ac] 27 uenerandos *RBN*Φ[c] reuerendos *V* epos *PV* 29—31 Stephanus — Athanasius *om. Y* 29 ipsa *BN* 30 dō amatissimos *RV* 31 sed potius [potius quia *D*] Φ[ac]

1 et *om.* Φ[c], *corr. D* episcopus[2] *om. A* 2 falso *C* 3/4 euocatus a — panolbio *Y* 7 quas *Y* 9 illius *A* 10 certum Φ[c] reuni athanasium *D* alia *A* 13 panuluio *D* 20 panuluio *D* 22 archieps *D* [= Γ] 23 ueritate *D* 26 p̄ *om. A* et *om. A* 29 prospexi *C* 30 episcopus *om. AD*

86 VALERIVS EPS LAODICIAE SYRIAE D: Et ego hæc ipsa perspexi quæ sanctum concilium.

87 EPIPHANIVS EPS D: || Hæc ipsa et ego cognosco || quæ sanctum concilium.

88 BARANIS EPS D: Et ego consentio sancto concilio || deoamantissimorum || episcoporum et || illa || constituo quæ et ipsi bene se habere comprobauerunt.

89 IOSEPH EPS D: Hæc ipsa et ego perspexi quæ deoamantissimi || et sanctissimi || archiepiscopi decreuerunt.

90 PAVLVS EPS D: Hæc ipsa et ego perspexi quæ præcedentes sanctissimi patres, et cum eis quoque decerno.

91. 92 MARAS EPS D **: Si quietem diligeret reuerentissimus episcopus Athanasius, non eum oportuerat post repudium et iusiurandum inportunum existere sanctissimis patribus et archiepiscopis Proclo et Cyrillo.

93 IOHANNES EPS D: Similiter et ego perspexi.

94 DANIHEL EPS D: Similiter et ego perspexi.

95 SOPHRONIVS EPS D: Præcedentibus me deoamantissimis episcopis et ego consentio.

96 DOMNVS EPS D: Quando suscepi litteras || deoamantissimorum || episcoporum Procli et Cyrilli, memor sum quia || et || eum hic || euocaui || et deoamantissimos episcopos prouinciæ, ut hæc causa potuisset examinari. relegite itaque ambas epistulas.

97 DOMNVS EPS D: Quid || scripsit || ad hæc reuerentissimus episcopus Athanasius?

98 DOMNVS EPS D: Lege et epistulam quam scripsit || deo amicissimus || Iohannes || Hierapolitanorum metropolis || episcopus.

99. 100 DOMNVS EPS D: Noui quando suscepi a reuerentissimo episcopo Athanasio litteras, quia mox conuocaui sanctum hoc concilium secundum eius preces mittens etiam || scripturam || ad eum ut adesset in hoc sancto concilio. relege itaque a me ad eum factam epistulam.

101. 102 DOMNVS EPS D: Lege etiam synodicas litteras ad eum factas.

103 DOMNVS EPS D: Quæ sunt super hæc ex non scripto dicta a reuerentissimo episcopo Athanasio?

104 DOMNVS EPS D: Lege et ab eo conscriptam epistulam sancto concilio.

105 TATIANVS DIACONVS D: Habeo et epistulas religiosissimorum episcoporum domni Ibæ et domni Andreæ, quas miserunt || euocati || a tua sanctitate et occurrere non ualentes.

Φ[a] [= *RBNV*], Φ[c] [= *APD*], Φ[r] [= *CY*]

VERSIO ANTIQVA 1 perspexi hæc ipsa *BN* 3 *om. AD, corr. D* hæc — cognosco Φ[r]*D*[corr] et ego ipsa perspexi [perspexit *N*] Φ[a]*P* 4 maranis *V* baranius *D* reuerentissimorum Φ[ac] dō amicissimorum *y* 5 illa esse Φ[a] [= Γ], *de P non constat* 6 dō amatissimi *RV* a dō amantissimi *B* et sanctissimi *om.* Φ[a] 8 scissimis *R* 9 discerno *BN* 10 *excidit Maræ depositio et* Sabas episcopus dixit, *cf.* Γ 11 eius iurandum *N* 15 dō amatissimis *RV* 16 dō amicissimorum *Y* religiosissimorum Φ[a] religiosorum Φ[c] 17 et[a] *om.* Φ[a] conuocaui Φ[a] [= Γ] dō amatissimos *RV corr. V* 20 rescripsit Φ[a]*PD* [= Γ] 21 religiosissimus Φ[ac] 22 hieropolitano Φ[a] hieropolitanorum *AP* metropolitis Φ[a] metropolitanus *P, corr. P* 24 sanctum] secundum *R* 25 scripturam [scripturas *D*[mg]] ad eum *CD*[mg] ad eum scripta *Y* ad eum Φ[ac] *post* 26 *excidit Domni interlocutio, cf.* Γ *post* 27 *iterum excidit Domni interlocutio, cf.* Γ 32 euocitati Φ[a] et euocati *A*

3 scō concilio *Y* 5 constituto *y* et[a] *om. A* 6 et[1] *om. P* 7 epī *y* 9 et *om. P* 10 quietem diligeret] quid etenim dixerit *D, corr. D*[mg] 13 iohannis Φ[c] similia *D* 16 quomodo *Y* suscepit *AY* 17 hic *om. D* 20 DOMNVS — D *om.* Φ[c], *corr. D*[mg] episcopus *om. D* 21 et *om. D* rescribsit *P* iohannis *AP* 22 epṣ et relegit *D* 23 suscepit *Y* episcopo *om. D* athasio *C* 24 hoc scm *AP* mittentis *A* 25 in *om. P* 26 eplam et relegit *D* 27 litteras *om.* Φ[c], *corr. D* factas et legit *D* 28 ex] in *D* dicto *C* a *om. P* 31 relegis ruissimorum *C*

106 DOMNVS EPS D: Lege et eas per ordinem.

107 TATIANVS DIACONVS D: Alios libellos optulit sancto concilio reuerentissimus subdiaconus Philippus sanctæ dei Perrensis ecclesiæ et si iubet uestra || sanctitas, || hos quoque relego.

108 DOMNVS EPS D: Lege.

109 THEODORVS EPS D: Ea quæ posita sunt libellis, solus nosti an et alii simul sciunt?

110 PHILIPPVS SVBDIACONVS P: Nouit hæc etiam reuerentissimus presbyter ex œconomo Fronton.

111 DOMNVS EPS D: Dicat reuerentissimus Fronton, quid de hac causa nouit.

112 DOMNVS EPS D: Hæc || Domnica || quæ est?

113 THEODORVS EPS D: || Quis scit hæc?

114 FRONTON PRBR D: Theodorus diaconus, qui commanebat cum ipso reuerentissimo episcopo Athanasio.

115 THEODORVS EPS D: || Quid nosti in causa columnarum argentearum, si uere conscius eras illo tempore reuerentissimo episcopo Athanasio?

116 DOMNVS EPS D: Dicant etiam isti quorum memoriam fecit Fronton presbyter, quod nouerunt.

117 THEODORVS EPS D: Si hic sunt quorum memoriam fecit reuerentissimus || Maris presbyter, || et ipsi quæ nouerunt, propria uoce testentur.

118 TATIANVS DIACONVS D: Astant Maris et Theophilus diacones.

119 THEODORVS EPS D: Quid nostis in causa?

120 DOMNVS EPS D: Lege || eos. ||

121 THEODORVS EPS D: Tamquam non sufficientibus quæ iam dicta sunt atque deposita, scandalis complere omnium aures.

122 DOMNVS EPS D: Quid perspicit || uestra sancta || synodus fieri oportere?

123 THEODORVS EPS D: Si opinionis suæ curam habuisset Athanasius || reuerentissimus || episcopus, non declinasset examinationem criminum sibimet illatorum, et quod maius est, audientia delegata beatæ memoriæ Panolbio, qui fuit Hierapolitanus episcopus et eius amicus et circa eum ualde fauorabilis, sicut ipse Athanasius propriis litteris sæpius intimauit. a quo tertio ad audientiam euocatus non obaudiuit, sed etiam tertio episcopatum Perræ ex scripto repudiauit per ea quæ ad beatæ memoriæ Panolbium scripsit, in quibus etiam rogauit || dicens a se || silentium amplectendum. sed hoc non fecit, sed longa itinera aggressus turbauit auditus sanctissimorum et || deo amicissimorum || archiepiscoporum, id est || domni || Procli et || domni || Cyrilli, nihil uerum memoratos sanctissimos uiros edocens. sed etiam postea sæpius

---

Φa [= *RBNV*], Φc [= *APD*], Φr [= *CY*]

VERSIO ANTIQVA 3 religio Φac 6 simul *om. N* 8 fronto Φac 9 fronto Φac 10 dominica Φa*PY* 11—14 quis — D *om.* Φac, *corr. D*mg 16 fronto Φac 18/19 prb maris Φac 21 nosti *BDy* 22 eis Φa*D*corr 25 scā urā Φa uestra scitas *P* 26 EPS *om. V* 26/27 reuerentissimus *om.* Φa*AD* [= Γ] 28 hieropolitanus *RBNACy* geropolitanus *P* 30 obaudiit Φa 31 ex *om. B* 32 dicens a se *om.* Φac 33 et] patrum *V* 34 uenerabilium [uenerabiliorum *D*] Φac domni [domini *B*] mei Φac domni [domini *B*] mei *RBN*Φc

1 has *P* 2 optuli *A* 5 lege et legit *D* 7 et ex *D* ex ex *C* œconomi *A* economus *P* 11 quid sit *y D*mg 15 erat *D* reus eps athanasius *D* 16 ipsi *D*mg 17 nouit *CD*mg 18 hæc *P* reuerentissimus *om. A* 20 adsunt *y* diaconi *D* 21 causam *C* 25 perspexit *y* 26 cura habuisse *P* 28 magis *P* audientiam *APC* delegata a *DY* delegatam a *AC*corr delega a *C* panuluio *D* panolbi *C* 29 ualde *om. P* fauor abibilis *D* fauoralis *CD*mg 31 epm *P* pirræ *P* ad] a *AP* 32 panuluium *D* etiam *om. P* 35 uiros] uero *P*

euocatus tam a sanctissimo et patre nostro || et || archiepiscopo Domno quam a præsenti concilio, quatenus semet ipsum a criminibus sibi illatis exueret, uenire non uoluit. quid ergo ecclesiasticis sanctionibus placet? eum qui pro quibusdam rebus incongruis || euocatus || et tertio euocatus non uenit, cadere honore quem habet. uidetur autem memoratus Athanasius non solum tertio euocatus, sed etiam frequenter et non obaudiens neque illatis uolens criminibus respondere. hac ergo gratia alienum eum a sacerdotio secundum ecclesiasticas leges esse decerno et oportere deoamantissimum episcopum Hierapolitanorum domnum Iohannem uelociter episcopum in ecclesia Perrenorum regulariter ordinare, ut tandem aliquando in pacifica quiete eadem ciuitas constituatur libera a fluctuatione atque tumultu duorum annorum tempore in ea machinato.

124 VALERIVS EPS D: Quoniam dudum uidetur examinationem causæ repudiasse prædictus Athanasius || et || declinando iudicium beatæ memoriæ Panolbii, insuper etiam et eius successoris metropolitæ || et || nunc etiam regulariter euocatus a communi patre et archiepiscopo Domno et sancto concilio similiter examinationem fugit frequenter differendo, certus est quoniam debet adiudicari. igitur extraneum eum et ego sacerdotio iudicaui et episcopi dignitate et debet ab omnibus illic ordinari alter episcopus tamquam hoc semel alienato, quatenus || uel nunc || desinat esse sine patre ||, quod uiolenter sustinuit ||, pupilla Perrenorum ciuitatis ecclesia.

125 TIMOTHEVS || EPS || D: Recta et iusta || prolata est || sententia a congregato hic sancto concilio aduersus prædictum Athanasium. nam totiens consequenter et regulariter euocatus a metropolita suo beatæ memoriæ Panolbio et a deoamantissimo et sanctissimo episcopo Iohanne metropolita nostro et a præsenti sancto concilio, sed etiam a sanctissimo et deoamantissimo episcopo Domno et non obaudiens, diuersis || uero || dilationibus || usus || sibimet omnem sacerdotii priuationem ascribat. igitur et ego consentio his quæ regulariter et legitime sunt decreta a sancto uestro concilio, et supplico ut Perrenorum sanctissimæ ecclesiæ || ordinetur episcopus, || ut et nos et eadem sanctissima ecclesia contritione et miseria liberetur.

126 MARAS EPS D: Hæc eadem et ego || consentio || et alienum esse decerno honore || episcopatus || Athanasium, qui Perræ fuit episcopus, quoniam sæpe uocatus non obaudiuit, et supplico ut uelociter in Perrenorum ecclesia ordinetur episcopus.

Φa [= *RBNV*], Φc [= *APD*], Φr [= *CY*]

VERSIO ANTIQVA 1 et² *om.* Φac*Y* 4 euocatus¹] euocatur Φa quam *BN* 7/8 dō amatissimum *RV* dm̄ amantissimum *C* 8 hieropolitanorum ep̄m *A* hieropolitanorum *RBNP* hierapolitanum *VY* 9 quietem *NA* 10 libera *om. BN* affluctuatione *BN* 13 et *om.* Φac, *corr. D* 14 et³ *om.* Φa 15 fugiit Φa*Y* 17 a sacerdotio *VPD* 18 uel nunc *om.* Φac, *corr. D* 19 quod — sustinuit *om.* Φac, *corr. D* 20 reuerentissimus ep̄s [*om. P*] Φac*Y* est prolata Φac a *om. B* congregata *BN* 21 nam] non *B* 22 a² *om. VA* 22/23 dō amatissimo *RV* 23/24 et sanctissimo — deoamantissimo *om. V* 24 dō amicissimo *Y* dō [a dō *R*] amatissimo *RV* 25 uero *om.* Φac usus] us̄s *RBN* uir supra scriptus *V* 27/28 ep̄s [*om. P*] ordinetur Φac 29 constituo Φac 30 pontificatus [pontificatur *BN*] Φa

1 beatissimo *D* et¹ *om. A* 2 quatenus] quam Φc, *corr. D*mg semet *om. P* exuere *D* non ualuit *D* noluit *P* 4 et — euocatus *om. C* uenire noluit *Y* carere *D* eccadere *P* 6 igitur *y* 7 decerno esse *D* 8 uelocem episcopatum *AD* 9 pirrinorum *P* ordinari *AP* tandem] eandem *A* in *om. P* 10 eandem *A* a *om. P* 11 maxinato *C* machinatio *Y* 13 iudicio *P* panuluii *D* 14 et¹ *om. P* 15 et³ *om. A* 16 certum *D* debeat Φc et extraneum *P* 17 et² *om. P* 18 tam *D* 19 pirrinorum *P* ciuitas *A* 20 recte Φc*Y* et] s̄ *A om. Y* iuste *PD* 21 huic *A* 22 panuluio *D* 23 præsente *D* 24 a *om. P* 25 diuisis *P* probationem *Y* 26 scribat *P* 27 pirrinorum *P* 29 alienum eum *P* 30 pirræ *P* euocatus *PDY* 31 pirrinorum *P*corr

127 POMPEIANVS EPS EMESAE D: His quæ regulariter et ecclesiastice definita sunt a sanctissimis et deoamantissimis metropolitis Theodoro et Valerio, et ego consentio, quæ utique iuste ab eis decreta sunt, approbans et ego Athanasium, qui Perræ fuit episcopus, ab episcopatu omnimodis alienum et honore pontificatus, et rogo alium episcopum pro eo constitui in eadem ciuitate, ut uel nunc tumultu et seditionibus eadem Perrenorum || sancta || dei ecclesia liberetur.

128 IAMBLICHVS EPS D: Simul decerno et ego ea quæ regulariter et legitime constituta sunt a deoamantissimis et sanctissimis episcopis, id est Theodoro et Valerio metropolitis de Athanasio, qui quondam Perrenorum fuit episcopus. unde et ego rogo sanctissimum Iohannem episcopum || huius pridem || metropolitam isto secundum uestram approbationem alieno episcopatu facto alium pontificem constituere sanctissimæ Perrenorum ecclesiæ.

129 VRANIVS EPS || SVRORVM || D: Athanasium episcopum euocatum ut satisfaceret de illatis sibi maximis nefariisque criminibus et non oboedientem citationi canonicæ deoamantissimi et sanctissimi archiepiscopi nostri Domni || et præsentis || sancti magnique concilii, quoniam conscientia mala uidetur alligatus, hunc et ego decerno indignum et extraneum omni ecclesiastico ministerio episcopique uocabulo.

130 DAMIANVS EPS D: Oportebat Athanasium, qui Perrhenorum ecclesiæ fuit episcopus, in quibusdam criminibus accusatum et euocatum a beatissimo Panolbio suo || tunc || metropolita et curam eius habente obaudire et suis allegationibus || uti ||. et hoc quidem non fecit, sed longa itinera profectus est molestus || existens || auribus deoamantissimorum episcoporum Procli et Cyrilli || et || deferens litteras, || quarum || gratia || et || iterum euocatus est a sanctissimo archiepiscopo nostro Domno et a sancto concilio et || obaudire || contempsit. hoc ergo non faciente eo et ego decerno alienum eum existere dignitate pontificatus et oportere deoamantissimum Iohannem episcopum Hierapolitanorum || metropolis episcopum consecrare pro eo Perrenorum sanctæ ecclesiæ. ||

131 POLYCHRONIVS EPS D: Luctus et gemitus causa nobis effectus est Athanasius quondam Perrenorum episcopus. diuersis enim criminibus accusatus iudicium declinauit tertio euocatus a beatæ memoriæ Panolbio Hierapolitanorum || episcopo, || et dum utique amicus eius existeret, sicut ipse in repudii sui litteris declarauit. || et || nunc autem sæpius a deoamantissimo et sanctissimo archiepiscopo || Domno || et hoc congregato concilio obœdire citationi non uoluit, sed permansit multo tempore illudens

---

Φa [= *RBNV*], Φc [= *AD*, *P desinit in* 2 et metro-], Φr [= *CY*]

VERSIO ANTIQVA 1 emissæ Φa emessæ *AP* emesiæ *Y* emisæ *D* qui *N* et *om. B*Φc 2 dō amatissimis *RV* dō amantissimis et *P* 3 fuit perre *y* perfuit *N* 5 ciuitatem *RA* 6 scissima Φac 8 dō amatissimis *V* 9 metropolitanis *BN* 10 epm metropolitam iohannem *D* huius pridem *om.* Φac, *corr. D* metropolita *BN* 13 oranius *RBN* syrorum Φac 15 dō amatissimi *RV* psentisque Φa*A* præsentis *D* 18 ecclesiæ *om. BN* 20 tunc *om.* Φac, *corr. D* uti *om.* Φa 21 extitit Φac 22 dō amatissimorum *RV* et[2] *om.* Φac deferentes *R* proferens *A* quorum Φa 23 et[1] *om.* Φac, *corr. D* 24 audire Φa obœdire *A* 25 dō amatissimum *RV* amantissimum *C* 26 hieropolitanorum *N om.* Φc, *corr.* Dmg metropolitam Φa *om.* Φc, *corr.* Dmg 26/27 pro eo epm [pro — epm *om.* Φc, *corr.* Dmg] perrenorum scissimæ ecclesiæ constituere Φac, *corr.* Dmg 30 hieropolitanorum *N* epm Φa 31 et[2] *om.* Φac, *corr. D* 32 dō amicissimo *Y* dō amatissimo *RV* epo *NY* dnō domno Φa [= Γ] 33 obœdirationi *R*

2 et[3] *om. C* 3 itaque *Y* iuste] iuste est *Y* 7 eadem *A* 11 alienum *A* ab episcopatu *D* 12 ecclesia *A* 14 obaudienti *A* obœdienti *D* 17 epi quoque *A* 19 panuluio *D* 21 est et *D* 25 dignitatem *DC* 27 sanctæ *om. C* 30 panuluio *D* 31 cum dum *C* litteras *A* 33 non *om. D*

et fallens ecclesiasticas sanctiones. hac itaque gratia semet ipsum omni pontificatus ministerio denudauit episcopique uocabulo et sit quoque || depositus || etiam meo decreto. || et || ordinabitur autem alter episcopus sanctæ Perrensi ecclesiæ, qui possit soluere || malorum || calamitatem.

132 THEOCTISTVS EPS D: Consentio his quæ bene et regulariter definita sunt a sancto concilio, quatenus alienus sit honore pontificatus Athanasius, qui Perræ fuit episcopus, et decerno ut pro eo Perrenorum sanctissimæ dei ecclesiæ ordinetur episcopus.

133 BENETIVS EPS D: His quæ regulariter a sancto concilio sunt prolata, consentio etiam ipse iudicans Athanasium Perræ quondam episcopum || alienum || esse pontificatu et oportere pro eo pontificem ecclesiæ dei constitui.

134 GERONTIVS EPS D: Quoniam sæpe uocatus Athanasius Perræ quondam episcopus et a metropolita suo beatæ memoriæ Panolbio et || a || Iohanne Hierapolitanorum metropolitano episcopo et ab archiepiscopo nostro Domno, sed etiam præsenti sancto concilio non affuit, hunc et ego alienum esse decerno secundum ecclesiasticas sanctiones episcopatu et rogo uelociter episcopum ordinari pro eo sanctissimæ Perrenorum ecclesiæ.

135 STEPHANVS EPS D: In maximis criminibus accusatus Athanasius Perrenorum quondam episcopus et sæpius euocatus et nec semel obaudiens, sed longa itinera eligens proficisci et molestus existere auribus deoamantissimorum episcoporum Procli et Cyrilli et propterea rursus ab exarcho Orientalis diocesis euocatus et a congregato sancto concilio et neque sic obaudiens dignus est expelli pontificatu, alio pro eo prædictæ ecclesiæ constituendo pontifice.

136 IOSEPH EPS D: Oportebat quidem occurrere Athanasium Perrenorum ecclesiæ quondam episcopum et ab illatis sibi criminibus semet ipsum exuere; sed quoniam sæpius euocatus hoc non fecit, sanctum præsensque concilium in eum sententiam protulit secundum ecclesiasticas sanctiones. unde et ego consentio omnibus quæ ab eis legaliter definita sunt, iudicans alienum eum esse pontificatu, oportere || autem || alium pro eo || pontificem || Perrenorum sanctæ dei ecclesiæ || ordinari. ||

137 PHOSPHORVS EPS D: Consentio et ego his quæ regulariter definita sunt a sancto concilio, alienum esse iudicans episcopatu prædictum Athanasium, rogo autem et una decerno alium pro eo Perrenorum sanctissimæ dei ecclesiæ ordinari pontificem.

138 THOMAS EPS D: Accusatoribus Athanasii frequenter || olim || beatæ memoriæ Panolbio, qui || metropolis || fuit episcopus, || et || sanctissimo archiepiscopo nostro || Domno || et nunc etiam sancto concilio molestis existentibus et || uocationibus ||

Φ^a [= *RBNV*], Φ^c [= *AD*], Φ^r [= *CY*]

VERSIO ANTIQVA 2 damnatus Φ^{ac} eo *BN* 3 et *om.* Φ^{ac} antem *om.* *Y* 4 malorum eius Φ^{ac} 5 theoctis *BN* 8 uenetius $\Phi^a D$ qui *N* 9 alienum de cetero [decerno Φ^c] Φ^{ac} [= Γ] 9/10 pontificatui *R* pontificatum *Y* 12 a religiosissimo Φ^{ac} hieropolitanorum *NV* hierapolitano *A* 13 ab *om.* *BN* 13/14 scī concilii *BN* 14 ego *om.* *N* 15 epm̄ uelociter *BN* 17/18 quondam perrenorum *BN* 19 eligans *R* dō amatissimorum *RV* 21 esse *B* 21/22 p̄dicante *BN* 22 constitudo *N* constituo *B* 25 sæpe *BN* uocatus *BN* hic *BN* sanctum] spm̄ *B* 28 uero Φ^a pontificem *om.* Φ^{ac} epm̄ ordinari $\Phi^a A$ 32 olim quidem *Y* *om.* Φ^{ac} 33 metropolitis Φ^a et] a Φ^a 34 domino domno *RV* [= Γ] domno domino *BN* domno n̄ro *Y* et[2] *om.* *D* euocationibus $\Phi^a D$

1 hæc *Y* 2 epī quoque *A* 3 perrensis *Y* 6—8 quatenus — concilio *om.*, *sed post* 10 *integram sententiam* 5—8 *repetit A* 12 metropolitano *A* suo *om.* *A* panuluio *D* iohannem *D* 15 pro eo epm̄ ordinari *D* 18 obœdiens *AY* 20 archiēpō *D* 21 digni *y* alium Φ^r 22 constituendum *D* pontificem Φ^c 23 athanasio *D* 29 posphorus *A* bosphorus *D* 32 frequens *D* 33 panuluio *D* 33/34 et — etiam *om.* *D*, *corr.* D^{mg} 34 scm̄ *D*

sæpe factis ut accusatorum examinatio proueniret, non occurrens Athanasius semet ipsum extraneum efficacia pontificatus effecit. unde post sententiam sancti concilii || necessarie || Perrenorum sanctissima dei ecclesia tanto tempore sine præsule manens suscipiet pontificem a sanctissimo metropolita et religiosissimis episcopis prouinciæ regulariter ordinatum.

139 PAVLVS EPS PTOLOMAIDAE D: Consentio his quæ decreta sunt ab hoc sancto concilio, et alienum episcopatu iudico prædictum Athanasium atque decerno pro eo uelociter Perrenorum sanctæ dei ecclesiæ ordinandum episcopum.

140 PAVLVS EPS ARADI ET ANTARADI D: His quæ ecclesiastice et regulariter a sancto concilio sunt decreta, particeps sum alienum iudicans honore || episcopatus || Athanasium Perrenorum quondam episcopum et decerno alium pro eo || celerius || eidem sanctissimæ dei ecclesiæ constituendum episcopum.

141 MARAS EPS D: Et ego hæc ipsa constituo et alienum iudico honore pontificatus Athanasium Perrenorum quondam episcopum, quoniam sæpius euocatus non obaudiuit, et decerno alium pro eo Perrenorum sanctæ dei ecclesiæ ordinari debere.

142 BARANIS EPS D: His quæ regulariter definita sunt a deoamantissimis episcopis, consona loquor et ego alienum iudicans omni pontificatus honore et dignitate episcopatus || eundem || Athanasium et decerno alium pro eo Perrenorum sanctæ dei ecclesiæ || constituendum. ||

143 EPIPHANIVS EPS D: His quæ bene et regulariter a sancto concilio sunt decreta, consentio et ipse alienum iudicans honore pontificatus Athanasium || Perrenorum || quondam episcopum et decerno celeriter alium constitui eidem Perrenorum ecclesiæ, qui eam possit pro dei uoluntate gubernare.

144 IORDANIS EPS D: His quæ secundum ecclesiasticos canones a sancto concilio bene sunt prolata, consentio alienum iudicans honore pontificatus Athanasium || Perrenorum || quondam episcopum et decerno alium pro eo Perrenorum sanctæ dei ecclesiæ ordinandum.

145 IOHANNES EPS THEODOSIVPOLIS D: Consentio et ego ipse || quæ || canonice et legaliter definita sunt a sancto concilio et alienum episcopatu iudico Athanasium approbans alterum pontificem constituendum ecclesiæ Perrenorum.

146 DANIHEL EPS D: Consentio || omnibus || his quæ regulariter sancto concilio placuerunt, et alienum iudico Athanasium || ab || episcopatu approbans alterum pro eo Perrenorum ciuitati ordinandum episcopum.

147 SOPHRONIVS EPS D: Ea quæ regulariter atque legaliter a sancto concilio definita sunt, et ipse sequens alienum iudico Athanasium episcopatu et || approbans || alterum pro eo Perrenorum sanctæ dei ecclesiæ || constituendum || episcopum.

Φa [= *RBNV*], Φc [= *AD*], Φr [= *CY*]

VERSIO ANTIQVA 2 efficit *NDY* 3 necessarie *om.* Φac ecclesiæ *ND* 4 et] et a *V* 6 ptholomaidis *RVY* tholomaidis *BN* 7 iudicio *Ry* 7/8 perrenorum uelociter *V* 9 et Antaradi *om.* Φc, *corr. D* antardi *V* antaridi *BN* 10 pontificatus Φa 11 celerius *Y* clericus *C* clericum *Dcorr* *om.* Φac eidemque *B* 14 perræ *RBN* sæpe *BND* 16 dō amatissimis *RV* 17 et ego *om.* *V* 18 eundem *om.* Φa*A* 19 esse constituendum Φa*A* 21 perræ Φa 26 perræ Φa 27 ordinandus *N* 28 theodosiopolis [theodosionis *B*] Φac*Y* his quæ Φa*A* 29 legaliter] regulariter *BN* 31 omnibus *om.* Φac, *corr. D* 32 ab *om.* Φac, *corr. D* 35 adprobo Φa [= Γ] 36 esse constituendum Φa*A*

1 proueriret *C* 2 officio *D*, *corr.* *Dmg* 3 scm̄ aperrenorum *D* 5 ordinatos *D* 7 alieno *D* prædicto athanasio *D* 9 ēps *om.* *y* 10/11 athanasio quondam perrenorum *D* 12 scǣ *D* 21 episcopatus *Y* 22 alienum *Y* 23 uoluntatem gubernari *D* 24 iordannes *Y* ecclesiasticas *AC* regulas *A* 25 probata *D*, *corr.* *Dmg* 26 Perrenorum — eo] et alium *D*, *corr.* *Dmg* 28 iohannis Φc 29 ēpatum *A* 31 quæ] hæ *A* 32 ēpm̄ *A* 34 legariter *A*

148 SABAS EPS D: Consentio et ego omnibus quæ dicta sunt, et una decerno cum sancto concilio alienum iudicans esse honore pontificatus Athanasium, quoniam euocatus ab omni sua prouincia suisque metropolitis et sanctissimo patre nostro atque doctore et ab omni sancto concilio non obaudiuit, approbo autem quatenus pro eo Perrenorum sanctæ dei ecclesiæ alter ordinetur episcopus.

149 DOMNVS EPS D: Mei quidem uoti non fuit talem aduersus episcopum proferre sententiam; quia uero concilio sancto digne complacuit alienum existere Athanasium secundum ecclesiasticas sanctiones episcopatu tamquam sæpius quidem et in multis magnisque criminibus accusatum, semper uero iudicium et examinationem negotii fugientem, confirmo hæc etiam ego et in his quæ omnibus communiter placuerunt, concors existo iudicans eum alienum esse pontificatu et præcipio deoamantissimo episcopo Iohanni et ipsis prouinciæ religiosissimis episcopis alium pro eo Perrenorum sanctæ dei ecclesiæ episcopum ordinare.

150 Et || suscriptiones || prædictorum episcoporum.

151 GLORIOSISS IVDICES DD: Si qui eorum qui tunc cum Domno deposuerunt Athanasium reuerentissimum episcopum, || assident || sanctissimo concilio, in || medium || transeant.

152 Et transeuntibus in || medium || Theodoro reuerentissimo episcopo Damasci, Theoctisto reuerentissimo episcopo || Berœæ ||, Gerontio reuerentissimo episcopo Seleuciæ, Damiano reuerentissimo episcopo Sidonis, Ioseph reuerentissimo episcopo Heliupolis, Saba reuerentissimo episcopo Palti, Sophronio reuerentissimo episcopo Constantinæ GLORIOSISS IVDICES DD: Dicant reuerentissimi et sanctissimi episcopi pro qua culpa tunc Athanasium reuerentissimum deposuerunt || episcopatu ||.

153 THEODORVS RVS EPS DAMASCI D: Clerici Perrenorum ecclesiæ accusationes obtulerunt aduersus eum et euocatus non affuit dicens quosdam se inimicos habere. et secundo euocatus non affuit; dum uero tres euocationes in eum factæ fuissent et uenire recusasset, secundum canones aduersus eum depositionis eius prolata sententia est.

154 THEOCTISTVS RVS EPS BEROEAE D: Euocatus religiosissimus episcopus Athanasius a concilio Antiochiæ congregato tertio non affuit || et ideo || quod non affuit, adiudicatus est.

155 GERONTIVS RVS EPS SELEVCIAE || SYRIAE || D: Nos deposuimus eum, quoniam regulariter || euocatus || tertio nec occurrit et secundum regulas || depositus || est ab omnibus qui tunc conuenerunt. grauia enim quædam || posita erant || in libellis aduersus eum prolatis et euocatus regulariter obaudire contempsit.

156 DAMIANVS RVS EPS SIDONIS D: Euocatus Athanasius reuerentissimus episcopus

---

Φa [= *RBNV*], Φc [= *AD*], Φr [= *CY*]

VERSIO ANTIQVA 5 altero *R* 11 dō amatissimo *RV* 12 ipsi *V* ipsius *D*, *corr. D* 14 susceptiones Φa 16 obseruant Φac, *corr. D*mg medio ΦaD 18 medio Φar 19 beroe *Y* beroes *D* pobyrræ Φa 20 hiliopolis Φa heliopolis *y* heleopolis *D* 23 reum epm Φc epm Φa *om. A* 29 beroe *Y* boroe *D* beriæ Φa 30 et *om.* Φa in eo Φa 32 isauriæ Φa 33 euocatus est Φa [= Γ] condemnatus Φac 34 erant posita Φa posita *A* 36 sinodis *BN* sidis *A*

3 metropolis ΦcC 4 doctore domno *D* et *om. C* 5 ordinet *y* 9 magisque *C* uerum *D* 10 etiam — com- *om. D*, *corr. D* et *om. y* Dcorr 11 consors *Y* pontificatus *D* 12—14 alium — suscriptiones *om. D* 14 eporum petitionis implere *D* 20 sidis *A* synodis *y* 21 sabas *C* paltis *D* constantiæ Φc, *corr. D* 24 theodoritus *A* cleri *A* 26 ad *D* 27 recusaret *Y* recusare et *D*, *corr.* Dmg 30/31 aduocatus *A* 35 euocatus est *A* obœdire *D*

a sancto concilio Antiochiæ congregato tertio non obaudiuit et secundum regulas ab omnibus qui tunc conuenerant, condemnatus est.

157 IOSEPH RVS EPS HELIVPOLIS D: Euocatus || a || sancto concilio Antiochiæ congregato in auditorio et semel et secundo et tertio reuerentissimus Athanasius et non aduenies damnationi summissus est.

158 SABAS RVS EPS PALTI D: Aderam in iudicio: detulerat Athanasius sacra ut non sederet neque domnus Theodoretus in causa neque Iohannes metropolita. sedebant ambo in causa; dicebam ad eos quia si iudices estis, audite negotium; si uero non suscribitis, egredimini simpliciter. et contentione facta suscribere noluerunt. ad ultimum euocatus est tertio et non uenit et propterea deposuimus eum.

159 SOPHRONIVS RVS EPS CONSTANTINAE D: Nihil discussum est eorum quæ aduersus eum erant, et in præsentia eius per probationem nihil examinatum est, sed ex una parte accusauerunt illi. nos autem non credidimus uni parti, quoniam accusatores || quæcumque || uolunt, dicunt nec omnino oportet accusatoribus credi. euocatus est autem propter hæc semel: dixit causam || pro qua || non adesset, quæ posita est in gestis. iterum secundo euocatus est; rursus tertio euocatus est. cum non obaudisset tertio, deponens eum prolata sententia est.

160 GLORIOSISS IVDICES DD: Dicat Athanasius reuerentissimus episcopus cur tertio euocatus a sancto Antiocheno concilio non occurrit, ut propriis allegationibus uteretur.

161 ATHANASIVS RVS EPS D: Quoniam inimicus meus erat ipse qui iudicabat, Antiochenus. et rogo hæc relegi et ueritatem probari; abierunt tredecim clerici et ipsi decreuerunt nolentes.

162 GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Sauinianus reuerentissimus episcopus quoniam post depositionem Athanasii reuerentissimi ordinatus est a prouinciali concilio, in Perrenorum ciuitatis episcopatu, sicut nos perspicimus, manere debet; neque enim ex una parte remotus iustum est ut præiudicium patiatur, quoniam neque || uocatus || est neque contradictio ei seruata est. Athanasius uero depositus tamquam euocationibus non obaudiens, postea uero ex una parte a Dioscoro episcopatum optinere iussus interim, sicut perspicimus, debet quiescere; causas uero illatas ei examinandas esse decernimus apud sanctissimum episcopum Antiochiæ Maximum et concilium quod cum eo est, ita tamen ut intra octo menses a præsenti die || numerandos || examinatio fiat eorum qui dudum aduersus eum accusationem proposuerunt aut || si alter contra eum quilibet de his ipsis instare uoluerit ||. et si quidem conuictus fuerit omnia præsumpsisse quæ ei criminaliter seu pecunialiter sunt illata et gestis inserta aut

---

Φ^a [= *RBNV*], Φ^c [= *AD*], Φ^r [= *CY*]

VERSIO ANTIQVA 1 regulas] regulariter *B* 3 heliopolis $\Phi^c Y$ hiliopolis [yliopolis *V*] Φ^a in Φ^{ac} [= Γ] 7 iohannis *RV*Φ^c*C* 9 simpliciter et *C* et simpliciter *Y* et Φ^{ac} 14 quæ Φ^{ac} 15 propter quam Φ^a 17 audisset *R* 20 eps *om. B* 20/21 antiochen: *B* antiochenum *N* anthiocenus archieps *D* 23 sabinianus *BNVA* sabianus *RD* reui epi *VD* 26 euocatus Φ^{ac} 28 uero *om. BN* 31 numerandis R^{corr}*BNV* numerandus *R* 32/33 si alter [aliter *C*] — uoluerit Φ^r alterius cuiuslibet causas [causæ *D*] scilicet conuincentis [conuincentes Φ^a] Φ^{ac} 34 peculiariter *B.A*

1 congregato antiochiæ *Y* in tertio D^{corr} 1/2 ab omnibus *om. A* ab eis *D* 3/4 congregatos *A* 4/5 in — aduenies] tertio non obaudiuit et secundum regulas *Y* 5 obaudiens Φ^c 6 aderamini iudicium *D* detulerat uero *Y* [= Γ] detulit *D* sacram *D* non *om. D* 7 theodoritus *A* theodorus *D* causam *A* 8 si[1]] se *D* 9 egrediemini *D* 11 constantiæ *D* 15 dixi *A* adesset et *D* 16 secundum *D* est[1] *om. Y* 19 occurrerit *D* utetur *C* 20 meus *om.* Φ^c, *corr. D* 21 hoc *D* 24 ad *D* 25 debebit *D*, *corr.* D^{mg} 26 remotum *C* 29 ei] et *D* 32 accusationem aduersus eum *C* proposuerant *Y* 33 et] ut *D* 34 et] aut *D*

unum eorum quod damnatione sit dignum, non solum eum alienum esse ab ipso episcopatu, sed etiam legibus publicis esse subdendum; si uero intra hoc tempus neque agatur aduersus eum neque conuincatur, sicut prædictum est, Athanasius quidem episcopatum || eiusdem recipiat ciuitatis ecclesiæ || per sanctissimum episcopum Antiochiæ Maximum, Sauinianus uero reuerentissimus episcopus et dignitatem epi- 5
scopatus habeat et substitutus sit et pascatur, donec reuerentissimus episcopus Antiochenorum Maximus eum secundum uirtutem Perrenorum sanctissimæ disponat ecclesiæ. hæc audiens sanctissima synodus dicat si ea quæ sunt ordinata, decernit aut aliud quid disponit.

163 MAXIMVS RVS EPS ANTIOCHIAE D: Hoc nihil || iustius ||. 10

164 CYRVS RVS EPS ANAZARBI D: Deus per uos locutus est.

165 SCA SYNODVS D: Nihil iustius, nihil integrius. hæc iusta sententia. quæ disposita sunt, effectui mancipentur. cum deo uos iudicatis.

166 GLORIOSISS IVDICES DD: Ea quæ a nobis quidem approbata sunt, disposita uero || a || sancto concilio, firma consistant. 15

EXPLICIT ACTIO QVARTA DECIMA INCIPIT ACTIO QVINTA DECIMA

INCIPIVNT CAPITVLA CALCHEDONENSIVM

I De canonibus uniuscuiusque concilii
II Quod non oporteat episcopum aut quemlibet ex clero per pecunias ordinari
III Quod non oporteat episcopos clericos et monachos prædia aliena con- 20
ducere
IIII De honore monachis competenti et ut nullus eorum temptet ecclesiastica aut sæcularia inquietare negotia nec alienum seruum præter conscientiam domini sui suscipere
V Non transmigrandum de ciuitate ad ciuitatem 25
VI Quod non oporteat absolute quoslibet ordinare
VII De clericis et monachis non manentibus in suo proposito

Tituli, qui desunt in Φa, *et canones desumpti sunt ex uersione Dionysii altera* [uol. 2 p. 144—152]

Φa [= *RBNV usque ad* 16], Φc [= *AD*], Φr [= *CY*]

SVBSCRIPTIO RVSTICI *post* 15 CONT(uli) SEXTA FR ANTE PASCHA VICINISSIMVS D A [dat *D*mg] KL APRL TERTIA IND XIII ET REQVIEVI AB OPERE PERPRAESTATO COMPLENS ADIVVANTE XPI GRATIA [gratia XPI Dmg] COLLATIONEM SCISSIMI CONCILII CALCHEDONENSIS *CD*mg d. 3. m. **Apr.** a. 565 **sexta** feria

ADNOTATIONES RVSTICI Codex Acum: termini ecclesiastici promulgati a sancta et magna et uniuersali synodo quæ Calchedone collecta est ** [*lacunam signaui, de alio codice loqui uidetur Rusticus*] cod id est actio septima *post* 16 *C ante* 1, *D*mg

VERSIO ANTIQVA 3 aduersum *BN* 4 eiusdem — ecclesiæ [eiusdem — ciuitatis *hic om. Y, sed habet post* 5 Maximum] Φr et [et *om. A*] ecclesiam eiusdem [eiusdem ecclesiam *D*] recipiat ciuitatis [ciuitatem *A*] Φac [= Γ] 5 sabinianus *BNVA* sabianus *RD* 6 et1 *om. N* 7 eum] cum *RBN* uirtutem *om. B* disponet *RBN* 10 est iustius Φac 15 a *om.* Φa 16 ACTIO SYNODI CALCHEDONENSIS QVINTA DECIMA [QVARTA DECIMA *N* XIIII *V*] Φa QVARTA DECIMA SCI CALCEDONENSIS CONCILII *Y* EIVSDEM CONCILII AVDITIO SEXTA DECIMA [XVma *V*] Φa; *sequitur in* Φa *actio* IZ *apud Græcos*

1 quæ — sunt digna *D* 3 conueniatur *D, corr.* Dmg prædictum est ut *A* prædictum *C* prædictus Ccorr 4 episcopum *om. C* 5 et *om. D* 7 deponat *D* 11 cyrrus *D* 15 firmata *A* consistent *DC, corr. C*

16 INCP ACTIO EIVSDEM SYNODI [*add.* XV Acorr] ID EST CANONES *A* ICP XV *D* 17 *om. Y* CALCHEDONENSIVM *D*Φr CANONVM *A* 18 sq. *numeri ex AD, in Y* I *ascripta est titulo* II, *ita ut* XXVI *numerentur tituli* 22 ecclesiasticas *A* 24 sui *om. D* 25 transmigrando *D*

VIII De clericis qui sunt in ptochiis monasteriis atque martyriis quæ sub potestate episcoporum uniuscuiusque ciuitatis existunt
VIIII Quod non oporteat clericos habentes aduersus inuicem negotia proprium episcopum relinquere et ad sæcularia iudicia conuolare
X Quod non liceat clericum in duarum ciuitatum ecclesiis ministrare
XI Quod non oporteat egenis epistolia tribui, honestiores autem commendaticiis litteris approbare
XII Vt nequaquam in duos metropolitanos prouincia diuidatur
XIII Quod non oporteat peregrinos clericos sine commendaticiis ministrare
XIIII Quod non liceat clericos uxorem sectæ alterius accipere
XV De diaconissis mulieribus
XVI De uirginibus
XVII De paroeciis
XVIII De coniuratione uel conspiratione
XVIIII Quod oporteat bis in anno per prouincias concilia celebrare
XX Quod minime clericos transmigrari conueniat
XXI De episcoporum aut clericorum accusatoribus
XXII Quod non liceat clericis post mortem sui episcopi res ad eum pertinentes diripere
XXIII De clericis et monachis qui præter uoluntatem sui episcopi ad urbem regiam Constantinopolim ueniunt
XXIIII Quod non liceat monasteria quæ consecrata sunt, diuersoria sæcularia fieri
XXV Quod non oporteat ordinationes episcoporum diu differri
XXVI De dispensatoribus singularum ecclesiarum
XXVII De his qui rapiunt puellas

De canonibus uniuscuiusque concilii

1 A Regulas sanctorum patrum per singula nunc usque concilia constitutas proprium robur obtinere decreuimus.

Quod non oporteat episcopos aut quemlibet ex clero per pecunias ordinari

---

Φ^{r} [= *CY*], *AD*

1 atque martyriis *om. D* 2 potestatem *AC* episcoporum *om.* Φ^{r} 5 quia *D* ecclesia *AC* 6 apostolia *D* autem *om. D* 10 oporteat *D* alienæ secte *D* 13 parrociis *A* 16 transmigrare *D* 18 ad — pertinentes] eius *D* 19 arripere *y* 22 sæcularium *D* 25 *subscr.* finiunt capitula *Y* EXPLICIVNT CAPITVLA INCIPIT CANONES *A*

Canones in actione XV exhibent ADCY; quomodo factum sit ut postponerentur ex loco post actionem VI, ubi collocati sunt in Γ *et* Φ^{a}, *exposui in Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. XXXII p. 17 sq. inde a canone* II *D sequitur uersionem aliam quæ edita est in uol.* 2 p. 179—184. *iterum exhibentur in D* [*D*^{2}] *post testimonia allocutioni concilii ad imperatorem annexa, desumpti ex codice C simillimo, præterea in V post relationem synodi ad Leonem* Repletum est, *desumpti ex Collectione Hadriana, quorum lectiones non attuli. desunt canones omnino in M*

Φ^{a} [= *RBN*], *A*, *D* [*usque ad* 29], Φ^{r} [= *CY*, *D*^{2} inde a 30]

VERSIO ANTIQVA *inscr.* INCIPIVNT EIVSDEM SYNODI TITVLI CANONVM CONCILII CALCHEDONENSIS NVMERO XXVII Tituli canonum concilii calchedonensis numero XXVII Φ^{a} 28 patrum *om. BN* constitutis *BN* constituta *A* 30 ordinare *BN*

numeri Græci ex C 27 *om. DY* 30 *om. D*

2 ⟨B⟩ Si quis episcopus per || pecunias || fecerit ordinationem et sub pretio redegerit gratiam quæ non potest uendi, ordinaueritque per pecunias episcopum || aut chorepiscopum || aut presbyterum aut diaconum uel quemlibet ex his qui connumerantur in clero, aut promouerit per pecunias dispensatorem aut defensorem || uel mansionarium || uel quemquam || omnino || qui subiectus est regulæ, pro suo || turpis || lucri commodo, is cui hoc || adtemptandum || probatum fuerit, proprii gradus periculo subiacebit et qui ordinatus est, nihil ex hac ordinatione uel promotione, quæ est per negotiationem facta, proficiat, sed sit alienus ea dignitate uel sollicitudine quam pecuniis || acquisiuit. || siquis uero mediator tam turpibus et nefandis datis uel acceptis extiterit, || et ipse || si quidem clericus fuerit, proprio gradu decidat, si uero laicus aut monachus, anathematizetur.

3 Γ Quod non oporteat episcopos, clericos et monachos prædia aliena conducere

Peruenit ad sanctam synodum quod quidam qui in clero uidentur || electi ||, propter lucra || sua || turpia conductores alienarum possessionum fiant et sæcularia negotia sub cura sua suscipiant, dei quidem ministerium parui pendentes, sæcularium uero discurrentes domos et propter auaritiam patrimoniorum || sollicitudinem || sumentes. decreuit itaque sanctum hoc magnumque concilium nullum deinceps || neque || episcopum || nec || clericum uel monachum aut possessiones conducere aut negotiis sæcularibus se miscere præter pupillorum si forte leges imponant inexcusabilem curam aut ciuitatis episcopus ecclesiasticarum rerum sollicitudinem habere præcipiat aut orphanorum et uiduarum || earum || quæ sine ulla prouisione sunt, et personarum quæ maxime ecclesiastico indigent adiutorio propter timorem domini, causa deposcat. si quis autem transgredi de cetero statuta temptauerit, || qui est || huiusmodi, ecclesiasticis increpationibus subiacebit.

De honore monachis competenti et ut nullus eorum temptet ecclesiastica aut sæcularia inquietare negotia nec alienum seruum præter conscientiam domini eius suscipere

4 Δ Qui uere et sincere singularem sectantur uitam, competenter honorentur; quoniam uero quidam utentes habitu || monachili || ecclesiastica negotia ciuiliaque conturbant circumeuntes indifferenter urbes nec non et monasteria sibi instituere || præparantes ||, placuit nullum quidem usquam ædificare aut constituere monasterium uel oratorii domum præter conscientiam ciuitatis episcopi, monachos uero per unamquamque ciuitatem aut regionem subiectos esse episcopo et quietem diligere et intentos esse tantummodo ieiunio et orationi, in locis || in || quibus renuntiauerunt sæculo, permanentes. nec ecclesiasticis uero nec sæcularibus negotiis communicent uel in aliquo sint molesti propria monasteria deserentes, nisi forte his præcipiatur propter opus necessarium ab episcopo ciuitatis. nullum uero recipere in monasteriis seruum optentu || professionis monachicæ || præter || sui || domini conscientiam. trans-

---

Φ^a [= *RBN*], *A*, Φ^r [= *CYD*^{2}]

VERSIO ANTIQVA 1 pecuniam Φ^a 2/3 aut chorepiscopum *om.* $\Phi^a A$ 3 diaconem *BN* 4/5 uel mansionarium *om.* $\Phi^a A$ 5 omnino *om.* $\Phi^a A$ turpissimi $\Phi^a A$ turpi *CD*^{2}, *corr. C* lucro *D*^{2} 6 commoda *BN* adtemptanti Φ^a 7 subiaceat *R* 8 negociantem *R* 9 quæsiuit $\Phi^a A$ 10 et ipse *om.* $\Phi^a A$ 12 aut *BN* 13 electi Φ^r relecti *A* allecti Φ^a 14 sua *om.* $\Phi^a A$ 15 praui *N* 16 sollicitudines Φ^a 18 non $\Phi^a A$ neque *Y* non $\Phi^a A$ 21 earum *CD*^{2} earumque $\Phi^a A Y$ 23 qui est *om.* $\Phi^a A$ 25 conpetente $\Phi^a Y$ ut *om. R* 28 utentes] euntes *BN* monachi $\Phi^a A$ 30 temptantes $\Phi^a A$ 33 oratione Φ^a in^2 *om.* $\Phi^a Y$ 37 professionis *om.* $\Phi^a A$ chemo monachicæ *C*^{corr} chemo monachi *CD*^{2} monachiæ *Y* monachi $\Phi^a A$ sui *A* Φ^r serui Φ^a

1 Β *om. C* 6 probatus *CD*^{2} 8 sed *om. CD*^{2} ea *Y* Φ^a a *CD*$^2 A$ 20 habere *om.* Φ^r 22 et *om.* Φ^r 27 regularem *Y* 29 et circumeuntes *Y* 32 episcoporum *Y* quietam elegere *A* 33 renuntiarunt *CD*^{2}

gredientem uero hanc definitionem nostram excommunicatum esse decreuimus, ne nomen dei blasphemetur, uerumtamen episcopum conuenit ciuitatis competentem monasteriorum prouidentiam || agere ||.

5 Ε Non transmigrandum de ciuitate ad ciuitatem

De his qui || migrant || de ciuitate in ciuitatem episcopis aut clericis placuit ut canones qui de hac re a sanctis patribus statuti sunt, habeant propriam firmitatem.

Quod non oporteat absolute quoslibet ordinari

6 ϛ Nullum absolute ordinari debere presbyterum aut diaconum nec || omnino || quemlibet in gradu ecclesiastico, nisi specialiter ecclesiæ ciuitatis aut possessionis aut martyrii aut monasterii qui ordinandus est, pronuntietur. qui uero absolute ordinantur, decreuit sancta synodus irritam habere huiuscemodi manus inpositionem et nusquam posse ministrare ad ordinantis iniuriam.

De clericis et monachis non manentibus in suo proposito

7 Ζ Qui semel in clero deputati sunt aut monachorum uitam expetierunt, statuimus neque ad militiam neque ad dignitatem aliquam uenire mundanam aut hoc temptantes et non agentes pænitentiam, quominus redeant ad hoc quod propter deum primitus elegerunt, anathematizari.

De clericis qui sunt in ptochiis monasteriis atque martyriis quæ sub potestate episcoporum uniuscuiusque ciuitatis existunt

8 Η Clerici qui præficiuntur ptochiis uel qui ordinantur || monasteriis || et basilicis martyrum, sub episcoporum qui in unaquaque ciuitate sunt, secundum sanctorum patrum traditiones potestate permaneant nec per || contumeliam || ab episcopo suo dissiliant. qui uero audent euertere || huiusmodi || formam quocumque modo nec proprio subiciuntur episcopo, si quidem clerici sunt, canonum || ultionibus || subiacebunt; si uero laici uel monachi fuerint, communione priuentur.

Quod non oporteat clericos habentes aduersus inuicem negotia proprium episcopum relinquere et ad sæcularia iudicia conuolare

9 Θ Si quis clericus aduersus clericum habet negotium, non deserat episcopum proprium et ad sæcularia percurrat iudicia, sed prius actio uentiletur apud episcopum proprium uel certe consilio eiusdem episcopi apud quos utræque partes uoluerint, iudicium continebunt. si quis autem || præterierit nec || fecerit, canonicis || correctionibus || subiacebit. quod si clericus habet causam || contra || episcopum proprium uel aduersus alterum, apud synodum prouinciæ iudicetur. quod si aduersus

---

Φ^a [= *RBN*], *A*, Φ^r [= *CYD*^{2}]

VERSIO ANTIQVA 1 decreuimus esse *BN* 2 blasphementur *R* 3 monasterium *N* gerere Φ^a 4 de non *BN* in Φ^a*Y* 5 transmigrant Φ^a 8 obsolutæ *BN* ordinare *BN* omnino nec *CD*^{2} nec Φ^a*A* 10 aut^2 — pronuntietur *om. A* martyrii aut monasterii Φ^a martyrii *CD*^{2} monasterii *Y* 12 ministrare posse *BN* possit ministrare *R* 14 expetiuerunt Φ^a 18 tochiis *R* 20 in monasteriis Φ^a 22 contumaciam Φ^a 23 huiuscemodi Φ^a 24 correptionibus Φ^a*A* 27 iudicia] negotia *BN* 28 aduersum Φ^a 31 præterierit nec *A* Φ^r præter hæc Φ^a 31/32 correptionibus Φ^a 32 aduersus Φ^a

8 deberi *A* 11 irritum *C* haberi *AY* huiusmodi *Y* 23 audient *CD*^{2}, *corr. C* quodcumque *A* 26 oportet *CD*^{2} 28 habeat *A* negotia *AY* 29 percurrant *Y* 33 synodum proprium *A*

eiusdem prouinciæ metropolitanum episcopus uel clericus habet querellam, petat || aut || primatem dioceseos aut sedem regiæ urbis Constantinopolitanæ et apud || ipsum || iudicetur.

Quod non liceat || clericum || in duarum ciuitatum ecclesiis ministrare

10 Ī Non || liceat || clericum || conscribi in duabus || simul ecclesiis, et in qua initio ordinatus est et ad quam confugit quasi ad potiorem ob inanis gloriæ cupiditatem; hoc autem facientes || reuocari || debere ad suam ecclesiam, in qua primitus ordinati sunt, et ibi tantummodo ministrare. si uero iam quis translatus est ex alia in aliam ecclesiam, prioris ecclesiæ uel martyriorum || quæ || sub ea sunt, aut ptochiorum aut xenodochiorum rebus in nullo communicet. eos uero qui ausi fuerint post definitionem magnæ et uniuersalis huius synodi quicquam ex his quæ sunt prohibita, perpetrare, decreuit sancta synodus a proprio || huiuscemodi || gradu recedere.

Quod non oporteat egenis epistolia tribui, honestiores autem commendaticiis litteris approbari

11 ĪA Omnes pauperes et indigentes auxilio, cum proficiscuntur sub probatione, epistoliis uel ecclesiasticis pacificis tantummodo commendari decreuimus et non commendaticiis litteris, propter quod commendaticias litteras honoratioribus tantummodo || præstare || personis conueniat.

Vt nequaquam in duos metropolitanos prouincia diuidatur

12 ĪB Peruenit ad nos quod quidam præter ecclesiastica statuta facientes conuolarunt ad potestates et per pragmaticam formam || in || duo unam prouinciam diuiserunt, ita ut ex hoc facto duo metropolitani esse uideantur in una prouincia. statuit ergo sancta synodus de reliquo nihil ab || episcopo || tale temptari; alioquin qui hoc annisus fuerit, || amissioni || gradus proprii subiacebit. quæcumque uero ciuitates || iam || litteris imperialibus metropolitani nominis honore subnixæ sunt, honore tantummodo perfruantur et qui ecclesiam eius gubernat episcopus, saluis scilicet ueræ || metropoli || priuilegiis suis.

Quod non oporteat peregrinos clericos sine commendaticiis ministrare

13 ĪΓ Peregrinos clericos et lectores in alia ciuitate præter commendaticias litteras sui episcopi nusquam penitus ministrare debere.

Quod non liceat clerico uxorem sectæ alterius accipere

14 ĪΔ Quoniam in quibusdam prouinciis concessum est lectoribus et psaltis uxores

---

Φ^a [= *RBN*], *A*, Φ^r [= *CYD*^{2}]

VERSIO ANTIQVA 2 aut^1 *om.* $\Phi^a A$ dioeceseos *RY* diocesseos *BN* diocesis [dioceses D^2] eos CD^2 3 ipsum *Y* ipsam Φ^a ACD^2 4 oporteat *N* clericum *A* Φ^r clerico Φ^a ciuitatium *RN* 5 licere Φ^a conscribi in duabus Φ^r conscribi *A* in duarum ciuitatum conscribi Φ^a 7 reuocare Φ^a 8 qui *R* Φ^r 9 ecclesiam *om. BN* qui Φ^a 10 exenodochiorum *C* synodociorum *RB* synociorum *N* 12 huiusmodi Φ^a 13 non *om.* Φ^a 18 præstari $\Phi^a A$ 20 conuolare *BNy* 21 gramaticam *R* et in Φ^a 23 epīs $\Phi^a A$ 24 amissione Φ^a amissionis *A* quicumque *N* iam *om.* $\Phi^a A$ 25 nomine *BN* 26 perfruatur *R* perfruentur *N* saluus uidelicet *BN* uera *A* metropolis $\Phi^a A$ metropolitis *y* 28 commendaticiis litteris *N* 32 psalmistis *RA Y*

1 epm uel clericos *A* Φ^r 2 primatum *A* 6 confugiit *A* 9 prochiorum *Y* 10 in rebus in *Y* communicent *A* 12 recipere *A* 14 approbare *Y* 15 auxilium *A* Φ^r, *corr. C* 19 duobus *A* 25 subnexæ ACD^2 26 gubernant *C* 31 clericos *A Y* 32 uxorem *Y*

ducere, statuit sancta synodus non licere cuiquam ex his accipere sectæ alterius uxorem. qui uero ex huiusmodi coniugio iam filios susceperunt, si quidem || præuenti || ut ex se genitos apud hæreticos baptizarent, offerre eos ecclesiæ catholicæ communioni conueniet; non baptizatos autem non posse ulterius apud hæreticos baptizari, sed neque copulari debet nuptura hæretico || aut || Iudæo uel pagano, nisi forte promittat ad orthodoxam fidem se persona orthodoxæ copulanda transferre. siquis autem hanc definitionem sanctæ synodi transgressus fuerit, correptioni canonicæ subiacebit.

De diaconissis mulieribus

15 ιε Diaconissam non ordinandam ante annum quadragesimum et hanc cum summo libramine. si uero suscipiens manus inpositionem et aliquantum temporis in ministerio permanens semet ipsam tradat nuptiis gratiæ dei contumeliam faciens, anathematizetur huiusmodi cum eo qui eidem copulatur.

De uirginibus

16 ις Virginem quæ se || deo || consecrauit, similiter et monachum non licere nuptialia iura contrahere. quod si hoc inuenti fuerint perpetrantes, excommunicentur; confitentibus autem decreuimus ut habeat auctoritatem eiusdem loci episcopus misericordiam humanitatemque largiri.

De parœciis

17 ιζ Singularum ecclesiarum rusticas parœcias uel in possessionibus manere inconcussas illis episcopis qui eas retinere noscuntur, et maxime si per tricennium eas absque ui optinentes sub dispensatione rexerunt. quodsi intra tricennium facta || est || de his uel fiat altercatio, licere eis qui se læsos asserunt, apud sanctam synodum prouinciæ de his mouere certamen. quodsi || quisquam || a metropolitano læditur, apud primatem diœceseos aut apud Constantinopolitanam sedem iudicetur, sicut superius dictum est. siqua uero ciuitas potestate imperiali nouata est aut si protinus innouetur, ciuiles dispositiones et publicas ecclesiasticarum quoque parœciarum ordines subsequantur.

De coniuratione uel conspiratione

18 ιη Coniurationis || uel || conspirationis crimen et || a ueteribus || legibus est omnino prohibitum; multo magis hoc in dei ecclesia ne fiat, ammonere conueniet. siqui ergo clerici uel monachi reperti fuerint coniurantes aut conspirantes aut insidias ponentes episcopis aut || conclericis || gradu proprio penitus abscidantur. ||

Φ^a [= *RBN*], *A*, Φ^r [*CYD*²]

VERSIO ANTIQVA 2/3 præuenti sunt Φ^a 3 baptizarent Φ^a baptizentur *A* baptizarentur Φ^r 4 conueniat *BN* 5 aut *om.* $\Phi^a A$ 6 se ad orthodoxam fidem *BN* 9 diaconis *BN* 12 gratiam *R* 15 dō *A* Φ^r dō dn̄o *R* dn̄o dō *BN* 19 parœciis *R* parœchiis *BN* parrœciis *A* parrœchiis *D*² parrociis *Y* parrochiis *C* 20 parœcias *A* parrœciæ *Y* parrœchias $\Phi^a CD^2$ 20 positionibus *CD*² possionibus *R* 23 est *om.* $\Phi^a A$ 24 quis Φ^a metropolitane *BCD*², *corr. C* 25 dioceseos $\Phi^a D^2$ 27 parrœciarum *ACY* parrœchiarum $\Phi^a D^2$ 30 uel *A* Φ^r et Φ^a a ueteribus *A* Φ^r ab exteris Φ^a omnino est *BN* 31 ne fiat in — ecclesia *BN* conueniat *B* quis *R* 32/33 proprio ponentes *N* 33 clericis $\Phi^a A$ abscidatur *Y* abiciantur *RN* abiciuntur *B*

2 in *CD*² 4 autem *om. CD*² 5 ideo *CD*², *corr. C* 6 personam — copulandam *A* 7 sc̄i *A* 15 et *om. A* 17 episcopi *Y* 20 rusticas *om. A* 21 si per] super *CD*², *corr. C* 24 a *om. CD*², *corr. C* 25 aut] ut *CD*², *corr. C* 28 ordine *ACD*² ordinationes *Ccorr*

Quod oporteat per prouincias bis in anno concilia || celebrare ||

19 ΙΘ Peruenit ad aures nostras quod in prouinciis statuta episcoporum concilia minime celebrentur et || ob || hoc plurima neglegantur ecclesiasticarum causarum quæ correctionis indigeant. decreuit itaque sancta synodus secundum canones patrum bis in anno episcopos in id ipsum in unamquamque prouinciam conuenire quo metropolitanus antistes probauerit, et corrigere singula, siqua fortassis emerserint. quicumque uero non aduenerint episcopi, resident autem in suis ciuitatibus, et hoc || si || in sua incolumitate consistunt omnique inexcusabili et necessaria occupatione probantur liberi, fraterno corripiantur affectu.

Quod minime clericos transmigrari conueniat

20 Κ Clericos in ecclesia ministrantes sicut iam constituimus, in alterius ciuitatis || ecclesia || statutos fieri non || oportere ||, sed contentos esse in quibus ab initio ministrare meruerunt, exceptis illis qui proprias amittentes prouincias ex necessitate ad aliam ecclesiam transierunt. siquis autem episcopus post hanc definitionem susceperit clericum ad alium episcopum pertinentem, placuit et susceptum et suscipientem communione priuari, donec is qui migrauerat clericus ad propriam fuerit regressus ecclesiam.

De episcoporum aut clericorum accusatoribus

21 ΚΑ Clericos aut laicos accusantes episcopos aut clericos passim et sine probatione ad accusationem recipi non debere, nisi prius eorum discutiatur existimationis opinio.

Quod non liceat clericis post mortem sui episcopi res ad eum pertinentes diripere

22 ΚΒ Non licere clericis post obitum sui episcopi res ad eum pertinentes diripere, sicut antiquis quoque est canonibus constitutum. quodsi hoc facere temptauerint, graduum suorum periculo subiacebunt.

De clericis et monachis qui præter uoluntatem sui episcopi ad urbem regiam Constantinopolim ueniunt

23 ΚΓ Peruenit ad aures sancti concilii quod quidam clerici et monachi, quibus nihil ab episcopo suo commissum est, || aliquando uero || et communione ab eo priuantur, peruenientes ad urbem regiam Constantinopolitanam in ea diutius immorentur excitantes turbas et statum ecclesiasticum commouentes, subuertentes etiam quorundam domos. decreuit sancta synodus huiusmodi primo quidem per defensorem Constantinopolitanæ || sanctissimæ || ecclesiæ commoneri ut egrediantur ab urbe regia; quodsi isdem negotiis impudenter insistant, etiam nolentes idem defensor expellat, ut ad propria loca perueniant.

Φ^{a} [= *RBN*], *A*, Φ^{r} [= *CYD*^{2}]

VERSIO ANTIQVA 1 celebrari Φ^{a}*A* 3 ex Φ^{a} 8 si *om.* Φ^{a}*A* 9 affectu corripiantur *BN* 11 CLERICOS AFFECTV *R* 12 ecclesiam Φ^{a} oporteret *A* oportet Φ^{a} 14 transierunt ecclesiam *BN* 16 communionem *R* 18 et *B om. N* clericorum *om. N* accusatorum *N* 23 constitutum canonibus *BN* hæc *BN* 28 aliquando uero [uero qui *Y*] Φ^{r} aliquando *A* est autem quando Φ^{a} priuantur ab eo *BN* 30 etiam *om. BN* 31/32 per defensorem — ecclesiæ primo quidem *BN* 32 scæ Φ^{a}*A* commoueri *RNCD*^{2}, *corr. R* 33 defensores *A* Φ^{r} expellant *NA* Φ^{r}

2 prouincias *Y* 4 quæ] qua et *Y* correctione *D*^{2} correptionis *A* 5 euenire *D*^{2} 6 quod *A* antistitis *A* 7 residente *C* resedente *D*^{2} residentes *A* 8 colomitate *CD*^{2} omnia quæ *A* 9 fraterno eos *A* 10 transmigrare *D*^{2} 21 epi sui *Y* ad] aut *A* 22 clericos *A* 25 uoluntate *Y* 28 communionem *Y* 29 immorantur *Y* 30 cumouentes *D*^{2} cum monentes *C* 31 primum *A* 33 instant *D*^{2} et etiam *A* 34 ad *om. A*

Quod non liceat monasteria quæ consecrata sunt, diuersoria sæcularia fieri

24 KΔ Quæ semel || ex uoluntate episcopi dedicata sunt monasteria, manere || monasteria et res quæ ad ea pertinent, monasteriis reseruari nec posse || ea || ultra fieri sæcularia habitacula. qui uero hoc fieri permiserint, canonum || correptionibus || subiacebunt.

Quod non oporteat ordinationes episcoporum diu || differri ||

25 KE Quoniam quidam metropolitanorum, quantum comperimus, neglegunt commissos sibi greges et ordinationes episcoporum facere differunt, placuit || sanctæ || synodo intra tres menses ordinationes episcoporum celebrari, nisi forte necessitas inexcusabilis præparet tempus dilationis extendi. quodsi hoc minime fecerit, correptioni ecclesiasticæ subiacebit, uerumtamen reditus ecclesiæ uiduatæ penes œconomum eiusdem ecclesiæ integri reseruentur.

De dispensatoribus singularum ecclesiarum

26 KS Quoniam in quibusdam ecclesiis, ut rumore comperimus, præter œconomos episcopi facultates ecclesiasticas tractant, placuit omnem ecclesiam habentem episcopum habere et œconomum de clero proprio, qui dispenset res ecclesiasticas secundum sententiam episcopi proprii, ita ut ecclesiæ dispensatio præter testimonium non sit et ex hoc dispergantur || eius || ecclesiasticæ facultates et sacerdotio maledictionis || contumelia || procuretur. quodsi hoc minime fecerit, diuinis constitutionibus subiacebit.

De his qui rapiunt puellas

27 KZ Eos qui rapiunt mulieres sub nomine simul habitandi, || aut || cooperantes aut coniuentes raptoribus decreuit sancta synodus ut si quidem clerici sunt, decidant gradu proprio; si uero laici, anathematizentur.

EXPLICIVNT CANONES SCI CALCHEDONENSIS CONCILII

|| Bonifatius presbyter sanctæ ecclesiæ Romanæ statui et subscripsi
et ceteri episcopi diuersarum prouinciarum uel ciuitatum subscripserunt. ||

INCIPIT ACTIO SEXTA DECIMA

1 Consulatu domni nostri Marciani pp augusti et qui fuerit nuntiatus quinto Kalendas Nouembres in Calchedona

---

Φ^a [= *RBN, V inde a* 28], *A, D inde a* 28, Φ^r [= *C (usque ad* 29 nun-), *Y, D*^{2} *usque ad* 27]

d. 27. m. Mart. a. 565 ADNOTATIONES RVSTICI 24 cont(uli) d̄ VI K̄l Aprl̄ ind. XIII *CDD*^{2} 27 post actionem de beato Theodoreto ista iacet in codice Acumitensium, id est cum præfatione hac: octaua actio Calched̄ *CD*^{mg}*D*^{2}

VERSIO ANTIQVA 2 ex — manere Φ^r dedicata [dicata *BN*] monasteria consilio ep̄orum maneant perpetuo [perpetua *N*] Φ^a*A* 3 ea *om.* Φ^a*Y* 4 habitacula sæcularia *R* sententiis Φ^a sententiæ *A* 6 ordinationem *BN* differre Φ^a 8 sanctæ *om.* Φ^a 10 inexcurabilis *BN* 12 yconomum Φ^a eoconomum *CD*^{2} 14 yconomos Φ^a 16 yconomum Φ^a 17 ut *om. A* aut *R* 18 eius *om.* Φ^a*A* 19 derogatio Φ^a delegatio *A* diuine *N* 22 puellas *BN* aut^1 *om.* Φ^a*A* 23 conibentes *D*^{2} conhibentes *CY* cohibentes Φ^a*A* 25 EXPLICIVNT — CONCILII Φ^r*D*^{mg} EXPLICIVNT CANONES CONCILII CALCHEDONENSIS Φ^a EXPLICIVNT CANONES CONCILII CALCHEDONENSIS ACTIO QVINTA DECIMA *A* [*post* 27] 26. 27 *A*Φ^r*D*^{mg} *om.* Φ^a 28 INCIPIT — SEXTA DECIMA *C* INCIPIT EIVSDEM CONCILII AVDITIO XVI [XVma *V*] Φ^a INCIPIT EIVSDEM ACTIO SEXTA DECIMA *A om. D* INCIPIT ACTIO SEXTA DECIMA EADEMQVE VLTIMA EIVSDEM VENERANDAE SYNODI *Y* 29 martiniani *BN*^{corr} *post* nun- (*in fine paginæ*) *deficit C* 30 nouembris *RAD*

3 seruari *A* 9 cælebrare *C* 10 præparat *Y* 11 correctioni *A* 15 tractarunt *Y* 16 et *om. AY* 18 et^1 *om. CD*^{2} 23 decedant *A* 27 uel ciuitatum *om. Y* 28 quiuto *om. DV, superscr. D*; quinto *falsum esse constat, cf. uol.* 1 p. 445, 3

secundum iussionem || diuinissimi || et piissimi || domni nostri Marciani $\overline{\text{ppi}}$ augusti || congregatis in sanctissima ecclesia sanctæ martyris Euphemiæ || magnificentissimo || et gloriosissimo magistro || militum || ex consule || et || patricio Anatolio

et || magnificentissimo || et gloriosissimo præfecto sacrorum prætoriorum Palladio

et || magnificentissimo || et gloriosissimo magistro sacrorum officiorum Vincomalo,

1—3 congregatis etiam et Pascasino et Lucensio reuerentissimis episcopis et Bonifatio reuerentissimo presbytero habentibus locum sanctissimi archiepiscopi senioris Romæ Leonis

4 et Anatolio reuerentissimo || archiepiscopo || magni nominis Constantinopolis

5 et Maximo reuerentissimo episcopo Antiochiæ Syriæ

6 et Iuuenali reuerentissimo episcopo Hierosolimorum

7 et Quintillo reuerentissimo episcopo Heracliæ Macedoniæ habente locum Anastasii reuerentissimi Thessalonicensis episcopi

8 et Thalassio reuerentissimo episcopo Cæsareæ Cappadociæ

9 et Stephano reuerentissimo episcopo Ephesi

10 et Luciano reuerentissimo episcopo Byzæ habente locum || deo amicissimi || Cyriaci episcopi Heracliæ Thraciæ

11 et Eusebio reuerentissimo episcopo Ancyræ Galatiæ

12 et Diogene reuerentissimo episcopo Cyzici

13 et Petro reuerentissimo episcopo Corinthi

14 et Florentio reuerentissimo episcopo Sardeorum

15 et Eunomio reuerentissimo episcopo Nicomediæ

16 et Anastasio reuerentissimo episcopo Nicææ

17 et Iuliano reuerentissimo episcopo Coensi habente locum sedis apostolicæ senioris Romæ

18 et Eleutherio reuerentissimo episcopo Calchedonensium

19 et Basilio reuerentissimo episcopo Seleuciæ Isauriæ

20 et Meletio reuerentissimo episcopo Larissæ habente locum reuerentissimi episcopi Domni Apamiæ Syriæ

21 et Amphilochio reuerentissimo episcopo Sidæ

22 et Theodoro reuerentissimo episcopo Tarsi

23 et Cyro reuerentissimo episcopo Anazarbi

24 et Constantino reuerentissimo episcopo Bostrorum Arabiæ

25 et Photio reuerentissimo episcopo Tyri

Φ^a [= *RBNV*], Φ^c [= *AD*], *Y*

VERSIO ANTIQVA 1 sacratissimi Φ^{ac} 1/2 domni — augusti *om.* $\Phi^a A$ 3 magnifico Φ^a milite Φ^a et[2] *om.* Φ^a 5 magnifico Φ^a præteriorum *BN* præteritorum *R* 6 magnifico Φ^a 11 $\overline{\text{epō}}$ Φ^{ac}, *corr. D* 13 iuuenale Φ^a 14 reuerentissimo *om.* Φ^a heracleæ Φ^{ac} habenti Φ^a habentis *A* 15 $\overline{\text{epi}}$ thesalonicensis *V* 16 talasio *siue* thalasio $\Phi^a A Y$ cæsariæ Φ^a 18 habentis Φ^a habentes *A* $\overline{\text{dō}}$ amicissimi *Y* $\overline{\text{reuī}}$ D^{corr} *om.* Φ^{ac} 19 heracleæ $\Phi^a D$ 20 galaceæ *N* galiciæ *B* 22/23 Corinthi — episcopo *om. V* 24 nicomidiæ *D* nidomidiæ *R* 26 habenti Φ^a habentis *A* sedis] secundum *N* 30 melitio Φ^a meliptongo D^{mg} habenti *BA* 32/33 Sidæ — episcopo *om. V*

1 Marciani *om. Y* 2 ecclesia *om. D* euphimiæ *A* 3 et ex *A* 5 *om. D, corr.* D^{mg} 5/6 præfecto — gloriosissimo *om. A* 5 præfectorum *Y* 6 officiorum] præturiorum *A* 6/7 uincemalo *A* 8 lucentio *D* 9 reuerentissimo *om. A* 15 thessalonicensium Φ^c 22 corinthii [*i. e.* corinthu] *Y* 25 *om.* Φ^c 30 Larissæ *om. A* 32 pisidiæ *A* 34 cyrro *D*

26 et Theodoro reuerentissimo episcopo || Damasci
27 et Stephano reuerentissimo episcopo || Hierapoleos
28 et Iba reuerentissimo episcopo Edessæ
29 et Symeone reuerentissimo episcopo Amidæ
30 et Epiphanio reuerentissimo episcopo agente locum reuerentissimi episcopi Olympii Constantiæ
31 et Iohanne reuerentissimo episcopo Sebastiæ
32 et Seleuco reuerentissimo episcopo Amasiæ
33 et Constantino reuerentissimo episcopo Melitinæ
34 et Patricio reuerentissimo episcopo Tyanorum
35 et Petro reuerentissimo episcopo Gangrorum
36 et Calogero reuerentissimo episcopo || Claudiopolis ||
37 et Apragmonio reuerentissimo episcopo || Tii ||
38 et Atarbio reuerentissimo episcopo Trapezuntis [et] || habente || locum reuerentissimi episcopi Dorothei Neocæsariæ
39 et Photino archidiacono agente locum Theoctisti reuerentissimi episcopi Pisinuntis
40 et Romano reuerentissimo episcopo Myrorum
41 et Critoniano reuerentissimo episcopo Afrodisiadis || Cariæ ||
42 et Nunechio reuerentissimo episcopo Laodiciæ Phrygiæ
43 et Mariniano reuerentissimo episcopo Synnadorum
44 et Onesiphoro reuerentissimo episcopo Iconii
45 et || Pergamio || reuerentissimo episcopo Antiochiæ Pisidiæ
46 et Epiphanio reuerentissimo episcopo Pergæ
47 et Attico reuerentissimo episcopo Nicopolis || ueteris || Epiri
48 et Martyrio reuerentissimo episcopo Gortynæ
49 et Luca reuerentissimo episcopo Dyrrachii
50 et Vigilantio reuerentissimo episcopo Larissæ Thessaliæ
51 et Francione reuerentissimo episcopo Philippupolis
52 et Sebastiano reuerentissimo episcopo Beroæ
53 et Basilio reuerentissimo episcopo Traianupolis
54 et Tryphone reuerentissimo episcopo Chii
55 et Theoctisto reuerentissimo episcopo || Beryæ ||
56 et Gerontio reuerentissimo episcopo Seleuciæ Syriæ

Φ^a [= *R*, *B* (*usque ad* 34 episcopo), *NV*], Φ^c [= *AD*], *Y*

VERSIO ANTIQVA 1/2 Damasci — episcopo *om.* Φ^a 3 edissæ Φ^a edesæ *DY* 4 symeoni Φ^a 5 pyphanio *B* phiphanio *D* agenti *N* agentem *A* habenti *D* 6 olympiæ $\Phi^a A$ olymphi *D* 7 sabastiæ *B* 8 amansiæ *BN* 9 constantio *BNV* militanæ *R* meletinæ $\Phi^c Y$ 11 gangorum *R* gangreorum Φ^c 12 claudianopolis Φ^a 13 potii Φ^a cii *D* 14 trapezontis $\Phi^a A$ et $\Phi^c Y$ *om.* Φ^a habentis *A* habenti *D* agentis Φ^a 16 agenti *RVD* agentem *A* episcopi *om. B* 19 Cariæ *om.* Φ^a 20 laodociæ *DY* laudiciæ Φ^a 21 mariano *RD* 22 onesifero *R* honesifero *D* honesiphro *A* 23 pergamo $\Phi^a Y$ 25 ueteris *om.* Φ^a 26 cortynæ Φ^a gortenæ *D* gorgine *Y* 27 tyrracii *RV* 28 *post* 22 *coll.* $\Phi^c Y$ 28 et tessalie Φ^a 29 philippopolis $\Phi^a A$ philippolus *D* 30. 31 *om. V* 31 *hic om. R, sed habet post* p. 101, 8 uobis traianopolis *RBN* Φ^c · 32 trifono *BN* tryphoniano *A*, *cf. infra ad* 30 33 bersæ $\Phi^a A$ 34 geruntio Φ^a *post* epō (*in fine paginæ*) *def. B*

6 constantinæ *A* 9 episcopo *om. D* 13 apragmone *AY* 15 ineocessariæ *Y* 16 photio Φ^c 23 Antiochiæ *om. A* 29. 30 episcopo *om. D* 30 sebastio *A*, *cf. supra ad* 32 34 isauriæ *D*

57 || et Eusebio reuerentissimo presbytero obtinente locum Macarii reuerentissimi episcopi Laodiceæ Syriæ ||

58 et Eusebio reuerentissimo episcopo Dorylæi

et reliquo sancto et uniuersali concilio quod secundum sanctionem || diuinissimi || et piissimi domni nostri in Calchedonensium ciuitate collectum est,

et residentibus omnibus ante || cancellos sancti altaris ||

2 PASCASINVS ET LVCENSIVS REVVI EPI || VICARII || SEDIS APOSTOLICAE DD: Si imperat magnificentia uestra, habemus quædam referre uobis.

3 GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Quod uultis, edicite.

4 PASCASINVS || DO AMICISSIMVS || EPS || ET LVCENSIVS SCISSIMVS EPS VICARII SEDIS APOSTOLICAE DD ||: Domini totius orbis pro catholica et orthodoxa fide || decertantes, || per quam et augetur eorum et lucet imperium, sancire dignati sunt quatenus unam fidem teneant omnes ecclesiæ pro bono pacis. maior autem eorum tranquillitati cura est in quibus post hæc prouidere dignati sunt ne qua rursus intentio inter dei sacerdotes aut schisma aut aliquod nascatur scandalum. hesterna enim die postquam potestas uestra surrexit et humilitas nostra uestigia uestra secuta est, quædam gesta facta dicuntur, quæ nos et præter canones ecclesiasticos et disciplinam || æstimamus || effecta. poscimus ergo ut uestra magnificentia relegi hæc præcipiat, ut omnis fraternitas inspiciat utrum iusta an iniusta sint || ea || quæ gesta sunt.

5 QVA VOCE GRAECE INTERPRETATA PER BERONICIANVM || DEVOTVM || SECRETARIVM || DIVINI || CONSISTORII GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Si qua gesta post nostrum discessum || facta || sunt, || relegantur. ||

6 ET ANTEQVAM RELEGERENTVR AETIVS ARCHIDIAC SCAE ECCLESIAE CONSTANTINOPOLIS D: Confitendum est quia || formam ea quæ de fide sunt, || congruam susceperunt; consuetudo autem est in synodis, postquam || ea quæ sunt omnium præcipua, fuerint || definita, et alia quædam necessaria exerceri atque formari. habuimus, hoc est Constantinopolitana sanctissima ecclesia || certa || quædam quæ agere || deberemus. rogauimus || domnos episcopos de Roma ut communicarent his gestis; refutauerunt dicentes non se talia suscepisse mandata. rettulimus et ad uestram magnificentiam et iussistis ut præsens sanctum concilium hoc ipsum inspiceret. || procedente || uestra magnificentia sanctissimi episcopi qui hic sunt, tamquam de communi causa surgentes poposcerunt hæc fieri gesta. || et || adsunt hic neque in occulto gestum est, neque modo || furti || et sunt gesta consequenter atque canonice || facta ||.

7 GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Gesta quæ confecta sunt, relegantur.

Φ^a [= *RNV*], Φ^c [= *AD*], *Y*

VERSIO ANTIQVA 1. 2 *om.* Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} presbytero *scripsi* epo *YD*^{mg} 4 sacratissimi Φ^{ac} 6 cancellos — altaris *Y* altaris [sci altaris *D*^{corr}] cancellos $\Phi^a D$ cancellos altaris *A* 7 et uicarii Φ^a 10 reuerentissimus Φ^a scmus *AD* 10/11 et Lucensius — apostolicæ *om.* Φ^a [= Γ] 11 dixit Φ^a curam gerentes Φ^a 17 traduntur *N* 17/18 exæstimamus *RN* existimamus *V* 19 ea *om.* Φ^a 20 que *V* berocianum *N* ud *RN* uir deuotum *VA* secretarium *om. V* sacri Φ^{ac} 21 confecta Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 22 relegentur Φ^a 24 formam — sunt] ea quæ ad fidem pertinent formam Φ^a 25 ea — fuerint] integra fuerint omnia Φ^a 27 certa *om.* Φ^a 27/28 debemus rogamus Φ^a 30 conueniente Φ^a protegentem *A* 32 et *om.* Φ^a occultum *N* 33 furtim Φ^{ac} facta *om.* Φ^a

1 acarii *Y* 2 laodociæ *Y* 4 reliqua sca *A* 5 dn *A* 6 sedentibus *D* omnibus *om. Y* 7. 10 pascasius *Y* 7 lucentius *D* 10 lucentius *D* 11 domni *A* urbis *A* 12 augeatur *A* 15 etenim *D* 17 ecclesiasticas *A* 18 poscemus *A* 23 et — relegerentur *om.* Φ^c, *corr. D* recenserentur *Y* recenseantur *D*^{corr} constantinopolitanæ *D* 24 de fide] definita Φ^c 25 omnium *om.* Φ^c, *corr. D* 26 exercere *D* firmari *y* habuimus nos *D* 29 non *om. A* 30 in hoc Φ^c ipsam *A* 32 suggerentes *A* urguentes *D*^{mg} proposuerunt *Y*

ET OBLATA SCHEDA AB AETIO ARCHIDIACONO CONSTANTINOPOLITANO BERONICIANVS || VIR DEVOTVS SECRETARIVS ¦ DIVINI CONSISTORII LEGIT

8 Definitiones sanctorum patrum sequentes ubique et regulam || quæ || nunc relecta est, centum quinquaginta ¦ deo amicissimorum || episcoporum qui congregati sunt sub piæ memoriæ imperatore maiore Theodosio in regia ciuitate Constantinopoli noua Roma, cognoscentes et nos ¦ eadem || definimus de priuilegiis eiusdem sanctissimæ Constantinopolitanæ ecclesiæ nouæ Romæ. etenim sedi senioris Romæ propter imperium ciuitatis illius ¦ patres consequenter || priuilegia reddiderunt || et ¦ eadem intentione permoti centum quinquaginta || deo amicissimi || episcopi || æqua sanctissimæ ¦ sedi nouæ Romæ priuilegia tribuerunt, rationabiliter iudicantes imperio et senatu urbem ornatam ¦ æqua || senioris || regiæ || Romæ priuilegia frui et in ecclesiasticis, sicut ¦ illam, ¦ maiestatem habere negotiis et secundam post illam existere et ut hos qui de Ponto sunt et de Asia et Thraciæ diocesis || metropolitanos || solos, rursus autem et qui inter barbaros sunt, episcopos præfatarum diœceseum ordinari a || prædictæ sanctissimæ Constantinopolitanæ sedis sanctissima ecclesia, || quippe ut unusquisque metropolita præfatarum diœceseum cum episcopis || suæ || prouinciæ || ordinet suæ regionis episcopos ¦ sicut ¦ diuinis || canonibus est præceptum; ordinari autem, sicut dictum est, metropolitas præfatarum diœceseum a Constantinopolitano archiepiscopo decretis consonis secundum morem factis et ad eum relatis.

9 1 Anatolius episcopus Constantinopolis definiens || subscripsi ||
2 Maximus episcopus Antiochiæ definiens ¦ subscripsi ||
3 Iuuenalis episcopus Hierosolymorum definiens || suscripsi ||
4 Cyriacus episcopus Heracleæ per Lucianum episcopum Bizæ definiens ¦ suscripsi ¦
5 Diogenes episcopus Cyzici similiter
6 Florentius episcopus Lydorum similiter
7 Romanus episcopus Myrorum similiter
8 Basilius episcopus Seleuciæ Isauriæ similiter
9 Cyrus episcopus Anazarbi similiter
10 Eleutherius episcopus ¦ Calchedonensis || similiter

Φ^a [= *RNV*], Φ^c [= *AD*], *Y*

VERSIO ANTIQVA 1 beronianus *N* 2 secretarius ūd Φ^a diuini *om.* *V* 3 et quæ $\Phi^a D$, *corr.* *V* 4 est] sunt D^{corr} reuerentissimorum Φ^{ac} 6 hæc eadem Φ^{ac} eius *RN* Φ^c 7 sanctissimæ *om.* *V* ecclesiæ constantinopolitanæ *V* 8 patres consequenter *Y* digne patres Φ^{ac} 9 et *om.* Φ^{ac} reuerentissimi Φ^{ac} 10 æqualia Φ^a at qua *Y* scæ Φ^{ac} sedis *R* 11 æque $\Phi^a D$ ea quæ *A* regiæ *om.* Φ^{ac} romanæ *R* priuilegii *RN* priuilegio *D* 12 et illa Φ^a illa Φ^c secundum $\Phi^a A$, *corr.* *N* 13 ut *om.* *V* de pontu *RV* deponiti *N* depositi N^{corr} Asia] acia *N* diocisis *R* diocesi *V* diœcessis *A* metropolitas Φ^a 14 solus *RN* diocesum *NV* diocessum *R* dioceseon *D* 15 prædicta scissima constantinopolitana sede Φ^{ac} scissima ecclesia *Y* sce eccle D^{corr} *om.* Φ^{ac} 16 metropolitis *RN* Φ^c metropolitos *V* diœcesum *A* dioceseon *D* diocesium Φ^a suæ *om.* Φ^{ac}, *corr.* *D* 17 ordinet — episcopos *YD*^{mg} epos prouinciæ ordinet Φ^a ordinet Φ^c sacris Φ^{ac} 18 dioceseon *D* diocesium Φ^a 20 subscripsit Φ^a 21 *hic om.* *V* Φ^c, *corr.* *D*, *post* p. 103, 14 *coll.* Φ^c subscripsit Φ^a 22 subscripsit Φ^a 23 bizie *N* bizee *Y* 24 subscripsit Φ^a 25 diogenis Φ^{ac} 30 calchedonensium *RV* calcedonium *N*

1 scida *Y* 3 definitione *V* definitionem *D* fratrum *Y* lecta *Y* 5 maiore *om.* *Y* constantinopolim *A* 6 noua *om.* $\Phi^c Y$ 7 sedis *A* 8 Romæ — cinitatis *om.* *D* 12 negotii *A* 13 thracia *D* 15 a *om.* *A* 16 ut] et *A* metropolitis *A* 18 metropolita *A* 23 cyrrus *A* hieracliæ *A* 26. 27 *om.* Φ^c, *corr.* D^{mg} 26 liddorum D^{mg} 29 cyrrus Φ^c

11 Theodorus episcopus Tarsi similiter
12 || Calogerus || episcopus ||Claudiupolis || similiter per Stephanum presbyterum Honoriadis
13 Seleucus episcopus Amasiæ similiter
14 Petrus episcopus Gangrorum similiter
15 Photius episcopus Tyri similiter
16 Theodorus episcopus Damasci similiter
17 Constantinus episcopus Bostrorum similiter
18 || Meletius || episcopus Larissæ sermonem faciens et pro Domno episcopo Apamiæ similiter
19 Stephanus episcopus Hierapoleos similiter
20 || Basilius || episcopus Traianupolis similiter
21 Francion episcopus Philippupolis similiter
22 Nunechius episcopus Laodiceæ similiter
23 Marinianus episcopus Synnadorum similiter
24 Onesiphorus episcopus Iconii similiter
25 || Pergamius || episcopus Antiochiæ Pisidiæ similiter
26 || Critonianus episcopus Afrodisiadæ similiter ||
27 Eutychianus episcopus Epiphaniæ similiter
27a Meletius episcopus Larissæ similiter
28 Eusebius episcopus Dorylæi similiter
29 Lucianus episcopus Byzæ et Arcadiopolis similiter
30 Iohannes episcopus Rodi per || Tryphonem || episcopum Chii similiter
31 Ibas episcopus Edessæ similiter
32 Abramius episcopus Circensi similiter
33 Theodorus episcopus Claudiupolis similiter
34 || Antiochus || episcopus Sinopæ similiter
35 Rufinus episcopus Samosatorum similiter
36 Callinicus episcopus Apamiæ similiter
37 Vranius episcopus Iborum per Paulum presbyterum similiter
38 Timotheus || episcopus || Balaneorum similiter
39 Marcus episcopus Arethusæ similiter per Timotheum episcopum Balaneorum
40 Proclus episcopus Adraorum similiter

Φ^a [= *RNV*], Φ^c [= *AD*], *Y*

VERSIO ANTIQVA 2 calogenus Φ^a 2 claudianopolis Φ^a claudiopolis Φ^c 9 militius Φ^a 10 apimiæ *RN* 11 hieraspoleos *N* hieraspoleus *RV* 12 basilicus *R* basiliscus *NV* traianopolis *RN*Φ^c tradianopolis *V* 13 philippopolis *RN*^{corr}*VA* philippolis *ND* 14 laudiciæ Φ^a laodiciæ *D* laodociæ *Y* 15 marianianus *N* marianus *D* sinnadorum *Y* synadorum *D* synnadon *A* sinnaden *RV* sinnadensi *N* 16 onesiferus *N* 17. 19, *omissis* 18 Φ^a, 19. 17, *omissis* 18 Φ^c 19. 17. 18 *Y*D^{mg} 17 pergamius *D* pergamus Φ^a*A Y* Pisidiæ *om. V* 20 melitius *N* 22 bizie *N* 23 iohannis *R*Φ^c rufonem Φ^a rufinum Φ^c 24 ædissæ Φ^a edesæ *D* edesiæ *Y* 25 cirnensi *N* circensis *DY* circinsis *A* 26 claudiopolis Φ^{ac} 27 antilocus Φ^a antiloquus *A* senopæ Φ^a sinopolis *D* 28 samusatorum Φ^a 29 gallinicus *V* 30 oranius *R* oranus *N* eborum Φ^a*A* iberiorum *D* similiter per — pb$\overline{\text{rm}}$ similiter [similiter *om. V*] Φ^a 31 episcopus *om.* Φ^a balanorum *N* balneorum *V* 32 meras *ND*, *corr. D*^{mg} mareas *A* arechusa *RN* arethusa *VA* aratheusæ *D* rethuse *γ* per — balaneorum similiter *RNAD* timotheus *N*

1 thedorus *V* 2/3 per — Honoriadis *om. Y* 5 gangreorum *A* 6 photinus *A* 9 sermonem] similiter *Y* et *om. D* domno $\overline{\text{nro}}$ *Y* 18 afrodiside *Y* 22 archadianupolis *Y* 33 adratorum *D*

41 || Theodosius || episcopus similiter
42 Hormisdas || episcopus || Philippopolis similiter
43 || Paternius || chorepiscopus pro || Iordane || episcopo Abilæ similiter
44 Melipthongus episcopus Iuliupolis similiter
45 Ioseph episcopus Heliopolis similiter
46 Damianus episcopus || Sidonis || similiter
47 Iohannes episcopus Flauiadis similiter
48 Indimus episcopus || Irinupolis || similiter
49 Iulianus episcopus Rosi similiter
50 Aretas episcopus Elusæ similiter
51 Beryllus episcopus Ailæ similiter
52 Olympius episcopus Paneadis similiter
53 Vranius episcopus Emisæ similiter
54 Theodorus episcopus Tripolis similiter
55 Paulus episcopus Aradi similiter
56 Danihel episcopus || Lampsaci || similiter
57 Leontius episcopus Ascalonis similiter
58 Lucianus episcopus Ipsinopolis similiter
59 Alexander episcopus Seleuciæ similiter
60 Stephanus episcopus Pymanini similiter
61 Polycarpus episcopus Gabalorum similiter
62 Leucius episcopus || templi Apollinis || similiter
63 Netiras episcopus Gazæ similiter
64 Gennadius episcopus Mossynorum ciuitatis similiter
65 Adelphius episcopus Myndi similiter
66 Gennadius episcopus || Acmoneorum || similiter
67 Dionysius episcopus Antiochiæ similiter
68 Iohannes episcopus || Alendorum || similiter
69 Dionysius episcopus Heracliæ Latmi similiter
70 Iohannes episcopus Cnidi similiter
71 Eusebius episcopus Seleucobili similiter per Paulum episcopum Mariammæ
72 Paulus episcopus Mariammæ similiter
73 Polychronius episcopus Epiphaniæ similiter

Φ^a [= *RNV*], Φ^c [= *AD*], *Y*

VERSIO ANTIQVA 1 theosius *Y* theodorus Φ^{ac} 1/2 *scriba ab* 1 episcopus *ad* 2 episcopus *delapso et errore male correcto factum est ut* 1 *nomen ciuitatis excideret in* Φ^a, philippupolis [philippopolis *A* philippolis *D*] *insereretur in* Φ^c*Y* 2 *om.* Φ^c, *corr. D* ormisda Φ^a episcopus *om.* Φ^a Philippopolis *om. YD*^{corr} 3 paternus Φ^{ac} iordane D^{mg} iordanne *Y* iohanne Φ^{ac} 4 iuliopolis [iuliopopolis *V*] Φ^{ac} 6 sidone Φ^a sidoniæ *D* synodæ *A* 7 iohannis *R*Φ^c ioseph *N* 8 herinopolis Φ^a hermopolis Φ^c 10 cretas *V* elusæ *V* eluseæ *RN* eleusæ *D* eleusiæ *AY* 11 aliæ *R* 13 oranius *RN* emisse *RV* semisse *N* emesiæ *A* 16 lampasaci Φ^a laspaci *A* 18 ipsinupolis *Y* ipsinopoleus Φ^a ipsinopoleos Φ^c 20 pima-minisii *R* pimignini *V* pymani *A* pymanæ *D* 22 apoltemplinis Φ^a apollinis Φ^c, *corr. D* 23 netisas *N* netissas *R* metisas *V* natiras Φ^c 24—26 episcopus — episcopus *om. V* 24 mosinorum *D* moyssy-neorum *R* moysineorum *N* 26 agmoniorum *D* alcmuneorum Φ^a 28 iohannis *R*Φ^c alexondorum *RN* alexandrorum *V* 29 eracleæ Φ^a*D* antiochiæ *A cf. infra ad* 27 30 iohannis *R*Φ^c senidi *R* nidi *N* 31 seleucoboli *V* seleucopoli *N* seleucobolis Φ^c mariammi *RA* mariamini *V* mariniamme *N* mariani *D* 32 mariniamme *N* mariammi *AY* mariani *D*

5 iliupolis *Y* iuliopolis *A* 7 flauiadæ *A* 15 eradi Φ^c 22 oleucius *Y* 24 ciuitatis *om.* Φ^c*Y*, *corr.D* 27 Antiochiæ] ligmæ *A* 29 lagmi *D* lagme *Y om. A* 31 similiter *in fine coll. AD*

74 Romanus episcopus Eudoxiupolis similiter
75 Aurelius episcopus ex partibus Africanis similiter
76 Patricius episcopus Acrassi similiter
77 Bassianus episcopus || Mopsuestinus || similiter per Sophronium chorepiscopum Anazarbi
78 Renus episcopus iuliopolis similiter
79 Zenodotus episcopus Telmissæ et Longæ insulæ similiter
80 Theodorus episcopus Antiphellensis similiter
81 Philippus episcopus || Balbureorum || similiter
82 Andreas episcopus || Tloeorum || similiter
83 Romanus episcopus Buboneorum similiter
84 Thomas episcopus Euariæ similiter
85 Theoctistus episcopus || Pisinuntis || similiter per || Photinum || archidiaconum
86 Florentius episcopus Lesbi || Tenedi Poroselenorum litorum || per Euelpistum chorepiscopum similiter
87 Tryphon episcopus Chii similiter
88 Docimasius episcopus Maroniæ similiter
89 Serenus episcopus Maximianupolis similiter
90 Euphrasius episcopus Laganiæ similiter
91 Eustochius episcopus Docimii similiter
92 Basilius episcopus || Nacoliæ || similiter
93 || Pionius || episcopus || Troadæ || similiter
94 Petrus episcopus Dardani similiter
95 Theosebius episcopus Ilii similiter
96 Eulalius episcopus Pioniorum similiter
97 Eutropius episcopus Adadorum || Pisidiæ || similiter
98 Olympius episcopus Sozopolis similiter
99 Musianus episcopus Liminorum similiter
100 Philippus episcopus Lysiadæ similiter
101 Gemellus episcopus Stratoniciæ similiter
102 || Cyrinus || episcopus Patarorum similiter
103 Eulalius episcopus || Sibliæ || similiter
104 Modestus episcopus Sebastiæ similiter
105 Epiphanius episcopus || Midiiu || similiter

Φ^a [= *RNV*], Φ^c [= *AD*], *Y*

VERSIO ANTIQVA 1 eudoxiopolis Φ^{ac} 2 aurilius N^{corr} eurilius *V* aurilianus *R* 3 acrasi *RN* agrasi *V* 4 mompsuestias *RV* mompsuestigias *N* 6 *postulatur* Iunopolis 8 antipelitorum *Y* antifelittorum *RN* antifilittorum *V* antephilittorum *A* antifallitorum *D* 9 balbuleorum Φ^a balbueorum *A* balbusæorum *D* 10 tloatorum *RN* doatorum *V* thloteorum *A* thloroneorum *D* 11 bubuneorum *D* boboneorum *Y* bobocorum Φ^a bononeorum *A* 13 pisinunti Φ^a fortunatum $\Phi^a A$ 15 tenedii Φ^a tenedie Φ^c piroselinæ litorum Φ^a piroselenetorum *D* peroselenetorum *A* 19 maximianopolis *NAD* maximianopoli *RV* 21 docimi *NV*Φ^c 22 nicoliæ Φ^a 23 piponius *RN* hiponius *V* troiæ Φ^a trotæ *A* 25 theorebius Φ^a iulii *N* 27 pidiæ Φ^a 30 lysiadis $\Phi^a A$ 32 quirinus Φ^a patrorum Φ^{ac} 33 siibliæ Φ^a 35 midiiu *Y* medæ Φ^a *om.* Φ^c

4 basianus *DY* phonium *D* 4/5 $\overline{\text{epm}}$ *Y* [= Γ] 6 *om.* *Y* rinus *D* 7 thelmessi *D* 12 ebariæ *Y* 13/14 per — archidiaconum $\overline{\text{simil}}$ *D* 17 tripon *DY* 18 metroniæ *D* 20 lacaniæ *A* 24 dardanis *AY* 27 adadorsi *D* 29 liminiorum *D* limiorum *Y*

106 Thomas episcopus Theodosiupolis similiter
107 Paulus episcopus Aristii similiter
108 Iohannes episcopus || Trapezopolis || similiter
108a Gennadius episcopus || Mossyneorum || similiter
109 Tynchanius episcopus Apolloniadis similiter
110—113 Photius episcopus Tyri et pro Petro episcopo Bibli et pro Heraclito episcopo Arcæ et pro Phosphoro episcopo Orthosiadis et pro Porphyrio episcopo || Botrorum || subscripsi
114 Papias episcopus Erizorum similiter
115 Iohannes episcopus Amazonæ similiter
116 Theodoretus episcopus Alabandorum similiter
117 Calandion episcopus Alicarnasi similiter per Iulianum presbyterum meum
118 || Neoptolemus || episcopus || prouinciæ Lycaoniæ || similiter
119 Plutarchus episcopus Lystrorum similiter
120 Eugenius episcopus Cannorum similiter
121 Rufinus episcopus || Hydæ || similiter
122 Tyrannus episcopus || Humanadorum || similiter
123 Acholius episcopus Larandorum similiter
124 Thomas episcopus || Porphyreonis || similiter
125 Euandrus episcopus || Diocliæ || similiter
126 Iohannes episcopus barbyli similiter
127 Dionysius episcopus || At⟨ta⟩lias || Lydorum similiter
128 Andreas episcopus Satalorum similiter per Dionysium episcopum
129 Sabas episcopus || Palti || similiter per chionium episcopum Larandorum
130 || Mirus || episcopus Euladri similiter
131 Abercius episcopus Hierapoleos similiter
132 Cyriacus episcopus Eucarpeorum similiter
133 Aquilas episcopus || Aurocrorum || similiter
134 Eulogius episcopus Philadelphiæ similiter
135 Alexander episcopus Sebastiæ similiter
136 Philippus episcopus Adanorum similiter

Φ^a [= *RNV*], Φ^c [= *AD*], *Y*

VERSIO ANTIQVA 1 theudosiupolis *Y* theodosiopolis Φ^{ac} 2 aristii *D* carastii *Y* arastai *RV* arastu *N* arastarai *A* 3 iohannis *R*Φ^c trazopoleos Φ^c*Y* trapelopoleus *RN* trapolopoleus *V* 4 mossinorum *D* apomosfineorum *R* apamosfine eorum *N* apomossineorum *V* 4 *ex p.* 104, 24 *repetita* 5 tynchannius *Y* tuncanus *N* 6 tyriei *R* tyri similiter Φ^c 7 orthoxiadis *N* orthodosiadis *V* orthusiadis *Y* artusiadis *D* 8 bostrorum *Y* botroson *RN* botruson *V* bostroson Φ^c 9 papias *D* papas Φ^a*AY* heritorum *N* 10 iohannis *AD* amazeno *N* 11 theodoritus *RV* theodorius *N* theodorus Φ^c*Y* episcopus *om. N* salabandorum *N* blandorum Φ^c 12 alacarnasi Φ^a alacarnis Φ^c 13 neoptolimus *NV* neoptalimus *R* *post* episcopus *excidit* Κόρνων prouinciæ *Y* prouī D^{corr} pro uiro Φ^{ac} lycanoiæ Φ^a 14 lustrorum Φ^a lystre *Y* 16 sidæ Φ^a sidiæ *A* idiæ *D* 17 humadanorum Φ^a humadadorum *A* huamadorum *D* 19 porrifyrionis Φ^a porphyrionis Φ^c 20 euander Φ^a docliæ Φ^a*A* 21 iohannis *R*Φ^c barbari *N* Βαργυλίου Γ 22 atlias lidorum *y* athliastorum [*uolebatur* Attaliatorum] *D* acliastorum lidorum Φ^a athaliastorum lydorum *A* 24 plati Φ^a per chionium *Y* per thionium Φ^a per iconium *D* peiconiam *A* διὰ Ἀχολίου Γ 25 misus *R* missus *N* risus *V* 26 hierapoleus Φ^a hierapoleo *A* 28 episcopus *om. N* aurocrorum *D* rocrorum Φ^a*Y* socrorum *A* 29 eulongius *N*

6 bibli similiter D^{corr} heraclio Φ^c helaclio D^{corr} 7 posphoro Φ^c porphyrione *D* 12 calendion *A* calanzion *Y* per — meum similiter *D* 18 ladandorum *A* adlanurum *D* 23 athalorum *D* 25 euiadri *D* euiandri *A* 27 eucharporum *A* 28 acylas *D* 31 adranorum *A*

137 || Ypatius || episcopus Zephyrii similiter
138 Theodorus episcopus Augustæ similiter
139 Cyriacus episcopus || prognadorum || similiter per Chrysippum presbyterum
140 Polychronius || episcopus || Antipatridis similiter
141 Iohannes episcopus Carrorum similiter
142 Eudoxius episcopus || Chomatis || Lyciæ similiter
143 Stephanus episcopus Limerorum similiter
144 Patricius episcopus || Adrianuthirorum || similiter
145 Hermias episcopus Abydi similiter
146 Dauid episcopus Adrianæ similiter
147 Heraclius episcopus || Azoti || similiter
148 Leontius episcopus Araxorum similiter
149 || Sabinianus || episcopus Perræ similiter
150 Danihel episcopus ciuitatis Cadorum similiter
151 Paulinus episcopus Apamiæ similiter
152 Tyrannus episcopus Germanicopolis similiter
152a Florentius episcopus Lesbi Tenedi et litorum similiter
153 Atticus episcopus Zelorum similiter
154 || Noes || episcopus Cephæ similiter
155 Valerius episcopus Laodiciæ similiter
156 Cyrus episcopus Siniandi similiter
157 Bassonas episcopus Neaspoleos similiter
158 Eupithius episcopus || Stratoniceorum || similiter
159 || Eorticius || episcopus || Pisidorum || similiter
160 Theodoritus episcopus Cyri similiter
161 Iohannes episcopus Germaniciæ similiter
162 Timotheus episcopus Doliciæ similiter
163 Thalassius episcopus Parii similiter
164 Gerontius episcopus Seleuciæ similiter
165 Petrus episcopus || Gabbulæ || similiter
166 Euolcius episcopus Zeumatis similiter
166a Leontius episcopus || arazorum || similiter
167 || Fonteianus || episcopus || Sagalassi || similiter
168 || Restitutianus || episcopus Afer similiter
169 Anianus episcopus Capitoliadis similiter

Φ^a [= *RNV*], Φ^c [= *AD*], *Y*

VERSIO ANTIQVA 1 spatius *RNA* zephyri *AY* zepheri *D* zebirii *RV* zeberii *N* 3 pugnadorum *RN* pignadorum *V* Τροκνάδων Γ 4 episcopus *om.* Φ^a 5 iohannis *RA* iouianus *D*, *corr.* D^{mg} 6 domatis Φ^{ac} 8 adranotinorum Φ^a adranotirorum *A* andranotinotinorum *D* 9 hieremias *A* heremias *D* herimias *NV* 11 adiuti Φ^a 13 sabinus Φ^{ac} perresi *N* perrenorum *A* 14 caldorum *R* 15 paulus *NAy* 16 germanicopoli *V* 17 *ex p.* 105, 15 *repetita* 19 notes Φ^a notis Φ^c ciphæ Φ^{ac} 20 laudiciæ *N* laudociæ *RVD* laodocie *y* 22 neapoleos $\Phi^a A$ 23 stratoniciorum Φ^{ac} 24 corticius Φ^a eortius Φ^c pesidorum Φ^a pisidiorum *D*; Μητροπόλεως Πισιδῶν Γ 26 iohannis *RD* 30 galbolæ Φ^a 32 *repetita ex* 12 *sicut in* Γ asazorum Φ^a 33 fontezanus Φ^a fronteianus *Y* sagalassis *D* sagalas Φ^a 34 restitutianus *D* rustici us *AY* [= Γ] rusticus Φ^a 35 capituliadis Φ^{ac}

4 philocronius *D* 7 lymseorum *y* liminiorum *D* lymniorum *A* 17 tenelittorum *D* tenedittorum *A* 21 cyrrus *D* sinandi *A* 22 barsonas *A* bessulas *D* 25 theodoratus *Y* cyrri Φ^c 26 germanicia *Y* 27 lyciæ Φ^c 28 malassius *A* 31 zeomatis *D* 35 annianus *AY*

170 Zebennus episcopus Pellæ similiter
171 Iohannes episcopus || Tiberiadæ || similiter
172 Menecratius episcopus Cirassorum similiter
173 Pancratius episcopus || Libiadis || similiter
174 || Cossinius || episcopus Hierocæsariæ similiter
175 || Alcimides || episcopus Silandi similiter
176 Amachius episcopus sectorum similiter
177 Ætherius episcopus Pompeiupolis similiter per Epiphanium presbyterum
178 Themestius episcopus || Amastridis || per || Philotimum || presbyterum similiter
179 Paulus episcopus Tripoleos similiter
180 Musonius episcopus || Zoororum || similiter
181 || Manassis || episcopus Theodosiupolis similiter
182 Fronton episcopus Phasilitorum similiter
183 Diogenes episcopus || Cyzici || subscripsi et pro absentibus || religiosissimis || episcopis qui sub me sunt, Timotheo || Germæ ||, Alexandro || Ocæ, Philostorgio Scepsii || Gemello Melitupolis, || Eutychiano Bareæ, || Acacio || Proconissi ||
184 Stephanus episcopus || Hieraspoleos || subscripsi pro absentibus qui sub me sunt, || religiosissimis || episcopis Vranio Mara Dauid Cosma || Marino ||
185 Nunechius episcopus Laodiciæ subscripsi et pro his qui sub me sunt, || religiosissimis || episcopis Symmachio Heraclio Philippo Philadelpho Phileto || Tatiano || Antiocho || Zosimo || Epiphanio || Arabio || Gaio Euagora || similiter ||

10 LVCENSIVS || REVERENTISSIMVS || EPS VICARIVS SEDIS APOSTOLICAE D: Primo gloria uestra perpendat qua circumuentione cum sanctis episcopis gestum || sit || ut non conscriptis canonibus, quorum || mentionem fecerunt, || suscribere sint coacti.

11 ET INTERPRETATA || VOCE || PER BERONICIANVM || DEVOTVM || SECRETARIVM DIVINI CONSISTORII REVERENTISSIMI EPISCOPI CLAMAVERVNT: Nemo coactus est.

---

10. 12. 14. 16 *eorum quæ interloquitur Lucensius et recitant Bonifatius atque Pascasinus, ipsa uerba latina in* Φ *extare exposui in Sitzungsber. d. Berl. Akad.* 1930, 622 *sq.*

Φ^a [= *RNV*], Φ^c [= *AD*], *Y*

VERSIO ANTIQVA 1 pelley *V* pelles *D* 2 iohannis *R*Φ^c tiberiadis Φ^a*D* 3 cerassorum Φ^{ac} 4 libiadas Φ^a lybiades *A* 5 cossonius Φ^a cossinus *D* gerocæsariæ Φ^a hierocæsareæ Φ^c 6 alcimidis Φ^c ualcimidis *R* ualcimiadis *N* palcimidis *V* 7 sectorum Φ^a*AY* septorum *D* Σεττῶν Γ 8 pompolupolis *Y* pompeiopolis Φ^a*A* pompeianopolis *D* 9 amastriadis *Y* mastridis *NV* matridis *R* photinum Φ^a*A* 10 tripoleus Φ^a 11 musenius *N* eusonius *V* zocorum Φ^a zocrorum *A* sigorum *D* 12 manassis *D* manassius *RA* tanassius *V* manisius *N* theodosiopolis Φ^{ac} 13 froton *N* frasilitorum *N* 14 diogenis Φ^{ac} cyzidi Φ^a reuerentissimis Φ^{ac} 15/16 Germæ — Gemello *om.* Φ^c, *corr. D*^{mg} 15 germei Φ^a ociæ *RV* ocio *N* cesimi *D*^{mg} filontorgiu *R* filontorgin *V* filontongius *N* 16 scepsii *D*^{mg} scepsi *Y* scripsi Φ^a melitupolis *Y* meliptupolis *D*^{mg} melitopolis Φ^a*A* mileti *D* Μιλητουπόλεως Γ eutycino Φ^a eusticino *A* ureæ *D* uaris Φ^a*A* proconissi *AY* proconissi similiter *D* proconixi [procomxi *V*] similiter Φ^a 17 hierapoleos *RN*Φ^c hierapoleus *V* 18 uenerabilibus Φ^{ac} oranio *RN* ornio *A* marino similiter Φ^a*A* 19 laudociæ *RV* laudiciæ *N* laodociæ *Y* 20 uenerandis Φ^{ac} simachio Φ^a symmacho Φ^c*Y* hieracleo *N* herado *D* filito Φ^a*D* philoto *A* titiano Φ^a 21 lusimo Φ^a erabio Φ^a abramio Φ^c gabio *N* similiter *Y* similiter XII amen [amen amen *R om. N*] Φ^a similiter amen Φ^c *in fine habent in mg.* FRATRES SVNT EPI NVM CCXXIIII *RV in textu N* 22 lucentius *VD* uir reuerentissimus Φ^a *om. D* 23 est *RN*Φ^c 24 fecerunt mentionem Φ^{ac} subscribere sint [sine *Y*] Φ^a, *D*^{corr}*Y* suscripserunt Φ^c 25 græca uoce Φ^a uirum deuotum Φ^a

4 prancatius *D* 6 silandæ *A* 8 æthericus Φ^{cr} similiter per — pbrm similiter *A* 9 themestrius *A* 18 Mara] macario *Y* cyma *D* 19 suscripsi similiter *D*

12 LVCENSIVS || VIR || REVERENTISSIMVS || EP̄S || VICARIVS SEDIS APOSTOLICAE D̄: Accedit ad cumulum quod trecentorum decem et octo constitutionibus postpositis centum quinquaginta qui in synodicis canonibus non habentur, mentionem tantum fecisse noscuntur. quæ dicant ante octoginta || prope annos || constituta fuisse; si ergo his temporibus hoc beneficio usi sunt, quid nunc requirunt? si numquam usi sunt, quare requirunt?

13 QVA VOCE PER CONSTANTINVM VIRVM DEVOTVM SECRETARIVM || DIVINI || CONSISTORII GRAECE INTERPRETATA AETIVS ARCHIDIACONVS S̄CISSIMAE CONSTANTINOPOLITANAE ECCLESIAE D̄: Si de hoc capitulo || aliquod mandatum || acceperunt, proferant.

14 BONIFATIVS P̄BR VICARIVS SEDIS APOSTOLICAE D̄: Beatissimus et apostolicus uir papa inter cetera hoc nobis mandauit

ET EX CHARTVLA RECITAVIT

Sanctorum quoque patrum constitutionem || prolatam || nulla patiamini temeritate uiolari seruantes omnimodis personæ nostræ in uobis, quos uice nostra misimus, || dignitatem||. ac si qui forte ciuitatum suarum splendore confisi aliquid sibi temptauerint usurpare, || hoc || qua dignum est constantia retundatis.

15 GLORIOSISSIMI IVDICES D̄D̄: Vtraque pars canones proponat.

16 PASCASINVS VIR R̄EVS E P̄S VICARIVS SEDIS APOSTOLICAE || RECITAVIT ||

Trecentorum decem et octo sanctorum patrum || canon sextus. || [quod] ecclesia Romana semper habuit primatum. teneat autem et Aegyptus || ut episcopus Alexandriæ omnium habeat potestatem, quoniam et Romano episcopo hæc est consuetudo. similiter autem et qui in Antiochia constitutus est, et in ceteris prouinciis primatus habeant ecclesiæ ciuitatum || ampliorum ||. per omnia autem manifestum sit, ut si quis præter uoluntatem metropolitani episcopi fuerit ordinatus, quia hunc statuit hæc sancta synodus non debere esse episcopum. sane si || communi ⟨omnium⟩ || consensu || et || rationabiliter probato et secundum ecclesiasticam regulam || statuto || duo aliqui aut tres || per contentionem suam || contradicunt, illa obtineat sententia in qua plures fuerint numero sacerdotes. quoniam || uero || mos antiquus optinuit et uetus traditio ut Heliæ, id est Hierosolymorum episcopo deferatur, habeat consequenter honorem suum, sed et metropolitano sua dignitas salua sit.

17 || CONSTANTINVS VIR DEVOTVS SECRETARIVS DIVINI CONSISTORII EX DATO CODICE AB AETIO ARCHIDIAC̄ CONSTANTINOPOLITANORVM S̄CISSIMAE ECCLESIAE RECITAVIT

Regula sexta trecentorum decem et octo sanctorum patrum. Antiquæ consuetudines teneant in Aegypto ut Alexandrinus episcopus omnium habeat po-

---

Φa [= *RNV usque ad* 31], Φc [= *AD*], *Y*

VERSIO ANTIQVA 1 uir *om.* Φac, *corr. D* ēp̄s *om.* Φa 4 dicunt *V* pæne annis Φa fuisse *om. N* 7 per *om. N* diuini *Y* sacri Φac 9 mandatum aliquod Φa 12 charta Φc 13 prelatam Φa 15 dignitate Φa confusi *NDmg* 16 hos Φa [= Γ] 17 canonum *N* 18 dixit Φac 19 canon sextus *om.* Φa quod *YDcorr om.* Φac 20 ecclesia — Aegyptus] antiqua consuetudo seruetur per egyptum ita Φa [*ex Dionysii collectione canonum, cf. Eccles. Occid. monumenta ed.* TURNER 1, 260] autem *om. D* 23 ampliorum *YDmg* aliarum Φac 25 si] sine *D* communi omnium *cf.* p. 110, 4. 5] communionem Φac communi *Y* 26 concessu *N* et1 *om.* Φac, *corr. D* 27 statuta Φac per *om.* Φac contentione [contectione *A*] sua Φac 28 uero *om.* Φac, *corr. D* 32—p. 110, 7 *om.* Φa

3 synodis *A* 5 requirant *D* 13 patimini *A* 16 temptauerit *A* 17 proponant *ADcorr* 18 uir *om.* Φc 22 antiochiam *Y* 23 habent *A* 24 hanc *A* 27 aliquid *Y* 28 optineant *y* 29 uetusta *A*

testatem, quoniam et Romano episcopo hæc consuetudo est. similiter autem et Antiocheno, et in aliis prouinciis primatus habeant ecclesiæ ciuitatum. uniuersaliter autem illud manifestum est quia si quis præter uoluntatem metropolitani fiat episcopus, hunc sancta synodus definiuit non esse episcopum. sane si communi omnium consensu rationabiliter probato et secundum ecclesiasticam regulam statuto duo aliqui uel tres per contentionem suam contradicunt, definitio optineat plurimorum. ||

18 SYNODICVM PRIMI CONCILII SVB NECTARIO ēpō CONSTANTINOPOLIS EPISCOPORVM CENTVM QVINQVAGINTA

Hæc constituerunt episcopi qui in Constantinopolim dei gratia conuenerunt ex diuersis prouinciis secundum euocationem || deo amicissimi || principis Theodosii sub Nectario Constantinopolitano episcopo. Non || recusari || fidem neque || regulas || trecentorum decem et octo patrum qui in Nicæa Bithyniæ conuenerunt, sed maneat illa propria et || anathematizentur omnes hæreses || et proprie Eunomianorum || uel dissimilem filium patri credentium || et Arianorum || seu || Eudoxianorum et Semiarianorum || seu || pneumatomachon et Sabellianorum et || Marcianitarum || et Photinianorum et Apollinariorum. episcopi autem || super || diocesim, quæ trans || finem || sunt ecclesiarum, non transcendant neque confundant ecclesias, sed secundum regulas Alexandriæ || quidem || episcopus ea solum quæ sunt in Ægypto, disponat, Orientis autem episcopi Orientem solum gubernent, seruatis autem primatibus secundum canones Nicænos Antiochenæ ecclesiæ, et episcopos Asianæ diocesis Asianam diocesim || tantummodo gubernare, et Ponticos Ponticam || et Thraciæ Thraciæ || solius ||. ineuocatos autem episcopos super diocesim || neque super || ordinatione uel aliis ecclesiasticis ordinationibus nullatenus inueniri. seruata autem supra scripta de || prouinciis uel regionibus || regula manifestum || quia || secundum unamquamque prouinciam eiusdem synodus prouinciæ || gubernatura || est secundum ea quæ in Nicæa sunt constituta. eas autem quæ || sunt in barbaricis || gentibus dei ecclesias || gubernari || oportet secundum hanc quæ || per || patres consuetudo || tenet ||. episcopum || autem || Constantinopolitanum habere primatus honorem post Romanum episcopum propter quod || sit || noua Roma.

Φ^{a} [= *RNV inde a 8*], Φ^{c} [= *AD*], *Y*

VERSIO ANTIQVA 8 *præmittunt, quoniam* p. 109, 32. 33 *omiserunt* idem [id est *N*] constantinus uir denotus secretarius diuini consistorii ex dato codice ab aetio archidiac̄ constantinopolitanorum sc̄issimæ ec̄clæ recitauit Φ^{a} 8 synodum *N* 11 religiosissimi Φ^{ac} 12 recusari *YD*^{mg} recusetis Φ^{a} recusatis *A* recusantes *D* regulam Φ^{ac} 13 nichia *R* 14 anathematizetur Φ^{ac} omnis Φ^{a}*D* heresis Φ^{a}*A*, *corr. A* eunominianorum *NA* 14/15 uel — credentium *om.* Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} 15 arrianorum Φ^{ac} seu *Y* et Φ^{ac} semiarrianorum Φ^{ac} 16 seu *Y* et Φ^{ac} preumatomachon *R* sebellanorum *R* 16 martianitarum *Y* marcionitarum Φ^{c} marcianistarum Φ^{a} 17 super Φ^{c}*Y* dei [dī qui *N*] super Φ^{a} diocisin *R* diocisim *V* dicœcitensin *A* fines Φ^{a} fine *D* 19 quidem *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 21 antiochine *R* antiochiæ *N* et *om.* Φ^{a}*D* ἐπισκόπους Γ ēpō Φ^{ac}*Y* diocisis *RV* dicœcesis *YA* diocessim *RV* dicœcesin *A* 22 tantummodo — Ponticam *om.* Φ^{a} Thraciæ^{2}] thracæ *RN* solius *VYD*^{mg} solum *DY* solus *RNA* 23 diocesin *RV* dicœcesim *Y* diocesium *D* diocensium *A* neque super *Y* uel Φ^{ac} ordinationem Φ^{ac}*Y* 24 supra scripta *om. N* ista *V* 24/25 prouinciis uel regionibus *YD*^{mg} gubernationibus Φ^{ac} 25 manifestum est *N* quippe quia Φ^{ac} 26 dispositura *N* disposita *R* gubernaturus Φ^{c} 27 sunt in barbaricis *YD*^{corr} in barbaricis sunt [sunt *om.* Φ^{c}] Φ^{ac} 27/28 gubernari *om.* Φ^{a} per *om.* Φ^{a} 28 teneat Φ^{ac} 29 tamen Φ^{ac} 30 est Φ^{ac}

3 illum Φ^{c} 4/5 communi omnium *YD*^{mg} communionem Φ^{c} 5 rationabiter *A* 6 aliquid *Y* 10 constantinopoli *Y* 11 principes *Y* 15 silium *D*^{mg} fidem *Y* 16/17 photianorum Φ^{c} 17 apolinariorum *Y* 19 eas *D* solus *A* 21 asianæ Φ^{c} 22 gubernantem *Y* 22/23 ineuocatus — ēps *A* 24 seruatam *D* scriptam *A* de *om. Y* 25 regulam Φ^{c} 28 episcopatum Φ^{c}]

19 GLORIOSISSIMI IVDICES DD: || Hi || qui relecto tomo subscripserunt Asiani et Ponticí || sanctissimi || episcopi dicant si uoluntate propria uel || imposita sibi aliqua necessitate coacti || subscripserunt.

20 Et transeuntibus in medium Ponticis et Asianis episcopis qui subscripserunt, DIOGENES REVS EPS || CYZICI || D: Coram deo, cum uoluntate subscripsi.

21 FLORENTIVS EPS SARDEORVM D: Nulla mihi || illata est || necessitas, sed sponte subscripsi.

22 ROMANVS REVS EPS MYRORVM D: Non sum coactus, ego gratum habeo sub sede Constantinopolitana esse, quoniam || et ipse me honorauit || et ipse me ordinauit mihi iustum uidetur et uoluntate subscripsi.

23 CALOGERVS REVS EPS CLAVDIOPOLIS || HONORIADIS || D: Secundum sententiam sanctorum patrum centum quinquaginta uoluntate propria non coactus subscripsi.

24 SELEVCVS REVS EPS AMASIAE D: Ante me tres sunt ab hac sede ordinati episcopi et inueniens hanc consequentiam et ego secutus sum et nunc propria uoluntate feci sub hac sede esse uolens, || quia et || prouidetur mihi.

25 ELEVTHERIVS || EPS || CALCHEDONAE D: Sciens quia et per canones et per consuetudinem præcedentem habet || hæc || iura Constantinopolitana sedes, || cum uoluntate || subscripsi.

26 PETRVS REVS EPS GANGRORVM D: Ante me tres sunt ordinati a sede || regiæ || ciuitatis et ego post || tantos similiter, et ob || hoc consensi his quæ consuetudo habuit, et sponte subscripsi.

27 NVNECHIVS REVS EPS || LAODICIAE || D: Gloria sedis Constantinopolitanæ gloria nostra est. huius enim honore nos sumus quoque participes, quoniam sollicitudines nostras suscepit, et diligimus ut uniuscuiusque prouinciæ metropolitis a sede hac ordinetur. unde et sponte subscripsi.

28 MARINIANVS REVS EPS SYNNADORVM D: || Sicut || et prioribus meis a sede Constantinopolitanæ sanctissimæ ecclesiæ ordinatis et me || quoque || ipso, subscripsi, quoniam et canones primatum præbent Constantinopolitanæ sanctissimæ sedi.

29 PERGAMIVS REVS EPS ANTIOCHIAE PISIDIAE D: || Et || propria uoluntate subscripsi et in omnibus sanctissimum archiepiscopum regiæ ciuitatis nouæ Romæ in honore et cura sicut patrem præcipuum habere nos conuenit. hoc solum rogo ut si qua aut per || eorum sanctitatis ignorantiam || aut per subreptionem inueniuntur || agi ||, pro eius gloria uel pace || sanctissimarum || ecclesiarum et eius ad deum || coram || omnibus || conprobatione || hæc tamquam coram patre discutiantur atque seruentur.

Φ[a] [= *RNV*], Φ[c] [= *ADM*], *Y*

VERSIO ANTIQVA 1 hic Φ[a] 2 uenerabiles Φ[ac] 2/3 imposita — coacti] necessitate coacti aliqua [aliqua coacti *D*] Φ[ac] 5 diogenis *R*Φ[c] Cyzici *om.* Φ[ac] 6 est inlata Φ[a] 9 et — honorauit *om.* Φ[ac], *corr. D* 11 honoriadi Φ[ac] 14 uoce *N* 15 quia et] quæ Φ[a] 16 reuerentissimus EPS Φ[a]*A* canonem *N* 17 habet — iura *om. V spatio rel.* hæc *om. RN*Φ[c] constantinopolitanæ *V* sedis Φ[ac] cum summa uoluntate Φ[c] libenter Φ[a] 19 ordinati sunt *RV* regia *VA* regiam *N* rena *R* 20 tantos similiter *Y* tanto SCLO Φ[a] tantos annos Φ[c] et ob *om.* Φ[a] 21 subscripsit *N* 22 laodociæ *Y* laodiciæ [laudiciæ Φ[a] laudociæ *D*] frigiæ Φ[ac] 23 quoque *om. N* 25 hanc *RN* subscribitur *N* 26 marianus *ND* tamquam Φ[ac] 27 quoque *om.* Φ[ac] 28 tenent *N* 29 pergamus *N* et[1] *om.* Φ[ac] 32 eius ignorantiam SCITATIS Φ[ac] agi *om.* Φ[ac], *corr. D* 33 SCARUM Φ[ac] ad DNM coram *Y* ad DM curam *RV*Φ[c] curam ad DM *N* 34 comprobationis *RN* comprobationibus *V*Φ[c] coram tamquam Φ[c] patrem *RA*

1 relicto *D* 2 si et *A* 4 medio *A* 5. 22 REUS *om. D* 8 EPS REUS *D* ratum *D* 9 et[1] *om. D*[corr] 12 coacta *y* 13 sunt *om. y* 14 consecutus *y* 19 gangreorum *D* 22 constantinopolitana *D* 23 nos *om. Y* 23/24 sollicitudinem nostram Φ[c] 24 diligamur *A* metropolis *Y* 27 et] ex Φ[c] 32 subrectionem *Y* 33 eius[1] eis *A*

30 CRITONIANVS REVS EPS APHRODISIADIS D: Ex propria uoluntate subscripsi sequens intentionem sanctorum patrum et || debitor || huius sedis existens, quoniam et ego ordinatus sum et priores mei et omne patrocinium || nostra ecclesia || promeretur.

31 EVSEBIVS REVS EPS DORYLAEI D: Sponte subscripsi, quoniam et hanc regulam sanctissimo papæ in urbe Roma ego relegi præsentibus clericis Constantinopolitanis || eamque suscepit. ||

32 ANTIOCHVS REVS EPS SINOPAE D: Sponte subscripsi sequens metropolitam meum et regulam centum quinquaginta.

33 CETERI REVI EPI CLAMAVERVNT: Sponte subscripsimus.

34 GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Relectis subscriptionibus et uniuscuiusque subscribentium depositione manifestata quia nulla necessitate, sed uoluntate propria subscripserunt, hi qui non subscripserunt sanctissimi episcopi quid edocent?

35 EVSEBIVS REVS EPS ANCYRAE GALATIAE D: Ego meum dicturus sum uerbum nullum in commune præiudicium faciens. quoniam penitus desisto a desiderio ordinationis, rebus ostendi. Petrus || enim || episcopus, qui modo testatus est, de || Gangris || est episcopus. ante hunc enim qui fuit, ego ordinaui. omnis enim ciuitas ad me uenit in Ancyra decreta portantes. respondi eis dicens: ego non sum ex his qui ordinare desiderant. commemorabant me || uero || priores qui fuerant ordinati || ab || episcopo || Ancyrano, unum duo tres ||. ego dixi: quæcumque mihi || dicatis, || ego me ipsum iudicio non summitto. post hæc ueniunt rogantes beatum Proclum

36 ET CVM DICERET PHILIPPVS REVS PBR CONSTANTINOPOLITANAE SCAE ECCLESIAE D: || Religiositas || tua scripsit de Callinico || et || post sanctitatem tuam Petrum ordinauit beatus Proclus.

37 EVSEBIVS || REVERENTISSIMVS || EPS ANCYRAE GALATIAE D: Direxit beatus Proclus ad me || scripta, || ordinaui eum. hoc totum allegatio non est, sed meæ probatio uoluntatis, ut post hæc inferam quid peto uel ad quid contradico. profectus sum in Gangra, inthronizaui episcopum. sic euenit ut moreretur intra paucos dies. rursus omnes de ciuitate adeuntes rogabant ut fieret alter episcopus. dixi: hæc || ipsa || uobis et nunc respondeo: ego non desidero || ordinare ||. respicientes meum ex || his rebus || fastidium uenerunt ad Constantinopolim et || deduxerunt || domnum Petrum, qui nunc confessus est. hoc ergo sit pro meæ testimonio uoluntatis. et ego ordinare non cupio, rogo autem ut ciuitates pro ordinationibus non soluantur. si enim non in ciuitatibus ipsis hi qui eliguntur a ciuitate, ordinantur a synodo prouinciæ comprobati, soluuntur substantiæ. et hoc probatum habeo, qui pro eo qui ante me fuit, multa reddidi debita.

37 PHILIPPVS REVS PBR D: || Ex || regula hoc interemptum est. hæc legibus et regulis interempta sunt. altaria || mundata || sunt.

Φ^{a} [= *RNV*], Φ^{c} [= *AD*], *Y*

VERSIO ANTIQVA 2 debetur Φ^{a} 3 nostræ ecclesiæ Φ^{a} 6 eumque Φ^{a}*A* suscepi *AD*^{corr} subscripsi Φ^{a} 10 relictis *N* 12 scis eps *N* 13 ancyreæ *N* 15 etenim Φ^{ac} de gangris *YD*^{mg} de gangria Φ^{a}*A* dī gratia *D* 18 ordinari *N* uero *om.* Φ^{ac}, *corr. D* 19 a scissimo Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} ancyriani Φ^{a} cyranio Φ^{c} in ancyrano *D*^{mg} unius duorum [dierum *N*] trium Φ^{ac} dicitis *D* dixeritis Φ^{a} 22 scitas Φ^{ac} et *om.* Φ^{a} 24 reuerentissimus *om.* Φ^{ac} 25 scripta *om.* Φ^{ac} 29 ipsa *om.* Φ^{ac}, *corr. D* ordinari Φ^{a} 30 his rebus *YD*^{corr} rebus Φ^{c} re ista Φ^{a} duxerunt Φ^{a} domum *N* 31 testimonium *RN* 34 δοκιμαζόμενοι Γ conprobatis Φ^{ac}*Y* quia *V*^{corr}*D* 36 et ex Φ^{a} 37 munda Φ^{a}

2 exsistens sedis *D* 5 romæ *D* 11 propria uoluntate *D* 14 faciente Φ^{c} facientem *V* et desiderium *D* 19 ipso *D* 20 iudico *A* 21 scissimæ *A* 22 post *om.* Φ^{c} post tuam *D*^{mg} autem tuam *AD*^{mg} et petrum Φ^{c} 25 tantum *Y* sed] si *D*^{mg} me *A* 31 patrem *A* me *Y* 35 me *om. A* 36 interruptum *YD*^{mg} 36/37 regulis et legibus *D*

39 EVSEBIVS REVS EPS ANCYRAE GALATIAE D: Propter deum opinio clara est sanctissimi episcopi Anatolii, sed nullus immortalis || existit. ||

40 ANATOLIVS REV || EPS || REGIAE CONSTANTINOPOLIS D: A quo ordinatus es ipse?

41 EVSEBIVS REVERENTISSIMVS EPS ANCYRAE GALATIAE D: Hic malo meo repertus sum et ordinatus a beato Proclo.

42 THALASSIVS REVERENTISSIMVS EPS CAESAREAE CAPPADOCIAE D: || Pergimus || ad domnum || archiepiscopum || Anatolium et || ordinamus || illud.

43 GLORIOSISSIMI IVDICES DD: Ex his quæ gesta sunt uel ab unoquoque deposita, perpendimus ante omnia quidem primatum et honorem præcipuum secundum canones antiquæ Romæ || deo amicissimo || archiepiscopo conseruari, oportere autem sanctissimum archiepiscopum regiæ Constantinopolis || nouæ || Romæ || eisdem primatibus honoris et ipsum || dignum || esse, || potestatem habere ordinare metropolitas in Asiana et Pontica et Thracia diocese secundum hunc modum, ut decreto facto a clericis uniuscuiusque metropolis et possessoribus atque clarissimis, super hæc et || a || reuerentissimis episcopis prouinciæ omnibus aut plurimis eligi quemcumque præfati metropolitanæ ecclesiæ episcopi dignum esse probauerint, referri autem ab omnibus eligentibus sanctissimo archiepiscopo || regiæ || Constantinopolis, || ut in eum || sit, si uelit, hunc qui electus est, deductum hic ordinari, an secundum eius permissionem in prouincia episcopatus mereri decretum. uniuscuiusque tamen ciuitatis || sanctissimos || episcopos ab omnibus ordinari aut plurimis prouinciæ reuerentissimis episcopis, potestatem habente metropolitano secundum patrum regulam definitam || et || nihil communicante in illorum ordinationibus sanctissimo archiepiscopo regiæ Constantinopolis. hæc a nobis inspecta sunt; quæ autem || uidentur ||, sanctum et uniuersale concilium docere dignetur.

44 REVERENTISSIMI EPI DD: Hæc iusta sententia. hæc omnes dicimus. hæc omnibus placent. hæc omnes dicimus. hoc iustum decretum. quæ constituta sunt, ualeant. hæc iusta sententia. omnia ordinate decreta sunt. supplicamus, || dimittite || nos. per salutem imperatorum, || dimittite || nos. omnes sententiæ permanemus

45 LVCENSIVS VIR REVS EPS || VICARIVS SEDIS APOSTOLICAE || D: Sedes apostolica || nobis præsentibus humiliari non debet, et || ideo || quæcumque || in praeiudicio canonum uel regularum hesterna die gesta sunt nobis absentibus, sublimitatem uestram petimus

45 *hæc ipsa Lucensii uerba Latina esse exposui in Sitzungsber. d. Berl. Akad.* 1936, 625

Φ^a [= *RNV*], Φ^c [= *AD*], *Y*

VERSIO ANTIQVA 1 clara opinio *N* opinio clarata *A* 2 archiepi *RNA* existet Φ^a 3 archieps *RNV*$^{corr}\Phi^c$ 6 cæsariæ *RV* pergamus Φ^a 7 epm Φ^a ordinamus *YD*^{mg} iudicamus Φ^a*A* iudicabimus *D* 10 reuerentissimo Φ^{ac} 11 nouæ *YD*^{mg} urbis Φ^{ac} 11/12 eorundem priuilegiorum honore Φ^a 12 et ipsum *om.* Φ^a esse Φ^c*Y* effectum Φ^a 13 dioceses *RN* diocesi *V* dicœceses *Y* diocesis *D* dicœcessis *A* 14 a *om.* Φ^a 14/15 reuerentissimo epo *RN*Φ^c, *corr.* *D*^{mg} 15 aut] atque *N* eligatur *V* quæcumque Φ^c 15/16 metropolitanæ — epi [eps *RV*] Φ^{ac} epi metropolitanæ ecclesiæ *Y*; *postulatur* episcopum 17 regiæ *D*^{corr} regia *Y* *om.* Φ^{ac} ut in eum *YD*^{mg} utrum Φ^{ac} sit si] sic *V* uellit *R* uellet *D* 18 est *om.* *N* huc *V* 19 sanctissimos *om.* Φ^{ac}, *corr.* *D* 21 et *om.* Φ^{ac} 23 ei uidentur Φ^a 26 placet *RN* 28 dimitte Φ^{ac} dimitte Φ^{ac} 30 lucentius *VD* uicarius — apostolicæ *om.* Φ^{ac}, *corr.* *D*^{mg} sedis *RN*Φ^c*Y* 30/31 nobis — debet *Y* præcepit nobis præsentibus omnia geri [= Γ] Φ^a nobis præcepit præsentibus ut humiliari non debeat [debet *D*^{corr}] Φ^c 31 et *om.* Φ^{ac}, *corr.* *D* quæcumque *YD*^{mg} quæsumus quæ Φ^{ac}

3 est *DY*, *corr.* *D*^{mg} 4 eps *om.* *Y* 5 proclu *Y* 6 thalasius *AY* reuerentissimus *om.* *D* 9 honore *Y* 11 idem *A* id est *D*, *corr.* *D*^{mg} 12 et^2 *om.* Φ^c, *corr.* *D* 13 tracias *D* 14 et^2 *om.* Φ^c, *corr.* *D* 15 pluribus *D* 19 episcopatum *D* 21 habentem Φ^c 30 uir *om.* Φ^c

ut circumduci iubeatis; sin alias, contradictio nostra his gestis inhæreat, ut nouerimus quid apostolico uiro uniuersalis ecclesiæ papæ referre debeamus, ut ipse aut de suæ sedis iniuria aut de canonum euersione possit ferre sententiam.

46 IOHANNES REVS EPS SEBASTIAE D: Omnes in sententia uestræ magnificentiæ permanemus.

47 VIRI ILLUSTRISSIMI IVDICES DD: Quod interlocuti sumus, tota synodus || adprobauit. ||

INCP || ALLOCVTIO SEV RESPONSIO || SCI ET VNIVERSALIS CALCHEDONENSIS CONCILII habita apud Marcianum || piissimum et amatorem Christi imperatorem ||, quod non innouans aliquid aduersus Nicænam fidem || nunc || sanctissimus archiepiscopus Leo scripsit epistulam ad sanctæ memoriæ Flauianum Constantinopolitanæ || regiæ || urbis episcopum, sed sanctos patres secutus sit, qui || et || post magnam synodum Nicænam hæreses quæ per || unumquodque || tempus exortæ sunt, similiter refutarunt

17 Et hoc profecto uestrum decebat imperium, ut subiectorum sibi prouidentia ex his quæ ad deum pertinent, initium sumeret || et || prima contra diabolum pro pietate militia conueniret, unde nobis inpenetrabilem omni errore propugnatorem deus prouidit || et || Romanæ ecclesiæ papam || ad uictoriam præparauit, doctrinis || eum per omnia ueritatis adstringens, || ut || quemammodum Petrus, et hic affectu feruentiore decertans omnem ad deum sensum intellegentiamque perducat. sed ne quis fidei eius concordiam uitans et propriæ seductionis || conuictionem || celare contendens quasi peregrinam || quandam || et ignoratam regulis epistulæ eius seriem || accuset, || asserens quod non licuerit cuiquam exponere fidem præter patres qui apud Nicæam concorditer conuenerunt. unam quidem esse uelut principali loco trecentorum decem et octo patrum doctrinæ confessionem lex || nobis || ecclesiæ || præcipit ||, quam uelut commune sanctorum decretum ad eorum qui uocantur in adoptionem filiorum tradimus firmitatem; aduersus eos || autem || qui ueritati resistunt, uariæ nobis certaminum causæ tributæ sunt a piis uiris congruenter adhibitæ contra ea quæ ab his fallaciter inferuntur. et credentibus quidem || sufficit || ad utilitatem fidei indiscussa perspectio ad confessionem pii dogmatis deuotos pertrahens

---

Φ^a [= *RNV*], Φ^c [= *P inde a* 8, *AD*], *Y* [= Φ^r], *OX* [*inde a* 8]

VERSIO ANTIQVA 4 iohannis $R\Phi^c$ 6/7 conprobauit Φ^{ac} *subscr.* EXPLICIT [EXPLICVIT *N*] SYNODVS CALCHEDONENSIS [*hic des. N*] AMEN AMEN [*hic des. V*] AMEN Φ^a 8 RESPONSIO SEV [SIVE *O*] ALLOCVTIO $\Phi^{ac}OX$ 9 piissimum et amatorem $\overline{\text{xpi}}$ imperatorem *YX* uenerabilem principem $\Phi^{ac}O$ et matorem $\overline{\text{xpi}}$ imperatorem D^{corr} 10 nunc *om.* $\Phi^{ac}O$ 12 regiæ *om.* $\Phi^{ac}O$ et *om.* $\Phi^{ac}O$ 13 unumquodque] idem $\Phi^a DO$ id *PA*, *corr. D* 16 et *om.* $\Phi^a A$ 17 militiæ Φ^a malitia *y* 18 et *om.* $\Phi^{ac}O$, *corr. D* ad — præparauit [præparans *O*] $YD^{corr}OX$ *om.* Φ^{ac} et doctrinis $\Phi^{ac}OX$ 19 ut *om.* Φ^a 20 feruentiori *V* 21 conuictionem] abrupta $R\Phi^c$, *corr. D*^{mg} arrupta *NV* abruta *O* 22 quandam *om.* $\Phi^{ac}O$, *corr. D* 23 dementer [clementer *N* dementes *A* dementis *PD*] accuset [accusant *D*] $\Phi^{ac}O$ 25 nobis *om.* $\Phi^{ac}O$, *corr. D* 26 præcepit $\Phi^a PAO$ quem *NDX* commune *RO* communem $NV\Phi^c YX$ sanctorum patrum *P* sanctorum decretum patrum P^{corr} sanctorum patrum decretum *V* 27 tamen $\Phi^{ac}O$ 29 sufficiet Φ^a

3 sua *D* 4 sententiæ *A* 8 INCP *om. X* CONCILII CALCHEDONENSIS *AX* 11 scripserit *O* 12 sed et *P* quæ *A* 13 eresis *D* qui *PA* 14 refutauerunt *Y* 15 $\overline{\text{uro}}$ *D* prouidentie *y* 16 primum *O* 17 uobis *O* propugnatorem *om. O* 18 papam] præsulem *O cf.* Γ 19 eum] cum *O* per omnia *om. y* 21 ne — fidei] iniqui fidei [fidem *D*] Φ^c, *corr.* D^{mg} 21 concordiamque *AD* uitantes *D* seductionibus *Y* sed unctionis *X* 22 contendentes *D* 23 adserentes *D* 24 principi *O* 25 doctrinam *O* 27 ueritatis *A* 28 certaminantum *Y* ueris *O* 30 consensionem *O cf.* Γ

animos, his autem qui doctrinam rectam peruertere moliuntur, ad singula quæ male pariunt, oportet occurrere et eorum obiectis congrua quæque prouidere. nam si omnes contenti essent fidei constituto et pietatis semitam nulla innouatione turbarent, deceret ecclesiæ filios nihil amplius excogitare quam || symbolo || constat esse declaratum; sed quia || multi || a recta linea per || anfractus erroris || exorbitant nouum quoddam sibimet iter mendacii construentes, necesse nobis est ueritatis eos inuentione || conuertere || commentaque eorum || deuia || salutaribus oppositionibus refutare, non || ut || nouum ad pietatem || quasi || fidei || desit || semper || aliquid exquirentes, sed || ut || contra ea quæ ab illis innouata sunt, excogitantes quæ salubria || iudicantur ||. et ut mansuetudini uestræ quod dicimus, euidenter appareat, ab ipsis fidei sermonibus inchoemus, sanctorum patrum qualiter || quisque || de his || senserit, || decreta subdentes.

Dixit fides: || credo || in unum dominum nostrum Iesum Christum filium dei, consubstantialem patri. hoc uerbum perfectum est atque sufficiens his qui ad confessionem fidei deuotum animum deferre contendunt, unam diuinitatis naturam patris filiique significans, ita ut non alterius || quidem || substantiæ patrem, || alterius || uero filium sensus excogitet et Arrii contra pietatem || sentientis || malignitatibus inseratur. sed quia Photinus atque Marcellus alias aduersus filium blasphemias innouantes || et || non eum prorsus existere audaci calumnia || negauerunt, sed unum || eundemque ipsum patrem et filium et spiritum sanctum appellatum esse firmantes || et || usque ad uocabulorum tantummodo sonum trinitatis definiuere distantiam, contra eos quoque trium || substantiarum || patres intulere doctrinam, non extra scripturam sanctam hanc inuentionem sibi fingentes nec intellegentiam fidei uelut inperfectam penitus transeuntes, sed eam diuinitus inspiratis explanantes eloquiis et pro homousii, id est unius essentiæ confessione optime desudantes et ostendentes quod unam duarum personarum nobis essentiam fides ediderit, nequaquam filii || substantiam denegarit ||.

Iterum ait symbolum: credo et in spiritum sanctum, sufficientem intellegentiam quod || spiritus sanctus || deus || sit ||, piis mentibus tradens si enim similiter ut in patrem et filium, ita etiam || et || in spiritum sanctum credere censuit, manifestum est quod || quippe ut || in deum spem nos habere || præcepit ||, unam naturam insinuans

---

Φ^{a} [= *RNV*], Φ^{c} [= *PAD*], *Y* [= Φ^{r}], *OX*

VERSIO ANTIQVA 1 mala *N* 2 congrue *N* 3 constitutæ *V* turbaret *N* turbare *D* 4 symbolum Φ^{a} 5 multum [= πολύ] Φ^{ac}*O* anfractos Φ^{a}*A* antefractus *O* antefastos *D*, *corr. D*^{mg} errores Φ^{ac} 7 dirigere Φ^{ac}*O*, *corr. D*^{mg} deuia *om.* Φ^{a} 8 ut *om.* Φ^{ac}*O* quasi *YX* quo *RV* quod *N*Φ^{c}*O*, *corr. D*^{mg} sit Φ^{ac}, *corr. D*^{mg} semper *om.* Φ^{ac}*O*, *corr. D* 9 ut *om.* Φ^{ac}*O*, *corr. D* diiudicantur Φ^{a} 11 quisque *om.* Φ^{ac}*O*, *corr. D* senserint Φ^{ac}*O* 13 credimus Φ^{ac}*O*, *corr. D*^{mg} dn̄m n̄rm̄ [n̄rm̄ *om. NY*] Φ*O* deum patrem omnipotentem et in *X* 16 quidem *om.* Φ^{ac}*O* alium Φ^{a}*A* 17 sentientes Φ^{a}*PD* 19 et *om.* Φ^{ac}*O*, *corr. D* calumniam *R* protulerunt Φ^{ac}*O*, *corr. D*^{mg} sed unum *om.* Φ^{ac}*O*, *corr. D* 20 et *om.* Φ^{ac}*O*, *corr. D* 22 subsistentiarum Φ^{a}*PA D*^{mg}*O* patris *NX* 23 fingentes sibi *N* 26 subsistentiam Φ^{ac}*OX* negauerunt Φ^{ac}*O*, *corr. D*^{mg} 28 s̄cs̄ s̄ps̄ Φ^{ac} s̄ps̄ *O cf.* Γ est Φ^{ac}*O* 29 et^{a} *om.* Φ^{a}*D*, *corr. D* 30 quippe ut *om.* Φ^{ac}*O*, *corr. D* monstrauit Φ^{a}*PAO* monstrant *D*, *corr. D*^{mg}

1 animus *O* recte *X* molliuntur *Y* 3 nullam innouationem *A* 6 construentis *D* a nobis *y* 8 nouam *AD* 10 mansuetudine ūra *D* 14 consubstantiale *A* 15 differre *D* 16 patri *P* alterius *DOX* 17 uero *om. D* excogitat *X* malignitas *y* 17/18 inferatur *yO* inserantur *D* 18 blasphemia *A* 19 audaciæ Φ^{c}*yX* 19/20 eodemque *X* 21 distantiam] substantiam *DY*, *corr. D*^{mg} 22 incoluere *X* 24 eam] eadem *D* inspirantes *D* explanantis *O* omousiu *X* 25 unus *X* quod licet *X* 27 item Φ^{c} et *om. PD* s̄cm̄ s̄pm̄ *PD* 29 sanctum *om. D* censui *O*

in trinitate credentibus. sed quia tunc fides simplicem de spiritu sancto doctrinam protulit, nullo adhuc certamen afferente de eo, illi qui de Arrii stirpe prognati sunt, apud semet ipsos hanc pestilentiam retinentes, ueris refutationibus conuicti de filio in spiritum sanctum suam blasphemiam transtulerunt, arbitrantes calumniam suam non posse detegi, cum || temerarie eum inter creaturæ uilia deputarent ||. unde qui defensionem || ueritati || postea detulerunt, piis || renisi || argumentationibus eorum penitus expulere contagia, dominum eum et deum et ex patre procedentem secundum fidei documenta declarantes.

Sic || igitur || audaces aduersus diuinitatem qui colore pietatis || circa || fidem regulam fidei subruebant, ab assertoribus trinitatis capti atque protriti sunt. sed quia etiam illa quæ bene de dispensatione dominicæ incarnationis probantur esse disposita, aliis || hæretici || malignis inuentionibus subuertere sunt moliti, iterum gratia || et || contra eorum ferales impetus nobis propugnatores ueritatis ostendit confidentius asserentes quod integra et diuina de incarnatione dei uerbi dignaque tantæ clementiæ symboli intellegentia comprobetur. ait enim: descendit et incarnatus est et || inhumanatus || est. quod descendit quidem, || hæc dicta sunt spontaneæ condescensionem describentia potestatis; dicendo uero || incarnatus est, ueram adsumptionem nostræ carnis || et || ex uirgine per || unitionem || natiuitatis || ostendunt ||; quod uero || inhumanatus || est, in ipso nostræ naturæ plenitudinem ex anima rationali et corpore || manifestant ||. sed nescio quomodo multifidam hinc malignus perniciem excogitauit hominibus, tamquam inimicus || arcem diuinæ circa nos prouidentiæ uiolare || contendens. et illis quidem iuxta id quod adsumptum est, natiuitatem persuasit ex uirgine denegare, uelut in || honorem atque reuerentiam || nostri saluatoris et domini || gloriæ || uocabulum dei genetricis ab eius generatione subripiens; illos autem aduersus ipsam eiusdem unigeniti diuinitatem impie atque impudenter armauit, conuertibilem eam atque passibilem profanis instigans prædicare sermonibus, distributor plane malarum rerum dignis ministratoribus quæ sunt blasphema sacrilegaque, dispertiens, ita ut per illos quidem adsumptæ formæ || adimerentur indicia ||, per istos autem tantummodo carnis unitio diceretur et illi quidem negarent animæ medicinam, hi uero inesse quidem animam corpori, sed eam præter intellegentiam esse faterentur. per hos etiam hostis antiquus || unitionis || nisus est sacramenta

---

Φ^a [= *RNV*], Φ^c [= *PAD*], *Y* [= Φ^r], *OX*

VERSIO ANTIQVA 2 progeniti *V* 5 eum [*om. D*] inter creaturæ uilia temere [temere *om.* Φ^c] deputarent [uilitatem herede putarent *O*] $\Phi^{ac}O$, *corr. D*^{mg} 6 ueritatis Φ^a renisi *om.* $\Phi^{ac}O$, *corr. D*^{mg} 9 igitur *om.* $\Phi^{ac}O$, *corr. D*^{mg} 9 colere *RAO* contra $\Phi^{ac}O$ 10 sunt *om. N* 12 hereticis Φ^{ac} intentionibus Φ^a 13 et *om.* $\Phi^{ac}O$ 14 dignaque uerbi *N* 15 intellegentiæ *R* intellegentiam *A* 16 et *om. V* homo factus $\Phi^{ac}O$ hæc dicta sunt *om.* $\Phi^{ac}O$, *corr. D* 17 spontaneæ — potestatis *YD*^{mg}*X* spontaneam inclinationem potestatis eius insinuans [insinuaris *O*] Φ^aO spontaneam [spontanea *PA*] uoluntatem [uoluntate *P*] Φ^c dicendo uero *YX* di . . . quæro *D*^{mg} quod autem Φ^aO *om.* Φ^c 18 et *om.* $\Phi^{ac}O$, *corr. D* unitatem [ueritatem *D*] $\Phi^{ac}O$ 18/19 ostendens $\Phi^{ac}O$ 19 homo factus $\Phi^{ac}O$ 20 rationale *R* rationalem *N* rationabili *D* 20 manifestans Φ^{ac} manifestaris *O* quod modo *N* 21 arcem *om.* $\Phi^{ac}O$, *corr. D* 21/22 prouidentiæ circa nos $\Phi^{ac}O$ 22 summam uiolare Φ^aO 23 honore atque reuerentia Φ^aDO 24 gloriæ *om.* Φ^aPAO 25 imprudenter *NP* 28 adimeretur indicium [iudicium *R*] $\Phi^{ac}O$ 31 etiam *om. V* unitatis $\Phi^{ac}O$

2 protulerit *O* arrii] alii *Y* 3 uiris *A* 4 $\overline{\text{scm}}$ $\overline{\text{spm}}$ *D* sua *D* 6 adtulerunt *O* 7 eum] meum *A* et^2 *om.* Φ^cY 8 declarantis *D* 9 sicut Φ^c *corr. D*^{mg} 10 capi *A* captiui *X* proditi *O* 11 etiam *om. P* de *om. PA* 12 aliisque Φ^c alii *X* molesti *P* 13 dei gratia *X* feralis Φ^c 14 quo *X* incarnationis *Y* 15 et descendit *Y* 16 quo *D* 23 in *om. AD*, *corr. D* 25 ipsam *om. X* 27 malorum *P* dignissimis traditoribus *A* blasphemia *O* 28 quæ [*om. P*] assumpta $\bar{e}$ *PD* 29 modo *X* 30 hi] ni *O* quidam *X* eam] etiam *O*

diuidere et purum tamquam de propheta aliquo id quod apparuit pro nobis, asserere, per illos autem differentiam negare naturarum et nihil redemptoris nostri diuinitatis humanitatisque relinquere proprium simulque || fermenti instar || dispensationis negotia uniuersa miscere. uerum non latuit indormitabilem oculum naturæ nostræ communis inimicus, sed tamquam luminaria confestim patres nostros his quos tenebrarum peruaserat error, ostendit, qui cunctis reserarent intellegentiam fidei et incarnationis diligenter beneficia prædicarent, quomodo dispensationis sacramentum sit ab initio ex uulua dispositum, quomodo || et || dei genetrix sit uirgo uocitata propter eum qui uirginitatem eius dignatus est etiam sacrare post partum uuluamque, ut decebat deum, integritate || signare, || quomodo secundum ueritatem mater dicta sit propter carnem quam ex se omnium domino ministrauit, quomodo de Iesse || radice || ortus sit, quomodo semen Abrahæ mundi conditor adprehenderit, quomodo in se Hebr. 2, 16 ipso nostræ || probauerit || naturæ primitias, quomodo perfectus deus || et || perfectus homo unigenitus apparuerit, quomodo in eo || sub testimoniis || claruerit differentia naturarum, quomodo personæ singularitas demonstrata || sit ||, quomodo Iesus Hebr. 13, 8 Christus heri et hodie, ipse et in sæcula, quomodo recens et sempiternus, quomodo cælestis atque terrenus, quomodo uisibilis et inuisibilis, quomodo consubstantialis patri secundum diuinitatem et consubstantialis idem ipse matri secundum humanitatem, quomodo idem inpassibilis ut deus et ut homo passibilis sit probatus. his inimicum patres nostri prostrauere sermonibus, hanc pro symbolo defensionem contra eos qui calumniam temptauerant || struere, || protulerunt, non aliud nobis ad confessionem proferentes signaculum fidei, sed quod male ab hostibus corruptum fuerat, || instaurantes || atque obsistentes eis qui per illa tempora subripere nitebantur, || et || custodes singuli eorum quibus præerant, effecti sunt ad salutem. sic magnus ille Basilius minister gratiæ subsistentiarum per epistulam euidentiam iure declarauit et sancti spiritus doctrinam diligentius tradidit, consacerdotum suorum eliciens etiam suscriptione consensum; sic quoque Damasus Romanæ urbis decus ad iustitiam litteris ad Paulinum datis dispensationis sacramenta patefecit, ammonens ut his quæ bene decreta sunt, si qui communionis suæ participes uellent esse, consentiant; ita et qui postmodum ubique uarias aduersus hæreticorum congregati sunt nouitates, com-

4—11 *adfert Facundus* 1, 1 p. 667 8—11 quomodo — ministrauit *idem* 1, 4 p. 671

Φ^a [= *RNV*], Φ^c [= *PAD*], *Y* [= Φ^r], *OX*

VERSIO ANTIQVA 1 pro *om. V* 2 deferentiam *R* diuinitatis *om. V* 3 fermenti instar *om.* Φ^{ac}*O*, *corr. D* 6 ostendere *N* 8 et *om.* Φ^{ac}*O*, *corr. D* 9 partem *N* 10 signaret Φ^a 11 se *om. N* radice dominus Φ^a*O* 13 sumpserit Φ^{ac}*O*, *corr.* D^{mg} et *YX* idemque Φ^{ac}*O* 14 apparuit *NPO* sub testimoniis *om.* Φ^{ac}*O*, *corr. D* 15 sit *om.* Φ^{ac}*O* 16 et[2] *om. V* 19 idem] id est *R* 21 temptauerunt *RDX* instruere Φ^a*Y* strue *X* 23 instaurare cupientes Φ^{ac}*O*, *corr.* D^{mg} *inter* cupientes *et* atque *inserunt* ihū x̄pi dn̄i n̄ri — uenerabilis et beatissime papa dilectissimis ac religiosissimis filiis uitali et tonantio capreolus ēp̄s sumptis atque perlectis — non posset sola diuinitas Φ^a; *est altera pars epistulæ a monachis Hispanis Vitali et Tonantio ad Capreolum episcopum Carthaginis scriptæ eiusque responsi pars prior* [*L* II 1690 sq. = *M* IIII 558 sq.] subrepere *RV* 24 et *om.* Φ^{ac}*O* 27 decus ad iustitiam *YX* ad iustitiam decus *O* decus et iustitia D^{corr} ēp̄s ac iustitiæ decus Φ^a decus Φ^c [= t. IIII 2 p. 104, 4]

4 misceri *X* 6 persuaserat *YX* 8 uirga *X* uocata *D* 9 uirginitatis *O* 10 d$\overline{\text{nm}}$ *D* 11 radice gesse *A* 14 homo *om. Y* claruit Φ^c*O* 15 singulariter *O* 17 terrenus] sempiternus *X* 18 patris *Y* consubstantiale *Y* ipsi *O* 19 ut[1]] sit ut *O* 20 patris *D* prostrauerit *O* 21 calumnia *O* 22 proferentis *D* 24 custos *Y* 25 gratia *O* 26 s̄c̄is *A* disciplinam *P* eligens *O* etiam *om. P* 27 subscriptionem consensu *A* urbis romane *D* 28 dispensationibus *Y* qui *Y* 29 communioni *Y* communis *O* uelint *PDYO* 30 uaria *P* uariæ *O*

mune || de || fide decretum unanimiter ediderunt, ea quæ fraterno consensu || probauerant ||, absentibus || euidentissime || intimantes. et illi quidem qui apud Serdicam contra reliquias Arrii conuenerunt, Orientalibus direxerunt sui constituta iudicii, qui uero in hac urbe Apollinaris detexere pestilentiam, Occidentalibus proprium innotuere decretum illisque tunc Osius ad promendam sententiam præerat, horum autem Nectarius cum Gregorio susceperat principatum. sic et apud Ephesum || id || quod || de dei genetrice iudicatum est ||, scripto firmatum est et de deitate atque humanitate domini testimonia cum propria subscriptione || protulerunt ||, manu et lingua naturarum professionem in una persona pariter approbantes. si quis autem censet huc usque consistere eos qui fidem pro facultate defendere cupiunt, maxime quidem hoc præceptum hæreticis promulgare debebit, illos ab inpugnatione remouens, non auertens a protectione pastores. omnis enim lex iniustos a delictis cohibet, non iudices a potestate discingit. alias autem doceantur indociles || quia || et nunc || licet ut || ambiguitate quæstionis exorta || nostram confessionem patrum interpretationibus coaptemus ||, satisfacientes quod in nullo discordem intellegentiæ eorum detulerimus animum, sed his utamur testibus ad nostræ fidei firmitatem. sic Athanasii ad Epictitum amplectimur litteras, sic tamquam propriam Gregorii ad Cledonium epistulam ubique proferimus. et quid oportet plura dicere? si enim per epistulas ecclesiæ dogma declarari pro unaquaque quæstione dignum culpa iudicant, ipsum in primis beatissimum Cyrillum quilibet poterit denotare, qui litteris suis Orientalibus quod sentiebat, expressit. nec non et magnum Proclum huic uituperationi subiciet, qui eisdem Orientalibus uolumen ad Armenios pro || congruentia || destinauit. his autem consociabitur ad culpam et sapientissimus Iohannes Antiochenus episcopus, qui hæreticorum maledicta || repellens || et apostolicæ doctrinæ || rectissimum || dogma declarans totius Orientis confessionem uelut ex uno ore sanctissimo Proclo et ei qui per idem tempus mundi regebat gubernacula, destinauit. non igitur || nobis || admirandi Romanæ urbis præsulis epistulam uelut innouationis offendiculum criminentur, sed si non est diuinis scripturis coaptata, redarguant, si non præcedentium patrum sententiis adunata, si non impiorum accusationem continet, si non defensionem Nicænæ fidei profert, si non eorum qui nouitates appetunt, com-

---

14—26 *adfert Facundus* 1, 1 p. 666 14 ambiguitate — 16 *idem* 2, 2 p. 680. 21—28 2, 2 p. 680

Φ^a [= *RNV*], Φ^c [= *PAD*], *Y* [= Φ^r], *OX*

VERSIO ANTIQVA 1 de fide *YXPAD*^{corr} pro fide Φ^a*O om. D* 1/2 probauerunt Φ^{ac} 2 euidentissime *om.* Φ^{ac}*O, add. D*^{mg} 3 conuenerant *R*^{corr}*NVO* 7 id *om.* Φ^a*PAO* de — est *YX* dei genetrix sit [sit *om. O*] maria Φ^{ac}*O* de^2 *om. N*Φ^c, *corr. D* 8 prolata [probata Φ^a] sunt Φ^{ac}*O, corr. D*^{mg} 13 quia *YXD*^{mg} sicut Φ^{ac}*O* 14 licet ut *YXD*^{mg} facile est [est *om. D*] eos [*om. O*] animaduertere quod [ut *D*] Φ^{ac}*O Fac.* 14/15 nostram — coaptemus *YX* patrum interpretationibus nostram confessionem coaptasse cognoscimur [cognoscimus *PA*] Φ^{ac}*OFac.* 18 præferimus *RVAO Fac.* præferemus *D* 19 et ecclesiæ *RV* 21/22 quod — Orientalibus *om. N* 22/23 fidei congruentia Φ^{ac}*OFac.* 24 reiciens Φ^{ac}*OFac.* 25 rectissimum *om.* Φ^{ac}*OFac., corr. D* 27 nobis *om.* Φ^{ac}*OFac., corr. D* admirande *N* innouationem *N* innouationibus *y* 30 præfert Φ^a*O* proferet *P*^{corr}

1 unianimiter *PA* crediderunt *O* 3 sardicam *X* arii *Y* 4 detraxerit *O* 5 illis quibus *D* ossius *D* promerendam *PAYO* 7 diuinitate *O* 9 professione *X* 10 censet *in* dicens et *corr. O* hunc *A* 11 ab hereticis Φ^c 12 noua uertens *Y* pastoris *D* 13 non *om. X* discindit *D*^{corr} abscingit *O* alios *X* 15 nullum *D* ullo *P* discordem et *O* 17 epictetum *PO* epyctecum *X* epictatum *y* 18 clydonium Φ^c calcædonium *X* 19 dogmata Φ^c*OX Fac.* 20 diiudicant *O* 21 produm *X* procul *A* 26 prodo *X* 27 urbis romanæ *X* præsules *O* 28 criminetur *Y* coapta *P* 30 fidei synodi *Y* appellant *P*

menta subruit, si non uaniloquiorum contagia prodigiosa subuertit. si quis enim patrum deprauat intellegentiam, hic pœnæ transgressionis habetur obnoxius, non qui transgressionem sua cura redarguit. qui enim sponte sua nullo contra confligente professionem uerbis propriis defert, hic || ut || elatus || forsan || non immerito comprobatur; qui uero eis qui praua sentiunt, obluctatur, is contra inimicorum adinuentiones linguam prudenter || exercet ||, quæ ab illis male prolata sunt, ueritatis || nitens || ratione || dissoluere ||. sed || o || uos Christo amabiles et imperio superno nutu uobis concesso dignissimi, || conpensatis || ei fidem, qui beneficia tanta concessit, || studioque || circa purissimam confessionem præstantiam uestræ deuotionis || ostendistis ||, malignorum quidem molimina refrenantes, omnibus uero piæ confessionis declarantes in unitate concordiam ac uelut signaculum sacræ doctrinæ concilii huius a uobis congregati || prædicationem || Petri sedis auctoritate || roborantes ||. confidere namque oportet uestram || pietatem || quia nihil præter fidem quæ olim a sanctis patribus adnuntiata est, uenerabilis Romanus pontifex innouauit. atque ut nulla his qui apostolicum uirum per inuidiam lacerare nituntur, relinquatur occasio, consonantia epistulæ eius sanctorum patrum testimonia ad certiorem notitiam uestræ pietatis ex multis pauca subdidimus.

INCP TESTIMONIA SCORVM PATRVM || DVAS || NATVRAS IN XPO || CONFITENTIVM ET || CONSVBSTANTIALEM PATRI DEVM VERBVM ETIAM NOBIS SECVNDVM CARNEM EX MARIA CONSVBSTANTIALEM || FACTVM || VERACITER || ADSERENTIVM ||

SCI BASILII EX HIS QVAE CONTRA EVNOMIVM SCRIPSIT

1 Ego enim || et || hoc quod || est in forma dei existere ||, ac si in essentia dei, PG 29, 552
|| æque || ualere pronuntio. sicut enim hoc quod formam serui suscepit, in substantia humana dominum nostrum factum esse significat, ita quod dicit || quod || in forma dei est, diuinæ substantiæ proprietatem || sine || dubitatione commendat.

2 BEATI AMBROSII EX HIS QVAE SCRIPSIT AD GRATIANVM IMPERATOREM

Seruemus differentiam diuinitatis et carnis. unus in utroque loquitur filius de fide 2, 78
dei, quia in eo utraque natura est.

Φ^a [= *RNV*], Φ^c [= *PAD*], *Y* [= Φ^r], *OX*, *U* [*inde a* 18]

VERSIO ANTIQVA 1 uaniloquorum [uanelocorum *R*] *R*Φ^c*O* 4 confessionem *NP* ut *om.* Φ^{ac}*O*, *corr. D* forsan non *YD*^{mg} forsitan *X* non Φ^{ac}*O* 6 adinuentionis Φ^c*O* aduersiones *R* exercens Φ^{ac}*O* 7 nitens *om.* Φ^{ac}*O*, *corr. D* dissoluit [dissoluens *A*] Φ^{ac}*O*, *corr. D* o *om.* Φ^{ac}*O* 8 concessu *RX* compensate Φ^{ac}*O* 9 studioque *Y* studiaque *X* studiumque Φ^{ac}*O* piissimam *N* præstantiam *Y* præstantia *X* præstantium *D*^{mg} pretium Φ^a*O* præsentium Φ^c 9/10 ostendite Φ^{ac}*O* ostenditis *Y* quidem] quippe *V* 11 aut *P* hæc *N* 12 prædicatione Φ^{ac} auctoritate petri sedis *V* roborantes *YXD*^{corr} roborate *NVPAO om. RD* 13 clementiam Φ^{ac}*O* 15 his *om. R* 16 epistola *NV* 18 qui duas — confessi [professi *O*] sunt Φ^{ac}*OXU* et *om.* Φ^{ac}*OU*, *corr. D* 20 factum *om.* Φ^{ac}*OU*, *corr. D* adserentes Φ^a*ADOXU* ostendentes *P* 22 et *YOX* in Φ^{ac}*U* in forma dei est Φ^{ac}*OU* existere *om.* Φ^{ac}*OU*, *corr. D* aeque ualere *YX* æqualem re *D*^{mg} sit æque ualere Φ^{ac}*OU* forma *N*Φ^c*U* 24 ita] itaque *R* quod^2] quia Φ^a*O* 25 sine *om.* Φ^a 27 loquetur *RVD*
2 deprobat *O* hæc *A* pœna *YO* 2 haberetur *O* 3 transgressione *D* suam *A* 4 deferet *P* hæc *A* 5 praue *X* is] bis *P* 6 linguarum *PA* prolatæ *X* 7 xpi *Y* 8 fidem ei *A* 9 confessiones *X* 11 unitatem *PA* 13 quæ] qui *A* 15 apostolicum uirum [uerum *A*] qui *PA* quia post illicum uirum *X* quæ per inuidiam apostolicum uirum O latere *A* relinquantur *O* 15/16 consonantiæ *PA* concordantia *O* 17 ex multis *om. P* paucas *O* 18 scorum patrum testimonia *D* sententiæ *X* 18/19 consubstantiale *X* 19/20 consubstantiale *YX* 23 prænuntio *Y* pronuntiatio *D*^{mg} 27 differentias *DU* diuinitatis] ueritatis *D* carni *X*

3 || BEATI || GREGORII || EPI NAZIANZENI || EX EPISTVLA AD CLEDONIVM

ep. 101 p. 180 Naturæ quidem duæ, deus et homo, quia et anima et corpus; filii autem non duo neque duo dii.

4 || EIVSDEM || EX SECVNDO SERMONE DE FILIO

PG 36, 113 Et hoc est quod facit hæreticis seductionem, nominum prolata subiunctio. signum est autem ut si quando naturæ || secernuntur || intellegentiis, simul secernantur et || nomina. ||

5 SCI ATHANASII EX HIS QVAE SCRIPSIT ADVERSVS HAERESES

c. Arian. 2, 70 p. 296b Et sicut non essemus liberati a peccato atque maledicto, si non caro naturæ esset humanæ, quam induit uerbum (nihil enim commune nobis esset ad alienum), sic nequaquam || ille homo deus || fieret, si non || natura || esset || ex patre et || uerum atque consempiternum eius || esset || uerbum, quod factum est caro. idcirco namque talis est facta conexio, ut ei || qui || iuxta naturam diuinitatis est, || illum hominem qui || est humanæ naturæ, coniungeret.

AMPHILOCHII EPI ICONII DE EXPLANATIONE EVANGELII SECVNDVM IOHANNEM

6 Discerne iam naturas tam dei quam hominis. neque enim per amissionem dei factus est homo neque secundum prouectum ex hominibus deus est. deum enim || dico || et hominem: da passiones carni, da || deo miracula. ||

ANTIOCHI EPISCOPI || PTOLOMAIDAE ||

7 Non confundas || has || naturas, et non obstupesces circa dispensationem.

8 FLAVIANI EPISCOPI ANTIOCHENI IN || THEOPHANIA ||

Ps. 105, 2 Quis reuera loquitur potentias domini, auditas faciet omnes laudes eius? quis uerbo collati nobis beneficii magnitudinem possit exprimere? humana natura deitati coniungitur, ita tamen ut in se utraque || natura permaneat. ||

9 || BEATI || IOHANNIS EPI CONSTANTINOPOLITANI DE EXPLANATIONE EVANGELII SECVNDVM IOHANNEM

PG 59, 80 Ioh. 1, 14 Quid enim intulit? et habitauit in nobis; hoc pæne dicens: nihil incongruum suspiceris de hoc quod factum est; non enim conuersionem || dixi || illius

---

Φ^a [= *RNV*], Φ^c [= *PAD*], *Y* [= Φ^r], *OXU*

VERSIO ANTIQVA 1 SCI $\Phi^{ac}OU$ EPI nanzianteni D^{corr} namzanzini *X* *om.* $\Phi^{ac}OU$ 4 eiusdem gregorii $\Phi^{ac}OU$ 6 est *om.* *N* discernantur $\Phi^{ac}OU$, *corr.* D^{mg} 7 nomine Φ^a 9 liberi *V* 10 nobis commune *V* esse *N* 11 ille *om.* $\Phi^{ac}OU$, *corr.* D^{mg} deus homo $\Phi^{ac}OU$, *corr.* D^{mg} natura *X* naturæ $\Phi^{ac}yOU$ ex — et *YX* patris $\Phi^{ac}OU$ 12 eius] nec *N* esset *om.* $\Phi^{ac}OU$, *corr.* *D* 13 quæ Φ^a illum — qui $YD^{mg}X$ illud quod $\Phi^{ac}OU$ 16 discernit Φ^a discere D^{mg} 17 dei *om.* *N* 17/18 dum enim *R* dum enim dm̄ R^{corr} 18 eundem dico [dicit *V*] $\Phi^{ac}OU$ dō miracula yD^{mg} diuinitati [diuinitate *NO*] miracula $\Phi^{ac}OU$ miracula deitati *X* 19 tholomaidæ *P* polmidæ *D*, *corr.* D^{mg} ptolmaidæ *U* ptolomaidis Φ^aO 20 has *om.* $\Phi^{ac}OU$, *corr.* *D* 21 theophania *X* theophaniam yD^{mg} epiphania $\Phi^{ac}OU$ 23 collati [collocati *O*] nobis *NVPAD*^{mg}*yOXU* collatino *R* conlationibus *D* 24 natura *om.* $\Phi^{ac}OU$, *corr.* *D* permaneant Φ^aAO 25 SCI $\Phi^{ac}OU$ 28 dixit $\Phi^{ac}XU$

1 ex *om.* *P* epistulam *P* 2 natura *D* quia] *om.* *D* qui *P*, *corr.* *D* 6 ut] et *PAU* 10 ad *om.* *A* 12 quod *om.* *X* 13 est *om.* *X* 14 naturæ humane *X* coniungere *D* 17 profectum *X* ex *om.* *P* deus *om.* *Y* dš *O* 18 passionem *Y* carni et *U* 20 obstupescis *YU* obstupiscis *A* dispectionem *O* 21 antiochie *y* in] de *P* 22 loquetur *Y* 23/24 exponere humanam naturam *D* 24 deitate *D* diuinitati *O* 25 EPI *om.* *D* constantinopolitanæ *D* 28 in illius *D*

inconuertibilis naturæ, sed habitationem || et || commorationem. id autem quod habitat, non || ipsum || est quod habitaculum, sed alterum in altero || inhabitat. || alioquin iam non erit habitatio; nihil enim in se ipso || habitat. || alterum autem dixi iuxta || substantiam. per unitionem enim et conexionem || unus est deus uerbum et caro, nequaquam facta || confusione || uel permixtione || harum || substantiarum, sed || unitione || ineffabili atque || inenarrabili. ||

|| BEATI || ATTICI CONSTANTINOPOLITANI EPI EX EPISTVLA AD || EYPSYCHIVM ||

10 Quid igitur oportebat operari sapientissimum mediatione adsumptæ carnis et unitione dei uerbi ad hominem qui ex Maria est? nam || utraque facta sunt || ita ut ex utroque unitum Christum || deitate quidem || fateamur in propria inpassibilis naturæ dignitate persistere, mortem uero carne gustare, simul ut et sociæ sibi naturæ carnis ostenderet per mortem mortis ipsius habere contemptum pariterque etiam ut noui testamenti per obitum iura firmentur.

BEATI PROCLI EX SERMONE PVER NATVS EST NOBIS || FILIVS ET || DATVS EST NOBIS Ies. 9, 6

11 Et naturas ratione || diuide || et unitatem mysterii diuinis extolle præconiis.

BEATI CYRILLI EX EPISTVLA AD NESTORIVM

12 Et || quia || diuersæ quidem sint naturæ quæ ad || unitionem || ueracissimam conuenerunt, unus uero ex utrisque est Christus et filius, non quod naturarum differentia per unitatem sublata sit. t. I 1, 1 p. 27, 1

EIVSDEM EX EPISTVLA AD IOHANNEM || ANTIOCHENVM || DESTINATA

13 Vnus enim dominus Iesus Christus, licet non ignoretur differentia naturarum ex quibus ineffabilem || unitionem || dicimus esse celebratam. t. I 1, 4 p. 18, 26

|| EIVSDEM ||

14 Aduertentes igitur modum || inhumanationis, ut dixi, || uidemus quod duæ naturæ per indiuiduam || unitionem || inconfuse atque || inconuertibiliter || inuicem t. I 5 p. 297, 6

14 *uersio praeter pauca est Dionysii exigui*

Φ^a [= *RNV*], Φ^c [= *PAD*], *Y* [= Φ^r], *OXU*

VERSIO ANTIQVA 1 et *YXD*^{mg} sed Φ^{ac}*OU* et commorationem *om. O* commemorationem *NPAX* communionem orationem *D, corr. D*^{mg} 2 ipsum *PAYXU* id ipsum Φ^a*DO* habitat Φ^a*O* 3 aliter erit *R* est *X* inhabitat Φ^a 4 naturam [natura *DO*] Φ^{ac}*OU* per—conexionem *YD*^{mg}*X* nam per unitatem ex [et *PO*] conexione [conexionem *PAO*] Φ^{ac}*OU* 5 in confusione Φ^a harum *om.* Φ^{ac}*OU, corr. D* 6 unitione *XD*^{mg} unitionem *Y* unitate [diuinitate *A*] Φ^{ac}*OU* atque inenarrabili *om. N* *in fine add.* permanente Φ^{ac}*OU* 7 beati *om.* Φ^{ac}*OU, corr. D*^{mg} eupsychium *YOX* eusicium *D*^{corr} ysicium [isictum *N*] Φ^a esychium Φ^c*U* 9 utrumque factum est Φ^{ac}*OU* ut *om. R* 10 deitatem [diuinitatem *O*] quidem eius Φ^{ac}*OU* fatemur *R* 14 filius et *OX* et filius *VA* filius *RNPDYU* 15 discerne Φ^{ac}*U* discernere *O* 17 quia *YD*^{corr}*X* quod Φ^a*PO om. ADU* unitatem Φ^{ac}*OU* 20 beatum iohannem *Y* antiochenum epm̄ Φ^{ac}*OU* 22 unitatem Φ^{ac}*OU* 23 eiusdem *X om. Y* item [*om.* Φ^c*U*] eiusdem ex [ex *om. PO*] epistula ad successum diocesariensis [diocesariensem *VD*] epm̄ Φ^{ac}*OU* 24 inhumanationis *X* humanationis *Y* incarnationis Φ^{ac}*OUDion.* ut dixi *om.* Φ^{ac}*OU, corr. D* 25 unitatem [trinitatem *N*] Φ^{ac}*OUDion.* incommutabiliter *R*Φ^c*U* inmutabiliter *NV* indemutabiliter *ODion.*

1 id] ut *Y* 3 ipsum *X* 8 quod *X* mediationem *U* meditatione Φ^c*O* 9 homine *O* 10 propriam *O* 11 dignitate naturæ *Y* carnem *DU* ut *om. A* et *om. D* 12 habitare *A* contemptu *AU* ut *om. U* 13 per obitum] probitum *A* peribitum *X* 14 procli epi *A* est[1] *om. P* 15 ratione *om. X* diuinus *P* extollere *O* 16 cyrilli epi *A* 17 diuisæ *U* naturæ sunt *X* 19 sublatus *X* 20 destinatam *Y* 21 ignoratur *Y*

sibi conuenerint. caro namque caro est et non deitas, licet dei facta sit caro; similiter etiam uerbum deus est et non caro, licet dispensatorie propriam fecerit carnem.

EIVSDEM EX EPISTVLA AD BEATVM IOHANNEM DIRECTA

15 Duarum namque naturarum || unitio || facta est; idcirco unum Christum, unum
I 1, 4 p. 17, 14 filium, unum dominum confitemur. secundum hanc inconfusibilis unitatis intellegentiam confitemur sanctam uirginem dei genetricem propter quod deus uerbum incarnatus est et || inhumanatus || ex ipsa conceptione unierit sibi quod ex ea || adsumptum || est templum.

S̄C̄I IOHANNIS DE EXPLANATIONE EVANGELII SECVNDVM MATTHAEVM

16 Et quemadmodum quis in meditullio || pugnæ || positus duobus quibusdam inuicem
PG 57, 26 sibi discordantibus utrasque manus extendens sumens utrumque coniungat, sic etiam Christus fecit, uetus nouo, diuinam naturam humanæ, sua nostris clementer adiungens.

EXPL̄T ALLOCVTIO SEV RESPONSIO S̄C̄I CALCHEDONENSIS CONCILII || AD MARCIANVM AVGVSTVM ||

Φ^a [= *RNV*], Φ^c [= *PAD*], *Y* [= Φ^r], *OXU*

d. 1. m. Apr. a. 566 SVBSCRIPTIO RVSTICI cont(uli) ad solum [solus *D*] codicem Acum̄ quia [qui *D*] non affuit alius Græcus d(ie) feī v K. Aprīl ind̄ XIIII [XIII *D*]

VERSIO ANTIQVA 1 sibi *om. N* conuenerunt *O* conuenirent *D* custodierint *N* dei *R* 1. 2 licet] sic et *V* 2 dispensatori *y* dispensatione *R* propriæ *N* 4 unitas $\Phi^{ac}OU$ 5 deum *V* unitas *NO* 7 inhumanatus *X* inhumanatus est *Y* homo factus [factus est *PDU, corr. P*] $\Phi^{ac}OU$ uniuerit Φ^aO 8 sumptum Φ^aAP 10 in *om. R* pugnet Φ^a 13 ALLOCVTIO — AVGVSTVM *om. X* TESTIMONIA PATRVM EX ALLOCVTIONE S̄C̄I CALCHEDONENSIS CONCILII *U* AD — AVGVSTVM *Y* cum subiectis testimoniis patrum [patrum deo gratias amen *A*] Φ^aPAO cum — patrum habita apud martianum et uenerabilem principem *D*; *sequitur in* Φ^aY *relatio concilii ad Leonem, cf. supra* p. 355—357

1 et *om. A* 3 directam *A* 4 enim *D* x̄p̄o *O* 7 in carne natus *O* ex[1]] et *Y* 11 sibi] subditis sibi Φ^cU sumens *om. A* contingat *D*[mg] coniungant *y*

INDICES

I

Exemplaria Latina quorum ipse sermo Latinus seruatus est, praeter Leonis papae litteras

Allocutio Marciani Latina ad synodum ..... 6, 3 p. 409. 410 = Coll. Vat. 4, 2 = 7 uol. 11 p. 5. 6

Epistula Valentiniani et Marciani ad Leonem. Ad hoc maximum ... Epist. ante Gesta Coll. 27 p. 17

Epistula Marciani ad Leonem. De studio..... Epist. ante Gesta Coll. 28 p. 18

Epistula Pulcheriae ad Leonem. Litteras tuae ..... Epist. ante Gesta Coll. 29 p. 18

Epistula Theodosii rescripta ad Valentinianum ..... Epist. ante Gesta Coll. 24 p. 16

Epistula Theodosii ad Eudoxiam augustam ..... Epist. ante Gesta Coll. 22 p. 15

Epistula Theodosii rescripta ad Gallam Placidiam..... Epist. ante Gesta Coll. 23 p. 16

Epistula Valentiniani ad Theodosium..... Epist. ante Gesta Coll. 19 p. 13

Epistula Liciniae Eudoxiae augustae ad Theodosium..... Epist. ante Gesta Coll. 21 p. 15

Epistula Gallae Placidiae augustae ad Theodosium ..... Epist. ante Gesta Coll. 20 p. 14

Epistula Gallae Placidiae augustae ad Pulcheriam augustam ... Epist. ante Gesta Coll. 18 p. 13

Epistula Petri episcopi Rauennensis ad Eutychen ..... Epist. ante Gesta Coll. 3 p. 6

Latinum tantummodo exemplar extat

Constitutionis Marciani Licet iam sacratissima ..... Coll. Vat. 15 uol. 11 p. 116—119

Quaecumque Latine siue conscripta siue ore prolata in Gestorum synodalium collectiones recipiebantur, primitus uocabulis litterisque Latinis perscripta fuisse plus semel exposui [t. I 3 p. X. Sitzungsber. d. Berlin. Akad. 1930 p. 615. t. II 4 p. 20. Philolog. 88 p. 245 sq.]. plurima in codicibus Graecis quorum antiquissimi saeculo XI non anteriores sunt, iam non extant; s. uero VI. Latina ex codicibusGraecis nondum euanuisse Rusticus testis est [cf. eius notas ad p. 40, 16—19. 409, 10]. non mirum igitur si legatorum Romanorum interlocutiones accurate perlegendo multa inueneris quae non ex Graeca interpretatione retrouersa, sed primarium sermonem Latinum retinere uidentur; talia tamen sunt quae specialiter debeant obseruari neque in indicem generalem recipi possint.

Desiderantur Graeca atque translata tantummodo Latine extant

Theodosii lex Olim quidem prius ..... 3[2] 106 p. 347. 348

Sacrae litterae missae a Valentiano et Marciano ubique ad episcopos quatenus omnes in Nicaea conuenirent. Omnes ad unum..... Epist ante Gesta Coll. 30 p. 19

Sacrae litterae missae ad synodum in Nicaea a Valentiniano et Marciano. Studii nostri ..... Epist. ante Gesta Coll. 32 p. 20

In Gestis synodi Ephesenae alterius

sententiae episcoporum de Eutyche ..... 1, 884[7—10. 12—112] p. 173—192

Gesta synodi Ephesenae prioris ..... 1, 911—945 p. 196—235

sententiae episcoporum de fide ..... 1, 948—954. 957—960 p. 236. 237

sententiae episcoporum de Flauiano et Eusebio ..... 1, 974—1069 p. 239—252

subscriptiones ..... 1, 1070 I—CXL p. 252—258

sententiae episcoporum de Dioscoro ..... 3 [2], 94[5]—192 p. 306—330

synodi epistula ad Valentinianum et Marcianum de Dioscoro ..... 3 [2], 98 p. 343. 344

synodi relatio ad Pulcheriam de Dioscoro ..... 3 [2], 103 p. 345. 346

actio de Domno Antiocheno ..... 7 [8], 18—27 p. 444. 445 cf. Coll. Vat. 6, 4. 5 II p. 19—21

synodi epistulae ad Leonem subscriptiones ..... 3 [2], 110 p. 357—360

actionis 3 [2] subscriptiones a Graecis diuersae..... 3 [2], 97 p. 331—342

II
VOCABVLA

a uespere 111, 22. meliores a 105, 12. amplius ab 384, 2

abdicamus = ἀποκηρύττομεν 98, 3. abdicata = ἀπηγόρευται 296, 20. abdicatus = καθηιρημένον 154, 15

absentes = ἀπολειφθέντας 103, 26. absit = μὴ γένοιτο 205, 12. 208, 22 *et passim*

ablationem = ὑφαίρεσιν 152, 3

aboleatur = ἀπαλειφέσθω 349, 18

abominabor = βδελύσσομαι 236, 3

abrenuntio = ἀποτάττομαι 217, 24

abscedit = ἐξίσταται 390, 23 Φ^{r}, *cf.* excedit

absolute = ἀπολελυμένως 70, 19. 162, 7

absque = παρά 21, 22. 204, 6. 502, 30. 503, 6. 25. = παρεκτός 48, 27. = ἔξω 48, 17. = χωρίς 43, 30. = ἄνευ 39, 26 *Rusticus*. — absque ipsum 375, 14. absque hanc 481, 15

abundantia = εὐπορία 474, 19

accedo = ποόσειμι 291, 1. accedere = ἀπελθεῖν 80, 6

accensus = ἀχθεσθείς 470, 18

acclamationes = ἐκβοήσεις 45, 23

accommodare = παρασχεῖν 297, 23. accomodaui = ἔχρησα 222, 21

accusare = διαβάλλειν 140, 23. 143, 30. 146, 2. 553, 23. accusans = μεμφόμενος 169, 9. accusari = μεμφθῆναι 499, 6

accusationem = κατηγορίαν 468, 5 Φ^{r} *cf.* causationem. accusatio = αἰτίασις 137, 17. accusatione = αἰτίας 133, 16. accusationem = διαβολήν 456, 18 Φ^{cr} *cf.* immissionem

accusator = αἰτιώμενος 137, 24. = αἰτιασάμενον 145, 21. = δικαζόμενος 40, 29

accusatorios = κατηγορικούς 300, 20

acerbus = χαλεπήν 349, 11

aciem = φάλαγγα 206, 24 Φ^{ac} *cf.* cuneum

acquieuit = κατεδέξατο 159, 19. 494, 11. 109, 30. 115, 24. 65, 6. 496, 16. 18. = προσδέξασθαι 66, 26. = ἠνέσχετο 113, 24. 115, 6. 109, 3. 45, 28. 48, 27. 482, 22. 157, 18 Φ^{r} *cf.* quiesce. = στοιχῶ 103, 18. 173, 2. 212, 17. = πείθεσθαι 383, 12. 17. 384, 32. 195, 20. 80, 9. 159, 6 Φ^{r}. = συναινῶ 85, 28. = συντιθέμεθα 86, 10. = εἰλόμεθα 109, 28. acquiesce = θέλησον Φ^{r} 111, 1 *cf.* festina

actionis = πράξεως 65, 28

actorem = διοικητήν 351, 1

ad (diuisionem) = ἐπί c. dat. 93, 4. (negationem) 93, 3. (salutem) 504, 29

adaeraret = ἐξαργυρίζειν 290, 14

addicit = κατακρίνει 461, 10

adesse = συστῆναι 278, 11. 286, 28. 289, 6. 302, 26. aderit = συνίσταται 293, 27. 79, 20. adesse = συναγωνίσασθαι 80, 15. assunt = ἑστήκασι 520, 10 Φ^{cr} *cf.* adstant. assum = πρόσειμι 287, 13 Φ^{cr}, *cf.* adeo

adhaerente = συνόντος 492, 1

adinuentiones = ἐπινοίαι 558, 6. = περινοίας 499, 28 Φ^{r} *cf.* excogitationes

adeo = πρόσειμι 298, 34. 287, 13 Φ^{a} *cf.* adesse. adiit = ἐνέτυχεν 473, 21

adiudicatus est = κατεκρίθη 528, 30. adiudicari = καταψηφισθῆναι 524, 16

adiurationes = ὅρκους 294, 16

adiutor = βοηθός 52, 8

annotate = σημειώσασθε 160, 14. annotemus = ἐπισημαινώμεθα 98, 10

adnotatio = ὑποσημείωσις 136, 27

adorationem = προσκύνησιν 224, 22 Φ^{r} *cf.* ueneratione

adscripticios = ἐναπογράφους 438, 18 Φ^{a} *cf.* inscripticios

adstant = ἵστανται 523, 20. = ἑστήκασιν 520, 10 Φ^{a}, cf. adesse. adstans = ἑστώς 297, 14. adstamus = πάρεσμεν 137, 12 Φ^{a} *cf.* assistimus

aduentus = ἐπιδημίας 92, 9

aduersarius = ἐχθρός 50, 23. = ἀντίδικον 278, 26

aduersitatem = ἔχθραν 480, 16 Φ^{r}. 481, 2 Φ^{r}

aduertatis = γνῶτε 127, 27

adulterata est = παραπεποίηται 128, 12. 131, 20

adunatio = ἕνωσις 373, 2

adunire = ἑνοῦν 356, 3

aduocatus = συνήγορος 287, 18. 292, 22

aedificauerunt = ἔκτισαν 471, 10

aegritudo = ἀρρωστίας 284, 10

aegrotantes = ἀνωμαλοῦντας 64, 11. aegrotabat = ἐκακοῦτο 476, 15 Φ^{a} *cf.* male

aemulationem = ζῆλον 393, 14

aeternabilis = αἰωνίας 349, 15

adfectata = σεσοφισμένα 411, 4 Φ^{ac} *cf.* callida

affectum = διάθεσιν 58, 15. 457, 23. 481, 26. = σχέσιν 513, 28. = εὔνοιαν 50, 16

affectuose = εὐμενῶς 46, 13

affirmauerunt = κατέθεντο 150, 18

afflixit = ἀνήλισκεν 494, 13 Φ^{ac} *cf.* expendit

acta = τελεσθέντα 137, 11 Φ^{ac} *cf.* celebrata. actis = ὑπομνήματα 456, 23. actorum serles = ὑπομνήματα 51, 8

agmine = φάλαγγος 298, 16

agnitionem = ἐπιγνώσει 263, 20

agnoscere = διαλαβεῖν 442, 10 Φ^{cr} *cf.* audire. agnouimus = ἐπυθόμεθα 21, 19. agnoscendum = γνωριζόμενον 396, 31. 415, 15

neque in ciuitate neque in agro neque in suburbano 348, 18

alimoniis 445, 19

aliquando quidem = πῆι μέν 295, 12

aliqua = φανερά 62, 23

allegat = δικαιολογεῖται 505, 18. = πρεσβεύει 85, 10. allegauerint = κατάθωνται 146, 16 Φ^{r} *cf.* edocuerint
allegatio = δικαιολογία 531, 25. 465, 10. 16. 157, 19. 278, 11. 519, 21. 529, 19. iustam allegationem = δικαιολογίαν 171, 28. allegationibus = δικαίοις 288, 14. 525, 20. 475, 20 Φ^{cr} *cf.* iura. = καταθέσεις 72, 19 Φ^{r}
alligatus = ἀγχόμενον 525, 16
qui uocantur sermones allocutorii 348, 22
alloquitur = ὁμιλεῖ 472, 21. 22. 474, 10. = προσομιλῶν 472, 6. = ἐξεφώνησεν 274, 3. alloqui = διαλέγεσθαι 457, 3 Φ^{r}
alterutrum = ἀλλήλων 513, 26
alumni = τρόφιμοι 344, 11
amabilis = προσφιλές 239, 22
ambiguitatem = ἀμφισβήτησιν 263, 17. 264, 9
ambulent = ἀπελθεῖν 379, 6. 392, 4. 7.
amicali = φιλικῇ 443, 21. 32. 448, 39. 449, 10
amice = ἑταῖρε 473, 28. 474, 11
amissionem = ἔκπτωσιν 359, 16
ammonebat = κατήχει 113, 23. ammonitus = ὑπομνησθείς 113, 24
ammonitiones = κατηχήσεσιν 81, 3
amputata = ἀναιρουμένης 410, 32. 435, 12. 28
animaduertenda = γυμνασθῆναι 492, 14 Φ^{ac} *cf.* discutere
animalium = ἀλόγων 209, 21
animi = λογισμοί 351, 21
anno = πέρυσι 477, 9. 25. 478, 7. 8
ante (annos quinquaginta) = ἀπό 475, 5. a. (iudices *et similia*) = ἐπί c. gen. 158, 6. 370, 8. 373, 6. = ἄνωθεν 397, 4. 415, 19. = ἔμπροσθεν 164, 20 Φ^{cr} in ante Φ^{a}. ante hoc = πρώην 104, 10. 143, 12. 168, 19. 284, 28. 285, 30. = τὸ πρότερον 236, 2
antea = πρώην 278, 17
antehac = πρώην 145, 14
anticipans = προλαβών 154, 23
antiquitus = ἀρχῆθεν 504, 20
aperiantur = δηλούσθω 62, 22
aperte = σαφῶς 8, 33. 158, 30. apertius = σαφῶς 59, 24. aperte = σαφέστατα 351, 24. aperti = σαφεῖς 223, 29. aperte = φανερῶς 452, 19. 480, 24 Φ^{a}. = διαρρήδην 8, 19. = ῥητῶς 10, 5. = ἐναργῶς 443, 32
appello = παραιτοῦμαι 238, 28
appellationis = ἐκκλήτου 10, 27
applicassem = καταχθείς 496, 7
appositione = θέσει 205, 12
approbo = δοκιμάζω 528, 4. 530, 14. 72, 16. 81, 18. 281, 21. 435, 26. 525, 3. 527, 30. 32. 35. approbauerunt = ἀπεδέξαντο 70, 23. 94, 26. 97, 16. approbauimus = συνέστημεν 165, 29. adprobauit = ἐκύρωσεν 553, 6 Φ^{r} *cf.* comprobantibus
approbationem = δοκιμασίαν 525, 11
aptus = ἀνεκτός 123, 18 Φ^{ac} *cf.* tolerabilis
apud = ἐπί c. gen. 104, 20. 25. 143, 21. 155, 1
arbores = φυτά 209, 9
arcanorum = μυστηρίων 72, 27
arena = σταδίῳ 381, 21
argumentatio = ἀδολεσχία 521, 7 *cf.* puerilitas
argumenti = ὑποθέσεως 479, 13
arrogantia = ἀλαζονείας 10, 23. = ἀπονοίας 61, 9
arcem = κεφάλαιον 555, 21 Φ^{cr} *cf.* summam
aspexi = προσέσχον 149, 9 Φ^{ac} *cf.* intendi
assertionibus = δικαιολογιῶν 139, 16
assertoribus = συνηγόροις 555, 10
assident = προσεδρεύουσιν 528, 16 Φ^{r} *cf.* obseruant
adsignans = ἐπισφραγίσασα 356, 25
assistimus = πάρεσμεν 137, 12 Φ^{r}
assolet = εἰκός 71, 24
assumpsit = ἐπιχειρήσαντα 49, 10
atria = περιβόλους 279, 13
attestatio = κατάθεσις 444, 9
auaritia = πλεονεξίας 286, 8. 289, 21. = ἁπληστίαι 411, 14. 410, 33 Φ^{r} *cf.* cupiditate
auctor = αὐθέντης 74, 9
auctoritatem = αὐθεντίαν 49, 17. 29. 50, 1. 225, 23. 283, 6. 303, 30. 305, 13. 349, 14. 26. 352, 1. 382, 29. 458, 14. 487, 6. 509, 29. 511, 29
audaciam = προθυμίαν 92, 5
audacter = προπετῶς 107, 22. audaciter 245, 16 Φ^{r}. 247, 23 Φ^{r}
audientiam = ἀκρόασιν 45, 29. 362, 33 Φ^{r} *cf.* auditionibus
audire = διαλαβεῖν 447, 37 Φ^{a} *cf.* agnoscere. audiuimus = περιηχήθημεν 138, 10. ubique audito = ἀοιδίμου 373, 27
auditionibus = ἀκροάσεσιν 362, 33 Φ^{ac} *cf.* audientiam
auditorio = ἀκροάσει 44, 28
auersor = ἀποστρέφομαι 169, 8
auertor = ἀποστρέφομαι 103, 19
aut certe = ἤτοι 513, 4. = ἢ γοῦν 397, 9 Φ^{r}. 415, 24 Φ^{r}
auxiliis = ἐπικουρίαις 47, 25

basilica = μαρτυρίοι 276, 27. 279, 7. 280, 17. 21. 284, 2. 301, 27. 345, 2. 378, 28. 130, 29. basilica martyris 381, 1
beatificationem = μακαρισμόν 352, 21
beatitudinem = μακαρισμόν 355, 19
bene = καλῶς 51, 9. 91, 14. 29. 92, 2. 24. 94, 15. 95, 5. 16. 17. 36. 96, 9. 17. 98, 17. 279, 19. 389, 23. 392, 4. 397, 15. 471, 22. 489, 22. 490, 2. 504, 6. 526, 5. 527, 20. 25. 555, 11. 556, 28. = δεόντως 518, 22
benignitatem = εὔνοιαν 457, 23 Φ^{r} *cf.* fauorem. fidelitatem
beniuolentiam = εὐβουλίαν 352, 31
blasphemia 98, 8 Φ^{a}. blasphemiorum 461, 22 Φ^{a}
bonum = καλόν 61, 25. 354, 22. 29. 355, 20. 498, 30. 356, 17. 20. 357, 7. 14. 519, 27

calamitatem = συμφοράν 526, 4
caligo = ἀχλύς 70, 5. 17
calliditate = πανουργία 137, 20
callida = σεσοφισμένα 411, 4 Φr *cf.* adfectata
calumnia = συκοφαντίας 167, 6. 73, 12. 193, 4. 303, 3. 383, 6. 555, 4. calumnias = συσκευάς 465, 22. 27
calumniatus = συκοφαντήσας 100, 3. c. est = συνεσκευάσατο 475, 5
capabilem = χωρητόν 208, 7
capaces = δεκτικοί 204, 17
capitulatim = ἐν κεφαλαίοις 86, 1
captionis = θήρας 294, 25
carere = στερίσκεσθαι 350, 5
caritatem = σχέσει 58, 14
cassat = ἀθετεῖ 65, 14
catenis = κλοιῶν 171, 7
cateruam = φάλαγγα 291, 20
catholici = ὀρθόδοξοι 195, 15. 41, 28, 45, 12. 46, 5. 51, 12. 29. 68, 7. 12. 15. 91, 18. 161, 1. 203, 8. 217, 18. 218, 8. 15. 23. 32. 219, 9. 13. 14. 220, 14. 221, 4. 238, 21. 239, 3. 265, 13. 274, 6. 276, 2. 453, 24. 455, 18. 475, 5. 217, 31 Φac, 487, 27 Φa. *cf. Rusticum in nota* 161, 1 ubicumque habet cathol., in Graeco habetur τῶν ὀρθοδόξων *et in notis* 265, 13. 68, 12 (*confuse*). catholica (fides ecclesia *similia*) = ὀρθόδοξος 79, 12. 42, 6. 43, 10. 12. 45, 27. 46, 6. 8. 12. 20. 23. 25. 47, 22. 48, 24. 49, 3. 4. 66, 30. 93, 17. 97, 29. 145, 18. 192, 7. 215, 25. 216, 19. 217, 7. 220, 4. 23. 263, 22. 277, 2. 292, 22. 488, 14 Φa. catholicum nomen = τῆς ὀρθοδοξίας τὸ ὄνομα 79, 65, orthodoxiae *Rusticus in nota*. catholice = ὀρθοδόξως 70, 24, $\overline{\text{OR}}$ orthodoxe *Rusticus in nota*. catholicae fidei = ὀρθοδοξίας 196, 19. 22. 303, 28. 45, 2. catholica (fide) = ὀρθοτάτηι 49, 21
causa = αἰτίαν 148, 24. 78, 2. 521, 9. = ἀφορμαί 553, 28. = πρᾶγμα 59, 22. 51, 7. 277, 25. 282, 25. 285, 12. 437, 14. 443, 5. 448, 21. 461, 16. 498, 6. 500, 2. 504, 21. 22. 512, 10. 518, 31. 521, 7. 523, 21. 538, 31. = ὑπόθεσιν 522, 18. 523, 9. 14. 524, 12. 47, 16. 48, 9. 75, 3. 13. 354, 33. 357, 18. 448, 27. 449, 26. 465, 30. 499, 33. 511, 3. 15. 517, 11. causis = χρείας 291, 7. causa = δίκην 529, 7. 8. causam dicere = δικάσασθαι 519, 17. 31
causantur = αἰτιῶνται 52, 4
causationem = κατηγορίαν 468, 5 Φac
cautela = ἀσφάλειαν 9, 20. 196, 21. 435, 7 Φr *cf.* munimen. = ἀσφαλές 295, 19. 513, 29 Φac *cf.* tutela
cautionem = γραμματεῖον 470, 19
celebrat = ποιῶν 215, 20. 26. 217, 8 *et passim.* celebretur = γινέσθω 139, 3. 140, 3. celebratam = πεπρᾶχθαι 560, 22. celebrata = τελεσθέντα 137, 11 Φr *cf.* acta
celerem = ταχεῖαν 47, 17. celeriter = διὰ τάχους 527, 22. celerius = διὰ ταχέων 527, 11
sub celeritate θᾶττον 23, 18
censuit διαγορεύσασα 554, 29. censemus = θεσπίζομεν 350, 16. 351, 2. 352, 4. censet = προστάττει 557, 10
certabat = ἐφιλονείκει 119, 1. 438, 25 Φa. certare = συζητῆσαι 151, 29. certabamur = ἀμφεβάλλομεν 370, 8 Φr
certe = καὶ μήν 152, 21. c. dum = καίτοι 267, 28
certus = δῆλος 519, 12. 18. 524, 16. 103, 7. 154, 10. certum = εὔδηλον 238, 22. = ἀκριβῆ 411, 30. = ἐναργής 117, 13. = ῥητόν 474, 18. certa = τινά 131, 20. 141, 18. 19. certi = φανεροί 373, 4. 99, 1. 114, 23. 138, 13. 166, 15. 22. 168, 23. 238, 16. 277, 1. 281, 5. 11. 282, 13. 283, 24. 298, 4. 512, 12. 538, 27. 447, 39 Φa. certiorem = ἀκριβῆ 558, 16. certissimas = ἐναργῶν 293, 14 Φac
de cetero = λοιπόν 72, 1. 196, 11. 204, 19. = τοῦ λοιποῦ 435, 27. 443, 11. 458, 10. = εἰς τὸ ἑξῆς 508, 12. = ἔτι 193, 10
chartula = χάρτης 154, 11. 109, 17. 27. 31. = τόμον 102, 5 Φac. 114, 22 tomum *Rusticus in nota*; *item* 115, 3. 20
chorepiscopum = περιοδευτήν 469, 13 Φa *cf.* procuratores
circa (fidem unius essent sententiae) = περί c. acc. 410, 16 et similiter 411, 8. (errantium c. fidem) 435, 11 Φcr. (c. suam militiam periclitabuntur) = περί c. gen. 436, 37 Φa. c. eum = εἰς αὐτόν 355, 27. (affectu quem c. te habeo) = πρός c. acc. 482, 1. c. (pacem gaudentes) = ἐπί c. dat. 443, 23. c. omnia = ἐπὶ πᾶσιν 435, 14 Φr *cf.* super
circumplexa = διαλαβοῦσα 79, 13
circumueniunt = σοφίζονται 203, 7. circumueniente = συσκευαζόμενον 297, 1
circumuentiones = συσκευάς 286, 10. 289, 21 = κατασκευῶν 297, 15. = περιδρομήν 122, 24. = περιστάσεις 439, 7 Φr
citra = ἄνευ 109, 18. = παρά 263, 27
neque in ciuitate neque in agro neque in suburbano 348, 18
clamationibus = ἐκβοήσει 286, 2
clarent = δῆλα 500, 1. 486, 3. = φανερά 485, 23. 498, 7. claruistis = διελάμψατε 140, 2
clari = φαιδροί 356, 10. clare = σαφῶς 127, 1 Φr. φανερῶς 452, 12. 480, 24 Φcr
clementes = φιλάνθρωποι 376, 31. 378, 5. clementer = μετ' εὐμενείας 286, 13
clementia = φιλανθρωπία 124, 13. 23, 17. 111, 27. 209, 29. 210, 23. 212, 4. 305, 12. 455, 6. 481, 4. 482, 3. 489, 1. 500, 20. 502, 31. 503, 5. = τὸ φιλάνθρωπον 490, 18. 193, 27
clericatum = κλῆρον 291, 3
codex = βιβλίον 164, 9. 67, 24. 27. 144, 3. 146, 8. 265, 20. 273, 25. 383, 13. 496, 14. 507, 17.

92, 22 Φr $\overline{\text{GR}}$ βιβλίον *Rusticus in nota cf.* librum. = βίβλωι 67, 19. 457, 5
compingens coagulans = τυρεύων *Rusticus in nota* 116, 15 *cf.* machinans
coesse = συνεῖναι 223, 7
coetu = συλλόγου 396, 18. 415, 2
cogito = ἐνθυμοῦμαι 73, 18. = βουλεύσασθαι 364, 5. neque de ciuitate cogito = οὔτε πόλεως φροντίζω 452, 15. ad cogitandum = πρὸς ἐπίσκεψιν 386, 29
cogitationem = λογισμῶι 101, 18
cognato = συγγενοῦς 227, 3
cognitio = διάγνωσις 502, 4. 503, 16. 117, 5. 278, 8. 493, 11. cognitionum = διαγνωσθέντων 258, 16. 363, 4. cognitionis = διακρίσεως 293, 1. 296, 15. 25. = ὑποθέσει 76, 8
cognoscimus = γνωρίζομεν 126, 26. 143, 3. 539, 6. = διαγνῶναι 495, 18. 19. 166, 9. 498, 7. cognouimus = πεπληροφορήμεθα 369, 3 Φac *cf.* nouimus
cohabitantes = συνόντες 461, 31. 32
cohortari = προτρέπειν 193, 3. 282, 21
cointellegentes = συνεπινοοῦντες 214, 25 Φr *cf.* consuspicantes
colimus = σέβομεν 350, 16. 223, 24 Φr *cf.* ueneror. colis = σέβηι 438, 34. colimus = πρεσβεύομεν 373, 29. colentium = θρησκευόντων 350, 17. Christum colentes = Χριστιανίζοντας 383, 11
conlaborante = συναγωνιζομένων 46, 22
collegis = ἑταίροις 467, 9
colloquor = σύμφημι 491, 3
colore = προσωπείωι 555, 9
comitibus = συνοδίας 380, 11
commanebat = συμμείνας 523, 12
commemorauit = ἀνέμνησε 162, 28. commemoror = μέμνημαι 156, 11. 20. 157, 12. = ἐπιμέμνημαι 156, 8. commemoramini = μνημονεύετε 227, 18
commemoratorium = ὑπομνηστικόν 144, 24. 145, 4. 5. 12. 146, 14. 22. 147, 8. 12. 16. 148, 28. 149, 22
commendare = παραθέσθαι 228, 11. 66, 9. commendauerunt = συνέστησαν 212, 10
commendaticias = παραθέσεως 211, 13
commenta = ἐπινοίαις 554, 7. = μύθευμα 558, 1. = πλάσματα 350, 11. = σοφίσμασι 351, 20
comminatum = ἀπειλούμενον 71, 31
comministrare in sacrificio = συλλειτουργῆσαι 482, 23 Φcr *cf.* missas
commiserunt = τετολμήκασι 296, 12. 212, 21. 24. commissa = τετόλμηται 492, 26. = τετολμημένα *siue* τολμηθέντα 304, 23. 287, 8. 288, 20. 28. 289, 24. 297, 23. 298, 24. = πεπλημμελημένα 116, 5. = πλημμελήματα 296, 21. commisso = γενομένου 298, 1
commonefaciant = ὑπομνήσουσιν 103, 27
commoncant = ὑπομνήσουσιν 106, 28. 109, 13. 110, 5. 103, 24. commonitum = ὑπομνησθέντα 81, 6
commonitionem = ὑπόμνησιν 284, 4
commonitorium = ὑπομνηστικόν 61, 29. 114, 12. 117, 26. 118, 28. 494, 24
commorantur = ἐνδημοῦντας 21, 24. 30
commorationem = κατοίκησιν 560, 1
commouentium = κατασειόντων 51, 20
communicatores = κοινωνικούς 50, 25
communificantes = κοινοποιοῦντας 88, 9 Φr
comparuit = ὁρωμένωι 356, 27
conpassibilitate = συμπαθείας 514, 28
compassionis = συμπαθείας 513, 27
compatiente = συμπαθοῦς 227, 3
compulsus est = ἠπείχθη 469, 8
compendiose = συνελών 287, 12. compendiosius = συντόμως 285, 18
compensate = ἀμείψασθε 558, 8
comperi = εὗρον 156, 17. 103, 4. = ἤκουσα 148, 23. = ἔγνων 107, 22. = κατείληφα 172, 24. = περιηχήθην 117, 9
compescuit = ἐπέσχεν 97, 13
competunt = ἁρμόττει 510, 2. = προσαρμόζοντα 278, 2. = διαφέρουσιν 509, 15. 507, 24. quod competit = πρέπον 10, 33. competentem = προσήκοντα 437, 34. 506, 15. rebus competentibus = διαφόρων 504, 9
compingens *cf.* coagulans
complacere = συνευδοκεῖν 353, 39. = στοιχεῖ 141, 30. — complacita sunt 177, 1
compositus = κεκοσμημένον 500, 17
compositionem = μεσιτείαν 515, 15. = σύνθεμα (*non apte*) 412, 19
comprobantibus = δοκιμασάντων 489, 4. 12. comprobari = δοκιμάζεσθαι 144, 27. conprobaui = συνεδοκίμασα 193, 4. = ἐκύρωσεν 553, 6 Φac, *cf.* adprobo
comprobationes = ἐλέγχους 116, 15. = εὐδοκιμήσεως 550, 34
conprofessus sum = συγκατεθέμην 148, 5
conati = ἐπιχειρήσαντας 49, 22
concilium = συνεδρίου 165, 11. 158, 13
concinnationes = συσκευάς 475, 2
concitatus = ἀχθεσθείς 298, 2
concordia = ἕνωσιν 449, 6. = ὁμογνωμοσύνην 513, 25. = σύμβασις 81, 28
concordo = συναινῶ 173, 10. = συντίθεμαι 100, 17. 102, 18. = συμφωνούντων 442, 26
concors = σύμψηφος 75, 23. 239, 14. c. existo = συμψηφίζομαι 528, 11. concordi = ὁμογνώμονι 444, 7 Φcr *cf.* consentanei. — concorditer 553, 24
concredentes = ὁμοδόξους 372, 6. = ὁμοπίστους 372, 8
per concursum simulationemque 348, 12
concussiones = περιστάσεσιν 9, 17
condecent = πρέποντα 80, 2
condecreui 182, 16 Φr
condescensionem = συγκατάβασιν 555, 17
condolentiam 445, 25

conductores = μισθωταί 437, 23. 351, 1
confabulationes = ὁμιλίας 165, 24
confessio = κατάθεσις 146, 26. 128, 20. 144, 26. 161, 18. 165, 17
confestim = εὐθύς 225, 6. 536, 6. = εὐθέως 170, 21
confideles = ὁμοπίστους 305, 5
confirmare = ἐπισφραγίζεσθαι 382, 19
confiteri = καταθέσθαι 162, 21. 165, 13. 50, 2. 96, 27. 139, 1. 141, 19. 143, 9. 152, 5. 19. 157, 7. 172, 21. 372, 2. 3. confiteris = δοξάζεις 386, 7 Φ^{ac}. confessis = ὁμολογουμένων 65, 1
confligere = συμπλακῆναι 209, 11. confligente = μαχομένου 558, 4
conformatum = συναναπεπλάσθαι 208, 28
confortare = στηρίξαι 10, 35. = κρατύνασα 356, 24
confusionem = αἰσχύνην 112, 12. 481, 22
congregatione = συνοδίας 143, 23. 145, 25. = συνεδρίου 149, 15. = συνόδου 113, 8
congruit = σύμψηφος γίνεται 76, 24. congruenter adhibitae = προσαρμοζόμεναι 553, 28
congruam = προσήκοντα 538, 24. 7, 1. = ἁρμόζοντα 58, 23. 465, 10. = ἁρμοδίας 414, 25. = πρεπούσης 505, 5. = πρόσφορα 554, 2. congrue = ἁρμοδίως 464, 12
conicite = στοχάσασθε 169, 22. = τεκμαιρόμεθα 195, 8
coniurauerunt = ὤρκωσαν 498, 18. 294, 11. 519, 29. 521, 16. 169, 17. 170, 6. = ἐνορκῶν 77, 26. 168, 25. = ἐνορκίζω 79, 25. 286, 2. = ἐνεύχομαι 79, 7. 154, 13. coniuratus sum = κατεκριματίσθην 499, 7
connuncupatur = συγχρηματίζει 226, 2
conquiescit = πείθεται 384, 23
conquirendum = συζητῆσαι 119, 13
consapientes = ὁμόφρονας 372, 8
cum conscientia = γνώμῃ 50, 30
consecrare = προχειρίσασθαι 525, 6
consensum = σύμβασιν 442, 17
consentanei = ὁμογνώμονες 49, 20. 449, 17 Φ^{a} *cf.* concors. = ὁμόδοξον 278, 3. = ὁμόφρων 41, 24. = σύμψηφον 93, 15. — 180, 10. 25. 187, 6. 191, 5. 23
consentire = στοιχεῖν 457, 10. 397, 16. 507, 25. — consentio in his 449, 7. 12. 14
consequens = ἀκόλουθος 75, 8. 12. 15. 76, 4. 10. 12. 77, 10. 135, 12. 195, 28. 196, 11 *et passim*. consequenter = ἀκολούθως 59, 28. 66, 3. 75, 4. 76, 19 *et passim*. consequenter = εἰκότως 539, 8. 159, 7 Φ^{r}, *cf.* forte. consequentissime = εἰκότως 396, 14 Φ^{r}. 414, 30 Φ^{r} *cf.* utique
consequentia = ἀκολουθίας 73, 29 *et passim*
consessionem = συνεδρείαν 300, 10
consessus = συνεδρίου 453, 16. 165, 10. 304, 24. 467, 25. — 348, 19
considerare = ἐντυχεῖν 139, 25. = προσέχω 228, 8. = σκεπτέον 141, 16. = σκοπῶν 148, 20. 293, 9. = συνορᾶτε 292, 16. 296, 11
consilium = σύστημα 474, 29. = βουλῆς 410, 16
consistentiam = σύστασιν 357, 20
consistite = στοιχεῖτε 507, 8
consobrinis = ἀδελφιδοῦς 469, 24. 26
consonauerunt = συνηνέχθησαν 57, 27. consonans = συμβαῖνον 81, 19
consonam = σύμφωνον 81, 22. 85, 27. 86, 9 *et passim*
consparsionis = φυράματος 10, 2
conspirare = συμπνεύσετε 115, 7
conspirationem = σύμπνοιαν 514, 2. 352, 24
constantiae = εὐσταθείας 349, 24
constant = συμφωνεῖ 218, 2. constat nobis = στοιχοῦμεν 264, 2. constabimus = ἐσόμεθα 139, 1
constituere = ἐτύπωσαν 442, 12. 351, 20. 391, 27. 49, 10. constitui = προβληθῆναι 526, 10. 527, 12. 22. constituta = τυπωθέντα 552, 26. 354, 21. 357, 6. 364, 14. 525, 8. = τύπους 239, 19. = θέσπισμα 344, 33. = συντάγματα 473, 19. = συνθήματι (*non apte*) 554, 3. = θεσμόν 215, 21 Φ^{ac} *cf.* statuerunt. — constituti = ὄντες 51, 23. 61, 18. 75, 10. 77, 25. 196, 7. 203, 8. 204, 24. 214, 14. 224, 26. 278, 3. 284, 28. 293, 16. 299, 19. 300, 20. 513, 1. 213, 11 Φ^{ac}. 12 Φ^{ac}. 25 Φ^{ac}. 27 Φ^{ac}. 227, 3 Φ^{ac} *cf.* existere. (cum Nestorio) constitutis = συνόντων 211, 14. 166, 1. constituto = τυγχάνοντος 43, 1. 290, 9. 291, 17. 292, 8. 10. 215, 12 Φ^{ac} *cf.* existere. = τυχοῦσιν 344, 17. = ὑπάρχων 214, 17. 28. = τελοῦντας 437, 31. = ἐξετάζεσθαι 113, 31
constitutiones = τύπους 239, 17. = διατυπώσεις 238, 5. = διατάξεως 349, 18. 22
constrinxerunt = ἐκριμάτισαν 498, 28
consuete = συνήθως 10, 32. 43, 21. 48, 18. 136, 20. 354, 14. 412, 12. 453, 27
consului = ἐπυθόμην 474, 11 Φ^{a} *cf.* interrogaui
consuspicantes = συνεπινοοῦντας 214, 25 Φ^{ac} *cf.* cointellegentes
contagia = λύμην 555, 7
contaminauit = ἐλυμήνατο 278, 7
contempta = ἀθετουμένης 108, 13
contendere = φιλονεικεῖν 444, 6. 449, 17. = διαφιλονεικοῦντες 21, 21. = πειρωμένοις 554, 15
contentio = φιλονεικία 479, 3. 21. 435, 27. 442, 17. 443, 5. 19. 448, 4. 21. 37. 480, 10. 481, 16. 21. 529, 9. 548, 27. 549, 6. = ἀμφισβητήσεως 21, 28. 443, 12. 21. 33. 448, 39. = ἀντιλογίας 113, 23. = ἀντίστασιν 514, 3. sine contentione = ἀμάχως 498, 31. 499, 6
contenti estis = στοιχεῖτε 195, 25
contestor = διαμαρτύρομαι 73, 17
continentia = καρτερίαν 193, 1
continere = συγκροτεῖν 112, 25. 135, 15. 212, 9. 13. 263, 14. 385, 14. 393, 1. 457, 20. 464, 22. = ἐμφέρεται 59, 5. = ἐντέτακται 60, 23. 61, 30. 62, 7
continuationem = συγκρότημα 513, 30

continuo = εὐθέως 494, 24
contraire = ἐναντιωθῆναι 101, 4
contrarius = σκαιά 43, 20. e contrario = ἔμπαλιν 208, 24 Φ^{ac} *cf.* conuerso
contritione = συντριβῆς 524, 28
controuersiae = φιλονεικίας 436, 34
contumeliam = ὕβριν 351, 21. 43, 8. = ἀδικίαν 512, 5 Φ^{ac}. sustinuit c. = ὑβρίσθη 210, 25.
conuenientia = ἁρμονίαι 206, 17
conuenit = ἁρμόζει 138, 6. conuenientem = συμβαῖνον 121, 24. conueniens = συμφέρον 435, 26 Φ^{c} *cf.* expediens. conuenientissima = ἁρμόδια 354, 18
conuentiones = ἐναγωγάς 285, 29
conuentu = συνόδου 153, 11. 151, 12. 27. 154, 7. 14. 18. 24. 155, 4. 6. 27. 157, 13. 158, 5. 29. 162, 16. 163, 19. 164, 1. 28. = συνεδρίωι 104, 17. 108, 26. 164, 32. = συλλόγου 93, 17
conuersatus = διάξαντα 288, 15. = ἐνδημούσης 80, 28. = ἐνδιαιτώμενον 352, 27
conuersationem = πολιτείαν 192, 26. 210, 30. = ἀναστροφήν 5, 30
conuersionem = τροπήν 92, 16 Φ^{r}. 17 Φ^{r} *cf.* immutationem. = ἀνατροπήν 500, 14 Φ^{ac} *cf.* euersionem
e conuerso = ἔμπαλιν 208, 24 Φ^{r} *cf.* contrarius
conuerti = ἐπιστρέφειν 397, 10. = ἐπιστρέφεσθαι 383, 21
coram = ἐπί c. gen. 45, 17. 99, 27. 156, 15. 17. 27. 30. 157, 15. 164, 19. 165, 9. 172, 8. 10. 212, 18 *et passim*. 390, 19 Φ^{r}. 151, 29 Φ^{r} *cf.* teste
coronas = χορείαν 352, 17. 25
correctio = κατόρθωμα 435, 16. correctionibus = ἐπιτιμίοις 533, 31 Φ^{r}
conrefertur = συναναφέρεται 214, 15
correptiones = ἐπιτίμια 239, 18. 537, 4 Φ^{r}
correxisti = ὥρθωσας 436, 2. = σωφρονίσαι 278, 22
corripere = ἐπιτιμῆσαι 458, 13. 14. corripuit = κατεστασίασεν 157, 15 Φ^{ac}
corrumpentem = παρατρώσαντα 173, 14
corruptionem = λύμην 344, 10
creare = χειροτονῆσαι 350, 27
creatrix = δημιουργός 228, 3
credidit = ἐπείσθη 480, 23 Φ^{cr}, *cf.* satisfacere. recte credentium = ὀρθοδόξων 103, 6 Φ^{r}
crepido = κρηπίς 305, 23
crimen = ἔγκλημα 228, 10. 511, 9. 519, 17. 520, 35. 523, 27. 524, 2. 6. 525, 14. 19. 29. 526, 17. 24
criminali causa = ἐγκληματικὴν δίκην 135, 16. criminale negotium = ἐγκληματικὴν δίκην 142, 13. criminaliter = ἐγκληματικῶς 529, 34
crudelia = δεινά 492, 24
culpam = αἰτίαν 195, 8. 528, 22
culpabilis = αἴτιος 459, 24
culpatis = αἰτιᾶσθε 74, 12. = μεμφόμεθα 98, 8. 110, 16. culpatus = κατεγνώσθην 494, 7. 513, 16
cultum = σέβας 92, 9. = θεραπείαι 43, 4
cumularunt = ἐκορύφωσαν 514, 16
cuncta = πάσης 286, 8. cunctorum = ὅλων 61, 19
cuneum = φάλαγγα 206, 24 Φ^{r} cf. aciem
cupiditate = ἁπληστίαι 410, 33 Φ^{ac} *cf.* auaritia
cupiunt = βουλομένοις 557, 10
cura = θεραπείας 550, 31. = ἐπιμελείαι 511, 6 Φ^{ac} *cf.* prouidentia
curantes = θεραπεύοντες 354, 23. 357, 16
curationem = θεραπείας 383, 18. = ἐπιτροπήν 437, 25
curia = βουλευτήρια 506, 4
curiales = πολιτευομένους 506, 9. 10. 297, 28
custodiae = ἀσφαλείας 167, 8. sub custodia = ἐν ἀσφαλεῖ 288, 29. 294, 26
custodiuntur = σώιζονται 74, 13

damnationibus = ἐπιτιμίοις 67, 18. 238, 16. 22
de (his . . . nihil) = ἀπό 96, 5. (nihil suspiceris) de (hoc quod) = ἀπό 559, 28. (haec pars) de = ἐκ 147, 7. (tamquam) de (propheta asserere) = ἐπὶ προφήτου 556, 1. (uocem dicere) de = ἐπί c. gen. 414, 10. (uisum est) de = ἐπί c. dat. 65, 25. de (se iusta iudicantes) = ἐπί c. dat. 61, 21. (laetatur) de = ἐπί c. dat. 106, 26. (definita sunt) de = ἐπί c. dat. 72, 15. (acta sunt) de = ἐπί c. dat. 77, 14 Φ^{r}. (mota sunt) de = ἕνεκα 136, 15. (sapit) de = ἕνεκα 129, 9. qua de re = τίνος ἕνεκα 18, 15
debet = ὀφείλει 112, 10. 114, 1. 22. 115, 20
debilem = ἐπισινῆ 498, 23. 291, 8. 292, 23
debitor = χρεωστῶν 551, 2
decebant = ἔδει 457, 10. decenter = εὐπρεπῶς 228, 10. = εὐλόγως 60, 25
decerno = ψηφίζομαι 172, 24. 453, 27. 466, 15. 469, 5. 487, 6. 488, 14. 489, 16. 502, 20. 526, 7. 527, 7. 15. 18. 22. 26. 375, 20 Φ^{a} *cf.* eliguntur. ordinauit. decerni = ψηφισθῆναι 502, 9. pariter decernente = συμψηφισαμένου 467, 4. simul decernere = συμψηφίσασθαι 10, 34. una decerno = συμψηφίζομαι 526, 31. = σύμψηφος εἰμί 528, 1. decreuerunt = ἔκριναν 460, 12. = ἐπέκρινα 458, 20—25. = θεσπίζομεν 350, 21. 26. 300, 16. = ἀπεφήναντο 81, 21. = διαγορεύει 509, 2. = δογματίζομεν 487, 27. = ἐτύπωσαν 512, 17. decretus = ὁρισθείς 496, 10. decretum = ψῆφος 349, 23. 61, 21. 65, 27. 75, 27. 239, 20. 353, 7. 26. 38. 354, 5. 29. 355, 37. 412, 16. 459, 1. 514, 10. 526, 3. 552, 19. 557, 5. = ψηφίσματα 507, 2. 539, 9. 551, 17. 494, 3. = κρίσις 460, 14. 454, 11. 552, 26. = κριθεῖσι 556, 29. = ἐπικρίσεως 459, 24. 7. 4 Φ^{a}, *cf.* iudicatum. = ἀποφάσεως 442, 19. 23. 444, 9. = τύπους 298, 8. 13. = τυπωθέντα 389, 18. 392, 4. = θέσπισμα 344, 18. 455, 1 Φ^{cr} *cf.* sanctionem. = σύνθημα (*non apte*) 553, 26
decertari = ἀγωνίσασθαι 135, 17 Φ^{r} *cf.* periclitari
decessoribus = προηγησαμένων 101, 19

declarata = φανερωθείσης 435, 26. 496, 4. 498, 4. declarantes = ἀποφαίνοντες 555, 8. = ἐνδεικνύμενος 557, 25. declarari = σαφηνίζεσθαι 557, 19
decorem = εὐκοσμίαν 354, 18. noui decoris = καινοπρεπῆς 206, 20 Φr
decorans = διακοσμήσας 206, 7
decoratio = διακόσμησις 209, 10
decorum = πρέπον 437, 6
decus = καλλώπισμα 556, 27
deducat = ἐνέγκηι 99, 23
defectus = σαθρός 109, 20
defendentem = ἐκδικήσαντα 78, 17. = συνηγορεῖν 557, 10. = συνίσταμαι 97, 5. = ἀπολογήσασθαι 79, 26. 5 Φac *cf.* respondere
defensio = ἀπολογία 74, 11. 469, 2 Φa *cf.* satisfactio. = ἀντιλήψεως 11, 1. = συνηγορίαν 556, 20. 557, 30
defensor = ἔκδικος 80, 13. 352, 3
episcopo deferatur = τιμᾶσθαι 548, 30
definire = τυπῶσαι 391, 31. definita = τυπωθεῖσι 503, 14. 96, 6. = τύπους 350, 18. = δόγμασιν 350, 11. = θεσπισθεῖσιν 98, 17. definiens = ἀποφαινόμενος 162, 30
degebat = διῆγεν 520, 3. 13. 497, 2. 494, 31. = ἐνδημοῦσιν 71, 22. 107, 9. 110, 23. 103, 22. = διατρίβειν 104, 28. = διαιτώμενα 209, 9. = τελεῖν 172, 24
deificato = θεωθέντος 208, 23
deicidis = θεοκτόνων 209, 2 Φr *cf.* deo
deinde = λοιπόν 476, 16
delegauimus = ἀπενείμαμεν 47, 24. = ἐπιτρέψαι 513, 11. = παρεπέμψαμεν 517, 10. delegata = ἀφορισθείσης 523, 28
deliberabamus = ἐσκοποῦμεν 305, 11 Φr *cf.* inspicientes. = ἐγνωκότι 353, 39
deliberatione = ἐπισκέψεως 501, 13
deliciis = τρυφήν 469, 22.
delictum = πταῖσμα 106, 25. 112, 15. 486, 1 Φr *cf.* uitium. = ἀτόπημα 43, 8
delirant = ληρωιδοῦντας 396, 7. 414, 24
deludent = χλευάζουσι 379, 7
demandaui = ἐδήλωσα 284, 7
denominari = χρηματίζειν 503, 31 Φac
denumerari = χρηματίζειν 503, 31 Φcr
deportatione = μετὰ δημεύσεως ἐξορίαι 351, 26
depositionem = συγκατάθεσιν 357, 21
deputari = τάττεσθαι 437, 31. = προσετάχθην 463, 11. = ἠξιώθησαν 437, 32. = ἀφορισθέντας 470, 6
derogans = θιασύρων 78, 15
derogationes = λοιδορίας 105, 7. 9. 145, 28. 146, 4. 5
desiderabilia = καταθύμια 292, 16
desideramus = ἐπιθυμοῦμεν 263, 17. 551, 18. 29. = βούλεται 61, 15. 62, 10. 118, 14. = ποθούντων 396, 10. = ἐπιζητεῖς 138, 7. = θέλουσι 118, 12
designauit = ἐδήλωσεν 449, 19. = ἐπεσημήνατο 170, 5
desolauit = ἠρήμωσεν 282, 28 Φr
ex desperato = ἐκ παραδόξου 298, 21
despicere = παριδεῖν 9, 20
destructionem = ἀνατροπήν 486, 8
destruere = ἀνατρέψαι 479, 9. = ἀναιρεῖν 144, 30. = ἀποσκευάσασθαι 302, 31. = καταργήσας 512, 8. = καταστρέφειν 100, 2
desudantes = ἐπαγωνιζόμενοι 554, 25
desuper = ἄνωθεν 355, 15
detinuisse = κεκρατηκέναι 502, 5. detineri = κρατεῖν 365, 19. detinuit = κατέσχεν 503, 17 Φr
detractionis = λοιδορίας 104, 30. 143, 26. 144, 4. 5. 480, 12. detractionem = ὑφαίρεσιν 152, 22
deuotionem = καθοσίωσιν 298, 28. 287, 11. 290, 2
deo = τοῦ κρείττονος 43, 1. 4. 8. 22. 25. 47, 12. 61, 9. sine deo = ἀθέων 482, 14. deo amicabiliter = θεῶι φίλην 486, 9. occisoribus dei = θεοκτόνων 209, 2 Φac *cf.* deicidis
sicut dicitur = ὡς ἔπος εἰπεῖν (*non apte*) 211, 2. dictis = λέξεσιν 105, 2
dictauit = ὑπηγόρευσεν 101, 26. 107, 6. 153, 25. 162, 20. 390, 24. 511, 18. subito dictare = σχεδιάσαι 264, 15
dictatio = ὑπαγορία 155, 15. 459, 5. 475, 18. 488, 14
dictionem = λέξιν 461, 12
post hunc diem = μετὰ μίαν 363, 2
diffamare = διαθρυλεῖν 344, 8
differentiam = διαφοράν 215, 1. 457, 14. 458, 6. 479, 11. 558, 27. 560, 18. 21. = διάφορον 556, 2. 14
dilationem = ὑπέρθεσιν 505, 14. = προθεσμίαι 153, 13. = ἔνδοσιν 378, 6. sine dilatione = ἀνυπερθέτως 505, 15
diligentem = ἀκριβῆ 80, 12. diligentiorem = ἀκριβεστέραν 258, 14. diligenter = ἀκριβῶς 86, 5. 556, 7. = ἀκριβῆ 93, 21. diligentius = ἀκριβῶς 49, 18. 76, 16. = ἀκριβῆ 556, 26. = μετὰ ἀκριβείας 160, 15. diligenter = ἐπιμελῶς 353, 33
diligentia = ἀκριβείας 100, 15. 154, 15. 213, 5. = ἐμμελείας 397, 6. 411, 24. 415, 21. = ἐπιμελείας 456, 20
dira = δεινά 41, 18. 277, 23. 286, 8. 289, 22
disceptatis = ἐξεταζομένων 170, 8. disceptata est = διήιρηται 264, 22
disceptationis = διασκέψεως 275, 18
discernit = διακρίνοι 210, 21. discerne = δίελε 560, 15 Φac *cf.* diuidit
disciplinae = ἐπιστήμης 206, 15. 538, 17. = μαθητείαν 356, 7. = διδασκαλίαν 350, 15. = κατάστασιν 10, 33. 344, 27. 345, 20. = εὐταξίας 202, 17. 357, 3. 21, 20. 27. 22, 17. = ἐπιτίμησιν 385, 28. = ἐπιτιμίωι 466, 1
discussionem = ἐξέτασιν 72, 2
discutere = ζητῆσαι 492, 15. διέγνω 278, 1. discuti = ἐξετασθῆναι 281, 25. 529, 11. 550, 34.

= εὐθυνθῆναι 80, 19. = γυμνασθῆναι 492, 14 Φ^{r} *cf.* animaduertenda
disponere = τυπῶσαι 49, 3. 52, 2. 60, 16. 46, 27. 442, 13. 444, 2. 448, 30. 449, 12. 458, 17. 467, 5. 470, 17. 501, 15. 502, 27. 518, 22. 530, 9. 13. 14. = διετυπώσαμεν 49, 25. 397, 6. 415, 21. 530, 7. = διοικεῖν 497, 11. 471, 5. = οἰκονομεῖν 549, 19. = πρυτανεύων 210, 27. sit dispositum = κατήρτισται 556, 8
dispositione = προστατεῖν 8, 30
dispositores = διοικοῦντες 438, 21 Φ^{a}
disputare = διαλεχθῆναι 79, 13. 124, 1. 155, 8. 111, 4. 112, 18. 147, 10. 162, 30. = διαλογίζεσθαι 410, 28. = συζητεῖν 117, 26. 28
disputationes = διαλέξεων 81, 3. 435, 29
diuersorium = καταγώγιον 351, 13. = καταλύματι 209, 21. 210, 6
diuidit = μεριζομένης 226, 7 Φ^{ac}. diuiditur = μεριζομένης 226, 6 Φ^{ac} *cf.* partiri. diuide = δίελε 560, 15 Φ^{r} *cf.* discernit
diuinitatem = τὸ θεῖον 69, 5. 41, 17. = τοῦ κρείττονος 48, 19. 435, 13 Φ^{r} *cf.* meliora
diuinae = ὅσια 520, 25. = τοῦ κρείττονος 210, 23
diutius = ἐπὶ πολύ 22, 31
diuturnitate = διαμονῆς 381, 6 Φ^{r}
diuulgatur = θρυλουμένη 11, 5. diuulgata = ἐδραματουργήθη 514, 20
doceamus = δογματίσωμεν 224, 27. doceri = πληροφορηθῆναι 369, 9
doctoris = ὑποφήτου 290, 32. 296, 13
doctrinam = δόγμα 159, 6. 81, 10. 83, 10. 97, 23. 25. 100, 15. 102, 13. 127, 2. 14. = δόξαν 86, 6. = φρονήματι 158, 13
documentis = δικαιώμασιν 66, 5. = ὑπομνημάτων 123, 4
dogma = φρονήματι 92, 2
dolenda interrogatione 6, 11
dolosa = πονηρούς 51, 6
domesticos = οἰκείους 412, 18. = γνησίους 354, 16
dominatione = κυριότητος 214, 19. 26
dominator = δεσπότης 125, 15
domnus = κύρις 109, 2. 115, 25. 148, 10. 161, 15. 168, 6. 170, 6. 18. 171, 1. 172, 2. 460, 29. 31. 461, 11. 26. = κύριν 529, 7. domni = κύρου 56, 30. 507, 1. 14. 522, 31. 32. domno = κύρωι 111, 23. 114, 6. = κύριν 114, 3. = κύρου 172, 8. domnum = κύριν 53, 5. 152, 9. 481, 7. 507, 16. 524, 8. 551, 30. 552, 6. domne = κύρι 68, 22. 98, 27. 169, 19. 172, 5. 12
domum = ἐφέστιον 292, 2. superiora domus = ἀνώγεων 165, 6
dormiui = ἐκοιμήθην 111, 21
dualitatis = δυάδος 214, 20
dubietas = ἀμφιβολίαν 391, 28. 20, 14. — 17, 5
dubitabile = ἀμφίβολον 410, 17
dubitamus = ἀποροῦμεν 463, 23. dubitari = ἀμφιβληθῆναι 91, 28
sine dubitatione = πάντως 558, 25
procul dubio = πάντως 357, 7. sine dubio = δηλαδή 42, 5
dudum = πρώην 21, 14. 81, 1. 136, 31. 172, 27. 297, 7. = ἤδη 22, 28. 74, 24. 104, 9. 278, 37. 304, 24. 502, 21. 529, 32. = ἄνωθεν 524, 12. = πάλαι 453, 12. 23. = τὸ τηνικαῦτα 135, 32
dum = ἐν ὅσωι 349, 14. = ὡς 170, 31. 278, 17. — c. coni. 140, 25. 164, 12. 25. 165, 31. 170, 31. 172, 21. 461, 1. 464, 22. 474, 28. 475, 18. 498, 14. 21. 518, 28. 519, 1. 21. 30. 521, 8. 16. 525, 31. 528, 26. dum certe = καίτοι 83, 21. dum quando = ὁπότε (*non recte*) 508, 25
durum = ἐπαχθές 109, 12. dure = ἰσχυρῶς 96, 27

ecclesia = μαρτυρίωι 344, 4
editae = ἐκτεθείσης 85, 27. 86, 3
editione = ἐκθέσει 235, 25
edocuit = κατέθετο 148, 5. 146, 16 Φ^{ac} *cf.* allegat
effectui mancipantur = πέρατι παραδοθῆι 530, 13. 462, 21. e. mancipare = εἰς πέρας ἀγαγεῖν 493, 18. tradatur effectui = ἔργωι παραδοθήσεται 364, 12. ad e. perducere = εἰς ἔργον ἀγαγεῖν 480, 17. effectus = κατόρθωμα 354, 23
efficacia = ἔργον 444, 5. 527, 2
efficere = ποιῆσαι 497, 10
effodieris = μεταλλεύοις 227, 27
elatus = ἀλαζών 558, 4
eliguntur = ψηφιζόμενοι 531, 33. 500, 9. eligere = ψηφίσασθαι 375, 20 Φ^{r} *cf.* decerno. ordinauit
eloquia = λόγια 8, 5. 192, 23. = ῥήματα 145, 3. = ῥήσεσι 554, 24. = διαλέξεως 10, 12
eludere = χλευάσαι 374, 20
emendans = διορθούμενος 478, 16
emerserunt = ἀνεφύη 263, 28. 7, 4. emergente = ἀνακυψάσης 21, 14
eminent = ἐκλάμποντας 43, 15. — scientiam et doctrinam eminentibus 20, 3
enimuero 343, 18
equidem 20, 5
erogare = διδόναι 471, 3. = ἀναλίσκει 470, 1
errasse = ἐσφάλθαι 258, 17. 18. 29
erudiuit = παιδεύσαντα 480, 26 Φ^{a} *cf.* perdocuit
ens = ὤν 89, 9 Φ^{r}. ens cum (patre) συνών 224, 24 Φ^{r}. est = τυγχάνει 480, 17 Φ^{a} *cf.* existere
essentia = οὐσίαι 558, 22
essentialiter = κατ' οὐσίαν 213, 16
etiam = ναί 108, 5. 142, 24. 195, 22. 27. 196, 6. 303, 27. 373, 14. 18. 391, 6. 459, 4. 516, 35
etiam et 73, 6. 137, 1. 169, 24. 196, 9. 285, 1. 287, 10. 290, 9. 379, 16.
euentum = ἀποτέλεσμα 410, 22
euersionem = ἀνατροπήν 500, 14 Φ^{r} *cf.* conuersionem. 500, 30 Φ^{r} *cf.* mutatio
euertit = ἠφάνισεν 381, 11
euidentissimas = ἐναργῶν 293, 14 Φ^{r} *cf.* certus. euidentissime = τρανῶς 557, 2 Φ^{r}
euidentiam = σαφήνειαν 556, 25

ex (capitulis asccusatus) = ἐπί c. dat. 511, 8. ex iussione = κατὰ κέλευσιν 391, 18 Φ[a] *cf.* per. ex (hoc increpauit) 474, 10 = περί c. gen. 474, 4. ex olim = ἀεί 506, 3. ex tunc = ἀπὸ τότε 506, 10
exactionem = μεθοδείαν 493, 13
exagitare = ἐλάσαι 288, 6
exaltatio = ὕψωμα 210, 19
examinari = γυμνασθῆναι 42, 23. 505, 23. 510, 2. 283, 5. = δοκιμασθῆναι 493, 24. = ζητηθῆναι 511, 3
examinationem = ἀκριβείας 116, 21. = ζητήσεως 154, 28
excessit = παρελήλυθεν 104, 4. = ἀποστάς 437, 36 Φ[cr]. excedit = ἐξίσταται 390, 23 Φ[a] *cf.* abscedit
excellentiam = τὸ ὑπερέχον 209, 10 Φ[r]
excelsam = ὑψηλήν 112, 1
excessu mentis = ἐκστάσει φρενῶν 78, 8. excessibus = πταισμάτων 481, 23 Φ[cr] *cf.* uitium
excipientes = ἐκλαμβάνοντες 63, 12. 13. 16. 17. 20. 24. 280, 9. 283, 25. exceptis = ἐκλήψει 281, 6
excludi = ἐκβληθῆναι 158, 19
exclusionem = ἐκβολήν 512, 4
excogitantes = ἐπινοοῦντας 554, 9. 555, 21
excogitatio = σκῆψις 110, 6 Φ[r] *cf.* tractatu. excogitationes = περινοίας 499, 28 Φ[ac] *cf.* adinuentiones
excusationem = ἀπολογίαν 43, 24. 353, 22
execrationi = μύσει 482, 24
executioni = ἐκβιβασμῶι 298, 11. 463, 11
executorem = ἐκβιβαστήν 298, 17. = συνεκβιβάζοντα 298, 9
exemplaria = ἴσα 67, 18. 104, 24. 115, 22. 139, 22. 23. 143, 19. 145, 21. = ἀντίγραφα 63, 27. 139, 20. 140, 5. 517, 17
exemplum = ὑπόδειγμα 275, 5. = μίμησιν 509, 31. = ἴσον 155, 5
exerceri = γυμνασθῆναι 467, 6
exercitata sunt = ἐγυμνάσθη 458, 16
neque . . decreta . . concessit exequi = οὔτε τοὺς . . τύπους . . συνεχώρησεν ἐκβιβασθῆναι 298, 13
exhonorare = ἀτιμάσαι 513, 13
exhortans = προτρέπων 159, 14
exegit = μεθοδεύει 296, 7
exiliare = ἐξορίσαι 385, 1
existere = ὑπάρξαι 467, 13. existentem = ὄντα 299, 11. 213, 10 Φ[r], 12 Φ[r]. 227, 3 Φ[r]. 213, 11 Φ[r]. 12 Φ[r]. 25 Φ[r]. 27 Φ[r] *cf.* constituere. existentes = οὔσας 480, 25 Φ[cr] *cf.* positas. existebat = ἐτύγχανεν 488, 9. 170, 15 Φ[r]. 480, 17 Φ[r] *cf.* ens. 215, 12 Φ[r] *cf.* constituere
exorans = προσπίπτων 216, 15
exorbitant = ἐκτρέπονται 554, 5
exorta = φυείσης 557, 14. = ἀναφυείσας 553, 14
expediens = συμφέρον 435, 26 Φ[r]. 436, 33 Φ[a] *cf.* conuenit
expeditu = ἐκστρατείαν 20, 25. 23, 9. 21. 20, 8. 21, 3
expendit = ἀνήλισκεν 494, 13 Φ[r] *cf.* afflixit
experimentum = πείρας 209, 23
explanauerunt = ἐσαφήνισαν 68, 5
exposuit = κατέθετο 68, 5. 110, 5. 141, 27. 142, 8. 17. exponetis = ἐξηγήσεσθε 411, 9
expositiones = καταθέσεις 161, 22. 25. 487, 2. = δόγμα 154, 25. = ἐξηγήσεσιν 411, 6
expressit = ἐτράνωσε 557, 21. expressius = σαφῶς 145, 2
expressim = μετὰ ἀκριβείας 138, 24
exquirunt = ἐπινοοῦσιν 396, 19. 415, 3. a me exquiratis = μὲ ἐξετάζετε 125, 4
extantibus = ὄντων 413, 16
extendens = ἁπλώσας 561, 11. extendnntur = ἀποτείνονται 50, 1
extra = παρά c. acc. 158, 10
extraneum = ἀλλότριον 165, 21
exultationem = χορείαν 355, 14. 23

fabulantur = μυθεύοντας 396, 21. 415, 6
factionem = συσκευήν 73, 11
facultas = ἄδεια 138, 7. 350, 3. 351, 28
fallaciter = ψευδῶς 553, 29
falsata = παραπεποίηνται 138, 25. 140, 3. 162, 26. 171, 22. falsare = παραχαράττειν 93, 14
falsum = πλαστόν 172, 2. 98, 23. 99, 5
familiaribus = γνησίους 357, 1
quantam circa sacerdotes familiaritatem monstrabat 355, 27
fateatnr = κατάθηται 147, 8
fatigare = σκῦλαι 121, 14. fatigari = σκυλῆναι 109, 24. 111, 12. 167, 26. 303, 4. fatigare te = σκυλῆναι 280, 20
fatigationem = σκυλμόν 435, 10. fatigatione = σκύλσεως 481, 14 Φ[cr] *cf.* uexatione. fatigationem sustineat = σκυλῆι 80, 2
fauere = συνευδοκεῖν 356, 26
fauorem = εὔνοιαν 457, 23 Φ[a] *cf.* benignitatem. fidelitatem
fauorabilis = εὐνοικῶς 517, 21. 523, 29
felicissimam = πανευδαίμονα 294, 20
ferocissimus = ἀγριώτατος 288, 19
fertilitatem = εὐκαρπίαν 356, 20
feruens = θερμός 49, 19. feruentissimum = θερμόν 23, 3
festinauit = ἐσπούδασε 10, 21. 20, 24. 22, 4. 14. 23, 19. 43, 16. 47, 8. 51, 3. 83, 3. 116, 19. 259, 8. 263, 19. 353, 14. 356, 3. 357, 12. 363, 20. 411, 15. 461, 17. 462, 17. 478, 28. 480, 17. 501, 23. festinauimus = ἐσπεύσαμεν 353, 20. 356, 8. festinet = θελησάτω 492, 14. festina = θέλησον 111, 1 Φ[c] *cf.* acquieuit
festiuitatem = ἑορτήν 464, 18. 465, 29. 483, 2. pro festiuitate = ἑορτικά 472, 21. 23
festi = φαιδροί 353, 23. festius = φαιδρότερον 352, 17
fideiussoribus = ἐγγύας 378, 9. 13
fidelissimos = ἀξιοπίστους 113, 22

fidelitatem = εὔνοιαν 457, 23 Φ^c
fisus = θαρρῶν 138, 28
fidem = φρόνημα 96, 20
fiduciam = παρρησίαν 49, 24. 66, 20. 71, 6. 74, 26. 212, 9. 470, 11.
fiducialiter age = παρρησίασαι 10, 32
figura = σχήματι 353, 28
filiatione = υἱότητος, *translatio est propria* Φ^r 214, 11. 19. 26. 224, 28. 29. 268, 28
fines = περιβόλους 295, 18
firmitas = ἰσχύς 49, 4
fiscale = δημόσιον 295, 23
flagitioso = ἀτόπου 410, 32 Φ^ac *cf.* inconuenienti
floribus = βλαστήμασιν 393, 17
fluctuatione = σάλου 524, 10
forinsecus = ἔξωθεν 169, 15 Φ^ac a forinsecus Φ^r
forma = τύπος 168, 1. 58, 20. 77, 24. 98, 15. 284, 25. 303, 20. 456, 11. 458, 10. 486, 14. 488, 10. 492, 15. 504, 5. 505, 8. 512, 12. 538, 24. formas = τύπους 412, 21 Φ^ac *cf.* formula
formari = τυποῦσθαι 538, 26. 381, 16. = τυπωθῆναι 437, 7. 487, 11. 15
formidabile = φρικτόν 65, 10
formidamus = δεδοίκαμεν 505, 14. = εὐλαβουμένους 23, 16. = ὑφορᾶσθαι 23, 13. 514, 22
formidinem = εὐλάβειαν 503, 8 Φ^ac *cf.* reuerentiam
formula = τύπος 387, 5. 393, 22. 412, 21 Φ^r *cf.* forma
forte = τυχόν 23, 14. 548, 15. = ἴσως 114, 3. = ἐνίοτε 227, 19. = πολλάκις 474, 24. 475, 20. = εἰκότως 159, 7 Φ^ac *cf.* consequens. si forte = εἰ ἄρα 142, 12. 170, 19 Φ^r. nisi forte = εἰ μή ποτε ἄρα 437, 18 Φ^cr. 26 Φ^cr. nisi [ne Φ^ac] forte = εἰ μήτι γε 110, 2
fortem = γενναῖος 299, 5
fortitudinem = ἰσχύν 491, 15. 209, 10 Φ^r. = ἰσχύειν 505, 12
fortuitum = τυχών 21, 31
frater = ἑταῖρε 158, 3
fraternitate = συνοδίας 104, 27
fratruelis = ἀδελφιδοῦ 467, 1 Φ^r
fremitus = φρυάγματα 505, 2
frequenter = πολλάκις 80, 6. 158, 13. 305, 8. 354, 6. 506, 21. 524, 5. 526, 32. = συνεχῶς 172, 21. 481, 1. = διαφόρως 511, 10. 524, 16
fruantur mysterii 248, 15
fruitio = ἀπόλαυσις 195, 9. — 312, 27 Φ^r
frustra = ἀμέσως (*non apte*) 170, 20
funera = λείψανα 493, 6
furori = ὀργῇ 514, 30
fustibus = βάκλων 64, 13
futuri eramus = ἐμέλλομεν 467, 17. futuram = μέλλουσαν 97, 12. 154, 14. 345, 22. 376, 9 Φ^r. in futuro = εἰς τὸ ἑξῆς 21, 16

gemens = μύζων 111, 21. 22
gemitus = ὀδυρμῶν 525, 28. 512, 3
gemmatum = διάλιθον 468, 24
generalem = γενικήν 468, 4. generaliter = γενικῶς 351, 11
genituram = γέννησιν 204, 22 Φ^r
gentilitate = Ἑλληνισμοῦ 221, 27. 397, 10. 415, 25
gerulum = κομίσαντι 515, 18
glorians = σεμνυνόμενος 305, 6
glorificaui = ἐδόξασα 172, 17. 173, 9. 73, 20. 91, 19. 386, 7 Φ^r *cf.* confiteri
gradatim = περὶ πόδα (*non apte*) 86, 2
gradum = ἀξιώματος 489, 2
grandis = πολύ 169, 17
gratanter 16, 33
gratia = εὐμενείας 291, 10
gratulor = χαίρω 192, 8
gubernacula = σκῆπτρα 557, 26
gubernare = διοικεῖν 513, 10. 502, 23. 527, 23. 549, 26. 43, 1. 458, 11. = οἰκονομεῖν 549, 22. 27. = ἰθύνων 299, 5

habitaculum = σκηνῇ 560, 2
hoc quod est = τό 558, 22. 559, 28. has = τάς 559, 20. 291, 5. 268, 11 Φ^r. haec eadem = τὰ αὐτά 95, 30. 96, 17. hoc secundo = δεύτερον ἤδη 109, 14
homicida = φονεύς 126, 17. 19
homicidium = μιαιφονίαν 169, 21
hominicolae = ἀνθρωπολάτραι 223, 29 Φ^r
honestate = σεμνότητι 49, 20
honestis = σεμνοῖς 356, 4
honores = πρεσβεῖα 354, 12 = ὑπολήψεις 379, 7
honorificet = τιμήσῃ 61, 21
hortabar = προέτρεπον 160, 2
humanitate = φιλανθρωπίαι 159, 4. 378, 9

iactari = βάλλεσθαι 380, 27. = ῥιφῆναι 499, 7
iam = λοιπόν 51, 22. 72, 18. 74, 28. 80, 5. 164, 20. 204, 28. 295, 11. 452, 29. 481, 17. 21. 559, 16. = ἀπὸ τούτων 379, 8 Φ^ac *cf.* modo
iamdudum = ἤδη 212, 10. 284, 6. = πάλαι 238, 9
identidem = ὡσαύτως 133, 18. 213, 19. 224, 5
identitate = ταυτότητι 213, 21 Φ^r
idoneus = οἷός τε 160, 12
ignoras = ἀγνοεῖς 480, 18 Φ^a *cf.* nescis
illum = τόν 396, 6. 559, 11 Φ^r. ille = δεῖνα 67, 27
illicita = παράνομα 351, 28
imaginatio = φαντασία 84, 20. 205, 15
imbui = μυσταγωγηθῆναι 211, 10. = τελουμένων 61, 19. = ἐπιστοιχειωθῆναι 196, 17. = παιδευομένους 213, 5
immaculatum = ἀμώμητον 238, 10. 413, 1. 411, 26 Φ^r *cf.* inuiolabilem. = ἄχραντον 502, 13.
immarcescibilem 346, 25
immerito = ἀναξίου 355, 38. non immerito = εἰκότως
imminemus = ἐπιτιθέμεθα 111, 24. 112, 6. 24. =

προσκαρτεροῦντας 48, 18. imminebant = ἐπετρέποντο (*non apte*) 456, 15 Φ^{ac}
immissionem = διαβολήν 456, 18 Φ^{a} *cf.* accusationem
immissorem 469, 11 Φ^{ac} [Balleum nomine Φ^{r} Βαλέντιον Γ]
inmobilem = ἀσάλευτον 395, 27 Φ^{r} *cf.* inconcussam
inmortalis = ἀκήρατος 209, 21 Φ^{c} *cf.* incontaminabilis
inmutari = παρατρωθῆναι 158, 19 Φ^{ac} *cf.* summoueri. = παρακεχάρακται 156, 3
inmutationem = τροπήν 92, 16 Φ^{ac}. 17 Φ^{ac} *cf.* conuersionem
sumus impulsi = κατηπείχθημεν 456, 20
impenetrabilem = ἄτρωτον 553, 17
imperitus = ἰδιώτην 292, 28
imperium = βασιλεία 385, 13. 30. 411, 31. 435, 4. 6. 15. 539, 11. = βασίλειον 380, 12. 381, 7. 538, 12. = βασιλεύειν 43, 2. 504, 28. 539, 8. = κράτους 42, 12. 381, 6. 493, 19
impetrasse = τυχεῖν 489, 1 Φ^{r} *cf.* mereri
inpingebantur = ἐπαγομένοις 145, 18
importunitate = ὀχλήσεως 461, 22
importunus existere = ἠνώχλησεν 521, 21. 522, 11. importuni fuerunt = διενοχληθέντων 354, 10
se impositurus est = ἐπιθήσεται 115, 8 Φ^{ac} *cf.* superimpositurus
impossibile = ἀμήχανον 513, 9
impostores = ἐπιθέτας 379, 11
inpostura = ἐπιθέσεως 374, 19
improba = φαυλότατα 350, 10. improbe = ἀνέδην 349, 7
imprudentiam = ἀνοίας 112, 11
impudenter = ἀνέδην 555, 25
in = ἐπί c. gen. in (synodo *et similia*) 41, 21. 75, 17. 96, 4. 368, 25. 81, 11. in (terra) 210, 16. in (episcopatu manere *et similia*) 529, 24. 560, 10. 559, 24. in (futuro) 215, 6. in (una persona agnoscendam *et similia*) 97, 15. 370, 11. 209, 16. 17. 205, 23. = ἐπί c. dat. (constitutus in utero) 204, 13. (in quibus accusaris *et similia*) 109, 21. 113, 29. 116, 29. 525, 19. 526, 17. 80, 15. 493, 8. 8, 29. 33. (adesse in his quae contra te dicta sunt) 300, 13. (laetamini in quibus *et similia*) 508, 16. 10, 20. 165, 29. 356, 8. (quae in causa acta sunt *et similia*) 75, 3. 366, 7. 133, 20. (quae in Eutyche acta sunt) 69, 8. = διά c. acc. (commotus in his omnibus) 10, 31. — in c. acc. = ἐπί c. dat. (quae in me commissa sunt *et similia*) 66, 21. 116, 11. (facta ordinatio in Stephanum [Stephano Φ^{a}]) 500, 15. (natiuitatem dicere in uerbum) 223, 16. (directi in tertiam uocationem) 113, 1
inaniter = μάτην 521, 14
incapabilem = ἀχώρητον 208, 7. 209, 11
incantationum = ἐπικλήσεων 469, 9
incessanter = ἀδιαλείπτως 278, 23. 381, 5
inchoatore = ἀρχηγῶι 352, 22
incidantur = ἐκκοπῆναι 382, 26
incircumscriptibilis = ἀπαραλόγιστος 145, 18. 144, 27
incircumscripta = ἀπαραλόγιστος 143, 17
inclamari = κατακραγῆναι 475, 22
inclitae = ἐνδόξου 131, 28. 138, 22. = μεγαλωνύμου 28, 27. 44, 26
incolere = θρησκεύειν 410, 26
incommutabiliter = ἀμεταθέτως 165, 18
inconcussam = ἀσάλευτον 395, 27 Φ^{ac} *cf.* immobilem
incondecens = ἄτοπον 164, 30
inconfusibilis = ἀσυγχύτου 561, 5
incongruum = ἄτοπον 138, 8. 139, 28. 376, 8. 492, 12. 559, 27. rebus incongruis = ἀτοπίαις 524, 3. incongrue facta = ἀτοπήματα 493, 3
inconsequens = ἀνακόλουθον 96, 2. inconsequenter = παρὰ τὴν ἀκολουθίαν 72, 28
inconsideratas = ἀβουλήτους 82, 11
incontaminabilis = ἀκήρατος 209, 21 Φ^{r} *cf.* immortalis
incontentibili = ἀκατάσχετον 7, 23
inconuenienti = ἀτόπου 410, 32 Φ^{r} *cf.* flagitioso. = ἀνέφικτον 84, 24 Φ^{ac} *cf.* ineffabilem
incrementum = αὔξησιν 111, 26
increpauit = ἐνεκάλεσεν 474, 3. 10. 11
increpationi = ἐπιτιμίωι 302, 9. 363, 9. 471, 21
inculpabilem = ἀναίτιον 459, 2. inculpabiliter = ἀνεπιλήπτως 5, 8
incumbentes = ἐντυχόντες 456, 7
incusatus = ἐγκαλούμενον 107, 12
incusatorem = αἰτιασάμενον 143, 20
non indecenter = οὐκ ἀπεικότως 204, 25
indeclinabilis = ἀκλινής 193, 28. = ἀπαραλόγιστος 104, 21. — indeclinabiliter 188, 18
indantur = ἐμφερέσθω 59, 1. = ἐνταττέσθωσαν 466, 21
indeuote = ἀκαθοσιώτως 298, 12
indicia = γνωρίσματα 555, 28. = αἰνίγματα 210, 10
indigentia = ἀπορία 474, 19. = τὸ ἄπορον 474, 18 Φ^{cr} *cf.* quaestionem
indignatio = ἀγανάκτησις 170, 19. — 303, 11
indiscussa = ἀπερίεργος 553, 30
indiuisibiliter = ἀδιαιρέτως 392, 10 Φ^{r} *cf.* inseparabilis
indormitabilem = ἀκοίμητον 556, 4
indubitanter = ἀναμφιβόλως 391, 30
induentem = φοροῦντα 224, 20. indutus est = φοροῦντα 223, 24
indutias = διορίαν 114, 5. 116, 22. = προθεσμίαν 264, 19
ineffabilem = ἀφράστου 10, 9. = ἀνέφικτον 84, 24 Φ^{r}. 87, 26 Φ^{r} *cf.* inconuenienti. irreprehensibilem
inenarrabiliter = ἀπορρήτως 214, 2. 215, 2

inerrabilem = ἁπλανῆ 393, 18. 412, 17 Φ^{r}
infaustam = ἀσεβῆ 351, 27
infectum = φαῦλον 470, 5. 6
infelicitate = συμφορᾶι 193, 18
infelix = ἄθλιος 222, 28
inferuntur = ἀναφερόμενα 142, 4
infidelitatis = κακοδοξίας 351, 7
infirmabatur = κακοῦσθαι 233, 23
infirmatione = ἀνασκευήν 281, 12
infirmitate = ἀσθένειαν 291, 26. 103, 22. = ἀρρωστίαι 284, 7
influctuosam 188, 14
infoederata = ἀσπόνδωι 380, 18
infrenem = ἀχαλίνωτον 78, 14
infringere = ἀνατρέψαι 470, 20. 486, 25
infructuosam = ἄκαρπον 353, 10. 355, 39
inintellegibilem = ἀπερινοήτου 10, 9
iniquitatem = ἀδικίαν 278, 15. 288, 11. 344, 9. = ἀνομίας 515, 3. = παρανομίαν 305, 14. 16. 127, 16
iniquo = ἀδίκου 193, 30. 194, 3. 298, 1. = ἀνοσίας 294, 22. = πονηρᾶι 127, 10. iniquissimis = παρανόμων 292, 14. iniqua passus = ἀδικηθείς 297, 28. 285, 22
ab initio = ἄνωθεν 295, 16. 395, 27. 414, 15. 556, 8. = ἐξ ἀρχαίου 509, 8
iniuriam = ὕβριν 40, 26. 10, 22. 104, 30. 143, 26. 145, 27. 294, 30. 515, 10. 553, 3
iniuriauit = ὑβρίσαντα 45, 11. 158, 4. iniuriantes = σκώπτοντες 8, 6
iniuriose = ὑβριστικῶς 71, 22
innitentes = προθυμούμενοι 352, 33
innocens = ἀθῶιος 302, 28. 488, 12. = ἀκάκων 351, 20
innotescimus = γνωρίζομεν 356, 27. 116, 9. 557, 5. = ἐμφανισάντων 469, 14. innotescere = γνωρισθῆναι 145, 26. 142, 13. 238, 27. = γνωσθῆναι 104, 28
innoxium = ἀνεύθυνον 105, 8. 487, 26. 488, 5. 490, 16
innumeras = ἀμύθητα 471, 1. = ἄπειρον 497, 13
inoboedientes = ἀπειθούντων 303, 11
inobseratum = ἀπύλωτον 78, 4
inoperata est = ἐνεποίησεν 204, 8
inordinate = ἀτάκτως 72, 8. 500, 7. 15
inquietum = ἄτακτον 469, 19
inquirere = ζητῆσαι 510, 18. 118, 26. inquiratur = ἐκζητηθείη 137, 2. inquirimus = ἐπιζητοῦμεν 137, 16. inquisiti = ἐπιζητηθέντες 117, 7. inquirebam = ἐπυνθανόμην 114, 22. inquirere = ἐρευνᾶν 143, 30
inquisitio = ἐξέτασις 162, 23. 26. 137, 21. 456, 17. 20. 468, 16. 471, 13. 20. 472, 3. = ζητήσεως 479, 28. = ζητουμένων 76, 14. = πεῦσις 123, 1
insanum = φρενοβλαβῆ 69, 11
inscripticios = ἐναπογράφους 437, 20 Φ^{cr}
inscrutabilem = ἀπορρήτου 83, 21
insensatum = ἀδιανόητον 153, 18
insensibilitate = ἀναισθησίας 291, 25 Φ^{r} *cf.* insipientia
inseparabilis = ἀχώριστος 71, 27. inseparabiliter = ἀδιαιρέτως Φ^{ac} *cf.* indiuisibiliter
inseparatas = ἀχωρίστους 70, 14 Φ^{r}
insignium = ἐπισήμων 295, 5
insinuauimus = ἐγνωρίσαμεν 354, 36. 357, 20. 554, 30. = ἐμφανίζουσαι 274, 29. 154, 26. = σαφηνιζέτω 66, 7. = ἀναγαγεῖν 105, 18. — 13, 10. 346, 21
insipientem = παραφρονοῦντα 103, 18
insipientia = ἀναισθησίας 291, 25 Φ^{ac} *cf.* insensibilitate
insolitae = ἀήθους 278, 7
insonare = ἐνηχεῖν 211, 28
inspicientes = ἐγκύψαντες 303, 20. inspecta sunt ἐσκοπήθη 552, 23. inspiciebamus = ἐσκοποῦμεν 305, 11 Φ^{ac} *cf.* deliberabamus
instructionem = διδασκαλίαν Φ^{r} 482, 9. 483, 4. 484, 12. 13. 485, 3. 5 *cf.* petitionem. postulatione
insuper = ἔτι 453, 9. 453, 15 Φ^{r}. 18 Φ^{r} *cf.* rursus. = ἔτι μήν 379, 16 Φ^{r}
insurrexit = κατεστασίασεν 157, 15 Φ^{r} *cf.* corripere
integra = τελεία 373, 2. integriorem = τελειοτέραν 383, 4. integre = τελείως 464, 28. integra = ἐντελῆ 355, 14. = ἀκέραια 9, 17. = καίρια 471, 16 Φ^{ac} *cf.* principalem. integre = ἀκριβῶς 389, 24. 464, 2. 465, 25. 26. 499, 29. 530, 12. = γνησίως 519, 32. = ὁλοκλήρως 94, 10
integritate = ἀσύλοις 210, 29 Φ^{ac} *cf.* inuiolabilitate
intellectuali = νοερᾶς 213, 26
intellectum = ἔννοιαν 67, 30. 122, 4. 203, 7. 396, 4. 414, 20. = διάνοιαν 146, 30. = κατάληψιν 366, 5
intellegentiam = ἔννοιαν 554, 23. 27. 558, 2. 561, 6. 214, 8. 21. 410, 24. = νοῦ 555, 30. = διάνοιαν 556, 6. 557, 15. = νοήματα 555, 15. = ἐπινοίαις 559, 6. malam intellegentiam = κακονοίας 396, 13. 414, 30
intellegere = νοεῖν 81, 13. 92, 9. 11. 93, 1. 119, 7. 158, 15. 203, 9. 10. 214, 24. 222, 22. = ἐννοῶ 73, 18. 195, 13
intellegibilem = νοούμενον 208, 6
intemerabilem = ἀπαρεγχείρητον 414, 16 Φ^{r} *cf.* intemptabilem
intemeratum = ἀτόλμητον 107, 21
intemptabilem = ἀπαρεγχείρητον 414, 16 Φ^{ac} *cf.* intemerabilem
intendi = προσέσχον 149, 9 Φ^{r} *cf.* aspexi.
intentio = σκοπός 21, 11. 92, 6. 124, 25. 126, 22. 288, 5. 294, 19. 21. 366, 5. 376, 10. 17. 386, 28. 463, 14. 469, 7. 539, 9. 551, 2. 41, 15 Φ^{r} *cf.* proposita. = ἀψιμαχία 538, 14
interemptionem = ἀναίρεσιν 354, 16. 413, 4
interfatus est = ἀπεφήνατο 138, 28. ut interfati sumus = κατὰ τὰ διαλαληθέντα 40, 14
interim = τέως 23, 10. 42, 24. 61, 12. 99, 1.

138, 15. 145, 11. 157, 18. 473, 1. 493, 30. 496, 4. 510, 27. 529, 29
interlocutio = διαλαλιά 69, 9. 13. 70, 5. 72, 9. 92, 90. 94, 27. 96, 2. 52, 5. 59, 16. 20. 75, 10. 12. 76, 3. 12. 153, 15. 160, 11. 169, 13. 196, 2. 263, 13. 281, 11. 443, 4. 8. 448, 20. 25. 466, 19. 468, 1. 503, 18. 23. 28. 33. 515, 22. = τὰ διαλαληθέντα 364, 12. 289, 10. 503, 1. 26. quae interlocutionibus prolata sunt = τὰ διαλαληθέντα 276, 21 Φ[a] *cf.* interlocutus. interlocutione = καταθέσεως 375, 31. — 186, 10. 247, 5. 307, 9
interlocutus sum = διελάλησα 59, 29. 138, 1. 60, 2. 76, 2. 5. 81, 20. 86, 12. 94, 25. 96, 12. 29. 102, 2. 147, 20. 154, 22. 156, 1. 159, 14. 160, 2. 161, 18. 24. 27. 162, 2. 163, 2. 306, 9. 307, 23. 456, 5. 466, 9—14. 16—18. 502, 11. quae interlocuta sunt = τὰ διαλαληθέντα 276, 21 Φ[cr] *cf.* interlocutio. interlocutus est = προσεφώνησεν 391, 20. 59, 18
interminatus = ἀπειλήσας 170, 30
intermittere = παραλεῖψαι 136, 9. = ἐνδιδόαμεν 111, 24. 112, 6
interpellaui = προσῆλθον 100, 26. 104, 5. 7. 81, 1 145, 14. 297, 7. 21. 302, 33
interpellatio = αἰτίασις 138, 10. = ἐντυχιῶν 295, 3
interrogaui = ἐπυθόμην 474, 11 Φ[cr] *cf.* consului
interrogatione = ἐξετάσει 164, 3. 165, 11
interrumpens = ἐνέκοψεν 281, 23
inthronizatio = ἐνθρονισμός 497, 17
intimamus = ὑποβάλλομεν 57, 29. 277, 6. = ἐσήμανεν 523, 30. = ἀπαγγεῖλαι 113, 2. = γνωρισθῶσιν 166, 20. — 348, 9
intuens = ἐντυχών 70, 13
sub intuitu = ἐν προσχήματι 436, 36 Φ[a]
inturbato = ἀταράχωι 275, 14
patrum inuasores = πατραλοίας 514, 27
inuerecunde = ἀναισχύντως 385, 25
inuicem = ἀλλήλοις 86, 4. 481, 16. ad inuicem = πρὸς ἀλλήλους 442, 11. *inuicem* = ἀμοιβαίως 45, 1
inuiolabilem = ἀμωμήτου 411, 26 Φ[ac] *cf.* immaculatum
inuiolabilitate = ἀσύλοις 210, 29 Φ[r] *cf.* integritate
inuitati = ἐπιτραπεῖεν 370, 13 Φ[r] *cf.* iussit
ipsi quinque = οἱ πέντε 372, 9. 14. ipsam = τόν 291, 4 Φ[r]. ipsis = αὐτόθι. = τῶν αὐτῶν 386, 26. 364, 20. ipsum = ταυτόν 560, 2 Φ[cr]. id ipsum = ταυτόν 208, 26. 434, 13 Φ[cr]. 560, 2 Φ[ac]. idem ipse = ὁ αὐτός 70, 4. 93, 26. 210, 9. 556, 17. 89, 12 Φ[r]
imus = ἀπερχόμεθα 392, 1. 147, 27. 150, 29
irradiat 345, 37
irrecusabilem = ἀπαρεγχείρητον 395, 27
inregulariter = ἀκανονίστως 305, 1
inreprehensibilem = ἀκατάγνωστον 173, 20. inreprehensibilia = ἀνεφίκτων 87, 26 Φ[a] *cf.* ineffabilem. inreprehensibiliter = ἀλήπτως 224, 16
irrogantur = ἐπαγομένοις
iussit = ἐπέτρεψεν 74, 8. 467, 7. iussi = ἐπιτραπεῖεν 370, 13 Φ[ac] *cf.* inuitati
iudaizant 187, 24
iudicem = ἄρχοντι 380, 20. 383, 1. 462, 11
iudicium = ψῆφος 378, 12. 239, 23. 392, 16. 393, 18. 410, 4
iudico = δοκιμάζω 486, 24. 473, 11. = ἐδικαίωσεν 471, 22. 486, 13. iudicatum = ἐπίκρισις 459, 4 Φ[cr] *cf.* decerno
iuramentum = ὅρκον 136, 3. 217, 19. 31. 305, 9
ius = δίκαιον 508, 25. 509, 1. = δίκαια 507, 28. iura = δίκαια 505, 9. 14. 23. 507, 7. 550, 17. 560, 13. 475, 24 Φ[a] *cf.* allegatio. ius = κῦρος 496, 24
iussionem = τύπον 369, 7
iustitia τὸ δίκαιον 499, 24. 458, 7. 41, 21. 23. 47, 9. 48, 6. 277, 25. 455, 16. iustitiae = δικαιοκρισίαι 510, 4 Φ[ac] iustitiae iudicii Φ[r]
iuste = εἰκότως 510, 30
iuuenili = νέας 494, 8
iuxta (Cyrillum) = παραπλησίως (Κυρίλλωι) 70, 20

laborem = κάματον 46, 23. 294, 13
laboraui = ἔκαμον 157, 7. 171, 11. 291, 3. = ἠγωνισάμην 66, 11. = ὑπερμαχοῦντες 46, 20. = δυσχεραίνουσι 46, 6
laesus sum = ἠδίκημαι 41, 5. 285, 26. 28. 297, 19. = πλεονεκτηθῶμεν 356, 12
laesionem = βλάβην 48, 14. 305, 9. 345, 16
laetitia = εὐφροσύνην 193, 20. 97, 24. = ἡδονῆς 193, 26
laudabatur = εὐφημεῖτο 51, 8. 65, 26. laudans = ὑμνῶν 136, 25. = ἀποδεξάμενος 69, 10
laudem = τὸ εὐδόκιμον 235, 25
legaliter = ἐνθέσμως 526, 27. 527, 29. 34
legisse = ἐντετυχηκέναι 137, 28
legitimas = ἐνθέσμους 353, 26. 356, 14. legitime = ἐνθέσμως 524, 26. 525, 7
leges = θεσμούς 524, 7. 495, 32. contra legem = ἀθέσμως 500, 4
leniter = ἠρέμα 119, 1
libellum = βιβλίον 104, 18. 143, 14. 145, 15
libenter = ἥδιστα 119, 11. = μεθ' ἡδονῆς 550, 17 Φ[a] *cf.* uoluntatem. = ἀσμένως 452, 32. libentius = αἱρετώτερον 377, 21
librum = βιβλίον 92, 22 Φ[ac]. 105, 6. 97, 6 *cf.* codex. = συντάγμασιν 480, 22 Φ[a] *cf.* opusculis. = λόγοις 479, 6. 3 Φ[ac] *cf.* sermo
licentiam = ἄδειαν 350, 30
litem = δίκην 517, 24
litigantibus = μαχομένοις 461, 31
sine litigio = ἀπράγμονα 466, 25
nostrae sunt litterae = γράμματα 373, 19
loco = τάξει 59, 27. 62, 17. 74, 19. 25. 81, 17. 113, 4
longe = πόρρωθεν 303, 4
loqui = συντυχεῖν 108, 29

lubricantes = ὀλισθαίνουσι 228, 9
luminaria = φωστῆρας 536, 5
luxuria = ἀσελγείας 470, 16. 471, 5. 17
luxuriosissimum Φ^{r} luxuriosum Φ^{ac} = ἀσελγέστατον 469, 19

machinans = τυρεύων 116, 5 *cf.* coagulans
machinatio = σκευή 494, 19
magnificentissima urbe = μεγαλοπόλει 77, 20. = μεγαλωνύμωι 76, 10. magnificae ciuitatis = μεγαλοπόλεως 448, 25
magnae = μεγαλωνύμου 263, 5 Φ^{ac} *cf.* nominis. maioribus = καιρίοις 226, 8. — magnissimi nominis 445, 3
maiestatis = τὸ μέγα 206, 18. maiestatem habere = μεγαλύνεσθαι 539, 12
maledictum = δύσφημον 365, 14
malefici = γόητος 468, 29
malignitatem = κακουργίαν 168, 27. = κακονοίαι 127, 10. = παρανομίαι 159, 8. malignitatibus = κακοτεχνίαις 554, 17
malignus = πονηρός 555, 20. 159, 1. 457, 4. 520, 2. 558, 10. maligne = κατὰ κακουργίαν 168, 23
malehabebat = ἐκακοῦτο 476,15 Φ^{cr} *cf.* aegrotatantes
mandauit = ἐδήλωσεν 108, 9. 109, 7. 110, 11. 279, 23. 280, 26. 283, 24. 382, 1. 470, 19. 497, 3. 281, 18. = μηνύσας 294, 23. = ἐνετέλλετο 105, 18. 27. 112, 4. mandata = δηλωθέντα 284, 6. 301, 6. = ἐντολῶν 295, 22. = ἐνταλθέντα 280, 8. 135, 22. = ἀπόκρισιν 372, 12. 19. = ἀποστολήν 109, 12. = κελευσθέντα 135, 31
manserunt = κατήχθησαν 77, 6
manifestauit = ἐφανέρωσεν 41, 25. 290, 31. 292, 12. = δηλῶσαι 106, 21. = δῆλα ποιῶν 81, 15. = κατεδηλώσαμεν 104, 24. manifestetur = κατάδηλον γενέσθαι 117, 6. = ἀποδεδειγμένους 355, 41. = διεγνώρισαν 518, 11
manifestatio = φανέρωσις 136, 14. = ἀπόδειξιν 356, 25
manifesta = δῆλα 73, 9. 49, 14. 62, 19. 70, 21. 91, 27. 99, 14. 119, 15. 162, 12. 166, 17. 172, 18. 196, 7. 214, 14. 279, 21. 303, 10. 304, 22. 378, 23. 389, 18. 391, 27. 397, 18. 460, 24. manifestum sit quia = δηλονότι 222, 2. manifeste quia = δηλονότι 128, 9. ex manifesto = δηλονότι 203, 10. manifesta = εὔδηλα 81, 30. 102,21. = κατάδηλον 81, 24. = φανερά 61, 18. 66, 29. 97, 1. 103, 25. 163, 18. 170, 11. 195, 8. 228, 12. 238, 26. 264, 8. 10. 375, 18. 376, 21. 390, 11. 392, 6. 457, 3. 481, 2. 498, 4. = σαφές 365, 17. 92, 1. 95, 11. 127, 5. manifestius = σαφῶς 297, 5. manifestam = ἐμφανῆ 300, 2. = ἐγνωσμέναι 158, 26. manifestum est = ὡμολόγηται 299, 7. manifeste = ὡμολογημένως 471, 14. manifestissimas = ἐναργῶν 296, 31
mansiones = μονῶν 459, 18. 455, 5. = οἴκημα 497, 12
mansionarium = παραμονάριον 532, 4 Φ^{r}
mansuetudini = ἐπιεικείας 9, 22
manum = ἰδιόχειρον 93, 6
maritam = ὕπανδρον 469, 21
mature = ἔωθεν 111, 1
maximo = μεγάλου 380, 13. 480, 7
mediante = μεσιτευούσης 443, 29. 449, 5
mediastrinum = περιχύτην 292, 27
tamquam mediatores (*falsa translatio*) = ὡς ἐμεσαζόμεθα 461, 22
medicamine = φαρμάκωι 479, 24
medicinam = ἰατρείαν 555, 30
mediocriter = μετρίως 356, 15. 514, 6
meditatus est = ἐμελέτησεν 353, 14. meditata = μελετωμένην 14, 20. 212, 19. 380, 23
meditullio pugnae = μεταιχμίωι 561, 10
meliora (*non apte translatum*) 435, 13 Φ^{a}. 436, 21 Φ^{a} *cf.* diuinitatem
meliorari = βελτιοῦσθαι 20, 13
memoratus = μνημονευθείς 145, 23. 113, 2. 116, 3. 211, 21. 238, 23. 305, 26. 504, 1. 505, 6. 523, 35. 524, 4. = ὁ αὐτός 146, 4. memorate = μνημονεύετε 227, 11. memorat = μέμνηται 68, 23. memorauit = ἀπεστήθισε 92, 27 Φ^{ac} *cf.* memoriam. memoratus est = ἐμνημόνευσεν 118, 21. memoror = μέμνημαι 128, 13
fige in memoriam = σημείωσαι 119, 4 Φ^{r}. ex memoria recitauit = ἀπεστήθισε 92, 27 Φ^{r} *cf.* memoratus. diuae memoriae = τῆς θείας λήξεως 42, 30. 50, 3. memoriam fecit = μνήμην ἐποιήσατο 455, 23. 523, 16. 18. memoria facta est = μνήμη γεγένηται 496, 28. = ἐμνημόνευσεν 517, 1
mendicans = ἐρανίζεσθαι 291, 19. 296, 5
mentem = ἔννοιαν 396, 10. 414, 27. = διανοίας 411, 4. 166, 20 Φ^{r} *cf.* sensum. in mente habeo = μέμνημαι 163, 10. sine mente = ἄνουν 207, 29
mercatus est = ἐπραγματεύσατο 349, 12
mereri = ἀξιοῦσθαι 287, 16. 258, 29. 287, 24. 296, 15. 107, 3. 349, 9. 24. merebatur = ἦν ἄξιος 350, 8. 158, 30. = τυχεῖν 296, 22. 552, 19. 489, 1 Φ^{ac} *cf.* impetrasse. meruisse = ἠξιῶσθαι 291, 3. 299, 13. meruerunt = ἠξιώθησαν 438, 7 Φ^{a}. 439, 33 Φ^{a}. 209, 4. 291, 3. 299, 13. meruit = τετύχηκεν 289, 20 Φ^{ac} *cf.* recepit
meritis = γέρασιν 349, 12
metuens = ὑφορώμενος 515, 11. = ἐντρεπόμενος 505, 7 Φ^{ac} *cf.* reuerenda
milies = μυριάκις 113, 27. 122, 27
militia = στρατόπεδον 353, 17. = στρατηγίας 292, 18
minime = οὐ 119, 14. 124, 13. 168, 17. 305, 18. = μή 49, 9. 76, 8. 110, 16. 116, 23. 118, 19. 32. 141, 19. 475, 22. minime oboedientes = ἀπειθούντων 110, 25
ministerium = διακονίαν 47, 11
ministrare = διακονήσασθαι 47, 13. 283, 16. 457, 8. ministrauit = διηκονήσατο 156, 6 Φ^{r} *cf.* obsecutus. ministrantes = διακονησάμενοι 113, 2 Φ^{r}

cf. portantes. ministrauit = ὑπηρέτησεν 292, 4. = ἐξυπηρετησαμένωι 292, 23. = ὑπούργησαν 293, 19
ministratoribus = ὑπηρέταις 555, 27
minores = λειπομένας 226, 6. minus = λεῖπον 414, 20. = ἐλλιπές 86, 11. paulo minus = μικροῦ 295, 32
miramur = ξενίζει ἡμᾶς 378, 31. = ξενιζόμεθα 379, 1
miseros = ἀθλίους 211, 19. miserioribus = ἐλεεινοτέρους 295, 20. miserrimum = ἐλεεινοῦ 493, 11
miserabile = ἄθλιον 295, 19. = ἐλεεινόν 291, 1. 20. 294, 4. 296, 27
miseremini nostri 278, 17. 276, 8. omnibus miseremini 276, 5
miseria = ταλαιπωρίας 524, 28
misericordia = φιλανθρωπία 67, 13. 112, 1. 210, 1. 291, 23. 25. 295, 27. 353, 20. 356, 8. = τὸ φιλάνθρωπον 239, 22
misericorde = φιλανθρώπου 192, 22
missas = λειτουργίας 495, 4. missas celebrabat = ἐλειτούργει 498, 9. m. cum eo tenere = συλλειτουργῆσαι 482, 23 Φ[a] *cf.* comministrare
moderatoribus prouinciarum = τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀρχόντων 352, 2
moderna = τῆς νῦν 123, 3. 154, 4
modestia = ἐπιεικείας 288, 16
modicum = μικρόν 209, 5. 42, 2. 456, 24. 476, 29. = ὀλίγον 98, 7. 146, 27. 497, 26. ante modicum = πρὸ βραχέος 488, 1
modis omnibus = παντελῶς 143, 22. 145, 24
modo = ἄρτι 100, 2. 113, 16. 379, 27. 386, 33. 390, 24. 397, 14. 452, 2. 7. 454, 16. 19. 491, 7. = ἀρτίως 488, 11. = νῦν 453, 25. 478, 14. 513, 16. igitur modo = τοίνυν 384, 28 Φ[r]. a modo = ἐντεῦθεν 116, 19. = ἀπὸ τούτων 379, 8 Φ[r] *cf.* iam
molestante = παρενοχλήσαντος 43, 17
molestus existere = ὀχλῆσαι 526, 19. = ἐνοχλήσας 525, 21. = παρενοχλησάντων 526, 34. moleste = ἐπαχθῶς 298, 31
molimina = ὁρμάς 558, 10
moliuntur = πειρωμένοις 554, 1. = προέθεντο 555, 12
professionis monachicae = μονάσαι 532, 37 Φ[r]
monachili = μοναχικῶι 438, 11. 532, 28 Φ[r]. a puerili monachili uita 237, 15
conuersationis monasterialis = ἀσκήσεως 193, 16
monentes = παραινοῦντας 300, 3 Φ[cr] *cf.* suadeo
monumentis = πραττομένοις 466, 5. 468, 17. = ὑπομνημάτων 42, 5. 17
mores = ἤθος 277, 21
mox = εὐθύς 64, 6. 161, 15. 353, 18. 30. 356, 6. 522, 24. = αὖθις 80, 1
multatione = προστίμοις 290, 1
multifidam = πολυσχιδῆ 555, 20
multimode 344, 23
multotiens = πολλάκις 384, 26. 48, 22 Φ[a]
mundanarum = βιωτικῶν 437, 23
mundi = οἰκουμένης 44, 23. 211, 3. uniuersus mundus = οἰκουμένη 390, 16. 510, 28. 41, 5. 23
munimen = ἀσφάλεια 47, 9. 48, 7. 435, 7 Φ[r] *cf.* cautela
munitam = ὀχυρωθεῖσαν 411, 29. muniat = ἀσφαλίζηται 112, 16
munera = καρποφορίας 469, 26
mussitatio = γογγυσμός 141, 1
mutatio = ἀνατροπή 500, 30 Φ[ac] *cf.* euersionem

nauigium [*falso translatum*] = πλοῦν 291, 7
nec non = οὐ μὴν ἀλλά 287, 10. 288, 17. 290, 3. 6. 297, 27. 557, 21. = προσέτι γε μήν 344, 24. = ἔτι γε μήν 149, 21. = ἔτι μήν 263, 23. 392, 22. = ἀλλὰ καί 368, 23. — 113, 12. 176, 15
necessarie = εἰκότως 298, 9
nefandae = ἀθεμίτωι 288, 26. = μοχθηρῶν 510, 28
nefaria = ἀθεμίτου 455, 19. 525, 14
nefas = ἀθέμιτον 351, 9
negationem = ἀναιρέσει 93, 3
negotiabatur = ἐπραγματεύετο 193, 10
negotium = ὑπόθεσιν 117, 1. 42, 20. 61, 2. 75, 6. 76, 11. 16. 20. 25. 77, 11. 14. 80, 8. 121, 22. 148, 12. 154, 15. 166, 4. 463, 21. 467, 8. 486, 23. 528, 9. = πράγματος 529, 8. 458, 2. 461, 17. 474, 19. negotium agens = πραγματευόμενος 498, 20
nepotem = ἐγγόνου 218, 27
nequissimus = πονηρός 412, 10
nescis = ἀγνοεῖς 480, 18 Φ[cr] *cf.* ignoras
nimis = σφόδρα 457, 14. = πάνυ 144, 20. nimis multi = πάμπολλοι 376, 22
nimia = σφοδρά 225, 11
nisi = πλήν 486, 11. nisi [ne Φ[a]] forte = εἰ μήτι γε 110, 2. nisi quia = εἰ μὴ ὅτι 299, 3
nituntur = ἐπιχειροῦσιν 396, 17. 556, 23. nitens = πειρώμενος 558, 15. 558, 7 Φ[r]
nobilium = τῶν λαμπροτάτων καὶ τῶν λογάδων 494, 3
sibi nocuit = ἠδίκησεν 518, 26. nocuit semet ipsum = ἠδίκησεν 518, 9. — c. acc. 162, 29. 248, 20. noceri = παραβλάπτεσθαι 278, 19
nocibiles = βλαβερούς 479, 5. — 16, 7. 23
nomina = προσηγορίας 493, 20. magni nominis = μεγαλωνύμου 263, 5 Φ[r] *cf.* magnae. 397, 28 Φ[ac] *cf.* splendida
nominatissimae = περιωνύμου 287, 17. 290, 6. 294, 19. 296, 27
perfectissime nouimus = πεπληροφορήμεθα 369, 3 Φ[r] *cf.* cognoscimus
notis = διὰ σημείων 368, 21. notam = αἶσχος 382, 9 Φ[r] *cf.* pestem
notitiam = γνῶσιν 393, 9. 412, 3. 558, 16
nuda = ξηρά 93, 5
nullatenus = οὐδαμοῦ 469, 2. = οὐδαμῶς 158, 22. 304, 22. = μή 512, 6. = μηδαμῶς 159, 21. = μηδ' ὅλως 23, 15. 158, 19. — 204, 19
nullus = οὐδείς 65, 20. 101, 6. 113, 19. 123, 25.

136, 6. 263, 25. 458, 3. 474, 6. 476, 20. 478, 3. 508, 14. 555, 2. = οὐδὲ εἷς 503, 17. = μηδένα 393, 10. 412, 8. 483, 2. 5. nullo modo = οὐκ 155, 7

numerati sunt = συνεκροτήθησαν 77, 7

nunc = ἀρτίως 95, 27. = αὖθις 106, 27

nuntiauit = ἐδήλωσεν 279, 1

nuper = ἀρτίως 57, 21. 84, 16. 96, 21. 97, 25. 98, 15. 101, 9. 103, 16. 151, 29. 173, 1. 238, 17. 268, 17. = ἔναγχος 57, 26. 457, 10. = ὑπόγυον 95, 27. = πρὸ βραχέος 238, 11

nutrita = ἀνατέθραπται 238, 3

nutu = προνοίας 43, 2. = ῥοπῇ 411, 22

ob (cognoscendum) = ἐπί c. dat. 114, 21. 301, 12. ob hoc = περὶ τούτου 465, 28. — ob eo quod 288, 4. — 293, 19 = ἐπειδή Φ^{ac} *cf.* pro. — c. coni. 218, 27. 221, 1. 21. 314, 11

obiectionem = πρότασιν 163, 32

obliuione = ἀμνηστίας 457, 20. 458, 3

obliuisci malitiam = ἀμνησικακίαν 296, 13

oblocuntur = καταφλυαροῦσι 82, 8

obluctatur = μαχόμενος 558, 5

obnoxius = ὑπεύθυνος 292, 10. 297, 27. 298, 7. 110, 7. 474, 4. 482, 21. 24. = ὑπόχρεως 558, 2. = ἔνοχον 303, 9

obsecro = παρακαλῶ 112, 18. 23

obsecutus est = διηκονήσατο 156, 6 Φ^{ac} *cf.* ministrare

obsequium = ὑπηρεσίαν 291, 14. = θεραπείας 292, 1

obseruant = προσεδρεύουσιν 135, 3. 5. 437, 24. 528, 16 Φ^{ac} *cf.* assident

obstupescas = ναρκήσεις 559, 20

optentu = προσχήματι 435, 29

optinere = κρατεῖν (intr.) 211, 4. 413, 3. 443, 21. 501, 9. 504, 20. 510, 5. 549, 6

occasio = πρόφασις 110, 6. 193, 5. 238, 21. 282, 12. 300, 17. 480, 16. 18. 558, 15. = ἀφορμήν 443, 12. 19. 435, 27. 448, 28. 37. 461, 25

occidisti = ἐφόνευσας 100, 22 (*sequitur interpolatio ex uocabulo male intellecto*)

occurreremus = ἀπαντῆσαι 464, 15 *et saepissime*

offendiculum = ἔγκλημα 557, 28

officio = τάξεως 298, 10. 17. 352, 2

olim = πάλαι 365, 6. 379, 18. 25. 514, 16. 526, 32. 558, 13. = ἄνωθεν 352, 17

omnimodis = παντάπασιν 525, 4. = πάντως 125, 22. = πᾶσιν τρόποις 548, 14. — omnimodos 188, 15 Φ^{r}

omnino = πάντως 10, 10. 163, 11. 210, 24. 514, 2. 529, 14. = παντελῶς 49, 24. 57, 28. 383, 18. = εἰς τὸ παντελές 116, 25. = πάντῃ 79, 6. = πάνυ 470, 4. = πανταχοῦ 68, 3. = ὅλως 227, 27. 238, 15. 532, 5 Φ^{r}. 533, 8 Φ^{r}. = τὸ σύνολον 344, 15. = μάλα 83, 2

omnem = παντελῆ 524, 25. omnia = ὅλα 142, 23. per omnia = διὰ παντός 136, 26 Φ^{ac} *cf.* semper. omnibus modis = πάντως 212, 11. 23

operae pretium = σπουδαῖον 411, 7

operatus est = ἐνήργησεν 498, 31. 205, 23. 208, 27. 353, 33. 356, 20. = εἴργασται 193, 4. 226, 5. = κατεργασάμενον 42, 8. = ἐδημιούργησε 513, 25. = πραγματεύσασθαι 560, 8

operationes = ἐνέργειαι 225, 16. 204, 8. 208, 28 500, 8

opinabilis = πανευφήμου 272, 24 Φ^{ac}. 273, 11 Φ^{ac} *cf.* opinatissimi

opinantissimos = ὑπειλημμένους 47, 12 Φ^{r} *cf.* opinatissimi

opinatissimi = πανευφήμου 272, 24 Φ^{r}. 273, 11 Φ^{r} *cf.* opinabilis. opinatissimos = ὑπειλημμένους 47, 12 Φ^{ac} *cf.* opinantissimos

opinionem = ὑπόληψιν 169, 19. 136, 20. 141, 26. 142, 27. 171, 26. 296, 30. 457, 16. 523, 26

oportet = ἁρμόδιον 293, 26

obprobrium = ὄνειδος 112, 13

optime = καλῶς 554, 25. = καλλίστην 486, 9

opusculis = συντάγμασιν 480, 22 Φ^{cr} *cf.* librum

orbis = οἰκουμένης 351, 15. orbem terrae = οἰκουμένην 305, 10. 263, 22. orbis terrarum = οἰκουμένης 504, 19. 29. 436, 7 Φ^{a}. totius orbis = οἰκουμένης 538, 11

ordinauit = ἐτύπωσεν 52, 5. 65, 13. 17. 70, 28. 43, 30. 46, 28. 172, 20. 193, 29. 211, 6. 238, 12. 15. 275, 15. 302, 23. 443, 13. 503, 12. 509, 24. 530, 8. 552, 7. = ἔταξε 356, 6. 354, 13. = ψηφίσασθαι 375, 20 Φ^{c} *cf.* decerno. eliguntur. = προβαλλομένων 458, 11. = προχειρισθῆναι 526, 31. ordinate = δεόντως 552, 27

ordinationis = εὐταξίας 354, 17. bonae ordinationis = εὐταξίας 354, 22. ordinationibus = οἰκονομίαις 549, 24

ordinem = τάξιν 211, 29. 74, 17. 19. 23. 75, 2. 192, 12. 206, 17. 288, 12. 304, 23. 344, 10. 17. 352, 31. 354, 8. 356, 35. 393, 21. 412, 21. 456, 24. 501, 23. 502, 4. 514, 10. 489, 17 Φ^{r}. ordines (*debuit poni* officia) = τάξεις 459, 18. per ordinem = κατὰ τάξιν 468, 7. 471, 21. 510, 2. 517, 19. 523, 1. secundum ordinem = κατὰ τάξιν 154, 5. 520, 11. ex ordine = κατὰ τάξιν 137, 7. = εὐταξίαν 514, 13. 299, 21. 303, 30. 357, 8. = βαθμοῦ 21, 25

originem = αἰτίαν 137, 22

ornatum = εὐκοσμίαν 355, 30. 357, 3

orti = ὁρμώμενοι 285, 31. 300, 21

ostendit = ἐδίδαξεν 134, 28 Φ^{ac} *cf.* suggerimus

paene = μόνον οὐχί 353, 39. 356, 27. 559, 27

paenitere = μετανοῆσαι 356, 3. paeniteri = μετανοῆσαι 353, 15

paganorum = Ἑλλήνων 469, 16. 471, 7. 480, 13. 482, 14

palam = σαφῆ 92, 6

palmam = βραβεῖον 349, 15

parati = εὐτρεπεῖς 275, 19

pariter cum = ἅμα 105, 17. 109, 34. 110, 1.

114, 11. 208, 11. 291, 21. 292, 4. = ὁμοῦ 560, 12
participatione = μετάδοσιν 354, 16
partiri = μερίζετε 69, 29. 226, 7 Φ^{r} *cf.* diuidit. partitur = μεριζομένης 226, 6 Φ^{r} *cf.* diuidit. partienti = διαιροῦντι 69, 19 Φ^{r}
parum = πρὸς ὀλίγον 170, 7
pascimur = σιτούμενοι 228, 6
passibilem = πεπονθότος 225, 9
patefactum = φανερῶν 65, 25
patimur = ἀνεχόμεθα 49, 24. 61, 20
patientia = ἀνεξικακία 275, 13
patroni = προστάται 289, 21. 299, 5
patrocinium = προστασίας 551, 3. 410, 33
pauescentes = φοβούμενοι 475, 2
paululum = μικρόν 391, 19. 507, 5. 514, 4
pacis = γαλήνης 380, 13. = πραότητος 508, 18
peculiaritatem = οἰκείωσιν 352, 29
pecunias = χρήματα 122, 25
pecunialiter = χρηματικῶς 529, 34
pecuniariis capitulis = χρηματικὸν κεφάλαιον 47, 22
penitus = ὅλως 238, 14. 494, 16. = τὸ σύνολον 365, 22. = παντελῶς 104, 26. 551, 14
per iussionem = κατὰ κέλευσιν 391, 18 Φ^{cr} *cf.* ex. per inuidiam = ἐκ φθόνου 558, 15. per anfractus = πρὸς ἐξόδους 554, 5
percurrantur = ἀναγινωσκέσθωσαν 52, 14. 64, 15. 75, 21. 76, 12. 99, 15. 131, 22. 136, 29. percurre = διέξιθι 126, 28
perdocuit = παιδεύσαντα 480, 26 Φ^{cr} *cf.* erudiuit
peregrinatione = ἀλλοδαπῇ 376, 29
perexequimur = διατελοῦμεν 368, 25
perfectionem = τέλειον 395, 18. 414, 7. = κατόρθωμα 436, 23 Φ^{a}
perfectam = ἀκριβοῦς 10, 19. = ἀκέραιοι 9, 27
perfidiam = κακοδοξίαν 42, 1. 211, 30. = ἀπιστίας 212, 15
pergimus = ἀπερχόμεθα 552, 6. 80, 5. 105, 23. 115, 27. 280, 7. 299, 29. 464, 26. = διαβάντων 278, 28. 279, 25
periclitari = ἀγωνίσασθαι 135, 17 Φ^{ac} *cf.* decertari
permittebam = ἐπέτρεπον 126, 4. 474, 4 Φ^{a} *cf.* praecipio. = ἀνεξόμεθα 237, 9. permissum = συγχώρησιν 118, 13
perpendimus = συνορῶμεν 363, 3. 552, 9
perpetrata = τολμηθείσης 289, 27. 296, 14. 19. 298, 2. 23. 28. 287, 9 Φ^{r}. perpetrare ausus est τετόλμηκεν 290, 9. = πλημμελήσαντα 288, 17. 299, 14. = δρᾶν 513, 6
perpetuo = διηνεκεῖ 350, 28. = εἰς τὸ διηνεκές 349, 4. in perpetuum = δι' αἰῶνος 436, 5
perquirere = ἐξετάσαι 455, 8
perseuerantiam = διαμονήν 79, 8
perseueret = διαμένῃ 85, 18. = μεμενηκώς 85, 10
persistat = κρατείτω 392, 1
persuasionem = παραίνεσιν 165, 18
pertinaces = ἀπειθούντων 300, 24
pertractandum = ἐπίσκεψιν 115, 23
perturbationem = ἀταξίαν 480, 6
peruenimus = ἀπελθόντες 301, 18. = γενέσθαι 294, 26
peruiderit = ἐντυχόντος 137, 26
pessima = πάνδεινα 471, 24
pestilentiam = λύμην 393, 16. 555, 3. 557, 4
pestem = λύμην 412, 15. = αἶσχος 382, 9 Φ^{ac} *cf.* notis
petitionem = παράκλησιν 372, 14. = διδασκαλικόν 510, 18. 19. 21. = διδασκαλίαν 484, 12 Φ^{ac}. 13 Φ^{ac} *cf.* instructionem
piget me = ὀκνῶ 95, 21. 28. 164, 10
placabiles [placibiles *unus codex* Φ^{r}] = ἀρεσκούσας 65, 6
placationem = θεραπείαν 48, 9
placuit = παρέστη 41, 5. 42, 11 *et frequenter*
placitum = ἀρέσκον 363, 8. = δόξαντος 382, 21. = συμβάσει 443, 21. 444, 7
plasmatus = πλασθέντα 206, 19. 223, 27. = διαπεπλάσθαι 208, 11. 13
plenariorum = τῶν ἐν τέλει 82, 9 Φ^{r}
plenius = ἄρδην 291, 17
plurimis = πολλοῖς 73, 14. = πλείους 22, 6
plus minus = μικρῶι πρός 472, 27. 473, 5. 476, 10. plus minusue = μικρῶι πρός 192, 28. plura = τὰ πολλά 557, 18
poenae = ἐπιτιμίωι 238, 20. 464, 20. 465, 29. = ἐπιτίμησιν 300, 25. = εὐθύνας 170, 27. 558, 2
pollutas = μιαράς 385, 15
pompam = τραγωιδίαν 514, 6
positas = οὔσας 480, 25 Φ^{a} *cf.* existere
populorum = ὄχλων 41, 27
portantes = διακονησάμενοι 113, 2 Φ^{ac} *cf.* ministrare
portentuose dicentes = τερατευόμενοι 414, 13. 395, 24 Φ^{a} *cf.* prodigiose
positione = θέσει 205, 14
positiue = θέσει 205, 14
potest = ἀνέχεται 364, 26. potens = δυνάμενος 302, 26
possessionem = κατοχῆι 296, 4
possessoribus = κτητόρων 552, 14
post hoc = λοιπόν 171, 7. post haec = λοιπόν 493, 4
in posterum = τοῦ λοιποῦ 166, 3
postmodum = λοιπόν 70, 7. = τοῦ λοιποῦ 112, 17
postulo = παρακαλῶ 42, 18. = ἐξαιτοῦμεν 42, 19. 20. = ἐπιζητοῦμεν 138, 8
postulatione = αἰτιάσεως 141, 16. = διδασκαλίας 455, 20. 482, 9 Φ^{ac}. 483, 4 Φ^{ac}. 483, 7 Φ^{a} *cf.* instructionem. suggestiones
potentiam = δυναστεία 41, 28. 110, 9
potestas = ἐξουσία 74, 3. 61, 20. 68, 21. 72, 25. 557, 13. = κῦρος 507, 23. 509, 6. 552, 20
praecedens = προλαβών 479, 24
praecelsis = κορυφαίων 160, 18

praeceptionem = θέσπισμα 28, 83. 52, 15. 81, 16 302, 12. = κέλευσιν 27, 7
praeceptum = θέσπισμα 411, 24. 389, 15. 393, 5. = θεσπισθέντα 135, 19. 136, 20. = διάταγμα 8, 16
praecipio = ἐπιτρέπω 528, 11. 51, 5. 81, 7. 139, 5. 373, 8. 385, 29. 456, 21. 474, 4 Φ^{cr} *cf.* permittebam. = ἐθεσπίσαμεν 49, 9. 42, 4. = διαγορεύει 509, 5. 67, 23
praecipue = καιριώτατον 538, 25. praecipue quia (*non apte*) = εἰ καὶ τὰ μάλιστα 135, 17
praeconiis = ἐπαίνων 349, 2
praedicauerunt = ἐδογμάτισαν 235, 26. 171, 18. 208, 2. = διαγορεύων 264, 13. 514, 2
praedia = χωρία 289, 26. 520, 6
praedicta = προγεγραμμένης 96, 5 Φ^{cr} *cf.* praescribentes
praefati = προειρημένοι 552, 15. 278, 18. = προρρηθέντες 489, 11 Φ^{r}. = προλεχθεῖσιν 491, 4. = προγεγραμμένων 372, 30. — 348, 2
praefinitam = ὁρισθεῖσαν 10, 11
praeiudicare = προκρίνειν 506, 19. 113, 22. = λυμαίνεται 223, 4
praeiudicium = πρόκριμα 44, 28. 77, 9. 113, 26. 141, 4. 10. 377, 10. 382, 16. 465, 13. 496, 3. 506, 23. 509, 21. 529, 26. 551, 14
praemium = ἀμοιβήν 354, 32
praeordinauit = προεχειρίσατο 515, 6
praeparantes = ἐπιτηδεύοντες 532, 30 Φ^{r}
praepingit = ἀναζωγραφεῖ 122, 25
praepositus eras = ἡγεμόνευες 355, 28
praescribentes = προγράψαντες 51, 17. praescripta = προγεγραμμένης 96, 5 Φ^{r} *cf.* praedicta
praesentis = ἑστῶτος 297, 9. 464, 10. praesentibus nobis = ἐφ' ἡμῶν 109, 17 *et similiter* = ἐπί c. gen. 158, 24. 170, 3
praesentans = παριστῶν 507, 15. praesentati = παραγενόμενοι 279, 3. 145, 20. 108, 26. praesentare te = ἀπαντῆσαι 114, 1
aliquorum praesentia = ἐπί τινων 112, 17. in praesentia = ἐπί c. gen. 141, 3. 448, 1. sub.. praesentia = ἐπί c. gen. 113, 22
praesertim quia (*non apte*) = εἰ καὶ τὰ μάλιστα 135, 13
praesides = ἀρχηγούς 393, 15. = ἡγεμόνες 393, 23. 412, 22
praesidium = βοήθειαν 48, 10
praesulatum 346, 10
praesumentes = τολμήσαντες 395, 21. 298, 5. 414, 10. = κατετόλμησεν 9, 22. = θαρροῦντες 138, 14. 354, 27. = ἐπιχειρήσας 344, 8. praesumens [sibi primatum *add.* Φ^{r}] = αὐθεντήσας 304, 27
praesumptionem = αὐθάδειαν 410, 27. = ἐγχειρήμασι 513, 17
praeter = παρά 69, 3. 72, 12. 213, 16. 389, 28. = δίχα 21, 23. 496, 11. 555, 30. = ἐκτός 389, 27. = χωρίς 23, 71
praeteritis = φθασάντων 113, 16. = παρωιχηκότων 113, 20
praetextu = προσχήματι 437, 13
praeualere = περιγενέσθαι 493, 15. 475, 25. = κρατύνεσθαι 21, 17. = δυναμένου 483, 2. 7, 29. = ἔχων 353, 2
praeuaricari = παραβῆναι 72, 13. 65, 3. 71, 3. 195, 23
praeuaricationem = παράβασιν 471, 18
praeueniens = φθάσας 284, 7 Φ^{r}
praeuentu 348, 11
prauitate = φαυλότητι 411, 13
praua = φαῦλα 454, 18. = μοχθηραῖς 411, 6
precatorias 445, 24
pridem = πρώην 42, 28. 57, 25. 104, 16. 114, 19. 133, 15. 134, 28. 196, 11. 235, 17. 239, 16. 276, 30. 277, 26. 281, 13. 460, 10. 463, 26. 464, 11. 465, 20. 492, 1. = πάλαι 103, 17. 239, 9. = ἤδη 43, 27. 47, 4. 48, 1. 351, 27. = πρίν 47, 18. = τὸ πρότερον = 481, 17
primatem = ἐξάρχωι 477, 3
primatum = πρεσβεῖα 356, 40. 552, 9. 11. = πρωτεῖα 49, 17. 548, 20. 23. 549, 2. 20. 29. 550, 28. = κῦρος 304, 4. 7. = ἡγεμονίαν 173, 5. 22. = προίστασθαι 165, 22
primitus = πρῶτον 62, 21. 77, 10. = πρῶτοι 51, 5. = πρότερον 62, 28. 69, 10. 71, 10. 471, 15. 472, 21. 98, 10 Φ^{ac} *cf.* priores. = πρώην 148, 2.
primum = πρότερον 145, 8. in primis = πρῶτον 213, 5
princeps = ἀρχηγός 101, 28. 355, 20. 412, 13. 493, 22. = ἔξαρχος 220, 18. 457, 4. 477, 7. principes fuere = ἐξάρχοντας 363, 14. princeps = ἡγεμών 210, 30
principalem = βουλευτοῦ 216, 3. 5. 217, 27. principalia = καίρια 471, 16 Φ^{r} *cf.* integra. principali loco (*non apte*) = ἐν κεφαλαίωι 553, 24. principaliter = προηγουμένως 414, 5. = πρωτοτύπως 214, 23
principatum = ἀρχήν 508, 7. 511, 1. = ἡγεμονίαν 557, 6. = ἄρχειν 192, 9. = προίστασθαι 116, 21
priuatim = ἰδιαζόντως 149, 6
priuilegia = προνόμια 501, 11. = πρεσβεῖα 439, 3. 539, 10. 11
priores = ἐξάρχους 479, 21. 363, 5. priori = πρώτηι 481, 23. prius = πρῶτος 506, 26. = πρῶτον 383, 18. 456, 20. 506, 1. 513, 16. = πρότερον 98, 10 Φ^{r} *cf.* primitus. = πρώην 72, 14. 157, 11. 283, 2
pro quo = δι' ὅ 116, 10. 118, 17. 29. 119, 12. 137, 13. 263, 14. 299, 25. 529, 15 Φ^{r}. 139, 17 Φ^{a} pro qua causa = διά c. acc. 380, 1. pro paupertate = διά c. acc. 299, 8 *et similiter* 365, 22. 459, 17. 475, 26. 551, 32. pro quibus = ἐπί c. dat. 81, 15. 137, 12. 14. 143, 16. 159, 19. 305, 6. 495, 16. pro symbolo 556, 20 = ἐπί c. dat. *et similiter* 301, 15. pro ueritate = κατὰ

ἀλήθειαν. pro uero = κατὰ ἀλήθειαν 79, 19. pro gratia = πρὸς χάριν 475, 12. pro hoc = παρὰ τοῦτο 495, 12. pro pietate = ἐξ εὐσεβείας 553, 16. pro eo quod = ὅτι περ 104, 6. = ἐπειδή 293, 19 Φ^{r} *cf.* ob
probabilem = εὐδοκιμοῦσαν 46, 25
probare = δοκιμάσαι 62, 28. 20, 23. 139, 10. 458, 18. 493, 25. 552, 16. 557, 2. = ἐλέγχειν 81, 6. = συστῆναι 299, 12. 292, 20. 467, 6. 471, 25. = διδάξαι 507, 5. probatissimum = εὐδοκιμοῦντα 46, 8. = εὐδοκίμωι 92, 25. = εὐδοκιμωτάτων 144, 20
probationem = δοκιμασίαν 47, 17. = ἀπόδειξιν 383, 5. = ἐλέγχων 81, 5. per probationem = κατασυστάδην 529, 12
procacitatem = θράσους 515, 2
procacium = προπετευομένων 514, 10
procedendi = προεληλυθέναι 295, 2
processu = προόδωι 508, 14
proclamantis = καταβοῶντος 289, 8
procuratores = ἐντολεῖς 377, 7. 135, 7. 142, 10. 12. = περιοδευτήν 469, 13 Φ^{r} *cf.* chorepiscopum
prodigiose dicentes = τερατευόμενοι 395, 24 Φ^{r} *cf.* portentuose
proeliis = πολέμοις 72, 24
profectum = ὠφέλειαν 82, 2
proferuntur = διαλαλούμενα 509, 22
professio = κατάθεσις 64, 7. 106, 20. 31. 122, 17. 123, 4. 136, 2. 145, 6. 149, 13. 29. 150, 2. 151, 24. 152, 17. 27. 153, 5. 158, 23. 168, 11. 30. 170, 22. = ἐκθέσεις 163, 2. 558, 4
proficit = προκόψας 226, 17. 24
profecta = ἐνδημούσηι 381, 26
profiteri = καταθέσθαι 64, 8. 107, 28. 114, 25. 116, 3. 117, 12. 21. 118, 30. 31. 32. 147, 18. 29. 148, 27. 28. 149, 11. 14. 16. 23. 151, 14. 152, 2. 12. 13. 153, 4. 158, 17. 21. 166, 17. 24. 167, 12. 168, 6. 8. 18. 169, 10. 170, 10. 174, 18. = καταττίθημι 285, 23. professa = κατατεθέντα 156, 22
progenitoribus = προγόνων 67, 12
proiciatur = ἐκβαλλέσθω 65, 15
promereri = τυχεῖν 41, 21. 292, 24. 551, 3
promisit = συνέθετο 512, 13
prompte = προθύμως 94, 23
promulgare = ἀποφήνασθαι 304, 13
pronuntiationem = διαγόρευσιν 213, 25
prone = προθύμως 457, 15. 487, 6. proniores = προθυμοτέρους 490, 17
proposita = κατατεθέντα 116, 18. = σκοπός 41, 15 Φ^{ac} *cf.* intentio. = προαιρέσει 216, 23. 218, 6. 13. 220, 6. = γνώμης 75, 23. = προθέσεως 444, 5. 7. 449, 16. 17. = ἐπιτήδευμα 148, 20
proprietates = ἰδιότητας 9, 26. = τὸ ἰδιάζον 69, 22
propriificationem = οἰκείωσιν 272, 19 Φ^{r}
proprius = γνήσιος 205, 25. = κυρίαν 549, 14. proprium = ἰδίωμα 556, 3. proprie = ἰδικῶς 505, 25. 549, 14. = ὄντως 205, 13
propter ipsos = περί c. gen. 372, 12. propter quae = ἐπί c. dat. 159, 16
prorsus = παντελῶς 554, 19
prosecutio = κατάθεσις 72, 3. 74, 4. 118, 29. 133, 21. 140, 18. 141, 4. 7. 142, 16. 168, 4. 280, 11. = τὰ κατατεθέντα 118, 24. = δικαιολογίαν 68, 26
prosecuti sunt = κατέθεντο 114, 18. 13. 116, 6. 119, 14. 139, 10. 149, 19. 152, 25. 153, 4. 168, 14. 299, 24. 304, 6
prosperum = αἴσιον 23, 21
protestari = μαρτυρεῖν 473, 1
protectione = ἀντιλήψεως 557, 12
protractiones = ὑπερθέσεις 304, 2
prouectum = προκοπήν 559, 17
proueniret = γενέσθαι 497, 8
prouidentia = ἐπιμελείας 553, 15. 511, 6 Φ^{r} *cf.* cura. = προμηθείας 142, 8
prouidens = προξενῶν 294, 24. = πρυτανεύοντες 354, 6. 356, 33
prouinciae = χώρας 287, 10. 290, 10. 14. 298, 14. 437, 16. 520, 3. prouinciarum = διοικήσεως 264, 6. 7. = διοικήσεων 354, 4. prouinciis uel regionibus = διοικήσεων 549, 25. = ἐνορίας 513, 18. = πατρίδας 437, 33
prouinciales = ἐντοπίους 290, 13. 17
prouisoria = πρόξενα 210, 22
prouolutus = προσπίπτων 212, 6
proxime = ἔναγχος 350, 9. = πρώην 350, 4. proxima (*non recte translatum*) = ἐπέκεινα 466, 27 Φ^{ac}
prudentia = σύνεσις 97, 26. = σοφία 145, 18. 144, 27
publicari = δημοσιευθῆναι 137, 16. 138, 6. 92, 19. 147, 21. 151, 24. 259, 13. = ἀναγνωσθῶσιν 152, 29
publicum = ἀγορᾶς 72, 29. rei publicae = τῶν δημοσίων 501, 20. τῆι πολιτείαι 501, 22. 42, 33. 43, 4. 47, 9. 48, 6. publicis sententiis = τοῖς ἔξω θεσμοῖς 74, 29
a puerili monachili uita 237, 15
puerilitas = ἀδολεσχία 521, 7 *Rusticus*, *cf.* argumentatio
purus = γνήσιος 518, 13
pusillanimitas = μικροψυχία 458, 16
pusillo = ἐλαχίστου 492, 19
puto = τάχα 497, 14. 512, 4. putas = ἄρα 205, 5. putasne = ἄρα 64, 8. putaberis = ὑπονοῆι 128, 8 Φ^{r} *cf.* suspicor
putatiua = δοκήσει 205, 15

quaestionem = τὸ ἄπορον 474, 18 Φ^{a} *cf.* indigentia
quaestionariorum = δημίων 209, 25
qualiter = ὡς 554, 11
quasi = δῆθεν 99, 9
quatenus = ὥστε 8, 30. 21, 23. 22, 11. 21. 29. 23, 11. 47, 24. 48, 29. 62, 17. 79, 26. 92, 1.

93, 16. 103, 24. 109, 14. 110, 20. 113, 13. 114, 5. 21. 116, 15. 19. 136, 24. 138, 32. 143, 3. 196, 16. 222, 2. 238, 13. 264, 8. 278, 22. 280, 20. 26. 28. 281, 18. 283, 5. 13. 284, 14. 28. 385, 23. 410, 23. 412, 14. 442, 14. 23. 443, 11. 19. 448, 4. 9. 34. 464, 10. 482, 25. 486, 6. 15 *et alibi*. = ἐφ' ὥι τε 9, 17. 20, 17. 21, 15. 57, 21. 103, 27. 106, 29. 292, 23. 297, 13. 21. = ἐφ' οἷς 448, 39. = ἵνα 356, 11. = ὅπως 493, 10. = = ὡς 505, 4. = ὡς ἄν 210, 30. quatenus ut = ὥστε 264, 19

querellam = μέμψιν 287, 15. 288, 2. 299, 18

querimonias = μέμψεις 302, 32

qui = οἱ 99, 3. 101, 15. 5, 30. quod = τό 392, 8. quae eius = τὰ αὐτοῦ 5, 24

quia (*non apte*) = ὅ τι 59, 10

quaedam = φανερά 167, 9. 442, 11. 461, 20. 495, 20. 525, 19

quiescit = παύεται 154, 16. 412, 10. quiesce = ἀνέχου 157, 18 Φ^{ac} *cf.* acquieuit

quippe = δηλαδή 488, 18. 539, 16. = ἀμέλει 160, 22. 291, 11. 294, 25. 298, 35

quo = ἐφ' ὥι 42, 9

eo quod = δι' ὧν 354, 27. = ὅτιπερ 104, 29. — dixistis eo quod 281, 19 *et similiter* 173, 24. 177, 14. 178, 8. 23. 346, 19. c. coni. 172, 21. 176, 2. — c. coni. 5, 20. 9, 8. 228, 10. 174, 17

quondam = γενόμενος 49, 11. 14. 41, 14. 42, 17. 81, 9. 93, 20. 95, 3. 102, 17. 266, 10. 14. 277, 21. 278, 12. 287, 7. 292, 6. 293, 4. 296, 1. 304, 22. 305, 29. 396, 8. 414, 24. 526, 11. 18. 24. 527, 11. 11. 14. 22. 26. = γεγονώς 238, 20. 78, 21. 92, 7. 95, 2. 97, 25. = πάλαι 130, 12. 15. 19. 239, 26. 393, 22

quotiens = ὅταν 222, 6

radianti = ἐκλαμπούσηι 49, 20

rationis = εὔλογον 110, 14

rationabile = εὔλογον 66, 4. 77, 10. 142, 28. 173, 19

rata habere = στοιχεῖν 141, 9. reddentes rationem = ἀπολογούμενοι 481, 23 Φ^{a} *cf.* satisfacere

recenseri = ἀναγνωσθῆναι 42, 18. 45, 29. 58, 24. 59, 30. 61, 27. 62, 1. 81, 24. 131, 21. 140, 6. 15. 266, 16. 281, 6. 283, 27. recensuisse = ἐντετυχηκέναι 139, 15

recepit = τετύχηκεν 289, 20 Φ^{r} *cf.* mereri

recogitantes = ἐπισκεψάμενοι 386, 30

recolimus = μεμνήμεθα 163, 21. 164, 7. 15. — 348, 30

recusari = ἀθετεῖσθαι 549, 12. 383, 4

redintegrare = διακονεῖν 146, 29. διαπορθμεῦσαι 145, 3

reditus (*falso translatum*) = προσόδια 295, 9

reformans = διορθούμενος 206, 19. reformaretur = ἀναπλασθῆι 208, 8

refragationem 16, 24

refrigerium = ἀνάπαυσιν 295, 16

regionis = ἐπαρχίας 539, 17. = διοικήσεως 373, 5. 25. 375, 13. 376, 22. 28. 377, 19. 378, 2. 390, 8. 391, 23. prouinciis uel regionibus = διοικήσεων 549, 25

regulauerunt [regulam dederunt Φ^{r}] = ἐκανόνισαν 375, 13

regulariter = ἐνθέσμως 524, 9. 14. 22. 526, 5. 29

reiciens = ἀποσειόμενος 557, 24 Φ^{ac} *cf.* repellens

religionem = θρησκείαν 20, 14. 22. 41, 28. 43, 4. 57, 25. 94, 8. 239, 23. = εὐσεβείας 351, 13. 352, 5

religiosissimae = εὐσεβοῦς 351, 19

de reliquo = τοῦ λοιποῦ 410, 26. 448, 27. 36. = λοιπόν 519, 29. in reliquo = τοῦ λοιποῦ 436, 33 Φ^{a}

rememorari = μεμνῆσθαι 162, 2. = μνημονεύειν 164, 19

remorandi = μένειν 22, 8

rennuentes = ἀπαρνούμενοι 414, 11

repellens = ἀποσειόμενος 557, 24 Φ^{r} *cf.* reiciens

repente = εὐθύς 473, 28. 494, 23

repraesentat = παρίστησιν 395, 18. 414, 7. repraesentari = ἄγεσθαι 298, 5

reprehendere = ἐπιλαβέσθαι 95, 21. 28. 69, 2. 98, 23. 101, 20. 149, 11. 13. 17. 169, 9. 170, 9. = κατέγνωμεν 119, 1. 70, 23. 100, 4. 170, 24. = μέμφομαι 171, 16. 160, 22. = διαβάλλειν 105, 3. = ἐπισημηναμένου 137, 26

reprehensionis = καταγνώσεως 170, 24

reprobare = ἀθετεῖν 395, 19. 414, 8

repudio = διαιρέσεως 297, 29

requirit = ἐπιζητεῖ 106, 27. 152, 8. 139, 10. requisitus est = ἐζητήθη 150, 1. 160, 15. requisiuimus = ἐπερωτήσαμεν 115, 3. requisitus = ἐρωτηθείς 148, 26. 149, 11. 150, 10. = ἐξετασθέντων 390, 11

requisitio = ζήτησις 151, 17. = πεῦσιν 153, 16

rei = ὑποθέσεως 443, 11

rescriptum = ἀντίγραφον 82, 6. 390, 6. 481, 19. 488, 13. 139, 10 Φ^{r}. 18 Φ^{r} *cf.* schedae

respondere = ἀπολογήσασθαι 42, 4. 137, 22. 138, 14. 79, 5 Φ^{r} *cf.* defendentem

responsum = φάσιν 115, 29

respuere = ἀθετεῖν 396, 4. 383, 4. 414, 21

restaurationis = ἀποκαταστάσεως 344, 15

restitutio = κατόρθωμα 352, 16. 357, 8

resultantes = ἀφηνιάζοντας 383, 12. = ἀνανεύοντες 385, 19

retegentem = ἐκκαλύψαντα 10, 14

retinet = μέμνηται 276, 30. = συγκροτοῦντας 49, 2

retractat = ἀνασκευάζει 65, 8. 14. 15. 16. 78, 24. 235, 19. 21. 238, 16. 283, 7

retributio = ἀνταπόδοσις 9, 14. 78, 10

reuelata = ἀναδεικνύμενα 21, 28

reuerentiam = εὐλάβειαν 228, 8. 503, 8 Φ^{r} *cf.* formidinem. = αἰδῶ 211, 26. = σέβας 143, 6. 350, 4

reuerenda = εὐλαβοῦς 17, 21. reueritus = ἐντρεπόμενος 505, 7 Φ^{r} *cf.* metuens

reus = ὑπεύθυνος 350, 8. 165, 23. 193, 26. 518, 5. 23. = ἔνοχος 350, 8. 513, 12
roborata = συγκροτηθείσηι 264, 17
rogatus = δυσωπούμενος 514, 17
rursus = ἔτι 539, 14. 453, 15 Φ^{ac}. 18 Φ^{ac} *cf.* insuper. = αὖθις 300, 9
rusticorum = χωρικῶν 298, 16

sacerdotalem = ἱερατικήν 43, 25. 93, 17. 102, 26. 116, 20. 173, 21. 174, 22
sacerdotyranni = ἱεροτυράννοις 514, 8
sacramenta = ὅρκον 219, 9. 15. 20. 27. 220, 15. 136, 1. per sacramenta = ἐξωμοσίαι 378, 14
saecularium = βιωτικῶν 438, 20 Φ^{a}
saepe = πλειστάκις 138, 1. saepius = πλειστάκις 79, 22. 138, 16. 30. saepius = πολλάκις 48, 25. 162, 15. 212, 1. 291, 3. 298, 27. 354, 10. 15. 357, 1. 509, 26. 523, 35. 525, 32. 526, 18. 25. 527, 14. 48, 22 Φ^{cr} *cf.* multotiens. saepius = πολλαχῶς 523, 30. = διαφόρως 42, 28. 297, 26
saeuissima = παγχάλεπα 286, 8
salariis = παραμυθίας 500, 11
salgamarios = σαλγαμαρίους 500, 29
salubria = πρόσφορα 554, 9
saluete = σώιζεσθε 452, 28 Φ^{r} *cf.* ualuit
salua est = σώιζεται 212, 18
sancire = θεσπίσαι 57, 20. 43, 9. 18. 28. 44, 5. 47, 7. 48, 4. 72, 11. 167, 7. 11. 212, 3. 236, 1. 437, 8. 439, 3. 456, 12. 463, 8. 493, 13. 155, 27. = νομοθετεῖ 380, 15
sanctionem = θέσπισμα 21, 17. 154, 14. 197, 1. 211, 1. 263, 1. 304, 9. 344, 2. 412, 1. 456, 15. 455, 1 Φ^{a} *cf.* decerno. sanctionibus = θεσμοῖς 524, 3. 526, 1. 14. 26. 528, 8. 345, 8. sanctione = νομοθεσίας 349, 23
sanctae = ὁσίας 81, 8. 26. sancta (communione) = θείας 73, 2
sane = μέντοι 43, 27
sanae = εὐαγοῦς 344, 11
sapere = φρονεῖν 66, 26. 5, 8. 24. 8, 11. 33. 57, 28. 69, 3. 25. 72, 11. 20. 73, 18. 78, 23. 28. 29. 79, 23. 81, 14. 25. 29. 91, 5. 6. 8. 10. 12. 13. 93, 13. 23. 94, 2. 95, 25. 96, 12. 21. 22. 97, 28. 98, 2. 5. 6. 15 etc. qui eadem sapiunt = ὁμόφρονας 372, 27
sapientum = εὖ φρονούντων 101, 6
sapientiam = συνέσεως 97, 13. 98, 15
satis = πάνυ 145, 2
satisfacere = ἀπολογήσασθαι 79, 10. 100, 24. 104, 20. 26. 107, 12. 109, 15. 21. 110, 20. 112, 9. 113, 20. 29. 114, 2. 6. 143, 16. 18. 22. 145, 17. 20. 280, 26. 283, 10. 14. 521, 20. 525, 13. 481, 23 Φ^{cr} *cf.* rata. = πεῖσαι 124, 1. 155, 8. 452, 15. 557, 15. satisfieri mihi = πεισθῆναί με 143, 3. sibi satisfecit = ἐπείσθη 480, 23 *cf.* credidit. = πληροφορῆσαι 203, 9. 452, 16. quibus satisfactum non erat μὴ πεπληροφορημένους 52, 3. 369, 15. satisfacientes = θεραπεύοντες 357, 8. = τὸ ἱκανὸν ποιοῦντες 456, 12
satisfactio = ἀπολογία 107, 16. 5, 5. 71, 26. 104, 25. 110, 26. 116, 10. 143, 21. 145, 22. 356, 9. 460, 6. 469, 2 Φ^{cr} *cf.* defensio. = πληροφορίαν 5, 29. 64, 18. 66, 28. 457, 1. 489, 11. 491, 10
scabellum = ὑποπόδιον 170, 25
sceleratum = μιαρόν 278, 20. 221, 31. = μυσαρῶν 349, 18. 19. 350, 5. 351, 29. = ἐναγεστάτοις 351, 20
scelera = μύση 350, 1 not. 7. = ἀνοσιότητες 513, 6
schedae = ἀντίγραφα 139, 29. 139, 10 Φ^{ac}. 18 Φ^{ac} *cf.* rescriptum
scientia = γνώμην 168, 28
scilicet = δηλαδή 43, 16. 439, 25 Φ^{a}. = δηλονότι 500, 10
scit = ἔγνωκεν 171, 25
scita = διατάξεις 350, 23
scriptis = ἔγγραφον 104, 18. 143, 14. in scriptis = ἔγγραφον 264, 12. scriptis = ἐγγράφως 158, 8. 136, 25. 167, 12. 235, 20. in scriptis = ἐγγράφως 259, 7. scripto = ἐγγράφως 116, 29. scripte = ἐγγράφως 453, 16. scriptis [in scriptis Φ^{r}] = ἐγγράφως 171, 26
scrupulositate = ἀκριβείας 397, 6. 415, 21
scrutari = ἐρευνᾶν 105, 3. = ἐμβατεύων 156, 19
scrutatione = ἐρεύνης 258, 16
secari = ἀποτμηθῆναι 472, 15
secretario = σηκρήτωι 77, 20. 80, 29. 104, 2. 116, 28. 150, 3. 153, 12. 476, 16
secreto = σηκρήτωι 477, 9. = σηκρηταρίωι 118, 28. secretius = ἰδίαι 383, 16. 474, 3
sectam = φρόνημα 10, 14. malae sectae = κακοδοξίας 9, 21
secundo = δεύτερον 59, 17. 29. 79, 22. 106, 22. 163, 21. 168, 1. 506, 13. secundo et tertio = δεύτερον καὶ τρίτον 150, 10
secure = ἐν ἀμεριμνίαι 22, 22
sederit = παρασταίη 167, 11
seditionem = ἀκαταστασίαν 511, 26
seditiosorum = ἀτάκτων 51, 19. 22. 278, 5. 493, 32. seditiose = ἀτάκτως 481, 22
seductionem = πλάνην 559, 5. = ἀπάτης 553, 21
semotim = ἰδίαι 147, 19 Φ^{r}. 150, 14 Φ^{r} *cf.* singillatim
semotim = ἰδιαζόντως 148, 13 Φ^{r} *cf.* singillatim
semper = πάντοτε 78, 16. 481, 4. = διὰ παντός 136, 26 Φ^{r} *cf.* omnem
sensim = ἡρέμα 162, 10
sensum = διάνοιαν 93, 22. 95, 11. 509, 7. sensibus = διανοίαις 166, 20 Φ^{ac} *cf.* mentem. = νοῦν 145, 6. = νοήματι 223, 4. = φρόνημα 106, 21. = ψυχήν 148, 2. sensus = αἰσθήσεις 43, 7
sententia = ἀπόφασις 101, 4. 75, 19. 21. 162, 24.

193, 15. 27. 222, 1. 235, 19. 22. 239, 24. 25. 298, 8. 13. 302, 16. 349, 20. 465, 2. 499, 33. 500, 3. 528, 27. 552, 29. proferre sententiam = ἀποφαίνεσθαι 170, 31. ferre sententiam = ἀποφήνασθαι 553, 3. = γνώμηι 372, 20. 375, 10. 11. 30. 376, 26. 378, 2. 384, 23. 411, 8. 459, 10. 464, 17. 476, 20. 550, 11. 434, 26 Φ[a]. ex sententia = γνώμηι 458, 15. = ψῆφος 500, 13. 41, 26. 47, 6. 20. 48, 3. 61, 24. 70, 17. 73, 1. 4. 173, 26. 192, 11. 194, 1. 209, 25. 239, 16. 350, 7. 356, 15. 25. 32. 357, 14. 444, 9. 453, 2. 454, 9. 502, 12. 513, 3. 524, 20. 526, 25. 527, 2. 528, 7. 529, 7. 552, 25. 27. = ὅρος 202, 19. 464, 28. 488, 7. 489, 8. 18. = τύπον 464, 19. 499, 30. 512, 15. = κρίσεως 461, 16. = ἐπίκρισιν 459, 3. = διάνοιαν 162, 6. 411, 30

sentiens = φρονῶν 61, 7. 79, 19. 85, 11. 16. 123, 2. male sentiente = κακῶς φρονοῦντος 106, 32. = νοοῦμεν 84, 12. de diuinitate sensisti = ἡνίξω τὴν θεότητα 474, 1

seorsum = ἰδίαι 147, 15

separamus = χωρίζομεν 208, 2. 69, 17 Φ[r]

sequentia = λοιπά 79, 1

seriem = σειράν 352, 20 *cf.* uestem

sermo = λόγος 43, 10. 14. = λέξιν 223, 12. 146, 26. 148, 29. 150, 3. 163, 24. = ῥημάτων 554, 10. 555, 26. 556, 20

sermocinationes = ὁμιλίας 149, 6

seruari = κρατεῖν 394, 2

seruitium = θεραπείαν 61, 10

signaculum = σφραγῖδα 558, 11. (*non apte*) = σύνθημα 556, 22

significauit = κατεσήμανεν 455, 24. = δηλοῖ 228, 3

signum = τεκμήριον 149, 28

silenter = πράως 164, 28

silentio = ἡσυχίαι 66, 22

siluas [siluam Φ[ac]] = ὕλας 471, 9

similem = ἴσον 221, 29. similia = τὰ αὐτά 128, 9. similiter = ὡσαύτως 142, 5. 158, 28. 160, 4. 24. qui credunt similiter = ὁμοδόξους 372, 26

simplicissimos = ἀκεραιοτάτων 57, 23. simpliciter = ἐπ' ἀκεραίωι 51, 6

simul = εἰς ταυτόν 21, 15

simulant = εἰρωνευόμενα 300, 10. = ὑποκοριζόμενος 8, 12

per concursum simulationemque 348, 12

sin uero 264, 3

sinceritatem = γνήσιον 6, 22. 287, 20. = ἀκεραιότητα 58, 22

sincere = γνησίως 292, 22. = εἰλικρινῶς 411, 30. 437, 12. = καθαρῶς 61, 26

sine = ἐκτός 382, 22

sine = ἄφες 99, 1

singillatim = ἰδιαζόντως 150, 6. 148, 3 Φ[ac] *cf.* semotim. = ἰδίαι 147, 19 Φ[ac]. 150, 14 Φ[ac] *cf.* semotim

singularitas = μοναδικόν 556, 15

siquidem 445, 16

siue = καί 464, 12

societas = κοινωνίαν 285, 4

solatium = βοηθείας 439, 12

solidos = νομισμάτων 468, 20. 21. 22. 470, 19. 25. = χρυσίνους 504, 2

solite = συνήθως 136, 25. — 178, 16. 20. 183, 6

sollemniter = συνήθως 193, 17

sollicitudinem = φροντίδα 69, 4. = μερίμνας 550, 23

qua sorte = πῶς 116, 12

sospitatem = ῥῶσιν 111, 25

specialem = ἴδιον 285, 12. = ἰδιάζοντι 213, 16. specialiter = ἰδικῶς 147, 8

speculationem = θεωρίαν 214, 21 Φ[r] *cf. uocabula Graeca*

spreuisti = ἠθέτησας 71, 3

splendida = λαμπρᾶι 235, 10. splendidissima ciuitate = μεγαλοπόλει 512, 1. splendidissimae = μεγαλωνύμου 397, 28 Φ[r] *cf.* nomina

spoponderit = ὑπόσχηται 113, 27

sponte = ἑκουσίως 550, 6. 21. = ἑκών 550, 25. 551, 4. 7. 9. sponte sua = ἐξ οἰκείας γνώμης 558, 3

spontaneo = αὐθαιρέτωι 220, 5. spontanea uoluntate 445, 23

stabilitus = ἐρηρεισμένος 103, 30

statim ut 281, 26

statuerunt = ὥρισαν 65, 3. = δικαιῶσαι 465, 12 Φ[r]. statuta = τυπωθέντα 397, 17. = θεσπισθεῖσιν 102, 15. = θεσμόν 215, 21 Φ[r] *cf.* constituere

status = κατάστασις 42, 33. 202, 17. 292, 15

stirpem = ῥίζαν 49, 1

uirum strenuum = αἰδέσιμον 298, 9

studui = ἐσπούδασα 66, 31. 354, 27. 263, 14 Φ[r]. 267, 9 Φ[r]

studium = σπουδή 23, 20. 47, 25. 49, 13. 349, 2. 351, 26. 354, 32. 357, 17. 382, 27. 410, 16. 19. 33. 462, 8. 479, 1. 508, 5. 9. = τὸ σπουδαῖον 287, 21

stulte = ἀνοήτως 395, 23. 414, 12

stupefaciuut = ἐκπλήττει 79, 16

suadeo = ὑποβάλλω 162, 31. = παραινοῦντες 300, 3 Φ[a] *cf.* monentes

suasorias = παραινετικόν 81, 11

suauissimus = χρηστός 41, 23

tota animae suauitate 16, 32

sub Constantino = ἐπί c. gen. 413, 2 *et similiter* 413, 26. 283, 2. 287, 19. 290, 4. 291, 4 etc. sub fide monumentorum = ἐπί c. gen. 81, 30. 285, 23. sub iudices = ἐπί c. gen. 287, 11. sub ea definitione ut = ἐπί c. dat. 464, 18

subito = ἀθρόον 72, 17. = ἀμέσως 161, 19. 25

subnotauit = ὑπεσημήναντο 166, 15. 64, 10. 14. = ἠνίττετο 369, 6 Φ[r]

subnotatio = ὑποσημείωσις 167, 15. 493, 10. = ἐπισημειώσεως 385, 30

subreptione = ἁρπαγήν 349, 19

subripere = συναρπάσαι 10, 30
subscripsit = ὑπεσημήνατο 5, 27
subsignauerunt = ἐπισφραγισάμενοι 412, 20
subsistentiam = ὕπαρξιν 83, 22. 554, 26 Φ^{ac} *cf.* substantiae
subsistere = ὑπάρχειν 89, 21 Φ^{r}
substantiae = οὐσίαι (*i. e. pecuniae*) 551, 34. = ὑποστάσεως 294, 11. 295, 28. = ὕπαρξιν 554, 26 Φ^{r}
substantialiter = κατ' οὐσίαν 214, 24
substitutus = ὑποκατάστατον 530, 6
subtilis = ἀκριβοῦς 85, 10. 43, 11. 19. 228, 11. 456, 17. subtilem = ἀκριβεστέραν 76, 14. subtiliter = ἀκριβῶς 138, 23. 292, 28. 462, 20
subtilitatem = ἀκριβείας 497, 11
subuertimus = ἀνασκευάζομεν 282, 16
suburbanum = προάστειον 295, 15. neque in ciuitate neque in agro neque in suburbano 348, 19
sufficienter = ἱκανῶς 501, 27
suggerimus = ὑποβάλλομεν 280, 1. 286, 5. 509, 20. = ἀξιοῦμεν 375, 1. 380, 3. = δεόμεθα 380, 22. = ἀναδιδάσκω 81, 8. 492, 24. = διδάσκων 511, 29. 134, 28 Φ^{r} *cf.* ostendit. = ἀναφέρομεν 283, 17. 372, 11. 391, 16. = ἀναγαγεῖν 144, 16. = ἀπαγγείλῃ 108, 10. = γνωρίζομεν 301, 13
suggestiones = δεήσεων 381, 14. = διδασκαλίαν 483, 7 Φ^{cr} *cf.* postulatione
summam = κεφάλαιον 555, 21 Φ^{a} *cf.* arcem
summitas = κορυφή 354, 30
summoueri = παρατρωθῆναι 158, 19 Φ^{r} *cf.* immutari
super eo sunt gesta = ἐπί c. dat. 10, 16 *et similiter* 65, 27. 75, 13. 263, 12. 264, 1. 462, 2. super his quibus accusaris = ἐπί c. dat. 280, 26 *et similiter* 283, 23. 113, 5. concors efficior super damnatione 305, 28 *et similiter* 142, 29. super ordinatione inueniri = ἐπί c. dat. 549, 23. iratus super his = ἐπί c. dat. 292, 2 *et similiter* 354, 24. super se sententiam ordinans = ἐπί c. dat. 193, 29 *et similiter* 192, 11. super eum actum est = ἐπί c. dat. 304, 1 *et similiter* 462, 3. super Ibam [Iba Φ^{a}] gesta sunt = ἐπί c. dat. 460, 20. super eum sententiam ferrent = ἐπί c. acc. 513, 3. definita sunt super personam [persona Φ^{a}] 489, 25 = ἐπί c. gen. super omnes = ἐπὶ πᾶσιν 435, 14 Φ^{c} *cf.* circa. super his [haec Φ^{a}] = πρός c. dat. 196, 9. super haec = ἔτι μήν 552, 14
superbiam = ἀπόνοιαν 514, 25
superbo = ἀπονενοημένωι 7, 6
supercaelestem = ἐπουράνιον 352, 27
se superimpositurus est = ἐπιθήσεται 115, 8 Φ^{r} *cf.* inipositurus
supersignauit = ἐπισφραγίζοντα 383, 7 Φ^{r} *cf.* testari
supplico = ἀξιῶ 52, 5. 63, 19. 81, 30. 137, 14. 138, 12. 141, 11. 152, 9. 163, 1. 166, 16. 285, 28. 286, 27. = παρακαλῶ 42, 22. 95, 10. 116, 30. 157, 7. 216, 6. 15. 288, 13. 292, 25. = δέομαι 106, 22. 73, 10. 79, 3. 136, 19. 552, 28. = δυσωπήσει 114, 3. 4. 515, 15. = προσπίπτω 278, 16. = καθικετεύομεν 194, 2
supplicatio = δέησις 137, 2. 139, 14. = παράκλησιν 72, 21. = ἱκετηρίαν 79, 4
supplicio = ἐπιτιμίωι 466, 3
de sursum = ἄνωθεν 61, 8
susceptibiles = δεκτούς 461, 32
suscepit = ὑποσχέσθαι 489, 6 Φ^{ac}
suspicor = ὑπολαμβάνω 173, 20. = ὑπονοηθέντα 78, 16. 128, 8 Φ^{ac} *cf.* puto
suspirium = ἀναπνοῆς 237, 8
sustentauit = συνεκρότησε 226, 12
sustineo = περιμένω 114, 2. 42, 5. 497, 7. = ἀναμείνατε 439, 11. 18, 24. 21, 18. = ἔμεινα 497, 9. 476, 15. = ἀνάσχεσθε 381, 16. sustineri se = ἐνδοθῆναι αὐτοῖς 378, 3. sustinere = ἐκδέξασθαι 386, 33
susurrantes = ψιθυρίζοντας 109, 10

tabidorum = λελωβημένων 292, 9
tacentibus = ἡσυχασάντων 41, 3. 118, 32
taciturnitate = ἡσυχίας 393, 1
tam — quam = μέν — δέ 169, 15. 505, 1. = τοῦτο μέν — τοῦτο δέ 81, 3. 467, 2. 324, 1. = τέ — καί 61, 13. 104, 21. 168, 20. 263, 16. 277, 20. 302, 32. 304, 24. 462, 14. 15. 466, 27. = καί — καί 282, 13. = τέ — τέ 559, 16. tam — et = τέ — καί 165, 16 Φ^{r}. tam maximam = τοσαύτην 61, 13
tamen = δέ 464, 21
tamquam = δῆθεν 8, 10
tarditate = μελλήσεως 285, 8
tarde = βραδέως 217, 27
temerata sunt = τετόλμηται 212, 11
temerarii = τολμηροί 205, 5. temerarie = τολμηρῶς 555, 5 Φ^{r} *cf.* temere
temeratorem patrum = πατραλοίαν 91, 16
temere = τολμηρῶς 555, 5 Φ^{a}
temperamentum = κρᾶσιν 415, 3. 395, 22 Φ^{r}. = συγκράσει 208, 22. = σωφρονῆσαι 514, 17
temptatur = δοκιμάζεται 142, 10
temptationem = πεῖραν 124, 14
per illa tempora = κατὰ καιρόν 556, 23. illo tempore = κατὰ καιρόν 497, 1. pro tempore = κατὰ καιρούς 211, 5. 16. per singula tempora (*non apte translatum*) = κατὰ καιρόν 494, 28. per unumquodque [idem Φ^{ac}] tempus = κατὰ καιρόν 553, 13. temporibus Pontii Pilati = ἐπί c. gen. 386, 11 *et similiter* 394, 2
tenere = κρατεῖν 235, 16. 27. 68, 7. 171, 5. 238, 12. 354, 13. 486, 17. 505, 9. 27. 509, 4. 11. 28. 548, 35. 549, 28. teneri = κρατεῖν 141, 23. 104, 27. 264, 14
tenore = τύπωι 44, 1. 46, [illegible] 47, 39. 49, 26. 58, 10

terminare = ἀποφήνασθαι 62, 16
terminum = ὅρον 202, 17. 437, 25. = τύπον 504, 21. 439. 13 Φ^{r}. terminis sanctorum 13, 4
terruerunt = κατεπτόησαν 51, 24. = πτοήσωσιν 51, 10
terribile = φρικτήν 290, 16. 294, 12. 16
tertio = τρίτον 110, 28. 302, 20. 303, 7. 15. secundo et tertio = δεύτερον καὶ τρίτον 529, 4
testari = καταθέσθαι 472, 13. 471, 26. 474, 20. 495, 10. 523, 19. 551, 15. 475, 16 Φ^{a}. testatur = ἐπισφραγίζοντα 383, 7 Φ^{ac} *cf.* supersignauit
testimonia = χρήσεις 97, 2. 6. 203, 8. 557, 8. 558, 16
teste Christo = ἐπί c. gen. 151, 29 Φ^{ac} *cf.* coram
tolerabilis = ἀνεκτός 123, 18 Φ^{r} *cf.* aptus
tollens = λαβών 170, 22
totietatis 346, 22
tractare = διαγνῶναι 280, 13. = βουλεύσασθαι 275, 24
tractatu = σκέμματος 264, 19. = σκῆψις 110, 6 Φ^{ac} *cf.* excogitatio
traditiones = ἐκθέσεσιν 159, 7
tranquillitatem = γαλήνην 11, 2
transitorie = ὡς ἔτυχεν 97, 6
tribulationis = θλίψεως 514, 29
tristia = στυγνά 353, 29
tumorem = ὄγκον 7, 27. 461, 22
tunc = ἐξ ἐκείνου 104, 7
turbae = στάσεις 380, 24. = ὄχλος 70, 8. = θρύλον 469, 5
turbauit = ἠνώχλησεν 523, 33
turpitudo = αἶσχος 303, 3
tutela = ἀσφάλεια 436, 16. 61, 16. 107, 24. 196, 19. = ἀσφαλοῦς 513, 29 Φ^{r} *cf.* cautela

uacare = σχολάζειν 43, 27. 278, 19. 296, 10. 500, 16. 508, 17. uacent = ἀργείτω 62, 12. 444, 13. 449, 24. 455, 16
uacuentur = ἀργείτω 460, 8. 505, 14
uacua = μάταια 486, 3 Φ^{a} *cf.* uanum
uadens = ἀπελθών 167, 9
uae = φεῦ 61, 24
ualde = σφόδρα 22, 13
ualefacientes = συνταξάμενοι 109, 30
ualuit = ἠδυνήθη 475, 7. 47, 12. 505, 4. 511, 8. 522, 33. = κρατεῖν 486, 10. 499, 24. 552, 27. ualete = σώιζεσθε 452, 28 Φ^{ac} *cf.* saluete
uanum = εἰκαῖον 84, 1. uana = μάταια 486, 3 Φ^{r} *cf.* uacua
ubertatem = εὐκαρπίαν 353, 32
uel = καί 471, 5. 552, 8. uel etiam = εἴτ' οὖν 449, 21. 23
uenerabiles = σεπτοί 350, 22. 287, 23. 291, 13. 294, 12. 502, 13. = σεβάσμιον 217, 19. 31. 219, 15. 20. 27. 220, 15. 222, 20. = εὐαγοῦς 238, 14. 295, 17. = εὐαγεστάτωι 288, 15. = προσκυνητῆς 349, 7. 13. 16. 350, 15. = θεῖον 219, 9
ueneror = σέβω 224, 20. 225, 3. 223, 24 Φ^{ac} *cf.* colimus. = ἀσμενίζει 384, 21
ueneratione = προσκυνήσεως 349, 3. summa cum ueneratione = μετὰ προσκυνήσεως 136, 29. uenerationem = προσκύνησιν 224, 22 Φ^{ac} *cf.* adorationem. = σεβάσματος 350, 19
ueniet = ἔρχεται 112, 7. ueniens = φθάσας 142, 1. ueni = δεῦρο 498, 18
uentilari = γυμνάζεσθαι 142, 12. 282, 15. = ἐξετασθῆναι 285, 5
ueracissimam = ἀληθινήν 560, 17
uerba = λέξεις 370, 6. 70, 18. 87, 18. 128, 4. 143, 29. 145, 2. 146, 1. 29. 485, 19. 20. 21. 90, 5 Φ^{r}. = ῥήματα 145, 6. 554, 14. 558, 4. = λόγοις 195, 31. uerbum faciente = λόγον ποιησαμένου 72, 22
uerumtamen = πλήν 498, 30
uere = ὄντως 213, 10. 477, 12. 163, 31; *adnotat Rusticus:* ὄντως non numquam dubitantis
uespere = ὀψέ 498, 24
per uestigia uestra = τῶν ποδῶν ὑμῶν 137, 9. 140, 19. 148, 15. 149, 9. 150, 26. 151, 2. 5. 152, 18. 27. 153, 3. 7. 195, 27. 373, 14. 18. 377, 15. per uestigia = τῶν ποδῶν 108, 5. 112, 3. 20. 120, 21. 170, 23
uestem (*falso translatum*) = σειράν 352, 20 *Rusticus*
uetans = παραιτούμενος 553, 21
uexatione = σκύλσεως 481, 14 Φ^{a} *cf.* fatigationem
uiaticum = ἐφόδιον 514, 17
uicarii = τοποτηρηταί 390, 4. 392, 21. 39, 21
uicina = παραπλησίαν 51, 10
uicissitudinem = ἀμοιβήν 194, 5. 357, 17
ornata decore uictoriae = καλλίνικος 353, 34. 344, 4. 20
bonae uictricis = καλλινίκου 276, 27. 280, 17. 345, 2. 13. bene uictricis = καλλινίκου 397, 23
uico = κώμηι 220, 4. 29. 351, 8
uidelicet = δηλονότι 44, 28. 502, 1. = δηλαδή 439, 4
uidit = συντετύχηκεν 104, 15
uilici = ἐπίτροποι 438, 20 Φ^{a}
uindicauit = ἐξεδίκησεν 259, 5. 91, 2. 239, 3. 499, 27
uindictae = ἐπιτιμίοις 116, 20. 159, 8. = ἐκδικήσεως 23, 6. = ἀμύνηι 514, 31
uiolentiam = βίαν 494, 18 Φ^{r} *cf.* uim. = περιστάσεις 439, 28 Φ^{a}. = βλάβηι 344, 23
uirtus = δύναμις 479, 20. 43, 23. 66, 30. 115, 20. 203, 7. 22. 204, 8. 21. 206, 7. 16. 213, 28. 295, 5. 411, 29. 492, 26. 498, 12. 530, 7. = ἰσχύος 226, 7. = γνώμην 513, 5. = στερρότητος 21, 23
uim = δύναμιν 354, 36. 357, 20. 494, 18 Φ^{ac} *cf.* uiolentiam
uitium = σφάλμα 478, 15. = πταίσματα 480, 1 Φ^{ac} *cf.* delictum. 481, 23 Φ^{a} *cf.* excessu
uituperationi = γραφῆι 557, 22

ulceratos = τετραυματισμένους 494, 9
ultio = ἐκδίκησις 499, 17. ultione = ἐπιτιμίοις 303, 22. 533, 24 Φ^{r}
ultra = περαιτέρω 285, 17. 411, 3
unitionem [unitatem Φ^{ac}] = ἕνωσιν 477, 15. 555, 18. 31. 560, 6. 22. 25. 561, 4. unitionem [unitatem Φ^{ac}] = ἑνότητα 560, 17
uniuersalis = οἰκουμενική 457, 9. 210, 22. 222, 2. 263, 1. 552, 23. uniuersaliter = καθόλου 549, 2
uniuersitati = πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ 48, 26
uocabula = προσηγορίας 476, 28. 525, 17. 526, 2. = φωνήν 555, 24. = κλήσεων 554, 21
uolumen = τόμον 107, 23. 27. 557, 22
uoluntarie = κατὰ γνώμην 305, 3. = ἑκουσίως 209, 18. 23
uoluntatem = γνώμην 94, 4. 103, 25. 28. 138, 32. 192, 12. 216, 23. 218, 5. 13. 220, 5. 235, 20. 23. 238, 8. 26. 264, 10. 376, 6. 26. 437, 15. 20. 458, 10. 501, 5. 511, 12. 513, 29. 514, 10. 521, 3. 5. 31. 537, 2. 549, 3. 550, 2. 5. 10. 12. 29. 434, 12 Φ^{cr}. una uoluntate = ὁμογνωμόνως 435, 13 Φ^{r}. = προαιρέσει 168, 17. 551, 26. 31. = βουλήσει 410, 24. = ἀρέσκειαν 514, 11. cum uoluntate = μεθ' ἡδονῆς 550, 17 Φ^{r} *cf.* libenter
ursario = ἀρκοτρόφων 379, 1
usque [usque ad Φ^{ac}] monasterium 80, 2. usque uesperam 277, 3
usurpata = τετολμημένα 42, 3
utile fuit = (*non apte translatum*) = ὄφελον 41, 22
utilitatem = ὠφέλειαν 352, 22. 355, 27. 370, 14. humanitatis utilitas = τῶν ἀνθρωπίνων καλῶν 47, 10. 48, 7
utique = δηλονότι 203, 27. 305, 18. 490, 5. = πάντως 100, 26. 193, 29. 382, 21. = εἰκότως 396, 14 Φ^{ac} *cf.* consequens. = ἄν 8, 3. 353, 1. = καίτοι 385, 20 Φ^{ac}. quoniam utique = ἐπειδήπερ 213, 9
utpote = ἅτε δή 396, 14. 414, 30

uocabula Graeca

apantita = ἀπαντητής 470, 27
apocrisarius 117, 4
authenticas 166, 2
catechismos = κατηχήσεις 483, 3
media ebdomada 498, 16
epiphaniorum = ἐπιφανίων 193, 21. epiphania = θεοφάνια 559, 21 Φ^{ac} *cf.* theophania
eranariis 494, 1. 495, 11
homousion to patri 67, 4. homousii, id est unius essentiae 554, 24
idiota 435, 28. 29
mathema 148, 10 Φ^{r}
metropoliticum 509, 1
qui parabalani nuncupantur 169, 17
phantasia 205, 16
phlebotomauerunt 498, 25
pneumatomachon 549, 16
pragmaticis 449, 25
ptochium 494, 8. 290, 21
schemate 193, 16
symbolum = μάθημα 148, 10. 149, 3
syncellos 293, 16. 298, 11
tetraditorum = τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν 220, 7
thecas = καλαμάρια 63, 27
theophania = θεοφάνια 559, 21 Φ^{r} *cf.* epiphania
theoriam 214, 21 Φ^{ac} *cf.* speculationem
throno 170, 24. 294, 4
tomum 108, 9. 13. 19. 115, 12. 17. 19. 25. 26. 28
xenodochiis = ξενεῶσι 290, 21. 292, 9. 11. 12
xenodochum 469, 8

grammatica quaedam

diacones 150, 10. diaconibus 192, 20
sacram [sacra Φ^{ac}] 494, 25
synodicam [synodica Φ^{ac}] 494, 29 Φ^{r}
semet [sibimet Φ^{a}] ipsis 247, 27 Φ^{r}
humillimis 492, 27
prandiderunt 77, 7
remouant 393, 17
fugiit 68, 19. 223, 15
redientibus 301, 10
sanciuimus 508, 12
odiretur u. l. oderetur 469, 1
inclausit 498, 11. 23. inclauserunt 495, 4. inclausus 498, 14. reclauserunt 498, 11
peiurio 116, 13 Φ^{r}
praesens conuentum 154, 18 Φ^{r}. symbolo . . . hunc 383, 3. 4
sui calliditate 364, 22
lacrimor 314, 10 *cf.* certabat. decertari. memoratus. paenitere
suasus 489, 5. persuasus 177, 3. 469, 2. 153, 27. 48, 23. persuaderetur 127, 13
sumptus ei largiatur 445, 19. mirantur = θαυμαζόμενοι 206, 15 Φ^{ac}. partitur = μεριζομένης 226, 6. quae professa sunt 180, 10. 156, 22. *cf.* confiteri. interlocutus. meditatus. suspicor
Aegyptiacae maior 377, 1 Φ^{r}
episcopis decent 45, 24. persuasimus eosdem 457, 21. *cf.* fruantur. miseremini. nocuit obliuisci.
agnoscendum = γνωριζόμενον 396, 31. 415, 15. eligendus = ψηφιζόμενος 500, 9. studendum = σπουδαζόμενον 263, 4 Φ^{r}. praedicando non cessat 515, 14
erit = ἔστω 459, 22
quatenus auferretur — incolere 410, 23. 26

index translationum

ἀβουλήτους *cf.* inconsideratas
ἀγανάκτησις *cf.* indignatio
ἄγεσθαι *cf.* repraesentat
ἀγνοεῖς *cf.* ignoras. nesci
ἀγορᾶς *cf.* publicum
ἀγριώτατος *cf.* ferocissimi
ἀγχόμενον *cf.* alligatus
ἀγωνίσασθαι *cf.* decertari horam periclitari

ἄδεια *cf.* facultas. licentiam
ἀδελφιδοῦς *cf.* consobrinis. fratruelis
ἀδιαιρέτως *cf.* indiuisibiliter. inseparabiliter
ἀδιαλείπτως *cf.* incessanter
ἀδιανόητον *cf.* insensatum
ἀδικεῖν *cf.* iniquo. laesus. nocuit
ἀδικίαν *cf.* contumeliam. iniquitatem
ἀδίκου *cf.* iniquo
ἀδολεσχίαν *cf.* argumentatio. puerilitas
ἀεί *cf.* olim
ἀήθους *cf.* insolitae
ἀθέμιτον *cf.* nefandae. nefaria. nefas
ἀθέων *cf.* deo
ἀθέσμως *cf.* leges
ἀθετεῖν *cf.* cassat. contempta. recusari. reprobare. respuere. spreuisti
ἄθλιος *cf.* infelix. miserabile. miseros
ἀθρόον *cf.* subito
ἀθῷος *cf.* innocens
αἰδέσιμον *cf.* strenuum
αἰδῶ *cf.* reuerentiam
αἰνίγματα *cf.* indicia
αἰνίττετο *cf.* sentiens. subnotauit
αἱλόμεθα *cf.* acquieuit
αἱρετώτερον *cf.* libentius
αἰσθήσεις *cf.* sensuni
αἴσιον *cf.* prosperum
αἶσχος *cf.* notis. pestem. turpitudo
αἰσχύνην *cf.* confusionem
αἰτία *cf.* accusationem. causa. culpam. originem
αἰτιᾶσθαι *cf.* accusator. causantur. culpatis. incusatorem
αἰτίασις *cf.* accusationem. interpellatio. postulatione
αἴτιος *cf.* culpabilis
δι' αἰῶνος *cf.* perpetuum
αἰωνίας *cf.* aeternabilis
ἀκαθοσιώτως *cf.* indeuote
ἀκάκων *cf.* innocens
ἀκανονίστως *cf.* irregulariter
ἄκαρπον *cf.* infructuosam
ἀκατάγνωστον *cf.* irreprehensibilem
ἀκαταστασίαν *cf.* seditionem
ἀκατάσχετον *cf.* incontentibili
ἀκέραιος *cf.* integra. perfectam. simplicissimos
ἀκεραιότητα *cf.* sinceritatem
ἀκήρατος *cf.* incontaminabilis. immortalis
ἀκλινής *cf.* indeclinabilis
ἀκοίμητον *cf.* indormitabilem
ἀκολουθία *cf.* consequentia. inconsequens
ἀκόλουθος *cf.* consequens
ἤκουσα *cf.* comperi
ἀκρίβεια *cf.* diligentia. diligentem. examinationem. expressim. scrupulositate. subtilitatem
ἀκριβής *cf.* certus. diligentem. integra. perfectam. subtilis
ἀκρόασις *cf.* audientiam. auditionibus. auditorio
ἀλαζονείας *cf.* arrogantia
ἀλαζών *cf.* elatus
ἀληθινήν *cf.* ueracissimam
ἀλήπτως *cf.* irreprehensibilem
ἀλλά *cf.* nec
ἀλλήλων *cf.* alterutrum. inuicem
ἀλλοδαπῆι *cf.* peregrinatione
ἀλλότριον *cf.* extraneum
ἀλόγων *cf.* animalium
ἅμα *cf.* pariter
ἀμάχως *cf.* contentio
ἀμείψασθε *cf.* compensate
ἀμέλει *cf.* quippe
ἀμεριμνίαι *cf.* secure
ἀμέσως *cf.* frustra. subito
ἀμεταθέτως *cf.* incommutabiliter
ἀμήχανον *cf.* impossibile
ἀμνησικακίαν *cf.* obliuisci
ἀμνηστίας *cf.* obliuione
ἀμοιβήν *cf.* praemium. uicissitudinem
ἀμοιβαίως *cf.* inuicem
ἀμύθητα *cf.* innumeras
ἄμυνα *cf.* uindictae
ἀμφιβάλλειν *cf.* certabat. dubitamus
ἀμφιβολίαν *cf.* dubietas
ἀμφίβολον *cf.* dubitabile
ἀμφισβήτησις *cf.* ambiguitatem. contentio
ἀμωμήτου *cf.* immaculatum. inuiolabilem
ἄν *cf.* utique
ἀναγαγεῖν *cf.* insinuauimus. suggerimus
ἀναγνωσθῆναι *cf.* percurrantur. publicentur. recenseri
ἀναδεικνύμενα *cf.* reuelata
ἀναδιδάσκω *cf.* suggerimus
ἀναζωγραφεῖ *cf.* praepingit
ἀναιρεῖν *cf.* amputato. destruere
ἀναίρεσις *cf.* interemptionem. negationem
ἀναισθησίας *cf.* insensibilitate. insipientia
ἀναισχύντως *cf.* inuerecunde
ἀναίτιον *cf.* inculpabilem
ἀνακόλουθον *cf.* inconsequens
ἀνακυψάσης *cf.* emerserunt
ἀναλίσκειν *cf.* afflixit. erogare. expendit
ἀναμείνατε *cf.* sustineo
ἀνέμνησε *cf.* commemorauit
ἀναμφιβόλως *cf.* indubitanter
ἀνανεύοντες *cf.* resultantes
ἀναξίου *cf.* immerito
ἀνάπαυσιν *cf.* refrigerium
ἀναπλασθῆι *cf.* reformans
ἀναπνοῆς *cf.* suspirium
ἀνασκευάζειν *cf.* retractat. subuertimus
ἀνασκευήν *cf.* infirmatione
ἀναστροφήν *cf.* conuersationem
ἀνατρέψαι *cf.* destruere. infringere
ἀνατέθραπται *cf.* nutrita
ἀνατροπήν *cf.* conuersionem. destructionem. euersionem. mutatio
ἀναφέρειν *cf.* inferuntur. suggerimus

ἀναφυῆναι *cf.* emerserunt. exorta
ἀνέδην cf. improba. impudenter
ἀνεκτός *cf.* aptus. tolerabilis
ἀνεξικακίας *cf.* patientia
ἀνεπιλήπτως *cf.* inculpabilem
ἄνευ *cf.* absque. citra
ἀνεύθυνον *cf.* innoxium
ἀνέφικτον *cf.* inconuenienti. ineffabilem. irreprehensibilem
ἀνέχεσθαι *cf.* acquieuit. patimur. permittebam. potest. quiescit. sustineo
ἀνθρωπολάτραι *cf.* hominicolae
ἀνοήτως *cf.* stulte
ἀνοίας *cf.* imprudentiam
ἀνομίας *cf.* iniquitatem
ἀνοσίας *cf.* iniquo
ἀνοσιότητες *cf.* scelera
ἄνουν *cf.* mentem
ἀνταπόδοσις *cf.* retributio
ἀντίγραφον *cf.* exemplaria. rescriptum. schedae
ἀντίδικον *cf.* aduersarius
ἀντιλήψεως *cf.* defensio. protectione
ἀντιλογίας *cf.* contentio
ἀντίστασιν *cf.* contentio
ἀνυπερθέτως *cf.* dilationem
ἀνώγεων *cf.* domum
ἄνωθεν *cf.* ante. desuper. dudum. initio. olim. sursum
ἀνωμαλοῦντας *cf.* aegrotantes
ἀξιοπίστους *cf.* fidelissimos
ἄξιος *cf.* mereri
ἀξιοῦν *cf.* deputari. mereri. suggerimus. supplico
ἀξιώματος *cf.* gradum
ἀοιδίμου *cf.* audire
ἀπαγγεῖλαι *cf.* intimamus. suggerimus
ἀπηγόρευται *cf.* abdicamus
ἀπαλειφέσθω *cf.* aboleatur
ἀπαντῆσαι *cf.* occurreremus. repraesentans
ἀπαραλόγιστος *cf.* incircumscriptibilis. incircumscripta. indeclinabilis
ἀπαρεγχείρητον *cf.* intemerabilem. intemptabilem. irrecusabilem
ἀπαρνούμενοι *cf.* rennuentes
ἀπάτης *cf.* seductionem
ἀπειθούντων *cf.* inoboedientes. minime. pertinaces
ἀπεικότως *cf.* indecenter
ἀπειλεῖν *cf.* comminatum. interminatus
ἄπειρον *cf.* innumeras
ἀπερίεργος *cf.* indiscussa
ἀπερινοήτου *cf.* inintellegibilem
ἀπέρχεσθαι *cf.* accedo. ambulent. imus. pergimus. peruenimus. uadens
ἀπιστίας *cf.* perfidiam
ἀπλανῆ *cf.* inerrabilem
ἀπληστίαι *cf.* auaritia. cupiditate
ἁπλώσας *cf.* extendens
ἀπό *cf.* ante. de. ex
ἀποδεδειγμένους *cf.* manifestauit
ἀπόδειξιν *cf.* manifestatio. probationem
ἀποδέχεσθαι *cf.* approbo. laudabatur
ἀποκαταστάσεως *cf.* restaurationis
ἀποκηρύττομεν *cf.* abdicamus
ἀπόκρισιν *cf.* mandauit
ἀπόλαυσις *cf.* fruitio
ἀπολειφθέντας *cf.* absentes
ἀπολογεῖσθαι *cf.* defendentem. rationis. respondere. satisfacere
ἀπολογία *cf.* defensio. excusationem. satisfactio
ἀπολελυμένως *cf.* absolute
ἀπενείμαμεν *cf.* delegauimus
ἀπονενοημένωι *cf.* superbo
ἀπόνοια *cf.* arrogantia. superbiam
ἀποροῦμεν *cf.* dubitamus
ἀπορία *cf.* indigentia
ἄπορον *cf.* indigentia. quaestionem
ἀπόρρητος *cf.* inenarrabiliter. inscrutabilem
ἀποσειόμενος *cf.* reiciens. repellens
ἀποσκευάσασθαι *cf.* destruere
ἀπεστήθισε *cf.* memoratus. memoriam
ἀποστολήν *cf.* mandauit
ἀποστρέφομαι *cf.* auersor. auertor
ἀποτάττομαι *cf.* abrenuntio
ἀποτείνονται *cf.* extendens
ἀποτέλεσμα *cf.* euentum
ἀποτμηθῆναι *cf.* secari
ἀποφαίνεσθαι *cf.* decerno. definire. interfatus. promulgare. sententia. terminare. ἀποφαίνοντες *cf.* declarata
ἀπόφασις *cf.* decerno. sententia
ἀπράγμονα *cf.* litigio
ἀπύλωτον *cf.* inobseratum
ἄρα *cf.* forte
ἄρα *cf.* puto
ἀργείτω *cf.* uacare. uacuentur
ἀρδην *cf.* plenius
ἀρέσκειαν *cf.* uoluntatem
ἀρέσκειν *cf.* placabiles. placitum
ἀρκοτρόφων *cf.* ursario
ἁρμόδιος *cf.* congruam. conuenit. oportet
ἁρμόζειν (ἁρμόττειν) *cf.* congruam. competunt. conuenit
ἁρμονίαι *cf.* conuenientia
ἁρπαγήν *cf.* subreptione
ἀρρωστία *cf.* aegritudo. infirmitate
ἄρτι *cf.* modo
ἀρτίως *cf.* modo. nunc. nuper
ἀρχαίου *cf.* initio
ἄρχειν *cf.* principatum. ἄρχων *cf.* iudicem. moderatoribus
ἀρχήν *cf.* principatum
ἀρχηγός *cf.* inchoatore. praesides. princeps
ἀρχῆθεν *cf.* antiquitus
ἀσάλευτον *cf.* inmobilem. inconcussam
ἀσεβῆ *cf.* infaustam
ἀσελγείας *cf.* luxuria
ἀσελγέστατον *cf.* luxuriosum

ἀσθένειαν *cf.* infirmitate
ἀσκήσεως *cf.* monasterialis
ἀσμενίζει *cf.* ueneror
ἀσμένως *cf.* libenter
ἀσπόνδωι *cf.* infoederato
ἀσύλοις *cf.* integritate. inuiolabilitate
ἀσυγχύτον *cf.* inconfusibilis
ἀσφάλεια *cf.* cautela. custodiae. munimen. tutela
ἀσφαλής *cf.* cautela. custodiae. tutela
ἀσφαλίζηται *cf.* munitam
ἄτακτος *cf.* inordinate. inquietum. seditiosorum
ἀταξίαν *cf.* perturbationem
ἀταράχως *cf.* inturbato
ἅτε *cf.* utpote
ἀτιμάσαι *cf.* exhonorare
ἀτόλμητον *cf.* intemeratum
ἀπόπημα *cf.* delictum. incongruum
ἀτοπίαις *cf.* incongruum
ἄτοπος *cf.* flagitioso. incondecens. incongruum. inconuenienti
ἄτρωτον *cf.* inpenetrabilem
αὐθάδειαν *cf.* praesumptionem
αὐθαιρέτωι *cf.* spontaneo
αὐθεντήσας *cf.* praesumentes
αὐθέντης *cf.* auctor
αὐθεντία *cf.* auctoritatem
αὖθις *cf.* mox. nunc. rursus
αὔξησιν *cf.* incrementum
αὐτόθι *cf.* ipsi
ὁ αὐτός *cf.* hoc. ipsi. memoratus. similem. simul
ἠφάνισεν *cf.* euertit
ἄφες *cf.* sine
ἀφηνιάζοντας *cf.* resultantes
ἀποστάς cf. excessit
ἀφορισθῆναι *cf.* delegauimus. deputari
ἀφορμή *cf.* causa. occasio
ἀφράστου *cf.* ineffabilem
ἀχαλίνωτον *cf.* infrenem
ἀχθεσθείς *cf.* accensus. concitatus
ἀχλύς *cf.* caligo
ἄχραντον *cf.* immaculatum
ἀχώρητον *cf.* incapabilem
ἀχώριστος *cf.* inseparabilis. inseparatas
ἀψιμαχία *cf.* intentio

βαθμοῦ *cf.* ordinem
βάκλων *cf.* fustibus
βάλλεσθαι *cf.* iactari
βασιλεία *cf.* imperium
βασίλειον *cf.* imperium
βασιλεύειν *cf.* imperium
βδελύσσομαι *cf.* abominabor
βελτιοῦσθαι *cf.* meliorari
βίαν *cf.* uiolentiam. uim
βιβλίον *cf.* codex. libellum. librum
βίβλωι *cf.* codex
βιωτικῶν *cf.* mundanarum. saecularium
βλαβερούς *cf.* nocibiles
βλάβη *cf.* laesionem. uiolationem
βλαστήμασιν *cf.* floribus
βοήθεια *cf.* praesidium. solatium
βοηθός *cf.* adiutor
βούλεσθαι *cf.* cupiunt. desideramus
βουλεύσασθαι *cf.* cogito. tractetis
βουλευτοῦ *cf.* principalem
βουλευτήριον *cf.* curia
βουλῆς *cf.* consilium
βουλήσει *cf.* uoluntatem
βραβεῖον *cf.* palmam
βραδέως *cf.* tarde
βραχέος *cf.* modicum. nuper

γαλήνη *cf.* pacis. tranquillitatem
γενικήν *cf.* generalem
γενναῖος *cf.* fortem
γέννησιν *cf.* genituram
γέρασιν *cf.* meritis
γίνεσθαι *cf.* absentes. celebrat. commiserunt. peruenimus. proueniret. quondam
γινώσκειν *cf.* aduertatis. comperi. deliberabamus. innotescimus. manifesta. scit
γνήσιος *cf.* domesticos. familiaribus. integra. proprius. purus. sinceritatem. sincere
γνώμη *cf.* conscientia. proposita. scientia. sententia. sponte. uirtus. uoluntarie. uoluntatem
γνωρίζειν *cf.* agnoscendum. cognoscimus. innotescimus. insinuauimus. intimamus. suggerimus
γνωρίσματα *cf.* indicia
γνῶσιν *cf.* notitiam
γογγυσμός *cf.* mussitatio
γόητος *cf.* malefici
γράμματα *cf.* litterae
γραμματεῖον *cf.* cautionem
γραφῆι *cf.* uituperationi
γυμνασθῆναι *cf.* animaduertenda. discutere. examinari. exerceri. exercitata. uentilari

δέ *cf.* tamen
δεδοίκαμεν *cf.* formidamus
ἔδει *cf.* decebant. δεόντως *cf.* bene. ordinauit
δέησις *cf.* suggestiones. supplicatio
δεῖνα *cf.* illum
δεινά *cf.* crudelia. dira
δεκτικοί *cf.* capaces
δεκτούς *cf.* susceptibiles
δέομαι *cf.* suggerimus. supplico
δεσπότης *cf.* dominator
δεῦρο *cf.* uenire
δεύτερον *cf.* secundo
δῆθεν *cf.* quasi. tamquam
δῆλος *cf.* certus. clarent. manifesta. manifestauit.
δηλαδή *cf.* dubio. quippe. scilicet. uidelicet.
δηλονότι *cf.* manifesta. scilicet. uidelicet. utique
δηλοῦν *cf.* aperiantur. demandaui. designauit. mandauit. manifestauit. nuntiauit. significauit
δημίων *cf.* quaestionariorum

ἐδημιούργησε *cf.* operatus est
δημιουργός *cf.* creatrix
δημοσιευθῆναι *cf.* publicari
δημόσιον *cf.* fiscale. publicum
διά c. acc. *cf.* in. pro
διαβάλλειν *cf.* accusare. reprehendere
διαβάντων *cf.* pergimus
διαβολήν *cf.* accusationem. immissionem
διάγειν *cf.* conuersatus. degebat
διαγνῶναι *cf.* cognitio. cognoscimus. discutere. tractare
διεγνώρισαν *cf.* manifestauit
διάγνωσις *cf.* cognitio
διαγορεύειν *cf.* censuit. decerno. praecipit
διαγόρευσιν *cf.* pronuntiationem
διάθεσιν *cf.* affectum
διαθρυλεῖν *cf.* diffamare
διαιρεῖν *cf.* disceptatis. discernit. diuidit. partienti
διαιρέσεως *cf.* repudio
διαιτώμενα *cf.* degebat
διακονεῖσθαι (διακονεῖν) *cf.* ministrare. obsecutus. portantes. redintegrare
διακονίαν *cf.* ministerium
διακοσμήσας *cf.* decorans
διακόσμησις *cf.* decoratio
διακρίνοι *cf.* discernit
διάκρισις *cf.* cognitio
διαλαλεῖν *cf.* interfatus. interlocutio. interlocutus. proferuntur
διαλαλιά *cf.* interlocutio
διαλαβεῖν *cf.* agnoscere. audire. circumplexa
διελάμψατε *cf.* clarent
διαλέγεσθαι *cf.* alloquitur. disputare
διάλεξις *cf.* disputationes. eloquia
διάλιθον *cf.* gemmatum
διαλογίζεσθαι cf. disputare
διαμαρτύρομαι *cf.* contestor
διαμένηι *cf.* perseueret
διαμονή *cf.* diuturnitate. perseuerantiam
διάνοια *cf.* intellectum. intellegentiam. mentem. sensum. sententia
διαπεπλάσθαι *cf.* plasmatus
διαπορθμεῦσαι *cf.* redintegrare
διαρρήδην *cf.* aperte
διασκέψεως *cf.* disceptationis
διασύρων *cf.* derogans
διάταγμα *cf.* praeceptum
διάταξις *cf.* constitutiones. scita
διατελοῦμεν *cf.* perexequimur
διατρίβειν *cf.* degebat
διετυπώσαμεν *cf.* disponere
διατυπώσεις *cf.* constitutiones
διαφέρουσιν *cf.* competunt
διαφιλονεικοῦντες *cf.* contendere
διαφοράν *cf.* differentiam
διάφορος *cf.* competunt. differentiam. frequenter. saepe
διδασκαλία *cf.* disciplinae. instructionem. petitionem. postulatione
διδασκαλικόν *cf.* petitionem
διδάσκειν *cf.* ostendit. probare. suggerimus
διδόναι *cf.* erogare
διενοχληθέντων *cf.* importunus
διέξιθι *cf.* percurrantur
διηνεκεῖ *cf.* perpetuo
δικάζεσθαι *cf.* accusator. causa
δικαιοκρισίαι *cf.* iustitia
δικαιολογεῖται *cf.* allegat
δικαιολογία *cf.* allegatio. assertionibus. prosecutionem
δίκαιον *cf.* allegatio. ius. iustitia
δικαιῶσαι *cf.* iudicauit. statuerunt
δικαιώματα *cf.* documentis
δίκην *cf.* causa. litem
διοικεῖν *cf.* disponere. dispositores. gubernare
διοίκησις *cf.* prouinciae. regionis
διοικητήν *cf.* actorem
διορθούμενος *cf.* emendans. reformans
διορίαν *cf.* indutias
δίχα *cf.* praeter
δόγμα *cf.* definire. doctrinam
δογματίζειν *cf.* decerno. doceamus. praedicauerunt
δόξαντος *cf.* placitum
δοκήσει *cf.* putatiua
δοκιμάζειν *cf.* approbo. comprobantibus. examinari. iudico. probare. temptatur
δοκιμασίαν *cf.* approbationem. probationem
δόξαν *cf.* doctrinam
δοξάζειν *cf.* confiteri. glorificaui
ἐδραματουργήθη *cf.* diuulgatur
δρᾶν *cf.* perpetrare
δυάδος *cf.* dualitatis
δύναμις *cf.* uirtus. uim
δύνασθαι *cf.* potest. praeualere. ualuit
δυναστείαν *cf.* potentiam
δύσφημον *cf.* maledictum
δυσχεραίνουσι *cf.* laboraui
δυσωπεῖν *cf.* rogatus. supplico

ἐγγόνου *cf.* nepotem
ἔγγραφον *cf.* scriptis
ἐγγύας *cf.* fideiussoribus
ἐγκαλεῖν *cf.* inclamatus. increpauit. incusatus
ἔγκλημα *cf.* crimen. offendiculum
ἐγκληματικήν *cf.* criminali
ἐνέκοψεν *cf.* interrumpens
ἐγκύψαντες *cf.* inspicientes
ἐγχειρήμασι *cf.* praesumptionem
εἰ μὴ ὅτι *cf.* nisi
εἰ μήτι γε *cf.* nisi
εἰκαῖον *cf.* uanum
εἰκός *cf.* assolet. εἰκότως *cf.* consequens. forte. immerito. iuste. necessarie. utique
εἰλικρινῶς *cf.* sincere
ἐσόμεθα *cf.* constant. ὤν *cf.* constituere. ens. existere. extantibus. positas. ὄντως *cf.* proprius. uere
εἰρωνευόμενα *cf.* simulant

εἰς *cf.* circa
εἴτ' οὖν *cf.* uel
ἐκ *cf.* de. per
ἐκβληθῆναι *cf.* excludi. proiciatur
ἐκβιβασθῆναι *cf.* exequi
ἐκβιβασμῶι *cf.* executioni
ἐκβιβαστήν *cf.* executorem
ἐκβοήσεις *cf.* acclamationes. clamationibus
ἐκβολήν *cf.* exclusionem
ἐκδέξασθαι *cf.* sustineo
ἐκδικεῖν *cf.* defendentem. uindicauit
ἐκδίκησις *cf.* ultio. uindictae
ἔκδικος *cf.* defensor
ἐξ ἐκείνου *cf.* tunc
ἐκζητηθείη *cf.* inquirere
ἔκθεσις *cf.* editione. professio. traditiones
ἐκκαλύψαντα *cf.* retegentem
ἐκκλήτου *cf.* appellationis
ἐκκοπῆναι *cf.* incidantur
ἐκλαμβάνοντες *cf.* excipientes
ἐκλάμπειν *cf.* eminent. radianti
ἐκλήψει *cf.* excipientes
ἐκουσίως *cf.* sponte. uoluntarie
ἐκπλήττει *cf.* stupefaciunt
ἔκπτωσιν *cf.* amissionem
ἐκστάσει *cf.* excessu
ἐκστρατείαν *cf.* expeditu
ἐκτεθείσης *cf.* editae
ἐκτός *cf.* praeter. sine
ἐκτρέπονται *cf.* exorbitant
ἐξεφώνησεν *cf.* alloquitur
ἑκών *cf.* sponte
ἐλάσαι *cf.* exagitare
ἐλαχίστου *cf.* pusillo
ἐλέγχειν *cf.* probare
ἔλεγχος *cf.* comprobationes. probationem
ἐλεεινός *cf.* miseros. miserabile
Ἑλλήνων *cf.* paganorum
Ἑλληνισμοῦ *cf.* gentilitate
ἐλλιπές *cf.* minores
ἐμβατεύειν *cf.* scrutari
ἐμμελείας *cf.* diligentia
ἔμπαλιν *cf.* contrarius. conuerso
ἐνεποίησεν *cf.* inoperata
ἔμπροσθεν *cf.* ante
ἐμφανῆ *cf.* manifesta
ἐμφανίζειν *cf.* innotescimus. insinuauimus
ἐμφέρεσθαι *cf.* continere. indantur
ἐναγεστάτοις *cf.* sceleratum
ἔναγχος *cf.* nuper. proxime
ἐναγωγάς *cf.* conuentiones
ἐναντιωθῆναι *cf.* contraire
ἐναπογράφους *cf.* adscripticios. inscripticios
ἐναργής *cf.* aperte. certus. euidentissimas. manifesta
ἐνδεικνύμενος *cf.* declarata
ἐνδημεῖν *cf.* commorantur. conuersatus. degebat. profecta
ἐνδιαιτώμενον *cf.* conuersatus
ἐνδιδόναι *cf.* intermittimus. **sustineo**
ἔνδοσιν *cf.* dilationem
ἕνεκα *cf.* de
ἐνέργειαι *cf.* operationes
ἐνήργησεν *cf.* operatus est
ἐνεύχομαι *cf.* coniurauerunt
ἐνηχεῖν *cf.* insonare
ἔνθεσμος *cf.* legaliter. legitimas. **regulariter**
ἐνθρονισμός *cf.* inthronizatio
ἐνθυμοῦμαι *cf.* cogito
ἐνίοτε *cf.* forte
ἐννοῶ *cf.* intellegere
ἔννοια *cf.* intellectum. intellegentia. mentem
ἐνορίας *cf.* prouinciae
ἐνορκίζω *cf.* coniurauerunt
ἐνορκῶν *cf.* coniurauerunt
ἑνότητα *cf.* unitatem. unitionem
ἑνοῦν *cf.* adunire
ἐνοχλεῖν *cf.* importunus. molestus. **turbauit**
ἔνοχος *cf.* obnoxium. reus
ἐντάττεσθαι *cf.* continere. indantur
ἐντελῆ *cf.* integra
ἐντέλλεσθαι *cf.* mandauit
ἐντεῦθεν *cf.* modo
ἐντολῶν *cf.* mandauit
ἐντολεῖς *cf.* procuratores
ἐντοπίους *cf.* prouinciales
ἐντρεπόμενος *cf.* metuens. reuerenda
ἐντυχεῖν *cf.* adeo. considerare. incumbentes. intuens. legisse. peruiderit. recenseri
ἐντυχιῶν *cf.* interpellatio
ἕνωσις *cf.* adunatio. concordia. unitatem. unitionem
ἐξ *cf.* pro
ἐξαιτοῦμεν *cf.* postulo
ἐξαργυρίζειν *cf.* adaeraret
ἐξάρχοντας *cf.* princeps
ἔξαρχος *cf.* primatem. princeps. priores
ἐξετάζειν *cf.* constituere. disceptatis. discutere. exquirunt. perquirere. requirit. uentilari
ἐξέτασις *cf.* discussionem. inquisitio. interrogatione
ἐξηγήσεσθε *cf.* exposuit
ἐξηγήσεσιν *cf.* expositione
ἐξῆς *cf.* cetera. futuri
ἐξίσταται *cf.* abscedit. excessit
ἐξορίαι *cf.* deportatione
ἐξορίσαι *cf.* exiliare
ἐξουσία *cf.* potestas
ἐξυπηρετησαμένωι *cf.* ministrare
ἔξω *cf.* absque. publicum
ἔξωθεν *cf.* forinsecus
ἐξωμοσίαι *cf.* sacramento
ἑορτήν *cf.* festiuitatem
ἑορτικά *cf.* festiuitatem
ἐπαγομένοις *cf.* inpingebantur. irrogantur
ἐπαγωνιζόμενοι *cf.* desudantes
ἐπαίνων *cf.* praeconiis
ἐπαρχίας *cf.* regionis
ἐπαχθές *cf.* durum. molestus

ἠπείχθη *cf.* compulsus
ἐπειδή *cf.* ob. pro. ἐπειδήπερ *cf.* utique
ἐπέκεινα *cf.* proxime
ἐπηρωτήσαμεν *cf.* requirit
ἐπέσχεν *cf.* compescuit
ἐπιγνώσει *cf.* agnitionem
ἐπιδημίας *cf.* aduentus
ἐπί *cf.* ad. ante. apud. circa. coram. de. ex. in. ob. praesentia. praesentis. pro. propter. sub. super. tempora. teste
ἐπιεικείας *cf.* mansuetudini. modestia
ἐπιζητεῖν *cf.* desideramus. inquirere. postnlo. requirit
ἐπιθέσεως *cf.* inpostura
ἐπιθέτας *cf.* impostores
ἐπιθυμοῦμεν *cf.* desideramus
ἐπικλήσεων *cf.* incantationum
ἐπικουρίαις *cf.* auxiliis
ἐπέκρινα *cf.* decerno
ἐπίκρισις *cf.* decerno. iudico
ἐπιλαβέσθαι *cf.* reprehendere
ἐπιμέλεια *cf.* cura. diligentia. prouidentia
ἐπιμελῶς *cf.* diligenter
ἐπιμέμνημαι *cf.* commemorauit
ἐπινοεῖν *cf.* excogitantes. exquirunt
ἐπίνοια *cf.* adinuentiones. commenta. intellegentiam
ἐπισημαίνεσθαι *cf.* annotare. designauit. reprehendere
ἐπισημειώσεως *cf.* subnotatio
ἐπισήμων *cf.* insignium
ἐπισινῆ *cf.* debilem
ἐπισκεψάμενοι *cf.* recogitantes
ἐπίσκεψις *cf.* cogito. deliberatione. pertractandum
ἐπιστήμης *cf.* disciplinae
ἐπιστοιχειωθῆναι *cf.* imbui
ἐπιστρέφειν ἐπιστρέφεσθαι *cf.* conuerti
ἐπισφραγίζεσθαι ἐπισφραγίζειν *cf.* adsignans. confirmare. subsignauerunt. supersignauit. testari
ἐπιτηδεύοντες *cf.* praeparantes
ἐπιτήδευμα *cf.* proposita
ἐπιτίθεσθαι *cf.* imminemus. impositurus. superimpositurus
ἐπιτιμῆσαι *cf.* corripere
ἐπιτίμησιν *cf.* disciplinae. poenae
ἐπιτίμιον *cf.* correctio. correptiones. damnationibus. disciplinae. increpationi. poenae. supplicio. uindictae. ultio
ἐπιτρέπειν *cf.* delegauimus. imminemus. inuitati. iussit. permittebam. praecipio
ἐπιτροπήν *cf.* curationem
ἐπίτροποι *cf.* uilici
ἐπιχειρεῖν *cf.* assumpsit. conati. nituntur. praesumientes
ὡς ἔπος εἰπεῖν *cf.* dicitur
ἐπουράνιον *cf.* supercaelestem
ἐρανίζεσθαι *cf.* mendicans
εἴργασται *cf.* operatus
ἔργον *cf.* effectui. efficacia
ἐρηρεισμένος *cf.* stabilitus
ἐρεύνης *cf.* scrutatione
ἐρευνᾶν *cf.* inquirere. scrutari
ἠρήμωσεν *cf.* desolauit
ἔρχεται *cf.* ueniet
ἐρωτᾶν *cf.* requirit
ἑταῖρος *cf.* amice. collegis. frater
ἔτι *cf.* cetero. insuper. nec. rursus. super
εὐαγής *cf.* sanae. uenerabiles
εὐβουλίαν *cf.* beniuolentiam
εὔδηλον *cf.* certus. manifesta
εὐδοκιμεῖν *cf.* probabilem. probare
εὐδοκιμήσεως *cf.* conprobationes
εὐδόκιμος *cf.* laudem. probare
εὐθύνας *cf.* poenae
εὐθυνθῆναι *cf.* discutere
εὐθύς *cf.* confestim. mox. repente. εὐθέως *cf.* confestim. continuo
εὐκαρπίαν *cf.* fertilitatem. ubertatem
εὐκοσμίαν *cf.* decorem. ornatum
εὐλάβειαν *cf.* formidinem. reuerentiam
εὐλαβουμένους *cf.* formidamus
εὐλαβοῦς *cf.* reuerenda
εὔλογον *cf.* decebant. rationis. rationabile
εὐμενείας *cf.* clementes. gratia
εὐμενῶς *cf.* affectuose
εὔνοιαν *cf.* affectum. benignitatem. fauorem. fidelitatem
εὐνοικῶς *cf.* fauorabilis
εὐπορία *cf.* abundantia
εὐπρεπῶς *cf.* decebant
εὕρον *cf.* comperi
εὐσεβείας *cf.* religionem
εὐσεβεῖς *cf.* religiosissimae
εὐσταθείας *cf.* constantiae
εὐταξία *cf.* disciplinae. ordinationis. ordinem
εὐτρεπεῖς *cf.* parati
εὐφημεῖτο *cf.* laudabatur
εὐφροσύνην *cf.* laetitia
ἐφέστιον *cf.* domum
ἐφόδιον *cf.* uiaticum
ἔχων *cf.* praeualere
ἔχθραν *cf.* aduersitatem
ἐχθρός *cf.* aduersarius
ἔωθεν *cf.* mature

ζῆλον *cf.* aemulationem
ζητεῖν *cf.* discutere. examinari. inquirere. inquisitio. requirit
ζήτησις *cf.* examinationem. inquisitio. requisitio

ἤ γοῦν *cf.* aut. ἤτοι *cf.* aut
ἡγεμόνευες *cf.* praepositus
ἡγεμονίαν *cf.* primatum. principatum
ἡγεμών *cf.* praesides. princeps
ἤδη *cf.* dudum. hoc. iamdudum. pridem
ἡδονῆς *cf.* laetitia. libenter. uoluntatem
ἥδιστα *cf.* libenter

ἦθος *cf.* mores
ἠρέμα *cf.* leniter. sensim
ἡσυχασάντων *cf.* tacentibus
ἡσυχία *cf.* silentio. taciturnitate

θαρρῶν *cf.* fisus. praesumentes
θᾶττον *cf.* celeritate
θεῖος *cf.* diuinitatem. sancta. uenerabiles
θέλειν *cf.* acquieuit. desideramus. festinauit
θεοκτόνων *cf.* deicidis. deo
θεῶι φίλην *cf.* deo
θεωθέντος *cf.* deificato
θεραπεία *cf.* cultum. cura. curationem. obsequium. placationem. seruitium
θεραπεύοντες *cf.* curantes. satisfacientes
θερμός *cf.* feruens
θέσει *cf.* appositione. positione. positiue
θεσμός *cf.* constituere. leges. sanctionem. statuere
θεσπίζειν *cf.* censuit. definire. praecipio. praeceptum. sancire. statuere
θέσπισμα *cf.* constituere. decerno. praeceptionem. praeceptum. sanctionem
θεωρίαν *cf.* speculationem. theorian (*inter uocabula Graeca*)
θήρας *cf.* captionis
θλίψεως *cf.* tribulationis
θράσους *cf.* procacitatem
θρησκεία *cf.* religionem
θρησκεύειν *cf.* colimus. incolere
θρυλουμένη *cf.* diuulgatur
θρύλον *cf.* turbae

ἰατρείαν *cf.* medicinam
ἰδιάζον *cf.* proprietates. specialem. ἰδιαζόντως *cf.* priuatim. semotim. singillatim
ἰδικῶς *cf.* proprius. specialem
ἴδιος *cf.* specialem. ἰδίαι *cf.* secreto. semotim. seorsum. singillatim
ἰδιότητας *cf.* proprietates
ἰδιόχειρον *cf.* manum
ἴδίωμα *cf.* proprius
ἰδιώτην *cf.* imperitus
ἱερατικήν *cf.* sacerdotalem
ἱεροτυράννοις *cf.* sacerdotyranni
ἰθύνων *cf.* gubernare
ἱκανόν *cf.* satisfacere. sufficienter
ἱκετηρίαν *cf.* supplicatio
ἵνα *cf.* quatenus
ἴσος *cf.* exemplaria. exemplum. similem
ἴσως *cf.* forte
ἵστανται ἑστήκασιν *cf.* adesse. adstant. praesentis
ἰσχύειν *cf.* fortitudinem
ἰσχυρῶς *cf.* durum
ἰσχύς *cf.* firmitas. fortitudinem. uirtus

καθηιρημένον *cf.* abdicamus
καθαρῶς *cf.* sincere
καθικετεύομεν *cf.* supplico
καθόλου *cf.* uniuersalis
καθοσίωσιν *cf.* deuotionem
καί *cf.* siue. uel. καί — καί *cf.* tam. καὶ μήν *cf.* certe. καίτοι *cf.* certe. dum. utique
καινοπρεπής *cf.* decorem
καίριον *cf.* integra. maioribus. praecipua. principalem
καιρόν *cf.* tempora
κακοδοξία *cf.* infidelitatis. perfidiam. sectam
κακόνοια *cf.* intellegentiam. malignitatem
κακοτεχνίαις *cf.* malignitatem
κακουργίαν *cf.* malignitatem. malignus
κακοῦσθαι *cf.* aegrotabat. infirmabatur. male
καλαμάρια *cf.* thecas (*inter uocabula Graeca*)
καλλίνικος *cf.* uictoriae. uictricis
καλλώπισμα *cf.* decus
καλόν *cf.* bonum. utilitatem. καλῶς *cf.* bene. optime
κάματον *cf.* laborem
ἔκαμον *cf.* laboraui
ἐκανόνισαν *cf.* regulauerunt
καρποφορίας *cf.* munera
καρτερίαν *cf.* continentia
κατά *cf.* ex. per. pro
καταβοῶντος *cf.* proclamantis
καταχθῆναι *cf.* applicassem. manserunt
καταγνῶναι *cf.* culpatis. reprehendere
καταγνώσεως *cf.* reprehensionis
καταγώγιον *cf.* diuersorium
κατεδέξατο *cf.* acquieuit
κατάδηλον *cf.* manifesta. manifestauit
κατεδηλώσαμεν *cf.* manifestauit
κατάθεσις *cf.* allegatio. attestatio. confessio. expositiones. interlocutio. professio. prosecutio
καταθύμια *cf.* desiderabilia
κατακραγῆναι *cf.* inclamari
κατεκριματίσθην *cf.* coniurauerunt
κατακρίνειν *cf.* addicit. adiudicatus
κατείληφα *cf.* comperi
κατάληψιν *cf.* intellectum
καταλύματι *cf.* diuersorio
κατεπτόησαν *cf.* terruerunt
καταργήσας *cf.* destruere
κατήρτισται *cf.* disponere
κατασειόντων *cf.* commouentium
κατεσήμανεν *cf.* significauit
κατασκευῶν *cf.* circumuentiones
κατεστασίασεν *cf.* corripere. insurrexit
κατάστασις *cf.* disciplinae. status
καταστρέφειν *cf.* destruere
κατασυστάδην *cf.* probationem
κακατίθεσθαι κατατιθέναι *cf.* affirmauerunt. allegat. confiteri. edocuit. exposuit. fateatur. profiteor. proposita. prosecutio. prosecuti. testari
κατετόλμησεν *cf.* praesumentes
καταφλυαροῦσι *cf.* oblocuntur
καταψηφισθῆναι *cf.* adiudicatus
κατηπείχθημον *cf.* impulsi
κατεργασάμενον *cf.* operatus
κατέσχεν *cf.* detinuisse

κατηγορίαν *cf.* accusationem. causationem
κατηγορικούς *cf.* accusatorios
κατήχει *cf.* ammonebat
κατηχήσεσιν *cf.* ammonitiones
κατοίκησιν *cf.* commorationem
κατόρθωμα *cf.* correctio. effectus. perfectionem. restitutio
κατοχῆι *cf.* possessionem
κελευσθέντα *cf.* mandauit
κέλευσιν *cf.* praeceptionem
κεφάλαιον *cf.* arcem. capitulatim. principalem. summam
κλῆρον *cf.* clericatum
κλήσεων *cf.* uocabula
κλοιῶν *cf.* catenis
ἐκοιμήθην *cf.* dormiui
κοινοποιοῦντας *cf.* communificantes
κοινωνία *cf.* societas
κοινωνικούς *cf.* communicatores
κομίσαντι *cf.* gerulum
κορυφαίων *cf.* praecelsis
κορυφή *cf.* summitas
ἐκορύφωσαν *cf.* cumularunt
κεκοσμημένον *cf.* conpositus
κρᾶσιν *cf.* temperamentum
κρατεῖν *cf.* detinuisse. obtinere. persistat. seruari. tenere. ualuit
κράτος *cf.* imperium
κρατύνειν *cf.* confortare. praeualere
τὸ κρεῖττον *cf.* deo. diuinitatem. diuinae. meliora
κρηπίς *cf.* crepido
ἐκριμάτισαν *cf.* constrinxerunt
κρίνειν *cf.* decerno
κρίσις *cf.* decerno. sententia
κτητόρων *cf.* possessoribus
ἔκτισαν *cf.* aedificauerunt
κυρίαν *cf.* proprius
κυριότητος *cf.* dominatione
κύρις *cf.* domnus
κῦρος *cf.* ius. potestas. primatum
ἐκύρωσεν *cf.* adprobo. conprobantibus
κώμηι *cf.* uico

λαβών *cf.* tollens
λαμπρᾶι *cf.* splendida. τῶν λαμπροτάτων καὶ τῶν λογάδων *cf.* nobilium
λείπειν *cf.* minores
ἐλειτούργει *cf.* missas
λειτουργίας *cf.* missas
λείψανα *cf.* funera
λέξις *cf.* dicitur. dictionem. sermo. uerba
λήξεως *cf.* memoriae
ληρωιδοῦντας *cf.* delirant
τῶν λαμπροτάτων καὶ τῶν λογάδων *cf.* nobilium
λόγια *cf.* eloquia
λογισμός *cf.* animi. cogitationem
λόγος *cf.* librum. sermo. uerba
λοιδορίας *cf.* derogationes. detractionis
λοιπός, τοῦ λοιποῦ *cf.* cetero. deinde. iam. post. posterum. postmodum. reliquo. sequentia
λυμαίνεσθαι *cf.* contaminauit. praeiudicat
λύμην *cf.* contagia. corruptionem. pestilentiam. pestem
λελωβημένων *cf.* tabidorum

μάθημα *cf.* symbolum (*inter uocabula Graeca*)
μαθητείαν *cf.* disciplinae
μακαρισμόν *cf.* beatificationem. beatitudinem
μάλα *cf.* omnino. εἰ καὶ τὰ μάλιστα *cf.* praecipue
μαρτυρεῖν *cf.* protestari
μαρτυρίωι *cf.* basilica. ecclesia
μάταια *cf.* uacua. uanum
μάτην *cf.* inaniter
μαχόμενος *cf.* confligente. litigantibus. obluctatur
μεγαλοπόλει *cf.* magnificentissima. splendida
μεγαλύνεσθαι *cf.* maiestatis
μεγαλωνύμου *cf.* inclitae. magnificentissima. magnae. nomina. splendida
μέγας *cf.* maiestatis. maximo
μεθοδείαν *cf.* exactionem
μεθοδεύει *cf.* exegit
ἐμελέτησεν *cf.* meditatus
ἐμέλλομεν *cf.* futuri
μελλήσεως *cf.* tarditate
μεμνῆσθαι *cf.* commemorauit. memoratus. mentem. recolimus. rememorari. retinet
μέμφεσθαι *cf.* accusare. culpatis. reprehendere
μέμψις *cf.* querellam. querimonias
μένειν *cf.* perseueret. remorandi. sustineo
μέντοι *cf.* sane
μεριζομένης *cf.* diuidit. partiri
μερίμνας *cf.* sollicitudinem
ἐμεσαζόμεθα *cf.* mediatores
μεσιτείαν *cf.* compositionem
μεσιτεύειν *cf.* mediante
μετάδοσιν *cf.* participatione
μεταιχμίωι *cf.* meditullio
μεταλλεύοις *cf.* effodieris
μετανοῆσαι *cf.* paenitere
μετρίως *cf.* mediocriter
μή *cf.* minime. nullatenus
μηδαμῶς *cf.* nullatenus
μηδ' ὅλως *cf.* nullatenus
μηδείς *cf.* nullus
μηνύσας *cf.* mandauit
μετὰ μίαν *cf.* diem
μιαιφονίαν *cf.* homicidium
μιαρός *cf.* pollutas. sceleratum
μικρός *cf.* minores. modicum. paululum. plus
μικροψυχίαν *cf.* pusillanimitas
μίμησιν *cf.* exemplum
μισθωταί *cf.* conductores
μνήμη *cf.* memoriam
μνημονεύειν *cf.* commemorauit. memoratus. memoriam. rememorari
μοναδικόν *cf.* singularitas

μονάσαι *cf.* monachicae
μοναχικῶι *cf.* monachili
μονῶν *cf.* mansiones
μόνον οὐχί *cf.* paene
μοχθηρός *cf.* nefandae. praua
μύζων *cf.* gemens
μυθεύοντας *cf.* fabulantur
μύθευμα *cf.* commenta
μυριάκις *cf.* milies
μυσαρός *cf.* sceleratum
μύσος *cf.* execrationi. scelera
μυσταγωγηθῆναι *cf.* imbui
μυστηρίων *cf.* arcanorum

ναί *cf.* etiam
ναρκήσεις *cf.* obstupesces
νέας *cf.* iuuenili
νοεῖν *cf.* intellegere. intellegibilem. sentiens
νοερᾶς *cf.* intellectuali
νόημα *cf.* intellegentiam. sensum
νομισμάτων *cf.* solidos
νομοθεσίας *cf.* sanctione
νομοθετεῖ *cf.* sancire
νοῦς *cf.* intellegentiam. sensum
νῦν *cf.* moderna. modo

ξενεῶσι *cf.* xenodochiis (*inter uocabula Graeca*)
ξενίζειν *cf.* miramur
ξηρά *cf.* nuda

ὁ ἡ τό *cf.* hoc. illum. ipsi. qui. tam
ὄγκον *cf.* tumorem
ὀδυρμῶν *cf.* gemitus
οἰκείους *cf.* domesticos
οἰκείωσιν *cf.* peculiaritatem. propriificationem
οἴκημα *cf.* mansiones
οἰκονομεῖν *cf.* disponere. gubernare
οἰκονομίαις *cf.* ordinationis
οἰκουμένη *cf.* mundi. orbis. uniuersitati
οἰκουμενική *cf.* uniuersalis
οἷός τε *cf.* idoneus
ὀκνῶ *cf.* piget
ὀλίγου *cf.* modicum. parum
ὀλισθαίνουσι *cf.* lubricantes
ὁλοκλήρως *cf.* integra
ὅλος *cf.* cuncta. omnem. ὅλως *cf.* omnino. penitus
ὁμιλεῖ *cf.* alloquitur
ὁμιλίας *cf.* confabulationes. sermocinationes
ὁμογνωμοσύνην *cf.* concordia
ὁμογνώμων *cf.* concors. consentanei. uoluntatem
ὁμόδοξος *cf.* concredentes. consentanei. similem
ὁμολογεῖσθαι *cf.* confiteri. manifesta. ὡμολογημένως *cf.* manifesta
ὁμόπιστος *cf.* concredentes. confideles
ὁμοῦ *cf.* pariter
ὁμόφρων *cf.* consapientes. consentanei. sapere
ὄνειδος *cf.* opprobrium
ὁπότε *cf.* dum
ὅπως *cf.* quatenus
ὀρωμένωι *cf.* comparuit
ὀργῆι *cf.* furori
ὀρθοδοξίας *cf.* catholici
ὀρθόδοξοι *cf.* catholici. credidit
ὀρθοτάτηι *cf.* catholici
ὤρθωσας *cf.* correxisti
ὁρίζειν *cf.* decerno. praefinitam. statuerunt
ὅρκος *cf.* adiurationes. iuramentum. sacramento
ὤρκωσαν *cf.* coniurauerunt
ὁρμώμενοι *cf.* orti
ὁρμάς *cf.* molimina
ὅρος *cf.* sententia. terminum
δι' ὧν *cf.* quod. ἐφ' ὧι *cf.* quo. ἐφ' ὧι τε *cf.* quatenus. ἐφ' οἷς *cf.* quatenus
ὅσιος *cf.* diuinae. sanctae
ἐν ὅσωι *cf.* dum
ὅ τι *cf.* quia
ὅταν *cf.* quotiens
ὅτιπερ *cf.* pro. quod
οὐ οὐκ *cf.* minime. nullus. οὐ μὴν ἀλλά *cf.* nec
οὐδαμοῦ *cf.* nullatenus
οὐδαμῶς *cf.* nullatenus
οὐδείς *cf.* nullus
οὐσία *cf.* essentia. essentialiter. substantiae. substantialiter
ἀπὸ τούτων *cf.* iam. modo. τοῦτο μέν — τοῦτο δέ *cf.* tam
ὀφείλει *cf.* debet
ὄφελον *cf.* utile
ὀχλῆσαι *cf.* molestus
ὀχλήσεως *cf.* importunitate
ὄχλος *cf.* populorum. turba
ὀχυρωθεῖσαν *cf.* munitam
ὀψέ *cf.* uespere

παγχάλεπα *cf.* saeuissima
παιδεύειν *cf.* erudiuit. inbui. perdocuit
πάλαι *cf.* dudum. iamdudum. olim. pridem. quondam
πάμπολλοι *cf.* nimis
πάνδεινα *cf.* pessima
πανευδαίμονα *cf.* felicissimam
πανευφήμου *cf.* opinabilis. opinatissimi
πανουργία *cf.* calliditate
παντάπασιν *cf.* omnimodis
πανταχοῦ *cf.* omnino
παντελής *cf.* omnino. omnem. παντελῶς *cf.* modis. omnino. penitus. prorsus
πάντηι *cf.* omnino
πάντοτε *cf.* semper
πάντως *cf.* dubio. dubitatione. omnimodis. omnino. omnem. utique
πάνυ *cf.* nimis. omnino. satis
παρά *cf.* absque. citra. extra. praeter. pro
παραβαίνειν *cf.* praeuaricari
παράβασιν *cf.* praeuaricationem
παραβλάπτεσθαι *cf.* noceri

παραγενόμενοι *cf.* praesentans
ἐκ παραδόξου *cf.* desperato
παραθέσεως *cf.* commendaticias
παραινοῦντες *cf.* monentes. suadeo
παραίνεσιν *cf.* persuasionem
παραινετικόν *cf.* suasorias
παραιτεῖσθαι *cf.* appello. uitans
παρακαλεῖν *cf.* obsecro. postulo. supplico
παράκλησιν *cf.* petitionem. supplicatio
παραλεῖψαι *cf.* intermittere
παραμονάριον *cf.* mansionarium
παραμυθίας *cf.* salariis
παρανομία *cf.* iniquitatem. malignitatem
παράνομος *cf.* illicita. iniquo
παρεπέμψαμεν *cf.* delegauimus
παραπεποιῆσθαι *cf.* adulterata. falsata
παραπλήσιος *cf.* iuxta. uicina
παραθέσθαι *cf.* commendare
παρατιτρώσκειν *cf.* corrumpentem. immutari. summoueri
παραφρονοῦντα *cf.* insipientem
παραχαράττειν *cf.* falsata. immutari
πάρεσμεν *cf.* adstant. assistimus
παρεκτός *cf.* absque
παρενοχλεῖν *cf.* molestante. molestus
παρελήλυθεν *cf.* excessit
παρασχεῖν *cf.* accommodare
παριστάναι *cf.* placuit. praesentans. repraesentat. sederit
παριδεῖν *cf.* despicere
παρωιχηκότων *cf.* praeteritis
παρρησίαν *cf.* fiduciam
παρρησίασαι *cf.* fiducialiter
πᾶς *cf.* cuncta. omnimodis. διὰ παντός *cf.* omnem. semper
πεπονθότος *cf.* passibilem
πατραλοίας *cf.* inuasores. temeratores
πατρίδας *cf.* prouinciis
παύεται *cf.* quiescit
πείθειν *cf.* acquieuit. conquiescit. credidit. satisfacere
πεῖρα *cf.* experimentum. temptationem
πειρᾶσθαι *cf.* contendere. moliuntur. nituntur
περαιτέρω *cf.* ultra
πέρατι *cf.* effectui
περί *cf.* circa. ex. ob. propter
περιβόλους *cf.* atria. fines
περιγενέσθαι *cf.* praeualere
περιδρομήν *cf.* circumuentiones
περιηχηθῆναι *cf.* audire. comperi
περιμένω *cf.* sustineo
περινοίας *cf.* adinuentiones. excogitatio
περιοδευτήν *cf.* chorepiscopum. procuratores
περιστάσεις *cf.* circumuentiones. concussiones. uiolentiam
περιχύτην *cf.* mediastrinum
περιωνύμου *cf.* nominatissimae
πέρυσι *cf.* anno
πεῦσις *cf.* inquisitio. requisitio
πῆι *cf.* aliquando
πλάνην *cf.* seductionem
πλάσματα *cf.* commenta
πλασθέντα *cf.* plasmatus
πλαστόν *cf.* falsum
πλειστάκις *cf.* saepe
πλεονεκτηθῶμεν *cf.* laesus
πλεονεξίας *cf.* auaritia
πλημμελεῖν *cf.* commiserunt. perpetrasse
πλημμελήματα *cf.* commiserunt
πλήν *cf.* nisi. uerumtamen
πληροφορεῖν *cf.* cognoscimus. doceamus. nouimus. satisfacere
πληροφορίαν *cf.* satisfactio
πλοῦν *cf.* nauigium
ποθούντων *cf.* desideramus
ποιεῖν *cf.* celebrat. efficere
πολέμοις *cf.* proeliis
πολιτεία *cf.* conuersationem. publicum
πολιτευομένους *cf.* curiales
πολλάκις *cf.* forte. frequenter. multotiens. saepe
πολλαχῶς *cf.* saepe
πολύς *cf.* grandis. plurimis. plus. ἐπὶ πολύ *cf.* diutius. πλείους *cf.* plurimis
πολυσχιδῆ *cf.* multifidam
πονηρός *cf.* dolosa. iniquo. malignus. nequissimus
πόρρωθεν *cf.* longe
πούς *cf.* gradatim. uestigia
πρᾶγμα *cf.* causa. negotium
πραγματεύεσθαι *cf.* mercatus. negotiabatur. negotium. operatus
πράξεως *cf.* actionis
πράως *cf.* silenter
πραότητος *cf.* pacis
πράττειν *cf.* celebrat. monumentis
πρέπων *cf.* competunt. condecent. congruam. decorum
πρεσβεῖα *cf.* honores. primatum. priuilegia
πρεσβεύειν *cf.* allegat. colimus
πρίν *cf.* pridem
προαίρεσις *cf.* proposita. uoluntatem
προάστειον *cf.* suburbanum
προβάλλεσθαι *cf.* constituere. ordinauit
προγόνων *cf.* progenitoribus
προγράφειν *cf.* praedicta. praefati. praescribentes
προειρημένοι *cf.* praefati
προεληλυθέναι *cf.* procedendi
προηγησαμένων *cf.* decessoribus. προηγουμένως principaliter
προθέσεως *cf.* proposita
προθεσμία *cf.* dilationem. indutias
προθυμούμενοι *cf.* innitentes
προθυμίαν *cf.* audaciam
προθύμως *cf.* prompte. prone
προίστασθαι *cf.* primatum. principatum
προκοπήν *cf.* prouectum
προκόπτειν *cf.* proficit

πρόκριμα *cf.* praeiudicium
προκρίνειν *cf.* praeiudicare
προλαβών *cf.* anticipans. praecedens
προλεχθεῖσιν *cf.* praefati
προμηθείας *cf.* prouidentia
προνοίας *cf.* nutu
προνόμια *cf.* priuilegia
προξενῶν *cf.* prouidens
πρόξενα *cf.* prouisoria
προόδωι *cf.* processu
προπετευομένων *cf.* procacium
προπετῶς *cf.* audacter
προρρηθέντες *cf.* praefati
πρός *cf.* circa. per. pro. super
προσαρμόζειν *cf.* competunt. congruit
προσδέξασθαι *cf.* acquieuit
προσεδρεύειν *cf.* assident. obseruant
προσῆλθον *cf.* interpellaui
προσέτι *cf.* nec
προσέχειν *cf.* aspexi. considerare. intendi
προσηγορίας *cf.* nomina. uocabula
προσήκοντα *cf.* competunt. congruam
προσιέναι *cf.* accedo. adeo. adesse
προσκαρτεροῦντας *cf.* imminemus
προσκύνησις *cf.* adorationem. ueneratione
προσκυνητῆς *cf.* uenerabiles
προσόδια *cf.* reditus
προσομιλῶν *cf.* alloquitur
προσπίπτειν *cf.* exorans. prouolutus. supplico
προστασίας *cf.* patrocinium
προστατεῖν *cf.* dispositione
προστάται *cf.* patroni
προστάττειν *cf.* censuit. deputari
προστίμοις *cf.* multatione
προσφιλές *cf.* amabilis
πρόσφορα *cf.* congruam. salubria
προσεφώνησεν *cf.* interlocutus
προσχήματι *cf.* intuitu. obtentu. praetextu
προσωπείωι *cf.* colore
πρότασιν *cf.* obiectionem
πρότερον *cf.* ante. pridem. primitus. primum. prius
προέθεντο *cf.* moliuntur
προτρέπειν *cf.* cohortari. exhortans. hortabar
πρόφασις *cf.* occasio
προχειρίζεσθαι *cf.* consecrare. ordinauit. praeordinauit
πρυτανεύειν *cf.* disponere. prouidens
πρώην *cf.* ante. antea. antehac. dudum. pridem. primitus. prius. proxime
πρωτεῖα *cf.* primatum
πρῶτον *cf.* primitus. primum. prius
πρωτοτύπως *cf.* principalem
πταῖσμα *cf.* delictum. excessu. uitium
πτοήσωσιν *cf.* terruerunt
πυνθάνεσθαι *cf.* agnouimus. consului. inquirere. interrogaui
πῶς *cf.* sorte

ῥήματα *cf.* eloquia. sermo. uerba
ῥήσεσι *cf.* eloquia
ῥητόν *cf.* certus. ῥητῶς *cf.* aperte
ῥίζαν *cf.* stirpem
ῥιφῆναι *cf.* iactari
ῥοπῆι *cf.* nutu
ῥῶσιν *cf.* sospitatem

σαθρός *cf.* defectus
σαλγαμαρίους *cf.* salgamarios
σάλου *cf.* fluctuatione
σαφήνειαν *cf.* euidentiam
σαφηνίζειν *cf.* declarata. explanauerunt. insinuauimus
σαφής *cf.* manifesta. palam. σαφῶς *cf.* aperte. clari. expressit
σέβας *cf.* cultum. reuerentiam
σεβάσματος *cf.* ueneratione
σεβάσμιος *cf.* uenerabiles
σέβειν *cf.* colimus. ueneror
σειράν *cf.* seriem. uestem
σεμνοῖς *cf.* honestis
σεμνότητι *cf.* honestate
σεμνυνόμενος *cf.* glorians
σεπτοί *cf.* uenerabiles
σηκρηταρίωι *cf.* secreto
σηκρήτωι [σεκρέτωι] *cf.* secretario. secreto
ἐσήμανεν *cf.* intimamus
σημείων *cf.* notis
σημειοῦσθαι *cf.* annotate. memoriam
σιτούμενοι *cf.* pascimur
σκαιά *cf.* contrarius
σκέμματος *cf.* tractatu
σκεπτέον *cf.* considerare
σκευή *cf.* machinatio
σκηνῆι *cf.* habitaculum
σκῆπτρα *cf.* gubernacula
σκῆψις *cf.* excogitatio. tractatu
σκοπεῖν *cf.* considerare. deliberabamus. inspicientes
σκοπός *cf.* intentio. proposita
σκῦλαι σκυλῆναι *cf.* fatigare. fatigationem
σκυλμόν *cf.* fatigationem
σκύλσεως *cf.* fatigationem. uexatione
σκώπτοντες *cf.* iniuriauit
σοφία *cf.* prudentia
σοφίζεσθαι *cf.* adfectata. callida. circumueniunt
σοφίσμασι *cf.* commenta
σπεύδειν *cf.* festinauit
σπουδάζειν *cf.* festinauit
σπουδαῖον *cf.* operae. studium
σπουδή *cf.* studium
σταδίωι *cf.* arena
στάσεις *cf.* turbae
στερίσκεσθαι *cf.* carere
στερρότητος *cf.* uirtus
στηρίξαι *cf.* confortare
στοιχεῖν *cf.* acquieuit. complacere. consentire. consistite. constant. contenti. rata

στοχάσασθε *cf.* conicite
στρατηγίας *cf.* militia
στρατόπεδον *cf.* militia
στυγνά *cf.* tristia
συγγενοῦς *cf.* cognato
συγκατάβασιν *cf.* condescensionem
συγκατάθεσιν *cf.* depositionem
συγκατεθέμην *cf.* comprofessus sum
συγκράσει *cf.* temperamentum
συγκροτεῖν *cf.* continere. numerati. retinet. roborata. sustentauit
συγκρότημα *cf.* continuationem
συγχρηματίζει *cf.* connuncupatur
συγχώρησιν *cf.* permittebam
συζητεῖν *cf.* certabat. conquirendum. disputare
συκοφαντεῖν *cf.* calumniatus
συκοφαντία *cf.* calumnia
συλλειτουργῆσαι *cf.* comministrare. missas
σύλλογος *cf.* coetu. conuentu
συμβαῖνον *cf.* consonauerunt. conuenit
σύμβασις *cf.* concordia. consensum. placitum
συμμείνας *cf.* commanebat
συμπάθεια *cf.* compassibilitate. compassionis
συμπαθοῦς *cf.* compatiente
συμπλακῆναι *cf.* confligere
συμπνεύσετε *cf.* conspirare
σύμπνοιαν *cf.* conspirationem
συνηνέχθησαν *cf.* consonauerunt. **συμφέρον** *cf.* conuenit. expediens
σύμφημι *cf.* colloquor
συμφορά *cf.* calamitatem. infelicitate
συμφωνεῖν *cf.* concordo. constant
σύμφωνος *cf.* consonam
συμψηφίζεσθαι *cf.* concors. decerno
σύμψηφος *cf.* concors. congruit. consentanei. decerno
συναγωνίζεσθαι *cf.* adesse. collaborante
συναινεῖν *cf.* acquieuit. concordo
συνελών *cf.* compendiose
συναναπεπλάσθαι *cf.* conformatum
συναναφέρεται *cf.* correfertur
συναρπάσαι *cf.* subripere
συνεδοκίμασα *cf.* comprobantibus
συνεδρείαν *cf.* consessionem
συνέδριον *cf.* concilium. congregatione. consessus. conuentu
συνεῖναι *cf.* adhaerente. coesse. cohabitantes. constituere. ens
συνεκβιβάζοντα *cf.* executorem
συνεπινοοῦντες *cf.* cointellegentes. consuspicantes
σύνεσις *cf.* prudentia. sapientiam
συνευδοκεῖν *cf.* complacere. fauere
συνεχῶς *cf.* frequenter
συνηγορεῖν *cf.* defendentem
συνηγορία *cf.* defensio
συνήγορος *cf.* aduocatus. assertoribus
συνήθως *cf.* consuete. solite. sollemniter
σύνθημα (σύνθεμα) *cf.* compositionem. constituere. decerno. signaculum
συνιστάναι *cf.* adesse. approbo. commendare. defendentem. probare
συνοδία *cf.* comitibus. congregatione. fraternitate
σύνοδος *cf.* congregatione. conuentu
σύνολον *cf.* omnino. penitus
συνορᾶν *cf.* considerare. perpendimus
συντάγματα *cf.* constituere. librum. opusculis
συνταξάμενοι *cf.* ualefacientes
συντίθεσθαι *cf.* acquieuit. concordo. promisit
συντόμως *cf.* compendiose
συντριβῆς *cf.* contritione
συντυγχάνειν *cf.* loqui. uidit
συσκευάζεσθαι *cf.* calumniatus. circumueniunt
συσκευή *cf.* calumnia. circumuentiones. concinnationes. factionem
σύστασιν *cf.* consistentiam
σύστημα *cf.* concilium
ἐσφάλθαι *cf.* errasse
σφάλμα *cf.* uitium
σφοδρά *cf.* nimia. σφόδρα *cf.* nimis. ualde
σφραγῖδα *cf.* signaculum
σχεδιάσαι *cf.* dictauit
σχέσις *cf.* affectu. caritatem
σχήματι *cf.* figura
σχολάζειν *cf.* uacare
σώιζεσθαι *cf.* custodiuntur. saluete. **salua**. ualuit
σωφρονῆσαι *cf.* temperamentum
σωφρονίσαι *cf.* correxisti

ταλαιπωρία *cf.* miseria
τάξις *cf.* loco. officio. ordinem
τάττειν *cf.* deputari. ordinauit
ταυτότητι *cf.* identitate
τάχα *cf.* puto
διὰ τάχους *cf.* celerem
ταχεῖαν *cf.* celerem
τέ — καί. τέ — τέ *cf.* tam
τεκμαιρόμεθα *cf.* conicite
τεκμήριον *cf.* signum
τελεῖν *cf.* acta. celebrat. constituere. degebat. imbu
τέλειος *cf.* integra. perfectionem
ἐν τέλει *cf.* plenariorum
τερατευόμενοι *cf.* portentuose. prodigiose
τέως *cf.* interim
τηνικαῦτα *cf.* dudum
τιμᾶν *cf.* deferatur. honorificet
τινά *cf.* certus
τοίνυν *cf.* modo
τολμᾶν *cf.* commiserunt. perpetrata. praesumentes. temerata. usurpata
τολμηρός *cf.* temerarii. temere
τόμον *cf.* chartula. uolumen
τοποτηρηταί *cf.* uicarii
τοσαύτην *cf.* tam
τραγωιδίαν *cf.* pompam
τρανῶς *cf.* euidentissime
ἐτράνωσε *cf.* expressit
τετραυματισμένους *cf.* ulceratos

τρίτον *cf.* tertio
τροπήν *cf.* conuersionem. immutationem
τρόφιμοι *cf.* alumni
τρυφήν *cf.* deliciis
τυγχάνειν *cf.* constituere. ens. existere. fortuitum. impetrasse. mereri. promereri. recepit. ὡς ἔτυχεν *cf.* transitorie. τυχόν *cf.* forte
τύπος *cf.* constituere. constitutiones. decerno. definire. forma. formula. iussionem. sententia. tenore. terminum
τυποῦν *cf.* constituere. decerno. definire. disponere. formari. ordinauit. statuere
τυρεύων *cf.* coagulans. machinans

ὑβρίζειν *cf.* contumeliam. iniuriauit
ὕβρις *cf.* contumeliam. iniuriam
ὑβριστικῶς *cf.* iniuriose
υἱότητος *cf.* filiatione
ὕλας *cf.* siluas
ὑμνῶν *cf.* laudabatur
ὑπηγόρευσεν *cf.* dictauit
ὑπαγορία *cf.* dictatio
ὕπανδρον *cf.* maritam
ὕπαρξιν *cf.* subsistentiam. substantiae
ὑπάρχειν *cf.* constituere. existere. subsistere
ὑπερέχον *cf.* excellentiam
ὑπέρθεσιν *cf.* dilationem. protractiones
ὑπερμαχοῦντες *cf.* laboraui
ὑπεύθυνος *cf.* obnoxius. reus
ὑπηρεσίαν *cf.* obsequium
ὑπηρέτησεν *cf.* ministrare
ὑπηρέταις *cf.* ministratoribus
ὑποσχέσθαι *cf.* promisit. spoponderit. suscepit
ὑποβάλλειν *cf.* intimamus. suadeo. suggerimus
ὑπόγυον *cf.* nuper
ὑπόδειγμα *cf.* exemplum
ὑπόθεσις *cf.* argumenti. causa. cognitio. negotium. rei
ὑποκατάστατον *cf.* substitutus
ὑποκοριζόμενος *cf.* simulans
ὑπολαμβάνειν *cf.* opinantissimos. opinatissimi. suspicor
ὑπόληψις *cf.* honores. opinionem
ὑπομιμνήσκειν *cf.* ammonebat. commonefaciant. commoneant
ὑπομνήματα *cf.* acta. documentis. monumentis
ὑπόμνησιν *cf.* commonitionem
ὑπομνηστικόν *cf.* commemoratorium. commonitorium
ὑπονοεῖν *cf.* puto. suspicor
ὑποπόδιον *cf.* scabellum
ὑποσημαίνεσθαι *cf.* subnotauit. subscripsit
ὑποσημείωσις *cf.* adnotatio. subnotatio
ὑπόστασις *cf.* substantiae
ὑπούργησαν *cf.* ministrare
ὑποφήτου *cf.* doctoris
ὑπόχρεως *cf.* obnoxius
ὑφαίρεσιν *cf.* ablationem. detractionis
ὑφορᾶσθαι *cf.* formidamus. metuens
ὑψηλήν *cf.* excelsam
ὕψωμα *cf.* exaltatio

φαιδροί *cf.* clari. festi
φάλαγξ *cf.* aciem. agmine. cateruam. cuneum
φανερός *cf.* aliqua. certus. clarent. manifesta. patefactum. quaedam. φανερῶς *cf.* aperte. clari
φανεροῦν *cf.* declarata. manifestauit
φανέρωσις *cf.* manifestatio
φαντασία *cf.* imaginatio
φαρμάκωι *cf.* medicamine
φάσιν *cf.* responsum
φαῦλος *cf.* improba. infectum. praua
φαυλότητι *cf.* prauitate
ἐνέγκηι *cf.* deducat
φεῦ *cf.* uae
φθάσας *cf.* praeueniens. uenit
φιλανθρωπία *cf.* clementia. humanitate. misericordia
φιλάνθρωπος *cf.* clementes. clementia. misericordia. misericorde
φιλικῆι *cf.* amicali
φιλονεικεῖν *cf.* certabat. contendere
φιλονεικία *cf.* contentio. controuersiae
φοβούμενοι *cf.* pauescentes
ἐφόνευσας *cf.* occidisti
φονεύς *cf.* homicida
φοροῦντα *cf.* induentem
φρενοβλαβῆ *cf.* insanum
φρικτός *cf.* formidabile. terribile
φρονεῖν *cf.* sapere. sentiens
φρόνημα *cf.* doctrinam. dogma. fidem. sectam. sensum
φροντίζειν *cf.* cogito
φροντίδα *cf.* sollicitudinem
φρυάγματα *cf.* fremitus
φυείσης *cf.* exorta
φυράματος *cf.* consparsionis
φυτά *cf.* arbores
φωνήν *cf.* uocabula
φωστῆρας *cf.* luminaria

χαίρω *cf.* gratulor
χαλεπήν *cf.* acerbus
χάρτης *cf.* chartula
χειροτονῆσαι *cf.* creare
χλευάζειν *cf.* deludent. eludere
χορείαν *cf.* coronas. exultationem
χρείας *cf.* causa
χρεωστῶν *cf.* debitor
χρήματα *cf.* pecunias
χρηματίζειν *cf.* denominari. denumerari
χρηματικόν *cf.* pecunialiter. pecuniariis
ἔχρησα *cf.* accommodare
χρήσεις *cf.* testimonia
χρηστός *cf.* suauissimus
Χριστιανίζοντας *cf.* colimus
χρυσίνους *cf.* solidos

χώρα *cf.* prouinciae
χωρητόν *cf.* capabilem
χωρίζομεν *cf.* separamus
χωρία *cf.* praedia
χωρικῶν *cf.* rusticorum
χωρίς *cf.* absque. praeter

ψευδῶς *cf.* fallaciter
ψηφίζεσθαι *cf.* decerno. eliguntur. ordinauit
ψηφίσματα *cf.* decerno
ψῆφος *cf.* decerno. iudicium. sententia
ψιθυρίζοντας *cf.* susurrantes
ψυχήν *cf.* sensum

ὡς *cf.* dum. qualiter. quatenus
ὡσαύτως *cf.* identidem. similem
ὥστε *cf.* quatenus
ὠφέλειαν *cf.* profectum. utilitatem

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

IVSSV ATQVE MANDATO

SOCIETATIS SCIENTIARVM ARGENTORATENSIS

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

TOMVS ALTER
VOLVMEN QVARTVM

MDCCCCXXXII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

CONCILIVM VNIVERSALE CHALCEDONENSE

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

VOLVMEN QVARTVM

LEONIS PAPAE I EPISTVLARVM COLLECTIONES

MDCCCCXXXII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

PRÆFATIO

I. DE LEONIS ET EPISTVLARVM ET DECRETALIVM COLLECTIONIBVS MIXTIS

Qui Leonis quas promiscue dixerunt epistulas ediderunt Paschasius Quesnel et fratres Ballerini, in nulla re magis ab antiquitate recesserunt quam quod epistulas et decretales in unam indiscretam molem congesserunt ordinique plus minus arbitrario et ficticio subiugarunt. antiquis enim temporibus usque ad sæculum septimum aut decretales tantum collectæ sunt aut decretalium epistularumque coniunctarum delectus propositus aut epistularum solum siue pars siue tantus numerus in unum corpus redactus, ut quasi pro completo haberi possit. meras decretalium collectiones hic non curo, quoniam non Leonis solius, sed pontificum Romanorum decretales inde a Siricio usque ad Gelasium uel ulterius edi possunt, sed mixti generis ea exempla quibus epistularum editori uti necesse sit, iam enumerabo.

1 [5 secundum Ballerinos PL 54 p. 557/8]. Collectionis quæ nomen accepit a Paschasio Quesnel, qui e codicibus tum Thuano, nunc Parisino 3842[a] et Oxoniensi collegii Oriel 42 minus bonis eam primus edidit in Leonis operum tomo II, quos codices [Q^{aetwx}] adhibuerim, exposui t. I 5, 2 p. XIIII. de collectionis origine patria ætate sequor ea quæ docto sanoque iudicio amicus beatæ memoriæ C. H. Turner protulit in Eccles. Occid. monum. I 2 I p. XII. *Journ. of Theolog. Stud.* 17, 237, compositam eam esse opinatus initio sæculi sexti in Gallia meridionali ab homine non indocto ex materie maxime Romana, cuius magna certe pars etiam Dionysio exiguo præsto fuerit. ipsi collectionis corpori inserta sunt testimonia Leonis ep. 104 adnexa, finem uniuersæ collectionis facit congeries magis quam collectio epistularum decretaliumque Leonis. utile uidetur et hæc secundum capitulationem describere qualis extat initio codicum Atrebatensis 644 [*a*], Einsidlensis 191 [*e*], Vindobonensis 2147 [*x*], et in epistulis ea adicere quæ ipsi epistulæ præmittuntur:

XLI Exempla testimoniorum sc̄i Hilarii Ambrosii Athanasii Agustini [augustini *x*] et aliorum s̄corum catholicorum uirorum de duabus naturis in una persona Christi dn̄i n̄i indiscrete distincteque manentibus

LXVII Leonis papæ ad Leonem aug̃ de una dn̄i nostri Iesu Christi persona et duabus dei hominisque naturis cum subiectis testimoniis patrum. LEO EPISCOPVS LEONI AVGO = ep. 104

LXVIII Leonis papæ ad Iubenalem Hierosolimitanum episcopum de id ipsum. IT̄ LEO EPIS̄ IVVENALI EP̄O HIERVSOLYMITANO = ep. 82

LXVIIII Eiusdem ad Flauianum episcopum Constantinopolitanum de damnatione heresis Eutychianæ. LEO EPIS̄ FLAVIANO EPISCOPO CONSTANTINOPOLITANO = Coll. Nouar. de re Eutychis 5 [uol. II I p. 24]

LXX $\overline{cs}$ [sic *aex*] ad Theodorum episcopum Foriiuliensis super pænitentiæ statu = decret. 108 Ball.

LXXI $\overline{cs}$ ad Turbium [sic *aex*] episcopum Asturiensem super XVI capitulorum consulta Priscillianistarum blasphemiis in XVIII respondens capitulis, id est: *secuntur* XVIII *capitulorum tituli* = decret. 15 Ball.

LXXII Item Leonis papæ ad Rusticum Narbonensem episcopum cum subiectis XVIIII consultationum capitulis responsionibusque subnexis = decret. 167 Ball.

LXXIII Ad anatholium [*aex*, *postulatur* Anastasium] episcopum Thessalonicensem super nimietatis arrogantiam uicis apostolicæ sedis redargutio cum subiectis præterea VI titulis decretorum = decret. 14 Ball.

LXXIIII Ad Nicetam Aquileiensem episcopum super IIII titulorum interrogatione responsio; *secuntur* IIII *capitulorum tituli* = decret. 159 Ball.

LXXV Ad Ianuarium episcopum Aquileiensem de clericis qui in heresi uel qualibet scisma prolapsi sunt, minime promouendis = decret. 18 Ball.

LXXVI Ad uniuersos episcopos Campaniæ Peceni [piceni x^{corr}] et Tusciæ ut serui uel originarii aut cuiuslibet condicionis obnoxii ab ecclesiasticis officiis repellantur, et de his clericis qui ob hoc fenerant ut usuras accipiant = decret. 4 Ball.

LXXVII Epistula generalis de Manicheis = decret. 7 Ball.

LXXVIII Ad episcopos Siciliæ ut in epyphaniorum die baptisma non tradatur = decret. 16 Ball.

LXXVIIII Ad Pulcheriam de damnatione heresis Nestorianæ uel Eutychianæ. INCIPIT EPISTVLA $\overline{SCI}$ PAPE LEONIS AD PVLCHERIAM AVGVSTAM = ep. 11

LXXX Ad Constantinopolitanos super stabilitatem fidei ipsorum cohortatio. $\overline{INC}$ EPISTVLA PAPAE LEONIS AD CONSTANTINOPOLITANOS = ep. 34

LXXXI Ad Palestinos super mobilitatem fidei ipsorum in Eutychiana heresi deuolutis correptio. $\overline{IT}$ INCIPIT EIVSDEM PAPAE LEONIS EPISTVLA AD PALESTINOS = ep. 113

LXXXII Ad Aquileiensem episcopum de incauta receptione Pelagianistarum et ut de ecclesia ad ecclesiam nullus ecclesiastici ordinis transferatur = decret. 1 Ball.

LXXXIII Ad Septimum episcopum de supra dictis titulis = decret. 2 Ball.

LXXXIIII Ad Mauros episcopos de inlicitis ordinationibus et de ancillas dei quæ uirginitatem ui barbarica amiserunt = decret. 12 Ball.

LXXXV Ad synodum Ephesinam de damnanda heresi Eutychiana. LEO $\overline{SCAE}$ SYNODO QVAE APVD EPHESVM CONVENIT = ep. 12

LXXXVI Ad Theodosium $\overline{imp}$ ut rescissa synodo Ephesina in Italia concilium eius consensu debeat celebrari. LEO EPISCOPVS ET $\overline{SCA}$ SYNODVS QVAE IN VRBE ROMA CONVENIT THEODOSIO $\overline{AVG}$ = ep. 18

LXXXVII Ad Pulcheriam $\overline{aug}$ de id ipsum. LEO $\overline{EPIS}$ ET SCA SYNODVS QVAE IN VRBE ROMA CONVENIT PVLCHERIAE $\overline{AVG}$ = ep. 23

LXXXVIII Ad Iulianum $\overline{episc}$ de damnatione heresis Eutychianæ. $\overline{INC}$ EPISTVLA LEONIS PAPAE AD IVLIANVM EPISCOPVM; *post ipsam epistulam, sed ante diei notationem* EXPLICIT EPISTVLA AD IVLIANVM EPISCOPVM = ep. 5

LXXXVIIII Ad Theodosium imperatorem de synodo Ephesi celebranda. INCIPIT EPISTVLA LEONIS PAPAE AD THEODOSIVM $\overline{AVG}$ CAESARI THEODOSIO RELIGIOSISSIMO $\overline{AVG}$ LEO PAPA ECCLESIAE CATHOLICAE VRBIS ROMAE = ep. 7

XC Ad Marcianum aug̃ de ambitu Anatoli episcopi Constantinopolitani. LEO EPISCOPVS MARCIANO AVGVSTO PER LVCINVM [sic] EP̄M ET BASILIVM DIACONVM DE AMBITV ANATOLII EP̄I = ep. 54

XCI Ad Anatolium episcopum Constantinopolitanum de eius ambitu obiurgatio et Alexandrinæ et Antiochenæ sedis antiquitus honore prælato. LEO ANATOLIO EPISCOPO = ep. 56.

XCII Ad synodum Calchedonensem ut ea tantum ualeant quæ de fide contra Eutychetem decreta sunt, cetera effetanda. LEO EPISCOPVS SC̄AE SYNODO APVD CALCHEDONAM HABITAE = ep. 64

XCIII Ad Anatolium episcopum de adhortatione expugnandæ heresis Eutychianæ et quod expulsos quosdam de Aegypto pro fide catholica ipse susceperit. LEO EPISCOPVS ANATOLIO EPISCOPO = ep. 95

XCIIII Ad Leonem aug̃ de adhortatione abscidendæ heresis Eutychianæ et de confirmatione concilii Nicæni et Calchedonense. LEO EPIS̄ LEONI AV̄G PER FILOXENVM AGENTEM IN REBVS = ep. 99

XCV Ad Anatolium episcopum de Attico presbytero ut suspicionem Eutychiani erroris a se presbyter compellatur excludere. LEO ANATOLIO EP̄O PER PATRICIVM DIACONVM = ep. 116 [in præfationis epimetro]

XCVI Ad Anatolium episcopum de receptione Andreæ archidiaconi et Eufratæ et de appetiti honoris Constantinopolitanæ sedis abiectione rescriptum. LEO ANATOLIO EPISCOPO PER NECTARIVM AGENTEM IN REBVS, *post finem epistulæ et diei notationem* EXPLICIT EPISTVLA PAPAE LEONIS AD ANATOLIVM EP̄M CONSTANTINOPOLITANVM = ep. 79

XCVII Ad synodum Calchedonensem de restituendis episcopis in propriis sedibus qui dudum fuerant pro fide catholica pulsi et Ephesinæ prioris synodi firmitate. LEO EPISCOPVS SC̄AE SYNODO APVD CALCHEDONAM CONSTITVTAE DILECTISSIMIS FRATRIBVS IN D̄N̄O SALVTEM, *subscribitur* BENE VALETE IN D̄N̄O F̄F K̄MI = ep. 52

XCVIII Ad Dorum Beneuentanæ ciuitatis episcopum obiurgationis epistula = decret. 19 Ball.

Hanc Leonis decretalium epistularumque collectionem ab eo qui Quesnelianam in unum corpus redegit, non compositam, sed inuentam esse inde concludere licet quod testimonia quæ adnexa sunt epistulæ 104, et in corpore totius collectionis et in hac speciali collectione Leonina perscripta sunt. instituta est hæc specialis collectio Romæ ab homine cui ad scrinium papale aditus patebat; quod enim in fine decretalium epistularumque adnotari solet CONTVLI, notarii esse censeo testantis decretalem uel epistulam in scrinii registro extare neque tamen ipsa uerba a se esse collata. ceterum ordine confuso noli in errorem perduci ut collectorem putes sine consilio raptim decretales epistulasque corrasisse quæ ei fortuito in manus uenerunt: immo ante omnia id egit ut decretalium numerum quam potuit plenum exhiberet. si enim eas, sicut par est, excipis quæ ex collectionibus Thessalonicensi [5. 6. 13 Ball.] et Arelatensi [40. 41. 42. 66. 67 Ball.] desumptæ sunt aut ad rem paschalem pertinent [96. 138 Ball.], non desunt nisi quattuor [9. 17. 166. 168], pauciores certe quam in ceteris collectionibus præter Hispanam. decretalibus collector interspersit epistulas quas selegit aut fidei Chalcedonensis causa [LXVII—LXVIIII. LXXVIIII—LXXXI. LXXXV. LXXXVIII. XCIIII. XCVII] aut propter odium synodi Ephesenæ alterius [LXXXVI. LXXXVII. LXXXVIIII] aut, quod non minus curasse

uidetur quam quæstionem de fide, eas quæ pertinebant ad controuersias inter sedes apostolicam et Constantinopolitanam [XC—XCIII. XCV. XCVI]. quæ ratio seligendi apta est illis temporibus quibus schisma Acacianum aut imminebat aut sæuiebat.

2 [3 secundum Ballerinos PL 54 p. 555/6]. Collectionis quam F. Maassen [*Gesch. d. Quellen* etc. p. 512] appellauit codicis Vaticani [$L^{\alpha\beta\gamma}$] et l. c. descripsit, codices enumeraui t. I 5, 2 p. VIII. post decretales 167. 16. 1. 12. 159. 9 exhibentur

LXIII [LVIIII γ] LEO EPS IVVENALI EPO HIEROSOLIMITANO = ep. 82

LXIIII [numerus deest γ] LEO LEONI AVG IIII = ep. 87

LXV [LXI γ] LEO MAXIMO EPO ANTIOCHENO PER MARIANVM PRBM ET OLYMPIVM DIACONVM = ep. 66

LXVI [LXII γ] LEO ANATOLIO EPO VI [SEXΘω α om. γ] = ep. 37

LXVII [LXIII γ] INCIPIT EPLA LEONIS EPI [PAPAE α] VRBIS ROMAE AD FLAVIANVM EPM CONSTANTINOPOLITANAE VRBIS. Dilectissimo fratri Flauiano Leo; *subscribitur* Deus te incolumem custodiat, frater karissime, *deest diei notatio* = ep. 3

LXVIII [LXIII γ] INCIPIT RESCRIPTVM [RESCRIPTIO α] FLAVIANI [FLAVIANI EPI γ] = Coll. Nouariensis de re Eutychis 3 [uol. II I p. 21]

LXVIIII [LXVIII β LXV γ] INCIPIT [om. β] EPLA LEONIS EPI VR [VEN γ] AD EVTYCHEM PRBM ADQVE HERETICVM. Dilectissimo filio Eutycheti presbytero Leo episcopus = ep. I; *subscribitur* Deus te custodiat incolumem, dilectissime fili, *deest diei notatio*

LXX [LXVI γ] INCIPIT EPLA SCI LEONIS PAPAE VR [VRB β] AD FLAVIANVM EPM CONSTANTINOPOLITANAE VRBIS DE [AD γ] HERESE EVTYCHIANORVM ADQVE ECCL SCANDALVM. Dilectissimo fratri Flauiano Leo; *subscriptio et diei notatio desunt* = Coll. Nouar. de re Eutychis 5 [uol. II I p. 24]

LXXI [LXXII α LXVII γ] INCIPIT EPLA PAPAE LEONIS AD LEONEM AVGVSTVM (*sine testimoniis*). Leo episcopus Leoni augusto = ep. 104

LXXII [LXXIII α LXI γ] INCIP EXEMPLA GESTORVM VBI IN CONSTANTINOPOLITANA SYNODO A SCO FLAVIANO ET CONFESSORE EVTYCHES HERETICVS AVDITVS ADQVE DAMNATVS EST cf. Coll. Nouar. de re Eutychis 2 [uol. II I p. 12]

LXXIII [LXXIIII α deest γ] ITEM SVSCRIPTIONEM [SVSCRIPTIONE β] FLAVIANI EPI ET CONFESSORIS SEV DIVERSORVM EPORVM VEL ARCHIMANDRITVM QVI IN HVIVS SYNODI CONCILIO CONSEDERVNT cf. ibidem p. 19

Hic est finis collectionis Leoninæ; post plura alia exhibentur seorsim sub numero LXXXII [deest γ] et inepta inscriptione instructa [cf. notam p. 119] testimonia quæ epistulæ 104 adnexa sunt.

Ex eo quod rubra desunt in LXIII—LXVI, extant in ceteris, conicere licet priorem partem non eiusdem originis esse atque alteram. accedit quod illa ad res pertinet synodo Chalcedonensi posteriores uel sicut LXVI ad sedem Constantinopolitanam, hæc ad ea quæ synodo antecedunt. prior pars excerpta esse uidetur ex collectione copiosiore; numeri enim qui ep. LXIIII et LXVI ascripti sunt, in collectionem qualis nunc est, non quadrant. quæ inde ab ep. LXVII incipit pars, uel eadem ex scrinio papali exhibet quæ Collectio Nouariensis [LXVIII. LXXII. LXXIII] uel utitur Epistularum collectione Gestis Chalcedonensibus præmissa; duo illi tomi Leonis ad Flauianum et ad Leonem augustum ex singulari traditione poterant parari.

Tota ista quæ appellatur codicis Vaticani collectio ab homine parum docto et bona exemplaria non diligenter transscribente Romæ congesta esse uidetur primis decenniis

s. VI, opere Dionysiano, si ordinis dilectusque libertatem, ne dicam licentiam spectas, antiquior, posterior uero tempore.

3 [8 secundum Ballerinos PL 54, 557. 558]. Collectio quæ dici solet Hadriana aucta [H^{deg}, cf. t. I 5, 2 p. VIII; Maassen, *Gesch. d. Quell. etc.* 454 sq.], melius appellatur auctarium Dionysianæ; principalem enim collectionis codicem Vaticanum 5845 ad exemplar redire Hadriana antiquius certissime constat. in quo codice ceteris duobus fere non discrepantibus decretales 9. 15. 1. 2. 108. 17 Ball. secuntur

XLVI Incipit epistola Leonis epi urbis Romæ ad Eutychetem pbrm atque hereticum = ep. 1

XLVII Incipiunt exempla gestorum ubi Constantinopolitana synodo a sco Flauiano confessore Eutyches hereticus auditus atque damnatus est cf. Coll. Nouar. de re Eutychis 2 [uol. II 1 p. 12]

Item subscriptiones Flauiani epi uel confessorum eporum uel archimandritum qui in huius synodi concilio consederunt cf. ibidem p. 19

XLVIII Incipit epistola Leonis papæ urbis Romæ ad Flauianum epm Constantinopolitanæ urbis = ep. 3

XLVIIII Incipit rescripta Flauiani = Coll. Nouar. de re Eutychis 3 [uol. II 1 p. 21]

L Incip epla papæ Leonis ad Flauianum epm Constantinopolitanum contra Eutychen = Coll. Nouar. de re Eutychis 5 [uol. II 1 p. 24]

LI Leo eps Iuuenali epo Hierosolimitano = ep. 82

LII Leo Maximo epo Antiocheno per Marinum pbrm et Olympium diaconum = ep. 66

LIII Leo Anatolio episcopo = ep. 37

LIIII Leo Leoni augusto = ep. 87

LV Item alia epistola Leonis papæ ad Leonem augustum = ep. 104

LVI Incipiunt capitula quæ decreta sunt in synodo CCCXVIII patrum cum exempla papæ Leonis ad Leonem augustum, cf. notam p. 119.

In decretalibus collector *H* proprias iniit rationes, epistulas eum ex *L* desumpsisse proditur rubrorum similitudine, probatur lectionibus. quas quamuis etiam magis corruperit uel interpolauerit textumque exhibuerit barbarum neque intellegentiæ capacem, tamen aliquantum doctrinæ in eo ostendit quod ordinem inordinatum collectionis *L* temporis rationibus quantum potuit accommodauit epistulæque ad Leonem augustum [104] testimonia, quæ illic seorsim natabant, reddidit, inscriptione tamen inepta non correcta.

4 [deest apud Ballerinos]. Collectionem Bobbiensem [G^a] inueni in codice Ambrosiana C 238 inf. olim Bobbiensi s. X, ex quo transcriptus esse uidetur cod. Laurentianus Fæsulanus 46 s. XV. sicut in *L*, priorem locum obtinent decretales, quarum exhibentur 12. 167. 16. 159. 15 Ball.; eædem ordine fere non diuerso, sed intersperso tomo ad Flauianum [167. 12. tomus. 15. 16. 159] extant in codice Teatino nunc Vat. Regin. 1997, de quo optime egit Turner in *Journ. of Theolog. Studies* 31, 13 sq. secuntur epistulæ

6. LEO THEODOSIO AVGVSTO = ep. 2

7. LEO PVLCHERIAE AVGST SIMILIS HVIC QVARTA HISDEM CONSS = ep. 11; eadem nota eodem rubri loco de ep. 8 extat in codice Grimanico

8. LEO MARTIANO AVGVSTO = ep. 50

9. LEO PVLCHERIAE AVG PER THEOTISTVM MAGISTRIANVM = ep. 51

10. LEO SCAE SYNODO APVD CALCHEDONAM CONSTITVTAE = ep. 52

11. XV Leo Rauennio Rustico etc. = ep. 53

12. XVI Leo Marciano aug̃ per Lucianum ep̃m et Basilium diac̃ de ambitu Anatolii = ep. 54
13. Leo Pulcheriæ aug̃ de ambitu Anatolii = ep. 55
14. XVIII Leo Iuliano epo Coensi. DE AETIO ET ANDREA = ep. 60
15. XVIIII Leo Martiano aug̃ DE AETIO ET ANDREA = ep. 58
16. XX LEO PVLCHERIAE AVG̃ DE AETIO ET ANDREA = ep. 59
17. Leo Iuliano ep̃o Coensi = ep. 65
18. DE PASCHA Leo Marciano aug̃ = ep. 67
19. Leo Iuliano ep̃o de pascali obseruantia = ep. 68
20. Leo Eudoxiæ [*corr. in* Eudochiæ] aug̃ de Palestinis monachis = ep. 69
21. Leo Iuliano epo per comitem Rodanium = ep. 70
22. Dilectissimo fratri Theoderito Leo ep̃s = ep. 71
23. XXVII LEO IVLIANO EP̃O = ep. 73
24. XXVIII LEO MARTIANO AVGT = ep. 74

abrumpitur epistulæ 74 contextus in fine folii, cf. notam ad p. 83, 27; collectionis igitur epistularum non seruatum est nisi fragmentum neque apographon Fæsulanum plura continet. ex numeris non continuo, sed frequenter adscriptis apparet collectionem ex copiosiore esse excerptam, quam collectioni illi magnæ cuius nunc unus testis est codex Grimanicus [Parisinus bibliothecæ Mazarinæ 1645], simillimam fuisse probatur ordine non minus quam lectionibus, imprimis uero notula quæ in capite extat epistulæ 11.

5 [9 apud Ballerinos PL 54 p. 557. 558]. Collectionis Hispanæ [S^{defmt}] huc usque unus codex Vindobonensis 411 ex bibliotheca castelli Ambras a uiris doctis adhibitus est, de exemplari transcriptus mendoso foliisque transpositis perturbato et ipse quoque uitiis scatens. codicum meliorum qui non pauci in ipsa Hispania extant, notitia non peti poterat nisi sparsa et obscura ex libro quem F. A. Gonzales Matriti 1808. 1821 publicauit, cf. Maassen, *Gesch. d. Quell.* etc. p. 671. at cum collectio Hispana non paruum epistularum Leonis numerum exhibeat neque ulla ratione ab illarum editore neglegi possit, paraui phototypa trium codicum Escorialiensium 1 d 2 [*d*] olim monasterii Albeldensis, qui ad finem perductus est a. 976, 1 d 1 [*f*] olim monasterii s. Aemiliani, qui scriptus esse uidetur a. 992 [*f*], e 1 12 [*e*] eiusdem, ut uidetur, sæculi atque duorum Matritensium, 1872 [*m*] et 10041 olim Toletani [*t*], utriusque, ni fallor, s. XI. qui codices quinque etsi conciliorum Hispanorum textui constituendo non sufficiunt, tamen in epistulis Leonis, ubi alia subsidia recensionis non desunt Hispana etiam meliora, commodum præbent fundamentum eius apparatus critici quo de lectionibus Hispanæ referatur, eo magis quo codicum inter se comparatione uitia singulorum per se tolli solent textusque communis euadere. unde fit ut non editor tantum, sed lector quoque apparatus critici curiosus labore liberetur fere intolerabili: licet enim non Vindobonensis 411 tantum monstra et prodigia corruptelarum abicere, sed etiam molestiorem farraginem lectionum interpolatarum quales innumeræ extant in codicibus Pseudoisidorianis qui Leonis epistulas secundum eam Hispanæ formam exhibent quæ erat in archetypo codicis Vindobonensis.

Iam ipsam collectionem Leonis epistularum decretaliumque qualis in quinque illis codicibus extat, describam additis argumentis quæ Dionysii exigui morem secutus collector siue tota epistulis præmisit siue, si in plura capitula distincta sunt, ipsi contextui inseruit, sicut in codice *d* factum est:

DEHINC SECVNTVR DECRETA PAPAE LEONIS aduersus Eutychen Constantinopolitanum abbatem, qui uerbi et carnis unam ausus est pronuntiare naturam, dum constat

in dn̄o Iesu Christo unam personam nos confiteri in duabus naturis, dei scilicet atque hominis

XXXVII ITEM SCRIPTVM LEONIS ēPI VRBIS ROMAE ad Eutychem Constantinopolitanum abbatem aduersus Nestorianam heresem. Dilectissimo filio Eutycheti presbytero Leo epscs̄ [*add.* salutem in Christo *tantummodo* S^d]; *subscribitur* Deus te custodiat incolumem, dilectissime fili, *deest diei notatio* = ep. I

XXXVIII ēPSTLA LEONIS PAPAE AD FLAVIANVM CONSTANTINOPOLITANVM ēPSCM ubi quærit quid Eutyches contra fidem catholicam sentiens a communione ecclesiæ ab eo fuerit separatus. Dilectissimo fratri Flauiano Leo; *subscribitur* Deus te incolumem custodiat, frater karissime, *deest diei notatio* = ep. 3

XXXVIIII RESCRIPTVM FLAVIANI CONSTANTINOPOLITANI ēPI AD LEONEM VRBIS ROMAE PAPAM = Coll. Nouar. de re Eutychis 3 [uol. II I p. 21]

I De subdoli hostis insidiis
II De fraudulenta subtilitate hereticorum
III De blasfemiis Eutychetis
IIII De excommunicatione eius iustissima

XL LEONIS RESCRIPTVM AD FLAVIANVM ēPM CONTRA EVTYCHETIS PERFIDIAM Dilectissimo fratri Flauiano Leo = Coll. Nouar. de re Eutychetis 5 [uol. II I p. 24]

I Quod ignorantia sc̄arum scripturarum Eutychen hereticum fecerit.
II Contra eos qui in duos filios dispensationis dominicæ mysterium scindere moliuntur
III Contra eos qui passibilem diuinitatem unigeniti filii audent asserere
IIII Contra eos qui in duas naturas Christi temperamentum uel confusionem argumentantur
V Contra eos qui cælestem aut alterius cuiusque substantiam existere formam serui quam ex nobis adsumpsit, insaniendo adserunt
VI Contra eos qui duas quidem ante adunationem naturas dni delirant, unam uero post adunationem confingunt

XLI ēPLA PETRI ēPI RAVENNENSIS AD EVTYCHETEM PRESBYTERVM ubi contra eius errores illi abto exemplo respondit = Epist. ante Gesta Coll. 3 [uol. III I]

XLII ITEM ēPLA PAPAE LEONIS AD EFESIAM SYNODVM in qua prouocat congregatos epcos̄ Eutychetis blasfemias condemnare. Leo ep̄s sc̄æ synodo quæ apud Efesum conuenit = ep. 12

XLIII ITEM [ITEM EIVSDEM *e*] LEONIS PAPAE ēPLA AD THEODOSIVM AVGVSTVM de secunda synodo Ephesena, in qua Eutychetis heresis quorundam ēpscorum prauo intellectu adiuta est, unde hortatur eundem augustum ut priscæ fidei constitutio ab eis non uioletur, donec sacerdotes totius orbis coadunentur. Leo epscs̄ et sc̄a synodus quæ in urbe Roma conuenit, Theodosio augusto = ep. 18

XLIIII ITEM LEONIS PAPAE AD PVLCHERIAM AVGVSTAM contra eandem secundam Ephesenam synodum ut eius errores in alia synodo retractarentur. Leo ep̄s et sc̄a synodus quæ in urbe Roma conuenit, Pulcheriæ augustæ = ep. 23

XLV ITEM LEONIS PAPAE AD PVLCHERIAM AVGVSTAM unde supra. Leo ep̄s Pulcheriæ augustæ = ep. 28

XLVI ITEM LEONIS EXHORTATORIA AD MARTINVM ET FAVSTVM PRESBYTEROS de damnatione Epheseni concilii secundi. Leo eps Martino et Fausto presbyteris = ep. 27

XLVII ITEM LEONIS PAPAE AD THEODOSIVM AVGVSTVM ubi scripsit ut id quod de incarnatione filii dei ab Anatolio Constantinopolitano epsco prædicatur, agnoscat et ut uniuersale concilium in Italia fiat. Leo eps Theodosio augusto = ep. 30

XLVIII ITEM LEONIS AD PVLCHERIAM AVGVSTAM pro his quæ superius a Theodosio augusto postulauit. Leo eps Pulcheriæ augustæ = ep. 29

XLVIIII ITEM LEONIS AD FAVSTVM ET MARTINVM CETEROSQVE PRESBROS. Leo eps Fausto Martino etc. presbyteris et archimandritis et Iacobo diacono et archimandriti = ep. 31

L ITEM LEONIS AD PVLCHERIAM AVGVSTAM ubi ei gratias agit quod Nestorianam et Eutychianam heresem fidei defensione destruxerit. Leo eps Pulcheriæ augustæ = ep. 35

LI ITEM LEONIS AD ANATOLIVM CONSTANTINOPOLITANVM EPM. Leo eps Anatolio epo = ep. 37

I De fide eius scriptis missis probata
II De his qui metu in heresem lapsi sunt: si conuersi fuerint, recipiantur
III De nominibus hereticorum ad sacrum altare non recitandis
IIII De commendatione Iuliani epsci uel eorum clericorum qui Flauiano epsco in fide adhæserunt

LII EIVSDEM LEONIS AD MARCIANVM AVGVSTVM ubi de illo pro conseruatione catholicæ fidei gratulatur. Leo eps Marciano augusto = ep. 39

LIII EIVSDEM LEONIS AD MARCIANVM AVGVSTVM ubi inter cetera defensorem fidei catholicæ imperatorem gratulatur. Leo eps Marciano augusto = ep. 41

LIIII EIVSDEM LEONIS AD ANATOLIVM CONSTANTINOPOLITANVM EPCM de his qui hereticorum erroribus metu uel uoluntate inplicantur, ut per satisfactionem ab ecclesia suscipiantur et ut hereticorum nomina ad altare non recitentur. Leo eps Anatolio epo = ep. 43

LV EIVSDEM LEONIS AD MARCIANVM AVGVSTVM de directa uicis suæ legatione Constantinopolim pro Calchidonense concilio faciendo. Leo eps Marciano augusto = ep. 47

LVI EIVSDEM LEONIS AD SYNODVM CALCHIDONENSEM ubi hortatur per legatos suos dei sacerdotes ut secundum scripturas sacras cuncta disponerent. Leo eps scæ synodo apud Calcidonam constitutæ = ep. 52

LVII EIVSDEM LEONIS AD MARCIANVM AVGVSTVM ubi de eius gratulatur fide quæ in Calchidonense concilio gesta est, et de Anatolio Constantinopolitano epsco qui in eodem concilio Alexandrinam et Antiochenam ecclesias contra constituta Nicæna per ambitum sibimet uoluit subiugari. Leo eps Marciano augusto = ep. 54

LVIII EIVSDEM LEONIS AD ANATOLIVM CONSTANTINOPOLITANVM EPSCM ubi in primis eundem epscm de fide in Calchidonense concilio laudat, deinde arguet [*sic*] illum quod contra Nicænam synodum Alexandrinam atque Antiochenam ecclesias sibi subdere uoluisset. Leo eps Anatolio epo = ep. 56

LVIIII EIVSDEM LEONIS AD MARCIANVM AVGVSTVM ubi gratias ei agit quod per Calchidonense concilium pax ecclesiæ catholicæ reddita sit. Leo eps Martiano augusto = ep. 61

LX EIVSDEM LEONIS AD MARCIANVM AVGVSTVM. Leo eps Martiano augusto = ep. 74

I De Proterio Alexandrino epsco ut priorum suorum decreta conseruet

II Vbi postulat imperatorem ut epistlam quam ad Flauianum Constantinopolitanum epscm miserat, in Græco translatam Alexandrinæ ecclesiæ destinaret

LXI EIVSDEM LEONIS AD MARCIANVM AVGVSTVM ubi scribit ei de exilio Eutychetis ut ad secretiora loca eum transferret, quia ubi positus erat, adhuc praua docebat. Leo eps Martiano augusto = ep. 78

LXII EIVSDEM LEONIS AD LEONEM AVGVSTVM. Leo eps Leoni augusto = ep. 104

I De blasfemiis Nestorii et Eutychetis eorumque digno anathemate

II Quod in una dni Iesu Christi persona gemina sit deitatis et humanitatis adserenda natura

III De capitulis fidei ex scorum patrum libris collectis.

Sequitur decretalium [15. 7. 16. 4. 18. 167. 14. 159. 12. 108. 166. 9. 168 Ball.] collectio Dionysianæ superstructa; non desunt nisi 1. 2. 19.

Hispanum se prodit collector eo quod annos *æræ* dierum notationibus adscribere solet. eiusmodi numeri annorum in Leonis epistularum collectione inueniuntur hi:

XL [= tomus ad Flauianum, anni 449] era CCCCLXXXVII

XLV [= ep. 28, anni 450] era CCCCLXXXVIII

L [= ep. 35, anni 451] era CCCCLXXXVIIII

LVII [= ep. 54, anni 452] era CCCCLXL. ita enim ultimi duo numeri legendi sunt, non X sicut adnotaui ad p. 57, 16; eodem errore p. 68, 12. 84, 25 ligaturam XL pro simplici numero X habui.

LVIIII [= ep. 61, anni 453] era CCCCLXLI

LX [= ep. 74, anni 454] era CCCCLXLII.

est æra illa christiana ecclesiæ Hispanæ propria, cuius certa exempla inde a sæculo quarto [cf. Babut, *Priscillien et le Priscillianisme* p. 247] inueniuntur primusque annus est 38 ante incarnationem. orta est, sicut ingeniose inuenit Heller [*Histor. Zeitschr.* 31], ex cyclo paschali LXXXIIII annorum, quem haud multo post Hippolyti cyclum Romæ medio tertio sæculo notum fuisse demonstraui *Abhndlg. d. Gött. Ges. d. Wiss. N. F.* VIII 6 p. 40. 44. secundum exemplum Hippolyti, qui prauum morem tempora historiæ sacræ ex cyclo paschali computandi introduxerat, periodis cycli LXXXIIII annorum retro computatis inuentum est spatium annorum 38 a. Chr. usque ad a. 46 p. Chr., quo contineri uidebatur annus incarnationis, unde in ecclesia Hispana consuetudo increbuit æræ annos ex primo illius spatii anno numerare [1]).

Neque isto computo tantum, sed multo magis patriæ testimonium præ se fert collector epistularum dilectu, præsertim cum rationes quas in seligendo secutus sit, in argumentis non obscure demonstrarit. supra [p. III] epistularum Leonis collectionem quæ in Quesnelianam recepta est, temporibus schismatis Acaciani aptam esse dixi: longe diuersam se præbet collectio eiusdem papæ epistularum Hispana. eminet in illa longa

[1]) Ceterum, quod pace summi et uenerandi uiri dictum sit, Th. Mommsen, nisi plura et grauiora exempla extiterint iis quae in Nouo archiuio 18, 271 adduxit, mihi non persuasit æram consulum quæ in titulis aliquot Asturiæ et Cantabriæ adhibita est, diuersam esse ab illa quæ ex computo paschali deriuata est. utut hæc sunt, falsa de hac æra coniecit Babut l. c. p. 246[1].

series epistularum quæ ad Pulcheriam atque etiam plures ad Marcianum destinatæ augustos demonstrant fidei catholicæ defensores pacisque ecclesiarum restitutores atque papæ Romani amicos fideles. neque casu factum esse uidetur ut nulla ad Leonem augustum recepta sit epistula præter longam illam dogmaticam; ille enim aliter atque decessor nulla speciali papam honorauit epistula. non prorsus desunt uestigia controuersiæ Leonis cum Anatolio, sed non plures epistulæ ex multis quæ de illa agebant, receptæ sunt quam duæ [LVII. LVIII = ep. 54. 56] neque in argumento ep. LVIII prætermissa est laus quam papa fidei coepiscopi Constantinopolitani tribuit. his omnibus sub uno positis conspectu oboritur mentis oculis imago temporum Reccaredi regis Visigothorum [586—601], qui ad fidem catholicam conuersus ecclesiæ Hispanæ pace et unitate reddita se ipsum regnum esse firmaturum sperauit: ei exempla proponuntur augusti Romani papæ Romani amici et fautores.

6 [16 apud Ballerinos PL 54 p. 565. 566]. Collectionis quæ inde a Ballerinis appellari solet ecclesiæ Thessalonicensis, reuera ad gesta pertinet synodi quæ Romæ a Bonifatio papa II a. 531 habita est, unicus codex est Vaticanus 5751 s. X olim Bobbiensis [*T*]. de hoc codice et editione postuma Lucæ Holstenii in Collectione Romana bipartita quæ Romæ a. 1662 prodiit, præterea de collectionis consilio egi in *Festschrift Richard Reitzenstein* p. 137 sq. hic satis habeo eas Leonis enumerare epistulas decretalesque, quæ in ista collectione continentur:

18 [XIX apud Holstenium] Leo episcopus Marciano augusto = ep. 54
19 [XX apud Holstenium] Dilectissimo fratri Anatolio Leo = ep. 56
20 [XXI apud Holstenium] Leo episcopus Marciano augusto = ep. 81
22 [XXIII apud Holstenium] Dilectissimo fratri Anatolio Leo = ep. 79
23 [XXIV apud Holstenium] Dilectissimo fratri Anastasio Leo = decret. 6 Ball.
24 [XXV apud Holstenium] Dilectissimis fratribus episcopis metropolitanis per Illyricum constitutis Leo = decret. 5 Ball.
25 [XXVI apud Holstenium] Dilectissimis frībus Senecioni Caroso Theodulo Lucæ Antiocho et Vigilantio metropolitanis ⟨et uniuersis episcopis *addidi*⟩ per Achaiam prouinciam constitutis Leo = decret. 13 Ball.
26. 27 [VII apud Holstenium] Dilectissimo fratri Anastasio Leo. edidi l. c. p. 152 ibidemque probaui priorem partem epistulæ decretalem esse Leonis, cui epistula Bonifatii I adhæsit, postquam in exemplari codicis *T* foliorum ordo turbatus est ipsaque folia exciderunt.

Vtile uisum est etiam nr. 17 et 21, quamuis non a Leone scriptæ, sed ad eum missæ epistulæ sint, in appendicem recipere, quoniam ad concilium Chalcedonense pertinent, in alio tamen huius tomi uolumine aptum locum non habent.

7 [inter collectiones a Ballerinis non numeratur]. Collectionis Codicis encyclii codices sunt Parisinus 12098, quem unum nouit Maassen [p. 751], et Vindobonensis 397, quem ipse inueni. unam collectio Leonis epistulam 97 continet. accurate de codice encyclio duobusque illis codicibus Parisino et Vindobonensi disserendum erit in uolumine V.

II DE LEONIS EPISTVLARVM COLLECTIONIBVS PARTICVLARIBVS

8 [deest apud Ballerinos]. Collectionis Casinensis [*M'*] reliquias descripsi p. 143 sq. extat in codicibus Casinensi 2 [*M*] et Vaticano 1319 [*V'*], ubi eam non aliter ex uno archetypo transscriptam esse quam Rustici editionem Gestorum Ephesenorum eorumque appendicem propter controuersiam de tribus capitulis congestam [cf. t. I 4 p. V. XVI] ex summa inter codices similitudine apparet. quæ intercedunt inter materiem Ephesenam

epistularumque collectionem Gesta Chalcedonensia quod ex diuersis exemplaribus desumpta sunt, de hac re in capite III accuratius disputabitur; hic præmitto archetypi speciem fidelius codice Casinensi repræsentari quam codice Vaticano. damnis utrique codici extrinsecus illatis factum est ut de loco quem epistularum collectio in archetypo olim tenuit, paulo amplius disputandum sit. in *M* actionem de Sabiniano et Athanasio, quæ illic numero XIIII signata est et abrumpitur in uerbis [p. 461[b]]: *Tatianus diaconus dixit perrensens* [sic] *clerici libellos et nunc iterum optulerunt urē santitati aduersus reum epm athanasium* [cf. L IIII 729 M VII 326], sine interuallo sequitur epistularum collectionis inscriptio quam exhibui p. 143, 1. perierat igitur in archetypo finis non actionis tantum XIIII, sed omnino totius Gestorum corporis. præterea non solum epistularum collectionis ultima pars incertæ magnitudinis intercidit, sed foliorum quoque compago soluta fuisse uidetur, cf. quæ adnotaui p. 150, 34. apparet igitur ultimam archetypi partem iam eo tempore quo ad librarium codicis *M* peruenit, male habitam fuisse. neque ullum huic damno remedium petere licet ex codice Vaticano, immo etiam plura perpessus est. in eo alteram partem Gestorum Ephesenorum euulsam esse præter initium pæne totam dixi t. 1 4 p. VII; deficit enim codex in fine f. 91[u] in uerbis p. 35, 1 illius uoluminis *extra sacerdotalem constituti sed quoniam.* f. 99[r] incipiunt Epistularum ante Gesta Chalcedonensia collectio ipsaque gesta. in his utrisque, epistularum collectione et gestis transcribendis librarius uel librarii — plures enim in codice magno et pulcro conficiendo occupabantur — tribus usi sunt codicibus, codice editionis Rustici olim Corbeiensi nunc Parisino 11611, quem transscriberent, codice uersionis antiquæ, unde codicem Corbeiensem modo ample modo raro corrigerent; archetypum denique cum *M* communem præcipue in inscriptionibus nominibusque propriis adhibuit rubricator. at librarius qui initio f. 219[r] inde a uerbis actionis alterius de Iba *passa est et qui dicunt quia una natura est* etc. [L IIII 665 M VII 245] scribendi munus suscepit, codicem Corbeiensem deseruit primoque archetypum cum *M* commune, deinde codicem uersionis antiquæ secutus est. unde factum est ut canones qui secundum Græcum exemplar in uersione antiqua longe ante illam actionem et post actionem sextam collocati sunt, eo loco omitteret quo in uersione antiqua correcta Rusticique editione extant post actionem de Athanasio Perrensi, sed ab illa statim ad actionem ultimam de priuilegiis sedis Constantinopolitanæ transiret. cui postquam responsionem seu allocutionem concilii coram Marciano habitam cum patrum testimoniis et relationem concilii ad Leonem papam destinatam, sicut in uersione antiqua fit, adnexuit, canones ex uersione quæ in Hadriana exhibetur, inde a f. 238[u] transcripsit, collectionem istam in eo quoque secutus ut canonibus adderet symboli eam formam quæ Dionysianæ auctæ Hadrianæque propria est. hæc finiuntur in fine f. 240[u]; secuntur alia, sed simili manu perscripta f. 241[r] symbolum Nicænum cum episcoporum catalogo, canones Nicæni et Serdicenses, cf. Turner, Ecclesiæ Occid. monum. 1 p. 99 sq. 489 sq.

Iam redeundum est ad f. 92—98, quæ ad codicem semper pertinuisse per scripturam foliorumque mensuram non minus constat quam ex compagine soluta alieno loco inculcata esse. f. 92 bibliopegæ culpa inuersum est; incipiunt enim f. 92[u] canones Chalcedonenses ex eodem Hadrianæ codice perscripti atque infra f. 238[u]—240[r], desinunt in fine f. 92[r] in canonis XVII uerbis *et maxime si per triennium eas absque ui obti* —. denique ff. 93—98 perscriptæ sunt Leonis epistularum collectionis reliquiæ eis quæ per codicem Casinensem seruatæ sunt, etiam minores; desunt enim tres primæ epistulæ [= ep. 2. 15. 9] et pars quartæ [= ep. 46, cf. p. 48, 1 not.] atque finis pænultimæ [= ep. 110, cf. p. 149, 23 not.]. quoniam et canones et epistulæ ab uno librario perscriptæ sunt, ea olim cohæsisse apparet; num uero canones an epistulæ præcesserint,

incertum est. neque constat quo codicis loco hæc pars olim extiterit. quamuis enim conicere facile sit eam post f. 240[u] locum habuisse, manet quæstio quomodo factum sit ut canonum Chalcedonensium eadem prorsus forma bis perscriberetur. hoc unum teneri potest librarium siue mauis librarios codicis Vaticani ita ad archetypum cum codice Casinensi commune rediisse ut epistularum Leonis collectio Gestorum Chalcedonensium fini adnecteretur. quoniam igitur in fine illius archetypi stabat collectio, non amissis tantum foliis damnum perpessa est, sed scriptura quoque euanescente lectuque facta difficili, unde factum est ut librarii haud pauca monstra pingerent de sensu desperantes.

Nulla re magis a ceteris collectionibus distat Casinensis quam quod epistulæ dispositæ sunt secundum eos ad quos destinatæ sunt, imperatores Theodosium Marcianum Leonem, Pulcheriam augustam, episcopos Constantinopolis Flauianum et Anatolium, Thessalonicæ Anastasium; ultima turbata esse uidentur foliis amissis et de proprio loco motis. hic ordo in mentem reuocat locum libri pontificalis p. 104 Mommsen [= 1 238 Duchesne]: *hic firmauit frequenter suis epistolis synodum Calcidonensem, ad Marcianum epistulas* XII, *ad Leonem augustum epistulas* XIII, *ad Flauianum epistulas* VIIII, *episcopis per Orientem epistulas* XVIII, *quas fidei confirmauit synodi.* quæ etsi ab utraque antiquissimi libri pontificalis epitoma aliena sunt nec recensioni primariæ, sed primo continuatori uindicanda esse uidentur, tamen Vigilii fere temporibus scripta sunt; rectius enim de libri pontificalis ætate iudicasse Ludouicum Duchesne quam Georgium Waitz Theodorumque Mommsen nunc inter omnes harum rerum peritos constat. continuator autem iste quin ueri epistularum corporis notitiam habuerit eiusque mentionem libro pontificali inseruerit, non uideo quomodo dubitari possit. corpora quæ eundem exhibebant ordinem, extitisse probatur collectione Casinensi; numeros si comparaueris cum eis quos indici II adscripsi, non admodum discordant; titulo *episcopis per Orientem* comprehendi præter Flauianum propter confessoris gloriam seorsum positum Anatolium Maximum Iuuenalem synodum Chalcedonensem facile intellegitur. hoc corpore et maior et minor est Casinensis; superat enim eo quod epistulæ ad Theodosium et Pulcheriam receptæ sunt, deficit paucitate epistularum ad Marcianum Leonem Flauianum. neutrum casu factum esse uidetur. sagaciter enim Turner [Miscellanea Ceriani p. 705] collectionem qualis in Libro pontificali describitur, similem esse animaduertit loco epistulæ Simplicii papæ quæ extat in Coll. Auellana 56 p. 127, 6 sq. de litterarum Leonis prodecessoris ad Marcianum et Leonem augustos et ad Calchedonense concilium exemplaribus a se ad Acacium missis, quoniam illic quoque nulla epistularum ad Theodosium et Pulcheriam fiat mentio, quippe quæ Chalcedonensi concilio anteriores non ualuerint ad illius defensionem. si autem quales epistulas collector Casinensis receperit, perlustraueris, eum celebres atque uulgatas neglexisse rarasque et parum notas prætulisse uidebis. quamuis caute loquendum sit, quoniam collectio non integra extat, tamen utrumque tomum, libros magis quam epistulas, ad Flauianum et ad Leonem augustum, quæ per totum mundum diuulgatæ erant, deesse et semper defuisse licet contendere. nulla collectioni inest epistula quæ redeat in Quesneliana siue in epistularum Gestis Chalcedonensibus insertarum collectionibus; singulæ tantum cum collectione codicis Vaticani [ep. 87] et Hispana [ep. 43] communes sunt. pleraeque non inueniuntur nisi in magnis collectionibus, imprimis Grimanica, neque eo quod præter illas hic illic ad collectionis Casinensis, ut ita dicam, communitatem accedunt siue codex encyclius siue rerum Chalcedonensium collectio Vaticana, iudicium mutatur de collectore Casinensi raritates quærente similiter collectori Auellanæ.

Non rara, sed unica sunt quæ Leonis epistulis adnexa sunt de Eutychis appellatione. quorum initium facit Eutychis libelli appellationis uersio Latina, non ea quæ ex scrinio papali edita est in Collectione Nouariensi 6. 7 [uol. II 1], sed altera in usum uiri nobilis Romani facta [p. 145, 28], quod fieri non poterat nisi ita ut exemplar Græcum ex eodem scrinio translatori ederetur. quem non alium fuisse crediderim quam clericum illum qui ab isto homine nobili rogatus munus suscepit Eutychen refellendi, nullius rei magis studiosus quam ut incommodum Iulii papæ Romani quod Eutyches attulerat testimonium de medio tolleret. Romanum istum nobilem, quem clericus qui illius mandatum executus est, summa tractat deuotione, per se intellegitur magna apud Leonem auctoritate floruisse; de Anicia uel eiusmodi gente eum fuisse coniecerim. fieri potuisse non nego ut iste ipse homo post a. 449 collectionem Casinensem institueret; sed probabilius mihi uidetur chartas illas ex domus nobilis scrinio ad eum peruenisse qui collectionem uel ipsam uel eam unde desumpta est, congessit. hæc tamen certa sunt: collectio Casinensis est originis et Romanæ et satis antiquæ.

9 [apud Ballerinos, qui tamen nullum huius collectionis codicem se uidisse ipsi fatentur PL 54 p. 553/554]. Collectionem Corbeiensem descripsi p. 155. principalis codex est Parisinus 12097 [P^a], de quo post F. Maassen [*Gesch. d. Quell.* etc. p. 556 sq.] optime egit Turner in *Journ. of Theolog. Studies* 30, 225 sq. scriptus est, ut Turnero uidetur, in parte orientali Galliæ meridionalis s. VI, tum portatus in monasterium Corbeiense quod conditum est circa a. 657, unde primo in bibliothecam Sangermanensem Benedictinorum, denique in Parisinam nationalem peruenit. codicis pars primaria, cui uaria additamenta paulatim accreuerunt, et ipsa ex duabus portionibus coaluit, quarum alteram ex archetypo circa a. 525 confecto transcriptam et altera parte auctam esse ante annum 560 Turner argumentis non inprobabilibus euicit. fini partis quæ addita est, adnexa est Leonis epistularum collectio; post ep. 104 continet decret. 138. 108 Ball. sicut haud pauca alia, etiam epistularum collectionem cum duabus decretalibus habet codex olim Pithœanus, nunc Parisinus 1564 [P^p, cf. Maassen l. c. 604 sq.] s. VIIII siue X, cuius lectiones plerumque cum P^a concordant præter innumeras corruptelas quas afferre tempus et chartam inutiliter impendentis est. multo utilior est codex Coloniensis 213 [P^c], qui in Galliæ Prouincia proprie dicta scriptus est eodem uel paulo inferiore tempore atque Corbeiensis; ibi desunt nr. 7 = ep. 82 et decretales quas post epistularum collectiones habent P^a et P^p. consilium erat collectoris ut corpus quoddam colligeret dogmaticum quod utile esset certamini contra doctrinam quam et ipse Leo et totus Occidens Eutychis esse putabat dicebatque; hac de causa gesta quæ de illius damnatione in concilio Constantinopolitano a. 449 confecta sunt, et Flauiani de his rebus litteras Leonis epistulis præmisit. adnexuit epistulæ ad Iuuenalem 82 [p. 93, 26] subscriptionem de particula dominicæ crucis, quam a Leone ipso scriptam esse ut credam, eo minus a me impetro quo totius epistulæ forma audacter interpolata in codicibus Parisinis — deficit Coloniensis — exhibetur. tamen cauendum ne interpolatio nouellæ putetur originis; obstant præter codicis P^a uetustatem uerba quæ leguntur in Libr. pont. p. 108, 4 Momms. de Hilaro Leonis successore: *confessionem ubi lignum posuit domini.*

10 [deest apud Ballerinos]. in collectionis Laudunensis codice unico olim bibliothecæ cathedralis, nunc municipii Laudunensis s. X [P^l] f. 1^u ipsius manu librarii perscripta extant:

IN HOC VOLVMINE CONTI
NENTVR PROSPERI DE VO
CATIONE OMNIVM GEN

TIVM LIBRI DVO
PAPAE LEONIS EPISTOLAE MISSAE AD ORIEN
TEM DE HERESI EVTHICHIANA NVMERO V
AD IVVENALEM HIEROSOLIMITANVM
EPISCOPVM I *in textu* INCIPIT EPISTVLA PAPAE LEONIS AD IVVENALEM $\overline{\text{EPM}}$ HIEROSOLYMITANVM DE HERESI EVTYCHIANA = ep. 82
AD IVLIANVM EPISCOPVM CONSTANTINO
POLITANVM [*sic*] I *in textu* ITEM EIVSDEM AD IVLIANVM $\overline{\text{EPM}}$ = ep. 5
AD AVGVSTVM [*sic*] PVLCHERIAM $\overline{\text{EPLA}}$ I *in textu* ITEM EIVSDEM AD AVGVSTVM [*sic*] PVLCHERIAM = ep. 11
AD LEONEM AVGVSTVM $\overline{\text{EPLA}}$ I *in textu* ITEM PAPAE LEONIS AD AVGVSTVM LEONEM = ep. 104
AD CONSTANTINOPOLITANOS $\overline{\text{EPLA}}$ I *in textu* ITEM $\overline{\text{EPLA}}$ EIVSDEM AD CONSTANTINOPOLITANOS = ep. 34.

Prosperi de uocatione omnium gentium et quinque illæ Leonis epistulæ redeunt nescio an ex Laudunensi transcriptæ in codice Vaticano Reginensi 293, quem Ballerini PL 54 p. 575. 576 sæculi esse XII æstimant; cf. Isidori opp. ed. Areualo t. II p. 314. idem intendisse hunc collectorem atque Corbeiensem apparet neque dubitabit eum illa usum esse in epp. 82. 5. 11, si quis lectiones comparauerit; sed sicut haud pauca quæ illa habet, omisit ordinemque commutauit, ita in textu epp. 104. 34 ab illa discedit.

Collectio Auellana [Corpus scriptt. ecclesiast. Latin. 35, 117 sq.] quinque exhibet Leonis epistulas, quæ in nulla alia collectione inueniuntur:

51 Leo episcopus Leoni augusto 17. VI 460
52 Leo episcopus Gennadio episcopo Constantinopolitano. eodem die quo 51
53 Leo episcopus Timotheo episcopo catholico Alexandrinæ ecclesiæ. 18. VIII 460
54 Leo episcopus presbyteris et diaconibus ecclesiæ Alexandrinæ dilectissimis filiis in domino salutem. eodem die quo 53
55 Leo episcopus Theophilo Iohanni Athanasio Abrahæ Daniheli Iohæ Paphnutio Musæo Panuluio et Petro episcopis Aegyptiis. eodem die quo 53

Quas etsi post Ottonis Guenther præclaram summaque laude dignam operam iterum edere nolui, tamen utile uisum est collectionis mentionem facere. epistularum enim illarum quinque argumenta et intentionem ab eis quæ in ceteris habentur collectionibus, non differre nemo negauerit, tamen in illis quamuis non paucæ et admodum inter se diuersæ sint, Auellanæ epistularum ne uestigium quidem reperitur neque ulla collectio ultra epistularum 103. 104 diem qui est 17. VIII 458, progreditur, ne Casinensis quidem, quam raritatum curiosam fuisse supra apparuit. in illis igitur Leonis quinque epistulis recipiendis spectatur studium istud noua et ignota conquirendi, quod Auellanæ collectoris proprium fuisse præclare demonstrauit Otto Guenther in libro *Auellanastudien* [*Sitzungsber. d. Wien. Akad. d. Wiss. philos.-hist. Cl.* 134, 60 sq.]. ergo incumbit necessitas concludendi uel tempore Vigilii quod est Auellanæ collectoris, Leonis epistularum collectiones intra terminum epistulae 104 restrictas fuisse simulque oboritur quæstio qua ratione fieri potuerit ut collectores quamuis multi et diuersi hunc terminum tam stricte obseruarent, quem ipsæ res minime imponerent.

Antequam collectiones enumerare pergam, commodum erit ea interponere quæ de epistulis dicenda sunt quæ singulares extant siue in collectionibus siue in codicibus præter tomum ad Flauianum, quem ex antiquissima collectione Nouariensi ut euellam, a me impetrare non potui. atque primum quidem agendum est de collectione Tolosana, cuius unus codex est Tolosanus 364 [*T°*] s. VII, lacunis autem explendis adhi-

bendus est codex Albigensis 2 s. VIIII ex illo transcriptus; cf. quæ diligentissime exposuit Turner *Journ. of Theolog. Studies* 2, 266 sq. codici Tolosano ipsi etiam nunc inest præter initium quod propter foliorum defectum deest, epistula 104 [p. 114, 2 usque ad p. 117, 24, cf. notas]. textus abrumpitur media pagina [f. 106^{u}] in fine sententiæ neque librarius plura scribere uoluit; sequitur enim inscriptio INCPNT CAPITVLA SCI AGVSTINI QVAE DEBEANT *publica uoce relegere et manu propria subscribere in quibus suspicio est quod manichei sunt*, cf. Maassen p. 602 (ex apographo Albigensi). interciderunt in Tolosano, sed extant in apographo Albigensi Marciani constitutiones duæ, quarum altera edetur in Rerum Chalcedonensium Collectione Vaticana 8 [uol. II 2, 2], altera in Gestorum Chalcedonensium actionis III appendice 108, atque Leonis ep. 54.

Testimonia patrum quæ adnexa sunt epistulæ 104, seorsim transcribi solita esse testes sunt Collectiones Quesneliana et codicis Vaticani; sine ipsa epistula extant in codice Parisino 3848^{b} s. X, qui proxime ad Quesnelianam accedit, et in codice Veronensi LIX s. VII [cf. Maassen p. 761 sq.], ubi aucta sunt excerptis ex Augustino. ceterum conferantur uelim quæ de testimoniorum ordine exposui in *Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6 p. 139 sq.

III DE LEONIS EPISTVLARVM COLLECTIONIBVS QVAE IN GESTIS CHALCEDONENSIBVS HABENTVR

Quoniam Leo epistulis suis id maxime egit ut Epheseno concilio altero repudiato nouum concilium præpararet et postquam Marciani et Pulcheriæ opera concilium Chalcedonem conuocatum de fide et de priuilegiis sedis Constantinopolitanæ decreta emisit, altera acriter defenderet, altera impugnaret, non potuit non euenire ut cum gesta concilii in publicum usum ederentur, utile uideretur non in eo acquiescere ut tomus qui in ipso concilio recitatus erat, in ipsis Gestis, sicut debuit, haberetur, sed ut adderentur aliarum quoque epistularum papæ collectiones præter ipsa gesta. quarum primo adfero eam quæ extat

11 in Rerum (sic aptius uidetur dicere quam Gestorum) Chalcedonensium Collectione Vaticana quæ ex uno archetypo transcripta est in codicis olim Veronensis, nunc Vaticani 1322 parte priore s. VIIII [*A*], quam descripserunt Ballerini in Leonis opp. II 1218 sq. [= PL 55, 727 sq.], et codice Nouariensi 30 [*O*; edetur tota in uol. II 2, 2]. finem uariæ materiæ quæ illic congesta est, faciunt hæc quæ pro collectione speciali habenda esse uidentur:

7. ADLOCVTIO IMP MARCIANI. iterum perscripta est, etsi antea [nr. 4] extat in Gestis actionis VI, quibus inscriptum erat ORDO GESTORVM HABITORVM CALCEDONA PRAESENTIBVS MARCIANO ET PVLCHERIA AVGG
8. INCIPIT CONSTITVTIO AD SYNODVM CALCHEDONENSEM. Imperator Marcianus ** [*deesse uidentur* Palladio præf. præt.]. Tandem aliquando etc.
9. INCIPIT ALIA CONSTITVTIO DIVAE MEMORIAE MARCIANI IN SYNODO CALCHEDONENSI. Imperator Marcianus augustus Palladio præfecto præt. Venerabilem catholicæ etc.
10. LEO PAPA AD SYNODVM CALCHEDONENSEM = ep. 64
11. LEO PAPA ANATOLIO EPO PRO SYNODO CALCHEDONENSI = ep. 44
12. LEO PAPA MARCIANO AVG PRO CONCILIO CALCHEDONENSI = ep. 46
13. LEO PAPA SCAE SYNODO CALCHEDONENSI = ep. 52
14. LEO MARCIANO AVGVSTO PRO SYNODO CALCHEDONENSI = ep. 50
15. Imperator Marcianus Augustus Palladio pp. Licet iam sacratissima etc.

Præter epistulam 44 quæ qua ratione irrepserit, non clarum est, omnia, allocutio constitutiones epistulæ proprie ad concilium Chalcedonense pertinent. ceterum *pro* in inscriptionibus 11. 12. 14 sensu quasi Græco usurpari et significare *ante* obseruaui t. 15, 2 p. XV; simili ratione in Collectione Ratisbonensi distinguuntur epistulæ *quæ sanctæ Calchedonensi synodo sunt præmissæ* et *quæ post synodum missæ sunt* [p. 136, 10].

12 [17 secundum Ballerinos PL 54p. 565. 566]. Epistularum ante Gesta Chalcedonensia collectionem [Φ^c Φ^r] qui descripserunt Ballerini et F. Maassen [p. 747], uindicauerunt Rustici nouæ Gestorum uersionis editioni, secuti Stephanum Baluze qui primus in Noua Conciliorum Collectione de Gestorum uersionis Latinæ codicibus egerat, docte sane et sagaciter, sed non plene, quoniam codices Gallici tantum ei præsto erant. neque enim recte Baluzium ceterosque omnes, me ipsum quoque duas tantum uersionis formas distinxisse, antiquam et a Rustico correctam, perspexi, postquam maximam Gestorum Græcorum et Latinorum partem ex codicibus recensui. latius de hac re agendum erit in uolumine tertio; hic satis habeo ea exponere quibus opus est ut recte de Epistularum ante Gesta collectione iudicetur. primum confecta est totius Gestorum Chalcedonensium corporis uersio Latina quæ antiqua dici solet, primis sæculi sexti decenniis, postquam Dionysii uersio canonum corporis Græci edita est; ea enim translator in canonibus Chalcedonensibus utitur. et hinc et inde quod Vigilio [537—555] et Pelagio II [578—590] præsto fuit, concludi potest eam Romanæ esse originis. præter ipsa Gesta nihil continet nisi concilii allocutionem coram Marciano habitam cum patrum testimoniis et epistulam ad Leonem. extat in tribus codicibus inter se simillimis s. VIIII, Vaticano Reginensi 1045, olim Parisino Sangermanensi, Barberino 680, Parisino 16832, olim Claudii Joly capitularis ecclesiæ Parisinæ Nostræ Dominæ. cuius uersionis exemplar cum Constantinopolim perlatum esset, ibi non tantum multifariam mutata et correcta est, sed etiam aucta cum aliis additamentis haud paucis, tum ea Epistularum ante Gesta collectione, quæ inde a Baluzio Rustici dici solet, sed eo antiquior est. hæc uersionis forma quam littera Φ^c notaui, extat in codicibus Casinensi 2 [*M*], Montepessulano 58 olim Bouherii Diuionensis [*D*], Vaticani 1322 parte altera s. VII [*A*]. at codex *A* omnia quæ actioni alteri, quæ in Gestis Græcis et in uersione antiqua tertia est, præcedunt, omittit, codicis *D* librarius editionis Rustici lectiones siue inter lineas siue margini adscripsit et quoniam exemplar recensionis Φ^c quo utebatur, initio carebat, collectionis epistulas primas quattuordecim ex ipso illo codice editionis Rustici desumpsit, unde in ceteris exemplar recensionis Φ^c corrigebat. in epistulis igitur I—XIIII recensionis Φ^c unus est codex *M*, inde ab epistula XV *DM*. illum in monasterio Casinensi scriptum esse non est cur dubitetur, hic Gallicæ originis esse uidetur. ceterum haud pauca siue recensionis Φ^c ipsius siue uersionis antiquæ ex Φ^c correctæ exemplaria fuisse uidentur; minime enim eadem arta cognatione ad unum archetypum ascendunt *ADM* qua codices uersionis antiquæ. recensioni Φ^c, non ipsi uersioni antiquæ superstructa est editio Rustici, quam littera significo Φ^r. de ipso editionis auctore egi in tomi I uoluminis quarti præfatione et in *Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 2 p. 13 sq.; hic adnotare sufficiat eum ex Thebaide quo relegatus erat, paulo ante Iustiniani mortem Constantinopolim in monasterium fugisse Acœmetarum, qui inde a schismate Acaciano acerrimi integræ fidei Chalcedonensis contra Dioscorianos Acephalosque propugnatores erant, ibique annis 563—565 strenuam Gestis Chalcedonensibus denuo recensendis operam nauasse. recensionis Φ^c exemplum in copiosa monasterii bibliotheca nactus cum aliis codicibus imprimis Græcis contulit correxit adnotauit, ita ut ἔκδοσις euaderet singularis, quam comparare licet illis ἐκδόσεσιν Homeri carminum quales olim a philologis Alexandrinis conficiebantur; nam et illæ sicut Rustici ἔκδοσις Gestorum

Chalcedonensium, uno tantum exemplari continebantur. huius editionis apographa plura aeuo Carolino in monasteria Benedictinorum Gallica peruenerunt, quorum unum quod operis Rustici imaginem exhibet satis fidam, quamuis minime plenam, est codex olim Corbeiensis, tum Sangermanensis, nunc Parisinus 11611 [*C*] s. VIIII; in epistularum ante Gesta collectione accedit codex Parisinus 2777 [C^a] eiusdem ætatis. codicem Vaticanum 1319 in Gestis Chalcedonensibus eo archetypo quod in ceteris ei cum Casinensi commune erat, relicto apographon esse codicis *C* hic illic ex codice uersionis antiquæ correctum supra [p. XI] exposui; at eiusmodi correcturæ in epistularum collectione deficiunt, quoniam ea in uersione antiqua non extat. quæ admodum pauca et inutilia rubricator ex archetypo *MV* intulit, ea non sufficiunt ut codicis *V* lectiones notatione dignas esse mihi persuadeam. at præter codicis *D* correcturas, quæ ex Φ^r petitæ sunt omnes, codicibus CC^a accedit codex Veronensis LVIII [*Y*] s. X, qui ex editione Rustici ita deriuatus est, ut eliminarentur quæcumque zelum pugnamque illius pro tribus capitulis contra concilium quintum aperte præ se ferebant; ipsarum Rustici lectionum testis est bonus uitiisque quibus sat multis laborat *C*, immunis. pulcherrime litteratura Carolina scriptus est, sed ex madore plurima in exterioribus columnis perpessus est damna, quæ tamen in epistulis aliquo modo sarciri possunt apographo quod extat in codice Vaticano 1323 [*y*] s. XV; in codice enim Vaticano 1321 qui melius exhibet Veronensis apographon, omissa est epistularum ante Gesta collectio. Rustici editionem secuntur duo codices s. VIIII, Montepessulanus 308 [*Z*], de quo rettuli t. IIII 2 p. XXVIIII sq., in epp. 5. 10. 12 et Leidensis Vossianus 122 [*X*], de quo conferas quæ exposui t. I 5, 2 p. VI, in ep. 5.

Epistularum ante Gesta collectionem confecit is qui Gestorum Chalcedonensium uersionis antiquæ recensionem Φ^c elaborauit eo tempore quod inter illam uersionem editionemque Rustici intercessit, id est medio fere sæculo sexto; est cur credas illum hominem trium capitulorum defensorem fuisse. sicut ceteram recensionem Φ^c, ita etiam epistularum collectionem Rusticus reuisit et adnotationibus instruxit, quæ edentur in uolumine III. duas introduxit mutationes grauiores: in epistulæ Petri Rauennatis [III] parte priore quæ in Φ^c [= *M*] ex Græca uersione in Latinum retro translata est, ipsum reposuit Latinum exemplar, quod in codice aliquo monasterii Acœmetarum inuenisse putandus est, Leonis uero tomum ad Flauianum [VII], qui in Φ^c teste codice *M* totus extabat perscriptus, omisit, addita tamen ratione, cf. infra nr. VII. denique Leonis epistulam 64 cum multis aliis rebus actionis de Dioscoro appendici adnexuit.

Totam collectionem in uolumine III describam, hic satis habui quas continet Leonis epistulas enotare secundum recensionem Φ^c, quippe quæ primaria sit, adiectis tamen Rustici correcturis et textu Græco, de quo accuratius referetur in uoluminis I parte prima:

II EPISTVLA LEONIS ARCHIEPISCOPI [ROMAE *add.* Φ^r] AD EVTYCHEN PRESBYTERVM [*om.* Φ^r, *sed add.* SCRIPTA Φ^r]. Desiderantissimo filio Eutychi presbytero [*om.* Φ^r] Leo episcopus = ep. 1. *subscribitur* Deus te saluum custodiat, fili desiderantissime. Ἐπιστολὴ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης Λέοντος ἀντιγραφεῖσα πρὸς Εὐτυχῆ. Τῶι ποθεινοτάτωι υἱῶι Εὐτυχεῖ πρεσβυτέρωι Λέων ἐπίσκοπος. subscribitur Ὁ θεὸς ὑγιῆ σε διαφυλάξει, υἱὲ ποθεινότατε = Coll. B 2

IIII EPISTVLA SCISSIMI ARCHIEPI ROMAE LEONIS AD FLAVIANVM ARCHIEPM CONSTANTINOPOLITANVM. Dilectissimo fratri Flauiano [*add.* epo Φ^r] Leo episcopus = ep. 3. Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης Λέοντος πρὸς Φλαβιανὸν ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως, inscriptio et intitulatio

desunt, sed extat subscriptio Ὁ θεὸς ὑγιῆ σε διαφυλάξει, ἀδελφὲ τιμιώτατε = Coll. B 4

VI EPISTVLA SANCTISSIMI ARCHIEPISCOPI ROMAE LEONIS AD FAVSTVM PRBM. Dilectissimo Fausto presbytero Leo episcopus = ep. 4. deest rubrum in Græco; Τῶι ἀγαπητῶι υἱῶι Φαύστωι πρεσβυτέρωι Λέων ἐπίσκοπος = Coll. H 4

VII EPISTVLA ENCYCLIA SIVE SYNODICA SCISSIMI ARCHIEPI ROMAE LEONIS AD FLAVIANVM [*add.* archiepm Constantinopolitanum, quæ non posita cum istis epistulis, eo quod in gestis sancti et uniuersalis concilii Calchedonensis tertiæ actionis inserta sit Φ^{r}], *desunt intitulatio et inscriptio* = Coll. Nouariensis de re Eutychis 5 [uol. II 1]. Ἐπιστολὴ ἐγκύκλιος ἤγουν συνοδικὴ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης Λέοντος γραφεῖσα πρὸς Φλαβιανὸν ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως. Τῶι ἀγαπητῶι ἀδελφῶι Φλαβιανῶι Λέων = Coll. M II

VIIII EPISTVLA SCISSIMI ARCHIEPI CIVITATIS [*om.* Φ^{r}] ROMANAE [ROMAE Φ^{r}] LEONIS AD IVLIANVM EPM COENSIVM [COENSEM Φ^{r}] CIVITATIS [*om.* Φ^{r}]. Dilectissimo fratri Iuliano Leo; *subscribitur* Deus te incolumem custodiat, sce frater *in* Φ^{c} = ep. 5. Ἐπιστολὴ Λέοντος πρὸς Ἰουλιανὸν ἐπίσκοπον τῆς Κῶ πόλεως. Τῶι ἀγαπητῶι ἀδελφῶι Ἰουλιανῶι Λέων ἐπίσκοπος, subscribitur Ὁ θεὸς ὑγιαίνοντα σε φυλάξοι, ἀδελφὲ τιμιώτατε = Coll. H 6

X EPISTVLA EIVSDEM [SCISSIMI Φ^{r}] ARCHIEPI ROMAE LEONIS AD FAVSTVM ET [*om.* Φ^{r}] MARCIANVM [*sic*] ET RELIQVOS ARCHIMANDRITAS CONSTANTINOPOLIS. Dilectissimis filiis Fausto et marciano [*sic*] et reliquis archimandritis Leo eps = ep. 10. Τοῦ αὐτοῦ Λέοντος ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πρὸς Φαῦστον καὶ μαρκελλῖνον [*sic*] καὶ τοῦς λοιποὺς ἀρχιμανδρίτας Coll. B 8, Ἀγαπητοῖς τέκνοις Φαύστωι καὶ Μαρτίνωι καὶ λοιποῖς ἀρχιμανδρίταις Λέων ἐπίσκοπος Coll. H 7, subscribitur utrobique Ὁ θεὸς ὑμᾶς διαφυλάττοι, τέκνα ἀγαπητά

XI EPLA SCISSIMI ARCHIEPI ROMAE [*om.* Φ^{c}] LEONIS AD IMPERATOREM THEODOSIVM. Gloriosissimo et clementissimo Theodosio augusto Leo eps = ep. 7. Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης Λέοντος πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Θεοδόσιον [Coll. B 9, aliter Coll. H 10]. Τῶι ἐνδοξοτάτωι καὶ φιλανθρωποτάτωι Θεοδοσίωι αὐγούστωι Λέων ἐπίσκοπος = Coll. H 10

XII EPISTOLA LEONIS ARCHIEPI ROMAE AD PVLCHERIAM AVG. Gloriosissimæ et clementissimæ filiæ Pulcheriæ augustæ Leo eps [Gloriosissimæ — eps *om.* Φ^{r}] = ep. 8. Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης Λέοντος πρὸς τὴν εὐσεβεστάτην Πουλχερίαν [Coll. B 10, rubrum deest in Coll. H 11]. Τῆι ἐνδοξοτάτηι καὶ φιλανθρωποτάτηι θυγατρὶ Πουλχερίαι αὐγούσται Λέων ἐπίσκοπος = Coll. H 11. cf. quæ infra de epistulæ falsatione dicentur

XIII EPLA EIVSDEM ⟨AD *addidi*⟩ SECVNDM CONCILIVM EPHESENVM [Φ^{c}, *horum loco habet* SCISSIMI ARCHIEPI ROMAE LEONIS EPISTOLA SCRIPTA AD SECVNDVM CONCILIVM EPHESENVM CONTRA EVTYCHEN QVAE PERDVCTA QVIDEM EST OCCVLTATA VERO PROPTER QVOD NON FVERIT CONCESSA PVBLICARI EPIS A DIOSCORO Φ^{r}], *intitulatio et inscriptio desunt, sed extat subscriptio* Deus uos incolumes custodiat, fratres karissimi = ep. 12. Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ [Coll. B 11, Ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ Coll. H 8] Λέοντος ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης κατὰ Εὐτυχοῦς πρὸς τὴν ἐν Ἐφέσωι δευτέραν σύνοδον, ἥτις ὑπεβλήθη μέν, ἀπεκρύβη δὲ διὰ τὸ μὴ συγχωρηθῆναι δημοσιευθῆναι τοῖς ἐπισκόποις ὑπὸ τοῦ δυσσεβοῦς Διοσκόρου τοῦ Ἀλεξανδρείας ἐπισκόπου. Λέων ἐπίσκοπος τῆι

ἁγίαι συνόδωι τῆι ἐν Ἐφέσωι συνελθούσηι ἀγαπητοῖς ἀδελφοῖς ἐν κυρίωι χαίρειν = Coll. H 8

XIIII EPLA EIVSDEM [Φ^{c}, EPISTOLA SCISSIMI ARCHIEPI ROMAE LEONIS Φ^{r}] AD IMPERATOREM THEODOSIVM PRO CONCILIO IN ITALIA FACIENDO [Φ^{c}, QVA ROGAVIT SPECIALE CONCILIVM IN ITALIA FIERI Φ^{r}] ET IN NVLLO ALIO LOCO EO QVOD CONTRARIA SIT CANONIBVS SECVNDA SYNODVS EPHESENA. Gloriosissimo et clementissimo Theodosio augusto Leo episcopus = ep. 25. Τῶν Ῥωμαικῶν τούτων ἡ ἑρμηνεία ἐστὶ τὰ ἐπαγόμενα Ἑλληνιστί. Τῆς πρὸ δεκαεννέα Καλανδῶν Ἰανουαρίων Πρωτογένους καὶ Ἀστερίου τῶν λαμπροτάτων [diei notatio falsa et falso loco collocata]. Ἐπιστολὴ τοῦ [τοῦ αὐτοῦ Coll. B 12] ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης Λέοντος πρὸς Θεοδόσιον τὸν βασιλέα [βασιλέα Coll. B 12 τῆς θείας μνήμης Coll. M 1], δι' ἧς ἠιτησεν ἰδικὴν σύνοδον ἐν τοῖς τῆς Ἰταλίας μέρεσι γενέσθαι καὶ ἐν μηδενὶ ἑτέρωι τόπωι διὰ τὸ ὑπεναντίαν εἶναι τῶν κανόνων τὴν ἐν Ἐφέσωι δευτέραν σύνοδον [sequitur in Coll. M 1 alterum rubrum, Ἐπιστολὴ Λέοντος ἐπισκόπου Ῥώμης πρὸς Θεοδόσιον βασιλέα περὶ τοῦ τὴν σύνοδον ἐν τοῖς τῆς Ἰταλίας γενέσθαι μέρεσιν]. Τῶι γαληνοτάτωι καὶ ἐνδοξοτάτωι Θεοδοσίωι βασιλεῖ Λέων ἐπίσκοπος = Coll. M 1. cf. quæ infra de epistulæ falsatione dicentur

XV EPLA ALIA EIVSDEM [Φ^{c}, SCISSIMI ARCHIEPI ROMAE LEONIS Φ^{r}] AD IMPERATOREM THEODOSIVM CVLPANS EPHESENVM CONCILIVM QVOD ADVERSVS SCISSIMVM FLAVIANVM EPM FACTVM EST PETENTIS ALIVD CONCILIVM IN PARTIBVS ITALIAE CELEBRARI [quod — celebrari Φ^{c} *om.* Φ^{r}]. Gloriosissimo et clementissimo Theodosio augusto Leo eps et sca synodus Romæ collecta [Φ^{c}, quæ in urbe Roma conuenit Φ^{r}] = ep. 18. Ἐπιστολὴ Λέοντος ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης πρὸς Θεοδόσιον τὸν βασιλέα μεμφομένη τὴν ἐν Ἐφέσωι γενομένην σύνοδον κατὰ Φλαβιανοῦ καὶ ἑτέραν ἐξαιτοῦντος γενέσθαι [Coll. H 9, horum loco habet Coll. M 12 Τοῦ αὐτοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης Λέοντος πρὸς τὸν αὐτὸν βασιλέα Θεοδόσιον τὴν σύνοδον ἐξαιτοῦντος εἰς τὰ μέρη τῆς Ἰταλίας ὡς μεμφομένη τὴν ἐν Ἐφέσωι δευτέραν γενομένην]. Τῶι φιλανθρωποτάτωι καὶ γαληνοτάτωι Θεοδοσίωι Λέων ἐπίσκοπος καὶ ἡ ἁγία σύνοδος ἡ ἐν τῆι Ῥωμαίων πόλει συναχθεῖσα = Coll. M 12

XVI EPLA EIVSDEM [Φ^{c}, LEONIS ARCHIEPI Φ^{r}] ET SCI CONCILII QVOD ROMAE COLLECTVM EST AD PVLCHERIAM AVGVSTAM. Gloriosissimæ et clementissimæ filiæ Pulcheriæ augustæ Leo eps et scm concilium Romæ collectum = ep. 23. rubrum deest in Græco; Τῆι ἐνδοξοτάτηι καὶ φιλανθρωποτάτηι θυγατρὶ Πουλχερίαι αὐγούσται Λέων ἐπίσκοπος καὶ ἡ ἁγία σύνοδος ἡ ἐν Ῥώμηι συναχθεῖσα = Coll. H 12

XVII EPLA HILARI DIACONI ROMANI AD PVLCHERIAM AVGVSTAM. Gloriosissimæ atque piissimæ Pulcheriæ augustæ Hilarus diaconus = ep. 26. rubrum deest in Græco; Τῆι φιλανθρωποτάτηι καὶ εὐσεβεστάτηι Πουλχερίαι αὐγούσται Ἵλαρος διάκονος = Coll. H 13

XXV EPLA LEONIS PAPAE [SCISSIMI ARCHIEPI ROMAE LEONIS Φ^{r}] ET EIVS [SCI *add.* Φ^{r}] CONCILII AD CLERICOS ET NOBILES [HONORATOS Φ^{r}] CONSTANTINOPOLIS [*om.* Φ^{r}] ET [OMNEM *add.* Φ^{r}] POPVLVM CONSTANTINOPOLITANVM. *intitulatio et inscriptio deest in* Φ^{c}, Leo eps et sca synodus quæ in urbe Roma conuenit, clero honoratis et plebi consistenti Constantinopolim dilectissimis filiis in dno salutem Φ^{r} = ep. 19. rubrum deest in Græco; Λέων ἐπίσκοπος

καὶ ἡ ἁγία σύνοδος ἡ ἐν τῇι πόλει Ῥωμαίων συναχθεῖσα κλήρωι ἀξιωματικοῖς καὶ παντὶ τῶι λαῶι τοῖς οἰκοῦσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀγαπητοῖς υἱοῖς ἐν κυρίωι χαίρειν = Coll. H 15

XXVI $\overline{\text{EPLA}}$ EIVSDEM [SCISSIMI ARCHIEP$\overline{\text{I}}$ ROMAE LEONIS Φ^r] AD ARCHIMANDIRTAS CONSTANTINOPOLIS [CONSTANTINOPOLITANOS Φ^r]. Leo $\overline{\text{eps}}$ et sancta synodus [*add.* quæ Φ^r] in Romana ciuitate collecta [collecta est Φ^r] Fausto Martino Petro magno heliæ [*sic*] et ceteris [et ceteris *om.* Φ^r] presbyteris et archimandritis Constantinopolitanis [monasteriorum Constantinopolitanorum dilectissimis filiis in domino salutem Φ^r] = ep. 24. Ἐπιστολὴ Λέοντος ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης πρὸς τοὺς ἀρχιμανδρίτας Κωνσταντινουπόλεως. Λέων ἐπίσκοπος καὶ ἡ ἁγία σύνοδος ἡ ἐν τῇι πόλει Ῥωμαίων συναχθεῖσα Φαύστωι Μαρτίνωι Πέτρωι Μανουηλίωι πρεσβυτέροις καὶ ἀρχιμανδρίταις μοναστηρίων Κωνσταντινουπόλεως = Coll. H 16

Vel ex rubrorum initiorumque Græcorum et Latinorum comparatione apparet primo uersionem antiquam correctam quam Φ^c dico, et editionem Rustici diligenter esse distinguendas, tum non unam, sed plures collectiones Græcas ubique et redactori Φ^c et Rustico præsto fuisse [cf. e. g. nr. XIIII], denique non solum Latina secundum Græca imprimis a Rustico hic illic mutata fuisse, sed etiam contra Græca formulas genuine Latinas reductas [cf. e. g. nr. XV et XXVI *dilectissimis filiis in domino salutem*]. quo refellitur Ballerinorum opinio uni collectioni Latinæ parem extitisse unam Græcam ipso Leonis tempore compactam [PL 54 p. 567. 568]. ut taceam Epistularum ante Gesta collectionem Latinam [Φ^c] medio sæculo sexto non antiquiorem esse [cf. supra p. XVII], non uni Græcæ par est, sed in codicibus Græcis tres facile discernuntur, collectio M quæ Gestis præcedit, collectio B actioni de Dioscoro adnexa, collectio H quæ Gesta iam non exhibet, sed quin ex Gestorum aliquo corpore excerpta sit, dubitari nequit. accuratiora docebo ipsasque proponam collectiones in uolumine primo; hic pronuntiare sufficiat istas tres collectiones, etsi nonnulla habent communia, tamen et eis quæ continent, et consilio atque intentione admodum inter se distare neque unius eiusdemque ætatis esse posse. ex talibus collectionibus Græcis, non ex una collectio conflata et congesta est Latina quæ in Φ^c extat, desumpta sane tota ex collectionibus Græcis; omnium enim præter Marciani sacram cuius initium est *Studii nostri* [XXXII], extat uersio siue textus Græcus neque dubito quin etiam illa a collectore Φ^c in aliqua Græca collectione, quæ iam periit, sit inuenta.

Iam oboritur quæstio quomodo factum sit ut in collectione Φ^c, etsi ex collectionibus uersionum Græcarum desumpta est, tamen ipsa proponantur exemplaria Latina. certum licet dare responsum. plus semel in Collectione M Græcæ uersioni præponuntur quæ supra ad nr. XIIII enotata sunt τῶν Ῥωμαικῶν τούτων ἡ ἑρμηνεία ἐστὶ τὰ ἐπαγόμενα Ἑλληνιστί: præcedebat igitur in codice Græco uersioni Græcæ exemplar Latinum litteris Latinis perscriptum. huius consuetudinis in epistularum collectionibus Græcis nunc quidem pauca restant uestigia; eam olim late etiam in ipsis Gestis patuisse claris manifestisque constat exemplis, sicut exposui t. 1 3 p. X et *Sitzungsber. d. Berl. Akad.* 1930 p. 615. Latina exemplaria collectoribus istis Græcis non præsto erant nisi Constantinopoli, quo epistulæ Latinæ missæ erant pæne omnes, neque temporibus Anastasii et Iustiniani tanta usquam erat utriusque linguæ notitia quanta in ea urbe quæ sola tum regia imperiique caput appellari poterat. ibi igitur uariæ illæ epistularum constitutionumque collectiones Gestorum corporibus accreuerunt, unde in suam Gestorum Latinorum recensionem exemplaria Latina transtulit collector Φ^c, quem Constantinopoli in Acœmetarum

monasterio fidei Latinæ zelique Chalcedonensis quasi arce et præsidio opus suum confecisse uel eo probabile est, quod Rusticus eodem loco illud nouo labore poliuit et continauit.

Non integræ remanserant siue uersiones Græcæ siue scriptiones primariæ Latinæ siue utræque in collectionibus quas collector Φ^{c} expilabat. nam introductæ quidem erant Leonis de fide sententiæ in symbolum Chalcedonense uoluntate et potentia Pulcheriæ, sed ægre atque inuiti præter paucos consenserant Orientis episcopi neque ii tantum qui antea Dioscoro non modo ore, sed etiam animo fauerant. sub Marciani Leonisque augustorum imperio firma mansit etiam in Oriente Chalcedonensis concilii auctoritas; cum uero de uita excessisset generatio quæ turbis Dioscori Eutychisque interfuerat, paulatim nouæ uires accrescebant doctrinis Cyrillianis etiam in iis qui aperta pugna contra concilium Chalcedonense paci atque unitati ecclesiæ periculum inferre uerebantur. quæ interne gliscens dissensio inter uarias erumpendi uias etiam eo se conuertit ut Leonis sententias quæ doctrinæ Cyrillianæ obstabant, obscurare uel silentio tegere conaretur. ab ipso tomo abstinuisse uidentur qui talia moliebantur quippe qui Gestorum Chalcedonensium fide munitus fuerit; facilior patebat aditus ad minores epistulas quibus pontifex Romanus breuius fidem suam exposuerat, sicut ad eam quam Iuliano paulo post tomum Flauiano destinatum scripserat [ep. 5], *quæ* illi *consonaret* [p. 6, 14]. cuius in uersione Græca [Coll. H 6] omissa sunt quæ latine leguntur p. 7, 28—8, 9 *in eo uero* usque ad *plectatur*. manifestum existit mutationis exemplum propter rationes dogmaticas introductæ: pugnat enim illo loco Leo contra id *quod Eutyches in episcopali iudicio*, id est in synodo Constantinopolitana, *ausus est dicere ante incarnationem duas in Christo fuisse naturas, post incarnationem autem unam*, quæ sententia non Eutychis tantum erat, sed etiam ab Cyrillo sæpissime pronuntiata. postquam semel de mutationis causa et ratione constitit, ne aliæ quidem quin similiter explicandæ sint discrepantiæ, dubitabit quisquam munere eiusmodi subtilitates extricandi theologis relicto. sic omittuntur in Græcis p. 7, 10 *non unius substantiæ sed*, p. 7, 11. 12 *ut idem* usque ad *in morte*, p. 7, 15—20 *cur autem—infirmitas*, p. 8, 16 *nec discordia—uoluntatum*, uertuntur Latina p. 8, 18 *uerus homo uero unitus est deo* in ὁ ἀληθὴς θεὸς ἀληθὴς ἄνθρωπος ἐγεννήθη et 8, 19 *nec secundum carnem creatus ex nihilo* in οὔτε κατὰ σάρκα ἐκ στοιχείου τινὸς προσληφθεὶς ἢ τεχθεὶς ἐκ τοῦ μηδενός. extant autem loci quibus mutatio uersionis in codices Latinos irrepsit: p. 8, 11 propter Græca ἐξ ἁγίου πνεύματος in Φ^{cr} additum est ex *sancto spiritu*. neque codices tantum Φ^{cr} ex Græca uersione correcti sunt, sed etiam alii. p. 6, 24 pro uera lectione *negator mediatoris dei et hominum hominis Iesu Christi* exhibent et Φ^{cr} et Ratisbonensis *qui negat uerum hominem Iesum Christum*, quæ non sine correctura translata sunt ex Græcis ὁ ἀρνούμενος τὸν ἀληθινὸν ἄνθρωπον τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. eadem est lectio primaria codicis Grimanici, sed ex lectione genuina *mediatorem dei et hominum* inter *uerum* et *hominem* inculcata sunt eademque uerba margini adscripta sunt *CD*, id est codicum Rustici. quem uel plene enotasse genuinam lectionem inde concluserim quod extat in codicibus Montepessulano 308 et Vossiano, quos editionem Rustici sequi certissime constat.

Et simili et diuerso modo ab epistula Leonis 11 ad Pulcheriam discrepat uersio Græca [Coll. H 11]. hic quoque decurtatæ sunt Leonis de fide expositiones omissis p. 12, 31—13, 3 *quia etiam* usque ad *substantiæ* inque breuiora contractis p. 13, 5. 6 *non nostram* usque ad *intellegi*, maxime autem reciso longo tractatu qui inde a *dicit enim Matthæus* usque ad *excludit* [p. 13, 9—14, 2] decurrens epistulam dignitate theologica exornat. quibus deletis quoniam locutio *in euangelio* [p. 13, 9] nimis uaga uidebatur, addita sunt ἐν αὐτῷ τῷι προοιμίωι τοῦ εὐαγγελίου, sed neglectum est quod *unde* p. 14, 2

iam non habet quo referatur, postquam sententia quæ præcessit, intercidit. ceterum nihil magis a Leonis intentione alienum est quam hæc omissio; placere enim uolebat augustæ gloriam mulieris ipsis theologiæ mysteriis profunde imbutæ ambienti, quod participem eam suæ doctrinæ fecit. denique eliminata est mentio symboli apostolici quod proprium erat ecclesiæ Romanæ p. 14, 30—15, 5. minus manifestæ sunt rationes propter quas omissa sunt quæ extant p. 14, 11—28 *quam forte* usque ad *ostendi*; constat tamen etiam hac omissione contextum primarium esse uiolatum, quia sicut illic *unde*, ita hic *enim* [p. 14, 28] sensum amisit. epistulæ genuinæ fini adnexa sunt pauca quæ suppleant ea quæ de synodo Ephesum conuocata et præsentia ipsius a Leone denegata antea exciderunt, additis legatorum nominibus quæ ex ep. 7 ad Theodosium facile peti poterant. quæ finem epistulæ mutatæ facit sententia qua optatur ut Eutyches ante concilium resipiscat et indulgentiam consequatur, in nulla alia Leonis epistula inuenitur.

Genuina epistulæ forma [11] habetur in Collectionibus Quesneliana Bobbiensi Corbeiensi Laudunensi, abest ab Epistularum ante Gesta collectione Φ^{cr}. at in hac et Ratisbonensi extat altera [8]; utramque exhibet Grimanica, ita tamen ut in nota marginali [p. 12, 21] similitudinis earum mentio fiat. supra comparaui, sicut in epistula ad Iulianum, epistulam genuinam cum uersione Græca; adhibita uero altera epistula Latina mirum quid euadit atque id quod minime expectaueris. neque enim illa ex uersione Græca quam decurtatam atque interpolatam esse apparuit, retro translata est, sed uersio Græca confecta est ex epistula Latina; falsarius igitur homo erat Latini sermonis multo peritior quam Græci. exempli gratia sententia quæ in clausula addita est [p. 11, 7—9], Latinitatem præ se fert elegantem atque politam; Græca ita dura sunt, ut uix intellegantur: ἀλλὰ τούτωι μᾶλλον τῶι πλανηθέντι κρεῖττόν ἐστιν συνελθεῖν, εἰ περὶ ἐκεῖνο περὶ ὃ παρεφρόνησεν, ἀνανήψειεν καὶ ἔνθα τὴν καταδίκην ὑπέμεινεν, αὐτόθι καὶ συγγνώμης φιλοτιμίας ἀξιωθήσεται. neque minus manifestum est initio epistulæ textus primarii mutationem Latine conceptam esse, non Græce. locutionem enim Latinam *multis probauimus sæpe documentis* [p. 10, 8 = p. 12, 22] translator Græcus ne intellexit quidem, dum scribit ὅσην πεποίθησιν περὶ τῆς πίστεως τῆς ὑμετέρας φιλανθρωπίας ἡ τοῦ θεοῦ ἐκκλησία ὀφείλει ἐπαγγέλλεσθαι, πολλαῖς πολλάκις διδασκαλίαις ἐπεδείξαμεν. ceterum uel hic facilis est probatio utra epistula ab ipso Leone scripta sit. quod ep. 11 Leo dicit se quantum præsidii Pulcheria ecclesiæ præstiterit, sæpe expertum esse illique gloriam tribuit Nestorii deiecti [cf. p. 37, 23], hæc ipsarum rerum spirant ueritatem atque aptissima sunt illius acerrimo contra Eutychen et Chrysaphium, ne dicam ipsum Theodosium certamini, quando Pulcheriæ maxime ope atque consilio factum est ut Flauianus clericique ac monachi Constantinopolitani qui ab eius partibus stabant, a Leone et ecclesia Romana auxilium peterent atque consequerentur [cf. *Sitzungsber. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* 1929, 5 p. 92. 93]. iam inspicias prima alterius epistulæ uerba [p. 10, 7. 8]: præsidii ecclesiæ præstiti gloriæque hæretico depulso adquisiti locum obtinuit mera fides augustæ cum quouis Christiano communis atque omnis uiuidus rerum ueritatis color ab oratione pontificis genuina detersus est.

Transeo ad epistulam quam post concilium Ephesenum Leo ad Theodosium scripsit, cuius bina exemplaria extant et Latina [ep. 18. 25] et Græca [Coll. M 12 = H 9 = B 13 et Coll. M 1 = B 12]. genuina est epistula 18, cuius uersio Græca [Coll. M 12] dura quidem est, sed interpolandi audacia immunis. in epistula altera [25] prior pars genuinæ in breuius contracta est, sed infeliciter: quamquam Alexandrini antistitis mentio [p. 19, 19] suppressa est, retinentur ex epistula genuina uerba quæ sunt *supra dicti sacerdotis* [p. 20, 3 = p. 26, 19]. falso præterea dicitur Leoni quæ facta fuerint in concilio Ephesено, comperta esse [p. 26, 14] *ab ipsis reuerentissimis*

episcopis qui a nobis missi sunt, et fidelissimo rerum quæ gesta sunt, narratore Hilaro diacono nostro. missi enim sunt Iulius episcopus, Renatus presbyter, Hilarus diaconus, quorum Renatus mortuus est Deli, antequam Ephesum ueniret, Iulius quid post Flauiani damnationem egerit, nescitur, unus Hilarus rediit Leonique quæ Ephesi facta fuerint, rettulit [cf. locos quos collegi in indice III p. 174], sicut præter ep. 18 Leo et Hilarus ipse in epp. 19. 20. 26 testantur. notetur denique a falsatore deletam esse mentionem non Theodosii tantum epistulæ qua Leonem ad synodum Ephesenam inuitauerat, sed illius quoque tomi ad Flauianum [p. 19, 13—18] eorumque loco quædam incerta, possis etiam dicere obscura de Petri apostoli auctoritate proferri. etiam huius epistulæ extat uersio Græca [Coll. M 1], quæ quamuis præsertim in altera epistulæ parte libera sit neque raro a uerbis Latinis recedat, tamen quin epistulam 25 reddat, non dubium est, immo ipsam illam epistulam Latinam olim Græcæ uersioni præcessisse codices collectionis M Venetus 555 et Marcianus 165, apographon codicis Parisini 415, diserte testantur uerbis τῶν Ῥωμαικῶν τούτων ἡ ἑρμηνεία ἐστὶ τὰ ἐπαγόμενα Ἑλληνιστί. atque in una certe re uersio Græca antiquiora exhibet quam epistula Latina 25. Leo in sua ipsius epistula [p. 21, 2] allegauit *canonum Nicææ habitorum decreta*, scilicet Serdicensium, quos secundum antiquam ecclesiæ Romanæ consuetudinem pro Nicænis uenditabat [cf. *Sitzungsber. d. Berl. Akad.* 1930, 627 sq.] eaque a se *supter annexa* esse scripsit. desunt tamen in utraque epistula Latina; in epistula falsata etiam ipsa uerba *quæque supter annexa sunt*, non extant. habentur in uersione Græca epistulæ genuinæ [οὕσπερ ὑπετάξαμεν]; de alterius epistulæ uersione nihil certi dici potest, quoniam hic locus siue corruptus siue consulto mutilatus est. at post istius alterius epistulæ finem scripta sunt in iisdem codicibus quos supra attuli: Τῶν Ῥωμαικῶν τούτων ἡ ἑρμηνεία ἐστὶ τὰ ἐπαγόμενα Ἑλληνιστί, sequitur textu Latino, sicut ubique, omisso monstrosa illa canonis Serdicensis corruptio, de qua locutus sum in *Zeitschr. f. neutestamentl. Wiss.* 30 p. 34. quam speciem istud monstrum Latine præ se tulerit, nemo potest diuinari; hoc tamen constat canonem illum sub epistula Latina falsata olim extitisse et uersionem Græcam aliqua certe eius seruasse uestigia, quæ in epistula Latina perierunt omnia.

Irrepserunt igitur in epistularum ante Gesta collectiones Constantinopolitanas quæ et exemplaria Latina et uersiones Græcas continebant, scriptiones ab homine Latini sermonis ita perito, ut originis Latinæ fuisse putetur, ex genuinis exemplaribus qualia ex ipsis quæ Constantinopolim peruenerant epistulis transscripta erant, decurtando et mutando fabricatæ, deinde in eam Græcitatem translatæ, quali tunc utebantur quibus Latina Græce uertenda erant. fabricatæ sunt non Romæ, ubi ipsæ epistulæ scriptæ earumque exempla in registro scrinii papalis reposita erant, sed Constantinopoli quo perlatæ quocumque modo diuulgatæ erant, neque talia fieri potuisse negabit qui in Illyrici parte maiore prouinciisque ad Danubium sitis homines Latine quidem, non Græce locutos esse, sed Græci sermonis peritos fuisse atque propensiores ad fidei doctrinæque ecclesiasticæ Constantinopolitanæ rationes quam ad Romanas Occidentalesque considerauerit. uaria fata isti epistularum fetus habuere. epistulæ ad Pulcheriam in epistularum ante Gesta collectionem non peruenit nisi exemplar falsatum [8] Græceque translatum est; epistula ad Theodosium et genuina et falsata receptæ sunt et Græcitate donatæ. at epistulæ ad Iulianum exemplar Latinum in collectione genuinum, Græcum decurtatum est. interpreti tamen non attribuam nisi paruas mutationes quæ transferendi difficultate quodam modo excusantur similesque redeunt in epistulæ ad Pulcheriam 8 etiam eis locis quos integros reliquit falsator Latinus. magnarum uero illarum in epistula 5 omissionum quas supra enotaui, accusari interpres Græcus nequit, quoniam

similes extant in epistulæ falsæ 8 exemplo Latino; censendum igitur epistulæ 5 decurtatæ exemplum Latinum olim sicut epistulæ ad Theodosium 25 extitisse, sed genuino per correcturam introducto periisse.

IIII DE LEONIS EPISTVLARVM CORPORIBVS MAGNIS

13 [18 apud Ballerinos PL 54 p. 569. 570, qui codicem Grimanicum non nouerunt nisi per Quesnelli adnotationes]. collectionis Grimanicæ [*G*] codex unicus, sicut referunt Quesnel et Ballerini, initio s. XVI fuit apud Petrum Passerinum Foroiuliensem ab eoque donatus Antonio Bellono Vtinensi per illum ad Dominicum Grimani cardinalem S. Marci et Aquileiæ patriarcham peruenit, celebris tunc bibliothecæ collectorem. cum uero illa dissipata esset, emptus est a uiro nobili Francogallo André Hurault Mersy, dum legatione fungitur apud rem publicam Venetam, atque per hereditatem primo ad Theodorum de Berziau et deinde ad illius filium Andream peruenit presbyterum Oratorii quod erat in Parisiensi S. Michaelis suburbio. ab illo Oratorii bibliothecæ datus, postquam illud in fatali seditione s. XVIII suppressum est, perlatus est in bibliothecam publicam Mazarinam ibique nunc asseruatur numero 1645 signatus. primus et usque ad hanc editionem ipsum codicem solus contulit Quesnel, apographon faciendum curauit Cacciari, quod etiam nunc extat in bibliotheca Vaticana Reginensi 1116. longa subscriptione apographon tam per se quam per personas a se probatas collationatum esse cum originali testatur p. 441 Paulus Bonauira nuntii Apostolici Auditor et protonotarius Apostolicus d. 20 Iulii 1736. in pagina quæ sequitur, extat nota: *era della Bibliotecadel Cardinale Gentili e fù regalato dall' erede di detto Eminentissimo la signora Marchesa Sparapani.* optime codicem descripsit Turner in Miscellaneis Ceriani p. 721 sq. transcriptus est s. VIIII in ea ipsa Foroiuliensi regione quæ patria erat primi quem nouimus possessoris, ex archetypo quem sagaciter Turner in Eccles. Occid. monum. etc. II 1 p. VIII consociauit quattuor codicibus s. VI, qui uel olim uel nunc quoque in ecclesiæ Veronensis bibliotheca celeberrima asseruantur, Vaticani 1322 parti alteri, quem continere Gestorum Chalcedonensium recensionem Φ^c supra dixi, Veronensibus LIII Facundi, XXII actorum et epistularum quæ ad schisma Acacianum pertinent, LIX uarii argumenti, de quo præter Maassen p. 781 sq. conferantur quæ exposui t. I 5, 2 p. II. XIII. XIIII. quibus omnibus communis est acer pro concilio Chalcedonensi zelus odiumque concilii quinti, quo illarum partium episcopos flagrasse testes sunt episcoporum Histriæ epistulæ ad Pelagium papam II atque Venetiarum et secundæ Rætiæ episcoporum epistula ad Mauricium imperatorem [t. IIII 2 p. 105 sq.]. neque ab eiusmodi animis alienum erat strenuam operam dare eius pontificis epistulis quo nemo intentius atque constantius fidem Chalcedonensem defenderat.

Collectio Grimanica omnium antiquarum — nam collectiones medii æui proprias consulto spreui — plenissima est. omissæ sunt ep. 113, quippe quæ fere tota consonaret cum ep. 104, ep. 112, quoniam collector Italicus res Gallicas non curabat, tomus ad Flauianum, quia inutile uidebatur eum qui ubique extabat, describere. ut epp. 105. 106. 107. 116 prætermitterentur, casu accidit. ceterum collectione quæ in archetypo codicis Grimanici extitit, antiquior extitit minus copiosa. adnotatum enim est ad epistulæ II rubrum [p. 12, 21] *similis huic quarta isdem conss̄*, quæ non ipsi codicis librario deberi, sed ex archetypo desumpta esse ex eo elucet quod eadem nota extat in codice Bobbiensi G^a, cf. supra p. V. atqui in ea quæ nunc extat collectione epistula 8 non est quarta epistularum quæ Asturio et Protogene consulibus scriptæ sunt, sed septima; tres igitur in antiquiore collectione deerant. quarum unam esse ep. 4, quæ dici notatione caret atque ex Epistularum ante Gesta Chalcedonensia collectione desumpta est, certum

est, alteram esse ep. 5 licet conicere; nam in lectionibus *G* ad eandem collectionem Chalcedonensem accedere uidetur diemque subscriptam quidem habet, sed falsam. tertia quæ fuerit, certa argumenta non habeo quibus probem. at in collectione antiquiore tomum ad Flauianum extitisse non sequitur ex nota marginali quæ extat in fine epistulæ 9 [p. 11, 29] *hic ep̄la ad flauianum lectis dilectionis tuæ litteris.*

Quæ in codice Grimanico epistulæ 1 præcedunt, ea ab ipsa collectione non minus aliena esse quam quæ ep. 104 sequitur epistula Symmachi papæ ad Anastasium imperatorem [10 p. 700 Thiel; extat præterea in codice Montepessulano 308, cf. t. IIII 2 p. XXXI], recte iudicat Turner p. 722. sunt hæc: Leonis decret. 9 Ball.; *epīst excerpta gestis habens contra Pelagium hereticum et alia de libellis eius quæ in Palæstina synodo sibi obiecta ipse damnare compulsus est*, quæ eadem instructa inscriptione extant in codd. Paris 12098 et Vindobon. 397 inter multa alia quæ annexa sunt codici encyclio, publicata a Baronio et ex eo a conciliorum editoribus e. g. L II 1529 [sunt excerpta ex ep. Augustini 186 p. 70, 13—73, 23 Goldbacher]; Leonis decr. 167. 15 Ball.

14 [19 apud Ballerinos PL 54 p. 571. 572]. Collectionis Ratisbonensis unicus codex [*E*] est qui nunc Monacensis 14540 est, olim erat monasterii s. Emmerami Ratisbonensis. cuius postquam Bernardus Pez a. 1721 in Thesauro anecdotorum nouissimo t. I p. XLI breuissime mentionem fecit, et P. Th. Cacciari et Ballerini, dum eodem tempore Leonis operum editionem parant, utrique aditum quæsiuerunt ad accuratiorem codicis notitiam. ille per *comitem de Reccardia canonicum et respectiue decanum Brixinensem et Ratisponensem* a Petro Frobenio Forster monasterii priore et bibliothecæ custode capitulationem quæ initio codicis extat, accepit atque epistula ad eundem comitem data, quam ab illo sibi transmissam Forster ipsi codici inseruit, rogauit ut in suum usum epistulæ capitulationis VI [= ep. 5], de cuius inscriptionis in Ratisbonensi corruptela [cf. notam ad p. 6, 10] ei suspicio orta erat, XVI [= ep. 9], XLIII [= ep. 105], XLVIIII [ep. 68], LX [= ep. 106], LXVI [= ep. 107], LXVII [= ep. 93] transcriberentur. huic epistulæ adscripsit Forster: *Epistolas in his litteris petitas descripsi et ita descriptas die 24. Aug. 1752 Eidem Excellentissimo dd. de Reccordia* [sic] *Romam mittendas tradidi.* paucis diebus ante, d. 21 Aug. codicem descripserat litteris ad ipsum Cacciari datis, quas ille in Leonis opp. t. II p. LXI edidit. ceterum epistulas Leonis 105. 106. 107, quæ in solo Ratisbonensi extant, ex apographo Forsteri publicauit. longe plura uoluere et consecuti sunt Ballerini. adfero eorum uerba ex præfatione generali [PL 54 p. 17. 18]: *is qui e nobis Romæ erat* [Petrus Ballerinus], *adiuit P. M. Thomam Ricchinium, ordinis Prædicatorum a secretis congregationis Indicis, eoque cooperante P. M. Emericus Langenuæter, eiusdem ordinis prouincialis Daciæ, ac generalis magistri socius, scripsit statim ad P. M. Antoninum Veichtner, qui . . . fauore non minus quam labore plane singulari ipsum codicem non conferendum, sed de uerbo ad uerbum quam accuratissime transcribendum putauit. Id autem ut commodius per eum fieret, a reuerendissimo abbate ad S. Emmeramum sacri Romani imperii principe . . . summa benignitate concessum fuit ut idem codex Landishutum in memorati P. Antonini conuentum deferretur.* facile intellegitur cur Petrus Ballerinus tam anxie auxilium ipsius bibliothecarii euitauerit, quippe qui æmulo officium præstare uoluerit. sed quamuis feliciter hæc omnia ei cessissent, non omnia quæ sperauerat, impleta sunt. apographon quidem accepit, sed parum diligenter confectum; dum enim quæcumque in editione Ballerina ex codice Ratisbonensi enotata sunt, cum codice confero, multa inueni quæ cum eo diserte discordant.

Prima codicis pagina scripta sunt *Istū libr̄ ded̄ loug̃ ad sc̄m emmer̄ pro tutor̄ ep̄o et pro remed̄ animæ suæ.* quem donatorem eundem esse dudum inter uiros doctos constat atque illum qui codici item olim S. Emmerami nunc Monacensi 14754 f. 41 subscripsit

Istum librum tradidit louganpertus ad s. hemmeramum pro tutone episcopo et pro remedio animæ suæ; præterea extant subscriptiones in duobus aliis codicibus olim s. Emmerami nunc Monacensibus 14704. 14253 non ab eo ipso scriptæ, ubi presbyter dicitur. Tuto episcopus Ratisbonæ erat 894—930. consulatur de his subscriptionibus liber Swarzenskii *Denkmäler d. süddeutschen Malerei* I p. 21, quem mihi monstrauit Paulus Lehmann collega. eundem consului de codicis scriptura et ætate; utrique, et ei et mihi uisus est scriptus esse circa annum 800, sed in Germania eum fuisse diu antequam Louganpertus eum adquisiuerit, Lehmann opinatur. quoniam scriptura simillima est ei quæ in usu erat et in ciuitate et in tota diœcesi Veronensi, archetypus codicis confectus esse uidetur similiter atque Grimanici in usum aut eorum qui tria capitula defendebant aut qui concilio quinto auctoritatem uindicabant uniuersalem.

Codicis Ratisbonensis ultimum folium amissum est, sicut Forster bibliothecarius notauit in epistula quam a Thoma Cacciari Leonis operum editionis t. II p. LXI insertam esse supra dixi, unde factum est ut ultima pars epistulæ LXXII [= ep. 99, cf. p. 107 not.] intercideret. quam epistulam ultimam collectionis fuisse testatur capitulatio [p. 137, 6] epistularumque dispositio, quæ non sine certa intentione ita instituta est, ut epistulis in duas partes diuisis, quarum altera eas *quæ synodo Calchedonensi sunt præmissæ* contineret, altera *quæ post synodum missæ sunt* [p. 136, 10—12], tricenæ senæ epistulæ utrique parti attribuerentur. quam stricte collector numerorum æqualitatem retinuerit, inde apparet quod, cum epistulam 90. 91 quæ in Collectione Grimanica duplex est, in unam contractam exhibuisset [LXV], epistulam 104 et patrum testimonia duobus numeris [LXX. LXXI] signauit. etsi igitur epistula LXXII [99] ætate præcedit epistulis LXVIIII—LXXI [103. 104], tamen eam in collectione ultimum locum obtinuisse constat. quoniam uero in Pelagii papæ II epistula III ad episcopos Histriæ [t. IIII 2 p. 141, 6] eadem epistula dicta esse Ballerinis Quesnellum secutis uidebatur *ultima* atque Pelagii prodecessor Vigilius in epistula ad Iustinianum [L V 317 = M VIIII 38] se superadiecisse scribit *papæ Leonis quæ diuersis ad Orientem sunt directa temporibus constituta, quanta de plurimis in præsenti necessaria* crediderit, opinati sunt illi Pelagium, cum epistulam 99 ultimam diceret, respexisse prodecessoris sui collectionem Leonis quandam epistularum atque codice Ratisbonensi in qua illa ultima esset, istam collectionem contineri credi posse [PL 54 p. 571. 572]. speciosa coniectura Turnero placuit [Miscellanea Ceriani p. 730], sed speciosior est quam rectior. atque primum quidem parum intellegitur quare Pelagius si epistulam 99 collectionis Vigilianæ ultimam dicere uoluisset, non scripturus fuerit collectionis Vigilianæ, quasi hæc una omnibusque nota esset. neque minuitur difficultas, si, quæ sententia a Turnero præfertur, Pelagius putatur ea repetisse quæ episcopi Histriæ de epistula ultimo loco posita ad eum scripserant; nam illi quoque dicere debebant cuius collectionis epistula ista ultima fuerit. at siue Pelagius siue episcopi eam ultimam numerauisse putantur, ipso loco de nulla collectione uerbum fit et si quis accurate et sine præiudicio considerauerit quali sententiarum conexui fatale istud uocabulum insit, ei longe alium subesse sensum, opinor, concedet atque putauerunt Ballerini. postquam altera epistula Pelagius ut rationes suas auctoritate Leonis firmaret, duos locos ex epp. 64 et 66 attulit [p. 109, 25. 36], episcopis Histriæ, ut acriora redderent quæ rescripserunt, utile uisum est plura quam duo testimonia ex Leonis epistulis allegare. facile est ex eis quæ in epistula tertia papa respondet, hanc collectiunculam restituere; allati erant ab episcopis

[p. 114, 5. 9] ex ep. 99 primo loci duo [p. 106, 35. 17],
deinde [p. 114, 11] ex enkycliis loci duo, quos impugnat Pelagius infra p. 115, 33,
tertio [p. 114, 12] ex ep. 103 loci tres [p. 110, 33. 29. 33],

quarto [p. 114, 20] ex ep. 99 locus unus [p. 105, 26].
hæc posita erant, sicut ipse Pelagius dicit [p. 114, 25], ex epistulis ad Leonem principem neque inepte Leonis testimoniis enkyclia intermixta erant; nam et ea Leoni augusto erant destinata.

deinde [p. 116, 18] sequebantur loci quattuor ex Leonis epistula excerpti, quæ ad Basilium episcopum Antiochiæ erat destinata [ep. 90. 91]. sed duo tantum priores [p. 116, 19. 21] in illa extant [p. 98, 16. 21]; tertius [p. 117, 4] pertinet ad ep. 103 [p. 111, 33], quartus [p. 117, 6] ad ep. 99 [p. 106, 5]. ut non animaduerterent episcopi transitum uel potius reditum fieri ad epistulas Leonis ad Leonem augustum, sed excerpta continuari putarent ex epistula ad Basilium, inde factum est quod non ipsi locos collegerunt, sed collectos inuenerunt ab aliis qui antea trium capitulorum defensores extiterant. atque extant nonnulli apud Facundum et Vigilium [cf. quæ t. IIII 2 p. 114 sq. adnotaui], quorum tamen libros ab Histriae episcopis non adhibitos esse apparet ex lectionum discrepantia. non minore denique socordia Pelagius episcoporum errorem uituperare prætermisit, quamuis eorum collectionem antea graui subiecisset increpationi, de qua mox plura dicenda erunt.

denique [p. 117, 21] extremo collectionis loco positum erat testimonium de Leonis ad Aetium epistula quæ periit.

Iam redeamus ad uituperationem quam Pelagius horum testimoniorum discussioni præmittit [p. 113, 40]: *per ea quæ . . Iustiniani principis temporibus acta sunt, fraternitas uestra suspicatur sanctam Chalcedonensem synodum fuisse conuulsam . . cui suspicioni in scriptis uestris ex sancti prodecessoris nostri Leonis epistolis ac enkycliis testimonia adiungitis, ut præfatam sanctam Chalcedonensem synodum inlibatam debere seruari monstretis. quæ quidem . . ex paucis epistolis sumpta permixto ordine confusoque posuistis, ut dum interiecta alia epistola ad alia prioris epistolæ uerba recurritur, quasi ex multis epistolis prolata uiderentur.* quam obiectionem ut probet, papa discutit testimonia quæ aduersarii ex epistulis Leonis 99 et 103 ad Leonem augustum ita posuerunt, ut has epistulas neque clare significarent neque alteram ab altera distinguerent. audiatur ipse: [p. 114, 5] *a dilectione igitur uestra primum testimonium . . Leonis ponitur, quod in eius epistula ultima continetur, quo ait*: sequitur ep. 99 p. 106, 35 . . [p. 114, 8] *cui secundum testimonium ex ea epistola a uobis adiungitur, quod illic paulo superius habetur, quo dicitur*: sequitur ep. 99 p. 106, 17. manifestum est inter se opponi *epistula ultima* et *paulo superius*. pergitur [p. 114, 11]: *interiectis autem duobus testimoniis de enkycliis adsumptis præfati prodecessoris nostri item* [*idem* cod.] *ad Leonem principem scripto uestro uerba replicantur quibus dicitur*: sequitur ep. 103 [p. 110, 33] . . . [p. 114, 17] *et eius rursus ad eum*: sequitur ep. 103 p. 110, 29 . . [p. 114, 18] *cuius adhuc testimonium post pauca subdidistis*: sequitur ep. 103 p. 110, 33 . . [p. 114, 20] *ultimum* [scilicet eorum quæ ex Leonis ad Leonem augustum epistulis 99 et 103 desumpta sunt] *uero a uobis ponitur testimonium, quod in priori eius epistola, de qua multa iam testimonia prolata fuerant, continetur primum quo dicitur*: sequitur ep. 99 p. 105, 26]. inter se igitur opponuntur *epistula ultima* [p. 114, 6], *paulo superius* [p. 114, 9], *primum* [p. 114, 21], unde manifestum fit locutione quæ est *epistula ultima* non obscure quasi proponatur ænigma, subintellegi epistulam cuiusuis collectionis ultimam, sed simpliciter secundum Latini sermonis usum significari ultimam epistulæ partem, ut aduersarii uituperentur quod primum testimonium de epistulæ 99 fine, alterum quasi gressu retro uerso ex loco paulo superiore, denique aliis aliunde interpositis ultimum ex illius epistulæ prima parte desumpserint. unum restat quod offensionem præbeat. inepte enim duo testimonia quæ de ep. 99 allata sunt p. 114, 6. 9,

eo loco quo ad tertium transitur [p. 114, 20], dicuntur *multa*: scribendum est *de qua ultima* i. e. de cuius fine.

Errauerunt igitur Ballerini, cum codice Ratisbonensi collectionem putarunt contineri Leonis epistularum quam Vigilius instituerit adhibueritque Pelagius. neque recte de iis iudicarunt quæ Vigilius Iustiniano scripsit de Leonis constitutis a se ad illum missis; et hæc et ea quæ Simplicius [Coll. Auell. 56 p. 127, 6] dicit de eiusdem epistulis a se ad Acacium destinatis non confundi debent cum collectionibus quæ siue totæ siue partim non minus e scrinio papali uel petitæ uel deriuatæ tamen in publicum usum editæ sunt, sicut et Grimanica et Ratisbonensis. at aliud quid et id quod certum sit, ex epistularum intitulatione, sicut dicere solent uiri rei diplomaticæ periti, licet concludere. eius forma est *Leo episcopus* in collectionis Ratisbonensis parte priore tota et in alterius partis epistulis XXXVIIII—XLI. XLIIII [ep. 56. 57. 64. 53] atque omnibus quæ Leonis augusti temporibus scriptæ sunt [LXII usque ad LXXII], sed *Leo papa* in ceteris partis alterius. quæ forma a scrinio Leonis aliena est; neque enim illo tempore episcopi Romani se ipsos appellare papas solebant. introducta igitur est a collectore sæculo sexto exeunte non antiquiore et ab altero illo collectore qui ueterem consuetudinem retinebat, aliena. neque intitulationes tantum diuersæ in duabus collectionibus quas recepit collector Ratisbonensis, extiterunt, sed ratione quoque discrepasse uidentur quam uterque in eligendis epistulis sequebatur. antiquior eas maxime curauit quibus Leo synodum Chalcedonensem aut præparauit aut post mortem Marciani defendit. qui termini cum artiores uiderentur collectori Ratisbonensi, qui non aliter atque collector Grimanicus id egit ut omnium quæ Leo cum Oriente agebat, imaginem proponeret, ex altera et recentiore et pleniore eas desumpsit epistulas quæ post synodum scriptæ non solius fidei symbolique Chalcedonensis defensioni seruiebant, quippe qua sub Marciano opus iam non esset, sed ad controuersias pertinebant quæ speciales ortæ erant in ecclesia Constantinopolitana uel in prouincia Palæstina uel quæstionem tractabant paschalem.

Et Ratisbonensi et Grimanicæ collectioni inlata est ex Epistularum ante gesta Chalcedonensia collectione epistula falsata 8, Grimanicæ soli epistula non minus falsata 25. præterea in ep. 5 lectiones quæ Epistularum ante gesta collectionis propriæ sunt, intrusas esse in utramque supra [p. XXI] exposui. unde neutram collectionem anteriorem esse sequitur medio sæculo sexto, quo tempore Gestorum Chalcedonensium recensio Constantinopolitana confecta est. atqui non hæc tantum recensio, sed etiam exemplar ex editione Rustici transcriptum collectori Grimanico notum fuisse uidetur, cf. lectiones quas ad p. 8, 1. 7. 22, 9. 13. 10, 25 adnotaui. quæ si recte obseruata sunt, collectio Grimanica uel potius ea quæ ei antecessit [cf. supra p. XXIIII], non ante finem sæculi sexti composita est. idem consensus in Ratisbonensi non inuenitur; immo 10, 25. 34. 25, 9 sequitur recensionem Φ^c. conici potest Rustici editionem illi collectori præsto non fuisse, sed de tempore præiudicium inde non oritur.

Similes inter se sunt Grimanica et Ratisbonensis collectiones epistularum quas continent, multitudine temporumque consequentia accurate obseruata, sed inter se nullo uel ordinis uel electionis uel textus conexu coniunctæ sunt. frequens et uaria est Grimanicæ cum aliis collectionibus cognatio, ita arta cum Bobbiensi, ut hanc ab antiquiore quæ in Grimanica continetur, pendere supra [p. VI] coniecerim. at collectio Ratisbonensis, si excipias ep. 104 quæ aliunde irrepsit, locum obtinet inter omnes ceteras singularem propter lectionum eximiarum uniceque rectarum multitudinem cum in temporis notationibus tum in ipso textu; sufficiat adferre p. 50, 25 [cf. p. 51, 31] *Nicææ*, quod a ceteris in *Calcedonensem* mutatum est, uel p. 17, 27 *parte* pro *ante*.

Quoniam, sicut modo dixi, uterque collector secundum tempora quæ subscripta sunt epistulis, eas disposuit, necesse est eas colligere quæ contra hanc legem positæ sunt. initium facio a collectione Grimanica. facili errore ep. 52 non ante epp. 50. 51 posita est, sed eas sequitur, at grauius est quod ep. 71 locum non suum obtinet, qui erat post ep. 66. nam accedunt intitulatio [p. 78, 19] *Dilectissimo fratri Theodoreto Leo episcopus* et subscriptio [p. 81, 29] *et alia manu: Deus te incolumem custodiat, frater karissime*, genuinæ quidem utræque et eius exemplaris propriæ, quod missum est, sed alienæ ab illa formulæ breuioris consuetudine quam obseruare solet collector Grimanicus. epistula igitur ad Theodoretum, quæ non seruata est nisi per antiquam collectionem Grimanicam, unde eam desumpsit collectio Bobbiensis, singulari quadam ratione in illam peruenit. sunt epistulæ quæ diei notatione careant. casu excidit in *G* p. 33, 7, sicut in G^a p. 72, 29. facile iste defectus explicatur in epp. 4 et 26; ex collectione enim epistularum ante Gesta desumptæ sunt et rectum quem in illa locum habent, tenuerunt. item datatione, ut barbare loquar, ep. 34 non in collectionibus tantum Grimanica et Bobbiensi caret, sed etiam in ceteris quæ sunt Quesneliana Corbeiensis Laudunensis. est enim ex illis quæ propter rationes dogmaticas diuulgabantur; quæ eiusmodi epistulas præter unam [ep. 112] solas recepit collectio Corbeiensis, nullius earum notationes diei exhibet. idem dicendum est de ep. 11; ut epistula 8, quæ ex illa fabricata est, rectam temporis notationem seruauerit, inde factum est quod collectionis Constantinopolitanæ exemplar Latinum quamuis in ceteris mutilatum et interpolatum subscriptionem genuinam seruauit. denique ep. 102 nullam diei notationem subscriptam habet atque ab epp. 97. 98, quibuscum eodem die missa est, separata est per epistulas 99—101, quæ post illam scriptæ sunt. uidetur illa olim in fine alicuius collectionis stetisse, cuius indicium remansit nota EXPLICIT subscripta; facile conicitur ultimam epistulam, sicut in libris extremis fieri solet, primo datationem amisisse, tum totam intercidisse, denique postquam ipsa inuenta est, sed sine datatione, alieno loco fuisse insertam. tertium est genus errorum qui ex subscriptionum corruptelis oriuntur. otiosum est omnia hic enumerare quæ codicis Grimanici librarius in mensis nomine uel in diei numero peccauit, quoniam plerumque hæc ceteræ memoriæ ope corriguntur; at si qua epistula non seruata est nisi in Grimanico, sicut ep. 76, de qua conferantur quæ in indice III p. 177 exposui, et ep. 85, ubi nescio an Quesnel mensis nomen emendarit, tum dubitatio oritur; utriusque tamen epistulæ collocatione contra temporum consequentiam non peccatur. sed epistulam 9 falso loco positam esse manifestum est propter corruptelam IVN̄ pro IAN̄, quæ collectioni Grimanicæ communis est cum Casinensi; recte posita est in Ratisbonensi. difficile est iudicium de epistula 5. est ex illis quæ propter rationes dogmaticas diuulgabantur, et caret temporis notatione in collectionibus Corbeiensi et Laudunensi. eam non scriptam esse d. 13 m. Iun. a. 449, sed paulo post elucet ex eis quæ p. 6, 12 de Basilio diacono dicuntur, comparatis cum p. 18, 7: diaconus ille Constantinopolitanus attulerat epistulas et Iuliani et Flauiani, quibus Leo respondit epistulis 16 et 5, probabiliter eodem die 23. m. Iunii. accedit quod alteram epistulam ad Iulianum [13] d. 13. m. Iunii missam esse constat. tamen falsa subscriptio epistulæ 5, propter quam in collectione Grimanica non suum locum qui esse debuerat prope epistulam 16, obtinuit, antiquissima est; neque enim extat in Epistularum ante Gesta tantum collectione, unde eam in Grimanicam et Ratisbonensem irrepsisse conici possit, sed etiam in Quesneliana. nullam uideo rationem qua hoc ænigma soluatur nisi ut epistulam sine temporis notatione circumlatam esse ponatur cum tomo ad Flauianum, ad quem supplendum eam scriptam esse ipse Leo profitetur p. 6, 14, deinde ex illo diei notationem accreuisse. ultimo denique loco tractanda est mira temporis notatio quæ epistulæ 104 in Grimanica collectione

subscripta est d. 11. m. Febr. a. 385. pertinet ad primam decretalem Siricii, quæ prima est totius decretalium corporis. epistulam Leonis ad Leonem augustum 104, qui alter tomus appellatur, libri uice dogmatici habitam seorsimque diuulgatam fuisse constat, unde factum est ut in plerisque collectionibus aut tota desit temporis notatio aut, sicut in Laudunensi, anni. deinde notandum est primam Siricii decretalem in antiquissimis collectionibus inueniri positam post scriptiones quæ ab fidem pertinent, in Quesneliana post decreta concilii Chalcedonensis et constitutiones Marciani de eodem concilio [cf. Maassen p. 497], in Frisingensi et fere item in collectione codicis Vaticani [Maassen p. 482. 518] post epistulam Damasi ad Paulinum. fieri igitur potuisse non prorsus absona uidetur coniectura, ut collector Grimanicus epistulam 104 desumpserit ex collectione cuius prior pars Leonis tomum alterum aut solum aut inter alia fidei documenta continebat, altera corpus aliquod decretalium, quod a Siricii prima incipiebat, cuius datatio ex margine uel quocumque alio modo in epistulæ Leonis finem irrepserit.

In collectionis Ratisbonensis parte priore præter ep. 5 [= VI], de qua modo locutus sum, neque subscriptionum de tempore neque ordinis secundum subscriptiones turbæ inueniuntur. at paulo post initium partis alterius occurrunt epistulæ recte quidem subscriptæ, sed non suo loco collocatæ:

XXXVII—XL [epp. 54—57]: missæ sunt d. 22. V. 452
XLI [ep. 64]: missa est d. 21. III. 453
XLII [ep. 66]: missa est d. 11. VI. 453
XLIII [ep. 105]: missa est d. 25. XI. 452
XLIIII [ep. 53]: missa est d. 27. I. 452
XLV—XLVII [epp. 61—63]: missæ sunt d. 21. III. 453.

atqui epp. XLII. XLIII ei collectori debentur qui intitulationis formam recentiorem quæ est LEO PAPA introduxit; ep. XLIIII primitus inscripta erat LEO EPISCOPIS DILECTIS $\overline{\text{FF}}$, sed inde a PIS omnia erasa sunt, ut remaneat intitulatio LEO $\text{EP}\overline{\text{IS}}\text{CO}$; uirgula per correctionem addita esse uidetur. non dubito quin hæc perturbatio inde orta sit, quod transitus ille fiebat ad alteram collectionem, de qua supra dixi.

præterea non recte positæ sunt ep. LIII [ep. 82], cuius locus erat inter epp. LVI [ep. 77] atque LVII [ep. 81], et LXVIIII. LXX. LXXI [ep. 103. 104], quæ tempore posteriores sunt epistula LXXII [ep. 99]. et epistula ad Iuuenalem [82] et tomus alter [ep. 104] ex iis sunt quæ propter rationes dogmaticas diuulgabantur; præterea et lectionibus ipsius epistulæ 104 et testimoniorum dilectu atque ordine probatur epistulam et testimonia de exemplari singulari desumpta esse, quod et collector Quesnelianæ adhibuerat, cf. quæ exposui in *Abhandl. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6 p. 141 sq.

V DE COLLECTIONE PSEVDOISIDORIANA

[11 apud Ballerinos PL 54 p. 559. 560]. Decretalium et canonum corpori quod medio sæculo nono in Franciæ occidentalis prouincia ecclesiastica Remensi prodiit Isidori Mercatoris nomine ornatum, ab iis qui illud et fabricauerunt et composuerunt, insertæ sunt Leonis epistulæ hæ [cf. Hinschius, Decretales Pseudo-Isidorianæ p. XXVI. C sq.]

1 *incip̄ ēpla leonis pape ab teodoritum ēp̄m ciri post calcidonensem* = ep. 71
2—16 epistulæ XV ex collectione Quesneliana desumptæ; propono tabulam
2 ep. 97 Ball. = Q LVI
3 ep. 99 Ball. = Q LVII
4 ep. 82 = Q LXVIII
5 tomus = Q LXVIIII

6 ep. 11 = Q LXXVIIII
7 ep. 34 = Q LXXX
8 ep. 113 = Q LXXXI
9 decret. 1 Ball. = Q **LXXXII**
10 ep. 5 = Q LXXXVIII
11 ep. 7 = Q LXXXVIIII
12 ep. 64 = Q XCII
13 ep. 95 = Q XCIII
14 ep. 99 = Q XCIIII
15 ep. 116 = Q XCV
16 ep. 79 = Q XCVI.

secuntur 17—54. 57 epistulæ XXXVIIII quæ in Hispana extant. adhibuit Pseudoisidorus Hispanæ formæ Gallicæ recensionem quam ipse corpori suo præmisit; repperit eam F. Maassen [*Sitzungsber. d. Wien. Akad.* 109, 801 sq.] in codice Hispanæ Vaticano 1341, qui Augustoduni scriptus est, unde uiri docti eam Hispanam Augustodunensem appellare solent. inter pænultimam atque ultimam epistulam intercalatæ sunt duo figmenta quæ Hinschius p. CIII. CIIII ipsi Pseudoisidoro attribuit, epistulæ Leonis de priuilegio chorepiscoporum et Siluerii ad Vigilium, cui inscriptum est *damnatio Vigilii.*

Postquam Quesnelianæ memoria optime, Hispanæ sufficienter innotuit, in epistulis quæ ex his collectionibus deriuatæ sunt, non opus fuisse Pseudoisidorianis sordibus quiuis, spero, concedet. sed remanet ep. 71, quæ unde in corpus Pseudoisidorianum peruenerit, obscurum est neque inde potest deriuari, quod in Quesnelianæ codicibus duobus minoris pretii, Parisinis 3842ª qui est Quesnelli Thuaneus, et 1454, qui artissima cognatione inter se cohærent, collectioni primariæ adnectitur; quod eam præter Thuaneum etiam in Trecopithœano, id est optimo codice Parisino 3848ª [Q^t] extare dicit Quesnel, error est. nam præcedit ei in duobus illis codicibus damnatio Vigilii, quam quoniam ex corpore Pseudoisidoriano desumptam esse constat, etiam epistulam Leonis 71 inde irrepsisse manifestum est. atqui epistulæ quæ non extat nisi in duabus collectionibus antiquis, Grimanica et Bobbiensi, et una recentiore etiam ipsa Pseudoisidoriana [*I*], de qua mox disputabitur, satis exilis est memoria, quia Bobbiensis pendet ex Grimanica, *I* ex Bobbiensi. ne quis igitur ex corpore Pseudoisidoriano primario aliquid auxilii peti posse putet, lectiones codicis Vaticani 3791 s. XII propono, qui ex codicum classi A^1 est, quo primariam corporis formam contineri Hinschius demonstrauit:

p. 78, 19 Theodoreto] teoderito epō [= *I*] 23 canentes 27 nobis amplius 28 magis [= *I*] contra] etiam in 30 instituit 32 incitati auctore] auctore coacti p. 79, 1 per otium] totius labores [laboris *G*] 2 prius fides 3 confirmauerit [confirmarit *I* confirmaret GG^a] 4 summorum] summopere 4/5 ut — libertas *om.* 6 fiducia [= *I*] 7 *ante* in *per corr. ins.* et 10 est *om.* misterio 15 iubar densis] subardensis impetitum 16 suum] summum [= *I*] 17 sibi *om.* 18 per secundi] persequentis 19 repromissionis 20 possit [G^a] 21 cedem [cædis *G*] adsciuerat] sociauerat 24 iam *om.* 26 dicta esse dubitare [*cf.* G^aI] 29 suo 35 et] erat aut sapientiam sempiternam 40 nouam et inauditam 41 utinam uel *om.* suo *om.* p. 80, 3 abdicata [*I*] 5 hæc *om.* nec² *om.* idem dn̄s 6 discite a me [G^aI] 7 est *om.* 8 quia] qui 12 ut *om.* 16 flauianum p̄senti 17 se] si 18 tradit 19 a sensu salciauit omnes—omnes] omnia 21 minime] enim tamen] memoriæ 22 nostri] enim præter ea *om.* 23 mea cottidiana] et ad cotidianam 25 credimus [*I*] 27 quas *om.* 28 in *om.* utrumque hostem] utramque hoc ē 29 liberemus 30 dubiis] duobus sua quæ] sue quam 30/31 adstruendis 31 epistula] epīs 31—p. 81, 3 uniuersalis — docuerunt] et cetera quæ per ordinem supra posuimus continuo agit p. 81, 4 inuincibiles ab omni *om.* 5 iudicia digno retribuas pro]per 7 fallacia 9 pro *om.* fidei 9/10 persona uidere sc̄a sp̄s 12 exortamus 13 reliquias *in* reliquos *corr.* etiam] enim collabores] cum laboris 14 qua 15 perimit] p̄minet nec *om.* 16 ut *om.* 17 sollicitudinem [G^aI] nolumus illos religionis [G^aI] 18 religionis

[*I*] 19 sacerdotis exierit uero quæ] quoque 20 uenerandum nicenorum 24 sit *om.* 26 Maximum] maxime 27 hic uoluimus adiacere quæ *om.* fratre 29 IIII [$G^a I$]

Pseudoisidorum collectione Bobbiensi non usum fuisse non minus manifestum est quam nullam exhibere bonam lectionem quæ in ceteris codicibus non extet, plurimis uero siue corruptelis siue interpolationibus textum inquinasse. neque mirum eos qui sexaginta decretales fabricarunt, quæ genuina in corpus suum receperunt, et neglegenter transcripsisse et audacter mutasse.

15 [12 apud Ballerinos PL 54 p. 561. 562]. Trecentis fere annis postquam corpus Pseudoisidorianum in lucem prodiit, noua eius recensio confecta est, quæ in quinque codicibus, Montepessulanis H 3. 13, Parisino bibliothecæ cameræ deputatorum 27, Vaticano 1340, Veneto CLXIX. LXIV. 3] et editione Merliniana [1523] extat [cf. Hinschium p. LXVII sq.]. in meum usum ex illis selegi eundem eodicem quem et Ballerini adhibuerunt, Vaticanum 1340 [*I*]. huic recensioni inserta est Leonis epistularum collectio et plenior et minus corrupta quam corpori Pseudoisidoriano primario. quoniam descriptio Ballerina non accurata est, Hinschiana incommodissima, nouam secundum codicem *I* exhibeo. adscripsi collectiones quibuscum *I* cohærere per lectiones constat.

1. 3—40. Collectionis Hispanæ epistulæ XXXVIIII ordine recto; nam perturbatio illa quæ ex Hispanæ exemplari in corpus Pseudoisidorianum irrepserat, dudum in recensionibus quæ primam editionem secutæ sunt, correcta erat.

2. inter primam et tertiam epistulam inserta est ep. 2; desunt, sicut præter exceptiones quas diserte notaui, sollemne est, inscriptio et intitulatio. [G^a 6, ut uidetur].

41. *item eiusdem ad episcopos gallie. Rubrica. Leo epc rauennio rustico* etc. ep. 53 [G^a 11]

42. ep. 67 [G^a 18]

43. *Leo eudochie auguste de pascha r.* ep. 68 [G^a 19]; inscriptio est epistulæ 69

44. *epla leonis pape ad leonem augustum. Leo epc leoni augusto* ep. 99 [*Q* XCIIII]

45. *leo episcopus septimo episcopo altino r.* decret. 2 Ball.

46. *Item ad eundem.* decret. 1 Ball. rubrum falso repetitum est ex epistula quæ præcedit

47. *Item epla leonis pape ad dorum epm. Dilectissimo fri doro leo epc.* decret. 19 Ball. ita recte ceteri huius collectionis codices; in Vaticano foliorum transpositione perturbatio orta est, cf. Hinschium p. LXIX

48. *epla leonis pape ad uniuersos germanie et gallie epos. Leo romane ecclesie et aplice sedis epc uniuersis germaniarum atque gallianorum* [sic] *regionum epis salutem.* est figmentum Pseudoisidorianum, cf. supra p. XXXI

49. *Ad epos per uiennensem prouinciam constitutos. Dilectissimis fribus uniuersis epis per uiennensem prouinciam constitutis leo.* decret. 10 Ball.

50. *epla leonis ad rauennensem* [sic] *episcopum. Domino fri rauennio leo.* decret. 41 Ball.

51. *Item epla eiusdem ad iulianum coensem epm. Dilectissimo fri iuliano epo leo.* ep. 5 [Φ^r per codicem similem *XZ*]

52. *epla beati leonis pape ad theodosium augustum. Cesari theodosio religiosissimo ut* [sic] *piissimo augusto leo papa ecclesie catholice urbis rome.* ep. 7 [*Q* LXXXVIIII]

53. *epla leonis pape ad pulcheriam augustam.* ep. 11 [G^a 7]

54. *ēpla beati leonis pape ad constantinopolitanos. Leo ēpc et sc̄a synodus que in urbe roma conuenit clero et plebi consistenti constantinopoli* [desumpta sunt ex ep. 19]. ep. 34 [*Q* LXXX]
55. *Item ēpla eiusdem leonis pape ad pulcheriam augustam per theotistum magistrianum.* ep. 51 [G^a 9]
56. *Item ēpla leonis pape ad faustum et marcianum pbr̄os. rubrica. Leo ēpc fausto marciano* etc. ep. 31. iterum ex Hispana transscripta est.
57. *Item eiusdem leonis ēpla ad marcianum augustum. Rubrica.* ep. 50 [G^a 8]
58. *Item eiusdem leonis ēpla ad anatholium ēpm. Leo ēpc anatholio ēpo.* ep. 95 [*Q* XCIII]
59. *Item eiusdem leonis ēpla ad pulcheriam augustam de ambitione anatholii.* ep. 55 [G^a 13]
60. *Item eiusdem leonis ēpla ad iulianum choensem episcopum. rubrica.* ep. 60 [G^a 14]
61. *Item eiusdem leonis ēpla ad marcianum augustum de etio et andrea.* ep. 58 [G^a 15]
62. *Item eiusdem leonis ēpla ad pulcheriam augustam de etio et andrea.* ep. 59 [G^a 16]
63. *Item ēpla leonis ad iulianum choensem episcopum.* ep. 65 [G^a 17]
64. *Item ēpla leonis ad eudochium* [sic] *augustam de palestinis monachis. r̄.* ep. 69 [G^a 20]
65. *Item ēpla leonis ad iulianum ēpm per comitem rodanium.* ep. 70 [G^a 21]
66. *Item ēpla leonis ad palestinum* [sic.] *Leo ēpc palestinus* [sic]. ep. 113 [*Q* LXXXI]
67. *Item ēpla leonis pape ad theodoritum ēpm post calcedonense consilium* [sic]. *Dilectissimo fr̄i theodorit̄o ēpo leo ēpc.* ep. 71 [G^a 22]
68. *Item ēpla leonis ad iulianum ēpm.* ep. 73 [G^a 23]
69. *Item ēpla leonis ad natholium* [sic] *ēpm per patrium* [sic] *missa. Leo ēpc anatholio ēpo.* ep. 116 [in præfationis epimetro; *Q* XCV]
70. *Item ēpla leonis ad anatholium ēpm per nectarium agentem in rebus. Leo ēpc anatholio ēpo.* ep. 79 [lectiones adnotare prætermisi, concordant cum *Q* XCVI]
71. *Item ēpla leo* [sic] *p̄p ad ēpos qui in sc̄a sinodo calcedonensi fuerant congregati. Leo ēps sc̄e sinodo apud calcedonam habite.* ep. 64 [*Q* XCII]
72. *Item ēpla leonis p̄p ad iuuenalem iherosolimitanum episcopum. rubrica. Leo ēpc iuuenali iherosolimitano ēpo.* ep. 82 [*Q* LXVIII, nonnullæ lectiones ex *P*]
73. *ēpla Rauennii aliorumque galliorum* [sic] *ēporum ad leonem papam fidei eius quam ad orientem direxit laudem dicentium. r̄. Domino uere sc̄o merito in x̄po beatissimo et ap̄lico honore uenerando p̄pe leoni rauennius rusticus uenerius* etc. *et palladius.* ep. 99 Ball. [*Q* LVII]
74. *ēpla cerecii salonii ueranii et uniuersorum ēporum galliarum ad leonem papam. Domino sc̄o ac beatissimo patri et ap̄lica sede dignissimo pape leoni cerecius salonius et ueranius.* ep. 68 Ball. [*Q* LXV]
75. *ēpla cyrilli ad nestorium.* t. 1 5 p. 337 sq. XVI. [*Q* LXVI]
76. *ēpla leonis pape ad imperatorem. In magno se sacrilegio diuersari.* etc. ep. 104, p. 118, 7—119, 13 [certa lectionum consonantia cum *Q* LXVII non extat]
77. *ēpla leonis pape ad ēpos et pbr̄os intra terciam prouinciam constitutos. r̄. Dominis fr̄ibus merito beatissimis in x̄po uenerabilibus sarmationi carattoni desiderio ēpīs et p̄rbis omnium ecclesiarum que sunt intra prouinciam terciam*

constitute leo uictorius eutochius epi. Leonem qui cum duobus aliis episcopis epistulam scripsit, esse episcopum Bituricensem, qui uel ante Hincmarum Remensem cum Leone papa confusus sit, demonstrauit Iacobus Sirmond, dum epistulam ex codice Remensi edit, qui nunc est Berolinensis 84. cf. Ballerinos PL 54 p. 1237. 1238.

78. *Dilectissimis fratribus rustico rauennio uenerio et ceteris epis per gallias constitutis leo*; ep. 112 [*P*; damnationis Dioscori exemplum omissum est].

79. *Item epla leonis pape ad epos galliarum et hyspaniarum. Dilectissimis fribus uniuersis epis catholicis per gallias et hyspanias constitutis leo.* decret. 138 Ball. præter hanc collectionem ubi extet, non comperi; quod Quesnel se eam in Grimanico inuenisse dixit, error est.

80. *Item epla leonis pape ad theodosium augustum.* ep. 9

81. *Item epla leonis pape ad iulianum epm.* ep. 13

82. *Item epla pape* [sic] *ad flauianum epm constantinopolitanum.* ep. 14

83. *Item epla leonis pape ad theodosium augustum.* ep. 15

84. *Item epla leonis pape ad flauianum epm.* ep. 16

85. *Item epla leonis pape ad flauianum constantinopolitanum.* ep. 17

86. *Item epla leonis pape ad constantinopolitanos et plebi constantinopolim consistenti.* inscriptio cum intitulatione conflata est. ep. 19

87. *Item epla leonis pape ad nasthasium thessalonissensem epm. r.* ep. 20

88. *Item epla leonis pape ad flauianum constantinopolitanum epm.* ep. 21

89. *Item epla leonis pape ad iulianum epm. r.* ep. 22

90. *epla synodi ad constantinopolitanos. Leo et sca synodus que in urbe roma conuenit fausto martino petro et magno et helie pbro et archimandritis constantinopolitanis dilectissimis filiis in dno salutem.* ep. 24

91. *Item epla leonis ppe ad martianum pbrm.* ep. 32

92. *Item epla leonis pape ad marcianum augustum.* ep. 36

93. *Item epla leonis pape ad iulianum epm.* ep. 38

94. *Item epla leonis pape ad pulcheriam augustam.* ep. 42

95. *Item epla leonis pape ad anatholium constantinopol epm.* ep. 44

96. *Item epla leonis pape ad marcianum augustum.* ep. 46

97. *Item epla leonis pape ad pulcheriam augustam.* ep. 62

98. *Item epla leonis pape ad maximum antiochenum episcopum.* ep. 66

99. *Item epla leonis ppe ad leonem augustum.* ep. 87

100. *Item epla eiusdem ad eundem.* ep. 92

101. *Item epla eiusdem ad eundem.* ep. 97

102. *Item epla leonis pape ad pulcheriam augustam. Leo epc pulcherie auguste.* ep. 8.

Facile agnoscuntur duo corpora maiora, alterum quod ex collectione Bobbiensi deriuatum est, alterum ex Grimanica. ad illam pertinet continua series 59—65, dispersæ sunt 2. 41—43. 53. 55. 57; hæc inde a 80 usque ad 101 ita decurrit, ut omissæ sint eæ epistulæ quæ præcesserant ex Hispana siue ex Bobbiensi siue aliunde desumptæ. ceterum cognatio eum G^a artior est quam cum G; sunt loci quibus I a G in meliorem partem discedat, cf. p. 22, 25. 28. 23, 10. 32, 28. 33, 7/8. 43, 28. epistulam 8 primo propter notulam qualis in GG^a extat, omissam esse crediderim, postea mutato consilio receptam, sed in fine collocatam. præter has præsto erat ei qui duo corpora coniunxit. exemplar collectionis Quesnelianæ, unde seriem continuam corpori priori adnexuit [69—75, de 76 dubitari potest], nonnulla interspersit [44. 52. 54. 58. 66]. quascumque collector I ex Quesneliana recepit epistulas, inter eas sunt quas ipse Pseudoisidorus

ex eadem desumpsit [cf. supra p. XXX], præter nr. 74. 75; sed ordo diuersus est atque epistulæ 113 [66], quam integram habet *I*, Pseudoisidorus maximam partem omisit, quippe quam in epistula 104 haberi adnotatum est in Quesneliana. illi igitur nihil debetur præter 1. 3—40 et figmentum 48. tribus igitur collectionibus, Bobbiensi Grimanicæ Quesnelianæ plurima debet collector, neque tamen eum præter illas nullam aliam habuisse licet contendere. collectionis enim Corbeiensis non lectiones tantum in ep. 82 [cf. p. 93, 10. 25], sed etiam epistula 112, quæ in una Corbeiensi extat, indicia sunt; ex aliis collectionibus proprie Gallicis desumpta sunt nr. 79 et 77. non facile est iudicium de epistula 5 [51]. deriuatam eam esse ex Epistularum ante gesta collectione probari uidetur lectionibus; quoniam uero ipsam illam nusquam alibi adhibuit collector, commodius est eius notitiam ex codice deriuare, quales sunt Montepessulanus aut Vossianus. ut finem faciam, id egisse collectorem manifestum est, ut quam plurimas epistulas Leonis colligeret. felicius res ei cessit in eis quæ concilio Chalcedonensi præcedunt, non desunt nisi ep. 4. 6. 10. 33. 40. 45. 48. 49; quod epp. 25. 26 omissæ sunt, facile excusatur. at rarescunt epistulæ quæ Marciano imperante post concilium scriptæ sunt; desunt enim epp. 57. 63. 72. 75—77. 80. 81. 83—85. epistularum denique quæ ad Leonis augusti tempora pertinent, maxima pars [epp. 88—91. 93. 94. 96. 98. 100—103] desideratur. decretalium parum nota est memoria quam ut de illis quicquam dicere audeam.

At iam satis sit descensus ad tenebras medii aeui. quæ in codicibus sæculo XI recentioribus, inprimis Gallicis extant collectiones multæ et uariæ, nihil exhibent nisi farraginem editori inutilem. nullam continent epistulam genuinam quæ desit in collectionibus quas descripsi; nullam præbent lectionem bonam quæ in illis non inueniatur, plurimas uero corruptas et interpolatas, quibus tempus et chartam impendere non aliud est quam puluerem conuerrere.

VI DE COLLECTIONVM ORIGINIBVS

Quas in hac præfatione descripsi et in editione ipsa proposui Leonis epistularum collectiones, earum quamuis ordine consilio magnitudine inter se discrepent, hoc omnium commune est quod nulla dici potest primaria, nulli, ne antiquissimis quidem sicut Quesnelianæ uel Casinensi, desunt uestigia quibus qui eas exploraturus est, ad antiquiora corpora reducatur, ita ut de earum forma antiquissima, mutuo conexu, uaria nouatione certa quædam proponere munus fiat arduum atque periculosum. at facilius non minus quam utilius est ad ipsa principia ascendere et quærere unde ipsa epistularum exempla ad eos peruenerint qui siue primi corpus aliquod composuerunt siue eis quæ inuenere composita, nouas epistularum copias addiderunt. tria illorum exemplorum genera distinguere posse mihi uideor, ea quæ librorum uice singillatim circumferebantur, ea siue ipsa siue eorum apographa quæ apud eos erant quibus epistulæ erant destinatæ, denique ea quæ ex epistulis quæ missæ erant, transcripta registroque inserta seruabantur in scrinio sedis apostolicæ indeque publicaturis edebantur.

Primum genus etsi eius non sunt epistulæ nisi paucæ, tamen minime dignum est quod prætermittatur. adscribantur ei oportet illæ epistulæ quas Leo ipse quam maxime operam dedit ut diuulgarentur, imprimis tomus ad Flauianum, de quo in uoluminis II præfatione erit agendum. de tomi alterius qui ad Leonem augustum missus est [ep. 104], memoria disputaui in *Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6 p. 137 sqq.; addenda sunt quæ in huius præfationis capitulo IIII extremo dixi. neque aliter iudicandum est de epistula ad monachos Palæstinos [ep. 113], unde alterius tomi maxima pars desumpta est. epistula ad Constantinopolitanos [34] ut omnibus innotescat ecclesiæ filiis, operam dare ipse Leo iubet [p. 28, 24] archimandritas Constantinopolitanos, qui

ab eius parte stabant; epistulam ad Iulianum 5 dicit [p. 6, 13] paginam esse adiectam tomo ad Flauianum. epistulas quoque 11 ad Pulcheriam et 82 ad Iuuenalem, etsi proprie epistulæ sunt, huic generi adnumerandas esse mox apparebit. quoniam eiusmodi scriptiones et rebus atque oratione tractatuum similiores esse uidebantur quam epistularum et modo librorum singillatim circumferebantur, facile contigit ut externam quoque epistularum speciem amitterent, tempus quo scriptæ erant, iam non subscriberetur, intitulationisque atque inscriptionis loco poneretur titulus, cuius usus luculenta exempla præbent quæ in Collectione Auellana pro sollemnibus initii epistularis formulis Gelasii epistulis in tractatuum longitudinem extensis superscripta sunt: *incipit papæ Gelasii epistola ad Laurentium de Lignido* [81], *papæ Gelasii contra Pelagianam hæresim* [94], *Gelasi episcopi urbis Romæ ad Dardanios* [95]; notentur *incipit* et nomen scriptoris genetiuo dictum, quæ propria sunt libri titulorum, non epistulæ. hæc indicia epistularum uice librorum singillatim diuulgatorum omnia apparent in epistulis de quibus modo dixi [104. 34. 5], et epp. 11. 82, quales extant in collectionibus Corbeiensi et Laudunensi, neque tamen in eis solis. diei notatione omnino carent ep. 11 et 34, quæ traditæ sunt præter istas collectiones in Grimanica, unde pendet Bobbiensis, et in Quesneliana, atque ep. 113 quæ in Quesneliana tantum extat, a ceteris propter similitudinem quæ ei est cum tomo altero [ep. 104], omittitur. tomo alteri deest temporis notatio præter collectionem Corbeiensem in duobus Quesnelianæ codicibus et in collectionibus Hispana et codicis Vaticani, falsas notationes hic et in ep. 5 inde exortas esse, quod primitus non extiterunt, exposui supra p. XXVIIII. XXX. contra morem suum collector Quesnelianæ superscribit epistulis LXXVIIII—LXXXI [ep. 11. 34. 113] INC̄ EPISTVLA S̄CI PAPAE LEONIS uel similia, omni initii epistularis formula omissa.

Eadem quæ primi generis clarissima præbet exempla collectio Corbeiensis, etiam unum non minus manifestum habet alterius, epistulam 112 plena fere instructam inscriptionis formula *dilectissimis fratribus* etc. et sollemni subscriptione *Dominus* [nescio an *Deus* scribendum sit] *uos incolumes custodiat, fratres carissimi.* scilicet collector quem in Gallia meridionali codicum Corbeiensis et Coloniensis patria opus suum confecisse ueri simillimum est, epistulæ, cuius inscriptio primos exhibet episcopos Narbonensem et Arelatensem, exemplum in sua ipsius prouincia inuentum dignum habuit quod ceteris late diuulgatis adiceret. multo uero plura et insignia huius generis documenta collegit ille qui Constantinopoli Epistularum ante Gesta Chalcedonensia corpus congessit, eiusque nouus editor Rusticus, quibus, sicut supra [p. XX] exposui, præsto erant et ipsarum Latinarum quales Constantinopolim erant missæ epistularum apographa et uersiones illarum Græcæ. inscriptionis intitulationisque formulas et Latinas et Græcas supra [p. XVIIsq.] composui; inde plenarum formularum exempla commode petentur neque longa opus est explicatione, si hic illic uel in Φ^{c} uel in Φ^{r} uel in Græco desunt. non numquam formulam genuine Latinam ex Græco mutatam esse [cf. 11 = ep. 1. XVII = ep. 26. XXVI = ep. 24] non mirabitur si quis et Latina et Græca simul perscripta esse considerauerit; idem accidit in subscriptione 11 = ep. 1. ceterum subscriptiones in Græco non numquam melius seruatæ sunt quam in Latino [cf. IIII = ep. 3, VIIII = ep. 5, X = ep. 10], excidit uero in Græco XIII = ep. 12.

Epistulas 5 ad Iulianum mutilatam, 8 ad Pulcheriam et 25 ad Theodosium Constantinopoli interpolatas et decurtatas esse supra [p. XXIsq.] demonstraui; quoniam præter collectionem Constantinopolitanam hæc in Grimanica, illa in Grimanica et Ratisbonensi extet, epistulæ 5 lectiones, ut breuiter dicam, Constantinopolitanæ in utramque intrusæ sint, fieri non posse quin utrique collectori corpus epistularum Constantinopolitanum præsto fuisse concludatur. probabile igitur etiam alias epistulas ex eodem fonte aut

in utramque aut in alteram collectionem defluxisse. quod constat de epistula 4: habet enim in Grimanica contra illius consuetudinem formulam inscriptionis longiorem et caret diei notatione, sicut in collectione Constantinopolitana. in epistulæ 24 inscriptione formula plena quæ est *dilectissimis filiis in domino salutem* [p. 25, 9] Grimanicæ communis est cum Constantinopolitanæ editione a Rustico confecta, sed alterum quoque exemplar illi præsto fuisse probatur lectione mixta quæ est p. 25, 8. ibi Φ exhibet pro *Manuehele* [cf. Μανουηλίωι in Græco] corruptelam *magno heliæ*, ueram lectionem *et Emmanuhele* Ratisbonensis debet exemplo ex scrinio Romano deriuato. utraque coniuncta et male correcta est in *G*: *et magno et heliæ et emmanuhelo.*

Præter Grimanicam et Ratisbonensem ei quoque uiro non indocto librorumque copia non modica potito qui Hispanam redegit, collectionem Constantinopolitanam etsi non ipsam, tamen per corpus aliquod inde deriuatum præsto fuisse inde constat quod Petri episcopi Rauennensis epistula ad Eutychen [cf. XLI supra p. VII] ex nulla alia collectione nisi Constantinopolitana desumpta esse potest putari neque tamen ex ipsa qualis in Φ^c et Φ^r extat; altera enim pars in Hispana omissa est. quoniam uero epistularum 1 atque 3 et inscriptionis formula longior et subscriptio genuine Latina seruata est non in Hispana tantum, sed etiam in collectione codicis Vaticani, non uideo quid aliud concludi possit quam has duas epistulas ex collectione Constantinopolitana in corpus aliquod delatas esse, quod uterque collector adhibuerit.

Tertio generi, quod epistulas complectitur quæ per uarios et exploraturo paene inaccessibiles riuulos in collectiones quæ nunc extant, defluxerunt ex scrinii sedis apostolicæ registro, non dubium est quin longe maxima pars epistularum quas haec editio continet, uindicanda sit; nequa oriatur ambiguitas, expressis uerbis ab hac uindicatione decretales excipi pronuntio. registri quæ a uiris rerum diplomaticarum peritis [cf. v. Heckel, *Archiv f. Urkundenforschung* 1, 439] certa esse indicia censentur, non rara sunt inprimis in collectione Grimanica; quod ea sæpe uncis inclusi, quoniam ab ipsa Leonis oratione aliena sunt, nunc ægre fero. iam enumerabo quæ huc pertinent.

Rubro adscribitur nota *a pari* in collectione Grimanica epistulis 31. 33. 89. etiam manifestius registrum proditur epistula 90. 91. duæ sunt in Grimanica, altera *Basilio episcopo Antiocheno* inscripta, altera *Euxitheo episcopo Thessalonicensi et Iuuenali Hierosolimorum a pari*, in qua ea quæ Basilio specialiter scripta sunt [p. 97, 33—98, 2], omittuntur. at Ratisbonensis epistulas has in unam coniungit inscriptione duobus nominibus pleniore instructam; in fine initii notula est VSQVE HIC BASILIO. tres epistulas *generales*, id est eodem tenore præter pauca conscriptas se misisse, unam ad Antiochenum, alteram ad Hierosolymitanum, tertiam ad Illyrios episcopos ipse Leo Aetio presbytero Constantinopolitano eodem die qui illis epistulis subscriptus est, adnuntiat [p. 99, 31 sq.]. manifestum est utrumque collectorem exemplum ex registro oriundum uaria ratione operi suo accommodasse.

Similiter nonnumquam nomen portitoris in registro adscriptum fuisse docuit O. Günther [*Sitzungsber. d. Wien. Akad. d. Wiss.* 134, 53]. cuius usus exempla non infrequentia extant iterum imprimis in collectione Grimanica, unde pendet Bobbiensis [ep. 47. 51. 70]; in ep. 66 accedit collectio codicis Vaticani, in epp. 54. 79 Quesneliana, cuius in epp. 99 et 116 [in epimetro præfationis] testimonium unicum est. quamuis pauca sint, sufficiunt hæc aliarum collectionum testimonia ut notas istas non collectoris alicuius additamenta esse probetur. cum nota de portitore coniuncta est in Grimanica Bobbiensi Quesneliana alia de argumento in ep. 54 per *Lucianum episcopum et Basilium diaconum de ambitu Anatolii*, neque raro in collectionibus Grimanica et Bobbiensi huiusmodi notæ inscriptionem secuntur [cf. epp. 29. 37. 55. 56. 58. 59. 60. 61. 67. 69. 72. 81.

88. 95], quas omnes ad registri rubra reducendas esse demonstratur exemplis quæ v. Heckel l. c. collegit.

Certissimum, sed quod huc usque a uiris doctis non obseruatum est, registri indicium est nota $\overline{\text{GL}}$, quæ in ipso contextu multis extat locis, quos adiuncta collectionum memoria propono: p. 3, 19 *GM om.* G^a *E*; p. 11, 23 *EM*, gloriosissime *G*; p. 17, 25 *GM om. E*; p. 37, 32 *GE* gloriosissima augusta *S*; p. 38, 29 *GEMV*; p. 41, 21 *G* gloriosissime imperator *S*; p. 42, 23 *GE* gloriosus [*siue* gloriose *siue* gloriosissimus] imperator *S*; p. 43, 26 *GEMV*; p. 47, 30 *GM om. AO*; p. 48, 23 *GE* gloriose [*siue* gloriosissime] imperator *S*; p. 50, 4 GG^a *MV* gloriæ *AO om. E*; p. 50, 25 GG^a *om. E*; p. 55, 27 GG^a gloria [*siue* gloriæ] *Q* gloriosissime fili et clementissime auguste *St om. E*; p. 67, 15 *G* gloriosissime auguste *S om. E* ἐνδοξότατε καὶ φιλανθρωπότατε υἱὲ καὶ αὐτοκράτορ αὔγουστε uersio Græca; p. 68, 19 *GMV om. E;* p. 96, 6 *GMVL* gloria [*siue* gloriam] *H om. E*; p. 98, 30 *GMV om. E*; p. 103, 14 *GMV* gloriosissime *N*; p. 105, 23 *GE om. Q*; p. 111, 35 *GEMV*. adiungo locum epistulæ Leonis quæ extat in collectione Auellana 51: ibi enim p. 117, 11 sub *gloriæ* nihil latet nisi eadem abbreuiatio $\overline{\text{GL}}$. quibus litteris significari appellationem quandam sollemnem et certam augusti uel augustæ, cuius ipsa uerba nescio an optime seruauerit uersio Græca epistulæ 61 ad Marcianum, non minus clarum est quam usum abbreuiandi adeo fixum sibique constantem commoditati librariorum non deberi, sed ortum esse in ipso apostolicæ sedis scrinio per notarios qui ea epistularum papalium exempla scribebant quæ registro insererentur.

Fuit cum uiri docti certis registri indiciis adnumerarent intitulationis inscriptionisque formulam breuem qua eius nomen qui scripsit epistulam, præponitur ei qui accepturus est, atque appellationes salutationesque omittuntur. quam opinionem postquam primus impugnauit Theodorus Mommsen, ita ualidis argumentis refellit Haroldus Steinacker [*Mittlg. d. Instit. f. oesterr. Geschichtsforsch.* 23, 1 sqq.; præterea cf. v. Heckel, *Archiv f. Urkundenforsch.* 1, 436 sqq.; Bresslau, *Urkundenlehre* 1^2 p. 116 sqq.], ut iam inter peritos nemo dubitet quin inscriptionis intitulationisque plenæ formulæ sollemnesque subscriptiones a notariis qui registra conficiebant, transcriptæ sint. at non minus constat epistularum, quæ ne cum decretalibus commisceantur, iterum iterumque moneo, collectores hanc registri notariorum consuetudinem quamuis firmam atque sollemnem non secutos esse nisi rarissime. in Leonis epistularum collectionibus tam multis et uariis, si excipitur Epistularum ante gesta Chalcedonensia collectio, quæ Constantinopoli confecta nihil ex scrinio Romano desumpsit, et ep. 112 collectionis Corbeiensis, de qua supra p. XXXVI disserui, formula plena atque subscriptio sollemnis non inuenitur nisi ter, bis in Grimanica, semel in Quesneliana. epistula ad Theodoretum [71], quæ seruata est per unum collectorem Grimanicum, quoniam Bobbiensis collectionis nulla est propria auctoritas, quin registro scrinii papalis debeatur, nulla est dubitatio; etsi enim episcopi Cyrrensis contra Iustinianum defensoribus utilissima fuisset, nullum ne tenuissimum quidem eius uestigium extat neque apud Vigilium Rusticumue neque apud doctum et sollertem omnium pro tribus capitulis argumentorum rimatorem Facundum. sed felici casu contigit collectori et ipsi concilii quinti aduersario ut Romæ in scrinio inueniretur epistula qua Theodoreti memoriæ grauissima Leonis auctoritas succurreret, cui auctoritati ne quidquam demeretur, initii formulam subscriptionemque ita integram reliquit, ut ne notam quidem, quæ est *et alia manu*, omitteret. ceterum eum epistulam a se collectioni antiquiori, quam denuo recensendam augendamque suscepit, adiectam non eo loco inseruisse quo secundum temporum rationem deberet, supra [p. XXVIIII] exposui. alterum in Grimanica exemplum epistulæ plena fere inscriptionis formula instructæ est ep. 100, quam et ipsam ex

registro desumptam a collectore demum Grimanico adiectam esse censuerim. tertium exemplum præbetur Quesneliana collectione, qua sola epistulæ 52 plena initii formula et sollemnis clausula, nota tamen *et alia manu* omissa, seruata est. epistularum illic ultima est [XCVII, sequitur decretalis]; quod contra collectoris consuetudinem epistula quæ præcedit, nota EXPLICIT instructa est, inde nescio an concludere liceat hanc ipsam quasi ex postliminio esse intrusam. ceterum eam a collectore non ex ipso registro esse desumptam, sed per aliam collectionem ad eum peruenisse constat; nam in initii formula [p. 51, 31] falsa extat lectio *Calchedonam* pro *Nicæam.*

Ab his plenæ formulæ ex registro deriuandæ exemplis procul habenda est inscriptio et intitulatio insolita et ficta quæ inuenitur in epp. 2 et 7 ad Theodosium imperatorem. quarum altera [2] in Grimanica et Ratisbonensi collectionibus solitam formulam breuiorem exhibet, in Casinensi uero *Cæsari Theodosio religiosissimo et piissimo semper augusto Leo papa ecclesiæ catholicæ urbis Romæ.* talem appellationum pompam ficticiam eum collectorem sibi excogitasse facilis est coniectura, qui cum epistulas secundum dignitatem eorum ad quos missæ erant, disponeret, primam earum quæ ad imperatorem scriptæ erant, splendido initio ornandam esse censeret. at primi collectoris Casinensis hoc studium non fuisse testatur epistulæ 7 memoria. quæ in Epistularum ante Gesta collectione formulam præ se fert longiorem et legitimam, in Ratisbonensi secundum huius collectionis consuetudinem breuiorem; in Grimanica uero et Quesneliana eadem illa pompa præfulget atque secundum collectionem Casinensem in epistula 2: *Cæsari Theodosio religiosissimo et piissimo augusto Leo papa ecclesiæ catholicæ urbis Romæ.* etiam haec epistula aliquo modo pro prima haberi potest; est enim in Quesneliana non ordine quidem, sed tempore prior duarum ad Theodosium missarum quæ illic extant. reducimur igitur ad collectionem Casinensi similem, sed antiquiorem neque tamen sæculi sexti initio multo posteriorem; ulterius enim progredi per ætatem Quesnelianæ non licet. notandum denique uel illo tempore collectorem aliquem ausum fuisse episcopo Romano nomen papæ adscripsisse quasi ab ipso usurpatum sit, sed ita restrinxisse ut adderet *ecclesiæ catholicæ urbis Romæ*, quod mihi quidem clericum Romanum redolere uidetur.

Ceteræ quæ in Leonis epistularum collectionibus extant epistulæ præter eam quæ epistularum ante Gesta Chalcedonensia Constantinopoli confecta est, uel eas quæ librorum modo singillatim circumferebantur, eæ omnes initii formulam habent breuem. quod *episcopus* modo deest, modo additur uel in *papa* mutatur, quod alteri nomini dignitas uel ciuitas non semper adicitur, sed sicubi frequenter occurrit, omittitur, his uariationibus a collectoribus introductis nihil derogatur firmæ sibique constanti consuetudini qua præcipiebatur ut aliter quam in epistularum exemplis siue missis siue in registrum collocatis nomen papæ antecederet, sequeretur nomen eius cui epistula destinata est, omni appellationum et salutationum apparatu omisso. neque huiusmodi seuera breuiloquentia propria est collectionum quæ Leonis epistulas continent; regnat etiam in collectione Auellana. Leonis epistulæ [51—55] præter unam [54], quæ ad presbyteros et diaconos missa est, Simplicii [56—69] omnes formula breui introducuntur; ueram enim epistulæ 56 inscriptionem non esse eam quæ in Vaticano extat ZENONI AVGVSTO SIMPLICIVS EPISCOPVS, sed quæ in Berolinensi SIMPLICIVS BASILISCO AVGVSTO, uel Otto Günther concessit Vaticanum non bene in editione secutus. etiam ualidius firmæ collectorum consuetudinis documentum est longa Hormisdæ epistularum series quam collector Auellanus ex registro ita desumpsit ut formulæ plenæ illic transcriptæ loco ubique breuem reponeret. neque aliter tractatæ sunt Agapeti epistulæ [82. 86—88. 91]; quod in Iohannis papæ secundi [84] Vigiliique [83. 92. 93] epistulis ad Iustinianum et Menam

episcopum Constantinopolitanum plena formula seruata est, nescio an ex ipso qui tunc erat rerum status, explicandum sit. a consuetudinis norma unius Gelasii epistulæ discedere uidentur; si excipiuntur tractatus de quibus supra [p. XXXVI] egi, trium epistularum [79. 96. 98] formula plena seruata est, in una [101] tantum in breuem mutata. his paucis exemplis contra ipsam regulam nihil probari manifestum est.

Præter Auellanam et Leonis epistularum collectiones extat corpus epistularum Cælestini ad Orientales episcopos de causa damnationis Nestorii Constantinopolitani, quod edidi t. 1 uol. 2. antiquissima corporis recensio extat in codice Frisingensi; eius ordinem mutauit Xystique epistulas addidit collector Veronensis. præterea quinque epistularum extat et Græca uersio et textus, ut ita dicam, Constantinopolitanus; nam et epistularum quæ Gestis Ephesenis præmittebantur, uersionibus Græcis exemplaria Latina olim præmissa erant. at in corpore Frisingensi epistulæ semper introducuntur formula breui, præter ep. 5 [p. 15, 8], ubi additur *in domino salutem.* neque hanc regulam mutauit collector Veronensis; sicubi plena extat formula [ep. 2 p. 7,3], debetur uersioni Latinæ gestorum. at collectionis Constantinopolitanæ [ep. 1. 2. 5] propria est formula plena; in ep. 7 ex Græco mutata est.

Hæc consuetudinis norma nimis constat, per nimis longum tempus sine alteratione perdurat quam ut collectorum siue librariorum inuentioni et arbitrio uindicetur. neque multum proficitur, si collectores non formulas plenas ipsarum epistularum, sed rubra tantum ex registro transcripsisse censentur. ut rubra registri isdem uerbis concepta fuisse concedam, quibus quæ in collectionibus habentur formulæ breues, unde collectoribus, non huic uel illi, sed omnibus in mentem uenit ut registri rubra ipsis epistulis præponerent? unde consuetudinis constantia atque auctoritas? altius in ipsas res penetrandum est et quærendum quibus epistularum papalium collectiones conficere et edere licuerit. decretales constituta sunt publico usui destinata, sicut imperatorum constitutiones et rescripta; longe aliter epistulæ: paucæ multis scribuntur, pleræque singulis neque eo consilio ut publice edantur. antiquissima epistularum papalium collectio est Frisingensis earum quas Cælestinus ad episcopos Orientis misit de damnatione Nestorii. ultima [26] tam breui tempore ante Cælestini mortem scripta est, ut ab illo ipso collectionem institutam esse credi non possit, sed etiam minus credibile est eam clerico alicui deberi curiositatum rimatori. res noua tunc temporis erat corpus epistularum episcopi Romani editum omniumque lectioni oblatum, neque ista nouatio caruit consilio ac fine. non agebatur ipsius causa concilii Epheseni, cuius accurata notitia per totum sæculum quintum in Occidente ne desiderabatur quidem, neque suberat studium Cyrillum Cyrillique doctrinas defendendi ac propagandi, sed Nestorium damnatum esse demonstrabatur auctoritate sedis apostolicæ cum sede Alexandrina more tradito sociatæ. eiusmodi consilium non erat clerici alicuius, sed eius qui cum archidiaconus esset Cælestini, Cassianum instigauit ut contra Nestorium pugnaret, postea ipsam sedem apostolicam nactus Nestorium Eutychenque sui temporis hæreticos et componere et inter se opponere non cessauit, ipsius Leonis papæ. illius hortatu Cælestini epistulas ad Orientis episcopos de damnatione Nestorii ex registro desumptas atque editas esse crediderim, illius præcepto deberi ut initio epistularum omni appellationum salutationumque pompa recisa prius, sicut in imperatorum epistulis, poneretur papæ nomen, tum eius cui epistula erat destinata.

Longe pluribus epistulis quam prodecessor pro auctoritate sedis apostolicæ ipse Leo papa certauit multoque dignioribus quæ colligerentur atque ederentur. neque tamen illæ ex registro erui atque publicari cœptæ sunt, postquam ipse qui scripsit, mortuus est. loco superiore quo de collectione Auellana egi [p. XIIII], in nulla collectione

epistulam extare dixi ætate posteriorem tomo altero qui scriptus est d. 17. VIII 458, per Auellanam tamen constare epistulas etiam post hoc tempus a Leone in Orientem missas esse nullo modo a ceteris quæ in collectionibus editæ sunt, diuersas atque ex eo ipso quod istæ tantum epistulæ a collectore Auellano in corpus suum receptæ sint, propter illius rationes et consilia debere concludi uel Vigilii tempore nullam extitisse Leonis epistularum collectionem quæ terminum tomi alterius excederet. hoc aliter explicari posse non uideo quam ita ut ponatur Leone uiuo simul atque tomo illo ad Leonem augustum misso, quo sibi et ecclesiæ Romanæ quasi culmen et fastigium pugnæ per tot annos pro fide Chalcedonensi gestæ imposuisse uisus est, ut clarum et manifestum horum laborum existeret testimonium, aut unam aut plures epistularum collectiones primarias esse institutas, quarum tanta fuerit auctoritas, ut quamuis postea iterum iterumque uel supplerentur uel in breuius redigerentur uel ordo mutaretur, numquam tamen præter Auellanæ collectorem nouitatum auiditati omnia postponentem ullus collector illum terminum neglegere auderet. cuius rei miræ sane et quæ ne leuiter prætereatur, dignissimæ probabilior causa non potest reperiri quam quod illæ primariæ collectiones siue una siue plures ipsius papæ hortatu atque auctoritate confectæ sunt. neque eo uiuo cuiuis sine eius permissu aditum ad scrinium sedis apostolicæ patuisse, ut eius epistulas in publicum ederet, non caret quo probetur. nulla collectio tam aperta et manifesta editionis præ se fert indicia ex ipso scrinio sedis apostolicæ iussu Leonis confectæ quam Nouariensis de re Eutychis [cf. t. IIII 2 p. XIIII sq. et ipsa eius editio in huius tomi uolumine 2, 1, quod proximo tempore in lucem prodibit], quæ terminata est simul atque Leo de concilio Epheseno altero certior factus est et antequam Theodosii augusti mortis nuntium accepit. illi quæ una inserta est ipsius epistula celeberrima ad Flauianum, quam ipse per totum mundum diuulgari uoluit, tamen subscripta est ET ALIA MANV: TIBVRTIVS NOTARIVS IVSSV DOMNI MEI VENERABILIS PAPAE LEONIS EDIDI. ecce quomodo Leone uiuo illæ eius epistulæ editæ sunt quæ ex registro desumebantur. non aliter quam in Cælestini epistularum corpore, etiam in Leonis obseruabatur præceptum de formula initiali epistulis præmittenda et inde ita inualuit illa norma et regula, ut per tempora posteriora perduraret. ipsas uero primarias collectiones quales Leonis tempore congestæ erant, non seruatas esse neque ex eis quæ seruatæ sunt, restitui posse quis miretur? canonum Nicænorum et Serdicensium uersio antiquissima quæ Romæ facta est ipsorum pontificum auspiciis [cf. *Sitzungsber. d. Berl. Akad.* 1930, 629], interiit præter unum uel duo codices, nouis uersionibus non multo post exortis obscurata obliuionemque perpessa. Leonis epistularum collectiones antiquiores, Quesnelianam Casinensem codicis Vaticani ex amplioribus excerptas esse manifestum est; si quis postea, cum trium capitulorum controuersia zelum fidei Chalcedonensis Leonisque uenerationem eiusque epistularum studium denuo incitaret, collectiones primarias renouari cœptas esse non sine nouis additamentis putauerit, me non habebit obloquentem, dum teneatur de his tenebris aliquid conici, nihil tamen sciri posse.

VII DE EDITIONIBVS

Haud multo postquam ars typothetarum e cunabulis egressa est, Leonis epistulæ una cum sermonibus edi cœptæ sunt secutæque sunt multæ editiones, omnes tamen ex codicibus siue manu scriptis siue impressis sine iudicio, sicut casus ferebat, deriuatæ, quas si quis noscere desiderauerit, Schoenemanni operosam loquacitatem consulat. primus textum ex codicibus iudicio uasta doctrina instructo et secundum artis criticæ præcepta recensuit Paschasius Quesnel in Leonis operum editionis quæ Parisiis a. 1675 prodiit, tomo priore; altero edita est collectio quæ ab eo nomen accepit. ut innumeris

locis textum corruptelis et interpolationibus codicum uulgarium purgaret, inprimis ope codicis Grimanici ei contigit, ad quem tunc in Oratorii Parisiensis bibliotheca asseruatum ei qui Oratorianus erat, liber patuit aditus. tamen minime is erat qui cæca mente codicem describeret, sed haud paucos locos sagaciter emendauit, sicut animaduerti, dum primus post eum codicem Grimanicum confero. acris ingenii audacia, magis etiam fidei cui deuotus erat, zelo in plurimos errores se abripi passus est, sed tanta eius erat et sagacitas et eruditio, ut uel ex eius erroribus plerumque aliquid discatur. summopere autem de ecclesiasticæ historiæ monumentis meritus est quod antiquam illam collectionem edidit integram et quamquam codicibus minoris pretii adhibitis falsisque de collectionis origine opinionibus prolatis suæ ipse operæ multum ademit utilitatis, tamen exemplum proposuit præclarum, quod si posteri non pigriores fuissent quam ut imitari uellent, non usque ad hunc diem destituti mansissemus uel Dionysianæ uel Hispanæ uel qualiscumque decretalium collectionis editione critica.

Quanta certamina uehemens usque ad uitæ finem doctrinæ Jansenianæ propugnator incurrerit quæque fata subierit, enarrare non meum est neque huius loci; sufficiat mentio damnationis cui a. 1676 Leonis operum editio ab Indicis congregatione subiecta est [cf. Reusch, *d. Index der verbotenen Bücher* 2 p. 661]. quæ condemnatio num præter regiones ipsi pontificiæ potestati subiectas editioni multum damni attulerit, dubitare licet; constat alteram ab ipso scriptore curatam editionem a. 1700 Lugduni esse publicatam. at Romæ ægerrime ferebatur quod optima omnibusque ceteris copiosior celeberrimi pontificis operum editio homini hæretico deberetur, diu tamen nemo inuentus est qui opus damnatum meliore profligare auderet, donec Petrus Thomas Cacciari Carmelita se hoc munus suscepturum non sine strepitu et clamore promisit atque a Clemente papa XII licentiam adeptus est quicquid monumentorum in Vaticana bibliotheca extaret quod ad illud opus conferre posset, exscribendi et euulgandi [Leonis opp. ed. Cacciari I p. II]. quis alter fuerit, cui sicut Ballerini in præfatione narrant, idem pontifex una cum isto Carmelita editionem Leonis operum nouam mandauerit, nescio. Cacciari primo opus serio labore aggredi uidebatur; a. 1736 codicis Grimanici quod editionis Quesnelianæ firmissimum fuisse subsidium cognouit, apographon Parisiis faciendum curauit [cf. supra p. XXIIII]. sed mox ad alia conuersus uelut Rufini historiæ ecclesiasticæ editionem quæ a. 1740 prodiit, longa mora interminabilique cunctatione spem quam curiæ olim inspirauerat, adeo fefellit, ut Benedictus papa XIV a. 1748 Petro Ballerino qui tunc temporis in causa quadam reipublicæ Venetæ Romæ erat, munus imposuit Leonis operum nouam conficiendi editionem quæ Quesnelianam superando faceret superfluam. ille adsociato fratre Hieronymo tantum laboris operi impendit, ut tomus prior eorum editionis, quo et sermones et epistulæ continebantur, a. 1753 prodiret. festinationis causa erat æmulatio Thomæ Cacciari. qui cum Ballerini mandatum pontificis nacti essent, opus dudum relictum denuo aggressus primo a. 1751 exercitationes in uniuersa Leonis opera publicauit conuiciis ineptis in Quesnellum referta, quibus se curiæ placiturum esse sperauit, tum a. 1753—1755 duos editionis tomos confecit, in quorum fine [t. II p. 498] Ballerinos ridicula fictione impetiit: *iam uero noua hac Romana Leoninarum Epistolarum Collectione perfecta, adhuc unum Volumen, nono Kal. Martii currentis anni* (1755), *nobis euoluendum oblatum est, in cuius fronte legitur*, sequitur titulus primi tomi editionis Ballerinæ. *Palmarem autem Typographi errorem (contra Clarissimorum Editorum forte uoluntatem) huiusmodi temporis notam* (MDCCLIII) *præ se ferre, et pro ea, anno MDCCLV., aut saltem MDCCCLIV. labente, esse legendum, nostros lectores admonendos esse censuimus, ne quis uidelicet, nos de socordiæ uitio insimulet, qui cum in nostris Prolegomenis de omnibus præcedentibus Editionibus sermonem habuissemus, et ex omnibus aliqua subsidia mutuati*

simus, unam præterito Ianuarii mense euulgatam, nostræ omnino coæuam, et errore dumtaxat anteriorem, præteriisse uideamur. frustra gloriam quasi prior ad metam peruenisset, captauit homo futtiliter loquax assiduique laboris impatiens; nihil in libro raptim conscripto præstitit quod editori utile sit, iustamque eius opus in obliuionem cecidit ipso tempore quo in lucem prodiit.

Anno 1757 Ballerinorum opus ad finem perductum est. quod eis munus impositum est ut editionem Quesnelianam superarent, hoc, si opera tota inter se comparauerit, etiam emunctæ naris iudex impletum esse non cunctabitur concedere. ipse dum textum denuo ex codicibus construendo illorum operam uocabulis tenus examino, iterum iterumque admiratus sum quali apti rectique sensu ducti orationem Leonis restituerint quamuis optimorum codicum ope non sine culpa siue ipsorum siue Benedicti papæ destituti. cum enim, sicut ipsi dicunt, iudicatum esset interesse plurimum Romani pontificis opera ad Romanos præcipue codices exigere, noluerunt denuo aut ipsi aut per alios peritos adire thesauros bibliothecarum Gallicanarum quippe quos Quesnel et post eum Coustant, qui artis criticæ ignarissimus erat, satis accurate explorassent, neque hic defectus compensatus est codicibus Ratisbonensi et Vindobonensibus quamuis pretiosis multoque minus magna mole collectionum uel Pseudoisidoriana recentiorum, quarum interpolationibus afferendis operam chartamque frustra impenderunt. ita factum est ut non infrequenter imprimis deprauata collectionis Hispanæ progenie in errores perducti codicisque Grimanici parum accurata instructi notitia falsam lectionem ueræ iam a Quesnello inuentæ præferrent, qui tamen defectus facilius excusatur quam quod nullibi ex eorum notis criticis cognoscere licet quali textus fundamento superstructus quoque modo omnino traditus sit. at in hoc sæculum suum splendide superauerunt quod codicum longas series enumerare otiosum rati collectiones antiquas primi inter se distinxerunt ueramque meruerunt immortalitatem appendice editioni adiecta qua finem sibi propositum ut Quesnelli de collectione quam inuenit, errores refellerent, longe supergressi canonicarum collectionum Occidentalium historiæ fundamenta ea iecerunt quæ fere omnia emendatione egerent, nulla tamen usque ad ima concuterentur.

Non superfluum igitur erat opus Leonis epistulas post uiros illos denuo edere; quærat autem quis num Actorum Chalcedonensium editori hoc munus suscipiendum fuerit neque suffecerit Epistularum ante illa gesta collectionem noua opera recensere. attamen ne illæ quidem epistulæ sicut Cyrillianæ pæne omnes per acta Ephesena, ita per Chalcedonensia tantummodo traditæ sunt, sed etiam per alias collectiones quas qui totas non nouerit, ne illam quidem Chalcedonensem recensere poterit. magis etiam commouit ipsarum ratio rerum; sicut ipse pontifex fidei Chalcedonensis acerrimus uindex fuit, ita eius epistulæ concilii historiæ adeo coniunctæ complexæ quasi intextæ sunt, ut concilii gesta sine Leonis epistulis non intellegi ac ne legi quidem possint. cum igitur illarum editionem tomo alteri inserendam esse constituissem, dua mihi constiterunt quæ ante omnia essent obseruanda, primo decretales quippe quæ et per se ipsas ab epistulis essent diuersæ et diuersis modis traditæ, procul esse habendas, tum collectiones uetustas omnino in ipsa editione esse repræsentandas utpote et ipsas ueræ rerum historiæ testes, quas qui neglexerit, numquam in ipsa seriæ seueræque rerum gestarum cognitionis intrabit penetralia.

Sicut ante paucos annos mors mihi erat deploranda amici et collegæ Argentoratensis Henrici Bresslau, ita nunc, cum alterius tomi primitias edo, tristi animo memoriam recolo amicorum qui huic operi strenue inde ab initiis fauebant, Ricardi Reitzenstein per maximam uitæ partem amici fidelissimi atque Iohannis de Schubert historiæ ecclesiasti-

cæ peritissimi, inprimis uero Cuthberti Hamiltonis Turner non studiis tantum laboribusque mihi coniuncti, sed magis etiam amicitiæ succurrere atque adiuuare semper paratæ sinceritate singulari ac ne belli quidem turbis interrupta.

VIII EPIMETRVM

1. Culpa mea accidit ut dum eas ex Quesneliana seligo epistulas quæ in ceteris collectionibus præter *I* non extant, epistulam XCV omitterem neque animaduerterem quid commiserim, donec toto textus corpore typis impresso epistula suo loco reddi iam non potuit. ne editioni deesset, nihil restabat nisi ut hoc loco ederetur, qui ne lectores fugeret, per omnes indices eius disertam mentionem feci. iam ipsam exhibeo epistulam:

XCV 116 Leo Anatolio episcopo per Patricium diaconum. Lectis dilectionis tuæ litteris quas per filium nostrum Patricium diaconum direxisti, intellexi tibi studium meæ sollicitudinis displicere, qua secundum dominicam caritatem, quam tibi a nobis impendi ex-
ep. 102 perimentis plurimis approbasti, de cauendis his qui communi fidei aduersari dicerentur, ammonui, ne ad neglegentiam rectoris referretur, si quisquam in ecclesia catholica ea prædicare præsumeret quæ hæreticorum sensibus conuenirent. quod utrum ueraciter fama iactaret, dilectionis tuæ inquirendum iudicio delegaui neque in aliquo honorem tuum læsi, cui discutienda ea quæ ad me erant perlata, commisi, ut scilicet Atticus presbyter, quem talia audere cognoueram, nisi perfecta se satisfactione purgasset et non solum uoce hæreticos, sed etiam propriæ manus suscriptione damnasset, a communionis gratia esset alienus. qui scripta mittendo dubiæ fidei et professionis incertæ confirmauit magis quam diluit quidquid ad nos de eo fama pertulerat, cum si conscientiam suam uoluisset probare sinceram, non Eutychen sibi odiosum fuisse, sed quod perfidiam ipsius reprobaret atque damnaret, debuerat confiteri, quia aliud sunt humanæ etiam inter catholicos simultates, aliud diabolici, quos fides catholica damnat, errores. et ideo, frater karissime, in nullo debes de nostra dilectione dubitare, si prophetæ exemplum sequaris
Ps. 138, 21 et dicas: nonne qui te oderant, domine, oderam eos et super inimicos tuos tabescebam? per omnia enim te uolo esse certissimum quod sicut meam existimationem inlæsam cupio permanere, ita opto te quoque in omnibus inreprehensibilem reperiri. prædictus autem ut ab omni suspicione contraria liber appareat, quid in Eutychen anathematizet ac damnet, euidenter ostendat et in damnationem erroris expressi remota omni dubitatione suscribat, ita ut Calchedonensis synodi definitionem de fide,
ep. 64 cui etiam dilectio tua suscribendo consensit et quam apostolicæ sedis firmauit auctoritas, profiteatur se per omnia seruaturum adiecta suscriptione propriæ manus, quæ in ecclesia Christiano populo præsente recitetur, ut pro catholica fide neque nos neglegentes neque ipse ultra suspectus habeatur. qui si in eadem prauitate perdurans præcepto salubri parere noluerit, sententiam synodi Calchedonensis, cuius definitionibus resultat, excipiat.

d. 28. m. Mart. a. 458 DAT̄ V K̄ APRIL̄ GL̄ P̄ MAIORIANO AVḠ CONS̄

---

22 ita ut — 24 seruaturum *adfert Pelagius in ep.* III *ad episc. Histriæ* [*t.* IIII *2 p.* 115, 19]

Q [= *e* (*inde a* 25 recitetur), *twx*], *I*

inscr. item ēpla leonis ad natholium ēpm̄ per patrium missa *I* 1 Leo ēps̄ *I* per — diaconum *om. I* 4 communis *I* aduersarii *I* 15 quos] quod *I* 17 illos *I* 18 uolo te *I* 18/19 estimationem *I* 25 nos] eos *I* 26 susceptus *I* p̄ceptis salubribus *I* 28 data $Q^{sw}xI$ XV *I* gl(orioso) p(rincipe) *om. I* *in fine add.* contuli *Q*

2. Ex codice Parisino tum regio 940, nunc bibliothecæ nationalis 1379 Iohannes Baptista Cotelier in Ecclesiæ græcæ monumentis 1 p. 66 excerptum edidit ex Anatolii epistula ad Leonem, quod ex illo libro in editionem suam Leonis epistularum Ballerini receperunt sub numero 53. insunt codici isti neque epistularum collectiones neque gesta siue Chalcedonensis siue alius concilii uniuersalis uel particularis, sed in primis paginis excerptorum farrago, quæ lectorem temporis parcum et festinantem primo uarietate molesta et, ut uidetur, inextricabili uexant, si tamen patienter legere perrexerit qui ista excerpta secuntur tractatus, unum idemque consilium atque hi tractatus manifestant; hi uero intenta opera dignissimi sunt. nullum uidi codicem qui tam sit singularis, tantopere moueat legentis curiositatem, tam uiuidam uariamque offerat imaginem eorum ecclesiæ regnique Constantinopolitani temporum quæ non amplius quinquaginta annis ab exitio finali distabant. has copias exhaurire neque huius loci est neque meum; ne tamen insigne historiæ monumentum denuo tenebris mergatur, collegam historiæ Constantinopolitanæ me longe peritiorem F. Dœlger rogaui ut codici quantum possit studii atque operæ impendat. ipse satis habeo ea breuiter exponere quæ necessaria sunt ut codicis ratio et consilium uel obiter perspiciatur, et cum excerptorum complexum proponere, cui inhæret Anatolii epistula ad Leonem. atque primum quidem codex non apographon est a librario confectum, sed ipsius manu perscriptum Macarii episcopi Ancyræ [f. 9^{r}. 55^{r}. 87^{u}. 40^{u}], qui cum acriter pugnasset contra electionem patriarchæ Matthiæ [f. 19^{r}. 30^{r}. 43^{r}] neque cessasset, postquam ille ab imperatore Manuele Palæologo ex Italia reduce sedi patriarchali denuo impositus est, a patriarcha et synodo sua sede priuatus est, cuius decreti tempus enotatur f. 60^{r} κατὰ μῆνα Σεπτέβριον [sic] τῆς ἐνισταμένης ιδ' ἰνδικτιῶνος τοῦ ϛ͡ϡιδ' ἔτους [= a. 1405 p. Chr.]. isti contra patriarcham scriptorisque deiectionem pugnæ destinata sunt quæcumque excerpta uel tractatibus f. 1—8^{u} præmittuntur uel ingenti multitudine atque undique doctrina non spernenda corrasa ipsis tractatibus inserta sunt. ea uero excerptorum congeries ad quam Anatolii pertinet epistula, est hæc [f. 6^{r}]:

ὅτι ὅσοι ἀρχιερεῖς εὑρίσκονται, ἐν τῇι βασιλίδι πόλει ἡ τούτων συνέλευσις καὶ χωρὶς πατριάρχου σύνοδός ἐστι καὶ καλεῖται

ἐκ τοῦ πρακτικοῦ τῆς δ' συνόδου πρᾶξις ιθ' [in mg.]. Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Λεγέτω ἡ ἁγία σύνοδος εἰ χρὴ καλεῖν σύνοδον τῶν ἐπιδημούντων τῇι βασιλίδι πόλει ἐπισκόπων τὴν συνέλευσιν. Τρύφων ἐπίσκοπος Χίου εἶπε· Σύνοδος καλεῖται καὶ συνάγονται· καὶ οἱ καταπονούμενοι τῶν δικαίων ἀπολαύουσιν. Ἀνατόλιος ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπε· Συνήθεια ἄνωθεν κεκράτηκε τοὺς ἐνδημοῦντας τῇι μεγαλωνύμωι πόλει ἁγιωτάτους ἐπισκόπους ἡνίκα καιρὸς καλέσηι περὶ ἀνακυπτόντων τινῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων συνεῖναι καὶ διατυποῦν ἕκαστα καὶ ἀποκρίσεως ἀξιοῦν τοὺς δεομένους [L IIII 546 = M VII 92, in excerpto nonnulla omissa sunt]

τοῦ αὐτοῦ [in textu]. Ἐκ τῆς βασιλικῆς κελεύσεως πρὸς τὸν Κωνσταντινουπόλεως Ἀνατόλιον περὶ τῆς ἀνακομιδῆς τοῦ λειψάνου τοῦ ἐν ἁγίοις Φλαβιανοῦ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως· Ταῖς αἰτήσεσι τοῦτο μὲν τῆς ἁγίας συνόδου τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τῶν ἐνδημούντων τῇιδε τῇι ἐνδοξοτάτηι πόλει, τοῦτο δὲ καὶ τῶν εὐλαβεστάτων κληρικῶν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν οἰκητόρων τῆσδε τῆς μεγαλωνύμου πόλεως, ὧν τῇι παρακλήσει καὶ ἡ τῆς σῆς θεοφιλείας τῆς τὰ αὐτὰ ἀξιούσης προσετέθη σύνεσις [noua atque inedita]

Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς Ἀνατολίου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὸν Ῥώμης Λέοντα

Καὶ γὰρ ὁ εὐσεβέστατος καὶ φιλόχριστος ἡμῶν βασιλεὺς Θεοδόσιος ὁ δεύτερα τὰ λοιπὰ τῶν θείων ἡγούμενος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τοῦ ποιμαίνοντος χηρευούσης ὀφειλούσης τὲ τυχεῖν τοῦ ταύτην ἰθύναι [sic] δυναμένου, πλείστην τούτου ποιησάμενος τὴν φροντίδα πρότερον μὲν ἐπέτρεψε τῶι κατ' αὐτὴν εὐλαβεστάτωι

κλήρωι τοὺς ἐπιτηδειοτέρους εἰς ἐπιστασίαν μετὰ δοκιμασίας ψηφίσασθαι τὴν ἐπιλογὴν ἑαυτωῖ τοῦ πάντων ἐκκρίτου ταμιευσάμενος· εἶτα διχονοίας ἀμέτρου ἐν τούτοις ἀναφυείσης καὶ πάντων ἐντεῦθεν περὶ πολλοὺς μεριζομένων τὰς γνώμας κελεύει τοὺς διάγοντας ἐν τῆι βασιλευούσηι καὶ ἐξ ἑτέρων πόλεων τινῶν ἕνεκεν, οἷα συμβαίνει, χρειῶν κληρικοὺς ἀνερευνᾶσθαι ἐφ' ὧι τε τὸν ἐκ τούτων ἄμεινον [sic] δίχα πάσης προσπαθείας εἰς τὴν ἐπισκοπὴν προαχθῆναι. οὕτω γεγονότος ἔδοξε λοιπὸν τοῖς κρατοῦσι τῶν ὅλων ἐπιτραπῆναι κλήρωι τὴν ἐπιλογὴν τοῦ πρωτεύοντος καὶ ἰδοὺ φθάνει ἡ ψῆφος ἐπ' ἐμὲ τὸν ἐλάχιστον οὐ κατὰ τὴν ἐμὴν δικαιωσύνην [sic], ἀλλ' ἵνα πάντως ἐν ἐμοὶ ἐνδείξηται Χριστὸς Ἰησοῦς τὴν πᾶσαν μακροθυμίαν αὐτοῦ κατὰ τὸν ἀπόστολον [1 Tim. 1, 16]. ὅθεν γέγονεν ἔργον τῆι ἐνδημούσηι ἁγίαι συνόδωι ἀνυπερθέτως εἰς τὴν ἐπ' ἐμοὶ χειροτονίαν ἐλθεῖν.

Γράφει δὲ καὶ τὸ δῆθεν ἀθωωτικόν [i. e. epistula synodalis quæ patriarchæ Matthæi electionem defendebat atque a scriptore sæpissime adfertur et impugnatur; addere solet δῆθεν ut significet re uera ista scriptione Matthæi innocentiam non probari]· Ψήφων γὰρ ἐν αὐτῆι ἤτοι τῆι ἁγιωτάτηι μεγάληι ἐκκλησίαι τελουμένων οὐδεὶς ἄπεστι τῶν ἐνδημούντων ἀρχιερέων τῆι βασιλίδι ταύτηι τῶν πόλεων ἀντὶ τῆς ἐπαρχίας πάσης σχεδὸν τῶν τοιούτων λογιζομένων. καὶ εἰς τὸ μήνυμα δὲ τῶν ἀρχιερέων ἔστιν ὅτε τριῶν ὄντων τῶν ψηφισαμένων θείαν καὶ ἱερὰν καὶ μεγάλην σύνοδον τούτους καλεῖσθαι· καὶ πολλὰ δὲ τοιαῦτα ἐστὶν εὑρεῖν.

Sacram Marciani qua Flauiani reliquiæ Constantinopolim reduci iussæ sunt [cf. huius uoluminis p. 38, 2] ex collectione quadam quæ Gestis Chalcedonensibus præmissa erat, desumptam esse testis est ipse scriptor; quæ enim ipse præmittit τοῦ αὐτοῦ, non referri possunt nisi ad eam quæ præcedit notam marginalem ἐκ τοῦ πρακτικοῦ τῆς δ′ συνόδου. conferri potest breuis illa historica narratio quæ in Collectione ante Gesta epistularum M 8 Pulcheriæ ad Leonem epistulæ subicitur. facile est conicere etiam Anatolii ad Leonem epistulam, cuius excerptum sacram sequitur, eiusdem πρακτικοῦ frustulum esse neque quod nullum illius epistulæ in Collectionibus Græcis, nedum Latinis uestigium iam extat, coniecturæ meæ obstare censebit si quis pensauerit quantum inter se distent collectiones quæ Gestis antecedunt quotque noua e. gr. ex Collectione codicum Arundeliani 529 et Parisini 1115 primis Gestorum Chalcedonensibus editionibus accesserint.

Monachii mense Augusto h. s. XXXI

E. Schwartz

CORRIGENDA

p. 4, 7 *pro* diceremus *legendum* plenius disceremus
p. 13, 13 in mg. *legendum* Lc. 3, 18
p. 14, 16 in mg. *legendum* d. 13. m. Mai. a. 449
p. 18, 11 nota *legendum* dī *GI*
p. 33, 21 in mg. *legendum* 1 Ioh. 4, 2. 3
p. 37 sub textu *addendum* 34 — p. 38, 1 reduxistis *adfert Vigilius Coll. Auell.* 83, 287
p. 52 sub textu *addendum* 19—23 alienis *adfert Vigilius Coll. Auell.* 83, 285
p. 53, 2 in mg. *legendum* a. 451
p. 57, 16 nota *legendum* era CCCCLXL *S*
p. 60 sub textu *addendum* 7—14 impellas *adfert Facundus* 5, 4
p. 61 sub textu *addendum* 1—4 uiuunt *adfert Facundus* 2, 3
p. 65 sub textu *addendum* 1—4 desinat *adferuntur in Pelagii ep.* 111 *ad episcopos Histriæ* p. 118, 3
p. 68, 12 in nota *legendum* era CCCCLXLI *S*
p. 71 sub textu *addendum* 2 et fraterna — 5 sententiam *adfert Facundus* 5, 4. 2, 6
p. 74 sub textu *addendum* 23—28 rationem *adfert Pelagius in ep.* 11 *ad episcopos Histriæ* p. 109, 36. 26 — p. 75, 5 *adfert Facundus* 5, 4
p. 77, 33 in mg. *legendum* a. 453
p. 84, 25 nota *legendum* era CCCCLXLII *S*
p. 91, 27 nota *legendum* leo episcopus *QLHI*
p. 104, 5 in mg. *delendum* 105
p. 106 sub textu *addendum* 5 nec in aliquam — 8 *adfert Pelagius l. c.* p. 117, 6
p. 106 sub textu 17. 18 et 35—107, 1 *pro* p. 112 *legendum* p. 114
p. 106 sub textu *legendum adfert Vigilius* Coll. Auell. 83, 291. 33 — p. 107, 10 *adfert Facundus* 5, 5
p. 110 sub textu *addendum* 27 — p. 111, 1 resultare *adfert Facundus* 2, 6
p. 151 in mg. superiore *legendum* EPISTVLA 110
p. 155, 9 *delenda* Incp̄ eiusdem *Pc et in fine lineæ addendum* deest in *Pc*

COLLECTIO GRIMANICA

G = Codex Parisinus bibliothecae Mazarinae 1645 s. VIIII

E = Codex Monacensis [olim Ratisbonensis] 14540 s. VIIII

Collectio Casinensis

M = Codex Casinensis 2 s. XIII

V = Codex Vaticanus 1319 s. XII

G^a = Codex Ambrosianus [olim Bobbiensis] C 238 inf. s. X

I = Codex Vaticanus 1340 s. XIII

S = Collectio Hispana

d = Codex Escorial. d i 2 s. X

e = Codex Escorial. e i 12 s. X

f = Codex Escorial. d i 1 s. X

m = Codex Matritensis 1872 s. XI

t = Codex Matritensis [olim Toletanus] 10041 s. XI

Q = Collectio Quesneliana

a = Codex Atrebatensis 644 s. X

e = Codex Einsidlensis 191 s. X

t = Codex Parisinus 3848^a s. X

w = Codex Vindobonensis 2141 s. X

x = Codex Vindobonensis 2147 s. X

P = Collectio Corbeiensis

a = Codex Parisinus 12097 s. VI

c = Codex Coloniensis 213 s. VII

p = Codex Parisinus 1564 s. X

P^l = Codex Laudunensis 122 s. X

L = Collectio codicis Vaticani

α = Codex Vaticanus 1342 s. VIIII

β = Codex Barberinus 679 s. VIIII

γ = Codex Laurentianus bibl. aed. 82 s. X

H = Collectio Hadriana [potius Dionysiana] aucta

d = Codex Vaticanus 5845 s. XI

e = Codex Monacensis 14008 s. X

g = Codex Vallicellianus A 5 s. X

T = Codex Vaticanus 5751 s. VIIII

N = Collectio codicis encyclii

p = Codex Parisinus 12098 s. X

w = Codex Vindobonensis 397 s. X

T^o = Codex Tolosanus 364 s. VII

t = Codex Albigensis 2 s. VIIII

J = Codex Parisinus 3848^b s. X

U = Codex Veronensis LIX s. VII

Gestorum Chalcedonensium Collectio Vaticana

A = Codicis Vaticani 1322 pars prior s. VIIII

O = Codex Nouariensis 30 s. X

Φ = Epistularum collectiones Gestis Chalcedonensibus aut praemissae aut insertae

C = Codex Parisinus 11611 s. VIIII

C^a = Codex Parisinus 2777 s. VIIII

D = Codex Montepessulanus 58 s. X

M = Codex Casinensis 2 s. XIII

Y = Codex Veronensis 58 s. X

y = Codex Vaticanus 1323 s. XV ex Y transcriptus

X = Codex Leidensis Vossianus 122 s. VIIII

Z = Codex Montepessulanus 308 s. VIIII

1 [*inscr.* AD EVTHICYVM PBRM]. *Leo ep. 20 JK 418. Græca uersio extat in Epistularum Collectione B 2*

Leo Eutychi presbytero. Ad notitiam nostram tuæ dilectionis epistulis rettulisti quod Nestoriana hæresis quorundam rursus studiis pullularet. sollicitudinem tuam ex hac parte nobis placuisse rescribimus, quoniam index animi tui est sermo quem sumpsimus. unde non ambigis auctorem catholicae fidei dominum tibi in omnibus affuturum, nos autem cum plenius quorum hoc inprobitate fiat, potuerimus agnoscere, necesse est auxiliante domino prouidere quatenus nefandum uirus dudumque damnatum radicitus possit extingui.

Deus te custodiat incolumem, dilectissime fili.

DAT KL IVN POSTVMIANO ET ZENONE CONSS — d. 1. m. Iun a. 448

2 [*inscr.* AD THEODOSIVM]. *Leo ep. 24 JK 421 = E 1*

Leo Theodosio augusto. Quantum præsidii dominus ecclesiæ suæ in fide uestræ clementiæ præpararit, etiam his litteris quas ad me misistis, ostenditur, ut uobis non solum regium, sed etiam sacerdotalem inesse animum gaudeamus, si quidem præter imperiales et publicas curas piissimam sollicitudinem Christianæ religionis habetis, ne scilicet in populo dei aut schismata aut hæreses aut ulla scandala conualescant, quia tunc est optimus regni uestri status, quando sempiternæ et incommutabili trinitati unius deitatis confessione seruitur, GL. quid autem in Constantinopolitana ecclesia perturbationis acciderit quod ita fratrem et coepiscopum meum Flauianum potuerit commouere ut Eutychen presbyterum communione priuaret, nondum potui euidenter agnoscere. quamuis enim praedictus presbyter ad sedem apostolicam per libellum

---

G, *Φ* [*CC*^{a}*DMY*], *S* [= *defmt*], *L* [= αβγ], *H* [= *deg*]

inscr. epistola leonis archiepiscopi romæ [romæ *om. M*] ad eutychem [eutychen pbrm *M*] scripta [scripta *om. MY*] *Φ* item [*om. S*^{emt}] scriptum leonis epcpi urbis romæ ad euticē constantinopolitanum abbatem aduersus nestorianam heresem *S* incipit epistola leonis epi ur [uen *Lγ* urbis romae *H*] ad eutychem [eutychetem *H*] pb atque hereticum *LH* 3 Leo — prbro *G* desiderantissimo filio eutychi [eutyche pbro *MΓ*] leo eps *ΦΓ* dilectissimo filio euticeti prbro leo eps [epcps salutem in xpo *S*^{d}] *SLH* epistulis *GC*^{mg} *D*^{mg}*Γ* epistola *L*^{αβ}*H* epstlam *SLγ* litteris *Φ* 4 nestoriane *M* rursum *Lβ* sursus *Lα* sursus *Lγ*, *corr. Lγ* pullulare *L*^{αγ}, *corr. Lγ* pullularem *Lβ* 5 quem] quod *S*^{efmt} *L*, *corr. S*^{e} 6 ambices *C*^{a} ambigas *MH* ἀμφιβάλῃις *Γ* 7 prauitate *H* poterimus *GSf* 8 nefandorum *C*^{a} uirum *L*, *corr. Lγ* 10 deus—fili *SLH* deus te saluum custodiat, fili desiderantissime *ΦΓ om. G* 11 *om. SLHMΓ* data *C*^{a}*DY GG*^{a}*EMI*

13 leo [leo episc *E*] — augusto *G G*^{a}*E* cesari theodosio religiosissimo et piissimo semper augusto leo papa ecclesie catholice urbis rome *M om. I* fidei *G G*^{a} 14 præpararet *G G*^{a} preparauit *M* his etiam *I* quam *M* 15 animum inesse *I* esse *M* præter] ter *M* 16 habeatis *E* habens *M* 17 heresis *G* aut — scandala *om. M* 18 nri *M* quando *om. M* 19 in unius *E* unus *M* seruitus *G* seruetur *G*^{a} reseruetur *M* GL *om. G*^{a}*EI* constantiniana *G* 20 per turbationes *M* turbationis *E* 21 commoueri *G*^{a} ut] et *G* 21 communionem *G*

doloris sui querimoniam miserit, breuiter tamen aliqua prælibauit asserens se Nicænæ synodi constituta seruantem frustra in fidei diuersitate culpatum, Eusebii autem episcopi accusatoris eius libellus, cuius exemplaria ad nos memoratus presbyter misit, de obiectionum euidentia nihil habebat et cum presbytero haereseos crimen intenderet, quem tamen in eo sensum argueret, non euidenter expressit, quamuis et ipse episcopus Nicænæ synodi profiteretur se inhærere decretis. propter quod non habuimus unde aliquid diceremus, et quia causæ meritum, fidei ratio et laudabilis sollicitudo uestræ pietatis exigit, necesse est locum iam subreptionibus non patere, sed prius de quibus eum æstiment arguendum, instrui nos oportet, ut possit congrue de bene cognitis
cp. 3 iudicari. ad prædictum autem episcopum litteras dedi, quibus mihi displicere cognosceret quod ea quæ in tanta causa gesta fuerant, etiam nunc silentio detineret, cum studere debuerit primitus nobis cuncta reserare. quem credimus uel post ammonitionem omnia ad nostram notitiam relaturum, ut in lucem deductis his quæ adhuc uidentur occulta, id quod euangelicæ et apostolicæ doctrinæ conuenit, iudicetur.

d. 18. m. Febr. a. 449 DAT̄ XII K̄L MART̄ ASTVRIO ET PROTOGENE CONSS

3 [*inscr.* AD FLAVIANVM ĒPM]. *Leo ep. 23 JK 420 = E 2. Græca uersio extat in Epistularum Collectione B 4*

Leo Flauiano episcopo Constantinopolitano. Cum Christianissimus et clementissimus imperator sancta et laudabili fide pro ecclesiæ catholicæ pace sollicitus ad nos scripta transmiserit de his quæ apud uos perturbationis strepitum commouerunt, miramur fraternitatem tuam, quidquid illud scandali fuit, nobis silere potuisse et non potius procurasse ut primitus nos insinuatio [magis] tuæ relationis instrueret, ne de rerum gestarum fide possemus ambigere. accepimus etenim libellum Eutychis presbyteri, qui se queritur accusante Eusebio episcopo inmerito communione priuatum, maxime

GG^{a}EMI

1 querimonia *G* niceni *GG^a* nicine *M* 3 accusatores *M* p̄dictus *I* 3/4 de obiectionis *G^{a}I* deo unum *M* 4 euidentiam *G^{a}E* habebant *GG^{a}M* intenderent *M* 5 *inter* tamen *et* in eo *extat in M fragmentum ad disputationem aliquam de Eutyche pertinens* eis *G^a* sensu *G^{a}E* arguerit *G^{a}I* urgueret *M* 6 nicaeni *GG^a* profiteatur *GG^{a}I* se *om. E* inhærere] in hac re esse *G^a* 7 aliquid *om. M* diceremus *GG^{a}MI* plenius disceremus *E* fidei] dī *M* 8 exegit *G^{a}EI* iam locum *I* prius] quibus *G* 9 estimet *G* estimat *G^{a}I* de bene cognitis congrue *I* 10/11 quod cognosceret quod *M* 11 deticeret *I* 12 nobis *om. M* reseruare *GG^a* 13 luce *GG^a* reductis *M* ductis *GG^a* 15 data *MI* XII *E* XII die *I* d [die *G^a*] *GG^a* idus *M* K̄L *om. M* astorio *M* asterio *G^{a}I* protegene *I*

3 *cf. Gesta Chalcedonensia 1, 734* = L IIII 230* M VI 800 [d. 13. m. Apr. a. 449] πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν γράμματα τοῦ . . ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥωμαίων Λέοντος ἐνεφανίσθη ἡμῖν περιέχοντα ὡς ἠτιάσατο ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιμανδρίτης Εὐτυχὴς καὶ ἐπεκαλέσατο ἐν τῷι καιρῷι τῆς ζητήσεως τὴν ἡμετέραν ἀκρόασιν διὰ τοῦ λιβέλλου δόσεως

GE, *Φ* [= *CC^a*, *D* (21—p. 5, 3 *multa abscissa*), *MY*], *S* [= *defmt*], *L* [= αβγ], *H* [= *deg*]

inscr. inciṗ [*om. C^{a}M*] ēpla scissimi archiēpi romæ leonis ad flauianum archiēpm̄ constantinopolitanum *Φ* ēpla leonis pape ad flauianum constantinopolitanum ēpm̄ ubi querit quid eutices contra fidem catholicam sentiens a communione ecclesiæ ab eo fuerit separatus *S* inciṗ ēpla leonis papæ [ēpi *Lβγ*] urbis romæ ad flauianum ēpm̄ constantinopolitanæ urbis *LH* 18 leo [leo episc̄ *E*] — constantinopolitano *GE* dilectissimo fratri flauiano [flauiano ēpō *CC^{a}DY*] leo [leo ēps *Φ*] *Φ SLH om. Γ* x̄pianus *G* 19 sancta et [ac *CC^{a}DY*] laudabili fide *EΦΓ* sanctæ et laudabile fide *G* sanctæ laudabili fide *L* sanctæ et [et *om. LγH*] laudabilis fidei *S*, *Lγ corr.*, *H* ecclesia catholica pacis *H* sollicitos *L*, *corr. Lγ* 20 qui *S* perturbationes *CD* conturbationis *M* 21 quid *GSL* illi *CD* potuisset *H* 22 prius *E* nos *om. L*, *corr. Lγ* magis *CC^{a}DY* *om. GEMSLHΓ* reuelationis *DLH* de *om. SL* 23 fidem *SLγ* possimus *GC^a* accipimus *G* enim *SLβH^s* eutychetis *GEMSLH* 24 inmeritum *L*

cum euocatum se affuisse testetur nec sui præsentiam denegasse, adeo ut in ipso iudicio libellum appellationis se asserat obtulisse nec tamen fuisse susceptum, qua ratione conpulsus sit ut contestatorios libellos in Constantinopolitana urbe proponeret. quibus rebus intercedentibus nondum agnoscimus qua iustitia a communione ecclesiæ fuerit separatus. sed respicientes ad causam, facti tui nosse uolumus rationem et usque ad nostram notitiam cuncta deferri, quoniam nos, qui sacerdotum domini matura uolumus esse iudicia, nihil possumus incognitis rebus in cuiusquam partis præiudicium definire, priusquam uniuersa quæ gesta sunt, ueraciter audiamus. et ideo fraternitas tua per idoneam maxime aptamque personam plenissima nobis relatione significet quid contra antiquam fidem nouitatis emerserit, quod seueriore sententia dignum fuerit uindicari. nam et ecclesiastica moderatio et religiosa piissimi principis fides multam nobis sollicitudinem Christianæ pacis indicunt, ut amputatis dissensionibus fides catholica inuiolata seruetur et his qui praua defendunt, ab errore reuocatis auctoritate nostra quorum fides probata fuerit, muniantur. nec aliqua poterit ex hac parte difficultas afferri, cum memoratus presbyter libello proprio sit professus paratum se esse ad corrigendum, si quid inuentum in se fuerit quod reprehensione sit dignum. decet enim in talibus causis hoc maxime prouideri ut sine strepitu concertationum et custodiatur caritas et ueritas defendatur, frater karissime. et ideo quia dilectio tua de tanta causa nos uidet necessario esse sollicitos, quam plenissime et lucide uniuersa nobis, quod ante facere debuit, indicare festinet, ne inter assertiones partium aliqua ambiguitate fallamur et dissensio, quæ in suis initiis abolenda est, nutriatur, cum in corde nostro ea obseruantia deo inspirante permaneat ne constitutiones uenerabilium patrum diuinitus roboratæ et ad soliditatem fidei pertinentes prava cuiusquam interpretatione uiolentur.

Deus te incolumem custodiat, frater karissime.

DAT XII KL MART ASTVRIO ET PROTOGENE CONSS d. 18. m. Febr. a. 449

4 [*inscr.* AD FAVSTVM PBRM]. *Leo ep. 72 JK 455. Græca uersio extat in Epistularum Collectione H 4*

Dilectissimo filio Fausto presbytero Leo episcopus. Gratum semper est mihi tuam adloqui caritatem et affectum salutationis exsoluere, quoniam [et] scio te probabilem et sincerissimæ fidei esse custodem et qui non circumducitur omni uento doctrinæ, sed in fundamento prophetarum et apostolorum, qui Christus est, firme consistere, ut cum uenerit filius hominis in diuinitate sua ad purgationem totius mundi, in electione

---

GE, Φ [= CC^{a}DMY], S [= defmt], L [= αβγ], H [= deg]

1 cum uocatum C^aY conuocatum *CD* testatur *YSL* nec suam *GEM* nec qui $L^{\alpha\gamma}$, *corr.* L^{γ}, neque L^{β} 2 asserit *Y* 3 in *om. H* 4 incedentibus CC^aDY necdum *SLH* quia *CD*, *corr. D* a *om. ELγH* 6 differri *Γ* 7 ignotis *G* inconditis *L*, *corr.* L^{γ} præiudicio *E* definiri *L*, *corr.* L^{γ} 9 plenissimam *G* plenissime *L*, *corr.* L^{γ} 10 quo C^a seueriori $S^{emt}L^{\beta\gamma}$ seuerioris *Sf* seuiori S^d sententiam *E* 11 et *om.* ΦS^eH ecclesiæ *S* et *om. L. corr.* L^{γ} religiosissimi *SL* piissimi *om. SL* 12 pacis] pietatis *MH* inducunt $L^{\alpha\gamma}H$, *corr.* L^{γ} ut *om. H* 13 hii *SL* reuocati $S^{de}\Gamma$ uocati $Sf^{mt}L$ nostra auctoritate *SLH* 14 muniatur GY^{corr} aliquam C^a 16 inuentum fuerit in se *CD* in se fuerit inuentum *SLH* dicit C^a 17 et] ut *E* caritas custodiatur *S* 18 frater carissime *SLHΓ om. GEΦ* 19 necessariæ *GE* quem *M* nam *Y* 20 assertionis *L* 21 dispensio *L*, *corr.* L^{γ} ea *om. SL* 22 dei inspiratione *LH*, *corr.* L^{γ} nec CDS^{defm} constitutionis *L*, *corr.* L^{γ} 24 *om. GEΦ* 25 *om. SLHΓ* data C^aDMY māi *G* Asturio – conss̄] consule supra scripto *M* austurio *Y* protegene *Y*

G, Φ [= CC^a, D (multa abscissa), MY]

inscr. cp̄la [incipit epistola *Y*] s̄cissimi archiep̄i romæ leonis ad faustum pbr̄m *Φ* 28 filio *GΓ om. Φ* 29 et *CDMY om. GC^{a}Γ* scito te *CD* 31 fundamenta *CD*

reperiaris frumentum, æternitatis qui dignus thesaurizari possis in horreis. susceptis itaque litteris per filium meum Parthenium reciprocam salutationem exsoluens exhortor tuam beatitudinem, fili karissime, ut non confundaris de euangelio generationis domini
1 Ioh. 5, 4. 5 Christi filii Dauid filii Abraham secundum carnem, quoniam hæc fides uincit mundum, quando quis credit quia Iesus est filius dei. si quæ uero fidei quæstiones inueniuntur, ammonemus ut de his quæ ad communem utilitatem pertinent, latius nobis scribas, libenter nobis suscipientibus qui ista detulerint.

5 [*inscr.* AD IVLIANVM EPM]. *Leo ep. 35 JK 429 = E 6. Græca uersio extat in Epistularum Collectione H 6*

Leo Iuliano episcopo Coensi. Licet per nostros quos ab urbe [pro fidei causa] direximus, plenissimas ad fratrem Flauianum litteras miserimus contra nimiæ impietatis errorem, tamen quia per filium nostrum Basilium diaconum scripta tuæ dilectionis accepimus, quæ multum nobis catholici sensus feruore placuerunt, etiam hanc paginam quæ illis epistulis consonaret, adiecimus, ut unanimiter atque constanter his qui euangelium Christi corrumpere cupiunt, resistatis, quoniam sancti spiritus in nobis atque in uobis una est eruditio eademque doctrina, quam quisque non recipit, non est membrum corporis Christi nec potest eo capite gloriari in quo naturam suam asserit non haberi. quid autem prodest inprudentissimo seni Nestorianæ hereseos nomine eorum lacerare opinionem quorum piissimam conuellere non potest fidem? cum quantum Nestorius a ueritate discessit deitatem uerbi ab assumpti hominis substantia separando, tantum a recto tramite etiam iste desciscat, qui unigenitum dei sic de utero beatæ uirginis prædicat natum, ut humani quidem corporis speciem gesserit, sed humanæ carnis ueritas uerbo unita non fuerit. de quo prodigio falsitatis quis non uideat quæ opinionum monstra
1 Tim. 2, 5 nascantur? negator enim mediatoris dei et hominum hominis Iesu Christi necesse est ut multis impietatibus impleatur eumque aut Apollinaris sibi uindicet aut Valentinus usurpet aut Manicheus optineat, quorum nullus in Christo humanæ carnis credidit ueritatem. qua utique non recepta non solum quod secundum carnem atque animam rationalem qui erat in forma dei, manens idem in forma serui homo natus, denegatur,

---

G, *Φ* [= *CC*^{a}*DMY*]

1 frumenti *C*^{a}*Γ* in horreis thesaurizari possis *M* 2 exhortor] exolu *spatium M* 3 domini nostri *Y* 5 quia] quoniam *Y* 6 communionem *M* letius *M* 7 libenter enim *M*

GE, *Φ* [= *CC*^{a}*DMY*], *Q* [= *aetwx*], *P* [= *acp*], *P*^{l}*XZI*

inscr. EPISTVLA [INC̄ EPISTVLA *Y*] SC̄ISSIMI ARCHIEPI ROMAE [ciuitatis romane *M*] LEONIS AD IVLIANVM EPM COHENSEM [choensium ciuitatis *M cf. Γ*] *Φ* INC̄ [item *Z*] EPISTVLA LEONIS PAPAE [pape leonis *XZ*] AD IVLIANVM EPM [epm̄ coensem *XZ*] *QXZ*, *in fine add. m. alt.* DE DAMNATIONE HERESIS EVTICHIANAE *Q*^{ax} inc̄p [inc̄p eiusdem *P*^{c} item eiusdem *P*^{l}] ad iulianum epm̄ *PP*^{l} item epistola eiusdem ad iulianum cohensem epm̄ *I* 10 leo episc̄ iuuenali episc̄ hierosolī *E* dilectissimo fratri iuliano [iuliano epō *I*] leo *ΦXZI om. QPP*^{l} ad *G* pro fidei causa *GEΦ*, *Q*^{w} *corr.*, *XZIΓ om. QPP*^{l} 10/11 dixerimus *D* 11 fratrem nostrum *PΓ* misimus *P*^{l} 12 tamen quia] quamquam *C*^{a} diaconem *P*^{c}*I* 13 catholicis *CD* paginam hanc *M* 14 consonare *M* unianimiter *ECX*, *corr. E* consonanter *G* 16 recepit *ECDMP*$^{\phi}$*X* 18 inpudentissimo *GC*^{a}*Y* seni]si *erasum E* 19 piissima *E* non potest conuellere *G* conualere *Y* 20 desciscit *Y* deitate *P*^{c}$^{\phi}$ deitati *P*^{a} ueritatem *Y* ab *om. P*^{a}$^{\phi}$ substantiam *YP*^{a}$^{\phi}$ tanti *P*^{a}$^{\phi}$ tanto *Φ* 21 recti *GQPP*^{l}, *corr. Q*^{aw} iste *om. C*^{a} quia *C*^{a} dī *QPP*^{l}*Γ* dī filium *GEΦ*, *Q*^{w} *corr.*, *XZI* 23 preiudicio *G* qui *G* 23/24 nascantur errores *G*, errores *Q*^{w} *in mg.* 24 nascuntur *CC*^{a}*D* negator — hominum [*om. PP*^{l}] hominis ihū xp̄i *QPP*^{l}*XZI* qui enim negat uerum [uerbum *CD* mediatorem dī et hominum *G*] hominem ihm̄ xp̄m *GEΦ cf. Γ et notam marginalem* uerum hominem ihm̄ xp̄m i(n) a(lio) [sed *D*] mediatorem dī et hominum [hominem *C*] *CD* est *om. G* 25 ut *om. Q* appollonaris *CDX* 27 quo *G* atque] autque *CD* 28 rationabilem *GP*$^{\phi}$ fuit *P*^{l} natus est *PP*^{l}

sed etiam quod crucifixus est et mortuus ac sepultus quodque die tertio resurrexit et quod ad dexteram patris ad iudicandos uiuos et mortuos in eo corpore sit uenturus in quo est iudicatus, abnuitur, quia hæc redemptionis nostræ sacramenta uacuantur, si Christus ueram ueri hominis totamque naturam suscepisse non creditur. an quia manifesta erant signa diuina, falsa dicentur documenta corporea, et testimonia utriusque naturæ ualebunt, ut creator intellegatur, non ualebunt, ut creatura saluetur? quod deitatis est, caro non minuit; quod carnis est, deitas non peremit. idem enim et sempiternus ex patre et temporalis ex matre, in sua uirtute inuiolabilis, in nostra infirmitate passibilis, in deitate trinitatis cum patre et cum spiritu sancto unius eiusdemque naturæ, in susceptione autem hominis non unius substantiæ, sed unius eiusdemque personæ, ut idem esset diues in paupertate, omnipotens in abiectione, inpassibilis in supplicio, inmortalis in morte. nec enim uerbum aut in carnem aut in animam aliqua sui parte conuersum est, cum simplex et incommutabilis natura deitatis tota in sua sit semper essentia, nec damnum sui recipiens nec augmentum et sic adsumptam naturam beatificans, ut glorificata in glorificante permaneat. cur autem inconueniens aut inpossibile uideatur ut uerbum et caro atque anima unus Iesus Christus et unus dei hominisque sit filius, si caro et anima, quæ dissimilium naturarum sunt, unam faciunt etiam sine uerbi incarnatione personam? cum multo facilius sit ut hanc unitatem sui atque hominis deitatis præstet potestas quam ut eam in substantiis suis optineat solius humanitatis infirmitas. nec uerbum igitur in carnem nec in uerbum caro mutata est, sed utrumque in uno manet et unus in utroque est, non diuersitate diuisus, non permixtione confusus nec alter ex patre, alter ex matre, sed idem alter ex patre ante omne principium, alter de matre in fine sæculorum, ut esset mediator dei et hominum homo Iesus Christus, in quo habitaret plenitudo diuinitatis corporaliter, quia assumpti, non adsumentis prouectio est quod deus illum exaltauit et donauit illi nomen quod est super omne nomen, ut in nomine Iesu omne genu flectatur cælestium terrestrium et infernorum et omnis lingua confiteatur quoniam dominus Iesus in gloria est dei patris. in eo uero quod Eutyches in episcopali iudicio ausus est dicere ante incarnationem duas in Christo fuisse naturas, post incarnationem autem unam, necessarium fuerat ut ad reddendam rationem professionis suæ crebris atque sollicitis iudicum interrogationibus urgueretur, ne tamquam inane aliquid præterflueret quod non nisi de haustu uenenatorum dogmatum

1 Tim. 2, 5 · Col. 2, 9 · Phil. 2, 9-11 · 27

6–11 quod deitatis — personæ *adfert Innocentius Maronita t. IIII 2 p. 73*

GE, Φ [= CC^{a}DMY], Q [= aetwx], P [= acp], P^{l}XZI

1 est] cum *I om. M* quodque] quod *I* 2 patris sedet et *E* patris sedens *ZI* ad *om. Y* iudicandum *C^a* et] ac *P^{cp}* 3 iudicaturus *G* 4 ueri *om. M* credimus *M* an] ac *Γ* 4/5 manifestata *P^l* 5 erunt *CD* et] ac *GQ* 6 saluaeretur *X* 7 monuit *G* deitas] ueritas *P* perimit *EQ^w corr., P^l* et] est et *P Innoc.* est *Z* 9 cum^2 *om. GP* unus *CD* 10 susceptionem *EP^a* 11 adiectione *Q, corr. Q^w*, abiectionem *E* 11/12 inpassibilis] et passibilis *P^{ap}* 12 in supplicio *om. P^{ap}* aut *om. P* carne *GQP^{c}X, corr. Q^x* 13 sui in *X* inmutabilis *P* commutabilis *X* 15 permaneant *I* autem *om. X* 16 uideantur *X* unus^2] unius *YZ* 17 faciant *M* 18 incarnationem *G* persona *E* 19 deitati *XZ* prestat *X* suis *om. E* 20 carne *GE* uerbo *G* muta *Q^{ew}P^c, corr. Q^w* 21 et *om DI* unum *G* utraque *C^a* utroque idem aliter et unus in utroque *D* 22 patre nec *P^{ap}* alter 3 *CDQX cf. Γ* aliter *GEC^{a}MY, Q^e corr., PP^l X^{corr} ZI* 23 alter *CDQ cf. Γ* aliter *GEC^{a}MY, Q^e corr., PP^{l}XZI* finem *Z* 24 $\overline{\text{xps}}$ ihs̄ *GΦ* inhabitaret *CMQP^{cl}I* 25 adsumptio *MP^{pl}* 26 illi *om. X* 27 et terrestrium *P^{p}XZ* 27/28 confiteatur lingua *D* 28 quod *D* quia *PI* ihs̄ $\overline{\text{xps}}$ *Q^{e}P^{p}I, corr. Q^e* 29–31 duas — rationem *om. P^{ap}* 30 una *C^a* 31 sua *C^a* iudicium *ECDMYP^{c}X, corr. EDYZ* 32 nec *CDXZ* inanem *E* superflueret *C^a* austo *C^{a}Q, corr. Q^x* uenatorum *GCX, corr. CX*, ueneratorum *E*

apparebat effusum. arbitror enim talia loquentem hoc habere persuasum quod anima quam saluator assumpsit, prius in cælis sit commorata quam de Maria uirgine nasceretur, eamque sibi uerbum in utero copularit. sed hoc catholicæ mentes auresque non tolerant, quia nihil secum dominus de cælo ueniens nostræ conditionis exhibuit. nec animam enim quæ anterior extitisset, nec carnem quæ non materni corporis esset, accepit. natura quippe nostra non sic assumpta est, ut prius creata post adsumeretur, sed ut ipsa assumptione crearetur. unde quod in Origene merito damnatum est, qui animarum, antequam corporibus insererentur, non solum uitas, sed et diuersas fuisse asseruit actiones, necesse est ut etiam in isto, nisi maluerit sententiam abdicare, plectatur. natiuitas enim domini secundum carnem quamuis habeat quædam propria, quibus humanæ conditionis initia transcendat, siue quod solus [ex sancto spiritu] ab inuiolata uirgine sine concupiscentia est conceptus et natus, siue quod ita uisceribus matris est editus, ut et fecunditas pareret et uirginitas permaneret, non alterius tamen naturæ erat eius caro quam nostræ nec alio illi quam ceteris hominibus anima est inspirata principio, quæ excelleret non diuersitate generis, sed sublimitate uirtutis. nihil enim carnis suæ habebat aduersum nec discordia desideriorum gignebat conpugnantiam uoluntatum. sensus corporei uigebant sine lege peccati et ueritas affectionum sub moderamine deitatis et mentis nec temptabatur illecebris nec cedebat iniuriis. uerus homo uero unitus est deo, nec secundum existentem prius animam deductus e cælo nec secundum carnem creatus ex nihilo, eandem gerens in uerbi deitate personam et tenens communem nobiscum in corpore animaque naturam. non enim esset dei hominumque mediator, nisi idem deus idemque homo in utroque et unus esset et uerus. incitat quidem nos ad latitudinem disserendi materiæ magnitudo, sed apud eruditionem tuam non est copia laborandum, præsertim cum iam per nostros ad fratrem Flauianum sufficientes litteras miserimus ad confirmandos animos non solum sacerdotum, sed etiam laicorum. præstabit, ut credimus, misericordia dei ut absque cuiusquam animæ detrimento possint aduersum diaboli dolos et sana defendi et uulnerata curari.

d. 13. m. Iun. 449 DAT̄ ID̄ IV̄N ASTVRIO ET PROTOGENE V̄V̄ C̄C̄ CONS̄S̄

GE, *Φ* [=*CC*^{a}*DMY*], *Q* [= *aetwx*], *P* [= *acp*], *P*^{l}*XZI*

1 apparebit *I* affusum *G* quod] ut *GCC*^{a}*DY* 2 animam *CC*^{a}*DYP*^{a} 3 eumque *M* utero] utroque *CD* copularet *GCC*^{a}*DYP*^{a}*XZI* copulari *M* mentis *GP*, *corr. P*^{p} 3/4 aurisque *P*^{ap}, *corr. P*^{p} 4 quoniam *EM* ueniens] descendens *M* 5 *post* quæ *eras.* non *E* ante anterior *Q* carne *E* maternis *G* 6 naturam — nostram *Y* ut non *Y* 7 post adsumeretur] sumeretur *GCC*^{a}*DY* assumeretur *M* Origene] uirgine *C*^{a} uirginem *P*^{p} damnatus *Y* 8 corporis *I* in corporibus *Y* inserentur *C*^{a}*M* uitam [uita *M*] *GΦ*, *Q*^{w} *corr.* asseruit fuisse *E* asseruet *C*^{a} fuisse asserit *I* 9 sententiam suam *EMPP*^{l}*I* plectantur *Y* 10 habebat *X* 11 transcendant *Q*, *corr. Q*^{x} ex s̄c̄o spiritu *CC*^{a}*DYXZI Γ om. GEMQP* 12 carnis est *I* et] ut *CD* e uisceribus *P* est matris *I* 13 et *om. GQP* facunditas *Y* parceret *CD*, *corr. D*, pararet *Y* par esset *P*^{a} est *P* 14 caro *om. G* nostra *I* alia *C*^{a}*P*^{l}*X* est illi *M* animo est *M* 15 excellere *G* carni *y* 16 discordiæ *G* gignebant *G* conpugnantia *EM*$^{corr.}$, *Q*^{etwx}, *corr. Q*^{x}, *P*^{c} *Z*^{corr} uoluptatum *M* uoluntatem *P*^{ap} 17 sensus — uigebant *om. M* corpore *Q*^{aetx} corporis *Q*^{t} lege] sorde *P* afflictionum *I* moderatione *I* 18 sedebat *I* uerus *om. M* 19 est *om. I* prius *om. M* a *G* 20 creatur *E* 20/21 nobiscum communem [communionem *P*^{c}] *P* 20 commune *MQ*^{etwx}, *corr. Q*^{x} 21 animamque *CC*^{a}*DQ*^{w}*P*, *corr. Q*^{w} natura *E* esset non enim *CD* nam non esset *G* *C*^{mg} mediator dei et hominum *M* hominum qui *CC*^{a} 22 idem *om. XZ* et *om. XZI* et *om. C*^{a} quidem] que *C*^{a} enim *E* 23 disserendæ *X* materiæ] mariæ *CD* 24 per] fratres *I* nos *D* sufficienter *MQ*^{w} 25 etiam] et *Y* 25/26 prestabat *M* 26 cuiusque *XZ* 27 aduersus *M* et^{a}]ut *I* *in fine add.* contuli *Q*^{aetx} deus te incolumem custodiat, s̄c̄e frater *post* 28 *add. M cf. Γ* 28 *om. PP*^{l}, *dies falsus. cf. p. 18,7* DATA *EC*^{a}*MyQ*^{x}*XZI* austurio *MY* asterio *C*^{a}*XZI* ūūc cons̄ *XZ* cons̄s *GEΦ* mūcc ()

6 [*inscr.* AD FLAVIANVM EPM]. *Leo ep. 27 Jk 422*

Leo Flauiano episcopo Constantinopolitano. Peruenisse ad nos tuæ dilectionis epistulas, ut primum uenientis filii nostri honorabilis uiri Rodani oportunitatem repperimus, indicamus, quæ nos de causa facerent certiores quam apud uos prauo dolemus errore commotam, ⟨et⟩ quam aliter de fide quam conuenit, hic qui dudum religiosi uidebatur propositi esse, sentiret, quem a traditione catholica non decuerat deuiare, sed in eadem quæ tenetur ab omnibus credulitate persistere. uerum de hac re plenius per eum qui ad nos tuæ dilectionis portauit epistulas, rescribimus, ut fraternitatem tuam quid de tota causa constitui debeat, instruamus. non enim patimur aut illum in suæ persuasionis prauitate persistere aut dilectionem tuam, quæ zelo fidei prauo et stulto resistit errori, diutina aduersæ partis inpugnatione turbari. supra dictum uero filium nostrum per quem has epistulas dedimus, hac uolumus qua dignum est affectione suscipias et eo ad nos remeante rescribas.

DAT XII KL IVN ASTVRIO ET PROTOGENE CONSS

d. 21. m. Mai a. 449

7 [*inscr.* AD THEODOSIVM AVG]. *Leo ep. 29 JK 424 = E 3. Græca uersio extat in Epistularum collectione H 10*

Cæsari Theodosio religiosissimo et piissimo augusto Leo papa ecclesiæ catholicæ urbis Romæ. Quantum rebus humanis consulere prouidentia diuina dignetur, sollicitudo clementiæ uestræ spiritu dei incitata demonstrat, quæ in catholica ecclesia nihil inpacatum, nihil uult esse diuersum, quoniam fides, quæ non nisi una est, in nullo potest sui esse dissimilis. unde licet Eutyches, quantum gestorum episcopalium ordo patefecit, imperite atque inprudenter errare detectus sit debueritque a sua, quæ merito reprobatur, persuasione discedere, quia tamen pietas uestra, quæ in honorem dei religiosissime catholicam diligit ueritatem, apud Ephesum constituit synodale iudicium, ut imperito seni ea in qua nimis caligat, ueritas innotescat, fratres meos Iulium episcopum et Renatum presbyterum et filium meum Hilarum diaconum misi, qui ad uicem præsentiæ meæ pro negotii qualitate sufficerent et qui eum secum deferrent iustitiæ ac benignitatis affectum, ut quia dubitari non potest quæ sit Christianæ confessionis integritas, et totius erroris prauitas damnaretur et si resipiscens, qui deuiauerat, pro uenia supplicaret, sacerdotalis ei beniuolentia subueniret, cum in libello suo quem ad nos misit, hoc saltem sibi ad promerendam ueniam reseruauerit, ut correcturum se esse promitteret quidquid nostra sententia de his quæ male senserat, inprobasset. quid autem catholica ecclesia uniuersaliter

---

G

3 oportunitate *G* 4 reperimus *G* 5 et quam *scripsi* quam *G* quoniam *Quesnel* 11 resistit errori *Quesnel* resisti terrore *G* 12 qua *Quesnel* quod *G*

GE, *Φ* [= *CC*^{a} *DMY*], *Q* [= *aetwx*], *I*

15/16 *inscr.* EPISTOLA SCISSIMI ARCHIEPI ROMAE [*om. M*] LEONIS AD IMPERATOREM THEODOSIVM *Φ* INCIPIT [*om. I*] EPISTVLA LEONIS [beati leonis *I*] PAPAE AD THEODOSIVM AVG *Q*^{aetw} *I om. Q*^{x} *E* 17/18 Cæsari — Romæ *GQI* Gloriosissimo et clementissimo Theodosio augusto Leo eps *Φ* leo episc theodosio augusto *E* 18 prouidentiam diuinam *C*^{a} 20/21 dissimilis — patefecit *om. CD* 21 quantam *C*^{a} imperitiæ *CD* 22 inpudenter *C*^{a} a *om. D* quæ merito reprobatur *E Φ* merito reprobabili *GQIC*^{mg} 23 quoniam *QI* tam *C*^{a} honore *GY* religiosissimas *M* 24 apud Ephesum *om. EΓ* iudicium] concilium *QI* imperito — ea] imperitus *Q* 25 ueritas *om. QI* iulianum *C*^{a} *QI* et^{1} *om. E* 26 diaconem *M* ad inuicem *CD* 27 secum deferent *G* secum deferet *Q*^{e} secunde feret *Q*^{aw}, *corr. Q*^{aw}, secundæ ferrent *CD* iustitiæ *om. M* ut] et *M* 29 uenias *C* supplicet *Q*, *corr. Q*^{a} ei *om. Y* 30 cum] quem *G* miserit *M* saltim *GEC*^{a} *Q*^{aewx}, *corr. Q*^{ax} 31 reseruarit *ME* reseruaret *C*^{a} reseruauit *QI* esse promitteret] expromitteret *G* 32 autem R(ubrica) *CD*

de sacramento dominicæ incarnationis credat et doceat, ad fratrem et coepiscopum meum Flauianum plenius continent scripta quæ misi.

d. 13. m. Iun. 449 DAT ID IVN ASTVRIO ET PROTOGENE CONSS

8 [*inscr.* AD PVLCH AVG]. *Leo ep. 30 JK 425 = E 4. Græca uersio extat in Epistularum collectione H 11. est genuinæ epistolæ* [*Coll. Grim. 11*] *exemplar consulto decurtatum et interpolatum*

1 Leo Pulcheriæ augustæ. Quantum sibi fiduciæ de fide uestræ clementiæ ecclesia dei debeat polliceri, multis probauimus sæpe documentis, dum, sicut spiritu sancto docente didicistis, illi per omnia potestatem uestram subicitis, cuius munere et protectione regnatis. unde quia contra integritatem fidei Christianæ dissensionem quandam in Constantinopolitana ecclesia Eutychete auctore generatam fratris et coepiscopi mei Flauiani relatione cognoui, ita ut totius causæ speciem synodalium gestorum textus ostenderet, dignum gloria uestra est ut error, qui de imperitia magis quam de uersutia natus est, auferatur priusquam ullas uires de consensu inprudentium pertina-
2 cia prauitatis acquirat. nam quantum Nestorius a ueritate excidit, dum dominum Iesum Christum de matre uirgine hominem solum asserit natum, tantum etiam hic a catholico tramite deuiauit, qui de eadem uirgine editum non nostræ credit esse naturæ, ut quod formam serui gessit, quod nostri similis fuit atque conformis, quædam nostræ carnis fuerit imago, non ueritas. nihil autem prodest dominum nostrum beatæ uirginis filium hominem dicere, si non illius generis ac seminis homo creditur, cuius
3 in ipso euangelii exordio prædicatur. unde multum doleo multumque contristor quod hic qui antea de humilitatis proposito laudabilis uidebatur, contra unicam spem nostram patrumque nostrorum uana et nimis peruersa audet astruere. qui cum uideret insipientiæ suæ sensum catholicis auribus displicere, reuocare se a sua opinione debuerat nec ita ecclesiæ præsules commouere, ut sententiam damnationis exciperet, quam utique, si in suo sensu uoluerit permanere, nullus poterit relaxare. sedis enim apostolicæ moderatio hanc temperantiam seruat, ut et seuerius agat cum obduratis et ueniam cupiat præstare correctis. quia ergo multa mihi fiducia est de pietatis tuæ sincerissima fide, obsecro clementiam tuam, GL, ut sicuti sancto studio tuo catholica
4 prædicatio semper adiuta est, ita nunc quoque eiusdem faueas libertati. non enim portiuncula aliqua fidei nostræ, quæ minus lucide sit clara, pulsatur, sed hoc imperita resultatio audet incessere, quod dominus in ecclesia sua neminem uoluit ignorare. et ideo pro uestræ pietatis consuetudine elaborare dignamini ut contra singulare sacramentum salutis humanæ quod blasphema insipientia protulit, ab omnium animis

---

GE, Φ [= CC^{a}DMY], Q [= aetwx]

3 data C^a *MYQ^{tx}I* austurio *DM* austorio *Y* asterio *Q^{t}I* protegene *YQ^x* *in fine add.* contuli *Q* *GE, Φ* [= *CC^{a}DMY*], *I*

4 *inscr.* EPISTOLA [INCIPIT EPISTVLA *Y*] SCISSIMI LEONIS ARCHIEPI ROMAE [ROMANI C^a] AD PVLCHERIAM AVG *Φ* item epla leonis pape ad pulcheriam augustam *I* 7 Leo [leo eps *I*] — augustæ [augusto *E*] *GEI* Gloriosissime et clementissime filie pulcherie auguste leo eps *M* cf. *Γ*, *om. CC^{a}DY* de *om. CD* 8 multis *om. CD* 10 quia om. *Y* contra *om. M* integritate *G* 11 euthice *I* et eutychi *G* 12 ita *om. I* causa C^a 13 gloriæ uestræ *GI* 16 Christum *om. I* uirginis *I* asserit] assumpserit *Y* a *om. C^a* 17 credidit *I Γ* 19 dominum] dm *C* nostrum] non C^a 20 hominis *CD* seminis] similis C^a decreditur *G* 22 ante *GI* 23 audeat *G* asserere *M* 24 sensu *E* 25 nec *MEIΓ* ne *GCC^{a}DYI* ecclesia *C* psulem *M* commouere *MEIΓ* commoueret *GCC^{a}DYI* 26 qua *M* 27 reseruat *CC^{a}D* et *om. GC^a* 28 multum *CD* 29 clementiam tuam [tua *G*] GL [gloriosissima *E*] *GE* clementiam glorie tue *I* gloriosissimam [gloriosam *MY*] clementiam tuam *Φ* sicut *MI* sequuti *CD* 31 quæ *om. M* lucida C^aM licide *Y* est *M* pulsatus *D* 32 neminam *C* 33 et laborare C^a dignemini *M* 34 quod contra — salutis humanæ blasphema *EM*

repellatur ac si ipse qui in hac temptatione incidit, resipiscit, ita ut quod male senserat, propria uoce et suscriptione condemnet, communio illi sui ordinis reformetur. quod etiam fratri et coepiscopo meo Flauiano me clementia uestra scripsisse cognoscat et his quos misimus, delegasse ut uenia concedatur, si error aboletur. ne autem piissimi principis dispositioni qua episcopale concilium uoluit congregari, nostra uideretur præsentia defuisse, fratres meos Iulium episcopum Renatum presbyterum et filium meum Hilarum diaconum misi, qui uicem præsentiæ meæ implere sufficerent. sed ei qui in errore est, melius consuletur, si ubi desipuit, ibidem resipiscat, et ubi damnationem meruit, illic indulgentiam consequatur.

DAT ID IVN ASTVRIO ET PROTOGENE CONSS d. 13. m Iun. 449

9 [*inscr.* AD THEODOSIVM AVG]. *Leo ep. 54 JK 445 = E 16* 11

Leo Theodosio augusto. Pro integritate fidei catholicæ Christianissimum principem conuenit esse sollicitum et hoc indefessis precibus diuinam misericordiam posco ut cordi uestro id quod est ueritatis, inspiret neque falli uos in aliquo humanarum æmulationum fraude patiatur. a me autem atque ab omnibus catholicis sacerdotibus quæ euangelicæ atque apostolicæ fidei pietas defendatur, satis plene ac lucide litteris meis quas clementiam uestram iam dudum per famulum uestrum Epiphanium tribunum, qui pro hac causa missus est, arbitror accepisse, reseratum est nec ambigi potest hoc nos purissime credere, hoc constanter asserere quod etiam uenerandi patres quondam apud Nicæam congregati secundum fidem symboli credendum et confitendum sacratissima auctoritate sanxerunt. nos enim, uenerabilis imperator, sicut Nestorii dogma peruersum merito anathemauimus, ita iuste etiam horum impietatem qui ueritatem carnis nostræ negant a domino Iesu Christo susceptam esse, damnamus, GL. unde si pietas uestra suggestioni ac supplicationi nostræ dignetur annuere ut intra Italiam haberi iubeatis episcopale concilium, cito auxiliante deo poterunt omnia scandala quæ in perturbationem totius ecclesiæ sunt commota, resecari, ut per uniuersum regnum uestrum catholicæ fidei integritate seruata et pacem Christianam manere et uestram apud deum crescere gloriam gaudeamus.

DAT VIIII KL IAN ASTVRIO ET PROTOGENE CONSS d. 24. m. Dec. a. 449

10 [*inscr.* AD FAVSTV ET MAR PRBS]. *Leo ep. 32 JK 426 = E 9. Græca uersio extat in Epistularum collectione H 7*

Leo Fausto et Martino presbyteris et reliquis archimandritis. Cum propter

---

GE, Φ [= CC^{a}DMY], I

1 repellantur *CD* pellatur *Y* in *om. M* hanc temptationem *EM* insidit *I* et resipiscet *C^a* resipiscat *I* 2 susceptione *D* 3 etiam] autem *C^a* 5 qua] que *C^{a}MI* congregare *CD* 5/6 prescientia *G* 6 iulianum *GC^{a}I, corr. G* 7 hilarium *Y* uocem *I* 8 consulitur *GCDY* 9 ibi *M* indulgentia *G* 10 *om. M* data *CYI* idus *C^{a}I* dd *Y* austurio *Y* asterio *C^{a}I* protegene *C GEMI*

11 *inscr.* item epla leonis pape ad theodosium augustum *I* 12 item leo ad quem supra theodosio *M om. I* leo episc *E* integritatem *E* 16 atque apostolicæ *om. I* plane *M* 17 quam *G* 18 missus est] misisse *M* ratum *I* 20 nicenam *M* 22 anathematizauimus *I* 23 gloriosissime *G* 25 poterant *M* 26 in turuationem *E* per inturbationem *I* 27 nrm M 28 credere *M* 29 data *EMI* nono *M* VIII *E* IVN *G* iunias *MI* astorio *M* 29 hic epla ad flauianum lectis dilectionis tuæ litteris *G^{mg}*

GE, Φ [= CC^{a}DMY], Z

30 *inscr.* EPISTOLA [INCIPIT EPISTVLA *Y*] SCISSIMI [eiusdem *M*] ARCHIEPI ROMAE LEONIS AD FAVSTVM MARTIANVM [et marcianum *M*] ET RELIQVOS ARCHIMANDRITAS CONSTANTINOPOLIS [*om. Y*] *ΦZ* 32 leo [leo episc *E*] — reliquis [ceteris *E*] archimandritis *GE* dilectissimis filiis fausto et martiano et reliquis archimandritis [archimandritis constantinopolis *Y*] leo eps *ΦZ*

causam fidei, quam Eutyches perturbare temptauit, de latere meo mitterem qui defensioni ueritatis assisterent, congruum credidi ut etiam ad uestram dilectionem scripta dirigerem, quos certum habeo ita studere pietati, ut blasphemas et impias uoces nullatenus æquanimiter audire possitis, manente in cordibus uestris apostolica institutione
Gal. 1, 9 qua dicitur: si quis uobis euangelizauerit præter id quod accepistis, anathema sit. sensum autem prædicti qui, sicut gestorum lectione cognouimus, merito reprobatus est, etiam nos detestandum esse decernimus, ita ut si assertor insipiens in sua prauitate uoluerit permanere, habeat cum his consortium quorum est secutus errorem. merito enim fiet extra Christi ecclesiam qui in Christo humanam, id est nostram negat esse naturam. sed si idem spiritu dei miserante correctus impietatem sui erroris agnouerit et quæ catholici execrantur, plena satisfactione damnauerit, uolumus ei misericordiam non negari, ut ecclesia domini nullum sentiat damnum, cum et resipiscens possit recipi et solus debeat error excludi. de sacramento autem pietatis magnæ in qua nobis per incarnationem uerbi dei iustificatio est et redemptio, quæ sit nostra ex patrum traditione sententia, in litteris quas ad fratrem meum Flauianum episcopum misi, nunc sufficienter, quantum arbitror, explicatum est, ut per insinuationem præsulis uestri quid secundum euangelium domini [nostri] Iesu Christi in omnium fidelium cordibus fixum cupiamus esse, noscatis.

d. 13. m. lun. a. 449 DAT $\overline{\text{ID}}$ $\overline{\text{IVN}}$ ASTVRIO ET PROTOGENE $\overline{\text{CONSS}}$

11 [*inscr.* AD PVLCHERIAM $\overline{\text{AVG}}$]. *Leo ep. 31 JK 425. cf. quæ ad 8 prænotata sunt*

1 Leo Pulcheriæ augustæ. Quantum præsidii dominus ecclesiæ suæ in uestra clementia præpararit, multis probauimus sæpe documentis, et quidquid nostris temporibus contra inpugnatores catholicæ ueritatis industria sacerdotalis optinuit, ad uestram maxime gloriam redundauit, dum sicut spiritu sancto docente didicistis, illi per omnia potestatem uestram subicitis, cuius munere et protectione regnatis. unde quia contra integritatem fidei Christianæ dissensionem quandam in Constantinopolitana ecclesia Eutyche auctore generatam fratris et coepiscopi mei Flauiani relatione cognoui, ita ut totius causæ speciem synodalium gestorum textus ostenderet, dignum gloria uestra est ut error qui, ut arbitror, de imperitia magis quam de uersutia natus est, auferatur priusquam ullas sibi uires de consensu inprudentium pertinacia prauitatis acquirat, quia etiam ignorantia graues non numquam incidit lapsus et plerumque in diaboli ruit foueas incauta simplicitas, per quam in supra dicto subrepsisse intellego spiritum

---

GE, Φ [= CC^{a}DMY], Z

1 causa *G* quem autychis *G* quid *CD* 3 dirigeremus *C^a* ista *C* istam *D* 8 secutus] senectus *G* 10 correctos *CD* correptus *M* 13 errore *CD* 15 quos *C* 16 insuasionem *G* 17 domini nostri *om. G* nostri *CDΓ om. EC^{a}MYZ* omnibus *Y* 19 data *C^{a}MYZ* austurio *CDM* austorio *Y* asterio *C^{a}Z* protegene *CD*

---

21 similis huic quarta isdem $\overline{\text{conss}}$ *post* $\overline{\text{aug}}$ *GG^a*

GG^a, Q [= aetwx], P [= acp], P^{l}I

20 *inscr.* $\overline{\text{INCP}}$ [*om. Q^{w}P^{c}I*] EPISTVLA [*om. P^p*] PAPAE LEONIS [$\overline{\text{SCI}}$ PAPAE LEONIS *Q^{aetx}* LEONIS PAPE *Q^{w}I om. P^p*] AD PVLCHERIAM AVGVSTAM *QPI* ITEM EIVSDEM AD AVGVSTVM PVLCHERIAM *P^l* 21 Leo — $\overline{\text{aug}}$ *GG^a om. QPP^{l}I* 21/22 uestram clementiam *QP^{l}GG^a, corr. Q^x* præparauerit *G^a* præparauit *P^l* sæpe probauimus *PI* nostris] $\overline{\text{dn}}$ī *G^a* 23 obtenet *G^a* optinet *I* 25 subiecistis *P* 26 in *om. P* constantinopolitanæ ecclesiæ *QP, corr. Q^a* constantinopolitanam ecclesiam *G^a* 28 speciæ *G^{a}P^c* species *I* textus] extas *G^a* ostenderit *PG^{a}I* gloriæ uestræ *G^{a}I* 30 ulla *P^{ap}* illa *Q*, ille *Q^a corr.* et pertinatia *GG^a* 31 quia *QP^{l}I* qua *PG* quæ *G^a* ignorantiæ *GG^a* gravis *GG$^aQ^{etw}$ P, corr. Q^{etw}* in graues *I* incedit *Q^{ae}PG^a, corr. Q^a* in lapsus *PP^l* 32 foueam *P^l* foueas, *superscr.* uel foueam *I* in *om. PP^{l}I* supradictos obrepsisse *Q^{a}corr.* spiritum] irritum *G*

falsitatis, ut dum æstimat se religiosius de filii dei maiestate sentire, si ei naturæ nostræ ueritatem inesse non diceret, totum illud quod uerbum caro factum est unius Ioh. 1, 14 atque eiusdem putaret esse substantiæ. et quantum Nestorius a ueritate excidit, dum Christum de matre solum hominem asserit natum, tantum etiam hic a catholico tramite deuiarit qui de eadem uirgine non nostram credit editam esse substantiam, uolens utique eam solius deitatis intellegi, ut quod formam serui gessit et quod nostri
2 similis fuit atque conformis, quædam naturæ nostræ fuerit imago, non ueritas. nihil autem prodest dominum nostrum beatæ uirginis filium uerum perfectumque hominem dicere, si non illius generis homo creditur cuius in euangelio prædicatur. dicit enim Mt. 1, 1 Matthæus: liber generationis Iesu Christi filii Dauid filii Abraham et ita humanæ originis ordinem sequitur, ut generationum lineas usque ad Ioseph, cui mater domini erat desponsata, deducat. Lucas uero retrorsum successionum gradus relegens ad ipsum humani generis principem redit, ut Adam primum et Adam nouissi- Lc. 3, 38 mum eiusdem ostendat esse naturæ. potuerat quippe omnipotentia filii dei sic ad docendos iustificandosque homines apparere, quomodo et patriarchis et prophetis in specie carnis apparuit, cum aut luctamen iniit aut sermonem conseruit, cumue officia Gen. 18, 38 hospitalitatis non abnuit uel etiam appositum cibum sumpsit: sed illæ imagines huius Gen. 32, 24 hominis erant indices cuius ueritatem ex præcedentium patrum stirpe sumendam significationes mysticæ nuntiabant, et ideo sacramentum reconciliationis nostræ ante tempora æterna dispositum nullæ implebant figuræ, quia nondum superuenerat spiritus sanctus in uirginem nec uirtus altissimi obumbrauerat ei, ut intra intemerata uiscera Lc. 1, 35 ædificante sibi sapientia domum uerbum caro fieret et forma dei ac forma serui in Prou. 9, 1 unam conueniente personam creator temporum nasceretur in tempore et per quem facta sunt omnia, ipse inter omnia gigneretur. nisi enim nouus homo factus in similitudine carnis peccati nostram susciperet uetustatem et consubstantialis patri consubstantialis esse dignaretur et matri naturamque sibi nostram solus a peccato liber uniret, sub iugo diaboli generaliter teneretur humana captiuitas nec uti possemus
3 triumphantis uictoria, si extra nostram esset confecta naturam. de hac autem participatione mirabile sacramentum nobis regenerationis induxit, ut per ipsum spiritum per quem Christus et conceptus et natus est, etiam nos, qui per concupiscentiam carnis sumus geniti, spiritali rursus origine nasceremur. propter quod ab euangelista de credentibus dicitur qui non ex sanguinibus neque ex uoluntate carnis Ioh. 1, 13 neque ex uoluntate uiri, sed ex deo nati sunt. cuius ineffabilis gratiæ parti-

---

GG^a, *Q* [= *aetwx*], *P* [= *acp*], *P*^{l}*I*

1 ut] et *G* 2 dicat *I* 2/3 unius eiusdemque, *superscr.* atque *post* unius *G* 3 putet *I* excedit *G*^{a}*P*^{p} discedit *P*^{c} 4 hominem solum *PP*^{l} 5 deuiaret *P*^{l} diuiaret *G*^{a} deuiat *I* uirginem *Q*^{x}*P*^{c}*p*, *corr. Q*^{x} nr̄æ *GG*^{a} 6 quod *P*^{l}*I* in quod *Q*, *corr. Q*^{a}, ut in eo *Q*^{x} *corr.* quod in *PGG*^{a} forma *G*^{a} 7 conformes *Q*^{tw}, *Q*^{a} *corr.*, *Q*^{e} *corr.*, *G*^{a} nostræ naturæ *I* 8 tamen *Q* prode est *Q*^{twx} *P*^{c}*p*, *corr. Q*^{x} nostrum] non *Q*^{w}*P*^{c}, *corr. Q*^{w} mariæ uirginis *G*^{a}*I* 12 ei cui *P*^{c}*p* et cui *P*^{a} 15 iustificandosque *om. G*^{a} et^2] ac *Q* 16 cum — conseruit *om. P*^{l} luctam *Q* cumue *QP*^{l} cum uel *P*^{l} *corr.*, *GG*^{a} uel cum *I* aut *P* 17 humanitatis *P* non habuit *G*^{a}*P*^{c} habuit *I* etiam *om. Q*^{x}*P*, *corr. Q*^{x} 18 indicens *P*^{ap} iudices *I* indicia *GG*^{a} 19 significationis *QP* 20 impleant *G* uenerat *P*^{ap}*G*^{a} 21 uirgine *GG*^{a} ei et ut *Q* ei ut et *Q*^{x} *corr.* intra *om. P*^{ap} 23 conuenientem *QGG*^{a}, *corr. Q*^{x} conuenirent *P*^{acl} conuenerit *P*^{p} creatur *P* in] ex *P*^{ap} 24 ipse — omnia *om. G* 24/25 similitudinem *P*^{acl}*G*^{a}*I* similitudines *P*^{p} nostri *P*^{l} 26 a *om. GG*^{a} 27 ueniret *Q*^{t}*P*^{l} uenirit *P*^{c} uenerit *P*^{p} nec uti] nec ut *P*^{ap} *G*, *corr. G* necati *G*^{a} nec aliter *I* possimus *Q*^{aetx} *P*^{ac} *GG*^{a}, *corr. Q*^{x} possumus *Q*^{w}*P*^{p} possidemus *I* 28 uictoriam *GG*^{a}*I* nostræ *P*^{a} nostra *P*^{c} *om. P*^{p} confecta *Q*^{x} *corr.*, *PP*^{l}*I* consecta *Q* conceptus *Q*^{a} *corr.* conserta *GG*^{a} 29 mirabile *Q*^{t}, *Q*^{x} *corr.*, *GG*^{a} mirabili *Q*^{aetwx}, *Q*^{t} *corr.*, *PP*^{l}*I* induxit *Q* indulsit *GG*^{a} indulcit *I* inluxit *PP*^{l} 30 spiritum *om. I* et^1 *om. PP*^{l} 31 spiritalis *G* spirituali *I* rursus] iterum *G*^{a}*I* 32 quia *GG*^{a} uoluptate *P*^{c}*I corr* 32/33 carnis — uoluntate *om. P*^{ap}

ceps non est nec potest in filiorum dei adoptione censeri quisque a fide sua hoc quod nos principaliter saluat, excludit, unde multum doleo multumque contristor quod hic qui antea de humilitatis proposito laudabilis uidebatur, contra unicam spem nostram patrumque nostrorum uana et nimis stolida audet astruere. qui cum uideret insipientiæ suæ sensum catholicis auribus displicere, reuocare se a sua opinione debuerat nec ita ecclesiæ præsules commouere, ut damnationis sententiam mereretur excipere, quam utique, si in suo sensu uoluerit permanere, nullus poterit relaxare. sedis enim apostolicæ moderatio hanc temperantiam seruat, ut et seuerius agat cum obduratis et ueniam cupiat præstare correctis. quia ergo multa mihi fiducia est de pietatis tuæ sublimissima et solidissima fide, obsecro clementiam tuam ut sicut sancto studio tuo catholica prædicatio semper adiuta est, ita nunc quoque eius faueas libertati, quam forte ideo permisit dominus hac temptatione pulsari, ut quales intra ecclesiam lateant, possit agnosci, quorum plane non est neglegenda curatio, ut nec ipsorum nos contristet amissio.

4 Augustissimus uero et Christianissimus imperator cupiens quam celerrime turbata componi episcopali concilio, quod Ephesi uult haberi, nimium breue et angustum tempus
d. 16. m. Mai. a. 449 indixit diem Kalendarum Augustarum præstituendo conuentui, cum a die tertio Idus Maias, quo serenitatis eius scripta suscepimus, maior pars reliqui temporis absumenda sit, ut profectio sacerdotum qui negotio sufficiant, ualeat ordinari. nam illud quod pietas ipsius etiam me credidit debere interesse concilio, etiamsi secundum aliquod præcedens exigeretur exemplum, nunc tamen nequaquam possit impleri, quia rerum præsentium nimis incerta condicio a tantæ urbis populis me abesse non sineret et in desperationem quandam animi tumultuantium mitterentur, si per occasionem causæ ecclesiasticæ uiderer patriam et sedem apostolicam uelle deserere. quia igitur ad publicam utilitatem pertinuisse cognoscitis ut salua clementiæ uestræ uenia caritati me et precibus ciuium non negarem, in his fratribus meis quos uice mea misi, me quoque adesse cum ceteris qui affuerint, æstimate, qui secundum causam satis mihi ex gestorum serie et ipsius de quo agitur professione patefactam euidenter et plene quid seruandum esset, ostendi. non enim de portiuncula aliqua fidei nostræ, quæ minus lucide declarata sit, quæritur, sed hoc stolidissima resultatio audet incessere, quod dominus in ecclesia sua neminem sexus utriusque uoluit ignorare, si quidem ipsa catholici symboli breuis et perfecta confessio quæ duodecim apostolorum totidem est signata sententiis,

---

GG^a, *Q* [= *aetwx*], *P* [= *acp*], *P*^{l}*I*

1 in *om. I* adoptionem *GQI, corr. G* conseri *Q, corr. Q*^{a} consequi *G*^{a}*I* quisquis *G*^{a}*I* hoc *om. I* 3 ante *GG*^{a}*P*^{p}*I* 4 stulta *P*^{l} dum *GG*^{a}*I* uiderit *P*^{cp} *G*^{a} 6 commoueret *G* 7 sua sententia *I* 8 obseruat *G*^{corr} *G*^{a}*I* et *om. PGG*^{a}*I* et] ut *I* 9 præsentare *P*^{ap} sublimissima *QPP*^{l} sincerissima *GG*^{a}*I* 10 et solidissima *PP*^{l}*I om. QGG*^{a} gloriosam clementiam tuam *G* gloriam clementiæ tue [ur̄æ *G*^{a}] *G*^{a}*I* 11 adiuncta *Q, corr. Q*^{a} fortasse *P* 12 hanc *G*^{a} laterent *QP*^{l} possit *QI* posset *P*^{l} possint *PG* possent *G*^{a} 13 ut *om. Q* nec *in* ne *corr. Q*^{x} nos *om. I* 14 augustus *GG*^{a} 15 et episcopali *GG*^{a} habere *G* agustum tum *P*^{a} augustum *G*^{a} 16 die *GG*^{a} a tertio die *I* a die *P*^{l} ad diem tertium *GG*^{a} 16/17 iduum maiarum [magiarum *P*^{cp}] *PI* 17 quos *G* qua *P*^{acl} quæ *P*^{p} reliquis *G*^{a} 17/18 sit temporis absumenda *I* 17 adsumenda *QP*^{c}, *corr. Q*^{a} sumenda *GG*^{a} 18 sufficiat *P* 19 ipsius] eius *GG*^{a}*I* etiam *om. Q* inæresse *G*^{a} 20 exigitur *G*^{a} posset *P*^{l} 21 a *om. GG*^{a}*I* populi *Q*^{w} *P*^{ap} 22 disperatione *G*^{a} quandam *om. P*^{cp} occassione *GP*^{c} 23 uideret *Q*^{ac}*G*, *corr Q*^{a}*G* apostolicæ *G*^{a} uel *G*^{a} 24 publicam hanc *GG*^{a}*I* cognoscetis *P*^{p} *G*^{a} ueniam *G* caritatis *G*^{a} 25 meæ *Q*^{as} *P*^{ap} *GI* 26 cum *om. GG*^{a} qui^2] quibus *Q*^{a} *corr.*, *Q*^{x} *corr.*, *I* causam satis] causas datas *Q*^{x} *corr.* ex] et *QPP*^{l} 27 series *Q* seriem *P*^{l} et *om. Q*^{x} professionem *P* patefacta *Q* patefactum *P*^{a}*G* et plene *om. G* quæ *G*^{a} 28 esse *G* partiuncula *PP*^{l} 28/29 clara sit *GG*^{a} clarescat *I* 29 stultissima *GG*^{a} resolutio *P*^{l} incessere *P*^{pl} *GG*^{a}*I* incessare *P*^{as} inserere *Q* 29/30 quod — ignorare *om. P*^{ap} 29 dn̄s n̄r *I* in *om. G* 30 ecclesiam *GG*^{a} sua *PP*^{l} *om. QGG*^{a}*I* neminem *om. G* *ante* ipsa *suprascr.* eum *Q*^{x} 31 breuiter *GG*^{a}

tam instructa sit munitione cælesti, ut omnes hæreticorum opiniones solo ipsius possint gladio detruncari. cuius symboli plenitudinem si Eutyches puro et simplici uoluisset corde concipere, in nullo a decretis sacratissimi Nicæni concilii deuiaret et hoc a sanctis patribus intellegeret constitutum, ut contra apostolicam fidem, quæ non nisi una est, nullum se ingenium, nullum eleuaret eloquium. et ideo pro uestræ pietatis consuetudine elaborare dignamini ut quod contra singulare sacramentum salutis humanæ blasphema insipientia protulit, ab omnium animis repellatur ac si ipse qui in hanc temptationem incidit, resipiscat, ita ut per libellarem satisfactionem proprium damnet errorem, communio ei sui ordinis non negetur. quod etiam sancto Flauiano episcopo me clementia tua scripsisse cognoscat, ut caritas non neglegatur, si error aboletur.

12 [*inscr.* AD SYNODVM QVAE APVD EPHESVM CONVENIT]. *Leo ep. 33 JK 427 = E 8. Græca uersio extat in Epistularum Collectione H 8*

Leo sanctæ synodo quæ apud Ephesum conuenit. Religiosa clementissimi principis fides sciens ad suam gloriam maxime pertinere, si intra ecclesiam catholicam nullius erroris germen exurgeret, hanc reuerentiam diuinis detulit institutis, ut ad sanctæ dispositionis effectum auctoritatem apostolicæ sedis adhiberet, tamquam ab ipso beatissimo Petro cuperet declarari quid in eius confessione laudatum sit, quando dicenti domino quem me esse dicunt homines filium hominis? uarias quidem diuersorum opiniones discipuli memorarunt, sed cum ab eis quid ipsi crederent, quæreretur, princeps apostolorum plenitudinem fidei breui sermone conplexus tu es, inquit, Christus filius dei uiui, hoc est tu qui uere es filius hominis, idem uere es filius dei uiui, tu, inquam, uerus in deitate, uerus in carne et salua geminæ proprietate naturæ utrumque unus. quod si Eutyches intellegenter ac uiuaciter crederet, nequaquam ab huius fidei tramite deuiaret, propter quam ei respondetur a domino: beatus es, Simon Bar Iona, quia caro et sanguis non reuelauit tibi, sed pater meus qui in cælis est. et ego dico tibi quia tu es Petrus et super hanc petram ædificabo ecclesiam meam et portæ inferi non præualebunt aduersus eam. nimis autem a conpage huius ædificationis alienus est qui et beati Petri confessionem non capit et Christi euangelio contradicit, ostendens se nullum umquam studium cognoscendæ ueritatis habuisse et superfluo honorabilem uisum qui nulla maturitate cordis ornauit canitiem senectutis. uerum quia etiam talium non est neglegenda curatio et pie ac religiose Christianissimus imperator haberi uoluit episcopale concilium, ut pleniore iudicio omnis possit error aboleri, fratres nostros Iulium

Mt. 16, 13. 16—18

GG^a, *Q* [= *aetwx*], *P* [= *acp*], *P*^{l}*I*

1 tamque *P*^{cp} tamquam *P*^{a} 4 ut] et *Q*^{l}*G* qua *P* nisi quia *P*^{c} 5 nullo — ingenio nullo — eloquio *I* 6 laborare *GG*^{a}*I* dignimini *P*^{ap} ut] et *Q*, *corr. Q*^{ax} quod *om. G* 7 blasphemia *P*^{cp} ac] at *P*^{a} ad *P*^{p} in *om. QP*^{l} 7/8 hac temtatione *P* 8 resipiscit *PP*^{l} 9 non negetur] reformetur *GG*^{a}*I* ēpō flauiano *P* meo *P*^{ap} me olim *P*^{c} ne *G*^{a} 10 negetur *GG*^{a}*I* *subscr.* contuli *Q*

GE, *Φ* [= *CC*^{a}*DMY*], *Z*, *Q* [= *aetwx*], *S* [= *defmt*]

11 *inscr.* S̄CISSIMI [INCIPIT EPISTOLA S̄CISSIMI *Y*] ARCHIEP̄I ROMAE LEONIS EPISTOLA [*om. Y*] SCRIPTA AD SECVNDVM CONCILIVM EPHESENVM CONTRA EYTYCHEN QVAE PERDVCTA QVIDEM EST OCCVLTATA VERO PROPTER [pro eo *C*^{a}*Z*] QVOD NON FVERIT CONCESSA PVBLICARI EP̄IS A DIOSCORO *CC*^{a}*DYZ* ēpla eiusdem secundum concilium ephesenum *M* ITEM EP̄LA [item ēpla *om. S*^{t}] PAPE [*om. S*^{mt}] LEONIS AD EFESIAM SINODVM IN QVA PROVOCAT CONGREGATOS EP̄OS EVTICETIS BLASFEMIAS CONDEMNARE *S* 13 Leo — conuenit *om. ΦZ* leo episc̄ *ESQ*^{x} *corr.* 14 ad] a *G* 16 affectum *Y* 16/17 tamquam — quid *om. M* 17 laudatum] declaratum *Y* dicente *GD* 18 dicunt esse *Y* 20 Christus *om. GC*^{a}*ZQ*, *corr. Q*^{t} 21 hoc — uiui *om. Y* hoc] tu hoc *C*^{a}*Z* qui *om. C*^{a}*Z* uerus *C*^{corr} es *om. M* 22 in^1 *om. MY*, *corr. V* 23 fidei *om. C*^{a}*Z* 24 ei] et ei *Q*^{x} *corr.* responderetur *Q*, *corr. Q*^{x} 25 non *om. V* est in celis *M* tibi dico *GQS*^{dsfm} 27 aduersum *C*^{a}*Z* 28 et^1 *om. S* euangelium *GC*^{corr} 29 honorabilem *om. CD* 30 auctoritate *S* ordinauit *CDQ*^{a} qui *GMQ*$^tS^{mt}$ 31 habere *GQS*^{et} 32 abolire *V* iulianum *C*^aZ, *Q*^{x} *corr.*, *S*

episcopum Renatum presbyterum et filium meum Hilarum diaconum cumque his Dulcitium notarium probatæ nobis fidei misi, qui uice mea sancto conuentui uestræ fraternitatis intersint et communi uobiscum sententia quæ domino sint placitura, constituant, hoc est ut primitus pestifero errore damnato etiam de ipsius qui inprudenter errauit, restitutione tractetur, si tamen doctrinam ueritatis amplectens sensus hæreticos, quibus imperitia eius fuerat irretita, plene aperteque propria uoce et suscriptione damnauerit, quod etiam in libello quem ad nos miserat, est professus, spondens per omnia nostram se secuturum esse sententiam. acceptis autem fratris et coepiscopi nostri Flauiani litteris plenius ad eum de his quæ ad nos uidetur rettulisse, rescripsimus, ut abolito hoc qui natus uidebatur errore in laudem et gloriam dei per totum mundum una sit fides
Phil. 2, 10. 11 et una eademque confessio et in nomine Iesu omne genu flectatur cælestium terrestrium et infernorum et omnis lingua confiteatur quia dominus Iesus in gloria est dei patris.

Deus uos incolumes custodiat, fratres karissimi.

d. 13. m. Iun. a. 449 DAT ID IVN ASTVRIO ET PROTOGENE VV CC CONSS

13 [*inscr.* AD IVLIANVM EPM]. *Leo ep. 34 JK 428 = E 7*

Leo Iuliano episcopo. Litteræ dilectionis tuæ, quæ nuper mihi sunt redditæ, quam spiritali catholicæ fidei uigeas amore, demonstrant et multum gaudere me faciunt, quod in eandem sententiam pia corda concurrunt, ut secundum doctrinam spiritus
1 Cor. 1, 10 sancti impleatur in nobis quod apostolus ait: obsecro autem uos, fratres, per nomen domini nostri Iesu Christi, ut id ipsum dicatis omnes et non sint in uobis schismata, sitis autem perfecti in eodem sensu et in eadem sententia. cuius unitatis nimium se Eutyches fecit extraneum, si in sua peruersitate ueterescit neç adhuc quibus uinculis a diabolo sit obligatus, intellegit et quemquam sacerdotum domini reperiendum putat, qui eius imperitiæ amentiæque consentiat. diu apud nos incertum fuit quid in ipso catholicis displiceret, et cum fratris nostri Flauiani nullas litteras sumeremus, ipse autem scriptis suis Nestorianam hæresim repullulare quereretur, non plene potuimus discere unde procederet uel quo tenderet tam dolosa causatio. sed postea quam gestorum ad nos episcopalium documenta perlata sunt, omnia illa quæ fallacium querelarum uelamine tegebantur, quam essent detestanda, patuerunt. et quia clementissimus imperator pro beniuolentia ac pietate animi sui de statu huius, qui antea honorabilis uidebatur, diligentius uoluit iudicari atque ob hoc indicendum credidit episcopale concilium, per fratres nostros Iulium episcopum et Renatum presbyterum, sed et filium meum Hilarum diaconum, quos ex latere meo uice mea misi, ad fratrem nostrum Flauianum sufficientia pro qualitate causæ scripta direxi, quibus et uestra dilectio et ecclesia

---

GE, Φ [= CC^{a}DMY], Z, Q [= aetwx], S [= defmt]

1 et renatum C^aYZ hilarium Y, Q^a *corr.*, S^{mt} 2 notarium] nrm *Z* 3 sunt C^aZ constituunt *M* 5 doctrina *M* ueritatis] pietatis *G* hereticorum *G* 6 fuerit *D* 8 secuturum se *S* sequuturum *CDM* sententia *E* 10 error C^a 11 et^1 *om. E* dm ihu *Y* 13 ihs xps *M* *in fine add.* contuli *Q* 14 *om. GEQS* karissimi *om. CD* 15 data *EMYQ*^{asw} id mai *G* asterio C^aZS^{demt} austurio *MY* astorio *SJ* protegene *YQ* uu cc conss Q^x *corr.* uu conss *CD* conss uu cc C^aZ uu cc *Y* uiris clarissimis *S* conss Q^{aelx} conss *E* consulibus MQ^w consulibus in alia id ian *G* *in fine add.* era qua supra *S*, Q^x *corr.*

GEI

inscr. item epla leonis pape ad iulianum epm *I* 17 Leo – episcopo *om. I* leo episc *E* epischoensium *E* 19 eadem sententia *GI* 21 et] ut *G* non *om. I* 24 et] quod *I* sacerdotem 26 qui *G* 27 heresem *G* repullare queretur *I* 28 discernere *E* cautio *I* 30 quem esse 31 ante *GI* 32 iudicare *I* 33 iulianum *I* 34 hylarium *I* quod *G*

uniuersa cognoscat de antiqua et singulari fide, quam indoctus inpugnator incessit, quid diuinitus traditum teneamus et quid incommutabiliter prædicemus. quia tamen non debemus partes miserationis omittere, congruere moderationi credimus sacerdotum ut si condemnatus presbyter plena satisfactione corrigitur, sententia qua obstrictus est. relaxetur; si uero in eodem insipientiæ suæ luto iacere delegerit, statuta permaneant et cum eis habeat sortem, quorum est secutus errorem.

DAT̄ ID̄ IVN̄ ASTVRIO ET PROTOGENE CONS̄S̄ d. 13. m. Iun. a. 449

14 [*inscr.* EPIST̄L̄ LEONIS P̄P̄ AD FLAVIANVM ĒPM̄]. *Leo ep. 36 JK 430*

Leo Flauiano episcopo Constantinopolitano. Litteras tuæ dilectionis accepi cum gestis quæ apud uos de fidei quæstione confecta sunt. et quia clementissimus imperator pro ecclesiæ pace sollicitus synodum uoluit congregari, quamuis euidenter appareat rem de qua agitur, nequaquam synodali indigere tractatu, tamen, frater carissime, subsecuturos esse significo quos in hac re placuit destinare. nec necessarium fuit nunc amplius scribi, cum propitio deo de his quæ causæ credimus conuenire, per ea quæ ipsi portabunt scripta sis plenius instruendus.

DAT̄ XII K̄L̄ IVLIAS ASTVRIO ET PROTOGENE CONS̄S̄ d. m. 20. Iun. a. 449

15 [*inscr.* AD THEODOSIVM AVG̃]. *Leo ep. 37 JK 431 = E 10*

Leo Theodosio augusto. Acceptis clementiæ uestræ litteris multum uniuersali ecclesiæ gaudendum esse perspexi quod Christianam fidem, qua diuina trinitas honoratur et colitur, in nullo dissimilem, in nullo uultis esse discordem. quid enim rebus humanis ad exorandam misericordiam dei efficacius suffragetur quam si una gratiarum actio et unius confessionis sacrificium maiestati eius ab omnibus offeratur? in quo et sacerdotum et cunctorum fidelium ita demum erit plena deuotio, si in his quæ per unicum dei filium deum uerbum pro nostra redemptione sunt gesta, nihil aliud sentiatur quam quod ipse de se et prædicari iussit et credi, GL̄. unde quamuis ad diem quem concilio episcopali pietas uestra constituit, occurrere me ratio nulla permittat, cum nec aliqua ex hac parte exempla præcesserint et temporalis necessitas me non patitur deserere ciuitatem, præsertim cum tam euidens fidei causa sit, ut rationabilius ab indicenda synodo fuisset abstentum, tamen in quantum dominus iuuare dignatur, meum studium commodaui ut clementiæ uestræ statutis aliquatenus pareatur, ordinatis hinc

---

GEI

2 inmutabiliter *E* 3 et congruere *GE* 3 credidimus *G* 4 presbyter *om. E* quod *G* 7 data *I*

GMVI

inscr. item ēpla pape ad flauianum ēpm̄ constantinopolitanum *I* 9 Leo — Constantinopolitano *om. I* leo ēps̄ *MV* 10 uos *om. M* de *om. I* 12 synodale *G* tractata *MV* 13 subsecuturos *G* subsecuturus *MV* subsecutos *I* placuit destinare *GI* publici uidi statuare *M* p. uidi stuare *V* nec *om. MV* 14 nunc] nec *I* scripsi *MV* deo *om. M* 15 portabant *MV* 16 data *MVI* xv *I* idus xii *M* astorio *MV*

GEMI

inscr. item ēpla leonis pape ad theodosium augustum *I* 18 Leo — augusto *om. I* leo episc̄ *EM* augusto *om. M* 19 prospexi *I* 20 uult *I* 21 exortandam *M* 22 qua *G* 23 unigenitum *EM* 24 uerum *E* 25/26 credi — episcopali *om. M* 25 GL̄ *om. E* 26 quem — episcopali *E* episcopalis concilii [concilii episcopalis *I*] quem *GI* 27 neque *M* hac *EM* hoc *G*^{corr} *I om. G* parte *E* ante *GMI* patiatur *I* 28 rationalis *M* ab *om. G* 29 abstinendum *GMI* donare *M* 30 ut] et *E* nr̄e *M*

fratribus meis qui amputandis scandalis pro causæ qualitate sufficiant quique præsentiæ meæ impleant uicem, quia non talis quæstio orta est de qua aut possit aut debeat dubitari.

d. 20. m. Iun. a. 449 DAT̄ XII K̄L IVL̄ ASTVRIO ET PROTOGENE CONS̄S̄

16 [*inscr.* AD FLAVIANVM EPM̄]. *Leo ep. 38 JK 432 = E 11*

Leo Flauiano episcopo Constantinopolitano. Profectis iam nostris quos ad uos in fidei causa direximus, per filium nostrum Basilium diaconum scripta tuæ dilectionis accepimus, quibus merito parum de negotio communis sollicitudinis indidisti, quoniam et gesta ante delata de omnibus nos sufficienter instruxerant et ad familiarem interrogationem idoneus erat sermo prædicti. per quem nunc alloquia reddentes dilectionem tuam per domini nostri gratiam, in qua fidimus, cohortamur utentes uerbis apo-
Phil. 1, 28 stolicis atque dicentes: in nullo terreamini ab aduersariis, quæ est illis causa perditionis, uobis autem salutis. quid enim tam exitiabile quam negata ueritate incarnationis Christi omnem spem salutis humanæ uelle dissoluere et apostolo contraire
1 Tim. 3, 16 dicenti manifeste magnum est pietatis sacramentum, quod manifestatum est in carne? quid tam gloriosum quam contra inimicos natiuitatis et crucis Christi pro fide euangelica dimicare? de cuius purissimo lumine inuictaque uirtute datis iam ad dilectionem tuam litteris quid in nostro esset corde, patefecimus, ne de his quæ secundum doctrinam catholicam didicimus et docemus, aliquid inter nos uideri possit ambiguum. quia uero tam clara et tam ualida sunt testimonia ueritatis, ut nimis cæcus nimisque obduratus habendus sit qui ad coruscationem lucis atque rationis non confestim se a tenebris falsitatis excusserit, ad curandam imperitorum insaniam etiam patientiæ uos adhibere uolumus medicinam, ut per paternas increpationes hi qui in senectute carnis suæ mente sunt paruoli, discant obœdire maioribus ac si deposita imperitiæ suæ uanitate resipiscunt omnique errore damnato fidem ueram singularemque suscipiunt, misericordia eisdem episcopalis beniuolentiæ non negetur mansuro iudicio quod præcessit, si impietas merito condemnata in sua prauitate perstiterit.

d. 23. m. Iul. a. 449 DAT̄ X K̄L AVGVST̄ ASTVRIO ET PROTOGENE CONS̄S̄

17 [*inscr.* AD FLAVIANVM EPM̄]. *Leo ep. 39 JK 433*

Leo Flauiano episcopo Constantinopolitano. Auget sollicitudinem nostram taciturnitas tua quod iam diu nulla tuæ dilectionis scripta suscepimus, cum nos curarum tuarum participes pro fidei defensione solliciti frequenter per occasiones idoneas ad

---

GEMI

1 equitate *I* 1/2 quique — uicem *om. I* 4 data *MI* XIII *G* quarta decima *M* astorio *M*

GEMVI

inscr. item ēpla leonis pape ad flauianum ēpm̄ *I* 6 Leo — Constantinopolitano *om. I* leo episc̄ [ēpo *MV*] *EMV* Constantinopolitano *om. E* 7 nostrum *om. M* bassilium *G* 8 indidisses *I* quia *E* 9 ante *om. M* 11 dn̄i nr̄i *E* dī nr̄i *G*^{corr} *MV* dī *G* quo *G* coartamur *M* 12 atque] itaque *M* ita *V* 13 nobis *E* existimabile *MV* 14 carnis *I* dissoluere *om. M.* 16 et quid *E* gloriosam *MV* natiuitatis et *om. I* 17 pro *om. MV* 18 illis *GI* 19 secundum catholicam *G* de doctrina catholica *M* posset *E* 21 a *G*, *corr. G* corruscatione *G* 22 a *G* curandum *MV* corruscandam *G* 23 uobis *I* 24 sic *G* 24/25 imperitiæ] nuptie *I* 25 unitate *M* resipiscant *GMV* ūram *M* 26 misericordiæ *GMV* misericordiam *EI* isdem *GMV* episcopali *MV* beniuolentia *G* 27 persisterit *MV* persisterent *G* 28 data *MI* x]idus *M* 1 *V* asterio *M* austerio *V* austurio *I* aug̃ consulibus *V*

GMVI

inscr. item ēpla leonis pape ad flauianum constantinopolitanum *I* 30 Leo — Constantinopolitano *om. I* leo ēpo *MV* constantinopolitano *om. MV* 31 suscipimus *G*

dilectionem tuam litteras miserimus, ut adhortationum nostrarum consolationibus te iuuaremus, ut aduersariorum stimulis pro fidei defensione non cederes, cum laboris tui participes nos probares. olim ad fraternitatem tuam nostros credimus peruenisse, per quos plenius scriptis mandatisque a nobis instructum te esse retinens et Basilium ad te, ut uolueras ipse, remisimus; sed nunc ne aliqua prætermissum occasione te crederes, per filium nostrum honorabilem et amabilem nobis uirum Eupsychium hanc paginam dedimus, ut tota celeritate ad scripta nostra respondeas nosque subinde de tuis actibus nostrorumque et de totius causæ absolutione facias certiores, ut sollicitudinem quam nunc pro fidei defensione gerimus, prosperioribus nuntiis molliamus.

DAT̄ III ID̄ AVG̅ ASTVRIO ET PROTOGENE CONS̅S̅ d. 11. m. Aug. a. 449

18 [*inscr.* AD THEODOSIVM AVG̅]. *Leo ep. 44 JK 438 = E 12. Græca uersio extat in Epistularum Collectione M 12*

Leo et sancta synodus quæ in urbe Roma conuenit, Theodosio augusto. Litteris clementiæ uestræ, quas dudum ad beati Petri apostoli sedem pro catholicæ fidei amore misistis, tantam fiduciam sumpsimus defendendæ per uos ueritatis et pacis, ut in causa tam simplici tamque munita nihil putaremus posse existere quod noceret, præsertim cum ad episcopale concilium quod haberi apud Ephesum præcepistis, tam instructi sint missi, ut si scripta quæ uel ad sanctam synodum uel ad Flauianum episcopum detulerunt, episcoporum publicari auribus Alexandrinus permisisset antistes, ita manifestatione purissimæ fidei, quam diuinitus inspiratam et accepimus et tenemus, omnium concertationum strepitus quieuisset, ut nec imperitia ultra desiperet nec occasionem nocendi æmulatio reperiret. sed dum priuatæ causæ religionis exercentur optentu, commissum est impietate paucorum quod uniuersam ecclesiam uulneraret. conperimus enim, non incerto nuntio, sed fidelissimo rerum quæ gesta sunt, narratore Hilaro diacono nostro, qui uix, ne suscribere per uim cogeretur, effugit, conuenisse ad synodum plurimos sacerdotes, quorum utique frequentia consultationi et iudicio profuisset, si is qui sibi locum principem uindicabat, sacerdotalem moderationem custodire uoluisset, ut sicut moris est, omnium sententiis ex libertate prolatis id tranquillo et æquo constitueretur

---

GMVI

1 misimus *G* 2 fide *G* 3 peruenisse *GMV* destinandos *I* 4 a nobis *GMV* nostris *I* structum *G* te *om. G* retinens *GMV* retines *I* 5 sed *om. I* 6 eussigium *MV* esichium *I* pagina *G* 7 scriptis n̄ris *I* respondeat *MV* de *om. GMV* actionibus *G* 9 nuntiatiis *G* 10 data *MV* tertio *MV* ydus k̄l *I* astorio *MV* austurio *I*

GE, *Φ* [= *CC*^{a}*DMY*], *Q* [= *aetwx*], *S* [= *defmt*]

inscr. EPISTVLA [item epistola *D* incipit epistola *Y*] ALIA [*om. CD*, *corr. C*] S̄CISSIMI ARCHIEPI ROMAE [s̄cissimi — Romæ *CC*^{a}*Y* papae *D om. M*] LEONIS [eiusdem *M* leonis et sc̄æ synodi *Y*] AD IMPERATOREM THEODOSIVM CVLPANS EPHESENVM [EPHESIVM *CC*^{a}] CONCILIVM QVOD ADVERSVS S̄CISSIMVM FLAVIANVM EP̄M FACTVM [facta *M*] EST PETENTIS ALIVD CONCILIVM IN PARTIBVS [in partibus *om. M*] ITALIAE CELEBRARI [quod — celebrari *om. CC*^{a}*Y*] *Φ* item leonis pape epistola ad theodosium augustum de secunda synodo ephesena in qua eutycetis heresis quorundam episcoporum prauo intellectu adiuta est unde hortatur eundem augustum ut priscæ fidei constitutio ab eis non uioletur donec sacerdotes totius orbis quoadunentur *S* 13 leo — augusto *GEQS*, post aug̅ *add.* ut recisa sinodo ephesina in italia concilium eius consensu debeat celebrari *Q*^{a} gloriosissimo et clementissimo theodosio augusto leo ep̄s — conuenit *Φ* leo epis̄c *EQS* et *om. C*^{a} quæ — conuenit] rome collecta *DM* qui in urbe romana conuenit *D*^{mg} 14 apostoli petri *GDM* 15 misisti *S* tantum *DQ*^{t} fiduciæ *D* ut] et *G* 16 munitam *C*^{a}*MY*, *corr. MY* ut nihil *Q*, *corr. Q*^{ax} 17 præceptis *C* sunt *DY*, *corr. Y* 18 scriptura *C* uel^{1} *om. ES* 19 auribus publicari *E* ita *om. G* 21 conquieuisset *E* 24 enim quod *D* hilario *YQ*^{a} *corr.*, *S*^{mt}, *corr. Y* 25 effugiit *YS* 26 sacerdotes *om. M* consulationi *Q*^{aex}, *corr. Q*^{a}, consolationi *DMQ*^{w}, *corr. D* profuisse *G* is] hic *G*

examine, quod et fidei congrueret et errantibus subueniret. in ipso autem iudicio non omnes qui conuenerant, interfuisse cognouimus; nam alios reiectos, alios didicimus intromissos, qui pro supra dicti sacerdotis arbitrio impiis suscriptionibus captiuas manus dederent et nociturum statui suo scirent, nisi imperata fecissent, talemque ab ipso prolatam esse sententiam, ut dum homo unus impetitur, in omnem ecclesiam sæuiretur. quod nostri ab apostolica sede directi adeo impium et catholicæ fidei contrarium esse uiderunt, ut ad consentiendum nulla potuerint oppressione conpelli constanterque in eadem synodo, ut decuit, fuerint protestati nequaquam id quod constituebatur, sedem apostolicam recepturam, quoniam re uera omne Christianæ fidei sacramentum, quod absit a temporibus uestræ pietatis, exscinditur, nisi hoc scelestissimum facinus, quod cuncta sacrilegia excedit, aboletur. quia uero diabolica nequitia subtiliter fallit incautos et ita quorundam inprudentiæ per similitudinem pietatis illudit, ut pro salubribus nocitura persuadeat, remouete, quæsumus, a uestræ pietatis conscientia periculum religionis et fidei quodque in sæcularibus negotiis legum uestrarum æquitate conceditur, in rerum diuinarum pertractatione præstate, ut Christi euangelium uim non inferat humana præsumptio. ecce ego, Christianissime et uenerabilis imperator, cum consacerdotibus meis implens erga reuerentiam clementiæ uestræ sinceri amoris officium cupiensque uos placere per omnia deo, cui pro uobis ab ecclesia supplicatur, ne ante tribunal domini rei de silentio iudicemur, obsecramus coram unius deitatis inseparabili trinitate, quæ tali facto læditur, cum ipsa uestri sit custos et auctor imperii, et coram sanctis angelis Christi, ut omnia in eo statu esse iubeatis, in quo fuerunt ante omne iudicium, donec maior ex toto orbe sacerdotum numerus congregetur, nec alieno peccato patiamini uos grauari, quia quod necesse est nos dicere, ueremur ne cuius religio dissipatur, indignatio prouocetur. præ oculis habete et tota mentis acie reuerenter aspicite beati Petri gloriam et communes cum ipso omnium apostolorum coronas cunctorumque martyrum palmas, quibus alia non fuit causa patiendi nisi confessio ueræ diuinitatis et ueræ humanitatis in Christo. cui sacramento quia impie nunc a paucis inprudentibus obuiatur, omnes partium nostrarum ecclesiæ, omnes mansuetudini uestræ cum gemitibus et lacrimis supplicant sacerdotes ut quia et nostri fideliter reclamarunt et eisdem libellum appellationis Flauianus episcopus dedit, generalem synodum iubeatis intra Italiam celebrari, quæ omnes offensiones ita aut repellat aut mitiget, ne aliquid ultra sit uel in fide dubium uel in caritate diuisum, conuenientibus utique Orientalium prouinciarum episcopis, quorum si qui superati minis atque iniuriis a ueritatis tramite deuiarunt, salutaribus remediis in integrum reuocentur ipsique quorum est causa durior,

---

GE, *Φ* [= *CC*^{a}*DMY*], *Q* [= *a (usque ad* 17 implens) *etwx*], *S* [= *defmt*]
3 pro *om. GCC*^{a}*D* 4 dederint *Q*^{etwx}*S*^{d} dederunt *DQ*^{a}*S*^{e} et *om. Q, corr. Q*^{x} 5 prolata — sententia *E* esse sententiam] penitentiam *G* inperitus *in* inpetitus *corr. D* impeditur *Q*^{aewx}, *corr. Q*^{x} *in mg.* 6 adeo] ad *C*^{a} ad ubi *Q, corr. Q*^{x}, at ubi *Q*^{aw} *corr.* 8 fuerunt *C* 10 potestatis *C*^{a} scinditur *GDQΓ* exscinduntur *Y* 10/11 excellentissimum *C*^{a} 11 excidit *CC*^{a}*D*^{corr} *S* aboleatur *C*^{a}*DY*, *Q*^{x} *corr.*, *S*^{de} *corr.*, *corr. D* diaboli *Y* 12 inprudentiam *S* inluditur *DM, corr. D*^{mg} 13 ut *om. D, corr. D* pro *om. Q*^{tx}, *corr. Q*^{x}, dum *Q*^{aew}, *del. Q*^{w} 14 quodque] et quod *CC*^{a}*Y* 15 pertractione *CM* 16 ecce] hec *M* 17 sacerdotibus *MQS*^{f} *inde ab* implens *def. Q*^{a} *propter folii defectum* ergo *C* reuerentia *E* uestræ clementiæ *D* 17/18 sinceri amoris] sinceris *E* 19 dn̄i nr̄i ihū xp̄i *C*^{corr} rei *om. DM, corr. D* coram] uos per *D* 20 inseparabilem trinitatem *DS*^{d} a tali *M* 21 Christi] τοῦ θεοῦ *Γ* esse *om. C*^{a} fuerant *Q* 22 omne *om. G* 23 uos patiamini *GS*^{ef} docere *M* non ueremur *DM, corr. D* nec *C*^{a} 25/26 cunctarumque *M* 26 aliena *C*^{a} 27 paucis] pacis *Y* 28 ecclesia *D* 29 et^{1}] ac *G* reclamauerunt *M* 30 idem *E* eidem *E*^{corr} *S*^{ui} 31 aut^{1}] ut *CS*^{ft} nec *G* 32 ultra sit *om. C*^{a} 33 episcopis quorum] episcoporum *CD*^{corr} qui] quis *YS*^{et} nimis *CDS*^{et} atque] aut *CC*^{a}*Y* ueritate *M* 34 salubribus *CC*^{a}*YD*^{mg} remedium remediis *G* ipsique] ipsi quem *G* est *om. E*

si consiliis melioribus acquiescant, ab ecclesiæ unitate non excidant. quam autem post appellationem interpositam hoc necessarie postuletur, canonum Nicææ habitorum decreta testantur, quæ a totius mundi sunt sacerdotibus constituta quæque supter annexa sunt. fauete catholicis uestro more parentumque uestrorum, date defendendæ fidei libertatem, quam salua clementiæ uestræ reuerentia nulla uis, nullus poterit mundanus terror auferre. cum enim ecclesiæ causas, tum regni uestri agimus et salutis, ut prouinciarum uestrarum quieto iure potiamini. defendite contra hæreticos inconcussum ecclesiæ statum, ut uestrum Christi dextera defendatur imperium.

DAT̄ III ID̄ OCTB̄R ASTVRIO ET PROTOGENE V̄V C̄C̄ CONS̄ d. 13. m. Oct. a. 449

19 [*in mg.* AD CLERVM CONSTANTINOPOLITANVM]. *Leo ep. 50 JK 443 = E 15. Græca uersio extat in Epistularum Collectione H 15*

Leo et sancta synodus quæ in urbe Roma conuenit, clero honoratis et plebi consistenti Constantinopolim. In notitiam nostram quæ Ephesi contra opinionem omnium sunt acta, perlatis magno animum nostrum fatemur mærore confusum nec tantum licuisse iniquitati facile potuissemus credere, nisi filius noster Hilarus diaconus, qui a nobis uice nostra cum aliis, ut interesset synodo, missus fuerat, fugiens reuertisset declinans ne iniustæ particeps esset sententiæ, quippe cum uox illic a nostris contradictionis emissa sit, quam Alexandrinus antistes, qui totum solus inpotentiæ suæ uindicauit, audire contempsit, in consortium suæ uoluntatis inuitos pertrahens sacerdotes, ut per uim coacti suscriberent, qui nullam damnationis causam idoneam repperissent. sed hos ausus pio et Christiano principi confidimus minime placituros; [sed] nunc quia ecclesiam uestram hac ratione cognouimus dissipatam, consolandos adhortandosque uos esse credidimus nostris epistulis, ut pro catholicæ fidei defensione perfidorum nequitiæ resistatis. nolumus enim dilectionem uestram hoc mærore percelli, cum maior gloria uestram sit subsecutura constantiam, si a probabili sacerdote uestro nullæ uos minæ, nulla formido diuellerit. quisque enim incolumi atque superstite Flauiano episcopo uestro sacerdotium eius fuerit ausus inuadere, numquam in communione nostra habebitur nec inter episcopos poterit numerari. nos enim sicut Nestorium in sua

---

GE, Φ [= *CC^{a}DMY*], *Q* [= *etwx*]. *S* [= *defmt*]

1 conciliis *G* acquiescunt *GC^a* excedant *C^{a}DQS, corr. D* 2 hoc *om. Q, corr. Q^x* niciæ *Q, corr. Q^x* 3 a *om. C^a* 4 defendendi *GC* defendente *S^t* defendite *Q* 5 salue *C^a* nullus *om. C^{a}S^e* 6 ecclesiæ *om. M* causas tum *QE* causa statum *DS^{df}* causa statutum *S^{emt}* causam tum *GCC^{a}MY* ut *om. C^a* 8 ut et *EMYSΓ* *in fine add.* contuli *Q* 9 data *C^{a}MYQ^w* IIII *GCY* quarto *C^a* *om. M* austurio *C^{a}MY* asterio *DS* protegene *CDYQS^e* V̄V̄ C̄C̄ *om. GEDMY* V̄V̄ C̄C̄S̄ *C^a* *in fine add.* era qua sup̄ *S*

GE, Φ [= *CC^{a}DMY*], *I*

inscr. EPISTOLA S̄CISSIMI ARCHIEPĪ ROMAE LEONIS [epistola papæ leonis *D* ēpla leonis pape *M*] ET EIVS S̄CI [S̄CI *om. DM*] CONCILII AD CLERICOS [clerum *D*] ET HONORATOS [nobiles constantinopolis *DM*] ET OMNEM [omnem *om. DM*] POPVLVM CONSTANTINOPOLITANVM *Φ* item ēpla leonis pape ad constantinopolitanos et plebi constantinopolim consistenti *I* 12/13 Leo — Constantinopolim *om. DMI, add. D^{mg}* 12 leo episcopus *ECC^{a}YD^{mg}* romana *CD^{mg}* 12/13 constantinopoli consistenti *C^a* constantinopoli *E* consistenti constantinopolim [constantinopoli *Y*] dilectissimis filiis in dn̄o salutem *CYD^{mg}* ad *C^{a}D* in ephesi *Y* 14 omnia *M* peracta *DM* 15 iniquitatis *D^{corr}* nisi ad nos *G* ylarius *I* 17 ne *om. DM, corr. D* participes *I* esse *EDM* illic uox *D* uox ille *I* 17/18 contraditionis *CI* 18 potentiæ *GC^{a}YI* 19 consortio *M* 20 ydonee *I* 21 x̄pianissimo *G* sed *ΦΓ om. GEI* qui *GC* 22 ratione] πρόξει *Γ* dissipatum *E* 23 defensionem *C^a* 24 hoc mærore] hac īn more *I* 25 gloriam *M* ūra *ECC^{a}D^{corr}* ūram hoc *I* subsecuturam *CD* secutura *E* constantia *M* ad *C* 26 moenæ *E* quisquis *EYI* enim *om. M* superstiteo *C* communionem n̄ram *Gy* 28 nominari *C^o*

peruersitate anathematizauimus, ita eos qui ueritatem carnis nostræ in domino Iesu Christo denegant, pari execratione damnamus. state igitur in spiritu catholicæ
Phil. 1, 29 ueritatis et apostolicam cohortationem ministerio nostri oris accipite quia uobis donatum est pro Christo non solum ut in eum credatis, sed etiam ut pro illo patiamini. nolite arbitrari, dilectissimi, quod sanctæ ecclesiæ suæ desit aut defutura sit diuina protectio; splendescit enim fidei puritas, cum ab ea sordes separantur errorum. unde iterum iterumque uos ante conspectum domini obtestamur pariter et monemus ut a fide in qua fundati estis et in qua Christianissimum principem nouimus permanere, non insidiis, non cuiusquam persuasione moueamini, sed in persona episcopi uestri illum in oculis cordis habeatis, pro quo idem omnia pati quæ fuerint illata, non metuit. cuius per omnia imitatores esse uos cupimus, ut commune cum ipso præmium fidei habere possitis.

d. 13. m. Oct. a. 449 DAT III ID OCTB ASTVRIO ET PROTOGENE VV CC CONSS

20 [*in mg.* AD ANASTASIVM EPM]. *Leo ep. 47 JK 440*

Leo Anastasio episcopo Thessalonicensi. Quantum relatione Hilari diaconi nostri cognouimus, magnum facinus Alexandrino episcopo auctore uel executore commissum est, ut dum in fratrem nostrum Flauianum ueteres æmulationes et odia priuata desæuiunt, nec innocentiæ probatissimi sacerdotis nec Christianæ fidei parceretur. unde multum dilectioni tuæ gratulamur quod te ad illam synodum ire cupientem oportunis obstaculis manus diuina detinuit, ne abstenturus procul dubio a tanto scelere indignis iniuriis subiaceres et furori impio militibus, quantum didicimus, armisque suffulto contraire non posses. quia ergo prorupit in apertum perfidia quæ latebat, et in nefandissimam hæresim unius imperitissimi senis asseclæ transierunt, tempus probationis nostræ debemus agnoscere et contra impetus aduersantium munitionibus cælestibus fulti incommutabilis animi constantiam præparare; scimus, frater karissime, quia sacramento magnæ pietatis suæ aderit diuina protectio. si quid itaque fraternitati tuæ de impiis constitutionibus fuerit ingestum, protestamur pariter ac monemus ne uel in damnatione fratris insontis uel in receptione nefarii dogmatis consensum tui
1 Ioh. 4, 4 cordis inmisceas (maior est enim qui in nobis est quam qui aduersum nos); annitere potius quantum te ipse naturæ nostræ susceptor et glorificator adiuuerit, ut omnium fratrum nostrorum corda confirmes. nobis enim ab euangelio generationis et mortis

---

GE, Φ [= CC^{a}DMY], I

1 anathemauimus *GCC^a* dn̄o n̄ro *CD^{corr}* 2 denegarent *I* damnauimus *C^a* instate *M* spiritu] fide *M* 4/5 non — arbitrari *om. C* 4 ut^2 *om. C^a* 5 arbitrare *GD* 6 separatur *C* 7 iterum *om. C^a* 8 fidei *E* 9 non^2 *om. D* persuasionibus *GCC^{a}YI* persa *in* perseuerantia *corr. C^a* personam *GEI* 10 cordis] uestris *M* pro *om. C^a* idem] quidem *Y* 11 uos esse *DY* 13 data *EC^{a}MYI* III *ED* tercio *M om. GCC^{a}YI* Asturio et Protogene *om. E* asterio *D, corr. D^{mg}* austurio *C^{a}MY* protegene *CDY* progene *D^{mg}* ūū c̄c̄ *om. GEDI* CONSS S̄S̄ *E* S̄S̄ *C^{a}GMVI*

inscr. item ep̄la leonis pape ad nasthasium thessalonissensem ep̄m *I* 15 leo ep̄s anastasio thessalonicense *MV om. I* hylarii *VI* 16 magnum *om. M* facimus *M* 17 ueteris emulationis *MV* priuata *GI* propria *MV* 19 congratulamur *I* illum *G* 20 tanta *G* celere *I* 21 subiaceris *MV* furore *GMV* 22 contrarie *I* possis *GMV* in apertum *om. I* 23 assede *I* asseculæ *G* ad secula *MV* 23/24 probationis — debemus *om. I* 25 fulti *G* freti *I* frui *MV* constantiæ rore parare *MV* 26 sacramentum *MV* igitur *I* 27 protestamus *MV* et admonemus *MV* 28 dampnationes *I* insontes *MV* in receptione *M* in receptionem *I* in deceptione *G* increpatione *V* 29 Imisceat *MV* aduersus *I* 30 glorificatur *MV* adiuuauerit *G^{corr}* 31 confirmis *MV*

ac resurrectionis domini nostri Iesu Christi nullatenus recedentibus definitissimum est in nostræ communionis numero non futuros eos qui conantur antiqua catholicæ fidei fundamenta conuellere.

DAT̄ III ID̄ OCT̄ ASTVRIO ET PROTOGENE CONS̄S̄ d. 13. m. Oct. a. 449

21 [*in mg.* AD FLAVIANVM EPM̄]. *Leo ep. 49 JK 442*

Leo Flauiano episcopo Constantinopolitano. Quæ et quanta dilectio tua pro catholicæ fidei defensione patiatur, per diaconum nostrum, qui ab Epheso furtim est lapsus, agnouimus et licet magnificemus deum, qui te gratiæ suæ uirtute confortat, necesse est tamen nos dolere eorum ruinas per quos ueritas inpugnatur et ipsa totius ecclesiæ fundamenta quatiuntur. quia uero prouidentia dei semper suis necessarium præstat auxilium, scire debet fraternitas tua nos pro communi causa nihil eorum quæ agenda sunt, præterire, ut primitus ad ea quæ uniuersitati fidelium prosint, peruenire mereamur; superest ut fortiter interim toleret dilectio tua quæ sibi ad aeternam gloriam non dubitat profutura. perlator sane breuis huius epistulæ fideli sermone poterit enarrare quidquid illud est ad quod iuuante domino studio fidei et caritatis intendimus.

DAT̄ III IDVS OCTOB̄ ASTVRIO ET PROTOGENE CONS̄S̄ d. 13. m. Oct. a. 449

22 [*in mg.* AD IVLIANVM EPM̄]. *Leo ep. 48 JK 441*

Leo Iuliano episcopo. Cognitis quæ apud Ephesum unius hominis præsumptione sunt gesta, magno quidem dolore affecti sumus de his quæ impie furioseque commissa sunt, sed ad deum nostros animos dirigentes multam fiduciam ab ipsa quam sequimur ueritate concipimus, non omittentes omnia agere quæ auxiliante dei gratia credimus profutura. tenendum ergo nobis est quod tenemus, et sæuiente unius turbidæ nubis procella serenissima fidei est amplectenda tranquillitas, donec radios suos ueritas per uniuersa diffundat et caliginem infidelitatis consumat. quæ autem disposita sint, perlatoris sermone cognosces.

DAT̄ III ID̄ OCTOBRES ASTVRIO ET PROTOGENE CONS̄S̄ d. 13. m. Oct. a. 449

23 [*inscr.* AD PVLCHERIAM AVG̃]. *Leo ep. 45 JK 439 = E 13. Græca uersio extat in Epistularum collectione H 12*

Leo episcopus et sancta synodus quæ in urbe Roma conuenit, Pulcheriæ augustæ. Si epistulæ quæ in fidei causa ad pietatem uestram directæ sunt, per nostros clericos

---

GMVI

1 recedentibus] nr̄e cedentibus *G* 2 antique *MV* 4 data *MVI* IIII *MV* astorio *MV*

GMVI

inscr. item ep̄la leonis pape ad flauianum constantinopolitanum ep̄m *I* 6 leo ep̄o flauiano ep̄o cui supra *MV* 6 Leo — Constantinopolitano *om. I* 7 nostrum *om. GI* ephesum *G* 9 nobis *G* ruinas] doctrinas *M* 10 semper *om. G* 11 tua fraternitas *MV* 14 prelator *I* fidei *I* 15 adiuuante *I* 17 data *MVI* quarto *MV* astorio *MV*

GI

inscr. item ep̄la leonis pape ad iulianum ep̄m̄ *I* 19 Leo — episcopo *om. I* 21 dn̄m̄ n̄r̄m *I* 23 est *om. G* 24 turbidæ nubis *G* turbinis *I* serenissimæ *G* 26 sermonem *I* 27 data *I*

GE, *Φ* [= *CC*ᵃ*DMV*], *Q* [= *etwx*], *S* [= *defmt*]

inscr. EPISTOLA [INCIPIT EPISTOLA *Y*] LEONIS ARCHIEP̄I [PAPAE LEONIS *D* eiusdem *M*] ET S̄C̄I [S̄C̄IQUE *M*] CONCILII QVOD ROMAE COLLECTVM EST AD PVLCHERIAM AVGVSTAM [A PVLCHERIA AVGVSTA *C*ᵃ] *Φ* item leonis pape ad pulceriam augustam contra eandem secundam ephesenam synodum ut eius errores in alia sinodo retractarentur *S* 30 Leo — augustæ *GEQS* gloriosissimæ et clementissimæ filiæ [filiæ *om. M*] pulcheriæ augustæ leo ep̄s et s̄c̄n̄ concilium romæ collectum *Φ* 31 causam *D* directa *G* cleros *C*

peruenissent, certum est remedium uos his rebus quæ contra fidem factæ sunt, aspirante uobis domino præstare potuisse. quando enim sacerdotibus, quando Christianæ religioni aut fidei defuistis? sed cum ad mansuetudinem uestram adeo non potuerint peruenire qui missi sunt, ut ad nos uix unus eorum Hilarus diaconus noster fugiens sit reuersus, iteranda scripta credidimus et ut ualidiores preces nostræ esse mereantur, ipsorum scriptorum quæ ad clementiam uestram non peruenerunt, exempla subiecimus, amplioribus uos obtestationibus obsecrantes ut quanto acerbiora sunt facta, quibus pro fide regia uos conuenit contraire, tanto maiore gloria curam eius in qua excellitis religionis habeatis, ne catholicæ fidei integritas ulla humanarum concertationum occasione uioletur. quæ enim congregata apud Ephesum synodo sopienda et sananda pacis remedio credebantur, hæc non solum in maiora pacis dispendia, sed, quod nimis dolendum est, etiam in ipsius fidei qua Christiani sumus, excidia processerunt. et hi quidem qui missi sunt quorumque unus uim Alexandrini episcopi sibi omnia uindicantis effugiens rerum gestarum nobis ordinem fideliter nuntiauit, reclamauerunt in synodo, sicut oportuit, unius hominis non tam iudicio quam furori, protestantes ea quæ per uim metumque gererentur, sacramentis ecclesiæ et ipsi symbolo ab apostolis instituto præiudicare non posse neque se ab ea fide ulla iniuria separandos, quam plenissime expositam atque digestam a sede beati apostoli Petri ad sanctam synodum detulissent cuiusque recitatio poscentibus episcopis non sit ammissa, ut scilicet remota ea fide quæ patriarchas prophetas apostolos et martyres coronauit, generatio Iesu Christi domini nostri secundum carnem et ueræ mortis ac resurrectionis eius confessio, quod horremus dicere,
ep. 18 solueretur. scripsimus de hac re, ut potuimus, ad gloriosissimum principem et quod est maximum, Christianum, cuius epistulæ pariter exempla subiecimus, ut fidem in qua renatus per dei gratiam regnat, nulla sineret nouitate corrumpi, quoniam Flauianus episcopus in nostra omnium communione persistit atque hoc quod factum est sine consideratione iustitiæ et contra omnem canonum disciplinam, ratum haberi ratio nulla permittit, et quia dissensionis scandalum non abstulisset Ephesia synodus, sed auxisset, habendo intra Italiam concilio et locus constitueretur et tempus, omnibus querellis et præiudiciis partis utriusque suspensis, quo diligentius uniuersa quæ offensionem generauerunt, retractentur et absque uulnere fidei absque religionis iniuria in pacem Christi redeant qui per inpotentiam suscribere coacti sunt sacerdotes, et soli auferantur errores. quod ut optinere mereamur, probatissimæ nobis fidei pietas tua, quæ labores ecclesiæ semper adiuuit, supplicationem nostram apud clementissimum principem, sibi specia-

---

GE, *Φ* [= *CC*^{a}*DMY*], *Q* [= *a* (*inde a* 10 enim congregata) *etwx*], *S* [= *defmt*]

1 peruenisset *G* in his *G* facta *G* 2 potuisset *G* quando enim *G* xp̄iana *C* 3 potuerunt *YS* 4 hilarius *YS*^{ft}, *corr. Y* 5 credimus *GS*^{f} 7 attestationibus *G* quanta *G* 8 regia] Ῥωμαικῆς *Γ* conuenit *om. E* in tanto *Q*^{etwx}, *corr. Q*^{x}, in tantum *Q*^{t} curam eius] coram eis *G* in qua] quam *G* excelletis *MS* 9 nulla *S* 9/10 uioletur occasione *E* sopiendæ et sanandæ *Y*^{corr} 11 remedia *Y*^{corr} 12 qua] qui *YS*^{e} Christiani sumus] xp̄ianissimus *ECYS*^{em} præcesserunt *Q* 13 uim] insidias *G* alexandrinæ *D* alexandrinus *M* 14 reclamarunt *GS*$^{d/mt}$ 15 pretestantes *Y* 16 generentur *CD*^{mg} sacramenti *G* 17 qua *C* 18 dispositam *GS*^{d} apostoli *om. M* 19 cuius *CC*^{a}*Y* amissa *C* remotæ a *CD*^{corr}*MQ*^{t} remota ea a *D* remota *Q*^{a} *corr.* 20 et *om. Y* dn̄i nr̄i ihū xp̄i *GEC*^{a}*Q*^{w}*S*^{m}, *corr. GQ*^{w} 22 re *om. M* 23 maxime *M* exemplar *G* et exempla *Y* subicimus *C*^{a} subiciemus *C* adiecimus *G* fides *G* in] ut *G* 24 natus *DM*, *corr. D*, *om. G* gratia *E* ulla *M* siniret *QS*^{de}, *corr. Q*^{ax}, sinat *G* quoniam *om. C*^{a} 25 persistat *DM* 26 canonam *E* 27 permittat *Y* quia] qui ad *C* abstulit *Y* ephesina *C*^{a}*Q* ephesena *G* auxit *Y* 28 habenda *G* concilium *YS* 29 præiudiis *E* quod *C*^{a}*D*^{corr} *MS*^{m} offensione *C*^{a}*M* 29/30 generauerunt *CMYQ* generauerant *C*^{a}*DES* generauerat *G* 30 Christi] θεοῦ *Γ* 31 redeant *om. M* 32 mereatur *QΓ*, *corr. Q*^{a} quæque *E* 33 sibi] siue *S*

liter a beatissimo Petro apostolo legatione commissa, dignetur asserere, ut priusquam ciuile hoc et exitiale bellum intra ecclesiam conualescat, redintegrandæ unitatis copiam deo auxiliante concedat, sciens imperii sui uiribus profuturum quidquid catholicæ libertati benigna ipsius fuerit dispositione collatum.

DAT III ID OCTOBR ASTVRIO ET PROTOGENE VV CC CONSS d. 13. m. Oct. a. 449

24 [*inscr.* AD FAVSTVM ET CETSS]. *Leo ep. 51 JK 444 = E 14. Græca uersio extat in Epistularum collectione H 16* 6

Leo et sancta synodus quæ in urbe Roma conuenit, Fausto Martino Petro et Emmanuhel presbyteris et archimandritis Constantinopolitanis dilectissimis filiis in domino salutem. Quamuis ea quæ ad Constantinopolitanam ecclesiam scripsimus, sollici- cp. 19
tudinem deuotionis uestræ latere non possint, tamen etiam specialibus dilectionem 11
uestram litteris cohortandam esse credidimus, ut memores sanctæ professionis uestræ, quæ proprie in fide et caritate consistit, omnia scandala quæ contra pacem ecclesiæ orta sunt, a uestris cordibus repellatis, beati apostoli sententiam pia mente retinentes: si quis uobis euangelizauerit præter id quod accepistis, anathema sit, et Gal. 1, 9
custodientes unanimitatem cum fratre nostro Flauiano episcopo, quem ad tempus dominus 16
permisit impiorum factione temptari, ut probatum sibi sacerdotem suum perseuerantiæ merito faceret clariorem. hæ autem perturbationes necesse est auxiliante dei gratia celeriter destruantur et omne quod reprobum est, ab ecclesiæ puritate, quæ nec maculam Eph. 5, 27
nec rugam recipit, respuatur, maxime cum ab insana imperitia in hoc usque proruptum 20
sit ut contra sacramentum salutis humanæ incarnationis domini nostri Iesu Christi ueritas denegetur et antiquæ fidei prædicator atque defensor, quia non acquieuit blasphemiis, quas olim sancti patres nostri in multis hæreticis damnauerunt, subiciatur iniuriis, in quo utique omnium domini sacerdotum reuerentia cæditur et uniuersa corporis Christi membra pulsantur. sed quia gloriosum nobis est quidquid nos 25
pati deus uoluerit, pro ueritate tolerare, in consortium uos patientiæ paternis exhortationibus aduocamus ut per dilectionem uestram omnibus deo seruientibus quæ scripsimus, innotescant et inimicis euangelii resistentes nec pastoris uestri dilectionem nec

---

GE, Φ [= CC^{a}DMY], Q [= aetwx], S [= defmt]

1 legationem commissam *S* legatio *C^a* 2 exitiali *DSf, corr. D* exiale *Y* sed integrandæ *Y* redintegrationi *E* 3 sui *om. C^a* ad uiribus *G* 3/4 libertate *C* 4 dispositionem *E* 5 data *EMYQ* IIII *CSdefmt. corr. C* kāl *C^a* asterio *DS, corr. D^{mg}* austurio *MYQ^a* protegene *CDYQ^x S^e* ūū cc *om. GED* *in fine add.* era qua supra *S* contuli *Q*

GE, Φ [= CC^{a}DMY], I

inscr. EPISTVLA SCISSIMI ARCHIEPI ROMAE LEONIS [EPLA PAPAE LEONIS *D* epla eiusdem *M*] AD ARCHIMANDRITAS [ARCHIMANDRITAM *C*] CONSTANTINOPOLITANOS [CONSTANT *C* constantinopolis *DM*] *Φ* epla synodi ad constantinopolitanos *I* 8 leo eps *EΦ* quæ om. *M* romana [roma *D^{corr}*] ciuitate collecta est [est *om. DM, corr. D*] *Φ* 8/9 et emmanuhel *E cf. Γ* magno heliæ [heliæ *om. C^a*] *Φ* et magno et helie *I* et magno et heliæ et emmanuhelo *G* 9 presbytero *I* et ceteris presbyteris *DM* monasteriorum constantinopolitanorum [constantinopolitarum *CD^{mg}*] *CC^{a}YD^{mg}* dilectissimis — salutem *om. EDM, add. D^{mg}* 10 scripserimus *M* 11 possint *GC^{a}D^{corr} I* possent *ECMYΓ* possunt *D* 12 credimus *I* sanctæ *om. E* promissionis *G* 14 sunt] est *I* 15 acceptis *G* 16 unianimitatem *DI, corr. D* nostro *om. G* 17 fractione impiorum *M* temptare *C* 18 meritum *G* hæc *ECC^{a}D, corr. D* est ut *CC^{a}DY* 19 et] ut *C^{a}Y* macula *C^a* 20 recepit *C^a* insania peritia *M* præruptum *D* 21 Christi *om. CC^a* 22 antiqua *C* 23 blasphemis *M* quam *C* nostri *om. I* damauerunt *CD^{mg}* 24 qua *C* creditur *I* 25 xpi corporis *G* nos] nobis *G* 26 ds pati *ED* 27 aduocamus *G* 28 et] ut *Γ* ure dilectionis *G*

unitatem catholicæ fidei deseratis, quoniam ea quæ Ephesi nuper contra iustitiam uel canonum disciplinam per unius hominis inpotentiam gesta sunt, nulla catholicæ fidei ratio rata esse permittit.

d. 13. m. Oct. a. 449 DAT̄ III ID̄ OCTB ASTVRIO ET PROTOGENE V̄V̄ C̄C̄ CONSS

25 [*inscr.* AD THEOD̄ AVG̃]. *Leo ep. 43 JK 437. est exemplar decurtatum atque interpolatum epistulæ 18. Græca uersio et ipsa interpolationibus non immunis extat in Epistularum collectione M 1*

Gloriosissimo et clementissimo Theodosio augusto Leo episcopus. Olim et ab initio in conciliis celebratis tantam nos percepimus a beato Petro apostolorum principe fiduciam, ut habeamus auctoritatem ad ueritatem pro nostra pace defendendam, quatenus nulli liceat sic eam munitam in aliquo commouere, dum repente læsio remouetur. igitur quia concilium episcoporum quod propter Flauianum in Ephesena ciuitate fieri præcepistis, et ipsi fidei probatur obesse et omnes ecclesias uulnerare et hæc a nobis conperta sunt, non incerto nuntio, sed ab ipsis reuerentissimis episcopis qui a nobis missi sunt, et fidelissimo rerum quæ gesta sunt, narratore Hilaro diacono nostro, hæc autem ideo culpa processit, eo quod non pura conscientia et recto iudicio secundum consuetudinem hi qui collecti sunt, de fide et errantibus protulerunt, in ipso autem iudicio non omnes qui conuenerant, interfuisse cognouimus, nam alios reiectos, alios didicimus intromissos, qui pro supra dicti sacerdotis arbitrio impiis suscriptionibus captiuas manus dederent et nociturum statui suo scirent, nisi imperata fecissent, talemque ab ipso prolatam esse sententiam, ut in omnes per eam sæuiretur ecclesias, quod nostri ab apostolica sede directi adeo impium et fidei contrarium uidentes nobis significare noscuntur, unde, tranquillissimi principum, remouete, quæsumus, a uestræ pietatis conscientia periculum religionis et fidei, ut Christi euangelio uim non inferat humana præsumptio. ista ego, Christianissime et uenerabilis imperator, cum consacerdotibus meis implens erga reuerentiam clementiæ uestræ sinceri amoris officium cupiensque uos per omnia placere deo, cui pro uobis ab ecclesia supplicatur, ne ante tribunal domini rei de silentio iudicemur, obsecramus coram unius deitatis inseparabili trinitate, quæ tali facto læditur, cum ipsa uestri sit custos et auctor imperii, et coram sanctis angelis Christi, ut omnia in eo statu esse iubeatis, in quo fuerunt ante omne iudicium, donec maior ex toto orbe sacerdotum numerus congregetur, nec alieno peccato patiamini uos grauari, quia, quod necesse est nos dicere, ueremur ne cuius religio dissipatur, indignatio prouocetur. præ oculis habete et tota mentis acie reuerenter aspicite beati

---

GE, Φ [CC^{a}DMY], I

1 in epheso *GI* iusticia *C^a* 2 inpotentiam *DM* potentiam *CC^{a}D^{corr} Y* inpatientiam *E* inpudentiam *GI* 3 permittet *C^a* 4 data *C^{a}MYI* III *ED om. GCC^{a}MYI* austurio *C^{a}MI* austorio *Y* asterio *D* protegene *DY* progene *C* V̄V̄ C̄C̄ S̄S̄ *C^a* V̄V̄ C̄C̄ *om. GEDMI*

G, Φ [CC^a, D [multa abscissa], MY]

inscr. EPISTOLA [INCIPIT EPISTOLA *Y*] S̄CISSIMI ARCHIEP̄I ROMAE LEONIS [ep̄la eiusdem *M*] AD IMPERATOREM THEODOSIVM QVA ROGAVIT SPECIALE CONCILIVM IN ITALIA FIERI [pro concilio in italia faciendo *M*] ET IN NVLLO ALIO LOCO EO [et *M*] QVOD CONTRARIA SIT CANONIBVS SECVNDA SYNODVS EPHESENA [EPHESIA *CC^{a}D*] *Φ* 8 et^2 *om. M* 9 celebritatis *M* percipimus *GC^a* 10 pro] per *C* pacem *Y* 11 alio *Y* remouetur] aboletur *M* 12 ephesina *GC^a* 15 fidelissima *G* 17 et *om. G* errantibus *in* erratibus *corr. Y* sententiam protulerunt *M* iudicium protulerunt *Y* 18 reiectos alios *om. C^a* 19 dictis *M* 20 dederunt *G* 21 eum *M* 22 ab *om. Y* 22/23 nos significasse *M* 23 tranquillissime *DΓ* 24 conscientiam *C^{a}M* conscientiæ *G* ut] et *Γ* 25 ista *in* istum *corr. Y* ergo *GC^{a}Y* sacerdotibus *M* 28 rei *om. M* 30 statuisse *CD*

Petri gloriam et communes cum ipso omnium apostolorum coronas cunctorumque martyrum palmas, quibus alia non fuit causa patiendi nisi confessio ueræ diuinitatis et humanitatis in Christo. cui sacramento quia impie nunc a paucis inprudentibus obuiatur, omnes partium nostrarum ecclesiæ, omnes mansuetudini uestræ cum gemitibus et lacrimis supplicant sacerdotes, ut quia et nostri fideliter reclamauerunt et eisdem libellum appellationis Flauianus episcopus dedit, generalem synodum iubeatis intra Italiam celebrari, quæ omnes offensiones ita aut repellat aut mitiget, ne aliquid ultra sit uel in fide dubium uel in caritate diuisum, conuenientibus utique Orientalium prouinciarum episcopis, quorum si qui superati minis atque iniuriis a ueritatis tramite deuiarunt, salutaribus remediis in integrum reuocentur ipsique quorum est causa durior, si consiliis melioribus adquiescant, ab ecclesiæ unitate non excidant. quam post appellationem interpositam hoc necessarie postuletur, canonum Nicææ habitorum decreta testantur, quæ a totius mundi sunt sacerdotibus constituta. fauete catholicis uestro more parentumque uestrorum, date defendendæ fidei libertatem. cum enim ecclesiæ causas, tum regni uestri agimus et salutis, ut prouinciarum uestrarum quieto iure potiamini. defendite contra hæreticos inconcussum ecclesiæ statum, ut et uestrum Christi dextera defendatur imperium.

DAT̄ III ID̄ OCTBRS̄ ASTVRIO ET PROTOGENE V̄V̄ C̄C̄ CONSS̄ d. 13. m. Oct. a. 449

26 [*inscr.* AD PVLCHERIAM AVG̃]. *Leo ep. 46. Græca uersio extat in Epistularum Collectione H 13*

Gloriosissimæ et clementissimæ Pulcheriæ augustæ Hilarus diaconus. Studium mihi fuisse post synodum aduenire Constantinopolim dicere non debeo, quoniam manifesta necessitas erat quæ me litteras beatissimi papæ ad uestram clementiam directas ep. 11 offerre conpelleret, ut pariter et uestræ pietati et inuictissimo et Christianissimo principi officium quod debebam uenerationis exsoluerem. sed huic congruo meo proposito illud impedimentum euenit, quod omnium bonorum inimicum est et Christianorum ingemescit affectus, hoc est Alexandrinus episcopus in damnatione uirorum inculpabilium potentissimus. nam posteaquam iniustæ eius uoluntati atque sententiæ communicare non potui, ad aliud concilium terroribus atque insidiis me euocare conatus est, quatenus me, quod absit, aut seductionibus faceret consentire ad condemnandum sanctissimum Flauianum episcopum aut resistentem teneret, ut mihi non esset licentia ad pietatem uestram Constantinopolim percurrere aut ad Romanam ecclesiam remeare. uerumtamen confidens de auxilio Christi nostri dei a damnatione reuerentissimi et sanctissimi uiri innocentem me integrumque seruaui, licet nulla flagella, nulla tormenta me possent facere eius consentire sententiæ, sed omnibus derelictis exinde discessi per incognita et inuia loca Romæ ueniens et reuerentissimo papæ omnium quæ in Epheso

---

G, Φ [CC^{a}DMY]

1 communis *CD* 2 causa fuit *C^a* 3 uere humanitatis *MY* quia] qui *C^a* 4 omnis *C^a* 5 n̄ris *Y* reclamarunt *G* 7 aut^1] ut *C* 11 excidunt *M* 13 a *om. C^a* 15 causam *M* tunc *CC^{a}D* ūræ *C^a* 16 statutum *C^a* 17 dexterale *CD* defendat *C^a* 18 data *MY* III *om. DM* austurio *C^a* austorio *Y* protegene *CY* ūū c̄c s̄s *CD* ūū c̄c̄ *om. GC^{a}MY* *inscr.* EPISTOLA HILARI DIACONI ROMANI AD PVLCHERIAM AVGVSTAM *Φ* 21 et clementissimæ *G* atque piissimæ *ΦΓ* 21 subdiac̄ *G^{corr}* 23 me *om. C^a* 24 et^1 *om. G* 25 debeam *M* 26 impedimento *M* 27 damnationem *GC^{a}D* 29 aliud concilium] *cf. Gesta concilii Epheseni alterius* [*Abhdlg. d. Gött. Ges. d. Wiss. XV* 1] *p.* 8, 23 *sq.* uocari *G* 30 contemnandum *C* 32 percurre *C* romam *C* 33 dī nr̄ī *C^{a}D* ad damnationem *C* 35 possint *D* scientiæ *G* 36 romā ueniens *C^a* ephesum *C*

gesta sunt, idoneus nuntiator existens. uestra itaque ueneranda clementia cognoscat a præfato papa cum omni Occidentali concilio reprobata omnia quæ in Epheso contra canones per tumultus et odia sæcularia a Dioscoro episcopo gesta sunt, et nulla ratione hæc in his partibus suscipi posse quæ per potentiam prædicti non sine læsione fidei et præiudicio sanctissimi uiri innoxiique commissa sunt. quæ uero constanti ac forti auctoritate pro fide a me nuntiata sunt, superfluum credo narrare; nam hæc ex
ep. 23 litteris beatissimi papæ poteritis agnoscere. unde, domna splendidissima atque clementissima augusta, adoranda uestra pietas in quibus libenter fecit initium, relinquere non debet, sed hæc zelo religioso fidei constanti uoluntate seruate.

27 [*inscr.* AD MARCIANO ET FAVSTO PBRIS]. *Leo ep. 61 JK 449 = E 18*

Leo Martino et Fausto presbyteris. Bonorum operum et spiritalium studiorum deum auctorem esse non dubium est, qui quorum incitat mentes, adiuuat actiones. quod nobis præsenti experimento euidenter apparuit. siquidem inter discretarum spatia longinqua regionum unum sumpserunt corda nostra consilium ut quod a nobis desiderabatis, eo uobis tempore quo epistulæ uestræ emittebantur, occurreret, si tamen
ep. 24 dilectioni uestræ tradi scripta nostra potuerunt, quæ non solum apostolicæ sedis auctoritate, sed etiam sanctæ synodi, quæ ad nos frequens conuenerat, unanimitate directa sunt, ut in his quantam curam totius ecclesiæ habeamus, appareat, hortando scilicet omnium fidelium mentes et clementissimorum principum præsidia ad defensionem fidei postulando. quorum pios et catholicos animos non diffidimus opem atque auctoritatem suam iustis petitionibus præstaturos, quo citius auxiliante domino perniciosa hæresis et dudum sanctorum patrum auctoritate damnata, quæ nuper Ephesi male adiuta est, auferatur. interim uero det operam, quantum fieri potest, uestra dilectio ut omnibus ecclesiæ filiis innotescat quid contra impium sensum secundum
ep. 34 doctrinam euangelicam et apostolicam prædicemus, quia licet plene quæ semper fuisset atque esset catholicorum sententia, scripserimus, tamen nunc quoque ad confirmandas omnium mentes non parum exhortationis addidimus. memor enim sum me sub
Mt. 16, 17 illius nomine ecclesiæ præsidere, cuius a domino Iesu Christo est glorificata confessio et cuius fides omnes quidem hæreses destruit, sed maxime impietatem præsentis erroris expugnat, et intellego mihi aliud non licere quam ut omnes conatus meos ei causæ in qua uniuersalis ecclesiæ salus infestatur, inpendam. ergo ne habitæ aliqua neglegentiæ
ep. 34 occasione scripta nostra ad uos non potuerint peruenire, exemplaria eorundem nunc mittenda credidimus, ut nullo modo fidei quam defendimus, prædicatio uestræ notitiæ subtrahatur.

d. 17. m. Mart. a. 450 DAT XVI KL APR VALENTINIANO AVG VII ET AVIENO CONSS

G, *Φ* [= *CC*ª*DMY*]

1 relator *Y* agnoscat *C* 2 a — papa *om. DM*, *corr. D*ᵐᵍ a *om. Y* 3 epo dioscoro *D* dioscoro *C*ª 4 quæ *om. M* pre potentia *DM* 6 auctoritati *G* 7 poteris *G* domina *C*ª*DMY*, *corr. C*ª 9 debet finem *C*ª hoc *D* religioso zelo *Y* seruaret *M*

GE, *S* [= *defmt*]

inscr. item leonis exortatoria ad martinum et faustum prsbrs. de damnatione epheseni concilii secundi *S* 11 leo episc *ESdefi* marciano *G* presbyteris et archimandritis *E* 13 in *G* decretarum *GS*ᵐ 14 sumpserint *ES* 15 mittebantur *G* occurreret *EG*ᶜᵒʳʳ occurrerit *S* occurrerent *G* tamen] tali *G* 23 uero *om. E* opera *G* 28 dño nro *G* 30 conatos *GSft* ei] et *S* causa *GS*ᵈ 31 ergo ne habitæ *G* ne autem *ES*, *locus corruptus*, *postulatur* ueriti ergo ne 33 credimus *GSft* 35 XVI *om. G* VALENTINIANO — CONSS] CONSS SS *E* [*cf.* 28 = *ep.* 60] sexties *G* uu cc conss era qua supra *S*

28 [*inscr.* AD PVLCHERIAM AVG̅]. *Leo ep. 60 JK 448 = E 17*

Leo Pulcheriæ augustæ. Gaudere me plurimum et exultare in domino pietatis tuæ scripta fecerunt, quibus euidenter ostenditur quantum catholicam diligas fidem et quantum hæreticum detesteris errorem. hæresis quippe est nimis impia et euangelio ueritatis inimica, quæ non portionem aliquam lædere, sed ipsa Christianæ religionis conatur fundamenta conuellere, negans sempiterni patris filium sempiternum de utero beatæ uirginis matris ueram carnem nostræ sumpsisse naturæ et eos damnatione percellens, qui ab euangelica et apostolica fide nullo deduci errore potuerunt, illudque frustra prætendens quod Nicænæ synodi fidem teneat, cuius eum esse constat alienum, GL̅. unde quia non deserit ecclesiam suam diuina protectio dicente domino ecce ego uobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi Mt. 28, 20 eodemque opere et tempore spiritus dei et clementiæ uestræ sollicitudinem et curam nostri cordis accendit ut de remediis procurandis eadem utrique cuperemus, quæ prius ep. 23 poposci, nunc quoque instantius peto, maiore utens fiducia deprecandi, posteaquam præsidium uenerandæ exhortationis accepi, sperans autem adfuturam misericordiam dei ut cooperante uestra clementia pestiferi erroris possit morbus auferri et quidquid ipso inspirante atque auxiliante potuerit salubriter fieri, cum uestræ fidei laude peragatur, quoniam res humanæ aliter tutæ esse non possunt, nisi quæ ad diuinam confessionem pertinent, et regia et sacerdotalis defendat auctoritas.

DAT̄ XVI K̄L APRIL̄ VALENTINIANO AVG̅ VII ET AVIENO CONS̄S̄ d. 17. m. Mart a. 450

29 [*in mg.* AD PVLCHERIAM AVG̅ DE ANATHOLIO EPO̅]. *Leo ep. 70 JK 453 = E 20*

Leo Pulcheriæ augustæ [de Anatolio episcopo Constantinopolitano]. Gaudeo fidei clementiæ uestræ quod religiosum studium dignanter inpenditis ut pax ecclesiastica renouetur, quæ quorundam dissensionibus uidetur esse turbata. debetur enim hoc uestræ specialiter gloriæ ut ablatis omnibus scandalis quæ contra catholicam fidem inimicus excitauerat, una eademque sit per totum mundum confessio ueritatis, quæ facilius certiusque reparabitur, si prauorum sensuum nulla semina, nulla uestigia relinquantur. quod tamen mearum partium est, præterire non debeo, ut scilicet quid de incarnatione filii dei a Constantinopolitano episcopo teneatur, agnoscam, præsertim cum ordinationem ipsius dura præcesserint taliaque ad nos debuerit scripta dirigere, quæ illum a contagio huius qui nuper emersit erroris alienum euidenter ostenderent. optans itaque securam cum eo habere concordiam gratiamque illi fraternæ caritatis inpendere, scribere ei interim distuli, non dilectionem negans, sed manifestationem catholicæ ueritatis exspectans. simplex enim est absolutumque quod posco, ut remoto longarum dispositionum labore sanctæ memoriæ Cyrilli Alexandrini episcopi epistulæ quam ipse ad Nestorium miserat, adquiescat, in qua et errorem Nestorii

---

GE, S [= *defmt*]

inscr. item leonis pape ad pulceriam augustam unde supra *S* 2 leo epis̄c *ES* 3 diligis *S* 4 impiæ *E* 9 p̄tendimus *G* constat esse *S* contat *G* 10 GL̅ *GE* gloriosissima augusta *S* suam *om. G* protectione *GE* 13 ut] et *G* utrumque *E* 16 ut *ESf* et *Sdemt* ut eius *G* uestra *om. G* 19 regiæ *G* 20 aug *om. G* CONS̄S̄ *om. G* ūū c̄c̄ CONS̄S̄ era CCCCLXXXVIII *S*

inscr. item leonis ad pulceriam augustam pro his quæ superius a theodosio augusto postulauit *S* 22 leo epis̄c *ES* de — Constantinopolitano *G om. ES* 24 uidetur *om. G* 25 ut] et *G* 26 exciuerat *E* 27 si] se *G* 28 quod *S* 30 in ordinationem *Sdem* in ordinatione *Sft* ad] a *G* 31 a *om. G* contagione *S* 32 et gratiam *G* 33 interim ei *G* 35 labore *om. E* 36 in quæ terrorem *G*

arguit et fidem illi Nicænæ definitionis exposuit, uel epistulæ meæ quæ ad sanctæ recordationis Flauianum episcopum est directa, consentiat. quibus uigilanter inspectis Constantinopolitanus antistes repudiandum sibi quod ausa est contra puram et singularem fidem inperita insipientia definire, incunctanter agnoscat, quia et mea et sanctorum patrum de incarnatione domini concors per omnia et una confessio est. quam si quis æstimauerit non sequendam, ipse se a conpage catholicæ unitatis abscidet, cum tamen nos ut in integrum omnia reuocentur, optemus. ad effectum uero salubrium dispositionum uelocius optinendum fratres et coepiscopos meos Abundium et Aetherium, sed et Basilium et Senatorem presbyteros, probatissimos uiros, misi qui clementiæ uestræ formam fidei quam secundum doctrinam uenerabilium patrum prædicamus, offerrent et remotis circumlocutionibus quibus obscurari ueritas solet, quid de incarnatione filii dei a totius orbis probatis sacerdotibus defensum fuisset, ostenderent. quos post diuinam gratiam sancto uestræ pietatis auxilio dignum est adiuuari, ne in totius ecclesiæ perturbationem inprudens procedat intentio, cum correctione adhibita omnes oporteat in unius confessionis redire concordiam. a qua si forsitan ab aliquibus discrepatur, uniuersale concilium sacerdotum haberi intra Italiam clementia uestra annitente iubeatur, quo remota arte fallendi tandem pateat quid altiore tractatu aut coerceri debeat aut sanari.

d. 16. m. Iul. a. 450 DAT XVII KL AVG VALENTINIANO AVG VII ET AVIENO CONSS

30 [*inscr.* AD THEODOSIVM AVG]. *Leo ep. 69 JK 452 = E 19*

Leo Theodosio augusto. Omnibus quidem uestræ pietatis epistulis inter eas sollicitudines quas pro fide patimur, spem securitatis nobis maximam præstitistis Nicænum commendando concilium adeo ut ab illo, sicut sæpe iam scribitis, non patiamini sacerdotes domini deuiare; sed ne aliquid in præiudicium catholicæ defensionis uiderer egisse, de ordinatione eius qui Constantinopolitanæ cœpit ecclesiæ præsidere, nihil interim in alterutram partem temere rescribendum putaui, non dilectionem negans, sed manifestationem catholicæ ueritatis exspectans (quod æquanimiter ferat, obsecro, uestra clementia), ut cum talem se erga fidem catholicam qualem cupimus, approbarit, de sinceritate ipsius et copiosius et securius gaudeamus. ne uero aliqua illum de nostro animo mordeat sinistra suspicio, occasionem totius difficultatis amoueo nec aliquid exigo quod aut arduum uideatur aut dubium, sed ad id quod nullus catholicorum refutet, inuito. noti enim sunt per uniuersum mundum atque manifesti qui ante nos siue Græca siue Latina lingua in catholicæ ueritatis prædicatione fulserunt, ad quorum scientiam atque doctrinam quidam etiam nostræ ætatis accedunt, de quorum scriptis par et multiplex profertur instructio. quæ sicut Nestorianam hæresim destruxit, ita etiam hunc qui nunc repullulat, abscidit errorem. relegat itaque sollicite quæ a sanctis patribus incarnationis dominicæ fides fuerit custodita semperque similiter

---

GE, S [= *defmt*]

1 illi *G* illic *E om. S* ad *om. G* 2 flauiano epō *G* 4 cunctanter *E* 5 incarnationem *E* 6 abscidit *G* abscidat S^t 8 asterium *S* 11 afferrent *G* qui *G* 12 urbis *E* 13 ūro *G* 15 concordium *E* 16 discreparetur *E* 17 tractatum *G* 19 XVII *E* XV *G* XIII S^{demt} XIIII S^f ūu cc consulibus era qua supra *S*

inscr. item leonis pape ad theodosium augustum, ubi scribit ut id quod de incarnatione filii dei ab anatolio constantinopolitano epō prædicatur agnoscat et ut uniuersale concilium in italia fiat *S* 21 leo episc *ES* 23 scriptis GS^{mt} 26 alterutrum ES^{mt} scribendum GS^t 28 urām ES^{de}, *corr.* S^d clementiam ES^{dem}, *corr.* S^d 33 linguis G^{corr} 35 heresem *G* 36 hinc *G*

prædicata, et cum sanctæ memoriæ Cyrilli Alexandrini episcopi epistulam, qua Nestorium corrigere et sanare uoluit, prauas prædicationes ipsius arguens et euidentius fidem Nicænæ definitionis exponens quamque ab eo missam apostolicæ sedis scrinia susceperunt, præcedentium sensui perspexerit consonantem, Ephesenæ etiam synodi gesta recenseat, quibus contra Nestorii impietatem a sanctæ memoriæ Cyrillo inserta et allegata sunt de incarnatione domini catholicorum testimonia sacerdotum, non aspernetur etiam meam epistulam recensere, quam pietati patrum per omnia concordare reperiet cumque a se hoc quod eidem profuturum sit, expeti desiderarique cognouerit, catholicorum sententiis toto corde consentiat ita ut sinceram communis fidei professionem absolutissima suscriptione coram omni clero et uniuersa plebe declaret apostolicæ sedi et uniuersis domini sacerdotibus atque ecclesiis publicandam, ut pacificato per unam fidem mundo possimus omnes dicere quod angeli nato de Maria uirgine saluatore cecinerunt: gloria in excelsis deo et in terra pax hominibus bonæ uoluntatis. Lc. 2, 14 quia uero et nos et beati patres nostri, quorum doctrinam et ueneramur et sequimur, in unius fidei concordia sumus, sicut prouinciarum omnium protestantur antistites, agat clementiæ uestræ deuotissima fides ut quam primum ad nos Constantinopolitani episcopi qualia debent probati et catholici sacerdotis scripta perueniant, aperte scilicet atque lucide protestantia quod si quis de incarnatione uerbi dei aliud aliquid credat aut asserat quam catholicorum omnium et mea professio protestatur, hunc a sua communione secernat, ut ei fraternam in Christo caritatem merito possimus inpendere. ut autem salubribus curis uelocior pleniorque auxiliante domino per uestræ clementiæ fidem præstetur effectus, ad pietatem uestram fratres et coepiscopos meos Abundium et Aetherium, sed et Basilium et Senatorem presbyteros, quorum mihi devotio est probata, direxi, per quos quæ nostræ forma sit fidei, manifestatis instructionibus quas misimus, possitis dignanter agnoscere, ut si Constantinopolitanus antistes in eandem confessionem toto corde consentit, securi, ut dignum est, de ecclesiastica pace lætemur neque aliquid residere uideatur ambiguum, unde superfluis forsitan suspicionibus laboremus. sin uero aliqui a puritate nostræ fidei atque a patrum auctoritate dissentiunt, concilium uniuersale intra Italiam, sicut synodus quæ ob hanc causam Romam ep. 18 conuenerat, mecum petiit, clementia uestra concedat, ut in unum conuenientibus omnibus his qui aut ignorantia aut terrore prolapsi sunt, correctionis remediis consulatur nec cuiquam ultra sit liberum ita Nicænæ synodi facere mentionem, ut eius fidei inueniatur esse contrarius, quoniam et uniuersæ ecclesiæ et uestro hoc imperio profuturum est, si unus deus, una fides, unum sacramentum salutis humanæ, una totius mundi confessio teneatur.

DAT̄ XVII K̄L AVGVST̄ VALENTINIANO VII ET AVIENO CONS̄S d. 16. m. Iul. a. 450

31 [*inscr.* AD FAVSTVM ET C̄ETR̄]. *Leo ep. 71 JK 454*

Leo Fausto Martino Petro Manuheli Iob Antiocho Abramio Theodoro Pientio Eusebio Helpidio Paulo Asterio et Caroso presbyteris et archimandritis et Iacobo diacono

---

GE, S [= *defmt*]

1 quam *G* 4 prespexerit *S* perspexerint *G* ephesanæ *G* 5 a *om. E* 6 adligata *Sdem* alligata *GSfi, corr. G* 7 recordare *G* 8 cum *E* ad *S* idem *GSmt* 10 absolutissimam *E* sedis *S* 18 dilucide *ES* protestanti *S* 20 intendere *S* 22 patres *G* 23 asterium *S* 24 nostra *G* forma sit *om. G* fides *G* 25 in *om. G* 27 unde] ut de *S* 28 ūræ *G* a *om. G* 30 petit *S* 31 terrore *Smt* errore *GESdef* remedii *G* 33 et[1] *om. G* 34 et una *G* et unum *G, corr. G* 35 confessione *S* 36 XVI *GS* aug̃ VI *S* ūu c̄c consulibus era qua supra *S*

G, S [= *defmt*]

inscr. item [idem *Sdef*] leonis ad faustum et martinum ceterosque p̄rsbros *S* 38 leo epūs *S*

et archimandritæ a pari. Causa fidei in qua salus Christiana consistit, multa me sollicitudine laborare conpellit metuentem ne prauitas quæ in suis fuerat amputanda principiis, processu temporis et pertinacior fiat et latior. nam cum clementissimus imperator talia ad nos scripta direxerit quibus sollicitudinem suam pro pace uniuersalis ecclesiæ demonstraret, ipse Constantinopolitanus episcopus et hi qui eundem consecrarunt, præter id quod ad ordinationem noui antistitis pertinebat, nihil nobis de conpressis uel abdicatis erroribus indicarunt, quasi in illa ecclesia nullum scandalum, nulla exstitisset offensio aut non hinc præcipue fuerit ordinati meritum demonstrandum, si aliena a se quæ catholicorum sensibus sunt aduersa, docuisset. ne ergo, quod inter longinquas regiones accidere solet, in nimias dilationes tenderent ueritatis examina, fratres et coepiscopos nostros Abundium et Aetherium, sed et Basilium et Senatorem presbyteros, probatissimos uiros, ad piissimum principem cum sufficienti paternarum auctoritatum instructione direximus. quos in omnibus, fratres karissimi, diligentia ac sollicitudine uestra cupimus adiuuari, ut impietas, quæ cæcis ausibus in exitialia abrupta processit, simplices quoque decipiendi ulterius non habeat potestatem, cum altiore medicina etiam illis cupiamus per correctionis remedia subueniri, qui aut imperitia sunt lapsi aut terrore traducti. et ideo uos, qui iustificamini per fidem, qui catholicam diligitis ueritatem et de singulari sacramento salutis humanæ per spiritum sanctum estis edocti, conlaborate nobiscum et quanta potestis deuotione id agite ut falsitate destructa et fidei soliditate defensa secura per totum mundum dei pace potiamur.

d. 16. m. Iul. a. 450 DAT̄ XVI⟨I⟩ K̄L AVḠ VALENTINIANO AVḠ VII ET AVIENO CONS̄S̄

32 [*in mg.* AD MARCIANVM P̄BRM̄]. *Leo ep. 74 JK 456*

Leo Martino presbytero. Gratias agimus deo et multam fiduciam piæ exultationis accipimus, cum dilectionem tuam et catholicam fraternitatem ita spiritu fidei uigere cognoscimus, ut cordibus uestris nihil infirmitatis hæretica possit inferre temptatio. ad quam diuinitus destruendam nec defuit, ut scitis, sollicitudo nostra nec deerit, donec omnipotentis dextera dei omnia diaboli arma confringat, cui ob hoc aliquid audere permittitur, ut a fidelibus Christi gloria maiore uincatur. si quid autem aut difficultatum interuenit aut morarum, cum æquanimitate tolerandum est, quoniam ubi ueritas est magistra, numquam desunt diuina solatia, fratres dilectissimi. quamuis ergo magna locorum interualla nos diuidant, unitate tamen fidei uobiscum sumus et toto corde Iesum Christum dominum nostrum uerum deum et uerum hominem confitentes nulla in uobis detrimenta perpetimur, cum de uestræ professionis concordia gloriamur, tantum ut sit auxiliante domino constantia perseuerans, dicente apostolo:

Phil. 1, 29 uobis enim donatum est pro Christo non solum ut in eum credatis, sed etiam ut pro illo patiamini. ad quam fortitudinem sanctarum mentium roborandam fratres nostros atque legatos quos pro apostolicæ fidei libertate direximus et quos dudum apud uos esse confidimus, plurimum credimus profuturos, cum totius

---

G, S [= *defmt*]

1 archimandriti *S* appari *G om. S* 2 improbitas *G* in *om. G* 6 antistis *G* antestis *S*^{t} 7 illam ecclesiam *G* 10 accedere *G* tenderet — examen *G* 11 asterium *S* 14 auribus *G* exsitiabilia *G* 16 terrore *G* errore *S* 19 quantum *G* 21 XVII *scripsi cl. epp.* 29. 30 XVI *GS*$^{def m}$ XV *S*^{t} VI *S* V̄V̄ C̄C̄ consulibus era qua supra *S*

G, MV [*usque ad* 28 uincatur], *I*

leo [leo ēpō *MV*] — p̄bro *GMV* item ēpla leonis pape ad martianum pbr̄m̄ *I* 24 accepimus *G* sp̄m̄ *G* s̄p̄s̄ *MV* 26 destruendum *MV* 27 dei *om. I* 28 permittitur *om. G* *in* uincatur *deficiunt MV* 30 karissimi *I* 31 unitatem *G* 34 ut sit] si *I*

actionis nostræ didiceritis affectum et curam uestram atque consilia pio opere iunxeritis. de qua re non necesse est nunc latius scribere, cum iam per supra dictos sufficientes epistulas miserimus, quibus abundantissime omnis catholica fraternitas instruatur. diuinæ erit uirtutis et gratiæ ut dei filius qui naturam humani generis suam fecit, amplius quam uidemus aut sapimus, magnum pietatis suæ asserat sacramentum, quod impia temeritas sibi quidem fraudauit, sed rectis cordibus auferre non potuit.

DAT ID SEPT VALENTINIANO ET AVIENO COSS [per Carterium et Asclepiadem diaconos Constantinopolitanum] d. 13. m. Sept. a. 450

33 [*inscr.* AD FAVSTVM ET MARTINO PBRIS]. *Leo ep. 75 JK 457 = E 21*

Leo Fausto et Martino presbyteris a pari. Omnes scribendi occasiones libenter amplectens alloqui dilectionem uestram sacerdotali affectione non desino, ut ex ipsa frequentia litterarum possitis agnoscere quantam curam ecclesiæ uniuersalis habeamus, pro cuius piissima fide studiosius defendenda uestram quoque deuotionem oportet laborum nostrorum esse consortem. nam et per fratres nostros episcopos atque presbyteros quos pro Christianæ religionis statu misimus quosque dudum uobiscum esse confidimus, plenissime ex omni instructione quam dedimus, potuistis aduertere quam intolerabile habeatur apud cunctos nostrarum partium sacerdotes quod profana quorundam insipientia contra sacramentum redemptionis humanæ inferre molita est, et nunc per filium nostrum Maximinum comitem continuatis uos alloquiis cohortamur ut quia propitio deo multum catholicorum est aucta libertas, assumatis constantiam spiritalem contra antichristi præcursores, dicente beato Iohanne: omnis spiritus qui confitetur Iesum Christum in carne uenisse, ex deo est, et omnis spiritus qui soluit Iesum, ex deo non est, et hic est antichristi. cui et Nestorius et Eutyches sub diuersa quidem erroris specie, sed sub eodem spiritu falsitatis militare uoluerunt, cum catholica fides apostolicis atque euangelicis inbuta doctrinis utrumque detestetur, utrumque condemnet. quæ ex quo coæternum patri uerbum caro factum est, quem credit filium dei, eundem etiam filium hominis confitetur et in uno uero deo ac uero homine domino Iesu Christo non unam naturam, sed unam se profitetur adorare personam. in hac fide nobiscum inseparabiliter atque indifferenter uniti state constanter et uiriliter agite ac si quæ sunt moræ de his quæ poposcimus ordinandis, per occasiones tamen quas fidas gratia diuina prouiderit, litteris nos uestræ dilectionis instruite, quia multum solatii est, cum sollicitis animis rerum desideratarum actio nuntiatur. uolumus autem ut hæ litteræ nostræ quas ad uestram dilectionem misimus, etiam ceteris catholicis innotescant, quo intellegant se quoque ad defensionem fidei isdem nostris exhortationibus incitari.

1 Ioh. 4, 23

DAT V ID NOV VALENT AVG VII ET AVIENO CONSS d. 9. m. Nou. a. 450

GI

1 consilium *I* pio *om. I* operi *I* 5 prouidemus *G* 7/8 *om. G* 7 data ydus *I* auenio *I* 7/8 per — Constantinopolitanum *del. Ballerini cf. p.* 39,10

GE

10 leo episc̄ *E* presbyteris et archimandritis *E* appari *G om. E* 13 defendendam *GE* 19 continuatim *G* 20 summatis *G* 21 spiritus *om. E* 23 īm xp̄m *G* anteχ̄pi *E* antiχ̄ps *G* 26 eternum *G* 30 confitenter *G* poscimus *G* 31 proderit *G* 34 quod *G* 36 v *E* vi *G* aug̃ *om. E*

34 [*inscr.* AD CIVIBVS CONSTANTINOPOLITANIS]. *Leo ep. 59 JK 447*

Leo ciuibus Constantinopolitanis. Licet de his quæ in concilio sacerdotum nuper apud Ephesum gesta memorantur, multus nos mæror afficiat eo quod sicut consonans fama dispersit et ipso rerum monstratur effectu, nec iustitiæ illic moderatio nec fidei est seruata religio, uestræ tamen deuotionis bonitate gaudemus et in sanctæ plebis acclamationibus, quarum ad nos exempla delata sunt, omnium uestrorum probamus affectum, quia et uiuit ac permanet apud bonos filios optimi patris iusta dilectio et catholicæ doctrinæ eruditionem in nulla patimini parte corrumpi. non dubie enim, sicut uobis spiritus sanctus reserauit, Manichæorum confœderantur errori qui ab unigenito dei filio uerum et nostræ naturæ hominem negant esse susceptum omnesque eius corporeas actiones simulatorii uolunt fuisse phantasmatis. cui impietati ne
ep. 19 in aliquo præberetis assensum, iam per filium meum Epiphanium et Dionysium Romanæ ecclesiæ notarium cohortatoria ad dilectionem uestram scripta direximus, quibus confirmationem quam expetistis, ultro præbuimus, ut nos paternam uobis curam non dubitetis inpendere ac modis omnibus laborare ut auxiliante misericordia dei omnia quæ ab inperitis et insipientibus excitata sunt scandala destruantur nec quisquam sibi audeat de sacerdotali honore blandiri qui potuerit in exsecrandi sensus impietate conuinci. nam si uix in laicis tolerabilis uidetur inscitia, quanto magis in eis qui præsunt, nec excusatione est digna nec uenia, maxime cum etiam defendere peruersarum opinionum commenta præsumunt et in consensum suum aut terrore aut gratia instabiles quosque traducunt? spernantur huiusmodi a sanctis membris corporis Christi neque sibi catholica libertas infidelium iugum patiatur imponi. extra donum enim diuinæ gratiæ et extra sacramentum habendi sunt salutis humanæ qui negantes naturam nostræ carnis in Christo et euangelio contradicunt et symbolo reluctantur nec sentiunt se in hoc præruptum sua obcæcatione deduci, ut nec in passionis dominicæ nec in resurrectionis ueritate consistant, quia utrumque in saluatore uacuatur, si in eo nostri generis caro non creditur. in quibus isti ignorantiæ tenebris, in quo hactenus desidiæ torpore iacuerunt? ut nec auditu discerent uel lectione cognoscerent quod in ecclesia dei in omnium ore tam consonum est, ut nec ab infantium linguis ueritas corporis et sanguinis Christi inter communionis sacramenta taceatur, quia in illa mystica distributione spiritalis alimoniæ hoc impertitur, hoc sumitur, ut accipientes uirtutem cælestis cibi in carnem ipsius qui caro nostra factus est, transeamus.

G, *Q* [= *atwx*], *P* [= *acp*], P^l *I*

inscr. INCIPIT [*om.* Q^w] EPISTVLA PAPAE LEONIS AD CONSTANTINOPOLITANOS *Q*, *add.* SVPER STABILEM FIDEI IPSORVM COHORTATIO Q^a incipit eiusdem papae leonis ad constantinopolitanos ciues *P* item epla eiusdem ad constantinopolitanos P^l epla beati leonis pape ad constantinopolitanos *I* 2 leo — constantinopolitanis *G* leo eps et sca synodus quæ in urbe roma conuenit clero et plebi consistenti constantinopoli *I* *om.* QPP^l 3 nuper PP^l super *Q* *om.* *GI*, Q^a *corr.* quod quo *G* 5 bonitate GPP^l pietate *QI* 6—29 quarum — corporis *om.* P^p dilata *Q*, *corr.* Q^a urm *I* 6/7 probauimus *G* 7 qui P^{ac} et *om.* GP^l ac] et GP^a 8 et] cum P^{ac} catholicam *G* catholicæ [catholicam P^a] eius P^{ac} doctrinam *G* eruditionem *om.* *G* patiamini GP^c dubio P^l 9 enim *om.* P^l uos *G* scs sps P^l 10 et *om.* *G* 11 sanctiones *Q* simulatoriæ GP^a 12 in aliquo] aliquem *G* præberitis *Q*, *corr.* Q^x 13 notarios *QI* direxerimus P^l 14 curam uobis P^l 15 a comodis *G* ut] aut P^l 16 et] et ab *GI* ne GP^l 17 in *om.* *Q* 18 si *om.* *G* inscientia GP^c, Q^a *in mg.* 19/20 nec excusatione — præsumunt *post* 21 transducunt *coll.* P^{ac} 19 excusatio G^{corr}, Q^a *corr.* 20 terrore *G* errore QPP^lI insanabiles *QI* 21 transducunt P^{ac} separentur *I* 22 patiantur *G* 22/23 enim donum gre diuine *I* 25 obsecratione *I* ut] cum *G* 26 uocatur P^l euocatur *G* 27 isti] sunt *G* 28 iacuerint P^l discernerent QP^l uel — cognoscerent *om.* P^a 30 communes P^l communis *I* sacramenta fidei *I* in illa *om.* *I* mysticæ *P* 31 assumitur *I* cibi] ubi GP^l, *corr.* *G* 32 carne PP^l transeatur P^l

Vnde ad confirmationem caritatis uestræ, quæ laudabili fide inimicis ueritatis obnititur, apte atque oportune sermone affectuque apostoli utar et dicam: propterea et ego audiens fidem uestram, quæ est in domino Iesu, et dilectionem in omnes sanctos non cesso gratias agens pro uobis, memoriam uestri faciens in orationibus meis, ut deus domini nostri Iesu Christi pater gloriæ det uobis spiritum sapientiæ et reuelationis in agnitione eius, inluminatos oculos cordis uestri, ut sciatis quæ sit spes uocationis eius, quæ diuitiæ gloriæ hereditatis eius in sanctis, et quæ sit supereminens magnitudo uirtutis eius in uos, qui credidistis secundum operationem potentiæ uirtutis eius, quam operatus est in Christo suscitans illum a mortuis et constituens ad dexteram suam in cælestibus supra omnem principatum et potestatem et uirtutem et dominationem et omne nomen quod nominatur non solum in hoc sæculo, sed et in futuro, et omnia subiecit sub pedibus eius et ipsum dedit caput supra omnia ecclesiæ, quæ est corpus ipsius, plenitudo eius, qui omnia in omnibus adimpletur. dicant hic aduersarii ueritatis quando omnipotens pater uel secundum quam naturam filium suum super uniuersa prouexerit uel cui substantiæ cuncta subiecerit. deitas enim uerbi par in omnibus et consubstantialis est patri et sempiterne atque intemporaliter una eademque potentia est genitoris et geniti. creator quippe omnium naturarum, quoniam per ipsum omnia facta sunt et sine ipso factum est nihil, superior est omnibus quæ creauit, nec umquam creatori suo non fuerunt subiecta quæ condidit, cui proprium et sempiternum est nec aliunde quam de patre nec aliud esse quam pater est. huic si addita est potestas, si inlustrata dignitas, si exaltata sublimitas, minor erat prouehente qui creuit, nec habebat diuitias eius naturæ cuius indiguit largitate. sed talia sentientem in societatem suam Arrius rapit, cuius peruersitati multum hæc suffragatur impietas negans uerbo dei humanam inesse naturam, ut dum humilitatem in dei maiestate fastidit, aut falsam in Christo asserat imaginem corporis aut omnes actiones eius passionesque corporeas deitatis potius dicat fuisse quam carnis. quodlibet autem defendere audeat, prorsus insanum est, quia nec pietas fidei nec ratio recipit sacramenti ut aut aliquid passa sit deitas aut in ullo mentita sit ueritas. inpassibilis igitur dei filius, cui cum patre et cum spiritu sancto in una incommutabilis trinitatis essentia hoc quod est, esse perpetuum est, in ea plenitudine temporis quæ sempiterno consilio fuerat præstituta et prophetica dictorum atque gestorum significatione promissa, factus filius hominis non suæ conuersione substantiæ, sed nostræ assumptione naturæ uenit quærere et saluare quod perierat. uenit autem non locali accessu nec motione corporea tamquam præsens futurus unde afuisset, aut illinc recessurus unde uenisset, sed uenit per hoc quod erat uisibile et commune cernentibus, declarandus, humanam scilicet carnem atque animam

Eph. 1, 15—23

Ioh. 1, 3

Lc. 19, 10

G, *Q* [= *atwx*], *P* [= *acp*], $P^{l}I$

1 unde et *QI* laudabilis GP^{apl} fidem *G* 3 domino *om. QI* $\overline{\text{xpo}}$ ihū *Q* ihū $\overline{\text{xpo}}$ *I* 6 inluminatos habere *G* 7 est *I* eius] $\overline{\text{urae}}$ *G* 9 uos *G* nos PP^{l} nobis *QI* crededistis *G* credidimus P^{api} credimus $P^{c}QI$ 10 constituens illum *I* 13 hoc *om.* P^{l} et 1 *om. QI* 14 ipsud *G* ipse P^{l} super P^{al} omnem ecclesiam *GI* ipsius et *I* 15 adimpleuit *G* hi *QI* 17 prouexit *GI* subiecit *I* par *om. G* 19 creatoris *G* 20 superior est] superest *Q* omnium *G* qui *I* 21 fuerant *G* 22 aliundem *G* esse] esset *P* 23 creauit Q^{a} *corr.*, P^{l} 24 naturæ *om. G* 25 uerbi *G* 26 esse *G* dei *om. G* maiestatem *P* falsatam *Q* 27 actiones] sanctiones *G* 28 fuisse dicat *P* fuisse *I* quidlibet P^{al} quilibet P^{p} 29 aut *om. PI* 30 nullo GP^{l} dī filius dn̄s QIP^{l} 31 incommutabili P^{l} *corr.*, *I* 33 doctorum *G* significatione promissa *om. P* 35 monitione QP^{p}, *corr.* Q^{ax} 36 ubi *P* affuisset GQ^{x} adfuissit P^{c} illic QP^{ac} illuc Q^{ax} *corr.* uenisse *Q*, *corr.* Q^{ax} 37 et *om.* P^{l}

in uisceribus uirginis matris accipiens, ut manens in forma dei formam serui sibimet et similitudinem peccati carnis uniret, per quam non minueret diuina humanis, sed augeret humana diuinis. talis enim erat omnium a primis ducta genitoribus causa mortalium, ut originali peccato transeunte per posteros nullus pœnam damnationis euaderet,
Ioh. 1, 14 nisi uerbum caro fieret et habitaret in nobis, in ea scilicet natura quæ nostri et sanguinis
Rom. 5, 18. 19 esset et generis. propter quod dicit apostolus: sicut per unius delictum in omnes homines in condemnationem, sic et per unius iustitiam in omnes homines ad iustificationem. sicut enim per inobœdientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi, ita et per unius hominis obœdientiam
1 Cor. 15, 21. 22 iusti constituentur multi, et iterum: quia enim per hominem mors et per hominem resurrectio mortuorum, sicut in Adam omnes moriuntur, ita et in Christo omnes uiuificabuntur, hi utique omnes qui licet in Adam sint nati, in Christo tamen inueniuntur renati, habentes fidei testimonium et de iustificatione gratiæ et de communione naturæ. quam qui susceptam ab unigenito dei filio in utero Dauiticæ uirginis diffitetur, ab omni sacramento Christianæ religionis alienus est et nec sponsum agnoscens nec sponsam intellegens nuptiali non potest interesse conuiuio. caro enim Christi uelamen est uerbi, quo omnis qui ipsum integre confitetur, induitur, erubescens autem illud et quasi indignum refutans nullum ex eo habebit ornatum ac licet se regio inserat festo sacrisque se epulis inportunus inmisceat, discretionem tamen regis fallere inprobus conuiua non poterit, sed, sicut ipse dominus protestatus est, tolletur ligatis manibus et pedibus et mittetur in tenebras exteriores,
Mt. 22, 13 ubi erit fletus et stridor dentium. unde quicumque in Christo non confitetur corpus humanum, nouerit se mysterio incarnationis indignum nec eius sacramenti habere
Eph. 5, 30. 31 consortium quod apostolus prædicat dicens: quia membra sumus corporis eius de carne eius et de ossibus eius, propter hoc relinquet homo patrem et matrem et adhærebit uxori suæ et erunt duo in carne una, et exponens quid per
Eph. 5, 32 hoc significaretur, adiecit: sacramentum hoc magnum est, ego autem dico in Christo et in ecclesia. ab ipso ergo principio generis humani omnibus hominibus Christus est denuntiatus in carne uenturus, in qua, sicut dictum est et erunt duo in carne una, utique duo sunt deus et homo, Christus et ecclesia, quæ de sponsi carne prodiit, quando
Ioh. 19, 34 ex latere crucifixi manante sanguine et aqua sacramentum redemptionis et regenerationis accepit. ipsa est enim nouæ conditio creaturæ, quæ in baptismate non indumento ueræ carnis, sed contagio damnatæ uetustatis exuitur, ut efficiatur homo corpus Christi, quia et Christus corpus est hominis. unde non deum tantum dicimus Christum, sicut hæretici Manichaei, nec hominem tantum, sicut hæretici Photiniani, nec ita hominem, ut aliquid ei desit quod ad humanam certum est pertinere naturam, siue animam siue mentem rationalem siue carnem, quæ non de femina sumpta sit, sed facta de

---

G, *Q* [= *a*, *e* (*inde a* 19 epulis), *tux*], *P* [= *acp*], P^{l}, *I*

1 ut *om. G* forma *Q*, *corr.* Q^{x} 2 carnis peccati *I* ueniret *G* in qua *P* 6 sicut enim *G* 7 in[1]] ad P^{l} iustitia *G* 8 ad] in P^{cp} *om.* P^{a} iustificationem uitæ *P* unius inoboedientia hominis *G* 10 constituuntur GP^{c} mors per hominem *P* et[2]] ita et P^{ac} ita P^{p} 11 et sicut *QI* 12 qui *om. I* sint] sic *G* 13 inuenientur *Q* inueniantur *I* 15 est *om. P* 16 nuptiale *G* 17 confitetur integre *I* intelligere confitetur P^{l} 19 se regio] religio *G* 20 tamen *om. G* improbet conuiuia *I* 21 et legatis *P* et] ac *P* et *om. P* 22 ibi PQ^{t} gentium P^{l} 23 indigno *G* 25 relinquid GP^{cp} patrem suum *P* 26 suæ uxori *G* 28 ergo *om. I* hominibus *om. I* 29 est denuntiatus] enuntiatur *P* et *om. G*, Q^{x} *corr.* una] duo P^{l} 32 noua *QI* 34 Christus] $\overline{\text{xpi}}$ *I* 35 fotiniaci P^{a} futiniaci P^{p} fotianici P^{c} 36 est certum P^{l} 37 rationabilem QP^{p} quam *I* sumpta est *G* sumpsit *I* factam *I*

uerbo in carnem conuerso atque mutato, quæ tria falsa et uana Apollinaristarum hæreticorum tres partes uarias protulerunt. nec dicimus quod beata uirgo Maria hominem sine deitate conceperit, qui creatus ab spiritu sancto postea sit susceptus a uerbo, quod Nestorium prædicantem merito iusteque damnauimus, sed dicimus Christum dei filium deum uerum natum de deo patre sine ullo initio temporis eundemque hominem uerum natum de matre homine certa plenitudine temporis nec eius humanitatem, qua maior est pater, minuere aliquid ei naturæ, qua æqualis est patri. hoc autem utrumque unus est Christus, qui uerissime dixit et secundum deum ego et pater unum sumus Ioh. 10, 30 et secundum hominem pater maior me est. Ioh. 14, 28 hanc fidem, dilectissimi, ueram et indissolubilem, quæ sola ueros efficit Christianos, quamque, ut intellegimus et probamus, pio studio et laudabili amore defenditis, perseueranter tenete et constanter asserite. et quoniam oportet uos post diuinum auxilium etiam catholicorum principum gratiam promereri, humiliter ac sapienter exposcite ut petitioni nostræ qua plenariam indici synodum postulauimus, clementissimus imperator dignetur annuere, quo citius adiuuante misericordia dei et sanis fortitudo augeatur et morbidis, si curari acquiescant, medicina præstetur.

35 [*inscr.* AD PVLCHERIAM AVG̅]. *Leo ep. 79 JK 459 = E 23*

Leo Pulcheriæ augustæ. Quod semper de sancta pietatis uestræ mente præsumpsimus, id plenissime experiendo cognouimus Christianam fidem, quamuis diuersis prauorum appeteretur insidiis, uobis tamen præsentibus et in defensionem eius a domino præparatis non posse turbari. non enim deus aut suæ misericordiæ sacramentum aut uestri laboris deserit meritum, quo dudum subdolum sanctæ religionis hostem ab ipsis uisceribus ecclesiæ depulistis, cum hæresem suam tueri impietas Nestoriana non potuit, quia non fefellit famulam et discipulam ueritatis quantum simplicibus infunderetur ueneni per illa loquacis hominis colorata mendacia. de quo uirtutum agone processit ut per sollicitudinem uestram ea quæ per Eutychen diabolus molitus est, non laterent et qui sibi singulas partes geminæ impietatis elegerant, una catholicæ fidei uirtute procumberent. secunda ergo hæc uobis de perempto Eutychis errore uictoria est, quem, si quid sani cordis habuisset, dudum in auctoribus suis perculsum olimque prostratum facile potuerat declinare, ne de sepultis cineribus rediuiua temptaret incendia commouere, ut in eorum transiret consortium quorum secutus esset exemplum, GL̅. libet igitur exultare cum gaudio et pro uestræ clementiæ prosperitate digna deo uota persoluere, qui tibi per omnes mundi partes in quibus domini euangelium prædicatur, duplicem iam et palmam contulit et coronam. clementia igitur uestra cognoscat omnem Romanam ecclesiam de uniuersis fidei uestræ operibus plurimum gratulari siue quod legationem nostram pio per omnia iuuistis affectu

---

G, *Q* [= *aetwx*], *P* [= *acp*], *P*^{l}*I*

1 carne *Q*, *corr.* *Q*^{x} atque mutato *om.* *G* uana] una *Q* 2 in tres *P* uarie *I* 5 uero *G* 6 certa] creata *G* nec propter *G* 7 patre *G* minuere] minus ē *G* ei *QPP*^{l} dī *G* eius *I* autem] tamen *I* 9 fidem] idem *F*^{ac} enim *P*^{p} 10 ut *om.* *P*^{l} 11 defendentes *P*^{l} *corr.* 12 principium *IP*^{c} principem *Q*^{ae}, *corr.* *Q*^{a} gratia *GQ*^{ae}*P*^{c} gratiæ *Q*^{tw}*x*, *corr.* *Q*^{ax} 13 quam *P*^{l} plenaria *Q*, *corr.* *Q*^{ax} 14 postulamus *QI* quod *PP*^{l} 15 acquiescunt *G* 16 *in fine add.* contuli *Q*^{aetx}

GE, *S* [= *defmt*]

inscr. item leonis ad pulceriam augustam [*huc usque* *S*^{mt}] ubi ei gratias agit quod nestorianam et euticianam heresem fidei defensione destruxerit *S* 18 leo epis̄c *ES* 20 defensione *G* 22 quod *G* *S*^{dt} 26 concessit *G* 28 erga *G* eutyches *E* euticetis *S* 29 quem] qui *G* habuisse et *S*^{demt} habuisset et *S*^{f} habuisset errorem *G* 30 ne de] unde *G* 30/31 temptarent *S* 31 consortio *G* est secutus *E* 32 GL̅ *GE* gloriosissima augusta *S* ur̄a *G*

et quod sacerdotes catholicos qui ecclesiis suis iniusta fuerant eiecti sententia, reduxistis siue quod reliquias sanctæ memoriæ Flauiani innocentis et catholici sacerdotis ad ecclesiam cui bene præfuit, fecistis honore debito reuocari. in quibus utique omnibus gloriæ uestræ multiplicatur augmentum, dum et sanctos pro suis meritis ueneramini et ab agro dominico spinas et tribulos uultis auferri. quosdam sane episcopos de his qui rebus impiis uidentur præbuisse consensum, reconciliationem poscere et catholicorum communionem desiderare tam nostrorum quam fratris et coepiscopi mei Anatolii, cui testimonium ferre dignamini, relatione cognouimus, quorum desideriis sic præbemus effectum ut correctis et quæ male sunt facta, propria suscriptione damnantibus participata nostrorum quos misimus cura cum supra dicto episcopo pacis gratia tribuatur, quia deuotionis utrumque est Christianæ ut et pertinaces ueritas iusta coerceat et conuersos caritas non repellat. quia uero nouimus quantum piæ sollicitudinis catholicis sacerdotibus mansuetudo uestra dignetur inpendere, indicandum esse curauimus fratrem et coepiscopum meum Eusebium nobiscum degere et nostræ communionis esse consortem, cuius commendamus ecclesiam, quam dicitur uastare qui illi iniuste asscritur subrogatus, illud etiam a tua pietate poscentes, quod uos spontaneo facere non dubitamus arbitrio, ut tam fratrem et coepiscopum meum Iulianum quam Constantinopolitanos clericos qui sanctæ memoriæ Flauiano fidelibus officiis adhæserunt, ea qua debetis gratia foueatis. de omnibus uero pietatem uestram per nostros quid fieri aut ordinari deberet, instruximus.

d. 13. m. Apr. a. 451 DAT̄ ID̄ AP̄ ADELFIO V̄C CONS̄

36 [*in mg.* AD MARCIANVM AVG̅]. *Leo ep. 78 JK 458 = E 22*

Leo Marciano augusto. Litteras pietatis uestræ accepisse me gaudeo et ad significationem totius prosperitatis pertinere cognosco, cum sermonis uestri initia pro fidei nos faciant integritate securos. quantas itaque clementiæ uestræ gratias referamus, non ex uerbis nostris, sed ex beneficiis uestris quæ ecclesiæ contulistis, agnoscite, non ambigentes qualem illum retributorem in omnibus habeatis pro cuius tam pie estis religione solliciti et qui uos, ut res ipsa demonstrat, ad hoc ut fides catholica ab insidiis inimicorum suorum defenderetur, elegit, GL̄. hæc me nunc breuiter per fratris mei Anatolii clericos pietas uestra scripsisse dignanter accipiat, pleniora autem de omnibus quæ ad curam meam pro statu ecclesiarum et concordia pertinent domini sacerdotum, per legatos nostros scripta direximus.

d. 13. m. Apr. a. 451 DAT̄ ID̄ AP̄L ADELPHIO V̄C CONS̄

37 [*inscr.* AD ANATHOLIVM EP̄M̄]. *Leo ep. 80 JK 460 = E 24*

Leo Anatolio episcopo [prima de pace]. Gaudemus in domino et in dono gratiæ

GE, S [– *defmt*]

1 qui de S^{efm} quid S^{t} quo de S^{d} 5 auferre *G* sane *ES* uero *G* 7 communione *G* 9 **affectum** GS^{m} 11 utrumque] ut̄rinque *G* 12 uere *E* 16 facere spontaneo *G* 21 ū c̄] uiro *G* *in fine add.* era CCCC LXXXVIIII *S*

GEMVI

inscr. item epla leonis pape ad marcianum augustum *I* 23 Leo – augusto *om. I* leo episc *E* 24 sermones *GMV* initia *E om. GMVI* 24/25 pro fidei *om. I* 25 nostre *M* 26 nris *M* ecla *M* 27 pia *I* 30 nra *M* subscripsisse *M* conscripsisse *G* de] quæ *MV* 32 diriginus *MV* 33 data *MVI* vc *om. GMVI*

GE, S [= *defmt*], *L* [= *αβγ*], *H* [= *deg*]

inscr. item leonis ad anatolium constantinopolitanum epscm [*quæ secuntur, S^{d} habet in textu ante singula capitula*] 1 De fide eius scriptis missis probata 11 De his qui metu in heresem lapsi sunt si conuersi fuerint recipiantur 111 De nominibus hereticorum ad sacrum altare non recitandis 1111 De commendatione iuliani epscī uel eorum clericorum qui flauiano ep̄scō in fidem adeserunt *S* 35 leo episc *ES* prima de pace *G om. ESLH*

ipsius gloriamur, qui, sicut dilectionis tuæ litteris et fratrum nostrorum quos Constantinopolim miseramus relatione cognouimus, sequacem te euangelicæ eruditionis ostendit, ut per sacerdotis probabilem fidem merito præsumamus quod tota ecclesia eidem credita nec rugam cuiusquam sit erroris habitura nec maculam dicente apostolo: despondi enim uos uni uiro uirginem castam exhibere Christo. illa est enim uirgo ecclesia sponsa unius uiri Christi, quæ nullo se patitur errore uitiari, ut per totum mundum una nobis sit unius castæ communionis integritas, in qua societatem tuæ dilectionis amplectimur et gestorum quæ sumpsimus, seriem necessariis, sicut oportuit, munitam subscriptionibus approbamus. ut ergo inuicem dilectionis tuæ animus nostris confirmaretur alloquiis, filios nostros Carterium presbyterum, Patricium et Asclepiadem diaconos, qui ad nos tua scripta detulerunt, cum epistulis nostris post uenerabilem diem festi paschalis remisimus indicantes nos, ut supra diximus, de Constantinopolitanæ ecclesiæ pace gaudere, cui hanc curam semper impendimus ut eam nulla uelimus hæreticorum fraude uiolari. Eph. 5. 27 2 Cor. 11, 2 d. 8. m. Apr. a. 451

De fratribus uero quos et epistulis tuis et legatorum nostrorum relatione communionis nostræ cupidos esse cognouimus, eo quod doleant se contra potentiam contraque terrores non tenuisse constantiam et alieno sceleri præbuisse consensum, cum ita eos formido turbasset ut in damnationem catholici atque innocentis antistitis et in receptionem detestabilis prauitatis trepido famularentur obsequio, illud quidem quod præsentibus et agentibus nostris constitutum est, approbamus, ut suarum interim ecclesiarum essent communione contenti, sed cum legatis nostris quos misimus, participata tecum sollicitudine uolumus disponatur, quatenus hi qui plenis satisfactionibus male gesta condemnant et accusare se magis eligunt quam tueri, pacis et communionis nostræ unitate lætentur, ita ut digno prius anathemate quæ contra fidem catholicam sunt recepta, damnentur. aliter enim in ecclesia dei, quæ corpus est Christi, nec rata sunt sacerdotia nec uera sacrificia, nisi in nostræ proprietate naturæ uerus nos pontifex reconciliat, uerus immaculati agni sanguis emundat. qui licet in patris sit dextera constitutus, in eadem tamen carne quam sumpsit ex uirgine, sacramentum propitiationis exequitur dicente apostolo: Christus Iesus, qui mortuus est, immo qui et resurrexit, qui est in dextera dei, qui etiam interpellat pro nobis. Rom. 8, 34 neque enim potest in aliquo benignitas nostra reprehendi, cum satisfacientes recipimus quos doluimus esse deceptos. nec aspere igitur communionis nostræ gratia deneganda est nec temere

---

GE, S [= *defmt*], *L* [= *αβγ*], *H* [= *deg*]

1 et *om. Lαγ H, corr. Lγ* ūrorum *H* 1/2 constantinopolitano *H* 2 sequacem te] secundum *H* 3 ut] et *LH, corr. Lγ* fidem *om. Lαγ H, corr. Lγ* totam *H* 4 ruga *H* sit cuiusquam *G* macula *GSf LH* 5 enim uos *om. G* 6 ut] et *GH* 8 amplectitur *S* sicut] siquid *Lα* sed quid *H* munita *G* monitam *LH, corr. Lγ* 9 animos *LH, corr. Lγ* nros *H* 10 asclipiadem *G* 11 diaconem *Lγ, corr. Lγ* diaconum *H* quia nos tua *Lβ* quia nra *Lαγ* quia ad nos tua *Lγ corr.* qui nra *H* scriptura *H* detulerant *LH, corr. Lγ* 12 festum *H* paschæ *GLα* paschale *Lβγ, corr. Lγ*, paschalem *H* emisimus *ES* 13 ea *H* uellemus *L* 15 et e legatorum *H* 15/16 communioni *E* 16 deleant *StH* debeant *Sm* inpotentiam *S* 18 damnatione *L* catholice *Hdg* catholicam *Hg* 19 famulentur *G* quod] ut *Lβγ Hde, corr. Lγ* et *Lα* in *Hg* 21 communionem *Lαγ H, corr. Lγ* participa *GL, corr. Lγ* participare *H* 22 sollicitudinem *H* uoluimus *S, Lγ corr.* 23 magis se *SLH* quantueri *H* nostræ] ne *LαHde om. Hg* 24 catholica *ELβHe* 25 recepti *G* rata *ES* sacrata *GLH* 26 nra *H* 27 reconciliet *GLH* uerum *H* emundet *GLH* patri *H* 28 carnem *Sf L, corr. Lγ* 29 exequiretur *Lα* exsequiritur *Lβ* exequeretur *LγH* 30 dexteram *S* 31 in *om. Lαγ H, corr. Lγ* benignus *LαγH, corr. Lγ* benignos *Lβ* nos *LβγH, corr. Lγ om. Lα* satisfacientis *Lβγ* satisfacientibus *LαH* quod *LH, corr. Lγ* uoluimus *H* 32 aspire *H* in communionis *LαγH* deleganda *Lαγ, corr. Lγ* diligenda *H*

largienda, quia sicut plenum pietatis est oppressis caritatem dominicam redhiberi, ita iustum est omnia perturbationis auctoribus imputari.

De nominibus autem Dioscori Iuuenalis et Eustathii ad sacrum altare recitandis dilectionem tuam hoc decet custodire quod nostri ibidem constituti faciendum esse dixerunt quodque honorandæ sancti Flauiani memoriæ non repugnet et a gratia tua Christianæ plebis animos non auertat. nam iniquum nimis est atque incongruum eos qui innocentes et catholicos sua persecutione uexarunt, sanctorum nominibus sine discretione misceri, cum damnatam impietatem non deserentes ipsi se sua prauitate condemnent quos conuenit aut percelli pro perfidia aut laborare pro uenia.

Fratrem uero et coepiscopum nostrum Iulianum uel clericos qui sanctæ memoriæ Flauiano fidelibus officiis adhæserunt, dilectioni quoque tuæ uolumus adhærere, ut quem fidei suæ meritis uiuere apud dominum nostrum nouimus, in te sibi eum præsentem esse cognoscant. illud quoque dilectionem tuam nosse uolumus fratrem et coepiscopum nostrum Eusebium, qui causa fidei multa discrimina laboresque tolerauit, nobiscum interim demorari et in nostra nunc communione persistere. cuius ecclesiam tua sollicitudine uolumus esse defensam, ut et nihil eodem absente depereat et nullus ei in aliquo præiudicare præsumat, donec cum litterarum nostrarum ad uos prosecutione perueniat.

Et ut maior circa te uel nostra uel totius Christianæ plebis affectio prouocetur, hoc quod ad dilectionem tuam scripsimus, in omnium uolumus notitiam peruenire, ut qui deo nostro deseruiunt, de confirmata apud te pace sedis apostolicæ gratulentur. de ceteris uero causis atque personis dilectio tua litteris quas per nostros accipiet, plenius instruetur.

d. 13. m. Apr. a. 451 DAT̄ ID̄ APL̄ ADELPHIO V̄C̄ CONS̄

38 [*inscr.* AD IVL̄ EPM̄]. *Leo ep. 81 JK 461 = E 25*

Leo Iuliano episcopo. Litteras fraternitatis tuæ per filios nostros Constantinopolitanos clericos nuntias tuæ salutis accepi, quibus te magnis tribulationibus grauatum fuisse significas, cum utique non defuerit materia sollicitudinis et laboris quæ inter procaces catholicæ fidei aduersarios inhærentem ueritati animum fatigarent idque, ut scribis, fuerit animus ut per occasionem necessitatis et nobis te et patriæ præsentares. quod uere futurum speraueram, ut apertius omnium hæreticorum ambages tuo ore cognoscerem, sed gratias deo quod ita et incolumitas tua et ecclesiæ causa profecit, ut liberum tibi fuerit apud eos interim degere quorum nobis probabilis consensus innotuit, sicut et fratris Anatolii scripta profitentur et gesta quæ apud ipsum coram nostris sunt

---

GE, S [defmtl], L [= αβγ], H [= deg]

1 caritatis enim *H* 3 eustasii *ELγH, corr. Lγ* eustasi *Lαβ* non recitandis *Sdef* 4 docet *StH* nostri] dn̄i *H* 5 orande *LH, corr. Lγ* memoriæ *om. H* repugnent *LH* et *om. LαγH, corr. Lγ* 8 damnata *SmLH, corr. Lγ* impietate *LαγH, corr. Lγ* ipsis *Lβ* ipse *Lαγ Smt* ipsa *H* se *om. Lαγ H, corr. Lγ* 9 contempnet *H* pro perfidia] propter *H* ut *LαH* proueniat *Sm Lαγ, corr. Lγ* peruenіat *H* 12 quem] quæ *H* suæ meritis *ES, Lγ corr.* sacramentis *GLH* dn̄i *E* 15 interim dū orari *Lαγ, corr. Lγ* interdum orari *H* 16 sollicitudinem *GLαγHe* ut — depereat *om. G* et1 *om. H* 17 ei *om. E* persecutione *GH* 18 proueniat *G* 19 circa te] caritate *H* 20 peruenіri *H* 21 qui deo] quidem *G* non seruiunt *H* 22 personis] peruersionis *H* 23 instrueretur *H* 24 DAT̄ – CONS̄] era quæ [qua *Sft* quo *Sm*] supra *S* data *LHdg* VI IDVS *Lβ* PRID *Lα* *GEI*

inscr. item ēpla leonis pape ad iulianum ēpm̄ *I* 26 Leo — episcopo *om. I* leo epis̄c *E* 29 procacis *E* ueritatis *G* 30 animi *I* ‘præsentaris *E* 32 recognoscerem *I* 33 degerit *G*

confecta, demonstrant, frater karissime. remeantibus ergo prædictis salutationis uicissitudinem reddo et ut contra falsitatis astutias perseuerantem diligentiam teneas, fidenter exhortor, cum tibi ad hoc et tuus animus et nostra auctoritas suffragetur, quoniam licet de multis meliora indicata sint, quod scilicet doleant se deceptos et damnata perfidia cum auctoribus suis gratiam nostræ communionis exposcant, quod nos adeo libenter accepimus reddituri his hanc quam desiderant communionem, cum promissa compleuerint, quosdam tamen persistere in sua obduratione cognouimus, quos oportet districtius conprimi, si nequeunt benignitate sanari. ad quam rem nostros post diem uenerabilem dirigemus, qui tecum participato consilio ea quæ a nobis constituta fuerint, exequantur.

DAT̄ ID APL̄ ADELPHIO V̄C̄ CONS̄ d. 13. m. Apr. a. 451

39 [*inscr.* AD MARTIANVM AVG̃]. *Leo ep. 82 JK 462*

Leo Marciano augusto. Quamuis per Constantinopolitanos clericos ad pietatem tuam ante rescripserim, sumptis tamen clementiæ uestræ litteris per uirum illustrem præfectum urbis filium meum Tatianum magnam materiam gratulationis accepi, quia studiosissimos uos ecclesiasticæ pacis agnoui. cui sancto desiderio digna æquitate confertur, ut quem statum esse cupitis religionis, eundem habeatis et regni. nam inter principes Christianos spiritu dei confirmante concordiam gemina per totum mundum fiducia roboratur, quia profectus caritatis et fidei utrorumque armorum potentiam insuperabilem facit, ut propitiato per unam confessionem deo simul et hæretica falsitas et barbara destruatur hostilitas, GL̄. aucta igitur per imperialem amicitiam spe cælestis auxilii confidentius pietatem uestram pro sacramento salutis humanæ incitare præsumo, ne cuiusquam procaci inpudentique uersutia quasi de incerto quid sequendum sit, sinatis inquiri et cum ab euangelica apostolicaque doctrina nec in uno quidem uerbo liceat dissidere aut aliter de scripturis diuinis sapere quam beati apostoli et patres nostri didicerunt atque docuerunt, nunc demum indisciplinatæ moueantur et impiæ quæstiones, quas olim mox ut eas per apta sibi corda diabolus excitauit, per discipulos ueritatis spiritus sanctus extinxit. nimis autem iniquum est ut per paucorum insipientiam ad coniecturas opinionum et ad carnalium disputationum bella reuocemur, tamquam reparata disceptatione tractandum sit utrum Eutyches impie senserit et utrum peruerse Dioscorus iudicarit, qui in sanctæ memoriæ Flauiani condemnatione se perculit et simpliciores quosque, ut in eandem ruinam prouoluerentur, impegit. quorum multis iam, ut cognouimus, ad satisfactionis remedia conuersis et ueniam de inconstanti trepidatione poscentibus non cuiusmodi sit fides tenenda, tractandum est, sed quorum precibus qualiter annuendum. unde piissimæ sollicitudini uestræ quam de indicenda synodo habere dignamini, per legationem quæ confestim ad clementiam uestram deo annuente perueniet, quidquid ad causæ utilitatem arbitror pertinere, plenius atque oportunius suggeretur.

DAT̄ VIIII K̄L̄ MAİ ADELPHIO V̄C̄ CONS̄ d. 23. m. Apr. a. 451

GEI

1 demonstrent *I* F̄R̄ *GE* fratribus *I* salutationibus *G* 4 sunt *I* 5 cum] et cum *G* 7 tamen] autem *I* 9 *post* uenerabilem *superscr.* paschæ *G* concilio *G* 11 data *I*

G, *S* [= *defmt*]

inscr. eiusdem leonis ad marcianum augustum ubi de illo [eo *Sfmt*] pro confirmatione catholicæ fidei gratulatur *S* 13 leo ep̄s *S* 15 titianum *G* 16 agnouimus *G* digna *S* diuina *G* 19 utrumque *G* 21 GL̄ *G* gloriosissime imperator *S* 23 cuius *G* 24 ab *om.* *GS*^{d} euangeliaca *G* nec in *S* ne *G* 25 quae *G* 30 disputatione *G* Eutyches — utrum *om.* *G* 32 ut — eandem *om.* *G* ruina *G* 34 fides sit *G* 37 quiquid *G* utilitate *GS*^{t} 39 VIII *G* *in fine add.* era que supra *S*

40 [*in mg.* AD IVLIANVM EPM] *Leo ep. 86 JK 466 = E 29*

Leo Iuliano episcopo. Quam gratum mihi semper est epistulas tuæ dilectionis accipere, tam etiam nostra ad te congruum est scripta deferri, præsertim cum hoc non pro amicitia tantum communi, sed multo magis pro statu uniuersalis ecclesiæ faciamus. unde per fratres nostros Lucensem episcopum et Basilium presbyterum, quos Con-
ep. 38 stantinopolim indicaueramus nos esse missuros, debitum reddo colloquium, ammonens ut studium diligentiæ tuæ eisdem in omnibus sociare digneris, ut reliquiæ scandalorum, si quæ adhuc supersunt, sagaciter auferantur. quamuis enim ubique iam catholicæ fidei lumen eluceat et, quod est ualidissimum, Christianorum principum diuinis auctoritatibus corda famulentur, quædam tamen sunt quæ ita Ephesenus ille turbo confudit, ut magno moderamine sit agendum, ne mala dissensionum quæ inde sunt orta, permaneant. quid itaque legatis nostris iniunctum atque commissum sit, ipsorum insinuatione cognosces, eum mihi atque illis inpensurus affectum, ut quæcumque ipsis mandata sunt, dilectionis tuæ studio et sollicitudine sociata adiuuante deo perueniant ad eum quem optamus effectum.

d. 9. m. lun. a. 451 DAT V ID IVN ADELPHIO VC CONS

41 [*inscr.* AD MAR AVG]. *Leo ep. 83 JK 463 = E 26*

Leo Marciano augusto. Multam mihi fiduciam rescribendi ad clementiam uestram et litteræ uestræ quas ueneranter accepi, et coepiscopi mei reuertentes a Constantinopolim præbuerunt, non sola assertione uerborum, sed ipsis iam operum effectibus demonstrantes ad defensionem catholicæ fidei diuinum in uobis uigere præsidium, quo utique non solum ecclesiæ status, sed etiam uestri robur munitur imperii, cum meritò eius expectatis protectionem cuius colitis ueritatem, GL. nam ut et fratris mei Anatolii citius manifestaretur integritas et olim damnati erroris rediuiuus assertor locum in Christi ecclesia non haberet, ut catholici episcopi quos nuper hæreticorum persecutio deprauare non potuit, ab iniustis reuocarentur exiliis utque reliquiis beatæ memoriæ Flauiani digno honore susceptis impietatem suam condemnator eius agnosceret, uestræ uirtutis titulus, uestræ pietatis est fructus. cui confido etiam aliarum insignia adcumulanda palmarum, ut sicut Constantinopolitana ecclesia recepta apostolicæ fidei libertate lætatur, ita omnes regni uestri prouinciæ emundatas se a diabolici dogmatis
ep. 39 contagio glorientur. ut ergo præcedentibus litteris indicaui, fratres meos Lucensem episcopum et Basilium presbyterum, qui sollicitudinis meæ partes possint implere, direxi, fauori eos pietatis uestræ in omnibus quæ sunt agenda, commendans. nam cum et fratris mei Anatolii scriptis et nostrorum sermone cognouerim multos de his qui apud Ephesum Dioscori factione conpulsi detestabilibus statutis pænitendum præbuere consensum, inconstantiæ suæ ueniam postulare et communionem catholicam per satisfactionem correctionis expetere, non fuit talium neglegenda conuersio, qui non

---

GE

2 leo epis̄c *E* 5 lucensem *E* lucensium *G* 7 in omnibus *E* hominibus *G* 10 ephesinus *E* 13 cognoscis *E* inpensus *G* 16 VI *G* V̄C *om. E*

GE, S [= *de[mt]*]

inscr. eiusdem leonis ad marcianum augustum ubi inter cetera defensorem fidei catholicæ imperatorem gratulatur *S* 18 leo epis̄c *ES* multa *E* multum *G* fiducia *E* scribendi *ES* ad *om. G* 19 reuertentur *G* 21 nobis *G* 22 cum *G* ut *ES* 23 expectetis *G* ueritate *G* GL *GE* gloriosus [gloriose *S*^{1} gloriosissimus *S*^{c}] imperator *S* et ut *G* 29 constantinopolitanæ ecclesiæ *G* 30 a *om. E* 31 contagione *S* lucensem *GS* lucensium *E* 35 quæ *G* 37 satisfactione *E*

proprio sensu, sed improbi præsumptoris inpulsu in hæc incidisse noscuntur, in quibus liberum non habuere iudicium. ne itaque uel resipiscentium desideria mora longior fatigaret uel incuriosa facilitas temere aliquos ac sine discretione susciperet, iniunctum est ab apostolica sede directis ut in consortium suæ deliberationis adscito Constantinopolitanæ urbis antistite et pestilentiæ contagia non ammittantur et sanitatis remedia non negentur. quæ industria in omnibus quæ nequiter gesta sunt, emendandis celerem iuuante domino consequetur effectum, si reparationi pacis ecclesiasticæ opem suam uestra pietas dignetur adiungere, ut uobis ita regnantibus et dei regnum intra uos habere mereamini et catholicam fidem nulla falsitas uiolet, nulla hæresis inquietet nec cuiquam liceat doctrinam euangelicam deserere et sacerdotali honore gaudere. synodum uero fieri, ut meminit uestra clementia, etiam ipsi poposcimus, sed sacerdotes prouinciarum omnium congregari præsentis temporis necessitas nulla ratione permittit, quoniam illæ prouinciæ de quibus maxime sunt euocandi, inquietatæ bello ab ecclesiis suis eos non patiuntur abscedere. unde oportuniori tempori propitiato domino cum firmior fuerit restituta securitas, iubeat uestra clementia reseruari. de qua re plenius inter cetera apud pietatem uestram poterunt allegare quos misi.

DAT̄ V ID̄ IVN̄ ADELPHIO V̄C̄ CONS̄ d. 9. m. Iun. a. 451

42 [*inscr.* AD PVLCH̄ AVḠ]. *Leo ep. 84 JK 464 = E 27*

Leo Pulcheriæ augustæ. Religiosam pietatis uestræ sollicitudinem, qua uniuerso mundo deo inspirante consulitis, crebrioribus alloquiis incitare præsumo, ut operum uestrorum profectum necessaria perfectio subsequatur ac sicut de statu Constantinopolitanæ ecclesiæ gratulamur, cuius et sacerdos et populus catholicæ puritatis fidem iam tenere cognoscitur, ita etiam aliorum concors nobiscum sit de uerbi incarnatione confessio. unde quod facturum me aliis litteris indicaueram, Lucensem episcopum ep. 35 et Basilium presbyterum fratres meos dirigere properaui, qui dispositiones meas fratris mei Anatolii deuotione sociata secundum eas quas acceperunt regulas exequantur, G̅L̅. sicut enim prædicti episcopi scriptis et clericorum eius suggestione patefactum est, multa sunt quæ indulgentius sint curanda, multa quæ iustius coercenda, ut in causa tantæ perturbationis nec districtio sit nimis aspera nec remissio parum cauta, cum aliud satisfacientibus, aliud pertinacibus debeatur. offertur ergo pietati uestræ digna materia, quæ placitam deo curam sancti cordis exerceat et præcedentium meritorum coronas etiam de præsentis erroris abolitione multiplicet. sicut enim Nestoriana impietas, ita etiam Eutychiana blasphemia ab omni catholicorum est eliminanda consortio, quia tam impium est consempiternam et consubstantialem patri filii deitatem etiam ex utero uirginis matris partu editam negare corporeo quam unam in dei filio post incarnationis sacramentum affirmare naturam, ut scilicet aut humanitas eius

---

GE, S [= *defmt*]
2 habuerant *G* uel *om. S* 6/7 emendandi scelere *ESefmt* 7 celere *G* reparationis *GSf* 8 et] ut *E* 9 et *om. E* 12 temporibus *GSfm* 13 inquietat; e *E* inquietante *Sde* inquietanti *Sfmt* inquiete *G* bellorum *G* 14 propiciante *G* 16 adligari *S* 17 VII *G* *in fine add.* era qua supra [CCCCLXXXVIIII *St*] *S*
GEMVI
inscr. item ēpla leonis pape ad pulcheriam augustam *I* 19 Leo — augustæ *om. I* leo episc̄ *E* augusto *M* quam *G* 21 ūrarum *GE, corr. E* 24 lucensem *EMVI* lucensium *G* 26 sociatas *E* 28 coercenda] inquirenda *G* 29 cuncta *V* 30 pertinatius *G* 31 placitum *MV* dn̄o *I* 32 præsenti *G* ablitione *G* 33 etiam *EMV* et *I om. G* elimanda *GIV* 33/34 consorcia *G* 34 quia tam] qui autem *MV*

refutetur aut deitas, cum unitione utriusque essentiæ nec altera sit in alteram uersa nec assumpta in assumente finita, sed et uerbi incommutabilitas et carnis atque animæ ueritas maneant inseparabiliter in unitate personæ. quod qui testificante lege, credentibus patriarchis, annuntiantibus prophetis, prædicante euangelio, docentibus apostolis et toto mundo confitente non credunt, extra sacramentum corporis Christi, extra unitatem sunt nominis Christiani, quorum sicut ruinam dolemus, ita perfidiam detestamur. ut autem circa talium personas sincerum seruetur ubique iudicium et aliud correctis, aliud pertinacibus rependatur, uestra pietas nostros qui ab apostolica sede sunt missi, fouere dignetur eorumque omnes quas iniunximus adiuuet actiones, quo citius ac facilius auxiliante domino quæ ad uestram gloriam et ad totius ecclesiæ pacem proficiant, exequantur. de Eutyche autem totius scandali et prauitatis auctore hoc clementia uestra præcipiat ut ab eo loco qui Constantinopolitanæ urbi nimis uicinus est, longius transferatur, ne frequentioribus solatiis eorum quos ad impietatem suam traxit, utatur. monasterio quoque ipsius, cui perniciose indigneque præsedit, catholicum abbatem iubete præponi, qui illam seruorum dei congregationem et a prauo dogmate liberare et institutis ueritatis possit imbuere.

d. 9. m. Iun. a. 451 DAT̄ V ID IVN ADELPHIO VC CONS̄

43 [*inscr.* AD ANATHOLIVM EPM]. *Leo ep. 85 JK 465 = E 28*

Leo Anatolio episcopo Constantinopolitano. Licet sperem dilectionem tuam ad omne opus bonum esse deuotam, ut tamen efficacior tua fieri possit industria, necessarium et congruum fuit fratres meos Lucensem episcopum et Basilium presbyterum, ep. 37 ut promisimus, destinare quibus tua dilectio societur, ut nihil in his quæ ad uniuersalis ecclesiæ statum pertinent, aut dubie agatur aut segniter, cum residentibus uobis⟨cum⟩ his quibus executionem nostræ dispositionis iniunximus, ea possint agi cuncta moderatione, ut nec beniuolentiæ partes nec iustitiæ neglegantur, sed absque personarum acceptione diuinum in omnibus iudicium cogitetur. quod ut recta obseruantia ualeat custodiri, catholicæ primitus fidei seruetur integritas et quia per omnia angusta et ardua uia est quæ ducit ad uitam, neque in sinistram neque in dexteram ab eius tramite deuietur, et quia euangelica et apostolica fides omnes expugnat errores et ab uno latere Nestorium deicit, ab alio Eutychen et participes eius elidit, hanc regulam mementote seruandam ut quicumque in illa synodo quæ nomen synodi nec habere poterit nec meretur et in qua maliuolentiam suam Dioscorus, imperitiam autem Iuuenalis ostendit, dolent, ut dilectionis tuæ relatione conperimus, se metu uictos et terrore superatos ad consensum scelestissimi iudicii potuisse conpelli et communionem catholicam optinere desiderant, satisfactioni eorum pax fraterna præstetur, ita ut non dubiis

---

GEMVI

1 alteram] alterutrum *I* 3 maneat *MV* unita *MV* 6 unitate *G* ita et *I* 9 dignentur *M* adiuuante *GMV* 10 quos *I* 11 autiche *MV* 12 auctorem *MV* 15 iubente *M* illum *MV* 17 data *MVI* v *E* VII *G om. MVI* VC CONS̄] augusto *MV*

GE, *S* [= *de[mt]*], *MV* [*inde a* p. 45,7 atque perpensis]

inscr. eiusdem leonis ad anatolium constantinopolitanum EPM de his qui hereticorum erroribus metu uel uoluntate inplicantur ut per satisfactionem ab ecclesia suscipiantur et ut hereticorum nomina ad altare non recitentur *S* 19 leo EPISC *ES* Constantinopolitano *om. ES* 21 lucentium *S* 23/24 uobiscum his *scripsi* uobis *ES* his *G* 24 possent *S* 25 uiolentiæ *G* 26 quo *E* 27 ualeant *ES* custodire *S* 28 dextram *ES*^{d} 29 et^{1}] ut *G* et^{3} *om. G* 30 deiecit *G* 32 potuerit *E* maliuolentia sua *E*

professionibus Eutychen cum suo dogmate cumque consortibus suis anathematis execratione condemnent, de his autem qui in hac causa grauius peccauerunt et ob hoc superiorem sibi locum in eadem infelici synodo uindicarunt, ut humiliorum fratrum simplicitatem arrogantiæ suæ præiudiciis aggrauarent, si forte resipiscant et a facti sui defensione cessantes in condemnationem proprii conuertantur erroris, horum si satisfactio talis accedit quæ non refutanda uideatur, maturioribus apostolicæ sedis consiliis reseruetur, ut examinatis omnibus atque perpensis de ipsis eorum actionibus quid constitui debeat, æstimetur. neque prius in ecclesia cui te dominus uoluit præsidere, cuiusquam talium, ut ante iam scripsimus, nomen ad altare recitetur quam ep. 37 quid de eis constitui debeat, rerum processus ostendat.

De commonitorio uero a clericis dilectionis tuæ nobis oblato, necessarium non fuit epistulis quid uideretur, inserere, cum sufficeret legatis cuncta committi, quorum sermone ex omnibus diligentius instrueris. annitere itaque, frater karissime, ut quæ ecclesiæ dei congruunt, fideliter et efficaciter cum his fratribus quos tantæ rei idoneos auctores elegimus, exequaris, præsertim cum et ipsa uos causæ ratio spesque diuini auxilii cohortetur et clementissimorum principum tam sancta sit fides, tam religiosa deuotio, ut in eis non solum Christianum, sed etiam sacerdotalem experiamur affectum. qui utique pro ea pietate qua se esse dei famulos gloriantur, omnes suggestiones uestras fidei catholicæ profuturas dignanter accipient, ut ipsorum quoque opere et pax Christiana reparari et error impius possit aboleri. ac si de aliquibus amplius fuerit deliberandum, celeriter ad nos relatio dirigatur, ut pertractata qualitate causarum nostra quid obseruari debeat, sollicitudo constituat.

DAT̄ V ID̄ IVN̄ ADELPHIO V̄C̄ CON̄S̄ d. 9. m. Iun. a. 451

44 [*inscr.* AD ANATHOLIVM ĒPM C̄ONSTPL̄]. *Leo ep. 87 JK 467*

Leo Anatolio episcopo Constantinopolitano. Ad declinandam erroris maculam qua nonnullos aut Nestoriana impietas aut Eutychiana labefactauit insania, laudabilem curam filii nostri Basilius et Iohannes presbyteri suæ æstimationis habuerunt, ut inter conpugnantia dogmata falsitatis uera catholicæ fidei pace gauderent, si quidem longinquæ peregrinationis labore suscepto sensum cordis sui in apostolica sede patefecerint, damnantes utramque hæresim quarum supra fecimus mentionem, et de incarnatione domini nostri Iesu Christi non aliud recipientes quam quod instruente sancto spiritu et didicimus et docemus. per hos ergo, frater carissime, cum testimonio nostro ad propria reuertentes dilectioni tuæ nostra scripta direximus, fidenter hortantes ut qui

---

GE, S [= *defmt*], *MV*

1 eutyches *ES* 3 ut] et *G* humili eorum *S* 4 simplicitate *ES*^{efmt} resipiscunt *ES*^{deft} 5 condemnatione *G* conuertuntur *S* conuerterentur *E* 7 agnitionibus *S* 8 ecclesiam *G* cui] ubi *E* 9 iam *om. V* nominetur *MV* 14 quæ *om. G* quos tantæ rei *ES*^{demt} quos tantæ curæ *G* constanter ei *Sf* constanter quos *MV* 15 idoneus *MVS*^{t} actores *ES*^{d} hac tutores *Sf* eligemus *E* eligimus *S*^{de} 17 x̄pianam *MV* 20 reparari *ES* reparetur *GMV* aboliri *MV* 22 quæ *GMV* 23 data *MV* VII *G om. MV* iañ *MV* V̄C̄ *om. E* aug̃ *MV* *in fine add.* era que supra *S*

GMVIAO

inscr. LEO PAPA ANATOLIO ĒPŌ PRO SYNODO CALCHEDONENSI *AO* item ēpla leonis p̄pe ad anatholium constantinopol̄ ēpm̄ *I* 25 Leo — Constantinopolitano *om. AO* Constantinopolitano *om. MV* 26 aut^{2} *om. AO* 28/29 longinquo *I* 29 suscepta *MV* patefecerunt *I* 30 utrumque *G* incarnationem *G* 31 s̄pū s̄cō *GMV* 32 frs̄ *MVIAO, corr. I* kmī *MVAO* 33 orantes *MVI* quia *G*

gratia apostolicæ communionis ornantur, etiam tuo fauore per omnia se gaudeant adiuuari.

d. 14. m. lun. a 451 DAT̄ XVIII K̄L IVL̄ ADELPHIO V̄C CONS̄

45 [*inscr.* AD PASCASINVM EPM̄]. *Leo ep. 88 JK 468 = E 30*

Leo Paschasino episcopo. Quamuis non dubitem fraternitati tuæ omnem originem scandalorum quæ de incarnatione domini nostri Iesu Christi in Orientalibus ecclesiis commota sunt, ad plenum esse conpertam, tamen ne quid forte sollicitudinem tuam latere potuisset, epistulam nostram quam ad sanctæ memoriæ Flauianum de hac re plenissimam misimus quamque ecclesia uniuersalis amplectitur, diligentius tibi recensendam cognoscendamque direxi, ut intellegens qua plenitudine totius huius erroris impietas deo adiuuante destructa sit, ipse quoque eundem spiritum pro tuo in deum amore suscipias sciasque penitus detestandos qui secundum Eutychis impietatem atque dementiam in domino nostro unigenito filio dei suscipientis in se reparationem salutis humanæ dicere ausi sunt duas non esse naturas, hoc est perfectæ diuinitatis et perfectæ humanitatis et putant quod possint nostram dilligentiam fallere, cum aiunt se unam uerbi naturam credere incarnatam, cum utique uerbo dei in deitate patris et sua et spiritus sancti una natura sit, suscepta autem ueritate carnis nostræ illi inconuertibili substantiæ nostram quoque unitam esse naturam. nam nec incarnatio dici possit, nisi caro susciperetur a uerbo, quæ susceptio tanta et talis unitio est, ut a carne animata non solum in partu beatæ uirginis, sed etiam in conceptu nulla deitatis sit credenda diuisio, quoniam in unitatem personæ deitas atque humanitas et conceptu uirginis conuenit et partu. abominanda ergo est in Eutyche impietas, quæ olim a patribus in præcedentibus hæreticis damnata atque destructa est. quod huic stultissimo homini prodesse debuerat, ut quod non poterat sensu apprehendere, uel præcedenti caueret exemplo nc salutis nostræ singulare sacramentum ueritatem carnis humanæ in Christo domino nostro negando uacuaret, quoniam si uera et perfecta in illo humanitatis natura non est, nulla est nostra susceptio et totum quod credimus, quod docemus, secundum ipsius impietatem uanitas est atque mendacium. sed quia nec mentitur ueritas nec passibilis est deitas, manet in deo uerbo utraque substantia in una persona et ita saluatorem suum ecclesia confitetur, ut eum et deitate inpassibilem et carne passibilem fateatur dicente apostolo: etsi crucifixus est ex infirmitate nostra, sed uiuit ex uirtute dei.

2 Cor. 13. 4

Vt autem plenius in omnibus tua sit instructa dilectio, sanctorum patrum nostrorum de sacramento incarnationis domini quid senserint et quid ecclesiis prædicauerint, ut euidenter agnosceres, aliqua ad dilectionem tuam scripta transmisi, quæ nostri quoque apud Constantinopolim cum mea epistula allegarunt. et totam Constantinopolitanam ecclesiam cum monasteriis omnibus ac multis episcopis noueris præbuisse consensum et suscriptionibus suis Nestorium uel Eutychen cum suis anathematizasse dogmatibus. noueris etiam proxime me epistulam Constantinopolitani episcopi accepisse, qua refert

---

GMVIAO

1 ortantur *G* gaudent *V* 3 data *MVIAO* XVIII $A^{corr}O$ XIII *GAI* tertio decimo *MV* iulii *I* iunias *A* IVN̄ *O* V̄IC̄ *O* aug̃ *MV* consŝ *G* consulibus *MV*

GE

5 leo episc̄ *E* epis lilibetano *E* 12 eutyches *E* eutychetis *G* 16 uerbi *E* 21 unitate *G* 22 in eutyche *E* eutychetis *G* a *om. E* 23 est *om. G* 25 nec saluti *G* 30 deitatem *G* 30/31 passibile *G* 31 nostra *om. E* 34 prædicarent *G* 37 ac *E* et *G* 38 eutycheten *G* 39 me *om. E* qua *E* que *G*

Antiochenum episcopum ⟨et⟩ missis per prouincias suas tractoriis uniuersos episcopos et epistulæ meæ præbuisse consensum et Nestorium et Eutychen pari suscriptione damnasse.

Illud quoque curæ tuæ credidimus iniungendum ut quia ratio paschalis festi experientiam tuam non latet, de eo quod in Theophili annotatione inuenimus quodque nos permouet, diligentius requiras illic atque pertractes cum his qui possunt supputationis uel regulæ istius habere peritiam qualiter quarti anni futuri resurrectionis dominicæ dies sit tenendus. nam cum uenturum pascha propitio deo decimo Kalendarum Aprilium die sit tenendum, sequenti autem prid Id Apl, tertio prid Non Apl, quarto sanctæ memoriæ Theophilus VIII Kl Mai constituit obseruandum, quod a regula ecclesiastica penitus inuenimus alienum; in nostris autem paschalibus cyclis, quod bene nosse dignaris, XV Kl Mai eiusdem anni pascha celebrandum extitit scriptum. et ideo, ut modis omnibus ambiguitas auferatur, cum peritis quibusque diligentius hoc tua sollicitudo pertractet, ut in futurum huiusmodi caueamus errorem.

DAT VIII KL IVL ADELPHIO VC CONS

d. 23. m. Mart. a. 452
d. 12. m. Apr. a. 453
d. 4. m. Apr. a. 454
d. 24. m. Apr. a. 455
d. 17. m. Apr. a. 455

14
d. 24. m. Iun. a. 451

46 [*inscr.* AD MARCIANV AVG]. *Leo ep. 89 JK 469*

Leo Marciano augusto. Credebamus clementiam uestram id desiderio nostro posse præstare ut præsenti necessitate respecta differri ad oportunius tempus sacerdotalem synodum iuberetis, ut euocatis de cunctis prouinciis sacerdotibus uere possit esse uniuersale concilium. sed quia uos amore catholicæ fidei congregationem nunc fieri uoluistis, ne deuoto obuiare uiderer arbitrio, fratrem et coepiscopum meum Paschasinum de ea prouincia quæ uidetur esse securior, euocatum qui uicem præsentiæ meæ possit implere, direxi, Bonifatio fratre et conpresbytero meo sociato et his quos antea miseramus, adiunctis, consortem illis fratrem quoque meum Iulianum addentes episcopum. quos ea moderatione uniuersa domino auxiliante credimus esse gesturos, ut quæcumque in querellam perturbationemque uenerunt, ad unitatem pacis et fidei conpressa omni dissensione reuocentur nec ullum in aliquorum cordibus sacerdotum uel Nestorianæ uel Eutychianæ impietatis uestigium relinquatur, quoniam catholica fides quam instruente nos spiritu dei per sanctos patres a beatis apostolis didicimus et docemus, neutrum sibi misceri permittit errorem, GL. si quid ergo morborum, si quid est uulnerum quod sincera possit correctione curari, ut ad ueram sanitatem reuocetur, optamus, quæ tunc utique non erit dubia nec cuiusquam simplicitati deinceps nocitura, si nullis se excusationibus uoluerit obumbrare, cum abolitionem peccati non obtineat nisi uera confessio. quia uero quidam de fratribus, quod sine dolore

---

GE

1 et *addidi* ad uniuersos *Quesnel* 2 eutychetem *G* 4 credimus *G* 8 decimum *GE* 11 clycis *E* 12 *malim* digneris eius *E* extitit *scripsi* esse sit *GE* 13 modis omnibus *G* nobis omnis *E* diligentibus *E* 15 DAT *om. E* conss *G*

GMIAO

inscr. LEO PAPA MARCIANO AVG PRO CONCILIO CALCHEDONENSI *AO* item epla leonis ppe ad marcianum augustum *I om. M* 17 Leo — augusto *om. IAO* leo eps *M* 18 deferri *M* deseri *I* 18/19 sacerdotale *G* 19 uocatis *I* posset *G* 20 congregatione *G* 21 obuiare uiderent *M* obuiarer *G* 22 eadem *GMI* euocato *I* 23 fratri *A* frm et conpbrm *M* 23/24 quos — miseramus] quo scæ amiseramus *A* 23 ante *GM* 24 fratre *GA* 25 credidimus *G* gestaturas *M* 26 quocumque *G* 28 uel[1] *om. M* 29 instruentes *M* sps *O* a] et *O* 30 sibi misceri *AO* subripere *GI* subripere per sibi miseri *M* GL *GMI om. AO* morborum] murmurum *O* murmurat *A* 31 scitatem *AO* 32 reuocentur *G* ne *MAO* simplicitati] sum placitande *M* 33 se *om. M* abolitione *GAO* apollutione *I* peccati *om. M* 34 uere *O* quidem *O* fratribus nostris *I*

non dicimus, contra turbines falsitatis non ualuerunt catholicam tenere constantiam, prædictum fratrem et coepiscopum meum uice mea synodo conuenit præsidere; certus enim sum quod absque odio et gratia ibidem ab his quibus hoc commisimus, laboretur ut cum solius hæreticæ impietatis excidio in omnibus ecclesiis dei et ueritas regnet et caritas.

d. 24. m. Iun. a. 451 DAT̄ VIII K̄L IVL̄ ADELPHIO V̄C CONS̄

47 [*inscr.* AD MARCIANVM AVG̃]. *Leo ep. 90 JK 470 = E 31*

ep. 41 Leo Marciano augusto [per Bonifatium presbyterum]. Poposceram quidem a gloriosissima clementia uestra ut synodum quam ad reparandam Orientalis ecclesiæ pacem etiam a nobis petitam necessariam iudicatis, aliquantisper differri ad tempus oportunius iuberetis, ut liberioribus ab omni perturbatione animis hi quoque episcopi quos hostilitatis metus detinet, conuenirent; sed quia pio studio humanis negotiis diuina præponitis et rationabiliter ac religiose regni uestri uiribus creditis profuturum, si nulla sit in sacerdotum sensibus dissonantia, nulla sit in euangeli prædicatione discordia, ego etiam uestris dispositionibus non renitor, optans ut in omnium cordibus catholica fides, quæ non potest nisi una esse, firmetur. a cuius integritate et Nestorius antea et nunc Eutyches diuersuis quidem callibus, sed impietate non inpari deuiarunt, abominandi prorsus in persuasionibus suis, quas contra sincerum ueri luminis fontem de cænosis lacubus diabolicæ falsitatis hauserunt. prior itaque synodus Ephesena Nestorium cum dogmate suo merito iusteque damnauit et quisquis in illo errore persistit, ad nullius potest spem remedii pertinere; sequens uero in prædicta ciuitate non possumus uocare concilium, quod in euersionem fidei fuisse constat agitatum quodque uestra clementia amore ueritatis catholicis affutura aliud statuendo cassauit, G̃L̄. unde per ipsum dominum nostrum Iesum Christum, qui regni uestri est auctor et rector, obtestor et obsecro clementiam uestram ut in præsenti synodo fidem quam beati patres nostri ab apostolis sibi traditam prædicarunt, non patiamini quasi dubiam retractari et quæ olim maiorum sunt auctoritate damnata, rediuiuis nunc permittatis conatibus excitari illudque potius iubeatis ut antiquæ Nicænæ synodi constituta remota hæreticorum interpretatione permaneant. nec me quoque, ut uoluit uestra clementia, ab illo credatis abesse concilio, cum in his fratribus quos direxi, id est Paschasino et Lucensi episcopis, Bonifatio et Basilio presbyteris, sed et fratre meo Iuliano, quem eorum uolui esse participem, etiam mea sit æstimanda præsentia. quos auxiliante Christo ita acturos esse confido, ut ea quæ domino nostro placeant, decernantur accedente pietatis uestræ studio, quod et paci prosit et religioni et custodiæ ueritatis.

d. 26. m. Iun. a. 451 DAT̄ VI K̄L IVL̄ ADELPHIO V̄C CONS̄

GM, V [*inde a* 1 catholicam], *IAO*
1 turbinis *O* turbidinis *A* turbroines *M* 2 uicem meam *MV* 3 enim sum *GMV om. AOI* gr̃am *G* 4 et[1]] ut *AO om. GMVI* 6 *om. MV* data *IAO* VIII *AO* VI *GI* iuñ *A* ianuario et adelfio *AO*

GE, S [= *defmt*]
inscr. eiusdem leonis ad marcianum augustum de directa uicis suæ legatione constantinopolim pro calcidonense concilio faciendo *S* 8 leo epis *ES* per — presbyterum *om. ES* 10 necessarium *S* 12 detinent *G* 13 creditis *om. E* 17 inpietati *ES*[t] 19 lacubris *G* ephesina *E* 21 possum *S* 23 G̃L̄ *GE* gloriose [gloriosissime *S*[dt]] imperator *S* 24 protestor *E* 25 in *om. G* 27 sunt maiorum *E* nunc] non *S*[f] 30 lucensio *GS*[efm] lucesio *S*[d] lucentius *S*[t] 33 acturos *GE* auctores *S* 34 pacis *G* et[2] *om. G* religionis *GS*[efmt] et[3] *om. S* custodia *S*[demt] custodie hac *S*[f] 35 consñ *G* *in fine add.* era quæ supra *S*[defm] era CCCCLXXXVIIII *S*[t]

48 [*in mg.* AD ANATHOLIVM EPM]. *Leo ep. 91 ƒK 471 = E 32*

Leo Anatolio episcopo. Cognita clementissimi principis ex his quas ad nos misit litteris uoluntate mirati sumus congregandæ synodo tam angustum tempus appositum, cum etsi nulla necessitas hostilitatis existeret, ipsa interiectorum dierum paucitas necessarios sacerdotes nos euocare non sineret. quando enim per diuersas longinquasque prouincias mitteremus, ut uere possit fieri uniuersale concilium? sed quia clementissimi principis eo affectu amplectimur uoluntatem, ut huic dispositioni ipsius noluerimus obsistere, maxime cum magno desiderio a nobis hoc etiam ipse deposcas, fratrem et coepiscopum nostrum Paschasinum, nobis probabilem uirum, de securiore prouincia fecimus nauigare, cui fratrem et conpresbyterum meum Bonifatium de urbe coniunximus, illos quoque eisdem sociantes qui prius fuerant ordinati, ut participe in omnibus actionibus fratre et coepiscopo nostro Iuliano, cuius fidem sæpe probauimus, nostra uice utantur ⟨in⟩ futuro concilio. neque enim illic ullis contentionum difficultatibus credimus laborandum, cum et ipse indicare dignatus sis quod in suscipienda catholica fide et damnatione Eutychis atque Nestorii omnes Orientales suscripserint sacerdotes.

DAT VI KL IVL ADELPHIO VC CONS — d. 26. m. Iun. a. 451

49 [*in mg.* AD IVLIANVM EPM]. *Leo ep. 92 ƒK 472 = E 33*

Leo Iuliano episcopo. Quid de dilectionis tuæ animo iudicemus, sæpius agnouisti; præcesserunt enim plurima quæ nos facerent ista præsumere. unde cum ⟨ob⟩ hoc secundum Christianissimi principis uoluntatem in urbe Nicæna sacerdotalis habenda sit synodus, ut omnium scandalorum strepitus auferatur, necessarie fraternitati tuæ quod omni ecclesiæ prosit, iniungimus ut cum fratribus et coepiscopis nostris Paschasino et Lucensi, sed et fratribus et conpresbyteris nostris Bonifatio et Basilio, quos uice nostra ad prædictum conuentum ire præcipimus, curam tuam actionemque coniungas in omnibus auctoritate nostræ præceptionis usurus, quoniam scimus omnium illic actarum rerum maiorem te quam nostros habere notitiam, ut dum curam tuam illis consiliumque sociaueris, in nulla parte fallantur, sed omnia deo adiuuante ueniant in effectum, quæ fidei et paci probaueris conuenire.

DAT VI KL IVL ADELPHIO VC CONS — d. 26. m. Iun. a. 451

50 [*inscr.* AD MARTIANVM AVG]. *Leo ep. 94 ƒK 474 = E 35* — 31

Leo Marciano augusto. Sanctum clementiæ uestræ studium quod ad reparationem pacis ecclesiasticæ synodum haberi uoluistis, adeo libenter accepi. ut quamuis eam fieri intra Italiam poposcissem et aptius expectari tempus optassem, quo scilicet plurimi possint episcopi etiam de longinquioribus prouinciis euocari, mox tamen ut mihi pietatis uestræ scripta sunt tradita, et Bonifatium de conpresbyteris meis ab urbe

---

GE

2 leo epis *E* episcopi *E* 5 siniret *G* 6 posset *E* 10 nrm *E* 12 actibus *E* 13 in *add. Quesnel* 14 es *E* quod *om. E* 15 eutyches *E* 17 vc *om. E*

19 leo epis *E* 20 quæ *E* quod *G* ob *add. Quesnel* 22 scandarum *G* fraternitatis *G* 23/24 et[1] — fratribus *om. E* et coepiscopis nostris sed et fratribus *superscr. E* 24 lucensio *G* 26 actarum *E* auctorum *G* 29 fide et pace *G* 30 data *E* vc *om. E*

GG[a]*EMVIAO*

inscr. LEO MARCIANO AVGVSTO PRO SYNODO CALCHEDONENSI *AO* item ad marcianum aug per bonephatium pbrm *MV* item eiusdem leonis epla ad marcianum augustum *I* 32 Leo — augusto *om. MVIAO* leo episc *E* quo *AMVI* 33 habere *GG*[a] ualuistis *AO* 34 ea *I* spectari *E* expectare *I* quos *GG*[a] scilicet [licet *G*[a]] et *GG*[a] 35 possent *MVI* episcopi] xpi *G*[a] longinquis *I* 36 nre *MV*, *corr. V* bonefatium *MV* bonifatio *G*[a] corpbris *AO*

direxerim et de episcopis fratrem meum Paschasinum de Sicilia fecerim nauigare, qui uicem meam sufficienter implerent, datis per eosdem epistulis ad eos qui legationem ante susceperant, ut ipsi quoque prædictis ad implendas partes meæ præsentiæ iungerentur, GL. unde quamuis nimis artus dies synodo fuerit constitutus, spero tamen adfuturum dei omnipotentis auxilium quo omnes ualeant ad præfinitum tempus occurrere et unanimiter cum sanctæ fraternitatis assensu quæ uniuersali ecclesiæ congruant, definire. conpressa enim uel remota inquietudine ac prauitate paucorum facile firmabitur probanda concordia, si in eam fidem quam euangelicis et apostolicis prædicationibus declaratam per sanctos patres nostros accepimus et tenemus, omnium corda concurrant nulla penitus disputatione cuiusquam retractationis ammissa nec per uanam fallacemque
Eph. 2,20 uersutiam aut infirma uideantur aut dubia quæ in ipso angulari lapide, quod est Christus dominus, ab initio sunt fundata et sine fine mansura, hoc nobis indesinenter orantibus ut a sacramento singularis fidei nemo inueniatur alienus, sed damnata impietate hæreseos nullum de perditione cuiusquam catholica ecclesia sentiat detrimentum. quod autem
ep. 47 pietatem uestram his quas per meos misi epistulis obsecraui, nunc quoque simili fiducia precor ut uice mea acturos commendatos per omnia habere dignemini, quo facilius ac diligentius quæ optimo fidei uestræ ordinata sunt studio, salubri impleantur effectu.

d. 20. m. Iul. a. 451 DAT XIII KL AVG ADELFIO VC CONS

51 [*inscr.* AD PVLCHERIAM AVG]. *Leo ep. 95 JK 475 = E 36*

Leo Pulcheriæ augustæ [per Theoctistum magistrianum]. Religiosam clementiæ uestræ sollicitudinem quam catholicæ fidei indesinenter impenditis, per omnia recognosco et deo gratias ago quod tantam uniuersalis ecclesiæ curam habere uos uideo, ut quod et iustitiæ et beniuolentiæ congruere arbitror, confidenter insinuem, quo celerius quæ propitio Christo pietatis uestræ studio inreprehensibiliter hactenus gesta sunt, ad gratulandum perducantur effectum, GL. quod ergo synodum Nicææ haberi clementia uestra præcepit, cum a me ut in Italia haberetur, mansuetudo uestra retineat postulatum, ut omnes nostrarum partium conuocati antistites, si securitas temporis suppeteret, conuenirent, adeo tamen non aspernanter accepi, ut binos de coepiscopis meis et conpresbyteris ordinarem qui uicem meam implere sufficerent, datis ad uenerabilem synodum
ep. 52 congruentibus scriptis, quibus fraternitas aduocata cognosceret quam formam seruare in hac diiudicatione deberet, ne ulla temeritas aut fidei regulis aut canonum statutis aut benignitatis remediis obuiaret. sicut enim a principio huius causæ frequentissime scripsi, hanc inter discordes sensus et carnales æmulationes moderationem uolui custodiri, ut integritati quidem fidei nihil auelli, nihil liceret apponi, ad unitatem uero pacemque

---

GG^{a}EMV I AO

1 paschasium *I* pascasium *MV* 2 eos *MV* 3 predicti *GG^{a}MV* partis *MV* p̄sentia *MV* 4 GL *GG^{a}MV* gloriæ *AO om. EI* fuerint *A* erit *MV* 4/5 adfuturam *G^{a}MV* 6 et *om. G^a* ut *MV* unianimiter *AO* ascensu *O* adsensum *G^{a}M* quæ] quem *O* 7 definiri *G^a* 8 concordiam *A* ea *AO* eandem *I* quæ *G^{a}V* 9 declarat tam *O* sanctos] quos *G^a* antiquos *I* fratres *AO* accipimus *G* omnium *om. M* 10 amissa *GO* ne *I* fallaceque *A* 11 uidentur *A* quem *AO* lapide angulari qui *I* 11/12 e.t — sunt *om. G^a* 12 fundata sunt *I* mensura *M* 13 a *om. VAO* damnatam inpietatem *MV* 15 de his *I* per quas [quos *G^{a}I*] meos [meis *G^a* meas *I*]*G^{a}MVI* quas] qua *A* eos *E* misimus *E* epistolas *I* 16 ut] et *G^a* me *M* mei *V* aucturos *A* 18 data *AOMVI* XIIII *G^{a}MVI* AVG *om. MV* VC] augꝰ *MV om. E*

GG^{a}EI

inscr. item ēpla eiusdem leonis pape ad pulcheriam augustam per theotistum magistrianum *I* 20 Leo — magistrianum *om. I* leo epiꝰ *E* per — magistrianum *om. E* theotistum *G^a* (*I*) per relegiosam *G^a* 23 et[1] *E om. GG^{a}I* congrue *I* quae *om. E* 24 gesta sunt hactenus *E* 25 ōl *om. EI* nicheæ *E* calcedonensem *GG^{a}I* 27 ut in *G* 30 rescriptis *G^a* 32 benignitas *G^{a}E* 33 hac *E* carnalis emulationis *G^a* custodire *G* 34 euelli *GG^{a}I*

redeuntibus remedium ueniæ præstaretur, quia tunc opera diaboli potentius destruuntur, cum ad dei et proximi dilectionem hominum corda reuocantur. sed quam contraria tunc his monitis atque obsecrationibus meis acta sint, multum est explicare nec opus est epistulari pagina conprehendi quidquid in illo Epheseno non iudicio, sed latrocinio potuit perpetrari, ubi primates synodi nec resistentibus sibi fratribus nec consentientibus pepercerunt, cum ad infringendam catholicam fidem et ad execrabilem hæresim roborandam alios priuilegio honoris exuerent, alios consortio impietatis inficerent, sæuiores profecto in eos quos persuadendo ab innocentia separabant quam in illos quos beatos confessores persequendo faciebant. uerumtamen quia tales sibi maxime sua iniquitate nocuerunt et maioribus uulneribus diligentior est adhibenda medicina, nullis umquam epistulis definiui etiam talibus, si resipiscerent, ueniam denegandam. et quamuis incommutabiliter inimicissimam Christianæ religioni hæresim detestemur, ipsos tamen, si non dubie corrigantur et digna se satisfactione purificent, ab ineffabili misericordia dei non iudicamus alienos, sed potius cum gementibus gemimus, cum flentibus flemus, et sic utimur iustitia commotionis, ut non amittamus remedia caritatis. quod sicut pietas uestra cognoscit, non uerbis solis promittitur, sed etiam factis docetur, si quidem pæne omnes qui in consensum præsidentium aut traducti fuerant aut coacti, rescindendo quod statuerant, et condemnando quod scripserant, perpetuam culpæ abolitionem et apostolicæ pacis gratiam sint adepti. si ergo clementia uestra propositum meum considerare dignetur, probabit me eo consilio cuncta gessisse, ut sine cuiusquam animæ detrimento hæreseos tantum optineretur extinctio, et ob hoc circa auctores sæuissimorum turbinum quiddam consuetudinis minuisse, ut ad indulgentiam postulandam conpunctione aliqua possit eorum tarditas excitari. qui etsi post illud iudicium suum tam impium quam iniustum non sunt catholicæ fraternitati ita honorabiles, ut fuerunt, suas tamen adhuc optinent sedes et episcopatus sui honore potiuntur, aut per ueram et necessariam satisfactionem pacem totius ecclesiæ recepturi aut si hæresim, quod absit, tuebuntur, professionis suæ merito iudicandi.

DAT̄ XIII K̄L AVḠ ADELPHIO V̄C CONS̄ d. 20. m. Iul. a. 451.

52 [*sine inscr.*] *Leo ep. 93 JK 473 = E 34. Græca uersio extat in Epistularum collectione M 17*

Leo sanctæ synodo apud Nicæam constitutæ. Optaueram quidem, dilectissimi, pro nostri caritate collegii omnes domini sacerdotes in una catholicæ fidei deuotione

---

GG^{a}EI

1 operum *I* potentias *G^a* potentie *I* 4 ephesino *EI* 5 ibi *I* nec consentientibus *om. E* 7 exsuerint *G^{a}I* infecerint *G^{a}I* 10 nullus *I* 12 religionis *GG^a* heresem *G^a* 13 si *om. G* non dubie *om. I* 14 iudicemus *GG^a* 15 flebimus *G^a* ammittamus *G* 17 pæne *om. E* 18 resistendo *I* statuerant *GE* statutum fuerat ab illis *G^{a}I* condemnanda *G^a* 20 me eo] meo *G^a* concilio *G^a* 22 turbium *I* 23 conpunctionem aliquam *G^a* posset *E* 25 honorem *E* 26 totius *E* potius *GG^{a}I* receptura *G^a* 27 tuebuntur *I* tuuntur *GG^a* tuentur *E* 28 data *I* ADELPHIO] helpidio *G^{a}I* V̄C *om. E* *subscr.* EXPLICIVNT EPISTVLAE S̄CISSIMI PAPAE LEONIS QVAE S̄CO CALCHEDONENSI CONCILIO SVNT PRAEMISSAE INCIPIVNT QVAE POST GESTA SVBSECVTAE SVNT *E*

GG^a E, Q [= *aetwx*], *S* [= *defmt*], *AO*

inscr. LEO PAPA S̄CAE [S̄CÆ *om. A*] SYNODO CALCHEDONENSI *AO* eiusdem leonis ad synodum calcidonensem ubi ortatur per legatos suos dei sacerdotes ut secundum scripturas sacras cuncta disponerent *S* 31 Leo — constitutæ *om. AO* leo episcopus *EQS* nicheam *E* calchedonam *QGG^a* calcidonam *S* constitutæ dilectissimis fratribus in dn̄o salutem *Q^{aetwx}* constitutæ de restituendis episcopis in propriis sedibus qui dudum fuerant pro fide catholica pulsi et ephesinæ prioris sinodi firmitate *Q^a* 32 n̄ra *G^a*

persistere nec quemquam gratia aut formidine potestatum sæcularium deprauari, ut a uia ueritatis abscederet; sed quia multa sæpe quæ pænitudinem possint generare, proueniunt et superat culpas delinquentium misericordia dei atque ideo suspenditur ultio, ut possit locum habere correctio, amplectendum est clementissimi principis plenum religione consilium quo sanctam fraternitatem uestram ad destruendas insidias diaboli et ad reformandam ecclesiasticam pacem uoluit conuenire, beatissimi Petri apostoli iure atque honore seruato adeo ut nos quoque suis ad hoc litteris inuitaret ut uenerabili synodo nostram præsentiam præberemus. quod quidem nec necessitas temporis nec ulla poterat consuetudo permittere, tamen in his fratribus, hoc est Paschasino et Lucensi episcopis, Bonifatio et Basilio presbyteris, qui ab apostolica sede directi sunt, me synodo uestra fraternitas æstimet præsidere, non abiuncta a uobis præsentia mea, qui nunc in uicariis meis adsum et iam dudum in fidei catholicæ prædicatione non desum, ut qui non potestis ignorare quid ex antiqua traditione credamus, non possitis dubitare quid cupiam. unde, fratres karissimi, reiecta penitus audacia disputandi contra fidem diuinitus inspiratam uana errantium infidelitas conquiescat nec liceat defendi quod non licet credi, cum secundum euangelicas auctoritates, secundum propheticas uoces apostolicamque doctrinam plenissime et lucidissime per litteras quas ad beatæ memoriæ Flauianum episcopum misimus, fuerit declaratum quæ sit de sacramento incarnationis domini nostri Iesu Christi pia et sincera confessio. quia uero non ignoramus per prauas æmulationes multarum ecclesiarum statum fuisse turbatum plurimosque episcopos, quia hæresim non reciperent, sedibus suis pulsos et in exilia deportatos atque in locum superstitum alios substitutos, his primitus uulneribus adhibeatur medicina iustitiæ, nec quisquam ita careat propriis, ut alter utatur alienis, cum si, ut cupimus, errorem omnes relinquunt, nemini quidem perire honor debeat, sed illis qui pro fide laborauerunt, cum omni priuilegio suo oporteat ius proprium reformari. prioris autem Ephesenæ synodi, cui sanctæ memoriæ episcopus Cyrillus tunc præsedit, contra Nestorium specialiter statuta permaneant, ne tunc damnata impietas ideo sibi in aliquo blandiatur, quia Eutyches iusta execratione percellitur. puritas enim fidei atque doctrinæ quam eodem quo sancti patres nostri spiritu prædicamus, et Nestorianam et Eutychianam cum suis auctoribus condemnat pariter et persequitur prauitatem.

GG^{a} *E*, *Q* [= *a*, *e* (*desinit in* 23 ne quis-*propter folii defectum*), *twx*], *S* [= *defmt*], *AO*

1 consistere *E* quicquam *AO* ut] aut *S* 2 a uia] una G^{a} abscedere *SAO* multa] ea *Q*. *corr.* Q^{w} plenitudinem G^{a} possit *G* 5 religionem *E* relegionis G^{a} qua GG^{a} insidias *om.* *AO* fraudes O^{corr} 6 apostoli *om.* *EQ* 7 ad hoc *om.* *Q*, *corr.* Q^{w} adhuc *G* 8 præueneremus *A* nec *om.* *S* 9 potuit *Q* tam *A* id est *E* paschasinum G^{a} 10 lucensi Q^{etwx} *EA* luculensi *O* lucensio Q^{a}, Q^{x} *corr.*, *GS* lucensium G^{a} epos G^{a} bonifacium et basilum prbros G^{a} 11 uestra fraternitas *S* fraternitas ura *Q* uestra scitas $GG^{a}EAO$ ἡ ὑμῶν ἀδελφότης Γ existimet *Q* abiunctam S^{fmt} ab iniunctam [iniuncta G^{a}] $S^{de}G^{a}$ psentiam meam *S* 12 in^{2} *om.* GG^{a} 13 ex antiquam traditionem *AO*, *corr.* *O* potestis *S* ignorare *Q* 14 reiecta] cuncta *Q*, *corr.* Q^{x} eiecta Q^{w} *corr.* iudicia *Q*, *corr.* Q^{wx} 16 euangelicam auctoritatem *E* 18 de *om.* *Q*, *corr.* Q^{wx} 20 statum *om.* *AO*, *corr.* *O* 21 quia] qui ab *G* qui $G^{a}A$, *corr.* *A* expulsos *E* in *om.* *S* deputatos G^{a} 22 suprestitum *S* substitutos si Q^{w} *corr.* 23 ne *AOQ*, *corr.* Q^{a} careant *Q*, *corr.* Q^{ax} se credat G^{a} si ut] sicut $GG^{a}ES$ 24 errore, G^{a} relinquant *E* delinquunt *G* delinquentium abolere et G^{a} neminem G^{a} apud neminem *Q*, *corr.* Q^{x} perire] perire et cum unicuique G^{a} suus [suos *G*] honor GG^{a} Q^{w} *corr.* qui] quidem qui *Q* 25 laborarunt *Q* cum *om.* G^{a} suo *om.* *Q*, *corr.* Q^{w} ius *om.* *AO* priores *GS* 26 efese *A* epheseni G^{a} ephesinæ *QE* episcopus *om.* G^{a} quirillus *Q*, *corr.* Q^{wx} contra] in G^{a} 27 ideo] idem *S* aliquod G^{a} 28 blandiantur *AO* iuxta AOS^{emt}, *corr.* *O* execrationem S^{emt} excusatione GG^{a} 29 doctrina GG^{a} et^{1} *om.* *Q* 29/30 eutycianamque *Q* 30 nouitatem *Q*, *corr.* Q^{w} *in fine add.* contuli *Q*, *eras.* Q^{x}

Bene ualete in domino, fratres karissimi.

DAT̄ VI K̄L I̅V̅L̅ ADELFIO V̅C̅ CONS̄ d. 26. m. Iun. a. 457

53 [*inscr.* AD EPIS̄ GALLIARVM]. *Leo ep. 102 JK 479 = E 44*

Leo Rauennio Rustico Venerio Constantiano Maximo Armazorio Floro Sabino Valeriano Constantio Nectario Maximo Asclipio Maximo Vrso Ingenuo Iusto Valerio Superuentori Chrysaphio Fonteio Petronio Hydatio Etherio Eulalio Eutychio Fraterno Victuro Eugenio Hilario Vero Amando Gerontio Proculeiano Iuliano Helladio Armentario Honorato Eparchio Anemio Dynamio Maximino Ynant⟨h⟩io et Palladio episcopis per Gallias constitutis. Optassemus quidem fraternitatis uestræ litteras eo tempore quo promiseratis, accipere, ut profecturis ad Orientem fratribus nostris quos ad sanctam synodum uice nostra pro catholicæ fidei defensione direximus, etiam uestræ sententiæ professio iungeretur; sed cum multa obstacula inopinatam uobis intulerint tarditatem, quamlibet seras et diu expectatas epistulas per fratrem et coepiscopum nostrum Ingenuum gratanter accepimus easque cum gaudio recensentes probauimus, sicut confidebamus, eruditione spiritus sancti cælestem in uobis uigere doctrinam, quam in Orientalibus ecclesiis uersutia hostis antiqui per eos quos sequaces suæ repperit falsitatis, fatigare conata est, cum catholica fides, quæ nulla sui est parte mutabilis, per ipsas aduersantium exercitationes et ualidior semper efficiatur et clarior, operante hoc gratia dei ut si qui forte ad hæc suptilia inimici iacula declinanda minus erant instructi minusque solliciti, perceptis ueritatis armis fierent contra impiorum mendacia fortiores. quod ergo, sicut causa poscebat, fiduciam nostram quam de uobis habemus in domino, fideliter atque obœdienter auxistis, multa exultatione gaudemus. et merito nos cognoscimus fratribus et coepiscopis nostris Orientalibus intimasse quod secundum euangelicam et apostolicam traditionem de incarnatione domini nostri Iesu Christi una esset omnium nostrum et indiscreta confessio neque ullis hæreticorum disputationibus obtineri ut aliter aliquid de summi et salutiferi sacramenti ueritate sapiamus quam ex prædicatione sanctorum patrum et ex auctoritate incommutabilis symboli didicimus ac docemus, damnatis ab uniuersali ecclesia et nunc Eutychen et ante Nestorio, quorum si quis non ferendis impietatibus inhærere delegerit, ipse se a corpore Christianæ unitatis abscidet. non enim ultra iam cuiquam excusationis refugium de ignorantiæ inscientia uel de intelligentiæ difficultate conceditur, cum ob hoc ipsum sexcentorum fere fratrum coepiscoporumque nostrorum synodus congregata nullam artem ratiocinandi, nullum eloquium disserendi contra fundatam diuinitus fidem inspirare permiserit, quoniam annitentibus per auxilium

---

GG^a *E*, *Q* [= *atwx*], *S* [*defmt*], *AO*

1 bene — karissimi *Q om. GG*^{a}*ESAO* 2 data *AOQ* v *GG*^{a}*Q* iunias *Q* Adelfio — cons *om. Q*, *corr. Q*^{x} *in fine add.* era que [qua *S*]*Q*^{x} *corr.*] supra *SQ*^{x} *corr.* *GG*^{a}*EI*

inscr. item eiusdem ad ep̄os gallie *I* 4 leo episcō *EI* rusticio *E* constantiniano *GG*^{a} constantino *I* armentario *GG*^{a}*I* 5 galeriano *E* asclepio *E* galerio *E* ualeriano *I* 6 superuenturo *G*^{a}*I* crysofio *E* edatio *G* 7 uenturo *GG*^{a}*I* uiro *E* proculiiano *E* 8 eparchio *G* epartio *G*^{a}*I* aparcio *E*, *emendatio incerta* amenio *I* dynamio *E* caunemio *G* gaunimio *G*^{a}*I* ynantio *E* hinantio *GG*^{a} hyiniatio *I* 12 professione *G* cum *om. E* 13 spectatas *E* 13/14 ingenium *GG*^{a} 16 hostis] hominis *G* suos *GG*^{a}*I* reppererit *E* 16/17 falsitas *GG*^{a}*I* 18 efficiatur semper *G*^{a} efficiatur *I* 22 obedientes *I* 25 nostrorum *G* hereticorum *E* eorum *GG*^{a}*I* detineri *GG*^{a}*I* 28 eutychen *G*^{a}*E* eutychete *G* eutice *I* antea *G*^{a}*I* nestorium *G*^{a} 29 se delegerit *G*^{a} sc *om. GG*^{a} abscedet *G* abscidit *G*^{a}*I* 30 ignorantia et *G*^{a}*I* 31 ob *om. G*^{a}*I* ipso *I* 33 fundamentum *GG*^{a}*I* diuinitus *om. G*^{a}*I* fidei *G*^{a}*I* respirare *I*

gratiæ dei fratribus et uicariis nostris, quorum plenissima extitit in omni actione deuotio, non solum sacerdotibus Christi, sed etiam principibus ac potestatibus Christianis cunctisque cleri et plebis ordinibus plene atque euidenter apparuit hanc esse uere apostolicam et catholicam fidem ex diuinæ pietatis fonte manantem, quam sinceram et ab omni fæce totius erroris alienam, sicut accepimus, prædicamus et uniuerso iam mundo consentiente defendimus, extinctis toto orbe dogmatibus quæ uel præcedens hæreticus ausus est inferre uel subsequens dissimili quidem mendacio, sed impietate non impari. nam sicut Nestorius non est toleratus affirmans beatam Mariam hominis tantummodo fuisse genetricem, qui postmodum sit a uerbi deitate susceptus, duabus scilicet personis distinctis atque diuisis, ut non idem atque ipse esset filius hominis qui filius dei, neque unus Christus in utraque natura, sed alter sempiternus ex patre, alter temporalis ex
Ioh. 1, 14 matre, cum euangelica auctoritas ita uerbum carnem prædicet factum, ut non duos Christos nec duos filios, sed in uno domino Iesu Christo et dei et hominis nobis insinuet ueritatem, ut utriusque substantiæ, id est saluantis atque saluatæ, nec proprietas possit confundi nec persona geminari — sicut ergo Nestorius in suo dogmate execrabilis fuit, sic Eutyches damnati olim sectator erroris alia profanitate blasphemans a catholicæ soliditatis conpage resccatus est, quia indoctis quibusdam nimiumque simplicibus persuadere temptauit quod uerbum dei ita caro sit factum, ut ueram carnem de matre non sumpserit, nec nostri illum generis corpus habuisse, sed diuinitatis eius et carnis unam esse naturam, ut unum dominum nostrum Iesum Christum et falsum hominem et deum diceret esse passibilem. quod nec pietas fidei nec ratio recipit sacramenti, ut aut in sua natura passibilis fuerit deitas aut in susceptione humana mentita sit ueritas. quæ diabolicorum sensuum prodigiosa commenta sancta nunc synodus humilitatis nostræ scriptis auctoritate domini mei beatissimi Petri apostoli et merito roboratis religiosa unanimitate consentiens abominando hoc ab ecclesia dei amputauit obprobrium, Dioscoro quoque Alexandrino in sua impietate damnato, ne illa ecclesia quæ inter ipsa euangelii principia beatum Marcum beatissimi Petri apostoli discipulum in omnibus utique doctoris sui magisterio consonantem habuit fundatorem quæque postea recentioribus a nostra ætate temporibus Athanasium Theophilum et proxime Cyrillum probatissimos præsules habuit, indignam captiuitatem sub hæretici dominatione pateretur. unde secundum magnam misericordiam dei uniuersos diaboli conatus, quibus ecclesiam dei conturbare molitus est, noueritis esse destructos. reddita igitur deo, fratres karissimi, digna actione gratiarum, oret nobiscum uestra dilectio ut fratres nostros, quos expectatio nostra desiderat, incolumes quam primum redisse lætemur et de omnibus quæ deo adiuuante sunt gesta, plenius uos possimus instruere. nam fratrem Ingenuum noluimus hac expectatione tardari, cum ob hoc ipsum properantius remeare

---

GG^{a}EI

1 et *om. I* 2 solam *E* ac *E* et *GG^{a}I* 3 clericis plebibus *GG^{a}I* plene euidenterque *I* 4 et catholicam *om. G^{a}I* fontem *E* sinceram — alienam *om. E* 7 non inpari *E* compari *GG^{a}I* 9 uerbo *GG^{a}I* deitatis *I* et personis *G^a* naturis et personis *I* 10 districtis *G^a* diuisis — atque] ut neque *I om. G^a* 12 p̄dicet carnem *I* 14 saluandis *I* 15 germinari *G* fuit]et *I* sic et *G^a* 16 sectatur *G^a* sectatus *I* errorem *G^{a}I* profanitati *G^a* 17 secatus *E* 18 matre] uentre uirginis *I* 19 sed] et *I* una esset natura *G^{a}I* 20 ut] et *GI*, *corr. G* 21 recepit *E* 22 susceptionem humanam *E* 24 domni *E* 24/25 et merito] *huic loco non apta, coniecerim* ⟨iuste⟩ et merito abominando 25 unianimitate *G^a* consentientes *G^a* abominandum *GE* hoc *om. I* ab *om. G* quod *G^a* obprobium *om. I* 25/26 dioscorum — alexandrinum *I* 26 damnato *GE* manente *G^{a}I* 28 doctrinis doctoris *I* 31 dei^3] dn̄ *GG^a* 32 reddite *GG^{a}I* dō gr̄as *I* 33 dignam actionem gratiarum [gr̄arum actionem *I*] *GG^{a}I* et oret *GG^{a}I* 34 reddisse *GI* de *om. GG^a* 35 dn̄o *GG^{a}I* iuuante *GG^a* nos *I* 35/36 ingenium *GG^a* 36 properatius *GG^{a}I*

deberet, ne diutius uobis esset ignota communium materia gaudiorum. quæ uolumus per curam dilectionis uestræ etiam ad fratres nostros Hispaniæ episcopos peruenire, ut quod operatus est dominus, nulli esse possit incognitum.

DAT VI KL FEB HERCVLANO VC CONS d. 27. m. Ian. a. 452

54 [*inscr.* AD MARCIANVM AVG]. *Leo ep. 104 JK 481 = E 37. Græca uersio extat in Epist. Coll. B 18*

Leo Marciano augusto [per Lucianum episcopum et Basilium diaconem de ambitu Anatolii]. Magno munere misericordiæ dei totius ecclesiæ catholicæ multiplicata sunt gaudia, cum sancto et glorioso clementiæ uestræ studio perniciosissimus error extinctus est, ut labor noster citius ad desideratum peruenire effectum, quem deo seruiens principatus et fide et potestate iuuisset, quia etsi in uirtute spiritus sancti inter quaslibet dissensiones per sedis apostolicæ famulatum euangelii erat defendenda libertas, manifestior tamen apparuit gratia dei, quæ præstitit mundo ut in uictoria ueritatis auctores tantum uiolatæ fidei deperirent et sua integritas ecclesiæ redderetur. bellum igitur quod pacis nostræ inimicus exciuerat, adeo feliciter dextera domini pugnante confectum est, ut triumphante Christo omnium sacerdotum esset una uictoria et coruscante lumine ueritatis solæ erroris tenebræ cum suis assertoribus pellerentur. nam sicut in ipsa domini resurrectione credenda ad conroboranda initia fidei multum securitatis accessit quod quidam apostoli de corporea domini Iesu Christi ueritate dubitarunt et uisu atque contactu fixuras clauorum et uulnus lanceæ perscrutando ambiguitatem cunctis, dum ambigunt, abstulerunt, ita nunc quoque dum aliquorum infidelitas confutatur, omnium hæsitantium corda firmata sunt et profecit uniuersis ad illuminationem quod quibusdam intulit cæcitatem. in quo opere digne et iuste exultat uestra clementia, quæ fideliter pieque prospexit ut Orientalibus ecclesiis diabolicæ insidiæ non nocerent, sed ad propitiandum deum efficaciora ubique offerrentur holocausta, quando per mediatorem dei et hominum hominem Christum Iesum eadem confessio plebium, 1 Tim. 2, 5 eadem sacerdotum, eadem esset et regum, GL. his autem propter quæ tanta facta est congregatio sacerdotum, bono et optabili fine conpositis, miror et doleo quod pacem

---

GG^{a}EI

1 debuerit *I* incognita *GG^{a}I* communium *E* cum omnium *GG^a* omnium *I* 2 ut *om. G^a* 3 operatus — dominus *GE* operatus est *G^a* deus operatus est *I* noli *E* 4 VI *om. GG^{a}I*

GG^{a}E, Q [= *a* (*usque ad* 28 doleo), *etwx*], *S* [= *defmt*], *Tt*

inscr. eiusdem leonis ad marcianum augustum ubi de eius gratulatur fide quæ in calcidonense concilio gesta est et de anatolio constantinopolitano epo qui in eodem concilio alexandrinam et antiocenam ecclesias contra constituta nicena per ambitum sibimet uoluit subiugari *S* INCIPIT EPLA LEONIS PAPE AD MARCIANVM IMPER DIRECTA CALCIDONENSIS *t* 7 leo episc *EQSTt* 7/8 per — Anatolii *om. ESTt* 7 lucinum *Q* diaconum *Q* 8 anatholii epi *Q* magno *om. T*, *corr. T^{mg}* misericordia *E* 10 ut] et *ETt* peruenire *t* peruenit *E* 11 sci sps *t* 11/12 quamlibet dissensionis *G^a* 13 autem aperuit *t* dei *om. t* mundum *G^a* 14 perirent *GG^a* et] ut *t* 14/15 bellum igitur *om. E* 15 exciuerat *ET* excitauerat *QGG^{a}St* 16 confractum *QSt* 17 soli *G* sui *G^a* tenebræ erroris *E* errores *G* adsertionibus *t* 18 a credenda *Q^{aeww}*, *corr. Q^w*, ad credenda *Q^a corr.* ad *in* et *corr. Q^a* inita *t* 19 corpore *GG^a* dni nri *S^{t}Tt* dubitauerunt *G^{a}E* 20 uisum atque contactum *G^a* contractu *T* praescrutando *ES* 21 cunctis *om. T* dum^2] cum *GG^a* 22 stantium *T* proficit *G^{a}EQTt* 23 exultat] et iuxta *t* 24 pieque *T* proprieque *GEQStΓ* proprie *G^a* aeccle *t* 25 deum *om. t* et efficaciora *GG^a* offerentur *GQ^{aeww} Sefl T*, *corr. Q^{aeww}* ofertur *t* 26 ihum xpm *t* 27/28 eadem esset — sacerdotum *om. T* 27 gl *GG^a* gloria *Q^{aeww}* gloriae *Q^t* gloriosissime [gloria *t*] fili et clementissime auguste *St om. E* quem *St* tanta *om. t* 28 est *om. Q*, *corr. Q^x* bene et *G^a* bonæ *G* minor *T* 28 — p. 57,2 quod pacem — contradictione *om. Q^a propter foliii defectum*

uniuersalis ecclesiæ diuinitus reformatam ambitionis rursus spiritus inquietat. quamuis enim necessarie sibi frater meus Anatolius consuluisse uideatur, ut ordinatorum suorum errorem deserens in assensum catholicæ fidei salubri correctione transiret, custodire tamen debuit ut quod uestro beneficio noscitur consecutus, nullius cupiditatis prauitate turbaret. nos enim uestræ fidei et interuentionis habentes intuitum, cum secundum suæ consecrationis auctores eius initia titubarent, benigniores circa ipsum quam iustiores esse uoluimus, quo perturbationes omnes quæ operante diabolo fuerant excitatæ, adhibitis remediis leniremus, quæ illum modestum magis quam inmoderatum facere debuerunt, qui etiamsi præcipuis meritis optimoque iudicio legitime fuisset ac sollemniter ordinatus, contra reuerentiam tamen canonum paternorum, contra statuta spiritus sancti, contra antiquitatis exempla nullis possit suffragiis adiuuari. apud Christianum et uere religiosum uereque orthodoxum principem loquor: multum Anatolius episcopus proprio detrahit merito, si illicito crescere optat augmento. habeat, sicut optamus, Constantinopolitana ciuitas gloriam suam et protegente dei dextera diuturno clementiæ uestræ fruatur imperio: alia tamen ratio est rerum sæcularium, alia diuinarum,
Mt. 16, 18 nec præter illam petram quam dominus in fundamento posuit, stabilis erit ulla constructio. propria perdit qui indebita concupiscit. satis sit prædicto quod uestræ pietatis auxilio et mei fauoris assensu episcopatum tantæ urbis optinuit; non dedignetur regiam ciuitatem, quam apostolicam facere non potest sedem, nec ullo modo speret quod per aliorum offensiones possit augeri. priuilegia enim ecclesiarum sanctorum patrum canonibus instituta et uenerabilis Nicænæ synodi fixa decretis nulla possunt improbitate conuelli, nulla nouitate mutari. in quo opere auxiliante Christo fideliter exequendo necesse est me perseuerantem exhibere famulatum, quoniam dispensatio mihi credita est et ad meum tendit reatum, si paternarum regulæ sanctionum quæ in synodo Nicæna ad totius ecclesiæ regimen spiritu dei instruente sunt conditæ, me, quod absit, coniuente uiolentur et maior sit apud me unius fratris uoluntas quam uniuersæ domus domini communis utilitas. et ideo sciens gloriosam clementiam uestram ecclesiasticæ studere concordiæ et his quæ pacificæ congruunt unitati, piissimum præstare consensum, precor et sedula suggestione uos obsecro ut ausus improbos unitati Christianæ pacique contrarios ab omni pietatis uestræ abdicetis assensu et fratris mei Anatolii nocituram ipsi, si perstiterit, cupiditatem salubriter comprimatis, ne ea quæ uestræ gloriæ atque temporibus inimica sunt, cupiens maior suis uelit esse prioribus liberumque illi sit quantis potuerit splendere uirtutibus, quarum non aliter particeps erit, nisi caritate magis uoluerit ornari quam ambitione distendi. hanc autem improbi desiderii conceptionem numquam quidem debuit intra cordis sui recipere secretum, sed cum illi fratres et coepiscopi mei qui uice mea aderant, obuiarent, ab illicito appetitu

---

GG^{a}E, Q [= *etwx*]*.S* [= *defmt*], *Tt*

1 diuinitus *om. E* 3 ascensum *T* ascenso *t* assensu *GG^a* correptione *T* 4 custodiri *G^a* ut *om. E* noscitur] noscitis nascitur *T* 5 turbari *t* et *om. St* interuectionis *t* 6 suae *om. t* iniciati titubarent *G* initiati turbarent *Tt* initia turbarent *S^t* 7/8 uoluimus — adhibitis *om. G^a* 7 uolemus *t* quod *t* perturbationis *G* 8 magis quam *om. t* moderatum *Q^w t* 9 debui *T* obtique *t* oblitique *t^{corr}* fuissent *t* 10 institutionem *t* 11 spū *E* posset *ST* 12 et *om. G^a* uereque] et uere *t* 13 detrahet *G^a* si illicite *T* sollicito *G^c* inlicitum *t* obtata augmentum *t* 14 dextera dei *GG^a* 16 fundamentum *G^{a}t* mire posuit *GG^a* erat illa *t* 17 quin debita *T* sit] si *T om. t* p̄dictis *t* 18 indignetur *G^a* ne dignetur *E* 19 non potest facere *GG^{a}E* speret] impleri *t* 20 possit] per hoc sit *t* sc̄arum *S^{de}T* 21 decreta *E* possit *G^a* 22 mutari] uiolari *GG^a* 23 perseuerante *GTt* 24 est *om. E* si] et *E* sanctionem *t* 25 synodus *T* instruente] strumentæ *T* conditæ] cotidie *t* me] ne *t* 26 et maior] ex maris *t* 29 unitatis *E* 30 contrario *T* omnis *T* assensum *ETt* 31 nec *Et* 32 a uestræ *G* gloriæ *om. T* maiorum *Q, corr. Q^x* uellet *G^a* 33 splendere — p. 57, 15 *om. t* 34 discendi *T* 35 habuit *Q^{wwx}* 36 illis *T*

ex eorum saltim contradictione cessasset. nam et uestræ pietatis apices et ipsius scripta declarant legatos sedis apostolicæ, sicut oportuit, contradictione iustissima restitisse, ut inexcusabilior esset præsumptio quæ se nec increpata cohiberet. unde quia conuenit fidei uestræ uel gloriæ ut sicut hæresis deo per uos agente destructa est, ita etiam omnis ambitus retundatur, agite quod et Christianæ est probitatis et regiæ, ut prædictus episcopus parcat patribus, consulat paci neque sibi æstimet licuisse quod Antiochenæ ecclesiæ sine ullo exemplo contra statuta canonum episcopum ordinare præsumpsit, quod nos amore reparandæ fidei et pacis studio retractare cessauimus. abstineat ergo ab ecclesiasticarum iniuria regularum et illicitos declinet excessus, ne se ab uniuersali ecclesia, dum inimica paci temptat, abscidat. quem opto magis inreprehensibiliter agentem diligere quam in hac præsumptione, quæ illum ab omnibus separare poterit, perdurare.

Frater autem et coepiscopus meus Lucianus, qui cum filio meo Basilio diacono clementiæ uestræ ad me scripta portauit, omni deuotione partes susceptæ legationis inpleuit, qui non est æstimandus negotio defuisse, quem potius causa deseruit.

DAT̄ XI K̄L̄ IVNIAS HERCVLANO V̄C̄ CONS̄ d. 22. m. Mai. a. 452

55 [*inscr.* AD PVLCHERIAM AVG̃]. *Leo ep. 105 JK 482 = E 38*

Leo Pulcheriæ augustæ [de ambitu Anatolii]. Sanctis et deo placitis clementiæ uestræ studiis defensam contra hæreticos catholicam fidem et uniuersæ ecclesiæ redditam pacem ineffabiliter cum uestra pietate gaudemus, gratias agentes misericordi et omnipotenti deo quod exceptis his qui magis dilexerunt tenebras quam lucem, neminem passus est euangelica ueritate fraudari, ut abstersa erroris caligine in omnium cordibus purissimum lumen oriretur nec de infirmis quorundam animis tenebrosus ille exultaret inimicus, quem non solum hi qui inlæsi steterunt, sed etiam hi quos fecerat nutare, superarunt, ut errore abolito per totum mundum fides uera regnaret et omnis lingua confiteretur quoniam dominus Iesus in gloria est dei patris. confirmato autem in unitate euangelii uniuerso orbe terrarum et in eundem sensum directis cordibus omnium sacerdotum optimum fuerat supra illa propter quæ sancta est synodus congregata et quæ secundum pietatis uestræ studium probabili sunt fine conclusa, nihil quod tanto bono contrarium esset, inferri nec per occasionem episcopalis concilii id inportune appeti quod non licuit concupisci. frater enim et coepiscopus meus Anatolius parum considerans quanto pietatis uestræ beneficio et mei fauoris assensu Constantinopolitanæ ecclesiæ sacerdotium fuerit consecutus, non tam de adeptis gauisus quam de inmodicis

Ioh. 3, 19

Phil. 2, 11

GG^{a}E, Q [= *a* (*inde a* 2 iustissima), *etwx*], *S* [= *defmt*], *T*

1 exorum *T* saltim] salutem *E* salutis *T* salubri *GG^a* contraditione *S^{t}T* cessasset] ὤφειλεν ἀρτῆσαι Γ 2 contradictionem iustissimam *E* 3 cohibuit *GG^a* 4 uel *om. GG^{a}E* 5 ambitus per uos *G^a* 6 ut] et *EΓ* pareat *E* licuisset *Q*, *corr. Q^{ax}* 7 ecclesiæ *om. G^a* instatuta *E* istatuta *S^t* instituta *G^{corr}G^a* episcopos *Q^{aetw}*, *corr. Q^a* episcopus *Q^x* episcoporum *S* epīs *T* 8 retractata recessauimus *T* 9 ecclesiarum *ET* 10 pace *ST* 12 poterit *EQ^{aewx}S* potuerit *GG^{a}Q^t* potuit *T* 14 partis *Q*, *corr. Q^x* parti *T* partem *GG^a* 15 quia *GG^a* extimandus est *E* *in fine add.* contuli *Q* 16 data *GQ^{aetw}* *in fine add.* era ccccLx *S* V̄C̄ *om. E* conss̄ *T*

GG^{a}EMVI

inscr. item eiusdem leonis ēpla ad pulcheriam augustam de ambicione anatholii *I* 18 Leo — Anatolii *om. I* leo papa *E* augusto *M* de ambitu anatolii *GG^a om. EMV* 20 m̄ia *MV* m̄ie *G^{a}I* et *om. G^{a}I* 20/21 omnipotentis dei *I* 23 oreretur *E* ne *I* infirmi *MV* infirmitatis *E* 24 hii *MI* ii *V* laesi *E* steterant *G^{a}I* ii *MV om. G^{a}I* fecerant *GG^a* 25 ūrā *GG^{a}MV* 26 confiteatur *G^{a}MVI* quia *M* est *om. M* 27 in uniuerso *G* orbe terrarum] mundo *I* eodem sensu *GG^{a}I* omnibus *G^a* 29 studio *G^a* 30 esse *G* 31 appetiti *G^a* 32 quando *I* 33 tamen *I*

appetendis supra mensuram sui honoris accensus est, credens huic tam intemperanti cupiditati posse prodesse quod ei quorundam consensum suum præbuisse dicitur extorta suscriptio, cum tamen destruendis mox conatibus contradictio fratrum et coepiscoporum meorum uice mea agentium fideliter et laudabiliter obuiarit, quoniam contra statuta canonum paternorum, quæ ante longissimæ ætatis annos in urbe Nicaena spiritalibus sunt fundata decretis, nihil cuiquam audere conceditur, ita ut si quis diuersum aliquid decernere uelit, se potius minuat quam illa conrumpat. quæ si ut oportet, a cunctis pontificibus intemerata seruentur, per uniuersas ecclesiæ tranquilla erit pax et firma concordia, nullæ de mensura honorum dissensiones, nullæ de ordinationibus lites, nullæ de priuilegiis ambiguitates, nulla erunt de alieni usurpatione certamina, sed æquo iure caritatis rationabilis et morum et officiorum ordo seruabitur et ille uere erit magnus qui fuerit totius ambitionis alienus, dicente domino: quicumque uoluerit inter uos maior fieri, sit uester minister, et quicumque uoluerit inter uos primus esse, erit uester seruus, sicut filius hominis non uenit ministrari, sed ministrare. et tamen hæc illis tunc insinuabantur qui de pusillo uolebant crescere et de infimis ad summa transire, Constantinopolitanæ uero præsul ecclesiæ quid amplius quam adsecutus est, concupiscit aut quid illi satisfaciet, si tantæ urbis magnificentia et claritudo non sufficit? superbum nimis est et inmoderatum ultra proprios terminos tendere et antiquitate calcata alienum ius uelle præripere atque ut unius crescat dignitas, tot metropolitanorum impugnare primatus quietisque prouinciis et olim sanctæ synodi Nicænæ moderatione dispositis bellum nouæ perturbationis inferre atque ut uenerabilium patrum decreta soluantur, quorundam episcoporum proferre consensum, cui tot annorum series negauit effectum. nam sexagesimus fere annus huius coniuentiæ esse iactatur, qua se prædictus episcopus æstimat adiuuari, frustra cupiens id sibi prodesse quod etiam si quisquam ausus est uelle, nullus tamen potuit optinere. agnoscat cui successerit uiro, et repulso omni spiritu elationis Flauiani fidem, Flauiani modestiam, Flauiani humilitatem, quæ illum usque ad confessoris gloriam prouexit, imitetur. cuius si uelit splendere uirtutibus, laudabilis erit et in omni loco plurimum dilectionis adquiret, non ambiendo humana, sed promerendo diuina. hac autem obseruantia meum quoque illi animum spondeo copulandum et apostolicæ sedis dilectionem, quam Constantinopolitanæ ecclesiæ semper impendit, nulla mutabilitate uiolandam, quia et si interdum inmoderati præsules aliquas incidunt culpas, ecclesiarum tamen Christi integritas perseuerat. consensiones uero episcoporum sanctorum canonum apud Nicæam conditorum regulis repugnantes unita nobiscum uestræ fidei pietate in irritum mittimus et per auctoritatem beati Petri apostoli generali prorsus definitione cassamus.

Mt. 20, 26–28

GG^{a}EMVI

1 abscessus G^a imperanti G^a 2 exorta GG^a 3 tam *I* quoēporumque *G* coepiscoporum *MV* 4 uicem meam *I* artem meam *MV* obuiaret GG^aI 5 quantae ante G^a spiritualibus G^aMVI 6 cuiquam] quoque G^a concedetur *E* quid G^a 7 si ut] sicut G^a sint *MV* 9 mensuræ *G* bonorum *I* dispensationes *I* dissensio nec *MV* 10 nulla erunt] nullæ sunt *MV* equa *G* ea quæ G^a 11 et¹] est et G^a, *del.* est 13 maior — uos *om. E* fieri — primus *om. M* fieri sit] esse erit *V* 15 hæc *om.* G^a insinuebantur *M* 16 p̄suli G^a quid] quia G^aI 18 nimis et inmoderatum est *E* proprios terminos] fines proprios *I* 19 alium *I* atque ut] ut quæ *E* atque G^a 21 atque ut] utque *E* atque G^a 22 p̄ferre *I* cui] cum *V* 23 affectum G^a annos *MV* conhibentiæ GG^aE cohibentiæ *MV* conuientie *I* 24 que *I* capiens G^a 25 est *om. E* 26 successit G^aI omnis G^a fidem flauiani *E* *om.* GG^aMVI 28 loco *om. MV* 28/29 adquirit GG^a 29 hanc *M* hoc *V* hæc G^a 29/30 obseruantiam eum *GEMV* obseruantia eum G^a 30 quæque G^a spondet G^a apostolica *MV* 31 impendi G^a impendimus *I* motabilitatem G^a 31/32 quia etsi *E* quia si GG^aI quasi *MV* 32 incedunt *MV* 33 integritas *E* integra gratia GG^aMVI 34 nicenam *I* codicorum *MV* una *E* ūra *MV* pietatem *MV* in *om.* G^a

in omnibus ecclesiasticis causis his legibus obsequentes, quas ad pacificam obseruantiam omnium sacerdotum per trecentos decem et octo antistites spiritus sanctus instituit, ita ut etiam si multo plures aliud quam illi statuere, decernant, in nulla reuerentia sit habendum, quidquid fuerit a prædictorum constitutione diuersum. prolixitatem itaque epistulæ meæ, qua necesse habui explicare quid sentiam, rogo ut per fratrem et coepiscopum meum Lucianum, qui quantum in ipso est, sollicitudinem susceptæ legationis est fideliter exsecutus, et per filium meum Basilium diaconum pietas uestra dignanter accipiat. et quia moris uestri est pro pace et unitate ecclesiæ laborare, fratrem meum Anatolium episcopum ex uestra mihi insinuatione dilectum salubriter in his quæ ipsi profutura sint, continete, ut gloria clementiæ uestræ sicut magnificatur de fide reparata, ita prædicetur de ambitione conpressa.

DAT XI KL IVN HERCVLANO VC CONS

d. 22. m. Mai.
a. 452

56 [*in mg.* AD ANATHOLIVM EPM]. *Leo ep. 106 JK 483 = E 39. Græca uersio extat in Epist. coll. B 17*

Leo Anatolio episcopo [increpans de ambitu]. Manifestato sicut optauimus, per gratiam dei lumine euangelicæ ueritatis et ab uniuersali ecclesia perniciosissimi erroris nocte depulsa ineffabiliter gaudemus in domino quod creditæ nobis dispensationis labor ad desideratum peruenit effectum, sicut etiam epistulæ tuæ textus eloquitur, ut secundum apostolicam doctrinam id ipsum dicamus omnes et non sint in nobis schismata, 1 Cor. 1, 10 simus autem perfecti in eodem sensu et in eadem sententia. in cuius operis deuotione gratulamur dilectionem tuam esse consortem, ut et corrigendis tua prodesset industria et ab omni te deuiantium participatione purgares. decessore enim tuo beatæ memoriæ Flauiano propter defensionem catholicæ ueritatis eiecto non inmerito credebatur quod ordinatores tui contra sanctorum canonum constituta uiderentur sui similem consecrasse, sed adfuit misericordia dei in hoc te dirigens atque confirmans ut malis principiis bene utereris et non te iudicio hominum, sed dei prouectum benignitate monstrares. quod uere ita accipiendum est, si hanc diuini muneris gratiam alia offensione non perdas. uirum enim catholicum et præcipue domini sacerdotem sicut nullo errore implicari, ita nulla oportet cupiditate corrumpi. dicente quippe scriptura sancta post concupiscentias tuas ne eas et a uoluntate tua Sir. 18, 30 uetare, multis mundi huius inlecebris, multis uanitatibus resistendum est, ut ueræ 31

GG^{a}EMVI

1 omnibus *om. M* his *om. E* ius *V* regibus *MV* quam *E* pacem *I* obseruantiam *om. I* 3 multa *V* statuerunt *MV* decernere *G^a* decernere uoluerint *I* nullo *G^{a}MV* 4 constitutionem *E* prolixitate *G^{a}I* 5 qua] quæ *G* quia *I* 6 est *om. V* 7 diaconem *I* 8 accipiant *MV* 9 mi insinuatione *G* insinuatione *G^a* insinuatione michi *I* 10 in ipsi *I* sunt *I* continente *I* gloriæ *MV* 11 fidei *M* reputata *MV* ita *om. GMV* 12 data *GMVI* v *M* quinto *V* iulias *MV* iulii *I* VC *om. MV*

GE, Q [= *aetwx*], *S* [= *defmt*], *T*

inscr. eiusdem leonis ad anatolium constantinopolitanum epm ubi in primis eundem epm de fide in calcidonense concilio laudat deinde arguet illum quod contra nicenam sinodum alexandrinam atque antiocenam ecclesias sibi subdere uoluisset *S* 15 dilectissimo frī anatolio leo *T* leo epS *ES* increpans — ambitu *om. EQST*, *post* epo *add.* CONSTANT DEIVS AMBITV OBIVRGATIO ET ALEXANDRINE ET EVTICIANE SEDIS ANTIQVITVS HONORE PRELATO *Q^a* 16 euangelicæ *om. Q, corr. Q^x* ecclesiæ *G* 19 uobis *TΓ* 20 scientia *QTΓ* in 3 *om. E* 22 omnium *G* participationem *ES^t* 25 uidentur *E* suis *G* diligens *T* 26 prouentum *T* profectum *SQ^w, corr. Q^w* 27 benignitatem *GS^{dmt}* diuinis *T* 29 errori *G* corrumpi] uiolari *S* 30 non *EQ^x* 31 mundi] modi *GS^t*

continentiæ optineatur integritas. cuius prima est labes superbia, initium transgressionis et origo peccati, quoniam mens potentiæ auida nec abstinere nouit uetitis nec gaudere concessis, dum inordinato prauoque progressu inpunitarum transgressionum augentur excessus et crebrescunt culpæ, quæ toleratæ sunt studio reparandæ fidei et amore concordiæ. post illa itaque ordinationis tuæ non inculpata principia, post consecrationem Antiocheni episcopi, quam tibimet contra canonicam regulam uindicasti, doleo etiam in hoc dilectionem tuam esse prolapsam ut sacratissimas Nicænorum canonum constitutiones conareris infringere, tamquam oportune se tibi hoc tempus optulerit, quo secundi honoris priuilegium sedes Alexandrina perdiderit et Antiochena ecclesia proprietatem tertiæ dignitatis amiserit, ut his locis iuri tuo subditis omnes metropolitani episcopi proprio honore priuentur. quibus inauditis et numquam ante temptatis ita præueniris excessibus, ut sanctam synodum ad extinguendam solum hæresim et ad confirmationem fidei catholicæ studio Christianissimi principis congregatam in occasionem ambitus trahas et ut coniuentiam suam tibi dedat, impellas, tamquam refutari nequeat quod inlicite uoluerit multitudo, et illa Nicænorum canonum per sanctum uere spiritum ordinata condicio in aliqua cuiquam sit parte resolubilis. nulla sibimet de multiplicatione congregationis synodalia concilia blandiantur neque trecentis illis decem atque octo episcopis quantumlibet copiosior numerus sacerdotum uel comparare se audeat uel præferre, cum tanto diuinitus priuilegio Nicæna sit synodus consecrata, ut siue per pauciores siue per plures ecclesiastica iudicia celebrentur, omni penitus auctoritate sit uacuum quidquid ab illorum fuerit constitutione diuersum. nimis ergo hæc improba, nimis praua sunt quæ sacratissimis canonibus inueniuntur esse contraria; in totius ecclesiæ perturbationem superba hæc tendit elatio, quæ ita abuti uoluit concilio synodali, ut fratres in fidei tantummodo negotio conuocatos et definitione eius causæ quæ erat curanda, perfunctos ad consentiendum sibi aut deprauando traduceret aut terrendo conpelleret. inde enim fratres nostri ab apostolica sede directi qui uice mea synodo præsidebant, probabiliter atque constanter inlicitis ausibus obstiterunt, aperte reclamantes ne contra statuta Nicæna præsumptio reprobæ nouitatis adsurgeret. nec potest de eorum contradictione dubitari, de quibus in epistula tua etiam ipse conquereris quod conatibus tuis uoluerint obuiare. in quo quidem multum illos mihi hæc scribendo commendas, sed temet ipsum quod eis parere nolueris, dum inlicita moliris, accusas, superflue non concedenda appetens et insalubriter contraria concupiscens, quæ nullum umquam poterunt nostrum optinere consensum. absit enim a conscientia mea ut tam praua cupiditas meis studiis adiuuetur ac non potius et meo et

---

12—14 ut sanctam — trahas *et* 23—26 ita abuti — conpelleret *adfert Pelagius II in ep. III ad ep. Histriæ* 28. 29 [*t. IIII 2 p.* 115]

GE, *Q* [= *actwx*], *S* [= *defmt*], *T*

1 optinetur *T* 2 auida *om. T* 3 audere *S* ordinato *T* processu *S* 4 crebescunt *T* crescunt *Q* 7 prolapsam esse *E* esse progressam *Q* canones *G* 8 conaneris *G* conaberis S^m conaueris S^t 9 quod S^dT sedis *GQT*, *corr.* Q^{ax} 10 iuri tuo] iuret uos *G* 12 præuenires *ET* preueneris S^{ef} preueniri S^{mt} extinguendum *S* 13/14 occasione *T* 14 daret *G* tam *G* 15 sed et *T* 16 solubilis *GEQ* 18 et decem GES^{dcmt} episcopis *om. GS* quantolibet *G* *om. S* 22 hæc *om. G* 25 quæ erat *om. G* 27 ausibus *om. E* 28 a parte *T* instituta *S* 29 contradicione TS^m 30 multum illos] multos *S* 31 commendans *S* molliris *G* moliaris *T* 32 cedenda *T* appetis *G* insalubre *G* concupiscis *G* 33 nullam *G* potuerunt *EQS*^{t}, *corr.* Q^a

omnium qui non alta sapiunt, sed humilibus consentiunt, opere subruatur. sancti illi et uenerabiles patres qui in urbe Nicæna sacrilego Arrio cum sua impietate damnato mansuras usque in finem mundi leges ecclesiasticorum canonum condiderunt, et apud nos et in toto orbe terrarum in suis constitutionibus uiuunt et si quid usquam aliter quam illi statuere, præsumitur, sine cunctatione cassatur, ut quæ ad perpetuam utilitatem generaliter instituta sunt, nulla commutatione uarientur nec ad priuatum trahantur commodum quæ ad bonum sunt commune præfixa, et manentibus terminis quos constituerunt patres, nemo in ius tendat alienum, sed intra fines proprios atque legitimos, prout quis ualuerit, in latitudine se caritatis exerceat. cuius satis uberes fructus Constantinopolitanus potest antistes acquirere, si magis humilitatis uirtute nitatur quam spiritu ambitionis infletur. noli, frater, altum sapere, sed time et Christianorum principum piissimas aures improbis petitionibus inquietare desiste, quibus certum habeo modestia te magis quam elatione placiturum. persuasioni enim tuæ in nullo penitus suffragatur quorundam episcoporum ante sexaginta, ut iactas, annos facta conscriptio nec umquam a prodecessoribus tuis ad apostolicæ sedis missa notitiam, cui ab initio sui caducæ dudumque conlapsæ sera nunc et inutilia subicere fulcimenta uoluisti eliciendo a fratribus speciem consensionis, quam tibi in suam iniuriam uerecundia fatigata præberet. memento quid dominus ei qui unum de pusillis scandalizauerit, comminetur, et sapienter intellege quale sit dei iudicium subiturus qui tot ecclesiis, tot sacerdotibus scandalum inferre non metuit. fateor enim ita me dilectione uniuersæ fraternitatis obstringi, ut nemini prorsus in his quæ contra se poscit, assentiar possisque euidenter agnoscere me dilectioni tuæ beniuolo animo contraire, ut saniore consilio ab uniuersalis te ecclesiæ perturbatione contineas. non conuellantur prouincialium iura primatuum nec priuilegiis antiquitus institutis metropolitani fraudentur antistites. nihil Alexandrinæ sedi eius quam per sanctum Marcum euangelistam beati Petri discipulum meruit, pereat dignitatis nec Dioscoro impietatis suæ pertinacia corruente splendor tantæ ecclesiæ tenebris obscuretur alienis. Antiochena quoque ecclesia, in qua primum prædicante beato apostolo Petro Christianum nomen exortum est, in paternæ constitutionis ordine perseueret et in gradu tertio collocata numquam se fiat inferior. aliud enim sunt sedes, aliud præsidentes, et magnus unicuique honor est integritas sua. quæ cum in quibuslibet locis propria ornamenta non perdat, quanto magis in Constantinopolitanæ urbis magnificentia potest esse gloriosa, si per obseruantiam tuam et defensionem paterni canones et exemplum probitatis multi habeant sacerdotes?

Rom. 12, 16 — Rom. 11, 20 — Mt. 18, 6 — Act. 11, 26

GE, *Q* [= *aetwx*], *S* [= *defmt*], *T*
3 mansurus *Q*, *corr.* Q^{awx} fine $Q^{t}S^{e}T$ 4 et1 *om.* $QS^{t}T$ 4 umquam *GΓ* 5 cessatur Q^{aewx} *S*, *corr.* Q^{awx} ut quæ] atque $S^{t}T$ 8 patres] parens *T* in ius] unius *T* 9 uoluerit *GQ*, *corr.* Q^{a} se caritatis] securitatis QS^{et}, *corr.* Q^{ax} satis *om.* *QΓ*, *corr.* Q^{x} 10 humilitate *T* 11 quam si *S* 12 inquietari *G* 13 habeto *Q*, *corr.* Q^{x} modestia te] modestiæ *Q*, *corr.* Q^{ax} electione *S* placiturum *om.* *T* persuasiones S^{e} peruasionis S^{dmt} preuasionis S^{f} 14 petitus *T* quorum *G* 15 facta est Q^{a} *corr.* conscriptio nec umquam *EΓ* conscriptione cum quam *G* conscriptione cum qua *T* conscriptione cum quando Q^{aetw} conscriptio quando Q^{a} *corr.* conscriptio nec ad quemquam iam [emquam iam *ex corr.*] Q^{x} nec umquam iam *in mg.* Q^{x} conscriptione cum quamquam *S* ad *in* ab *corr.* Q^{x} apostolica sede *S* transmissa *GS*, Q^{x} *corr.* notitia $EQ^{etwx}ST$ 16 conlabsescera *T* fulmenta Q^{aetx} fulgmenta Q^{w}, *corr.* Q^{a}, fomenta *S* 17 confessionis *G* sibi *E*, Q^{x} *corr.* 17/18 uerecundiam $ES^{def}T$ 19 conmonetur *S* qui] quid *Q*, *corr.* Q^{awx} 20 dilectionem *E* 21 memini *T* assentiam Q^{aetw} assentiamur Q^{x} 22/23 agnoscere — uniuersalis] uersalis *T* 24 primatum *S* 25 sedis *SΓ* exortus *T* 29 ordinem *E* et *om.* *E* 30 infirmior *E* cuique *E* 31 quæcumque in quibuscūque *E* 33 canonis *G*

Hæc tibi scribens, frater, in domino hortor ac moneo ut deposito ambitionis desiderio spiritu potius ferueas caritatis eiusque uirtutibus secundum doctrinam apostolicam
1 Cor. 13, 4. 5 proficienter orneris. est enim patiens et benigna et non æmulatur, non agit perperam, non inflatur, non est ambitiosa nec quærit quæ sua sunt. unde si caritas non quærit propria, quantum peccat qui concupiscit aliena? a quibus
Apoc. 3, 11 uolo ut te prorsus abstineas memorque sis eius sententiæ quæ dicit: tene quod habes, ne alius accipiat coronam tuam. nam si inconcessa quæsieris, ipse te tuo opere atque iudicio uniuersalis ecclesiæ pace priuabis.

Frater autem et coepiscopus noster Lucianus et filius noster Basilius diaconus quantum in ipsis fuit, studiose his quæ iniunxeras, affuerunt, sed actioni eorum iustitia negauit effectum.

d. 22. m. Mai. a. 452 DAT̄ XI K̄L̄ IVNIAS HERCVLANO V̄C̄ CONS̄

57 [*in mg.* AD IVLIANVM EP̄M̄]. *Leo ep. 107 JK 484 = E 40*

Leo Iuliano episcopo. Cum frequentibus experimentis probauerit dilectio tua quam constanti fixoque proposito sanctorum Nicænorum canonum statuta custodiam, dissolui omnes ecclesiasticas regulas æstimans, si quicquam ex illa sacrosancta patrum constitutione uioletur, miror talia te per fratrem et coepiscopum nostrum Lucianum dirigere scripta potuisse quibus in tantum pro appetitu nouæ transgressionis interuenis, ut tibi putes aliquid speciale præstandum, si his quæ inlicite concupiscuntur, annuero. quantalibet te affectione conplectar, nullo modo poteris optinere ut me in excidium ecclesiastici status uel suadendo impellas uel subplicando traducas. frater enim et coepiscopus noster Anatolius si diuina beneficia et mei fauoris assensum sapienter intellegit, satis illi sufficit optinuisse quod summus antistes de honore episcopatus sui gratias deo referat et se ab inlicitorum cupiditate contineat, et quicumque illum specialiter diligunt, tali eum debent confirmare consilio ut impossibilia omnino non quærat et sibi talia concupiscendo non noceat, quia nullis apud me patrociniis ita poterit adiuuari, ut his quæ postulat calcata patrum constitutione consentiam. rescribens itaque ad epistulas tuas pro ea qua diligo affectione te moneo ut maior apud te sit uniuersalis ecclesiæ status saluberrima olim et uera ordinatione munitus quam in cuiusquam gratiam ea uelis postulare, quæ sine reatu utriusque nostrum nec mihi concedere nec tibi liceat optinere.

d. 22. m. Mai. a. 452 DAT̄ XI K̄L̄ IVN̄ HERCVLANO V̄C̄ CONS̄

58 [*inscr.* AD MAR̄ AVḠ]. *Leo ep. 111 JK 487*

Leo Marciano augusto [propter Aetium archidiaconum]. Quam excellenti pietate et quam glorioso clementiæ uestræ studio in integrum nuper fides Christiana reuocata sit, totus mundus agnoscit et salutis suæ singulare præsidium per uos a domino

---

GE, *Q* [= *actwx*], *S* [= *defmtl*], *T*

1 et moneo *G* admoneo *T* 3 proficientes *T* 4 abitiosa *T* non *EQ*^{a}*S*^{mt} 6 eius *om. S* habes] tenes *S* 7 ipse *om. T* 10 quae] que eis *S* iustitiæ *T* 11 *in fine add.* CONTVLI *Q* 12 data *Q* consⁿ *T* *in fine add.* era que supra *S*

GE

14 leo episc̄ *E* 21 suasendo *E* 22 assensu *GE* 27 constitutionem *E* 32 data *E*

GG^{a}*MVI*

inscr. de actio et andrea *G*^{a} item eiusdem leonis ep̄la ad marcianum augustum de etio et andrea *I* 34 Leo — augusto] leo ad quem supra *MV om. I* propter — archidiaconum *om. G*^{a}*MVI* 35 studium *M* 36 reuocata sit] reuocatas in *MV* mungus *V* sautis *MV*

esse reparatum. ac si quid aduersum tanti operis consummationem de contrario spiritu sentitur oboriri, necesse est ut ad uestræ pietatis recurratur auxilium, quod ad custodiam catholicæ ueritatis diuina prouidentia præparauit, ut cum potestatis uestræ sit scandala etiam in longinquo nata resecare, multo magis ea quæ sub uestris audent oculis surgere, non sinatis adcrescere. Anatolii episcopi ordinationem, sicut scientia dei testis est, suspectam, quod fatendum est, mihi fecerant consecrationis eius auctores nec dissimilem ab eligentibus arbitrabar electum secutumque est ut cum communionem apostolicæ sedis expeteret, diu dandis ad eum pacis epistulis abstinerem. sed cum illi pietatis uestræ testimonium suffragaretur et de fide atque unanimitate eius optanda quæque et placitura promitteret, professionem ipsius ita credidi esse sinceram, ut tamen qua obseruantia se agere deberet, non desinerem commonere, sedulo ipsi ac diligenter inculcans ut de persecutoribus beatæ memoriæ Flauiani neminem auderet in suo habere consortio et Eutychis hæretici sectatores tamquam inimicos Christi ueraciter perhorreret. quod adeo obœdienter uisus est accepisse, ut Andream diaconem Eutychianæ hæreseos defensorem a se indicauerit esse deiectum, secutumque est ut de his quæ pro catholica fide in synodali concilio fuerant definita, talia ad me scriberet qualia catholicum sacerdotem scribere congruebat. cum ergo ad commendanda ipsius primordia ista præcesserint, nescio quid causæ aut occasionis emerserit ut uirum catholicæ fidei et Nestorianis atque Eutychianis hæreticis constanter aduersum Aetium archidiaconum sub honoris specie degradaret et dispensationem totius causæ et curæ ecclesiasticæ in Andream Eutychianistam repente transferret, adeo nimia commotione turbatus, ut consecrationem quam pro iniuria dabat, sexta sabbati traditionis apostolicæ aut nescius aut oblitus inferret, quasi non ad episcopum magis quam ad presbyterum ordinationis illius uitium pertineret. qui non inueniens quod argueret in fide quod improbaret in moribus, deiectionem innocentis per speciem prouectionis inpleuit, addens in sententiam illud iniuriæ ut eum cœmiterio deputando quodam damnaret exilio. quem tamen pietati uestræ commendare præsumo, ne ullis ulterius innoxius ingrauari possit insidiis, quem dominus, ut comperi, sub uestra defensione constituit. adicio autem etiam hanc obsecrationem ut prædictum episcopum a professione sua dissonum et nimis testimonii uestri ac fauoris oblitum necessarie increpare dignemini: cesset catholicos insectari, cesset eos qui sanctæ memoriæ Flauiano placuere, conterere et eorum societatem quos improbauit, eligere. fraternam enim illi caritatem non aliter poterimus inpendere quam ut se inimicos catholicæ fidei adprobet execrari eiusque a se consortium quem

---

GG^{a}MVI

2 est *om. G* pietatis recurratur *MV* pietatis reuocetur *GG^a* reuocetur pietatis *I* 3 custodia *V om. M* præuidentia *GMV* reparauit *MV* 4 longinquum *I* 6 mihi] mihi suspectum me *MV* consecrationes *GMV, corr. G* 7 dissimile *MV* ab eligentibus] abeli *M* cum *G* dum *I om. G^{a}MV* communione *G^a* 8 expeteret] exstiterit alienus *G^a* ēplis pacis [pacis me *G^a*] *G^{a}I* 9 et de] unde *G^a* fidei *G* unitate *G* 9—18 optanda — Nestorianis *om. G* 10 eius *G^{a}I* 11 se *om. M* 12 habere *om. MV* 13/14 Eutychis - - diaconem *om. G^a* eutyches *MV* 15 indicaret *I* 16 fuerat *I* scripserit *G^{a}I* 18 nescio *om. G^{a}MV* quod *M* 19 atque] quæ *G* hæreticis *om. MV* aduersum Aetium *Quesnel* aduersum [aduersus *M*] etiam *GMV* etiam aduersum *G^{a}I* archidiaconem *G^{a}I* 20 dispensationes *MV* totius *om. MV* et curæ *om. MV* 21 nimiam *I* commulatione *MV* 22 nesciui *MV* 24 arguerit *G^a* 25 deiectionem] dilectionis *MV* in *om. G^a* 26 cœmitirie *M* cœmiturie *V* deputandum *GG^{a}MV* quondam dampnaret *I* quo damnaret *G* condemnaret *G^a* impietati *MV* 27 ullius *MV* alterius *M* a noxiis *G* noxiis *G^{a}I* ingrauare possit *GG^{a}I* possit ingrauari *MV* 28 hanc *om. MV* 30 insectare *GG^{a}MV* 31 placuere *GG^{a}I* inprobauit *MV* conterere *GG^{a}I om.* [*spatio rel. V*] *MV* 32 illis *MV* alter *MV* 33 inimicus *MV* ab inimicos [inimicis *G^a*] *GG^a* adprobat *MV* execrare *MV* eiusque *GG^{a}I* et *MV* consortio que *G^a*

merito abiecit, abscidat. qui etiam si magna fuisset satisfactione purgatus, post deuium tamen reuersus errorem catholicis diaconis postponi debuit, non præponi. illud quoque clementiæ uestræ beniuolentiam peto ut ueneratorem uestrum fratrem meum Iulianum episcopum in uestro, sicut facere dignamini, habeatis affectu, cuius obsequiis præsentiæ meæ uobis imago reddatur. nam et de fidei eius sinceritate confidens uicem ipsi meam contra temporis nostri hæreticos delegaui atque propter ecclesiarum pacisque custodiam ut a comitatu uestro non abesset, exegi. cuius suggestiones pro concordia catholicæ unitatis tamquam meas audire dignamini placante deo, qui uobis præter regiam coronam etiam sacerdotalem conferat palmam.

d. 10. m. Mart. a. 433 DAT̄ VI ID̄ MART̄ OPILIONE V̄C̄ CONS̄

59 [*inscr.* AD PVLCHERIAM AVG̃]. *Leo ep. 112 JK 488*

Leo Pulcheriæ augustæ [de Aetio et Andrea]. Multis extantibus documentis quibus in dilectione ecclesiæ dei pietatis uestræ manifestatur affectio, merito quotiens aliquid nascitur scandalorum, uestrum desideratur auxilium, ut fides, quæ adnitentibus uobis contra hæreticorum commenta defensa est, securæ pacis perpetem optineat firmitatem. nam quid prodest foris aduersarios ueritatis oppressos, si eosdem habeamus intra dominica septa rediuiuos? quod itaque circa personam filii mei Aetii gestum esse cognoui, nimium me anxium facit et metuere certa ratione conpellit ne pænitendum mihi sit quod de episcopo Constantinopolitano, qui ab inpugnatoribus fidei fuerat ordinatus, uobis adhortantibus adquieui meliora sentire, cum tanto pietatis uestræ testimonio iuuaretur, ne illum grauaret suæ ordinationis infirmitas, cui uestra interuentio præstaretur. unde gratulari cœperam quod beati Flauiani honorare memoriam et hæreticorum conatibus obsistere diceretur; sed doleo illum, sicut prædicti lacrimabilis querella demonstrat, in deteriora mutatum et eum nunc constituisse archidiaconum quem ipse professus est a se esse reiectum. qui Eutychianæ hæresis se apud nos prodiderat defensorem, quem quia nunc ecclesiasticis negotiis præposuit, propter hæreticam peruersitatem eidem fauorem suum præstare conuincitur, qui etiamsi magna satisfactione potuisset indulgentiam promereri, nequaquam debuit his qui in fide permanserant, anteferri. unde quia non latet clementiam uestram quantum periculi aut per pudendam socordiam aut per dolosam nequitiam nutriatur, dignamini episcopum ad professionem suæ fidei auctoritate uestræ clementiæ reuocare. non sibi has maculas superducat nec existimationem suam quam uestro adquisiuit fauore, contemnat; societatem hæretici, quem dudum a se remouit, abscidat et persequi eum quem gratiorem debuit habere, desistat. cuius innocentiæ ita adfuisse uos gaudeo, ut mærori eius digna consolatione uestra pietas subueniret.

GG^{a}MVI

1 abiecit *om. G^a* abscedat *G* 2 deuium *MV* dubium *GG^{a}I* errorem reuersus *MV* postponi debuit catholicis diaconis [diaconus *M*] *MV* diaconibus *G^{a}I* 3 beniuolentiæ *G^a* 4 in] ut in *M* 6 ipsi *om. MV* denegaui *MV* 7 comitato *M* exigi *GMV, corr. G* 8 concordiæ *MV* dignemini *I* placente *G^{a}MV* placentes *I* 10 data *MI* quinto *MV* opelione *MV* uicario *G om. MV*

GG^{a}I

inscr. item eiusdem leonis ēpla ad pulcheriam augustam de etio et andrea *I* 12 Leo — Andrea *om. I* æthium et andream *G* 13 dilectionem *G^{a}I* et merito *G^a* 15 perpetim *G* 19/20 fuerat ordinatus fidei *I* 21 cui *G* ubi *G^{a}I* 22 honoraret *G^{a}I* 24 eum] cum *GG^a* archidyaconem *I* 27 fauorum suorum *G^a* 31 ne *I* 32 ne *G^{a}I* estimationem *I* 33 societate *G^a* 33/34 et — desistat *om. G^{a}I*

Circa fratrem meum ueneratorem uestrum episcopum Iulianum quantum debeat crescere uestra dignatio, apostolicæ sedis æstimate iudicio, cum in causa fidei, cui gloria uestra famulatur, uicem ipsi meam eatenus delegarem, ut ab ea quæ uobis debetur obseruantia non recedens me pietati uestræ præsentare non desinat, exequens in custodia fidei et in ecclesiasticis disciplinis per omnia sollicitudinem meam et oportunis suggestionibus quod uniuersali ecclesiæ prosit, insinuans, ut in ipso nec catholicis uestrum præsidium quibus uolumus subueniri, nec meum uobis desit obsequium.

DAT VI ID MAR OPILIONE VC CONS

d. 10. m. Mart. a. 453

60 [*inscr.* AD IVLIANVM EPM]. *Leo ep. 113 JK 489*

Leo Iuliano episcopo Coensi [de Aetio et Andrea]. Agnoui in dilectionis tuæ litteris fraternæ caritatis affectum, quod de malis quæ multa et sæua pertulimus, pio nobiscum dolore conpateris. sed utinam hæc quæ nos perpeti dominus aut permisit aut uoluit, ad correctionem proficiant seruatorum et ut desinant aduersitates, finiantur offensæ, quod utrumque de magna erit misericordia dei, si et flagella remoueat et ad se suorum corda conuertat. sicut autem fraternitatem tuam ea quæ apud nos desæuiit, contristauit hostilitas, ita me anxium facit quod in Constantinopolitana ecclesia, quantum tuæ indicant litteræ, hæreticorum insidiæ non quiescunt et exquisitis occasionibus hi qui catholicæ fidei defensores fuere, uexantur. nam dum Aetius ab officio archidiaconi per speciem prouectionis amouetur et in locum eius Andreas, qui ob hæreticorum societatem fuerat abiectus, adsumitur, dum beatæ memoriæ Flauiani accusatoribus honor redditur et piissimi confessoris participes aut discipuli consternuntur, nimis aperte quid episcopo ecclesiæ ipsius placeat, demonstratur. in quem pro causæ merito differo commoueri et quid ipse mecum cum suis epistulis agat, quas missurum eum filius noster Aetius indicauit, expecto, dans locum uoluntariæ emendationi, qua dolorem meum cupio mitigari. clementissimo tamen principi et piissimæ augustæ de his quæ ad custodiam pacis ecclesiasticæ pertinent, scripsi, quos deuotione fidei suæ prouisuros esse non dubito ne contra gloriam operis ipsorum damnata hæresis ualeat pullulare. studeat ergo dilectio tua, frater karissime, piam et necessariam curam sollicitudini apostolicæ sedis impendere, quæ tibi apud se nutrito catholicam contra Nestorianos et Eutychianos hæreticos actionem materno iure commendat, ut diuino fultus auxilio speculari de Constantinopolitanæ urbis oportunitate non desinas, ne prædictorum dogmatum impius usquam turbo consurgat. et quia tanta est gloriosorum principum fides, ut confidenter eis possis quæ sunt insinuanda, suggerere, pietate ipsorum ad utilitatem ecclesiæ uniuersalis utaris. consulente autem dilectione tua de his in quibus putaueris ambigendum, non deerit relationibus tuis meæ responsionis instructio, ut sequestrata earum actione causarum, quæ in quibusque ecclesiis præsulum suorum

ep. 58. 59

GG^a*I*

1 iulianum epm *G*^{a}*I* 2 estimare *G* existimate *G*^{a} 4 pietati me *I* pietati *G*^{a} 5 meam *om. G*^{a}*I* 6 ne *G*^{a} 7 subuenire *G*^{a}*I* uobis meum *G*^{a}*I* 8 data *I* uic *G*

inscr. de ætio et andrea *G*^{a} item eiusdem leonis epla ad iulianum choensem episcopum *I* 10 Leo — Andrea *om. I* de — Andrea *om. G*^{a} 11 multis malis *I* 12 nobis perpeti dns *G*^{a} perpeti dns nos *I* 13 proficerent *G*^{a} seruatorum *G* multorum *G*^{a}*I* 14 fiantur *G* 15 se suorum] seruorum *G*^{a} quæ ut apud *G*^{a} 16 desæuit *GG*^{a} fuit *I* 17 quæsitis *G*^{a} que suis *I* 19 archidiaconatus *G*^{a}*I* 20 obiectus *I* 21 conteruntur *G*^{a}*I* 24 actius *I* 26 quod *I* sue fidei *I* 27 gloriam *GG*^{a} regulam *I* ualeat *G* queat *G*^{a}*I* 28 sollicitudine *G*^{a} 29 tibi *I* sibi *GG*^{a} 31 sinas *I* 32 unquam *I* 33 fides *GG*^{a} clemencia *I* pietatem *GG*^{a} 34 consulenti — dilectioni tuæ *GG*^{a} 35 ambigendam *G*^{a} 36 eorum *GI* causa *G*^{a} cause *I*

debent cognitione firmari, hanc specialem curam uice mea functus adsumas, ne hæresis uel Nestoriana uel Eutychiana in aliqua parte reuirescat, quia in episcopo Constantinopolitano catholicus uigor non est nec multum aut pro sacramento salutis humanæ aut pro sua est æstimatione sollicitus, cum si quid illi inesset spiritalis industriæ, ita et a quibus ordinatus sit et cui uiro successerit, cogitare deberet, ut magis beatum Flauianum quam sui honoris sequeretur auctores. et ideo cum piissimi principes secundum obsecrationem meam dignati fuerint fratrem Anatolium de his quæ merito in querelam ueniunt, increpare, iungat caritas tua diligentiam suam, ut uniuersa scandala adhibita plenissima correctione resecentur et a filii nostri Aetii cesset iniuriis. nam apud catholicum episcopum, etiam si erat quo quacumque de causa sacerdotali succedendum archidiacono uideretur, propter fidei reuerentiam debuit prætermitti potius quam locum catholici nequissimus hæreticus optineret. cum itaque quæ sequantur, agnouero, tunc manifestius quid agi oporteat, æstimabo. nam interim dolore cohibito malui indulgere patientiæ, ut locus esset ueniæ.

De Palæstinis uero monachis, qui iam pridem in tumultu dissensionis esse dicuntur, quo adhuc animo moueantur, ignoro neque cuiusquam sermone mihi patefactum est quas causas uideantur antefatæ præferre discordiæ, utrum scilicet Eutychianæ peruersitati tali furore famulentur an inplacabiliter doleant episcopum suum in hanc impietatem potuisse traduci, quod contra ipsorum sanctorum locorum testimonia, quibus totus mundus instruitur, ab incarnationis dominicæ ueritate desciuerit, et quod in aliis per indulgentiam curari placuit, in illo putent non esse ueniale. unde cupio me super his plenius edoceri, ut etiam talium correctioni congrue studeatur, quia aliud est contra fidem impie armari, aliud pro fide immoderatius commoueri.

Chartas autem quas presbyter Aetius ante indicauit esse directas, et breuiarium fidei quod te misisse significas, necdum ad me noueris peruenisse, unde si expeditioris occasio se præbuerit perlatoris, libenter habeo ut siqua est quæ utilis uideatur, quam primum ad me mittatur instructio.

De Aegyptiis monachis quam quieti aut cuius sint fidei, scire desidero et de Alexandrinæ ecclesiæ pace quid ad uos ueris nuntiis perferatur, ad cuius episcopum uel ordinatores ipsius seu clericos qualia scripta direxerim, missis exemplaribus scire te uolui.
ep. 58. 59 ad clementissimum quoque principem et ad religiosam augustam quis nunc meus sermo
ep. 5 sit missus, directa exemplaria perdocebunt. utrum autem epistula mea quam de incarnationis dominicæ fide incolumi adhuc sanctæ memoriæ Flauiano ad dilectionem tuam per Basilium diaconum miseram, fraternitati tuæ sit tradita, scire desidero quoniam suspectum habeo quod de eius textu nullum umquam indicium reddidisti. ge-

---

24 de breuiario fidei cf. quæ exposui t. I 5,2 p. XVI

GG^{a}I

1 hac speciali cura *I* adsumas *GG^a* utaris *I* 2 uel^1 *om. I* uirescat *G ex corr.* 4 s̄pualis *G^{a}I* 7 obsecrationes meas *I* indignati *G^a* per fratrem *G^a* 8 uigeat *I* diligentia sua *I* 10 quo quacumque *G* quoque utcunque *G^a* utcumque *I* de causa succedend̄ *G* decus sacerdotalis succedendo *G^a* decus sacerdotale sacerdotii *I* 11 archidīa *G* archidiac̄ *G^a* archidyaconus *I* uideretur *G om. G^{a}I* p̄mitti *G^{a}I* 14 patienti *G^a* ut] et *G* 17 ante factæ *GG^a* 18/19 hac impietate *GG^a* hanc pietatem *I* 19 posse *G^{a}I* que *I* locórum s̄corum *G^a* s̄corum *I* 21 curare *G^{a}I* 23 pro — commoueri *G* in errore [errorem *I*] quempiam detineri *G^{a}I* 24 autem *om. I* actius pbr̄ *I* iudicauit *I* 25 expeditior *I* 26 perlatores *G^{a}I* 28 aut] ā *G* 30 uel *I* qualia *G* quod alia *G^{a}I* exemplariis *G^{a}I* 32 missa *I* directa *om. G^{a}I* docebunt *I* 33 incarnatione *GG^a* fidei *GG^a* 34 diaconem *I* per fraternitatem tuam *G^a* si [*om. I*] tradita sit *G^{a}I* desiderio *I*

storum synodalium quæ omnibus diebus concilii in Calchedonensi ciuitate confecta sunt, parum clara propter linguæ diuersitatem apud nos habetur instructio et ideo fraternitati tuæ specialiter iniungo ut in unum codicem uniuersa facias congregari, in Latinum scilicet sermonem absolutissima interpretatione translata, ut in nulla parte actionum dubitare possimus neque ullo modo esse possit ambiguum quod ad plenam intellegentiam te fuerit studente perductum.

DAT̄ V ID̄ MAR̄ OPILIONE V̄C̄ CONS̄ d. 11. m. Mart. a. 453

61 [*in mg.* AD MARCIANVM AVG̅]. *Leo ep. 115 JK 491 = E 45. Græca uersio extat in Epist. coll. B 21*

Leo Marciano augusto [de correctione Anatolii]. Multa mihi in omnibus clementiæ uestræ litteris causa gaudendi est, dum ex magna diuinæ prouidentiæ misericordia præstitum humanis rebus experior quod ecclesiasticam pacem quæ non nisi unitate prædicationis euangelicæ custoditur, piissimo studio iuuare dignamini, ut fidei uestræ gloria non solum utilitate rei publicæ, sed etiam religionis profectibus augeatur, GL̄. unde ineffabiliter deo gratias ago, qui eo tempore quo oboritura hæreticorum scandala præsciebat, uos in imperii fastigio conlocauit, in quibus ad totius mundi salutem et regia potentia et sacerdotalis uigeret industria. nam cum uestro præcipue opere sit effectum ut per synodale concilium damnatis impii dogmatis defensoribus omnes uires sacrilegus error amitteret, ad eiusdem deuotionis pertinet palmam, si malum quod in suis ducibus oppressum est, etiam in quibuscumque reliquiis deleatur. quod facilius clementia uestra arbitratur implendum, si per uniuersas ecclesias definitiones sanctæ synodi Calchedonensis apostolicæ sedi placuisse doceantur. de quo quidem ratio non fuit ambigendi, cum ei fidei omnium subscribentium consensus accesserit, quæ a me secundum formam apostolicæ doctrinæ ac paternæ traditionis emissa est, et per fratrem meum Lucianum episcopum talia et ad gloriam uestram et ad Constantinopolitanum antistitem scripta direxerim quæ euidenter ostenderent me ea quæ de fide catholica in prædicta synodo definita fuerant, adprobare. sed quia in eisdem litteris ea quæ per occasionem synodi male sunt adtemptata, reprehenderam, maluit prædictus antistes meam gratulationem tacere quam suum ambitum publicare. mihi autem multum fiduciæ deo per uos operante conlatum est quod probasse uos obseruantiam meam de custodia canonum paternorum pietatis uestræ affatibus indicastis, et merito geminatur gaudium meum, cum uobis religiosissime placere cognosco, ut et fides Nicæna suam teneat firmitatem et priuilegia ecclesiarum inlibata permaneant. quamuis autem de præclaro fidei uestræ opere nihil uestra pietas indicarit, mihi tamen per uneratorem una mecum specialiter uestrum fratrem meum Iulianum episcopum innotuisse significo quam pio dignati fueritis responso imperitorum monachorum animos et cohibere pariter et docere, ut si illos non penitus deseruit diuina miseratio, sentiant se et

ep. 54. 56

25—28 *adfert Pelagius in ep. III ad episcopos Histriae 41 [t. IIII 2 p. 116, 32]*

GG^{a}I

1 conciliis *I* 4 scilicet *om. G^{a}I* in *om. G* 6 data *I*

GE, S [= defmt]

inscr. eiusdem leonis ad marcianum augustum ubi gratias ei agit quod per calcidonense concilium pax ecclesiæ catholicæ reddita sit *S* 10 leo ep̄s *S* leo papa *E* de — Anatolii *om. ES* 14 utilitatem *E* 15 ḡla *G om. E* gloriosissime auguste *S cf. Γ* oboritura *ES^{e}* aboritura *S^{f}* obortura *S^{dmt}* hortura *G* 16 imperio *G* 18 sit opere *G* 20 quod^{2}] et *E* 22 synodis *G* sedis *S* 23 subscribendum *S* 24 a] ad *S* 25 talia *om. E* italiam *S^{d}* et^{1} *om. S^{de}* ad^{2} *om. S^{fmt}* 26 antistitem] ep̄m *G* 27 p̄dictas *G* 31 paternorum *om. E* indicatis *G* 34 indicaret *G* 35 una *om. GE* mecum *om. G* specialiter *om. E* 36 animas *G* et *om. S* 37 si — non] nisi si illos *G*

didicisse quod credant, et agnouisse quod timeant. quia uero omnibus modis obœdiendum est pietatis uestræ religiosissimæ uoluntati, constitutionibus synodalibus quæ mihi de confirmatione fidei catholicæ et de hæreticorum damnatione placuerunt, libens
ep. 64 adieci sententiam meam, quæ ut in notitiam omnium sacerdotum ecclesiarumque perueniat, uestræ clementiæ præceptio ordinare dignabitur. affuturam credo et spero gratiam dei, quæ tam sanctam tanti principis curam plenissimum desiderii sui fructum faciat optinere, ut omnibus dissentiendi occasionibus amputatis apostolicæ ubique doctrinæ pax regnet et ueritas. fratri autem meo Iuliano episcopo nouerit uestra clementia hoc me proprie delegasse ut quidquid illic ad custodiam fidei pertinere probauerit, meo nomine uestræ fiducialiter suggerat pietati, quoniam certus sum uos ad hæc omnia emendanda uel defendenda deo auxiliante sufficere.

d. 21. m. Mart. a. 453 DAT̄ XII K̄L APR̄ OPILIONE V̄C CONS̄

62 [*inscr.* AD PVLCHERIAM AVGVSTAM]. *Leo ep. 116 JK 492 = E 46*

Leo Pulcheriæ augustæ. Quamuis nullas nunc litteras tuæ pietatis acceperim, scribente tamen gloriosissimo principe non aliter dignatione ipsius sum gauisus quam si mihi etiam tuæ serenitatis redderentur alloquia. unde consuetudinem debiti a me officii oportuit custodiri, qua me significarem clementiæ uestræ salute gaudere et incessabilibus a deo precibus postulare ut uos et Romanæ rei publicæ et catholicæ ecclesiæ in omni prosperitate conseruet, G̅L̅. de uigore autem fidei uestræ quo indesinenter domino sacrificium laudis offertis, quantas deo gratias agam, enarrare non ualeo, quoniam principibus temporis nostri non solum regiam potentiam, sed etiam sacerdotalem cognoscimus inesse doctrinam. indicante enim fratre meo Iuliano episcopo peruenerunt ad nos in exemplaribus præceptionum uestrarum saluberrimæ sanctiones, quibus insanam imperitiam monachorum dignati estis parcendo plectere et docendo punire, ut si eos ad pœnitentiam miseratio diuina conuerterit, multis lacrimis et a nefandis cædibus et ab hæreticorum blasphemiis diluantur. quod uero piissimus
ep. 64 imperator ad omnes episcopos qui Calchedonensi synodo interfuerunt, uoluit me scripta dirigere quibus quæ illic de fidei sunt regula definita, firmarem, libenter impleui, ne fallax cuiusquam simulatio sententiam meam haberi uellet incertam, cum per Constantinopolitanum episcopum, cui lætitiam meam largiter indicaui, in omnium potuerit
ep. 56 notitiam peruenire quod scripseram, nisi maluisset meum gaudium tacere quam repulsam sui ambitus publicare. fratri et coepiscopo meo Iuliano, cui sollicitudinem

---

1—4. 9—11 *adfert Pelagius in ep. III ad episc. Histriæ 42. 48 [t. III 2 p. 116, 36. 117, 33]*

GE, S [= defmt]

2 pietati *S* 7/8 doctrine ubique *E* que ubique doctrinæ *G* 8 episcopo *om. E* 10 pietati] potestati *Pelagius* 11 emundanda *G* deo auxiliante *om. E* 12 *in fine add.* era CCCCLXI *S*

26—28 quod — impleui *adfert Pelagius in ep. III ad ep. Histriæ 49 [t. III 2 p. 117, 36]*

GEMVI

inscr. item ēpla leonis pape ad pulcheriam augustam *I* 14 Leo — augustæ *om. I* leo papa *E* augusto *M* 16/17 debiti a me officii *E* me debitam [debitum *MV*] meo officio [mei officii *I*] *GMVI* 17 custodire *GMVI* qua me *E* per quam *GMVI* salute *E* absolute me *GMVI* 18 dn̄o *E* 19 g̅l̅ *om. EI* qua *E* 20 offeretis *E* 21 potentiam regiam *I* 22 fratri *G* 25 ut] et *G* diuinæ *MV* 27 mea *GMV* 28 illic *om. I* regula sunt *GI* firmare *M* 29 habere *G* 30 legitimam *M* iudicaui *G* incaui *MV* 31 uenire *MV om. E* si *E*

meam in causa fidei delegaui, rogo ut eam fiduciam præbere dignemini qua pietati uestræ possit quæ uniuersali ecclesiæ sint profutura, suggerere.

DAT XII KL AP OPILIONE VC CONS d. 21. in. Mart. a. 453

63 [*inscr.* AD IVLIANVM EPM]. *Leo ep. 117 JK 493 = E 47*

Leo Iuliano episcopo. Quam uigilanter quamque deuote pro catholica fide fraternitas tua excubet, litterarum tuarum textus ostendit. quibus instruentibus multum mea sollicitudo releuatur, accedente religiosi imperatoris religiosissima pietate, quam euidenter apparet ad uniuersalis ecclesiæ firmamentum a domino præparatam, ut dum sancto studio pro fide agunt Christiani principes, fidenter pro eorum regno supplicent domini sacerdotes. quod ergo necessarium credidit clementissimus imperator, libenter impleui, ut ad omnes fratres qui Calchedonensi synodo interfuerunt, scripta dirigerem quibus placuisse mihi quæ a sanctis fratribus nostris de regula fidei ep. 64 confirmata sunt, demonstrarem, propter eos scilicet qui ad occasionem uelandæ perfidiæ suæ infirma uel dubia uideri uolunt statuta concilii quæ nulla sint consensus mei sententia roborata, cum tamen post reuersionem fratrum quos uice mea miseram, ad Constantinopolitanum episcopum epistulas dederim, ut si eas publicare uoluisset, abunde ex ipsis ep. 56 potuisset agnosci quanto gaudio ea quæ de fide synodus sanxerat, approbarem. sed quia in eisdem continebatur quale responsum accepisset ambitio, ignorari uoluit quod de fraternis constitutionibus sentiebam, ne simul cognosceretur quod pro inuiolabili Nicænorum canonum auctoritate rescripseram. unde studeat dilectio tua piissimum principem crebris suggestionibus commonere, ut adiunctis affatibus suis ad singularum prouinciarum sacerdotes deferri apostolicæ sedis scripta præcipiat, ne ulterius quisquam ueritatis inimicus de silentio meo se excusare præsumat.

De edicto autem Christianissimi imperatoris, quo imperita quorundam monachorum insania quid mereretur, ostendit, et de responsione piissimæ augustæ, qua monasteriorum præsules increpauit, multum me gaudere significo, non ignorans hunc ipsis feruorem fidei diuina inspiratione conferri, ut omnem excellentiam ipsorum non solum regii culminis, sed etiam sacerdotalis esse appareat sanctitatis. apud quos ut fraternitati tuæ familiarior esset fiducia, et nunc et antea postulaui, confidens de eorum beniuolentia quod necessariis suggestionibus non difficulter dignabuntur annuere. et quia secretius mihi clementissimus imperator per filium nostrum Paulum mandare dignatus est de ammonenda filia nostra clementissima augusta Eudocia, feci quod uoluit, ut litteris meis quam fructuosum ipsi foret, si catholicæ fidei faueret, agnosceret, et ut ep. 69 clementissimi principis filii sui litteris super hoc ammoneretur, optinui, non ambigens ipsam quoque pio studio elaboraturam ut auctores seditionum propositum suæ professionis agnoscant et si non intellegunt docentium prædicationem, saltim uindicantium timeant potestatem. quem itaque profectum hæc nostra cura optineat, protinus litteris dilectionis tuæ opto cognoscere et utrum tandem rebellis imperitia conquiescat. quæ si de nostra putat ambigendum esse doctrina, saltim beatæ memoriæ Athanasii

10—13 quod — demonstrarem *adfert Pelagius in ep. III ad ep. Histriæ* 50 [*t. IIII 2 p. 117, 39*]

1 dignamini *V* qua] que *MV* 2 uniuersalis *G* sunt *MV* 3 data *EMVI* vc̄ *om. E* aug̃ *V* agusto *M* *GE*
5 leo papa *E* 14 sunt *G* 17 synodus *om. G* sanxerant *G* 18 qualem *E* quid *E* 20 scribseram *E*
21 ad *om. E* 27 omnem *E* omnes *G* 36 salti *G* salutem *E*

Theophili et Cyrilli Alexandriæ sacerdotum scripta non rennuat, cum quibus ita fidei nostræ forma concordat, ut in nullo a nobis discrepet qui se illis consentire profitetur.

Filio nostro Aetio presbytero in suo mærore conpatimur et cum in locum officii eius is fuerit ascitus qui reprobatione dignus fuerat iudicatus, non est dubium hanc commutationem ad catholicorum iniuriam pertinere. sed patienter interim ista toleranda sunt, ne mensuram moderationis solitæ uideamur excedere, cum possit pro tempore satis esse prædicto quod clementissimorum principum fauore munitur, quibus
ep. 58. 59 eum proxime litteris meis ita commendaui, ut apud religiosissimas mentes gratiam ipsius augendam esse non dubitem.

Illud etiam nosse te uolumus Anatolium episcopum post coercitionem nostram in suæ præsumptionis adeo temeritate persistere, ut Illyricianos episcopos ut sibi subscriberent, conueniret, quod nobis episcopus qui a Thessalonicensi ordinationis nuntius missus est, intimauit. cui ideo scribere noluimus, quamuis ipse hoc peteres debere
ep. 64 fieri, quia eum corrigi nolle perspeximus. duas a pari ad synodum epistulas feci,
ep. 56 unam cui exemplaria epistulæ meæ ad Anatolium episcopum datæ subdi feci, alteram quæ exemplaria subdita non haberet, tuo permittens arbitrio ut quam dandam esse clementissimo principi duxeris, hanc tradas altera apud te retenta.

d. 21. m. Mart. a. 453 DAT̄ XII K̄L APRIL̄ OPILIONE V̄C CONS̄

64 [*inscr.* AD SYNODVM CHALCEDONENSEM]. *Leo ep. 114 JK 490 = E 41. Græca uersio extat in Epistularum collectione B 20*

Leo sanctæ synodo apud Calchedonam habitæ. Omnem quidem fraternitatem uestram nosse non ambigo definitiones sanctæ synodi quæ ob confirmationem fidei in Calchedonensi ciuitate celebrata est, toto corde me fuisse complexum, quia nulla sinebat ratio ut qui unitatem catholicæ fidei dolebam ab hæreticis fuisse turbatam, non exultanter in integrum redisse gauderem; hoc autem non solum ex ipso beatissimæ con-
ep. 56 sensionis effectu, sed etiam ex epistulis meis quas post reditum meorum ad Constantinopolitanæ urbis antistitem dedi, potuissetis agnoscere, si uobis responsionem sedis apostolicæ manifestare uoluisset. ne ergo per malignos interpretes dubitabile uideatur utrum quæ in synodo Calchedonensi per unanimitatem uestram de fide statuta sunt, approbem, hæc ad omnes fratres et coepiscopos nostros qui prædicto concilio inter-

---

GE

4 is] is qui *G* indicatus *E* 5 iniuria *G* 6 moderationis *E* solidationis *G* 8 proximæ eum *E* 15 altera *E* 16 qua *G*

28 ne ergo — p. 71,7 congregari *adfert Pelagius in ep. 11 ad episcopos Histriæ* 11 [*t. IIII* 2 p. 109, 25—34] *post* uoluisset *habet, sed a ceteris in CD distincte separata* sed quia in eisdem litteris ea quæ per occasionem synodi [fidei synodi *y*] male sunt attemptata, reprehenderam, maluit prædictus antistes meam gratulationem tacere quam suum ambitum publicare *Φ locus desumptus est ex ep.* 61 [*p. 67, 27—29*]

GE, Q [= *a* (*usque ad* 22 confirmationem), *etwx*], *IAO, Φ* [= *CDY*]

inscr. item ēpla leo p̄p ad episcopos qui in s̄c̄a sinodo calcedonensi fuerant congregati *I* LEO PAPA AD SYNODVM CALCEDONENSEM *AO* EPISTOLE S̄C̄ISSIMI ET BEATISSIMI ATQVE APOSTOLICI DEI GRATIA PER OMNIA PLENI LEONIS PAPAE omnia gesta s̄c̄æ calchedonensis [s̄c̄æ calchedonensis gesta *D*] synodi firmans et sola illa infringens quæ per ambitionem constantinopolitanorum gesta sunt contra nicæni statuta concilii quæ subiecta epistola respondit ad relationem s̄c̄æ synodi supra scriptam *CD* INCIPIT RESCRIPTVM BEATISSIMI PAPE LEONIS AD RELATIONEM S̄C̄I CALCEDONENSIS CONCILII in quo cuncta quæ in eo gesta sunt adprobauit effetatis tantum constantinopolitanæ ecclesiæ priuilegiis indebite usurpatis *Y* 21 Leo — habitæ *om. AOΦ* leo ēp̄s *EQI* habitæ *om. E post* habitæ *add.* ut ea tantum ualeant quæ de fide contra euticeten decreta sunt cetera effetanda *Q* 22 definitionem *IAO* definitione *G* confirmatione *G* *inde a* fidei *deficit Q^a propter foliorum defectum* s̄c̄æ fidei *AO* 23 calchedonensis *Q, corr.* Q^x calcedonense *I* conflexum *AO* sciebat *A* scinebat A^{corr} 24 ratio] ambitio *AO* unitate $Q^w AO$ 24/25 exulanter *D* 26 effectus *AO* effectum GQ^w ex *om. AO* eorum *D* 27 agnoscerem *A* 28 dubitale *AO* 29 unianimitatem *AOΦ* 30 ēp̄os *AO* nostros *om. y*

fuerunt, scripta direxi, quæ gloriosissimus et clementissimus princeps, sicut poposci, in notitiam uestram mittere pro catholicæ fidei amore dignabitur, ut et fraterna uniuersitas et omnium fidelium corda cognoscant me non solum per fratres qui uicem meam executi sunt, sed etiam per approbationem gestorum synodalium propriam uobiscum unisse sententiam, in sola uidelicet fidei causa, quod sæpe dicendum est, propter quam generale concilium et ex præcepto Christianorum principum et ex consensu apostolicæ sedis placuit congregari, ut damnatis hæreticis qui corrigi noluissent, nulla penitus resideret de uera domini nostri Iesu Christi incarnatione dubitatio. unde si quis umquam ausus fuerit uel Nestorii tueri perfidiam uel Eutychis ac Dioscori impium dogma defendere, a catholicorum communione resecetur nec habeat eius corporis participationem cuius abnegat ueritatem, fratres karissimi. de custodiendis quoque sanctorum patrum statutis quæ in synodo Nicæna inuiolabilibus sunt fixa decretis, obseruantiam uestræ sanctitatis ammoneo ut iura ecclesiarum, sicut ab illis trecentis decem et octo patribus diuinitus inspiratis sunt ordinata, permaneant. nihil alienum improbus ambitus concupiscat nec per alterius imminutionem suum aliquis quærat augmentum. quantumlibet enim extortis assentationibus se instruat uanitatis elatio et appetitus suos conciliorum æstimet nomine roborandos, infirmum atque irritum erit quidquid a prædictorum patrum canonibus discreparit, quorum regulis apostolica sedes quam reuerenter utatur, scriptorum meorum quibus Constantinopolitani antistitis conatus reppuli, ep. 56 poterit sanctitas uestra lectione cognoscere me auxiliante deo nostro et catholicæ fidei et paternarum constitutionum esse custodem.

DAT XII KL APL OPILIONE VC CONS d. 21. m. Mart. a. 453

65 [*inscr.* AD IVLIANVM EPM]. *Leo ep. 118 JK 494*

Leo Iuliano episcopo. Litteras dilectionis tuæ quas per filium meum uirum illustrem Esychium direxisti, eo tempore accepi quo recentioribus epistulis tuis iterata iam occasione responderam, unde quia etiam in his alloquiis tuis eadem de impiissimis ep. 63 hæreticis iusto dolore conquestus es, congruum fuit, quia scribendi oportunitas extitit, non tacere. in causa itaque fidei quidquid pro nostro officio agi potuit ac potest, iuuante domino et sollicite et libenter exequimur, ut euangelio Christi inreprehensibiliter seruiamus nec per desidiam nostram ulla pars catholicæ ecclesiæ neglecta uideatur.

2 et fraterna — 5 dicendum est *adfert Pelagius in ep. III ad episcopos Histriæ* 30 [*t. IIII 2 p. 115, 13—16*] 11 de custodiendis — 21 custodem *adfert Facundus* 5, 4

GE, Q [= *etwx*], *IAO, Φ* [= *CDY*]

1 poposcit *AO* 2 et *om. AO* 3 uice mea *G* uices meas *Φ* 4 proprium *CD* uobis comunisse *D* uobis communis *A* uobiscum inisse *QIPel.* 5 causa fidei *G* 6 ex *om. I* xpianissimorum *EPel.* principium *AO, corr. O* ex *om. I* 7 ut — corrigi *om. I* qui si *Q* qui se Q^{x} *corr.* uoluissent *I* nullo *AO* 8 usquam *E* 9 tuere perfidiam *ECD* perfidiam tueri *QIAO* eutyches *QEAO* euthicetis *I* ac] aut *AOΓ* 10 secernetur *Φ* secerneretur *G* 11 fratres karissimi *om. I* 12 statutis *om. I* nicæna synodo *Φ* 13 ut] et *D* iure *AO* 14 diuitus *CD* inspirati *ED, corr. E* inspirata *QIAO* 15 imminutiones *Y* imminutionis *G* immitationes *C* imitationes *D* 16 enim se *CD* exortis *QIO* exsortis *A* assentionibus *D* se] sic *AO om. G* ut *E* 17 æstimat *Y* 18 patrum *om. E* discrepauerit *D* discreparet *GAO* sedis *GEQAOCD, corr. OQ*^{x} 19 constantinopolitano *AO, corr. O* antiste *A* epi *Φ* 20 dilectione *A* et me *I* dno *I* et *om. GΦ* 21 paternorum *GQ, corr.* Q^{x} *in fine add.* contuli *Q* 22 data *EIQ*^{tw}*AOY* vic *O* conss *CD* constantinopl *Y* *GG*^{a}*I*

inscr. item epla leonis ad iulianum choensem episcopum *I* 24 Leo — episcopo *om. I* epo choensi G^{a} 25 ysicum *I* 27 quia *G* quo ad *I* quod ad G^{a} 28 agi potuit] oportuit *I* 29 annuente *I* 30 ne *I* ecclie catholice *I*

propter quod sicut omnibus notum est, non destiti laborare ut manifestata atque defensa incarnationis dominicæ ueritate omnis fraternitas quid ubique secundum doctrinam apostolicam et tenendum et docendum esset, agnosceret, accedente gloriosissimorum principum studio diuinitus inspirato, ut in ciuitate Calchedonensi synodo congregata hæretica damnaretur impietas, ne uel quisquam sectator Nestorii uel ullus discipulus Eutychis liberum possit cum catholicis habere consortium, cum quod ad sancti concilii auctoritatem pertinet, nulla usquam remanserit discordia. si qui autem sua obduratione cæcati ita in reprobi sensus amentiam transierunt, ut malint furere quam sanari, ad imperialem pertinet potestatem ut perturbatores ecclesiasticæ pacis et reipublicæ, quæ Christianis principibus merito gloriatur, inimici sollicitius comprimantur. ut autem imperialis est, ut diximus, potestatis tumultus publicos ac seditiones sacrilegas seuerius coercere, ita auctoritatis est sacerdotalis monachis prædicandi aliquam contra fidem licentiam non præbere et omni uirtute resistere ne ea quæ ad sacerdotes pertinent, sibi audeant uindicare. unde miramur fratrem Thalassium episcopum quod Georgio nescio cui, qui præsumendo illicita et propositum monachi et nomen amisit, scribendi uel prædicandi aliquam permiserit facultatem. ad quem episcopum si dilectioni tuæ uisum fuerit, ex hac parte competentia scripta mittemus. agat itaque fraternitas tua oportunis suggestionibus ut clementissimus princeps quæ deo scit placitura, præcipiat et incentores cruentarum seditionum iubeat competentius coerceri, ut nec hi impuniti sint quorum manus scelera perpetrarunt, nec illi qui talium utuntur insania. si autem inquisitio iudiciaria et confessio reorum ad eas personas peruenit quarum uel consilio uel inpulsu mala tanta commissa sunt, nullius fauoris eis sunt præstanda solatia. quanto enim meliora de ipsis sunt credita, tanto sunt amplius detestandi quorum nunc impietas quæ per hypocrisin fuerat uelata, detegitur. et ideo agat Christianissimus et piissimus imperator quod paci ecclesiasticæ intellegit profuturum. quem superna inspiratione ita instruendum esse confido, ut et ⟨ad⟩ disciplinam inquietos reuocari et a sanguine eorum iubeat abstineri, quamuis nihil ultionum non mereantur subire qui ausi sunt et diuinis et humanis constitutionibus repugnare.

d. 2. m'. Apr. a. 453 DAT IIII NON APRIL OPILIONE VC CONS

66 [*in mg.* AD MAXIMVM ANTHIOCENV EPM]. *Leo ep. 119 JK 495 = E 42*

Leo Maximo Antiocheno [per Marianum presbyterum et Olympium diaconum.] Quantum dilectioni tuæ placeat communis fidei sacratissima unitas et pacis ecclesiasticæ tranquilla concordia, litterarum tuarum textus ostendit quas ad me filii nostri Marianus presbyter et Olympius diaconus detulerunt (eo nobis gratiores quod per ipsos alloquia alterna miscemus), ut magis magisque innotesceret gratia dei qua fit ut per totum mundum de manifestato catholicæ ueritatis lumine gaudeatur, quamuis, quod

---

GG^a*I*

1 ut] et G^a manifesta *I* 2 ueritatis G^a 4 inspirata G^a 6 eutychetis *G* a G^a 7 auctoritate G^a 8 reprobis G^a mallent G^aI 9/10 pacis ecclie *I* 10 qui *I* * 11 ut GG^a unde *I* 12 coherceri G^a 13 nec GG^a 15 georgium G^a 17 mittamus G^aI, *corr.* G^a 19 dn̄o G^aI scit GG^a sint *I* 20 ne G^a illi *I* manus *I* manibus GG^a 22 sunt ut G^a 23 sint G^a quantum GG^aI tantum G^aI 25 et piissimus *om. I* 26 ad *addidi* 27 disciplina G^aI reuocare G^aI 27 nil G^aI 29 *om.* G^aI *GE*, *L* [= αβγ], *H* [= *deg*], *I*

inscr. item epla leonis pape ad maximum antiochenum episcopum *I* 31 Leo — diaconum *om. I* leo papa *E* maximo epō [episcopi *E*] *ELHI* per — diaconum *om. E* marinum *H* 33 tuarum *om. H* 34 mariniianus *EI* 35 eloquia *H* miscemur *G* ut *E* et *GLHI* magis *om. H* innotesceret *E* innotescere *GI*αγ*I* hanc innotescere *H om. L*β gr̄am *I* dei] de *E*

multum dolemus, quidam adhuc, sicut sermo indicat nuntiorum, tenebras suas diligant et cum ubique diei splendor exortus sit, etiam nunc cæcitatis suæ delectentur obscuro et perdita fide solo ac uacuo remanserint nomine Christiani, non habentes intellegentiam qua errorem ab errore discernant et blasphemiam Nestorii ab Eutychis impietate distinguant. nec enim ideo excusabilis uideri aliqua eorum falsitas potest, quia ipsi sibi sunt in sua peruersitate contrarii. nam licet Nestorium Eutychis discipuli detestentur et Eutychen anathematizent Nestorii sectatores, catholicorum tamen iudicio pars utraque damnatur et ambæ simul hæreses a corpore ecclesiæ resecantur, quia neutra falsitas nobiscum potest habere concordiam. nec interest quo sacrilegio ab incarnationis dominicæ ueritate discordent, cum id quod prauissime sentiunt, nec auctoritas euangelii nec ratio recipiat sacramenti. et ideo, frater carissime, oportet dilectionem tuam toto corde perspicere cuius ecclesiæ gubernaculis te dominus uoluerit præsidere, et eius meminisse doctrinæ quam præcipuus apostolorum omnium beatissimus Petrus per totum quidem mundum uniformi prædicatione, sed speciali magisterio in Antiochena et in Romana urbe fundauit, ut illum in suæ glorificationis domicilio præminentem ea intellegas reposcere instituta quæ tradidit, sicut ab ipsa quam confessus est ueritate suscepit. neque ullo modo sinas in Orientalibus ecclesiis maximeque his quas Antiochenæ sedi sacratissimorum patrum Nicæni canones deputarunt, ab improbis hæreticis euangelio resultari et uel Nestorii uel Eutychis a quoquam dogma defendi, quoniam, sicut dixi, catholicæ fidei petra, cuius cognomen beatus apostolus Petrus sumpsit a domino, nullum recipit ab utraque impietate uestigium, sed euidenter atque perspicue et Nestorium anathematizat, qui uerbi carnisque naturam in beatæ uirginis conceptione seiungens unumque Christum in duos diuidens aliam deitatis et aliam humanitatis uoluit esse personam, cum omnino unus idemque sit qui et secundum sempiternam deitatem de patre est natus sine tempore et secundum ueram carnem de matre est natus in tempore, et Eutychen similiter execratur, qui in domino Iesu Christo ueritatem humanæ carnis euacuans ipsum uerbum in carnem asseruit transformatum, ut nasci nutriri proficere pati mori atque sepeliri et die tertio suscitari solius fuerit deitatis, quæ seruilis formæ non ueritatem susceperit, sed figuram. summa itaque uigilantia cautum esse te conuenit ne quid sibi hæretica prauitas audeat uindicare, cum te deceat his sacerdotali auctoritate resistere nosque sæpius de profectu ecclesiarum tuis relationibus quid agatur, instruere. dignum est enim te apostolicæ sedis in hac sollicitudine esse consortem et ad agendi fiduciam priuilegia tertiæ sedis agnoscere, quæ in nullo cuiusquam ambitione minuentur, quia tanta apud me est Nicænorum canonum reuerentia, ut ea quæ sunt a sanctis patribus constituta, nec permiserim nec patiar aliqua nouitate uiolari. etsi

---

GE, *L* [= αβγ], *H* [= *deg*], *I*

2 dici] dì *LH* extus sit *Lᵃγ* excussit *H* 3 nomine remanserint *E* remanserunt nomine *H* xp̄iano *H* 4 quo *GI* quod *L* eutichitis *L* impietatem *GE* 6 licet *ELH* dum *GI* eutyches *EL* eutychetis *GI* 7 et *om. LH* tamen *om. I* 8 damnetur *H* 9 concordia *H* quod *H* sacrilegium *Lᵃγ H* incarnatione *G* 10 discordent dum *I* discordantium *LH* 11 recipiat *om. H* frs kmi *L* 12 prospicere *G* præscire *LH* 15 in *om. GI* ut — in] et in illum *H* domicilium *H* 16 intellegare [intellegere *LᵃH*] poscere *LH* 17 in his *I* quam *Lβγ H* qui *Lᵃ* que *I* 18 sedis *L* deputauerunt *H* dedicarunt *I* 19 resultare *LH* eutyches *E* euthicetis *I* 20 dixit *ELβ* nomen *H* 21 recepit *Lβ* ad *LH* utramque *LᵃH* impietatem *H* sed euidenter] se uidenter *H* prospicue *Lβ* priscuæ *Lᵅ* priscæ *Lγ* priscum *H* 22 beata *I* 23 inhumanitatis *L* humilitatis *H* 25 secundum — carnem *om. I* est *om. I* 26 eutycheo *H* ueritate *L* 27 carne *H* asserit *G* 29 ueritate *L* sumat *LᵃH* igitur *E* uigilantiam *H* causam *LH* 29/30 te esse *G* 30 contenit *Lᵃβ* contempnit *Lγ* contenuit *H* sibi secundum *H* audeant *H* 31 profectum *G* 32 te] de *H* 33 ad *om. G* augendi *H* tertia *G* sedis *om. G* ambitionem *L* 34 minuitur *G* inuenitur *LH* tanta] notanda *H* 35 ne *I* permiserim] permisceri *H*

enim diuersa nonnumquam sunt merita præsulum, iura tamen permanent sedium, quibus possunt æmuli perturbationem aliquam fortassis inferre, non tamen possunt minuere dignitatem. unde cum aliquid pro Antiochenæ ecclesiæ priuilegiis dilectio tua agendum esse crediderit, propriis studeat litteris explicare, ut nos consultationi tuæ absolute et congrue respondere possimus. nunc autem ad omnia generaliter pronuntiare sufficiat quod si quid a quoquam contra statuta Nicænorum canonum in quacumque synodo uel temptatum est uel ad tempus uidetur extortum, nihil præiudicii potest inuiolabilibus inferre decretis et facilius erit quarumlibet consensionum pacta dissolui quam prædictorum canonum regulas ex ulla parte corrumpi. subripiendi enim occasiones non prætermittit ambitio et quotiens ob occurrentes causas generalis congregatio facta fuerit sacerdotum, difficile est ut cupiditas improborum non aliquid supra mensuram suam moliatur appetere, sicut etiam de Ephesena synodo quæ impium Nestorium cum dogmate suo perculit, Iuuenalis episcopus ad optinendum Palæstinæ prouinciæ principatum credidit se posse proficere et insolentes ausus per commenticia scripta firmare. quod sanctæ memoriæ Cyrillus Alexandrinus episcopus merito perhorrescens scriptis suis mihi quid prædicti cupiditas ausa sit, indicauit et sollicita prece multum poposcit ut nulla illicitis conatibus præberetur assensio. nam cuius epistulæ ad nos exemplaria direxisti sanctæ memoriæ Cyrilli, eam in nostro scrinio requisitam nos authenticam noueris repperisse. hoc tamen proprium definitionis meæ est ut quantumlibet amplior numerus sacerdotum aliquid per quorundam subreptionem decernat quod illis trecentorum decem et octo constitutionibus inueniatur aduersum, id iustitiæ consideratione cassetur, quoniam uniuersæ pacis tranquillitas non aliter poterit custodiri, nisi sua canonibus reuerentia intemerata seruetur. si quid sane ab his fratribus quos ad sanctam synodum uice mea misi, præter id quod ad causam fidei pertinebat, gestum esse perhibetur, nullius erit penitus firmitatis, quia ad hoc tantum ab apostolica sunt sede directi, ut excisis hæresibus catholicæ essent fidei defensores. quidquid enim præter speciales causas synodalium conciliorum ad examen episcopale defertur, potest aliquam diiudicandi habere rationem, si nihil de eo est a sanctis patribus apud Nicæam definitum. nam quod ab illorum regulis et constitutione discordat, apostolicæ sedis numquam poterit obtinere consensum. quanta uero hoc diligentia
ep. 56 custodiatur a nobis, exemplaribus eius epistulæ quam ad Constantinopolitanum episcopum refrenantes ipsius cupiditatem direximus, instrueris, quam in omnium fratrum et consacerdotum nostrorum facies notitiam peruenire, ut nouerint pacem ecclesiasticam per concordiam deo placitam debere seruari.

Illud quoque dilectionem tuam conuenit præcauere ut præter eos qui sunt domini sacerdotes, nullus sibi docendi et prædicandi ius audeat uindicare, siue ille monachus

---

GE, *L* [= *αβγ*], *H* [= *deg*], *I*

1 non num *E* non unum *E*^{corr} tamen iura *GI* sedum *E* sed *H* 2 possint *G* 3 pro *om. H* 4 crediditi *I* litteris studeat *EI* studeat *LH* explicari *H* nos *om. E* consolationi *H* 5 et] ut *H* omnia me *E* 6 quodam *L*^{a} quondam *H* 7 exortum *ELH* 8 dissensionum *GLβγ* discensionum *L*^{a}*H*^{eg} discessionum *H*^{d} facta *L*^{a}*H* 9 subrependi *I* 10 præmittit *H* et *om. E* ob occurrentes *GLβ corr.* ab occurrentes *Lγ* ob currentes *Lαβ* occurrentes *H* ob incurrentes *EI* generalis] generationes *H* 11 ut *om. H* 12 suam *om. GLH* moli *Lαγ H* ephesina *EI* ephesi *H* qui *H* 14 sufficere *GI* insultes *H* commendaticia *LH* 15 episcopus *om. I* 16 quid *ELI* qui *G* quoque *H* esset *G* 17 prospicit *H* ut] et *LH* conantibus *LαγH* p̄paretur *LαγH* 18 ea *LαγH* 19 defensionis *G* 20 numeros *G* subscriptionem *H* 20/21 discernat *H* 21 aduersus *H* 22 considerationi *G* tranquillitatis *L*^{a}*H* 23 reseruetur *H* quis *GLH* 24 uicem meam nisi *L* 25 peribeatur *E* 27 consiliorum *I* 27/28 differtur *I* 28 aliqua *L* aliquan *H* esse *H* 30 diligentiam *H* 32 refrenantem *E* instructuris *LH* 33 facias *I* ut] et *H* 36 uendicare nullus preter sacerdotalem gradum p̄dicandi ius p̄sumat *I*

siue sit laicus, qui alicuius scientiæ nomine glorietur. quia etsi optandum est ut omnes ecclesiæ filii quæ recta et sana sunt, sapiant, non tamen permittendum est ut quisquam extra sacerdotalem ordinem constitutus gradum sibi prædicatoris assumat, cum in ecclesia dei omnia ordinata esse conueniat, ut in uno Christi corpore et excellentiora membra suum officium impleant et inferiora superioribus non resultent.

DAT̄ III ID̄ IVN̄ OPILIONE V̄C̄ CON̄S d. 11. m. Iun. a. 453

67 [*inscr.* AD MARCIANVM AVG̃ DE PASCHA]. *Leo ep. 121 JK 497 = E 48*

Leo Marciano augusto [de pascha]. Tam multis documentis per omnes Christi ecclesias fides uestræ pietatis innotuit, ut si quid sollicitudinum pro communi religione generatur, merito uestrum quæratur auxilium. et quia memor dispensationis mihi creditæ necesse habeo curas meas etiam in ea quæ sunt futura, præmittere, non improbe cupio clementiæ uestræ studiis adiuuari, ut in ea obseruantia quæ certa semper ratione uariatur, nihil possit erroris incurri. paschale etenim festum, quo sacramentum salutis humanæ maxime continetur, quamuis in primo semper mense celebrandum sit, ita tamen est lunaris cursus condicione mutabile, ut plerumque sacratissimi diei ambigua occurrat electio et ex hoc fiat plerumque, quod non licet, ut non simul omnis ecclesia quod non nisi unum esse oportet, obseruet. studuerunt quidem sancti patres occasionem huius erroris auferre omnem hanc curam Alexandrino antistiti delegantes (quoniam apud Ægyptios huius supputationis antiquitus tradita uidebatur esse peritia), per quem quotannis dies prædictæ sollemnitatis sedi apostolicæ indicaretur, cuius scriptis ad longinquiores ecclesias indicium generale percurreret; sed sanctæ memoriæ Theophilus Alexandrinæ urbis episcopus, cum huius obseruationis annos centum numero collegisset, septuagensimi sexti anni paschale festum longe aliter quam alii decreuerant, tenendum esse constituit. nam a primo augustæ memoriæ Theodosii senioris consulatu succedentem sibi sacræ obseruantiæ ordinem ponens, ut longioris temporis ratio eius litteris teneretur adscripta, cuius complexionis septuagensimus et quartus est annus, in quo pridie Idus Ap̄ sanctum pascha celebrauimus, sequenti uero anno pridie Nonas Apriles eadem propitio deo erit agenda festiuitas, sicut regulariter centenariæ annotationis ordo declarat; sed in anno qui erit septuagensimus sextus, is paschæ dies inuenitur ascriptus quem a passione domini nullius exempli, nullius constitutionis ammittit auctoritas. nam diem octauum Kalendarum Maiarum ab eo cognoscimus præfinitum, qui nimie limitem antiquæ constitutionis excedit, cum alii xv Kal. Mai. huic festiuitati

a. 380

d. 12. m. Apr. a. 453

d. 4. m. Apr. a. 454

d. 24. m. Apr. a. 455

d. 17. m. Apr.

GE, *L* [= αβγ], *H* [= *deg*], *I*

1 siue ille *E* 2 sc̄a *E* 3 sacerdotum *LH* prædicationis *H* 4 cum] ut cum *LH* et] ut *H* 6 data *LβγH*^{dg}*I* IIII *GLγ*

---

67 *de computo paschali Romanorum cf. Abhndlg. d. Gött. Ges. d. Wiss. N. F. VIII 6 p. 40 sq.*

GG^a*EI*

inscr. de pascha *G*^{a} 8 Leo — pascha *om. I* leo papa *E* de pascha *om. G*^{a}*E* etiam *G*^{a} iam *I* 9 regione *I* 10 generatus *G* geratur *I* 13 erroris *om. I* qua *I* 16 et] ut *I* 17 non *om. G*^{a} quidem *GE* qui *G*^{a} que *I* 18 ep̄o *G*^{a}*I* 19 esse uidebatur *I* 20 quam *GG*^{a}*I* quod annis *GE* quod [qua *I*] annis singulis *G*^{a}*I* sollemnitatis eueniret *G*^{a}*I* huius *G*^{a}*I* 21 scripti *I* iudicium generaliter percurrit *G*^{a}*I* sed *om. I* 22 ec̄c̄e urbis *I* 23 septuagesimo sexto *I* anni *om. G*^{a}*I* 24 nam *om. I* senioris theodosi *E* 24/25 consulatus *G*^{a} 25 succedentes — ordines *G*^{a}*I* ratio *om. I* 26 adscriptam *G* agnus *I* 27 paschale *E* 28 habenda *GG*^{a}*I* 28/29 annorum rationis *I* 29 is *om. GG*^{a}*I* inuenietur *G*^{a}*I* 30 a *om. E* 32 qui nimiæ *E* qui quia nimiæ *G* quique [qui *I*] anni *G*^{a}*I* antiquis constitutionibus *G*^{a} antiquitus constitutum *I* exedit *G*^{a} quinto decimo kalendarum maiarum *G*^{a}*I* hinc *I* festiuate *G*

d. 21. m. Mart. d. 22. m. Apr. deputauerint diem, si quidem ab XI Kal. Aprilium usque in XI Kal. Mai. legitimum spatium sit præfixum intra quod omnium uarietatum necessitas concludatur, ut pascha dominicum nec prius possimus habere nec tardius. quod enim in decimum et in d. 22. 23. m. Apr. nonum Kal. Mai. uidetur nonnumquam peruenisse festiuitas, quadam ratione defenditur, quia etsi dies resurrectionis ultra terminum uidetur exisse, dies tamen passionis limitem positum non inuenietur egressus; ad octauum autem Kal. Mai. paschalem obseruantiam perducere nimis insolens et aperta transgressio est. quia ergo in illa, ut dixi, centenaria supputatione Theophili septuagensimus sextus annus diem paschæ contra morem ecclesiasticum statuisse monstratur et non leuiter delinquitur, si in principio sacramenti ueritas et unitas ab uniuersali ecclesia non tenetur, obsecro clementiam uestram ut studium uestrum præstare dignemini quatenus Ægyptii uel si qui sunt alii qui certam huius supputationis uidentur habere notitiam, scrupulum sollicitudinis huius absoluant, ut in eum diem generalis obseruantia dirigatur qui nec paternarum constitutionum normam relinquat nec ultra præfixos terminos euagetur. quidquid autem pietas uestra de hac consultatione cognouerit, ad meam iubeat mox notitiam peruenire, ut in diuinis mysteriis nulla dissonantiæ culpa nascatur.

d. 15. m. Iun. a. 453 DAT̄ XVII K̄L IVL̄ OPILIONE V̄C CONS̄

68 [*inscr.* AD IVLIANVM EP̄M]. *Leo ep. 122 JK 498 = E 49*

Leo Iuliano episcopo. De paschali obseruantia sanctæ memoriæ Theophilus a. 380 ad augustum Theodosium seniorem scribens per centum annos a primo prædicti principis consulatu digessit ordinem festi, cuius instructionis septuagensimus quartus nunc annus d. 12. m. Apr. a. 453 euoluitur, quo Opilione consule prid. Id. April. celebrata est sacra sollemnitas, unde d. 4. m. Apr. a. 454 sequenti anno prid. Non. April. eadem festiuitas rationabiliter consequetur. sed annus qui erit septuagensimus sextus, eam memorati episcopi annotationem habere cognoscitur quæ a totius antiquitatis exemplo et ab omni patrum auctoritate discordat. d. 24. m. Apr. a. 453 si quidem in octauum Kal. Mai. dominicum pascha transtulerit præfinitos antiquitus limites nimis audenter excedens, cum in die XV Kal. Mai. paschalem sollemnitatem, sicut constituerunt alii, potuerit adnotare. unde quia non mediocris mihi sollicitudo generatur ne apud Ægyptios hæc persuasio roboretur, ad clementissimum et Christianis- ep. 67 simum principem scripta direxi, quibus causam scrupuli diligenter exposui et suppliciter postulaui ut operam suam, quemammodum consueuit, religionis cultui dignanter impendat, ut eos qui huius supputationis perfectam uidentur habere notitiam, in unum iubeat conuenire et diligenter inquirere, ne forte hæc definitio teneatur et hic excessus, qui prioribus uidetur repugnare temporibus, nostræ coniuentiæ uel neglegentiæ deputetur et fiat in nostris diebus quod numquam ante præsumptum est. quia uero oportet fraternitatem tuam curæ istius mecum esse participem et ne quid tale accidat, præcauere, crebrius religiosissimo et fidelissimo principi dignare suggerere ut indissimulanter

---

GG^{a}EI

1 deputauerunt *I* undecimo kalendarum maiarum *G^{a}I* 2 p̄finitum *I* 3 possumus *G^a* 4 kalendarum maiarum *G^{a}I* 6 kalendarum maiarum *G^{a}I* 9 leui *I* 11 qui *om. G* 12 eius *E* 13 in *om. G^{a}I* dirigat *I* 14 præfixus terminus *E* 16 in *om. G^a* 17 data *I* XVII *E* XVI *GG^{a}I* iun̄ *G* 19 leo papa *E* Iuliano episcopo] eudochie auguste *I cf. ep.* 69 de pascali obseruantia [de pascha *I*] *salutationis formulæ adiungunt G^{a}I* 21 institutionis *I* 21/22 euoluitur nunc annus *I* 22 quo *om. I* 23 consequitur *G^{a}I* 24 erat *I* eam *E om. GG^{a}I* annotatione *G^a* 26 kalendarum maiarum *G^{a}I* paschæ *G^a* antiquitatis *G^{a}I* 27 exedens *G^a* in *om. G^{a}I* quinto *I* kalendarum maiarum *G^{a}I* 29 probaretur *G^{a}I* 30 direximus *I* 31 opera sua *G^a* 34 conihibentiæ *G^a* 37 religiosissimo et *om. E* ut] et *G^a* indissimulanter ut insimulanter *G^a*

Ægyptios iubeat ammoneri ne in summæ festiuitatis die aut dissensione aliqua aut trangressione peccetur. quidquid autem de hac re diligentior sollicitudo reppererit, cito ad notitiam meam gloriosus imperator iubeat peruenire, quia et ad ipsius et ad omnium salutem pertinet ut dei cultus nullo errore lædatur.

DAT XVII KL IVL OPILIONE VC CONS d. 15. m. Iun. a. 453

69 [*inscr.* AD EVDOTIAM AVG]. *Leo ep. 123 JK 499 = E 50* 6

Leo Eudociæ augustæ [de Palæstinis monachis]. Quanta mihi catholicæ cura sit fidei et qua sollicitudine in quantum dominus adiuuat, debeam præcauere ne umquam ab imperitis aut impiis ueritatis euangelio resistatur, pietatem uestram scire non dubito. et ideo cum salutationis officio quo semper mihi est uestra honoranda clementia, obsecro dominum ut me de tua incolumitate lætificet, et causam fidei, in qua quorundam intra prouinciam Palæstinam monachorum fuerant corda turbata, magis magisque per uos faciat adiuuari, ut quantum pietatis tuæ studio fieri potest, hæreticæ peruersitati omnis fiducia subtrahatur. quos enim nec ratio sacramentorum nec auctoritas scripturarum nec ipsa sacratorum locorum testimonia commouebant, quid eis nisi abruptum periculum timeretur? prosit ergo ecclesiis, sicut fauente deo prodest, et generi prosit humano in uerbi dei incarnatione suscepto, quod domicilium habitationis uestræ ibi esse uoluistis ubi uobis dominum Iesum Christum sicut uerum deum, ita et uerum hominem in unitate personæ et mirabilium indicia et passionum documenta locuntur. si ergo prædicti nomen catholicum uenerantur et diligunt et inter domini corporis uolunt membra numerari, prauos errores, quos temere ammiserant, detestentur et agant pœnitentiam impiarum blasphemiarum cruentorumque factorum. subcumbant pro salute animarum suarum synodalibus quæ in ciuitate Calchedonensi sunt confirmata decretis et quia ad intellegendum sacramentum salutis humanæ nisi fides uera et humilitas quieta non peruenit, credant quod legunt in euangelio, quod confitentur in symbolo, nec impiis dogmatibus misceantur. fides enim catholica sicut damnat Nestorium, qui in uno domino Iesu Christo duas ausus est prædicare personas, ita damnat etiam Eutychen cum Dioscoro, qui ab unigenito deo uerbo negant in utero uirginis matris ueritatem carnis humanæ susceptam. si quid autem erga prædictorum conuersionem exhortatio uestra profecerit, quod uobis gloriam præstabit æternam, peto hoc mihi clementiæ uestræ litteris indicetis, ut et uos boni operis fructum cepisse et illos gaudeam misericordia domini non perisse.

DAT XVII KL IVL OPILIONE VC CONS d. 15. m. Iun. a. 415

GG^{a}EI

1 iubeat ægyptios *GG^{a}I* admonere *G^{a}I* die *om. G^a* 2 diligentior *E* diligentius *GG^a* diligentius inuestigare *I* repperit *G* tua poterit *I* 3 gloriosissimus *G^{a}I* 5 data *EI* XVII *E* XVI *GG^{a}I*

GG^{a}EI

inscr. item epla leonis ad eudochium augustam de palestinis monachis *I* 7 Leo — monachis *om. I* leo papa *E* de — monachis *om. E* 8 debeat præcaueri [pgrauari *G^a*] *G^{a}I* 9 aut] et *I* 10 oranda *G^{a}I* 11 me — causam] me tuam incolumitatem in causa *I* lætificet *om. G^a* causa *G^{a}E* 12 fuerunt *I* 13 per uos *om. I* adiuuare *I* tantum quod *G^{a}I* studium *G* 15 scriptorum *GG^{a}I* conmonebant *EI* 16 quis *G* timerem *I* 17 et prodest *GG^{a}I* prosit generi *GG^{a}I* uerbis *I* 17/18 incarnatione — habitationis *om. G^{a}I* 17 suscepta *G* 18 uram *I* uoluntati *G^a* uoluntatem *I* nrm [*om. G^a*] dnm ihm xpm uobis *G^{a}I* 19 ita *om. I* uerum quoque *I* 21 intra *I* corpus *G* corpus se [si *G^a*] *G^{a}I* nominari *G^{a}I* 22 cruendorumque *I* 25 legunt *om. G^a* quod legunt *om.* 27 dno nro *G^{a}I* 28 euticem *I* quod *I* negat *GG^a* 31 in uos [uobis *I*] *G^{a}I* 32 cœpisse *G om. G^{a}I* in illis *G^{a}I* misericordiam *G^{a}I* 33 data *EI* VII *GG^{a}I*

70 [*inscr.* AD IVLIANVM EPM]. *Leo ep. 125 JK 501*

Leo Iuliano episcopo [per comitem Rodanum]. Sæpissime dilectionem tuam ad hanc curam et diligentiam meis sum litteris cohortatus ut de his quæ circa fidem aguntur, sollicitudinem meam indesinenter instrueres, et cum omnibus occasionibus scribere non quiescam, quibusdam tamen scriptis meis, id est per filium nostrum sub- adiuuam Rodanum domesticum filii nostri uiri illustrissimi Asparacii datis nullum responsum tuæ fraternitatis accepi, tamquam ratio temporis non habuerit ut quid post mea scripta sit gestum, potueris indicare. et ideo per filium meum comitem Rodanum his litteris te saluto et ut nullam oportunitatem scribendi neglegas qua æstus sollicitudinis meæ releuetur, ammoneo. cum enim in te quandam mei Constantinopolitani habeant portionem, dignum est et pro communi amicitia et pro totius ecclesiæ dilectione incessabili te uigore prospicere ne quid possit de statu fidei me latere. quæ ergo per
ep. 61. 63 prædictos uel ad gloriosissimum principem uel ad tuam dilectionem scripsi, ut celerrime tradantur effectui, oportunis suggestionibus elabora et quidquid fuerit deo auxiliante dispositum, scire me facito, ut perductis in effectum his quæ rationabiliter ordinata sunt, pax fidei canonumque custodia et securior ubique habeatur et fortior.

d. 25. m. Iun. a. 453 DAT VII KAL IVL OPILIONE VC CONS

71 [*inscr.* AD THEODORETVM]. *Leo ep. 120 JK 496*

Dilectissimo fratri Theodoreto Leo episcopus. Remeantibus ad nos fratribus et consacerdotibus nostris quos ad sanctum concilium sedes beati Petri direxit, agnouimus dilectionem tuam superno adiutorio nobiscum tam Nestorianæ impietatis quam Eutychianæ uesaniæ exstitisse uictricem. unde gloriamur in domino cum propheta
Ps. 123, 8 cantantes: adiutorium nostrum in nomine domini, qui fecit cælum et terram; qui nullum nos in nostris fratribus detrimentum sustinere permisit, sed quæ nostro prius ministerio definierat, uniuersæ fraternitatis inretractabili firmauit assensu, ut uere a se prodisse ostenderet quod prius a prima omnium sede formatum totius Christiani orbis iudicium recepisset, ut in hoc quoque capiti membra concordent. in quo amplior nobis accrescit gaudendi materia, dum tanto maius se perculit inimicus, quanto contra Christi ministros sæuius insurrexit. nam ne aliarum sedium ad eam quam ceteris omnium dominus statuit præsidere, consensus assentatio uideretur aut alia quælibet subrepere posset aduersa suspicio, inuenti prius sunt qui de iudiciis nostris ambigerent, et dum nonnulli a dissensionis incitati auctore ad contradictionum bella prosiliunt, ad maius bonum malo eius auctore ** totius bonitatis dispensante peruentum est. dulcius siquidem munera gratiæ diuinæ proueniunt quotiens non sine magnis sudoribus acquiruntur

---

GG^{a}*I*

inscr. item epla leonis ad iulianum epm per comitem rodanium *I* 2 Leo — Rodanum *om. I* rodanium *G*^{a} 3 qui *I* 5 quibus *I* 6 rodanium *I* 7 accepit *G*^{a} 8 comitem *om. G*^{a}*I* 9 te *om. G*^{a}*I* nullam *om. I* non negiigas *I* qua æstus *G* in quo questus *G*^{a}*I* 10 reuelatur *G*^{a} quadam *GG*^{a} 11 est *post* amicitia *coll. I* et^{1} *om. G*^{a}*I* 11/12 incessabili te *GI* incessabilitate *G*^{a} 14 elaborare *G*^{a} 17 data *I*

inscr. item epla leonis pape ad theodoritum epm post calcedonense consilium *I* 19 theoderito *G*^{a} theodorito epo *I* 20 sacerdotibus *I* sedis *GG*^{a} direxi *G*^{corr} 25 definierant *G*^{a} 26 ostenderit *G*^{a} sede formatum *GG*^{a} fideliter fide firmatum *I* 27 capite *G*^{a} 28 accrescit *G* in hac re sit *G*^{a} in hac re accrescit *I* maius *G*^{corr}*G*^{a} magis *I* 29 ea *G*^{a} 30 subripere *G* possit *GG*^{a} 32 ad dissensiones *G*^{a} dissensionum *I* ab auctore *G*^{a} contradictionis *G*^{a}*I* 33 malum *G*^{a}*I* *lacunam indicaui s. g. supplendo* nolente sed auctore 34 acquirantur *G*^{a}

et minus bonum uideri solet pax continuata per otium quam reddita per laborem; ipsa quoque ueritas et clarius renitescit et fortius retinetur, dum quæ fides prius docuerit, hæc postea examinatio confirmarit. multum denique sacerdotalis officii meritum splendescit ubi sic summorum seruatur auctoritas, ut in nullo inferiorum putetur imminuta libertas, et ad maiorem dei gloriam proficit finis examinis, quando ad hoc se accipit exerendi fiduciam, ut uincatur aduersitas, ne quod per se probatur reprobum, silentii præiudicio uideatur oppressum. exulta igitur, carissime frater; in unico dei filio uictor exulta. uicit per nos ille pro se cuius carnis ueritas negabatur; uicit per nos et pro nobis ille cui uicimus. secunda est post aduentum domini hæc orbi festiuitas, redditum sæculo est prædone prostrato incarnationis diuinæ mysterium, quod humani generis inimicus, quia rebus ipsis auferre non poterat, calumniis obscurabat. quin immo ab incredulorum corde perierat immortale mysterium, quia nihil prodest tanta salus incredulis, ipsa ueritate suis dicente discipulis: qui crediderit et baptizatus fuerit, saluus erit; qui autem non crediderit, condemnabitur. Mc. 16, 16 solis iustitiæ iubar densis per Orientem Nestorii et Eutychis nebulis impeditum pure ab Occidente resplenduit, ubi culmen suum in apostolis et doctoribus principaliter collocauit, quamuis nec illinc umquam defuisse credendus sit, quo confessores sibi egregios reseruauit, ita ut dum denuo conaretur hostis antiquus per secundi Pharaonis impœnitens cor fidei Abrahæ semen et filios promissionis extinguere, deo miserante languescens nisi sibi nocere nihil posset. de quo et illud omnipotens mirabilius egit, quia et quos sibi socios ad Israheli- tici populi cædes adsciuerat, non cum tyrannidis auctore summersit, sed cum suo populo congregauit et, sicut re uera se dignum et soli sibi possibile fons misericordiæ nouerat, uictos a nobis nobiscum fecit esse uictores. nam dum solus uere sit humani generis hostis spiritus falsitatis, omnes de illo iam triumphare non dubium est quos sibi ueritas uindicauit. nunc prorsus illa redemptoris nostri dicta quam sint diuinæ auctoritatis, apparet, dum contra hostes fidei sic aptantur, ut de ipsis dicta dubitari non liceat: uos, inquit, ex patre diabolo estis et desideria patris uestri uultis implere. Ioh. 8, 44 ille homicida fuit ab initio et in ueritate non stetit, quia ueritas in eo non est; quando loquitur mendacium, ex suis loquitur, quia mendax est et pater eius. nihil ergo mirandum est quod hi qui in ueritate dei nostræ naturæ mendacium crediderunt, patri suo et circa ista concordant, quidquid uisum, quidquid auditum, quidquid denique teste euangelio tactum est atque palpatum in unico dei filio, Ioh. 20, 27 non eius cuius probatum est, asserentes, sed coæternæ et coessentialis patri fuisse substantiæ, quasi aut diuinitatis natura crucis ligno transfixa sit aut inconuertibilis crescere per ætates et in sapientia proficere sapientia sempiterna uel spiritu deus, qui spiritus est, subinde repleri potuerit. in hoc quoque se acerba uesania ex quo auctore accesserit, prodit quod quantum in se est, uniuersis nocere molita est. nam qui uos persequendo affixit, ceteros ad consensum sceleris impellendo deprauauit, sed nec nos, licet in singulis fratribus, quia membra nostra sunt, uulnerasset, ab speciali dolore fecit exceptos, quibus noua et inaudita prius atque incredibili audacia inferre contra suum caput est molitus iniuriam. sed utinam uel post tot pessima resipiscens non nos etiam de suo æternæ dam-

---

GG^{a}I

1 uidere *G^a* laboris *G* 3 confirmaret *GG^a* 5 dei *om. G^a* 6 exercendi fiducia *I* 8 pro se *om. I* 10 $\overline{\text{sclum}}$ *G^a* 15 eutices *G^a* euthichetis *I*, *G^a corr.* 16 summum *I* 19 promissionis *om. I* noscere *I* 20 possit *G^a* conscios *G^a* 21 cædis *G^a* sedes *I* nunc *G^a* suum populum *G^a* 22 solis *I* 23 uictus *G^a* uicturos *G^a* 24 omnis *G* 26 dubitare dicta [dictum *I*] *G^{a}I* 29 suis propriis *G^{a}I* 30 hic *G^a* ueritatem *G* 31 concordant ista *I* 36 replere *G^a* poterit *GG^a* processerit *I* 37 est^2 *om. G^a* 38 implendo *I* 39 a *I* speciale *GG^a* 40 prius *om. G^a*

nationis interitu contristasset. quam mensuram sceleris prætermisit cui nec hoc sufficere potuit quod nec uiuis parcendo nec mortuis etiam in sanguine innocentis et catholici sacerdotis pollutas iam pridem addicta ueritate atque approbata falsitate manus intinxit?
1 Ioh. 3, 15 et cum scriptum sit: qui odit fratrem suum, homicida est, ille quod odio iam fecisse addictus est, impleuit operibus, quasi nec hæc audisset nec illud quod dominus
Mt. 11, 29. 30 ait: discite quia mitis sum et humilis corde, et inuenietis requiem animabus uestris; iugum enim meum suaue est et onus meum leue est. dignus diabolici prædicator erroris Ægyptius uastator inuentus est, quia tamquam sæuissimus tyrannus ecclesiæ nefandas blasphemias per uiolentam seditiosorum turbam
Ioh. 8, 44 et per cruentas manus militum uenerandis fratribus imponebat. et cum uoce nostri redemptoris firmatum sit unum eundemque esse homicidii et falsitatis auctorem, ille pariter utrumque compleuit, quasi non ut caueantur, sed ut perpetrentur, scripta sint, ad perditionis suæ cumulum trahens quæ dei filius monuit ad salutem, illud quoque
Ioh. 8, 38 surda nimis aure præteriens quod ab eodem domino dictum est: ego quod uidi apud patrem meum, loquor: et uos ergo quod uidistis apud patrem uestrum, facitis. igitur dum sanctæ memoriæ Flauiano uitam præsentis sæculi moliretur auferre, se ueræ uitæ luce priuauit; dum uos ab ecclesiis uestris conaretur expellere, se a Christianorum collegio segregauit; dum trahit plurimos et impellit ad erroris assensum, multiplici animam suam uulnere sauciauit, solus ultra omnes et per omnes ac pro omnibus reus, qui causa reatus omnibus fuit.

Sed licet his tua fraternitas solido cibo firmata indigere minime uideatur, tamen
2 Cor. 11, 28. 29 ut quod nostri loci est, impleamus circa uocem dicentis apostoli: præter ea quæ extrinsecus sunt, instantia mea cottidiana sollicitudo omnium ecclesiarum; quis infirmatur, et ego non infirmor? quis scandalizatur, et ego non uror?, hoc præcipue præsenti occasione credidimus ammonendum, frater carissime, ut quotienscumque diuina gratia ministrante illos qui foris sunt, fonte doctrinæ aut summergimus aut purgamus, in nullo ab illis quas spiritus sancti diuinitas in Calchedonensi concilio protulit fidei regulis recedentes inter utrumque hostem nouellæ perfidiæ sermonem nostrum cum omni cautela libremus, non iam, quod absit, tamquam de dubiis disceptantes, sed auctoritate sua quæ bene definita sunt, astruentes, cum et in apostolicæ sedis epistula uniuersalis sanctæ synodi assensu firmata tanta diuinæ auctoritatis testimonia nouerimus esse congesta, ut nullus queat ulterius dubitare nisi qui sibimet ipsi errorum tenebras inferre maluerit, et synodalia gesta uel quibus primum definitio fidei legitur esse formata, uel quibus præfatæ litteræ apostolicæ sedis etiam tuæ fraternitatis studio defensæ sunt, et maxime ad piissimos principes totius concilii allocutio tot sit præcedentium patrum testimoniis roborata, ut cuiuis imprudenti ac pertinaci animo, si tamen non iam cum diabolo pro sua impietate damnatus est, ualeant suadere. unde hoc quoque nos contra hostes ecclesiæ prouidere condignum est ut eis nullam calumniandi occasionem, quod ad nos attinet, penitus relinquamus nec umquam contra Nestorianos aut Eutychianos agentes alteri eorum uideamur terga uertisse, sed utrosque Christi hostes æqua lance uitemus atque damnemus, ita ut eos quotiens audientium quantalibet poscit utilitas, cum dogmatibus eorum digno anathe-

---

GG^{a}I

1 contristaret *I* 2 parcendum *G^a* sanguinis *G^a* 3 abdicata *I* 4 odium *G^a* 6 discite a me *G^{a}I* 8 diabolicæ *GG^a, corr. G^a* 9 uiolentiam *GG^a* 11 esse *om. I* 12 penetrentur *G^a* 16 facite *G* 17 ueræ] serenæ *G^a* nos *I* 22 ut *om. I* implemus *I* 25 credimus *I* 28 synodo *I* 31 et *om. I* uniuersali *G^a* tante *I* 33 et] cum *I* 36 p̄sedentium *I* cuiuis *G* cuius *G^a* quamuis *I* 39 nulla *G^a* 40 aut] atque *I* 42 dignum *G^a*

mate promptissime atque euidentissime feriamus, ne si hoc a nobis aut obscurius fieri uideatur aut tardius, putetur inuitum, quod quamuis prudentiam tuam res ipsæ ammonere sufficiant, iam tamen et experimenta docuerunt. sed benedictus deus noster, cuius inuincibilis ueritas ab omni hæreseos macula mundum te secundum sedis apostolicæ iudicium demonstrauit, cui dignam retribues pro tot laboribus gratiam, si talem te qualem probauimus ac probamus, pro uniuersalis ecclesiæ defensione seruaueris. nam quod deus omnium calumniosorum fallacias soluit, maximam beatissimi Petri curam pro cunctis nobis agnoscimus, qui postquam suæ sedis iudicium in fidei definitione firmauit, nec circa cuiusquam uestrum, qui nobiscum pro fide catholica laborastis, personam reprobum uideri permisit, quia nec poterat sancto spiritu iudicante quisquam ex eis non uictor exire, quorum iam uicerat fides.

Quod superest, exhortamur ut quia illic nonnullas Eutychiani ac Nestoriani erroris reliquias cognouimus remansisse, nunc etiam sedi apostolicæ collabores. uictoria enim quam Christus deus noster suæ donauit ecclesiæ, quamdiu in hoc mundo uersamur, licet fiduciam maiorem tribuat, non tamen in totum sollicitudinem perimit nec ut dormiamus, donata est, sed ut suauius laboremus. unde in hoc quoque tuæ uigilantiæ sollicitudine uolumus adiuuari, ut tua relatione currente quid apud illas regiones dominica doctrina proficiat, apostolicam sedem festines instruere, quatenus illius regionis sacerdotes in quocumque usus exegerit, adiuuemus. de his uero quæ in sæpe dicto concilio illicita contra uenerabiles Nicænos canones præsumptione temptata sunt, ad fratrem et coepiscopum nostrum Antiochenæ sedis præsulem scripsimus, adicientes et illud quod nobis propter improbitatem monachorum quorundam regionis uestræ uerbo mandasti per uicarios nostros, et hoc specialiter statuentes ut præter domini sacerdotes nullus audeat prædicare seu monachus siue ille sit laicus qui cuiuslibet scientiæ nomine glorietur. quas tamen litteras pro utilitate uniuersalis ecclesiæ per prædictum fratrem et coepiscopum nostrum Maximum ad omnium uolumus peruenire notitiam et ob hoc his noluimus earum exemplar adicere, quia quæ prædicto fratri et coepiscopo nostro iniunximus, non dubitamus implenda. ep. 66

Et alia manu: Deus te incolumem custodiat, frater karissime.

DAT̄ III IDVS IVN̄ OPILIONE V̄C CONS̄ d. 11. m. Iun. a. 453

72 [*inscr.* AD MARCIANVM AVG̃]. *Leo ep. 126 JK 502 = E 51*

Leo Marciano augusto [de Palæstinis monachis gratias agit conuersis]. Geminis clementiæ uestræ lætificatus alloquiis cum debita gratiarum actione rescribo gaudens de misericordia dei, qui in uirtutibus prouidentiæ uestræ et ad utilitatem Romanæ rei publicæ et ad catholicæ ecclesiæ pacem gloriosissimum præsidium collocauit. unde confido utramque hanc pietatis uestræ saluberrimam curam ita diuinitus adiuuandam, ut plena tranquillitas et Christianæ religioni et uestro tribuatur imperio. quod cf. p. 83,9. 11

GG^{a}I

1 atque] aut *I* 2 ipsa *G^{a}I* 3 sufficiat *G^{a}I* iam] nunc *I* 5 retribuis *GG^{a}I* 7 fallaces *G^a* 8 nobis cunctis *I* 9 catholica fide *I* laboratis *G^{a}I* 9/10 persona *G* 10 spū scō *G^{a}I* 11 ex eis non *om. I* 14 Christus *om. I* 15 tribuat] offerat *I* perimet *G^a* permittit *I* 17 sollicitudinem *G^{a}I* illos religionis *G^{a}I* 17/18 doctrina dominica *I* 18 religionis *I* 19 sæpe dicto *G* sua p̄dicto *G^a* supra dicto *I* 22 religionis *G^{a}I* 23 hoc *om. G^{a}I* 24 siue *I* ille siue *I* qui *om. G^{a}I* 27 nolumus *G^{a}I* et coepiscopo nostro *om. I* 30 data *I* IIII *G^{a}I*

GE

32 leo papa *E* de — conuersis *om. E* 33 scribo *G* 36 hanc *E* nunc *G* 37 tribuatur *om. G*

ergo in prouinciis Palæstinis plebes dei ad unitatem sunt fidei reuocatæ et compressis errantium motibus ad euangelicam apostolicamque doctrinam omnium, ut indicare dignamini, corda directa sunt quodque fratri et coepiscopo meo Iuuenali ad sacerdotii sui sedem tandem licuit non iam resultante populo, sed desiderante remeare, uestræ fidei opus, uestræ pietatis est fructus. pro cuius augmento per omnes Christi ecclesias concors multiplicatur oratio ut si qua adhuc apud Ægyptum caligo residet, quæ nondum recepit radios ueritatis, totius mundi precibus remedia illuminationis accipiat et execrabilis Dioscori ultra contagiis non grauetur nec in illo dominicæ oues inprudenti affectu personam diligant pastoralem quem expertæ sunt sæuissimum fuisse morum et fidei uastatorem. et ideo in sancto et mirabili studio suo perseueret uestra clementia, ut si quid usquam aut ægrum inuenitur aut turbidum, et sanitati reddatur et paci, quia dignum est ita uos præsidere rebus humanis, ut gaudeatis sacramentis seruire diuinis.

d. 9. m. Ian. a. 454 DAT V ID IAN AETIO ET STVDIO VV CC CONSS

73 [*inscr.* AD IVLIANVM EPM]. *Leo ep. 127 JK 503 = E 52*

Leo Iuliano episcopo. Christianissimi principis fidem sæpe euidentissimis probauimus documentis et deo nostro gratias ago quod talem dignatus est rebus humanis concedere pro sua pietate rectorem, qui et fidei causas et rei publicæ summa uigilantia tueretur hæreticorum ausibus semper obsistens et nihil eorum insaniæ aduersum catholicam fidem licere permittens. cuius post deum beneficiis hoc debetur quod et Hierosolymitanus episcopus est receptus et monachos, quos perfidia hæreticæ falsitatis inuaserat, ad sanitatem augusta auctoritate reuocauit. mox itaque ut accepi epistulas tuas talia continentes, non solum eadem die, sed prope eadem hora responsum reddere maturaui, ut certior de omnibus quæ scripseras, reddereris.

Fratrem Proterium Alexandrinæ urbis episcopum gratulor plenas satisfactionis de fide sua ad nos litteras direxisse et manifestius quid teneat, indicasse. cui me dignam gratiam necesse est pro fidei ipsius sinceritate præstare, ut honorem in nullo suæ perdat ecclesiæ, sed sedis suæ priuilegia paternæ antiquitatis exemplo iuxta canonum illibata iura possideat. can. Nic. 6

De præsentis anni pascha nulla dubitatio nobis esse potuit, sed de futuro quæsiuimus, quod Theophilus Alexandrinæ urbis episcopus octauo Kalendarum Maiarum die, d. 24. m. Apr. a. 455 quod numquam ita a tempore dominicæ resurrectionis celebratum est, credidit adscribendum. unde sollicitius congruit hoc requiri, ut omnis occasio tollatur erroris. nam in nostris annalibus xv Kalendarum Maiarum dies apertissime a patribus nostris et d. 17. m. Apr. constitutus legitur et celebratus. ac ne uel apud nos uel apud Orientales nascatur ex hac parte diuersitas, hoc instantius nostro nomine cum Christianissimo principe agere tua dignetur dilectio, quamuis et ipse clementissimus princeps se inquisitionem sollicitissima cura hanc Ægyptiis delegasse suis epistulis dignatus sit indicare.

GE

6 rescdit *G* 8/9 inprudentiæ defectu *G* 9 experti *G* 10 idem *E*

GG^{a}EI

inscr. item epla leonis ad iulianum epm *I* 15 leo — episcopo *om. I* leo papa *E* 16 et] ac *G^{a}I* quod *E* qui *GG^{a}I* 17 pietatem *E* et] pro *G^a om. I* causas *in* causa *corr. G^a* 17/18 summe uigilantie studio *I* 20 et^1 *om. G^{a}I* 21 auctoritas *G^{a}I* 24 plena *G^a* 25 litteras suas *G^a* manifeste *I* quid] quod *G^a* 26 pro — præstare necesse est *I* 27 sed] et *I* exemplum *G^a* 28 iura *om. E* 29 esse nobis *G^a* 30 viiii *G^a* diei *E* 33 xv *om. I* die *G^{a}I* aptissime *G^{a}I* 34 nos — apud *om. I* 35 hoc *G* 36 inquisitione *GG^{a}I* 37 sollicitissimam *GE* curam *G^{a}E I*

Epistulam sane meam ad Calchedonensem synodum datam præsentibus episcopis et clericis lectam fuisse tuis epistulis rettulisti, sed usque ad illud capitulum quo ea quæ de fide acta sunt, meus uidetur firmasse consensus. unde miratus sum quod reliqua quæ secuta fuerint, non pariter in notitiam eorum quibus sunt lecta, prolata sint, cum maxime omnibus innotescere debuisset improbum a nobis ambitum notatum fuisse et nouis usurpationibus obuiatum, ut uetustas, quæ est canonibus constituta, inuiolata, ut semper scripsimus, seruaretur. ep. 64

Aetium uero presbyterum, quem asseris fuisse discussum, gratulamur cognitione habita in omnibus fuisse purgatum. epistulam quoque ad Christianissimum principem noueris me misisse, in qua illi gratias egi quia curam mihi suam tam pro fidei causa quam pro securitate rei publicæ dignatus est indicare. aliam quoque ad nos epistulam dedit, interueniens pro Anatolio episcopo ut nostri illi animi gratia præbeatur, quoniam correctionem eius promittit et in omnibus satisfacturum esse quæ ad fidei obseruantiam pertinent, pollicetur. ep. 72

DAT̄ V ID̄ IAN̄ AETIO ET STVDIO V̿V̿ C̿C̿ CONS̿S̿ d. 9. m. Ian. a. 454

74 [*in mg.* AD MARCIANVM AVG̃]. *Leo ep. 130 JK 506 = E 54*

Leo Marciano augusto. Puritatem fidei Christianæ qua clementia uestra præfulget, etiam his litteris quas frater et coepiscopus meus Nestorius detulit, demonstrastis iustissimum fratri meo Proterio Alexandrinæ urbis antistiti impendentes fauorem, quo mihi per omnia esset acceptior. nam cui uestra pietas testimonium perhibere dignatur, indubitanter esset probandus, etiamsi taceret; sed accedit ad gratiam quod proprio quoque sermone cognoscitur et quam sincerus sit catholici dogmatis prædicator, ipsius professione claresc it. unde plenissimo affectu dilectionem orthodoxi fratris amplector et deo gratias ago quod amoto eo qui euangelio Christi uoluit contraire et a sanctorum patrum intellegentia dissidere, talem prospexit Alexandrinæ ecclesiæ sacerdotem qui præcedentibus rectoribus et fide concordaret et uita. nam cum amplecti se epistulam meam quam ad beatæ memoriæ Flauianum contra Eutychen impium misi, toto corde profitetur, quid aliud quam apostolorum se ostendit esse discipulum? quoniam doctrina ueritatis in lumine suo permanet et non potest esse diuersum quod unum est atque diuinum. rescripsi itaque prædicto fratri quod debui, utque in sancto studio perseueraret, ammonui. qui sine dubio constantior erit, si etiam clementiæ uestræ cohortationibus adiuuetur nec in aliquo eum terreat quorundam imperita dissensio, quos paucorum hæreticorum instigationibus ignorantia facit obnoxios. quod ergo sua diligentia assequi nequeunt, oportune eorum insinuetur auditui et ne memoratus noua inferre et propria uideatur astruere, uenerabilium patrum qui eidem ecclesiæ præfuerunt, ep. 75

GG^{a}EI

2 illum G^a quod GG^a 3 confirmasse G^a quod] quo *I* 4 fuerunt G^aI 5 debuissent *E* et] a *I* 6 obuiatum — canonibus *om.* G^aI ut] et *G* 7 seruarentur *I* 8 uero *om.* G^aI 10 agi *I* qui *E* 15 data *I* ūc̄ cons *GE*

G, G^a [*usque ad* 27 Flauianum], *E*, *S* [= *defmt*]

inscr. eiusdem leonis ad marcianum augustum. 1 De proterio alexandrino ep̄o ut priorum suorum decreta conseruet 11 Vbi postulat imperatorem ut epistolam quam ad flauianum constantinopolitanum ep̄m miserat, in greco translatam alexandrinæ ecclesiæ destinaret *S* 17 leo papa *E* leo ep̄s *S* quam G^a 17/18 perfulget G^a 19 iustissimam G^a 20 præbere *E* 21 accidit G^a accedet *S* 22 et *om.* *S* 23 clarescet *S* inde *E* 24 amoto *ES* damnato GG^a a *om.* *S* 25 intellegentiam *E* disserere G^a 26 fidei *S* uite *S* amplectisse $S^{a/mt}$ amplectisset S^d *inde a* 27 contra *def.* G^a 30 atque *G* atque ut S^d utque ut S^e *corr.* studio ut *G* 30/31 perseueret *S* 34 neglegentia *S*

scripta relegantur et quid beatus Athanasius, quid Theophilus, quid Cyrillus, quid etiam alii Orientales magistri de incarnatione domini senserint, recognoscant nec repullulantibus decipiantur erroribus, qui olim euangelici sermonis sunt uirtute prostrati, quoniam omnes fere hæreses quæ diuersis temporibus extiterunt, dum sacramentum corporeæ natiuitatis et passionis ac resurrectionis Christi non intellegunt, ab euangelio deuiarunt. et possemus minus laborare in hæreticis repellendis, si rudes animos ea non turbarent mendacia quæ peremit antiquitas; sed nunc, ut dixi, hic docendi optimus modus est ut paternorum sensuum lineæ Alexandrinæ plebis et cleri auribus innotescant ac si qui sunt qui nostra scripta despiciant, illis saltim qui nobiscum apostolicis sensibus congruunt, acquiescant. in quo opere multum consacerdotis mei deuotione gaudebo et semper ipsius unanimitate lætabor, quia fraterna pax non nisi in una fidei confessione seruatur.

Quia uero quorundam hæreticorum uersuta nequitia ad conturbandam nostrorum simplicitatem epistulam meam quam ad beatæ memoriæ Flauianum dedi, falsasse perhibetur, ut commutatis quibusdam uerbis uel syllabis receptorem me Nestoriani erroris assererent, obsecro uenerabilem clementiam uestram ut eandem epistulam per fratrem meum Iulianum episcopum uel eos quos idoneos ad hoc opus pietas uestra delegerit, in Græcum sermonem iubeatis integre diligenterque translatam per idoneum perlatorem sub uestri signaculi inpressione deferri tradendam iudicibus Alexandrinis, qui eam clero et plebi ipsius ciuitatis cum prædictorum episcoporum prædicationibus, quibus et mea scripta consentiunt, faciant recitari, ut agnoscant se fallacium hominum fraude ulterius decipi non debere et probentur apostolicæ sedis sinceri esse discipuli, apud quam nec Eutyches nec Nestorius ullum optinent locum, quia sicut alios hæreticos, ita et istos ecclesia uniuersa damnauit.

d. 10. m. Mart. a. 454 DAT̄ VI ID̄ MART̄ AETIO ET STVDIO V̄V̄ C̄C̄ CONSS̄

75 [*in mg.* AD PROTERIVM EPM̄]. *Leo ep. 129 JK 505 = E 55*

Leo Proterio episcopo Alexandriæ. Lætificauerunt me litteræ dilectionis tuæ, quas frater et coepiscopus noster Nestorius pio apportauit officio. oportebat enim ut ab Alexandrinæ ecclesiæ præsule talia scripta ad sedem apostolicam mitterentur quæ ostenderent magisterio beatissimi Petri apostoli hoc ab initio per beatum Marcum eius discipulum didicisse Ægyptios quod constat credidisse Romanos, quoniam præter do-
Act. 4, 12 minum Iesum Christum non est aliud nomen datum hominibus sub cælo, in quo oporteat nos saluos fieri. sed quia non omnium est fides et insidiosus ille temptator nullis magis corda hominum gaudet sauciare uulneribus quam ut incautas mentes his inficiat erroribus qui sint euangelicæ ueritatis inimici, magna sancti spiritus eruditione nitendum est ut diabolicis falsitatibus nequeat intellegentia Christiana uiolari. contra quod periculum præcipue conuenit ecclesiarum uigilare rectores et quadam ueri similitudine colorata mendacia ab animis simplicis plebis auertere. angusta

---

GE, S [= *defmt*]

2 alii *om. G* 3 euangelicis *G* 6 possimus *G* ea *ES* ipsa *G* 7 nunc *GE* hinc S^{defmt} hunc *Sf* hic] hinc S^{defmt} 8 paternarum *G* linea *G* clericorum *S* innotescat GS^{t} 11 in *om. G* 15 me *om. G* 20 eam *E* etiam *G* tam *S* 21 cognoscant *G* 22 probetur *G* sinceri — discipuli *ES* sinceritas *G* 23 optinet *G* 24 uniuersalis *S* 25 data *E* *in fine add.* era CCCCLXII *S GE*

27 leo papa *E* 30 apostoli petri *E* 31 quos *G* 32 datum hominibus aliud nomen *G* 33 nos *om. G* 37 quodam *G* 38 ueri *om. E* similitudinem *E*

enim et ardua uia est quæ ducit ad uitam, nec tantum laqueorum in actionum Mt. 7, 14
obseruantia quantum inter discrimina sensuum latet, dum uis sententiarum breuissima
adiectione aut commutatione corrumpitur et confessio quæ operabatur salutem, subtili
nonnumquam transitu uergit in mortem. cum autem dicat apostolus: oportet 1 Cor. 11, 19
hæreses esse, ut probati manifesti fiant in uobis, ad totius ecclesiæ tendit
profectum, quotiens se contrariorum sensuum prodit impietas, ne quæ sunt noxia,
sint occulta et aliorum lædant incolumitatem quæ reuocari non poterunt ad
salutem. unde sibi imputent ruinas et obcæcationes suas qui inprudenti perti-
nacia iacere in reatu suo quam ad oblatum remedium surgere maluerunt. quorum
merito fraternitati tuæ displicet obduratio et laudabiliter eam doctrinam quæ a beatis
apostolis et sanctis patribus in nos manauit, amplecteris. non enim nouæ prædi-
cationis est epistula mea qua ad relationem sanctæ memoriæ Flauiani contra Eutychen
de domini nostri Iesu Christi incarnatione respondi, in nullo discedens ab eius fidei
regula quæ euidenter a nostris uestrisque est defensa maioribus. quos si Dioscorus
sequi imitarique uoluisset, in Christi corpore permaneret, habens et in beatæ memoriæ
Athanasii opusculis unde instrueretur, et in sanctæ recordationis Theophili et Cyrilli
sermonibus unde damnato olim dogmati laudabiliter contrairet potius quam consortium
Eutychianæ impietatis eligeret. hoc igitur, frater carissime, pro sollicitudine fidei
communis ammoneo ut quia inimici crucis Christi omnibus et uerbis nostris insidiantur
et syllabis, nullam illis uel tenuem occasionem demus qua Nestoriano nos sensui congruere
mentiantur. plebem autem et clerum omnemque fraternitatem ita debet diligentia
tua ad profectum fidei cohortari ut nihil te nouum docere demonstres, sed ea omnium
insinuare pectoribus quæ uenerandæ memoriæ patres consona prædicatione docuerunt,
cum quibus in omnibus nostra concordat epistula. hoc autem non solum tuis uerbis,
sed et ipsa præcedentium expositionum recitatione monstrandum est, ut plebs dei
nouerit ea sibi præsenti doctrina insinuari quæ patres et acceperunt a præcedentibus
suis et posteris tradiderunt. unde lectis primitus prædictorum sacerdotum asser-
tionibus tunc demum mea quoque scripta recitentur, ut aures fidelium probent non
aliud nos quam quod a maioribus accepimus, prædicare et qui ad hæc discernenda minus
excercitatos habeant sensus, ex patrum saltim litteris discant quam antiquum hoc
malum sit quod nunc [a nobis] tam in Nestorio quam in Eutyche, qui erubuerunt euan-
gelium Christi secundum ipsius domini doctrinam prædicare, damnauimus. per
omnia igitur et in fidei regula et in obseruantia disciplinæ uestutatis norma seruetur et
dilectio tua constantiam prouidi rectoris exerceat, ut prosit Alexandrinæ ecclesiæ quod
improbæ quorundam ambitioni seruato ueterum priuilegiorum iure sollicitius obuiaui
et metropolitanis omnibus inlæsam manere uolui dignitatem, sicut ex epistularum
mearum quas ad sanctam synodum uel ad Christianissimum principem, sed et ad Con- ep. 64. 54
stantinopolitanum episcopum misi, tenore cognosces manifesteque perspicies hoc speciale ep. 56
esse sollicitudinis meæ ut neque a fidei regula in ecclesiis domini deuietur neque in priui-
legiis aliquid cuiusquam improbitate minuatur. quæ cum ita sint, teneat fraternitas
tua suorum consuetudinem decessorum et comprouinciales suos episcopos, qui Alexan-
drinæ sedi ex antiqua constitutione subiecti sunt, congrua sibi auctoritate contineat, can. Nic. 6

GE

6 contrariorum sensuum se *G* 9 ad *om. G* surgere *G om. E* 18 pietatis *G* 20 quæ *G* nos nestoriano *E* 22 cohortare *G* 24 nr̄ā in omnibus *E* 25 et *om. E* expositionem *G* 27 p̄dicatorum *G* 29 accipimus *G* qui *scripsi* quia *GE* 30 habent *G* 31 a nobis *G om. E* 34 prosit *G* possit *E* 35 ueterum *E* uerorum *G* sollicitus *G* 37 sed et *E* siue *G* 38 cognoscis *E* 39 sollicitudini *E* fidei regula *G* fide *E* ecclesias *G* 42 ex *om. G*

ut mori ecclesiastico non resultent, sed uel statutis temporibus uel cum ratio causæ alicuius exegerit, ad caritatem tuam conuenire non differant et si quid quod ecclesiæ sit utilitatibus profuturum, ex communi collatione tractandum est, collecta in unum fraternitate unanimiter ordinetur. non enim ulla causa est quæ illos ab hac obœdientia debeat reuocare, cum talis nobis et fide et moribus innotuerit fraternitas tua, ut tibi de auctoritate præcedentium decessorum tuorum nihil patiamur imminui aut te inpune contemni.

d. 10. m. Mart. a. 454 DAT̄ VI ID̄ MART̄ AETIO ET STVDIO V̿V̿ C̿C̿ CONS̿S̿

76 [*inscr.* AD MARCIANVM AVḠ]. *Leo ep. 128 = JK 504*

Leo Marciano augusto. Si quantum uestra clementia pro euangelicæ fidei integritate sollicita est, tantum Constantinopolitanæ urbis episcopus in custodiendis ecclesiasticis regulis uellet esse deuotus, omnia compressis dissensionum scandalis ad statum proprium iam redissent nec quicquam sibi uobis in imperio constitutis, qui omnia iusta defenditis et erroribus obuiatis, eorum adhuc prauitas uindicaret qui curationem sibi non patiuntur adhiberi. sed uestræ mansuetudini hæc palma seruatur ut uobis omnium qui ad Christum dominum nostrum per catholicam fidem reuocantur aut redeunt, sanitas debeatur. sicut itaque gloriamur in uobis, ita constristamur in eis quibus carnali æmulatione præoccupatis uos pro statu ecclesiarum et pace omnium sacerdotum spiritu tam Christiano quam regio in tantum uidemus esse sollicitos, ut interuentionem uestram pro his quos deuiare cognoscitis, commodetis adhortando me uestris epistulis ut coepiscopo meo Anatolio animi mei gratiam fraterna caritate restituam, quam illi et amabiliter, ut meministis, impendi et præbere semper opto, si tamen, ut hortatus ante sum, ab ea quæ illum grauauit ambitione desciscceret et eos qui ipsum
ep. 56 obfuscabant, in suo consortio non haberet. sed ad epistulas meas pia affectione transmissas hactenus respondere nihil uoluit et cum de persona Aetii uel Andreæ, qui illi fuerat substitutus, ea secuta sint quæ debeant improbari, non otiosum est quod de his quæ maxime fuerant curanda, reticetur. præceptioni itaque pietatis uestræ parere uolueram et litteras dare ad episcopum supra dictum, si priores quas ad illum direxi, uel effectu rerum uel scriptis ipsius proficere aliquid probauissem. at cum nihil de ambitionis pœnitudine uoluerit profiteri nihilque ad hæc respondere quæ a me sunt scripta, curauerit, colloquia quidem mea ab illo suspendi, sed animum quo eum corrigi et meliorem esse desidero, non mutaui. proinde si placet uestræ clementiæ, immo quia id uobis placere cognosco, satisfaciat canonibus et omnium gratiam sacerdotum pacifica humilitate seruaturum se esse rescribat ambitumque culpabilem se abiecisse significet: ego me illum in eam gratiam spondeo recepturum, ut in omnibus quæ sunt domino placitura, consortium eius amplectar, quoniam illa pax uera, illa caritas erit firma in qua simul studebimus et catholicam fidem et Nicænorum canonum decreta seruare.

d. 9. m. Mart. a. 454 DAT̄ VII ID̄ MART̄ AETIO ET STVDIO V̿V̿ C̿C̿ CONS̿S̿

GE
2 uenire *G* 4 fraternitatem *E*
G
18 eis *scripsi* nos *G* eos *Quesnel* carnalia *G* 19 tamen *G* 20 interuentionem uestram *scripsi* interuentionum ūrarum *G* 23 gragauauit *G* ambitio *G* 25 nil *G* 39 *temporis notatio dubitationi obnoxia*

77 [*inscr.* AD IVLIANVM EPM]. *Leo ep. 131 JK 507 = E 56*

Leo Iuliano episcopo. Sumptis fratris et coepiscopi nostri Proterii Alexandrini antistitis litteris indubitanter agnoui catholicæ eum studere doctrinæ et recto corde hæreticis obuiare, ut merito sperare possimus eum ecclesiæ cui præsidet, et exemplo morum et insinuatione fidei profuturum. sed quia non parum ipsi laboris Eutychianorum factionibus excitatur, qui epistulam meam ad beatæ memoriæ Flauianum datam fallaci interpretatione corruptam simplicibus quibusque aut indoctis ita dicuntur ingerere, ut quædam loca Nestoriano congruere uideantur errori, ut hæc malignitas non possit de conturbatione fidelium gloriari, hoc fraternitati tuæ laboris iniungo ut eandem epistulam meam, quam in omnibus apostolicæ concordare doctrinæ consonantia maiorum exempla testantur, diligenti interpretatione ex Latino in Græcum transferre digneris, quam gloriosissimus et fidelissimus princeps ad Alexandrinos iudices, sicut poposci, sub signaculi sui impressione transmittat Christianæ plebi in ecclesia recitandam cum prædicationibus sanctorum uirorum qui ipsi ecclesiæ præfuerunt, quo facilius hi qui ignoranter fluctuare dicuntur, ueritate comperta prauis persuasionibus in errorem ulterius non trahantur. ne autem fraternitatem tuam aliquid præteriret, qualia ad clementissimum imperatorem uel ad ipsum Alexandrinæ urbis episcopum ep. 74. 75 scripta direxerim, subdita huic epistulæ exemplа monstrabunt.

De futuro pascha, ut sæpe iam scripsi, esto sollicitus et clementissimo principi meo nomine oportunius intimato ut quid sibi rescriptum sit, faciat certiorem, quoniam imminent dies, ut nosse possimus quem diem formatis adscribere debeamus et omnium ex hac parte suspicio euidentius possit absolui.

DAT VI ID MART AETIO ET STVDIO VV CC CONSS d. 10. m. Mart. a. 454

78 [*in mg.* AD MARCIANVM AVG]. *Leo ep. 134 JK 508*

Leo Marciano augusto. Quod sæpissime multa iam experimenta docuerunt, sanctum pietatis uestræ studium circa religionem Christianam gloriosis perseuerat et crescit augmentis et hæc fides uestræ clementiæ non solum me, sed et omnes domini sacerdotes consolatur et roborat, dum in Christianissimo principe sacerdotalem experimur affectum. quem si Orientalium partium sacerdotes studeant imitari, nihil scandalorum neque pax neque fides Christiana patietur. unde cum Constantinopolitanus antistes ad omnem pietatis profectum præsenti clementiæ uestræ doceatur exemplo, si fideliter uestris acquiescat hortatibus, habet in me sinceræ gratiæ animum, tantum ut quod uerbis spondet, corde perficiat. si uero quæ deo et pietati uestræ displicent, pertinaci intentione delegerit, salua mansuetudinis uestræ reuerentia utar cum omnibus et pro omnibus uobis quoque annitentibus aduersum superbientem liberiore constantia, quem, quod sæpe dicendum est, mallem pro sanctis actibus fraterna caritate complecti [gloriosissime imperator].

Quia uero suggestiones meas pro tranquillitate catholicæ fidei libenter accipitis, significatum mihi esse fratris et coepiscopi mei Iuliani sermone cognoscite Eutychen

---

GE

2 leo papa *H* 15 ueritatem *E* 21 que *E* 22 data *E* 23 VII *G* *G*, *S* [= *defmt*]

inscr. eiusdem leonis ad marcianum augustum ubi scribit ei de exilio euticetis ut ad secretiora loca eum transferret quia ubi positus erat adhuc praua docebat *S* 25 leo epṡ *S* 28/29 experiamur *G* 33 spondit *G* 36 mallim *G* 37 gloriosissime imperator *S om. G* 38 catholicæ *om. G* 39 esse *om. S* euticetem *S*

impium pro suis quidem meritis exulare, sed in ipso suæ damnationis loco multa aduersum integritatem catholicam blasphemiarum desperatius uenena profundere et quod in illo totus mundus horruit atque damnauit, inpudentia maiore, ut innocentes decipere possit, euomere. plenum itaque rationis existimo ut uestra clementia ad longinquiora eum iubeat et secretiora transferri. de monasterio uero eius Constantinopolim constituto, in quo habitatores monachi euangelica apostolicaque doctrina crebrius sunt et plenius roborandi, salubriter, ut arbitror, fiet, si is qui ipsi monasterio præpositus esse dicitur, a societate ueneratoris uestri Iuliani episcopi, quem in speculis propter fidem illic esse constitui, non recedat, cuius assidua uisitatione profectus seruorum dei illic habitantium possit augeri.

Petitionem autem meam de festiuitate paschali gaudeo ita a uestra pietate susceptam, ut confestim agentem in rebus Alexandriam mitteretis de errore remouendo quem sanctæ memoriæ Theophili constitutio uidetur inferre. de qua re, sicut scribere dignamini, quidquid ad pietatis uestræ notitiam perlatum fuerit, iubete me nosse, ut de obseruantia, quam non licet esse diuersam, quid potissimum sit tenendum, ecclesia uniuersalis agnoscat.

Precor autem, quod uestræ noui clementiæ conuenire, ut eos maxime tueamini contra omnes insidias, quos mihi et uestræ mansuetudini propter amorem fidei placere cognoscitis, ut eos Constantinopolitanus episcopus lædendi non habeat facultatem.

d. 15. m. Apr. a. 454 DAT XVII $\overline{KL}$ MAĪ AETIO ET STVDIO $\overline{VV}$ $\overline{CC}$ CONS$\overline{S}$

79 [*in mg.* AD ANATHOLIVM $\overline{EPM}$]. *Leo ep. 135 JK 509*

Leo Anatolio episcopo [per Nectarium agentem in rebus]. Si firmo incommutabilique proposito dilectio tua curam gratiæ communis habuisset, nihil profecto quod ullam anxietatem tibi ingereret, extitisset. non enim sinebat ratio ut eius caritatem spernerem quem amore pacis et studio reparandæ catholicæ fidei inter ipsa episcopatus rudimenta iuuissem optans in ecclesiasticis curis talem habere consortem, ut mihi de sanctis præcessoribus tuis nec Iohannis spiritalem copiosamque doctrinam nec auctoritatem Attici nec industriam Procli nec fidem beati Flauiani deesse sentirem et ita studiis tuis uterer, ut nullus auderet uel fidei catholicæ resultare uel Nicænis uenerabilium patrum regulis contraire. sed cum in iniuriam canonum, ut agnoscis, illa temptata sint quæ omnibus ecclesiis scandalum maximum generarent, quid aptius ac modestius facerem quam ut te primum ut ab hac intentione discederes, fraterno animo missis
ep. 56 litteris ammonerem? ad quas cum non rescriberes, ipse te a colloquii mei consortio separasti. denique inde iam tacui, sed clementissimo principi, custodi fidei, frequenti litterarum petitione suggessi ut pro pace ecclesiarum, quam tibi maxime prodesse cognoscis, hæc quæ nunc a tua dilectione facta sunt, implerentur. cui ineffabiles gratias ago quod secundum eruditionem spiritus sancti, cuius est uirtute plenissimus, sacerdotali dignatur studere concordiæ, sciens sibi orationes supplicantium copiosius profuturas, si famuli unius domini in nullo sint a ueræ pacis unitate diuisi.

G, S [= defmt]

4 ita *G* 5 de *G om. S* 6 habitatores ipsius [sunt ipsius S^d, S^e *corr.*] *S* 11 meam *om. S* 11/12 susceptum *S* 12 remobendo *S* ammonendo *G* 15 diuersum *G* 20 XVII *S* VII *G* *in fine add.* era que [qua S^d] supra *S*

G, Q [= etwx], T

22 leo — rebus *GQ* dilectissimo $\overline{fri}$ anatholio leo *T* 25 quam *Q* 27 processoribus *T* præcursoribus *Q*, *corr.* Q^w 28 proculi *QT* 30 in *om. GT* 31 artius *T* 32 recederes *G* 34 inde te *G* tacui sed] tacuisse *G* 35 pro] cum *G* quam *om. G* 36 ineffabilis *T*

Quod ergo in Constantinopolitana ecclesia quædam in officiis clericorum correcta significas, ut et Aetium presbyterum in tuam gratiam affectionemque reuocaueris et Andream ab archidiaconi actione submoueris, nobis placuisse rescribo, quia existimationem tuam, ut optabam, plurimum erigit atque commendat. et merito post correctionem in obliuionem deducitur quod reprehensioni obnoxium uidebatur, cum et hæreticorum prouectione et discipulorum sanctæ memoriæ Flauiani iniuria grauareris. quæ nunc simul ab omni offensione cum tui, ut uolui, laude cessabunt, quia in ordinem suum quæ fuerant turbata, redierunt. Andream sane, qui rationabiliter archidiaconi est priuatus officio, et Euphratam, qui sanctæ memoriæ Flauiani, ut comperi, improbus extitit accusator, si professionibus plenissime scriptis non minus Eutychianam hæresim quam Nestorianum execrabile dogma condemnant, quoniam uenia est præstanda correctis, presbyteros consecrabis, ut sibi remedium catholicæ fidei sentiant profuisse, electo primitus et probato qui archidiaconi officium possit implere, id est quem nulla umquam prædictarum impietatum fama resperserit. ceteri uero quos par reatus inuoluerat, si ueniam simili professione cum satisfactione deposcunt, suis ordinibus reformentur, his tantum ad officiorum primatum ammissis, quos ab omni errore liberos fuisse constiterit.

Illam autem culpam quam de augenda potestate aliena, ut asseris, adhortatione contraxeras, efficacius atque sincerius tua caritas diluisset, si quod temptari sine tua uoluntate non potuit, non ad sola clericorum consilia transtulisses, quia sicut in mala suasione delinquitur, ita et in mala consensione peccatur. sed gratum mihi, frater carissime, est quod dilectio tua profitetur sibi displicere, ut tunc etiam placere non debuit. sufficit in gratiæ communis regressum professio dilectionis tuæ et attestatio principis Christiani nec uidetur tarda correctio, cui tam uenerabilis assertor accessit. abiciatur penitus inconcessi iuris qui dissensionem fecerat appetitus; sufficiant limites quos sanctorum patrum prouidentissima decreta posuerunt, ut quieta sit suis meritis et antiquis priuilegiis dignitas omnium sacerdotum. renouetur et maneat in te dominicæ caritatis affectio, ad quam dilectionem tuam sæpius cohortatus sum cum fratre et coepiscopo nostro Iuliano, qui communem gratiam semper optauit. cuius industria et sollicitudines tuæ releuabuntur et fides catholica munietur. super omnia autem fraterna caritate hortor et moneo ut ea quæ ad gloriam uel munimen pertinent sacerdotalis officii, Nicænorum canonum uniuersalis ecclesiæ pacem seruantia decreta custodias. sic enim inter domini sacerdotes inuiolata caritas permanebit, si paribus studiis quæ sunt a sanctis patribus constituta, seruentur.

DAT̄ IIII K̄L IVN̄ AETIO ET STVDIO V̄V C̄C CONS̄S — d. 29. m. Mai a. 454

80 [*inscr.* AD MARCIANVM AVG̃]. *Leo ep. 137 JK 511*

Leo Marciano augusto. Sollicitudinem meam quam de paschali obseruantia

---

G, *Q* [= *a* (*inde a* 23—buit), *etwx*], *T*

1 constantinopolitanæ ecclesiæ *Q*, *corr.* Q^{w} 2 tua gratia $Q^{etx}T$ affectioneque Q^{etx} 3 ab *om.* *Q*, *corr.* Q^{w} 5 correctione *T* obliuione *T* perducitur *G* reprehensionibus *G* noxium *Q* et *om.* *GQ* 6 discipulorum *om.* *Q*, *corr.* Q^{w} grauaueris *T* 7 ut] et *T* 7/8 ordinationem suam *T* 9 eufratan *T* 10 eutychianum *G* hæresim *om.* *G* 11 commendant *T* 13 officio *G* 15 simul *T* 18 illa—culpa *Q*, *corr.* Q^{w} 19 si quod *QT* sicut *G* 20 concilia *T* 21 confessione *G* 22 ut *T* quod *GQ* 24 correptio $Q^{w}T$, *corr.* Q^{w} 25 abiciuntur *T* discessione *T* limites *om.* *T* 27 et²] ac *G* 30 releuantur *Q*, *corr.* Q^{aw} relebuntur *G* fide *T* minuetur *T* 31 ac *G* uel ad *Q* pertinent a *T* 33 uiolata *T* 35 data Q^{aatw} *in fine add.* CONTVLI *Q*

habui, sancto clementiæ uestræ studio pro mea petitione gratulor absolutam, qui dili-
d. 24. m. Apr. a. 455 gentius in Alexandrina ecclesia iussistis inquiri utrum recte possit VIII Kalendarum Maiarum die secundum definitionem Theophili episcopi contra ueterem obseruantiam futura paschalis festiuitas celebrari, cum passionis domini saluatoris in omnibus nostris
d. 17. m. Apr. annalibus XV Kalendarum Maiarum dies legatur ascriptus. sed cum Ægyptiis alia ratio placeat, consensum meum, ne qua discrepantia per prouincias de obseruantia tam uenerabilis fieret ⟨festiuitatis⟩, commodaui, ut resurrectionis dominicæ maximum sacramentum nusquam die alia celebretur et inter domini sacerdotes nihil in tanta sollemnitate sit uarium, sed per uniuersas ecclesias deo nostro pro uestræ pietatis prosperitate uel regno pariter supplicetur. litteras autem fratris et coepiscopi mei Proterii Alexandrinæ ciuitatis episcopi me accepisse significo, quibus apud pietatem uestram de mea consensione respondi, non quia hoc ratio manifesta docuerit, sed quia unitatis, quam maxime custodimus, cura persuaserit.

Illud etiam rationabiliter huic epistulæ credidi copulandum ut de eo quod pietatem uestram prioribus petii litteris, deprecarer, ut œconomos Constantinopolitanæ ecclesiæ nouo exemplo et præcipue pietatis uestræ temporibus a publicis iudicibus non sinatis audiri et hanc quoque iniuriam sacris remoueatis ordinibus, sed rationes ecclesiæ secundum traditum morem sacerdotali examine iubeatis inquiri.

d. 29. m. Mai a. 454 DAT̄ IIII K̄L IVN̄ AETIO ET STVDIO V̄V C̄C CONS̄S

81 [*inscr.* IT̄ AD MAR̄ AVḠ]. *Leo ep. 136 JK 510 = E 57*

Leo Marciano augusto [de correctione Anatolii]. Litterarum clementiæ uestræ multiplex gratia debita a me ueneratione suscepta est et gratulanter agnoui quam piam curam Christianæ religionis, ut consueuistis, habeatis, cum inter domini sacerdotes eam uultis firmare concordiam quæ et uniuersali ecclesiæ et diuino apta sit cultui. illa enim probabilis pax et caritas uera est quam plenissime beatus apostolus prædicat
1 Tim. 1,5 dicens: caritas de corde puro et conscientia bona et fide non ficta. obsequens itaque et libenter assentiens sanctis uestræ pietatis hortatibus, fratris et coepiscopi
ep. 79 mei Anatolii scriptis reciproco, ut debui, sermone respondi, qui cessationem alloquii mei
ep. 56 suo silentio potuit imputare, cum ad litteras meas, quibus eum fraterna caritate monueram ut a reprehensibili ambitione discederet, ulterius respondere neglexit. ego uero, qui apud illum tacui, clementiæ uestræ pro pace uniuersalis ecclesiæ quæ essent profutura, suggerere pro mea cura non destiti. nam et uestra mansuetudo insinuationem meam tam libenter accepit, ut et semper rescribere dignaretur et hæc ageret ut quæ nunc correcta sunt, uestræ gloriæ debeantur, quod tales nunc misit epistulas quibus notabilem ambitus culpam aliis potius quam sibi assereret deputandam. agnoscat ergo, auguste uenerabilis, prædictus antistes quanto amplius humilitate quam elatione crescatur, et memor limitum paternorum salubritatem canonum ad pacem uniuersalis ecclesiæ conditorum ea qua debet, in posterum obseruatione custodiat, defensioni quoque catholicæ fidei indesinenter inuigilet, pro custodia dominici gregis diligentes prætendat excubias, utatur in omnibus deuotissimo uestræ pietatis auxilio et si quid usquam sub catholico

---

G
2 alexandrinæ *G* 3 diem *G* 7 festiuitatis *addidi* 8 tanto *G*
GET
21 leo papa *E* leo ēps *T* de — Anatolii *om. ET* 23 ut] et *E* consuetis *T* 25 uera] ūra *T*
33 tam *T om. GE* et¹ *T om. GE* scribere *T* agere *G* 34 correpta *T* quod] qui *G*
38 quæ *E* defensione *T* 39 diligenter *G*

nomine hostilium fraudium latet, id prodendum gloriæ uestræ instanter indaget. qui enim sacrilegum errorem a longinquioribus quoque prouinciis expulistis et ad ueritatis lucem contenebrata Palæstinorum corda reuocastis, quomodo eum sub uestræ fidei radiis spirare patiemini? cum etiam per Ægyptum deo uos in omnibus adiuuante celerius credamus omnes praui dogmatis extinguendas esse reliquias. benigne enim his consulitis quibus licentiam execrabilis erroris aufertis. gaudeo itaque quæ perturbata fuerant, esse composita, cum et memoria beati Flauiani in consolationem discipulorum eius excolitur, cum Andreas ab archidiaconi ministerio submouetur, cum postremo a sanctorum patrum iniuria temperatur et a uiolandis canonibus abstinetur, ut regnum uestrum Christo regnante tranquillum Christo defendente sit ualidum. unde cum per omnia me clementiæ uestræ parere delectet, fratris mei Anatolii caritatem toto corde suscipio; amabilem fidumque se præbeat et ab ea quam illi spondeo caritate nulla se deinceps uarietate dissociet, eos sibi sincera affectione coniungens quos catholicæ fidei probauimus defensores. habet in omnibus uestræ pietatis quod sequatur exemplum, maxime cum benignitatis uestræ adiuuetur auxilio. suggestiones autem fratris et coepiscopi mei Iuliani, quem pietati uestræ commendo, quæso ut benignius, sicut facitis, audiatis. hoc etiam fratri meo Anatolio proderit, si eum quem pro catholico dogmate illic esse uolui, dignanter habeatis.

Illud etiam quod Constantinopolitanæ ecclesiæ est saluberrimum, rogo ut Carosus monachus nimis imperitus nimisque peruersus, qui ut comperi, multorum corda subuertit, sua uenena pietatis uestræ beneficio ultra non exerat, ne ubi sancto mansuetudinis uestræ studio omnis pæne hæreticorum est conatus extinctus, ibi per uilem ac reprobum damnatæ perfidiæ defensorem et fidei uestræ gloria et synodalis uioletur auctoritas.

DAT̄ IIII K̄L IVN̄ AETIO ET STVDIO V̄V C̄C CONS̄S d. 29. m. Mai a. 454

82 [*in mg.* AD IVVENALEM ĒPM̄]. *Leo ep. 139 JK 514 = E 53. Græca uersio extat in Epistularum collectione B 22*

Leo Iuuenali episcopo Hierosolymitano. Acceptis dilectionis tuæ litteris, quas ad me filii nostri Andreas presbyter et Petrus diaconus detulerunt, gauisus quidem sum quod tibi ad episcopatus tui sedem redire licuisset, sed confluentibus in recordationem omnibus causis quæ te per quosdam excessus laborare fecerunt, dolui aduersitatum tuarum temet ipsum tibi fuisse materiam et resistendi hæreticis constantiam perdidisse, quia æstimant non esse tibi liberum ut eos audeas redarguere, quos tibi professus sis in suo errore placuisse. beatæ enim memoriæ Flauiani condemnatio

---

GET

1 gloriæ urr̄æ id prodendam *G* indiget *T* 2 enim] eius *T* sacrilegium *T* ad *T* 4 sparare *T* sperare *T*^{corr} patimini *G* patemini *E* 5 omnis *GT* reliquias esse *E* 6 consulistis *T* auferitis *E* gaudio *T* itaque gloriæ *T* 7 et] ad *T* in *om. T* consolatione *GT* 9 a^{1}] ad *T* 11 me] meæ *T* fratres *E* caritate *T* 12 fidemque *T* caritatem nullam *T* 13 dissocietur et *T* 16 iulianum *T* 17 faciatis *G* huc *G*^{corr} 18 dignantes *T* 22 omnes *E* uigilem *G* 23 gloria *om. T* uiolentur *T* 24 Aetio] æditio *T* ūū c̄c *om. T*

GE, *Q* [= *aetwx*], *P* [= *ap*], *P*^{l}, *L* [= *αβγ*], *H* [= *deg*], *I*

inscr. incp̄ ad iouenalem ep̄m̄ *P* INCIPIT EPISTVLA PAPAE LEONIS AD IVVENALEM ĒPM̄ HIEROSOLYMITANVM DE HERESI EVTYCHIANA *P*^{l} item ep̄la leonis p̄p̄ ad iuuenalem iherosolimitanum *I* DE EADEM RE *Q*^{a} 27 Leo — Hierosolymitano *om. PP*^{l} item leo *Q* leo episcopus *QPP*^{l}*LHI* leo papa *E* iherosolimitano ep̄o *I* 28 me] nos *PP*^{l} mei *GLH* 29 sed et *LH* 29/30 recordatione *LβγH* 30 doluit *H* 31 tuarum *om. I* heretica *H* 31/32 constantia perdidisse *LβH* perdidisse constantiam *PP*^{l} 32 qui *Q*^{x} *corr.*, *I cf. Γ* esse — liberum] estimabili uerum *H* esset *G* audeat *LαγH* 33 es *P*^{a}*P*^{l} memoriæ enim *G* memoriæ *LH*

et impiissimi Eutychis receptio quid nisi domini nostri Iesu Christi secundum carnem negatio fuit? quam ipse grandi misericordia sua fecit resolui, cum detestandum illud Ephesenæ synodi iudicium ita sancta Calchedonensis concilii auctoritate destruxit, ut nullum deprauatorum a remedio correctionis arceret. unde quia in tempore indulgentiæ resipiscentiam magis quam pertinaciam delegisti, gaudeo te cælestem expetisse medicinam, ut fidei ab hæreticis inpugnatæ tandem possis esse defensor. quamuis enim nulli sacerdotum liceat nescire quod prædicat, inexcusabilior tamen est omnibus imperitis quilibet Hierosolymis habitans Christianus, qui ad cognoscendam uirtutem euangelii non solum paginarum eloquiis, sed ipsorum locorum testimoniis eruditur. et quod alibi non licet non credi, ibi non potest non uideri. quid laborat intellectus, ubi est magister aspectus? et cur lecta uel audita sunt dubia, ubi se et uisui et tactui tota humanæ salutis ingerunt sacramenta? quasi ad singulos quosque
Lc. 24, 38. 39 cunctantes adhuc dominus uoce corporea utatur et dicat: quid turbati estis et quare cogitationes ascendunt in corda uestra? uidete manus meas et pedes meos, quia ipse ego sum; palpate et uidete quoniam spiritus carnem et ossa non habet, sicut me uidetis habere. utere igitur, frater karissime, inuictissimis catholicæ fidei documentis et euangelistarum prædicationem sanctorum locorum, in quibus degis, testificatione defende. apud te est Bethleem, in qua salutifer Dauiticæ uirginis partus inluxit, quem inuolutum pannis inter angustias diuersorii præsepe suscepit; apud te est declarata ab angelis, adorata a magis et per multorum infantium mortes ab Herode quæsita saluatoris infantia; apud te est ubi pueritia eius adoleuit, ubi adulescentia maturauit et per incrementa corporea in uirum perfectum ueri hominis natura profecit, non sine cibo esuritionis, non sine somno quietis, non sine fletu miserationis nec sine pauore formidinis. unus enim atque idem est qui et in dei forma operatus est miracula magna uirtutis et in forma serui subiit sæuitiam passionis. hoc tibi indesinenter ipsa crux loquitur, hoc lapis clamat sepulcri, in quo dominus humana conditione iacuit et de quo diuina potentia resurrexit. et cum ad montem oliueti locum ascensionis ueneraturus accedis, nonne illa uox angelica
Act. 1, 11 in tuo resultat auditu, qua eleuationem domini stupentibus dicitur: uiri Galilæi, quid statis aspicientes in cælum? hic Iesus qui adsumptus est a uobis, sic

---

GE, *Q* [= *aetwx*], *P* [= *ap*], P^l, *L* [= *αβγ*], *H* [= *deg*], *I*

1 eutyches *QPP*^{l} eutychetis *EI* carnis dn̄i *PP*^{l} secundum carnem *om.* *PP*^{l} 2 cum] quam *P* 3 ephesinæ *EQPI* ephese *L* ephesi *H* synodi *om.* *H* sc̄i *G* auctoritas *LH* 4 a *om.* *LγH* 5 indulgentiam *H* pertinantiam *Q*^{w} pertinentiam *HI* ita gaudeo *G*, *Q*^{x} *corr.* 6 excepisse *P*^{l} inpugnatam *H* posses *E* inciperes *PP*^{l} 7 enim *om.* *LαγH* quid *PP*^{l} prædicet [prædicat *I*] quoniam qui ignorat ignorabitur *PP*^{l}*I* 8 Hierosolymis—Christianus] hierosolymitanus [uel hierosolymitanus *I superscr.*] antistes *PP*^{l}, *I superscr.* 9 ueritatem *P* sed et *P*^{l} locorum ipsorum *LαγH* testimonii *Lαγ* testimonio *H* 10 edocetur *E* quid enim *Q*^{x} *cf. Γ* laborant *E* 11 audita] laudata *P* sint *P* dubia *om.* *H* 12 actui *Lβγ* aptui *LαH* tot *Q*^{t} *I*, *corr.* *Q*^{t} quoque *P*^{l} 13 dn̄s adhuc *QI* corpore *LαγH* putatur *LH* et^1] ut *LH* perturbati *PP*^{l} 14 ascenderunt *Q*, *corr.* *Q*^{a} cordibus uestris *P*^{p} 15 meos *om.* *P* palpate] pertractate *P*^{l} et uidete *om.* *Q*, *corr.* *Q*^{x} quia *QP*^{l}*H*^{e}*I* 16 ossa et carnem *GQI*, *corr.* *Q*^{x} ergo *QI* 16/17 fratres carissime *Q*^{e} fratres karissimi *GP*^{p}*L*, *corr.* *G* 17 inuictissimi *G* p̄dicatione *QLH*^{e}, *corr.* *Q*^{x} 18 deges *GP*^{a} de his *Lαγ*, *corr.* *Lγ*, legis *P*^{l} *om.* *H* testificationem *QH*, *corr.* *Q*^{ax} 18/19 Bethleem — salutifer *om.* *PP*^{l} 19/20 partus — suscepit] conceptus et partus *PP*^{l} 19 inuolutus *H* obuolutum *QI* 21 mortis *Q*^{ae}*PLH*, *corr.* *Q*^{ae} apud — ubi] ibi *PP*^{l} 22 eius pueritia *PP*^{l} ibi *P*^{l} per omnia *QI* 23 cibo et *Q*, *corr.* *Q*^{ax} esuritiones *Q*, *corr.* *Q*^{aex} non sine somno quietis *om.* *E* 24/25 unus — serui] in multis miraculis manifestauit potentiam uirtutis et in subiectione humilitatis *PP*^{l} 24 unum *EH* 25 magnis *Lαγ* magne *H* formam *G* 26/p. 93, 1 hoc tibi — euntem in cælum *om.* *PP*^{l} 26 ipsa crux indesinenter *QI* lapsis *H*, *corr.* *H*^{g} 27 qua *H* 28 a monte *H* adcedes *Lα* accedes *Lγ* adcedens *Lβ* accedens *GH* 29 quæ *LαH* 30 adstatis *H* uobis in cælum *Q*^{x} *corr.*, *Lαγ*

ueniet quemammodum uidistis eum euntem in cælum. ueram igitur Christi generationem crux uera confirmat, quoniam ipse in nostra carne nascitur, qui in nostra carne crucifigitur, quæ nullo interueniente peccato, nisi fuisset nostri generis, non potuisset esse mortalis. ut autem repararet omnium uitam, recepit omnium causam et uim ueteris chirographi, quod solus inter omnes non debuit, pro omnibus soluendo Col. 2,14 uacuauit, ut sicut per unius reatum omnes facti fuerant peccatores, ita per unius inno- Rom. 5,18 centiam omnes fierent innocentes, inde in homines manante iustitia, ubi humana est 7 suscepta natura. nulla enim ratione extra nostri est corporis ueritatem de quo euangelista prædicationem inchoans dicit: Liber generationis Iesu Christi filii Mt. 1,1 Dauid filii Abraham, beati Pauli apostoli consonante doctrina, cum dicit: quorum Rom. 9,5 patres et ex quibus Christus secundum carnem, qui est super omnia deus 11 benedictus in sæcula, itemque ad Timotheum memento, inquit, Iesum Christum 2 Tim. 2,8 resurrexisse a mortuis ex semine Dauid. hæc autem ueritas quantis et noui et ueteris testamenti auctoritatibus declaretur, pro antiquitate sacerdotii tui euidenter agnoscis, cum fides patrum et scripta mea ad sanctæ memoriæ Flauianum data, quorum 15 mentionem ipse fecisti, adiecta uniuersalis synodi confirmatione sufficiant. unde prospicere oportet dilectionem tuam ut contra redemptionis ac spei nostræ ineffabile sacramentum nullus obmurmuret, sed si qui sunt qui adhuc aut ignorantia caligant aut peruersitate discordant, eorum quorum in ecclesia dei apostolica fuit et clara doctrina, auctoritatibus instruantur, ut de incarnatione uerbi dei hoc nos credere, quod 20 illi credidere, cognoscant neque se extra corpus Christi, in quo conmortui et conresuscitati sumus, sua obduratione constituant, quia nec pietas fidei nec ratio recipit sacramenti ut aut in sua essentia passibilis fuerit deitas aut in nostræ naturæ susceptione mentita sit ueritas.

[Particulam dominicæ crucis cum eulogiis tuæ dilectionis ueneranter accepi.] 25

DAT PRID NONAS SEPTEMB AETIO ET STVDIO VV CC CONSS d. 4. m. Sept. a. 454

83 [*in mg.* AD IVLIANVM EPM]. *Leo ep. 140 IK 515*

Leo Iuliano episcopo. Litteras dilectionis tuæ per filium nostrum Gerontium

---

1/3 *Iohannes papa II in epistula 23* [*t. IIII 2 p. 209*]: in epistola papæ Leonis ad Iuuenalem: ueram — crucifigitur

---

GE, *Q* [= *aetwx*], *P* [*ap*], P^l, *L* [= *αβγ*], *H* [= *deg*], *I*

1 igitur *om.* PP^l 2 ipsa *H* 3 carne *om.* *I* crucifigetur P^aI, *corr.* *I* 4 mortalis esse *H* omnium *om.* *LH* 5 uim *om.* $L^{\alpha\gamma}H$ non] mori *H* 6 uocauit $L^{\alpha\gamma}H$ reatum — unius *om.* *I* reatu $EP^\beta L^{\alpha\gamma}$ 7 hominem *LH* manente GEP^aL manentem *H* iustitiam $L^{\alpha\gamma}H$ est humana *QI* 8 est xps Q^x *corr.* 9 pdicatione $P^\beta L$ 10 abraham et qui de se [de se *om.* *I*] samaritanæ mulieri protestatur quoniam salus ex iudaeis est PP^lI Pauli *om.* $L^{\alpha\gamma}H$ apostoli *om.* *P* dicitur P^l 11 et *om.* P^β Christus] ihs P^a deus *om.* *G* 12 xpm ihm *Q* 13 surrexisse P^l dauid secundum carnem *QI* ueritas *om.* *H* 14 auctoribus *P* declaratur P^lH 14/15 pro — agnoscis] longum est explicare PP^l 15 fides] traditio *P* data] tanta *H* 16 mentione *H* ipsi *H* abiecta uniuersali *H* confirmationem *E* confirmationi *Γ* conuersatione *H* sufficiunt Q^w *corr.* 17 ut] ne *QI* redemptionem *H* ac *om.* *G* hoc *H* 18 ullus QI^{corr} obmurmuret] hoc murmuret *LH* 18/20 aut ignorantia — auctoritatibus] dissentiunt a consentientibus PP^l 20 instruatur Q^{ex}, Q^w *corr.*, $L^{\alpha\gamma}$, *corr.* Q^x ut de—22 constituant] quia inter tot et euangelica et localia præconia caligantes nec sperni conuenit nec timeri PP^l 20 ut de] unde $L^{\alpha\gamma}$ et de QH^eI, *corr.* Q^x 21 credere *QLH*, *corr.* Q^{ax} 22 recepit $P^\beta L^{\beta\gamma}E$ recepti P^a 23 aut[1]] autem *H* essentia] esset iam *H* in *om.* *PH* susceptione naturæ PP^l *in fine add.* contuli Q^{awx} 25 particulam — accepi PP^lI *om.* *GEQLHΓ* particulam ueritas *I* tuæ dilectionis P^l dilectionis *P* dilectionis uestre *I* *in fine* expl ad iuuenalem hierosolymæ [*om.* P^β] epm *P* EXPLICIT P^l 26 *om.* PP^l 26 data Q^{aw} $L\gamma HI$ pridiis H^{de} 11 *Q* conss *om.* *Q*

me accepisse rescribo mihique fuisse pergratum quia non omiseris oportunitatem familiaris alloquii, quod omni occasione inter nos conuenit frequentari, ut de his quæ ad curam nostram pro ecclesiæ statu pertinent, nihil incognitum, nihil habeamus incertum. in hac autem sollicitudine constitutis numquam desunt diuina præsidia, quæ hypocritarum simulationes nihil posse permittunt occultamque eorum nequitiam manifesta destructione confundunt. quamuis enim iam pridem omnia hæreticorum machinamenta confracta sint et uniuersas eius uires dextera ueritatis abstulerit, nunc tamen intereunte, ut scripsistis, Dioscoro in profundiora ceciderunt et perfidiæ incentore sublato instabiles quædam et insipientes animæ habent quod paueant, non habent quod sequantur. unde auxiliante misericordia dei facilius est errantium speranda correctio et efficacior erit prædicatio euangelii extincto defensore mendacii, cooperante ad hoc remedium Christianissimi principis pietate, cuius deuotio pro omnibus catholicæ fidei prouectibus sanctas semper prætendit excubias. et ideo fraternitatem tuam hortor et moneo ut dignatione et caritate regia sapienter utaris et de omnibus quæ profutura credideris, oportunas suggestiones non moreris offerre, quia multis experimentis probauimus eam esse gloriosissimi augusti fidem, ut tunc maxime se arbitretur regno suo consulere, cum præcipue studuerit pro integritate ecclesiæ laborare. si quid sane de Alexandrinæ plebis prouectibus cognoueris, scire nos facito, ut sicut de Orientalium populorum pace lætamur, ita de prouectibus etiam huius populi gaudeamus.

d. 6. m. Dec. a. 454 DAT̄ VIII ID̄ DECEM̄ AETIO ET STVDIO V̄V C̄C̄ CONS̄S̄

84 [*inscr.* AD ANATHOLIVM EPM̄]. *Leo ep. 143 JK 518 = E 59*

Leo Anatolio episcopo. Curæ esse dilectioni tuæ caritatis officia libenter accipio et ut his crebrius utaris, exhortor, quoniam ad totius ecclesiæ pertinet utilitatem, cum quæ aguntur, agnoscimus. in qua autem sollicitudine dilectionem tuam uigilare conueniat, indubitanter intellegis, quia aliquantas apud uos prauorum hominum resedisse reliquias recognoscis, quibus comprimendis uel potius, quantum dominus auxiliatur, abolendis cupimus te instanter incumbere, ne, quod absit, sub aliqua segnitie lenitatis, quæ tardius fuerint destructa, reualescant.

d. 13. m. Mart. a. 455 DAT̄ III ID̄ MART̄ VALENTINIANO AVḠ VIII CONS̄

85 [*inscr.* AD IVLIANVM EPM̄]. *Leo ep. 141 JK 516*

Leo Iuliano episcopo Coensi. Per filium meum Gerontium litteras tuæ fraternitatis accepi, quibus deuotione consueta quæ ad curam nostram pro causa fidei merito æstimas pertinere, significas, Carosum scilicet in fidei confessione correctum, sed ita contra fratrem Anatolium in simultate nescio qua permanere, ut propter ipsius discordiam etiam nunc a communione desciscat; Iohannem uero spectabilem uirum et in fidei sinceritate laudabilem ad Ægyptum causa fidei fuisse directum, qui quantum paci emendationique profuerit, cum primum redierit, scire me facias, quod te etiam sine meo monitu facturum esse non dubito.

---

8 *Dioscorus mortuus est d. 4 m. Sept. a. 454 cf. Seuer. ep. 4, 9*

G

13 excubiis *G* 18 prouectus *G* 19 lætamus *G*

GE

22 leo papa *E* 23 et ut *G* ut et *E* utilitatem *om. E* 25 qui *E* paruorum *E* residisse *E* 26 auxiliator *G* 29 VIII *E* V̄C̄ *G* cons̄ *om. E*

De Antiocheni autem episcopi statu multo animi dolore contristor, si, quod absit, uera aduersus eum ab accusatoribus proferuntur. sed præter sacerdotalem diligentiam, quam curam utilitatis habituram esse non ambigo, maxima mihi de iustitia et beniuolentia gloriosissimi principis fiducia datur, qua certus sum in quantum potest fieri, prouidendum, ne in ullam partem possit ualere fallacia. sed ad quem finem hæc causa peruenerit, cum oportunum fuerit, dignaberis indicare.

DAT̄ V ID̄ MAĪ VALENTINIANO AVḠ VIII CONS̄ d. 11. m. Mai. a. 455

86 [*inscr.* AD MARCIANVM AVḠ]. *Leo ep. 142 JK 517 = E 58*

Leo Marciano augusto. Quanta sit in uestra clementia dilectio dei, cui seruiendo regnatis et regnando seruitis, ipsa dignatio religiosissimi sermonis ostendit et in hunc me affectum totius cordis inflammat, ut pro incolumitate gloriæ uestræ uota offerre et supplicare non desinam, quia multum et sanctæ ecclesiæ et Romanæ rei publicæ diuinitus uestra salute consulitur. eadem igitur occasione qua pietatis uestræ apices ueneranter accepi, debita salutationis obsequia exoluo et insufficientes gratias ago, quod de sacratissimo die paschæ sacerdotali me sollicitudine pietas uestra commonuit, licet dudum in hac obseruantiæ regula me acquiescere sim professus et ep. 80 eundem diem uenerabilis festi omnibus Occidentalium partium sacerdotibus intimasse quem Alexandrini episcopi declarauit instructio, id est ut anno præsenti VIII Kl. Mai. d. 24. m. Apr. a. 455 pascha celebretur omissis omnibus scrupulis studio unitatis et pacis.

De Caroso uero et Dorotheo, qui hæretica prauitate in multorum perniciem damnatos tuebantur errores, gaudeo pietatem uestram, sicut mihi uenerator uester frater meus Iulianus episcopus indicauit, saluberrime præcepisse ut ablatis monasteriis suis apud eos degere iuberentur quibus nocere non possint. quod, ut spero, multis remedio erit quos a peruersis doctoribus liberastis, crescentibus per omnia gloriæ uestræ meritis in amorem fidei Christianæ, ob quam iustus et misericors deus tribuit ut uobis sicut diuina sunt cara, ita sint mundana subiecta.

DAT̄ III ID̄ MAR̄ VALENTINIANO AVḠ VIII CONS̄ d. 13. m. Mart. a. 455

87 [*in mg.* LEONI AVḠ]. *Leo ep. 145 JK 521 = E 61*

Leo Leoni augusto. Officiis quæ ad gratulationem imperii uestri pertinent, persolutis etiam hanc paginam necessariæ supplicationis adieci, qua catholicæ fidei diuinitus præparatum fauoris uestri posco præsidium. nam talia in Alexandrina ecclesia perpetrata fratris et coepiscopi mei Anatolii relatione cognoui, ut omnis Christiana religio sentiat se impeti atque uiolari, nisi in uniuersum fidei uestræ deuotione prospiciatur et memoratæ ecclesiæ, quæ ante catholicis fuit clara rectoribus, reddatur Christiana libertas ut cessantibus hæreticorum impugnationibus euangelica doctrina

---

G

7 mai *G* Martii *Quesnel* conss̄ *G*

GE

9 leo papa *E* 14 obsequia salutationis *E* 16 hanc *E* 19 scripulis *G* studium *G* 20 qui *G* qui in *E* 23 uiderentur *G* possent *G* 25 amore *E* 26 ita sint *E* itas in *G* 27 mār̄ *E om. G* aug̃ ualentiniano *G* conss̄ *G om. E*

GEMV, L [= αβγ], *H* [= *deg*], *I*

inscr. item ep̄la leonis pape ad leonem augustum *I* 29 Leo — augusto *om. I* leo episc̄ *E* aug̃ IIII *L* 30 necessarii *G* adiecti *I* 31 laboris *LγH* posco *om. M* 32 omnis *om. M* 33 impetiri *H* in *om. Lα I* uniuersa *GMV* 33/34 prospicitur *LβγH* 34 antea *EI* lectoribus *I* redditur *E* sed datur *MV* 35 ut] et *G*

quæ illic ante Dioscorum uiguit, unita cum totius ecclesiæ pace reparetur. quod opus uirtutibus uestris gloriæque conueniens celerem et deo placitum habebit effectum, si apud sanctam Calchedonensem synodum de domini Iesu Christi incarnatione firmata nulla permiseritis retractatione pulsari, quia in illo concilio per sanctum spiritum congregato tam plenis atque perfectis definitionibus cuncta firmata sunt, ut nihil ei regulæ quæ ex diuina inspiratione prolata est, aut addi possit aut minui, GL. hoc autem etiam apud clementiæ uestræ scientiam non ambigimus esse perspicuum, si quidem, ut multorum ante relatione comperimus, molitiones hæreticorum quæ contra prædictæ synodi auctoritatem conabantur assurgere, nihil ex hoc permiseritis audere. unde quod negandum illis sponte uidistis, gloriosum uobis est uniuersali ecclesiæ me supplicante concedere et incommutabiliter perpetueque præstare ut quæ secundum euangelium Christi et prædicationis apostolicæ ueritatem omnibus retro sæculis una fide unaque intellegentia roborata sunt, nulla ulterius possint actione conuelli. prout ergo misericordia dei consilio spiritus sui mentem uestræ pietatis instruxerit, sanctæ primitus Alexandrinæ ecclesiæ pacis reparatione consulite et per catholicos sacerdotes talem prouideri iubete pontificem in quo et in actuum probitate et in fidei perfectione nihil possit reprehensibile repperiri, ut omnibus rite compositis eadem ubique seruetur prædicatio ueritatis.

d. 11. m. Iul. a. 457 DAT V ID IVL CONSTANTINO ET RVFO CONSS

88 [*inscr.* ANATHOLIO EPO]. *Leo ep. 146 JK 522 = E 62*

Leo Anatolio episcopo [de relatione apud Alexandriam gestorum]. Satis claret fraternitatis tuæ sermone, quem sumpsimus, quam piam et probabilem curam dolori ecclesiarum omnium nuper impenderis manifestando nobis quæ apud Alexandriam in Christianæ religionis opprobrium gesta didicisti, ut gloriosus et clementissimus imperator de prospiciendis remediis etiam meis precibus posceretur. cuius quidem tam laudabilis fides et tam prompta deuotio est, ut quæ paci ecclesiasticæ congruebant, sine intercessione cuiusquam, sicut ipse indicas, sponte præstiterit omnes hæreticorum insidias repellendo, qui oportunitatem se inuenisse temporis æstimabant, quo sanctæ synodi Calchedonensis decreta cassarent. sed gratias deo, qui post excessum sanctæ ac uenerandæ memoriæ Marciani talem principem omnium electione prospexit, ut in eius uirtutibus et Romana res publica et religio Christiana gauderet. secutus ergo tuæ
ep. 87 dilectionis hortatum, in quantum debui, glorioso principi supplicaui ne in peruasionem Alexandrinæ ecclesiæ aliquid ulterius sibi possit hæretica audacia uindicare, sed nefariis ausibus salubri fine præfixo et libertati ecclesiasticæ consuleretur et paci. superest

---

GEMV, *L* [= αβγ], *H* [= *deg*], *I*

1 diascorum *M* unitas *H* pace] parte *LH* reformetur *I* 2 uestræque *G* uestræ G^{corr} celere *MVL*$^{\alpha\beta}$ cædere *L*$^{\gamma}$ placitam *MV* 3 apud *om. GMV* firmatam *GMVI* 4 nullam *GML*$^{\alpha\beta}$ permanseritis *M* retractione *MV* pulsare *L*$^{\alpha\gamma}$*H* spm scm *EMH* 4/5 congregatum *G* congregatam H^{dg} congregata H^{e} 5 tam plenis *om. H* plenius adque perfectius *E* firma *G* 6 est *om. G* aut^{1} *om. G* gloria H^{dg} gloriam H^{e} *om. EI* autem *om. E* 7 clementiam EH^{e} 8 ut *om. H* relationem *MVL*$^{\beta}$ comperi *H* cognouimus *E* esse per molitiones *MV* quo *H* pdicatore *G* prædicti *E* 9 auctoritate LH^{de} promiseritis *H* audire *MVL*$^{\gamma}$*H* 13 alterius *H* possit *LH* accusatione *H* ergo *om. G* 14 spiritus] eps *H* mente *H* 15 reparationem VL^{α} consulite et] consultet *H* 16 prouidere *G* qua *G* actus *G* in *om. LH* 19 data *ML*$^{\beta\gamma}$$H^{d}I$ iuñ *GI* constantio *MV* constante *LHI*

GE

21 leo epis̄ *E* de — gestorum *om. E* 22 dolore *G* 25 tam *G* iam *E*

ut etiam fraternitas tua ex oportunitate præsentiæ fidelissimi imperatoris animum studeat enixius deprecari de statutis sanctæ synodi Calchedonensis sine ulla retractatione seruandis, cum ea quæ deo aspirante decreta sunt, nulla se patiantur uarietate corrumpi. in quem autem profectum huius pietatis cura procedat, frequentibus dilectionis tuæ litteris me debebis instruere, ut de sanctis clementissimi principis studiis pariter in domino gloriemur.

DAT̄ V ID̄ IVL̄ CONSTANTINO ET RVFO CONSS̄ d. 11. m. Iul. a. 457

89 [*inscr.* AD IVLIANVM EPM̄ ET AETIVM PBRM̄]. *Leo ep. 147 JK 523 = E 63*

Leo Iuliano episcopo et Aetio presbytero a pari. Quamuis dudum litteras tuæ dilectionis acceperim, miror tamen eam te scribendi oportunitatem qua frater Anatolius necessarie usus est, silentio præterisse, cum pro ratione temporis atque causarum crebriora oporteat esse colloquia. ego sane prædicti fratris litteris plenius de his quæ apud Alexandriam hæretica temeritas gessit, edoctus ad clementissimum principem scripsi et pro statu ecclesiæ, sicut erat necessarium, supplicaui, ut rebus nimium perturbatis studium suæ pietatis impendat. unde sicut fratrem et coepiscopum nostrum Anatolium cohortatus sum, ita etiam dilectionem tuam ammonere non desino ut clementissimi principis fidem quantis oportunum fuerit precibus ambiatis. quem pro religionis catholicæ munimento sponte iam quædam præstitisse cognouimus, ut non difficilis apud eum sit actio cuius uoluntaria sollicitudine præuenimur. quod ergo in causa fidei principale est, incessabilibus suggestionibus optinete ut sanctæ synodi Calchedonensis statuta nullis hæreticorum pulsentur insidiis neque liceat quicquam de illa definitione conuelli quam ex inspiratione diuina non dubium est per omnia euangelicis atque apostolicis consonare doctrinis. tum illud omni assiduitate deposcite ut Alexandrinæ ecclesiæ status in antiquæ fidei libertatem refutata atque depulsa hæreticorum obcæcatione reuocetur, per catholicorum scilicet sacerdotum prouidentiam, ut in locum sanctæ memoriæ Proterii probatissimus et de cuius fide nequeat dubitari, constituatur antistes, cui cum securitate concordiæ communio sedis apostolicæ præbeatur. satis enim erit religioso principi gloriosum, si dispositionibus ipsius non solum tuta res publica, sed etiam dei ecclesia sit quieta.

ep. 87 ep. 88

DAT̄ V ID IVL̄ CONSTANTINO ET RVFO CONSS̄ d. 11. m. Iul. a. 457

90 [*inscr.* AD BASILIVM ANTHIOCENVM EPM̄]. **91** [*inscr.* AD EVXITHEVM EPM̄ THESAL̄]. *Leo ep. 149. 150 JK 526. 525 = E 65*

Leo Basilio Iuuenali Euxitheo Petro et Lucæ episcopis. Ordinationem quidem dilectionis tuæ secundum ecclesiasticum morem tuo uel fratrum nostrorum prouincialium episcoporum debueramus sermone cognoscere, sed quia non defuerunt causæ quæ possent hanc diligentiam præpedire et sanctæ memoriæ Marcianus princeps suis scriptis consecrationem tuam nobis cognitam fecit nec de tuo possumus merito dubitare, quem

---

GE

3 patiatur *G* 7 VI *E* 9 leo epis̄ *E* et — pari *om. E* 12/13 de his plenius *G* 20 sc̄a *E* 22 de *E* ex *G* 29 tuta *E* tota *G* 30 data *E*

*GG*¹ *E*

epistulæ a pari scriptæ duo habet exemplaria G 33 leo epis̄ basilio — epis̄c̄ *E* leo basilio epō anthioceno *G* leo euxitheo ēpō thessalonicensi et iuuenali hierosolimorum a pari *G*¹ ordinationem — p. 98,2 *om. G*¹ 34 morem ecclesiasticum *E* 35 debueram *E* sermonem *G* 36 possint *E* 37 possimus *E*

nouimus, de necessitate præsenti, sicut aliquantos fratres nostros, ita etiam dilectionem tuam nostris litteris commonemus. VSQVE HIC BASILIO

Cognitis quæ apud Alexandriam Eutychianorum furore commissa sunt quæque fraternitati uestræ comperta esse non dubito, pro ea sollicitudine quam omnibus ecclesiis dei debeo, hæc scripta direxi, quibus dilectionem uestram credidi commonendam ut sceleratis ausibus sancta constantia resistatis, ne in quoquam nostrum communis fides aut trepida inueniatur aut tepida, cum propitio domino, qui ecclesiam suam in quacumque tribulatione non deserit, tam religiosum tamque catholicum animum piissimi imperatoris habeamus, ut non aliud de illo credendum sit, quam probauimus de augustæ memoriæ Marciano, si quidem etiam adhuc nostra actione cessante ita fidelissimus imperator parricidale crimen horruerit, ut nullum aditum hæreticorum concesserit actioni, qui post immanitatem facinoris perpetrati hoc sibi possibile esse credebant ut sanctæ Calchedonensis synodi definitionibus resolutis in alios tractatus uocaretur episcopale concilium. quod quia, frater carissime, abrupte inimicum est fidei Christianæ et non ob aliud tanta improbitate deposcitur nisi ut prædicatio euangelii et dominicæ incarnationis mysterium subruatur, obsecro dilectionem uestram ut a Calchedonensis synodi definitionibus in nullo animos relaxetis et quæ ex diuina sunt inspiratione composita, nulla patiamini nouitate temerari. certus enim sum quod clementissimus imperator et uir magnificus patricius cum omni cœtu illustrium potestatum nihil in perturbationem ecclesiæ patientur hæreticos optinere, si pastorales animos in nullo uiderint fluctuare. ut autem hæc cohortatio ad omnium fratrum et coepiscoporum nostrorum [per Illyricum] possit notitiam peruenire, diligentiæ uestræ cura prospiciat, quia, quod sæpe dicendum est, tota religio Christiana turbatur, si quicquam de his quæ apud Calchedonam sunt statuta, conuellitur.

d. 1. m. Sept. a. 457 DAT̄ K̄L SEP̄ CONSTANTINO ET RVFO CONS̄S̄

92 [*inscr.* AD LEONEM AVG̃]. *Leo ep. 148 JK 524 = E 64*

cf. ep. 87 Leo Leoni augusto. Licet proxime ad clementiam uestram gemina scripta direxerim, quorum unum debitum salutationis impleret, aliud pro statu ecclesiæ supplicaret, etiam hac tamen occasione quæ deo prouidente se præbuit, iterari utrumque conuenit, G̃L̃. secundum illam ergo fiduciam quam ex dei inspiratione uniuersali ecclesiæ præstitisti ante cuiusquam preces constituendo quod maxime ab omnibus fuerat expetendum, non desinimus gratias agere et prouidentiam dei in fidei uestræ feruore benedicere, qui sancto et catholico spiritu sicut fratris et coepiscopi mei Anatolii sermone cognoui, ita hæreticorum impudentiæ restitistis, ut profiteremini in totius mundi

---

5—7 hæc — tepida] *adfert Pelagius II in epist. III ad episc. Histriæ* [*t. IIII 2 p. 116, 26*] 16 obsecro — 18 temerari. 21 ut — 24 conuellatur *adfert Pelagius l. c. p. 116, 19. 21*

---

*GG*¹ *E*

2 VSQVE — BASILIO *E om. GG*¹ 3 cognitis enim *G* quæ *G*¹ 6 auribus *GG*¹, *corr. G*¹ 10 n̄ra adhuc *G*¹ 11 horruit *G*¹ 13 sanctæ *om. G*¹ tractatos *E* euocaretur *G*¹ 16 et *om. G* tuam *Pelagius* a *om. G*¹ 17 animum *Pel.* 18 temerori *G* 19 magnificus *GG*¹ præcipuus *E* 20 conturbationem *G*¹ 21 adhortatio *G* exhortatio *Pel.* 22 per illyricum *G*¹ *om. GE* notitia *GE* 23 perspiciat *G*¹ x̄pianæ *G* 24 statuta [constituta *Pel.*] sunt conuellatur *G*¹ *Pel.* 25 K̄L *G*¹ *E* x id *G*

GEMVI

inscr. item leo papa leoni aug̃ *MV* item ep̄la eiusdem ad eundem *I* 27 Leo — augusto *om. MVI* 29 etiam hac *E* hac *MV om. GI* qua *E* prouidentie *I* 30 G̃L̃ *om. EI* illa *M* dei] fidei *MV* 31 præstitistis *EI* 32 desinemus *MV*

pacem Calchedonensis synodi uos esse custodes. quod cum ex uestræ fidei sententia saluberrime definitum sit, quanto studiosius uniuersali est ecclesiæ conferendum ut tranquillitas fidei Christianæ etiam uestro prosit imperio nec improbitas hæretica in aliquo de suo molimine glorietur, cuius pertinax et insidiosa contentio ilico conquiescit, si imperiali potestate frenetur.

DAT̄ K̄L SEPTEM̄ CONSTANTINO ET RVFO CONS̄S̄ d. 1. m. Sept. a. 457

93 [*inscr.* AD IVLIANVM EPM̄]. *Leo ep. 152 JK 527 = E 67*

Leo Iuliano episcopo. Existente occasione filii nostri Gerontii Constantinopolim reuertentis conueniens fuit ad dilectionem tuam scripta dirigere, quibus studium tuum in causis ecclesiasticis et in his quæ ad fidem pertinent, incitamus, ut contra hæreticorum conatus constanter obsistas, confidentes dei misericordiam præstituram ut scelestis ausibus etiam in hoc tempore digna reddantur. sciat autem dilectio tua ad aliquantos fratres et coepiscopos nostros metropolitanos litteras nos dedisse, quæ ut confestim ad ep. 90. 91 unumquemque perueniant, tua uel filii nostri Aetii presbyteri debebit diligentia prouidere. si enim episcopalis constantia a sanctæ synodi Calchedonensis definitionibus non recedit, certus sum quod clementissimus et Christianissimus princeps libenter tuebitur sententiam suam et quod sponte iam præstitit, multo magis rogatus efficiet, ne bene finita atque composita aliqua possint nouitate uiolari. miror sane calumniantium uanitati aliquid adhuc in epistula mea, quæ uniuerso mundo placuit, obscurum uideri, ut de ea putent apertius exponendum, cum illius prædicationis tam plana et solida sit assertio, ut nihil recipiat uel in sensu uel in sermone nouitatis, quia quidquid tunc a nobis scriptum est, ex apostolica et euangelica probatur sumptum esse doctrina.

DAT̄ K̄L SEPT̄ CONSTANTINO ET RVFO CONS̄S̄ d. 1. m. Sept. a. 457

94 [*in mg.* AD AETIVM PBRVM̄]. *Leo ep. 153 JK 528 = E 68*

Leo Aetio presbytero. Accepimus dilectionis tuæ litteras, quæ diligentiam tuam in causa ecclesiæ testarentur, et breuiter interim cohortamur ut cœptis uigilanter insistas, ne hæreticorum peruersitas quicquam quod ecclesiam domini turbet, optineat. nos autem pro diligentia nostri * et ad clementissimum principem et ad magnificum uirum ep. 92 patricium Asparem necessaria in causa fidei scripta transmisimus, quæ sine dubio effectum congruum poterunt optinere, si etiam uestra cura peruigilet. placuit etiam nobis ut ad metropolitanos episcopos generales litteras mitteremus, quæ animum eorum ep. 90. 91 firment atque corroborent, ut sciant ad defendendam Calchedonensem synodum æquali studio et concordi unitate nitendum. de quibus epistulis unam ad Antiochenum, alteram ad Hierosolymitanum, si uobis in commune uisum fuerit, dirigetis; nos autem ad Illyrios episcopos similia iam scripta transmisimus. de sacramento uero catholicæ fidei nullis nobis iam conflictationibus est agendum, quia nec diligentius aliquid indagari potest nec uerius definiri. exemplaria quoque epistularum quæ Galli ad nos atque Itali episcopi concordi credulitate miserunt, pariter direximus, ut quam etiam illorum nobiscum sit fides una, non lateat. præterea scripta quæ tam clementissimo principi ep. 92

GEMVI

2 quantum *MV* est ecclesiæ *MV* ecclesiæ *E* ecclesiæ est *GI* 4 et *om. I* 6 data *MVI*

GE

8 leo epiſ̄ *E* 10 in² *om. G* pertinet *G* 11 celestis *G* 14 debet *G* 20 plena *G*

25 leo epiſ̄ *E* 27 quo ecclesia — turbetur *E* 28 nostri officii *Ballerini, malim* nostri sacerdotalis officii

32 ut] et *E* 35 transmisimus *G* direximus *E*

quam necessariis personis per filium nostrum Gerontium misimus, uel a dilectione tua uel a filio nostro Sporacio, si adhuc uobiscum est, uolumus offerri et eo sermone quo conuenit, adiuuari. ut autem ea quæ scripsimus, scire possitis, exemplaria direximus, ut de omnibus instructi esse possitis.

d. 1. m. Sept. a. 457 DAT KL SEPTEM CONSTANTINO ET RVFO CONSS

95 [*in mg.* AD ANATHOLIVM EPM]. *Leo ep. 155 JK 531*

Leo Anatolio episcopo [de relatione contra Timotheum Alexandrinum]. Diligentiam necessariæ sollicitudinis quam fraternitas tua in dirigendis ad nos litteris exequitur, approbamus et acceptis per filium nostrum Olympium paginis tuis sacerdotalem in te curam uigere sentimus. cui nos quoque, quantum dominus donat posse, non desumus, exhortantes dilectionem tuam ut quia tempus laboris incidimus, in sancta
Ps. 117, 16 uigilantia perseueres, donec dextera domini faciat uirtutem et sub pedibus ecclesiæ suæ conterat temptatorem. consolatur etenim nos per omnia præparata diuinitus clementissimi principis fides, quem meo rursus, sicut oportuit, sum cohortatus alloquio ut impiissimorum latronum ausibus districtiore constantia faciat obuiari, quos nefas est tantum de suo fauore præsumere ut etiam apud Constantinopolim audeant insanire. sed hoc eis ideo diuinæ prouidentiæ ratione permittitur, ut magis ac magis quo spiritu agitentur, appareat, ne dubitari possit in quantam essent audaciam prorupturi, si post damnationem impiissimæ hæresis disceptandi contra fidem acciperent potestatem, ut quantum in ipsis est, latius hoc furore sæuirent quem fratres et coepiscopi nostri, qui ad uos nuper ex Ægypti partibus confugerunt, se pertulisse deplorant. quibus et a Christianissimo principe et a tuæ fraternitatis deo placita caritate solatia pietatis impendi non ambigerem, etiam si ipse non scriberes. oportunum autem credidi ut ad ipsos
ep. 96 quoque scripta dirigerem, quæ illos possint in communis fidei proposito roborare et quid pro patientia sua superna remuneratione mereantur, agnoscere, sicut beatus aposto-
Phil. 2, 29. 30 lus docet dicens: excipite itaque illos cum omni gaudio in domino et huiusmodi cum honore habete, quoniam propter fidem Christi usque ad mortem accesserunt.

Illud sane plurimum mihi displicere significo quod inter dilectionis tuæ clericos quidam esse dicuntur qui aduersariorum coniueant prauitati ut uasa iræ uasis misericordiæ misceantur. quibus inuestigandis et seueritate congrua coercendis debet diligentia tua uigilanter insistere, ita ut his quibus prodesse non potuerit correctio, non
Mt. 18, 8. 9 parcat abscisio. oportet enim nos euangelici meminisse mandati, quod ab ipsa ueritate præcipitur, ut si nos oculus aut pes aut dextera scandalizauerit manus, a compage corporis auferatur, quia melius sit his in ecclesia officiis carere membrorum quam cum ipsis in æterna ire supplicia. nam superfluo extra ecclesiam positis resistimus, si ab his qui intus sunt, in eis quos decipiunt, uulneramur. abicienda prorsus pestifera hæc a sacerdotali uigore patientia est, quæ sibimet peccatis aliorum parcendo non parcit,

---

GE

1 ad dilectionem uram *G* 2 a filio nro storacio *E* ad filium nrm sporacium *G* *G*, *Q* [= *etwx*], *I* *inscr.* item eiusdem leonis epla ad anatholium epm *I* 7 leo eps *QI* de — Alexandrinum *om. QI* 10 donat *G* dat *QI* 11 exhortantes *G*, Q^w *corr.* exorantes *QI* incedimus Q^{rwx} incidit *I* 12 dexteram *I* suæ *om. G* 16 apud *QI* ad *G* 17 eis *om. G* 18 profecturi *G* 19 disceptandis *G* 20 quam *G* 22 fraternitate *Q*, *corr.* Q^w 24 propositu *G* 25 agnoscerent *I* 30 ut *G*, Q^x *corr.* et *QI* uasa — uasis *QI* uasis — uasa *G* 30/31 misceantur misericordie *I* 33 enim *G*, Q^w *corr.* etenim *QI* uarietate *G* 35 officiis *G*, Q^w *corr. om. QI* membris Q^x *corr.*, *I* 38 a *om. I* sacerdotale *G*

sicut Heli quondam sacerdos filiorum suorum delicta tolerando cum ipsis diuinæ iustitiæ sententiam meruit experiri, quia segni indulgentia dissimulauit plectere peccatores. quantum itaque oportunitas inuitat officii, religiosissimum principem dilectio tua studeat frequentare et non solum regiam, sed et sacerdotalem ipsius mentem precibus meis obsecrare persiste, ut memor communis fidei, quam sancto spiritu docente suscepimus, omnia hæreticorum machinamenta confringat neque quicquam illis in ecclesiis Christi licere patiatur, ne in eorum potestate sint diuina mysteria quibus in domo dei pro scelerum suorum magnitudine nec habitandi ius residet nec orandi. 1 Reg. 3, 13. 4, 18

DAT̄ V ID̄ OCT̄ CONSTANTINO ET RVFO CONS̄S̄ d. 11. m. Oct. a. 457

96 [*inscr.* AD EPIS̄ EGYPTIORVM]. *Leo ep. 154 JK 530*

Leo episcopis ex Aegypto catholicis apud Constantinopolim constitutis. Licet laboribus dilectionis uestræ quos pro obseruantia catholicæ fidei suscepistis, toto corde compatiar et ea quæ uobis ab hæreticis illata sunt, non aliter accipiam quam si ipse pertulerim, intellego tamen magis esse gaudii quam mæroris quod confortante uos domino Iesu Christo in euangelica apostolicaque doctrina insuperabiles perstitistis et cum uos inimici fidei Christianæ ab ecclesiarum uestrarum sede diuellerent, maluistis peregrinationis iniuriam pati quam ulla impietatis ipsorum contagione uiolari. unde ad Christianissimum principem nostrum litteras dirigens gratias egi ipsius pietati quod uos sicut nobis indicatum est, ea qua dignum erat caritate suscepit. a cuius beniuolentia non dubito eam uobis fiduciam esse collatam, ut pro uniuersalis ecclesiæ statu constanter exequi quæ sunt agenda, possitis, quia et clementia eius pro defendendis sanctæ synodi Calchedonensis decretis sacerdotali feruet affectu et nihil uniuerso mundo præstari salubrius ac beatius potest, quam ut dispositum ante sæcula sacramentum inuiolabiliter per omnia ecclesiastica pace seruetur et regia. unumquemque igitur uestrum, quos idem animus et eadem fidei causa coniunxit, uel qui uos hæreticorum persecutione despecta indefesso ardore fidei ex Ægypto sunt secuti, fraterno simul et paterno cohortor affectu ut æquo et forti animo hæc temptamenta toleretis agnoscentes uos non amisisse propria, sed maiora meruisse, quorum breui fatigatione, qua ad confessorum peruenitur coronas, ita utitur prouidentia dei, ut per uestram patientiam multorum deuotio roboretur et cum gloria uenerandi principis Alexandrina ecclesia depulsis hæreticis antiquam recipiat dignitatem.

DAT̄ V ID̄ OCTOB̄ CONSTANTINO ET RVFO CONS̄S̄ d. 11. m. Oct. a. 457

97 [*inscr.* AD LEONEM AVG̃]. *Leo ep. 156 JK 532*

Leo Leoni augusto. Litteras clementiæ tuæ plenas uirtute fidei et lumine ueritatis ueneranter accepi. quibus cuperem etiam in eo quod præsentiam meam pietas uestra necessariam existimat, obœdire, ut maiore fructu conspectum uestri

---

G, *Q* [= *etwx*], *I*

2 signi *I* dissimulaui *G* 6 ecclesia *G* 9 data *QI* V *Q* VI *G* II *I* ūū c̄c cons̄ *QI* *in fine add.* CONTVLI Q^{etw} 10—32 *in G tantum extant*

34—p. 102,16 *adfert Facundus* 12, 2

GMVI, *N* [= *pw*]

inscr. EPISTVLA LEONIS PAPAE AD LEONEM IMPERAT̄ N^w item ēpla eiusdem ad eundem *I* 34 Leo — augusto *om. I* leo episcopus *MV* leo papa *N* lumen *N corr.* N^w 35 ueritati *MV* caperem *I* 36 necessarium *I* æstimat *N* maiorem fructum N^w fructum maiorem N^p

splendoris adsequerer, sed magis id uobis arbitror placiturum quod eligendum ratio demonstrauit. nam cum sancto et spiritali studio in uniuersum pacem ecclesiæ muniatis nihilque sit conuenientius fidei defendendæ quam his quæ per omnia instruente spiritu sancto inreprehensibiliter definita sunt, inhærere, ipsi uidebimur bene statuta conuellere et auctoritates quas ecclesia uniuersalis amplexa est, ad arbitrium hæreticæ petitionis infringere atque ita nullum collidendis ecclesiis modum ponere, sed data licentia rebellandi dilatare magis quam sopire certamina. unde quia post illas Ephesenæ synodi impietates quibus Dioscori scelere fides catholica refutata et peruersitas Eutychiana suscepta est, nihil ad conseruationem fidei Christianæ utilius potuit ordinari quam ut prædicti facinus sancta synodus Calchedonensis aboleret et tanta illic haberetur cælestis cura doctrinæ, ut nihil in cuiusquam opinione resideret quod a prædicationibus uel propheticis uel apostolicis dissonaret, ea scilicet moderatione seruata ut rebellibus tantum ac pertinacibus ab ecclesiæ unitate reiectis nulli correcto uenia negaretur. quid probabilius, quid religiosius poterit pietas uestra decernere quam ut quæ non tam humanis quam diuinis sunt statuta decretis, nullus ultra sinatur inpetere, ne uere digni sint tantum dei munus amittere qui de ueritate ipsius ausi fuerint dubitare? cum ergo uniuersalis ecclesia per illius principalis petræ ædificationem facta sit petra et primus apo-
Mt. 16, 18 stolorum beatissimus Petrus uoce domini dicentis audierit tu es Petrus et super hanc petram ædificabo ecclesiam meam, quis est nisi aut antichristus aut diabolus, qui pulsare audeat inexpugnabilem firmitatem, qui in malitia sua inconuertibilis perseuerans per uasa iræ et suæ apta fallaciæ falso diligentiæ nomine, dum ueritatem se mentitur inquirere, mendacia desiderat seminare? atque contemnenda et uitanda merito sibi incontinens furor et impietas cæca præscripsit, ut dum diabolico instinctu in sanctam Alexandrinam sæuit ecclesiam, quales essent qui Calchedonensem synodum retractari cupiunt, disceretur. in qua nullo modo accidere potuit ut a nobis contra sanctam Nicænam synodum sentiretur, quod hæretici mentiuntur, qui se fidem Nicæni concilii tenere confingunt. in quo sancti et uenerabiles patres nostri contra Arrium congregati non carnem domini, sed deitatem filii omousion patri esse firmarunt, in Calchedonensi autem concilio aduersum Eutychianam impietatem definitum est de substantia uirginis matris dominum Iesum Christum sumpsisse nostri corporis ueritatem. apud Christianissimum igitur principem et inter Christi prædicatores digno honore numerandum utor catholicæ fidei libertate et ad consortium te apostolorum ac prophetarum securus exhortor ut constanter despicias ac repellas eos qui ipsi se Christiano nomine priuauerunt, nec patiaris impios parricidas sacrilega simulatione de fide agere, quos constat fidem uelle uacuare. cum enim clementiam tuam dominus tanta sacramenti sui inlumina-
tione ditauerit, debes incunctanter aduertere regiam potestatem tibi non ad solum

---

GMVI, N [≈ *pw*]

1 ut sequerer *MV* placitarum *MV* 2 in *om. I Fac.* uniuersam *MVI* uniuerso mundo N^w *corr.* uniuersæ *Fac.* 4 uidebimus *MV* 6 colligendis *N* 7 libellandi *I* 7/8 ephesinæ *MVI* 8 impietas *M abscissum in V* fidei *MV* et] est *N* 9 confirmationem *I* 12 dissonare *N, corr.* N^w 13 ecclesie ab *I* rectis *in* eiectis *corr.* N^w 14 humanas *MV, corr. V* 15 sinatur *om. M* 16 tantum *om. V* manus *MV* 17 ecclesiæ N^w ædificationis *G* 18 uocem *MV* 19 aut[1] *om. M* 20 infirmitatem *MV* quia *MV* 21 et *om. N* fallacia *G* 22 contemnendam *N, corr.* N^w in contempnenda *I* atque *MVN* uitandam *N, corr.* N^w 23 continens *MV* ceco *MV* prescribit *M* perscripsit *GN, corr.* N^w 24 retractare *MV* 25 docerentur *N* accedere *MVN* 25/26 $\overline{\text{scm}}$ nicenum *N, corr.* N^w 26 niceni concilii fidem *MV* 27 contingant *MV* 28 firmauerunt *IN* 29 aduersus *MV* 31 principem igitur *I* nominandum *MV* 32 libertatem *N, corr.* N^w te *om. I* 33 ipsi se *GN*^{p} se *MVI* ipsis N^w se ipsi ex N^w *corr.* 34 ne *M* 35 cum *om. M* $\overline{\text{cl}}$ *V* enim *om. M* $\overline{\text{ds}}$ *M* tanta *om. M*

mundi regimen, sed maxime ad ecclesiæ præsidium esse collatam, ut ausus nefarios comprimendo et quæ bene sunt statuta, defendas et ueram pacem his quæ sunt turbata, restituas, depellendo scilicet peruasores iuris alieni et antiquæ fidei sedem Alexandrinæ ecclesiæ reformando, ut correctionibus tuis dei iracundia mitigata religiosæ antea ciuitati non retribuat quæ ammissa sunt, sed remittat. constitue ante oculos cordis tui, uenerabilis imperator, omnes qui per totum orbem sunt domini sacerdotes pro ea tibi fide in qua totius mundi est redemptio, supplicare, in qua te specialius ambiunt qui apostolicæ fidei sectatores Alexandrinæ ecclesiæ præsederunt, agentes apud pietatem tuam ne homines hæreticos et merito pro sua peruersitate damnatos uti sua peruasione patiamini, cum siue impietatem erroris aspicias siue opus perpetrati furoris attendas, non solum ad sacerdotii honorem ammitti nequeant, sed ab ipso Christiano nomine mereantur abscidi. nam quod exorata pietatis uestræ uenia dixerim, quodam contagio splendorem uestræ serenitatis obfuscant, cum sacrilegi parricidæ id audeant petere quod nec innocentes liceat obtinere, GL. oblatæ sunt pietati uestræ preces, quarum exemplaria uestris litteris subdidistis. sed in his quæ catholicorum sunt, deplorantium subscriptio continetur et quia causa probabilis est, fiducialiter nomina singulorum uel dignitas sui honoris aperitur; in illis autem quas orthodoxo principi hæretica porrigere non formidauit obreptio, sub incerto confusæ uniuersitatis uocabulo ideo certum nomen retrahitur, ne non solum paucitas personarum, sed etiam meritum detegatur. latere enim sibi utile existimat eorum quantitas quorum est qualitas iudicata, nec incongrue cuius loci homines sint, profiteri metuunt qui meruere damnari. in una ergo catholicorum supplicatio continetur, in alia hæreticorum commenta panduntur, hic sacerdotum domini et totius Christiani populi ac monasteriorum defletur euersio, ibi immanium scelerum continuatio demonstratur, ut quod non licuit auderi, liceat dilatari. nonne perspicuum est quibus pietas uestra succurrere et quibus debeat obuiare, ne Alexandrina ecclesia, quæ semper fuit domus orationis, spelunca sit nunc Mt. 21, 13 latronum? manifestum quippe est per crudelissimam insanissimamque sæuitiam omne illic cælestium sacramentorum lumen extinctum, intercepta est sacrificii oblatio, defecit chrismatis sanctificatio et parricidalibus manibus impiorum omnia se subtraxere mysteria. nec ullo modo ambigi potest quid de his decernendum sit qui post nefanda sacrilegia, post sanguinem probatissimi sacerdotis effusum et concremati corporis cinerem in contumeliam aeris cæliquę dispersum audent sibi ius peruasæ dignitatis expetere et apostolicæ doctrinæ inuiolabilem fidem ad concilia prouocare. magnum ergo uobis est ut diademati uestro de manu domini etiam fidei addatur corona et de hostibus ecclesiæ triumphetis, quia si laudabile uobis est aduersarum gentium arma conterere, quanta

---

GMVI, N [= pw]

1 ausos *GN*^{w}, *corr.* *N*^{w} 2 sunt bene *I* 3 depellendos *GN*, *corr.* *N*^{w} 4 reformanda *MV* correctionis *M* correptionibus *N* dei *om.* *IN*^{p}, *corr.* *N*^{p} 7 qui] quia *N*, *corr.* *N*^{w} 8 agente *M* 8/9 tuam pietatem *I* 9 persuasione *GI* 10 patimini *N*, *corr.* *N*^{w} errorum *I* expendas *MV* 12 exortata *MV* uestræ] ueritate *MV* ueniam *GN*, *corr.* *N*^{w} 14 gloriosissime *N* pietatis *N*, *corr.* *N*^{w} exemplar *MV* exempla *I* 15 deplorantium sum *MV* 16 est causa probabilis *G* causa est probabilis *MV* omnia *N*, *corr.* *N*^{w} 17 hæretica *om.* *M* 18 incerta *G* increto *MV* unitatis *I* 19 paucietas *N* 20 estimat *MVI* 21 metuere *N* uno *MV* 22 non tenetur *MV* 23 populi $\overline{\text{xp}}$iani *MV* ac] de *MV* 24 audere *MI*^{c} audiri *IN* 26 nec *MV* alexandrinæ ecclesiæ *N*, *corr.* *N*^{w} qui *M* nunc sit *N* 27 crudelissimum *MI*^{c} Ī inmanissimam *N*^{w} *in mg.* uesaniam *N* 30 dicere mendum *N*^{w}, *corr.* *N*^{w} *in mg.* dicendum *N*^{p} sit *om.* *MV* 30/31 infandum sacrilegium *MV* 31 sacratissimi *N* concrematis *MV* 32 contumelia *N* sibi ius] sibitus *V* subitus *M* peruersæ *MV* 33 doctrina *V* uero *I* 34 diademate *GI*^{c} adiamante *M* 35 triumphatis *N*^{w} quia si] quasi *M* aduersus *MV* aduersariorum *N* quantæ *MV*

erit gloria ab insanissimo tyranno Alexandrinam ecclesiam, in cuius contritione omnium Christianorum est iniuria, liberare?

Vt autem pietati tuæ litteræ meæ colloquium quasi præsentis exhibeant, quidquid de communi fide fueram suggesturus, scriptis prosequentibus insinuandum esse perspexi ac
ep. 104. 105 ne huius epistulæ pagina in nimiam longitudinem tenderetur, aliis litteris quæ assertioni catholicæ fidei congruunt, conprehendi, ut licet ea quæ a sede apostolica sunt prædicata, sufficerent, insidias tamen hæreticorum etiam hæc quæ sunt adiecta, reserarent. sacerdotalem namque et apostolicum pietatis tuæ animum etiam hoc malum ad iustitiam ultionis debeat accendere, quod Constantinopolitanæ ecclesiæ puritatem pestilenter obscurat, in qua inueniuntur quidam clerici hæreticorum sensui consonantes et intra ipsa catholicorum uiscera assertionibus suis hæreticos adiuuantes. in quibus deturbandis si frater meus Anatolius, cum nimis benigne parcit, segnior inuenitur, dignamini pro fide uestra etiam istam ecclesiæ præstare medicinam, ut tales non solum ab ordine clericatus, sed etiam ab urbis habitatione pellantur, ne ulterius sanctus dei populus peruersorum hominum contagio polluatur. cultores autem pietatis tuæ Iulianum episcopum et Aetium presbyterum mea petitione commendo ut suggestiones eorum pro catholicæ defensione fidei placide digneris audire, quia uere sunt eiusmodi ut fidei uestræ possint per omnia utiles inueniri.

d. 1. m. Dec. a. 457 DAT̄ K̄L DECEM̄ CONSTANTINO ET RVFO CONS̄S

98 [*inscr.* AD EPOS̄ AEGYPTIORVM]. *Leo ep. 158 JK 533*

Leo Aegyptiis episcopis catholicis apud Constantinopolim constitutis. Olim me commissorum apud Alexandriam scelerum indicia contristauerunt et ita animum meum ipsius immanitate facinoris uulnerauerunt, ut quibus hoc lacrimis, qua lamen-
Ier. 9, 1 tatione defleatur, ignorem meritoque illa prophetica uoce proclamem: quis dabit capiti meo aquam et oculis meis fontem lacrimarum? querelas tamen dilectionis uestræ præueniens clementissimo et Christianissimo principi de tantorum malorum reme-
ep. 92 diis supplicaui et per filios nostros Gerontium et Olympium subadiuuas diuerso tempore depoposci ut illius ciuitatis ecclesiam, in qua tot catholici floruere doctores, præciperet damnata hærese purgari et parricidales animos quos a rectoris sui sanguine nec ueneratio loci potuit deterrere nec temporis, nihil de clementia sua sineret optinere, maxime cum in euersionem fidei Calchedonense concilium cupiant retractari. proinde dilectionis uestræ tolerantiam eadem causa debet quæ uos de propriis sedibus expulit, consolari, quia certum est tribulatos animos et propter nomen suum patientes aduersa nequaquam domini protectione destitui. ferte igitur magnanimiter et illam quæ uestra est patriam cogitantes de præsenti peregrinatione gaudete. absit a uobis exilii dolor nec aliquid de hac fatigatione mæroris habeatis, qui scitis propter fidem domini etiam
2 Cor. 11, 18. de periculis plurimis apostolum gloriari. habetis cum præparatis retributionis præmiis istius certaminis cognitorem: nemo fugiat hunc laborem, cuius merces est in æternum

---

GMVIN [= *pw*]

1 gloriæ *MVN* contritionem *MV* 2 iniuriam *N*, *corr.* N^w 3 præsentes *MVN* 4 scriptis se N^w scripsisse N^p inspexi *I* 5 eius *MV* nimia *MV* longitudine *V* adsertionibus N^p 6congruant *MV* congruum *N*, *corr.* N^w 7 abiecta *MV* reseruarent *N*, *corr.* N^w *in mg.* 9 debet G^{corr} *I* accedere *G* puritate *G* 9 pestilentes N^w *corr.* 10 obscurant N^w 12 nimis *om. V spat. rel.* parcet *MV* senior *MN*, *corr.* N^w signior *V* 14 etiam *om. M* 16 euthicium *I* 17 defensionis fidei *N* fidei defensione *MV* fides *MV* 19 DATA *MIN* nouembr̄ *MVI* rufo ūū c̄c̄ *IN* rufo aug̃ *MV G*

29 hærese *scripsi* hereseos *G* 30 siniret *G* 33 tribulantes *G* 38 mercis *G*

regnare uel uiuere; sint in atriis Hierusalem fixi pedes omnium dimicantium, qui spe retributionis illius nec inimicorum castra poterunt formidare nec prœlia. de reliquiis hostis abiecti pariter ab uniuersitate perculsis numquam est ardua uictoria nec palma difficilis, præcipue de his quarum prostratos iam uidetis auctores. assiduis ergo precibus, sicut et ipse non tacuit, fauorem, qui deo propitio promptus est, Christianissimi imperatoris ambite, ut secundum scripta quæ misi, communis fidei causam ea mentis deuotione quam probauimus eum habere, communiat dilectionisque uestræ reditum præiudiciis omnibus quæ hæreticorum furore sunt generata, sublatis pro sua pietate disponat et singulas quasque prouincias omnesque ecclesias cum sacerdotibus suis inconcussa faciat Christi pace gaudere. Ps. 121, 2 ep. 97

DAT̄ K̄L̄ DECEM̄ CONSTANTINO ET RVFO CONS̄S̄ d. 1. m. Dec. a. 457

99[*inscr. om.*]. *Leo ep. 162 JK 539 = E 72*

Leo Leoni augusto [per Filoxenum agentem in rebus]. Multo gaudio mens mea exultat in domino et magna mihi est ratio gratulandi, cum clementiæ uestræ excellentissimam fidem augeri per omnia dono gratiæ cælestis agnosco et per incrementa diligentiæ deuotionem in uobis animi sacerdotalis experior. nam in uestræ pietatis alloquiis non dubie patet quid per uos in totius ecclesiæ salutem spiritus sanctus operetur et quantis uniuersorum fidelium precibus sit optandum ut in omnem gloriam uestrum extendatur imperium, qui supra curam rerum temporalium religiosæ prouidentiæ famulatum diuinis et æternis dispositionibus perseueranter impenditis, ut scilicet catholica fides, quæ humanum genus sola uiuificat, sola sanctificat, in una confessione permaneat et dissensiones quæ de terrenarum opinionum uarietate nascuntur, a soliditate illius petræ, supra quam ciuitas dei ædificatur, abigantur, G̅L̅. hæc autem dei munera ita demum nobis diuinitus conferentur, si de his quæ sunt præstita, non inueniamur ingrati et tamquam nulla sint quæ adepti sumus, contraria potius expetamus. nam quæ patefacta sunt, quærere, quæ perfecta sunt, retractare et quæ sunt definita, conuellere quid aliud est quam de adeptis gratiam non referre et ad interdictæ arboris cibum improbos appetitus mortiferæ cupiditatis extendere? unde quia ad pacem uniuersalis ecclesiæ et ad custodiam catholicæ fidei cura dignamini sollicitiore respicere, euidenter agnoscitis quod magnis hæreticorum audetur insidiis, ut inter Eutychis Dioscorique discipulos et eum quem apostolica sedes direxerit, diligentior, tamquam nihil ante fuerit definitum, tractatus habeatur et quod totius mundi catholici sacerdotes a sancta Calchedonensi synodo probant gaudentque firmatum, in iniuriam etiam sacratissimi concilii Nicæni efficiatur infirmum. quod enim nostris temporibus apud Gen. 2, 17

19—23 supra — abigantur *adfert Pelagius in ep. III ad ep. Histr. 24* [*t. IIII 2 p. 114, 28*] 23—28 *adfert Vigilius Coll. Auell.* 83, 290 26—28 *adfert Pelagius l. c. p. 114, 21* 28—29 quia — respicere *adfert Pelagius l. c. p. 114, 39*

GE, *Q* [= *e* (*usque ad* 24 conferentur), *twx*], *I*

inscr. ēpla leonis pape ad leonem augustum *I* 13 leo ep̄s *EQI* per — rebus *Q om. GEI* 14 et *om. G* gratulandi *G* gloriandi *EQI* 15 donis *EQI* agnoscam *I* 16 experiar *I* 17 patet et *E* salute *Q* 18 quantum *I* 21 humanum genus] humanus *G* 23 ōl *GE om. QI* 24 conferuntur *Vigilius* 25 expectamus $Q^t I$ expectemus *Vigilius* 26 definita sunt *E* 27 est *om. E* gratias *G* ad *om. E* 28 cibos *G* appetitos *GEQ*, *corr.* Q^x pacis *G* 30 eutyches *EQ*, *corr.* Q^x 31 sedis *GEQ*, *corr.* Q^x direxit *E* 32 a *om.* $Q^{tw} I$ 33 iniuria *GE*

Calchedonam de domini Iesu Christi incarnatione firmatum est, hoc etiam apud Nicæam mysticus ille patrum numerus definiuit, ne catholicorum confessio aut unigenitum dei filium in aliquo crederet patri imparem aut eundem, cum factus est filius hominis, non ueram carnis nostræ atque animæ habuisse naturam. detestandum ergo nobis est perseueranterque uitandum quod fraus hæretica nititur optinere, nec in aliquam disceptationem pie et plene definita reuocanda sunt, ne ad arbitrium damnatorum ipsi de his uideamur ambigere quæ manifestum est per omnia propheticis et euangelicis atque apostolicis auctoritatibus consonare. unde si qui sunt qui ab his quæ cælitus sunt constituta, dissentiunt, suis opinionibus relinquantur et ab unitate ecclesiæ cum ea quam elegerunt peruersitate discedant. nam nullo modo fieri potest ut qui diuinis audent contradicere sacramentis, aliqua nobis communione socientur. iactent se in sui eloquii uanitate et de argumentationum suarum uersutia, quæ inimica est fidei,
Col. 2,8 glorientur: nobis placeat apostolicis obœdire præceptis dicentis uidete ne quis uos decipiat per philosophiam et inanem seductionem hominum. nam
Gal. 2, 18 secundum eundem apostolum si quæ destruxi, hæc ædifico, præuaricatorem me constituo et eis me ultionum condicionibus subdo, quas non solum auctoritas
ep. 64 beatæ memoriæ principis Marciani, sed etiam ego mea consensione firmaui, quia, sicut sancte ueraciterque dixistis, perfectio incrementum et adiectionem plenitudo non recipit. unde cum sciam te, uenerabilis princeps, sincerissimo lumine ueritatis imbutum in nulla fidei parte nutare, sed sancto perfectoque iudicio a prauis recta discernere et a refutandis amplectenda diuidere, obsecro ne humilitatem meam de diffidentia putes esse culpandam, cum hæc mea cautio non solum uniuersali ecclesiæ consulat, sed etiam tuæ gloriæ famuletur, ne sub imperii tui tempore et hæreticorum aucta uideatur improbitas et catholicorum perturbata securitas.

Quamuis ergo multum de pietatis uestræ per omnia corde confidam et per inhabitantem in uobis spiritum dei satis uos instructos esse perspiciam nec fidei uestræ ullus possit error illudere, præceptioni tamen uestræ in eo annitar obœdire, ut aliquos de fratribus meis dirigam, qui apud uos præsentiæ meæ instar exhibeant et quæ sit apostolicæ fidei regula, licet, ut dixi, uobis bene sit nota, demonstrent, patefacientes in omnibus et probantes non esse omnino inter catholicos computandos qui definitiones uenerabilis synodi Nicænæ uel sancti Calchedonensis concilii regulas non secuntur, cum utrorumque sancta decreta ex euangelico et apostolico manifestum sit fonte prodire et quidquid non est de inrigatione Christi, poculi esse uiperei. prænoscat igitur pietas tua, uenerabilis imperator, hos quos spondeo dirigendos, non ad confligendum cum hostibus fidei nec ad certandum contra ullos a sede apostolica profecturos, quia de rebus et apud Nicæam et apud Calchedonam, sicut deo placuit, definitis nullum audemus inire trac-

---

17. 18 quia — recipit *adfert Pelagius l. c. p.* 112, 10 33—p. 107,1 prænoscat — auctoritas *adferunt Facund.* 5, 5 *et Vigilius Coll. Auell.* 83, 291 35—p. 107,1 de rebus — auctoritas *adfert Pelagius l. c. p.* 112, 6

GE, Q [= *twx*], *I*

1 dñi nr̄i *QI* 5 in *om. E* 5/6 aliqua disceptatione *E* 7 et euangelicis *om. G* 8 atque *GE* et *QI* 10 quem *G* qua *I* 11 nobiscum *G* 12 de *om. E* 13 dicentibus *EQI* 14 educationem *E* 17 marciani principis *E* meam consensionem *E* 18 recepit *G* 19 dum *E* 20 mutare *Q, corr. Q*^{x} 21 differentia *G* 25 per omnia de [de *om. I*] pietatis uestræ corde [corde *om. I*] *GQI* et] ut *Q* 26 dei satis] deitatis *E* instructum *I* ne *I* 27 annitor *G* 29 demonstrarent *G* 30 diffinitionem *I* 31 nicæni *EQI, corr. Q*^{x} sc̄æ *GQ*^{t} *om. Q*^{w} 32 euangelica et apostolica *E* et apostolico *om. G* 33 erat *G* uiperii *E* ur̄a *E* 35 illos *QI Vig. Fac.*

tatum, tamquam dubia uel infirma sint quæ tanta per sanctum spiritum fixit auctoritas. instructioni autem paruulorum nostrorum, qui post lactis alimoniam cibo desiderant Hebr. 5, 12. solidiore satiari, ministerii nostri præsidium non negamus, sed sicut simpliciores non 13 spernimus, ita a rebellibus hæreticis abstinemus, memores præcepti dominici dicentis nolite dare sanctum canibus neque miseritis margaritas uestras ante Mt. 7,6 porcos. nimis quippe indignum nimisque iniustum est eos ad libertatem discepta- 6 tionis ammit'. quos significat sanctus spiritus per prophetam, dicens: filii alieni Ps. 17, 46 mentiti sunt mihi. qui etiam si euangelio non resisterent, de illis tamen se esse monstrarent de quibus scriptum est: deum se profitentur scire, factis autem Tit. 1, 16 negant, clamante adhuc iusti Abel sanguine aduersum impium Cain, qui increpatus Gen. 4, 6—10 a domino non requieuit ad pœnitudinem, sed exarsit ad cædem. cuius uindictam 11 sic domini iudicio uolumus reseruari, ut improbus prædo et parricida crudelis in se ipsum recidat et nostra non teneat. neque sanctæ ecclesiæ Alexandrinæ lamentabilem captiuitatem patiamini ulterius prolongari, cui oportet fidei uestræ iustitiæque præsidio suam restitui libertatem, ut per omnes Ægypti urbes dignitas patrum et ius sacerdotale 15 reparetur.

DAT XII KL APRIL LEONE ET MAIORIANO AVGG CONSS d. 21. m. Mart. a. 458

100 [*inscr.* AD EPIS ET CLE EGYPT]. *Leo ep. 160 JK 537*

Dilectissimis fratribus Nestorio Athanasio Paulo Petro Theoni Esaiæ Apollonio Arpocrati Isidoro Isaac Apollonio Maximo Marioni Pœmenio et Helpidio episcopis et 20 clericis catholicis ex Ægypto apud Constantinopolim constitutis Leo. Tribulationem quam dilectioni uestræ spiritus diabolicæ temptationis ingessit, ab eo fiducialiter credite subleuandam propter quem talia sustinetis, atque ipsius auxilio consolandos uos esse præsumite cuius dilectioni quæ toleratis, impenditis. qui licet temporaliter fieri quæ sunt aduersa permittat, constantiam tamen fidei non uult decuti, sed probari. 25 promissæ beatitudinis spem gerentes patientiæ longanimitatem uestris mentibus adhibete; fidelis enim deus est, qui non patietur uos temptari super id quod 1 Cor. 10, 13 potestis, sed faciet cum temptatione exitum, ut possitis sustinere. nec pedes uestros peccatorum pax uisa dimoueat, quos in ea petra fixos habere debetis Ps. 72, 2. 3 aduersum quam nec portas inferi prævalere legistis. quia igitur, fratres carissimi, Mt. 16, 18 Christianissimus imperator rursus ad nos scripta direxit, quibus ut aliquem de nostris 31 partibus dirigamus, hortatur et tamquam illic uestra desit instructio quæ ualeat hæreticorum obstinationibus obuiare, desiderat a nobis tamen dirigi qui fidem damnatis et eam diabolico spiritu non recipientibus, tamquam sit adhuc dubia, possit asserere, quæ sicut necessarie prædicatur, ita uoluntate percipitur, dilectionem uestram moneo 35 ut inanis gloriæ contentionem id ipsum dicentes omnes unanimitatis uirtute uitetis. 1 Cor. 1, 10 scitis enim quæ uobis debeatur huius palma certaminis cuius idem cognitor qui hoc spectat, adiutor est atque ipse ad uincendum uires sufficit qui diligentibus se præmium 1 Cor. 2, 9 iam parauit. nullus se propriis sedibus queratur extorrem aut patriis expulsum

---

G, E [*usque ad* 13 Alexandrinæ *propter ultimi folii defectum*], *Q* [= *twx*], *I*

1 spm scm *I* finxit *E* 2 instructionem *G* 3 solido *E* sed *E* et *GQI* 4 dnici præcepti *I* dni *G* 7 sps scs *EI* propheta *E* 8 esse se *E* 10 ad hoc *G* aduersus *EI* 11 non requieuit] nro quieuit *G* penitentiam *G* uindicta *E* 13 ura *I* 17 data *Qwx I* XI *G* leone et *G* glp *Q* calippio *I* aug cons *QI* *in fine add.* CONTVLI *Q* *G*

26 adhibere *G* 38 expectat *G*

finibus ingemescat: nemo uestrum exul est deo, quem auxiliaturum uobis ubique confidite. ferte uniuersa patienter et confortato corde dominum fideliter sustinete: breuis est tribulatio quam tempus incidit, nec confessioni uestræ noua uideantur quæ
Mt. 5, 12 uos ab inimicis domini tolerare cognoscimus; sic enim persecuti sunt et prophetas qui erant ante uos. omni itaque dilectioni uestræ studio ac labore nitendum est ne ulla insidiantium disceptatio possit ammitti neue hoc ab hæreticis ualeat optineri quo euangelicam fidem manifestum est impugnari. nam definitarum rerum quas tantæ synodi uel Christianissimi principis sanxit auctoritas et apostolicæ
ep. 64 sedis confirmauit assensus, nihil oportet discuti, ne contra fas aliquid uideatur infringi, multumque fidei et sacerdotali constantiæ derogatur, si cum his qui homicidiis et furore repleti sunt ac uolunt conuertere euangelium Christi et facinore suo deo probantur exosi, superfluæ et plurimum nociturae altercationis conflictus habeatur.

d. 21.m.Mart. a. 458 DAT̄ XII K̄L APRIL̄ LEONE ET MAIORIANO AVG̅G̅ CONS̅S̅

101 [*in mg.* AD CLERVM CONSTANTINOPOLITANVM]. *Leo ep. 161 JK 538*

Leo presbyteris diaconibus et clericis Constantinopolitanæ ecclesiæ. Lætificatus ualde sum et plurimum delectatus quod mihi fidei uestræ est, de qua in domino glorior, manifestata constantia et intellego uos per omnia deuotissimos doctrinæ euangelicæ esse discipulos atque apostolicis prædicationibus, quæ ex eodem fonte manarunt, nihil prorsus sentire diuersum, quia catholica fides, quæ uera et una est, nulla se patitur diuersitate uiolari. et ideo cohortari dilectionem uestram ac monere non desino
1 Cor. 1,10 ut instruente spiritu sancto perseueranter id ipsum dicatis omnes et non sint inter uos schismata, sitis autem perfecti in eodem sensu et in eadem sententia proculque a consortio uestro olim damnatorum depellatis errores, ut in coartatissima fidei constantia permanentes nullum sinatis uobis Nestoriana uel Eutychiana infectum peruersitate sociari, tamquam leue ac tolerabile sit ad quod uterque quorundam insipientium corda traduxit et in scelera diabolici furoris accendit. habemus propitio deo magnum et diuinitus præparatum Christianissimi imperatoris auxilium, quem
ep. 99 scriptis meis quantum causa expetit, obsecraui ne improbis parricidarum petitionibus in aliquo clementiæ suæ præberet assensum neque ullo modo sineret sanctæ Calchedonensis synodi definitiones, quæ uere de cælestibus prodiere decretis, tamquam necessaria retractatione uiolari, cum insidias impiorum ad hoc subripere uelle manifestum sit, ut statuta euangelicis prædicationibus et patrum traditionibus consonantia nouo faciant infirma iudicio et dum disceptatio ammittitur, auctoritas auferatur. aderit, ut spero, suis inspirationibus diuina protectio eamque sancto principi tribuet facultatem ut nullo modo fieri sinat quod humanæ saluti sentit aduersum.

Atticum uero et Andream, quorum nomina fratri et coepiscopo meo Anatolio
ep. 102 missis ante litteris indicaui, quos a uestra laudabili fide dissentire cognoui atque Eutychianorum apertissime coniuere perfidiæ, nisi prius hostilia dogmata propria uoce ac suscriptione damnauerint et fidem Calchedonensi concilio roboratam in ecclesia populo

---

5—12 omni — habeatur *adfert Facund.* 12, 2 26—33 habemus — auferatur *adfert Facundus 12, 2*

G

11 deo *Facundus om. G* 20 ideo] ide *G* 23 a] ac *G* 24 coartatissima *scripsi* coastatis in *G* 28 expetit *Facundus* extitit *G* 29 siniret *G* 30 prodire *G*

Christiano præsente se professi fuerint secuturos, ordinis sui honore priuentur, ne diutius luporum feritas simplicitati dominicarum ouium misceatur.

DAT XII KL APRIL LEONE ET MAIORIANO AVGG CONSS d. 21. m. Mart. a. 458

102 [*inscr.* AD ANATHOLIVM EPM]. *Leo ep. 157 JK 534*

Leo Anatolio episcopo Constantinopolitano. Rursus acceptis dilectionis tuæ litteris omnia quæ Alexandriæ insanissime gesta sunt, cum magno dolore cognoui, si tamen ullæ epistularum paginæ tam atrocia facinora explicare potuerunt. sed non iam nobis in deflendis aduersitatibus est morandum, cum utilius sit prouidere quæ prosint et quæ hæreticorum furorem tandem aliquando ab ecclesiæ quiete depellant. cum enim talem principem nobis diuina ⟨prouidentia⟩ prospexerit ut fides ipsius solli- citudinem pæne superet sacerdotum, tuæ dilectionis maxime expectatur instantia, ut uenerandissimo imperatori pro uniuersali ecclesia supplicare non desinas et crebris suggestionibus poscere ut quam primum a peruasoribus suis Alexandrina ecclesia liberetur. ego sane quantum potui, piissimum principem precatus sum, ut et statuta ep. 97 sanctæ synodi Calchedonensis manere inuiolata præciperet et hæreticorum assertiones in magna uergere ignorantiæ cæcitate cognosceret et quæ de peruadendo sacerdotio parricidæ sacrilegi commiserunt, nulla posse dissimulatione tolerari nec alio modo totam causam posse consumi, nisi prædictæ synodi constitutiones perennitatis robur accipiant et insanissimi peruasores ab aliena sede pellantur fiatque tandem Alexandrinus populus suæ quietis et pacis, ne paucorum hæreticorum arbitrio in ecclesiæ noxam et in dei præcipitentur offensam.

Multum autem in eo consolationis accepi quod ex omni numero episcoporum qui Ægyptiacis diœcesibus præsunt, solum dudum damnati potuerunt quattuor inueniri qui Timotheo et impietate hæreseos ⟨et⟩ sceleris latrocinio iungerentur. qui ad petendam synodum ammitti nullatenus possent, etiam si de solo hæretico arguerentur errore; cum autem et in occupando episcopatum et interficiendo episcopum inauditum facinus perpetrarint, quid illis in ecclesia loci est, etiam si catholicam suscipiant ueritatem? omnibus igitur intra Ægyptum sacerdotibus domini siue recentioribus siue ex antiqua constitutione residentibus uno auxilio remedioque præstandum est ut tam indignis persecutionibus liberentur et hoc malum, quod se penetralibus tantæ urbis ingessit, salubri auctoritate pellatur et Christiana plebs fidei atque operibus ante deuota paternis constitutionibus ualeat cum quiete seruire.

Fratres autem nostros qui Constantinopolim ab Ægypti parte uenerunt, litteris meis imperatori commendare non destiti, sed etiam te tuæ humanitatis ammoneo ut ep. 97 ad consolationem peregrinationis ipsorum quantum potes studii adhibere digneris. quorum præsentia multum dilectionem tuam iuuare apud clementissimum principem potest ne petitioni hæreticorum ad nouam synodum, quæ uniuersali ecclesiæ inimica est, annuatur, quamuis apostolica sedes ea fide ac stabilitate fundata sit, ut nequaquam recipiat istius nouitatis assensum, ac si quis aduersariorum machinationibus coniuendum esse crediderit, ipse se a communione catholicæ ecclesiæ separabit, cum secundum inspirationem dei et in fide incarnationis domini et in custodia Calchedonensis synodi uniuersalis ecclesiæ sit una sententia et præcipue in nostris partibus tam firmiter euan-

---

G

10 prouidentia *add. Quesnel* 18 synodo *G* 21 offensa *G* 22 qui] quia *G* 24 impietate *Quesnel* impietatis *G* et *add. Quesnel* 25 possint *G* argueretur *G* 26 episcopatu *G* 30 penetra- bilibus *G* 31 fide *G* 38 sedis *G* 39 cohibendum *G* 41 inspiratione *G*

gelica doctrina teneatur, ut magnum sacrilegium putetur, si a traditione apostolica uel in exiguo aliquo deuietur.

ep. 95 Iam pridem dilectioni tuæ scripsisse me recolo ut in clero ecclesiæ tuæ nullum Eutychianæ hæresi consentire patiaris, quoniam capitis periculum respicit, si quid saucium inueniatur in membris. sed cum hoc nulla adhuc correctione purgatum sit et Atticum presbyterum tuum ad eam insolentiam profecisse cognoscam ut in ecclesia contra catholicam fidem et Calchedonensem synodum audeat disputare, cogor uehementius de tua dissimulatione causari. nam quod incommonitus facere debuisti, miror etiam post euidentia nostra scripta neglectum et ideo acrius moneo neque amplius dissimulandum esse protestor, si hominem pestilentem ulterius in tua habendum communione credideris. quem nos, si fieri potest, emendare malumus quam perire, ut scilicet si correctum se uideri cupit et in societate ecclesiastica permanere, de eo loco unde contra catholicam fidem multa disseruit, aperte nunc ipsius fidei prædicator appareat et nihil Eutychiani dogmatis prætermittat quod non manifestatione suæ professionis Christiano populo audiente condemnet, ne, ut dixi, plurimum dissimulatio ista te maculet, si uel hic tam noxius uel Andreas impietati ipsius socius nec correcti fuerint nec repulsi. EXPLICIT

103 [*in mg.* AD LEONEM AVG̃]. *Leo ep. 164 JK 541 = E 69*

Leo Leoni augusto. Multis manifestisque documentis probatum esse mihi gaudens quanto uniuersali ecclesiæ consulatis affectu, præceptis pietatis uestræ, ubi primum licuit, parere non distuli, dirigens Domitianum et Geminianum fratres et coepiscopos meos qui apud uos preces meæ sollicitudinis exequentes pro quiete uobis doctrinæ euangelicæ supplicarent et libertatem fidei, in qua secundum eruditionem spiritus sancti ipse præcipue emines, optinerent, repulsis procul hostibus Christi, qui etiam si uoluissent furorem suum tegere, non laterent, quia alia est domini gregis sancta simplicitas, alia sub uestitu ouium simulatio latentium bestiarum nec possunt iam per hypocrisin inrepere quos tantæ furor manifestauit insaniæ. agnosce igitur, uenerabilis imperator, in quantum totius mundi præsidium diuina sis prouidentia præparatus, et quid auxilii matri tuæ ecclesiæ debeas, quæ te filio maxime gloriatur, intellege: non sinantur contra dexteræ omnipotentis triumphos rediuiuis assurgere motibus extincta certamina, præsertim cum id damnatis iam dudum hæreticorum ausibus omnino non liceat et hic fructus piis laboribus debeatur ut omnis ecclesiæ plenitudo in suæ unitatis soliditate secura permaneat nihilque prorsus de bene compositis retractetur, quia post legitimas et diuinitus inspiratas constitutiones uelle confligere non pacifici est animi, sed rebellis,
2 Tim. 2,14 dicente apostolo: uerbis enim contendere ad nihil est utile nisi ad subuersionem audientium. nam si humanis persuasionibus semper disceptare

---

G

2 aliquod *G* 6 Atticum *Quesnel* antiquum *G* 9 debuistis *G* 12 se uideri *Quesnel* si uideris *G*

27—p. 111,1 resultare *adfert Facundus* 2, 6 29—p. 111,2 non — confidere *adfert Vigilius Coll. Auell. 83, 292* 33 nihilque — retractetur *adfert Facundus 12, 2* 29. 30 non — certamina. 33 nihil — retractetur. 33—p. 111,1 legitimas — resultare *adfert Pelagius in ep. III ad episc. Histriæ. 21. 20 t. IIII 2 p. 114, 17. 19. 13*

GEMV

19 leo epīs *E* item leo ep̄s *MV* documentum *G* mihi esse *E* 20 gaudens *om. M* 21 donatianum *E* 24 emines optinerent *GE* minime sopor tenere ne *MV* ut repulsis *G* 25 sororem *M* suorum *G* regere *MV* domini [dominici *E*] gregis *GE* gregis domini *MV* 26 ypocrisim *E* 27 tantæ *om. E* 29 quæ te] quiete *V* sinantur *GEFac.* sinatur *MV* sinas *Vigil. Pelag.* 30 omnipotentis dei *Pelag.* exsurgere *Vig. Pel.* 31 cum id] cui *M* his *M* 35 enim *om. Pelag.* 35/36 subuersione *E*

sit liberum, numquam deesse poterunt qui ueritati audeant resultare et de mundanæ sapientiæ loquacitate confidere, cum hanc nocentissimam uanitatem quantum debeat fides et sapientia Christiana uitare, ex ipsa domini Iesu Christi institutione cognoscat, qui omnes nationes ad inluminationem fidei uocaturus non de philosophis aut de oratoribus qui prædicando euangelio famularentur, elegit, sed de humilibus et piscatoribus per quos sancta manifestaret, adsumpsit, ne doctrina cælestis, quæ erat plena uirtutum, auxilio uideretur indigere uerborum. unde apostolus protestatur et dicit: non enim misit me Christus baptizare, sed euangelizare, non in sapientia uerbi, ne euacuetur crux Christi. uerbum enim crucis pereuntibus quidem stultitia est, his autem qui salui fient, uirtus dei est. scriptum est enim: perdam sapientiam sapientium et prudentiam prudentium reprobabo. ubi sapiens? ubi scriba? ubi inquisitor huius sæculi? nonne stultam fecit deus sapientiam huius mundi? argumenta enim rhetorica et institutæ ab hominibus uersutiæ disputandi in eo præcipue gloriantur si in rebus incertis et opinionum uarietate confusis ad hoc audientium trahant sensum quod asserendum ingenio atque eloquio suo quisque delegerit, et ita fieri ut quod maiore facundia defenditur, uerius æstimetur. sed Christi euangelium hac arte non indiget, in quo doctrina ueritatis sua luce manifestata est, nec quæritur quid auribus placeat, ubi ueræ fidei sufficit scire quis doceat. hos autem qui suis decipiuntur inuentis, nihil magis ab euangelica luce dissociat quam quod incarnationis dominicæ ueritatem non putant ad humanam, id est nostram pertinere naturam tamquam indignum fuerit gloriæ dei ut maiestas uerbi inpassibilis ueritatem mortalis carnis assumpserit, cum aliter salus hominum reparari non posset, nisi qui est in forma dei, formam suscipere dignaretur et serui. unde cum sancta synodus Calchedonensis, quæ ab uniuersis Romani orbis prouinciis cum totius mundi est celebrata consensu et a sacratissimi concilii Nicæni est indiuisa decretis, omnem Eutychiani dogmatis impietatem a corpore catholicæ communionis absciderit, quomodo erit cuiquam lapsorum ad ecclesiasticam pacem recursus, nisi perfecta fuerit satisfactione purgatus? nam quæ istis tribui potest licentia disserendi, qui iusto sanctoque iudicio meruere damnari, ut uerissime illam sententiam beati apostoli Iohannis exciperent, qua inter ipsa ecclesiæ nascentis exordia inimicos crucis Christi perculit dicens: omnis spiritus qui confitetur Iesum Christum in carne uenisse, ex deo est et omnis spiritus qui soluit Iesum, ex deo non est, sed hic est antichristi. qua sancti spiritus præcurrente doctrina pie nobis et constanter utendum est, ne dum talium disceptatio ammittitur, his quæ diuinitus definita sunt, auctoritas derogetur, $\overline{GL}$, cum per omnes regni uestri partes et in uniuersis

1 Cor. 1,17—20

1 Ioh. 4, 2. 3

33—35 pie — derogetur *adferunt Vigilius in Coll. Auell. 83, 293 et Pelagius l. c. p. 117, 4*

GEMV

2 quantam *M* habeat *E* 4 de[2] *om. MV* 5 et] et de *MV* 6 $\overline{sca}$ *GMV* se *E* est *MV* uirtutum *E* uirtutibus *GMV* 7 auxilium *G* 10 fiunt *E* 12 conquisitor *MV* 13 stultitiam *M* rhetorica et] retoricæ *G* 15 confisis *G* asserendo *G* 16 diligerit *MV* fit *E* 18 manifesta *E* quæritur *E* sequitur *GMV* 19 quis *E* quos *MV* quod *G* 20 luce *E* uoce *G* uoce luce *MV* 23 possit *MV* 24 romane urbis [cibis *MV*] *EMV* 27 ad] et *M* reuersus *MV* 28 differendi *V* 29 iustos *MV* 29/30 iohannis apostoli *EM* 33 sed] et *E* antix$\overline{ps}$ *M* quia *MV* 34 necessarium autendum *MV* disputatio *E Vig. Pelag.* admittetur *E* 35 auctoritati *Pelag.* auctoritatis *E* dum *GMV* $\overline{un}$ regni *G*

finibus terræ ea quæ apud Calchedonam confirmata est fides, fundatissima pace seruetur nec Christiano sit dignus nomine qui se a consortio nostræ unitatis abrumpit. de
Tit. 3, 10. 11 quo apostolus dicit: hæreticum hominem post unam et secundam correptionem deuita, sciens quia huiusmodi peruersus et proprio iudicio sit damnatus. quod ergo in sanctæ Alexandrinæ ecclesiæ peruasione et in præsulis ipsius crudelissima cæde impius parricida commisit, non potest humanis remissionibus expiari, nisi ille exoretur qui talia et solus potest digne plectere et solus ineffabili misericordia relaxare; nos uero non ultionum sumus cupidi, sed ministris diaboli non possumus ulla ex parte sociari. quos si a peruersis discedere, ab errore resipiscere et ab armis discordiæ ad pænitentiæ cognoscamus lamenta conuerti, possumus etiam nos pro illis, ne in æternum pereant, supplicare, ut pietatis domini utamur exemplo, qui pro persecutoribus
Lc. 23, 34 suis ligno crucis adfixus orabat dicens: pater, ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt. quod ut fructuose pro inimicis suis caritas faciat Christiana, relinquant impii semper religiosam semperque deuotam ecclesiam dei neque simplicis populi animos hæretica audeant conturbare fallacia, ut ubi omnibus retro temporibus sincerissima fides floruit, nunc quoque euangelica et apostolica possit uigere doctrina, quia et nos diuinam misericordiam, in quantum ualemus, imitantes nullum iustitia plecti, sed omnes cupimus misericordia liberari.

Vtatur, obsecro, clementia tua prædictorum fratrum meorum suggestionibus,
ep. 99 quos sicut iam dudum in præmissa epistula sum locutus, non disceptaturos cum damnatis, sed supplicaturos uobis pro catholicæ tantum fidei stabilitate direxi. et præcipue illud pietas uestra pro fide sua et diuinæ maiestatis contemplatione concedat ut hæreticorum contentionibus prorsus amotis misericordem curam his qui infeliciter prolapsi sunt, dignetur impendere et libertate Alexandrinæ ecclesiæ in statum pristinum reuocata antistes illic Calchedonensis synodi statuta custodiens et concordans euangelicis disciplinis, qui conturbatam plebem pacificare ualeat, ordinetur, ii etiam episcopi uel clerici quos de ecclesiis suis depulit impius parricida, pietatis tuæ præceptione reuocentur, ceteris quoque quos similis malignitas habitationibus propriis fecit extorres, in statum pristinum restitutis, quatenus plene atque perfecte de gratia dei et fidei uestræ merito sine ullo iam concertationum strepitu gaudeamus. nam si quis ita Christianæ spei ac propriæ salutis oblitus est, ut ad conuulsionem sacratissimi concilii Nicæni sanctæ Calchedonensis synodi euangelicum apostolicumque decretum uiolare aliqua disputatione præsumat, hunc cum omnibus hæreticis, qui de incarnatione domini nostri Iesu Christi impia et detestanda senserunt, simili anathemate parique execratione damnamus, ut et legitima satisfactione correctis pænitentiæ remedium non negetur et in resultantes sententia synodalis, quæ ueritatis est plena, permaneat.

d. 17. m. Aug. a. 458 DAT̄ XVI K̄L SEPTEM̄ LEONE ET MAIORIANO AVGG̅ CONSS̅

GEMV

2 x̄pianus *G* 3 et secundam *om. MV* 3/4 correctionem *M* 4 et] est et *G* 5 damnato *M* peruasionem *MV* persuasionem *E* 6 crudelissimam [crudelissimum *MV*] cædem *EMV* non *om. M* 9 sanctii *M* quod *E* persuasis *E* 12 tuis *M* crucis adfixos *G* crucis fixus *E* crucifixus *MV* 14 impii et *MV* dī lacessire *E* simplices *E* 19 clementiam tuam *EMV* fratrum *om. M* 20 disputaturos *E* disceptaturus disputaturos *MV* cum condemnatis *E* 21 catholica *MV* 23 infideliter *MV* 26 placare *E* hii *GMV* hic *E* 27 pepulit *E* ūr̄æ *E* reuocetur *MV* 28 ceteros *MV* quoque] uero *M* quod *G* extorrens *E* 29 et de fidei *V* 30 tam *E* 31 conclusionem *MV* conpulsionem *E* sc̄eque *MV* 34 ut *om. E* 37 data *MV* XVI *om. EMV* leone et *om. MV* maiuriano *GMV* aug̅ cons̄ *MV*

104 [*inscr.* AD LEONEM AVG̅]. *Leo ep. 165 JK 542 = E 70. 71. Graecam uersionem edidi in Abhdlg. d. Bayer. Ges. d. Wiss. XXXII 6 p. 56—62*

Leo Leoni augusto. Promisisse me memini, uenerabilis imperator, in causa fidei, ep. 97
de qua clementiam tuam noui pie esse sollicitam, pleniorem humilitatis meæ dirigendum
esse sermonem, quem nunc auxiliante domino fideli occasione persoluo, ut sancto pietatis
tuæ studio utilis, quantum arbitror, deesse non possit instructio. quamuis enim sciam
clementiam tuam humanis institutionibus non egere et sincerissimam de abundantia
spiritus sancti hausisse doctrinam, officii tamen mei est et patefacere quod intellegis,
et prædicare quod credis, ut ignis ille quem dominus ueniens misit in terram, motu Lc. 12, 49
crebræ meditationis agitatus sic concalescat, ut ferueat, et sic inflammetur, ut luceat.

Magnas enim caligines Eutychiana hæresis Orientis partibus inferre molita est et
ab illa luce quæ, sicut euangelium loquitur, lucet in tenebris et tenebræ eam non Ioh. 1, 5
conprehenderunt, imperitorum oculos temptauit auertere cumque ipsa in suam
recciderit cæcitatem, in discipulis recrudescit quod in auctore defecit. non longo
namque temporis interuallo catholica fides, quæ est singularis et uera cuique nihil addi,
nihil minui potest, a duobus est hostibus adpetita, quorum prior Nestorius, Eutyches
secundus emersit, qui ecclesiæ dei duas hæreses sibimet contrarias inferre uoluerunt,
ut uterque a prædicatoribus ueritatis merito damnarentur, quia insanum nimis et sacri-
legum fuit quod uaria falsitate ambo senserunt. anathematizetur ergo Nestorius,
qui beatam uirginem Mariam non dei, sed hominis tantummodo credidit genetricem,
ut aliam personam carnis, aliam faceret deitatis nec unum Christum in uerbo dei et
carne sentiret, sed separatim atque seiunctim alterum filium dei, alterum hominis
prædicaret, cum manente illa incommutabilis uerbi essentia, quæ ei cum patre et cum
spiritu sancto intemporalis atque coæterna est, ita intra uirginea uiscera uerbum caro
sit factum, ut per ineffabile sacramentum uno conceptu unoque partu secundum ueri-
tatem utriusque naturæ eadem uirgo et ancilla domini esset et mater, quod etiam Elisa-
beth, sicut Lucas euangelista declarat, intellexit et dixit: unde hoc mihi ut ueniat Lc. 1, 43
ad me mater domini mei? Eutyches quoque eodem percellatur anathemate,

---

14 catholica fides] *hinc inde plus minus repetitur epistula ad Palæstinos* [*infra Q* 81]

GE, Q [= *aetwx*], *P* [= *acp*], P^l, *S* [= *defmt*], *L* [= *αβγ*], *H* [= *deg*]

inscr. INCP̄ EPISTVLA PAPAE LEONIS AD LEONEM IMPERATOREM CONTRA EVTYCHEN *P* ITEM PAPAE LEONIS AD AVGVSTVM LEONEM P^l EIVSDEM LEONIS AD LEONEM AVGVSTVM i De blasfemiis nestorii et euticetis eorumque digno anathemate II Quod in una dn̄i n̄ri ihū xp̄i persona gemina sit deitatis et humanitatis asserenda natura III De capitulis fidei ex sc̄orum patrum libris collectis *S* INCIPIT EPISTOLA PAPAE LEONIS AD LEONEM AVGVSTVM *L* item alia epistola leonis papæ ad leonem augustum *H* LEONIS PAPE DE VNA D̄NI N̄RI IH̄V X̄PI PERSONA CVM SVBIECTIS TESTIMONIIS PATRVM Q^a *om. EQ* 2 Leo—augusto *om. PP*^{l} leo episcopus *EQSLH* 3 pie *om. PP*^{l} prolixiorem *G* utilitatis Q^{aetw} uilitatis Q^a *corr.* 4 fidei P^l sc̄æ *H* 5 sciat *H*, *corr.* H^g 6 et] sed *G* abundantiam *EP*^{c}*L*, *corr. Lγ* 7 auxisse *SL* haurisse *G* mei tamen *S* 8 quod] quæ *LH* terra *GL*^{a}*H* 9 incalescat *LH*, *corr. Lγ* 10 eutychianas *H* patribus *H* 11 in euangelio *LH* 12 cum *H* 13 falsitatem P^l in^1 *EQPP*^{l}*Γ* nunc in *G*, Q^x *corr.*, *SLH* deficit *H* longa *H* 14 numquam *L*^{a}*H* catholice *LH corr. Lγ* cui *S*, *Lγ corr.* 15 nihilque *GSLγ corr.* nihilue Q^a *corr.* est *om.* H^{de} id H^g et eutyches P^l 16 emerserit *GL*$^{a\gamma}$*H* ecclesiam *H* duas *om. H* contrarias sibimet *Q* sibimet ipsis contrarias *L*^{a}*H* 17 damnaretur Q^x *corr.*, *PP*^{l}*H* 19 credit P^lS^t 20 faceret aliam *E* ne P^l Christum] sp̄m *H* in *om. Q* dn̄i *L*^{a}*H* 21 carnem *H* seiunctum *GS*^{t} filium hominis Q^xH 22 prædicare *H* commanente *H* commanentem P^c essentia] substantia *P* ei] et *E* 23 incorporalis *P* intra] in tua *H* uirginis tantum *H* 24 per *EGQPP*^{l}*Γ* per id quod *SLH* unum conceptu [conceptum H^{eg}] *H* 26 declarans *Q*, *corr.* Q^x 27 mater dn̄i mei ad me *SLH* eadem *L*, *corr. Lγ* precellatur S^e procellatur *H*

qui per impios ueterum hæreticorum uolutatus errores tertium Apollinaris dogma delegit, ut negata humanæ carnis atque animæ ueritate totum dominum nostrum Iesum Christum unius assereret esse naturæ, tamquam uerbi deitas ipsa se in carnem animamque conuerterit et concipi ac nasci, nutriri et crescere, crucifigi ac mori, sepeliri ac resurgere et ascendere in cælum et in patris dextera, unde ad iudicandos uiuos et mortuos ueniet, consedere diuinæ tantum essentiæ fuerit. quæ nihil horum in se sine carnis recipit ueritate, quoniam natura unigeniti natura est patris, natura est spiritus sancti simulque inpassibilis, simul est incommutabilis sempiternæ trinitatis indiuisa unitas et consubstantialis æqualitas. unde si ab Apollinaris peruersitate Eutychianus quisque desciscit, ne conuincatur deitatem passibilem sentire atque mortalem, et tamen uerbi incarnati, id est uerbi et carnis unam audet pronuntiare naturam, manifeste in Valentini
1 Tim. 2,5 et Manichæi transit insaniam et mediatorem dei et hominum hominem Christum Iesum simulatorie omnia credit egisse nec humanum in ipso corpus, sed phantasticam corporis speciem oculis apparuisse cernentium. quæ impietatis mendacia quoniam olim fides catholica detestatur et talium assertionum sacrilegia concordibus per totum mundum beatorum patrum dudum sunt damnata sententiis, non dubium est eam nos fidem prædicare atque defendere, quam sancta synodus Nicæna firmauit dicens

Credimus in unum deum patrem omnipotentem, uisibilium et inuisibilium factorem; et in unum dominum nostrum Iesum Christum filium dei, natum de patre unigenitum, hoc est de substantia patris, deum de deo, lumen de lumine, deum uerum de deo uero, natum, non factum, unius substantiæ cum patre, quod Græci dicunt omousion, per quem omnia facta sunt siue quæ in cælo siue quæ in terra, qui propter nos et nostram salutem descendit [et] incarnatus est et homo factus, passus est et resurrexit tertia die, ascendit in cælos, uenturus indicare uiuos et mortuos; et in spiritum sanctum.

In qua professione hoc euidentissime continetur quod etiam nos de domini incarnatione confitemur et credimus, qui ad salutem humani generis reformandam ueram carnem nostræ fragilitatis non de cælo secum detulit, sed in utero uirginis matris assumpsit. quicumque ergo illi sunt ita obcæcati et a lumine ueritatis alieni, ut uerbo dei a tempore incarnationis humanæ carnis denegent ueritatem, ostendant in quo sibi Christianum nomen usurpent et cum euangelio ueritatis qua ratione concordent, si

---

GE, Q [= *aetwx*], *P* [= *acp*], *P*^{l}, *S* [= *defmt*], *L* [= *αβγ*], *H* [= *deg*], *T*^{o} [*inde a* 2 atque]
1 uolatus errorem *H* apollenarius *H* dogmate diligit *E* dogmate legit *S*^{el}, *corr. S*^{e}, *L*^{a}*H* dogmate elegit *S*^{d} *L*$^{\gamma}$, *corr. L*$^{\gamma}$ 2 negatam *L*, *corr. L*$^{\gamma}$, negatum *H* ueritatem *EP*^{a}*LH* 3 asserit *PS*^{f} adseret *T*^{o} adsererent *L*$^{\alpha}$ asserant *H* naturam *T*^{o} 4 et^{1} *om. L*$^{\alpha\gamma}$*H, corr. L*$^{\gamma}$ et sepelliri resurgere *PT*^{o} 5 cælos *Q* caelo *T*^{o} in^{2}] ad *GLHT*^{o} dexteram *GQP*$^{\flat}$*ST*^{o} dexteram consedisse [consedisset *H*] *LH* uenturus est et *T*^{o} 6 cum consedere *LH* quem *H* horum *om. H* recepit *EP*^{c}*HT*^{o} 7 ueritatem *PSLHT*^{o}, *corr. L*$^{\gamma}$ patris] patris natura est filii *E* 8 simulque *P*^{l} inmutabilis *P*^{l} 9 æquitas *E* si] se *Q*, *corr. Q*^{x} 9/10 discessit *P*$^{\flat}$*HT*^{o} 10 conueniatur *T*^{o} sentire — mortalem *om. LH* sentire æque mortali *superscr. L*$^{\gamma}$ et tam *L*, *corr. L*$^{\gamma}$ etiam *H* 10/11 incarnatio *LH*, *corr. L*$^{\gamma}$ ualentes *T*^{o} 12 ihm̄ xp̄m̄ *S*^{def}*t LH*^{g} 13 credit omnia *SL*$^{\gamma}$ *corr.* ex se credidit omnia *LH* in ipso] ipsum *H* fantasmaticam *T*^{o} *SL*$^{\gamma}$ *corr.* fantasiam *L* fantasia *H* 14 specie *H* aperuisse *L*^{a} aperuisset *H* quoniam *om. LH*, *corr. L*$^{\gamma}$ 15 alium *Q*^{x} *P*^{c} *T*^{o}, *corr. Q*^{x} aliorum *SLH* 16 beatorum—dudum *om. H* esse *H* 17 confirmauit *Q*^{x} *corr.*, *SLH* 18 omnium uisibilium *QΓ* 19 ihm̄ xp̄m̄ dnm̄ nr̄m̄ *LH* Christum *om. T*^{o} 21 greci *GQ*^{a} *corr.*, *Q*^{twx} *PP*^{l} *S*^{demt}*LHT*^{o} grece *EQ*^{ae}*S*^{f}*Γ* 22 nos et *om. T*^{o} et propter *P*^{l}*SLHΓ* 23 descendit de cælo *SLH* et^{1} *EL*$^{\alpha}$*H om. GQPP*^{l}*SLβγ T*^{o} est *om. P*^{l} et^{2} *om. PT*^{o} est *om. EL*^{a} tertio *EP*^{l} 23 et ascendit *LH* cælum *L*, *corr. L*$^{\gamma}$ inde [unde *LB*] uenturus est *LH* spū sc̄o *QP*^{c}*L*, *corr. L*$^{\gamma}$ 25 quos *T*^{o} etiam et *P*^{l} 26 quia *GLH*^{g}, *corr. G* reformandum *P*$^{\flat}$*L*$^{\alpha\gamma}$*H*, *corr. L*$^{\gamma}$ 27 fragilitatis nr̄æ *E* secundum *E* 28 ita sunt *G* in uerbo *G* 29 a *om. QT*^{o} in *P*$^{\flat}$ carni *H* 30 xp̄iani *E* nomen *om. E* usurpant *H* concordant *T*^{o}

beatæ uirginis partu aut caro sine deitate aut deitas est orta sine carne. sicut enim negari non potest euangelista dicente quod uerbum caro factum est et habitauit Ioh. 1, 14
in nobis, ita negari non potest beato Paulo apostolo prædicante quod deus erat in 2 Cor. 5, 19
Christo mundum reconcilians sibi. quæ autem reconciliatio esse posset qua
humano generi propitiaretur deus, nisi omnium causam mediator dei hominumque
susciperet? qua uero ratione ueritatem mediatoris impleret, nisi qui in forma dei Phil. 2, 6. 7
æqualis est patri, in forma serui particeps esset et nostri, ut mortis uinculum unius
præuaricatione contractum unius morte, qui solus morti nihil debuit, solueretur? effusio
enim pro iniustis sanguinis Christi tam fuit dives ad pretium, ut si uniuersitas captiuorum
in redemptorem suum crederet, nullum diaboli uincla retinerent, quoniam, sicut apostolus
ait, ubi abundauit peccatum, superabundauit gratia et cum sub peccati præ- Rom. 5, 20
iudicio nati potestatem acceperint ad iustitiam renascendi, ualidius factum est donum
libertatis quam debitum seruitutis. quam itaque sibi in huius sacramenti præsidio
spem relinquunt qui in saluatore nostro negant humani corporis ueritatem? dicant
quo sacrificio reconciliati, dicant quo sanguine sint redempti. quis est, ut apostolus
ait, qui tradidit semet ipsum pro nobis oblationem et hostiam deo in Eph. 5, 2
odorem suauitatis? aut quod umquam sacrificium sacratius fuit quam quod uerus
et æternus pontifex altari crucis per immolationem suæ carnis inposuit? quamuis enim
multorum sanctorum in conspectu domini pretiosa mors fuerit, nullius tamen insontis Ps. 115, 15
occisio redemptio fuit mundi. acceperunt iusti, non dederunt coronas, et de forti-
tudine fidelium exempla nata sunt patientiæ, non dona iustitiæ. singulares quippe
in singulis mortes fuerunt nec alterius quisquam debitum suo fine persoluit, cum inter
filios hominum unus solus dominus noster Iesus Christus, qui uere erat agnus inmaculatus,
extiterit in quo omnes crucifixi, omnes mortui, omnes sepulti, omnes sint etiam suscitati,
de quibus ipse dicebat: cum exaltatus fuero a terra, omnia traham ad me. fides Ioh. 12, 32
etenim uera iustificans impios et creans iustos ad humanitatis suæ tracta participem
in illo adquirit salutem, in quo solo homo se inuenit innocentem, liberum habens per
gratiam dei de eius potentia gloriari, qui contra hostem humani generis in carnis nostræ
humilitate congressus his uictoriam suam tribuit, in quorum corpore triumphauit.

Licet ergo in uno domino Iesu Christo uero dei atque hominis filio uerbi et carnis una persona sit, quæ inseparabiliter atque indiuise communes habeat actiones, intellegendæ tamen sunt ipsorum operum qualitates et sinceræ fidei contemplatione cernendum est ad quæ prouehatur humilitas carnis et ad quæ inclinetur altitudo deitatis, quid sit

---

GE, Q [= *aetwx*], *P* [= *acp*], *P*^{l}, *S* [= *defmt*], *L* [= *αβγ*], *H* [= *deg*], *T*^{o}

1 partus *ESLγ corr.* 2 negare *P*^{c}*SJH* 3 apostolo paulo *P*^{l}*SLβγ* apostolo *PHT*^{o} 4 possit *GP*^{ac} *T*^{o} potest *Q* qui *L* 5 quae *T*^{o} repropitiaretur *GEP*^{l}*S*, *Lγ corr.* causa *EQSL*^{a}*HT*^{o}, *corr. S*^{e} et hominum *Q* et hominumque *H* 6 susceperit *P*^{cp}*LHT*^{o} carnem susciperet *Q* 7 et *om. PT*^{o} *post* nostri *ins.* et per unum nouum hominem fieret renouatio ueritatis *Q*^{x} *corr.* ut] et *GQH*^{g} 8 præuaricationem *H* per unius *LH* morte — solus *om. H* mortem *L* nihil morti *G* morte *T*^{o} 9 sanguis *GH*^{e} Christi *om. L*^{xγ}*H*, *corr. Lγ* diues fuit *E* ut *om. T*^{o} 10 in *om. H* crederent *P* uincula *QP*^{l}*T*^{o}*S*^{e} *corr.*, *L* uinculum *H* tenerent *P* 11 et gratia *Q*^{aewx} *p*^{c} sub *om. T*^{o} 12 nati] non *H* factus *H* 13 præsidio] præ *H* 14 saluatorem nr̄m *Q*, *corr. Q*^{x} 15 sunt *P*^{l}*H T*^{o} qui *Q*^{w}*L*, *corr. Q*^{w}*Lγ* quid *T*^{o} 17 sacratus *P*^{a}*L*^{a} sacratum *H* 18 crucis *om. LH*, *corr. Lγ* immutationem *T*^{o} enim *om. T*^{o} 19 insontis *om. PT*^{o} in scīs *LHg*, *corr. Lγ* in sci *H*^{de} 20 isti *H* 21 singulares] singillatim *G* 22 in morte *L*^{xγ}*H*, *corr. Lγ* fuerint *H* suo *om. T*^{o} finem *P*^{p} *L*^{xγ}*HT*^{o} 23 solus *om. LH*, *corr. Lγ* solus filius *G* 24 existerit *S*^{d} existeret *H* sunt *S* etiam ipse *H* 25 me ipsum *Q*^{x} *corr.*, *S*, *Lγ corr.* 26 enim *GP*^{c}*LβT*^{o} participium *S* 27 acquiret *GT*^{o} in quo] qui *T*^{o} solus *L*^{a}*H T*^{o} *om. G* se homo *Q* 28 potentiam *P*^{p} *S*^{m} *Lβ H* potestate *P*^{l} carnem *E* 29 humilitatis *EP*^{c}*SJL*^{a} humanitate *T*^{o} 30 dn̄o nostro *QP*^{l} uerbo *H* dō *G* 31 quem *H* commune *H om. T*^{o} habeant *EH* 32 sincera *E* contemplationes *H* 33 est *om. P*^{l} quam^{1} *Lβγ* quem *L*^{a}*H* ad^{1} *om. H* quam^{2} *LH*, *corr. Lγ* declinetur *P* inclinatur *H*

quod caro sine uerbo non agit et quid sit quod uerbum sine carne non efficit. sine uerbi enim potentia nec conciperet uirgo nec pareret et sine ueritate carnis obuoluta
Mt. 1, 11. 13 pannis infantia non iaceret. sine uerbi potentia non adorarent magi puerum stella indice declaratum et sine ueritate carnis non iuberetur transferri in Acgyptum puer et ab Herodis persecutione subduci. sine uerbi potentia non diceret uox patris missa
Mt. 3, 17 de cælo hic est filius meus dilectus, in quo mihi [bene] conplacui, et sine
Ioh. 1, 29 ueritate carnis non protestaretur Iohannes ecce agnus dei, ecce qui tollit peccata mundi. sine uerbi potentia non fieret redintegratio debilium et uiuificatio mortuorum et sine ueritate carnis nec cibus ieiuno nec somnus esset necessarius fatigato. postremo sine uerbi potentia non se dominus patri profiteretur æqualem et sine ueritate carnis
Iob. 14, 28 non idem diceret patrem se esse maiorem, cum catholica fides utrumque suscipiat,
Mt. 16, 16 utrumque defendat, quæ secundum confessionem beati apostoli Petri unum Christum dei uiui filium et hominem credit et uerbum. quamuis itaque ab illo initio quo in utero uirginis uerbum caro factum est, nihil umquam inter utramque formam diuisionis extiterit et per omnia incrementa corporea unius personæ fuerint totius temporis actiones, ea ipsa tamen quæ inseparabiliter facta sunt, nulla permixtione confundimus, sed quid cuius formæ sit, ex operum qualitate sentimus.

Dicant ergo isti ypocritæ, qui cæcis mentibus lumen nolunt recipere ueritatis, in
1 Cor. 2,8 qua forma crucis ligno dominus maiestatis Christus affixus sit, quid iacuerit in sepulcro et reuoluto monumenti lapide quæ tertio die caro surrexit et in quo post resurrectionem suam non credentes quosdam discipulos arguebat et hæsitationem cunctantium confuta-
Lc. 24, 39 bat, cum diceret palpate et uidete quia spiritus carnem et ossa non habet
Iob. 20, 27 sicut me uidetis habere et apostolo Thomæ infer manum tuam in latus meum et uide manus meas et pedes et noli esse incredulus, sed fidelis. qua utique manifestatione corporis sui iam hæreticorum mendacia destruebat, ut uniuersa ecclesia Christi inbuenda doctrinis hoc sibi non dubitaret credendum quod apostoli susceperant prædicandum. ac si in tanta luce ueritatis tenebras suas hæretica obduratio non relinquit, ostendant unde sibi spem uitæ polliceantur æternæ, ad quam nisi
1 Tim. 2,5 per mediatorem dei et hominum hominem Iesum Christum non potest peruenire.
Act. 4, 12 sicut enim ait beatus Petrus apostolus, non est aliud nomen datum hominibus sub cælo in quo oporteat nos saluos fieri, nec est redemptio captiuitatis humanæ
1 Tim. 2,6 nisi in sanguine eius qui dedit semet ipsum redemptionem pro omnibus, et qui,

---

GE, Q [= *aetwx*], *P* [= *acp*], P^{l}, *S* [= *defmt*], *L* [= $\alpha\beta\gamma$], *H* [= *deg*], T^{o}
1 uerbo] uerbum *H* et—sit *om.* T^{o} 2 enim uerbi $P^{c}T^{o}$ potentiam $EP^{c}T^{o}L\beta$ subuoluta $L^{a}H$ 4 egypto $P^{c\flat}H$, *corr.* H^{g} 6 dilectissimus $L^{a\gamma}H$, *corr.* L^{γ} bene *om.* $QPP^{l}SIL^{a\gamma}HT^{o}$ complacuit $L^{a\gamma}H^{g}$ complacuit [conplacui S^{e}] ipsum audite *S*, L^{γ} *corr.* 7 ecce[2] *om. P* peccatum $ES^{fmt}L^{\beta}I'$ 8 fuerit $L^{a}H$ retente gratia [gratiæ *H*] $L^{a}H$ resurrectio *G* 9 ieiunio $Q^{aex}S^{et}L^{a}HT^{o}$, *corr.* Q^{ax} fatigati *H*, *corr.* H^{g} 10 sine[1] *om.* $L^{a\gamma}H$, *corr.* $L^{\gamma}H^{g}$ 12 petri apostoli $S^{f}L^{a}H$ Christum *om. LH*, *corr.* L^{γ} 13 uiui *om. LH*, *corr.* L^{γ} credidit $GS^{d}L$, *corr.* L^{γ} quod $S^{dmt}LH$ qui T^{o} 14 facta T^{o} inter] in GS^{d} aliquid diuisionis *SLH* 16 tamen] namque alibi tamen *S*, L^{γ} *corr.*, namque *LH* quæ *om.* $S^{t}LH$, *corr.* L^{γ} conmixtione *SLH* confidimus *H* 18 ergo nunc *H* ceci *H* mentis LHT^{o}, *corr.* L^{γ} lumen nolunt lumen *H* ueritatis rennuunt *H* 19 lignum $P^{\flat}HT^{o}$ cruci adfixus *H* 20 die tertio *H* caro *om.* $P^{\flat}$ L^{γ}, *corr.* L^{γ} surrexerit GQ^{a} *corr.*, Q^{w} P^{ac} S^{df}, S^{e} *corr.*, $L^{a\beta}$ resurrexit *H* resurrexerit $P^{\flat}$ in *om.* T^{o} quo $GEP^{l}I'T^{o}I'$ qua *QSLH* 21 suam *om. G* dubitantium $L^{a\gamma}H$ 23 apostolus *H* infers $GEQ^{etwx}S^{eft}$ infres Q^{a} inferenst P^{c} infert $L\beta$, *corr.* Q^{awx} 24 meas *om. Q*, *corr.* Q^{ax} pedes meos $L^{a}HI'$ 25 quia Q^{t} P^{l} $L^{a\gamma}H$, *corr.* P^{l} manifestationem $P^{\flat}$ $L^{a\gamma}H$, *corr.* L^{γ} 26 imbuendam *H* non sibi *S* si non T^{o} esse credendum T^{o} 27 hereticas $L^{a\gamma}H$, *corr.* L^{γ} hereticorum *G* 28 reliquit S^{mt} L^{a} L^{γ} *corr.*, *H* polliceatur *H* 29 hominem *om. H* xpm ihm GQS^{m} poterit *P* poterint T^{o} peruenire $T^{o}S^{d}$ 30 est enim *LH* hominibus *om.* P^{l} 31 saluari *LH*, *corr.* L^{γ} nec esset $L^{a\beta}H$ necesse L^{γ} necesse est $P^{\flat}$, *corr.* L^{γ} 32 sanguinem *Q*, *corr.* Q^{ax} qui[3] *om.* P^{c} S^{mf} *LH*

sicut prædicat beatus apostolus Paulus, cum in forma dei esset, non rapinam Phil. 2, 6—11
arbitratus est esse se æqualem deo, sed semet ipsum exinaniuit formam
serui accipiens in similitudinem hominum factus et habitu inuentus ut
homo humiliauit semet ipsum factus oboediens usque ad mortem, mor-
tem autem crucis. propter quod et deus illum exaltauit et donauit illi
nomen quod est super omne nomen, ut in nomine Iesu omne genu flec-
tatur cælestium terrestrium et infernorum et omnis lingua confiteatur
quia dominus Iesus in gloria est dei patris. cum ergo unus sit dominus
Iesus Christus et ueræ deitatis ueræque humanitatis in ipso una prorsus eademque
persona sit, exaltationem tamen qua illum, sicut doctor gentium dicit, exaltauit deus et
donauit illi nomen quod super omne nomen excellit, ad eam intellegimus pertinere formam
quæ ditanda erat tantæ glorificationis augmento. in forma quippe dei æqualis erat
filius patri et inter genitorem atque unigenitum nulla erat in essentia discretio, nulla in
maiestate diuersitas, nec per incarnationis mysterium aliquid decesserat uerbo, quod ei
patris munere redderetur. forma autem serui, per quam inpassibilis deitas sacramen-
tum magnæ pietatis impleuit, humana humilitas est, quæ in gloriam diuinæ potestatis
euecta est, in tantam unitatem ab ipso conceptu uirginis deitate et humanitate conserta,
ut nec sine homine diuina nec sine deo agerentur humana. propter quod sicut dominus 1 Cor. 2, 8
maiestatis dicitur crucifixus, ita qui ex sempiternitate æqualis est deo, dicitur exaltatus,
quia inseparabiliter manente unitate personæ unus atque idem est et totus hominis filius
propter carnem et totus dei filius propter unam cum patre deitatem. quidquid ergo
in tempore accepit Christus, secundum hominem accepit, cui quæ non habuit, conferuntur.
nam secundum potentiam deitatis indifferenter omnia quæ habet pater, etiam filius
habet, et quæ in forma serui a patre accepit, eadem in forma dei etiam ipse donauit.
secundum formam enim dei ipse et pater unum sunt, secundum formam autem serui Ioh. 10, 30
non uenit facere uoluntatem suam, sed uoluntatem eius qui misit eum. secundum Ioh. 5, 30. 26
formam dei sicut habet pater uitam in semet ipso, sic dedit et filio uitam
habere in semet ipso; secundum formam serui tristis est anima eius usque ad Mt. 26, 38
mortem. et idem ipse est, sicut apostolus prædicat, et diues et pauper, diues, quia 2 Cor. 8, 9
euangelista dicente in principio erat uerbum et uerbum erat apud deum et deus Ioh. 1, 1—3
erat uerbum; hoc erat in principio apud deum. omnia per ipsum facta 31
sunt et sine ipso factum est nihil; pauper uero, quia propter nos uerbum Ioh. 1, 14
caro factum est et habitauit in nobis. quæ autem est eius exinanitio quæue

---

GE, *Q* [= *aelwx*], *P* [= *acp*], P^{l}, *S* [= *defmt*], *L* [= $\alpha\beta\gamma$], *H* [= *deg*], T^{o} [*usque ad* 24 donauit] 1 prædicabat Q^{a} *corr.*, *LH*, *corr.* L^{γ} ait *G* paulus apostolus *E* apostolus GS^{t} rapina $EL^{a\beta}$ 2 se *om.* T^{o} 3 similitudine $QP^{al}S^{et}$, S^{m} *corr.*, H^{d}, *corr.* Q^{ax} repertus $P^{ep}T^{o}$ receptus P^{a} 5 et[1] *om.* $GQ^{x}T^{o}$, *corr.* Q^{x} exaltauit illum $P^{c}H$ dedit T^{o} 6 omnem $EQ^{e}P^{p}L^{a\beta}H$ 8 quoniam *E* ihs̄ $\overline{\text{xps}}$ $Q^{e}Q^{a}$ *corr.*, Q^{x} *corr.*, $SLH\Gamma$ 9 in ipsa *G* ipse P^{l} prorsus una *LH* eandemque *E* 10 exaltatione QP^{l} SLH^{eg} quia Q^{w}, *corr.* Q^{w} dixit *G* dn̄s T^{o} 11 quod est Q^{t} P^{p} S^{m} L^{α} HT^{o} omnem $EP^{p}S^{m}$ $L^{a\beta}$ $H^{e}T^{o}$ eam] eandem ES^{m} eadem P^{ap} L^{β} pertinere *om.* L^{γ} *H*, *corr.* L^{γ} 12 ex tantæ PT^{o} tande L^{α} H^{dg} tam de H^{e} 13 filius *om.* *H* patris *H* generatorem atque genitum T^{o} 14 recesserat *H* ei] dei $P^{l}LH$ 15 serui est *LH* 16 gloria QP^{e} L^{γ} *H*, *corr.* L^{γ} pietatis *LH*, *corr.* L^{γ} 17 euecta est mirabiliter *Q* tanta unitate $P^{p}H$ conserta est *LH* 18 sicut] et *Q* 19 ita qui] itaque QP^{p} L^{α} H^{de}, *corr.* Q^{a} atque H^{g} ex *om.* *H* qua æqualis *Q* dn̄s L^{α} *H* exultatus *E* 20 personæ] naturæ T^{o} et *om.* *LH*, *corr.* L^{γ} 21 ergo] enim *SLH* 22 accipit[1 2] $P^{l}\Gamma$ conferentur *LH* conferetur *G* conferrentur Q^{x} *corr.*, S^{demt}, L^{γ} *corr.* 24 quæ *om.* T^{o} in *om.* *P* a — dei *om.* T^{o} accipit P^{l} 25 enim formam *H* 27 pater habet *SLH* 27/28 et—habere *GEPS*^{fm} et [*om.* S^{e}] filio habere uitam QS^{det} *L* habere et filio *H* 28 eius] mea $P^{l}S^{f}$ 29 mortem secundum formam dei mortuis uitam noscitur contulisse S^{de} est *om.* L^{α} *H* diues quia] diues qui Q^{x} S^{t} L^{α} diuesque *H* 32 ipsum EP^{p} S^{m} nihil factum est *L* 33 eius est *QP* eius *GS*^{f} quaeue] que uere L^{β} quæ eius $L^{\alpha\gamma}$ *H* quæue eius L^{γ} *corr.*

paupertas nisi formæ seruilis acceptio, per quam uerbi maiestate uelata dispensatio humanæ redemptionis impleta est? nam quia captiuitatis nostræ resolui originalia uincla non poterant, nisi existeret homo nostri generis nostræque naturæ, quem peccati
Col. 2,14 præiudicia non tenerent et qui inmaculato sanguine suo chirografum letale dilueret, sicut ab initio erat diuinitus præordinatum, ita est in plenitudine præfiniti temporis factum ut multis modis significata promissio in diu expectatum ueniret effectum nec possit esse ambiguum quod continuis testificationibus semper fuerat nuntiatum. in magno autem se sacrilegio deuersari hæreticorum manifestat impietas, cum sub specie deitatis honorandæ humanæ carnis in Christo denegant ueritatem et religiose æstimant credi, si dicatur in saluatore nostro uerum non esse quod saluat, cum ita secundum promissionem omnia sæcula præcurrentem mundus sit deo reconciliatus in Christo, ut nisi uerbum dignaretur caro fieri, nulla possit caro saluari. omne enim sacramentum fidei Christianæ magno, ut hæretici uolunt, decoloratur obscuro, si lux ueritatis sub mendacio putatur latuisse phantasmatis.

Non ergo quisquam sibi erubescendum æstimet Christianus de nostri in Christo corporis ueritate, quia omnes apostoli apostolorumque discipuli et præclari ecclesiarum quique doctores qui ad martyrii coronam uel ad confessionis meruerunt gloriam peruenire, in huius fidei lumine splenduerunt consonis ubique sententiis intonantes quod in domino Iesu Christo deitatis et carnis una sit confitenda persona. qua autem rationis similitudine, qua diuinorum uoluminum portione hæretica impietas se æstimat adiuuari, quæ ueritatem negat corporis Christi, cum hanc non lex testificari, non prophetia præcinere, non euangelia docere, non ipse destiterit Christus ostendere? quærant per omnem seriem scripturarum, quo tenebras suas fugiant, non quo uerum lumen obscurent, et per omnia sæcula ita ueritatem inuenient coruscantem, ut magnum hoc et mirabile sacramentum ab initio uideant creditum, quod est in fine conpletum. de quo cum sanctarum litterarum nulla pars sileat, sufficit quædam consonæ ueritatis signa posuisse, quibus diligentia fidei in splendidissimam latitudinem dirigatur et sincera intellegentiæ luce perspiciat quod in filio dei, qui se incessabiliter filium hominis et hominem profitetur, non sit Christianis erubescendum, sed constantissime gloriandum. ut autem pietas tua cum uenerabilium patrum prædicationibus nos concordare cognoscat, aliquantas eorum sententias huic credidi subiciendas esse sermoni, quibus si dignaberis, recensitis non

---

7 *in* nuntiatum *desinit repetitio epistulæ ad Palæstinos*

EG, *Q* [= *aelwx*], *P* [= *acp*], P^l, *S* [= *de/mt*], *L* [= $\alpha\beta\gamma$], *H* [= *deg*]
1 maiestas *G* maiestatis *H* 2 quia *om. LH*, *corr. L*$^\gamma$ 3 uincula *GP*^{l} *SLH* nostræque] quem [quæ *H*^{g}] nr̄æ *H* naturæ *om. H*^{g} carnis *H*^{de} 5 diuinitus erat *Q* diuinitus *H* 6 significato *G* spectatum *E* uenisset *LH*, *corr. L*$^\gamma$ 7 posset *Q*^{aewx} P^l *SLH* semper] sepe *E* 8 se [*om.* P^{cl}] sacrilegio deuersari *EQPP*^{l} se sacrilegio uersari *GQ*^{x} *corr.* sacrilegio se uersari *SLH* manifestatur P^l 9 denegat *GS*^{dm} unitatem P^l existimant *S*, *L*$^\gamma$ *corr.* 10 esset *L*$^\alpha$ *H* 11 præcurrente *ES*^{d}*L*$^\gamma$ præcurrente iam P^a percurrentem P^c 12 posset Q^a *corr.*, P^l*S*, *L*$^\gamma$ *corr.* omnem *LH*^{eg}, *corr. L*$^\gamma$ 13 declaratur *L*$^\gamma$ *H*, *corr. L*$^\gamma$ si] sicut *E* 15 sibi *om. L*$^{\alpha\gamma}$ *H*, *corr. L*$^\gamma$ existimet *SL* existiment *H* x̄pianus suscepisse *L* x̄pianis suscepisset *H* n̄ro *SLH* 16 ueritatem *ES*^{d} *L*$^{\alpha\beta}$ *H* apostoli *om. H* 18 lumen *E* d̄no n̄ro *P* 19 confitenda *om. G* 20 quia *H* portionem P^{cp} *H* hereticas *H* impietatis P^c impietates H^{de} se *om. H* æstimant *H* adiuuare P^p *H* diuinari *Q*, *corr. Q*^{x} qui *LH*, *corr. L*$^\gamma$ 21 negant *H om.* P^l hæc *LH*, *corr. L*$^\gamma$ 22 x̄ps distiterit *P* destiterint x̄ps *H* 23 quod *H* quod *LH* 24 tempora *G* ueritate *E* ut] et *LH*, *corr. L*$^\gamma$ 25 ab initio *om. G* sacratarum licet *E* 25/26 scripturarum *PL*$^\gamma$ 26 quodam *H* consona *S* signo *L*$^{\alpha\gamma}$ *H*, *corr. L*$^\gamma$ posuisset *H* patuisse *S*, *L*$^\gamma$ *corr.* 26/27 diligentiam *H* 27 in *om. PLH*, *corr. L*$^\gamma$ splendidissima latitudine P^{ap} splendidissima P^c et] ut *E* intellegentia *G* 27/28 prespiciat *S* perspiciant *L*$^\alpha$ *H* 31 esse *om. P* quibus *om. LH* dignatus fueris P^l *corr.*

aliud nos prædicare repperies quam quod sancti patres nostri toto orbe docuerunt, neque quemquam ab illis nisi solos impios hæreticos discrepare.

His igitur, gloriosissime et uenerabilis imperator, quanta potui breuitate perstrictis cum inspirata tibi diuinitus fide etiam nostram prædicationem unitam esse cognosces nec in aliquo nos ab euangelica apostolicaque doctrina uel a catholicæ professionis symbolo discrepare, quoniam, sicut docet beatus apostolus Paulus, magnum est pietatis sacramentum, quod manifestatum est in carne, iustificatum est in spiritu, apparuit angelis, prædicatum est gentibus, creditum est in hoc mundo, assumptum est in gloria. quid igitur tuæ utilius est saluti, quid tuæ congruentius potestati quam ut paci ecclesiarum domini tua constitutione prospicias et in omnibus tibi subditis dei dona defendas neque ulla ratione patiaris per inuidiam diaboli ministros ipsius in cuiusquam sæuire perniciem? ut qui in hoc sæculo temporali emines regno, in æternum merearis regnare cum Christo. 1 Tim. 3, 16

DAT XVI KL SEP LEONE ET MAIORIANO AVGG CONSS d. 17. m. Aug. a. 458

INCIPIVNT TESTIMONIA SCORVM PATRVM

SCI HILARII PICTAVENSIS EPI ET CONFESSORIS IN LIBRO DE FIDE SECVNDO INTER CETERA

Vnum igitur hoc est immobile fundamentum, una hæc felix fidei petra Petri ore confessa tu es (igitur Christus) filius dei uiui, tanta in se argumenta sustinens ueritatis, quantæ peruersitatum quæstiones et infidelitatis calumniæ mouebuntur. iam in ceteris dispensatio uoluntatis paternæ est; uirgo partus et corpus postque crux mors inferi salus nostra est. humani enim generis causa dei filius natus ex uirgine est et spiritu sancto, 1 de trin. 2, 23 Mt. 16, 16

GE, Q [= *aetwx*], *P* [= *acp*], *P*^{l}, *S* [= *defmt*], *L* [= $\alpha\beta\gamma$], *H* [= *deg*]

1 nec *SLH* 2 solus impios *EQ*^{e} *P*^{c} *L*$^{\alpha}$ solus impius *P*$^{\phi}$ 3 his igitur his *H* ac *P* ueritate *Q*, *corr. Q*^{x} perstinctis *G* prestrictis *S* perstrinxerim *LH*, *corr. L*$^{\gamma}$ 4 spirata *P*^{apl} inspiratam *Q*^{x} *L*$^{\alpha}$ *H* fidem *Q*^{ae} *P*$^{\phi}$ *H*, *corr. Q*^{a} munitam *Q* cognosces *GP*^{l} *Γ* cognoscis *EQP* cognosce *SLH*^{d} cognoscet *H*^{eg} 5 aliqua *P*^{l} in *om. S* a *om. GP*^{a} *S*^{e} *H* 6 discreparet *H* Paulus *om. GP S*^{f} est *om. LH, corr. L*$^{\gamma}$ 8 in gentibus *GPP*^{l}*LH*^{de} *Γ* hoc *om. GEΓ* 10 constitutio *H* 11 defendas] referendas *H* 12 ipsius *om. S*^{f} *L*$^{\alpha\gamma}$ *H* seruire *P*$^{\phi}$ *H* prouinciæ *H* hoc *om. LH, corr. L*$^{\gamma}$ *in fine* CONTVLI *Q*^{ae} 14 *om. Q*^{wx} *PSLH* dat III id febr archadio et bautone conss [*sunt consules anni* 385, *pertinent ad epistulam primam Siricii*] *G* DATA *Q*^{ae} *P*^{l} XVI *EP*^{l} XIII *Q*^{aet} LEONE—CONSS *om. P*^{l}

GE, Q [= *aetwx*], Q_1 [= $a_1e_1t_1w_1$], *JU, S* [= *defmt*], *L* [= $\alpha\beta\gamma$], *H* [= *deg*]. *Φ* = *uersio græca florilegii a Leone epistulæ* 28 *Ball. additi*

Ordinem secutus sum G, qui solus habet c. 26; *ceterorum est hic*: 1—5. 7—11. 15—18. 12. 13. 19—24. 14. 27—29. 6 [*desunt* 25. 30] *LH*; 1—11. 21—25. 18. 15—17. 19. 20. 12—14. 28—30. 27 *S*; 1—10. 21—24. 18. 15—17. 19. 20. 28. 29. 12—14. [14. 12. 13 Q_1^{w}]. 27 [*desunt* 11. 25. 30] *EQQ*$_1$; 1—5. 7—10. 21—24. 18. 15—17. 19. 20. 28. 29. 12—14 [*desunt* 6. 11. 25. 27. 30] *J*; 1—10. 18. 15—17. 19. 20. 28. 29. 12—14. 21—25 [*desunt* 11. 27. 30] *U*

15 incipiunt—patrum *G* exempla [exemplum *J*] testimoniorum Q_1*J* exemplaria testimoniorum diuersorum scorumque patrum *E* secuntur dehinc testimonia excerpta pro re supra scripta de libris catholicorum patrum a leone papa collecta leonique imperatori directa *S*, *Q*^{x} *corr.* incipiunt exempla catholica beatissimorum patrum de incarnatione dni et salutoris nri ihu xpi quæ in sca et uenerabili calchedonensi synodo confirmata sunt aduersum nestorianos et eutychianos adque hereticos *U* incipiunt capitula quæ directa [decreta *H*^{de}] sunt in synodo trecentorum XVIII patrum cum epla [exempla *H*] pape leonis ad leonem augustum *LH om. Q*

I *deest in Φ* 16 incipit testimonium sci hilarii confessoris et episcopi pictauiensis de duabus in xpo naturis *U* pictauiensis *GQ*^{w} (*U*) *S*^{det} *H*^{de} pictabionensis Q_1 *om. J* 16/17 in—secundo *G* in libro secundo de fide *Q* de fide in libro secundo *EJUSLH* de fide catholica in libro secundo Q_1 17 inter cetera *om.* Q_1 ad locum *U* 18—22 Vnum—nostra est *om. EQQ*$_1$*JU* 18 Petri ore] priore *L*$^{\alpha\beta}$*H* 19 igitur xps *GLH* inquid xps *S om. Hil.* 20 quanta *H* mouentur *H* 21 est *GHil.* sit *SLH* mors crux *G* crux *L* xps *H* 22 require hoc post epistolam leoni pap in ante et ibi inuenies requisitum propterea ergo nunc dimisi Q_1^{a} *in mg.* 23 enim *om. U* causam *H* est ex uirgine *US*^{d} ex uirgine Q_1

ipso sibi in hac operatione consorte, et sua, uidelicet dei, inumbrante uirtute corporis sibi initia conseuit et exordia carnis instituit, ut homo factus ex uirgine naturam in se carnis acciperet perque huius adsumptionis societatem sanctificatum in eo uniuersi generis humani corpus existeret, ut quemammodum omnes in se per id quod corporeum se esse uoluit, conderentur, ita rursum in omnes ipse per id quod eius est inuisibile, referretur. dei igitur imago inuisibilis pudorem humani exordii non recusauit et per conceptionem partum uagitum et cunas, omnes naturæ nostræ contumelias transcurrit. quid tandem dignum a nobis tantæ dignationis affectui rependetur? inenarrabilis a deo originis unus unigenitus deus in corpusculi humani formam sanctæ uirginis utero insertus accrescit, et qui continet omnia et intra quem et per quem cuncta sunt, humani partus lege profertur, et ad cuius uocem angeli atque archangeli tremunt, cælum et terra et omnia huius mundi resoluentur elementa, uagitus infantiæ auditur; qui inuisibilis et inconprehensibilis est nunc uisu sensu tactuque mortalium, cunis est obuolutus. hæc si quis indigna deo recolit, tanto se maioris beneficii obnoxium confitebitur, quanto minus hæc dei conuenerint maiestati. non ille eguit homo effici, per quem homo
Ioh. 1,14 factus est, sed nos eguimus ut deus caro fieret et habitaret in nobis, id est assumptione carnis unius interna uniuersæ carnis incoleret. humilitas eius nostra nobilitas est, contumelia eius honor noster est; quod ille deus in carne consistens, hoc nos uicissim in deum ex carne renouati.

ITEM EIVSDEM IN LIBRO NONO INTER CETERA

II Nescit, plane uitam suam nescit qui Christum Iesum, ut uerum deum, ita et uerum
de trin. 9,3 hominem ignorat, et eiusdem periculi res est Christum Iesum uel spiritum deum uel
Mt. 10, 32. 33 carnem nostri corporis denegare. omnis ergo qui confitebitur me coram hominibus, confitebor et ego eum coram patre meo, qui est in caelis; qui autem negauerit me coram hominibus, et ego negabo eum coram

---

GE, *Q* [= *aetwx*], Q_1 [= $a_1e_1t_1w_1$], *JU*, *S* [= *defmtl*], *L* [= $\alpha\beta\gamma$], *H* [= *deg*]

1 in ipso *H* sibi] uisibili et *U* consorte *EQQ*$_1$*JU* alibi consorte participe [participem *H*] *LH* participe *G* famulante *S*, L^{γ} *corr.*, *Hil.* dī uidelicet *S Hil.* uidelicet et dı *H* obumbrante *Q* uirtus *H* 2 conseuit *EQQ*$_1$*J Hil.* consueuit *S*, L^{γ} *corr.* conseruit *GLH* consciuit *U* et *om. H* exordio *J* ut] et *GQ*^{t} 3 exciperet *Q*, *corr.* Q^{x} per quem Q^{w} $L^{\alpha\gamma}$ adsumptionis *EQ*$_1$*JULH* assertionis *G* ammixtionis *QS Hil.* societatum *H* eo] dn̄ *U* eo in *J* uniuersis $S^{d}H$, *corr.* H^{g} 4 humanis $L^{\alpha}H$, *corr.* H^{g} ut] et *JSH* quæadmodum Q_1 se] ipso *U* 4/5 corporeum—quod *om. J* 5 concederentur *H* rursus $ULB^{\beta}H^{eg}$ est *om. JL*$^{\gamma}$*H* inuisibili S^{e} *H* inuisibilis $S^{d}L^{\beta}$ referetur *JULH*, *corr. ULγ* 6 inuisibili splendorem *U* non recusauit exordii *U* conceptione *E* contemptionem *J* 7 et] ex *H* curas *J* cunctas $L^{\gamma}H$ omnis *H* contumelia *H* transcucurrit *EQ*^{aetx} *US*^{demt} *Lβ*, Q^{w} *corr.*, L^{γ} *corr.* 8 iamen *U* a nobis dignum *G* rependitur *JU* rependeretur $L^{\alpha}H$ 9 unus unigenitus] unitus *U* forma *U* insecretus *J* 10 et[1] *om. S Hil.* omnia continet *S Hil.* continens omnia *H* humano H^{g} humanum H^{d} humanu H^{e} partuos *H* 11 a Q^{aex} *LH*, *corr.* Q^{ae} uoce *LH* archangeli atque angeli *QQ*$_1$*JUSLH Hil.* et terra *EQQ*$_1$*JUSH*^{e} *Hil.* et [*om. G*] terra [terram $L^{\alpha\beta}$ H^{dg} terra et L^{γ}] mare *GLH*^{dg} 12 mundi huius *EQQ*$_1$*JU Hil.* resoluuntur *USLH*, Q^{a} *corr.*, Q^{x} *corr.* uagitu *Hil.* eius uagitus *U* et qui *GLH* 13 et inconprehensibis *om. J* nunc *GE*, Q^{x} *corr.*, *SLH* non *QQ*$_1$*JU Hil.* mortalium *GQ*^{x} *corr.*, *SLH* moderandus *EQQ*$_1$*JU Hil.* cunis] cui *H* 14 recolet *GU* beneficio *J* confitetur *GEH* quantum *U* 15 munus *H* deo *U* conueniunt Q_1 maiestatis *U* 17 unius—carnis *om. H* uniuersæ interna *U* interna] in terra *Q* enim eius *U* nobilitas] humilitas *H* 18 contumelias *H* n̄r honor *GS* ut quod *U* hoc] ut *H* nobis *SL*$^{\gamma}$ *corr.* 19 deo *GL*$^{\beta}$ per carnem *U* carne *S* renouati *EQQ*$_1$*J Hil.* renouatis *S*, L^{γ} *corr.* renouati lætemur *U* renati *GL*$^{\alpha\beta}$*H* renatis L^{γ}

II habet *Φ* 20 eiusdem beati hilarii *U* ex *U* nono] 11 *J* cetera et ad locum *U* 21 II CAP *G* nescit[3] *om. J* qui *om. GUH*, *corr. G* ut] et *EJQ*$_1$^{e}*H* et *in* ut *corr.* Q_1^{a} dn̄ uerum *QJ* 22 et *om.* Q_1 uel s̄pm̄ [s̄pū *G* in s̄pū *U*] dn̄ *GEQQ*$_1$*U SL Hil.* dn̄ uel s̄pm̄ *J* uel s̄pm̄ sc̄m̄ *H* 23 carnem *EQQ*$_1$*JSLH Hil.* in carne hominem *U* carne *G* confitetur Q_1 24 et ego confitebor *G* in caelis est *J* 25 me negauerit *H* et ego negabo *GEQQ*$_1$*J* negabo et ego *USLH Hil.*

patre meo, qui est in caelis. hæc uerbum caro factum loquebatur et homo Iesus Christus dominus maiestatis docebat, mediator ipse in se ad salutem ecclesiæ constitutus et ipso illo inter deum et homines mediatoris sacramento utrumque unus existens, dum ipse ex unitis in id ipsum naturis naturæ utriusque res eadem est, ita tamen ut neutro careret in utroque, ne forte deus esse homo nascendo desineret et homo rursum deus manendo non esset. hæc itaque humanæ beatitudinis fides uera est deum et hominem prædicare, uerbum et carnem confiteri, neque deum nescire quod et homo sit, neque carnem ignorare quod uerbum sit. 1 Cor. 2, 8 1 Tim. 2, 5

ITEM EIVSDEM IN EODEM LIBRO INTER CETERA

III Natus igitur unigenitus deus ex uirgine homo et secundum plenitudinem temporum in semet ipso prouecturus in deum hominem, hunc per omnia euangelici sermonis modum tenuit, ut se dei filium credi doceret et hominis filium prædicari ammoneret, locutus et gerens homo uniuersa quæ dei sunt, loquens deinde et gerens deus uniuersa quæ hominis sunt, ita tamen ut ipso illo utriusque generis sermone numquam nisi cum significatione et hominis locutus et dei sit. hinc itaque fallendi simplices atque ignorantes hæreticis occasio est, ut quæ ab eo secundum hominem dicta sunt, dicta esse secundum naturæ diuinæ infirmitatem mentiantur et quia unus atque idem est loquens omnia quæ loquebatur, de se ipso omnia eum locutum esse contendant. nec sane negamus totum illum qui eius manet, naturæ suæ esse sermonem; sed si Iesus Christus homo et deus et neque cum homo, tunc primum deus, neque cum homo, tunc non etiam et deus, neque post hominem in deo non totus homo totus deus, unum atque idem necesse est dictorum eius sacramentum esse quod generis. et cum in eo secundum tempus discernis hominem a deo, tum dei atque hominis discerne sermonem, et cum deum atque hominem in tempore confiteberis, dei atque hominis in tempore dicta diiudica; cum uero ex homine et deo, rursum totius hominis, totius iam dei tempus intellegis. si quid illud ad demonstrationem eius temporis dictum est, tempori coaptato quæ dicta sunt, ut cum aliud sit ante hominem deus, aliud sit homo et deus, aliud sit post hominem de trin. 9, 5—7 Gal. 4, 4

GE, Q [= *aetwx*], Q_1 [= $a_1e_1t_1w_1$], *FU, S* [= *defmt*], *L* [= *αβγ*], *H* [= *deg*]

1 patrem meum L^{β} *H* hoc *FS* ac *H* factum est *H* 1/2 xps ihs *GLH* 2 in se *om.* L^{γ} *H, corr.* L^{γ} constituit ut os *II* 3 ipse *ULH* ille *H* hominem *QUH* mediatores *E* 4 id *om. II* ipsud *S* naturis *om. S* utrius *F* ut] ne *G* neutro] ne uiro *H* 5 carere L^{γ} *H* rursus GQ_1 6 mando *H* et *om. U* 7 et *om. U* et *om.* S^{d} S^{e} *corr., Hil.* neque] ne *U* 8 uerum *H, corr. II*^{g} III *habet Φ* 9 eiusdem beati hilarii *U* in — libro] ex libro nono *U* inter cetera *om. Q, corr.* Q^{x} inter cetera et ad locum *U* III. CAP̄ *G* 10 ingenitus *F* 11 in] et *G* ipsum *U* hominem prouecturus in dm̄ *U* profecturus SQ^{x} 12 ut] quo *U* diceret *H* et] ut *EF* filius *H* admonere *F* et] est *Q, corr.* Q^{x} 14 ipso *GEQFΦ* in ipso Q^{x} *corr.*, Q_1USLH illo *om. H* generis] gerens *G* sermone *om. LH, corr.* L^{γ} nusquam *LH* unum [unam S^{mt}] quam *S* 15 dī et hominis locutus sit *LH* dn̄s *U* hinc—p. 122, 7 et reliqua *om. EQQ*$_1$*F*; *nouam eclogam constituit titulo superscripto* ITEM ALIO LOCO IN EODEM LIBELLO INTER CETERA *S* 15 simplicis *G* 16 dicta^{2}] date *H* 17 firmitate *U* 17/18 loquitur *USLH* loquatur *Hil.* se *om. LH superscr.* L^{γ} 18 eum locutum omnia *U* contendam *U* 19 si *om.* UL^{λ} *H* homo et ULH^{g} homo est *G* homo H^{de} et homo et *S Hil.* 20 et om. *U* homo *ULH* bomo sit *GS*, L^{γ} *corr.* tum *US* primum] non prius *U* neque *G* et neque US^{d} et neque tum S^{efmt} neque tunc *LH* homo *GU* et homo *SLHHil.* tum *US Hil.* 21 dm̄ *U* 22 dicturum *LH* generis] gerens *G* in *om. S* eo] quo *H* 23 tum dī *G* tunc dī *L* tundis *H* dī tum *U Hil.* dī totum *S*, L^{γ} *in mg.* 23/24 discerne—hominis *om.* L^{γ} *H*, dī totum atque hominis—confiteberis L^{γ} *in mg.* tunc *deleto* 24 tempora $GL^{\alpha\beta}$ *H* 25 homine—totius^{1} *om. H* rursus *U* totum H^{de} totus H^{g} templum *GLH, corr.* L^{γ} intelleges *S* intellegere *U* intellege *Φ* 26 demonstratione *U* tempore *S* 27 ut] et *U Φ* eum] eum *H* alius *UH* homo—sit *om. H* aliud^{3}] alius *U*

et deum totus homo et totus deus, non confundas temporibus et generibus dispensationis sacramentum, cum pro qualitate generum ac naturarum alium ei in sacramento hominis necesse est sermonem fuisse non nato, alium adhuc morituro, alium iam æterno. nostri igitur causa hæc omnia Iesus Christus manens et corporis nostri homo natus secundum consuetudinem naturæ nostræ locutus est, non tamen omittens naturæ suæ esse quod deus est. nam tametsi in partu et passione et morte naturæ nostræ res peregerit, res tamen ipsas omnes uirtute naturæ suæ gessit. et reliqua.

ITEM IN ALIO LOCO IN EODEM LIBRO INTER CETERA

IIII Videsne ita deum et hominem prædicari, ut mors homini, deo uero carnis excitatio
de trin. 9, 11 deputetur? naturam dei in uirtute resurrectionis intellege, dispensationem hominis in morte cognosce. et cum sint utraque suis gesta naturis, unum tamen Christum Iesum eum memento esse qui utrumque est.

ITEM POST PAVCA

V Hæc igitur demonstranda a me paucis fuerunt, ut utriusque naturæ personam
de trin. 9, 14 tractari in domino Iesu Christo meminissemus, quia qui erat in forma dei, formam serui
Phil. 2, 6. 7 accepit.

ITEM SCI ATHANASII ALEXANDRINI EPI ET CONFESSORIS AD EPICTETVM CORINTHIORVM EPISCOPVM

VI Quomodo autem uel dubitare ausi sunt qui dicuntur Christiani, si dominus, qui ex
Act. Conc. I 5 Maria processit, filius quidem substantia et natura dei est, quod autem secundum
p. 233, 8—10 carnem, ex semine Dauid est et carne sanctæ Mariæ?

VI *cf. Exc. Eph. V*

GE, *Q* [= *aetwx*], Q_1 [= $a_1e_1t_1w_1$], *JU*, *S* [= *defmt*], *L* [= $\alpha\beta\gamma$], *H* [= *deg*]

1 et deum *om. U* et *om. ULHHil.* 1/2 dispensationem sacramenti [sacramentis H^e] UH^e 2 naturam LH^g natura H^{de}, *corr.* L^γ aliud $L^{\beta\gamma}H$, *corr.* L^γ ei *om. U* sacramentum *LH*, *corr.* L^γ 3 aliud *LH*, *corr.* L^γ aliud *LH*, *corr.* L^γ merituro *G* iam *om.* GL^γ *H*, *corr.* GL^γ 4 corpori L^γ *H* 5 est *om. H* dimittens *H* 6 nam] non *H* tametsi SL^α *Hil.* tamenetsi L^γ *H* tam si *G* tam est L^β si *U* partu] peccato *H* in passione et in morte *U* pergit *U* 7 uirtute *U* uirtutes *GSLH* egessit L^β egisset *H* et reliqua *om. U*

IIII *habet* Φ 8 item eiusdem beati hilarii ex eodem libro in alio loco *U* in[1] *om.* $EQJS^{deft}$ $L^{\alpha\beta}$ 9. 14. 19 *numeri ex G* uidensne Q^{aetw}, *corr.* Q^{ae} uidene *E* praedicare *H* uere L^γ *H*, *corr.* L^γ 10 deputetur non tamen ut alius [aliud S^d, L^γ *in mg.*] sit qui mortuus est et alius [aliud S^d, L^γ *in mg.*] sit per quem mortuus resurgit [resurrexit L^γ *in mg.*] spoliata enim caro xps est mortuus et rursum xpm a mortuis excitans idem xps est carnem [carne S^d, L^γ *in mg.*] se expolians Q^x *corr.*, *S*, L^γ *in mg.*, *Hil.* natura Q^{etw} US^eH uirtutem $GQ^{aetw}Q_1$ S^{efmt} $L^{\alpha\beta}$ H^{dg} 11 mortem Q^x *H*, *corr.* Q^x cognoscet *H* sit *LH*, *corr.* L^γ suis] bi *E* 11/12 ihm xpm *G* 12 eum mento *L*, *corr.* L^γ augmento *H*

V *habet* Φ 13 ITEM POST PAUCA *GS* et [item Q^x *in ras.*] post pauca sequitur EQQ_1J item eiusdem beati hilarii ex eodem libro post pauca *U om. LH* Φ 14 a me demonstranda *J* demonstrandam *H* pacis *G* pauci *H* fuerant *U* ut *om.* EJS^{ft} utrisque L^γ *H*, *corr.* L^γ, utrius *J* naturam *H* personam $GEQQ_1JULHHil.$ formam *S*, Q^x *corr.*, L^γ *corr.* 15 erat] manens *S* serui] dī *J* 16 suscepit *US*

VI *non habet* Φ, *om. J* 17 item *om.* $EQ^{aetw}Q_1L^\beta$ item de incarnatione dm̄ testimonium *U* epis alexandrini *E* alexandrine ecclesie *S* $L^{\alpha\beta}H$ *om. U* 17/18 ad episcopum nomine epictetum chorentium aduersus sos hereseos *U* 17 epictitum Q^a *corr.*, $Q^{wx}Q_1^w$ epititum Q_1^a epictatum *SLH* 17/18 episcopum corinthium EQQ_1 20 maria uirgine *S*, Q^x *corr.*, *L* substantia et] substantiae Q_1U substantiam *H*, *corr.* H^g est *om. U* 21 ex carne *U* carnem *H*

ITEM SCI AMBROSII EPI ET CONFESSORIS MEDIOLANENSIS [EX LIBRIS QVOS MISIT] AD IMPM GRATIANVM [AVG] IN LIBRO SECVNDO DE FIDE INTER CETERA de fide 2, 58

VII Vnde illud quod lectum est dominum maiestatis crucifixum esse, non quasi in maiestate sua crucifixum putemus, sed quia idem deus idem homo, per diuinitatem deus, per susceptionem carnis homo, Iesus Christus dominus maiestatis dicitur crucifixus, quia consors utriusque naturæ, id est humanæ atque diuinæ, in natura hominis subiit passionem, ut indiscrete et dominus maiestatis dicatur esse qui passus est, et filius hominis, sicut scriptum est, qui descendit de cælo. 2 Cor. 2, 8 Ioh. 3, 13

ITEM ALIO LOCO DE EODEM LIBRO INTER CETERA

VIII Sileant igitur inanes de sermonibus quæstiones, quia regnum dei, sicut scriptum est, non in persuasione uerbi est, sed in ostensione uirtutis. seruemus distinctionem diuinitatis et carnis: unus in utroque loquitur dei filius, quia in eodem utraque natura est. etsi idem loquitur, non uno semper loquitur modo. intende in eo nunc gloriam dei, nunc hominis passiones. quasi deus loquitur quæ sunt diuina, quia uerbum est; quasi homo dicit quæ sunt humana, quia in mea substantia loquebatur. de fide 2, 77 1 Cor. 2, 4

ITEM EIVSDEM IN LIBRO DE INCARNATIONE DOMINI CONTRA APOLLINARISTAS

VIIII Sed dum hos redarguimus, emergunt alii qui carnem domini dicant et diuinitatem unius esse naturæ. quæ tantum sacrilegium inferna uomuerunt? iam tolerabiliores sunt Arriani, quorum per istos perfidiæ robur adolescit, ut maiore contentione asserant patrem et filium et spiritum sanctum unius non esse substantiæ, quia isti diuinitatem domini et carnem substantiæ unius dicere temptauerunt. de incarn. sacr. 49

ITEM INFRA

X Et hi mihi frequenter Nicæni concilii tractatum se tenere commemorant. sed in illo tractatu patres nostri non carnem, sed dei uerbum unius substantiæ cum patre esse dixerunt et uerbum quidem ex paterna processisse substantia, carnem autem ex uirgine esse confessi sunt. quomodo igitur Nicæni concilii nomen obtenditur et noua inducuntur, quæ numquam nostri sensere maiores? ibid. 52

VIII *cf. Exc. Eph. XIII*

GE, Q [=*aetwx*], Q_1 [=$a_1e_1t_1w_1$], *JU, S* [=*def*|*mt*], *L* [= $\alpha\beta\gamma$], *H* [=*deg*]

VII *habet Φ* 1 item *om. EQ$_1$J* item de libro *LH* beatissimi *U* mediolanensi epi et confessoris *U* et confessoris *om. EQQ$_1$JLν, corr. Q^x* mediolanensis ecclesiae *SLλβH, Q^x corr.* ex—misit *om. EQQ$_1$JU* ex libris *om. SLH* 2 gratianum imperatorem *U* aug *G om. EQQ$_1$JUSLH* ex *U* de fide catholica *Q^{ae}* de incarnatione et duabus naturis in una dni ni persona aduersum hereticos *U* inter cetera *om. EQQ$_1$JU* 3. 10. 17. 23 *numeri ex G* 3 unde—quod *om. U* 4 diuinitate *E* 5 xps ihs *GLH* 6 naturae] diuinae naturae *H, corr. Hg* id est] idem est *E* naturam *GLH^{dg}* 6 quia et *H* 7 quia *U*

VIII *habet Φ* 9 item eiusdem beatissimi ambrosi *U* in eodem libro alio loco *LH* ex eodem libro *U* in alio Q_1 in *EQ* 10 sicut *om. U* 11 in^1 *om. H* est *om. H* distinctiones *GLH* 12 unus] huius *U* filius di *GH^d* eo *G* 13 modo loquitur *J* eum *QUS^{ef}*|*mt, corr. Q^x* gloria *E* 14 dei *om. LH, corr. Lν* deo *H, corr. Hg* 15 ea *SLH Φ* loquitur *G*

VIIII *habet Φ* 16 de — dni in eodem libro *U* in *om. H* contra [auersus *Lβ* aduersus *H^{de}* ad *Hg*] apollinaristas *GSLH Φ* inter cetera *EQQ$_1$JU* 17 alii qui] aliqui Q_1^{a} aliqui qui *E* in carnem *H* 18 esse *GLH Φ om. EQQ$_1$JUS* uomuere *U* uouerunt *E* mouerunt *Q^{aet} Lβγ H, corr. Lν* 19 quorum] quos *U* adulescet *JU* maiorem contentionem *LH, corr. Lν* 20 asserunt *U* isti *om.* Q_1 21 carnis *US^{de}*

X *habet Φ* 22 item *G, Q^x corr., SLH Φ* item eiusdem *U* et *EQQ$_1$J* infra in eodem libro uel loco *U* 23 se retinere *Q om. H* 24 in *om. G* 25 et] ut *U* paternam *H, corr. Hg* 26 uirginem *Lβγ H, corr. Lν Hg* uirgine maria *U* esse] se *J* ostenditur *S^e Lλ H* 27 indicuntur *S*|*L* quem *H* nostri *om. H* maiores et reliqua *S, Q^x corr. Lν corr.* maiores et plerumque *LH*

ITEM EIVSDEM AD SABINVM $\overline{\text{EPM}}$ INTER CETERA

XI Vnde pulcre apostolus eiusdem uerbi repetitione usus est dicens de domino Iesu
ep. 46, 6. 7 Christo: cum in forma dei esset, non rapinam arbitratus est esse se
Phil. 2, 6. 7 æqualem deo, sed semet ipsum exinaniuit formam serui accipiens.
quid est in dei forma nisi in plenitudine deitatis, in illa perfectionis diuinæ
expressione? ergo cum esset in plenitudine diuinitatis, exinaniuit se et accepit
plenitudinem naturæ et perfectionis humanæ. sicut deo nihil deerat, ita nec hominis
Ps. 44. 3 consummationi, ut esset perfectus in utraque forma, unde et Dauid dicit: speciosus
forma præ filiis hominum. concluditur Apollinarista nec quo se uertat,
habet, suis clauditur retibus. ipse enim dixerat: 'formam serui accepit', non 'seruus
locutus est.' iterum ergo interrogo: quid est in forma dei? respondit: in
Gal. 4, 8 natura dei. sunt enim, ait apostolus, qui non sunt natura dii. quæro
Phil. 2, 7 quid sit formam serui accipiens. sine dubio perfectio naturæ et conditionis,
ut dixi, humanæ, ut esset in hominum similitudine. et pulcre non carnis, sed hominum
dixit similitudinem, quia in carne eadem est, sed quia sine peccato erat solus, omnis
autem homo in peccato, in specie hominis uidebatur. unde et propheta ait: et
Ier. 17, 9 homo est, et quis cognoscit eum? homo secundum carnem, sed ultra hominem
Mt. 8, 3 secundum diuinam operationem. denique cum leprosum tangeret, homo uidebatur,
Ioh. 11, 35 sed ultra hominem, cum mundaret. et cum Lazarum mortuum fleret, mortuum
Ioh. 11, 43 quasi homo flebat, et supra hominem erat, cum mortuum uinctum iuberet pedibus exire.
Mt. 27, 52 homo uidebatur, cum penderet in cruce, sed supra hominem, cum reseratis tumulis
mortuos suscitaret.

ITEM $\overline{\text{SCI}}$ GREGORII NANZIANZENI IN OMILIA DE EPIPHANIA INTER CETERA

XII Cum ergo processisset ex uirgine deus in ea quam assumpserat humana natura,
Rufin. d. unum e duobus sibi inuicem contrariis existens, carne ac spiritu, aliud in deum assumitur,
epiph. 13, 15 aliud deitatis gratiam præstat.

ITEM INFRA

XIII Missus est quidem, sed ut homo; duplex enim erat in eo natura. inde denique
ibid. 15, 1 et laborauit ex itinere, inde et esuriit et sitiit et contristatus est et fleuit humani corporis
lege.

GE, Q [= *aeiwx*], Q_1 [= $a_{1}e_{1}i_{1}w_{1}$], *ϝU, S* [= *defmtl*] *L* [= $\alpha\beta\gamma$], *H* [= *deg*]

XI *non habet Φ om. EQQ₁ϝU add. Q^x corr.* 1 ad sauinum [sabinum H^e] $\overline{\text{epm}}$ eiusdem *LH* 2. 24. 28 *numeri ex G* 2 repetitionem $S^f L^\beta H$ 4 forma dei S^d, *Q^x corr.*, forma $S^{efmt} Q^x L^\gamma$ 5 plenitudinem $L^\beta H$, *corr.* H^g perfectione diuina *SQ^x* 6 ergo formae dl Q^x plenitudinem $S^e L^\beta H$, *corr.* H^g 8 consummationis *S*, L^γ *corr.* consummationem $L^\alpha H$, *corr.* H^g 9 formam *H*, *corr.* / ^{g} auertat *H* 10 accipiet *H* 11 lectus *Ambr.* et iterum *G, quasi noua ecloga incipiat* quod *H* 12 sunt[1]—dii *om. G* 12 quae rogo *H* 13 perfectionem *SQ^x*, L^γ *corr.*, *Ambr.* 14 hominem *LH* similitudinem S^{dt} *LH* 14/15 et pulcre—similitudinem *om. H* 14 hominem *L, corr.* L^γ 15 dixi *G* carnem *H* sine *om. H* erat *om. H* 16/17 et homo est *om. LH, corr.* L^γ 18 secundum *om. SQ^x corr., LH* diuina operatione *SQ^x corr.*, L^γ leprosos L^γ leprosus *H* 19 emundaret *LH Ambr., corr.* L^γ mortuum[2]] hominem mortuum Q^x *corr.* 20 mortuum] hominem *H* 21 cum uidebatur pendere *H*

XII *habet Φ* 23 item *om. EQ₁ϝSL^γ* $\overline{\text{sci}}$ *om. LH* beatissimi *U* nanzianzeni *G Φ* $\overline{\text{epi}}$ nazanzeni [nanzazeni *E* nanzaceni S^t nanzanzeni $Q_1^{ae} S^{fm}$ nazazeni $ϝS^{de}$] *EQQ₁ϝSLH* episcopi et confessoris nanzianzeni *U* in—cetera *om. EQQ₁ϝ, add.* in epiphania inter cetera Q^x de duabus naturis in una dn̄i nostri ihū xp̄i persona inter cetera et ad locum *U* 24 processit *H* 25 ex L^α et $L^{\beta\gamma}$ sibi *om. EQQ₁ϝU* carnem ac sp̄m *ULγ, corr.* L^γ 26 ad deitatis *G* gratiam *EϝH Φ Ruf.* gratia *GQQ₁USL*

XIII *habet Φ* 27 *om. EQQ₁ϝU, corr.* Q^x 28 quidem est *G* in eo erat $Q^x ϝ$ erat ideo *U* inde *om. E* 29 et[1] *om.* $Qϝ$ et[2] *om.* $Q^x ϝS^e L^\gamma$ esuriuit *QU* sitiuit *QUS* et[4]] ut Q^e et sicut et H^{de} et sicut H^g est *om. U* humanae *H* 30 legem *U*

ITEM SCI BASILII EPI CAPPADOCIS

XIIII Cum ergo quædam in Christo ita uidemus humana, ut nihil a communi mortalium fragilitate distare uideantur, quædam ita diuina, quæ nulli alii nisi illi ineffabili naturæ conueniant deitatis, hæret humani intellectus angustia et tantæ ammirationis stupore perculsa, quo declinet, quid teneat, quo se conuertat, ignorat; si hominem putet, deuicto mortis regno cum spoliis redeuntem a mortuis cernit. propter quod cum omni metu et reuerentia contemplandum est, ut in uno eodemque ita utriusque naturæ ueritas demonstretur, ut neque aliquid indignum et indecens de diuina illa et ineffabili substantia sentiatur neque rursum quæ gesta sunt, falsis inlusa imaginibus æstimentur.

ITEM IOHANNIS EPI CONSTANTINOPOLITANAE VRBIS IN OMELIA DE ASCENSIONE DOMINI INTER CETERA

XV Nam sicut duobus iurgio separatis unus in medio positus altercantium litem discordiamque dissoluit, ita et Christus fecit. deus nobis iuste irascebatur et nos contemnebamus iratum et clementem dominum declinabamus, et se medium Christus ingessit et sociauit utramque naturam et nobis quod imminebat a patre supplicium ipse sustinuit. PG 49, 445

ITEM EIVSDEM IN EADEM OMELIA INTER CETERA

XVI Christus igitur nostræ naturæ primitias optulit patri et oblatum donum miratus est pater, quod tanta dignitas offerebat et quod offerebatur, nulla macula fœdabatur. nam et suis manibus suscepit oblatum et suæ sedis fecit esse participem et, quod plus est, ad partem suæ dexteræ collocauit. cognoscamus quis ille est qui audiuit sede ad dexteram meam; quæ natura est cui dixit: esto meæ particeps sedis? illa natura quæ audiuit terra es et in terram ibis. ibid. 446 Ps. 109, 1 Gen. 3, 19. 20

ITEM EIVSDEM IN EADEM OMELIA INTER CETERA

XVII Quo sermone utar, quo uerbo dicam, repperire non possum: natura fragilis, natura contempta et omnibus monstrata deterior omnia uicit, omnia superauit et omnibus PG 49, 448

XIIII *in Basilii operibus frustra quaesiui, cf. t. IIII 2 p. 95, 25*

GE, Q [= *aetwx*], Q_1 [= $a_1e_1i_1w_1$], *FU, S* [= *defmt*], *L* [= $\alpha\beta\gamma$], *H* [= *deg*]

XIIII *non habet* Φ 1 item *om. EQQ*$_1$*FS* sci] beatissimi *U* epi capadociæ *F* epi et confessoris cappadociæ de duabus naturis in una dni nostri ihu xpi persona inter cetera et ad locum *U* 2. 12. 17. 24 *numeri ex G* 2 cum ergo *om. U* in Christo *om. F* uideamus *EQ*^{aetw}, Q^x *corr.*, Q_1U a *om. F* communium *F* communione Q_1, *corr.* $Q_1{}^a$ 3 fragilitatem L^α *H, corr. H*$^\varepsilon$ uideatur *H* nulla *E* illi *om. EU* 4 conueniat L^β *H* haeret] erit Q_1UH, *corr.* $Q_1{}^a$ tanta *FL*$^\gamma$ *H, corr. L*$^\gamma$ ammirationes *H* 4/5 perculsio *U* 5 quod *S*^{f} *L*$^\gamma$ *H* quid Q^x *corr.* quod *H* uertat *S* putat *FH* 6 regnum *H, corr. II*$^\varepsilon$ spolia *Q, corr.* Q^x cernet *UL, corr. L*$^\gamma$ cernerent *H* cum *om. U* 7 ut] cum Q_1U unum eundemque *U* uno et idemque Q_1 ita utriusque *om. E* utrumque *H* ueritatis *H* 8 ut] et *H* indegens Q_1, *corr.* $Q_1{}^a$ de] sed *H* illa *om. F* ineffabilis *UH*$^\varepsilon$ *corr.* 9 rursus *GL* falsus *H, corr. II*$^\varepsilon$ æstimetur *EH*$^\varepsilon$ extimentur et reliqua *U*

XV *habet* Φ 10 Iohannis—urbis] eiusdem epi *EQQ*$_1$ eiusdem *FUS* epi *om. II* ascensionem *U* 11 inter cetera *om. EQ*$_1{}^a$*FS* ad locum *U* 12 iurgium *LH, corr. L*$^\gamma$ 13 dissoluet *U* nobis iuste nobis *H* 14 dm *F* seme medium *G* remedium *QH* ingessit xps [xpm *H*] *GLH* 15 sociabitur atque L^α sociabitur utraque *H* quid *H* a patre *G* Φ *om. EQQ*$_1$*FUSLH*

XVI *habet* Φ 16 eiusdem epi *EQ*^{aetx} Q_1 ^{aet} *om. G* inter cetera *om. EQQ*$_1$*FULH* 17 nostræ primitias naturæ *F* naturæ nostræ primitias *LH* nostræ primitias Q_1 primitia *U* foedebatur Q^{etw} Q_1 *FLH, corr.* Q^w *L*$^\gamma$ 19 suis se *E* suis *U* participes *H, corr. H*$^\varepsilon$ plus] pius Q_1 20 a Q_1L^β *II* patre *H* est ille *U* ille sit *Q* audit *G* sedere *F* 21 est *om. Q, corr.* Q^x esto meæ] est omnis *H* 22 natura est *U* terra *GEQ*^{x}*US*^{t}*L*$^\alpha$ *H*$^{\varepsilon\varepsilon}$

XVII *habet* Φ 23 eiusdem *om. EQQ*$_1$*F* eiusdem beatissimi iohannis *U* ea *E* inter cetera *om. EQQ*$_1$*FU, corr.* Q^x 24 ultra utar *U* utatur *H* 25 concepta *F* omnibus^2] in omnibus *LH*

hodierna die meruit excelsior repperiri. hodie angeli uota diu desiderata ceperunt, hodie archangeli quod multo tempore cupiebant, inspicere ualuerunt: naturam nostram in sede dominica immortali fulgentem gloria peruiderunt.

ITEM EIVSDEM DE OMELIA DE CRVCE ET LATRONE INTER CETERA

XVIII Sed cur cum cruce ueniat, uideamus. scilicet ut hi qui eum crucifixerunt, suæ
ibid. 404. 405 sentiant dementiæ cæcitatem, et ideo dementiæ eorum signum portatur, ideo propheta
Zach. 12, 10 ait: tunc lamentabuntur tribus terræ, uidentes accusatorem et agnoscentes peccatum. et quid mirum est si crucem portans adueniet, quando et uulnera corporis
Ioh. 19, 37 ipsa demonstrat? tunc enim, inquit, uidebunt quem confixerunt. et sicut post resurrectionem Thomæ uoluit diffidentiam confutare et illi clauorum loca mon-
Ioh. 20, 27 strauit et lateris uulnera declarauit et dixit: mitte manum tuam et uide quoniam
Lc. 24, 39 spiritus carnem et ossa non habet sicut me uidetis habere, sic et tunc ostendit uulnera crucemque demonstrat, ut ostendat illum esse qui fuerat crucifixus.

Hieron. ep. 98, 4 [1–4] ITEM THEOPHILI $\overline{\text{EPI}}$ ALEXANDRINI DE EPISTVLA PASCHALI QVAM PER AEGYPTVM DESTINAVIT

XVIIII Cuius rei testis est ille qui loquitur: omnes declinauerunt, simul inutiles
Ps. 13, 3 facti sunt, et prophetæ Christi auxilium deprecantes: domine, inclina cælos
Ps. 143, 5 et descende, non ut mutaret loca in quo omnia sunt, sed ut propter salutem nostram
2 Cor. 8, 9 carnem humanæ fragilitatis assumeret, Paulo eadem concinente: cum esset diues, pauper factus est, ut nos illius paupertate diuites essemus. uenitque in terras et de uirginali utero quem sanctificauit, egressus homo, interpretationem nominis
Mt. 1, 23 sui Emmanuhel, id est nobiscum deus, dispensatione confirmans, mirum in modum coepit esse quod nos sumus, et non desiit esse quod fuerat, sic assumens naturam nostram,
Ioh. 1, 14 ut quod erat ipse, non perderet. quamquam enim Iohannes scribat uerbum caro factum est, id est aliis uerbis homo, tamen non est uersus in carnem, quia numquam

---

GE, Q [= *aetwx*], Q_1 [= $a_1e_1t_1w_1$], *ƒU, S* [= *defmt*], *L* [= $\alpha\beta\gamma$], *H* [= *deg*]

1 angelica *G* diu uota *S* diu *H* acciperunt *ƒ* 2 angeli *Q* multum *U* cupierunt *GLH* uoluerunt *GƒUS*^{e}*H*, *corr. GS*^{e} nostram id est humanam *U* 3 sedem *Q*, *corr.* Q^x se $Q_1{}^a$ *H* dominicam *QH*^{e}, *corr.* Q^x immortalis *H* fulgente *S* fulgentis $L^{x\gamma}H$ fulgentes L^β, *Hg corr.*

XVIII *non habet Φ* 4 item *om. EƒS* eiusdem *GLH* $\overline{\text{sci}}$ [beati *U*] iohannis constantinopolitani $\overline{\text{epi}}$ et confessoris [et confessoris *om. ƒ*] *EQQ*$_1$*ƒUS* de^1] in *EQQ*$_1$*ƒUS* inter cetera et ad locum aduersus hereses supra scribtas *U om. S* 5. 16 *numeri ex G* 5 ut] et *S* eum *om. H* 6 dementia *G* cæcitatem—dementiæ *om. G* dementiæ] inpudentiæ *EQQ*$_1$*U* imprudentiæ Q^x *corr.* inpudentiore *ƒ* et ideo Q_1 6/7 propheta ait] prophetauit Q_1S 7 tunc inquit *U* lamentabunt Q_1 accusatores L^x *H* cognoscentes H^d cognoscentem H^{eg} 8 aduenias *Gƒ* et] hec *S*, L^γ *corr.* 9 ipse *G* S^e *Hg*, *corr. Hg* demonstrant Q^a *corr.*, Q_1 in quem *QH* crucifixerunt Q_1*ƒU* transfixerunt *H* 10 illi *om. H* 12/13 et tunc sic *ƒ* 12 sic et *om. U* 13 nunc *H* ostendet Q^a *corr.*, *SL*, *Hg corr.* crucem qui demonstrat $Q_1{}^f$ crucem quidem monstrat *E*

XVIIII *non habet Φ* 14 item *om. EQ*$_1$*ƒS* incipit *H* $\overline{\text{sci}}$ [beati *U*] theophili *EQQ*$_1$*ƒUS* alexandrini $\overline{\text{epi}}$ *U* ex *U* epistolis *H* 15 destinauit inter cetera *LH* 16 cui *G* deliquerunt *Hier.* 17 prophetas *E* deprecantis *ƒ* cælos tuos *ƒ* 18 non ut] ut non *ƒ* 19 adsumeret et *U* paulo *EQ Q*$_1$*ƒU Hier.* paulo apostolo *GSLH* apostolo Q^x *corr.* concinnente *ƒS*^{d} concinentem S^t L^β *H*, *corr. Hg* 20 pauper—paupertate *om. U* ditaremur *S* 21 terra sed SL^γ H^{de} terram sed *Hg* terram et *G* significauit Q_1 sanctificat *H* interprætatione *EUL*$^\gamma$ 22 id est *om. Q* dispensationem *EƒUSL*$^{x\gamma}$ *H* confirmatis *H* 23 nos *om. ƒ* desit *ƒS*^{e}*L*$^\beta$ desinet *U* fuerat *GLH Hier* erat *EQQ*$_1$*ƒUS* 24 ipse] ille *LH* in iohanne scribat Q_1 in euangelium secundum iohannem scriptum leginus *U* scribebat *H* 25 est^1 *om. G* id—homo] uerbum *U* homo] deus homo factus est aliis uerbis uerbum *S* dn̄s homo factus est L^γ *corr.* uersum Q^x *corr.*, *US*, L^γ *corr.* carne Q^{etw} *ƒUS*, L^γ *corr.*, H^e qui *U*

deus esse cessauit, ad quem et sanctus loquitur: tu autem idem ipse es, et pater Ps. 101, 28
de cælo contestatur et dicit: tu es filius meus dilectus, in quo mihi bene com- Mt. 3, 17
placui, ut et homo factus nostra confessione permanere dicatur quod fuit, priusquam
homo fieret, Paulo nobiscum eadem prædicante: Iesus Christus heri et hodie, ipse Hebr. 13, 8
et in æternum. in eo enim quod ait ipse, ostendit eum pristinam non mutasse 5
naturam nec diuinitatis suæ imminuisse diuitias, quia propter nos pauper effectus plenam
similitudinem nostræ conditionis assumpserat.

ITEM EIVSDEM DE ALIA EPISTVLA PASCHALI CONTRA ORIGENEM INTER CETERA

XX Vnus filius patris nostrique mediator, nec æqualitatem eius amisit nec a nostro Hieron. ep. 96. 34—42
consortio separatus est, inuisibilis deus et uisibilis homo, forma serui absconditus et
dominus gloriæ confessione credentium comprobatus. neque enim priuauit eum pater 11
naturæ suæ nomine, postquam pro nobis homo et pauper effectus est, nec in Iordane
fluuio baptizatum altero appellauit uocabulo, sed filium unigenitum: tu es filius meus Mt. 3, 17
dilectus, in quo mihi bene complacui. nec similitudo nostra in diuinitatis est
mutata naturam nec diuinitas in nostræ naturæ uersa est similitudinem. 15

SCI AVGVSTINI EPI HIPPONIENSIS ECCLESIAE AD DARDANVM INTER CETERA

XXI Noli itaque dubitare ibi nunc esse hominem Christum unde uenturus est, memori- Aug. ep. 187
terque recole et fideliter tene Christianam confessionem quoniam resurrexit a mortuis, 10
ascendit in cælum, sedet ad dexteram patris nec aliunde quam inde uenturus est ad
uiuos et mortuos iudicandos. et sic uenturus est, illa angelica uoce testante, quem- Act. 1, 11
ammodum est ire uisus in cælum, id est in eadem forma carnis atque substantia, 21
cui profecto immortalitatem dedit, naturam non abstulit.

ITEM EIVSDEM IN EPISTVLA AD VOLVSIANVM INTER CETERA

XXII Nunc uero ita inter deum et homines mediator apparuit, ut in unitate personæ ep. 137, 9
copulans utramque naturam et solita sublimaret insolitis et insolita solitis temperaret. 25

GE, Q [= *aetwx*], Q_1 [= $a_1e_1i_1w_1$], *FU, S* [= *defmt*], *L* [= $\alpha\beta\gamma$], *H* [= *deg*]

1 cessauerit *U* ad quem] adque *U* $\overline{\text{sps}}$ $\overline{\text{scs}}$ Q^x *corr.*, *FS*, L^γ *corr.* $\overline{\text{scs}}$ dauid *UH* 2 meus *om. U* bene *om. F* 2/3 conplacuit Q^a *corr.*, S^{deft} *LH*, *corr.* S^d H^e complacuerit *U* 3 ut *om. U* et *om. LH*, *corr.* L^γ permaneret Q_1 dicitur *U* id quod *G* 4 nobis *U* eandem Q_1^w *corr.*, *LH*, *corr.* L^γ H^g prædicantem GQ_1^{aew} *LH*, *corr.* L^γ H^g $\overline{\text{xps}}$ ihs̄ *GFLH* ihs̄ Q_1U idem ipse Q^x *corr.*, *S*, L^γ *corr.* 5 et *om.* EQ_1^a est *H* est et Q^x *corr.* eo] quo *E* 6 effectus est plenam enim *U*

XX *non habet* Φ 8 eiusdem epis̄ EQQ_1 de *om. H* aduersus origenem in alia pascali epistula *U* in $EQQ_1F(U)S$ *om. H* paschalis *H* inter cetera *om. H* inter cetera et ad locum *U* 9. 17. 24 *numeri ex G* 9 unus] ut nos *H* nostræque *E* ammisit *H* 10 et[1] *om. GLH*, *corr.* L^γ formam QQ_1^{tw} L^γ *H*, *corr.* $Q^xQ_1^wL^\gamma$ H^g 11 credentius *LH*, *corr.* L^γ H^g enim *om. H* paterna H^{de} paternæ H^g 12 et *om. Q* effectus EQQ_1FUS *Hier* factus *GLH* iordanem Q^{ax} iordanen Q^{etw}, *corr.* Q^x 13 unigenitum dicens *U* 14 dilectus *om. H* conplacuit S^{dft} L^γ H^{dg}, *corr.* S^d 15 natura Q_1FUSLH similitudine Q^{etw} *L* similitudinem et cetera quæ sequuntur *U*

XXI *non habet* Φ 16 item $\overline{\text{sci}}$ [beatissimi *U*] $UL^{x\gamma}H$ epi et confessoris *U* hipponensis *G* ypponensis H^e ipponeregiensis *seu similiter QUS* ecclesiæ *om. EQQ₁FLH* de duabus naturis in una dn̄i n̄i ihū xpi persona *U* in [*om.* L^γ *H*] epistola ad *LH* 17 nolite *U* ubi S^dH, *corr.* H^g 17/18 memoriter *U* 18 et *om.* Q_1 19 sedit Q_1^tFU 20 iudicandus *H* et sic—est *om. S* sic] sicut Q_1^tH, *corr.* Q_1^t 21 uisus ire *G* formam L^β *H* substantiæ QS^fL^γ substantiam S^tH 22 cui] cum *S* dedit] de dei *S* natura *EUS* abstulit et reliqua *U*

XXII *habet* Φ 23 in *om.* Q^xFH, *corr.* Q^x ex EQ^{tw} 24 hominem *GLH*, *corr.* L^γ ut in *om.* Q_1 in *om. F* ut *om. U* unitatem *EF* personæ] naturæ *Q*, *corr.* Q^a 25 utraque EL^γ et] ut et Q_1 ut *U* solitam L^α *H* insolita] solita *J* temperaret et reliqua *U*

ITEM EIVSDEM IN EXPOSITIONE EVANGELII SECVNDVM IOHANNEM INTER CETERA

XXIII tractat. 78, 2 Quid igitur, hæretice? cum Christus sit deus et homo, loquitur ut homo et calumniaris deo? ille in se naturam commendat humanam, tu in illo audes deformare diuinam?

ET INFRA

XXIIII ibid. 3 Agnoscamus geminam substantiam Christi, diuinam scilicet, qua æqualis est patri, humanam, qua maior est pater. utrumque autem simul, non duo, sed unus Christus, ne sit quaternitas, non trinitas deus. sicut enim unus est homo anima rationalis et caro, sic unus est Christus deus et homo ac per hoc Christus est deus anima rationalis et caro. Christum in his omnibus, Christum in singulis confitemur. quis est ergo per quem factus est mundus? Christus Iesus, sed in forma dei. quis est sub Pontio Pilato crucifixus? Christus Iesus, sed in forma serui.

ITEM DE SINGVLIS QVIBVS HOMO CONSTAT

XXV Quis non est derelictus in inferno? Christus Iesus, sed in anima sola. quis resurrecturus triduo iacuit in sepulcro? Christus Iesus, sed in carne sola. dicitur ergo in his singulis Christus, uerum hæc omnia non duo uel tres, sed unus est Christus. Ioh. 14, 28 ideo ergo dixit: si diligeretis me, gauderetis utique quia uado ad patrem, quoniam naturæ humanæ gratulandum est eo quod sic assumpta est a uerbo unigenito, ut inmortalis constitueretur in cælo atque ita fieret terra sublimis, ut incorruptibilis puluis sederet ad dexteram patris.

ITEM EIVSDEM EX LIBRO ASSERTIONIS FIDEI

XXVI Nostrum namque est credere, illius nosse, ac sic ipse deus uerbum totum suscipiens quod et hominis, homo sit et assumptus homo totum accipiendo quod dei est, aliud quam deus esse non possit. non tamen quia incarnatus dicitur et immixtus, imminutio eius est accipienda substantiæ. nouit deus sine sui corruptione misceri et tamen in ueritate misceri; nouit in se ita suscipere, ut nihil ei crescat augmenti, sicut se ipsum totum nouit infundere, ut nihil ei accidat detrimenti. non ergo ad intellegentiam inbecillitatis nostræ secundum experimentorum uisibilia documenta facientes coniecturam de æqualibus se inuicem ingredientibus creaturis putemus deum hominemque commixtum et tali confusione carnis et uerbi quasi aliquod corpus effectum, absit ita

---

GE, Q [= *aetwx*], Q_1 [= $a_1e_1t_1w_1$], *J, U* [*inde a* 5 —tiam *deficiunt phototypa*], *S* [= *defmt*], *L* [= $\alpha\beta\gamma$]. *H* [= *deg*]

XXIII *habet Φ* 1 secundum iohannem Q^x *corr.*, $Q_1{}^w US$, L^γ *corr.*, *Φ* $\overline{\text{sci}}$ iohannis *GEQ*$Q_1{}^{aet}$ *JLH* 2. 5. 13. 21 *numeri ex G* 2 quod *H* 3 naturam in se *J* et tu *U* audis Q^{aet} *U, corr.* Q^a diuina $EL^\gamma H^e$

XXIIII *non habet Φ* 4 et iterum infra Q^x *corr.*, *S om.* Q^{aex}, *corr.* Q^a item eiusdem in eodem loco infra *U* eiusdem infra *Φ* 5 agnoscamus igitur *U* agnoscimus *H* germinam *G* substantiæ *H, corr. Hε* diuina *EQ*^{etw} quæ $Q_1{}^tS^tL^\gamma$ *H* est *om. J* patris L^α *H, corr. Hε* 6 minor *H* patri *H* duos *H, corr. Hε* unus est QQ_1L^γ 7 paternitas L^γ *H, corr.* L^γ H^d unus *om.* Q_1 in anima rationali *S* 8 sic *om. H* $\bar{\text{x}}\bar{\text{ps}}$ est *G* est^2 *om. LH* 9 in^2 *om. H* qui S^{det} L^γ *H, corr. Hε*

XXV *non habet Φ, om. E, Q* [*praeter* Q^x *corr.*], Q_1 *JLH* 12 de—constat *G* (*sunt uerba Augustini*) cuius supra Q^x *corr.*, *S* 16 diligeritis *GJ* gauderitis *G*

XXVI *habet Φ, praeter G omittunt codices omnes, est desumptum ex libello fidei a Leporio episcopis Africanis oblato quem primus edidit Iacobus Sirmond opp. I* 346 *sq.* [= *s*] 21 sic *G Φ* sicut *s* 22 est dei *s* 23 diminutio *s* 24 nouit enim *s* corruptioni *G* 25 sicut *G Φ* qui *s* ipsum *G Φ* ipse *s* 26 ei *om. s* accedat *G* ergo *s Φ* enim *G* 28 deum *s Φ* dum *G*

credere, nec conflatili quodam modo genere duas in unam redactas arbitremur esse substantiam. huiusmodi enim commixtio partis utriusque corruptio est. deus enim, qui capax, non capabilis est, penetrans, non penetrabilis, implens, non implebilis, qui ubique simul est totus et ubique diffusus est, per infusionem potentiæ suæ misericorditer naturæ est mixtus humanæ, non humana natura est mixta diuinæ.

SCI CYRILLI EPI ALEXANDRINI AD NESTORIVM

XXVII Ait igitur sancta et magna synodus ipsum qui est ex deo patre naturaliter natus, filium unigenitum, deum uerum de deo uero, lumen de lumine, per quem et cum quo omnia fecerit pater, hunc descendisse, incarnatum esse et hominem factum, passum esse, surrexisse tertia die et ascendisse rursus in cælos. hæc nos sequi uerba debemus, his nos conuenit optemperare dogmatibus, considerantes quid sit incarnatum esse et hominem factum dei uerbum. non enim dicimus quod dei natura conuersa uel immutata facta sit caro nec quod in totum hominem, qui est ex anima et corpore, transformata sit, sed illud magis quod carnem animatam anima rationabili sibi copulauerit uerbum substantialiter, ineffabiliter et indeprehensibiliter factus sit homo et nuncupatus sit etiam filius hominis, non nuda tantummodo uoluntate, sed nec assumptione sola personæ, sed quod diuersæ quidem naturæ in unum conuenerint, unus tamen ex ambabus Christus et filius, non euacuata aut sublata diuersitate naturarum per coniunctionem, sed quia simul nobis effecerunt unum dominum et Christum et filium, id est diuinitas et humanitas, per arcanam illam ineffabilemque copulationem ad unitatem. itaque is qui ante sæcula omnia est natus ex patre, etiam ex muliere carnaliter dicitur procreatus, non quia diuina ipsius natura de sacra uirgine sumpsit exordium nec quod propter se ipsam opus habuit secundo nasci post illam natiuitatem quam habebat ex patre (est enim ineptum et stultum hoc dicere quod is qui ante omnia sæcula est consempiternus patri, secundæ generationis eguerit, ut esse inciperet), sed quia propter nos et propter nostram salutem naturam sibi copulauit humanam et processit ex muliere, ideirco dicitur natus esse carnaliter. neque enim primum natus est homo communis de sancta uirgine et tunc demum inhabitauit in eo uerbum, sed in ipsa uulua uteroque uirginali se cum carne coniunxit et sustinuit generationem carnalem, carnis suæ natiuitatem suam faciens. sic illum dicimus et passum esse et resurrexisse, non quia deus uerbum in sua natura passus sit aut plagas aut clauorum transfixiones aut alia uulnera (deus namque incor-

Acta Conc. 5 p. 338 20 —340, 2

GE, *Q* [= *aetwx*], Q_1 [= $a_1e_1t_1w_1$], *FU*, *S* [= *defmt*], *L* [= $\alpha\beta\gamma$], *H* [= *deg*]

1 nec *G* *Φ* ut *s* modo *om. s* arbitremur redactas *s* 3 est non capabilis *s* 4 est[1] *om. s* 5 mixtus est *s* natura naturæ *s*

XXVII *non habet Φ, om. FU* 6 item sc̄i *GQS* sc̄i—Alexandrini] cuius supra *S* alexandrini epis̄ *E* alexandrini *G* 7 igitur] enim *E* et sc̄a magna *H* 8 quo *om. H* 9 incarnatus esset *H*, *corr. Hg* homo *H*, *corr. Hg* passus esset [esse *Hg corr.*] et *H* 10 resurrexisse Q^x *corr.*, Q_1 SL^γ *corr.* resurrexisset L^α *H* et *om. GLH* ascendisset $L^{\alpha\beta}$ *H* cælo $Q_1{}^tH$, *corr.* $Q_1{}^tHg$ cælum L^γ *corr.* 13 ne *E* toto *H* 14 magis sit L^α *H* animam *H*, *corr. Hg* rationali GL^β 14/15 substantialiter *Q* substantialiter et *G* 15 indeprehensibiliter EQQ_1 inreprehensibiliter Q^x *corr.*, *SL cf. AC p. 338, 28* incomprehensibiliter *H* inenarrabiliter *G* etiam *om. Q*, *corr.* Q^x 16 uoluntatem ES^tL^γ *H*, *corr. Hg* adsumptionem L^γ *H*, *corr.* L^γ *Hg* 17 ex] ab Q_1 ambabus EQQ_1S^{dt} ambobus GS^{efm} *LH* 18 coniunctiones *S*, L^γ *corr.* 19 dn̄ $EQ^xQ_1L^\beta$ 20 ad unitatem] adunatam *H* 21 dicitur EQQ_1S, L^γ *in mg.*, *Γ* creditur *GLH* 22 diuinitas *LH*, *corr.* L^γ diuinitatis *G*, *Hg corr.* propter quod *E* propter *GLH* 23 quam—patre *om. Q*, *corr.* Q^{ax} 24 quod] ut *Q* cum sempiternus *G* 27 est *Q*, *corr.* Q^x primum [primus Q_1] natus est EQQ_1SLH natus est prius *G* homo et *H* 28 tunc] hunc *H*, *corr. Hg* habitauit *S* carnem EQ^aLH^{dg} 30 surrexisse *Q*, *corr.* Q^x 31 plagas aut *om. S* transfictionis QQ_1, *corr.* Q^{ax}

poralis extra passionem est), sed quia corpus illud quod ipsius proprium factum est, passum est, ideo hæc omnia pro nobis ipse dicitur passus; inerat enim in eo corpore quod patiebatur, deus, qui pati non poterat. similiter modo et mortem ipsius intellegimus. inmortale enim et incorruptibile est naturaliter et uita et uiuificans dei uer-
Hebr. 2, 9 bum, sed quia corpus ipsius proprium gratia dei iuxta Pauli uocem pro omnibus mortem gustauit, idcirco ipse dicitur mortem passus esse pro nobis, non quod ipse mortem esset expertus quantum ad ipsius naturam pertinet (insania est enim hoc uel sentire uel dicere), sed quod, ut supra diximus, caro ipsius mortem gustauit. ita et resurgente carne, ipsius rursus resurrectionem dicimus, non quia in corruptionem ceciderat, absit, sed quia eius resurrexit corpus. ita Christum unum et dominum confitemur, non tamquam hominem cum uerbo coadorantes, ne diuisionis quædam species inducatur, sed unum iam et eundem adorantes, quia non est alienum a uerbo corpus suum, cum quo ipsi etiam adsidet patri. nec hoc ita dicimus quasi duobus filiis assidentibus, sed uno cum carne per unitatem, quia si talem copulationem factam per substantiam aut quasi impossibilem aut quasi parum decoram noluerimus accipere, in id incidimus ut duos filios esse dicamus. necesse est enim discernere et dicere hominem separatim fuisse sola filii appellatione honoratum et rursus uerbum, quod est ex deo et nomine et ueritate filius dei. sed discernere in duos filios non debemus unum dominum Iesum Christum. neque enim id adiuuat rectam fidei rationem, licet nonnulli copulationem nescio quam perhibeant personarum. non dixit enim scriptura uerbum dei personam sibi hominis
Ioh. 1,14 assumpsisse, sed carnem factum esse, id autem est ostendere dei uerbum similiter ac
Hebr. 2, 14 nos participatum habuisse carnis et sanguinis et corpus nostrum proprie suum fecisse et hominem ex muliere processisse, non abiecta nec deposita deitate aut generatione illa quam habebat ex patre, sed mansisse etiam in assumptione carnis deum, quod erat. hoc ubique rectæ fidei ratio protestatur, in tali sensu sanctos patres fuisse comperimus, ideo illi non dubitarunt sanctam uirginem dicere theotocon, non quod uerbi natura deitasque in sancta uirgine sumpsit exordium, sed quod ex ea natum sit sacrum illud corpus animatum anima rationabili, cui substantialiter adunatum dei uerbum carnaliter natum esse dicitur.

GE, Q [= *aetwx*], Q_1 [= $a_1e_1t_1w_1$], *FU, S* [= *defmt*], *L* [= $\alpha\beta\gamma$], *H* [= *deg*]

2 passus *ELν, corr. Lν* 3 quo *S* 4 immortalem *LH, corr. Lν Hᵍ* 5 Pauli] apostoli *G* omnibus sine deo *LH* 6 ipsi *H* est *H* quod] quo *GS* ipse] in se S^{deft} 7 insaniam L^{α} *H, corr. Hᵍ* enim est *GLH* 8 quod ut] quod *E* ut H^{dg} *om.* H^{e} uera caro QQ_1 *cf. AC p. 339, 17* resurgentem *H* carnem L^{α} *H* 9 corruptione Q_1 resurrectionem *LH, corr. Lν* 10 surrexit *EQQ*$_1$ S^{deft} *Lν corr., corr. Q*$^{\alpha}$ unum et dominum] et dum [$\overline{dm}$ S^{d}] unum *S* unum et $\overline{dm}$ *LH* 11/12 inducatur—adorantes *om. H* 12 et *om.* Q_1 cum *EQQ*$_1$*S, Lν corr.* in *GLH* 13 assedit *G* hoc *om. Lν H, corr. Lν* una *L* unam *H* 14 carnem $L\beta$ *H, corr. Hᵍ* quia si] quasi *SH* quasi] si *E* 15 impossibilem *G*, H^{e} *corr.* inpassibilem *EQQ*$_1$*SLH cf. Acta Conc. p. 339, 24* patrum ES^{f} decora *E* indicimus *Lν, corr. Lν* indicemus *H* duo *G* 16 necesse] nec QQ_1, *corr.* Q^{α} est *om. EQQ*$_1$, *corr.* Q^{α} et dicere *om. H* separatum *QH* 17 solam *H, corr. Hᵍ* appellationem $L^{\alpha\beta}$ *H, corr. Hᵍ* rursum Q_1S^{e} $L\beta$ ex deo est *H* 18 sed] se *H* inter *LH, corr. Lν* 19 id *om. Q, corr.* $Q^{a\alpha}$ fidem *GLν H, corr. Lν* nonnulla *H* copulatione *H om. S* 20 enim dixit L^{α} *H* scripturas *H, corr. Hᵍ* hominis sibi *GLH* 21 adsumpsisset L^{α} *H* carne *QLβ* esset Q_1L^{α} offendere *H* ac] hoc *Q* ad *GQ*^{a} *corr., SL om. H* 22 proprium Q^{α} *corr., Lν H, corr. Lν* fecisset *H, corr. Hᵍ* fuisse *E* 23 et—processisse *om. LH, corr. Lν* mulierem Q_1 nec] uel *G* deitatem *E* 23/24 generationem illam *Q, corr.* Q^{α} 24 assumptionem $Q^{e}H$, *corr.* $Q^{e}H^{g}$ dnm *S* 25 talis sensus *H* sci *H, corr. Hᵍ* fuissent *H, corr. Hᵍ* 26 dubitauerunt *GQ*$^{\alpha}$*SLH* 28 animæ Q_1 rationabilis *H, corr. Hᵍ* rationali *G* cuius ES^{mt} 29 esse dicitur natum L^{α} *H subscr.* EXPLICIT DEO GRATIAS *E*, explꝰ dō gratias contuli Q_1^{aet}

ITEM EIVSDEM INTER CETERA

XXVIII Homo nominatus est, cum sit natura deus, dei patris uerbum, quoniam similiter ut nos sanguini communicauit et carni. sic enim terrenis apparuit, non amittens id quod erat, sed assumens humanitatis naturam in sua ratione perfectam. Acta Conc. I 5 p. 186, 16–18 Hebr. 2,14

ITEM EIVSDEM EX LIBRO QVI DICITVR SCOLIA DE INCARNATIONE VNIGENITI

XXVIIII Vnus igitur est et ante incarnationem deus uerus et qui in humanitate mansit id quod erat et est et erit. non discernendum igitur unum dominum Iesum Christum in hominem scorsus et scorsus in deum, sed unum eundemque Iesum Christum esse dicimus non ignorantes differentias naturarum, sed eas inconfusas inter sese seruantes. ibid. p. 194, 1–5

ITEM EIVSDEM POST ALIA

⟨XXX⟩ Intellegitur namque certe tamquam aliud in alio habitare, id est diuina natura in humanitate, non perpessa commixtionem aut confusionem aut commutationem, ut esset quod non erat. quidquid enim in alio habitare dicitur, non ipsum fit tale quale est id in quo habitat, sed aliud in alio magis intellegitur. at uero in uerbi natura et humanitatis solam nobis differentiam designat diuersitas naturarum; unus enim ex utroque intellegitur Christus. ergo inconfusione, ut ante dixi, seruata inhabitasse uerbum ait in nobis; scit enim unum esse filium unigenitum carnem factum et hominem. ibid. p. 203, 3–10 Ioh. 1, 14

GE, *Q* [= *aetwx*], Q_1 [= $a_1e_1t_1w_1$], *FU*, *S* [= *defmt*], *L* [= $\alpha\beta\gamma$], *H* [= *deg*]

XXVIII *habet Φ* 1 item—cetera *GLH* $\overline{\text{sci}}$ [item $\overline{\text{sci}}$ *Q*] cyrilli $\overline{\text{epi}}$ alexandrini *EQQ*$_1$*FS* item beatissimi quirilli episcopi et confessoris alexandriæ de duabus naturis in una $\overline{\text{dni}}$ $\overline{\text{ni}}$ $\overline{\text{ihu}}$ $\overline{\text{xpi}}$ persona inter cetera et ad locum *U* 2. 6. *numeri ex G* 2 nominatus] natus *FS*^{d} deus *om. U* quoniam] quod *H* 3 ut nos] unus *H* terrinis *U* terris *GL* in terris *SH* admittens *H* id] in *Q*, *corr. Q*^{x} *om. U* 4 natura *ES*^{m} rationem $Q_1{}^{a}H$, *corr. Hg* perfecta *GESL* perfecta et reliqua *U*

XXVIIII *habet Φ* 5 item—unigeniti] item eiusdem *EQQ*$_1$*F*, *add.* in libro qui dicitur scolia Q^{x} *corr.* item eiusdem beatissimi cyrilli de re $\overline{\text{ss}}$ inter cetera et ad locum *U* item ex libro *G* item eiusdem in libro *SL* item in libro eiusdem *H* colia *SLH*^{de} de—unigeniti *om. S* 6 est igitur *F* et^{1} *om. G* humanitatem *GL*$^{\alpha}$ id] in *Q*, *corr. Q*^{x} 7 discernendo *GEQQ*$_1$*FL*$^{\beta\gamma}$ *H*, *corr. L*$^{\gamma}$ unum *om. H* dum nostrum Q_1 8 seorsum *GQFUSL*$^{\alpha}$ *H* et] sed *F* seorsum *QUSL*^{x}, *corr. L*^{x}, *H*^{d}, *Hg corr.* 9 differentiam *H* sese seruantes *EFS*^{dsmt} *UL* se reseruantes *QQ*$_1$ se seruantes *GS*^{f}*H*

XXX *habet Φ om. E*, *Q* [præter Q^{x} *corr.*], Q_1*FULH* 10 eiusdem—alia] cuius supra Q^{x} *corr.*, *S* 11 *numerum addidi* inhabitare Q^{x} *corr.*, *Sefmt* 12 confusionem aut *om.* Q^{x} *corr.*, *S*

COLLECTIO RATISBONENSIS

E = Codex Monacensis 14540 s. VIIII

IN NOMINE $\overline{\text{DNI}}$ HAEC HIC INSVNT EPISTVLAE BEATISSMI APOSTOLICI PAPAE VRBIS ROMAE LEONIS TRANSMISSAE DIVERSIS PRO MVNIMEN DEFENSIONEMQVE CATHOLICAE FIDEI

DEO GRATIAS

CAPITVLA EPISTVLARVM

I Epistula Theodosio augusto [*G 2 ep. 24*]
II epistula Flauiano episc̄ Constantinopolitano [*G 3 ep. 23*]
III item epistula Theodosio augusto [*G 7 ep. 29*]
IIII epistula Pulcheriæ augustæ [*G 8 ep. 30*]
V item epistula Flauiano episcopo quæ uulgo tomus appellatur [*ep. 28, editur in Collectione Nouariensi de re Eutychis 5*]
VI epistula iuuenali episcopo hierosolymitano [*G 5 ep. 35*]
VII epistula Iuliano episcopo Coensium [*G 13 ep. 34*]
VIII epistula sanctæ synodo quæ apud Ephesum conuenit [*G 12 ep. 33*]
VIIII epistula Fausto Martino et ceteris presbyteris et archimandritis Constantinopolim [*G 10 ep. 32*]
X item epistula Theodosio augusto [*G 15 ep. 37*]
XI item epistula Flauiano episcopo [*G 16 ep. 38*]
XII epistula Theodosio augusto [*G 18 ep. 44*]
XIII epistula Pulcheriæ augustæ [*G 23 ep. 45*]
XIIII epistula Fausto Martino Petro et Emmanuheli presbyteris et archimandritis Constantinopolim [*G 24 ep. 51*]
XV epistula clero honoratis et plebi Constantinopolim [*G 19 ep. 50*]
XVI item epistula Theodosio augusto [*G 9 ep. 54*]
XVII item epistula Pulcheriæ augustæ [*G 28 ep. 60*]
XVIII item epistula Martino et Fausto presbyteris et archimandritis Constantinopolim [*G 27 ep. 61*]
XVIIII epistula Theodosio augusto [*G 30 ep. 69*]
XX epistula Pulcheriæ augustæ [*G 29 ep. 70*]
XXI epistula Fausto et Martino presbyteris et archimandritis Constantinopolim [*G 33 ep. 75*]
XXII epistula Marciano augusto [*G 36 ep. 78*]
XXIII item epistula Pulcheriæ augustæ [*G 35 ep. 79*]
XXIIII epistula Anatolio episcopo Constantinopolitano [*G 37 ep. 80*]
XXV epistula Iuliano episcopo [*G 38 ep. 81*]
XXVI item epistula Marciano augusto [*G 41 ep. 83*]
XXVII item epistula Pulcheriæ augustæ [*G 42 ep. 84*]

E

2 TRANSMISSAS *E* 12 *error repetitur infra in contextu, epistula est ad Iulianum Coensem*

XXVIII item epistula Anatolio episcopo Constantinopolitano [*G 43 ep. 85*]
XXVIIII item epistula Iuliano episcopo [*G 40 ep. 86*]
XXX epistula Paschasino episcopo Lilybetano [*G 45 ep. 88*]
XXXI epistula Marciano augusto [*G 47 ep. 90*]
XXXII epistula Anatolio episcopo Constantinopolitano [*G 48 ep. 91*]
XXXIII epistula Iuliano episcopo [*G 49 ep. 92*]
XXXIIII epistula sanctæ synodo apud Nicæam constitutæ [*G 52 ep. 93*]
XXXV epistula Marciano augusto [*G 50 ep. 94*]
XXXVI epistula Pulcheriæ augustæ [*G 51 ep. 95*]
EXPLICIVNT CAPITVLA EPISTVLARVM quæ sanctæ Calchedonensi synodo sunt præmissæ INCIPIVNT CAPITVLA EPISTVLARVM quæ post synodum missæ sunt
XXXVII epistula Marciano augusto [*G 54 ep. 104*]
XXXVIII epistula Pulcheriæ augustæ [*G 55 ep. 105*]
XXXVIIII epistula Anatolio episcopo Constantinopolitano [*G 56 ep. 106*]
XL epistula Iuliano episcopo [*G 57 ep. 107*]
XLI epistula sanctæ synodo apud Calchedonam [*G 64 ep. 114*]
XLII epistula Maximo episcopo Antiocheno [*G 66 ep. 119*]
XLIII item epistula Iuliano episcopo [*ep. 109, editur infra*]
XLIIII epistula Rauennio Rusticio et ceteris episcopis per Gallias constitutis [*G 53 ep. 102*]
XLV item epistula Marciano augusto [*G 61 ep. 115*]
XLVI item epistula Pulcheriæ augustæ [*G 62 ep. 116*]
XLVII item epistula Iuliano episcopo [*G 63 ep. 117*]
XLVIII item epistula Marciano augusto [*G 67 ep. 121*]
XLVIIII item epistula Iuliano episcopo [*G 68 ep. 122*]
L epistula Eudociæ augustæ intra prouinciam Palæstinam constitutæ [*G 69 ep. 123*]
LI epistula Marciano augusto [*G 72 ep. 126*]
LII epistula Iuliano episcopo [*G 73 ep. 127*]
LIII item epistula Iuuenali episcopo Hierusolymitano [*G 82 ep. 139*]
LIIII epistula Marciano augusto [*G 74 ep. 130*]
LV epistula Proterio episc̄ Alexandrino [*G 75 ep. 129*]
LVI epistula Iuliano episcopo [*G 77 ep. 131*]
LVII epistula Marciano augusto [*G 81 ep. 136*]
LVIII item epistula Marciano augusto [*G 86 ep. 142*]
LVIIII epistula Anatolio episcopo Constantinopolitano [*G 84 ep. 143*]
LX epistula Iuliano episcopo [*ep. 144, editur infra*]
LXI epistula Leoni augusto [*G 87 ep. 145*]
LXII epistula Anatolio episcopo Constantinopolitano [*G 88 ep. 146*]
LXIII epistula Iuliano episcopo [*G 89 ep. 147*]
LXIIII item epistula Leoni augusto [*G 92 ep. 148*]
LXV epistula Basilio Iuuenali Euxitheo Petro et Lucæ episcopis per Græcias constitutis [*G 90. 91 ep. 149. 150*]
LXVI epistula Anatolio episcopo Constantinopolitano [*ep. 151, editur infra*]
LXVII epistula Iuliano episcopo [*G 93 ep. 152*]

E

27 prouincia palestina *E*

LXVIII epistula Aetio presbytero Constantinopolitano [*G 94 ep. 153*]
LXVIIII epistula Leoni augusto [*G 103 ep. 164*]
LXX item epistula Leoni augusto [*G 104 ep. 165*]
LXXI exemplar testimoniorum sanctorum patrum quæ supra dictæ epistulæ subiuncta sunt [*G 104 ep. 165*]
LXXII item epistula Leoni augusto [*G 99 ep. 162*]

Leo ep. 109 JK 486

105 XLIII Leo papa Iuliano episcopo. Grauia sunt et non paruo mærore lugenda quæ falsorum monachorum turbas fraternitas tua perpetrare significat Eutyche impio per deceptorum furorem bellum euangelicis et apostolicis prædicationibus inferente retorquendum in ipsius et sociorum eius exitium. quod ideo differtur per patientiam dei, ut inimici crucis Christi quantum diabolo famulentur, appareat, dum hæretica prauitas antiquum uelamen suæ simulationis excedens intra limites hypocrisis suæ continere se amplius non potest totumque, quod diu texerat, uirus effudit, non solum stilo in discipulos ueritatis, sed etiam manu sæuiens, ut consensum aut simplicitatis indoctæ aut trepidæ fidei uiolenter extorqueat. sed non ita debent filii lucis filios metuere tenebrarum, ut sani furentibus adquiescant aut æstiment huiusmodi hominibus aliquid præstandum esse reuerentiæ, qui si perire malunt quam resipiscere, prospiciendum est ne inpunitate sua latius noceant et in multorum perniciem, dum diu tolerantur, insurgant. non ignoro quid caritatis et gratiæ filiis nostris sanctis et ueris monachis debeatur, qui professionis suæ modestiam non relinquunt, et quod proposito uouerunt, moribus exequuntur; superbi autem et inquieti, qui sacerdotum contemptu et iniuriis gloriantur, non serui Christi, sed antichristi milites sunt habendi maximeque in suis sunt præpositis humiliandi, qui inperitam multitudinem ad defensionem suæ peruersitatis instigant. unde cum clementissimus princeps toto religiosi cordis affectu catholicam diligat fidem et multum, sicut ubique percrebuit, rebellium hæreticorum hac offendatur audacia, agendum est apud ipsius clementiam ut incentores harum seditionum ab insanis congregationibus separentur nec tantum Eutyches et Dioscorus, sed etiam quicumque studiosius furiosam adiuuant prauitatem, in his constituantur locis in quibus nullum cum suis sociis blasphemiarum possint habere commercium. forte enim aliquorum simplicitas hac medendi ratione curabitur et ad incolumitatem mentium facilius reuocabuntur, si liberiores fuerint ab instigationibus pestilentium magistrorum, fili carissime.

Ne autem ad confirmandos piorum animos uel ad hæreticos confutandos necessaria aut deesset aut lateret instructio, misi epistulam sanctæ memoriæ Athanasii episcopi ad Epictetum episcopum datam, cuius testimoniis sanctæ memoriæ Cyrillus usus est in Ephesina synodo contra Nestorium, qua incarnationem uerbi tam lucide ac diligenter adstruxit, ut Nestorium et Eutychen in illius iam temporis hæreticis debellarit. audeant hunc tantæ auctoritatis uirum Eutychis et Dioscori sectatores aut inperitiæ aut prauitatis arguere, qui prædicationem nostram a doctrina atque intellegentia patrum iactitant deuiare. prodesse autem debet confirmandis sensibus omnium domini sacerdotum, quod hæretici olim in auctoribus suis præsciti atque damnati apertius iam cœperunt dogma suæ impietatis adstruere, ne latente intra silentium sensu dubitabile uideretur an uere in ipsis et triplex Apollinaris error et insana Manichaeorum opinio

---

E

5 subiunctae *E* 10/11 retorquendum *scripsi* retorquendo *E* 16 extorqueant *E* 37 hereticos *E* 38 eutyches *E* 41 praesciti *Ballerini* persciti *E*

pullularet. qui cum iam non se occulere studeant, sed contra Christi ecclesias audacter insurgant, nonne prospiciendum est quatenus eis uires omnium conatuum subtrahantur, seruato, ut dixi, eo districtionis moderamine, ut a quietioribus inconuertibiles
1 Cor. 15, 33 diuidantur? corrumpunt enim mores bonos conloquia mala et castigato
Prou. 21, 11 pestilente sapiens astutior erit, ut quolibet modo dissipata societate reproborum aliqua diabolo uasa rapiantur. non enim ita quorundam conuiciis et uaniloquiis debemus offendi, ut nullam curam ipsorum correctionis habeamus.

Episcopus uero Iuuenalis, cuius iniuriæ sunt dolendæ, nimis temere se hæreticorum blasphemiis copularat et dum Eutychen Dioscorumque amplectitur, multos inperitos suo in præceps egit exemplo, licet postea se consilio saniore correxerit. hi tamen qui auidius impietatis uirus hauserunt, facti sunt eius aduersarii cuius fuerant ante discipuli, ut sua ipse nutrimenta pateretur. qui ut eandem emendationem quam ille elegit, imitentur, optandum est, si uel ipsa sanctorum locorum circa quæ habitant, testificatione resipiscant. qualis autem sit qui in locum episcopi uiuentis obrepsit, ex ipsa qualitate facti non potest dubitari nec ambigendum est eum esse peruersum quem inpugnatores fidei dilexerunt. interim fraternitas tua curam piæ sollicitudinis continuare dignetur, ut frequentioribus scriptis quo res proficiant, scire me facias.

d. 25. m. Nou. a. 452 DAT VII KL DECEMBR IIERCVLANO CONS

Leo ep. 144 JK 520

106 LX Leo papa Iuliano episcopo. Gratias deo quod in omnibus quæ ad ecclesiæ statum et ad fidei pertinent sacramentum, in nullo dilectionis tuæ industria me fefellit, quam intellego uigilanter prospicere ne quid aduersum euangelicam apostolicamque doctrinam hæreticorum insidiæ ualeant obtinere. siquidem ut indicare dignaris, ea quæ Eutychianistæ post obitum uenerabilis memoriæ principis Marciani excitare moliti sunt, efficacia tua et eorum quos tecum dei spiritus incitauit, agente causam suam ipsa ueritate destructa sunt, quia uere et fraternitati tuæ et omnibus fidelibus Christi maximeque glorioso et catholico, ut probamus, augusto nihil est ad æternam beatitudinem fructuosius quam ut ea quæ ab ipso spei nostræ auctore fundata sunt, nulla peruersorum hominum inprobitate uiolentur, sed ad perpetem ecclesiæ tranquillitatem secura pace permaneant. quod ergo adiuuante domino pie utiliterque curatum est, perseueranti opere muniatur. nam quidam ad nos rumores de Alexandrini populi ausibus deferuntur, quos ideo plenius indicare non possumus, quia necdum ex integro quæ dicuntur gesta cognouimus; sed hoc uobis pro uniuersali ecclesia laborandum est ut si uera sunt quæ acta dicuntur, sanctæ Calchedonensi synodo præiudicare non possint, ut quæ instruente spiritu sancto ad totius mundi salutem definita sunt, inuiolata permaneant.

d. 1. in. Iun. a. 457 DAT KL IVN CONSTANTINO ET RVFO CONSS

Leo ep. 151 JK 529

107 LXVI Leo episcopus Anatolio episcopo. Fidem dilectionis tuæ atque constantiam qua hæreticorum insidiis obstitisti, gratanter agnoscimus et ideo securiore te fiducia

E

3 destrictionis *E* 11 auxerunt *E* 19 DATA *E* DECEMBRR *E*
27 fraternitatis *E*

cohortamur ut rebus etiam a te defensis constanter adsistas. siquidem religiosum caritatis tuæ propositum tam apud clementissimum principem quam apud magnificentissimum uirum patricium nostra scripta testantur, quibus diligentia tua nos instructos per omnia esse patefecimus. agat ergo primitus fraternitas tua ut Constantinopolitana ecclesia ab omni hæreticorum labe purgata sit et ut catholica puritas, quæ etiam in laicis conseruanda est, maxime in clericis repperiatur inlæsa, frater carissime. licet enim famæ perferentium temere non credamus, tamen quia ubi animarum causa agitur, locum diabolicis fraudibus studemus obstruere, præmonemus dilectionem tuam ut Atticum presbyterum, qui perhibetur Eutychianorum errorem apertis intra ecclesiam disputationibus confouere, secreta primum inquisitione discutias ac si quid in corde ipsius de hæretici ueneni permixtione reppereris, aut corrigendo catholicum facias aut ab ecclesia necessaria seueritate depellas, ne dum inutili lenitate uni parcitur, multis inpunito errore noceatur. ep. 92

DAT̄ K̄L SEP̄ CONSTANTINO ET RVFO CONSS̄ d. 1. m. Sept. a. 457

E

10 secretam—inquisitionem *E* 14 DATA *E*

COLLECTIO CASINENSIS

M = Codex Casinensis 2 s. XIII
V = Codex Vaticanus 1319 s. XII

Incipit epistula papæ Leonis ad Theodosium Marcianum et Leonem imperatorem

1 Cæsari Theodosio religiosissimo et piissimo semper augusto Leo papa ecclesiæ catholicæ urbis Romæ. Quantum præsidii [*G 2 ep. 24*]

2 Leo episcopus Theodosio. Acceptis clementiæ [*G 15 ep. 37*]

3 item Leo ad quem supra Theodosio. Pro integritate [*G 9 ep. 54*]

4 Leo episcopus Marciano augusto. Credebamus clementiam [*G 46 ep. 89*]

5 item ad Marcianum augustum per Bonifatium presbyterum [*G 50 ep. 94*]

6 Leo Marciano augusto. Litteras pietatis [*G 36 ep. 78*]

7 Leo ad quem supra. Quam excellenti [*G 58 ep. 111*]

8 Leo episcopus Leoni augusto. Litteras clementiæ [*G 97 ep. 156*]

9 item Leo episcopus Leoni augusto. Multis manifestisque [*G 103 ep. 164*]

10 item Leo papa Leoni augusto. Licet proxime [*G 92 ep. 148*]

11 Leo Leoni augusto. Officiis quæ [*G 87 ep. 145*]

12 Leo Pulcheriæ augustæ. Sanctis et deo placitis [*G 55 ep. 105*]

13 Leo Pulcheriæ augustæ. Religiosam pietatis [*G 42 ep. 84*]

14 Leo Pulcheriæ augustæ. Quamuis nullas [*G 62 ep. 116*]

15 Leo episcopus Flauiano episcopo Constantinopolitano. Profectis iam [*G 16 ep. 38*]

16 Leo episcopus Flauiano episcopo Constantinopolitano. Litteras tuæ [*G 14 ep. 36*]

17 Leo episcopus Flauiano episcopo. Auget sollicitudinem [*G 17 ep. 39*]

18 Leo episcopus Flauiano episcopo cui supra. Quæ et quanta [*G 21 ep. 49*]

19 Leo Anatolio episcopo. Ad declinandam [*G 44 ep. 87*]

20 Leo episcopus Anastasio Thessalonicensi. Quantum relatione [*G 20 ep. 47*]

21 Leo episcopus Martino presbytero [*G 32 ep. 74*]. Gratias agimus etc. *desinit in* gloria maiore uincatur, *secuntur sine interuallo*

22 atque perpensis de ipsis eorum etc., *quæ pertinent ad Leonis epistulam ad Anatolium* [*G 43 ep. 85*]

Incip̄ epistulæ Eutychetis hæretici ubi scribens ad papam urbis Romæ Leonem negat in Christo duas esse naturas, id est deitatis et humanitatis

108 *23* De mea in dominum et deum omnium Christum spe et fide ante omnia quidem testis deus uerbum est in sensibus hominum dinoscens ueritatis probationem, inuoco autem et uestram sanctitatem in testimonium cordis mei et rationis sensuum meorum atque uerborum. sed pessimus diabolus fascinans tale studium nostrum et propositum, a quibus uires eius destrui oportuit, his stimulatis omnem domesticam sibi uim contra me mouit. Eusebio episcopo oppidi Dorlensis libellum dante sancto

---

M, V [*inde a* 4 (*p.* 48,1) — licam tenere constantiam predictum]

14. 15. 16 augusto *M* 17 ep̄o *MV* 19 ep̄o *MV* 20 ep̄o *MV* 23 ep̄o *MV*

23 *edita sunt primum a Lupo, Ad Ephesinum concilium uariorum patrum epistolæ p.* 459 *sq. altera uersio extat in Collectione Nouariensi* 6 *MV*

31 et *om. M* sc̄itatem ūram *V* testimonio *MV* rationes *MV* 32 fascinauit *MV* 33 stimulatis *scripsi* simulans *MV* 33/34 sibi uim *Lupus* sibium *MV* 34 eusebium ep̄m *MV*

episcopo Constantinopolitanæ ecclesiæ Flauiano et quibusdam aliis inuentis in eadem urbe, qui propter diuersas causas suas conuenerant, quoniam hæreticum ⟨me⟩ compellauit, non ueritate ad accusationem motus, sed perniciem mihi machinans et perturbationem ecclesiis dei, uocabar ad responsionem accusationis ab ipsorum sanctitate. sed graui ægritudine supra ipsam senectutem retentus occurri ad purgationem, non ignorans compositam factionem etiam contra salutem meam. et quidem libellos statim subscriptione mea his addita obtuli scriptam ostendens de sancta fide professionem meam, sancto autem Flauiano archiepiscopo neque libellum suscipiente neque ut legeretur, iubente, audiente tamen et respondentem me ipsis uerbis eam fidem quæ Nicææ exposita est a sancta synodo, confirmata uero apud Ephesum, expetebar duas naturas fateri et anathemare eos qui hoc negarent. ego autem metuens definitionem a synodo * * nec adimere nec addere uerbum contra expositam fidem a sancta synodo Nicæna, sciens uero sanctos et beatos patres nostros Iulium Felicem Athanasium Gregorium sanctos episcopos refutantes duarum naturarum uocabulum et non audens de natura tractare dei uerbi, qui in carnem uenit ultimis diebus in uterum sanctæ uirginis Mariæ immutabiliter quomodo uoluit, ut sit in ueritate, non in fantasmate homo factus, aut anathemare supra dictos patres nostros, rogabam ut innotescerent ista sanctitati uestræ et quod uobis uideretur, iudicaretis; omnibus modis me secuturum quod probassetis. sed nullo eorum quæ a me dicebantur, audito, abrupta synodo publicarunt deiectionis sententiam, quam aduersus me ante cognitionem parabant, et in tantum aduersum me calumniæ factionem instruebant, ut etiam salutis meæ discrimen incumberet, nisi cito dei opera ⟨et⟩ orationibus sanctitatis tuæ militaris manus me ab incursione rapuisset. tunc duces aliorum monasteriorum cogere cœperunt in deiectionem meam subscribere, quod numquam nec in eos qui se hæreticos professi sunt, uel aduersus ipsum Nestorium factum est, in tantum ⟨ut⟩ cum ad satisfaciendum plebi proponerem fidei meæ confessiones, non solum arcerent eas audiri, uerum etiam abriperent ii qui contra me supra dictam factionem meditabantur, ut exinde tamquam hæreticus apud omnes haberer. ad uos igitur religionis defensores et huiusmodi factiones execrantes confugio, nihil etiam nunc nouum inducens contra fidem iam inde ab initio nobis traditam, sed anathematizans Apollinarium Valentinum Manem et Nestorium et eos qui dicunt carnem domini nostri Iesu Christi saluatoris e cælo descendisse et non ex sancto spiritu et sancta uirgine Maria, et omnem hæresem usque ad magum Simonem. et nihilo minus tamquam hæreticus de uita mea periclitor et obsecro nullo mihi præiudicio facto ex his quæ per insidias contra me gesta sunt, quæ uisa uobis fuerit, super fide proferre sententiam et nullam deinceps permittere a factiosis contra me calumniam procedere et non excuti [eximi] de numero orthodoxorum eum qui in continentia et omni castitate septuaginta annos uitam peregit, ita ut in ipso exitu uitæ naufragium patiatur.

MV

2 conuenerant *Ballerini* euenerant *MV* quoniam *scripsi* quomodo *MV* me *addidi* 3 ueritate ad *V* ueritatem *M* 6 libellis *MV* 7 addita *Lupus* abdita *MV* scripta *MV* 9 respondente *MV* 10 niceæ *V* sco *M* 11 natura *M* 12 *lacunam indicaui e. g. supplendo* constitutam et iubentem 13 Iulium *Lupus* talium *MV* 16 ut *scripsi* et *MV* hominem factum *MV* 19 dicebatur *M* abrupto *M* 20/21 ante—me *om. M* 20 parabant et] parabantes *V* 21 mea *MV* 22 et *addidi* 23/24 delectationem *V* 25 ut *add. Lupus* 26 confessionem *MV* solum etiam *M* 26/27 arriperent *MV* 28 nos *MV* 29 factionis *MV* 30 nobis ab initio *M* mannem *MV* 31 nri saluatoris xpi *V* 35 nobis *M* fidem *MV* nullum *MV* promittere *M* factionis *M* 36 eximi *del. Amelli* 37 confinentia *M*

Subiunxi autem his litteris meis utrumque libellum, et eum qui ab accusatore meo oblatus est synodo, et qui a me * gestis quidem est, non tamen susceptus, et editionem fidei meæ nec non etiam ea quæ super duabus naturis a sanctis patribus nostris decreta sunt.

Item uerba Eutychetis

109 Testor uos coram deo, qui cuncta uiuificat, et Christo Iesu, qui sub Pontio Pilato
24 testificatus ⟨est⟩ optimam illam confessionem, ne quid ad gratiam faciatis. ego 1 Tim. 6, 12
enim iam inde a maioribus meis ita sensi et a pueritia mea ita illuminatus sum, quemadmodum sancta et ex uniuerso orbe terrarum apud Nicæam habita synodus trecentorum decem et octo beatissimorum episcoporum fidem constituit et quam confirmauit ac definiuit denuo optinere solam sancta synodus Ephesi collecta, et numquam aliter sensi quam quemadmodum præcepit recte et sola uera fides orthodoxa, et cunctis quæcumque super eadem fide ⟨a⟩ sancta eadem synodo constituta Ephesi, adsentior, cuius synodi dux et princeps fuit beatæ ac sanctæ recordationis episcopus Cyrillus Alexandrinorum, et prædicationis ac fidei sanctorum et electorum dei Gregorii maioris, ⟨Gregorii⟩ et item Gregorii Basilii Athanasii Attici Proculi socius et particeps sum et omnes eos orthodoxos et fideles habui et honoraui tamquam sanctos et magistros meos existimaui. anathema dico Nestorio et Apollinari et omnibus hæreticis usque ad Simonem et quicumque dicunt carnem domini nostri Iesu Christi e cælo descendisse; ipse enim qui est uerbum dei, descendit de cælis sine carne et factus est caro in utero sanctæ uirginis ex ipsa carne uirginis incommutabiliter et inconuertibiliter sicut ipse nouit et uoluit, et factus est quidem semper deus perfectus ante sæcula, idem et homo perfectus in extremo dierum propter nos et nostram salutem. hanc igitur meam plenam professionem habeat sanctitas uestra.

Eutychis presbyter et archimandritis huic libello subscripsi manu mea

Incipit exemplar epistulæ taciti nominis factæ ad quendam scire cupientem quid contrarium catholicæ fidei senserit Eutychis

110 Misit mihi nobilitas tua exemplum libelli de nouæ fidei expositione Eutychetis,
25 quem exposuit scribendo ad beatissimum papam sedis apostolicæ Leonem. scribere etiam dignatus es ut si quid inde sentirem, humilitatis meæ litteris indicarem, quod quidem ipse pro studio sanctæ mentis tuæ affectiose iniungere dignatus es, sed mihi trepidam habenti mentem et timore repletum cor in hac quæstione periculosum uidetur adgredi, præcipiente doctore et illuminatore gentium apostolo Paulo et generaliter monente ac dicente: stultas autem et ineruditas quæstiones et contentiones Tit. 3, 9
et pugnas legis deuita; sunt inutiles et uanæ. tamen ipsius beatissimi apostoli Pauli precibus adiuuante domino et deo Iesu Christo ut potuerit rusticus sermo et tenuis meus sensus, adgrediar, non ut magnitudo et maiestas fidei exigit, sed prout tenues uires meæ humilitatis patiuntur.

---

24 *est libellus ab Eutyche in ultima synodi Constantinopolitanæ a.* 448 *actione oblatus neque a Flauiano in gesta receptus; altera uersio extat in Collectione Nouariensi* 7 *MV*

1 subiunxit *MV* 2 *lacunam indicaui, e. g. supplendo* oblatus 3 maturis *V* 7 est *addidi* 8 peritia *MV* ira *V* 9 nicenam *M* 13 fidem *MV* a *addidi* eodem *MV* 15 Gregorii *addidi* 16 Attici *Lupus* eutici *M* euticii *V* 17 fidelis *V* meos *V* suos *M* 17/18 anathemanum *M* 18 apollinario *V* qui *M* 20 de *M* e *V* 21 et¹ *om. M* non conuertibiliter *M* 26 cupienti *MV* quod *M* 27 eutichi *V* 30 humilitatis *Lupus* humilitas *MV* 32 habentem *MV* et *Lupus* ex *MV* 34 stultus *MV* 36 ut *V* non *M* 37 tenues *MV* ut] ad *MV* exegit *M*

Cum ergo percurrerem prædictum exemplar epistulæ uel libellum fidei Eutychetis, inter cetera textus uerborum eius inueni ubi a sancto concilio episcoporum expeti a se duas naturas in Christo confiteri conqueritur. quod si consulens suæ continentiæ et uetustæ in se castitatis laboribus confiteri uoluisset, numquam senectutis suæ fidei periculum fuisset passus; sed quia in unam Christi personam secundum apostolorum uel prophetarum seu euangeliorum traditionem duas naturas in Christo confiteri noluit, in ipso portu exitus sui non solum ipse laborum continentiæ suæ naufragium passus est, uerum etiam iam olim bene fundatam per orbem terrarum ecclesiarum perturbauit fidem et ad cumulum perfidiæ suæ Christi ueneratorem et bonæ fidei fidelem prædicatorem beatum occidit episcopum Flauianum. et ille quidem quietis temporibus, nulla existente publica persecutione, coronam accipiens martyrii nunc cum beato suo
2 Tim. 4, 7. 8 magistro apostolo Paulo gloriatur et dicit: bonum certamen certaui, cursum consummaui, fidem seruaui: de cetero superest mihi corona iustitiæ, quam reddet mihi dominus in illa die iustus iudex, non solum autem mihi, sed et omnibus qui diligunt manifestationem eius. et illo quidem cum omnibus sanctis in domino gloriante, nobis necesse est, si meremur eius sequi uestigia et traditionem fidei, pro qua gloriosum meruit exitum, totis fidei uiribus etiam usque ad mortem tenere et in unam Christi personam duas confiteri naturas diuinitatis et humanitatis, creatricis et creatæ, assumptricis et assumptæ, quæ tamen substantiæ aut naturæ non confusæ, sed unitæ et in una eademque persona inseparabiliter et in sua semper proprietate permanent. quapropter unicuique substantiæ, id est naturæ propria utique aptanda sunt, id est infirmitates humanitati, quæ creata est, signa uero uel mirabilia diuinitati, quæ creauit. in tantum enim hæ duæ naturæ in una persona Christi simul unitæ sunt atque coniunctæ, ut idem Iesus Christus dei filius deus et homo aliquando res aut agat aut loquatur humanas, aliquando uero diuinas. nam denique ut duarum naturarum, id est diuinitatis et humanitatis in se ostenderet substantias, nauigans dormit in naui ut homo et procellæ imminenti uento uel mari imperat ut deus
Mc. 4, 39 dicens tace, obmutesce, et post quadraginta dierum atque noctium ieiunium esurit ut homo et in solitudine quinque milia uirorum exceptis infantibus et mulieribus de quinque panibus et duobus piscibus refecit ut deus. et quid plura? a Iudæis crucifixus et lancea in latere conpunctus moritur ur homo et Lazarum quadriduanum de monumento
Ioh. 11, 43 resuscitat ut deus, auctoritate diuina dicens: Lazare, ueni foras. harum ergo, domine mi, duarum naturarum [substantias] in Christo fortiter custodienda est traditio, ne cum Eutychete aut ceteris eius consentaneis eas in unum confundentes nouum et incertæ fidei teneamus tramitem. optime enim hos dedignaris, quia omne quod confusum est, obscurum et incertum esse cognoscitur. siquidem ut datur intellegi, propterea easdem naturas diuinitatis et humanitatis imprudenti sensu in unum confundere uidentur, ut non separantes humanitatis substantiam a Christi diuinitatis natura impia uoce deum passibilem pronuntient. nam denique epistula quam dicit Eutychis Iulii quondam episcopi urbis Romæ esse, quam etiam ad solatium suæ perfidiæ,

---

MV

1 percurrere *MV* eutichitis *V* 3 conqueritur confiteri *M* consules *M* 5 in unam] inanam *MV* 6 uoluit *MV* 13 mihi *om. M* coronam *M* 15 in omnibus *M* 21 permanent *scripsi* permanentes *MV* quapropter *Lupus* quia propter *MV* natura *MV* 22 infirmitatis *MV* 23 mirabilia *scripsi* mutabilia *MV* tantam *MV* hac *MV* 24 dī *V* dš *M* 26 diuinitatis *V* natiuitatis *M* 27 nauigans *Lupus* nauigantes *M* nauigatas *V* imperat ut *Lupus* imperatur *MV* 32 resuscitauit *M* 33 mi *om. V* substantias *del. Lupus* es *MV* 34 ceteros—consentaneos *MV* nouam *MV* 35 hos *scripsi* nos *MV* 39 naturam *MV* 40 iuliani *V*

ignoro forsitan falsam, protulit, cuius etiam et prauo sensu duci cognoscitur, in prope ultimo textus sui ita profitetur dicens

qui igitur sic sentiunt, non excedant ⟨in⟩ consona contraria sentientibus, ut cum mente diuinis præceptis consentiant, sermonibus discrepent. necesse est enim eos, cum duas naturas intellegunt, alteram colere, alteram non adorare, et in diuinam quidem baptizari, in humanam uero non baptizari. Lietzmann, Apollinaris p. 258, 13—18

Vides ergo quomodo impugnantes et confundentes duarum naturarum substantias deum passibilem pronuntiare perfido sensu conantur. nos uero, qui catholicæ fidei rectum tenemus tramitem, prætermissa hac confusione duarum naturarum, in dominicam carnem baptizati propterea eam adoramus, quod a diuinitate suscepta atque eidem ita unita sit, ut non alium atque alium, sed unum eundemque deum et hominem dei filium esse confiteamur. nam si Eutychis aut ceteri eius consentanei hominem separant a Christo deo, illi nos numquam adoramus aut seruimus. aut si quis nostrum purpuram aut diademam regalem iacentem inueniat, numquid ea conabitur adorare? mox uero ea rex fuerit indutus, periculum mortis incurrit, si quis ea simul cum rege adorare contempserit. ita Christi domini nostri perfectam humanitatem, non solam aut nudam, sed diuinitati suæ unitam, unum eundemque dei filium, deum uerum et hominem uerum si quis adorare contempserit, ⟨poenam⟩ æternæ mortis patietur.

Prosequitur iam Iulius, cuius sensu ducitur Eutychis, et dicit Lietzmann l.c p. 258, 18—259, 1

si autem in mortem domini baptizamur, unam profitemur naturam et impassionabilis deitatis et passionabilis carnis.

Velim plenius agnoscere quomodo dicant carnis. si hæc caro sine anima est, quid est caro ista nisi terra [est] sine sensu, quæ nec gratias agere ualuit nec crucis pœnam sentire potuit? quod autem caro sine anima sentire non possit, cunctis manifestum est. si autem, ut illi sentiunt, in illa dominica carne diuinitas pro anima fuit, diuinitatem ergo passionibus subiciunt. si autem, ut uera se habet scripturarum fidelissima ratio, simul cum carne et humanam suscepit animam, ergo perfectus deus perfectum suscepit hominem, ut ostenderet se simul cum humana carne et humanam suscepisse animam, id est perfectum hominem. dicit enim: pastor bonus animam ponit pro ouibus suis et potestatem habeo ponendi animam meam et iterum potestatem habeo sumendi eam. et in ipso articulo passionis suæ dicit: tristis est anima mea usque ad mortem et nunc anima mea turbata est. non enim deus aliquando perturbatur, sed ille utique homo qui esuriit, qui sitiuit, qui dormiuit, qui lassauit atque plorauit, quæ omnia sine affectibus animæ caro sola sentire non potuit, nisi ille homo perfectus quem suscepit deus perfectus, dicente Ieremia propheta: hic deus noster, non æstimabitur alius ad eum. qui inuenit omnem uiam disciplinæ et dedit eam Iacob puero suo et Israhel dilecto a se, et adiecit: post hæc in terris uisus est et cum hominibus conuersatus est. quapropter autem in terra uisus fuerit et cum hominibus conuersatus sit, sanctissimus prophetarum Esaias plenissime et apertius exponit: domine, quis

Ioh. 10, 11
Ioh. 10, 18
Mt. 26, 38
Ioh. 12, 27
Baruch 3, 36—38
Ies. 53, 1—12

MV

1 prauum sensum *MV* prope *V* proprie *M* 3 excidant *MV* in *addidi* 4 discrepant *MV* 5 necesse *V* 6 uero *om. V* 7 uidens *M* substantiam *M* 8 catholicum *MV* 9 pretermissum hanc confusionem *MV* 9/10 dominicum *MV* 10 ea *M* 12 consentanei *scripsi* consentia [consentiant *V*] uel *MV* 15 ea *om. V* 16 solum *MV* 17 aut *V* ut *M* diuinitate *MV* 18 pœnam *addidi* 19 prosequitur iam *scripsi* sequitur etiam *MV* ducitur *Lupus* dicet *M* dicit *V* 20 in *V* si *M* 20/21 passionalis *V* 23 est¹ *del. Lupus* 24 non *M* nichil *V* 26 habent *M* haberent *V* 28 hominem nam *MV* humanam carnem *MV* 33 conturbatur *V* esuriet *MV* 36 alius] amplius *MV* 30 terram *MV*

ignoro forsitan falsam, protulit, cuius etiam et prauo sensu duci cognoscitur, in prope ultimo textus sui ita profitetur dicens

qui igitur sic sentiunt, non excedant ⟨in⟩ consona contraria sentientibus, ut cum mente diuinis præceptis consentiant, sermonibus discrepent. necesse est enim eos, cum duas naturas intellegunt, alteram colere, alteram non adorare, et in diuinam quidem baptizari, in humanam uero non baptizari. Lietzmann, Apollinaris p. 258, 13—18

Vides ergo quomodo impugnantes et confundentes duarum naturarum substantias deum passibilem pronuntiare perfido sensu conantur. nos uero, qui catholicæ fidei rectum tenemus tramitem, prætermissa hac confusione duarum naturarum, in dominicam carnem baptizati propterea eam adoramus, quod a diuinitate suscepta atque eidem ita unita sit, ut non alium atque alium, sed unum eundemque deum et hominem dei filium esse confiteamur. nam si Eutychis aut ceteri eius consentanei hominem separant a Christo deo, illi nos numquam adoramus aut seruimus. aut si quis nostrum purpuram aut diademam regalem iacentem inueniat, numquid ea conabitur adorare? mox uero ea rex fuerit indutus, periculum mortis incurrit, si quis ea simul cum rege adorare contempserit. ita Christi domini nostri perfectam humanitatem, non solam aut nudam, sed diuinitati suæ unitam, unum eundemque dei filium, deum uerum et hominem uerum si quis adorare contempserit, ⟨poenam⟩ æternæ mortis patietur.

Prosequitur iam Iulius, cuius sensu ducitur Eutychis, et dicit Lietzmann l.c. p. 258, 18—259, 1

si autem in mortem domini baptizamur, unam profitemur naturam et impassionabilis deitatis et passionabilis carnis.

Velim plenius agnoscere quomodo dicant carnis. si hæc caro sine anima est, quid est caro ista nisi terra [est] sine sensu, quæ nec gratias agere ualuit nec crucis pœnam sentire potuit? quod autem caro sine anima sentire non possit, cunctis manifestum est. si autem, ut illi sentiunt, in illa dominica carne diuinitas pro anima fuit, diuinitatem ergo passionibus subiciunt. si autem, ut uera se habet scripturarum fidelissima ratio, simul cum carne et humanam suscepit animam, ergo perfectus deus perfectum suscepit hominem, ut ostenderet se simul cum humana carne et humanam suscepisse animam, id est perfectum hominem. dicit enim: pastor bonus animam ponit pro ouibus suis et potestatem habeo ponendi animam meam et iterum potestatem habeo sumendi eam. et in ipso articulo passionis suæ dicit: tristis est anima mea usque ad mortem et nunc anima mea turbata est. non enim deus aliquando perturbatur, sed ille utique homo qui esuriit, qui sitiuit, qui dormiuit, qui lassauit atque plorauit, quæ omnia sine affectibus animæ caro sola sentire non potuit, nisi ille homo perfectus quem suscepit deus perfectus, dicente Ieremia propheta: hic deus noster, non æstimabitur alius ad eum. qui inuenit omnem uiam disciplinæ et dedit eam Iacob puero suo et Israhel dilecto a se. et adiecit: post hæc in terris uisus est et cum hominibus conuersatus est. quapropter autem in terra uisus fuerit et cum hominibus conuersatus sit, sanctissimus prophetarum Esaias plenissime et apertius exponit: domine, quis

Ioh. 10, 11 Ioh. 10, 18 Mt. 26, 38 Ioh. 12, 27 Baruch 3, 36—38 Ies. 53, 1—12

MV

1 prauum sensum *MV* prope *V* proprie *M* 3 excidant *MV'* in *addidi* 4 discrepant *MV'* 6 uero *om. V* 7 uidens *M* substantiam *M* 8 catholicum *MV* 9 pretermissum hanc confusionem *MV'* 9/10 dominicum *MV* 10 ea *M* 12 consentanei *scripsi* consentia [consentiant *V*] uel *MV* 15 ea *om. V* 16 solum *MV* 17 aut *V* ut *M* diuinitate *MV* 18 pœnam *addidi* 19 prosequitur iam *scripsi* sequitur etiam *MV* ducitur *Lupus* dicet *M* dicit *V* 20 in *V* si *M* 20/21 passionalis *V* 23 est *del. Lupus* 24 non *M* nichil *V* 26 habent *M* haberent *V* 28 hominem nam *MV'* humanam carnem *MV* 33 conturbatur *V* esuriet *MV* 36 alius] amplius *MV'* 39 terram *MV'*

credidit auditui nostro et brachium domini cui reuelatum est? annuntiauimus coram ipso tamquam puer, ut radix in terra sitienti. non est ei species neque gloria. uidimus eum et non habuit speciem neque decorem, sed species eius sine honore et abiecta præ omnibus hominibus. homo in plaga positus sciens ferre infirmitatem, quoniam auersata est facies eius et dehonestatus est et pro nihilo æstimatus est. hic peccata nostra portat et pro nobis dolet. nos æstimauimus eum in dolore esse et in plaga et in uexatione, ipse autem uulneratus est propter peccata nostra et infirmatus est propter iniquitates nostras. eruditio pacis nostræ in eum, liuore eius nos sanati sumus. omnes ut oues errauimus et omnes homines a sua uia errauerunt et dominus tradidit eum pro peccatis nostris, ipse autem male uexatus continuit labia sua, ut ouis ad immolandum ductus est et sicut agnus coram tondente se sine uoce, sic non aperuit os suum. in humilitate iudicium eius sublatum est, generationem autem eius quis enarrabit? quoniam tolletur a terra uita eius et ab iniquitatibus populi mei ductus est ad mortem. et dabo malos pro sepultura eius et diuites pro morte eius, quoniam iniquitatem non fecit nec dolus inuentus est in ore eius. et dominus uult purgare eum de plaga. si detis pro peccato, anima uestra uidebit semen longæ uitæ, et uult dominus a dolore animæ eius ostendere ei lumen, formare per prudentiam, iustificare iustum bene seruientem pluribus et peccata eorum ipse portabit. ideo ipse hereditatem possidebit multos et fortium partietur spolia, propter quod tradita est in mortem anima eius et inter iniquos deputatus est et ipse peccata multorum tollit et propter iniquitates nostras traditus est. peruide igitur, domine mi, secundum sanctæ tuæ mentis studium quomodo prædicti prophetæ Ieremias et Esaias sibimet consentientes asserunt qualiter perfectus deus de cælis descendens pro salute generis humani perfectum susceperit hominem, et superius ab Esaia prædictas passiones utique naturæ illius in Christo suscepti hominis assigna. nam numquid deus, qui est inuisibilis inconprehensibilis inpassibilis inenarrabilis atque inæstimabilis, poterat conprehendi aut inimicis tradi aut inter impios deputari aut mori aut obrui aut uita eius a terra tolli? sed ille utique qui, ut supra iam diximus, esuriit, sitiuit, lassauit, dormiuit atque plorauit, qui etiam in cruce passionis pendens cum uidisset in se inhabitantem deum
Mt. 27, 46 de suo exire corpore, lacrimabili uoce clamauit post eum, Hebraica lingua dicens: Heli Heli lama sabactani, hoc est deus meus deus meus quare me dereliquisti? quamuis post tertiam diem eum esset resuscitaturus. tamen necesse erat illud
Iob. 16, 27. 28 adimpleri quod iam prædixerat in euangelio Iohannis, suis discipulis dicens: ego a deo processi, exiui a patre et ueni in hunc mundum; iterum relinquo hunc mundum et uado ad patrem. siquidem et in ipsa passione, quamuis ille perfectus homo a perfecto deo susceptus impiam mortis in cruce patiatur pœnam, tamen et ipse impassibilis deus in eodem a se suscepto perfecto homine, quamuis passionem non

---

MV

1 credit *MV* 2 pueri *MV* in terra *om. M* 3 uidemus *MV* 5 facies *V* species *M* 8 est *om. M* 11 uia sua *V* 12 oues *MV* 16 malus *V* maius *M* 19 animas ūras uidebitis [uidetis *M*] *MV* 20 a dolore] adolere *MV* 22 portauit *MV* 23 morte *MV* 24 multorum *om. V* 28 perfectum *om. M* p̄dictus *MV* naturarum *M* 29 assigna *scripsi* assignat *MV* 30 inpassibilis—inæstimabilis *om. M* 31 obrui *V* merui *M* 33 crucem *MV* habitantem *V* 34 clamauit *Lupus* clamans *MV* 35 lamassabathani *V* lamacsabathani *M* deus meus *om. M* 36 tertia die *M* 39 et aduado *M*

sustinuerit, tamen iniuriam passus est. nam sicut qui indumentum conscindit, induto facit iniuriam, ita et qui carnem eius crucifixerunt, diuinitati eius iniuriam intulerunt. hanc ergo diuinitatis iniuriam omnia elementa uidentes expauerunt. nam denique terra contremuit, petræ scissæ sunt, sol fugit in noctem, luna sanguineo colore fuscata est et tamquam damnatione perpetua iam mundus oppressus est, aulsæ locis cælestibus stellæ ruerunt et elementorum lege confusa apertis monumentis sepulta iam olim corpora animas receperunt. ideo ergo catholici per orbem terrarum ecclesiarum fidelissimi doctores secundum scripturarum auctoritatem duas in Christo naturas prædicant, diuinitatis et *** tot annorum continentiæ laboribus apertis oculis immersisset nec Orientis ecclesiis impiam intulisset perturbationem per confusas in unum duarum naturarum substantias deum passibilem pronuntians. sed cum in ista suam sententiam Paulus apostolus compleat dicens quia in nouissimis temporibus recedent quidam a fide, tamen nos sollicite præmonet dicens: adtendite spiritibus seductoribus in ypocrisi mendaciloquorum cauteriatam habentium conscientiam. nisi enim secundum apostoli dictum cauteriatam et incertam suæ fidei habuisset conscientiam, numquam tantam confusionem ecclesiis dei excitans suæ perfidiæ socios fecisset sanctos trecentos decem et octo patres Nicæni concilii nec non etiam Cyrillum et Athanasium Felicem Gregorium et Proculum sanctos episcopos, qui non utique eius perfidiam sequendo, sed superius a mea humilitate expositam fidem docendo inter sanctos et electos dei in [numero] libro uiuentium denumerati sunt. sed ut simplicium et imperitorum inludat et ad se ducens adtrahat animos, ideo prædictos sanctos uiros, catholicæ fidei auctores et prædicatores, suæ nouæ et nouissimæ perfidiæ fingit esse socios. uere in hunc Eutychetem completa est apostoli sententia dicentis: huiusmodi pseudoapostoli, operarii dolosi, transfigurantes se in apostolos Christi. et non mirum: ipse enim satanas transfigurat se sicut angelum lucis. non ergo magnum si ministri eius transfigurentur sicut ministri iustitiæ, quorum finis ⟨erit⟩ secundum operationem eorum. secundum hanc ergo apostoli sententiam, cum sit minister perfidiæ, simulatur se socium esse ministris iustitiæ, a quibus prædictam fidei nostræ ** tenuit a se doctam exposuit rationem. inter quorum discipulos et dulcissimos fidei filios cupio tuam nobilitatem mecum pariter ascribi, ut eorum, si meremur, sequentes fidei uestigia eorum precibus in futuro iudicio misericordiam impetrare mereamur a triplici pietatis unita maiestate, hoc est patris et filii et spiritus sancti, cui gloria in sæcula sæculorum. amen.

1 Tim. 4, 1. 2

2 Cor. 11, 13—15

Incipit exemplar Iulii episcopi urbis Romæ, ut asserit Eutychis, scripta ad Dionysium episcopum, cuius sensu ductus ipse Eutychis decidit in errorem

111 26 Miror audiens quosdam confitentes quidem in carne ⟨deum⟩ dominum nostrum, incurrentes uero diuisionem male a Paulianistis introductam. illi enim Paulum

Lietzmann. Apollin. p. 256 18—259, 12

---

26 *altera uersio extat in Collectione Nouariensi* 9, 1 *M, V [usque ad* 23 apostoli]

1 conscendit *MV* 2 diuinitatis *M* 4 scissæ *Lupus* fixe *MV* 5 mundum oppressum *M* 6 cælestibus locis *V* 9 *lacunam indicauit Lupus, expletur iis quae alieno loco in M extant p. 150, 34—151, 21* 10 pertulisset *M* 10/11 in unum *scripsi* inano *MV* 13 quidem *M* 14 cauteritatem *M* 15 habentes *MV* cauteritatem *M* 18 concilii epos *V* 19 mea *Lupus* me ab *MV* 20 dicendo *M* numero *deleui* 21 imperatorum *M* sese *V* 23 eutichitem *MV* *in* apostoli *desinit V in fine folii* 24 sententie *M* 27 fines *M* erit *om. M* 30 *lacunam indicaui, e. g. supplendo* expositionem dum non docta *M* dulcissimus *M* fidei *scripsi* fideles fid, *sed* fid *del. M* *M*

37 deum *addidi* 38 a] in *M* poculianistis *M*

Samosatenum sequentes alium quidem intellegunt eum qui ex cælo descendit, deum confitentes, alium uero terrenum hominem esse dicunt et illum quidem infabricabilem, hunc ** dominum, alium seruum, impii, seu uenerentur eum quem seruum appellant et fabricatum, seu non colant eum qui nos sanguine suo redemit. hi uero qui deum descendisse de cælo confitentur et carnem factum ex uirgine et unum esse cum carne, frustra conturbant excedentes in uerba impietatis illorum. dicunt enim et ipsi, sicut audio, duas
Ioh. 1, 14 naturas; atqui Iohannes euidenter probat ⟨unum⟩ dominum nostrum cum dicat uerbum
1 Cor. 8, 6 caro factum est, et Paulus apostolus cum dicat unus dominus Iesus Christus, per quem omnia. si enim natus ex uirgine Iesus nominatur et ipse est per quem uniuersa facta sunt, una scilicet natura [facta] est, quoniam et una persona non in duo diuisa, cum nec propria natura corpus et propria natura deitas sit secundum carnem, sed sicut homo una natura est, ita et is qui ad similitudinem hominis est Christus factus. quodsi non agnoscunt id quod per adunationem unum est, possunt et unum in plura partire et plurimas dicere naturas, quoniam multiplex corpus, quod ex ossibus, neruis et uenis, carne et cute, sanguine et spiritu constet, quæ omnia diuersa quidem inter se sunt, una tamen est eorum natura. unde et deitatis natura cum corpore unum est [et] nec in duas naturas diuiditur. nec enim poterat totum filius hominis appellari qui descendisset e cælis, et rursus filius dei qui natus ex femina est, si duarum naturarum caperet diuisionem, sed id quidem quod descendisset e cælis, uocaretur filius ** hominis, non filius dei, et hoc Paulianæ diuisionis * nos autem diuinæ scripturæ docent tamquam de uno domino nostro sentire, et cum descendisset e cælis, et cum in terra natus
p. 147, 3—6 est. qui igitur sic sentiunt, non excedant in consona contraria sentientibus, ut cum mente diuinis præceptis consentiant, sermonibus discrepent. necesse est enim eos cum duas naturas intellegant, alteram colere, alteram non adorare, et in diuinam quidem
p. 147. 20. 21 baptizari, in humanam uero non baptizari. si autem in mortem baptizamur domini, unam profitemur naturam et impassionabilis deitatis et passionabilis carnis, ut per hoc sit
Rom. 6. 3 baptisma nostrum et in deum et in mortem domini perceptum. nec enim ueremur calumniatores, qui diuidunt in duas personas dominum, ne cum nos unitatem euangelicam atque apostolicam prædicemus, lacerent nos tamquam dicentes carnem esse cælestem, cum nos e contra diuinas scripturas legamus dicentes filium hominis ex cælo. nec enim cum dicimus filium dei creatum ex muliere, possumus reprehendi tamquam uerbum ex terra dicentes et non ex cælo; dicimus autem utrumque, et ex cælo totum propter deitatem et ex muliere totum propter carnem, ignorantes diuisionem unius personæ.

In textum epistulæ 2 Leonis ad Theodosium [cf. quæ supra p. 4, 5 adnotaui] M habet inculcata quae explent lacunam p. 149,9

humanitatis, creatricis et creatæ, ut infirmitates et passiones humanitati quæ creata est, adsignent, signa autem uel mirabilia atque uirtutes diuinitati quæ creauit, ne in una Christi persona duarum naturarum in unum confusus ordo deum passibilem cum nouo hæretico Eutychete pronuntiet. Paulus denique beatus apostolus ut in una Christi persona duas ostenderet naturas non confusas, sed unitas et inseparabiles,
Phil. 2. 5—8 tamen in sua semper proprietate permanentes [ostendens], dicit ad nos: hoc sentite in uobis quod et in Christo Iesu, qui cum in forma dei esset, non rapinam arbitratus est esse [se] æqualis deo, sed semet ipsum exinaniuit formam serui accipiens in similitudine hominum factus et habitu inuentus ut homo humiliauit semet ipsum factus obœdiens usque ad mortem, mortem autem

---

M

1 famositanum *M* 1/2 confidentes *M* 3 *desunt* δὲ κτιστόν, τὸν μὲν αἰώνιον, τὸν δὲ χθεσινόν, τὸν μὲν 5 factam *M* 7 atqui *scripsi* ad quod *M* unum *add. Lupus* 9 ἰῶ *pro* εἷς 10 facta *deleui* 11 corpus *scripsi* corporis est *M* 17 nec *scripsi* et hec *M* 19 *desunt* θεοῦ καὶ οὐχ υἱὸς ἀνθρώπου, τὸ δὲ γεννηθὲν ἐκ γυναικὸς ἐκαλεῖτο ἂν υἱός 20 *deest* ἔπεται 22 excedunt *M* 28 nec *M* 32 autem] enim *M*

36 humanitatis *M* 38 una *M* eutichne *M* pronuntient *M* 39 Persouas *M* stendere *M* 40 tamen *scripsi* lumen *M* ostendens *deleui* 41 se *deleui*

crucis. intende ergo, perfide, quod Christi nomen, de quo scriptum est in propheta Dauid unxit te, deus, deus tuus oleo lætitiæ præ consortibus tuis, [unde] ad id quod perfectus homo factus est, pertinet, id est quod formam serui accipiens habitus est ut homo, qui utique habitus cœpit ex tempore. de ipso tamen eodemque Christo dictum est cum in forma dei esset: ergo profecto cum in forma dei esset, antequam [enim] ab illo forma serui esset accepta. nondum enim erat filius hominis, sed filius dei, cui patris æqualitas non erat ⟨accepta⟩, sed natura. non enim erat usurpando elatus, sed hoc erat natus et ideo ueritas. nondum ergo erat Christus quod esse cœpit, cum semet ipsum exinaniuit non formam dei amittens, sed formam serui accipiens. uerumtamen, si quæramus quis est ille qui cum in forma dei esset, non rapinam arbitratus est esse æqualis deo, respondetur nobis uoce apostolica Christus Iesus: ergo illa diuinitas huius humanitatis nomen accepit. item si quæramus quisnam sit factus obœdiens usque ad mortem, mortem autem crucis, rectissime respondetur nobis: ille qui cum in forma dei esset, non rapinam arbitratus est esse æqualis deo: ergo ista humanitas illius diuinitatis nomen accepit. uides ergo quam luce clarius ⟨et⟩ euidenter apparet Christum dominum nunc geminam in se habere naturam diuinitatis et humanitatis. nam denique secundum humanitatem, ut apostolus dicit, obœdiens factus est ad mortem, secundum autem diuinitatem non rapinam arbitratus est esse [se] æqualis deo; secundum humanitatem dicit in euangelio filium se esse hominis, secundum diuinitatem pronuntiat se filium dei; secundum humanitatem dicit pater maior me est, secundum diuinitatem dicit ego et pater unum sumus; secundum humanitatem dicit non facio uoluntatem meam, sed uoluntatem eius qui misit me, secundum diuinitatem dicit sicut pater suscitat mortuos et uiuificat, ita et filius quos uult, uiuificat. huius ergo dei ⟨et hominis naturarum⟩ rationis si rectum ordinem tenuisset Eutychis, numquam in tam grandem impietatis foueam semet ipsum cum suæ

Ps. 44, 8

loh. 14, 28. 10, 30

loh. 5, 30. 21

M

1 intente *M* de *scripsi* ex *M* 2 unde *deleui* ad id *scripsi* addidit *M* factus] tus *M* 4 perfecto *M* enim *deleui* 5 esse *M* 6 accepta *addidi* ut surpando *M* ideo ueritas] *postulatur* secundum ueritatem necdum *M* 7 forma *M* ammittens *M* 11 rapina *M* 13 et *addidi* gemina *M* natura *M* 13/14 humanitas *M* 15 se *deleui* secundum *scripsi* nondum *M* humanitate *M* 16 filium se] filums *M* 17 ergo *M* 19 et hominis naturarum *addidi*

COLLECTIO CORBEIENSIS

1 Incip̄ definitio synhodi aduersum Eutychen. *est uersio ultimæ synodi Constantinopolitanæ contra Eutychen actionis, editur in Collectione Nouariensi 2 de re Eutychis* [*uol.* 11]
2 Incp̄ epistula Flauiani episcopi Constantinopolitani ad Leonem urbis Romæ episcopum. Nulla res diaboli; *editur in Collectione Nouariensi de re Eutychis 3*
3 Leo ep. 28; editur in Collectione Nouariensi de re Eutychis 5
4 Leo ep. 103; editur infra
5 Incp̄ epistula papæ Leonis ad Pulcheriam augustam. Quantum præsidii [*G 11 ep. 31*]
6 Incp̄ [Incp̄ eiusdem P^c] ad Iulianum episcopum. Licet per nostros [*G 5 ep. 35*]
7 Incp̄ [Incp̄ eiusdem P^c] ad Iuuenalem episcopum. Acceptis dilectionis [*G 82 ep. 139*]
8 Incp̄ eiusdem papæ Leonis ad Constantinopolitanos ciues. Licet de his [*G 34 ep. 59*]
9 Incp̄ epistula papæ Leonis ad Leonem imperatorem contra Eutychen. Promisisse [*G 104 ep. 165*]

Leo ep. 103 JK 480. sententiæ a legatis Leonis contra Dioscorum pronuntiatæ exemplar Græcum extat in Gestis Chalcedonensibus 11 94, Latinum ex Græco uersum in uersione a Rustico edita 111 94

112 Dilectissimis fratribus Rustico Rauennio Venerio et ceteris episcopis per Gallias constitutis Leo. Impletis per misericordiam dei communibus uotis dignum est fraternitatem uestram sanctorum gaudiorum habere consortium. nam fratres mei qui uice mea Orientali synodo præsederunt, quæ acta rettulerint, significo confirmata catholica fide et glorificato apostolicæ prædicationis triumpho, quod etiam hi qui ad deuiandum uel seducti fuerant uel inpulsi, recepta ueritatis luce lætantur. siquidem omnes domini sacerdotes in unam sententiam sancto spiritu docente consenserunt et de sacramento dominicæ incarnationis, in qua multorum intellegentia uacillabat, ita tenebræ erroris ablatæ sunt, ut in uno domino nostro uero et dei et hominis filio nec de humanitatis ambigatur natura nec de deitatis essentia. in impios autem nefandi erroris auctores, qui indignos se dei gratia iudicantes correctionis uti remediis noluerunt, qualis sit lata sententia, exemplaria quæ misimus, edocebunt, ut agnoscat uestra dilectio, fratres karissimi, in sancto examine diuinum non defuisse iudicium, quo et uindicta retributa est obduratis et pax inpensa correctis.

Dominus uos incolumes custodiat, fratres carissimi.

INCIPIT EXEMPLAR [EPISTVLAE]

Pascasinus episcopus Lilybitanus et Lucensis episcopus Asculanus et Bonifatius presbyter ecclesiæ maximæ urbis Romæ uicarii sanctissimi ac beatissimi papæ Leonis apostolicæ sedis antistitis pronuntiauerunt: Manifesta sunt quæ Dioscorus Alexandrinæ

P [= *acp*], *I* [*usque ad* 20]
19 orientale *P* retulerunt *I* 21 diuiandum *P* diuinandum *I* 22 una sententia *I* consenserint *P* 24 nostro ihū x̄pō P^{cp} et¹ *om. I* 25 de² *om. P* 26 grām *I*
31 EPISTVLAE *deleui* 32 lillybitanus *P* ascolanus *P* 34 et apostolicæ P^p antites P^c

urbis antistes contra canonum disciplinam regulasque ecclesiasticas inlicita præsumptione commisit, sicut præterita gestorum seu præsens declarauit assertio. is namque, ut plura relinquamus, Eutychen consortem perfidiæ suæ a proprio episcopo sanctæ recordationis Flauiano iure damnatum in gratiam communionis, antequam cum his qui congregati fuerant in Ephesena urbe episcopis resideret, suscepisse cognoscitur. sed illis quidem sedes apostolica ueniam tribuit, quia contra uotum gessisse quæ patrata sunt, adprobantur, ita ut nunc usque adhæreant et beatissimo papæ et uniuersali sanctoque concilio, qua de re sacrosanctæ communionis consecuti sunt medicinam; prædictus uero [qui] malorum perseuerantia ornari se æstimat, cum debeat summissa fronte usque ad terram cum gemitu, ut conuenit, inclinari, quoniam nec beatissimi papæ epistulam legi permisit ad uenerandæ memoriæ Flauianum Christi antistitem scriptam. quippe cum ab his qui detulerant, petitus ut legi sineret, sacramenti satisfactione quod promiserat, implere contempsit, quatenus praui dogmatis augeretur impietas et occasio læsionis uel scandali cunctis generaretur ecclesiis. patratis tamen his uoluimus sceleribus indulgere et ueniam quam ceteris episcopis præstitimus, dignanter inpendere, cum nec similem iudicandi repperiantur habuisse fiduciam; adiecit ** etiam accusatorum supplicatio uariis referta criminibus et tertio euocatus per reuerentissimos fratres et coepiscopos nostros ammonitione canonica uenire contempsit conscientiæ detentus arcano. episcopos etiam a prouinciali synodo, cui subdebantur, iure damnatos iniqua usurpatione suscipiens ipse contra se damnationis sententiam prouocauit ueterum patrum sæpius statuta conculcans. unde sanctus ac beatissimus papa caput uniuersalis ecclesiæ Leo per nos uicarios suos sancta synodo consentiente Petri apostoli præditus dignitate, qui ecclesiæ fundamentum et petra fidei et cælestis regni ianitor nuncupatur, episcopali eum dignitate nudauit et ab omni sacerdotali opere fecit extorrem. superest uti congregata uenerabilis synodus canonicam contra prædictum Dioscorum proferat iustitia suadente sententiam.

FINIT EXEMPLAR

P [= *acp*]

1 antistites P^c 2 præteritæ F^c 4 iure *in* iniuste *corr.* I^c 5 resederint P^c 6 tribuat *P* 8 concilii F^c 9 qui *deleui* 12 siniret P^a 14 regenetur P^c his uoluimus his P^{ap} 16 repperiatur P^{ac} reppeatur P^p, *sed cf.* *Γ* *lacunam agnouere Ballerini* etiam P^{ac} autem P^p 19 cui *om.* P^c 21 concalcans F^c 21/22 uniuersalis ecclesiæ *om.* F^p 23 fundamen P^a et[2] *om.* P^{ap} 26 suadante *P* 27 exemplar sententiæ F^c exemplar sententiæ æpistolæ papæ leonis I^p

EX COLLECTIONE QUESNELIANA

Leo ep. 124 JK 500

113
LXXXI

ITEM INCIPIT EIVSDEM PAPAE LEONIS EPISTVLA AD PALAESTINOS

Sollicitudini meæ quam uniuersali ecclesiæ omnibusque eius filiis debeo, multorum relatione patefactum est dilectionis uestræ animis quiddam offensionis inlatum, dum aut imperiti, ut apparet, interpretes aut maligni quædam uos aliter intellegere quam a me sunt prædicata, fecerunt, non ualentes in Græcum eloquium apte et proprie Latina transferre, cum in rebus subtilibus ac difficilibus explicandis uix sibi etiam in sua lingua disputator quisque sufficiat. quod tamen apud me eo proficit, ut dum ea quæ catholica fides respuit, inprobatis, intellegamus uos ueris amiciores esse quam falsis et id merito refutare quod ex antiquæ institutione doctrinæ etiam ipse detestor. quamuis enim epistula mea ad sanctæ memoriæ Flauianum episcopum data satis sibi ad manifestationem sui ipsa sufficiat neque in aliquo aut purgationis aut expositionis indigeat, et alia tamen cum eadem mea scripta concordant, in quibus similiter prædicationis meæ sensus in aperto est. necessitatem enim habens contra hæreticos, qui multos Christi populos conturbauerant, disserendi, et clementissimis principibus et sancto ep. 11. 12. concilio synodali et Constantinopolitanæ ecclesiæ quid de incarnatione uerbi secundum 30. 34 euangelicam apostolicamque doctrinam deberemus sapere ac sentire, patefeci et in nullo a sanctorum patrum confessione discessi, quia una est uera singularis catholica fides, cui nihil addi, nihil minui potest. quam Nestorius prius et nunc Eutyches diuersa quidem assertione, sed simili impietate impugnare conati sunt et ecclesiæ dei duas hæreses sibimet contrarias inferre temptauerunt, ut uterque a discipulis ueritatis merito damnaretur, quia insanum nimis et sacrilegum fuit quod uaria falsitate ambo senserunt. anathematizetur ergo Nestorius, qui beatam uirginem Mariam hominis tantummodo credidit genetricem, ut aliam personam carnis, aliam faceret deitatis nec unum Christum in uerbo dei et carne sentiret, sed separatim atque seiunctim alium filium dei, alium hominis prædicaret, cum manente illa incommutabilis uerbi essentia, quæ ei cum patre et cum spiritu sancto intemporalis atque coæterna est, ita intra uirginea uiscera uerbum caro sit factum, ut uno conceptu unoque partu eadem uirgo secundum unionem utriusque substantiæ et ancilla domini esset et mater, quod etiam Elisabeth, sicut Lucas euangelista declarat, intellexit et dixit: unde hoc mihi ut Lc. 1, 43 ueniat mater domini mei ad me? Eutyches quoque eodem percellatur anathemate, qui per impios ueterum hæreticorum uolutatus errores tertium Apollinaris

---

19 quam Nestorius] ab hinc habetur quod sequitur, in epistula ad Leonem augustum [*G 104*] Q^{atw} *in mg.*

Q [= *aetwx*], *I*

numerus ex Q 2 ITEM-PALESTINOS [PALESTINOS SVPER MOBILITATEM FIDEI IPSORVM IN EVTICIANA HERESI DEVOLVTIS CORRECTIO Q^a] *Q* item ēpla leonis ad palestinum *I* *praem.* leo ēps palestinus *I* 3 omnibusque eiusque *I* multorum Q^x *corr.*, *I* multum *Q* 5 nos *I* 8 profecit *I* 9 amciciores *I* 10 detestor Q^a *corr.* Q^x *corr.*, detestator Q^{twx} detestatur Q^{ae} euthices detestatur *I* 13 et *om. I* 15 et [1] *om. I* 16 consilio *I* 21 temptarunt *I* 22 damnarentur Q^{tw} *corr.* 27 cum [3] *om. I* 29 unitionem Q^{ae}, *corr.* Q^a

dogma delegit, ut negata humanæ carnis atque animæ ueritate totum dominum nostrum Iesum Christum unius asserat esse naturæ, tamquam uerbi deitas ipsa se in carnem animamque conuerterit et concipi ac nasci, nutriri et crescere, crucifigi ac mori, sepeliri ac resurgere et ascendere in cælum et in patris dextera, unde ad iudicandos uiuos et mortuos ueniet, consedere eius tantum essentiæ fuerit quæ nihil horum in se sine carnis recipit ueritate, quoniam natura unigeniti natura est patris, natura est spiritus sancti simulque inpassibilis, simul est incommutabilis sempiternæ trinitatis indiuisa unitas et consubstantialis æqualitas. unde si ab Apollinaris peruersitate hæreticus iste desciscit, ne conuincatur deitatem passibilem sentire atque mortalem, et tamen uerbi incarnati, id est uerbi et carnis unam audet pronuntiare naturam, non dubie in
1 Tim. 2,5 Manichæi et Marcionis transit insaniam et mediatorem dei et hominum hominem Christum Iesum simulatorie omnia credit egisse nec humanum in ipso corpus, sed phantasticam corporis speciem oculis apparuisse cernentium. quæ impietatis mendacia quoniam olim fides catholica detestatur et talium sacrilegia concordibus per totum mundum beatorum patrum sunt damnata sententiis, quicumque illi sunt ita obcaecati et a lumine ueritatis alieni, ut uerbo dei a tempore incarnationis humanam, id est nostram negent inesse naturam, ostendant in quo sibi Christianum nomen usurpent et cum euangelio ueritatis qua ratione concordent, si beatæ uirginis partu aut caro sine deitate aut deitas
Ioh. 1, 14 est orta sine carne. sicut enim negari non potest quod uerbum caro factum
2 Cor. 5, 19 est et habitauit in nobis, ita negari non potest quod deus erat in Christo mundum reconcilians sibi. quæ autem reconciliatio esse potest qua humano generi propitiaretur deus, nisi omnium causam mediator dei hominumque susciperet?
Phil. 2, 6. 7 qua uero ratione ueritatem mediatoris impleret, nisi qui in forma dei æqualis erat patri, in forma serui particeps esset et nostri, ut per unum nouum hominem fieret renouatio uetustatis et mortis uinculum unius præuaricatione contractum unius morte, qui solus morti nihil debuit, solueretur? effusio enim pro iniustis sanguinis iusti tam potens fuit ad priuilegium, tam dives ad pretium, ut si uniuersitas captiuorum in redemptorem
Rom. 5, 20 suum crederet, nullum tyrannica uincla retinerent, quoniam, sicut apostolus ait, ubi abundauit peccatum, superabundauit gratia et cum sub peccati præiudicio nati potestatem acceperint ad iustitiam renascendi, ualidius factum est donum libertatis quam debitum seruitutis. quam itaque sibi in huius sacramenti præsidio spem relinquunt qui in saluatoris nostri corpore negant humanæ substantiæ ueritatem? dicant quo
Eph. 5, 2 sacrificio reconciliati, dicant quo sanguine sint redempti. quis est qui tradidit semet ipsum pro nobis oblationem et hostiam deo in odorem suauitatis? aut quod umquam sacrificium sacratius fuit quam quod uerus pontifex altari crucis
Ps. 115, 15 per immolationem suæ carnis imposuit? quamuis enim multorum sanctorum in conspectu domini pretiosa mors fuerit, nullius tamen insontis occisio propitiatio fuit mundi. acceperunt iusti, non dederunt coronas, et de fortitudine fidelium exempla nata sunt patientiæ, non dona iustitiæ. singulares quippe in singulis mortes fuerunt nec alterius quisquam debitum suo fine persoluit, cum inter filios hominum unus solus dominus noster Iesus Christus extiterit in quo omnes crucifixi, omnes mortui, omnes sepulti.

Q [= *a* (*usque ad* 27 priuilegium), *etwx*], *I*

1 nostrum *om. I* 3 ac¹] et *I* 5 concedere *I* 6 recipit ueritatem *Q*, *corr. Q*^{ax} ueritate recepit *I* 7 est *om. I* 8 si] se *Q*, *corr. Q*^{ax}, *om. I* 9 conuincatur *I*, *Q*^{x} *corr.* conuincantur *Q* 10 audens *I* 11/12 ihm̄ xpm *I* 14 talium assertionum *ep.* 104 18 partu *I* partus *Q* 22 causa *Q* carnem susciperet *Q*^{x} *corr.* 23 patri equalis erat *I* 27—p. 161,28 tam dives — in id ipsum *om. Q*^{a} *propter folii defectum* 28 uincula *I* 29 et gr̄a *I* 30 acciperent *Q* ad iniusticiam *I* 32 quo] in quo *I* 33 sunt *I* *post* est *add.* ut apostolus ait *Q*^{x} *corr.*

omnes sunt etiam suscitati, de quibus ipse dicebat: cum exaltatus fuero, omnia Ioh. 12, 32
traham ad me. fides etenim uera iustificans impios et creans iustos ad humanitatis suæ tracta participem in illo adquirit salutem, in quo solo homo se inuenit innocentem, liberum habens per gratiam dei de eius potentia gloriari, qui contra hostem superbum in carnis nostræ humilitate congressus his uictoriam suam tribuit, in quorum corpore triumphauit.

Quamuis ergo in uno domino nostro Iesu Christo uero dei atque hominis filio uerbi et carnis una persona sit et utraque essentia communes habeat actiones, intellegendæ tamen sunt ipsorum operum qualitates et sinceræ fidei contemplatione cernendum est ad quæ prouehatur humilitas infirmitatis et ad quæ inclinetur altitudo uirtutis, quid sit quod caro sine uerbo non agit, et quid sit quod uerbum sine carne non efficit. sine uerbi enim potentia nec conciperet uirgo nec pareret et sine ueritate carnis obuoluta pannis infantia non iaceret. sine uerbi potentia non adorarent magi puerum nouo sidere declaratum et sine ueritate carnis non iuberetur transferri in Ægyptum puer Mt. 1, 11. 13
et ab Herodis persecutione subduci. sine uerbi potentia non diceret uox patris missa de cælo hic est filius meus dilectus, in quo mihi complacui, et sine ueritate Mt. 3, 17
carnis non protestaretur Iohannes ecce agnus dei, ecce qui tollit peccata Ioh. 1, 29
mundi. sine uerbi potentia non fieret redintegratio debilium et uiuificatio mortuorum et sine ueritate carnis nec cibus ieiuno nec somnus esset necessarius fatigato. postremo sine uerbi potentia non se dominus patri profiteretur æqualem et sine ueritate Ioh. 14, 28
carnis non idem diceret patrem esse maiorem, cum catholica fides utrumque suscipiat, Mt. 16, 16
utrumque defendat, quæ secundum proprietatem diuinæ humanæque substantiæ unum dei filium et hominem credit et uerbum. quamuis ergo ab illo initio quo in utero uirginis uerbum caro factum est, nihil umquam inter diuinam humanamque substantiam diuisionis extiterit et per omnia incrementa corporea unius personæ fuerint totius temporis actiones, ea ipsa tamen quæ inseparabiliter facta sunt, nulla permixtione confundimus, sed quid cuius formæ sit, ex operum qualitate sentimus. nec diuina enim humanis præiudicant nec humana diuinis, cum ita in id ipsum utraque concurrant, ut in eis nec proprietas absumatur nec persona geminetur.

Dicant ergo isti phantasmatici Christiani quæ substantia saluatoris affixa sit ligno, quæ iacuerit in sepulcro et reuoluto monumenti lapide quæ tertio die caro surrexit uel quale corpus Iesus discipulorum uisui clausis ad eos ostiis ingressus intulerit, cum Ioh. 20, 19. 27
ad abigendam cernentium diffidentiam inspici oculis digitisque tractari patentes adhuc fixuras clavorum et recens compuncti lateris uulnus exigeret. ac si in tanta luce ueritatis tenebras suas hæretica obduratio non relinquit, ostendant unde sibi spem uitæ polliceantur æternæ, ad quam nisi per mediatorem dei et hominum hominem Iesum 1 Tim. 2, 5
Christum non potest perueniri. non est enim aliud nomen datum hominibus Act. 4, 12
sub cælo in quo oportcat saluos fieri, nec est redemptio captiuitatis humanæ nisi in sanguine eius qui dedit semet ipsum redemptionem pro omnibus, qui, 1 Tim. 2, 6
sicut prædicat beatus apostolus, cum in forma dei esset, non rapinam arbitratus Phil. 2, 6—11
est esse se æqualem deo, sed semet ipsum exinaniuit formam serui accipiens in similitudinem hominum factus et habitu inuentus ut homo humiliauit semet ipsum factus oboediens usque ad mortem, mortem

---

Q [= *a* (*inde a* 28 utraque), *etwx*], *I*
1 fuero *QI* fuero a terra *ep.* 104 2 ad *Q* ex *I* 3 exquirit *I* 16 complacuit $Q^{x}I$, *corr. I* 19 ieiunio $Q^{w}I$ 20 et *om. I* 21 se esse Q^{x} *corr.*, *ep.* 104 23 credidit Q^{e} 26 ea *ep.* 104 et *QI* 29 absumatur *I* assumatur Q^{wx} assummatur Q^{aet} 31 tertia Q^{aax} surrexerit Q^{t} *corr.* 34 exiberet Q^{x} *corr.* 38 nos saluos *ep.* 104 40 cum Q^{x} *corr.*, *I* qui cum *Q* 42 similitudine *Q*

autem crucis. propter quod et deus illum exaltauit et donauit illi nomen quod est super omne nomen, ut in nomine Iesu omne genu flectatur cælestium terrestrium et infernorum et omnis lingua confiteatur quia dominus Iesus Christus in gloria est dei patris. quamuis ergo unus sit dominus Iesus Christus et ueræ deitatis ueræque humanitatis in ipso una prorsus eademque persona sit neque huius unitionis soliditas ulla possit diuisione seiungi, exaltationem tamen qua illum exaltauit deus et donauit illi nomen quod super omne nomen excellit, ad eam intellegimus pertinere formam quæ ditanda erat tantæ glorificationis augmento. in forma quippe dei æqualis erat filius patri et inter genitorem atque unigenitum nulla erat in essentia discretio, nulla in maiestate diuersitas, nec per incarnationis mysterium aliquid decesserat uerbo, quod ei patris munere redderetur. forma autem serui, per quam inpassibilis deitas sacramentum magnæ pietatis impleuit, humana humilitas est et in gloriam diuinæ potestatis euecta est, in tantam unitatem ab ipso conceptu uirginis deitate et humanitate conexa, ut nec sine homine diuina nec sine
1 Cor. 2, 8 deo agerentur humana. propter quod sicut dominus maiestatis dicitur crucifixus, ita qui ex sempiternitate æqualis est deo, dicitur exaltatus nec interest ex qua Christus substantia nominetur, cum inseparabiliter manente unitate personæ idem sit et totus hominis filius propter carnem et totus dei filius propter unam cum patre deitatem. quidquid ergo in tempore accepit Christus, secundum hominem accepit, cui quæ non habuit, conferuntur. nam secundum potentiam uerbi indifferenter omnia quæ habet pater, etiam filius habet, et quæ in forma serui a patre accepit, eadem in forma
2 Cor. 8, 9 patris etiam ipse donauit. et idem ipse est et diues et pauper, diues quia in prin-
Ioh. 1, 1—3 cipio erat uerbum et uerbum erat apud deum et deus erat uerbum; hoc erat in principio apud deum. omnia per ipsum facta sunt et
Ioh. 1, 14 sine ipso factum est nihil; pauper uero, quia uerbum caro factum est et habitauit in nobis. quæ autem est eius exinanitio quæue paupertas nisi formæ seruilis acceptio, per quam uerbi maiestate uelata dispensatio humanæ redemptionis impleta est? nam quia captiuitatis nostræ resolui originalia uincla non poterant, nisi existeret homo nostri generis nostræque naturæ, quem ueteris debiti præiudicia non
Col. 2, 1 tenerent et qui inmaculato sanguine suo chirografum letate dilueret, sicut ab initio erat diuinitus præordinatum, ita est in plenitudine præfiniti temporis factum ut multis modis significata promissio in diu expectatum ueniret effectum nec possit esse ambiguum quod continuis testificationibus semper fuerat nuntiatum. VSQVE HIC AD LEONEM AVG̃.

Destructis itaque tot hæresibus, quæ per sanctam deuotionem præsidentium patrum a corpore sunt catholicæ unitatis abscisæ quæque ideo extorres a Christo esse meruerunt, quia uerbi incarnationem, quæ singularis est recte credentium salus, fecerunt
1 Petr. 2, 8 sibi lapidem offensionis et petram scandali, miror dilectionem uestram in discernendo ueritatis lumine laborare, et cum multis manifestationibus declaratum sit quam recte et Nestorium et Eutychen cum Dioscoro fides Christiana damnauerit nec Christianus possit uocari qui uel illius uel horum impietati præbet adsensum, doleo uos euangelicæ et apostolicæ doctrinæ, ut audio, resultare exagitando seditionibus ciuitates, conturbando ecclesias nec solum iniurias, sed etiam cædes presbyteris atque episcopis inferendo, ut præ furore et sæuitia propositi uestri et professionis sitis immemores. ubi est regula mansuetudinis et quietis? ubi longanimitas patientiæ? ubi tranquillitas pacis? ubi

---

Q [= *aetwx*], *I*

1 et¹ *om.* Q^{tx} 2 nomen² *om. I* 4 est *om. I* 17 sit *om. I* 19 accipit *I* accipit *I* 21 eadem] eam *I* 22 est *om. I* 26 quæ uero Q^{aex}, *corr.* Q^{a} 28 uincula *I* 29 debeti Q^{twx}, *corr.* Q^{ux} debetis Q^{ae}, *corr.* Q^{a} debitis *I* 32 prouisio *I* posset *I* 33 VSQVE — AVG̃ *Q om. I* 41 ciuitatis *Q*, *corr.* Q^{ax}

firmamentum dilectionis et tolerantiæ fortitudo? quæ uos ab euangelio Christi aut persuasio abduxit aut persecutio separauit? uel quæ tanta extitit decipientis astutia, ut obliti prophetarum et apostolorum, obliti symboli salutaris et confessionis quam pronuntiantes coram multis testibus sacramentum baptismi suscepistis, diabolicis uos inlusionibus subderetis? quid apud uos acturæ fuerant ungulæ, quid sæua tormenta, si ad expugnandam fidei uestræ integritatem tantum uana hæreticorum commenta ualuerunt? pro fide uos agere creditis et fidei contraitis, ecclesiæ nomine armamini et contra ecclesiam dimicatis. hoccine a prophetis, hoc ab euangeliis, hoc ab apostolis didicistis ut negantes ueram Christi carnem et ipsam uerbi essentiam passioni mortique subdentes alienam faciatis nostram a suo reparatore naturam totumque quod crux intulit, quod lancea uulnerauit, quod sepulcri lapis suscepit et reddidit, solum fuisse opus diuinæ potentiæ, non etiam humilitatis ⟨credatis⟩ humanæ? propter quam apostolus dicit non enim erubesco euangelium, quoniam nouerat quale Christianis ab inimicis obiceretur obprobrium, et ideo etiam dominus protestabatur dicens qui me confessus fuerit coram hominibus, et ego confitebor illum coram patre meo. hi enim non erunt digni confessione filii et patris quibus nunc caro Christi uerecundiam facit, probabuntque se nullam de signo crucis sumpsisse uirtutem qui quod præferendum frontibus acceperunt, promere labiis erubescunt. declinate, filii, ab his diabolicis persuasionibus, declinate: ueritatem dei nulla res uiolat, sed ueritas nos nisi in nostra carne non saluat. ueritas quippe, sicut propheta ait, de terra orta est et sic uerbum Maria uirgo concepit, ut uniendam ipsi carnem de sua substantia ministraret nec cum adiectione personæ nec cum euacuatione naturæ, quoniam qui erat in forma dei, ita accepit formam serui, ut unus atque idem in forma utraque sit Christus inclinante se deo usque ad infima hominis et proficiente homine usque ad summa deitatis, dicente apostolo: quorum patres et ex quibus Christus secundum carnem, qui est super omnia deus benedictus in sæcula. amen.

Rom. 1, Mt. 10, Ps. 84, 1 Rom. 9, 26

Q [= *aetwx*], *I*

8 hoccine a Q^a *corr.*, hoc in ea *Q* hoc in ea a Q^x *corr.*, hoc *I* ab euangeliis hoc *om. I* 9 ueram *om. I* 11 reddidit Q^a *corr.*, *I* credidit *Q* 12 credatis *addidi* 14 etiam *om. I* 19/20 carne nr̄a *I* 20 sic Q^a *corr.*, *I* sicut *Q* 21 uirgo maria *I* 23 utraque Q^a *corr.* Q^x *corr.*, *I* utrumque *Q*

APPENDIX

EX COLLECTIONE QUAE DICITVR ECCLESIAE THESSALONICENSIS

114 Victores Valentinianus et Marcianus incliti triumphatores semper augusti sancto patri merito uenerabili Leoni episcopo [, ut sperauerit ecclesia Constantinopolitana secunda sedes fieri debere, quod non est concessum]. Diuina humanaque scripta consentiunt diuinitatem inprimis esse uenerandam et ibi omnipotentem deum esse propitium, ubi colatur rite religio. id ergo quod quærebamus, inuenimus et effectum uota nostra meruerunt: inuenit religionis fidem religiosus affectus nec dubium est deo auctore definitum quod de maiestate ⟨eius⟩ quærebatur. explosa igitur contentione atque discordia quam liuor fidei inimicus obiecerat, deum omnes una mente cognoscunt. iam non incusamus perfidos nec sumus ingrati religionis inimicis: præstiterunt nobis ut deum studiosius quæreremus, manifestius inueniremus. maius etenim lumen uidetur quod post tenebras fulserit; dulcior est sitientibus potus, fessis otium. lætetur igitur sanctimonia tua uictoria fidei; huius laurea omnipotenti Christo referenda est, qui de perfidis egit triumfum, atque ideo ipsi interesse sanctæ synodo festinauimus, quamuis nos in aliis locis expeditiones et necessitates publicæ detinerent. itaque omnia pro uotis atque orationibus religionis tuæ, quæ fidei conueniunt, auctore deo sunt ordinata; totius orbis qui sub imperio nostro est, reuerentissimis episcopis Calchedonam conuocatis, tractatu habito post multa certamina uera fides optinuit et iuxta litteras sanctitatis tuæ uniuersi assenserunt expositioni prout ueritas postulauit. nec dubitamus huius rei gratulationem nobis et sanctitati tuæ esse communem pariterque lætari quos pariter manifestum est optasse ueritatem. superest ut uniuersis pro catholica fide et pro ueritate compositis et pace ecclesiis restituta uotis omnibus in perniciem hostium sanctitas tua diuinam prouocet maiestatem, quod te et ante litteras nostras facere certissimum est.

Quoniam uero et hoc statutum est ut ea quæ centum quinquaginta sanctissimi episcopi sub diuo Theodosio maiore de honore uenerabilis ecclesiæ Constantinopolitanæ statuerunt et quæ nunc a sancta synodo de eadem re statuta sunt, firma seruentur, scilicet ut post sedem apostolicam Constantinopolitanæ urbis antistes secundum optineat locum, quoniam et eadem splendidissima ciuitas iunior Roma nuncupatur, dignetur sanctitas tua etiam huic parti proprium adhibere consensum, quamuis reuerentissimi episcopi qui tuæ religionis uicem agentes ad sanctam synodum conuenerunt, contradixerint. uehementer enim prohibebant de hac uenerabili ecclesia ⟨in⟩ synodo aliquid ordinari, speramus autem quod concordantibus toto orbe sacerdotibus ea quæ rei publicæ Romanæ proderunt, diuinus fauor præstare dignabitur. qua de re per Lucianum uirum reli-

can. Constant. 3

Leon. ep. 100; *primum edita est in L. Holstenii Collectione Romana bipartita aliquot historiæ ecclesiasticæ monumentorum t.* 1 *p.* 103. *est exemplum epistulæ quale in concilio Romano Bonifatii papæ II a.* 531 *lectum est*; *uersio Græca extat in Epist. coll. B* 16 *T*

2–3 ut–concessum] *inscriptio collectoris ad hanc et quæ secuntur epistulas pertinens* 2 disperauēr *T* 3 sede *T* 4 ueneranda *T* 6 ταῖς ὑμετέραις εὐχαῖς Γ 7 eius *addidi secundum* Γ 9 inimicis Γ inimici *T* 15 orationibus *scripsi* orationis *T* 17 tractu *T* 20 pro] pro ut *T* 28 splendidissimum *T* 31 prohibeant *T* in Γ *om. T*

giosum episcopum et Basilium diaconum harum portitores omnia uere insinuari oportere censuimus et petimus ut ea quæ sancta synodus statuit, etiam religio tua in perpetuum præcipiat obseruari.

Et alia manu: Diuinitas te seruet per multos annos, sancte ac religiosissime pater.

d. 18. m. Dec. a. 451 DAT XV KL IANVARIAS CONSTANTINOPOLI DNO MARCIANO PP AVG ET QVI FVERIT NVNTIATVS CONSS

115 Sanctissimo ac beatissimo coepiscopo papæ Leoni Anatolius in domino salutem. Omne quidem solatium prorsus atque auxilium quod uitæ laboriosæ curisque uallatæ ratio flagitaret, in uestra positum sperans esse beatitudine totius sarcinam mihi sollicitudinis inde merito leuiorem fore credideram; nunc uero cunctis aliis acrior me pressit anxietas quam diutina peperit uestræ non solita sanctitatis intermissio litterarum, maxime cum mihi quæ scriptæ essent a uobis aliæ osterenderentur epistulæ, quæ maius facerent ei doloris augmentum qui frequentius cuperem potiri uestris affatibus, ut illa uobis obœdiendo complerem quæ uestris omnifariam perfectissimis sensibus placita ep. 56. 58. 76 uidebantur. nam penitus absit ut eis ego quæcumque mihi fuissent mandata per litteras, aduersarer. quia tamen piissimus et Christianissimus princeps, qui consultissimæ suæ prouidentiæ bono tam res uniuersas regit humanas quam philosophia diuinarum pollet ubique uirtutum, cum quibus æmulari pietatis zelo non cessat, cum sic moderatur genus humanum, ut id studio religionis in deum reddat attentius, ep. 76 uestræ beatitudinis litteras mihi sublegit, ea statim quæ continebantur eis ut placita uobis impleui, quod me facere uel communis pacis utilitas uel quod decuerat, hortabatur.

Et reuerentissimus quidem sacrosanctæ nostræ ecclesiæ presbyter Aetius in priore loco atque honore ecclesiastico nobis est restitutus, omne quod episcopi ⟨et⟩ nostri est, modeste faciens ipse responsum; Andreas autem, qui non prouectus a nobis, sed gradu faciente archidiaconi dignitate fuerat honoratus, ab ecclesia separatus est, cum his qui contra sancta memoriæ patrem nostrum atque episcopum fuerant Flauianum, qui etiam partis antea perfidissimi fuerant Eutychetis, quamuis excusationibus plurimis et subscriptionibus propriis quas epistulæ sanctitatis uestræ subdiderant, iam uiderentur satisfecisse præteritis, eo usque quamdiu quod uobis placitum, super istis fuerit ordinatum. considerans ergo beatitudo uestra quam nostræ coniunctio caritatis ipsi domino Christo, qui pax nostra consistit, grata futura sit et quantum fidelissimi principis animus exultabit et quam pariter uniuersa plebs dei et ecclesiæ Christi procul ab omni discordia liberæ permanebunt, litteris suis nos lætificare dignetur, quibus illo perfrui ualeamus affectu quem prudentissimis uestris insitum copiose iam nouimus uigere præcordiis, ut perceptis alacriter uestræ sanctitatis epistulis et gratias agamus domino deo nostro Christo, qui totius difficultatis uincla disrumpit, eidemque uota sollemnia pro uestra beatitudine persoluamus.

De his autem quæ Constantinopolitanæ gratia sedis sancita sunt in Calchidonensi nuper uniuersali synodo, pro certo beatitudo uestra hoc habeat nullam esse culpam in

---

Leonis ep. 132. *ante Holstenium* [*p.* 132] *edidit Leo Allatius in Concordia Ecclesiæ Occidentalis etc. p.* 1370 *T*

4 diuinitas te] diuinitate *T* 6 nuntiatus] nominatus *T* 8 omnem *T* auxilio *T* 9 beatitudinem *T* 10 leuiore *T* 11 solito *T* 12 aliæ *scripsi* alias *T* aliis *Allatius et Holste* 14 obœdiendum *T* obnifariam *T* 18 æmulari *scripsi* emula *T* 21 impleuit *T* 22 sacrosc̄a *T* 23 et *addidi* 26 parem *T* 27/28 et subscriptionibus] ut si scriptionibus *T* 28 uideretur *T* 29 super istis *Holste* superstitis *T* 31 gr̄a *T* 33 perfrui *scripsi* perfici *T* 34 nouissimus *T* 36 eademque *T* 38 hoc *T* sc̄a *T*

me, homine qui semper otium et quietem in humilitate me continens ab ineunte mea aetate dilexerim, sed Constantinopolitanæ ecclesiæ reuerentissimus clerus est qui hoc habuit studium, et istarum partium religiosissimi sacerdotes, qui in hoc fuere concordes et sibi pariter adiutores, cum et sic gestorum uis omnis et confirmatio auctoritati uestræ beatitudinis fuerit reseruata. hoc igitur bene compertum sanctitas uestra cognoscat nihil ex me istius causa factum esse negotii, qui semper omnem iactantiæ leuitatem et aliena adpetendi cupiditatem mihi uitandam crediderim.

Omnem fraternitatem in Christo quæ cum uestra est sanctitate, tam ego ipse quam mei plurimum salutamus.

ET SVBSCRIPTIO LITTERIS GRAECIS

T

3 eunte *T* 5 in istarum *T* religiosissimis *T* in hoc qui *T* in hoc *post* qui *superscripsit* T^{corr}
9 alienam *T* urtanda *T* 10 qui *T*

INDICES

I

COMPARANTVR NVMERI EDITIONIS BALLERINAE IN S. LEONIS OPERVM T. I [= PL. 54] CVM HAC EDITIONE

20	1
21	108. 109. 111
22	Epistularum Collectio H 3 [uol. I 1]
23	3
24	2
25	Epistularum ante Gesta Collectio 3 [uol. III 1]
26	Epistularum Collectio H 5 [uol. I 1]
27	6
28 [tomus]	Coll. Nouariensis de re Eutychis 5 [uol. II 1]
29	7
30	8
31	11
32	10
33	12
34	13
35	5
36	14
37	15
38	16
39	17
43	25
44	18
45	23
46	26
47	20
48	22
49	21
50	19
51	24
53	praefationis epimetrum
54	9
55	Epistularum ante Gesta Coll. 19 [uol. III 1]
56	Epistularum ante Gesta Coll. 20 [uol. III 1]
57	Epistularum ante Gesta Coll. 21 [uol. III 1]
58	Epistularum ante Gesta Coll. 18 [uol. III 1]
59	34
60	28
61	27
62	Epistularum ante Gesta Coll. 22 [uol. III 1]
63	Epistularum ante Gesta Coll. 23 [uol. III 1]
64	Epistularum ante Gesta Coll. 24 [uol. III 1]
69	30
70	29
71	31
72	4
73	Epistularum ante Gesta Coll. 27 [uol. III 1]'
74	32
75	33
76	Epistularum ante Gesta Coll. 28 [uol. III 1]
77	Epistularum ante Gesta Coll. 29 [uol. III 1]
78	36
79	35
80	37
81	38
82	39
83	41
84	42
85	43
86	40
87	44
88	45
89	46
90	47
91	48
92	49
93	52

94	50
95	51
98	Gestorum Chalcedonensium app. 2 [uol. I 3]
100	114
101	Epistularum Coll. B 15 [uol. I 2]
102	53
103	112
104	54
105	55
106	56
107	57
109	105
110	Epistularum Coll. B 19 [uol. I 2]
111	58
112	59
113	60
114	64
115	61
116	62
117	63
118	65
119	66
120	71
121	67
122	68
123	69
124	113
125	70
126	72
127	73
128	76
129	75
130	74
131	77
132	115
134	78
135	79
136	81
137	80
139	82
140	83
141	85
142	86
143	84
144	106
145	87
146	88
147	89
148	92
149. 150	90. 91
151	107
152	93
153	94
154	96
155	95
156	97
157	102
158	98
160	100
161	101
162	99
163	116 [praefationis epimetrum]
164	103
165	104

II

A LEONE EPISTVLAE SCRIPTAE SUNT

episcopis ex Aegypto catholicis apud Constantinopolim constitutis ep. 96. cf. 100, 23. 11. x 457

Aegyptiis episcopis catholicis apud Constantinopolim constitutis ep. 98. 1. xii 457

dilectissimis fratribus Nestorio Athanasio Paulo etc. episcopis et clericis catholicis ex Aegypto apud Constantinopolim constitutis Leo ep. 100. 21. iii 458

Actio presbytero ep. 94. 1. viiii 457. — *ad* A. *presbyterum* Pelagius in ep. 3 ad epp. Histriæ Act. Conc. t. iiii 2 p. 117, 21—28. — Iuliano episcopo et A. presbytero *a pari* ep. 89. 11. vii 457

Anastasio episcopo Thessalonicensi ep. 20. 13. x 449

Anatolio episcopo ep. 37 per Carterium Patricium Asclepiadem clericos Constantinopolitanos remissos [39, 10]. 13. iiii 451 (1)

A. episcopo Constantinopolitano ep. 44 per Basilium et Iohannem presbyteros ad propria revertentes [45, 27. 33]. 14. vi 451 (2)

A. episcopo ep. 48. 26. vi 451 (3)

A. episcopo ep. 56 per Lucianum episcopum et Basilium diaconum Constantinopolim redeuntes [62, 9]; cf. 67, 29. 68, 30. 69, 16. 70, 15. 27. 71, 19. 74, 31. 85, 38. 86, 24. 88, 33. 90, 28. 168, 16. 22. v 452 (4)

A. episcopo *per Nectarium agentem in rebus* ep. 79, cf. 90, 28. 29. v 454 (5)

A. episcopo ep. 84. 13. iii 455 (6)

A. episcopo *de relatione apud Alexandriam gestorum* ep. 88, cf. 97, 12. 16. 11. vii 457 (7)

A. episcopo ep. 107. 1. viiii 457 (8)

A. episcopo *de relatione contra Timotheum Alexandrinum* ep. 95, cf. 110, 3. 11. x 457 (9)

A. episcopo Constantinopolitano ep. 102, cf. 108, 36. ep. 116 [in præfationis epimetro]. deest notatio diei, sed constat eam datam esse 1. xii 457 (10)

A. episcopo *per Patricium diaconum* ep. 116 [in præfationis epimetro]. 28. iii 458 (11)

ad patricium Asparem scripta transmisimus 99, 29. 139, 3

Basilio [Antiochiæ], Iuuenali [Hierosolimorum], Euxitheo [Thessalonicæ], Petro [Corinthi] et Lucæ [Dyrrhachii] episcopis ep. 90. 91, cf. 99, 14. 31. 1. VIIII 457

sanctæ synodo apud Nicæam constitutæ per legatos Paschasinum Lucensem Bonifatium Basilium [52, 9] ep. 52, cf. 50, 30. 26. VII 451

sanctæ synodo apud Calchedonam habitæ [ad omnes episcopos qui Calchedonensi synodo interfuerunt 68, 22. 69, 11. 70, 30] ep. 64; *quæ princeps in notitiam uestram mittere dignabitur* 71, 2, cf. 68, 4. 69, 22. 70, 14. 83, 1. 85, 37. 106, 17. 108, 9. ep. 116 [in præfationis epimetro]. 21. III 453

Leo et sancta synodus quæ in urbe Roma conuenit, clero honoratis et plebi consistenti Constantinopolim ep. 19 per Epiphanium et Dionysium Romanæ ecclesiæ notarium [34, 12]. cf. 25, 10. 13. X 449

ciuibus Constantinopolitanis ep. 34, cf. 28, 25. 32. deest diei notatio

presbyteris diaconibus et clericis Constantinopolitanæ ecclesiæ ep. 101. 21. III 458

sanctæ synodo quæ apud Ephesum conuenit ep. 12 per legatos Iulium Renatum Hilarum [15, 32. 19, 18.] 13. VI 449

Eudociæ augustæ *de Palæstinis monachis* ep. 69. cf. p. 69, 32. 15. VI 453

Eutychi presbytero ep. 1. 1. VI 448

Euxitheo cf. Basilio

dilectissimo filio Fausto presbytero Leo episcopus ep. 4. deest diei notatio

Fausto et Martino presbyteris et reliquis archimandritis ep. 10. 13. VI 449

Leo et sancta synodus quæ in urbe Roma conuenit, Fausto Martino Petro et Emmanuhel presbyteris et archimandritis Constantinopolitanis in domino salutem ep. 24. cf. 28, 16. 13. X 449

Martino et Fausto presbyteris ep. 27. 17. III 450

Fausto Martino Petro Manuheli etc. presbyteris et archimandritis et Iacobo diacono et archimandritæ a pari ep. 31 per legatos Abundium Aetherium Basilium Senatorem [ep. 32, 11. 2] 16. VII 450

Fausto et Martino presbyteris a pari ep. 33 per Maximinum comitem 33, 19. 9. XI 450 cf. Martino

Flauiano episcopo Constantinopolitano ep. 3. cf. 4, 10 et quæ exposui *Sitzungsber. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* 1929, 5 p. 90. 18. II 449 (1)

F. episcopo Constantinopolitano ep. 6 per Rodanum [9, 3. 12]. 21. V 449 (2)

plenius per eum qui ad nos tuae dilectionis portauit epistulas [Epist. Coll. H 5], *rescribimus* 9, 8 (3)

tomus de incarnatione [ep. 28 Ball.] in Coll. Nouariensi de re Eutychis 5, per Iulium Renatum Hilarum legatos [6, 10. 8, 24. 16, 34. 19, 4], cf. 10, 1. 12, 15. 15, 9. 16, 9. 18, 18. 13. VI 449 (4)

Dioscorus eum in synodo Ephesena legi non permisit 19, 18. 24, 19. 156, 10

cum sufficienti paternarum auctoritatum instructione missus est ad Theodosium 32, 12. 33, 2. 46, 33. ep. 97 Ball. eius suscriptio ab Anatolio postulatur 31, 7. missus est ad Pascasinum 46, 8. cf. *Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6 p. 139

suscriptus est a tota ecclesia Constantinopolitana cum monasteriis omnibus ac multis episcopis ... Antiochenus episcopus et missis per prouinciæ suæ tractoriis uniuersi episcopi epistulæ meæ præbuerunt consensum 46, 36. cf. 168, 28

missus est ad Rauennium Arelatensem ep. 67. 99 Ball.; cf. Hydatii chron. 145 [Chron. min. ed. Mommsen II 25]. rogantibus Ceretio Salonio Verano episcopis Gallicis [ep. 68 Ball.] emendatum exemplar a Leone ad illos missum est, cf. ep. 97 Ball.

legitur Chalcedone in actione prima de fide, ab omnibus suscriptus est 67, 24. 78, 25. 80, 31, cf. 54, 23. 93, 15. 167, 18

a Proterio acceptus est 83, 27. 85, 10

Alexandriæ clero et plebi recitari iubeatur sub imperatoris signaculi impressione traditus iudicibus Alexandrinis 84, 19. 85, 28. 87, 13

calumniantibus obscurus uidetur 99, 18

a doctrina patrum iactitant deuiare 137, 39, cf. 84, 9

ab hæreticis falsatus 84, 14. 87, 6. 159, 5

Marcianus rogatur ut tomum per Iulianum in Græcum sermonem transferri iubeat 84, 18. 87, 11

Petri sedis iudicium in fidei definitione 81, 8. 52, 18

F. episcopo Constantinopolitano ep. 14. 20. VI 449 (5)

F. episcopo Constantinopolitano ep. 16 per Basilium diaconum [18, 7. 10. 19, 4]. 23. VII 449 (6)

F. episcopo Constantinopolitano ep. 17 per Eupsychium [19, 6]. 11. VIII 449 (7)

F. episcopo Constantinopolitano ep. 21. 13. X 449 (8)

Rauennio Rustico Venerio etc. episcopis per Gallias constitutis ep. 53. 27. I 452

Rustico Rauennio Venerio et ceteris episcopis per Gallias constitutis ep. 112. deest diei notatio

Iuliano episcopo ep. 13 per Iulium Renatum Hilarum legatos [16, 33]. 13. VI 449 (1)

I. episcopo Coensi ep. 5 per Basilium diaconum [66, 34]. notatur dies 13. VI 449, sed falso; cf. 6, 12. 18, 7 (2)

I. episcopo ep. 22. 13. X 449 (3)

I. episcopo ep. 38 per Carterium Patricium Asclepiadem clericos Constantinopolitanos remeantes [40, 27. 41, 1. 39, 10]. 13. IIII 451 (4)

I. episcopo ep. 40 per legatos Lucensem et Basilium [42, 5. 41, 9]. 9. VI 451 (5)

I. episcopo ep. 49. 26. IIII 451 (6)
I. episcopo ep. 57. 22. V 452 (7)
I. episcopo ep. 105. 25. XI 452 (8)
I. episcopo Coensi *de Aetio et Andrea* ep. 60. 11. III 453 (9)
I. episcopo ep. 63 per subadiuuam Rodanum domesticum uiri illustrissimi Asparacii [78, 6]. cf. 71, 26. 78, 13. 21. III 453 (10)
I. episcopo ep. 65. 2. IIII 453 (11)
I. episcopo ep. 68. 15. VI 453 (12)
I. episcopo *per comitem Rodanum* [cf. 78, 8] ep. 70. 25. VI 453 (13)
I. episcopo ep. 73. 9. I 454 (14)
I. episcopo ep. 77. 10. III 454 (15)
I. episcopo ep. 83. 6. XII 454 (16)
I. episcopo Coensi ep. 85. 11. V 455 (17)
I. episcopo ep. 106. cf. p. 97, 9. 1. VI 457 (18)
I. episcopo et Aetio presbytero a pari ep. 89. 11. VII 457 (19)
I. episcopo ep. 93 *occasione Gerontii Constantinopolim reuertentis* 99, 8. 1. VIIII 457 (20)
Iuuenali episcopo Hierosolymitano ep. 82; 4. VIIII 454. cf. Basilio
(Leoni augusto) *officiis quæ ad gratulationem imperii uestri pertinent, persolutis* 95, 29, cf. 98, 27 (1)
Leoni augusto ep. 87, cf. 96, 32. 97, 14. 98, 27. 11. VII 457 (2)
L. augusto ep. 92 per Gerontium [100, 1. 104, 27], cf. 99, 28. 39. 139, 2. 1. VIIII 457 (3)
principem quem meo rursus sum cohortatus alloquio 100, 14 (4)
L. augusto [100, 14. 101, 18] per Olympium [104, 27], probabiliter 11. X 457 (5)
L. augusto ep. 97, cf. 105, 6. 109, 14. 34. 113, 3. 1. XII 457 (6)
L. augusto *per Filoxenum agentem in rebus* ep. 99; cf. 108, 28. 112, 20. 21. III 458 (7)
L. augusto ep. 103 per Domitianum et Geminianum legatos. 17. VIII 458 (8)
L. augusto ep. 104, cf. 104, 6. 17. VIII 458 (9)
Lucæ cf. Basilio
datis per eosdem [Pascasinum et Bonifatium] *epistulis ad eos qui legationem ante susceperant* [Lucensem et Basilium 42, 32] 50, 2
Marciano augusto ep. 36 per Carterium Patricium Asclepiadem clericos Constantinopolim redeuntes [38, 30. 39, 10. 41, 13. 42, 31]. 13. IIII 451 (1)
M. augusto ep. 39, cf. 42, 31. 23. IIII 451 (2)
M. augusto ep. 41 per legatos Lucensem et Basilium [42, 31. 48, 8. 49, 34. 36]. 9. VI 451 (3)
M. augusto ep. 46. 24. VI 451 (4)
M. augusto *per Bonifatium presbyterum* [cf. 50, 15] ep. 47. 26. VI 451 (5)
M. augusto ep. 50. 20. VII 451 (6)
M. augusto *per Lucianum episcopum et Basilium diaconem de ambitu Anatolii* ep. 54, cf. 85, 37. 22. V 452 (7)
M. augusto *propter Aetium archidiaconum* ep. 58; cf. 65, 26. 66, 31. 70, 8. 168, 16. 10. III 453 (8)
M. augusto *de correctione Anatolii* ep. 61, cf. 78, 13. 21. III 453 (9)
M. augusto *de pascha* ep. 67, cf. 76, 30. 88, 11. 15. VI 453 (10)
M. augusto *de Palæstinis monachis gratias agit conuersis* ep. 72, cf. 83, 9. 9. I 454 (11)
M. augusto ep. 74, cf. 87, 17. 10. III 454 (12)
M. augusto ep. 76, cf. 168, 16. 21. 9. III 454 [diei notatio dubia cf. 83, 11] (13)
M. augusto ep. 78, cf. 90, 15. 15. IIII 454 (14)
M. augusto ep. 80. 29. V 454 (15)
M. augusto *de correctione Anatolii* ep. 81. 29. V 454 (16)
M. augusto ep. 86. 13. III 455 (17)
Martino presbytero ep. 32. 13. X 450, cf. Fausto
Maximo Antiocheno *per Marianum presbyterum et Olympium diaconum* ep. 66, cf. 81, 21. 11. VI 453
Leonis epistula ad Palæstinos inscr. ep. 113. deest diei notatio
Pascasino episcopo ep. 45. 24. VII 451
Petro cf. Basilio
Proterio et ordinatoribus eius et clericis Alexandrinis 66, 29, cf. 82, 24
P. episcopo Alexandriæ ep. 75, cf. 87, 17. 10. III 454
litteris P. *apud pietatem uestram* (Marcianum) rescripti 90, 11
Pulcheriæ augustæ ep. 11. quæ non peruenit 24, 1. 27, 22, sed nouum exemplar cum ep. 23 missum est [24, 6]. deest diei notatio, suppletur altero eiusdem epistulæ exemplari decurtato et interpolato, ep. 8. 13. VI 449 (1)
Leo episcopus et sancta synodus quæ in urbe Roma conuenit, Pulcheriæ augustæ ep. 23, cf. 28, 7. 13. X 449 (2)
P. augustæ ep. 28. 17. III 450 (3)
P. augustæ *de Anatolio episcopo Constantinopolitano* ep. 29, cf. Epist. ante Gesta Coll. 29. 16. VII 450 (4)
P. augustæ ep. 35. 13. IIII 450 (5)
P. augustæ ep. 42. 9. VI 451 (6)
P. augustæ *per Theoctistum magistrianum* ep. 51. 20. VII 451 (7)
P. augustæ *de ambitu Anatolii* ep. 55 per legatos Lucianum et Basilium redeuntes [59, 6]. 22. V 452 (8)
P. augustæ *de Aetio et Andrea* ep. 59, cf. 65, 25. 66, 31. 70, 8. 10. III 453 (9)
P. augustæ ep. 62. 21. III 453 (10)
gloriosissimæ et clementissimæ Pulcheriæ augustæ Hilarus diaconus ep. 26 Leonis iussu conscripta [28, 2. 7]. deest diei notatio
Theodosio augusto ep. 2. 18. II 449 (1)
Cæsari Theodosio religiosissimo et piissimo augusto Leo papa ecclesiæ catholicæ urbis Romæ ep. 7. 13. VI 449 (2)
Th. augusto ep. 15. 20. VI 449 (3)

Leo et sancta synodus quæ in urbe Roma conuenit,
Th. augusto ep. 18 [cf. 24, 22. 31, 29]. 13. X 449 (4)
Th. augusto ep. 9. 24. XII 449 (5)
Th. augusto ep. 30. 16. VII 450 (6)

exemplar epistulæ taciti nominis factæ ad quendam scire cupientem quid contrarium catholicæ fidei senserit Eutyches: ep. 110. adnexum est ex Eutychis florilegio desumptum excerptum ex [Iulii] epistula ad Dionysium: ep. 111

III

TEMPORIS NOTATIONES QVAE LEONIS EPISTVLIS SVSCRIPTAE SVNT

K̄L IVN̄ POSTVMIANO ET ZENONE CONSS̄ [3, 11] = 1. VI 448
peruenerat epistula Eutychis [3, 3]
ep. 1 ad Eutychen

XII K̄L MART̄ ASTVRIO ET PROTOGENE CONSS̄ [4, 15. 5, 25] = 18. II 449
peruenerat Theodosii epistula [3, 14] et Eutychis libellus appellationis [ep. 108, cf. 3, 22. 4, 23]
epp. 2 ad Flauianum, 3 ad Theodosium [cf. 4, 16 nota]
haud multo postquam missa est Flauiani epistula [Epist. ante Gesta Coll. 3], constitutio Theodosii qua conuocata est synodus Ephesena, data est 30. III 449 [Gesta Chalced. 1, 24], peruenit ad Leonem 13. V 449 [14, 16]. cf. quae exposui in *Sitzungsber. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* 1929, 5 p. 90

XII K̄L IVN̄ ASTVRIO ET PROTOGENE CONSS̄ [9, 14] = 21. V 449
peruenerat Flauiani epistula [Epist. Coll. H 5]
ep. 6 ad Flauianum

ID IVN̄ ASTURIO ET PROTOGENE CONSS̄ [10, 3. 11, 10. 12, 19. 16, 15. 17, 7] = 13. VI 449
profecti sunt Iulius episcopus Puteolanus [Coll. Auell. 442, 3], Renatus presbyter, qui in itinere in Delo insula mortuus est [Coll. Auell. l. c.], Hilarus diaconus legati cum Dulcitio notario ad concilium Ephesenum [9, 25. 12, 1. 16, 1. 33]; per eos missæ sunt
epp. 7 ad Theodosium, 11 [8] ad Pulcheriam [cf. 24, 1], tomus ad Flauianum [Coll. Nouar. de re Eutychis 5, cf. 10, 1. 15, 9. 12, 15. 16, 34. 19, 18. 6, 11. 8, 24], 12 ad synodum [19, 18], 13 ad Iulianum, 10 ad Faustum et Martinum.
falso hic dies subscribitur ep. 5, cf. 6, 12. 18, 7

XII K̄L IVLIAS ASTVRIO ET PROTOGENE CONSS̄ [17, 16. 18, 4] = 20. VI 449
peruenerunt epistulæ Flauiani [17, 9] et Theodosii [17, 20]
epp. 15 ad Theodosium, 14 ad Flauianum

X K̄L AVGVST̄ ASTVRIO ET PROTOGENE CONSS̄ [18, 28] = 23. VII 449
peruenerant epistulæ Flauiani [18, 7] et Iuliani [6, 12] per Basilium diaconum
per eundem [18, 10. 66, 34] epp. 16 ad Flauianum, 5 ad Iulianum

Flauianus depositus est a synodo Ephesena 8. VIII 449. iterum synodus conuenit 20. VIII 449; cum Domnus Antiochenus legatique Romani Iulius et Hilarus abessent, tractatum ad 22. VIII distulit, illos uero in hunc diem per legationes euocari iussit. legati cum 20. VIII Iulium et Hilarum in mansione non inuenissent, postridie iterum eos uocarunt. illi quominus uenirent, recusauerunt, se non missos esse nisi ad rem Eutychis diiudicandam; cf. Gesta synodi Ephesenæ [*Abhndlg. d. Gött. Ges. d. Wiss.* N. F. XV 1] p. 8, 34—10, 13. de Hilari Romam reditu cf. infra sub die 13. X 449; quæ Iulio acciderint uel quid fecerit, nescitur.

III ID AVḠ ASTVRIO ET PROTOGENE CONSS̄ [19, 10] = 11. VIII 449
ep. 17 ad Flauianum per Eupsychium

III ID OCTBR ASTVRIO ET PROTOGENE V̄V C̄C [21, 9 = 27, 5. 22, 13] CONSS̄ [21, 9 = 27, 5. 22, 13. 23, 4. 17, 27. 25, 5. 26, 4] = 13. X 449

peruenerat Epheso Hilarus [19, 24 = 26, 15. 21, 15. 22, 15. 24, 4. 28, 6]; portauit appellationem Flauiani Coll. Nouar. de re Eutychis 11 [20, 30].

a synodo Romana missæ sunt epp. 18 [= 25] ad Theodosium per Epiphanium tribunum [11, 17], 23 ad Pulcheriam, 19 ad Constantinopolitanos per Epiphanium et Dionysium Romanæ ecclesiæ notarium [34, 12], 24 ad Faustum Martinum etc.,

a Leone solo epp. 20 ad Anastasium Thessalonicensem, 21 ad Flauianum et eodem perlatore 22 [23, 14. 16] ad Iulianum

eodem die probabiliter missa est ep. 26 ab Hilaro ad Pulcheriam

VIIII KL IAN [*E*, IVN *GMI*] ASTVRIO ET PROTOGENE CONSS [11, 29] = 24. XII 449

uidetur Theodosii epistula peruenisse, cf. 11, 18—21 cum 30, 21—24

ep. 9 ad Theodosium

XVI KL APR VALENTINIANO AVG VII ET AVIENO CONSS [28, 35. 29, 20] = 17. III 450

peruenerant epistulæ Pulcheriæ [29, 3] atque Martini et Fausti [28, 15]

epp. 28 ad Pulcheriam, 27 ad Martinum et Faustum

postquam Flauianus, dum haud paucis mensibus post deiectionem in exilium deportatur, mortuus est Hypaepis Lydiae oppido [Coll. Auell. 443, 15 Prosper chron. p. 481], ordinatus est episcopus Constantinopolitanus Anatolius ecclesiæ Alexandrinæ apocrisiarius ab ipso Dioscoro, a. 450 [Theodor. Lector loco qui lectus est in synodo septima L VII 85 = M XII 1042; scribendum est μετὰ (uulgo κατὰ) τὴν ὑπατείαν Πρωτογένους καὶ Ἀστερίου].

XVII KL AVG VALENTINIANO AVG VII ET AVIENO CONSS [30, 19. 31, 36. 32, 21] = 16. VII 450

peruenerant epistulæ Theodosii [30, 25. 32, 4] et Anatolii [cf. præfationis epimetrum] atque eius ordinatorum [32, 6], quibus Anatolium episcopum Constantinopolis ordinatum esse nuntiatum est. missi sunt Constantinopolim Abundius et Aetherius episcopi, Basilius et Senator presbyteri [31, 22. 30, 8. 32, 11. 37. 33, 14]

epp. 30 ad Theodosium, 29 ad Pulcheriam, 31 ad Faustum Martinum cett.

28. VII 450 mortuus est Theodosius [Theodorus Lector 2, 64; inde emendandus est Theophanes 103[8]]. leuatus est Marcianus imperator 24 siue 25. VIII 450 [Chron. Pasch.].

ID SEPT VALENTINIANO ET AVIENO COSS [33, 7] = 13. VIIII 450

ep. 32 ad Martinum

V ID NOV VALENT AVG VII ET AVIENO CONSS [33, 36] = 9. XI 450

ep. 33 ad Faustum et Martinum per Maximinum comitem [33, 19]

ID AP ADELPHIO VC CONS [38, 21. 33. 40, 24. 41, 11] = 13. IIII 451

peruenerant epistulæ Marciani [Epistul. ante Gesta Coll. 28, uol. III 1] et Pulcheriæ [ibid. 29] missæ 22. XI 450 [Epist. Coll. M 8, uol. I 1] cf. 38, 23. præterea perlatæ erant per Carterium presbyterum, Patricium et Asclepiadem diaconos [39, 10] epistulæ Anatolii [39, 11] et Iuliani [40, 26]. denique peruenerat legatorum relatio de gestis apud Anatolium confectis [39, 8. 15—20. 40, 4. 34. Acta SS. 2. April. apud Ballerinos PL 54, 1248. *Mélanges de l'uniuersité St. Joseph Beyrouth* 15, 35 sq.]

epp. 36 ad Marcianum per Carterium cett. [38, 30. 41, 13], 35 ad Pulcheriam, 37 ad Anatolium per Carterium cett. [39, 11], 38 ad Iulianum per Carterium cett. [41, 1]. quæ 38, 30. 41, 37 indicatur epistula ad Marcianum mittenda, numquam scripta esse videtur, cf. 38, 19. 43, 15.

VIIII KL MAI ADELPHIO VC CONS [41, 39] = 23. IIII 451

peruenerat Marciani epistula per præfectum urbis Tatianum [41, 14]

ep. 39 ad Marcianum

V ID IVN ADELPHIO VC CONS [42, 15. 43, 17. 44, 17. 45, 23] = 9. VI 451

peruenerant Marciani epistula [42, 18] et Abundius cett. legati Constantinopoli redeuntes [42, 19. 34]. præterea epistula Anatolii [42, 34. 43, 27. 44, 33. 46, 39] et commonitorium a clericis Constantinopolitanis Leoni oblatum [45, 11. 43, 27].

missi sunt legati [cf. 38, 32. 19. 39, 21. 40, 22. 41, 9. 36] Lucensis episcopus et Basilius presbyter [42, 5. 31. 43, 4. 16. 24. 44, 8. 21. 45, 12].

epp. 41 ad Marcianum, 42 ad Pulcheriam, 43 ad Anatolium, 40 ad Iulianum

XVIII KL IVL ADELPHIO VC CONS [46, 3] = 14. VI 451

ep. 44 ad Anatolium per Basilium et Iohannem presbyteros Constantinopolim redeuntes [45, 27]

VIII KL IVL ADELPHIO VC CONS [47, 15. 48, 6] = 24. VI 451

peruenerat [47, 20. 48, 15. 29. 49, 3. 21. 36. 32, 7] sacra data 23. V 451 [Epist. Coll. M 13 (uol. I 1) = Epist. ante Gesta Coll. 31 (uol. III 1)], qua synodus Nicæam conuocata est; præterea Anatolii epistula [46, 39. 49, 8. 14]. missi sunt legati Pascasinus episcopus et Bonifatius presbyter [47, 21. 48, 30. 49, 9. 23. 36. 50, 28. 52, 9]. de hostibus Occidenti imminentibus, i. e. Attila, queritur Leo 43, 13. 47, 18. 48, 12.

epp. 46 ad Marcianum, 45 ad Pascasinum

VI KL IVL ADELPHIO VC CONS [48, 35. 49, 17. 30] = 26. VI 451

epp. 47 ad Marcianum per Bonifatium presbyterum [48, 8], 48 ad Anatolium, 49 ad Iulianum, 52 ad synodum apud Nicæam constitutam

XIII KL AVG ADELPHIO VC CONS [50, 18. 51, 28] = 20. VII 451

epp. 50 ad Marcianum, 51 ad Pulcheriam per Theoctistum magistrianum [50, 20]

altera sacra episcopi Nicææ congregati iussi sunt Chalcedona conuenire 22. VIIII 451 [Epist. ante Gesta Coll. 34, uol. III 1]. prima synodi actione 8. X 451 rescissa sunt decreta synodi Ephesenæ, tertia quæ in Gestis Græcis et antiquis Latinis secunda numeratur, 13. X 451 Dioscorus depositus est.

VI KL FEB HERCVLANO VC CONS [55, 4] = 27. I 452

perlata erat epistula episcoporum Galliae [99 Ball.] per Ingenuum episcopum Ebredunensem [53, 13]. nondum Chalcedone redierant legati [54, 34].

ep. 53 ad Rauennium Rusticum cett. episcopos per Gallias constitutos per Ingenuum remeantem [54, 36]

XI KL IVNIAS HERCVLANO VC CONS [57, 16. 59, 12. 62, 12. 32] = 22. V 452

redierant Chalcedone legati 69, 15. 70, 26. perlatæ erant epistulae 114 Marciani, Anatolii [Epist. Coll. B 15], Iuliani [62, 18. 28] per Lucianum episcopum Bizyæ et Basilium diaconum [57, 13. 59, 6. 62, 9. 17. 167, 33]

epp. 54 ad Marcianum per Lucianum et Basilium redeuntes [55, 7. 67, 25], 55 ad Pulcheriam per eosdem [59, 5], 56 ad Anatolium [67, 25], 57 ad Iulianum

VII KL DECEMBR HERCVLANO CONS [138, 19] = 25. XI 452

peruenerat epistula Iuliani [137, 9]

ep. 105 ad Iulianum

VI ID MART OPILIONE VC CONS [64, 10. 65, 8. V ID MART 67, 7] = 10 [11]. III 453

peruenerant epistulæ Iuliani de malis Italiæ [65, 11] ab Attila illatis [cf. Prosper. chron. in Chron. min. ed. Mommsen, 1, 482 et Hydatii chron. ibid. 2, 26] et de re Aetii et Andreae [65, 17] atque Aetii [64, 25. 65, 24. 66, 24]; præterea Proterii Alexandrini eiusque ordinatorum epistulæ quibus illius ordinatio nuntiata est [66, 29].

epp. 58 ad Marcianum, 59 ad Pulcheriam, 60 ad Iulianum

XII KL APR OPILIONE VC CONS [68, 12. 69, 3. 70, 18. 71, 22] = 21. III 453

peruenerant epistulæ Marciani [67, 11. 21. 68, 15. 27. 69, 10] data 15. II 453 [Epist. Coll. B 19] atque per Paulum missa [69, 31] et Iuliani [69, 6], qua continebantur quæ a Marciano [Gest. Chalced. app. I. IIII 855 = M VII 488] et Pulcheria [L IIII 874 = M VII 509] responsa erant monachorum Palæstinorum libellis [69, 24. 67, 35. 68, 22].

epp. 61 ad Marcianum, 62 ad Pulcheriam, 63 ad Iulianum [nescio an huc pertineant 78, 5. 6], 64 ad synodum apud Calchedona habitam

IIII NON APRIL OPILIONE VC CONS [72, 29] = 2. IIII 453
peruenerat Iuliani epistula per uirum illustrem Esychium [71, 25]
ep. 65 ad Iulianum

III ID IVN OPILIONE VC CONS [75, 6. 81, 30] = 11. VI 453
peruenerat epistula Maximi Antiocheni per Marianum presbyterum et Olympium diaconum [72, 31. 34]
epp. 66 ad Maximum, 71 ad Theodoretum

XVII KL IVL OPILIONE VC CONS [76, 17. 77, 4. 33] = 15. VI 453
epp. 67 ad Marcianum, 68 ad Iulianum
idem dies suscriptus est ep. 69 ad Eudociam augustam. at multo antea 21. III 453 Leo scripserat Iuliano se id fecisse quod Marcianus secretius mandauisset de ammonenda Eudocia [69, 31]; quæ illic de epistula a se scripta dicit [69, 33], accurate cum ep. 69 concinunt [77, 16. 30] neque eum bis scripsisse probabile est. aut igitur epistulæ 69 falsus dies suscriptus est aut Leo epistulam scriptam non destinauit antequam Valentinianus imperator et ipse, sicut promiserat [69, 34], ad socrum litteras destinauit.

VII KAL IVL OPILIONE VC CONS [78, 17] = 25. VI 453
ep. 70 ad Iulianum per comitem Rodanum [78, 2. 8]

V ID IAN AETIO ET STVDIO VV CC CONSS [82, 13. 83, 14] = 9. I 454
peruenerant epistulæ Marciani duæ [81, 33. 83, 11] et una Iuliani [82, 22]
epp. 72 ad Marcianum, 73 ad Iulianum

[VII ID MART AETIO ET STVDIO VV CC CONSS [86, 39] = 9. III 454]
ep. 76 ad Marcianum
hæc epistula respondet alteri illi Marciani quam Leo 9. I 454 se accepisse scribit Iuliano [83, 11]. quamuis Leonem ad hanc non eodem die rescripsisse constet quo ad illam de seditione Palæstina deuicta [82, 2. 37], tamen non crediderim eum duos menses expectasse dum imperatori responderet de Anatolio [86, 20. 27], præsertim cum Marcianus epistulæ 76 responderit in epistula ad quam Leo ep. 78 15. IIII 454 rescripsit [cf. 87, 32 cum 86, 32 sq.]. itaque dubito de die qui ep. 76 in uno codice subscriptus est.

VI ID MART AETIO ET STVDIO VV CC CONSS [84, 25. 86, 8. 87, 23] = 10. III 454
peruenerat epistula Proterii dudum scripta [82, 24], sed a Nestorio Phragoneos oppidi Aegyptii episcopo Constantinopolim indeque simul cum Marciani epistula [83, 18] Romam portata [84, 28]
epp. 74 ad Marcianum, 75 ad Proterium, 77 ad Iulianum

XVII KL MAI AETIO ET STVDIO VV CC CONSS [88, 20] = 15. IIII 454
peruenerant epistulæ Marciani [88, 13, cf. quæ supra ad ep. 76 adnotaui] et Iuliani [87, 39]
ep. 78 ad Marcianum

IIII KL IVN AETIO ET STVDIO VV CC CONSS [89, 34. 90, 19. 91, 24] = 29. V 454
peruenerant epistulæ, altera Marciani [90, 21] cum Anatolii [ep. 115], altera cum Proterii [133 Baller., cf. 90, 11. 2. 88, 12] epistula
epp. 81 ad Marcianum, 79 ad Anatolium per Nectarium agentem in rebus [88, 22], 80 ad Marcianum

PRID NONAS SEPTEMB AETIO ET STVDIO VV CC CONSS [93, 26] = 4. VIIII 454
peruenerat epistula Iuuenalis [cf. 82, 3] per Andream presbyterum et Petrum diaconum [91, 28]
ep. 82 ad Iuuenalem

Dioscorus mortuus est Gangris 4. VIIII 454 [Seuer. ep. 4, 9]

VIII ID DECEM AETIO ET STVDIO VV CC CONSS [94, 20] = 6. XII 454
peruenerat epistula Iuliani per Gerontium [93, 28]
ep. 83 ad Iulianum

III ID MART VALENTINIANO AVG VIII CONS [94, 29. 95, 27] = 13. III 455
peruenerant epistulæ Marciani [95, 10. 14] et Iuliani [95, 22]
epp. 86 ad Marcianum, 84 ad Anatolium

V ID MAI VALENTINIANO AVG VIII CONS [95, 7] = II. V 455
peruenerat epistula Iuliani per Gerontium [94, 31]
ep. 85 ad Iulianum

post Marciani mortem leuatus est Leo imperator 7. II 457 [Chron. pasch. 592, 18]. ab aduersariis synodi Chalcedonensis episcopus Alexandriæ ordinatus est Timotheus Aelurus [Euagr. 2, 8 p. 55, 26 Bid.]. occisus est Proterius 28. III 457 [Coll. Auell. p. 445, 11].

KL IVN CONSTANTINO ET RVFO CONSS [138, 38] = I. VI 457
peruenerat epistula Iuliani [138, 24. cf. 96, 28. 97, 18. 98, 11. 31].
ep. 106 ad Iulianum [cf. 97, 9]

V ID IVL CONSTANTINO ET RVFO CONSS [96, 19. 97, 7. 30] = II. VII 457
peruenerat epistula Anatolii [95, 32. 96, 22. 27. 32. 97, 10. 12. 98, 33]
epp. 87 ad Leonem, 88 ad Anatolium, 89 ad Iulianum et Aetium a pari

KL SEP CONSTANTINO ET RVFO CONSS [98, 25. 99, 6. 23. 100, 5. 139, 14] = I. VIIII 457
peruenerant epistulæ Anatolii [98, 33] et Aetii [99, 25]
epp. 92 ad Leonem per Gerontium Constantinopolim reuertentem [100, 1], 93 ad Iulianum per eundem [99, 8], 107 ad Anatolium, 94 ad Aetium

uenerunt Constantinopolim ex Aegypto utriusque partis episcopi et clerici, hi profugi [100, 21. 101, 16. 25, quorum nomina 107, 19 conferenda sunt cum subscriptionibus L IIII 897 = M VII 530], illi a Timotheo legati. utrique libellos obtulerunt, Nestorius Phragoneos et socii imperatori [L IIII 891 = M VII 524. Euagr. 2, 8] et Anatolio [L IIII 897 = M VII 530], Timothei legati [cf. 100, 16] imperatori [L IIII 901 = M VII 536]

V ID OCT CONSTANTINO ET RVFO CONSS [101, 9. 32] = II. X 457
peruenerat epistula Anatolii per Olympium [100, 9]
epp. 95 ad Anatolium, 96 ad episcopos ex Aegypto catholicos [i. e. orthodoxos] apud Constantinopolim constitutos

KL DECEM CONSTANTINO ET RVFO CONSS [104, 19. 105, 11] = I. XII 457
peruenerat exemplar Leonis imperatoris epistulæ tractoriæ, cuius exemplum Anatolio destinatum extat in codice encyclio Latino 6 [L IIII 889 = M VII 521] et apud Euagr. 2, 9. quæ epistula ita describitur in codice encyclio 8 [N^{β} et N^{w}; Baluze, Noua Coll. Conc. 1422]: *quibuscumque scriptum est a* [om. N^{β}] *Leone piissimo principe, simul cum eius litteris sunt adnexæ duæ petitiones episcoporum Aegypti et clericorum Alexandrinæ ciuitatis et eorum qui ex persona Timothei Eluri* [*elluri* N^{β}] *preces similiter obtulerunt, nec non et litteræ Anatolii Constantinopolitanæ ciuitatis episcopi* [109, 5] *et sic ubique directæ sunt metropolitanis totius orbis* [urbis N, corr. N^{w}] *episcopis ..... scriptum est enim his qui subter adnexi sunt*, secuntur nomina.
epp. 97 ad Leonem augustum, 98 ad Aegyptios episcopos catholicos apud Constantinopolim constitutos, 102 ad Anatolium [in uno quo extat codice *G* caret diei notatione]

XII KL APRIL LEONE ET [*pro* LEONE ET *habet* 107, 17 GL (orioso) P (rincipe) *Q*] MAIORIANO AVGG CONSS [AVG CONS *Q* 107, 17; 108, 13. 109, 3] = 21. III 458
peruenerat epistula Leonis augusti [106, 27. 107, 31; cf. quæ exposui in *Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6 p. 127]
epp. 99 ad Leonem augustum per Filoxenum agentem in rebus [105, 13], 100 ad episcopos et clericos ex Aegypto apud Constantinopolim constitutos, 101 ad presbyteros diaconos et clericos ecclesiæ Constantinopolitanæ

V K APRIL GL P MAIORIANO AVG CONS [ep. 116 in præfationis epimetro] = 28. III 458
peruenerat epistula Anatolii
ep. 116 [in præfationis epimetro]

XVI KL SEPTEMB LEONE ET [LEONE ET desunt in Collectione Casinensi] MAIORIANO AVGG CONSS [AVG CONS Coll. Casin.] 112, 37. 119, 14
missi sunt legati Domitianus et Geminianus [110, 21. 106, 34; de reditu cf. Coll. Auell. 119, 8]
epp. 103 et 104 ad Leonem augustum

IIII
LEONI EPISTVLAS MISERVNT

Aetius 64, 23. 65, 24. 66, 24. — 97, 10. — 99, 25.

Anatolius 32, 5. 63, 8 [cf. præfationis epimetrum]. — 38, 7. 39, 1. 15. — 42, 34. 43, 27. 44, 33. 46, 39. 63, 15. 64, 33; eius clericorum commonitorium 45, 11. 43, 27. — 49, 8. — [Epist. Coll. B 15] 59, 18. 60, 29. 63, 16. — [ep. 115] 89, 2. 18. 90, 28. 34. — 95, 32. 96, 22. 27. 32. 97, 10. 12. 98, 33. — 100, 9. 23. 101, 19. — 109, 5. — ep. 116 [in præfationis epimetro]

Atticus *scripta mittendo dubiæ fidei et professionis incertæ* ep. 116 [in præfationis epimetro]

Eutyches 3, 3. 16, 27. — libellus appellationis [ep. 108, Coll. Nouar. de re Eutychis 6] 3, 22. 4, 33. 5, 15. 9, 30. 14, 27. 16, 7. subiuncti sunt [145, 1] libellus accusationis Eusebii [cf. 4, 2], libellus fidei synodo Constantinopolitanæ oblatus [ep. 109. Coll. Nouar. 7], contestatio populo Constantinopolitano [Coll. Nouar. 8], testimonia patrum [Coll. Nou. 9], undo Iulii Romani personati testimonium [ep. 111] desumpsit scriptor anonymus contra Eutychen [ep. 110]

Faustus 6, 2. Martinus et F. 28, 15

Flauianus Epist. ante Gesta Coll. 3. — Epist. coll. H 5; 9, 2. 12, 27. 16, 8. — 17, 9. 18, 9. — 18, 7. cf. quæ exposui *Sitzungsber. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* 1929, 5 p. 90

Rauennius Rusticus Venerius etc. episcopi per Gallias constituti [ep. 99 Baller.] 53, 9

exemplaria epistularum quæ Galli *ad nos atque* Itali *episcopi* ***miserunt*** 99, 37

Iulianus 16, 17. — 6, 12. — 40, 26. — 62, 17. — 137, 9. — 65, 11. 17. 66, 25 [de breuiario fidei cf. Act. Conc. I 5, 2 p. XVI]. — 67, 35. 68, 22. 69, 6. 71, 25. — 71, 24. — 82, 22. 83, 2. 8. — 87, 39. — 93, 28. 94, 8. — 95, 22. — 94, 31. — 138, 24. 97, 9

Iuuenalis 91, 27

legati Abundius Actherius Basilius Senator 39, 2. 15. 40, 34

Leo augustus 101, 34 [exemplar epistulæ tractoriæ, cf. Codicem encyclium 6. 8. Euagr. 2, 9]. — 105, 17. 106, 18. 27. 107, 31. 110, 20

Valentinianus et Marcianus Epist. ante Gesta Coll. 27. — Marcianus augustus Epist. ante Gesta Coll. 28; 38, 23. — 41, 14. — 42, 19. 43, 11. — Epist. Coll. M 13; 47, 20. 48, 15. 29. 49, 3. 21. 36. 52, 7. — Valentinianus et M. ep. 114; 57, 1. — Epist. Coll. B 19; 67, 11. 21. 68, 15. 27. 69, 10. — 81, 33. 83, 11. 82, 2. 37. — 86, 20. 27. — 83, 18. — 88, 13. — 90, 21. — 95, 10. 14. — 97, 36

Martinus cf. Faustus

Maximus ep. Antiochiæ 72, 34

Proterius 82, 24. 83, 22. 27. 87, 1. — [ep. 133 Ball.] 90, 11

Pulcheria augusta 29, 3. 15. — Epist. ante Gesta Coll. 29; 38, 8

Theodosius augustus 3, 14. 4, 20. — sacra qua conuocata est synodus Ephesena Gest. Chalced. 1, 24 et epistula specialis ad Leonem 9, 24. 14, 19. 17, 18. 26. 19, 13. — 11, 18 cf. 30, 21. — 32, 4. 30, 21

V
EPISTVLARVM PORTATORES

Andreas presbyter et Petrus diaconus detulerunt 91, 28

Basilius et Iohannes presbyteri Constantinopolim reuertentes 45, 27

per Basilium diaconum 6, 12. 18, 7. 66, 34. B. remisimus 19, 4

Carterium presbyterum, Patricium et Asclepiadem diaconos, qui ... scripta detulerunt 39, 10. 40, 26. 38, 30. 41, 1

per Epiphanium tribunum 11, 17. per E. et Dionysium Romanæ ecclesiæ notarium 34, 12

per honorabilem uirum Eupsychium 19, 6

per Gerontium 93, 28. 94, 31. occasione Gerontii Constantinopolim reuertentis 99, 8. 100, 1. per G. et Olympium subadiuuas 104, 27

per uirum illustrem Esychium 71, 25

per coepiscopum nostrum Ingenuum [Ebredunensem] 53, 13. 54, 36

per Iulium episcopos, Renatum presbyterum, Hilarum diaconum (legatos Leonis) 16, 33. 19, 18. 23, 31. 6, 11. 8, 24

per Bonifatium presbyterum (legatum Leonis) 48, 8

coepiscopus meus Lucianus [Bizyæ] qui cum Basilio diacono ... scripta portauit 57, 13. 59, 6. 62, 17. 168, 1

litterarum ... quas ... Marianus presbyter et Olympius diaconus detulerunt 72, 34

per Maximinum comitem 33, 19

per Nectarium agentem in rebus 88, 22

litteris quas ... coepiscopus meus Nestorius [Phragoneos Aegypti] detulit 83, 18. 84, 28

per Olympium 100, 9. per Gerontium et O. subadiuuas 104, 27
per Parthenium 6, 2
per Patricium diaconum ep. 116 [in præfationis epimetro] 39, 10
per Paulum 69, 31
per Filoxenum agentem in rebus 105, 13
per comitem Rodanum 78, 8. — honorabilis uiri Rodani oportunitatem 9, 2. per subadiuuam Rodanum domesticum uiri illustrissimi Asparacii 78, 6.
per uirum illustrem præfectum urbis Tatianum 41, 15
per Theoctistum magistrianum 50, 20

scripta quæ tam ... principi quam necessariis personis per ... Gerontium misimus, uel a dilectione tua (Aetio) uel a ... Sporacio ... uolumus offerri 100, 2
de quibus epistulis unam ad Antiochenum, alteram ad Hierosolymitanum ... dirigetis [Aetius et Iulianus]; nos autem ad Illyrios episcopos similia iam scripta transmisimus

ep. 2 ad Flauianum quæ data est 18. II 449, peruenit Constantinopolim ante d. 30. III 449 [Epist. ante Gesta Coll. 3], quo die data est [Gesta Chalcedon. 1, 24] Theodosii constitutio de synodo Ephesum conuocanda
haec constitutio Romam peruenit 13. V 449 [14, 16]
Hilarus Epheso profectus est paulo post 22. VIII 449 [cf. supra]; Romam uenit ante d. 13. X 449
ep. 24 quæ data est 13. X 449, Constantinopolim nondum peruenit quando ea epistula a Fausto et Martino emissa est, cui Leo 17. III 450 respondit, cf. 28, 15
sacræ de concilio Nicæam conuocando, quæ data est 23. V 451 [Epist. Coll. M 13], respondet Leo ep. 52 26. VI 451
epistulæ Marciani quæ data est 15. II 453 [Epist. Coll. B 19], respondet Leo ep. 61 21. III 453

VI
ADFERVNTVR

Gen. 2, 17 105, 27
3, 19. 20 125, 22
4, 6—10 107, 10
18, 38 13, 17
32, 24 13, 16
1 Reg. 3, 13. 4, 18 101, 1
Ps. 13, 13 126, 16
17, 46 107, 7
44, 3 124, 8
44, 8 151, 1
72, 2. 3 107, 29
84, 12 163, 20
101, 28 127, 1
109, 1 125, 20
115, 15 115, 19. 160, 36
117, 16 100, 12
121, 2 105, 1
123, 8 78, 23
138, 21 ep. 116 [in præfationis epimetro]
143, 5 126, 17
Prou. 9, 1 13, 22
21, 11 138, 4
Sir. 18, 30 59, 30
Ies. 53, 1—12 147, 40
Ier. 9, 1 104, 24
17, 9 124, 16
Baruch 3, 36—38 147, 36
Zach. 12, 10 126, 7
Mt. 1, 1 13, 10. 93, 9
1, 11. 13 116, 3. 161, 14
1, 23 126, 22
3, 17 116, 6. 127, 2. 13. 161, 16
5, 12 108, 4
7, 6 107, 5
7, 14 85, 1
8, 3 124, 18
10, 32. 33 120, 23
10, 32 163, 14
11, 29. 30 80, 6
16, 13. 16—18 15, 17
16, 16 116, 12. 119, 19. 161, 21
16, 17 28, 28
16, 18 56, 16. 102, 18. 107, 30
18, 6 61, 18
18, 8. 9 100, 34
20, 26—28 58, 12
21, 13 103, 26
22, 13 36, 22
26, 38 117, 28. 147, 32
27, 46 148, 34
27, 52 124, 21
28, 20 29, 11
Mc. 4, 39 146, 28
16, 16 79, 13
Lc. 1, 43 113, 26. 159, 30
2, 14 31, 3
3, 18 13, 13
12, 49 113, 8
19, 10 35, 34
23, 34 112, 12
24, 38. 39 92, 13
24, 39 116, 22. 126, 11
Ioh. 1, 1—3 117, 30. 162, 22

1, 3 35, 19
1, 5 113, 11
1, 13 13, 32
1, 14 13, 2. 36, 5. 54, 12. 115, 2. 117, 32. 120, 16. 126, 24. 130, 21. 131, 17. 150, 7. 160, 19. 162, 35
1, 29 116, 7. 161, 17
3, 13 123, 7
3, 19 57, 21
5, 21 151, 18
5, 30. 26 117, 26
5, 30 151, 17
8, 38 80, 14
8, 44 79, 27. 80, 10
10, 10 151, 17
10, 11 147, 29
10, 18 147, 30
10, 30 37, 8. 117, 25
11, 35 124, 19
11, 43 124, 20. 146, 32
12, 27 115, 25. 147, 32. 161, 1
14, 28 37, 9. 116, 11. 128, 16. 151, 16. 161, 20
16, 27. 28 148, 37
19, 34 36, 31
19, 37 126, 9
20, 19. 27 161, 32
20, 27 79, 32. 116, 23. 126, 11

Act. 1, 11 92, 29. 127, 20
4, 12 84, 32. 116, 30. 161, 37
11, 26 61, 28

Rom. 1, 16 163, 13
5, 18. 19 36, 6
5, 20 115, 11. 160, 28
6, 3 150, 27
8, 34 39, 29
9, 5 93, 10. 163, 25
11, 20 61, 11
12, 16 61, 1

1 Cor. 1, 10 16, 20. 59, 19. 107, 36. 108, 21
1, 17—20 111, 7
2, 4 123, 11
2, 8 116, 19. 117, 18. 121, 2. 123, 3. 162, 15
2, 9 107, 38
8, 6 150, 8
10, 13 107, 27
11, 19 85, 4
13, 4. 5 62, 3
15, 21. 22 36, 10
15, 33 138, 4

2 Cor. 5, 19 115, 3. 160, 20
8, 9 117, 29. 126, 19. 162, 22
11, 2 39, 4
11, 13—15 149, 24
11, 18. 30 104, 37
11, 28. 29 80, 22
13, 4 46, 31

Gal. 1, 9 12, 5. 25, 15
2, 18 106, 15
4, 4 121, 10
4, 8 124, 12

Eph. 1, 15—23 35, 2
2, 20 50, 11
5, 2 115, 16. 160, 33
5, 27 25, 19
5, 31 36, 24
5, 32 36, 27

Phil. 1, 28 18, 12
1, 29 22, 3. 32, 35
2, 5—8 150, 40
2, 6—11 117, 1. 161, 40
2, 6. 7 115, 6. 122, 15. 124, 3. 160, 23
2, 7 124, 13
2, 9—11 7, 25
2, 10. 11 16, 11
2, 11 57, 25
2, 29. 30 100, 26

Col. 2, 1 162, 30
2, 8 106, 13
2, 9 7, 24
2, 14 118, 4

1 Tim. 1, 5 90, 26
2, 5 6, 24. 7, 23. 55, 26. 114, 12. 116, 29. 121, 3. 160, 11. 161, 36
2, 6 116, 32. 161, 39
3, 16 18, 15
4, 1. 2 149, 12
6, 12 145, 7

2 Tim. 2, 8 93, 12
2, 14 110, 35
4, 7. 8 146, 12

Tit. 1, 16 107, 9
3, 9 145, 34
3, 10. 11 112, 3

Hebr. 2, 9 130, 5
2, 14 130, 22. 131, 3
5, 12. 13 107, 2
13, 8 127, 4

1 Petr. 2, 8 162, 37

1 Ioh. 3, 15 80, 4
4, 2. 3 33, 21. 111, 31
4, 4 22, 29
5, 4. 5 6, 4

Apoc. 3, 11 62, 6

symbolum Nicænum 114, 18
canon Nicænus 6 85, 42
canon Constantinopolitanus 3 167, 27
legatorum Leonis sententia in concilio Chalcedonensi de Dioscoro prolata 155, 32
Ambrosii ad imperatorem Gratianum in libro secundo [2, 58] de fide 123, 1

de eodem libro [2, 77] 123, 10
in libro de incarnatione domini contra Apollinaristas [de incarn. sacr. 49] 123, 16
ad Sabinum 124, 1
Athanasii ad Epictetum Corinthiorum [Act. Conc. 1 5 p. 233, 8—10] 122, 17
Augustini in expositione euangelii secundum Iohannem [tract. 78, 2. 3] 128, 1. 4. 12
ad Dardanum [ep. 187, 10] 127, 16
ad Volusianum [ep. 137, 9] 127, 24
ex libro assertionis fidei [a Leporio episcopis Africanis oblato] 128, 20
Basilii episcopi Cappadocis [?] 125, 1
Cyrilli ad Nestorium [Act. Conc. 1 5 p. 338, 20—340, 2] 129, 6
ex libro qui dicitur Scolia de incarnatione unigeniti [Act. Conc. 1 5 p. 194, 1—5. 186, 16—18. 203, 3—10] 131, 5. 1. 10
Cyrillus *scriptis suis mihi indicauit . . . cuius epistulæ . . . exemplaria direxisti, eam in nostro scrinio requisitam nos authenticam noueris repperisse* 74, 15
Eusebii episcopi Dorylæi libellus accusationis contra Eutychem [Gesta Chalced. 1, 225] 4, 2. 145, 1. 143, 34
Gregorii Nanzianzeni in omilia de epiphania [Rufin. de epiph. 13, 15. 15, 1] 124, 23. 27
Hilarii Pictauiensis episcopi in libro de fide secundo [de trin. 2, 23] 119, 16
eiusdem in libro nono [de trin. 9, 3] 120, 20
eiusdem in eodem libro [de trin. 9, 5—7. 14] 121, 9. 122, 9. 13
Iohannis episcopi Constantinopolitanæ urbis in omelia de ascensione domini [PG 49, 445] 125, 10
eiusdem in eadem omelia [ibid. 446. 448] 125, 16. 23
eiusdem de omelia de cruce et latrone [ibid. 404. 405] 126, 4
exemplar Iulii episcopi urbis Romae, ut asserit Eutyches [cf. 147, 1], scripta ad Dionysium episcopum [Lietzmann, Apollinaris 256, 18—259, 12] 149, 35
ibid. [258, 13—18. 18—259, 1] 147, 3. 20
Theophili episcopi Alexandrini de epistula paschali quam per Aegyptum destinauit [Hieron. ep. 98, 4[1—4]] 126, 14
eiusdem de alia epistula paschali contra Origenem [Hieron. ep. 96, 3. 4] 127, 8
Theophili ad Theodosium augustum de ratione paschæ 47, 5. 10. 75, 22. 76, 8. 19. 82, 30. 88, 13. 90, 3

VII

NOMINA HOMINVM

Abramio presbytero et archimandritæ 31, 38
Abundium episcopum [cf. ind. III] 30, 8. 31, 22. 32, 11
Aetherium episcopum [cf. ind. III] 30, 8. 31, 22. 32, 11
Etherio episcopo Galliæ 53, 6
Aetium [cf. ind. II. IIII] archidiaconum Nestorianis atque Eutychianis hæreticis semper aduersum 63, 19. eum presbyterum fecit et cœmeterio deputauit Anatolius 63, 20. 26. 65, 18. 66, 9. 70, 3. 86, 25. eius innocentiæ adfuit Pulcheria 64, 34. discussus et habita cognitione purgatus 83, 8. ab Anatolio restitutus 168, 23. 89, 2.— Iulianum episcopum et A. presbyterum 104, 16. 99, 14
Amando episcopo Galliæ 53, 7
Anastasium Thessalonicensem [cf. ind. II] ad Ephesenam synodum ire cupientem manus diuina detinuit 22, 19
Anatolius episcopus Constantinopolis [cf. ind. II. IIII] dicitur *Constantinopolitanus episcopus uel antistes* uel similiter 29, 29. 30, 3. 25. 31, 25. 32, 5. 64, 19. 66, 2; primum nominatur 38, 7. 30. ordinationis non inculpata principia 60, 5. 59, 24. 29, 30. 88, 25. ab inpugnatoribus fidei ordinatus 64, 19. 66, 5. 63, 6. scribere ei Leo distulit 29, 33. 30, 26. 63, 8. episcopum Antiochenum ordinauit 57, 7. 60, 6. Marciani testimonium pro eo 63, 9. 56, 4. Marciani auxilio et Leonis fauoris assensu [60, 4] episcopatum optinuit 56, 18. ei testimonium fert Pulcheria 38, 8. 64, 21. 32. 59, 9. Pulcheriæ beneficio et Leonis assensu Constantinopolitanæ ecclesiæ sacerdotium est consecutus 57, 32. ordinatorum suorum errorem deserens 56, 3. quæ ab eo Leo postulauerit 29, 34. 30, 32. legati Leonis in concilio Calchedonensi ei obuiarunt 56, 26. Illyricianos episcopos ut sibi [i. e. decreto concilii Chalcedonensis de priuilegio sedis Constantinopolitanæ] suscriberent, conuenit 70, 11. principes secundum Leonis obsecrationem eum increpant 66, 6. in eo catholicus [i. e. orthodoxus] uigor non est 66, 3. nimis benigne parcit 104, 12
per Andream presbyterum [cf. ind. V] et Petrum diaconum 91, 28

Andream diaconem Eutychianæ hæreseos defensorem Anatolius Leoni indicauit esse deiectum 63, 14. 64, 1. 25. 33. 65, 19. 66, 12. 70, 4, cf. 168, 28. non prouectus ab Anatolio, sed gradu faciente archidiaconi dignitate honoratus 168, 25. archidiaconus factus 63, 20. 64, 26. 65, 19. 66, 12. 70, 4. 86, 25. 89, 6. archidiaconi priuatus officio 89, 3. 8. 91, 8. ab ecclesia separatus 168, 26. cum Attico Eutychianæ apertissime coniuet perfidiæ 108, 36. 110, 16

Anemio episcopo Galliæ 53, 8

Antiocho presbytero et archimandritæ 31, 38

Apollinaris peruersitate 114, 9. 160, 8. triplex A. error 137, 43. tertium A. dogma 114, 1. 159, 32. A. aut Valentinus aut Manichæus 6, 25. Apollinarium Valentinum Manem et Nestorium 144, 30. Nestorio et A. et omnibus hæreticis usque ad Simonem 145, 18

Apollinarista 124, 9. Apollinaristarum tres partes uarias 37, 1

Apollonio episcopo ex Aegypto Constantinopoli constituto 107, 19

Apollonio episcopo ex Aegypto Constantinopoli constituto 107, 20

Armazorio episcopo Galliæ 53, 4

Armentario episcopo Galliæ 53, 7

Arpocrati episcopo ex Aegypto Constantinopoli constituto 107, 20

Arriani 123, 19

Arrius 35, 25. in urbe Nicæna Arrio damnato 61, 2. 102, 27

Asclepiadem diaconum [cf. ind. III] 39, 10

Asclipio episcopo Galliæ 53, 5

(Aspar cf. ind. II) uir magnificus patricius 98, 19

Asparacii cf. Sporacio

Asterio presbytero et archimandritæ 31, 38

epistulam Athanasii (cf. ind. VI) ad Epictetum episcopum datam, cuius testimoniis Cyrillus usus est in Ephesena synodo contra Nestorium 137, 34. A. Theophili et Cyrilli scripta 69, 39. 54, 29. 84, 1. 85, 16. 87, 14. Gregorii maioris, Gregorii et item Gregorii Basilii A. Attici Proculi 145, 16. Iulium Felicem A. Gregorium 144, 13

Athanasio episcopo ex Aegypto Constantinopoli constituto 107, 19

auctoritatem Attici [episcopi Constantinopolis] 88, 28. Gregorii maioris, Gregorii et item Gregorii Basilii Athanasii A. Proculi 145, 16

Atticum presbyterum [cf. ind. IIII], qui perhibetur Eutychianorum errorem apertis intra ecclesiam disputationibus confouere 139, 9. 110, 6. 108, 36. condiciones ei impositæ ep. 116 [in præfationis epimetro]

Gregorii maioris, Gregorii et item Gregorii Basilii [cf. ind. VI] Athanasii Attici Proculi 145, 16

Basilii episcopi Antiochiæ [cf. ind. II], quem nouit Leo [98, 1], ordinationem Marcianus Leoni cognitam fecit 97, 33

Basilium presbyterum (Romanum, cf. ind. III) 30, 8. 31, 22. 32, 11

Basilium presbyterum (Romanum, cf. ind. III) 42, 5. 32. 43, 25. 44, 21. 49, 24. 52, 10

Basilius presbyter post longinquam fidei causa peregrinationem ad propria reuertens 45, 27

Basilium diaconum (Constantinopolitanum, cf. ind. V) 6, 12. 18, 7. 19, 4. 66, 34. — nescio an idem sit B. diaconus cum Luciano episcopo a synodo Chalcedonensi Romam missus [cf. ind. III] 55, 7. 57, 13. 59, 7. 62, 9. 168, 1

Bonifatius [cf. ind. III. V] presbyter ecclesiæ maximæ urbis Romæ 155, 32. 47, 23. 48, 31. 8. 49, 10. 24. 36. 52, 10

Carosus monachus 91, 19. 94, 33. C. et Dorotheo 95, 20. C. presbytero et archimandritæ 31, 39, ab illo diuersus esse uidetur

Carterium presbyterium [cf. ind. III] 39, 10

Chrysaphio episcopo Galliæ 53, 6

Constantiano episcopo Galliæ 53, 4

Constantio episcopo Galliæ 53, 5

prioris Ephesenæ synodi, cui Cyrillus [cf. ind. VI] tunc præsedit 52, 26. 145, 14. Athanasii epistula ad Epictetum, cuius testimoniis C. usus est in Ephesina synodo 137, 35. Cyrilli epistulam ad Nestorium, quam ab eo missam apostolicæ sedis scrinia susceperunt 31, 1. Cyrilli epistulam (de Iuuenali) in nostro scrinio requisitam nos authenticam noueris repperisse 74, 13. Athanasii Theophili et C. scripta 70, 1. 54, 29. 84, 1. 85, 16. 87, 14

Dionysium [cf. ind. V] Romanæ ecclesiæ notarium 34, 13

Dioscorus [cf. ind. III] Alexandrinus antistes 19, 19. 21, 18. Alexandrini episcopi 24, 13. 22, 16. 27, 27. is qui sibi locum principis uindicabat 19, 27. unius hominis 23, 19. 24, 15. 26, 2. Aegyptius uastator 80, 8. 82, 10. perfidiæ incentore 94, 8. prædone 79, 10. secundi Pharaonis 79, 18. primum nominatur 28, 3. utrum peruerse D. iudicarit 41, 31. Dioscori factione 42, 35. Dioscori scelere 102, 8. execrabilis Dioscori 82, 8. persequendo Theodoretum 79, 37. Flauiano uitam molitus est auferre 80, 16. de nominibus D. Iuuenalis et Eustathii ad altare recitandis 40, 3. 45, 9. contra Leonem molitus est iniuriam 79, 40. sententia a legatis Romanis in synodo Chalcedonensi contra D. prolata 155, 32. D. in sua impietate damnato 54, 25. 83, 24. 61, 26. euangelica doctrina quæ illic (Alexandriæ) ante D. uiguit 96, 1. consortium Eutychianæ impietatis elegit 85, 18. Eutychen Dioscorumque 138, 9. 77, 28. 137, 28. 162, 39. Eutychis et D. sectatores 137, 38. mortuus est 94, 8

Domitianum et Geminianum coepiscopos meos [cf. ind. III] 110, 21. 112, 20

Caroso et Dorotheo 95, 20

Dulcitium notarium [cf. ind. III] 16, 2

Dynamio episcopo Galliæ 53, 8
Emmanuhel presbytero et archimandritæ [cf. ind. II] 25, 9. Manuheli 31, 38
Eparchio episcopo Galliæ 53, 8
per Epiphanium tribunum [cf. ind. V] 11, 17. 34, 12
Esaiæ episcopo ex Aegypto Constantinopoli constituto 107, 19
Eudocia augusta [cf. ind. II]: 69, 32. domicilium habitationis uestræ ibi (Hierosolymis) esse uoluistis 77, 18
Eugenio episcopo Galliæ 53, 7
Eulalio episcopo Galliæ 53, 6
Euphratam qui Flauiani improbus extitit accusator 89, 9
per honorabilem uirum Eupsychium [cf. ind. V] 19, 6
Eusebio episcopo oppidi Dorlensis [cf. ind. VI] 143, 34. Eutychis accusator 4, 2. 24. 143, 34. 145, 1. Romæ commoratur 38, 14. 40, 14
Eusebio presbytero et archimandritæ 31, 39
de nominibus Dioscori Iuucnalis et Eustathii ad altare recitandis 40, 3
Eutyches presbyter et archimandrites [cf. ind. II. III. IIII] 145, 25. septuaginta annos uitam peregit 144, 37. dudum uidebatur religiosi propositi esse 9, 6. 14, 3. 15, 29. 16, 31. uetustæ castitatis laboribus 146, 4. 150, 9. in senectute carnis suæ mente paruoli 18, 24. imperito seni 9, 24. 12, 32. 22, 23. 6, 18. stultissimo homini 46, 23. impietatem atque dementiam 46, 12. impio 137, 9. 41, 30. 88, 1. nouo hæretico 150, 38. dissensionem quandam in Constantinopolitana ecclesia Eutyche auctore generatam 12, 27. 1. 15, 2. 23. 16, 23. ipsius de accusatione iudicio appellatione narratio 143, 34. 4, 1. quod in episcopali iudicio ausus est dicere 7, 29. a Flauiano communione priuatus 3, 20. 4, 24. contestatorios libellos in Constantinopolitana urbe [Coll. Nouar. de re Eutychis 8] 5, 3. 144, 36. 145, 3. occidit Flauianum 146, 10. de Eutyche . . . imperator præcipiat ut ab eo loco qui Constantinopolitanæ urbi nimis uicinus est, longius transferatur 44, 11. E. pro suis quidem meritis exulare, sed in ipso suæ damnationis loco multa blasphemiarum desperatius uenena profundere 88, 1. monasterio ipsius . . . catholicum [i. e. orthodoxum] abbatem iubete præponi 44, 14. 88, 5. qui partis antea fuerant Eutychetis, excusationibus plurimis et subscriptionibus propriis quas epistulæ Leonis [i. e. tomo] subdiderant, iam uidebantur satisfecisse præteritis 168, 28. Eutychis sectatores 63, 13. Eutychete aut eius consentaneis 146, 34. 147, 12. Eutyches et Dioscorus 137, 28. 138, 9. 137, 38. fides catholica sicut damnat Nestorium . . . ita damnat etiam Eutychen cum Dioscoro 77, 28. 162, 39. 71, 9. in damnatione Eutychis atque Nestorii 49, 15. catholica fides a duobus est hostibus adpetita, quorum prior Nestorius, Eutyches secundus emersit 113, 15. 159, 19. 11, 21. 13, 3. 21, 28. et Nestorius et E. sub diuersa quidem erroris specie, sed sub eodem spiritu falsitatis militare uoluerunt 33, 24. 6, 19. 48, 16. 53, 28. 54, 8. 15. 73, 4. 19. 22. 26. 79, 15. 84, 23. 85, 31. 137, 37. uel sectator Nestorii uel discipulus Eutychis 72, 5. Nestorium Eutychis discipuli detestantur et Eutychen anathematizant Nestorii sectatores 73, 6
Andream Eutychianistam 65, 21. quæ Eutychianistæ post obitum Marciani excitare moliti sunt 138, 25
Eutychianorum errorem 139, 9. Eutychianorum factionibus 87, 5. quæ apud Alexandriam Eutychianorum furore commissa sunt 98, 3. Eutychianus quisque 114, 9. Nestorianos aut E. 80, 40. contra Nestorianos et E. hæreticos 65, 29. — Eutychiani dogmatis 110, 14. 111, 26. E. hæresis 113, 10. 64, 25. 110, 4. E. impietatis 85, 18. 102, 29. E. perfidiæ 108, 36. peruersitas E. 102, 9. 66, 17. sicut Nestoriana impietas, ita etiam E. blasphemia 43, 32. tam Nestorianæ impietatis quam Eutychianæ uesaniæ 78, 21. non minus Eutychianam hæresin quam Nestorianum execrabile dogma 89, 10. 45, 26. 47, 28. 52, 29. 81, 12. 108, 24
Eutychio episcopo Galliæ 53, 6
Euxitheo cf. ind. II. episcopus qui a Thessalonicensi ordinationis nuntius missus est 70, 12
Fausto cf. ind. II. III
Iulium Felicem Athanasium Gregorium 144, 13
Flauianus episcopus Constantinopolis [cf. ind. II. III. IIII]. Flauiani fidem, Flauiani modestiam, Flauiani humilitatem, quæ illum usque ad confessoris gloriam prouexit 58, 26. fidem F. 88, 28. in F. ueteres æmulationes et odia priuata 22, 17. 19, 22. 28, 3. F. accusatoribus 65, 20. Euphratam qui . . F. . . . improbus extitit accusator 89, 9. quos improbauit 63, 32. persecutoribus F. 63, 12. F. condemnatione 41, 31. F. propter defensionem catholicæ ueritatis electo 59, 23. legatis Romanis libellum appellationis [Coll. Nouar. de re Eutychis 11] dedit 20, 30. custodientes unanimitatem cum F. episcopo, quem ad tempus dominus permisit impiorum factione temptari 25, 16. 24, 24. incolumi atque superstite F. episcopo 21, 26. Dioscorus Flauiano uitam moliebatur auferre 80, 16. Eutyches occidit Flauianum 146, 10. reliquias F. ad ecclesiam cui bene præfuit, Pulcheria fecit honore debito reuocari 38, 2. quod honorandæ F. memoriæ non repugnet 40, 5. tam Iulianum quam Constantinopolitanos clericos qui Flauiano fidelibus officiis adhæserunt 38, 18. 40, 11. qui Flauiano placuere 63, 31. Flauiani participes aut discipuli 65, 21. 89, 6. 91, 7
Floro episcopo Galliæ 53, 4
Fonteio episcopo Galliæ 53, 6

Fraterno episcopo Galliæ 53, 6
Domitianum et Geminianum coepiscopos meos [cf. ind. III] 110, 21. 112, 20
Georgio nescio cui, qui præsumendo illicita et propositum monachi et nomen amisit 72, 15
Gerontio episcopo Galliæ 53, 7
per Gerontium [cf. ind. V] 93, 28. 94, 31. 99, 8. 100, 1. per G. et Olympium subadiuuas
Gregorii maioris, Gregorii et item Gregorii Basilii Athanasii Attici Proculi 145, 15. Iulium Felicem Athanasium G. 144, 13
Helladio episcopo Galliæ 53, 7
Helpidio episcopo ex Aegypto Constantinopoli constituto 107, 20
Helpidio presbytero et archimandritæ 31, 39
per uirum illustrem Esychium [cf. ind. V] 71, 25
Hilario episcopo Galliæ 53, 7
Hilarum diaconum [cf. ind. II. III] 9, 25. 16, 1. 34. Epheso Romam fugit et quæ illic in concilio acta essent, rettulit 19, 24. 21, 15. 22, 15. 23, 7. 24, 13. 27, 28
Honorato episcopo Galliæ 53, 8
Hydatio episcopo Galliæ 53, 6
Iacobo diacono et archimandritæ 31, 39
Ingenuo [cf. ind. III. V] episcopo Galliæ 53, 5. per I. 53, 14. 54, 36
Iob presbytero et archimandritæ 31, 38
Iohannem spectabilem uirum ad Aegyptum causa fidei directum 94, 35
Iohannis episcopi Constantinopolis [cf. ind. VI] spiritalem copiosamque doctrinam 88, 27
Iohannes presbyter post longinquam fidei causa peregrinationem ad propia reuertens 45, 27
Isaac episcopo ex Aegypto Constantinopoli constituto 107, 20
Isidoro episcopo ex Aegypto Constantinopoli constituto 107, 20
Iulianus episcopus Coensis [cf. ind. II. III. IIII]. apud apostolicam sedem nutrito 65, 29. tam I. quam Constantinopolitanos clericos qui Flauiano fidelibus officiis adhæserunt 38, 17. 40, 10. magnis tribulationibus grauatus 40, 27. fuit animus ut per occasionem necessitatis se Leoni et patriæ præsentaret 40, 30. Pascasino et ceteris legatis additus propter maiorem illic actarum rerum notitiam 47, 24. 48, 31. 49, 26. uicem ei suam Leo contra hæreticos delegauit atque propter ecclesiarum pacisque custodiam ut a comitatu Marciani non abesset, exegit 64, 6. 65, 3. 66, 1. 68, 8. 32. quem pro catholico dogmate illic esse uolui 91, 18. breuiarium fidei misit 66, 24, cf. Act. Conc. I 5, 2 p. XVI. rogatur ut gesta Chalcedonensia in unum codicem faciat congregari in Latinum sermonem translata 67, 1; ut tomum Leonis transferendum curet 84, 17. 87, 11
Iuliano episcopo Galliæ 53, 7
Iulium [cf. ind. VI] Felicem Athanasium Gregorium 144, 13
Iulium [cf. ind. III] episcopum [Puteolanum cf. Coll. Auell. 442, 3. Prosper chron. p. 480] 9, 25. 15, 32. 16, 33
Iusto episcopo Galliæ 53, 5
Iuuenalis episcopus Hierosolymorum [cf. ind. II. IIII] uituperatur 138, 8. 92, 33. de Ephesena synodo quæ Nestorium perculit, ad optinendum Palæstinæ prouinciæ principatum credidit se posse proficere et insolentes ausus per commenticia scripta firmare 74, 13. Cyrilli de eo epistula 74, 15. de nominibus Dioscori I. Eustathii ad altare recitandis 40, 3. 45, 9. resipiscentiam magis quam pertinaciam delegit 92, 5. I. iniuriæ dolendæ 138, 8. ad sacerdotii sedem licuit remeare 82, 3. 20. 91, 29
Lucæ [cf. ind. II] episcopo [Dyrrhachii] 97, 33
Lucensis episcopus Asculanus 155, 32 [cf. ind. III]. 42, 5. 31. 43, 24. 44, 21. 49, 24. 52, 10
Lucianus [cf. ind. III] episcopus [Bizyæ, cf. Gesta Chalcedonensia] 55, 7. 57, 13. 59, 6. 62, 9. 17. 167, 33
Apollinarem Valentinum Manem et Nestorium 144, 30
Apollinaris aut Valentinus aut Manichæus 6, 26. Valentini et Manichæi 114, 12. Manichæi et Marcionis insaniam 160, 11. Manichæorum errori 34, 9. 36, 35. 137, 43
Marcianus augustus [cf. ind. II. III. IIII]. Valentinianus et M. 167, 1. inter principes Christianos spiritu dei confirmante concordiam 41, 18. concilium Ephesenum aliud statuendo cassauit 48, 23. ipse interesse synodo festinauit, quamuis eum in aliis locis expeditiones et necessitates publicæ detinerent 167, 13. post obitum M. 138, 25. 96, 30. auctoritas beatæ memoriæ principis M. 106, 17. 98, 10
Manichæi et Marcionis insaniam 160, 11
per Marianum presbyterum [cf. ind. V] 72, 34
Marioni episcopo ex Aegypto Constantinopoli constituto 107, 20
Martino presbytero et archimandritæ [cf. ind. II. III] 31, 38
per Maximinum comitem [cf. ind. V] 33, 19
Maximino episcopo Galliæ 53, 8
Maximus episcopus Antiochiæ [cf. ind. II. III. IIII] ab Anatolio ordinatus 57, 7. 60, 6. Antiochenum episcopum et missis per prouincias suas tractoriis uniuersos episcopos et epistulæ meæ [i. e. tomo] præbuisse consensum et Nestorium et Eutychen pari suscriptione damnasse 47, 1. accusatus 95, 1
Maximo episcopo Galliæ 53, 4
Maximo episcopo Galliæ 53, 5
Maximo episcopo Galliæ 53, 5
Maximo episcopo ex Aegypto Constantinopoli constituto 107, 20
Nectario episcopo Galliæ 53, 5
per Nectarium agentem in rebus [cf. ind. V] 88, 22

Nestorium ab ipsis uisceribus ecclesiæ depulit Pulcheria 37, 23. N. damnauimus 37, 4. quod numquam uel aduersus ipsum N. factum est 144, 25. Apollinarium Valentinum Manem et N. 144, 31. N. et Apollinari et omnibus hæreticis usque ab Simonem 145, 18. N. prius et nunc Eutyches diuersa quidem assertione, sed simili impietate 159, 19; huiusmodi loci collecti sunt sub n. Eutyches. uel sectator N. uel discipulus Eutychis 72, 5. N. Eutychis discipuli detestantur et Eutychen anathematizant N. sectatores 73, 6
impietas Nestoriana 37, 23. receptorem me[Leonem] N. erroris asserunt 84, 15. 85, 20. 87, 8. N. hæresis 3, 4. 6, 18. 16, 27. sicut N. impietas, ita etiam Eutychiana blasphemia 43, 32; huiusmodi loci collecti sunt sub n. Eutychiani
Nestorio episcopo [cf. ind. v] ex Aegypto Constantinopoli constituto 107, 19. litteris quas N. detulit 83, 18. 84, 28
per Olympium [cf. ind. v] 100, 9. per Gerontium et O. subadiuuas 104, 27
per Olympium diaconum [cf. ind. v] 72, 34
quod in Origene damnatum est 8, 7
Palladio episcopo Galliæ 53, 8
per Parthenium [cf. ind. v] 6, 2
Pascasinus episcopus Lilybitanus [cf. ind. II. III] 155, 32. 47, 21. 48, 30. 49, 9. 23. 50, 1. 52, 9. uice mea [Leonis] synodo conuenit præsidere 48, 2
per Patricium diaconum [cf. ind. v] 39, 10 ep. 116 [in præfationis epimetro]
Paulum Samosatenum 149, 38. Paulianæ diuisionis 150, 20. Paulianistis 149, 38
Paulo episcopo ex Aegypto Constantinopoli constituto 107, 19
Paulo presbytero et archimandritæ 31, 39
per Paulum [cf. ind. v] 69, 31
Petronio episcopo Galliæ 53, 6
Petro [cf. ind. II] [Corinthi, cf. Gesta Chalcedonensia] 97, 33
Petro episcopo ex Aegypto Constantinopoli constituto 107, 19
Petro presbytero et archimandritæ [cf. ind. II] 25, 8. 31, 38
per Petrum diaconum [cf. ind. v] 91, 28
per Filoxenum agentem in rebus [cf. ind. v] 105, 13
Photiniani 36, 35
Pientio presbytero et archimandritæ 31, 38
Pœmenio episcopo ex Aegypto Constantinopoli constituto 107, 20
industriam Procli 88, 28. Gregorii maioris, Gregorii et item Gregorii Basilii Athanasii Attici Proculi 145, 16
Proculeiano episcopo Galliæ 53, 7
Proterius episcopus Alexandriæ [cf. ind. II. III. IIII]: P. cædes 103, 31. 104, 29. 107, 11. 109, 26. 112, 5. 97, 26
Pulcheria augusta [cf. ind. II. III. IIII]: sancto studio tuo catholica [i. e. orthodoxa] prædicatio semper adiuta est 14, 10. 24, 32. Nestorium ab ipsis uisceribus ecclesiæ depulistis 37, 22. per sollicitudinem uestram ea quæ per Eutychen diabolus molitus est, non latuerunt 37, 26. sacerdotes catholicos [i. e. orthodoxos] qui ecclesiis suis iniusta fuerant eiecti sententia, reduxistis 38, 1. reliquias Flauiani ad ecclesiam cui bene præfuit, fecistis honore debito reuocari 38, 2. Aetii inuocentiæ adfuit 64, 34
Rauennio episcopo Galliæ [cf. ind. II] 53, 4. 155, 16
Renatum presbyterum [cf. ind. III] 9, 25. 16, 1. 33. [mortuus est in itinere in Delo insula cf. Coll. Auell. 442, 3]
per comitem Rodanum [cf. ind. v] 78, 2. 8. — per subadiuuam Rodanum domesticum uiri illustrissimi Asparacii 78, 6. honorabilis uiri R. 9, 3. — per utrumque R. 78, 13
Rustico episcopo Galliæ [cf. ind. II] 53, 4. 155, 16
Sabino episcopo Galliæ 53, 4
Senatorem presbyterum [cf. ind. III] 30, 8. 31, 22. 32, 11
omnem hæresem usque ad magum Simonem 144, 33. 145, 18
Sporacio 100, 2. uiri illustrissimi Asparacii 78, 6
Superuentori episcopo Galliæ 53, 6
per uirum illustrem præfectum urbis Tatianum [cf. ind. v] 41, 15
Thalassium episcopum [Cæsareæ Cappadociæ, cf. Gesta Chalcedonensia] 72, 14
per Theoctistum magistrianum [cf. ind. v] 50, 20
Theodoretus [cf. ind. II] episcopus [Cyrri]. Dioscorus Th. persequendo afflixit 79, 37. quod nobis [Leoni] propter improbitatem monachorum quorundam regionis uestræ uerbo mandasti per uicarios nostros 81, 23
Theodoro presbytero et archimandritæ 31, 38
sub diuo Theodosio maiore 167, 24. a primo Theodosii senioris consulatu 75, 24. 76, 20
Theodosius augustus [cf. ind. II. III. IIII]: Nicænum commendando concilium adeo ut ab illo, sicut sæpe iam scribitis, non patiamini sacerdotes domini deuiare 30, 24
(Theodosius monachus Palæstinus): in locum episcopi uiuentis obrepsit 138, 14
Theoni episcopo ex Aegypto Constantinopoli constituto 107, 19
Athanasius Theophilus [cf. ind. VI] Cyrillus 84, 1. 85, 16. 54, 29. 70, 1
Timotheo episcopo hæretico Alexandriæ 109, 24. 104, 1. 107, 11. 109, 19. 26. 112, 6. 27
Valentinianus et Marcianus 167, 1. inter principes Christianos spiritu dei confirmante concordiam 41, 18. ut (Eudocia) principis filii sui litteris ammoneretur, optinui 69, 34
Apollinarium Valentinum Manem et Nestorium 144, 30. Apollinaris aut V. aut Manichæus 6, 25. V. et Manichæi 114, 11
Valeriano episcopo Galliæ 53, 5

Valerio episcopo Galliæ 53, 5
Venerio episcopo Galliæ [cf. ind. II] 53, 4. 155, 16
Vero episcopo Galliæ 53, 7
Victuro episcopo Galliæ 53, 7
Vrso episcopo Galliæ 53, 5
Ynanthio episcopo Galliæ 53, 8

VIII
NOMINA LOCORVM

apud Aegyptios paschalis supputationis antiquitus tradita peritia 75, 19. 76, 11. 32. 77, 1. inquisitio hæc a principe Aegyptiis delegatur 82, 37. 90, 5. — de Aegyptiis monachis 66, 28. per Aegyptum praui dogmatis reliquias 91, 4. 82, 6. Iohannem spectabilem uirum ad Aegyptum causa fidei directum 94, 36. episcopis ex Aegypto catholicis apud Constantinopolim constitutis [cf. ind. II. III] 101, 11. 104, 21; eorum nomina 107, 19. qui nuper ex Aegypti partibus confugerunt 100, 21. qui Constantinopolim ab Aegypti parte uenerunt 109, 33. episcoporum qui Aegyptiacis diœcesibus præsunt 109, 23. 28. per omnes Aegypti urbes 107, 15. — Aegyptius uastator (Dioscorus) 80, 8

iudicibus Alexandrinis 84, 19. 87, 12. clero et plebi 84, 20. 8. 85, 21. A. plebis 94, 18. tantæ urbis 109, 30. A. ecclesiæ 83, 25. A. sedis quam per Marcum euangelistam Petri discipulum meruit, dignitas 61, 25. 54, 27. 101, 30. secundi honoris priuilegium 60, 9. 82, 27. 85, 35. episcopos qui A. sedi ex antiqua constitutione subiecti sunt 85, 42. patres omnem curam paschalis obseruantiæ Alexandrino antistiti delegantes 75, 18, cf. 88, 12. 90, 2. ecclesiæ quæ ante catholicis [i. e. orthodoxis] fuit clara rectoribus 95, 34. 103, 8. 104, 28. euangelica doctrina quæ illic ante Dioscorum uiguit 96, 1. 103, 3. 26. 112, 15. ut A. ecclesiæ status in antiquæ fidei libertatem reuocetur 97, 24. 107, 13. 109, 13. 19. 112, 24. de A. ecclesiæ pace 66, 29. 96, 15. rumores de A. populi ausibus 138, 32. quæ apud Alexandriam hæretica temeritas gessit 97, 13. 95, 31. 96, 23. 98, 3. 12. 102, 24. 103, 1. 10. 27. 104, 22. 109, 6

doctrinæ quam Petrus speciali magisterio in Antiochena et in Romana urbe fundauit 73, 14. A. episcopum missis per prouincias suas tractoriis 47, 1. A. ecclesia in gradu tertio collocata 61, 29. 60, 9. priuilegia tertiæ sedis 73, 33. 74, 3

episcopus Asculanus 155, 32

synodi quæ ob confirmationem fidei in Calchedonensi ciuitate celebrata est [cf. ind. II. III] 70, 22. 167, 16. synodum ad extinguendam solum hæresin et ad confirmationem fidei catholicæ congregatam 60, 12. 24. 57, 28. 71, 5. 74, 26. definitiones synodi C. 67, 22. 68, 2. 70, 29. 77, 23. 80, 28. 63, 16. molitiones hæreticorum contra synodi auctoritatem 96, 9. 29. 98, 13. 34. 138, 35. in euersionem fidei C. concilium cupiunt retractari 104, 31. 102, 24. 109, 25. 37. de statutis synodi C. sine ulla retractatione seruandis 97, 2. 21. 98, 17. 24. 99, 15. 102, 15. 108, 30. 109, 15. 112, 1. pro defendendis synodi C. decretis 101, 22. 99, 1. in custodia C. synodi 109, 41. 112, 25. ep. 116 [in præfationis epimetro]. quod apud Calchedonam firmatum est, hoc etiam apud Nicæam mysticus ille patrum numerus definiuit 106, 1. 31. 36. 102, 28. 105, 33. 111, 24. 112, 31.

in fratribus qui ab apostolica sede directi sunt, me synodo uestra fraternitas æstimet præsidere 52, 11. Pascasinum uice mea synodo conuenit præsidere 48, 2. qui uice mea Orientali synodo præsederunt 155, 19. 60, 27. sexcentorum fere synodus 53, 31. secundum principis uoluntatem in urbe Nicæna habenda est synodus 49, 21. 50, 25. 51, 31. Ephesenæ synodi iudicium C. concilii auctoritas destruxit 92, 3. 102, 10. ipsi [Marcianus] interesse synodo festinauimus, quamuis nos in aliis locis expeditiones et necessitates publicæ detinerent 167, 13. dei ueritas Theodoretum mundum secundum sedis apostolicæ iudicium demonstrauit 81, 4. de his quæ Constantinopolitanæ gratia sedis sancita sunt in C. uniuersali synodo 169, 1. 167, 26. fratres nostri ab apostolica sede directi inlicitis ausibus obstiterunt 60, 27. 56, 36. 58, 3. extorta suscriptio 58, 2. 60, 25. 71, 16. speciem consensionis 61, 117.

synodalia gesta uel quibus primum definitio fidei legitur esse formata [actio V. VI] uel quibus litteræ apostolicæ sedis defensæ sunt [actio III (II)], et maxime ad principes totius concilii allocutio 80, 33. qui uice mea Orientali synodo præsederunt quæ acta rettulerint 155, 19. gestorum synodalium quæ omnibus diebus concilii in C. ciuitate confecta sunt, parum clara propter linguæ diuersitatem apud nos habetur instructio et ideo fraternitati tuo [Iuliano] iniungo ut in unum codicem uniuersa facias congregari, in Latinum scilicet sermonem translata 67, 1, cf. *Zeitschr. f. neutestam. Wiss.* 25, 53

Constantinopolitana [cf. ind. II] splendidissima ciuitas iunior Roma nuncupatur 167, 28. habeat C. ciuitas gloriam suam 56, 14. regiam ciuitatem 56, 19. tantæ urbis magnificentia et claritudo 58, 17. 61, 32. C. urbis oportunitate 65, 31. dissensionem quandam in C. ecclesia Eutyche auctore generatam 12, 26. Eutyches contestatorios libellos in C. urbe proposuit 5, 3. plebis acclamationibus 34, 6, cf. 40, 6. 19. C. ecclesia recepta apostolicæ fidei libertate lætatur 42, 29. 43, 21. C. gratia sedis 169, 1. C. ecclesiæ clerus 169, 4.

in C. ecclesia hæreticorum insidiæ non quiescunt 65, 16. 91, 19. C. ecclesiæ, in qua inueniuntur quidam clerici hæreticorum sensui congruentes 104, 10. 100, 29. 139, 4. etiam apud Constantinopolim audent insanire 100, 16. episcopis ex Aegypto catholicis apud Constantinopolim constitutis 101, 11. 104, 21. 107, 19. 109, 33. loco qui C. urbi uicinus est 44, 12.

ea quæ centum quinquaginta episcopi sub diuo Theodosio maiore statuerunt 167, 24. quorundam episcoporum ante sexaginta annos facta conscriptio nec umquam ad apostolicæ sedis missa notitiam 61, 14. 58, 23.

episcopo C. ecclesiæ Flauiano et quibusdam aliis inuentis in eadem urbe 144, 1. in episcopali iudicio 7, 29. gestorum episcopalium [i. e. eorum quæ in ultimo synodi C. consessu gesta sunt, cf. *Sitzungsber. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* 1929, 5 p. 91] 9, 21. 12, 6. 28. 14, 26. 16, 29. gestis quæ apud uos de fidei quæstione confecta sunt [i. e. totius synodi C.] 17, 10

episcopo oppidi Dorlensis 143, 34

prior synodus Ephesena 48, 19. prioris E. synodi cui episcopus Cyrillus tunc præsedit 52, 26. 145, 14. fidem quæ Nicææ exposita est a synodo, confirmata uero apud Ephesum 144, 10. 145, 11. epistulam Athanasii ad Epictetum, cuius testimoniis Cyrillus usus est in E. synodo contra Nestorium 137, 36. de E. synodo quæ Nestorium perculit, Iuuenalis ad optinendum Palæstinæ prouinciæ principatum credidit se posse proficere 74, 12

Theodosius apud Ephesum constituit synodale iudicium [cf. ind. 11. 111] 9, 24. 15, 31. 16, 32. 17, 11. 19, 17. indixit diem Kalendarum Augustarum 14, 16. in concilio sacerdotum nuper apud E. gesta 34, 3. 39, 16. quæ in E. a Dioscoro episcopo gesta sunt 28, 2. 19, 19 sq. 21, 18. 22, 16. 23, 19. 42, 35. nostri (legati) fideliter reclamarunt et eisdem libellum appellationis Flauianus dedit 20, 29. 21, 17. 24, 14. 27, 29. protestati nequaquam id quod constituebatur, sedem apostolicam recepturam 20, 8. ad aliud concilium Hilarum euocare conatus est Dioscorus 27, 29. Hilarus ab Epheso furtim est lapsus 23, 7. 19, 25. 21, 16. 24, 4. 27, 35. Ephesenus ille turbo 42, 10. in illo Epheseno non iudicio, sed latrocinio 51, 4. Ephesenæ synodi impietates 102, 8. sequens in E. non possumus uocare concilium, quod Marcianus aliud statuendo cassauit 48, 21. E. synodi iudicium Calchedonensis concilii auctoritate destructum 92, 3

episcopis per Gallias constitutis [cf. ind. 11] post nominum enumerationem 53, 8. 155, 16. per eorum curam ep. 53 ad Hispaniæ episcopos peruenire iubetur 55, 2. exemplaria epistularum quæ Galli atque Itali episcopi miserunt 99, 37

siue Græca siue Latina lingua 30, 33. quod Græci dicunt 114, 21. in Græcum eloquium Latina transferre 159, 6. ex Latino in Græcum transferre 87, 14. in Græcum sermonem translatam 84, 18

quilibet Hierosolymis habitans Christianus ipsorum locorum testimoniis eruditur 92, 8. 18. 66, 19. 77, 15. 138, 13. domicilium habitationis ibi esse uoluit Eudocia augusta 77, 18

per episcoporum Galliæ curam iubetur ep. 53 ad episcopos Hispaniæ peruenire 55, 2

Anatolius Illyricianos episcopos ut sibi suscriberent, conuenit 70, 11. ad Illyrios episcopos scripta transmisimus 99, 35. per Illyricum 98, 22

exemplaria epistularum quæ Galli ad nos atque Itali episcopi miserunt 99, 38

ut intra Italiam haberi iubeatur episcopale concilium, a Theodosio petit Leo 11, 25. 20, 31. 24, 28. 30, 16. 31, 29. 49, 34. 50, 26

siue Græca siue Latina lingua 30, 33. in L. sermonem 67, 3. in Græcum eloquium Latina transferre 159, 6. ex Latino in Græcum transferre 87, 11

episcopus Lilybitanus 155, 32

Nicæni concilii [cf. ind. vi] tractatum 123, 23. N. concilii nomen 123, 26. mysticus ille patrum numerus 106, 2. trecentos decem et octo patres N. concilii 149, 17. 59, 2. 74, 21. fidem N. definitionis 30, 1. fides N. 67, 32. antiquæ N. synodi constituta 48, 28. fidem quæ Nicææ exposita est a synodo, confirmata uero apud Ephesum 144, 10. 145, 9. N. commendando concilium adeo ut ab illo non patiamini [Theodosius augustus] sacerdotes domini deuiare 30, 23. hæresis prætendens quod N. synodi fidem teneat 29, 9. 31, 32. 102, 26. synodus Calchedonensis a concilii N. est indiuisa decretis 111, 25. 102, 26. 105, 34. 106, 1. 31. 36. 112, 31. patres qui in urbe N. Arrio damnato leges ecclesiasticorum canonum condiderunt 61, 2. 50, 31. priuilegia ecclesiarum N. synodi fixa decretis 56, 21. 58, 5. 21. 34. 59, 2. 60, 7. 15. 19. 28. 33. 62, 15. 69, 20. 71, 12. 18. 73, 18. 34. 74, 6. 21. 29. 81, 20. 28. 83, 6. 85, 42. 86, 33. 37. 88, 29. 89, 26. 32. 90, 37. 91, 9.

canonum Nicææ [i. e. Serdicæ] habitorum decreta, quæ supter annexa sunt 21, 2

cum secundum principis uoluntatem in urbe N. habenda sit synodus [cf. ind. 11. 111] 49, 21. 50, 25. 51, 31

solis iustitiæ iubar densis per Orientem nebulis impeditum pure ab Occidente resplenduit 79, 15. papa cum omni Occidentali concilio 28, 2

Orientis partibus 113, 10 cf. 79, 15. O. ecclesiis 149, 10. in Orientalibus ecclesiis 46, 6. 53, 16. 55, 24. Orientalis ecclesiæ 48, 9. apud nos uel apud Orientales 82, 34. Orientalium partium sacerdotes 87, 29. omnes Orientales sacerdotes 49, 15. Orientalium prouinciarum episcopis 20, 32. de Orientalium populorum

(excipiuntur Aegyptii) pace 94, 18. coepiscopis nostris Orientalibus 53, 23. ad Orientem [i. e. ad concilium Chalcedonense] 53, 10. Orientali [i. e. Chalcedonensi] concilio 155, 19. in Orientalibus ecclesiis maximeque his quas Antiochenæ sedi Nicæni canones deputarunt 73, 17. Orientales magistri 84, 2

Palæstinæ prouinciæ principatum 74, 13. de Palæstinis monachis [cf. ind. II. III] 66, 15. 67, 36. 68, 24. 82, 20. quorundam intras prouinciam P. monachorum 77, 12. in prouinciis P. plebes dei 82, 1. Palæstinorum 91, 3. incentores cruentarum seditionum 72, 19. 77, 22. 162, 41

maximæ urbis Romæ 155, 33. rei publicæ Romanæ 167, 32. Constantinopolitana ciuitas iunior R. nuncupatur 167, 28. doctrinæ quam Petrus speciali magisterio in Antiochena et in Romana urbe fundauit 73, 15. omnem Romanam ecclesiam 37, 35. Leo et sancta synodus quæ in urbe R. conuenit 19, 13. 21, 12. 23, 30. 25, 8. Synodi quæ ad nos frequens conuenerat 28, 17. 31, 19. papa cum omni Orientali concilio 28, 2. in nostris paschalibus cyclis 47, 11. 82, 33. 90, 5

(Sicilia): de ea prouincia quæ uidetur esse securior 47, 21. 49, 10

episcopo qui a Thessalonicensi ordinationis nuntius missus est 70, 12. 22, 19

VIIII

DIGNITATES IMPERII

uictores Valentinianus et Marcianus incliti triumphatores semper augusti 167, 1. *insolita et a collectore excogitata est salutatio* Cæsari Theodosio religiosissimo et piissimo augusto 9, 17, cf. 3, 13 not.

a comitatu uestro 64, 7. sub signaculi impressione 84, 19. 87, 13. sub diuo Theodosio maiore 167, 24. *appellantur imperator et augustæ*: clementissimus princeps [15, 13. 24, 33. 49, 2. 7. 52, 4. 65, 25. 66, 31. 72, 18. 137, 25 etc.; Valentinianus 69, 34; clementissimorum principum 28, 19. 45, 16. 70, 7. 159, 15] *uel* clementissimus imperator [16, 30. 17, 10. 32, 3. 37, 14. 69, 10. 31. 81, 17. 98, 19]; clementia uestra [9, 14. 14, 24. 17, 30. 19, 14. 20, 17. 21, 5 *et sæpissime*], uestra clementia [3, 14. 30, 28. 55, 23 *et sæpe*], clementia tua [101, 34. 102, 35. 112, 19. 113, 3. 6, *sermo est ad Leonem augustum*]. *de imperatore sermo est*: clementia eius 101, 21. clementiæ suæ 108, 29. ipsius clementiam 137, 27. *Pulcheria appellatur* clementia uestra 12, 22. 29, 12. 16. 23. 30, 9. 16. 44, 12. 50, 20 *et saepe*, uestra clementia 27, 23. 37, 32. 64, 31, clementia tua 14, 10. 15, 10; *Eudocia* clementissima augusta 69, 32, uestra clementia 77, 11, clementiæ uestræ 77, 31. *fere non minore frequentia dicitur* piissimum principem 5, 11. 32, 12. 69, 20. 109, 14; piissimi principes 66, 6. 80, 35; piissimi imperatoris 98, 8; pietas uestra 9, 23. 11, 24. 30, 21. 31, 22. 50, 15. 101, 36 *et sæpe*; uestra pietas 4, 8. 20, 13. 43, 8. 56, 18. 105,16 *et sæpe*, uestræ pietatis apices 57, 1; pietatem tuam 41, 13, *ad Leonem augustum* 103, 8. 104, 3. 8. 10. 106, 33. 112, 27. 113, 4. 118, 29; pietas ipsius 14, 19, *de Leone augusto* huius pietatis 97, 4, ipsius pietatis 101, 18, suæ pietatis 97, 15. *item Pulcheria appellatur* piissimæ augustæ 65, 25. 69, 25, pietas uestra 23, 31. 27, 32. 43, 19 *et sæpe*, uestra pietas 15, 5. 27, 24. 30, 13. 44, 8. 57, 20, tua pietas 38, 16. 68, 14, pietas tua 14, 9. 24, 32. 29, 3; *Eudocia* pietatem uestram 77, 9, pietatis tuæ 77, 13. *rarior, sed sollemnis est dictio* Christianissimum principem 11, 12. 22, 8. 49, 21. 60, 13. 82, 15. 35. 83, 9. 87, 28. 94, 12. 100, 22. 101, 18. 102, 31, Christianissimus imperator 15, 31. 105, 5. 107, 31. 108, 27; principis Christiani 89, 24, Christianorum principum 42, 9. 71, 6. *rariores sunt appellandi species hæ*: gloriosissimum principem 24, 22. 68, 15. 78, 13, gloriosissimorum principum 72, 3. gloriosissimi augusti [*gen.*] 94, 16; gloriosorum principum 65, 32; gloriosus imperator 77, 3; gloria uestra 65, 2. 91, 1. 95, 11. 24; de scriptione scrinii propria GL cf. præfationem. *præterea notentur* fidelissimi principis 168, 32; uestra mansuetudo 90, 32. 86, 15, mansuetudinis uestræ 87, 34; *item ad Pulcheriam* mansuetudo uestra 38, 13. 50, 26. 24, 3; uenerabilis princips 106, 19, uenerabilis imperator 11, 21. 103, 6. 106, 34. 110, 27. 113, 2; auguste uenerabilis 90, 35; uenerandissimo imperatori 109, 12; cf. ueneratorem una mecum uestrum 67, 35. 95, 22, *ad Pulcheriam* ueneratorem uestrum 65, 1; uestræ serenitatis 103, 13, serenitatis eius 14, 17, *ad Pulcheriam* tuæ serenitatis 68, 16; prouidentiæ uestræ 81, 34; religiosissimum principem 101, 3, religioso principi 97, 28, religiosam augustam 66, 31; deo seruiens principatus 55, 10. *coniunguntur appellationes*: Christianissimus et piissimus imperator 72, 25, piissimus et Christianissimus princeps 168, 17; clementissimum et Christianissimum principem 76, 29. 99, 16. 104, 26, Christianissimus et clementissimus imperator 4, 18; inuictissimo et Christianissimo principi 27, 24; Christianissime et uenerabilis imperator 20, 16; pio et Christiano principi 21, 21; ad gloriosissimum principem et, quod est maximum, Christianum 24, 22, gloriosissimus et clementissimus princeps 71, 1, gloriosus et clementissimus imperator 96, 24; gloriosissime et uenerabilis imperator 119, 3, gloriosissimus et fidelissimus princeps 87, 12; religiosissimo et fidelissimo principi 76, 37; augustissimus et Christianissimus imperator 14, 14; glorioso et catholico augusto 138, 28; Christianorum principum piissimas aures 61, 12; domna splendissima atque clementissima augusta 28, 7; gloriosissima clementia uestra 48, 9, gloriosam clementiam uestram 56, 27, uestra ueneranda clementia 28, 1; *ad Pulcheriam* uestræ fidei pietate 58, 34. *denique notentur* quod absit a temporibus

uestræ pietatis 20, 10; ea quæ uestræ gloriæ atque temporibus inimica sunt 56, 32; principibus temporis nostri 68, 21; pietatis uestræ temporibus 90, 16; sub imperii tui tempore 106, 23

uirum illustrem præfectum urbis 41, 15. uirum illustrem 71, 24. uiri illustrissimi 78, 6. cum omni cœtu illustrium potestatum 98, 19. spectabilem uirum 94, 36. publicis iudicibus 90, 16. iudicibus Alexandrinis 84, 19. 87, 12. tribunum 11, 17. nobilitas tua 145, 28, tuam nobilitatem 149, 31. domine mi 146, 33. 148, 25

subadiuuam domesticum uiri illustrissimi 78, 6. subadiuuas 104, 27. agentem in rebus 88, 12. 22. 105, 13. magistrianum 50, 20

principibus ac potestatibus Christianis cunctisque cleri et plebis ordinibus 54, 3

plebis acclamationibus 34, 6

X

RES ECCLESIASTICAE

synodus siue concilium cf. ind. VIII Calchedonensi. Constantinopolitana. Ephesena. Italiam. Nicæni. Romæ. generale concilium et ex præcepto principum et ex consensu apostolicæ sedis placuit congregari 71, 6. uere uniuersale concilium 49, 6. plenariam synodum 37, 14. quidquid præter speciales causas synodalium conciliorum ad examen episcopale defertur, potest aliquam diiudicandi habere rationem 74, 27. concilio synodali 159, 16. conuentum 49, 25. episcopum Romanum eiusque legatos synodo conuenit præsidere 48, 2. 52, 11. 60, 27. 155, 19. approbationem gestorum synodalium 71, 4.

de latere meo 12, 1. ex latere meo 16, 34. apostolicæ sedis scrinia 31, 3. 74, 18

priuilegia ecclesiarum patrum canonibus instituta et Nicænæ synodi fixa decretis 56, 20. 61, 24. 67, 33. 89, 27. iura sedium 74, 1. 71, 13. metropolitanorum primatus 58, 20. prouincialium iura primatuum 61, 24. de priuilegiis ambiguitates 58, 10. Constantinopolitanæ gratia sedis 169, 1. 167, 27. secundi honoris priuilegium sedes Alexandrina 60, 9. 61, 25. 82, 27. 85, 35. comprouinciales episcopos qui Alexandrinæ sedi ex antiqua constitutione subiecti sunt 85, 42. 109, 23. Antiochena ecclesia in gradu tertio collocata 61, 29. 60, 9. 74, 3. Antiochenum episcopum missis per prouincias suas tractoriis 47, 1. Palæstinæ prouinciæ principatum 74, 13. ordinationem episcopi Thessalonicensis secundum ecclesiasticum morem eius uel prouincialium episcoporum debet epistula episcopus Romanus cognoscere 97, 34

presbyteris diaconibus et clericis Constantinopolitanæ ecclesiæ 108, 15. presbyteros consecrabis 89, 12. sexta sabbati traditionis apostolicæ aut nescius aut oblitus consecrationem intulit 63, 22. presbyterum coemiterio deputando quodam damnauit exilio 63, 26. œconomos Constantinopolitanæ ecclesiæ a publicis iudicibus non sinatis [imperatores] audiri 90, 15. non prouectus ab episcopo, sed gradu faciente archidiaconi dignitate honoratus 168, 26. 66, 10. archidiaconi officium 89, 13. 8. officiorum primatum 89, 16. dispensationem totius causæ et curæ ecclesiasticæ 63, 20. 64, 26. omne quod episcopi est, faciens responsum 168, 25. Romanæ ecclesiæ notarium 34, 13. 16, 2

monachis 66, 15. 67, 36. 68, 24. 77, 12. 81, 22. 82, 20. 91, 19. 137, 20. seruorum dei congregationem 44, 15. 88, 9. deo seruientibus 25, 27. plebes dei 82, 1. serui Christi 137, 23. episcopus monacho scribendi uel prædicandi permisit facultatem 72, 15. falsorum monachorum 137, 9. propositum professionis 69, 35. propositi et professionis 162, 43. professionis modestiam 137, 21. quod proposito uouerunt 137, 21. propositum monachi et nomen 72, 15. — presbyteris et archimandritis 31, 39. 145, 25. diacono et archimandritæ 31, 39. monasteriorum præsules 69, 26. duces monasteriorum 144, 23. præpositis 137, 23. monasteriis 46, 37. 95, 22. 44, 14. 88, 5. sacerdotum et Christiani populi ac monasteriorum 103, 23.

clero honoratis et plebi 21, 12. plebis et cleri 84, 8. 20. 85, 21. Christianæ plebis 40, 6. 19

symboli breuis et perfecta confessio quæ duodecim apostolorum totidem est signata sententiis 14, 31. symbolo ab apostolis instituto 24, 26. ex auctoritate incommutabilis symboli 53, 27. symbolo reluctantur 34, 24. quod confitentur in symbolo 77, 26. symboli et confessionis quam pronuntiantes coram multis testibus sacramentum baptismi suscepistis 163, 4. signo crucis quod præferendum frontibus acceperunt 163, 17. nec ab infantium linguis ueritas corporis et sanguinis Christi inter communionis sacramenta tacetur 34, 30. chrismatis sanctificatio 103, 29. de nominibus ad altare recitandis 40, 3. 45, 9. *de paschali obseruantia* cf. ind. VI Theophili. VIII Aegyptios. Alexandrinis. Romæ. 47, 4 sq. 75, 13 sq. 76, 19 sq. 82, 29 sq. 87, 19 sq. 88, 11 sq. 89, 36 sq. 95, 15 sq. patres curam Alexandrino antistiti delegantes per quem quotannis dies sollemnitatis sedi apostolicæ indicaretur, cuius scriptis ad longinquiores ecclesias indicium generale percurreret 75, 18. quem diem formatis adscribere debeamus 87, 31. diem uenerabilem [= *pascha*] 41, 9

appellationes: sancto patri merito uenerabili Leoni episcopo 167, 2. sancte ac religiosissime pater 168, 4. sanctus ac beatissimus papa caput uniuersalis ecclesiæ Leo 156, 21. sanctissimo ac beatissimo coepiscopo papæ

Leoni 168, 8. beatissimi papæ 27, 23. 28, 7. reuerentissimo papæ 27, 36. 28, 2. — *ficta est inscriptio* Leo papa ecclesiæ catholicæ urbis Romæ 9, 17

episcopi inter se fratris *appellatione utuntur, quæ conuenit etiam presbyteris*: fratrem et compresbyterum meum 49, 10. fraternitas tua 5, 8. 97, 1. 137, 9. 4, 21. 9, 9. 19, 3 *et frequenter*, tuæ fraternitatis 78, 7. 80, 21. 94, 31. 100, 22, *semper ad plures* fraternitatis uestræ 53, 9. 98, 4. 155, 18, uestræ fraternitatis 16, 2. *dicuntur episcopi* dilectissimi 51, 31, *presbyter alienæ ecclesiæ* dilectissimo filio 5, 28, *archimandritæ* fratres dilectissimi 22, 5, *clerus et populus alienæ ciuitatis* dilectissimi 22, 5. 37, 9. *frequentissima episcoporum appellatio est* dilectio tua 74, 3. 88, 23. 5, 18. 9, 10. 18, 10. 18. 19, 1. 22, 19. 23, 6. 13. 39, 1. 9. 40, 4. 11. 13. 20 *et sæpissime*, tua dilectio 82, 36. 9, 2. 8. 17, 9. 18, 7. 31. 39, 7. 78, 13. 88, 36. 96, 32. 97, 10. 109, 11, *semper ad plures* dilectionem uestram 98, 5. 16. 101, 12. 104, 25. 31. 105, 7. 107, 22. 35. 108, 5. 55, 2, uestra dilectio 155, 27. 54, 33; *quod* 16, 34 et uestra dilectio et ecclesia uniuersa *scribitur Iuliano, ille cum ceteris orthodoxis Constantinopolitanis comprehenditur. ad presbyteros scribitur* dilectionem tuam 32, 24, tuæ dilectionis 3, 3, dilectionem uestram 33, 11; *ad archimandritas* dilectionem uestram 25, 11. 27. 28, 16, uestra dilectio 28, 24. 12, 2; *ad monachos* dilectionis uestræ 159, 4. 162, 37; *ad clerum et populum alienæ ciuitatis* dilectionem uestram 21, 24. — *superfluum est uocatiuos* frater carissime uel fratres carissimi *colligere* [*e. g. cf.* 5, 18. 17, 12. 22, 25. 32, 13. 41, 1. 45, 13. 32. 155, 28. 52, 14. 54, 32]; *raro legitur* caritas tua 66, 8. 86, 2. 139, 2, tua caritas 89, 19. *fere singularia sunt* diligentia tua 100, 32, diligentiæ uestræ 98, 22. 99, 14; prudentiam tuam 81, 2, fratris mei deuotione 43, 26; *ad archimandritas* deuotionis uestræ 25, 11, uestram deuotionem 33, 13, tuam beatitudinem 6, 3. *coram Leone augusto Leo se ipsum dicit* humilitatem meam 106, 21. 113, 3. *a Leonis epistulis aliena sunt* beatitudo uestra 168, 31. 169, 2, uestra beatitudine 168, 10. 21. 38. 169, 7; sanctitatis tuæ 167, 18. 22. 29. 144, 22, sanctitas uestra 145, 24. 144, 17. 168, 29. 169, 7, uestram sanctitatem 143, 31. 168, 12. 36, ab ipsorum sanctitate 144, 4; sanctimonia tua 167, 12; humilitatis meæ 145, 30. 38. 149, 19

fili carissime *dicitur ad episcopum* 137, 32, *ad archimandritam* 6, 3; *ad eundem* dilectissimo filio 5, 28; *de presbytero alienæ ecclesiæ* 64, 17, *de eodem* filius noster 65, 24. 70, 3; *de diacono alienæ ecclesiæ* filium meum 59, 7, filius noster 62, 9; *de diacono ecclesiæ Romanæ* filius noster 21, 15; *de monachis* filiis nostris 137, 20; *de uiro illustri* 71, 24. 78, 6. 100, 2; *de subadiuua* 78, 5; per filium nostrum Paulum 69, 31

XI
VOCABVLA

abruptum periculum 77, 16. exitialia abrupta 32, 14. abrupte inimicum 98, 14
affectiose 145, 31
totius actionis nostræ affectum 33, 1
uirtutum agone 37, 26
antefatæ 66, 17
in articulo passionis 147, 31
cælitus 106, 8
ignorantia caligant 93, 18
causari 110, 8
causatio 16, 28
sic utimur iustitia commotionis, ut non amittamus remedia caritatis 51, 15
confidenter 65, 33
conflictationibus 99, 56
conpugnantiam uoluntatum 8, 16
e contra 150, 30
coruscante 55, 16. 118, 24
coruscationem 18, 21
credulitate 9, 7
definitissimum 23, 1
diademam regalem 147, 14
dignanter 156, 15
nec districtio nec remissio 43, 29
districtius conprimi 41, 8
dubitabile 70, 28
ergo in apodosi 147, 26. 27
essentia 35, 31. 44, 1
excellentiam 69, 27
famulentur 137, 12. 39, 19. 42, 10 *et sæpe*
famulatum 105, 20
fidenter 45, 33
fiducialiter 103, 16. 107, 22
ignoro forsitan 147, 1
fructuose 112, 13
gratanter 53, 14. 138, 41
hypocrisis 137, 13
ignoranter 87, 15
incentores 137, 27. 94, 8
incessabiliter 118, 28
incommonitus 110, 8
indesinenter 92, 26
indifferenter 33, 29. 117, 23. 162, 20
indisciplinatæ 41, 26
indissimulanter 76, 37
indubitanter 83, 21. 87, 3. 94, 25
infabricabilem 150, 2
impassionabilis 147, 20. 150, 26
ignorantiæ inscitia 53, 30
intemporalis 113, 23. 159, 27. intemporaliter 35, 18
habentes intuitum 56, 5
lætificauerunt 84, 27. lætificatus 81, 33

libellarem satisfactionem 15, 8
paternorum sensuum lineæ 84, 8
lucide 5, 19. 14, 28. lucidissime 52, 17
luctamen 13, 16
magnanimiter 104, 34
habere mereamini 43, 9. optinere mereamur 24, 13. peruenire mereamur 23, 13
misericorditer 129, 4
moderamine 8, 17. 42, 11. 138, 3
mox ut 41, 27. 49, 35. 82, 21. mox . . fuerit indutus 147, 15
munimento 97, 18
nam denique 149, 4. 150, 14
nullatenus 12, 3. 23, 1
captiuitatis nostræ originalia uincla 118, 2. 162, 28
orthodoxum 56, 12. 103, 17. 144, 36. 145, 16. *sollemne apud Leonem huius significationis uocabulum est* catholicus, *cuius exempla in quauis pagina extant*
pœnitudinem 52, 2. 86, 30
epistulari pagina 51, 4
passionabilis 147, 21. 150., 26
pastorales animos 98, 20
perpetem 64, 15. 138, 30
pestilenter 104, 9
phantasmatis 118, 14
phantasmatici 161, 30
phantasticam 114, 13. 160, 12
philosophia diuinarum uirtutum 168, 19
plectere 101, 2. 112, 7. plecti 112, 17
præcinere 118, 21
præfato 28, 2
præsentare 65, 4
primitus 4, 12. 22. 23, 12
proficienter 62, 3
propitiationis 39, 28
quadriduanum 146, 31
quatenus 39, 22. 138, 2
quisque [= *quicumque*] 6, 16. 14, 1. 21, 26
recensentes [= *legentes*] 53, 14. 46, 10
reciprocam 6, 2. 90, 28
resolubilis 60, 16
resultare 111, 1. 112, 35. 82, 4. 86, 1. 88, 29
resultatio 14, 29
retineat 50, 26
sempiterne 35, 18
sermo [= *epistula*] 3, 5. 66, 31. 38, 24. 87, 39. 90, 28. 95, 10. 96, 22. 97, 35. 98, 33. 113, 4. 118, 31
simulatur se socium esse 149, 29
simulatorie 114, 13. 160, 12
speculari 65, 31
splendescit 22, 6
spontaneo arbitrio 38, 16
sumpsimus [= *accepimus*] 3, 5. 96, 22
suppliciter 76, 30
textus uerborum 146, 2. in ultimo textus 147, 2
uacuauit 93, 6. 46, 26. uacuatur 34, 26
ueneranter 95, 14. 101, 35
ueniale 66, 21
ueterescit 16, 23
unicum [= *unigenitum*] 17, 23

grammatica

sitiuit 147, 33. 148, 32
adeptis *pass.* 57, 33. 105, 27
elementa uidentes 149, 3
adquieui meliora sentire 64, 20. retractare cessauimus 57, 8
gerundiuum pro futuro pass.: meum illi animum spondeo copulandum et apostolicæ sedis dilectionem nulla mutabilitate uiolandam 58, 30. quæ iniunximus, non dubitamus implenda 81, 28. confido utramque curam ita adiuuandam 81, 36. ipsius auxilio consolandos uos esse præsumite 107, 23.

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

IVSSV ATQVE MANDATO

SOCIETATIS SCIENTIARVM ARGENTORATENSIS

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

TOMVS ALTER

VOLVMEN QVINTVM

MDCCCCXXXVI

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORM. G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG – J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG – GEORG REIMER – KARL J. TRÜBNER – VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

CONCILIVM VNIVERSALE CHALCEDONENSE

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

VOLVMEN QVINTVM

COLLECTIO SANGERMANENSIS

MDCCCCXXXVI

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG – J. GUTTENTAG, VERLAGS BUCHHANDLUNG – GEORG REIMER – KARL J. TRÜBNER – VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

PRÆFATIO

I. DE CODICIBVS

Collectionis quæ hoc quinto atque ultimo uolumine tomi alterius edita est, huc usque partes tantummodo publicatæ sunt, totius ne descriptio quidem a quoquam est instituta. tenuis est eius memoria. ex uno exemplari deriuati sunt duo codices aeuo Carolino conscripti. quorum alter in monasterio ordinis S. Benedicti Corbeiensi confectus translatus fuit in monasterium S. Germani a Pratis Parisinum, in cuius bibliotheca erat numero 466 signatus; nunc est in bibliotheca Nationali Parisina codex Latinus 12098 [*P*]. scriptus est diligenter; quæ frequentes sunt confusiones inter *o* et *u*, *i* et *e* uel omissio litterae *m* in terminationibus, exemplaris, non ipsius codicis uitia sunt. correcturæ antiquæ admodum raræ sunt. quoniam est recensionis fundamentum etsi non unum, sed longe optimum, aptius uidebatur ex eo nomen desumere collectionis totius quam ex litteris encycliis ceterarum partium ratione non habita. in folii 1 parte auersa non ab ipso codicis librario, sed ab homine eiusdem fere sæculi, bibliothecario, ni fallor, monasterii Corbeiensis scripta sunt:

Calcidonensis synodi testis est hic codex encyclius nuncupatus. Tanta enim reuerentia et tanta laude eam concelebrat ut sanctæ auctoritati merito iudicet comparandam Quem codicem id est totius orbis epistolarum [sic] *a uiro dissertissimo epiphanio instante casiodoro senatore de greco in latinum uersus est*

Quem sequitur libellus a $\overline{\text{sco}}$ *liberato archidiacono ecclesiæ cartaginis regionis sextæ collectus satis necessarius*

Post quem sequitur liber beati prosperi contra librum cassiani abbatis qui $\bar{\text{p}}$*notatur de protectione* $\overline{\text{di}}$ *quia contra beatum augustinum sentire uidetur*

Secuntur deinde $\overline{\text{eplæ}}$ $\overline{\text{scorum}}$ *patrum et exceptiones* (i. e. *excerptiones*) *quædam satis utillimæ*

Prima notatio desumpta est ex Cassiodoro de instit. diuin. litt. 11 [*PL* 70, 1123] *Chalcedonensis synodi testis est codex encyclius qui eius reuerentiam tanta laude concelebrat, ut sanctæ auctoritati merito iudicet comparandam. quam codicem* ἐνκύκλιον, *id est totius orbis epistolarium, a uiro doctissimo Epiphanio fecimus in Latinum de Græco sermone conuerti.*

Alter et Parisini *P* gemellus est codex Vindobonensis 397 [*W*]; in fol. 1 extat nota s. XV scripta: *Codex Monasterii sancti Iacobi apli prope Moguntiam in monte specioso. N°* X. scriptura codicis mihi quidem Parisino paulo recentior uidetur. frequentissimæ sunt correcturæ antiquæ plerumque ex coniectura factæ. codicem qui quamuis commodo loco seruatus diu latuit ignotus, adhibui primus.

Tertium eiusdem originis codicem olim extitisse in bibliotheca capituli ecclesiæ Bellouacensis testantur Philippus Labbé [Concil. IIII 890] et Stephanus Baluze [Nou.

Coll. concil. 1409. 1410]. in eodem codice Liberati quoque breuiarium extitisse concludere licet ex breui mentione quam eius fecit Iohannes Garnier in editionis præfatione cap. XV nulla ex eo lectione notata, neque minus certum esse uidetur in codice isto totam collectionem fuisse perscriptam. sicut plurimi codices Bellouacenses, etiam ille periit; sed Baluzii accurata sedulitas satis magnum lectionum numerum notauit, ut de eo possit iudicari. sunt hæ:

p. 4, 37 *gestata* Bell. *testata PW.* *temptata* coniectura inuenerunt editores Romani.

p. 5, 35 *solos* om. Bell. *solus* uitio solito *P*; pro uerbis *repertos auctores solos — licet W* habet *replicet.*

p. 6, 21 *facietis* [= *PW*] in *facitis corr.* Bell. non aliter quam Surius.

p. 8, 24 *siue* Bell. et *W*, *seue P.* uera lectio est *sæue.*

p. 13, 11 *auxilium* Bell. *exilium PW* recte.

p. 14, 37 *quondam* Bell. et *P*, de quo tacet Baluze; *quod W*, *del.* W^{corr}.

p. 15, 39 *præsideret* Bell. *præsederet PW* frequenti corruptela ex *præsedere* mutatum.

p. 16, 28 *disperget* Bell. et W^{corr}, *disparget PW.* legendum est *dispergat.*

p. 18, 27 *inmitatione* Bell. *inminutione PW.* legendum est *inminutionem.*

p. 28, 14 *artosidiadis* Bell. *arrosidiadis P arrodisiadis W.* latet *Afrodisiadis.*

p. 35, 38 *miseretur* Bell. *PW*; non recte Baluze in *P* esse *misereretur* notat.

p. 38, 14 *agnos* Bell. et P^{corr} recte; *agnus P agnas W*

p. 44, 37 *habent* Bell. *habens PW*; legendum est *habes.*

p. 51, 4 *andrianopolis* Bell. *adrianopolis PW* recte.

p. 51, 22 *exilii* Bell. et P^{corr}, *ex illis P ex illi W.* *et illi* emendauit Surius.

p. 53, 17 *in illo* Bell. *illo PW* recte.

p. 54, 10 *redidit* Bell. *edidit P edixerunt* compendio scriptum *W*, recte.

p. 54, 25 *audiui diuino lumine* Bell. *audiui uolumine PW.* *diuino lumine* emendauit Surius.

p. 58, 3 *micuus* Bell. = *PW;* non recte dicit Baluze in *P* scriptum esse *micuius.*

p. 60, 2 *ac sapientiam PW* om. Bell.

p. 65, 35 *ad PW* om. Bell.

p. 68, 16 *denique* Bell. *deinde PW*, recte.

p. 69, 1 *adranæ* Bell. *adrianæ PW*, recte.

p. 73, 26 *fuguras* Bell. *figuras PW;* num recte proposuerit Baluze ***fixuras,*** dubito.

p. 74, 12 *expugnatores* Bell. *propugnatores PW*, recte.

p. 84, 32 *adiunt* Bell. et *P audiunt W aiunt* P^{corr} recte

p. 91, 12 *quoniam PW* om. Bell.

p. 93, 1 *do* Bell. *dona PW;* legendum est *donauit.*

p. 94, 18 *ab omnibus* in *P* deesse recte notat Baluze, tacet de Bell.

p. 96, 22 *despiciat* Bell. *desipiat PW*; legendum est *diripiat.*

addændi sunt duo loci Leonis papæ ep. 51, quam quoniam edidi uol. 4 p. 101 sq., iterum recensere nolui:

uol. 4 p. 102, 14 *utique* Bell. *ut quæ PW* cum ceteris codicibus, recte

p. 103, 9 *peruersione* Bell. *peruasione PW* [= *MV*, recte] *persuasione GI.*

Facile apparet codicem Bellouacensem proxima cognatione cum codice *P* fuisse coniunctum, longius distare a codice *W*; ut p. 8, 24 cum isto concordare uideatur,

inde explicatur quod uterque librarius in eandem prauam mutationem lectionis non intellectæ inciderunt. sed et diligentia librarii Bellouacensis minor erat Corbeiensi et modestia: p. 4, 37. 44, 37. 51, 22. 96, 22 locos corruptos corrigendo etiam peiores reddit. coniectura, non ex alio codice p. 54, 25 ex *audiuiuo lumine* siue librarium siue correctorem elicuisse *diuino lumine*, inde elucet quod *audiui* in textu remansit. non displiceret opinio Bellouacensem ex Parisino esse transscriptum, nisi obstaret Baluzii collatoris prudentis et periti silentium in loco p. 94, 18: si *ab omnibus* non in *P* tantum, sed etiam in Bellouacensi defuisset, non scripsisset [Noua Coll. conc. p. 1445] hæc non extare *in codice Corbeiensi*, sed *in ueteribus libris*, quibus uerbis consensum codicum Corbeiensis et Bellouacensis significare solet. probabiliter igitur utrumque codicem deberi conicit [l. c. p. 1409. 1410] diligentiæ Odonis episcopi Bellouacensis, qui cum fuerit etiam abbas Corbeiensis, hæc duo exemplaria conscribi fecerit in usum canonicorum Bellouacensium et monachorum Corbeiensium.

Multo ætate lectionumque bonitate inferius est alterum codicum genus neque totam continet collectionem sed nihil nisi Liberati breuiarium [2], epistulas ad Theodorum dictum Mopsuestenum præter ultimam [3—7], epistulas Isidori Pelusiotæ ad Cyrillum [9—12], defensionem fidei factæ a Cyrillo [13], capitula Cyrilli et testimonia diuersorum [14], Theodoreti de trinitate [15], excerpta ex epistulis ficticiis Quintiani episcopi Asculani et Asclepiadis episcopi Trallensis ad Petrum Fullonem [16. 17]. hæc series in eis codicibus quos Hinschius classi C sæculo duodecimo non antiquiori attribuit, adnectitur Leonis epistularum collectioni [cf. Hinschius, decretales Pseudo-Isidorianæ p. LXX[1] et huius tomi uol. 4 p. XXXII sq.]. sicut in Leonis epistularum editione, ita in hac ex codicibus Ps. Isidorianis quos enumerat Hinschius l. c. p. LXVII, elegi codicem Vaticanum 1340 [*I*].

Ad codices Ps. Isidorianos classis C pertinet codex quoque s. XIII pulcerrime et diligenter conscriptus qui nunc est Parisinus 2244 [*T*], olim fuit Mauricii le Tellier Remorum archiepiscopi primique Franciæ Paris [† 1710]. etsi enim collectionem Ps. Isidorianam ipsam non continet, habet multa illius additamenta quæ codicum classis C propria sunt. insunt enim ei post Gregorii papæ I homilias

f. 181ᵛᵃ—199ʳ ex Collectione Sangermanensi ea quæ modo enumeraui, secuntur sicut in codicibus Pseudoisidorianis classis C f. 199ʳ—203ʳ Athanasii epistula ad Epictetum, Cyrilli epistula ad Iohannem Antiochenum [t. I 5 p. 334 sq.], Augustini libellus de fide catholica contra omnes hæreses

f. 203ʳ Epistula Hilari papæ ad Leontium Veranum et Victurium [sic] episcopos [JK 562]

ibid. Epistula Tarraconensium episcoporum ad Hilarum papam, inc. Quoniam curam. f. 203ᵛᵃ Epistula episcoporum Tarraconensium ad Hilarum papam, inc. Etiamsi nulla

f. 204ʳ Incipit tomus de anathematis uinculo Gelasii papæ [*Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* N. F. 10 Coll. Veron. 6]

f. 206ᵛᵃ Incipiunt epistulæ Vitaliani papæ

epistula ad Paulum episcopum Cretensem, inc. Nonodecimo die [JK 2090]

f. 207ᵛᵃ epistula ad Vaanem cubicularium, inc. Semper celsitudo [JK 2091]

ibid. epistula ad Paulum Cretensem, inc. Ad cognitionem [JK 2092]

ibid. epistula ad Georgium episcopum Syracusanum, inc. Gesta siue sententiam [JK 2093]

f. 208ʳ Exemplar epistulæ Martini papæ ad beatum Amandum Traiectensem episcopum, inc. Fraternitatis tuæ [JK 2059]

f. 209' Incipiunt decreta Innocentii papæ Samsoni Remensi Henrico Senonensi archiepiscopis etc. inc. Testante apostolo [JK 8148]

Deficiunt phototypa f. 209" et 210, non dubito quin illis insit Innocentii papæ II decretum alterum Samsoni Remensi etc., quod incipit Præsentia scripta [JK 8149]. secuta esse decreta concilii Lateranensis a. 1139 constat; initio enim f. 211" habentur illorum ultima uerba: *aliis schismaticis et hereticis euacuamus et irrita esse censemus.* ultimum locum in codice [f. 211"—212"] tenent capitula et statuta concilii Remensis sub Eugenio papa habiti a. 1148.

Quæ si cum eis comparaueris additamentis quæ codicibus collectionis Ps. Isidorianæ classis C inesse testatur Hinschius p. LXXI. LXXII, certus eris omnia quæ in codice Telleriano post Gregorii homilias perscripta sunt, desumpta esse ex codice illius classis. non mirum igitur codices *IT* plerumque easdem exhibere lectiones.

II. DE EDITIONIBVS

Primus ex Collectione Sangermanensi typothetis dedit publicanda P. Crabbe in CONCILIORVM TAM GENERALIVM QVAM PROVINCIALIVM [cf. uol. 3, 1 p. XV] tomo altero p. 98—128 omnia ea quæ insunt codicibus Ps. Isidorianis, i. e. 2. 3—7. 9—17. eum secutus est non sine mutationibus Laurentius Surius in Conciliorum omnium tam generalium quam prouincialium uolumine secundo, quod in publicum prodiit 1567, Sixti papæ V auspiciis repetitum est Venetiis 1585. gestis concilii Chalcedonensis Latinis — Græca habent neque Crabbe neque Surius — adnectit quas nuncupat in columnarum titulis *Epistolas illustrium personarum Pro Concilio Chalcedonensi*, hoc est partem primam totam Collectionis Sangermanensis, quam se primum in lucem emittere ipse in epistula ad lectorem præmissa gloriatur. seruat ordinem qualis extat in codicibus *PW*. multis aliis interpositis post Constantinopolitanæ synodi ab Iustiniano habitæ gesta exhibet Liberati breuiarium ceteris omissis omnibus quæ in codicibus et apud Crabbium illud secuntur.

Crabbium usum esse codice aliquo Ps. Isidorianæ collectionis uel sine lectionum collatione inde apparet quod apud eum sicut in illis codicibus deest pars prima Collectionis Sangermanensis. quem Surius in illa quam primus edidit, codicem adhibuerit, ex paucis lectionibus manifestum fit:

p. 3, 7 *sunt P sint W* Sur
p. 3, 20 *sacras P santias W sanctas W*^{corr} Sur
p. 5, 35 *repertas auctores solus* [legendum *solos*] *pœnas soluere iubeamus licet P replicet W* Sur
p. 8, 31 (Dorotheum) *ūs* (comitem) *P uestris W* compendio quod significat *uirum spectabilem* non intellecto, *uestrum* Sur
p. 8, 33 *et* (sanctissimis ecclesiis) *PW a W*^{corr} Sur
p. 12, 5 (electus a deo) ut (purpura) exorneris] *ut—exornaris P ut—exornatus W et—exornatus W*^{corr} Sur
p. 12, 31 *pie sc̄eque* (memoriæ principe Marciano) *P piæ sc̄æ W pio sanctæ* Sur
p. 13, 6 (ab ecclesia) *catholica et* (fide) *P catholicæ W* ab *ecclesiæ catholicæ* fide Sur
p. 13, 35 *incontenebili P incontenibili P*^{corr}*W incontemnibili W*^{corr} Sur *for. incompræhensibili* Sur in mg.
p. 13, 36 (neque regulas patrum) *neque* (legem) *P non W* Sur
p. 14, 12 *eius loci P loci W* Sur
p. 14, 27 (operatur hactenus) *sacra* (mysteria) *PW agit sacra W*^{corr} ***operatur.*** *Hactenus agit sacra mysteria* Sur

p. 14, 37 (Proterio) *quondam* (episcopo) *P quod W* om. W^{corr} Sur

p. 14, 39 (orthodoxos.) *uiros* (senes) *PW uero* W^{corr} *Orthodoxos uero senes* Sur

p. 15, 39 (cui) *præsederet* (tyrannico modo et non legitima dispositione temptauit) *PW præsederat* W^{corr} *cui præsederat tyrannico modo, et non legitima dispositione tentauit* Sur. facili opera restituitur *præsedere.*

p. 16, 3 *sicut iam sanciuit, elegere P* $\overline{sci}$ *uite legere W* $\overline{sci}$ *uitæ eligere* W^{corr} *quempiam sanctæ uitæ eligere* Sur

p. 16, 4 *sedem PW sedi* W^{corr} Sur. ut locus corruptus sanetur, non sufficit correctura codicis *W.*

p. 16, 5. 6 (quique possit) *uitam alexandrinorum populum* (. . . gubernare) *PW uita alexandrinorum populum* W^{corr} Sur. scribendum est *uitam Alexandrinorum populorum* [= δήμων].

p. 16, 30 *diligentiæ suæ fauorisque* (sanctæ ecclesiæ) *P diligentiæ fauorisque W diligentiæ fauoris* Sur

p. 16, 32 *donec P* $\overline{dno}$ *hæc W Domino, hæc* Sur

p. 16, 35 *ad suis ecclesiis PW ad suas ecclesias* W^{corr} Sur. delendum erat *ad.*

Hæc sufficiant: codex *W*, qui tunc erat in monasterio s. Iacobi prope Moguntiacum, a Surio in monasterio Coloniensi degente adhibitus est.

Aliter rem egit in Liberati breuiario iterum edendo post Crabbium. conferatur textus utriusque in capite IIII cum hac editione; lectiones Garnerianas non inutiliter esse adscriptas mox apparebit:

p. 101, 13 *historia narrat*] *narrat historia* Sur Garn

p. 101, 15 *Antiochia*] *ab Antiochia* Cr Sur Garn

p. 101, 16 *castitate* Cass Cr Sur Garn *caritate PWIT.* Cassiodori historiam tripartitam sibi præsto fuisse ipse Crabbe testatur in nota marginali p. 101 [= 103, 27 huius editionis]: *Ecclesiasticæ historiæ lib.* 12. *cap.* 5

p. 101, 19 *habebat consiliarium*] *ueluti consiliarium habebat* Cr *consiliarium habebat* Sur Garn

p. 101, 19 *die prima PIT die primo W* Sur Garn *die decima* Cass. *decimo die* Cr. de re ipsa cf. t. 1 1, 8 p. 6

p. 101, 25 *firmare PWIT* Sur Garn *confirmare* Cr

p. 101, 26 *arguere PWIT* Sur Garn *eum arguere* Cr

p. 101, 27 *hoc PWIT* Sur Garn *ex hoc* Cr

p. 101, 30 *sed PWIT* Sur Garn *et* Cr

p. 101, 32 *mutantibus PWIT* Sur Garn *imitantibus* Cr

p. 101, 33 *quia PWT ut I quod* Cr Sur Garn

p. 101, 34 *Paulī*] *Pauli Samosateni* Garn

p. 101, 34 *doctrinam PWIT* Sur Garn *dogma atque doctrinam* Cr

p. 101, 35 *tunc*] *nunc* Sur

p. 101, 35 *dabat PT dabatur WI* Cr Sur Garn

p. 101, 36 *agere*] *agendi* Cr Sur Garn

p. 101, 36 *uenerant PW uenerunt IT* Cr Sur Garn

p. 101, 36 *constantinopolitano PW* Sur Garn *constantinopolitanorum IT* Cr

p. 101, 37 *suggesserant PW suggesserunt IT* Cr Sur Garn

p. 101, 37 *constantinopolim PWT constantinopoli I* Cr Sur Garn

p. 102, 9 *in qua PW qua IT* Cr Sur Garn

p. 102, 9 *et*] om. Garn

p. 102, 9 *reddidit*] *reddit* Garn

p. 102, 10 *eo illa*] *illo eadem* Garn
p. 102, 10 *pstaret PWT* p̄staret *ut I perstaret* Sur Garn. lectionem *perstet* Crabbe desumpsit ex Gestis Chalcedonensibus [uol. 3 p. 85, 17]; nota enim marginalis *Supra Tomo I. sub numero* 458 pertinet ad eum locum quo in Gestorum actione prima recitatur Cyrilli ad Nestorium epistula ipsaque ibi lectio *perstet* exhibetur.
p. 102, 11 *concordia* Cr ex Gestis Chalcedonensibus, Sur Garn *discordia PWIT*
p. 102, 12 *est principium*] *principium est* Cr Sur Garn
p. 102, 14 *sermonem PWI* Garn *errorem T* Cr Sur
p. 102, 18 *theodori T* Cr Sur Garn *theodoriti PWI*
p. 102, 20 *parum PWIT prauum W*^{corr} *parum prodesse* Cr Sur Garn. infelix est Crabbii supplementum
p. 102, 23 *constantinopolim PWT constantinopoli I* Cr Sur Garn
p. 102, 24 *cui identidem PW*^{corr}*IT* Cr *cui idietidem W cui idem* Sur Garn
p. 102, 25 *et*^{1} *PWIT* Sur Garn om. Cr
p. 102, 29 *incidisse PWIT* Sur Garn *declinare* Cr
p. 102, 32 *sic esse ecclesiam*] *ecclesiam sic esse* Cr Sur Garn
p. 102, 32 *perturbatione*] *perturbationibus* Cr Sur Garn
p. 102, 33 *subripuit PWIT* Sur Garn *subrepsit* Cr
p. 102, 34 *quidem PWIT* Sur Garn om. Cr
p. 102, 35 *sectantem PWIT* Sur Garn *suscitantem* Cr
p. 102, 35 *qui*] *quæ* Cr in margine
p. 102, 35 *sacerdotum PWIT* Sur Garn om. Cr
p. 103, 1 *hanc*] *hæc* Cr Sur Garn
p. 103, 2 *conferrent PWIT* Sur Garn *ferrent* Cr
p. 103, 3 *ipponiregiensi PW Hipponiregiensi* Garn *ypponiensi IT Hipponiensi* Cr *Hipponen̄* Sur
p. 103, 3 *ebagnum PW ebagnium T* Cr Sur Garn *ebaginum I*
p. 103, 4 *ipsi PWIT* Cr Sur *ipse* Garn
p. 103, 4 *euagnus PW ebagnus W*^{corr}*T ebaginus T* Sur *Ebagnius* Cr Garn
p. 103, 5 *capreolo PWIT* Sur Garn *Campolo* Cr
p. 103, 7 *capreolus PWIT* Sur Garn *Campolus* Cr
p. 103, 9 *concilium congregare non ualens*] *non ualens congregare concilium* Cr Sur Garn
p. 103, 11 *romanus PW* Sur Garn om. *IT* Cr
p. 103, 11 *scripsit PW* Sur Garn *misit IT* Cr
p. 103, 11 *Nestorio*] om. Cr
p. 103, 12. 13 *ad cuius ordinationem gauisus est PW* Sur Garn *ab eius ordinacione IT* Cr
p. 103, 14 *suæ*] om. Cr Sur Garn
p. 103, 17 *episcoporum omnium*] *omnium sanctorum episcoporum* Cr Sur Garn
p. 103, 17 *separatum*] *esse separatum* Cr Sur Garn
p. 103, 18 *Cyrillo*] om. Cr
p. 103, 20 *minime nestorius PW* Cr Sur Garn *nestorius minime IT*
p. 103, 20 *corpore PWIT* Sur Garn *communione episcoporum uel coepiscoporum* Cr
p. 103, 21 *de eo PIT deo W de re* Cr Sur Garn
p. 103, 24 *afferunt*] *afferrent* Garn.

Non multis opus est uerbis ut et origo et affinitas editionum Crabbianæ et Surianæ explicentur. ille, sicut dixi, codicem adhibuit quales sunt *IT*; num istius codicis librarius textum fœdis interpolationibus uastauerit an, quod credere malim, Crabbe ipse an uterque, discutere otiosum est. Surius etsi illi codex antiquior et melior præsto erat, textum suum superstruxit Crabbiano, locis tamen haud paucis lectiones codicis illius antiqui *W* introduxit: euasit textus uarius atque multicolor instar pennarum psittaci.

Magno conciliorum Græcorum ac Latinorum operi olim ab Antonio Augustino concepto, deinde Sixti papæ V iussu ab Antonio Carafa cardinali studiose inchoato, post horum uero mortem sine zelo lenteque continuato sub Paulo papa V finis impositus est initio parum dignus. inprudenti et infelici consilio in tomo altero qui prodiit a. 1609, ex constitutionum sacrarumque collectione quæ in codicibus Græcis terminat Gesta Chalcedonensia, et Collectionis Sangermanensis parte priore ex Surio desumpta, nulla ordinis traditi ratione habita, compilata est pars quædam tertia concilii Chalcedonensis, quo facto collectionum antiquarum memoria oblitterata spissisque tenebris inuoluta est. sicut fieri solet, qui post editionem Romanam conciliorum magna uolumina corradere magis quam componere perrexerunt, multa inseruerunt addideruntque, sed falsam editionis Romanæ dispositionem retinuerunt.

Postquam Philippus Labbé tomo V Conciliorum a. 1671 Surii exemplum secutus Liberati breuiarium ex illius editione desumptum Gestis concilii quinti iterum adnexuit, a. 1675 quasi recentior et felicior athleta in campum descendit Iohannes Garnier noua Liberati editione in medium proiecta. Labbæum paulo ante mortuum indecenter conuiciatus — illum enim tangunt uerba cap. XV *prodiit nuper cum innumeris mendis — illius mendis nunc* carere gloriatur Liberatum *ope manuscriptorum codicum trium optimæ notæ Telierani, Bellouacensis et Nostri*, i. e. collegii Claromontani Parisiensis copiosa bibliotheca imprimis a Iacobo Sirmond instructi; codicem collectionis Ps. Isidorianæ in illa bibliotheca fuisse testatur Hardouin, cf. Hinschium p. LXXIII[1]. editionem nouam mendis Surianis, quæ etiam Labbæana sunt, minime carere probant lectiones quæ supra ex breuiarii capite IIII collegi: sunt ex Surio desumptæ pæne omnes præter unam ex Bellouacensi, ni fallor, tacite petitam p. 103, 3 nonnullasque coniecturas otiosas. de Bellouacensi et Claromontano tacet Garnier præter unam istam quam modo attuli mentionem; ex Telleriano [= Parisin. 2244 *T*] excerpsit p. 285 sq. uarias lectiones LXV quæ documento essent codicem, sicut dicit, optimæ notæ ei non frustra ab homine eximie nobili commodatum esse. plurimæ non codicis *T* propriæ sunt, sed communes omnium codicum *PWIT*, iis scilicet locis quibus Garnier maluit textum Surianum retinere quam ex codicibus emendare. qui ceteras discusserit, præter noua censuræ documenta, cui Crabbii Suriique editiones subieci, de Garnerii fide atque diligentia idem iudicium adquiret, atque illud quod olim tuli de Marii Mercatoris editione [t. I 5, I p. VII]. ecce loci ipsi; Garnerii exemplum secutus illius lectiones loco priore collocaui, secundo quas ex *T* excerptas esse dicit:

p. 98, 29 *Cappadociæ* [= *PWIT* Sur]: deest [= Cr]
p. 99, 17 *ponit et* [= *PWT* Sur]: *penitus* [*penitet I pœnitens* Cr]
p. 99, 32 *subsistentiam* [*PWT*, Cr in margine, Sur]: *substantiam* [= *I* Cr]
p. 104, 11 *ita acta* [= Sur]: *ista fecit* [= *I*; *ita fecit PWT ita facta W*^{corr} *ista* Cr]
p. 104, 16 *Dexianus* [= *PW*]: *Asianus* [= Cr Sur; *axianus IT*]
p. 105, 20 *comitem S. L. sacram*: *sacram* [= Cr; *comitem sacrarum* [*sacrorum W*] *PW comitem sacram IT* Sur]

p. 105, 32 *fecerunt* [= *I* Sur]: *fecerant* [*fuerunt PW ferunt T afferunt* Cr]
p. 106, 4 *exorta* [= *PW* Sur]: *orta* [= Cr; *mota IT*]
p. 106, 15 *uera* [= *PWIT* Sur]: om. [= Cr]
p. 107, 2 *unitionis* [= *PWIT*, Cr in mg., Sur]: *unionis* [= Cr]
p. 107, 9 *suæ* [= *PWIT* Sur]: om. [= Cr]
p. 108, 33 *decibiles* [= *PWIT* Sur]: *dicibiles* [= I^{corr} Cr]
p. 110, 14 *interpretationem* [= *PWIT* Sur]: *expositionem* [= Cr]
p. 111, 23 *ut ferunt rumores* [= P^{corr} Sur; *feruntur rumores* W^{corr} *fueruntur umores P fueruntur rumores W*]: *rumoribus ut ferunt* [= Cr; *ut ferunt rumoribus IT*]
p. 111, 29 *catholicæ fidei* [in textu habet Garnier *catholicæ ueritatis* = Cr]: *catholici fidei* [*catholici ueritatis PWIT* Sur]
p. 113, 9 *sine fœnore* [= *PWIT* Sur]: om. [= Cr]
p. 114, 26 *recusante* [= *PWIT* Sur]: *renunciante* [= Cr]
p. 115, 24 *qui* [= Cr Sur]: *quia* [*quoniam PWIT*]
p. 116, 17 *amatori* [= *PWIT* Cr Sur]: *amator*
p. 120, 13 *et manifestata* [= *PWIT* Sur]: om. [= Cr]
p. 122, 6 *concilium* [= *PWIT* Sur]: *secretarium* [= Cr]
p. 123, 32 *ordinatus* [= *PWIT* Sur]: *ordinatus est* [= Cr]
p. 127, 11 *sede*: *sede apostolica* [*sede catholica PIVIT* Cr Sur]
p. 134, 9 *Labronem*: *Labranon* [*labra* (i. e. λαῦρα) *noni PWIT laborem* Cr Sur *Labranum* Sur in mg.]

Quod frequenter lectiones Crabbianæ codici *T* a Garnerio attributæ sunt, inde explicauerim quod quas margini adscripserat lectiones et Crabbii et codicis *T*, inter se confudit. nonnullas etiam finxisse uidetur. fidei esse nullius conuictus est.

Post monachorum indocta conamina atque futilia Garnerii commenta primus priori certe collectionis Sangermanensis parti seriam nauauit operam Stephanus Baluze iure consultus. qui duobus annis post Garnerii editionem Liberati in Noua conciliorum collectione p. 1411 sq. docta de codice encyclio dissertatione præmissa lectiones codicum Sangermanensis et Bellouacensis enotauit in usum editoris futuri, qui huc usque non extitit.

III. DE COLLECTIONIS PARTE PRIORE

Autumno a. 457 Leo imperator, cum precibus eum adiissent et episcopi Aegyptii clericique Alexandrini partis Proterianæ Constantinopolim persecutionibus aduersariorum fugati et legati Timothei Aeluri, epistulas encyclias [Euagr. 2, 9 p. 59, 18. 25 Eulog. ap. Phot. 230 p. 283ª 32] per magistrianos ad episcopos metropolitanos paucosque eremitas fama celebratos misit, ut rescriberent quam celerrime [cf. p. 64, 32] quæ de usurpata Timothei ordinatione atque de fide concilii Chalcedonensis iudicarent. quæ illi uel synodi prouinciales ab illis conuocatæ responderunt hieme a. 457/458 siue etiam postea — Baradoti monachi epistula diem habet subscriptam 27. m. Aug. a. 458 p. 38, 25, qua notatione confirmatur Marcellin. p. 87, 8 —, in unum congesta adiunctis ipsius epistula encyclia et precibus utriusque partis Aegyptiorum publicari iussit imperator nomine encycliorum [p. 9, 34. 98, 3. Pelag. pro def. trium capitt. [*Studi et Testi* 57] p. 62, 20. Liberat. p. 124, 34. Pelag. II in ep. 2 ad episc. Histriæ t. IIII 2 p. 110, 1. ep. 3 p. 116, 6. Vict. Tunnun. p. 188, 3] signata, quoniam uniuersa implebant quod epistula imperatoris toti corpori præfulgens fieri iussit. cui uolumini eas tantum-

modo epistulas infuisse quas metropolitani et eremitæ ad imperatoris litteras encyclias rescripserunt, et per se intellegitur et uersione Latina confirmatur, at apud Græcos extitisse uidentur exemplaria quibus postmodum accreuerant additamenta. historiæ enim ecclesiasticæ a Zacharia Mytilenæo conscriptæ epitomator Syriacus 4, 5 præter Leonis ep. 97, quæ ad corpus encycliorum pertinet [cf. Corp. scriptt. Orient. Christ. III 5 p. 174, 25—28 cum illa epistula p. 104, 7—15], describit alteram quoque quæ egerit de incarnatione Christi; hanc ab imperatore ad Timotheum missam esse et ab illo impugnatam libello speciali multis testimoniis instructo, quæ a se non transscripta esse dicit epitomator Syriacus [4, 6 p. 178, 5 sq., cf. *Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6 p. 128²]. his adiungit 4, 7 nonnulla de metropolitanorum litteris encycliis. alteram illam Leonis epistulam cui Timotheus aduersatus est [cf. Doctr. patr. 24, 9], esse constat celeberrimam epistulam 104, quæ scripta est d. 17. m. Aug. 458 et a corpore encycliorum aliena. Euagrius uero, qui Zachariæ opere pleno uti solet, 2, 10 Leonis epistulas illas duas inter se confudit. postquam enim epistulam 97 quæ primum inter metropolitanorum epistulas locum tenet, descripsit his uerbis πρῶτος ... Λέων ὑπέρ τε τῆς ἐν Καλχηδόνι συνόδου γέγραφε τήν τε Τιμοθέου χειροτονίαν ἀπεδοκίμασε, pergit ἤντινα τοῦ Λέοντος ἐπιστολὴν Λέων αὐτοκράτωρ Τιμοθέωι διαπέμπεται ... πρὸς ὃν καὶ ἀντέγραψε Τιμόθεος, quæ uerba de nulla recte dicuntur epistula Leonis nisi de tomo illo altero quæ est ep. 104. manifestum esse errorem quem in Zacharia compilando commiserit Euagrius, neque multis egere uerbis putares, nisi pergeret ille: ὧν (Leonis epistulæ et Timothei libelli contra illam scripti) τὰ ἀντίγραφα μὲν σώιζεται ἐν τοῖς καλουμένοις ἐγκυκλίοις, ἐμοὶ δὲ παρεῖται, ἵνα μὴ πλῆθος ἐπεισαγάγω τῶι παρόντι πόνωι. his enim probatur encycliorum corpori quod Euagrius adhibuit [2, 8—10], et Leonis epistulam 104 et Timothei libellum adnexa fuisse. neque deficit alterum testimonium Euagrio antiquius. quæ enim leguntur in libello fidei quem Iohannes Maxentius et consortes a. 519 legatis Romanis Constantinopoli obtulerunt [t. IIII 2 p. 3, 33]: *beatus papa Leo coactus est diuersorum patrum sententiis per illa quæ dicuntur encyclia, contradicentium ora obstruere*, Leonis quæ una testimoniis instructa est, epistulam 104 in encycliorum corpus fuisse receptam diserte demonstrant.

Cum propter controuersiam de tribus capitulis in Occidente concilii Chalcedonensis memoria acriore studio reuiuisceret pullularentque gestorum epistularumque quæ ad illud pertinebant, uersiones, etiam encycliorum corpus in maiorem concilii gloriam a *uiro doctissimo* Epiphanio *in Latinum sermonem conuerti* curauit Cassiodorus Senator, quando Gothorum regno destructo de uita publica secessit atque in Viuario ampla bibliotheca congesta clericæ iuuentuti instituendæ operam dedit [cf. de inst. diuin. litt. 11. 23]. translatum est corpus ipsum non minus additamentis liberum quam plenum neque decurtatum. quam plenitudinem quodam modo testatur numerus episcoporum qui litteris synodorum prouincialium subscripserunt, quingentorum, qui numerus idem est atque is quem Ephraim Antiochenus [cf. notam ad p. 98, 4] de exemplari Græco affert CCCCLX, neque est cur dubitetur, quin fere uerus sit, quoniam plures quam ipsi concilio Chalcedonensi, synodis prouincialibus aderant episcopi. gloriosæ uero exaggerationis causa Eulogius [Phot. 230 p. 283ª 36] pro subscriptorum numero quamuis magno tamen restricto introduxit summam omnium imperii sedium episcopalium MDC. alterum plenitudinis documentum est catalogus eorum ad quos epistula encyclia ab imperatore destinata est; eum in corpore primario epistulis quibus imperatori respondebatur, præmissum fuisse uel inde manifestum est, quod accurate secundum imperii diœceses dispositus est. patriarchas Romanum Constantinopolitanum Antiochenum Hierosolymitanum secuntur primo loco

diocesis Orientis metropolitæ prouinciarum Syriæ II Phœniciæ I Phœniciæ Libanisiæ Ciliciæ I Ciliciæ II Augustoeuphratesiæ Osroenæ Mesopotamiæ Arabiæ Isauriæ Palæstinæ II Cypri Palæstinæ III. accedit episcopus Beryti titulo tantum metropolis, qui litteris specialibus non respondit, sed epistulæ ceterorum Phœniciæ I episcoporum subscripsit. adnectuntur tres monachi omnes in diocesi Oriente consistentes.

deinde exhibentur diocesis Ponticæ metropolitæ prouinciarum Bithyniæ Galatiæ I Galatiæ II Cappadociæ I Cappadociæ II Honoriadis Paphlagoniæ Helenoponti Armeniæ I Armeniæ II; deest culpa librariorum quorumcunque episcopus metropolitanus Ponti Polemoniaci, extat uero epistula [XL]. adduntur episcopi titulo tantum metropolitæ Nicææ et Chalcedonis prouinciæ Bithyniæ, Tabiæ prouinciæ Galatiæ I et Arabissi prouinciæ Armeniæ II, qui uterque synodalibus litteris episcoporum comprouincialium subscripserunt.

tertium locum obtinent diocesis Asianæ metropolitæ prouinciarum Hellesponti Asiæ Lydiæ Insularum Cariæ Lyciæ Pisidiæ Pamphyliæ Pergensis Lycaoniæ Phrygiæ Pacatianæ Phrygiæ Salutaris Pamphyliæ Sidensis. adduntur metropolitæ titulares Smyrnæ prouinciæ Asiæ et Hierapolis prouinciæ Phrygiæ Pacatianæ. qui num epistulas speciales miserint an comprouincialium episcoporum litteris synodalibus subscripserint, dici nequit, quoniam utræque perierunt.

secuntur diocesis Thraciæ metropolitæ prouinciarum Europæ Rodopæ Hæmimonti Mœsiæ II Thraciæ. erraui adnotando p. 24, 28 deesse metropolitanum Mœsiæ II; extat episcopus Marcianopolis metropolis Mœsiæ II in catalogo [nr. 53], sed neque in capite epistulæ XVIIII neque inter suscriptores nominatur. forsitan mortuus sit illo ipso tempore, sicut Ibas episcopus Edessæ in catalogo [nr. 11] exhibetur, sed quoniam ille d. 28 m. Oct. a. 457 obiit, in epistula synodali Osroenæ primum locum tenet Nonnus. re uera deest iterum neglegentia librariorum metropolita titularis Beroæ, sed extat epistula [XVII].

finem faciunt præfecturæ Illyrici orientalis metropolitæ prouinciarum Macedoniæ Achaiæ Epiri ueteris Cretæ Thessaliæ Epiri nouæ Dardaniæ Daciæ mediterraneæ. adiunguntur Iulianus Coensis non ut episcopus, sed ut Leonis papæ apocrisarius et metropolita titularis Bizyæ. quibus præponendum fuisse putaueris metropolitanum prouinciæ Scythiæ, sed quoniam prouincia erat Gothorum, in ultimum locum reiectus esse uidetur.

Præter duo nomina quæ librariorum culpa siue exemplaris Græci siue Latinæ translationis excidisse dixi, metropolitam uerum uel titularem non inuenio qui iure desideretur. at obstare uidetur locus quem Baluzii sagax operositas eruit ex codice Colbertino 4310 postea Parisini 2390 s. XII, ubi in *disputatione*, quam ille dicit *Benedicti Leuitæ aduersus Felicianam impietatem* (id est Felicis Vrgelitani), leguntur hæc [Baluze, Miscellanea 5 p. 48]: *Stephanus episcopus in encycliis ad Leonem principem ex inde scribens* [quid hæc duo uocabula significent, non intellego] *mirabiliter dicit* etc. septemdecim annis ante, in Noua Coll. Conc. p. 1407 doctus Colbertinæ bibliothecarius scripserat in fronte codicis istius, *dum* recenseantur *lucubrationes Benedicti, diserte scriptum esse* Stephani Meneudis Episcopi. quomodocunque hoc monstrum uersaueris, nomen metropolis seu ueræ seu titularis non elicies. ceterum Baluzium non errasse cum Benedictum istum Leuitam eundem fuisse diceret atque abbatem Anianensem ordinis S. Benedicti instauratorem familiaremque Ludouici Pii imperatoris, parum constat. in catalogo certe codicum manuscriptorum bibliothecæ regiæ III p. 275. 276 distingui uidentur. abbatis Aniensis dicitur [1] *summa fidei tomorum* XV, quæ nondum publicata est, sequitur [2] *confessio Benedicti Leuitæ*

[Baluze p. 56] et [3] *eiusdem opusculum de modis amicitiarum et ueræ amicitiæ* quod non publicatum est, deinde post Alcuini nonnulla *Benedicti abbatis ad Guarnarium epistula de incarnatione dominica* [8, Baluze p. 1]. aliis interpositis exhibentur [13] *Benedicti Leuitæ disputatio aduersus Felicianam impietatem* [Baluze p. 30], *eiusdem laus hymnidica beatæ dei genetricis Mariæ* [14, non est publicatum], *eiusdem ad Guarnarium epistula de sectanda uera pietate* [15, Baluze p. 52]. quæ finem faciunt nr. 16 et 17, aliena sunt a Benedictis seu Leuita seu Anianensi. nr. 8. 13 [cf. initia p. 1 et p. 30]. 15 eiusdem hominis esse manifestum est, sed inter se pugnant uocabula *leuitæ* et *abbatis*. quæ enim proponit Mabillon [PL 103, 394] alia a Benedicto nondum presbytero scripta esse, alia ab abbate et presbytero, accipi nequeunt, eiusdem enim temporis sunt nr. 8 et nr. 13. etiam minus placent quæ proposuit P. J. Nicolai [*der h. Benedict* p. 49[1]]. an modestia monachali Benedictus quamuis presbyter se leuitam dixit? opus est codice Parisino accurate explorato, quod aliis relinquo eo libentius faciendum, quo manifestius est loco istius qualiscumque episcopi Stephani ea inesse quæ apte contra Felicianos dicta sint, sed quam maxime dissonent ab eis quæ iterum iterumque in episcoporum litteris ad Leonem imperatorem proferuntur. *non alius adoptiuus et alius proprius dei filius* uel *non duo uenerunt filii uerus et falsus aut unus partim proprius, partim etiam adoptiuus:* a quouis episcopo, cum a. 458 imperatoris quæstionibus responderet, talia contra Dioscorum Timotheumque unam Christi naturam post incarnationem prædicantes scribi potuisse quis est qui credat? hic aliquid aut erratum aut confusum aut falsatum est; cauendum ergo ne iste locus Stephani ignoti genuinis encycliis inculcetur.

Vt catalogus metropolitanorum a quibus Leo imperator responsum petiit, et completus est et optime dispositus, ita ipsarum epistularum ordinem esse turbatum neque paucas deesse numeris quos p. 22—24 adscripsi, fit manifestum. cuius damni causa non fuit casus quisquam exterior quo mutilatus laceratusque sit codex ille unicus unde Parisinus *P* et Vindobonensis *W* deriuati sunt: nusquam enim hiant in ipsis epistulis magnæ lacunæ uel exciderunt dimidiæ siue tertiæ siue aliquantæ partes, sed semper totæ desunt epistulæ. ergo non casu exciderunt, sed omissæ sunt consilio hominis cui epistularum quarum unum idemque erat argumentum, uolumen ingens et incommodum uidebatur. quem hominem non alium fuisse crediderim quam illum qui Epiphanii uersione encycliorum copulata cum aliis scriptionibus hinc illic corrasis Collectionem instituit quam Sangermanensem nuncupaui, atque membranis, ne nimis crescerent impensæ, pepercit. epistularum omissiones secuta est ordinis turbatio, qui in Epiphanii translatione non aliter quam in opere primario Græco a catalogo non discrepasse putandus est; certe si numerorum quos epistulæ nunc præ se ferunt, seriem perlustraueris et cum catalogi ordine contuleris, etiam nunc seriei primariæ rudera cognoscere tibi uideberis. in fine epistulæ episcoporum secundæ Syriæ [XXII p. 40, 7] remansit in *PW* ex epistula episcoporum Euphratisiæ unum nomen prouinciæ, sequitur epistula episcoporum Osrœnæ [XXIII]; in catalogo post episcopum Hierapolis [nr. 10] metropolis prouinciæ Euphratisiæ exhibetur episcopus Edessæ metropolis prouinciæ Osrœnæ [nr. 11].

Epiphanium primum encycliorum corpus in Latinum sermonem transtulisse testatur Cassiodorus, cum ne ullo quidem uerbo innuit opus illud magnum multique laboris institutum esse ut antiquius corrigeretur. in prima Gestorum Chalcedonensium translatione haud pauca defuerunt, præterea et ante et post concilium a Iustiniano impositum a trium capitulorum defensoribus plurimum studii operæque Gestis illis impendebatur, pullulabant Constantinopoli exemplaria Græca noua et uaria: non

mirum igitur si primam uersionem paulo post sequebatur altera plenior et correctior. at in encycliis res longe aliter se habebat; corpus erat unius argumenti atque certis terminis inclusum, cui apud Græcos sane aliqua accrescere poterant, nihil apud Latinos quibus aditus ad Leonis papæ tomum alterum facile patebat. nihil igitur ueri minus simile quam post Epiphanium secundis curis aliquem laborem periculumque nouæ uersionis suscepisse. non recte Baluze [Nou. Coll. Conc. p. 1406] præter Epiphanium alteram encycliorum translationem extitisse opinatus est, quod et apud Facundum 2, 5 p. 686 et in epistula episcoporum Histriæ [t. IIII 2 p. 116, 7] loci qui extat p. 27, 12. 13 eadem legeretur uersio quæ discreparet ab Epiphanio et propter id ipsum a Pelagio papa II uituperaretur. Facundus enim sermonis Græci peritus non opus habebat uersione quam alius confecit; uel tunc quando aliena translatione operis alicuius Græci utitur, eum per multa exempla constat illam non presse sequi, sed semper fere aut plura aut pauciora de suo mutare. episcopi uero Histriæ locum illum non ipsi ex magna encycliorum uole expiscati sunt, sed qualis paratus iacebat, sumpserunt ex Facundo, quo neminem plus copiarum defensoribus trium capitulorum præbuisse testis nuper extitit Pelagius in opere quod conscripsit antequam pontifex factus causam pro qua diaconus pugnauit, ipse deseruit.

Inscriptionibus specialibus atque accuratis [p. 3, 1. 9, 30] is qui Collectionem Sangermanensem instituit, ab encycliis discreuit quæ primo Collectionis loco posuit, Marciani quem mortuum esse diserte significat [p. 3, 1], sacras duas, Pulcheriæ epistulam, Iuuenalis Palæstinæque episcoporum litteras synodales. Marciani coniugisque scripta ex Gestorum Chalcedonensium Græcorum corpore primario desumpta atque translata esse manifestum est neque dubito quin episcoporum litteræ Palæstinensium ex eiusdem prouenerint corporis exemplari, cui in fine tempore antiquissimo accreuerant; cf. quæ de eiusmodi additamentis exposui *Münch. Beitr. z. Papyrusforsch.* 5, 255 sq. *Zeitschr. f. Rechtsgesch.* 56. *Kan. Abtlg* 25, 10.

IIII. DE LIBERATI BREVIARIO

Liberatus clericus Carthaginiensis se Romæ commoratum esse narrat [p. 134, 23—31], quando Hypatius et Demetrius episcopi ab imperatore Iustiniano missi Iohanni papæ II contra monachorum Acœmetarum legatos persuaserunt ut fidei formulam acciperet unum de trinitate esse passum [cf. Coll. Auell. ep. 84, 6. 26]. epistulam papa episcopis illis ad imperatorem portandam dedit d. 25. m. Mart. anni sine dubio 534; erat igitur Liberatus Romæ eo ipso tempore quo Belisarius Africam prouinciam ciuitatemque Carthaginem Vandalis deuictis imperio Romano reddidit. paulo post cum Reparatus episcopus Carthaginis factus [a. 535 Vict. Tunnun. p. 198, 26] ecclesiam Africanam denuo ordinaret, concilio totius Africæ Carthaginem conuocato duos episcopos cum Liberato diacono Romam misit qui papæ Iohanni confirmanda proponerent quæ synodus Africana de Arianis ad ecclesiam conuertentibus decreuerat. quoniam Iohannes d. 8. m. Mai. a. 535 decessit, Agapetus successor responsum reportandum dedit legatis Africanis d. 9. m. Sept. a. 535 [Coll. Auell. ep. 85—87]. in ecclesia Carthaginiensi restituta Liberatus munere archidiaconi sextæ regionis [p. 98, 31] fungebatur, dum Reparatus, postquam episcopi Africani Vigilium papam a communione secluserunt Iustinianoque miserunt litteras pro defensione trium capitulorum, a. 551 ab imperatore Constantinopolim euocatus atque anno sequenti Euchaitam relegatus est; in eius locum contra uota cleri et populi Primosus diaconus ordinatus est. tum Liberatus peregrinationi quam initio operis commemorat, se dedisse putandus est; hariolatur Garnier [præf. XII] cum illum Reparato in exilium eunti comitem fuisse

dicit eadem leuitate qua eum scripsisse breuiarium fingit, cum Primosus *diem extremum obiisset.* neque huius neque illius mentio in Breuiario facta est; de peregrinatione nihil profert præter commorationem Alexandriæ non breuem [p. 119, 8. 99, 3]. opus aggressus est *aliquatenus feriatus animo a curis temporalibus* [p. 98, 32], qualibus feriis ubi frui potuerit nisi in monasterio librorum copia instructo doctisque studiis non alieno, exquirere non possum. scripsit postquam Vigilius mortuus est die 7. m. Iun. a. 555 [p. 138, 22], dum in exilio prope Constantinopolim uiuebat Theodosius episcopus Alexandrinus [p. 135, 28], qui mortuus est d. 22. m. Iun. a. 566. intentio libri uera est contra trium capitulorum accusatores conciliique Constantinopoli a Iustiniano habiti auctores, qui quod concilio Chalcedonensi obtrectauerint, Eutychianistæ appellantur non aliter quam uniuersi duarum Christi etiam post incarnationem naturarum negatores a Leone papa Marcianoque imperatore. adiungitur autem etiam Nestorianorum impugnatio, quoniam inde a Dioscoro Timotheoque Aeluro omnium quicumque synodum Chalcedonensem siue totam siue partim repudiarunt, erat consuetudo synodi asseclis opprobrium Nestorianum inicere; hæc ut calumnia esse probaretur, necesse erat ut cum Eutychianistis etiam Nestoriani tractarentur.

Prima libri capita quibus de Nestorio Paulo Samosateno Apollinari agit, tota fere desumpsit ex *ecclesiastica historia nuper de Græco in Latinum translata* [p. 99, 1], id est ex Cassiodori Historia tripartita. ecce tabula:

Cassiodor. 9, 3 = p. 100, 16—34. 36. 37
12, 3 = p. 106, 4—13
12, 4 = p. 99, 23—32. 101, 8—34
12, 5 = p. 103, 27—104, 1. 5—8. 11—15
12, 5. 6 = p. 105, 28—106, 3
12, 7 = p. 106, 13—16.

unde petita sit *alia lectio* loci Socratis 7, 32[18] sq. quam affert p. 99, 35—100, 6, hoc eruendum relinquo iis qui nouam Socratis recensionem codicibus uersionibusque fundatam parant.

Quo casu acciderit ut exemplar Prosperi chronicon, unde Liberatus p. 99, 18—20 temporis notationem de Nestorio transscripsit, nomen præ se ferret Lucentii, nulla potest coniectura iam diuinari; animaduertatur tamen in eis codicibus qui soli præfationem seruarunt, quam Prosper operis præmisit editioni quam a. 455 instituit, ipsius Prosperi nomen deesse [cf. Mommsenii præfationem in Chron. min. 1 p. 344], quamuis nihil certius sit quam Prosperum chronica composuisse. num Lucentius iste idem putandus sit atque episcopus a Leone papa ad concilium Chalcedonense legatus, quærere mihi quidem otiosum uidetur.

Præter Cassiodori historiam se gesta synodalia et patrum epistulas adhibuisse ipse Liberatus testatur p. 99, 1. atque Ephesenorum quidem gestorum eum usum esse uersione quam littera *T* signaui, manifeste apparet ex eis quæ p. 106, 17—28 ex Cyrilli epistulæ ad Acacium Melitinensem uersione [t. 1 3 p. 195, 9—29] desumpsit. uerba enim Græca [t. 1 1, 4 p. 21, 10] μὴ προανατείλαντος αὐτοῖς καὶ οἱονεὶ προεισκεκομισμένου τοῦ συνδέσμου τῆς ὁμοπιστίας in uersione *T* ita translata sunt: *si non prior iretur et ueluti præferretur unius fidei uinculum.* pro corrupto PRIORIRETVR codices Rustici habent *prior oriretur*, quod ferri potest; at Liberatus falso coniecit *prius iretur.* similiter in eadem epistula cum uersione *T* in uerbis *quendam medium ordinem* [p. 109, 9 = t. 1 3 p. 201, 3] uocabulum omittit ***medium***, quod necessarium est ad sensum.

Olim exposui [t. I 1, 4 p. XIIII] in uersione Latina melius quam in collectionibus Græcis seruatas esse breues narrationes quibus epistulæ uel introducebantur uel inter se coniungebantur: illarum manifesta extant uestigia apud Liberatum, cf.

t. I 3 p. 47, 9—13 = p. 102, 31—34
p. 179, 2—7. 8. 9 = p. 105, 23—27
p. 37, 3. 4 = p. 102, 4. 5.

quæ igitur ex antiqua illa uersione a Liberato desumpta sunt, in notis meis inuenies; proxime ad ipsa uerba accedunt p. 105, 17. 18 = t. I 3 p. 107, 11. 12; p. 106, 33—107, 8 = t. I 3 p. 188, 27—189, 9, ubi lectiones *T* omnes fere apud Liberatum redeunt.

Præter hanc uersionem adhibuit alteram allocutionum quas Paulus Emesenus et Cyrillus Alexandriæ d. 25. m. Dec. a. 432 et d. 1. m. Ian. a. 433 habuerunt [t. I 1, 4 nr. 124—126], in qua Cyrilli sermo a trium capitulorum defensoribus, sicut exposui t. I 5, 2 p. III, interpolatus est; cf. quæ adnotaui ad p. 107, 15—22. 23—27. 28—31. cauendum uero est ne clericus Africanus, qui non aliter quam Facundus Græcum sermonem callebat [cf. p. 133, 10—12], Græca omnino non inspexisse credatur. epistula enim Cyrilli ad Valerianum, unde haud pauca excerpsit [p. 109, 30 sq.], in sermonem Latinum numquam translata est atque Iohannis Antiocheni interlocutionem contra Cyrillum et Memnonem [p. 104, 22 sq.] unus uertit Rusticus [t. I 4 p. 37, 3 sq.], qui a Liberato nusquam adhibitus est. Liberatum ipsum Iohannis interlocutionem atque excerpta ex Cyrilli litteris ad Valerianum transtulisse non est cur dubitetur, neutra uero ex Gestorum Græcorum corpore desumpsit. gesta enim synodi quam Iohannes statim post aduentum Ephesi habuit [V 151], tempore admodum recenti in Collectionem Vaticanam ex libro Irenæi inducta sunt neque Cyrilli epistula ad Valerianum in antiquis Gestorum corporibus locum habuit [cf. t. I 1, 4 p. XXVII. XXVIII]. hæc igitur singillatim tradita Liberatus accepit, ut putauerim, Alexandriæ. quæ de Augustini inuitatione ad concilium Ephesenum narrat p. 103, 2—10, ex memoria ecclesiæ Carthaginiensis prouenerunt.

Gesta synodi Chalcedonensis se nuper Alexandriæ de Græco in Latinum translata suscepisse dicit p. 119, 8. exemplar, quod non admodum diligenter [cf. t. II 1, 3 p. XXVII] descripsit p. 119, 21 sq., erat uersionis antiquæ correctæ, quam littera Φ^c signaui. habuit enim canones non post actionem VI, sicut Gesta Græca et uersio antiqua, sed in fine collocatos [p. 123, 9], quod a trium capitulorum defensoribus excogitatum esse demonstraui *Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 2 p. 18. epistularum ante gesta collectionem quam gestis præmisit primum non Rusticus, sed illa recensio Φ^c, a Liberato adhibitam esse probatur Flauiani confessione [p. 116, 17 sq.] ex ista Collectione 1 desumpta et Valentiniani Eudoxiæque litteris ad Theodosium illiusque rescriptis [p. 119, 23—27 ex Epist. ante Gesta Coll. 19. 21. 22. 24, cf. p. 119, 26 *humanis rebus ablato* cum t. II 3 p. 17, 4 et p. 119, 24 *læsibilis nouitatis* cum eiusdem tomi et uoluminis p. 16, 7; ad p. 115, 29. 30 potius adnotanda erat Epist. ante Gesta Coll. 5 quam exemplar Græcum in Coll. H 3]. quæ ex actionum I. X. XI gestis excerpta sunt, iis Gestorum locos in notis adscripsi; excerptoris neglegentiæ et leuitatis luculentum extat documentum p. 115, 23 (Eutyches) *dixit legem se habere sancti Cyrilli et Athanasii quoniam ex duabus quidem naturis dixerunt ante adunationem, post adunationem autem et incarnationem non duas naturas sed unam*: in Gestis recensionis Φ^{ac} extat [t. II 3 p. 127, 21]: *ego legi beati Cyrilli et sanctorum patrum et sancti Athanasii quoniam ex duabus quidem naturis dixerunt ante adunationem, post autem adunationem et incarnationem non duas naturas, sed unam naturam dixerunt.*

Cassiodori historiæ ecclesiasticæ gestisque synodalibus et Cyrilli aliorum epistulis se adnexuisse dicit p. 99, 3 *illa quæ in Græco Alexandriæ scripto* acceperit *uel* [= et] *grauissimorum hominum* didicerit *narratione fideli.* huc referenda sunt quæ præter ea quæ de Vigilio Pelagio Theodoro Ascida ex castris partis suæ profert, Liberati propria dixeris, p. 123, 19—124, 1. 34—p. 125, 2. 4—10. 10—13 nonnulla additamenta ad Narrationis ordinem, quem infra tractabo; 13—33. 126, 5—130, 9. 29—p. 133, 7. 13—p. 134, 22. 138, 24—139, 33. omnia siue scripta siue narrata sunt a clericis monachisque Alexandrinis partis Proterii, Timothei Salafacioli, Iohannis Talaiæ, quos quamuis nonnulla notabilia atque ex rebus ipsis petita narrauerint, tamen sublestæ fidei fuisse atque multa ficta ueris admiscuisse præcipue per ea probatur quæ de Iohannis Talaiæ innocentia Liberato persuaserunt, cf. *Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. N. F.* 10 p. 196. 203.

Has auctoritates ipse initio libri enumerat, sed non solas adhibet. corpus encycliorum diserte commemorat p. 124, 33, postquam illius epistularum 6. 7. 9 argumenta breuiter indicauit. sunt tamen scriptiones ex quibus haud pauca in breuiarium transtulit nulla auctorum mentione facta. eis quæ ex Cyrilli ad Valerianum epistula p. 109, 20—38 excerpsit, adiecit locum ex *collatione quam Ypatius Ephesiorum episcopus contra Acephalos suscepit iussione Iustiniani,* quem locum desumpsit ex uersione Latina epistulæ quam Innocentius episcopus Maroniæ ad Thomam presbyterum de illa collatione scripsit [cf. notam ad p. 110, 1—6]. multo plura transtulit ex translatione, quæ extat alterius ab eodem episcopo scripti opusculi, cf. p. 110, 19—29. 31—p. 111, 6. 21—24. 112, 1—3 cum notis. de hac translatione egi olim in huius Conciliorum œcumenicorum editionis primitiis t. IIII 2 p. XVI atque uel nunc teneo quæ tum conieci Innocentii et epistulam et istud opusculum a Iustiniani legatis Hypatio et Demetrio a. 534 Romam esse portata. quoniam ipso illo tempore Liberatus quoque Romæ degebat, translationes illæ ad eius notitiam peruenerunt. Basilii uero monachi libellos, Iohannis Antiocheni, Cyrilli, Procli de Theodoro epistulas, totam illam materiem qua interspersa uel adiecta intentionem opusculi Innocentiani in contrarium uertit [cf. *Concilstud.* 2 p. 42 sq.], initio controuersiæ de tribus capitulis congestam ab illorum defensoribus Carthaginem, ubi Vigilio resistere cœptum est, transportatam fuisse crediderim ibique a Liberato inspectam. neque tamen ullum extat uestigium unde Facundi libros ab eo lectos esse probetur.

Vnde Narrationis ordo de prauitate Dioscori qui fertur, id est epitome commonitorii, quod magistratus quidam laicus Constantinopolim legatus Romæ Felicis papæ auspiciis de re Acaciana accepit [cf. *Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. N. F.* 10 p. 264 sq.], sibi peruenerit, Liberatus ipse non dicit: eam in breuiario compilatam esse dudum constat, cf. p. 124, 2—11. 14. 15. 27—33. 125, 3—4. 5—6. 10—13. 126, 1—5. 130, 10—28 cum notis. imprimis ultimo loco p. 130, 23—28 conlato cum eis quæ in epitoma aliunde adnexa sunt [cf. l. c. p. 267], manifestum fit ipsam eam epitomæ formam quæ in Collectione Veronensi primaria pro introductione erat, a Liberato esse compilatam. atqui collectionem illam sub finem a. 498 quo tempore Anastasius papa mortem obiit, compositam esse l. c. p. 272 sq. demonstraui. crediderim igitur epitomam illam ad Liberati notitiam Romæ uenisse.

V. DE CETERIS COLLECTIONIS PARTIBVS

Secuntur Liberati breuiarium in codicibus *PW* hæc:

a) *incipit liber* $\overline{\text{sci}}$ *Prosperi pro predicatoribus gratiæ* $\overline{\text{di}}$ *contra librum Cassiani pbri qui prenotatur de protectione* $\overline{\text{di}}$: PL 51, 215 sq.

b) *incip epistola sci Aurelii epi ad omnes epos per Byzacenam et Arziguitanam prouincia⟨m⟩ constitutos de damnatione Pelagii atque Celestii:* cf. Maassen p. 355 nr. 376

c) *incip epstla excerpta gestis habens contra Pelagium hereticum et alia de libellis eius que in Palæstina synodo sibi obiecta ipse damnare copulsus est:* excerpta de Augustin. epist. 186, cf. Maassen l. c. nr. 377, 2

d) *incipit epistola sci Gelasii ad Eufimium Constantinopolitanum*: edidi in Coll. Veron. 12 [*Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. N. F.* 10 p. 49 sq.].

e) INCIPIT PAPAE DAMASI VRBIS ROMAE AD PAVLINVM EPM ANTIOCHENE CIVITATIS DE CAPITVLIS FIDEI CONTRA MACEDONIVM ET EVNOMIVM ET APOLLINAREM HERETICOS. *Dilectissimo fratri Paulino Damasus. Per filium meum Vitalem — suscipiendo tribuat exemplum,* cf. Maassen p. 232 sq. sequitur CONFESSIO FIDEI CATHOLICAE QVAM PAPA DAMASVS AD PAVLINVM ANTIOCHENVM EPM MISIT POST CONCILIVM NICENVM. *Quod in urbe romana postea congregatum est catholici epi addiderunt de spu sco et quia postea is error inoleuit ut quidam ore sacrilego — sine dubio credemus.* EXPLICIT CONFESSIO CATHOLICAE FIDEI QVAM SVBDIDIT DAMASVS PAPA EPISTVLAE SVAE AD PAVLINVM EPISCOPVM CONTRA MACEDONIVM EVNOMIVM ET APOLLINAREM HERETICOS. confessio hæc edita est ab amico defuncto C. H. Turner in Eccles. Occid. monum. etc. 1, 283 sq.; cf. quæ de ea exposui *Zeitschr. f. neutest. Wiss.* 34, 189 sq.

Disserui de hac parte codicum *PW* in libro quem p. XVIIII attuli, p. 279 sq., unde ea quibus lectori opus est, repeto. tria prima a) b) c), quorum intentio est contra sectam Pelagianam, a Collectione Sangermanensi aliena esse uel sine demonstratione intellegitur. per se stat Prosperi liber, b) c) de collectione Quesneliana deriuata esse uidentur. neque magis d) e), quæ ne inter se quidem arte cohærent, ad Collectionem Sangermanensem pertinent, quorum e) proxime ad Quesnelianam accedit, d) ex Collectionis Veronensis forma quadam aucta desumpta est. ceterum notatu dignam est correctorem codicis *W* anticum in Gelasii epistula aliter quam in ipsa Collectione Sangermanensi non de suo emendare, sed de alio codice.

Quæ secuntur, omnium codicum *PWIT* usque ad Collectionis finem communia sunt. nr. 3—8 pertinent non aliter quam Liberati breuiarium ad controuersiam de tribus capitulis. quorum defensores inter argumenta quibus pro Theodoro Mopsuesteno pugnabant, patrum orthodoxorum proferebant epistulas unde eum cum illis familiaritate et amicitia coniunctum neque pro hæretico habitum esse probarent. Facundus [7, 7] qua solet argumentationis copia rem tractando tres affert epistulas, primo Iohannis qui appellatur Chrysostomi epistulam 212, quæ de exilio scripta est, deinde Gregorii Nazianzeni epistulas 121 et 152. Iohannis quidem epistula sine dubio ad Mopsuestenum directa est, Gregorius epistulam 121 ad adulescentem aliquem scripsit quem ad sedem Mopsuestenam postea prouectum esse neque probari neque refelli potest, alteram quæ nunc 152, olim 88 numerata est, non ad Theodorum qui episcopis prouinciæ Ciliciæ II connumerabatur, destinatum esse constat, sed ad metropolitanum prouinciæ Cappadociæ II, ad quam pertinebat Nazianzus, scilicet ad episcopum Tyanorum.

Hæ tres epistulæ quodam modo instar nuclei fuerunt istius argumentationis parum feliciter ex epistulis Gregorii petitæ. nam collector Sangermanensis non modo easdem atque Facundus primo loco collocat, ordine sane non bene mutato, sed eiusdem quoque uersionis præter quasdam differentias, quæ quamuis minutæ sufficiunt

tamen ut collectorem istum Facundi uoluminibus non usum esse manifestum fiat. at alias tres addidit epistulas quasi a Gregorio ad Mopsuestenum scriptas, ep. 139 [olim 222], ep. 183 [olim 225], ep. 77 [olim 81], ratione non meliore; si quis enim eas non obiter perlegerit, sed ita ut rerum ipsarum imaginem inde eliciat, neque Theodorum illum ad quem ep. 77 scripta est, prætermiserit in salutatione quæ huc usque neglecta est utpote in Græco exemplari omissa, episcopum dici quem Gregorius uel anno 379 nouit, aliter quam illos ad quos ceteræ duæ epistulæ missæ sunt, omnes tres ad tres diuersos episcopos Theodori nomen ferentes esse destinatas non negabit.

Responsum est trium capitulorum defensoribus in concilii Constantinopolitani collatione quinta [L v 475 sq. = M viii 1254 sq.] ita ut de Iohannis epistula callide taceretur, Gregorii uero epistulas non ad Theodorum Mopsuestenum scriptas esse contenderetur, sed ad Theodorum episcopum Tyanensem. probatio instituitur tantummodo ex epistularum argumentis atque Euphrantæ tunc episcopi Tyanensis testimonio de illorum episcoporum serie quæ ex diptychis ecclesiasticis in collectis legi solebat; apparet igitur in Gregorii epistularum syllogis olim et ab initio sedes destinatariorum nominibus additas non fuisse. afferuntur in concilio epistulæ sex: (1) ep. 162; (2) ep. 122; (3) ep. 77 [= Coll. Sang. 8]; (4) ep. 163; (5) ep. 152 [= Coll. Sang. 4]; (6) ep. 183 [= Coll. Sang. 7]; omittuntur igitur ep. 121 [= Coll. Sang. 5], de cuius destinatario nihil erui posse supra dixi, et ep. 139 [= Coll. Sang. 6], quæ ad metropolitanum Tyanensem pertinere nequit. at recte afferri uidetur ep. 152, quam ad episcopum metropolitanum Cappadociæ II scriptam esse manifestum est, quamuis quodam modo obstare monuerit Tillemont 9, 723 seriem episcoporum quam ex diptychis Euphranta enumerauit in concilio Constantinopolitano L v 478 = M viiii 258. ubi inter Aetherium, qui a. 381 concilio Constantinopolitano subscripsit [Turner, Journ. of Theolog. Stud. 15 p. 169[61]] et Theodorum leguntur non minus tres episcopi, at epistula 152 fere a. 383 scripta esse uidetur [Lietzmann, Apollinaris 73]. neque uero accidere potuisse præfracte licet negare ut in duobus annis tres episcopi inter se succederent. præter hanc epistulam etiam epp. 162. 163. 122 ad Theodorum Tyanensem esse scriptæ commode putantur, tenendum uero epistulas 77 et 183 ad illum nulla ratione posse pertinere. ille enim Theodorus quem epistula 77, quæ a. 379 scripta est, salutationis causa appellat coepiscopum, præsul ecclesiæ Tyanensis non fuit, quoniam tunc temporis Aetherius illam sedem tenebat, neque si ep. 152 ad Theodorum Tyanensem directa est, eundem ita alloqui poterat ep. 183, quasi antea numquam Gregorius ad illum litteras direxisset. ceterum notetur exemplari unde deriuati sunt codices *PW*, hominem quendam quinti concilii norma obstrictum notas marginales adscripsisse [cf. quæ adnotata sunt ad p. 112, 5. 122, 18], istum uero qui Collectionis Sangermanensis illam recensionem instituit quæ in collectionem Pseusoisidorianam recepta est, etiam maius quid ausum esse: in titulis epistularum 3—7 codices *IT* seruant quidem nomen Iohannis Constantinopolitani, Mopsuestenum uero omittunt, denique quæ ultimum locum tenet ep. 183, tantum dubitationis homini illi mouisse uidetur ut eam non transcribere melius duceret.

Meliore ratione trium capitulorum defensores epistulas adhibuerunt quibus Isidorus Pelusiota prudenter et iuste Cyrillum reprehendit, ut Ibæ epistulam ad Marim ob id non esse damnatione dignam probarent, quod idem Cyrillus in illa libere atque aperte uituperatus esset. in hac quoque re, quantum scimus, agmen ducit Isidori epp. 1, 370. 310 adferendo Facundus 2, 4, quem sequitur, ut solet, Pelagius pro defensione trium capitulorum [Studi e Testi 57] p. 32, 34. 33, 21. 68, 32; his initio positis adduntur in Collectione Sangermanensi epp. 1, 323. 324. eodem consilio

Rusticus cum in Acœmetarum bibliotheca copiosam Isidori epistularum syllogam inuenisset, XXXXVIIII epistulas a se excerptas et translatas Synodico suo inseruit [t. I 4 p. 9—25], inter quas etiam quattuor illæ sunt quæ in Collectione Sangermanensi exhibentur. discrepat uersio Collectionis a Facundo, sed Rusticus tam et frequenter et prope ad Collectionem accedit, ut uersionem eandem ab illo adhibitam et correctam fuisse non dubitem. quoniam uero Collectio ipsa Constantinopolim numquam peruenit neque Rustico præsto esse potuit, nihil restat nisi ut uersionem dudum confectam interque trium capitulorum defensores diuulgatam Collectioni insertam esse censeatur.

Deinde breui confessione [13] fides facta — ita traditum est — a Cyrillo defenditur contra unam naturam confessos ab eis qui unam Christi de trinitate personam dicunt passam, sed duas eius esse naturas tenent. ita disputare solebant Maxentius et consortes de prouincia Scythia i. e. Gothia oriundi atque Ephraimius Antiochenus [cf. Phot. 229 p. 255^a 31—255^b 11] Eulogiusque episcopi [cf. Phot. 230 p. 268^a 23—269^a 15. 275^a 36—275^b 40], ut synodi Chalcedonensis impugnatoribus ad Cyrilli auctoritatem prouocare non licere demonstrarent. neque alia est intentio eorum quæ secuntur ex Cyrillo et aliis excerpta, de quibus latius disputare superfluum duco. hoc unum hic adnotatum esse uelim, ut me ipsum corrigam, ea quæ ex libro quodam Theodoreti de trinitate [15] excerpta sunt, sæculo plus ante Baluzium sicut omnia cetera quæ in codicibus Pseudoisidorianis post Liberati breuiarium exhibentur, publicata esse a Crabbio in appendice quem dicit ad Liberatum [Concil. t. II p. 125 sq.; cf. supra p. VIII]. cuius editionis omnes, quantum uideo, obliti sunt non immerito.

Cassiodori Historia ecclesiastica præsto erat Liberato, notum corpus quoque encyclium [p. 124, 33. 34] auctore Cassiodoro et hoc in sermonem Latinum translatum; utraque uolumina in Viuarii bibliotheca extitisse constat. hoc asylum illud fuisse quo Liberatus post peregrinationis labores confugerit, probari nequit, facile conicitur. neque tamen ibi corpus encyclium decurtatum fuisse, ne membrana deficeret addituris alia, ueri simile est; hoc alio loco minus culto accidisse putauerim, Italiæ meridionalis, ni fallor; certe in tota Collectionis Sangermanensis memoria ne minimum quidem uestigium reperitur, unde illam sicut antiquissimos codices Veronenses quos Turner [Monum. iur. antiquiss. t. II 1 p. VIIII] enumerat, ortam esse concludas in Aquileiæ prouincia, ubi altera parte s. VI acriter contra concilium quintum damnationemque trium capitulorum certabatur. ut in duobus antiquioribus codicibus post Liberati breuiarium inculcarentur ab intentione Collectionis aliena, non euenisse uidetur antequam Collectionis exemplaria ætate Carolina in Francorum imperium occidentale peruenerunt.

Monachiæ mense Februario anno h. s. 36

E. Schwartz

CORRIGENDA

p. 8, 25 not. *legas* ἀνεβάλετο
p. 11, 33 *deleas* ⟨litteræ⟩ *et* not. 33
p. 24, 28 not. *deleas* episcopi secundæ Mœsiæ [XVIII]
p. 116, 20. 37 *in margine addas paginarum Garnerii numeros* 68. 69
p. 141 not. ad 4 ep. 152 *pro* L v 471 *legas* L v 476

COLLECTIO
SANGERMANENSIS

P = Codex Parisinus 12098, olim Sangermanensis 466 s. X
W = Codex Vindobonensis 397, olim monasterii s. Iacobi apostoli prope Moguntiacum in monte specioso n° X s. X
I = Codex Vaticanus 1340 s. XIII
T = Codex Parisinus [olim Tellerianus] 2244 s. XIII

INCIPIVNT SACRAE EPISTVLAE VENERANDAE MEMORIAE MARCIANI ET PVLCHERIAE $\overline{AAGG}$ SIMVL. ET IVVENALIS $\overline{SCISSIMI}$ $\overline{EPI}$ HIERVSOLIMORVM TAM ALEXANDRINIS QVAM CVNCTIS HIERVSOLIMITANIS MONACHIS DE STATVTIS $\overline{SCI}$ CALCHEDONENSIS CONCILII

EXEMPLAR EPISTVLAE SCRIPTAE AB IMPERATORE MARCIANO ALEXANDRINIS PER IOHANNEM DECVRIONEM OB TIMOTHEI NEFANDI PERSONAM

1 1 In nullo quolibet modo delinquere proprium est dei omnium dominique cunctorum, sapientium autem uirorum est, quoniam dum sunt homines, est eis impossibile non peccare, ut dum peccauerint, repente pœnitentiam agant et pœnitendo uitia corrigant. nam permanere in peccatis et in eis exerceri et festinare malo malum accumulare omnino malignum et ualde uesanum est. quod aliquos Alexandriam eique urbi loca uicina habitantes reuerentissimos monachos passos esse cognouimus et credentes non per simplicitatis modum hoc eos pertulisse diuinis litteris usi sumus declarantibus orthodoxam nostram fidem et quia sancta catholicaque synodus quæ Calchedone facta est, circa apostolicam fidem nihil penitus innouauit, sed per omnia Athanasii et Theophili et Cyrilli reuerendæ memoriæ Alexandrinorum pontificum secuta doctrinam damnauit quidem Eutychis blasphemiam nihil aliud quam Apollinaris doctrinam impiam sapientem, abscidit autem et impietatem Nestorii et uenerabile symbolum CCCX et octo sanctorum patrum qui in Nicæa conuenerunt, integrum per omnia custodiuit neque imminutione neque adiectione uexatum. et credit quidem nostra tranquillitas sacras litteras nostras nec non et præcepta proposita dudum in Alexandrinorum magna ciuitate sufficere ad persuasionem eorum qui nescio quomodo adhuc dubitant, eo quod nihil innouatum sit a sancto catholicoque concilio, et quatenus nullus de cetero ⟨qui⟩ dubitaret huius rei gratia, relinquatur. neque enim quemlibet ita simplicem esse credimus, ut legens tantas doctrinas sic clare pronuntiantes fidem orthodoxam hactenus in ipso errore permaneat. si uero fortasse sint aliqui, quod non credimus, intentionem insertæ nobis clementiæ non sequentes, uolumus iterum eis per has sacratissimas nostras litteras certissime satisfieri quia sanctorum et uenerabilium patrum doctrinas sequens sanctissima catholicaque synodus cuncta disposuit et Eutychis quidem peremit impietatem, quem Dioscorus est secutus et alii quidam, qui libros Apollinaris non dubitauerunt plebi dispergere uocabula sanctorum patrum eis adtitulantes, quatenus ad plenum simplicium mentes sua falsitate deciperent, confirmauit autem trecentorum X et VIII

1 *Græce extat in Gestis Chalcedonensibus 28*

PW

2 HIEROSOLYMORVM *W* 3 HIEROSOLYMITANIS *W* 5 OB *scripsi* ET *PW* 6 omnium *W om. P* 7 sint *W* 10 uesonum *W* 16 doctrina *PW, corr. W* eutyces *PW* eutycis *W*^{corr} 17/18 uenerabilem *PW, corr. W* 19 imminutione *Surius in mg.* immutatione *PW* 20 santias *W* sanctas *W*^{corr} 23 nullas *PW, corr. P* qui *addidi* 24 simpliciorem *W* 29 eutyches *PW, corr. W*

sanctorum patrum Nicæa conuenientium uenerabile symbolum, nihil nec auferens nec adiciens, secundum quod baptizata nostra tranquillitas ab ætate adulescentiæ sapit et in eo ut consistat, exoptat credens dominum nostrum et saluatorem Christum filium dei unigenitum coæternum et consubstantialem patri propter nos et propter nostram salutem humanatum natum ex spiritu sancto et Maria uirgine dei genetrice et esse deum et hominem uere eundem, non alium et alium, absit hoc, sed unum eundemque nullo modo partitum aut separatum aut conuertibilem, eos autem qui dicunt aut aliquando ⟨dixerunt⟩ duos filios aut duas personas etiam nos tamquam dei inimicos abominamus et anathematizamus. hæc igitur et nunc agnoscentes si qui forsitan estis adhuc falsitate decepti, ad ueritatem recurrere festinate nefandis uosmet ipsos et canonibus contrariis collectionibus abstinentes, ne super hoc quod animas uestras perditis, etiam legali castigationi subdamini. unite uero uos omnes sanctissimæ et catholicæ orthodoxorum ecclesiæ, quæ una est, sicut et uenerabiles definitiones patrum nos edocent. hoc enim agentes animam quidem uestram saluti donabitis, deo uero cunctorum quæ sunt placita, facitis, sed etiam nostræ tranquillitati ⟨uos⟩ commendantes eius cura fruimini. propterea siquidem et Iohannem ūc decurionem eligentes misimus, qui certissime ualeat ea quæ de fide sunt, explanare. nam et sanctorum episcoporum uniuersali catholicorum concilio interfuit et uniuersa quæ gesta sunt, clare nouit, ut per omnia satisfactione suscepta hi qui, quod non credimus, adhuc dubitant, tandem aliquando ad ueram et inmaculatam fidem remeare festinent. EXPLICIT

EXEMPLAR EPISTVLAE SANCITAE A MARCIANO SACRATISSIMO IMP̄ AD ARCHIMANDRITAS ET MONACHOS RELIQVOS HABITANTES IN AELIA ET CIRCA EAM

II Agnoscens nostra maiestas preces quas ad sacratissimam piissimamque dominam nostræ tranquillitatis coniugem direxistis, rebus ipsis mihi persuasum est quoniam non supplicationes misistis, sed sub schemate precum impiam et dei legibus Romanæque rei publicæ contrariam existentem uestram demonstrastis intentionem. nam cum oportuerit uos quieti uacare et esse sub sacerdotibus eorumque doctrinis obœdire, doctorum potius ordinem audacia uehementi assumere præsumpsistis, qui neque ⟨a⟩ recte docentibus doceri patimini et semet ipsis stulte persuadetis quia cunctos oporteat ad perfectæ fidei scientiam uos potius sequi quam sanctorum apostolorum prophetarumque uolumina et ⟨a⟩ sanctæ memoriæ patribus mandata contradita. et quasi priorum minora delinquere uos putastis, si falsis doctrinis uestras præsumptiones obumbrare uolentes nihil ueritatis in uestris precibus diceretis adserentes neque incendiorum neque homicidiorum neque aliarum incongruarum rerum esse uos auctores aut monasteria, sed [et] incolas ciuitatis et quosdam peregrinos memoratarum rerum originem extitisse. sed nihil horum quæ temptata sunt, nostram latuit pietatem, quando et monumentorum gestis et singulorum relationibus nobis apertum est quomodo et Aeliorum ciuitas a uobis uelut hostibus capta sit, qui habitare

II *Græce extat in Gestis Chalcedonensibus 26*

PW

3 ut *om. P, corr. P* consistit *PW, corr. W* 8 dixerunt *addidi* 12 castigatione *PW* uos uero *P* 13/14 uenerabilis definitionis *PW, corr. W* 15 *post* sed *add.* et uos ipsos *Surius in mg.* 16 uos *hoc loco addidi* fruimi *W* 21 EXPLICIT LIB. [epistula W^{corr}] I *W* 23 ET MONACHOS *Surius* MONACHOS ET *PW* ELIAM *P* 24 II *W om. P* 26 supplicationis *PW* 27 demonstrastis *Surius* demonstrantes *PW* 29 ordinem *Surius* ordinans *PW* 30 a *add. Surius* putemini *P* persuaditis *W* 31 perte *W* 32 a *addidi* 36 et *deleui* 37 temptata *edd. Romani* testata *PW* 39 aliorum *W*

in monasteriis et eiusmodi locis obseruare debuistis, insuper et uenerandæ memoriæ diaconi commissa cædes et quia illius corpus post necem etiam communi sepultura priuatum insensibiliter tractum subdebatur iniuriis, quomodo etiam domus incensæ et portæ clausæ sint ciuitatis et quasi legibus propriis ciuitatis custodiebatis muros et carcere uiolenter aperto malorum præsumptoribus remissio pœnarum et periculosæ fugæ præbebatur occasio. proficientibus autem ⟨malis⟩ ad peiora postremis minora fuisse præcedentia demonstrantes Iuuenalem sanctissimum ⟨episcopum⟩ et alios reuerentissimos sacerdotes per quendam ad hoc destinatum interficere uoluistis; cum uero is qui missus fuerat, fuisset spe sua deceptus, sine effectu suam uesaniam et eorum a quibus missus fuerat, esse non sinens Seuerinum sanctæ memoriæ episcopum gladio percutiens neque his qui erant cum eo, pepercit. hæc ergo et his peiora delicta et quomodo præsumpta et quibus agentibus aut inuitantibus acta sint, manifestant ea quæ frequenter in diuersis iudiciis proprie demonstrata et sacratissimis nostris auribus intimata sunt, certissimum indicium uestræ uoluntatis habentia, quam prompte ad delinquendum decesseritis, non dei fidem uindicare uel fouere uolentes, sed uestras præsidentias et sacerdotia defendentes, quorum uos ostendistis omnimodis alienos, dum in perditionem ciuitatum habetis studium. nostra siquidem pietas admiratur qua causa Eutychen equidem anathematizatis, bene tamen facientes, Theodosio uero, qui peior est omnium, uos ipsos contradidistis, sapienti ea quæ sunt Eutychis, qui circa Valentini et Apollinaris contra orthodoxam fidem habens zeli uesaniam sanctissimas quidem conturbat ecclesias, ciuitatibus uero subuersionis inportabilis et uexationis existit occasio, sed etiam uobis factus est nefandarum et iniquarum causarum princeps. et impietatis quidam suæ delictorumque pœnas dignissimas dabit omnium domino et saluatori Christo, aduersus quem rei excitastis originem; non enim patietur sacra potestas siue supplicio sinire ea quæ in eius fidem blaspheme et in sanctas ecclesias et in sanctos uiros miserande peremptos nefande commissa sunt. nostra quidem tranquillitas nihil tale fieri contra monachos imperauit, sed ut tantummodo Aeliorum sedaretur ciuitas, quatenus de cetero quies eius ab omnibus seruaretur; uestra uero procacitas mandatorum contraria monachorum agens bellum aduersus communem quietem adsumpsit et multitudinem congregans latronum et aliorum inique agere solitorum armaque contra legitime uiuentes commouens causa cædis et deuastationis aliarumque crudelium rerum prouinciæ habitatoribus fuit. unde mota quidem maiestas nostra ut indignaretur rerum talium commissoribus, inserta clementia superata est, ut quatenus cædis et incendiorum repertos auctores solos pœnas soluere iubeamus, licet etiam aduersus uos iustum esset ut nostra indignatio proueniret, relinquentes quidem monasteria, quibus uos semper obseruare mandata præcipiunt, præsumentes autem et illa quæ ultimo supplicio digna consistant. quia uero etiam docere potius quam discere præsumitis diuina nescientes eloquia aperte præcipientia quia non est discipulus super magistrum suum, quas doctrinas saluatoris animarum nostrarum aut sanctissimorum apostolorum patrum⟨que⟩ secuti estis? non enim licet proprias sequentes impietates dicere

Mt. 10, 24

PW

2 cædis *PW* 3 domos *PW* 4 ciuis *W* ciuis *W* 6 malis *addidi* 7 episcopum *addidi* 15 decesseretis *W* decenseretis W^{corr} indicare *W* 16 præsidentias *scripsi cf.* προεδρίας Γ petulantias *PW* 19 eutyches *PW, corr. W* 24 excitantes *PW* 26 peremptor *PW* 27 impetrauit *PW* 28 aliorum *W* 32 causam *PW, corr. W* 35 repertos—licet] replicet *W* solus *P* iubemini *P* 38 diuinam *PW, corr. W* 41 patrum *PW* et patrum *Surius*

præsumetis quia per cædes aliaque delicta quæ uos egistis, sanctorum eruditio procedebat. proinde duas naturas audientes perturbatas uestras animas fuisse docuistis ueluti quadam nouitate auribus uestris inlata. quapropter scitote quia uobis quidem harum rerum examinationem facere non congruit, dum subtilitatem huius rei intellegere nequeatis, nos autem patrum suscipientes doctrinas naturam intellegimus ueritatem. hoc enim ⟨est⟩ quod sapimus simul et dicimus, quia dominus noster Iesus Christus deus uere et homo uere est idem, sicuti et sanctissimus apostolus Paulus ueritatem naturam intellegens in epistula ad Galatas clare
Gal. 4, 8 docet ita dicens: sed tunc quidem nescientes ⟨deum⟩ seruistis eis qui natura non sunt dii, hoc est ignorantes uere deum eis qui uere non sunt dii, ex his palam significans quia natura ueritas est. scimus etenim quia de naturis in fidei symbolum nihil continetur a trecentis decem et VIII patribus sanctis expositum; non enim quædam ob hoc tunc quæstio mota neque nunc aliqua nouitas aduersus eam fidem excogitata est, sed sanctorum patrum qui in orthodoxa fide claruerunt, firmata præcepta sunt. uos ergo qui dicitis: non oportet naturarum rationes exquiri, uos hoc facere comperimini aperte in supplicationibus a uobis directis naturarum memoriam facientes atque dicentes: quomodo parit uirgo et manet uirgo? et quomodo generat
Ioh. 1, 14 per naturam eum qui super naturam est? et in subsequentibus: et uerbum caro factum est; quod autem factum est, quomodo separari potest? factum uero est, non natura mutatum neque diuinitate conuersum. uidete siquidem quomodo naturæ ubique memoriam facitis, qui propter ipsum nomen naturæ turbamini et undique uobis ipsis calumniandi ea quæ a sancta synodo pro fide uere firmata sunt, occasionem exquiritis, etiam in hac parte peccantes quia mentientes adseritis eo quod definitum sit dici debere duos filios et duos Christos. quod ita non est; nos enim hoc abdicantes anathematizamus eos qui hoc scripserunt aut dixerunt aut dicere forte præsumunt. nostra namque tranquillitas symbolum trecentorum X et VIII patrum tempore iam præcedente secuta est et in futuro credo dominum nostrum saluatorem Iesum Christum ex spiritu sancto et Maria uirgine dei genetrice natum atque profiteor. orthodoxam namque fidem sicut accepimus, seruare in perpetuum festinamus, quemadmodum etiam sancta synodus nuper in Calchedonensium ciuitate celebrata credens docet symbolumque confirmans et consona sapiens ipsis sanctis patribus Ephesioque concilio, cuius Cælestinus et Cyrillus reuerendæ memoriæ præsules fuerunt errorem Nestorii condemnantes. igitur nostra clementia nulli penitus necessitatem præcepit inponi quatenus aut subscribat aut consentiat, si noluerit. non enim terrore aut uiolentia aliquos uolumus ad uiam trahere ueritatis, ⟨e⟩ diuerso autem uos super ea quæ dudum præsumpsistis gladiis aliisque crudelitatibus, insuper et iniuriis et tormentis in mulieribus honestis et nobilibus perpetratis, etiam necessitatem plurimis non dubitastis inferre ut consentirent quidem peruersis ⟨uestris⟩ doctrinis et cum clamoribus atque subscriptionibus anathematizarent eandem sanctam synodum et sanctissimum patriarcham sedis apostolicæ maximæ Romæ Leonem et sanctissimos patres, pro quibus ausibus necessarie reddituri estis omnium deo et do-

---

PW

1 præsumitis *PW*^{corr} præsumites *W* cedis *PW*, *corr. P* 6 est *addidi* 8 ueritatem *scripsi* ueram *PW* 9 deum *addidi* serui estis *PW* seruiistis *Surius* 11 scimus *scripsi* scissimus *PW* 11/12 symbolo *W*^{corr} 14 orthodoxam fidem *PW*, *corr. W* 15 rationis *PW*, *corr. W* 17 pariet *W* 19 quod *scripsi secundum* Γ quomodo *PW* 21 facitis *Surius* facietis *PW* 25 dixerunt aut *om. P* 34 præcipit *P* 35 e *addidi* 37 perpetrastis *P* 38 uestris *addidi* 41 crediturі *PW*, *corr. PW*

mino rationem, in cuius iniuriam, si dici fas est, talia facere præsumpsistis, obprobrium et inrisio scelestis paganis et hæreticis iustissime constituti, quibus estis exemplum confusionis effecti. quia uero et Samaritas accusastis tamquam ipsi aduersus sanctas ecclesias crudelia et nefanda commiserint et cædes pariter et alia simul incongrua fuerint meditati, cognoscite quia sanciuimus ut inquisitione subtilissima subsecuta per uirum spectabilem comitem Dorotheum ea quidem quæ direpta sunt, sanctis dei ecclesiis et eis qui perdiderunt, restituantur, illi autem qui harum rerum inueniuntur auctores, legitimæ ultioni subiaceant nihilque uobis in eorum defensione commune sit, quos oportet agnoscentes quomodo credat nostra potentia, et a nostra pietate pariter inuitatos a sancta et orthodoxa fide nullatenus deuiare, sed obseruare potius monasteriis et ad prouectum meliorem orationibus uacare et consona paternis mandatis semper efficere nullamque turbam omnino celebrare. sed neque his quæ ad perditionem animarum a prauis doctoribus proferuntur, incaute consentientes ab orthodoxa fide et dei uos separetis ecclesiis, collectas uero canonibus contrarias nequaquam facere præsumatis scientes ea quæ dudum sancita sunt a diuæ memoriæ priorum temporum principibus, qui sanctam catholicamque religionem corroborantes maximis suppliciis extraneas collectas præsumentes facere subdi sanxerunt. nos autem priorum uos pœnitentiam habere credentes clementiam nullatenus denegauimus multis utique precibus utente sanctissimo Iuuenale, per quas nos exorauit hæc ad uos scripta transmitti. agnoscentes autem diuersorum precibus quia a militibus custodire iussis Aeliorum ciuitatem multitudine caballorum atque uirorum uestra monasteria conturbantur, etiam in hoc indignati Dorotheum uirum spectabilem comitem ab hoc ea molestia liberare sanciuimus, licet nec antea iniuriam fieri monasteriis aut uestra refugia sustinere præciperemus angustias.
EXPLICIT

III [AELIA] PVLCHERIA SACRATISSIMA ET PIISSIMA PP AVG ARCHIMANDRITIS ET RELIQVIS MONACHIS IN AELIA ET CIRCA EAM HABITANTIBVS

Preces equidem quas ad nostram direxistis pietatem, indicium uestri erroris ostendunt, sacratissimus autem et mansuetissimus imperator nostræ tranquillitatis coniux et nostra serenitas pietatem omnibus rebus præponere iudicauimus et clementiam insertam nobis amplectimur. quæ autem eius pietas uestras supplicationes agnoscens uobis scripserit, litteræ diuinitatis eius ostendunt, quas uobis multis precibus Iuuenalis sanctissimi episcopi eius exorata tranquillitas destinauit; nostra uero serenitas culpat equidem ea quæ dudum a uobis aduersus uenerabilem religionem communemque disciplinam præsumpta sunt agentibus illa quæ uidentur præceptionibus monachorum ualde contraria, monet autem diuinis syllabis ut licet tarde tamen ad meliora respicientes omnem uestrarum animarum abiciatis errorem et ueritatem fidei cognoscatis, quam a progenitoribus suscipiens nostra pietas tempore uniuerso conseruat, sicut etiam tradiderunt sanctæ memoriæ trecenti XVIII uenera-

III *Græce extat in Gestis Chalcedonensibus 27*

PW

1 alia *P* 4 cædis *W* 8 defensionem *PW, corr. W* 10 scā et orthodoxam fidem *PW, corr. W* 13 qui *P* 16 a diuæ W^{corr} a diciæ *W om. P spatio relicto* 18 subditi *PW* 19 utentes *PW* 21 custodiri *PW* aliorum *W, corr. W* multitudinem *PW* 25 EXPLICIT LIBER [epistula W^{corr}] II *W* 26 III *W, om. P* AELIA *hoc loco deleui* AVGG *PW* 27 AELIA] EA *PW* 39 trecentis *P* tricentis *W*

biles patres, sine contradictione credentibus, et Nestorii impietatem expulsam ab Ephesio sancto concilio, cui Cælestinus et Cyrillus reuerendæ memoriæ præsedebant, tamquam inimicam dei iustissime respuit et Eutychis resultationem contra rectam doctrinam et qui Valentini et Apollinaris aduersus fidem orthodoxam dogmatibus eruditus religionem ueram studuit conturbare, odio necessarie simul habet, sequitur autem sanctum concilium quod nuper Calchedone congregatum est, quando interpretatione consona trecentorum XVIII patrum symbolum confirmauit, et credit dominum nostrum et saluatorem Iesum Christum ex spiritu sancto et Maria uirgine natum, erudita intellegere naturam esse ueritatem et dominum nostrum Iesum Christum deum uere et hominem uere eundem. sic enim et sanctissimus Paulus apostolus docet in
Gal. 4, 8 epistula ad Galatas his uerbis loquens: sed tunc quidem nescientes deum seruistis [qui] natura non existentibus diis, hoc est nescientes eum qui uere deus est, his qui uere dii non sunt, seruistis. his itaque uerbis clare nos docet naturam dicere ueritatem. frustra uero uestras animas falsa percussit opinio quasi sancta Calchedone synodus congregata docuerit aut tranquillitas nostra crediderit duos filios aut duos Christos per duas naturas intellegendos. sed non ita ueritas habet. nos enim abdicantes hoc anathematizamus eos qui hoc scripserunt aut dixerunt aut dicere forte præsumunt; nostra namque potestas unum eundemque filium Iesum Christum deum perfectum et hominem perfectum eundem nullo modo diuisum saluatorem Christum confitetur semperque in ea fide optamus inconcusse persistere. agnoscentes igitur simplicitatem ueritatemque nostræ fidei, quam custodire studemus secundum sanctorum patrum ueram traditionem, scientes etiam orthodoxam fidem et clementissimam intentionem tranquillissimi rerum domini et pietatis meæ iugalis et rebus ipsis credentes, per quas solam pietatem respiciens eos qui sic sæue peccare præsumpserunt, digna castigari ultione præcipit et in futuro tempore honore nostris- que beneficiis cumulari sperantes de cetero cunctam dubitationem ab animabus uestris auferte et in uestris monasteriis perdurantes et solitariam uitam reuerenter adeuntes a recta fide et unitate ecclesiarum uos nolite seiungere, ne quod non sperat nostra clementia, tamquam ueritatis inpugnatoribus ⟨uobis⟩ nomen inscribatur hæreseos. scitote siquidem quia tranquillitas eius diuinis litteris ad Dorotheum ūs comitem destinatis iussit subtilissimam inquisitionem fieri de subreptione rerum quæ a Samaritis dicitur esse præsumpta, et quæcumque direpta monstrantur, et sanctissimis ecclesiis et qui eas perdiderunt, ab eis reddi sanciuit utque raptarum rerum auctores pœnas debeant legitimas sustinere, monasteria uero et habitacula uestra inportunitate militum eiusdem uiri sollicitudine libera et sine molestia conseruari præcipit. credit enim nobiscum eius tranquillitas quia per hanc prouidentiam atque exhortationem et priorum uos actuum pænitebit et catholicæ ecclesiæ concordi fidei possitis uniri in pace et unianimitate orthodoxa religione seruata.

Et alia manu: Deus uos custodiat multis annis, reuerentissimi. EXPLICIT

PW

1 credentibus [πιστεύουσι] *PW* impietate W^{corr} expulsa *PW* 2 præsidebant *W* 3 eutyches *PW*, *corr. W* 7 credidit *PW* 12 qui *om. Surius* 15 calchedonense *W* calcedonense *P* crediderit *W* credidit ut *P* 24 solum *W* seue *P* siue *W* 25 præcipit] *falso transfertur* ἀναβάλετο 27 auferre *P* 29 uobis *addidi* scribatur *PW* 31 ūs *P* uestris *W* 33 et[1] *in* a *corr. W* utque *Surius* atque *PW* 36 qui *W* 38 orthodoxam *PW*, *corr. W* 40 EXPLICIT LIBER TERTIVS [epistula III W^{corr}] *W*

RESCRIPTVM SYNODICARVM LITTERARVM IVVENALIS SCISSIMI EPI HIEROSOLYMORVM L IIII 889
AD REVERENTISSIMOS PRESBOS ET ARCHIMANDRITAS ET RELIQVOS MONACHOS PALAESTINAE
PROVINCIAE SVB EIVS DIOCESE CONSTITVTOS

IIII Cum summus et primus apostolorum Petrus dixisset: tu es Christus filius Mt.16, 16—18
dei uiui, dominus intulit dicens: beatus es, Simon Bar Iona, quia caro et
sanguis non reuelauit tibi, sed pater meus qui in cælis est. et ego dico tibi
quia tu es Petrus et super hanc petram ædificabo ecclesiam meam et
porta inferi non præualebunt aduersus eam. super hanc confessionem
roborata est ecclesia dei et fidem quam nobis sancti tradiderunt apostoli, hanc ecclesia
custodiuit et custodiet usque ad finem mundi, quam et sanctum magnumque et uni- M VII 521
uersale concilium Nicænum trecentorum decem et octo sanctorum patrum exposuit
quamque sanctum quoque magnumque et uniuersale concilium nuper congregatum
Calchedone secutum est. huic neque adici neque subtrahi potest, calumniatores
autem et transgredientes mandatum dei quo præcipitur: non falsum testimonium Exod. 20, 16
dices aduersus proximum tuum, conuenit auersari. nam si rex Dauid et
propheta dicebat: eum qui derogabat occulte aduersus proximum suum, Ps. 100, 5
hunc persequebar; superbo oculo et auaro corde, cum eo non edebam
cibum, quanto magis nos debemus auersari eos qui falsum testimonium dicunt
aduersus tantos sanctissimos patres, magis autem aduersus cunctum terrarum orbem?
uestra itaque reuerentia fidem quam suscepit, teneat. gratia enim Christi hæc
et apostolis data et a patribus est sanctis exposita, hæc etiam nunc ualet et usque
ad finem mundi uigebit, quoniam Galatis scribens dicebat apostolus: si quis uobis Gal. 1, 9
euangelizauerit præter quod accepistis, anathema sit. deus autem
etiam errantes suæ coniungat ecclesiæ, qui per prophetam dicit: uiuo ego, dicit Ezech. 33, 11
dominus, nolo mortem peccatoris, sed ut conuertatur et uiuat.

Iuuenalis episcopus Hierosolimorum in domino ualere uos opto
Irenæus episcopus Cæsareæ in domino ualere uos opto
Paulus episcopus Parali in domino ualere uos opto
et consequenter alii trium Palæstinarum episcopi subscripserunt. EXPL

INCIPIVNT EPISTVLAE DIVAE MEMORIAE LEONIS IMPIS AD VNIVERSOS METROPOLITANOS
EPOS TOTIVS ORIENTIS ET OCCIDENTIS DE STATVTIS CALCHEDONENSIS CONCILII ET
DE TIMOTHEI PARRICIDAE NEFANDISSIMA PRAESVMPTIONE SIMVL ET RESCRIPTVM SVB-
SCRIPTORVM OMNIVM SCISSIMORVM EPORVM AD EVNDEM PRINCIPEM QVOD MEMORATVS
AVGVSTVS POSTMODVM ENCYCLIA VOLVIT NOMINARI

V Post terminum in Calchedona gestorum et allocutiones factas a piissimis im-
peratoribus Marciano et Pulcheria nec non et Iuuenale sanctissimo episcopo ad monachos
qui Hierosolimam conturbabant, quorum exemplaria sunt præposita, quidam in
tantam stultitiam peruenerunt, ut ita piam sacerdotum multorumque uirorum hanc
synodum atque sententiam non dubitarent accusationi subicere et dogmatum

30—34 *cf. Liberat. breu. 15. Euagr. 2, 9. Marcellin. chron. p. 87, 9—17. Victor Tunnun. p. 187, 24—188, 4*

PW

3 CVIVS *W* 9 ecclesiam *PW, corr. W* 14 quod *PW'* 15 et *om. W'* 17 eum *PW', corr. W* 28 parali *PW, cf. Georg. Cypr. 1020* parili *W*^{corr} 29 EXPL LIB [epistula *W*^{corr}] IIII *W'* 30 DIVERSOS *W* 32 SIMVS *PW* 34 INCICLIA *PW* MEMORARI *PW* 35 allocutionis *PW', corr. P* 37 conturbant *PW*

repugnantium sanctionibus quæ Nicæa a sanctis patribus statuta sunt, matrem uocarent. erat itaque qui talia diuulgabat et definitiones omnium moleste ferebat, Alexandrinæ populus ciuitatis naturaliter ad iras inmensasque turbas acutus et multitudo simul Palæstinæ, quæ non cum subtilitate dogmatum monachicam elegerat uitam et quicumque alii diuersis modis cum illis circa rectitudinem fidei claudicabant. Marciano autem sacratissimæ memoriæ, qui Calchedone conuentum collegit episcoporum, ⟨post⟩ religiosam uitam in imperio terminato ad Leonem quidem Christianissimum dei uoluntate imperialis principatus gubernacula transierunt, illi autem qui uniuersalem synodum respuebant, credentes se habere licentiam agendi quæ uellent, turbarum repente cogitauerunt uias. et alii quidem uenientes ad Constantini regiam ciuitatem infringi imperiali iussione ea quæ Calchedone bene sunt statuta, poscebant, multi uero Alexandrinæ populi ciuitatis Proterium, qui tunc gubernabat ecclesias, iracunde et odiose ferebant culpantes eum quia Dioscoro pridem sacerdote adiudicato quidem et dignitate proiecto et extra terminos degere condemnato ipse pontificatum eius sedis acceperat. propter hæc itaque contra eum omnes populi impetu uesano inrationabiliter utentes conprehenderunt quidem eum refugientem ad sæpta sacri baptismatis, crudeli uero et feroci morte perimentes eum quendam Timotheum pro eo sine iudicio in eius constituerunt sedem nullum ecclesiasticæ legis ordinem obseruantes, honoratum quidem presbyterii dignitate, sed qui probatus fuerat communis fidei nequaquam consentire decretis et propterea sententia Proterii ab ecclesia uidebatur expulsus. hanc igitur sic inordinatam et indispositam non ferentes iniuriam sacerdotes qui in Aegypto recte sapiebant, ad imperatoris auxilium quod solum relictum fuerat, concurrerunt et supplicationes porrigentes patrum uenerabiles sanctiones conculcatas ab Alexandrinis indisciplinationibus non debere despici supplicabant; contigit autem ut eodem tempore imperatorem adirent etiam qui synodi dogmatibus derogarent et non eam habere recte scripta accusatione quererentur. has autem preces utriusque rei suscipiens fidelissimus imperator et gubernatus a Christo uelocem simul et inreprehensibilem examinationem causæ huius effecit. et colligere quidem rursus ex omni terra sacerdotes abnuit tamquam laboriosum atque tumultuosum et quod non mediocrem uexationem ecclesiis potuisset adferre, sed litteras ad uniuscuiusque prouinciæ ciuitatisque pontifices scribens et [in] his ea quæ fuerant ei ab utraque parte oblata, coniungens singulos uoluntatem propriam rescribere aperte præcepit, utrum ea quæ apud Calchedonam synodice definita sunt, eis placerent et Timothei pontificatum tamquam inconpetenter factum reprehenderent an illum quidem susciperent et inter sacerdotes haberent, [et] quæ uero synodi erant, nequaquam confiterentur aut saperent. et hæc quidem sceptris ** piissime et clementissime constituta propriis litteris imperauit; illi uero sacerdotes uoluntatem suam singillatim, ut eis placere uidebatur, imperatori et magnæ Con-

---

10—12 *cf. Leonis ep. 87 p. 96, 7—10. 88 p. 96, 25—29. 89, p. 97, 18. 90 p. 98, 10—14. 92 p. 98, 34. 93 p. 99, 17*

PW

1 niceæ W^{corr} 2 deuulgabat *PW* 3 inmensusque *PW* 4 quæ palestinæ *PW* 7 post religiosam *scripsi* religionem *PW* 8 imperiales *PW* 13 dioscori *PW* 14 sacerdote W^{corr} sacerdotes *PW* 18 constituerunt sedem W^{corr} constituto sederunt *PW* 20 prolatus *PW* 24 conculcatas *Surius* conlocatas *PW* 25 dispici *PW* audirent *PW, corr. W* 32 in *deleui* 35 et *deleui* 36 *lacunam indicaui e. g. supplendo* totius orbis a deo honoratus 37 constituta *scripsi* constitutus *PW* 38 placeret *PW*

stantinopolis præsuli epistulis propriis indicauerunt. quæ epistulæ omnes cum integritate ueraci ipsis sermonibus in Græco positæ et in Latinitatem translatæ per dispositionem libri huius propter legentium ueram notitiam consequenter et sicut ordo habet, pandantur. EXPLICIT 4

EXEMPLAR EPISTVLAE LEONIS IMP̄ AD ANATOLIVM ĒPM̄ CONSTANTINOPOLITANVM HOC MODO SCRIPTVM EST ET ALIIS METROPOLITANIS EPISCOPIS L IIII 889 M VII 521

VI Imperator Cæsar Leo piissimus uictor triumphator maximus semper aug̃ Anatolio regiæ ciuitatis episcopo. Votum quidem meæ pietatis fuit uniuersas orthodoxorum sanctas ecclesias nec non et ciuitates sub Romano imperio constitutas maxima frui quiete nihilque contingere quod possit earum statum tranquillitatemque turbare; qualia uero in Alexandrinorum ciuitate nuper euenerint, iam quidem nosse tuam credimus sanctitatem, ut tamen perfectius cuncta cognoscas quæ causa tanti tumultus atque confusionis fuerit, exemplaria precum quas reuerentissimi episcopi et clerici L III 890
a prædicta ciuitate et Aegyptiaca diocese ad regiam Constantinopolim uenientes contra M VII 522
Timotheum meæ clementiæ porrexerunt, nec non et exemplaria precum quas hi qui in sacratissimum nostrum expeditum pro Timotheo ab Alexandrina ciuitate uenientes obtulerunt nostræ tranquillitati, tuæ sanctitati direximus, quatenus quod actum est de prædicto Timotheo, quem Alexandrinorum populus et honorati et curiales et naucleri episcopum sibi petunt, aliisque negotiis, quæ ipsarum precum continet textus, ad hæc autem et de Calchedonensi concilio, cui nullo modo consentiunt, clare possit agnoscere. tua siquidem reuerentia omnes orthodoxos episcopos qui in præsenti in hac urbe regia commorantur, nec non et reuerentissimos clericos ad se repente faciat conuenire et diligenter omnia pertractantes atque discutientes, quoniam nunc Alexandrinorum ciuitas perturbata est, pro cuius disciplina et quiete maxima sollicitudo nobis existit, aut de prædicto Timotheo aut de Calchedonensi concilio quid in commune sapitis, sine quolibet humano terrore et absque gratia cuiuscumque uel odio, solummodo omnipotentis dei timorem uestris oculis proponentes, quoniam sicut nostis, de tali causa intemeratæ diuinitati rationem eritis sine dubio reddituri, cum omni celeritate meam facite cognoscere pietatem, ut ex omnibus uestris litteris hæc integre cognoscentes formam congruam dare possimus quatenus Aegyptiaca diocesis et Alexandrinorum ciuitas, pro cuius quiete nos præ omnibus conuenit cogitare, tranquillitate sanctarum ecclesiarum et disciplina et inconcussa pace potiatur.

Huic subiectæ sunt et sequentes preces et ⟨litteræ⟩ directæ uniuersis metropolitanis episcopis. EXPLICIT 34

VII Piissimo et Christianissimo et diuinitus electo uictori triumphatori semper aug̃ Leoni oblatæ preces ab uniuersis episcopis uestræ Aegyptiacæ diocesis et clericis sanc- L IIII 891 M VII 524

VI *Græcum exemplar extat apud Euagr. 2, 9. epistula qua Leo papa imperatori respondit* [97, *cf. infra* XII], *data est d. 1. m. Dec. a. 457*

VII *Leo ep. 97 p. 103, 14* oblatæ sunt pietati uestræ preces, quarum exemplaria uestris litteris subdidistis 35—p. 12, 3 imperator *Græce extant apud Euagrium 2, 8*

PW

1 præsulis *PW* 2 latinitate *PW* 4 EXPLICIT LIBER [epistula W^{corr}] V *W* 7 augg̃ *PW* 9 ciuitatis *PW*, *corr. W* maxima Γ maxime *PW* 10 qui *W* 11 euenerint W^{corr} uenerint *P* uenerit *W* 12/13 tumultus atque *scripsi* tumultusque *PW* 19 naucleri *PW* 20 possis *P* 22 hoc *PW*, *corr. W* 23 nunc *Baluze secundum* Γ non *PW* 26 communi *PW*, *corr. W* 30 quatenus—32 *om.* Γ 31/32 tranquillitatem *PW* 33 litteræ *addidi* 34 EXPLICIT LIBER [epistula W^{corr}] VI *W* 35 augg̃ *PW* 36 dioceses *PW*, *corr. W*

tissimæ ecclesiæ uestræ maximæ ciuitatis Alexandrinæ. A superna gratia mundo diuinitus condonatus iuste non cessas pro communi utilitate cogitare post deum cunctorum uenerabilis imperator. quapropter etiam omnis fortitudo uerborum
L IIII 892 tuis uincitur actibus, quibus diuinitas exoratur; et uerba quidem ad hæc eis necessaria non sunt, quibus opera facere noscuntur indicium. nuper enim electus a deo ut purpura exorneris, optimum iudicasti propositum tuum magnum ostendere, quem ipse omnium creator elegit, benignis initiis largitorem remunerando bonorum, quando repente in ipso principio uoce uestra ex scripto procedente piissima ad sanctissimos metropolitanos episcopos inerumpibilem ecclesiæ catholicæ crepidinem roborastis et priorum omnium piissimorumque principum constituta pro orthodoxa religione firmastis. insuper et eis quæ nuper a sanctæ et beatæ memoriæ Marciano principe nostro sancita sunt, consona decernentes nihil aliud estis mercati quam pacem omnium et stabilitatem rei publicæ, refrenantes linguas eorum qui aduersus ecclesias Christianas insurgunt et blasphemant deum aut in eum quocumque modo delinquunt. iniuria namque dei manifesta est hæreticorum abscidentium semet ipsos a recta fide licentia. quapropter hanc optime sciens, uenerabilis imperator, maligni prolem existere insidiantis quieti sanctarum Christi semper ecclesiarum earumque inmutilatam pacem consistere non sinentis, recte prouidentiam tuam studuisti mox adhibere ei per omnia resistentem, quod est opus piissimorum principum pro orthodoxa fide pugnantium et resistentium primitus malis extrinsecus uenientibus et animabus infidelium aduersantium. hunc igitur animum te possidentem religiosum et tutorem humani generis tantumque circa Christum studium demonstrantem adimus et nos inportabilia mala passi, licet peccatores, Christi pontifices, quæ neque sermonibus sufficimus præsentare nec lugere digne ualemus. quemadmodum autem nostra sit gesta calamitas, enarramus. catholica siquidem intemerata et apostolica fide in Nicæa a sanctis tunc trecentis XVIII patribus posita et ubique firmata et apud omnes uerbum ueritatis recte prædicantes habita, quam etiam unaquæque per tempora orthodoxorum
M VII 525 episcoporum ** ad peremptionem quidem sæpius exortarum contra rectam fidem uanarum quæstionum, custodiam uero recte confitentium patrum firmauit atque roborauit, simili quoque modo et Calchedone sanctum et uniuersale concilium congregatum dudum sub piæ sanctæque memoriæ principe Marciano hanc inuiolatam incontaminatamque seruauit, abscidens quidem zizaniæ pestem a quibusdam rectis superseminatam dogmatibus, confirmans autem uenerabilis Nicænæ fidei, sicut diximus, symbolum salutare et figens ineuulsibiles terminos super eam, sicut gratia spiritus sancti dictabat, formamque constituit per quam omnem adiectionem, omnem inminutionem aduersus confessionem rectam penitus abnegauit. quapropter et nostro Aegyptiaco concilio necessarie cum archiepiscopo nostro sanctæ memoriæ Proterio indubitanter ei consentiente et ea sapiente et unianimiter cum uniuersis

---

8—11 *cf. locos quos ad p. 10, 10—12 attuli*

PW

1 mundo *scripsi* τῶι βίωι Γ modo *PW* 4 tuis—actibus *post* exoratur *collocanda esse putauerim* 5 indicium *Surius* in iudicium *PW* 6 ut *PW* et W^{corr} purpuram *PW*, *corr. W* exorneris *scripsi* exornaris *P* exornatus *W* 8 $\overline{\text{scissimas}}$ *W* 9 metropolitanas *W*, *corr. W* 10/11 firmastis *P* firmatis $P^{corr}W$ 11 eis *scripsi* ea *PW* 16/17 insidiantes *PW* 17 quietis *PW* 18 sinentes *PW* 20 resistentibus *PW* 20/21 aduersantibus *PW* auersantibus W^{corr} 21 possidente *PW* 24 præsentari W^{corr} 28 *excidit* synodus *uel* congregatio 31 $\overline{\text{sceque}}$ *P* $\overline{\text{scæ}}$ *W* 33 supersemitam *PW* 34 fingens *PW* eum *W*

totius orbis Christi sacerdotibus et præ omnibus summis sanctis episcopis, id est Romano Leone, regiæ Constantinopolis Anatolio et Antiocheno Basilio et Iuuenali Hierosolimorum et omnibus orthodoxis episcopis laborantibus nobis secundum sanctum apostolum pro euangelicæ fidei firmitate et in Christo sapientibus cum nostris L IIII 893
ecclesiis et ciuitatibus et incommota pace orthodoxi populi apud nos et apud Alexandriam consistente [et] excepto Timotheo, qui semet ipsum ab ecclesia catholica et fide disrupit pariter et abscidit mox post sanctum Calchedonense concilium, dum tunc dignitate presbyterii fungeretur, cum quattuor aut quinque solis episcopis et paucis monachis hæretica Apollinaris et eius similium secta languentibus, propter quam damnati tunc regulariter a sanctæ memoriæ Proterio et omni Aegyptiaco concilio etiam imperiali motu digne exilium sunt experti. hunc Timotheum malignus inuenit arma suæ machinationis aptissima, quem nouimus boni quidem cuiuslibet exteriorem, diabolicæ uero mentis solummodo instrumentum oportunum existere. qui dudum inhians in episcopatum Alexandrinæ maximæ ciuitatis, sicut rei euentus ostendit, adpetens quod eum oportebat effugisse, si tamen saperet bene, præponens schema quo uitare se primitus dolose fingebat, insidiatusque transitum sanctæ memoriæ principis Marciani quo migrauit ad deum, blasphemis uocibus inpudenter aduersus eum insurgens et sanctum et uniuersale Calchedonense concilium anathematizans inuerecunde et uulgus populi seditiosorum et uilium congregans eumque contra sanctas regulas, ecclesiasticam disciplinam et communem rempublicam legesque coarmans inruit in ecclesiam sanctam dei habentem pastorem atque doctorem sanctissimum nostrum tunc patrem archiepiscopumque Proterium et collectas solitas celebrantem et orationes fundentem omnium nostrum saluatori Christo pro uestræ pietatis imperio et Christianissimo uestro palatio, congregatis in ipsa ciuitate magnificentissimis iudicibus et curia et plebe fideli omnique clero simul et monachis. M VII 520
hoc itaque malo procedente et uix adhuc facta die, dum in episcopio secundum consuetudinem degeret deo amabilis Proterius, adsumens secum Timotheus iuste condemnatos duos episcopos et clericos similiter, qui, sicut diximus, in exilio fuerant habitare damnati, tamquam manus inpositionem suscepturus a duobus, nullo penitus orthodoxorum episcoporum ex diocese Aegyptiaca præsente, ut moris est in talibus Alexandrinorum episcoporum ordinationibus interesse, ut credidit, adeptus est pontificatus sedem, adulterium aperte præsumens in ecclesia proprium sponsum habente et agentem in ea diuina mysteria et sedem propriam regulariter exornantem. iste optimus odibilem deo et undique periculosam differri non sinens ordinationem cum rabie quadam incontinibili repente semet ipsum inthronizauit, legem et ordinem ecclesiasticum inrationabilem iram populi permixti esse confidens et neque regulas patrum neque legem imperialem aut sanctiones ecclesiasticas, non ordinem, non potestatem imperialem non iudicialem seueritatem mente percipiens mox ordinationes effecit episcoporum

5 et incommota—11 experti. 16 insidiatusque—24 palatio. 26 et uix—33 exornantem *Græce extant apud Euagr. 2, 8*

PW

5 incommuta *W*, ἀστασιάστου Γ 6 et *PW del. W* catholica et *P*Γ catholicæ *W* 11 motu *PW*Γ nutu W^{corr} 13 exteriore *PW* extorrem *Surius* 15 sapere *PW* 16 quod *PW* uitare = παραιτεῖσθαι *sc. episcopatum* 19 uulgos *PW* 24 τῶν (*non translatum*) ἐν αὐτῇ τῇ πόλει 24/25 magnificentissimus *P* 28 post exilio *add.* iussi P^{mg} 31 ἐνόμισε Γ credit *PW* 32 habentem *PW* 34 sinens ordinationem *scripsi* sine s̄c̄ionem *PW* sinens s̄c̄ionem P^{corr} sine scione W^{corr} sinens actionem *Surius* 35 incontenibili *W* incontenebili *P*, *corr. P* incontemnibili W^{corr} 36 neque[1] *P* neque non *W* neque[2] *P* non *W* 38 iudicalem *PW*

simul et clericorum, episcopus sine inpositione manus existens, sed neque priorem habens presbyteratus ordinem baptisma fecit et omnes operationes, quæ ei nullatenus
L IIII 894 agere conpetebant, exercuit. his ita audacter et nefande per eum cottidie procedentibus post aliquot dies dum alibi degeret, magnificus et gloriosissimus dux Dionysius ciuitati adfuit laboranti et egit quatenus pestifer ecclesiæ crudelissimus tyrannus etiam ab ipsa ciuitate recederet. quo facto ecclesiæ et ciuitati communem utilitatem consuluit. sic ergo decursis paucis diebus dum commotio et inrationabilis ira pro Timotheo meditaretur ab aliquibus contra sanctæ memoriæ Proterium, nihil
Rom. 12, 19 aliud erat quod faceret ille beatæ memoriæ, quam ut locum daret iræ secundum quod scriptum est, et ad sacrum baptisterium se conferret inuasionem fugiens contra suam concurrentium necem, in quo scilicet loco et barbaris et cunctis ferocibus hominibus timor fuit etiam nescientibus eius loci culturam et exinde gratiam emanantem. tamen hi [uero] qui ab initio intentionem Timothei ad effectum perducere festinabant, neque in illis intemeratis locis eum saluari uolentes neque cultum loci metuentes nec tempus, cum esset salutaris paschæ festiuitas, nec ipsum sacerdotium pauescentes, quod est mediatio dei et hominum, percusserunt inculpabilem uirum eumque crude-
M VII 527 liter occiderunt etiam cum aliis sex et circumducentes eius ubique cadauer uulneratum crudeliterque trahentes per omnia pæne ciuitatis loca diuulgantes insensibile corpus plagis sine misericordia uerberabant, diuidentes membratim eum et neque interiora eius more canum gustare parcentes, illius uiri quem nuper habere se mediatorem dei et hominum putauerunt, tradentesque reliquum eius corpus igni etiam dispergebant eius cineres in uentos, ferocitatem bestiarum omnium transcen-
1 Cor. 3, 10 dentes. horum siquidem omnium auctor fuit et sapiens architectus Timotheus, primo quidem adulter, postea etiam homicida pæne manibus propriis hoc nefas efficiens et propterea condemnandus, quando agenti, qui iubet malum fieri, in supplicio proximus est. adiecit etiam his malis sine timore peiora, dum inique contra regulas operatur hactenus sacra mysteria, qui neque laicorum communionem habere sanctis canonibus potest. et gubernat quidem auctoritate sua sanctam Alexandrinorum ecclesiam, res autem eius, ut uisum fuerit ei, male deuastat et habentes alimenta pauperes ab ecclesia eius solacio priuat omnimodis, aliis hæc sceleratissimis expendendo. et aperte quidem episcopos condemnatos quattuor aut quinque contrarios orthodoxæ fidei, sicut diximus, existentes alios quidem secum habet, alios uero per ciuitates mittit, ut in eis episcopos orthodoxos persequantur. sed et alios ordinare non cessat, eos autem qui regulariter consistunt, uelut communicatores sancti [et] uniuersalisque concilii et sanctæ memoriæ Proterii anathematizauit et sic expulit omnem sanctissimum urbis Alexandriæ clerum communicantem similiter generali concilio et sanctæ memoriæ Proterio quondam archiepiscopo, sed etiam clericos qui in nostris ecclesiis et a nobis sunt ordinati, [et] omnes uelut hæreticos anathematizando uere monstrauit orthodoxos. uiros senes et ⟨a⟩ sanctæ memoriæ Theofilo Alexandrinorum ciuitatis episcopo et a sanctæ memoriæ Cyrillo et Dioscoro

8 nihil aliud—23 Timotheus *Græce extant apud Euagr. 2, 8*

PW

7 consulit *PW, corr. W* 9 facere *PW, corr. PW* 12 eius *om. W* 13 uero *deleui* 18 deuulgantes *PW, corr. P* 22 cineres P^{mg} cenos *P* cines W^{corr} cenas P^{corr} *W* 24 homicidam *PW, corr. PW* 27 *ante* sacra *add.* agit W^{corr} 30 expendendo *Surius* expetendo *PW* 33 eas *PW, corr. W* 34 et *deleui* 35 proterium *PW* proterio W^{corr} 37 quondam *P* quod *W del.* W^{corr} 38 et *PW del.* W^{corr} 39 uiros *PW* uero W^{corr} a *addidi* 40 $\overline{epm}$ *PW, corr. W*

et beatæ memoriæ Proterio omnes antiquitus ordinatos et, ut diximus, anathematizauit et a sacerdotio cuncto prohibuit. addidit autem istis malis etiam hoc quod L IIII 895
ex uenerabilibus diptychiis abstulit quidem sanctæ memoriæ Proterii patris nostri uocabulum, posuit uero suum nomen et Dioscori ab uniuersali concilio condemnati, cuius nec ordinationes suscepit. sic undique uelut ebrius esse uaria calliditate conuincitur. et per singulas ciuitates et uenerabilia monasteria præcipit ut nullus M VII 528
communionem suscipiat aut ab episcopis aut clericis qui communicatores sunt aut fuerunt sancti et uniuersalis Calchedonensis concilii et memoriæ uenerandæ Proterii nec putet clericos qui a nobis sunt ordinati, sed pro illis iubet alios introduci tam quos ipse ordinat, quam quos alios facere iubet. hinc igitur cunctas Aegyptiacæ diocesis sanctas ecclesias obtinente caligine atque mærore eisque confusione rerum in eis sic existentium cumulatis coacti sumus contemnentes salubritatem propriam multo itineris labore suscepto de ciuitatibus nostris exire et leporibus atque ranis formidabiliorem agere uitam propter calumnias a Timotheo eique concordantibus contra nos singulos meditatas et tamquam ad serenissimum et influctuabilem portum, id est ad uestræ tranquillitatis uestigia conuolare deserentes consacerdotes nostros in quibusdam latentes locis propter insidias ab his factas nec ualentes nobiscum longa itinera properare expectantesque per nos uestræ pietatis auxilia et unam eandemque nobiscum habentes fidem simul cum Alexandrinis omnibus clericis [habentes fidem]. quia uero sic aperta sunt quæ a Timotheo cottidie præsumuntur, ut neque conuictionibus aut laboribus egeant ad probandum, quando eius superbia manifestata est et contra regulas patrum et contra sanctiones ecclesiarum contraque ipsam rem publicam, contra omne cingulum et potestatem, præsumimus autem dicere aperte etiam contra uestræ pietatis imperium, supplicamus et deprecamur uestram Christianissimam potestatem ut orthodoxam et intemeratam fidem et integre ubique seruatam et indubitabiliter consistentem nulloque nostrorum circa eam discrepante, sed sicut diximus, concordantibus nobis cum omnibus totius orbis sacerdotibus non patiamini tyrannidem rectitudinem fidei sustinere, sed uindicare potius sanctas patrum regulas et ordinem ecclesiasticum ciuilemque disciplinam et sanctorum magnorumque conciliorum diuersis temporibus pro orthodoxæ fidei uigore celebratorum iniuriam et scribere dignemini sanctissimo Romanæ ciuitatis archiepiscopo, quatenus hæc ei a uestra tranquillitate nota fiant, nec non et Antiocheno et Hierosolimitano et Thessalonicensium urbis episcopo et Ephesio aliisque quibus uisum uestræ fuerit potestati (nam archiepiscopo huius regiæ ciuitatis Anatolio declarata est nostris libellis huiusmodi causa), ut eorum sanctitas certissime cognoscens mala M VII 529
quæ prouenerunt contra orthodoxorum ecclesias et episcopos per Timotheum, uestræ pietati renuntiet quod in tantis malefactis sanctorum patrum regulis sit decretum, et tunc sanciat quidem uestra potentia ut qui ita uastauit ecclesiasticas sanctiones, ab Alexandrinorum ecclesia sancta recedat, cui præsedere tyrannico modo et non legitima dispositione temptauit atque perfecit, tantarumque præsumptionum pœnæ

12 *sq. episcoporum et clericorum qui Constantinopolim fugerunt, primam mentionem facit Leo papa in epp. 95 [p. 100, 20]. 96, quæ datæ sunt d. 11. m. Oct. a. 457*

PW

7 cleris *P* 8 fuerunt W^{corr} ferunt *PW* 9 pute *PW*, *corr. W* 11 dioceses *PW* memore *PW*, *corr. W* eisque] *coniecerim* malisque 12 *malim* existenti cumulatus *W* comulatus *P* coapti *PW* 17 factis *P* factus *W*, *corr. PW* 19 habentes fidem *deleui* 21 manifesta *P* 23 omnem *PW* 24 deprecamus *PW* 31 dignamini *PW* 33 tesalonicensium *W* 37 quid W^{corr} 39 præsedere *scripsi* præsederet *PW* præsederat W^{corr}

subiaceat, deinde iubeat, sicut sanctæ patrum regulæ præcipiunt et antiqua consuetudo tradit, Aegyptiacæ diocesis omnem synodum orthodoxam et communicatricem totius orbis episcoporum, sicut iam sanciuit, eligere dignum sacerdotio uirum et communicatorem uniuersalis concilii et uestræ pariter pietatis et qui sedem sancti Marci euangelistæ inreprehensibiliter ⟨adeptus es⟩se uideatur quique possit uitam Alexandrinorum populorum in sanctitate atque iustitia gubernare nosque ualeat uelut propria membra defendere et sit ad satisfaciendum idoneus uerbo simul atque
Tit. 1, 9 doctrina secundum apostolum et qui possit erudire resultantes et ad ueritatem cum satisfactione reducere. si uero, quod non credimus, postquam secuta fuerint hæc quæ poposcimus supplicantes, opus fuerit etiam synodo, non pro causa fidei, quia, sicut prædiximus, nullo modo dubitamus, sed propter Timothei nouitates et uanitates et nefandos actus, neque hoc euitamus neque segnes ad hoc erimus, sed potius confidentes accedimus, quia ipsa nostra iustitia defensionem nobis adportat, quando nullum nobis sermonem facientibus pro redargutione uel probatione eorum ipsa quæ ab illis iam contra sanctas regulas praue commissa sunt et hactenus perpetrantur, pæne uocem suam aduersus eos emittunt nec occultari possunt. cumque ipse cum suis instanter usque ad præsens inpudenterque deroget et anathematizet summos archiepiscopos, id est Romanum Leonem et Constantinopolitanum Anatolium et Basilium Antiochenum cunctumque Calchedonense concilium omnesque totius orbis episcopos et undique orthodoxos clericos simul et laicos, hinc itaque uestram tranquillitatem suppliciter exoramus quatenus dum petitiones nostræ perueniant ad effectum, sancire iubeatis uestræ syllabis pietatis Timotheum ab appetita uesania prohiberi, ut nec ordinationes aliquas tamquam episcopus faciat episcoporum seu clericorum aut quorumlibet aliorum neque collectas debeat celebrare aut quodlibet aliud episcopi opus efficere uel contra nostras ciuitates aut ecclesias aut aduersum nos aliquid temptare uel innouare, quoniam absolute contrarius apparuit et concilio
M VII 531 et catholicæ simul ecclesiæ; sed neque ut res Alexandrinæ ecclesiæ, ut uisum ei fuerit, dispergat, ne, sicut male putet, per pecunias suæ utilitati prospiciat, sed ut consilio senioris cleri Alexandrinæ ciuitatis, præter eos scilicet qui ab ipso nunc sine iudicio et contra regulas ordinati sunt, constituat qui etiam dudum indicium diligentiæ suæ fauorisque sanctæ ecclesiæ temporibus patrum præcedentium præbuerunt, quatenus et prouidere rebus ecclesiæ et custodire eius reditus possint, donec forma a uestra pietate proferatur. clericos uero uniuersos honore dignos et in reuerentia senescentes qui ab eo sunt, sicut iam diximus, nunc expulsi, sancire præcipite sine calumnia [ad] suis ecclesiis in pace celebrantes pro uestra pietate sollemnes orationes cum quiete seruari urbemque pariter et in ea sanctas ecclesias constitutas ad Christi gloriam et salutem et perpetuitatem uestræ Christianissimæ pietatis, litteras dirigentes pro his quæ poscimus, ad magnificentissimum Dionysium ducem nec non et ad singularum prouinciarum iudices quatenus ea quæ a uestra mansuetudine sunt sancita,
I. IIII 897 et seruentur et effectui contradantur.

PW

3 urbis *PW*, *corr. W* sanciuit elegere *P* sc̄i uite legere *W* sc̄i uitæ eligere *W*^{corr} 4 sedi *W*^{corr} 5 inreprehensibiliter—esse *scripsi* inrep̄hensibiliter se *P* inrep̄hensibilis esse *P*^{corr}*W* uita *W*^{corr} 6 populorum *scripsi* populum *PW* 7 sit *Surius* sic *PW* 8 et^{1} *scripsi* ut *PW* 12 actos *PW*, *corr. W* signis *PW*, *corr. W* 14 eorum *suspectum* 17/18 summus archiep̄s *PW*, *corr. W* 19 urbis *PW*, *corr. W* 21 petitionis *PW*, *corr. W* 22 ad *P* 24 quaruinlibet *W* 28 disparget *PW* disperget *W*^{corr} 29 seniores *PW*, *corr. W* 30 suæ *om. W* 32 possit *PW* donec *P* dn̄o hæc *W* 35 ad *delevi* suas ecclesias *W*^{corr} 39 sancta *PW*, *corr. W*

Nestor episcopus ciuitatis Fragonitorum his precibus subscripsi
Athanasius episcopus Xoitenæ ciuitatis similiter
Plusammon episcopus Niciotorum ciuitatis similiter
Theonas episcopus uantenæ ciuitatis similiter
Pœmen episcopus Clysmatis similiter
Athanasius episcopus thoitorum similiter
Apollo episcopus Antifrorum similiter
Arpocras episcopus Taneorum similiter
Paulus episcopus thyneos similiter
Isaias episcopus ciuitatis Naucratenæ similiter
Isaac episcopus Thyneos similiter
Petrus episcopus Cynorum mandrorum similiter
Maurion episcopus cotenopolitanus similiter
Maximus episcopus gazulenus similiter
Ammonius presbyter Alexandrinus et œconomus similiter
Timotheus presbyter et œconomus eiusdem ecclesiæ similiter
Aaron presbyter similiter
Macarius presbyter similiter
Theodorus diaconus similiter
Proterius diaconus similiter. EXPL

VIII SCISSIMO ET DOAMANTISSIMO ARCHIEPO CONSTANTINOPOLITANAE ET CATHOLICAE ECCLESIAE ANATOLIO EPI AEGYTIACAE DIOCESIS. Sicut paterni pontificatus et successionis gubernacula retines, sic et illorum integritatis imitaris zelum et omnes quidem diuersis temporibus sæuientes exasperatos contra sacras regulas et sanctam intemeratamque fidem et hæreticos operarios a sancta et uenerabili ecclesia remouisti liberamque eam omni discordia et hæretico sensu monstrasti. quod etiam nunc credimus et a tua sanctitate fieri et ab aliis sanctissimis archiepiscopis qui eiusdem honoris sortiti sunt sedem, magis autem ab omnibus sanctissimis totius orbis archiepiscopis contra Timotheum, qui Alexandrinæ ecclesiæ pontificalem sedem sibi tyrannico abripuit modo, et contra eos qui tantæ uesaniæ cooperatores existunt, eo quod commune sit omnibus Christi pontificibus bellum aduersus eos adsumere. iam itaque M VII 531

1 sq. *cf. Leonis ep. 100 quæ scripta est [p. 107, 19]* Nestorio Athanasio Paulo Petro Theoni Esaiæ Apollonio Arpocrati Isidoro Isaac Apollonio Maximo Marioni Pœmenio et Helpidio episcopis et clericis catholicis ex Aegypto apud Constantinopolim constitutis. *fere omnes redeunt in subscriptionibus [=s] epistulæ encycliæ Gennadii Constantinopolitani [Baluze Noua Coll. Conc. p. 1451—1455. Pitra, iuris ecclesiastici Græcorum historia II 183—187; codicum Patmensium 172. 173 apographon mihi præstitit Beneševič, cf. Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. N.F. 10 p. 176]*

PW

1 ciuitate *PW* fragonitorum *P* flagonitorum $P^{corr}W$ 2 Ξοιτῶν *s* zoicene *PW* 3 plusaminon *W* 4 uantenæ *PW* Βουτιτῶν *s* 5 Κλύσματος *s* clesmatis *PW* 6 *conicio* ⟨Se⟩throitorum, *nisi latet subscriptio 2 falso repetita; deest in s* 7 antithorum *PW* Ἀντίφρων *s, cf. Georg. Cypr. ed. Gelzer p. 143* 8 Τάνεως *s* ganeorum *PW* 9 Σεβεννύτου *s* 10 naucratenus *PW* 12. 13 *s habet* Μαρίων Κυνῶν *et* Πέτρος Ἡφαίστου 12 scinorum *PW* mandrorum *PW, latere possis conicere* ἀνωτέρω *cf. Georg. Cypr. ed. Gelzer p. 129* 13 *scribendum* Efestopolitanus 14 Ζαγύλεως *s, cf. Gesta Chalced.* I, 78^{129} Ζαγυλέων I, 884^{110} Ζαγύλων 15 œconimus *PW* 16 œconimus *PW* 20 EXPLICIT LIBER [epistula VII W^{corr}] SEPTIMVS *W* 21 *inscr.* EPISTVLA EPORVM AEGYPTIACAE DIOCESIS AD ARCHIEPM ANATHOLIVM CONSTANTINOPOLITANVM *W* ET *del.* W^{corr} 22 EPI *PW* epo W^{corr} 23 integritates imitaris PW^{corr} integritate semitaris *W* 28 sortiti s̄ W^{corr} sortiti *PW* urbis *PW, corr. W*

preces offerentes piissimo et Christianissimo nostro principi, licet non omnia quæ præsumpta sunt, ualeremus edicere propter multitudinem iniquitatum ab eo factarum contra sacras uenerabilesque regulas et aduersus sanctam orthodoxamque fidem ipsumque sanctarum ecclesiarum statum et aduersus ipsam rem publicam, uerumtamen ut uirtutis nostræ uere humilitatis fuit, hæc tamquam in tabula depingentes eius pietati narrauimus poscentes auxilium præberi sanctis ecclesiis in Aegypto constitutis et correctionem uitiis quæ commissa sunt, adhiberi. nihilo minus autem et tuam sanctitatem adimus per hos libellos et denuo suggerimus quod narrantes ore proprio dudum effecimus, quæ quidem præsumpta sint aduersus sanctas regulas
L III 898 a memorato Timotheo, quæ uero etiam contra sanctam inmaculatamque fidem commissa sunt, quemadmodum iura ab eo sint sacerdotii conculcata et ad quantam derisionem Iudæis atque gentilibus et aliis qui non recte circa orthodoxam ecclesiam catholicamque consistunt, Christianorum sacramenta perduxerit et quemadmodum ipsam rem publicam in peiorem statum mutauerit, qui sanctissimas quidem ecclesias in Aegypto positas earumque orthodoxos pastores et cum disciplina Christi ouilia gubernantes expulit ab ecclesiis cum sacerdotibus suis, uenerabilia uero monasteria
M VII 532 et quæ olim fide orthodoxa claruerunt, iuuenum uirginumque subuertit, ut pæne omnes Aegyptiacæ ecclesiæ una cum monasteriis propter prædictas causas et persecutiones a Timotheo factas in calamitate sint positæ. ⟨ne tamen⟩ obscure loquentes credamur superflua quædam dicere ueritati, sermoni nostro ponentes ordinem conamur ut possumus breuiter ea quæ aduersus nos, magis autem quæ aduersus ueritatem sunt facta, depromere.

Igitur post turbam quæ nuper facta est sanctis ecclesiis a quibusdam hæreticis, qui tunc clerici erant et sanctissimæ Alexandrinorum ecclesiæ sedis pontificatum desiderabant, cum in sancta pace consisterent Aegyptiacæ et Alexandrinæ sanctissimæ ecclesiæ et concordarent omnes sancto uniuersali Calchedonensi concilio, eo quod consonet nihilque mutatum habeat neque augmentum nec inminutionem optineat sancto concilio quod certo tempore in Nicæna ciuitate a trecentis XVIII sanctissimis episcopis celebratum est, præsumpta sunt, religiosissime pater, contra Alexandrinam sanctissimam ecclesiam, quæ nec sermo nec omne sæculum quolibet tempore nouit effecta, sed neque tyrannorum quilibet tali malo sui capitis aliquando tractauit. quidam enim Timotheus Alexandrinæ ecclesiæ presbyter malignitate insignis existens et sub figmento semper continentem ostendens uitam et oportunum propriæ uoluntatis cognomen habens furonis, illo tempore desiderio detentus in sedis Alexandrinæ pontificatum et hoc non adipiscens, præcipue dum sacerdotio fuisset deiectus sententia synodali Dioscorus, nihil mali reliquit ⟨quod⟩ molitus non est contra sanctam ecclesiam, donec desiderium proprium adimpleret. insidiatus ergo mortem, magis autem transitum ad cælos pii et beatæ memoriæ imperatoris Marciani et hunc quasi congruum sibi iudicans ut suam perficeret uoluntatem, redimens quosdam monachos neglegentes qui in suburbanis habitare noscuntur et semet ipsos, sicut et ille, ex quo Calche-

---

PW

3–4 sanctam—aduersus *om. W* 4 statum et *scripsi* statuit *P* 6 narrabimus *P* 8 denuo *Surius* diuo *PW* 9 efficimus *PW* 11 conculcata W^{corr} conlocata *PW* 14 peiori statu *PW* quidam *W* quedam W^{corr} 17 fidem orthodoxam *PW*, *corr. W* 18 ecclesias *PW* 19 ne tamen *addidi* 26 eo *Surius* et *PW* 27 inminutione *PW* 28 nicea *W* 30 sermone *P* quodlibet *PW* 32 malignitatem *PW* malignitatum W^{corr} 33 semper PW^{corr} s̄cæ per *W* 35 pontificatu *PW* 36 quo *add. Surius* quod *edd. Romani* 37 donec *P* dn̄o hæc *W* dum hæc W^{corr} 39 iudicans *scripsi* iudicant *PW* iudicauit W^{corr} perficere *PW*, *corr. W* 40 ipsas *PW*, *corr. W*

donense sanctum et uniuersale concilium celebratum est, a communione generalis ecclesiæ suspenderunt, turbisque gaudentes semper, adhuc superstite sanctæ memoriæ archiepiscopo nostro Proterio et sollemnia atque decentia pontificem celebrante mysteria et collectas sine aliqua seditione faciente nobiscum et cum omni Alexandrino clero et concurrente omni curia ad collectas quæ ab eo celebrabantur pro communi salute, pro piissimo atque Christianissimo principe nostro et omni palatio et eius exercitu, misit in ciuitatem, ut turbam atque tumultus facerent tamquam nouitas quædam aut permutatio rei publicæ et orthodoxæ fidei facta fuerit in transitu piæ memoriæ principis Marciani, tantamque commouit seditionem in urbe, cum plebs M VII 533 simplicium sit uirorum et seditiosis consentientium et sine iudicio talium uoluntati- L III 899 bus consonantium, ut etiam nefarii clamores fierent nullusque posset liberorum et mansuete uiuentium illo die procedere. deinde alia congregata est multitudo permixta atque redempta eiusdem Timothei molitione collecta in maiore Alexandrinæ ciuitatis ecclesia una cum prædictis monachis et sumens duos episcopos consentientes sibi et propterea sub indignatione factos ecclesiæ a pontificali sede Alexandrinæ ecclesiæ nullamque communionem habentes cum sancta catholicaque ecclesia in ** semet ipsum inthronizauit et quasi archiepiscopum demonstrauit, dum uere catholicus archiepiscopus cum omni clero in episcopio consisteret. et repente quidem accessit baptismata et ordinationes efficere diaconorum atque presbyterorum nec non et episcoporum et alia cœpit niti quæcumque facere conpetunt uero pontifici. et eos quidem quos ordinauit, distribuit in Alexandrinas sanctas * Aegyptiacas ecclesias præcipiens omnes religiosissimos presbyteros ecclesiarum atque diaconos a præcessoribus et transitum ad cælos habentibus ordinatos, id est Theophilo et Cyrillo et Proterio et Dioscoro ab ecclesiis expelli nullum ulterius sacerdotii ministerium habituros. extendens autem suam uesaniam et quasi crementum suæ superbiæ et concupiscentiæ operatus, considerans quia non possit aliter studium suæ intentionis efficere, nisi ab humanis rebus auferret, quod etiam fecit, eum qui regulariter iure archiepiscopus et catholicæ pastor fuit ecclesiæ, sanctæ memoriæ Proterium, suadens * aliquos, sicut rerum euentus ostendit, homicidas uere contra eum insurgere, qui eum commorantem in baptisterio peremerunt et per omnem, ut ita dicamus, urbem trahentes et uelut in pompa eius reliquias deducentes undique uulneratas et membratim incisas non respuerunt etiam carnes eius et internorum uiscera sancta gustare ignique tradentes reliquum eius corpus uentis etiam cinerem dispergebant, omnem bestiarum transcendentes ferocitatem, non senectutem, non canos, non pontificatum mediatorem dei et hominum, non tempus erubescentes; commiserunt enim homicidium tempore sancto paschæ, quo etiam dæmones salutari passione perterriti conquiescunt. rursus etiam augmentum malorum efficiens per eos qui cum eo dudum fuerunt, et quasi semet ipsum in malis exercens condemnatos quidem in scripto clericos et episcopos in communionem suscepit et ministrare præcepit sanctis et uenerabilibus sacrificiis, sanctum uero et uniuersale concilium Calchedone celebratum, quod nec augmentum

---

PW

2 gaudentibus W^{corr} 3 pontifice *PW* 5 concurrentem *PW* cælebrantur *W* 7 faceret W^{corr} 9 in urbe *scripsi* urbem *PW* ut urbem W^{corr} cum plebs *P* complebs *W* complens W^{corr} 10 sit *del.* W^{corr} consentiendum *W*, *corr. W* 11 possit *PW* 13/14 maiorem—ecclesiam W^{corr} 15 factas *PW* 16 *lacunam indicaui supplendo* sede illa 19 baptismatæ *W* baptismate *P* 21 *lacunam indicaui supplendo* ceterasque 23 transitu W^{corr} ordinationes W^{corr} a theofilo W^{corr} 28 *lacunam indicaui e. g. supplendo* commouit 29 uere *scripsi* uero *PW* eum[1] *om. W* 29/30 eum commorantem *scripsi* cum eo orantem [orante *P*] *PW* eum orantem W^{corr} 32 carnis *PW*, *corr. P* 33 dispargebant *PW* 37 efficient *W*, *corr. W* 38 scriptu *PW*

M VII 534 nec inminutionem, sicut prædiximus, habet a sancta Nicæna synodo, anathemati subdidit cum omnibus ei communicantibus nullumque religiosorum episcoporum ex Ægypto aut Alexandrinorum clericorum ei communicantium suscepit, nisi qui illi abrenuntiare præsumunt [dicit], quod hactenus nemo fidelium fecit. insuper omnes totius orbis episcopos eorumque uenerabiles clericos anathematizans, parua siquidem hæc esse iudicans et ad satietatem hæreticæ suæ uesaniæ non posse sufficere, etiam in uenerabili diptycho, in quo piæ memoriæ transitum ad cælos habentium episcoporum uocabula continentur quæ tempore sanctorum mysteriorum secundum
L IIII 900 sanctas regulas releguntur, posuit suum nomen et Dioscori, qui sub damnatione anathematis a sancto et unuersali concilio esse decretus est, et deleuit ex inde sanctæ memoriæ et secundum deum uiuentis Proterii nomen regulariter archiepiscopi constituti. et ne polluamus ultra sermonem, dum ad singula eius uolumus præsumptiones edicere, usque ad ea quæ dicta sunt, linguam præcurrentem refrenantes aliquo modo reticuimus. nolumus enim recordari quemadmodum conatus est in sanctissimas Aegyptiacæ diocesis ecclesias, in quibus deoamantissimi et orthodoxi episcopi constituti sunt, hæreticos episcopos destinare et in uenerabilibus monasteriis clericos ** et quemadmodum concutiat uirginum monasteria conturbans [eis] et terrorem eis suæ tyrannidis inponens, uel ad quantam uesaniam insiliuit, ita ut etiam pontificales sedes in quibus resedit sanctæ memoriæ Proterius, postquam fregit eas, igni contraderet ⟨et⟩ aqua marina uenerabilia sanctaque altaria in sanctis ecclesiis, ubi ædificata sunt atque dicata, dilueret, ne audientes in incredulitatem forte ducantur aut certe rectæ fidei inimici lætentur. a quo et alia multa ualde præsumpta sunt, quæ narrari sermone non possunt; quia uero terribilia sunt et omnem uesaniam ualde transcendunt quæ in talibus sanctissimis temporibus sunt ab eo commissa aduersus sanctam intemeratamque fidem et contra sanctas et uenerabiles regulas communemque disciplinam, magis autem contra sanctarum ecclesiarum statum et aduersus ipsam rem publicam atque leges, hæc ferre minime præualentes neque prætermittenda censentes, multam itineris fatigationem marinaque pericula et incertum uitæ ipsius nostrarumque ecclesiarum curas secundo loco ponentes ad hanc regiam uenimus ciuitatem, consacerdotes nostros in occulto uelut in persecutione tyrannica dimittentes et preces piissimo et Christianissimo principi et tuæ sanctitati fundentes atque poscentes quatenus misericordiam præbeatis statui communi et saluti orthodoxæ plebis ⟨et⟩ ecclesiarum pariter unitati nec non et sanctorum et deoamantissimorum patrum
M VII 535 nostrorum laboribus feratis auxilium, qui diuersis temporibus pericula sunt perpessi multaque contra inimicos habuere certamina, quatenus sancta et intemerata fides immobilis et intemptabilis possit ab omni hæretica sapientia custodiri, nostrosque gemitus synodicis litteris sanctissimo ecclesiæ Romanæ pontifici Leoni nec non et Antiocheno et Hierosolimitano atque Thessalonicensi et Epheseno deoamantissimis episcopis uel aliis quibus uisum fuerit ecclesiis indicetis, quoniam hoc delictum læsio est communis, ut omnes totius orbis episcopi cognoscentes ea quæ præsumpta sunt

---

PW

4 dicit *uidetur uaria lectio esse pro* præsnmunt 5 urbis *PW, corr. W* uenerabilis *PW, corr. W* 11 uiuentes *PW, corr. W* 17 *lacunam indicaui e. g. supplendo* suos introducere eis *deleui* 20 contraderet et *scripsi* contradere *PW* 21 diluerit *PW* credulitatem *PW* 24 temporis *P* 26 statutum *PW, corr. W* 27 publicam atque *scripsi* publicamque *PW* 27/28 præmittenda censetis *PW* 28 incertam W^{corr} uitæ *scripsi* uitam *PW* 30 persecutionem *PW, corr. W* tyrannicam *P* demittentes *W* 32 et *addidi* 34 laboribus *Surius* laborantibus *PW* 35 habere *PW* 40 urbis *PW, corr. W*

a Timotheo et quas nouitates exercuit contra sanctissimas regulas et religionem orthodoxam, litteris synodicis piissimo et Christianissimo principi nostro uestræque sanctitati secundum uenerabiles patrum regulas rescribentes dignam formam quæ in hoc placuerit, præbere non differant. si uero perspexeritis oportere fieri uniuersale concilium pro salute fidelium populorum et statu sanctarum ecclesiarum, ut terminus debeat regulariter in his quæ a Timotheo sunt nefande commissa, proferri, ne malignis aliis uiris occasio perpetrandi similia præbeatur, et hoc fieri deprecamur, sanctissime et deoamantissime pontifex. paulo minus autem nos transierat etiam hoc ad L IIII 901 obiurgationem eorum quæ a Timotheo sunt præsumpta contra sanctæ memoriæ Proterium, declarare, quod facimus, ut nullam ille possit habere in suis delictis excusationis occasionem et omnes audientes agnoscant quia nihil contra eum pro inimicitiarum causa suggessimus. nam cum post mortem sanctæ memoriæ archiepiscopi nostri Proterii tantam rabiem contra eum et uesaniam demonstrauerit, ut etiam pontificalem sedem in qua ille sedit, igne cremaret et de uenerabili diptycho eius nomen auferret et qui ab eo fuerant ordinati, ecclesiasticum et sacerdotale ministerium celebrare prohiberet eiusque generis proximos ualde persequeretur, substantiam quoque eius, quam a parentibus habuerat, deuastaret, quomodo manifestus non est quia cædem contra eum ipse commisit rebus ipsis uoluntatem Timothei ualde pandentibus et quemadmodum esse uesanus apparuit contra memoriam illius qui beate defunctus est? supplicamus igitur ut nulla subreptio apud angelum uestræ sanctitatis obtineat per eos qui pro eo sermonem uidentur efficere, sed res ipsas inspicite, quia non solum aduersus uiuum infestus existit, sed etiam contra defunctum, et sanctis regulis placitam contra eum formam dare dignamini.

VIIII PIISSIMO ET XPIANISSIMO IMPERATORI ORTHODOXO LEONI VICTORI TRIVMPHATORI SEMPER AVGVSTO EPI ET CLERICI AEGYPTIACAE DIOCESIS AB ARCHIEPO TIMOTHEO ELVRO DESTINATI. M VII 536

Scriptum est omni poscenti rationem esse reddendam de spe quæ in nobis est, atque multo magis piissimo et Christianissimo principi. nos itaque sanctissimi et deoamantissimi patris nostri et archiepiscopi Timothei litteras tranquillitati uestræ detulimus gratiarum actione plenissimas et quod Alexandrinorum magna ciuitas auspice deo sub uestræ pietatis imperio pacem habet et cum quiete multa tam ipsa ciuitas quam sanctissimæ ecclesiæ et uenerabilia monasteria gubernantur. quia uero necessarie uisum est etiam de spe nostra et iide breuiter uestræ mansuetudini declarare, suggerimus nos CCCXVIII sanctorum patrum qui in Nicæna ciuitate collecti sunt et per sanctum spiritum sunt locuti, symbolum atque fidem tenere et custodire et neque augmentum aliquod nec inminutionem recipere. ea namque quæ a sancto spiritu dicta atque conscripta sunt, fas non est modo aliquo retractare nec augmentum aliquod nec inminutionem eis inferre, sicut scriptum est: noli transponere terminos æternos quos posuerunt patres tui, quando 1 Petr. 3, 15 Prou. 22, 28

VIIII *cf. Leonis ep. 97 p. 103, 17 sq.*

PW

1 quasi *PW* quia W^{corr} 4 prospexeritis *W* 5 status *PW*, *corr. W* 7 p̄beantur *PW* 15 sacerdotalem *PW* 16 proximus *PW*, *corr. P* 23 dignemini W^{corr} EXPLICIT LIBER [EPISTVLA W^{corr}] VIII W 24 *inscr.* EPISTVLA QVORVNDAM ĒPORVM ET CLERICORVM AEGYPTIACAE DIOCESIS PRO TIMOTHEO NEFANDO ARCHIĒPŌ ALEXANDRINAE ECCLESIAE AD LEONEM IMPERATOREM ET AVGVSTVM *W* EPISTVLA TIMOTHEI ET LVRI W^{mg} 26 ELLVRO *P* et liro *W* et luro W^{corr} 30 habent *PW* habeat W^{corr} 32 nostra et *W* nostræ *P* 33 trecentis XVIII *PW* 34 sc̄o sp̄u *PW*, *corr. W* 37 aliquo *PW*, *corr. W* inminutione *PW*, *corr. W*

neque interpretatione eget prædictorum sanctorum patrum fidei symbolum, cum per se interpretatum sit et clare prædicet mysteria pietatis. hanc ergo fidem firme et inconcusse atque inmobiliter detinemus. hæc ad satisfactionem perfectam mansuetudini tuæ suggerimus et ita credimus tam nos quam deoamantissimus archi-
L IIII 902 episcopus noster Timotheus. hoc autem manifestum tuæ facimus pietati de præ- 5
dicto archiepiscopo nostro Timotheo quia confidens de tua pietate eidem symbolo
1 Tim. 6, 12 CCCXVIII sanctorum patrum, in quo baptizati estis bonamque confessionem confessi, credere et in eo persistere et spem salutis habere et communicauit tuæ pietati et confitetur orthodoxum ita sapientem atque credentem, ut etiam collectas et sine sanguine sacrificia celebret pro uestra potentia. quia uero satisfecimus præcepto uestræ 10
tranquillitatis, suppliciter exoramus ut annuatis precibus nostris et deoamantissimo et sanctissimo archiepiscopo nostro rescribatis et nos ad eius sanctitatem protinus dirigatis. speramus enim quoniam deus, qui tuæ serenitati pium hoc donauit imperium pacemque in Alexandrina ciuitate dispensare dignatus est, uestrum corro-
M VII 537 borabit amplius principatum maioremque pacem donabit cuncto terrarum orbi et 15
sanctis ecclesiis. quia uero uestra pietas * imperauit quemadmodum de synodis sapiamus, nostram sententiam facimus manifestam quoniam communicat ecclesia synodis in Epheso celebratis, synodum uero centum quinquaginta nescimus, nouimus autem quia beati patres nostri et archiepiscopi post concilium CL qui in Constantinopolitana ecclesia ** congregati sunt. synodum enim Calchedonensem 20
ecclesia maximæ ciuitatis Alexandrinæ non suscipit. EXPLICIT

X Quibuscumque scriptum est a Leone piissimo principe, simul cum eius litteris sunt adnexæ duæ petitiones episcoporum Aegypti et clericorum Alexandrinæ ciuitatis et eorum qui ex persona Timothei Eluri preces similiter obtulerunt nec non et litteræ Anatolii Constantinopolitanæ ciuitatis archiepiscopi et sic ubique directæ sunt metro- 25
politanis totius orbis episcopis. quorum etiam omnium epistulæ siue relationes per ordinem sunt conscriptæ condemnantium quidem Timotheum Elurum tamquam adulterum et homicidam pariter et hæreticum, adprobantium uero et concordiam confitentium Calchedonensis sancti concilii cum trecentorum XVIII et centum quinquaginta sanctorum iudicio patrum. 30

Scriptum est enim his qui subter adnexi sunt EXPLICIT

L IIII 890 M VII 523 XI
1 Leoni reuerentissimo urbis Romæ pontifici [XII]
2 Anatolio reuerentissimo Constantinopolitanæ ciuitatis episcopo [XIII]
3 Basilio reuerentissimo episcopo Antiochiæ Syriæ [XX]
4 Iuuenali reuerentissimo episcopo Hierosolimorum 35
5 Epiphanio reuerentissimo episcopo Apamiæ Syriæ secundæ [XXII]
6 Dorotheo reuerentissimo episcopo Tyri Phœniciæ primæ [XXV]

PW

1 interpretationem *W* 3 perfecta *PW, corr. W* 3/4 mansuetudinis *W* 7 trecentis XVIII *PW* 14/15 corroborauit *P* conroborauit *W* 15 donauit *PW* urbi *PW, corr. W* 16 *lacunam indicaui, suppleas* indicare *uel* explanare 17 ecclesias *PW, corr. W* 19 CL qui *P* atqui *W* atque W^{corr} 20 *lacunam indicaui supplendo ut sensus restituatur* conuenisse dicuntur, bis in Epheso calcedonense *PW* 21 alexandrina *W* EXPLICIT LIBER [epistula W^{corr}] VIIII *W* 22 a *om. P* 24 eluri *W* elluri *P* et luri W^{corr} 26 urbis *PW, corr. W* relationis *PW, corr. W* 27 elurum *W* ellurum *P* et luruin *W* 28 homicida *PW, corr. W* 31 EXPLICIT LIBER [hoc capitulum W^{corr}] X *W* 32 *numeros adscripsi epistularum quibus sacræ imperiali respondetur* 35 *deest epistula* 37/p. 23, 1 Tyri—episcopo *om. W*

7 Iohanni reuerentissimo episcopo Damasci Phœniciæ Libanisiæ [XXVI]
8 Pelagio reuerentissimo episcopo Tarsi Ciliciæ primæ [XXVIII]
9 Oresto reuerentissimo episcopo Anazarbi Ciliciæ secundæ
10 Stephano reuerentissimo episcopo Hieraspoleos 4
11 Ibæ reuerentissimo episcopo Edessæ Osrœnæ [XXIII] L IIII 891
12 Symeoni reuerentissimo episcopo Amidæ Mesopotamiæ [XXIIII]
13 Antipatro reuerentissimo episcopo Bostrorum Arabiæ
14 Basilio reuerentissimo episcopo Seleuciæ Isauriæ [XXVII]
15 Olympio reuerentissimo episcopo Scythopoleos
16 Sabino reuerentissimo episcopo Constantiæ Cypri 10
17 Iohanni reuerentissimo episcopo Petrensi
18 Eustathio reuerentissimo episcopo Berytu
19 Iacobo reuerentissimo monacho
20 Symeoni reuerentissimo monacho
21 Baradoto reuerentissimo monacho [XXI] 15
22 Eunomio reurentissimo episcopo Nicomidiæ
23 Anastasio reuerentissimo episcopo Ancyræ [XLV]
24 Theoctisto reuerentissimo ⟨episcopo⟩ Pisinuntis
25 Alypio reuerentissimo episcopo Cæsareæ Cappadociæ primæ [XXXVIII]
26 Patricio reuerentissimo episcopo Tyanensi [XXXVIIII] 20
27 Carterio reuerentissimo episcopo Claudiopoleos
28 Petro reuerentissimo episcopo Gangrensi [XLII]
29 Seleuco reuerentissimo episcopo Amasiæ [XLI]
30 Iohanni reuerentissimo episcopo Sebastiæ [XXXVI]
31 Otreio reuerentissimo episcopo Melitinensi [XXXVII] 25
32 Petro reuerentissimo episcopo ⟨Ni⟩cæno
33 Eleutherio reuerentissimo episcopo Calchedonensi
34 Iuliano reuerentissimo episcopo Tabiæ
35 Adelfio reuerentissimo episcopo Arabissi
36 Euethio reuerentissimo episcopo Cyzici [XXXV] 30
37 Iohanni reuerentissimo episcopo Ephesi
38 Eutherio reuerentissimo episcopo Sardensi [XXX]

PW

3. 4 *desunt epistulæ, sed cf. quæ p. 40, 7 adnotata sunt* 3 oresto *PW coniicio* Euaresto 5 *epistulæ* XXIII *subscribit Nonnus, mortuus est enim Ibas d. 28 m. Oct. a. 457, cf. chron. Edess.* 68 6 *epistulæ* XXIIII *subscribit Maras* 7 *deest epistula* 9—11 *desunt epistulæ* 10 sauino *PW*^{corr} suauino *W* 12 *Eustathius epistulæ synodali Phæniciæ primæ* [XXV] *cum Dorotheo metropolitano et ceteris episcopis subscripsit* 13. 14 *desunt epistulæ, sed cf. Ephraim. Ant. ap. Phot.* 229 p. 266^{a} 8 ὁ Ἐφραίμιος παρατίθησιν ἐπιστολὰς τοῦ τε ἐν ἁγίοις Συμεῶνος . . . καὶ Βαραδάτου προς Βασίλειον τὸν ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας ἐπεσταλμένας καὶ δὴ καὶ πρὸς Λέοντα τὸν βασιλέα, ἑκατέρου τούτων ἰδίαι πρὸς ἑκάτερον τοῖν δυοῖν ἀνὰ μιᾶς γεγραμμένης. τοῦ μέντοιγε Ἰακώβου μία καὶ αὐτὴ πρὸς τὸν αὐτόν . . . ἐγράφη βασιλέα, *breuius* p. 255^{a} 6 *et* 248^{a} 41, *Eulogium ibid. 230* p. 283^{a} 39 καὶ ὁ μέγας Συμεὼν ὁ ἐν τῷι στύλωι τὸν ἀγγελικὸν ἐκεῖνον βίον διανυσάμενος καὶ Βαράδατος καὶ ἄλλοι τὸν αὐτὸν βαθμὸν τῆς πολιτείας φθάσαντες, *denique Euagr.* 2, 10 14 symeon *PW* ΕΡΟ [*del. P*] manacho *P* 15 baraduco (*infra* [XXI] baradochus) *PW* Βαράδατος *Eulogius l. c. Ephraim. Ant. ap. Phot. 228 p. 248*^{a} *24. 229 p. 255*^{a} *6. Euagr. 2, 9* 16 *deest epistula* 18 *deest epistula* episcopo *om. PW* 21 *deest epistula* 25 oreio *PW* militianensi *P* molitianensi *W* 26. 27 desunt *epistulæ* 26 Nicæno *scripsi* cæno *PW* 28 *Iulianus cum metropolita ceterisque episcopis Galatiæ* I *subscripsit epistulæ* XLV 29 *Adelphius cum metropolita ceterisque episcopis Armeniæ* II *subscripsit epistulæ* XXXVII 31 *deest epistula*

39 Agapito reuerentissimo episcopo Rodi [XXXIII]
40 Critoniano reuerentissimo episcopo Afrodisiadis
41 Petro reuerentissimo episcopo Myrensi [XXXII]
42 Pergamio reuerentissimo episcopo Antiochiæ Pisidiæ [XXVIIII]
43 Epiphanio reuerentissimo episcopo Pergæ [XXXI]
44 Palladio reuerentissimo episcopo Iconii
45 Nunechio reuerentissimo episcopo Lao⟨di⟩ciæ
46 Mariniano reuerentissimo episcopo Synnadensi
47 Amphilochio reuerentissimo episcopo Sidæ
48 Etherico reuerentissimo episcopo Smyrnæ
49 Philippo reuerentissimo episcopo Hieraspoleos
50 Iohanni reuerentissimo episcopo Heracleæ Europæ [XIIII]
51 Basilio reuerentissimo episcopo Traianopolis
52 Gregorio reuerentissimo episcopo Adrianopolis
53 Valeriano reuerentissimo episcopo Marcianopolis
54 Valentioni reuerentissimo episcopo Philippopolis [XVI]
55 Euxitheo reuerentissimo episcopo Thessalonicensi
56 Petro reuerentissimo episcopo Corinthi [XLIIII]
57 Eugenio reuerentissimo episcopo Nicopolitano [XLVI]
58 Martyrio reuerentissimo episcopo Gortynensi [XLVIII]
59 Vigilantio reuerentissimo episcopo Larissæ
60 Lucæ reuerentissimo episcopo Dyrracheno [XLVII]
61 Vrsicino reuerentissimo episcopo Scupensi [XLIII]
62 Zosimo reuerentissimo episcopo Sardicæ
63 Iuliano reuerentissimo episcopo [XXXIIII]
64 Luciano reuerentissimo episcopo Byzeno [XV]
M VII 524 65 Theotimo reuerentissimo episcopo Tomitano [XVIII]
et ceteris episcopis metropolitanis.

L III 902 XII
M VII 537 LEO PAPA LEONI AVGVSTO. Litteras clementiæ etc. *in fine extat* DATA KALENDAS DECEMBRIS CONSTANTINO ET RVFO V̄V C̄C̄ CONSVLIBVS = *Leo ep. 97 [uol. 4 p. 101—104]*.

L IIII 905 XIII PIISSIMO ET X̄PIANISSIMO ĪMPI AVḠ VICTORI AC TRIVMPHATORI LEONI ANATOLIVS CONSTANTINOPOLITANVS ĒPS̄. Orationis siquidem nostræ opus est, Christianissime et fidelissime imperator, ut non circa meditationem a diabolo prouenientium rerum

31—32 imperator *Syriace extant Corp. scriptt. Christt. Orientall.* III 5 *p. 180, 1—4*

PIW

2 *deest epistula* afrodiasis *P* afrosiadis *W* 4 pergamo *PW* 6—8 *desunt epistulæ* 7 nonetio *P* nonecio *W*^{corr} noneicio *W* lauciæ *PW* 9 *deest epistula, sed. cf.* Euagr. 2, 10 [*ex Zacharia rhetore cf. Corp. scriptt. Christt. Orientall.* III 5, p. *178. 179 = Ahrens-Krüger, die KG d. Zach. Rhetor. p. 31. 32*] Ἀμφιλόχιος μόνος ὁ Σίδης ἐπιστολὴν γέγραφε πρὸς τὸν βασιλέα καταβοῶσαν μὲν τῆς Τιμοθέου χειροτονίας, οὐκ ἀποδεχομένην δὲ τὴν ἐν Καλχηδόνι σύνοδον *cf. præterea Iohannem Nikiu 88 et locos quos adferunt Ahrens-Krüger p. 316* 10. 11 *desunt epistulæ* 10 fynirne *PW* 13—15 *desunt epistulæ* 16 ualentinio *W, cf. p.* 31, 14. 32, 34 17 *deest epistula* 18 corenti *PW, corr. W* 20 cortinensi *W* 21 *deest epistula* latrissæ *W* 23 ursiceno *PW* 24 *deest epistula* 28 *in fine* EXPLICIT LIBER [scī ēporum *W*^{corr}] XI *W* *desunt episcoporum metropolitanorum quorum epistulæ extant, nomina hæc: Sebastianus [XVII], episcopi secundæ Mœsiæ [XVIII], Euippus Neocæsariæ [XL]* 29 *inscr.* EPISTVLA LEONIS PAPAE AD LEONEM IMPERAT̄ *W* 30 *in fine* EXPLICIT LIBER [epistula *W*^{corr}] XII *W, tum add.* data—consulibus *W*^{corr} 31 *inscr.* EPISTVLA ANATHOLII ĒPĪ AD LEONEM IMPER̄ *W* augg̃ *P* 32 orationi *PW*

contra communem ecclesiarum pacem occupemur; quia uero, sicut apparet, aduersarius non sinit præsentem sine fluctuatione nauigare nos uitam, necesse est supernæ gratiæ gubernaculo usos oportere nos omnes qui deo auctore sumus in sacerdotio constituti, illius certaminibus obuiare. unde etiam nunc in his quæ sunt præsumpta in Alexandrinorum ecclesia, non quieui, sed sequens uestræ Christianissimæ tranquillitatis intentionem uolentem et sanctorum patrum regulas non sperni et ciuilia iura seruari, quod me facere congruebat, sedem scilicet gubernantem huius regiæ ciuitatis, egi et hæc manifesta uestræ pietati fient per ea quæ scripsi tam Romano sanctissimo et uenerando Leoni pontifici quam omnibus uniuscuiusque diocesis uenerabilibus metropolitanis episcopis. apud quos ingemui petulantiam contra sanctorum patrum regulas perpetratam et facta scelesta Timothei, sicut accusationes aduersus eum uestræ pietati et nobis scriptis datæ testantur, qui conculcauit ecclesiasticas sanctiones legesque ciuiles, quique secundum quod scriptum est, malam potius partem libenter elegit et quæ illis qui in rebus decentibus deficiunt, commodatur; ait enim: impius dum ceciderit in profundum malorum, spernit. signi- Prou. 18, 3
ficantur nihilo minus eis et de sancto beatoque nostro concilio Calchedonensi quæ digna sunt. ergo quoniam aliis hæc conuenienter exposui, pronior nunc extiti ut cum fiducia clarius de rebus præsentibus meam possim publicare sententiam. M VII 538
notum igitur facio uestræ tranquillitati, quod piissimis uestris syllabis a nobis fieri præcepistis, quia constituo Timotheum quidem, quantum ad integritatem sanctorum canonum, quos aduersum semper ea quæ gessit et gerit, hactenus inritauit, [in] ordine sacerdotii nullatenus esse dignum. quomodo enim sacerdos erit qui ita a proprio pontifice et ab omnibus totius orbis sacerdotibus sponte semet ipsum abrupit et hæreticum per omnia demonstrauit dudum se a sancto et famosissimo Calchedonensi concilio separando et reuerentissimos Aegyptiacæ diocesis episcopos et clericos nec non et orthodoxorum multitudinem et monachorum catholicæ fidei et ipsi uniuersali concilio communicantium ueluti hæreticos ab ecclesiis propriis expellendo, insuper et aliarum multarum malarumque rerum auctor existens, sicut accusationes aduersum eum oblatæ proclamant? de Calchedonensi uero sancto et uniuersali concilio hoc aperte pronuntio quia temptare omnino retractare aliquid eorum quæ ab eo definita sunt, hominum est insidiantium solummodo catholicæ ecclesiarum Christi concordiæ, congaudentium turbis atque tumultui, quando apostolica quidem et paterna dogmata olim nobis tradita in eo roborata sunt atque firmata, nullum autem dogma rectitudini ecclesiasticæ contrarium illic peregrine aut nouiter est probatum. illa siquidem L IIII 906
deo amabilis ac uenerabilis synodus ex imperiali tunc sanctione celebrata ad peremptionem scandalorum quæ tunc contra fidem intemeratam uidebantur exorta, non aliam innouauit fidem, non peremit antiquitus existentem, non adiecit aliquid olim confessioni contraditæ, non inminuit eam quæ semper custoditur et saluat, sed trecentorum XVIII sanctorum patrum symbolum incontaminabile et inuiolabile a dome-

4 in his—15 spernit *adferuntur l. c. p. 180* [= *Ahrens-Krüger p. 32. 33*] 9 *cf. Liberat. 15 p. 102 Garn.*

PW

3 usos *Surius* iustos *PW* 5 Christianissimæ *scripsi* xp̄ianitatis *PW* Christianæ *Surius* 7 scilicem *PW, corr. W* 12 date testantur *P* detestantur *W* 12/13 sc̄ionis *PW, corr. W* 13 mala *PW* 14 qui *scripsi* quæ *PW* 15/16 significantur *scripsi* significat *PW* 20 constituto *PW* 21 in *deleui* 22 a *om. PW, corr. W* 23 urbis *PW, corr. W* 25 reuerentissimo—ep̄o *W* 27 expellendos *W* 28 aduersus *W* 33 atque firmata *P* adfirmata *W* rectitudine *PW* 34 ecclesiæ *P* 38 contradicte *PW, corr. W* 39 incontaminabilem et inuiolabilem *PW*

sticis fidei custodiri et eis qui inbuuntur ab impietate, cum terrore tradi præcepit. nec non et synodos sanctas et orthodoxas, post illam maximam ei consonas existentes et pro illius confirmatione diuersis temporibus celebratas recte probauit et solummodo, sicut diximus, semen zizaniorum tunc ortum exterminauit, ne ulla ex hoc malitiæ radix per eos qui inerudite contendunt, denuo pullularet et puram intemeratamque nostram fidem in aliquo noceret, quatenus ab hoc aliqui simplicium fœdarentur. nunc igitur, famosissime et fidelissime noster princeps, insertæ tibi iustitiæ congruit sancire ne quorundam mala uoluntas seu hæretica prauitas cuncto orbi terrarum et omnibus Christi sacerdotibus unitis secundum deum et pacem habentibus uexationis communis et contritionis fiat occasio, et sacris canonibus suum robur contra Timotheum spernentem eos per nos demonstrantibus decernere ⟨ut quæ⟩ utique necessaria sunt, post hæc per uestræ pietatis imperium, sicut in illis quoque contra rerum talium præsumpta prouenire sancitum est, hæc secundum legum seueri-
M VII 539 tatem effectui contradantur ad uindictam contemptarum ecclesiæ sanctionum et innoxii sanguinis, hoc est sanctæ memoriæ Proterii orthodoxi Alexandrinæ ciuitatis episcopi, sicut uisum fuerit pietatis uestræ tranquillitati, Christianissime ac fidelissime imperator auguste, inmaculata et intemerabili dextera. EXPLICIT

INCIPIT EPIST EVROPAE

XIIII Protecto pio et Christianissimo domino totius orbis terrarum et imperatori perpetuo augusto Leoni Iohannis reuerentissimus ⟨episcopus⟩ Heracleæ, Theofronius episcopus Afrodisiadis, Theotecnus episcopus Cylensis et Babylas episcopus Nouæ Theodosiopolis Europæ uestræ. Pietatis uestræ et Christianitatis imperium clarius purpura atque diademate pro fidei causa lucet. uere namque, piissime et Christianissime imperator, leo quidem contra hostes existis, circa mites autem et subditos mansuetissimi Dauid imitator agnosceris quippe diuinitus adeptus imperium. eodem namque modo etiam eos qui inordinati uidentur et contra sanctas regulas semet ipsos armauerunt et seditiones impias atque scelestas arripiunt, imperiali auctoritate conprimitis et de mundi quiete cogitantes incommotas et sine fluctibus sanctas ubique conseruatis ecclesias. præstet igitur omnium dominus Christus uestrum imperium indeclinabiliter confessionem fidei conseruantem longæuis annorum curri-
L IIII 907 culis sanctorum intercessionibus permanere. sacras igitur et Christianissimas litteras a uestra tranquillitate directas cum multo studio relegentes, in quibus præcepistis nobis clarius explanare quid de sancto magnoque et uniuersali Calchedonensi concilio sentiamus, simul et de Timotheo, quem Alexandrinorum populus sibimet ordinauit episcopum, per hanc humilem nostram relationem uestræ pietati significamus quoniam cunctis sanctissimis orthodoxisque conciliis et concordamus et consentimus. primum quidem dogmata et expositionem trecentorum XVIII sanctorum sequimur patrum eorumque fidem indeclinabiliter custodimus, in qua etiam baptizati sumus et baptizamus. post quos centum quinquaginta sanctorum patrum

---

PW

1 custodiri et PW^{corr} custodiret *W* 8 sancire *Surius* scire *PW* 11 ut quæ *addidi* 13 rerum talium] τοιούτων *male translatum* sancitum PW^{corr} scm̄ *W* 17 augg̈ *PW* EXPLICIT LIBER [epistula W^{corr}] XIII *W* 18 INCIPIT *P om. W* EVROPA *P* EPISCOPORVM EVRVPAE AD LEONEM IMPERAT̄ *W* 20 augg̈ *PW* iohannes *P* reuerentissimo *W* episcopus *om. PW* 21 afrosiadis *PW* Cylensis [= Κοίλων] *scripsi* cyclensis *PW* babilas *PW* babulas W^{corr} 25 emitatur *W* imitatur W^{corr} adeptum *PW* 27 auctoritatem *PW*, *corr. W* 28 incommota *PW*, *corr. W* 34 sibimet W^{corr} semet *P* sibi et *W* 39 baptizamur *P*

qui in regiam Constantinopolim congregati sunt, constituta seruamus nec non etiam Ephesium concilium, quod sub beatæ memoriæ Cælestino successore sancti et uenerandi et custodis clauium regni cælorum Petri et sub sanctæ memoriæ Cyrillo Alexandrino pontifice congregatum est propter hæresem nefandam profanamque Nestorii, præcipue tamen per dei gratiam Calchedone collectum magnum sanctumque et uniuersale concilium, eo quod prædicta concilia confirmauerit nihilque quod illis bene uideatur placuisse, commouerit nec augmentum quoddam uel detractionem fecerit aut quic- M VII 540
quam ex his quæ tunc fuerint definita, commouerit aut aliquid non congruenter interpretatum sit. quod concilium uelut ancoram cautam firmamque seruamus, quando contra omnem hæreticam tyrannidem scutum inexpugnabile et arma extitit, quæ nequeant superari. huius igitur formas siue definitiones nullus recta sapientium mutilare præsumunt et neque unum iotam aut unum apicem possumus aut commouere aut uiolare horum quæ ab ea recte sunt et inculpabiliter definita. sequimur autem et famosissimorum sanctorum patrum doctrinas rectas misericordia * * regis omnium Christi euangelicum adepti sacerdotium recte sapimus semper et sicut sapit apostolicæ Romanorum sedis ecclesia, et sicut sapuerunt beatæ famosæque memoriæ patres et episcopi regiæ Constantinopolis, et sicut omnis totius orbis episcopatus recte uerbum prædicans ueritatis. sic sapimus, sic regentes populos prædicamus rectam eis proponentes intemeratamque doctrinam. de Timotheo uero, sicut continent preces subditæ sacratissimis uestris et deoamantissimis litteris, quia eius inmissione sanctæ memoriæ Proterius orthodoxus sanctusque pater et Alexandrinorum episcopus in sacratissimi baptisterii loco peremptus est membratimque concisus et locis omnibus circumtractus et post hæc igni contraditus aliaque passus, quæ propter sceleris exaggerationem terretur lingua proferre, sanctissimum quidem Proterium in ordine et choro sanctorum martyrum ponimus et eius intercessionibus misericordem et propitium deum nobis fieri postulamus, Timotheum uero, qui talia perpetrauit in beatæ memoriæ Proterium, qui fuit episcopus, cuiusque consilio atque tractatu factum est scelus huiusmodi, quod etiam humanos auditus propter excellentiam crudelitatis obturat, tamquam tyrannum et sanguinarium et propter inmensam sui crudelitatem antiquos tyrannos, qui semet ipsos aduersus triumphatores martyres L IIII 908
armauerunt, transcendentem quique episcopatum arripuit, alienum sacerdotio et episcopatus dignitate et extraneum esse decernimus. sanctissimos autem et consacerdotes nostros qui ab eo contra ecclesiasticas sanctiones excommunicati sunt atque damnati, et consacerdotes nostros eos et comministros et coepiscopos et communicatores habemus et optamus sanctis eorum orationibus dei clementiam promereri. similiter autem siue archimandrita siue presbyter siue diaconus siue quis alius in

12. 13 *adfert Facundus 2, 5 p. 686:* neque unum iota uel unum apicem possumus aut commouere aut commutare eorum quæ apud illam definita sunt; *similiter episcopi Histriæ apud Pelagium in ep. 3, 37 [t. IIII 2 p. 116, 7]* neque unum iotam uel apicem possumus aut commouere aut commutare eorum quæ apud Chalcedonam decreta sunt. *Pelagius ipse l. c. sequitur uersionem quæ editur* 15. 16 *adfert Pelagius l. c. p. 116, 16:* ita sapiamus semper sicut sapit apostolica Romanorum sedis ecclesia

PW

8 fuerit *PW* 10 inexpugnabilem *PW* extiti *PW, corr. W* 13 eorum *Fac. Pelag.* 14 *lacunam indicaui, supplementum incertum* 16 ecclesiæ *PW, corr. W* 17 patres *PW, corr. W* omnes *PW* 17/18 episcopi W^{corr} 18 prædicantes W^{corr} sic^{1} *om. W* 23 et^{2} *P* eo *W* 24 exaggeratione *W* territur *PW* 27 proterio W^{corr} 28 tractatum *PW, corr. W* 29 sanguinorum *W* 31 arripiunt *W, corr. W*

clero constitutus excommunicatus ab eo est propter bonæ memoriæ Proterium Alexandrinæ ciuitatis episcopum, huic communicamus et esse eum in clericatus dignitate decernimus. nam lupus qui pastori non pepercit, nec ouibus parcit. eos autem qui in damnatorum locis ab eo sunt constituti, siue episcopi sint siue archimandritæ
M VII 541 siue presbyteri siue diacones siue quilibet in clero humiliori consistens, hos indignos graduum in quibus sunt præter ecclesiasticam consequentiam ordinati, cum obumbratam uelut theatralem dignitatem uideantur sortiti esse, decreuimus. uestræ siquidem tranquillitatis est Alexandrini populi curam habere et a sancta dei aula lupum expellere et inuulneratum inconsumptumque gregem saluatoris Christi seruare et concordiam multamque pacem Alexandrinorum ⟨ecclesiæ⟩ et ciuitati concedere ad gloriam Christi et exaltationem piissimi uestræ Christianitatis imperii.

Iohannis episcopus. incolumem uestram pietatem deus omnium nobis donet longæuis temporibus sanctorum orationibus

Theofronius episcopus Afrodisiadis similiter

Theotecnus episcopus Cylensis similiter

Babylas episcopus Nouæ Theodosiopolis similiter

XV Piissimo et Christianissimo domino imperatori perpetuo augusto Leoni Lucianus humilis Byzæ metropolitanus episcopus. Datis mihi piis atque uenerabilibus litteris uestræ Christianitatis imperii et relegente me sacros apices uestros inueniente in eis feruentissimum circa orthodoxam fidem zelum et excellentem pietatis intentionem et quia ualde pro sanctarum ecclesiarum pace curatis nec non et uestras ciuitates sub quiete manere et omnes subiectos in tranquillitate consistere festinatis et sacerdotes Christi pro fidei robore ad concordiam inuitatis et ea quæ discerpta sunt insidiis inimici, uoluntate dei coniungere decertatis, et mea humilitas suam indicat uoluntatem, in quantum intellegere potest, principaliter equidem de Timotheo, quem etiam lectiones subiectæ precum edocuerunt sacerdotii appellatione et operatione nimis indignum, qui secundum sanctorum patrum regulas expellendus, nisi forte propter magnitudinem clementiæ sanctissimis summorum thronum archiepiscopis quicquam de eo aliud uideatur, eo quod et piissimæ uestræ diuinitus factæ clementesque
L IIII 909 litteræ manifestant ualde uos de urbe Alexandrina cogitare. de sancto uero et uniuersali Calchedonensi concilio, quod concordat et trecentis XVIII sanctis patribus patribus qui Nicæa conuenerunt, et centum quinquaginta qui post hæc in urbe regia congregati sunt, et eis qui in Epheso sub Cælestino Romanæ urbis et Cyrillo Alexandrinorum sanctis episcopis conuenerunt, etiam animo quicquam sumere quod sit ei contrarium, impii atque hæretici sensus esse iudicaui. EXPLICIT

M VII 542 INCIPIT DE PHILIPPOPOLI

XVI Per omnia piissimo et Christianissimo imperatori triumphatori et augusto Leoni humilis Valentio in domino æternam salutem. Cum et ante imperium uirtutibus regnauerit Christianissima uestra tranquillitas, et in imperio supra purpuras et diadema

---

PW

6 gradum *PW, corr. P* consequentium *W* 10 ecclesiæ *addidi* et[2] *P om. W* 11 exultatione *PW* 12 iohannes *P* 14 arrosidiadis *P* arrosidisiadis *P[corr]* arrodisiadis *W* 15 theotegnus *PW* cyclensis *PW* 16 babulas *PW* EXPLICIT LIBER [EPISTVLA *W[corr]*] XIIII *W* 17 *inscr.* EPISTVLA LVCIANI EPI AD LEONEM IMPRM *W* 19 relegentem *PW* 23 fide *W* 26 lectionis *PW* 27 expellendas *P* 28 scis *W* 29/30 clementisque litteras *PW* 34 sit] si *PW* 35 EXPLICIT LIBER [epistula *W[corr]*] XV *W* 36 EPISTVLA VALENTI [ualentini *W[corr]*] EPI AD LEONEM IMPRM *W* 38 ualentinus *W[corr]* *cf. p.* 24, 16. 30, 6 39 deadema *PW*

fidei rectitudine decoratur et coronatur. nam conpensationem iustitiæ potius quam donum a Christo regalia sceptra percipientes conpensationem rursus deo redditis uestrum imperium conseruanti, dum incessabiliter cogitetis quatenus securam ab omni hæretica tempestate ecclesiam eius et sine fluctuatione seruetis. quemadmodum amantium bella gentium superbas cogitationes ad terram deponere festinastis, ita et prauos sensus hæreticorum aduersus Christum latrantium uelut puluerem exsufflantes ad nihilum usque perducitis et secundum uocabulum uestrum inimicis quidem dei et uestri imperii tamquam leo sæuus occurritis, circa eos autem qui pie deum colunt et imperii uestri sceptris obœdiunt, omnium pastoris imitatores et oue simpliciores existitis. igitur pro ecclesiastica pace et salute filiorum ecclesiæ multam prouidentiam pietas uestra gerens sacratissimis suis syllabis adorandisque sanciuit ut mea paruitas sanctissimos prouinciæ episcopos in unum colligens quæ humilitati nostræ placerent et regulis conuenirent et fidei rectæ congruerent, indicaremus uestræ Christianitatis imperio, maxime autem de crudelibus malignisque rebus et omnis tragœdiæ narratione maioribus, quæ nuper Alexandriæ prouenerunt, simul et de Calchedonensi sancto magnoque et uniuersali gratia Christi celebrato concilio, cuius termini non ex nobis, sed gratia sancti spiritus sunt confixi, nihil metuentes neque pro gratia uel inimicitiis decernentes, sed dei solummodo iudicium iniudicabile formidantes ad notitiam uestræ Christianissimæ tranquillitatis referre deberemus. quapropter et in unum nosque simul et nostri clerici congregati habentes timorem dei præ oculis secundum ea quæ a uestra sunt pietate sancita, suggerimus uestræ tranquillitati quoniam et unitatem colimus et iniquorum communionem abominamur et sanctorum patrum concilia conplectimur et ea quæ ab eis sunt definita atque decreta, custodire intransgressibiliter exoramus. Timotheum uero, qui totius malitiæ culmen excellit et inhumanitatis crudelitatem transit, homicidam patrisque necatorem, qui episcopo superstite ecclesiam eius adulterauit et postea sponsum eius occidit et tyrannico modo et inpudenter semet ipsum in sedem eius inposuit, sicut preces oblatæ tranquillitati uestræ declarauerunt, non oportere neque inter uiuos examinari palam est, non quia dignitate pontificatus indui et in sancto altari stare et diuinitati ministrare credendus est. quid etiam dicamus de populo indiscreto, qui ab eo ad impietatem armatus est et amplius quam eorum fluuius inundauit iniquitatibus malitiæ terram et ultra Pharum, qui apud eos excellenter accenditur, [et] usque ad cælos flammas impietatis extendit? uictoriam dicam iudicans hanc esse ad comparationem aliarum rerum quæ ab eo sine timore commissa sunt, qui etiam humanam naturam negantes cuncta ferocitate uestiti sunt. de sancto uero et uniuersali Calchedonensi concilio, cuius princeps non homo, sed Christus, qui est super omnia deus et rex æternus, deinde pastores totius orbis extitere doctores præsentibus eis et sacratissimo uestro senatu et culmine eminentium potestatum et diuæ memoriæ ter beato principe Marciano, omnibus obsignantibus hanc esse pietatis uiam patrumque fidem inpollutam et inmutabilem sanctorumque apostolorum doctrinam in nullo nutantem neque discordantem expositæ fidei a sanctis

M VII 543
L IIII 910

PW

2 scerpta *PW* 4 hereticam tempestatem *PW*, *corr. W* 9 omnium pastoris *scripsi* omni pastor *PW* ouium pastoris *Surius* oue *scripsi* oues *PW* 11 multa prouidentia *PW* 12 quæ *om. W* 15 omnes *PW* narrationem *PW* alexandria *P* 26 homicida *PW* 29 non quia = μὴ ὅτι 30 altare *PW*, *corr. W* 32 terram et *scripsi* terræ *P* turræ *W* 33 et *deleui* uictoriam] ἧττον *pro* ἧττον 35 humanam *scripsi* unam *PW* 41 nutantem *scripsi* mutantem *PW*

patribus in Nicæno concilio congregatis, cum utique ea doceat simul et alleget et aperte ab omni hæretica nos secta discernat, in hac ergo perduramus, hanc tenemus et ea quæ in ea sunt explanata, intransgressibiliter obseruamus omnemque hæreticam prauitatem abominamur, deo semper ymnos pacificos exoluentes, qui nobis custodem rectæ fidei uestram potentiam condonauit.

Valentinus episcopus Philippopolitanæ metropolis sanctissimæ ecclesiæ manu mea subscribens his quæ sunt supra scripta, consentio

Epictitus episcopus Dioclitianopolis similiter

Et reliqui similiter

XVII Post deum domino totius orbis piissimo et Christianissimo nostro principi Leoni in domino salutem humilis et ultimus Sebastianus episcopus. Tuum quidem, piissime imperator, laudabilem et gloriosissimum inter homines principatum omnium dominus Christus cottidianis diebus bonis incrementis maximum splendidissimumque demonstrat et de cetero demonstrabit, hoc semper efficiens propter fidem rectam,
M VII 544 quæ ab infantia est uobis inserta, et propter reuerentiam quam diuinitati salubriter exhibetis. quod autem supplicamus, sacratissime imperator, illud est ne patiamini illius uenerabilis et inter sanctos habitantis maximi uiri Marciani tanti talisque principis post mortem opinionem nunc a culicibus lacerari neque tuum ita præcipuum et ultra gloriam constitutum imperium contemptibile inludere uolentibus ostendatis,
Hebr. 10, 31 sed ueritatis experimentum sumant stulti scientes quia terribile est incidere in manus dei uiui. hoc autem in ordine primo, piissime, nosse te supplicamus quia sicut soli ad demonstrandum quia sol est, nihil minus est, ita et illi magno sanctoque et uniuersali Calchedonensi concilio bonorum quidem omnino nihil deest; neque enim eget augmentum neque detractionem, cum sit a sancto spiritu uelut diuino quodam sale
L IIII 911 conditum. nam qui in eo illo tempore condemnati et indigni pontificali statu esse decreti sunt, sententia hoc magni dei tamquam impii pertulerunt; qui uero suscepti sunt uelut iniustam et tyrannicam circumuentionem paruo tempore sustinentes, repente decreto sancti spiritus iuste suscepti sunt, inter quos nostrorum temporum secundus Habel beatus Flauianus existit. tanti siquidem et talis ⟨iusti⟩ probatique concilii amplectere iudicium, serenissime et orthodoxe imperator. taliter namque sapuisse conperimus omnes qui uerbo et doctrina et uita mirabili deo per diuersa tempora placuerunt, id est beatum Athanasium, qui sæpius propriis sanciuit dogmatibus quia erat in corpore passibili inpassibilis et mortali inmortalis; sic et Basilius

---

21—29 *adfert Facundus 2, 5 p. 686* quoniam sicut soli nihil minus est ad demonstrandum quia sol est, sic et magnæ et sanctæ et uniuersali synodo Calchedonensi minus quidem bonorum nihil omnino est neque additamento aliquo eget neque detractione ab spiritu sancto ueluti diuino quodam sale condita. etenim qui in ea secundum tempus damnati sunt indigni sacerdotalis ordinis iudicati, decreto ac iudicio magni dei uelut impii condemnati sunt; qui uero in ea recepti sunt iniustam et tyrannicam antea sustinentes inscriptionem, confestim decreto spiritus sancti iuste suscepti sunt, in quibus est et nostrorum temporum secundus Abel beatus Flauianus

---

PW

1 alliget *PW* 2 hanc *PW; feminina pronomina ex Græco* [*concilium* = σύνοδος] *retenta sunt* 6 *cf.* p. 24, 16. 28, 38 8 dioclecianopolis *W* 9 *in fine add.* EXPLICIT LIBER [epistula W^{corr}] XVI *W* 10 *inscr.* EPISTVLA SEBASTIANI $\overline{EPI}$ AD LEONEM $\overline{IMPRM}$ *W* 12 laudabile *PW* 14 demonstrauit *PW* 19 contemptibilem *PW* 20 manibus *W* 21 te *scripsi* et *PW del. W* 29 exstitit W^{corr} iusti *addidi* prolatique *PW* 31 uerbum et doctrinam *PW* uitam *P*

magnus et Gregorius Nanzanzenus et alter Gregorius Nyssæ et post Iohannis Constantinopolitanus, uerborum simul et cogitationum pelagus benedictum. scito siquidem nefandum Timotheum et eos qui similia cum inmensa tyrannide sapuerunt ac sapiunt, alienos a nobis factos ab orthodoxorum episcopatu. bene autem facies et digne tuorum temporum, imperator egregie, si preces ab Aegyptiaco concilio tibi datas rationabiles existentes et omni adprobatione dignas tamquam orthodoxas suscipias et alia cuncta tamquam satanæ opera et cogitationes animas corrumpentes effugias solumque uobis sufficiat Calchedonense concilium, tamquam solum omnia orthodoxorum antiqua concilia in semet ipso spiritus sancti uirtute constringat.

Incolume semper consistens atque crescens uestrum imperium dominus orbi terrarum longis dignetur seruare temporibus, imperator sacratissime. EXPLICIT

XVIII Domino piissimo et Christianissimo imperatori nostro Leoni Theotimus humilis M VII 545
Scythiæ regionis episcopus. Decet tuam pietatem, uenerabilis imperator auguste, ecclesiarum tranquillitate gaudere et tribulationes populi conturbati et tempestates tranquillissimis uestris allocutionibus ad pacis iura transferre. propterea siquidem uos deus cælitus diuino nutu suo muniuit, ut ea quidem quæ sana sunt, imperiali potestate integra semper saluaque custodiatis, quæ uero uexata sunt atque corrupta, uestræ pietatis medicina curetis. nihil itaque deo amabilius est, nihil acceptius quam ut illa uos sapiatis quæ a dei patris sapientia didicistis, et illa doceatis quæ ab ipsis fidei uestræ incunabulis saluberrime estis eruditi. et quoniam sacratissimis uestris syllabis admonuistis ut quæ sapimus de sancto Calchedonensi concilio, nostris litteris referamus ad uestræ notitiam pietatis, cognoscat uestra serenitas quoniam nihil amplius, nihil minus quam quæ in * * Epheseno concilio a sanctis patribus integre atque perfecte definita sunt, credimus aut consentimus; neque enim aliud nos ultra sapere quam ea quæ tantorum patrum termino sanctus spiritus erudiuit. unde, mansuetissime imperator, et ego et omnis ecclesia dei sic sapimus et in consensu nostro sanctorum patrum definitiones fide et deuota confessione firmamus. de Timotheo uero sic sapimus: quoniam secundum uirtutem precum adhuc uiuo et L IIII 912
existente episcopo inpudenti intentione ab excommunicatis est ordinatus, exordinatum et excommunicatum ecclesiastica regula eum esse decernit neque manus inpositionem illorum episcoporum in sancta ecclesia permittit quandam habere uirtutem, qui Christi fidem uiolantes ordinationem inpositam sibimet amiserunt. nunc igitur nostræ confessionis uerbum facientes saluberrimis uestris auribus manifestum deposcimus dominum nostrum Iesum Christum ut uestrum imperium catholicæ fidei robore confortatum et crucis uirtute munitum ab omni suspectione bellorum intactum semper custodire dignetur.

Optamus uestram tranquillitatem diuina prudentia semper incolumem et coronam imperii uestri intemeratam et inpollutam multis annis nobis diuinitas donare dignetur, domine sacratissime et uenerabilis imperator. EXPLICIT

PW

1 nanzianzenus *W, corr. W* iohannes *P* 2 pelagius *PW* 3 tyrannidem *PW* 6 omnia *PW* 8 tamquam *scripsi* tam *PW* 9 orthodoxarum *W* orthodoxaram *P* 10 incolumem *PW* 11 EXPLICIT LIBER [epistula W^{corr}] XVII *W* 12 *inscr.* EPISTVLA THEOTIMI EP̄I AD LEONEM IMP̄RM *W* Leoni *om. P* 13 scutiæ W aug̃g *P* 14 tribulationis *PW* tempestatis *PW* 18 pietati *PW* 22 uestram *W* 23 *lacunam iudicaui supplendo, ut sensus restituatur* Calchedonensi sicut in Nicaeno et centum quinquaginta et in 26 omnes *PW* 37 incolomen *W* 39 EXPLICIT LIBER [EPISTVLA W^{corr}] XVIII *W*

XVIIII M VII 546 Domino piissimo uictori semper augusto Leoni Marcianus Martialis Minofilus Marcellus Petrus et Dizas episcopi secundæ Mysiæ. Tranquillissime principum desiderium habens pii propositi uerbum fidei quam tenes, tibi fieri manifestum, sacris litteris hoc a nostra humilitate fieri præcepistis ut uobis aperte significetur de sancta et inconprehensibili deitate, quam humana lingua nec conprehendere nec scribere potest, sed potius cum mundo corde et fide colere debet et adorare. hoc autem adstruimus confiteri nos et perdurare in fide quam in urbe Nicæna trecenti decem et octo patres condemnata impietate Arrii tradiderunt in toto orbe terrarum nec non et quæ a sanctis centum quinquaginta patribus in urbe Constantinopolitana de sancto spiritu pro delenda Macedonii persona prolata est, insuper et quæ in Ephesia ad depositionem impietatis Nestorianæ formam accepit, super hæc autem et quæ ad peremptionem Eutychianæ uesaniæ de humanatione saluatoris in Calchedonensium ciuitate multis sanctis episcopis conuenientibus per iussionem Leonis Romani pontificis, qui uere caput est episcoporum, et uenerabilis sacerdotis et patriarchæ Anatolii concilio celebrato sub duobus imperatoribus confirmata est. quod concilium nos cum omni clero et populo Christiano usque ad finem tenentes et possidentes in eo concupiscimus permanere. Timotheum uero, qui postea per odium atque crimen, sicut publicis libellis agnoscitur, scelestissime contra Proterium reuerentissimum uirum Alexandrinæ ciuitatis episcopum operatus est et condemnatis uiris sibimet per obreptionem indigne episcopatus nomen inposuit, hunc cum his qui similia præsumpserunt, in ordine sacerdotum nec numerari, sed sub anathemate et inter Simoniacos reputandum esse decernimus. de synodo uero quam petunt fieri quidam post decretum patrum qui Calchedone definierunt, nos nec optamus nec fieri consentimus, ne maiora scandala generentur, sed magis contra principes tanti sceleris ultionem proferri decernimus.

Marcianus episcopus ciuitatis Abryti confirmaui et subscripsi
Martialis episcopus ciuitatis Appiarensis similiter
Minofilos episcopus ciuitatis Durostori similiter
Marcellus episcopus ciuitatis Nicopoleos similiter
Petrus episcopus ciuitatis Nouensis similiter
M VII 547 Dizza episcopus ciuitatis Odissæ Scythiæ similiter

Et hæc Latine quidem data est in Græco interpretata et iterum translata de Græco in Latinum. EXPLICIT

XX Sacratissimo et piissimo amatori Christi aug̃ et ⟨a⟩ deo conpetenter honorato imperatori Leoni Basilius Maximus Theoctistus Domnus Gerontius Flauianus Sabas Cyrus et Petrus episcopi primæ Syriæ. Omnibus equidem sicut lux uestra potentia ad beneficia proposita æquos radios indigentibus uelut in mensura condonat, præcipue uero illis qui amatores rectæ fidei et eandem circa deum quam uos obtinent

---

PW

1 *inscr.* EPISTVLA INFRASCRIPTIS ẽPORVM AD LEON̄ IMP̄ *W* augg̃ *P* monofilus $P^{corr}W$ monofilius *P* 6 et fide *om. W* 7 nos *om. P* perdura in $P^{corr}W$ perdurari in W^{corr} perduran *P* 8 arrii PW^{corr} alii *W* toto *om. P* 10 in ephesi *W* 14 est *om. PW, corr. W* uenerabiles sacerdotes *PW* 17 concupiscimur *PW* 21 numeri *PW, corr. W* 24 principis *PW* 26 Abryti *scripsi* abrytico *PW* 27 apiarensis *PW* 28 minofilus W^{corr} dorostrii *PW* 30 nouensi *PW* 31 odysse *PW* 33 EXPLICIT LIBER [epistula W^{corr}] XVIIII *W* 34 *inscr.* EPISTL SVBDVS SCRIPTIS EPORVM AD LEON̄ IMPM *W* augg̃ *P* a *om. PW* 35/36 sabascyrus *P* sabacurus *W* 37 radius *PW, corr. W* 38 eadem *PW*

pietatem, cuius præceptores quidem sunt doctores rectorum dogmatum et qui diuersis temporibus extiterunt lumina ueritatis, custos autem omnium præcipuus præes, quando et culturæ a uobis hereditatæ susceptor et fidelissimus conseruator existis. quapropter non auream in his coronam uobis offerimus nec qualem hi qui mundanarum rerum obtinent potestatem propter beneficia sibi conlata beneficiorum grates exsoluunt, sed ex famosissimis actionibus conpositam, quas consuerunt studia uirtute bonaque uita fulgentia generare. quarum natura inmarcescibilis non ad breue tempus apud suscipientes manet, sed in æternum bene agentibus præmia et ubertatem epulationis extendit. quomodo enim repensare possumus ei terrena, qui utitur cælesti prudentia? quid de nostris retribuamus illi cui diuina carpere moris est? transeant ergo paupertatis nostræ negotia ad fauoris culmen, diuina dogmata deducantur ad medium, quæ etiam uos amplectentes æternam uobis gloriam radicastis. hæc enim a nobis saluator docenda prædicauit et spiritus gratia sancta constrinxit, dudum quidem scripturis sanctis legentibus hæc prænuntians, postea uero a Nicænis patribus pro communi utilitate confirmans. non enim tempus aliquod horum fidei symbolum permutauit nec quælibet ars uerborum eorum sensus conuertit, sed uelut in quandam petram omnis hæreticorum impetus ⟨in⟩ hæc uerba percussus in spumam repente dissoluitur. siue enim creaturam dicat aliquis filium dei secundum patris naturam, per hanc fidem male sentire conuincitur, siue nostræ formæ ueritatem in eo neget, tamquam pietatis inimicus expellitur, siue sancti spiritus diuinam temptauerit permutare substantiam, uelut fidei alienus abicitur. nam hæc quasi uera lux obumbrationem nullatenus recipit falsitatis. dum enim dicit: ex eo natus est, hoc est de substantia patris ante sæcula, et non factum, consubstantialitatem confirmat et omnem eis qui aduerse sapiunt, fomitem impietatis excludit. rursus cum dicit: qui propter nostram salutem descendit et incarnatus est et humanatus et natus ex Maria uirgine, dispensationis interpretatur omne miraculum. similiter autem cum in spiritum sanctum unam et eandem quam in patre et filio profitetur fidem, impietatem perimit eorum qui sancto spiritui reluctantur. ex his itaque sermonibus coarmati etiam posteri ueritatis propugnatores considerantes uerborum uirtutem malis adinuentionibus fidem uiolare temptantibus linguas opposuerunt, non ipsi quicquam nouitatis et per contentionem inuenientes, sed uerbis symboli patrum uelut in acie repugnantes. his enim qui diuinitatis unigeniti naturam passibilem esse calumniantur, responsionem contrariam obiciunt inconuertibilem et inmutabilem substantiam dei docentes. eos qui primitias nostræ naturæ in unigenito respuunt, ex eodem similiter arguunt, ex ipsa nuncupatione explanantes. quod enim ad incarnationem et humanationem, nihil aliud quam adsumptionem et unitionem nostræ naturæ monstrauit. hos ita centum quinquaginta magni patres et qui uniuersale concilium Calchedonense sancti spiritus uoluntate celebrarunt, secuti sunt, unum eundemque filium et secundum diuinam et secundum humanam naturam docentes eundemque de patre secundum diuinitatem, eundem de matre secundum

M VII 548
L III 914

PW

3 hereditatæ *scripsi* dilatæ *PW* existit *PW* 4 a uobis *PW, corr. W* 4/5 qualem—grates = οἵαν χάριν 6 consuerunt *Surius* conposuerunt *PW* 11 columen *PW, corr. W* 17 omnes *PW* in *add. Surius* 18 patres *PW, corr. W* 20 eget *W* inimicos *PW, corr. W* 22 falsitates *PW, corr. W* 23 eum substantialitatem *PW* 24 excluditur *P* 26 interpretatus *PW* 27 $\overline{\text{scm}}$ $\overline{\text{spm}}$ *W* 28 peremit *PW* 31 quid quicquam *PW* nouitates *PW* 36 unationem *W* 37 qui in *P* 38 uniuersalem W^{corr} concilio calchedonensi *PW* concilium calchedonensem W^{corr} celebrare *PW*

humanitatem, tamquam deum, inpassibilem, tamquam hominem, passibilem, eundem secundum quod sumptum est de nobis, consubstantialem nobis, eundem secundum natiuitatem de patre, consubstantialem genitori et hoc quod fuit ante sæcula, natura manifestantem et quod in se adsumpsit, nouissimis diebus ueritate seruantem, non alium et alium per hæc denuntiantes, sed eundem filium dominum et deum et quæcumque de eo dicuntur, conpetenter glorificantes. hanc synodum tamquam concordem illorum per omnia custodimus et eos quidem qui in ea anathematizati sunt, et anathematizamus Eutychen et Nestorium, eos uero qui in ea claruerunt, ualde laudamus et omnes absolute qui paternam sortem nobiscum una custodiunt, tamquam fratres respicimus, eos autem qui parentalem rectitudinem negant, uelut extraneos iudicamus, nihil aliud in eis amplius cogitantes. quos enim alienos fides effecit, quid oportet a nobis aliis omnino delictorum suppliciis? de Timotheo siquidem, qui Alexandrinum pontificatum et Aegyptiacæ diocesis arripuit potestatem, superuacaneum etiam aliquid dicere iudicamus. quid enim amplius dicamus de eo qui a confessione pia per ea quæ dudum et nunc agit et loquitur, sicut ex precibus uestræ maiestati prolatis ostenM VII 549 ditur, semet ipsum fecit extraneum? denique ipse et defensores eius aperte litteris quas uestræ obtulerunt tranquillitati, bellum se habere contra ecclesiam monstrauerunt, tanta concilia, hoc est centum quinquaginta et eorum qui Calchedona collecti, abdicantes audacter. quapropter multis maximisque accusationibus aduersus eum factis non arbitramur oportere ut hæc a nobis examinentur, nisi forte etiam gentiles, qui a pietate segregati sunt, omnino culpemus quoniam non omnes ecclesiæ custoL III 915 diunt sanctiones. contra hos enim qui prima fronte alienigenæ sunt in summis rebus nequaquaquam nobis communicare propensi, decernere aliquid de reliqua conuersatione nullius derelictus est locus * * tamquam legum aliquarum transgressores castigare, dum utique alienatione fidei ab omni corpore sint abscisi et procul a rebus nostris semet ipsos abstraxerint. si quis enim in diuinis causis elegerit quæ nostræ sunt, sequi, tunc in eum definitiones canonum in reliquis delictis examinamus; si uero ⟨in⟩ ipsa summitate concordiæ communis nostræ ab ecclesiasticis legibus longe discordat, iste nimis extraneus est. de delictis autem et præsumptionibus quas nefande commisit, rei publicæ legibus et earum præsulibus secundum rationem iudicio conpetenti subditur. uestræ igitur erit clementiæ ea quidem quæ sunt pietatis, extendere et ornare et ad celsitudinem decoris euehere, ea uero quæ huic sunt aduersa, resoluere, ostendentes simul et clementiam et malignitatis abiectionem, per quæ in uobis imitatio diuina formatur ad utilitatem subiectorum cuncta disponens et ueram mansuetudinem et pacem tribuens uniuersis, quæ uestræ pietati repensationem bonorum per ea quæ geritis, pollicetur.

Basilius episcopus incolumem uestram pietatem multis annorum curriculis conseruari dei ecclesiis et Romano imperio ⟨oro⟩, religiosissime et piissime et Christo amabilis imperator

Maximus episcopus Laodiciæ similiter

PW

7 concordem *Surius* concordis *PW* 8 *malim* et nos 11 parentelam *P* 12 efficit *W* 17 defensor *PW* 18 obtulerit *P* optuleret *W* optulerant W^{corr} 20 maximis *PW*, *corr. W* 24 propensi *scripsi* proponunt *PW* 25 *lacunam indicaui, e. g. supplendo* neque oportet eos tamquam *Surius* tam *PW* 29 in *addidi* communis *scripsi* communiones *PW* 31 iudicii W^{corr} 32 subdetur W^{corr} 34 et[1] *P* ad *W* 36 repensationi *PW* 37 *malim* pro eis 39 oro *addidi* 41 laudiciæ *W* laudætiæ *P*

Theoctistus episcopus Beroæ similiter
Gerontius episcopus Seleuciæ similiter
Flauianus episcopus Gabalæ similiter
Domnus episcopus Chalcidis similiter
Cyrus episcopus Onosarthæ similiter
Petrus episcopus Gabbulæ similiter
Sabas episcopus Palti similiter. EXPLICIT

XXI Terræ marisque et totius generis humani domino orbis terrarum uictori et piissimo augusto Leoni imperatori pauper Baradotus in domino salutem. Terribiles litteras imperii uestri suscipiens per Eutropium magistrianum uestræ diuinitatis famulum ualde gauisus sum (semper enim gratiam tranquillitatis uestræ suscepimus) eo quod sit potestas uestra sollicita pro sanctis ecclesiis domini Iesu Christi cunctisque pauperibus sub uestro imperio constitutis. propterea enim in omni imperio Romanorum uestram pietatem deus elegit conferens uobis intellectum sapientiæ, sicut scriptum est: principium sapientiæ timor domini, quæ sapientes mundi transcendit, quatenus conterat uestra diuinitas eos qui iniquissime conuersantur, et liberet iustos de manibus impiorum. audiuimus enim quoniam incedunt lupi super greges et rapiunt oues ab ouilibus suis et non metuunt a uoce pastorum. quapropter repente emicat leo rugiens fitque illis ualde terribilis et pro metu leonis impetum fugientes, quod abripuerunt, de suo redimittunt. sic ergo uestram facere condecet pietatem, ut sicut nomen est imperii uestri, ita prædicetur in toto mundo terribile pietatis uestræ decretum, sicut scriptum est: secundum nomen tuum, deus, ita et laudatio tua; sed et Salomon Dauid filius ait: similis est ira regis furori leonis et deus omnipotens glorificauit nomen leonis super omnia quæ in terra sunt, ut subiciat omnes uolentes extolli contra timorem dei. scriptum est enim quia dixit deus omnipotens Semei prophetæ ut iret ad Hieroboam regem et argueret eum in quibus deliquerat, dixitque deus prophetæ ne comederet panem aut biberet aquam in illo loco. et cum locutus fuisset propheta regi Hieroboam secundum uerba dominica et audisset uerba mendacii et comedisset panem et bibisset aquam in illo loco, iussit leoni deus et deposuit de asino suo prophetam et discerpsit eum et membratim in uia proiecit, eo quod transgressus est præceptum domini. dixerat enim ei ne comederet aut biberet, et comedit et bibit. et scriptum est quod fecit leo prophetæ, usque in hodiernum diem. sic decet nomen pietatis uestræ terribilia ferre præcepta in omni terra contra omnes qui præsumunt diuina mandata corrumpere. isti enim sunt filii Timothei, qui latenter egit inique, necauit hominem et tulit eius uxorem. et hæc quidem deus omnipotens eum facere noluit, sed neque uestra diuinitas hoc perpetrare præcepit. et cum deberent omnipotenti supplicare deo ut qui miseretur eis, et rogare uestræ pietatis imperium ut eis cederet de sanguine quod habent in manibus, per diuersa discurrunt fallaciis uolentes, sicut scriptum est, multos a fide recta decipere, si potuerint; faciunt etiam electos errare, sicut scri-

L IIII 976
M VII 623
Prou. 1, 7
Ps. 47, 11
Prou. 19, 9
3 Reg. 12, 22. 13, 8. 9. 18. 19. 24
L IIII 977
M VII 624
cf. 1 Petr. 5, 8
Mt. 24, 24

PW

6 gabbi *PW* 7 EXPLICIT LIBER [epistula W^{corr}] XX *W* 8 *inscr.* EPISTVLA BARADOCHI $\overline{EPI}$ [monachi W^{corr}] AD LEONEM $IMP\overline{M}$ *W* orbi *W* 9 baradochus *PW cf.* p. 23, 15 12 sit *P* possit *W* 19 emicat *scripsi* amice *PW* 23 salamon *P* 29 audisset *scripsi* audiret *P* audire *W* audiuit W^{corr} et[2] *PW* cumque W^{corr} 30 discersit *P* 32 quid W^{corr} 34 et contra *P* 35 negauit *P* 38 et *del. W* rogaret *PW*, rogarent W^{corr} ei *P* 39 quod *ex Græco* αἷμα ö

ptum est in sancto euangelio. fides enim hæc recta est et inuicta, ut scriptum est:
Ioh. 1, 1 in principio erat uerbum et uerbum erat apud deum et deus erat uerbum
et ipsum uerbum inhabitauit in Maria et sicut legitur, induitur corpore de figmento
Rom. 1, 3. 4 dei patris et domini dei nostri Iesu Christi, et testis est beatus Paulus quia Iesus Christus
de Maria est natus ex semine Dauid in spiritu sancto, missus a patre qui in cælis est,
ut in mundum ueniens et ambulans renouaret omnem carnem in carne sua et resurgere
nos faceret a morte in carne sua, et omnia in eo nobis ostendit. nam et proto-
plastus homo ab eius patre fictus est et propterea postquam periit, in filiis uita quæ-
situs est. et iterum propter aduersarium diabolum, qui filius noluit fieri lucis
et propterea debellabat homines et omnem carnem hominis in concupiscentia carnis
obligabat, deus omnipotens facturam suam deperire non uoluit, sed misit spiritum
sanctum suum ad Mariam Galilæam in corpore quod ille deceperat, in quo etiam
seducebat inimicus, ut per eum deuinceretur atque confunderetur. corpus enim
domini nostri Iesu Christi omnem carnem uiuificauit, ut per corpus proprium osten-
Gal. 4, 5 deret iustitiæ templum. per ipsum enim sumus liberati, sicut beatus Paulus ait
Ies. 6, 5—7 et Esaias propheta testatur. cum enim uidisset dominum deum, ait: uæ mihi
in labiis iniquis et dominum deum uidi. et sumens angelus carbonem ignis ab
altari per ferrum posuit in ore prophetæ dixitque prophetæ angelus: transiit ini-
quitas tua. rogamus uestrum imperium ut aduersarios dicere iubeatis quare per
ferrum carbonem sustulit angelus et Esaias propheta digitis carnis adpropinquare
non potuit, quoniam urebantur, et si dicere nequiuerint coram uestro imperio et uic-
toria, etiam nos quod nobis iussit uestra tranquillitas, et dicimus cum ueritate mon-
Ps. 2, 9 strantes sicut in sanctis scripturis de uirga ferrea legitur: est enim uirga Christus,
sicut scriptum est, in igne et fit ignis. numquid possunt digiti carnis adpropin-
quare ei et non uri? sed per forfices ferreas, quæ similes ferro sunt, et dum per eas
tenta fuerit uirga ferrea, iam tunc tenetur carnis digitis nec uruntur. sed etiam
et ipsæ quæ tenent, infundunt uirgam ferream et ignem cui similis est, in aqua et
tunc possunt digiti tenere nec uri. ita factum est et in Iohanne, qui secundum
M VII 625 similitudinem artificis tenuit baptizans in aquam dominum ad similitudinem ignis,
et tunc datum est sanctis sacerdotibus dei tenere corpus sanctum filii dei et non uruntur
Sir. 29, 21 communicantes hominibus cibum æternum. legitur: uita hominis panis et
aqua, non iste panis qualem comedunt Iudæi et operarii non credentes quia est
uita hominum, sed corpus quod indutus est filius dei ex Maria uirgine et est figmen-
L. III 978 tum dei, qui est filius dei, panis qui de cælo descendit. non enim aqua quæ ex
multis est fontibus, uita est hominum (nam sunt multi aquam non habentes), sed
aqua quæ uita hominum est, aqua est baptismatis, quæ est ex deo. sicut enim
uirga ferrea fit ignis et absque forcipe ferrea non tenetur, sic et uerbum quod erat
in principio, teneri non poterat et fieri uita hominum, nisi induisset carnem, ut in
eo corpore secundum similitudinem teneretur. non poterat autem sine corpore
hominis hoc teneri, sicut nec Esaias illud tenuit digitis carnis, quoniam nondum in-

---

PW

3 habitauit W^{corr} induit *PW* 5 misso *PW* 6 mundo *PW*, *corr. W* renouare *PW* 7/8 protoplaustus *P* 8 factus *W* 9/10 *conicio* filii sui morte adquisitus 10 homines *PW*, *corr. W* 13 inimicos *PW* 15 iustiæ *P* 18 altare *PW* 19 aduersarios *scripsi* ad eos *PW* 21 uerebantur *PW*, urebatur W^{corr} dicerent *PW*, *corr. W* 21/22 uictoriam *PW* 27 ipsi qui W^{corr} uirga feream *P* cui *scripsi* qui *W* que *P* 29 baptizans in *scripsi* baptizandi *PW* 32 iste *P* est *W* 33 indutus *scripsi* intus *PW* 39 aut *P* 40 tenere *PW*

dutum fuerat carnem uerbum dei. quomodo enim ostendere poterunt, ex quo est plasmatus Adam usque dum uenisset Christus et indutus fuisset carnem ex Maria uirgine, quia potuit quisquam electorum tenere uerbum, quod ante luciferum est, Ps. 109, 3
sicut multi nunc comedunt? numquid non diligebat deus, sicut diligit nunc eos qui in hac generatione sunt? diligebat eos et in eis ualde gaudebat. sicut enim sapiens 5
artifex massam fermentat et non repente eam consparsione permiscet, sed spatio alicuius momenti quiescit et tunc sumens consparsionem fermentat eam et ita amicis suis præbet ad comedendum, ita nunc gestum est, ut sufficiant hæc exempla non credentibus. Abraham cum dixisset Sarræ ut faceret fermentari sata tria, non Gen. 18, 6
dixit ei nomen, eo quod non erat fermenti consparsio. et cum uenisset 10
dominus et donasset gratiam patris, ait: simile est regnum cælorum homini qui Lc. 13, 21
accipit farinæ sata tria et abscondit in eis modicum fermenti. quis enim prophetarum antiquorum aut nouissimorum dixit ut misceretur consparsione fermentum nisi ipse Christus, qui uenit, ut diuinitas eius uoluit, et permiscuit plasma patris secundum uoluntatem patris sui, sicut scriptum est: ueni facere Ps. 39, 9
uoluntatem tuam, deus? scimus enim quia uerbum in principio erat ante 16
plasma et ante solem et sic mansit donec plasmati opus esset; nam est fermentum mundi ante plasma. quod autem præsumpserunt atque locuti sunt coram uestræ serenitatis imperio, sicut didicimus ex his quæ conscripta sunt, quoniam dicunt sufficere sibi concilium ⟨in⟩ Nicæna urbe celebratum et nequaquam in 20
Calchedonensi concilio consentire, exprobret eis uestra diuinitas per sapientiam sanctorum apostolorum, qui dum congregati essent in Hierusalem præter Paulum apostolum, omnes simul librum Actuum conscripserunt propter fidem domini Iesu Christi et permanet in sanctis ecclesiis quod scripserunt, et post multos annos uenerunt ex eis in magnam ciuitatem Antiochenam et uenit simul beatus Paulus ad eos et M VII 620
congregatis eis in sancta magnaque ecclesia surgens beatus Paulus, sicut scriptum 26
est, arguit beatum Petrum coram omni ecclesia, sic enim dixit Petro: si tu, cum Gal. 2, 14
sis Iudæus, in præputio uiuis, quomodo cogis gentes Iudaice uiuere? et non contradixit Petrus et reliqui apostoli Paulo, sed uerba Pauli cum gratia susceperunt permanentes in uera fide, quæ per Paulum eis adiecta est. et si isti [qui] 30
cum essent lumina mundi et multo tempore cum Christo domino conuersati, susceperunt sermonem Pauli, quem in nouissimo deus elegit, quanto magis debent qui missi sunt a Timotheo ad uestrum imperium, suscipere doctrinam sancti concilii et beati semperque memorabilis Marciani et quæcumque iusta sunt de uera fide ⟨a⟩ L III 979
Calchedonensi disposita ⟨concilio ? illi⟩ uero nequaquam maligna sua machinatione 35
consentiunt in sancto concilio et in prophetis aut in apostolis. sufficit beatus Dauid exprobrans et confundens non consentientes suscipere uerbum dei * *, quam cottidianis diebus in suis auribus audiunt. ait enim Dauid: ante solem fuit Ps. 71, 17
nomen eius, et quando natus est de sancta uirgine Maria, dixit ei denuo deus omni-

---

PW

1 carne W^{corr} 6 consparsionem *PW* permiscit *PW*, *corr.* *W* sparcio *P* spartio *W* sparsio W^{corr} 9 fermentari *scripsi* fermenti *PW* 10 fermenti *scripsi* fermen *PW* fermento *Surius* conspersum *Surius* 11 dominus *scripsi* dn̄s *PW* simili *P* 13 consparsioni *PW* 17 dn̄o [dō P^{corr}] hæc *PW* donec hoc *Surius* plasmati *scripsi* plasmate *PW* est *scripsi* et *PW* 20 in *om.* *PW* 21 exprobet *PW* 29 contradicit *W* 30 qui *deleui* 34 a *om.* *PW* 35 concilio illi *addidi* 37 exprobans *W* consentientes *scripsi* sentientes *PW* *lacunam indicaui e. g. supplendo* eiusque fidem

Lc. 3, 22 potens: ego hodie genui te. et metuendum est atque terribile putare mentiri deum in sermonibus suis quibus ait: ante solem fuit nomen eius, et iterum cum Ps. 86, 5 natus esset de Maria uirgine: ego hodie genui te. sed rursus ait: in Sion nomi- Ps. 109, 1 natus est et ipse fundauit eam, et ipse Dauid in sancto spiritu ait de ipso: dixit dominus domino meo, sede a dextris meis. hæc ergo quæ thesaurizauerunt nobis apostoli et prophetæ et iusti habitantes in montibus et in speluncis, qui placuerunt in conspectu dei, ea scripsimus uestræ pietati ad gloriam dei et Christi et spiritus sancti. et dudum quidem sancti et uenerabiles archiepiscopi uestræ tranquillitati ueram fidem scripserunt et de ⟨Nicæna et de⟩ Calchedonensi concilio; similia enim sunt coram deo. sicut enim [deo] testamentum uetus et nouum similia sunt coram deo et qualis fuit oblatio Abraham prius et Iob in medio et sanctorum nouissime offerentium, ita suscepit deus legislationem sancti concilii prioris et posteri. uellem Gen. 22, 13 autem ut iuberet uestra diuinitas coram se filiis Timothei: Abraham unum agnum Iob 42, 8 obtulit et suscepit deus et lætatus est, et Iob VII agnos et VII boues unam oblationem cf. Lc. 11, 5 Ioh. 21, 9. 13 deo et suscepit deus et lætatus est, et sancti apostoli tres panes, qui sunt corpus Christi, et suscepit. quid putas dicturi sunt Timothei filii? similis est ouis Abraham illis quattuordecim quæ obtulit Iob. an certe dicturi sunt quia non fuit similis una ouis Abraham illis XIIII Iob? iam nos omnes filii Abraham sumus, uocati in uera fide; sed Abraham et Iob, qui placuerunt deo, minime hoc baptisma susceperunt. numquid nos diuisi sumus ab eis? absit, sed credimus quia et ipsi et nos filii sumus omnipotentis. sic decet credere uestrum imperium et ueram statuere fidem. M VII 627 deus enim perfectus est et non possunt homines perscrutari et inminuere diuinitatem eius. sicut enim solem non potest quilibet minuere aut mutare, sic nec factorem solis poterit in æternum.

Hæc cum tremore scripsi uestræ pietatis imperio septima et uicesima die Augusti a. 458 mensis anno secundo imperii uestri indictione X. saluto uestram diuinitatem et omnes diligentes tranquillitatem uestram et deprecor omnipotentem deum ut statuat uestrum imperium longæuis in hoc mundo temporibus et in futuro sæculo coram deo. [per secundæ Syriæ] EXPLICIT

L IIII 915 M VII 550 XXII Religiosissimo atque piissimo et Christianissimo augusto et honorato conpetenter a deo imperatori Leoni Epifanius Eusebius Elias Diogenis Maximus Paulus et Magnus episcopi secundæ Syriæ. Ostendit, piissime principum, dominus omnium Christus amorem circa sanctas ecclesias suas eximium et ad terminum etiam nunc adduxit pro- Mt. 16, 18 missionem qua in sanctis euangeliis Petro dictum est: tu es Petrus et super hanc petram ædificabo ecclesiam meam et portæ inferni non præualebunt aduersus eam, quando uestram tranquillitatem pii imperii augusta ueste circumdedit. et mirabile non est. nam cum deus sit, et sine mendacio uerba protulit et firmas promissiones suas semper ostendit. unde uos largitorem potestatis optime cognoscentes ea quæ gloriam eius declarare nouerunt, hæc statuere laborastis confidentes quoniam ex hoc uestræ gloriæ culmen augebitur, dum eum qui glorificauit, glorificare denuo festinatis. quapropter nos beneficiorum uestrorum culmen

---

PW

1 terribilem *P* 9 Nicæno et de *addidi* 10 deo *deleui* uestus *P* 14 agnos P^{corr} agnus *P* agnas *W* 17 quia *W* qui *P* 24 poterint *P* 25 imperii *PW* 26 uestri *om. W* X PW^{corr} est *W* 29 per—Syriæ] *intrusa sunt ex epistula quæ sequitur* EXPLICIT LIBER [epistula W^{corr}] XXI *W* 30 *inscr.* EPISTVLA INFRA SCRIPTIS ĒPORVM AD LEOⁿ IMP̄ *W* augg̃ *P* 39 laborastis P^{corr} laborastes *P* laborantes *W* laboratis W^{corr} 41 festinantes *PW*, *corr. W*

experti pro pietate uestra diuinitati incessabilibus orationibus subplicamus ut suo decreto terrarum orbi gubernatorem donatum longo tempore conseruare dignetur ad exultationem sanctarum ecclesiarum et æternam constantiam rerum. confidimus L IIII 916 autem quoniam nostras suscipiet preces uidens nos pro sua gloria cogitantes et propterea orationes pro uestro facientes imperio. igitur dignatum est uestri culmen imperii piis syllabis indicare ut adfectum quem circa fidem habemus, aperiamus. conplentes ergo quod scriptum est, sine aliqua dilatione uestræ sanctioni uelociter obœdimus. ait enim: parati semper ad satisfactionem omni petenti uos I Petr. 3, 15 rationem de spe quæ in nobis est. et si unicuique, piissime principum, iubet sermo diuinus de pietate proferre cum præparatione responsum, quanto magis nobis, qui propter communem utilitatem hoc facere festinamus? significamus ergo quam sententiam habemus circa uenerabilem confessionem et quæ concilia uera decernimus, quæ hanc fidem firmam esse per sanctas scripturas adseruerunt. est itaque prima quidem synodus post apostolicam fundationem uelut crepido quædam immobilis trecentorum XVIII patrum quæ Nicæa sub diuæ memoriæ Constantino collecta est et Arrii uesaniam publicauit et consubstantialitatis scientiam cunctis aperuit, post illam uero centum quinquaginta patrum quæ in regia Constantinopolim congregata M VII 551 est, quæ deum sanctum spiritum declarauit aperte * * confessionem et his duabus consentire ea quæ in Epheso sunt prius gesta, didicimus. post quas sanctas et uniuersales synodos et eam quæ Calchedone celebrata est cum summa integritate et tradi per omnia * * festinauit, tamquam uoluntate dei dicimus et congregatam pariter et firmatam. rectam enim et inmaculatam adseruit fidem nihil ulterius dici aut sanciri consentiens quam ea quæ posita sunt in uenerabili symbolo CCCXVIII patrum. hæc autem et dudum scripsimus uestræ potentiæ cum subscriptionibus subditis reuerentissimorum episcoporum prouinciæ destinantes. quia uero et de Timotheo, qui Alexandrinorum ecclesiam quadam fluctuatione commouit, nos significare sancistis, sacratissimas regulas sequentes et his edocti per dei gratiam ecclesiastico tramite nostræ ⟨uitæ⟩ peragere tempus, auctorem homicidii et adulterii hunc talem operarium esse decernimus legentes ea quæ precibus sanctissimorum episcoporum uestram maiestatem adeuntium continentur. ex quibus etiam nos extincti super eum decretum tale protulimus, uiuum et efficacem et penetrantem super omnem gladium bis acutum Hebr. 4, 12 proponentes dei sermonem et licet neque ab initio possederit (nam quomodo habere potuit quæ secundum quod scriptum est, non accepit?), tamen alienum eum a cuncta I Cor. 4, 7 dicimus sacerdotii dignitate. uestræ igitur pietatis est sanctissimum etiam in hoc agere zelum et illa sancire quæ legibus et sacris canonibus * et cunctis dei ecclesiis pacem conferre uideantur.

Incolumem pietatem uestram multis annorum curriculis conseruari dei ecclesiis et Romano principatui deprecamur, religiosissime et Christo amabilis imperator.

PW

1 proprietatæ *P* uestræ *PW* 8 omnipotenti *P* 9 spem *P* 10 responsum *post* magis *repetit P* 11 communionem *P* 15 nicena *W* in nicea W^{corr} 16 arii *PW*, *corr. PW* aperuit *Surius* apparuit *PW* 18 aperte confessionem *PW* aperta confessione *edd. Romani; uidentur aliqua excidisse e. g.* ⟨per communis adorationis⟩ confessionem 20 synodus *PW*, *corr. W* ea *PW* 21 *lacunam indicaui e. g. supplendo* ueram doctrinam tamquam *W* quam *P* uoluntatem *PW* 23 sancire *W* trecentis [tricentis *W*] XVIII *PW* 27 pro *PW*, *corr. W* gratia P^{corr} 28 uitæ *addidi* hunc talem = τὸν τοιοῦτον 30 *conicere possis* exciti 31 talem *PW* uiuum *scripsi* cum *PW* 33 qui W^{corr} 35 egere *P* *lacunam indicaui e. g. supplendo* congruant 37 conseruare *PW*

Epifanius episcopus ⟨Apamiæ
* episcopus *
* episcopus⟩ Epifaniæ similiter
Eusebius episcopus Arethusæ similiter
Elias episcopus Seleuciæ similiter
Diogenis episcopus Larissæ similiter
Magnus episcopus Mariammæ similiter. [Euphratisiæ] EXPLICIT

L IIII 917 M VII 552 XXIII Deoamantissimo et piissimo atque Christianissimo augusto digne a deo coronato imperatori Leoni Nonnus Damianus Iohannis Abramius Iohannis Petronius Helias Basilius Abramius episcopi Osroenæ prouinciæ. Non est mirabile, o uictores atque Christianissimi principum, ut qui de super sceptrorum potentiam sumpsit, cum consilio dei, qui hæc præbuit, cuncta faciat atque dicat et immobilia sacerdotii iura custodiat nihilque patiatur propter multam mansuetudinem rerum sibi conpetentium præter eius decernere uoluntatem. et hoc maximum est inter alia nimis indicium quod designant etiam litteræ uestræ quas nuper nobis dirigere tranquillitas uestra dignata est, per quas ea quæ crudeliter sunt præsumpta contra sanctas regulas a Timotheo, qui tyrannice sedem diuinitus sacerdotibus condonatam tenuit in Alexandrina ciuitate, cognouimus. omnium enim iniquitatum res plenæ sunt et piæ intentioni uestræ tranquillitatis et inmaculatæ fidei ualde contrariæ. uos enim ex quo purpuram et coronam geritis, orthodoxa lumen, ecclesiarum omnium domini Christi diuersam semper habuistis curam, quæ uero in Alexandria gesta sunt, sicut preces continent eorum qui eas pietatis uestræ apici obtulerunt, omnem transcendunt iniquitatem. uos fidem orthodoxam custoditis scientes ab ea optime commoneri, Timotheus autem ad eius destructionem nihil quod non præsumpsit. uos pacis estis auctores, illi nouorum certaminum inuentores. uos sine sanguine subiectos uiuos uirtute dei legibus custoditis, illi nutricem suam pontificali sanguine conpleuerunt. uos cum benedictione conpetenti ad diuina loca semper acceditis, illi principium sceleris ibidem commiserunt. quomodo ergo possibile est his ita se habentibus aut humilibus nobis aut uobis pie regnantibus inter sacerdotes constituere harum rerum auctorem? et de Timothei quidem causa hanc sententiam nos habemus; ut autem correctio in eo fieri debeat, estis uos domini per auctoritatem imperii, quam estis iustitiæ suffragio consecuti. de sancto autem concilio Calchedone celebrato, ex quo semet ipsos penitus absciderunt, id est Timotheus et huic similia sapientes, ad peremptionem dogmatum bene expositorum a beatis patribus in Nicæa collectis, M VII 553 quæ etiam idem sanctum Calchedonense concilium confirmauit, non infirmauit, conroborauit et non subuertit, laudauit et non infregit; quid oportet aliquid nos ⟨docere⟩ uel dicere, orantes cum his quæ ab illis decreta sunt, quibus etiam præfulget symbolum a sanctis patribus in Nicæna urbe signatum, et uiuere et uitam huius sæculi terminare? ab illo enim nos sancto et beato concilio nullus præter mortem poterit separare,

---

PW

1—3 *lacunas indicaui et suppleui* Apamiæ cl. p. 22, 36; *exciderunt* Maximus *et* Paulus, *cf. p.* 38, 31 7 Euphratisiæ *irrepsit ex epistula quæ olim sequebatur, cf. p.* 38, 29 EXPLICIT LIBER [epistula XXII *W*^{corr}] VICESIMVS SECVNDVS *W* 8 EPISTVLA INFRA SCRIPTIS EPORVM AD LEON IMP *W* 10 hos- renæ *PW* 12 dicat *om. W* 14 eis *PW* 17 alexandrinam *PW*, *corr. W* 17/18 ciuitatem *P* 20 orthodoxa [orthodoxam *W*^{corr}] lumen *PW* *coniecerim* orthodoxiæ alumni 22 pietatis—apici *Labbé* pietati—apices *PW* 23 custodite *PW* commoniri *P* 24 ab *PW* distructione *W*^{corr} estis *Surius* setis *W* sedes *P* 30 causa *om. P* 31 autem *edd. Romani* aut *PW* 32 celebratum *PW* 36 quid *W* quod *P* nos *Surius* uos *PW* docere *addidi* 37 prefulgit *PW*

quoniam et uos, tranquillissimi, quæ ab his sancita sunt, optime uestris syllabis confirmatis.

Nonnus episcopus Edessenæ metropolis incolumem uestram pietatem multis annorum curriculis conseruari dei ecclesiis et Romano imperio dominus præstet Christus, piissime et Christianissime amabilis imperator.

Damianus episcopus Callinici similiter L IIII 918

Abramius episcopus Circisii similiter

Basilius episcopus baliensis similiter

Iohannis episcopus Carrensis similiter

XXIII Religiosissimo atque piissimo et Christianissimo augusto et a deo coronato et honorato imperatori Leoni Maras Maronius Noe Eusebius turuhius balursachius Maras Abramius episcopi uestræ Mesopotamiæ regionis. Omnium Christus ⟨dominus⟩ atque saluator, qui humanum genus tamquam facturam propriam miseratus ab impietatis profunditate et ignoratione peccati ad celsitudinem scientiæ pietatis euexit et lumen quidem ecclesiam suam, id est corpus fidelium nominauit, inuictam uero Mt. 5, 14 eam etiam inferni portis esse constituit et operationibus eam tamquam deus undique Mt. 16, 18 roborauit. non solum per piscatores discipulos suos magnum mysterium ueritatis adnuntiantes, non eam humanæ prudentiæ uerbis, sed cælesti sapientia et ignea sancti Act. 2, 3. 4 spiritus lingua fundauit et auxit, sed etiam per pios postea principes et conlaborantes piscatoribus ad prædicationem pietatis euexit. quorum pii imperii successorem et fidei salutaris heredem etiam nunc suis donauit ecclesiis et omnibus quæ sub cælo sunt, rebus tranquillissimam Christianitatis uestræ potentiam ad confirmationem ecclesiasticæ pacis saluantis uos spe simul et fide et constantiam totius orbis terrarum et pelagi rationalis fidelium populorum. igitur a deo propter insertam uobis fidem ac pietatem regalia sceptra suscipientes, Christianissimi principum, mansuetudine atque clementia largitorem remuneratis imperii, quando pro humana salute et ecclesiarum pace cum sacerdotibus Christi curam congruam ante alias cogitationes et beneficia tamquam pii principis exhibetis et ut fideles Christi sacerdotes regalibus M VII 554 uestris et piis litteris honoratis eosque ad hanc utilitatem participes uos habere non piguit. huic ergo consilio obœdientes uoluntati ac prouidentiæ uestræ potentiæ altam pacem et longæuam optantes uitam, congregati in uestram Mesopotamiam ex his quæ apud uos pio proposito gesta sunt, nostram sententiam declaramus. sanciuit itaque Christianitatis uestræ potestas ut relegentes oblatas uobis aduersus Timotheum preces syllabis pietatis uestræ subiectas indicaremus uestræ tranquillitati quam de eo sententiam habere possimus, cum dei uidelicet hoc timore facientes. quas preces non sine dolore nec sine lacrimis relegentes et scelus non modicum et narrationem auribus terribilem in eis inuenientes nihil aliud præter hoc dicimus, Christianissime principum, quod sufficit omni auditui et menti fidelium, in his quæ nefande

---

PW

5 Christianissime amabilis *mala, sed non infrequens translatio uocabuli Græci* φιλόχριστος 6 callinicis *PW* 8 baliensis *PW scribendum uidetur* Batnensis 9 carensis *PW* EXPLICIT LIBER [EPISTVL̄ *W*^{corr}] XXIII 10 *inscr.* EPISTVLA SVBDVS SCRIPTIS ĒPORVM AD LEOÑ IMP̄M *W* aug̃g̃ *W* coronato et *om. P* 11 turuhius *P* tyrannius *W* tyrunius *W*^{corr}; *idem esse uidetur atque qui* p. 42, 34 *dicitur* Riticius balursachius *PW nec hoc nomen emendare audeo, quamquam in primis litteris sine dubio latet idem quod* p. 42, 35 *scribitur* ualerus *siue* ualaras 12 dominus *addidi* 18 sapientiæ *P* 19 principis *PW, corr. W* 23 fidei *PW* 25 ac *scripsi* hanc *PW* 26 clementia largitorem *Surius* clementiam largiorem *PW* 28 fidelis *PW, corr. W* 34 subiectis *W*^{corr} 38 quod *Labbé* qui *PW* mente *PW*

a Timotheo gesta sunt, cum hæc uere probentur, iustam contra eum habere uos indignationem et pias leges uestras erigere [et], ut sacerdotes Christi lugeant eum qui talium rerum cooperator effectus est, et hoc in schemate sacerdotis, cum utique neque possit esse neque laicorum communionem ⟨habere⟩ fidelium, non quia sacerdotis et hominum sibi debeat nomen inponere. igitur de rebus tristitia plenis et
L III 919 fletibus hæc a nostra humilitate ad notitiam pietatis uestræ perducta sunt, cum
Prou. 21, 1 possitis per sapientiam uobis a deo conlatam, quando in manibus eius uestra corda seruantur, et cogitare decenter ⟨et⟩ ecclesias Christi ab huiusmodi scelere liberare. de spe autem et fide quæ in nobis est, in qua nutriti sumus et in qua ex hac uita oramus abire, confessionem quam habuimus et habemus, mansuetissime principum, sequentes principaliter et uelut super firmissimum fundamentum nostra uerba et uitam super euangelicam et apostolicam prædicationem trinitatis ædificantes, deinde et expositam a sanctis patribus qui in Nicæa collecti sunt, sequimur fidem, reuerenter autem et uelut tutamen nostræ uitæ etiam sanctum concilium quod Calchedone celebratum est, optinemus atque seruamus, quod nihil in symbolo fidei expositæ Nicæa a sanctis trecentis XVIII patribus est adiectum. sancta siquidem Calchedonensis synodus impietatem hæreticorum singulorum temporum abdicauit et prædicationem trinitatis confirmare secundum diuinas scripturas et piissimorum patrum expositiones atque traditiones per omnia festinauit. hæc et de fide et de spe quæ in nobis pro satisfactione est, etiam cum timore dei manifesta uestræ facimus potestati, hæc tamquam solita saluare defendimus, hæc cum sacerdotibus Christi pietas uestra tenens atque confirmans in pace imperii retinacula gubernabit, ecclesiam Christi
M VII 555 immobiliter conseruando regni cælorum arras firmissimas possidebit et nos sacerdotes et populos fideles cum studio magno clamare faciet ad dominum Christum:
Ps. 19, 10 saluum fac, domine, regem tuum et exalta cornu eius imperii, quod est et erit gloria tuorum, domine, sacerdotum, simul et ecclesiarum tuarum.

Maras episcopus uestræ Mesopotamiæ incolumem uestram pietatem multis annorum curriculis conseruari ecclesiis dei, Romano pariter optamus imperio, religiosissime et Christo amabilis imperator

Zoras episcopus similiter
Maronius episcopus similiter
Noe episcopus similiter
Eusebius episcopus similiter
Riticius episcopus similiter
Valaras episcopus similiter
Maras episcopus similiter
Abramius episcopus similiter EXPLICIT

XXV Deoamantissimo et Christianissimo et a deo decenter honorato imperatori Leoni Dorotheus Eustathius Megas Theodorus Rufinus Cassius Paulus Heraclitus Antiochus Nonnus Magnus Thomas episcopi oræ maritimæ Phœnicæ in domino

---

PW

2 legis *PW, corr. W* et *deleui* 4 habere *addidi* non quia = μὴ ὅτι 6 notiam *P* 7 positis *P* 8 et[2] *addidi* ad *PW, corr. W* 10 abire *PW* habere *P[corr]* 15 exposita *PW* in nicea *W[corr]* 18/19 expositionis *PW, corr. W* 19 traditionis *PW, corr. W* 20 satisfactionem *PW, corr. W* est *om. PW, corr. W* 22 gubernauit *PW* 24 populus fidelis *PW* 25 cornum *PW, corr. P* 35 ualarus *P* 37 EXPLICIT LIBER [EPISTVLA *W[corr]*] XXIIII *W* 38 *inscr.* EPISTVLA INFRA EPORVM SCRIPTIS AD LEONEM IMPERATOREM *W* domino amantissimo *PW* 41 Antiochus] *idem uidetur atque qui in subscriptione inuenitur Atticus*

salutem. Glorificat quidem omne genus humanum dominum Christum, quoniam scriptis uestræ pietatis lætari promeruit, plus autem conlaudat deum chorus sacerdotum, quoniam uestris bonis in communi participatur et quia rursus ratione præcipua honorem uobis ipsis debitum promeretur. decebat enim eum qui culmen imperii diuina largitate sortitus est, dei sanctas ecclesias uenerari. optime namque con- L IIII 920
fiditis quoniam his bene dispositis omnis manus hostium uertitur in timorem et qui pridem inprudenter resistere didicerant, propter uestræ fidei magnitudinem confusi uenient ad ruinam. imitatores enim eorum principum constituti, qui iustitia et æquitate claruerunt, facillime rebus præsentibus præualebitis. pro dei siquidem legibus dimicastis uelut integri custodes earum et sanctorum habentes curam æquo cum eis honore fruemini cogitantes ut nullius hominis disciplina minor inueniatur, et pro subiectorum quiete præcipuam studentes habere sollicitudinem. et hæc quidem quantum ad consolationem pertinet corporalem, pro eius utilitate gerere uestra serenitas non quiescit, potiorem uero habet industriam ut fidei orthodoxæ cultus in hominum animabus oriatur, quatenus a uestra pietate adducantur regi regum qui a deo, ut essent, plasmati sunt. hanc itaque deuotionem possidens M VII 556
apud deum et sanctas ecclesias multiplicare cottidie studens uestra tranquillitas sequendo quidem reuerendæ memoriæ et in sanctorum choro laudantem et ⟨glorificantem deum⟩ Constantinum et tenendo uestigia piæ memoriæ Marciani pro pace ecclesiarum maximam diligentiam gerit uestra religio. quapropter sancire dignati estis ut per uniuersos prouinciarum episcopos [ut] manifestum uestræ tranquillitati fiat quam uoluntatem habemus de glorioso concilio Calchedone celebrato. qua de re nostram aperte sententiam declaramus quia nulla ratione aut modo discordat ab expositione sanctorum patrum ⟨Nicæa⟩ congregatorum. nec tamquam minus habeat doctrina maiorum qui Nicæa fuerunt, hoc gestum est, sed ut per Calchedonense concilium illorum expositionis reueletur intentio. quia enim alii aliter et, ut uolunt, piis syllabis uiolenti sunt et familiarem malæ sectæ nequitiam immaculatæ fidei superinponere moliuntur, huius rei gratia pestiferam eorum et callidam redarguens uoluntatem et omnem putatiuam opinionem dominicæ inhumanationis abdicans eos qui prodigiose non ex dei genetrice uirgine esse nostrum fermentum credunt, destruxit et uesanam rabiem figmenta talia cogitantium publicauit. neque enim augmentum aut correctionem ⟨aut⟩ imminutionem aut decisionem fecit Calchedonense concilium patrum spiritali concordia collectorum. est enim et ex hoc indicium sumere manifestum eo quod diuino decreto et adprobatione cuncti conuenientes rectæ confessioni in his quæ sunt placita, consenserunt et nulla dei gratia est secuta discordia. et de his quidem, ut congruit, indicauimus immobiliter nostram sententiam roborantes et scientes quia omnipotenti deo ualde placemus et uestræ maiestati hoc modo satisfacimus, quando nihil contrarium nec extraneum a Nicænorum patrum symbolo sectatur Calchedonense concilium diuinitus inspiratum, sed ⟨quo⟩ magis dictis maiorum consonat atque concordat, ita contra maliuolos semper amplectitur. de eo

---

PW

4 quia *PW* 6 timore *PW* 8 emitatores *PW*, *corr. W* 10 custodes W^{corr} custodis *W* custodiis *P* 11 nullius hominis *Surius* nullus homini *PW* 12 studetis *PW* 14 ut *W* et *P* 18 chorum *P* coram *W* curam W^{corr} et^2 *del. W* 18/19 glorificantem deum *addidi* 21 ut^1 *W* et *P* ut^2 *del. Surius* 22 celebratum *PW* 23 nostra—sententia *PW* 24 Nicææ *add. Surius om. PW* ne *P* 25 in nicæa W^{corr} 26 expositiones *PW* 28 rei *W* regi *P* 30 genetrici *P* 32 aut^2 *om. PW* 36 congruet *PW* 37 magestati *PW*, *corr. W* 38 symbolum *PW*, *corr. W* 39 sectantur *PW* quo *addidi*

siquidem qui episcopalem uocationem Alexandrinæ ciuitatis abripuit, sicut eum preces oblatæ plurima contra patrum regulas fecisse designant, hoc tantummodo dicimus
L IIII 921 quia secundum ea quæ precibus sunt inserta, mensuras ecclesiasticæ uindictæ transcendit. cur enim dicat quilibet ut ei dignitatis nuditas inferatur alicuius, quam neque primitus habuit nec illi post hæc accessit? hic enim, sicut preces de eo edocent, et legum et ecclesiasticorum canonum pro nihilo habuit sanctiones. et quæ aures sceleris huius dicta non respuant? quæ lingua ea quæ scripta sunt in illis precibus,
M VII 557 explicare cuncta præualeat? uestræ siquidem solummodo erit iustitiæ atque sapientiæ cogitatio celerem terminum rebus inponere. quod autem nunc nostram mentem effugerat, non erit reminisci superfluum. quia enim quasi gloriantes hi qui pro eo petitiones obtulerunt, dixerunt eo quod Timotheus symbolum trecentorum XVIII patrum, sicut adfirmauerunt, amplectitur, ex hoc apparebit hæc ⟨fecisse⟩ simulatione ⟨et⟩ adrogantia magis usus. nam qui præter eorum formam ac terminos inuerecunde omnia perpetrauit et aperte contra eos bella suscepit, illos primitus inpugnauit, in quorum minime constituta permansit. igitur, piissime imperator Leo, uestrum est ut in eum formam congruam deferatis. extingue, armiger dei, sicut tuæ conuenit religioni, impetus frequentium tempestatum et sanctis ecclesiis dei ita dispone pacem, quatenus pro uestra potentia et omni sacro palatio et uictoria fidelis exercitus orationes suas emittant pro omni uitæ uestræ tempore, quam deo placeat conseruare.

Dorotheus episcopus Tyri incolume pium uestrum et Christianum imperium pro beneficio et pace cunctarum ecclesiarum sancta trinitas custodire dignetur, piissime et Christo amabilis imperator

Eustathius episcopus Berytiorum similiter
Megas episcopus Sidonis similiter
Theodorus episcopus Tripolis similiter
Heraclitus episcopus Arcæ similiter
Nonnus episcopus Orthosiadis similiter
Atticus episcopus Aradi et Constantiæ similiter

XXVI Deoamantissimo et piissimo atque Christianissimo domino totius orbis terrarum et a deo decenter honorato imperatori Leoni Iohannis Vranius Petrus Iohannis Iohannis Thomas Dada Eusebius Theodorus Abramius Petrus et Eustathius episcopi
Prou. 21, 1 Phyniciæ secundæ Libanisiæ. uere cor regis in manu dei et cor dei in consilio regis. propterea qui ab eo imperii retinacula sunt sortiti, numquam decipiuntur, subiectorum autem magna sollicitudine gubernantes * * dei enim cor habent, unde possident donum sapientiæ atque solatii, unde meruerint coronari. ex illa siquidem manu, rerum domine, adeptus sapientiam habes immobilem atque robustam in te fidei rectæ crepidinem. igitur consulere nos uestra serenitas pia sanctione dignata est de immaculata fide quæ in nobis est, quam uideamur habere uoluntatem. hoc enim nos docent apostolicæ sanctiones quod a patribus sanctis caute percipimus

---

PW

2 ablatæ *W* ablata *P* 4 dignitates *PW* alicuius *scripsi* aut cuius *PW* 12 fecisse *addidi* 13 et *Surius om. PW* 19 fideles *PW*, *corr. W* 21 incolumem *PW* 27 arcæsi *PW* 29 Aradi et *scripsi* aradiæ *PW* Κωνσταντίναι Hierocl. 716, 7 *subscr.* EXPLICIT LIBER [EPISTVLA *W*^{corr}] XXV *W* 30 *inscr.* EPISTVLA EPISCOPORVM INFRA SCRIPT̄ AD LEONEM IMPERATOREM *W* 31 ueranius *PW* 31/32 iohannis *om. P* 33 phuniciæ *P* 35 *lacunam indicaui* 36 unde^{1} *W*^{corr} inde *PW* 37 habens *PW*

tam ab his qui Nicæa per sanctum spiritum congregati sunt et quæ sunt sancti M VII 558
spiritus, ibi sanxerunt, quam a centum quinquaginta patribus, qui cum eo spiritu L IIII 922
inimicis eiusdem spiritus corde pacifico restiterunt, nec non et de beatis patribus
Calchedone collectis, qui superiora quidem concilia multitudine transcenderunt, nihil
autem horum quæ ab illis recte probata sunt, reliquerunt quod non competenter
insinuarunt. si enim ea quæ a patribus Calchedone congregatis sancita sunt,
infirma iudicauerimus, et ea quæ Nicæa decreta sunt, sine dubitatione destruimus.
horum namque illa non peremptio, sed robur existunt. si autem ea quæ Nicæa
constituta sunt, uel usque ad unum sermonem refutare uoluerimus, et apostolorum
sanctiones deleuisse uidebimur. ubi enim fundamentum rectæ et immobilis fidei
posuerunt sapientissimi architecti, illic prædictorum patrum sanctiones ædificatæ
sunt. qua gratia nostras animas non negamus neque sanctos patres aut quæ
ab eis noscuntur esse sancita. de sancto quidem Calchedonensi concilio et quæ
illic pie definita sunt, hanc nos habemus cum uestra pietate sententiam; de impia
uero tyrannide Timothei Aegyptii, qua usus sacerdos equidem factus non est, sed
potius ecclesiæ adulter apparuit, quid dicam? [qui] eam quam saluator proprio
sanguine liberauit, ille pontificali sanguine uoluit adipisci et factus est non pastor
ouium Christi sed inportabilis lupus, non pater sed parricida, non sponsus sed thalami
uiolator. hæc enim omnia continentur in precibus tranquillitati uestræ porrectis,
quas relegentes amare fleuimus. quomodo enim ingemescere non poteramus
audientes hæc in canonum subuersionem fuisse commissa et per mutationem eccle-
siasticarum sanctionum et disciplinæ digressionem, sacerdotum necem, sacrorum,
quantum ad præsumptiones attinet, pollutionem? nam licet sacræ ⟨res⟩ omni uiola-
tione sint liberæ, uerumtamen audacium nisus * eorumque conscientia uiolata est Tit. I, 15
secundum apostoli dictum. hæc itaque de illius præsumptione proferimus, quo-
niam non est fas ut uestræ fidei tranquillitas hunc ⟨uenia⟩ dignum debeat iudicare.
qui enim rebus diuinis inlusit, magis autem tyrannidem et ⟨uim⟩ intulit quique huius-
modi malis semina ministrauit quidem, monstrauit etiam posteris causas scandalis
plenas et suæ malitiæ imitatores effecit, nequaquam nos uocamus sacerdotem aut
suis criminibus innoxium esse decernimus. nos itaque ex his quæ agnouimus,
omni uenia hunc uirum exuimus; uestra Christianissima maiestas de ciuitatis illius
emendatione deliberet. quicquid enim uultis, mansuetissimi domini, adimplere
poteritis. pio namque principi nihil inpossibile, quod non possit modo pietatis
adimplere. dominus enim uniuersorum gubernat imperium et ipse auctoritate sua
increpauit fluctuanti mari ut quiescat, et tam uobis mundi rectoribus quam eis qui Mt. 8, 26
reguntur a uobis, suo imperio tranquillitatis pignora condonauit. M VII 559

Iohannis episcopus incolumem uestram pietatem multis annorum curriculis
custodiri ecclesiis dei et Romano deprecamur imperio, uenerabilis et piissime atque
Christianissime imperator

PW

1 in nicea W^{corr} 3 restituerunt *PW* 5 probati *P* relinquerunt *PW* 6 calche-
dona *PW* 7 in nicea W^{corr} 8 rubor *PW* robor W^{corr} in nicea W^{corr} 10 deleuisse
scripsi delisse *P* dedisse *W* ledisse W^{corr} 11 prædicatorum *P* sanctionis *PW*, *corr. W*
15 usus est W^{corr} 16 qni *deleui* 17 pontificale *PW*, *corr. W* 21 subuersione *PW*
permutatione *W* 23 res *addidi* 24 *lacunam indicaui, e. g. supplendo* impuri 26 uenia
addidi 27 et uim *scripsi* et *P* ei *W* 27/28 einsmodi *W* 29 plenus *P* emitatores *PW*,
corr. PW 31 magestas *PW*, *corr. W* 37 curculis *P* 38 imperium *PW*,
corr. W

Vranius episcopus Emisæ similiter
Petrus episcopus Heliopolis similiter
Iohannis episcopus Abilæ similiter
Iohannis episcopus Palmyrensis similiter
Thomas episcopus Euariu similiter
L IIII 923 Dadas episcopus Chomoarenus similiter
Eusebius episcopus Iabrudenus similiter
Theodorus episcopus Castridanabenus similiter
Abramius episcopus uranensi similiter
Petrus episcopus Coradensis similiter
Eustathius episcopus Saracinorum similiter EXPL

XXVII Piissimo et Christianissimo imperatori nostro augusto et ⟨a⟩ deo conpetenter honorato principi Leoni episcopi Isauriæ prouinciæ Basilius Iohannis Iulianus Nunechius Epiphanius Ammonius Paulus Cono Eufronius Sabbatius Athanasius Hermophilus Iulianus Theon Datianus Paulus Orention. quem alterum decebat, imperator, talia pro talibus præcipere et scribere nobis subiectis et leges pro rebus diuinis ponere sacerdotibus æquo iudicio puras præter uestram solummodo pietatem, quam ipse proprie deus elegit et [ex] totius mundi potentia coronauit et supra rei publicæ retinacula constituit uiolentia tempestatis nullatenus inminente? quapropter bonam retributionem quæ præspicitis, Christo referre desiderantes Abel sacrificiorum puritatem fecistis; in quo enim æquale est sacrificium cum ueritate fidei et amicitia pacis. zelatus es actibus tuis, tranquillissime imperator, Constantinum illum memoriæ immortalis maximum pium amatorem Christi et indubitanter apud omnes beatum, qui in Abel libens imaginis * * in animabus hominum possedit in æternum, qui cum Dauid quidem sicut rex et propheta stat apud deum, cum Petro autem et Paulo et tonitruis filiis quasi similis eis in prædicationibus ueritatis effulget. ille enim quando eum Romanorum sceptris deus ornauit ⟨et⟩ ecclesiæ membris intexuit, multam caliginem et tempestatem quandam inminere luci purissimæ dogmatum ueritatis inspiciens et creaturarum adoratione inminuta a falsis simulatoribus pietatis denuo eam uidens
M VII 560 institui contra Christianam fidem et sacerdotes qui uere filium esse dei et de substantia patris ante sæcula natum credunt et prædicant, semet ipsum per sanctum spiritum increatæ trinitatis imperio et adorationi subiciens suum in terra firmauit regem et pietatis radios intermixtos omni caligini ex illo tempore usque ad præsens per omnes, ut ita dixerim, terras explicuit factus semen et radix et cultura et scintilla nobis salutis inextinguibilis. sed rursum Christianitas uestra, honorabilis imperator, ad illius tendit intentionem. ecclesiæ siquidem Alexandrinæ ædificatore nequitiæ lan-

---

PW

1 emissæ *PW* 4 palmirensi *PW* 5 euarius *PW* 6 *cf.* Χοναχάρων *uol.* I p. 350, 32 7 Iabrudenus *Gelzer, Georg. Cypr. p. 187* abydenus *PW* 8 castridanabeni *PW* 9/10 uranensi—episcopus *om. W* 9 uranensi *P, cf.* Ἀρλάνων *uol.* I p. 350, 35 11 EXPLICIT LIBER [EPISTVLA *W*^{corr}] XXVI *W* 12 *inscr.* EPISTVLA INFRA SCRIPTIS ĒPORVM AD LEONEM IMPERATOREM a *om. PW* 13 Iulius p. 49, 35 16 percipere *PW* 17 æquo *P*^{corr} aquo *PW* 18 ex *deleui* 19 uiolentiæ *W* 20 quæ = ὧν *conicio* percepistis desideratis *PW* 21 quo] *conicio* uobis 22/23 immortalem *PW* 24 libens] *conicio* libans *lacunam indicaui e. g. supplendo* similitudine memoriam *malim* possidet 25 tonitrui *PW* 27 ornauit et *scripsi* ordinauit *PW* 29 creaturam *PW* adorationem *PW* inminutam *W*^{corr} 31 credent *PW*, *corr. P* 32 regnum *W*^{corr} 33 in terra mixtos *W* caligine *PW* 35 Christianitas *scripsi* x̄pianissima *PW*

guorem inserente certaminis et membra corporis uniuersorum fidelium dissipante, quæ pro salute communi debebant alterutris esse sociata, quatenus qui sanæ sunt mentis, in definitionibus Nicæni concilii permanerent, quas dudum patres congregati Calchedone signantes ouili rationalium ouium tradiderunt, aliis uero quendam Timotheum eligentibus repugnantem dogmatibus patrum qui Calchedone collecti sunt, et petentibus eum principem ouiumque pastorem, qui illis derogare præsumit, quæ admirari magis oportet, et accusat patrum Calchedonensium constituta et fratres L III 924 hæc amplectentes expellit, ita cum his rebus odia et persecutiones uariæ sint obortæ, sicut oppressorum preces contra obprimentes eos pietati uestræ oblatæ denuntiant, tu, piissime, uelut mansuetissimus pater potius quam regnator potestate regali interim quiescendum rebus ita commissis decreuisti et sacerdotibus huius passionis medicinam inpertiri dignatus es et spiritalem aduocasti sententiam decreto sacerdotum communi magis uolens ad incolumitatem membra languentia reuocare, ut hæc res quandam reuerentiam et memoriam dei præberet, et asperitatem rerum et certamen exortum et feruorem iracundiæ crescentis egerit ipse cœpisti. itaque piis uestri imperii sanctionibus ⟨præcepistis⟩ ut sententiam quam unusquisque nostrum in suo gerit animo, reuelaret et aperte uestræ maiestatis imperio declararet de his quæ a patribus Calchedone sancita sunt, et Timotheo, quem aliqui Alexandrinæ ⟨ecclesiæ⟩ præsidere deposcunt; uolentes autem examinatione certissima fulgere deo amabilem undique ueritatem, etiam timorem nobis proposuistis futuri iudicii, quatenus neque inimicitiarum * * neque circa quosdam gratiam facientes deberemus obumbrare quod iustum est. seruientes igitur nutui uestræ potestatis et omnes pariter congregati et tractantes atque uniuersa considerantes ut erant, hoc dicimus quia Calchedonensis concilii intentio est ualde firmissima. sequitur enim prædicationes euangelii et sanctorum patrum qui dudum in Nicæna urbe collecti sunt, symbolum iniuiolatum omnino custodit, omnem quidem dogmatis nequitiam ab impiis adinuentam procul abiciens et sensum uerborum symboli sanctæ fidei subtiliter inuestigans et hæc faciens esse manifesta nec non et centum quinquaginta patrum M VII 561 qui olim in regia ciuitate conuenerunt, piissimam legem immobilem inuiolatamque custodiens, quam illi uniuersi de sancti spiritus substantia eiusque dominatione posuerunt blasphemam Macedonii religantes linguam et unam naturam esse eandemque patri et filio et sancto spiritui publice confitentes. destructa sunt autem hoc constituto etiam impietatis uaria inportabiliaque commenta Manichæorum, quæ sub figmento reuerentiæ obumbrata uidebantur. multis etenim rationibus eguit illa synodus multisque uerbis, non quo nouitates aliquas contra definitiones iam bene fixas introduceret, sed ut interpretatione latiori conamen contra symbolum meditatum latronibus ueritatis auferret. quia enim stultitiam sectantes Eutychis ueram naturam dominicæ carnis a pietatis prædicatione subripiebant extraneum eum omnino facientes a nobis, qui ex nobis est, dominum Iesum Christum, nihil eum de matre

---

PW

1 inserente *scripsi* serentem *PW* 2 saluti *PW* 4 ouili *scripsi* ouilium *PW* 5 calchedona *PW* 6 præsumunt *PW* 8 uarias *PW* 12 inpertire *PW*, *corr. P* 14 præbere *PW* 15 egerit *PW*, *conicio* extinguere 16 præcepistis *addidi* sententia *PW*, *corr. P* 19 ecclesiæ *addidi* 21 *lacunam indicaui e. gr. supplendo* odia fouentes *uel tale quid* gratia faciente *PW* 24 calchedonensi *PW*, *corr. P* 24/25 prædicationis W^{corr} 28 esse *scripsi* se *PW* manifestat P^{corr} 30 uniuersis *PW*, *corr. W* 31 religantes *Surius* relegentes *PW* religentes W^{corr} 33 impietates W^{corr} 34 suffigmento *PW* 37 auferre *PW*, *corr. P* eutyches *PW*, *corr. W* 38 a *om. W* pietates *PW*, *corr. P* subripiebat *PW*, *corr. W*

sua secundum carnem beata uirgine Maria adsumpsisse confitentes, simulabant autem se patrum Nicæa conuenientium dogmata sequi nec non et Cyrilli amplecti nimis et honorare decreta, cum sint ualde callidi et patrum nostrorum concordiam et amicitias se habere mentiantur, quando uoluerint eorum filiis fraudes ingerere, moti patres operatione sancti spiritus piissimam beati Cyrilli linguam ad accusationem
L IIII 925 uesaniæ istorum euocare crediderunt, qui olim dum Alexandrinam gubernaret ecclesiam et aperte contra Nestorii uesaniam dimicaret et beato Cælestino incolumis ecclesiæ Romanorum pastori particeps esset aduersus Nestorii inpietatem, in priori patrum Ephesi concilio pro ueritatis defensione maximus propugnator emicuit, quando uno fonte et isdem syllabis a se conscriptis et impietatem Nestorii perculit et contra zizania prauæ sectæ Eutychis, quæ iam quidem tunc germinabant, nondum tamen uidebantur aperte, falcem sectionis apertissime præparauit. propterea namque epistulam ab illo sapientissimo patre conscriptam patres illi ad medium deduxerunt, in qua cum omni subtilitate nos docuit dispensationis dominicæ sacramentum, quoniam et incarnatus unigenitus filius permansit filius unus existens, demonstrans in eo et humanæ naturæ quam adsumpsit ex uirgine, inconuertibilem seruari proprietatem et paternæ substantiæ gloriam sine aliquo temperamento consistere, nequaquam ⟨per⟩ adsumptam a domino carnem alterum filium in glorificatione trinitatis introducens, quod Nestorius nouiter adserebat, sed existentem ante sæcula filium inuisibilem in nouissimis diebus reuelatum nobis neque secundum Eutychis uanitatem carnem domini cognationem docens hominum declinare, propter quod deus uerbum incarnatus
Hebr. 2, 16. 14 homo factus est adprehendens sicut Paulus ait, semen Habrahæ et particeps proxime
M VII 562 nobis factus sanguinis et carnis et formam serui suscipiens totius dominus creaturæ
Hebr. 4, 15 et per omnia similis factus nobis absque peccato, qui est inpermutabilis per figuram paternæ substantiæ. huic autem etiam illam epistulam quæ a patribus Orientalis ecclesiæ scripta dinoscitur, patres sanctissimi coniunxerunt studentes undique celsam et tutissimam itineri regio pietatis circumferre maceriam, ne forsan agentis inter pusillos cuiusdam sensus circumuentione conclusi aut in foueam Nestorii ruerent aut in alterius præcipitii profunditatem inciderent, quam Eutyches postea suffodiuit, quam tamen iam prius effossam et a diligentibus cultoribus coopertam ipse denuo in interitum suæ animæ rursus aperuit. miramur igitur quomodo hi qui uestræ pietati preces pro Timotheo porrexerunt, confitentur cognoscere et amplecti synodum patrum qui Ephesi contra Nestorium conuenerunt, homines qui per ea quæ gesserunt, etiam illam * Calchedonensem penitus denegarunt. nam litteræ eiusdem epistulæ ad impium Nestorium a Cyrillo conscriptæ in concilio utroque florentes, in Ephesio quidem blasphemantem Nestorium arguerunt, ⟨in⟩ Calchedonensi uero Eutychis uesaniam destruxerunt et propter easdem syllabas in illo quidem concilio omnium laudibus Cyrillus coronatus est sapiens Alexandrinorum pater et rursus in isto concilio post mortem quasi præceptor prædicatus est pietatis, nihil amplius ex epistulis beatissimi Cyrilli his ⟨qui⟩ Calchedone conuenerunt, ad medium deducentibus nisi illas litteras quas deo amabilis Leo Romanæ pater ecclesiæ ad sanctæ memoriæ Flauianum contra

---

PW

2 in nicea W^{corr} 10 idem *PW* 11 eutyches *PW*, *corr. W* 12 uidebatur *PW* falcem *Surius* fallacem *PW* 17 per *addidi* 20 eutyches *PW*, *corr. W* 25 *postulatur* ad patres, *sed ipsius Basilii error est* 27 agentes *PW* 28 pusillos *scripsi* pusilli *PW* 29 præcipitis *PW* profunditate *W* 32 præceps *PW*, *corr. W* perrexerunt *P* 34 illam *PW* illam ut *Surius*, *malim* non aliter quam calchedonense *PW* 35 ephesium *PW* 36 in *om. PW* 39 præceptus *PW* 40 qui *om. PW*

Eutychis uesaniam constituens destinauit, in quibus et ipse uocibus beatissimi Cyrilli concordare dinoscitur. et has quidem synodus deduxit ad medium non quasi ualidiores eas symbolo patrum Nicæa conuenientium esse decernens, nullus hoc L III 926 putet, sed aperte uolens per ipsas arguere eos qui simulant se quidem symbolum Nicænorum patrum amplecti, dum autem nullum uolunt proferre sermonem quo ueritas carnis dominicæ designatur, pessima semina Manichæorum latenter simpliciorum inserunt animabus, a quibus maiore custodia opus est quam ab impia calliditate Nestorii. ille siquidem aperte unum Christum in duos diuidens filios patrum symbolo semet ipsum pandit inimicum, isti uero unum quidem eundemque se uenerari colere et adorare dicentes, sicut symbolum docet, unitarum uero duarum naturarum proprietates perimentes et neque passibilitatem carnis dominicæ neque inpassibilitatem diuinitatis eius esse confitentes dubiam circa incautos habentes sententiam maximas læsiones eis inspirare moliuntur. nam aut conuersionem factam suspicari concedunt circa dispensationis sacramentum aut aliquid putatiuum aut fantasiam aut confusionem aut transitum false per uirginem figuratum et non gestam uere natiuitatem domini dicunt. hæc enim omnia germina sunt dolosæ radicis, quæ M VII 563 mortem animabus his obœdientibus ferunt. propterea siquidem ad peremptionem uesaniæ totius hæreticæ prædictis epistulis eguerunt. nam et post expositionem subtilissimam harum litterarum rursus patres qui sanctum concilium Calchedonense celebrauerunt, symbolum patrum Nicænorum pro lapide sumentes ubique hoc solum circumferri et prædicari ad inluminationem fidelium sanciuerunt. quapropter, omnium mansuetissime et uenerabilis imperator, quisquis laudat Calchedonense concilium, et Ephesium et Nicænum ualde miratur; qui autem hoc respuit, neque illorum legibus adquiescit, sed simulat tantummodo se colere pietatem. pro causa uero Timothei quid amplius uestræ pietatis potentiæ nos dicamus? si enim preces contra eum datas secuntur et causæ et omnia quæ ibi sunt posita, opere, sicut illi adserunt, p. 16, 15 facta noscuntur, nullus ei per canones sanctorum patrum ueniæ sermo relinquetur.

Hæc ergo uobis scribere uestra tranquillitate præcipiente curauimus, deus autem sapientia uestræ pietatis imperii membra ecclesiæ semper uniat sitque communium medicus passionum et mansuetissimæ uestræ ⟨tranquillitatis⟩ imperium perpetue tranquille et mansuete custodiat affectu nos paterno regentis.

Basilius episcopus misericordia dei Seleuciæ metropolis uestræ Isauriæ incolumem uestram pietatem multis annorum curriculis ecclesiæ dei et toti orbi terrarum oro seruari, piissime et Christianissime triumphalis imperator

Iulius episcopus Celendereos similiter
Nunechius episcopus Lami et Charadri similiter
Stephanus episcopus Dalisandi similiter
Epiphanius epsicopus Cestri similiter
Ammonius episcopus Iotapæ similiter
Paulus episcopus Hieraspoleos similiter

PW

1 eutyches *PW, corr. W* 3 in nicea W^{corr} 4 se *W* si *P* 8 duobus *PW* 11 proprietatis *PW, corr. W* 13 lesionis *PW, corr. P* 15 gestum *W* 16 germina *Surius* germinata *PW* dolose *W* dolos et *P* 17 fuerunt *PW* afferunt *Surius* 20 lapidem *PW* 27 ei *W* et *P* relinquitur W^{corr} 30 uestræ tranquillitatis *scripsi* uestrum *PW* 31 effectu *PW* regentem *PW* 33 toto orbe *PW* 35 Iulianus p. 46, 13 calendereos *PW* 36 nonnechius *PW* Charadri *Ramsay, Hist. Geogr. of Asia Minor p. 380* calendri *PW* 39 zotape *PW* 40 hiraspoleos *W*

Conon episcopus Zibidæ similiter
Acacius episcopus Antiochiæ similiter
Sabbatius epsicopus Sebastiæ similiter
Eufronius episcopus Anemorii similiter
Athanasius episcopus Philadelphiæ similiter
L IIII 927 Hermofilus episcopus Diocæsareæ similiter
Iulianus episcopus Irenopolis similiter
Theon episcopus Selinusi similiter
Paulus episcopus Olbis similiter
Orentio episcopus Domitiopolis similiter

M VII 564 XXVIII Deoamantissimo atque piissimo et Christianissimo augusto ⟨a⟩ deo conpetenter honorato imperatori Leoni Pelagius Alexander Philippus Hypatius Chrysippus Seleucus Eustathius Titus episcopi primæ Ciliciæ in domino salutem. Christianissima intentio uestræ potentiæ et propositus pietatis ex multis quidem rebus nobis innotuit, præcipue autem et ex litteris uestræ pietatis nuper ad nos directis, quibus peruigilem circa pietatem laborem suum tranquillitas uestra demonstrauit. quapropter omnium deum laudantes et linguas ad fauorem et corda ad supplicationes incessabiliter commouentes pro pio uestræ serenitatis imperio congregauimus deoamantissimos episcopos uniuersæ prouinciæ pro quibus sancire suis litteris pietas uestra dignata est, et concorde mente decreuimus Timotheum quidem contra sanctorum patrum regulas et ecclesiasticas sanctiones sacerdotium inuasisse seditione populi pariter et tumultu; hæc enim nos lectæ contra eum preces edocuerunt. quem neque sacerdotem arbitramur nec omnino in ordinem episcoporum constitui patiamur. magnam etenim synodum sanctorum patrum Calchedone collectam amplectimur et salutarem esse decreuimus et non solum propter multitudinem pontificum ibidem congregatorum et sententiam sanctæ et piæ ⟨memoriæ⟩ imperatoris Marciani una cum eis prolatam, sed quia et sanctorum patrum Nicæno concilio congrua et conuenientia et in nullo contraria eam sapuisse conspicimus.

Hæc quidem per nostram sententiam declaramus, uestra uero pietate Romano ⟨imperio⟩ incolumi permanente credimus in pace et constantia sanctas dei ecclesias conseruari Christo, uestrum pium propositum deo dirigente ad illa gerenda quæ eius ecclesiis uideantur esse utilia, et per uestram mansuetudinem eis pacis iura præbente.

Pelagius episcopus Tarsi incolume uestrum imperium tempore longo sanctis ecclesiis et Romano conseruetur imperio, piissime atque Christianissime
Alexander episcopus similiter
Philippus episcopus similiter
Hypatius episcopus similiter
Seleucus episcopus similiter
Eustathius episcopus similiter
Titus episcopus similiter

PW

1 canon *PW* 3 Sabbatius p. 46, 14 sabbastianus *P* sebastianus *W* 7 hieronopolis *PW* 8 hellinosii *PW* 9 olbi *PW* 10 *subscr.* EXPLICIT LIBER [epistula W^{corr}] XXVII *W* 11 *inscr.* EPISTVLA SVBDVS SCRIPTIS EPISCOPORVM AD LEONEM IMPERATOREM *W* a *om. PW* 12 imperatore *P* 14 propositum *Surius* 16/17 quāpropter *P* 17 supplicationis *PW*, *corr. W* 22 tumultui *PW* 23 constituti *PW* 26 memoriæ *addidi* 27 eius *PW* in nicena W^{corr} 30 imperio *Surius om. PW* 33 tarsis *P* incolumem *PW* 34 conseruet *PW* 40 *subscr.* EXPLICIT LIBER [EPISTVLA W^{corr}] XXVIII

XXVIIII Per omnia Christianissimo uictori atque triumphatori et ⟨a⟩ deo conpetenter M VII 565
honorato imperatori Leoni Pergamius episcopus Antiochiæ Pisidiæ metropolis, Euprepius episcopus Adadenus, Paulinus episcopus Apamenus, Libanius Parlaenus, Alexander L IIII 928
Seleuciæ, Maximus Zorzilenus, Bassus Neaspoleos, Florentius Adrianopolis, Minophilus Metropolis, Theon Theodosiopolis, Marcianus Philomelii, Theopemptus Tyræi,
Eugenius Tymiandi, Pontianus Sozopolis, Attalus ⟨Malinopoleos⟩, Castinus Limenon.
Cognoscentes sanctionem uestræ ⟨pietatis⟩ zelo diuino esse conpletam et placationem dei uoluntate sancitam conferentem et subiectis per fidem inenarrabilem quietem ac disciplinam, quæ ad salutem pertinet, piissime prouidentem, per quam præcepistis nobis ut de Timotheo, qui in omni impietate noscitur accusatus, nec non et de his
quæ pro fide catholica placuerunt sancto et uniuersali concilio Calchedone celebrato quid communiter sentiamus, sine timore cuiusquam hominis et abque gratia uel inimicitiis indicemus tamquam reddituri incircumscriptibili dei iudicio rationem, uestræ potentiæ nostris significamus apicibus Timotheum quidem, qui iam damnatus ostenditur, sicut plurimi uenerabilium episcoporum Aegytiacæ diocesis et reuerentissimi
clerici in scriptis adfirmantes uestræ clementiæ suggesserunt nouissimis, contra ecclesiasticas sanctiones ad sacerdotii ministerium fuisse perductum, sed etiam eos qui cum scirent eum fuisse damnatum, communicare illi sine periculo crediderunt, extraneos [eos] esse a dei ecclesia iudicamus secundum consequentiam regularem nulla eis uenia
nec spe restitutionis ullo modo remanente, sicut tertia et octogesima regula de talibus can. Ant. 4
aperte decernit, cuius initium est: si quis episcopus a synodo depositus aut presbyter aut diaconus ab episcopo proprio et cetera. nam ut is qui et illi sententiæ subcubuit et ante tantorum inenarrabiliumque malorum et multis lacrimis lugendorum auctor extitit, dignum debeat secundum leges subire subplicium, postquam cognoscitur talia præsumpsisse, nostrum non est edicere, sed probare decet et iudicare uestram
Christianissimam maiestatem, quatenus et pro omnibus cogitetis et pia quiete placetis deum et proprium muniatis imperium et subiectos ab iniqua peste huiusmodi liberetis. M VII 566
si uero fidem sancti Calchedonensis uniuersalisque concilii Timotheus negare præsumit et quicumque nefandorum eius actuum ministri sociique reperiuntur, nihil mirum est. nam qui a diuina pace monstrantur extranei sine dubio et ab eccle-
siasticis sanctionibus, simul et æquitatis Romanum imperium continentis sunt inimici, non est mirandum si etiam a sensibus propriis exciderunt uesane blasphemantes et anathematizantes saluberrimæ fidei doctores atque custodes sanctissimos et apostolicos patres et archiepiscopos omnesque simul deoamantissimos episcopos sequentes sanctissimos episcopos qui per generationes singulas rectæ fidei lumina fuisse noscuntur,
et [a] deoamantissimos senioris ⟨et⟩ nouæ Romæ archiepiscopos, qui his concordes

---

PW

1 *inscr.* EPISTVLA INFRA SCRIPTIS EPISCOPORVM AD LEONEM IMPERATOREM *W* a *om. PW* 2/3 Euprepius p. 55, 36 eutropius *PW* 3 adandenus *PW* Paulus p. 55, 37 apamens *P* paralenus *PW*, *cf. Ramsay, Hist. geogr. of Asia Minor p. 390 sq.* 4 Maximus p. 56, 1 mænus *PW* Zorzilonenus 56, 1 gortenus *PW* Bassonas p. 56, 2 Neaspoleos p. 56, 2 paneas poleos *PW* 4/5 Minophilus p. 56, 4 metrophilus *PW* 5 Theodorus p. 56, 5 philomeli *PW* 6 timandi *P* tumandi *W* synnadorum p. 56, 7 Pontianus *scripsi* politianus p. 56, 8 politanus *PW* Attalus p. 56, 9 ætagus *PW* Malinopoleos p. 56, 9 *om. PW* Castinus Limeno⟨n⟩poleos p. 56, 10 cætiportus *PW* 7 ūrae *PW* uestram W^{corr} pietatis *addidi* 8 sancitam *scripsi* sc̄a *PW* 16 nouissimus *PW* nouimus W^{corr} 19 eos *deleui* nullam—ueniam *PW*, *corr. W* 21 si W^{corr}, *om. PW* 22 et illi *Surius* ex illi *W* ex illis *P* exilii P^{corr} 25 est *Surius* esse *PW* 26 pie *P* 29 eis *PW* 31 continentis *scripsi* contenti *PW* 33 custodis *PW*, *corr. P* 36 a *del. Surius* seniores *PW* et^{2} *om. PW* romanæ *W*

existunt. quorum firma et immobilis et inexpugnabilis fides in Christo probata est apud sanctam et uniuersalem synodum Calchedone celebratam, cuius per dei gratiam communicatores et fuimus et usque ad uitæ terminum in deo permanebimus, GL. secundum sapientes enim et egregios medicos, qui diuerso modo passiones et subtiliter
L IIII 929 perscrutantur et tunc congruam simul et singularem medicinam offerunt ægrotantibus, cogitantes pro correctione eorum quæ in Alexandria contigerunt, diuino zelo feruentes in memorata sanctione præcepistis quatenus omnia diligenter tractentur et ⟨a⟩ sanctissimis episcopis conprobentur, quoniam nunc Alexandrina ciuitas contur-
p. II, 31 batur, pro cuius quiete et disciplina maximam se habere sollicitudinem significauit uestra clementia. quapropter edicimus: Timotheo siquidem consentientes et qui pro eo uestræ Christianitati preces proprias optulerunt uelut episcopi et clerici Aegyptiacæ diocesis, cum non sapiant, ut apparet, sapere se confidunt, quando sic aperto mendacio inpudenter incumbunt. uidentur enim in prædictis precibus pietatis uestræ sanctioni subiectis contra litteras mansuetudinis uestræ locuti et contra gloriosam cogitationem quam pro Alexandrina ciuitate et eius geritis disciplina, tractasse.
p. 21, 30 adfirmantes enim maximam pacem memoratam ciuitatem et sanctissimas ecclesias et monasteria possidere, aperte rebus ipsis capti sunt * * et aduersus pietatis uestræ uocem et cogitationem sine metu locuti. plenam namque caliginem et a malis imminentibus nubem disciplinam esse dicentes et pacem toti ecclesiæ Alexandrinorum diuinitus adtributam, quomodo huiusmodi uiri sapere putabuntur contra ueritatem ⟨et⟩ uestra optima consilia properantes pacemque dei uocantes persecutiones et bellum contra orthodoxos sacerdotes et clericos gestum nouamque tyrannidem contra
M VII 567 sacras regulas inquirentes? clare in sacrum illud incurrere uidentur eloquium: non
I Cor. 14, 33 est, inquit, indisciplinationis, sed pacis deus, sicut in sanctorum ecclesiis uniuersis agnoscitur. hi etenim ad perditionem parati sunt secundum prophetam
Ps. 5, 7 dicentem: perdes omnes qui loquuntur mendacium. quomodo autem isti credendi sunt sapere et tenere causam omni mendacio segregatam aut diuinam sapien-
p. 21, 33 sq. tiam salutarem, hoc est salubrem fidem? quam præcipue seruare promittunt dicentes in prædictis precibus suis innutabiliter atque firme et immobiliter se credere symbolo in Nicæna ciuitate a sanctis trecentis XVIII patribus explanato et neque augmentum neque detractionem hoc posse recipere neque opus habere quamlibet inter-
p. 22, 2 pretationem, cum per se, aiunt, uideatur interpretatum, CL uero sanctorum patrum
p. 22, 17 sq. concilium ignorare se profitentes docentesque communicare Alexandrinam ecclesiam Ephesiis conciliis, adicientes et hoc quia synodum Calchedone celebratam eadem ecclesia Alexandrina non recipit. per hæc igitur ostenduntur similes esse eorum qui nescientes exponentem optime salutis remedia medicinam et passiones prouenientes subtiliter edocentem inpudenter totum se nosse promittunt. sic enim et isti neque temporum diuersorum languores hæresum scientes nec medicinam congruam

---

PW

2 cælebrata P^{corr} 3 et^2 *om.* *P* 3/4 GL secundum *scripsi, cf. uol. 4 p.* XXXVIII secundum CL *W* secundum centum et quinquaginta *P* 6 correctionem *PW, corr. W* in alexandria W^{corr} alexandriam *PW* 8 a *om.* *PW* quoniam] *malim* quibus 9 disciplinam *PW, corr. W* 11 ūra *P* xpianitate *W, corr. W* 12 sapiunt *W* 14 mansuetndini *PW* 15 disciplinæ *P* 17 *lacunam indicaui e. g. supplendo* inpudenter mentiti 18 a malis *Surius* amabilis *PW* 19 toti ecclesiæ *scripsi* et in ecclesia *PW* 20 putabantur *PW* 21 et uestra *Surius* ūrām *PW* optimam *PW, corr. P* 23 clarum *PW* 25 ad W^{corr} a *W* *om.* *P* 27 aut *Surius in mg.* aurem *PW* 29 innotabiliter *PW* 32 adiunt *W* audiunt *P* ut aiunt *Surius* uideantur *PW* 34 ephesis *PW, corr. W* adicentes *P* quia *scripsi* quasi *PW* celebratum *PW* eandem *PW* 35 alexandrinam *PW, corr. W* simile *PW, corr. W* 36 exponente *PW*

infirmis oportune prolatam ab spiritalibus medicis, sanctis scilicet et orthodoxis sacerdotibus qui per tempora synodos impleuerunt, inspicientes, harum rerum non habentes discretionem superfluos et erroneos in suis precibus posuerunt sermones. nam si hæc quæ memorauimus, agnouissent, non arbitrarentur augmentum aut detrac- 4
tionem factam in sancto symbolo ⟨a⟩ trecentis XVIII sanctis patribus explanato nec L III 930
per se dicerent illud interpretatum, quod paucissimis quidem sermonibus, sed perfectis sensibus scripturæ diuinæ per uiros eius scientiæ peritissimos uidetur esse completum. quorum ueritatem ignorantes et qualis quantaque hæretico tunc procedente languore prolata sit medicina diuinitus inspirata, in illud incurrisse diuinum 9
uidentur eloquium quod ait: nolite fieri sapientes apud uosmet ipsos. propter Rom. 11, 25
hæc enim ignorauerunt hæreticos, qui postea per diuersa tempora uariis languoribus sunt exorti, nec non etiam eos qui oportune et necessarie eorum infirmitatibus saluberrimæ fidei congruam optulerunt salutaris adiutorii medicinam, sicut sanctissimi CL patres episcopi infirmitati languoris Macedonii, qui diuinitatem sancti spiritus negauit, optulerunt aperte firmitatem rectæ fidei ⟨in⟩ diuinitate trinitatis inseparabiliter 15
adorandæ. rursus igitur alia passione nata circa inhumanationem dei uerbi per callidum erroneumque Nestorium sancti patres qui illo tempore Ephesi conuenerunt, M VII 568
suscipientes pariter Orientalium episcoporum probatissimam sibi concordiam perfecte prædictum languorem inenarrabili fide curauerunt. similiter autem Timothei sequaces ignorare uidentur quemadmodum postea Eutychis, cum in profundum 20
phantasiæ praua ignorantiæ suæ secta conruerit, præcipitio hæretico suffocatus sit et quia pro eo duo sint celebrata concilia, prius in Epheso et postea Calchedone et quia quæ Ephesi quidem facta est, non suffecit eius ægritudinis, ut oportebat, discernere passionem et offerre quæ necessaria ⟨erat⟩ medicinam; quæ uero Calchedone per dei gratiam congregata est, eius solatio ita præualuit, ut ægritudinem aperte cogno- 25
sceret et remedium medicinæ salutaris offerret. igitur notum est sapientibus uniuersis quia nisi diuersæ diuersisque temporibus hæreses exortæ fuissent, nequaquam opus esset concilio spiritalium medicorum (nam ubi infirmitas, illic opus est sine dubio medicinæ), et quia non sicut defensores Timothei putant, adiectio quædam symbolo CCCXVIII patrum est facta, quando emergentibus uariis ægritudinibus 30
spiritalis et necessaria eis oblata est medicina, simul quia corpori est ægrotanti similis incredulitas et quemadmodum oculis dudum ægrotantibus et caute atque conpetenter a medicis qui tunc inuenti fuerint, curatis, si rursus contingat aliquem uiscerибus forte dolere, quicumque postea reperti fuerint, non desinunt adhibere medicinam, ita et hæretica infirmitate temporibus diuersis exorta mirum non est si a piissimis tem- 35
porum quorumque principibus deoamantissimi episcopi pro inminente cura conuocati medicinæ utilia remedia porrexerunt. quæ cum ita sint, nonne ignorantia manifesta est et nouissima in Timothei ⟨sequacibus⟩ inscientia atque superbia, quando omnibus quidem orthodoxis et religiosissimis episcopis, quicumque nunc sunt et qui ad deum iam migrauerunt, aperte calumniantur quasi adiectionem quandam in sacro 40

PW

1 prolatum *P* 2 synodus *PW* 5 a *om. PW* 7 uideretur *PW* 9 languorem *PW* illo *PW* 9/10 diuino uideantur eloquio *PW* 15 in diuinitate trinitatis *scripsi* diuinitatem unitatis *PW* 16 adorandæ *scripsi* adoranda *PW* 21 præcipitio *scripsi* principatu *PW* suffocato *PW* 22 ephesio *PW*, *corr. W* 23 quæ *sc.* σύνοδος sufficit *PW* 24 necessaria erat medicinam *scripsi* necessaria [erant necessaria W^{corr}] medicinæ *PW* 25/26 cognoscere *PW* 27 heresis *PW*, *corr. P* 29 abiectio *PW*, *corr. W* 30 trecentis XVIII *PW* 31 spiritali *PW* eius *PW* 34 dolere *Surius* dolorem *PW* 38 sequacibus *addidi* defensoribus *Surius in mg.*

CCCXVIII sanctorum patrum symbolo fecisse uideantur, et quasi pro credulitate sua dicunt quia prædicto sacro symbolo nullum ipsi augmentum aut detractionem
L IIII 931 quamcumque recipiant? nonne plenum est hoc totius fatuitatis indicium, cum dicant centum quinquaginta sanctorum patrum se ignorare concilium? unde magis uideantur quia non solum talium medicorum necessariam curam prorsus ignorant, sed etiam ipsam infirmitatem Macedonii, pro qua uidentur fuisse collecti. quam scilicet ignorantes, cum sit utique manifesta et nimis insignis etiam simplicibus orthodoxis et in laico ordine constitutis, multo magis uarium Nestorii errorem nec non Eutychis impietates uesanamque phantasiam nescire panduntur. et propterea inaniter et
M VII 569 indiscrete in suis precibus edixerunt Ephesiis se communicare conciliis, cum prius utique sit sine dubitatione susceptum, secundum uero non solum priori constet aduersum, sed etiam uniuersis sanctis episcopis qui olim luminaria fuisse probantur ecclesiæ, quorum famosissimam et religiosissimam multitudinem dinumerare difficile est. præcipue tamen aduersarii esse panduntur inmortalis et beatæ memoriæ Athanasio Alexandrinæ ciuitatis episcopo, cui dum inueniantur esse contrarii Timothei sequaces, omnibus indubitanter orthodoxis et maxime fidelibus Aegyptiis et dei zelum habentibus omnino uidebuntur inimici. sed hæc equidem dicta sunt de unoquoque capitulo petitionibus eorum inserto, quantum breuiter a nostra dici potuit paruitate, ut uestræ pietatis imperio, sicut piis litteris imperare dignati estis, indicaremus. religiosissima namque uestra pietas decenter egit ut se contineret et necessariæ districtioni deoque placenti committeret examinationem horum qui nullam impietatis speciem reliquerunt, sed super alia mala etiam hoc adiecerunt ut diabolica inspirati uirtute examinatione non facta sanctissimos episcopos et religiosissimos clericos in sanctis orthodoxisque ecclesiis enutritos expellerent a ministeriis quæ Christi domini gratia sunt sortiti. ut autem undique diuino lumine ueritatis mendacii tenebræ sequacium Timothei destruantur et a religiosissima pietate uestra simul et æquitate hæc impietas iniquissimaque superbia radicitus euellatur, decet eos aperte conuinci quia cum sibi recte credere uideantur, multum extra hanc scientiam esse noscuntur nequaquam diuinum intendentes eloquium quo præcipitur non esse
Rom. 12, 3 sapiendum plus quam oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem, propterea
Ps. 81, 5 siquidem non sapientes ad sobrietatem inciderunt in diuinum eloquium et non cognouerunt neque intellexerunt, in tenebris ambulant. ut autem tales omnibus ostendantur et præcipue populo uolenti Timotheum habere pontificem, diuino nobis proposito timore confidimus et in hoc sacræ uestræ maiestati suggerere quatenus ualde celerrime et sine qualibet obumbratione in sua ignorantia et prauæ sectæ sententia conuincatur Timotheus et eius sequaces episcopi simul et clerici. igitur si placet uestræ pietatis imperio, sub custodia eos foris Alexandrina ciuitate esse præcipite et seorsum eorum singulos habitare et diuinæ scripturæ libros quos uoluerint, dato primitus ab eis breue quos habeant necessarios, accipere, ut intra certos dies artissime custoditi, ita ut nulli liceat ad eos accedere et uerba eis sensusque disse-

---

PW

1 trecentis [tricentis *W*] XVIII *PW* 2 dicant *PW* 3 fatuitatis *Baluze* fauitatis *PW* falsitatis W^{corr} 5 necessarium *P* 7 sint *PW* 8 constituti *PW* 9 uesaniamque *PW* 10 edixerunt *per compendium W* edidit *P* dixerunt W^{corr} 11 consistet *PW* 13 denumerare *W* 14 inmortali *PW* 15 inueniatur *P* 17/18 denuo quoque *PW* 19/20 iudicaremus *PW* 20 religiosissimam *PW*, *corr. W* continere *PW* et *om. P* 21 ideoque *PW* committere et *PW* 25 diuino lumine *Surius* audiui uolumine *PW* 30 propterea *W* postea *P* 32 talis W^{corr} 33 ostendatur *PW* 34 maiestatis suggere *P* 39 eius *PW*

minare, iubeantur exponere, quoniam * * uirtutem scripturæ diuinæ respicientes rectæ fidei symbolum susceperunt et fidem trecentorum XVIII sanctorum patrum immobiliter se tenere et custodire polliciti sunt, quæ fuerunt Arrianorum uariæ blasphe- M VII 570
miæ atque languores, quas nefande sanctarum scriptuarum textui nitebantur adstruere, 4
et quemadmodum hæc a prædicto symbolo sunt exclusæ. non solum enim Arrianorum, L IIII 932
sed et plurimæ ante hanc hæreses tunc exortæ in diuinæ scripturæ proloquia putantur Mt. 24, 24
incumbere. isti quidem uenerabiliter reminiscuntur omnium sanctæ memoriæ orthodoxorum patrum et quales quique fuerunt, agnoscunt, inter eos reuerendæ memoriæ Athanasium simul et Cyrillum doctrina copiosa pollentes et pastores Alexandrinæ ciuitatis insignes, quos omnes orthodoxi sequuntur et præcipue fideles Aegyp- 10
tiorum. quæ cum ita sint, in scriptis sequaces Timothei declarare iubeantur quomodo memorati sancti patres saluberrime crediderunt et quomodo horum inueniuntur aduersi qui cum Arrio fuisse noscuntur hæretici, et qui sunt isti aut quæ sapientes a recta fide recesserunt. quo facto et caligo erroris simul et prauæ sectæ sequentium Timotheum ubique protinus aperitur, ipsis insuper qui non cum discretione, sed 15
sine quadam probatione præuenti sunt, indicatur et ex hoc omni uenia monstrabuntur extranei qui rectæ fidei uniuersale concilium nefandissima uoluntate et scelestissima lingua anathematizare præsumunt. tum etiam præter concilium deoamantissimorum episcoporum sapientissime et semper memorabiliter ac uelociter uestra pietas efficiet ut dum primitus conuicta [fuerint] atque notata praua eorum nefandissima- 20
que secta damnetur, et ea quæ pro recta fide sunt deo Christo placente et diuinæ disciplinæ pacique conueniunt, roborentur. turpe satis et rectitudine uestræ ⟨fidei⟩ nimis indignum est ut diuulgetur generali synodo nunc opus esse, dum hæc aperta sint et ualde certissima, quatenus, ut dictum est, plus ualere uideantur qui se diabolo tradiderunt et eius impietate ebriati, et [ut] insignis pompa concilii occasio 25
quidem multis contemptus sacræ fidei et detractionis existit, frequentia uero multorum indiscrete loquentium paganorum aut infidelium et præcipue hæreticorum plurimi, quod absit, simplicium trahuntur ad lapsum [qui], dum illi putentur quidem de quibus uolunt, honeste loqui, ad uarias autem blasphemias rectæ fidei dogma perducant. quur enim hoc capitulum eligunt qui hactenus quod sapiunt, ita nesciunt, ut pro 30
sua fide frequenter egeant conuenire?

Pergamius episcopus Antiochiæ Pisidiæ subscripsi quæ sunt subiecta, intercessionibus omnium sanctorum armatus recta fide et omnia quæ pietati sunt aduersa, deuincens. multo tempore a clementia diuina serueris, Christo amabilis et honorate diuinitus imperator 35

Euprepius episcopus Adadorum ciuitatis similiter M VII 571
Paulus episcopus Apamenus similiter
Libanius episcopus Parlau similiter
Alexander episcopus Seleuciæ similiter

PW

1 quoniam *scripsi* quam *PW* *lacunam indicaui, suppleas* sancti episcopi Chalcedone congregati 2 susceperint W^{corr} 3 arianorum *P* 4 languoris *PW* quasi *PW* 5 arianorum *P* 6 heresis *PW* proloquiis *PW* 7 isti] *scil. patres Chalcedonenses* quidem si *W* 9 anathasium *W*, *corr. W* 10 insignis *PW*, *corr. W* fidelis *PW*, *corr. W* 13 ario *P*, *corr. P* quæ *edd. Romani* qui *PW* 19 ac P^{corr} ad *PW del. W* 20 fuerint *deleui* 21 pro recta W^{corr} porrecta *W* porrecte *P* 22 rectitudini *W* 23 fidei *addidi* 25 impietates *PW* ut *deleui* 26 multi [multis *edd. Romani*] contemptus *Surius* multi conceptus *PW* 28 qui *deleui* 36 eprepius *PW* dadorum *PW* ciuitate *W* 37 Paulinus p. 51, 3 38 parlaos *PW*

Maximus episcopus Zorzilonenus similiter
Bassonas episcopus Neaspoleos similiter
Florentius episcopus Adrianopolitanus similiter
Minophilus episcopus Metropolitanorum similiter
Theodorus episcopus Theodosiopolis similiter
Marcianus episcopus Philomelii similiter
Eugenius episcopus Tymiandi similiter
Pontianus episcopus Sozopolitanus similiter
L IIII 933 Attalus episcopus Malinopoleos similiter
Castinus episcopus Limenonpoleos similiter EXPLICIT

XXX Domino piissimo Christoamantissimo imperatori nostro Leoni perpetuo augusto parua et humilis synodus congregata in metropoli Sardianorum uestræ Lydiæ. Primitiis uestræ pietatis imperii nuper adeptæ sanctissimæ dei ecclesiæ Lydiæ constitutæ augmentum magnæ tuitionis et zeli circa orthodoxam fidem uestræ tranquillitatis agnoscunt, unde incessabiliter pro uestræ Christianitatis imperio preces offerentes deo ut longæua et in pace uestra seruetur uita, [non] nulli magis alii quam sibi et suis sacerdotibus atque populis quietam negotiantur uitam. pro quibus enim hæc ⟨a⟩ nostra paruitate suggesta sunt, breuiter indicamus. quoniam diuina sanctione per Eudoxium uirum deuotum magistrianum religiosissimo nostro metropolitæ Eutherio data conuocati sumus in ciuitate Sardianorum litteris memorati sanctissimi uiri metropolitæ nostri directis congregatisque nobis in urbe prædicta uestræ pietatis litteræ sunt relectæ nec non et preces quæ uidebantur de quibusdam capitulis eis esse subiectæ, quas audientes de utroque capitulo uestræ pietati suggerimus. de principali namque capitulo et quod ad ipsam Christianorum fidei respicit summitatem, id est de sancto et uniuersali concilio Calchedone collecto, cui regulariter præsiderunt et maximæ Romæ sanctissimus et beatissimus archiepiscopus Leo per uenerabiles episcopos directos et clericos nec non et regiæ Constantinopolis sanctissimus et
M VII 572 uenerabilis archiepiscopus Anatolius et summi sacerdotes qui ei concordes fuerunt et similia decreuerunt, nec non et omnes sanctissimi totius orbis episcopi, etiam ⟨nos⟩ hoc fatemur quia necessarie per illorum uestigia gradientes et reuerentiam eis habentes eosque uenerantes, eo quod pie et diuina inspiratione constituta sint quæ in prædicto sancto et uniuersali concilio sancita noscuntur, eis concordes sumus, quando nihil dissona est a sancto et uniuersali Nicæno concilio trecentorum XVIII sanctorum patrum. deus enim qui per illos olim fidem regulariter exposuit, ipse etiam nunc
1 Cor. 12, 11 per istos eam denuo roborauit, quoniam unus et idem secundum beatum apostolum spiritus sanctus operatus est uniuersa. de Timotheo namque, qui tyrannice, sicut agnouimus, et contra regulas sedem sanctissimæ ecclesiæ Alexandrinæ ciuitatis inuasit, dum utique esset ecclesiasticæ correptioni contraditus, relegentes preces quæ syllabis pietatis uestræ subiectæ sunt a deoamantissimis episcopis Aegptiacæ diocesis et uenera-

PW

1 zorzilotenus *PW* 2 bassionas *PW* Bassus p. 51, 4 neapoleos *PW* 5 Theon p. 51, 5 6 philomelus *PW* 7 Tymandi p. 51, 6 synnadorum *PW* 8 Pontianus *scripsi* politianus *PW* 9 athalus *PW* 10 limenopoleos *PW* EXPLICIT LIBER [EPISTVLA W^{corr}] XXVIIII 11 *inscr.* EPISTVLA INFRA SCRIPTIS $\overline{\text{EP}}$ORVM AD LEO$\tilde{\text{N}}$ IMP$\overline{\text{M}}$ *W* 13 αἱ Λυδίας ὑπάρχουσαι 16 non *deleui* alii quam *scripsi* aliquam *PW* et^2 W^{corr} ut *PW* 17 a *om. PW* 20 sardinorum *PW* 21 prædita *P* 22 relectæ *scripsi* directæ *PW* 26 romanæ *PW* 28 *malim* eis 29 urbis *PW*, *corr. W* nos *addidi* 31 eo quod *scripsi* æquo *PW* sunt W^{corr} prædito *P*, *corr. P* 33 dissona est (*sc.* σύνοδος) *scripsi* dissonæ *PW* 38 correptionis *PW* quæ *om. PW*, *corr. W*

bilibus clericis Alexandrinæ ciuitatis, per eas agnouimus quia cum adulterio quod in pontificatu commisit, et homicidio etiam anathematizare sanctum concilium Calchedonense non timuit. quibus auditis animæ nostræ profundo uulnere sunt percussæ deflentes ⟨quia⟩ in tam uenerabilibus temporibus ⟨ab⟩ aduersario pietatis et inimico orthodoxæ fidei tantæ obsessiones nobis insurgunt. legentes etiam L IIII 934 preces ab aliquibus Timotheo consentientibus mansuetudini uestræ pietatis oblatas amplius defleuimus et nostra mente nimis excessimus pro tanta præsumptione, quia super ea quæ iam commiserunt, non eos piguit etiam prædicto magno sanctoque concilio, quantum ad eos adtinet, contumelias inferre et eam prorsus expellere. totum tamen hoc uestro iudicio non personam respicientes committimus supplicantes ut omnium totius orbis sanctissimorum episcoporum post deum uitam uestra pietas faciat esse securam et sanctis ecclesiis quietis et pacis iura concedat. scimus enim quia deus qui uobis perpetua regni sceptra donauit, secundum beatum Salomonem poscentibus sapientiam et prudentiam præbebit etiam in hac causa Prou. 2, 3 quatenus benignitatem imperialem per omnia demonstretis, Christianissimi atque piissimi.

Eutherius episcopus Sardianorum Christus deus noster Christianissimum et inuictissimum uestræ pietatis imperium in augmento fidei et pacifica uita sanctorum intercessionibus conseruare dignetur, piissime et religiosissime et Christo amabilis imperator

Paulus episcopus Daldi similiter
Afianus episcopus Filadelphiæ similiter
Iohannis episcopus Hyrcanidis similiter
Polycarpus episcopus Tabalinus similiter
Iulianus episcopus Mustinæ similiter M VII 573
Iohannis episcopus Mæoniæ similiter
Rufinus episcopus Aureliopolis similiter
Lucius episcopus Apollonis similiter
Gemellus episcopus Stratoniciæ similiter
Dionysius episcopus Attaliæ similiter
Cyriacus episcopus Apolloniadis similiter
Theodotus episcopus Gordi similiter
Anatolius episcopus helleonorum similiter
Leonidis episcopus Baes similiter
Heraclidianus episcopus Settenus similiter
Diamonius episcopus Thyaterenus similiter
Onesiforus episcopus Blandi similiter
Iulianus episcopus Salæ similiter
Iohannis episcopus Tripolis similiter EXPLICIT

PW

2 homicidium *PW* 4 quia *om. PW* quod *Surius* ab *Surius om. PW* 5 absessiones *P* 8 commiserunt *Surius* miserunt *PW* 9 eam (*sc.* σύνοδον) *scripsi* eum *PW* 12 uestram *PW* 13 perpetuam *PW* 14 salamonem *PW, corr. W* 17 synnadorum *PW* nrt *P* none *W* uestrum W^{corr} 19 conuersare *PW* 23 hercanidis *PW* 24 Tabalinus *scripsi* tabainus *PW* 25 muscinæ *P* 26 meoni *PW* 27 Aureliopolis *Ramsay Hist. Geogr. of Asia Minor p. 120 tab.* areopolis *PW* 33 *latet* Σαλέων *cf. Ramsay p. 122* 34 Baes [= Βαγῆς, *cf. Ramsay p. 131*] *scripsi* beas *PW* 35 Settenus *Ramsay p. 120 tab.* senus *PW* 36 thyaterrenus *PW* 39 EXPLICIT LIBER [EPISTVLA W^{corr}] XXX *W*

XXXI Piissimo et Christianissimo domino imperatori Leoni Epiphanius episcopus Pergensis et qui cum eo sunt reuerentissimi episcopi Ephesius Porphyrius Diodotus nous Maras Paulus Marcianus Auxentius Pierius Iohannis Micus Innocentius Polemon Theosebius Pamphyliæ regionis. Decet quidem deum omnis humana laus et omnis pariter oratio, pium uero principem famosissimus sermo. nam et ipse cum subiectis adorat imperii largitorem et pacis prouisorem dominum Christum, qui protegit inuisibiliter et eos qui aduersus pacem gerunt bella, concidit. ait enim
Exod. 14, 14 quodam loco sancta scriptura, cum Aegyptiorum multitudinem populus formidaret: dominus pugnabit pro uobis et uos tacebitis. et hoc quidem frequenter operatus est Christus, sub uestræ uero pietatis imperio palam gens feruida et * * uehementer expauit. quæ cum esset ad capiendum difficilis et non creditur posse
I. III 935 subdi, sic potuit repente consumi, ut de cetero neque nomen eius ualeat inueniri. ita siquidem deus protegit ac prouisor existit eorum qui in eo cordis pietate confidunt, qualem te quoque esse contigit, deo amabilis imperator, ⟨qui⟩ non solum extranearum rerum prouisor esse dinosceris, sed etiam sanctarum dei ecclesiarum pacem multo labore conquiris, ut habeas eam tu quoque, qui pro ea decertas et pro eius uniuersitate cuncta diligenter operaris, quoniam et uno Christi corpore omnes qui eius
M VII 574 sunt, alligantur. quis itaque sermo digne possit uestram laudare tranquillitatem circa utrumque sic pie et paterna caritate laborantem et tuitionem suam summo
Ps. 20, 8. 9 studio conferentem? quapropter conpetit uobis psalmistæ uerbum: sperauit in domino et misericordia altissimi non commouebitur. inueniatur manus tua omnibus inimicis tuis et dextera tua inueniat omnes odientes te. et hæc quidem a nobis humilissimis pro gratiarum actione referuntur, piissime et Christo amabilis imperator. dudum itaque litteras ad uestram pietatem dirigens ego humilis declaraui meam uestræ pietati sententiam qualis sim circa orthodoxam fidem nec non et sanctum Calchedonense concilium; quia uero etiam nunc diuinis syllabis tranquillitas uestra præcepit ut una cum deoamantissimis episcopis qui mecum sunt, conueniens, significare debeam quid sentiamus de eodem sancto Calchedonensi concilio et de Timotheo Alexandrino, sicut aiunt, episcopo, etiam rursus communiter uestræ maiestati significamus quoniam gratia dei nulla parte ab eius pietate recedimus, nisi quia læsionem iudicamus diuisionem simplicium populorum, quam nescio quomodo ignorantia faciente patiantur. sicut enim iamdudum Christianissimis uestris auribus indicaui, nulla alia doctrina tradita est a nobis accedentibus ad salutare sanctumque baptisma nisi quæ a sancto Nicæno concilio gratia spiritali prolata est, per quam et nos meruimus peccatorum redemptione saluari et donum adoptionis adipisci, unde bona futura percipere sustinemus et mundus pariter uniuersus. non enim nos quidem per ea ad Christum accessimus, alios autem eadem nobiscum participari gratia prohibemus, dum omnia conpleat et omnibus ualde sufficiat nullusque respuere potest ⟨per⟩ quæ ipse saluatus est. non igitur dicant quia nos hanc solum prædicamus et non eam colimus, sed et colimus et ueneramus et prædicamus et cum ea de

---

PW

1 *inscr.* EPISTVLA SVBDVS SCRIPTIS EPISCOPORVM AD LEONEM IMPERATOREM *W* 3 nousmarus *P* noysimaras *W* *latere uidetur* Neon Maras *cf. infra* p. 60, 15. 16 Martinus p. 60, 18 Hierius p. 64, 10 micuus *PW* 7 concedit *PW* 8 cum *P* dum W^{corr} *om. W* 9 pugnauit *PW* quidem *Surius* qui *PW* 10 gens *scripsi* gerens *PW* *lacunam indicaui e. g. supplendo* audax 11 capiendam *P* 12 subsidi *P* 14 qui *Surius om. PW* 14/15 extraneorum *PW* 18 allegantur *PW*, *corr. W* 21 inuenitur *P* 22 inueniet *W* inuenient *P* 30 maiestati *om. P* 32 ignorantiam facientem *PW* 39 per *addidi* quæ *P* quod *W*

præsenti uita optamus egredi et Christo domino per hanc credimus præsentari. non ergo mentem simplicium subuertentes hæc dicant. nos enim et Nicænam synodum debito honore ueneramur et Calchedonensem quoque ⟨definitionem⟩ suscipimus ueluti scutum eam contra hæreticos opponentes et non mathema fidei existentem. non enim ad populum a papa Leone et a sancto Calchedonensi concilio scripta est, ut ex hoc debeant scandalum sustinere, sed tantummodo sacerdotibus, ut habeant quo possint repugnare contrariis. duarum namque; naturarum siue substantiarum unitatem in uno Christo declaratam inuenimus a plurimis apud nos consistentibus sanctis et gloriosissimis patribus et nequaquam ueluti mathema aut symbolum his qui baptizantur, hoc tradimus, sed ad bella hostium reseruamus. si uero propter medelam M VII 575
eorum qui per simplicitatem scandalizari noscuntur, placuerit uestræ potentiæ, Christo L III 936
amabilis imperator, sanctissimo Leoni Romanæ ciuitatis episcopo ** nec non et ab eorum pariter sanctitate * * propter istorum, sicut dixi, condescensionem et satisfactionem, quatenus idem sanctissimus uir litteris suis declaret quia non est symbolum neque mathema epistula quæ tunc ab eo ad sanctæ memoriæ nostrum archiepiscopum Flauianum directa est, et quod a sancto concilio dictum est, sed hæreticæ prauitatis potius increpatio; simul et illud quod ab eis est dictum in duabus naturis, quod forte eis dubium esse dinoscitur, dum a patre prolatum sit propter eos qui ueram dei uerbi incarnationem negant, his scilicet sermonibus apertius indicatum, ita tamen ut in nullo sanctæ synodi fiat iniuria. nihil enim differt siue duarum naturarum unitas inconfusa dicatur siue ex duabus eodem modo referatur. sed neque si una dicatur uerbi natura, inferatur autem incarnata, aliud quid significat, sed idem honestiori sermone declarat; nam et inuenimus sæpius hoc dixisse sanctos patres apud uestræ pietatis imperium quod significat. decenter aget uestra potentia, quia ipsa synodus permanebit, sicut est; ecclesiæ membra discerpta copulabuntur hoc sermone curata et ea quæ contra sacerdotes nefande committuntur, cessabunt et ora hæreticorum contra nos aperte damnabuntur et omnia reducentur ad pacem et fiet, sicut scriptum est, grex unus et unus pastor, quoniam et dominus Christus multa condescensione Ioh. 10, 16
circa nos usus humanum saluauit genus, et quia cum diues esset, utique diuinitate, 2 Cor. 8, 9
pauper factus est pro nobis secundum quod homo fieri uoluit, ut nos illa paupertate ditaremur, sicut beatus Paulus edicit, et iterum, quoniam relinquens nonaginta Lc. 15, 4—7
nouem oues in cælis perrexit quærere perditam, quod constat in nobis, et quia cum inuenisset, multam nobis tuitionem exhibuit, ita ut eam humeris suis inponeret et cælestibus ordinibus copularet, in quo et magnum gaudium factum dicit in cælo et pro eius inuentione et pro numeri supplemento. his itaque quid sentiamus de Calchedonensi concilio, nos humiles uestræ pietati suggessimus; de Timotheo uero quantum nos humiles probare potuimus, uestræ tranquillitati suggerimus quia si ea quæ de eo continentur in precibus oblatis uestræ tranquillitatis imperio tanta et talia, uera conperiuntur, sicut adserunt reuerentissimi episcopi qui ea suppliciter obtulerunt, extraneus ab omni sacerdotali honore et pia canonum integritate dinoscitur, M VII 576
sicut nos humiles ualemus inspicere. omnis enim causa eius in iudicio et probatione

---

PW

3 definitionem *addidi* 4 anathema *PW* 5 calchedonense *P* 6 quod *PW* 9 mathema *Surius* anathema *PW* 12 *lacunam indicaui e. g. supplendo* a uobis et *om. W* 13 *lacunam indicaui e. g. supplendo* qui in regia ciuitate consistunt episcopi, scribatur 14 anathema *W*^{corr} 18 patre] *i. e. Leone* uerum *P* 19 *scripserim* sit indicatum 20 iniuriam *PW, corr.* H^{1} 22 honestiori *PW*^{corr} honestiore *W* 25 est *om. W* 32 perrexitque *PW* 33 uenisset *PH*^{1}. *corr. W* 40 integritatem dinoscetur *PW, corr.* H^{1}

uestri pendet imperii et integritate sanctorum summorumque patrum, quibus et nos humiles iustum est obœdire propter maximam eorum scientiam ac sapientiam subtiliter talia iudicare ualentium. nobis autem dari ueniam a uestra potestate poscimus, si quid ut homines in his litteris incaute suggessimus. inuitati enim, potius autem iussi et, quod maius est, coniurati hæc scribere uestræ tranquillitati præsumpsimus.

Epiphanius Pergenæ ciuitatis episcopus incolumem pietatem uestram dei ecclesiis et Romanorum imperio in Christo opto seruari semper, piissime et Christo amabilis imperator

L IIII 937 Ephesius episcopus Comamenus similiter
Porphyrius episcopus Paleopoleos similiter
Diodotus episcopus Lysinensis similiter
Polemon episcopus Trebennorum similiter
Micus episcopus Adrianopolis similiter
Maras episcopus codri similiter
Neon episcopus gilsatenus similiter
Paulus episcopus Poglensis similiter
Martinus episcopus Peltinesi similiter
Hierius episcopus Panemotichi similiter
Iohannis episcopus Ariassi similiter
Theosebius epicopus Maximianopolis similiter
Auxentius episcopus Termissæ similiter
Innocentius episcopus Eudociados similiter EXPLIC̄

XXXII Christoamantissimo uictori atque triumphatori et a sancta trinitate seruato imperatori Leoni synodus quæ per sanctionem uestræ maiestatis in Myrena metropoli uestræ Lyciæ prouinciæ congregata est. Litteras tranquillitatis uestræ suscepimus per Baranem uirum deuotum magistrianum plenas fide ac pietate zeloque iustitiæ * * agnitionis dei. manum itaque tuam commodaturus Christo sacerdotes cooperatorios aduocasti et pro orthodoxa religione propugnaturus præsules eius socios tibi in dimicationibus adesse decreuisti et sanctiones ecclesiasticas regulasque sanctorum patrum contemptas agnoscens eos qui hæc orant inuiolabiliter conseruari, ad defensionem
M VII 577 concurrere præcepisti pontificisque necem ulciscens sicut Moyses maximus per syllabas
Exod. 32, 26 sacras pæne clamare uisus es: qui est domini, ueniat ad me. sed et preces criminibus cumulatas suscipiens uindictam interim suspendisti, ut cum iusta ⟨sententia⟩ reum punire uidereris, et iudices ad hoc constituisti orthodoxos totius orbis episcopos, ut apud omnes iudicatus quasi præsens ab omnibus iustam uideretur ferre sententiam ille qui cunctos in eo qui inique necatus est, uexasse cognoscitur auditores. singulos autem a ciuitate propria non traxisti, ne forsitan euocationem quasi uiolentiam is qui euocabatur, accusaret, sed permisisti tamquam conpatiens uniuersis, ut con-

---

PW

8 romano *W* 12 clisimensis *P* eliminensis *W* 14 miccus *W* 15 *latet* Κοδρούλων 16 *latet* Σιλλίου 17 poclensis *P* 18 Marcianus p. 58, 3 Peltinesi *scripsi cl. Georg. Cypr. 448* pellenesis *PW* 19 gerius *P* Pierius p. 58, 3 20 Ariassi *edd. Romani* arias *PW* 21 maxianopolis *PW* 23 eudacianus *W* eudatianus *P* EXPLICIT LIBER [EPISTVLA *W*^{corr}] XXXI *W* 24 *inscr.* EPISTVLA INFRA SCRIPTIS EPISOPORVM AD LEONEM IMPERATOREM *W* 26 suscipimus *P* 27 *lacunam indicaui e. g. supplendo* et desiderio 29 præsulis *PW*, *corr. W* 31 contemptas *Surius* contentus *PW* 34/35 sententia *addidi* 35 uideris *PW*, *corr. W* ortodoxus *P* urbis *P* 36 ēps *PW*, *corr. W* 37 uexasse *W* uix esse *P*

sistentes in prouincia iudicarent, quatenus satisfactione careat quisquis post hæc forte suam uoluerit mutare sententiam. igitur et nos, o Christo amabilis et qui imperium a deo sortitus es, in tuis consiliis exultamus et uidentes te pro orthodoxa fide ita feruentissime laborantem deum propter perpetuam uestram maiestatem deprecamur ut longo tempore uestrum nobis conseruet imperium et nequaquam alio subiecti esse uideamur. suggerimus igitur quia de singulis quæ in sacris uestris litteris continentur, lectio apud nos cum laudibus celebrata est atque lætitia, sed precum cognitio eisdem litteris subditarum nostra gaudia uiolauit, Christo amabilis et triumphabilis imperator. tremor enim et terror recte singulorum corda commouit et fontes lacrimarum de pupillis oculorum ualde fluxerunt, fletibus etiam genæ rigatæ sunt procellæque malorum et multa iacula calamitatum subinde reuelata sunt et amara nuntia alia crudelia præuenerunt. et donec audiremus quidem quia uiuente L IIII 938 adhuc nostro sacerdote ordinatus est, cognouimus quia uelut adulteri filius sicut Abessalon inpudenter insurrexit in patrem et sponsam uiui genitoris abripuit, et 2 Reg. 16, 22 quia nefande semet ipsum constituit et inregulariter sacerdotem * * quasi pelagi tempestate commota ea quæ a populo inconsiderate fiunt, ad modicum quidem præualent, tempore uero superueniente soluuntur; cum uero audissemus et necem præcedente electione et in uenerabilibus locis factam et bestiarum modo lacerationem corporis perpetratam et mortui nefandas iniurias et membrorum humanorum crudelissimas sectiones et exusti corporis cinerem et nullam conpassionem Timotheum aut auersionem aut odium habuisse contra huiusmodi præsumptores, cum oportuerit eum mox dare locum, ut aliena uiolentia magis quam eius proposito hæc facta monstrarentur, sed potius eum festiuitatem cum eis et lætitiam celebrasse, tunc exiliuimus et uultum secundum quod scriptum est, tristem habentes atque demissos ⟨oculos⟩ et utramque manum ad inuicem conserentes atque dicentes: oblitus est nostri dominus, reliquit Ies. 49, 14 nos dominus. quid iam nos sacerdotes faciemus? quomodo pastores pastores, M VII 578 mercennarium uidimus greges ita dispergere? quomodo compatientes, cum hæc examinari minime supplicamus? quomodo reuerendi, qui cultum sancti baptismatis obscuratum despicimus? quomodo ecclesiæ præsules, nefandum adulterium reticentes? quomodo exemplum fidelium, qui paternarum regularum custodes in temporibus pietatis ecclesiæ fluctuantur? tranquillitas diuinæ scientiæ continet uniuersa et nauis orthodoxorum duceretur forsitan in profundum, nisi imperator pius existeret et subiectos sapientia gubernaret, pro purpura uirtutibus fulgens, armis utens aduersus hostes uenerabili cruce, et hæc uocatus appellatione qua per clementiam Christus uocari dignatus est: recubans, inquit, soporatus est sicut leo. oportebat tunc secun- Gen. 49, 9 dum prophetæ Hieremiæ uocem nouissimum quærere locum et die noctuque ea quæ Ier. 9, 2. 1 sunt commissa, lugere. non enim una est mulier secundum historiam, quæ iniustitiam et uim pertulisse dinoscitur. breuiter itaque, Christo amabilis imperator, historiam quoque audire dignare. aliquando Leuita uir uiolentiam passus in Iud. 19, 1. 25. 28. 29. 21, 1 coniugem et contumeliam ferre non ualens et iniuriam sceleris inmensam esse con-

---

PW

2 xpi *PW* 5 ut *Surius* et *PW* 11 calamitatum W^{corr} aclamitatum *PW* clamitatum P^{corr} 12 donec *W* dona hæc *P* audieremus *PW* 15 *lacunam indicaui e. g. supplendo* et cogitauimus quia 17/18 præcedente electione *scripsi* præcedentem lectionem *PW* 18/19 perpetratram *P* 20 auersione *PW* 23 lætitia *PW* 24 secundum—est *non suo loco posita esse uidentur* oculos *addidi* 25 uicem *PW, corr. W* 27 cunpatientes *PW* 29 præsulis *PW, corr. W* 30 temporibus pietatis *corrupta, coniecerim* tempestatibus 31 flutuantur *P* 32/33 et—gubernaret *om. W*

spiciens, dum mulier mane mortua fuisset inuenta plurimis contumeliam inferentibus, diuidens eam in undecim partes undecim Israhel tribubus destinauit, et propterea undecim et non duodecim, quia unam tribum sciebat iniuriosos et luxuriosos habere uiros. tunc omnes undique ⟨ad⟩ ultionem uelocissime concurrerunt pro litteris mulieris membra suscipientes et uelut inimicos fratres proprios expugnantes, dum tanti sceleris præsumptio atque mortis dilectionem cognationis excluderet. insuper etiam anathematizauerunt eos, ne sponsam ab eis sumerent aut darent sponsum eis, et nisi remedium sapientiæ fuisset post hæc inuentum, etiam nomen tribus Beniamin esset ablatum. ea siquidem quæ nunc gesta sunt, illis conparata crudelitate maiora sunt. non enim una ecclesia hanc pertulit læsionem nec unus sacerdos occisus est,
L IIII 939 sed omnis ecclesia et omnis pontifex est necatus (unum enim secundum beati Pauli
1 Cor. 12, 20
Eph. 4, 15. 16 uocem omnes pariter sumus et omne membrum et fratres unum habemus caput Christum), ecclesiasticæ sanctiones et constituta conculcata, regulæ sanctorum patrum spretæ sunt. dominus totius orbis terrarum Christianæ nutritor pietatis et orthodoxæ fidei propugnator occasionem dedit loquendi coram regibus et non timendi. antiqui iura loquebantur etiam audire nolentibus, ipse autem mitissime atque clemens nostras inbuit aures ut malum tamquam malum noteIes. 5, 20 mus: uæ, inquit, qui dicit malum bonum et amarum dulce. ad iustam igitur
M VII 579 indignationem rogamus excitamus atque supplicamus ut baptisteria et altaria, sacerdotium, regulas uindices patrum, zeleris dominum feruentissime, altam prouideas ecclesiis saluatoris quietem. quantum enim ex lectione precum et scelerum commissorum, quæ illic referuntur, agnouimus, mercennarius et non pastor probatus est Timotheus. occulte namque, latrocinanter et non regulariter per ianuas sanctarum regularum ad ouium aulas ingressus est. adulter Timotheus, uiuo adhuc sponso in eius sedem uesanissimus insiliuit. homicida Timotheus; particeps est enim eorum qui suum spiritalem patrem et Christum inplacabiliter lacerarunt. sacerdotio indignus Timotheus; abripuit enim, non accepit honorem. incredulo peior Timotheus; negat enim sanctum Calchedonense concilium, sicut per eos quos destinauit, scripsisse dinoscitur, quod nullo modo a decreto sanctorum patrum Nicæa conuenientium dei utique ⟨uoluntate⟩ et ⟨sine⟩ hominum celebratum timore discordat. cui enim eorum qui ibidem congregati sunt, sicut sub Dioscoro in Epheso aduersus bonæ memoriæ Flauianum, terror inlatus est? quis, sicut ibi, dextera calamum figens atque digito demonstrans eos qui ante ianuas obseruabant, aliquid reclamauit aut plagas forte sustinuit? nullus per subsellia semet ipsum abscondit fugiens subscriptionis iniquitatem. hic nouum nil audiuimus; nam neque consentire poteramus.
Lc. 1, 2 quæ tradiderunt nobis ab initio inspectores et ministri uerbi, trecenti XVIII sancti patres qui in Nicæa conuenerunt et Constantinopolim CL et qui in Epheso reuerende collecti sunt, hæc in nobis ipsis et dudum in Calchedone per nos obsignauimus et non hæc in ærem et inaniter sunt soluta, Christo amabilis imperator, sed etiam his litteris mox ad uestram tranquillitatem usi sumus et pæne lacrimis nostram supplicationem, non atramento, conscripsimus, rogantes ac supplicantes et tamquam prostrati præsentes

PW

2 tribus *PW* 3 una tribus [tribu W^{corr}] *PW* 4 ad *Surius om.* *PW* 5 uel uelut *W* 6 sceleres *PW*, *corr.* *P* 9 oblatum *PW*, *corr.* *W* 10 unam ecclesiam *PW*, *corr.* *P* 12 omne *scripsi* unum *PW* 13 sanctionis *PW*, *corr.* *W* conculta *P* 14 Christianæ *scripsi* $\overline{\text{xps}}$ *PW* 17 *malim* mitissimus 18 dulcem *PW* 19 alteria *PW*, *corr.* *P* 20 zeleris *P* sceleris *W* ultam W^{corr} 25/26 enim est *W* 29 in niceam W^{corr} 30 uoluntate—celebratum *scripsi* et hominum celebrato *PW* 32 qui *PW* fingens *PW* 37 in nicea W^{corr} CL *P om.* *W* et² *P* aet *W* aut W^{corr}

ut non sinatis inimicos ecclesiæ sanctas dei ecclesias conturbare, sed et faciatis eas sub quiete consistere et occasionem fieri synodum requirentibus abscidatis. in nullo enim discordamus in rebus in quibus nobis est satisfactum, aut de fide saluberrima dubitamus et si quis adnuntiauerit nobis præter quod accepimus, anathema sit. ex- Gal. 1, 9
pellite secundum quod scriptum est, de concilio pestilentiam et uirum sanguinum Ps. 1, 1. 138, 19
auferte de medio et consacerdotes qui persecutionem passi sunt iniuste, tamquam pii 6
uestro more protegite, ecclesiis sponsos proprios redonate et monasteria congregate et
sudores sanctæ memoriæ Athanasii et Theophili et Cyrilli, qui orthodoxæ fidei prin- L III 940
cipes extiterunt, nequaquam inutiles esse permittite et Proterium sanctæ memoriæ, M VII 580
qui mediator dei fuit et hominum, magna uoce clamitantem clementer audite. celare 10
enim eius sanguinem sicut Zachariæ terra non patitur, ne iterum celans secunda uice Mt. 23, 35
maledicatur.

Petrus misericordia dei episcopus Myrenæ metropolis sanctæ dei ecclesiæ, suscribens rettuli incolumem in Christo longo tempore maiestatem uestræ pietatis exoro 15

Eudoxius episcopus Chomatenus similiter
Cyrinus episcopus Patarenus similiter
Stephanus episcopus Limyrenus similiter
Eudoxius episcopus Acalissenus similiter
Leontius episcopus Araxenus similiter 20
Andreas episcopus Tloeorum similiter
Nicolaus episcopus Acrasenus similiter
Athanasius episcopus Xanthensis similiter
Hypatius episcopus Sidymensis similiter
Pannychius episcopus Ascandenus similiter 25
Anatolius episcopus Olympinensis similiter
Cyrinus episcopus Oenoandenus similiter
Nicolaus episcopus Caunenus similiter
Aquilinus episcopus Padullenus similiter
Nicolaus episcopus Balburenus similiter 30
Aristodemus episcopus Phasilitenus similiter

Eustathius presbyter suscripsi pro Theodoro episcopo Antifellitino similiter et manibus dolente

carporus presbyter suscripsi in loco Palladii episcopi Corydalleni similiter
Gelasius presbyter suscripsi in loco Romani episcopi Bubonensis ciuitatis similiter 35
Nicolaus archidiaconus suscripsi in loco Heliodori episcopi Pinarensis similiter
Timasius presbyter suscripsi in loco Leontii episcopi catateni similiter EXPLIC̄

XXXIII Domino Christo amabili piissimo atque uictori Leoni Agapitus misericordia dei Christi episcopus uestræ Rodi. De super sceptra regni suscipiens, sacratissime et

---

PW

2 synodum *edd. Romani* symbolum *PW* 3 fidei saluberrimam *PW* 6 iniustæ passi sunt *W* 7 sponsus *PW, corr. W* 8 orthodoxo *P* 9 inutilis *P* 10 dei *Surius* fidei *PW* 11 celans W^{corr} celens *P* zelans *W* 15 exoro *P* et oro *W* 17 paterenus *P* 18 lymerenus *PW* 19 acalaidenus *PW* 21 gleorum *PW* 27 oenoanden *P* 30 balburen *P* 31 phalisitenus *W* 32 antefellitino *P* antefallitino *W* 33 dolentem *PW* 34 *scripserim* Carponas pallidii *PW* 35 bunensis *PW* 36 narensis *PW* 37 *scripserim* Candaneni, *cf. Georg. Cypr. 304* EXPLICIT LIBER [EPISTVLA W^{corr}] XXXII *W* 38 *inscr.* EPISTVLA AGAPITI EPISCOPI METROPOL̄ AD LEONEM IMPERATOREM *W*

inuictissime principum pro munere pietati uestræ collato deum cælestem regem primitiis decentibus honorastis. prima enim oblatio et acceptabile sacrificium est ut auriga mundi et princeps totius orbis qui sub sole consistit, adorandæ trinitatis fidem seruet
M VII 581 incolumem et doceat ex his quæ facit et colit, timere et homines deum et talia sectari per quæ nostrum seruatur genus, et cogitare pro communi re publica et totius populi disciplina, quatenus optima causa pacis et nomen ubique præcelleat et uigeat et non instar bestiarum contra suum genus homines singuli rabiem feritatis exerceant. his itaque bonis et aliis multiplicibus dudum et nunc per uestrum imperium constitutum diuinitus perfruentes omnes oramus innumeris uos conseruari temporibus (uere namque sacerdos et natura imperator existis), sed et omne genus humanum deo conuenit supplicare pro imperii uestri longæuitate. nam in principiis uestræ serenitatis imperii tantam barbarorum multitudinem manu dextera subiugastis et nimis inporta-
L IIII 941 bilem destruxistis, ut perpetuum erigeretis tropæum in omni orbe terrarum et altam pacem toto præberetis in mundo. nihilo minus autem et nunc pro humano genere cogitatis saluberrimas has litteras et utiles animarum sacerdotibus destinantes, his quibus ligare et soluere peccata concessum est, communionis sacræ sollicitudinem committentes. quapropter conroborati piarum uestræ serenitatis auctoritate litterarum ad hoc responsum confidentes accessimus supplicantes deo et uestræ serenitatis imperio ut nostras humiles uoces dignemini placanter accipere et si quid tamquam idiotæ paululum delinquimus, ueniam condonare. sacræ siquidem et inconparabiles uestræ syllabæ potestatis et mala quæ incredibiliter Alexandria prouenerunt, et Timothei gesta pessima declararunt, qui, sicut aiunt preces oblatæ pietati uestræ a quibusdam deoamantissimis episcopis Aegyptiacæ diocesis, auctor tanti sceleris esse dinoscitur. super hæc autem et ea quæ satisfactores Timothei fieri postulant, nostræ paruitati manifestata sunt. iussistis itaque considerare concilium uestræ prouinciæ Insularum quid sentiat de sancto et uniuersali Calchedonensi concilio. et mihi quidem fuit optabile et nimis utillimum secundum uestræ pietatis iussionem cum omnibus episcopis nostræ prouinciæ præbere responsum, sed quoniam euocatio quidem et ante susceptionem sacrarum pietatis uestræ litterarum et rursus postquam susceptæ sunt a me, festinanter effecta est, sed hiemalis temporis qualitas, sicut pietas uestra perspicit, eos uenire ad metropolim non permisit, dum tribus milibus aut quattuor milibus stadiorum quidam abesse uideantur, necessarium fuit, ne quod impedimentum fieret Eudoxio uiro deuoto magistriano præcepti pietatis uestræ ministro ad reliqua responsa prouinciarum et commissa, ut uelociter meam sententiam facerem manifestam. hoc enim etiam ipse uir deuotus magistrianus compulit adimplere. gradior itaque
M VII 582 dei gratia ad narrationem capitulorum præsentium atque probationem breuitate qua possum. memoratus enim Timotheus si talis esse paruerit qualem eum oblatæ preces uestræ pietati a deoamantissimis Aegyptiacæ diocesis ⟨episcopis⟩ atque clericis esse declarauerunt, non solum inter episcopos siue clericos, sed neque inter fideles laicos iuste constituendus est, qui et piorum canonum disciplinam uastauit et Romanam rem publicam confusione conpleuit. uerumtamen quoniam imperialis lex et eccle-

---

PW

1/2 primitiis decentibus primitiis *P* 4 et homines *corrupta, coniecerim* ante omne se 7 feritates *PW, corr. W* 11 longeuitatem *PW* 12 tantum *P* 15 *malim* animabus, *transfertur* ψυχωφελεῖς 20 inconparabilis *PW* 22 pessima *om. P* adiunt *W* audiunt *P* 30 himalis *PW, corr. W* 30/31 prespicit *P* prospicit *W* 33 uero *PW, corr. W* 35 ūd *W* unde *P* 36 breuitatem *PW* 38 episcopis *om. PW* 41 confusionem *PW* imperiales *PW, corr. W*

siasticarum sanctionum consequentia custoditur, si placet, hoc supplico ut uocetur accusatus sacro uestræ pietatis edicto, quatenus in præsenti conuinci possit coram uestris auribus, quæ circumueniri non possunt, aut coram sancta synodo quæ pro qualitate temporis in ciuitate regia poterit inueniri, si tamen placuerit potestati uestræ, et ita dignam suorum actuum suscipiat ultionem. si uero, quod non credo, in tantis et talibus criminibus accusatus diuinæ iussioni uestræ obœdire noluerit nec ad proprium dominum ita pium mansuetumque principem concurrere festinarit, non solum ab ordine sacerdotii, sed et a deo simul et principe et cunctis hominibus sicut reus erit abiciendus. de sancto siquidem uniuersalique concilio Calchedone imperiali sanctione collecto ad confirmationem quidem atque cautelam orthodoxæ et catholicæ fidei et damnationem atque destructionem prauitatis Eutychianæ, quid L IIII 942 dicamus, quando per omnia concordem sensum intemeratæ fidei CCCXVIII sanctorum patrum qui Nicæa Christi gratia conuenerunt, et patrum Calchedone conuenientium reperimus? non enim aliud quidquam præter illam immobilem et fundatam rectæ fidei expositionem eos decreuisse nec aliquod augmentum aut detractionem in symbolo sancto fecisse cognouimus, ob quam rem et pæne omnes Occidentalium partium deo amabiles episcopi consentiente sibimet et pariter decernente sanctissimo atque beatissimo Leone Romanæ urbis archiepiscopo litteris propriis et oris sui confessione ea quæ ab ipsis sanctis patribus Calchedone collectis interpretata seu explanata sunt de domini nostri Iesu Christi incarnatione, confirmauerunt atque consignauerunt. unde uestram pietatem suppliciter exoramus ut dum una sit dominatio patris et filii et sancti spiritus et eiusdem fidei uniuscuiusque baptismatis et nos unum atque idem sapimus et in una sancta et consubstantiali et adoranda trinitate baptizati sumus, sicut et dominus noster deus et saluator Iesus Christus sanctis discipulis suis iniunxit, pacem Mt. 28, 19 quidem et nunc sanctis ecclesiis conferatis et retinaculum ori adponatis hæretico, quod indisciplinabilem eorum et inobœdibilem arceat intellectum. non enim ad ecclesiarum ædificationem, sed ad destructionem simplicium populorum contentiones M VII 583 excitare noscuntur.

Hæc itaque a mea paruitate mediocriter, ut potui, dicta sunt, tu uero, domine Christo amabilis atque laudabilis, cuius potestas et uirtus in manu domini est, quod tibi reuelauerit deus et in tuo corde fuerit consuete locutus, hoc in omnibus sancire dignare. nouimus enim et credimus quoniam qui te unxit in regem Iesus Christus deus et saluator noster, ipse tibi sicut Dauid et Daniheli suam sapientiam condonauit ad robur quidem et augmentum sanctarum Christi ecclesiarum et ad ædificationem atque constantiam fidelium populorum. quæ tamen acta fuerint apud consacerdotes in concilio apud nos celebrando secundum sacram uestram et adorabilem sanctionem, post non multum uestræ pietati declarabuntur.

Ego Agapitus episcopus Rodiorum orans dominum incolume ualere et longo sæculo conseruari Christo amabile uestræ serenitatis imperium manu mea suscripsi.

EXPLICIT

PW

1 consequentiam *PW* 3 qua *PW* 4 potuerit *P* 5 dignum *P* 7 festinaret *PW*, *corr. W* 8 ob *P* ordinem *PW* principem *PW*, *corr. W* 10 cautela *PW*, *corr. W* 12 a trecentis XVIII *PW* 13 in niceam W^{corr} 17 amabilis *PW*, *corr. W* consentientes *PW* 22 $\overline{sps}$ $\overline{sci}$ *W* 23 in *Surius* ut *PW* 36 fuerit *PW* consacerdotes W^{corr} consacerdotis *W* consacerdotibus *P* 39 incolumem *PW* 40 amabilem *PW* serenitates *W* 41 EXPLICIT LIBER [EPISTVLA W^{corr}] XXXIII *W*

XXXIIII Piissimo atque fidelissimo uictori atque triumphatori Leoni principi semper augusto Iulianus humilis episcopus Coensis. Ego, domine Christo amabilis imperator, illam sapientissimam monitionem mente percipiens qua dictum est cognosce temet ipsum, uolui taciturnitate quiescere et maiorum patrum iudicium sustinere. non enim euocationis æqualitas parem rerum seruat effectum, sed quando coactus cum euocatione concordat, tunc similitudo nominum habet rerum quoque inper-
L IIII 943 mutabilem ueritatem. uerumtamen quoniam consulere nos tranquillitas uestra præcepit de unoquoque capitulo quod continetur in precibus deo amabilium consacerdotum Aegyptiacæ diocesis, manifestam meæ paruitatis facio uoluntatem mæstus existens et lacrimarum imbribus inrigatus, quid loquar, ignorans, captiuitatem ad destructionem utique pietatis illatam et pontificis lugens inopinabilem necem. ea siquidem quæ in Alexandrina ciuitate commissa sunt, ex ipsa narratione declarant animi passionem et ad uindictam tanti facinoris uestram solummodo prouocant æquitatem. nam constituti ut orbem debeatis gubernare terrarum, indisciplinationis ægritudinem ad interitum perducentem mederi summo studio festinatis, non gladium euaginantes ad necem, sed interminationis uerbo indisciplinatos regulariter perducentes ad obœdientiæ uoluntatem. sententiam itaque quam contra se Timotheus nefandus exigit, sancti canones apertius explanarunt, quos sua tyrannide sæpius
M VII 584 abnegauit disciplinam ecclesiasticam confundendo et iniurias inferendo, inimicus nescio quo modo totius Christianitatis effectus. captus enim in talibus uestram iustitiam debet experiri solummodo, quoniam ad magnitudinem commissorum eius, sicut in precibus continetur, potestas ecclesiasticarum non sufficit sanctionum. pando siquidem uestræ potentiæ et quid de sancto Calchedonensi concilio sentire dinoscor. hoc etenim nullatenus a ueritate discordat, quoniam fidem traditam a sanctis beatisque trecentis XVIII patribus consona uoluntate diuina inspiratione firmauit, non dogma aliud introduxit, non alterum symbolum, non uanam expositionem, non dualitatem unigeniti filii dei neque nouitatem aliquam celebrauit, sed per omnia consonat etiam sacro concilio CL sanctorum patrum pariter et Ephesio, cui præsederunt ter beati et sanctissimi patres Cælestinus Romanæ pontifex ciuitatis et Cyrillus Alexandrinus episcopus. supplicamus igitur uestræ potentiæ ut inuiolabiliter conseruetis ea quæ a Christo per ipsum de ipso bene sunt constituta. ubi enim tantorum erat congregata multitudo pontificum et sanctorum præsentia euangeliorum et frequens simul oratio, illic creaturæ totius opificem inuisibili uirtute credimus fuisse præsentem. terror enim tunc nullus fuit imperialis auctoritatis, quoniam sanctæ piæque memoriæ Marcianus amoris diuini diademate coronatus, spiritalem quoque suscipiens curam, festinauit apostolorum dogmata confirmari ⟨a⟩ præsulibus ecclesiæ, desiderio fidei accensus orthodoxæ. quem cum uestra pietas imitatur, et uictoriam contra barbaros adipiscitur et ueritatis quoque destruit inimicos.

Iulianus humilis episcopus definiens rettuli EXPLICIT

PW

1 *inscr.* EPISTVLA IVLIANI EPISCOPI AD LEONEM IMPERATOREM *W* 2 augusti *P* 4 taciturnitatem *PW*, *corr. W* maiorum *Surius* malorum *PW* 5 coactus = ὁ συναχθείς 7 consolere *PW* consolari *W*^{corr} 8 dm̄ *PW* 11 destructionem *Surius* instructionem *PW* illatam *P* illa tamen *W* illam tamen *W*^{corr} 15 mediri *P* festinatis *scripsi* festinantes *PW* 16 interminationes *PW* 18 nefandum egit *P* sc̄i canones *P* sciones *W* tyrannidem *PW* 20/21 uestra iustitia *PW* 22 in *om. PW*, *corr. W* 28 CL *P* et *W* 29 romani *P* 34 imperiales *PW*, *corr. W* 36 a *om. PW* 37 que *P* emitatur *PW*, *corr. W* 39 retulit *W* EXPLICIT LIBER [EPISTVLA *W*^{corr}] XXXIIII *W*

XXXV Piissimo et Christianissimo et iuste a deo potestatem totius orbis et dominationem sortito uictori semper augusto Leoni concilium humilium episcoporum gratia Christi et nutu uestræ tranquillitatis in Cyzicinorum metropolim celebratum, quæ est Hellispontinæ regionis. Quantum ad fidem tuam, Christo amabilis atque piissime principum, * * neque sermo ad fauorem esse ualebit æqualis, claret enim quoniam diuina pietas apud uos potius gubernat imperium. nam propter eius fidei constantiam uoluntatem requiritis sacerdotum, quatenus ex omni concordia uenerabilis fidei iura seruentur. unde studio uestræ serenitatis Christus omnium dominus præbet effectum. igitur sanctioni uestræ pietatis omni uirtute et celeriter ministrantes ea quæ nobis cum magna deliberatione atque consilio placuerunt, per has mediocres litteras indicamus. sacras etenim uestræ mansuetudinis litteras relegentes directas nobis per Eudoxium uirum deuotum magistrianum mox in ipsis principiis inuenimus fulgere pietatem et maximum uestræ serenitatis et fidele certamen, super hæc autem et de morte sacerdotis inquisitionem illic positam, quam homicidæ quidam non timuerunt suo iure committere in sanctæ memoriæ Proterium Alexandrinæ ciuitatis episcopum. et sicut positum est in precibus eorum qui et post mortem eius animam uenerantur, ipsum quidem perimere in sanctissimo baptisterio non timuerunt per totam ciuitatem trahentes, post hæc autem igni eius reliquias contradentes cinerem in uentos dispergere præsumpserunt, quod peccatum omni quidem tragœdia et quibuslibet fabulis aut huiusmodi figmentis uerborum poeticorum uidetur inmensius et nihil horum lamentationi Hieremiæ secundum. quis etenim sensum habens non clamet hos præsumptores crudeliores esse quam bestias, quæ tamen post mortem se in consanguineis nesciunt uindicare? quis autem mortuum ita uiolare præsumens uel solo nomine sit acceptabilis Christianus? sacerdotis autem sanguis uelocem habuit ultionem a domino Christo, quem sacerdotii esse constat auctorem, sicut in sanctis docemur scripturis quia sanguis sancti Zachariæ Hierusalem non esse pertulit inpunitam. qui et si fuisset aliquid ab eo contra leges factum quod possit eum facere dignitate episcopatus extraneum, oportebat non homicidis manibus, sed legum iudicio sacrarum et ciuilium hæc finiri. ergo quod in eo præsumptum est, si ueritas precibus inest, ualde crudelissimum esse dinoscitur, uestra tamen hoc solummodo, maxime principum, uindicta indiget aut certe clementia. et præcipue quidem ciuitati Alexandrinæ parcendum est, sicut etiam perspicit uestra tranquillitas; si uero etiam populum qui indisciplinationem æstimat esse legem, oportet sine emendatione dimitti, et hoc in uestræ pendet pietatis arbitrio. Timotheus autem, qui nunc Alexandriæ est constitutus episcopus, sicut in precibus continetur, in ea sede permanere non potest, si uere amisit presbyterii dignitatem et habuit cum iusta damnatione simul exilium, quæ tamen rursus non ex concilio sanctorum patrum regulariter sunt abolita. deinde cum secundum sacras regulas episcopi consecratio celebretur conuenientibus prouinciæ cunctis episcopis et si per ægritudinem forte aut pro aliis necessariis et ineuitabilibus causis absentes sint, propriis tamen litteris ordinationi factæ consentienti-

4 L III 944 9 M VII 585 15 25 Mt. 23, 35 30 35 can. Nicæn. 4 40

PW

1 *inscr.* EPISTVLA SVBDVS SCRIPTIS EPISCOPORVM AD LEONEM IMPERATOREM *W* xp̄ianissime *P* potestate *PW* 1/2 dominatione *PW* 5 *lacunam indicaui, supplementum incertum* 7 requiretis *P* requirites *W* 10 mediocris *PW*, *corr. W* 15 poterium *P* proteritum *W* 15/16 ep̄o *PW* 18 contrahentes *PW*, *corr. W* 21 lamentationem *PW* 24 solo nomine *Surius* solomone *P* salomone *W* sacerdotes *PW*, *corr. W* 25 esset *PW* 26 docemus *W* 27 quia *W*^{corr} 30 dinoscetur *PW*, *corr. W* 32 prospicit *PW* 33 indisciplinatione *PW* 34 pendit *PW* alexandrinæ *PW* 35 in^{1} *om. PW*, *corr. W* 36 uere *scripsi* uera *PW* uero *W*^{corr} presbyterii *W*^{corr} prbī *W* pb̄r *P* 39/40 inuitabilibus *W* 40 facta *P*

bus, si duo homines, et hi quoque damnati, Timotheum ordinauerunt nequaquam Aegyptiaco consentiente concilio, superfluum est huiusmodi hominem in episcopatus
L III 945 ordine permanere, si tamen, ut diximus, preces nequaquam a ueritate discedunt.
M VII 586 sed et petitiones pro eo uestræ tranquillitati porrectas legentes inuenimus gratiarum actionem apud uestram pietatem factam et post hæc propriæ fidei expositionem. dixerunt enim sanctam quidem synodum Nicæa factam suscipere et secundum eorum expositionem se credere, centum quinquaginta uero reuerentissimorum episcoporum concilium et quod pridem Calchedone celebratum est, penitus ignorare. unde huiusmodi sensus ostendit eo quia contrarii cultores sint sanctorum episcoporum qui in toto orbe consistunt. nam si concilium factum contra hæreses respuunt, quale est CL sub Nectario sanctæ memoriæ in maxima ciuitate regia ⟨e⟩ diuersis prouinciis congregatum, palam est quoniam illas hæreses prohibere nolunt, sed eas potius amplectuntur quas sanctissimi patres hæc pie constituentes anathemati subdiderunt. denique prima regula in eis est posita quæ anathematizat apertis sermonibus hæreses uniuersas. qui ergo hanc synodum refutant ita sanctam ac uenerandam, quam præ omnibus quidem ueritas confirmauit, deinde et beato tempore robur accepit, certum est quia non in uno capitulo sustinent scandalum, sed in multis hæresibus languere noscuntur. nam qui legem ueritatis adiutricem refugiunt, aperti sunt ueritatis ipsius inimici, quando hanc synodum, quam se ignorare confingunt, etiam Timotheus deo amabilis tunc Alexandrinæ ciuitatis episcopus, uir anima uenerandus, una cum eis præsens et ipse firmauit. post autem eorum maximam ignorantiam de ineffabili humanatione damnamus, quia dum a Cyrillo sanctæ ac beatæ memoriæ et ipso Alexandrinæ ciuitatis episcopo diuinas litteras doceri putentur, aut definitiones ab eo diuina inspiratione de ineffabili humanatione expositas ignorarunt aut hactenus sub pietatis figmento latuerunt, quando sanctæ memoriæ Cyrillo usque ad mortem communicauerunt et post eius terminum diuersa sentire noscuntur. nos igitur mox syllabas pietatis uestræ suscepimus, congregati uestræ tranquillitati significamus quia nouimus Calchedonense concilium fuisse secutum expositionem trecentorum XVIII sanctorum patrum qui in Nicæna urbe conuenerunt, adsedente quoque tunc temporis ipsi uenerando concilio sanctæ piæque memoriæ Marciano et sacratissimo Christianissimoque senatu. unde sanctorum patrum sequimur per omnia uoluntatem.

Nos ergo uestræ pietatis iussionibus omni uirtute et uelociter ministrauimus; dominus autem omnium et protector Christus conseruet uestræ pietatis imperium, ut ad tempora longa procedat, quatenus uestra tranquillitate salua in pace dei sanctissimæ ecclesiæ et totius orbis terræ consistat.

Euethius humilis episcopus metropolis Cyzici incolumem propter omnes uestram
M VII 587 pietatem et longo tempore conseruari sanctam et consubstantialem deprecans trinitatem suscripsi

Petrus episcopus Dardani similiter
Timotheus episcopus Germensis similiter
Thalassius episcopus Parii similiter

PW

6 dd̄ *W* dum *P* in nicea W^{corr} 9 quod W^{corr} 10 heresis *PW* 11 CL *P* et *W* regia ex diuersis *Surius* regia diuersis PW^{corr} regi aduersis *W* 12 palum *W* 17 sustinet *PW* languore *W* langore *P* 20 ciuitates *P* 23 definitionis *PW*, *corr. W* 24 et expositas *PW* 27 suscipimus *PW*, *corr. W* 30 ipse *PW* 32 omnium uirtutem *PW* 34 uram P^{corr} tranquillitatem *PW*, *corr. W* saluam *P* 35 terra *PW*, *corr. W* 36 metropoli *PW* 41 thalasius *PW*

Dauid episcopus Adrianæ similiter
Pionius episcopus Troadis similiter
Alexander episcopus Occæ similiter
Theosebius episcopus Ilii similiter
Hermias episcopus Abydi similiter L IIII 946
Patricius episcopus Adrianotheres similiter
Sozomenus episcopus Mileti similiter
polytenus episcopus Scipseos similiter
Sabas episcopus Pioniæ similiter
Armonius episcopus Lampsaci similiter
Iohannis episcopus Pœmanenus similiter
Domninus episcopus Varenus similiter. EXPLICIT

XXXVI Piissimo et Christianissimo imperatori uictori semper augusto Leoni Iohannis Gregorius Auxentius Eustathius Epiphanius episcopi primæ Armeniæ in domino salutem. Deus uerus dominus noster Iesus Christus semper optima naturæ humanæ dona concedens nullum tempus sine sua prouidentia dereliquit. qua gratia etiam nunc fidei ueræ prospiciens, quæ nostræ salutis spes est, in te pio et Christiano principe quodam secundo Dauid cornu imperii reclinauit. quem sibi nouit religiose a cunabulis seruiturum, hunc sua sententia in omni orbe terrarum imperare sanciuit, quatenus ex uestro imperio profluerent bona subiectis et ubique pietatis prædicatio præualeret uestra utique mansuetudine nihil aliud præter fidem sceptra regalia iudicante. quarum rerum testis est et præsens zelus et studium illa firmandi, unde firmitas uestri accedat imperii. a deo namque unctus in regem mox ei qui unxit, ipsa principia commendasti optime satis cogitationibus simul et uocibus ei deseruiens et ut hæc bene consisterent, præ ceteris omnibus apud cunctos pro fide orthodoxa decertatus es, omni scilicet mala secta prorsus expulsa atque sublata, ad idem conuenientibus et ad inuicem concordantibus qui nuper quod fieri non oportuerat, uidebantur esse diuisi. quia prospicit uestræ pietatis intentio, ad unam reduxistis ecclesiam non solum eos qui per dissensionem noua passione languebant, sed etiam eos quorum erat a priscis temporibus mens corrupta et a recta et regia uia recedentes ad loca praua et spinosa blasphemi erroris abierant, ut secundum euangelicam uocem omnis ecclesiæ unum M VII 588
ouile consisteret et unus pastor dominus Christus esset. sed hæc quidem omnia pro- Ioh. 10, 16
ueniant in uestro semper imperio; quia uero et meæ simul humilitati piis litteris estis iubere dignati ut quid sentiam de his quæ Alexandria facta sunt, manifestem, licet [et] exaggeratio rerum ibi gestarum neque sententiæ tribuit facultatem caligine rerum tristium mentibus obumbrante, hoc tamen uobis insinuo quia si uera sunt quæ in precibus religiosissimorum episcoporum et clericorum Aegyptiacæ diocesis continentur et auctor Timotheus inuenitur tantorum et talium scelerum, quæ propter nimietatem, ut arbitror, non creduntur, alienus sacerdotio cum his qui similia perpetrarunt,

---

PW

5 hermia *P* 6 similiter *om. P* 7 sozominus *PW* meleti *PW*, *est* Μιλητουπόλεως 8 *coniecerim* Polyzelus 9 pianiæ *PW* 11 pœmaneus *PW* 12 EXPLICIT LIBER [EPISTVLA *W*^{corr}] XXXV *W* 13 *inscr.* EPISTVLA SVBDVS SCRIPTIS EPISCOPORVM AD LEONEM IMPERATOREM *W*. 14 Maxentis p. 71, 7 17 quo *PW* 18 sccundum *PW* cornum *PW* 19 seruitorum *W* orbem *PW*, *corr. W* 22 testes *PW*, *corr. W* 26 ad^{1} *scripsi* et *PW* 28 unum—ecclesias *PW*, *corr. W* 29 qui quorum *PW* 30 a regia *P* recendentes *P* 31 omnes *PW* 32 ouilem *PW* 33 simul *W* semper *P* humilitatis *PW* 34 in alexandria *W*^{corr} manifeste *PW* 35 et *deleui* 39 alienus a *W*^{corr}

apud sanctos canones iudicabitur. et hæc quidem de his quæ Alexandria gesta sunt, cum sancto concilio quod mecum est, deliberans religiositati uestræ significaui; fidem uero solam trecentorum XVIII sanctorum patrum qui dei gratia conuenerunt in Nicæna urbe sub piæ memoriæ principe Constantino, seruamus, qua ab infantia sumus inbuti
L IIII 947 et in sacerdotio alios inbuere nouimus quamque et post hæc CL episcopi congregati in ciuitate regia firmauerunt et propriam iudicarunt et ipsa sibi cooperatrice utentes et doctrina diuinitus inspirata, sancti scilicet spiritus, blasphemias et zizania radicitus amputantes quamque nihilo minus et definitio a sancto Calchedonensi concilio explanata firmauit, præcipue repugnans uesaniæ nefandi Nestorii et sanctam synodum quæ Ephesi est celebrata, confirmans, cuius præsules fuerunt deo amabiles et sanctissimæ memoriæ Romanorum et Alexandrinorum episcopi Cælestinus et Cyrillus, qui maxime aduersus sceleratam blasphemiam Nestorii suis responsionibus doctrinisque claruerunt, quorum epistulæ aduersus eundem impium Nestorium et ⟨ad⟩ Orientales uniuersos datæ et ab eodem sanctæ memoriæ Cyrillo contra eundem Nestorium anathemata proposita sunt firmata atque roborata. igitur indicamus prolatam definitionem a sancto Calchedonensi concilio non sicut fidei symbolum, sed sicut definitionem esse positam ad peremptionem Nestorianæ uesaniæ et exclusionem eorum qui salutem incarnationis domini nostri Iesu Christi denegare noscuntur, ut agnoscant omnes qui ob hoc scandalum patiuntur, quia neque nos post orthodoxum symbolum CCCXVIII sanctorum patrum aut augmentum aut deminutionem in his quæ sic perfecte et a sancto spiritu sunt definita, suscipimus ⟨et⟩ fidem aliam nescimus, quia neque est nec patimur hoc audire, licet quidam esse dicant. si uero quibusdam uolunt calumniari uerbis, etiam hoc uestræ serenitati indicare confidimus quoniam ea quæ illis
M VII 589 uidentur esse dubia, ad intellegentium sic respicere noscantur affectum. sunt enim quædam in definitione quæ ⟨si⟩ recte intellegantur, orthodoxa sunt; si uero aliquis ea aliter uelit inspicere, inueniet hanc sensus dubios parientem. multi siquidem et scripturas diuinas non intellegentes sicut scriptæ sunt, propriæ blasphemiæ dogmata genuerunt, quos dominus Christus sua clementia et sacra pietatis uestræ prudentia diligentiaque conuertat et rectæ prædicare uerbum ueritatis edoceat et hoc sapere quod sancta catholica dictat ecclesia, cuius caput quidem est Christus, uos autem robur ac fundamentum imitantes immobilem Christi petram, super quam omnium creator ecclesiam suam ædificans omnibus Christianis pietatis requiem condonauit. qui etiam uestram serenitatem semper conseruare dignetur in talibus uigilantem et insidiantem bestiam Christi ouilibus a sæptis fidei orthodoxæ repellentem. credimus enim quia postquam nostris litteris hæc indicauimus, cuncta ueritatis uia et omnis modus uestræ panditur pietati quatenus sopiantur scandala et ad fidem rectam membra discordantia reducantur domino Christo de super quadam inspiratione uestram tranquillitatem ad bona omnia deducente.

Iohannis episcopus misericordia dei Sebastiæ metropolis sanctæ dei ecclesiæ manu mea suscribens secundum sanctionem uestræ pietatis prædictam epistula mea

---

PW

1 in alexandria W^{corr} 4 orbe *PW* 5 CL *P* et *W* 12 sceleratum *P* 13 et ad *scripsi* et *PW* ad W^{corr} orientalis *PW*, *corr. W* 14 anathema *PW* 18 ut *scripsi* et *PW* 19 a trecentis XVIII *PW* 21 suscepimus *PW*, *corr. P* et *addidi* 23 confundimus *PW*, *corr. W* 24 intellegendum W^{corr} affectum *scripsi* effectum *PW* 25 si[1] *addidi* si[2] *del.* W^{corr} aliqui W^{corr} 26 uelint W^{corr} spicere *PW* aspicere W^{corr} hanc *scripsi* hæc *PW* sensos *PW*, *corr. W* multis quidem *PW* 28 suæ clementiæ *PW* 30 dicta *PW*, *corr. W* 31 emitantes *PW*, *corr. W* 38 deducentem *PW* 40 meam *W*

sententiam nuntiaui, quam habeo pro fide trecentorum XVIII sanctorum patrum in Nicæa conuenientium, quam et sanctum Calchedonense concilium confirmauit, simul et pro Timotheo, quem preces his aduersarium ostenderunt, et conseruari uestram L IIII 948 potestatem temporibus longis exopto

Iohannis episcopus Nicopolitanus similiter
Gregorius episcopus Sebastopolis similiter
Maxentis episcopus Varissæ similiter
Eustathius episcopus Coloniæ similiter
Epiphanius episcopus Satalenus similiter EXPL

XXXVII Religiosissimo et piissimo et Christianissimo imperatori semper augusto Leoni Otrius Acacius Iohannis Adelfius Hormisda Longinus secundæ Armeniæ episcopi in domino salutem. Deus qui glorificantes se glorificat, secundum cor suum apicem I Reg. 2, 30 uestræ tranquillitatis inueniens inexpugnabilem palmam et honorem fidei consistentem placidus præbuit uobis, Christianissimi principum, super omnes homines sine prohibitione aliqua potestatem. insurgentes enim inopinabiliter subdidit uictoriis atque M VII 590 conparabilibus triumphis et uestram pietatem excellentissimis honoribus exornauit, inmutilata et sine litigio et ab aliis indiuisa præbens sceptra uestri imperii, ut firmas atque claras in uobis diuinas seruantes formas optima uoluntate seruetis. bonum enim circa dominum deum fauorem uobis habentibus, mansuetis nutibus ad legalem et mirabilem uitam conuersationemque deducitur quidquid sub sceptra uestri imperii gubernatur; æquam uero sortem salutis uestræ utilitati reliquorum hominum ponentes inconcussam catholicis totius orbis ecclesiis pacem sine tumultuatione confertis et dei clementiam imitantes neque paruulos humilesque despicitis, quando per commodum condescensionis summitatis culmen ad nos etiam pro fidei causa deponitis sociosque nos, qui pro abiectione nostra nihil in terra sumus, inter uestras accipitis curas, non egentes conlationem nostram et in hoc utique magnitudinem inconparabilis dei clementiæ demonstrantes. quapropter quoniam iussi sumus, ultra nos quoque præsumimus et quid sentiamus, uestræ pietati suggerimus. nos igitur, uenerabilis imperator, in ultimo mundi loco degimus multo spatio a regia ciuitate distantes, sed uestræ potentiæ in nullo diuisi fauore circa fidem equidem rectam sententiam possidemus, ad sermones uero contentionum linguas habemus segnes. cohabitamus enim circa Armenios barbaros, fideles quidem, sed recte Romano eloquio non utentes, breui quodam ab eis spatio, magis autem intercessione Eufratis fluminis separati, et propter frequentem barbarorum permixtionem longos nequiuimus proferre sermones, uitamus autem etiam doctrinas extraneas proferentes, quia eloquia quidem sancti spiritus rennuunt et propriam doctrinam in euangelicis eruditionibus adferre noscuntur. nos etenim secundam inhabitantes Armeniam una et immobili utimur uoluntate et in una fide consistimus, communiter omnes et seorsum singuli pro uestra maiestate ad deum facientes orationem ab omni hærese et lingua blasphema separati unamque doctrinam

---

PW

7 Auxentius p. 69, 14 9 athalenus *P* ataleni *W* EXPLICIT LIBER [EPISTVLA *W*^{corr}] XXXVI *W* 10 XXXVIII *P* *inscr.* EPISTVLA SVBDVS SCRIPTIS EPISCOPORVM AD LEONEM IMPERATOREM *W* 11 longius *W* armianiæ *P* amianiæ *W* arminiæ *W*^{corr} 15/16 conparabilibus *PW* 19 abentis *P* habentes *W* nutibus *Baluze* notibus *P* noctibus *W* 20 uestri *om. P* 21 gubernator *PW*, *corr. W* æqua—sorte *PW* ponens *PW* 23 emitantes *PW*, *corr. W* 24 condiscessionis *P* summitates *PW* sumitis *W*^{corr} 26 magnitudine *W*^{corr} 28 pietatis *PW*, *corr. W* 29 degemus *P* 33 intercisione *W* eufrates *PW*, *corr. W* 37 secundum *PW* 38 in communiter *PW*

super omnia claram a sanctis trecentis XVIII patribus percipientes patrum fidem in-
L IIII 949 uiolabilem conseruamus, quæstiones uero de deo tamquam inutiles et nostra cogitatione superiores effugimus et aliud quidquam aut ⟨sentientes aut⟩ dicentes ualde declinamus a superfluis quæstionibus abstinentes et lectiones impias refutantes ab eorum prauitate inimica ecclesiæ sumus extranei et triticum fidei a zizaniis separatum uobis fidelibus imperantibus conseruamus, in traditione patrum doctrinæ sufficientiam possidentes et nihil superuacaneum quemquam loqui sinentes. superflui namque perscrutatores diuinarum rerum et dogmatum quæsitores et quasi pietatem
M VII 591 suis syllabis conprehendentes cum loquuntur aut aliud quicquam de scientia diuina delinquunt, eleuantur mox contra deum et uolens unusquisque aliquid constituere propriam fidem scribit, a catholica ecclesia semet ipsum abrumpit, rectis dogmatibus contradicit, fideles et fortiter instantes et manentes in fide uehementer inpugnare nititur et lingua propria debellatur. unde ne sæpius aduersitate diaboli diuisi et in multas discreti sententias rectam patrum inminuamus fidem, propugnatores uos fidei, quia inmensis iam beneficiis dei imaginem conseruastis, deus instituit quatenus contra operantes scandala uestra obicientes auxilia atque solatium laborantibus in euangelio conferentes triumphum cum eis pariter habeatis. sancta siquidem et catholica ecclesia euangelicam percipiens fidem, in qua tu quoque uocatus es, piissime principum, et confessus bonam confessionem in ea consistis atque traditiones tenes quascumque percepit, et uocante Iesu Christo non poteris amoueri, ab iniquis autem conprimitur quidem, non tamen adnihilatur, sed floret potius pietatis inlustrata dogmatibus et uestra simul inradiata fide suscipit bella hostium sibi placentium et eorum mala consilia nihilo minus auersatur, peregrinis et uanis doctrinis per diuersa non fertur. omnibus enim blasphemiis impietatis initium est languor pessimus, quo se magis amare uolunt. unusquisque enim horum uocationem Christi ad nomen proprium transferre uolens iniquas blasphemias aduersus Christum eructuare dinosci-
1 Ioh. 2, 19 tur; qui ex nobis fuerunt, non manserunt nobiscum. a recta namque et regia digressi uia et redemptorem nostrum Christum inpudenter abnegantes et ipsi uocatione qua uocati sunt, facti probantur exortes et obœdientes sibimet impie suum haberi uocabulum pro Christiana religione fecerunt, qui non in alia baptizati sunt fide aut alios Christi discipulos habuerunt alium modum baptismatis introducentes aut Christum
Eph. 4, 5 alium prædicantes. unus enim dominus, una fides, unum baptisma, quidam uero imitantes Iudæ uoluntatem a semet ipsis blasphemiæ malitiam genuerunt et Christi uocabulo cum ipsa pietate priuati eos qui sub eorum nomine crediderunt, suo nomine uocari quadam deceptione fecerunt. hinc enim trecenti XVIII patres fidem in diuersis corporibus habentes unam confidenter bellum pro pietate gesserunt et ueritatem nimis mansuetissime defendentes et mentem uesanam hostium ecclesiæ reuelantes eos quoque qui et tunc simul erant, et nos qui post multum tempus sumus exorti, symbolo fidei ad ueritatis iura perducere non quiescunt. ⟨id⟩ enim accede-
L IIII 950 tibus ad baptisma tradimus quod et accepimus, non augmentum aliquod facientes aut detrimentum ⟨in⟩ hoc. huic namque doctrinæ nihil adfectione minus est. contra omnes itaque abominandas hæreses ueritatem confidenter opponimus, ne uelut in-

---

PW

3 sentientes aut *addidi* 4 abstinentes *scripsi* abstinemus *PW* 7 quamquam *P* 8 diuinorum *PW* 10 unus quis *PW* 11 proprium *PW, corr. W* scribet *PW* 20 autem *nescio an delendum sit* 25 unus quis *W* 29 probatur *PW, corr. W* extorres W^{corr} simet *PW, corr. W* habere *PW* 33 emitantes *PW, corr. W* 36 unum W^{corr} 37 defedentes *W, corr. W* defentes *P* 39 id *addidi* 41 in *addidi* adfectionem *PW, corr. W*

præparati secundum scripta spiritalia condemnemur. et eis quidem qui sacrilegium M VII 592
in diuinas perpetrant scripturas et corda sibimet faciunt adhærere simplicium, nos cf. Mt. 25, 10
qua possumus uirtute resistimus; nerui uero simul et arma ecclesiarum et uirtus uos
estis, Christianissimi principum. nam et beatæ memoriæ Constantinus princeps
militiæ omnipotentis Christi trecentos XVIII sanctos patres habens armigeros et domi- 5
nico bello uincens maximus quidem apud regem regum apparuit, in omnibus autem
dei ecclesiis tempore longo et obliuione memoriam possedit fortiorem et ab omni pio
ore laudatur. igitur quasi paternæ succedentes hereditati sacratissimi principes
qui sceptra illius susceperunt, in synodo centum quinquaginta patrum et fidem trecen-
torum XVIII patrum piis et deo decibilibus sanctionibus firmauerunt et inuentorem 10
nouorum dogmatum confunderunt, inanem depellentes ab ecclesia pestem, æqualem
patris et filii et sancti spiritus substantiam uirtutem atque diuinitatem adnuntiantes,
in nullo dignitate auctoritate aut dominatione penitus imminuta. rursus ergo
diabolus arma suæ malitiæ Nestorii linguam exacuens in duos filios diuidere unum
et solum Christum nefanda uoluntate præsumpsit et rem unitatis ueræ dissoluens seor- 15
sum in hominem et seorsum in deum Christum filium dei uiui impia machinatione
discreuit. quo facto mox beatæ memoriæ Cælestinus Petri sedis sententiæque suc- Mt. 16, 16
cessor et Cyrillus Alexandrinæ ciuitatis episcopus et Acacius magnus noster pater et
doctor cum multitudine patrum sibimet adgregata sapientes impetum contra ueri-
tatem factum destruentes inuentorem mendacii cum ipso mendacio pariter expulerunt 20
et sanctorum trecentorum XVIII patrum fidem roborauerunt. sed neque hac dia-
bolus deuictione confusus dogma Valentini olim sopitum per Eutychen denuo reno-
uauit surrexitque dicens cæleste corpus adsumpsisse dominum Iesum Christum et ad
homines aduenisse. quem si fas esset, callidum uerbis, non uero intellectu conten-
dentem, ut non dicam dogmatum nummularium, ut cum corpore ad cælos educeretur, 25
ostenderemus ei dominum gloriæ figuras clauorum in manibus habentem et his potius
quam inaccessibili luce fulgentem. in carne enim is qui semper est, apparuit;
factus est ex muliere creator omnium, factus sub lege, ut eos qui sub lege erant, Galat. 4, 4. 5
redimeret, ut filiorum adoptionem reciperemus. pauper factus est, 2 Cor. 8, 9
cum esset diues, et participationem meæ carnis elegit, ex semine Abrahæ factus Hebr. 2, 16. 14
[est] et sanguine et carne participatus, proxime nobis uniens et conpaginans in unum 31
diuinæ naturæ peccatricem nostram ex transgressione naturam. caro enim et Luc. 24, 39
ossa secundum euangelistam deum ostenderunt et deus in carne et ossibus mani-
festatus est, ut cum a uita nostra mortalitas sit absorpta, nequaquam sit iam mors 2 Cor. 5, 4
uita uiuente per mortem. uiuus enim dei sermo in morte semet ipsum ostendens 35
quia uita est, mortem nequaquam esse declarauit et robur atque integritatem suæ præ- M VII 593 L IIII 951
sentiæ demonstrare uolens ad discipulos ait: palpate me et uidete quia spiritus Lc. 24, 39
carnem et ossa non habet sicut me uidetis habere, factus utique secundum 38
nos homo, qui permansit deus, mediator effectus dei et hominum, primitiæ dormien- 1 Tim. 2, 5
tium, primogenitus ex mortuis, secundus Adam, caput corporis ecclesiæ. ait nam- 1 Cor. 15, 20. 47. Col. 1, 18
que propheta: et homo est et quis agnoscet eum? quod enim ait et homo, et Ier. 17, 9

PW

1 condemnemus *PW* 8 principis *PW, corr. W* 10 docibilibus W^{corr} 13 dignitatem auctoritatem aut dominationem *PW* imminuta *P* imminutum W^{corr} 14 militiæ *P* diuire *P* 17 factos *PW, corr. W* 19 multitudinem *PW* aggregata W^{corr} adgregatam $P^{corr}W$ adgregatum *P* 23 dm̃ *P* 24 intellectum *PW, corr. W* 25 ut^2 *Surius* et *PW* 26 hostenderimus *PW* fixuras *Baluze* 27 inaccessabili *PW, corr. P* carnem *PW, corr. W* 31 est *deleui* 32 ex transgressionem *P* extra gressionem *W* 34 obsorta *P* nequam *PW, corr. W* 35 uiuus *P* cuius *W*

augmentum ⟨per⟩ adsumptionem ostendit et eius qui est, et futuri in sæcula diuinitatem interpretatur. eum itaque adoremus Christum, qui et dispensatiue pro nostra salute suscepit carnem passionis et diuinæ nobis inpassibilitatis iura donauit. sic enim concilium sanctorum patrum Calchedone celebratum sapiens et trecentorum XVIII patrum inuiolabilem et intemptabilem custodiuit fidem et fortiter ineruditi uiri fatuitatibus resistens catholicis ecclesiis in toto orbe fundatis contulit bona pacis, cum quibus nos quoque in uno corpore congregati per fidem uestrum imperium inmutilatum et ad filiorum filios peruenire ab omnium domino deprecamur. si uero quidam decerpentes congruentias syllabarum conpositionesque uerborum bella et lites mouere temptant aduersus ecclesias, deus restitit eis; nos autem intentionem exponentium fidem et mentem probantes nequaquam a uerborum conpositione recedimus, sed et propugnatores dogmatum et perfectos custodes fidei trecentorum XVIII patrum habemus sanctos patres Calchedone collectos et sicut et ipsos trecentos XVIII patres honoramus. nihil enim adicientes illorum symbolo os obnoxium multis suppliciis damnauerunt. igitur sanctionem pietatis uestræ suscipiens una cum sanctissimis episcopis nostræ prouinciæ relegensque preces ab Alexandrinis clericis uestræ maiestati porrectas priores atque posteriores in prioribus quidem inuasionem ouium factam
Num. 16, 1. 13 contra pastorem fleui et contra ipsum sacerdotium seditionem noui Dathan et Abiron nimis ingemui. pudor enim cunctus per arrogantiam est expulsus, omnis lex et timor imperialis et iudicium est contemptus et sacerdotales sanctiones uexauerunt nefandissimæ uoluntates manus contra sacerdotes armantes, quas debuerunt optime temperare et donum perceperunt dignum suæ salutis pignus. habens etenim mentem ratione priuatam, sicut precibus sumus edocti, si tamen ueræ sunt, sceleratus Timotheus principatus amorem utilitati præponens ad res nefandas accessit sedibus non sibi conpetentibus inruens adhuc uiuo ecclesiæ sacerdote dispensationemque ecclesiæ petulanti uoluntate diripiens et principium sacerdotii faciens sanguinis effusionem, sed etiam sanctarum gregium cædis factus occasio inpudenter custodem constituit semet
M VII 594 ipsum, qui neque uocari dignus est Christianus, quando cruentis manibus uenerabilia mysteria non dubitat impia præsumptione contingere et post damnationem illam operari quæ ⟨neque⟩ eum neque alios agentes sanctorum patrum regulæ uidere per-
L IIII 952 mittunt. qui [neque] non sustinens ut secundum regulas ordinaretur ecclesiasticas et ab his qui simili castigationi uidebantur esse subiecti, factus episcopus ab omnibus ecclesiis semet ipsum excommunicasse dinoscitur quasi faciens diuinæ gratiæ donis iniuriam. deinde cum non ualeat curare quæ ab eo male præsumpta sunt, si tamen quæ de ipso dicta sunt, cum ueritate concordant, patrum conciliis obloquitur et cum ei mala patriæ non sufficiant, omnes conturbare temptat ecclesias, quasi potestatem habens gerendi quæcumque uoluerit, et neque uiuis neque mortuis præsulibus parcit ecclesiæ, sed quasi contra omnes potestatem impietatis adeptus primum CL patrum synodo derogat, quam spiritu diuino statuit sedes Alexandrina. quod mihi fecisse uidetur, ut effugiat homicidii adulteriique supplicia, illic namque in ipsis principiis

---

PW

1 per *addidi* 2 adoramus *P* 3 carne *PW, corr. W* inpassibilitatis *PW, corr. W* 5 ineruditis uiris W^{corr} 6 orbem *PW, corr. W* 9 congruentia *PW* conpositionisque *PW, corr. W* 11 conpositionem *PW, corr. W* 12 perfectas *PW* custodis *PW, corr. W* 13 habemus et W^{corr} 17 prioris atque posterioris *PW, corr. W* 19 cunctos *W* 20 sacerdotalis *P* sanctionis *PW, corr. W* 21 debuerant W^{corr} 23 scelaratus *P* 24 amore *PW* 25 sacerdotem *PW, corr. W* 28 dignus PW^{corr} dignatus *W* 29 contigere *PW, corr. W* 30 neque[1] *addidi* 31 neque *deleui* 32 similia castigatione *PW* 38 CL *P* et *W* 39 sedis *PW*

contra homicidas excommunicationis decreuerunt pœnam. non suscipit autem sanctum et uniuersale Calchedonense concilium nesciens quia etiam ante hoc a trecentorum XVIII sanctorum patrum fide semet ipsum fecit extraneum, quam sanctum utique Calchedonense concilium confirmauit ac roborauit. oportebat enim eum ascendentem tyrannice ad thronum beatæ memoriæ Cyrilli, illius libris incumbere et doctrinam illius possidere. sed uos, pii, tamquam uniuersos principes optima uirtute superantes fidem defendite tyrannidem sustinentem, patrum sanctionibus conferte uirtutem, sacerdotibus donate a periculis libertatem, prohibete eos qui inregulariter contra ecclesias nituntur insurgere, quatenus sine seditione et lite atque bello uestris temporibus sanctæ dei ecclesiæ constitutæ incessabiliter pro uestra longæuitate atque salute emittant domino Christo suas orationes, ut longis pacificisque temporibus uniuerso orbi terrarum et omnibus sanctis et catholicis dei ecclesiis condoneris, per omnia inuictissime et Christianissime triumphator semper auguste.

Otreius misericordia dei episcopus Melitenæ metropolis sanctæ et catholicæ ecclesiæ propria manu subscribens secundum sanctionem uestræ pietatis meam sententiam per præfatam epistulam protuli quid sentio et in confessione sanctorum patrum Nicæa conuenientium, quam secuta est et Calchedonense sanctum et uniuersale concilium, simul et quod sapio super Timotheum, quem preces accusauerunt, et custodiri uestram potestatem sanctis ecclesiis et omni orbi terrarum temporibus longis exoro

Iohannis episcopus Arcæ similiter

Adelphius episcopus Arabissi similiter

XXXVIII Religiosissimo et a deo infulas imperiales adepto Leoni augusto Alypius episcopus M VII 595
Cæsareæ Cappadociæ in domino salutem. Maximus omnium dominus deus munus optimum et sanctis dei ecclesiis et toto orbi terrarum uestrum condonauit imperium. et hoc nos non aliqua coniectura dicimus, sed ipso rerum experimento eruditi proferi- L IIII 953
mus. nam quando in ipso principio uestri regni, quod a deo in omni orbe suscepistis, non aliunde nisi unde decebat, imperii fecistis initium, maximum est indicium uoluntatis uestræ quam habetis circa beneficii largitorem. mox enim ut ad imperium accessistis, bene etiam hoc dispensante pro nobis domino nostro Iesu Christo repente iusta dei sententia in uestra pietate monstrata est, magis autem in nobis. nam uirtus imperantis commune bonum est et utile singulorum redditusque per uos et a uobis cunctis sanctis dei ecclesiis honor litteris ubique currentibus atque significantibus et quam habeatis circa fidem orthodoxam uoluntatem, et quia nihil ueritati præponitis. hinc itaque nobis fiducia conceditur et bonorum omnium spem habere confertur sub tali principe constitutis, qui et subiectorum salutem rebus omnibus superponit. quia uero contigit turbas atque tumultus emergere et in his magis rebus, ubi uobis maximum est studium, id est circa dei ecclesias pacis iura conferre, quam bonitatis inimicus diabolus ab eis auferre et uiolentiam inferre temptauit, neque in hac causa nostra probaris neglexisse cautelam, inuigilas autem et cuncta consideras

---

PW

1 excommunicationes *PW* 3 fidem *PW* 6 principis *PW*, *corr. W* 7 conferre *PW* 8 proibite *P* 9 bello *Surius* illo *PW* 12 orbis *W* 14 tresius *PW* 15 manus *P* 16 in nicea W^{corr} 17 secuta *scil.* σύνοδος 19 orbe *PW* 21 arabiæ *PW* *subscr.* EXPLICIT LIBER [EPISTVLA W^{corr}] XXXVII *W* 22 *inscr.* EPISTVLA INFRA SCRIPTIS EPISCOPORVM AD LEONEM IMPERATOREM *W* XXXVIIII *P* imperialis *PW* Alypius p. 23, 19. 77, 17 *Pelag. ep.* III *ad episcopos Histriæ* [t. IIII 2 p. 128, 37] olimpius *PW* 24 orbe *W* 25 coniecturia *PW* 28 beneficia *P* 30 sententiam *PW*, *corr. W* pietatem *PW*, *corr. W* 36 tumultos *PW* 39 causam *PW*, *corr. W* nostram *PW*

secundum pastores bonos, ne lupis liceat oues arripere, aut certe secundum optimos medicorum alligas uulnera et eis præbes denuo medicinam. cooperetur itaque dominus huic uestræ pietatis intentioni et modum inueniat quatenus omnia quæ diuisa sunt, copulentur et disrupta totius corporis membra rursus conpaginentur et totum ecclesiæ corpus salubritati reddatur unitumque seruetur. de his enim unde mihi uestris litteris præcepistis, id est de sancto Calchedonensi concilio et Alexandrinis malis, quæ cum fieri non oportuerit, facta dicuntur, hoc tantum dico quia similiter ignoraui et quæ Calchedone sunt gesta, quia nec in synodo fui, et ea quæ Alexandriæ
M VII 596 facta sunt, nunc uix audiui, simul et quoniam defunctus est sanctæ memoriæ Proterius et quia eo uiuente is qui nunc episcopus factus dicitur, ordinatus est. quia uero iussistis de his omnibus ignorantem meam uobis sententiam declarare, collegi reuerentissimos episcopos sub me constitutos (sunt enim duo), quorum unus, sicut præcepistis, aduenit et ipse mecum fecit sententiam manifestam, alter uero infirmitate detentus occurrere quidem non ualuit, suam uero uoluntatem ad me datis litteris indicauit, quas etiam meæ suggestioni coniungens pariter destinaui. his itaque sic se habentibus uestræ pietati significo quia ea quidem quæ particulariter examinata sunt atque gesta a sanctis episcopis in Calchedonensi ciuitate collectis, non legi (neque enim a sanctæ memoriæ tunc episcopo Thalassio, qui interfuit sancto concilio, aliquid hic amplius est adlatum ex his quæ gesta noscuntur), sed tantummodo definitionem expositam ab illo sancto concilio ab eo delatam inspexi, quam relegens salubriter congruenterque suscipiens atque intellegens et, ut reor, mente recta eam et ut oportebat examinans conperi a recta fide non dissonare. nam et trecentorum XVIII sanctorum
L IIII 954 patrum Nicæa conuenientium laudat fidem et eam sequi omni intentione festinat et inuiolabiliter immobiliterque custodit, in qua gratia domini nostri Iesu Christi et baptizati sumus et credimus et in qua credere accedentes ex gentibus edocemus, sed et reliquos omnes sanctos sequitur patres, et eos qui post illos in regia ciuitate collecti, et rursus qui Ephesi conuenerunt, et ut simpliciter dicatur, omnes qui in fide et recto dogmate sunt præclari, socios adserit et fidei communicatores. inscribit et sanctæ memoriæ Cælestinum et maximum Cyrillum, qui ubique noscitur adprobatus et maxime in anathematibus prolatis contra Nestorium et ei similia sapientium, sed etiam eos qui cum illis pro pietate dimicauerunt atque decertati sunt contra Nestorium
Ps. 74, 6 ueritatis inimicum et qui iniquitatem locutus est in excelsum, nec non aduersus eos quicumque adulterare uera dogmata cognoscuntur et, quod summum est, dominum nostrum Iesum Christum non confitentur ex sancta Maria uirgine dei genetrice incarnatum nostra carne et per omnia secundum nos factum præter nostrum peccatum propter salutem nostram, quod ab omnibus qui recte crediderunt et credunt, intellegi et dici omnes agnoscimus qui hanc gratiam adepti sumus. ergo quantum ad definitionem, quam etiam legi, nihil habeo in quo sanctum concilium possim de mala secta culpare. si uero non propter fidem, sed propter alia quædam quasi non secundum regulas a sanctis trecentis XVIII patribus in Nicæna urbe prolatas facta

15—20 sic se—inspexi *adfert Pelagius in ep.* III *ad episcopos Histriæ 121* [t. IIII 2 p. 128, 38]

PW

1 ouis arripuit *PW, corr. W* optimus *PW* 8 calchedona *PW* 11/12 collegi reuerentissimos *Baluze* colligere uōs *PW* 12 eps *PW, corr. W* constitutus *PW, corr. W* 16 quia *Pelagius* qui *PW* examinati *PW* 18 thalasio *W* qui *Pelagius om. PW* 20 ab eo *PW* huc [hac *cod.*] *Pelagius* 25 occidentes *PW, corr. W* 30 anamatibus *PW, corr. W* eis *PW* sapientium] κατὰ . . . φρονούντων 33 adulterari *PW* 35 præter nostrum *P* pro nostram *W. del. W*^{corr} 36 nostram *om. W, corr. W* 37 quia *PW* 40 orbe *PW, corr. W*

sint, quæstio nunc exorta est, hæc non uniuersalem debent tumultum facere, sed uestræ indigent examinatione pietatis. uobis namque hæc inquirentibus et sacras M VII 597 regulas relegentibus bene noui quia correctionem causa suscipiet. nullus itaque iudicet quia supra me et ultra quam mihi conuenit, hæc locutus sum. nam neque hæc ipsa dicerem, nisi coniurationem uestræ pietatis syllabis positam formidarem compellentem nos quæ uera sunt, cum fiducia declarare. de his autem quæ in Alexandrina ciuitate facta uulgantur, hoc tantummodo dico quia lamentatione digna sunt quæ gesta dicunt, et si uere facta sunt aut a Timotheo, qui episcopus dicitur ordinatus, aut a quolibet alio et sicut conscripta sunt in libellis pietati uestræ ab accusatoribus eius oblatis, ita contigerunt, indignos sacerdotio huiusmodi operarios esse dico. uestrum est autem omnia disponere sapienter et prouide huius mali impetum cohibere, ne ulterius possit accidere. igitur quæ de prædictis causis noui atque dicere debui, hæc sunt; quæ uero ipsius negotiis et omni mundo profutura sint, opto, siquid meæ orationes prosint, ut dominus Iesus Christus cuncta bona sua uestro præstet imperio et nobis in se sperantibus longis temporibus uestrum custodiat principatum dispensantem mansuete atque clementer et religiose quæ nostra sunt.

Alypius misericordia dei episcopus metropolis Cæsareæ primæ Cappadociæ sanctæ dei ecclesiæ obœdiens his quæ pie mihi a uestra potestate præcepta sunt, hæc meis scriptis insinuaui.

Musonius episcopus Nyssenus similiter EXPLICIT

XXXVIIII Piissimo et Christianissimo amabili imperatori semper augusto Leoni Patricius L IIII 955 Eustathius nebulius Theodosius Aristomachus Cyrus Ambrosius Patrofilus episcopi secundæ Cappadociæ. Intentio pia et studium quod circa rectam fidem geritis, munus Romanorum uobis contulit principatum, o sacratissime et Christo amabilis imperator. quam fidem in utroque conseruans uis equidem sanctas ecclesias esse et eas augeri nec non unumquemque ⟨ad⟩ fidem rectam, quam a prima iuuentute serenitas uestra seruauit, adducere quamque etiam uobis nunc tempus est aperte omnibus explanare. quia uero nostram sententiam quid sapiamus, sacris litteris manifestare sancistis et agnoscere uoluistis quid de sancto Calchedonensi concilio sentiamus et de his quæ Alexandriæ gesta dicuntur, conuocatis in idem sanctis episcopis secundæ Cappadociæ hoc egimus. conuenientes enim in unum una cum clericis primum quidem M VII 598 pro uita uestræ tranquillitatis orauimus ad custodiam sanctarum ecclesiarum nec non ipsius rectæ et uenerabilis fidei et pacem undique uictoria cunctarum gentium longius propagandam. relectis autem precibus ex utraque parte uobis oblatis, hoc est et a sanctissimis episcopis Aegyptiacæ diocesis et ab aliis, indicamus quia et ab initio in his quæ definita sunt a sancto et uniuersali Calchedonensi concilio, tunc consensimus et nunc in præsenti subscripsimus et ea ita seruamus sicut antiquum sanctum et uniuersale concilium sanctorum trecentorum XVIII patrum in Nicæna urbe celebratum, secundum quod et baptizati sumus et nosmet ipsos bonæ confessioni tradidimus sacer-

---

PW

3 causas *PW* 5 formidare *PW* 6 confiducia *PW*, *corr. W* 8 uera *PW* 12 accedere *PW*, *corr. W* 14 orationis *PW* 16 dispensante *PW* 19/20 insinuauimus onius [unius *W*] *PW* 20 nussenus *W* EXPLICIT LIBER [EPISTVLA *W*^{corr}] XXXVIII *W* 21 *inscr.* EPISTVLA EPISCOPORVM INFRA SCRIPTIS AD LEONEM IMPERATOREM *W* XL *P* cristianissimo amabili] *cf.* p. 41, 5 22 nebulius *PW* anebrius p. 79, 19 *coniecerim* Nebridius 26 ad *Surius om. PW* 28 explare *P* 32 uestra *PW* oramus *PW*, *corr. W* 33 pace *W*^{corr} uictoriam *PW* 34 propaganda *PW* 35 dicesis *P* 37 nunc *W*^{corr} tunc *PW*

dotiumque sortiti clementia domini nostri saluatoris Christi ad fidem eius eos qui imbuuntur, adducimus. nec non et alias synodos, quas per singula tempora congregari necessariæ res exegerunt, sicut in his indicatur, per omnia custodimus, quod a sancto spiritu celebratæ sint et his quæ placuerunt, constituta noscantur, et arbitramur quia quicumque sancto et uniuersali Calchedonensi concilio aduersari nituntur, semet ipsos non intellegunt, quando et sanctorum trecentorum XVIII patrum Nicæno concilio inimici apertissime conprobantur. nam si sancta Calchedonensis synodus hanc synodum suscepit atque firmauit tamquam ueritatem habentem et rectæ fidei firmitatem (utraque enim inest in se), quomodo non aperte illi quoque repugnare noscuntur? non enim prudentis est animi in parte quidem suscipere, in parte uero aliquid reprobare et propria abicere sententia quæ ab illis sunt utiliter definita. et de sancto quidem Calchedonensi concilio hæc dicta sufficiant; de his autem quæ Alexandriæ non bene gesta sunt, dudum quidem sufficienter fleuimus et nunc etiam nequaquam lamentari quiescimus. qui enim modus nostrarum erit lacrimarum, cum multa et inportabilia uideantur quæ in ea urbe contigerunt, sanctis ecclesiis passis iniurias, licet hoc uel
L IIII 956 dicere præsumptiuum sit, et neque pudore prohibitis eis qui sanctum baptisterium inuaserunt quique forsitan et in eo sanctam gratiam adepti sunt ad redemptionem pristinorum utique peccatorum? cum uero adicitur quia et in his locis sacerdotis interfectio perpetrata est, quomodo non erit ita terribile, ut omnem auditum ualeat obturare? dum autem etiam depompatum dicatur omne corpus iniuriisque subiectum, cum iam caruerit sensu, et membra diuisa ignique contradita collectusque cinis secundum quod illis placuit, esse dispersus, quomodo non erit hoc miserandum et multarum lacrimarum rigatione dignissimum? præcipue dum quis animo cogitet quia neque post mortem defuncto sacrificii oblationem fieri permiserunt, sed tamquam
M VII 599 extra naturæ legem eum puniri festinauerunt, qui iam nequaquam harum iniuriarum uidebatur habere sensum. ea uero quæ de Timotheo gesta sunt, penitus non laudamus. sacerdotium habere non potest, primum quidem, quia oportet eum qui ex quacumque causa deponitur, sustinere et neque ad eum gradum accedere neque ad maiorem currere dignitatem, antequam is qui eum deposuit, soluat sententiam in eo prolatam aut certe sanctorum episcoporum synodus quæ perspexerint iusta definiant. depositos autem episcopatu seu clericatu aliis hanc conferre dignitatem lex ecclesiastica nulla permittit. si autem etiam sinamus per concessionem quia duo episcopi fuerunt fidei præconio digni, neque hoc modo deficiente numero ordinatio episcopi potuit prouenire, quando hoc sacris canonibus inhibetur. dum uero habente episcopo in sua ecclesia sacerdotium et in nulla parte reprehenso neque remoto alter in ecclesia dicatur introductus, et culpabile et omni ratione probatur incongruum. quia uero, sicut precibus indicatur, omnia quæ de Timotheo gesta sunt, sine uenia sunt et omni consequentia uidentur extranea et a sacerdotio dissonantia, non solum si hæc omnia in eo probantur effecta, sed uel si unum tantummodo horum quæ prædicta sunt, contigit, neque sic eum subtilitates canonum sacerdotium habere permittunt. quodsi etiam insidiatus agnoscitur sanctæ memoriæ Proterio aut uolun-

---

PW

1 clementiam *PW*, *corr. W* 2 alia synodus *PW* 7 calchedonensi *PW*, *corr. W* 16 pudorem *PW* 20 obdurare *W* 21 sensum *PW* 22 dispersum *PW* 25 nequam *PW*, *corr. W* 27 non *om. PW*, *corr. W* 29 maiorem *Surius* mortem *PW* 30 præspexerint *PW* 31 depositus *PW* 33 digni neque *W* digneque *P* 35 reprehensum *PW* aliter *PW* 38 omnes *PW* omnis W^{corr} uidetur *PW* a] ad *P* ut *W*, *del. W*

tate aut opere, palam est quia et sacris canonibus expellitur et apud leges bene positas odibilis inuenitur.

Hæc itaque sunt quæ in unum conuenientes atque deliberantes pariter adprobauimus; uestra uero piissima Christianissimaque serenitas, quæ super nos prouide sortita uidetur imperium, multis bonisque fruatur temporibus et sicut oramus, sanctissimas sub quiete seruet ecclesias et pacem omni conferat mundo omnesque gentes uobis quæ sub sole sunt constitutæ, subcumbant, quod dudum gratia domini Christi constat esse iam factum, ut rursus ad meliorem statum Romanus perueniat principatus.

Patricius episcopus Tyanorum metropolis secundum uestræ pietatis sanctionem meam manifestaui sententiam de Calchedonensi synodo quia eam suscipio nihil contrarium sanctis patribus sapientem, similiter autem et de Timotheo, sicut supra scriptum est, et manu mea suscripsi et potestatem uestram multis oro custodiri temporibus

Eustathius episcopus Parnassi similiter
Theodosius episcopus Nazianzi similiter
Aristomachus episcopus Coloneorum similiter L IIII 957
Cyrus episcopus cobistuliæ similiter
Ambrosius episcopus Sasimæ similiter
Patrofilus episcopus Faustinopolis similiter
anebrius episcopus Doalæ similiter EXPLICIT

XL Piissimo et Christianissimo imperatori Cæsari Leoni triumphatori semper M VII 600 augusto Euippus Petrus Iohannis Gratianus episcopi prouinciæ uestræ Ponti Polemoniaci. Vos equidem inuictissimos atque Christianissimos principum quis non laudet terrarum orbem sapientia gubernantes et principatum fortiter optinentes et optimum æquitatis fundamentum, hoc est amorem quem circa nos geritis, digna ædificatione ponentes? aperte namque per hæc monstratur quia nulli fuit aliquando cuiuslibet rei sic feruentissimus amor sicut uestræ pietatis imperio ut Christianorum populus possit augeri et ad maximam gloriam potestatemque perduci. quem penitus in malis esse non sinitis nec uos ab huiusmodi uoluntate suspendit neque fauor populi neque multitudo pecuniarum nec adquæstus gloriæ neque quod rex regum esse uideris et nominaris, nec omnia reliqua quibus agnoscitur humana felicitas. nil igitur horum omnium uos ita lætificat quomodo ut per uestram maiestatem nos exultemus et per nos uestrum apud deum et homines adprobetur imperium et insolubilis apud nos potestas permaneat in æternum. propterea siquidem alienigenarum quidam populus, qui pridem nostram prouinciam ueluti suam inuaserat, non magno labore subiectus est, sed et omnes circa Romanum imperium gentes inimicæ destructæ sunt. uos autem hæc omnia secundo loco ponentes tamquam diuina manu protecti nostram concordiam ualde requiritis, bene scientes quia uestra securitas ecclesiarum tranquillitate consistat. nam si fuerit pax inconcussa, immobiliter seruabuntur uniuersa. nos itaque quis

---

PW

5 uidentur *PW, corr. W* 6 ecclesia *PW, corr. W* 9 uestram *PW* 10 qui *PW, corr. W* 13 Parnassi *scripsi cf. Hierocl. p. 700, 7* paternus *PW* 14 nazialis *PW* 15 colonorum *PW* 16 cobistuliæ *P* cubistuliæ *W, legendum esse uidetur* Cybistræ, *cf. Gesta Chalcedonensia* 17 asime *PW* 18 patrofilius *PW* fostinopolis *PW* 19 anebrius *PW cf.* p. 77, 22 EXPLICIT LIBER [EPISTVLA W^{corr}] XXXVIIII *W* 20 *inscr.* EPISTVLA SVBDVS INNEXIS EPISCOPORVM AD LEONEM IMPERATOREM *W* XLI *P* triumphari *PW, corr. W* 21 Cratidianus *Gesta Chalcedonensia* 21/22 polimoniaci *PW* 27 feruentissimus *Surius* fruentissimos *PW* fruentissimus W^{corr} 31 itaque *PW, corr. W* 38 consistit W^{corr}

possit digne flere sciens uerborum * * facta considerare et passiones lamentationibus æquare? quoniam pacem quam a patribus percepimus, non seruamus et cuius tantum nomen audiuimus, hanc nec leuiter uenerari cognoscimur. solutum est enim uinculum caritatis, thesaurorum nostrorum pax direpta est. o quanta sunt mala; protrahimur enim passionibus nostris ad gemitus. nostra fuit caritas aliquando, paterna est hæc hereditas, quam in nobis per discipulos dominus thesaurizauit dicens:
Ioh. 13, 34 mandatum uobis do nouum ut diligatis ad inuicem. sed hanc hereditatem priores quidem successores filius a patre suscipientes usque ad nostros patres inuiolabiliter seruauerunt, hæc autem luxuriosa generatio non seruauit. quomodo lapsæ
M VII 601 sunt de manibus nostris caritate defluente diuitiæ? nos caritate pauperes sumus et
Ps. 72, 3 inimicus de nostris malis locupletatur. ait enim psalmista: zelatus sum super iniquos. nos paululum transeuntes quod scriptum est, legamus: zelati sumus super iniquos pacem peccatorum uidentes. illi siquidem sunt concordes alterutris
L IIII 958 et sibimet copulantur et uelut funes sua perplexione roborantur: nos autem nec consentimus ad inuicem neque nostris sententiis concordamus, cum nullus ignoret quia sanctæ et laudabilis trinitatis primum bonum sit pax et indiuisio, unde et deus unus et est et esse creditur non minus propter concordiam aut æqualitatem substantiæ, sed etiam ut nomen hoc unitatis deo sit commune cum aliis quibus gaudet. pax enim et caritas et similia uocitatur, per hæc nomina nobis præstans ut his uirtutibus transformemur ad deum. secundæ uero post deum potestates, id est angelicæ cælestesque uirtutes nihil ita libenter habent quomodo quietem tumultusque uacationem. deinde siue leges creaturæ respiciamus quia cælum et terra et mare et totus hic mundus, maximum dei elementum atque mirabile, quod etiam deus declaratur, donec constiterit et pacem ad semet ipsum habuerit manens in propriis naturæ terminis et nihil ulterius contingens neque uincula suæ armoniæ digrediens, quibus artifex ratio omnia conligauit, mundus est, quod uocatur pulchritudo præcipua, qua nihil poterit quilibet hic clarius aut magnificentius inuenire, mox autem ut pacem amiserit, et mundus esse cessauit et illud pacis bonum quale fuerit, tumultuatione monstratur. et ut relinquamus populos et ciuitates et choros et militias et domos et nauium conplementa et coniugia atque societates pace quidem creuisse, tumultuatione uero defecisse, ad Israhel ueniamus et aliorum flagello corripiamur. illi
Deut. 7, 6 namque donec pacem habuerunt et ad inuicem et ad deum, sanctus populus et pars
Exod. 19, 6 domini et regale sacerdotium uocabantur, sed a principibus regebantur gubernatis
Exod. 13, 21. 22 a deo et columnæ eos ignis et nubis nocte dieque deducebant ut inter eos adstantes,
Exod. 14, 21 mare uero eis Moyseos uirga percussum uelut uitrum in aliqua summitatis parte usque ad finem sectum ab initio litoris usque ad terminum alterius probatur esse diuisum, ut et Moyses cum omni populo in fundo constitutus sine ulla infusione, adustus etiam sole, et pedibus abyssos in siccitate fundi digrediens non timuerit repen-
Exod. 14, 22 tinum murum ex fluctibus fabricatum, hinc et hinc instar muri conspiciens aquas

---

PW

1 *lacunam statui e. g. supplendo* compositione (*uel* apparatu) male 2 percipimus *PW*, *corr. W* 3 cognoscitur *PW* 11 inimicis *PW* inimici W^{corr} locupletantur W^{corr} 12 iniquas *W* 14 roborabuntur *PW* 15 concordam *P* 20 secunda *PW* 21 cælestisque *PW* uirtutis *PW*, *corr. W* 22 terram *PW* 23/24 declaratus *PW* declarat *Surius* 24 dona hæc *P* 25 ulterius *scripsi* alterius *PW* armeniæ P^{corr} degrediens *PW* 29 populus *PW*, *corr. W* chorus *PW*, *corr. W* domus *PW*, *corr. W* 30 societatis *PW*, *corr. W* 31 fecisse *PW*, *corr. W* 32 don hæc *P* 34 deducebat *PW*, *corr. W* 35 moyseus W^{corr} 36 sectum *Surius* secutum *PW* altaris *PW* alteris W^{corr}

fuisse coagulatas. esurientibus autem cibus cælitus est adlatus, fontem petra sitientibus ministrauit, pugnantibus autem manuum extensio pro innumeris milibus fuit et triumphos oratio contulit, itinera præparauit. ab horum facie flumina recedebant imitantia mare cognatum, sol stetit iusti oratione uinctus et proprio cursu subsistens occasionem persequendi concessit, augmentum cottidianæ mensuræ largitus est. sed et murus hostium propter sacerdotum ambitum tubarumque sonum fortissimus est commotus. at ubi iam mente languere cœperunt et legem umbram futurorum sæpius conculcare et prophetas clamantes spernere, deinde euangelica miracula quæ per Christum sunt facta, respicientes, id est conceptum sine permixtione, incorruptam natiuitatem ex uirgine et de super inuisibiliter testificantes uoces ei cuius supereminet dignitas, et naturalium infirmitatum salubritatem non aliqua medicina, sed puro sermone et iussu uoluntatis effectam et mortuorum regressionem et timorem dæmonum et potestatem passionum in aere et super maria gressum, non diuiso per utramque pelago nec in fundo nudato gradientibus secundum miracula Moyseos, sed ipsa superficie gressibus quasi terræ constipatione substrata per quandam fortitudinem procedente uestigio, et ciborum copiam quantam ille uoluit, ministratam et epulas in deserto largissimas, cum multa milia pascerentur, quibus non cælitus manna fluebat neque terra frugifera de sua natura res necessarias dabat, sed de ineffabilibus horreis diuinæ uirtutis hæc munificentia procedebat, panisque præparatus ministrorum fructificatus in manibus et amplificatus satietate comedentium, ita ut reliquiæ multis aliis mensis copiam ministrarent et de [panibus] epulis totidem numero cofini quot sunt apostoli, remansissent, hæc itaque miracula uidentes singuli grauiter ualde respiciebant, sed et piscium epulas, quas maria non præbebant, sed ille qui etiam mari hoc genus inseruit, pro tantis beneficiis mordacitate concussi et inuidentes suæ saluti, ut domini bona paterentur, crimen hoc maximum iudicantes, aduersus saluatorem et Christum magis accensi sunt in multasque diuisi partes aduersus semet ipsos postea sunt conuersi crucifixo domino eos ad hanc pœnam utique conpellente. igitur quanta in oppressione sint passi non uictum porrigentes filiis, sed eos pro uictu necantes et famis remedium carorum pignora facientes, longum est enarrare. uerumtamen una est horum maxima ualde calamitas quod toto mundo dispersi sunt, ut et cultus deficeret eorum et Hierusalem pauimentum uix possit agnosci, ad quam eis ad hoc tantum licet accedere quantum possunt desolationem eius in die lugere. sed nos etiam huiusmodi habentes exempla ad discordiæ mala procedimus. heu mihi quia ditati sumus in malis et omnia tenebræ conceperunt et operuerunt uniuersa multum VIIII plagis Aegyptiorum grauiora. palpabiles tenebras iam timemus ne fumus expectati illius ignis hæc præsentia conprehendat, ne in his antichristus adsit et tempus habeat suæ potentiæ nostra uitia præsentesque languores. non enim contra bene ualentium muros accedit aut caritate coarmatos adgreditur. propterea, inquit Hieremias, ego defleo in lamentationibus et quæro oculis meis fontes lacri-

Exod. 16, 4 sq. Exod. 17, 6 Exod. 17, 11. 12 Ios. 3, 14—17 M VII 602 Ios. 10, 12. 13 Ios. 6, 12—16. 20 Mt. 14, 25 L IIII 959 Mt. 14, 19 Mt. 14, 20 Ioseph. BI 6, 201 sq. M VII 603 cf. Ier. 9, 1

PW

1 coagulatus *PW*, *corr. W* 1/2 sitientibus ministra sitientibus ministrauit *PW*, *corr. W* 2 manum *PW* 3 faciem *PW*, *corr. W* 3/4 recedebat *PW* 4 emitantia *PW*, *corr. W* 5 concessit *Surius* consensit *PW* 6 muros *PW* p̄ter *PW*, *corr. W* sonum numque *PW* sonum murum *W*^{corr} 6/7 fortissimum *PW* 7 commotum *PW* 10 incorruptum *W* 11 qui dignitas *PW*, *corr. W* 15 quas *PW* procidente *PW* 19 uirtutibus *PW* 21 ministraret *PW* panibus *deleui* 22 remansisse *PW* 24 ut domini *Surius* et dn̄i *PW* 27 hunc *PW* conpellentem *PW* 28 negantes *W* 30 totum mundo *PW* in totum mundum *W*^{corr} 30/31 deficere et *PW*, *corr. W* 35 palpabilis *PW*, *corr. W* 37 præsentisque *PW*, *corr. W*

marum. passiones sufficientes et uoco sapientes ut lamentationem operentur, et utero doleo; non est quomodo releuetur dolor aut quibus sermonibus hoc agatur, quia deuictis inimicis a nobis ipsis modo destruimur tamquam uesani carnes proprias comedentes nec sentientes quia alterutros iaculamus et ab alterutris in fugam conuertimur. nam si preces oblatæ uestræ potentiæ a religiosissimis episcopis Aegyptiacæ prouinciæ et reuerentissimis clericis cum ueritate concordant, quæ magnitudo est relicta nequitiæ? aut ubi sic amarus terminus alicuius tragœdiæ poterit inueniri? quis sine lacrimis permanebit, ut in hac narratione grauitate philosophiæ non possit excedere, audiens mediatorem dei et hominum, qui cum angelis stetit, qui cum archangelis choros egit, in uenerabili paschæ tempore, quo etiam latrocinantium collegia requiescunt, arma non mouentur, prætoria nihil agunt et unum omnibus Christianis studium est a rebus aliis uacantibus Christo per orationis puritatem in passionis atque
L IIII 960 resurrectionis sacramento communicare, ab spiritaliter pariente matre fuisse protractum et ab eis qui ab ipso in eo fonte nascuntur initiati? pariter et quia sacerdos sacrificiorum sine sanguine celebratorum necatus est et manus sacrificia faciens suo sanguine uiolata est, quia in multas partes ferro corpus diuidebatur eius diuersis contumeliis sauciatum et inrationali populo lusus effectum uiris et mulieribus atque iuuenibus calamitatem hanc pro pompa gerentibus ignique contraditum et pyramide tracta in ciuitate Christiana in cinerem dissolutum? hoc tamen gestum est, ut per omnia elementa sacerdos uictor existeret, in terra punitus, igne consumptus, in aerem dispersus et ut adsolet, per minutas partes et atoma direptus, ad uicinas aquas uentis effusus, ita ut nec sepulturam sanctam promereretur, quæ etiam impiis non negatur. quantos credendum est tunc paganos atque Iudæos taliter conspicientes * nostra mysteria derisisse? hæc igitur erunt posteris fabulæ incredibiles et amaræ; sed quis horum malorum auctor, si tamen accusatores ueri sunt? is utique qui adhuc uiuente pontifice in Marci sedem prorupit ascendere et adulteri modo thalamos inuiolabiles adtemptare ad sacrum altare pedibus non lotis accedens, qui suis manibus pontifex ordinatus est, qui omnes simul patrum terminos commouit et sententiam in sua damnatione prolatam ipse, sicut putauit, absoluit et alio iudicio episcoporum non indigens nefandam atque imaginariam ordinationem a damnatis episcopis, et hoc
M VII 604 duobus accepit, cum regulæ patrum sanctam et uenerabilem colentium trinitatem uel tres episcopos corporaliter adesse in huiusmodi dispensationibus omnino prospiciant. hic autem non tali obseruatione prouectus quoniam non poterat uirtute hanc bonitatem præsulis ecclesiæ Alexandrinæ transcendere, alium molitus est modum per quem conspicuus e contrario uideretur, et idem passus quod prouenit eis qui furoris immensitate cæcantur et quicquid prius occurrerit eis, inrumpunt, licet sit quoquo modo parcendum, qui cum tales sint, alios medicare contendunt neque hoc mansuete aut mitissime faciunt, sed uelut quidam medicus inperitus incidere solummodo et urere

---

PW

1 *scripserim* passioni et uoco] *conicio* euoco 2 utero] *conicio* iterum releuetur *Surius* reueletur *PW* 3 carnis *PW*, *corr. W* 4 fuga *PW* 7 tragiæ *PW* 8 qui *PW* hanc *PW*, *corr. W* 10 chorus *PW*, *corr. W* 11 mouetur *PW*, *corr. W* 12 orationes *PW*, *corr. W* 14 inuitiati *PW* 18 pompam *PW*, *corr. W* 19 *conicio* extructa cinere *PW* 20 existere *PW*, *corr. W* 21 uentis P^{corr} uendis *PW* undis W^{corr} 23 quantus *PW* quantum W^{corr} paganos P^{corr} paganus *PW* paganis W^{corr} iudæis W^{corr} *lacunam indicaui e. g. supplendo* acta 24 miseria W^{corr} 26 adultero *PW* 27 lutis *PW*, *corr. W* 30 ordinationem ā *P* ordinatione meam *W* ordinationem suam W^{corr} damnantis *PW*, *corr. W* epiis *PW*, *corr. W* 31 regulare *PW* 32 præspiciant *P* 35 e *Surius* est *PW* 38 urere *scripsi* incidere *PW* occidere *Surius*

præparatus, cui recte dicendum est: medice, cura te ipsum, abstulit itaque de diptychiis eum qui lege et ordine ascensu spiritali honoratus erat, et conscripsit illum qui dogmate tantorum episcoporum de pontificali cathedra proiectus est. his igitur ita gestis, ut dictum est (non enim nos harum rerum integritatem nouimus in ultimo quodam loco Ponti degentes), huiusmodi emendatio uestra tranquillitate nunc eget, quia nisi causa languoris ablata fuerit, non poterit sanitas reparari. quia uero etiam de concilio fecere memoriam hi qui multa primitus commiserunt, etiam de hac causa, quoduis nos pati contingat, pro ueritate licet sustinentes pericula non celamus, dum liberam potestatem et fiduciam utique sumpserimus, quatenus in nullo dissimilitudinis imago possit a principali figura disiungi et propterea sæpius uera sententia supplantari, multis utique propter honoris adfectum atque potentiæ, qui neque præsumptionem neque fastum, sed uitam deberent sequi, uirtutum contraria facientibus quique a ueritate propterea diuelluntur et cum eis abrumpitur etiam multa pars plebis, cui mos est seditionibus congaudere et cum uoluntatibus pariter aduolare. huiusmodi L IIII 961 siquidem conspirationibus * amatorum adquiescendum non est, dum magis ordo episcopalis per miracula conquiratur. quid enim de eis qui Gregorii magni nostræ ciuitatis episcopi et aliorum eiusdem uocabuli episcoporum et Basilii et immortalitatis amatoris, qui nomini suo respondit, Athanasii dogmata sapiunt, aliud post tanta tempora potest credi? aut quia aliquid conuertibiliter de inconuertibili poterunt cogitare et secundis semper priora dissoluere et non magis per quietem impetum tergiuersatorum semper quæstiones de deo quærentium destruere et aliquando post longas turbas sanctis dei ecclesiis pacis iura conferre? sicut enim rerum materies uehementi spiritu inruente in semet ipsa contrita ignem et flammam sponte frequenter emittit nequaquam prius hoc passa, donec spiritus flare cessabat, aut certe sicut celatus ignis in paleis nulla respiratione flammæ concessa neque ea quæ sunt uicina, consumit nec omnino ualet extingui, sed pro flamma uapor quidam per paleas fertur in aera, si uero M VII 605 quandam respirationem sumat, fumum conuertit in flammas, sic et nunc agitur, dum adhuc intus sunt querimoniæ, quæ contra nos machinari noscuntur; si uero conuenientes contra nos certamen decreuimus excipere, quod neque aures audiant neque oculi uideant aliquando pie uestra potentia sceptra imperii gubernante, metus est ne forsitan ad impudentissima bella perueniamus et confusio magna præualeat et nullam pacem ulterius expectemus. unde considerandum est, quia iam rex cælestis ad ianuas est, * nouissima sustineamus et ipsum dominum in gloria paterna uenturum iam non sub imagine, sed aperte respiciendum, iudicaturum omnem naturam humanam timoris et spei futurorum ambiguitate pendentem et propter euentum utriusque rei fortiter inhiantem. quia uero etiam de his qui Calchedona conuenerunt, consulere nos uestra tranquillitas dedignata non est, dicimus quoniam multitudinem illorum uirorum respicientes senectute sapientiaque pollentium in cunctis spiritalibus donis admirandorum, super hæc et fidem glorificantium pii numeri quos in Nicæna urbe sanctus spiritus congregauit, nec non CL, quos idem spiritus in regia urbe collegit, cui

---

PW

1 dyticiis *PW* dypticiis *W* 2 ascensus *PW* honorandus W^{corr} 5 egit *PW*, *corr. W* 7 fecerem *P* fecerim *W* 10 possit a *scripsi* posita *PW* 14 euolantibus *Surius* 15 *lacunam indicaui e. g. supplendo* contentionis 18 amatori *PW* nomine *PW* anathasii *W*, *corr. W* 19 haut P^{corr} 20 impetu *PW* 20/21 tergiuersarum *PW* 24 cessabit W^{corr} sicut *scripsi* si *PW* 27 sumit W^{corr} 31 confusio *Surius* confessio *PW* 32 alterius *W* 33 *lacunam indicaui e. g. supplendo* quomodo 34 imaginem *PW*, *corr. W* 35 ambiguitatem *PW* 40 CL *P* et *W*

etiam nos confirmati esse dinoscimur et pie conseruamus quæ ab eis prouisa sunt, et numquam tantum concilium nos denegamus. hæc ergo breuiter piscatorie et non Aristotelice suggessimus; siquid uero inerudite dictum est aut uelut ignorantibus conpositionem ornatumque sermonis aut uelut a negotiis longe positis, ueniam supplicamus uestram tribuere pietatem.

Euippus misericordia dei episcopus metropolis Neocæsariæ sanctæ dei ecclesiæ suscripsi et oro pacificum uestræ pietatis imperium longis conseruari temporibus pro sanctarum dei ecclesiarum et totius orbis statu, piissime et deo amabilis imperator

Petrus episcopus Comanenus similiter

Iohannis episcopus Polemonii similiter

Gratianus episcopus Cerasuntis similiter EXPLICIT

L IIII 962 XLI Piissimo et Christianissimo terræ domino possidenti cæleste regnum perpetuo augusto imperatori Leoni Seleucus Vranius Erythrius Aelianus Hyperechius Paulus humiles episcopi Helenoponti prouinciæ. Dignæ sanctiones actuum uestrorum, qui uobis imperii retinacula geminarunt. secundum fidem namque apostolicam catho- M VII 606 licamque uirtutem uobis agentibus deus potentiam mundi commisit, quam pace deo placita gubernatis. sancti itaque prouinciæ nostræ deo amabiles episcopi conuenientes in unum relegere uestræ serenitatis epistulam et preces innexas, ut quod secundum sanctiones ecclesiasticas placeret, uobis indicaretur. considerantes ergo prædictas preces et earum lectione uelut oculis inspicientes necem sanctissimi sacerdotis in uenerabili baptisterii loco præsumptam, in quo etiam his qui pessima facinora committunt, refugientibus salus est, nec non et peregrinam quandam et ineffabilem, quæ neque apud feroces barbaros agitur, in eius corpore iniuriam factam, et non solum aduersus eum, sed etiam contra totius ordinem sacerdotii et pietatis pariter perpetratam horumque scelerum Iudaica uesania atque superbia commissorum auctorem fuisse Timotheum, lamentatione simul et lacrimis etiam nunc sumus inpleti et neque medium tempus luctum nostrum potuit inminuere, quia temporibus Christianis et uestris a Christianis quoque talia in sacerdote proprio committuntur, quæ a sæculo facta non sunt nec quilibet sermo hæc rettulisse cognoscitur. quæ audientes et uix abstinentes a lacrimis indicamus quoniam qui hoc scelus uere gesserunt, nequaquam episcopatu digni sunt, sed neque is qui ab eis ordinatus est, sacerdotium poterit obtinere, uel si regulariter prouenisset, quando etiam is qui dicitur ordinatus, ut aiunt, damnatus erat a sanctissimæ memoriæ episcopo suo Proterio et concilio sanctorum episcoporum Aegyptiacæ diocesis quique a duobus solummodo similiter secum condemnatis et neque numerum ordinantium conplentibus regularem nefandam ordinationem dicitur suscepisse uiuo pontifice et ea quæ sunt sacerdotii, celebrante et super hæc orthodoxos ac uenerabiles episcopos pæne totius Aegyptiacæ diocesis a propriis sedibus exclusisse nec non et clericos et monachos a proprio ciuitatum suarum ordine reppu-

---

PW

1 confirmati *PW corrupte*, conformati *Surius* dinoscimus *PW, corr. W* 2 nos *scripsi* non *PW* 9 comanus *PW* 10 polimonii *PW* 11 Gratianus] *cf.* p. 79, 21 EXPLICIT LIBER [EPISTVLA W^{corr}] XL *W* 12 *inscr.* EPISTVLA INFRA SCRIPTIS $\bar{E}$PORVM AD LEONEM IMPERAT$\bar{O}$ *W* XLII *P* 13 oranius *PW* hypericius *PW* 14 humilis *PW, corr. W* hellenus ponti *PW* sanctionis *PW, corr. W* 16 pacem *PW* 17 placitam W^{corr} gubernantes *PW* $\overline{scs}$ *PW, corr. W* amabilis $\overline{eps}$ *PW, corr. W* 19 placere *PW* 20 lectiones W^{corr} 20/21 sacerdotes *PW, corr. W* 21 uenerabilis *PW, corr. W* præsumpta *PW, corr. W* 26 lamentationem *PW, corr. W* 32 prouenisse *PW, corr. W* aiunt P^{corr} adiunt *P* audiunt *W* audirunt W^{corr}

lisse et inregulares homines et mendaces in locis expulsorum temptauit euehere. sed et alia plurima perpetrata dicuntur, quæ cuncta sacris canonibus fieri prohibentur et ea sanctionibus ecclesiasticis excluduntur. super hæc autem dicit se non suscipere sanctam et uniuersalem synodum Calchedone celebratam, quæ per omnia fidem CCCXVIII sanctorum patrum [qui] Nicæa conuenientium inuiolabilem custodiuit, simul et quæ in reliquis conciliis definita sunt, hoc est CL sanctorum patrum in regia ciuitate congregatorum et prioris Ephesii, ⟨quod⟩ et nascentes hæreses spiritalibus gladiis radicitus amputauit et ita fidem inuiolatam prædictorum trecentorum XVIII sanctorum patrum per omnia roborauit, in qua et nati sumus et baptizati et baptizamus et in ea L IIII 963 M VII 607 uitam finire semper oramus. si uero lucem cæci et ueritatem mendaces accusant, illi quidem propter cæcitatem uisus, illi uero eo quod eorum error et malitia pariter arguatur, nouimus quia omnes hæretici sanctas synodos eorum malas sectas destruentes accusant. sic enim Arriani et Eunomiani de trecentis decem et VIII Nicænis patribus agunt, Macedoniani uero de centum quinquaginta in Constantinopolitana urbe congregatis, Nestoriani autem Ephesiæ synodo, Eutychianistæ uero et Apollinaristæ et ceteri malorum adinuentores sexcentis XXX patribus Calchedona conuenientibus aduersantur, inimicas ueritati destructiones extendunt et per suam uesaniam mentiri probantur. igitur Timotheum, qui Apollinarista cognoscitur et propterea semet ipsum a sancto concilio facit extraneum, inregulariter ordinatum et tanti mali reum, si tamen accusatores ueri probantur, nequaquam episcopum nominamus aut communicatorem sacerdotii sumimus, qui his ita malis uidetur obnoxius, et supplicamus piæ uestræ potentiæ quatenus sanctarum ecclesiarum prouidentiam sollemniter habeatis et disciplinam Aegyptiacæ diocesis dignam uestræ rectitudinis teneatis, quatenus fuga quidem persecutionem patientium depellatur et eis qui turbati fuerant, pax alta reuocetur sanctisque ecclesiis illic positis unitas conferatur. nostræ uero ecclesiæ dei gratia uestræ prouidentia pietatis in pace et unanimitate et fidei rectæ concordia magna consistunt nostraque uoce deposcunt quatenus resistatur eis qui synodum fieri quærunt. nam si sæpius conueniamus, aliud quicquam sapere poterimus præter ea quæ nobis sunt tradita a sanctis patribus et sanctis conciliis explanata. nihil enim aliud student qui optant synodos congregari, nisi ⟨ut⟩ uasa sacra plurimi sanctorum episcoporum uendentes pro sumptibus et expensis et subuectionibus animalium pretia uniuersa consumant et aliqui eorum in peregrinatione aut mari uitæ huius luce priuati onus hoc atque peccatum congregantibus concilium prouidere noscantur. sed iubete potius singulos sacerdotum in propria ecclesia positos et altari ubi constituti sunt, permanentes orationes et preces pro uestri æternitate imperii celebrare.

Seleucus gratia dei episcopus Amasinæ metropolis sanctæ Christi ecclesiæ manu mea subscripsi secundum religiosam sanctionem uestræ pietatis meam sententiam per prædictam epistulam manifestans una cum deo amantissimis episcopis cunctæ pro-

---

PW

1 inregularis *PW*, *corr. W* inuehere W^{corr} 3 dicet *PW* 4 $\overline{scm}$ *PW* celebratum *PW* 5 trecentis XVIII *PW* qui *om. Surius* 6 CL *P* et *W* 7 priores *PW* quod *addidi nesciens an etiam plura exciderint* heresis *PW*, *corr. W* 12 arguantur W^{corr} hereticos W^{corr} $\overline{sca}$ *W* synodus W^{corr} 13 ariani *PW*, *corr. W* eunominiani *PW* VIII W^{corr} XVIII *PW* niceni *PW* 14 macedonii *PW* 17 *malim* extendentes 21 uidentur *PW*, *corr. W* 23 rectitudinis W^{corr} rectitudini *P* rectitudinem *W* fugam *PW*, *corr. W* 24 persecutionum W^{corr} 26 gratiæ *PW* 28 nisi *PW*, *corr. W* 29 $\overline{sci}$ concilii *PW* 30 synodus *PW*, *corr. W* ut *Surius om. PW* 32 mare *PW* 33 noscuntur *W* 34 altar *P* alter *W* 35 uestræ æternitatis imperio *PW* 36 seleucius *PW* 38 $d\overline{i}$ amantissimis *PW*

uinciæ, quid sentiam et pro recta fide trecentorum XVIII sanctorum patrum Nicæa conuenientium, quam et Calchedonense concilium confirmauit, nec non et de Timotheo, qui precibus accusatus est, et multis temporibus a deo seruari uestrum oramus imperium

Vranius episcopus Iboreæ similiter
M VII 608 Erythrius episcopus Amisi similiter
Aelianus episcopus Sinopensis similiter
Hyperechius episcopus Zili similiter
Paulus episcopus Andrapenus similiter EXPLICIT

L IIII 964 XLII Piissimo et Christianissimo amabili imperatori et regnum cælestium possidenti augusto Leoni Petrus Aetherius Saturnilus hipedius episcopi Paflagoniæ regionis. Erexistis equidem olim dei sanctas ecclesias, primum hoc iustum sacrificium offerentes domino Christo, quod iura omnia pietatis transcendat et propriam uirtutem habeat [et], quatenus ea quæ a diuæ memoriæ Marciano constituta sunt, firma permaneant. nunc itaque orta nobis est Christo amabilis et regnum a diuinitate suscipiens uestra tranquillitas, ut magnæ intentioni concordiæ [et] indiuisæ recta piaque seruetur fides in sanctis dei ubique constitutis ecclesiis. agnouimus etenim uestræ pietatis oraculo quia pro Alexandrinæ ciuitatis pace curam maximam habeat uestra serenitas, ex precibus autem subiectis inuenimus Proterii quidem beatæ memoriæ ab eadem ecclesia factam exclusionem et uoluisse Timotheum in eadem ciuitate sumere pontificatus officium et machinatum ut memoratus uir cum pœna de præsenti uita recederet; ad hæc autem confiteri Timothei sectatores quia trecentorum quidem XVIII patrum et concilii Ephesi congregati sequantur fidem, CL uero sanctorum patrum concilium in regia ciuitate celebratum et sanctam et uniuersalem Calchedonensem synodum denegare noscantur. sancientes ergo quæ communiter sapimus episcopi Paflagoniæ regionis, ad notitiam pietatis uestræ deducimus. præcedente siquidem nostra oratione ac supplicatione ad dominum nostrum Iesum Christum emissa pro uestræ serenitatis imperio et unitate sanctarum ecclesiarum et cum multa deliberatione diuinas litteras intuentes et preces subiectas eis uestræ pietati suggerimus quia cuncti ante nos deo amabiles episcopi doctrinam sanctorum euangeliorum et apostolorum percipientes et sequentes fidem sanctorum patrum apostolicam confessionem docentium tradiderunt nobis unam cum fideli populo huiusmodi fidem. unde dominum et deum nostrum orantes rem publicam potentiamque uestram a deo nobis concessam longa ætate seruari, nequaquam separamur a traditione trecentorum XVIII sanctorum patrum neque concilium sanctorum CL in regia ciuitate celebratum neque sanctam et
M VII 609 uniuersalem synodum in metropoli Calchedone factam * * sed neque augmentum aut imminutionem a traditione sanctorum CCCXVIII patrum eas habere dicimus, sed ad peremptionem eorum factas qui quantum ad se, gratiam sancti spiritus denegare noscuntur et in sancti mysterii Christi domini dispensatione * *. quam ob rem repugnant et contumelias inferunt etiam illi magno sanctoque concilio trecentorum

---

PW

4 oranius *PW* 5 eruthrius *PW* amasi *PW* 7 hypericius *PW* 8 adrapenus *PW* EXPLICIT LIBER [EPISTVLA W^{corr}] XLI *W* 9 *inscr.* EPISTVLA EPISCOPORVM INFRA SCRIPTIS AD LEONEM AVGVSTVM IMPERATOREM *W* xpianissimo amabili *PW cf.* p. 41, 5 cælestium] οὐρανίων *pro* οὐράνιον 10 saturnellus *PW* hipedius *PW*, *latet* = Ὑπερέχιος 12 propria *PW*, *corr. W* 13 et *deleui* 15 et *deleui* 17 pacem *PW* 19 facta exclusione W^{corr} pontificatum *PW* 22 CL *om. W post* uero *coll.* W^{corr} 24 noscuntur *W* 34 CL PW^{corr} et *W* scm *PW* 35 *lacunam indicauerunt editores Romani* 36 trecenti *PW* trecentorum W^{corr} 38 *lacunam indicauit Surius*

XVIII sanctorum patrum. non enim sine periculo esse putauerunt sancti patres, si tacerent hæreticorum incredulitatem nitentem sancti illius concilii iura subuertere et non aperta narratione sanctam ueramque fidem omnibus explanarent. qua- L III 965
propter ostenditur quia isti qui nunc sancta concilia denegant, non zelo pietatis, sed inconstanti contentiosaque sententia non solum contumelias patribus sanctis inferunt, sed etiam uniuerso ordini sacerdotum. de Timotheo uero et quæ ab eo machinata dicuntur, si tamen ueræ preces sunt quas uestræ serenitati porrexerunt reuerentissimi clerici Alexandrinæ ciuitatis et sanctissimi episcopi Aegyptiacæ diocesis, dicimus quia dura uidentur et ualde crudelia quæ ab eo commissa sunt, et cunctos iniquitatis terminos tali operatione transcendunt, ita ut non solum sacerdotii gradu probetur indignus, sed etiam ab ordine sit laicorum remouendus, præsumens cum multis criminibus quæ gessit, contumelias quoque conciliis sanctis inferre. de quo domini quidem dei opus est ut ei remittatur opus quod fecit aduersus sacerdotem nihil sibi nocentem, uestrum uero, triumphator maxime principum, ut iustum sacrificium offeratis domino deo tantorum scelerum uindictam uobis placitam facientes. deprecamur autem et uestram pietatem totis uiribus exoramus ut apostolicam doctrinam, in qua creditis, immobilem conseruetis in pace multa et tranquillitate sub uestræ pietatis imperio et clero et omni populo in fide saluberrima constituto et ut eis qui inaniter alia concilia fieri desiderant, resistatis et ut nobis uestra pietate donetis quatenus sub quiete degentes secundum fidem et traditionem sanctorum patrum confitentes in pace inuiolabili et disciplina seruemur orationi diuinæ supplicationique uacantes et uitæ atque conuersationi domino Christo placenti ad honorem orthodoxæ fidei et fundentes domino deo preces pro uestra serenitate, quatenus dominus Christus uestræ pietatis imperio suæ infundat dexteræ claritatem, quæ uos sua pace conseruet et fortitudinem uobis atque uirtutem præstet, simul magnificentissimis maximisque proceribus et gloriose sapienti iustissimoque uestro senatui ad peremptionem ferocitatis malignarum ⟨hæresium⟩ et unianimitatem sanctarum Christi ecclesiarum et totius Romanæ pacis et disciplinæ.

Petrus episcopus Gangrenæ metropolis sanctæ dei ecclesiæ manu mea subscripsi et secundum sanctionem uestræ pietatis propria sententia declaraui, sicut in hac epistula probatur esse prædictum, una cum deoamantissimis episcopis M VII 610
nostræ prouinciæ quam habemus uoluntatem in orthodoxa fide trecentorum XVIII sanctorum patrum Nicææ conuenientium, quam et sanctum Calchedonense concilium confirmauit, nec non et de Timotheo, qui in precibus accusatus est, et oramus orthodoxum et Christo amabilem principatum uestrum multis a deo domino conseruari temporibus

Aetherius episcopus Pompeiopolis similiter

Olympius episcopus Surensis similiter

Saturnilus episcopus Amastrenæ ciuitatis ⟨simul et⟩ pro sanctissimo episcopo *, eo quod ægrotaret, subscripsi similiter EXPLICIT

PW

2 nitentes *PW* conuertere *W* 4 scam *PW, corr. W* concilium *W, corr. W* 5 sci *PW, corr. W* 10 gradum *PW, corr. W* 14 triumphatorem *PW* offeretis *P* 16 totius *PW, corr. W* quam W^{corr} 18 de clero *W* 22 conuersatione W^{corr} 27 hæresium *addidi* unanimitatem *W* 33 nicenæ *PW* 34/35 orthodoxam *PW* 35 xpi *PW* 39 saturnellus *PW* simul et *addidi* *nomen excidisse uidit Surius* 40 EXPLICIT LIBER [EPISTVLA W^{corr}] XLII *W*

XLIII Domino piissimo et inuictissimo atque Christianissimo perpetuo augusto im-
L IIII 966 peratori Leoni Vrsilius Dalmatius Maximus episcopi uestræ Dardaniæ. Et agnouimus et inuenimus in electione imperii uestri saluatoris dei iudicium et quia uirtute sua cunctas regno uestro subdit barbaras nationes et per uos eius pietas firma inuiolabilisque consistit, [et] ut nemo præsumat apud pium imperatorem aliquid iniquum petulantia scelerata suggerere, quia sicut in sua pace omnia diuina consistunt, ita nihil sacramentorum dei per fidem tranquillitatis uestræ humana uarietate mutatur. quid enim ita præceps est aut sic impium poterit iudicari quam credere pietatem fidei terminis apostolicis communitam, innumerabilibus sacerdotibus et omnibus sanctarum scripturarum testimoniis roborâtam nec non et decretis Nicæni Calchedonen-
sisque concilii iudicio confirmatam inanibus et profanis præsumptionibus posse uiolari, dum ad omnem perfectionem catholicæ fidei sapientissimi Salomonis doctrina sufficiat?
Sap. Sal. 1, 1 ait enim: sapite ⟨de⟩ domino in bonitate et in simplicitate cordis quærite eum. quid ergo pessima calliditate nequitia faciet, cui ultra bonitatem nequaquam licet excedere? sed sicut ostenderunt litteræ meæ humilitati directæ, hæc Timotheus nihil respuisse dinoscitur, qui episcopatum ambiens episcopi morte percepit, quapropter aliorum scelus eius ruina factum est et in fraterno concilio non uocatur, quando fratris necator esse cognoscitur, utique a reuerendæ memoriæ Proterio, quantum ad fidem eius, in nullo læsus, cuius tali morte hic ordinatus uestræ tranquillitatis iudicio nullum poterit eius gradus habere robur. igitur religio uestræ pietati commissa ab æterno deo, inuictissime principum, conseruetur, eius clementia imperium quod uobis collatum est, in omni gloria longa ætate muniatur et sicut uestra mansuetudo diuina propi-
M VII 611 tiatione continuis temporibus custoditur, sic et sacra mysteria nullorum scelestis præsumptionibus uulnerentur, sed pietatis uestræ laboribus pax mundo collata in sua soliditate intransgressibili pietate seruetur.

Vrsilius episcopus Dardaniæ incolumem tranquillitatem tuam pro pace mundi et catholicis ecclesiis multis annis uirtus æterna custodiat, domine piissime et inuictissime perpetue auguste

Dalmatius episcopus neutimæ similiter

Maximus episcopus Dioclitianensis similiter EXPLICIT

XLIIII Piissimo et inuictissimo domino totius terrarum orbis et Christianissimo imperatori Leoni Petrus episcopus metropolis Corinthi et reliqui episcopi reuerentissimi sub me constituti Iohannis Athanasius Timotheus Afobius Epictas Demetrius Zoilus Plutarchus Georgius anoxolius Rufinus Alexander Candidus Agathemerus Alexander Architimus Cyriacus Thalis Domitius Ossius Constantinus et Hesychius in domino salutem. In omni quidem quibus propter religiosum imperium uestrum res publica
L IIII 967 bene regitur, omnium dominus glorificatur Christus, præcipue autem in quibus orthodoxæ fidei inconcussa iura seruare studet uestra tranquillitas, pro quibus sancta et

---

PW

1 *inscr.* EPISTVLA INFRA SCRIPTIS $\overline{\text{EPORVM}}$ AD LEON $\overline{\text{IMPM}}$ *W* XLIIII *P* 2 Vrsicinus *p.* 24, 23 dalmatius et *W*^{corr} 3 lectione *W* 4 subdidit *W*^{corr} 5 et *deleui* 7 tranquillitates *PW*, *corr. W* mutantur *PW* 9 commonita *PW* 10 roborata *PW* 10/11 calchedonisque *PW* 11 in animabus *PW* inanis *W*^{corr} 12 salamonis *PW* 13 de *om. PW* 16 morte *Surius* mente *PW* percipit *PW* 22 ætatem *PW*, *corr. W* 26 Vrsicinus *p.* 24, 23 29 *scripserim* Vlpianæ 30 diclitianensis *W* declitianensis *P* EXPLICIT LIBER [EPISTVLA *W*^{corr}] XLIII *W* 31 XLV *P* *inscr.* EPISTVLA EPORVM SVBDVS SCRIPSIT AD LEON $\overline{\text{IMPRM}}$ *W* 33 metrius *PW* 34 gerocius *PW* anoxolius *PW* *scripserim* Anatolius Candidus *p.* 89, 28 caredimus *PW* agaterus *W* acaterus *P* 35 ossius *p.* 89, 35 osius *PW*

adoranda trinitas intentionem uestram remunerans et uictorias de inimicis et omnia sicut optatis, præbuit et præbebit uestræ pietatis imperio. unde uero dignata est nobis scribere uestra tranquillitas et aperte iussit nostram manifestare sententiam, hæc pietatis uestræ potentiæ declaramus quia ea quæ a Calchedonensi sancto et uniuersali concilio definita sunt, tamquam sanctis synodis præcedentibus consona et in nullo contraria aut sanctorum trecentorum XVIII patrum Nicæno concilio aut Constantinopolitano CL aut Ephesi sub beatæ memoriæ Cyrillo celebrato omnibus sententiis manere immutilata decreuimus. nihil enim dubium in eadem sancta et salutari fide derelictum est nec conuenit de tali causa sæpius fieri tractatus uniuersales, quasi in uerborum nouitate et non in fide inconcussa rectaque conuersatione salus humani generis constituta sit. Timotheum uero, sicut ex his quæ sunt scripta, cognouimus, nec regulariter nec consequenter sacerdotium optinere perspicimus; quo tamen modo oporteat eius causam et sanctas ecclesias in illa constitutas regione M VII 612 disponi secundum deum, in uestra pietate et iustitiæ pendet arbitrio, quæ non minus paci ecclesiarum quam securitati ciuitatum et subiectorum prouidere dignatur, perfecte sciens quibus imperare diuino iudicio constituta sit, docta pariter ecclesiasticas sanctiones et proprias leges, et per utraque tam orthodoxam fidem quam rei publicæ iura disponens. nostras igitur orationes, quas pro uestræ serenitatis imperio incessanter offerimus, omnium deus et dominus placatus accipiat, quatenus et omnis mundus per uos et sanctæ eius ecclesiæ cum omni pace et tranquillitate et fide orthodoxa gubernentur.

Petrus episcopus metropolis Corinthi sancta et consubstantialis trinitas, quæ tuum genus ad munimen fidei orthodoxæ et salutem generis humani constituit, pium tranquillitatis tuæ longissimo tempore seruet imperium, uenerabilis imperator

Athanasius episcopus Atheniensium similiter
Rufinus episcopus Thespiensis similiter
Alexander episcopus Patrenus similiter
Candidus episcopus similiter
Agathemerus episcopus Megarensis similiter
Alexander episcopus Elatiæ similiter
Architimus episcopus Thebarum similiter
Cyriacus episcopus Carystenus similiter
Thalis episcopus Argi similiter
Domitius episcopus similiter
Ossius episcopus Lacedæmonis similiter
Constantinus episcopus Calchidis similiter
Isychius episcopus Tanagrensis similiter
Iohannis episcopus Messinæ similiter
Athanasius episcopus Oponti similiter
Timotheus episcopus Megalopoleos similiter
Afobius episcopus Coroniæ similiter
Zoilus episcopus Scarfiæ similiter

PW

7 CL PW^{corr} et *W* 8 epheso *PW* 8 $\overline{sca}$ et *P* $\overline{scae}$ *W* 9/10 uniuersalis *PW* 12 prospicimus *PW* 13 causa *PW* 14 pietates *P* 16 impetrare *PW* doctas W^{corr} 17 sanctionis *PW*, *corr. W* 19 omnes *PW*, *corr. W* 22 metropoli *PW* consubstantiales *PW*, *corr. W* 25 athenensium *PW* 26 tespinensis *PW* 35 lacedommis *PW* 38 missinæ *PW* 39 poponti *PW* 41 fouius *PW* 42 carfiæ *PW*

Plutarchus episcopus Platensis similiter
Georgius episcopus similiter EXPLICIT

L IIII 968 XLV Religiosissimo et Christianissimo amabili imperatori augusto Leoni Anastasius Iulianus Proclianus Eufanius Danihel Armatius et Eufrasius episcopi primæ Galatiæ. Qui sermo sufficiat ad laudem domini Christi tantam felicitatem humano generi conferentis et suam prouidentiam in totius uitæ tempore demonstrantis? ecce enim M VII 613 uenerandæ memoriæ principe Marciano ad deum proficiscente et de gloria ad gloriam demigrante et de terrenis sceptris cæleste imperium possidente uestram potentiam deus euexit regno eius et pietati pariter succedentem, quatenus hæc per apostolicam uestram religionem in ecclesiis conseruata permaneat. quapropter mox deus uos ad solium imperiale perduxit, primitias largitori uestro clarissimas optulistis, id est legem hanc erroneis dogmatibus resistentem, ecclesiasticæ ueritatis adiutricem. semper enim diuinarum rerum curas habentes neque tumultum qui Alexandria prouenisse dicitur, sine examinatione dignissima reliquistis, sed uestræ pietatis oraculis primæ Galatiæ synodum sanctorum episcoporum in metropoli Galatiæ conuenire sancistis, quatenus deliberationem subtilissimam adhibentes et relegentes utriusque partis subiectas oraculo uestro preces oblatas a sancto Aegyptiaco concilio et clericis Alexandrinæ ciuitatis nec non et Timothei defensoribus nostram sententiam panderemus, quid de sancto Calchedonensi concilio et de his quæ Alexandria gesta sunt, sentiamus. quapropter omnibus nobis celeriter congregatis hæc principia, hoc nostrum fuit initium ut omnium dominum rogaremus quatenus uobis tantum studium pro ecclesia eius habentibus supernam retributionem conferat pietatemque uestram maxima longæuitate custodiat pro dogmatum catholica * sacrorum. deinde considerantes etiam preces, quæ sapimus, uestro imperio declaramus. fidem itaque habemus atque seruamus, in qua et nati sumus et cum qua pergere ad dei terribile iudicium omnes oramus, in qua etiam baptizati sumus et absque merito ad sacerdotium euocati ad fidem gratiam accipientes inbuimus. quam fidem uenerabilis euangelistarum numerus et chorus tradidit gloriosus apostolorum, quibus utique sacramenta cælestia de super inspirata sunt, sed et numerus trecentorum XVIII sanctorum episcoporum collectus in Nicæna urbe sanciuit, apostolicam religionem perfecte et apostolico spiritu conscribens et diuina ecclesiæ nostræ dogmata cum magnanimitate custodiens nec non et aliæ sanctorum episcoporum ecclesiæ catholicæ synodi, quæ necessarie pro insurgentibus hæresibus sunt collectæ, hanc seruari cum integritate iusserunt. nihilo minus et Calchedonensis nutu Christianissimi principis congregata æquam de ea habuit uoluntatem definiens illorum sanctorum patrum dogmata intemerata immobiliaque seruari et quasi ex quadam diametro L IIII 969 utramque redarguens ueritatis aduersitatem, quæ duo æqua impietate perducere probantur in præceps, et destruens Nestorii nefandi uesaniam diuisionem et sectionem dispensationis domini Christi pessime dictantis nec non et Apollinaris furorem, qui

---

PW

2 EXPLICIT LIBER [EPISTVLA] XLIIII *W* 3 *inscr.* EPISTVLA EPISCOPORVM INFRA SCRIPTIS AD LEONEM AVGVSTVM [et *add.* *W*^{corr}] IMPERATOREM *W* XLVI *P* xp̄ianissimo amabili *PW cf. p.* 41, 5 6 conferentes *PW* demonstrantes *PW* 7 proficiscentem *PW* 8 demigrantem *W*^{corr} cælestem *PW* possidentem *W*^{corr} 9 inuexit regnum *W*^{corr} 10 permaneant *PW* 11 imperialem *PW* 16 subtilissima *PW* partes *PW* 22/23 longæ uitæ *PW, corr. W* 23 *lacunam indicauit Surius, suppleas* fide *uel* religione 27 uenerabiles *PW, corr. P* 31 diuinæ *PW* 33 collecti *PW* 35 principes *PW, corr. W* congregatam *PW* 37 utrumque *PW* 39 ditantes *PW, corr. W*

confusionem in eiusdem unigeniti inhumanationem introduxit et multa alia uane
locutus est ⟨longe⟩ a ueritate posita. bonam igitur confessionem fidei trecen- M VII 614
torum XVIII nostrorum patrum et Calchedonensis synodus et aliæ decreuerunt in-
uiolabilem permanere et nos [et] ecclesiarum Galatiæ prouinciæ sortiti [sumus] epi-
scopatum cum omnium ecclesiarum populis hanc perfecte seruamus. insolubilis
enim est firmitas dogmatum apostolicorum patrumque nostrorum, augmentum non
egens, imminutionem nequaquam suscipiens, sed qualis fuit a patribus conscripta et
tunc prædicata, usque ad finem sæculi conseruanda [est] ab omni nouitate manebit
extranea. nullus itaque ad rationem ecclesiasticæ ueritatis apostolo Paulo maior
est, qui uas electionis esse promeruit. hic enim doctrinas imbuit quarum eru- Act 9, 15
ditionem in tertium cælum ascendens accepit. nullus ad ministrandum supernis 2 Cor. 12, 2
sacramentis decentior angelo, quoniam pura natura illis nouit ministrare purissimis;
sed siue Paulus uoluerit aliquid iubere quod primitus ipse non docuit, seu angelus,
hoc ecclesia dei non suscipit, sciens quia scriptum est. ergo siue angelus prædicet Gal. 1, 8
præter quod Paulus edocuit et chorus trecentorum XVIII sanctorum prædicauit epi-
scoporum, non terremur angelica dignitate ut aliud doceamus præterquam sumus
a sanctis patribus eruditi, nec Pauli merito subdimur, qui raptus est in paradisum eique 2 Cor. 12, 4
ineffabilia uerba sunt credita. hæc enim lex est: siue ego, inquit, uel angelus Gal. 1, 8
de cælo annuntiauerit uobis præter quod accepistis, anathema sit, non
quia Paulus erat suis dogmatibus permutandus, qui per Christum et monebatur et
loquebatur, nec quia angelus de cælo ad ministerium nostræ salutis mittendus erat,
ut aliquid extra gratiam sacramentorum prædicare pateretur, sed ut tantorum merito
cunctis aliquid contra ecclesiastica dogmata nitentibus omne conamen nouitatis
abrogaretur. nos itaque omni uirtute seruamus sanctorum patrum dogmata et
sanctum concilium Calchedonense cognoscimus quod scilicet paternorum dogmatum
diuitias sanctis ecclesiis inuiolabiliter conseruauit. qui uero ab eo concilio semet
ipsos abscidunt, ignorant quia nomine quidem Calchedonense concilium denegant,
rebus autem ipsis cuncto totius mundi collegio sacerdotum sine dubio segregantur.
illud omnibus celebratum est, eorum qui ibi collecti sunt, nullus penitus discordauit,
sed et si pauci quidam pro aliquibus necessitatibus per prouincias remanserunt, ad
communionem eius adtracti sunt, quoniam antiqua ecclesiæ dogmata seruare dino-
scitur. ea siquidem quæ Alexandria perpetrata diuulgantur, dudum quidem ad
nos fama perduxit, sed nunc integritatem insertam precibus agnoscentes et mensuram
nostri gemitus non habentes fontes requirimus lacrimarum et luctus Hieremiæ lamen- Ier. 9, 1
tationibus pares, scientes utique fletum passionibus adæquare. quis enim ualeat L IIII 970
abstinere eo, licet animum habeat adamante fortiorem, audiens in sacris locis nullum M VII 615
pudorem fuisse seruatum sanctumque locum communis redemptionis nostræ, hoc est
uenerabile baptisterium multorum uirorum, quantum ad eorum adtinet uoluntatem,
inuasione fuisse temeratum, dum diuina omnia nequaquam iniuriarum moli sub-
cumbant, et hæc perpetrata ab illis forsitan qui peccatorum redemptionem ibidem
susceperunt, et quod est crudelius, sacerdotis necem etiam auribus ualde terribilem,

---

PW

2 longe *addidi* 4 et *deleui* sumus *deleui* 5 omni *PW* 8 prædicta *PW* est *deleui* 10 quia *PW* 12 natura illis *scripsi* natura aulis *P* naturalis *W* 17 paradiso *PW*, *corr. W* 20 monibatur *PW*, *corr. W* 26 conseruabit W^{corr} 27 denegantes *PW* 30 alio quibus *PW*, *corr. W* 36 eo licet *scripsi* scilicet *PW* licet *Surius* adamantem *PW* 37 redemptio *PW*, *corr. W* 39 inuasionem *PW* temeratam *PW* mole *PW* 41 quod *scripsi* qui *P* quid *W* quia P^{corr} sacerdotes *PW*, *corr. W*

iram nec usque ad interitum illius habentem finem, sed ultra naturam indisciplinabiliter excedentem? solet enim contra aduersarios furor insurgere; quem uero quilibet inimicum non habet, hunc honorandum natura docet. omnis ciuitas scelerum immanitate conpleta est et secta membra sacra mysteria celebrantis et per omnes plateas et omnes porticus tracta referuntur et ad nouissimum incensa atque consumpta et ad cineres usque redacta. et neque in his solummodo doctorem atque pontificem sistere passi sunt, sed etiam in uentos miserabiliter disperserunt. hæc igitur quantum uirtus fuit, ualde deflentes de Timotheo tantorum malorum auctore, sicut preces edocuerunt, quæ bene se habere credimus, secundum piam sanctionem uestræ potentiæ nuntiamus: si re uera accusantium uerba cum accusationis ueritate concordant, alienum eum ab omni sacerdotio esse demonstrant. nam eum qui ex quacumque causa depositus est, non solum ad maiorem gradum uenire lex ecclesiastica non permittit, sed neque in ordine in quo fuit, * * propria sententia eum rursus absoluat aut certe synodus sanctorum episcoporum aliquid de eo disponat. sed etiam episcopi qui sua dignitate depositi uidebantur, sicut edocuerunt, lex non est ut alium possint ad officium euehere, quod ipsi uidebantur amisisse, et duo solummodo [qui], licet super omnes honorabiliores existerent et omni accusatione liberi essent, ordinationem tamen episcopi celebrare ecclesiastico ordine prohibentur. quod autem et uiuo pontifice ecclesiam gubernante et nullo propter ordinationem regulariter procedente decreto constitutus dicitur, omnem transcendit iniquitatem. quod uero et necem ita crudelem adgressus est aut cooperatus, sicut edocuerunt, non solum hoc regulis interdictum, sed etiam legibus et communi iure naturæ prohibitum est. igitur si ueræ monstrantur accusantium preces, nulli horum sacerdotium conferre potest sacrarum subtilitas litterarum. uestrum itaque inuictum et triumphale imperium agnoscens quæ bene se habere decreuimus, æquum ordinem suæ prudentiæ sanctis
M VII 616 seruet ecclesiis atque dignetur disciplinam communi pietatis custodire collegio omnique uirtute ac fortitudine bono Christi corporis unianimitatem pacemque seruare sciatque uestra tranquillitas et agnoscant qui nescio quomodo sunt seducti, quia neque sanctum Calchedonense concilium neque nos nec quilibet alius cui pietatis ecclesiæ apostolicæ participium inest, alienam tenet fidem præter antiquam illam
L IIII 971 euangelicam quam chorus trecentorum XVIII patrum superna gratia inspiratus ecclesiis Christi immobili religione dereliquit. qui uero propriis quidem passionibus instigati, zeli autem figmentum sibimet adponentes et simpliciores seducentes Alexandrinam ecclesiam turbauerunt, ipsi iudicium portabunt, quicumque esse noscuntur. in tantum enim ⟨nec⟩ recta intentione nec sermone ueritatis utuntur contra sanctum Calchedonense concilium quia non solum ab illo se separant, sed neque CL sanctorum patrum concilium in regia ciuitate factum se suscipere profitentur, cum et ibi dogmata sanctorum trecentorum XVIII patrum subtiliter seruari præceptum sit et in ipsa sancta synodo inter primos fuerit cui illo tempore pontificium Alexandrinæ ciuitatis uidebatur esse commissum, uir apostolicus et ab omni macula sermonum aut actuum segregatus.

PW

2 solite *PW, corr. W* 4 celebrantes *PW, corr. W* 5 porticos *PW* 6 cinus *PW* cinos W^{corr} 7 uentis *PW, corr. W* 7/8 quantus *PW* 8 auctorem *PW, corr. W* 9 ē docuerunt *P* est [*del. W*] docuerunt *W* 10 nuntiauimus *PW, corr. W* 13 *suppleuit* permanere nisi deponens [*malim* qui deposuit] *Surius* 16 quem *PW* admisisse *PW, corr. W* qui *PW om. Surius* 17 existere *PW, corr. W* accusationi *PW* 19 gubernantem *PW* 23 nulli *scripsi* nihil *PW* 24 uestrarum *W* triumphalem *PW, corr. W* 27 bono *PW corrupte* 28 s̄cī atque *PW* et *Surius* ut *PW* 29 nos *om. W* 32 quid *PW* 35 nec[1] *Surius om. PW* 36 CL *P* et *W* 38 reseruari *PW*

sed qui donauit uenerabile uestræ pietatis imperium Romano principatui et dei sanctis ecclesiis, longa serenitatis uestræ tempora dignetur efficere pacemque per uos et unitatem ouilibus Christi conferre subiciatque uobis omnes aduersarias nationes, quatenus undique pace Christi muniti patrum dogmata inuiolabilia conseruetis et omnem rem publicam æquitatis ordine disponatis.

Anastasius episcopus Ancyræ metropolis sanctæ dei ecclesiæ manu mea subscribens secundum pietatis uestræ sanctionem per prædictam epistulam insinuaui quid sentiam de confessione sanctorem patrum Nicæa congregatorum, quam Calchedonensis sancta synodus secuta esse dinoscitur, et de Timotheo, qui precibus accusatus est, et seruari uos temporibus longis oro

Iulianus episcopus asponæ similiter
Proclianus episcopus Iuliopoleos similiter
Eufanius episcopus Asponæ similiter
Armatius episcopus Mnizi similiter
Danihel episcopus Cinnæ similiter
Eufrasius episcopus Laganias similiter EXPLICIT

XLVI Deo amantissimo atque piissimo et Christianissimo uictori triumphatori semper augusto Leoni humilis episcopus Eugenius in domino salutem. Nos equidem humillimi uoluimus, et hoc superna gratia promerentes, nostra mente quiescere et taciturnitatis pelagus in sancti et adorandi spiritus pace retinere, ut sic abstinentes siue propter humanam inopiam aut infirmitatem dicendi timorem tanti delicti apud nos haberemus; sed quia post proprii * * principatus adulter extollitur et in sublime semper eleuatur suisque scintillis multorum corda succendit ut pulchritudinem sapientissimam solummodo dei conturbent ecclesiarum, summa necessitas nobis incubuit mutare propositum, ut a uobis prouocati per hanc dicendi occasionem egrediamur in aerem, dei fide nostros obturantes auditus, ut ita Sirenarum mortiferum peccatum siue earum secundum Hieremiam filiarum mortem transeuntes ⟨in⟩ ipsum pelagus uitæ tecum sobrie ueniamus. suscipe igitur hoc, piissime, suscipe libenter a nobis munus nostrum omnium sacerdotum et reliquorum qui in ministerio diuinæ scientiæ constituti sunt, prædicationem tuæ iussionis quasi ex una curia consensuque scriptam. fideli namque fideliterque interroganti principi lucrum est sacerdotibus immortalis libri sanctam offerri responsionem, ut ex te denuo, Christianissime, et tuæ tranquillitatis imperio in omnem terram et cunctos homines cum mansuetudine pietatis poculum ministrent, uno omnium nostro domino unigenito dei filio gubernante, qui solus in omnibus sæculis perpetue regnans et tibi imperatori coronam, quando oportuit, latenti, immo magis claro nutu superinposuit. primum tibi signum regalis dignitatis beati Dauid fundibalum laudabili uoluntate committens per deserta discurrens

M VII 617

Ier. 27[50], 39

L III 972

17 *cf. Hormisdæ epistulam* [*Coll. Auell. 120*] *ad synodum Epiri ueteris p. 529, 22 sq.*

PW

1 dona *PW* 4 pacem *PW* dogma *PW* 11 asponæ *PW*, *postulatur* Tabiæ *cf.* p. 23, 28 *et Gesta Chalcedonensia* 12 hielepoleos *W* heilepoleos *P* 13 ponæ *W* sponæ *P* 14 mniz *PW* 15 cinneæ *W* 16 lagnia *PW* EXPLICIT LIBER [EPISTVLA W^{corr}] XLV *W* 17 *inscr.* EPISTVLA SVBDVS SCRIPTIS EPISCOPORVM AD LEONEM AVGVSTVM IMPERATOREM *W* XLVII *P* 20 scis *PW* si *PW* 21 dilecti *PW*, *corr. W* 22 post *om. W* *lacunam indicaui, suppleas e. g.* principis cædem 24 conturbet *PW* 25 a *Surius* aut *PW* occasionem *scripsi* orationem *PW* 26 obdurantes *W* auditos *PW*, *corr. W* senararum *PW*, *corr. W* 27 in *addidi* per *Surius* 32 libri *Surius* liber *PW* ut *Surius* uel *PW* 35 regnans *Surius* regenerans *PW*

aptissime bestias iacularis, nos autem sub arbore pacis positi sine timore in aura
Dan. 8, 5 delectabili commoremur. iaculare ergo, iaculare, potentissime, secundum Danihelum etiam Libyæ hircum paternæ fidei iaculo, ut nequaquam perditus uentilet ea quæ sunt ad austrum. ille namque paululum exiliens ad ultima Libyæ regionis illam inmedicabilem Alexandrinorum influit passionem, ut sacerdotis sui interemptorem amatorem dei populo demonstraret et uiro sacrilego sacerdotii priuilegia nefande
M VII 618 committeret, qui non solum sacerdotali uoluntate, sicut preces de eo conscriptæ referunt, alienus ostenditur, sed etiam omni affectione uulgi peregrinus agnoscitur, licet quibuscumque uerbis gestorum delere nitatur auditus. nam si ei animo concepti adulterii non immineret crimen, hoc solùmmodo paternæ traditionis destructor quod est, sufficeret ut in eo iuste possit ultio prouenire. cui namque clarum non est, nisi qui forte sponte bona scire despicit, quod per sacratissima sanctissimi et beatissimi et post deum patris nostri Leonis scripta sancitum est? tacemus enim quæ primitus sub sanctæ memoriæ principe Marciano coram omni populo in ciuitate Calchedonensi de fide orthodoxa sunt prolata ad confusionem quidem maleficorum et uesanorum hominum, ⟨sed⟩ et commemorationem atque consolationem piorum et fidelium. quæ fides et ab illo sancto omnibusque honorando concilio testimonium bonum promeruit et definitione scientiæ clarioris uno nutu ab omnibus obsignata est, ipsam formam detinens quæ dudum in sancto Nicæno concilio et Ephesio primo apud recte sapientes constituta dinoscitur. in qua præcipue æternitas et humanitas, sic enim dicendum est, unius unigeniti custoditur, hoc est in uno domino nostro Christo incarnato deo
Phil. 2, 10. 11 uerbo oratione seruata, ut in nomine Iesu Christi, sicut ait apostolus, omne genu flectatur cælestium, terrestrium et infernorum et omnis lingua confiteatur quia dominus Iesus Christus in gloria est dei patris. quiescant igitur, quiescant, et hoc per te, piissime, qui modicum bonum putant munus taciturnitatis existere; quiescant confundere et dei ecclesias conturbare et curiosis sermonibus auditus personare simplicium. uel tuam rectam fidem, si metum futuri iudicii non habent, erubescant. quur uentis sermonum tranquillitatem sanctæ
L III 973 fidei nostræ conturbant? quur concilia aduersus deum in omni loco et gente faciunt residere uilissima? quur tela contra nos dæmonibus subministrant? quur de morte paruulorum cogitantes nostræ immortalitatis auctorem * * pascua sectantur qui adhuc
Gen. 3, 5 terrenas causas tractare noscuntur? quur certantur sua scientia secundum Adam fieri uelut dii, qui adhuc nec quæ sunt hominum agunt? quur lenem nostram mollemque pacem inpugnant aspero zelo, simplicitatem sancti nostri et celandi mysterii suffocantes? quo mysterio non solum nos, sed et omnes ministri spiritus superantur. quapropter gloriamur quia uelut codicillos nos habere creditis dignitatis huius qua ⟨de⟩ diuinitate tractatur et inmensæ scientiæ cum mensura congrua ministrare dicatur. iterum a nobis dicatur et hoc tecum, deo amantissime, et cum omnibus hominibus in
M VII 619 omni loco positis. in hoc enim tibi librum responsionis de confessione et oratione

---

PW

3 perditos *PW* 6 populo *Surius* populum *PW* demonstrare *PW* 8 peregimus *PW*, *corr. W* 10 imminerit *PW* imminuerit *Surius* quod est *PW* possit quod est W^{corr} 11 sufficere *PW* 11/12 nisi qui *Surius* qui nisi *PW* 12 displicet W^{corr} quod *P* qui *W* 16 sed *addidi* 18 definitionis *PW* clariores *PW* ab omnibus *om. P* 19 ephesino W^{corr} sapientis *PW*, *corr. W* 21 ihū χρο *W* dī W^{corr} 27 auditos *PW*, *corr. W* metu *PW*, *corr. W* 30 resedere *PW*, *corr. W* 31 *lacunam indicaui* 34 inpugnata spero *P* inpugnatas pero [pro W^{corr}] *W* 36 dignitates *PW*, *corr. W* [= ἀξιώσεως] 37 de *addidi* *malim* tractare 38 tecum *scripsi* teum *P* dm *W* 39 liberum *PW* orationem *PW*, *corr. W*

concludimus, quod a sanctis patribus et ab initio et hactenus dicitur: pater et filius et spiritus sanctus in æterna trinitate est, unius principatus uirtus, qui est super Rom. 9, 5 omnia benedictus in sæcula deus.

Eugenius episcopus Epiri incolumem uestram pietatem omnium dominus noster Christus pollentem magna longæuitate conseruet et sanctæ nostræ et beatissimæ fidei sanctionibus, per omnia deo amantissime atque piissime

Valerianus episcopus Phœnicæ similiter
Claudius episcopus Anchiasmi similiter
Soterichus episcopus Cercyræ similiter
Hypatius episcopus Adriani similiter
Diadochus episcopus Foticæ similiter
Eugenius episcopus Euroæ similiter
Vranius episcopus Dodonæ similiter
Stephanus episcopus Buthroti similiter EXPLICIT

XLVII Piissimo et Christo amantissimo a deo principi constituto uictori triumphatori semper augusto Leoni Lucas archiepiscopus Artemius Antonius Filocharis Eusebius Nazarius et Paulus episcopi nouæ Epiri. Relegentes ea quæ nobis a uestra tranquillitate sunt scripta, et agnoscentes mox inter ipsa principia non solum pro fide catholica sanctarum ecclesiarum, sed pro omni ciuitate quæ sub uestri imperii sceptra dinumeratur, tantam uos habere sollicitudinem quantam oportet gerere diuino nutu Romana imperia conscendentem et tranquille omnia gubernantem, ⟨ut⟩ undique totius orbis terrarum inconcussa et sine fluctu sit nauis, maximas gratias saluatori nostro Iesu Christo debere nos confitemur, orantes pariter ut Christianum nobis uestræ pietatis imperium multis temporibus conseruetur, quod nobis et singulis utique et pariter uniuersis spes maximas et demonstrat et donat. decet enim et simul et singillatim uniuersos quasi de quodam pectoris nostri cubiculo bona uestra proferre, quorum prima et maxima est pacis utilitas. relegentes igitur oblatas uobis preces ab Alexandrinis in malorum tempestate maxima constitutis et agnoscentes scelus a dæmone M VII 020 ibi commissum, amarissime in his ingemescentes et propria membra lugentes, quæ tali L III 974 calamitate noscuntur adflicta, paululumque ex * respirantes et communem de his rebus tractatum habentes omnes episcopi in uestra Epiro constituti secundum ea quæ a uestra tranquillitate sancita sunt, hæc uestris piis auribus indicamus, gratias primitus etiam in hoc agentes quoniam parcentes nostris infirmitatibus atque laboribus et maximam propter hiemis uehementiam nostri sollemniter curam habentes præcipitis ut singuli nostrum in regione propria residentes de præsentibus rebus suam debeant proferre sententiam. quapropter edicimus quia si ea quæ ab Alexandrinis in accusatione deducta sunt, cum ueritate concordant (non enim ex una parte uerba suscipienda sunt), nec ordinatio Timothei firma consistit et ab episcopatu quem adripuisse dicitur, est penitus alienus. si autem oportet ei sermo satisfactionis in præsenti euocato præberi pro his quæ commisit, sicut et conuenit, iustum est simul

---

PW

5 ihs̄ xps *W* 7 phœniciæ *PW* 9 cernire *P* 11 Diadochus *Baluze* didacus *W* didatus *P* 12 eurocæ *W* 13 oranius *W* orianius *P* 14 botroti *PW* EXPLICIT LIBER [EPISTVLA *W*^{corr}] XLVI *W* 15 *inscr.* EPISTVLA INFRA SCRIPT̄ ĒPORVM AD LEONEM IMPERAT̄ *W* XLVIII *P* principe *PW* 21 ut *add. Surius* 24 pietatis *om. W* 27 nobis *PW* 28 tempestatem maximam *PW* 28 scelus a *scripsi* scelera *PW* 29 ingemiscentes *PW*, *corr. W* 30 exrespirantes *PW*, *coniecerim* ex hoc mærore *siue tale quid* 36 quæ *om. P*

Niceas episcopus Cantanensis similiter
Sebon episcopus Cydoniæ similiter

EXPLICIVNT EPISTVLAE ENCYCLIADES ID EST TOTIVS ORBIS EPISCOPORVM NVMERO QVINGENTORVM FELICITER

IN HOC BREVIARIO HAEC SVNT

I Procœmium p. 1 Gam.
II De Paulo Samosateno et quod auctor sit Nestorianæ heresis
III De Apollinario et eo quod auctor sit Eutychianæ heresis
IIII De Nestorii ordinatione et eius herese
V De synodo Ephesena prima et Nestorii damnatione
VI De discordia Cyrilli Alexandrini et Iohannis Antiocheni
VII De ordinatione Maximiani Constantinopolitani episcopi
VIII De pace Cyrilli et Iohannis
VIIII De Cyrilli epistulis pro Orientalibus episcopis scriptis
X De Nestorianorum scandalo et monachis Armeniæ
XI De Eutyche presbytero et egumeno et eius herese eiusque damnatione 2
XII De synodo Ephesena secunda et Flauiani morte
XIII De synodo Calchedonensi et de damnatione Dioscori
XIIII De exilio Dioscori et ordinatione Proterii Alexandrini episcopi
XV De ordinatione Timothei Eluri et morte Proterii
XVI De ordinatione Timothei catholici et Petri heretici
XVII De ordinatione Iohannis catholici et damnatione Acacii
XVIII De episcopis Alexandrinis
XVIIII De Seuero et Iuliano
XX De Gaiano et Theodosio
XXI De Agapeto papa et Anthimo Constantinopolitano episcopo
XXII De Siluerio et Vigilio
XXIII De Paulo Alexandrino episcopo et monachis Hierosolymorum
XXIIII De Pelagio et Theodoro Cappadociæ

INCIPIT BREVIARIVM CAVSAE NESTORIANORVM ET EYTYCHIANORVM COLLECTVM A SANCTO LIBERATO ARCHIDIACONO ECCLESIAE KARTHAGINIS REGIONIS SEXTAE FELICITER

I Peregrinationis necessitatibus defatigatus et aliquatenus feriatus animo a curis temporalibus, duarum heresum, hoc est Nestorianorum et Eutychianorum ex

4 *cf. Ephraim Ant. ap. Phot.* 229 p. 255ª 4 τετρακόσιοι καὶ ἑβδομήκοντα ἀρχιερεῖς ταύτην (fidem concilii Chalcedonensis) ἐγγράφως ἐβεβαιώσαντο

PW

1 catamensis *PW* 2 doniæ *PW* 3 ENCYCLIADES—ORBIS P^{corr} *om. PW* 4 FELICITER AMEN *W*

PWIT

Titulum [30. 31] *indici anteponit W* 8 nestoriane *IT* 9 heresi *I* 12 maximiani W^{corr} maximini *PWIT* constantinopolis *I* 16 eugemeno *P* hæreses *PW* heresis *T* heresi *I* 18 calcedonense *P* de *om. P* 19 Alexandrini episcopi *om. I* 20 elluri *PWIT* 23 epistolis *PWIT* 25 Theodosio] iuliano *W* 26 agapito *WIT* *subscr.* EXPLICIVNT CAPITVLA *P* EXPLICIVNT INDICVLA *W* 30/31 COLLECTVM—FELICITER *om. P* 32 a *om. W*

ecclesiastica historia nuper de Græco in Latinum translata et ex gestis synodalibus uel sanctorum patrum epistulis hoc breuiarium collegi, nectens temporum illa quæ in Græco Alexandriæ scripto accepi uel grauissimorum hominum didici narratione fideli. quod faciens pro mea eruditione et responsione contra falsiloquos utrarumque partium sectatores, qui consueto studio aliter loquuntur de suis auctoribus quam ueritas habet, libenter offero catholicis fratribus ignorantibus acta ipsarum heresum et legere uolentibus.

Igitur Nestoriani dogmatis auctor, ut multi uolunt, Paulus agnoscitur Samosatenus episcopus, qui secutus doctrinam antiquorum hereticorum dominum nostrum Iesum Christum purum hominem asseruit natum et passum, de sancta uero et summe beata trinitate, ut Græci tradunt, Sabellii sententiam secutus est. et propterea dicunt Nicænum statuisse concilium Paulianos omnino baptizandos, ponentes differentiam inter Pauli Nestoriique doctrinam eo quod Nestorius confitens existentiam diuinitatis filii dei Christum purum hominem credidit conceptum atque formatum et postea in deum prouectum, hoc est hominem deificatum, et non uerbum carnefactum et habitasse in nobis, quod prædicat euangelium et catholica confitetur ecclesia [negat]. propterea in epitoma chronicorum Lucentius hoc ponit et dicit:

Felice et Tauro consulibus Nestorius Constantinopolitanus episcopus nouum ecclesiis molitur errorem inducere, prædicans Christum hominem tantum, non etiam deum natum eique diuinitatem conlatam esse pro merito [dicit];

Socrates uero in libro Ecclesiasticæ historiæ dirimit Nestorium a Paulo eorumque differentiam sic ponit:

Apparet, inquit, Nestorium ignorasse lectiones antiquorum; quapropter, ut dixi, in sermone solo moratus est, et non solum eum sermonem examini dedit, sed etiam omnino deum esse qui natus est, denegauit. nos autem fatemur quoniam qui de sancta uirgine natus est, dominus est gloriæ, sicut dicit apostolus: si enim cognouissent, numquam dominum gloriæ crucifixissent. porro Nestorius dicit: noli gloriari, Iudæe, non crucifixisti deum«, tamquam ipse dominus gloriæ idem non sit deus. nam quia purum hominem non dicit Christum sicut Photinus et Paulus Samosatenus, etiam omeliæ quas fecit, ostendunt; nusquam enim dei uerbi substantiam perimit, sed ubique eum subsistere confitetur et habere substantiam et non sicut Photinus et Paulus Samosatenus eius subsistentiam perimentes.

Hæc Socrates de Paulo et Nestorio; cuius testimonio utens sequar ⟨narrare⟩ quid alia respondeat lectio:

Ignarus Nestorius expositionum sanctorum patrum prædicantium dei filium unitione naturæ suæ in personam suscepisse hominem, quam non habet cum patre

Can. Nic. 19

Ioh. 1, 14

a. 428

1 Cor. 2, 8

Loofs, Nestor. p. 360, 10

---

1 ecclesiastica—translata] *est Cassiodori historia tripartita, quæ incipit in codicibus:* In hoc corpore continentur historiæ ecclesiasticæ ex Socrate Sozomeno et Theodorito in unum collectæ et nuper de Græco in Latinum translatæ libri numero XII . . .

18—20 *Prosper epit. chron. p. 472*

23—32 *Cassiod. Hist. Trip.* 12, 4 [*Socr. 7, 32*$^{18-20}$]

PWIT

1 et *om. W* 3 alexandrine *I* 6 libenter *om. IT* ipsarum *PW* ipsa *IT* heresium *P* 8/9 samosatheus *I* 10 summa *P* 13 existentia *PW* 15/16 carnem factum *IT* 17 negat *PWIT del. Garnier* preterea *W*^{corr} propter *I* lugencius *W* ponit et *PWT* penitet *I* 19 ecclesie *I* 20 dicit *deleui* 21 sic dirimit *T* 26 gloriæ est *W* 28 iudeæ *P* iudæ *W* deum *Cassiodorus* dominum *PWIT* 30 omelia *I* 31 eum *om. T* 32 pauli *W* substantiam *I* 33 testimonium *W*^{corr} narrare *addidi om. PWIT*

communem, propter indiuiduam et inseparabilem patris et filii naturam beatam Mariam noluit dicere dei genetricem, ne patri quoque natiuitatem applicaret, ignorans demens quoniam pater et filius natura unum sunt, discreti personis, quoniam qui genuit, non est genitus neque qui genitus est, generauit. hoc ignorantes Nestoriani quasi nodosam et indissolubilem hactenus nobis proponunt quæstionem, inpudenter obicientes patrem cum filio natum, si beatam Mariam theotocon confiteamur.

Verum his ita se de Nestorio habentibus cœptum percurram. 7

III Post damnationem Pauli Samosateni una temporis generatione transacta, Apol- 8
linarius Laodicenus episcopus de incarnatione domini Arrianorum blasphemiam secutus, asserens contraria Paulo, carnem et omnipotens dei uerbum unius esse prædicauit 10
substantiæ, contentiosissime adseuerans uerbum carnefactum uel aliquid uerbi in carne fuisse conuersum atque mutatum, non autem carnem de Maria uirgine sumptam
Hebr. 4, 15 atque susceptam, ut absque peccato consubstantialis nobis et per omnia similis Christus agnoscatur, sicut ait apostolus. Theodoritus episcopus in Ecclesiastica historia 9
Apollinarem et eius heresem sic notat: 15

Apollinaris, inquit, Laodicenus, dum pietatis induceret uultum et apostolica se fingeret dogmata conseruare, post paululum manifestus hostis apparuit. de diuina namque natura adulterinis rationibus utebatur, gradus quosdam generans dignitatum et sacramentum dispensationis inperfectum explanare præsumens animamque rationalem, quæ corpus regit, priuatam salute confirmans. si enim animam non 20
adsumpsit secundum illius rationem deus uerbum, neque medicinam animæ tribuit neque honorem dedit, sed corpus quidem terrenum ab inuisibilibus uirtutibus adoratur, anima uero secundum diuinam imaginem facta in inferiore permansit contumeliis induta peccati. qui etiam plurima super hæc uesanus asseruit; aliquando etenim pariter confitebatur et ipse ex sancta uirgine adsumptam carnem, aliquando uero 25
eam cum deo uerbo cælitus descendisse, aliquando eum ipsum carnefactum et sumpsisse nihil ex nobis, aliasque plurimas et inanes fabulas sacris promissionibus copulabat, quas in præsenti dicere superfluum iudicaui. talia quidem ille dicens, non solum suos peste compleuit, sed etiam quosdam nostrorum fecit huiusmodi lepra participari. post paucum uero tempus dum suum uiderent opprobrium et ecclesiæ 10
claritatem, pæne cuncti reuersi sunt, non tamen priorem deposuere languorem, sed 31
magis plurimos constantium latenter sauciauerunt. ex hac ergo radice in ecclesiis germinauit una carnis deitatisque natura et ut diuinitati unigeniti passio copuletur, et alia quæcumque populis et sacerdotibus certamina genuerunt.

Et post pauca: 35

Verum Apollinaris præsulatu nudatus nouitatem doctrinæ suæ aperta inpudentia ecclesiæ prædicabat, ducem semet ipsum ostendens hereseos.

Quapropter apparet ex omnibus superius dictis atque probatis a Paulo Nesto-

---

16—34 *Cass. Hist. Trip.* 9, 3 [*Theodoret.* 5, 3^{2-8}]
36—37 *Cass. Hist. Trip.* 9, 3 [*Theodoret.* 5, 4^{1}]

PWIT

1 commune *PW* 4 non *om. PW, corr. W* 6 beata Maria *PW* 7 de nestorio se *T* percurram *P* percurramus *IT* percurram opus *W* 8 paulo *W* 8/9 appollinaris *IT* 10 $\overline{\text{oms}}$ *I* 11 carnem factum *IT* 12 carnem[1] *T* carne[2] *PW* 12/13 sumpta atque suscepta *PW* 13/14 agnoscatur $\overline{\text{xps}}$ *IT* 14 ait *om. PW* Theodericus *T* 15 heresim *PT* 18 adulternis *PW* 20 que *PW* qua *IT* regit *Cassiodorus* resurgit *PWIT* priuata *PW* 22 odoratur *W* 23 animam *PW* factam *PW* 24 etiam *I* enim *PWT* 26 uerbo] uero *I* carnem factum *IT* 27 fabulas *om. PW* 30 uideret *PW* 31 deposuero *PW corr. W* 37 ecclesia *PW* heresos *I*

rianos fuisse propagatos et ab Apollinario unius naturæ prædicatores, ut sunt Acephali et Eutychiani. cuius dictis et epistolis respondebat eo tempore Diodorus Tarseorum episcopus, deinde Gregorius Nazanzenus, Basilius et Theodorus Mompsuestenus, probabiliter ostendentes ex diuinis testimoniis duarum proprietates naturarum in una Christi persona, sicut ipsa probant eorum uolumina.

Sequimur iam nunc, utrarumque heresum auctoribus demonstratis, earum acta narrare, sicut præfatio pollicetur.

IIII Post Apollinaris damnationem et depositionem aliquantis temporibus euolutis, mortuo Sisinnio, qui post obitum beati Attici Constantinopolitanæ ecclesiæ præsulatum susceperat, uisum est imperatoribus nullum ordinare de Constantinopolitana ecclesia pontificem, sed ab Antiochia Syriæ, unde prius illa ecclesia Iohannem susceperat, aliquem aduenam accersire et episcopum facere. et sicut Socrates in Ecclesiastica historia narrat, erat quidam presbyter Antiochiæ nomine Nestorius, genere Germaniciensis, boni eloquii, quem quasi utilem ad docendum Constantinopolim principes euocauerunt. et transactis tribus mensibus Antiochia uenit Nestorius. qui castitate inter plurimos præcipuus habebatur; quibus autem moribus institutus fuerit, sapientes a prima eius omelia cognouerunt.

Erat cum eo et Anastasius presbyter pariter destinatus, quem nimis honorabat et habebat consiliarium in causis suis. ordinato ergo Nestorio die prima mensis Aprilis conss̄ Felicis et Tauri, Anastasius coram ecclesia docens dei, a. 428 inquit, genetricem Mariam nullus dicere præsumat, quoniam Maria homo fuit et deum ab homine generari nimis est inpossibile. quod cum pariter audissent plurimi clericorum et laicorum, multum conturbati sunt; didicerant enim antiquitus deum confiteri Christum et nullatenus per dispensationem hominem a deo separatum credebant. tumultu ergo facto in ecclesia Nestorius uolens firmare Anastasii sermonem eo quod eum honoraret, tamquam blasphemum noluit arguere, sed frequenter hoc coram ecclesia docebat et agitabat hanc quæstionem cum contentionibus, abnegans dei genetricis confessionem. unde diuisio nata est in ecclesia et concussionem magnam orbi terrarum tepidissimi tractatus Nestorii concitauerunt. sed eo non emendante Constantinopolitana ecclesia erat in scandalo et uelut in nocturna lite repleta omni confusione sociorum et hostium nulla erat agnitio, diuersis nunc his nunc aliis consentientibus et uerba propria mutantibus, quoniam Nestorius in ea erat opinione quia omnino purum hominem diceret Christum, introducens in ecclesiam Pauli et Fotini doctrinam.

Quod audiens Cyrillus Alexandrinus episcopus, cui tunc dabat primatus de talibus agere (uenerant ad eum aliqui de populo Constantinopolitano non communicantes Nestorio et suggesserant ei quæ Constantinopolim acta fuerant), direxit ergo

---

8—17 *Cass. Hist. Trip.* 12, 4 [*Socr.* 7, 29$^{1-3}$] 18—34 *Cass. Hist. Trip.* 12, 4 [*Socr.* 7, 32$^{1-6}$ 19/20 *Cass. Hist. Trip.* 12, 4 [*Socr.* 7, 29^{4}] 29—34 *Cass. Hist. Trip.* 12, 4 [*Socr.* 7, 32^{22}]

PWIT

1 ab *om. PW* appollinari *IT* 2 Diodorus *Garnier* dioscorus *PWIT* 3 nazazenns *PW*, *corr. W* 4 proprietatis *PW* 5 ipsa *om. I* 6 heresim *I* 9 sisennio *IT* 14 germanicinensis *P*^{corr} germanicianensis *PW* 16 castitate *Cass.* caritate *PWIT* habebatur præcipuus *W* 15 antiochiam *WIT* 18 presbyter ab Antiochia *Cass.* 19 primo *W* decima *Cassiod.* 20 consulatu *IT* ecclesiam *PW* 22 quod *WIT* quæ *PW*^{corr} 23 didicerunt *PW* 24 hominem per dispensationem *T* 31 nocturnalitate *W*^{corr} et^{2} *om. I* 32 consentibus *P* 33 ea *om. P* erat in ea *T* ut *I* diceret *W*^{corr}*IT* dicere *PW* 35 quod *WIT* quæ *PW*^{corr} dabat *PT* dabatur *WI* primatum *T* 36 uenerunt *IT* populis *T* constantinopolitanorum *IT* non *om. T* 37 suggesserunt *IT* constantinopoli *I*

Nestorio epistolam Cyrillus, cuius est principium Venerabiles filii ac fide digni, 14
persuadens ei ut si in plebe lapsus fuerat sermo, in tractatibus corrigeretur, ut dei
puerperam diceret sanctam uirginem, id est theotocon, ut totius orbis offensio con-
quiesceret. iam enim quaterniones expositionum eius per Antiochum quendam
inlustrem papa Cælestinus acceperat dogmaque ipsius Nestorii manu eius suscriptum 5
et ab eo directum legerat atque tractauerat totusque Oriens ex eius scriptis iam
cognitum habebat. sed Nestorio emendare nolente rursus quoque Cyrillus secun-
dam ad eum direxit epistolam, cuius est principium Obloquuntur me quidam apud
tuam fraternitatem, in qua ei et incarnationis Christi plenam reddidit rationem,
rogans eum ut cum eo illa sentiret, ut ecclesiarum pax perstaret incolumis et sacer- 10
dotibus indiscissa concordia permaneret. ad hæc autem Nestorius contrariam
scribens Cyrillo epistolam, cuius est principium Iniurias quidem quæ contra nos
sunt, mirandarum tuarum litterarum, [uerumtamen] beatam Mariam theotocon
noluit dicere nec suum emendauit sermonem. Iohannes quoque Antiochenus direxit
Nestorio epistolam, cuius est principium Meam intentionem circa tuam reueren- 15
tiam, per quam eum hortatus est ne se repelleret bonum sibi futurum consiliarium, 16
dum eum dicere piget beatam uirginem dei genetricem, quod sancti patres docuerunt
et scripserunt. in qua epistola meminit Theodori Mompsuestini, ostendens ei
retractationis exemplum, quomodo ille, dum tractat, tumultu facto, surgens fortissi-
mus uir sine confusione suam sententiam retractauit et quæ parum * * ignorantibus 20
uidebantur, uelociter ad utilitatem correxit ecclesiæ. sed hanc Nestorius con-
temnens ciuitati suæ odibilis factus est. Cyrillus uero per Possidonium diaconum
suum rettulit de eo papæ Cælestino et quid Constantinopolim ageretur, ei per epi-
stulam suam allegauit. cui identidem Cyrillus tertiam Nestorio synodicam direxit
epistolam, in qua et duodecim capitula contra eius dogma dictauit et inseruit, et est 25
Mt. 10, 37 principium Dicente domino qui amat patrem suum aut matrem suam plus
quam me non est me dignus. cuius exemplar epistolæ perueniens ad Iohannem
Antiochenum, offensus est in ipsis Cyrilli capitulis; putauit enim eum, dum inmoderate
occurreret Nestorio, in sectam Apollinaris incidisse. mandauit ergo Andreæ et 16
Theodoreto episcopis concilii sui ut scripto responderent contra ipsa XII capitula 30
tamquam Apollinaris dogma instaurantia. cognoscens itaque Nestorius quod
Cyrillus non pateretur sic esse ecclesiam in perturbatione et populos in scandalo,
subripuit pio principi Theodosio ut sacram ad eum dirigeret et a sua eum persecu-
tione conpesceret. et scripsit quidem ad eum sacram imperator arguens eum
tamquam inquietum et scandala sectantem, qui sine consortio sacerdotum ageret 35
atque scriberet.

---

1 t. 11, 1 ep. 2 4 t. 13 p. 37, 3 8 t. 11, 1 ep. 4 12/13 t. 13 ep. 7 15/16 t. 13 ep. 19
22 t. 12 p. 5, 3. 23 26/27 t. 11, 1 ep. 6 31—34 t. 13 p. 47, 9—13 34—36 t. 13 ep. 20

PWIT

5 dogmamque W^{corr} dogma *T* subscriptam W^{corr} 6 directam W^{corr} 7 habeat *WI*, *corr. WI* 7/8 secunda *P* 8 est *om. I* 9 in *om. IT* redidit *W*, *corr. W*, reddit *P* 10 pax *Crabbe* pacem *PWIT* perstaret *Surius* p̄staret *PWT* p̄staret ut *I* 10/11 et sacerdotibus *PWT* sacer-dotibus et *I* 11 indiscussa *T* concordia *Crabbe* discordia *PWIT* permanere *PW* 13 miran-dorum *W* uerumtamen *deleui* theodocon *I* 14 errorem *T* 16 hornatus *I* a se W^{corr} consilium W^{corr} 18 theodori *T* theodoriti *PWI* mompsuesteni *IT* 19 dumtaxat *T* dum trac-taret W^{corr} 20 quæ *om. I* parum *PWIT* prauum W^{mg} parum prodesse *Crabbe, malim supplere e. g.* bene dicta 21 non uidebatur *I* uelocius *T* 22 ciuitatis *W* 23 constantinopoli *I* 26 aut *PWI* et *T* 27 me^{2} *om. I* 29 occurrerit *PWT corr. W* secta *W* sectu *P* senectam *I* 30 theodorito *IT* 32 ecclesia *P* 33 pio *om. P*

Et post hanc scripsit aliam sacram ad uniuersos episcopos, ut Ephesum 17
conuenirent et conferrent de Nestorii libris et Cyrilli iudicium. scripsit imperator sacram et beato Augustino Ipponiregiensi episcopo per Euagnium magistrianum, ut ipsi concilio præstaret sui præsentiam; qui Euagnius ueniens Karthaginem magnam audiit a Capreolo ipsius urbis antistite beatum Augustinum ex hoc 5
mundo migrasse ad dominum acceptisque ab eo ad imperatorem litteris loquentibus de obitu beati Augustini Constantinopolim, unde uenerat, rediit. porro Capreolus 18
archiepiscopus propter impetus Wandalorum Africanas regiones obsidentium uniuersale concilium congregare non ualens Vessulam diaconum suum misit Ephesum
ad concilium legatum. 10

Cælestinus uero papa Romanus scripsit Nestorio increpationis epistolam cum exhortatione et uituperatione quia errare non debuerit ad cuius ordinationem gauisus est, et est eius principium Aliquantis diebus uitæ nostræ, tribuens ei decem dierum spatium, hoc est a prima die acceptionis ipsius epistolæ suæ usque in ultimam diem, ut si minime Nestorius emendaret expositiones suas et reuocaret ad ecclesiam qui 15
propter Christum, qui est caput eius, ab eo fuerant expulsi, cognosceret se ab eius collegio et episcoporum omnium consortio separatum, insinuans ei dedisse uicem suam in concilio Cyrillo per epistolam suam, cuius principium est Tristitiæ nostræ sanctitatis uestræ litteræ, qua Cyrillum admonuit ut si per illos decem dies doctrinam suam minime Nestorius emendaret, disponeret eum a communi corpore remouendum et 20
prouidendum illi ecclesiæ. eadem de eo pariter scripsit Iohanni Antiocheno, Rufo Thessalonicensi, Iuuenali Hierosolimitano et Flauiano Philippensium archiepiscopis. 19
scripsit et ad clerum Constantinopolitanum, ammonens eos contra doctrinam Nestorii fortiter stare eiusque persecutiones patienter ferre, quæ fructus afferunt coronarum, scientes ab eo excommunicatos uel deiectos in apostolicæ sedis permanere 25
communione.

v Continuo autem post paschalem festiuitatem Nestorius cum maxima multitudine d. 19. m. Apr. 431
uenit Ephesum et inuenit plurimos episcopos collectos. porro Cyrillus Alexandrinus modicum retardatus circa pentecosten occurrit et Iuuenalis Hierosolimorum. d. 7. m. Iun. 431
sed Iohanne Antiocheno remorante quæstionem mouebant præsentes episcopi de 30
beata Maria dei genetrice, Cyrillus autem defloratione quasdam librorum Nestorii faciebat, eum perturbare uolens; erat enim, ut dicitur, eius inimicus. et cum plurimi deum confiterentur Iesum Christum, ego, inquit Nestorius, qui fuit duorum mensuum uel trium, numquam confiteor deum. qua gratia ter mundus sum a sanguine uestro et a modo ad uos non uenio.« et his dictis cum reliquis congregabatur epi- 20
scopis qui eius sententiam sequebantur. præsentes ergo episcopi in duo ordines 36
sunt diuisi. porro Cyrillus cum suis, habens uices sedis apostolicæ, concilio con-

1. 2 *cf.* t. 11, 1 ep. 25 13 t. 12 ep. 2 18/19 t. 12 ep. 1 21 t. 12 ep. 6 23 t. 12 ep. 5 27—p. 104, 1 *Cass. Hist. Trip.* 12, 5 [*Socr.* 7, 34$^{2-6}$]

PWIT

3 ypponiensi *IT* Euagnium *scripsi* ebagmum *PW* ebagnium *T* ebaginum *I* 4 euagmus *PW* ebagmus $W^{corr}T$ ebaginus *I* 5 magnum *IT* antistitem *PW, corr. W* 6 loquentes *IT* 8 uandalorum *W* 9 uessulum W^{corr} 11 Romanus *om. IT* misit *IT* 12 quia *IT* que *P* quod *W* ab eius ordinacione *IT* 12/13 gauisus est *om. IT* 15 expositionis sua et *W* suas W^{corr} 16 ab *om. T* 19 ut *IT* et *PW* 19/20 doctrina sua W^{corr} 20 nestorius minime *IT* 21 deo *W* 22 philippiensium *T* 24 persecutionis *PW, corr. W* 26 communionem *PW* 27 v *hic W adscr.* p. 104, 11 *I om. PT* magna *T* 30 remorantem *I* præsente *P* præsent *W, corr. W* 32 perturbari *IT* 33 fui *T* 34 mensium *IT* gratia ter $P^{corr}WIT$ grater *P* 35 ueniam *IT* congrebatur *P* 36 duos *IT*

gregato ducentorum episcoporum Nestorium uocauerunt. at ille uenire noluit, differens usque in præsentiam Iohannis Antiocheni. scripserat enim ipse Iohannes de itinere Cyrillo positus in sexta mansione, festinationem suam et itineris labores animaliumque ruinas et episcoporum qui secum fuerant, necessitates insinuans. qui uero circa Cyrillum erant episcopi, omelias Nestorii, quas de hac quæstione pro tulerat, sæpius relegentes, priusquam Orientis concilium et aliquarum prouinciarum episcopi ipso concilio coniuncti ad synodum occurrerent, iudicantes Nestorium tamquam blasphemantem dei filium damnauerunt. [hoc facto circa Nestorium Iohannes et episcopi qui cum eo erant, alterum concilium apud se facientes damnauerunt Cyrillum et cum eo Memnonem Ephesiorum episcopum.]

VI Post biduum uero uenit Iohannes Antiochenus et cognoscens [ita fecit quæ supra diximus et post hæc] quæ gesta fuerant in damnatione Nestorii, et illa duodecim capitula Cyrilli in ipso concilio suscepta et confirmata, indignabatur ualde contra Cyrillum tamquam seditionis auctorem, quod feruentissime Nestorii fecisset damnationem. qui autem cum Iohanne conuenerant episcopi, id est Alexander Apamiæ, Iohannes Damasci, Dexianus Seleuciæ, Alexander Hierapoleos, Himerius Nicomediæ, Helladius Tarsi, Maximus Anazarbi et ceteri numero XXXIIII qui tunc cum eo Ephesi occurrerant, querebantur de Cyrillo dicentes »secundum iussionem principum quur non sunt expectati aliarum prouinciarum episcopi, ut quomodo iudicauit de libris Nestorii, et de Cyrilli dictis concilium iudicaret«? congregatis ergo illis Ephesi Iohannes contra Cyrillum et Memnonem interlocutus est:

Orabamus quidem secundum regulas sanctorum patrum et secundum litteras piissimorum et Christianissimorum imperatorum nostrorum cum pace fieri synodum; quoniam autem audacia et seditione et heretico sensu utentes soli consedistis, nobis propinquantibus secundum litteras piissimorum nostrorum imperatorum, et omni turba ⟨urbem⟩ et sanctam synodum inplestis, ut ne requirerentur capitula quæ conueniunt Apollinarii et Arrii et Eunomii perfidiæ et impietati, neque expectastis præsentiam sanctorum episcoporum qui undique a piissimis imperatoribus conuocati sunt, cum magnificentissimus comes Candidianus in scriptis et sine [in]scriptis præcepisset uobis nihil tale præsumere, sed expectare commune omnium sanctorum episcoporum concilium, ideo scitote quod depositi estis et alieni ab episcopatu, tu Cyrille Alexandrine episcope et tu Memnon huius ciuitatis, et omni ecclesiastico ministerio alieni utpote uniuersæ seditionis et iniquitatis auctores, qui ut regulæ patrum et imperiales sanctiones decalcarentur, causam dedistis. ceteri autem omnes qui consensistis seditiosis et agentibus contra leges et aduersus sanctiones imperiales, excommunicati

---

2—4 *cf.* t. I 1, 1 ep. 30 5—8. 11—15 *Cassiodor. l. c.* [*Socr. 7, 34*$^{7-9}$] 15—18 *cf.* t. I 1, 5 p. 123, 4 sq., *extant nomina* XLIII 22—p. 105, 6 t. I 1, 5 p. 122, 13—123, 3

PWIT

2 præsenti *P* presentia *IT* iohannis *PW, corr. PW* 4 episcorum *P* 8—10 hoc—episcopum *deleui* 9 erant *om. WT* 10 memnonem W^{corr} omnem nomen *PW* omne nomen *IT* episcoporum *IT* 11 VI *hic adscr. T* 8 *W* 22 *I om. P* antiochus *I* 11/12 ita—hæc *deleui* 11 ista *I* facta W^{corr} 12 fuerunt *I* 16 axianus *IT* seulciæ *P* seultiæ *W* 17 XXXIII *P* qui *om. W* 18 uisionem *I* principis *IT* 19 libri *PW, corr. W* 20 et *om. P* ephesiis W^{corr} 21 interlocutus *scripsi* ita actus *PWIT* ita locutus W^{corr} 23 patefieri *PW* 26 urbem et *scripsi ex Græcis* et *PW om. IT* non *T* requirentur *PW* qua *T* 27 appollinaris *I* impietatis *PWT* 29 scriptis *Crabbe* inscriptis *PWRT* 31 tu *om. IT* 32 ciuis *WI, corr. W* 33 iniquitates *PW, corr. W* qui ut *IT* quibus *PW* 34 consentistis *P* 34/35 seditioni W^{corr}

estis, donec agnoscentes proprium delictum pænitentiam agatis et fidem sanctorum patrum qui in Nicæa congregati sunt, suscipiatis, nihil aliud ei nouum introducentes, et anathematizetis hæretica capitula quæ a Cyrillo Alexandrino exposita sunt contra- 25
⟨ria⟩ euangelicæ et apostolicæ doctrinæ et sequamini litteras piissimorum et Christianissimorum imperatorum nostrorum, quæ iubent quiete et subtiliter de fide cum 5
pace examinationem fieri.

Hanc interlocutionem suam Iohannes et qui cum eo, aduersus Cyrillum et Memnonem Ephesi publice proponentes utrorumque damnationem litteris suis imperatori insinuauerunt, quarum est principium Pietas uestra præfulgens ad beneficium orbis terrarum. post hæc aduenerunt ab Hesperia ad concilium legati papæ Cælestini, 10
Arcadius et Proiectus episcopi et Philippus ecclesiæ Romanæ presbyter. quibus residentibus Cyrillus et Memnon obtulerunt libellos in concilio contestationem deponentes aduersus Iohannem Antiochenum et qui cum eo erant episcopi, ut euocarentur et redderent causam depositionis suæ. uocati ergo a concilio per Danihelem Coloniæ et Commodum Tripolis Lydiæ et Timotheum Hellesponti episcopos una cum Musonio 15
notario cum anagnostico, per interadnuntiantem diaconum tale acceperunt responsum: neque uos mittatis ad nos neque nos ad uos mittimus, quoniam de uobis responsum 26
principis expectamus. igitur Cyrillus cum Iuuenale, uolentes se ulcisci, Iohannem damnauerunt et omnes qui cum eo conuenerant. multa et mala pari astu utrique Ephesi pertulerunt; porro imperator per Iohannem comitem sacrarum scripsit omni 20
concilio et ad locum dixit: Nestorii, Cyrilli et Memnonis damnationem suscipimus; alia uero quæ apud uos gesta sunt, reprehendimus, Christianam fidem rectitudinemque custodientes quam ex patribus progenitoribusque suscepimus. sed euntibus de concilio VII et VII episcopis satisfacere imperatori quia magnum et uniuersale concilium omnia regulariter agens damnauit Nestorium, his agnitis iussit eos imperator 25
ecclesiam ingredi et pro Nestorio alterum ordinare episcopum. et post hæc iussit omnes episcopos abire unumquemque ad propriam regionem.

Et ita Iohannes cum suis Antiochiam profectus est, ubi colligens plurimos episcopos damnauit iterum Cyrillum, cum iam esset in Alexandria. et, sicut Socrates dicit, cognoscens Nestorius contentionem ad quandam perniciem peruenisse partes 30
dei genetricem Mariam uocabat dicens: dicatur etiam Christi genetrix, et ea quæ 27
ferunt tristitiam, conquiescant. sed nullus eum ex pænitentia talia dicentem suscepit; quapropter hactenus damnatus et in exilium Oasiam missus est. post

---

9/10 t. 11, 5 ep. 158 10—19 t. 13 ep. 39 20—23 t. 13 ep. 40 p. 112, 16—19 23—27 t. 13 ep. 64[a] 28/29 *Cassiodor. Hist. Trip.* 12, 6 [*Socr* 7, 34[13]] 29— p. 106, 3 *Cassiodor. Hist. Trip.* 12, 5. 6 [*Socr.* 7, 34[10—12. 14. 15]]

PWIT

1 agnoscatis *P* 2 ei *P* et *WI del. I om. T* 3 anathematizæntes *W* 3/4 contraria *scripsi ex Græcis* contra *PWIT* 4 euangelicam et apostolicam doctrinam *IT* 4/5 et Christianissimorum *om. I* 5 qui *I* quiete *T* qui *PW* queri *I* 6 fieri uolunt *W* 10 uenerunt *T* 11 archidius *W* præiectus *PWIT* 13 episcopos *IT* 14 uocat *PW* concilium W^{corr} coronæ *PWIT* 15 musionio *PW* musinio *IT* 16 interadnuntiante diacono *PW* 18 Iuuenale] memnone *I* 19 uenerant *W* astu *PWIT superscr.* ī fastu *I* 20 sacrorum *W* sacram *IT* 21 dicens *IT* 22 x̄pianamque *IT* 23 progenitoribus *T* suscepimus] suscepimus redeuntibusque suscipimus *I* sed euntibus *PW* redeuntibus *IT* 24 epī *PWIT, corr. W* satisfecere *IT* 26 alium *IT* 29 in Alexandria *Cassiod.* alexandria *PW* alexandriæ *IT* 30 per contentionem *IT* partes *PWIT Cassiodor., ubi postulatur* pænitens ἐκ μεταμελείας *Socr.* 32 ferunt *T Cassiod.* fuerunt *PW* fecerunt *I* tristiciam *WIT* tristicia W^{corr} tristia *P* conquiescunt *PW, corr. P* ex pænitentia *om. T* 33 usiam W^{corr}

damnationem autem eius dura Constantinopolim turba contra ecclesiam mota est diuisusque est populus propter tepidum eius, sicut dictum est, tractatum; clerici uero communi decreto eum anathematizauerunt.

VII His ita prouenientibus de electione episcopi quæstio rursus exorta est. multi 28 enim Philippum quærebant presbyterum, qui a beato Iohanne cognomento Chrysostomo diaconus fuerat ordinatus multaque conscripserat uolumina contra imperatorem Iulianum apostatam; alii uero Proclum presbyterum quærebant, quem Sisinnius ad Cyzicum episcopum ordinauerat, qui priusquam Cyzicum proficisceretur, præcedentes ciues eiusdem ciuitatis Dalmatium monachum sibimet ordinauerunt episcopum, quoniam Attico præcessori Sisinnii soli hoc præstitum uidebatur. sed proceribus palatii ut fieret, displicuit. quod quidem postea factum est; manebat enim Proclus non habens ecclesiam propriam, qui tamen in doctrina ecclesiarum Constantinopolim ualde florebat. cumque quattuor transissent menses post Nestorii 29 damnationem, Maximianus ordinatur episcopus, uita quidem monachus, ordine uero presbyter, constans quidem in fide uera, idiota autem sermone, et sub quiete uiuere potius eligebat.

VIII Post paululum uero tempus uidens imperator Cyrilli et Iohannis permansisse discordiam, intolerabilem eorum iudicabat dissensionem et uocans tunc ad se Maxi- 30 mianum episcopum et alios plurimos Constantinopolim repertos episcopos, quomodo tolleretur ecclesiarum dissensio, cogitabat. at illi dixerunt quia non aliter hoc fieri posset, nisi prius iretur et præferretur unius fidei uinculum et Iohannes Antiochenus episcopus anathematizaret Nestorium et [probata] dogmata eius. et gauiso ualde super hoc imperatore missus est hoc ipsud agere Aristolaus tribunus, sacram principis deferens Iohanni et Cyrillo, in qua comminatus est utriusque Nicomediam exilium, nisi pacem haberent ad inuicem. scripserunt autem et episcopi a Constantinopolim Cyrillo quia amicitiarum modum et pacem sanctarum ecclesiarum non aliter fieri conueniret, nisi omnia quæ ab eo in causa scripta sunt epistolis et tomis et libris, euacuarentur; Cyrillo uero hoc facere inportabile uisum est. uerum Iohannes Antiochenus imperatori mandauit: propter illa ipsius capitula fidem meam Cyrillo dirigam, quam si suscipiens subscripserit, communicabo ei; alioquin pacificus cum eo esse non potero. et congregans Iohannes iterum apud Antiochiam concilium dictauit fidem ita se habentem: 31

Confitemur dominum nostrum Iesum Christum filium dei unigenitum, deum perfectum et hominem perfectum ex anima rationali et corpore, ante sæcula quidem ex patre natum secundum deitatem, in fine uero dierum eundem propter nos et propter nostram salutem de Maria uirgine secundum humanitatem, consubstantialem patri secundum diuinitatem et consubstantialem nobis secundum humanitatem. duarum

---

4—7 *Cassiodor. Hist. Trip.* 12, 3 [*Socr.* 7, 27²] 8—11. 11—13 *Cassiodor. Hist. Trip.* 12, 3 [*Socr.* 7, 28¹⁻³] 13—16 *Cassiodor. Hist. Trip.* 12, 7 [*Socr.* 7, 35³⁻⁴] 17—28 t. 13 p. 195, 9—30 24/25 *male intellecta esse uidentur* t. 11, 4 p. 4, 13 33—p. 107, 8 *desumpta esse ex* t. 13 ep. 72 [p. 188, 27—189, 9], *id est epistula Cyrilli* Exultent cœli *demonstrat uaria lectio*

PWIT

4 VII *om. P* itaque *IT* mota *IT* 5/6 chrisosmoto *PW* chrisostomus W^{corr} 6 uolumina conscripserat *T* 7 proculum *W* 7/8 sisinnicus *IT* 9 præcessoris *PW* 12 proculus W^{corr} 17 VIII *om. P* 18 iudicabat eorum *IT* 21 prius iretur] *corrigebat Liberatus lectionem corruptam uersionis T* prioriretur *pro* prior oriretur [προαναπειλαντος] 22 improbata *IT* probata *PW deleui* dogma *PW* 23 ipsum *IT* sacra *PW* 24 utrisque *IT* 25 a *om. IT* 26 modus *PW* 29 imperator *I* 31 iohannis iterum *PW* iterum iohannes *IT* 35 diuinitatem *IT*

enim naturarum unitio facta est, propter quod unum Christum, unum filium, unum dominum confitemur. secundum hunc inconfusæ unitionis intellectum confitemur sanctam uirginem dei genetricem, propter quod deus uerbum incarnatum est et homo factus et ex ipsa conceptione uniit sibi templum quod ex ipsa suscepit. euangelicas uero et apostolicas de domino uoces scimus deiloquos uiros quasdam coniungentes tamquam in una persona, quasdam diuidentes tamquam in duabus naturis, et diuiniores quidem atque altiores secundum diuinitatem Christi, humiliores autem secundum humanitatem eius tradentes.

In isto ergo modo hanc fidei regulam interponens Iohannes epistolæ suæ, cuius est principium Dudum per sanctionem piissimorum principum, quam tradidit Paulo episcopo Emiseno et direxit Alexandriam Cyrillo. in quam urbem ueniens Paulus 32 et gratissime a Cyrillo susceptus est et sine contentione uel difficultate, ut a multis putabatur, memoratam fidem Orientalium suscepit episcoporum. tunc Paulus dominico die fecit sermonem in populo præsente Cyrillo et exposuit capitulum de euangelio Iohannis uerbum caro factum est et habitauit in nobis, conspice, inquiens, Ioh. 1, 14 Iohannem duas naturas prædicantem et unum filium; aliud enim habitaculum et aliud qui habitat, aliud templum et aliud qui habitat deus. intendite eis quæ dicta sunt, rogo: non dixi alter et alter tamquam in duabus personis aut in duobus Christis aut in duobus filiis, sed aliud et aliud ut in duabus naturis. quando ergo dixit et habitauit in nobis et prædicauit duas naturas, tunc addidit et uidimus gloriam eius, gloriam tamquam unigeniti a patre, plenum gratia et ueritate. et in sequentibus fidem quam Cyrillo portauerat, disserebat, aperte prædicans duas in domino Christo naturas in una persona et clamante populo »bene uenisti, orthodoxe«, mox Cyrillus similia tractauit et inter cetera ait: quid horum clarius sermonum? qua indigent hæc explanatione? aperte nos docuit quia aliud quidem est qui inhabitat, et aliud quod inhabitatur, et aliud natura humana et aliud diuina. et concludens sermonem ad confirmationem eorum quæ a Paulo dicta 33 sunt, conspice, inquit, Iohannem duas naturas prædicantem et unum Christum, duas naturas unigeniti et unam personam, et quando dixit habitauit in nobis et prædicauit duas naturas, tunc addidit hæc: et uidimus gloriam eius, gloriam tamquam unigeniti a patre, plenum gratia et ueritate. hæc Cyrillus Paulo præsente tractauit et Alexandrinam docuit ecclesiam ita de Christo credere sicut Paulo dudum tractante didicerat. post hæc Cyrillus fidem epistolæ quam a Paulo suscepit, epistolæ suæ interponens, cuius est principium Lætentur cæli et exultet terra, satisfaciens aliquorum rumoribus qui de illo habiti sunt, quoniam non adsereret de cælo corpus Christum sumpsisse neque fermentationem aut commixtionem senserit naturarum eius, scripsit et subscripsit præfatam fidem et Orientalibus direxit episcopis. ascendens ergo Antiochiam Paulus obtulit Iohanni archiepiscopo et omni concilio eius epistolam Cyrilli; qui ut cognouerunt eum suscepisse fidem a se directam et in eius

10 t. 13 ep. 71 15—22 t. 15 p. 308, 29—34 23—27 ibid. p. 310, 7—9 28—31 ibid. p. 310, 21—24 34 t. 13 ep. 72

PWIT

3 et *om. IT* 4 et] est *W* uniuit $W^{corr}T$ 5 atque *IT* 6/7 diuinioris *PW*, *corr. W* 7 diuitatem *P* diuinitem *W* 10 per sanctionem *PW* pensationem *IT* principium *I* 13 memoratam *PW* inuiolatam *IT* 14 et *om. PW* 17 aliud enim templum *IT* 21 gloriam² *om. T* 23 xpo dno *T* 25 quam *PW* 26 quidem *om. IT* qui] quod *W* qui *IT* inhabitabitur *I* 32 præsente *om. T* 33 paulum¹ *I* 34 est *om. IT* 38 ascensdens *P*

suscripsisse confirmationem, pacem cum eo et eius facerunt concilio, damnantes Nestorium et suscipientes Maximianum, qui pro illo fuerat factus episcopus, dubi- 34
tantibus adhuc ex eis aliquibus episcopis Cyrillo communicare, putantibus eum errasse et postea ueritatem agnouisse et culpantes Iohannem, cur ab eo non expetierit capitulorum eius damnationem. ex altera autem parte quidam de palatio per Eulo- 5
gium presbyterum et apocrisarium Alexandrinæ ecclesiæ culpauerunt Cyrillum cur susceperit ab Orientalibus episcopis duarum confessionem naturarum, quod Nestorius dixit et docuit; sed et Valeriano Iconii et Acacio Melitinensi episcopis hoc ipsud de Cyrillo uidebatur. scripsit ergo eis Cyrillus in defensionem Orientalium episco- 36
porum pro duabus unius Christi naturis, et superfluum non esse reor interponere aliqua 10
huic operi ex ipsis epistolis ad confusionem Alexandrinorum phantasiastarum uel corrupticolarum gloriantium de Cyrillo tamquam de patre atque de auctore suo

VIIII Commonet ergo Eulogium presbyterum suum Cyrillus et dicit:

Reprehendunt quidam expositionem quam fecerunt Orientales, et dicunt: cur duas naturas nominantibus eis passus est audire aut etiam laudauit Alexandrinus 15
episcopus? alii uero [dicent] idem dixisse Nestorium dicunt et illum sic sapere, subripientes nescientibus subtilitatem. oportet enim culpantibus nos illa dicere quia 37
non omnia quæcumque dicunt hæretici, fugere et refutare decet. multa enim confitentur, sicut et nos confitemur. uelut Arriani quando dicunt patrem quia creator est omnium et dominus, numquid propter hoc fugere consequens est huiusmodi 20
confessiones? sic in Nestorio: licet ⟨dicat⟩ duas naturas diuersitatem significans carnis et uerbi (altera enim uerbi natura, altera carnis est), sed tamen nequaquam unitatem confitetur nobiscum. nos autem unientes hæc, unum Christum, unum filium, eundem unum dominum confitemur.

Et iterum: 25

Nestorius itaque in suis expositionibus simulat se dicere unus filius et unus dominus; sed refert filiationem ad solum dei uerbum, cum autem uenerit ad dispensationem, rursus alium dominum qui ex muliere est, seorsum hominem dicit copulatum dignitate æquo honore, * * quia habet copulationem ad Christum, quomodo non apertum est duos eum dicere Christos, si Christus ad Christum habet coniunc- 30
tionem alter ad alterum? qui uero ex Oriente sunt, nihil tale dixerunt; uoces autem diuidunt solum. diuidunt autem secundum hunc modum et alias quidem deo decibiles esse dicunt, alias autem humanas, alias autem communes factas tamquam habentes simul et quod deo decibile est et quod humanum, uerumtamen dictas ab uno eodemque [Christo] et non sicut Nestorius alias quidem deo uerbo seorsum 35
tribuit, alias autem qui ex muliere est, tamquam alteri filio.

Item Acacio Melitinensi episcopo scribens inter alia sic dicit:

14—24 t. 13 p. 193, 3—13 26—36 t. 13 p. 194, 5—16

PWIT

3 aliquantibus *W* 5 damnatione *PW, corr. W* 8 melitensi *PW* militensi *IT* ipsum *IT* 9/10 epm̄ *PWI, corr. WI* 11 alexandrinarum *P* 13 VIIII *PW* 9 *adscr. IT* Cyrillus *om. T* 16 dicent *PW* dicunt *IT deleui* dicent—Nestorium] qualia Nestorii sunt *uersio T(uronensis)* τὰ Νεστορίου φρονοῦντες Γ 19 et] aut *T* 21 dicat *uersio T om. PWIT* 24 unum om. *I* dm̄ *IT* 27 autem *om. W* 29 *omissa sunt* dicendo enim quia propterea deus uerbum Christus nominatur quia *WIT* qui *P* 31 didicerunt *IT* 32 ut *uersio T* 33 ī deodicibiles *superscr. I* dicant *uersio T* 34 ī deodicibile *superscr. I* 35 Christo *om. IT et uersio T* non *om. T* nos *W* 37 meritinensi *IT* sic *PIT* et *W*

Nestorius etenim Christum seorsum nominari dicit dei uerbum, habere autem coniunctionem ad Christum continuam. putas igitur non duos Christos apertissime dicit? Orientales uero Christum unum et filium et dominum et deum confitentur se adorare, eundem ex patre secundum diuinitatem et eundem ex sancta uirgine secundum humanitatem. duarum namque naturarum unitionem factam dicunt, tamen unum Christum, unum filium, unum dominum confitentur aperte factum.

Et in sequentibus concordans aliquatenus tomo papæ Leonis Cyrillus sic dicit:

Sunt aliquæ uocum maxime deo decibiles, aliquæ uero sic rursus hominem condecentes, aliæ autem quendam ordinem obtinent ostendentes filium deum existentem et hominem simul et idem. quando enim Philippo dicit: tanto tempore uobiscum sum et non cognouistis me, Philippe? non credis quia ego in patre et pater in me est? qui uidit me, uidit et patrem. ego et pater unum sumus, deo decentissimam adfirmamus uocem; quando uero Iudæorum increpat populis illud dicens: si filii Abrahæ essetis, opera Abrahæ utique faceretis; nunc autem quæritis me occidere, hominem qui ueritatem uobis locutus sum. hoc Abraham non fecit, homini decenter dicta hæc dicimus. Ioh. 14, 9. 10. Ioh. 10, 30 Ioh. 8, 39. 40

Huius epistolæ sequentia duarum naturarum probabilem continet expositionem, [quam] tamen pro huius operis conpendio omnia ponere intermisimus necessaria documenta. Valeriano autem Iconii ita rescripsit:

Vniuersi Orientales episcopi simul cum domino meo religiosissimo ⟨episcopo⟩ Antiochenorum Iohanne per scriptam manifestamque condicionem clarum constituere uniuersis quoniam pollutas Nestorii quidem nouitates condemnant anathematizantque nobiscum et nullatenus eas umquam sermone dignantur, sed euangelica et apostolica secuntur dogmata et patrum confessionem nullo modo contristant. confessi sunt enim et ipsi nobiscum quia dei genetrix sit sancta uirgo, et non addiderunt quia Christi genetrix sit, sicut inquiunt qui Nestorii infelices et respuendas opinatiunculas curant, sed inquiunt palam unum esse Christum et filium et dominum, ex deo quidem patre ante omne sæculum ineffabiliter genitum dei uerbum, in ultimis uero temporibus hunc ipsum etiam ex muliere secundum carnem, ita ut idem ipse sit simul deus et homo, perfectus in deitate et perfectus in humanitate idem ipse, et unam eius esse personam, nullo modo diuidentes in duos filios aut Christos aut dominos. si igitur quidam mentientes dicunt alia quædam præter hæc sapere illos, non eis credatur, sed sicut inpostores et fallaces secundum patrem suum diabolum proiciantur, ut non perturbent eos qui recte ambulare desiderant. si uero et epistolas sibimet componentes quidam circumferunt uelut ex persona clarorum uirorum, minime oportet præsumere de his. qui enim semel scripto confessi sunt fidem, quomodo poterunt alteram scribere uelut ex pænitentia reuocati ut recte sapere non uelint? alloquere fraternitatem quæ apud te est. te qui nobiscum sunt, in domino salutant.

1—6 t. 1 3 p. 199, 13—15. 17—24 8—16 t. 1 3, p. 201, 1—11 20—38 t. 1, 1, 3 p. 100, 19

PWIT

3 deum et dominum *IT* 4 se *om. PW* parte *I* 6 factum] *initium uersus Ioh. 1, 14 qui in textu sequitur, inepte retinuit Liberatus* 8 decibiles *I, superscr.* 1 dicibiles 9 quædam *T*; *uitium uersionis T retinuit Liberatus* 9/10 existentem et *IT* existente et *P* existente *W* 12 uidit (*bis*) *W* uidet *PIT* et ego et *IT* 13 dicentissimam *PW* affirmant *I* affirmauit *T* 13/14 iudaicum—populum *IT* 14 faceritis *I* 15 interficere *IT* 17 continent *IT* 18 quam *PW* cuius *IT deleui* 20 episcopo *addidi* 22/23 anathematizanque *PW corr. W* 24/25 confessunt *W* 25 genetricis *I* 27 deum *IT* 28 quidem] qui de *PW* de *IT* 29 autem *T* 30 in deitate et *om. P* unum *P* 31 nullum modum *P*

In hac conclusione epistolæ suæ, in qua dicit Cyrillus »si uero epistolas sibimet componentes quidam circumferunt« et cetera, probat Ypatius Ephesiorum episcopus in collatione quam contra Acephalos suscepit iussione Iustiniani principis medio Stratigio comite sacrarum largitionum in palatii loco quod dicitur Eptaconcon, Cyrillum epistolæ Ibæ fecisse mentionem scriptæ ad Marim Persam, quam neque Cyrillus condemnandam iudicauit neque Nestorianam esse in ipsa sua notauit epistola.

Et hæc sunt quæ Cyrillus scripsit in defensionem Orientalium episcoporum pro 41
duabus unius Christi naturis, quam quicumque tunc minime receperunt, hos esse puto auctores Acephalorum, qui neque Cyrillum habent caput neque quem secuntur, ostendunt.

Tunc et Euoptius Ptolomaidis episcopus regionis Pentapoleos accipiens exemplar dictorum Theodoriti quæ scripserat contra XII capitula Cyrilli, direxit illud Cyrillo, ut responderet ad ea et sua capitula exponeret. quod gratissime suscipiens Cyrillus fecit interpretationem capitulorum suorum XII adiciens oppositiones, quo uideretur plenam pro eis reddere rationem. itaque Cyrillo suscipiente et defendente fidem Orientalium episcoporum et sua capitula exponente pax et unitas ecclesiis restituta est, in qua pace gaudente ecclesia inimicus pacis æmulus unitatis non quieuit aduersus
Mt. 13, 39 eam mouere uasa sua ad seminandum zizanias.

X Nestorii namque sectatores uidentes libros illius blasphemos non posse proferri 44
in publicum eo quod synodo Ephesena anathemate fuerant condemnati et imperiali lege prohibitum fuerat ne quis eos legeret aut defenderet, tunc cœperunt Diodori Tarsensis et Theodori Mompsuestenæ ciuitatis episcopi et aliorum episcoporum qui contra Eunomium et Apollinarem unius naturæ adsertores libros conposuerant duas in Christo ostendentes naturas in una persona, quod Nestorius sic non dixerat, circumferre uolumina et simplicissimos quosque decipere cupientes aiebant non sapuisse
noua Nestorium, sed antiquorum patrum prosecutum fuisse doctrinam et in tantum 45
studii gesserunt, ut ipsa eorum uolumina malitiose in Syrorum linguam et Armeniorum atque Persarum transferrent. sed ubi hæc agnouerunt Acacius Melitinensis et Rabula Edessenæ ciuitatis episcopus, de quo Ibas successor eius in epistola sua dicit: hunc præsumpsit, qui omnia præsumit, aperte in ecclesia anathematizare, scilicet de
Theodoro Mompsuesteno superius loquens, scripserunt Armeniæ episcopis ne Theodori Mompsuesteni libros susciperent tamquam hæretici et auctoris dogmatis Nestoriani, insimulantibus episcopis Ciliciæ Rabulam et Acacium quod hoc non ex caritate, sed

---

1—6 *ex Innocentii Maronitæ epistula, cf.* t. IIII 2 p. 169, 23. 25. 170, 9. 182, 4 *sq.* 11—13 t. 15 p. 249 13—15 ibid. p. 253. 254 etc. x *cf. quæ exposui Concilstudien* 11 (*Schrift. d. Strassb. Wiss. Ges.* 20) p. 23 *sq.* *Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6 p. 91 *sq.* 19—29 *desumpta sunt præter Diodori mentionem ex epistula Innocentii Maronitæ* t. IIII 2 p. 68, 6—14 20 *Theodos.* 16, 5^{66} t. 11, 3 p. 68; *data est Isidoro Senatore conss.* a. 436 [cf. l. c. p. 67, 12] *post mortem Rabbulæ d. 8. m. Aug. a 435* [*Concilstud.* 2 p. 26*] 29—31 *Gesta Chalcedon.* 10, 138 31—p. 111, 6 *desumpta ex epist. Innocentii l. c.* p. 68, 14—25

PIWIV

1 x *I* 2 ypotius *W*, *corr. W*, cypatius *IT* 3 collationem *PWIT* 4 stragio *IT* legatiorum *T* Eptaconcon] eptacon contra *PW* epta contra *IT* 5 Ibæ *scripsi* hæ *PW* *om. IT* scriptam *PIWIT* 8 hoc *W* 9 sequantur *I* 11 photolomaidis *P* exemplum *P* 12 theoderiti *I* theoderici *T* 17 inimicos *PW*, *corr. W* 18 zizania *IT* 19 XI *I* 20 ephesina *IT* anathematizante *IT* 21 legere *PW* legere auderet W^{corr} defendere *PW* dioscori *T* theodori W^{corr} 22 $\overline{epos}$ *PW* $\overline{epi}$ *PW* 25 circumferebant *PW* 26 antiquarum *PW*, *corr. W* persecutum *PW* 27 arminiorum *P* 28 militensis *IT* 29 rabula sederentes [sederentis $W^{corr}I$] *PWI* rabula sederensis *T* 31 theodorum *W* theorum *P* 32 mompsuestenus *PW*

ex æmulatione atque contentione fecissent. congregati sunt ergo in unum uenerabiles Armeniæ episcopi et miserunt duos presbyteros Leontium et Abelium ad Proclum Constantinopolitanum episcopum secundum morem cum libellis suis et uno uolumine Theodori Mompsuesteni, scire uolentes utrum doctrina Theodori an Rabulæ et Acacii uera esse probaretur. itaque Proclus accipiens Armeniorum libellos et illud Theodori uolumen, diligentius utraque examinans, tomum Armeniis scripsit et destinauit, in quo posuit ad interimendas Nestorianorum uersutias, qui duas in Christo inducunt 46 personas, unum de trinitate incarnatum. quem et direxit Iohanni Antiocheno per Theodotum diaconum suum, continentem subter capitula ab hæreticis prolata, expetens ab eo pro communi fide seruanda ut cum suo concilio eum susciperent et subscriberent. Iohannes autem et qui cum eo congregati episcopi legentes tomum et eius laudantes conpositionem subscripserunt in eo et Proclo transmiserunt. hunc et Calchedonensis synodus per relationem suam quam Marciano imperatori direxit ad probandum non tantum gestis synodalibus, uerum etiam epistolis fidem constare, inter sanctorum patrum epistolas suscepit et confirmauit. scripsit autem idem Proclus epistolam ipsi Iohanni, cui et tomum suum direxerat, in qua dicit: dicentes autem iterum passibilem deum, id est Christum, confitemur eum non eo passum, quod est, sed quod factum est, id est propria carne, et ita prædicantes nullo modo fallimur, quoniam quidem et unum ex trinitate secundum carnem crucifixum fatemur et diuinitatem passibilem minime blasphemamus.

Sed Basilius quidam diaconus sumens tomum Procli quem Armeniis scripserat, 47 Alexandriam uenit et Armeniorum libellos suis libellis adnectens obtulit Cyrillo eiusdem urbis antistiti. quibus, ut ferunt rumores, permotus Cyrillus quattuor libros scripsit, tres aduersus Diodorum et Theodorum quasi essent Nestoriani dogmatis auctores, et alium de incarnatione librum, in quibus continentur antiquorum patrum corrupta testimonia, id est Felicis papæ Romani, Dionysii Ariopagitæ Corinthiorum episcopi et Gregorii mirabilis thaumaturgos cognominati. et licet in eis libris Theodori dicta laudentur contra Arrianos edita, ipsum tamen magistrum Nestorii probare contendunt. contra quos catholici ueritatis defensores sic Acephalis responderunt ita illos libros non esse Cyrilli, quoniam testimoniis, quæ in eis contra mortuos posuisse dicitur, contra uiuentem Nestorium non est usus neque in synodo neque in aliquibus epistolis. unde dicunt illos libros nec dictasse Cyrillum nec edidisse.

7—8 t. IIII 2 p. 192, 7; *tomum scriptum esse a. 435 testatur Dionysius exiguus* t. IIII 2 p. 205, 41, *sed aliquanto post ad Iohannem missus est, cf. Concilst. 2 p. 28* 12—15 *Gesta Chalcedon.* 20 15—20 *ex eadem uersione adfert Facund. 1, 1* 21—24 Theodorum *desumpta ex epist. Innocentii l. c.* p. 68, 25—27 25 *cf.* t. I 4 p. 229, 31 *sq. Abhndlg. d. Bayer. Akad.* XXXII 6 p. 20, 7. t. I I, 4 p. 37, 6 26/27 *cf. epist. Innoc. de coll. cum Seuerian.* t. IIII 2 p. 172, 3—6 27 *confunditur Dionysius Ariopagita cum Dionysio Corinthiorum episcopo, ad quem scripsisse fertur Iulius Romanus personatus, cf. Lietzmann, Apollinaris p. 92. 256* 27—28 *cf. Facund. 3, 3. 8, 6. Conc. L* V *475 = M* VIIII *255* 29—32 *cf. Innocentii Maronitæ ep. de coll. c. Seuerianis t.* IIII 2 *p. 172, 36 sq.*

PWIT

2 aberium *IT* proculum *W* 4 mompsuestini *PW, corr. W* doctrinam *PW, corr. W* rabbulæ *PW, corr. W* 5 proculus *W* 7 nestoriorum *W* 9 thedotum *P* diaconem *IT* super *PW* 11 eo erant $W^{corr}I$ 13 reuelationem *P* 13/14 ad probandum] approbandum *T* 15 interea *PW* confirmat *PW, corr. W* subscripsit *P* 16 proculus *W* 17 eo *Fac.* esse *PWIT* quod *PWFac.* quia *IT* 18 est] erat *Fac.* 21 proculi *W* procle *I* 23 ferunt rumores P^{corr} feruntur rumores W^{corr} fueruntur umores *P* fueruntur rumores *W* ferunt rumoribus *IT* 24 essent *om. IT* 25 continetur *I* 26 filices *P* felices *W, corr. W* 27 thaumaturgus W^{corr} tumnaturgos *T* 29 probare *PW* fuisse *IT* sic *om. T* 30 ita *om. I* testimonia *PW* 32 aliis *T*

itaque Basilius diaconus Constantinopolim ueniens libellos composuit et archiepiscopo Proclo porrexit, adsocians cuncta quæ antehac Cyrillo archiepiscopo obtulerat. Proclus 48
uero iam destinauerat tomum suum Armeniis, in quo tomo de Theodoro nullam ⟨inuenitur⟩ faciens reprehensionis mentionem. quod cognoscens Basilius scripsit libellum et in suo praue docuit libros Theodori uitandos sicut Arrii et Eunomii blasphemias. 5
quod quidem prudentibus inconuenienter eum scripsisse apparet, quoniam Arrius et Eunomius unam in Christo degenerem patris substantiam prædicauerunt, Theodorus autem, ut ipsi accusant, duas e contrario docuit in Christo naturas.

Post hæc autem occasione accepta surrexerunt quidam monachi ab Armenia Apollinaris sectatores duo uel tres, sicut refert Iohannes Antiochenus in epistola sua, 10
portantes excerpta capitula, ut dicebant, de libris Theodori Mompsuesteni uel aliorum
p. 110, 23 sanctorum patrum qui illo in tempore, sicut diximus, contra Apollinarem scripserant, et intrantes regiam ciuitatem et multorum sordidantes auditum calliditate sua omnia perturbabant. deinde circumeuntes totius Orientis ciuitates et uniuersa monasteria damnanda esse cum auctoribus clamabant, accusantes ea Nestoriano sensu fuisse con- 15
scripta, qui si Nestorius iuste damnatus est, damnentur, dicebant, et ista cum suis auctoribus. et hæc agebant firmare uolentes ea quæ Apollinaris sunt, qui per 49
unam naturam Christum nobis consubstantialem non exposuit. qui quorundam utentes patrocinio terrebant minis clericos, populos et monachos, qui uitam sectabantur quietam. tunc Iohannes Antiochenus synodo congregata tres pro Theodoro 20
Mompsuesteno dictauit epistolas et unam quidem direxit Theodosio imperatori, aliam autem Cyrillo Alexandrino et tertiam Proclo Constantinopolitano episcopo, laudans in eis Theodorum et eius exponens sapientiam. ad hæc autem imperator dirigens sacram Iohanni derogatores illos Theodori contra salutem propriam * * uere iudicauit. Cyrillus autem rescripto suo Theodorum præferens tale de accusatoribus 25
eius tulit iudicium eo quod dogmate ueritati contrario tenerentur, interponens de symbolo in concilio sibi oblato Tessarescedecatitum a Charisio presbytero. nihilo minus et Proclus per Maximum diaconum suum ipsi Iohanni rescribens cuius essent illa capitula quæ Theodori dicebantur, quasi pro eius excusatione ignorare se dixit.

1—3 itaque—Armeniis *desumpta sunt ex epist. Innocentii t.* IIII 2 *p. 68, 28—34; extat libellus in Gestis Concilii quinti* L V *463* = *M* VIIII *240, cf. Tillemont 14, 791* 10 *cf.* t. 14 p. 208, 21—24. *ceterum non bene Liberatus quæ ex Iohannis epistula desumpsit, ab eis quæ Innocentii sunt, per* post hæc [25] *separauit* 21—23 *de epistula ad imperatorem cf. Fac.* 2, 2. 8, 3. 5. 10, 1. 3. 11, 4. 12, 1. t. 14 p. 213, 4—8, *alteram edidi* t. 15 p. 310 *sq., de tertia cf. Fac.* 1, 1. 2, 2. 8, 1. 5. 7 t. 14 p. 208, 21—24 24 *sacra extat in Coll. Cas.* 310 [*t.* 14 p. 241] *et ex alia uersione ap. Fac.* 8, 3 25 *extat t.* 15 p. 314, 7 *sq. et ex alia uersione in Gestis concilii quinti* L V *482* = *M* VIIII *263* 27—29 *cf. Fac.* 8, 2. 5

PWIT

2 proculo *W* antea *P* proculus *W* 2/3 Proclus—destinauerat *om. I* 3/4 inuenitur *addidi* 4 faciens *PW* facit *IT* 5 prabæ *P* opere *IT* non debuerans praue ponere sed hanc *W* non debuerant P^{mg} probæ W^{corr}, *sunt reliquiæ notæ marginalis* non debuerant praue ponere, sed hanc [*sc.* probe] blasphemas *PW* 6 prodentibus *PW, corr. W* et *om. I* 8 e *om. IT* 10 apollinares *PW, corr. W* iohannis *W* 11 mompsuestini *PW, corr. W* 16 qui *PW* quia *IT* et ista dicebant *PIT, corr. P* 18 non *om. T* 19 patrocinium W^{corr} 21 mompsuestino *PW, corr. W* alia *I* 22 proculo W^{corr} constantinotano *W* 23 ponens *I* 24 sacra $P^{corr}W$ *lacunam indicaui supplendo secundum sacram* uelle religionem saluberrimam conturbare uere *PW* uenire W^{corr} uiuere *IT* prescripto *IT* 27 sibi in concilio *T* tesserascedecatum *PWT* tessera scēdecadum *I* carusio *PWIT* 28 proculus *W* ipsi ohanni *W* ipso ohanni W^{corr} 29 quasi *scripsi* qui *PWT* quesiuit qui *I* ignoratione *T*

uerumtamen duas has memoratas Iohannis epistolas, id est primam et tertiam laudes Theodori Mompsuesteni continentes Calchedonensis synodus per relationem suam Marciano imperatori directam cum tomo Procli, quem ad Armenios direxit, et aliis sanctorum patrum epistolis suscepit et confirmauit.

His ergo sopitis atque transactis mortuo Cyrillo tricesimo et secundo epicopatus sui anno ordinatur episcopus Alexandriæ Dioscorus, qui fuit quidem archidiaconus eiusdem Cyrilli * * qui neque uxorem neque filios habuit. quem narrat opinio ciuium suorum maiorem habuisse dilectionem, si quidem opprimens Cyrilli heredes et per calumnias multas ab eis auferens pecunias dedit eas sine fenore artopolitis et cauponibus ciuitatis, ut mundissimum panem et pretiosum uinum uiliore pretio populis exhiberent.

Iohanne autem archiepiscopo defuncto Antiochenæ ecclesiæ Domnus ordinatur archiepiscopus. sed et Proclo defuncto ecclesiæ Constantinopolitanæ Flauianus sortitus est sedem.

Ipso uero tempore Ibam Edessenum episcopum quidam presbyteri et diaconi * suis libellis eum quasi Nestorianum accusauerunt Domno archiepiscopo, eo quod alloquens clerum dixisset: non inuideo Christo, quia deus factus est, quoniam si uolo, et ego fio. qui cum ascendissent Antiochiam, [et] eos Ibas excommunicauit, sed superueniente festiuitate quadragesimæ ascensionis iussi sunt a Domno excommunicatione absolui sub ea conditione ut Antiochia non exirent, alioquin a suo deponerentur ordine. sed quidam eorum archiepiscopi Domni præcepta contemnentes profecti ad comitatum sacros apices meruerunt ad Photium Eustathium et Vranium episcopos, ut Beryto audirentur. fuerunt autem cum his Eulogius diaconus Constantinopolitanus et Damascius uir spectabilis tribunus et notarius. quod cum agnitum fuisset illos clericos Constantinopolim perrexisse, damnati sunt a Domno et eius concilio. et post hæc Ibas Beryto ad audientiam occurrit. cui cum accusatores, sicut gesta demonstrant, nihil probare potuissent, superuenit relatio et postulatio clericorum Edessenorum flagitantium pro ecclesia episcopi sui præsentiam, in qua se reos iudicauerunt omnes pœnæ horribilis gehennæ, si meminissent tale aliquid dictum in illo tractatu de quo Ibas accusabatur, et iudicibus non manifestassent. quamobrem fecerunt iudices accusatores ipsos cum suo episcopo in secretario communicare simulque pacificos dimiserunt.

XI His temporibus Eutyches quidam presbyter et archimandrita præsidens Constantinopolim celeberrimo monasterio urgente satana prædicabat dominum nostrum Iesum

---

2 *Gesta Chalcedon.* 20 p. 472, 15—20 17—18 *ibid.* 11, 141 18—21 *ibid.* 37 22—24 *ibid.* 27—29 24—25 *ibid.* 51 27—30 *ibid.* 141 30—32 *ibid.* 10, 7. 11, 22

PWIT

1 memorati *IT* iohannes *PW, corr. W* iohanni *T* prima *W* tertia W^{corr} laudis *PW* 2 mompsuestini *PW, corr. W* contentes *PW* 3 proculi *W* 6 ordinatur *scripsi* ordinatus *PW* ordinatus est *IT* alexandrinæ *I* 7 *lacunam indicaui* 8 maiore *PW, corr. W* 9 artopolitis *PWI, superscr.* uel arellio *I* atropolitis *T* 10 uiliori W^{corr} 12 iohannem *PW, corr. W* 13 proculo *W* 15 edesenum *PW* adessenum *I* diaconii *P* *lacunam indicaui e. g. supplendo* deseruerunt et 16 eum *om. I* 17 clero *T* dixisse *PW* 18 et² *PW om. IT* 19 uisi *IT* 20 ab antiochia W^{corr} antiochiam *I* 22 ēporum *T* 23 eulogris *W* 24 damascus *T* expectabilis *PWIT* cognitum *P* 27 ralatio *W* 28 ecclessiæ *P* 28/29 se reos iudicauerunt *scripsi cl. Gestis Chalced.* τῇ φρικτῇ γεέννῃ ἑαυτοὺς ὑπευθύνους ποιοῦντες se regauerunt *PW* segregauerunt W^{corr} sibi irrogauerunt *IT* 29 penas *IT* horribiles *T* se *PW, corr. W* 33 XII *I om. P* 34 nostrum *om. W*

Christum consubstantialem nobis non esse secundum carnem, sed de cælo corpus habuisse rursusque uarians dicebat ante adunationem duas in Christo fuisse naturas, post adunationem uero unam factam esse. quem audiens talia docentem et prædicantem Eusebius episcopus Dorylenæ ciuitatis prouinciæ Frygiæ Salutariæ cum esset orthodoxus et prius etiam amicus, prohibuit eum talia sapere et docere. sed pertinaciter Eutyche audire nolente rettulit Eusebius causam ad Flauianum Constantinopolitanum episcopum. qui et ingressus eius concilium, quod ⟨non⟩ ideo 62 fuerat collectum, pro Florentio Sardeorum metropolita dicentibus aduersus episcopos sub eo constitutos Iohanne et Cossinio et data forma de aliquibus causis eorum, tunc libellos optulit [Eusebius] Flauiano et omni concilio coniurans omnes aduenire et Eutychen presbyterum, ut sub eorum præsentia conuinceretur ab eo hæretici dogmata sapere et docere. his Flauianus episcopus ⟨permotus⟩ per Iohannem presbyterum et defensorem et Andream diaconum Eutychen ad concilium suum uenire præcepit. quibus euntibus ad se tale Eutyches reddidit responsum, hoc apud se esse decretum ut numquam egrederetur a sua fraternitate, sed tamquam in sepulchro degeret in monasterio. secundo uero conuentu postulauit Eusebius duas Cyrilli synodicas recitari epistolas, unam quam Nestorio direxerat, cuius est principium: Obloquuntur me quidam apud tuam fraternitatem, et alteram ab eo Iohanni Antiocheno directam, cuius est principium: Lætentur cæli et exultet terra, quas et synodus Calchedonensis postea suscepit. quod cum fuisset factum, Eutyches rursus per Mamam et Theophilum presbyteros scripto uocatus est ad concilium. qui ad eum minime ingressi 63 audierunt ab eius monachis eo quod ægrotaret et ideo eum uidere non possent. ingressi sunt tamen ad eum postea et optulerunt ei synodicam chartam. quibus iterum dedit responsum: ego definitum apud me habeo extra mortis necessitatem non egredi monasterio. sed hanc chartam manu mea scriptam accipite et synodo offerte. et post hæc recusante illo, renuntiauerunt concilio eius excusationem. Eutyches dirigens tomos per monasteria cum suo dogmate [ad] abbatibus, ut subscriberent ea, innotuit hoc concilio Eusebius episcopus. et rursus Flauianus una cum suo concilio per Memnonem presbyterum et Epifanium et Germanum diaconos scripto eum tertia uocauerunt uocatione. quibus cum identidem Eutyches de infirmitate excusaret, conpellentibus tamen eis qui missi fuerant, petiit unius septimanæ dilationem, ut post septem numerum dierum audientiæ occurreret. qui refugiens ad imperatorem Theodosium impetrauit ab eo, ut fertur, per Chrysaphium eunuchum, quem Eutyches susceperat de sacro baptismate, ut cum patricio Florentio 64 et Magno silentiario illud Flauiani concilium ingrederetur; timere enim se dicebat

3—7 *Gesta Chalcedon.* 1, 231. 232 7—10 *ibid.* 1, 223 10—11 *ibid.* 1, 230 12—13 *ibid.* 1, 235 14—16 *ibid.* 1, 359 17—18 *ibid.* 1, 240 19 *ibid.* 1, 246 20—21 *ibid.* 1, 380 21—26 *ibid.* 1, 397 26—28 *ibid.* 1, 392, 393 28—30 *ibid.* 1, 404 31—32 *ibid.* 1, 427

PWIT

1 Christum *om. T* 2 duæ—naturæ *PW* 4 dorolenæ *PWIT* 5 prius *scripsi cl. Gest. Chalc.* purus *PWIT* 6 eutychem *PW* eutychete W^{corr} nolentem *PW* 7 ingressus est *IT* non ideo *scripsi* ideo *PW om. IT* 8 metropolita dicentibus *scripsi* metropoli dux *P* metropoli dirum *W* metropolita duo *I* metropolitano diro *T* 9 iohannem *IT* cosinio *P* consinio *W* cosinium *IT* 10 libellos W^{corr} libellus *PW* libellum *IT* Eusebius *deleui* omnes] eos *T*, *coniecerim* omnes iubere et² *PIT om. W* aduersus W^{corr} 11 heretica T^{corr} 12 permotus *addidi* 16 secundum—conuentum *I* synodicus *PW, corr. W* 19 est *om. W* 22 uidere eum *T* 22/23 ingressi sunt *IT* ingressis *PW* 24 necessitate *PW* 25 monasterium W^{corr} hunc *P* 27 direxit *I* sua dogmata *PW* suis dogmatibus *IT* ad *deleui* abbates *IT* 27/28 scriberent *WIT* 28 eusebius uero *T* 30 tertio *PWT* 32 septimum *PWIT* 33 fugiens *T*

Flauiani calumnias. postquam secum ire meruit Magnum silentiarium cum imperatoris scripto, accepit et officium excubitorum et chlamydatorum et uenit ad concilium. in quo ingressus recitauit qui cum ipso Magnus in synodo imperatoris mandatum ita se habens:

Si pacem cogitamus sanctarum ecclesiarum et catholicæ fidei custodire uolumus rectam et deo inspirante prædicatam fidem a parentibus nostris, qui in Nicæam congregati sunt, trecentorum decem et octo episcoporum et ab his qui Ephesi interfuerunt damnationi Nestorii, hoc ergo uolumus ne scandalum in prædicta catholica fide mittatur. et quoniam scimus magnificentissimum Florentium patricium esse fidelem et probatum in recta fide, uolumus ipsum interesse audientiæ synodi, quoniam sermo de fide est.

Et superueniente patricio Florentio et eo sedente flagitabant episcopi ab Eutychen ut confiteretur dominum nostrum Iesum Christum consubstantialem nobis secundum carnem in duarum naturarum unitione. at ille libellum suum legi petebat et credere se dicebat secundum Nicæni concilii fidem. interrogante autem Florentio patricio Eutychen si diceret Christum, qui ex uirgine est, consubstantialem nobis duasque in eo unitas naturas, [qui] confiteri se quidem hæc ante adunationem, post adunationem autem unam se confiteri dicebat. et dicente ad eum synodo: oportet te hoc confiteri et anathematizare omne dogma huic fidei contrarium, respondit non se dixisse hoc prius, sed posse se dicere, quia ipsi dicebant; sequi se tamen patres aiebat, quoniam hoc in scripturis non inuenerat explanatum nec patres ita dixisse. surgens autem sancta synodus anathematizauit eum. cui identidem patricius Florentius inquit: qui non confitetur duas in Christo naturas, non credit recte. ille autem dixit legem se habere sancti Cyrilli et Athanasii quoniam ex duabus quidem naturis dixerunt ante adunationem, post adunationem autem et incarnationem non duas naturas, sed unam. surgens autem sancta synodus iterum anathematizauit eum. uenerabilis uero Flauianus quoniam Valentini et Apollinaris hæreticorum errorem Eutyches ægrotasset, spolians eum honore presbyterii anathematizauit atque damnauit et conclusis gestis in eius damnationem concilium subscripsit. quibus gestis iungens epistolam suam uenerabilis Flauianus papæ Leoni direxit et quid in concilio gestum fuerat, allegauit. sed et Eutyches de sua damnatione papæ Leoni scribens posuit edicta apud Constantinopolim et se iniustitiam fuisse passum populum contestatus est. Leo uero direxit Flauiano tomum sanam incarnationis Christi doctrinam continentem et mirifice perimentem Eutychetis adsertiones, cuius principium est post procemium: Lectis dilectionis tuæ litteris. Eutyches uero optulit et preces imperatori questus de falsitate gestorum, quasi aliqua a notariis superaddita fuissent, aliqua autem dicta nec gestis inserta, et postulauit ut sub præsentia Thalassii episcopi et Florentii patricii

5—11 *Gesta Chalcedon.* 1, 468 [*ex recensione* ϕ^{pac}] 12—14 *ibid.* 1, 490 14—15 *ibid.* 1, 498 *uol.* II 1 p. 35, 1 15—18 *ibid.* 1, 526. 527 18—22 *ibid.* 1, 534—536 22—23 *ibid.* 1, 549 23—25 *ibid.* 1, 542 26 *ibid.* 1, 550 26—29 *ibid.* 1, 551. 552 29—30 *extat in Epist. Coll. H 3* [*uol.* 1 p. 36 *sq.*] 31—32 *confuse describitur Eutychis ad Leonem epistula, cuius uersio extat uol.* II 1 p. 33 *sq.* 32—35 *uol.* II 1 p. 24 *sq.* 35—p. 116, 2 *cf. Gesta Chalcedon.* 1, 572

PWIT

2 accipit *PW, corr. W* scubitorum *PWIT* 4 ita *om. P* 6 inspirantem *PW* p̄dictam *T* nicea $W^{corr}T$ 8 in damnatione *IT* 15 dicebat se *W* 17 qui *PWIT, del. T* 20 agebat *W* 23 autem *om. W* 23/24 legem se habere] ego legi *uol.* 3 p. 127, 21 24 anathasii *I* 25 post adunationem *om. I* 27 errore *I* 28 expolians *PWIT* eum] cum *I* conclusit *IT* 29 dampnatione *IT* 31 sed *scripsi* fide *PWIT* 32 iniusticiam se *IT* 34 proofmium *W* 35 et *om. I* impr̄ *W* 36 autem *scripsi* enim *PWIT* 37 thalasii *I*

rursus in palatio Flauiano occurrente ipsum congregaretur concilium et ex interrogatione personarum ueritas panderetur. annuit imperator fieri et easdem preces manu sua ita subscripsit:

Deponant apud reuerentissimos episcopos non solum qui dudum conuenerunt, 67
uerum etiam et apud reuerentissimum Thalassium, ut omnibus his præsentibus quæ 5
supplicatio loquitur, negotii ueritas inquiratur

cumque concilium congregaretur, Eutyches absens factus ad uicem suam misit Constantinum diaconum suum ad concilium, ut pro eo respondens examinantibus iudicibus gestorum falsitas reprehenderetur. sed discussa gesta instantibus notariis cum episcopis deum timentibus, cum aliqui pro tempore Eutycheti fauerent, 10
nihil falsitatis inueniri potuit, sed hoc tantum actum est ut apud magistrum officiorum gesta conficerentur de falsitate notariorum, astantibus aliquibus laicis de officio principis, qui interfuerant gestis ipsis tempore concilii.

Postea expetiuit imperator a Flauiano fidei eius confessionem manu eius scriptam et subscriptam. scripsit ergo Flauianus fidem suam manu propria et impera- 15
tori in hoc themate direxit:

Flauianus episcopus Constantinopolitanus amatori Christi imperatori nostro Theodosio salutem. Nihil ita conuenit sacerdoti dei et dogmatibus erudito diuinis quam paratum esse ad satisfactionem omni petenti eum rationem de spe quæ in nobis
Rom. 1, 16 est, et gratia. non enim erubesco euangelium dei; uirtus enim dei est 20
ad salutem omni credenti. quia igitur et nos misericordia regis omnium Christi dei sacerdotium tale euangelii sortiti sumus, sapimus recte atque inculpabiliter, semper scripturas diuinas sequentes et expositiones sanctorum patrum qui in Nicæa conuenerunt, et centum quinquaginta qui hic congregati sunt, et qui in Epheso sub sanctæ memoriæ Cyrillo, qui fuit Alexandrinorum episcopus. et prædicamus domi- 25
num nostrum Iesum Christum, ante sæcula quidem ex deo patre sine principio natum secundum diuinitatem, in nouissimis autem diebus eundem propter nos et propter nostram salutem ex Maria uirgine secundum humanitatem, deum perfectum et hominem perfectum eundem in adsumptione animæ rationalis et corporis, consubstantialem patri secundum diuinitatem et consubstantialem matri secundum humanitatem. ex 30
duabus utique naturis confitentes Christum post incarnationem ex sancta uirgine et inhumanatum, in una subsistentia et in una persona unum Christum, unum filium, unum dominum confitemur. et unam quidem dei uerbi naturam, incarnatam tamen et inhumanatam dicere non negamus, eo quod ex ambabus unus atque idem sit dominus noster Iesus Christus. eos uero qui aut duos filios aut duas subsistentias 35
aut duas personas adnuntiant et non unum eundem dominum nostrum Iesum Christum filium dei uiui prædicant, anathematizamus et alienos esse ab ecclesia iudicamus et ante omnes Nestorium impium anathematizamus et sapientes quæ eius, ac loquentes ea et abscidantur huiusmodi a filiorum adoptione promissa recte credentibus.

4—6 *cf. Gesta Chalced.* 1, 575 [*ex recensione* Φ^{ac}] 7—9 *ibid.* 1, 561. 569 11—13 *cf. ibid.* 1, 846. 847 17—p. 117, 3 *desumpta sunt ex Epistul. Coll. ante Gesta* 1

PWIT

5 thalasium *IT* 9 discussis gestis I^{corr} 12 confiterentur *IT* 14 manum *PW*, *corr. W* 15 suam] propriam *T* 19 de spe rationem *T* in *om. T* 20—21 non—credenti *om. T* 21 ad *WI* in *P* 23 et *om. IT* expositione *I* 29 absumptione *PW*, *corr. W* rationis *T* 32 substantia *IT* 34 et *om. I* quia *IT* ambobus *WT* 35/36 subsistentias aut duas *om. I* 35 substantias *T* 36 eundemque *I* 38 eius sunt *IT* ac *PW* et *IT* 39 et *om. IT*

Et subscriptio: Domine Christe, adiua nos.

Et iterum: Hæc scripsi manu mea ad satisfactionem uestræ potestatis, ut confundantur calumniam facientes nostræ [bonæ] simplici conuersationi.

XII Postquam ergo nihil probatum est notariis de falsitate gestorum, Eutyches petit 72
Dioscorum Alexandrinum episcopum ut quæreret quæ de illo acta sunt, et causam
examinaret, ⟨et⟩ agebat apud principem uniuersalem fieri synodum, ut probaretur
iudicium Flauiani. scripsit ergo Dioscorus Theodosio imperatori quia fieri aliam
synodum generalem oportet, et ut fieret, persuasit ei. adnuit imperator et dirigens
sacram Dioscoro in Alexandriam præcepit ut cum decem metropolitanis episcopis,
quos uoluisset, ipse eligeret et ueniret Ephesum et congregato uniuersali concilio 73
Eutychis causam discuteret, iubens Barsumam egumenum interesse concilio et uices
agere omnium monachorum Orientales episcopos accusantium. Theodoretum uero
Cyrri episcopum adesse concilio interdixit et in sua ciuitate permanere eum iussit.
iam enim Ibam Edessenum episcopum, ⟨cum⟩ nec synodo adfuisset, per illum filium
suum, quem superius dixi, Chrysaphium in multas mansiones Eutyches relegarat
exilio. et fit Ephesi generale concilium, ad quod conuenerunt Flauianus quidem
et Eutyches tamquam iudicandi, Iuuenalis et Thalassius et omnes illi metropolitani
episcopi cum suis conciliis et iudices concilii Constantinopolitani, qui Eutychen iudicauerant, Dioscorus uero habebat secum fortissimos milites rei publicæ cum monachis
Barsumæ. et sedentibus eis in basilica dei genetricis Mariæ Iulius episcopus ⟨et
Hilarus⟩ ecclesiæ Romanæ diaconus uices habentes papæ Leonis adsidere non passi
sunt, eo quod non fuerit data præsessio sanctæ sedi eorum, insuper etiam quod non
lecta fuerat ad Flauianum epistola in Eutychis damnatione a papa Leone scripta et
occulta fuerat epistola eius per supra memoratos legatos ad ipsam synodum directa,
et est eius principium: Religiosa clementissimi principis fides. cumque Flauianus 74
iudicaretur synodo propter Eutychis damnationem, Dioscorus libellum quem
Eutyches manu portabat, iussit suscipi et recitari et cum recitaretur, surgens [Dioscorus] et stans in suppedaneo sedis suæ dicebat concilio: optima Eutychetis fides
concordat fidei trecentorum decem et octo sanctorum patrum et recte credit Eutyches,
fratres.

Tunc synodus iussione Dioscori Ibam Edessenum clamauit absentem multis

8—11. 12—13 *Gesta Chalcedon.* I, 24 11—12 *ibid.* I, 47 14—16 *ibid.* II, 1 20—24 *ficta esse docetur Gestis quæ extant in Coll. Nouar.* 10, 5. 6. 51—53. 59 *et Chalcedon.* I, 217—219. 227 25 *Leo ep.* 12 26—30 *non concordant cum Gestis Chalcedon.* I, 155. 156. 198. 858 31—p. 118, 2 *ficta esse docetur Gestorum Ephesenorum uersione Syriaca* [*Abhndl. d. Gött. Ges. d. Wiss. N. F.* XV p. 3 *sq.*]

PWIT

1 xp̄e $P^{corr}W$ ihū xp̄e *PIT, cf.* Γ 3 nr̄ae *T* bonæ *om. IT cf.* Γ 4 XIII *I om. P* est *om. PIT, corr. P* notarii *W* 6 examinauit *T* et *addidi* uniuersale *PWI* 8 et[1] *om. IT* ei *PWT* euthices *I* impi *P* 9 alexandria *PW, corr. W* alexandrinam *I* ⟨decem⟩ episcopos *coniecerim, nisi forte Liberatus sacræ uerba male reddidit* 10 et[1]] ut *I* 11 eutyches *PW, corr. W* euthicetis *I* causa discutere *PW, corr. W* eguminum *PWI* 12 theodoritum *I* 13 episcopum *om. T* et] sed W^{corr} 14 cum *addidi* adfuisset *scripsi* adfuisse et *PWIT* 15 chrysophium *PWIT* relegerat *T* 16 conuenerant *IT* 17 thalasius *PWIT* et[3]] ex *PW, corr. W* 18 concilii *PW* iudicii *IT* 18/19 iudicauerunt *IT* 19 secum habebat *I* secum *T* 20 eis *om. IT* Iulius *scripsi* illius *PW* illis *IT* ep̄s *P* ep̄i *W* ep̄is *IT* 20/21 et Hilarus *addidi* 21 diaconus *P* diaconi $P^{corr}WIT$ assistere *IT* 22 sedi s̄ce *T* 23 eutyches *PW, corr. W* damnationem W^{corr} papæ *P* et] sed W^{corr} 24 occulte *IT* occultata W^{corr} directam *PW, corr. W* 25 eius *om. IT* 26 indicaretur *W* eutyches *PW, corr. W* euthicen *IT* 27/28 Dioscorus *deleui* 28 euthicis *IT* 31 clamauit *PW* damnauit $W^{corr}IT$ absentibus W^{corr} ut absentem *IT*

nescientibus episcopis quid de illo actum fuisset, et tertio uocatum tamquam contemptorem et non occurrentem ad sanctum concilium damnauit absentem. clamabatur autem, quoniam testimonium contra eum perhibebatur ab aduersariis tamquam dixisset: non inuideo Christo facto deo, quoniam si uolo, et ego fio, et quasi dixisset: hodie Christus deus factus est, et alia huiusmodi et propter epistolam ad Marim ab Iba conscriptam. iterum synodus auctore Dioscoro Theodoritum episcopum Cyrri damnauit absentem et nec egressum de sua ciuitate propter illa quæ scripsit contra duodecim anathemata Cyrilli et propter epistolam missam ab eo clericis et monachis et laicis contra primam Ephesi synodum ante ecclesiæ pacem.

Ad hæc damnauit quoque memorata synodus Eusebium episcopum Dorylæi, eo quod dixerit duarum naturarum perfectarum Christum, et cum eo damnauit similiter Flauianum Constantinopolitanum episcopum quasi male damnantem Eutychen et quia dixerit in duabus naturis cognosci Christum. quare surgentes quidam uenerabiles episcopi tenuerunt genua Dioscori et rogabant ne Flauianus innocens damnaretur, qui nec diu petere potuerunt metu militum et monachorum stantium cum gladiis et fustibus.

Deposuit quoque et Sauinianum Perrenensium episcopum, post omnes autem et Domnum Antiochenum remanentem ab orthodoxorum depositione, quia particeps factus Dioscori in depositione orthodoxorum et Eutychis absolutione. depositus est autem dolo Dioscori sic. postquam consensit in omnibus Dioscoro, datis in medio eius epistolis quas ad ipsum Dioscorum Antiochenus Domnus contra duodecim Cyrilli capitula scripserat, eo quod essent obscura, damnauit ægrotum et absentem illa die.

Hæc ergo synodo decernente et restituente Eutycheti presbyterii dignitatem et ministerii præsulatum Flauianus quidem et Eusebius custodiæ mancipantur, porro locum optinentes papæ Leonis omnibus quæ sunt gestis contradixerunt, Flauianus autem contra se prolatæ sententiæ ⟨et⟩ per eius legatos sedem apostolicam libello appellauit. et hunc terminum illa synodus habuit.

His ergo omnibus malis a Dioscoro perpetratis cæsus Flauianus et multis iniuriis adfectus dolore plagarum migrauit ad dominum ordinatusque est pro eo Anatolius diaconus, qui fuit Constantinopolim apocrisarius Dioscori, et pro Domno Antiocheno ordinatus est Maximus et pro Iba Nonnus et pro Sauiniano Athanasius. pro Theodorito autem et Eusebio nullus ordinatus est. soluto ergo illo concilio et ad suas

---

4 *cf. Gesta Chalcedon.* 11, 141 5 *ipsa uerba alibi non extant, sed cf. simile dictum in Gestis Ephesenis* p. 44, 17. 19. 21. 46, 23 = t. 15 p. 179, 14 7—9 *in Gestis Ephesenis liber contra Cyrilli capitula non adfertur, sed legitur epistula* [151] *ad monachos* [p. 90, 18 *sq.*], *quæ tamen post pacem scripta est* 10—13 *non concordant cum Gestis quæ extant in Coll. Nouar. 10, 402 et Gest. Chalcedon.* 1, 962 13—16 *Gesta Chalcedon.* 1, 858 17 *cf. Gesta Chalcedon.* 15, 6 *quæ tamen Ephesi acta esse minime constat* 18—19 *Gesta Chalcedon.* 1, 970. 884[2] 20 *cf. Gesta Ephes.* p. 112, 21 *sq.* 20—22 *Gesta Ephes.* p. 144, 15 *sq.* 25—26 *Hilarus tantummodo damnationi Flauiani et Eusebii contradixit Gest. Chalcedon.* 1, 967 27 *cf. uol.* IIII p. 20, 30 *et uol.* II 1 p. 78, 32

PWIT

1 epi *P om. IT* factum *IT* 3 auerariis *T* 5 factus est ds *I* 7 et *om. IT* 11 direxit *I* 13 quapropter resurgentes *W*[corr] 17 sauianum *W* sauianum *I* perrennensium *WIT* 18 antiodienum *P* participes *W, corr. W* 19 factos *PW, corr. W* dipositione *P* dispositione *W* eutyches *PW, corr. W* 20 est *om. P* 22 et *del. W* 23 in illa *T* 25 mancipabantur *IT* 26 gesta *IT* 27 prolata sententia *IT* et *addidi* 29 cecus *I* 31 apochrisarius constantinopolim *T* 32 nunnus *PWIT* sauiano *PW* anastasius *IT* 32/33 theodoreto *T*

sedes reuersis episcopis scissio facta est inter eos, qualis antea numquam contigerat. Aegyptii, Thraces et Palæstini episcopi Dioscorum sequebantur, Orientales, Pontici et Asiani sanctæ memoriæ Flauianum. quod schisma permansit usque ad obitum Theodosii principis.

Sed quærenti plenius scire latrocinia Dioscori in ipsa synodo perpetrata prima 77
actio Calchedonensis synodi, in qua nec nominandi Ephesini secundi concilii recitata sunt acta gestis inserta, legenti omnia plenissime innotescit. nam nos ista nuper Alexandriæ de Græco in Latinum translata suscepimus. porro legati sedis apostolicæ ab ipso concilio fugientes rettulerunt papæ Leoni iniquitates Dioscori, quomodo Dioscorus ui magis quam iustitia in illa egerit synodo, in cuius gesta timore episcopi subscripserunt in Eutychis absolutione et depositione orthodoxorum episcoporum hæresim non recipientium, et quomodo omnibus gestis eius contradixerant. quos secutus Theodoritus episcopus papæ suggessit quanta mala pertulerit ex insidiis Dioscori, rogans ut celerius tali causæ subueniretur per alium conuentum episcoporum, ne hæretica Eutychis permanerent dogmata a Dioscoro confirmata. sed fortissimus Leo audiens legatorum suorum suggestionem et Theodoriti episcopi querellas suscipiens epistolis suis imperatorem Theodosium et Pulcheriam augustam petit ut fieret intra Italiam generale concilium et aboleretur error fidei per uiolentiam Dioscori factus. Valentinianum autem imperatorem et Eudoxiam coniugem eius ad 78
memoriam beati Petri cum multis episcoporum genibus prouolutus Romanus pontifex deprecatus est ut imperatorem Theodosium hortarentur aliam fieri synodum ad retractandum illa quæ a Dioscoro male acta atque perpetrata fuerant in damnatione Flauiani episcopi et orthodoxorum episcoporum depositione. eis scribentibus et petentibus rescripsit Theodosius imperator Flauianum læsibilis nouitatis reum dignum mortis debitum suscepisse et ideo omnis pax et concordia in ecclesia regnaret principe contentionis sacro iudicio humanis rebus ablato; illos uero qui depositi fuerant, indignos sacerdotio fuisse et qui digni iudicati sunt, a synodo esse susceptos. hæc de Flauiano Theodosius Arcadii principis filius, nepos imperatoris Theodosii maioris, cuius temporibus omnia hæc scandala contigisse noscuntur.

XIII Sed eo defuncto cum Marcianus imperii culmen fuisset adeptus, pro illa papæ 84
et principum Romanorum petitione uniuersale concilium Nicæa congregari iussit. 85
ubi occurrentibus sexcentis triginta episcopis et eis sedentibus legati papæ Leonis Marcianum imperatorem petierunt ut sui præsentiam præstaret concilio; alioquin illo absente ipsi ad concilium non occurrerent. et ita iussit imperator synodum transferri Calchedonam, ut de proximo ad concilium ueniens eorum inpleret petitionem. formidabant autem aliqui episcoporum ne ab Eutychianis tumultus a Constantinopolim de uicino nasceretur, sed imperatore promittente nullum audere

8—10 *cf. uol. 4* p. 19, 24. 21, 15. 22, 15. 24, 4. 26, 15. 28, 7 12 *cf. ibid.* p. 24, 13 *sq.* 12—15 *Theodoret. ep. 113, ubi tamen concilium non rogatur* 17—19 *Leon. epp.* 18. 23 19—24 *cf. Epist. ante Gesta coll.* 19. 21 24—27 *ibid. epp.* 22. 24 32—37 *desumpta sunt ex Epist. ante Gesta coll.* 34. 35

PWIT

1 ante *I* 2 orientalis *PW, corr. W* 5 latrocia *W* perpetrata PW^{corr} petrata *W* pertractata *IT* 11 eutyches *PW, corr. W* 13 pertulit *T* 14 subueneretur *PW, corr. W* 15 eutyches *PW, corr. W* 17 litteris *IT* petiit W^{corr} 19 eudochiam *I* 22 ad *T* 24 mortis dignum *I* 28 nepus W^{corr} 30 XIIII *I om. P* 31 et *om. PW* in nicea W^{corr} 32 sexcenti *PW* 33 imperatorem *om. I* presem [præsiem *W* præsentiam W^{corr}] præsentaret *PW* 35 inplere *PW, corr. W* 37 constantinopoli IT^{corr} constantinopolitanis W^{corr}

tale aliquid pertemptare Calchedonam synodus sedit. agitur perspectis his quæ in secunda synodo Ephesena gesta sunt, coram sacro senatu et Constantino ac Veroniciano a secretis et omni uniuersali concilio cum Pascasino et Lucensio episcopis et Bonifatio presbytero locum tenentibus Leonis papæ Romani et Anatolio Constantinopolitano, præsente Dioscoro et omnibus metropolitanis episcopis, ut quæreretur depositio et mors Flauiani et depositio orthodoxorum episcoporum qui pro fide depositi sunt.

Et prima quidem sessione recitante Veroniciano gesta nefandi concilii Epheseni 86
secundi, in quibus continebantur gesta de Eutyche Constantinopolim acta, lecta sunt etiam et gesta synodi Ephesenæ primæ, in qua Nestorius a Cyrillo damnatus est, et gestis inserta et omnibus rite discussis, clamantibus episcopis: anathema Nestorio, anathema Eutychen; anathema qui diuidit, anathema qui confundit, iniquitas Dioscori reserata et manifestata est de iniusta Flauiani morte et orthodoxorum episcoporum depositione.

Et ita soluto primo conuentu, secundo secretario interloquentibus iudicibus ut cum omnium episcoporum deliberatione fides tractaretur et confirmaretur, lectæ sunt duæ epistolæ Cyrilli quæ in concilio Flauiani, sicut diximus, gestis Constantinopolim continentur. lectus est et tomus papæ Leonis ad memoratum Flauianum contra dogma Eutychis directus. et dubitantibus Illyricianis et Palæstinis episcopis sanctis in aliquibus locis eius Theodoritus episcopus et Aetius archidiaconus Constantinopolitanus ex dictis et epistolis eius similia Cyrillum scripsisse docuerunt. et clamantibus Aegyptiis et Illyricianis episcopis: omnes peccauimus, omnes ueniam petimus, dilatio dierum quinque concessa est, ut cum omni deliberatione fides tractaretur et 87
confirmaretur.

Et ita secundo conuentu soluto, tertio quoque secretario libellos optulit Eusebius Dorylæi episcopus aduersus Dioscorum et synodo questus est de sua et piæ memoriæ Flauiani depositione et de consensu eiusdem Dioscori in dogma Eutychis et ut uocaretur ab eis et ab eo conuinceretur de his accusationibus. sed quæsitum est si uenisset Dioscorus, et inuentus non est. ad quem directi sunt episcopi Constantinus Bostrensis et Atticus Zelensis et Acacius Ariarathensis et Himerius lector et notarius, ut eum scripto conuenirent ut ad concilium occurreret. quibus Dioscorus respondit: custodior ego; si permittunt me descendere, dicant magistriani. ego enim paratus sum uenire, sed prohibeor. hæc scripto mandauit concilio Dioscorus, sed adueniens adiutor magistri officiorum dedit ei facultatem ut libere ad concilium occurreret. rursusque directi sunt ad eum Cecropius et Rufinus episcopi, ut rursus scripto eum conuenirent ne ad concilium uenire contemneret, sed magis satisfaceret concilio de his quæ ab Eusebio dicebantur. at ille respondit eis: iudicent de his iudices et senatores, ego ægritudine grauatus ad concilium uenire non possum. et tertio uocatus

---

11—12 *in Gestis primæ actionis non extant* 15 *tertia actio est in Græcis et Versione antiqua* 21—22 *cf.* 3 [2], 39. 41 25 *altera actio est in Græcis et Versione antiqua* 29—30 2 [3], 15 32—33 2 [3], 19 37—38 *cf.* 2 [3], 36

PWIT

1 tale *om. I* agitur *scripsi* igitur *PWIT* 2 ephesina *IT* 3 uniuersali omni *T* con *P* com *W*, *corr. W* lucentio *IT* 8 ephesini *IT* 9 constantinopoli *I* 10 epheseni [ephesini *IT*] primi *PWIT* 14 depositiones *I* 16 omnibus *W* 17 consilio *P* gesto *T* constantinopoli *I* 18 est *om. P* 19 pelestinis *I* in *om. T* 20 theoderitus *T* accetius *P* 26 synodum W^{corr} 30 tallensis *P* tullensis *W* talensis *IT* taliensis T^{corr} ariarensis *PIT* atriensis *W* 31 respondit dioscorus *P* 35 *deest* Pergamius, *cf. Gesta Chalced.* 2 [3], 27 eum rursus scripto *T* 36 satisfacere *W*

est ad concilium per Francionem, Iulianum et Iohannem episcopos cum Palladio notario, ut uerbis eius scriptis intimarent concilio quid Dioscorus remandaret; sed in hac tertia uocatione inepta Dioscorus responsione uenire differens, concilium damnationis in eum protulit sententiam, qua missa pio imperatori subscribentibus eam episcopis depositus est ab episcopatu Dioscorus septimo ordinationis suæ anno. cleri- 5
cis uero Alexandrinis mandauit concilium iam eum non putare esse episcopum, sed omnino cognoscerent eum de gradu suo esse deiectum. sed et aliquibus putantibus Dioscorum recuperare posse episcopatum propositum est edictum et omnibus manifestatum est Dioscorum honore inreparabiliter fuisse deiectum.

Quarto autem secretario interloquentibus iudicibus simili sententiæ qua Dioscorus 10
iudicatus est, hos episcopos subiacere, Iuuenalem Hierosolymitanum, Thalassium Cæsareæ Cappadociæ, Eusebium Ancyræ Galatiæ, Eustathium Biryti et Basilium Seleuciæ Isauriæ, qui potestatem habuerunt et principes fuerunt tunc Epheseni latrocinii, ut alieni ab episcopatu fierent, et post hæc quinque dierum dilatione facta ut 89
unusquisque episcopus quomodo crederet, scripto proferret et ut eligeret Anatolius 15
episcopus certos et idoneos ad tractandum episcopos et deliberaretur regula fidei et firmaretur, firmata [autem] est fides Nicæni concilii et Constantinopolitani et Epheseni primi et epistola papæ Leonis, quæ et ab omnibus subscripta cognoscitur. rursus interloquentibus iudicibus de Iuuenale et Thalassio Eusebio Basilio et Eustathio episcopis quid concilio uideretur, adclamauit omne concilium: Dioscorum deus depo- 20
suit, homicidam deus deposuit. et intercedente pro eis concilio quoniam consenserant in subscriptione supra memoratæ papæ Leonis epistolæ, et ne maius iterum nasceretur schisma, iussi sunt concilio permanere. post hæc duodecim episcopi Aegyptii libellos optulerunt fidei cum elusione, sed iudicante concilio ut Eutychen anathematizarent et subscriberent tomo papæ Leonis, dixerunt illi hoc non se facere 25
posse, donec ordinaretur Alexandrinus episcopus, ut cum eius iussione sine suo periculo hoc implerent, et pro multitudine Aegyptiorum episcoporum solos se facere non posse. et decretum est ut datis ab eis fideiussoribus sacramento præstito expectarent ordina- 90
tionem Alexandrini episcopi et consentirent et subscriberent ad omnia synodalia instituta. hoc et de archimandritis et monachis aliquibus similiter excusantibus in 30
concilio ordinatum est ut dilationem acciperent.

Et ita quarto secretario peracto, quinta sessione hoc actum est: tractantibus cum episcopis [et] iudicibus ut fides confirmaretur, ex tractatu Anatolii Constantinopolitani episcopi et omnium episcoporum metropolitanorum dictatum est fidei symbolum cum definitione et ab omnibus confirmatum est. et legente ea Aetio 35

---

3 *cf.* 2, 78 4 *cf.* 2, 99 5—7 2, 100 7—9 2, 101 10—18 4, 3. 4. 6. 9 20—21 *cf.* 4, 12. 13 21—23 *cf.* 4, 16 23—25 4, 25—30 25—27 *cf.* 4, 31. 48 28—30 *cf.* 4, 62 30—31 *cf.* 4, 113 35—p. 122, 4 *cf.* 5, 35. 36

PWIT

1 Lucianum *Gesta* 3 tertio *PW, corr. W* 4 qua *T* quæ *PWI* missa est *I* eam *T* ea $P^{corr}W$ in ea *I om. P* 6 iam—putare] non eum imputare *I* epm esse *I* 8 Dioscorum *om. T* uel recuperare *superscr. I* reparare *PWIT* 9 inreparabili *PW* abiectum *IT* 11 hierolimitanum *P* ierosolimitanorum *IT* thalasium *WT* 12 galatiæ eusebium—galatiæ *PWIT* 13 ephesini *PIT* 13/14 concilii *T* 16 et[2]] a quibus *IT* 17 autem *deleui* ephesini *IT* 19 thalasso *W* 22 scriptione *W* maius *T* maior *PWI* 23 scisma nasceretur *T* 24 optulerunt *om. T* elusione *scripsi cl. Gestis Chalcedon.* 4, 26 adlusione *PWIT* 26 eius *om. W* 27 solus *PW, corr. W* face *W* 29 sinodolia *W* 30 et[1] *om. W* 33 et[1] *deleui* 33/34 constantinopolitanis W^{corr} 35 ab omnibus *IT* abominationibus *PW* ea *scripsi* eo *PW* illud *IT*

archidiacono adclamatum est ab omni synodo: hæc patrum fides; hæc est fides Cyrilli et Leonis; multos annos imperatoribus. et petiuerunt rursus clamore ut mox ab omnibus metropolitanis et toto concilio sine dilatione subscriberetur. sed intermissum est a iudicibus, ut primum principi legeretur. et hoc cum fieret, soluta est synodus.

Sexto autem secretario adueniens Marcianus imperator ad concilium cum iudicibus et sacro senatu adlocutionis uerba fecit in concilio et inter alia dixit se ad confirmandam fidem, non ad potentiam ostendendam exemplo Constantini imperatoris 91
synodum intrasse, unde abiecta omni prauitate et auaritia quorundam amputatis erroribus in perpetuum quæ a uobis ordinata fuerint, reseruentur. et recitata fidei definitione, confirmata est ab omni concilio sine aliqua dubitatione et ab omnibus subscripta est.

Septimo quoque secretario tres actæ sunt causæ, propter quod tres eius conputantur actiones. prima in qua firmata sunt quæ conuenerant inter Maximum Antiochenum et Iuuenalem Hierosolymitanum episcopos ut duæ Fœnices et Arabia dependerent sedi Antiochenæ, Hierosolymitanæ uero tres Palæstinæ prouinciæ. alia quoque celebrata est actio in qua Theodoretus episcopus Cyrri, quem Dioscorus expulerat, orthodoxus iudicatus est et dignus sedis suæ. tertia uero acta est ubi causa Ibæ Edesseni episcopi, qui similiter fuit per uiolentiam ipsius Dioscori ab episcopatu depositus, legitur esse discussa in alterum diem finali dilata sententia.

Octauo autem secretario decima actione eadem causa finita est, ubi et relecta sunt gesta apud Photium et Eustathium atque Vranium in Tyro ac Biryto celebrata, in quibus continentur et illa quæ apud Theodosium imperatorem super eius fuerant 92
negotio acta, sed et gesta apud Domnum episcopum Antiochiæ prius habita, nec non et ipsius epistola ad Marim Persam scripta in eadem actione decima orthodoxa pronuntiata monstratur. ex eius tenore dignus iudicatus est Ibas episcopatum suamque ecclesiam recipere. in qua actione id etiam inuenitur esse decretum ut quod sub Dioscoro in Epheso congregatum est, nec uocaretur concilium atque ut peteretur ab imperatore, ut hoc ipse lege sanciret.

Nono quoque secretario acta est actio ubi Bassianus, qui ad ciuitatem Euazensium episcopus ordinatus est et ecclesiæ incubuerat Ephesenæ, et Stephanus, qui et ipse male ordinatus prædictum Bassianum de Epheso expulerat, iudicati sunt ambo remouendi, ut alius ipsi ecclesiæ ordinaretur. sed quia fuit aliquorum diuersa sententia, causæ terminus in sequentem dilatus est actionem.

Decimo igitur secretario eadem causa finita est et omnium concordi sententia

---

8—10 *desumpta sunt ex Latina uersione interpretationis Græcæ, cf. Gesta* 6, 5 21 *quæ in Græcis et* Φ^{a} *est actio undecima, decima est in* Φ^{cr} 21—22 11 [10], 28 *sq.* 23—24 11 [10], 27 24 11 [10], 47—54 24/25 11 [10], 138 27—29 11 [10], 144. 145

PWIT

2 petierunt *W* clamore *scripsi* clamare *PW* acclamare *IT* 7 dixit] dum *W* 9 intra se *PW* 14 sunt] est *W* 16 sedi W^{corr}*IT* sed *PW* 17 theodoritus *I* theoderitus *T* quem et *T* 18 *inter* orthodoxus *et* iudicatus *habet* debere [*legas* debuerat] dicere: postquam cœtus [*legas* coactus] dixit anathema nestorio. cur ergo domnus anthiocenus non est restitutus *W est nota marginalis eiusdem hominis qui adscripsit quæ ad p.* 112, 5 *adnotaui* suæ *om. P* 19 edisseni *T* similis *W* 20 sententiam *PW*, *corr. W* 22 phtium *PWI* phitum *T* 24 antiochia *PW* 25 ipsius *om. W* scriptam *PW*, *corr. W* actionem *P* 27 esse *om. W* quod] quia *W* 28 dioscorum *PW*, *corr. W* est *om. T* 30/31 uagensium *PW* uangensium *T* uangesium *I* 31 ephesinæ *IT* 33 remonendnm *PW* alii ipsis ecclesiis ordinarentur *IT*, *corr.* I^{mg} 34 dilata *PWIT* actione *PW*, *corr. W* 35 igitur *PI* quoque *W* autem *T*

uterque iudicatus est amouendus. alia uero causa acta est Eunomii Nicomediensis atque Anastasii Nicæni altercationem continens super ciuitatem Basilinopolim, quis 93
eorum illuc ordinaret episcopum, et interdictum est ne hoc Nicænus aliquando præsumeret.

Vndecimo secretario duæ actæ sunt actiones, prima in qua ecclesiæ Perrenensium 5
redditus est bassianus episcopus, quem Dioscorus expulerat et Athanasium fecerat illo restitui, qui pro criminibus obiectis cum sæpe deuocatus ad iudicium non occurreret et episcopatui renuntiaret, a Domno Antiocheno fuerat ante damnatus, et alia in qua post discessum iudicum et senatorum et legatorum apostolicæ sedis regulæ constitutæ sunt ecclesiasticæ et quædam priuilegia deputata Constantinopolitanæ 10
ecclesiæ usurpante sibi hoc Anatolio eiusdem ecclesiæ episcopo occasione accepta ex Dioscori damnatione. quod alia die cognoscentes legati papæ Leonis, quæ est ultima et duodecima dies concilii, petiuerunt ut rursus cum iudicibus ad concilium conuenirent. quibus requirentibus a concilio quid pridie fuerit ordinatum, lectis gestis cognouerunt quid Anatolius consentiente concilio egerat et opti- 15
nuerat. qui eius præsumptioni contradicentes, a iudicibus et episcopis omnibus illa contradictio suscepta non est. et licet sedes apostolica nunc usque contradicat, quod a synodo firmatum est, imperatoris patrocinio permanet quoad modo.

XIIII Expleto igitur magno et uenerabili Calchedonensi concilio in duodecim secre- 97
tariis et sedecim actionibus, Dioscorus quidem exulare in Gangrena ciuitate præ- 20
ceptus est, reuersi sunt autem Alexandriam qui cum eo uenerant episcopi et clerici, Athanasius Busireos episcopus et Nestorius Fragoneos et Auxanius Sebennytensis et Macarius Cabason, qui consederant in Calchedona et anathematizauerant Eutychen et eius dogma cum Dioscori damnatione epistolam papæ Leonis subscribentes, ut cum 24
omnium ciuium uoluntate eligerent ordinandum archiepiscopum, sacris ob hoc litteris 98
præcedentibus ad Theodorum tunc augustalem. collecti sunt igitur nobiles ciuitatis, ut eum qui esset uita et sermone pontificatu dignus, eligerent; hoc enim et imperialibus sanctionibus iubebatur. cumque super hoc multa dubitatio processisset, uolentibus ciuibus neminem penitus ordinare, ne patralyæ uiderentur, Dioscoro quippe uiuente, nouissime in Proterium uniuersorum sententia declinauit, utique cui 30
et Dioscorus commendauit ecclesiam, qui et eum archipresbyterum fecerat. ordinatus ergo Proterius præsentibus supra memoratis episcopis, qui in synodo, sicut dictum est, subscripserant, inthronizatur. inthronizato autem eo diuisio et discissio populi 100
facta est, eo quod uiueret Dioscorus et esset in exilio. multa ergo pericula Proterius passus est, ita ut militari pro custodia indigeret auxilio plurimo tempore sui pontifica- 35

8—10 *canonum uerus locus est actio* VII *in Græcis et* l^a, *detrusi sunt in actionem* XV *in* l^{cr} 10/11 17 [16], 8

PWIT

1 est[1] *om. W* 2 anathasii *I* athanasii *PWT* bassionopolim *PW* bassianopolim *IT* 5 perrenuensium *WIT* 6 bassianus *PWIT* bassiano W^{corr}, *postulatur* Sauinianus epō W^{corr} 9 iudicium *I* 11 hoc *om. I* 13 ut *om. P* 14 pridie *I* pridem *PWT* 15/16 optinuerunt *W* 16 quibus—contradicentibus *IT* 17 sedis *PW* 18 est *om. W* quoad *scripsi* quod ad *PW* quodam *IT* 19 XV *I* ergo *T* in duodecim concilio *W om. I* consilio in duodecim I^{mg} 20 exultare *PW, corr. W* 21 autem *om. W* et clerici et *T* 22 anathasius *I* bosureos *PWT* bosueros *I* fraganeos *PWIT* sebennensis *PIT* sebenensis *W* 23 catabason [catabasion *W*] epš *PW* catabasenæ *IT* calchedonam *PWI, corr. PW* calcedoniam *T* 25 ordinandi *W* 26/27 ciuitates *PW, corr. W* 27 et[2] *om. P* 28 uidebatur *T* 28/29 precessisset *W* 29 nolentibus *W* patroliæ *PWIT* 30 im properium [proterium W^{corr}] *PW* 33 scripserant *IT* discessio *WIT, corr. W* 34 ergo *om. PW*

tus. et usque ad mortem Marciani imperatoris inimicorum manus ualuit effugere, sed Timotheus quidam cognomento Elurus et Petrus Mongos diaconus, qui de ordinatione fuerunt Dioscori, ab Alexandria ecclesia se separauerunt nolentes communicare Proterio. quos cum Proterius episcopus ad ministerium proprium reuocare non posset, utrosque damnauit.

XV At illi captata morte Marciani imperatoris collectis turbis hæreticorum qui Dioscorum sequebantur, ordinato episcopo Timotheo Eluro ueniunt Alexandriam, 101
d. 28. m. Mart. a. 457 et ante triduum paschæ, quo cena domini celebratur, ab ipsis turbis concluditur in ecclesia sanctæ memoriæ Proterius, quo se timore contulerat, ibique eadem die in baptisterio occiditur laniatur eicitur et funus eius incenditur, sparguntur et cineres eius in uentos. ab isto ergo Timotheo duo episcopi Alexandriæ cœperunt esse et dum ecclesias tenuissent, soluerunt earum quam habebant unitatem, expulsis ab eis plurimis episcopis orthodoxis qui sub euangelistæ erant sede beatissimi Marci.

Interea Leo sumit imperium, ad quem tanti facinoris catholicorum querella peruenit, ascendentibus ad imperialem ciuitatem cum clericis aliquantis Alexandrinæ ecclesiæ episcopis, qui erant a Timotheo sedibus suis pulsi. supplicationes ab eis oblatæ sunt Leoni imperatori quatenus mors uindicaretur Proterii et expelleretur episcopali sede Timotheus Elurus tamquam non legaliter institutus. hæc quidem egerunt episcopi et clerici synodi Calchedonensis defensores, sed etiam a parte Timothei quidam episcopi et clerici Timothei ascendentes functi legatione pro Timotheo Eluro dederunt et ipsi petitiones imperatori contra synodum sæpe facientes, ut eadem 102
Calchedonensis synodus tolleretur. e contra illi a parte Proterii uindictam sceleris postulabant. et ambarum partium supplicationes imperator legens et considerans nimis esse graue uexari tanto itinere sacerdotes, quorum aut ætas aut infirmitas aut paupertas hunc laborem subire prohibebat, inpossibile iudicauit congregari, sed scripsit singularum ciuitatum episcopis de utroque negotio consulens quid fieri oporteret uel de ordinatione Timothei uel de determinationibus synodi Calchedonensis, et direxit per totum Orientem magistrianos, mittit et Anatolius episcopus Asclipiadem diaconum suum per quos omnes illi episcopi qui Calchedonam fuerant congregati, quid Alexandriæ gestum fuit, agnoscerent. qui rescribunt Calchedonensem synodum usque ad sanguinem uindicandam, eo quod non alteram fidem teneret quam synodus Nicæna constituit; Timotheum uero non solum inter episcopos non haberi, sed etiam Christiana appellatione priuari. et hæ epistolæ uel relationes episcoporum omnium in uno codicis corpore uocantur encycliæ. quo facto scripsit imperator Leo duci

---

2—11 esse *desumpta sunt ex* Narrationis ordine de prauitate Dioscori, *quæ est epitome* Gestorum de nomine Acacii, *edita in appendice* 11 *Collectionis Auellanæ* [*Corp. scriptt. eccles. Latin.* 35, 2] p. 791, 8—792, 2 14—15 peruenit = *ibid.* p. 792, 2—4 15—22 *cf. supra* 1 *ep.* 7. 9 22—25 prohibebat = *Narr. ordo* p. 792, 5—8 25—27 *cf. supra* 1 *ep.* 6 27—33 = *Narrat. ordo* p. 792, 8—16

PWIT

1 uoluit *W* effigere *I* 2 ellurus *PWT* hellurus *I* mongus *IT* 3 fuerant *I* 4 epos *PW, corr. W* 6 XV *W* p. 123, 33 [XVI *I*] *IT om. P* 7 helluro *PWIT* alexandrinam *I* 8 quod *PW, corr. W* 9 in *om. I* 12 cum *W* tenuerunt *W* 13 euangelista *PW* 15 alexandriæ *IT* 18 hellurus *PWIT* 19 calchedonensi *PW* aperte *PWT* a patre *I* 20 helluro *PWIT* 21 idem *PWT* 22 e contrario *P* illi aperte *PWT* illa parte *I* uindicta *PW, corr. W* 23 sceleris *om. IT* 27 de[1] *om. PW* determinationibus *scripsi* terminibus *PW* terminis *IT* 28 magistrianus *PW, corr. W* asclepiadem *IT* 29 epi illi *I* 31 uindicandum *PWI* non] in *I* tenerent *IT* 32 nicea *T* 33 hæc *P*

Alexandriæ Stilæ ut pelleret quidem ab episcopatu modis omnibus Timotheum, 103
inthronizaret autem alium decreto populi, qui synodum uindicaret.

XVI Iussione suscepta dux Stila fecit quæ fuerant imperata, et exilio relegatur Timo- 105
theus Elurus ad Chersonam arta custodia et fit pro Proterio Timotheus cognomento
Salafacialius siue albus. fugiit et Petrus hæreticus. hic Timotheus catholi-
corum episcopus uixit quidem sine seditione quiete in Alexandrina ecclesia omni
tempore Leonis et omni tempore Zenonis, donec Basiliscus adriperet tyrannidem
Zenone in Isauriam fugiente. et cum Basiliscus tenuisset imperium, scripsit in
uniuersum orbem sanctionem suam, quam appellauit encyclium, contra Calchedonense
concilium. tunc enim reddente Basilisco episcopatum Eluro Timotheo et hæreticis
sedibus suis restitutis fugit Timotheus catholicus in Canopi castellum et in monasterio
latuit, Petrus hæreticus iterum se cum Timotheo iunxit, cum quo fuerat ante damna- 106
tus. postquam ergo imperator Zenon reuersus est ad imperium, Timotheus Elurus
metuens zelum quo habebat circa Calchedonense concilium, optauit sibimet mortem
et istud perseueranter orans hausto ueneno ab humana uita solutus est. dicunt
uero sequaces eius præscisse eum diem mortis suæ, et re uera quia se ueneno parabat
interficere, sciebat. post cuius obitum ordinauerunt sibi hæretici episcopum Petrum
cognomento Mongum, qui uocatus est blæsus, qui fuerat archidiaconus; morabatur
autem tunc Timotheus catholicus, ut dictum est, in Canopo castello. et cognoscens
Zenon imperator calliditatem hæreticorum scripsit Anthemio augustali ut Petrum
quidem sacerdotio priuaret, Timotheum uero in episcopatum reduceret et auctores
inthronismi Petri puniret. Anthemius uero accepta imperiali iussione expulit sacer-
dotio Petrum tamquam adulterum et contra leges ecclesiæ catholicæ factum et in
episcopali sede Timotheum Salafacialium reuocauit. qui episcopatu recepto misit
quosdam clericos gratias agens imperatori, cum quibus erat Iohannes ex œconomo 107
presbyter factus Tabennisiotis cognomento Talaia et Gennadius episcopus inferioris
Hermopolis sanguine proximus Salafacialii, quem expulerat quidem episcopatu Elurus,
restituit uero Salafacialius. cumque hi qui fuerant missi, gratias egissent imperatori,
Gennadius quidem ibi remansit, ut cum aliis responsa faceret archiepiscopi, porro
Iohannes ex œconomo amicus factus est Illo magistro. qui descendit cum reliquis
Alexandriam factusque est iterum œconomus habens causas omnium ecclesiarum.
qui multa et preciosa xenia direxit Illo magistro despiciens Gennadium parentem
archiepiscopi et præsulem Acacium Constantinopolitanum.

3—4 = *Narr. ord.* p. 792, 17. 18, *cf. Leon. epp. in Coll. Auell. 51. 52 quæ scriptæ sunt d. 17 m. Iun. a. 460, de altero Timotheo electo ibid. epp. 53—55, quæ scriptæ sunt d. 18 m. Aug. a. 460* 5 *Theophan.* 112, 9 Τιμόθεος ὁ ἐπίκλην λευκὸς ὁ καὶ Σαλοφακίαλος 5—6 quiete = *Narr. ordo* p. 792, 18. 19 8. 13 *Zenon fugit d. 9. m. Ian. a. 475, rediit fere m. Aug. a. 476, cf. Sitzungsber. d. Heidelberg. Akad. d. Wiss.* 1912 XVI p. 2 9 *cf. Abhndl. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6 p. 49 *sq.* 10—13 imperium *præter pauca* = *Narr. ordo* p. 793, 2—5 15 *Timotheus Aelurus mortuus est d. 31. m. Iul. a. 477, cf. Sitzungsber. d. Heidelberg. Akad. d. Wiss. 1912* XVI *p.* 3[1] 25—32 *cf. Abhndl. d. Bayer. Ak. d. Wiss. N. F. 10, 196*[1]

PWIT

2 decreti *PW* 3 XVII *I om. P* relegatur WT^{corr} religatur $PW^{corr}IT$ 4 hellurus *PWIT* 5 salafacilius *T* fugit $P^{corr}IT$ 7 basilycus *I* 8 fugientem *PW, corr. W* cum *om. PW* 8/9 in—orbem *PW* uniuerso orbi *IT* 9 chalchedonensem *PW, corr. W* 10 basilico *I* helluro *PWIT* et *om. IT* 11 canope *I* canupe *PWT* 13 hellurus *PWIT* 14 quo *PW* quod $W^{corr}IT$ *conicio* feruebat calchedonensem *PW, corr. W* 15 illud *T* 16 die *P* suæ] eius *T* 19 canope *I* castellum *P* 20 zeno *PW* anathemio *W* 22 uero *om. P* 24 episcopalem *I* sedem *PW* salafacilium *PW* qui] et *W* 26 thalaida *T* 27 hellurus *PWI* ellurus *T* 28 salafacilius *PW* 30 illi *IT* 32 exenia *PIT* illi *IT* parem *PWIT*

Interea scribit ad papam Simplicium Timotheus rogans et dicens Petrum illum Mongum in diaconatu esse damnatum, nunc etiam Christiana societate remotum, idemque scriberet imperatori ut eundem Petrum longius in exilium dirigeret, quia latitabat Alexandriæ et insidiabatur ecclesiæ. scripsit ergo papa Simplicius Acacio episcopo ut imperatori suggereret, eo quod iuste Timotheus postulasset. sed quoniam idem Timotheus sic mitissimus erat in episcopatu, ut etiam a suis communicatoribus accusaretur imperatori tamquam nimis remissus et circa hæreticos placidus, 108 ita ut ei scriberet imperator ut neque collectas neque baptismata sineret hæreticos celebrare, ille tamen mansuete agebat, dum ergo tali modo gubernaret episcopatum, amabant eum Alexandrini et clamabant ei in plateis et in ecclesiis: uel si non 10 tibi communicamus, tamen amamus te. post breue uero tempus moritur Timotheus Salafacialius anno episcopatus sui XXIII mense VI, obiit autem sine molestia.

XVII Ordinatur autem a communicatoribus eius episcopis et clericis et monachis, qui 110 eius nouerant fidem et gubernationem, Iohannes ex œconomo cognomento Talaia. eodem tempore imperante Zenone Simplicius [uero] Romanæ præsidebat ecclesiæ, Constantinopolitanæ autem Acacius; porro hæretici, ut iam dictum est, Petrum latenter instituerant, quem iussit Zenon imperator expelli tamquam hæreticum et adulterum. de quo etiam Acacius synodicam Romano papæ misit epistolam petens ne etiam adulterum et hæreticum in episcopali dignitate reciperet. uerum Iohannes Talaia de ordinatione sua neglexit per suos synodicas litteras Acacio Constantinopolitano epi- 20 scopo destinare. habens enim amicum supra dictum Illum magistrum ei de sua 111 quidem ordinatione scripsit, scribens etiam et principi, quatenus per Illum magistrum omnis eius causa disponeretur, putans eum Constantinopolim permanere. mandauit ergo magistriano litteras synodicas delegans ei omnia cum illius facere uoluntate. contigit autem Illum tunc magistrum ab imperatore Zenone mitti in Antiochiam, ut 25 teneret Leontium, qui illic ab exercitu cum uoto Verinæ augustæ imperatricis fuerat ordinatus. cumque magistrianus qui fuerat ab Iohanne missus, non inuenisset Illum magistrum, neque Acacio neque imperatori epistolas obtulit, sed perrexit Antiochiam. post hæc Acacius audiens de ordinatione Iohannis et contristatus, quia synodicas epistolas non direxisset, et una faciens cum Gennadio episcopo parente 30 beati Timothei, uolentes ei nocere detrahebant apud Zenonem et accusabant eum habentes adiutores patronos Petri Mongi, quasi oportunus episcopatui non esset Iohannes, eo quod uiuente Timotheo catholico tractauerit exire de ecclesia et ab ipso

---

1—5 *desumpta sunt ex Narrationis ord.* p. 793, 12—16 4—5 *cf. Coll. Auell. epp. 63. 65 quæ scriptæ sunt d. 8.* [?] *et d. 21. m. Oct. a. 478* 18—19 *Abhndlg. d. Bayer. Ak. d. Wiss. N.F.* 10 p. 4 33—p. 127, 1 *cf. Coll. Auell.* p. 142, 19

PWIT

2 diaconatum *PWIT, corr. W* 3 scriberet *scripsi* scribens *PWIT* 4 ergo *PW* autem *IT* 8 ut[1] *om. PW* scribit W^{corr} sineret hereticos W sine hereticos *P* cum hereticis *IT* 9 celebraret *PIT* 10/11 non ti [tibi W^{corr}] non *W* 13 XVIII *I om. P* eius *om. IT* 14 iohannem *PW, corr. W* comento *I* talaida *T* 15 uero *PWT om. I* 16 autem *om. P* 17 alterum *P* 19 thalaida *T* 20 suas *IT* 21 destinaret *PW, corr. W* supra dictum ellum *W* illum supra dictum *IT* 22 et *om. IT* principi illi *W* per *om. PW, corr. W* 23 constantinopoli W^{corr} 24 magistrianum *PW, corr. W* illius $P^{corr}WIT$ illos *P* elli W^{corr} 25 tunc illum [ellum W^{corr}] *WIT* 27—p. 127, 15 p. 146, 34 *inter* senatores *et* sed *habet W iterum* [W_1] etiam petrus mongus cumque magistrianus *usque ad* etiam petrus mongus, *sed lineis transuersis deleuit* 27 a W_1 28 ellum W^{corr} litteras *T* 29 hoc *I* hæc autem W_1 contristatur *W* quia ei W_1 30 faciens una W_1 31 detrahebant $W^{corr}W_1$ trahebant *PWIT* zenone PW_1 32 epatu *PTW*$_1$ epatum *I*

suaderetur idem Timotheus suscipere Dioscorum in diptychiis post mortem; Petrum autem amabilem ⟨esse⟩ in populo et posse eum in communionem populum congregare. occurrerunt quidam et a Petro uolentes quasi fieri unitatem, quos iucundissime suscepit 112
Acacius et imperatori præsentauit et persuasit ei ut scriberet Apollonio augustali et duci Pergamio ut Iohannem pelleret ab Alexandrina sede quasi eam contra suum
iusiurandum, quod in regia ciuitate dedit, arripuisset, et cooperaretur Petro Mongo ut remearet in sedem, nec tamen prius hoc faceret, nisi susciperet enoticon principis et synodicas destinaret epistolas Constantinopolitano Acacio et Simplicio Romano et ceteris archiepiscopis. Acacius uero promittente Petro facere unitatem nec adhuc implente legitime nomen eius in diptychiis recitari permisit tamquam [si] iam
Alexandrini præsulis in sede catholica positi. itaque Iohannes Talaia iudicatur a Zenone episcopatu pelli. Acacius auxilio patronorum Petri persuasit Zenoni ut fieret enoticon, ad cuius prolationem seu professionem suscepit communicantes sibi clericos Petri hæreticos et laicos inuentos Constantinopolim. communicauit etiam et Petrus Mongus his qui descenderunt cum enoticon, et Acacio synodicam scripsit
epistolam et ab eo recepit.

Enoticon uero Zenonis, quod Latine dicere possumus unitiuum, huiusmodi est 113

Imperator Cæsar Zenon pius uictor triumphator maximus semper augustus uniuersis episcopis sanctis et populis per Alexandriam Aegyptum Libyam et Pentapolim. Principium et statum uirtutemque et scutum inexpugnabile nostri scientes
imperii solam rectam ueramque fidem quam aduentu diuino exposuerunt soli qui in Nicæa congregati sunt trecenti decem et octo sancti patres, firmauerunt autem et qui Constantinopolim conuenerunt CL similiter sancti patres, noctibus ac diebus oratione et studio et legibus utimur multiplicari per eam sanctam catholicam et apostolicam ecclesiam, incorruptam et sine obitu matrem nostrorum sceptrorum, in pace uero
et concordia quæ circa deum est, pios populos perseuerantes acceptabiles pro nostro imperio supplicationes offerre cum sanctissimis archiepiscopis et dei cultoribus clericis et archimandritis. magno enim deo et saluatore nostro Iesu Christo ex sancta 114
uirgine dei genetrice Maria incarnato et nato ex concordia glorificationem atque culturam laudante parateque suscipiente hostium quidem generationes conterentur,
omnes autem suam inclinabunt post deum potestati nostræ ceruicem, pax autem et bona quæ ex ea sunt, aerum temperantia et fructuum ubertas, sed et alia hominibus utilia largientur. cum sic igitur immaculata fides et nos et Romanam seruet rem publicam, supplicationes nobis oblatæ sunt a deoamantissimis archimandritis et here-

8 *cf. Theophan. p. 130, 15—17* 17 *Græce extat apud Euagr. 3, 14 et in Coll. cod. Vaticani 1431 [Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6 *p. 52—54]*

PWIT

1 ut susciperet *IT* 1/2 autem petrum W_1 2 esse *addidi* eum dicebant W_1 3 et *om. IT* quo PWW_1, *corr. W* 4/5 augustale duci et W_1 5 pelleret W_1 *om. PWIT* alexandrina W_1 alexandria *PWIT* eum WW_1 5/6 iusiurandum suum *W* 6 abripuisset PWW_1 mongon W_1 7 remaneret WW_1I sede WW_1 enothiocon *I* 8 synodica *P* epistolas destinaret et simplitio romano et accatio constantinopolitano W_1 9 acacius qua uero *PW*, *corr. W* accatiusque uero W_1 *om. T* promittente uero *T* 10 si $PWTW_1$, *om.* $W^{corr}I$ 11 in W_1 *om. PWIT* sede] fide W^{corr} itaque W_1 *om. PWIT* thalaida *T* iudicatus PWW_1 iudicatus est W^{corr} 14 constantinopoli $W^{corr}I$ 15 et[1] *om.* W_1 17 possumus dicere *W* 20 status *PW* inexpugnabilem *PW*, *corr. W* 21 soli] μόνοι *pro* μὲν οἱ in *om. PW*, *corr. W* 24 utimur *om. W* 26 concordiam *PW*, *corr. W* 28 saluatori *PW* ex] et *P* et ex *IT* 29 Maria *om. T* ex *in* et *corr. W* concordiam *PW* 30 parateque *scripsi secundum Græca* paræque *PW* pariterque *IT* suscipientem *PW* contererentur *I* 31 ceruicem potestati nre *T* 32 temperantiam *PW*, *corr. W* 33 igitur sic *I* 34 a deoamantissimis] amantissimis a deo *W*

mitis et aliis reuerendis uiris supplicantibus unitatem sanctissimæ ecclesiæ, ut copularentur membra membris, quæ bonitatis inimicus ex longis retro temporibus separare conatus est sciens quia aduersus totum ecclesiæ corpus exercendo bella deuincitur. et ex hoc euenisse generationes innumeras in tantis annis uita priuatas alias quidem lauacro regenerationis fraudatas obisse, alias sacra communione nequaquam participantes ad discessum ineuitabilem hominum fuisse deductas necesque præsumptas decies milies et sanguinum redundantia pollutam non solum terram, sed etiam ipsum aerem. hæc quis non optet ad bona transformare? propterea cognoscere uos studuimus quia et nos et ubique orthodoxorum sanctissimæ ecclesiæ alterum symbolum aut mathema aut terminum fidei aut fidem citra prædictum sanctum symbolum trecentorum X et VIII sanctorum patrum, quod etiam firmauerunt memorati CL sancti patres, neque habuimus neque habemus neque habebimus neque habentem scimus et si quis habuerit, alienum eum existimamus. hoc enim solum nostrum, sicut diximus, imperium saluare confidimus, sed et omnes populi qui salutare baptisma promerentur, hoc solum percipientes baptizantur, quod secuti sunt omnes patres sancti qui Ephesi conuenerunt quique deposuerunt impium Nestorium * * cum Eutyche contraria sapientes anathematizamus suscipientes et XII capitula quæ dicuntur a deo amabilis memoriæ Cyrillo qui Alexandrinorum catholicæ ecclesiæ fuit archiepiscopus. confitemur autem unigenitum dei filium et deum, qui secundum ueritatem inhumanatus est, dominum nostrum Iesum Christum, consubstantialem patri secundum diuinitatem et consubstantialem nobis secundum humanitatem eundem, qui descendit et incarnatus est ex spiritu sancto et Maria dei genetrice uirgine, unum existere filium et non duo; unius enim esse dicimus unigeniti filii dei et miracula et passiones quæ sponte carne perpessus est. eos autem qui diuidunt aut confundunt aut phantasiam introducunt, omnino non recipimus, quoniam sine peccato ex dei genetrice secundum ueritatem incarnatio augmentum filii non fecit. mansit enim trinitas ⟨trinitas⟩ et incarnato uno de trinitate deo uerbo. scientes itaque quod neque sanctissimæ ubique orthodoxæ ecclesiæ neque harum præsules deoamantissimi sacerdotes neque nostrum imperium symbolum aut terminum fidei citra prædictum sanctum mathema receperunt aut recipiunt, unite uosmet ipsos nihil dubitantes. hæc enim scripsimus non innouantes fidem, sed uobis satisfacientes. omnem uero qui aliud quicquam sapuit aut sapit aut nunc aut aliquando aut in Calchedonam aut in quacumque synodo, anathematizamus, præcipue uero prædictos Nestorium et Eutychen et quæ eorum sunt, sapientes. copulamini igitur spiritali matri ecclesiæ eadem nobiscum in ea positi communione secundum prædictum unum et solum fidei terminum eorundem sanctorum patrum. sanctissima namque nostra mater ecclesia tamquam quæ genuit uos filios expectat amplecti et longo post tempore dulcemque uestram uocem concupiscit audire. cogite

---

PWIT

1 ut $W^{corr}IT$ et *PW* 1/2 copulentur *IT* 4 priuata *P* 6 discensum *PW* descensum *IT* 10 mathema] anathema *PWIT* citra] contra *IT* 11 et *om. I* memorati firmauerunt *W* 12 neque habebimus *om. I* 14 saluare *W* 15 quod *IT* quia *W* que *P* omnes *om. W* $\overline{\text{sci}}$ patres *IT* 16 conuenerant *W* *lacunam signaui; exciderunt* καὶ τοὺς τὰ αὐτὰ ἐκείνωι μετὰ ταῦτα φρονοῦντας ὄντινα καὶ ἡμεῖς Νεστόριον 17 *post* dicuntur *add.* facte W^{corr} 18 cirilli *IT* qui *om. PIW, corr. W* 22 uirgine dei genitrice *I* duos *IT* 23 passionem *W* quas *IT* 26 trinitas *addidi* incarnatio *PW* 27 quod neque *I om. PWT* 29 aut[1]] autem *P* fidei terminum *W* mathema *Garnier secundum Græca* baptismate *PW* baptisma *IT* 31 omne *I* aut *PW* ac *IT* sapet *P* 32 calcedona *I* 33 quæ *in* qui *corr. W* 34 eodem *PW* communionem *PW, corr. W* 36 scissimam *P* nostra *om. W* ecclesiam *PW, corr. W*

siquidem uosmet ipsos; hæc enim facientes et saluatoris Christi domini propitiationem ad uos adtrahetis et a nostro imperio laudabimini. 117

His ita gestis episcopus quidem Antiochiæ suscepit synodicam Iohannis Talaia, 119
quam per magistrianum miserat, cum Illo magistro, imperator autem putans quod Iohannes episcopus non sane haberet de concilio Calchedonensi, sed simulate omnia ageret, consilio Acacii scripsit litteras Pergamio duci et Apollonio augustali ut pelleret quidem Ioannem Talaia, inthronizaret autem Petrum suscipientem enoticon et clericos Timothei catholici et postquam transmisit synodicam Acacio et Simplicio Romano. descendunt ergo Alexandriam abba Amon et qui cum illo, pro Petro deferentes apices imperiales. et quidem Petrus inthronizatur ab omnibus; scriptum est ab impera- 10
tore ut consentientes et susciperent illos qui erant a parte Timothei catholici. Io- 120
hannes autem Talaia eiectus de sede Alexandrina propter Petrum Mongum profectus est Antiochiam, ut uideret Illum. cui cum narrasset quæ sibi euenerant, eius consilio ingressus est ad Kalendionem Antiochenum patriarcham et sumptis ab eo intercessionis synodicis litteris Romanum pontificem Simplicium appellauit, sicut et beatus 15
fecit Athanasius, et suasit scribere pro se Acacio Constantinopolitano episcopo. et quidem ad hoc Simplicius præparati animi et uoluntatis fuit, Acacius uero susceptis epistolis simpliciter rescripsit ei quia Iohannem quidem Alexandriæ ignoraret episcopum, Petrum uero Mongum suscepisset in communionem in Zenonis principis unitiuo et [ut] 19
hoc citra eius egisset sententiam propter unitatem ecclesiarum, principis iussione 121
suscipiens Petrum. Simplicius suscipiens huiusmodi litteras contristatur aduersus Acacium eique scribit quod non bene fecerit contra sententiam apostolicæ sedis ad communionem hæreticum hominem suscipere. oportebat enim communi decreto damnatum tamquam adulterum communi consilio a damnatione liberare. ad hæc autem quia non sufficeret Petro confiteri communicatorem se esse ecclesiæ catholicæ 25
secundum edictum, sed oporteret eum secundum terminum Calchedonensis concilii et secundum epistolam papæ Leonis ecclesiæ amplecti communionem. unum enim duorum necessario agere deberet, aut suaderet Petro pure suscipere terminum synodi aut remoueret se ab eius communione. sed dum hæc ad Acacium scripta uenissent et deliberaret quid eum oporteret scribere, papa Simplicius defunctus est et ordinatur 30

---

8. p. 130, 7 *Petrus Mongus papæ Romano synodicam numquam misit* 15—16 *Iohannem sub Simplicio Romam aditisse narrat etiam Euagrius 3, 15 Zachariam 5, 9 secutus, sed obstant Abhndlg. d. Bayer. Akad. N. F. 10 p. 75, 13, Coll. Auell. 99, 23. 24 et Theophan. p. 131, 25, unde constat eum ante Felicem Romam non peruenisse* 17—21 *Acacium sibi nihil de Petro scripsisse queritur Simplicius Coll. Auell. p. 151, 8. 9. 155, 4. 5* 21—29 *plurima ficta esse ipsius epistulæ Simplicii ad Acacium [Coll. Auell. ep. 68] uerbis docetur* 30—p. 130, 1 *Simplicius mortuus est d. 10. m. Mart. a. 483, Felix ordinatus est d. 13. m. Mart.*

PWIT

2 adtrahitis *PW* 3 iohannes *P* thalaida *T* thalaide *I* thalaie I^{corr} 4 illo *om. W* 6 concilio *I* 7 thalaida *T* thalaiam *I* 8 postquam *scripsi* quæ *P* quia *W* quam *IT* 9 illo erant W^{corr} 10 est enim *coniecerim* 11 consentientes et—illos *PW* consentientes susciperent eos *IT* consentientes ei—illos *coniecerim* patre *I* 12 thalaida *T* 13 illum magistrum *WIT* concilio *I* 14 patriarcha *P* 15 romam *PW* 16 anathasius *I* pro se scribere *P* 17 uoluntates *PW, corr. W* 17/18 susceptis—simpliciter *IT* susceptis simpliciter *P* simpliciter susceptis *W* 18 ei *om. W* 19 ut *deleui* 21 suscipiens—suscipiens *scripsi* suscipiens [*om. I*] simplicius petro [a petro *T om. I*] suscipiens *PWIT* 22 rescribit W^{corr} quia *W* fecerat *PW, corr. P* 23 suscipiens *I* 24 concilio *I* liberari *IT* adhuc W^{corr} 29 ad acatium hec *IT* 30 quod *PW, corr. W* rescribere W^{corr}

Felix Romanæ præsul ecclesiæ. Iohannes autem Talaia habens episcopi dignitatem remansit Romæ, cui papa Nolanam dedit ecclesiam, quæ est in Campaniæ regione, in qua plurimos residens annos in pace defunctus est.

Igitur Petrus Mongos ab abbate Amone et Iohanne episcopo magileos et ab 122
abbatibus monachorum inferioris Aegypti bella passus seditione ei in Cæsarea basilica
quæ dicitur, facta anathematizauit synodum Calchedonensem et tomum papæ Leonis et hæc fecit, cum iam scripsisset Acacio et Simplicio quia communicator eorum esset et sanctæ synodi. et his ita gestis abscesserunt quidam a Petri communione et Romam nuntiauerunt papæ Romano, unde rescriptum est Acacio et obœdire noluit.

Addidit Acacius quia de alio Petro Antiocheno hæretico scripserat Petrum apud
Constantinopolim monasterium gubernasse et hoc propter crimina derelicto Antiochiæ refugisse, ubi pulso Martyrio episcopo per uilissimum populum et hæreticos sedem ipsius occupasse continuoque damnatum ab episcopis et Leone imperatore Oasam deportatum. qui fugiens redisse dicitur Constantinopolim et dedisse fidem se per uilissimas turbas nihil facere audere, sed sicut superius dictum est, Basilisci tempori-
bus a Timotheo illo damnato, qui Constantinopolim uenerat, Antiochiam missus est episcopatum tenere. quo facto idem Petrus Iohannem ordinat Apamenis episcopum, a quibus non receptus rediit Antiochiam et Petrum episcopatus sui pellit auctorem 123
et inuadit eius ecclesiàm, cum quo simul damnatus est. iterum Acacius dixit
Romæ petens ab apostolica sede ut si ad eandem forte confugerint, ne ipso quidem
digni habeantur aspectu, et si iam aliquam indulgentiam impetrassent, irritam esse debere. quid multa? ipsum Iohannem, quem Acacius cum Petro damnauerat, Tyriorum misit ecclesiæ præsidere, sed et Petrum Alexandrinum anathematizantem synodum Calchedonensem et tomum papæ Leonis, qui sublato nomine Proterii et Timothei catholici de diptychis Dioscori et Timothei Eluri nomina scripsit, qui eiusdem
Timothei catholici corpus de sub terra leuauit et foras proiecit, qui inter episcopos catholicos sepultus fuerat, miris eum laudibus prosecutus est Acacius, de quo se tanta crimina antea meminerat rettulisse.

Et cum per quinque annos sæpius fuisset admonitus Acacius ut de statu Alexan-
drinæ ecclesiæ sancti papæ sollicitudinem releuaret, nihil umquam respondere dignatus
est. quoniam uero tot epistolæ quæ uel ad Acacium a papa uel ad imperatorem missæ sunt, nihil penitus profecerunt, ex deliberatione Vitalis et Misenus episcopi in 124
legationem directi sunt, ut quæ superius dicta sunt, adlegarent et Petrus, sicut antea, de Alexandrina pelleretur ecclesia. itum est Constantinopolim et supra dicti epi-
scopi in custodiam sunt redacti chartis sublatis, ne catholicis quibus scriptum fuerat,

9 *neque ultima Simplicii ad Acacium epistula, quæ data est d. 6. m. Nou. a. 482, neque prima Felicis quicquam huiusmodi continet* 10—28 *desumpta sunt ex Narrationis ord. p. 794, 1—795, 15*

PWIT

1 ergo *WIT* tala *PW, corr. W* 2 regionem *PWT, corr. W* 3 defunctus est in pace *W* 4 mongo *PW* mongus *IT* amane *W* magileus W^{corr} Metileos *Gelzer* 5 inferiores *PW, corr. W* seditio W^{corr} 6 quæ *scripsi* quod *PW* ut *IT* facta quod W^{corr} facta anathemauit [anathematizauit *IT*] *PIT* anathemauit [quia anathematizauit W^{corr}] facta [*del.* W^{corr}] *W* 7 hoc *I* 9 romæ W^{corr} 10 quod *IT* apud *om. I* 11 huc *P* ut hoc *W* hunc W^{corr} derelictum *PW* 12 maryrio *P* hæreticos *scripsi cl. Narr. ord. p. 794, 6* hereticum *PWIT* 13 occupasset *IT* dampnatum est *I* leonem imperatorem *PW* leonis imperio *IT* osam *PWT* sam *I* 14 se *IT* sic *PW* 15 facere *om. I* 19 est *om. PW* dixit *scripsi cl. Narr. ord. p. 794, 17* direxit *PWIT* 20 apostolicam sedem *PW, corr. W* eadem *PW* ipsum *PW* 23 tyrorum *PWIT* 25 dipticiis W^{corr}] helluri *PWI* elluri *T* 27 se *om. W* 28 retulisset *I* 29 per *om. PW, corr. H* ut] et *W* 31 ab *PW om. I* imperatoræ *W* 33 alligarent W^{corr} 34 ecclesia pelleretur *I*

redderentur. quos iterum Acacius post hæc de custodia eiciens secum fecit procedere, ut quasi confirmato Petri sacerdotio dimitterentur. redeunt aliquando legati, sed præcesserant monachi, qui eos de proditione grauiter perurgebant. auditi cominus et conuicti ex ipsis litteris quas detulerant, a locis propriis sunt remoti. Felix defensor ecclesiæ, qui cum legatis directus fuerat, inpediente infirmitate cum ipsis pergere non potuit, sed postquam Vitalis et Misenus a Constantinopolim sunt egressi, perrexit cum chartis ecclesiasticis Constantinopolim passusque est et ipse sublatis chartis grauissimam custodiam. ubi ergo ad plenum detectus est Acacius hæreticus, papa Felix litteris suis synodicis ad Acacium sic posuit: peccasti; ne adicias, et de prioribus supplica. susceptis his Acacius litteris perseuerat neque recedens a communione Petri neque suadens ei confiteri palam suscipere Calchedonense concilium et tomum papæ Leonis. hæc cognoscens papa Felix damnationis scripturam misit Acacio per Totum defensorem, cuius est principium: Multarum transgressionum reperiris obnoxius. et datis Acacio huiusmodi litteris, eas non suscepit patrocinio fultus imperatoris, ita ut cogerentur qui eas detulerunt, per quendam ignotum monachum Acymetensem ipsam chartam damnationis, dum ingrederetur ad celebranda sacra, suspendere in eius pallio et discedere. qui tamen usque ad mortem patrocinante imperatore permansit sacrificans. his ergo prouenientibus et Acacio permanente in Petri communione separauit se quidem sedes apostolica et Constantinopolitana.

Eo siquidem tempore Illus coniunctus Leontio in Antiochiam expugnatur a Valameriacis et qui cum eis erant missi. et Leontius quidem perimitur, Illus autem in castellum Papyrii fugit. interea Kalendio archiepiscopus Antiochenus deponitur. accusatur in aperto tamquam indeuotus principi mittens in rebellionem cum Illus, latenter autem quia se non suspenderet et a Felicis papæ et Iohannis communione. porro Petrus de propriis ciuitatibus catholicos expulit sacerdotes, ex quibus nonnulli apud Constantinopolim persecutionem grauissimam pertulerunt. scandalizabat autem [imperator] et illos qui a parte Nefalii abbatis erant et qui circa Iohannem episcopum egumenum monasterii Diolcon, et agens contra ipsum Iohannem præposituram ei abstulit et eam tradidit monasterio abbatis Amonis. sed permansit in episcopatu scribens Acacio quia esset synodi communicator, et fallens Alexandrinos quia non communicaret synodo. ita [ut] quidam communicatorum eius clerici, monachi et laici cognoscentes eius fallaciam, separauerunt se ab eius communione et extra collectas facientes non passi sunt nomini eius communicare et eorum qui post eum episcopatum habuerunt Alexandrinum eo quod nomen Petri haberent in

8—10 *unam epistulam synodicam Felix misit Acacio Abhdlg. d. Bayer. Akad. N.F.* 10 p. 69 sq.; *ibi uerba quæ Liberatus adfert, non extant* 12—14 *edita est l. c.* p. 6. 7 28 *iste Iohannes est episcopus Sebennyti cuius mentio fit in Land, Anecd. Syr. 3, 353 = Ahrens-Krüger, Kirchengesch. d. Zacharias p. 270 cf. notam ad p. 86, 26*] *Ioh. Ruf. Plerophor. 63. Zachar. Vita Seueri p. 78, 9*

PWIT

3 sed præcesserant autem *PW* precesserant *T* proditio *I* 6 pergere *IT* perexere *P* per exire *W* perrexire W^{corr} et mesenus *IT* emisenus *PW'* 10 perseuerans *W* 11 petri communione *W'* calchedonensem *PW* 14 repperis *PW* 15 cognoscerent *W'* 17 discere *PW*, *corr. W'* 18 remansit *I* 19 quidem ab eo W^{corr} apostolica et *T* apostolicæ *PW* apostolica W^{corr} apostolica a *I* 21 ellus *PWIT* antiochia W^{corr} 22 et^{2} *om. P* quidem *om. P* ellus *PW'IT* autem quidem *T* 23 caulendio *I* 24 illos *P* illis *W* ellus $W^{corr}T$ ello *I* 25 suspenderat W^{corr} 28 imperator *deleui* patre nefalli *I* erant abbatis *W* 29 eguminum *PW'IT* diolchon *PW'T* eum ipsum *I* 30 ammonis *WIT* permanens *T* 31 qui *P* alexandrino *T* 32 ut *deleui*

diptychiis. huic populo a Palæstina quidam diaconus nomine Esaias ordinatus est episcopus et Alexandriam missus est, sed ab omnibus non est receptus. ab isto ergo sunt Isaiani in Aegypto.

XVIII In istis posita ecclesia moritur Acacius et ordinatur post eum Frauittas presbyter 127
qui fuit a sancta Thecla, qui non consensit sine Romano episcopo inthronizari, sed 5
transmisit synodicam papæ Romano Felici. qui modico uiuens tempore moritur non accipiens epistolam ipsius et factus est Eufimius genere Alexandrinus, qui et suscepit a papa Romano scripta et mortuo Zenone post aliquod tempus expulsus est ab Anastasio. et hæc quidem Constantinopolim contigerunt. non post multum tempus moritur et Petrus Mongus Alexandriæ et post eum in ea sede Athanasius 10
ordinatur, qui et ipse in edicto Constantinopolitanæ et Antiochenæ et Hierosolymitanæ communicauit ecclesiæ. cumque scandalizarentur et in isto populi eo quod nomen Petri haberet in diptychiis, ascenderunt quidam et aduersantium et communicantium ei ad imperatorem Anastasium et dum haberent contra principem contentionem, aliis quidem proponentibus anathematizari synodum et ita communicare, aliis uero paratis 15
in unitiuo edicto adici ea quæ satisfacerent his qui communicauerant Petro, considerans imperator quod et adiectionem edicto facere tumultum commoueret ecclesiæ et anathematizari synodum esset inpossibile, persuasit eis sufficere unitiuum edictum et communicarent ad inuicem sibi sicut et ceteri ecclesiarum episcopi. et cum non obœ- 128
dirent hoc agere, nihil impetrantes dimisit. sic enim Athanasio hæretico tempus 20
episcopatus sui complente post eum ordinatur Alexandrinus episcopus Iohannes cognomento Mula, qui et ipse secutus Petrum et Athanasium præcessores in edicto unitiuo communicauit aliis sedibus, id est Constantinopolitanæ et Antiochenæ et Hierosolymitanæ. in cuius præsulatu dum Alexandrina ecclesia diuisionem habuisset Dioscoritarum propter Petrum Mongum quasi communicasset synodo, etiam ipse defunctus 25
est tempore Macedonii Constantinopolitani episcopi. post quem ordinatus est Alexandriæ Iohannes Niciota, qui etiam ipse suos priores secutus est, suscipiens quidem unitiuum Zenonis edictum, non autem Calchedonense concilium et epistolam papæ Leonis, tamquam non communicaret Flauiano Antiocheno et Hierosolymorum Heliæ 29
episcopo et Timotheo Constantinopolitano. dicebat enim edictum inperfecte se 129
habere nec ad unitatem sufficere, quod non in anathemate synodi fuisset factum. denique cum ei imperator Anastasius scripsisset ut uniretur Constantinopolitano episcopo, hæc rescripsit quia non sufficeret ei ad perfectam unitatem eo quod non anathematizaret synodum. et tamen etiam ita sapiens separatos habuit Dioscoritas non suscipientes Petrum Mongon. mortuo Iohanne ordinatur Alexandriæ Dioscorus 35

6—8 *cf. Abhndlg. d. Bayer. Akad. N. F.* 10 p. 111. 49 10—34 *cf. Seuer. ep. 4, 2 p. 288 s.* 20/21 *Athanasius mortuus est d. 17. m. Sept. a. 497 [non 496]* 26 *Iohannes Mula mortuus est d. 29. m. Apr. a. 505* 35 *Iohannes Niciota mortuus est d. 22. Mai a. 515, cf. Jülicher, Festschr. f. K. Müller p. 17 et Seuer. epist. 4, 3*

PWIT

1 ysaias *I* 3 isaiani *PI om. W* insaiani W^{corr} insania *T* 4 XVIII *T om. P* p. 127, 18 [XIX *I*] *adscr. WI* frauitas *T* 5 fugit *P* 7 factus ēpc̄ est *I* eufemius *WIT* alexandrius *W* 9 athanasio *PWT* constantinopoli W^{corr} 10 et[1] *om. T* 13 aduersantur *PW* 17 quod *IT om. PW* et[1] *PW* si *IT* faceret *IT* 18 uel ut *suprascr. I* 21 postea *T* 22 mula *PW* mela *IT, cf. Theoph.* p. 140, 30 ὁ ἐπίκλην ἡ μούλα petrum et *PW* est *IT* precessorem et *IT* 23 id est *IT* idem *PW* 24 præsulatum *PWIT, corr. W* 26 et episcopici *W* 27 niociota *PWT* mociata *I suprascr.* uel ni *I* mociota *T* 28 et *PW* aut *IT* 29 iherosolimitorum *I* 30 inperfecte WI^{corr} inperfectum *PIT* 32 ut uniretur *om. IT* 33 non[2] *om. I* 35 mongonem *PWIT* alexandrie ordinatur *IT*

iunior, sub quo interfectus est a populo Theodosius augustalis filius Calliopi. hic enim Dioscorus proponente Socrate scholastico acta facere ante defensorem in eiectione synodi enoticon suscipere, in damnatione synodi unitiuum suscepit edictum, sicut ipsa ostendunt gesta quæ apud defensorem ciuitatis coram eo confecta sunt, in quibus testatus est in expulsione synodi se suscipere edictum. unde cum satisfactum fuisset his qui propter Petrum Mongum extra illam ecclesiam communicabant, uniti sunt ei. nam usque ad istum Dioscorum in diuisione erat Alexandrina ecclesia.

XVIIII Hoc tempore Macedonius Constantinopolitanus episcopus ab imperatore Anastasio dicitur expulsus, tamquam euangelia falsasset et maxime illud apostoli dictum: qui apparuit in carne, iustificatum est in spiritu. hunc enim [mutasse] ubi habet qui, hoc est OC monosyllabum Græcum, littera mutata O in Θ uertisse et fecisse ΘC, id est ut esset: deus apparuit per carnem. tamquam Nestorianus ergo culpatus expellitur per Seuerum monachum. is enim Seuerus dum sederet prius in monasterio Iberi, non suscipiebat Zenonis edictum nec Petrum Mongon; deinde sedens in abbatis Romani et Mamæ, qui post eum fuit, monasterio, [et] exinde missus est permanere Constantinopolim apocrisarius et fit inter eos qui Petri Mongi erant, dumque obicererur ei quomodo prius anathematizabas Petrum, dicebat quia Petrum anathematizaui Apamenum. hic Seuerus apud Constantinopolim synodo derogabat et adfirmabat quia ea anathematizata omnes communicarent, ita ut ob hoc scriberet et ipsi Flauiano, sicut eius significatur epistolis, et ad Maronam lectorem et Eleusinum et Entrechium episcopos et ad Ycumenium scholasticum Isauriæ. fertur autem expositio eius, quæ ab eo dicta est in inthronismo, in qua et unitiuum suscipit Zenonis et anathematizat Calchedonense concilium et communicare se confitetur Alexandrino et Constantinopolitano; erant autem tunc Constantinopolim Timotheus, Alexandriæ uero Iohannes Niciota. et tamen dum talis esset, ualuit damnare Macedonium et expellere ab Antiochena sede Flauianum. sed nec ipse potitus est episcopatu eius plus quam quinque annis, sed et uexabatur in episcopatu tamquam anathematizaret quidem synodum, nominaret autem episcopos synodi. cuius expulsio ita contigisse dinoscitur. mortuo imperatore Anastasio et Iustino imperante accusatus ⟨est⟩ Seuerus a Vitaliano magistro militum uiro religioso et orthodoxo, quod despiceret imperatoris iussionem et synodum non susciperet. Iustinus imperator misit magistrianum

134 9 1 Tim. 3, 16 135

1 *Theodosius Calliopii interfectus est a. 515/516, cf. Malal. p. 401, 24* 9—12 *cf. Victor. Tunnun.* [*Chron. min. 2 p. 194, 10*] *a. 506*: Constantinopoli iubente Anastasio imperatore sancta euangelia tamquam ab idiotis euangelistis composita reprehenduntur atque emendantur 21—22 *Euagr. 4, 4* ἐν ταῖς καλουμέναις ἐνθρονιστικαῖς συλλαβαῖς καὶ ταῖς τούτων ἀμοιβαίαις, ἃς διεπέμψατο τοῖς ἑκασταχοῦ πατριάρχαις, αἳ καὶ μέχρις ἡμῶν διασώιζονται

PWIT

2 socrate *T* ipso socrate *P* ipso crate *WI*, *latere uidetur lectio* Ippocrate *superscripta* in eiectione] iniectione *P* 3 eneticon *P* damnationem *W* suscipit *P* 4 gesta ostendit [ostendunt W^{corr}] *W* 5 est testatus *W* satis fuisset factum *W* 6 petrum propter mongon *W* 8 XVIIII *WI* XX *I om. P* 9 euangelica *I* falsaret *IT* istud *T* 10 quia *PWIT* est *om. I* mutasse *delenda* 11 OC *Hincmarus opp. 11 449 = PL 126, 352* O *PWIT* monosyllabum *W* grecam W^{corr} Θ *PIT* c *W* 12 ΘC *PIT* èc *W* id est] idem *I* 13 cum *IT* 14 mongonem *PWIT* 15 præfuit W^{corr} et² *PW om. IT* 17 anathemabas *PW* 17/18 anathemaui *W* 19 anathemata *PW* 20 ipse *P* romanam *W* romanum W^{corr} 21 euthrecium *IT* 22 quem *PW* suscepit *PWIT* 23 communicatore confitetur *P* confitetur communicatore *W* 24 constantinopoli *WI* 25 mociota *I* 26 potitus $W^{corr}T$ potius *PWI* 27/28 synodum quidem *W* 28 synodi epos *I* 29 facto imperatore *IT* accusatus est *scripsi* accusatus *PWT* accusatur *I* 30 uitanano *T* quoniam *W* 31 magistriani *W* magistrianos W^{corr}

ut Seuerus Constantinopolim adduceretur et redderet causam tractatuum suorum 136
quos fecerat contra synodum. iam enim ab ipso pio imperatore Iulianus Halicarnassius episcopus pro eadem sancta synodo eo quod eam non reciperet, pulsus fuerat sede. quod sciens Seuerus et præuidens quid sibi immineret, clam nocte descendit Seleuciam et nauem conscendens fugit Alexandriam, ad quam ciuitatem et Iulianus fugerat, ordinatusque est pro eo archiepiscopus Antiochiæ Paulus orthodoxus suscipiens Calchedonensem synodum. eo tempore Alexandriæ mortuo Dioscoro iuniore Timotheus ecclesiæ ipsius susceperat episcopatum, a quo gratissime suscepti Seuerus et Iulianus sedebant ad labra Noni. sub isto Timotheo de corruptibili et incorruptibili apud ipsam ecclesiam quæstio mota est hoc modo. requisiuit quidam monachus Seuerum quid oporteret dicere corpus domini nostri Iesu Christi, corruptibile an incorruptibile. ille respondit ei sanctos patres corruptibile illud dixisse. hoc audientes quidam Alexandrinorum cum requisissent Iulianum in alio loco sedentem quid et ipse de eadem diceret quæstione, ille dixit sanctos patres contraria dicere. horum itaque singuli statuere responsum proprium uolentes scripserunt libros aduersus 137
alterum. qui uenientes in multitudinem ciuitatis ecclesiam illam diuiserunt et alios quidem fecerunt corrupticolas appellari, uerum incorruptibilitatis assertores phantasiastas. Timotheus uero magis sententiam Seueri secutus est. cui cum diceret Themistius diaconus eius: si corpus Christi corruptibile est, debemus eum dicere et
Ioh. 11, 34 aliqua ignorasse,' sicut ait de Lazaro, hoc Timotheus negauit dicendum. a cuius communione Themistius desciscens schisma fecit, et ab ipso dicti sunt in Aegypto Themistiani.

Dum hæc Alexandriæ aguntur, defuncto Bonifatio papa Romano Iohannes cognomento Mercurius sedis apostolicæ suscepit præsulatum. ad quem missi sunt ab imperatore Iustiniano Hypatius Ephesiorum episcopus et Demetrius a Philippis consulere sedem apostolicam contra legatos Acymitorum Cyrum et Eulogium negantibus esse confitendum beatam Mariam uere et proprie dei genetricem et unum de trinitate incarnatum et carne passum. sed papa Iohannes nobis ibi positis hoc confitendum epistola sua firmauit et imperatori direxit. a cuius communione discedentes Romæ quidam monachi Acymitorum legatos secuti sunt et usque nunc hanc de Christo confessionem non suscipiunt. ea tempestate mortuo Epiphanio Constantinopolitano episcopo Theodora augusta Anthimum transtulit in eandem sedem, qui fuit episcopus ciuitatis Trapezunti regionis Ponti, latenter Calchedonensem synodum non suscipientem. 141

XX Verum defuncto Timotheo Alexandrino episcopo studio et permissione Calo- 142
tychii cubicularii partis Theodoræ augustæ Theodosius ordinatur. qui licet haberet

---

7 *Dioscorus mortuus est d. 14. m. Octobr. 517, cf. Jülicher, Festschr. f. K. Müller p. 16* 9 *Leont. de sect.* 5, 3 (Seuerus et Iulianus) ἐκαθέζοντο εἰς τὸ Ἕνατον *cf. Münch. Beitr. z. Papyrusforsch. 5, 259* 28—29 *extat in Collectione Auellana 84* 34 *Timotheus mortuus est d. 8. m. Febr. a. 535*

PWIT

1 duceretur *W* et] ut *I* 2/3 alicarnassus *PW* alicarnasus *I* alicarsuasus *T* 3 receperat *W* 4 a sede W^{corr} nocte *om. W* 5 fugiit PW^{corr} 7 concilium uel synodum *T* 9 sebant *P* 11 monachos *PW, corr. W* 11/12 corruptibile an incorruptibile corpus—$\overline{xpi}$ *T* 13 audiens *W* 14 et *om. T* diceret de eadem *T* quæstionem *P* at ille *PW* 16 alterutrum *I* ınultitudine *PIT* 17 corrupticolas] corruptibilitas *W* 17/18 phansiastas *W* 19 temestus *PWIT* 21 temestus *PWIT* 22 temestiani *PWIT* 23 XX *T* XXI *I* cum *T* alexandria *PW* 25 ap *W* ab W^{corr} consolare *PW* consule *I* 26 acymietorum *P* acimetorum *W* 26/27 confitendam *W* 27—28 beatam—confitendum *om. IT* 29 discendentes *I* quidem *I* 32 eadem *PW, corr. W* 33 calcedonense concilium *I* 35 patris *I*

cleri decretum, contradicere uolentibus non permissis certamen populi * * monachorum quos non habuit * * pro Gaiano fuerunt. consuetudo quidem est Alexandriæ illum qui defuncto succedit, excubias super defuncti corpus agere manumque eius dextram capiti suo inponere et sepulto manibus suis accipere collo suo beati Marci pallium et tunc legitime sedere. dum hæc Theodosius nocte pertemptat, cognouerunt populi et monasteria quid esset factum uespere in episcopio studio Calotychii et iudicum, id est Aristomachi ducis et Dioscori augustalis. mox Theodosium persecuti sunt et expulerunt, ne colligeret funus Timothei, inthronizauerunt autem Gaianum, qui fuit tunc archiepiscopus ex parte adsertorum incorruptibilitatis. habens autem consentaneos aliquantos ex clero et possessores ciuitatis et corporatos et milites et nobiles et omnem prouinciam permanens ita Gaianus in episcopatu dies CIII, post 143
hæc a iudicibus pulsus abscessit. et post menses duos Narsis cubicularius missus ab augusta Theodora Theodosium quidem inthronizat, porro Gaianum misit in exilium. qui adductus Carthaginem magnam et inde quasi Sardiniam directus, quid de eo contigit, ignoratur. mansit autem in sede Theodosius annum unum et menses quattuor paucis ei communicantibus; plurimi enim communicabant ad nomen Gaiani. populi autem pugnauerunt pro Gaiano multis diebus, qui cæsi a militibus maiorem sui partem amiserunt, sed et militum maior cecidit numerus. uincebatur Narsis non armis, sed ciuitatis concordia; de superioribus domorum iactabant mulieres super milites quidquid manibus occurrisset. at ille igni uicit quod ferro non potuit, diuisaque est usque nunc illa ciuitas hoc schismate, ut Gaianitæ et Theodosiani in ea uocentur, id est phantasiastæ et corrupticolæ. nouissime Theodosius de sede discessit non ferens seditiones et bella quæ contra eum exercebantur a populo. missus est Constantinopolim cum honore, eo quod ita augustæ scripta præciperent. quo illo 144
ueniente promittebat augusta imperatori quoniam posset Theodosius Calchedonensem suscipere synodum, sed persistente et nolente cum eius uoluntate foras ciuitate regia sexto miliario ⟨in⟩ exilium missus est iuxta basilicam aris Focæ in uia quæ ducit ad Stoma Ponti, uiuitque usque nunc.

XXI Verum mortuo Iohanne Mercurio Agapitus archidiaconus Romanæ ecclesiæ papa 146
ordinatur, uir in regulis ecclesiasticis apprime eruditus. quo tempore Theodatus
rex Gothorum scribens ipsi papæ et senatui Romano interminatur non solum senatores, sed et uxores et filios filiasque eorum gladio se interempturum, nisi egissent apud imperatorem ut destinatum exercitum suum de Italia summoueret. sed papa pro

---

26—28 *cf. Victor. Tunnun.* [*Chron. min. 2 p. 199, 33. p. 200, 1*] *a. 540* Theodosius Constantinopolim Sycas relegatus ... uixit ... usque ad primum Iustini iunioris augusti consulatum [566]. *alia de loco exilii habet Iohannes Ephesius in uitis ss. Orientalium Patr. Orient. 17, 35. 18, 528. mortuus est d. 22. m. Iun. a. 566, cf. Jülicher, Festschr. f. K. Müller p. 15*

PWIT

1 permisit *IT* *lacunam indicaui supplendo* fit et 2 *lacunam indicaui supplendo* consentaneos, sed consueto *W* 4 dexteram eius *IT* dextram *W* sepultum *PW* 5 nocte *om. I* 7 iudicium *I* timotheum *W* 9 tunc *om. IT* *postulatur* archidiaconus consertorum *T* 11 permansit *IT* CIII *WI* LIII *P* IIII *T* 13 inthronizauit *I* ganum *PW, corr. W* in *om. P* 15 anno uno *PWIT, corr. W* 16 plurimis *PW* 18 uincebatur autem *W* 20 mulieres *T* igne *IT* 21 hunc *I* ciuitatis *W* scisma *PW* ganitæ *PW* 22 id est *W*^{corr}*IT* idem *PW* corrupticuli *IT, corr. I* nouisse *I* 24 quod *PW*^{1corr} quia *IT* scripta perciperent *P* susciperent scripta *W* quod ille *W* 26 cum *om. W* ciuitatem regiam *I* 27 in *om. PWIT* aris *PIT* marte *W* *conicio* martyris 28 ponti stoma *W* uiuit *W* 29 XXII *I* 30 uir *om. W* 31 ipse *W* *inter* senatores *et* sed *habet* etiam petrus mongus cumque magistrianus—etiam petrus mongus [p. 126, 27—p. 127, 15] *W, sed lineis transuersis deleta* 32 et^1 *om. I* 33 snmmouerent *T*

eadem causa legatione suscepta Constantinopolim profectus est. et primum quidem honorifice suscipiens directos sibi ab imperatore spreuit tamen Anthimi præsentiam 147
eumque ad salutandum suscipere noluit; deinde uiso principe causam agebat legationis susceptæ. imperator autem pro multis fisci expensis ab Italia destinatum exercitum auertere nolens supplicationem papæ noluit audire. at ille quod summum fuit, * Christi legatione fungebatur. denique petentibus principibus ut Anthimum papa in salutatione et communione susciperet, ille fieri inquit posse, si se libello probaret orthodoxum, ut ad cathedram suam reuerteretur; inpossibile esse aiebat translaticium hominem in illa sede permanere. augusta uero clam promittente munera multa et rursus papæ minas intentante in hoc papa perstitit ne eius audiret petitionem. Anthimus uero uidens se sede pulsum pallium quem habuit, imperatoribus reddidit et discessit ubi eum augusta suo patrocinio tueretur. tunc papa cum principis fauore Menatem pro eo ordinauit pontificem, consecrans eum manu sua in basilica sanctæ Mariæ. fuit iste Menas præpositus xenodochii maioris, quod uocatur Samson, genere Alexandrinus, suscipiens Calchedonensem synodum. his peractis consti- 148
tuens papa apud imperatorem apocrisarium ecclesiæ suæ Pelagium diaconum suum, dum Italiam reuerti disponit, Constantinopolim obiit.

XXII De cuius decessu audiens Romana ciuitas Siluerium subdiaconum Hormisdæ quondam papæ filium elegit ordinandum, augusta uero uocans Vigilium Agapiti diaconum profiteri sibi secreto ab eo flagitauit ut si papa fieret, tolleret [et] synodum et scriberet Theodosio Anthimo et Seuero et per epistolam suam eorum firmaret fidem, promittens dare ei præceptum ad Bilisarium ut papa ordinaretur, et dari centenaria VII. libenter ergo suscepit Vigilius promissum eius amore episcopatus et auri et facta professione Romam profectus est. ubi ueniens inuenit Siluerium papam ordi- 149
natum, quin et [ad Rauenna] repperit Bilisarium in eadem urbe sedentem eamque optinentem. cui tradens præceptum augustæ promisit ei duo auri centenaria, si Siluerio remoto ordinaretur ipse pro eo. Bilisarius uero [Romæ reuersus] euocans Siluerium ad palatium intentabat ei calumniam quasi Gothis scripsisset ut Romam introirent. fertur autem Marcum quendam scholasticum et Iulianum quendam prætorianum fictas de nomine Siluerii composuisse litteras regi Gothorum scriptas, ex quibus conuinceretur Siluerius Romanam uelle prodere ciuitatem. secreto autem Bilisarius et eius coniux persuadebant Siluerio implere præceptum augustæ ut tolleretur Calchedonensis synodus et per epistolam suam hæreticorum firmaret fidem. qui mox de palatio egressus quid de eo fieret, consiliariis suis locutus est. et ueniens contulit se in basilicam beatæ martyris Sabinæ ibique manebat, ubi et directus est ad eum Photis filius Antoninæ patriciæ, ut præstito sacramento inuitaret eum uenire ad

---

PWIT

1 causam *PW, corr. W* 2 spreuit spreuit *T* Anthimi *Garnier* animo *PWIT* 5 supplicationes *IT* audire noluit *T* 6 *lacunam indicaui supplendo* pro fide princibus *P* principus *W, corr. W* 8 agebat *PWT* 10 rursum *W* prestitit *PW, corr. W* 11 palleum *superscr. I* quod *I* 12 eum] cum *P* cum *om. IT* 16 apud $W^{corr}IT$ ut *PW* 17 italia *PW* disposuit *T* 18 XXII *W* 15 *adscribit eundem numerum T om. PI* discessu W^{corr} diaconum *W* 20 et *PT om. WI* 21 fidem firmaret *W* 22 belisarium *PWIT* dare *W* 23 iulius *I* et[1] *om. PWT, corr. W* 25 ad rauenna *PW* rauenna *IT interpolatum est ab homine cui magister militum Constantinopolitanus Rauennæ residere sicut exarchi debere uidebatur* repperit *om. T* belisarium *I* in *om. PWIT, corr. W* 26 augustum *IT, corr. I* ei *om. W* 27 balisarius *W* belisarius $W^{corr}I$ Romæ reuersus *deleui, cf. notam ad 25* 29 enim *I* 30 litteras conposuisse *W* gotthorum *W* 32 coniunx *IT* impleri *IT* 33 calchedonensi *P* 34 fieretur *PW, corr. W* 35 basilica *PIT*

palatium; qui autem Siluerio adstabant, persuadebant ei ne Græcorum crederet iura- 150
mentis. ille tamen exiit et ad palatium uenit. et illa quidem die pro iuramento
ad ecclesiam redire permissus est, ad quem rursus mandauit Bilisarius ut ad palatium
ueniret. qui de ecclesia exire nolebat dolos sibi præparatos agnoscens, sed postea
orans et causam suam domino commendans exiit et ad palatium uenit. qui solus 5
ingressus a suis ulterius non est uisus. et alia die Bilisarius conuocatis presbyteris
et diaconibus et clericis omnibus mandauit eis ut alium sibi papam eligerent. quibus
dubitantibus et nonnullis resistentibus fauore Bilisarii ordinatus est Vigilius. Sil-
uerius autem exilium missus est in ciuitatem prouinciæ Lyciæ quæ Patara dicitur.
post ordinationem ergo suam conpellebatur Vigilius a Bilisario implere promissionem 10
suam, quod augustæ promiserat, et ut sibi redderet duo auri cententaria promissa.
Vigilius autem timore Romanorum et auaritia patrocinante nolebat sponsiones suas
implere. sed Siluerio ueniente Pataram uenerabilis episcopus ciuitatis ipsius uenit
ad imperatorem et iudicium dei contestatus est de tantæ sedis episcopi expulsione, 151
multos esse dicens in hoc mundo reges et non esse unum sicut ille papa est super 15
ecclesiam mundi totius a sua sede expulsus. quem audiens imperator reuocari
Romam Siluerium iussit et de litteris illis iudicium fieri, ut si probaretur ab ipso fuisse
scriptas, in quacumque ciuitate episcopus degeret; si autem falsæ fuissent probatæ,
restitueretur sedi suæ. Pelagius uero currens cum uoluntate augustæ uolebat irri-
tum facere imperatoris præceptum, ne Siluerius Romam reuerteretur; sed præualente 20
imperatoris iussione Siluerius ad Italiam reductus est. cuius aduentu territus [est]
Vigilius ne sede pelleretur, Bilisario mandauit: trade mihi Siluerium, alioquin non
possum facere quod a me exigis. et ita Siluerius traditus est duobus Vigilii defen-
soribus et seruis eius. qui in Palmariam insulam adductus sub eorum custodia
defecit inedia. Vigilius autem per Antoninam Bilisarii coniugem inplens pro- 25
fessionem suam quam augustæ fecerat, talem scripsit epistolam

Dominis et Christ⟨oamantissim⟩is Vigilius. Scio quidem quia ad sanc- 152
titatem uestram ante fidei meæ credulitas deo adiuuante peruenit, sed quia modo
gloriosa filia mea patricia Antonina Christianissima desideria mea fecit impleri quod
fraternitati uestræ præsentia scripta transmitterem, salutans ergo gratia qua nos 30
⟨in⟩ deo nostro Christo saluatore coniungimur, [et] eam fidem quam tenetis, deo ad-
iuuante et tenuisse et tenere significo, sciens quia illud inter nos prædicamus et legimus,
ut et anima una sit et cor unum in deo. prouectus mei, qui uester est, deo adiu-
uante ⟨nuntiare⟩ uobis gaudia maturaui ex meo animo sciens fraternitatem uestram

---

27—p. 138, 5 *alterum epistulæ exemplar chronicis inseruit Victor episcopus Tunnunensis* [*Chron. min. 2 p. 200*]. *ceterum et epistulam et excerpta ex fide ficta esse cuiuis perito manifestum*

PWIT

1 adsistebant *W* 2 exit *T* die quidem *W* 3 belisarius *W*^{corr}*I* 5 ad *om. I* 6 belisarius *WI* 7 eis *om. W* 8 resistentibus *scripsi* residentibus *PWIT* renitentibus *Garnier* belisarii *I* bilisario *W* belisario *W*^{corr} 9 in exilium *W*^{corr} 10 belisario *WI* 12 suas *om. W* 13 patara *PW* 14 tanta *PW* 15 dicens—esse *om. I* est et *W* 16 expulsum *T* 18 fuissent falsæ *T* 19 sedis *P* 20 roma *PW* 21 iussionem *PW, corr. W* est^{2} *PW om. IT* 22 belisario *I* 23 et *om. IT* 24 eius] et *P* 25 belisarii *W* beliasarii *I* 26 epistolam *om. I* 27 *longior extat salutationis forma apud Victorem partim ex fine epistulæ desumpta* Christo amantissimis *scripsi* x̄pis *PWI* ēpis T 29 quod *PWIT* ut *Victor* 30 transmitteram *W* gratiam *W* 31 in *Vict. om. PWIT* et *PWIT om. Vict.* 32 tenuisse me *Vict.* 33 est uester *WVict.* ūr esse *I* 34 nuntiare *Vict. om. PWIT* maturaui *Vict.* maturauit *PWIT*

quæ optat, et libenter amplecti. oportet ergo ut hæc quæ uobis scribo, nullus agnoscat, sed magis tamquam suspectum hic me sapientia uestra ante alios existimet habere, ut facilius possim ⟨in⟩ his quæ cœpi operari, perficere.

Et subscriptio: Orate pro nobis, domini mihi fratres in Christo domini nostri caritate coniuncti.

Sub hac epistola fidem suam Vigilius scripsit, in qua duas in Christo damnauit 153
naturas et resoluens tomum papæ Leonis sic dixit

Non duas naturas Christum confitemur, sed ex duabus naturis conpositum unum filium, unum Christum, unum dominum.

Et iterum: Qui dicit in Christo duas formas unaquaque agente cum sua communione et non confitetur unam personam unam essentiam, anathema sit.

Qui dicit quod hic quidem miracula faciebat, hoc uero passionibus succumbebat, et non confitetur miracula et passiones unius eiusdemque, quas sponte sua sustinuit carne nobis consubstantiali, anathema sit.

Qui dicit quod Christus uelut homo misericordia * dignatus est, et non dicit ipsum deum uerbum et crucifixum esse, ut misereatur nobis, anathema sit. anathematizamus igitur Paulum Samosatenum Diodorum Theodorum et Theodoritum et omnes qui eorum statuta coluerunt uel colunt.

Et hæc Vigilius scribens hæreticis occulte, permansit sedens. in quo conple-
Prou. 1, 31 tum est illud testimonium quod Salomon in prouerbiis dicit: edent uiæ suæ fructus et consiliis suis saturabuntur. ab ipsa hæresi adflictus Vigilius nec coronatus qualem uitæ suscepit terminum, notum est omnibus. sed redeamus ad causam Alexandrinorum.

XXIII Postquam ergo Theodosius Alexandrinus exilium missus est, Paulus quidam 158
unus abbatum Tabennensium monachorum ad Alexandrinam sedem ordinatur epi- 159
scopus Pelagio interueniente apocrisario Romano plane orthodoxus suscipiens Calche- 26
donensem synodum ordinatusque est a Menate Constantinopolim præsente eodem Pelagio responsario Vigilii et apocrisariis Ephremii Antiocheni et apocrisariis Petri Hierosolimorum. Seuerus autem Antiochenus iam fuerat condemnatus et Anthimus Constantinopolitanus ab Agapito papa Romano et Menate Constantinopolitano
et libellis datis aduersus eos imperatori Iustiniano a præsulibus monasteriorum primæ et secundæ Syriæ et præsulibus monasteriorum Hierosolimorum et eremi. hoc ergo
a. 536/7 modo unitas facta est ecclesiarum anno X imperii gloriosi Iustiniani augusti. iste Paulus spretus erat ut dicitur, ab aliquibus monachis suis et uenerat Constantinopolim

22 *Vigilius mortuus est d. 7. m. Iun. a. 555*

PWIT

1 oportet W^{corr} *Vict.* oporteret *PWIT* 2 æstimet se *Vict.* 3 possit *Vict.* in his *scripsi* is *PW* his $P^{corr}IT$ uel hæc *superscr. I* deus *Vict.* cœpit *Vict.* et perficere $W^{corr}IT$ 4 et subscriptio *om. T* dn̄o ur̄o *I* 5 in caritate *W* coniunctis *PWI*, *corr. P* 6 hæc *P* 8 conpositam *PW* expositum *T* 10 naturas *W* 12 quod *PW* quia *IT* uero] quidem *W* 13 et² *om. PW* unius *om. PW* tenuit *PW* 15 *lacunam indicaui supplendo e. g.* mori 16 dn̄m *W* 19 hereticis scribens *T* scribens heretici *I* 19/20 impletum *IT* 24 in exilium $W^{corr}T^{corr}$ 25 ad *om. WT*, *corr. W* alexandriam *IT* 27 ordinatus *W* 28 responsorio *W* apochrisarii *T* eoheremii *PW* euheremii *T* et ephremii *I* 30 ab *PW* et ab *IT* 31 a *om. IT* 33 imperatoris *IT* 34 ut dicitur *om. IT* constantinopolim ut dicitur *W*

pro se agere apud imperatorem. qui diuino nutu uacantem cathedram inueniens meruit per Pelagium diaconum Alexandriæ episcopatum accepitque ab imperatore potestatem super ordinationes ducum et tribunorum, ut remoueret hæreticos et pro eis orthodoxos ordinaret; per illos enim populi inualescebant. qui Alexandriam descen- 160
dens timore sui suaque industria omnem ciuitatem et omnia monasteria adduxerat
suscipere Calchedonensem synodum, nisi interuentu diaboli talis emergeret causa. cogitante Paulo episcopo remouere Heliam magistrum militum Psois quidam diaconus et œconomus ecclesiæ amicus Heliæ per portitores litterarum uelocissimos pedestres, quos Aegyptii symmachos uocant, omnia molimina Pauli Heliæ scribebat. contigit autem Paulum inuenire litteras eius Aegyptiace scriptas et legere, et timens quod de Pro-
terio contigerat, sollicitus de eo factus est et cœpit Psoium conpellere facere rationes ecclesiæ. quem tradidit iudici et imperatori de eo rettulit. eo tempore apud Alexandriam Rhodo erat augustalis, qui eum accipiens custodiendum usque ad imperatoris præceptum consilio cuiusdam prioris ciuitatis nomine Arsenii acceptis muneribus inscio, ut fertur, episcopo clam nocte totis uiribus eius magno cruciatu occidit.
cuius filii et adfines imperatorem interpellantes suggesserunt ei qua ui eorum parens mortis debitum persoluisset. quod audiens imperator uocauit Liberium et fecit augustalem misitque eum Alexandriam, requireret causam. ad quam urbem Liberius 161
cum uenisset, Rhodonem ad se uenire iussit et ab eo requirebat * * tales patentibus, quomodo occidisset diaconum. ille uero respondit iussione episcopi fuisse factum;
habere se imperatoris delegationem aiebat ut quidquid illi iuberet episcopus, modis omnibus impleret. sed negante Paulo episcopo et se nescire clamitante prior ille ciuitatis Arsenius homicidii illius auctor inuentus morte multatus est, porro Paulo episcopo Gazam exilium misso Rhodo cum gestis de eo actis directus est Constantinopolim. cuius gesta cum intra palatium principi legerentur, iussit eum ab scurrone
duci et foras regia ciuitate occidi. et post hæc misit imperator Pelagium diaconum et apocrisarium primæ sedis Romanum Antiochiam cum sacris suis quibus præcepit ut cum Ephremio eiusdem urbis et Petrus Hierosolimita et Hypatius Ephesitanus uenirent Gazam et Paulo episcopo pallium auferrent eumque deponerent. Pelagius ergo profectus Antiochiam et inde Hierosolimam cum memoratis patriarchis
et aliquantis episcopis uenit Gazam et auferentes Paulo pallium deposuerunt eum et 162
ordinauerunt pro eo Zoilum, quem postea apud Constantinopolim imperator deposuit et Apollinarem ordinauit, qui nunc est præsul ipsius Alexandrinæ ecclesiæ. sed reuertente Pelagio Constantinopolim monachi quidam ab Hierosolimis, super quibus

1—2 *Paulus ordinatus est indict.* 1 [= 537/8], *cf. Corp. scriptt. Christl. Orient.* III 6, 2 p. 175, 26 = *Zachar. rhet. ed. Ahrens-Krüger p. 238* 33 *Apollinaris mortuus esse uidetur a. 570, cf. Jülicher, Festschr. f. K. Müller p. 19*

PWIT

1 uacentem [uacantem W^{corr}] cathedram *PW* cathedram uacantem *IT* 4 alexandria *T* 5 suo *PWIT* 7 psosis *T* personis *I* dyaconus quidam *IT* 8 euchonumus *P* eochonimus *W* eochonomus W^{corr} ecclesia *P* 9 uolumina *T* 10 legeret W^{corr} 11 et facere *W* orationes *T* 15 eum *T* 16 suggesserant *P* parens eorum *T* 18 requirit *P* requiret *W* requirere *IT* ut requireret W^{corr} 19 *lacunam indicaui e. g. supplendo* tamquam rebus quoniam essent tales patentibus *PW* patentius *T om. I* 20 iussionem *PW, corr. W* factum fuisse *W* 21 illi *om. IT* 23/24 paulum epm *PW* 24 in exilium W^{corr} missos *W* missus PW^{corr} 25 gerentur principale *T* ob *PWIT, corr. W* 26 regiam ciuitatem *I* ciuitatem regiam *T* 28 eo præmio *PW* petro hiersolimi *PW* 28/29 ypatio ephesitano *PW* 29 pallenm *I* 30 uero *T* 31 palleum *I* 32 apud—imperator *scripsi* apud constantinum imp̄ [imperatorem *W*] *PW* imperator *IT* 33 alexandriæ *T* 34 redeunte *IT* super quibus *scripsi* per quibus *PW* per quos *IT*

Pelagius in Gazam transitum habuit, uenerunt ad eum in comitatu portantes capitula de libris Origenis excerpta uolentes agere apud imperatorem, ut Origenes damnaretur cum illis capitulis. igitur Pelagius æmulus existens Theodoro Cæsareæ Cappadociæ episcopo, uolens ei nocere eo quod esset Origenis defensor, una cum Menate archiepiscopo Constantinopolitano flagitabat a principe ut iuberet fieri quod illi monachi supplicabant, ut Origenes damnaretur ⟨et⟩ cum ipso capitula talia docentia. annuit imperator facillime, gaudens se de talibus causis iudicium ferre. iubente eo dictata est in Origenem et illa capitula anathematis damnatio. quam suscribentes una cum Menate archiepiscopo * * apud Constantinopolim repperit et inde directa est Vigilio Romano episcopo, Zoilo Alexandrino, Ephremio Antiocheno et Petro Hierosolimitano. quibus eam accipientibus et subscribentibus Origenes damnatus est mortuus, qui uiuens olim fuerat ante damnatus.

XXIIII Et reserato aditu aduersariis ecclesiæ, ut mortui damnarentur, Theodorus Cæsareæ Cappadociæ episcopus, dilectus et familiaris principum, secta Acephalus, Origenis autem defensor acerrimus et Pelagio æmulus cognoscens Origenem fuisse damnatum, dolore damnationis eius ad ecclesiæ conturbationem damnationem molitus est in Theodorum Mompsuestenum eo quod Theodorus multa opuscula edidisset contra Origenem exosusque et accusabilis haberetur ab Origenianistis et maxime quod synodus Calchedonensis, sicut probatur, laudes eius susceperit in Ibæ epistola. cuius damnationem memoratus Theodorus tali machinatione perfecit. scribente principe contra Acephalos in defensione synodi Calchedonensis, accedens idem Theodorus Cappadocus una cum suis satellitibus, qui sub nomine catholico Acephalis studebant, cum Theodoræ augustæ fauore imperatori suggessit scribendi laborem non eum debere pati, quando conpendio posset Acephalos omnes ad suam communionem adducere. siquidem illi, inquit, hoc offenduntur in synodo Calchedonensi quod laudes susceperit Theodori Mompsuesteni episcopi epistolamque Ibæ, quæ per omnia Nestoriana esse cognoscitur, synodus ipsa iudicio suo pronuntiauerit orthodoxam. qui si Theodorus cum dictis suis et hæc epistola anathematizetur, tamquam retractata synodus atque purgata suscipietur ab eis per omnia et in omnibus et sine pietatis uestræ labore catholicæ ecclesiæ sociati gaudente uniuersali ecclesia clementiæ uestræ laus erit sempiterna. hæc audiens imperator et dolum dolorum minime perspiciens suggestionem eorum libenter accepit et hoc se facere promptissime spopondit. sed rursus illi callida fraude rogauerunt eum ut dictaret librum in damnatione trium capitulorum, quo libro eius edito et toto mundo manifestato, dum emendare princeps erubescit, inreuocabilis causa fieret; sciebant enim principem solita pietate scandalo emergente sententiam suam posse corrigere seseque ad periculum peruenire. annuit eis prin-

7/8 *edictum contra Origenem diuulgatum est m. Febr. a. 542, cf. Cyrill. uit. Sabæ* 86

PWIT

6 et cum ipso *scripsi* cum ipsa *PW* cnm ipsis *IT* capitulis *IT* docentibus *I* continentibus *T* 7 eo *om. PW* 8 origene *PW* 9 *lacunam indicaui e. g. supplendo* multos episcopos inde *scripsi* deinde *PW* deinde inde *IT* 11 ea *PW* origenis *W* 13/14 cesareæ atque *IT* 14 principium *IT*, *corr. I* 15 emulus pelagio *T* 17 monsuestenum *PW* 18 habetur *PW* originianistis *PW* origianistis *I* 19 Ibæ epistola *scripsi* tribus epistolæ [epistolis *IT*] *PWIT* 22 satellitibus suis *W* acephales *W* fauebant *IT* 23 fauorem *PW* 24 acephalis *T* adducere *om. T* 25 laudes suas *W* 26 momsuestini *P* mopsueteni *W* mompsusteni *I* esse *om. IT* 27 suo iudicio *W* theodorus si *IT* 28 hac *IT* retracta *PW* 30 ecclesiæ *PW* clementia *P* 31 dolosorum I^{corr}, *conicio* Acephalorum perspiciens *scripsi* prospiciens *PWIT* 32 suscepit *W* 33 damnationem W^{corr} 34 edicto *I* 35 principe *PW*

ceps et hoc se lætus implere promisit. et relinquens operis sui studium unum in damnatione trium capitulorum condidit librum pro delictis nostris nobis omnibus notissimum. cetera uero quæ subsequenter in episcopis et catholica ecclesia ab eodem principe facta sunt, quomodo consentientes episcopi in trium damnatione capitulorum muneribus ditabantur uel non consentientes depositi exilium missi sunt uel aliqui fuga latitantes in angustiis felicem exitum susceperunt, quoniam nota sunt omnibus, puto a me nunc silenda. illud liquere omnibus credo per Pelagium diaconum et Theodorum Cæsareæ Cappadociæ episcopum hoc scandalum in ecclesiam fuisse ingressum, quod etiam publice ipse Theodorus clamitauit se et Pelagium uiuos incendendos, per quos hoc scandalum introiuit in mundum.

EXPLICIT BREVIARIVM CAVSAE NESTORIANORVM ET EVTYCHIANORVM COLLECTVM A SCO LIBERATO ARCHIDIACONO ECCLESIAE KARTHAGINIS REGIONIS SEXTAE FELICITER

De eis quæ in PW secuntur, disserui Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. 10 p. 279

INCIPIT IOHANNIS CONSTANTINOPOLITANI AD THEODORVM MOPSVESTENVM EPISCOPVM

3 Si esset quidem uenire possibile tuamque reuerentiam caritatemque conplecti et in ipsa iucundari, cum multa hoc uelocitate et studio faceremus; quoniam autem hoc nobis non adiacet, nunc litteris hoc implemus. si enim ad ipsos fines mundi ducamur, tuæ dilectionis integritatem et feruorem et sine dolo sinceritatem obliuisci non possumus, quæ est antiqua et a principio quamque nunc monstrasti. neque enim nos latuit quanta pro nobis et dicere et facere festinasti, domine meus honorantissime atque sanctissime; sed etsi nihil amplius factum est, deum tamen habes pro tuo studio et alacritate debitorem integramque mercedem. nos autem non quiescimus scientes tuæ gratiam sanctitatis et tuam reuerentiam omnibus prædicantes atque poscentes eandem dilectionem florentem per omnia conseruari. non enim in deserto sedentes fortuitæ intercessionis fructus habemus, quando talem in Cilicia thesaurum et reconditas diuitias possidemus. hæc est enim fortis et uigilans animæ tuæ dilectio. EXPLICIT

INCIPIT SCI GREGORII NAZANZENI EPISTVLA AD EVNDEM THEODORVM MOPSVESTENVM EPM

4 Tempus mihi est illud scripturæ dicere: ad quem uociferabo uim patiens? quis mihi porrigit manum oppresso? ad quem pondus ecclesiæ transeat tam male iacentis ac dissolutæ? testificor coram deo et electis angelis quoniam non iusta patitur dei grex sine pastore degens et sine uisitatore propter nostrum torporem. me enim ægritudo cf. Habac. 1, 2

3. 4 *ex eadem uersione adfert Facund. 7, 7* 3 ep. 212 [*PG 52, 668*]. *hæc ipsa uersio ex P edita est PG 56, 517* 4 ep. 152. *alia uersio est in collectione V concilii quinti* [L V 471 = M VIIII 257], *ubi instituitur probatio hanc et alias epistulas a Gregorio ad Theodorum episcopum Tyanorum scriptas esse*

PWIT

2 damnationem *W* 4 trium *om. P* 5 dictabantur *T* 5/6 depositi sunt *W* 7 nunc a me *WIT* licere *PW* 8 cæsariæ *P* 9 etiam] etiam fuisse *T* 12—13 *om. IT* 15 INCIPIT *P* incipit epla *I* epla *T* iohannis constantinopolitani epi *T* constantinopolitani epi iohannis *I* mosuestinum *P* mosuestenum *W*, *corr. W* momsuestenum *I* 17 et[1] *om. P* 18 nunc et *Fac.* etsi *Fac.* 22 etsi *Fac.* et *PWIT* 23 et nos autem *Fac.* 26 fortuitæ *P Fac.* fortuit *I* fortuitate $P^{corr}WT$ fluctus *I* 27 reconditus *W*, *corr. W* uigilantis *Fac.* 29 NAZIAZENI *P* epistula *om. T* epi *I* 29/30 Mopsuestenum epm *om. IT* 29 MOSVESTINVM *P* mosuestenum *W*, *corr. W* 31 uociferabor *I* 32 porriget *T* porrigat *Fac.* 34 uisitatore] torpore *T*

tenet et citius abduxit ab ecclesia et nunc omnino extrema spirantem et amplius rebus ipsis afflictum. si quidem aliud caput haberet prouincia, ad illud oporteret clamare et contestari, tua uero reuerentia superposita ad te adtendere necesse est. curam habe tuæ ecclesiæ quouis modo et non eam despicias indigne agentem. ut enim alia prætermittam, qualia nunc interim gesta sunt, non omittam. Apollinariani aliqua quidem fecerunt, alia uero minantur, quæ a dominis meis et conpresbyteris disces Eulalio chorepiscopo et Eleusio, quos inpendio ad tuam reuerentiam misimus, quia hæc conprimere non est nostræ ætatis et infirmitatis, sed tuæ prouidentiæ tuæque uirtutis, quoniam tibi cum aliis facultatem donauit deus ad communem defensionem ecclesiæ. si autem hæc dicens et scribens non audiar, quod restat solum, hoc fiet, publice prædicare omnibus et notum facere quia episcopo indiget ecclesia, ne propter meam infirmitatem lædatur; de cetero uos uideritis.

ITEM ALIA SCRIPTA AD EVNDEM THEODORVM $\overline{\text{EPM}}$ MOPSVESTENVM

5 Dilectionis indiciis delectamur præcipue in tali tempore et a tali nouello simul atque perfecto et ut ⟨te⟩ ex his quæ a sancta scriptura sunt, amplectar, constituto
Ps. 143, 12 super iuuentutem. sic enim illa uocat quod plus est intellectu ultra ætatem.
Gen. 27, 28 et ueteres quidem patres rorem cæli et ubertatem terræ cum ceteris aliis concedi filiis deprecabantur, nisi cui amabile est hæc eadem altius intellegere; nos autem spiri-
Ps. 19, 6 taliter omnia tibi rependimus. inpleat deus omnes petitiones tuas et fias talium filiorum pater, si tamen oportet conpendiose et familiariter orare pro te, qualem te demonstras tuis patribus, ut et in ceteris et nos de te gloriemur. EXPLICIT

PARS EPISTOLAE EIVSDEM $\overline{\text{SCI}}$ GREGORII AD EVNDEM VIRVM THEODORVM MOPSVESTENVM EPISCOPVM

6 Qui adsumpsit Dauid famulum suum ex officio pastorali in regno, tuam uero reuerentiam ex grege, ut pastorale officium administres, ipse dispensat secundum suam uoluntatem ea quæ nostra sunt et omnium qui sperant in eum, ipse et nunc intellectui tuæ perfectionis insinuet ut cognoscas dehonestationem nostram, qua dehonestati sumus a dominis episcopis per sententias eorum ordini quidem consentientibus, nos autem expellentibus. non enim tuam reuerentiam causabor, cum nouiter astiteris negotiis et ignores quam plurima quæ ad nostram historiam pertinent. et hæc quidem sufficiant; non enim uolo molestus tibi esse amplius, ne tuæ menti appearem onerosus modo in amicitiam tecum ueniens. quæ autem nobis uisa sunt cum deo

---

5. ep. 121 *ex eadem fere uersione adfertur a Facundo 7, 7* 6 ep. 139 2—3 si quidem—necesse est *et* 8—10 hæc—ecclesiæ *adfert Facundus 8, 4*

PWIT

1 et[2] *om. Fac.* omnino nunc *I* 2 aliquid *I* 4 ecclesiæ tuæ *I* ecclesiæ tu *T* 5 quali *W* apollinarii *T* 6 aliquam *W* uero aliqua *IT* quidem *om. IT* a *om. W* 7 discis *PW* dicens *I* Eleusio *Conc.* eulosio *PWIT* impendis *T* 8 tuaque *PW* 13 item *om. P sed habet in fine inscriptionis* ITEM ALIA scripta *om. IT* $\overline{\text{epm}}$ mosuestenum *W, corr. W* $\overline{\text{epm}}$ mosuestinum *P* scripta *IT* 15 te *addidi ex Facundo* 16 intellecto *PWIT, corr. W* 17 ueteris *PW, corr. W* concede *PW* 18 cui amabile *Fac.* cum iam auile ⟨habile *IT*⟩ *PWIT* altius *Fac.* aliter *PWIT* 21 in] de *T* EXPLICIT *om. T* 22 eiusdem $\overline{\text{eplæ}}$ *IT* uirum *om. IT* mosuestenum *W, corr. W* mosuestinum *P* 22/23 mopsuestenum $\overline{\text{epm}}$ *om. IT* 24 regnum $W^{corr}I$ 25 pastorali officio W^{corr} administris *PW, corr. W* dispenset *IT* 27 qua *Crabbe* quia *PWIT* 28 a—episcopis *scripsi secundum* Γ adomis $\overline{\text{epi}}$ si *PW* ad $\overline{\text{oms}}$ $\overline{\text{epis}}$ *IT* 30 ignoris *PW, corr. W* storiam *PW* pertinet *W* 31 tibi molestus *T* 32 in *om. PW*

consilium habentibus, hæc tibi nota facimus. ego cessi Nanzianzenæ ecclesiæ neque ut contemptor dei neque ut despiciens paruum gregem; neque enim patietur istud anima philosophi. FINIT

INCIPIT ALIA EIVSDEM SCI GREGORII AD EVNDEM VIRVM THEODORVM MOPSVESTENVM EPM

Per omnia reuerendo et dei amatori fratri et coepiscopo Theodoro Gregorius in domino salutem. Habuit quiddam et apud nos liuor, quem non facile potuit ullus effugere. ecce seditionem etiam Cappadoci suscitamus, ut ita dicam, quod non priùs auditum est neque creditum malum, quatenus non glorietur omnis caro coram deo. sed uideamus ut omnes cum simus homines, non facile alios increpemus. sed mihi quod lucrum et in calamitate nisi quod possibile est dicere mirabiliter? et uere rosas ex spinis, sicut prouerbium habet, colligimus. ego ergo nequaquam ante præsentia tuæ uenerabilitatis usus neque litteris adlocutus, sed tua sola opinione inlustratus, nunc in necessitate ueni te per litteras adloqui; et gratias multas ei qui hoc largitus est. scribere autem de hoc aliis episcopis, unde mihi scripsisti, iam non est temporis ideoque omittamus. simul enim et inæqualitas nos pigriores effecit; quæ autem tibi scribimus, et illis per te scribimus. desinat perscrutari quæ circa nos sunt, dominus meus et dei amator Elladius episcopus; neque enim spiritali, sed contentioso hæc quærit spiritu. neque enim hoc scrupulositas regularum est, sed furoris expletio, sicut est ex tempore manifestum et multis cum eo præter rationem motis similiter et mouendis. oportet enim taliter dicere et non contristari. ego enim si sic haberem corpus, ut præesse possim ecclesiæ, in Nanziazo sum olim ordinatus et non in Sasimis, quæ quidam persuadent non recte uobis; non taliter nobis infeliciter. neque enim diuinarum constitutionum sumus indocti, ut ecclesiam meam despiciam et uitæ otia sequar tantis propositis mercedibus eis qui laborant secundum deum et ei qui commissum talentum operatur. quid autem mihi tanti labores prosunt et magna spes de maximis malum habenti consilium? quoniam autem et corpus mihi inbecillum est, sicut est omnibus manifestum, licet onus nullum ex recessione mea futurum sit, pertimui, ei propter quam dixi causam (uidebam enim ecclesiam domini habere nos ⟨læsam⟩ in principalibus rebus et ex nostra dissolutione propemodum dissolutam), supplicaui et primum et nunc, domino meo et dei amatori episcopo patriotarum dico, ut daret caput ecclesiæ. quod cum dei adiutorio dederunt dignum et meis desideriis et uestris orationibus. hæc ergo ipse cognosce, domine carissime, et reliquos doce episcopos recipere eum et condecernere et non

1 Cor. 1, 29

7 ep. 183

PWIT

1 nazianzenæ *WI* nanzanzenæ W^{corr} nazanzenæ *T* 2 stut *PW* 3 FINIT *om. WIT* 4 INCIPIT—EIVSDEM] item epla *IT* uirum *om. WIT* mosuestenum *W*, *corr. W* mosuestinum *P* *om. IT* epm *om. T* 6 quidam *I* 7 Cappadoci *scripsi secundum* Γ cappadocis *PIT* capadociis *W* suscitauimus *IT* 9 omnis *PW* increpamus *PWT* 10 nisi quod] *aliter Græca* 11 collegimus *IT* ante *om. IT* 12 præsentiam *PW* usus sum *IT* neque *scripsi secundum* Γ et quæ *PW* teque *IT* sola *scripsi secundum* Γ salua *PWIT* 15 tempus *T* pigrioris *PW*, *corr. W* 18 hoc *IT* scripulositas *PW*, *corr. W* 20 motis *scripsi secundum* Γ multis *PWIT* monendis *PW* 21 præesse possim *PW* præessem *IT* nanzianzo *IT* nanzazo W^{corr} 22 Sasimis Γ sanissimis *PWIT* quidem *PIT* nobis *I* taliter *scripsi* aliter *PWIT*; *legit translator* ἡμῖν ἀθλίως *pro* ἥμην ἄθλιος 24 otiæ *P* eis *IT* meis *PW* 26 prosunt *IT* possunt *PW* concilium *I* 27 licet] nec ut Γ 29 dñi *IT* dum *PW* læsam *addidi ex* Γ 31 patriotarum dico *scripsi* τῶν πατριωτῶν λέγω Γ patrioterodico *PW* patri hotherotico *I* patri otherito *T* 32 ipse *om. T* 33 doce *scripsi* docet *PW* docete *T* doceto *I* et[2] ut *P*

onerare meam senectutem oblocutionibus credentes. additum sit autem et illud his litteris: dominum meum et dei amatorem consacerdotem Bosporum si quidem apud uos examinatio reppererit circa fidem malum, quod ne dicere ⟨quidem⟩ fas est (dimitto enim longum tempus et testificationem nostram), ipsi hoc iudicate. quodsi circummanentum querela malam ei opinionem operatur et nouum crimen est, non oblocutionibus trahamini neque ualidiores has ueritate supplico faciatis, ne multos contristetis qui agere bene disponunt.

Saluus et lætus serueris nobis ecclesiæ communis ornatus. EXPLICIT

INCIPIT EIVSDEM SCI GREGORII AD EVNDEM VENERABILEM THEODORVM MOPSVESTENVM EPM

8 Per omnia reuerendo et deo amatori fratri et coepiscopo Theodoro Gregorius in domino salutem. Audio te grauiter ferre a monachis nobis et pauperibus factas iniurias, et mirum nihil, cum necdum plagatus sis et nostrorum malorum in experimentum non ueneris, ad hæc talia te esse inpatientem. nos autem tamquam qui multa mala sumus experti et perpessi iniurias, conpetenter [debemus] quibus credi debeat, æstimandi sumus monita dantes tuæ uenerabilitati quæque uiuendi ordo docet, demonstrat et ratio. pessima quidem ea quæ facta sunt, et ultra omnem iniquitatem sunt; quis enim electus est? iniuriari altaria, retinere mysteria, medios nos stare inter sacrificia et lapidantes et medellam facere pro lapidatione querellas, pudorem uirginum abstrahi, monachorum decorem auferri, pauperum calamitatem ex asperitate, quæ plus ad miserationem moueat, fieri. sed forsan magnanimiter ferre melius est; nam et multis ex his quæ egimus, dedi magnanimitatis exemplum. neque enim uerbum taliter persuadit multis quemammodum actio, quæ est tacita monitio. magnum existimamus esse a lædentibus pœnas expetere; magnum, inquam; etenim et hoc utillimum ad aliorum correctionem. sed multo hoc maius est et diuinum ferre tolerabiliter in⟨tolerabilia⟩ patientes. illud namque malitiam refrenat, hoc autem bonos persuadit, malos autem non esse multo plus melius est et perfectius. magnum æstimamus nobis propositum esse negotium misericordiam et ut indulgeamus quæ in nobis fuerint perpetrata, quatenus et ipsi indulgentiam mereamur, et offeramus boni-

---

8 ep. 77

1—7 additum sit—bene disponunt *adferuntur in collatione* V *concilii quinti* L V 477 = M VIIII 258; *uersio est alia* 12—13 iniurias *adferuntur ex alia uersione in collatione* V *concilii quinti* [L V 476 = M VIIII 257]

PWIT

1 honorare *PW* oblationibus *IT* credentis *PW* credentium *IT* 2 sacerdotem *T* 3 fidem quidem *IT* ne dicere quidem fas *scripsi secundum* Γ ne diceret fas *PW* dicere nefas *IT* 4/5 quod *I* 5 circummanentium *IT* opinionem ei *T* crimen nouum *IT* 6 ueritati *PWIT* supplicio *PW* 8 EXPLICIT *PW*, *subscriptionem IT infra afferam*

PW

9 MOPSVESTINVM *P* 13 placatus *W* 13/14 experimento *PW* 15 debemus *deleui* 16 stimandi *PW*, *corr. W* quæque = ἅ τε uiuendi ordo] *pro* πολιά *legit* πολιτεία 18 electus est *PW* ἀντερεῖ Γ; *latet corruptela Græca* retinere *W* retenere *P* συγχυθῆναι Γ, *coniecerim* turbari medius *PW* inte *P* ante *W* 19 pro lapidatione *scripsi secundum* Γ probatione *PW* 20 abstrahi *scripsi* abstrage *PW* ex asperata teque *PW* 21 plus *P* populus *W* 22 dedit *PW* 23 que ammodum *PW* 26 intolerabila patientes *scripsi* inpatientis [inpatientes W^{corr}] *PW* 27 bonus *PW*, *corr. W* *male translata sunt* τοῦ μὴ κακοὺς εἶναι πολὺ κρεῖττον 28 extimamus *PW* existimamus W^{corr}

tatem bonitati. Finees æmulatori obaudi, qui Mazianitim confixit cum adultero Num. 25, 8. 13
et exemit opprobrium de filiis Israhel et laudatus est amplius quia orauit pro populo
delinquente. stemus ergo et nos, propitiemus et impetus elassescant secundum Ps. 105, 30. 31
quod scriptum est, et reputetur hoc nobis ad iustitiam. laudatus est et Moyses, quia Exod. 2, 12
occidit Aegyptium condolens Israheli, et laudatus est amplius quia Mariam sororem Num. 12, 10. 13. 14
orando saluauit a lepra. considera et residua. comminata est Niniuitis sub- Ion. 3, 5. 8—10
uersio, sed peccatum lacrimis redemerunt. Manasses in regibus iniustus, sed in eis 2 Paralip. 33, 18. 19
qui saluati sunt, eluxit prospicuus. qui apud deum dicitur commendasse iracundiæ 8
uerbum, et protectio subsecuta. quid miseratione celerius? ignem Sodomiticum Lc. 9, 54
petunt discipuli aduersum ducentes Iesum, ille autem ultionem fert indigne. incidit Ioh. 18, 10
Malcho Petrus auriculam uni qui fecit iniuriam; Iesus autem restituit eam. quid Lc. 22, 51
quod interrogans si septies fratri indulgendum est delinquenti, uelut exigua loquens Mt. 18, 21. 22
culpatus est? nam illi septies uerbo septuagies adicitur. quid etiam debitor ⟨in⟩ Mt. 18, 27. 28.
euangeliis, qui non indulserit quæ indultus est? non amarius ob hoc indulta exigitur? 33. 34
quid etiam orationis forma? non uult remissionem nisi remissione mercari. tanta 15
habentes exempla imitemur dei miserationem et non uelimus docere nos ipsos quantum
malum est peccati retributio. uides consequentiam bonitatis. ⟨fert le⟩gem prius,
deinde præcipit, promittit et comminatur, inproperat, extendit, sed detinet, commina-
tur rursus; quando coactus fuerit plagam inferre, et hanc paulatim, locum subaperiens
correctioni. non ergo percutiamus subito, neque enim tutum est, sed terrore corri- 20
pientes misericordia uincamus et accipiamus reuerentiæ debitores conscientia eos
amplius quam furore plectentes. non aridam faciamus ficum adhuc fructificare Lc. 13, 7—9
potentem, non tamquam inutilem culpemus et occupantem locum, quam curare
poterit forsan artificis agricolæ patrocinium et diligentia. neque tantum opus et
famosissimum taliter per iussionem forsan maligni et inuidiam sic in breui soluamus. 25
et certe turpe est, ut non aliud consideremus, si uisi fuerimus aduersum pauperes con-
certari, qui hoc amplius habent ut propter suam calamitatem etiam cum lædant, qui
misericordiam mereri debeant, æstimentur. nunc itaque puta omnes ante pedes
tuos se proicere ipsos pauperes et eorum nutritores et cunctos monachos atque sacratas
uirgines pro se ipsos supplicantes: da omnibus pro his indulgentiam, quia et contriti 30
sunt sufficienter, quod exinde manifestum est ex quo nos rogauerunt, et supra
omnia nos, qui pro eis supplicamus. quod etsi tibi pessimum uidetur ab eis in-
iuriari, multum appareat esse pessimius eos qui te monent, non audire. bono autem
Paulo indulgeat deus quæ in nobis excessit. EXPLICIT $\overline{\text{SCI}}$ GREGORII AD VENERABILEM
THEODORVM MOPSVESTENVM $\overline{\text{EPM}}$ 35

28—33 nunc—audire *adferuntur aliter uersa in collatione quinta Concilii quinti l. c.*

PW

1 fines *PW* ζηλωτὴς ἤκουσε Γ mazianitem *PW* 3 propitii eamus *PW* 4 laudatus Γ datus *PW* qui *P* 5 quam W^{corr} 6 comminuata *PW*, *corr. W* niniuetis *W* 8 qui—commendasse] *corrupta, cf.* Γ 10 docentes *PW* ἀγόντων Γ ferit *PW* 11 unius *PW* quid Γ qui *PW* 12 interrogans *scripsi* inrens *PW* 13 debitor in Γ debetur *PW* 17 fert legem *scripsi secundum* Γ cum *PW* 18 præcepit *PW* 19 inferre] *legit* ἐπάγειν *pro* ἐπάγει 20/21 corripientes *scripsi secundum* Γ corripi *PW* 25 *post* soluamus *haud pauca habet* Γ *quæ hic desunt* 27 ledent *PW* 32 nobis Γ nos *PW* etsi tibi *P* et sibi *W* 34—35 EXPLICIT—MOPSVESTENVM [MOPSVESTINVM *P*] $\overline{\text{EPM}}$ *PW in fine 7 subscribunt* expliciunt $\overline{\text{sci}}$ gregorii $\overline{\text{eple}}$ [$\overline{\text{eple}}$ $\overline{\text{sci}}$ gregorii *T*] ad theodorum *IT*

9 INCIPIT EPISTOLA ISIDORI PELVSIOTAE AD SCM CYRILLVM

Isid. ep. 1, 370 Terrent me diuinarum scripturarum exempla, et quæ necessaria sunt, compellor scribere. siue enim pater sum, ut ipse dicis, Heli condemnationem metuo, quia peccantes filios non coercuit; siue filius tuus sum, sicut magis scio, habitum illius Marci gerentis, pœnam Ionathæ formido, qui patrem non prohibuit uentriloquam requirentem, et prior illo qui peccauerat, qui non prohibuit, quod potuerat, in bello defunctus est. ut igitur et ego non adiudicer et ipse non iudiceris a deo, depone contentiones ⟨nec⟩ ob iniuriæ propriæ ultionem, quam tibi a mortuis deberi putas, uiuentem ecclesiam dissipes et æternam dissensionem ei sub pietatis prætextu concinnes. EXPLICIT [EIVSDEM AD EVNDEM]

10 INCIPIT ALIA AD EVNDEM BEATVM CYRILLVM

Isid. ep. 1, 310 Compassio quidem non acute uidet, aduersitas autem omnino non uidet. si igitur utraque uis prauitate purgari, noli uiolentas extorquere sententias, sed iusto iudicio causas permitte, quia deus, qui omnia ante quam fierent, nouit, descendere et
Gen. 18, 21 clamorem Sodomorum uidere pie dignatus est nos scrupulosæ examinationis edocens argumentum. multi enim te diffamant eorum qui in Epheso conuenerunt, uelut
Phil. 2, 21 proprias inimicitias uindicantem et non quæ Iesu Christi sunt, recte quærentem. nepos est, aiunt, Theophili et uotum illius imitatur. sicut enim ille manifesta insania uirum deo plenum et deo amabilem Iohannem calumniatus est, ita et iste desiderat gloriari, quamuis in his qui iudicati sunt, plurima esse differentia uideatur.

11 ITEM EIVSDEM AD EVNDEM

Isid. ep. 1, 323 Multa quidem testimonia scripturarum, multæ autem contemplationes paternæ ueram incarnationis domini rationem caute dilucidant, licet nostræ mentis et linguæ hoc sacramentum mensuras excedat. quia autem uerus et super omnia deus homo factus est neque ab eo quod erat, conuersus et quod non erat, adsumens in naturis duabus unus existens filius sine initio et sine fine et sempiternus, nec ipse negabis multas habens sancti patris nostri magni Athanasii in his consensiones, hominis qui ad diuina ultra naturam ingressus est.

12 ITERVM EIVSDEM AD EVNDEM

Isid. ep. 1, 324 Oportet te, ammirabilis, inconuertibilem semper esse et neque timore prodere cælestia neque tibi ipsi contrarium apparere. nam si ea quæ a te nunc scripta sunt, prioribus comparaueris, aut adulationis apparebis obnoxius aut facilitatis minister, uana quidem gloria superatus, magnorum autem athletarum non imitatus certamina, qui omni uita sua in exiliis affligi passi sunt quam ut peruersum dogma usque ad aures saltim suas ammitterent. EXPLICIT

9—12 *a Rustico tralatæ extant in Collectione Casinensi* 80, 7. 3. 5. 6 [t. 1 4 p. 9 *sq.*] 9. 10 *adferuntur aliter uersa a Facundo* 2, 4

PWIT

1 INCIPIT *om. T* cyrillum epm *IT* 4 filios tuos *PW, corr. W* 5 gerentes *PWT* 6 qui²] quia *WIT* non *om. I* 7 et² *om. IT* 8 nec *addidi* 9 ne uiuentem *IT* dissessionem *I* discessionem *T* ei sub *IT* eis ubi *PW* 9/10 concennis *PW* concinnis $P^{corr}W^{corr}$ concinnens *I* EXPLICIT—EVNDEM *PW om. IT* 11 item epla ysidori [ysiodori *I*] ad eundem cirillum *IT* 13 prauitate *scripsi* spu ita *PWIT* λήμης *Isid.* pestilentia *Rusticus* 14 qui *om. IT* 15 scripulose *PW* examinatione se docens *PW* 19 iohannem et dō amabilem *PWIT* 20 gloriam *T* differentiam *PW, corr. W* 27 consensionis *PW* 29 item *T* 30 oportet eam mirabilis *PW* oportet ammirabilis *IT* 31 apparebo *T* 33 altercarum *PWT* altercatorum *W* 34 ecclesiis *T* 35 EXPLICIT *om. IT*

DEFENSIO FIDEI FACTAE A CYRILLO

13 Inuicta pariter ueritate defendimus homousion patri dei filium esse et spiritum sanctum consubstantialem patri et filio confitendum. si ergo Arrii erroris insaniam armis communibus expugnamus, si non de solo patre neque de solo filio neque de solo spiritu sancto, sed de tota trinitate cum apostolo confitemur quia deus solus potens rex regum et dominus dominantium, qui solus habet immortalitatem et lucem habitat inaccessibilem, quem nemo hominum uidet neque uidere potest, et unam Christi de trinitate personam dicimus passam, iure fatemur in altera eum pati potuisse natura, non illa quam cum patre et spiritu sancto creditur habere communem, sed quam de sua [deus] matre suscepit, quando se dei filius et filium esse hominis uoluit, non duplicata una eademque persona, sed inconuertibiliter coadunata utraque natura. idcirco aut in eo naturam confiteris secundum quam de Maria theotocon non negas genitum, aut communibus inimicis Arriis atque Manichæis indebitam conuinceris dare uictoriam, cum uel Christi deitatem dicis fuisse passibilem uel ei Manichæorum more carnis adimis ueritatem, si eum post uirginis partum naturam habere asseras singularem. EXPLICIT

4 1 Tim. 6, 15. 16

ITERVM CAPITVLA BEATI CYRILLI ET TESTIMONIA DIVERSORVM

14 1 Certe tamquam aliud in alio habitare, id est diuina natura in humanitate, non perpessa commixtionem aut confusionem aut commutationem, ut esset quod non erat. quicquid enim in alio habitare dicitur, non ipsum fiet tale quale est in quo habitat, sed aliud in alio magis intellegitur. at uero in uerbi natura et humanitatis solam nobis differentiam designat diuersitas naturarum; unus enim ex utraque intellegitur Christus. ergo inconfusione, ut ante dixi, seruata inhabitasse uerbum ait in nobis; scit enim unum esse filium unigenitum carnem factum et hominem.

t. 1 5 p. 203, 3—10

Ioh. 1, 14

[INCIPIVNT TESTIMONIA DIVERSORVM] SCI CYRILLI DE LIBRO VICESIMO SECVNDO DE THESAVRO

II Non enim unam esse naturalem operationem dicimus dei et facturæ, ut neque hoc quod factum est, in diuinam substantiam prouehamus neque quod diuinæ naturæ præcipuum est, in locum qui creaturis conuenit, deponamus.

PG 75, 453

ATHANASII IN LIBRO IIII ADVERSVS ARIANOS

III Si uideamus eum per instrumentum proprii corporis diuine aliquid agentem aut dicentem, cognoscamus quia cum sit deus, hæc operatur, et rursus si uidemus humane loquentem uel patientem, non ignoremus quia carne uestitus factus est homo et sic hæc fecit. uniuscuiusque proprium cognoscentes et utraque ab uno agi uidentes recte credimus et numquam errabimus.

Athan. c Arian. 3, 35

IIII GREGORII NYSENI EX LIBRO IIII EXPOSITIONVM IN BEATITVDINIBVS

Ieiunus enim quadraginta diebus permanens postea esuriuit. dedit enim naturæ quando uoluit operari quæ sua sunt.

PG 44, 1237

---

13 *incertum est unde hæc desumpta sint, a Cyrillo certe aliena esse uidentur*

PWIT

1 FACTA $W I^{corr}$ 2 homousii *PW* 3 sic *I* arriani *IT* errores *PW* 5 tota] sola *T* 7 uidit *IT* 8 alterum *PW*, *corr. W* 10 de sua dŝ *PW* dŝ de sua *IT* deus *deleui* 11 unam *PW* personam *W* 12 utramque naturam *W* 13 genitam *PW* ariis *PW*, *corr. W* arrianis *IT* 16 EXPLICIT *om. IT* 17 item *T* 18 1 *om. W* certe *PW* certum est *IT* id est *om. I* diuinam naturam *IT* humanitatem *PWT* 19 perpessam *IT* 21 inhabitat *T* 22 nobis solam *T* 25 INCIPIVNT—DIVERSORVM *eieci* *postulatur* TRICESIMO SECVNDO 28 est *om. PW* 30 contra *T* ARRIOS *W* arrianum *IT* 36 nuseni *PWI* miseni *T* propositionum *W* impositionum *IT* 38 quando naturæ *PWT*

ITEM CYRILLI EX INTERPRETATIONE LEVITICI DE SYNAGOGA IVDAEORVM

PG 69, 576 v Duo quidem pullos iubet assumi uiuos et mundos, ut intellegas per uolatilia cælestem hominem simul et deum in duabus naturis.

Et post pauca

VI Vnus ex ambobus Christus; propterea et tamquam duo pulli in duabus naturis assumitur et intellegitur iterum uelut in ambobus, tamen uiuis et mundis.

ITERVM EIVSDEM EX INTERPRETATIONE APOPOMPEI

t. II, 4 p. 48, 23—25 VII Ergo uel si duo hircos portauit utilitas propter probationem sacramenti Christi uel si duo pullos, erat in ambobus uelut in passione et extra passionem et in morte et supra mortem.

ITERVM EIVSDEM EX EPISTOLA AD ORIENTALES SCRIPTA LAETENTVR CAELI

t. II, 4 p. 17, 18—20 VIII Nouimus deiloquos uiros alias quidem communes facientes uelut in una persona, alias autem diuidentes uelut in duabus naturis, et deo quidem decentes uoces secundum diuinitatem Christi, humiles autem secundum humanitatem tradentes.

GREGORII $\overline{\text{EPI}}$ NAZIAZENI EX LIBRO THEOPHANIA DICTO

VIIII Duplex enim erat in eo natura.

EIVSDEM EX EPISTOLA AD CLIDONIVM

ep. 101 cf. Exc. Ephes. XIIII X Naturæ quidem duæ, deus et homo, quoniam et anima et corpus, filii autem non duo.

ITEM CYRILLI AD THEODOSIVM IMPERATOREM AVGVSTVM

t. II, 1 p. 57, 16 XI Sicut in diuinitate perfectus, ita et in humanitate perfectus.

EIVSDEM IN LIBRO DE TRINITATE

PG 75 p. 853^{c} XII Consubstantialis et coæternus deo et patri filius uelut terminum aliquod diuinitatis et humanitatis Christus in utrisque habens.

ANASTASII PAPAE ROMANI AD VRSICINVM

Coll. Auell. 81 p. 226, 21—227, 3 XIII Nam principium deus uerbum has nostræ naturæ primitias per multam sibi bonitatem unire dignatus est, qui non permixtus, sed in utrisque substantiis unus
Ioh. 2, 19 et ipse uisus secundum quod scriptum est soluite templum hoc et in tribus diebus suscitabo illud. soluitur enim Christus Iesus secundum meam substantiam, quam suscepit, et solutum suscitat proprium templum.

ITERVM ANASTASII PAPAE AD VRSICINVM

ibid. p. 226, 1—21 XIIII Confitemur ergo dominum nostrum Iesum Christum filium dei unigenitum ante omnia quidem sæcula sine principio ex patre natum secundum deitatem, nouissimis

---

VIIII *in or. 38 non inuenio nisi* 15 p. 328 διπλοῦς γὰρ ἦν XIII—XV *in Coll. Auellana et Berolinensi epistula dicitur* Gelasii ad Laurentium de Lignido, *sed cf. Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* 10 p. 168 nr. 92.

PWIT

2 duos *IT* 5 VI *om. IT* ambabus *IT* duo—naturis *PW* duobus pullis *IT* in duabus naturis *neque hic neque infra* (6) *extant apud Cyrillum* 6 uelut *PW* uelut in duabus naturis *IT* in ambobus] ἓν ἀμφότερα *Cyr.* 7 item *T* APONPEIO *P* APOMPEI *WI* 8 VI *IT* duos *IT* hircos *om. T* 11 item *T* missa *T* 12 VII *IT* nouus *PW* deilocus *PW* 13 duobus *PW* deo] ideo *I* dicentes *PWI, corr. W* 15 nazanzeni *WIT* THEFANIA P 16 VIII *IT* 18 IX *IT* 20 augustum *om. I* 21 X *IT* in^{2} *om. PW* 23 XI *T om. I* et^{2} *om. I* aliquam *I* 26 XII *T om. I* principum *I* 27 uniri *PW* quia *PWIT* non *om. T* 28 est et *I* 29 eam *T* 30 et *om. T* 31 ITEM *W* 32 *hinc inde numeri in IT non ascripti sunt*

autem diebus de sancta uirgine Maria eundem incarnatum et perfectum hominem ex anima rationali et corporis susceptione, omousion patri secundum deitatem et omousion nobis secundum humanitatem. duarum enim naturarum perfectarum unitas facta est ineffabiliter. propter quod unum Christum eundem filium dei et hominis unigenitum a patre et primogenitum ex mortuis confitemur scientes quod quidem coæternus suo patri secundum diuinitatem, secundum quam opifex est omnium, et dignatus est post consensionem sanctæ uirginis, cum dixit ad angelum ecce ancilla domini, fiat mihi secundum uerbum tuum, ineffabiliter sibi ex ipsa ædificauit templum et istud sibi uniuit, quod non coæternum de sua substantia e cælo detulit corpus, sed ex massa nostræ substantiæ, hoc est ex uirgine. hoc accipiens et sibi uniens non deus uerbum in carne uersus est neque ut phantasma apparens, sed inconuertibiliter incommutabiliter suam conseruauit essentiam, primitias nostræ naturæ suscipiens sibi uniuit. Lc. 1, 38

ITERVM EIVSDEM PAPAE AD EVNDEM VRSICINVM 14

XV Numquam autem per resurrectionem unitionis nostræ discessit a proprio templo nec discedere potest propter ineffabilem suam benignitatem. ibid. p. 227, 4—6

PAPAE GELASII EPIS PER DARDANIAM CONSTITVTIS

XVI His igitur incitati per fratrem et coepiscopum nostrum Vrsicinum præsentia dirigere scripta curauimus præeunte gratia salutationis hortantes ut magnanimiter auxilio domini tolerando rerum transeuntium uastitatem magis esse debeamus adtoniti ne, quod absit, perpetuæ subeamus uitæ dispendium. proinde quæ catholicæ ueritatis poscit utilitas præcauenda, dilectio uestra paulisper aduertat. apud Græcos, quibus multas hæreses abundare non dubium est, iam ante annos fere quadraginta v de domini nostri et saluatoris incarnatione nata conquæstio est Eutychen quondam presbytero Constantinopolitano in blasphemias proruente, per quas diceret unam tantummodo, id est solam diuinitatis naturam siue substantiam in domino Iesu Christo credere nos debere susceptæ carnis ueritate prorsus abolita. quod utique impium prauumque commentum Marcionistis Manichæisque coniunctum totum sine dubio salutis nostræ solueret sacramentum, si quidem quantum et scripturæ uenerabilis dicit (XVII) auctoritas et maiorum testatur doctrina nostrorum, redemptorem mundi deum totum simul deum totumque hominem ex Maria uirgine fuisse genitum et huic mundo certum est extitisse conspicuum, sic passum atque resurrexisse constat a mortuis, ita XL diebus fuisse cum discipulis uersatum, in cælis ascendisse plena luce sit clarum et, quomodo dictum, ad iudicium angelo testante uenturum, ut et filius hominis quem beatus Stephanus martyr a dextris uirtutis dei uidit astantem, manifestus appareat et quem compunxerunt, persecutores eius aspiciant, quod nimirum sine carnis humanæ non Coll. Auell. ep. 79 p. 220, 14—222, 9 Mt. 26, 64 Act. 1, 11 Act. 7, 55 Ioh. 19, 37

PWIT

1 ex *IT* 2 diuinitatem *I* 5 quidem est *IT* 6 coæterno *PW* suo *PW* deo *IT* 7 concessionem *I* dicitur *W* 8 ædificare *IT* 9 stut *P* stat *W* istad W^{corr} statim *IT* de *I* 11 phantasmata *PW* 12 incommutabiliterque W^{corr} et incommutabiliter *IT* et primitias *IT* 14 item *IT* eundem *om. T* 16 potuit *T* dignitatem *IT* 17 epi *PW om. IT* constitutus *W* 23 fere annos W^{corr} fere *PWIT* 23/24 v de $P^{corr}W$ unde *P* annos *IT* 24 quæstio *IT* cuthico *I* quondam] quod *P* quo *W* quoque W^{corr} *om. IT* 26 diuinitati *PW* 27 nos credere *T* suscepta *PW* 29 soluere *PW* soluerit *T* 30 *inde a* redemptorem *nouum capitulum incipiunt PW inscribendo* ITEM EIVSDEM *numeroque* XVII *apposito* deum *om. I* 30/31 totum—deum *om. T* 32 perspicuum *T* ac *T* ex *IT* 33 sic *IT* et quomodo *PWIT* eoque modo *uel* eo quomodo *Gelas. codd.* 34 dictum est *IT* 35 ad *PWIT, corr. WI*

potest constare materia, cuius adsumptio glorificata est deitate non prorsus adsumpta.
cf. 2 Ioh. 7 unde et beatus Iohannes apostolus dicit: qui negat Christum in carne uenisse, hic est antichristus, et gloriosus apostolus Paulus qualem hodieque credere debeamus dominum
Col. 2, 9 nostrum Iesum Christum, palam professus est dicens: in quo habitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter, quo breui capitulo simul Arrianam pestem et hanc quam diximus Eutychianam cælesti prædicatione subuertit, quia et nihil minus est, ubi omnis plenaque diuinitas habitare perhibetur et corporaliter exprimendo ueritate persistere nostri corporis approbatur. super his autem frequenter ab apostolica sede et per sanctæ memoriæ beatum Leonem et per successores eius certum est Græcos fuisse conuictos, sicut ipsorum chartis quas apud nos habemus, sine ambiguitate monstratur. tunc uero quamuis ipsam pestilentiam non audeant profiteri, his tamen qui talibus communicauerint meritoque secundum Calchedonensis decreta concilii ab apostolica sede damnati sunt EXPLICIT

INCIPIT BEATI THEODORITI DE TRINITATE

15 Salus autem est scientia existentis, existentis uero scientia est dei, deus autem
Heb. 4, 15 est trinitas, cuius notitiam uerbum secundum similitudinem nostram præter peccatum
Mt. 20, 19 factum dedit dicens discipulis: euntes docete omnes gentes baptizantes eos in nomine patris et filii et spiritus sancti. tres subsistentias siue personas ostendit dicens in patrem et filium et sanctum spiritum. propterea enim pater est et non filius neque spiritus, et filius est et neque pater neque spiritus, et spiritus spiritus sanctus est et neque pater neque filius. manifestauit autem se sancta
Mt. 3, 16. 17 trinitas in Iordane, patre testante, filio baptizato, sancto spiritu in columbæ specie descendente. et pater non erat qui baptizabatur, sed filius; qui uero de sursum testabatur, non erat filius sed pater, et qui in specie columbæ descendit, non erat filius, qui baptizabatur, neque pater, qui de excelsis clamabat, sed spiritus sanctus. pater
Mt. 3, 17 enim ab excelsis clamabat: hic est filius meus dilectus, in quo bene complacui, latens uerbum propter incarnationem ostendens; filius autem est incarnatum uerbum et a Iohanne baptizatus et spiritus sanctus propriam habens subsistentiam descendens ostendebatur in specie columbæ et permanens super eum.

[CONTRA SABELLIVM EIVSDEM BEATI THEODORITI.] Arguitur itaque insensatus Sabellius, qui sensu Iudaico asserit monarchiam intellegendo et sapiendo patrem non uere patrem et filium non uere filium et spiritum sanctum non uere spiritum sanctum, sed nomina solummodo sine subsistentiis tria in una persona coniciens. ut autem clare intellegatur, exemplo quodam tenui istius patefaciamus sensum. ait enim trinitatem non uere trinitatem personarum subsistentium esse. nomen Petrus, in baptismate uero Andreas et in militia Thomas; sed non uere trini huiusmodi trinitas

15 *primus edidit Stephanus Baluze in Miscellan. libro* IIII *p.* 1 *sq. coniecturas proposuit Cotelier in Monum. eccl. Græcæ* 3, 560 *sq.*

PWIT

2 iohannis *PW* 3 hodie quem *T* 5 quod *PW* 7 omni *PW* ueritatem *T* 9 beatæ *T* 10 conuinctos *P* conuintos *W* 11 tunc *PWT* nunc *I Gelas.* audeat *PW* his *PW* hi *IT* eos *Gelas.* 12 communicauerunt *T* 13 *excerptum in media sententia abrumpi apparet ex Gelasio* EXPLICIT *om. IT* 14 INCIPIT *om. IT* theoderiti *IT* 15 dei *Cotelier* dŝ *PWIT* 16 notitia *P* secundum uerbum *I* 19 in *om. I* spm scm *IT* 21 spiritus *om. W*^{corr}*IT* 22 spu sco *IT* 25 celis *I* 26 de celis *I* mihi bene *WI* 27 est *om. T* 30 CONTRA—THEODORITI [theoderiti epi *IT*] *PWIT, non crediderim ab excerptore hoc loco quicquam omissum esse* 33 tantummodo *T* 34 exemplo *P*^{corr} exempla *PWIT* quodam *om. IT* tenui *Cotelier* tene *PWIT* 35 subsistentiuum *T*

est, nominum uero solummodo trinitas et non rerum est. res autem uere subsistens est pater, ex quo omnia, et res uere subsistens filius, per quem omnia, et res uere subsistens sanctus spiritus, in quo omnia. propter tres subsistentias tres res et propter unam eandemque naturam una eademque res. omnia ergo quæcumque facta sunt, a sancta trinitate habent essentiam et in ea consistunt. uerbo enim Ps. 32, 6 domini, [hoc est patris] cæli firmati sunt et spiritu oris eius omnis uirtus eorum. dominus autem pater, dominus autem et filius, dominus uero et spiritus sanctus; commune namque trium personarum est dominus et deus. dominus Deut. 6, 4 enim deus tuus dominus unus est. adtende quod dicitur: unus deus substantia atque natura, tres uero personæ, non alterius naturæ pater et alterius filius et alterius spiritus sanctus, sed una natura atque substantia. nam et animalia rationalia VI Ies. 6, 2. 3 alas habentia dicendo sanctus sanctus sanctus dominus in trinitate personarum prædicant unitatem. unitas enim in trinitate cognoscitur, in unitate trinitas una, deitas una et uirtus una et regnum unum; quod uult pater, uult et filius, uult et spiritus sanctus. trinitas autem quia pater filii subsistentis pater est et filius subsistentis patris est filius et spiritus sanctus subsistens est ex patre procedens et per filium datus. [aduersus Arrium impium] sed necessarium quidem est ut tres subsistentias confitendo malam sectam Arrii fugiamus. contraria enim Sabellio iudaizanti pergens uia et fugiens monarchiam in multorum deorum paganicam inruit opinionem subsistentias sanctæ trinitatis in una deitatis substantia non intendens, sed naturas et substantias extraneas subiectas alterutris, deum magnum definiens et paruum et minimum. fuge insensibilitatem; fugiens enim rem incongruam incongruentius adinuenit. introduxit enim sine fœdere prœlium sanctæ ecclesiæ dei filium minorando. respice itaque quomodo Sabellius quidem fugiens Arrium Iudæus est factus, quomodo autem Arrius Sabellium fugiens paganus effectus est. ille siquidem uniprincipium, hic uero multiprincipium allegauit; est autem media et uere regalis uia et ab hoc et ab illo abstinere. ait enim: non declinabis ad dexteram aut ad sinistram; uia regali cf. Num. 20, 17 perge. regalis autem uia est ut neque Sabellii continuatio uel et confusio suscipiatur neque Arrii diuisio, sed credantur tres quidem subsistentiæ siue personæ, non autem una trinitatis subsistentia secundum Sabellium, et una substantia seu natura confiteatur et non tres naturæ secundum Arrium. quia uero incerta sunt ignorantibus quæ dicuntur, quid est natura et substantia seu persona uel subsistentia, necessarium est de his breuiter explanare. inerudite namque multi se habentes delinquunt circa sanctam trinitatem et circa incarnatam dispensationem unius de trinitate dei uerbi nescientes quid est natura et substantia et quid est subsistentia atque persona. natura et substantia in nullo significatiuorum differunt nisi nomine; natura enim substantia est. subsistentia et persona in nullo significatiuorum differunt nisi nomine; subsistentia enim persona est. sed natura quidem et substantia hoc

9—11 *cf. Theodoreti quæst. in Deuteron. p. 262 Schulz* 11—13 *cf. eiusdem comment. in Is. p. 31, 24—26 Möhl* 18—31 *cf. eiusdem eranist. 2 p. 78 Sch.*

PWIT

1 et] est et *IT* res *IT* tres *PW* 3 $\overline{\text{sps}}$ $\overline{\text{scs}}$ *IT* 4 et—una *om. IT* 6 hoc—patris *PW om. IT* 8 communem *W* triumque *I* 9 dominus] $\text{ds}\bar{}$ *T* unus $\text{ds}\bar{}$ una *I* 16 est[1] P^{corr} *om. PWIT* 17 aduersus—impium *PWIT, cf.* p. 150, 30 19 uiam *PWIT* duorum *PW, corr. P* 20 unam *PW* substantiam *PWT* 24 arrium $W^{corr}IT$ arius *PW* arrius P^{corr} 26 alligauit *PW* 27 ad[2] *om. T* 28 et *PW* etiam *IT* ut P^{corr} 30 et] sed *T* 32 quod *PW, corr. W* 35 nescientes *P om. WIT* et[1]] de *I* est de *I* 36—38 natura[2]—nomine *om. T* 37 substantia I^{corr} persona *I* natura *PW* significatorum *I* 38 substantia *P, corr. P* hoc *om. I*

quod est commune, significant, persona uero et subsistentia quod proprium, significant. uelut una et communis omnium hominum natura est atque substantia, subsistentia uero et persona uniuscuiusque hominis proprium, et non quoniam innumerabiles personæ et subsistentiæ sunt hominum, propterea innumerabiles et naturæ siue substantiæ. una namque et idem substantia atque natura apud homines et non altera est et rursus non quoniam una et idem natura atque substantia omnium hominum est, propterea una est sola persona seu subsistentia omnium hominum. scimus enim diuersas personas hominum et non unam. Petrus enim et Iacobus et Iohannes unum quidem natura et substantia secundum quod homines sunt, non autem unum subsistentia uel persona. prŏprium enim sunt singuli; Petrus enim non est Iacobus aut Iohannes. similiter autem et horum singuli non sunt quod alius; propria enim est uniuscuiusque persona seu subsistentia. idem autem immutabilitate naturæ siue substantiæ; quod enim est Petrus natura, hoc et Iacobus et Iohannes. quod autem est Petrus subsistentia, neque Iacobus neque Iohannes est; alter enim est Petrus et alter Iacobus alterque Iohannes. probatum est igitur quoniam non idem est natura et subsistentia neque idem substantia atque persona, idem autem natura et substantia, quod commune, non proprium significat, et idem persona et subsistentia, quod proprium et non commune declarat. educati siquidem et sicuti dicunt, exemplum secundum hominem sumentes ascendamus ad ratiocinationem diuinam sanctæ trinitatis uniuersa transilientis. nihil enim naturarum æquabitur creatori, licet aliquod eorum quæ sunt facta, sumatur exemplum propter breuitatem nostram in terra iacentium et erudientium uelut per quasdam imagines. ait enim
Ps. 38, 7 cantiloquus etiam in imagine ambulat homo, non ut consistat usque in hoc, sed iaculatur mentem a sensibilibus ad intellegibilia. sanctæ igitur trinitatis una quidem est natura atque substantia, commune est enim trium substantia; non autem una subsistentia seu persona: trium, patris et filii et spiritus sancti, tres subsistentiæ. oportet igitur desiderantem spiritales diuitias et uolentem Christianorum dogmata uindicare rerum non ignorare proprietates, ne forte aliud pro alio intellegens circa dogmata peccet. qui enim naturam et personam idem esse intellegit, aut in Arrii diuisionem incidit aut in confusionem Sabellii. Arrius enim tres subsistentias dicens tres etiam dicit naturas, Sabellius autem unam naturam dicens unam dicit et subsistentiam. idem ergo duæ hæreses sunt perpessæ, quoniam naturam et subsistentiam idem esse putauerunt, licet contrariæ alterutris dogmatibus esse uideantur. sancta uera ecclesia optime dogmata a principio seruans certissime nouit causas discernere unam dicens sanctæ trinitatis esse naturam, non unam subsistentiam, sicuti Sabellius, sed tres quidem dicens subsistentias, non tres naturas, sicut Arrius. et unam naturam nouit, quod commune est, subsistentiam uero non unam, quod proprium. dicendo enim unam naturam indiuisibilitatem prædicat trinitatis, dicendo autem tres subsistentias inconfusibilitatem trinitatis agnoscit. multi autem ecclesiæ filiorum

---

PWIT

1 communionem *PW, corr. P* quod est *I* 4 innumerabilem *PW* 5 eadem *IT* substantiæ atque naturæ *P* omnes homines *I* 6 eadem *IT* 11 aut] autem *W* iacobus autem non est W^{corr} 12 est enim *WIT* autem P^{corr} autem hi *P* autem tres *W* autem uel *I* autem sunt $I^{corr}T$ 13/14 est—est[1] *om. I* 14 est neque iohannes *T* neque iohannes *I* 14/15 est enim *WIT* 15 iohannes est *IT* 18 substantia PW_1 sicut *IT* 20 transilientes *T* *coniecerim* creaturarum 21 aliquot *T* sumantur in *IT* 23 ambulet *PW* 24 intelligenda *T* 26 $\overline{\text{sci}}$ $\overline{\text{sps}}$ *IT* 28 proprietates *IT* propriæ esset [esse $P^{corr}W^{corr}$] *PW* alios *PW', corr. P* 31 dicet *PW, corr. W* et] esse *I* 32 perpessi *PW* 37 subsistentias *IT* non unam P^{corr} *om. PWIT* proprium est *T* 38 prædicat *om. IT* 39 agnoscet *PW*

propter reuerentiam seu formidinem discere declinantes ex ignorantia peccant circa trinitatem et circa incarnatam dispensationem, Christianismus autem uere est scientia inenarrabilis sanctæ trinitatis. per hanc sanctam scientiam ab ignorantia liberatus homo gratia filius dei uocatur detergens maculas peccatorum per opera bona, ex quibus præcipue purgata mens fit susceptibilis sanctæ trinitatis et unitatis. trinitatem namque personarum subsistentium huiusmodi mens * * id est et in patre et filio et sancto spiritu suscipit. ueniemus enim, inquit trinitas, et mansionem faciemus apud eum; ubi enim filius, ibi et pater et sanctus spiritus. sit autem nobis in exemplo homo ad imaginem dei et similitudinem factus. seruat enim in semet ipso tamquam imago eius cuius est imago, similitudinem, sed inferior est tamquam factura et creatura. non alienus autem a dei cognitione est * * licet non existentibus donante creatore. intellectus autem est iste secundum interiorem hominem, non extra rationem (genetiuus namque est intellectus rationis), sed neque extra spiritum. est enim intellectus intellegens et ⟨ratio⟩ ratiocinatrix et spiritus palam faciens, et contemplatur [et] unum substantia, tria proprietatibus. mens enim seu intellectus pater uerbi; habet enim uerbum proprium in abscondito una cum spiritu proprio. mouetur enim et ratiocinatur mens in spiritu. mens autem aliud est præter rationem et iterum ratio non est mens secundum quod ratio est, sed singula singulatim cognoscuntur, inseparabilia uero sunt horum singula naturaliter. una enim substantia, sed non quoniam una substantia, una quoque proprietas. non enim quoniam tres proprietates, tres quoque substantiæ; non enim erant tria unum, si tres essent substantiæ, neque unum tria, si una proprietas. ascende iam sumens scabellum nostrum exemplum ad illam mentem quæ ultra omnia est, qui uere pater est et uerbum. ibi enim uere est unitas trinitas et trinitas uere est unitas. propterea enim pater ⟨pater⟩ existens subsistentia inseparabiliter habet filium et spiritum et filius filius existens subsistentia inseparabiliter habet patrem et spiritum et sanctus spiritus spiritus existens subsistentia inseparabiliter habet patrem et filium. et separatur unumquodque et non separatur; secundum quod separatur subsistentiis, uere trinitas, secundum quod non separatur substantia, uere unitas est. qui autem huius faui suauissimi gustum non habent diuinæ ratiocinationis inexpertes existentes, inlusi humano spiritu tamquam animales non suscipiunt quæ spiritus dei sunt. stultitia enim eis est et scire non possunt. aiunt enim: si tria, quomodo unum? et si

Ioh. 14, 23

Gen. 1, 26

2 Cor. 2, 14

11—22 *apte confert Cotelier Theodoreti quæst. in Genes. 20 p. 28 Sch. ceterum proxime ad hæc accedunt ea quæ Doctr. patr. 1, 1* ἐκ τῶν Κλημεντίων *adferuntur; in Homiliis earumque epitomis quæ nunc feruntur, non extant*

PWIT

1 discedere *PT, corr. P* 2 Christianismus *Cotelier* xpianissimus *PWIT* scientiam inueniens *IT* 3 inenarrabilis *PW* uenerabilis *IT* 3/4 liberatur *PW* 4 gram *I* maculam *T* 6 *lacunam indicaui e. g. supplendo* in omnibus tribus 7 in filio *T* suscipit *T* suscepit *I* suscepi *PW* suscipi W^{corr} 8 apud eum faciemus *IT* sps scs *IT* 10 ipsum *PWIT, corr. W* eius] eris *W* 11 *lacunam indicaui, haud pauca excidisse uidentur; cf. Theodoret. quæst. in Gen. 20 p. 28* οὗ δὴ χάριν καὶ ἀνυπόστατος ὁ λόγος ἐστὶν καὶ τὸ πνεῦμα, ἐπὶ δὲ τῆς ἁγίας τριάδος τρεῖς νοοῦμεν τὰς ὑποστάσεις καὶ . . . καθ' ἑαυτὰς ὑφεστώσας non] ex non *I* 12 autem est *WI* autem et *P* est autem *T* 13 ratione *W* genetibus *PW* generibus W^{corr} 14 ratio *add. Cotelier* mens racionatrix *I* 15 contemplatur *PWT* [= θεωρεῖται] contemplator *I* et[2] *om. I* substantia unum *T* substantia *PW* 18 quod est ratio *I* 19 singillatim *W* 21 erant *om. T* 23 qui] que *I* 24 est[3] *om. T* 24/25 propterea *PW* propria *IT* 25 pater *add. Cotelier* substantia *T* 26 filius[2] *om. T* substantia *PW, corr. P* 26/27 et[3]—filium *om. IT* 28 unum quoque *PW, corr. P* 29 a substantia *W* quia *PWT, corr. P* 31 inclusi *IT, corr. I* 32 est eis *I*

unum, quomodo tria? incongrua ratione unum percipientes et tria. si unum enim, inquit, una subsistentia et non tres; si uero tria, tres omnimodis substantiæ et non una. non enim possibile est, inquit, unum esse tria neque rursum tria unum, non contemplantes suptilissimis sensibus cælestissimam scientiæ profunditatem, secundum quid unum tria et secundum quid tria unum. secundum quod immutabiliter habet ad semet ipsam trinitas una natura existens, propter hoc unum trinitas; porro secundum quod non una persona, sed tres trinitas, uere est unitas trinitas personis, non substantia, et unitas substantia, non personis. secundum aliud uero trinitas trinitas et secundum aliud unitas unitas est. alius enim et alius et alius, tres enim subsistentiæ; non autem aliud et aliud et aliud, una enim natura atque substantia est.

Sap. Sal. 1, 2 clare uero ostendit semet ipsam ueritas credentibus; inuenitur enim ab eis qui non temptant eam, et apparet non discredentibus sibi. EXPLICIT BEATI THEODORITI DE TRINITATE

SCI QVINTIANI EPI ASCVLANI AD PETRVM ANTIOCHENVM

Coll. Auell. 72 p. 176, 25—180, 8

16 I Omnis itaque qui dicit unam naturam dei uerbi et carnis et non duas unitas indiuisasque, damnetur.

II Si quis confundit duas Christi naturas dicens deum passum carne et non passum

1 Petr. 4, 1 Christum carne secundum apostolum, damnetur.

III Si quis inpassibilem immortalem deum uerbum dicit conuersum in passione ac morte et non hæc reddit eius carni, damnetur.

IIII Si quis uocem trisagian, id est ter sanctam dicit propter nos crucifixam et non dominum nostrum Iesum Christum filium dei unigenitum, damnetur.

V Si quis post uocem ter sancta deum dicit crucifixum propter nos et non potius unum filium, cui in medio ter sanctæ uocis ymnus dicitur, damnetur.

VI Si quis hominem dicit qui pro nobis crucifixus, siue deum diuidendo naturas et non eas copulando in crucifixione eius, damnetur.

VII Si quis dicit duas personas seu subsistentias et non potius duas naturas in unam personam et unam subsistentiam concurrentes, damnetur.

VIII Si quis alterius essentiæ dicit carnem domini carne nostra et non potius nobis consubstantialem absque peccato, damnetur.

VIIII Si quis deum hominem et non magis deum et hominem dicit, damnetur.

X Si quis dicit creatum patris uerbum et non magis eius carnem, damnetur.

XI Si quis dicit consubstantialem carnem domini deo et patri et non potius deum uerbum, damnetur.

XII Si quis dicit sine mente et sine anima dominum nostrum Iesum Christum et pro ea habuisse diuinitatem et quia ex hoc dicendum passum carne deum uerbum et non magis mente cum anima rationali inhumanatum deum uerbum et inpassibilem dicendum eundem diuinitate, humanitate uero passibilem, damnetur.

5—6 *cf. Theodoret. eran. 1 p. 9 Sch.*

PWIT

2. 3 inquiunt *IT* 4 subtilissimam *IT* scelestissimam *PW* celestissimis *I* scelestissimis *T* 5 quid[1]] qui *W* secundum[2] *om. PW* 6 trinitas[1] *om. IT* 8 uero aliud *I* 9/10 substantiæ *T* 10 et aliud[3] *del. W* 11 uero *PWI* enim *T* 12 EXPLICIT *om. T* 12—13 BEATI—TRINITATE *om. IT* 14 incipit sci *IT* QVINTINIANI *PT* ASCYLIANI *P* 19/20 passionem ac mortem *W*[corr] 21 trisagiam *IT* 22 Christum *om. T* 24 tre scē *I* uoces *PWI* 25 crucifixus est *I* 26 eius *om. P* 28 in unam *I* concurrentes *PW* in unum concurrentes *IT* 31 VIIII *om., pro* X. XI. XII *habent* VIIII. X. XI *IT* 32 creaturam *I* 33 et[2] *IT om. PW* potius non *I* dš *W* 35 xpm ihm *P* 36 discendnm *I* 38 diuinitatem *PW, corr. W* humanitatem *T*

INCIP CAP ASCLIPIADIS EPI TRALLENSIS MISSA AD IDEM PETRVM ANTIOCHENVM

Coll. Auell. 78 p. 216, 19–218, 16

17 I Si quis apponit in trisagio crucem præter filium dei, anathema sit.

II Si quis quaternitatem introducit in trisagio apponens post trinitatem Christum crucifixum, anathema sit.

III Si quis confundit trinitatem eundem dicens esse patrem et filium et sanctum spiritum, anathema sit.

IIII Si quis distinguit unam essentiam trinitatis in duas, anathema sit.

V Si quis unum filium secat in dualitatem filiorum, anathema sit.

VI Si quis dei uerbum et carnem dicit unam naturam ignorans naturarum differentiam, anathema sit.

VII Si quis diuinam naturam filii confundit passionibus carnis eius et non confitetur eum spiritu inpassibilem, carne uero passum, anathema sit. cf. 1 Petr. 3, 18

VIII Si quis dicit dei passibilitatem aut mortem gustasse deum tamquam ad hæc cum bona uoluntate uenisse, cum conuersus esset, et non confitetur eum tamquam deum non fuisse sub dominatione mortis, mortem uero mortificasse per carnem suam mortalem quam adsumpsit, anathema sit.

VIIII Credimus enim quia uita uita est et non recidit in mortem; tu autem cognosce et abscidere in quibus inique locutus es. tamen sit et est dei gratia cum his qui recte uerbum prædicant ueritatis. EXPLICIVNT CAPITVLA

PWIT

1 *om. IT* 2 XIII *I* XII *T* 3 XIIII *I* XIII *T* quaternitatem *IT* quæ æternitatem *PW* 5 XV *I* XIIII *T* 5/6 spm scm *IT* 7 XVI *I* XV *T* 8 XVII *I* XVI *T* dualitate *PWIT* 9 XVIII *I* XVII *T* 11 XIX *I* XVIII *T* diuinam *IT* unam *PW* 12 inpassilem *P* 13 XX *I* XIX *T* 17 XXI *I* XX *T* recedit *PWIT*, *corr. P* 18 abscide *IT* 19 EXPLICIVNT CAPITVLA *W om. PIT*

INDICES

I
IN HOC VOLVMINE CONTINENTVR

Quæ ex Græco translata sunt et Græce extant, asterisco notata sunt

I EPISTVLAE MARCIANI ET PVLCHERIAE SIMVL ET IVVENALIS $\overline{\text{EPI}}$ HIERVSOLIMORVM TAM ALEXANDRINIS QVAM CVNCTIS HIERVSOLIMITANIS MONACHIS DE STATVTIS CALCHEDONENSIS CONCILII

*Epistula scripta ab imperatore Marciano Alexandrinis [*Græce Gest. Chalced.* 28] . . . . . I p. 3
*Epistula sancita a Marciano imperatore ad archimandritas et monachos reliquos habitantes in Aelia et circa eam [*Græce Gest. Chalced.* 26] . . . . . II p. 4
*Pulcheria archimandritis et reliquis monachis in Aelia et circa eam habitantibus [*Graece Gest. Chalced.* 27] . . . . . III p. 7
Rescriptum synodicarum litterarum Iuuenalis episcopi Hierosolymorum ad presbyteros et archimandritas et reliquos monachos Palæstinæ prouinciæ . . . IIII p. 9

EPISTVLAE LEONIS IMPERATORIS AD VNIVERSOS METROPOLITANOS $\overline{\text{EPOS}}$ TOTIVS ORIENTIS ET OCCIDENTIS ET RESCRIPTVM SVBSCRIPTORVM OMNIVM $\overline{\text{EPORVM}}$ QVOD MEMORATVS AVGVSTVS POSTMODVM ENCYCLIA VOLVIT NOMINARI

Narratio præposita . . . . . V p. 9
Narratio interposita . . . . . X p. 22
Catalogus episcoporum quibus a Leone imperatore scriptum est . . . . . XI p. 22
Epistula Leonis imperatoris ad Anatolium, eodem modo scriptum est et aliis metropolitanis episcopis . . . . . VI p. 11
huic epistulæ subiectæ sunt et omnibus episcopis metropolitanis directæ[1])
preces ab episcopis Aegyptiacæ diocesis et clericis ecclesiæ Alexandrinæ oblatæ . . . . . VII p. 11
Imperatori Leoni episcopi et clerici Aegyptiacæ diocesis ab archiepiscopo Timotheo Eluro destinati . . . . . VIIII p. 21
Anatolio episcopi Aegytiacæ diocesis . . . . . VIII p. 17

Epistulæ ad Leonem imperatorem
Petri episcopi metropolis Corinthi et reliquorum Achaiæ . . . . . XLIIII p. 88
Anatolii episcopi Constantinopolis . . . . . XIII p. 24
Iohannis episcopi metropolis Sebastiæ cum concilio [p. 70, 2] episcoporum Armeniæ I XXXVI p. 69
Otrii episcopi metropolis Melitenæ cum episcopis [p. 74, 16] Armeniæ II . . . . XXXVII p. 71
Baradoti . . . . . XXI p. 35
Alypii episcopi metropolis Cæsareæ cum duobus episcopis sub eum constitutis [p. 76, 12] Cappadociæ I . . . . . XXXVIII p. 75
Patricii episcopi Tyanorum metropolis cum concilio [p. 77, 30] episcoporum Cappadociæ II . . . . . XXXVIIII p. 77
Pelagii episcopi Tarsi cum episcopis [p. 50, 19] Ciliciæ I . . . . . XXVIII p. 50
Martyrii episcopi Gortynæ cum concilio [p. 97, 7] episcoporum Cretæ . . . . . XLVIII p. 96
episcoporum Dardaniæ . . . . . XLIII p. 88
Eugenii episcopi Epiri (ueteris) . . . . . XLVI p. 93

[1]) p. 11, 33 *deleas* ⟨litteræ⟩.

Lucæ episcopi Dyrracheni cum concilio [p. 95, 31] episcoporum nouæ Epiri . . xlvii p. 95
episcoporum Europæ . . . . . xliii p. 26
Anastasii episcopi Ancyræ metropolis cum synodo [p. 90, 15] episcoporum Galatiæ i xlv p. 96
Seleuci episcopi Amasinæ metropolis cum concilio episcoporum Helenoponti . xli p. 84
Euethii episcopi metropolis Cyzici cum concilio episcoporum Hellespontinæ regionis [p. 67, 3] . . . . . xxxv p. 67
Agapiti episcopi Rodi; concilium episcoporum Insularum conuocare non licuit [p. 64, 25] . . . . . xxxiii p. 63
Basilii episcopi Seleuciæ metropolis cum concilio [p. 17, 23] episcoporum Isauriæ xxvii p. 46
Iuliani episcopi Coensis. . . . . xxxiiii p. 66
[Leonis papæ = Leon. ep. 97] . . . . . xii p. 24
Luciani Byzæ metropolitani episcopi . . . . . xv p. 28
Petri episcopi Myrenæ metropolis et synodi [p. 60, 25] episcoporum Lyciæ. . . xxxii p. 60
Eutherii episcopi Sardianorum et synodi [p. 56, 12] episcoporum Lydiæ . . . . xxx p. 56
Maræ episcopi Mesopotamiæ [i. e. Amidæ] cum concilio [p. 41, 31] episcoporum Mesopotamiæ. . . . . xxiiii p. 41
episcoporum Mysiæ ii . . . . . xviiii p. 32
Nonni episcopi Edessenæ metropolis et episcoporum Osroenæ. . . . . xxiii p. 40
Epiphanii episcopi Pergensis cum concilio [p. 58, 27] episcoporum Pamphyliæ . xxxi p. 58
Petri episcopi Gangrenæ metropolis cum episcopis [p. 86, 24] Paphlagoniæ . . xlii p. 86
Valentionis episcopi Philippopolitanæ metropolis et episcoporum de Philippopoli xvi p. 28
Dorothei episcopi Tyri et episcoporum oræ maritimæ Phœnicæ . . . . . xxv p. 42
Iohannis episcopi et episcoporum Phœniciæ secundæ Libanisiæ . . . . . xxvi p. 44
Pergamii episcopi Antiochiæ metropolis et episcoporum Pisidiæ . . . . . xxviiii p. 51
Euippi episcopi metropolis Neocæsariæ et episcoporum Ponti Polemoniaci . . xl p. 79
Theotimi Scythiæ episcopi . . . . . xviii p. 31
Sebastiani episcopi . . . . . xvii p. 30
Basilii episcopi et episcoporum Syriæ i . . . . . xx p. 32
Epiphanii episcopi et episcoporum Syriæ ii. . . . . xxii p. 38
2 Liberati breuiarium causæ Nestorianorum et Eutychianorum . . . . . p. 98
3 Iohannis Constantinopolitani epistula [212] ad Theodorum Mopsuestenum . . . . . p. 141
4 Gregorii Nazanzeni epistula [152] ad Theodorum [Mopsuestenum] . . . . . p. 141
5 Gregorii Nazanzeni epistula [121] ad Theodorum [Mopsuestenum] . . . . . p. 142
6 Gregorii Nazanzeni epistula [139] ad Theodorum [Mopsuestenum] . . . . . p. 142
7 Gregorii Nazanzeni epistula [183] ad Theodorum [Mopsuestenum] . . . . . p. 143
8 Gregorii Nazanzeni epistula [77] ad Theodorum [Mopsuestenum] . . . . . p. 144
9—12 Isidori Pelusiotæ epistulæ [1, 370. 310. 323. 324] ad Cyrillum . . . . . p. 146
13 Defensio fidei factæ a Cyrillo . . . . . p. 147
14 Testimonia diuersorum
xiii—xv Anastasii papæ Romani ad Vrsicinum [Coll. Auell. 81 p. 226, 21—p. 227, 3. 226, 1—21. 227, 4. 5] . . . . . p. 148
iii Athanasii in libro iiii aduersus Arianos [c. Arian. 3, 35] . . . . . p. 147
i Cyrilli capitula [schol. 25 ex eadem uersione atque t. i 5 p. 203, 3—10] . . . . p. 147
xi Cyrilli ad Theodosium imperatorem [t. i 1, 1 p. 57, 16] . . . . . p. 148
viii Cyrilli ex epistula ad Orientales scripta [t. i 1, 4 p. 17, 18—20] . . . . . p. 148
vii Cyrilli ex interpretatione apopompæi [t. i 1, 4 p. 48, 23—25] . . . . . p. 148
xii Cyrilli in libro de trinitate [PG 75 p. 853c] . . . . . p. 148
v. vi Cyrilli ex interpretatione Leuitici de synagoga Iudæorum [PG 69, 576] . . . . . p. 148
ii Cyrilli de libro uicesimo secundo [*potius* xxxii] de Thesauro [PG 75, 453] . . . p. 147
xvi. xvii Papæ Gelasii episcopis per Dardaniam constitutis [Coll. Auell. 79 p. 220, 14—222, 9] p. 149
viiii Gregorii Nazianzeni ex libro Theophania dicto [cf. or. 15 p. 328] . . . . . p. 148
x Gregorii Nazianzeni ex epistula [101] ad Cledonium . . . . . p. 148
iiii Gregorii Nysseni ex libro iiii expositionum in beatitudinibus [PG 44, 1237]. . p. 147
15 Theodoreti de trinitate . . . . . p. 150
16 Quintiani Asculani episcopi epistula ad Petrum Antiochenum [Coll. Auell. 72 p. 176, 25—180, 8] p. 154
17 Asclipiadis episcopi Trallensis epistula ad Petrum Antiochenum [Coll. Auell. 78 p. 216, 19—218, 15] . . . . . p. 155

II
ADFERVNTVR

præter s. scripturam symbola canones

Græco Alexandriæ scripto 99, 3. gesta quæ apud defensorem ciuitatis (Alexandriæ) coram Dioscoro iuniore confecta sunt 113, 4. cf. 119, 8

Anatolii epistulæ ad Leonem papam et omnes metropolitanos episcopos 25, 8

Cælestini epistula ad Nestorium [t. 1 2 ep. 2], adfertur initium 103, 13

— epistula ad Cyrillum [t. 1 2 ep. 1], adfertur initium 103, 18

— epistula ad Iohannem Antiochenum [t. 1 2 ep. 6] 103, 21

— epistula ad clericos Constantinopolitanos [t. 1 2 ep. 5] 103, 23

[Cassiodori] ecclesiastica historia nuper de Græco in Latinum translata 99, 1. cf. Socrates. Theodoretus

prima actio Chalcedonensis synodi . . . ista nuper Alexandriæ de Græco in Latinum translata suscepimus 119, 8

Gestorum Chalcedonensium actiones describuntur [cf. uol. 1 3 p. XXVII] 120, 8—123, 17

— — ipsa uerba adferuntur
1, 468 [ex recensione Φ^{ac}] 115, 5—11
1, 575 [ex recensione Φ^{ac}] 116, 4—6
6, 5 122, 7—10

Gesta Chalcedonensia 20 [uol. 1, 472, 15] 111, 12. præterea cf. Flauiani. Iba

Cretæ episcoporum epistula ad Leonem imperatorem 96, 37

Cyrilli epistulæ [ex Actis concilii Epheseni desumptæ]

— epistula [V 128] ad Acacium Melitinensem [ex uersione *T*, t. 1 3 p. 199, 13—15. 17—24. 201, 1—11] 109, 1—6. 8—16

— epistula [V 132] ad Eulogium [ex uersione *T*, t. 1 3 p. 193, 3—13. 194, 5—16] 108, 14—24. 26—36

— epistula [V 127] ad Iohannem Antiochenum, adfertur initium [Ps. 95, 11 ex uersione uulgata] 107, 34. ex uersione t. 1 3 p. 188, 27—189, 9 desumpta sunt 106, 33—107, 8

— epistula [V 2] ad Nestorium, adfertur initium 102, 1

— epistula [V 4] ad Nestorium, adfertur initium [cf. Gest. Chalced. uersionem uol. 3 p. 82, 8] 102, 8

— epistula tertia synodica [V 6] ad Nestorium, adfertur initium 102, 24

— epistula [V 119] ad Valerianum [t. 1 1, 3 p. 100, 19—101, 9] 109, 20

— sermo [t. 1 5 p. 310, 21—24] 107, 28—31

— interpretatio capitulorum XII adiectis oppositionibus Theodoreti [cf. t. 1 5 p. 249. 253. 254] 110, 14

Cyrilli epistula ad Proclum [t. 1 5 p. 314] 112, 25

— libri III aduersus Diodorum et Theodorum 111, 24. 27—29

— liber de incarnatione [cf. t. 1 4 ep. 299] 111, 25

epistulæ encycliades 98, 3. 104, 34

ep. VI 25, 19. 26, 31. 28, 19. 29. 29, 11. 31, 21. 32, 3. 35, 9. 39, 6. 26. 40, 15. 41, 29. 42, 20. 43, 2. 20. 44, 38. 46, 15. 47, 11. 15. 49, 28. 50, 15. 51, 7. 52, 7. 14. 53, 38. 54, 19. 34. 56, 22. 58, 27. 60, 5. 26. 62, 15. 64, 15. 66, 8. 67, 7. 68, 27. 71, 24. 74, 15. 77, 5. 18. 28. 84, 18. 85, 37. 86, 16. 87, 30. 88, 15. 89, 3. 93, 7. 25. 30. 94, 36. 95, 18. 32. 97, 7. — 124, 25—27

ep. VII 18, 1. 25, 11. 27, 20. 28, 26. 29, 28. 31, 5. 28. 34, 14. 39, 29. 40, 21. 41, 33. 44, 1. 47, 9. 49, 25. 50, 22. 51, 15. 56, 22. 38. 59, 38. 62, 21. 64, 22. 38. 66, 8. 22. 67, 16. 29. 34. 68, 3. 69, 37. 74, 15. 23. 75, 18. 77, 9. 35. 78, 37. 82, 5. 84, 20. 86, 3. 18. 87, 7. 89, 11. 90, 17. 91, 33. 92, 8. 21. 23. 93, 9. 94, 7. 95, 27. 36. 96, 1. — 124, 16

ep. VIII 25, 12. 34, 17. 37, 19. 44, 11. 48, 32. 52, 11. 53, 4. 29. 54, 2. 10. 56, 22. 57, 6. 60, 33. 62, 29. 68, 4. 74, 17. 85, 3. 86, 21. 90, 17. —124, 19

Enoticon Zenonis 127, 17—129, 2

Acta concilii Epheseni, cf. Cyrilli. Iohannis Antiocheni. Nestorii

narratio epistulis interposita [t. 1 3 p. 47, 9—13] 102, 31—34. [t. 1 3 ep. 64[a]] 105, 23—27

sacra ad Iohannem comitem [t. 1 3 p. 112, 16—19] 105, 20—23

Epiphanii episcopi Pergæ epistula ad Leonem imperatorem 58, 24

Felicis papæ epistula ad Acacium Constantinopolitanum [*Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.*, N. F. 10, Coll. Veron. ep. 5], adfertur initium 131, 12

Flauiani episcopi Constantinopolitani confessio de fide [ex uersione Epist. Coll. ante Gesta 1, uol. 3 p. 5] 116, 17—117, 3

gestis synodalibus uel patrum epistolis 99, 1

ut Græci tradunt 99, 11

Hypatius Ephesiorum episcopus in collatione quam contra Acephalos suscepit iussione Instiniani principis [t. III 2 p. 169, 23. 25. 170, 9] 110, 3. 4. [p. 184, 2 sq.] 110, 1. 2. 4—6

Iba in epistula ad Marim Persam [Gesta Chalced. 10, 138] 110, 29

Iohannis Antiocheni

epistula [V 14] ad Nestorium [ex uersione t. 1 3 p. 44. 5. 45, 26. 27], adfertur initium 102, 14

Iohannis Antiocheni
interlocutio in concilio Epheseno [t. I 1, 5 p. 122, 13—123, 3] 104, 22—105, 6
— epistula [V 123] ad Cyrillum, adfertur initium [t. I 3 p. 185, 32] 107, 10
— epistula [V 158] ad Theodosium, adfertur initium 105, 39
— synodo congregata dictauit tres pro Theodoro Mompsuesteno epistulas 112, 20 cf. 113, 1
unam Theodosio imperatori 112, 21
aliam Cyrillo [t. I 5 p. 310] 112, 22
tertiam Proclo 112, 22. 10
Iohannis papæ epistula ad Iustinianum imperatorem [Coll. Auell. 84] 134, 28
Leonis imperatoris epistula initio regni ad metropolitanos scripta 12, 8
Leonis papæ tomus, adfertur initium 115, 34
— — epistula ad synodum Ephesenam [12], adfertur initium 117, 25
Lucentius in epitoma chronicorum [= Prosper. epit. chron. p. 472] 99, 18
Marciani imperatoris constitutio de synodo Chalcedonensi 96, 3
Nestorii epistula [V 5] ad Cyrillum, adfertur initium [t. I 3 p. 23, 5] 102, 11
Pauli Emeseni sermo [ex uersione t. I 5 p. 308, 29—34] 107, 15—22
— — — [t. I 5 p. 310, 7—9] 107, 23—27
Procli tomus ad Armenios [t. IIII 2 p. 192, 7] 111, 5—8. 112, 2. subscripsit Iohannes Antiochenus cum synodo 111, 11. epistula ad Iohannem Antiochenum 111, 15—20
Proclus per Maximum diaconum suum Iohanni Antiocheno rescribens 112, 28
Seuerus scripsit
Flauiano (episcopo Antiochiæ), sicut eius significatur epistulis 133, 20
ad Maronam lectorem [cf. Patr. Or. 12 ep. 6—9. Lebon, Muséon 43, 27 sq.] 133, 20
ad Eleusinum [episcopum Sasimorum, cf. Seueri Sel. lett. 6, 1 Patr. Or. 12 ep. 10—12] 133, 20
ad Entrechium [episcopum Anazarborum, cf. Seueri Sel. lett. 1, 13. 18. Patr. Or. 12 ep. 13] 133, 21
ad Oecumenium scholasticum Isauriæ [cf. Patr. Or. 12 ep. 1—3. 14 ep. 64] 133, 21
— expositio quæ ab eo dicta est in inthronismo 133, 22
Socrates in libro Ecclesiasticæ historiæ [Socr. 7, $32^{18—20}$ = Cassiod. Hist. Trip. 12, 24] 99, 21—32. alia lectio 99, 35—100, 6
— in Ecclesiastica historia [7, $29^{1—3}$ = Cassiod. Hist. Trip. 12, 4] 101, 12
— [7, 34 = Cassiod. Hist. Trip. 12, 5. 6] 105, 29—106, 3
epistula episcoporum secundæ Syriæ ad Leonem imperatorem 39, 24
Theodoretns in Ecclesiastica historia [5, $3^{2—8}$. 4^{1} = Cassiod. Hist. Trip. 9, 3] 100, 16—34. 36. 37
Timothei Aeluri epistula ad Leonem imperatorem 21, 28
Vigilii epistula et fides [ficticiæ] 137, 27—138, 18

III

VOCABVLA

abdicantes = ἀπαγορεύοντες 6, 25. 8, 17
abominamus = βδελυσσόμεθα 4, 9
absolute 34, 9
acceptabiles = εὐπροσδέκτους 127, 26. — 67, 24
adquæstus 79, 29
aduentu diuino = θείας ἐπιφοιτήσεως 127, 21
aduersitas = ἀντιπάθεια 146, 12. — ueritatis aduersitatem 90, 37
agnoscentes = μαθόντες 4, 9. = διδαχθέντες 8, 21. agnoscens = ἐντυχόν 4, 24. 7, 32
alacritate = προθυμίας 141, 23
adlocutus = ὡμιληκώς 143, 12
alterutris 80, 13. 82, 4. 141, 21. 152, 33
amabile = φίλον 142, 18
recte ambulare = ὀρθοποδεῖν 109, 34
amplectimur = ἀσπαζόμεθα 7, 31. amplectar = δεξιώσωμαι 142, 15
apud angelum uestræ sanctitatis 21, 20
adnihilatur 72, 21
antiqua = ἄπωθεν 141, 20
aperte = προδήλως 13, 32
apocrisarium primæ sedis Romanæ 139, 27. apocrisarium diaconum Agapeti (papæ) 136, 16. apocrisarius 133, 16. 138, 26. 28 cf. responsario
aqua marina altaria diluuntur expiandi causa 20, 20
argumentum = ὑπόθεσιν 146, 16
artopolitis et cauponibus 113, 9
adseritis = φατέ 6, 23
athletarum = ἀθλητῶν 146, 33
adtitulantes = ἐπιγράψαντες 3, 31
auctores = αἰτίους 4, 36. 5, 35. 7, 8. 8, 34. 14, 23
beneficiis = συγκροτήσεως 8, 25
bonitatis = χρηστότητος 145, 17. bonitatis inimicus = μισόκαλος 128, 2
dato breue 54, 39
caballorum 7, 21
cælitus 31, 16. 81, 1. 17
calumniandi = συκοφαντεῖν 6, 22. — episcopis calumniantur 53, 40
cantiloquus 152, 22

canos 19, 34
captata morte 124, 6
causarum = πράξεων 5, 22. causas = αἰτίας 146, 14
causabor = αἰτιάσομαι 142, 29
eis cederet de sanguine quod habent in manibus 35, 38
centenaria 136, 22. 26. 137, 11
certantur 94, 32
certissime = ἀκριβῶς 3, 27. 4, 17. 5, 14
de cetero = λοιπόν 3, 23. = τοῦ λοιποῦ 5, 28. 8, 26. = τὸ ἑξῆς 142, 12
officium excubitorum et chlamydatorum 115, 2
Christianismus est scientia inexenarrabilis trinitatis 153, 2
totius Christianitatis 66, 20
omne cingulum et potestatem 15, 23
citra = πλήν 128, 10. = παρά 128, 29. — citra sententiam 129, 20
claruerunt = λαμψάντων 6, 14
clarum = φανερόν 109, 21. clare = φανερῶς 11, 20. = σαφῶς 3, 25. 4, 19. 6, 8. 8, 13
clementissimam = φιλάνθρωπον 8, 23
clementiae = φιλανθρωπίας 3, 26. 5, 34. 7, 18. 30
coarmati 33, 29
coercuit = ἐσωφρόνισεν 146, 4
cogite = ἐπείξατε 128, 37
collectas = συνάξεις 13, 22. — 16, 24. 19, 5. 22, 9
commendantes = παρατιθέμενοι 4, 16
comminatur = ἀπειλεῖ 145, 18. comminata est = ἀπειλοῦνται 145, 6
commiserint = τολμήσαντας 7, 4. 5, 26
conpaginans 73, 31. 76, 4
compassio = προσπάθεια 146, 12
conpendiose = συντόμως 142, 20
comperimini = ἁλίσκεσθε 6, 16
competenter = εἰκότως 144, 15. — competit uobis 58, 20
conplecti = περιπτύξασθαι 141, 16
concertari = ἀγωνίζεσθαι 145, 27
per concessionem 78, 32
concinnes = κατασκεύαζε 146, 10
concordia = συμφωνίας 127, 29
condecernere = συνεπιψηφίζειν 143, 33
condicionem = ὁμολογίας 109, 21
confidimus = τεθαρρήκαμεν 128, 14
confusionis = αἰσχύνης 7, 3
congaudentium turbis 25, 32
congruentias syllabarum 74, 9
congruit = προσήκει 6, 4
imperia conscendentem 95, 21
consensiones = συναινέσεις 146, 27
præter ecclesiasticam consequentiam 28, 6
consideremus = ἐνθυμηθέντες 145, 26
consedistis = συνηδρεύσατε 104, 24
consistente = ὑπαρχούσης 13, 6
communem utilitatem consuluit 14, 7
contemplationes = θεωρίαι 146, 22
contentiones = ἔριδες 146, 8
contentioso = ἐριστικῆς 143, 18
contestari = διαμαρτύρασθαι 142, 3
cooperatorios 60, 28
cooperatrice 70, 6
corporaliter adesse 82, 32
correctioni = διορθώσεσι 145, 20
corripientes = σωφρονίσαντες 145, 20
corroborantes = συγκροτήσαντες 7, 17
corrupticolas 134, 17. 135, 22
creaturis = γενητοῖς 147, 29
quasi crementum operatus 19, 25, cf. augmentum efficiens 19, 37
crudelia = δεινοί 7, 4. crudelium = χαλεπῶν 5, 32. crudeliter = ἀπηνῶς 14, 16
crudelitatibus = χαλεπῶν 6, 36
de quodam pectoris nostri cubiculo 95, 26
culpemus = καταγνῶμεν 145, 23. culpatus est = καταγινώσκεται 145, 13
culturam = σέβας 14, 12. = λατρείαν 127, 30. pietatis culturam 96, 27
cultum = σέβας 14, 14
a cunabulis 69, 18
cunctum terrarum orbem 9, 19. pudor cunctus 74, 19
annorum curriculis 26, 30. 34, 38. 39, 37. 41, 4. 42, 28. 45, 37. 49, 33
decalcarentur = πατηθῆναι 104, 34
decertatus es 69, 25. 76, 31
deo decibilibus 73, 10
decursis paucis diebus 14, 7
defensione = ἐκδικήσεως 7, 8. = προστασίαι 142, 9
dehonestati sumus = ἠτιμάσμεθαι 142, 27
dehonestationem = ἀτιμίαν 142, 27
deificatum 99, 15
deiloquos = θεολόγους 148, 12
delictum = πλημμέλημα 105, 1. 5, 23. 6, 1
delinquendum = πλημμελεῖν 5, 15. delinquenti = πταίσαντι 145, 12. 3
dependerent sedi 122, 16
depompatum 78, 20
desiderat = ἐπιθυμεῖ 146, 19
desideriis = ἐπιθυμίας 143, 32
deuocatus 123, 7
quasi ex quadam diametro 90, 36
diffamant = κωμωιδοῦσι 146, 16
diligentia = ἐπιμέλεια 145, 24
pacificos dimiserunt 113, 32
in diptycho in quo transitum ad cælos habentium episcoporum uocabula continentur quæ tempore sacrorum mysteriorum secundum regulas releguntur 20, 7. diptychiis 15, 2. 83, 1. 127, 1. 10. 132, 1. 13

disciplina = καταστάσεως 11, 24. 13, 20. disciplinam = εὐταξίαν 7, 35. — disciplinæ digressionem 45, 22
discredentibus 154, 12
dispensatiue 74, 2
disposuit = ἐτύπωσε 3, 29. disponunt = προηιρημένων 144, 6
disseminare 54, 40
dissipes = μεθόδευε 146, 9
diuulgantes = καταπομπεύσαντες 14, 18
dogmatibus = διδασκαλίαις 8, 4
dubitastis = ὠκνήσατε 6, 38
dubitationem = ἀμφισβήτησιν 8, 26
dudum = ἤδη 3, 21. 6, 36. = ἐν τῶι προλαβόντι χρόνωι 7, 34
dum c. coniunct. 3, 8. 13, 8. 26. 14, 7. 8. 18, 35. 62, 1. 5. 78, 23. 83, 8. 91, 39. 124, 12. — c. indic. 83, 27. — dum—sit et sapimus 65, 21
eloquia = λόγια 5, 39
enoticon quod Latine dicere possumus unitiunm 127, 17
equidem = μέν 5, 18. 7, 28. 34. — 54, 17. 77, 25. 79, 22. 86, 11. 93, 18
eructuare 72, 27
excellentiam crudelitatis 27, 28
totius malitiæ culmen excellit 29, 25
officium excubitorum et chlamydatorum 115, 2
exhortationem = προτροπῆς 8, 37
existere = τυγχάνειν 128, 22
exornantem = διέποντος 13, 33
expellentibus = παρωθουμένων 142, 29
explanare = παραστῆσαι 4, 17
uelut puluerem exsufflantes 29, 7
facilitatis = εὐχερείας 146, 32
facturae = ποιήματος 147, 27
fallaces = ψεῦσται 109, 33
falsiloquos 99, 4
falsitate = ψεύδει 4, 10
familiariter = οἰκείως 142, 20
famosissimum = περιβόητον 145, 25. — 58, 9. 27, 14. 33, 6. 54, 13. beatæ famosæque memoriæ 27, 16
fatuitatibus 74, 6
feriatus animo 98, 32
ferocitatem = ἀγριότητα 14, 22
ferocibus = ἀγρίοις 14, 11
festinare = σπουδάζειν 3, 9. 4, 10. 6, 30. 14, 13. 141, 21
festiuitas = πανήγυρις 14, 15
formam = τύπον 11, 30. forma = τύπωσις 145, 15
formido = ἀγωνιῶ 146, 5
forsan = ἴσως 145, 25. = τυχόν 145, 24
forsitan = ἄρα 4, 10
fortasse = ἄρα 3, 26
fouere = συγκροτεῖν 5, 15
frequenter = διαφόρως 5, 13
prima fronte 34, 23
fructificatus 81, 19
fundibalum 93, 37
furoris = ὀργῆς 143, 19. 145, 22
in futuro = εἰς τὸ ἐξῆς 6, 27. 8, 25
generationes = γένη 127, 30. = γενεάς 128, 4
genetiuus rationis = 153, 13
GL [*cf.* uol. 4 p. XXXVIII] 52, 3
glorificationem = δοξολογίαν 127, 29
armoniæ 80, 25
heremitis = ἐρημιτῶν 127, 34
honestis = λαμπράς 6, 37
idiotæ 64, 19
ieiunus = ἀπόσιτος 147, 37
immaculatam = ἀμώμητον 4, 20
immarcescibilis 33, 7
immensam erudelitatem 27, 29. immensa tyrannide 31, 3
immutilatam pacem 12, 17
inportabilis = ἀφορήτου 5, 21. — 12, 22. 45, 18. 47, 33. 78, 14
inportunitate = ὀχλήσεως 8, 35
inpostores = ἀπατεῶνες 109, 33
inproperat = ὀνειδίζει 145, 18
in = ἐπί c. gen. 148, 12. 13. c. dat. 6, 14
inaccessibili 73, 27
inæqualitas = ἀρρωστία 143, 15
incertum uitæ 20, 28
incessabilibus 39, 1. incessabiliter 29, 3. 50, 18. 56, 15. 75, 10
incircumscriptibili 51, 13
incommota = ἀστασιάστου 13, 5
inconcusse = ἀσαλεύτως 8, 20
inconfusibilitatem 152, 39
incongrua = ἄτοπον 7, 5. incongruarum rerum = ἀτοπημάτων 4, 35. incongruentius 151, 22
incontinibili 13, 35
incorruptam = ἄφθαρτον 127, 25
increpemus = καταγινώσκωμεν 143, 9
inculpabilem = ἀνεύθυνον 14, 16. — inculpabiliter 27, 13
indeclinabiliter 26, 30
indicibis = συμβόλοις 142, 14
indignati = ἀγανακτήσαντες 7, 22
indignatio = ἀγανακτήσεως 5, 36
fert indigne = ἀπαξιοῖ 145, 10
indisciplinabilem 65, 26. 92, 1
indisciplinationis 66, 14. 67, 33
indisciplinatos 66, 16
indiuiduam 100, 1
indiuisibilitatem 152, 38
indiuisio 80, 16
indulgentiam = συγχώρησιν 144, 29. = χάριν 145, 30
indulgeamus = συγχωρήσωμεν 144, 28. 145, 12. 14. 34
ineuulsibiles terminos 12, 34
infeliciter = ἀθλιος 143, 22

influctuabilem 15, 15
iniquitatis = παρανομίας 104, 33
iniquarum = παρανόμων 5, 22. inique agere = παρανομεῖν 5, 31
iniudicabile 29, 19
iniuriari = ὑβρισθῆναι 144, 18. = ἀτιμασθῆναι 145, 33
iniurias = ὕβρεις 144, 13. 15. 146, 8
iniustus = παρανομώτατος 145, 7
inobœdibilem 65, 26
inopinabiliter 71, 15
inoptabilibus 96, 19
insensibiliter = ἀναισθήτως 5, 3
insertae = ἐμφύτου 3, 26. 5, 34. 7, 31
insidiatus = ἐπιτηρήσας 13, 16. 18, 37
insinuarunt 45, 6
integram = ἀπηρτισμένον 141, 23. integrum = σῶον 3, 18. integre = τελείως 11, 30
intellectu = συνέσει 142, 16
intemeratae = ἀχράντωι 11, 28. 14, 14
diuinum intendentes eloquium 54, 29
intentionem = σκοπόν 8, 23. 3, 26. 4, 27. 14, 13
intercessionis = παράκλησιν 141, 26. — sanctorum intercessionibus 26, 31. 27, 25. 57, 19. 55, 13. intercessionis litteris 129, 15
interloquentibus iudicibus 121, 10. 19
imperatorem interpellantes 139, 16
intimata = μηνυθέντα 5, 14
intransgressibili 88, 25. 29, 24. 30, 3
inuitantibus = προτρεψαμένων 5, 12. 7, 10
unum iotam 27, 12
ipsis = τοῖς αὐτοῖς 6, 31. — 139, 33. idem ipse = τὸν αὐτόν 109, 29. 30
inradiata 72, 22
iucundari = ἐντρυφῆσαι 141, 17
iudaizanti 151, 8. sensu Iudaico 150, 31
iugalis = ὁμοζύγου 8, 23
iustissime = δικαίως 8, 3
laborant = κάμνουσι 143, 24
labra (i. e. λαῦρα) 134, 9
lædant = ἀδικῶσι 145, 27. 144, 24
largientur = φιλοτιμηθήσεται 127, 33
latrocinanter 62, 23
legens = ἐντυχόντα 3, 24
legum sacrarum et ciuilium 67, 28
liuor = φθόνος 143, 6
longæuitate 75, 10. 90, 22, 95, 5
longæuam uitam 41, 31. 56, 16. longæuis temporibus 28, 13. 38, 28. longæuis annorum curriculis 26, 30
magniloquum 97, 19
malo sui capitis 18, 31
mandatorum = παραγγέλμασιν 5, 29
manifestant = γνωρίζει 5, 12
triumphatores martyres 27, 30
mathema 59, 4. 9. 14. 128, 10, 29
medellam = φάρμακον 144, 19
ægritudinem mederi 66, 15
membratim = κατὰ μέλος 14, 19. — 19, 31. 27, 22. 35, 30
memoriam facientes = μεμνημένοι 6, 16. 21
mercari = πραγματεύεσθαι 145, 15
mereamur = τύχωμεν 144, 29. sacros apices meruerunt 113, 22. secum ire meruit 115, 1
minime = οὐκ 109, 35
minorando 151, 23
mirabiliter = παραδόξως 143, 10
miserande = ἐλεεινῶς 5, 26
miseratione = φιλανθρωπίας 145, 9. 16
misericordia = φιλανθρωπίαι 145, 21
modo = ἄρτι 142, 32
modulationibus 97, 2
molitione 19, 13
monarchiam 150, 31. 151, 19
monasteria iuuenum uirginumque 18, 16. uirginum monasteria 20, 17
monumentorum gestis = πράξεσιν ὑπομνημάτων 4, 35
mortem, magis autem transitum ad cælos 18, 37. 19, 8. 23. 20, 7
mox = εὐθύς 13, 7. mox ut 75, 28. 80, 27. 90, 10. (= mox ut) 68, 27
multiplicari = πληθύνεσθαι 127, 24
multiprincipium 151, 26 *cf.* uniprincipium
mundi = τῆς οἰκουμένης 141, 18. mundus quod uocatur pulcritudo præcipua 80, 26
munimen 89, 23
naturarum rationes exquiri = φυσιολογεῖν 6, 15. — naturarum siue substantiarum 59, 7. — ultra naturam = ὑπερφυῶς 146, 28
præsentem nauigare uitam 25, 2
nec non = ἔτι γε μήν 3, 20. 11, 9. 22. = οὐ μὴν ἀλλά 11, 15. — nec non et 51, 10
patris necatorem 29, 26
nefandis = ἀθεμίτων 4, 10. 5, 22. 26. 7, 4. — 55, 4
negotium = πραγματείαν 144, 28
nequaquam = οὔπω 143, 11
nobilibus = σεμνάς 6, 37
fidem noceret 26, 6
nomen in baptismate . . . in militia 150, 36
nominaret 133, 28 cf. diptycho
non quia 29, 29. 42, 4
nouiter = νεωστί 142, 29
nullatenus 14, 2. 15, 22. 33, 22. 46, 19. 109, 23
nullus 49, 3. 79, 25
dogmatum numinularium 73, 25
nuper ἐναγχος 6, 30. 8, 6. 11, 11. 14, 20
sine obitu = ἀτελεύτητον 127, 25
oblocutionibus = διαβολαῖς 144, 1. 6
obnoxius = ὑπεύθυνος 146, 32
obseruare = προσεδρεύειν 5, 1. 37. 7, 10
occasio = πρόφασις 5, 6. occasiones = ἀφορμάς 6, 23. occasio = πρόξενος 5, 22
omnimodis = παντάπασι 5, 16. — 154, 2

omnino = παντάπασιν 142, 1. omnino non = οὐδ' ὅλως
onerosus = φορτικός 142, 31
operari = ἐνεργῆσαι 137, 38. operatur = ἐργάζεται 137, 32. = ἐπεργαζομένοις 143, 25
hæreticos operarios 17, 25
operationem = ἐνέργειαν 147, 27
opinatiunculas = δοξάρια 109, 26
opinione = φήμηι 143, 12. opinio = ὑπόνοια 8, 14
oportet suppliciis 34, 12
uestræ pietatis oraculis 90, 14
ordinatus (de imperatore) 126, 27
pro uestræ potentiæ ordinatione 97, 4
ordinem = τάξιν 4, 29. ordini = καταστάσει 142, 28
pænitendo = μεταμελείαι 3, 8
paganicam opinionem 151, 19
palam = ἐναργῶς 109, 27. = φανερῶς 6, 10. palam est 29, 29. 68, 12. 79, 1
auferentes pallium 129, 31
gustare parcentes = ἀπογεύεσθαι φειδόμενοι 14, 20
parentalem rectitudinem 34, 11
patralyae 123, 29
auaritia patrocinante 137, 12
patrocinium = προστασία 145, 24
pauescentes = φρίξαντες 14, 15
pelagus uitæ 93 27. pelagi rationalis fidelium populorum 41, 24. taciturnitatis pelagus 93, 20
penitus = τὸ σύνολον 6, 33. 13, 29
in perpetuum = διηνεκῶς 6, 29
perscrutari = περιεργαζόμενος 143, 16
personare 94, 27
pessimum = δεινόν 145, 32. pessimius = δεινότερον 145, 33
phantasiam = φαντασίαν 128, 24. — 49, 14. 53, 21. 54, 9
incorruptibilitatis (corporis Christi) auctores phantasiastae appellati 134, 17. 135, 22
grauitate philosophiae 82, 8
pigriores = ὀκνηροτέρους 143, 15
piscatorie et non Aristotelice 84, 2
pie = φιλανθρώπως 146, 15
placanter 64, 19
necdum plagatus = ἁπλῆγα 144, 13
plasma 37, 15. 17. 18
plasmatus 37, 2. 43, 16
plateas et porticus 92, 4
plectentes = βασανίσαντες 145, 22
plurimis = πολλοῖς 6, 38
pœnas = εὐθύνας 8, 34
pollutas = βεβήλους 109, 22
pontificali sanguine 40, 26. 45, 17
potentem = δυναμένην 145, 23
præceptionibus = ἐπαγγέλματος 7, 35
præcepta = διατάγματα 3, 20
præcipuum = ἐξαίρετον 147, 29. præcipue = μάλιστα 128, 33
præposituram 131, 29
imperatori præsentauit 127, 4. sermonibus præsentare 12, 24
præsumere = τολμῆσαι 104, 30. 5, 37. 6, 1. 26. 7, 1. 15. 17. 35. 8, 18. 32. præsumpta = τετόλμηται 5, 12. præsumitis = ἐπιχειρεῖν 5, 38
præsumptiones = τετολμημένα 4, 33
præsumptiuum 78, 16
præsumptoribus = τετολμηκόσιν 5, 5
ferre minime præualentes 20, 27
precibus = παρακλήσεσιν 7, 19
primitus 55, 20
princeps = ἀρχηγός 5, 23
principalibus = καίρια 143, 29. — principaliter 42, 11
cuiusdam prioris 139, 14. 23
probationem = ἀπόδειξιν 148, 8
procacitas = θράσος 5, 29
progenitoribus = προγόνων 7, 38
proloquia 55, 6
promerentur = ἀξιούμενοι 128, 14
prompte = προχείρως 5, 14
propitiationem = εὐμένειαν 129, 1
propositus [*nomen declin. quartæ*] pietatis 50, 14
protectio = ὑπερασπισμός 145, 9
protoplastus 36, 7
prouehamus = ἀνάγωμεν 147, 28
prouinciae = χώραν 5, 32
prouisor 58, 6. 13. 15
uesanam rabiem figmenta talia cogitantium publicauit 43, 31
rei publicæ = πολιτείαι 4, 27. 13, 20. Romanam rem publicam = τὰ Ῥωμαικὰ πράγματα 127, 33
putatiuam opinionem 43, 29
quatenus = ὥστε 6, 34. 11, 17. = ὅπως 143, 8
querellas = ἐντεύξεις 144, 19
eo quod = ὅτιπερ 3, 22. — adseritis eo quod *c. coni.* 6, 23
radicastis 33, 12
ratiocinatrix 153, 14
recessione = ὑποχωρήσεως 143, 27
cornu imperii reclinauit 69, 18
redimittunt 35, 20
redonato 63, 7
refugia = ξενίας 7, 24
religionem = θρησκείαν 7, 17. 34. 8, 5. 38
remandaret 121, 2
rependimus = ἀντιδώσομεν 142, 19
repensare 33, 9
repensationem 34, 36
residua = τὰ ἑξῆς 145, 6
responsario 138, 28 cf. apocrisarium
resultantes 16, 8
resultationem = ἐπανάστασιν 8, 3

retinaculum 65, 25
retributio = ἀντίδοσις 145, 17
reuerendis = αἰδεσίμων 128, 1
lacrimarum rigatione 78, 23
sanxerunt = θεσπίζουσιν 7, 18. 5, 23 cf. res grammaticæ
sanctiones = θεσπισμάτων 104, 35
sapientem = φρονοῦσαν 3, 17. 4, 3. 5, 19. 8, 6. sapiens = νοοῦσα 6, 31. sapientium = συνετῶν 3, 7
satisfacientes = πληροφοροῦντες 128, 31. eis satisfieri = πεισθῆναι 3, 27
scelestis = μυσαροῖς 7, 2
schemate = προσχήματι 4, 26. in schemate sacerdotis 42, 3
scientiam = εἴδησιν 4, 31
scrupulositas = ἀκριβείαι 143, 18
scrupulosæ = ἀκριβοῦς 146, 15
scurrone 139, 25
scutum = ὅπλον 127, 20
secretario 120, 15. 25. 121, 10. 32. 122, 6. 13. 21. 30. 35. 123, 5. 19
seditione = ἀταξίαι 104, 24. 33
seditiosis = ἠτακτηκόσιν 104, 34
sensu = φρονήματι 104, 24
sententias = ἀποφάσεις 146, 13. — ψήφους 142, 28
significatiuorum 151, 36. 37
simplicem = εὐήθη 3, 24
singulatim 153, 19
siquidem = οὖν 6, 20. = τοιγαροῦν 11, 21. — 49, 8. 17. 54, 31. 62, 9. 66, 12. 70, 26. 72, 17. 131, 21. 140, 25. 151, 25. 152, 18
sollicitudo = φροντὶς 11, 24. 8, 35
statum = κατάστασιν 127, 20
studemus = σπουδάζομεν 8, 21. 5. 128, 9
studio = σπουδῆι 127, 24. 141, 17. 23
stulte = ἀνοήτως 4, 30
subito = ἀθρόως 145, 20
subtilissima = ἀκριβοῦς 7, 5. 8, 31. subtiliter = ἀκριβῶς 105, 5
subuectionibus animalium 85, 31
sufficienter = ἱκανῶς 145, 31
doctrinæ sufficientiam 72, 6
suffocatus 53, 21
summitate concordiæ 34, 29
superseminatam 12, 33
de sursum 150, 23
susceptibilis 153, 5
ob omni suspectione liberum 31, 35
portitores litterarum uelocissimos pedestres quos Aegyptii symmachos uocant 139, 9
taliter = οὕτως 143, 20. 144, 23. 145, 25. — 30, 30
tandem aliquando = ὀψέ ποτε 4, 20
temperantia = εὐκρασία 127, 32
temporibus Christianis et uestris 84, 27. uestris temporibus 75, 10. in tam uenerabilibus temporibus 57, 4. beato tempore 68, 16. pro qualitate temporis 65, 4
textus = ὕφει 11, 19. — 55, 4
obumbratam uelut theatralem dignitatem 28, 7
thesaurizauerunt 38, 5
tormentis = αἰκισμῶν 6, 37
torporem = νέκρωσιν 141, 34
ex tractatu 121, 33
translaticium 136, 9
triumphale imperium 92, 24
tuitionem 59, 33
tumultuatione 71, 22. 80, 30
ualde = λίαν 3, 10
ualeat = δυνάμενον 4, 17. ualeremus edicere 18, 2
uenerabile = σεπτόν 3, 17. 4, 1. uenerabiles = εὐαγεῖς 4, 13. 7, 34
uestitus = φορῶν 137, 33. ferocitate uestiti 29, 35
uexatum = βλαβέν 3, 19
uexationis = βλαβης 5, 21
uilium = ὠνητῶν 13, 19
uindicare = ἐκδικεῖν 5, 15
uirtutis = δυνάμεως 142, 9
uitia = σφάλματα 3, 8
ultione = δίκης 8, 15. ultionem = ἐκδίκησιν 145, 10. ultioni = τιμωρίαν 7, 8. ultionem = ἄμυναν 146, 8
uniprincipium 151, 25 cf. multiprincipium
uocabula = προσηγορίας 3, 31
uolumina = βίβλοις 4, 32
uoluntatis = γνώμης 5, 14
uotum = γνώμην 146, 18
utilitas = χρεία 148, 8
xenia 125, 32
zelatus es 46, 22. 62, 20

res grammaticæ

dato breue 54, 39
pallium quem habuit 136, 11 cf. Coll. Auell. 187 p. 685, 14 duo pallios
de Maria theotocon 147, 13. cum enoticon 127, 15. Nicæa *local.* 65, 13. 68, 6. 75, 16. 86, 1
humillimi 93, 19. utillimum 64, 27. 144, 25
pessimius 145, 33
ipsud 106, 23. 108, 8. semet ipsis 4, 30
persuadit 144, 23. 27
sanxerunt 5, 23. 7, 18. sanciuit 8, 33. 41, 33. 97, 7. sanciuimus 7, 5. 23. sancistis 39, 26. 77, 29. 90, 15. sanciuerunt 49, 21
potentem (*part. praes.*) 145, 23
foras ciuitate regia 135, 26. 139, 26
priorum minora 4, 33
maximum nimis 40, 14. nimis mansuetissime 72, 37. ualde celerrime 54, 35. 55, 24. 67, 30. maxima ualde 81, 30. sic feruentissimus 79, 20

multo plus melius 144, 27
nullusque 58, 38
itum est 130, 34
ab eo machinata 87, 6. comminata est = ἀπειλοῦνται 145, 6. calumnias meditatas 15, 15. 47, 36
ad retractandum illa 119, 22
necesse est oportere 25, 3
accessit efficere 19, 19. obœdirent hoc agere 132, 20. exulare præceptus est 123, 20. redire permissus est 137, 3
nom. abs. 116, 9
consulere contra legatos, negantibus esse confitendum 134, 26. mandauit non putare, sed cognoscerent 121, 6

index translationum

ἀγανακτήσαντες cf. indignati
ἀγανακτήσεως cf. indignatio
ἀγρίοις cf. ferocibus
ἀγριότητα cf. ferocitatem
ἀγωνιῶ cf. formido
ἀγωνίζεσθαι cf. concertari
ἀδικῶσι cf. lædant
ἀθεμίτων cf. nefandis
ἀθλητῶν cf. athletarum
ἄθλιος cf. infeliciter
ἀθρόως cf. subito
αἰδεσίμων cf. reuerendis
αἰκισμῶν cf. tormentis
αἰσχύνης cf. confusionis
αἰτίας cf. causarum
αἰτιάσομαι cf. causabor
αἰτίους cf. auctores
ἀκριβείαι cf. scrupulositas
ἀκριβοῦς cf. certissime. scrupulosæ. subtilissima
ἀλίσκεσθε cf. comperimini
ἄμυναν cf. ultione
ἀμφισβήτησιν cf. dubitationem
ἀμώμητον cf. immaculatam
ἀνάγωμεν cf. prouehamus
ἀναισθήτως cf. insensibiliter
ἀνεύθυνον cf. inculpabilem
ἀνοήτως cf. stulte
ἀντιδώσομεν cf. rependimus
ἀντίδοσις cf. retributio
ἀντιπάθεια cf. aduersitas
ἄνωθεν cf. antiqua
ἀξιούμενοι cf. promerentur
ἀπαγορεύοντες cf. abdicantes
ἀπαξιοῖ cf. indigne
ἀπηρτισμένον cf. integram
ἀπατεῶνες cf. impostores
ἀπειλεῖ cf. comminatur
ἀπηνῶς cf. crudelia
ἄπληγα cf. plagatus
ἀπόσιτος cf. ieiunus
ἀποφάσεις cf. sententias
ἄρα cf. forsitan. fortasse
ἀρρωστία cf. inæqualitas
ἄρτι cf. modo
ἀρχηγός cf. princeps
ἀσαλεύτως cf. inconcusse
ἀσπαζόμεθα cf. amplectimur
ἀστασιάστου cf. incommota
ἠτακτηκόσι cf. seditiosis
ἀταξίαι cf. seditione
ἀτελεύτητον cf. obitu
ἠτιμάσμεθα cf. dehonestati. iniuriari
ἀτιμίαν cf. dehonestationem
ἀτοπημάτων cf. incongrua
ἄτοπα cf. incongrua
τοῖς αὐτοῖς cf. ipsis
ἄφθαρτον cf. incorruptam
ἀφορήτου cf. importabilis
ἀφορμάς cf. occasio
ἀχράντωι cf. intemeratæ
βασανίσαντις cf. plectentes
βδελυσσόμεθα cf. abominamus
βεβήλους cf. pollutas
βίβλους cf. uolumina
βλάβης cf. uexationis
βλαβέν cf. uexatum
γενεάς cf. generationes
γενητοῖς cf. creaturis
γένη cf. generationes
γνώμης cf. uoluntatis. uotum
γνωρίζει cf. manifestant
δεινά cf. crudelia. pessimum
δεξιώσωμαι cf. amplectimur
διαβολαῖς cf. oblocutionibus
διαμαρτύρασθαι cf. contestari
διατάγματα cf. præcepta
διαφόρως cf. frequenter
διδασκαλίαις cf. dogmatibus
διδαχθέντες cf. agnoscentes
διέποντος cf. exornantem
διηνεκῶς cf. perpetuum
δίκαις cf. ultione
δικαίως cf. iustissime
διορθώσεσι cf. correctioni
δοξάρια cf. opinatiunculas
δοξολογίαν cf. glorificationem
δυνάμεως cf. uirtutis
δυνάμενον cf. ualeat. potentem
εἴδησιν cf. scientiam
εἰκότως cf. competenter
ἐκδικεῖν cf. uindicare
ἐκδίκησιν cf. defensione. ultione
ἐλεεινῶς cf. miserande
ἐμφύτου cf. insertæ
ἔναγχος cf. nuper
ἐναργῶς cf. palam
ἐνέργειαν cf. operationem
ἐνεργῆσαι cf. operari
ἐνθυμηθέντες cf. consideremus

ἐντεύξεις cf. querellas
ἐντρυφῆσαι cf. iucundari
ἐντυχόντα cf. legens. agnoscentes
ἐξαίρετον cf. præcipuum
ἐξῆς cf. cetero. futuro. residua
ἐπαγγέλματος cf. præceptionibus
ἐπανάστασιν cf. resultationem
ἐπείξατε cf. cogite
ἐπεργαζομένοις cf. operari
ἐπί cf. in
ἐπιγράψαντες cf. attitulantes
ἐπιθυμεῖ cf. desiderat
ἐπιθυμίας cf. desideriis
ἐπιμέλεια cf. diligentia
ἐπιτηρήσας cf. insidiatus
ἐπιφοιτήσεως cf. aduentu
ἐπιχειρεῖν cf. præsumere
ἐργάζεται cf. operari
ἐρημιτῶν cf. heremitis
ἔριδες cf. contentiones
ἐριστικῇ cf. contentiosa
ἔτι γε μήν cf. nec
εὐαγεῖς cf. uenerabile
εὐήθη cf. simplicem
εὐθύνας cf. pœnas
εὐθύς cf. mox
εὐκρασία cf. temperantia
εὐμένειαν cf. propitiationem
εὐπροσδέκτους cf. acceptabiles
εὐταξίαν cf. disciplina
εὐχερείας cf. facilitatis
ἤδη cf. dudum
τεθαρρήκαμεν cf. confidimus
θεολόγους cf. deiloquos
θεσπίζουσιν cf. sanxerunt
θεσπισμάτων cf. sanctiones
θεωρίαι cf. contemplationes
θράσος cf. procacitas
θρησκείαν cf. religionem
ἱκανῶς cf. sufficienter
ἴσως cf. forsan
καίρια cf. principalibus
κάμνουσι cf. laborant
καταγινώσκωμεν cf. culpemus. increpemus
καταπομπεύσαντες cf. diuulgantes
κατασκεύαζε cf. concinnes
κατάστασιν cf. disciplina. ordinem. statum
κωμωιδοῦσι cf. diffamant
λαμψάντων cf. claruerunt
λαμπράς cf. honestis
λατρείαν cf. culturam
λίαν cf. ualde
λόγια cf. eloquia
λοιπόν cf. cetero
μαθόντες cf. agnoscentes
μάλιστα cf. præcipuum
μεθόδευε cf. dissipes
μέλος cf. membratim
μεμνημένοι cf. memoriam
μέν cf. equidem
μεταμελείαι cf. paenitendo
μισόκαλος cf. bonitatis
μυσαροῖς cf. scelestis
νέκρωσιν cf. torporem
νεωστί cf. nouiter
νοοῦσα cf. sapientem
ξενίας cf. refugia
οἰκείως cf. familiariter
οἰκουμένης cf. mundi
ὠκνήσατε cf. dubitastis
ὀκνηροτέρους cf. pigriores
ὡμιληκώς cf. allocutus
ὁμοζύγου cf. iugalis
ὁμολογίας cf. condicionem
ὀνειδίζει cf. improperat
ὅπλον cf. scutum
ὅπως cf. quatenus
ὀργῆς cf. furoris
ὀρθοποδεῖν cf. ambulare
ὅτιπερ cf. quod
οὐδ' ὅλως cf. omnino
οὐκ cf. minime
οὐ μὴν ἀλλά cf. nec
οὖν cf. siquidem
οὔπω cf. nequaquam
οὕτως cf. taliter
ὀχλήσεως cf. importunitate
πανήγυρις cf. festiuitas
παντάπασιν cf. omnimodis. omnino
παρά cf. citra
παραγγέλμασι cf. mandatorum
παράδειξιν cf. probationem
παραδόξως cf. mirabiliter
παράκλησιν cf. intercessionis. precibus
παρανομεῖν cf. iniquarum
παρανομίας cf. iniquitatis
παρανόμων cf. iniquarum. iniustus
παρατιθέμενοι cf. commendantes
παραστῆσαι cf. explanare
παρωθουμένων cf. expellentibus
πατηθῆναι cf. decalcarentur
πεισθῆναι cf. satisfacientes
περιβόητον cf. famosissimam
περιεργαζόμενος cf. perscrutari
περιπτύξασθαι cf. complecti
πληθύνεσθαι cf. multiplicari
πλημμελεῖν cf. delinquendum
πλημμέλημα cf. delictum
πλήν cf. citra
πληροφοροῦντες cf. satisfacientes
ποιήματος cf. facturæ
πολιτείαι cf. publicæ
πολλοῖς cf. plurimis
πράγματα cf. publicæ
πραγματείαν cf. negotium
πραγματεύεσθαι cf. mercari

πράξεων cf. causarum
προηιρημένων cf. disposuit
προγόνων cf. progenitoribus
προδήλως cf. aperte
προθυμίας cf. alacritate
προλαβόντι cf. dudum
πρόξενος cf. occasio
προσεδρεύειν cf. obseruare
προσηγορίας cf. uocabula
προσήκει cf. congruit
προσπάθεια cf. compassio
προστασία cf. defensione. patrocinium
προσχήματι cf. schemate
προτροπῆς cf. exhortationem
προτρεψαμένων cf. inuitantibus
πρόφασις cf. occasio
προχείρως cf. prompte
πταίσαντι cf. delinquendum
σαφῶς cf. clarum
σέβας cf. culturam. cultum
σεμνάς cf. nobilibus
σεπτόν cf. uenerabile
σκοπόν cf. intentionem
σπουδάζειν cf. festinare. studemus
σπουδῆι cf. studio
συγκροτεῖν cf. corroborantes. fouere
συγκροτήσεως cf. beneficiis
συγχωρήσωμεν cf. indulgeamus
συγχώρησιν cf. indulgentiam
συκοφαντεῖν cf. calumniandi
συμβόλοις cf. indiciis
συμφωνίας cf. concordia
συναινέσεις cf. consensiones
συνάξεις cf. collectas
συνηδρεύσατε cf. consedistis
συνεπιψηφίζειν cf. condecernere
συνέσει cf. intellectu
συνετῶν cf. sapienter
σύνολον cf. penitus
συντόμως cf. compendiose
σφάλματα cf. uitia
σῶον cf. integram
ἐσωφρόνισεν cf. coercuit. corripientes
τάξιν cf. ordinem
τελείως cf. integre
τιμωρίαν cf. ultione
τοιγαροῦν cf. siquidem
τολμῆσαι cf. præsumere. præsumptiones. præsumptoribus. commiserint
τυγχάνειν cf. existere. mereamur
τυχόν cf. forsan
τύπον cf. formam
ἐτύπωσε cf. disposuit
τύπωσις cf. forma
ὑβρισθῆναι cf. iniuriari
ὕβρεις cf. iniurias
ὑπαρχούσης cf. consistente
ὑπερασπισμός cf. protectio
ὑπερφυῶς cf. naturarum
ὑπεύθυνος cf. obnoxius
ὑπόθεσιν cf. argumentum
ὑπομνημάτων cf. monumentorum
ὑπόνοια cf. opinione
ὑποχωρήσεως cf. recessione
ὕφει cf. textus
φανερόν cf. clarum. palam
φαντασίαν cf. phantasiam
φάρμακον cf. medellam
φειδόμενοι cf. parcentes
φήμηι cf. opinione
φατέ cf. asseritis
φθόνος cf. liuor
φιλανθρωπίας cf. clementiæ. miseratione. misericordia
φιλάνθρωπον cf. clementissimam. pie
φίλον cf. amabile
φιλοτιμηθήσεται cf. largientur
φορῶν cf. uestitus
φορτικός cf. onerosus
φρίξαντες cf. pauescentes
φρονοῦσαν cf. sapientem
φρονήματι cf. sensu
φροντίς cf. sollicitudo
φυσιολογεῖν cf. naturarum
χαλεπῶν cf. crudelia. crudelitatibus
χάριν cf. indulgentiam
χρεία cf. utilitas
χρηστότητος cf. bonitatis
χώραν cf. prouinciæ
ψεύδει cf. falsitate
ψεῦσται cf. fallaces
ψήφους cf. sententias
ὠνητῶν cf. uilium
ὥστε cf. quatenus

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

IVSSV ATQVE MANDATO

SOCIETATIS SCIENTIARVM ARGENTORATENSIS

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

TOMVS ALTER

VOLVMEN SEXTUM

MDCCCCXXXVIII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORM. G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG – J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG – GEORG REIMER – KARL J. TRÜBNER – VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

CONCILIVM VNIVERSALE CHALCEDONENSE

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

VOLVMEN SEXTVM

PROSOPOGRAPHIA ET TOPOGRAPHIA

ACTORUM CHALCEDONENSIVM ET ENCYCLIORVM

INDICES

MDCCCCXXXVIII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG — J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG — GEORG REIMER — KARL J. TRÜBNER — VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

PRÆFATIO

Hoc uolumen sextum atque ultimum tomi alterius continet eos indices quos utilius commodiusque uisum est in unum congerere quam distribuere inter singula uolumina. neque magis placuit nomina episcoporum clericorum monachorum atque ciuitatum episcopalium, quæ habent catalogi gestis actionum Chalcedonensium præmissi uel inserti, ut taceam de episcopis sententiam ferentibus, conexu proprio perspicuoque priuare et inter indices generales hominum locorumque dispergere. apte enim atque ex ipsa rerum ratione disposita moles ista nominum ostendit quasi tabulam quamuis non plenam, tamen ad plenitudinem aliquo certe modo proxime accedentem eius ecclesiæ quæ medio sæculo quinto per imperii mundani dioceses prouincias ciuitates ab archiepiscopis metropolitis episcopis regebatur. accedunt enumerationes summorum magistratuum et senatus, quæ gestorum Chalcedonensium propriæ neque in ceterorum conciliorum neque in imperii illorum temporum monumentis præsto sunt historiam inseparabilem imperii ecclesiæque scrutantibus. quibus omnibus consideratis præmittere indicibus constitui prosopographiam et topographiam gestorum Chalcedonensium, ita tamen ut laborem non restringerem in finibus ipsius concilii Chalcedonensis, sed ad omnia extenderem gesta quæ ibi lecta sunt; enumerata illa inuenies in indice I p. 115. omisi catalogos concilii Epheseni prioris, addidi Encycliorum ex huius tomi uolumine quinto. dum istam prosopographiam topographiamque compono, in multa incidi, quæ ex illa congerie concludi possunt debentque, imprimis quando adhibetur catalogus subscriptorum qui extat in canonum collectione Syriaca et Latina codicum aliquot Dionysianæ uel Hadrianæ; denique euasit ex his inuestigationibus materies longe amplior atque intricatior quam ut arctis præfationis terminis coerceretur. speciali igitur eam libro tractaui, quem inscriptum *Über die Bischofslisten der Synoden von Chalkedon, Nicæa und Konstantinopel* academia scientiarum Bauarica anno qui huic præcessit, in fasciculum 13 nouæ commentationum seriei recepit.

Septuagenarius fere hunc tomum excudere cœpi uiro optimo C. H. Turner paulo ante mortem præmaturam gratulante. bello infausto factum est ut uel initium operis quo nullum longiore tempore atque otio ad maturandum indiguit, differretur usque ad senectutem, cui periculum imminet cunctando omnia perdere neque licet anxia sollicitudine omnia usque ad puluisculum iterum iterumque perpolire sicut illum decet a quo longe terminus uitæ distat. ipse optime scio propter ingratam celeritatis necessitudinem mihi plus semel euenisse ut aut incorrecta relinquere deberem quæ errata esse sero cognoui, aut iterum iterumque me peccasse confiteri. quod facere malui quamuis lectoribus incommoda inde pariantur; scripsi enim scriboque et scribam doceri uolentibus serio neque delectationem curiose quærentibus.

Restat ut gratias agam iis sine quorum auxiliis opus neque ita ut fieri debuit, præparari neque confectum in lucem produci potuit. codicum phototypa multa et

optima per munificentiam Pii papæ XI et sellicitudinem infatigabilem eminentissimorum cardinalium Ehrle et Mercati accepi; gratissimo et largo dono oblato subuenit amicorum collegarumque atque olim discipulorum cohors, quando septuagesima natalicia celebraui. non me deseruerunt neque Societas scientiarum Argentoratensis nunc uniuersitati Francofurtensi adgregata neque bibliopolæ beniuola prudentia neque typothetarum laboriosa sedulitas. quibus omnibus sinceras ex animo grates habeo dicoque. alius generis, sed non minorem gratitudinem testor ipsi operi quod per amplius decem annos inplacabiliter imminens animum et alacrem et firmum tenuit senis ab isto alieni sæculo, cui ægre ferre lætum gloriosumque uidetur, si quis seueræ incorruptæque philologorum Musæ seruire uiro bono non indignum esse censet.

Monachii mense Ianuario anni h. s. XXXVIII

E. Schwartz

PROSOPOGRAPHIA ET TOPOGRAPHIA ACTORVM CHALCEDONENSIVM ET ENCYCLIORVM

τῶι κόμητι δομεστίκων καὶ τῶν θείων στάβλων Ἀετίωι: comitatur imperatorem [6, 2] 9

τοῦ στρατηλάτου καί ἀπὸ ὑπάτων [440] καὶ πατρικίου Ἀνατολίου: adest actioni I [1, 2] 1; III [3, 1] 1; IIII [4, 1] 1; V [5, 1] p. 317, 12; VIII [8, 1 τοῦ πατρικίου Ἀ.] 1; VIIII [9, 1] 1; X [10, 1] 1; XII [12, 1] 1; XIIII [14, 1] 1; XV [15, 1] 1; XVI [16, 1] 1; XVII [17, 1] 1; 19 [19, 1] 1; actioni de Domno uol. II p. 111, 26; comitatur imperatorem [6, 2] 1

τῶι ἀπὸ ἐπάρχων καὶ πατρικίωι Ἀντιόχωι (1), de senatu: comitatur imperatorem [6, 2] 15

τῶι ἀπὸ ἐπάρχων πόλεως Ἀντιόχωι (2), de senatu: comitatur imperatorem [6, 2] 21

τῶι ἀπὸ ἐπάρχων πόλεως Ἀνυσίωι, de senatu: comitatur imperatorem [6, 2] 22

τοῖς ἀπὸ κυεστόρων Ἀπολλοδώρωι Θεοδώρωι καὶ Μηνᾶι, de senatu: comitantur imperatorem [6, 2] 28

τοῦ ἀπὸ ἐπάρχων Ἀπολλωνίου, de senatu: adest actioni I [1, 2] 14; III [3, 1] 14; IIII [4, 1] 14; comitatur imperatorem [6, 2] 20

τοῦ ἀπὸ πραιποσίτων [*ex præposito sacri cubiculi* I, 2^{18}. Φ^{a} 3 (2), 1^{18}] Ἀρτάξου, de senatu: adest actioni I [1, 2] 18; III [3, 1] 18; IIII [4, 1] 18; comitatur imperatorem [6, 2] 24

Ἀστερίου τοῦ ἐκσκέπτορος: in cognitione altera de gestis contra Eutychen legit I, 614. 618. 620. 643. 648. 665. 684. 692. 695. 714. 720. 727. 756. 771. 775. 777. 783. 825. ἐν τῶι ἀναγινώσκειν ὑπέζευξεν I, 736

τῶι ἀπὸ ἐπάρχων Αὐγάρωι, de senatu: comitatur imperatorem [6, 2] 16

per Baranem magistrianum portatur epistula Leonis imperatoris uol. V p. 60, 27

τῶι ἀπὸ κομήτων λαργιτιόνων Βασιλείωι, de senatu: comitatur imperatorem [6, 2] 32

Βερονικιανὸς ὁ σηκρητάριος [ὁ μαγιστριανὸς καὶ σηκρητάριος I, 185. 4, 76. 12, 4] τοῦ θείου κονσιστωρίου [σηκρητάριος 4, 4. 14, 21. 15, 9]: legit I, 16. 49. 50. 51. 52. 185. 237. 261. 270. 300. 330. 339. 342. 348. 864. — 3, 22. — 4, 4. 76. 105. — 6, 17. — 10, 7. — 11, 141. — 12, 5, 6. — 14, 5. 22. 30. — 15, 10. — 17, 7. — interpres I, 4. 4, 7. 8, 6. 19, 48. uol. II, p. 112, 10. — ἀπελθὼν εἰς τὸ παλάτιον προσεφώνησε 5, 22. — *edidit Veronicianus et Constantinus agentes in rebus secretarii sacri consistorii* uol. II p. 109, 30

τοῦ μαγίστρου τῶν θείων ὀφφικίων Βινκομάλου [uel Βιγκομάλου]: adest actioni I [1, 2] 4; III [3, 1] 4; IIII [4, 1] 4, V [5, 1] p. 317, 14; VIII [8, 1] 3; VIIII [9, 1] 3; X [10, 1] 3; XII [12, 1] 3; XIIII [14, 1] 3; XV [15, 1] 3; XVI [16, 1] 3; XVII [17, 1] 3; 19 [19, 1] 3; actioni de Domno uol. II, p. 111, 26; comitatur imperatorem [6, 2] 4. — cf. p. 207, 18. 41. — Β. μαγίστρωι τῶν θείων ὀφωικίων καὶ ὑπάτωι δεσιγνάτωι [in annum 453] p. 479, 11. 480, 16. 483, 22

τοῦ κόμητος τῶν θείων πριουάτων Γενεθλίου: adest actioni I [1, 2] 7; III [3, 1] 7; IV [4, 1] 7; comitatur imperatorem [6, 2] 8

ὁ τριβοῦνος καὶ νοτάριος [τοῦ θείου παλατίου p. 378, 28. πραιτωριανῶι p. 378, 7] Δαμάσκιος: p. 373, 15. 23. 378, 6, 9 sq. 28. — resident in iudicio Beryti habito II, 28 εἶπεν II, 29

τοῦ κόμητος Δωροθέου: missus contra Samaritas p. 486, 18. 36. 488, 13

Ἐλευσίνιος ὁ βοηθὸς τοῦ μαγίστρου τῶν θείων ὀφφικίων p. 207, 17. 41

Ἐλπίδιος ὁ κόμης τοῦ θείου συνεδρίου καὶ Εὐλόγιος ὁ τριβοῦνος καὶ νοτάριος πραιτωριανός: a Theodosio synodo Ephesenæ adesse iubentur I, 49. 110, cf. p. 73, 11. 75, 29. 37. 180, 27. 32. 39. — in synodo Ephesena Ἐλπίδιος κόμης εἶπεν I, 111. 113. 118. 151. 197

per Eudoxium magistrianum portatur epistula Leonis imperatoris Sardes uol. V p. 56, 19, Rodum p. 64, 33, Cyzicum p. 67, 12

Φλαύιος Εὐήθιος ἐκσκέπτωρ τοῦ θείου σκρινίου τῶν λιβέλλων καὶ τῶν κογνιτιόνων I, 849: in cognitione coram Martiali magistro officiorum legit I, 834. edit I, 849

τοῦ ἀπὸ ἐπάρχων Ἰλλυρικοῦ Εὐλογίου (1), de senatu: adest actioni I [1, 2] 19; comitatur imperatorem [6, 2] 27

Εὐλόγιος (2) ὁ τριβοῦνος καὶ νοτάριος cf. Ἐλπίδιος

Εὐστάθιον τὸν πριμικήριον τῶν σιλεντιαρίων p. 406, 27 [Εὐ. τοῦ σιλεντιαρίου p. 405, 38. ὁ μακάριος Εὐ. p. 406, 28. 30]: eum misit cum sacra Theodosius p. 405, 38. ad cognitionem p. 406, 27

per Eutropium magistrianum portatur epistula Leonis imperatoris uol. V p. 35, 10

τὸν στρατοπεδάρχην τῆς Ἕω ἑκατέρων δυνάμεων ἀπὸ ὑπάτων [448] καὶ πατρίκιον Ζήνωνα p. 464, 7; idem significari uidetur p. 491, 23. cf. *Abhdlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* N. F. 10, 180

τοῦ ἀπὸ ἐπάρχων Ζωίλου, de senatu: adest actioni I [1, 2] 12; III [3, 1] 12; IIII [4, 1] 12; comitatur imperatorem [6, 2] 18

τῶι ἀπὸ κομήτων Ἡρακλειανῶι, de senatu: comitatur imperatorem [6, 2] 38

τοῦ ἀπὸ ἐπάρχων Ἰλλυρικοῦ Θεοδώρου (1), de senatu: adest actioni I [1, 2] 16; III [3, 1] 16; IIII [4, 1] 16; comitatur imperatorem [6, 2] 23

τοῦ ἀπὸ ἐπάρχων πόλεως Θεοδώρου (2), de senatu: adest actioni I [1, 2] 13; III [3, 1] 13; IIII [4, 1] 13; comitatur imperatorem [6, 2] 19

τοῖς ἀπὸ κυεστόρων Ἀπολλοδώρωι Θεοδώρωι (3) καὶ Μηνᾶι, de senatu: comitantur imperatorem [6, 2] 29

ὁ μεγαλοπρεπέστατος καὶ ἐνδοξότατος Θεόδωρος (4) τὰ τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως ἰθύνων πράγματα p. 220, 15. Th. *tunc augustalem* Liberat. 14 p. 123, 26

τὸν αἰδέσιμον Θεόδωρον (5) τὸν ἐκ τῆς μεγίστης τάξεως p. 219, 31. 38

τῶι ἀπὸ κομήτων πριουάτων Ἰουλιανῶι, de senatu: comitatur imperatorem [6, 2] 33

Ἰωάννου (1) ἐκσκέπτορος τοῦ θείου σκρινίου τῶν λιβέλλων καὶ τῶν θείων κογνιτιόνων I, 557: in cognitione altera de gestis contra Eutychen legit I, 557. 572. 575. εἶπεν I, 573

Ἰωάννου (2) τοῦ δεκουρίωνος: per eum mandat responsionem Marcianus p. 459, 10. adfuit concilio p. 489, 35. ab imperatore missus Alexandriam p. 489, 330 uol. V p. 3, 5; cf. Leon. ep. 85. idem esse uidetur ὁ περίβλεπτος τριβοῦνος Ἰ. p. 220, 14

Φλαύιος Καρτέριος ὁ κόμης καὶ πρόξιμος τοῦ θείου σκρινίου τοῦ λιβέλλων καὶ τῶν θείων κογνιτιόνων I, 848: adest cognitioni coram Martiali magistro officiorum I, 829. edi iubet I, 848

τοῦ ἀπὸ ἐπάρχων πραιτωρίων [ἀπὸ ἐπάρχων 6, 2^{25}] Κωνσταντίνου (1), de senatu: adest actioni I [1, 2] 17; III [3, 1] 17; IIII [4, 1] 17; comitatur imperatorem [6, 2] 25

τῶι ἀπὸ κομήτων Κωνσταντίνωι (2), de senatu: comitatur imperatorem [6, 2] 36

Κωνσταντῖνος (3) σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου, [μαγιστριανὸς καὶ σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου 1, 46. 163; μαγιστριανὸς καὶ βοηθὸς τῶν θείων σηκρήτων 1, 66; βοηθὸς τοῦ θείου κονσιστωρίου 15, 4; μαγιστριανὸς καὶ σηκρητάριος 4, 2; σηκρητάριος 1, 69. 107. 942. 965. 17, 16; μαγιστριανός 11, 26]: legit 1, 24. 47. 48. 66. 69. 78. 108. 136. 141. 150. 164. 196. 498. 534. 943. 966. — 4, 2. 25. 83. 88. — 11, 27. 138 [?]. 15, 5. 15. — 16, 5. — 17, 17. 18. — 19, 7. εἶπεν 1, 23. 25. — interpres 1, 273. 275. — *edidit Veronicianus et Constantinus agentes in rebus secretarii sacri consistorii* uol. II p. 109, 30

τῶι πριμικηρίωι τῶν τριβούνων καὶ νοταρίων Λεοντίωι: comitatur imperatorem [6, 2] 10

ὁ σιλεντιάριος Μάγνος: introitum postulat ad synodum ἐνδημοῦσαν 1, 464 cf. 834. 838 p. 95, 1. 4. ibidem εἶπεν 1, 466. 473. legit 1, 468. — aderat priori de gestis aduersus Eutychen cognitioni p. 181, 37. — intrat cognitionem coram Martiali habitam 1, 829 cf. 836. ibi εἶπεν 1, 838. 842

Μακαρίου τοῦ πολιτευομένου Ἀλεξανδρείας p. 219, 20

Μακεδόνιος ὁ τριβοῦνος νοτάριος καὶ ῥεφερενδάριος [τριβοῦνος καὶ ῥεφερενδάριος 1, 556. νοτάριος καὶ ῥεφερενδάριος 1, 561. τριβοῦνος νοτάριος 1, 569]: in priore cognitione de gestis aduersus Eutychen εἶπεν 1, 559; in altera εἶπεν 1, 556. 561. 567. 569. intrat cognitionem coram Martiali magistro officiorum 1, 829; εἶπεν 1, 832. 846

Μάμα τοῦ κόμητος καὶ προϊμου τοῦ θείου σκρινίου τῶν λιβέλλων καὶ τῶν θείων κογνιτιόνων: adest cognitioni alteri de gestis aduersus Eutychen p. 149, 19

Μαρκιανὸς ὁ αἰώνιος αὔγουστος: intrat concilium 6, 2 p. 248, 17. alloquitur concilium 6, 4. εἶπεν 6, 7. 10. 12. 14. 16. 21. 23. κατὰ κέλευσιν Μ. τοῦ αὐγούστου συνελθόντων τῶν ἀρχόντων ... προσέτι δὲ καὶ τῆς συγκλήτου, συνελθούσης δὲ καὶ τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου 1, 1. 3, 1. 4, 1; simillime 5, 1; κατὰ κέλευσιν Μ. τοῦ αὐγούστου συνελθούσης τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου 6, 1; κατὰ κέλευσιν τοῦ θειοτάτου ... δεσπότου συνελθόντων ... τῶν ἀρχόντων ... συνελθόντων δὲ καὶ secuntur nomina episcoporum 8, 1. 9, 1. 12, 1. 14, 1. 19, 1 κατὰ κέλευσιν ... Μ. τοῦ αἰωνίου αὐγούστου συνελθόντων ... nomina iudicum, συνελθόντων δὲ καὶ nomina episcoporum 10, 1. 15, 1. 16, 1. 17. 1. ἐκ θεσπίσματος τῶν ... βασιλέων συνόδου οἰκουμενικῆς συγκροτηθείσης καὶ συνεδρευσάντων ... πάντων τῶν ἐπισκόπων secuntur nomina 2, 1. συνεδρευούσης τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ θέσπισμα τῶν ... βασιλέων συναθροισθείσης [desunt nomina] 18, 1. — in fine add. P^{ω} 6, 4. 7. 21. 23, non recte suppletur P^{ω} ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω 6, 10. in fine constitutionis *legi* uol. III p. 352, 5

Φλαύιος Ἀρεοβίνδας Μαρτιάλιος ὁ κόμες καὶ μάγιστρος τῶν θείων ὀφφικίων: cognitionem habet de sententia a synodo ἐνδημούσηι in Eutychen lata 1, 829; εἶπεν 1, 831. 833. 835. 837. 839. 841. 843. 845. 847. — τοῦ μαγίστρου Μαρτιαλίου: adest actioni I [1, 2] 5; III [3, 1] 5; IIII [4, 1] 5, cf. tamen Βιγκομάλου. τοῖς ἀπὸ μαγίστρων Μαρτιαλίωι καὶ Πλακίτωι: comitantur imperatorem [6, 2] 5

τοῖς ἀπὸ κυεστόρων Ἀπολλοδώρωι Θεοδώρωι καὶ Μηνᾶι, de senatu: comitantur imperatorem [6, 2] 30

τοῦ ἀπὸ μαγίστρων καὶ ὑπάτων [445] καὶ πατρικίου Νόμου, de senatu: adest actioni I [1, 2] 10; III [3, 1] 10; IIII [4, 1] 10; comitatur imperatorem [6, 2] 13. N. τότε τὰ τῆς οἰκουμένης ἐν χερσὶν ἔχοντι πράγματα p. 216, 37 cf. p. 217, 37. 218, 12. Theodor. lect. exc. Vatoped. 16 Χρυσάφιος καὶ οἱ περὶ Ν. τὸν ὕπατον [*leg.* ἀπὸ ὑπάτων] ἐκθύμως τῶι Εὐτυχεῖ προσκείμενοι πείθουσι Θεοδόσιον κελεῦσαι σύνοδον γενέσθαι κατὰ τὴν Εφεσον

Ὁλοσίρικος κομιτιανὸς τάχα ὢν p. 408, 19

Οὐαλεντινιανῶι ἐπάρχωι τῶν κατὰ τὸ Ἰλλυρικὸν πραιτωρίων p. 479, 10. 480, 25. 483, 21

τοῦ ἐπάρχου τῶν ἱερῶν πραιτωρίων Παλλαδίου: adest actioni I [1, 2] 2; III [3, 1] 2; IIII [4, 1] 2; V [5, 1] p. 317, 13; VIII [8, 1] 2; VIIII [9, 1] 2; X [10, 1] 2; XII [12, 1] 2; XIIII [14, 1] 2; XV [15, 1] 2; XVI [16, 1] 2; XVII [17, 1] 2; 19 [19, 1] 2; actioni de Domno uol. p. II p. 111, 26; comitatur imperatorem [6, 1] 2. Π. ἐπάρχωι τῶν κατὰ τὴν Ἀνατολὴν πραιτωρίων p. 479, 9. ἐπάρχωι τῶν πραιτωρίων p. 480, 14. *parens* a Marciano appelatur uol. III p. 351, 31. II p. 119, 2

τῶι ἀπὸ ἐπάρχων Παρνασίωι, de senatu: comitatur imperatorem [6, 2] 26

τοῖς ἀπὸ μαγίστρων Μαρτιαλίωι καὶ Πλακίτωι: comitantur imperatorem [6, 2] 6

τῶι ἀπὸ κυεστόρων Πολυχρονίωι, de senatu: comitatur imperatorem [6, 2] 35

Pulcheria augusta: præsente [in actione sexta] *etiam regina et augusta Pulcheria* uol. II p. 97, 17. 174, 5 cf. p. 476, 37 et præcipue ep. Anatolii p. 249, 3

Πρόκλωι τῶι ἀνθυπάτωι Ἀσίας I, 50: in concilio p. 180, 39

τοῦ ἀπὸ ἐπάρχων καὶ ὑπάτων [449] καὶ πατρικίου Πρωτογένους, de senatu: adest actioni I [1, 2] II; III [3, 1] II; IIII [4, 1] II; comitatur imperatorem [6, 2] 14

τοῦ ἀπὸ πραιποσίτων [*ex præposito sacri cubiculi* I, 2^{15}. *Φ*^{a} 3 (2), 1^{15}] Ῥωμανοῦ, de senatu: adest actioni I [1, 2] 15; III [3, 1] 15; IIII [4, 1] 15; comitatur imperatorem [6, 2] 17

τοῦ ἀπὸ ὑπάτων [436] καὶ πατρικίου Σενάτορος, de senatu: adest actioni I [1, 2] 9; III [3, 1] 9; IIII [4, 1] 9; comitatur imperatorem [6, 2] 12

ex comite Seueriano, de senatu: comitatur imperatorem [6, 2] 37 *Φ*

ex comite priuatorum Seuero (1), de senatu: comitatur imperatorem [6, 2] 31 *Φ*

τοῦ καθωσιωμένου μαγιστριανοῦ Σευήρου (2) τοῦ γενομένου σουβαδιούβα τῆς σχολῆς καθωσιωμένων μαγιστριανῶν p. 217, 37

τοῦ κόμητος τῶν καθωσιωμένων δομεστίκων Σποράκιου [σφορακίου B I, 2^{6}. M 4, 1^{6}. σφωρακίω M 6, 2^{7}]: adest actioni I [1, 2] 6; III [3, 1] 6; IIII [4, 1] 6; comitatur imperatorem [6, 2] 7

τὸν κονσουλάριον Βιθυνίας Στρατήγιον: scribit ad S. Pulcheria p. 29, 5

Σωφρόνιος Χριστιανός [i. e. λαικός, cf. πάντας τοὺς Χριστιανίζοντας p. 314, 6] p. 220, 26: libellum offert concilio 2, 60. 61. 63. 64. εἶπεν 2, 62. uidetur nauicularius annonarius episcopatus Alexandrini fuisse, cf. p. 219, 21. *Sitzungsber. d. Wien. Akad. d. Wiss.* 208, 4 p. 29

τοῦ ἐπάρχου πόλεως [τῆς βασιλίδος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης 6, 2^{3}] Τατιανοῦ: adest actioni I [1, 2] 3; III [3, 1] 3; IIII [4, 1] 3; comitatur imperatorem [6, 2] 3. Τ. ἐπάρχωι πόλεως p. 479, 10. 480, 15. 483, 21

τῶι ἀπὸ ἐπάρχων Τρύφωνι, de senatu: comitatur imperatorem [6, 2] 34

Φλαύιος Φλωρέντιος ἀπὸ ἐπάρχων πόλεως καὶ ἀπὸ ἐπάρχων πραιτωρίων τὸ ἕκτον καὶ ἀπὸ ὑπάτων [429] καὶ πατρίκιος, de senatu I, 557. 555. 828: adest actioni I [1, 2] 8, III [3, 1] 8, IIII [4, 1] 8; comitatur imperatorem [6, 2] 11

a Theodosio adessse iubetur synodo ἐνδημούσηι I, 468 cf. 470. 838. intrat I, 475. εἶπεν I, 478. 484. 521. 526. 541. 543. 549

adest cognitioni alteri de gestis aduersus Eutychen [I, 555] 2. εἶπεν I, 557. 560, 562. 564. 566. 568. 571. 574. 577. 579. 581. 583. 585. 588. 590. 592. 594. 596. 598. 600. 603. 605. 607. 609. 611. 613. 617. 626. 629. 631. 633. 642. 645. 647. 649. 651. 653. 655. 657. 659. 661. 664. 666. 668. 670. 671. 673. 676. 678. 680. 683. 687. 689. 691. 694. 697. 700. 702. 704. 706. 708. 711. 713. 717. 719. 721. 726. 733. 735. 755. 759. 768. 770. 772. 774. 776. 778. 781. 789. 800. 811. 819. 822. 826. 828

οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ περιφανέστατοι συγκλητικοὶ εἶπον 1, 6
οἱ λαμπρότατοι ἄρχοντες καὶ περιφανέστατοι συγκλητικοὶ εἶπον 1, 8. 11. 13
οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον 3, 2. 27. 31. 33. 45. — [4, 3 = 1, 1068]. 4, 5. 17. 20. 22. 24. 60. 62. 63. 66. 68. 82. 92. 104. 107. 111. 113. 116
οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον 1, 15. 20. 22. 26. 35. 44. 46. 57. 59. 66. 77. 92. 94. 96. 98. 101. 103. 105. 107. 123. 129. 135. 177. 182. 192. 194. 196. 236. 237. 259. 264. 268. 272. 300. 326. 337. 533. 863. 1068. 1072. — 3, 6. 10. 13. 17. — 4, 2. 8
οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον 4, 12. 14. 19. 65. 75. 79. 87. — 5, 2. 13. 26. 28. 29. 36. — 8, 3, 17. — 11, 2. 10. 13. 17. 21. 160. — 15, 4. 159. 163. — 19, 8. 25. 28. 36. 38. 40. 43. 45. 48. 58. 60. 62. 64
οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον 5, 10. 15. 17. 21. — 9, 14. 25. 32. — 12, 4. 6. 8. 10. 12. 16. 18. 20. 23. 26. 30. 33. 36. 45. 47. 54. 62. — 13, 2. 7. 8. 22. 26. 29. — 14, 4. 6. 8. 11. 21. 24. 26. 29. 31. — 15, 9. 12. 14. 148. 157. — 16, 4. — 17, 3. 5. 19. 34. 43. 46. — 19, 4, 6. 11. 13. 15. 17. 21
οἱ μεγαλοπρεπέστατοι ἄρχοντες εἶπον 10, 5. 8. 13. — 11, 23. 26. 140. 143. 181. — 15, 7 — 17, 7

in fine interlocutionum adduntur:
ἑρμηνεία τοῦ Ῥωμαικοῦ τὸ ἀκόλουθον. ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω 3, 21
P^{ω} ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω 3, 6. 13. — 4, 2. 5. 8. 12. 17. 24. 62. 63. 75. 79. 111. 116. — 5, 2. 15. 29. 36. — 10, 13. — 11, 20. 143. 160. 181. — 12, 20. 33. 45. 62. — 13, 8. 29. — 14, 41. — 15, 148. 163. — 17, 15. 46. — 19, 64. — non præcedit interlocutio 11, 137 cf. uol. I 3 p. XXV
P^{ω} 4, 19. 20. 22. 60. 87. 92. 104. 107. — 5, 26. 28. — 8, 3. 17. — 9, 25. — 10, 5. — 11, 21. — 19, 6. 48
ἀνέγνων ἀνέγνωμεν ἀνέγνω 3, 2. 10. 17
legi legimus 1, 1068 [1071] *Φ*. 1072 [1075] *Φ*. 9 [8], 14. *legi legimus legit* 9 [8]. 31. ***relegi relegimus*** 9 [8], 24

II EPISCOPI

Ἀβέρκιος Ἱεραπόλεως [Φρυγίας Σαλουταρίας Σ 331 Δ 322]: adest actioni I [1, 3] 283; III [3, 1] 245; IIII [4, 1] 245; VI [6, 1] 263. — sententiam dicit [4, 9] 144. — definiens $\overline{\text{ss}}$ [6, 9] 269. $\overline{\text{ss}}$ [2, 97] 127 [= *Φ* 109 $\overline{\text{PA}}$]; [17, 9] 132

Ἀβραμίου (1) Ἀρλάνων: pro absente $\overline{\text{ss}}$ Θεόδωρος τῆς μητροπόλεος Δαμασκοῦ [6, 9] 444
ENCYCL *Abramius uranensi* $\overline{\text{ss}}$ inter episcopos Phœniciæ II Libanesiæ ep. 26, nomen in capite epistulæ p. 44, 32

Ἀβράμιος (2) Κιρκηνσίου [Κάστρου K. 4, 9^{31}. Κάστρων 2, 2^{181}; Ὀσροηνῆς Σ III Δ 104]: adest actioni I [1, 3] 137; III [3, 1] 121; IIII [4, 1] 122; VI [6, 9] 137; II [2, 2] 181. — sententiam dicit [2, 96] 184. [4, 9] 31. — definiens $\overline{\text{ss}}$ [6. 9] 139. $\overline{\text{ss}}$ [2, 97] 87 [= *Φ* 122 $\overline{\text{PI}}\overline{\Delta}$ = *Φ* 300]; [17, 9] 32
ENCYCL *Abramius Circisii* $\overline{\text{ss}}$ inter episcopos Osroenæ ep. 23, nomen in capite epistulæ p. 40, 9

Abramius (3): ENCYCL $\overline{\text{ss}}$ inter episcopos Mesopotamiæ ep. 24, nomen in capite epistulæ p. 41, 12

Agathemerus: ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos Achaiæ ep. 44, nomen in capite epistulæ p. 88, 34

Agapitus Rodi [*Rodiorum* p. 65, 39]: ENCYCL epistulam accepit ab imperatore [XI] 39, rescripsit ep. 33

Adelphius Arabissi: ENCYCL epistulam accepit ab imperatore [XI] 35, $\overline{ss}$ inter episcopos Armeniæ II ep. 37, nomen initio epistulæ p. 71, 11. cf. III Ἀδελφίου χωρεπισκόπου

Ἀδόλιος Ἀραβισσοῦ [Ἀρμενίας β Σ 189 Δ 182]: 1, 3[177]. 3, 1[140]. 4, 1[142]. 6, 1[158]. 6, 9[159] cf. III Ἀδελφίου χωρεπισκόπου

Ἀετίου Ἰσαυροπόλεως: pro absente $\overline{ss}$ Ὀνησιφόρος Ἰκονίου μητροπόλεως [6, 9] 362

Athanasius (1) *Atheniensium:* ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos Achaiæ ep. 44, nomen in capite epistulæ p. 88, 33

Ἀθανάσιος (2) Βουσίρεως: adest actioni I [1, 3] 144. εἶπεν 1, 293
SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 117; sessioni alteri σ 99. sententiam dicit [1, 884] 98. 1, 1052. p. 179, 29. $\overline{ss}$ [1, 1067] CXV *Φ*. cf. Liberat. 14 p. 123, 22

Ἀθανάσιος (3) μοσύνων [2, 96[83] *monsinon* 2, 97[265] *Φ* μεσήνησ (μεσσήνησ M) 2, 2[67]]: adest actioni II [2, 2] 67. sententiam dicit [2, 96] 83. $\overline{ss}$ [2, 97] *Φ* 265

Athanasius (4) *Xanthensis:* ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos Lyciæ ep. 32

Athanasius (5) *Xoitenæ ciuitatis:* ENCYCL $\overline{ss}$ libello Aegyptiorum Constantinopoli consistentium [VII] p. 17, 2

Athanasius (6) *thoitorum* [*Sethroitorum?*]: ENCYCL $\overline{ss}$ libello Aegyptiorum Constantinopoli consistentium [VII] p. 17, 6

Ἀθανάσιος (7) Ὀποῦντος [Ἑλλάδος Σ 27 Δ 28]: adest actioni I [1, 3] 245; III [3, 1] 207; IIII [4, 1] 209; VI [6, 1] 225. sententiam dicit inter episcopos Achaiæ per episcopum Philipporum [4, 9] 84. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 231. $\overline{ss}$ [2, 97] 131 [= *Φ* 140 $\overline{PA}$]
SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 67; sessioni alteri σ 49. sententiam dicit [1, 884] 55. 1, 1010. $\overline{ss}$ [1, 1067] LX *Φ*
ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos Achaiæ ep. 44

Ἀθανάσιος (8) Πέρρης: adest actioni I [1, 3] 133; III [3, 1] 116; IIII [4, 1] 117; VI [6, 1] 133; II [2, 2] 128. sententiam dicit [2, 96] 146. [4, 9] 58. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 134. $\overline{ss}$ [2, 97] *Φ* 229 $\overline{CIZ}$. εἶπεν 15, 8. 158
A. causa tractatur in actione XV; notentur hæc: a Panolbio metropolita [Hierapoleos] ad cognitionem uocatus tres scripsit epistulas παραιτητικάς 15, 35. 36. 38–60. [p. 432, 26]. 76. 77. 80. 82. 123. 130. 131. 134. ad prædium prope Samosata, tum in hanc ipsam ciuitatem recessit p. 432, 12; sed rediit Perram coepitquæ iterum ordinare p. 432, 24. a clericis Hierapoli accusatus [p. 432, 20] a Domno episcopo Antiochiæ ad synodum illuc uocatur [p. 434, 24 sq.]. Constantinopolim profectus [p. 427, 29. 436, 12. 437, 36. 438, 31] epistulas Cyrilli [15, 10] et Procli [15, 11] et sacram [p. 441, 18] adeptus non paret ter a synodo uocatus [p. 435, 3 sq. 436, 14 sq. 29. 437, 2. 28. 38. 438, 7. 25. 32. 441, 1. 4. 7. 12. 16. 21. 29. 31] atque deponitur ecclesia Perrensi per biennium turbata [p. 436, 25]. post damnationem iussu Dioscori episcopatu potitur p. 442, 4, cf. Theodoret. ep. 147 p. 1277

Athanasius (9) *Philadelphiæ:* ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos Isauriæ ep. 27, nomen in capite epistulæ p. 46, 14

Αἰθέριος [Αἰθερικός Σ 204 Δ 195] Πομπηιουπόλεως [Παφλαγονίας Σ 204 Δ 195]: 1, 3[183] 3, 1[146]. 4, 1[148]. 9[29]. 6, 1[164]. 9[166]. 17, 9[177] cf. Ἐπιφανίου πρεσβυτέρου
ENCYCL *Aetherius Pompeiopolis:* $\overline{ss}$ inter episcopos Paphlagoniæ ep. 42, nomen in capite epistulæ p. 86, 10

Αἰθέριχος Σμύρνης [Ἀσίας Σ 226 Δ 217]: adest actioni I [1, 3] 195; III [3, 1] 157; IIII [4, 1] 159; VI [6, 1] 175; II [2, 2] 73. sententiam dicit [2, 96] 112. definiens ss διὰ Παύλου διακόνου [6, 9] 178. ss [2, 97] 91 [= Φ 92 ΠΓ]. εἶπεν 1, 323. 325. 327
SYNODVS ἐνδημοῦσα ss [1, 552] 8. εἶπεν 1, 308
SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 82. sententiam dicit [1, 884] 68. 1, 1025 ss [1, 1067] XCVIIII $\Phi^{\sigma\tau}$, post LXXIIII Φ^{α}. εἶπεν 1, 309. 313. 315. 317. 319. 321
ENCYCL epistulam accipit ab imperatore [XI] 48

Αἰλιανὸς Σελινοῦντος [Ἰσαυρίας Σ 71 Δ 64]: adest actioni I [1, 3] 92; III [3, 1] 75; IIII [4, 1] 76; VI [6, 1] 92. definiens ss διὰ τοῦ ὑποδιακόνου μου Παύλου [6, 9] 91. ss [2, 97] 213 [= Φ 169 ΡΝΗ]

Aelianus (2) *Sinopensis:* ENCYCL ss inter episcopos Helenoponti ep. 41, nomen in capite epistulæ p. 84, 13

Ἀκάκιος (1) Ἀντιοχείας [Ἰσαυρίας Σ 69 Δ 62]: adest actioni I [1, 3] 90; VI [6, 1] 90. definiens ss [6, 9] 92. διὰ Πάπα διακόνου Σ 69 Δ 62. ss [2, 97] 210 [= Φ 235 ϹΚΓ]
ENCYCL ss inter episcopos Isauriæ ep. 27

Ἀκάκιος (2) Ἀριαραθείας [Ἀρμενίας β Σ 188 Δ 181]: adest actioni I [1, 3] 175; III [3, 1] 138; IIII [4, 1] 140; VI [6, 1] 156; II [2, 2] 51. mittitur ad primam uocationem Dioscori 2, 14. 15. 19. 22. sententiam dicit [2, 96] 126. [4, 9] 43. definiens ss [6, 9] 157. ss [2, 97] 45 [= Φ 59 ΝϹ]; epistulæ ad Leonem [uol. III p. 358] 18. εἶπεν 1, 134. 4, 29. 45
COGNITIO PRIOR de gestis aduersus Eutychen: adest [1, 558] 20
COGNITIO ALTERA adest [1, 555] 10
SYNODVS EPHESENA adest ἐπέχων τον τόπον Κωνσταντίου Μελιτηνῆς [1, 78] 31. 32; sessioni alteri σ 18. sententiam dicit [1, 884] 24. ss [1, 1067] XXIIII Φ
ENCYCL nomen extat sine sede inter episcopos Armeniæ II in capite ep. 37 p. 71, 11

Ἀκάκιος (3) Κίννης [Γαλατίας ᾱ Σ 167 Δ 160]: adest actioni I [1, 3] 166; III [3, 1] 130; IIII [4, 1] 131; VI [6, 1] 147. definiens ss [6, 9] 148. ss [2, 97] 226 [= Φ 297 ϹΞΖ]

Ἀκακίου (4) Προκοννήσου: pro absente ss Διογένης Κυζίκου [6, 9] 346. [17, 9] 183

Ἀκύλας (1) [*Aquila* Δ 326, *Aquilas* 2, 97 Φ 243] Αὐρόκρων [Φρυγίας Σαλουταρίας Σ 335 Δ 326]: adest actioni I [1, 3] 286; III [3, 1] 248; IIII [4, 1] 248; VI [6, 1] 266. definiens ss [6, 9] 272. ss [2, 97] 189 [= Φ 243 ϹΛΓ]; [17, 9] 134
COGNITIO PRIOR de gestis aduersum Eutychen: adest [1, 558] 18

Ἀκύλας (2) Εὐδοξιάδος [Γαλατίας β Σ 173 Δ 166]: adest actioni I [1, 3] 189; III [3, 1] 152; IIII [4, 1] 154; VI [6, 1] 170; II [2, 2] 161. sententiam dicit [2, 96] 65. definiens ss [6, 9] 172. ss [2, 97] 228 [= Φ 225 ϹΙΒ]

Aquilinus Padullenus: ENCYCL ss inter episcopos Lyciæ ep. 32

Ἀλέξανδρος (1) Ἀνταράδου [Φοινίκης ᾱ Σ 83 Δ 77]: ss definitioni fidei Σ 83 Δ 77. ss [2, 97] 242 [= Φ 249 ϹΛΘ]. cf. Act. synod. Ephesenæ [*Abhndlg. d. Gött. Ges. d. Wiss. N. F.* XV 1] p. 126, 21 sq.

Alexander (2) *Elatiæ:* ENCYCL ss inter episcopos Achaiæ epistulæ 44, nomen in capite epistulæ p. 88, 34

Ἀλεξάνδρου (3) Κολοφῶνος: pro absente ss Στέφανος Ἐφέσου τῆς μητροπόλεως [6, 9] 417

Ἀλεξάνδρου (4) Μαγνησίας: pro absente ss Στέφανος Ἐφέσου τῆς μητροπόλεως [6, 9] 412

Ἀλεξάνδρου (5) Μοναύλης: pro absente ss Στέφανος Ἐφέσου τῆς μητροπόλεως [6, 9] 426

Alexander (6) *Patrenus:* ENCYCL ss inter episcopos Achaiæ ep. 44, nomen in capite epistulæ p. 88, 34

Ἀλέξανδρος (7) Σεβαστῆς [Κιλικίας ᾱ Σ 50 Δ 44]: adest actioni I [1, 3] 102; III [3, 1] 85; IIII [4, 1] 86; VI [6, 1] 101. sententiam dicit [2, 96] 76. [4, 9] 119. definiens ss [6, 9] 102. ss [2, 97] 57 [= Φ 156 ΡΜϹ]. [17, 9] 136

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 58; sessioni alteri σ 42. sententiam dicit [1, 884] 47. 1, 1008. ss [1, 1067] LI Φ

ENCYCL *Alexander* ss inter episcopos Ciliciæ I ep. 28, nomen in capite epistulæ p. 50, 12

Ἀλέξανδρος (8) Σελευκείας [Πισιδίας Σ 304 Δ 295]: adest actioni I [1, 3] 303; III [3, 1] 265; IIII [4, 1] 265; VI [6, 1] 283; II [2, 2] 69. sententiam dicit [2, 96] 86. definiens ss [6, 9] 289. ss [2, 97] 137 [= Φ 99 ϚΑ]; [17, 9] 59; epistulæ ad Leonem [uol. III p. 359] 54

ENCYCL *A. Seleuciæ:* ss inter episcopos Pisidiæ ep. 29, nomen in capite epistulæ p. 51, 3

Alexander (9) *episcopus totius prouinciæ Scythiæ:* ss [2, 97] Φ 183 ΡΟΔ

COGNITIONI ALTERI de gestis aduersus Eutychen adest (Ἀλεξάνδρου τοῦ ἐπισκόπου τῆς Τομέων πόλεως ἐπαρχίας Σκυθίας) [1, 555] 7

Ἀλεξάνδρου (10) Ὥκης: pro absente ss Διογένης Κυζίκου [6, 9] 342. [17, 9] 183

ENCYCL *A. Occæ:* inter episcopos Hellesponti ss ep. 35

Ἀλκιμίδης [ἀλκιμήδησ M 6, 9[217] ἀλκμαίδιοσ MB 2, 96[156]. gen. ἀλκιμίδουσ M 2, 2[194]. ἀλκιμήδουσ MB 4, 1[197]. 6, 1[213]. B 2, 1[195]. M 1, 3[233]. ἀλκιμέδους M 3, 1[195]] Σιλάνδου [Λυδίας Σ 256 Δ 247]: adest actioni I [1, 3] 233; III [3, 1] 195; IIII [4, 1] 197; VI [6, 1] 213; II [2, 2] 194. sententiam dicit [2, 96] 156. definiens ss [6, 9] 217. ss [2, 97] 180 [= Φ 132] ΡΚΔ. [17, 9] 175

Ἀλύπιος (1) Βακάθων: SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 85; sessioni alteri σ 67. sententiam dicit [1, 884] 72. 1, 1028. ss [1, 1067] LXXXVII Φ

Alypius (2) *Cæsareæ Cappadociæ:* ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 25, rescripsit ep. 38

Ἀλφειὸς Μύνδου: adest actioni I [1, 3] 276; III [3, 1] 238; IIII [4, 1] 238; VI [6, 1] 256. definiens ss [6, 9] 262. ss [17, 9] 65

Ἀμάχιος Σεττῶν [Λυδίας Σ 252 Δ 243]: adest actioni I [1, 3] 230; III [3, 1] 192; IIII [4, 1] 194; VI [6, 1] 210; II [2, 2] 187. sententiam dicit [2, 96] 155. definiens ss [6, 9] 214. ss [2, 97] 182 [= Φ 133 ΡΚΕ]; [17, 9] 176; epistulæ ad Leonem [uol. III p. 359] 48

Ambrosius Sasimæ: ENCYCL ss inter episcopos Cappadociæ II ep. 39, nomen in capite epistulæ p. 77, 22

Ἀμμώνιος Ἰωτάπης [Ἰσαυρίας Σ 70 Δ 63]: adest actioni I [1, 3] 94; III [3, 1] 77; IIII [4, 1] 78; VI [6, 1] 93. definiens ss [6, 9] 94. ss [2, 97] 211 [= Φ 236 ϹΚΑ] ENCYCL *A. Iotapæ*, ss inter episcopos Isauriæ ep. 27; nomen in capite epistulæ p. 49, 39

Ἀμφιλόχιος Σίδης [Παμφυλίας Σ 266 Δ 257, *episcopus metropolitanus Pamphyliæ prouinciæ Sidenæ ciuitatis* 2, 96[22] Φ]: adest actioni I [1, 3] 22; III [3, 1] 16; IIII [4, 1] 16; V [5, 1] 21; VI [6, 1] 21; VIII [8, 2] 21; VIIII [9, 2] 21; X [10, 3] 20; XII [12, 2] 20; XIIII [14, 2] 21; XV [15, 2] 21; XVI [16, 2] 21; XVII [17, 1] 21; 19 [19, 2] 21; II [2, 2] 24. sententiam dicit [2, 96] 22; [4, 9] 22. definiens ss [6, 9] 21 Φ, omittitur in Γ. ss [2, 97] 21 [= Φ 29 ΚΗ]. εἶπεν 2, 29. 8, 15. 9, 31

ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 47, cf. notam ad uol. V p. 24, 9

Anastasius (1) *Ancyræ metropolis:* ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 23, rescripsit ep. 45, nomen in capite epistulæ p. 90, 3

Ἀναστάσιος (2) Ἀρεοπόλεως: SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 71; sessioni alteri σ 53. sententiam dicit 1, 1014. ss [1, 1067] LXV Φ

Ἀναστασίου (3) Εὐτιμίας: pro absente ss Κωνστάντιος τῆς μητροπόλεως Βόστρων [6, 9] 437

Ἀναστασίου [4] Θεσσαλονίκης [Ἰλλυρικοῦ Σ 16 Δ 17] 1, 3[8]. 2, 97[6]. 3, 1[6]. 4, 1[6]; 9[68]. 5, 1[7]. 6, 1[7]; 9[7]. 8, 2[7]. 9, 2[7]. 10, 3[8]. 12, 2[8]. 14, 2[7]. 15, 2[7]. 16, 2[7]. 17, 1[7]. 19, 2[7] cf. Κυντίλλου Ἡρακλείας

Ἀναστάσιος [5] Νικαίας [Βιθυνίας Σ 159 Δ 152]: 1, 3^{17}. 3, 1^{13}. 4, 1^{13}; 9^{13}, cf. Εὐσεβίου καὶ Κωνσταντίνου πρεσβυτέρων. adest actioni V [5, 1] 16; VI [6, 1] 16; VIII [8, 2] 16; VIIII [9, 2] 16; X [10, 3] 15; XII [12, 2] 15; XIIII [14, 2] 16; XV [15, 2] 16; XVI [16, 2] 16; XVII [17, 1] 16; 19 [19, 2] 16. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 16. $\overline{ss}$ epistulæ ad Leonem [uol. III p. 359] 63. εἶπεν 14, 7. 10. 12. 14. 16. 18. 23. 26. causa eius atque Eunomii tractatur in actione XIIII

Ἀνατόλιος (1) Κωνσταντινουπόλεως: adest actioni I [1, 3] 4 sedens ad partem læuam; II [2, 2] 4; III [3, 1] 4; IIII [4, 1] 4; V [5, 1] 4; VI [6, 1] 4; VIII [8, 2] 4; VIIII [9, 2] 4; X [10, 3] 4; XII [12, 2] 4; XIIII [14, 2] 4; XV [15, 2] 4; XVI [16, 2] 4; XVII [17, 1] 4; 19 [19, 2] 4; actioni de Domno uol. II p. 111, 31. sententiam dicit 2, 95; [4, 9] 1; 11, 162. adest consilio de fide 5, 10, 22. 29. capitula ei a Marciano traduntur 6, 20. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 4 Σ 4 Δ 4. $\overline{ss}$ [2, 97] 4 [= Φ 4 $\overline{\Delta}$]; [17, 9] 1; epistulæ ad Leonem [uol. III p. 357] 1. εἶπεν 1, 274. 2, 10. 12. 16. 71. 75. 4, 15. 69. 5, 5. 7. 14. 8, 8. 9, 17. 11, 145. 12, 50. 13, 3. 9. 17, 40. 19, 27. 32. 50. uol. II p. 112, 11 synodus ἐνδημοῦσα ante concilium Chalcedonense p. 313, 4. 315, 38. 316, 29 sq. ENCYCL: accepit epistulam ab imperatore [XI] 2, rescripsit ep. 13 quomodo se habuit in controuersia quæ erat inter Eunomium Nicomediæ et Anastasium Nicææ p. 417, 35. 419, 2. 6. 10 sq. — *ordinatus est pro* (Flauiano) *A. diaconus qui fuit Constantinopolim apocrisarius Dioscori* Liberat. 12 uol. V p. 118, 30. οἶδεν Ἀ. ὅτιπερ τοιοῦτον ἔθος κεκράτηκεν ἐν τῇι Αἰγυπτιακῇι διοικήσει ὥστε κτλ. p. 309, 27 sq. 37. Λέων καὶ Ἀ. οὕτως πιστεύουσιν p. 277, 10. *in Calchedonensium ciuitate multis episcopis couuenientibus per iussionem Leonis ... et ... patriarchæ Anatolii concilio celebrato* uol. V p. 32, 14. *concilio Chalcedone collecto cui ... præsiderunt et ... Leo ... et ... Anatolius* uol. V p. 56, 28. *summis episcopis, id est Romano Leone, regiæ Constantinopolis A. et Antiocheno Basilio et Iuuenali Hierosolimorum* uol. V p. 13, 2. Timotheus (Aelurus) anathematizat Anatolium uol. V p. 16, 18

Anatolius (2) *Olympinensis:* ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos Lyciæ ep. 32

Ἀνατολίου (3) Σατάλων [deest ΣΔ]: 1, 3^{170}. 4, 1^{135}. 6, 1^{151}. 9^{152}, cf. Δωροθέου πρεσβυτέρου

Anatolius (4) *helleonorum* [corrupte, latere uidetur Σαλέων cf. notit. Epiphan. (*Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXI 3) 156. Georg. Cypr. 170. Ramsay Hist. Geogr. p. 122]: ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos Lydiæ ep. 30

Anatolius (5) cf. *anoxolius*

Ἀνδρέας (1) Σατάλων [Λυδίας Σ 253 Δ 244]: 1, 3^{225}. 3, 1^{187}. 4, 1^{189}. 6, 1^{205}. 9^{209}, cf. Κοσσινίου. sententiam dicit [2, 96] 171. $\overline{ss}$ [2, 97] Φ 298 [*ciuitatis settenæ*, cf. Φ 2, 96^{171}]; [17, 9] 129

Ἀνδρέας [2] Τλωέων [Λυκίας Σ 285 Δ 276]: adest actioni I [1, 3] 242; III [3, 1] 204; IIII [4, 1] 206; VI [6, 1] 222; II [2, 2] 147. sententiam dicit [2, 96] 52. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 226. $\overline{ss}$ [2, 97] 120 [= Φ 154 $\overline{\text{PMΓ}}$]; [17, 9] 82

A. gleorum: ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos Lyciæ ep. 32

Ἀνδρέας (3) episcopus dioceseos Orientalis se excusat quod ad synodum Antiochenam non uenerit 15, 105

anebrius [*nebulius* in capite epistulæ p. 77, 22, scribendum *Nephridius?*] *Doalæ:* ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos Cappadociæ II ep. 39

Ἀνιανὸς [ἀννιανόσ MB 6, 9^{67}. ἀννιανοῦ M 1, 3^{67}. 4, 1^{56}. 6, 1^{66}. Ἀνανίας 4, 9^{107} p. 299, 14] Καπετωλιάδος [Παλαιστίνης β̄ Σ 132 Δ 125] adest actioni I [1, 3] 67; III [3, 1] 55; IIII [4, 1] 56; VI [6, 1] 66. sententiam dicit pro episcopis Palæstinarum [4, 9] 107 cf. p. 299, 14. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 67. ss [2, 97] 245 [= Φ 185 $\overline{\text{POc}}$];. [17, 9] 169 SYNODVS EPHESENA: adest sessioni alteri σ 90

anoxolius [legendumne *Anatolius?*]: ENCYCL inter episcopos Achaiæ initio ep. 44 p. 88, 34

Ἀντίοχος (1) Ἄρκης: adest actioni I [1, 3] 70; VI [6, 1] 69. definiens s̄s̄ [6, 9] 70. s̄s̄ [2, 97] 240 [= Φ 247 C̄Λ̄Z̄]. cf. Ἡράκλειτος

Ἀντιόχου (2) Σανάων: pro absente s̄s̄ Νουνέχιος Λαοδικείας τῆς μητροπόλεως [6, 9] 383; [17, 9] 185

Ἀντίοχος (3) MBΦ ἀντίλοχοσ 6, 9[154]; MB ἀντίλοχοσ 2, 96[188]. 97[76]; ἀντιλόχου 2, 2[50]; MΦ[a] ἀντίλοχοσ, B[ab] ἀντιλόχιοσ, B[o] ἀντιόχιοσ 17, 9[34]; M ἀντιλόχου 3, 1[135]; *Φ[a] antilochi* 6, 1[153]] Σινώπης [Ἑλενοπόντου Σ 202 Δ 193]: adest actioni I [1, 3] 172; III [3, 1] 135; IIII [4, 1] 137; VI [6, 1] 153; II [2, 2] 50. sententiam dicit [2, 96] 188. definiens s̄s̄ 6, 9] 154. s̄s̄ [2, 97] 76 [= Φ 93 Π̄Δ̄]; [17, 9] 34. εἶπεν 17, 32

Antiochus (4) cf. *Atticus* (1)

Antipater (1) *Bostrorum Arabiæ:* ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 13

Ἀντίπατρος (2) Καύνου [Λυκίας Σ 283 Δ 274]: adest actioni I [1, 3] 241; III [3, 1] 203; IIII [4, 1] 205; VI [6, 1] 221; II [2, 2] 144. sententiam dicit [2, 96] 49. definiens s̄s̄ [6, 9] 225. s̄s̄ [2, 97] 119 [= 169[a] = Φ 150 P̄M̄]

Ἀντωνιανὸς [*Antoninus* Δ 189] Ἀμισοῦ [Ἑλενοπόντου Σ 198 Δ 189]: adest actioni II [2, 2] 169. s̄s̄ definitioni fidei *per Olympium diaconum* Δ 189 Σ 198 cf. Helpidius presbyter. deest in catalogo 6, 9

Ἀντωνίου (1) Δομετιουπόλεως: pro absente s̄s̄ Βασίλειος Σελευκείας μητροπόλεως Ἰσαυρίας [6, 9] 373

Ἀντώνιος (2) Λυχνίδου: SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 52; sessioni alteri σ 36. sententiam dicit [1, 884] 42. s̄s̄ [1, 1067] XLV Φ

ENCYCL *Antoninus* [*Antonius* in capite ep. 47 p. 95, 16] s̄s̄ inter episcopos Epiri nouæ ep. 47

Ἀντωνίου (3) Νεφελίδος: pro absente s̄s̄ Βασίλειος Σελευκείας μητροπόλεως Ἰσαυρίας [6, 9] 369

Ἀπελλίου [*Apellino* Φ]: pro absente s̄s̄ Περγάμιος Ἀντιοχείας τῆς Πισιδῶν μητροπόλεως [6, 9] 399

Apollo Antifrorum: ENCYCL s̄s̄ libello Aegyptiorum Constantinopoli consistentium [VII] p. 17, 7

Ἀπολλώνιος Τάνεως: adest actioni I [1, 3] 142. intrat 4, 20. s̄s̄ libello Aegyptiorum [4, 25] 3. cf. *Arpocras*

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 114; sessioni alteri σ 96. sententiam dicit [1, 884] 95. I, 1049. s̄s̄ [1, 1067] CXII Φ

Ἀπραγμόνιος Τίου [ΤΙΟΥ sæpe post ἐπισκόΠΟΥ omissum, Ὀνωριάδος Σ 210 Δ 201]: adest ἐπέχων τὸν τόπον Καλογήρου Κλαυδιουπόλεως actioni I [1, 3] 37; V [5, 1] 37; VI [6, 1] 36; VIII [8, 2] 36; VIIII [9, 2] 34; X [10, 3] 36; XII [12, 2] 36; XIIII [14, 2] 36; XV [15, 2] 36; XVI [16, 2] 36; XVII [17, 1] 37; 19 [19, 2] 37; adest actioni II [2, 2] 54. sententiam dicit [4, 9] 122. definiens s̄s̄ [6, 9] 163; per eum Καλόγηρος Κλαυδιουπόλεως [6, 9] 36. s̄s̄ [2, 97] 77 [= Φ 97 Π̄Θ̄]

Afianus [= Ἀπφιανός] *Filadelfiæ:* ENCYCL s̄s̄ inter episcopos Lydiæ ep. 30

Ἀραβίου Συννάου: pro absente s̄s̄ Νουνέχιος Λαοδικείας τῆς μητροπόλεως [6, 9] 385; [17, 9] 185

Ἀρέτας Ἐλούσης [Παλαιστίνης γ̄ Σ 137 Δ 129]: adest actioni I [1, 3] 72; III [3, 1] 59; IIII [4, 1] 60; VI [6, 1] 71. sententiam dicit inter episcopos Palæstinæ III per Anianum Capetoliadis [4, 9] 112 definiens s̄s̄ [6, 9] 72. s̄s̄ [17, 9] 50

Ἀρετιανοῦ Ἀντάνδρων: pro absente s̄s̄ Στέφανος Ἐφέσου τῆς μητροπόλεως [6, 9] 410

Aristodemus Phasilitenus: ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos Lyciæ ep. 32

Ἀριστοκλέους: pro absente $\overline{ss}$ Ὀλύμπιος τῆς μητροπόλεως Κύπρου διὰ Ἐπαφροδίτου Ταμάσου [6, 9] 393

Aristoclitos Ὀλύμπου [Λυκίας Σ 273 Δ 264]: $\overline{ss}$ definitioni fidei Σ 273 Δ 264

Ἀριστόμαχος Κολωνείας [Καππαδοκίας β̄ Σ 182 Δ 175]: adest actioni I [1, 3] 181; III [3, 1] 144; IIII [4, 1] 146; VI [6, 1] 162; II [2, 2] 124. sententiam dicit [2, 96] 177; [4, 9] 39. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 163. $\overline{ss}$ [2, 97] 45 [= Φ 57 $\overline{NΓ}$]

A. Coloneorum: ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos Cappadociæ II ep. 39; nomen in capite epistulæ p. 77, 22

Ἀρματίου (1) Μισθίας: pro absente $\overline{ss}$ Ὀνησιφόρος Ἰκονίου μητροπόλεως [6, 9] 366

Armatius (2) *Mnizi:* ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos Galatiæ I ep. 45, nomen in capite epistulæ p. 90, 4

Ἀρμενίου: pro absente $\overline{ss}$ Περγάμιος Ἀντιοχείας τῆς Πισιδῶν μητροπόλεως [6, 9] 405

Armonius Lampsaci: ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos Hellesponti ep. 35

Arpocras Taneorum: ENCYCL $\overline{ss}$ libello Aegyptiorum Constantinopoli consistentium [VII] p. 17, 8

Artemius Scampenus: ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos Epiri nouæ ep. 47, nomen in capite epistulæ p. 95, 16

Architimus Thebarum: ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos Achaiæ ep. 44, nomen in capite epistulæ p. 88, 35

Ἀτάρβιος Τραπεζοῦντος [Πόντου Πολεμωνιακοῦ Σ 196 Δ 187]: adest ἐπέχων τὸν τόπον Δωροθέου Νεοκαισαρείας actioni I [1, 3] 38; III [3, 1] 30 [notitia confusa]; IIII [4, 1] 30; V [5, 1] 38; VI [6, 1] 37; VIII [8, 2] 37; VIIII [9, 2] 35; X [10, 3] 37; XII [12, 2] 37; XIIII [14, 2] 37; XV [15, 2] 37; XVI [16, 2] 37; XVII [17, 1] 38; 19 [19, 2] 38; adest actioni II [2, 2] 48. sententiam dicit [4, 9] 51. II, 174. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 142; per eum Δωρόθεος Νεοκαισαρείας [6, 9] 37. $\overline{ss}$ [2, 97] 49 [= Φ 142 $\overline{ΡΛΒ}$]

Attalus Malinopoleos: ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos Pisidiæ ep. 29; nomen sine sede in capite ep. p. 51, 6

Atticus (1) *Aradi et Constantiæ:* ENCYCL ss inter episcopos Phœniciæ maritimæ ep. 25; *Antiochus* in capite epistulæ p. 42, 41

Ἀττικὸς (2) Ζήλων [Ἑλενοπόντου Σ 201 Δ 192]: adest actioni I [1, 3] 171; III [3, 1] 134; IIII [4, 1] 136; VI [6, 1] 152; II [2, 2] 52. ad primam uocationem Dioscori mittitur 2, 14. 15. 19. 22. sententiam dicit [2, 96] 55; [4, 9] 44. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 153. ss [2, 97] 229 = [Φ 218 $\overline{CΛΒ}$]; [17, 9] 152. εἶπεν 19, 30

Ἀττικὸς (3) Νικοπόλεως [Παλαιᾶς Ἠπείρου Σ 141 Δ 134]: adest actioni I [1, 3] 47, ἀνεχώρησεν ἀρρωστήσας ἰσχυρῶς 298; III [3, 1] 38; IIII [4, 1] 39; V [5, 1] 47; VI [6, 1] 46; VIII [8, 2] 46; VIIII [9, 2] 44; X [10, 3] 46; XII [12, 2] 46; XIIII [14, 2] 46; XVI [16, 2] 46; XVII [17, 1] 47; 19 [19, 2] 47; II [2, 2] 27. sententiam dicit [2, 96] 25; per episcopum Philipporum [4, 9] 70. adest consilio de fide 5, 29. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 46. ss [2, 97] 51 = [Φ 31]. εἶπεν 3, 29. 14, 33. 19, 42. legit 19, 36

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 34; sessioni alteri σ 20. sententiam dicit [1, 884] 26. 1, 987. $\overline{ss}$ [1, 1067] XXVI Φ. εἶπεν 1, 213

Αὐξάνοντος (1) Βρύζου: pro absente $\overline{ss}$ Μαρινιανὸς Συνάδων τῆς μητροπόλεως [6, 9] 354

Αὐξάνοντος (2) Προμισσοῦ: pro absente $\overline{ss}$ Μαρινιανὸς Συνάδων τῆς μητροπόλεως [6, 9] 352

Auxentius (1) *Termissæ:* ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos Pamphyliæ Pergensis ep. 31; nomen in capite epistulæ p. 58, 3

Auxentius (2) cf. *Maxentis*

Αὐξιλάου [Αὐξόλαος I, 1031. I, 1067 Φ LXXX] Σαρακηνῶν τῶν ὑποσπόνδων: SYNODVS EPHESENA adest [I, 78] 88; sessioni alteri σ 70. sententiam dicit [I, 884] 71. I, 1031. $\overline{\text{ss}}$ [I, 1067] LXXX Φ

Αὐξόνιος [αὐσόνιος M I, 294. Φ p. 179, 28. Φ^{a} I, 884[108]. σ 109. αὐσονίου $M\Phi^{ac}$ I, 78[127]. MB I, 3[151]] Σεβεννύτου: adest actioni I [I, 3] 151. εἶπεν I, 294. cf. Liberat. 14 p. 123, 22

SYNODVS EPHESENA adest [I, 78] 127; sessioni alteri σ 109. sententiam dicit [I, 884] 108. I, 1062, cf. p. 179, 28. $\overline{\text{ss}}$ [I, 1067] CXXVI

Αὐρήλιος (1) Ἀδραμετηνός [(i. e. Hadrumeti 6, 9[331]. τῆς Ἀδραμυτηνῶν πόλεως I, 555[35]. ἐκ τῶν μερῶν τῆς Ἀφρικῆς 17, 9[75]. Ἄφρου I, 3[341]. 3, I[303]. 4, I[303]. 6, I[322]. Δ 351, corrupte Σ 361]: adest actioni I [I, 3] 341; III [3, I] 303; IIII [4, I] 303; VI [6, I] 322. definiens $\overline{\text{ss}}$ [6, 9] 331. $\overline{\text{ss}}$ [17, 9] 75; epistulæ ad Leonem [uol. III p. 359] 6

COGNITIO ALTERA de gestis aduersum Eutychen: adest [I 555] 35. εἶπεν I, 753

Αὐρήλιος (2) *ciuitatis Popitanæ* [uol. II p. 20, 12 τῆς ὀππιτανῶν I, 552[28]]: SYNODVS ἐνδημοῦσα $\overline{\text{ss}}$ I, 552[28]

Afobius Coroniæ: ENCYCL $\overline{\text{ss}}$ inter episcopos Achaiæ ep. 44, nomen in capite epistulæ p. 88, 33

Ἀχόλιος Λαράνδων [Λυκαονίας Σ 295 Δ 286]: adest actioni I [I, 3] 295; III [3, I] 257; IIII [4, I] 257; VI [6, I] 275; II [2, 2] 137. sententiam dicit [2, 96] 41; [4, 9] 137. definiens $\overline{\text{ss}}$ [6, 9] 281. $\overline{\text{ss}}$ [2, 97] 158 [= Φ 71 $\overline{\text{PÇΓ}}$ = Φ 202 $\text{PÇ}\overline{\Gamma}$]; [17, 9] 123; per eum $\overline{\text{ss}}$ Σάβας Πάλτου [17, 9] 130

Babylas Nouæ Theodosiopolis: ENCYCL $\overline{\text{ss}}$ inter episcopos Europæ ep. 14, cf. in capite epistulæ p. 26, 61

Βαλέριος (1) Ἀναζαρβοῦ: SYNODVS ANTIOCHENA adest [15, 15] 3; cf. p. 473, 14. 21. εἶπεν 15, 39. 77. 124

Βαλέριος (2) cf. Οὐαλέριος

Balursachius cf. Οὐαλαρσέκου

Βάρανος Ἀλεξανδρείας: SYNODVS ANTIOCHENA adest [15, 15] 20. εἶπεν 15, 49, 88. 142

Barachus [Βάραχις Σ] *Naxensis:* $\overline{\text{ss}}$ definitioni fidei Σ 353 Δ 344

Βαρούχιος Σωιζούσης Παλαιστίνης: SYNODVS EPHESENA adest [I, 78] 76; sessioni alteri σ 59. sententiam dicit [I, 884] 62. I, 1019. $\overline{\text{ss}}$ [I, 1067] LXVIIII Φ

Basilius (1) *Antiochiæ:* ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 3, rescripsit 20, nomen in capite epistulæ p. 32, 35. *summis episcopis, id est Leone . . . Anatolio et Antiocheno B. et Iuuenali Hierosolimorum* uol. V p. 13, 2. Timotheus (Aelurus) anathematizat B. Antiochenum ibid. p. 16, 19

Basilius (2) *Batnensis* [*baliensis* codd.]: ENCYCL $\overline{\text{ss}}$ inter episcopos Osroenæ ep. 23, nomen in capite epistulæ p. 40, 10

Βασίλειος (3) Ephesi succedit Memnoni p. 405, 31; ordinatur a Proclo Constantinopolitano et firmatur ab imperatore Theodosio p. 412, 1; per uim p. 411, 34; moritur p. 405, 34. 408, 3. 7

Βασίλειος (4) Νακωλείας [Φρυγίας Σαλουταρίας Σ 334 Δ 325]: adest actioni I [I, 3] 287; III [3, I] 249; IIII [4, I] 249; VI [6, I] 267; II [2, 2] 109. sententiam dicit [2, 96] 123; [4, 9] 142. definiens $\overline{\text{ss}}$ [6, 9] 273. $\overline{\text{ss}}$ [2, 97] 74 [= Φ 95 $\overline{\Pi\text{Ç}}$]; [17, 9] 92; epistulæ ad Leonem [uol. III p. 359] 42

Βασιλείου (5) Ὄτρου: pro absente $\overline{\text{ss}}$ Μαρινιανὸς Συνάδων τῆς μητροπόλεως [6, 9] 356. Prisca 119

Βασίλειος (6) Σελευκείας [Ἰσαυρίας Σ 62 Δ 56]: adest actioni I [I, 3] 20; a iudicibus concilio proponitur iudicandus I, 1068 [cf. p. 210, I. 221, 14]; ad concilium ad-

mittitur 4, 11—18; adest actioni V [5, 1] 19; VI [6, 1] 19; VIII [8, 2] 19; VIIII [9, 2] 19; X [10, 3] 18; XII [12, 2] 18; XIIII [14, 2] 19; XV [15, 2] 19; XVI [16, 2] 19; XVII [17, 2] 19; 19 [19, 2] 19. definiens ss̄ [6, 9] 19; pro episcopis sub se constitutis [6, 9] 369—377. s̄s̄ [17, 9] 8. εἶπεν 1, 167. 169. 172. 176. 180. 532. 851. 853. 855. 857. falso habetur 2, 97[20] cf. notam ad Φ uol. III p. 331, 25

SYNODVS ἐνδημοῦσα s̄s̄ [1, 552] 3. εἶπεν 1, 301 [cf. p. 121, 22]. 519. 545. p. 170, 6. 173, 4

COGNITIO PRIOR de gestis aduersum Eutychen: adest [1, 558] 4

COGNITIO ALTERA adest [1, 555] 6. εἶπεν 1, 570. 739. 763. 791. 798. 806. 808. 820

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 19; sessioni alteri σ 11. sententiam dicit [1, 884] 13. 1, 977. s̄s̄ [1, 1067] 11 [= XIII Φ]. εἶπεν 1, 546 [cf. p. 179, 24, 180, 1. 10]. 548. 850. 948

ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 14, rescripsit et s̄s̄ ep. 27, nomen in capite epistulæ p. 46, 13

Βασιλείου (7) Σέων [= Σιών]: pro absente s̄s̄ Στέφανος Ἐφέσου τῆς μητροπόλεως [6, 9] 425

Βασίλειος (8) Τραιανουπόλεως [Ῥοδόπης Σ II Δ 12]: adest actioni I [1, 3] 53; III [3, 1] 43; IIII [4, 1] 44, V [5, 1] 53; VI [6, 1] 52; VIII [8, 2] 52; VIIII [9, 2] 50; X [10, 3] 52; XII [12, 2] 52; XIIII [14, 2] 52; XVI [16, 2] 52; XVII [17, 1] 53; 19 [19, 2] 53; II [2, 2] 28. sententiam dicit [2, 96] 27; [4, 9] 59; 11, 175. adest consilio de fide 5, 29. definiens s̄s̄ [6, 9] 52. s̄s̄ [2, 97] 18 [= Φ 27 K̄B̄]; [17, 9] 20. εἶπεν 1, 42

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 55; sessioni alteri σ 39. sententiam dicit [1, 884] 45. 1, 1006. s̄s̄ [1, 1067] XLVIII Φ. εἶπεν 1, 959

Βασιλικός [Βασιλίσκου ΜΒΦ$^{\sigma}$ 6, 1[192]; Βασίλειος ΜΒΦ 2, 96[121]. Φ^{ac} 6, 9[195]] Παλαιᾶς πόλεως [Ἀσίας Σ 234 Δ 225]: adest actioni I [1, 3] 212; III [3, 1] 174; IIII [4, 1] 176; VI [6, 1] 192; II [2, 2] 107. sententiam dicit [2, 96] 121. definiens s̄s̄ [6, 9] 195

Βασσιανὸς (1) ὁ πρώην γενόμενος ἐπίσκοπος τῆς Ἐφεσίων μητροπόλεως: intrat 12, 3. εἶπεν 12, 9. 14. 21. 27. 32. 38. 13, 28. deponitur 13, 26. 27. causa eius agitur actionibus XII. XIII. notentur hæc: a Memnone metropolita episcopus Εὐάζων ordinatus refutat p. 405, 5. 407, 9. Basilio episcopus Ephesi succedit p. 405, 35 uiolenter inthronizatus p. 408, 17 sq. mansit episcopus per quattuor annos p. 406, 5. 407, 1. 409, 10. 32. 39. confirmatur a Theodosio II p. 405, 36 sq. 406, 8 sq. 407, 33; suscipitur a Proclo Constantinopolitano p. 406, 2 sq. 408, 25 sq. expellitur ex sententia Leonis Flauiani episcoporumque Alexandrini et Antiocheni p. 406, 22. 34. 407, 36. 409, 1, σήμερον ἀπὸ τεσσάρων ἐτῶν p. 406, 34. 409, 27

Βασσιανοῦ (2) Μοψουεστίας [Κιλικίας β̄ Σ 61 Δ 55]: 1, 3[111]. 3, 1[93]. 4, 1[94]. 6, 1[110]; 9[111]. 17, 9[77] cf. Σωφρονίου χωρεπισκόπου

Bassus Sion: SYNODVS EPHESENA s̄s̄ [1, 1067] C Φ

Βασσωνᾶς [Βεθεσλασις 2, 2[183]; βοθεσλασισ M βοθεσλασησ B *Betheslas* Φ 2, 96[186]; *Vitesalas* Φ 2, 97[301]] Νέας πόλεως [Πισιδίας Σ 308 Δ 299]: adest actioni I [1, 3] 307; III [3, 1] 269; IIII [4, 1] 269; VI [6, 1] 287; II [2, 2] 183. sententiam dicit [2, 96] 186. definiens s̄s̄ [6, 9] 293. s̄s̄ [2, 97] 101 [= Φ 86 Ō Z̄ = Φ 301]; [17, 9] 156

ENCYCL *Bassonas* [*Bassus* in capite epistulæ p. 51, 4] *Neaspoleos* ss inter episcopos Pisidiæ ep. 29

Βεθεσλασις cf. Βασσωνᾶς

Βενέτιος Βίβλου: SYNODVS ANTIOCHENA adest [15, 15] 12. εἶπεν 15, 45. 133

Βήρυλλος Ἀιλᾶ [Παλαιστίνης τ̄ Σ 136 Δ 128] adest actioni I [1, 3] 71; III [3, 1] 58; IIII [4, 1] 59; VI [6, 1] 70. sententiam dicit per Anianum Capitoliadis [4, 9] 111. definiens s̄s̄ [6, 9] 71. s̄s̄ [17, 9] 51

Βιγιλάντιος Λαρίσσης Θεσσαλίας: I, 297 νόσωι κατεχόμενος ἔτι ἐστὶν κατὰ τὴν Ἑλενούπολιν. eius locum tenet Κωνσταντῖνος Δημητριάδος I, 3^{50}. 3, I^{41}. 4, I^{42}; 9^{73}. adest actioni [5, I] 50; VI [6, I] 49; VIII [8, 2] 49; VIIII [9, 2] 47; X [10, 3] 49; VIIII [9, 2] 47; X [10, 3] 49; XII [12, 2] 49; XIIII [14, 2] 49; XVI [16, 2] 49; XVII [17, I] 50; 19 [19, 2] 50. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 49

SYNODVS EPHESENA adest [I, 78] 54; sessioni alteri σ 38. sententiam dicit [I, 884] 44. $\overline{ss}$ [1067] XLVII Φ

ENCYCL *Vigilantius L.* accepit epistulam ab imperatore [XI] 59

Γαιανοῦ Μηδάβων: pro absente $\overline{ss}$ Κωνστάντιος τῆς μητροπόλεως Βόστρων [6, 9] 435

Γαίου (I) Ἀλίων: pro absente $\overline{ss}$ Νουνέχιος Λαοδικείας τῆς μητροπόλεως [6, 9] 387; [17, 9] 185

Γαίου (2) Συέδρων [ΠαμΦυλίας (Σίδης) Σ 267 Δ 258]: adest actioni I [I, 3] 93; III [3, I] 76; IIII [4, I] 77. $\overline{ss}$ definitioni fidei Σ 267 Δ 258, deest in catalogo 6, 9

Γαύτου Νεέλων: pro absente $\overline{ss}$ Κωνστάντιος τῆς μητροπόλεως Βόστρων [6, 9] 430

Γεμελλίνου Ἐρυθροῦ: SYNODVS EPHESENA adest [I, 78] 113; sessioni alteri σ 95. sententiam dicit [I, 884] 94; I, 1048. $\overline{ss}$ [I, 1067] CXI Φ

Γεμέλλου (I) Μιλητουπόλεως: pro absente $\overline{ss}$ Διογένης Κυζίκου [6, 9] 343; [17, 9] 183

Γέμελλος (2) Στρατονικείας [Λυδίας Σ 254 Δ 246]: adest actioni I [I, 3] 232; III [3, I] 194; IIII [4, I] 196; VI [6, I] 212; II [2, 2] 117. sententiam dicit [2, 96] 135; [4, 9] 154. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 216. $\overline{ss}$ [2, 97] 186 [= Φ 137 $\overline{PKZ}$]; 17, 9] 101

ENCYCL *G. Stratonicię* $\overline{ss}$ inter episcopos Lydiæ ep. 30

Γένεθλιος (I) Ἀργείων: SYNODVS ἐνδημοῦσα $\overline{ss}$ [I, 552] 30

Γένεθλιος (2) Κρατείας [Ονωριάδος Σ 212 Δ 203]: I, 3^{186}. 2, 96^{119}. 3, I^{169}. 4, I^{151}. 6, I^{167} cf. Εὐλογίου πρεσβυτέρου. adest (non accurate) actioni II [2, 2] 104. definiens $\overline{ss}$ διὰ Εὐλογίου πρεσβυτέρου [6, 9] 169. $\overline{ss}$ Εὐλόγιος . . . τόπον ἐπέχων Γ. [2, 97] 249 [= Φ 171 $\overline{PΞ}$]; falso 2, 97^{220} Γεννάδιος Κρατείας

Γεννάδιος [I] Ἀκμονέων [Φρυγίας Πακατιανῆς Σ 344 Δ 335]: adest actioni I [I, 3] 271; III [3, I] 233; VI [6, I] 251; II [2, 2] 185. sententiam dicit [2, 96] 164. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 257. $\overline{ss}$ [2, 97] 149 [= Φ 194 $\overline{PΠϵ}$ = Φ 238 $\overline{CKς}$]; [17, 9] 66

Γεννάδιος (2) Ἑρμοπόλεως μεγάλης: SYNODVS EPHESENA adest [I, 78] 115. sententiam dicit [I, 884] 96; I, 1050. $\overline{ss}$ [I, 1067] CXIIII Φ

Γεννάδιος (3) Κνωσ(σ)οῦ [Κρήτης Σ 154 Δ 147]: adest actioni I [I, 3] 318; III [3, I] 280; IIII [4, I] 280; VI [6, I] 298. sententiam dicit inter episcopos Cretenses per episcopum Philipporum [4, 9] 96. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 311

SYNODVS EPHESENA $\overline{ss}$ [I, 1067] CXXXII Φ [= CXL Φ]. adest sessioni alteri σ 87

ENCYCL *G. Gnosi:* $\overline{ss}$ inter episcopos Cretenses ep. 48

Γεννάδιος [4] Μοσσύνων [Φρυγίας Πακατιανῆς Σ 346 Δ 340]: adest actioni I [I, 3] 273; III [3, I] 235; IIII [4, I] 235; VI [6, I] 253. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 259. $\overline{ss}$ [2, 97] 197 [= Φ 237 $\overline{CKϵ}$]; [17, 9] 64 [= 108^{a}]

Γεννάδιος (5) Τηίων: pro absente $\overline{ss}$ Στέφανος Ἐφέσου τῆς μητροπόλεως [6, 9] 415

SYNODVS EPHESENA adest [I, 78] 96; sessioni alteri σ 77. sententiam dicit [I, 884] 86; I, 1039. $\overline{ss}$ [I, 1067] LXXXVIII Φ

Γεροντίου (I) Ἀρκαδιουπόλεως: pro absente $\overline{ss}$ Στέφανος Ἐφέσου τῆς μητροπόλεως [6, 9] 423

Γερόντιος (2) Βασιλινουπόλεως [deest in ΣΔ]: adest actioni I [I, 3] 275; III [3, I] 257; IIII [4, I] 237; VI [6, I] 255. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 261

COGNITIO PRIOR de gestis aduersus Eutychen: adest [I, 558] 17

COGNITIO ALTERA adest [I, 555] 29

Γερόντιος (3) Σελευκείας [Συρίας ᾱ Σ 34 Δ 35]: adest actioni I [1, 3] 56; III [3, 1] 46; IIII [4, 1] 47; V [5, 1] 56; VI [6, 1] 55; VIII [8, 2] 55; VIIII [9, 2] 53; X [10, 3] 55; XII [12, 2] 55; XIIII [14, 2] 55; XV [15, 2] 45; XVI [16, 2] 55; XVII [17, 1] 56; 19 [19, 2] 56; II [2, 2] 172. sententiam dicit [2, 96] 73. definiens ss [6, 9] 55. s̄s̄ [2, 97] 54 [= Φ 73 ΞϵΜ]; [17, 9] 163; s̄s̄ Θεόκτιστος ὁ Βεροίας διὰ Γ. Σ. [17, 9] 164
SYNODVS ANTIOCHENA adest [15, 5] 9. εἶπεν 15, 44. 83. 134. 152
SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 40; sessioni alteri σ 26. sententiam dicit [1, 884] 32; 1, 994. s̄s̄ [1, 1067] XXXIIII Φ
ENCYCL s̄s̄ inter episcopos Syriæ I ep. 20; in capite epistulæ p. 32, 35
Georgius ENCYCL s̄s̄ inter episcopos Achaiæ ep. 44, nomen in capite epistulæ p. 88, 34
Glycon Cæsariensis [Παλαιστίνης ᾱ Σ 123 Δ 116]: s̄s̄ definitioni fidei per Zosimum Μινωίδος Σ 123 Δ 116
Γρατιδιανός [Κρατιδιανός Σ 195 MB 6, 9[144], κρατιανοῦ M 4, 1[127], γρατιανός MAΦ^{ac} 2, 97[48] = Φ 101, u. l. in Φ^{c} 6, 9[144], γρατιανοῦ MB 2, 2[56]. 3, 1[126]; B 4, 1[127]] Κερασοῦντος [Πόντου Πολεμωνιακοῦ Σ 195 Δ 186]: adest actioni I [1, 3] 162; III [3, 1] 126; IIII [4, 1] 127; VI [6, 1] 143; II [2, 2] 56. sententiam dicit [4, 9] 54. definiens s̄s̄ [6, 9] 144. s̄s̄ [2, 97] 48 [= Φ 101 ϘΓ]
ENCYCL *Gratianus Cerasuntis* s̄s̄ inter episcopos Ponti Polemoniaci ep. 40, nomen in capite epistulæ p. 79, 21
Γρηγόριος (1) Ἀδριανουπόλεως [deest in ΣΔ]: definiens s̄s̄ [6, 9] 451. s̄s̄ epistulæ ad Leonem [uol. III p. 358] 15
ENCYCL *G. Adrianopolis* accepit epistulam a Leone [XI] 52
Gregorius (2) *Sebastopolis*: ENCYCL s̄s̄ inter episcopos Armeniæ I ep. 36, nomen in capite epistulæ p. 69, 14
Δάδας (1) Βάτνων: SYNODVS ANTIOCHENA s̄s̄ II, 54
Δάδα [2] Χοναχάρων: pro absente s̄s̄ Θεόδωρος τῆς μητροπόλεως Δαμασκοῦ [6, 9] 441
ENCYCL *D. Chomoarenus* s̄s̄ inter episcopos Phœniciæ II Libanisiæ ep. 26, nomen in capite epistulæ p. 44, 32
Dalmatius neutimæ [Vlpianæ?]: ENCYCL s̄s̄ inter episcopos Dardaniæ ep. 43, nomen in capite epistulæ p. 88, 2
Δαμιανὸς (1) Καλλινίκου [Ὀσροηνῆς Σ 113 Δ 106]: s̄s̄ definitioni fidei Σ 113 Δ 106
ENCYCL s̄s̄ inter episcopos Osroenæ ep. 23, nomen in capite epistulæ p. 40, 9
Δαμιανὸς (2) Σιδῶνος [Φοινίκης ᾱ Σ 74 Δ 68]: adest actioni I [1, 3] 116; III [3, 1] 98; IIII [4, 1] 99; VI [6, 1] 115; II [2, 2] 130. sententiam dicit [2, 96] 148. definiens s̄s̄ [6, 9] 116. s̄s̄ [2, 97] 135 [= Φ 163 P̄N̄B̄]; [17, 9] 46
SYNODVS ANTIOCHENA adest [15, 15] 6. εἶπεν 15, 43. 82. 130. 153
Δανιῆλος (1) Βίρθων [βερόων M βερροίων B *beroensium* Φ II, 54; *Macedonupolitanus* Δ 105. Ὀσροηνῆς Σ 112 Δ 105]: s̄s̄ definitioni fidei Σ 112 Δ 105
SYNODVS ANTIOCHENA s̄s̄ II, 54
Δανιὴλ (gen. Δανιήλου; Δανιηλίου I, 555[12]) (2) Κάδων [Φρυγίας Πακατιανῆς Σ 338 Δ 329]: adest actioni I [1, 3] 265; III [3, 1] 227; IIII [4, 1] 229; VI [6, 1] 245; II [2, 2] 60. sententiam dicit [2, 96] 80. definiens s̄s̄ [6, 9] 251. s̄s̄ [2, 97] Φ 263; [17, 9] 151
COGNITIO ALTERA de gestis aduersus Eutychen: adest [1, 555] 12
SYNODVS EPHESENA s̄s̄ [1, 1067] CI Φ
Δανιῆλος (3) Καρρῶν: ab Iba patruo ordinatus [p. 384, 3] est. simul cum eo accusatus adest Beryti in iudicio II, 28 cf. p. 378, 13. 22. 379, 3. 16. 382, 1. accusationis capita II, 73 ι̅ϛ̅—ιη̅. cf. uol. I 3 p. XXV
SYNODVS ANTIOCHENA adest [15, 15] 25. εἶπεν 15, 53. 94. 142

Danihel (4) *Cinnæ* ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos Galatiæ I ep. 45, nomen in capite epistulæ p. 90, 4

Δανιὴλ (gen. Δανιήλου) (5) Λαμψάκου [Ἑλλησπόντου Σ 223 Δ 214]: adest actioni I [1, 3] 222; III [3, 1] 184; IIII [4, 1] 186; VI [6, 1] 202. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 205. $\overline{ss}$ [2, 97] 239 [= Φ 246 $\overline{CΛζ}$]; [17, 9] 56

Δαρδάνιος Βαργάλων [Ἰλλυρικοῦ Σ 18 Δ 19]: adest actioni I [1, 3] 326; III [3, 1] 289; IIII [4, 1] 288; VI [6, 1] 307. sententiam dicit inter Macedoniæ I episcopos per episcopum Philipporum [4, 9] 79. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 320

Datianus: ENCYCL: nomen inter episcopos Isauriæ in capite epistulæ 27 p. 46, 15

Δαυὶδ (1) Ἀδριανῶν [Ἑλλησπόντου Σ 217 Δ 208]: adest actioni I [1, 3] 216; III [3, 1] 178; IIII [4, 1] 180; VI [6, 1] 196. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 198. $\overline{ss}$ [2, 97] 179 = [Φ 266 $\overline{CNB}$]; [17, 9] 145

ENCYCL *D. Adrianæ* $\overline{ss}$ inter episcopos Hellesponti epistulæ 35

Δαυὶδ (2) Εὐρωποῦ: pro absente $\overline{ss}$ Στέφανος τῆς μητροπόλεως Ἱεραπόλεως [6, 9] 448; [17, 9] 184

Δημήτριος (1) Λάππης (Λάμπης) [Κρήτης Σ 157 Δ 150]: adest actioni I [1, 3] 320; III [3, 1] 282;; IIII [4, 1] 282; VI [6, 1] 300; II [2, 2] 182. sententiam dicit [2, 96] 185; inter episcopos Cretæ per episcopum Philipporum [4, 9] 97. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 313 $\overline{ss}$ [2, 97] 150 = [Φ 195 $\overline{ΡΠζ}$]

Δημήτριος (2): ENCYCL nomen inter episcopos Achaiæ in capite epistulæ 44 p. 88, 33

Diadochus Foticæ: ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos Epiri ueteris epistulæ 46

Diamonius Thyaterenus: ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos Lydiæ epistulæ 30

Διαφερόντιος [*Diaferentio* $Φ^{σ}$ 6, 9^{371}; διαφερέντιος MPS$Φ$ I, 552^{23}] Ὄλβης: pro absente $\overline{ss}$ Βασίλειος Σελευκείας μητροπόλεως Ἰσαυρίας [6, 9] 372

SYNODVS ἐνδημοῦσα $\overline{ss}$ [1, 552] 23

Δίδυμος Λαπίθου [Κύπρου Σ 358 Δ 349]: I, 3^{312}. 3, I^{274}. 4, I^{274}. 6, I^{292} [cf. Φ] cf. Ἐπαφροδίτου. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 303 *per Epaphroditum episcopum.* per eum $\overline{ss}$ *Olympius Constantiensis* Σ 354 Δ 345, sed cf. Ὀλύμπιος (2)

Diza [*Dizas* p. 32, 2] *Odissæ Scythiæ:* ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos secundæ Mysiæ ep. 19

Διογένης (1) Κυζίκου [Ἑλλησπόντου Σ 214 Δ 205]: adest actioni I [1, 3] 13; III [3, 1] 9; IIII [4, 1] 9; V [5, 1] 12; VI [6, 1] 12; VIII [8, 2] 12; VIIII [9, 2] 12; X [10, 3] 11; XII [12, 2] 11; XIIII [14, 2] 12; XV [15, 2] 12; XVI [16, 2] 12; XVII [17, 1] 12; 19 [19, 2] 12; II [2, 2] 9. sententiam dicit [2, 96] 8; [4, 9] 7; 11, 168. adest consilio de fide 5, 29. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 12. $\overline{ss}$ [2, 57] 8 [= Φ 10 $\overline{IA}$]; [17, 9] 5; epistulæ ad Leonem [uol. III p. 357] 5; pro absentibus episcopis sub se constitutis [6, 9] 342—347; [17, 9] 183. εἶπεν 1, 73. 160. 166. 2, 35. 4, 27. 70. 77. 8, 14. 11, 151. 12, 56. 13, 17. 24. 17, 20

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 18; sessioni alteri σ 9. sententiam dicit [1, 884] 11. 1, 975. $\overline{ss}$ [1, 1067] 9 [XII Φ]. εἶπεν 1, 204

Diogenis (2) *Larissæ:* ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos Syriæ II ep. 22, nomen in capite epistulæ p. 38, 31

Διογένης (3) Ὀρθωσιαίων [deest ΣΔ]: I, 3^{277}. 3, I^{239}. 4, I^{239}. 6, I^{257} cf. Θεοκτίστου πρεσβυτέρου. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 263 διὰ Θεοκτίστου πρεσβυτέρου

Διογενιανὸς Ῥεμεσιανῆς τῆς Λακίας [*Daciæ mediterraneæ* 1, 1067 LVI Φ]: SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 64. sententiam dicit [1, 884] 83. $\overline{ss}$ [1, 1067] LVI Φ

Διόδοτος Λυσινέων [Παμφυλίας Πέργης Σ 261 Δ 252]; adest actioni I [1, 3] 331; III [3, 1] 293; IIII [4, 1] 293; VI [6, 1] 312; II [2, 2] 79. sententiam dicit [2, 96] 93. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 325. $\overline{ss}$ [2, 97] 163 [= Φ 156 $\overline{CMZ}$]

ENCYCL *D. Lysinensis* $\overline{\text{ss}}$ inter episcopos Pamphyliæ Pergæ ep. 31; nomen in capite epistulæ p. 58, 2

Διομήδους Ἀμβλάδων: pro absente $\overline{\text{ss}}$ Ὀνησιφόρος Ἰκονίου μητροπόλεως [6, 9] 361

Διονύσιος (1) Ἀντιοχείας [Καρίας Σ 313 Δ 304]: adest actioni I [1, 3] 253; III [3, 1] 215; IIII [4, 1] 217; VI [6, 1] 233; II [2, 2] 87. sententiam dicit [2, 96] 102; [4, 9] 146^b [cf. uol. III p. 371, 21 Φ]. definiens $\overline{\text{ss}}$ [6, 9] 239. $\overline{\text{ss}}$ [2, 97] 164 [= Φ 216 $\overline{\text{CΓ}}$]; [17, 9] 67

Διονύσιος (2) Ἀτταλείας Λυδίας [Σ 255 Δ 245]: adest actioni I [1, 3] 234; III [3, 1] 196; IIII [4, 1] 198; VI [6, 1] 214; II [2, 2] 115. sententiam dicit [2, 96] 133; [4, 9] 129. definiens $\overline{\text{ss}}$ [6, 9] 218. $\overline{\text{ss}}$ [2, 97] 159 [= Φ 136 $\overline{\text{PKζ}}$]; [17, 9] 128

ENCYCL *D. Attaliæ* $\overline{\text{ss}}$ inter episcopos Lydiæ ep. 30

Διονύσιος (3) Ἡρακλείας Λάτμου [Καρίας Σ 317 Δ 308]: adest actioni I [1, 3] 257; III [3, 1] 219; IIII [4, 1] 221; VI [6, 1] 237; II [2, 2] 82. sententiam dicit [2, 96] 97; [4, 9] 153. definiens $\overline{\text{ss}}$ [6, 9] 243. $\overline{\text{ss}}$ Φ 209 $\overline{\text{CA}}$; [17, 9] 69

Διονύσιος (4) Συκαμαζόνος: SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 80; sessioni alteri σ 63. sententiam dicit [1, 884] 66; 1, 1023. $\overline{\text{ss}}$ [1, 1067] LXXIII Φ; per eum $\overline{\text{ss}}$ *Caiumas Phainus* Φ LXXIIII

Διόσκορος Ἀλεξανδρείας: adest actioni I [1, 3] 5. sedit primo ad partem dextram 1, 4, deinde a iudicibus in medio sedere iubetur 1, 14. 196. duos tantum habet notarios p. 78, 10. εἶπεν 1, 18. 21. 29. 53. 65. 76. 93. 95. 97. 99. 124. 127. 133. 139. 150. 159. 168. 179. 189. 193. 195. 260. 263. 281. 299. 324. 329. 332. 334. 341. 852. 854. 856. 859. 862. 883. eius damnatio a iudicibus proponitur concilio 1, 1068. nescios se iudicii de eo habiti fuisse dicunt imperator et iudices p. 305, 21, cf. quæ dixit Anatolius 5, 14. non adest actioni II 2, 7—11. uocatur primum 2, 12—22. iterum 2, 24—36. tertium 2, 66—78. sententiis et subscriptionibus damnatur 2, 79—97. Liberat. 14 = uol. V p. 123, 20 *exulare præceptus est in Gangrena ciuitate.* cf. τὸν Αἰγύπτιον τῇι ἐξορίαι p. 279, 23. 27. 280, 1. Διόσκορον ὁ Χριστὸς καθεῖλεν p. 313, 14. Νεστορίωι καὶ Εὐτυχεῖ ἀνάθεμα, ἀνάθεμα καὶ Δ. p. 352, 12. 13. 27. ὁ κοινωνῶν Διοσκόρωι Ἰουδαῖός ἐστιν p. 279, 37

SYNODVS EPHESENA τὴν αὐθεντίαν καὶ τὰ πρωτεῖα Theodosius II ei tribuit 1, 52. 53, cum Iuuenali et Thalassio p. 76, 1. 7. 21. 25, cf. 188. 189. adest [1, 78] 1; sessioni alteri σ 1. sententiam dicit [1, 884] 113; 1, 962. $\overline{\text{ss}}$ [1, 1067] 1. εἶπεν 1, 80. 84. 110. 114. 119. 136. 143. 145. 147. 198. 217. 221. 304. 310. 312. 314. 316. 318. 320. 322. 492. 494. 506. 508. 510. 528. 867. 869. 871. 874. 878. 880. 889. 891. 893. 895. 897. 901. 903. 905. 943. cf. quæ dicunt iudices 5, 13. 26. inter episcoporum sententias et acclamationes notentur *pater noster et uniuersalis episcopus Dioscorus* uol. III p. 187, 12. τῶι μεγάλωι φύλακι τῆς πίστεως Διοσκόρωι p. 89, 9. 21. Διόσκορος καὶ Κύριλλος μίαν πίστιν ἔχουσιν p. 101, 6. de uiolentiis ab eo Ephesi commissis queruntur episcopi Chalcedone p. 66, 34 sq. 69, 27. 70, 20. 179, 25 sq. 180, 6 sq. 23 sq. 39. 205, 10 sq. τοῦ Φαραώ 143, 16. cf. uol. V p. 62, 31. 119, 5

Δοκιμάσιος Μαρωνείας [Ῥοδόπης Σ 12 Δ 13]: adest actioni I [1, 3] 193; III [3, 1] 155; IIII [4, 1] 157; VI [6, 1] 173. sententiam dicit [4, 9] 60. definiens $\overline{\text{ss}}$ [6, 9] 229. $\overline{\text{ss}}$ [2, 97] 93 [= 247 = Φ 165 $\overline{\text{PNΔ}}$]; [17, 9] 88

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 56 [repetitum p. 81, 6]; sessioni alteri σ 40. sententiam dicit 1, 1007. $\overline{\text{ss}}$ [1, 1067] XLVIIII Φ

Domitius ENCYCL $\overline{\text{ss}}$ inter episcopos Achaiæ ep. 44, nomen in capite epistulæ p. 88, 35

Domninus (1) *Varenus* ENCYCL $\overline{\text{ss}}$ inter episcopos Hellesponti ep. 35

Δομνῖνος [*Domnus* Δ 30] (2) Πλαταιῶν [Ἑλλάδος Σ 29 Δ 30]: adest actioni I [1, 3] 246; III [3, 1] 208, IIII [4, 1] 210; VI [6, 1] 226. sententiam dicit inter episcopos Achaiæ

per episcopum Philipporum [4, 9] 86. definiens ss [6, 9] 232. ss [2, 97] 129 [= Φ 145 ΡΛΕ]

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 89; sessioni alteri σ 71. sententiam dicit [1, 884] 74; 1, 1032. ss [1, 1067] LXXXI Φ

Δόμνος (1) Ἀντιοχείας: SYNODVS ANTIOCHENA (1) adest [15, 15] 1. εἶπεν 15, 17. 19. 21. 23. 25. 26. 28. 29. 31. 32. 34. 35. 37. 61. 63. 65. 67. 69. 71. 72. 73. 75. 96—104. 106. 108. 111. 112. 116. 120. 122. 146

SYNODVS ANTIOCHENA (2) εἶπεν 11, 51. ss 11, 54. cf. p. 379, 37. 382, 16. 386, 35. 388, 29. — p. 384, 2. — p. 375, 6. profectus est Hierapolim ad ordinandum Stephanum episcopum p. 389, 1

SYNODVS EPHESENA adest [1, 70] 4. sententiam dicit [1, 884] 2; 1, 906. ss [1, 1067] 3. — in sessione altera accusatur et damnatur σ p. 114—150

actio de D. Chalcedonensis concilii uol. 3 p. 444, 20 sq. Coll. Vat. 6, 4. cf. p. 397, 34

Δόμνος (2) Ἀπαμείας [Συρίας β Σ 40 Δ 41]: 1, 3[21]. 3, 1[15]. 4, 1[15]. 5, 1[20]. 6, 1[20]. 8, 2[20]. 9, 2[20]. 10, 3[19]. 12, 2[19]. 14, 2[20]. 15, 2[20]. 16, 2[20]. 17, 1[20]. 19, 2[20], cf. Μελέτιος. falso adesse dicitur actioni II [2, 2] 42. Meletius pro eo sententiam dicit 11, 171. definiens ss 6, 9[20]. ss pro eo Meletius Larissæ [2, 97] Φ 61 ΛΖ, parum accurate 2, 97[29] [falso habetur Φ 39 Κζ]; 17, 9[18]; epistulæ ad Leonem uol. III p. 358[17]

Δόμνος (3) Κουκουσοῦ [Ἀρμενίας β Σ 191]: 1, 3[178]; 3, 1[141]; 4, 1[143]; 6, 1[159]; parum accurate 2, 2[171], cf. Εὐφρονίου πρεσβυτέρου. hic pro eo sententiam dicit [2, 96] Φ 190 Σζ, parum accurate 2, 96[190]; definiens ss [6, 9] 160. ss [2, 97] Φ 307

Domnus (4) *Chalcidis* ENCYCL ss inter episcopos Syriæ I ep. 20; nomen in capite epistulæ p. 32, 35

Δρακοντίου Ἐρυθρῶν: pro absente ss Στέφανος Ἐφέσου τῆς μητροπόλεως [6, 9] 414

Δωρόθεος [Θεοδώρου 2, 2[65]] (1) Νεοκαισαρείας [Πόντου Πολεμωνιακοῦ Σ 193 Δ 184]: 1, 3[38]. 3, 1[30] [notitia confusa]; 4, 1[30]. 5, 1[38]. 6, 1[37]; 8, 2[37]; 9, 2[35]; 10, 3[37]; 12, 2[37]; 14, 2[37]; 15, 2[37]; 16, 2[37]; 17, 1[38]; 19, 2[38]; parum accurate 2, 2[65], cf. Ἀταρβίου. pro eo sententiam dicit Φωτεινὸς διάκονος 4, 9[52]; pro eo definiens ss Atarbius [6, 9] 37, non recte Σ 193 Δ 184, similis est confusio 3, 1[30], cf. 1, 3[38. 39]. ss [2, 97] Φ 242 ΓΛ, parum accurate 2, 97[226]

SYNODVS ἐνδημοῦσα ss [1, 552] 7

SYNODVS EPHESENA 1, 78[132]. 1, 1067 CXXXIIII cf. Λογγίνου πρεσβυτέρου

Dorotheus (2) *Tyri*: ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 6, rescripsit ep. 25; nomen in capite epistulæ p. 42, 40

Irenaeus (1) *Cæsareæ:* ss epistulæ synodicæ episcoporum Palæstinæ uol. V p. 9, 27

Εἰρήναιος (2) Ναυπάκτου [Ἑλλάδος Σ 28 Δ 29]: adest actioni I [1, 3] 316; III [3, 1] 278; IIII [4, 1] 278, VI [6, 1] 296. sententiam dicit inter episcopos Achaiæ per episcopum Philipporum [4, 9] 85. definiens ss [6, 9] 309. ss [2, 97] 130 [= Φ 143 ΡΛΓ]. εἶπεν 1, 289

Ἐλευθερίου (1) Ἀπόλλωνος: adest actioni II [2, 2] 192 cf. Λεύκιος

Ἐλευθέριος (2) Χαλκηδόνος [Βιθυνίας Σ 161 Δ 154]: adest actioni I [1, 3] 18; III [3, 1] 14; IIII [4, 1] 14; V [5, 1] 18; VI [6, 1] 17; VIII [8, 2] 18; VIIII [9, 2] 18; X [10, 3] 17; XII [12, 2] 17; XIIII [14, 2] 18; XV [15, 2] 18; XVI [16, 2] 18; XVII [17, 1] 18; 19 [19, 2] 17; II [2, 2] 14. sententiam dicit [2, 96] 12. definiens ss [6, 9] 18. ss [2, 97] 19 [= Φ 17 ΚΘ]; [17, 9] 10. εἶπεν 13, 21. 17, 25

ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 33

Ἐλευσίνιος cf. Λεύκιος Ἀπόλλωνος

Ἑλλαδίου Στεκτορίου: pro absente ss Μαρινιανὸς Συνάδων [6, 9] 350

Ἐλπίδιος [spiritum testantur Σ et codicum Latinorum usus constans] τῶν Θέρμων [Γαλατίας β̄ Σ 171 Δ 164]: adest actioni I [1, 3] 188; III [3, 1] 151; IIII [4, 1] 153; VI [6, 1] 169; II [2, 2] 153; sententiam dicit [2, 96] 59. definiens s̄s̄ [6, 9] 171. s̄s̄ [2, 97] 227 [= 220 C̄ΛĀ]

Ἑορτίκιος Μητροπόλεως [non recte Νικοπόλεως 2, 2^{96}; 96^{110}; 97^{128} = Φ 98 ζ̄; Πισιδίας Σ 301 Δ 292]: adest actioni I [1, 3] 300; III [3, 1] 262; IIII [4, 1] 262; VI [6, 1] 280; II [2, 2] 96. sententiam dicit [2, 96] 110. definiens s̄s̄ [6, 9] 286. s̄s̄ [2, 97] 128 [= Φ 98 ζ̄]; [17, 9] 158

Ἐπαφρόδιτος Ταμάσου [Κύπρου Σ 355 Δ 346]: adest ἐπέχων τὸν τόπον καὶ Διδύμου Λαπίθου actioni I [1, 3] 312; III [3, 1] 274; IIII [4, 1] 274; VI [6, 1] 292. definiens s̄s̄ [6, 9] 300. per eum s̄s̄ Ὀλύμπιος τῆς μητροπόλεως Κύπρου pro absentibus episcopis sub se constitutis [6, 9] 391—395. s̄s̄ [2, 97] 225 [= Φ 177 P̄ΞH̄]

Epictas ENCYCL s̄s̄ inter episcopos Achaiæ in capite ep. 44 p. 88, 33

Ἐπίκτητος Διοκλητιανουπόλεως [Θράικης ἄλλης Σ 10 Δ 11]: adest actioni I [1, 3] 84; III [3, 1] 70; IIII [4, 1] 71; VI [6, 1] 84; II [2, 2] 59. sententiam dicit [2, 96] 85. definiens s̄s̄ [6, 9] 84. s̄s [2, 97] 68 [= Φ 80 ŌĀ]

ENCYCL *Epictitus Dioclitianopolis* s̄s̄ inter episcopos de Philippopoli ep. 16

Epiphanius (1) *Apamiæ Syriæ* II ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 5, rescripsit et s̄s̄ ep. 22, nomen in capite epistulæ p. 38, 31

Ἐπιφάνιος (2) Ἄρκης [15, 47. Φ 15, 15^{13}; ἡρακλείασ MB 15, 15^{13}; nomen sedis non additum 15, 143. 87 Φ]: CONCILIVM ANTIOCHENVM adest [15, 15] 13. εἶπεν 15, 47. 87 Φ. 143

Ἐπιφάνιος (3) Κέστρων [Ἰσαυρίας Σ 66 Δ 60]: adest actioni I [1, 3] 91; III [3, 1] 74; IIII [4, 1] 75; VI [6, 1] 91. sententiam dicit [4, 9] 125. definiens s̄s̄ [6, 9] 93. s̄s [2, 97] 209 [= Φ 167 P̄NZ̄]

ENCYCL *E. Cestri* s̄s̄ inter episcopos Isauriæ ep. 27, nomen in capite epistulæ p. 46, 14

Ἐπιφανίου (4) Κολασσῶν: pro absente s̄s̄ Νουνέχιος Λαοδικείας τῆς μητροπόλεως [6, 9] 380; [17, 9] 185

SYNODVS EPHESENA s̄s̄ [1, 1070] CIII^{a} [in uno codice Φ^{r}]

Ἐπιφάνιος (5) Μιδαείου [Φρυγίας Σαλουταρίας Σ 330 Δ 321]: adest actioni I [1, 3] 282; III [3, 1] 244; IIII [4, 1] 244; VI [6, 1] 262. sententiam dicit [4, 9] 145^{a} Φ. definiens s̄s̄ [6, 9] 268. s̄s̄ [17, 9] 105; epistulæ ad Leonem [uol. III p. 359] 57

Ἐπιφάνιος (6) Πέργης [Παμφυλίας Σ 258 Δ 249]: adest actioni I [1, 3] 46; III [3, 1] 37; IIII [4, 1] 38; V [5, 1] 46; VI [6, 1] 45; VIII [8, 2] 45; VIIII [9, 2] 43; X [10, 3] 45; XII [12, 2] 45; XIIII [14, 2] 45; XVI [16, 2] 45; XVII [17, 1] 46; 19 [19, 2] 46; II [2, 2] 25. sententiam dicit [2, 96] 23; [4, 9] 24. definiens s̄s̄ [6, 9] 45. s̄s [2, 97] 36 [= Φ 30 M̄Γ]

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 75, cf. p. 180, 20; sessioni alteri σ 58. sententiam dicit [1, 884] 61; 1, 1018. s̄s̄ [1, 1070] XCV Φ

ENCYCL *E. Pergenæ ciuitatis* accepit epistulam ab imperatore [XI] 43, rescripsit et s̄s̄ ep. 31

Epiphanius (7) *Satalenus* ENCYCL s̄s̄ inter episcopos Armeniæ I ep. 36

Ἐπιφάνιος (8) Σόλων [nomen sedis non additur nisi 6, 9^{305}; falso additur Πέργης 10, 3^{29}; deest ΣΔ] adest ἐπέχων τὸν τόπον Ὀλυμπίου Κωνσταντίας actioni I [1, 3] 31; V [5, 1] 30; VI [6, 1] 30; VIII [8, 2] 30; X [10, 3] 29; XII [12, 2] 29; XIIII [14, 2] 30; XV [15, 2] 30; XVI [16, 2] 29; XVII [17, 1] 30; 19 [19, 2] 30; notitia confusa 9, 2^{28}. definiens s̄s̄ διὰ Σωτηρᾶ ἐπισκόπου [6, 9] 305; per E. definiens s̄s̄ Ὀλύμπιος Κωνσταντίας [6, 9] 30

Ἐρασίστρατος Κορίνθου: SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 11; sessioni alteri σ 7. sententiam dicit [1, 884] 7; 1, 972. s̄s̄ [1, 1067] 8 [VIIII Φ]

Ἑρμείας [Ἑρμῆς MBΦ 6, 9[204]] Ἀβύδου [Ἑλλησπόντου Σ 222 Δ 213]: adest actioni I [1, 3] 221; III [3, 1] 183; IIII [4, 1] 185; VI [6, 1] 201; II [2, 2] 190. sententiam dicit [2, 96] 163. definiens ss̄ [6, 9] 204. ss̄ [2, 97] 132 [= Φ 158 P̄M̄Z̄]; [17, 9] 144
ENCYCL: *Hermias A.* ss̄ inter episcopos Hellesponti ep. 35

Ἑρμογένης Κασανδρείας Μακεδονίας πρώτης: SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 62. sententiam dicit [1, 884] 51. ss̄ [1, 1070] LV Φ

Ἑρμολάου: pro absente ss̄ Ὀλύμπιος τῆς μητροπόλεως Κύπρου διὰ Ἐπαφροδίτου Ταμάσου [6, 6] 391

Hermophilus Diocæsareæ: ENCYCL ss̄ inter episcopos Isauriæ ep. 27; nomen in capite epistulæ p. 46, 14

Erythrius Amisi: ENCYCL ss̄ inter episcopos Helenoponti ep. 41, nomen in capite epistulæ p. 84, 13

Ἕσπερος [Ἑσπέριος MBΦ 6, 9[193] Ἑσπερίου MBΦ[a] 6, 9[426] Ἑσπερίου M 3, 1[172] *Hesperius* Φ 2, 96[138] Φ[ac] u. l. 2, 97[121] *Hesperium* Φ[cr] 6, 9[426] *Hesperio* Φ 1, 3[210] Φ[cr] 6, 1[190]] Πιτάνης [Ἀσίας Σ 239 Δ 230]: adest actioni I [1, 3] 210; III [3, 1] 172; IIII [1] 174; VI [6, 1] 190; II [2, 2] 120. sententiam dicit [2, 96] 138. definiens ss̄ [6, 9] 193; per eum ss̄ Στέφανος τῆς Ἐφέσου μητροπόλεως pro absentibus episcopis sub se constitutis [6, 9] 426. ss̄ [2, 97] 99 [= 137[a] = Φ 121 P̄Ī]

Εὐαγόρα Ἰλούζων: pro absente ss̄ Νουνέχιος Λαοδικείας τῆς μητροπόλεως [6, 9] 381; [17, 9] 185

Εὔανδρος Διοκλείας [Φρυγίας Πακατιανῆς Σ 345 Δ 339]: adest actioni I [1, 3] 274; III [3, 1] 236; IIII [4, 1] 236; VI [6, 1] 254. definiens ss̄ [6, 9] 260. ss̄ [2, 97] Φ 170 P̄N̄Θ [= Φ 222 C̄Ī]; [17, 9] 126

Euaresto cf. *oresto*

Εὐγενίου (1) Βαράτων: pro absente ss̄ Ὀνησιφόρος Ἰκονίου μητροπόλεως [6, 9] 360

Eugenius (2) *Euroæ*: ENCYCL ss̄ inter episcopos Epiri ueteris ep. 46

Εὐγένιος (3) Κάνων [Λυκαονίας Σ 292 Δ 283]: adest actioni I [1, 3] 292; III [3, 1] 254; IIII [4, 1] 254; VI [6, 1] 272. definiens ss̄ [6, 9] 278. ss̄ [2, 97] 155 [= Φ 199 P̄Ϛ̄]; [17, 9] 121

Εὐγένιος [*eusebius* Δ 261] (4) Κοτέννων [Παμφυλίας Σίδης Σ 270 Δ 261]: adest actioni I [1, 3] 337; III [3, 1] 299; IIII [4, 1] 299; VI [6, 1] 318. sententiam dicit [4, 9] 33. definiens ss̄ [6, 9] 333. cf. Μαρκιανός (4)

Eugenius (5) *Nicopolitanus*: ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 57; rescripsit et ss̄ ep. 46

Eugenius (6) *Tymiandi*: ENCYCL ss̄ inter episcopos Pisidiæ ep. 29; nomen in capite epistulæ p. 51, 6

Eudoxius (1) *Acalissenus*: ENCYCL ss̄ inter episcopos Lyciæ ep. 32

Εὐδόξιος (2) Βοσπόρου: SYNODVS ἐνδημοῦσα ss̄ [1, 552] 26. εἶπεν 1, 346
COGNITIO PRIOR de gestis aduersus Eutychen: adest [1, 558] 23
COGNITIO ALTERA: adest [1, 555] 21. εἶπεν 1, 747. 815
SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 106

Εὐδόξιος (3) Ἑτέννων [Παμφυλίας Σίδης Σ 268 Δ 259]: adest actioni I [1, 3] 336; III [3, 1] 298; IIII [4, 1] 298; VI [6, 1] 317; II [2, 2] 77. sententiam dicit [2, 96] 91; [4, 9] 32. definiens ss̄ [6, 9] 330. ss̄ [2, 97] Φ 279

Εὐδόξιος (4) Χώματος [Λυκίας Σ 274 Δ 265]: adest actioni II [2, 2] 140. sententiam dicit [2, 96] 44. definiens ss̄ [6, 9] 340; pro Palladio Corydallon [6, 9] 341. ss̄ [2, 97] 110 [= Φ 78 P̄Λ̄Ϛ̄ = 146 P̄Λ̄Ϛ̄]; [17, 9] 141; epistulæ ad Leonem [uol. III p. 358] 33
ENCYCL *E. Chomatenus*: ss̄ inter episcopos Lyciæ ep. 32

Euethius Cyzici accepit epistulam ab imperatore [XI] 36; rescripsit et ss̄ ep. 35

Eutherius Sardenæ ciuitatis: ss̄ [2, 97] Φ 182 POΓ

ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 38; rescripsit et ss̄ ep. 30

Euippus Neocæsariæ: ss̄ primus inter episcopos Ponti Polemoniaci ep. 40; nomen in capite epistulæ p. 79, 21

Εὐλάλιος [Εὐλογίου ΜΒΦ 6, I[197]] (1) Πιονίων [Ἑλλησπόντου Σ 218 Δ 209]: adest actioni I [1, 3] 217]; III [3, 1] 179; IIII [4, 1] 181; VI [6, 1] 197; II [2, 2] 186. sententiam dicit [2, 96] 165. definiens ss̄ [6, 9] 199. ss [2, 97] 199 [= Φ 245 C̄ΛḠ]; [17, 9] 96

Εὐλάλιος (2) Σιβλίας [Φρυγίας Πακατιανῆς Σ 340 Δ 331]: adest actioni I [1, 3] 268; III [3, 1] 230; IIII [4, 1] 232; VI [6, 1] 248. definiens ss̄ [6, 9] 254. ss̄ [2, 97] 231 [= Φ 206 P̄ÇH̄]; [17, 9] 103

Εὐλάλιος (3) Χαλκηδόνος SYNODVS ἐνδημοῦσα ss̄ [1, 552] 5

Εὐλόγιος (1) Ἀθρίβεως: adest actioni I [1, 3] 152. intrat concilium 4, 20. ss̄ libello 4, 25] 6

Εὐλόγιος (2) Φιλαδελφείας [Ἀραβίας Σ 94 Δ 88]: adest actioni I [1, 3] 113; III [3, 1] 95; IIII [4, 1] 96; VI [6, 1] 112. sententiam dicit [4, 9] 124. definiens ss̄ [6, 9] 112. ss̄ [2, 97] 124 [= Φ 40 K̄Γ̄ = Φ 271 C̄N̄H̄]; [17, 9] 135

Εὐνόμιος Νικομηδείας [Βιθυνίας Σ 158 Δ 151]: adest actioni I [1, 3] 16; III [3, 1] 12; IIII [4, 1] 12; V [5, 1] 15; VI [6, 1] 15; VIII [8, 2] 15; VIIII [9, 2] 15; X [10, 3] 14; XII [12, 2] 14; XIIII [14, 2] 15; XV [15, 2] 15; XVI [16, 2] 15; XVII [17, 1] 15; 19 [19, 2] 15; II [2, 2] 12. sententiam dicit [2, 96] 10; [4, 9] 118; 11, 173. definiens ss̄ [6, 9] 15. ss̄ [2, 97] 24 [= Φ 13 Λ̄B̄]; epistulæ ad Leonem [uol. III p. 359] 62. legit 3, 11. εἶπεν 11, 157. 13, 19. 19, 33. 56

eius controuersia cum Anastasio Nicææ agitur actione XIIII: libellum offert 14, 3; εἶπεν 14, 9. 13. 15. 17. 19. 28. 40

SYNODVS EPHESENA 1, 78[134]. 1067 CXXXVI Φ cf. Ἀρίστωνος πρεσβυτέρου

ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 22

Euxitheus Thessalonicensis 2, 97 Φ 8 cf. *Andreas* presbyter. Rusticus adnotat ad 4, 1, 1 p. 362, 8 *hic Anastasius in priore GR̄ actione Euxitheus*

ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 55

Εὐόλκιος [Εὐόρκιος 11, 54 *euodius* uol. III p. 358[35]] Ζεύγματος [Αὐγουστοευφρατησίας Σ 104 Δ 97]: adest actioni I [1, 3] 132; III [3, 1] 115; IIII [4, 1] 116; VI [6, 1] 132. sententiam dicit [4, 9] 67. definiens ss̄ [6, 9] 133. ss̄ [2, 97] 70 [= Φ 68 Ξ̄Γ̄]; [17, 9] 166; epistulæ ad Leonem [uol. III p. 358] 35

SYNODVS ANTIOCHENA ss̄ 11, 54

Εὐπείθιος [Εὐτρόπιος 2, 96[99] *Eustathius* Φ] Στρατονικείας [Καρίας Σ 319 Δ 310]: adest actioni I [1, 3] 259; III [3, 1] 221; IIII [4, 1] 223; VI [6, 1] 239]; II [2, 2] 84. sententiam dicit [2, 96] 99; [4, 9] 148. definiens ss̄ [6, 9] 245. ss̄ [2, 97] 170 = [Φ 211 C̄Ē]; [17, 9] 157

Euprepius cf. Εὐτρόπιος (1)

Εὐσέβιος (1) Ἀγκύρας [Γαλατίας ā Σ 163 Δ 156]: adest actioni I [1, 3] 12; sedet in medio 1, 196; a iudicibus concilio proponitur iudicandus 1, 1068 [cf. p. 209, 40. 221, 14]; ad concilium admittitur 4, 11—18; adest actioni V [5, 1] 11; VI [6, 1] 11; VIII [8, 2] 11; VIIII [9, 2] 11; X [10, 3] 10; XII [12, 2] 10; XIIII [14, 2] 11]; XV [15, 2] 11; XVI [16, 2] 11; XVII [17, 2] 11; 19 [19, 2] 11. adest consilio de fide 5, 29. sententiam dicit 11, 166. definiens ss̄ [6, 9] 11. ss̄ [2, 97] 233 [= Φ 278 C̄Ξ̄Δ̄]. Θαλάσσιος καὶ Εὐστάθιος καὶ Ε. εἶπον 1, 184. Θαλάσσιος καὶ Ε. εἶπον 11, 18. εἶπεν 1, 278. 8, 11. 9, 21. 11, 15. 148. 13, 14. 17, 35. 37. 39. 41. 19, 54

COGNITIO PRIOR de rebus gestis aduersus Eutychen: adest [1, 558] 2, cf. p. 181, 28. 37

COGNITIO ALTERA adest [1, 555] 4. εἶπεν 1, 628

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 8, cf. 1, 167 p. 180, 9; sessioni alteri σ 5, cf. p. 377, 2 sq. sententiam dicit [1, 884] 5; 1, 969. ss̄ [1, 1067] 6. εἶπεν 1, 203. 875. 886. 908

ordinatus est a Proclo Constantinopolitano p. 457, 29

Εὐσέβιος (2) Ἀπολλωνίας [Νέας Ἠπείρου Σ 151 Δ 143]: adest actioni I [1, 3] 319; III [3, 1] 281; IIII [4, 1] 281]; VI [6, 1] 299. sententiam dicit inter episcopos nouæ Epiri per episcopum Philipporum [4, 9] 94. definiens ss̄ [6, 9] 312

ENCYCL *E. Apolloniadis* ss̄ inter episcopos nouæ Epiri ep. 47, nomen in capite epistulæ p. 95, 16

Eusebius (3) *Arethusæ*: ENCYCL ss̄ inter episcopos Syriæ II ep. 22, nomen in capite epistulæ p. 38, 31

Εὐσέβιος (4) Δοβήρων [Ἰλλυρικοῦ Σ 22 Δ 23]: adest actioni I [1, 3] 323; III [3, 1] 286; IIII [4, 1] 285; VI [6, 1] 304. sententiam dicit inter episcopos Macedoniæ I per episcopum Philipporum [4, 9] 75. definiens ss̄ [6, 9] 317

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 60; sessioni alteri σ 44. sententiam dicit [1, 884] 19. ss̄ [1, 1070] LIII *Φ*

Εὐσέβιος (5) Δορυλαίου [Φρυγίας Σαλουταρίας Σ 326 Δ 317]: adest actioni I [1, 3] 58, sedit in medio 1, 16. 196; III [3, 1] 48; IIII [4, 1] 49; V [5, 1] 58; VI [6, 1] 57; VIII [8, 2] 57; VIIII [9, 2] 55; X [10, 3] 57; XII [12, 2] 57; XIIII [14, 2] 57; XV [15, 2] 47; XVI [16, 2] 57; XVII [17, 1] 58; 19 [19, 2] 58. porrigit preces imperatoribus oblatas 1, 16; libellum accusatorium 2, 3. 5. sententiam dicit [4, 9] 20; 11, 178. adest consilio de fide 5, 29. definiens ss̄ [6, 9] 57. ss̄ [17, 9] 28, cf. p. 456, 29; epistulæ ad Leonem [uol. III p. 358] 26. εἶπεν 1, 14. 19. 89. 100. 128. 131. 138. 140. 158. 165. 187. 333. 335. — 2, 6. 23. 25. 37. — 4, 32. 52. 12, 52. 13, 16. 17, 31

SYNODVS ἐνδημοῦσα porrigit libellum 1, 223. 225. 230. εἶπεν 1, 232. 234. 238. 270. 352. 355. 359. 376. 378. 381. 400. 423. 432. 443. 445. 447. 477. 479. 481. 483. 485. 487. 490. cf. p. 170, 6. 174, 12

COGNITIO ALTERA de gestis aduersus Eutychen: adest [1, 555] 19. εἶπεν 1, 563. 731

SYNODVS EPHESENA: admissus non est 1, 187. 188. 197. 236. p. 205, 16. damnatur 1, 962. 966—1066

Εὐσεβίου (6) Ἰαβρούδων: pro absente ss̄ Θεόδωρος τῆς μητροπόλεως Δαμασκοῦ [6, 9] 442

ENCYCL *E. Iabrudenus* ss̄ inter episcopos Phœniciæ Libanisiæ ep. 26; nomen in capite epistulæ p. 44, 32

Εὐσέβιος (7) Κλαζομενῶν [Ἀσίας Σ 228 Δ 219]: adest actioni I [1, 3] 196; III [3, 1] 158; IIII [4, 1] 160; VI [6, 1] 176; II [2, 2] 166. sententiam dicit [2, 96] 70. definiens ss̄ [6, 9] 179. ss̄ [2, 97] 88 [= 123[a] = *Φ* III P̄Γ̄]

Εὐσεβίου (8) [quæ secuntur Μαρώνου πόλεως seorsim ponenda esse probauit Honigmann *Byz. Zeitschr.* 25, 82[1], cf. Μαρώνου] pro absente ss̄ Συμεώνης Ἀμίδης τῆς μητροπόλεως διὰ Πέτρου πρεσβυτέρου [6, 9] 396. E. אגלא [= Ἰγγίλης] Σ 120 *E. Sufaninensis* Δ 114; ordo sedium inuersus est in Καιουμᾶς

ENCYCL *E.* ss̄ inter episcopos Mesopotamiæ ep. 24; nomen in capite epistulæ p. 41, 11

Εὐσέβιος (9) Σελευκοβήλου [Συρίας β̄ Σ 42]: adest actioni I [1, 3] 98; III [3, 1] 81; IIII [4, 1] 82; VI [6, 1] 97; II [2, 2] 189. sententiam dicit [2, 96] 161; [4, 9] 62. definiens ss̄ διὰ Παύλου Μαριάμμης [6, 9] 98. ss̄ [17, 9] 71

Eusebius (10) ss [2, 97] Φ^{r} 190 PΠA

Εὐσταθίου (1) Αἰγῶν: pro absente ss Κῦρος Ἀναζάρβου τῆς μητροπόλεως [6, 9] 359

Εὐστάθιος (2) Βηρυτοῦ [Φοινίκης ᾱ Σ 80 Δ 74]: adest actioni I [1, 3] 65; a iudicibus concilio proponitur iudicandus 1, 1068 [cf. p. 210, 2. 221, 14]; ad concilium admittitur 4, 11—18; adest actioni V [5, 1] 36; VI [6, 1] 64; X [10, 3] 35; XII [12, 2] 35; XVI [16, 2] 35; 19 [19, 2] 35. definiens ss [6, 9] 65. ss [2, 97] 232 [= Φ 20 MÇ]. Θαλάσσιος καὶ Ε. καὶ Εὐσέβιος εἶπον 1, 184. εἶπεν 1, 265. 267. 269. 279. 347. 531. — 10, 11. — 19, 9. 12. 19. 23. 39

controuersia inter eum et Photium Tyri tractatur actione 19; sibi sumpserat Βύβλον Βότρυν Τρίπολιν Ὀρθωσιάδα Ἄρκας Αντάραδον p. 465, 5. 6

COGNITIO Beryti habenda de Iba Edessæ Danihele Carreno Iohanne Theodosiupolis mandatur a Theodosio II Photio Tyri E. B. Vranio Himeriensi [cf. p. 381, 30] 11, 27 [cf. p. 373, 17 sq.]. resident in iudicio Beryti 11, 28. Φώτιος καὶ Ε. καὶ Οὐράνιος εἶπον 11, 30; cf. p. 377, 14; ceteros locos cf. s. Φώτιος Τύρου. — continuatur cognitio Tyri, cf. uol. I 3 p. XXIIII sq.: Φώτιος καὶ Ε. διελαλήσαμεν 10, 7 [τὰ ἐπικριθέντα παρὰ Φωτίου καὶ Ε. p. 373, 30, cf. p. 394, 1]. ss 10, 7 p. 375, 11

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 35; sessioni alteri σ 21. sententiam dicit [1, 884] 27; 1, 988. ss [1, 1070] XXVIIII Φ. εἶπεν 1, 211. 261

Eustathius (3) *Coloniæ:* ENCYCL ss inter episcopos Armeniæ I ep. 36

Εὐσταθίου (4) τῆς Παρνασηνῶν πόλεως: COGNITIO PRIOR de gestis aduersus Eutychen: adest [1, 558] 13

ENCYCL *E. Parnassi* ss inter episcopos Cappadociæ II ep. 39; nomen in capite epistulæ p. 77, 22

Εὐστάθιος (5) ἔθνους Σαρακηνῶν [Φοινίκης Λιβανησίας Σ 91 Δ 85]: adest actioni I [1, 3] 342; III [3, 1] 304; IIII [4, 1] 304; VI [6, 1] 323. sententiam dicit [2, 96] 144. definiens ss [6, 9] 336

ENCYCL *E. Saracinorum* ss inter episcopos Phœniciæ II Libanisiæ ep. 26; nomen in capite epistulæ p. 44, 32

Εὐσταθίου (6) Σαυάτρων: pro absente ss Ὀνησιφόρος Ἰκονίου μητροπόλεως [6, 9] 363

Εὐσταθίου (7) Τεμένου: pro absente ss Στέφανος Ἐφέσου τῆς μητροπόλεως [6, 9] 413

Eustathius (8): ENCYCL ss inter episcopos Ciliciæ I ep. 28; nomen in capite epistulæ p. 50, 13

Εὐσταθίου (9) ἁλικαρνασοῦ [corruptum]: adest actioni II [2, 2] 53

Εὐστοργίου (1) Διὸς ἱεροῦ: pro absente ss Στέφανος Ἐφέσου τῆς μητροπόλεως [6, 9] 422

Εὐστοργίου (2) [Φιλοστοργίου 17, 9^{183}] Σκηψίου: pro absente ss Διογένης Κυζίκου [6, 9] 344; [17, 9] 183

Εὐστόχιος Δοκιμίου [Φρυγίας Σαλουταρίας Σ 333 Δ 324]: adest actioni I [1, 3] 285; III [3, 1] 247; IIII [4, 1] 247; VI [6, 1] 265; II [2, 2] 122. sententiam dicit [2, 96] 140; [4, 9] 141. definiens ss [6, 9] 271. ss [2, 97] 66 [= Φ 96 ΠZ = Φ 288]; [17, 9] 91

SYNODVS ἐνδημοῦσα: ss [1, 552] 19. εἶπεν 1, 348

COGNITIO PRIOR de gestis contra Eutychen: adest [1, 558] 16

COGNITIO ALTERA adest [1, 555] 22. εἶπεν 1, 748

Εὐτρόπιος [*Euprepius* uol. V p. 55, 36] (1) Ἀδάδων [Πισιδίας Σ 297 Δ 288]: adest actioni I [1, 3] 296; III [3, 1] 258; IIII [4, 1] 258; VI [6, 1] 276; II [2, 2] 162. sententiam dicit [2, 96] 66; [4, 9] 134. definiens ss [6, 9] 282. ss [2, 97] 133 [= Φ 114 PÇ]; [17, 9] 97

ENCYCL ss inter episcopos Pisidiæ ep. 29; nomen in capite epistulæ p. 51, 2

Εὐτρόπιος (2) Περγάμου: pro absente s̄s̄ Στέφανος Ἐφέσου τῆς μητροπόλεως [6, 9] 407 SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 95; sessioni alteri σ 76. sententiam dicit [1, 884] 79; 1, 1038. s̄s̄ [1, 1070] LXXXVII Φ

Εὐτροπίου (3): pro absente s̄s̄ Περγάμιος Ἀντιοχείας τῆς Πισιδῶν μητροπόλεως [6, 9] 404

Εὐτυχιανοῦ (1) Βάρεως [Βάρης 6, 9[345]]: pro absente s̄s̄ Διογένης Κυζίκου [6, 9] 345; [17, 9] 183

Εὐτυχιανός (2) [Εὐτύχιος MB 17, 9[27]] Ἐπιφανείας [Συρίας β̄ Σ 47]: adest actioni I [1, 3] 99; III [3, 1] 82; IIII [4, 1] 83; VI [6, 1] 98. definiens s̄s̄ διὰ Μελετίου Λαρίσσης [6, 9] 99. s̄s̄ [17, 9] 27

Εὐτύχιος Ἀδριανουπόλεως [Παλαιᾶς Ἠπείρου Σ 144 Δ 137]: adest actioni I [1, 3] 250, transit cum aliis ad partem læuam 1, 298; adest actioni III [3, 1] 212; IIII [4, 1] 214; VI [6, 1] 230. sententiam dicit inter episcopos ueteris Epiri per episcopum Philipporum [4, 9] 90. definiens s̄s̄ [6, 9] 236
SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 45. sententiam dicit [1, 884] 37; 1, 1004. s̄s̄ [1, 1070] XXXVIII Φ

Eufanius Asponæ: ENCYCL s̄s̄ inter episcopos Galatiæ I ep. 45; nomen in capite epistulæ p. 90, 4

Εὐφράσιος Λαγανίας [Γαλατίας ᾱ Σ 169 Δ 162]: adest actioni I [1, 3] 167; III [3, 1] 131; IIII [4, 1] 132; VI [6, 1] 148. definiens s̄s̄ [6, 9] 149. s̄s̄ [2, 97] 238 [= Φ 303 C̄Ξ̄Θ̄]; [17, 9] 90
ENCYCL *Eufrasius Laganias* s̄s̄ inter episcopos Galatiæ I ep. 45; nomen in capite epistulæ p. 90, 4

Εὐφρατᾶς [Εὔφρατος 6, 9[314] Εὐφράτης 2, 96[181] Εὐφρατᾶ 2, 2[178] Εὐφράτου 1, 3[321]. 3, 1[283]. 4, 1[283]] (1) Ἐλευθέρνης [Κρήτης Σ 156 Δ 149]: adest actioni I [1, 3] 321; III [3, 1] 283; IIII [4, 1] 283; VI [6, 1] 301; II [2, 2] 178. sententiam dicit [2, 96] 181; inter episcopos Cretæ per episcopum Philipporum [4, 9] 98. definiens s̄s̄ [6, 9] 314. s̄s̄ [2, 97] 151 [= Φ 195 P̄ΠΔ̄]. τόπον ἐπέχων καὶ Παύλου Καντάνων 1, 3[321]. 4, 1[283]; 9[98]. 6, 1[301]
COGNITIO ALTERA de gestis aduersus Eutychen: adest [1, 555] 33

Eufrata (2) *Chersonissi:* ENCYCL s̄s̄ inter episcopos Cretæ ep. 48

Eufronius (1) *Anemorii:* ENCYCL s̄s̄ inter episcopos Isauriæ ep. 27; nomen in capite epistulæ p. 46, 14

Eufronius (2) *Hierapytuæ:* ENCYCL s̄s̄ inter episcopos Cretæ ep. 48

Euphrontius cf. Τρύφων

Ephesius Comamenus: ENCYCL s̄s̄ inter episcopos Pamphyliæ Pergæ ep. 31; nomen in capite epistulæ p. 58, 2

Ζέβεννος [Ζέβενοσ B 6, 9[135] Ζοβένου B 1, 3[134]. 3, 1[117]] (1) Μαρτυροπόλεως [Μεσοποταμίας Σ 119 Δ 112]: adest actioni I [1, 3] 134; III [3, 1] 117; IIII [4, 1] 118; VI [6, 1] 134. definiens s̄s̄ [6, 9] 135

Ζέβεννος [Ζέβενοσ B 4, 9[108]. 6, 9[68]. 17, 9[170] Ζεβένου M 1, 78[84] Ζαβένου B 1, 78[84] Ζεβίνου B 1, 3[68] *Zebinas* Δ 126 Ζεῦνος MB 1, 884[69]. Ζάεννοσ MB 1, 1027] (2) Πέλλης [Παλαιστίνης β̄ Σ 133 Δ 126]: adest actioni I [1, 3] 68; III [3, 1] 56; IIII [4, 1] 57; VI [6, 1] 67. sententiam dicit inter episcopos Palæstinæ II per episcopum Capetoliadis [4, 9] 108. definiens s̄s̄ [6, 9] 68. s̄s̄ [2, 97] Φ 180 P̄ΟᾹ; [17, 9] 170
SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 84; sessioni alteri σ 66. sententiam dicit [1, 884] 69; 1, 1027. s̄s̄ [1, 1070] LXXVI Φ

Zenobius ēp̄s̄ [Παλαιᾶς Ἠπείρου Σ 148 Δ 139[a]]: s̄s̄ epistulæ ad Leonem [uol. III p. 358, 28]. ex corruptelis Σ 148 Δ 139. 139[a] [cf. not. uol. II p. 162, 24. 26] elicio Ἰωάννης Φωτικῆς διὰ Ζηνοβίου Βουθρωτοῦ

Ζηνόδοτος Τελμισσοῦ [Λυκίας Σ 278 Δ 269]: adest actioni I [1, 3] 236; III [3, 1] 198; IIII [4, 1] 200; VI [6, 1] 216; II [2, 2] 99. sententiam dicit [2, 96] 114. definiens ss [6, 9] 220. s̄s̄ [2, 97] 78 [= Φ 75 ΞZ]; [17, 9] 79

Ζήνων Ῥινοκορούρων: SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 125; sessioni alteri σ 107. sententiam dicit [1, 884] 106; 1, 1060. s̄s̄ [1, 1070] CXXIIII Φ

Zoilus Scarfiæ ENCYCL s̄s̄ inter episcopos Achaiæ ep. 44; nomen in capite epistulæ p. 88, 33

Zoras ENCYCL s̄s̄ inter episcopos Mesopotamiæ ep. 24; nomen deest in capite epistulæ

Ζωσίμου (1) Θεμισωνίου: pro absente s̄s̄ Νουνέχιος Λαοδικείας τῆς μητροπόλεως [6, 9] 382; [17, 9] 185

Ζώσιμος (2) Μινωΐδος [Παλαιστίνης ᾱ Σ 123 Δ 116]: adest actioni I [1, 3] 76; III [3, 1] 60; IIII [4, 1] 63; VI [6, 1] 75. sententiam dicit inter episcopos Palæstinæ I per episcopum Capetoliadis [4, 9], 106. cf. *Glycon*

SYNODVS EPHESENA: adest [1, 78] 74; sessioni alteri σ 57. sententiam dicit [1, 884] 60; 1, 1017. s̄s̄ [1, 1070] LXVIII [= CIIII] Φ

Zosimus [3] *Sardicæ:* ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 62

Ζώσυος Ἐσβούντων: pro absente s̄s̄ Κωνστάντιος τῆς μητροπόλεως Βόστρων [6, 9] 428

Ζωτικοῦ (1) Ἀναίας: pro absente s̄s̄ Στέφανος Ἐφέσου τῆς μητροπόλεως [6, 9] 418

Ζωτικὸς (2) Ἁρπάσων [6, 9^{264}, ceteris locis corrupte ἁριασσοῦ (ἁρασσοῦ 3, 1^{240} B, ἑλιασσοῦ 1, 3^{278} B)]: 1, 3^{278}. 3, 1^{240}. 4, 1^{240}. 6, 1^{258}; 9^{284}, cf. Φιλοθέου πρεσβυτέρου

Ἡγεμονίου Γδαμαυτου: pro absente s̄s̄ Ὀνησιφόρος Ἰκονίου μητροπόλεως [6, 9] 364

Ἡλίας (1) Ἀδριανουπόλεως: SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 48. sententiam dicit 1, 1007. s̄s̄ [1, 1070] *per Romanum Myrorum eo quod nesciam litteras* XLI Φ

Ἡλίας (2) Βλανδοῦ [Λυδίας Σ 250 Δ 241]: adest actioni I [1, 3] 226, III [3, 1] 188; IIII [4, 1]. 190; VI [6, 1] 206; II [2, 2] 193. sententiam dicit [2, 96] 160; [4, 9] 130, cf. p. 301, 37 definiens ss [6, 9] 210. s̄s̄ [2, 97] 193 [= Φ 291]

Elias (3) *seleuciæ* [= Σελευκοβήλου]: ENCYCL s̄s̄ inter episcopos Syriæ II ep. 22, nomen in capite epistulæ p. 38, 31

Helias: ENCYCL inter episcopos Osroenæ in capite ep. 23 p. 40, 9

Ἡλιόδωρος [Ἡλίου ΜΦ Ἡλιάδου Β 1, 3^{311}] (1) Ἀμαθοῦντος [Κύπρου Σ 356 Δ 347]: 1, 3^{311}. 3, 1^{273}. 4, 1^{273}. 6, 1^{291}; 9^{302}. cf. Σωτηρᾶς

Heliodori (2) *Pinarensis*: ENCYCL in loco *H. P.* inter episcopos Lyciæ s̄s̄ Nicolaus archidiaconus ep. 32

Ἡρακλείδης cf. Ἡράκλειτος

Ἡρακλείδης Ἡρακλεοῦς: SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] III, sessioni alteri σ 94. sententiam dicit [1, 884] 92; 1, 1046. s̄s̄ [1, 1070] CX Φ

Heraclidianus Settenus: ENCYCL s̄s̄ inter episcopos Lydiæ ep. 30

Ἡράκλειος [Ἡρακλείδης MB 1, 884^{63}] (1) Ἀζώτου [Παλαιστίνης ᾱ Σ 127 Δ 120]: adest actioni I [1, 3] 81; III [3, 1] 67; IIII [4, 1] 68; VI [6, 1] 81. sententiam dicit [4, 9] 102. definiens s̄s̄ [6, 9] 81. s̄s̄ [17, 9] 146

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 77; sessioni alteri σ 60. sententiam dicit [1, 884] 63; 1, 1020. s̄s̄ [1, 1070] LXX Φ

Ἡράκλειος (2) Κομάνων [Ἀρμενίας β̄ Σ 190]: adest actioni I [1, 3] 176; III [3, 1] 139; IIII [4, 1] 141; VI [6, 1] 157; II [2, 2] 110. sententiam dicit [4, 9] 45. definiens s̄s̄ [6, 9] 158. s̄s̄ [2, 97] 46 [= Φ 60 Nς]; epistulæ ad Leonem [uol. III p. 358] 22

Ἡρακλείου (3) Κυδισσοῦ: pro absente s̄s̄ Νουνέχιος Λαοδικείας τῆς μητροπόλεως [6, 9] 386; [17, 9] 185

Ἡράκλειτος [Ἡρακλείδης Σ 82 Δ 76] Ἄρκης [Φοινίκης ᾱ Σ 82 Δ 76]: s̄s̄ definitioni fidei Σ 82 Δ 76. pro eo s̄s̄ Φώτιος Τύρου [17, 9] 111. cf. Ἀντίοχος (1)

ENCYCL *H. Arcæ* $\overline{ss}$ inter episcopos Phœniciæ maritimæ ep. 25, nomen in capite epistulæ p. 41, 40

Ἥρων Θεννήσου: adest actioni I [1, 3] 149. intrat concilium 4, 20. $\overline{ss}$ libello [4, 25] 9

Ἡσαΐας (1) Ἐλαιτῶν [Ἀσίας Σ 238 Δ 229]: adest actioni I [1, 3] 207; III [3, 1] 169; IIII [4, 1] 171; VI [6, 1] 187; II [2, 2] 119. sententiam dicit [2, 96] 137. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 190. $\overline{ss}$ [2, 97] 97 [= Φ 120 $\overline{PIB}$]

Ἡσαΐας (2) Ἑρμουπόλεως μικρᾶς: adest actioni I [1, 3] 154

SYNODVS EPHESENA: adest [1, 78] 130; sessioni alteri σ 112. sententiam dicit [1, 884] III; I, 1065. $\overline{ss}$ [1, 1070] CXXVIIII Φ

Isaias (3) *ciuitatis Naucratenæ:* ENCYL $\overline{ss}$ libello Aegyptiorum Constantinopoli consistentium [VII] p. 17, 10

Isychius Tanagrensis: ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos Achaiæ ep. 44, nomen in capite epistulæ p. 88, 35

Θαλάσσιος (1) Καισαρείας [Καππαδοκίας ᾱ Σ 177 Δ 170]: adest actioni I [1, 3] 9, sedet ad partem læuam 1, 4; a iudicibus concilio proponitur iudicandus 1, 1068; ad concilium admittitur 4, 11—18; adest actioni V [5, 1] 8; VI [6, 1] 8; VIII [8, 2] 8, VIIII [9, 2] 9, X [10, 3] 7; XII [12, 2] 7; XIIII [14, 2] 8; XV [15, 2] 8; XVI [16, 2] 8; XVII [17, 1] 8; 19 [19, 2] 8. sententiam dicit II, 165. adest consilio de fide 5, 29. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 8. $\overline{ss}$ [2, 97] 222 [= Φ 274 $\overline{CΞA}$]. Θ. καὶ Εὐστάθιος καὶ Εὐσέβιος εἶπον I, 184. Θ. καὶ Εὐσέβιος εἶπον II, 18. εἶπεν I, 61. 106. 126. 191. 277. 328. 8, 9. 9, 20. 11, 16. 147. 13, 13. 17, 42. 19, 53. — *neque enim a sanctæ memoriæ tunc episcopo* (Th.), *qui interfuit sancto concilio, aliquid hic* (Cæsareæ) *amplius est adlatum ex his quæ gesta noscuntur*, sc. præter definitionem fidei uol. V p. 76, 16

COGNITIO PRIOR de gestis aduersus Eutychen habetur coram Th. I, 575. cf. p. 152, 33. 163, 26. 164, 20. 181, 28. 36. adest [1, 558] I

COGNITIO ALTERA adest [1, 555] 3. εἶπεν I, 627. 640. 805

SYNODVS EPHESENA Dioscoro præsidi a Theodosio II adiungitur 1, 52 cf. 53. 61. 92. 97. 188. 191. p. 76, 1. adest [1, 78] 7; sessioni alteri σ 3. cf. p. 376, 38. 377, 10. sententiam dicit [1, 884] 4; I, 968. $\overline{ss}$ [1, 1067] 5. εἶπεν I, 116. 154. 202. 873. 907. 944

Θαλάσσιος (2) Παρίου [Ἑλλησπόντου Σ 216 Δ 207]: adest actioni I [1, 3] 215; III [3, 1] 177; IIII [4, 1] 179; VI [6, 1] 195; II [2, 2] 57. sententiam dicit [2, 96] 145. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 197. $\overline{ss}$ [2, 97] 50 [= Φ 58 $\overline{NΔ}$]; [17, 9] 162; epistulæ ad Leonem [uol. III p. 359] 53

ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos Hellesponti ep. 35

Thalis Argi: ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos Achaiæ ep. 44, nomen in capite epistulæ p. 88, 35

Θεμίστιος Ἀμάστριδος I, 3^{184}. 3, I^{147}. 4, I^{149}. 9^{30}. 6, I^{165}; 9^{167}. 17, 9^{178} cf. Φιλότιμος πρεσβύτερος. deest ΣΔ

Θεοδόσιος (1) Ἀμαθοῦντος: SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 72; sessioni alteri σ 55. sententiam dicit [1, 884] 84; I, 1015. ss [1, 1070] LXVI Φ

Θεοδόσιος (2) ἑαυτῷ τὸ τῆς ἐπισκοπῆς [Hierosolymorum] ἐκδικῆσαι ἐπεχείρησεν ὄνομα p. 490, 29. 492, 27 cf. p. 484, 25. 492, 18. συντάττει γράμματα καὶ δι' αὐτῶν τὴν ἐν Χαλκηδόνι συκοφαντεῖν οὐκ ἐπαύσατο σύνοδον p. 492, 16. 493, 4. 494, 9. 25. insidiatur Iuuenali p. 490, 38. 492, 29. scelera p. 490, 3 sq. 492, 12 sq. 494, 6 sq. fugit ad montem Sina p. 491, 7. 11. 492, 40 sq.

Θεοδόσιος (3) Κανώθας [Ἀραβίας Σ 96 Δ 90]: adest actioni I [1, 3] 114; III [3, 1] 96; IIII [4, 1] 97; VI [6, 1] 113; II [2, 2] 188. sententiam dicit [2, 96] 162; [4, 9] 27. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 114. $\overline{ss}$ [2, 97] 136 [= Φ 164 $\overline{PNΓ}$]; [17, 9] 41

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 44; sessioni alteri σ 30. sententiam dicit [1, 884] 36; 1, 998. ss̄ [1, 1070] XXXVII Φ

Θεοδόσιος (4) Μασταύρων SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 90; sessioni alteri σ 72. sententiam dicit [1, 884] 75; 1, 1033. ss̄ [1, 1070] LXXXII Φ

Θεοδόσιος (5) [*Theodotus* Φ 2, 96[176]] Ναζιανζοῦ [Καππαδοκίας β̄ Σ 181 Δ 174]: adest actioni I [1, 3] 180; III [3, 1] 143; IIII [4, 1] 145; VI [6, 1] 161; II [2, 2] 61. sententiam dicit [2, 96] 176. definiens ss̄ [6, 9] 162. ss̄ [2, 97] 60 [= Φ 66 ΞĀ]
ENCYCL *Th. N.* ss̄ inter episcopos Cappadociæ II ep. 39, nomen in capite epistulæ p. 77, 22

Theodotus Gordi ENCYCL ss̄ inter episcopos Lydiæ ep. 30

Θεόδουλος Τησιλα siue Τισιλα [*Pentapoleos Tisila* Φ$^{\sigma}$ 1, 3[148] Πενταπόλεως Β Φ^{a} 1, 3[148] ἑλούσης MPS Rusticus 1, 3[148]]: adest actioni I [1, 3] 148
SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 122; sessioni alteri σ 104. sententiam dicit [1, 884] 103; 1, 1057. ss̄ [1, 1070] CXXI Φ

Θεοδώρητος [Θεόδωρος 2, 97[169] *Theodotus* Φ 2, 97[213]] (1) Ἀλαβάνδων [Καρίας Σ 322 Δ 313]: adest actioni I [1, 3] 262; III [3, 1] 224; IIII [4, 1] 226; VI [6, 1] 242; II [2, 2] 89. sententiam dicit [2, 96] 104; [4, 9] 149. definiens ss̄ [6, 9] 248. ss̄ [2, 97] 169 [= Φ 213 C̄Z̄]; [17, 9] 116

Θεοδώρητος (2) Κύρου [Αὐγουστοευφρατησίας Σ 101 Δ 94]: iussu iudicum intrat concilium 1, 27. παρελθὼν ἐν τῶι μέσωι εἶπεν 1, 34. sedet in medio 1, 36. 196. adest actioni III [3, 1] 111; IIII [4, 1] 112; VI [6, 1] 128. definiens ss̄ [6, 9] 129. ss̄ [17, 9] 159; epistulæ ad Leonem [uol. III p. 358] 16. εἶπεν 1, 248. 3, 26
eius causa tractatur actione VIIII. παρελθὼν ἐν τῶι μέσωι εἶπεν 9, 5. 7. 9. 11. 13. restituitur 9, 25
sacra uetatur synodo Antiochenæ de Athanasio Perrensi assistere p. 441, 18
sacra uetatur Ephesum ad synodum uenire 1, 23

Θεόδωρος (1) Ἀντιφέλλου [Λυκίας Σ 281 Δ 272]: adest actioni I [1, 3] 239; III [3, 1] 201; IIII [4, 1] 203; VI [6, 1] 219; II [2, 2] 134. sententiam dicit [2, 96] 47. definiens ss̄ [6, 9] 223. ss̄ [2, 97] 117 [= Φ 126 P̄ĪH̄]; [17, 9] 80; epistulæ ad Leonem [uol. III p. 359] 51
ENCYCL *Theodoro Antifellitino:* pro eo *manibus dolente* ss̄ Eustathius presbyter inter episcopos Lyciæ ep. 32

Θεόδωρος (2) Αὐγούστης [Κιλικίας ᾱ Σ 53 Δ 47]: adest actioni I [1, 3] 105; III [3, 1] 88; IIII [4, 1] 89; VI [6, 1] 104. sententiam dicit [2, 96] 77. definiens ss̄ [6, 9] 105. ss̄ [2, 97] 67 [= Φ 106 C̄Ȟ]; [17, 9] 138

Θεόδωρος (3) Βάρκης: SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 123; sessioni alteri σ 105. sententiam dicit [1, 884] 104; 1, 1058. ss̄ [1, 1070] CXXII Φ

Θεόδωρος (4) Δαμασκοῦ [Φοινίκης Λιβανησίας Σ 86 Δ 80]: adest actioni I [1, 3] 27; III [3, 1] 22; IIII [4, 1] 22; V [5, 1] 26; VI [6, 1] 26; VIII [8, 2] 26; VIIII [9, 2] 26; X [10, 3] 25; XII [12, 2] 25; XIIII [14, 2] 26; XV [15, 2] 26; XVI [16, 2] 26; XVII [17, 1] 26; 19 [19, 2] 26; II [2, 2] 26. sententiam dicit [2, 96] 24; [4, 9] 14; 11, 170. definiens ss̄ [6, 9] 26; pro absentibus episcopis sub se constitutis [6, 9] 440—445. ss̄ [2, 97] 16 [= Φ 25 ĪΘ̄]; [17, 9] 16; epistulæ ad Leonem [uol. III p. 357] 9. εἶπεν 11, 154
SYNODVS ANTIOCHENA adest [15, 15] 2. εἶπεν 15, 38. 66. 68. 70. 74. 76. 109. 113. 115. 117. 119. 121. 123. 150
SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 24; sessioni alteri σ 14. sententiam dicit [1, 884] 17. ss̄ [1, 1070] XVII Φ. εἶπεν 1, 951

Θεοδώρου (5) Δανάβων: pro eo ss̄ Θεόδωρος τῆς μητροπόλεως Δαμασκοῦ [6, 9] 443

ENCYCL *Th. Castridanabenus* ss inter episcopos Phœniciæ Libanisiæ ep. 26; nomen in capite epistulæ p. 44, 52

Θεόδωρος (6) Ἡρακλείας [Ὀνωριάδος Σ 209 Δ 200]: adest actioni I [1, 3] 185; III [3, 1] 148; IIII [4, 1] 150; VI [6, 1] 166; II [2, 2] 203. definiens ss [6, 9] 168. ss [2, 97] 195 [= Φ 227 ĆIЄ]

Theodorus [*Theon* p. 51, 5] (7) *Theodosiopolis*: ENCYCL ss inter episcopos Pisidiæ ep. 29, nomen in capite epistulæ p. 51, 5

Θεόδωρος (8) Κλαυδιουπόλεως [Ἰσαυρίας Σ 63 Δ 57]: adest actioni I [1,3] 86; III [3, 1] 72; IIII [4, 1] 73; VI [6, 1] 86; II [2, 2] 62. sententiam dicit [2, 96] 192; [4, 9] 65. adest consilio de fide 5, 29. definiens ss [6, 9] 87. ss [2, 97] 62 [= Φ 51 ΞΘ̄]; [17, 9] 33. εἶπεν 1, 62. 75. 91. 122. 149

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 68. sententiam dicit [1, 884] 56; 1, 1010. ss [1, 1070] LXI Φ

Θεοδώρου Νεοκαισαρείας 2, 2^{65} legendum Δωροθέου

Θεοδώρου (9) Σούρων [Παφλαγονίας]: pro eo ss Πέτρος Γαγγρῶν [6, 9] 177, cf. Σ 207 Δ 198

Θεόδωρος (10) Ταρσοῦ [Κιλικίας ᾱ Σ 48 Δ 42]: adest actioni I [1, 3] 23; III [3, 1] 18; IIII [4, 1] 18; V [5, 1] 22; VI [6, 1] 22; VIII [8, 2] 22; VIIII [9, 2] 22; X [10, 3] 21; XII [12, 2] 21; XIIII [14, 2] 22; XV [15, 2] 22; XVI [16, 2] 22; XVII [17, 1] 22; 19 [19, 2] 22; II [2, 2] 15. sententiam dicit [2, 96] 13; [4, 9] 18. adest consilio de fide [5, 29]. definiens ss [6, 9] 22; ss pro absentibus episcopis sub se constitutis [6, 9] 348. 349. ss [2, 97] 15 [= Φ 14 ĪH̄]; [17, 9] 11

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 21. sententiam dicit [1, 884] 14; 1, 978. ss [1, 1070] XIIII Φ. εἶπεν 1, 206. 947

Θεόδωρος (11) Τριπόλεως [Φοινίκης ᾱ Σ 81 Δ 75]: adest actioni I [1, 3] 117; III [3, 1] 99; IIII [4, 1] 100; VI [6, 1] 116; II [2, 2] 63. sententiam dicit [4, 9] 121. definiens ss [6, 9] 117. ss [2, 97] 141 [= Φ 252 ĆMΓ̄]; [17, 9] 54

ENCYCL ss inter episcopos Phœniciæ maritimæ ep. 25; nomen in capite epistulæ p. 42, 40

Θεόκτιστος (1) Βεροίας [Συρίας ᾱ Σ 33 Δ 34] adest actioni I [1, 3] 55; III [3, 1] 45; IIII [4, 1] 46; V [5, 1] 55; VI [6, 1] 54; VIII [8, 2] 54; VIIII [9, 2] 52; X [10, 3] 54; XII [12, 2] 54; XIIII [14, 2] 54; XV [15, 2] 44; XVI [16, 2] 54; XVII [17, 1] 55; 19 [19, 2] 55; II [2, 2] 101. sententiam dicit [2, 96] 116. definiens ss [6, 9] 54. ss [2, 97] 53 [= Φ 74 ΞZ̄]; [17, 9] διὰ Γεροντίου Σελευκείας 164

SYNODVS ANTIOCHENA adest [15, 15] 8. εἶπεν 15, 46. 84. 132. 151

SYNODVS ANTIOCHENA ss II, 54

ENCYCL ss inter episcopos Syriæ I ep. 20; nomen in capite epistulæ p. 32, 35

Θεόκτιστος (2) Πισινοῦντος [Γαλατίας δευτέρας Σ 170 Δ 163]: 1, 3^{39}. 3, 1^{30} [notitia confusa]. 4, 1^{31}. 5, 1^{39}. 6, 1^{38}; 9^{38}. 8, 2^{38}. 9, 2^{36}. 10, 3^{38}. 12, 2^{38}. 14, 2^{38}. 15, 2^{38}. 16, 2^{38}. 17, 1^{39}; 9^{85}. 19, 2^{39}, cf. Φωτεινός ἀρχιδιάκονος. adest actioni II [2, 2] 41. sententiam dicit [2, 96] 38. ss [2, 97] 174 [= Φ 45 = Φ 267 ĆNΓ̄]

SYNODVS EPHESENA *Cyriacus eps Trognadensium locum tenens et Theoctisti epi Pisinuntis . . . dixit: . . . dixi autem hæc et pro me et pro prædicto metropolitano, eo quod ille graui infirmitate deprimatur* [1, 884] 10. idem ss pro eo [1, 1070] LVIII Φ

ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 24

Theoctistus Tyrai cf. Θεότεκνος (2)

Θεόπεμπτος (1) Καβάσων: SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 108; sessioni alteri σ 91. sententiam dicit [1, 884] 89; 1, 1043. ss [1, 1070] CVII Φ

Theopemptus (2) *Tyræi*: ENCYCL in capite ep. 29 p. 51, 5 inter episcopos Pisidiæ, cf. Θεότεκνος (2)

Θεοσέβιος [Θεοδόσιος MB, u. l. in Φ^c 6, 9^{203} Θεοδοσίου 2, 2^{196} *Theodosio* Φ 6, 1^{200} *Theodulus* Φ^c, u. l. in Φ^c 6, 9^{203}] (1) Ἰλίου [Ἑλλησπόντου Σ 221 Δ 212]: adest actioni I [1, 3] 220; III [3, 1] 182; IIII [4, 1] 184; VI [6, 1] 200; II [2, 2] 196. sententiam dicit [2, 96] 166. definiens $\overline{\text{ss}}$ [6, 9] 203. $\overline{\text{ss}}$ [2, 97] 126 = 144 [= Φ 208 $\overline{\text{C}}$]; [17, 9] 95 ENCYCL *Theosebius Ilii* $\overline{\text{ss}}$ inter episcopos Hellesponti ep. 35

Theosebius (2) *Maximianopolis*: ENCYCL $\overline{\text{ss}}$ inter episcopos Pamphyliæ Pergæ ep. 31, nomen in capite epistulæ p. 58, 4

Theotecnus (1) *Cylensis*: $\overline{\text{ss}}$ inter episcopos Europæ ep. 14; nomen in capite epistulæ p. 26, 21

Θεότεκνος [Theoctistos Δ 291 uol. III p. 359^{38}] (2) Τυραείου [Πισιδίας Σ 300 Δ 291]: adest actioni I [1, 3] 299; III [3, 1] 261; IIII [4, 1] 261; VI [6, 1] 279; II [2, 2] 95. sententiam dicit [2, 96] 109. definiens $\overline{\text{ss}}$ [6, 9] 285. $\overline{\text{ss}}$ [2, 97] 100 [= Φ 83 $\overline{\text{OΔ}}$]; epistulæ ad Leonem [uol. III p. 359] 38

Theotimus Tomitanus [ἐν Τόμοις p. 314, 25 *Scythicæ regionis* uol. V p. 31, 12]: ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 65; rescripsit ep. 18. Carosum baptizauit p. 314, 25

Θεόφιλος (1) Ἀδριανουπόλεως [Ὀνωριάδος Σ 211 Δ 202]: 1, 3^{187}. 3, 1^{150}. 4, 1^{152}. 6, 1^{168}; 9^{170}. 2, 97^{251} [= Φ 172 $\overline{\text{PΞA}}$] cf. Πελάγιος πρεσβύτερος. $\overline{\text{ss}}$ (parum accurate) 2, 97^{219}

Θεόφιλος (2) Ἀριασσοῦ [Παμφυλίας Πέργης Σ 259 Δ 250]: adest actioni I [1, 3] 329; III [3, 1] 291; IIII [4, 1] 291; VI [6, 1] 310; II [2, 2] 72. sententiam dicit [2, 96] 89; [4, 9] 36. definiens $\overline{\text{ss}}$ [6, 9] 323. $\overline{\text{ss}}$ [2, 97] 201 [= Φ 186 $\overline{\text{POZ}}$ = 277]

Θεόφιλος (3) Ἐρυθροῦ: adest actioni I [1, 3] 157. intrat concilium 4, 20. $\overline{\text{ss}}$ libello [4, 25] 11

Θεόφιλος (4) Κλεοπατρίδος: adest actioni I [1, 3] 147. intrat concilium 4, 20. $\overline{\text{ss}}$ libello [4, 25] 12

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 118; sessioni alteri σ 101. sententiam dicit [1, 884] 100; [1, 1054. $\overline{\text{ss}}$ [1, 1070] CXVII Φ

Theofronius Afrodisiadis: ENCYCL $\overline{\text{ss}}$ inter episcopos Europæ ep. 14; nomen in capite epistulæ p. 26, 20

Theon Selinusi: ENCYCL $\overline{\text{ss}}$ inter episcopos Isauriæ ep. 27; nomen in capite epistulæ p. 46, 15

Theonas uantenæ [latet Βουτιτῶν] *ciuitatis*: ENCYCL $\overline{\text{ss}}$ libello episcoporum Aegyptiorum Constantinopoli consistentium [VII] p. 17, 4

Θωμᾶς (1) Αὐλίου κώμης [Οὐαλεντινιανουπόλεως Σ 227 *Auliocomenus et Valentinianupolitanus* Δ 218, Ἀσίας ΣΔ]: adest actioni I [1, 3] 202; III [3, 1] 164; IIII [4, 1] 166; VI [6, 1] 182. definiens $\overline{\text{ss}}$ [6, 9] 185, sed pro absente $\overline{\text{ss}}$ Στέφανος Ἐφέσου τῆς μητροπόλεως [6, 9] 424

SYNODVS ἐνδημοῦσα Θ. Οὐαλεντινιανουπόλεως $\overline{\text{ss}}$ [1, 552] 27. εἶπεν 1, 343

Θωμᾶς (2) Εὐαρίας [Φοινίκης Λιβανησίας Σ 89 Δ 83]: adest actioni I [1, 3] 128; III [3, 1] 110; IIII [4, 1] 111; VI [6, 1] 107. definiens $\overline{\text{ss}}$ [6, 9] 128. $\overline{\text{ss}}$ [17, 9] 84

Th. Euariu ENCYCL $\overline{\text{ss}}$ inter episcopos Phœniciæ II Libanisiæ ep. 26; nomen in capite epistulæ p. 44, 32

Θωμᾶς (3) Θεοδοσιουπόλεως [Φρυγίας Πακατιανῆς Σ 347 Δ 336]: adest actioni I [1, 3] 272; III [3, 1] 234; VI [6, 1] 252; II [2, 2] 64. sententiam dicit [2, 96] 81. definiens $\overline{\text{ss}}$ [6, 9] 258; $\overline{\text{ss}}$ [2, 97] 188 [= Φ 264]; [17, 9] 106; epistulæ ad Leonem [uol. III p. 358] 29

COGNITIO PRIOR de gestis aduersus Eutychen: adest [1, 558] 15
COGNITIO ALTERA adest [1, 555] 17

Θωμᾶς [Θωμαῖος MB^{ab} 15, 138] (4) Μοψουεστίας: SYNODVS ANTIOCHENA adest [15, 15] 17. εἶπεν 15, 138
SYNODVS ANTIOCHENA $\overline{ss}$ 11, 54

Θωμᾶς (5) Πορφυρεῶνος [Φοινίκης ᾱ Σ 78 Δ 72]: adest actioni I [1, 3] 121; III [3, 1] 103; IIII [4, 1] 104; VI [6, 1] 120; II [2, 2] 102. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 121. $\overline{ss}$ [2, 91] 191 [= Φ 166 $\overline{PNE}$]; [17, 9] 125
ENCYCL inter episcopos Phœniciæ maritimæ in capite ep. 25 p. 42, 41

Ἰακώβου (1) Ἀνεμωρίου: pro absente $\overline{ss}$ Βασίλειος Σελευκείας μητροπόλεως Ἰσαυρίας [6, 9] 370

Ἰακώβου (2) Πρυμνιάσσης: pro absente $\overline{ss}$ Μαρινιανὸς Συνάδων τῆς μητροπόλεως [6, 9] 355. cf. Prisca [uol. II p. 136] 120

Ἰάμβλιχος Χαλκίδος: SYNODVS ANTIOCHENA adest [15, 5] 7. εἶπεν 15, 42. 80. 128

Ἰανουάριος (1) Λεόντων: adest actioni I [1, 3] 149. intrat concilium 4, 20. $\overline{ss}$ libello [4, 25] 5

Ianuarius (2) *episcopus ciuitatis Macrianæ*: SYNODVS ἐνδημοῦσα $\overline{ss}$ [uol. II p. 20] 29

Ἶβας [היבא Σ σ semper, *Hibas* scriptura sollemnis in *M* codice Φ^{c}] Ἐδέσσης [Νόννος καὶ Ἶβας Ἐδέσσης Σ 107. 108 Δ 101; Ὀσροηνῆς ΣΔ]: adest actioni XVII [17, 1] 28. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 86. $\overline{ss}$ [2, 97] Φ 181 $\overline{POB}$; [17, 9] 31; epistulæ ad Leonem [uol. III p. 358] 23
causa eius tractatur actionibus X. XI. εἶπεν 10, 4 [ὁ γενόμενος ἐπίσκοπος τῆς Ἐδεσσηνῶν πόλεως]. 11, 1. 4. restituitur 11, 161 sq. τῶι καὶ γέροντα εἶναι p. 399, 20
SYNODVS ANTIOCHENA se excusat quod non uenerit 15, 105
COGNITIO BERYTI adest 11, 28. εἶπεν 11, 37. 61. 83. 85. 92. 96. 100. 110. 112. 115. 120. 122. 124. 127. 130. 133. 135. 139. 180
ENCYCL *I. E. Osroenæ* accepit epistolam ab imperatore [XI] 11; rescripsit Nonnus ep. 23. mortuus enim erat Ibas d. 28 m. Oct. a. 769 sel. [= 457], chron. Edess. 68

Ἡράκις [gen. Ἡρακος 1, 3^{140} Ἡρακίου 4, 20 Ἡράκι 4, 31] Ἀφναίου: adest actioni I [1, 3] 140. intrat concilium 4, 20. $\overline{ss}$ libello [4, 25] 1. Ἡ. εἶπεν καὶ οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι οἱ Αἰγύπτιοι διὰ τοῦ αὐτοῦ Ἡ. 4, 31

Hierius [*Pierius* p. 58, 3] *Panemotichi*: ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos Pamphyliæ Pergæ ep. 31; nomen in capite epistulæ p. 58, 3

Ἰνδιμος [Ἰνδάμου MB 1, 3^{110}] Εἰρηνουπόλεως [Κιλικίας β̄ Σ 59 Δ 53]: adest actioni I [1, 3] 110; III [3, 1] 92; IIII [4, 1] 93; VI [6, 1] 109; II [2, 2] 160. sententiam dicit [2, 96] 64. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 109. $\overline{ss}$ [2, 97] 83 [= Φ 90 $\overline{ΠA}$]; [17, 9] 48
SYNODVS EPHESENA: adest [1, 78] 42; sessioni alteri σ 28. sententiam dicit [1, 884] 34; 1, 996. $\overline{ss}$ [1, 1070] XXXV Φ

Innocentius Eudociados: ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos Pamphyliæ Pergæ ep. 31, nomen in capite epistulæ p. 58, 3

Ἰοβιανὸς [ἰοβινός M p ΦΛ^{n} 1, 552^{16} Ἰοβῖνος MB Φ^{cr} 2, 96^{63} *Iouinus* 2, 97^{250} Φ uol. III p. 360^{65} Λ^{n} Rusticus p. 139, 37 *Iohannes* Φ p. 139, 37 Ἰουβενάλιος MB 6, 9^{452}] Διβέλτου [Αἰμιμόντου Σ 15 Δ 16]: adest actioni II [2, 2] 158. sententiam dicit [2, 96] 63. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 452. $\overline{ss}$ [2, 97] Φ 250 $\overline{CM}$; epistulæ ad Leonem [uol. III p. 360] 65
SYNODVS ἐνδημοῦσα $\overline{ss}$ [1, 552] 16. cf. p. 139, 37

Ἰοβίου Νόβης: pro absente $\overline{ss}$ Κωνστάντιος τῆς μητροπόλεως Βόστρων [6, 9] 434

Ἰορδάνης Ἀβίλης [Φοινίκης Λιβανησίας Σ 92 Δ 86]: adest actioni I [1, 3] 126; III [3, 1] 108; IIII [4, 1] 109; VI [6, 1] 125. definiens ss̄ [6, 9] 126, *Paternius chorepiscopus* ss̄ Prisca 150. pro eo ss̄ Πατέρνιος χωρεπίσκοπος [17, 9] 43
SYNODVS ANTIOCHENA adest [15, 15] 18. εἶπεν 15, 144

Ἰουβενάλιος Ἱεροσολύμων [Παλαιστίνης ᾱ Σ 122 Δ 115]: adest actioni I [1, 3] 7; sedet primo ad partem dexteram 1, 4; transit ad alteram partem 1, 284; a iudicibus concilio proponitur iudicandus 1, 1068 [cf. p. 209, 40. 221, 14]; ad synodum admittitur 4, 11—18. adest actioni V [5, 1] 6; VI [6, 1] 6; VIII [8, 2] 6; VIIII [9, 2] 6; XIIII [14, 2] 6; XV [15, 2] 6; XVI [16, 2] 6; XVII [17, 1] 6; 19 [19, 2] 6; actioni de Domno uol. II p. 111, 33. sententiam dicit 11, 164. adest consilio de fide 5, 29. definiens s̄s̄ [6, 9] 6. s̄s̄ [2, 97] 221 [= Φ 272 CΞ]; [17, 9] 3; epistulæ ad Leonem [uol. III p. 357] 3. εἶπεν 1, 102. 104. 125. 190. 282. 9, 19. 11, 146. 13, 12. 19, 52
pactum inter Maximum Antiochiæ atque eum tractatur in actione VIII. εἶπεν 8, 5
SYNODVS EPHESENA Dioscoro præsidi a Theodosio II adiungitur 1, 52 cf. 53. 92. 97. 188. 190. p. 76, 1. 7. 21. 25. adest [1, 70] 3; sessioni alteri σ 2. sententiam dicit [1, 884] 1; 1, 966. s̄s̄ [1, 1067] 2. εἶπεν 1, 86. 109. 153. 199. 547. 554. 876. 899
eum interficere temptant monachi Palæstini p. 484, 14. 490, 38. 492, 29 cf. Θεοδόσιος (2). Constantinopoli profugus p. 486, 32. 487, 9. s̄s̄ litteris synodicis episcoporum Palæstinæ uol. V p. 9, 26. — *summis episcopis, id est Leone, Anatolio et Antiocheno Basilio et I. Hierosolimorum* uol. V p. 13, 2
ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 4

Ἰουλιανοῦ (1) Ἀλεξανδρείας: pro absente s̄s̄ Κῦρος Ἀναζαρβοῦ τῆς μητροπόλεως [6, 9] 358

Iulianus (2) *Irenopolis:* ENCYCL s̄s̄ inter episcopos Isauriæ ep. 27; nomen in capite epistulæ p. 46, 15

Ἰουλιανὸς (3) τῆς Κῶ [Βιθυνίας Σ 160 Δ 153, qui error inde ortus est, quod in catalogis actionum I. VI [I. 9]. VIII. VIIII. X. XII. XIII. XV. XVI. XVII. 19. I. inter episcopos Bithyniæ exhibetur]: adest actioni I [1, 3] 19; III [3, 1] 17; IIII [4, 1] 17; V [5, 1] 17; VI [6, 1] 18; VIII [8, 2] 17; VIIII [9, 2] 17; X [10, 3] 16; XII [12, 2] 16; XIIII [14, 2] 17; XV [15, 2] 17; XVI [16, 2] 17; XVII [17, 1] 17; 19 [19, 2] 18; II [2, 2] 10. sententiam dicit [2, 96] 9; [4, 9] 40. definiens s̄s̄ [6, 9] 17. s̄s̄ [2, 97] 9 [= Φ II ΙΓ]. porrigit epistulam Leonis ad concilium 16, 5. εἶπεν 8, 13. 9, 16. 13, 6. 15. 16, 5. 19, 55. uol. II p. 113, 6
munus legationis Romanæ ita significatur: Ἰ. τῆς Κώων πόλεως ἐπέχοντος καὶ αὐτοῦ τὸν τόπον τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας [τ. πρ. om. 3, 1[17]. 4, 1[17]] Ῥώμης Λέοντος [Λ. om. 3, 1[17]. 4, 1[17]. 10, 3[16]. 16, 2[17]] in catalogis episcoporum qui adsunt actionibus I. III. IIII. V. VI. VIII. VIIII. X. XII. XIIII. XV. XVI. XVII. 19; Ἰ. ἐπίσκοπος [τῆς Κῶ ἐ. 2, 97[9] = Φ II] καὶ πρεσβευτὴς τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου 6, 9[17]. 2, 97[9] = Φ II; Ἰ. ἐ. τῆς Κῶ πρεσβευτὴς τοῦ ἀρχιεπισκόπου Λέοντος Σ 160 Δ 153; Ἰ. ἐ. τῆς Κῶ τοποτηρῶν καὶ αὐτὸς ἅμα τοῖς Ῥωμαίοις τῶι ἀποστολικῶι θρόνωι 13, 6; Ἰ. ἐ. τῆς Κῶ καὶ τοποτηρητὴς τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου 13, 15; Ἰ. ἐ. τῆς Κώιων πόλεως τοποτηρῶν καὶ αὐτὸς τῶι ἀποστολικῶι θρόνωι τῆς Ῥωμαίων 19, 55; Ἰ. ἐ. τῆς Κώιων πόλεως τοποτηροῦντος καὶ αὐτοῦ τῶι ἀποστολικῶι θρόνωι 16, 5; Πασκασῖνος καὶ Λουκίνσιος . . . καὶ Βονιφάτιος . . . ἔτι δὲ καὶ Ἰ. ὁ ἐ. τῆς Κώιων πόλεως ἐπέχοντες τὸν τόπον τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου 9, 16; *Pascasinus et Lucensis et Iulianus episcopi et Bonifatius presbyter uicarii papæ Leonis* uol. II p. 113, 6
SYNODVS ἐνδημοῦσα s̄s̄ [1, 552] 17. εἶπεν 1, 340. cf. p. 139, 38

COGNITIO PRIOR de gestis aduersus Eutychen: adest [1, 558] 21
COGNITIO ALTERA adest [1, 555] 27. εἶπεν 1, 745. 762. 814. 823.
ENCYCL *Iulianus* [*Iulianus Coensis* p. 66, 2] accepit epistulam ab imperatore [XI] 63, rescripsit ep. 34

Ἰουλιανοῦ (4) Λεβέδου: pro absente ss Στέφανος Ἐφέσου τῆς μητροπόλεως [6, 9] 416, cf. ὁ νῦν ἐπίσκοπος Λεβέδου 1, 130
SYNODVS EPHESENA notarius Stephani Ephesi 1, 130

Ἰουλιανὸς (5) Μουστίνης: SYNODVS ἐνδημοῦσα ss [1, 552] 24. εἶπεν 1, 349
ENCYCL *I. Mustinæ* ss inter episcopos Lydiæ ep. 30

Ἰουλιανὸς (6) Ῥωσοῦ [Κιλικίας β̄ Σ 60 Δ 54]: adest actioni I [1, 3] 107; III [3, 1] 89; IIII [4, 1] 90; VI [6, 1] 106; II [2, 2] 173. sententiam dicit [2, 96] 74; [4, 9] 49. definiens ss [6, 9] 110. ss [2, 97] 65 [= Φ 129 P̄K̄Ā]; [17, 9] 49

Iulianus (7) *Satalæ:* ENCYCL ss inter episcopos Lydiæ ep. 30

Ἰουλιανὸς (8) Ταβίας [Γαλατίας ᾱ Σ 164 Δ 157]: adest actioni I [1, 3] 163; III [3, 1] 127; IIII [4, 1] 128; VI [6, 1] 144. definiens ss [6, 9] 145. ss [2, 97] 234 [= Φ 294 C̄Ξ̄Ē]
SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 25. sententiam dicit [1, 884] 18; 1, 981. ss [1, 1070] XVIIII Φ
ENCYCL [*I. episcopus asponæ* p. 93, 11] accepit epistulam ab imperatore [XI] 34; ss inter episcopos Galatiæ I ep. 45; nomen in capite epistulæ p. 90, 4

Ἰουλιανὸς (9) Ὑπαίπων [Ἀσίας Σ 244 Δ 235]: adest actioni I [1, 3] 209; III [3, 1] 171; IIII [4, 1] 173; VI [6, 1] 189; II [2, 2] 138. sententiam dicit [2, 96] 42. definiens ss [6, 9] 192. ss [2, 97] 177 [= Φ 72 C̄Ī Ā]. εἶπεν 2, 91
SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 99; sessioni alteri σ 80. sententiam dicit [1, 884] 88; 1, 1042. ss [1, 1070] XCI

Ἰούλιος [Ἰουλιανός MB Φ 2, 97[207] = Φ 233. MB 4, 9[127]. *Iulianus* Φ[σ] 6, 9[88] Ἰουλιανός Σ 64 Δ 58. Ἰουλιανοῦ M 3, 1[73]. 6, 1[87]] (1) Κελενδέρεως [Ἰσαυρίας Σ 64 Δ 58]: adest actioni I [1, 3] 87; III [3, 1] 73; IIII [4, 1] 74; VI [6, 1] 87. sententiam dicit [4, 9] 127. definiens ss [6, 9] 88. ss [2, 97] 207 [= Φ 233 C̄K̄Ā]
ENCYCL *Iulius* [*Iulianus* p. 46, 13] *Celendereos* ss inter episcopos Isauriæ ep. 27; nomen in capite epistulæ p. 46, 13

Ἰούλιος (2) [*Puteolanus episcopus* Coll. Auell. 99 p. 442, 3. Prosper chron. p. 480. ficta sunt quæ narrat Liberatus 12 uol. 5 p. 117, 20] ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Λέοντος: SYNODVS EPHESENA adest [1, 68] 2. εἶπεν [semper ἑρμηνεύοντος Φλωρεντίου Λυδῶν] 1, 82. 117. 218. 227. 952

hipedius [nescio an lateat Ὑπερέχιος]: ENCYCL inter episcopos Paphlagoniæ in capite epistulæ 42 p. 86, 10

Ἰσαὰκ (1) Ἑλεαρχίας: SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 112. sententiam dicit [1, 884] 93; 1, 1047. ss [1, 1070] post CVIIII Φ^{a} om. Φ^{σ}

Ἰσαὰκ (2) Ταύα: adest actioni I [1, 3] 152. intrat concilium 4, 20. ss libello [4, 25] 8
SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 128; sessioni alteri σ 110. sententiam dicit [1, 884] 109; 1, 1063. ss [1, 1070] CXXVII Φ

Ἰσιδώρου (1) Πριήνης: pro absente ss Στέφανος Ἐφέσου τῆς μητροπόλεως [6, 9] 419

Ἰσίδωρος (2) Σεθροίτου: adest actioni I [1, 3] 146. intrat concilium 4, 20. ss libello [4, 25] 13

Iohannis (1) *Abilæ:* ENCYCL ss inter episcopos Phœniciæ Libanisiæ ep. 26; nomen in capite epistulæ p. 44, 31

Ἰωάννης (2) Ἀλίνδων [Καρίας Σ 314 Δ 305]: adest actioni I [1, 3] 254; III [3, 1] 216; IIII [4, 1] 218; VI [6, 1] 234; II [2, 2] 83. sententiam dicit [2, 96] 98; [4, 9] 157. definiens ss̄ [6, 9] 240. ss̄ [2, 97] 165 [= Φ 210 C̄Δ̄]; [17, 9] 68

Ἰωάννης (3) Ἀμαζόνος [Καρίας Σ 320 Δ 311]: adest actioni I [1, 3] 260; III [3, 1] 222; IIII [4, 1] 224; VI [6, 1] 240; II [2, 2] 85. sententiam dicit [2, 96] 100; [4, 9] post 146 Φ. definiens ss̄ [6, 9] 246. ss̄ [2, 97] 168 [= Φ 214 C̄H̄]; [17, 9] 115

Iohannis (4) *Ariassi:* ss̄ inter episcopos Pamphyliæ Pergæ ep. 31; nomen in capite epistulæ p. 58, 3

Ἰωάννης (5) Ἄρκης [Ἀρμενίας β̄ Σ 192 Δ 183 *per Eufronium presbyterum* translatum ex 6, 9[160]]: 1, 3[179]. 3, 1[142]. 4, 1[144]. 6, 1[160]; 9[161], cf. Ὀτρίου πρεσβυτέρου

ENCYCL ss̄ inter episcopos Armeniæ II ep. 37; nomen in capite epistulæ p. 71, 11

Ἰωάννης (6) Βαργυλίου [deest ΣΔ]: definiens ss̄ [6, 9] 297. ss̄ [17, 9] 127; epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 359] 40

Ἰωάννου (7) Βαρέττων: pro absente ss̄ Στέφανος Ἐφέσου τῆς μητροπόλεως [6, 9] 426

Ἰωάννου (8) τῆς Βυρκαληνῶν πόλεως ἐπαρχίας Καρίας: COGNITIO ALTERA de gestis contra Eutychen habitis: adest [1, 555] 15. nescio an idem sit atque (6)

Ἰωάννης (9) Γαδάρων [Παλαιστίνης β̄ Σ 135 Δ 127]: adest actioni I [1, 3] 78; III [3, 1] 64; IIII [, 1] 65; VI [6, 1] 78. sententiam dicit inter episcopos Palæstinæ II per episcopum Capetoliadis [4, 9] 110. definiens ss̄ [6, 9] 78

Ἰωάννης (10) Γερμανικείας [Αὐγουστοευφρατησίας Σ 102 Δ 95]: adest actioni I [1, 3] 130; III [3, 1] 113; IIII [4, 1] 114; VI [6, 1] 130; II [2, 2] 47. mittitur ad tertiam Dioscori uocationem 2, 69. 70. 71. 78. uadit ad potestates 5, 12. sententiam dicit [2, 96] 124; [4, 9] 66. definiens ss̄ [6, 9] 131. ss̄ [2, 97] 43 [= Φ 49 M̄H̄]; [17, 9] 160; epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 359] 19. εἶπεν 5, 4. 9, 29

Iohannes (11) *Damasci Phœniciæ Libanisiæ:* ENCYCL epistulam accepit ab imperatore [XI] 7, rescripsit ep. 26; nomen in capite epistulæ p. 44, 31

Ἰωάννης (12) Διοκαισαρείας [Ἰσαυρίας Σ 65 Δ 59]: adest actioni I [1, 3] 89; VI [6, 1] 89. definiens ss̄ διὰ τοῦ ἀναγνώστου μου Νείλου [6, 9] 90. ss̄ [2, 97] 230 [= Φ 244 C̄Λ̄Δ̄]

Ἰωάννου (13) Ἔρρης: pro absente ss̄ Κωνστάντιος τῆς μητροπόλεως Βόστρων [6, 9] 433

Iohannes (14) *Ephesi:* ENCYCL epistulam accepit ab imperatore [XI] 37

Iohannes (15) *Heracleæ Europæ:* ENCYCL epistulam accepit ab imperatore [XI] 50, rescripsit ep. 14

Ἰωάννης (16) Ἡφαίστου: SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 110; sessioni alteri σ 93. sententiam dicit [1, 884] 91; 1, 1045. ss̄ [1, 1070] CVIIII Φ. εἶπεν 1, 504. ad eum referendum esse uidetur p. 179, 23. corrupta sunt *Iohannes episcopus efesti* 2, 97[15] Φ cf. (31)

Ἰωάννης (17) Θεοδοσιουπόλεως [Osroenæ]: SYNODVS ANTIOCHENA adest [15, 15] 24. εἶπεν 15, 52. 93. 142

COGNITIO BERYTI adest 11, 28. transportatur est ut accusatus p. 378, 13. 22. 379, 2

Ἰωάννης (18) τοῦ τῆς Ἱεραπολιτῶν μητροπόλεως [Augustoeuphratesiæ, inter Panolbium et Stephanum] p. 429, 34. 436, 22. 27. 438, 1. coram eo Hierapoli Athanasius Perræ a clericis suis accusatur p. 432, 30 cf. p. 438, 24

SYNODVS ANTIOCHENA sacra uetatur synodo assistere p. 441, 19, sed frustra. scribit ad Domnum Antiochenum, postquam ille Athanasium ad synodum uocauit p. 434, 30 cf. p. 436, 28. 437, 2. rogatus a synodo [p. 436, 22. 437, 23. 438, 1. 440, 21] ordinat Sabinianum p. 424, 15

Ἰωάννης (19) Καρρῶν [Ὀσροηνῆς Σ 110 Δ 103]: adest actioni I [1, 3] 136; III [3, 1] 120; IIII [4, 1] 121; VI [6, 1] 136; II [2, 2] 180. sententiam dicit [2, 96] 183; [4, 9] 55. definiens ss̄ [6, 9] 138. ss̄ [2, 97] 86 [= Φ 125 P̄IZ̄]

ENCYCL *Iohannis Carrensis* $\bar{ss}$ inter episcopos Osroenæ epistulæ 23; nomen in capite epistulæ [p. 40, 9]

Ἰωάννης (20) Κνίδου [Καρίας Σ 323 Δ 314]: adest actioni I [1, 3] 263; III [3, 1] 225; IIII [4, 1] 227; VI [6, 1] 243; II [2, 2] 92. sententiam dicit [2, 96] 107; [4, 9] 151. definiens $\bar{ss}$ [6, 9] 249. $\bar{ss}$ [2, 97] 172 = 246 [= Φ 224 CIĀ]; [17, 9] 70

Iohannis (21) *Mæoniæ* ENCYCL $\bar{ss}$ inter episcopos Lydiæ ep. 30

Ἰωάννης (22) Μεσσήνης [Ἑλλάδος Σ 25 Δ 26]: adest actioni I [1, 3] 314; III [3, 1] 276; IIII [4, 1] 276; VI [6, 1] 294. sententiam dicit inter episcopos Achaiæ per episcopum Philipporum [4, 9] 82. definiens $\bar{ss}$ [6, 9] 307

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 65; sessioni alteri σ 47. sententiam dicit [1, 884] 53. $\bar{ss}$ [1, 1070] VIIII Φ^{σ}

ENCYCL $\bar{ss}$ inter episcopos Achaiæ epistulæ 44, nomen in capite epistulæ p. 85, 33

Ἰωάννης (23) Νικοπόλεως [Ἀρμενίας ᾱ Σ 186 Δ 179]: adest actioni I [1, 3] 169; III [3, 1] 133; IIII [4, 1] 134; VI [6, 1] 150; II [2, 2] 35. sententiam dicit [2, 96] 127. definiens $\bar{ss}$ [6, 9] 151

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 30. sententiam dicit [1, 884] 23. $\bar{ss}$ [1, 1070] XXIIII Φ

ENCYCL *Iohannis Nicopolitanus* $\bar{ss}$ inter episcopos Armeniæ I ep. 36

Ἰωάννου (24) Παλμύρων: pro absente $\bar{ss}$ Θεόδωρος τῆς μητροπόλεως Δαμασκοῦ [6, 9] 440

ENCYCL *Iohannis Palmyrenus* $\bar{ss}$ inter episcopos Phœniciæ II Libanisiæ ep. 26, nomen in capite epistulæ p. 44, 31

Ἰωάννης (25) Παρθικουπόλεως [deest ΣΔ]: adest actioni I [1, 3] 327; IIII [4, 1] 289; VI [6, 1] 308. sententiam dicit inter episcopos Macedoniæ I per episcopum Philipporum [4, 9] 78. definiens $\bar{ss}$ [6, 9] 321

Iohannis (26) *Petrensis*: ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 17

Iohannis (27) *Pœmanenus*: ENCYCL $\bar{ss}$ inter episcopos Hellesponti ep. 35

Ἰωάννης (28) Πολεμωνίου [Πόντου Πολεμωνιακοῦ Σ 194 Δ 185]: adest actioni I [1, 3] 161; III [3, 1] 125; IIII [4, 1] 126; VI [6, 1] 142; II [2, 2] 66. sententiam dicit [4, 9] 53. definiens $\bar{ss}$ [6, 9] 143. $\bar{ss}$ [2, 97] 145 [= Φ 175 $\bar{PΞ}ζ$]

ENCYCL $\bar{ss}$ inter episcopos Ponti Polemoniaci ep. 40, nomen in capite epistulæ p. 79, 21

Ἰωάννης (29) Ῥόδου [Νήσων Σ 350 Δ 341]: 1, 3^{54}. 5, 1^{54}. 6, 1^{53}. 8, 2^{53}. 9, 2^{51}. 10, 3^{53}. 12, 2^{53}. 14, 2^{53}. 16, 2^{53}. 17, 1^{54}. 19, 2^{54} cf. Τρύφων; qui pro eo definiens $\bar{ss}$ [6, 9] 53; $\bar{ss}$ [17, 9] 30. — adest actioni II [2, 2] 31. sententiam dicit [2, 96] 30. $\bar{ss}$ [2, 97] 73 [= Φ 33]

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 20; sessioni alteri σ 12. sententiam dicit [1, 884] 82; 1, 991. $\bar{ss}$ [1, 1070] post XIII Φ^{ac} om. Φ^{σ}

Ἰωάννης (30) Σαρακηνῶν [Ὀσροηνῆς Σ 115 Δ 108]: adest actioni I [1, 3] 138; III [3, 1] 123; IIII [4, 1] 124; VI [6, 1] 138. $\bar{ss}$ secundum ΣΔ, deest in catalogo 6, 9 ENCYCL inter episcopos Osroenæ in capite epistulæ 25 p. 42, 40

Ἰωάννης (31) Σεβαστείας [Ἀρμενίας ᾱ Σ 184 Δ 177]: adest actioni I [1, 3] 32; III [3, 1] 25; IIII [4, 1] 25; V [5, 1] 31; VI [6, 1] 31; VIII [8, 2] 31; VIIII [9, 2] 29; X [10, 3] 30; XII [12, 2] 30; XIIII [14, 2] 31; XV [15, 2] 31; XVI [16, 2] 30; XVII [17, 1] 31; 19 [19, 2] 31; II [2, 2] 20. sententiam dicit [2, 96] 18; [4, 9] 10; 11, 174. definiens $\bar{ss}$ [6, 9] 31. $\bar{ss}$ [2, 97] 11 [= Φ 22 *I. e. efesti* Φ 15 Ī ?]. εἶπεν 2, 59. 61. 11, 152. 17, 45^{a} Φ. Ἰ. et episcopi Melitenæ Tyanorum Gangrorum καὶ οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι τῆς Ποντικῆς διοικήσεως εἶπον [*per Iohannem* add. Φ] 14, 35

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 9; sessioni alteri σ 10. sententiam dicit [1, 884] 12; 1, 946. ss [1, 1070] 10 [= VII Φ]. εἶπεν 1, 207

ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 30, rescripsit ep. 36

Ἰωάννης (32) Τιβεριάδος [Παλαιστίνης β Σ 134]: adest actioni I [1, 3] 69; III [3, 1] 57; IIII [4, 1] 58; VI [6, 1] 68. sententiam dicit inter episcopos Palæstinæ II per episcopum Capetoliadis [4, 9] 109. definiens ss [6, 9] 69. ss [2, 97] Φ 251 CMA; [17, 9] 171

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 78; sessioni alteri σ 61. sententiam dicit [1, 884] 64; 1, 1021. ss [1, 1070] LXXI Φ

Ἰωάννης (33) Τραπεζουπόλεως [Φρυγίας Πακατιανῆς Σ 349 Δ 338]: adest actioni I [1, 3] 270; III [3, 1] 232; IIII [4, 1] 234; VI [6, 1] 250. sententiam dicit [2, 96] 92. definiens ss [6, 9] 256. ss [2, 97] 198 [= Φ 240 CKH]; [17, 9] 108

Iohannis [34] *Tripolis*: ENCYCL ss inter episcopos Lydiæ ep. 30

Ἰωάννης (35) πόλεως Ὑρκανῶν [Οὐρκανῶν 1, 351]: SYNODVS ἐνδημοῦσα ss [1, 552] 22. εἶπεν 1, 351. mittit relationem ad synodum ἐνδημοῦσαν 1, 223

ENCYCL *Iohannis Hyrcanidis* ss inter episcopos Lydiæ ep. 30

Ἰωάννης (36) Φλαβιάδος [Κιλικίας β Σ 58 Δ 52]: adest actioni I [1, 3] 109; III [3, 1] 91; IIII [4, 1] 92; VI [6, 1] 108; II [2, 2] 80. sententiam dicit [2, 96] 94. definiens ss [6, 9] 108; [2, 97] 196 [= Φ 105 ϚZ]; [17, 9] 47

Ἰωάννης (37) Φωτικῆς [פרוטיקא Σ *pruticensis* Δ, Παλαιᾶς Ἠπείρου Σ 148 Δ 141]: ss διὰ Ζηνοβίου Βουθρωτοῦ [בוצרא Σ *bostroensis* Δ 141ª] ΣΔ, deest in catalogo 6, 9

Ἰωάννης (38) Ψινχάου [Ψιγχάους 4, 25⁷]: adest actioni I [1, 3] 150. intrat concilium 4, 20. ss libello [4, 25] 7

Iohannis (39): nomen sine sede inter episcopos Isauriæ in capite ep. 27

Ἰωσὴφ Ἡλιουπόλεως [Φοινίκης Λιβανησίας Σ 88 Δ 82]: adest actioni I [1, 3] 125; III [3, 1] 107; IIII [4, 1] 108; VI [6, 1] 124; II [2, 2] 49. definiens ss [6, 9] 125; ss [17, 9] 45; epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 358] 20

SYNODVS ANTIOCHENA adest [15, 15] 10. εἶπεν 15, 55. 89. 136. 154

Καιουμᾶς [Καίουμος 2, 96¹⁸²; 97⁸⁵. 4, 9⁵⁷] (1) Μαρκουπόλεως [Ὀσροηνῆς Σ 109 Δ 102]: adest actioni I [1, 3] 135; III [3, 1] 119; IIII [4, 1] 120; VI [6, 1] 135; II [2, 2] 179. sententiam dicit [2, 96] 182; [4, 9] 57. definiens ss [6, 9] 137. ss [2, 97] 85 [= Φ 124 PIϚ]

Καίουμος (2) Φαεινοῦς: SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 81; sessioni alteri σ 64. sententiam dicit [1, 884] 67; 1, 1024. ss [1, 1070] *per coepiscopum Dionisium* LXXIIII Φ

Καιουμᾶς (3) Σοφανηνῆς [Σ 121 *inreles* Δ 113 cf. Μαρώνου]: pro absente ss Συμεώνης Ἀμίδης διὰ Πέτρου πρεσβυτέρου [6, 9] 397

Καλανδίων Ἁλικαρνασσοῦ [Καρίας Σ 324 Δ 315]: 1, 3²⁶⁴. 2, 96¹⁰⁸. 3, 1²²⁶. 4, 1²²⁸; 9¹⁵⁸. 6, 1²⁴⁴ cf. Ἰουλιανὸς πρεσβύτερος. adest actioni II [2, 2] 93 (non accurate). definiens ss διὰ Ἰουλιανοῦ πρεσβυτέρου [6, 9] 250. ss per Iulianum presbyterum [2, 97] Φ 270 CN̄Ϛ CN̄Z [= 173]; [17, 9] 117

Καλλίνικος (1) Ἀπαμείας [Βιθυνίας Σ 162 Δ 155]: adest actioni I [1, 3] 159; III [3, 1] 118; IIII [4, 1] 119; VI [6, 1] 140; II [2, 2] 94. sententiam dicit [2, 96] 169; [4, 9] 119. definiens ss [6, 9] 136. ss [2, 97] 82 [= Φ 64 N̄Θ̄]; [17, 9] 37

SYNODVS ἐνδημοῦσα ss [1, 552] 9

Καλλίνικος (2) ante Petrum metropolita Gangrorum ordinatus post paucos dies moritur p. 457, 7. 12

Καλόγηρος Κλαυδιοπόλεως [Ὀνωριάδος Σ 208 Δ 199]: 1, 3[37]. 5, 1[37]. 6, 1[36]. 8, 2[36]. 9, 2[34]. 10, 3[36]. 12, 2[36]. 14, 2[36]. 15, 2[36]. 16, 2[36]. 19, 2[37] cf. Ἀπραγμόνιος Τίου. adest actioni II [2, 2] 22; XVII [27, 1] 36. definiens ss διὰ Ἀπραγμονίου [6, 9] 36. ss [2, 97] 23 [= Φ 28 ΛΑ]; [17, 9] 12 διὰ Στεφάνου πρεσβυτέρου; epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 358] 12 *per Eufrosynum diaconum*. εἶπεν 17, 23

SYNODVS EPHESENA 1, 78[135]. 1070 CXXXVII Φ cf. Ὀλύμπιος πρεσβύτερος

Καλοσίριος Ἀρσινοίτης: SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 109; sessioni alteri σ 92. sententiam dicit ἑρμηνεύοντος Ἰουλίου [*Helia* Φ] διακόνου αὐτοῦ [1, 884] 90; 1, 1044. ss *per Heliam diaconum* [1, 1070] CVIII Φ

Κανδιδιανὸς Ἀντιοχείας τῆς Πισιδίας: COGNITIO PRIOR de gestis contra Eutychen: adest [1, 558] 10

COGNITIO ALTERA de gestis contra Eutychen: adest [1, 555] 26, cf. Περγάμιος

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 38; sessioni alteri σ 24. sententiam dicit [1, 884] 30; 1, 992. ss [1, 1070] XXXI Φ. εἶπεν 1, 957

archidiaconus regiæ ciuitatis fui uol. 3 p. 237, 20

Candidus: ENCYCL ss inter episcopos Achaiæ ep. 44, nomen in capite epistulæ p. 88, 34

Carterius (1) *Claudiopoleos*: ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 27

Καρτερίου (2) pro absente ss Ὀλύμπιος τῆς μητροπόλεως Κύπρου διὰ Ἐπαφροδίτου Ταμάσου [6, 9] 392

Cassius: ENCYCL in capite epistulæ 25 inter episcopos Phœniciæ maritimæ

Castinus Limenon poleos [corrupta p. 51, 6]: ENCYCL ss inter episcopos Pisidiæ ep. 29

Κεκρόπιος Σεβαστοπόλεως [Ἀρμενίας ᾱ Σ 185 Δ 178]: adest actioni I [1, 3] 168; III [3, 1] 132; IIII [4, 1] 133; VI [6, 1] 149; X [10, 3] 58; II [2, 2] 46. mittitur ad alteram Dioscori uocationem 2, 31. 32. 36. sententiam dicit [2, 96] 125; [4, 9] 42. definiens ss [6, 9] 150. ss [2, 97] 44 [= Φ 56 Ζ]. εἶπεν 3, 4. 9. 4, 30. 36. 50. 5, 24. 11, 158. 12, 43. 19, 59

SYNODVS ἐνδημοῦσα ss [1, 552] 10

Κλάδεος [Κλαυδίου 1, 78[46]; 1, 3[251] B Φ^{ac} *Claudius* 1, 298 Φ; 4, 9[91]. 6, 9[236] *Claudius* et *Claudeus* Φ u. l.; *Claudio* (*Claudeo* u. l.) Φ 6, 1[231] *Cladeos Cladius Claudius* u. l. 1, 884, 38 Φ^{ac}; *Claudius* Φ^{cr} 1, 1002] Ἀγχιασμοῦ [Παλαιᾶς Ἠπείρου Σ 145 Δ 138]: adest actioni I [1, 3] 251; III [3, 1] 213; IIII [4, 1] 215; VI [6, 1] 231; II [2, 2] 200. sententiam dicit inter episcopos ueteris Epiri per episcopum Philipporum [4, 9] 91. definiens ss [6, 9] 237. ss [2, 97] Φ 192 ΡΝΓ. εἶπεν transeundo ad partem læuam 1, 298

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 46; sessioni alteri σ 31. sententiam dicit [1, 884] 37[a] Φ; 1, 1002 Φ [siue sententia]. ss [1, 1070] XXXVIIII Φ

ENCYCL *Claudius Anchiasmi* ss inter episcopos ueteris Epiri ep. 46

Κόιντος Φωκαίας [Ἀσίας Σ 232 Δ 223]: adest actioni I [1, 3] 200; III [3, 1] 162; IIII [4, 1] 164; VI [6, 1] 180; II [2, 2] 121. sententiam dicit [2, 96] 139. definiens ss [6, 9] 183. ss [2, 97] 98 [= Φ 127 ΡΙΘ]. εἶπεν 2, 89

Κόνωνος (1) Πέρτων: pro absente ss Ὀνησιφόρος Ἰκονίου μητροπόλεως [6, 9] 365

Κόνωνος (2) Σβίδης: pro absente ss Βασίλειος Σελευκείας μητροπόλεως Ἰσαυρίας [6, 9] 377

ENCYCL *C. Zibidæ* ss inter episcopos Isauriæ ep. 27, nomen in capite epistulæ p. 46, 14

Κοσμᾶ [excidit nomen sedis, supplet Βαρβαλισσοῦ Honigmann, Oriens Christianus 1924]: pro absente ss Στέφανος τῆς μητροπόλεως Ἱεραπόλεως [6, 9] 449; [17, 9] 184

Κοσσίνιος Ἱεροκαισαρείας ἐπέχων καὶ τὸν τόπον Ἀνδρέου Σατάλων [Λυδίας Σ 251 Δ 242]: adest actioni I [1, 3] 225; III [3, 1] 187; IIII [4, 1] 189; VI [6, 1] 205; II [2, 2 sine additamento] 113. sententiam dicit [2, 96] 131; [4, 9] 123. definiens ss [6, 9] 208; per eum ss Ἀνδρέας Σατάλων [6, 9] 209. ss [2, 97] 107 [= Φ 159 PMH]; [17, 9] 174 SYNODVS ἐνδημοῦσα ss [1, 552] 21. εἶπεν 1, 350. sub Florentio Sardeorum constitutus mittit relationem 1, 223

Κρατῖνος [Κρατιανός 2, 97[121] = Φ 76 ΞH; Κρατιανοῦ 2, 2[146]] Πανόρμου [Λυκίας Σ 284 Δ 275]: adest actioni II [2, 2] 146. ss Σ 284 Δ 275, deest in catalogo 6, 9. ss [2, 97] 121 [= Φ 76 ΞH]

Κριτωνιανὸς Ἀφροδισιάδος [Καρίας Σ 312 Δ 303]: adest actioni I [1, 3] 41; III [3, 1] 32; IIII [4, 1] 33; VI [6, 1] 40; VIII [8, 2] 40; VIIII [9, 2] 38; X [10, 3] 40; XII [12, 2] 40; XIIII [14, 2] 40; XV [15, 2] 40; XVI [16, 2] 41; XVII [17, 1] 41; 19 [19, 2] 41; II [2, 2] 43. sententiam dicit [2, 96] 36; [4, 9] 146. definiens ss [6, 9] 40. ss [2, 97] 80 [= Φ 42 KZ]; [17, 9] 26. εἶπεν 15, 155. 17, 30

ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 40

Κύντιλλος Ἡρακλείας Μακεδονίας ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ ἐπισκόπου τῆς Θεσσαλονικέων Ἀναστασίου [Ἰλλυρικοῦ Σ 16 Δ 17]: adest actioni I [1, 3] 8; III [3, 1] 6; IIII [4, 1] 6; V [5, 1] 7; VI [6, 1] 7; VIII [8, 2] 7; VIIII [9, 2] 7; X [10, 3] 6; XII [12, 2] 6; XIIII [14, 2] 7; XV [15, 2] 7; XVI [16, 2] 7; XVII 17, 1] 7; 19 [19, 2] 7. sedet ad partem dexteram 1, 4. sententiam dicit inter metropolitas Illyrici per episcopum Philipporum [4, 9] 68. adest consilio de fide 5, 29. definiens ss [6, 9] 7. ss [2, 97] 6 [= Φ 7 H]. Κ. καὶ Σώιζων ... εἶπον 1, 291

SYNODVS EPHESENA Κ. Ἡ. ἐπέχων τὸν τόπον Ἀναστασίου τοῦ ἐπισκόπου τῆς Θεσσαλονικέων adest [1, 78] 12. 13. sententiam dicit [1, 884] 8; 1, 973. ss [1, 1070] X Φ [= XXVIII Φ[r]]

Κυριακὸς (1) Αἰγάης [Ἀσίας Σ 229 Δ 220]: adest actioni I [1, 3] 197; III [3, 1] 159; IIII [4, 1] 161; VI [6, 1] 177; II [2, 2] 104. sententiam dicit [2, 96] 118. definiens ss [6, 9] 180. ss [2, 97] 176 [= Φ 268 CNΔ]

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 91; sessioni alteri σ 73. sententiam dicit [1, 884] 76; 1, 1034. ss [1, 1070] LXXXIII Φ

Cyriacus (2) *Apolloniadis*: ENCYCL ss inter episcopos Lydiæ ep. 30

Κυριακὸς (3) Εὐκαρπίας [Φρυγίας Σαλουταρίας Σ 332 Δ 323]: adest actioni I [1, 3] 284; III [3, 1] 246; IIII [4, 1] 246; VI [6, 1]264. sententiam dicit [4, 9] 143. definiens ss [6, 9] 270. ss [2, 97] 89 [= Φ 108 P]; [17, 9] 133

Κυριακὸς (4) Ἡρακλείας Θράικης [Θράικης Σ 5 Δ 6]: 1, 3[11]. 3, 1[8]. 4, 1[8]. 5, 1[10]. 6, 1[10]; 9[10] [= 9[59]]. 8, 2[10]. 9, 2[10]. 10, 3[9]. 12, 2[9]. 14, 2[10]. 15, 2[10]. 16, 2[10]. 17, 1[10]. 19, 2[10], cf. Λουκιανός (1). adest actioni II [2, 2] 7 (non accurate). ss [17, 9] 4 διὰ Λουκιανοῦ Βύζης; epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 357] 4

SYNODVS EPHESENA *Petrus Chersonissensis faciens uerba et pro Cyriaco episcopo Heracliæ Thraciensis* ss [1, 1070] XCVI Φ

Cyriacus (5) *Carystenus*: ENCYCL ss inter episcopos Achaiæ ep. 44, nomen in capite epistulæ p. 88, 35

Κυριακὸς (6) Λεβέδου: SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 93; sessioni alteri σ 74. sententiam dicit [1, 884] 85; 1, 1036. ss [1, 1070] LXXXV Φ

Κυριακὸς (7) Τροκνάδων [Γαλατίας β Σ 174 Δ 167]: 1, 3[191]. 2, 96[79], cf. Χρύσιππος πρεσβύτερος. definiens ss διὰ Χρυσίππου πρεσβυτέρου [6, 9] 174. ss διὰ τοῦ πρεσβυτέρου Χρυσίππου [17, 9] 139; epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 359] 61. ss [2, 97] 162 [= Φ 255 CMζ] (non accurate)

SYNODVS EPHESENA ἐπέχων τὸν τόπον Θεοκτίστου Πισινοῦντος adest [1, 78] 16. 17. sententiam dicit [1, 884] 10. ss [1, 1070] LVIII Φ

Κύριλλος Σούβριτος [Κρήτης Σ 155 Δ 148]: adest actioni I [1, 3] 317; III [3, 1] 279; IIII [4, 1] 279; VI [6, 1] 297. sententiam dicit inter episcopos Cretæ per episcopum Philipporum [4, 9] 95. definiens ss [6, 9] 310. ss [2, 97] Φ 189 PΠ

ENCYCL *C. Subriti* ss inter episcopos Cretæ ep. 48

Cyrinus (1) *Oenoandenus*: ENCYCL ss inter episcopos Lyciæ ep. 32

Κυρῖνος [Κυριακός 2, 97[115]] (2) Πατάρων [Λυκίας Σ 276 Δ 267]: adest actioni II [2, 2] 81. sententiam dicit [2, 96] 88. ss Σ 276 Δ 267 Prisca 125, deest in catalogo 6, 9. ss [2, 97] 115 [= Φ 107 ϛΘ = Φ 276]; [17, 9] 102

ENCYCL *Cyrinus Patarenus* ss inter episcopos Lyciæ ep. 32

Κῦρος (1) [*Quirillus* Δ 50] Ἀναζάρβου [Κιλικίας β Σ 56 Δ 50]: adest actioni I [1, 3] 24; III [3, 1] 19; IIII [4, 1] 19; V [5, 1] 23; VI [6, 1] 23; VIII [8, 2] 23; VIIII [9, 2] 23; X [10, 2] 22; XII [12, 2] 22; XIIII [14, 2] 23; XV [15, 2] 23; XVI [16, 2] 23; XVII [17, 1] 23; 19 [19, 2] 23; II [2, 2] 17. sententiam dicit [2, 96] 15; [4, 9] 8. adest consilio de fide 5, 29. definiens ss [6, 9] 23; pro absentibus episcopis sub se constitutis [6, 9] 357—359. ss [2, 97] 22 [= Φ 21 Λ]; [17, 9] 9. εἶπεν 15, 161

Κῦρος (2) Ἀφροδισιάδος τῆς Καρίας: SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 10; sessioni alteri σ 6. sententiam dicit [1, 884] 6; 1, 971. ss [1, 1067] 7 [= VIII Φ]. εἶπεν 1, 201. 955

Κῦρος (3) Βαβυλῶνος: SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 116; sessioni alteri σ 98. sententiam dicit [1, 884] 97; 1, 1051. ss [1, 1070] CXIIII Φ

Κῦρος (4) Κυβίστρων [Καππαδοκίας β Σ 183 Δ 176]: adest actioni II [2, 2] 202. ss Σ 183 Δ 176, deest in catalogo 6, 9. ss [2, 97] 148

ENCYCL ss inter episcopos Cappadociæ II ep. 39, nomen in capite epistulæ p. 77, 22

Cyrus (5) *Onosarthæ*: ENCYCL ss inter episcopos Syriæ II ep. 20, nomen in capite epistulæ p. 32, 36

Κῦρος (6) Σινιάνδου [Πισιδίας Σ 302 Δ 293]: adest actioni I [1, 3] 301; III [3, 1] 263; IIII [4, 1] 263; VI [6, 1] 281; II [2, 2] 97. sententiam dicit [2, 96] 111 [repetitur 153[a] Φ]. definiens ss [6, 9] 287. ss [2, 97] 104 [= Φ 88 ΟΘ]; [17, 9] 155; epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 359] 58

Κωνσταντῖνος [Κωνστάντιος Κωνσταντίου Κωνσταντίωι 1, 985. 2, 2[18]; 96[19]. 5, 29 p. 321, 39. 6, 9 p. 350, 13. M 3, 1[20]. 11, 169. 14, 2[24]. 15, 2[34]. B 1, 3[35]; 78[39]. σ 17. codicum Latinorum summa est inconstantia] (1) Βόστρων [Ἀραβίας Σ 93 Δ 87]: adest actioni I [1, 3] 25; III [3, 1] 20; IIII [4, 1] 20; V [5, 1] 24; VI [6, 1] 24; VIII [8, 2] 24; VIIII [9, 2] 24; X [10, 3] 23; XII [12, 2] 23; XIIII [14, 2] 24; XV [15, 2] 24; XVI [16, 2] 24; XVII [17, 1] 24; 19 [19, 2] 24; II [2, 2] 18. sententiam dicit [2, 96] 19; [4, 9] 9; 11, 169. mittitur ad primam Dioscori uocationem 2, 14. 15. 19. 22. adest consilio de fide 5, 29. definiens ss [6, 9] 24; pro absentibus episcopis sub se constitutis [6, 9] 427—439. ss [2, 97] 26 [= Φ 23 ΛΔ]; [17, 9] 17; epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 357] 8. εἶπεν 2, 17. 9, 23. 11, 153

SYNODVS ANTIOCHENA ss II, 54

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 29; sessioni alteri σ 17. sententiam dicit [1, 884] 22; 1, 985; ss [1, 1070] XXII Φ

Κωνσταντῖνος [Κωνσταντίου M 3, 1[41]; B 1, 3[50]] (2) Δημητριάδος [Θεσσαλίας Σ 152 Δ 145]: ἐπέχων τὸν τόπον Βιγιλαντίου Λαρίσσης Θεσσαλίας adest actioni I [1, 3] 50; III [3, 1] 41; IIII [4, 1] 42. sententiam dicit inter metropolitas Illyrici per episcopum Philipporum [4, 9] 73. — adest actioni VI [6, 1] 303. definiens ss [6, 9] 337. ss [2, 97] 152. εἶπεν 1, 297

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 57; sessioni alteri σ 41. sententiam dicit [1, 884] 46. ss̄ [1, 1070] L Φ

Κωνσταντῖνος [Κωνστάντιος Κωνσταντίου 1, 78^{32}. 2, 2^{21}. 2, 96^{16}. 8, 2^{33}. 9, 2^{31}. 10, 3^{32}. 12, 2^{32}. 14, 2^{33}. 15, 2^{33}. 16, 2^{32}. 17, 1^{33}; M 3, 1^{27}. 11, 174 p. 400, 20; B 1, 3^{34}; Σ 187] (3) Μελιτηνῆς [Ἀρμενίας β Σ 187 Δ 180]: adest actioni I [1, 3] 34; III [3, 1] 27; IIII [4, 1] 27; V [5, 1] 33; VI [6, 1] 33; VIII [8, 2] 33; VIIII [9, 2] 31; X [10, 3] 32; XII [12, 2] 32; XIIII [14, 2] 33; XV [15, 2] 33; XVI [16, 2] 32; XVII [17, 1] 33; 19 [19, 2] 33; II [2, 2] 21. sententiam dicit [2, 96] 16; [4, 9] 11; 11, 174. definiens ss̄ [6, 9] 33. ss̄ [2, 97] 13; epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 358] 11. εἶπεν cum ceteris episcopis Ponticis 14, 35
COGNITIO PRIOR de gestis contra Eutychen: adest [1, 558] 3
SYNODVS EPHESENA 1, 78^{32} σ 18 cf. Ἀκάκιος (2)

Constantinus Calchidis (4): ENCYCL ss̄ inter episcopos Achaiæ ep. 44, nomen in capite epistulæ p. 88, 35

Κωνστάντιος [Κωνσταντίνου MPS 1, 78^{83}] Σεβαστῆς [1, 78^{83}, ceteris locis Σεβαστείας]: SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 83; sessioni alteri σ 65. sententiam dicit 1, 1026. ss̄ [1, 1070] LXXV Φ

Λαμπάδιος Ῥαφανέων [Συρίας β̄ Σ 44]: adest actioni I [1, 3] 101; III [3, 1] 84; IIII [4, 1] 85; VI [6, 1] 100. definiens ss̄ διὰ Ἰανουαρίου διακόνου [6, 9] 101

Λεόντιος (1) Ἀράξων [Λυκίας Σ 282 Δ 273]: adest actioni I [1, 3] 240; III [3, 1] 202; IIII [4, 1] 204; VI [6, 1] 220; II [2, 2] 143. sententiam dicit [2, 96] 48. definiens ss̄ [6, 9] 224. ss̄ [2, 97] 118 [= Φ 152 P̄M̄B̄]; [17, 9] 147 [= 166^{a}]
ENCYCL ss̄ inter episcopos Lyciæ ep. 32

Λεόντιος (2) Ἀσκάλωνος [Παλαιστίνης ᾱ Σ 124 Δ 117]: adest actioni I [1, 3] 66; III [3, 1] 54; IIII [4, 1] 55; VI [6, 1] 65. sententiam dicit per episcopum Capetoliadis [4, 9] 99. definiens ss̄ [6, 9] 66. ss̄ [2, 97] 243 [= Φ 178 P̄Ξ̄Θ̄]; [17, 9] 57
SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 69; sessioni alteri σ 50. sententiam dicit [1, 884] 57; 1, 1012. ss̄ [1, 1070] LXIII Φ

Leontii (3) *catateni* [cf. Georg. Cypr. 304 Κανδάνων Hierocl. 684, 8 Κάνδυβα]: ENCYCL eius loco ss̄ Timasius presbyter inter episcopos Lyciæ ep. 32

Λεόντιος (4) Μαγνησίας Μαιάνδρου [Ἀσίας Σ 231 Δ 222]: adest actioni I [1, 3] 199; III [3, 1] 161; IIII [4, 1] 163; VI [6, 1] 179; II [2, 2] 139. sententiam dicit [2, 96] 43. adest consilio de fide 5, 29. definiens ss̄ [6, 9] 182. ss̄ [2, 97] 92 [= Φ 77]. εἶπεν 12, 57; legit 12, 23. 25. nominatur inter episcopos τῆς Ἀσιανῆς διοικήσεως 12, 11
SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 94; sessioni alteri σ 75. sententiam dicit [1, 884] 78; 1, 1037. ss̄ [1, 1070] LXXXVI Φ

Leontius episcopus ss̄ [2, 97] Φ 116 T̄H̄. nescio an idem sit atque (4)

Λευκάδιος Μνίζου [Γαλατίας ᾱ Σ 168 Δ 161]: adest actioni I [1, 3] 160; III [3, 1] 122; IIII [4, 1] 123; VI [6, 1] 141. definiens ss̄ [6, 9] 140. ss̄ [2, 97] 237 [= Φ 302 C̄Ξ̄H̄]

Λεύκιος [Ἐλευσίνιος 2, 96^{158}; 97, 135 Φ; falsum uidetur Ἐλευθερίου 2, 2^{192}] Ἀπόλλωνος ἱεροῦ [Λυδίας Σ 257 Δ 248]: adest actioni I [1, 3] 231; III [3, 1] 193; IIII [4, 1] 195; VI [6, 1] 211; II [2, 2] 192. sententiam dicit [2, 96] 158; [4, 9] 155. definiens ss̄ [6, 9] 215. ss̄ [2, 97] 185 [= Φ 138 P̄K̄H̄ = Φ 135]; [17, 9] 62
ENCYCL *Lucius Apollinis* ss̄ inter Lydiæ episcopos ep. 30

Leo episcopus Romanus: in Φ^{r} primus inter eos numeratur, qui definientes subscribunt, cf. uol. 3 p. 415, 28 cum nota Rustici: *sanctus Leo deputatus* et Δ 4 *Leontius Romanus*. cf. s. n. Πασκασῖνος, imprimis 6, 9^{1} Φ, quæ ipsius Pascasini uerba esse testatur Rusticus
ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [1] 1, rescripsit ep. 12

Leonidis Baes [*beas* codd.]: ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos Lydiæ ep. 30

Λιβάνιος Παρλάου [Πισιδίας Σ 303 Δ 294]: adest actioni I [1, 3] 302; III [3, 1] 264; IIII [4, 1] 264; VI [6, 1] 282. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 288

ENCYCL *L. Parlau* $\overline{ss}$ inter episcopos Pisidiæ ep. 29

Λογγῖνος (1) Ὀρκιστοῦ [Γαλατίας β̄ Σ 176 Δ 169]: adest actioni I [1, 3] 192; III [3, 1] 154; IIII [4, 1] 156; VI [6, 1] 172; II [2, 2] 155. sententiam dicit [2, 96] 60. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 175. $\overline{ss}$ [2, 97] 178 [= Φ 260 $\overline{CNA}$]

Λογγίνου (2) τῆς Τυμανδηνῶν πόλεως ἐπαρχίας Πισιδίας: COGNITIO PRIOR de gestis contra Eutychen: adest [1, 558] 28

COGNITIO ALTERA adest [1, 555] 28

Λογγῖνος (3) Χερσονήσου: SYNODVS ἐνδημοῦσα $\overline{ss}$ [1, 552] 12. εἶπεν 1, 331

COGNITIO ALTERA de gestis contra Eutychen: adest [1, 555] 14. εἶπεν 1, 743. 793. 816

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 105

Longinus (4): ENCYCL nominatur sine sede inter episcopos Armeniæ II in capite ep. 37

Λουκᾶς (1) Βεροίας Μακεδονίας πρώτης: SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 63; sessioni alteri σ 46. sententiam dicit [1, 884] 52. $\overline{ss}$ [1, 1070] LVII Φ

Λουκᾶς (2) Δυρραχίου [⟨Νέας⟩ Ἠπείρου Σ 149 Δ 142]: adest actioni I [1, 3] 49; III [3, 1] 40; IIII [4, 1] 41; VI [6, 1] 48; VIII [8, 2] 48; VIIII [9, 2] 46; X [10, 3] 48; XII [12, 2] 48; XIIII [14, 2] 48; XVI [16, 2] 48; XVII [17, 1] 49; 19 [19, 2] 49. sententiam dicit inter metropolitas Illyrici per episcopum Philipporum [4, 9] 71. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 48. $\overline{ss}$ [2, 97] 35 [= Φ 47 $\overline{MB}$]

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 51; sessioni alteri σ 35. sententiam dicit [1, 884] 41; I, 1005 Φ [sine uerbis sententiæ]. $\overline{ss}$ [1, 1070] XLIIII Φ

ENCYCL *L. Dyrrachenus* accepit epistulam ab imperatore [XI] 60, rescripsit et $\overline{ss}$ ep. 47

Λουκήνσιος cf. Λουκίνσιος

Λουκιανὸς (1) Βύζης [Θράικης Σ 7 Δ 8, B. καὶ Ἀρκαδιουπόλεως 17, 9[29]; Byzæ Arcadīp Prisca 37]: ἐπέχων τὸν τόπον Κυριακοῦ Ἡρακλείας Θράικης adest actioni I [1, 3] 11; III [3, 1] 8; IIII [4, 1] 8; V [5, 1] 10; VI [6, 1] 10; VIII [8, 2] 10; VIIII [9, 2] 10; X [10, 3] 9; XII [12, 2] 9; XIIII [14, 2] 10; XV [15, 2] 10; XVI [16, 2] 10; XVII [17, 1] 10; 19 [19, 2] 10; II [2, 2 sine mentione Cyriaci] 8. sententiam dicit [2, 96] 7; pro se solo ibidem 128[a] Φ. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 10 [= 59]. $\overline{ss}$ [2, 97] Φ 9; pro se solo ibidem Φ 286; [17, 9] 4; pro se solo [17, 9] 29. — $\overline{ss}$ epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 358] 14. mittitur ad tertiam Dioscori uocationem 2, 69. 70. 71. 78. εἶπεν 2, 84 12, 28. 40. post concilium mittitur cum Basilio diacono Romam p. 248, 21. 250, 34, cf. uol. 4 p. 185 s. n.

ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 64, rescripsit ep. 15; nomen in capite epistulæ p. 28, 18

Λουκιανὸς [*Mocimus* Δ 319 Σ 328] (2) Ἰψοῦ [Φρυγίας Σαλουταρίας Σ 328 Δ 319]: adest actioni I [1, 3] 280; III [3, 1] 242; IIII [4, 1] 242; VI [6, 1] 260; II [2, 2] 135. sententiam dicit [2, 96] 153; [4, 9] 139. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 266. $\overline{ss}$ [2, 97] 64 [= Φ 94 $\overline{ΠΕ}$]; [17, 9] 58

Λουκίνσιος [Λουκήνσιος scribi solet in M, *Lucensius* Φ *Lucentius* præcipue in *D* scribitur, raro in ceteris] cf. Πασκασῖνος; hic non affero nisi locos qui ad eum solum pertinent. sedes plerumque non additur, dicitur ἐρκουλάνων MB 2, 94; 97[a] ἁρκουλάνων MB 6, 9[a] *arculanensis* [herculanensis Φ[a] herclanensis Φ[c]] Φ 3 [2], 94[a]

Asculanæ [*Ausculanæ* codices non nulli] *ecclesiæ* Φ [3] 2, 97² *ciuitatis ecclesiæ Asculanæ* Φ 6, 9² *ciuitatis Asculitanæ* Coll. Hisp. uol. 2 p. 185, 4 ⟨Ἀ⟩σκουλάνων Σ 2 *ciuitatis ecclesiæ Ausculanæ* Δ 2 cf. uol. 4 p. 155, 32 *episcopus Asculanus*: (ἐπίσκοπος) ἐπέχων τὸν τόπον τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας 1, 9; 275; ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς μεγάλης Ῥώμης Λέοντος 2, 97²; ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου 4, 53. 13, 5; (ἐπίσκοπος) καὶ τὸν ἀποστολικὸν θρόνον ἐπέχων 1, 12; τοποτηρητὴς τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου 17, 10. 12. s̄s̄ [2, 97] 2 [= Φ 2 B̄]. ἔφη 1, 12. 275. εἶπεν 1, 9. 338. 2, 42. 52. 4, 53. 13, 5. 17, 10. 12

Λούκιος Ζύγρων: SYNODVS EPHESENA adest synodo Ephesenæ [1, 78] 126; sessioni alteri σ 108. sententiam dicit [1, 884] 107; 1, 1061. s̄s̄ [1, 1070] CXXV Φ

Magnus Mariammæ: ENCYCL s̄s̄ inter episcopos Syriæ II ep. 22; nomen in capite epistulæ p. 38, 31

Magnus: inter episcopos Phœniciæ maritimæ in capite epistulæ 25 p. 42, 41

Μαιόνιος Νύσης [Λυδίας Σ 241 Δ 232]: adest actioni I [1, 3] 213; III [3, 1] 175; IIII [4, 1] 177; VI [6, 1] 193; II [2, 2] 118. sententiam dicit [2, 96] 136. definiens s̄s̄ [6, 9] 201. s̄s̄ [2, 97] 95 [= Φ 123 P̄ĪĒ]. nominatur inter episcopos τῆς Ἀσιανῆς διοικήσεως 12, 11 cf. p. 409, 19

Μακάριος (1) Αἴνου [Ῥοδόπης Σ 14 Δ 15]: adest actioni II [2, 2] 103. sententiam dicit [2, 96] 117. definiens s̄s̄ Σ 14 Δ 15 Coll. Prisca 124, deest in catalogo 6, 9. s̄s̄ [2, 97] Φ 282

Μακάριος (2) Καβάσων: adest actioni I [1, 3] 158. εἶπεν 1, 296. cf. Liberat. 14 [uol. 5 p. 123, 23]

Μακάριος (3) Λαοδικείας [Συρίας ā Σ 32 Δ 33]: 1, 3⁵⁷. 3, 1⁴⁷. 4, 1⁴⁸. 5, 1⁵⁷. 6, 1⁵⁸. 8, 2⁵⁶. 9, 2⁵⁴. 10, 3⁵⁶. 12, 2⁵⁶. 14, 2⁵⁶. 15, 2⁴⁶. 16, 2⁵⁶. 17, 1⁵⁷. 19, 2⁵⁷ cf. Εὐσέβιος πρεσβύτερος. definiens s̄s̄ διὰ Εὐσεβίου πρεσβυτέρου Ἀντιοχείας [6, 9] 56. s̄s̄ [2, 97] Φ 89 P̄Ī

Μακαρίωι [4] ἐπισκόπωι καὶ ἀρχιμανδρίτηι ἐν τῶι ὄρει Σινᾶ destinatur epistula Marciani 29 p. 490, 1 sq. cf. p. 493, 8

Μακεδὼν Μαγύδου [Παμφυλίας Πέργης Σ 264 Δ 255]: adest actioni I [1, 3] 335; III [3, 1] 297; IIII [4, 1] 297; VI [6, 1] 316. definiens s̄s̄ [6, 9] 329. s̄s̄ [2, 97] 202 [= Φ 257 C̄MH]

Μάλχου Αἴνου: pro absente s̄s̄ Κωνστάντιος τῆς μητροπόλεως Βόστρων [6, 9] 429

Μάμας Ἀνικήτου [Ἀσίας Σ 230 Δ 221]: adest actioni I [1, 3] 198; III [3, 1] 160; IIII [4. 1] 162; VI [6, 1] 178; II [2, 2] 168. sententiam dicit [2, 96] 72. definiens s̄s̄ [6, 9] 181. s̄s̄ [2, 97] 90 [= Φ 117 P̄Θ̄]

mampreus [ממפראוס Σ, corruptum utrumque] *Titiupolitanus* [Τιτιανουπόλεως Σ] [Ἰσαυρίας Σ 67 Δ 61]: definiens s̄s̄ Σ 67 Δ 61, deest in catalogo 6, 9

Μανασσῆς Θεοδοσιουπόλεως [τῆς μεγάλης Ἀρμενίας 17, 9¹⁸¹. uol. 3 p. 359⁴⁵]: definiens s̄s̄ [6, 9] 296. s̄s̄ [17, 9] 181; epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 359] 45

Maxentis Varissæ: ENCYCL s̄s̄ inter episcopos Armeniæ I ep. 36; nomen *Auxentius* in capite epistulæ p. 69, 14

Μαξιμῖνος (1) [*Zozilonensis* Δ 302 Σ 311]: pro absente s̄s̄ Περγάμιος Ἀντιοχείας τῆς Πισιδῶν μητροπόλεως [6, 9] 402 = s̄s̄ Σ 311 Δ 302
ENCYCL *Maximus Zorzilonenus* [*gortenus* p. 51, 4] s̄s̄ inter episcopos Pisidiæ ep. 28, nomen in capite epistulæ p. 51, 4

Μαξιμῖνος (2) [Μαξιμιανοῦ M 1, 78⁶¹ Φ *Maximianus* Φ^r 1, 1070 LIIII Μάξιμος 4, 9⁷⁸ = Φ, Φ^cr 6, 9³¹⁸ Φ 1, 884⁵⁰ Φ^ac 1, 1070 LIIII] Σερρῶν [Ἰλλυρικοῦ Σ 19 Δ 20]: adest actioni I [1, 3] 324; III [3, 1] 287; IIII [4, 1] 286; VI [6, 1] 305. sententiam dicit inter episcopos Macedoniæ per episcopum Philipporum [4, 9] 76. definiens s̄s̄ [6, 9] 318

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 61; sessioni alteri σ 45. sententiam dicit [1, 884] 50. ss [1, 1090] LIIII Φ

Μάξιμος (1) Ἀντιοχείας [Συρίας ᾱ Σ 31 Δ 32]: adest actioni I [1, 3] 6 sedens ad partem læuam [1, 4]; III [3, 1] 5; IIII [4, 1] 5; V [5, 1] 5; VI [6, 1] 5; VIII [8, 2] 5; VIIII [9, 2] 5; X [10, 3] 5; XII [12, 2] 5; XIIII [14, 2] 5; XV [15, 2] 5; XVI [16, 2] 5; XVII [17, 1] 5; 19 [19, 2] 5; II [2, 2] 5; actioni de Domno uol. 2 p. 111. sententiam dicit [2, 96] 5; [4, 9] 5; 11, 163. adest concilio de fide 5, 29. definiens ss̄ [6, 9] 5. s̄s̄ [2, 97] 5 [= Φ 5 Ε̄]; [17, 9] 2; epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 357] 2. εἶπεν 1, 276. 2, 13. 24. 77. 93. 8, 4. 9, 18. 13, 11. 15, 160. 19, 20. 22. 51. uol. 2 p. 111, 37

SYNODVS EPHESENA ualent quæ ibi de Maximo (Antiochiæ episcopo instituendo) decreta sunt p. 397, 19

pro Domno ordinatus est Liberat. 12 p. 118, 32. a Leone papa in communionem receptus est p. 397, 12. 20. 35. *papa episcopatum Maximi confirmauit* uol. 3 p. 445, 15. synodo Constantinopoli ab Anatolio habitæ de Leonis tomo non aderat, sed suscripsit p. 465, 18. Theodoreto orthodoxiam testatus est p. 70, 7

Μαξίμου (2) Ἀσσοῦ: pro absente s̄s̄ Στέφανος Ἐφέσου τῆς μητροπόλεως [6, 9] 409

Maximus (3) *Dioclitianensis:* ENCYCL s̄s̄ inter episcopos Dardaniæ ep. 43, nomen in capite epistulæ p. 88, 2

Maximus (4) *gazyleṇus* [latet *Zagylenus*]: ENCYCL s̄s̄ libello Aegyptiorum Constantinopoli consistentium [VII] p. 17, 6

Maximus (5) *Laodiciæ:* ENCYCL s̄s̄ inter episcopos Syriæ I ep. 20, in capite epistulæ p. 32, 35

Μάξιμος (6) Τράλλεων: pro absente s̄s̄ Στέφανος Ἐφέσου τῆς μητροπόλεως [6, 9] 400

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 98; sessioni alteri σ 79. sententiam dicit [1, 884] 80; 1, 1041. s̄s̄ [1, 1070] XC Φ

Maximus (7): ENCYCL in capite epistulæ 22 [p. 38, 31] inter episcopos Syriæ II

Μάρας (1) Ἀνασάρθας [Συρίας ᾱ Σ 37 Δ 38]: adest actioni I [1, 3] 63; III [3, 1) 52; IIII [4, 1] 53; VI [6, 1] 62. definiens s̄s̄ [6, 9] 63, pro Romulo Chalcidis 64. s̄s̄ *pro me et Romulo episcopo Chalcidenæ ciuitatis* [2, 97] 216 [= Φ 205 P̄ζ̄]

SYNODVS ANTIOCHENA M. Ὀνοσάρθας adest [15, 15] 23. εἶπεν 15, 60. 91. 126

Μάρας (2) Κοδραύλων [Παμφυλίας Πέργης Σ 265 Δ 256]: adest actioni I [1, 3] 332; III [3, 1] 294; IIII [4, 1] 294; VI [6, 1] 313, sed cf. 4, 9[37] δι' ἁρπωστίαν ἀπὸ τῆς Νικαέων πόλεως οὐ παραγένονεν, uid. s. Βῆρος πρεσβύτερος. definiens s̄s̄ διὰ Μαρκελλίνου ἐπισκόπου [6, 9] 326

ENCYCL *M. codri* s̄s̄ inter episcopos Pamphyliæ Pergæ ep. 31, nomen in capite epistulæ p. 58, 3

Maras (3) *Mesopotamiæ*: ENCYCL s̄s̄ primus inter episcopos Mesopotamiæ ep. 24, nomen in capite epistulæ p. 41, 11. uidetur igitur episcopus metropolitanus Amidæ fuisse, sed Symeon accepit epistulam ab imperatore [XI] 12 atque scripsit et ad imperatorem et ad Basilium Antiochiæ, cf. notam ad p. 23, 13. 14. quid lateat, non uideo

Maras (4) *A⟨n⟩zetiniensis* Δ 111 Σ 118 [Μεσοποταμίας]: s̄s̄ Σ 118 Δ 111 Coll. Prisca 148, deesse uidetur in catalogo 6, 9, sed cf. Μαρώνου

ENCYCL s̄s̄ inter episcopos Mesopotamiæ ep. 24; nomen in capite epistulæ p. 41, 11

Μάρα (5) [*maris* 1, 1070 CV Φ] Διονυσιάδος: pro absente s̄s̄ Κωνστάντιος τῆς μητροπόλεως Βόστρων [6, 9] 439

SYNODVS EPHESENA adest sessioni alteri σ 89. s̄s̄ 1, 1070 CV Φ

Μάρας (6) Ὡρίμων: pro absente ss Στέφανος τῆς μητροπόλεως Ἱεραπόλεως [6, 9] 447; [17, 9] 184

SYNODVS ANTIOCHENA M. Οὐρίμων adest [15, 15] 21. εἶπεν 15, 48. 141

Μαριανὸς (1) [17, 9^{184} βαρινιανοῦ M *Marino Φ*] Ῥοσαφᾶ: pro absente ss Στέφανος τῆς μητροπόλεως Ἱεραπόλεως [6, 9] 450; [17, 9] 184

SYNODVS ANTIOCHENA adest [15, 15] 28

Μαριανὸς (2) [*Marcianus* Δ 133 *Marinianus* σ 51 I, 1070 CXXX = CXXXVIII *Φ* Ναπιρᾶς καὶ Μαριανός Σ 140] Γάζης [Παλαιστίνης γ̄ [falso] Σ 140 Δ 133]: ss Σ 140 Δ 133, deest in catalogo 6, 9

SYNODVS EPHESENA adest sessioni alteri σ 51. ss I, 1070 CXXX = CXXXVIII *Φ*

Μαρινιανὸς [Μαριανός Μαριανοῦ I, 210. 4, 9^{23}. 5, 1^{43}. 6, 1^{42}; 9^{42}. 8, 2^{42}. 9, 2^{40}. 10, 2^{42}. 12, 2^{42}. 13, 20 et uar. lect. in Φ^{ac}. B 3, 1^{34}. 17, 9^{23} et uar. lect. Φ^{c}; 17, 28; BS I, 555^{8}; PS I, 78^{27}; P I, 3^{43}; S I, 558^{8}] Συνάδων [Φρυγίας Σαλουταρίας Σ 325 Δ 316]: adest actioni I [1, 3] 43; III [3, 1] 34; IIII [4, 1] 35; V [5, 1] 43; VI [6, 1] 42; VIII [8, 2] 42; VIIII [9, 2] 40; X [10, 3] 42; XII [12, 2] 42; XIIII [14, 2] 42; XV [15, 2] 42; XVI [16, 2] 42; XVII [17, 1] 43; 19 [19, 2] 43; II [2, 2] 37. sententiam dicit [4, 9] 23. definiens ss [6, 9] 42; pro absentibus episcopis sub se constitutis [6, 9] 350—356. ss [2, 97] 37 [= *Φ* 48 M̄Δ̄]; [17, 9] 23. εἶπεν I, 861. 2, 55. 13, 20. 17, 28

COGNITIO PRIOR de gestis aduersus Eutychen: adest [1, 558] 6

COGNITIO ALTERA adest [1, 555] 8

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 27; sessioni alteri σ 16. sententiam dicit [1, 884] 20; 1, 983. ss [1, 1070] XX *Φ*. εἶπεν I, 210

ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 46

Μαρκελλῖνος (1) Ἰσίνδων [Παμφυλίας Πέργης Σ 263 Δ 254]: adest actioni I [1, 3] 334; III [3, 1] 296; IIII [4, 1] 296; VI [6, 1] 315. definiens ss [6, 9] 328; pro Μάρα Κοδραύλων 326

Μαρκελλῖνος (2) [Μαρκιανός MB Φ^{a} 6, 9^{332} ΣΔ] Κοραλλίας [Παμφυλίας Σίδης Σ 269 Δ 260]: adest actioni I [1, 3] 338; III [3, 1] 300; IIII [4, 1] 300; VI [6, 1] 319. definiens ss [6, 9] 332

Μαρκελλῖνος (3) Μητροπόλεως [Ἀσίας Σ 243 Δ 234]: adest actioni I [1, 3] 206; III [3, 1] 168; IIII [4, 1] 170; VI [6, 1] 186; II [2, 2] 165. sententiam dicit [2, 96] 69. definiens ss [6, 9] 189. ss [2, 97] 96 [= *Φ* 119 P̄Ī Ā]

Μαρκελλῖνος (4): pro absente ss Περγάμιος Ἀντιοχείας τῆς Πισιδῶν [6, 9] 401

Marcellus Nicopoleos: ENCYCL ss inter episcopos Mœsiæ II ep. 19

Marcianus (1) *Abryti*: ENCYCL ss inter episcopos Mœsiæ II ep. 19

Μαρκιανὸς (2) Γεράρων [ἰδιοτα Σ *diotanus* Δ Παλαιστίνης γ̄ Σ 139 Δ 131, Ἰωτάνης 4, 9^{114}]: adest actioni I [1, 3] 82; III [3, 1] 68; IIII [4, 1] 69; VI [6, 1] 82. sententiam dicit per episcopum Capetoliadis [4, 9] 114. definiens ss [6, 9] 82

Μαρκιανός (3) cf. Μαρκελλῖνος (2)

Μαρκιανὸς (4) Κοτένων; adest actioni II [2, 2] 78. sententiam dicit [2, 96] 92. ss [2, 97] *Φ* 280. cf. Εὐγένιος (4). nominis duplicitas nescio an ita explicanda sit, ut Μαρκιανός pro nomine, Εὐγένιος pro signo habeatur

Marcianus (5) [p. 58, 3, *Martinus* p. 60, 18] *Peltinesi* [*pellenensis PW*]: ENCYCL ss inter episcopos Pamphyliæ Pergensis ep. 31, nomen in capite epistulæ p. 58, 3

Marcianus (6) *Philomelii*: ENCYCL ss inter episcopos Pisidiæ ep. 29, in capite epistulæ p. 51, 5

Μάρκος (1) Ἀρεθούσης [Συρίας β̄ Σ 41]: adest actioni I [1, 3] 96; III [3, 1] 79; IIII [4, 1] 80; VI [6, 1] 95; II [2, 2] 163. sententiam dicit [2, 96] 67. definiens s̄s̄ διὰ Τιμοθέου ἐπισκόπου Βαλανέων [6, 9] 96. s̄s̄ [17, 9] 39. s̄s̄ [2, 97] 59 [= Φ 63 N̄H̄]

Μάρκος (2) Εὐροίας [Παλαιᾶς Ἠπείρου Σ 142 Δ 135]: adest actioni I [1, 3] 248; III [3, 1] 210; IIII [4, 1] 212; VI [6, 1] 228; II [2, 2] 199. sententiam dicit inter episcopos ueteris Epiri per episcopum Philipporum [4, 9] 88. definiens s̄s̄ [6, 9] 234. cum aliis εἶπεν transiens ad partem læuam 1, 298

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 53; sessioni alteri σ 37. sententiam dicit [1, 884] 43. s̄s̄ [1, 1070] XLVI Φ

Martialis Appiarensis: ENCYCL s̄s̄ inter episcopos Mœsiæ II ep. 19

Martinus cf. *Marcianus* (5)

Μαρτύριος Γορτύνης [Κρήτης Σ 153 Δ 146]: adest actioni I [1, 3] 48; III [3, 1] 39; IIII [4, 1] 40; V [5, 1] 48; VI [6, 1] 47; VIII [8, 2] 47; VIIII [9, 2] 45; X [10, 3] 47; XII [12, 2] 47; XIIII [14, 2] 47; XVI [16, 2] 47; XVII [17, 1] 48; 19 [19, 2] 48. sententiam dicit inter episcopos Illyrici per episcopum Philipporum [4, 9] 72. definiens s̄s̄ [6, 9] 47. s̄s̄ [2, 97] 146 [= Φ 187 P̄O̅H̄]

SYNODVS EPHESENA adest sessioni alteri σ 88. s̄s̄ [1, 1070] CXXXI = CXXXVIIII Φ

ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 58, rescripsit et s̄s̄ ep. 48

Μαρώνου * [excidit nomen sedis, cf. Honigmann *Byz. Zeitschr.* 25, 82[1]] πόλεως: pro absente s̄s̄ Συμεώνης Ἀμίδης τῆς μητροπόλεως διὰ Πέτρου πρεσβυτέρου [6, 9] 396

ENCYCL *Maronius* s̄s̄ inter episcopos Mesopotamiæ ep. 24; nomen in capite epistulæ p. 41, 11

Μάταλος [*natalus* Δ 65, Μετάλου Β 3, 1[78]; *Magalus* Φ 2, 97[168]; Μεγάλου 4, 1[79]. 6, 1[94]. Φ 1, 3[95]; μεγάλος MB[b] μέγελλος B[a] 6, 9[95]] Φιλαδελφείας [Ἰσαυρίας Σ 72 Δ 65]: adest actioni I [1, 3] 95; III [3, 1] 78; IIII [4, 1] 79; VI [6, 1] 94. definiens s̄s̄ [6, 9] 95. s̄s̄ [2, 97] 212 [= Φ 168 P̄N̄Z̄]

Ματθία πόλεως Τεμενουθύρων: pro absente s̄s̄ Νουνέχιος Λαοδικείας τῆς μητροπόλεως [6, 9] 388. *Matthias temesianensis* Δ 332 [= Σ 341] inter episcopos Phrygiæ Pacatianæ

Ματρωνιανοῦ Πομπηιουπόλεως: pro absente s̄s̄ Θεόδωρος Ταρσοῦ [6, 9] 349. inter episcopos Ciliciæ I Σ 49 Δ 43

Maurion [Μαρίων subscriptio epistulæ encycliæ Gennadii] *cotenipolitanus* [corruptum, conieci p. 17, 13 *Efestopolitanus*]: ENCYCL s̄s̄ libello Aegyptiorum Constantinopoli consistentium [VII] p. 42, 40

Megas Sidonis: ENCYCL s̄s̄ inter episcopos Phœniciæ maritimæ ep. 25; nomen in capite epistulæ p. 42, 40

Μεῖρος [Μίρος Μίρου 4, 1[241] Β 3, 1[241]. 6, 9[265]. 17, 9[131] Σ 327; myrus Φ[r] 2, 97[112] Δ 318; myron Φ[ac] 2, 97[112]; μέρου Β 1, 3[279]; μήρθου Μ 3, 1[241]; ῥῖνος Μ ῥῆνος Β 2, 97[84]] Εὐλάνδρων [Φρυγίας Σαλουταρίας Σ 327 Δ 318]: adest actioni I [1, 3] 279; III [3, 1] 241; IIII [4, 1] 241; VI [6, 1] 259. sententiam dicit [4, 9] 138. definiens s̄s̄ [6, 9] 265. s̄s̄ [2, 97] 84 [Φ 112 P̄Δ̄]; [17, 9] 131

Μελέτιος [frequenter Μελίτιος, præcipue in Μ] Λαρίσσης [Συρίας β̄ Σ 43, cf. 40 Δ 41]: [ἐπέχοντος τόν τόπον Δόμνου ἐπισκόπου Ἀπαμείας Συρίας] adest actioni I [1, 3] 21; III [3, 1] 15; IIII [4, 1] 15; V [5, 1] 20; VI [6, 1] 20; VIII [8, 2] 20; VIIII [9, 2] 20; X [10, 3] 19; XII [12, 2] 19; XIIII [14, 2] 20; XV [15, 2] 20; XVI [16, 2] 20; XVII [17, 1] 20; 19 [19, 2] 20; II [2, 2] 75 (non accurate). sententiam dicit [2, 96 *faciens uerba pro D.* etc. Φ] 35; [4, 9 τοποτηρῶν ἐπισκόπωι Δ. Ἀ.] 46; II, 171 [ἐπέχων τόν τόπον etc.]. definiens s̄s̄ [6, 9 ποιούμενος τὸν λόγον καὶ ὑπὲρ Δόμνου κτλ.

καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ] 20; per eum ss Εὐτυχιανὸς Ἐπιφανείας [6, 9] 99 = Σ 47. ss [2, 97] 28 = 58 [= *faciens sermonem pro D.* etc. Φ 61 ΛΖ ΛΖ = Φ 62 ΝΖ]; [17, 9 τὸν λόγον ποιούμενος ὑπέρ τε τοῦ ἐπισκόπου Δόμνου Ἀ. Σ. καὶ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ] 18; epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 358 *uices agens D.* etc.] 17; [ibid. p. 359 *M. L.*] 49

SYNODVS EPHESENA: [ἐπέχοντος καὶ τὸν τόπον Δ. κτλ.] adest [1, 78] 14. 15; sessioni alteri σ 8. [ἐπέχων τὸν τόπον Δ. κτλ.] sententiam dicit [1, 884] 9; 1, 974. ss [*agens uices D.* etc. *et pro me* 1, 1070] XI Φ = [*faciens sermonem tam pro episcopo D.* etc. *quam etiam pro me*] XXVII. εἶπεν ποιούμενος τὸν λόγον καὶ ὑπὲρ — Δόμνου 1, 954

Μελίφθογγος Ἰουλιουπόλεως [Γαλατίας ᾱ Σ 165 Δ 158]: adest actioni I [1, 3] 164; III [3, 1] 128; IIII [4, 1] 129; VI [6, 1] 145. definiens ss [6, 9] 146. ss [2, 97] 235 [= Φ 295 ΡΞζ]; [17, 9] 44; epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 359] 52. εἶπεν 12, 41

SYNODVS ἐνδημοῦσα p. 139, 37. ss [1, 552] 11. εἶπεν 1, 339

COGNITIO ALTERA de gestis aduersus Eutychen: adest [1, 555] 14, cf. p. 170, 25. εἶπεν 1, 565. 634. 744. 764

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 103

Μέμνων ὁ γενόμενος ἐπίσκοπος Ἐφέσου p. 405, 23. ordinat Bassianum episcopum Εὐάζων p. 405, 25. moritur p. 405, 30. eius ordinatio Constantinopoli confirmatur p. 411, 38

Μένανδρος Ἡρακλείας Σαλβάκης [Καρίας Σ 318 Δ 309]: adest actioni I [1, 3] 258; III [3, 1] 220; IIII [4, 1] 222; VI [6, 1] 238; II [2, 2] 90. sententiam dicit [2, 96] 105; [4, 9] 150. definiens ss [6, 9] 244. ss [2, 97] 167 [= Φ 221 ΡΘ]

Μενεκράτης Κιράσσων [Λυδίας Σ 246 Δ 237]: adest actioni I [1, 3] 224; III [3, 1] 186; IIII [4, 1] 188; VI [6, 1] 204; II [2, 2] 112. sententiam dicit [2, 96] 130. definiens ss [6, 9] 207. ss [2, 97] 184; [17, 9] 172. εἶπεν 2, 30

Μεσσαλῖνος [Μεσσαλίου 2, 2[152]] Λαοδικείας [Πισιδίας Σ 307 Δ 298]: 1, 3[306]. 3, 1[268]. 4, 1[268]. 6, 1[182] cf. Ἀδήλου χωρεπισκόπου. adest actioni II [2, 2] 152 (non accurate). sententiam dicit [2, 96] 58 (non accurate). definiens ss διὰ Ἀδήλου χωρεπισκόπου [6, 9] 292. ss [2, 97] Φ 219

Μηνοδώρου Εἰρηνουπόλεως: pro absente ss Βασίλειος Σελευκείας μητροπόλεως Ἰσαυρίας [6, 9] 376

Minofilos (1) *Durostori*: ENCYCL ss inter episcopos Mœsiæ II ep. 19

Minophilus (2) *Metropolis*: ENCYCL ss inter episcopos Pisidiæ ep. 29, in capite epistulæ p. 51, 5

Micus [*Miccus W* p. 60, 14] *Adrianopolis*: ENCYCL ss inter episcopos Pamphyliæ Pergensis ep. 31; nomen in capite epistulæ p. 58, 3

Μόδεστος Σεβαστῆς [Φρυγίας Πακατιανῆς Σ 339 Δ 330]: adest actioni I [1, 3] 266; III [3, 1] 228; IIII [4, 1] 230; VI [6, 1] 246. definiens ss [6, 9] 252; [17, 9] 104

Μουιανός [Μωιανοῦ MPS Φ[a] maiano Φ[σ] 1, 3[309]; Μουσιανός Μουσιανοῦ 2, 97 Φ 128, 6, 9[295]; M 1[289]; 17, 9[99]; uol. 3 p. 359, 55; Μουσώνιος 2, 96[187]; 2, 97 Φ 304; Δ 301 Σ 310; Μουσωνιανοῦ 2, 2[184]] Λιμένων [Πισιδίας Σ 310 Δ 301]: adest actioni I [1, 3] 309; III [3, 1] 271; IIII [4, 1] 271; VI [6, 1] 289; II [2, 2] 184. sententiam dicit [2, 96] 187. definiens ss [6, 9] 295. ss [2, 97] Φ 128 ΡΚ = Φ 304; [17, 9] 99; epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 359] 55

Mocimus cf. Λουκιανός (2)

Μουσώνιος (1) [Μουσωνιανός 1, 884[65]] Ζωόρων [Σηγῶρ 1, 3[73]. 3, 1[60]. 4, 1[61]. 6, 1[72]; 9[73]] [Παλαιστίνης γ̄ Σ 138 Δ 130]: adest actioni I [1, 3] 73; III [3, 1] 60; IIII [4, 1] 61; VI [6, 1] 72. sententiam dicit inter episcopos Palæstinæ III per episcopum Capetoliadis [4, 9] 113. definiens ss [6, 9] 73. ss [17, 9] 180

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 79; sessioni alteri σ 62. sententiam dicit [1, 884] 65; 1, 1022. ss [1, 1070] LXXII Φ

Μουσώνιος [Μουσωνιανός 1, 984] (2) Νύσης [Καππαδοκίας ᾱ Σ 178 Δ 171]: adest actioni II [2, 2] 123. sententiam dicit [2, 96] 141. ss Σ 178 Δ 171, deest in catalogo 6, 9

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 28. sententiam dicit [1, 884] 21; 1, 984. ss [1, 1070] XXI Φ

ENCYCL: ss inter episcopos Cappadociæ 1 ep. 38

Μουσωνίου (3): pro absente ss Περγάμιος Ἀντιοχείας τῆς Πισιδῶν μητροπόλεως [6, 9] 406

Μουσώνιος (4) cf. Μουιανός

Μυστήριος Ἀμορίου [Γαλατίας β̄ Σ 172 Δ 165]: adest actioni I [1, 3] 190; III [3, 1] 153; IIII [4, 1] 155; VI [6, 1] 171; II [2, 2] 156. sententiam dicit [2, 96] 61. definiens ss [6, 9] 173. ss [2, 97] 105 [= Φ 259 ϹΝ]

Νατίρας [Νατηρᾶς 6, 9[76] *Nitiras* Δ 132. 2, 97 Φ 275. 2, 96, 86[a] Φ] Γάζης [Παλαιστίνης γ̄ [falso] Σ 140 Δ 132]: adest actioni VI [6, 1] 76. sententiam dicit [2, 96] 86[a] Φ. definiens ss [6, 9] 76 Δ 132, Νατίρας καὶ Μαριανός Σ 140. ss [2, 97] Φ 275 ΣΞΓ; [17, 9] 63. cf. Μαριανός (2)

COGNITIO PRIOR de gestis aduersus Eutychen: adest [1, 558] 12

COGNITIO ALTERA adest [1, 555] 32

Nazarius Aulonæ: ENCYCL ss inter episcopos nouæ Epiri ep. 47, nomen in capite epistulæ p. 95, 17

Νεβρίδιος cf. *anebrius*

nebulius cf. *anebrius*

Νεοπτόλεμος Κόρνων [Λυκαονίας Σ 289 Δ 280]: adest actioni I [1, 3] 289; III [3, 1] 251; IIII [4, 1] 251; VI [6, 1] 269; II [2, 2] 136. sententiam dicit [2, 96] 40; [4, 9] 132. definiens ss [6, 9] 275. ss [2, 97] 142 [= Φ 196 ΡΠΖ]; [17, 9] 118

Νεστόριος Φραγόνεως: adest actioni I [1, 3] 156. εἶπεν 1, 295. τοῦ νῦν μὲν ἐπισκόπου, τὸ τηνικαῦτα δὲ πρεσβυτέρου καὶ οἰκονόμου τυγχάνοντος τῆς ἐκκλησίας τῆς μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρείας p. 215, 5

ENCYCL *Nestor episcopus Fragonitorum* ss libello inter episcopos Constantinopoli constitutos [VII] 1; cf. Liberat. 14 p. 123, 22

Νέων Σιλλύου [Παμφυλίας Πέργης Σ 260 Δ 251]: adest actioni I [1, 3] 330; III [3, 1] 292; IIII [4, 1] 292; VI [6, 1] 311; II [2, 2] 76. sententiam dicit [2, 96] 90; [4, 9] 35. definiens ss [6, 9] 324. ss [2, 97] 200 [= 258 Φ ϹΜΘ]

ENCYCL *N. gilsatenus* ss inter episcopos Pamphyliæ Pergensis ep. 31, nomen in capite epistulæ p. 58, 3

Niceas (1) *Cantanensis*: ENCYCL ss inter episcopos Cretæ ep. 48

Νικίας (2) [Νικέας 4, 9[81]. 2, 97 Φ 139; *Nicetas* Δ 25 uar. lect., Σ 24] Μεγάρων [Ἑλλάδος Σ 24 Δ 25]: adest actioni I [1, 3] 244; III [3, 1] 206; IIII [4, 1] 208; VI [6, 1] 224. sententiam dicit inter episcopos Helladis per episcopum Philipporum [4, 9] 81. definiens ss [6, 9] 290. ss [2, 97] Φ 139 ΡΛΘ

Νικόλαος [1] Ἀκαρασσέων [Λυκίας Σ 286 Δ 277]: [ἐπέχοντος καὶ τὸν τόπον Στεφάνου Λιμύρων] adest actioni I [1, 3] 235; III [3, 1] 197; IIII [4, 1] 199; VI [6, 1] 215; II [2, 2] 148 [N. Ἀκρασσοῦ]. sententiam dicit [2, 96] 53. definiens ss [6, 9] 227; per eum Στέφανος Λιμύρων [6, 9] 219. ss [2, 97] 122 [= Φ 151 ΡΜΑ]; epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 358] 34

ENCYCL *N. Acrasenus* ss inter episcopos Lyciæ ep. 32

Nicolaus (2) *Balburenus*: ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopus Lyciæ ep. 32

Nicolaus (3) *Caunenus*: ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopus Lyciæ ep. 32

Νικόλαος (4) Στοβῶν [Ἰλλυρικοῦ Σ 20 Δ 21]: adest actioni I [1, 3] 325; III [3, 1] 288; IIII [4, 1] 287; VI [6, 1] 306. sententiam dicit inter episcopos Macedoniæ I per episcopum Philipporum [4, 9] 77. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 319. εἶπεν I, 292

Νικοπολίωνος: pro absente $\overline{ss}$ Ὀλύμπιος τῆς μητροπόλεως Κύπρου διὰ Ἐπαφροδίτου Ταμάσου [6, 9] 335

Νόννος (1) Ἐδέσσης [Ὀσροηνῆς Σ 108 Δ 101]: adest actioni I [1, 3] 29; III [3, 1] 23; IIII [4, 1] 23; V [5, 1] 28; VI [6, 1] 28; VIII [8, 2] 28; X [10, 3] 27; XII [12, 2] 27; XIIII [14, 2] 28; XV [15, 2] 28; 19 [19, 2] 28. sententiam dicit [4, 9] 116. definiens $\overline{ss}$ [Νόννος καὶ Ἴβας Σ 107. 108 Δ 101] [6, 9] 28. $\overline{ss}$ [2, 97] 39 [= Φ 52 $\overline{NE}$ = Facund. 5, 3]; cf. Liberat. 12 p. 118, 32 *pro Iba ordinatus est N.* quid de eo fiat post Ibæ restitutionem, Maximo Antiocheno relinquitur decernendum p. 398, 29. 399, 6. 15

ENCYCL *N. Edessenæ metropolis* $\overline{ss}$ (post Ibæ mortem) inter episcopos Osroenæ ep. 23; nomen in capite epistulæ p. 40, 9

Νόννου (2) Ζεραμένης: pro absente $\overline{ss}$ Κωνστάντιος τῆς μητροπόλεως Βόστρων [6, 9] 431

Nonnus (3) ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos Phœniciæ maritimæ ep. 25; nomen in capite epistulæ p. 42, 41

Νουνέχιος (1) Λαοδικείας [Φρυγίας Πακατιανῆς Σ 337 Δ 328]: adest actioni I [1, 3] 42; III [3, 1] 33; IIII [4, 1] 34; V [5, 1] 42; VI [6, 1] 41; VIII [8, 2] 41; VIIII [9, 2] 39; X [10, 3] 41; XII [12, 2] 41; XIIII [14, 2] 41; XV [15, 2] 40; XVI [16, 2] 40; XVII [17, 2] 42; 19 [19, 2] 42; II [2, 2] 34. sententiam dicit [2, 96] 33; [4, 9] 115; II, 176. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 41; pro absentibus episcopis sub se constitutis [6, 9] 378—390. $\overline{ss}$ [2, 97] 33 [= Φ 38 $\overline{M}$]; [17, 9] 22. εἶπεν 17, 27

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 36; sessioni alteri σ 22. sententiam dicit [1, 884] 28; I, 989. $\overline{ss}$ [1, 1070] XXX Φ. εἶπεν I, 209, cf. I, 861

Νουνεχίου (2) Χαράδρων: pro absente $\overline{ss}$ Βασίλειος Σελευκείας μητροπόλεως Ἰσαυρίας [6, 9] 371

ENCYCL *N. Lami et Charadri* $\overline{ss}$ inter episcopos Isauriæ ep. 27; nomen in capite epistulæ p. 46, 13

Νῶε [Νωῆς 17, 9^{153} gen. Νώου I, 3^{139}. 3, 1^{124}. 4, 1^{125}. 6, 1^{139}] Κηφᾶ [Μεσοποταμίας Σ 117 Δ 110]: adest actioni I [1, 3] 139; III [3, 1] 124, IIII [4, 1] 125; VI [6, 1] 139; II [2, 2] 131. sententiam dicit [2, 96] 149. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 141. $\overline{ss}$ [2, 97] 215 [= Φ 204 $\overline{PCE}$]; [17, 9] 153; epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 359] 43

ENCYCL *Noe* [sine sedis nomine] $\overline{ss}$ inter episcopos Mesopotamiæ ep. 24, nomen in capite epistulæ p. 41, 11

Ὄβριμος Κορακησίου [Παμφυλίας Σίδης Σ 271 Δ 262]: adest actioni I [1, 3] 339; III [3, 1] 301; IIII [4, 1] 301; VI [6, 1] 320. sententiam dicit [4, 9] 34. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 334

Ὀλύμπιος (1) Εὐάζων [cf. SYNODVS EPHESENA et p. 405, 3. 36. 408, 5. Σ 237 Δ 228] = Θεοδοσιουπόλεως [Ἀσίας Σ 237 Δ 228]: adest actioni I [1, 3] 203; III [3, 1] 165; IIII [4, 1] 167; VI [6, 1] 183; II [2, 2] 167. sententiam dicit [2, 96] 71. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 186. $\overline{ss}$ [2, 97] 105 [= Φ 162 $\overline{PNA}$]. εἶπεν 12, 31

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 97; sessioni alteri σ 78. sententiam dicit [1, 884] 87; I, 1040. $\overline{ss}$ [1, 1070] LXXXVIIII Φ

inthronizat Bassianum Ephesi p. 405, 36. 407, 30. 408, 3 sq.

Ὀλύμπιος (2) Κωνσταντίας [Κύπρου Σ 354 Δ 345]: I, 3^{31}. 5, 1^{30}. 6, 1^{30}. 8, 2^{30}. 10, 3^{29}. 12, 2^{29}. 14, 2^{30}. 15, 2^{30}. 16, 2^{29}. 17, 1^{30}. 19, 2^{30}, cf. Ἐπιφάνιος (8). adest actioni

II [2, 2] 40 (non accurate). definiens ss διὰ Ἐπιφανίου ἐπισκόπου [6, 9] 30 [*per Didymum episcopum Lapithensem* Σ 354 Δ 345]; pro absentibus episcopis sub se constitutis διὰ Ἐπαφροδίτου Ταμάσου [6, 9] 391—395

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 37; sessioni alteri σ 23. sententiam dicit [1, 884] 29; 1, 990. ss [1, 1070] LXII Φ

Ὀλυμπίου (3) Οὐσάδων: pro absente ss Ὀνησιφόρος Ἰκονίου μητροπόλεως [6, 9] 368

Ὀλύμπιος (4) Πανεάδος [Φοινίκης ā Σ 76 Δ 70]: adest actioni I [1, 3] 118; III [3, 1] 100; IIII [4, 1] 101; VI [6, 1) 117. sententiam dicit [4, 9] 47. definiens ss [6, 9] 118. ss [17, 9] 52

Ὀλύμπιος (5) Προυσιάδος [Ὀνωριάδος Σ 213 Δ 204]: ss Σ 213 Δ 204, deest in catalogo 6, 9. ss [2, 97] 218, sed cf. Μόδεστος πρεσβύτερος [2, 97[250] = Φ 173 P̄ΞB̄]

Olympius (6) *Scythopoleos*: ENCYCL epistulam accepit de imperatore [XI] 15

Olympius (7) *Surensis*: ENCYCL ss inter episcopos Paphlagoniæ ep. 42

Ὀλύμπιος (8) Σωζοπόλεως [Πισιδίας Σ 305 Δ 296]: adest actioni I [1, 3] 304; III [3, 1] 266; IIII [4, 1] 266; VI [6, 1] 284; II [2, 2] 177. sententiam dicit [2, 96] 180. definiens ss [6, 9] 290. ss [2, 97] 125 [= Φ 115 P̄Z̄]; [17, 9] 98; epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 359] 39

SYNODVS EPHESENA adest sessioni alteri σ 85. ss [1, 1070] XCVII Φ

Ὀνήσιμος (1) Ἄργους [Ἑλλάδος Σ 30 Δ 31]: adest actioni I [1, 3] 247; III [3, 1] 209; IIII [4, 1] 211; VI [6, 1] 227. sententiam dicit inter episcopos Helladis per episcopum Philipporum [4, 9] 87. definiens ss [6, 9] 233

Ὀνησίμου (2) Ἰλίστρων: pro absente ss Ὀνησιφόρος Ἰκονίου μητροπόλεως [6, 9] 367

Onesiforus (1) *Blandi*: ENCYCL ss inter episcopos Lydiæ ep. 30

Ὀνησιφόρος (2) Ἰκονίου [Λυκαονίας Σ 288 Δ 279]: adest actioni I [1, 3] 44; III [3, 1] 35; IIII [4, 1] 36; V [5, 1] 44; VI [6, 1] 43; VIII [8, 2] 43; VIIII [9, 2] 41; X [10, 3] 43; XII [12, 2] 43; XIIII [14, 2] 43; XV [15, 2] 43; XVI [16, 2] 43; XVII [17, 1] 44; 19 [19, 2] 44; II [2, 2] 35. sententiam dicit [2, 96] 26; [4, 9] 25. definiens ss [6, 9] 43; pro absentibus episcopis sub se constitutis [6, 9] 360—368. ss [2, 97] 34 [= Φ 32 M̄Ā]; [17, 9] 24. εἶπεν I, 858

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 104. sententiam dicit [1, 884] 81. cf. I, 858. 861

Ὀνωράτος Θάσου [Ἰλλυρικοῦ Σ 21 Δ 22]: adest actioni I [1, 3] 328; III [3, 1] 290; IIII [4, 1] 290; VI [6, 1] 309. sententiam dicit inter episcopos Macedoniæ I per episcopum Philipporum [4, 9] 80. definiens ss [6, 9] 322

Orention Domitiopolis: ENCYCL ss inter episcopos Isauriæ ep. 27; nomen in capite epistulæ p. 46, 15

oresto [legendum uidetur *Euaresto*] *Anazarbi Ciliciæ secundæ*: ENCYCL epistulam accepit ab imperatore [XI] 9

Ὀρμίσδας (1) Φιλιππουπόλεως [Ἀραβίας Σ 97 Δ 91]: adest actioni I [1, 3] 115; III [3, 1] 97; IIII [4, 1] 98; VI [6, 1] 114. sententiam dicit [2, 96] 173. definiens ss [6, 9] 115. ss [2, 97] 140 [= Φ 232 C̄K̄]; [17, 9] 42

Hormisda (2): ENCYCL nomen sine sede inter episcopos Armeniæ II in capite epistulæ 37 p. 71, 11

Ossius [*osius PW* p. 88, 35] *Lacedæmonis*: ENCYCL ss inter episcopos Helladis ep. 44; nomen in capite epistulæ p. 88, 35

Ὀτρέως Κιννοβορίου: pro absente ss Μαρινιανὸς Συνάδων τῆς μητροπόλεως [6, 9] 353

Otrius [Otreius p. 75, 14] *Melitenæ metropolis*: ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 31; rescripsit et ss ep. 37 cum episcopis Armeniæ II, nomen in capite epistulæ p. 71, 11

Οὐαλαρσέκου [excidit nomen ciuitatis cf. Honigmann, *Byzant. Zeitschr.* 25, 82[1]]: pro absente ss Συμεώνης Ἀμίδης τῆς μητροπόλεως [6, 9] 397
ENCYCL *Balursachius* [ualarus *P* ualaras *W* p. 42, 31] ss inter episcopos Mesopotamiæ ep. 24, nomen in capite epistulæ p. 41, 11

Valentio [Valentinus p. 30, 6 = *W*^{corr} p. 28, 38] *Philippopolis*: ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 54, rescripsit et ss ep. 16. nomen in capite epistulæ p. 28, 38

Οὐαλεριανὸς (1) Βασσιανῆς [Ἀφρικῆς Σ 361 Δ 352 non recte, probabiliter Pannoniæ, cf. Hierocl. p. 657, 9]: adest actioni II [2, 2] 11. ss Σ 361 Δ 353, deest in catalogo 6, 9

Οὐαλεριανός (2) *afrus* Δ 353 πάφου Σ 362, corruptum utrumque [Ἀφρικῆς Σ 362 Δ 353]: ss Σ 362 Δ 353
incertum est ad utrum pertineat Οὐαλεριανός: SYNODVS ἐνδημοῦσα: εἶπεν [Latine, cf. τῶν Ῥωμαικῶν ἡ ἑρμηνεία Ἑλληνιστί] 1, 330
COGNITIO ALTERA de gestis aduersus Eutychen: εἶπεν 1, 750

Valerianus (3) *Marcianopolis*: ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 53

Valerianus (4) *Phœnicæ*: ENCYCL ss inter episcopos ueteris Epiri ep. 46

Οὐαλέριος [Βαλέριος Βαλερίου 1, 3[127]. 6, 1[126]; 9[127]. 15, 86. Οὐαλεριανός 2, 96[87] = Φ 130. Βαλεριανός 17, 9[154]] Λαοδικείας [Φοινίκης Λιβανησίας Σ 90 Δ 84]: adest actioni I [1, 3] 127; III [3, 1] 109; IIII [4, 1] 110; VI [6, 1] 126; II [2, 2] 70. sententiam dicit [2, 96] 87. definiens ss [6, 9] 127. ss [2, 97] 192 [= Φ 130 PKB]; [17, 9] 154; epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 359] 41
SYNODVS ANTIOCHENA εἶπεν 15, 86

Vranius (1) *Gabaloniensis* [Συρίας ᾱ Σ 39 Δ 40]: ss Σ 39 Δ 40, deest in catalogo 6, 9

Vranius (2) *Dodonæ*: ENCYCL ss inter episcopos ueteris Epiri ep. 46

Οὐράνιος (3) Ἐμίσης [Φοινίκης Λιβανησίας Σ 87 Δ 81]: 1, 3[124]. 3, 1[106]. 4, 1[107]; 9[64]; 6, 1[123] cf. Πορφύριος ἀρχιδιάκονος. in ceteris locis de Porphyrio archidiacono tacetur, ut putauerim, per neglegentiam: adest actioni II [2, 2] 129. sententiam dicit [2, 96] 147. definiens ss [6, 9] 124. ss [2. 97] 63 [= Φ 79 O]; [17, 9] 53; epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 358] 25. cf. de eo Acta Ephesena *Abhandlg. d. Gött. Ges. d. Wiss.* N. F. XV 1 p. 124, 33 Theodoret. ep. 122. 123
ENCYCL ss inter episcopos Phœniciæ II Libanisiæ ep. 26, nomen in capite epistulæ p. 44, 31

Οὐράνιος (4) Ἰβώρων [Ἑλενοπόντου Σ 200 Δ 191]: 1, 3[274]. 2, 96[150]; 97 Φ 290. 3, 1[137]. 4, 1[139]. 6, 1[155]. 17, 9[36] cf. Παύλου πρεσβυτέρου. adest actioni II [2, 2] 132 (non accurate). definiens ss διὰ Παύλου πρεσβυτέρου μου [6, 9] 156. tacetur de Paulo presbytero uol. 3 p. 359[44]
ENCYCL *Vr. Iboreæ* ss inter episcopos Helenoponti ep. 41; nomen in capite epistulæ p. 84, 13

Οὐράνιος (5) Ἱμερίας ἐπαρχίας Ὀσδροηνῆς: COGNITIO BERYTI mandatur ei cum Photio et Eustathio cognitio ab imperatore p. 378, 16. 381, 31. 373, 18 [cf. p. 379, 25. 382, 15. 17. 26]. mittitur cum Damascio tribuno et notario Osroenam p. 378, 16. residet in cognitione Beryti 11, 28. interpres postulatur et datur [cf. p. 379, 25] 11, 58. Φώτιος καὶ Εὐστάθιος καὶ Οὐ. εἶπον 11, 30, ceteros locos u. s. Φώτιος. cf. præterea p. 372, 30
SYNODVS EPHESENA: adest [1, 78] 66; sessioni alteri σ 48. sententiam dicit interprete Eulogio presbytero Edesseno [1, 884] 54; 1, 1009. ss pro eo Eulogius presbyter [1, 1070] CVI Φ. εἶπεν interprete Eulogio 1, 215. 950

Οὐράνιος (6) Σούρων: pro absente ss Στέφανος τῆς μητροπόλεως Ἱεραπόλεως [6, 9] 446; [17, 9] 184

SYNODVS ANTIOCHENA adest [15, 15] 27. εἶπεν 15, 129

Vrsilius [*Vrsicino* p. 24, 23] *Scupensis* [*Dardaniæ* p. 88, 26]: ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 61, rescripsit et ss ep. 43; nomen in capite epistulæ p. 88, 2

Παγκράτιος Λιβιάδος [Παλαιστίνης ᾱ Σ 128 Δ 121]: adest actioni I [1, 3] 75; III [3, 1] 61; IIII [4, 1] 62; VI [6, 1] 74. sententiam dicit inter episcos Palæstinæ I per episcopum Capetoliadis [4, 9] 105. definiens ss [6, 9] 75. ss [17, 9] 173; epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 359] 59

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 87; sessioni alteri σ 69. sententiam dicit [1, 884] 70; 1, 1030. ss [1, 1070] LXXVIIII Φ

Palladius (1) *Iconii*: ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 44

Παλλάδιος (2) Κορυδάλλων [Λυκίας Σ 275 Δ 266]: definiens ss διὰ Εὐδοξίου Χώματος [6, 9] 341

ENCYCL: in loco *P. Corydalleni* ss inter episcopos Lyciæ *carporus* [Carponas?] *presbyter* ep. 32

Pannychius Ascandenus: ENCYCL ss inter episcopos Lyciæ ep. 32

Πανόλβιος Ἱεραπόλεως [Augustoeuphratisiæ]: iussus a Domno Antiochiæ [15, 32] Athanasium Perrensem ter ad iudicium euocat 15, 38—60. scribit ad Domnum de uocatione frustra facta 15, 32. 33

Παπίας Ἐρίζων [Καρίας Σ 316 Δ 307]: adest actioni I [1, 3] 256; III [3, 1] 218; IIII [4, 1] 220; VI [6, 1] 236; II [2, 2] 86. sententiam dicit [2, 96] 101; [4, 9] 147. definiens ss [6, 9] 242. ss [2, 97] Φ 212 CC; [17, 9] 114

Παράλιος Ἀνδράπων [Ἑλενοπόντου Σ 198 Δ 190]: 1, 3^{173}. 3, 1^{136}. 4, 1^{138}. 6, 1^{154} cf. Εὐχαρίου διακόνου. adest actioni II [2, 2] 170 (non accurate). sententiam dicit [2, 96] 189 [= *Helpidius presbyter agens uices episcopi Paralii Andrapinensis* Φ]. definiens ss διὰ Εὐχαρίου διακόνου [*per Helpidium presbyterum* Δ 190 Σ 198] [6, 9] 155. ss *Helpidius presbyter agens uices episcopi Parali Andrapenæ ciuitatis episcopi* [2, 97] Φ 306

Παρηγορίου Κασταβάλης: pro absente ss Κῦρος Ἀναζάρβου τῆς μητροπόλεως [6, 9] 357

Πασκασῖνος [uariant codices inter -σκ- et -σχ-; raro inueniuntur Πασκάσιος siue Πασχάσιος] Λιλυβαίου [2, 4. 94. 97^{1} Σ 1 Coll. Hisp. uol. 2 p. 185, 2]: P. et Lucensius episcopi et Bonifatius presbyter [Πασκασίνου καὶ Λουκινσίου τῶν ἐπισκόπων καὶ Βονιφατίου τοῦ πρεσβυτέρου ἐπέχοντων (ἐπέχοντος falso 5, 1^{1-3}) τὸν τόπον τοῦ ἀρχιεπισκόπου (ἐπισκόπου 12, 2^{1-3}) τῆς πρεσβυτέρας (πρεσβύτιδος 8, 2^{1-3}. 9, 2^{1-3}. 10, 3^{1-3}. 12, 2^{1-3}. 14, 2^{1-3}. 16, 2^{1-3}. 17, 2^{1-3}) Ῥώμης Λέοντος] adsunt actioni I [1, 3] 1—3; III [3, 1] 1—3; IIII [4, 1] 1—3; V [5, 1] 1—3; VI [6, 1] 1—3; VIII [8, 2] 1—3; VIIII [9, 2] 1—3; X [10, 3] 1—3; XII [12, 2] 1—3; XIIII [14, 2] 1—3; XV [15, 2] 1—3; XVI [16, 2] 1—3; XVII [17, 1] 1—3; 19 [19, 2] 1—3; [ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ἀρχιεπισκόπου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Λέοντος] II [2, 2] 1—3; actioni de Domno uol. 2 p. 111, 28. [τῶν τοποτηρητῶν τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώρης Λέοντος] sedent ad partem læuam 1, 4. [Π. ἐπίσκοπος Λιλυβαίου καὶ μετ' αὐτοῦ Λ. ἐπίσκοπος ἐρκουλάνων καὶ Β. πρεσβύτερος τῆς μεγάλης Ῥώμης ἐπέχοντες τὸν τόπον τοῦ πατριάρχου τῆς μεγάλης Ῥώμης καὶ ἀρχιεπισκόπου Λέοντος] sententiam dicunt 2, 94; [Π. καὶ Λ. οἱ ἐπίσκοποι καὶ Β. ὁ πρεσβύτερος τοποτηρηταὶ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου διὰ Π. 4, 9] 2—4, cf. p. 298, 31. 299, 25; [Π. καὶ Λ. οἱ ἐπίσκοποι καὶ Β. πρεσβύτερος ἐπέχοντες τὸν τόπον τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου διὰ Π.] 11, 161. [Π. καὶ Λ. τοῖς

ἐπισκόπαις καὶ Β. πρεσβυτέρωι καὶ Ἰουλιανῶι τῶι ἐπισκόπωι τῆς Κώιων πόλεως τοῖς τοποτηρηταῖς τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς Ῥωμαίων μεγαλοπόλεως] adsunt consilio de fide 5, 29 cf. 10. 22. [Π. ἐπίσκοπος ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ δεσπότου μου τοῦ ἀποστολικοῦ τῆς οἰκουμενικῆς ἐκκλησίας ἐπισκόπου πόλεως Ῥώμης Λέοντος 1 = *P. episcopus uice domini mei beatissimi atque apostolici uniuersalis ecclesiæ papæ urbis Romæ Leonis synodo præsidens statui consensi et suscripsi* uol. 3 p. 415, 28, cf. etiam p. 416, 1. 4; Λ. similiter præter τοῦ ἀποστολικοῦ ἀνδρὸς πάσης ἐκκλησίας ἐπισκόπου 2; Β. πρεσβύτερος Ῥώμης — τοῦ ἀποστολικοῦ ἀνδρὸς κτλ. = Λ.] 3 ss̄ ἐν τῆι συνόδωι τοῖς Ἕλληνιστὶ ἀναγνωσθεῖσιν [6, 9] 1—3. [Π. ἐ. Λιλυβαίων — ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγάλης Ῥώμης Λέοντος 1, Λ. ἐ. ἐρκουλάνων καὶ αὐτὸς ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς μεγάλης Ῥώμης Λέοντος 2, Β. πρεσβύτερος καὶ πρεσβευτὴς τῆς ἐκκλησίας τῆς πρεσβυτέρας καὶ μεγάλης Ῥώμης καὶ αὐτὸς ὁμοίως ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ ἀρχιεπισκόπου Λέοντος 3] ss̄ [2, 97] 1—3. cf. uol. 2 p. 113, 21. 22. Π. καὶ Λ. οἱ ἐπίσκοποι καὶ Β. ὁ πρεσβύτερος τοποτηρηταὶ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου [θρόνου Ῥώμης 5, 9] διὰ Π. [δ. Π. om. 5, 9] εἶπον 4, 6. 28. 38. 5, 9. uol. 2 p. 112, 3. Π. καὶ Λ. οἱ ἐ. καὶ Β. πρ. [καὶ Β. πρ. om. 12, 49. 17, 2] ἐπέχοντες τὸν τόπον τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης [τ. πρ, Ῥ. om. 17, 2] εἶπον 8, 7. 12, 49. 17, 2. Π. καὶ Λ. οἱ ἐ. καὶ Β. πρ. τοποτηρηταὶ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας Ῥώμης εἶπον 19, 49

Π. καὶ Λ. οἱ ἐ. καὶ Β. ὁ πρ., ἔτι δὲ καὶ Ἰουλιανὸς ὁ ἐπίσκοπος τῆς Κώιων πόλεως ἐπέχοντες τὸν τόπον τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου εἶπον 9, 16. Π. κα ὶΛ. καὶ Ἰ. οἱ ἐπίσκοποι καὶ Β. πρ. εἶπον 10, 6. uol. 2 p. 113, 6. Π. καὶ Λ. καὶ Ἰ. οἱ ἐ. καὶ Β. πρ. τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου διὰ Π. εἶπον 11, 144. cf. supra 5, 29

Π. καὶ οἱ λοιποὶ εὐλαβέστατοι διὰ τοῦ πρεσβυτέρου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου εἶπον 10, 9 [locus non integer]

Π. καὶ Λ. καὶ ὁ πρ. Β. aduersantur decreto concilii de priuilegiis sedis Constantinopolitanæ p. 250, 8 sq. 477, 22 sq.

Π. [*synodo præsidens* 6, 9[1] *Φ*, ipsa Pascasini uerba esse testatur Rusticus, habet etiam Δ 1; ἐπίσκοπος καὶ φύλαξ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου 1, 5. 7. ἐ. Λιλυβαίου—ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ ἀρχιεπισκόπου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέοντος 2, 4. τοποτηρητὴς τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου 4, 61. τοποτηρητής 17, 16. ἐπέχων τὸν τόπον τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας 13, 4. ἐ. τ. τ. τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης 13, 10. ἐ. τ. τ. τοῦ Ῥώμης 17, 4] εἶπεν [ἔφη 1, 5] 1, 5. 7. 10. 72. 273. 336. 2, 4. 8. 18. 44. 51[a]. 67. 79. 82. 85. 87. 92. 4, 61. 13, 4. 10. 17, 4; quæ Latine loquitur, uertuntur Græce 1, 5. 273. 336. 2, 4. 18. ἀνέγνω 17, 16. Π. καὶ οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι ἐβόησαν 10, 12

Πασμήιος [Πασμηία gen. 4, 20] Παράλου: adest actioni 1 [1, 3] 145. intrat concilium 4, 20. ss̄ libello [4, 25] 4

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 119; sessioni alteri σ 102. sententiam dicit [1, 884] 101; 1, 1055. ss̄ [1, 1070] CXVIII *Φ*

Πατρίκιος (1) Ἀδριανοῦ θηρῶν [Ἑλλησπόντου Σ 224 Δ 215]: adest actioni 1 [1, 3] 223; III [3, 1] 185; IIII [4, 1] 187; VI [6, 1] 203; II [2, 2] 191. sententiam dicit [2, 96] 159. definiens ss̄ [6, 9] 206. ss̄ [2, 97] *Φ* 160 $\overline{\text{PMΘ}}$ = *Φ* $\overline{\text{CΞB}}$; [17, 9] 143

ENCYCL ss̄ inter episcopos Hellesponti ep. 35

Πατρίκιος (2) Ἀκρασσοῦ [Λυδίας Σ 247 Δ 238]: adest actioni 1 [1, 3] 228; III [3, 1] 190; IIII [4, 1] 192; VI [6, 1] 208; II [2, 2] 114. sententiam dicit [2, 96] 132; [4, 9] 128. definiens ss̄ [6, 9] 212. ss̄ [2, 97] 139 [= *Φ* 179 $\overline{\text{PO}}$ = *Φ* 287]; [17, 9] 76

Πατρίκιος [3] Νεοκαισαρείας [Αὐγουστοευφρατησίας Σ 106 Δ 99]: adest actioni 1 [1, 3]

62; III [3, 1] 51; IIII [4, 1] 52; VI [6, 1] 61; II [2, 2] 68. sententiam dicit [2, 96] 84. definiens ss̄ [6, 9] 62. ss̄ [2, 97] 113 [= Φ 103 ϛ̄ϵ̄]; epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 358] 31, pro Saba Palti 30

Πατρίκιος [4] Τυάνων [Καππαδοκίας β̄ Σ 180 Δ 173]: adest actioni I [1, 3] 35; III [3, 1] 28; IIII [4, 1] 28; V [5, 1] 34; VI [6, 1] 34; VIII [8, 2] 34; VIIII [9, 2] 32; X [10, 3] 33; XII [12, 2] 33; XIIII [14, 2] 34; XV [15, 2] 34; XVI [16, 2] 33; XVII [17, 1] 34; 19 [19, 2] 34; II [2, 2] 23. sententiam dicit [2, 96] 21; [4, 9] 13; 11, 174. definiens ss̄ [6, 9] 34. ss̄ [2, 97] 14 [= Φ 14 ιz̄]. εἶπεν 2, 63. 11, 6. εἶπεν cum ceteris episcopis Ponticis 14, 35

COGNITIO PRIOR de gestis aduersus Eutychen: adest [1, 558] 6

SYNODVS EPHESENA 1, 78[133]. 1070 CXXXV Φ cf. Ἄνθιμος πρεσβύτερος

ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 26, rescripsit et ss̄ ep. 39; nomen in capite epistulæ p. 77, 21

Patrofilus Faustinopolis: ENCYCL ss̄ inter episcopos Cappadociæ II ep. 39, nomen in capite epistulæ p. 77, 22

Παυλῖνος [*Paulus* uol. 5 p. 55, 37] (1) Ἀπαμείας [Πισιδίας Σ 299 Δ 290]: adest actioni I [1, 3] 298; III [3, 1] 260; IIII [4, 1] 260; VI [6, 1] 278; II [2, 2] 108. sententiam dicit [2, 96] 122. definiens ss̄ [6, 9] 284. ss̄ [2, 97] 108 [= Φ 85 ο̄ζ̄]; [17, 9] 149

ENCYCL ss̄ inter episcopos Pisidiæ ep. 29; nomen in capite epistulæ p. 51, 5

Παυλῖνος (2) Θεοδοσιουπόλεως [Περπερηνῆς, Ἀσίας Σ 242 Δ 233]: adest actioni I [1, 3] 208; III [3, 1] 170; IIII [4, 1] 172; VI [6, 1] 188. definiens ss̄ [6, 9] 191. ss̄ [2, 97] 206 [= Φ 239 κ̄z̄]

COGNITIO PRIOR de gestis aduersus Eutychen: adest [1, 558] 26

COGNITIO ALTERA: adest [1, 555] 16

SYNODVS EPHESENA adest sessioni alteri σ 86

Παύλου (1) Ἀμαδάσσης: pro absente ss̄ Μαρινιανὸς Συνάδων [6, 9] 351

Paulus (2) *Andrapenus:* ENCYCL ss̄ inter episcopos Helenoponti ep. 41; nomen in capite epistulæ p. 84, 13

Παῦλος (3) Ἀνθηδόνος [Παλαιστίνης ᾱ Σ 126 Δ 119]: adest actioni I [1, 3] 79; III [3, 1] 65; IIII [4, 1] 66; VI [6, 1] 79. sententiam dicit inter episcopos Palæstinæ I per episcopum Capetoliadis [4, 9] 101. definiens ss̄ [6, 9] 79

COGNITIO PRIOR de gestis aduersus Eutychen: adest [1, 558] 14

COGNITIO ALTERA adest [1, 555] 31

SYNODVS EPHESENA adest sessioni alteri σ 54

Παῦλος (4) τῆς Ἀπολλωνιατῶν πόλεως ἐπαρχίας Βιθυνίας: SYNODVS ἐνδημοῦσα ss̄ [1, 552] 14

COGNITIO PRIOR de gestis aduersus Eutychen: adest [1, 558] 27

COGNITIO ALTERA adest [1, 555] 20. εἶπεν 1, 746, cf. p. 171, 17

Παῦλος (5) Ἀράδου [Ἀνταράδου 15, 15[19] *Aradi et Antaradi* 15, 140 Φ] [Φοινίκης ᾱ Σ 77 Δ 71]: adest actioni I [1, 3] 120; III [3, 1] 102; IIII [4, 1] 103; VI [6, 1] 119. sententiam dicit [2, 96] 174. definiens ss̄ [6, 9] 120. ss̄ [2, 97] Φ 299; [17, 9] 155

SYNODVS ANTIOCHENA adest [15, 15] 19. εἶπεν 15, 58. 140; 90 deest nomen sedis

ENCYCL in capite epistulæ 25 p. 42, 40 inter episcopos Phœniciæ maritimæ sine nomine sedis, cf. (17)

Παῦλος (6) Ἀριστίου [Φρυγίας Πακατιανῆς Σ 342 Δ 333]: adest actioni I [1, 3] 267; III [3, 1] 229; IIII [4, 1] 231; VI [6, 1] 247. definiens ss̄ [6, 9] 253 [suppletum ex Φ]. ss̄ [2, 97] 203 [= Φ 253 κ̄μ̄δ̄]; [17, 9] 107

Paulus (7) *Daldi:* ENCYCL ss inter episcopos Lydiæ ep. 30

Παῦλος (8) Δέρβης [Λυκαονίας Σ 290 Δ 281]: adest actioni I [1, 3] 290; III [3, 1] 252; IIII [4, 1] 252; VI [6, 1] 270. sententiam dicit [4, 9] 136. definiens ss̄ [6, 9] 276. ss̄ [2, 97] 153 [= Φ 197 PΠH]; [17, 9] 119

Παῦλος (9) Ἱεραπόλεως: pro absente ss̄ Βασίλειος Σελευκείας μητροπόλεως Ἰσαυρίας [6, 9] 375

ENCYCL ss̄ inter episcopos Isauriæ ep. 27; nomen in capite epistulæ p. 46, 14

Παῦλος (10) Καντάνου: I, 3^{321}. 3, 1^{284}. 4, 1^{283}; 9^{98}. 6, 1^{301}; cf. Εὐφρατᾶς. definiens ss̄ διὰ Χρυσογόνου πρεσβυτέρου [6, 9] 315

Παῦλος (11) Μαιουμᾶ: SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 73; sessioni alteri σ 56. sententiam dicit [1, 884] 59; I, 1016. ss̄ [1, 1070] LXVII Φ

Παῦλος (12) Μαριάμμης [Συρίας β̄ Σ 46]: adest actioni I [1, 3] 100; III [3, 1] 83; IIII [4, 1] 84; VI [6, 1] 99; II [2, 2] 126. sententiam dicit [2, 96] 143; [4, 9] 50. definiens ss̄ [6, 9] 100, per eum Eusebius Seleucobeli [6, 9] 98. ss̄ [2, 97] 75 [= Φ 110 PB̄]; [17, 9] 72, per eum Eusebius Seleucobeli [17, 9] 71

Paulus (13) *Olbis:* ENCYCL ss̄ inter episcopos Isauriæ ep. 27; nomen in capite epistulæ p. 46, 15

Paulus (14) *Parali:* ENCYCL ss̄ litteris synodicis episcoporum trium Palæstinarum [IIII] p. 9, 28

Paulus (15) *priuatenus* [Dribastenus?]: ENCYCL ss̄ inter episcopos nouæ Epiri ep. 47, nomen in capite epistulæ p. 95, 17

Παῦλος (16) Πούγλων [Παμφυλίας Πέργης Σ 262 Δ 253]: adest actioni I [1, 3] 333; III [3, 1] 295; IIII [4, 1] 295; VI [6, 1] 314. definiens ss̄ [6, 9] 327. ss̄ [2, 97] 194 ENCYCL ss̄ inter episcopos Pamphyliæ Pergensis ep. 31; nomen in capite epistulæ p. 58, 3

Παῦλος (17) Πτολεμαίδος [Φοινίκης ā Σ 75 Δ 69]: adest actioni I [1, 3] 119; III [3, 1] 101; IIII [4, 1] 102; VI [6, 1[118; II [2, 2] 81. sententiam dicit [2, 96] 96. definiens ss̄ [6, 9] 119. ss̄ [2, 97] 71 [= Φ 54 NA]

SYNODVS ANTIOCHENA adest [15, 15] 14. εἶπεν 15, 57. 139; 90 deest nomen sedis ENCYCL in capite epistulæ 25 p. 42, 40 inter episcopos Phœniciæ maritimæ sine nomine sedis, cf. (5)

Παῦλος (18) *thyneos* [latet Σεβεννύτου]: ss̄ libello Aegyptiorum Constantinopoli consistentium [VII] p. 17, 9

Παῦλος (19) Τριπόλεως [Λυδίας Σ 249 Δ 240]: adest actioni I [1, 3] 229; III [3, 1] 191; IIII [4, 1] 193; VI [6, 1] 209; II [2, 2] 116. sententiam dicit [2, 96] 133. definiens ss̄ [6, 9] 213. ss̄ [2, 97] 103 [= Φ 113 PЄ̄]; [17, 9] 179

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 102; sessioni alteri σ 83. ss̄ [1, 1070] XCIIII Φ

Παῦλος (20) Φιλομηλίου [Πισιδίας Σ 298 Δ 289]: adest actioni I [1, 3] 297; III [3, 1] 259; IIII [4, 1] 259; VI [6, 1] 277; II [2, 2] 150. sententiam dicit [2, 96] 56. definiens ss̄ [6, 9] 283. ss̄ [2, 97] 102 [= Φ OЄ̄]; epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 359] 37

Παῦλος (21) nominatur inter episcopos Syriæ II in capite epistulæ 22 p. 38, 31. inter subscriptiones extat loco lacunoso p. 40, 3 * [deest nomen] *Epifaniæ*

Pelagius Tarsi Ciliciæ primæ: ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 8, rescripsit et ss̄ ep. 28; nomen in capite epistulæ p. 50, 12

Περγάμιος Ἀντιοχείας [Πισιδίας Σ 296 Δ 287]: adest actioni I [1, 3] 45; III [3, 1] 36; IIII [4, 1] 37; V [5, 1] 45; VI [6, 1] 44; VIII [8, 2] 44; VIIII [9, 2] 42; X [10, 3] 44; XII [12, 2] 44; XIIII [14, 2] 44; XVI [16, 2] 44; XVII [17, 1] 45; 19 [19, 2] 45; II [2, 2] 38. mittitur ad alterum Dioscori uocationem 2, 31. 32. 36. sententiam dicit [2, 96] 34; [4, 9] 17. definiens ss̄ [6, 9] 44; pro absentibus episcopis sub se

constitutis [6, 9] 399—406. ss [2, 97] 32 [falso habentur Φ 39 ΚΖ, cf. Δόμνος (2)]; [17, 9] 25; epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 358] 13. εἶπεν 2, 34. 56. 17, 29
COGNITIO ALTERA de gestis aduersus Eutychen: falso adesse dicitur 1, 555[30], cf. Κανδιδιανός. nescio an propter uariam lectionem Β Φ[a] 1, 555[30] putare liceat alterum Pergamium tunc episcopum Laodiciæ Trimitariæ, i. e. metropolis Phrygiæ Pacatianæ fuisse, qui cum Candidiani successore episcopoque Antiochiæ Pisidiæ confusus sit
ENCYCL *P. Antiochiæ Pisidiæ* accepit epistulam ab imperatore [XI] 42, rescripsit et ss ep. 29, in capite epistulæ p. 51, 2

Περεγρῖνος [Πελεγρίνος 1, 298] Φοινίκης [Παλαιᾶς Ἡπείρου Σ 143 Δ 136]: adest actioni I [1, 3] 249; III [3, 1] 211; IIII [4, 1] 213; VI [6, 1] 229; II [2, 2] 201. sententiam dicit inter episcopos ueteris Epiri per episcopum Philipporum [4, 9] 89. εἶπεν cum aliis et transit ad partem læuam 1, 298. definiens ss [6, 9] 235

Πέρσης: ss Περσιστί [2, 97] 252

Πέτρος (1) Βίβλου: ss διὰ Φωτίου Τύρου Σ 79 Δ 73; idem pro eo ss [17, 9] 110. cf. Ῥουφῖνος (2)

Πέτρος [2] Γαββούλα [Συρίας ᾱ Σ 36 Δ 37]: adest actioni I [1, 3] 60; VI [6, 1] 59; II [2, 2] 175. sententiam dicit [2, 96] 178. definiens ss [6, 9] 60. ss [2, 97] 214 [= Φ 203 ΡΖΑ]; [17, 9] 165
ENCYCL *P. Gabbulæ* ss inter episcopos Syriæ I ep. 20, nomen in capite epistulæ p. 32, 36

Πέτρος (3) Γαγγρῶν [Παφλαγονίας Σ 203 Δ 194]: adest actioni I [1, 3] 36; III [3, 1] 29; IIII [4, 1] 29; V [5, 1] 35; VI [6, 1] 35; VIII [8, 2] 35; VIIII [9, 2] 33; X [10, 3] 34; XII [12, 2] 34; XIIII [14, 2] 35; XV [15, 2] 35; XVI [16, 2] 34; XVII [17, 1] 35; 19 [19, 2] 35; II [2, 2] 32. sententiam dicit [2, 96] 31; [4, 9] 26; 11, 174. definiens ss [6, 9] 35; ὑπὲρ Πολυχρονίου Δαδύβρων καὶ Θεοδώρου Σούρων [6, 9] 177. ss [2, 97] 17 [= Φ 26 ΚΑ]; [17, 9] 14. εἶπεν 17, 26; cum ceteris episcopis Ponticis 14, 35
SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 50; sessioni alteri σ 34. sententiam dicit [1, 884] 50; 1, 1000. ss [1, 1070] XLIII Φ
ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 28; rescripsit et ss ep. 42, nomen in capite epistulæ p. 86, 10

Πέτρος (4) Δαρδάνου [Ἑλλησπόντου Σ 215 Δ 206]: adest actioni I [1, 3] 214; III [3, 1] 176; IIII [4, 1] 178; VI [6, 1] 194; II [2, 2] 157. sententiam dicit [2, 96] 62. definiens ss [6, 9] 196. ss [2, 97] 144 [= Φ 261]; [17, 9] 94
ENCYCL ss inter episcopos Hellesponti ep. 35

Πέτρος (5) Ἐχιναίου [⟨Νέας⟩ Ἠπείρου Σ 151 Δ 144]: adest actioni I [1, 3] 340; III [3, 1] 302; IIII [4, 1] 302; VI [6, 1] 321. sententiam dicit inter episcopos nouæ Epiri per episcopum Philipporum [4, 9] 93. definiens ss διὰ χειρὸς Σωφρονίου [Σωτηρίχου?] συνεπισκόπου μου [6, 9] 335

Petrus (6) *Heliopolis*: ENCYCL ss inter episcopos Phœniciæ II Libanisiæ ep. 26, nomen in capite epistulæ p. 44, 31

Πέτρος (7) τῆς Θεοδοσιουπολιτῶν πόλεως ἐπαρχίας Ἀρμενίας: COGNITIO ALTERA de gestis aduersus Eutychen: adest [1, 555] 24

Petrus (8) *Comanenus*: ENCYCL ss inter episcopos Ponti Polemoniaci ep. 40, nomen in capite epistulæ p. 79, 21

Πέτρος (9) Κορακδέων: pro absente ss Θεόδωρος τῆς μητροπόλεως Δαμασκοῦ [6, 9] 445
ENCYCL ss inter episcopos Phœniciæ II Libanisiæ ep. 26, nomen in capite epistulæ p. 44, 32

Πέτρος [10) Κορίνθου: adest actioni I [1, 3] 14, sedens ad partem dexteram [1, 4], transit ad partem læuam 1, 287; III [3, 1] 10; IIII [4, 1] 10; V [5, 1] 13; VI [6, 1] 13 VIII [8, 2] 13; VIIII [9, 2] 13; X [10, 3] 12; XII [12, 2] 12; XIIII [14, 2] 13; XV [15, 2] 13; XVI [16, 2] 13; XVII [17, 1] 13; 19 [19, 2] 13; II [2, 2] 13. sententiam dicit [2, 96] 11; inter metropolitas Illyrici per episcopum Philipporum [4, 9] 69. definiens ss̄ [6, 9] 13. ss̄ [2, 97] 10 [= Φ 12 ΙΔ̄]. εἶπεν 1, 286. 8, 12. 11, 150. tempore synodi Ephesenæ nondum erat episcopus 1, 286. 11, 150
ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 56, rescripsit et ss̄ ep. 44; in capite epistulæ p. 88, 32

Petrus (11) *Cynorum mandrorum* [corrupte]: ENCYCL ss̄ libello Aegyptiorum Constantinopoli consistentium [VII] p. 17, 12

Petrus (12) *Myrenæ metropolis*: ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 41, rescripsit et ss̄ ep. 32

Petrus (13) *Nicænus*: ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 32

Petrus (14) *ciuitatis Nouensis*: ENCYCL ss̄ inter episcopos Mœsiæ II ep. 19

Petrus (15) *Chersonissensis*: SYNODVS EPHESENA adest sessioni alteri σ 84. [*faciens uerba et pro Cyriaco episcopo Heraclię Thraciensis*] ss̄ [1, 1070] XCVI Φ

Petrus (16) *episcopus*: ss̄ [2, 97] Φ 207 ΡϚΘ̄

Petronius: ENCYCL nominatur inter episcopos Osroenæ in capite epistulæ 23 p. 40, 9

Pierius cf. Hierius

Πιόνιος Τρωιάδος [Ἑλλησπόντου Σ 219 Δ 210]: adest actioni I [1, 3] 218; III [3, 1]180; IIII [4, 1] 182; VI [6, 1] 198; II [2, 2] 197. sententiam dicit [2, 96] 167. definiens ss̄ [6, 9] 200. ss̄ [2, 97] 193 [= Φ 231 ϹΙΘ̄]; [17, 9] 93
SYNODVS ἐνδημοῦσα ss̄ [1, 552] 20
ENCYCL ss̄ inter episcopos Hellesponti ep. 35

Pius Petenisensis [Γαλατίας β̄ Δ 168 Σ 175]: ss̄ Σ 175 Δ 168, deest in catalogo 6, 9

Πλάκιλλος cf. Φλάκιλλος

Πλάκκος Γεράσων [Ἀραβίας Σ 98 Δ 92] pro absente ss̄ Κωνστάντιος τῆς μητροπόλεως Βόστρων [6, 9] 427, cf. ΣΔ
SYNODVS ANTIOCHENA ss̄ II, 54

Plusammon episcopus Niciotorum ciuitatis: ENCYCL ss̄ libello Aegyptiorum Constantinopoli consistentium [VII] p. 17, 3

Πλούταρχος Λύστρων [Λυκαονίας Σ 291 Δ 282]: adest actioni I [1, 3] 291; III [3, 1] 253; IIII [4, 1] 253; VI [6, 1] 271. definiens ss̄ [6, 9] 277. ss̄ [2, 97] 154 [= Φ 198 ΡΠΘ̄]; [17, 9] 120

Plutarchus [2] *Platensis*: ENCYCL ss̄ inter episcopos Helladis ep. 44, nomen in capite epistulæ p. 88, 34

Poemen Clysmatis: ENCYCL ss̄ libello Aegyptiorum Constantinopoli consistentium [VII] p. 17, 5

Polemon Trebennorum: ENCYCL ss̄ inter episcopos Pamphyliæ Pergensis ep. 31, nomen in capite epistulæ p. 58, 3

Polyzelus cf. polytenus

Πολύκαρπος Ταβάλων [Λυδίας Σ 248 Δ 239]: adest actioni I [1, 3] 227; III [3, 1] 189; IIII [4, 1] 191; VI [6, 1] 207. sententiam dicit [2, 96] 157; [4, 9] 156. definiens ss̄ [6, 9] 211. ss̄ [2, 97] 181 [= Φ 134]; [17, 9] 61
SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 101; sessioni alteri σ 82. ss̄ [1, 1070] XCIII Φ
ENCYCL ss̄ inter episcopos Lydiæ ep. 30

polytenus [legendum uidetur Polyzelus] *Scipseos*: ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos Hellesponti ep. 35

Πολυχρόνιος (1) Ἀντιπατρίδος [Παλαιστίνης ᾱ Σ 129 Δ 122]: adest actioni I [1, 3] 77; III [3, 1] 63; IIII [4, 1] 64; VI [6, 1] 77. sententiam dicit inter episcopos Palæstinæ I per episcopum Capetoliadis [4, 9] 104. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 77. $\overline{ss}$ [17, 9] 140; epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 359] 60
SYNODVS EPHESENA adest [1 78] 86; sessioni alteri σ 68. sententiam dicit [1, 884] 73; 1, 1029. $\overline{ss}$ [1, 1070] LXXVIII *Φ*. εἶπεν 1, 960

Πολυχρονίου [2] Δαδύβρων [Παφλαγονίας Σ 206 Δ 197]: pro absente $\overline{ss}$ Πέτρος Γαγγρῶν [6, 9] 177, cf. ΣΔ

Πολυχρόνιος (3) Ἐπιφανείας [Κιλικίας $\overline{β}$ Σ 57 Δ 51]: adest actioni I [1, 3] 108; III [3, 1] 90; IIII [4, 1] 91; VI [6, 1] 107; II [2, 2] 133. sententiam dicit [2, 96] 151; [4, 9] 117. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 107. $\overline{ss}$ [2, 97] 69 [= *Φ* 69 $\overline{ΞΔ}$]; [17, 9] 73
SYNODVS ANTIOCHENA adest [15, 15] 5. εἶπεν 41. 78. 131

Πομπηιανὸς Ἐμίσης: SYNODVS ANTIOCHENA adest [15, 15] 4. εἶπεν 15, 40. 79. 127

Pontianus Sozopolis: ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos Pisidiæ ep. 29, in capite epistulæ p. 51, 6

Πορφύριος (1) Βοτρύων [Φοινίκης ᾱ Σ 84 Δ 78]: adest actioni I [1, 3] 122; III [3, 1] 104; IIII [4, 1] 105; VI [6, 1] 121. definiens $\overline{ss}$ διὰ χειρὸς Τιμοθέου [Σελα Σ 84 *seloseum* Δ 78] διακόνου [6, 9] 122. $\overline{ss}$ pro eo Photius Tyri [17, 9] 113

Porphyrius (2) *Paleopolis*: ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos Pamphyliæ Pergensis ep. 31; nomen in capite epistulæ p. 58, 2

Προέχιος Ἀρσινόης [Κύπρου Σ 359 Δ 350]: 1, 3^{311}. 3, 1^{273}. 4, 1^{273}. 6, 1^{291}, cf. Σωτηρᾶς. definiens $\overline{ss}$ διὰ Σωτηρᾶ ἐπισκόπου [6, 9] 304, cf. ΣΔ

Proclianus Iuliopoleos: ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos Galatiæ I ep. 45; nomen in capite epistulæ p. 90, 4

Πρόκλος (1) Ἀδράων [Ἀραβίας Σ 95 Δ 89]: adest actioni I [1, 3] 112; III [3, 1] 94; IIII [4, 1] 95; VI [6, 1] 111; II [2, 2] 195; sententiam dicit [2, 96] 154. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 113. $\overline{ss}$ [2, 97] 134 [= *Φ* 41 $\overline{ΚΔ}$ = *Φ* 272 $\overline{ΓΝΘ}$]; [17, 9] 40
COGNITIO PRIOR de gestis aduersus Eutychen: adest [1, 558] 22
COGNITIO ALTERA adest [1, 555] 11

Πρόκλος (2) Ἀργίζων [Ἀσίας Σ 233 Δ 224]: adest actioni I [1, 3] 201; III [3, 1] 163; IIII [4, 1] 165; VI [6, 1] 181. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 184

Prosdocius Lappæ: ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos Cretæ ep. 48

Προτέριος [*petronius* Δ 231] Μυρίνης [Ἀσίας Σ 242 Δ 231]: adest actioni I [1, 3] 211; III [3, 1] 173; IIII [4, 1] 175; VI [6, 1] 191; II [2, 2] 164. sententiam dicit [2, 96] 68. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 194. $\overline{ss}$ [2, 97] 94 [= *Φ* 118 $\overline{ΡΙ}$]. εἶπεν 2, 90. nominatur inter episcopos τῆς Ἀσιανῆς διοικήσεως 12, 11

Πρωτογένους: pro absente $\overline{ss}$ Περγάμιος Ἀντιοχείας τῆς Πισιδῶν μητροπόλεως [6, 9] 400

Ῥεστιτιανὸς [hæc forma et nominat. et genet. extat 1, 3^{343} *Φ*, M 6, 9^{338}, B 6, 1^{324}; ῥεστιγιανοῦ MPS *regetiano* Rusticus ἀρεστιανοῦ B 1, 3^{343}, ῥεστηπάνου M 3, 1^{306}, ῥεστινιανοῦ 4, 1^{306}. 6, 1^{324}. B 3, 1^{305}; ῥεστιανός B 6, 9^{338}; Ῥουστίκιος MB $Φ^{cr}$ 17, 9^{168}; *Restitutianus* [*restituano CV*] *Φ* 6, 1^{324}; 9^{337}] Ἄφρος: adest actioni I [1, 3] 343; III [3, 1] 305; IIII [4, 1] 305; VI [6, 1] 324. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 338, deest ΣΔ. $\overline{ss}$ [17, 9] 168; epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 359] 47

Ῥῆνος Ἰουνοπόλεως [Παφλαγονίας Σ 205 Δ 196]: adest actioni I [1, 3] 182; III [3, 1] 145; IIII [4, 1] 147; VI [6, 1] 163; II [2, 2] 125. sententiam dicit [2, 96] 142; [4, 9] 56.

definiens ss [6, 9] 165. ss [2, 97] 79 [= Φ 102 ϚΑ]; [17, 9] 78; epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 358] 32

Riticius [*turuhius* siue *tyrannius* p. 41, 11]: ENCYCL ss inter episcopos Mesopotamiæ ep. 24; nomen [corruptum] in capite epistulæ p. 41, 11

Rufinus (1) *Aureliopolis*: ENCYCL ss inter episcopos Lydiæ ep. 30

Ῥουφῖνος (2) Βίβλου: adest actioni I [1, 3] 74; VI [6, 1] 73. definiens ss [6, 9] 73. ss [2, 97] 241 [= Φ 248 ϹΛΗ]. cf. Πέτρος (1)

ENCYCL nominatur inter episcopos Phœniciæ maritimæ in capite epistulæ 25 p. 42, 40

Ῥουφῖνος (3) Βριούλων [Ἀσίας Σ 236 Δ 227]: adest actioni I [1, 3] 205; III [3, 1] 167; IIII [4, 1] 169; VI [6, 1] 185; II [2, 2] 176. sententiam dicit [2, 96] 179. definiens ss [6, 9] 188. ss [2, 97] 190 [= Φ 230 ϹΙΗ]

Rufinus (4) *Thespiensis*: ENCYCL ss inter episcopos Helladis epistulæ 44; nomen in capite epistulæ p. 88, 34

Ῥουφῖνος (5) Σαμοσάτων [Αὐγουστοευφρατησίας Σ 100 Δ 100]: adest actioni I [1, 3] 129; III [3, 1] 112; IIII [4, 1] 113; VI [6, 1] 129; II [2, 2] 111. mittitur ad alteram Dioscori uocationem 2, 31. 32. 36. sententiam dicit [2, 96] 128. definiens ss [6, 9] 130. ss [2, 97] 138 [= Φ 228 ϹΙϚ]; [17, 9] 35

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 41; sessioni alteri σ 27. sententiam dicit [1, 884] 33; 1, 995. ss [1, 1070] XXXIIII Φ

Ῥουφῖνος (6): pro absente ss Στέφανος Ἐφέσου τῆς μητροπόλεως [6, 9] 425

Ῥοῦφος (1) Κυρήνης: SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 124; sessioni alteri σ 106. sententiam dicit [1, 884] 105; 1, 1059. ss [1, 1070] CXXIII Φ

Ῥοῦφος (2) [Ῥουφῖνος 6, 9[279]] Ὕδης [Λυκαονίας Σ 293 Δ 284]: adest actioni I [1, 3] 293; III [3, 1] 255; IIII [4, 1] 255; VI [6, 1] 273. definiens ss [6, 9] 279. ss [2, 97] 156 [= Φ 200 ΡϚΑ]; [17, 9] 122

Ῥωμανὸς (1) Βουβωνέων [Λυκίας Σ 287 Δ 278]: adest actioni I [1, 3] 243; III [3, 1] 205; IIII [4, 1] 207; VI [6, 1] 223; II [2, 2] 149. sententiam dicit [2, 96] 54. definiens ss [6, 9] 228. ss [2, 97] 123 [= Φ 155 ΡΜΔ]; [17, 9] 83

ENCYCL in loco *R. Bubonensis* ss *Gelasius presbyter* inter episcopos Lyciæ ep. 32

Ῥωμανὸς (2) Εὐδοξιουπόλεος [Θράικης Σ 6 Δ 7]: adest actioni I [1, 3] 85; III [3, 1] 71; IIII [4, 1] 72; VI [6, 1] 85; II [2, 2] 154. sententiam dicit [2, 96] 170. definiens ss [6, 9] 85. ss [2, 97] 171 [= Φ 226 ϹΙΓ]; [17, 9] 74

SYNODVS ἐνδημοῦσα: ss [1, 552] 25

Ῥωμανὸς (3) Μύρων [Λυκίας Σ 272 Δ 263]: adest actioni I [1, 3] 40; III [3, 1] 31; IIII [4, 1] 32; V [5, 1] 40; VI [6, 1] 39; VIII [8, 2] 39; VIIII [9, 2] 37; X [10, 3] 39; XII [12, 2] 39; XIIII [14, 2] 39; XV [15, 2] 39; XVI [16, 2] 39; XVII [17, 1] 40; 19 [19, 2] 40; II [2, 2] 16. sententiam dicit [2, 96] 14; [4, 9] 131; 11, 172. definiens ss [6, 9] 39. ss [2, 97] 25 [= Φ 16 ΙΓ]; [17, 9] 7. εἶπεν 2, 50. 11, 156. 13, 18. 17, 22

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 22. sententiam dicit [1, 884] 15; 1, 979. ss [1, 1070] XV Φ; per eum ss *Helias Adrianupolitanus* [1, 1070] XLI Φ. εἶπεν 1, 208

Ῥωμύλος Χαλκίδος [Συρίας ᾱ Σ 35 Δ 36]: adest actioni I [1, 3] 64; III [3, 1] 53; IIII [4, 1] 54; VI [6, 1] 63. definiens ss χειρὶ Μάρα (1) τοῦ συνεπισκόπου μου [6, 9] 64. ss pro eo Maras (1) [2, 97] Φ 205, non accurate [2, 97] 217

Σάβας [frequenter scribitur Σάββας *Sabbas*] (1) Πάλτου [Συρίας ᾱ Σ 38 Δ 39]: adest actioni I [1, 3] 59; III [3, 1] 49; IIII [4, 1] 50; VI [6, 1] 58; II [2, 2] 100. sententiam dicit [2, 96] 115; [4, 9] 28. definiens ss διὰ Θαλασσίου διακόνου [6, 9] 58. ss [2, 97] 109 [= Φ 281; corrupte Φ 65 Ξ]; διὰ Ἀχολίου Λαράνδων [17, 9] 130; epistulæ ad Leonem per Patricium (3) episcopum [uol. 3 p. 358] 30

SYNODVS ANTIOCHENA adest [15, 15] 22. εἶπεν 59. 92. 145. 155
SYNODVS ἐνδημοῦσα: $\overline{\text{ss}}$ [1, 552] 15. εἶπεν 1, 342
COGNITIO PRIOR de gestis aduersus Eutychen: adest [1, 558] 24
COGNITIO ALTERA adest [1, 555] 13. εἶπεν 1, 751 [cf. p. 171, 6]. 765. 786. 817
ENCYCL $\overline{\text{ss}}$ inter episcopos Syriæ I ep. 20; nomen in capite epistulæ p. 32, 36

Sabas (2) *Pioniæ:* ENCYCL $\overline{\text{ss}}$ inter episcopos Hellesponti ep. 35

Σαββατίου (1) Μασταύρων: pro absente $\overline{\text{ss}}$ Στέφανος Ἐφέσου τῆς μητροπόλεως [6, 9] 421

Sabbatius (2) *Sebastiæ:* ENCYCL $\overline{\text{ss}}$ inter episcopos Isauriæ ep. 27, nomen in capite epistulæ p. 46, 14

Σαβινιανὸς (1) Πέρρης [Αὐγουστοευφρατησίας Σ 105 Δ 98]: definiens $\overline{\text{ss}}$ [6, 9] 339, cf. Ἀθανάσιος (8); $\overline{\text{ss}}$ [17, 9] 148. libellum dat imperatoribus 15, 5; concilio 15, 6. εἶπεν 15, 3. 13
παιδόθεν ἀσκητήριον οἰκονομῶν, πολύανδρον μοναστήριον p. 424, 11. ordinatus episcopus per (Iohannem) metropolitam Augustoeuphratesiæ p. 424, 15; a synodo prouinciæ p. 441, 38
SYNODVS EPHESENA iussu Dioscori a Stephano metropolita expulsus p. 424, 19 sq. 38 sq., sine iudicio p. 442, 2

Σαβινιανὸς (2) ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Τερμισσὸν καὶ Εὐδοκιάδα καὶ Ἰοβίαν: SYNODVS ἐνδημοῦσα $\overline{\text{ss}}$ [1, 552] 18

Σαβῖνος (1) Ἀδουλι [δουλου M Φ^{cr} δουλυ P βοτοῦ B om. S Φ^{a}, 4, 25[2] Κοπτιτῶν MB *doctitorum* Φ^{r} om. Φ^{ac}, cf. Philolog. 91, 355 ff.]: adest actioni I [1, 3] 141. intrat concilium 4, 20. $\overline{\text{ss}}$ libello [4, 25] 2

Sabinus (2) *Constantiæ Cypri:* ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 16

Σαλουστίου Κωρύκου [Κιλικίας ᾱ Σ 55 Δ 49]: pro absente $\overline{\text{ss}}$ Θεόδωρος Ταρσοῦ [6, 9] 348, *per Philippum Adanensem* Δ 49 Σ 55

Saturnilus Amastrenæ ciuitatis: ENCYCL $\overline{\text{ss}}$ inter episcopos Paphlagoniæ ep. 42, nomen in capite epistulæ p. 86, 10

Σατορνῖνος τῆς Μαρκιανουπολιτῶν μητροπόλεως: SYNODVS ἐνδημοῦσα $\overline{\text{ss}}$ [1, 552] 2. εἶπεν 1, 307
COGNITIO PRIOR de gestis aduersus Eutychen: adest [1, 558] 5

Σεβαστιανὸς Βεροίας [Θράικης ἄλλης Σ 9 Δ 10]: adest actioni I [1, 3] 52; III [3, 1] 44; IIII [4, 1] 45; V [5, 1] 52; VI [6, 1] 51; VIII [8, 2] 51; VIIII [9, 2] 49; X [10, 3] 51; XII [12, 2] 51; XIIII [14, 2] 51; XVI [16, 2] 51; XVII [17, 1] 52; 19 [19, 2] 52; II [2, 2] 45. sententiam dicit [2, 96] 129; [4, 9] 38. adest consilio de fide 5, 29. definiens $\overline{\text{ss}}$ [6, 9] 51. $\overline{\text{ss}}$ [2, 97] 40 [= Φ 53 $\overline{\text{N}}$]; epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 360] 64. εἶπεν 19, 47
ENCYCL *Sebastianus* [sine nomine sedis] scribit ep. 17

Sebon Cydoniæ: ENCYCL $\overline{\text{ss}}$ inter episcopos Cretæ ep. 48

Σεκουνδῖνος Νοβησίων: SYNODVS ἐνδημοῦσα $\overline{\text{ss}}$ Coll. Nouar. [uol. 2 p. 20] 28
COGNITIO PRIOR de gestis aduersus Eutychen: adest [1, 558] 19
COGNITIO ALTERA adest [1, 555] 25. εἶπεν 1, 752

Σέλευκος (1) Ἀμασείας [Ἑλενοπόντου Σ 197 Δ 188]: adest actioni I [1, 3] 33; III [3, 1] 26; IIII [4, 1] 26; V [5, 1] 32; VI [6, 1] 32; VIII [8, 2] 32; VIIII [9, 2] 30; X [10, 3] 31; XII [12, 2] 31; XIIII [14, 2] 32; XV [15, 2] 32; XVI [16, 2] 31; XVII [17, 1] 32; 19 [19, 2] 32; II [2, 2] 19. sententiam dicit [2, 96] 17; [4, 9] 12; 11, 174. definiens $\overline{\text{ss}}$ [6, 9] 32. $\overline{\text{ss}}$ [2, 97] 12 [= Φ 18 $\overline{\text{IE}}$]; [17, 9] 13; epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 357] 10. εἶπεν 17, 24
SYNODVS ἐνδημοῦσα $\overline{\text{ss}}$ [1, 552] 4. εἶπεν 1, 302. 538, cf. præterea p. 173, 6

COGNITIO PRIOR de gestis aduersus Eutychen: adest [1, 558] 9
COGNITIO ALTERA adest [1, 555] 5. εἶπεν 1, 587. 602. 623. 625. 632. 635. 734. 740. 741. 760. 790. 796. 803. 810. 824
SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 49; sessioni alteri σ 33. sententiam dicit [1, 884] 39; 1 999. ss̄ [1, 1070] XLII Φ. εἶπεν 1, 864
ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 29, rescripsit et ss̄ ep. 41; nomen in capite epistulæ p. 84, 13

Seleucus: (2) ENCYCL ss̄ inter episcopos Ciliciæ 1 ep. 28, in capite epistulæ p. 50, 13

Σερῆνος Μαξιμιανουπόλεως [Ῥοδόπης Σ 13 Δ 14]: adest actioni 1 [1, 3] 194; III [3, 1] 156; IIII [4, 1] 158; VI [6, 1] 174. sententiam dicit [4, 9] 61. definiens ss̄ [6, 9] 176. ss̄ [2, 97] 204 [= Φ 174 ΡΞΓ]; [17, 9] 89

Seuerianus Scythopolitanus [Παλαιστίνης β̄ Σ 131 Δ 124]: ss̄ Δ 124 Σ 131, deest in catalogo 6, 9. interfectus est in seditione Palæstinensi p. 487, 17. 491, 2. 492, 31

Σευήρου Μαξιμιανουπόλεως: pro absente ss̄ Κωνστάντιος τῆς μητροπόλεως Βόστρων [6, 9] 436

Σηρικίου: pro absente ss̄ Συμεώνης Ἀμίδης τῆς μητροπόλεως διὰ Πέτρου πρεσβυτέρου [6, 9] 398

Σολέμου Κωνσταντιανῆς: pro absente ss̄ Κωνστάντιος τῆς μητροπόλεως Βόστρων [6, 9] 438

Στέφανος (1) Ἀναζάρβων: SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 39; sessioni alteri σ 25. sententiam dicit [1, 884] 31; 1, 993. ss̄ [1, 1070] XXXII Φ

Stephanus (2) *Buthroti*: ENCYCL ss̄ inter episcopos ueteris Epiri ep. 46

Στέφανος (3) Γέρως: adest actioni 1 [1, 3] 155. intrat concilium 4, 20. ss̄ libello [4, 25] 10

Στέφανος (4) Δαλισάνδου: pro absente ss̄ Βασίλειος Σελευκείας μητροπόλεως Ἰσαυρίας [6, 9] 374
ENCYCL ss̄ inter episcopos Isauriæ ep. 27

Στέφανος (5) Ἐπιφανείας δευτέρας Συρίας: SYNODVS ANTIOCHENA adest [15, 15] 15. εἶπεν 15, 50. 85. 135

Στέφανος (6) Ἐφέσου [Ἀσίας Σ 225 Δ 216]: adest actioni 1 [1, 3] 10; III [3, 1] 7; IIII [4, 1] 7; V [5, 1] 9; VI [6, 1] 9; VIII [8, 2] 9; VIIII [9, 2] 9; X [10, 3] 8; XII [12, 2] 8; XIIII [14, 2] 9; XV [15, 2] 9; XVI [16, 2] 9; XVII [17, 1] 9; 19 [19, 2] 9; II [2, 2] 6. sedet ad partem læuam 1, 4. sententiam dicit [2, 96] 6; [4, 9] 6; 11, 167. definiens ss̄ [6, 9] 9, pro absentibus episcopis sub se constitutis [6, 9] 407—426. ss̄ [2, 97] 7 [= Φ 6 Θ̄]. εἶπεν 1, 56. 58. 60. 130. 132; 2, 33. 81; 8, 10; 11, 149; 12, 11. 13. 15. 17. 19. 22. 29. 37. 42. agitur de eo actionibus XII. XIII
SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 6; sessioni alteri σ 4. sententiam dicit [1, 884] 3; 1, 970. ss̄ [1, 1067] 4. εἶπεν 1, 156. 200. 909. 949. πάντας τοὺς κληρικοὺς αὐτοῦ (Flauiani) ἐν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει παραγενομένους ἐπίσκοπος ὢν ἐδεξάμην p. 75, 23. ἐδεξάμην εἰς κοινωνίαν Ἐλπίδιον τὸν πρεσβύτερον καὶ τοὺς ἄλλους διακόνους καὶ τὸν ἐπίσκοπον (Dorylæi) Εὐσέβιον p. 75, 28. οἱ ἐπίσκοποι οἱ μὴ ὑπογράψαντες (damnationi Flauiani et Eusebii) ἐμοῦ ἐγγυησαμένου τῇ ἑξῆς ὑπέγραψαν p. 88, 4 σήμερον πεντήκοντα ἔτη ἔχω ἐν τῶι κλήρωι Ἐφέσου p. 405, 17. πρεσβύτερος p. 409, 10. 34. τεσσαράκοντα ἐπισκόπων τῆς Ἀσίας ψήφωι καὶ τῶν λαμπροτάτων καὶ τῶν λογάδων καὶ τοῦ ... παντὸς κλήρου καὶ τῆς πόλεως πάσης ordinatur p. 405, 15 sq.

Στέφανος (7) Ἰαμνείας [Παλαιστίνης ᾱ Σ 130 Δ 123]: adest actioni 1 [1, 3] 83; III [3, 1] 69; IIII [4, 1] 70; VI [6, 1] 83. sententiam dicit inter episcopos Palæstinæ 1 per episcopum Capetoliadis [4, 9] 103. definiens ss̄ [6, 9] 83

Στέφανος (8) Ἱερᾶς πόλεως [Αὐγουστοευφρατησίας Σ 99 Δ 93]: adest actioni I [1, 3] 28; V [5, 1] 27; VI [6, 1] 27; VIII [8, 2] 27; VIIII [9, 2] 27; X [10, 3] 26; XII [12, 2] 26; XIIII [14, 2] 27; XV [15, 2] 27; XVI [16, 2] 27; XVII [17, 1] 27; 19 [19, 2] 27; II [2, 2] 36. definiens ss [6, 9] 27, pro absentibus episcopis sub se constitutis [6, 9] 446—450, [17, 9] 183. ss [2, 97] 30 [= Φ 44 ΑΗ]; [17, 9] 9
SYNODVS ANTIOCHENA ss II, 54
SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 33; sessioni alteri σ 19. sententiam dicit [1, 884] 25; 1, 986. ss [1, 1070] XXV Φ. εἶπεν 1, 953
ordinatus est a Domno ep. Antiochiæ p. 389, 1. expulit Sabinianum Perrensem p. 424, 10
ENCYCL epistulam accepit ab imperatore [XI] 10

Στέφανος (9) Λιμύρων [Λυκίας Σ 277 Δ 268]: 1, 3^{235}. 3, 1^{197}. 4, 1^{199}. 6, 1^{215}, cf. Νικόλαος (1); II [2, 2] 142. sententiam dicit [2 96] 45. definiens ss διὰ Νικολάου τῆς Ἀκαρασσέων πόλεως διὰ τὸ ἀρρωστεῖν με [6, 9] 219. ss [2, 97] 116 [= Φ 147 ΡΛΖ]; [17, 9] 142
ENCYCL ss inter episcopos Lyciæ ep. 32

Στέφανος (10) Ποιμανηνοῦ [Ἑλλησπόντου Σ 220 Δ 211]: adest actioni I [1, 3] 219; III [3, 1] 181; IIII [4, 1] 183; VI [6, 1] 199; II [2, 2] 198. sententiam dicit [2, 96] 168. definiens ss [6, 9] 202. ss [2, 97] 187 [= Φ 157 ΡΜζ]; [17, 9] 60

Στρατήγιος Πολυβότου [Φρυγίας Σαλουταρίας Σ 336 Δ 327]: adest actioni I [1, 3] 288; III [3, 1] 250; IIII [4, 1] 250; VI [6, 1] 268. sententiam dicit [4, 9] 145. definiens ss [6, 9] 274. ss [2, 97] 161 [= Φ 161 ΡΝ]

Συμεώνης [Συμεώνιος Συμεωνίου 2, 96^{37}. M 3, 1^{24}. 6, 9^{29}. B 1, 3^{30}; Συμεών Συμεῶνος 1, 78^{47}. 1, 884^{38}. 2, 2^{44}. 14, 2^{29}. 17, 1^{29}. 19, 2^{29}. B 3, 1^{34}. 4, 9^{16}] Ἀμίδης [Μεσοποταμίας Σ 116 Δ 109]: adest actioni I [1, 3] 30; III [3, 1] 24; IIII [4 1] 24; V [5, 1] 29; VI [6, 1] 29; VIII [8, 2] 29; VIIII [9, 2] 28; X [10, 3] 28; XII [12, 2] 28; XIIII [14, 2] 29; XV [15, 2] 29; XVI [16, 2] 28; XVII [17, 1] 29; 19 [19, 2] 29; II [2, 2] 44. sententiam dicit [2, 96] 37; [4, 9] 16. definiens ss διὰ Πέτρου πρεσβυτέρου [6, 9] 29, per eundem pro absentibus episcopis sub se constitutis [6, 9] 396—398. ss [2, 97] 47 [= Φ 43 = Φ 82 ΟΓ]
SYNODVS ANTIOCHENA ss II, 54
SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 47; sessioni alteri σ 32. sententiam dicit [1, 884] 38; 1, 1003 Φ [desunt ipsa uerba]. ss [1, 1070] XL Φ
ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 12, cf. Μάρας (3)

Συμμάχιος [*Symmachus* 1, 1070 CII Φ] Ἀττούδων [*attudæ* 1, 1070 CII Φ]: pro absente ss Νουνέχιος Λαοδικείας τῆς μητροπόλεως [6, 9] 378; 17, 9] 185
SYNODVS EPHESENA ss [1, 1070] CII Φ

Sozomenus Mileti [i. e. Μιλητουπόλεως]: ENCYCL ss inter episcopos Hellesponti ep. 35

Σώιζων Φιλίππων [Ἰλλυρικοῦ Σ 17 Δ 18]: adest actioni I [1, 3] 322; III [3, 1] 285; IIII [4, 1] 284; VI [6, 1] 302. sententiam dicit inter episcopos Macedoniæ I pro metropolitis et episcopis Illyrici [4, 9] 74 p. 298, 22. adest consilio de fide 5, 29. definiens ss [6, 9] 316. Κύντιλλος καὶ Σ. εἶπον 1, 291
SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 59, cf. 1, 167; sessioni alteri σ 43. sententiam dicit [1, 884] 48. ss [1, 1070] LII Φ

Σωσίας Σωιζούσης: SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 121; sessioni alteri σ 103. sententiam dicit [1, 884] 102; 1, 1056. ss [1, 1070] CXX Φ

Σωτηρᾶς Θεοδοσιανῆς [Κύπρου Σ 357 Δ 348]: ἐπέχοντος τὸν τόπον καὶ Ἡλιοδώρου ἐπ-

σκόπου Ἀμαθοῦντος καὶ Προεχίου ἐπισκόπου Ἀρσινόης] actioni I [1, 3] 311; III [3, 1] 273; IIII [4, 1] 273; VI [6, 1] 291. definiens ss [6, 9] 301; per eum ss Ἡλιόδωρος Ἀμαθοῦντος [6, 9] 302, Προέχιος Ἀρσινόης [6, 9] 304, Ἐπιφάνιος Σόλων [6, 9] 305. ss [2, 97] 224 [= Φ 176 ΡΞΖ]

Σωτήριχος Κερκύρας [Παλαιᾶς Ἠπείρου Σ 146 Δ 139]: adest actioni I [1, 3] 252; III [3, 1] 214; IIII [4, 1] 216; VI [6, 1] 232. cum aliis εἶπεν et transit ad partem læuam 1, 298. sententiam dicit inter episcopos ueteris Epiri per episcopum Philipporum [4, 9] 92. definiens ss [6, 9] 238

ENCYCL ss inter episcopos ueteris Epiri ep. 46

Σωφρόνιος (1) Κωνσταντίνης [Ὀσροηνῆς Σ 114 Δ 107]: adest actioni I [1, 3] 61; III [3, 1] 50; IIII [4, 1] 51; VI [6, 1] 60. sententiam dicit [2, 96] 172. definiens ss [6, 9] 61. ss [2, 97] 56 [= Φ 104 ϛζ]; epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 358] 24. εἶπεν 9, 27

SYNODVS ANTIOCHENA adest [15, 15] 26. εἶπεν 15, 54. 95. 144. 156

διὰ χειρὸς Σωφρονίου (2) συνεπισκόπου μου definiens ss Πέτρος Ἐχινέων [6, 9] 335. coniecerim Σωτηρίχου

Τατιανοῦ Φιλιππουπόλεως: pro absente ss Νουνέχιος Λαοδικείας τῆς μητροπόλεως [6, 9] 390; [17, 9] 185

Τιβεριανοῦ: pro absente ss Ὀλύμπιος τῆς μητροπόλεως Κύπρου διὰ Ἐπαφροδίτου Ταμάσου [6, 9] 394

Τιμόθεος (1) ἐπίσκοπος τῆς Ἀρκηνῶν πόλεως ἐπαρχίας Παλαιστίνης [1, 555[18]]: SYNODVS ἐνδημοῦσα ss [1, 552] 6 [sede non addita]

COGNITIO PRIOR de gestis aduersus Eutychen: adest [1, 558] 11

COGNITIO ALTERA adest [1, 555] 18. dubium est utrum huic an Timotheo (6) tribuantur εἶπεν 1, 749. 761. 813, ubi sedes non additur

Τιμόθεος [2] Βαλανέων [Συρίας β Σ 45]: adest actioni [1, 3] 97; III [3, 1] 80; IIII [4, 1] 81; VI [6, 1] 96. sententiam dicit [2, 96] 175; [4, 9] 48. definiens ss [6, 9] 97; per eum ss Μάρκος Ἀρεθούσης [6, 9] 96. ss [2, 97] 55 [= Φ 81 ΟΒ]; [17, 9] 38, per eum Μάρκος Ἀρεθούσης [17, 9] 39

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 43; sessioni alteri σ 29. sententiam dicit [1, 884] 35; 1, 997. ss [1, 1070] XXXVI Φ

Τιμόθεος (3) Γέρμης: pro absente ss Διογένης Κυζίκου [6, 9] 347; [17, 9] 183

ENCYCL ss inter episcopos Hellesponti ep. 35

Τιμόθεος (4) Δολίχης [Αὐγουστοευφρατησίας Σ 103 Δ 96]: adest actioni I [1, 3] 131; III [3, 1] 114; IIII [4, 1] 115; VI [6, 1] 131; II [2, 2] 204. definiens ss [6, 9] 132. ss [2, 97] III [= Φ 100 ϛΒ]; [17, 9] 161

SYNODVS ANTIOCHENA adest [15, 15] 11. εἶπεν 15, 56. 81. 125

Timotheus (5) *Megalopoleos*: ENCYCL ss inter episcopos Helladis ep. 44, nomen in capite epistulæ p. 88, 33

Τιμόθεος (6) Πριμοπόλεως [τῆς Παμφυλίας 1, 78[107]]: SYNODVS ἐνδημοῦσα ss [1, 552] 29. εἶπεν 1, 345

COGNITIO PRIOR de gestis aduersus Eutychen: adest [1, 558] 25

COGNITIO ALTERA adest [1, 555] 23. cf. Τιμόθεος (1)

SYNODYS EPHESENA: adest [1, 78] 107

Τιμοθέου [7] pro absente ss Περγάμιος Ἀντιοχείας τῆς Πισιδῶν μητροπόλεως [6, 9] 403

Titus: ENCYCL ss inter episcopos Ciliciæ I ep. 28, in capite epistulæ p. 50, 13

turuhius cf. *Riticius*

Τρύφων [*Eufrontius* Δ 343 Σ 352 Τρυφωνιανός 1, 742, sed cf. p. 171, 6] Χίου: ἐπέχοντος τὸν τόπον Ἰωάννου Ῥόδου: adest actioni I [1, 3] 54; V [5, 1] 54; VI [6, 1] 53; VIII [8, 2] 53; VIII [9, 2] 51; X [10, 3] 53; XII [12, 2] 53; XIIII [14, 2] 53; XVI [16, 2] 53; XVII [17, 1] 54; 19 [19, 2] 54; II [2, 2] 74. sententiam dicit [2, 96] 95. definiens ss̄ [6, 9] 299, pro Iohanne Rodi [6, 9] 53. ss̄ [2, 97] 72 [= Φ 37 $\overline{\text{K}}$ = Φ 50 $\overline{\text{ME}}$]; [17, 9] 87, per eum Iohannes Rodi [17, 9] 30; epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 358] 36. εἶπεν 19, 29

SYNODVS ἐνδημοῦσα ss̄ [1, 552] 13. εἶπεν 1, 344

COGNITIO PRIOR de gestis aduersus Eutychen: adest [1, 558] 7

COGNITIO ALTERA adest [1, 555] 34. εἶπεν 1, 742. 766. 787

Τυγχάνιος Ἀπολλωνιάδος [Καρίας Σ 321 Δ 312]: adest actioni I [1, 3] 261; III [3, 1] 223; IIII [4, 1] 225; VI [6, 1] 241; II [2, 2] 88. sententiam dicit [2, 96] 103; [4, 9] 152. definiens ss̄ [6, 9] 247. ss̄ [2, 97] 166 [= Φ 215 $\overline{\text{CB}}$]; [17, 9] 109

Τύραννος (1) Γερμανικουπόλεως [Ἰσαυρίας Σ 68 Δ 66]: adest actioni I [1, 3] 88; VI [6, 1] 88. definiens ss̄ [6, 9] 89. ss̄ [2, 97] 208 [= Φ 234 $\overline{\text{CKB}}$]; [17, 9] 150

Τύραννος (2) Οὐμανάδων [Λυκαονίας Σ 294 Δ 285]: adest actioni I [1, 3] 294; III [3, 1] 256; IIII [4, 1] 256; VI [6, 1] 274. definiens ss̄ [6, 9] 280. ss̄ [2, 97] 157 [= Φ 201 $\overline{\text{PCB}}$]; [17, 9] 124

Hypatius (1) *Adriani*: ENCYCL ss̄ inter episcopos ueteris Epiri ep. 46

Ὑπάτιος (2) Ζεφυρίου [Κιλικίας ᾱ Σ 52 Δ 46]: adest actioni I [1, 3] 104; III [3, 1] 87; IIII [4, 1] 88; VI [6, 1] 103; II [2, 2] 174. sententiam dicit [2, 96] 75. definiens ss̄ [6, 9] 104. ss̄ [2, 97] 61 [= Φ 91 $\overline{\text{TTB}}$]

ENCYCL *Hypatius* [sede non addita] ss̄ inter episcopos Ciliciæ I ep. 28, nomen in capite epistulæ p. 50, 12

Hypatius (3) *Sidymensis*: ENCYCL ss̄ inter episcopos Lyciæ ep. 32

Ὑπερέχιος (1) Ἀσπώνων [Γαλατίας ᾱ Σ 166 Δ 159]: adest actioni I [1, 3] 165; III [3, 1] 129; IIII [4, 1] 130; VI [6, 1] 146. definiens ss̄ [6, 9] 147

Hyperechius (2) *Zili*: ENCYCL ss̄ inter episcopos Helenoponti ep. 41, nomen in capite epistulæ p. 84, 13

hypedius [conicio *Hyperechius*]: ENCYCL nominatur inter episcopos Paphlagoniæ in capite ep. 42 p. 86, 10

Φιλαδέλφου Ἀτανασσοῦ: pro absente ss̄ Νουνέχιος Λαοδικείας τῆς μητροπόλεως [6, 9] 384; [17, 9] 185

Philetus (1) *Cerassiæ*: SYNODVS EPHESENA ss̄ [1, 1070] CIII Φ

Φιλητοῦ (2) Χαιρατάπων: pro absente ss̄ Νουνέχιος Λαοδικείας τῆς μητροπόλεως [6, 9] 379; [17, 9] 185

Philippus (1) *Ancyras sideras* [Φρυγίας Πακατιανῆς Σ 348 Δ 337]: ss̄ Δ 337 Σ 348, deest in catalogo 6, 9

Φίλιππος (2) Ἀδάνης [Κιλικίας ᾱ Σ 51 Δ 45]: adest actioni I [1, 3] 103; III [3, 1] 86; IIII [4, 1] 87; VI [6, 1] 102; II [2, 2] 58. definiens ss̄ [6, 9] 103; per eum subscripsisse dicitur *Salustius Corycutanus* Δ 49 Σ 55, sed cf. 6, 9[348]. ss̄ [2, 97] 52 [= Φ 67 $\overline{\text{ΞB}}$]; [17, 9] 137

ENCYCL *Philippus* (2[a]) [sede non addita] ss̄ inter episcopos Ciliciæ I ep. 28

Φίλιππος (3) Βαλβουρέων [Λυκίας Σ 280 Δ 271]: adest actioni I [1, 3] 238; III [3, 1] 200; IIII [4, 1] 202; VI [6, 1] 218; II [2, 2] 145. sententiam dicit [2, 96] 50. definiens ss̄ [6, 9] 222. ss̄ [2, 97] 111 [= Φ 149 $\overline{\text{PΛΘ}}$ = Φ 153]; [17, 9] 81

Philippus (4) *Hieraspoleos*: ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 49

Φίλιππος (5) Λυσιάδος [Φρυγίας Σαλουταρίας Σ 329 Δ 320]: adest actioni I [I, 3] 281; III [3, I] 243; IIII [4, I] 243; VI [6, I] 261. sententiam dicit [4, 9] 140. definiens ss [6, 9] 267. ss [2, 97] 160 [= Φ 131 PKΓ]; [17, 9] 100

Φίλιππος (6) Νέας Αὐλῆς [Ἀσίας Σ 235 Δ 226; Θεοδοσιουπόλεως 2, 2[106], *Theodosiupoleos siue Nouæ Aulæ* 2, 96[120] Φ. 2, 97 Φ 284]: adest actioni I [I, 3] 204; III [3, I] 166; IIII [4, I] 168; VI [6, I] 184; II [2, 2] 106. sententiam dicit [2, 96] 120. definiens ss [6, 9] 187. ss [2, 97] 205 [= Φ 141 PΛΔ = Φ 284]

Φίλιππος (7) Πελτῶν: pro absente ss Νουνέχιος Λαοδικείας τῆς μητροπόλεως [6, 9] 389

Φιλόκαλος Ζαγυλέων: SYNODVS EPHESENA adest [I, 78] 129; sessioni alteri σ III. sententiam dicit [I, 884] 110; I, 1064. ss [I, 1070] CXXVIII Φ

Filoctetos Dodonæ [Ἠπείρου Σ 147 Δ 140]: ss Δ 140 Σ 147, deest in catalogo 6, 9

Φιλοστοργίου cf. Εὐστοργίου (2)

Philocharis Vallidis: ENCYCL ss inter episcopos nouæ Epiri ep. 47, nomen in capite epistulæ p. 95, 16

Firminus Thermis [Καππαδοκίας ᾱ Σ 179 Δ 172]: ss Δ 172 Σ 179, deest in catalogo 6, 9

Φλαβιανὸς (1) Ἀδραμυττίου: pro absente ss Στέφανος Ἐφέσου τῆς μητροπόλεως [6, 9] 408

SYNODVS EPHESENA adest [I, 78] 92. sententiam dicit [I, 884] 77; I, 1035. ss [I, 1070] LXXXIIII Φ

Flauianus (2) *Gabalæ*: ENCYCL ss inter episcopos Syriæ I ep. 20, nomen in capite epistulæ p. 32, 35

Φλαβιανὸς (3) Κωνσταντινουπόλεως SYNODVS ἐνδημοῦσα præsidet I, 223. 238. 354. 405. 458. ss [I, 552] I. εἶπεν I, 224. 231. 233. 239. 271. 353. 356. 358. 360. 362. 365. 367. 368. 370. 372. 374. 377. 379. 382. 384. 385. 387. 389. 391. 394. 396. 398. 401. 403. 406. 409. 411. 413. 415. 417. 419. 424. 426. 428. 430. 433. 435. 437. 439. 441. 444. 446. 448. 450. 452. 455. 457. 459. 462. 465. 470. 472. 474. 480. 482. 486. 488. 499. 501. 503. 511. 513. 515. 517. 523. 525. 537. 539. 551

COGNITIO ALTERA de gestis aduersus Eutychen: adest [I, 555] I. εἶπεν I, 597. 722. 724. 729. 821

SYNODVS EPHESENA adest [I, 70] 5. εἶπεν I, 186. 866. 868. 870. 872. 877. 882. damnatur I, 962. 966—1066. appellat I, 963

cognoscit de causa Ibæ p. 379, 14. 26. 382, 4. — aduersatur ordinationi Bassiani Ephesi p. 406, 23. 407, 36. — μάθε πόσα δύναται Φλαβιανὸς ἐπίσκοπος καὶ μετὰ θάνατον 12, 43, cf. 44

Φλάκιλλος [Φλάγκιλλος siue Φλαγκίλιος 6, 9[241]. Πλακίλλου 3, I[217]] Ἰασσοῦ [Καρίας Σ 315 Δ 306]: adest actioni I [I, 3] 255; III [3, I] 217; IIII [4, I] 219; VI [6, I] 235; II [2, 2] 91. sententiam dicit [2, 96] 105. definiens ss [6, 9] 241. ss [2, 97] Φ 223

Φλωρέντιος (1) Ἀδριανουπόλεως [Πισιδίας Σ 309 Δ 300]: adest actioni I [I, 3] 308; III [3, I] 270; IIII [4, I] 270; VI [6, I] 288; II [2, 2] 151. sententiam dicit [2, 96] 57; [4, 9] 133. definiens ss [6, 9] 294. ss [2, 97] 133[a] [= Φ 217]

ENCYCL ss inter episcopos Pisidiæ ep. 29, in capite epistulæ p. 51, 4

Φλωρέντιος (2) Σάρδεων [Λυδίας Σ 247 Δ 236]: adest actioni I [I, 3] 15; III [3, I] 11; IIII [4, I] 11; V [5, I] 14; VI [6, I] 14; VIII [8, 2] 14; VIIII [9, 2] 14; X [10, 3] 13; XII [12, 2] 13; XIIII [14, 2] 14; XV [15, 2] 14; XVI [16, 2] 14; XVII [17, I] 14; 19 [19, 2] 14; II [2, 2] 29. sententiam dicit [2, 96] 28; [4, 9] 21; II, 177. adest consilio de fide 5, 29. definiens ss [6, 9] 14. ss [2, 97] 31 [= Φ 34 ΛΘ = Φ 87 OH]; [17, 9] 6; epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 357] 7. εἶπεν 2, 66. 3, 8. 4, 33. 17, 21

SYNODVS ἐνδημοῦσα misit relationem I, 223, cf. Ἰωάννης (35). Κοσσίνιος

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 26; sessioni alteri σ 15. sententiam dicit [1, 884] 19; 1, 982. ss [1, 1070] XVIIII Φ. εἶπεν 1, 205. 956. interpretis munere fungitur 1, 82. 117. 218. 227. 952; 1, 83. 219. 958

Φλωρέντιος (3) Τενέδου [Μυτιλήνης, Νήσων Σ 351 Δ 342; Τενέδου Λέσβου Ποροσελήνης καὶ τῶν Αἰγιαλῶν 2, 97[283]. 17, 9[86], *Lesbi Tenedi et Litoris* uol. 3 p. 359[56], *Tenedu et Pordoselenæ et Littorum* 1, 1070 XCVIII Φ, Λέσβου Τενέδου 6, 9[298]. 2, 97 Φ 241]: 1, 3[210]. 3, 1[272]. 4, 1[272]. 6, 1[290] cf. Εὐελπίστου χωρεπισκόπου; adest II [2, 2] 98. sententiam dicit [2, 96] 113. definiens ss διὰ Εὐελπίστου χωρεπισκόπου [6, 9] 298. ss per eundem [17, 9] 86; δι' Εὐλογίου (legas Εὐελπίστου) τοῦ χωρεπισκόπου διὰ τὸ ἐμὲ ὑπότρομον ἔχειν ὑπὸ ἀρρωστίας τὴν χεῖρα [2, 97] 223 [Φ 241 ΡΚΘ]. ss epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 259] 56

SYNODVS EPHESENA ss [1070] XCVIII Φ

Φοντηιανὸς [φροντηιανός 4, 9[135]. B 6, 9[291]. B[ab] 17, 9[167]; φροντιιανοῦ M 6, 1[285]; φροντινιανός (-οῦ) 2, 96[139]. 97[106]. B 1, 3[305]. B[o] 17, 9[167]; φροντιανοῦ 2, 2[159]. 3, 1[267]] Σαγαλασσοῦ [Πισιδίας Σ 306 Δ 297]: adest actioni I [1, 3] 305; III [3, 1] 267; IIII [4, 1 267; VI [6,1] 285; II [2, 2] 159. sententiam dicit [2, 96] 139; [4, 9] 135. definiens ss [6, 9] 291. ss [2, 97] 106 [= Φ 46 ΡΠΗ]; [17, 9] 167; epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 359] 50

Φραγκίων Φιλιππουπόλεως [Θράικης ἄλλης Σ 8 Δ 9]: adest actioni I [1, 3] 51; III [3, 1] 42; IIII [4, 1] 43; V [5, 1] 51; VI [6, 1] 50; VIII [8, 2] 50; VIIII [9, 2]50; X [10, 3] 50; XII [12, 2] 50; XIIII [14, 2] 50; XVI [16, 2] 50; XVII [17, 1] 51; 19 [19, 2] 51; II [2, 2] 30. mittitur ad tertiam Dioscori uocationem 2, 69. 70. 71. 78. sententiam dicit [2, 96] 29; [4, 9] 19; 11, 175. adest consilio de fide 5, 29. definiens ss [6, 9] 50. ss [2, 97] 27 [= Φ 36 ΑΕ]; [17, 9] 21; epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 357] 12. εἶπεν 2, 72. 76

Φρόντων Φασηλιτῶν [Λυκίας Σ 279 Δ 270]: adest actioni I [1, 3] 237; III [3, 1] 199; IIII [4, 1] 201; VI [6, 1] 217; II [2, 2] 141. sententiam dicit [2, 96] 46. definiens ss [6, 9] 221. ss [2, 97] 112 [= Φ 148 ΡΑΗ]; [17, 9] 182

Φωσφόρος Ὀρθωσιάδος [Φοινίκης ā Σ 85 Δ 79]: adest actioni I [1, 3] 123; III [3, 1] 105; IIII [4, 1] 106; VI [6, 1[122. definiens ss διὰ Τιμοθέου διακόνου [6, 9] 123. pro eo ss Photius Tyri [17, 9] 112

SYNODVS ANTIOCHENA adest [15, 15] 16. εἶπεν 15, 51. 137

Φωτεινὸς (1) Κύθρων [Κύπρου Σ 360 Δ 351]: 1, 3[313]. 3, 1[275]. 4, 1[275]. 6, 1[293]; cf. Διονυσίου διακόνου. definiens ss διὰ Διονυσίου διακόνου [6, 9] 306

Φωτεινὸς (2) Λύδδης [Παλαιστίνης ā Σ 125 Δ 118, *Diospolis* Δ 118 Σ 125]: adest actioni I [1, 3] 80; III [3, 1] 66; IIII [4, 1] 67; VI [6, 1] 80. sententiam dicit inter episcopos Palæstinæ I per episcopum Capetoliadis [4, 9] 100. definiens ss [6, 9] 80. ss [2, 97] 244 [= Φ 184 ΡΟΕ]

SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 70; sessioni alteri σ 52. sententiam dicit [1, 884] 58; 1, 1013. ss [1, 1070] LXIIII Φ

Φωτεινὸς (3) Τευχείρων: SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 120; sessioni alteri σ 100. sententiam dicit [1, 884] 99; 1, 1053. ss [1, 1070] CXVI [repetitur CXVIII Φ[cr]] Φ

Φώτιος Τύρου [Φοινίκης ā Σ 73 Δ 67]: adest actioni I [1, 3] 26; III [3, 1] 21; IIII [4, 1] 21; V [5, 1] 25; VI [6, 1] 25; VIII [8, 1] 25; VIIII [9, 2] 25; X [10, 3] 24; XII [12, 2] 24; XIIII [14, 2] 25; XV [15, 2] 25; XVI [16, 2] 25; XVII [17, 1] 25; 19 [19, 2] 25; II [2, 2] 33. sententiam dicit [2, 96] 32; [4, 9] 15. definiens ss [6, 9] 25. ss [2, 97] 38 [= Φ 35 ΜΖ]; [17, 9] 15; pro episcopis sub se constitutis [cf. **Πέτρος** (1), **Ἡράκλειτος**, **Φωσφόρος**, **Πορφύριος** (1) et p. 465. 5]; epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 357] 6

controuersia cum Eustathio Beryti tractatur actione 19. libellum offert 19, 3. εἶπεν 4, 37. 46. 9, 22. 10, 10. 11, 22. 24. 19, 10. 18. 24. 26. 34
COGNITIO BERYTI ei cum Eustathio et Vranio (5) mandatur ab imperatore p. 373, 17. 378, 16, cf. p. 381, 30. resident 11, 28. Φ. καὶ Εὐστάθιος καὶ Οὐράνιος εἶπον 11, 30; οἱ ἐπίσκοποι εἶπον 11, 32. 34. 36. 38. 40. 42. 44. 46. 53. 55. 58. 59. 62. 63. 65. 70. 72. 74. 76. 78. 80. 82. 86. 88. 90. 94. 98. 101. 103. 105. 107. 111. 114. 117. 125. 128. 131. 136. — continuatur Tyri a Ph. et Eustathio 10, 7 p. 373, 14. 372, 30. 399, 29. 400, 2. 23, cf. p. 394, 1. $\overline{ss}$ 10, 7 p. 375, 10
SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 23; sessioni alteri σ 13. sententiam dicit [1, 884] 16; 1, 980. $\overline{ss}$ [1, 1070] XVI Φ
SYNODVS ἐνδημοῦσα ei synodicam mittit p. 463, 26. 465, 9 sq. eum excommunicat p. 465, 30. ἐποίησα ἀκοινώνητος $\overline{ρκβ}$ ἡμέρας p. 465, 30, cf. *Byzant. Zeitschr.* 36, 141[1]

Χάρης Διονυσιουπόλεως [Φρυγίας Πακατιανῆς Σ 343 Δ 334]: adest actioni I [1, 3] 269; III [3, 1] 231; IIII [4, 1] 233; VI [6, 1] 249. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 255

Χίλωνος Νέας πόλεως: pro absente $\overline{ss}$ Κωνστάντιος τῆς μητροπόλεως Βόστρων

Χρυσάνθιος Βάγης [σ 81 *Balgenus* 1, 1070 XCII Φ δαγης 1, 78[100]]: SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 100; sessioni alteri σ 81. $\overline{ss}$ [1, 1070] XCII Φ

Χρύσιππος Μαλλοῦ [Κιλικίας ᾱ Σ 54 Δ 48]: adest actioni I [1, 3] 106; VI [6, 1] 105. sententiam dicit [2, 96] 78. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 106. $\overline{ss}$ [2, 97] 81 [= Φ 262]
ENCYCL *Chrysippus* [sede non addita] nominatur inter episcopos Ciliciæ I in capite epistulæ 28 p. 50, 12

Χρυσογόνου Κύμης [Φ, Μύκης MB]: pro absente $\overline{ss}$ Στέφανος Ἐφέσου τῆς μητροπόλεως [6,9] 411

Ὠφέλιμος Τεγέας [Ἑλλάδος Σ 26 Δ 27]: adest actioni I [1, 3] 315; III [3, 1] 277; IIII [4, 1] 277; VI [6, 1] 295. sententiam dicit inter episcopos Helladis per episcopum Philipporum [4, 9] 83. definiens $\overline{ss}$ [6, 9] 308. $\overline{ss}$ [2, 97] Φ 144 $\overline{ΡΛΔ}$

ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν 2, 14. 27. 39. 65. 69. 73. 80. 83. 86. 88. 12, 51. 14, 34. 36. 38. 15, 162. 18, 3. 8. 11. 19, 14, 41. 46. ἐβόησεν 12, 48. 13, 23. 14, 32. 19, 16. 35. 44. 61. 63. πᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος ἐβόησεν 13, 27. *uniuersa sancta synodus uociferata est* uol. 2 p. 112, 17. ἡ ἁγία σύνοδος ἐπευφήμησεν 18, 5. synodus statuit ea quæ eius sunt uol. 2 p. 112, 28

πάντες οἱ ἐπίσκοποι εἶπον 4, 109. οἱ ἐπίσκοποι εἶπον 5, 8. 12, 55. 17, 44. πάντες οἱ ἐπίσκοποι ἐβόησαν 1, 249. 3, 15. 32. 4, 11. 13. 16. 18. 26. 34. 39. 55. 57. 59. 78. 84. 91. 5, 35. 6, 20. 8, 16. 9, 15. 24. 11, 159. 179. 12, 44. 19, 31; ἐκτὸς τῶν Ῥωμαίων καὶ Ἀνατολικῶν τινῶν 5, 6. πάντες ἐβόησαν 6, 3. 5. 11. 13. 15. 22. 13, 25, cf. p. 170, 36 τὸ παρὰ τοῦ ἑνὸς λεγόμενον ὡς παρὰ πάντων ὁμοῦ ἐκφωνούμενον καὶ γράφεται καὶ νοεῖται. οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι ἐβόησαν 17, 33. τινὲς τῶν ἐπισκόπων ἐβόησαν 11, 8. 19. οἱ ἐπίσκοποι ἐβόησαν (siue ἐπεβόησαν) 3, 3. 5. 7. 12. 20. 28. 30. 34. 4, 7. 41. 43. 47. 81. 86. 5, 11, 12. 16. 18. 20. 23. 27. 9, 4. 6. 8. 10. 12. 26. 28. 30. 11, 3. 5. 12, 46. 60. 17, 11
SYNODVS ANTIOCHENA ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν 11, 47, 49
SYNODVS ἐνδημοῦσα: ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν 1, 235. 402. 467. 475. 534. 536; ἐπεβόα 1, 550
COGNITIO ALTERA de gestis aduersus Eutychen: παρὰ πάντων τῶν ἐπισκόπων ἐρρέθη 1, 603
SYNODVS EPHESENA ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν 1, 120. 137. 142. 144. 146. 148. 152. 216. 226. 228. 303. 469. 491. 493. 495. 507. 509. 529. 881. 900. 902. 904. 910. 961

III CLERICI QVI VICES AGVNT EPISCOPORVM VEL PRO EPISCOPIS SVBSCRIBVNT

Ἀδελφίου χωρεπισκόπου [Ἀδολίου πρεσβυτέρου Σ 189 *lochium presbyterum* Δ 181] ἐπέχοντος τὸν τόπον Ἀδολίου ἐ. Ἀραβισσοῦ: adest actioni I [1, 3] 177; III [3, 1] 140; IIII [4, 1] 142; VI [6, 1] 158. δι' Ἀ. χ. $\overline{ss}$ Ἀδόλιος Ἀ. [6, 9] 159 Σ 189 Δ 181

Ἀδήλου [αδήτου MBS 1, 3^{306}, MB^{a} 3, 1^{268} *adito* Φ 6, 1^{256}; ἀλήτου M 6, 1^{286}; ἀδόλου B 1, 3^{306}; δαδήτου $MΦ^{r}$ δαδίτου $BΦ^{a}$ 6, 9^{292}] χωρεπισκόπου ἐπέχοντος τὸν τόπον Μεσσαλίνου Λαοδικείας: adest actioni I [1, 3] 306; III [3, 1] 268; IIII [4, 1] 268; VI [6, 1] 286. διὰ χειρὸς Α. χ. $\overline{ss}$ Μεσσαλῖνος Λ. [6, 9] 292

Andreas presbyter Thessalonicensis pro Euxitheo episcopo meo $\overline{ss}$ [2, 97] Φ 8 $\overline{CMB}$

Ἀνθίμου [*Anthemius* 1, 1070 CXXXV Φ] πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Πατρικίου ἐπισκόπου Τυάνων Καππαδοκίας δευτέρας: SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 133. $\overline{ss}$ [1, 1070] CXXXV Φ

Ἀρίστωνος πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Εὐνομίου ἐ. Νικομηδείας: SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 134. $\overline{ss}$ [1, 1070] CXXXVI Φ

διὰ Βασιλίσκου πρεσβυτέρου: SYNODVS ἐνδημοῦσα per eum $\overline{ss}$ Εὐδόξιος Βοσπόρου [1, 552] 26

Bassianus chorepiscopus: $\overline{ss}$ Coll. Prisca 165

Βῆρος πρεσβύτερος ἐπέχων τὸν τόπον Μάρα (2) τοῦ ἐ. τῆς Κοδραλέων Παμφυλίας: sententiam dicit, ἐπείπερ δι' ἀρρωστίαν ἀπὸ τῆς Νικαέων πόλεως οὐ παραγέγονεν [4, 9] 37

Βονιφάτιος [*Cælius Bonifatius* Φ 2, 97^{3}] πρεσβύτερος καὶ πρεσβευτὴς τῆς ἐκκλησίας τῆς πρεσβυτέρας καὶ μεγάλης Ῥώμης ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ ἀρχιεπισκόπου Λέοντος $\overline{ss}$ [2, 97] 3 [= Φ 3 Γ, cf. Σ 3 Δ 3 *presbyter sanctæ ecclesiæ Romanæ*]. Β. πρεσβύτερος ἐπέχων τὸν τόπον τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης εἶπεν 17, 3. 14

Gelasius presbyter in loco Romani Bubonensis: ENCYCL $\overline{ss}$ inter episcopos Lyciæ ep. 32

Διονυσίου διακόνου ἐπέχοντος τὸν τόπον Φωτεινοῦ ἐ. Κύθρων: adest actioni I [1, 3] 313; III [3, 1] 275; IIII [4, 1] 275; VI [6, 1] 293. διὰ Δ. δ. definiens $\overline{ss}$ Φωτεινὸς Κύθρων [6, 9] 306

Δουλκιτίου πρεσβυτέρου Ῥώμης: SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 137

Δωροθέου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Ἀνατολίου ἐ. Σατάλων; adest actioni I [1, 3] 170; IIII [4, 1] 135; VI [6, 1] 151. διὰ Δ. π. definiens $\overline{ss}$ Ἀνατόλιος Σατάλων [6, 9] 152

Helpidius (1) *presbyter agens uices episcopi Antoniani Amisenorum*: sententiam dicit [2 (3), 96 (94)] 191 Φ. $\overline{ss}$ [2 (3), 97] 308 Φ

Helpidius (2) *presbyter agens uices episcopi Paralii Andrapinensis*: sententiam dicit [2 (3), 96 (94)] 189 Φ. definiens $\overline{ss}$ *per Helpidium presbyterum* Π. Ἀ. Δ 190 Σ 198. $\overline{ss}$ *H. pr. agens uices Parali Adrapenæ ciuitatis episcopi* [2 (3), 97] 308 Φ

Ἐπιφάνιος πρεσβύτερος ἐπέχων τὸν τόπον Αἰθερίου Πομπηιουπόλεως ἐπαρχίας Παφλαγονίας [4, 9^{29}]: adest actioni I [1, 3] 183; III [3, 1] 146; IIII [4, 1] 148; VI [6, 1] 164. sententiam dicit [4, 9] 29. δι' Ἐ. π. definiens $\overline{ss}$ Αἰθέριος Πομπηιουπόλεως [6, 9] 166 Σ 204 Δ 195; $\overline{ss}$ [17, 9] 177

Εὐελπίστου [Εὐλογίου 2, 97^{223}] χωρεπισκόπου ἐπέχοντος τὸν τόπον Φλωρεντίου ἐ. Τενέδου: adest actioni I [1, 3] 310; III [3, 1] 272; IIII [4, 1] 272; VI [6, 1] 290. διὰ Εὐ. χ. definiens $\overline{ss}$ Φλωρέντιος Λέσβου Τενέδου [6, 9] 298. δι' Εὐ. τοῦ χ. $\overline{ss}$ Φλωρέντιος ἐ. Τενέδου κτλ. διὰ τὸ ἐμὲ ὑπότρομον ἔχειν ὑπὸ ἀρρωστίας τὴν χεῖρα [2, 97] 223; δι' Εὐ. τοῦ χωρεπισκόπου μου $\overline{ss}$ Φλ. ἐ. Λ. κτλ. [17, 9] 86

Εὐλογίου (1) πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Γενεθλίου ἐ. Κρατείας: adest actioni I [1, 3] 186; III [3, 1] 149; IIII [4, 1] 151; VI [6, 1] 167. *Eu. pr. agens uices episcopi Genethlii Cratiæ* sententiam dicit [2 (3), 96 (94)] 119. διὰ Εὐ. π. definiens s̄s̄ Γενέθλιος Κρατείας [6, 9] 169 Σ 212 Δ 203. Εὐ. πρεσβύτερος Κρατείας τόπον ἐπέχων Γενεθλίου ἐπισκόπου s̄s̄ [2, 97] 219 [= Φ 171 P̄Ξ̄]

Eulogius (2) *presbyter*: SYNODVS EPHESENA *hortatu Vranii episcopi ciuitatis Himeriorum prouinciæ Syriæ Osroenæ* s̄s̄ [1, 1070] CVI Φ. dicit Οὐράνιος ἑρμηνεύοντος αὐτὸν Εὐλογίου πρεσβυτέρου Ἐδέσσης [1, 884] 54; 1, 1009; εἶπεν (cum eodem additamento) 1, 215. 950. cf. ind. IIII Εὐλόγιος (1)

Εὐσεβίου (1) καὶ Κωνσταντίνου [Κωνστάντιος MB 4, 9[63]] πρεσβυτέρων ἐπεχόντων τὸν τόπον Ἀναστασίου ἐ. Νικαίας: adsunt actioni I [1, 3] 17; III [3, 1] 13; IIII [4, 1] 13. Ε. καὶ Κ. πρεσβύτεροι τῆς Νικαέων πόλεως τοποτηροῦντες τῶι ἐπισκόπωι τῆς αὐτῆς πόλεως Ἀναστασίωι sententiam dicunt [4, 9] 63

Εὐσεβίου (2) πρεσβυτέρου [πρεσβυτέρου Ἀντιοχείας 6, 9[56] Σ 32 Δ 33] ἐπέχοντος τὸν τόπον Μακαρίου ἐ. Λαοδικείας Συρίας: adest actioni I [1, 3] 57; III [3, 1] 47; IIII [4, 1] 48; V [5, 1] 57; VI [6, 1] 56; VIII [8, 2] 56; VIIII [9, 2] 54; X [10, 3] 56; XII [12, 2] 56; XIIII [14, 2] 56; XV [15, 2] 46; XVI [16, 2] 56; XVII [17, 1] 57; 19 [19, 2] 57. δι' Εὐσεβίου πρεσβυτέρου Ἀντιοχείας definiens s̄s̄ Μακάριος Λαοδικείας [6, 9] 56 Σ 32 Δ 33

Eustathius presbyter: ENCYCL s̄s̄ inter episcopos Lyciæ *pro Theodoro episcopo Antifellitino et manibus dolente* ep. 32

Εὐφρονίου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Δόμνου ἐ. Κουκουσοῦ: adest actioni I [1, 3] 178; III [3, 1] 141; IIII [4, 1] 143; VI [6, 1] 159. διὰ Εὐ. π. definiens s̄s̄ Δόμνος Κουκουσοῦ [6, 9] 160; pro Δόμνος Κουκουσοῦ per confusionem habent Iohannes (5) Arcis Σ 192 Δ 183

per Eufrosynum diaconum s̄s̄ *Calogerus* episcopus *Claudiopolis* epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 358] 21

Εὐχαρίου διακόνου ἐπέχοντος τὸν τόπον Παραλίου ἐπισκόπου Ἀνδράπων: adest actioni I [1, 3] 173; III [3, 1] 136; IIII [4, 1] 138; VI [6, 1] 154. διὰ Εὐ. δ. definiens s̄s̄ Παράλιος Ἀνδράπων [6, 9] 155. cf. *Helpidius presbyter*

διὰ Θαλασσίου διακόνου definiens s̄s̄ Σάβας Πάλτου [6, 9] 58

Θεοκτίστου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Διογένους Ὀρθωσιαίων: adest actioni I [1, 3] 277; III [3, 1] 239; IIII [4, 1[239; VI [6, 1] 257. διὰ Θ. π. definiens s̄s̄ Διογένης Ὀρθωσιαίων [6, 9] 263

διὰ Ἰανουαρίου διακόνου μου definiens s̄s̄ Λαμπάδιος Ῥαφανέων [6, 9] 101 Σ 44

Ἴλαρος διάκονος Ῥώμης: SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 136. εἶπεν 1, 83. 219. 958. contradicit 1, 964

Ἰουλιανοῦ πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Καλανδίωνος ἐ. Ἁλικαρνασσοῦ: adest actioni I [1, 3] 264; III [3, 1] 226; IIII [4, 1] 228; VI [6, 1] 244. sententiam dicit *Iulianus presbyter agens uices Calandionis episcopi Alicarnassenæ ciuitatis* [2 (3), 96 (94)] 108 Φ; Ἰουλιανὸς πρεσβύτερος Ἁλικαρνασσοῦ ἐπέχων τὸν τόπον Καλανδίωνος τοῦ ἐπισκόπου τῆς αὐτῆς πόλεως [4, 9] 158. διὰ Ἰ. πρ. definiens s̄s̄ Καλανδίων Ἁλικαρνασσοῦ [6, 9] 250 Σ 324 Δ 315. s̄s̄ *agens uices Calandionis e. Alicarnasenæ ciuitatis* [2 (3), 97] 270 Φ S̄N̄ζ Z̄; διὰ Ἰ. πρεσβυτέρου | μου s̄s̄ K. A. [17, 9] 117

carporus [*Carponas?*] *presbyter*: ENCYCL s̄s̄ inter episcopos Lyciæ *in loco Palladii episcopi Corydalleni* ep. 32

Κωνσταντίνου cf. Εὐσεβίου (1)

Λογγίνου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Δωροθέου ἐ. Νεοκαισαρείας: SYNODVS EPHESENA adest [1, 78] 132. s̄s̄ [1, 1070] CXXXXIIII Φ

Μόδεστος πρεσβύτερος τόπον ἐπέχων Ὀλυμπίου ἐπισκόπου Προυσιάδος [2,97[250]] *per M. pr.* definiens ss *Olympius Prusiadensis* Δ 204 Σ 213. ss [2,97] 250 [= Φ 173 PΞB]

διὰ τοῦ ἀναγνώστου μου Νείλου definiens ss Ἰωάννης Διοκαισαρείας [6,9] 90 Σ 65 Δ 59

Nicolaus archidiaconus: ENCYCL ss inter episcopos Lyciæ *in loco Heliodori episcopi Pinarensis* ep. 32

Ὀλυμπίου (1) πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Καλογήρου ἐπισκόπου Κλαυδιουπόλεως τῆς Ποντικῆς: SYNODVS EPHESENA adest [1,78] 135. ss [1,1070] CXXXVII Φ

per Olympium (2) *diaconum* definiens ss *Antoninus Amissenus* Δ 189 Σ 198

Ὀτρηίου [Ὀτρίου 1,3[179], M 3,1[142], B 6,9[161]; Ὀτρείου 6,1[160]; 9[161]] πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Ἰωάννου Ἄρκης: adest actioni I [1,3] 179; III [3,1] 142; IIII [4,1] 144; VI [6,1] 160. χειρὶ πρ. Ὀ definiens ss Ἰωάννης Ἄρκης [6,9] 161

διὰ Πάπα διακόνου ss Ἀκάκιος Ἀντιοχείας Σ 69 Δ 62, δ. Π. δ. om. [6,9] 92

Paternius chorepiscopus ss Coll. Prisca 150, cf. Ἰορδάνης. ss Π. χ. ὑπὲρ Ἰορδάνου ἐ. Ἀβίλης [17,9] 43

Παύλου (1) πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Οὐρανίου ἐ. Ἰβώρων: adest actioni I [1,3] 174; III [3,1] 137; IIII [4,1] 139; VI [6,1] 155. sententiam dicit *P. presbyter agens uices Vranii episcopi Iboritanæ ciuitatis* [2,96] 150. διὰ Π. π. definiens ss Οὐράνιος Ἰβώρων [6,9] 156. ss *P. pr. agens uices V. e. Iboritanæ ciuitatis* [2,97] Φ 290; ss διὰ Π. π. Οὐ. Ἰ. [17,9] 36 [falso δ. Π. π. ad 37 translata sunt]

διὰ τοῦ ὑποδιακόνου μου Παύλου (2) definiens ss Αἰλιανὸς Σελινοῦντος [6,9] 91 Σ 71 Δ 64

διὰ Παύλου (3) διακόνου definiens ss Αἰθέριχος Σμύρνης [6,9] 178

Πελαγίου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Θεοφίλου ἐ. Ἀδριανουπόλεως: adest actioni I [1,3] 187; IIII [4,1] 152; VI [6 1] 168. διὰ πρεσβύτερου μου Π. definiens ss Θεόφιλος Ἀδριανουπόλεως [6,9] 170 Σ 211 Δ 202. ss Πελάγιος πρεσβύτερος τόπον ἐπέχων Θ. ἐ. Ἀ. [2,97] 251

διὰ Πέτρου πρεσβυτέρου definiens ss Συμεώνης ἐ. Ἀμίδης [6,9] 29, pro absentibus episcopis sub se constitutis [6,9] 396—398

Πορφυρίου ἀρχιδιακόνου ἐπέχοντος τὸν τόπον Οὐρανίου ἐ. Ἐμίσης: adest actioni I [1,3] 124; III [3,1] 106; IIII [4,1] 107; VI [6,1] 123. sententiam dicit Πορφύριος ἀρχιδιάκονος τοποτηρῶν Οὐρανίωι τῶι ἐ. Ἐμίσης ἐπαρχίας Φοινίκης [4,9] 64

Rusticianus chorepiscopus ss Coll. Prisca 118

διὰ Στεφάνου πρεσβυτέρου ss Καλόγηρος ἐ. τῆς Κλαυδιουπολιτῶν μητροπόλεως Ὀνωριάδος [17,9] 12

Σωφρονίου χωρεπισκόπου [Ἀναζαρβοῦ 17,9[77]] ἐπέχοντος τὸν τόπον Βασσιανοῦ ἐ. Μοψουεστίας: adest actioni I [1,3] 111; III [3,1] 93; IIII [4,1] 94; VI [6,1] 110. Σωφρόνιος χωρεπίσκοπος ποιούμενος τὸν λόγον ὑρὲρ Βασσιανοῦ ἐ. Μοψουεστίας definiens ss [6,9] 111 Σ 61 Δ 55. ss διὰ Σ. χ. Ἀναζαρβοῦ Βασσιανὸς ἐ. Μ. [17,9] 77

Timasius presbyter: ENCYCL ss inter episcopos Lyciæ in loco Leontii episcopi catateni [leg. Candaneni] ep. 32

διὰ Τιμοθέου (1) [*seloseum* Δ 78 שאלא Σ 84] definiens ss Πορφύριος Βοτρύων [6,9] 122 Σ 84 Δ 78

διὰ Τιμοθέου (2) definiens ss Φωσφόρος Ὀρθωσιάδος [6,9] 123

Φιλοθέου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Ζωτικοῦ ἐ. Ἁρπάσων [6,9[264]; ceteris locis corrupte ἀριασσοῦ]: adest actioni I [1,3] 278; III [3,1] 240; IIII [4,1] 240; VI [6,1] 258. διὰ Φ. π. definiens ss Ζωτικὸς Ἁρπάσων [6,9] 264, deest ΣΔ

Φιλοτίμου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Θεμιστίου ἐ. Ἀμάστριδος: adest actioni

I [1, 3] 184; III [3, 1] 147; IIII [4, 1] 149; VI [6, 1] 165. sententiam dicit Φιλόθεος πρεσβύτερος ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ ἐ. Θεμιστίου Ἀμάστριδος ἐπαρχίας Παφλαγονίας [4, 9] 30. διὰ Φ. π. definiens ss Θεόφιλος Ἀμάστριδος [6, 9] 167, deest ΣΔ. ss Θ. A. διὰ Φ. π. [17, 9] 178

Φωτεινὸς (1) διάκονος τοποτηρῶν τῶι ἐπισκόπωι Δωροθέωι Νεοκαισαρείας Πόντου Πολεμωνιακοῦ sententiam dicit [4, 9] 52. ex confusione orta sunt Φωτεινοῦ ἀρχιδιακόνου ἐπέχοντος τὸν τόπον Δωροθέου Νεοκαισαρείας 3, 1[30] cf. 1, 3[38. 39] et *per Fotinum diaconum* ss *Dorotheus Neocæsariensis* Δ 184 Σ 193

Φωτεινοῦ (2) ἀρχιδιακόνου ἐπέχοντος τὸν τόπον Θεοκτίστου ἐπισκόπου Πισινοῦντος· adest actioni I [1, 3] 39; III [3, 1] 30 (locus confusus); IIII [4, 1] 31; V [5, 1] 39; VI [6, 1] 38; VIII [8, 2] 38; VIIII [9, 2] 36; X [10, 3] 38; XII [12, 2] 38; XIIII [14, 2] 38; XV [15, 2] 38; XVI [16, 2] 38; XVII [17, 1] 39; 19 [19, 2] 39. sententiam dicit *Th. episcopus metropolitanus Pisinuntenæ ciuitatis per Photinum archidiaconum meum* [2 (3), 96 (94)] 38. διὰ Φ. ἀ. ss Θεόκτιστος τῆς Πισινουντίων μητροπόλεως [6, 9] 38 Σ 170 Δ 163. ss Θ. ἐ. τῆς Πισινουντίων πόλεως διὰ Φ. ἀ. [17, 9] 85

Χρυσίππου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Κυριακοῦ ἐ. Τροκνάδων: adest actioni I [1, 3] 191. sententiam dicit *Chrysippus presbyter uerba faciens pro Cyriaco episcopo Trocnadenæ ecclesiæ* [2 (3), 96 (94)] 79. διὰ Χρ. π. [deest Σ 174 Δ 167] definiens ss Κυριακὸς Τροκνάδων [6, 9] 174. ss Κ. Τ. διὰ τοῦ πρεσβυτέρου μου Χ. [17, 9] 139, epistulæ ad Leonem [uol. 3 p. 359] 61

Χρυσογόνου πρεσβυτέρου ἐπέχοντος τὸν τόπον Παύλου Καντάνων: adest actioni III [3, 1] 284. διὰ Χρ. π. definiens ss Παῦλος Καντάνων [6, 9] 315, deest ΣΔ

IIII CLERICI ET MONACHI

Aaron presbyter Alexandrinus: ENCYCL ss libello Aegyptiorum Constantinopoli consistentium [VII] p. 17, 17

Ἄβιβος (1) διάκονος: COGNITIO BERYTI ss relationi cleri Edesseni, Syriace [11, 141] 33

Ἄβιβος (2) διάκονος: COGNITIO BERYTI ss relationi cleri Edesseni pro diacono Βαλεντίνου, Syriace [11, 141] 37

ὑπὲρ Ἀβίβου (3) ὑποδιακόνου: COGNITIO BERYTI ss relationi cleri Edesseni Ῥεστιτοῦτος [11, 141] 57

ὑπὲρ Ἀβίβου (4) ἀναγνώστου: COGNITIO BERYTI ss relationi cleri Edesseni Βάσσος [11, 141] 59

Ἀβίβου (5) [Ἀμβίβου M p. 378, 32. Ἀββίβου M p. 379, 14]: COGNITIO BERYTI adstat 11, 28. accusauit Ibam Iohannem (17) Danihelem (3) Constantinopoli 11, 31

Ἀβλαβίου: COGNITIO BERYTI adstat 11, 28. accusauit Ibam Iohannem (17) Danihelem (3) Constantinopoli 11, 31

Ἀβράμιος (1) πρεσβύτερος: COGNITIO BERYTI ss relationi cleri Edesseni [11, 141] 10

Ἀβράμιος (2) (3) (4) διάκονος: COGNITIO BERYTI ss relationi cleri Edesseni [11, 141] 29. 31. 40

Ἀβράμιος (5) διάκονος cleri Edesseni p. 383, 23

Ἀβραμίου (6): accusator Ibæ, ingreditur 11, 9

Ἀβράμιος (7) διάκονος ἀπαντητὴς ecclesiæ Edessenæ p. 385, 5

Ἀβράμιος (8) πρεσβύτερος ἐν τῶι Ἑβδόμωι 1, 388; τὸν πρεσβύτερον τὸν ἐν τῶι μαρτυρίωι τοῦ Ἑβδόμου p. 126, 36; πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης 1, 552[38]: intrat concilium 4, 63. libellum offert 4, 105

SYNODVS ἐνδημοῦσα ss [1, 552] 38, cf. p. 179, 3. εἶπεν 1, 386, 388. 390. 392

Ἀβράμιος (9) [πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου τῆς μονῆς τοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς 1, 407, cf. p. 131, 28. 132, 16. τὸν πάπαν Ἀ. p. 132, 18]: SYNODVS ἐνδημοῦσα: intrat 1, 407. εἶπεν 1, 408. 410. 412. 414. 416. 418

Ἀβράμιος (10) μονάζων ὑπὸ Εὐτυχῆ: SYNODVS EPHESENA $\overline{ss}$ libello [1, 888] 19

Ἀγάπιος διάκονος: COGNITIO BERYTI $\overline{ss}$ relationi cleri Edesseni [11, 141] 51

Ἀγόραστος [σύγκελλον Dioscori ep. Alexandriæ p. 220, 22, cf. p. 216, 4]: postulatur ut custodiæ tradatur p. 212, 38. 215, 25. 220, 21. δι' Ἀγοράστου καὶ Τιμοθέου p. 220, 10

Ἀδέλφιος (1) (2) ὑποδιάκονος: COGNITIO BERYTI $\overline{ss}$ relationi cleri Edesseni [11, 141] 52. 60

Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος τῆς βασιλευούσης Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ πριμικήριος νοταρίων 2, 3 [uario modo hæc abbreuiantur, cf. e. g. ἀρχιδιάκονος καὶ πριμικήριος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας 18, 9. ἀρχιδιακόνου τῆς κατὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐκκλησίας 1, 66. 3, 22 et similia multa]: σχεδαρίου ἐπιδοθέντος παρὰ Ἀ. 1, 66. 17, 7. βιβλίου ἐπιδοθέντος παρὰ Ἀ. 3, 22. 17, 17. legit 2, 5. 43. 3, 14. 18. 19. 24. 25. 4, 90. 5, 30. 6, 8. 18, 9. εἶπεν 1, 87. 90. 2, 3. 7. 9. 15. 26. 28. 38. 68. 74. 3, 16. 4, 71. 73. 89. 98. 100. 102. 6, 6. 12, 59. 14, 37. 17, 6. 13. 18, 2. 7
SYNODVS ἐνδημοῦσα [Ἀ. διάκονος καὶ νοτάριος]: legit 1, 476. εἶπεν 1, 395. 420
COGNITIO ALTERA de gestis aduersus Eutychen [Ἀ. διάκονος καὶ νοτάριος]: intrat 1, 576. 577. εἶπεν 1, 578. 580. 582. 584. 586. 589. 591. 593. 595. 599. 601. 604. 606. 610. 612. 616. 693. 723. 725. 732. 738. 767. 769. 780. 782. 785. 792. 795. 799. 801. 812. 827

Ἀθανάσιος (1) λέγων ἑαυτὸν εἶναι πρεσβύτερον τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως [2, 40]: libellum offert 2, 51[a]. 55. 56. 57. εἶπεν 2, 40. 53. 58. filius Isidoræ Cyrilli ep. Alexandrini sororis p. 216, 20—24

Ἀθανάσιος (2) [διάκονος τῆς ἁγίας Ἀναστάσεως Theophan. p. 107, 19] occisus est in seditione Palæstinensi p. 484, 8

Ἀθανάσιος (3) διάκονος Σελευκείας τῆς ὑπὸ τὸν ἐπίσκοπον Βασίλειον [p. 125, 24. 26]:
SYNODVS ἐνδημοῦσα: εἶπεν 1, 369. 371. 373. 375, cf. p. 134, 14. 165, 14
COGNITIO ALTERA de gestis aduersus Eutychen: εἰς μέσον ἔστη 1, 671. εἶπεν 1, 672. 674. 679. 681

Ἀκάκιος διάκονος: COGNITIO BERYTI $\overline{ss}$ relationi cleri Edesseni [11, 141] 24

Ἀλέξανδρος πρεσβύτερος καὶ περιοδευτής: a concilio ad imperatorem missus [p. 458, 31] εἶπεν 18, 4

Ammonius presbyter Alexandrinus et œconomus: ENCYCL $\overline{ss}$ libello Aegyptiorum Constantinopoli consistentium [VII] p. 17, 15

Ἀνατολίου: COGNITIO BERYTI adstat 11, 28. accusauit Ibam Iohannem (17) Danihelem (3) Constantinopoli 11, 31

Ἀνδρέας (1) διάκονος: COGNITIO BERYTI $\overline{ss}$ relationi cleri Edesseni [11, 141] 34

Ἀνδρέας (2) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης: SYNODVS ἐνδημοῦσα $\overline{ss}$ διὰ τοῦ πρεσβυτέρου Τιμοθέου [1, 552] 31

Ἀνδρέας (3) διάκονος: SYNODVS ἐνδημοῦσα mittitur ad primam uocationem Eutychis 1, 235. 357. εἶπεν 1, 363, cf. p. 134, 14. 165, 14
COGNITIO ALTERA de gestis aduersus Eutychen: εἰς μέσον ἔστη 1, 630. εἶπεν 1, 667. 669

διὰ τοῦ διακόνου Ἀνδρέου (4): 1, 552[36] cf. Ἰώβ

Ἀντιόχου (1): accusator Ibæ, ingreditur 11, 9

Ἀντίοχος (2) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοτέκνου [1, 552[87]]: intrat concilium 4, 63. offert libellum 4, 105
SYNODVS ἐνδημοῦσα ss̄ [1, 552] 37
Ἀντώνιος μονάζων ὑπὸ Εὐτυχῆ: SYNODVS EPHESENA ss̄ libello [1, 888] 21
Ἀνύσιος διάκονος: COGNITIO BERYTI ss̄ relationi cleri Edesseni, Syriace [11, 141] 32
Ἀπένεος διάκονος: COGNITIO BERYTI: ss̄ relationi cleri Edesseni [11, 141] 46
Ἄρβιος διάκονος: COGNITIO BERYTI ss̄ relationi cleri Edesseni pro diacono Ὑπατίου [11, 141] 35
Ἀρποκρατίων πρεσβύτερος: postulatur ut custodiæ tradatur p. 215, 23, quippe qui Dioscoro ministrauerit p. 214, 35. 215, 1
Ἀρτέμιος πρεσβύτερος: COGNITIO BERYTI ss̄ relationi cleri Edesseni [11, 141] 12
Ἀσκληπιάδης διάκονος καὶ νοτάριος: legit 2, 51. 61. 5, 3
SYNODVS ἐνδημοῦσα: ἐμήνυσεν λέγων 1, 405
COGNITIO ALTERA de gestis aduersus Eutychen: intrat 1, 576. 577
Ἀστέριος (1) πρεσβύτερος καὶ νοτάριος: SYNODVS ἐνδημοῦσα legit 1, 225. cf. p. 173, 9. εἶπεν 1, 458. cf. 1 p. 123, 12. 127, 13. chartas gestorum abstulit p. 176, 30
COGNITIO ALTERA de gestis aduersus Eutychen: intrat 1, 576. 577. cf. p. 179, 2
Ἀστέριος (2) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς μονῆς τοῦ μακαρίου Λαυρεντίου [1, 552[50]]: intrat concilium 4, 63. offert libellum 4, 105
SYNODVS ἐνδημοῦσα: ss̄ [1, 552] 50
Ἀττικοῦ τοῦ διακόνου τῆς κατὰ τὴν βασιλεύουσαν πόλιν ἐκκλησίας: relationem concilii, dum Nicææ est, ad imperatorem portat p. 30, 22
Ἀφρήμιος διάκονος: COGNITIO BERYTI ss̄ relationi cleri Edesseni [11, 141] 22
Βαλεντίνου διακόνου: COGNITIO BERYTI pro eo ss̄ relationi cleri Edesseni Ἄβιβος (2) διὰ τὸ μὴ δύνασθαι αὐτόν [11, 141] 3
Baradotus monachus: ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 21, rescripsit ep. 21
Βαρσουμᾶς μοναχός: intrat concilium 4, 66. εἶπεν διὰ ἀνθρώπου ἑρμηνεύοντος αὐτὸν Συριστί λαλοῦντα 4, 95
SYNODVS EPHESENA πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης ad imperatorem Theodosium II profectus [p. 71, 25] ab eo iussus adesse synodo locum tenens archimandritarum Orientalium [1, 47. 48. 108]: adest [1, 78] 131; sessioni alteri σ 113. sententiam dicit δι' ἑρμηνέως Εὐσεβίου μοναχοῦ [1, 884] 112; similiter 1, 1066. ss̄ [1, 1070] CXXXIII Φ. οἱ μονάζοντες οἱ ἀκολουθοῦντες Βαρσουμᾶι p. 93, 24. 179, 27; πᾶσαν Συρίαν ἠφάνισεν. ἐπήγαγεν ἡμῖν χιλίους μονάζοντας p. 312, 29. ἔσφαξεν Φλαβιανόν p. 312, 27. τὸν φονέα Βαρσουμᾶν 312, 38
Βασίλειος (1) πρεσβύτερος: COGNITIO BERYTI ss̄ relationi cleri Edesseni, Syriace [11, 141] 9
Βασίλειον (2) διάκονον: post concilium mittitur Romam cum Luciano episcopo Bizyæ p. 248, 22
Βάσσος (1) πρεσβύτερος: COGNITIO BERYTI ss̄ relationi cleri Edesseni, Syriace [11, 141] 13
Βάσσος (2) ὑποδιάκονος: COGNITIO BERYTI ss̄ relationi cleri Edesseni, Syriace [11, 141] 54
Βάσσος (3) ὑποδιάκονος: COGNITIO BERYTI ss̄ relationi cleri Edesseni pro Ἄβίβου (4) [11, 141] 59
Βήρυλλος [*Cyrillus* Φ^{ac} A^{n}] cf. Φιλάδελφος
Γαιανόν: custodiæ tradi rogat accusator Dioscori p. 215, 23

Γαυδέντιος μεμορίτης [p. 311, 4]: offert libellum 4, 76
Γερμανὸς (1) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης [1, 552[52]]: offert libellum 4, 105
SYNODVS ἐνδημοῦσα SS διὰ Γλυκερίου διακόνου [1, 552] 52
Γερμανὸς (2) διάκονος: SYNODVS ἐνδημοῦσα mittitur ad tertiam uocationem Eutychis 1, 403. 404. 420. εἶπεν 1, 431
Γερόντιος (1) διάκονος: COGNITIO BERYTI SS relationi cleri Edesseni [11, 141] 50
Γερόντιος (2) presbyter olim damnatus p. 311, 26; ignotus p. 310, 35. offert libellum 4, 76. Γ. καὶ Καλοπόδιος εἶπον 4, 70
Γερόντιος (3) ὑποδιάκονος μονάζων ὑπὸ Εὐτυχῆ: SYNODVS EPHESENA SS libello [1, 888] 13
Γλυκερίου διακόνου: SYNODVS ἐνδημοῦσα per eum SS Γερμανός (1) [1, 552] 52
Γυμνάσιος μονάζων ὑπὸ Εὐτυχῆ: SYNODVS EPHESENA SS libello [1, 888] 34
Δαδόης διάκονος: COGNITIO BERYTI SS relationi cleri Edesseni [11, 141] 36
Δαυὶδ διάκονος ἀπὸ κειμηλιοφυλάκων: COGNITIO BERYTI testis accusatorum Ibæ p. 387, 5
Δημητριανός: SYNODVS EPHESENA notarius Dioscori p. 180, 1
Διδίωνα custodiæ tradi postulat accusator Dioscori p. 215, 23
Δομνίνου καὶ Κυριακοῦ τῶν διακόνων: quærunt Dioscorum p. 205, 36
Δωρόθεος (1): postulatur ab accusatoribus Dioscori ut custodiæ tradatur p. 212, 38. 215, 23
Κάρωσος καὶ Δωρόθεος (2) ἀρχιμανδρῖται [p. 310, 31; τῶν μοναζόντων p. 459, 26]: libellum obtulerunt imperatori 4, 76. 18, 6 [p. 310, 25. 459, 24], concilio 4, 83. 88. εἶπον 4, 67. 80. Δ. εἶπεν 4, 94. 106. 108. 110. 112. 115
Δωρόθεος (3) μονάζων ὑπὸ Εὐτυχῆ: SYNODVS EPHESENA SS libello [1, 888] 26
Δωρόθεος falsa lectio, cf. Θεόδωρος
Ἐλευσίνιος διάκονος τῆς μονῆς τοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς [1, 407; διάκονος τῆς αὐτῆς (Eutychis) μονῆς p. 135, 10]: SYNODVS ἐνδημοῦσα intrat 1, 407. cf. p. 128, 5. 133, 32. 135, 10
COGNITIO ALTERA de gestis aduersus Eutychen: intrat et in medio stat 1, 569. εἶπεν 1, 652. 675. 688. 705. 709. 718. 728. 730. 737. 758
SYNODVS EPHESENA SS libello [1, 888] 10. εἶπεν 1, 890. 892. 894. 896. 898
Ἐλπίδιον (1) τὸν πρεσβύτερον p. 75, 27
Ἐλπίδιος (2) πρεσβύτερος mittitur ad quærendum Dioscorum 2, 9. 10. εἶπεν 2, 11 cf. Ἐπιφάνιος
Ἐλπίδιος (3) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης: SYNODVS ἐνδημοῦσα SS [1, 552] 47
Ἐλπίδιος (4) μεμοροφύλαξ τῶν Προκοπίου: offert libellum 4, 76. intrat 4, 66. εἶπεν 4, 96
Ἑορτάσιος μονάζων ὑπὸ Εὐτυχῆ: SYNODVS EPHESENA SS libello [1, 888] 27
Ἐπιφάνιος πρεσβύτερος: mittitur ad quærendum Dioscorum 2, 9. 10. εἶπεν 2, 11 cf. Ἐλπίδιος (1)
SYNODVS ἐνδημοῦσα: mittitur ad tertiam uocationem Eutychis 1, 403. 404. 420. εἶπεν 1, 429
Εὔβουλος μονάζων ὑπὸ Εὐτυχῆ: SYNODVS EPHESENA SS libello [1, 888] 33
Εὐγένιος μονάζων ὑπὸ Εὐτυχῆ: SYNODVS EPHESENA SS libello [1, 888] 30
Εὐγνωμόνιος [ignotus p. 311, 5]: offert libellum 4, 76
Εὐθαλίωι cf. Χαρμοσύνωι
Εὐλόγιος (1) πρεσβύτερος [cf. II Οὐράνιος (5) et III s. n.]: SYNODVS ANTIOCHENA Μάρας καὶ Εὐ. πρεσβύτεροι εἶπον 11, 58. cf. p. 389, 17. 388, 35. 13
COGNITIO BERYTI adstat 11, 28 cf. p. 373, 20. porrexit libellum cum Samuele Cyro Mara 11, 56. εἶπεν 11, 68. 106. 109. 118. CONTINVATA TYRI SS 10, 7 p. 375, 13

Εὐλόγιος (2) πρεσβύτερος: COGNITIO BERYTI ss̄ relationi cleri Edesseni, Syriace [II, 141] 3
Εὐλόγιος (3) (4) διάκονος: COGNITIO BERYTI ss̄ relationi cleri Edesseni [II, 141] 18. 39
Εὐλόγιος (5) διάκονος τῆς κατὰ τὴν φιλόχριστον Κωνσταντινούπολιν ἐκκλησίας: COGNITIO BERYTI resident II, 28. εἶπεν II, 31. CONTINVATA TYRI adest p. 377, 30
Εὐπρέπιος μονάζων ὑπὸ Εὐτυχῆ: SYNODVS EPHESENA ss̄ libello [I, 888] 25
Εὐσέβιος (1): postulatur ab accusatoribus Dioscori ut custodiæ tradatur p. 212, 38. 215, 23
Εὐσέβιος (2) πρεσβύτερος: COGNITIO BERYTI ss̄ relationi cleri Edesseni [II, 141] 8
Εὐσέβιος (3) διάκονος: COGNITIO BERYTI ss̄ relationi cleri Edesseni [II, 141] 27
Εὐσέβιος (4) διάκονος: COGNITIO BERYTI ss̄ relationi cleri Edesseni, Syriace [II, 141] 38
Εὐσέβιος (5) ὑποδιάκονος: COGNITIO BERYTI ss̄ relationi cleri Edesseni [II, 141] 63
Εὐσέβιος (6) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἁγίου Εὐλογίου: SYNODVS ἐνδημοῦσα ss̄ διὰ Θεοδούλου διακόνου μου [I, 552] 44
Εὐσέβιος (7) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Ἡλία [I, 552[43]]: siue hic siue (6) intrat 4, 63. offert libellum 4, 105
SYNODVS ἐνδημοῦσα ss̄ [I, 552] 43
Εὐσέβιος (8) διάκονος ὑπὸ Εὐτυχῆ: SYNODVS EPHESENA ss̄ libello [I, 888] 3
Εὐσεβίου μοναχοῦ (9): SYNODVS EPHESENA I, 884[12]. 1066 cf. Βαρσουμᾶς
Εὐστάθιος διάκονος ὑπὸ Εὐτυχῆ: SYNODVS EPHESENA ss̄ libello [I, 888] 5
Εὐτρόπιος διάκονος: SYNODVS ἐνδημοῦσα: mittitur a Flauiano ad monasteria πέραν ἐν Συκαῖς I, 394
Εὐτυχὴς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης [p. 100, 21. 101, 18. 103, 10. 138, 4 et passim]: SYNODVS ἐνδημοῦσα accusatur ab Eusebio ep. Dorylæi I, 225. 230. uocatur primum I, 355—375; secundum I, 377—380. 395—401. 447—457; tertium I, 402. 420—431. uenit in synodum I, 464; in iudicio εἶπεν I, 471. 489. 500. 502. 505. 512. 514. 516. 518. 520. 522. 524. 527. 535. 540. 542. 544. damnatur I, 551
COGNITIO PRIOR de gestis aduersus eum: obtulit libellum imperatori Theodosio I, 559. 572. iterum tractatur in cognitione altera I, 560 sq.
COGNITIO de sententia aduersus Eutychen: obtulit libellum imperatori Theodosio I, 834
SYNODVS EPHESENA: intrat I, 134. porrigit libellum I, 157. 164. 185. εἶπεν I, 155. 220. 553. 865. absoluitur I, 884. cf. III
Εὐτύχιος ἐν μαρτυρίωι Κελερίνης [p. 310, 33]: intrat concilium 4, 66. offert libellum 4, 76
Εὐφράσιος (1) ὑποδιάκονος: COGNITIO BERYTI ss̄ relationi cleri Edesseni, Syriace [II, 141] 61
Εὐφρασίου (2): accusator Ibæ, ingreditur II, 9
Ζηνόβιος διάκονος ὑπὸ Εὐτυχῆ: SYNODVS EPHESENA ss̄ libello [I, 888] 8
Ζωτικοῦ μονάζοντος: SYNODVS ἐνδημοῦσα per eum ss̄ Ἰάκωβος διάκονος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῶν Σύρων [I, 552] 46
Heliam [Ἰουλίου MB I, 884[90]] *primum diaconum*: SYNODUS EPHESENA eo interprete sententiam dicit Καλοσίριος Ἀρσινοίτου [I, 884] 90 (91) Φ. per eum ss̄ [I, 1070] CVIII Φ
Θεοδοσίου τοῦ πρεσβυτέρου: post synodum ἐνδημοῦσαν a Flauiano mittitur ad monasterium Eutychis p. 186, 39
Θεοδούλου (1) διακόνου: SYNODVS ἐνδημοῦσα per eum ss̄ Εὐσέβιος (6) [I, 552] 44
Θεόδουλος [*Theodorus* Φ] (2) ὑποδιάκονος ὑπὸ Εὐτυχῆ: SYNODVS EPHESENA ss̄ libello [I, 888] 12

Θεόδωρος (1) διάκονος τῆς ἐκκλησίας τῆς μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρείας [p. 212, 41]: porrigit libellum 2, 44. 46. 47. εἶπεν 2, 45. 48. *cf. Abhndlg. d. Bayr. Akad. d. Wiss. N. F.* 13 *p.* 4[3]

ENCYCL *diaconus Alexandrinus:* $\overline{ss}$ libello Aegyptiorum Constantinopoli consistentium [VII] p. 17, 19

Θεόδωρος (2) μονάζων καὶ ἀρχιμανδρίτης [1, 552[39]]: intrat 4, 63. offert libellum 4, 105. hæc possunt etiam ad (3) referri

SYNODVS ἐνδημοῦσα $\overline{ss}$ [1, 552] 39

Θεόδωρος (3) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῶν Αἰγυπτίων: SYNODVS ἐνδημοῦσα $\overline{ss}$ [1, 552] 40

διὰ Θεοδώρου (4) μοναχοῦ: SYNODVS ἐνδημοῦσα per eum $\overline{ss}$ Πέτρος (2) [1, 552] 35

Θεόδωρος (5) μεμορίτης [p. 310, 34]: offert libellum 4, 76

Θεότιμος μονάζων ὑπὸ Εὐτυχῆ: SYNODVS EPHESENA $\overline{ss}$ libello [1, 888] 31

Θεόφιλος (1) ἀναγνώστης: COGNITIO BERYTI $\overline{ss}$ relationi cleri Edesseni, Syriace [11, 141] 65

Θεόφιλος (2) διάκονος: accusator Ibæ, ingreditur 11, 9. εἶπεν 11, 9. 12. 14. 20. 25. 142

Θεόφιλος (3) ὁ πρεσβύτερος τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν μεγάλης ἐκκλησίας [12, 34]: εἶπεν 12, 34

SYNODVS ἐνδημοῦσα mittitur ad alteram uocationem Eutychis 1, 377. 381. 395. 447. εἶπεν 1, 399. 451. 453

COGNITIO ALTERA de gestis aduersus Eutychen: εἶπεν 1, 698. 701. 707. 710

Θεόφιλος (4) ignotus [p. 311, 1]: offert libellum 4, 76

Θεόφιλος (5) διάκονος ὁ συμμείνας τῶι ἐπισκόπωι Ἀθανασίωι (8): SYNODVS ANTIOCHENA p. 435, 26. 35

Θωμᾶς (1) ὑποδιάκονος: COGNITIO BERYTI $\overline{ss}$ relationi cleri Edesseni, Syriace [11, 141] 58

Θωμᾶς (2) [ignotus p. 311, 1]: offert libellum 4, 76

Ἰάκωβος (1) διάκονος: COGNITIO BERYTI $\overline{ss}$ relationi cleri Edesseni [11, 141] 20

Ἰάκωβος (2) διάκονος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῶν Σύρων [1, 552[46]]: intrat 4, 63. offert libellum 4, 105

SYNODVS ἐνδημοῦσα $\overline{ss}$ [1, 552] 46

Iacobus monachus (3): ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 19

Ἱμέριος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος: abit ad primam uocationem Dioscori 2, 15. legit 2, 18. 19. 22. εἶπεν 2, 20

Κρισπῖνος καὶ Ἰοβιανός [*Iouinianus* Φ^{r} *Diogenianus* $\Phi^{ac}\Lambda^{n}$] 1, 462 cf. Κρισπῖνος

Ἰουλιανός (1) (2) μονάζων ὑπὸ Εὐτυχῆ: SYNODVS EPHESENA $\overline{ss}$ libello [1, 888] 20. 29

Ἰσαάκιος (1) διάκονος: COGNITIO BERYTI $\overline{ss}$ relationi cleri Edesseni [11, 141] 25

Ἰσαάκιος (2) ἀρχιαναγνώστης Perrensis: SYNODVS ANTIOCHENA εἶπεν 15, 24. 62

Ἰσίδωρος διάκονος Alexandrinus: p. 219, 36

Ἰσχυρίων λέγων ἑαυτὸν εἶναι διάκονον τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως [p. 211, 10, a Cyrillo in clerum receptus p. 214, 16]: offert libellum 2, 51. εἶπεν 2, 41. 54

Ἰωάννης (1) πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας καὶ πρῶτος νοταρίων [1, 79 et passim, νοτάριος p. 212, 38]: postulatur ut custodiæ tradatur 212, 38

SYNODVS EPHESENA legit 1, 81. 108. 115. 157. 222. 555. 887. 911—942. εἶπεν 1, 79. 85. 305. 311. 885

Ἰωάννης (2) διάκονος: COGNITIO BERYTI $\overline{ss}$ relationi cleri Edesseni [11, 141] 49

Ἰωάννου (3): COGNITIO BERYTI adstat 11, 28. accusauit Ibam Iohannem (17) Danihelem (3) Constantinopoli 11, 31

Ἰωάννης (4) πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος τῆς ἐκκλησίας ταύτης τῆς ἐνδόξου πόλεως (Con-

stantinopolis) 1, 630; πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος passim: SYNODVS ἐνδημοῦσα mittitur ad primam uocationem Eutychis 1, 235. 357. εἶπεν 1, 359 [cf. p. 134, 13]. 361. 364. 464
COGNITIO ALTERA de gestis aduersus Eutychen: εἰς μέσον ἔστη 1, 630. εἶπεν 1, 636. 638. 641. 644. 646. 654. 656. 658. 660. 662. 677. 682

Ἰωάννης (5) πρεσβύτερος: SYNODVS ἐνδημοῦσα mittitur a Flauiano ad monasteria Chalcedone 1, 394

Ἰωάννου (6) πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου: intrat 4, 63. offert libellum 4, 105

Ἰωάννης (7) μονάζων ὑπὸ Εὐτυχῆ: SYNODVS EPHESENA $\overline{ss}$ libello [1, 888] 24

Ἰωάννου (8) ὑποδιακόνου Perrensis: SYNODVS ANTIOCHENA intrat 15, 26. 27

Ἰὼβ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης [1, 552[36]]: intrat 4, 63. offert libellum 4, 105
SYNODVS ἐνδημοῦσα $\overline{ss}$ διὰ τοῦ διακόνου μου Ἀνδρέα [1, 552] 36

Καιούμου: COGNITIO BERYTI adstat 11, 28. accusauit Ibam Iohannem (7) Danihelem (3) Constantinopoli 11, 31

Καισάριος διάκονος: COGNITIO BERYTI $\overline{ss}$ relationi cleri Edesseni [11, 141] 15

Καλλίνικος (1) μονάζων καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Θεοδότου: SYNODVS ἐνδημοῦσα $\overline{ss}$ [1, 552] 51

Καλλίνικος (2) [ἔχει δέκα ὀνόματα εἰς μεμόριν p. 311, 13]: offert libellum 4, 76

Καλοπόδιος ὁ εὐνοῦχος: presbyter olim damnatus p. 311, 26. 32. intrat 4, 66. Γερόντιος καὶ Κ. εἶπον 4, 70. Κ. εἶπεν 4, 72. 74

Κάρωσος (1) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης: SYNODVS ἐνδημοῦσα $\overline{ss}$ [1, 552] 49

Κάρωσος (2): cf. Δωρόθεος (2). εἶπεν 4, 93. 99. 101. 103. 114

Κασσιανὸς πρεσβύτερος [σήμερον $\overline{κε}$ ἔτη εἰμὶ κοινωνὸς εἰς Κωνσταντινούπολιν πραγματευσάμενος καὶ νῦν πρεσβυτέρου μου ὄντος p. 409, 21]: comitatur Bassianum ep. Ephesi 12, 3. εἶπεν 12, 39

Claudius archimandrita: SYNODVS ἐνδημοῦσα $\overline{ss}$ uol. 2 p. 20[41]

Κρισπῖνος (1) διάκονος: SYNODVS EPHESENA notarius Stephani ep. Ephesi p. 87, 35

Κρισπῖνος (2) καὶ Ἰοβιανὸς οἱ διάκονοι: SYNODVS ἐνδημοῦσα quærunt Eutychen 1, 462. εἶπον 1, 463

Κυριακοῦ cf. Δομνίνου

Κύριλλος (1) (2) διάκονος: COGNITIO BERYTI $\overline{ss}$ relationi cleri Edesseni [11, 141] 28. 44

Cyrillus cf. Βήρυλλος. Φιλάδελφος

Κῦρος (1) Λεοντίου διάκονος: COGNITIO BERYTI $\overline{ss}$ relationi cleri Edesseni [11, 141] 21

Κῦρος (2) ὑποδιάκονος: COGNITIO BERYTI $\overline{ss}$ relationi cleri Edesseni [11, 141] 56

Κῦρος (3) πρεσβύτερος: SYNODVS ANTIOCHENA non comparuit, sed abiit Constantinopolim p. 380, 2. 382, 2. damnatur p. 381, 7
COGNITIO BERYTI adstat 11, 28. porrigit libellum cum Samuele Eulogio Mara 11, 56. εἶπεν 11, 69. CONTINVATA TYRI $\overline{ss}$ 10, 7 p. 375, 14

Κωνσταντῖνος διάκονος τῆς μονῆς τοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς [1, 407; διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος Εὐτυχοῦς p. 135, 9; διάκονος καὶ μονάζων 1, 608 et saepe]: SYNODVS ἐνδημοῦσα intrat 1, 407. cf. p. 133, 18. 25. 27. 28. 133, 31. 135, 9
COGNITIO ALTERA de gestis aduersus Eutychen: intrat 1, 569. εἶπεν 1, 608. 619. 621. 622. 624. 630. 637. 639. 650. 663. 685. 686 [? cf. notam]. 690. 696. 699. 703. 754. 757. 773. 784. 788. 794. 797. 802. 804. 807. 809. 818
COGNITIO de sententia aduersus Eutychen: intrat 1, 829. εἶπεν 1, 830. 840. 844
SYNODVS EPHESENA $\overline{ss}$ libello [1, 888] 4

Κωνστάντιος [Κωνσταντῖνος 1, 888[11]. 686?] διάκονος τῆς μονῆς τοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς [1, 407]: SYNODVS ἐνδημοῦσα intrat 1, 407

COGNITIO ALTERA de gestis aduersus Eutychen: intrat 1,569. εἶπεν 1,686[?]
SYNODVS EPHESENA: SS̄ libello [1,888] 11
Λεόντιος (1) πρεσβύτερος: COGNITIO BERYTI SS̄ relationi cleri Edesseni [11,141] 6
Λεόντιος (2) [ἀπὸ ἀρκοτρόφων p. 311,2] offert libellum 4,76
Λιβάνιος πρεσβύτερος: COGNITIO BERYTI SS̄ relationi cleri Edesseni [11,141] 4
Λουκιανὸς διάκονος: COGNITIO BERYTI SS̄ relationi cleri Edesseni [11,141] 30
Macarius presbyter Alexandrinus: ENCYCL SS̄ libello Aegyptiorum Constantinopoli consistentium [VII] p. 17,18
Μακεδόνιος μονάζων ὑπὸ Εὐτυχῆ: SYNODVS EPHESENA SS̄ libello [1,888] 22
Μάλχος μονάζων ὑπὸ Εὐτυχῆ: SYNODVS EPHESENA SS̄ libello [1,888] 32
Μάμας πρεσβύτερος: SYNODVS ἐνδημοῦσα mittitur ad alteram uocationem Eutychis 1,377. 381. 395. 447. εἶπεν 1,397. 456
COGNITIO ALTERA de gestis aduersus Eutychen: εἶπεν 1,712. 715
Μανουήλιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης [p. 127,12; τοῦ μοναστηρίου Μ. τοῦ πρεσβυτέρου p. 127,18]: intrat 4,63. offert libellum 4,105
SYNODVS ἐνδημοῦσα SS̄ [1,552] 34. cf. p. 127,12. 18. 134,3
Μάξιμος ἀρχιμανδρίτης [διδάσκαλος Εὐτυχοῦς p. 310,34. ὁ φίλος αὐτοῦ p. 135,9. 136,1]: offert libellum 4,76
Μάρα (1) διακόνου: COGNITIO BERYTI pro eo SS̄ relationi cleri Edesseni Παῦλος [11,141] 43
Μάρας (2) πρεσβύτερος: SYNODVS ANTIOCHENA M. καὶ Εὐλόγιος (1) εἶπον 11,48. M. εἶπεν 11,50, cf. p. 387,8. 388,13. 29. ἀνῆλθεν ἐν Κωνσταντινουπόλει p. 387,9
COGNITIO BERYTI adstat 11,28. porrexit libellum cum Samuele Cyro Eulogio 11,56. εἶπεν 11,67. 77. 79. 81. 102. 104. 113. 116. 119. 121. 123. 126. 129. 132. 137.
CONTINVATA TYRI SS̄ 10,7 p. 375,15
Μάρας (3) διάκονος: COGNITIO BERYTI testis accusatorum Ibæ p. 387,5
Μάρας (4): COGNITIO BERYTI interpres Vranii episcopi (5) 11,35. εἶπεν 11,60
Μαρῖνος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τῆς Καισαρέων ἐκκλησίας Καππαδοκίας πρώτης [p. 164,20]: COGNITIO PRIOR de gestis aduersus Eutychen: ἀνέγνω p. 164,21
Μάρις διάκονος Perrensis: SYNODVS ANTIOCHENA 15,117. 118
Μάρκελλος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης [1,552[53] cf. Theodoret. ep. 141 M. ἀρχιμανδρίτῃ τῶν Ἀκοιμήτων]: intrat 4,63. offert libellum 4,105
SYNODVS ἐνδημοῦσα SS̄ [1,552] 53
Μαρκιανῶι τῶι διακόνωι: cum eo Lucensius et Bonifatius legati Romani Constantinopoli discesserunt p. 248,24
Μαρτῖνος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Δίου [1,552[33]; τοῦ μοναστηρίου τοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου Μαρτίνου p. 133,15. 24]: intrat 4,63. offert libellum 4,105
SYNODVS ἐνδημοῦσα SS̄ διὰ τοῦ ἀδελφοῦ Φιλίππου [1,552] 33. cf. p. 135,14 sq.
COGNITIO ALTERA de gestis aduersus Eutychen: non adest p. 164,31
Μαρτύριος (1) διάκονος: COGNITIO BERYTI ss relationi cleri Edesseni [11,141] 17
Μαρτύριος (2) μονάζων ὑπὸ Εὐτυχῆ: SYNODVS EPHESENA SS̄ libello [1,888] 15
Μαρώνης διάκονος: COGNITIO BERYTI SS̄ relationi cleri Edesseni [11,141] 47
Μέμνων πρεσβύτερος καὶ σκευοφύλαξ: SYNODVS ἐνδημοῦσα mittitur ad tertiam uocationem Eutychis 1,403. 404. 420. 421. εἶπεν 1,422. 427
Μηνᾶι πρεσβυτέρωι: ministrauit Dioscoro p. 214,35
Μίκκαλος πρεσβύτερος: COGNITIO BERYTI SS̄ relationi cleri Edesseni [11,141] 7
Μωσῆς [ignotus p. 310,34]: offert libellum 4,76

Ναρσῆς πρεσβύτερος καὶ σύγκελλος Eutychis p. 135, 8 cf. p. 136, 1: SYNODVS EPHESENA SS̄ libello [1, 888] 1
Νεμεσῖνος [ignotus p. 310, 35]: offert libellum 4, 76
Νικίας διάκονος: COGNITIO BERYTI SS̄ relationi cleri Edesseni [11, 141] 16
Νόννος διάκονος καὶ νοτάριος: COGNITIO ALTERA de gestis contra Eutychen: intrat 1, 576. 577
Οὐρσικῖνος πρεσβύτερος: COGNITIO BERYTI SS̄ relationi cleri Edesseni [11, 141] 2
Παγχάριος μονάζων ὑπὸ Εὐτυχῆ: SYNODVS EPHESENA SS̄ libello [1, 888] 16
Παλλάδιος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ ἐπισκόπου Πατρικίου (4): mittitur ad tertiam Dioscori uocationem excipiendam 2, 73. legit 2, 78
Πατρίκιος (1) διάκονος: COGNITIO BERYTI: SS̄ relationi cleri Edesseni [11, 141] 23
Πατρίκιος (2) διάκονος: SYNODVS ἐνδημοῦσα mittitur ad monasteria in urbe Constantinopolitana 1, 394. εἶπεν 1, 442
COGNITIO ALTERA de gestis aduersus Eutychen: adesse dicitur p. 164, 33
Πατρωῖνος πρεσβύτερος: COGNITIO BERYTI SS̄ relationi cleri Edesseni [11, 141] 11
Παυλονᾶς μονάζων ὑπὸ Εὐτυχῆ: SYNODVS EPHESENA SS̄ libello [1, 888] 17
Παῦλος (1) διάκονος: COGNITIO BERYTI SS̄ relationi cleri Edesseni [11, 141] 42
Παύλου (2) διακόνου: COGNITIO BERYTI per eum SS̄ relationi cleri Edesseni Μάρας (1) [11, 141] 43
Παῦλος (3) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τοῦ αἰθρίου [1, 552[48]]: intrat 4, 63. offert libellum 4, 105
SYNODVS ἐνδημοῦσα SS̄ [1, 552] 48
Παῦλος (4) πρεσβύτερος: SYNODVS ἐνδημοῦσα mittitur ad monasteria Chalcedone 1, 394
Παῦλος (5) ὁ Βιθυνός [κατὰ μόνας ἐστὶν εἰς μεμόριν p. 311, 4]: offert libellum 4, 76
Περγαμίου πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου: intrat 4, 63
Πέτρος (1) διάκονος: postulatur ut custodiæ tradatur p. 215, 23 quippe qui Dioscoro ministrauerit p. 214, 34. 215, 2
Πέτρος (2) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Θαλασσίου [1, 552[35]]: intrat 4, 63. offert libellum 4, 105
SYNODVS ἐνδημοῦσα: SS̄ [1, 552] 35
Πέτρου (3) πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου: intrat 4, 63. offert libellum 4, 105
Πέτρος (4) πρεσβύτερος: SYNODVS ἐνδημοῦσα mittitur ad monasteria in urbe Constantinopoli 1, 394. εἶπεν 1, 436. 438. 440
Πιέντιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τοῦ μαρτυρίου τῶν νηπίων: SYNODVS ἐνδημοῦσα SS̄ [1, 552] 41
Πιρώζου τοῦ πρεσβυτέρου (Edesseni) p. 384, 32
Ποιμένιος ὑποδιάκονος: COGNITIO BERYTI SS̄ relationi cleri Edesseni, Syriace [11, 141] 64
Πορφύριος [*Prosphorius Φ*] ὑποδιάκονος μονάζων ὑπὸ Εὐτυχῆ: SYNODVS EPHESENA SS̄ libello [1, 888] 14
Προκόπιος διάκονος καὶ νοτάριος: legit 2, 51[a]
COGNITIO ALTERA de gestis aduersus Eutychen: intrat 1, 576. 577
Proterius diaconus Alexandrinus: ENCYCL SS̄ libello Aegyptiorum Constantinopoli consistentium [VII] p. 17, 20
Ῥεστιτοῦτος (1) ὑποδιάκονος: COGNITIO BERYTI SS̄ relationi cleri Edesseni [11, 141] 55
Ῥεστιτοῦτος (2) ὑποδιάκονος: COGNITIO BERYTI SS̄ relationi cleri Edesseni pro Ἀβίβου (3) [11, 141] 57

Ῥητόριος πρεσβύτερος: SYNODVS ἐνδημοῦσα mittitur ad monasteria πέραν ἐν Συκαῖς I, 394
Ῥόδων πρεσβύτερος: COGNITIO BERYTI SS relationi cleri Edesseni, Syriace [II, 141] 5
Ῥωμανὸς διάκονος: COGNITIO BERYTI SS relationi cleri Edesseni [II, 141] 41
Ῥωμύλος ὑποδιάκονος: COGNITIO BERYTI SS relationi cleri Edesseni [II, 141] 62
Σάβας (1) διάκονος ὁ τὰ συντάγματα κατὰ τόπον τοῦ μακαρίου Ἐφρὲμ λέγων: COGNITIO BERYTI testis accusatorum Ibæ p. 387, 6
Σάβας (2) διάκονος λεγόμενος ἰατρός: COGNITIO BERYTI SS relationi cleri Edesseni, Syriace [II, 141] 26
Σάβας (3) διάκονος: COGNITIO BERYTI SS relationi cleri Edesseni [II, 141] 19
Σάβας (4) ὑποδιάκονος: COGNITIO BERYTI SS relationi cleri Edesseni [II, 141] 53
Σαββάτιος διάκονος: COGNITIO BERYTI SS relationi cleri Edesseni [II, 141] 15
Σαμουῆλος πρεσβύτερος: SYNODVS ANTIOCHENA non comparuit, sed abiit Constantinopolim p. 380, 2. 382, 3. damnatur p. 381, 7
COGNITIO BERYTI adstat II, 28. porrigit libellum cum Cyro Eulogio Mara II, 56. εἶπεν II, 33. 43. 45. 52. 57. 64. 66. 71. 75. 84. 87. 89. 91. 93. 95. 97. 99. 108. 134. CONTINVATA TYRI SS 10, 7 p. 375, 12
Σμάραγδος διάκονος ὑπὸ Εὐτυχῆ: SYNODVS EPHESENA SS libello [I, 888] 9
Στρατήγιος πρεσβύτερος: COGNITIO BERYTI SS relationi cleri Edesseni, Syriace [II, 141] 14
Symeon monachus: ENCYCL accepit epistulam ab imperatore [XI] 20
Τατιανὸς διάκονος καὶ νοτάριος: SYNODVS ANTIOCHENA εἶπεν 15, 16. 18. 20. 22. 27. 30. 33. 36. 64. 105. 107. 118
Τιμοθέου (1) cf. Ἀγόραστος
Timotheus (2) *presbyter et œconomus:* ENCYCL SS libello Aegyptiorum Constantinopoli consistentium [VII] p. 17, 16
Τιμόθεος (3) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης: intrat 4, 63. offert libellum 4, 105 SYNODVS ἐνδημοῦσα per eum SS Ἀνδρέας (2) [I, 552] 31
Τιμόθεος (4) (5) (6) μονάζων ὑπὸ Εὐτυχῆ: SYNODVS EPHESENA SS libello [I, 888] 2. 23. 28
Τρύφων ἀρχιμανδρίτης [I, 552[46]]: intrat 4, 63. offert libellum 4, 105 SYNODVS ἐνδημοῦσα SS [I, 552] 46
Ὑπατίου (1) διακόνου: COGNITIO BERYTI pro eo SS relationi cleri Edesseni Ἄρβιος [II, 141] 35
Ὑπάτιος (2) μονάζων ὑπὸ Εὐτυχῆ: SYNODVS EPHESENA SS libello [I, 888] 35
Ὑπάτιος (3) ἀναγνώστης καὶ νοτάριος: excipit alteram Dioscori uocationem 2, 34. 35. legit 2, 36
Ὑψῆς [μεμορίτης p. 311, 2]: offert libellum 4, 76
Φαῦστος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης: intrat 4, 63. offert libellum 4, 105. Φ. καὶ οἱ ἅμα αὐτῶι ἀρχιμανδρῖται εἶπον 4, 85. οἱ ἀρχιμανδρῖται διὰ Φαύστου εἶπον 4, 64 SYNODVS ἐνδημοῦσα SS [I, 552] 32
Φεκίδας (1) πρεσβύτερος: COGNITIO BERYTI SS relationi cleri Edesseni [II, 141] 1
Φεκίδας (2) διάκονος: COGNITIO BERYTI SS relationi cleri Edesseni, Syriace [II, 141] 48
Φιλάδελφος καὶ Βήρυλλος [*Cyrillus* Ph^{ac} At^{n}] οἱ διάκονοι: SYNODVS ἐνδημοῦσα quærunt Eutychen I, 460. ἔφησαν I, 461
Φίλιππος (1) πρεσβύτερος τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν μεγάλης ἐκκλησίας: εἶπεν 12, 58. 17. 36. 38
τοῦ ἀδελφοῦ Φιλίππου (2): SYNODVS ἐνδημοῦσα per eum SS Μαρτῖνος [I, 552] 33
Φίλιππος (3) ἀρχιδιάκονος Perrensis: SYNODVS ANTIOCHENA εἶπεν 15, 110

Φιλούμενος μονάζων ὑπὸ Εὐτυχῆ: SYNODVS EPHESENA $\overline{\text{ss}}$ libello [1, 888] 18
Φλαβιανὸς ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἁγίου Ἑρμάου: SYNODVS ἐνδημοῦσα $\overline{\text{ss}}$ [1, 552] 42
Φρόντων πρεσβύτερος ἀπὸ οἰκονόμων [p. 435, 20]: SYNODVS ANTIOCHENA εἶπεν 15, 114
Φωτεινός [ignotus p. 310, 32]: intrat 4, 66. offert libellum 4, 76
Χαρμοσύνωι πρεσβυτέρωι καὶ οἰκονόμωι καὶ Εὐθαλίωι ἀρχιδιακόνωι Alexandrinis Chalcedone commorantibus nuntiatur a concilio damnatio Dioscori 2, 100

πάντες οἱ κληρικοὶ τῆς Κωνσταντινουπολιτῶν μεγάλης ἐκκλησίας εἶπον 12, 35. οἱ κληρικοὶ Κωνσταντινουπόλεως ἐβόησαν 3, 35. 40. 42. 12, 44. 61
οἱ νοτάριοι [cf. Ἀέτιος Ἀστέριος Ἀσκληπιάδης Νόννος Προκόπιος]: SYNODVS ἐνδημοῦσα εἶπον 1, 357. 366. 383. 434. 449. 454 cf. p. 179, 3
οἱ ἄλλοι μονάζοντες εἶπον 4, 97

V CIVITATES EPISCOPALES

Ἀβίλης: cf. Ἰορδάνης. Πατέρνιος χωρεπίσκοπος. Φοινίκης Λιβανησίας Σ 92 Δ 86
Abryti: cf. Marcianus (1). *Mœsiæ* II Encycl. ep. 19
Ἀβύδου: cf. Ἑρμείας. Ἑλλησπόντου Σ 222 Δ 213 Encycl. ep. 35
Ἀγκύρας: cf. Εὐσέβιος (1). Anastasius (1). Γαλατίας ᾱ loco primo Σ 163 Δ 156 Encycl. ep. 45, Ἀ. Γαλατίας πρώτης 1, 78[8]. Α. Γαλατίας 1, 3[12]. 1, 884[5]. 1067[6]. 2, 97[233]. 5, 1[11]. 6, 1[11]. 8, 2[11]. 9, 2[11]. 10, 3[10]. 12, 2[10]. 14, 2[11]. 15, 2[11]. 16, 2[11]. 17, 1[11]. 19, 1[11]; 1, 278. 875. 886. 908. 5, 29. 8, 11. 11, 166. 19, 54. *metropolis Ancyræ* 1, 1070 VI Φ, Encycl. p. 90, 3. τῆς Ἀγκυρανῶν πόλεως 1, 555[4]. 558[2]. 628. τοῦ Ἀγκυρανοῦ ἐπισκόπου p. 457, 3
Ancyras sideras: cf. Philippus (2). Φρυγίας Πακατιανῆς Σ 348 Δ 337
Ἀγχιασμοῦ [Ἀγχιεσμοῦ 6, 1[231]. Μ 1, 78[46]. 298. ΜΒ[b] 4, 9[91]. 6, 9[237]. Β 1, 3[251]]: cf. Κλάδεος. Ἠπείρου παλαιᾶς Σ 145 Δ 138. 2, 78[46]. 884[38] Φ. 1005 Φ. 1070 XXXVIIII Φ. 4, 9[91]
Ἀδάδων [ἀράδου 2, 2[162]; 96[66]; 97[133]. *adardensis* uel *adaroenæ* ciuitatis Φ 2, 96 (94), 66]: cf. Εὐτρόπιος (1). Πισιδίας Σ 297 Δ 288 Encycl. ep. 29; 4, 9[134]. 17, 9[97]
Ἀδάνης [Ἀδάνων 4, 1[87]. 17, 9[137]. ἀδράνων 2, 2[58]]: cf. Φίλιππος (1). Κιλικίας ᾱ Σ 51 Δ 45
Ἄδουλι [δούλυ, δούλου, βοτοῦ 1, 3[141]]: cf. Κοπτιτῶν. Σαβῖνος et Philolog. 91, 355 sq.
Ἀδραμυττίου [Ἀτραμυττίου Μ 1, 78[92]. Ἀτραμύτου M[corr] 1, 884[77]. Ἀδραμύτου ΜΒ 1, 884[77]]: cf. Φλαβιανός (1). Asiæ 6, 9[408]
τῆς Ἀδραμυτηνῶν πόλεως [1, 555[35]. ἐπίσκοπος Ἀδραμετηνός 6, 9[331], est Hadrumetum prou. Byzacenæ]: cf. Αὐρήλιος (1). ἐκ τῶν μερῶν τῆς Ἀφρικῆς 6, 9[331]; Αὐρηλίου Ἄφρου 1, 3[341]. 3, 1[303]. 4, 1[303]. 6, 1[322]
Ἀδράων [ἀδαέων 2, 2[195]]: cf. Πρόκλος (1). Ἀραβίας Σ 95 Δ 89. τῆς Ἀδραηνῶν πόλεως 1, 555[11]. 558[22]
Ἀδριανῶν [*Adrianæ* 2, 97[266] Φ Encycl. ep. 35; Ἀδριανουπόλεως 2, 97[179]]: cf. Δαυίδ (1). Ἑλλησπόντου Σ 217 Δ 208
Ἀδριανοῦ θηρῶν [*Adrianutheræ* 2, 97[160] Φ; *Adrianuthiræ* 2, 96 (94)[159] Φ; *Adrianotheres* Encycl. ep. 35; *Adrianopolitanos* Δ 215]: cf. Πατρίκιος (1). Ἑλλησπόντου Σ 224 Δ 215. 2, 96 (94)[159] Φ. 2, 97[160]
Ἀδριανουπόλεως (1): cf. Γρηγόριος, qui metropolita fuit A. prouinciæ Hæmimonti. cf. Encycl. XI 52
Ἀδριανουπόλεως (2) [*Adriani* Encycl. ep. 46]: cf. Εὐτύχιος. Hypatius. Ἠπείρου παλαιᾶς Σ 144 Δ 137. 1, 78[45]. 298. 884[37]. 1004 Φ. 1070 XXXVIII Φ. 4, 9[90]

Ἀδριανουπόλεως (3): cf. Ἡλίας (1). Lyciæ, cf. 1, 1070 XLI Φ et Maxim. Conf. ad Dionys. Areopag. de eccles. hierarch. [PG 4 p. 176] Μεθοδίου τοῦ ἁγίου μάρτυρος [καὶ] Ὀλυμπίου ⟨καὶ Ἄμμωνος⟩ Ἀδριανουπόλεως ἐπισκόπου τῆς Λυκίας τὰ κατ' αὐτοῦ (Origenis) ὑπ' αὐτῶν περὶ ἀναστάσεως γραφέντα. ibid. p. 65 Ἄμμων ὁ Ἀδριανουπολίτης ἐν τοῖς περὶ ἀναστάσεως αὐτῶι κατὰ Ὠριγένους γεγραμμένοις λόγοις, *cf. Preuschen in Harnack, Gesch d. altchristl. Litt.* 1, 473

Ἀδριανουπόλεως (4): cf. Θεόφιλος. Πελάγιος πρεσβύτερος. Ὀνωριάδος Σ 211 Δ 202

Adrianopolis (5): cf. Micus. Pamphyliæ Pergensis cf. Encycl. ep. 31

Ἀδριανουπόλεως (6): cf. Φλωρέντιος (1). Πισιδίας Σ 309 Δ 300. 4, 9^{133}

Ἀζώτου: cf. Ἡράκλειος. Παλαιστίνης ᾱ Σ 127 Δ 120. 4, 9^{102} cf. *Parali* (2)

Atheniensium: cf. Athanasius (1). Achaiæ Encycl. ep. 44

Ἀθρίβεως [Ἀθλιβιτῶν 4, 25^{6}]: cf. Εὐλόγιος (1). Aegypti

Αἰγάης [Αἰγέης 1, 1034. 2, 2^{104}; 96^{118}; 97^{176}. 4, 1^{161}. M 3, 1^{159}. B 1, 78^{91}. αἰγέας siue αἰγαίας 1, 884^{76}]: cf. Κυριακός (1). Ασίας Σ 229 Δ 220

Αἰγῶν: cf. Εὐσταθίου (1). Ciliciæ II 6, 9^{359}

Αἰγιαλῶν cf. Τενέδου

Ἀιλᾶ [Ἀειλᾶ M 1, 3^{71}. 6, 9^{71}. MB^{b} 17, 9^{51} אילת Σ]: cf. Βήρυλλος. Παλαιστίνης τρίτης Σ 136 Δ 128. 4, 9^{111}

ἐν Αἰλίαι [cf. Ἱεροσολύμων]: p. 494, 1. ἡ τῶν Αἰλιέων πόλις p. 484, 6. 34. 486, 34. 490, 23. 494, 7. 18. Aeliensium II p. 112, 30. archimandritarum Aeliensium libellus ad Pulcheriam p. 483, 28. 487, 4; cf. p. 485, 26—28. 486, 34. 35. cf. IIII Βάσσηι

Αἴνου (1): cf. Μάλχου. Arabiæ

Αἴνου [*enuntos* Δ 15] (2): cf. Μακάριος (1). Ροδόπης Σ 14 Δ 15

Acalissenus: cf. Eudoxius (1). Lyciæ Encycl. ep. 32

Ἀκαρασσέων [Ἀκρασέων 6, 1^{215} *Acrasenus* Encycl. ep. 32; Ἀκρασσέων M 3, 1^{197}; Ἀκρασσοῦ 2, 2^{148}; 96^{53}; 97^{122}. 6, 9^{227} Σ 286]: cf. Νικόλαος (1). Λυκίας Σ 286 Δ 277. Encycl. ep. 32

Ἀκμονέων: cf. Γεννάδιος (1). Φρυγίας Πακατιανῆς Σ 344 Δ 335. 2, 96 (94), 164 Φ; *prouinciæ Phrygiæ* 2, 97, 194 Φ

Ἀκρασσοῦ [ἀκμασσοῦ 2, 96^{132} ἀκμάσου 2, 2^{124} *agmassenæ ciuitatis* 2, 97, 287 Φ *acamassenæ ciuitatis* 2, 96, 132 Φ, *crassensis* Δ 238 קראסו Σ 247]: cf. Πατρίκιος (2). Λυδίας Σ 247 Δ 238

Ἀλαβάνδων: cf. Θεοδώρητος (1). Καρίας Σ 322 Δ 313. 4, 9^{149}

Ἀλεξανδρείας (1) cf. Διόσκορος

clerici: Ἀγόραστος. Ἀθανάσιος (1). Ἀρποκρατίων. Δημητριανός. Εὐθαλίωι. Θεόδωρος (1). Ἰσίδωρος. Ἰσχυρίων. Ἰωάννης (1). Μηνᾶς. Πέτρος (1). Χαρμοσύνωι

gradus cleri deest: Γαιανός. Διδίων. Δωρόθεος. Εὐσέβιος (1). Τιμόθεος (1)

a parte Proterii episcopi: Aaron. Ammonius. Theodorus. Macarius. Proterius. Timotheus (2)

τῆς μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρείας 1, 3^{5}. p. 56, 8. 206, 16. 19. 212, 5. 41. 213, 14. 19. 23. 215, 5. 220, 9. 298, 28. 307, 38. 103, 19. τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως p. 66, 31. 74, 13. 120, 4. 210, 32. 211, 3. 10. 35. 219, 11. 224, 22. 225, 23. 238, 18. 26. 302, 28. 310, 6. 9. 18. 488, 35. τῆς Ἀλεξανδρέων μεγίστης πόλεως 374, 12. τὴν μεγίστην Ἀλεξάνδρειαν 214, 40. 215, 11. τὴν μεγίστην πόλιν 245, 3. 214, 16. ἡ μεγάλη πόλις Ἀλεξάνδρεια 214, 25. τῆς μεγάλης Ἀλεξανδρείας 216, 20. 21. 219, 18, 20. 32. 220, 16. τῆς περιωνύμου πόλεως [om. 212, 1]. Ἀλεξανδρείας 212, 1. 216, 30. 218, 23 cf. 213, 28. τῆς Ἀλεξανδρέων μεγάλης ἐκκλησίας p. 224, 22. τοῦ εὐαγγελικοῦ θρόνου 213, 30. 214, 18

Ἀλεξανδρείας (2): cf. Βάρανος. Ἰουλιανοῦ (1). Ciliciæ II 6, 9[358]

Ἀλίων: cf. Γαίου. Phrygiæ Pacatianæ 6, 9[387]

Ἀλικαρνασσοῦ: cf. Καλανδίων, Ἰουλιανὸς πρεσβύτερος. Καρίας Σ 324 Δ 315

Ἀλίνδων [Μ ἀλύδδου Β ἀλύδου *Φ alindu* 2, 96[98]; ἀλύδης 2, 2[85]]: cf. Ἰωάννης (2). Καρίας Σ 314 Δ 305. 4, 9[157]

Ἀμαδάσσης: cf. Παύλου (1). Phrygiæ salutaris 6, 9[357]

Ἀμαζόνος [Ἀμυζόνος Σ 320 Δ 311 Ἀμυζονέων 2, 96[100]]: cf. Ἰωάννης (3). Καρίας Σ 320 Δ 311

Ἀμαθοῦντος [Ἀμαθούντων 1, 1015]: cf. Θεοδόσιος (1). Ἡλιόδωρος. Κύπρου Σ 356 Δ 347

Ἀμασείας: cf. Σέλευκος (1). Ἑλενοπόντου primo loco Σ 147 Δ 188, Ἀμασείας τοῦ Ἑλενοπόντου 1, 552[4]. τῆς μητροπόλεως Ἀμασείας 6, 9[32]. 17, 9[13]. 1, 1070 XLII *Φ*. 2, 96 (94), 17 *Φ*. uol. 3 p. 357[10]. τῆς Ἀμασέων πόλεως 1, 555[5]. 558[9]

Ἀμάστριδος: cf. Θεμίστιος, Φιλότιμος πρεσβύτερος. Saturnilus. ἐπαρχίας Παφλαγονίας 4, 9[30]. Encycl. ep. 42. *Amastrenæ ciuitatis* Encycl. ep. 42

Ἀμβλαδέων: cf. Διομήδους. Lycaoniæ 6, 9[361]

Ἀμίδης: cf. Συμεώνης, Πέτρου πρεσβυτέρου. Μεσοποταμίας [בית נהרין Σ] primo loco Σ 116 Δ 109. 1, 78[47]; 884[38]. 1070 XL *Φ*. 4, 9[16]. Encycl. ep. 24. Ἀ. τῆς μητροπόλεως 6, 9[29. 396]. 1, 1070 XL *Φ*. 2, 96[37] *Φ*; 97, 43 *Φ*

Ἀμισοῦ [ἀμίσης 2, 96[191]]: cf. Ἀντωνιανός, Helpidius (1) presbyter. Olympium diaconum. Erythrius. Ἑλενοπόντου Σ 198 Δ 189 Encycl. ep. 41

Ἀμορίου [ἀμμωρίου Β semper]: cf. Μυστήριος. Γαλατίας β̄ Σ 172 Δ 165

Ἀναζάρβου [de accentu non constat; Ἀναζάρβων 1, 78[39]]: cf. Βαλέριος (1). Στέφανος (1). Κῦρος (1). oresto. Σωφρονίου χωρεπισκόπου. Κιλικίας β̄ Σ 56 Δ 50. τῆς μητροπόλεως 6, 9[357]. 17, 9[9]. p. 437, 14. 21. 2, 96 (94), 15 *Φ*. 2, 97, 21 *Φ*

Ἀναίας: cf. Ζωτικοῦ. Asiæ 6, 9[315]

Ἀνασάρθας [חנצרתא Σ 37 Ὀνοσάρθας 15, 15[23]. 60. Encycl. ep. 20 *onosathensis* Δ 38]: cf. Μάρας (1). Cyrus (5). Συρίας ᾱ Σ 37 Δ 38 Encycl. ep. 20

Ἀνδράπων: cf. Παράλιος, Εὐχάριος διάκονος, Helpidius presbyter. Paulus (2). Ἑλενοπόντου Σ 199 Δ 190 Encycl. ep. 41

Ἀνεμωρίου: cf. Ἰακώβου (1). Eufronius. Isauriæ 6, 9[370]. Encycl. ep. 27

Ἀνζιτ [אנזית Σ 118 *Azetiniensis* Δ 111 *Enzitinensis* Prisca 148]: cf. Μάρας (4). Μεσοποταμίας Σ 118 Δ 111

Ἀνθηδόνος: cf. Παῦλος (3). Παλαιστίνης ᾱ Σ 126 Δ 119. 4. 9[101]. τῆς Ἀνθηδονέων [Ἀνθηδονιτῶν 1, 555[31]] πόλεως 1, 555[31]. 558[14]. 6, 9[79]

Ἀνινήτου: cf. Μάμας. Ἀσίας Σ 230 Δ 221

Ἀντάνδρων: cf. Ἀρετιανοῦ. Asiæ 6, 9[410]

Ἀνταράδου [= *Constantiæ* Encycl. ep. 25. cf. Theoph. p. 38, 8]: cf. Ἀλέξανδρος (1). Παῦλος (5). Φοινίκης ᾱ Σ 83 Δ 77. cf. 19, 18

Ἀντιοχείας [Ἀ. τῆς Λαμωτίδος 2, 97[210] *Antiochensis leamantidos* Δ 62] (1): cf. Ἀκάκιος (1). Ἰσαυρίας Σ 69 Δ 62. Encycl. ep. 27

Ἀντιοχείας (2): cf. Διονύσιος (1). Καρίας Σ 313 Δ 304. 2, 96[102]. falsum est *Antiochiæ Pisidiæ* 2, 97, 216 *Φ*

Ἀντιοχείας (3): cf. Κανδιδιανός. Περγάμιος. Πισιδίας Σ 296 Δ 287 primo loco, 1, 3[45]; 78[38]; 884[30]; 957; 992. 2, 2[38]; 34; 56; 97[32]. 3, 1[36]. 4, 1[37]. 5, 1[45]. 6, 1[44]. 8, 2[44]. 9, 2[42]. 10, 3[44]. 12, 2[44]. 14, 2[44]. 16, 2[44]. 17, 1[45]. 19, 2[45]. 6, 9[44]. 17, 9[25]. Encycl. XI 42. p. 55, 32. τῆς Ἀντιοχέων πόλεως ἐπαρχίας Πισιδίας 1, 558[10]; 555[26] [corrupte idem extat 1, 555[30]]. *A. Pisidiæ metropolis* Encycl. p. 51, 2. Ἀ. τῆς Πισιδῶν μητροπόλεως 6, 9[399]. uol. 3 p. 358[13]

Ἀντιοχείας (4): cf. Δόμνος (1). Μάξιμος (1). Basilius (1). Συρίας ᾱ loco primo Σ 31 Δ 32. Ἀντιοχείας Συρίας 1, 3[6]. 4, 1[5]. 5, 1[5]. 6, 1[5]. 8, 2[5]. 9, 2[5]. 10, 3[5]. 12, 2[5]. 14, 2[5]. 15, 2[5]. 16, 2[5]. 17, 1[5]. 19, 2[5]. 4, 9[5]. 5, 29. 8, 4. 13, 11. 17, 9[2]. Encycl. XI 3. τὸν θρόνον τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως τὸν τοῦ ἁγίου Πέτρου 8, 4 p. 364, 24. τῆι Ἀντιοχέων μητροπόλει 11, 149. τῆς μεγαλοπόλεως Ἀ. 2, 13. 93. 11, 32. uol. 3 p. 357[2]. τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως p. 70, 8. 8, 8. 13. p. 424, 41. 427, 8. 442, 14. τῆς μεγίστης Ἀντιοχέων πόλεως p. 374, 11. 427, 29. τὴν μεγίστην Ἀ. 11, 145. τὴν φιλόχριστον Ἀ. p. 379, 32. τὸν τύπον τὸν ἐν τῆι μεγίστηι Ἀντιοχέων ἐκκλησίαι p. 375, 1

clericus: Τατιανὸς διάκονος καὶ νοτάριος

Ἀντιπατρίδος: cf. Πολυχρόνιος (1). Παλαιστίνης ᾱ Σ 129 Δ 122. 4, 9[104]

Ἀντιφέλλου: cf. Θεόδωρος (1). Eustathius presbyter. Λυκίας Σ 281 Δ 272. Encycl. ep. 32. uol. 3 p. 359[51]. τῆς Ἀντιφελλῶν πόλεως 17, 9[80]. *Antifellitino* Encycl. ep. 32

Antifrorum: cf. *Apollo*. Libyæ

Ἀπαμείας (1): cf. Καλλίνικος (1). Βιθυνίας Ποντικῆς Σ 162 Δ 155. Βιθυνίας 1, 3[159]; 552[9]. 4, 9[119]. Ἐξαπόλεως 2, 2[94]

Ἀπαμείας (2): cf. Παυλῖνος. Πισιδίας Σ 299 Δ 290. Encycl. ep. 29. 2, 2[108]; 96[122]; 97, Φ 85

Ἀπαμείας (3): cf. Δόμνος (2), Μελέτιος. Epiphanius (1). Συρίας β̄ primo loco Σ 40 Δ 41. Encycl. XI 5. ep. 22. 4, 1[15]. 6, 1[20]; 9[20]. Ἀ. Συρίας 1, 3[21]. 3, 1[15]. 5, 1[20]. 8, 2[20]. 9, 2[20]. 10, 3[19]. 11, 171. 12, 2[19]. 14, 2[20]. 15, 2[20]. 16, 2[20]. 17, 1[20]; 9[18]. 19, 2[20]

τῆς Ἀπολλωνιατῶν [Ἀπολλωνιέων 1, 558[27]] (1) πόλεως: cf. Παῦλος (4). ἐπαρχίας Βιθυνίας 1, 555[20]

Ἀπολλωνίας [*Apolloniadis* 6, 9[312] Encycl. ep. 47] (2): cf. Εὐσέβιος (2). νέας Ἠπείρου 4, 9[94] Encycl. ep. 47; Ἠπείρου Σ 150 Δ 143

Ἀπολλωνιάδος [Ἀπολλωνίας Σ 321 Δ 312] (1): cf. Τυχάνιος. Καρίας Σ 321 Δ 312

Apolloniadis (2): cf. Cyriacus (2). Lydiæ Encycl. ep. 30

Ἀπόλλωνος ἱεροῦ [ἱεροῦ om. 2, 2[192]; 96[158] Encycl. ep. 30]: cf. Λεύκιος =Ἐλευσίνιος (falso Ἐλευθερίου 2, 2[192]). Λυδίας Σ 257 Δ 248 Encycl. ep. 30

ciuitatis Appiarensis: cf. Martialis. Mœsiæ II Encycl. ep. 19

Ἀραβισσοῦ: cf. Ἀδόλιος, Ἀδελφίου χωρεπισκόπου. Adelphius. Ἀρμενίας β̄ Σ 189 Δ 182 Encycl. ep. 37

Ἀράδου [Ἀνταράδου 15, 15[19] *Aradi et Constantiæ* [= Antaradi] Encycl. ep. 25]: cf. Παῦλος (5). Atticus (1). Φοινίκης ᾱ Σ 77 Δ 71 Encycl. ep. 25

Ἀράξων [Ἀράξου 2, 96[48]. ἀράζων 2, 2[143]. 17, 9[147] M. 3, 1[202]. *azarenæ* uel *zarenæ* uar. lect. Φ 2, 96[48]]: cf. Λεόντιος (1). Λυκίας Σ 282 Δ 273 Encycl. ep. 32

Ἀργίζων [Ἀλγίζων Σ 233 Δ 224]: cf. Πρόκλος (2). Ἀσίας Σ 233 Δ 224

Ἄργους: cf. Γενέθλιος (1). Ὀνήσιμος (1). Thalis. Ἑλλάδος Σ 30 Δ 31; 4, 9[87] = *Achaiæ* Encycl. ep. 44

Ἀρεθούσης [אריסתן Σ 41]: cf. Μάρκος (1). *Eusebius* (3). Συρίας β̄ Σ 41 Encycl. ep. 22

Ἀρεοπόλεως: cf. Ἀναστάσιος (2). est Palæstinæ III, cf. Georg. Cypr. 1048 Hierocl. p. 721, 6

Ἀριαραθείας: cf. Ἀκάκιος (2). Ἀρμενίας β̄ Σ 188 Δ 181. 1, 78[32]; 884[24]. τῆς Ἀριαραθηνῶν πόλεως 1, 555[10]; 558[20]

Ἀριασσοῦ [Ἀριεσσοῦ 1, 3[329]. 3, 1[291]; Ἀριόσσου B 2, 97[201]. Ὀριοσσοῦ 2, 96[89]. 2, 2[72]; *Oriessu* 2, 96 Φ 89]: cf. Θεόφιλος (2). Iohannis (4). Παμφυλίας (Pergensis) Σ 259 Δ 250 Encycl. ep. 31. Παμφυλίας 4, 9[36]

Ἀριστίου [Ἀρίστου 17, 9[107]]: cf. Παῦλος (6). Φρυγίας Πακατιανῆς Σ 342 Δ 333

Ἀρκαδιουπόλεως (1): cf. Γεροντίου (1). Asiæ 6, 9[423]

Ἀρκαδιουπόλεως (2) cf. Βύζης

Ἄρκης (1): cf. Ἰωάννης (5), Ὀτρηίου πρεσβυτέρου. Ἀρμενίας β̄ Σ 192 Δ 183

Ἄρκης [Ἀλκηνῶν 2, 97[240]; ἡρακλείας 15, 15[13] MB] (2): cf. Ἐπιφάνιος (2). Τιμόθεος (1). Ἀντίοχος (1). Ἡράκλειτος. Φοινίκης ᾱ Σ 82 Δ 76. Encycl. ep. 25. 17, 9[111]; falso ἐπαρχίας Παλαιστίνης 1, 555[18]. τῆς Ἀρκηνῶν πόλεως 1, 555[18]; 558[11]. cf. 19, 18

Ἀρλάνων [*uranensi* corrupte Encycl. ep. 26]: cf. Ἀβράμιος (1). *Phœniciæ* II *Libanisiæ* Encycl. ep. 26. 6, 9[444]

Ἁρπάσων [6, 9[264], falso ἀριασσοῦ (ἀρασσοῦ B 3, 1[240]. ἐλιασσοῦ B 1, 3[278]) 1, 3[278]. 3, 1[240]. 4, 1[240]. 6, 1[258]]: cf. Ζωτικός, Φιλοθέου πρεσβυτέρου. est Cariæ cf. Georg. Cypr. 331. Hierocl. p. 688, 6

Ἀρσινόης: cf. Προέχιος, Σωτηρᾶς. Κύπρου Σ 359 Δ 350

Ἀρσινοίτου: cf. Καλοσίριος. est Aegypti

clericus: *Heliam diaconum*

Ἀσκάλωνος: cf. Λεόντιος (2). Παλαιστίνης ᾱ Σ 124 Δ 117

Ascandenus: cf. Pannychius. Lyciæ Encycl. ep. 32. res incerta, sed cf. Ἀκανδῶν Georg. Cypr. 311, Ἀκανδρῶν Not. Epiphan. 281, *Ascaliandalis* Plin. h. n. 5, 101

Ἀσκουλάνων [de uaria lectione cf. II Λουκίνσιος]: cf. Λουκίνσιος. est Piceni suburbicarii, cf. Mommsen *Ges. Schr.* 5, 197

Ἀσπώνων [*Asponæ* Encyl. ep. 45]: cf. Ὑπερέχιος (1). Eufanius. Γάλατίας ᾱ Σ 266 Δ 159 Encycl. ep. 45

Ἀσσοῦ: cf. Μαξίμου (2). Asiæ 6, 9[409]

Ἀτανασσοῦ: cf. Φιλαδέλφου: Phrygiæ Pacatianæ 6, 9[384]. 17, 9[185]

Ἀτταλείας: cf. Διονύσιος (2). Λυδίας Σ 255 Δ 245. Encycl. ep. 30. 4, 9[129]. Ἀ. τῶν Λυδῶν 17, 9[128]. Λυδὸς Ἀτταλεώτης 6, 9[218]

Ἀττούδων [*attulæ* 1, 1070 CII Φ]: cf. Συμμάχιος. Phrygiæ Pacatianæ 6, 9[378]. 17, 9[185]

Αὐγούστης: cf. Θεόδωρος (1). Κιλικίας ᾱ Σ 53 Δ 47

Αὐλίου κώμης = Οὐαλεντινιανουπόλεως [Βαλεντιανουπόλεως 1, 552[27]] Σ 227. 1, 343; 552[27]; *Auliocomenus et Valentinianupolitanus* Δ 218: cf. Θωμᾶς (1). Ἀσίας Σ 227 Δ 218

Aulonæ: cf. Nazarius. Epiri nouæ Encycl. ep. 47

Aureliopolis: cf. Rufinus (1). Lydiæ Encycl. ep. 30

Αὐρόκρων [Αὐρόκλων 2, 97[189]. Σ 335 Δ 326 τῆς Αὐροκλέων πόλεως 1, 558[18]]: cf. Ἀκύλας (1). Φρυγίας Σαλουταρίας Σ 335 Δ 326

Ἀφναίου [Ἀφναιτῶν 4, 25]: cf. Ἱέρακις. Aegypti

Afrodisiadis (1): cf. Theofronius. Europæ Encycl. ep. 14

Ἀφροδισιάδος (2): cf. Κῦρος (2). Κριτωνιανός. Καρίας primo loco Σ 312 Δ 309. 1, 3[41]; 78[10]; 884[6]; 955. 3, 1[32]; 4, 1[33]; 5, 1[31]. 6, 1[40]; 9[40]. 8, 2[40]. 9, 2[38]. 10, 3[40]. 12, 2[40]. 14, 2[40]. 15, 2[40]. 16, 2[41]. 17, 1[41]. 19, 2[41]. 4, 9[146]. τῆς μητροπόλεως Ἀ. 17, 9[26]. 1, 1070 VIII Φ. *episcopus metropolitanus* 2, 96 (94), 36 Φ; 97, 80 Φ. episcopi ordinantur a sede Constantinopolitana p. 456, 26

Βαβυλῶνος: cf. Κῦρος (3). Aegypti

Βάγης [σ 81; *beas* Encycl. ep. 30 p. 57, 34 *Balgenus* 1, 1070 XCII Φ; δαγη 1, 78[100]]; cf. Χρυσάνθιος. Leonidis. Lydiæ Encycl. ep. 30

Βακάθων [B 1, 78[85]. σ 67. 1, 884, Φ 72. 1, 1028 Φ^{ac}; βακάνθων 1, 884[72]; *cabathenorum* 1, 1070 LXXVII Φ; καβάσων 1, 1028; βάκτρων M 1, 78[85]. *bactroensis* 1, 1028 Φ^{r}]: cf. Ἀλύπιος (1). est Palæstinæ, ut uidetur, primæ, cf. Cyrill. uit. Sabæ 73 p. 346

Βαλανέων: cf. Τιμόθεος (2). Συρίας β̄ Σ 45. 4, 9[48]

Βαλβουρέων [βαρβουρέων uaria lectio 1, 3[238] βαρβάρων Σ 280 Δ 271; λιβουρέων 2, 2[145]; 96[50]]: cf. Φίλιππος (3). Nicolaus (2). Λυκίας Σ 280 Δ 271 Encycl. ep. 32; 17, 9[81]

Βαράτων: cf. Εὐγενίου (1). Lycaoniæ 6, 9[360]

Βαργάλων: cf. Δαρδάνιος. Ἰλλυρικοῦ Σ 18 Δ 19; Μακεδονίας πρώτης 4, 9[79], sed cf. Hierocl. p. 641, 6

Βαργυλίου: cf. Ἰωάννης (6). est Cariæ, cf. Georg. Cypr. 341

Βαρέττων: cf. Ἰωάννου (7). Asiæ 6, 9[426]

Βάρης [Βάρεως 17, 9[183] *Varenus* Encycl. ep. 35]: cf. Εὐτυχιανοῦ (1). Domninus. Hellesponti Encycl. ep. 35; 6, 9[345]. 17, 9[183]

Βάρκης: cf. Θεόδωρος (3). Pentapoleos

Βασιλινουπόλεως: cf. Γερόντιος (2). Bithyniæ cf. 14, 9—12. 16. 17. 19. 20. 37. ῥεγεῶν ἣν Νικαίας p. 418, 12. βασιλεύς τις Ἰουλιανὸς ἐποίησεν αὐτὴν πόλιν p. 418, 18. τῆς Βασιλινουπολιτῶν πόλεως 1, 555[29]; 558[17]

Βασσιανῆς: cf. Οὐαλεριανός (1). Ἄφρου Σ 361 Δ 352 non recte; est Pannoniæ Hierocl. p. 657, 9

Βατνῶν [*baliensis* Encycl. ep. 23]: cf. Δάδας. Basilius (2). Osroenæ Encycl. ep. 23. ἐπίσκοπον τῆς Βατνηνῶν πόλεως p. 383, 29

Βεροίας (1) [Βερροίας sæpissime; Βερόης 2, 2[45]; 97[40]. 4, 1[45]. 6, 1[51]; 9[51]. 8, 2[51]. 9, 2[49]. 10, 3[51]. 12, 2[51]. 14, 2[51]. 16, 2[51]. 17, 1[52]. *berissæ* uol. 3 p. 360[64]]: cf. Σεβαστιανός. Θράικης 19, 47; Θράικης ἄλλης Σ 9 Δ 10

Βεροίας (2): cf. Λουκᾶς (1). Μακεδονίας πρώτης 1, 78[63]; 884[52]; 1070 LVII Φ

Βεροίας (3) [חלב Σ 33]: cf. Θεόκτιστος (1). Συρίας ᾱ Σ 33 Δ 34. Encycl. ep. 20. Συρίας 1, 3[55]. 3, 1[45]. 4, 1[46]. 6, 1[54]

Βηρυτοῦ: cf. Εὐστάθιος (2). Φοινίκης ᾱ Σ 80 Δ 74, *oræ maritimæ Phœnicæ* Encycl. ep. 25 p. 42, 41. τῆς Βηρυτίων μητροπόλεως 6, 9[65]. τῆς Βηρυτίων καλλιπόλεως p. 373, 14. 375, 11. ἐν κολωνίαι φιλοχρίστωι Βηρυτῶι p. 378, 26. ἐν τῶι νέωι ἐπισκοπείωι τῆς ἐν Βηρυτῶι νέας ἐκκλησίας p. 378, 28. τὰ ἐπὶ Ἴβαι πεπραγμένα ἐν Βηρυτῶι p. 376, 27. 38

Βίβλου [βύβλου M 15, 45]: cf. Βενέτιος. Ῥουφῖνος (2). Πέτρος (1). Φοινίκης ᾱ Σ 79 Δ 73. cf. 19, 8

Βίρθων [בירתא Σ 112 βερόων M βερροίων B *beroensium* Φ 11, 54 *Macedonupolitanus* Δ 105]: cf. Δανιῆλος (1). *Osroenæ* Δ 105 Σ 112

Βλανδοῦ: cf. Ἡλίας (2). Onesiforus (1). Λυδίας Σ 250 Δ 241. Encycl. ep. 30

Βοσπόρου [Βοσπόρων 1, 78[106]]: cf. Εὐδόξιος (2), Βασιλίσκου πρεσβυτέρου. τῆς Βοσπορηνῶν πόλεως 1, 555[21]; 558[23]

Βόστρων [Βόστρας 1, 78[29]. 11, 54. uol. 3 p. 357[8] *Bostrenorum* 1, 1070 XXII Φ]: cf. Κωνσταντῖνος (1). Antipater (1). Ἀραβίας primo loco Σ 93 Δ 87. Encycl. XI 13. 4, 9[9]. 9, 23. τῆς μητροπόλεως 2, 22. 6, 9[427]. 17, 9[17]. uol. 3 p. 357[8]

Βοτρύων: cf. Πορφύριος (1), Τιμοθέου (1) πρεσβυτέρου. Φοινίκης ᾱ Σ 84 Δ 78. cf. 19, 8

Βουβωνέων [uel Βουβονέων]: cf. Ῥωμανός (1). Gelasius presbyter. Λυκίας Σ 287 Δ 278 Encycl. ep. 32. 17, 9[83]

Buthroti: cf. *Zenobius*. Stephanus (2). Epiri ueteris Encycl. ep. 46, cf. Σ 148 Δ 141[a]

Βουσίρεως [Βουσίριδος 1, 78[117]; 1052; 1070 CXV Φ]: cf. Ἀθανάσιος (1). Βουσίρεως Τριπόλεως τῆς κατὰ Αἴγυπτον 1, 293

Βουτιτῶν [? *uantenæ* Encycl. VII p. 17, 4]: cf. Theonas. Aegypti

Βριούλων [βριούλου 2, 96[179]]: cf. Ῥουφῖνος (3) Ἀσίας Σ 236 Δ 227

Βρύζου: cf. Αὐξάνοντος (1). Phrygiæ salutaris 6, 9[354]

Βύζης [*Byzoæ* 2, 97 Φ 9. 286]: cf. Λουκιανός (1). Θράικης Σ 7 Δ 8. *metropolitanus episcopus* Encycl. ep. 15 p. 28, 18 Βύζης καὶ Ἀρκαδιουπόλεως 17, 9[29] Coll. Prisca 37

Vallidis [i. e. Βυλλίδος Bullidis]: cf. Philocharis. Epiri nouæ Encycl. ep. 47

τῆς Βυρκαληνῶν πόλεως ἐπαρχίας Καρίας: cf. Ἰωάννου (8). ciuitas ignota

Γαβάλων [גאבלא Σ 39 *Gabaloniensis* Δ 40]: cf. Vranius (1). Flauianus (2). Συρίας ᾱ Σ 39 Δ 40. Encycl. ep. 20

Γαβούλα [Γαββούλα M 2, 96[178]. 6, 9[60]. *Φ*[cr] 17, 9[165]. Encycl. ep. 20; γαμβούλα uel γαμβουλᾶ M 1, 3[60]. 2, 97[214]]: cf. Πέτρος (2). Συρίας ᾱ Σ 36 Δ 37

Γαγγρῶν [rarius scribitur Γάγγρων]: cf. Καλλίνικος (2). Πέτρος (3). Παφλαγονίας primo loco Σ 203 Δ 194. Encycl. ep. 42. τῆς μητροπόλεως 6, 9[35]. 17, 9[14]. *Gangrenæ metropolis* Encycl. ep. 42. metropolitæ Gangrorum ab episcopo Constantinopolitano ordinati p. 456, 6. Dioscorus exulare præceptus est in Gangrena ciuitate V p. 123, 20

Γαδάρων: cf. Ἰωάννης (9). Παλαιστίνης β̄ Σ 135 Δ 127; 4, 9[110]. τῆς Γαδαρέων 6, 9[78]

Γάζης: cf. Μαριανός (2). Νατίρας. Παλαιστίνης γ̄ [non recte] Σ 140 Δ 132. τῆς Γαζαίων πόλεως 1, 555[32]. 1, 558[12]

Γδαμαυτοῦ [M *Φ*[a] γδμαυτοῦ B *gedammao* *Φ*[cr] Γαλβάνου Not. Epiphan. 374]: cf. Ἡγεμονίου. Lycaoniæ 6, 9[364]

Γεράρων [ἰωτάνης 4, 9[114]. *iliota* *Φ* 4, 9[114]. ידיוטא Σ 139 *diotanus* Δ 131, cf. notam p. 299, 13]: cf. Μαρκιανός (1). Παλαιστίνης γ̄ Σ 139 Δ 131; 4, 9[114]

Γεράσων [Γέρασσαν 11, 54]: cf. Πλάκκου. Arabiæ 6, 9[427]

Γερμανικείας: cf. Ἰωάννης (10). Αὐγουστοευφρατησίας Σ 102 Δ 95; 4, 9[66]. τῆς Ανατολῆς p. 221, 30

Γερμανικουπόλεως: cf. Τύραννος (1). Ἰσαυρίας Σ 68 Δ 66; 6, 9[89]

Γέρμης: cf. Τιμόθεος (3). Hellesponti Encycl. ep. 35; 6, 9[347]. 17, 9[183]

Γέρως [Γεριτῶν 4, 25[10]]: cf. Στέφανος (3)

Gordi: cf. Theodotus. Lydiæ Encycl. ep. 30

Γορτύνης: cf. Μαρτύριος. Κρήτης loco primo Σ 153 Δ 146; 1, 1070 CXXXI. CXXXVIIII *Φ*. μητροπόλεως Κρήτης 4, 9[72]. τῆς Κρητῶν μητροπόλεως 6, 9[47]. *vestræ Gortynæ* V p. 96, 38

Δαδύβρων [Δαδύρων Σ 206 Δ 197]: cf. Πολυχρόνιος (2). Παφλαγονίας Σ 206 Δ 197; 6, 9[177]

Daldi: cf. Paulus (7). Lydiæ Encycl. ep. 30

Dalisandi: cf. Στέφανος (4). Ἰσαυρίας Encycl. ep. 27; 6, 9[374]

Δαμασκοῦ: cf. Θεόδωρος (4). Iohannes (11). Φοινίκης Λιβανησίας primo loco Σ 86 Δ 80. Encycl. XI 7; *Phœniciæ secundæ Libanisiæ* Encycl. ep. 26 p. 44, 33. τῆς μητροπόλεως 6, 9[440]. 17, 9[16]. p. 437, 14. 21. uol. 3 p. 357[9]

Δανάβων [*Castridanabenus* Encycl. ep. 26]: cf. Θεόδωρος (5). *Phœniciæ* II *Libanisiæ* Encycl. ep. 26 p. 44, 33; 6, 9[443]

Δαρδάνου: cf. Πέτρος (4). Ἑλλησπόντου Σ 215 Δ 206. Encycl. ep. 35

Δέρβης: cf. Παῦλος (8). Λυκαονίας Σ 290 Δ 281. ἡμεῖς ἐξ ἀρχῆς καὶ ἡ ἡμετέρα πόλις τὴν ζήτησιν ταύτην ἠγνόησεν p. 302, 30

Δημητριάδος: cf. Κωνσταντῖνος (2). Θεσσαλίας Σ 152 Δ 145; 1, 297. 4, 9[73]

Διβέλτου [Διβέλλου 6, 9[452]; *Debeltorum* uol. 3 p. 360[65] *Debeltanæ ciuitatis* 2, 96[63] *Φ*. 2, 97 *Φ* 250]: cf. Ἰοβιανός. Αἱμιμόντου Σ 15 Δ 16. 2, 96[63] *Φ*

Διοκαισαρείας: cf. Ἰωάννης (12), Νείλου ἀναγνώστου. Hermophilus. Ἰσαυρίας Σ 65 Δ 59. Encycl. ep. 27; 2, 97[230]

Διοκλείας [*Diocletianon* 2, 97 *Φ* 170; *Dioclitianupolis* 2, 97 *Φ* 222]: cf. Εὔανδρος. Φρυγίας Πακατιανῆς Σ 345 Δ 339

Dioclitianensis: cf. Maximus (3). Dardaniæ Encycl. ep. 43

Διοκλητιανουπόλεως: cf. Ἐπίκτητος. Θράικης ἄλλης Σ 10 Δ 11; *de Philippopoli* Encycl. ep. 16
Διονυσιάδος: cf. Μάρας (5). Arabiæ 6, 9[439]
Διονυσιουπόλεως [*Dionysupolis* Δ 334 Σ 343]: cf. Χάρης. Φρυγίας Πακατιανῆς Σ 343 Δ 334
Διὸς ἱεροῦ: cf. Εὐστοργίου (1). Asiæ 6, 9[422]
Diospolis cf. Λύδδης
Doalæ: cf. anebrius. Cappadociæ II Encycl. ep. 39. cf. Δόαρα Basil. ep. 231 p. 354[c]; Δοάροις τῆι κώμηι ep. 239 p. 368[a]
Δοβήρων [δουβήρων M 1, 3[323]; δεβήρων B 1, 3[323]. M 4, 1[285]; Δοβήρου 1, 78[60]; 884[49]. 4, 9[75]. 6, 1[304]; 9[317]]. Ἰλλυρικοῦ Σ 22 Δ 23. Μακεδονίας πρώτης 1, 78[60]. 4, 9[75]
Δοκιμίου: cf. Εὐστόχιος. Φρυγίας Σαλουταρίας Σ 333 Δ 324. Φρυγίας 4, 9[141]. Δοκιμέων 2, 96[140]. τῆς Δοκιμηνῶν πόλεως 1, 555[22]; 558[16]
Δολίχης: cf. Τιμόθεος (4). Αὐγουστοευφρατησίας Σ 103 Δ 96
Δομετιουπόλεως [*Domitiopolis* Encycl. ep. 27]: cf. Ἀντωνίου (1). Orention. Isauriæ Encycl. ep. 27. 6, 9[373]
Δορυλαίου: cf. Εὐσέβιος (5). Φρυγίας Σαλουταρίας Σ 326 Δ 317; 1, 555[19]. 2, 5 p. 205, 31. τῆς Δορυλαέων πόλεως 1, 14; 555[19]. τῆς Δορυλαιτῶν 2, 3
δουλου cf. Ἄδουλι
Durostori: cf. Minofilos (1). *secundæ Mysiæ* [i. e. Mœsiæ] Encycl. ep. 19
Δυρραχίου [*Doraciensis* Δ 142 דורקין Σ 149 cf. ex uaria lectione codd. *Φ doraci* 1, 78[51]; *doracene doracinæ* 1, 1005; *doradii* 1, 1070 XLIIII; *dorracenæ doracene* 2, 97[35]]: cf. Λουκᾶς. νέας Ἠπείρου 4, 9[71]. 2, 97, *Φ* 47. Ἠπείρου Σ 149 Δ 142. Δυρραχηνῶν 6, 9[48]. μητροπόλεως 6, 9[48]. 4, 9[71]. 2, 97 *Φ* 47
Dodonæ: cf. Filoctetos. Vranius (2). Epiri Σ 147 Δ 140. Encycl. 46
Ἐδέσσης [frequentissime per unam σ scribitur, אורהי Σ 108]: cf. Νόννος (1). Ἴβας. Ὀσροηνῆς Σ 108 Δ 101. Encycl. ep. 23; 4, 9[116]. *metropolis* uol. 3 p. 358[23]. τῆς Ἐδεσσηνῶν μητροπόλεως 11, 141. *Edessenæ metropolis* Encycl. ep. 23 p. 41, 3. τῆς Ἐδεσσηνῶν πόλεως 6, 9[28]. 10, 4
clerici: ἔστιν ὁ κλῆρος ἡμῶν [Edessæ] μικρῶι πρὸς διακοσίων ὀνομάτων ἢ καὶ πλειόνων 11, 92. Ἄβιβος (1—4). Ἀβράμιος (1—4). Ἀγάπιος. Ἀδέλφιος (1. 2). Ἀκάκιος. Ἀνδρέας (1). Ἀνύσιος. Ἀπένεος. Ἄρβιος. Ἀρσένιος. Ἀφρήμιος. Βαλεντίνου. Βασίλειος. Βάσσος (1—3). Γερόντιος (1). Δαδόης. Εὐλόγιος (2—4). Εὐσέβιος (2—5). Εὐφράσιος (1). Θεόφιλος (1. 2). Θωμᾶς (1). Ἰάκωβος (1). Ἰσαάκιος (1). Ἰωάννης (2). Καισάριος. Κύριλλος (1. 2). Κῦρος Λεοντίου. Κῦρος (2). Λεόντιος (1). Λιβάνιος. Λουκιανός. Μάρα (1). Μαρτύριος (1). Μαρώνης. Μίκκαλος. Νικίας. Οὐρσικῖνος. Πατρίκιος (1). Πατρωῖνος. Παῦλος (1. 2). Ποιμένιος. Ῥεστιτοῦτος (1. 2). Ῥόδων. Ῥωμανός. Ῥωμύλος. Σάβας (2—4). Σαββάτιος. Στρατήγιος. Ὑπατίου (1). Φεκίδας (1. 2). Πιρώζου
in causa Ibæ accusatores et testes: Εὐλόγιος (1). Κῦρος (3). Μάρας (2). Σαμουῆλος. — Ἀβραμίου (5). Ἀντιόχου (1). Δαυίδ. Εὐφρασίου (2). Μάρας (3). Σάβας (1)
clerici siue Carrenses siue Theodosiupolitani Osroenæ: Ἀβίβου (5). Ἀβλαβίου. Ἀνατολίου. Ἰωάννου (5). Καιούμου
Εἰρηνουπόλεως (1): cf. Μηνοδώρου. Iulianus (1). Isauriæ Encycl. ep. 27; 6, 9[378]
Εἰγηνουπόλεως (2): cf. Ἴνδιμος. Κιλικίας β̄ Σ 59 Δ 53; 2, 96, *Φ* 64
Ἐλαιτῶν [*Eleas* Δ 229 Σ 238]: cf. Ἡσαίας (1). Ἀσίας Σ 238 Δ 229
Elatiæ: cf. Alexander (2). Achaiæ Encycl. ep. 44
Ἐλεαρχίας: cf. Ἰσαάκ (1). Aegypti

Ἐλευθέρνης [ἐλευθερίνης 2, 2[178] et uaria lectio 1, 3[321]. 2, 97[151]. 4, 1[283]; 9[98]. Σ 156; *Eleutheriensis* Δ 149; τῆς Ἐλευθεροπολιτῶν πόλεως 1, 555[33]]: cf. Εὐφρατᾶς. Κρήτης Σ 156 Δ 149

helleonorum [corrupte]: cf. Ἀνατόλιος [4] et quæ illic adnotata sunt. Lydiæ. Encycl. ep. 30

Ἐλούσης: cf. Ἀρέτας. Παλαιστίνης γ̄ Σ 137 Δ 129; 4, 9[112]

Ἐμίσης [Ἐμέσης B 1, 3[124]. M Φ^{a} 6, 1[123]]: cf. Πομπηιανός. Οὐράνιος (3), Πορφύριος ἀρχιδιάκονος. Φοινίκης Λιβανησίας Σ 87 Δ 81. Φοινίκης 4, 9[64]

Ἐπιφανείας (1): cf. Πολυχρόνιος (3). Κιλικίας β̄ Σ 57 Δ 51; 15, 15[5]

Ἐπιφανείας (2) [חמת Σ 47]: cf. Στέφανος (5). Εὐτυχιανός (2). Συρίας δευτέρας Σ 47; 15, 15[15]

Ἔρρης: cf. Ἰωάννου (13). Arabiæ 6, 9[433]

Ἐρίζων [Ἐρίζης 4, 9[147]. 6, 9[242]. 2, 97, Φ 212]: cf. Παπίας. Καρίας Σ 316 Δ 307

Ἑρμουπόλεως μεγάλης: cf. Γεννάδιος (2). Aegypti

Ἑρμουπόλεως μικρᾶς [om. 1, 3[154]]: cf. Ἡσαίας (2). Aegypti

Ἐρυθροῦ: cf. Γεμελλῖνος. Θεόφιλος (3). est Pentapoleos

Ἐρυθρῶν: cf. Δρακοντίου. Asiæ 6, 9[414]

Ἐσβούντων: cf. Ζώσυος. Arabiæ 6, 9[428]

Ἐτέννων [Ἐτένων 2, 2[77]; στένων M 3, 1[298]. 97, Φ 279]: cf. Εὐδόξιος (3). Παμφυλίας [Sidensis] Σ 268 Δ 259; Παμφυλίας 4, 9[32]

Εὐάζων cf. Θεοδοσιουπόλεως (2)

Εὐαρίας [חורין Σ 89]: cf. Θωμᾶς (2). Φοινίκης Λιβανησίας Σ 89 Δ 85. Encycl. ep. 26; Φοινίκης 6, 1[127]

Eudociadis: cf. Innocentius. Pamphyliæ [Pergensis] Encycl. ep. 31. cf. Τερμισσόν

Εὐδοξιάδος: cf. Ἀκύλας (2). Γαλατίας β̄ Σ 173 Δ 166

Εὐδοξιουπόλεως [*Eudoxiupolis ciuitatis, id est Salambriæ* 2, 97, Φ 226]: cf. Ῥωμανός (2). Θράικης Σ 6 Δ 7. 2, 96, Φ 170; 97, Φ 226

Εὐκαρπίας: cf. Κυριακός (3). Φρυγίας Σαλουταρίας Σ 332 Δ 323. τῆς Εὐκαρπτέων 17, 9[133]. Εὐκαρπέων 2, 97[89]

Εὐλάνδρων: cf. Μεῖρος. Φρυγίας Σαλουταρίας Σ 327 Δ 318. Φρυγίας 4, 9[138]

Εὐροίας: cf. Μάρκος (2). Eugenius (2). Ἠπείρου Σ 142 Δ 135 Encycl. ep. 46; παλαιᾶς Ἠπείρου 4, 9[68]

Εὐρωπός: cf. Δαυίδ (2). Augustoeuphratesiæ 6, 9[448]. 17, 9[184]

Εὐτιμίας: cf. Ἀναστασίου (3). Arabiæ 6, 9[437]. cf. Honigmann, *Byz. Zeitschr.* 25, 74

Ἐφέσου: cf. Μέμνων. Βασίλειος (3). Βασσιανός. Στέφανος (6). Iohannes (14). Ἀσίας primo loco Σ 225 Δ 216. τὴν Ἐφεσίων μητρόπολιν τῆς Ἀσίας p. 68, 22. τῆι Ἐφεσίων μητροπόλει 1, 68. 884[2]. 12, 3. p. 66, 33. 397, 33. τῆς μητροπόλεως 6, 9[407]. τῆς Ἐφεσίων 1, 78[6]; 884[3]. τῆι λαμπρᾶι μητροπόλει p. 190, 10. τοιαύτης περιφανοῦς μητροπόλεως p. 408, 17. τῆι μεγαλωνύμωι Ἐφέσωι p. 183, 19. *in hac clara urbe Epheso* III p. 175, 20. *in hac splendida metropoli* III p. 175, 27
τῶι κλήρωι Ἐφέσου p. 405, 17. Κασσιανὸς πρεσβύτερος. Κρισπῖνος (1) διάκονος

Ἐχιναίου [Ἐχινέων 3, 1[302]. 6, 9[335]]: cf. Πέτρος (5). Ἠπείρου Σ 151 Δ 144. νέας Ἠπείρου 4, 9[93]

Ζαγυλέων [Ζαγύλων 1, 884[10]; *Zagylenorum* 1, 1070 CXXVIII Φ; *gazulenus* Encycl. VII p. 17, 14]: cf. Φιλόκαλος. Maximus (4). est Libyæ cf. H. Gelzer Georg. Cypr. p. 142

Ζεραβένης [Ζεραμένης codd. Græci, *Zerabennæ* Φ]: cf. Νόννου (2). Arabiæ 6, 9[431]. cf. Ζωρονίας notitiæ Antiochenæ [Honigmann, *Byz. Zeitschr.* 25, 74]

Ζεύγματος [*Zeumatis* 2, 97 Φ 68 et frequenter; *saumatis* uol. 3 p. 358[35]]: cf. Εὐόλκιος. Αὐγουστοευφρατησίας Σ 104 Δ 97; 4, 9[67]

Ζεφυρίου: cf. Ὑπάτιος. Κιλικίας ᾱ Σ 52 Δ 46. Encycl. ep. 28

Ζήλων [*Zili* Encycl. ep. 41]: cf. Ἀττικός (1). Hyperechius (2). Ἑλενοπόντου Σ 201 Δ 192 Encycl. ep. 41; 4, 9[44]

Zorzilon [*Zorzilonenus* Encycl. ep. 29 p. 56, 1; *Zorzilenus* p. 51, 4; *Zozilonensis* Δ 302 זוזולון Σ 311]: cf. Μαξιμῖνος (1). Πισιδίας Σ 311 Δ 302. cf. 6, 9[402]

Ζύγρων: cf. Λούκιος. est Libyæ cf. H. Gelzer Georg. Cypr. p. 142

Ζωόρων [= Σηγώρ 1, 3[73]. 3, 1[60]. 4, 1[61]. 6, 1[72]; 9[73]]: cf. Μουσώνιος (1). Παλαιστίνης γ̄ Σ 138 Δ 130; 4, 9[113]

Ἡλιουπόλεως [בעלבך Σ 88]: cf. Ἰωσήφ. Petrus (6). Φοινίκης Λιβανησίας Σ 88 Δ 82. Φοινίκης 6, 1[124]

Ἡρακλείας (1) Θράικης [semper additur præter 2, 2[7]. 6, 9[10]. 17, 9[4]. uol. 3 p. 337[4]]: cf. Κυριακός (4), Λουκιανός (1), Petrus (15). Iohannes (15). Θράικης primo loco Σ 5 Δ 6; Europæ Encycl. XI 50 ep. 14. τῆς μητροπόλεως 17, 9[4]

Ἡρακλείας (2) Λάτμου (semper additur præter 2, 2[82]; 96[97]; 97, *Φ* 209]: cf. Διονύσιος (3). Καρίας Σ 317 Δ 308; 4, 9[153]

Ἡρακλείας (3) Μακεδονίας [semper addidur in catalogis episcoporum qui adsunt, præter actionem II, omittitur in ceteris locis]: cf. Κύντιλλος. Ἰλλυρικοῦ primo loco Σ 16 Δ 17; ἀπὸ τοῦ Ἰλλυρικοῦ 5, 29

Ἡρακλείας (4) [Ἡ. Πόντου 2, 97[195]. 6, 9[168]]: cf. Θεόδωρος (6). Ὀνωριάδος Σ 209 Δ 200

Ἡρακλείας (5) Σαλβάκης [om. 2, 2[90]; 96[105]; 97[167]]: cf. Μένανδρος. Καρίας Σ 318 Δ 309

Ἡρακλεοῦς [M ἡρακλέως B ἡρακλείου 1, 78[111]; *Heracleopolitanus* 1, 1070 CX *Φ*]: cf. Ἡρακλείδης. Aegypti

Ἡφαίστου: cf. Ἰωάννης (16). Maurion [?]. Aegypti, cf. H. Gelzer, Georg. Cypr. p. 112

Θάσου: cf. Ὀνωράτος. Ἰλλυρικοῦ Σ 21 Δ 22; Μακεδονίας πρώτης 4, 9[80]

Θεμισωνίου [Θεμισσοῦ codd. Græci]: cf. Ζώσιμος (1). Phrygiæ Pacatianæ 6, 9[382]

Θεννήσου: cf. Ὅρων. Aegypti

Θεοδοσιανῆς: cf. Σωτηρᾶς. Κύπρου Σ 337 Δ 308

Θεοδοσιουπόλεως (1): cf. Πέτρος (7). Μανασσῆς. τῆς μεγάλης Ἀρμενίας 17, 9[181]. uol. 3 p. 359[45]; parum accurate τῆς Θεοδοσιουπολιτῶν πόλεως ἐπαρχίας Ἀρμενίας 1, 555[24]

Θεοδοσιουπόλεως (2) [= Εὐάζων 1, 78[97]; 306; 884[87]; 1040; 1070 LXXXVIIII *Φ*. p. 405, 25. 407, 9. Σ 237 Δ 228]: cf. Ὀλύμπιος (1). Ἀσίας Σ 237 Δ 228

Θεοδοσιουπόλεως (3) cf. Νέας Αὐλῆς

Θεοδοσιουπόλεως (4) [= Περπερηνῆς Σ 242 Δ 233]: cf. Παυλῖνος (2). Ἀσίας Σ 242 Δ 233; τῆς Θεοδοσιουπολιτῶν πόλεως ἐπαρχίας Ἀσίας 1, 555[16]; 558[26]

Θεοδοσιουπόλεως (5): cf. Ἰωάννης (17). est Osroenæ, cf. p. 378, 14. 379, 4

Theodosiopolis (6): cf. *Theodorus* (7). Pisidiæ Encycl. ep. 29

Θεοδοσιουπόλεως (7): cf. Θωμᾶς (3). Φρυγίας Πακατιανῆς Σ 347 Δ 336. τῆς Θεοδοσιουπολιτῶν ἐπαρχίας Φρυγίας Πακατιανῆς 1, 555[17]; 558[15]

Nouæ Theodosiopolis: cf. *Babylas*. Europæ Encycl. ep. 14

Θέρμων [μονῆς Θέρμων 2, 2[153]. 96[59]. *mansionis Thermensis Φ* 2, 96 (94)[59]. *monasterii Thermon* 2, 97, *Φ* 220. *Myrecenon Thermis* Δ 164 חמימתא דמיריקינון Σ 171]: cf. Ἐλπίδιος. Γαλατίας β̄ Σ 171 Δ 164

Thermis: cf. Firminus. Καππαδοκίας ᾱ Σ 179 Δ 172

Thespiensis: cf. Rufinus (4). Achaiæ Encycl. ep. 44

τῆς Θεσσαλονικέων [Θεσσαλονίκης 1, 3[8]. 3, 1[6]. 4, 1[6]. 6, 1[7]]: cf. Ἀναστάσιος (4), Κύντιλλος. Euxitheus, Andreas presbyter. Ἰλλυρικοῦ Σ 16 Δ 17

Thebarum: cf. Architimus. Achaiæ Encycl. ep. 44

thoitorum: cf. Sethroitorum

Thyaterenus: cf. Diamonius. Lydiæ Encycl. ep. 30

thyneos cf. Σεβεννύτου

Ἰαβρούδων: cf. Εὐσέβιος (6). Phœniciæ Libanisiæ Encycl. ep. 26; 6, 9[442]

Ἰαμνείας: cf. Στέφανος (7). Παλαιστίνης α̃ Σ 130 Δ 123. 4, 9[103]

Ἰασσοῦ: cf. Φλάκιλλος. Καρίας Σ 315 Δ 306

Ἰβώρων [*Iboreæ* Encycl. ep. 41; *Iboritanæ ciuitatis* 2, 96 (94), Φ 150; 97, Φ 290]: cf. Οὐράνιος (4), Παύλου (1) πρεσβυτέρου. Ἑλενοπόντου Σ 200 Δ 191. Encycl. ep. 41

Ἰγγίλης [אגאלא Σ 120 *inreles* Δ 113]: cf. Εὐσέβιος (8). Μεσοποταμίας Σ 120 Δ 113 (114)

Ἱερᾶς πόλεως (1) [Ἱεραπόλεως 6, 9[446]. 11, 54 et hic illic in uaria lectione; Ἱεραπόλει p. 432, 20; Ἱεράπολιν p. 389, 1. 3. τῆς Ἱεραπολιτῶν p. 429, 34. 39. 430, 17. 33. 36. 431, 12. 434, 31. 436, 22. 438, 1. 24 מבוג Σ 99]: cf. Πανόλβιος. Ἰωάννης (18). Στέφανος (8). Αὐγουστοευφρατησίας primo loco Σ 99 Δ 93. μητροπόλεως 6, 9[446]. 17, 9[19]. 1, 884[25]. p. 429, 34. 434, 21. 438, 1. 24

Ἱεραπόλεως (2) [*Hieraspoleos* Encycl. ep. 27]: cf. Παῦλος (9). Isauriæ Encycl. ep. 27; 6, 9[375]

Ἱεραπόλεως (3) [Ἱερᾶς πόλεως 6, 9[269]; τῆς Ἱεραπολιτῶν πόλεως 17, 9[132]]: cf. Ἀβέρκιος. Philippus (4). Φρυγίας Σαλουταρίας Σ 331 Δ 322. 17, 9[132]; Φρυγίας 4, 9[144]

Hierapytnæ: cf. Eufronius (2). Cretæ Encycl. ep. 48

Ἱεροκαισαρείας: cf. Κοσσίνιος. Λυδίας Σ 251 Δ 242; 4, 9[123]. 2, 96 (94), Φ 131

Ἱεροσολύμων: cf. Ἰουβενάλιος. Θεοδόσιος (2). Παλαιστίνης α̃ primo loco Σ 122 Δ 115. τῆς Ἱεροσολυμιτῶν 8, 4. 5. 8. 10. 13. 17. p. 492, 40. sedes Hierosolimorum dicitur τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Ἀνάστασιν 8, 5. Ἀθανάσιος (2) διάκονος τῆς ἁγίας Ἀναστάσεως p. 484, 8 [cf. Theophan. p. 107, 19]. τῶι θρόνωι τοῦ ἀποστόλου Ἰακώβου p. 492, 27. *sanctorum locorum antistes* II 113, 13. Βάσσηι ἡγουμένηι ἀσκητηρίου ἐν Αἰλίαι p. 494, 1 cf. Αἰλίαι.

Ἰκονίου: cf. Ὀνησιφόρος (2). Palladius. Λυκαονίας primo loco Σ 288 Δ 279. μητροπόλεως 6, 9[43. 360]. 17, 9[24]

Ἰλίου: cf. Θεοσέβιος (1). Ἑλλησπόντου Σ 221 Δ 212. Ἰλιέων 2, 2[196]; 96[166]

Ἰλίστρων: cf. Ὀνησίμου (2). Lycaoniæ 6, 9[367]

Ἰλούζων: cf. Εὐαγόρα. Phrygiæ Pacatianæ 6, 9[381]

Ἱμερίας [אמרין σ 48]: cf. Οὐράνιος (5). Ὀσδροηνῆς 1, 78[66]; 950. *prouinciæ Syriæ Osroenæ* 1, 1070 CVI Φ. τῆς Ἱμερίων p. 372, 31. 373, 18. 378, 10

Ἰοβίαν: cf. Τερμισσόν

Ἰουλιουπόλεως [uel Ἰουλιοπόλεως; ἰλιουπόλεως ἰλιούπολιν ἡλιουπόλεως ἡλιούπολιν frequens uaria lectio; τῆς Ἰουλιοπολιτῶν 1, 339]: cf. Μελίφθογγος. Proclianus. Γαλατίας α̃ Σ 165 Δ 158

Ἰουνοπόλεως [*Iulliopolitanus* Δ 196 Σ 205; Ἰωνοπόλεως 1, 3[182]. 3, 1[145] (corr. M). 17, 9[78]. B 2, 96[142]; 97[79]; 6, 9[165]]: cf. Ῥῆνος. Παφλαγονίας Σ 205 Δ 196

Ἰσαυροπόλεως: cf. Ἀετίου. Lycaoniæ 6, 9[362]

Ἰσίνδων: cf. Μαρκελλῖνος (1). Παμφυλίας [Pergensis] Σ 263 Δ 254

Ἰψοῦ: cf. Λουκιανός (2). Φρυγίας Σαλουταρίας Σ 328 Δ 319. Φρυγίας 4, 9[139]. τῆς Ἰψηνῶν πόλεως 17, 9[58]

Ἰωτάπης: cf. Ἀμμώνιος. Ἰσαυρίας Σ 70 Δ 63. Encycl. ep. 27

Καβάσων: cf. Θεόπεμπτος. Μακάριος. Aegypti

Κάδων [Καδοηνῶν 1, 555[12]; *Cadenæ ciuitatis* 2, 97, Φ 263; *ciuitatis quondam Cadusinæ* 1, 1070 CI Φ]: cf. Δανιῆλος (2). Φρυγίας Πακατιανῆς Σ 338 Δ 329

Καισαρείας (1) Καππαδοκίας [semper additur præter 1, 4; 968; Καππαδοκίας πρώτης 1, 78[7]; 884[4]; *Cæsareæ primæ Cappadociæ* Encycl. ep. 38]: cf. Θαλάσσιος. Aly-

pius (2). Καππαδοκίας ᾱ primo loco Σ 177 Δ 170. Encycl. ep. 38; 1, 78[7]. 884[4]. p. 164, 20. *metropolis* Encycl. ep. 38. τῆς Καισαρέων πόλεως 1, 553[3]. 558[1] Μαρῖνος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τῆς Καισαρέων ἐκκλησίας Καππαδοκίας πρώτης p. 164, 20

Cæsareæ (2): cf. Glycon. Irenæus (1). Παλαιστίνης ᾱ Σ 123 Δ 116; uol. 5 p. 9, 27

Καλλινίκου: cf. Δαμιανός (1). Ὀσροηνῆς Σ 113 Δ 106. Encycl. ep. 23

Candaneni siue melius *Candybeni* [*catateni* Encycl. ep. 32, cf. Georg. Cypr. 304. Hierocl. p. 684, 8]: cf. Leontius (3), Timasius presbyter. Lyciæ Encycl. ep. 32

Κάνων: cf. Εὐγένιος (3). Λυκαονίας Σ 292 Δ 283

Καντάνων [Καντάνου 1, 3[321]. 6, 9[315]]: cf. Παῦλος (10), Χρυσογόνου πρεσβυτέρου. Niceas (1). Cretæ Encycl. ep. 48

Κανώθας [Κανώθα 1, 998. 2, 96[162]; 97[136]]: cf. Θεοδόσιος (3). Ἀραβίας Σ 96 Δ 90

Καπετωλιάδος: cf. Ἀνιανός. Παλαιστίνης β̄ Σ 132 Δ 125; 4, 9[107]

Καρρῶν: cf. Δανιῆλος (3). Ἰωάννης (19). Ὀσροηνῆς Σ 110 Δ 103 Encycl. ep. 23; 4, 9[55]. τῆς Καρρηνῶν πόλεως p. 382, 1, 378, 22. τῆς Ἑλλήνων πόλεως p. 384, 3

Carystenus: cf. Cyriacus (5). Achaiæ Encycl. ep. 44

Κασανδρείας: cf. Ἑρμογένης. Μακεδονίας πρώτης 1, 78[62]; 884[51]; 1070 LV Φ

Κασταβάλης: cf. Παρηγορίου. Ciliciæ II 6, 9[357]

Καύνου [κάμου 2, 96[49]; 97[169a]; κάμων 2, 2[144]; *caurinæ ciuitatis* 2, 97, 150 Φ; *caumenos* Δ 274 קאומין Σ 283. *Caunenus* Encycl. ep. 32]: cf. Ἀντίπατρος (2). Nicolaus (3). Λυκίας Σ 283 Δ 274. Encycl. ep. 32

Κελενδέρεως: cf. Ἰούλιος (1). Ἰσαυρίας Σ 65 Δ 58; 4, 9[127]

Κερασοῦντος: cf. Γρατιδιανός. Πόντου Πολεμωνιακοῦ Σ 195 Δ 186; 4, 9[54]

Κερκύρας [Κερκύρας νήσου Σ 146 Δ 139]: cf. Σωτήριχος. ueteris Epiri 4, 9[92]; Ἠπείρου Σ 146 Δ 139

Κέστρων: cf. Ἐπιφάνιος (3). Ἰσαυρίας Σ 66 Δ 60; 4, 9[125]

Κηφᾶ [Κηφᾶς 2, 96[149]. 6, 9[141]; 17, 9[153]; B 3, I[124]; Χηφᾶ 1, 3[139]; M 3, I[134]; Χηφᾶς 4, I[125]; Κηφᾶ καστέλλου 2, 2[131]; 96 (94), 149 Φ; 97, 204 Φ חסנא דכפא Σ 117]: cf. Νῶε. Μεσοποταμίας Σ 117 Δ 110. Encycl. ep. 24

Κίννης: cf. Ἀκάκιος (3). Danihel (4). Γαλατίας ᾱ Σ 167 Δ 160. Encycl. ep. 45

Κιννοβορίου: cf. Ὀτρέως. Phrygiæ salutaris 6, 9[353]

Κιράσσων [1, 3[224]. 6, I[207]. 17, 9[172]; Κιρασσέων 2, 2[112]; Κηράσσων 3, I[186]. 4, I[188]; Κερασσέων Κερασέων 2, 96[130]; 97[184]; 6, 9[207]; *Cerassorum* Φ[c] 17, 9[172]; *Cerassensis* Φ[r] 2, 30; *Cerassiæ* 1, 1070 CIII Φ]: cf. Philetus (1). Μενεκράτης. Lydiæ Σ 246 Δ 237; 2, 30

Κιρκησίου [Κιρκησίου 2, 97[87]. 3, I[121]. 4, I[122]. 6, I[137]; 9[139]. 17, 9[32]; Κάστρου Κιρκησίου 4, 9[31]. *Castri Circensis* Φ 2, 96 (94), 184; 97, 300 Φ; *Castrocircon* Δ 104; Κάστρων 2, 2[181]; 96[184]]: cf. Ἀβράμιος (2). Ὀσροηνῆς Σ 110 Δ 104. Encycl. ep. 23

Κλαζομενῶν: cf. Εὐσέβιος (7). Ἀσίας Σ 228 Δ 219

Κλαυδιουπόλεως (1) Ἰσαυρίας [om. 1, 122. 149. 1011. 2, 96[192]. 17, 9[33]]: cf. Θεόδωρος (8). Ἰσαυρίας Σ 63 Δ 57

Κλαυδιουπόλεως (2): cf. Καλόγηρος, Ἀπραγμόνιος, Eufrosynum diaconum, Ὀλυμπίου πρεσβυτέρου, Στεφάνου πρεσβυτέρου. Carterius. Ὀνωριάδος primo loco Σ 208 Δ 199. 17, 9[12]. τῆς μητροπόλεως 6, 9[36]. τῆς Κλαυδιουπολιτῶν μητροπόλεως 17, 9[12]. Κλαυδιουπόλεως τῆς Ποντικῆς 1, 78[135]; falso *Claudiupolis prouinciæ Ponti* 1, 1070 CXXXVII Φ

Κλεοπατρίδος: cf. Θεόφιλος (4). Aegypti

Clysmatis: cf. Pœmen. Aegypti

Κνίδου: cf. Ἰωάννης (20). Καρίας Σ 323 Δ 314

Κνωσσοῦ: cf. Γεννάδιος (3). Κρήτης Σ 154 Δ 147. Encycl. ep. 48

Κοδρούλων [Κοδρύλων Β 1, 3^{332}. Μ 3, 1^{294}. *Codryllorum* Φ^{cr} 4, 9^{37}; κοδραύλων Μ 1, 3^{332}; Κοδραλέων 4, 9^{37}; *codri* Encycl. ep. 31]: cf. Μάρας (2), Βῆρος πρεσβύτερος. Παμφυλίας [Pergensis] Σ 265 Δ 256. Encycl. ep. 31; Παμφυλίας 4, 9^{37}

Cylensis: cf. Theotecnus (1). Europæ Encycl. ep. 14

Κολασσῶν: cf. Ἐπιφάνιος (4). Phrygiæ Pacatianæ

Κολοφῶνος: cf. Ἀλεξάνδρου (3). Asiæ 6, 9^{417}

Κολωνείας [*Coloneorum* Encycl. ep. 39] (1): cf. Ἀριστόμαχος. Καππαδοκίας β̄ Σ 182 Δ 175. Encycl. ep. 39; 4, 9^{39}. 2, 96 (94), Φ 177

Coloniæ (2): cf. Eustathius (3). Armeniæ 1 Encycl. ep. 36

Comamenus: cf. Ephesius. Pamphyliæ (Pergensis) Encycl. ep. 31

Κομάνων (1): cf. Ἡράκλειος. Ἀρμενίας β̄ Σ 190; 4, 9^{45}

Comanenus (2): cf. Petrus (8). Ponti Polemoniaci Encycl. ep. 40

Κοραδέων [*Coradensis* Encycl. ep. 26]: cf. Πέτρος (9). Phœniciæ Libanisiæ Encycl. ep. 26; 6, 9^{445}

Κορακησίου: cf. Ὄβριμος. Παμφυλίας [Sidensis] Σ 271 Δ 262

Κοραλλίας [Καραλλίας 4, 1^{300}]: cf. Μαρκελλῖνος (2). Παμφυλίας [Sidensis] Σ 269 Δ 260

Κορίνθου: cf. Ἐρασίστρατος. Πέτρος (10). Ἑλλάδος primo loco Σ 23 Δ 24; 4, 9^{69}. 1, 78^{11}. 884^{7}. 972. *Achaiæ prouinciæ* 2, 96 (94), 11 Φ. μητροπόλεως 4, 9^{69}. 2, 96 (94), 11 Φ. Encycl. ep. 44

Κόρνων [*Cornæ* 2, 97, 70 Φ]: cf. Νεοπτόλεμος. Λυκαονίας Σ 289 Δ 280; 4, 9^{132}. 17, 9^{118}. ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς πάσης αἱρετικῆς καθαρεύουσα νόσου p. 302, 2 cf. Δέρβης

Κορυδάλλων: cf. Παλλάδιος, Εὐδόξιος (4). carporus presbyter. Λυκίας Σ 375 Δ 266. Encycl. ep. 32

Coroniæ: cf. Afobius. (Achaiæ) Encycl. ep. 44

Κοτέννων [Κοτένων 2, 96^{92} *Cotenæ ciuitatis* 2, 97, Φ 280; κοτέων 2, 2^{78}]: cf. Εὐγένιος (4). Μαρκιανός (4). Παμφυλίας [Sidensis] Σ 270 Δ 261; Παμφυλίας 4, 9^{33}

Κουκουσοῦ: cf. Δόμνος (3), Εὐφρονίου πρεσβυτέρου. Ἀρμενίας β̄ Σ 191

Κρατείας: cf. Γενέθλιος (2), Εὐλογίου (1) πρεσβυτέρου. Ὀνωριάδος Σ 212 Δ 203

Κυβίστρων: cf. Κῦρος (4). Καππαδοκίας β̄ Σ 183 Δ 176. Encycl. ep. 39

Κυδισσοῦ: cf. Ἡρακλείου (3). Phrygiæ Pacatianæ 6, 9^{386}. nomen uerum Κιδυησσός testantur nummi et tituli [Ramsay, *cities and bishopries of Phrygia* 634. 662]

Cydoniæ: cf. Sebon. Cretæ Encycl. ep. 48

Κυζίκου: cf. Διογένης (1). Euethius. Ἑλλησπόντου Σ 214 Δ 205. *metropolim quæ est Hellespontinæ regionis* Encycl. ep. 35 p. 67, 2. μητροπόλεως 6, 9^{342}. uol. 3 p. 357^{5}. Encycl. p. 67, 2

Κύθρων: cf. Φωτεινός (1), Διονυσίου διακόνου. Κύπρου Σ 360 Δ 351

Κύμης [Φ, Μύκης ΜΒ, cf. Hierocl. p. 661, 3]: cf. Χρυσογόνου. Asiæ 6, 9^{411}

cynorum mandrorum [corrupta]: cf. Petrus (11) et not. ad Encycl. VII p. 17, 12

Κυρήνης: cf. Ῥοῦφος (1)

Κύρου [uel rectius Κύρρου; frequentius in codd. scribitur per unam ρ]: cf. Θεοδώρητος (2). Αὐγουστοευφρατησίας Σ 101 Δ 94

Κῶ [τῆς Κώιων πόλεως 1, 3^{19}. 3, 1^{17}. 4, 1^{17}. 5, 1^{17}; 29. 6, 1^{18}. 8, 13. 16, 5. 19, 55]: cf. Ἰουλιανός (3). eius nomen in catalogis episcoporum qui actionibus adfuere, tres Bithyniæ ciuitatum sequi solet episcopos metropolitanos Nicomediæ Nicææ Chalcedonis atque Σ 160 Δ 153 attribuitur prouinciæ Bithyniæ; re uera Cos est prouinciæ Νήσων, Hierocl. p. 682, 2. Georg. Cypr. 477

Κωνσταντίας [Κ. τῆς Κύπρου 1, 78[37]; 884[29]; 990; 1070 LXII *Φ.* 2, 2[40]. 6, 9[391] Encycl. XI 16]: cf. Ὀλύμπιος (2), Ἐπιφάνιος (8). Sabinus. Κύπρου Σ 354 Δ 345. μητροπόλεως 6, 9[30. 391]

Κωνσταντιανῆς: cf. Σολέμου. Arabiæ 6, 9[438]

Κωνσταντίνης [תלא Σ 114]: cf. Σωφρόνιος (1). Ὀσροηνῆς Σ 114 Δ 107

Κωνσταντινουπόλεως: cf. Φλαβιανός (3). Ἀνατόλιος (1)

ἡ σύνοδος ἡ ἐνδημοῦσα εν τῆι φιλοχρίστωι καὶ βασιλευούσηι K. p. 126, 17. 129, 25. συναχθείσης τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης συνόδου τῆς ἐνδημούσης ἐν τῆι προειρημένηι μεγαλοπόλει 100, 5. 103, 7. τοῖς ἐκ διαφόρων ἰδίων ἕνεκα αἰτιῶν ἐνδημοῦσιν τῆι βασιλευούσηι 123, 10. 100, 19. 123, 10. 374, 15

clerici: cf. Ἀέτιος. Ἀνδρέας (3. 4). Ἀσκληπιάδης. Ἀστέριος (1). Ἀττικός. Βήρυλλος. Δομνῖνος. Ἐλπίδιος. Ἐπιφάνιος. Εὐλόγιος (5). Εὐτρόπιος. Θεοδόσιος. Θεόφιλος. Ἰωάννης (4. 5) Ἰοβιανός (2). Κυριακός. Μάμας. Μέμνων. Νόννος. Πατρίκιος. Παῦλος (4). Πέτρος (4). Προκόπιος. Ῥητόριος. Φιλάδελφος. Φίλιππος (1)

monasteria: τῶν Αἰγυπτίων cf. Θεόδωρος (3)

τῶν αἰθρίου cf. Παῦλος (3)

τοῦ μακαρίου Δίου cf. Μαρτῖνος. Φιλίππου (2)

τοῦ ἁγίου Ἑρμάου cf. Φλαβιανός

τοῦ ἁγίου Εὐλογίου cf. Εὐσέβιος (6). Θεοδούλου

Ἡλία cf. Εὐσέβιος (7)

τοῦ μακαρίου Θαλασσίου cf. Πέτρος (2). Θεοδώρου (4)

τῶν Θεοδότου cf. Καλλίνικος (2)

τοῦ μακαρίου Θεοτέκνου cf. Ἀντίοχος (2)

τοῦ μακαρίου Λαυρεντίου cf. Ἀστέριος (2)

τῶν Σύρων cf. Ἰάκωβος (2). Ζωτικοῦ

ἐν τῶι μαρτυρίωι τοῦ Ἑβδόμου cf. Ἀβράμιος (6)

τοῦ μαρτυρίου τῶν νηπίων cf. Πιέντιος

archimandritæ quibus nomina monasteriorum uel basilicarum non addita sunt: Ἀνδρέας (2). Γερμανός (1). Γλυκέριος. Ἐλπίδιος (2). Θεόδωρος (2). Ἰωάννης (6). Ἰώβ. Κάρωσος (1). Μανουήλιος. Μάρκελλος. Περγάμιος. Πέτρος (3). Τιμόθεος (3). Τρύφων. Φαῦστος

monasterium Eutychis [cf. excerpta Vatopediana ex Theodoro lectore 14 Εὐτοχὴς ὁ αἱρετικὸς ἀρχιμανδρίτης ἦν τῆς μονῆς Ἰὼβ τῆς ἐν τῶι Ἑβδόμωι]: cf. Ἀβράμιος (7. 8). Ἀντώνιος. Γερόντιος (3). Γυμνάσιος. Δωρόθεος (3). Ἐλευσίνιος. Ἑορτάσιος. Εὔβουλος. Εὐγένιος. Εὐπρέπιος. Εὐσέβιος (8). Εὐστάθιος. Ζηνόβιος. Θεόδουλος (2). Θεότιμος. Ἰουλιανός (1. 2). Ἰωάννης (7). Κωνσταντῖνος. Κωνστάντιος. Μακεδόνιος. Μάλχος. Μάξιμος. Μαρτύριος (2). Ναρσῆς. Παγχάριος. Παυλονᾶς. Πορφύριος. Σμάραγδος. Τιμόθεος (4. 5. 6). Ὑπάτιος (2). Φιλούμενος

Δωρόθεος (2). Καλοπόδιος. Κάρωσος (2)

μεμορῖται: cf. Γαυδέντιος. Γερόντιος (2). Ἐλπίδιος (3). Εὐτύχιος. Θεόδωρος (5). Καλλίνικος. Παῦλος (5). Ὑψῆς

eremitæ ignoti: cf. Εὐγνωμόνιος. Θεόφιλος (4). Θωμᾶς (2). Λεόντιος (2). Μωσῆς. Νεμεσῖνος. Φωτεινός

διὰ τὸ Κ. νέαν εἶναι Ῥώμην p. 250, 2. 251, 33. 455, 22. τὴν βασιλείαι καὶ συγκλήτωι τιμηθεῖσαν πόλιν p. 448, 7. τῆς μεγαλωνύμου Κ. νέας Ῥώμης 1, 3[4]. 2, 3. 95. 3, 1[4]. 4, 1[4]. 8, 2[6]. 9, 2[4]. 10, 3[4]. 12, 2[4]. 19, 2[4]. τῆς μεγαλωνύμου Κ. 5, 1[4]. 6, 1[4]. 14, 2[4]. 37. 39. 40. 15, 2[6]. 16, 2[4]. 17, 1[4]. p. 98, 30. 292, 29. 300, 24. 304, 26. 40. 305, 1. τῆι μεγαλωνύμωι πόλει p. 466, 6. Κ. νέας Ῥώμης 2, 10. 12. 16. 75; 6, 9[4]. 11, 145. 162.

12, 50. 17, 9[1]. p. 290, 24. τῆς ἐνδόξου K. νέας Ῥώμης 8, 8. τὴν μεγάλην K. νέαν Ῥώμην p. 292, 11. τῇ πανευδαίμονι K. νέαι Ῥώμῃ p. 301, 1. 12. 17
τῶι τῆς νέας Ῥώμης θρόνωι p. 448, 6. τῆς βασιλευούσης νέας Ῥώμης p. 214, 19. 304, 21. 456, 18. τὴν βασιλίδα νέαν Ῥώμην p. 213, 40
τῆς ἐνδόξου πόλεως Ῥώμης p. 10, 5. K. Ῥώμης 1, 552[1]. τῇ φιλοχρίστωι καὶ βασιλευούσηι K. Ῥώμῃ 1, 223. 238. 404. τὴν βασιλεύουσαν K. Ῥώμην 11, 31
ταύτης τῆς ἐνδόξου πόλεως 1, 555[1]. 597. 630. 722. 729. 779. 821
τῆς βασιλευούσης (βασιλίδος) νέας Ῥώμης K. p. 300, 33. 353, 26. 448, 1. 457, 35.
τῆς βασιλευούσης K. p. 65, 4. 77, 6. 99, 28. 4, 9[1]. p. 291, 39. 292, 33. 293, 40. 301, 25. 30. 303, 10. 356, 12. 358, 17. 405, 39. 406, 23. 408, 26. 409, 36. 414, 23. 425, 31.
τῆς βασιλίδος K. p. 186, 32. 292, 17. 458, 2. 7. 469, 13. τῇ βασιλευούσηι πόλει p. 97, 30. 98, 2. 16. 123, 10. 178, 16. 179, 20. 182, 18. 217, 1. 248, 25. 33. 290, 1. 301, 5. 303, 2. 6. 19. 23. 30. 40. 304, 5. 31. 310, 8. 358, 21. τῆς βασιλίδος πόλεως 352, 21. 479, 37. τὴν βασιλεύουσαν p. 86, 30. 94, 27. 35. 98, 9. 14. 19. 115, 11. 249, 30. 291, 11. 295, 44. 302, 40. 325, 2
τῇ μεγαλοπόλει K. p. 292, 2. τῆς μεγάλης K. p. 298, 33. τῆς μεγαλοπόλεως p. 419, 3. 100, 5. 103, 7
τὴν πανευδαίμονα K. p. 216, 34. 99, 3. τῇ πανευδαίμονι πόλει p. 98, 25. 302, 26. 482, 26. [= *alma urbe* III 351, 9]
τῆς ἐνδόξου πόλεως p. 480, 26 [= *almæ urbis* III 349, 7]
τῇ λαμπρᾶι K. p. 181, 9
τὴν φιλόχριστον K. p. 378, 30. τῇ βασιλευούσηι καὶ φιλοχρίστωι K. p. 126, 17. 374, 15.
τῶι φιλοχρίστωι λαῶι Κωνσταντινουπόλεως καὶ Χαλκηδόνος p. 238, 4
τῆς μεγάλης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως 5, 3. τῆς κατὰ K. μεγάλης ἐκκλησίας 12, 34. 58. τῆς Κωσταντινουπολιτῶν μεγάλης ἐκκλησίας 12, 35
in regia Constantinopolim V 39, 17. regiam ciuitatem V 20, 29. magnifica et Christi amica [Christianissima Φ^{ac}] Constantinopoli III 189, 1. gloriosæ C. III 19, 4. 16

Κωρύκου: cf. Σαλουστίου. Κιλικίας ᾱ Σ 55 Δ 49; 6, 9[348]

Λαγανίας: cf. Εὐφράσιος. Γαλατίας ᾱ Encycl. ep. 45

Lacedæmonis: cf. Ossius. Helladæ [Encycl. ep. 44]

Lami cf. Χαράδρων

Λαμψάκου: cf. Δανιῆλος (5). Armenius. Ἑλλησπόντου Σ 223 Δ 214. Encycl. ep. 35

Λαοδικείας (1) [Λ. Πισιδίας 2, 2[152]]: cf. Μεσσαλῖνος, Ἀδήλου χωρεπισκόπου. Πισιδίας Σ 307 Δ 298

Λαοδικείας (2) Συρίας [semper additur præter 6, 9[56]. 2, 97, Φ 89]: cf. Μακάριος. Maximus. Συρίας ᾱ Σ 32 Δ 33. Encycl. ep. 20

Λαοδικείας (3) Φοινίκης [semper additur præter 1, 3[127]. 3, 1[109]. 4, 1[110]. 15, 86]: cf. Οὐαλέριος. Φοινίκης Λιβανησίας Σ 90 Δ 84

Λαοδικείας (4) [Λ. Φρυγίας 1, 3[42]. 11, 176. Λ. Φρυγίας Πακατιανῆς 4, 9[115], Λ. Τριμιταρίας 1, 78[36]; 209; 884[28]; 989 Σ 337 Δ 328]: cf. Νουνέχιος. Φρυγίας Πακατιανῆς primo loco Σ 337 Δ 328; 4, 9[115]. τῆς μητροπόλεως 6, 9[41-378]. 17, 9[22]. 1, 1070 Φ XXX. cf. quæ ad Περγάμιος de 1, 555[30] adnotaui

Λάππης [Λάμπης 4, 1[282]. 6, 1[300]. 4, 9[97]. 6, 9[313]. B Φ^{ac} 1, 3[320]. B 3, 1[282]. λαπετων 2, 2[182]. 97[150]. λαπετου 2, 96[185]. λαυπης Σ 157 Δ 150]: cf. Δημήτριος (1). Prosdocius. Κρήτης Σ 157 Δ 150

Λαπύθου [Λαπίθου 3, 1[274]. 6, 9[303]. B 1, 3[312]]: cf. Δίδυμος. Κύπρου Σ 358 Δ 349

Λαράνδων: cf. Ἀχόλιος, Σάβας (1). Λυκαονίας Σ 295 Δ 286; 4, 9[137]

Λαρίσσης (1) Θεσσαλίας [semper additur præter 1, 78[54]. 1, 884[44]. 1070 Φ XLVII]: cf. Βιγιλάντιος, Κωνσταντῖνος (2). μητροπόλεως 4, 9[73]
Λαρίσσης (2): cf. Μελέτιος. Diogenis (2). Συρίας β Σ 43. Encycl. ep. 22; 4, 9[46]
Λέβεδος: cf. Κυριακός (6). Ἰουλιανός (4). Asiæ 6, 9[418]
Λεόντων: cf. Ἰανουάριος (1). Aegypti
Λέσβου: cf. Τενέδου
Λιβιάδος: cf. Παγκράτιος. Παλαιστίνης ᾱ Σ 128 Δ 121
Λιλυβαίου: cf. Πασκασῖνος. ἐπαρχίας Σικελίας 2, 4. 94
Λιμένων [Λιμένου 1, 3[309]. 3, 1[271]. 6, 1[289]; βριμήνων 2, 2[184]. βριμήνου 2, 96[187]. *brimenæ* ciuitatis 2, 97 Φ 304]: cf. Μουιανός. Castinus. Πισιδίας Σ 310 Δ 301. Encycl. ep. 22
Λιμύρων [Λιμυρέων 2, 96[45]; λιβουρέων 2, 97[116]; μυρέων 2, 2[142]]: cf. Στέφανος (9). Νικόλαος (1). Λυκίας 277 Δ 268. Encycl. ep. 32; 17, 9[142]
Λύδδης [*Diospolis* Δ 118 Σ 125]: cf. Φωτεινός (2). Παλαιστίνης ᾱ Σ 125 Δ 118
Λυσιάδος: cf. Φίλιππος (5). Φρυγίας Σαλουταρίας Σ 329 Δ 320; Φρυγίας 4, 9[140]
Λυσινέων [Λυσανίας 2, 2[79]; 96[93]]: cf. Διόδοτος, Παμφυλίας (Pergensis) Σ 261 Δ 252. Encycl. ep. 31
Λύστρων: cf. Πλούταρχος (1). Λυκαονίας Σ 291 Δ 282
Λυχνίδου [Λυχνιδίου 1, 884[42]]: cf. Ἀντώνιος (2). Epiri nouæ Encycl. ep. 47
Μαγνησίας (1) Μαιάνδρου [semper additur præter 1, 1037. 2, 2[139]; 96[43]. 5, 29. 12, 11. 23. 25. 57. *Magnisias maioris* Δ 222 Σ 231]: cf. Λεόντιος (4). Ἀσίας Σ 231 Δ 222
Μαγνησίας (2): cf. Ἀλεξάνδρου (4). Asiæ 6, 9[412]
Μαγύδου [μαδύτου 2, 97[202]. M[corr] 3, 1[297]. μαυδοῦ B 6, 9[329]. μάνδου M 4, 1[297]]: cf. Μακεδών. Παμφυλίας (Pergensis) Σ 264 Δ 255
Mæoniæ: cf. Iohannis (21). Lydiæ Encycl. ep. 30
Μαιουμᾶ: cf. Παῦλος (11). est Palæstinæ 1
ciuitatis *Macrianæ*: cf. Ianuarius (2). probabiliter est prouinciæ Byzacenæ, cf. Fulg. Ferr. abbreu. can. 11. 23 et notitiam episcop. Africæ Mon. Germ. auct. ant. III 1 p. 67[80]
Malinopoleos: cf. Attalus. Pisidiæ Encycl. ep. 29. cf. Hierocl. p. 674, 3. Georg. Cypr. 429
Μαλλοῦ: cf. Χρύσιππος. Κιλικίας ᾱ Σ 54 Δ 48. Encycl. ep. 28
Μαξιμανουπόλεως (1): cf. Σευήρου. Arabiæ 6, 9[436]
Μαξιμανουπόλεως (2) Ῥοδόπης [additur præter 2, 97[204]. 6, 9[176]. 17, 9[89]]: cf. Σέρηνος. Ῥοδόπης Σ 13 Δ 14
Maximianopolis (3): cf. Theosebius (2). Pamphyliæ (Pergensis) Encycl. ep. 31
Μαριάμμης [frequens, sed falsa est scriptura Μαριάμνης]: cf. Παῦλος (12). Magnus. Συρίας β Σ 46. Encycl. ep. 22; 4, 9[50]
Μαρκιανουπόλεως: cf. Σατορνῖνος. Valerianus (3). τῆς Μαρκιανουπολιτῶν μητροπόλεως 1, 307. est Mœsiæ II
Μαρκουπόλεως [היכלא דציידא Σ 109]: cf. Καιουμᾶς (1). Ὀσροηνῆς Σ 109 Δ 102; 4, 9[57]
Μαρτυροπόλεως [מיפרקט Σ 119]: cf. Ζέβεννος (1). Μεσοποταμίας Σ 119 Δ 112
Μαρωνείας: cf. Δοκιμάσιος. Ῥοδόπης Σ 12 Δ 13; 1, 78[56]. 4, 9[60]
Μασταύρων: cf. Θεοδόσιος (4). Σαββάτιος (1). Asiæ 6, 9[421]
Megalopoleos: cf. Timotheus (5). (Helladæ) Encycl. ep. 44
Μεγάρων: cf. Νικίας. Agathemerus. Ἑλλάδος Σ 24 Δ 25 (Encycl. ep. 44): 4, 9[81]
Μελιτηνῆς [Μελιτίνης et Μελετίνης frequenter scribuntur]: cf. Κωνσταντῖνος (3). Otreius. Ἀρμενίας β primo loco Σ 187 Δ 180. Encycl. ep. 37. 4, 9[11]. *metropolis* Encycl. ep. 37. uol. 3. p. 358[11]

Μεσσήνης: cf. Ἰωάννης (22). Helladæ Σ 25 Δ 26; 4, 9[82]. Ἀχαίας 1, 73[65]; 884[53]; 1070 Φ LVIIII

Μηδάβων: cf. Γαιανοῦ. Arabiæ 6, 9[435]

Μητροπόλεως (1): cf. Μαρκελλῖνος (3). Ἀσίας Σ 243 Δ 234

Μητροπόλεως (2): cf. Ἑορτίκιος. Minophilus (2). Πισιδίας Σ 301 Δ 292. Encycl. ep. 29. Πισιδῶν 17, 9[158]

Μιδαείου [fere semper scribitur per αι]: cf. Ἐπιφάνιος (5). Φρυγίας Σαλουταρίας Σ 330 Δ 321

Μιλητουπόλεως [μελιτουπόλεως 6, 9[343]. *mileti* Encycl. ep. 35]: cf. Γέμελλος (1). Sozomenus. Hellesponti Encycl. ep. 35; 6, 9[343]

Μινωίδος [plerumque scribitur μηνοίδος; μηνοείδης μηνοίδης inueniuntur 1, 3[76]; 884[60]; 1017; מנוד Σ 123]: cf. Ζώσιμος. Παλαιστίνης ᾱ Σ 123 Δ 116

Μισθίας: cf. Ἁρματίου. Lycaoniæ 6, 9[366]

Μνίζου: cf. Λευκάδιος. Armatius (2). Γαλατίας ᾱ Σ 168 Δ 161. Encycl. ep. 45

Μοναύλης: cf. Ἀλεξάνδρου (5). Asiæ 6, 9[426]

Μοσσύνων [μοσσόνης 2, 97[197] *mosenæ ciuitatis* ibid. Φ 237; μεσσήνης 2, 2[67]]: cf. Γεννάδιος (4) et Ἀθανάσιος (3). Φρυγίας Πακατιανῆς Σ 346 Δ 340

Μοστήνης [Μωστήνης 1, 349. Μουστίνης 1, 552[24]. *Mustinæ* Encycl. ep. 30 p. 57, 25]: cf. Ἰουλιανός (5)

Μοψουεστίας: cf. Θωμᾶς (4). Βασσιανός, Σωφρόνιας χωρεπίσκοπος. Κιλικίας β̄ Σ 61 Δ 55

Μύκης: cf. Κύμης

Μύνδου: cf. Ἀλφειός; est Cariæ

Μύρων: cf. Ῥωμανός (3). Petrus (12). Λυκίας primo loco Σ 272 Δ 263; 1, 78[22]; 884[15]; 979. 4, 9[131]. 11, 172. 13, 18. Encycl. ep. 32. *Myrena metropoli Lyciæ* Encycl. ep. 32. p. 60, 25. 63, 13

Μυρίνης: cf. Προτέριος. Ἀσίας Σ 240 Δ 231

Ναζιανζοῦ [Ναντζιαζοῦ M 6, 9[162]. *Nanziazenus* Δ 174. 2, 96 (94) Φ 176. Ναζιαζοῦ 2, 2[81]. M 1, 3[180] sed corr. M]: cf. Θεοδόσιος (5). Καππαδοκίας β̄ Σ 181 Δ 174. Encycl. ep. 39

Νακωλείας: cf. Βασίλειος (4). Φρυγίας Σαλουταρίας Σ 334 Δ 325; Φρυγίας 4, 9[142]

Νάξου [*Naxensis* Δ 344]: cf. Barachus. est prouinciæ Νήσων, cf. Hierocl. p. 686, 12. Georg. Cypr. 478

ciuitatis Naucratenæ: cf. Isaias (3). Aegypti

Ναυπάκτου: cf. Εἰρήναιος (2). Ἑλλάδος Σ 28 Δ 29; 4, 9[85]

Νέας αὐλῆς [*Theodosiupolis siue Nouæ Aulæ* 2, 96 (94) Φ 120; 97, Φ 284. Θεοδοσιουπόλεως 2, 2[106]]: cf. Φίλιππος (6). Ἀσίας Σ 235 Δ 226

Νέας πόλεως (1): cf. Χίλωνος. Arabiæ 6, 9[432]

Νέας πόλεως (2): cf. Βασσωνᾶς = Βεθεσλασις. Πισιδίας Σ 308 Δ 299

Νέβης: cf. Ἰοβίου. Arabiæ 6, 9[434]

Νεέλων: cf. Γαύτου. Arabiæ 6, 9[430]

Νεοκαισαρείας (1): cf. Πατρίκιος (3). Αὐγουστοευφρατησίας Σ 106 Δ 199. *Augustæ Euphratesiæ* 2, 96 (94), 84 Φ; 97, 103 Φ. Αὐγούστου 2, 2[68]

Νεοκαισαρείας (2): cf. Δωρόθεος (1), Λογγίνου πρεσβυτέρου, Ἀταρβίου, Φωτεινοῦ ἀρχιδιακόνου. Euippus. Πόντου Πολεμωνιακοῦ primo loco Σ 193 Δ 184. Encycl. ep. 40. τῆς μητροπόλεως 6, 9[37]. *in ultimo quodam loco Ponti degentes* Encycl. p. 83, 5

neutimæ [*corruptum*, conieci *Vlpianæ*]: cf. Dalmatius. Dardaniæ Encycl. ep. 43

Νεφελίδος: cf. Ἀντωνίου (3). Isauriæ 6, 9[349]

Νικαίας: cf. Ἀναστάσιος (5), Εὐσεβίου καὶ Κωνσταντίνου πρεσβυτέρων. Petrus (13). Βιθυνίας Σ 159 Δ 152. *metropolis* uol. 3 p. 359[63], cf. 14, 27. 30 p. 212, 26. — ὥσπερ Ταττάιος καὶ Δωρὶς ῥεγεῶνές εἰσιν ὑπὸ Νίκαιαν, οὕτως ἦν πρὸ τούτου καὶ Βασιλινούπολις ὑπὸ τὴν Νίκαιαν 14, 12.

Niciotorum ciuitatis: cf. Plusammon. Aegypti

Νικομηδείας: cf. Εὐνόμιος, Ἀρίστωνος πρεσβυτέρου. Βιθυνίας primo loco Σ 158 Δ 151. *metropolis* uol. 3 p. 359[62], cf. 14, 30. 6, 21

Νικοπόλεως (1): cf. Ἰωάννης (23). Ἀρμενίας ᾱ Σ 186 Δ 179; 1, 78[30]; 884[23]; 1070 Φ XXIII. Ἀρμενίας 6, 1[150]

Νικοπόλεως (2): cf. Ἀττικός (2). Eugenius (5). Παλαιᾶς Ἠπείρου primo loco Σ 141 Δ 134. 1, 78[34]; 213; 884[26]; 987; 1070 Φ XXVI. 2, 96 (94), 25 Φ; 97, 31 Φ. 4, 9[70]. 6, 1[46]; 9[46]. Παλαιᾶς 2, 2[27]; 96[25]. Ἠπείρου 8, 2[45]. 9, 2[44]. 10, 3[46]. 12, 2[46]. 14, 2[46]. 17, 1[47]. 19, 2[47]; 36. 42 Encycl. ep. 46

Νικοπόλεως (3): cf. Marcellus. Mysiæ (i. e. Mœsiæ) II Encycl. ep. 19

Νικοπόλεως cf. Μητροπόλεως (2)

τῆς Νοβηνσίων πόλεως [*ciuitatis Nouensis* Encycl. ep. 19]: cf. Secundinus. Petrus. Mysiæ (i. e. Mœsiæ) II Encycl. ep. 19

Νύσης [et Asianæ et Cappadociæ ciuitatis nomen in B per duo σσ scribi solet] (1): cf. Μαιόνιος. Ἀσίας Σ 241 Δ 232; 2, 96 (94) 136 Φ

Νύσης (2): cf. Μουσώνιος (2). Καππαδοκίας ᾱ Σ 178 Δ 171. Encycl. ep. 38

Xanthensis: cf. Athanasius (4). Lyciæ Encycl. ep. 32

Xoitenæ ciuitatis: cf. Athanasius (5). Aegypti

Odissæ Scythiæ: cf. Diza. Mœsiæ II Encycl. ep. 19

Oenoandenus: cf. Cyrinus (1). Lyciæ Encycl. ep. 32

Ὄλβης: cf. Διαφερόντιος. Paulus (3). Isauriæ Encycl. ep. 27; 6, 9[372]

Olympinensis: cf. Ἀριστόκριτος. Anatolius. Λυκίας Σ 273 Δ 264. Encycl. ep. 32

Ὀποῦντος: cf. Ἀθανάσιος (7). Ἑλλάδος Σ 27 Δ 28; 4, 9[84]. Ἀχαίας 1, 78[67]; 884[55]; 1070 Φ LX

Ὀρθωσιαίων: cf. Διογένης (3), Θεοκτίστου πρεσβυτέρου. est Cariæ, cf. Hierocl. p. 688, 5. Georg. Cypr. 333

Ὀρθωσιάδος: cf. Φωσφόρος, Τιμοθέου διακόνου. Nonnus (3). Φοινίκης ᾱ Σ 85 Δ 79. Encycl. ep. 25

Ὀρκιστοῦ [de spiritu non constat, Ὀρχιστοῦ 2, 96[60]. *Orcissu* Δ 169 Σ 176. *Olcistenæ ciuitatis* 2, 97 (94), 260 Φ]: cf. Λογγῖνος (1). Γαλατίας β̄ Σ 176 Δ 169

Ὄτρου: cf. Βασιλείου (5). Phrygiæ salutaris 6, 9[356]

Vallidis: cf. Βυλλίδος

Varissæ: cf. Maxentis. Armeniæ I Encycl. ep. 36. cf. Βέρισσαν u. l. Iustinian. nou. 31 p. 236, 20 Schœll. Βηρίσσης Notit. Epiphan. 211

Οὐμανάδων [Οὐμανάσδων 2, 97[157]]: cf. Τύραννος (2). Λυκαονίας Σ 294 Δ 285

Οὐσάδων: cf. Ὀλυμπίου (3). Lycaoniæ 6, 9[368]

Padullenus: cf. Aquilinus. Lyciæ Encycl. ep. 32

Παλαιᾶς πόλεως: cf. Βασιλικός. Ἀσίας Σ 234 Δ 225

Paleopolis: cf. Porphyrius (2). Pamphyliæ (Pergensis) Encycl. ep. 31

Παλμύρας: cf. Ἰωάννης (24). Phœniciæ II Libanisiæ Encycl. ep. 26; 6, 9[440]

Πάλτου: cf. Σάβας (1), Θαλασσίου διακόνου. Συρίας ᾱ Σ 38 Δ 39. Encycl. ep. 20; Συρίας 4, 9[28]. τῆς Παλτηνῶν πόλεως 1, 555[18]; 558[24]

Πανεάδος: cf. Ὀλύμπιος (4). Φοινίκης ᾱ Σ 76 Δ 70; 4, 9[47]

Panemotichi: cf. Hierius. Pamphyliæ (Pergensis) Encycl. ep. 31

Πανόρμου: cf. Κρατῖνος. Λυκίας Σ 284 Δ 275

Παράλου (1) [Παραλεωτῶν 4, 25⁴. *Paraliorum* 1, 1070 CXVIIII *Φ*]: cf. Πασμήιος. Aegypti

Parali (2): cf. Paulus (14). latet, ni fallor, ⟨*Azoti*⟩ *Parali*, cf. Hierocl. p. 718, 5. Georg. Cypr. 1020. Thomsen, Loca sacra p. 17

Παρθικουπόλεως: cf. Ἰωάννης (25). Μακεδονίας α 4, 9⁷⁸

Παρίου: cf. Θαλάσσιος (2). Ἑλλησπόντου Σ 216 Δ 207

Παρλάου [Παρλάων Β 3, 1²⁶⁴. Παρλαέων 4, 1²⁸⁴. Παραλέων 6, 9²⁸⁸. Παλλάτων Δ 294 Σ 303]: cf. Λιβάνιος. Πισιδίας Σ 303 Δ 294. Encycl. ep. 29

τῆς Παρνασσηνῶν πόλεως [*Parnassi* Encycl. ep. 39]: cf. Εὐστάθιος (4). Cappadociæ II Encycl. ep. 39

Πατάρων: cf. Κυρῖνος (2). Λυκίας Σ 276 Δ 267. Encycl. ep. 32

Patrenus: cf. Alexander (6). Helladæ Encycl. ep. 44

Πέλλης: cf. Ζέβεννος (2). Παλαιστίνης β̄ Σ 133 Δ 126

Πελτῶν: cf. Φίλιππος (7). Phrygiæ Pacatianæ 6, 9³⁸⁹

Peltinesi [*pellenesis* codd.]: *cf.* Marcianus (5). Pamphyliæ (Pergensis) Encycl. ep. 31

Περγάμου: cf. Εὐτρόπιος (2). Ἀσίας 1, 78⁹⁵; 884⁷⁹. 6, 9⁴⁰⁷

Πέργης: cf. Ἐπιφάνιος (6). Παμφυλίας primo loco Σ 258 Δ 249; Παμφυλίας 6, 9⁴⁵. 2, 96 (94), 23 *Φ*; 97, 30 *Φ*; 1, 1070 XCV *Φ*. Encycl. ep. 31. μητροπόλεως 6, 9⁴⁵. 2, 96 (94), 23 *Φ*; 97, 30 *Φ*

Πέρρης [פאוין Σ 105]: cf. Ἀθανάσιος (8). Σαβινιανός. Αὐγουστοευφρατησίας Σ 105 Δ (99); Εὐφρατησίας 4, 9⁵⁸

clerici: Φρόντων πρεσβύτερος ἀπὸ οἰκονόμων. Θεόφιλος (5) διάκονος. Μάρις διάκονος. Ἰωάννης (8) ὑποδιάκονος. Φίλιππος (3) ὑποδιάκονος. Ἰσαάκιος (2) ἀρχιαναγνώστης

Πέρτων: cf. Κόνωνος. Lycaoniæ 6, 9³⁶⁵

Petenisensis [פאטיניסון Σ 175]: cf. Pius. Γαλατίας β̄ Σ 175 Δ 168

Petrensi: cf. Iohanni (26). est Palæstinæ III metropolis

Pinarensis: cf. Heliodori (2), Nicolaus archidiaconus. Lyciæ Encycl. ep. 32

Πιονίων [Πιονίων Τρωάδος 2, 97¹⁹⁹. *Pionitarum ciuitatis* 2, 96 (94) *Φ* 165; 97 *Φ* 245. *Pioniæ* Encycl. ep. 35]: cf. Εὐλάλιος (1). Sabas (2). Ἑλλησπόντου Σ 218 Δ 209

Πισινοῦντος [inuenitur etiam scriptura per σσ]: cf. Θεόκτιστος (2), Κυριακός (7), Φωτεινοῦ ἀρχιδιακόνου. Γαλατίας β̄ primo loco Σ 170 Δ 163; 1, 78¹⁷; 884¹⁰; 1070 LVIII *Φ*. μητροπόλεως 6, 9³⁸. 2, 96 (94) *Φ* 38

Πιτάνης: cf. Ἕσπερος. Ἀσίας Σ 239 Δ 230

Πλαταιῶν: cf. Δομνῖνος (2). Plutarchus (2). Ἑλλάδος Σ 29 Δ 30; 1, 78⁸⁹. 884⁷⁴

Πόγλων [Πώγλων 4, 1²⁹⁵; 6, 1³¹⁴. Μ 6, 9³²⁷. Πούγλων 1, 3³³³]: cf. Παῦλος (16). Παμφυλίας (Pergensis) Σ 262 Δ 253. Encycl. ep. 31

Ποιμανηνοῦ: cf. Στέφανος (10.) Iohannis (27). Ἑλλησπόντου Σ 220 Δ 211. Encycl. ep. 35

Πολεμωνίου: cf. Ἰωάννης (28). Πόντου Πολεμωνιακοῦ Σ 194 Δ 185. Encycl. ep. 40

Πολυβότου [etiam per α scribitur; *polybatensis* Δ 327 Σ 336]: cf. Στρατήγιος. Φρυγίας Σαλουταρίας Σ 336 Δ 327

Πομπηιουπόλεως (1): cf. Ματρωνιανοῦ. Κιλικίας ᾱ Σ 49 Δ 43; 6, 9³⁴⁹

Πομπηιουπόλεως (2): cf. Αἰθέριος, Ἐπιφάνιος πρεσβύτερος. Παφλαγονίας Σ 204 Δ 195; 4, 9²⁹

ciuitatis Popitanæ [uol. 2 p. 20, 12; τῆς ὀππιτανῶν 1, 552²⁸]: cf. Αὐρήλιος (2). est Africæ proconsularis

Ποροσελήνης Πορδοσελήνης cf. Τενέδου

Πορφυρεῶνος: cf. Θωμᾶς (5). Φοινίκης ᾱ Σ 78 Δ 72. Encycl. ep. 25

Πριήνης: cf. Ἰσιδώρου (1). Asiæ 6, 9⁴¹⁹

Πριμουπόλεως: cf. Τιμόθεος (6). Παμφυλίας 1, 78[107]. est Ἄσπενδος [cf. t. 1,8 p. 24 sub Τριβωνιανοῦ. Τριβωνιανός] Pamphyliæ Sidensis cf. Georg. Cypr. 212

prinatenus [corrupte, conieci *Dribastenus*]: cf. Paulus (15). Epiri nouæ Encycl. ep. 47

Προκοννήσου: cf. Ἀκάκιος (4). Hellesponti 6, 9[346]

Προμισσοῦ [latet Πρυμνησσοῦ Hierocl. p. 677, 8. Georg. Cypr. 377]: cf. Αὐξάνοντος (2). Phrygiæ Salutaris 6, 9[352]

Προυσιάδος: cf. Ὀλύμπιος (5), Μόδεστος πρεσβύτερος. Ὀνωριάδος Σ 213 Δ 204

Πρυμνιάσσης cf. Hierocl. p. 678, 7: cf. Ἰακώβου (2). Phrygiæ Salutaris 6, 9[355]

Πτολεμαίδος [עכו Σ 75]: cf. Παῦλος (17). Φοινίκης ᾱ Σ 75 Δ 69. Encycl. ep. 25

Ῥαφανέων: cf. Λαμπάδιος. Συρίας β̄ Σ 44

Ῥεμεσιανῆς [Ῥεμεσιάνων 1, 884[83]]: cf. Διογενιανός. *Daciæ mediterraneæ* 1, 1070 LVI Φ; τῆς Δακίας 1, 78[84]

Ῥινοκορούρων: cf. Ζήνων. Aegypti

Ῥόδου: cf. Ἰωάννης (29), Τρύφων. Agapitus. Νήσων primo loco Σ 350 Δ 341

Ῥοσαφᾶς: cf. Μαριανός (1). Augustoeuphratesiæ 6, 9[450]

Ῥώμης: cf. Leo.

uicarii Πασκασῖνος Lilybæi. Λουκίνσιος Asculi. Ἰούλιος (2) (Puteolorum) clerici Βονιφάτιος πρεσβύτερος. Ἵλαρος διάκονος. Δουλκίτιος νοτάριος. Ἰουλιανός (3) τῆς πρεσβυτέρας (πρεσβύτιδος) Ῥώμης cf. locos quos s. Πασκασῖνος attuli. τῆς μεγαλωνύμου πόλεως Ῥώμης p. 70, 3. τῆς πρεσβυτέρας καὶ μεγάλης. Ῥ. 2, 97[3]. τῆς Ῥωμαίων μεγαλοπόλεως 5, 29. τῆς μεγάλης Ῥ. 2, 94; 97[1. 2. 3]. p. 301, 32. τὴν μεγίστην Ῥ. p. 248, 30. τῆς βασιλευούσης Ῥώμης p. 290, 22. 406, 22. τῆς βασιλίδος Ῥώμης p. 336, 6. τῆς βασιλίδος καὶ πρεσβυτέρας Ῥώμης p. 277, 15. 448, 8. τῆς πρεσβυτέρας Ῥ. 65, 3. 248, 6. 291, 43. τῆς πρεσβύτιδος Ῥ. 368, 34. 457, 34. τῆς ἐνδόξου πόλεως Ῥ. 8, 25. 9, 16 [= gloriosæ (gloriosissimæ III 18, 2) ciuitatis Romæ III 18, 2. 26, cf. 20, 15]. 27, 27 [= almæ urbis R. II 95, 9]. τῆς πανευδαίμονος Ῥ. 28, 20 [= felicissimæ urbis R. III 22, 10 cf. 19, 30]. αἰωνίας τὴν δόξαν Ῥώμης 480, 35 [= æternabilis urbis R. III 349, 15]. huic maximæ ciuitati quæ domina omnium est terrarum III 15, 7. ciuitatis antiquæ III 14, 22

Ῥωσοῦ: cf. Ἰουλιανός (6). Κιλικίας β̄ Σ 60 Δ 54; 4, 9[49]

Σαγαλασσοῦ: cf. Φοντηιανός. Πισιδίας Σ 306 Δ 297

Salambriæ cf. Εὐδοξιουπόλεως

Σαμοσάτων: cf. Ῥουφῖνος (5). Αὐγουστοευφρατησίας Σ 108 Δ (100). ἐν Σαμοσάτοις τῇ πόλει p. 432, 13. ἐπὶ τῇ χώραι Σαμοσάτων p. 432, 12

Σανάων: cf. Ἀντίοχος (2). Phrygiæ Pacatianæ 6, 9[383]

Σαρακηνῶν (1): cf. Ἰωάννης (30). Ὀσροηνῆς Σ 115 Δ 108 falso, cf. (3)

Σαρακηνῶν (2): cf. Εὐστάθιος (5). Φοινίκης Λιβανησίας Σ 91 Δ 85. Encycl. ep. 26

Σαρακηνῶν (3) τῶν ὑποσπόνδων: cf. Αὐξίλαος. sunt Παρεμβολαί Cyrill. uita Euthym. p. 29. 54

Σάρδεων [Λυδῶν sine nomine ciuitatis 1, 78[26]. 82. 83. 117. 205. 218. 219. 227. 884[19]. 952. 956. 958. 982; Λυδῶν μητροπόλεως 17, 9[6]. 1, 1070 XVIII Φ]: cf. Φλωρέντιος (2). Eutherius. Λυδίας primo loco Σ 247 Δ 236 Encycl. ep. 30; 4, 9[21]. 11, 177. 2, 97 Φ 34. 1, 1070 Φ XVIIII. uol. 3 p. 357[7]. μητροπόλεως 17, 9[6]. uol. 3. p. 357[7]. 2, 97 Φ 34. 1, 1070 Φ XVIIII. Encycl. ep. 30 p. 56, 12

Sardicæ: cf. Zosimus (3). est metropolis Daciæ mediterraneæ Hierocl. p. 654, 3

Sasimæ: cf. Ambrosius. Cappadociæ II Encycl. ep. 39

Σατάλων (1): cf. Ἀνατόλιος (3), Δωροθέου πρεσβυτέρου. Epiphanius (7). Armeniæ I Encycl. ep. 36

Σατάλων (2): cf. Ἀνδρέας (1), Κοσσίνιος. Λυδίας Σ 253 Δ 244; 4, 9[126]

Σαυάτρων: cf. Εὐσταθίου (6). Lycaoniæ 6, 9[883]

Σβίδης [cf. notam ad p. 348, 31; *Zibidæ* Encycl. ep. 27]: cf. Κόνων. Isauriæ Encycl. ep. 27; 6, 9[377]

Σεβαστείας (1): cf. Ἰωάννης (31). Ἀρμενίας ᾱ primo loco Σ 184 Δ 177. Encycl. ep. 36; 1, 78[9]; 884[12]. 2, 97[41]. 4, 9[10]. Ἀρμενίας 1, 946. 2, 97 Φ 55. μητροπόλεως 2, 59; 97 Φ 22. Encycl. ep. 36

Sebastiæ (2): cf. Sabbatius (2). Isauriæ Encycl. ep. 27

Σεβαστῆς (1) [Σεβαστῆς Ταρσοῦ 1, 78[58]; 884[47]; 1070 Φ 51]: cf. Ἀλέξανδρος (7). Κιλικίας ᾱ Σ 50 Δ 44. Encycl. ep. 28; 4, 9[119]

Σεβαστῆς (2): cf. Μόδεστος. Φρυγίας Πακατιανῆς Σ 339 Δ 330

Σεβαστῆς (3) [Σεβαστείας 1, 102[6]; 1070 Φ LXXV]: cf. Κωνστάντιος. uidetur esse Palæstinæ 1

Σεβαστοπόλεως: cf. Κεκρόπιος. Gregorius (2). Ἀρμενίας ᾱ Σ 185 Δ 178. Encycl. ep. 36; Ἀρμενίας 4, 9[42]

Σεβεννύτου: cf. Αὐξόνιος. Paulus (18)? Aegypti

Σεθροίτου [Σηθροιτῶν 4. 25[13]]: Ἰσίδωρος (2). Athanasius (6)? Aegypti

Σελευκείας (1) Ἰσαυρίας [præter paucissimos locos semper additur]: cf. Βασίλειος (6). Ἰσαυρίας primo loco Σ 62 Δ 56. Encycl. ep. 27; 1, 555[6]. 558[4]. 6, 9[369] etc. μητροπόλεως 6, 9[369]. 17. 9[8]. Encycl. ep. 27
clerici Ἀθανάσιος (3) διάκονος Σελευκείας τῆς ὑπὸ τὸν ἐπίσκοπον Βασίλειον

Σελευκείας (2): cf. Ἀλέξανδρος (8). Πισιδίας Σ 304 Δ 295. Encycl. ep. 29; 2, 96[86]; 97[137]. 17, 9[59]. uol. 3 p. 359[54]

Σελευκείας (3) Συρίας [omittitur 2, 96[73]; 97[54]. 3, 1[46]. 17, 9[163]. 15, 15[9]; 44; 152]: cf. Γερόντιος (3). Συρίας ᾱ Σ 34 Δ 35. Encycl. ep. 20

Σελευκοβήλου [*Seleuciæ* Encycl. ep. 22]: cf. Εὐσέβιος (9). Elias (3). Συρίας β̄ Σ 42. Encycl. ep. 22; 4, 9[62]

Σελινοῦντος: cf. Αἰλιανός (1), Παύλου ὑποδιακόνου (3). Theon. Ἰσαυρίας Σ 71 Δ 64. Encycl. ep. 27

Σερρῶν: cf. Μαξιμῖνος (2). Ἰλλυρικοῦ Σ 19 Δ 20 = Μακεδονίας πρώτης 1, 78[61]: 884[50]. 4, 9[76]. Macedoniæ 1, 1070 Φ LIIII

Σεττῶν: cf. Ἀμάχιος. Heraclidianus. Λυδίας Σ 252 Δ 243. Encycl. ep. 30

Σέων [*teorum* uel *reorum* Φ ἀσαίων B 6, 9[425]. *Sion* 1, 1070 Φ C, cf. t. I I, 2 p. 27, 30 Σιῶν ἐπαρχίας Ἀσίας. Georg. Cypr. 121]: cf. Bassus. Βασιλείου (7)

Σηγώρ cf. Ζωόρων

Σιβλίας [*sibriensis* Δ 331 σιβριων Σ 340. Σιβλιανῶι 2, 97[231]]: cf. Εὐλάλιος (2). Φρυγίας Πακατιανῆς Σ 340 Δ 331

Σίδης: cf. Ἀμφιλόχιος. Παμφυλίας Σ 266 Δ 257; 4, 9[22]

Sidymensis: cf. Hypatius (3). Lyciæ Encycl. ep. 32

Σιδῶνος: cf. Δαμιανός (2). Megas. Φοινίκης ᾱ Σ 74 Δ 68. Encycl. ep. 25

Σιλάνδου: cf. Ἀλκιμίδης. Λυδίας Σ 256 Δ 247

Σιλλύου [Σιλλυάδων 2, 97[200]. *gilsatenus* Encyl. ep. 31]: cf. Νέων. Παμφυλίας (Pergensis) Σ 260 Δ 251. Encycl. ep. 31; Παμφυλίας 4, 9[35]

Σινᾶ: cf. Μακάριος (4). τῶι ἁγίωι ὄρει Σινᾶ p. 490. 2. 493, 1. 9. τὸ τῆς εὐλαβείας οἰκητήριον p. 491, 11

Σινιάνδου: cf. Κῦρος (6). Πισιδίας Σ 302 Δ 293

Σινώπης: cf. Ἀντίοχος (3). Aelianus (2). Ἑλενοπόντου Σ 202 Δ 193. Encycl. ep. 41

Scampenus: cf. Artemius. Epiri nouæ Encycl. ep. 47

Scarphiæ: cf. Zoilus. Helladæ, cf. Encycl. ep. 44

Σκηψίου [Σκεψίου 17, 9[183]. *Scipseos* Encycl. ep. 35]: cf. Εὐστόργιος (2). polytenus. Hellesponti Encycl. ep. 35; 6, 9[344]. 17, 9[183]

Scupensi [pro ciuitatis nomine *Dardaniæ* Encycl. ep. 43 p. 88, 26]: cf. Vrsilius. Dardaniæ Encycl. ep. 43

Scythopoleos [בישן Σ 131]: cf. Σευηριανός. Olympius (6). Παλαιστίνης β̄ Σ 131 Δ 124

Σμύρνης: cf. Αἰθέριχος. Ἀσίας Σ 226 Δ 217

Σόλων: cf. Ἐπιφάνιος (8). Cypri

Σούβριτος: cf. Κύριλλος. Κρήτης Σ 155 Δ 148; 4, 9[95]

Σούρων (1): cf. Οὐράνιος (6). Augustoeuphratesiæ 6, 9[446]

Σούρων (2) [*Soronensis* Δ 198]: cf. Θεοδώρου (9). Olympius (7). Paphlagoniæ Encycl. ep. 42; 6, 9[177]

Στεκτορίου: cf. Ἑλλάδιος. Phrygiæ Salutaris 6, 9[350]

Στόβων [Στρόβων Σ 20 Δ 21]: cf. Νικόλαος (4). Ἰλλυρικοῦ Σ 20 Δ 21. Μακεδονίας πρώτης 4, 9[77], sed cf. Hierocl. p. 641, 2

Στρατονικείας (1): cf. Εὐπείθιος. Καρίας Σ 319 Δ 310

Στρατονικείας (2): cf. Γέμελλος. Λυδίας Σ 254 Δ 246. Encycl. ep. 30

Συέδρων: cf. Γάιος. Παμφυλίας (Sidensis) Σ 267 Δ 258

Συκαμαζόνος: cf. Διονύσιος (4). est Palæstinæ 1 Hierocl. p. 719, 3. Georg. Cypr. 1022

Συνάδων [scriptura per duo ν̄ non infrequens est in codice M cf. 1, 3[43]; 78[27]; 210. 5, 1[43]. 12, 2[43]. 15, 2[42]. 16, 2[42]. 19, 2[43]; altera ν̄ superscripta est 6, 9[42]. apud Latinos duplex littera sollemnis est]: cf. Μαρινιανός. Φρυγίας Σαλουταρίας primo loco Σ 325 Δ 316. μητροπόλεως 6, 9[42. 350]. 17, 9[23]. τῆς Συναδέων [Συναδηνῶν 1, 558[6]] πόλεως 1, 555[8]. 558[6]. metropolitæ Synadorum ab episcopo Constantinopolitano ordinati p. 456, 13

Συννάου: cf. Ἀραβίου. Phrygiæ Pacatianæ 6, 9[385]

Σωζοπόλεως: cf. Ὀλύμπιος (8). Pontianus. Πισιδίας Σ 305 Δ 296. Encycl. ep. 29; 1, 1070 XCVII Φ

Σωιζούσης (1): cf. Βαρουχίου. Παλαιστίνης 1, 78[76]; 884[62]. est Palæstinæ 1 Hierocl. p. 719, 5. Georg. Cypr. 1006

Σωιζούσης (2): cf. Σωσίου. est Pentapoleos Hierocl. p. 732, 9. Georg. Cypr. 789

Sufaninensis Δ 113 בית צופניא Σ 121]: cf. Καιουμᾶς (3). Μεσοποταμίας Σ 121 (Δ 113)

Ταβάλων [haud raro corruptum est in Γαβάλων, cf. 1, 78[101]; 1070 Φ XCIII. 2, 96[107]; 97[181] = 134 Φ. M Φ 6, 1[207]. B[a] Φ[cr] 6, 9[211]. Φ 1, 3[227]. Δ 239. inde ortus est error 4, 9[156] Γαβάλων ἐπαρχίας Συρίας]: cf. Πολύκαρπος. Λυδίας Σ 248 Δ 239

Ταβίας: cf. Ἰουλιανός (8). Γαλατίας ᾱ Σ 164 Δ 157. Encycl. ep. 45

Ταμάσσου: cf. Ἐπαφρόδιτος. Κύπρου Σ 355 Δ 346

Tanagrensis: cf. Isychius. Helladis, cf. Encycl. ep. 44

Τάνεως: cf. Ἀπολλώνιος. Arpocras. Aegypti

Ταρσοῦ: cf. Θεόδωρος (10). Pelagius. Κιλικίας ᾱ primo loco Σ 48 Δ 42. Encycl. ep. 28; τῆς Κιλικίας 1, 947. μητροπόλεως 6, 9[22 348]. 17, 9[11]

Ταύα [Ταυεωτῶν 4, 25[8]]: cf. Ἰσαάκ (2). Aegypti

Τεγέας: cf. Ὠφέλιμος. Ἑλλάδος Σ 26 Δ 27; 4, 9[83]

Τελμισσοῦ [τῆς Τελμησσῶν πόλεως καὶ Μακρᾶς τῆς νήσου 17, 9[79]. Τελμησσοῦ 6, 1[816]. Τερμισσοῦ 2, 2[99]. 96[114]]: cf. Ζηνόδοτος. Λυκίας Σ 278 Δ 269

Τεμένου [cf. Τέμνος Hierocl. p. 661, 1 = Τῆμνος]: cf. Εὐσταθίου (7). Asiæ 6, 9[413]

Τεμενουθύρων [*Temesianensis* Δ 332 Τεμησιανου Σ 341]: cf. Ματθία. Phrygiæ Pacatianæ 6, 9[388]

Τενέδου Λέσβου Ποροσελήνης καὶ τῶν Αἰγιαλῶν 2, 97[223]. Λέσβου Τενέδου Ποροσελήνης Αἰγιαλῶν 17, 9[86]. *Tenedu et Pordoselenæ et litorum* 1, 1070 Φ XCVIII. *Lesbi Tenedi et litoris* uol. 3 p. 359[56]. Λέσβου Τενέδου 17, 9[86]. 2, 97 Φ 241. Τενέδου 1, 3[310]. 2, 2[98]. 3, 1[272]. 4, 1[272]. 6, 1[290]. Μιτυλήνης Σ 351 Δ 342: cf. Φλωρέντιος (3). Νήσων Σ 351 Δ 342. de Pordoselena Poroselena cf. Strab. 13, 619; de litoribus t. 1 1, 7 p. 113[47] τῆς Λέσβου τῶν Σεληνιακῶν αἰγιαλῶν et Strab. 13, 604 ἡ Τενεδίων περαία, p. 605 ὁ τῶν Μιτυληναίων αἰγιαλὸς κώμας τινὰς ἔχων τῶν κατὰ τὴν ἤπειρον τῶν Μιτυληναίων, 607 αἱ τῶν Μιτυληναίων κῶμαι

τῆς κατὰ Τερμισσὸν [*Termissæ* Encycl ep. 31] καὶ Εὐδοκιάδα καὶ Ἰοβίαν: cf. Σαβινιανός (2). Auxentius. Innocentius. Pamphyliæ (Pergensis) ep. 31

Τευχείρων: cf. Φωτεινός (3). est Pentapoleos Hierocl. p. 733, 1. Georg. Cypr. 792

Τηίων [Τέων 6, 9[415]]: cf. Γεννάδιος (5). Asiæ 6, 9[415]

Τιβεριάδος: cf. Ἰωάννης (32). Παλαιστίνης β̄ Σ 134

Τίος: cf. Ἀπραγμόνιος. Ὀνωριάδος Σ 210 Δ 201

Τισιλα [sic Acta conc. Epheseni (*Abhndlg. d. Gött. Ges. d. Wiss. N. F.* XVI p. 8 nr. 104). *Tisilæ* Φ[a] 1, 78[122]. Φ[r] 1, 884[103]. Φ[cr] 1, 1070 Φ CXXI. *Tisilenæ ciuitatis* 1, 1060 Φ. idem latet in πισιλᾶ 1, 884[103]; 1057; τῆς ἄδα M (= *tisale* Φ[r]) τῆς ἰηλᾶ B 1, 78[122]. 1, 3[148] habent Πενταπόλεως B Φ[a] *pentapoleos tesila* Φ[cr] ἐλούσης M (= Rusticus in nota)]: cf. Θεόδουλος. ciuitas ignota Pentapoleos

Titiupolitanus [Δ 61 Τιτιανουπόλεως Σ 67]: cf. mampreus. Ἰσαυρίας Σ 67 Δ 61

Τλωέων [τρωγλέων 2, 97[120]. τρόγλων 3, 1[204]. τρωέων B 1, 3[242]. τοέων uel στοέων 2, 96[52]. ex corruptelis innumeris Latinorum nihil discitur nisi primam litteram T frequenter cum Γ esse confusam]: cf. Ἀνδρέας (2). Λυκίας Σ 285 Δ 276. Encycl. ep. 32

τῆς Τομέων πόλεως [*Tomitano* Encycl. XI 65]: cf. Ἀλέξανδρος (9). Theotimus. ἐπαρχίας Σκυθίας 1, 555[7]; sine nomine ciuitatis *totius prouinciæ Scythiæ* 2, 97 Φ 185, *Scythiæ regionis* Encycl. ep. 18 p. 31, 12

Τραιανουπόλεως: cf. Βασίλειος (8). Ῥοδόπης primo loco Σ 11 Δ 12; 1, 78[55]; 884[45]; 1070 Φ XLVIII. 4, 9[59]. τῆς Τραιανουπολιτῶν μητροπόλεως 6, 9[52]

Τράλλεων: cf. Μάξιμος (6). Asiæ 6, 9[400]

Τραπεζουπόλεως [falsoΤραπεζοῦντος 2, 96[82]. 97[198] *trapezotanus* Δ 338]: cf. Ἰωάννης (33). Φρυγίας Πακατιανῆς Σ 349 Δ 338

Τραπεζοῦντος: cf. Ἀτάρβιος. Πόντου Πολεμωνιακοῦ Σ 196 Δ 187; 4, 9[51]

Trebennorum: cf. Polemon. Pamphyliæ (Pergensis) Encycl. ep. 31

Τριπόλεως (1): cf. Παῦλος (19). Iohannis (34). Λυδίας Σ 249 Δ 240. Encycl. ep. 30; 1, 78[102]

Τριπόλεως (2): cf. Θεόδωρος (11). Φοινίκης ᾱ Σ 81 Δ 75. Encycl. ep. 25; 4, 9[121]

Τροκνάδων: cf. Κυριακός (7), Χρυσίππου πρεσβυτέρου. Γαλατίας β̄ Σ 174 Δ 167

Τρωάδος: cf. Πιόνιος. Ἑλλησπόντου Σ 219 Δ 210

Τυάνων: cf. Πατρίκιος (4), Ἀνθίμου πρεσβυτέρου. Καππαδοκίας δευτέρας Σ 180 Δ 173 primo loco. Encycl. ep. 39; 1, 78[133]; 1070 Φ CXXXV. μητροπόλεως 6, 9[34]. Encycl. ep. 39
clericus Παλλάδιος διάκονος καὶ νοτάριος

Tymiandi [τῆς Τυμανδηνῶν πόλεως, 1, 555[28]. 558[28], non differt Φ]: cf. Λογγῖνος (2). Eugenius (6). Pisidiæ Encycl. ep. 29; 1, 555[28]. 558[28]

Τυραείου [Τυρέου 2, 96[109]. Tyræi Encycl. ep. 29. Tyrai uol. 3 p. 359[38]]: cf. Θεότεκνος (2). Theopemptus (2). Πισιδίας Σ 300 Δ 291. Encycl. ep. 29

Τύρου: cf. Φώτιος. Dorotheus. Φοινίκης ᾱ Σ 73 Δ 67. Encycl. 25. τῆς Τυρίων μητροπόλεως τῆς ὑμετέρας πρώτης Φοινίκης p. 463, 12 cf. p. 467, 10. τῆς μητροπόλεως

6, 9[25]. 10, 7 p. 373, 13. 17, 9[15]. κολωνίαι Τύρωι λαμπροτάτηι μητροπόλει ὑπατικῆι p. 373, 11. τὰ ἐν τῆι Τυρίων λεγόμενα πεπρᾶχθαι 11, 26 cf. 22. 10, 7

Ὑδης: cf. Ῥοῦφος (2). Λυκαονίας Σ 293 Δ 284

Ὑπαίπων: cf. Ἰουλιανός (9). Ἀσίας Σ 244 Δ 235

Ὑρκανῶν [Οὐρκανῶν 1, 351 *Hyrcanidis* Encycl. ep. 30]: cf. Ἰωάννης (35). Lydiæ Encycl. ep. 30

Φαινοῦς [Φαεινοῦς u. l. 1, 78[81]]: cf. Καίουμος (2)

Φασηλιτῶν [Φασήλιδος 2, 2[141]; 96[46]]: cf. Φρόντων. Aristodemus. Λυκίας Σ 279 Δ 270. Encycl. ep. 32

Faustinopolis: cf. Patrofilus. Cappadociæ II Encycl. ep. 39

Φιλαδελφείας (1) [Φ. Ἀραβίας 4, 9[124]. 6, 1[112]]: cf. Εὐλόγιος (2). Ἀραβίας Σ 94 Δ 88

Φιλαδελφείας (2): cf. Μάταλος. Athanasius (9). Ἰσαυρίας Σ 72 Δ 65. Encycl. ep. 27

Filadelfiæ (3): cf. Afianus. Lydiæ Encycl. ep. 30

Φιλίππων [Φ. Μακεδονίας = *primæ Macedoniæ* Φ 1, 214]: cf. Σώιζων. Ἰλλυρικοῦ Σ 17 Δ 18 = Μακεδονίας πρώτης 4, 9[74]

Φιλιππουπόλεως (1): cf. Ὁρμίσδας (1). Ἀραβίας Σ 97 Δ 91; Φ 2, 96 (94)[173]; 97[232]

Φιλιππουπόλεως (2): cf. Φραγκίων. Valentio. Θράικης ἄλλης Σ 8 Δ 9. τῆς Θράικης 4, 9[19]. τῆς μητροπόλεως Φιλιππουπόλεως 6, 9[50]. τῆς μητροπόλεως Φιλίππου 17, 9[21]. *episcopus metropolitanus Philippopolis* uol. 3 p. 357[12]. *Philippopolitanæ metropolis* Encycl. ep. 16 p. 30, 6

Φιλιππουπόλεως (3): cf. Τατιανοῦ. Phrygiæ Pacatianæ 6, 9[390]

Φιλομηλίου: cf. Παῦλος (20). Marcianus (6). Πισιδίας Σ 298 Δ 289. Encycl. ep. 29

Φλαβιάδος [Φ. Κιλικίας 2, 2[80]. *prouinciæ Ciliciæ* Φ 2, 96[911]]: cf. Ἰωάννης (36). Κιλικίας β Σ 58 Δ 52

Φοινίκης: cf. Περεγρῖνος. Valerianus (4). Παλαιᾶς Ἠπείρου Σ 144 Δ 136. Encycl. ep. 46; 4, 9[89]

Φραγόνεως: cf. Νεστόριος. Aegypti

Φωκαίας [Φωκέων 2, 96[139]]: cf. Κόιντος. Ἀσίας Σ 232 Δ 223

Foticæ [*pruticensis* Δ 141 פרוטיקא Σ 145]: cf. Ἰωάννης (37). Diadochus. Παλαιᾶς Ἠπείρου Σ 148 Δ 141

Χαιρατάπων: cf. Φιλητοῦ (2). Phrygiæ Pacatianæ 6, 9[379]

Χαλκηδόνος: cf. Εὐλάλιος. Ἐλευθέριος (2). Βιθυνίας Σ 161 Δ 154. μητροπόλεως 17, 9[10] cf. 6, 21. præscripta Gestorum ἐν Χαλκηδόνι ... ἐν τῆι ἐκκλησίαι τῆς ἁγίας [ὁσίας καὶ καλλινίκου 6, 1] μάρτυρος Εὐφημίας 1, 1. 3, 1. 4, 1. 5, 1. 6, 1. 8, 1. 9, 1. 10, 1. 12, 1. 14, 1. 15, 1. 16, 1. 17, 1. 19, 1. ἐν Χ. τῆι πόλει τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ... ἐν τῶι μαρτυρίωι τῆς ἁγίας καὶ καλλινίκου μάρτυρος Εὐφημίας 2, 1. ἐπὶ τῆς Χαλκηδονέων μητροπόλεως ἐν τῶι μαρτυρίωι τῆς ἁγίας καὶ καλλινίκου μάρτυρος Εὐφημίας 18, 1. τῆι ... συνόδωι συνελθούσηι ἐν τῆι Χαλκηδονέων πόλει τῆς Βιθυνίας 2, 5. ἡ ... σύνοδος ... ἡ συναχθεῖσα ἐν τῆι Χαλκηδονέων μητροπόλει τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ἐν τῶι μαρτυρίωι τῆς ἁγίας καὶ καλλινίκου μάρτυρος Εὐφημίας 5, 30. 6, 8. p. 249, 16; cf. II 103, 4. 109, 33. 111, 22. 173, 5. ἐν τῶι εὐκτηρίωι τοῦ ἁγίου μαρτυρίου 5, 10. 29. synodus Chalcedonem translata Epist. Coll. M 14. 16

Calchidis (1): cf. Constantinus (4). Helladæ, cf. Encycl. ep. 44

Χαλκίδος (2) [קנשרין Σ 35]: cf. Ἰάμβλιχος. Ῥωμύλος. Domnus (4). Συρίας ἃ Σ 35 Δ 36 Encycl. ep. 20

Χαράδρων [*Lami et Charadri* Encycl. ep. 27]: cf. Νουνέχιος (2). Isauriæ Encycl. ep. 27. 6, 9[371]

Chersonissensis (1): cf. Petrus (15). est Europæ 1, 1070 XCVI Φ

Chersonissi (2): cf. Eufratas (2). Cretæ Encycl. ep. 48

Χερσονήσου (3) [1, 552[12] *Chersonis Φ*; 555[14] *Chersonensis ciuitatis Φ*; 1, 331 *Chersonæ* Φ^{ac} *Chersonensium* Φ^{r}] cf. Λογγῖνος (3)

Χίου [Χ. πόλεως τῶν Νήσων 1, 552[13], cf. 1, 344]: cf. Τρύφων. Νήσων Σ 352 Δ 343

Χοναχάρων [*Chomoarenus* Encycl. ep. 26]: cf. Δάδας (2). Phœniciæ II Libanisiæ Encycl. ep. 26

Χώματος [*Chomatenus* Encycl. ep. 32; Χ. Λυκίας 17, 9[141]]: cf. Εὐδόξιος (4). Λυκίας Σ 274 Δ 265. Encycl. ep. 32

Ψινχάου [Ψιγχάους 4, 25[7]]: cf. Ἰωάννης (38). Aegypti

Ὤκης [Ὄκης 17, 9[183]. *Occæ* Encycl. ep. 35]: cf. Ἀλέξανδρος (10). Hellesponti Encycl. ep. 35; 6, 9[342]

Ὡρίμων [Οὐρίμων 15, 15[21]]: cf. Μάρας (6). Augustoeuphratesiæ 6, 9[447]

VI PROVINCIAE

Ex prouinciis quæ episcopo Alexandriæ subiectæ sunt, nulla usquam nominatur præter Πενταπόλεως 1, 3[148]. pertinent ad Aegyptum: Ἀλεξανδρείας. Ἀθρίβεως. Ἀρσινοίτου. Ἀφναίου. Βαβυλῶνος. Βουσίρεως. Βουτιτῶν[?]. Γέρως. Ἑλεαρχίας. Ἑρμουπόλεως μεγάλης. Ἑρμουπόλεως μικρᾶς. Ἐρυθροῦ. Ἡρακλεοῦς. Ἡφαίστου. Θεννήσου. Καβάσων. Κλεοπατρίδος. *Clysmatis*. Λεόντων. *ciuitatis Naucratenæ*. *Niciotorum ciuitatis*. *Xoitenæ ciuitatis*. Παράλου. Ῥινοκορούρων. Σεβεννύτου. Σεθροίτου. Τάνεως. Ταύα. Φραγόνεως. Ψινχάου; ad Πεντάπολιν [= Libyam superiorem, cf. Hierocl. p. 732, 8]: Βάρκης. Κυρήνης. Σωιζούσης. Τευχείρων. Τισιλα; ad Libyam inferiorem [Hierocl. p. 733, 4] *Antifrorum*. Ζαγυλέων. Ζύγρων. extra imperium est Κοπτιτῶν πολίτευμα in ciuitate Axumitica Ἄδουλι, cf. Philolog. 91, 355

Αἱμιμόντου Σ 15 Δ 16. ciuitates: Ἀδριανουπόλεως. Διβέλτου

Ἀραβίας Σ 93—98. Δ 87—92. Βόστρων Ἀραβίας 4, 9[9]. Encycl. XI 13. Φιλαδελφείας Ἀραβίας 4, 9[124]. *Philippupolitanus prouinciæ Arabiæ* 2 (3), 96 (94)[173]. ciuitates: Βόστρων. Ἀδράων. Αἴνου. Γεράσων. Διονυσιάδος. Ἔρρης. Ἐσβούντων. Εὐτιμίας. Ζεραβένης. Κανώθας. Κωνσταντιανῆς. Μαξιμιανουπόλεως. Μηδάβων. Νέας πόλεως. Νέβης. Νεέλων. Φιλαδελφείας. Φιλιππουπόλεως. δύο Φοινίκας καὶ Ἀραβίαν p. 364, 19. 24. 33. 365, 1. 11. 22. 41. 366, 1

Ἀρμενίας ᾱ Σ 184—186. Δ 177—179. *episcopi primæ Armeniæ* Encycl. ep. 36 p. 69, 14. Σεβαστείας Ἀρμενίας πρώτης [πρώτης Ἀρμενίας 4, 9[10]] 1 78[9]. 884[12]; 976. 4, 9[10]. Νικοπόλεως Ἀρμενίας πρώτης 1, 78[30]; 884[23]; 1070 XXIII Φ. ciuitates: Σεβαστείας. *Coloniæ*. Νικοπόλεως. Σατάλων. Σεβαστοπόλεως

Ἀρμενίας β̄ Σ 187—192. Δ 180—183. *secundæ Armeniæ episcopi* Encycl. ep. 37 p. 71, 11. ibid. p. 71, 29 *nos in ultimo mundi loco degimus multo spatio a regia ciuitate distantes . . . cohabitamus circa Armenios barbaros fideles quidem, sed recte Romano eloquio* [i. e. Græco] *non utentes, breui quodam spatio, magis autem intercessione Eufratis fluminis separati*. Ἀρμενίας δευτέρας Μελιτηνῆς 4, 9[11]. Ἀριαραθείας δευτέρας Ἀρμενίας [Ἀρμενίας δευτέρας 1, 884[24]] 1, 78[31]. 884[24]. Κομάνων ἐπαρχίας δευτέρας Ἀρμενίας 4, 9[45]. ciuitates: Μελιτηνῆς. Ἀραβισσοῦ. Ἀριαραθείας. Ἄρκης. Κομάνων. Κουκουσοῦ. præterea duo nominantur episcopi Encycl. ep. 37 p. 71, 11

Ἀσίας Σ 225—244. Δ 216—235. οἱ τῆς Ἀσίας ἐπίσκοποι εἶπον 12, 53. ἡ σύνοδος ἡ Ἀσιανή p. 413, 33. Ἰωάννης ὁ ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως δεκαπέντε ἐπισκόπους καθεῖλεν ἀπελθὼν ἐν Ἀσίαι p. 411, 36. Περγάμου τῆς Ἀσίας 1, 78[95]. 884[79]. *Nyssenæ ciuitatis prouinciæ Asiæ* 2 (3), 96 (94)[136]. ciuitates: Ἐφέσου. Ἀδραμυττίου. Αἰγάης.

Ἀναίας. Ἀνινήτου. Ἀντάνδρων. Ἀργίζων. Ἀρκαδιουπόλεως. Ἀσσοῦ. Αὐλίου κώμης = Οὐαλεντινιανουπόλεως. Βαρέττων. Βριούλων. Διὸς ἱεροῦ. Ἐλαιτῶν. Ἐρυθρῶν. Εὐάζων = Θεοδοσιουπόλεως. Θεοδοσιουπόλεως = Περπερηνῆς. Κλαζομενῶν. Κολοφῶνος. Κύμης. Λεβέδου. Μαγνησίας Μαιάνδρου. Μαγνησίας. Μασταύρων. Μητροπόλεως. Μοναύλης. Μυρίνης. Νέας Αὐλῆς = Θεοδοσιουπόλεως. Νύσης. Παλαιᾶς πόλεως. Περγάμου. Πιτάνης. Πριήνης. Σιών. Σμύρνης. Τεμένου. Τηίων. Τράλλεων. Ὑπαίπων. Φωκαίας. præterea nominantur duo episcopi 6, 9[425]. 6, 9[445] = 17, 9[184]

Αὐγουστοευφρατησίας Σ 99—106. Δ 93—100. *Euphratisiæ* Encycl. p. 40, 6. Πέρρης Εὐφρατησίας 4, 9[58]. Γερμανικείας Αὐγουστοευφρατησίας 4, 9[66]. Ζεύγματος Αὐγουστοευφρατησίας 4, 9[67]. *Neocæsariæ Augustæ Euphratesiæ prouinciæ* 2 (3), 96 (94)[84]. ciuitates: Ἱερᾶς πόλεως. Γερμανικείας. Δολίχης. Εὐρωποῦ. Ζεύγματος. Κύρου. Νεοκαισαρείας. Πέρρης. Ῥοσαφᾶ. Σαμοσάτων. Σούρων. Ὡρίμων

Ἀχαίας u. Ἑλλάδος

Βιθυνίας [additur Ποντικῆς ΣΔ cf. Hierocl. p. 690, 3] Σ 158—162. Δ 151—155. Ἀπαμείας Βιθυνίας 4, 9[120]. τῆς Ἀπολλωνιατῶν πόλεως ἐπαρχίας Βιθυνίας 1, 555[20]. ciuitates: Νικομηδείας. Ἀπαμείας. Ἀπολλωνιατῶν. Βασιλινουπόλεως. Νικαίας. Χαλκηδόνος. τῆι Βιθυνῶν ἐπαρχίαι p. 417, 20. 418, 3. 421, 28. Βιθυνιάρχου p. 420, 13. (præses) p. 420, 11

Γαλατίας ᾱ Σ 163—169. Δ 156—162. *episcopi primæ Galatiæ* Encycl. ep. 45 p. 90, 4. Ἀγκύρας Γαλατίας πρώτης 1, 78[8]. ciuitates: Ἀγκύρας. Ἀσπώνων. Ἰουλιουπόλεως. Κίννης. Λαγανίας. Μνίζων. Ταβίας

Γαλατίας β̄ Σ 170—176. Δ 163—169. Πισινοῦντος Γαλατίας δευτέρας [τῆς δευτέρας Γαλατίας 1, 884[10]] 1, 78[17]; 884[10]; 1070 LVIII Φ. ciuitates: Πισινοῦντος. Ἀμορίου. Εὐδοξιάδος. Θερμῶν. Ὁρκιστοῦ. *Petenisensis.* Τροκνάδων

Daciæ mediterraneæ 1, 1070 LVI Φ. Ῥεμεσιανῆς τῆς Δακίας 1, 78[84]. ciuitates: *Sardicæ.* Ῥεμεσιανῆς

episcopi uestræ Dardaniæ Encycl. ep. 43 p. 88, 2. ciuitates: *Scupensi. Dioclitianensi. neutimæ* [?]

Ἑλενοπόντου Σ 197—202. Δ 188—193. *episcopi Helenoponti prouinciæ* Encycl. ep. 41 p. 84, 14. Ζήλων ἐπαρχίας Ἑλενοπόντου 4, 9[44]. ciuitates: Ἀμασείας. Ἀμισοῦ. Ἀνδράπων. Ζήλων. Ἰβώρων. Σινώπης

Ἑλλάδος [cf. Hierocl. p. 643, 6 Ἑλλάδος ἤτοι Ἀχαίας] Σ 23—30. Δ 24—31. οἱ τῆς Ἑλλάδος εἶπον et transeunt ad partem læuam 1, 290. sententiam dicunt per episcopum Philipporum 4, 9 [81—87]. Κορίνθου μητροπόλεως Ἑλλάδος 4, 9[69]. Κορίνθου τῆς Ἑλλάδος 1, 78[11]; 884[7]; 972. Πλαταιῶν τῆς Ἑλλάδος 1, 78[89]; 884[74]. Μεσσήνης τῆς Ἀχαίας 1, 78[65]; 1070 LVIIII Φ. Ὀποῦντος τῆς Ἀχαίας 1, 78[67]; 884[55]; 1070 LX Φ. *Corinthi Achaiæ prouinciæ* 2 (3), 96 (94)[11]. ciuitates: Κορίνθου. *Atheniensium.* Ἄργους. *Elatiæ. Thespiensis. Thebarum. Carystenus. Coroniæ. Lacedæmonis. Megalopoleos.* Μεγάρων. Μεσσήνης. Ναυπάκτου. Ὀποῦντος. *Patrenus.* Πλαταιῶν. *Scarfiæ. Tanagrensis.* Τεγέας. *Calchidis.* præterea nominantur VI episcopi ep. 44 p. 88, 33—35

Ἑλλησπόντου [additur Ἀσιανῆς ΣΔ, ut distinguatur ab Ἑλενοπόντου, quod sæpe falso scribitur Ἑλλησπόντου] Σ 214—224. Δ 205—215. *concilium episcoporum in Cyzicinorum metropolim celebratum, quæ est Hellespontinæ regionis* Encycl. ep. 35 p. 67, 4. *Adrianothiræ prouinciæ Hellesponti* 2 (3), 96 (94)[159]. *Pionitanorum ciuitatis prouinciæ Hellisponti* 2 (3), 96 (94)[165]. ciuitates: Κυζίκου. Ἀβύδου. Ἀδριανῶν. Ἀδριανοῦ θηρῶν. Βάρης. Γέρμης. Δαρδάνου. Ἰλίου. Λαμψάκου. Μιλητουπόλεως. Παρίου. Πιονίων. Ποιμανηνοῦ. Προκοννήσου. Σκηψίου. Τρωιάδος. Ὤκης

EUROPAE Encycl. ep. 14 p. 26, 18. *Europæ uestræ* ibid. p. 26, 22. *Heracliæ Europæ* Encycl. XI 50. quoniam metropolis dici solet Ἡράκλεια Θράικης [u. s. Ἡράκλεια], etiam prouincia appellatur Θράικη Σ 5—7. Δ 6—8, cf. Hierocl. p. 631, 4 Θράικης Εὐρώπης. ciuitates: Ἡρακλείας. *Afrodisiadis.* Βύζης καὶ Ἀρκαδιουπόλεως. Εὐδοξιουπόλεως [= *Salambriæ* 2 (3), 97 Φ 226]. *Nouæ Theodosiopolis. Cylensis. Chersonissensis*

Παλαιᾶς Ἠπείρου Σ 141—148 Δ 134—141. οἱ παλαιᾶς Ἠπείρου sententiam dicunt per episcopum Philipporum 4, 9[88-92]. Νικοπόλεως [μητροπόλεως παλαιᾶς Ἠπείρου 4, 9[70]. I, 1070 XXVI Φ] Ἠπείρου παλαιᾶς I, 78[34]; 884[26]; 987; 1070 XXVI Φ. 4, 9[70]. Ἀγχιεσμοῦ Ἠπείρου παλαιᾶς I, 78[46]; 1070 XXXVIIII Φ. Ἀδριανουπόλεως Ἠπείρου παλαιᾶς I, 78[45]; 884[37]; 1070 XXXVIII Φ. *episcopus* (metropolita) *Epiri* (sine additamento) Encycl. ep. 46 p. 95, 4. ciuitates: Νικοπόλεως. Ἀγχιασμοῦ. Ἀδριανουπόλεως. *Buthrothi. Dodonæ.* Εὐροίας. Κερκύρας. Φοινίκης. Φωτικῆς

οἱ νέας Ἠπείρου sententiam dicunt per episcopum Philipporum 4, 9[93-94]. *episcopi nouæ Epiri* Encycl. ep. 47 p. 95, 17. *in uestra Epiro* Encycl. p. 95, 31. Δυρραχίου μητροπόλεως νέας Ἠπείρου 4, 9[70]. corruptela factum est ut Σ 149—151 Δ 142—144 a uetere Epiro non separarentur. ciuitates: Δυρραχίου. Ἀπολλωνίας. *Aulonæ. Vallidis* [i. e. Βυλλίδος]. Ἐχιναίου [Thessaliæ tribuit non solum Hierocl. p. 642, 5, sed etiam synodus Ephesena prior cf. t. I 1, 2 p. 19[21]]. Λυχνίδου. *Scampenus. prinatenus* (corrupte)

Θεσσαλίας Σ 152 Δ 145. Δημητριάδος Θεσσαλίας . . . Λαρίσσης μητροπόλεως τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας 4, 9[73]. ciuitates: Λαρίσσης. Δημητριάδος

Θράικης [addunt ἄλλης ΣΔ, quoniam Europam prouinciam Θράικην appellant] Σ 8—10 Δ 9—11. DE PHILIPPOPOLI Encycl. ep. 16. Φιλιππουπόλεως τῆς Θράικης 4, 9[19]. ciuitates: Φιλιππουπόλεως. Βεροίας. Διοκλητιανουπόλεως

Ἰλλυρικοῦ cf. Μακεδονίας πρώτης

Ἰσαυρίας Σ 62—72 Δ 56—66. *episcopi Isauriæ prouinciæ* Encycl. ep. 27 p. 46, 13. 47, 23. *Seleuciæ metropolis uestræ Isauriæ* Encycl. ep. 27 p. 49, 32. nomen prouinciæ metropoli Seleuciæ sæpissime additur, præterea cf. Κελενδέρεως ἐπαρχίας Ἰσαυρίας 4, 9[127]. Κέστρων Ἰσαυρίας 4, 9[125]. Κλαυδιουπόλεως τῆς Ἰσαυρίας I, 78[68]; 884[56]; 1070 LXI Φ. 2 (3), 96 (94)[192]. 4, 9[65]. ciuitates: Σελευκείας. Ἀνεμωρίου. Ἀντιοχείας τῆς Λαμωτίδος. Γερμανικουπόλεως. Δαλισάνδου. Διοκαισαρείας. Δομετιουπόλεως. Εἰρηνουπόλεως. Ἱεραπόλεως. Ἰωτάπης. Κελενδέρεως. Κέστρων. Κλαυδιουπόλεως. Νεφελίδος. Ὄλβης. Σβίδης. *Sebastiæ.* Σελινοῦντος. *Titiupolitanus.* Φιλαδελφείας. Χαράδρων [*Lami et Charadri* Encycl. p. 49, 36]. præterea nominantur duo episcopi Encycl. ep. 27 p. 46, 13. 15

Καππαδοκίας ᾱ Σ 177—179. Δ 170—172. *collegi episcopos sub me constitutos, sunt enim duo* Encycl. ep. 38 p. 76, 12. Καισαρείας Καππαδοκίας πρώτης I, 78[4]; 884[4]. Encycl. XI 25. ciuitates: Καισαρείας. *Thermis.* Νύσης

Καππαδοκίας β Σ 180—183 Δ 173—176. *episcopi secundæ Cappadociæ* Encycl. ep. 39 p. 77, 23. Τυάνων Καππαδοκίας δευτέρας I, 78[133]; 1070 CXXXV Φ. *episcopus Nanziazenus prouinciæ secundæ Cappadociæ* 2 (3), 96 (94)[176]. *Coloniæ prouinciæ secundæ Cappadociæ* 2 (2), 96 (94)[177]. 4, 9[39]. ciuitates: Τυάνων. *Doalæ.* Κολωνείας. Κυβίστρων. Ναζιανζοῦ. Παρνασηνῶν. *Sasimæ. Faustinopolis*

Καρίας Σ 312—324 Δ 303—315. Ἀφροδισιάδος τῆς Καρίας I, 78[10]; 884[6]; 955. 4, 9[146]. Ἀλίνδων ἐπαρχίας Καρίας 4, 9[157]. Ἀντιοχείας Καρίας 2, 96[102]. Ἀλαβάνδων Καρίας 4, 9[149]. ‹Ἡρακλείας› Λάτμου Καρίας 4, 9[153]. Ἡρακλείας Σαλβάκης Καρίας 4, 9[150]. ciuitates: Ἀφροδισιάδος. Ἀλαβάνδων. Ἀλικαρνασοῦ. Ἀλίνδων. Ἀμαζόνος. Ἀντιοχείας. Ἀπολ-

λωνιάδος. Ἁρπάσων. Βαργυλίου. Βυρκαληνῶν. Ἐρίζων. Ἡρακλείας Λάτμου. Ἡρακλείας Σαλβάκης. Ἰασσοῦ. Κνίδου. Μύνδου. Ὀρθωσιαίων. Στρατονικείας

Κιλικίας ᾱ Σ 48—55 Δ 42—49. *episcopi primæ Ciliciæ* Encycl. ep. 28 p. 50, 13. *Tarsi Ciliciæ primæ* Encycl. XI 8. Σεβαστῆς πρώτης Κιλικίας 4, 9[119]. pro nomine prouinciæ ponitur metropolis Σεβαστῆς τῆς Ταρσοῦ 1, 78[58]; 884[47]; 1070 LI Φ. ciuitates: Ταρσοῦ. Ἀδάνης. Αὐγούστης. Ζεφυρίου. Κωρύκου. Μαλλοῦ. Πομπηιουπόλεως. Σεβαστῆς. præterea nominantur III episcopi Encycl. ep. 28 p. 50, 13

Κιλικίας β̄ Σ 56—61 Δ 50—55. *Anazarbi Ciliciæ secundæ* Encycl. XI 9. *Irinupolitanus secundæ Ciliciæ* 2 (3), 96 (94)[64]. Ῥωσοῦ Κιλικίας δευτέρας 4, 9[49]. ciuitates: Ἀναζάρβου. Αἰγῶν. Ἀλεξανδρείας. Εἰρηνουπόλεως. Ἐπιφανείας. Κασταβάλης. Μοψουεστίας. Ῥωσοῦ. Φλαβιάδος

Κρήτης Σ 153—157 Δ 146—150. οἱ τῆς Κρήτης sententiam dicunt per episcopum Philipporum 4, 9[95—98]. οἱ ἐπίσκοποι Μακεδονίας καὶ Κ. εἶπον 1, 291. *ego* (Martyrius Gortynæ) *et per me consacerdotes Cretæ consistentes* Encycl. ep. 48 p. 97, 7. Γορτύνης μητροπόλεως Κρήτης 4, 9[72]. *Gortynæ Cretæ* 1, 1070 CXXXI Φ = CXXXVIIII Φ. ciuitates: Γορτύνης. Ἐλευθέρνης. *Hierapytnæ*. Καντάνου. Κνωσσοῦ. *Cydoniæ*. Λάππης. Σούβριτος. *Chersonissi*. — *hæreticæ blasphemiæ inexperta est uestra Creta decem martyribus prouincialibus passionis tempore deprecantibus deum ut libera a temptationibus hæreticis semper Creta eorum prouincia seruaretur* Encycl. p. 97, 16

Κύπρου Σ 354—360 Δ 345—351. Κωνσταντίας τῆς Κύπρου 1, 78[37]; 884[29]; 990; 1070 LXII Φ. Encycl. XI 16. ciuitates: Κωνσταντίας. Ἀμαθοῦντος. Ἀρσινόης. Θεοδοσιανῆς. Κύθρων. Λαπύθου. Σόλων. Ταμάσσου. præterea nominantur V episcopi 6, 9[391—395]

Λυδίας Σ 245—257 Δ 236—248. *synodus congregata in metropoli Sardianorum uestræ Lydiæ* Encycl. ep. 30 p. 56, 12. Σάρδεων Λυδίας 4, 9[2]. Λυδῶν pro Σάρδεων u. s. Σάρδεων. Ἀκρασσοῦ ἐπαρχίας Λυδίας 4, 9[128]. Ἀπόλλωνος ἱεροῦ ἐπαρχίας Λυδίας 4, 9[155]. Ἀτταλείας ἐπαρχίας Λυδίας 4, 9[129]. Βλανδοῦ Λυδίας 4, 9[130]. Ἱεροκαισαρείας Λυδίας 4, 9[123]. Σατάλων Λυδίας 4, 9[126]. Τριπόλεως Λυδίας 1, 78[102]. *Gabalenæ ciuitatis prouinciæ Lydiæ* 2 (3), 96 (94)[157]. *Hierocæsariæ Lydiæ prouinciæ* 2 (3), 96 (94)[131]. *ciuitatis Fani Apollinis prouinciæ Lydiæ* 2 (3), 96 (94)[158]. *ciuitatis Settonensis* [= Σατάλων] *prouinciæ Lydiæ* 2 (3), 96 (94)[171]. *Septenæ ciuitatis prouinciæ Lydiæ* 2 (3), 96 (94)[155]. *Silandu ciuitatis prouinciæ Lydiæ* 2 (3), 96 (94)[156]. ciuitates: Σάρδεων. Ἀκρασσοῦ. *Apolloniadis*. Ἀπόλλωνος ἱεροῦ. Ἀτταλείας. *Aureliopolis*. *Bages*. Βλανδοῦ. *Gordi*. *Daldi*. *Thyaterenus*. Ἱεροκαισαρείας. Κιράσσων. *Mæoniæ*. Μοστήνης. Σατάλων. Σεττῶν. Σιλάνδου. Στρατονικείας. Ταβάλων. Τριπόλεως. Ὑρκανῶν. *Filadelfiæ*. *helleonorum* [corrupte]

Λυκαονίας Σ 288—295 Δ 279—286. Κόρνων ἐπαρχίας Λυκαονίας 4, 9[132]. Δέρβης Λυκαονίας 4, 9[136]. Λαράνδων Λυκαονίας 4, 9[137]. ciuitates: Ἰκονίου. Ἀμβλάδων. Βαράτων. Γδαμαύτου. Δέρβης. Ἰλίστρων. Ἰσαυροπόλεως. Κάνων. Κόρνων. Λαράνδων. Λύστρων. Μισθίας. Οὐμανάδων. Οὐσάδων. Πέρτων. Σαυάτρων. Ὕδης

Λυκίας Σ 272—287 Δ 263—278 [ab altera Pamphylia non separatur]. *synodus quæ in Myrena metropoli uestræ Lyciæ prouinciæ congregata est* Encycl. ep. 32 p. 60, 26. Μύρων τῆς Λυκίας 1, 78[22]; 884[15]; 979. 4, 9[131]. ciuitates: Μύρων. Ἀδριανουπόλεως. *Acalissenus*. Ἀκαρασσέων. Ἀντιφέλλου. Ἀράξων. *Ascandenus*. Βαλβουρέων. Βουβωνέων. *Candybeni*. Καύνου. Κορυδάλλων. Λιμύρων. *Xanthensis*. *Oenoandenus*. Ὀλύμπου. *Padullenus*. Πανόρμου. Πατάρων. *Pinarensis*. *Sidymensis*. Τελμισσοῦ. Τλωέων. Φασηλιτῶν. Χώματος

οἱ Μακεδονίας πρώτης ἐπίσκοποι sententiam dicunt per episcopum Philipporum 4, 9[74—80].

οἱ ἐπίσκοποι Μ. καὶ Κρήτης εἶπον 1, 291. dicitur Ἰλλυρικοῦ Σ 16—22 Δ 17—23, cf. Hierocl. p. 638, 1. Βεροίας Μακεδονίας πρώτης 1, 78[63]; 884[51]; 1070 LVII Φ. Δοβήρου Μακεδονίας πρώτης 1, 78[60]; 884[49]; 1070 LIII Φ. Κασανδρείας Μακεδονίας πρώτης 1, 78[62]; 884[51]; 1070 LV Φ. Σερρῶν Μακεδονίας πρώτης 1, 78[63]; 884[51]; 1070 LVII Φ. ciuitates: Θεσσαλονίκης. Βαργάλων [tribuitur Macedoniæ II Hierocl. p. 641, 6]. Βεροίας. Δοβήρων. Ἡρακλείας. Θάσου. Κασανδρείας. Παρθικουπόλεως. Σερρῶν. Στοβῶν. Φιλίππων

Μεσοποταμίας Σ 116—121 Δ 109—114. *episcopi uestræ Mesopotamiæ regionis* Encycl. ep. 24 p. 41, 12. *episcopus uestræ Mesopotamiæ* ibid. p. 42, 27. *congregati in uestram M.* ibid. p. 41, 31. ἐλθόντες ἀπὸ Μεσοποταμίας [i. e. Edessa] p. 377, 24. Ἀμίδης Μεσοποταμίας 1, 78[47]; 884[38]; 1070 XL Φ. 4, 9[16]. Encycl. XI 12. ciuitates: Ἀμίδης. Ἀνζιτ. Ἰγγίλης. Κηφᾶ. Μαρτυροπόλεως. Σωφανηνῆς. præterea nominantur III [Μαρώνου, Οὐαλαρσέκου (= *Balursachius* Encycl. p. 41, 11), Σηρικίου] episcopi 6, 9[396—398] et III [*Abramius Zoras Riticius*] Encycl. ep. 24

episcopi secundæ Mysiæ [i. e. Mœsiæ] Encycl. ep. 19 p. 32, 2. epistulæ subscribitur *Latine quidem data est in Græco interpretata.* ciuitates: Μαρκιανουπόλεως *Abryti. Appiarensis. Durostori. Nicopoleos.* Νοβηνσίων. *Odissæ Scythiæ*

Νήσων Σ 350—353 Δ 341—344. *uestræ prouinciæ Insularum* Encycl. p. 64, 25. *hiemalis qualitas eos* (scil. episcopos nostræ prouinciæ) *uenire ad metropolin non permisit, dum tribus milibus aut quattuor milibus stadiorum quidam abesse uideantur.* Encycl. ep. 33 p. 64, 30. ciuitates: Ῥόδου. Νάξου. Τενέδου. Χίου

Ὀνωριάδος Σ 208—213 Δ 199—204. ciuitates: Κλαυδιουπόλεως. Ἀδριανουπόλεως. Ἡρακλείας Πόντου. Κρατείας. Προυσιάδος. Τίου

Ὀσροηνῆς Σ 107—115. Δ 101—108. ἀπὸ τῆς Ὀσροηνῶν τὴν Φοινίκων καταλαβεῖν 379, 4. *episcopi Osroenæ prouinciæ* Encycl. ep. 23 p. 40, 10. Ἐδέσσης Ὀσροηνῆς 4, 9[116]. Ἱμερίας ἐπαρχίας Ὀσδροηνῆς [Ὀσροηνῶν 1, 884[54]] 1, 78[66]; 884[54]; 950; 1009; 1070 CVI Φ. Μαρκουπόλεως ἐπαρχίας Ὀσροηνῆς 4, 9[57]. Κάστρου Κιρκησίου Ὀσροηνῆς 4, 9[31]. Καρρῶν Ὀσροηνῆς 4, 9[55]. ciuitates: Ἐδέσσης. Βάτνων. Βίρθων [= *Macedonupolitanus*]. Θεοδοσιουπόλεως. Ἱμερίας. *Callinici.* Καρρῶν. Κιρκησίου. Κωνσταντίνης. Μαρκουπόλεως. Σαρακηνῶν. præterea nominantur duo episcopi Encycl. ep. 23 p. 40, 9

οἱ τῆς Παλαιστίνης ἐπίσκοποι transeunt ad partem læuam 1, 284 [cf. 1, 4. 27. 31]. εἶπον 1, 283. episcopi Palæstinarum I. II. III sententiam dicunt per episcopum Capetoliadis 4, 9[99—144]. ἀμφιβαλλόντων τῶν Ἰλλυρίων καὶ Παλαιστινῶν ἐπισκόπων 3, 24. 25. 26. — τὰς τρεῖς Παλαιστίνας p. 364, 19. 23. 33. 365, 2. 12. 23. 366, 2. V 9, 25. κατὰ τὴν Παλαιστίνην πᾶσαν 490, 33. 492, 1. 494, 8. τὴν Παλαιστίνων ἅπασαν 492, 40. τὴν Παλαιστίνων χώραν 490, 18. 491, 7. τοῖς τῆς Παλαιστίνης τόποις 493, 18. scelera a monachis Palæstinis commissa 484, 4 sq. 35 sq. 486, 6 sq.; de iisdem sermo est 257, 12. 20. 26. 259, 20. multitudo Palæstinæ V 10, 17

Παλαιστίνης ᾱ Σ 122—130 Δ 115—123, Παλαιστίνης πρώτης 4, 9[99—106]. ciuitates: Ἱεροσολύμων [= Αἰλίαι 31 p. 499, 1]. Ἀζώτου. ⟨*Azoti*⟩ *Parali.* Ἀνθηδόνος. Ἀντιπατρίδος. Ἀσκάλωνος. Βακάθων. Γάζης [falso in ΣΔ adscribitur Palæstinæ III]. Ἰαμνείας. *Cæsariensis.* Λιβιάδος. Λύδδης [= *Diospolis*]. Μαιουμᾶ. Μινωΐδος. Σεβαστῆς. Συκαμαζόνος. Σωιζούσης

Παλαιστίνης β̄ Σ 131—135 Δ 124—127. Παλαιστίνης β̄ 4, 9[107—110]. ciuitates: *Scythopoleos.* Γαδάρων. Καπετωλιάδος. Πέλλης. Τιβεριάδος

Παλαιστίνης γ̄ Σ 136—140 Δ 128—133. Παλαιστίνης γ̄ 4, 9[111—114]. ciuitates: *Petrensi.* Ἀιλᾶ. Ἀρεοπόλεως. Γεράρων. Ἐλούσης. Ζωόρων

ad prouincias Palæstinas pertinent Σαρακηνῶν ὑποσπόνδων. Σινᾶ. Φαεινοῦς

Παμφυλίας Σ 258—265 Δ 249—256. *episcopus Pergensis et qui cum eo sunt episcopi Pamphyliæ regionis* Encycl. ep. 31 p. 58, 4. *Pamphyliæ prouinciæ Pergenæ ciuitatis* 2 (3), 96 (94)[23]. *Pergis Pamphyliæ* 1, 1070 XCV Φ. ciuitates: Πέργης. *Adrianopolis.* Ἀριεσσοῦ. *Eudociadis* [cf. Τερμισσόν]. Ἰσίνδων. Κοδραύλων. *Comamenus.* Λυσινέων. Μαγύδου. *Maximianopolis. Paleopolis. Panemotichi. Peltinesi.* Πούγλων. Πριμουπόλεως. Σιλλύου. τῆς κατὰ Τερμισσὸν καὶ Εὐδοκιάδα καὶ Ἰοβίαν. Trebennorum

Παμφυλίας ἑτέρας Σ 266—271, Δ 257—262 [coniuncta cum Lycia]. *Pamphyliæ prouinciæ Sidenæ ciuitatis* 2 (3), 96 (94)[22]. Σίδης Παμφυλίας 4, 9[22]. ciuitates: Σίδης. Ἐτέννων. Κορακησίου. Κοραλλίας. Κοτέννων. Συέδρων

Παφλαγονίας: Σ 203—207 Δ 194—198. *episcopi Paflagoniæ regionis* Encycl. ep. 42 p. 86, 10. Ἀμάστριδος ἐπαρχίας Παφλαγονίας 4, 9[30]. Πομπηιουπόλεως ἐπαρχίας Παφλαγονίας 4, 9[29]. Ἰουνοπόλεως Παφλαγονίας 4, 9[56]. ciuitates: Γαγγρῶν. Ἀμάστριδος. Δαδύβρων. Ἰουνοπόλεως. Πομπηιουπόλεως. Σούρων

Πισιδίας Σ 296—311 Δ 287—302. *Antiochiæ Pisidiæ metropolis* Encycl. ep. 29 p. 51, 2. metropoli fere semper nomen prouinciæ adicitur, u. s. Ἀντιοχείας. Ἀδάδων Πισιδίας 4, 9[134]. Ἀδριανουπόλεως Πισιδίας 4, 9[133]. Ἀπαμείας Πισιδίας 2, 96[122]. Σελευκείας Πισιδίας 2, 96[86]. ciuitates: Ἀντιοχείας. Ἀδάδων. Ἀδριανουπόλεως. Ἀπαμείας. *Zorzilon. Theodosiopolis.* Λαοδικείας. Λιμένου. *Malinopoleos.* Μητροπόλεως. Νέας πόλεως. Παρλάου. Σαγαλασσοῦ. Σελευκείας. Σινιάνδου. Σωζοπόλεως. Τυμανδηνῶν. Τυραείου. Φιλομηλίου. præterea nominantur VII episcopi 6, 9[399—401. 403—406]

Πόντου Πολεμωνιακοῦ Σ 193—196 Δ 184—187. *episcopi prouinciæ uestræ Ponti Polemoniaci* Encycl. ep. 40 p. 79, 21. Νεοκαισαρείας Πόντου Πολεμωνιακοῦ 4, 9[54]. Κερασοῦντος Πόντου Πολεμωνιακοῦ 4, 9[54]. Πολεμωνίου Πόντου Πολεμωνιακοῦ 4, 9[53]. Τραπεζοῦντος Πόντου Πολεμωνιακοῦ 4, 9[51]. ciuitates: Νεοκαισαρείας. Κερασοῦντος. *Comanenus.* Πολεμωνίου. Τραπεζοῦντος

Ῥοδόπης Σ 11—14 Δ 12—15. Τραιανουπόλεως ἐπαρχίας Ῥοδόπης 1, 78[55]; 884[45]; 1070 XLVIII Φ. 4, 9[59]. Μαρωνείας ἐπαρχίας [om. 4, 9[60]] Ῥοδόπης 1, 78[56]. 4, 9[60]. Μαξιμανουπόλεως Ῥοδόπης 4, 9[61]. ciuitates: Τραιανουπόλεως. Αἴνου. Μαξιμιανουπόλεως. Μαρωνείας

ἐπαρχίας Σκυθίας 1, 555[7]. *episcopus totius prouinciæ Scythiæ* 2, 97 Φ 183. *Scythiæ regionis episcopus* Encycl. ep. 18. ciuitas: Τομέων

Συρίας ᾱ Σ 31—39 Δ 32—40. *episcopi primæ Syriæ* Encycl. ep. 20 p. 32, 26. ciuitates: Ἀντιοχείας. Ἀνασάρθας. Βεροίας. *Gabalon.* Γαβούλα. Λαοδικείας. Πάλτου. Σελευκείας. Χαλκίδος

Συρίας β̄ Σ 40—47 Δ 41. *episcopi secundæ Syriæ* Encycl. ep. 22 p. 38, 32. Λαρίσσης ἐπαρχίας Συρίας δευτέρας 4, 9[46]. Ἀπαμείας δευτέρας Συρίας 1, 954. Encycl. XI 5. Βαλανέων Συρίας δευτέρας 4, 9[48]. Μαριάμμης Συρίας δευτέρας 4, 9[50]. Σελευκοβήλου Συρίας δευτέρας 4, 9[62]. ciuitates: Ἀπαμείας. Ἀρεθούσης. Βαλανέων. Ἐπιφανείας. Λαρίσσης. Μαριάμμης. Ῥαφανέων. Σελευκοβήλου. præterea nominantur duo episcopi Encycl. ep. 22 p. 38, 31

δύο Φοινίκας καὶ Ἀραβίαν 8, 4. 5. 7. 8. 10. 13. 17.

Φοινίκης ᾱ Σ 73—85 Δ 67—79. Πανεάδος ἐπαρχίας πρώτης Φοινίκης 4, 9[47]. *Tyri Phœniciæ primæ* Encycl. XI 6. *episcopi oræ maritimæ Phœnicæ* Encycl. ep. 25 p. 42, 41. Τριπόλεως Φοινίκης παραλίας πρώτης 4, 9[121]. τῆι Φοινίκων ἐπαρχίαι p. 373, 16. 378, 14. 20. 379, 4. ciuitates: Τύρου. Ἀνταράδου [= *Constantiæ*]. Ἀράδου. Ἄρκης. Βηρυτοῦ. Βίβλου. Βοτρύων. Ὀρθωσιάδος. Πανεάδος. Πορφυρεῶνος. Πτολε-

μαίδος. Σιδῶνος. Τριπόλεως. præterea nominantur duo episcopi Encycl. ep. 25 p. 42, 40. 41

Φοινίκης Λιβανισίας [*Libanitis* Δ] Σ 86—92 Δ 80—86. *episcopi Phyniciæ secundæ Libanisiæ* Encycl. ep. 26 p. 44, 33. *Damasci Phæniciæ Libanisiæ* Encycl. XI 7. ciuitates: Δαμασκοῦ. Ἀβίλης. Ἀρλάνων. Δανάβων. Ἐμίσης. Εὐαρίας. Ἡλιουπόλεως. Ἰαβρούδων. Κοραδέων. Λαοδικείας. Παλμύρας. Σαρακηνῶν. Χοναχάρων

Φρυγίας Πακατιανῆς Σ 337—349 Δ 328—340. Λαοδικείας Φρυγίας Πακατιανῆς 4, 9[115]. *Acmoncorum Phrygiæ Pacatianæ* 2 (3), 96 (94)[164]. ciuitates: Λαοδικείας Τριμιταρίας. *Ancyras sideras.* Ἀκμονέων. Ἀλίων. Ἀριστίου. Ἀτανασσοῦ. Ἀττούδων. Διοκλείας. Διονυσιουπόλεως. Θεμισωνίου. Θεοδοσιουπόλεως. Ἰλούζων. Κάδων. Κολασσῶν. Κυδισσοῦ. Μοσσύνων. Πελτῶν. Σανάων. Σεβαστῆς. Σιβλίας. Συννάου. Τεμενουθύρων. Τραπεζουπόλεως. Φιλιππουπόλεως. Χαιρατάπων

Φρυγίας Σαλουταρίας Σ 325—336 Δ 316—327. ciuitates: Συνάδων. Ἀμαδάσσης. Αὐρόκρων. Βρύζου. Δοκιμίου. Δορυλαίου. Εὐκαρπίας. Εὐλάνδρων. Ἱεραπόλεως. Ἰψοῦ. Κινναβορίου. Λυσιάδος. Μιδαείου. Νακωλείας. Ὄτρου. Πολυβότου. Προμισσοῦ. Πρυμνιάσσης. Στεκτορίου

Ἀφρικῆς Σ 361. 362 Δ 352. 353. huc pertinent episcopi ex regno Wandalorum Africano profugi atque Constantinopoli consistentes, cf. Ἀδραμυτηνῶν. Μακριανῆς. *Popitanæ* et episcopi Οὐαλεριανός (2). Ῥεστιτιανός. — falso huc relatus esse uidetur Οὐαλεριανὸς Βασσιανῆς Σ 361 Δ 352, quem ex ciuitate Pannoniæ [Hierocl. p. 657, 9] Constantinopolim uenisse crediderim

Episcopi quos Leo papa Chalcedonem legauit, Pascasinus et Lucensius prouinciis non attributi sunt, sed ceteris præpositi, sedibus tamen additis ΣΔ 1. 2. neque Iulianus episcopus Coensis attribuitur prouinciæ suæ Insularum [Hierocl. p. 686, 2], sed quoniam in synodo Chalcedonensi uices agebat episcopi Romani episcopus ab Occidente alienus, in catalogis episcoporum qui adfuerunt, collocari solet siue post [1, 3. 6, 1. 19, 2] siue ante metropolitam titularem Chalcedonis [5, 1. 8, 2. 9, 2. 10, 3. 12, 2. 14, 2. 15, 2. 16, 2. 17, 2] itemque in subscriptionum catalogo 6, 9; ut 3, 1. 4, 1 duobis locis infra illum collocaretur, uitio factum est. simili ratione Σ 160 Δ 153 inter episcopos Bithyniæ ante episcopum Chalcedonis ponitur

prouinciis non attributæ sunt ciuitates: Θεοδοσιουπόλεως μεγάλης Ἀρμενίας. Βοσπόρων. Χερσονήσου

Πέρσης 2, 97[852]

VII DIOCESES

τῶν τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως καὶ τοῦ Ἰλλυρικοῦ, ἔτι μὴν καὶ τῶν Παλαιστινῶν ἐπισκόπων sedent ad partem dexteram 1, 4. οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ Ἰλλυρικιανοὶ καὶ Παλαιστινοὶ ἐξεβόησαν 1, 27. 31. οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν 1, 33. 37. 39. 41. 43. 45. 55. 64. 74. 161. 163. 170. 173. 175. 251. 253. 256. 258. 266

οἱ ἐπίσκοποι Αἰγύπτιοι εἶπον 1, 497

τοὺς ἅμα αὐτῶι (Dioscoro) ἐξελθόντας ἐξ Αἰγύπτου ἐπισκόπους τὸν ἀριθμὸν πλέον ἢ ἔλαττον δέκα p. 212, 31

οἱ ἐπίσκοποι τῆς Αἰγυπτίων [nomina extant 4, 20. 25] εἶπον 4, 21. 23. 48. 49. 56. 58. ἐβόησαν 4, 35. 42. 44. 51. 54. eorum libellus legitur 4, 25

SYNODUS EPHESENA ἐπανέστησαν πάντες οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ μονάζοντες οἱ ἀκολουθοῦντες Βαρσουμᾶι p. 93, 24. Aegyptii ἐν Ἐφέσωι συνέχεαν τὰ πάντα p. 308, 29. τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως p. 220, 15. 216, 29. 306, 7. 307, 38. 309, 3. 28. 310, 4. τῆς ὑμετέρας Αἰ.δ. p. 306, 29. V 11, 36. in omni Aegytiaca diocesi II p. 116, 28. Aegyptiacæ diocesis V p. 15, 10. 20, 15. 25, 25. 51, 15. 52, 11. 56, 39. 64, 23. 38. 66, 9. 69, 37. 77, 35. 84, 34. 37. 85, 23. 87, 8. Aegyptiacæ prouinciæ 82, 5. Aegyptiacæ et Alexandrinæ ecclesiæ V p. 18, 25. 19, 21. in Alexandrina ciuitate siue intra Aegyptiacam diocesin II p. 117, 16. 119, 4. 5. V p. 11, 30. 31. Alexandrinum pontificatum et Aegyptiacæ diocesis potestatem V p. 34, 14. episcoporum ex Aegypto aut Alexandrinorum clericorum V p. 11, 1. 20, 3. Aegyptiacæ diocesis synodum V p. 16, 2. τῆς Αἰγυπτιακῆς (συνόδου) p. 309, 9. nostro Aegyptiaco concilio cum archiepiscopo Proterio V p. 12, 37. Aegyptiaco concilio V p. 31, 5. 68, 2. 90, 17. sacerdotes qui in Aegypto recte sapiebant V p. 10, 22. nullo episcoporum ex diocese Aegyptiaca præsente ut moris est in Alexandrinorum episcoporum ordinationibus V p. 13, 30

τῶν ἐπισκόπων τῆς τε Ἀνατολικῆς καὶ Ποντικῆς καὶ Ἀσιανῆς καὶ Θραικικῆς τῶν διοικήσεων ἄνευ τῶν Παλαιστινῶν sedent ad partem læuam 1, 4. οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ Ποντικοὶ καὶ Ἀσιανοὶ καὶ Θρᾶικες ἐξεβόησαν 1, 28. 30. οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν 1, 32. 36. 38. 40. 54. 63. 69. 71. 88. 121. 162. 171. 174. 181. 183. 250. 252. 254. 257. 262. 280. 285. 288. 496. 530. 965. 1069. 1071. 3, 36. 38. 43. οἱ Ἀνατολικοὶ ἐπίσκοποι ἐβόησαν II, 7.

ἐξ ἀπὸ τῶν τῆς Ἀνατολικῆς διοικήσεως 5, 22. 10. ἐκτὸς τῶν Ῥωμαίων καὶ Ἀνατολικῶν τινῶν 5, 6. τοῦ ἐξάρχου τῆς Ἀνατολικῆς διοικήσεως p. 438, 32. Orientalis prouinciæ II 112, 34

τρεῖς ἀπὸ τῶν τῆς Ἀσιανῆς 5, 22. 10. οἱ ἐπίσκοποι τῆς Ἀσιανῆς διοικήσεως εἰσὶν ἐνταῦθα 12, 11. cf. 1, 4. 28. 30. τῆς Ποντικῆς καὶ τῆς Ἀσιανῆς καὶ τῆς Θραικικῆς διοικήσεως p. 250, 3. τοὺς μητροπολίτας ἔν τε τῆι Ἀσιανῆι καὶ Ποντικῆι καὶ Θραικικῆι ταῖς διοικήσεσι p. 457, 37. 448, 10. 455, 14 sq. 477, 7 sq. τῆς Ἀσιανῆς διοικήσεως καὶ Ποντικῆς p. 455, 25

τρεῖς ἀπὸ τῶν τῆς Θράικης 5, 22. 29. 10. cf. 1, 4. 28. 30. τῆς Ποντικῆς καὶ τῆς Ἀσιανῆς καὶ τῆς Θραικικῆς διοικήσεως p. 250, 3. τοὺς μητροπολίτας ἔν τε τῆι Ἀσιανῆι καὶ Ποντικῆι καὶ Θραικικῆι ταῖς διοικήσεσι p. 457, 37. 448, 10. 455, 14 sq. 477, 7 sq.

ἀμφιβαλλόντων τῶν Ἰλλυρίων καὶ Παλαιστινῶν ἐπισκόπων 3, 24. 25. 26. οἱ Ἰλλυρικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς ἐπίσκοποι εἶπον 1, 1070; ἐβόησαν 3, 37 39. 41. 44. πάντες οἱ τοῦ Ἰλλυρικοῦ εἶπον 4, 9 p. 299, 1. οἱ ἐπίσκοποι τοῦ Ἰλλυρικοῦ ειπον 5, 25. οἱ ἐπίσκοποι οἱ Ἰλλυρικιανοὶ ἐβόησαν 1, 247. metropolitæ et episcopi Illyrici sententiam dicunt per episcopum Philipporum [4, 9] 68—73. 74—98. τρεῖς ἀπὸ τῶν τοῦ Ἰλλυρικοῦ 5, 22. 29. 10. cf. 1, 4

τρεῖς ἀπὸ τῶν τῆς Ποντικῆς 5, 22. 10. post quattuor metropolitarum nomina καὶ οἱ λοιποὶ τῆς Ποντικῆς διοικήσεως ειπον [per Iohannem Sebastiæ Φ] 14, 35. cf. 1, 4. 28. 30. τῆς Ποντικῆς καὶ τῆς Θραικικῆς διοικήσεως p. 250, 3. τοὺς μητροπολίτας ἔν τε τῆι Ἀσιανῆι καὶ Ποντικῆι καὶ Θραικικῆι ταῖς διοικήσεσι p. 457, 37. 448, 9. 455, 14 sq. τῆς Ἀσιανῆς διοικήσεως καὶ Ποντικῆς p. 455, 25

INDICES

I ACTORVM CHALCEDONENSIVM VOLVMINIBVS I. III INSVNT PRAETER IPSA GESTA

Gesta concilii Epheseni prioris a. 431 [t. I 1, 2 p. 13, 19—14, 12] . . I, 241—245 p. 106. 107
Gesta concilii Epheseni prioris a. 431 [t. I 1, 7 p. 84—117] . . . . . I, 911—945 III p. 196—235
Gesta synodi Antiochiæ habitæ fere a. 445; lectæ sunt tantummodo interlocutiones [15, 14] . . . . . 15, 15—147 p. 428—440
pars Gestorum synodi Antiochiæ habitæ tempore paschæ a. 448 . . . II, 47—55 p. 380. 381
Gesta synodi ἐνδημούσης habitæ Constantinopoli dd. 8. 12. 15. 16. 17. 20. 22. m. Nou. a. 448 [cf. uol. II p. 3—21] . . . . . I, 223—225. 230—235. 238 — 246. 270. 271. 301. 302. 307. 308. 330. 331. 339. 340. 342—346. 348—468. 470 — 490. 498—503. 505. 511 — 527. 534—545. 549—552

cognitio Beryti coram Photio Eustathio Vranio habita non multo ante d. 25. m. Febr. a. 449 [cf. uol. I 3 p. XXIIII sq.] . . . . . II, 28—138
cognitio Tyri coram Photio et Eustathio habita d. 25. Febr. a. 449 . . 10, 7
cognitio de gestis contra Eutychen prior habita coram Thalassio d. 8. m. Apr. a. 449 . . . . . I, 558. 559 cf. I, 575. p. 152, 33. 163, 26. 164, 20. 181, 28. 36

cognitio de gestis contra Eutychen altera habita coram Florentio patricio d. 13. m. Apr. a. 449 . . . . . I, 555—828
cognitio de sententia contra Eutychen habita coram Martiali magistro officiorum d. 27. m. Apr. 449 . . . . . I, 829—849
Gesta concilii Epheseni alterius habiti d. 8. m. Aug. 449 (cf. uol. II p. 42—77] . . . . . I, 24. 47—52. 67. 68. 70. 78—86. 108—120. 136. 137. 141—148. 151—157. 164. 185. 186. 197—235. 238 — 246. 261. 270. 271. 301 — 322. 330. 331. 339. 340. 342 — 346. 348—495. 498—529. 534—850. 864—964. 966 — 1067

concilii Chalcedonensis expositio fidei [*cf. indic. uol.* II p. 202 *et quæ adnotaui ad* p. 322, 8] . . . . . 5, 30—34 p. 322—325
concilii Chalcedonensis canones [*cf. indic. uol.* II p. 202 *et quæ adnotaui ad* p. 354] . . . . . 7, 1—27 p. 354—359
concilii Chalcedonensis epistula ad imperatores de Dioscoro . . . . III p. 342. 343
concilii Chalcedonensis relatio ad Pulcheriam de Dioscoro . . . . . III p. 345. 346
concilii Chalcedonensis epistula ad clericos Alexandrinos Chalcedone commorantes . . . . . 2, 100 p. 238
concilii Chalcedonensis allocutio ad Marcianum cum testimoniis patrum 20 p. 469—475
concilii Chalcedonensis epistula ad Leonem. subscriptiones . . . . . 21 p. 475—477. III p. 357 — 360

constitutio Valentiniani I et Valentis ad Nicæenses . . . . . 14, 27 p. 420

constitutio Valentiniani I ad Nicomedenses . . . . . 14, 30 p. 420
Theodosii lex Olim quidem prius . . . . . III p. 347. 348
Theodosii ὑπομνηστικὸν Δαμασκίωι τριβούνωι καὶ νοταρίωι . . . . . 11, 27 p. 378
Theodosii iussio ad synodum ἐνδημοῦσαν . . . . . 1, 468 p. 138
Theodosii et Valentiniani sacra ad Dioscorum . . . . . 1, 24 p. 68. 69 cf. p. 77, 8. 82, 23
Theodosii sacra ad Dioscorum de Barsuma . . . . . 1, 47 p. 71 cf. p. 85, 8
Theodosii sacra ad Barsumam . . . . . 1, 48 p. 71
Theodosii ὑπομνηστικὸν Helpidio comiti sacri consistorii . . . . . 1, 49 p. 72, cf. p. 86, 8
Theodosii sacra ad Proclum proconsulem Asiæ . . . . . 1, 50 p. 73
Theodosii epistula ad synodum Ephesenam . . . . . 1, 51 p. 73, cf. p. 86, 16
Theodosii epistula ad Dioscorum . . . . . 1, 52 p. 74
Theodosii epistula ad Valentinianum [Ep. ante Gesta Coll. 22 III p. 15] Epist. Coll. M 5 p. 7
Theodosii epistula ad Gallam Placidiam [Ep. ante Gesta Coll. 23 III p. 16] Epist. Coll. M 6 p. 7
Theodosii epistula ad Liciniam Eudoxiam [Ep. ante Gesta Coll. 24 III p. 16] Epist. Coll. M 7 p. 8
Valentiniani et Marciani epistula ad Leonem. Ad hoc maximum [Ep. ante Gesta Coll. 27 III p. 17] . . . . . Epist. Coll. M 10 p. 10
Marciani epistula ad Leonem. De studio et oratione [Ep. ante Gesta Coll. 28 III p. 18] . . . . . Epist. Coll. M 8 p. 8
Valentiniani et Marciani sacra ad omnos metropolitanos epicopos . . Epist. Coll. M 13 p. 27
Valentiniani et Marciani sacra ad synodum Nicææ congregatam. Studii nostri . . . . . Epist. ante Gesta Coll. 32 III p. 20
Valentiniani et Marciani sacra ad synodum Nicææ congregatam. Σπεύδοντας ἡμᾶς . . . . . Epist. Coll. M 14 p. 28
Valentiniani et Marciani sacra ad synodum Nicææ congregatam. Ἤδη μὲν καὶ δι' ἑτέρων . . . . . Epist. Coll. M 16 p. 30
προσφώνησις ad concilium . . . . . 5, 22 p. 320
Marciani allocutio ad concilium Latina . . . . . 6, 3 III p. 409, 12 = Coll. Vat. 4, 2 = 7 II p. 97
eadem Græce interpretata . . . . . 6, 4 p. 335
Valentiniani et Marciani epistula ad Leonem. Diuina humanaque [Leon. ep. 114 uol. IIII p. 167] . . . . . Epist. Coll. B 16 p. 251
Valentiniani et Marciani epistula ad Leonem. Τὴν μακαριότητα . . . Epist. Coll. B 19 p. 257
Valentiniani et Marciani constitutio Tandem aliquando . . . . . 23 p. 479 = Coll. Vat. 8 II p. 113
Valentiniani et Marciani constitutio Venerabilem catholicæ . . . . . 22 p. 478 = Coll. Vat. 9 II p. 115
Valentiniani et Marciani constitutio Gloria numquam . . . . . 24 p. 480 = 3, 107 III p. 348
Valentiniani et Marciani constitutio Diuinæ semper . . . . . 25 p. 481 = 3, 108 III p. 349
Marciani epistula ad archimandritas Aelienses . . . . . 26 p. 483, cf. p. 487, 8
Marciani epistula ad monachos in Alexandria . . . . . 28 p. 488, cf. p. 488, 32 de priore ad eosdem epistula
Marciani epistula ad Macarium episcopum et ceteros monachos in monte Sina . . . . . 29 p. 490
Marciani epistula ad synodum Palæstinam . . . . . 30 p. 492
Pulcheriæ epistula ad Leonem [Ep. ante Gesta Coll. 29 III p. 18] . . . Epist. Coll. M 9 p. 9
Pulcheriæ epistula ad Stratigium consularem Bithyniæ . . . . . Epist. Coll. M 15 p. 29
Pulcheriæ epistula ad monachos Palæstinos . . . . . 27 p. 487
Pulcheriæ epistula ad Bassam Aeliensem . . . . . 31 p. 494
Valentiniani epistula ad Theodosium [Epist. ante Gesta Coll. 19 III p. 13] Epist. Coll. M 2 p. 5
Gallæ Placidiæ epistula ad Theodosium (Epist. ante Gesta Coll. 20 III p. 14] Epist. Coll. M 3 p. 5
Gallæ Placidiæ epistula ad Pulcheriam [Epist. ante Gesta Coll. 18 III p. 13] Epist. Coll. H 14 p. 49
Liciniæ Eudoxiæ epistula ad Theodosium [Epist. ante Gesta Coll. 21 III p. 15] . . . . . Epist. Coll. M 4 p. 6
Aegyptiacæ diœceseos episcoporum preces imperatoribus oblatæ . . . 4, 25 p. 306
Athanasii presbyteri Alexandrini libellus Leoni papæ et concilio oblatus 2, 57 p. 216

Bassiani episcopi preces imperatoribus oblatæ . . . . . 12, 7 p. 404
Carosi Dorothei consortium preces Marciano oblatæ . . . . . 4, 76 p. 311
Carosi Dorothei consortium libellus concilio oblatus . . . . . 4, 83. 88 p. 313
cleri Edesseni διδασκαλία Photio et Eustathio episcopis oblata . . . . 11, 141 p. 394
Eunomii episcopi et cleri Nicomediensis preces imperatoribus oblatæ . 14, 5 p. 417
Eusebii episcopi Dorylæi libellus Flauiano archiepiscopo et synodo ἐνδημούσῃι oblatus . . . . . 1, 225 p. 100
Eusebii episcopi Dorylæi preces pro se et Flauiano imperatoribus oblatæ 1, 16 p. 66
Eusebii episcopi Dorylæi libellus pro se et Flauiano concilio oblatus . 2, 5 p. 204
Eutychis libellus synodo Ephesenæ oblatus . . . . . 1, 157. 164. 185 p. 90. 92. 94
Eutychis preces Theodosio et Valentiniano oblatæ atque a Theodosio subscriptæ . . . . . 1, 572, 575 p. 152. 153
Eutychis preces Theodosio et Valentiniano oblatæ atque a Theodosio subscriptæ . . . . . 1, 834. 836 p. 177. 178
de ceteris Eutychis scriptionibus cf. ind. 1 uol. II p. 82
Narsis presbyteri et ceterorum monachorum monasterii Eutychis libellus synodo Ephesenæ oblatus . . . . . 1, 887 p. 186
Fausti et consortium preces Marciano oblatæ . . . . . 4, 105 p. 315
Ischyrionis diaconi Alexandrini libellus Leoni papæ et concilio oblatus 2, 51 p. 213
Photii episcopi Tyri preces imperatoribus oblatæ . . . . . 19, 7 p. 463
Sabiniani episcopi preces imperatoribus oblatæ . . . . . 15, 5 p. 423
Sabiniani episcopi διδαχαλία concilio oblata . . . . . 15, 6 p. 424
Samuelis et consortium presbyterorum libellus Photio Eustathio Vranio episcopis oblatus atque capita accusationis . . . . . 11, 56. 73 p. 381. 383
Sophronii libellus Leoni papæ et synodo oblatus . . . . . 2, 64 p. 219
Theodori diaconi Alexandrini libellus Leoni papæ et synodo oblatus . . 2, 47 p. 210

Anatolii epistula ad Leonem . . . . . Epist. Coll. B 15 p. 248
Cyrilli epistula ad Nestorium [t. 1 1, 1 p. 25 sq.] . . . . . 1, 240 p. 104, cf. 3, 18 p. 276
Cyrilli epistula ad Iohannem Antiochenum [t. 1 1, 4 p. 15 sq.] . . . . 1, 246 p. 107, cf. 3, 19 p. 277
Cyrilli συνοδικὸν γράμμα ad Domnum Antiochenum . . . . . 15, 10 p. 425
Flauiani epistula ad Leonem Οὐδὲν ἴστησιν . . . . . Epist. Coll. H 3 p. 36
Flauiani epistula ad Leonem Εὐσεβείας καὶ τοῦ ὀρθοτομεῖσθαι . . . . Epist. Coll. H 5 p. 38
Flauiani πίστις ἰδιόχειρος Theodosio roganti oblata . . . . . Epist. Coll. H 1 p. 35
Hilari diaconi Romani epistula [Leon. 26] ad Pulcheriam . . . . . Epist. Coll. H 13 p. 48
Ibae (nondum episcopi Edessæ) epistula ad Marem Persam (ex sermone Syriaco Græce uersa) . . . . . 11, 138 p. 391
Leonis tomus ad Flauianum [Coll. Nouar. de re Eutychis 5 II p. 24] cum testimoniis patrum, de quibus locos collegi in uol. IIII ind. p. 172. Epist. Coll. M 11 p. 9, cf. 3, 22 p. 277.
tomi lectio frustro in synodo Ephesena postulatur . . . . . 1, 83. 84 p. 83, cf. 87—106 p. 83—85. — 1, 218—221 p. 99. — 1, 958 p. 190; cetera cf. uol. IIII ind. p. 172
Leonis ep. 1 ad Eutychen . . . . . Epist. Coll. B 2 p. 241
Leonis ep. 4 ad Faustum . . . . . Epist. Coll. H 4 p. 37
Leonis ep. 5 ad Iulianum . . . . . Epist. Coll. H 6 p. 40
Leonis ep. 7 ad Theodosium . . . . . Epist. Coll. H 10 p. 45
Leonis ep. 8 [interpolata] ad Pulcheriam . . . . . Epist. Coll. H 11 p. 45
Leonis ep. 10 ad Faustum et Martinum . . . . . Epist. Coll. H 7 p. 42
Leonis ep. 12 ad synodum Ephesenam . . . . . Epist. Coll. H 8 p. 43
Leonis ep. 18 ad Theodosium . . . . . Epist. Coll. M 12 p. 27
Leonis ep. 19 ad clerum populumque Constantinopolitanum . . . . . Epist. Coll. H 15 p. 50
Leonis ep. 23 ad Pulcheriam . . . . . Epist. Coll. H 12 p. 47
Leonis ep. 24 ad archimandritas Constantinopolitanas . . . . . Epist. Coll. H 16 p. 51
Leonis ep. 25 [interpolata] ad Theodosium . . . . . Epist. Coll. M 1 p. 3
Leonis ep. 52 ad synodum Nicææ constitutam . . . . . Epist. Coll. M 17 p. 31, cf. 16, 5. 6 p. 444

Leonis ep. 54 ad Marcianum . . . . . Epist. Coll. B 18 p. 254
Leonis ep. 56 ad Anatolium . . . . . Epist. Coll. B 17 p. 252
Leonis ep. 61 ad Marcianum . . . . . Epist. Coll. B 21 p. 258
Leonis ep. 64 ad concilium Chalcedonense . . . . . Epist. Coll. B 20 p. 257
Leonis ep. 82 ad Iuuenalem . . . . . Epist. Coll. B 22 p. 259
Petri episcopi Rauennæ epistula [Epist. ante Gesta Coll. 3 III p. 6] . . Epist. Coll. B 3 p. 241
Procli συνοδικόν γράμμα ad Domnum Antiochenum . . . . . 15, II p. 426
Theodoreti ep. 83 ad Dioscorum . . . . . Epist. Coll. B 14 p. 244

II ADFERVNTVR IN VOLL. I II 2 III V

Locorum qui in Cyrilli epistulis Græcis ad Nestorium et ad Iohannem Antiochenum [p. 104, 15—106, 29. 107, 22—111, 8] *adferuntur. ratio non est habita*

Gen. 3,5 V 94, 32
3, 19 23, 22
18, 6 V 37, 9
18, 21 V 146, 15
22, 13 V 38, 13
22, 18 12, 5
27, 28 V 142, 17
49, 9 V 61, 35
Exod. 2, 12 V 145, 5
4, 22 III 224, 3
7, 1 III 224, 2
13, 21. 22 V 80, 34
14, 14 V 58, 9
14, 21 V 80, 35
14, 22 V 80, 39
16, 4 sq. V 81, 1
17, 6 V 81, 1
17, 11, 12 V 81, 2
19, 6 V 80, 33
20, 16 V 9, 14
32, 26 V 60, 33
cf. Leuit. 20, 9 94, 12
Num. 5, 22 247, 29
12, 10. 13, 14 V 145, 5
16, 1. 13 V 74, 18
cf. 20, 17 V 151, 27
25, 8. 13 V 145, 1
Deut. 6, 4 V 151, 8
7, 6 V 80, 32
Ios. 3, 14—17 V 81, 3
10, 12. 13 V 81, 4
Iud. 19, 1. 25. 28. 29. 21, 1 V 61, 39 sq.
1 Reg. 2, 25 89, 12. III 65, 11
2, 30 III 86, 24. III 269, 25. V 71, 12
24, 7 III 224, 4
2 Reg. 16, 22 V 61, 14
3 Reg. 12, 22. 13, 8. 9. 18. 19. 24 V 35, 25 sq.
2 Paralip. 33. 18, 19 V 145, 7
1 Esra 5, 47. 54 [= 3, 2. 8] 476, 2. III 352, 32. III 355, 30
Ps. 1, 1 V 63, 5
2, 9 V 36, 23
5, 7 V 52, 26
8, 6 391, 30. III 479, 17
19, 6 V 142, 19
19, 10 V 42, 25. V 97, 1
20, 1 V 97, 2
20, 8. 9 V 58, 20
32, 6 V 151, 5
35, 4 11, 5
38, 7 V 152, 23
39, 9 V 37, 15
47, 11 V 35, 22
49, 19 III 346, 15
71, 17 V 37, 38
72, 3 V 80, 11
74, 6 V 76, 32
79, 14 476, 12. III 353, 10. III 355, 39
81, 5 V 54, 31
86, 5 V 38, 3
88, 20—22 424, 6. III 510, 30
95, 11 III 86, 15. III 269, 16
100, 5 V 9, 16
105, 2 474, 4. III 559, 22
105, 30. 31 V 145, 3
109, 1 23, 20. III 226, 10. V 38, 4
109, 3 V 37, 3
125, 2 475, 18. III 352, 14. III 355, 11
138, 19 V 63, 5
139, 4 36, 28. III 8, 8
143, 12 V 142, 16
Prou. 1, 7 V 35, 15
1, 31 V 138, 20
2, 3 V 57, 14
9, 1 13, 8
18, 3 V 25, 15
Prou. 19, 9 V 35, 23
21, 1 V 42, 7. V 44, 33. V 97, 22
22, 28 36, 13. III 7, 36. III 90, 7. III 272, 31. V 21, 38
Iob. 42, 8 V 38, 14
Sap. Sal. 1, 1 V 88, 13
1, 2 V 154, 11
1, 13 130, 23. III 111, 26
7, 3 III 206, 9
Sir. 4, 22 [27] 94, 9. III 71, 4
29, 21 V 36, 31
Ies. 5, 20 V 62, 18
6, 2. 3 V 151, 12
6, 5—7 V 36, 16
7, 14 III 88, 16. III 271, 23
7, 44 12, 20
9, 6 12, 23. 474, 23. III 560, 14
13, 3 III 224, 7
26, 12 III 87, 11. III 270, 10
45, 1 III 224, 6
49, 14 V 61, 25
50, 6 III 89, 27. III 272, 21
53, 8 241, 22. III 6, 8
Ier. 1, 5 III 204, 12
9, 1 V 81, 39. V 91, 34
9, 2. 1 V 61, 36
17, 9 V 73, 41
27 [50], 39 V 93, 27
40, 12 III 209, 20
Baruch 3, 38 24, 25
Iezech. 33, 11 V 9, 24
Dan. 8, 5 V 94, 2
Ioel 2, 7 393, 3. III 481, 4
Iona 3, 5. 8—10 V 145, 6
Habac. 1, 2 V 141, 31
Mal. 4, 2 III 222, 21

Mt. 1, 1 12, 8. 261, 18
1, 20 III 223, 22
1, 21 III 88, 31. III 271, 27
1, 23 12, 22. III 88, 27. III 271, 23
2, 13 III 222, 28
2, 16 15, 12
3, 16. 17 V 150, 22
3, 17 15, 16. V 150, 26
4, 11 15, 18
5, 14 V 41, 15
5, 16 III 345, 35
5, 34—36 152, 11. III 136, 4
7, 1 315, 12. III 384, 29
7, 2 187, 23. III 194, 1. III 323, 26
7, 7 88, 30. III 64, 27
7, 15. 16 36, 20. III 8, 1
8, 26 V 45, 35
10, 24 485, 6. V 5, 39
10, 32. 33 20, 11
10, 36 392, 20. III 480, 11
12, 37 94, 7. III 71, 2
13, 39 V 110, 18
14, 19 V 81, 17
14, 25 15, 21. V 81, 12
16, 13. 15 16, 17
16, 13. 16—18 43, 24
16, 16—18 9, 4
16, 16 16, 22. 475, 25. III 352, 20. III 355, 18. V 73, 17
16, 18 255, 38. V 38, 34. V 41, 16
18, 6 37, 5. III 82, 23. III 251, 5. III 267, 4
cf. 18, 12 126, 2
18, 20 475, 33. III 8, 16. III 352, 28. III 355, 25
18, 21. 22 V 145, 12
18, 27. 28. 33. 34 V 145, 13
20, 19 V 150, 17
22, 11—13 III 346, 13
23, 35 V 63, 11. V 67, 26
24, 24 V 35, 40. V 55, 6
25, 10 V 73, 1
26, 24 86, 4. III 61, 25
26, 64 V 149, 34
27, 45. 51 16, 1
27, 46 III 225, 21
28, 19. 20 475, 22. III 352, 18. III 355, 15
28, 19 316, 22. III 386, 14
Lc. 1, 2 V 62, 36
1, 28 III 204, 1
1, 30. 31 III 271, 25
1, 35 13, 1. III 204, 3
1, 38 V 149, 7
1, 44 III 204, 13
2, 7 III 209, 21
2, 14 241, 18. III 6, 12. III 7, 10
2, 52 III 226, 24
3, 22 V 38, 1
4, 18. 19 III 226, 15
8, 24 15, 22
9, 54 V 145, 9
9, 56 19, 19
11, 5 V 38, 15
13, 7—9 V 145, 22
13, 21 V 37, 11
15, 4—7 V 59, 31
22, 51 V 145, 11
23, 43 16, 2
24, 38. 39 260, 24
24, 39 17, 9. V 73, 33. 37
Ioh. 1, 1 15, 4. V 36, 2
1, 3 15, 6
1, 14 13, 9. 15, 5. 25, 5. 246, 19. 474, 9. III 85, 7. III 203, 26. III 210, 5. III 223, 16. 22. III 226, 9. III 269, 2. III 559, 27. V 6, 18. V 99, 16. V 107, 15. 20—22. 29—31. V 147, 24
1, 16 III 210, 7
1, 17 III 203, 18
1, 30 246, 22
2, 19 V 148, 28
3, 13 22, 15. III 89, 5. III 271, 32
4, 10. 14 15, 20
5, 39 88, 28. III 64, 25
6, 51 III 207, 23
6, 52 III 207, 24
6, 56 III 227, 10
6, 57 III 227, 18
8, 54 III 225, 17
10, 11 19, 18
10, 16 V 59, 28. V 69, 32
10, 30 16, 3
11, 35 15, 23
11, 39. 43 15, 25
13, 34 V 80, 7
14, 23 V 153, 7
14, 27 322, 13. II 99, 2 II 103, 7. II 155, 10. II 175, 19. II 197, 7. III 87, 10. III 270, 8. III 393, 10. III 412, 8
Ioh. 14, 28 16, 4
16, 13. 14 III 225, 18. III 226, 12
18, 19 V 145, 10
19, 34 18, 2
19, 37 V 149, 36
20, 19. 22 17, 5
20, 20 246, 28
21, 9. 13 V 38, 15
Act. 1, 3 17, 2
1, 4 17, 3
1, 11 261, 5. V 149, 33
2, 3. 4 V 41, 18
7, 55 V 149, 35
9, 15 V 91, 10
10, 38 III 214, 25
16, 7 III 90, 11. III 273, 2
17, 30. 31 III 215, 13
17, 31 100, 23. III 78, 10
25, 16 466, 15
apostoli præter Paulum omnes simul librum Actuum conscripserunt V 37, 23
Rom. 1, 1—3 12, 10
1, 3. 4 246, 8. V 36, 4
1, 8 300, 3
1, 16 35, 6. III 5, 6. V 116, 20
3, 14 III 82, 19. 266, 30
5, 10 III 227, 32
5, 14 III 204, 14
5, 18 261, 13
8, 8. 9 III 90, 13. III 273, 3
9, 5 246, 6. 261, 19. III 223, 29. V 95, 2
10, 10 387, 29. III 474, 14
11, 20 253, 37
11, 25 V 53, 10
12, 8 V 54, 30
12, 16 253, 26
12, 19 V 14, 9
I Cor. 1, 10 252, 13
1, 29 V 143, 8
2, 4 22, 19. III 207, 18
2, 8 16, 15. 22, 10
2, 12 III 213, 13
4, 7 V 39, 33
4, 15 300, 2
5, 13 III 322, 16. III 343, 15
8, 6 246, 15
10, 24 312, 6
12, 11 V 56, 35
12, 20 V 62, 11

1 Cor. 12, 26 427, 7. III 514, 19
12, 27 426, 26. III 514, 1
13, 4. 5 254, 25
14, 33 V 52, 24
15, 20. 17 V 73, 39
15, 22 III 204, 27
15, 45 III 214, 27
15, 47 III 89, 3. III 215, 3
15, 47—49 III 215, 7
2 Cor. 2, 14 V 153, 31
4, 16 III 208, 19
5, 4 V 73, 34
5, 16 242, 2. III 6, 15. III 7, 14
8, 9 130, 25. III 111, 27. III 203, 23. V 59, 29. V 73, 29
12, 2 V 91, 11
12, 4 V 91, 17
12, 11 245, 28
13, 5 III 83, 4. III 267, 9
15, 47 III 271, 30
Gal. 1, 8. 9 315, 19. III 385, 2
1, 8 120, 32. III 101, 8. V 91, 14. 18
1, 9 42, 30. 51, 21. V 9, 22. V 63, 1
2, 14 V 37, 27
3, 13 III 204, 30
3, 16 12, 17
3, 26 III 214, 17
4, 4. 5 III 213, 28. V 73, 28
4, 4 15, 8. III 207, 9. III 222, 10. 12
4, 5 V 36, 15
4, 8 485, 17. 487, 27. 30. V 6, 9. 8, 11
5, 10 121, 4. III 101, 13
Eph. 1, 5 III 208, 16
1, 20. 21 III 214, 3
2, 8 III 203, 19
2, 14 III 86, 15. III 269, 16
Eph. 4, 5 246, 14. III 88, 13. III 271, 8. III 391, 14. V 72, 32
4, 10 246, 17
4, 15. 16 V 62, 12
5, 27 51, 27
Phil. 1, 29 51, 2
2, 5—7 III 209, 14
2, 5. 7 III 224, 11
2, 7 III 89, 8. III 203, 31. III 210, 2. 17. III 272, 1
2, 9—11 41, 30
2, 10. 11 44, 26. V 94, 22
2, 10 241, 29. III 6, 13. III 7, 11
2, 21 V 146, 17
Col. 1, 15 247, 28
1, 18 V 73, 40
2, 9 41, 29. V 150, 4
2, 14 122, 12. 261, 12. III 102, 23
1 Tim. 1, 7 38, 25. III 9, 25
2, 5 13, 15. 41, 28. V 73, 39
3, 16 [narratur fabula de uaria lectione] V 133, 10
6, 13 96, 14. III 73, 17
6, 15. 16 V 147, 5
2 Tim. 2, 8 261, 21
2, 23 36, 12. III 7, 26. V 97, 19
3, 13 III 187, 26
Tit. 1, 9 V 16, 8
1, 15 V 45, 24
Hebr. 1, 2 III 228, 2
1, 3 117, 23. 246, 4. III 97, 19
2, 9 III 84, 14. III 268, 15
Hebr. 2, 16. 14 V 48, 22. V 73, 30
2, 14 11, 29. 24, 25. III 85, 8. III 269, 3
2, 16 471, 17. III 556, 12
2, 17. 18 III 225, 6
2, 17 III 226, 16
3, 1. 2 III 226, 32
4, 12 III 206, 16. V 39, 31
4, 15 325, 27. II 157, 10. III 396, 27. III 415, 11. V 48, 24. V 100, 13. V 150, 16
5, 7—9 III 226, 18
5, 9. 10 III 226, 25
5, 14 36, 24. III 8, 5
10, 31 V 30, 20
13, 8 246, 16. 471, 20. III 556, 16
Iac. 1, 17 III 89, 19. III 272, 13
3, 8 III 7, 24
1 Petr. 1, 2 18, 6
1, 18. 19 18, 8
3, 15 35, 5. III 5, 5. V 21, 26. V 39, 8
3, 18 III 203, 24
4, 1 III 89, 24. III 272, 17. V 154, 18
5, 8 36, 10. III 7, 25. V 35, 39
2 Petr. 3, 16 36, 26. III 8, 6
1 Ioh. 1, 17 18, 11
2, 18 490, 7
2, 19 36, 22. III 8, 2. V 72, 27
4, 2. 3 17, 17
5, 4—8 18, 13
2 Ioh. 7 V 150, 2
Apoc. 3, 11 254, 28
10, 16 III 209, 8
22, 12 100, 24. III 78, 11

Versionum Latinarum ratio non est habita

lex Theodosii contra Nestorium [t. 1 3 p. 181] . . . . . III 347, 20

symbolum Nicænum genuinum . . . . . 90, 30 sq. 275, 12 sq. cf. p. 91, 22 sq.

symbolum Nicænum a synodo Chalcedonensi Constantinopolitano adaptatum . . . . . 323, 9 sq. cf. p. 324, 16 τὸ σύμβολον

symbolum Constantinopolitanum genuinum . . . . . 276, 1 sq.

symbolum Constantinopolitanum a synodo Chalcedonensi Nicæno adaptatum . . . . . 324, 1 sq.

κεφάλαιον ζ̄ [can. Nic. 4] . . . . . 419, 25 sp.

κανῶν πγ̄. πδ̄ [can. Ant. 4. 5] . . . . . 460, 41 sq.

tertia et octogesima regula [can. Ant. 4] . . . . . V 51, 19

κανῶν ϛε. ϛζ [can. Ant. 16. 17] . . . . . 407, 19 sq.
can. Nic. 4 . . . . . v 67, 38. v 97, 25
can. Nic. 6 . . . . . 454, 30. 307, 36
can. Nic. 6. 7 in Latina uersione mutatus 454, 16
can. Nic. 19 . . . . . v 99, 12
can. Constantinopol. 1—3 . . . . . 455, 5 sq.
can. Constantinopol. 1 . . . . . v 68, 14. v 75, 1
can. Constantinopol. 3 . . . . . 249, 32. 42
can. Serdic. p. 457, 31 Turner . . . . . Epist. Coll. M 1 p. 4
concilii Chalcedonensis actio 19 . . . . . 377, 18
synodus Ephesena prior [V 151, 15 t. 1 1, 5 p. 122] 392, 13

Ἀθανασίου ἐκ τοῦ κατὰ αἱρέσεων λόγου [c. Arian. 2, 70 p. 296] . . 20, 5 p. 473, 20
[Ἀθανασίου] = floril. in Cyrilli orat. ad dominas 10 [t. 1 1, 6 p. 65, 27] 112, 27, 175, 13. 144, 18
Ἀμβροσίου ἐκ τῶν περὶ πίστεως λόγων τῶν πρὸς Γρατιανὸν λόγου β̄ [de fide 2, 58. 77] . . . . . flor. Leon. 6. 7 p. 22, 8. 17
Ἀμβροσίου ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τὸν βασιλέα Γρατιανόν [de fide 2, 78] . . . . . 20, 2 p. 473, 11
Ἀμβροσίου ἐν τῷι λόγωι τῷι περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ κυρίου κατὰ Ἀπολιναριαστῶν [de incarn. sacr. 49. 52] . . . . . flor. Leon. 8 p. 22, 25. 23, 1
Ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου Ἰκονίου ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην [cf. Holl, Amphiloch. p. 52] . . . . . 20, 6 p. 473, 26
Ἀντιόχου ἐπισκόπου Πτολεμαίδος . . . . . 20, 7 p. 474, 1
Ἀττικοῦ [A. Constantinopolitani episcopi Φ] ἐκ τῆς πρὸς Εὐψύχιον ἐπιστολῆς . . . . . 20, 10 p. 474, 16
Αὐγουστίνου ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς Βολουσιανόν [ep. 137, 9] . flor. Leon. 13 p. 23, 30
Αυγουστίνου ἐν τῆι ἐκθέσει τοῦ εὐαγγελίου τοῦ κατὰ Ἰωάννην [tract. 78, 2] . . . . . flor. Leon. 14 p. 24, 1
[Αὐγουστίνου] ἐν τῷι λόγωι τῷι περὶ τῆς ἐκθέσεως τῆς πίστεως [Leporii libellus fidei] . . . . . flor. Leon. 15 p. 24, 6
Βασιλείου ἐκ τῶν πρὸς Εὐνόμιον [PG 29, 252] . . . . . 20, 1 p. 373, 7
Γρηγορίου τοῦ θεολόγου ἐκ τῆς πρὸς Κληδόνιον [ep. 101 p. 180a] . . 20, 3 p. 473, 14
ἐκ τοῦ περὶ υἱοῦ δευτέρου λόγου [or. 30 PG 36, 113] . . . . . 20, 4 p. 473, 17
Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζοῦ ἐν τῆι ὁμιλίαι τῆι περὶ τῶν ἐπιφανίων [ex uersione Rufini CSEL 46, 100. 101. 103] . . . . . flor. Leon 4. 5 p. 21, 34. 22, 4
Ἰλαρίου ἐν τῷι περὶ πίστεως θ̄ λόγωι [de trin. 9, 3. 5—7. 11] . . . flor. Leon. 1—3 p. 20, 7. 24. 21, 26
Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου [PG 57, 26] . . . . . 20, 16 p. 475, 8
Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην [PG 59, 80] . . . 20, 9 p. 474, 8
Ἰωάννου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐν τῆι ὁμιλίαι τῆι περὶ τῆς ἀναλήψεως τοῦ κυρίου [ex uersione Latina, cf. PG 49, 445. 446. 448] flor. Leon. 10—12 p. 23, 8. 15. 23
(Ioseph. Bell. Iud. 6, 201 sq.) . . . . . v 81, 28
Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Ἰωάννην ἐπιστολῆς [t. 1 1, 4 p. 18, 26. 17, 14] 20, 13. 15. p. 474, 29. 475, 3
Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον ἐπιστολῆς [t. 1 1, 1 p. 27, 1] . . . . 20, 12 p. 474, 26
τῶν ἐν Ἐφέσωι πεπραγμένων τῆι γραφείσηι ἐπιστολῆι πρὸς Νεστόριον [t. 1 1, 1 p. 27, 1—5] 39, 5
ex eadem epistula [t. 1 1, 1 p. 27, 20—23] 278, 8
ex epistula ad Acacium Melitenæ [t. 1 1, 4 p. 27, 22—24] 278, 20
ex epistula ad Successum Diocæsariensis episcopum Φac [t. 1 1, 6 p. 153, 16] . . . . . 20, 14 p. 474, 32
Κυρίλλου ἀπὸ τῶν Σχολίων [t. 1 5 p. 226, 26—29] . . . . . flor. Leon. 16 p. 24, 23
Κυρίλλου περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς [t. 1 5 p. 222, 30—33. 228, 20—24] . . . . . flor. Leon. 17. 18. p. 24, 28. 34

Leonis epistula ad Flauianum [Epist. Coll. M 11]
p. 13, 13—16 . . . . . 277, 33
p. 14, 27—31 . . . . . 278, 13
p. 16, 4—8 . . . . . 278, 24
Πρόκλου ἐξ ὁμιλίας τῆς εἰς τὸ παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν [Ies. 9. 6] . . . . . 20, 11 p. 474, 23
Φλαβιανοῦ ἐπισκόπου Ἀντιοχείας εἰς τὰ θεοφάνια . . . . . 20, 8 p. 474, 3

III NOMINA HOMINVM IN VOLL. I. II 2. III. V

quæ hic desiderantur, quærantur in Prosopographia

Agapitus archidiaconus Romanæ ecclesiæ papa ordinatur Liberat. 21 v p. 135, 29. de legatione Constantinopolitana obituque ibid. p. 135, 29—136, 17. 138, 30. Vigilium Agapiti diaconum v 136, 19. apocrisarium Constantinopoli Pelagium diaconum suum constituit v 136, 16

immortalis et beatæ memoriæ Athanasio (1) Alexandrinæ ciuitatis episcopo v 54, 15. Romanum pontificem appellauit, sicut et beatus fecit A. v 129, 16. τοῖς Ἀθανασίου πρὸς Ἐπίκτητον γράμμασιν 472, 10. — ἀπό τε τοῦ εὐαγγελιστοῦ Μάρκου καὶ τοῦ ἐπισκόπου καὶ μάρτυρος Πέτρου καὶ τῶν πατέρων Ἀ. Θεοφίλου καὶ Κυρίλλου 306, 32. τῆι Ἀ. καὶ Θεοφίλου καὶ Κυρίλλου τῶν ἐπισκόπων τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως 488, 34. A. et Theophilus et Cyrillus episcopi Alexandrinæ ciuitatis II 117, 2. sudores A. et Theophili et Cyrilli, qui orthodoxæ fidei principes extiterunt, . . . et Proterium v 63, 7. A. simul et Cyrillum doctrina copiosa pallentes et pastores Alexandrinæ ciuitatis v 55, 9. — Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀ. καὶ Βασιλείου καὶ Γρηγορίου 246, 33. Ἀ. καὶ Κύριλλος καὶ Γρηγόριος 188, 30. Athanasium . . . Basilius Gregorius Nanzanzenus et alter Gregorius Nyssæ et post Iohannes Constantinopolitanus v 30, 32. Gregorii (Neocæsareæ) episcopi et aliorum eiusmodi uocabuli episcoporum et Basilii et immortalitatis amatoris, qui nomini suo respondit, A. dogmata v 83, 18. τῶν ἁγίων πατέρων Ἀ. Κυρίλλου Κελεστίνου Ἱλαρίου Βασιλείου Γρηγορίου 275, 5 τὰς κανονικὰς ἐπιστολὰς καὶ ἐκθέσεις τῶν ἁγίων πατέρων Γρηγορίου Βασιλείου Ἱλαρίου Ἀ. Ἀμβροσίου 196, 1. τοῖς φρονηθεῖσιν καὶ ἐκτεθεῖσιν παρὰ . . . Κυρίλλου . . . καὶ Ἀ. καὶ τοῦ μεγάλου Γρηγορίου καὶ Γρηγορίου καὶ Γρηγορίου καὶ Ἀττικοῦ καὶ Πρόκλου 101, 16. χρήσεις τῶν ἁγίων πατέρων Ἀ. Γρηγορίου Κυρίλλου 117, 6

Alexandriæ Athanasius (2) ordinatur Liberat. 18 v 132, 10. quæ sub eo gesta sunt, ibid. p. 132, 10—21

Athanasius (3) Busireos episcopus cf. Prosopographia II

Ἀθανάσιος (4) filius sororis Cyrilli cf. Prosopographia IIII

Cælestinus . . . et Cyrillus . . . et Acacius (1) magnus noster pater et doctor (sc. episcopus Melitenus) in concilio Epheseno priore Nestorium expulerunt v 73, 18

Acacius (2) præsidebat ecclesiæ Constantinopolitanæ v p. 126, 16. 125, 33. aduersatur ei Iohannes Talaia v 125, 33. Liberat. 17 v p. 126, 19—29. persuasit Zenoni imperatori ut Iohannes Talaia pelleretur Alexandria Liberat. 17 v p. 126, 19—127, 12. 129, 6. persuasit Zenoni ut fieret enoticon Liberat. 17 v p. 127, 7—13. Petrus Mongus ab A. recepit synodicam epistulam v 127, 16. controuersia inter A. et Simplicium Romanum Liberat. 17 v 129, 16—30. schisma inter A. et Felicem Romanum Liberat. 17 v p. 130, 29—131, 20. moritur Liberat. 18 v p. 132, 4. — synodicam Romano papæ (Simplicio) misit epistulam [*Publicist. Sammlungen = Abhndlg. d. Bayr. Akad. N. F.* 10 Coll. Veron. 4] Liberat. 17 p. 126, 18. quæ ibidem v p. 129, 18—21 de A. epistula ad Simplicium narrantur, ficta sunt. *ceterum eorum ratio non est habita, quæ Liberatus ex Narrationis ordine qui dicitur, desumpsit*

secta Acephalus Liberat. 24 v 140, 14. contra Acephalos ibid. 140, 20. A. omnes ibid. 140, 24. qui sub nomine catholico Acephalis studebant ibid. 140, 22. ab Apollinario propagati unius naturæ prædicatores ut sunt Acephali et Eutychiani v 101, 1

legatos Acymitorum Cyrum et Eulogium Liberat. 19 v 134, 26. 30. monachum Acymetensem v 131, 16

Ἀλεξάνδρου (episcopi Alexandriæ) καὶ Ἀθανασίου καὶ Βασιλείου καὶ Γρηγορίου 246, 33

τὰς κανονικὰς ἐπιστολὰς καὶ ἐκθέσεις τῶν ἁγίων πατέρων Γρηγορίου Βασιλείου Ἱλαρίου Ἀθανασίου Ἀμβροσίου 196, 1 cf. ind. II

abbate Amone et Iohanne episcopo Metileos (?) et ab abbatibus monachorum inferioris Aegypti Liberat. 17 v 130, 4. monasterio abbatis A. ibid. 131, 30

imperator Anastasius v 132, 32. 14. 17. Eufimius expulsus est ab A. v 132, 9. Macedonius ab imperatore A. expulsus v 133, 8. mortuo imperatore A. et Iustino imperante v 133, 29

Ἀνατόλιος cf. Prosopogr. II s. n.
Anthemio augustali Liberat. 16 V 125, 20. 22
mortuo Epiphanio Constantinopolitano episcopo Theodora augusta Anthimum transtulit in eandem sedem, qui fuit episcopus Trapezunti Liberat. 19 V 134, 32. Agapitus papa spreuit A. præsentiam ibid. 21 V 136, 2. 6. A. pallium imperatoribus reddidit et discessit ubi eum augusta suo patrocinio tueretur ibid. 136, 11. Theodosio A. et Seuero ibid. 22 V 136, 21. libellis datis aduersus Seuerum et A. Iustiniano a præsulibus monasteriorum primæ et secundæ Syriæ et præsulibus monasteriorum Hierosolimorum et eremi ibid. 23 V 138, 31
αἵρεσιν τὴν τῶν Εὐνομιανῶν εἴτ' οὖν Ἀνομοίων V 455, 7
Antoninam Bilisarii coniugem Liberat. 22 V 137, 25. A. patricia ibid. V 137, 29. 136, 36. 32
Apollinarius (1) Laodicenus episcopus V 100, 9. quidam monachi ab Armenia Apollinaris sectatores Liberat. 10 V 112, 10. οἱ ἐνταῦθα (in concilio Constantinopolitano a. 381) τὴν Ἀπολιναρίου λύμην φωράσαντες 471, 38. τὰ Ἀ. ἀσεβῆ διδάγματα 488, 36. τὸ δόγμα Ἀ. 391, 22. ea quæ A. sunt V 112, 17. Ἀ. δέχεται τὴν ἐν Νικαίαι σύνοδον καὶ φεύγει τὸ ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου 91, 26. τὴν Οὐαλεντίνου καὶ Ἀ. κακοδοξίαν 37, 4. 38, 19. 145, 12. 484, 26. 487, 20. Ἀ. καὶ Οὐαλεντίνου καὶ Μακεδονίου 91, 23. Ἀ. καὶ Βαλεντίνου καὶ Νεστορίου 490, 11. Μάνην Βαλεντῖνον Ἀ. καὶ Νεστόριον 92, 6. 7. A. de incarnatione domini Arrianorum blasphemiam secutus V 100, 9. Eunomium et A. unius naturæ adsertores V 110, 23. Φωτεινοῦ καὶ Ἀ. καὶ Οὐαλεντίνου καὶ Νεστορίου καὶ Εὐτυχοῦς 491, 30. 492, 9. 493, 24. 494, 33. Nestorii uesaniam et A. furorem V 90, 39. Eutychetis, hoc est A. II 118, 30. 116, 22. A. sectam Eutyches et Dioscorus secuti II 117, 8. ab Apollinario propagati unius naturæ prædicatores, ut sunt Acephali et Eutychiani V 101, 1. — Alexandrini A. infecti uenenis II 116, 23. — οἱ μηδὲ τὰ Ἀπολιναρίου βιβλία ἀποκνήσαντες ἐγκατασπεῖραι τῶι πλήθει προσηγορίας ὀρθοδόξων πατέρων αὐτοῖς ἐπιγράψαντες 489, 14. — Theodori Mompsuesteni uel aliorum patrum qui contra A. scripserunt V 112, 12
Ἀπολιναριαστῶν 455, 9. Εὐτυχὴς ὡς Ἀπολιναριαστής 91, 26. II 117, 8. Apollinaristæ, hoc est Eutychianistæ II 117, 13. 26. 30. 118, 2. 16. 21. Eutychianistæ et A. V 85, 15. Timotheum qui Apollinarista cognoscitur V 85, 18. pœnæ diuorum retro principum constitutionibus contra Apollinaristas decretæ II 117, 11. 19
Apollinarem (2), qui nunc est præsul Alexandrinæ ecclesiæ Liberat. 23 V 139, 33
Apollonio augustali V 127, 4. 129, 6
ταῖς Ἀρείου κακοτεχνίαις 470, 7. Arrii erroris V 147, 3. impietate A. V 32, 8. A. uesaniam V 39, 16. A. diuisio V 151, 29. 31. 152, 29. 30. A. Sabellium fugiens V 151, 25. τῶν τὰ Ἀ. καὶ Εὐνομίου φρονούντων 247, 25. A. et Eunomii blasphemias V 112, 5. οἱ τῆς Ἀ. σπορᾶς 470, 22. malam sectam A. V 151, 18. qui cum A. fuisse noscuntur bæretici V 55, 13. πᾶσαν αἵρεσιν τήν τε Ἀ. καὶ Εὐνομίου καὶ Μανιχαίου καὶ Νεστορίου 306, 35. οἱ ἐκ Σαρδικῆς κατὰ τῶν Ἀρείου λειψάνων ἀγωνισάμενοι 471, 37
Ἀρειανῶν εἴτ' οὖν Εὐδοξιανῶν 455, 7. Arrianorum blasphemiæ atque languores V 55, 3. 5. Arriani et Eunomiani V 85, 13. Arriis atque Manichæis V 147, 13. Apollinarius Arrianorum blasphemiam secutus V 100, 9
(Aristolaus tribunus et notarius): ἄνδρα μέγαν καὶ γνώριμον ἀπὸ τοῦ ἰδίου παλατίου 393, 5 cf. t. I 1, 8 p. 33 Ἀριστολάου
Aristomachi ducis V 135, 7
piscatorie et non Aristotelice V 84, 3
Theodosius Arcadii principis filius V 119, 28
prior ciuitatis (Alexandriæ) Arsenius Liberat. 23 V 139, 23. 14
τοῖς ἐκτεθεῖσιν παρὰ Κυρίλλου καὶ Ἀθανασίου καὶ τοῦ μεγάλου Γρηγορίου καὶ Γρηγορίου καὶ Γρηγορίου καὶ Ἀττικοῦ καὶ Πρόκλου 101, 17
Augustino Ipponiregiensi episcopo Liberat. 4 V 103, 3. 5. 7
Illus expugnatur a Valameriacis Liberat. 17 V 131, 22
Βαλέντιόν τινα ἐπίρρητον ἄνδρα 383, 37
ὁ μέγας Βασίλειος (1) ὁ τῆς χάριτος ὑπηρέτης τὴν τῶν ὑποστάσεων ὡς ἐν ἐπιστολῆι διηυκρίνησεν καὶ τὴν τοῦ ἁγίου πνεύματος ἀκριβῆ διδασκαλίαν παρέδωκεν 471, 29. Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀθανασίου καὶ Β. καὶ Γρηγορίου 246, 34. τὰς κανονικὰς ἐπιστολὰς καὶ ἐκθέσεις τῶν ἁγίων πατέρων Γρηγορίου Β. Ἰλαρίου Ἀθανασίου Ἀμβροσίου 196, 1. Gregorii (Neocæsareæ) episcopi et aliorum eiusmodi uocabulorum episcoporum et B. et ... Athanasii dogmata V 83, 17. Athanasium ... B. Gregorius Nanzanzenus et alter Gregorius Nyssæ et post Iohannes Constantinopolitanus V 30, 32. τῶν ἁγίων πατέρων Ἀθανασίου Κυρίλλου Κελεστίνου Ἰλαρίου Β. Γρηγορίου 275, 5. Diodorus Tarseorum episcopus, deinde Gregorius Nazanzenus, B. et Theodorus Mompsuestenus Liberat. 3 V 101, 3

Basilius (2) quidam diaconus Liberat. 10 v 111, 21. scripsit libellum et in suo ... docuit Theodori Mopsuesteni libros uitandos ibid. 112, 4

Basiliscus adripuit tyrannidem Liberat. 16 v 125, 7. scripsit in uniuersum orbem sanctionem suam, quam appellauit encyclium ibid. 125, 9. reddidit episcopatum Eluro Timotheo ibid. 125, 10

cum uoto Verinæ augustæ imperatricis Leontius Antiochiæ ordinatus Liberat. 17 v 126, 26

Capreolus ... Vessulam diaconum suum misit Ephesum ad concilium legatum Liberat. 3 v p. 103, 9

Vigilium Agapiti diaconum v 136, 19. eius pactum cum Theodora et insidiæ contra Siluerium Liberat. 22 v 136, 19—137, 25. fauore Bilisarii ordinatus est ibid. 137, 8. epistulam cum fide scripsit occulte hæreticis ibid. 137, 25—138, 19. Iustiniani edictum contra Origenem directum est Vigilio Romano episcopo, Zoilo Alexandrino, Ephremio Antiocheno et Petro Hierosolimitano Liberat. 23 v 140, 9. qualem uitæ suscepit terminum, notum est omnibus Liberat. 22 v 138, 22. Vigilii defensoribus v 137, 23

Bilisarium in eadem urbe (Romæ) sedentem eamque optinentem 136, 15. a Vigilio auro corruptus Siluerium de sede remouit Vigilioque tradidit Liberat. 22 v 136, 22—137, 24. cf. Antoninam

accusatus est Severus a Vitaliano magistro militum uiro religioso et orthodoxo Liberat. 19 v 133, 30

Vitalis et Misenus episcopi a Felice papa in legationem Constantinopolim directi Liberat. 17 v 130, 32. a locis propriis sunt remoti ibid. 131, 4

defuncto Bonifatio papa Romano v 134, 23

Gaianus ex parte adsertorum incorruptibilitatis Liberat. 20 v 135, 9. populi et monasteria inthronizauerunt eum ibid. 135, 6. 8. permanens in episcopatu dies CIII post hæc a iudicibus pulsus abscessit ibid. 11. 12. Narsis cubicularius eum misit in exilium ibid. 135, 13. adductus Carthaginem et inde quasi Sardiniam directus, quid de eo contigit, ignoratur ibid. 135, 14. 15. pro G. ibid. 135, 2. 17. plurimi communicabant ad nomen G. ibid. 135, 16

diuisa est usque nunc Alexandria hoc schismate ut Gaianitæ et Theodosiani in ea uocentur, id est phantasiastæ et corrupticolæ Liberat. 20 v 135, 21, cf. 134, 16. 108, 11

Gennadius episcopus inferioris Hermopolis sanguine proximus (Timothei) Salafacialii Liberat. 16 v 125, 26. 32. remansit Constantinopoli inter Timothei Salafacialii apocrisarios ibid. 125, 29

Gregorii (1) magni nostræ ciuitatis (Neocæsareæ) episcopi et aliorum eiusdem uocabuli episcoporum et Basilii et Athanasii dogmata v 83, 16. τοῖς ἐκτεθεῖσιν παρὰ Κυρίλλου καὶ Ἀθανασίου καὶ τοῦ μεγάλου Γρηγορίου καὶ Γρηγορίου καὶ Γρηγορίου καὶ Ἀττικοῦ καὶ Πρόκλου 101, 16. antiquorum patrum corrupta testimonia ... id est Felicis ... Dionysii et Gregorii mirabilis thaumaturgos coguominati Liberat. 10 v 111, 27

τῶν δὲ [concilii Constantinopolitani a. 381] Νεκτάριος σὺν Γρηγορίωι (2) τὴν ἡγεμονίαν ἤρατο 471, 40. οἰκείαν Γρηγορίου τὴν πρὸς Κληδόνιον ἐπιστολὴν [101] περιφέρομεν 472, 11. Athanasius Basilius ... G. Nanzanzenus et alter Gregorius Nyssæ et post Iohannes Constantinopolitanus v 31, 1. Diodorus Tarseorum episcopus, deinde G. Nazanzenus, Basilius et Theodorus Mompsuestenus Liberat. 3 v 101, 3. cum Nysseno (3) simul nominatur 101, 16. v 83, 16. intellegendus est in his locis: Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀθανασίου καὶ Βασιλείου καὶ Γ. 246, 34. τῶν ἁγίων πατέρων Ἀθανασίου Κυρίλλου Κελεστίνου Ἱλαρίου Βασιλείου Γ. 275, 5. Ἀθανάσιος καὶ Κύριλλος καὶ Γ. 188, 31. τὰς κανονικὰς ἐπιστολὰς καὶ ἐκθέσεις τῶν ἁγίων πατέρων Γ. Βασιλείου Ἱλαρίου Ἀθανασίου Ἀμβροσίου 196, 1. χρήσεις τῶν ἁγίων πατέρων Ἀθανασίου Γ. Κυρίλλου 117, 6

Athanasius Basilius ... Gregorius Nanzanzenus et alter Gregorius (3) Nyssæ et post Iohannes Constantinopolitanus v 31, 1. simul cum Nazianzeno (2) nominatur 101, 16. v 83, 16

Δάμασος τὸ τῆς Ῥώμης πρὸς δικαιοσύνην καλλώπισμα τοῖς πρὸς Παυλῖνον τὴν οἰκονομίαν διήρθρωσε γράμμασιν [Theodoret. hist. eccl. 5, 11] 471, 32

Hypatius Ephesiorum episcopus et Demetrius a Philippis missi sunt ab imperatore Iustiniano consulere sedem apostolicam Liberat. 20 v 134, 25

Diodorus Tarseorum episcopus, deinde Gregorius Nazanzenus, Basilius et Theodorus Mompsuestenus Liberat. 3 v 101, 2. D. Tarsensis et Theodori Mompsuestenæ ciuitatis ... qui contra Eunomium et Apollinarem libros composuerant Liberat. 10 v 110, 21. Paulum Samosatenum D. Theodorum et Theodoritum v 138, 17

magnificus et gloriosissimus dux Dionysius v 14, 4

antiquorum patrum corrupta testimonia, id est ... Dionysii Ariopagitæ Corinthiorum [*confusa, cf. quæ adnotaui ad locum*] Liberat. 10 v 111, 26

Dioscori (1) augustalis v 135, 7

Dioscorus (2) ordinatur Alexandriæ, qui fuit archidiaconus Cyrilli v 113, 6. depositus est septimo ordinationis eius anno v 121, 5. aduersatur ordinationi Bassiani episcopi Ephesi 406, 23. 34. 409, 1. eius epistula ad Domnum Antiochenum 245, 1. scripsit Theodosio imperatori quia fieri synodum generalem oportet, et persuasit ei Liberat. 12 v 117, 7. 8. cum concilium Nicæa Chalcedonem non-

dum transmigrasset, Leonem papam per episcopos Aegyptios anathematizauit 212, 25—35, cf. uerba legati Lucensii III 40, 12—19 not., præterea 225, 8. 320, 18. 476, 16. III 343, 7. Leonis tomus quominus Ephesi legeretur, impediit 83, 15. 25—85, 3. 99, 15 sq. 191, 1. ἔκρυψεν 277, 31. 224, 36. 476, 19. III 342, 22. 346, 16. ficta narrat Liberatus 12 V 117, 20—25. inimicus Nestorii episcopi Fragoneos 215, 6. sæuit in propinquos et familiares Cyrilli 212, 15, cf. Liberat. 11 V 113, 7—11. maiestatis reus 211, 38. 213, 24. 220, 8. ἀεὶ τὰ Ὠριγένους φρονῶν 212, 17. trinitati insultat 213, 27. 220, 6. ὁμόδοξον Εὐτυχεῖ τῶι αἱρετικῶι 205, 8. Apollinaris sectam Eutyches et Dioscorus secuti II 117, 9. — Proterio commendauit ecclesiam Liberat. 14 V 123, 31. Timotheus (Aelurus) pro Proterio Dioscori nomen diptychis intulit V 83, 2. 15, 4. 16, 38. 20, 9. Theophilo et Cyrillo et D. et Proterio V 14, 40. 19, 23. Timotheus (catholicus) suscipit D. in diptychis V 127, 1. cf. Prosopographia II s. n.

Dioscoritæ non suscipientes Petrum Mongum Liberat. 18 V 132, 34. 25

Dioscorus (3) iunior Alexandriæ ordinatur Liberat. 18 V 132, 35. in damnatione synodi (Chalcedonensis) initium suscepit edictum ibid. 133, 3. mortuo D. Liberat. 19 V 134, 7

Δομνίκα 435, 24

ἑβδομόν ἐστιν ἔτος [m. Oct. 447/8] τοῦ ἀρχιεπισκόπου (Antiochiæ) Δόμνου 245, 18. subscripsit damnationi Eutychis a synodo ἐνδημούσηι sibi destinatæ 182, 17. 96, 2. scripsit ad Dioscorum contra duodecim Cyrilli capitula Liberat. 12 V 118, 21. depositus dolo Dioscori ibidem 118, 19. synodus (Ephesena altera) excludi definiuit ab episcopatu Flauianum et Eusebium, sed et Domnum, qui fuit Antiochenus episcopus, et Theodoretum III 348, 1. pro D. ordinatus est Maximus V 118, 32

concilium Constantinopoli congregatum ἐπὶ τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου ἡγουμένων . . . Ἑλλαδίου Καισαρείας Καππαδοκίας 249, 35

mortuo Epiphanio Constantinopolitano episcopo V 134, 31

scripsit imperator (Theodosius) Augustino per Euagnium magistrianum Liberat. 4 V 103, 3. rediit cum litteris Capreoli ad imperatorem Constantinopolim ibid. 103, 4

Ἀρειανῶν εἴτ' οὖν Εὐδοξιανῶν 455, 8

legatos Acymitorum Cyrum et Eulogium V 134, 26

πᾶσαν αἵρεσιν τήν τε Ἀρείου καὶ Εὐνομίου καὶ Μανιχαίου καὶ Νεστορίου 306, 35. Arrii et Eunomii blasphemias V 112, 5. τῶν τὰ Ἀρείου καὶ Εὐνομίου φρονούντων 247, 26. Eunomium et Apollinarem unius naturæ adsertores Liberat. 10 V 110, 23

Εὐνομιανῶν εἴτ' οὖν Ἀνομοίων 455, 7. Arriani et Eunomiani V 85, 13

Εὐσέβιος (episcopus Dorylæi) Νεστόριον καθεῖλεν III, 17. αἱρετικοὺς πάντοτε πολεμήσαντα 100, 29, cf. t. I 1, 8 p. 34 s. n. ἀσεβής ἐστιν 141, 29. impii Eusebii et seducti eius insania Flauiani III 251, 19. pessimum Eusebium III 241, 6. 17. 248, 25. synodus (Ephesena altera) excludi definiuit ab episcopatu Flauianum et Eusebium, sed et Domnum . . . et Theodoretum III 348, 1. pro Theodorito et Eusebio nullus ordinatus est V 118, 33. Romam ad Leonem papam profectus est 456, 29. cf. Prosopographia II s. n.

Εὐτυχὴς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης: ἐν αὐτῆι (fide Nicæna) ἐτέχθην καὶ εὐθὺς ἀφιερώθην θεῶι 91, 6. τότε Νεστορίου ἐναντιουμένου τῆι ἀληθείαι ὑπὲρ ἀληθείας εἰσῆλθον 130, 34. τῆι Νεστορίου δυσσεβείαι ἀνθεστηκὼς καὶ τὸν πρὸς αὐτὸν πόλεμον ὑποκοριζόμενος 36, 30. Nestorii dogmatibus fortiter repugnantem III 188, 1. 189, 32. ἐν τοῖς κατὰ τῶν αἱρετικῶν πολέμοις καὶ τῆι τῆς εὐσεβείας ὁμολογίαι καταγηρδσαντος 95, 27. certauit pro fide simul cum concilio Epheseno priore 90, 9. definitionis ab hoc concilio decretæ [t. I 1, 7 p. 105, 20—106, 8] exemplar a Cyrillo accepit 91, 12. Chrysaphium eunuchum susceperat de sacro baptismate Liberat. 11 V 114, 34. Ibas ἀδικηθεὶς παρὰ Εὐτυχοῦς καὶ συσκευὴν ὑπομείνας 372, 25. per filium illius Chrysaphium Liberat. 11 V 117, 15. III 347, 10. γέρων καὶ σαθρός 128, 20. 95, 27. accusationem et damnationem suam ipse narrat 94, 24 sq. Flauianus damnationis gesta Antiochiam et alio misit 96, 2. 182, 17. ἀναγινωσκομένης τῆς καθαιρέσεως ἐπεκαλέσατο τὴν σύνοδον τοῦ ἐπισκόπου Ῥώμης καὶ Ἀλεξανδρείας καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Θεσσαλονίκης 175, 31. κατὰ τοῦτο τὸ μέρος διεψεύσατο 39, 31. τοῖς ἀρχιερεῦσιν οὓς καὶ ἐπεκαλεσάμην 96, 4, cf. uol. II 1, 6—9. προθέματα προτιθεὶς δημοσίαι 39, 22. 316, 11, cf. uol. II 1, 8. petit Dioscorum ut quæreret quæ de illo acta sunt . . . agebat apud principem uniuersalem fieri synodum Liberat. 12 V 117, 4. 96, 6; cf. præterea ind. II s. preces et libelli. ἡ σύνοδος (Chalcedonensis) διὰ Εὐτυχέα ἐγένετο 307, 17. — præsidens Constantinopolim celeberrimo monasterio Liberat. 11 V 113, 34. trecentorum monachorum 186, 28. 75, 29, qui plus minus triginta annos ibi compleuerant 186, 31. Flauianus ibi sex menses ante Eutychis accusationem altare posuit 187, 3. præterea cf. 124, 10. 11. 17. 127, 37. 129, 1. 130, 7. 135, 30. 165, 26. Eutyches sibi constituit ne inde exiret 124, 16. 126, 25. 128, 18. 21. 24. 129, 3. 134, 20. 137, 9. 161, 2. — Eutychis doctrina 38, 21 sq., cf. 316, 9. 14. V 47, 37. uol. II 2, 7. τὸ δόγμα Εὐτυχέος 307, 13. 26. 29. 308, 2. 21. τοῖς μυσαροῖς δότμασιν ἑπόμενον Εὐτυχῆ 481, 22. Eutychis dogmata funesta II 117, 7. Εὐτυχέα τὸν τὰς

μιαρὰς καὶ βεβήλους κατὰ Χριστοῦ ἐρευξάμενον φωνάς 315, 32. τὴν κακοδοξίαν Εὐτυχοῦς 67, 5. τῆς Εὐτυχοῦς κακονοίας 325, 14. τὴν Εὐτυχοῦς δυσσέβειαν 490, 9. τὴν Εὐτυχοῦς ἐπανάστασιν 487, 19. scelestam Eutychis perfidiam III 342, 29. Eutychetis peruersitatem II 116, 29. stultitiam Eutychis V 47, 37. 48, 20. 36. Eutychis uesaniam V 49, 1. Eutychis impietates uesanamque phantasiam V 54, 8. τῶι ἐπαράτωι Εὐτυχεῖ 370, 15. Εὐτυχοῦς τοῦ ματαιόφρονος καὶ αἱρετικοῦ 66, 36. Eutyches præcipitio hæretico suffocatus V 53, 20. — Εὐτυχὴς ὡς Ἀπολλιναριστής 91, 26. Eutychetis hoc est Apollinaris II 118, 30. 116, 22. τῶν Ἀπολλιναριστῶν, οἷς ἠκολούθησεν Εὐτυχής 482, 5. II 117, 8. Apollinaris sectam Eutyches et Dioscorus secuti II 117, 9. Dioscorum δμόδοξον Εὐτυχεῖ τῶι αἱρετικῶι 205, 8. Eutychi ægrotanti impietate Manichæi III 342, 25. dogma Valentini per Eutychen renouatum V 73, 22. — ἀνάθεμα Νεστορίωι καὶ Εὐτυχεῖ 93, 14. 315, 7. 368, 19 et passim usque ad 370, 12. 399, 37. 400, 28. 401, 9. 13. V 34, 8. 9. Nestorii blasphemias et uesaniam Eutychis V 97, 14. Νεστόριον καὶ Εὐτυχέα σὺ (Pulcheria) ἐδίωξας 351, 22. Εὐτυχοῦς τοῦ τὴν Φωτεινοῦ καὶ Ἀπολιναρίου καὶ Βαλεντίνου καὶ Νεστορίου θεομάχον ζηλώσαντος γνώμην 492, 9. 491, 30. 493, 26. 494, 34. — prauitatis Eutychianæ V 65, 11. Eutychianæ uesaniæ V 32, 12. prauæ sectæ Eutychis V 48, 11. τῶν τὰ Εὐτυχοῦς φρονούντων 30, 24. οἱ ἐκείνωι μαθητευθέντες 315, 34. ab Apollinario propagati unius naturæ prædicatores ut sunt Acephali et Eutychiani Liberat. 3 V 101, 2. Eutychis sectatores pœnis a Marciano subiciuntur 482, 4 sq.

οἱ ἀντιλέγοντες (fidei Chalcedonensi) Εὐτυχιανισταί εἰσιν 315, 22. Apollinaristæ hoc est Eutychianistæ II 117, 13. 26. 30. 118, 2. 16. 21. V 85, 15

ἔχοντες ὑπερασπίζουσαν τὴν ἁγιώτατην καὶ καλλίνικον Εὐφημίαν τὴν μάρτυρα 249, 5. ἡ τὸν σύλλογον τῶι νυμφῶνι στεφανοῦσα καλλίνικος Εὐφημία 476, 36. εἰς τιμὴν τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας 353, 35. τῆς ἁγίας 353, 39. 40 cf. Topogr. V Χαλκηδόνος

Eufimius genere Alexandrinus factus est episcopus Constantinopolis Liberat. 18 V 132, 7

τὰ συντάγματα Ἐφρέμ 387, 6

Origenis damnatio missa Vigilio ... Zoilo ... Ephremio Antiocheno Petro Hieroslimorum Liberat. 23 V 140, 10. ibid. 139, 18. apocrisariis E. Antiocheni ibid. V 138, 28

Zenone in Isauriam fugiente Liberat. 16 V 125, 8. reuersus est ad imperium ibid. 125, 13. cognoscens calliditatem hæreticorum expelli iussit Petrum Mongum Alexandria ibid. 125, 20. 17 V 126, 17. imperante Z. ibid. 126, 15. contigit Illum magistrum ab imperatore Z. mitti in Antiochiam ibid. 126, 25. 28. Iohannes Talaia apud eum detrahitur ibid. 126, 31; iudicatur a Z. episcopatu pelli ibid. 127, 12. Acacius persuasit Zenoni ut fieret enoticon ibid. 127, 11. enoticon Zenonis quod Latine dicere possumus unitiuum ibid. 127, 17—129, 2. edictum ibid. 129, 26. 133, 34. unitiuum edictum Liberat. 18 V 132, 16. 18. 22. 28. 133, 3. Zenonis principis unitiuo Liberat. 17 V 129, 19. Acacius principis iussione suscipiens Petrum ibid. 129, 20. Acacius patrocinio fultus imperatoris ibid. 131, 15. 18. Kalendio accusatur in aperto tamquam indeuotus principi ibid. 131, 24. mortuo Zenone Liberat. 18 V 132, 8

ordinauerunt Zoilum (episcopum Alexandriæ), quem postea apud Constantinopolim deposuit (Iustinianus) imperator Liberat. 23 V 139, 32. Origenis damnatio missa Vigilio ... Zoilo Alexandrino Ephremio Petro Hierosolimitano ibid. 140, 10

Heliam (1) magistrum militum Liberat. 23 V 139, 7—9

tamquam non communicaret Flauiano (2) Antiocheno et Heliæ (2) Hierosolymorum episcopo et Timotheo Constantinopolitano Liberat. 18 V 132, 29

Ἡμιαρειανῶν ἢ γοῦν πνευματομάχων 455, 8

Ἡρακλείδης episcopus Ephesi 411, 40

huic populo (Petri Mongi aduersariis) a Palæstina quidam diaconus nomine Esaias ordinatus est episcopus et Alexandriam missus ... ab isto Isaiani in Aegypto Liberat. 17 V 132, 1. 3

Themistius diaconus Timothei episcopi Alexandriæ Liberat. 19 V 134, 19. schisma fecit et ab ipso dicti sunt in Aegypto Themistiani ibid. V 134, 21. 22

Theodatus rex Gothorum Liberat. 21 V 135, 30

Theodosius ... nepos imperatoris Theodosii (1) maioris V 119, 28. ἀπὸ Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου καὶ μάκαρος 312, 4. concilium Constantinopoli congregatum ἐπὶ τοῦ μεγάλου Θ. 249, 33. 289, 25. 291, 3. 294, 24. 299, 39. 300, 11. 19. 477, 14

ἐπὶ τοῦ τῆς θείας λήξεως Θεοδοσίου (2) 463, 23. τῶι τῆς οἰκουμένης τὰ σκῆπτρα διέποντι 472, 20. Theodosius Arcadii principis filius, nepos imperatoris Theodosii maioris, cuius temporibus omnia hæc scandala contigisse noscuntur Liberat. 12 V 119, 28. Νεστορίου τῆς ἀπονοίας κατεψήφισται 85, 21. adiuuit ordinationem Basilii episcopi Ephesi 412, 1. firmauit ordiuationem Bassiani episcopi Ephesi 405, 37 sq. 406, 8. 407, 33. scripsit de Bassiano ad episcopum Alexandriæ 409, 2. consensit ordinationi Stephani episcopi Ephesi 406, 25. pro Eutyche seductus a Chrysaphio III 347, 10. 481, 2.

Liberat. 12 v 117, 6—8. confirmat synodi Ephesenæ alterius decreta III 348, 4. aboletur eius lex contra Flauianum Eusebium Theodoretum 481, 2—5 cf. ind. II

Theodosius (3) augustalis filius Calliopi Liberat. 18 v 133, 1

defuncto Timotheo Alexandrino episcopo Theodosius (4) ordinatur Liberat. 20 v 134, 35. populi et monasteria Theodosium expulerunt ibid. 135, 7. Narsis cubicularius Th. inthronizat ibid. 135, 13. mansit in sede annum unum et menses quattuor ibid. 135, 15. de sede discessit ibid. 135, 22. missus est Constantinopolim ibid. 135, 23. foras ciuitate regia sexto miliario . . . uiuitque usque nunc ibid. 135, 27. Th. Anthimo et Seuero Liberat. 22 v 136, 21

Theodosiani Liberat. 21 v 135, 21, cf. Gaianitæ

Θεοδότην Sophronii Alexandrini uxorem 219, 21. 27

Θεοδότου (1) τοῦ τῆς Ἀντιοχέων ἐπισκόπου 245, 12

Theodotum (2) diaconum Procli Liberat. 10 v 111, 9

Theodora augusta transtulit Anthimum in sedem Constantinopolitanam Liberat. 19 v 134, 32. Narsis cubicularius missus ab augusta Th. ibid. 20 v 135, 13. augustæ scripta de Theodosio episcopo ibid. 135, 24. promittebat imperatori de eodem ibid. 135, 25. augusta clam promittente munera multa et rursus papæ (Agapito) minas intentante (propter Anthimum) ibid. 21 v 136, 9. discessit (Anthimus) ubi eum augusta suo patrocinio tueretur ibid. 136, 12. pactum cum Vigilio ibid. 136, 19. 26. 32. 137, 11. 26. cum uoluntate augustæ ibid. 137, 19. cum Th. augustæ fauore ibid. 140, 23. partis Th. augustæ ibid. 135, 35

Θεοδώρητος episcopus Cyrri: ἔξ ἔτη διετέλεσα διδάσκων [i. e. episcopus] ἐπὶ Θεοδότου τοῦ τῆς Ἀντιοχέων ἐπισκόπου, τρία καὶ δέκα δὲ πάλιν ἐπὶ Ἰωάννου . . . ἕβδομόν ἐστιν ἔτος [scripta m. Octobr. a. 447/8] τοῦ ἀρχιεπισκόπου Δόμνου 245, 11. ἡμᾶς . . . ἐν Ἀντιοχείαι διαλεγομένους [die paschali 11. m. Apr. a. 448] 245, 5. τοῖς περὶ Νεστορίου ὑπαγορευθεῖσι τόμοις ὑπό Ἰωάννου δὶς ὑπεγράψαμεν [cf. uol. I 3 p. XV sq.] 247, 17. τὰ συγγραφέντα εἴς τε τὰς θείας γραφὰς καὶ κατὰ τῶν τὰ Ἀρείου καὶ Εὐνομίου φρονούντων 247, 25. a Cyrillo accepit epistulas misitque ei 247, 9 sq. a Theodosio Cyrrum relinquere uetitus 69, 2. ad synodum Ephesenam alteram non admissus 69, 3. 74, 9 sq. synodus Ephesena altera definiuit excludi ab episcopatu non solum Flauianum et Eusebium, sed et Domnum et Th. 348, 1. eius scripta damnantur 348, 16. pro Th. et Eusebio nullus ordinatus est v 118, 33. libellum misit ad Leonem cum subscriptione libelli 369, 13. ab illo restitutus 69, 14. 70, 2. 369, 9. ἐν τοῖς ἀγράφοις φαίνεται ὀρθοδοξίαν αὐτῶι μαρτυρῶν ὁ ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως (Maximus) 70, 7. libellos dedit imperatori [=69, 34] et legatis Leonis 368, 5. 369, 13. — τὸν διδάσκαλον Νεστορίου 69, 19. N. ac Th. III 348, 21. ἐπιχειρήσαντα ἐναντία ἐκθέσθαι οἷς συνέγραψεν περὶ τῆς πίστεως Κύριλλος 74, 12. Κύριλλον ἀνεθεμάτισεν 70, 19. 69, 24. Κυρίλλου κατηγόρησεν 70, 26. anathematizamus Paulum Samosatenum Diodorum Theodorum et Theodoritum Liberat. 22 v 138, 17. cf. Prosopogr. II et ind. II

Theodorum (1) augustalem Liberat. 14 v 123, 26, cf. Prosopographia I

Θεόδωρος (2) ὁ κῆρυξ τῆς ἀληθείας καὶ διδάσκαλος τῆς ἐκκλησίας 392, 28, cf. Liberat. 24 v 140, 18. 25 sq. eo quod Th. multa opuscula edidisset contra Origenem ibid. 140. 17. Th. dicta contra Arrianos edita ibid. 10 v 111, 28. eum anathematizat (Rabbula) episcopus Edessæ librosque eius perquiri iubet 392, 33. 35. Proclus in tomo ad Armenios de Th. nullam faciens reprehensionis mentionem Liberat. 10 v 112, 3. Basilius (2) docuit libros Theodori uitandos sicut Arrii et Eunomii blasphemias ibid. 112, 5. excerpta capitula de libris Th. Mompuesteni Liberat. 10 v 112, 11. 29. Iohannes Antiochenus tres pro Th. M. dictauit epistulas ibid. 112, 20. 113, 2. Cyrillus Th. præferens ibid. 112, 25. Diodori Tarsensis et Th. Mompsuestenæ ciuitatis episcopi . . . qui contra Eunomium et Apollinarem libros composuerant ibid. 110, 22. Theodorus Cappadocus damnationem molitus est in Th. M. ibid. 24 v 140, 17. Diodorus . . . Gregorius Nazanzenus, Basilius et Th. M. ibid. 3 v 101, 3. anathematizamus Paulum Samosatenum Diodorum Th. et Theodoritum v 138, 17

Theodorus (3) Cæsareæ Cappadociæ episcopus [= 141, 8, Cappadocus 140, 21], dilectus et familiaris principum (i. e. Iustiniani et Theodoræ), secta Acephalus, Origenis autem defensor acerrimus [= 140, 4] et Pelagio æmulus Liberat. 24 v 140, 13. damnationem molitus est in Th. M. ibid. 140, 16. una cum suis satellitibus, qui sub nomine catholico Acephalis studebant ibid. 140, 22. liquere omnibus credo per Pelagium diaconum et Th. hoc scandalum (i. e. damnationem trium capitulorum) in ecclesiam fuisse ingressum, quod etiam publice ipse Th. clamitauit se et Pelagium uiuos incendendos ibid. 141, 8

Θεότιμος ἐν Τόμοις cf. Prosopographia II

Ἀθανασίου καὶ Θεοφίλου καὶ Κυρίλλου τῶν ἐπισκόπων τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως 488, 34. ἀπό τε τοῦ εὐαγγελιστοῦ Μάρκου καὶ τοῦ ἐπισκόπου καὶ μάρτυρος Πέτρου καὶ τῶν πατέρων Ἀθανασίου Θ. καὶ Κυρίλλου 306, 32. Athanasius Th. Cyrillus episcopi Alexandrinæ ciuitatis II 117, 2.

sudores Athanasii et Th. et Cyrilli, qui orthodoxæ fidei principes extiterunt . . . et Proterium v 63, 8. Th. et Cyrillo et Dioscoro et Proterio v 14, 40. 19, 23. τοῖς Θ. καὶ Κυρίλλου συγγράμμασιν 246, 35

Ἴβας litteras a Cyrillo accepit eique reddidit 399, 14. Κύριλλον αἱρετικὸν ἀποκαλεῖ 384, 28. 389, 30. 390, 1. 9. 11. 19. 21. 29. 31. 35. 38. 391, 4. Iohannis (Antiocheni) epistulam ad Cyrillum et Cyrilli ad Iohannem epistulæ ad Marim Persam subiungit 393, 17. epistulam Ibæ, quæ per omnia Nestoriana esse cognoscitur Liberat. 24 v 140, 26. ἀδικηθεὶς παρὰ Εὐτυχοῦς καὶ συσκευὴν ὑπομείνας 372, 25. aberat a concilio Epheseno 372, 36, ἀπὸ τεσσαράκοντα μονῶν 372, 25. pro eo ordinatus est Nonnus v 118, 32. preces offert imperatori 372, 26. lex Marciani nominatim de Iba nihil dicit III 348, 27. cf. Prosopographia II et ind. II

τῶν ἁγίων πατέρων Ἀθανασίου Κυρίλλου Κελεστίνου Ἱλαρίου Βασιλείου 275, 5. τὰς κανονικὰς ἐπιστολὰς καὶ ἐκθέσεις τῶν ἁγίων πατέρων Γρηγορίου Βασιλείου Ἰ. Ἀθανασίου Ἀμβροσίου 196, 1

Illo magistro Iohannes Talaia amicus factus est Liberat. 16 v 125, 30. 32 ibid. 17 v 126, 21. 22. contigit I. tunc magistrum ab imperatore Zenone mitti in Antiochiam ibid. 126, 25. 28. Antiochiæ suscepit synodicam Iohannis Talaiæ ibid. 129, 4. Iohannes Talaia profectus est Antiochiam ut uideret Illum ibid. 129, 13. I. coniunctus Leontio in Antiochiam expugnatur a Valameriacis ibid. 131, 21. in castellum Papyrii fugit ibid. 131, 22. in rebellionem cum Illus (abl.) ibid. 131, 24

Ἰουβεναλιος cf. Prosopographia II

βασιλεύς τις Ἰουλιανὸς (1) ἐποίησεν Basilianupolin πόλιν 418, 18. 38

Iulianus (2) Halicarnassius episcopus a Iustiniano pulsus fuerat sede Liberat. 19 v 134, 2. fugit Alexandriam ibid. 6. origo controuersiæ inter Seuerum et Iulianum ibid. 134, 9 sq. scripserunt libros aduersus alterum ibid. 134, 15

Iulius episcopus uicem habens Leonis in concilio Epheseno altero cf. Prosopographia II

Hippocrate cf. Socrate

Ἰσιδώρας frater Cyrillus, quæ mater est Athanasii (4) et Pauli 216, 24

anno X imperii gloriosi Iustiniani augusti unitas facta est ecclesiarum Liberat. 23 v 138, 33. solita pietate ibid. 24 v 140, 35. ab ipso pio imperatore ibid. 19 v 134, 2. missi sunt ab eo Hypatius et Demetrius consulere sedem apostolicam ibid. 19 v 134, 25. pro multis fisci impensis ab Italia destinatum exercitum auertere nolens supplicationem papæ (Agapiti, cf. 135, 30 sq.) noluit audire ibid. 21 v 136, 4. episcopo Pataræ rogante Siluerium papam Romam reuocari iterumque de eo iudicium fieri iussit ibid. 22 v 137, 13—21. libellis datis aduersus Seuerum et Anthimum imperatori I. a præsulibus monasteriorum primæ et secundæ Syriæ et præsulibus monasteriorum Hierosolimorum et eremi ibid. 23 v 138, 31. quomodo negotium Pauli episcopi Alexandriæ tractauerit, narrat Liberat. 23 v 139, 1—29. Zoilum apud Constantinopolim deposuit et Apollinarem ordinauit ibid. 139, 32. 33. agitur apud eum ut Origenes damnaretur ibid. 140, 2—6. annuit facillime gaudens se de talibus causis iudicium ferre ibid. 140, 7. scribente principe contra Acephalos in defensione synodi Calchedonensis ibid. 24 v 140, 21. 141, 2. Theodori Cappadoci fraudibus circumuentus ut dictaret librum in damnatione trium capitulorum ibid. 140, 31—33. in damnatione trium capitulorum condidit librum ibid. 141, 2. quæ subsequenter in episcopis et catholica fide ab eodem principe facta sunt . . . puto a me nunc silenda ibid. 141, 4. — principum = I. et Theodoræ Liberat. 21 v 136, 6. 24 v 140, 14

Ἰωάννης (1) ὁ ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως δεκαπέντε ἐπισκόπους καθεῖλεν ἀπελθὼν ἐν Ἀσίαι καὶ ἐχειροτόνησεν ἄλλους ἀντ' αὐτῶν 411, 36. εἰσὶν ἐπιστολαὶ . . . Ἰ. τοῦ ἐπισκόπου Κ. πρὸς τὸν Νικαίας ἐπίσκοπον 418, 23. Basilius . . . et Gregorius Nanzanzenus et . . . Gregorius Nyssæ et post I. Constantinopolitanus, uerborum simul et cogitationum pelagus benedictum v 31, 1. cf. ind. II

Ἰωάννην (2) τὸν ἀρχιεπίσκοπον τῆς Ἀνατολῆς 393, 6. ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ἀνατολῆς 121, 21. τρία καὶ δέκα (ἔτη) . . . ἐπὶ Ἰωάννου, ἑβδομόν ἐστιν ἔτος [scripta m. Okt. a. 447/8] τοῦ ἀρχιεπισκόπου Δόμνου 245, 14. μετὰ δύο ἡμέρας τῆς αὐτοῦ (Nestorii) καθαιρέσεως uenit Ephesum 392, 10. tomis contra Nestorium ab Iohanne dictatis 247, 17. τὰ γράμματα τὰ τῆς συμβάσεως τῆς γεγενημένης μεταξὺ Ἰωάννου καὶ Κυρίλλου, οἷς διηκονήσατο ὁ ἐπίσκοπος τῆς Ἐμεσηνῶν πόλεως Παῦλος 374, 11. 390, 8. 22. 34. subiunxit illas epistulas Ibas epistulæ ad Marim Persam 393, 17. Πρόκλωι καὶ τῶι τῆς οἰκουμένης τὰ σκῆπτρα διέποντι (Theodosio II) τὴν ὁμολογίαν ἐξέπεμψεν 472, 18. Liberat. 10 v 113, 1. synodo congregata tres pro Theodoro Mompsuesteno dictauit epistulas Liberat. 10 v 112, 20. I. defuncto Domnus ordinatur v 113, 12. cf. ind. II

Iohannes (3) ex œconomo presbyter factus Tabennesiotis cognomento Talaia [= 126, 14] ad Zenonem missus Liberat. 16 v 125, 25. descendit Alexandriam factusque est iterum œconomus habens causas omnium ecclesiarum ibid. 125, 31. habet amicum Illum magistrum ibid. 125, 32. 17 v 126, 21. neglexit per suos synodicas litteras Acacio Constantinopolitano episcopo destinare ibid. 126, 19. 30. Acacius et Gennadius accusabant eum apud Zenonem ibid. 126, 31. 127, 5. 6. contra

suum ius iurandum quod in regia ciuitate dedit ibid. 127, 6. iudicatur a Zenone episcopatu pelli ibid. 127, 11. 129, 4—7. eiectus de sede Alexandrina profectus est Antiochiam, ut uideret Illum ibid. 129, 12. eius consilio ingressus est ad Kalendionem Antiochenum patriarcham et sumptis ab eo intercessionis synodicis litteris Romanum pontificem Simplicium appellauit ibid. 129, 15. a Felicis papæ et I. communione ibid. 131, 25

Iohannes (4) cognomento Mercurius sedis apostolicæ suscepit præsulatum defuncto Bonifatio Liberat. 19 v 134, 23. defuncto I. M. ibid. 20 v 135, 29

Iohannes (5) cognomento Mula ordinatur Alexandrinus episcopus Liberat. 18 v 132, 21

Iohannes (6) Niciota ordinatus est Alexandriæ Liberat. 18 v 132, 27. ibid. 19 v 133, 25. mortuo I. ibid. 18 v 132, 35

Iohanne (7) episcopo magileos [Metileos?] v 130, 4

Iohannem (8) episcopum egumenum monasterii Diolcon Liberat. 17 v 131,28

Ἰωάννου (9) τινὸς γόητος 383, 23

Kalendionem Antiochenum patriarcham Liberat. 17 v 129, 14. 131, 23. 129, 3

Theodosius augustalis filius Calliopi v 133, 1

Calotychii cubicularii partis Theodoræ augustæ Liberat. 20 v 134, 35. 135, 6

Capreolo Karthaginis antistite Liberat. 4 v 103, 5. 7

Καστῖνος episcopus Ephesi 411, 39

τῆς πρώτης Ἐφεσιακῆς συνόδου ἧς καθηγηταὶ γεγόνασιν... Κελεστῖνος ὁ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας πρόεδρος καὶ... Κύριλλος 298, 27. 323, 3. 478, 13. 481, 30. 486, 3. 487, 17. v 27, 2. 28, 33. 66, 29. 70, 11. 76, 29. Cyrillus Cælestini particeps aduersus Nestorii impietatem v 48, 7. C. et Cyrillus... et Acacius (Melitenus) v 73, 17. Κύριλλος καὶ Κ. καὶ Λέων ἐπιστολὰς ἑρμηνευούσας τὸ σύμβολον ἐκδεδώκασιν 315, 3. 274, 38. Λέων εἶπεν τὰ Κυρίλλου, Κ. τὰ Κυρίλλου ἐβεβαίωσεν, Ξύστος τὰ Κυρίλλου ἐβεβαίωσεν 320, 29. τῶν ἁγίων πατέρων Ἀθανασίου Κυρίλλου Κ. Ἱλαρίου Βασιλείου Γρηγορίου 275, 5

Κύριλλος (1) Ἀλεξανδρείας γεγονὼς ἀρχιεπίσκοπος ἐπὶ τριάκοντα δύο ἔτη 216, 21. v 113, 5. thronum Cyrilli v 75, 5. ἀπό τε τοῦ εὐαγγελιστοῦ Μάρκου καὶ... Πέτρου καὶ τῶν πατέρων Ἀθανασίου Θεοφίλου καὶ Κ. 306, 32. τῇ Ἀθανασίου καὶ Θεοφίλου καὶ Κ. τῶν ἐπισκόπων τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως 488, 34. Athanasius et Theophilus et C. episcopi Alexandrinæ ciuitatis II 117 2. sudores Athanasii et Theophili et C. qui orthodoxæ fidei principes extiterunt... et Proterium v 63, 8. Athanasium simul et C. doctrina copiosa pollentes et pastores Alexandrinæ ciuitatis v 55, 9. Theophilo et C. et Dioscoro et Proterio v 14, 40. 19, 23. τοῖς Θεοφίλου καὶ Κ. συγγράμμασιν 247, 1. Ἀθανασίου (4) θεῖος πρὸς μητρὸς καὶ... Παύλου, Ἰσιδώρας ἀδελφός 216, 22. τὰς ἡμετέρας (Athanasii) θείας, ἀδελφὰς δὲ Κυρίλλου 218, 3. 31. 217, 7. διαθήκας θέμενος 216, 24. Dioscorus archidiaconus Cyrilli v 113, 6. ille sæuit in eius propinquos et familiares 212, 16, cf. Liberat. 11 v 113, 7—11. τὴν καρδίαν τοῦ Αἰγυπτίου 393, 13. ἐγένετο φιλονεικία Νεστορίῳ καὶ Κ. καὶ συνέγραψαν κατ' ἀλλήλων λόγους βλαβερούς 391, 17. ἐμπίπτων εἰς τὸ δόγμα Ἀπολιναρίου 391, 22. auro corrupit episcopos Ephesi 392, 6. pax cum Iohanne Antiocheno facta 374, 11. 390, 8. 22. 34. 393, 15. Ibas litteras ab eo accepit eique reddidit 390, 14. cooperatur ordinationi Basilii episcopi Ephesi 412, 2. Coustantinopoli epistulam misit Domno Antiocheno 427, 35. μετὰ τόν θάνατον τοῦ Κ. 391, 4. — ἔμεινεν ἡ σύνοδος ἡ Ανατολικὴ μὴ κοινωνοῦσα τοῖς ἐπισκόποις τοῖς κοινωνήσασι Κ. τῇ ἐν Ἐφέσῳ συνόδῳ ἧς ἡγεῖτο Κύριλλος 291, 40. 292, 7. 24. 35. 293, 15. 28. 41. 299, 36. τῶν συνελθόντων ἐν τῇ Ἐφεσίων ἧς τὸ κεφάλαιον ὑπῆρχεν Κ. 294, 4. concilii Ephesini princeps atque magister C. qui ubique terrarum illustrauit sanctum nostræ fidei magisterium III 177, 11. τῇ συνόδῳ τῇ γενομένῃ ἐν Ἐφέσῳ ἐπὶ Κυρίλλου 292, 3. 12. 19. 296, 10. 32. v 89, 7. cf. Κελεστῖνος. τὰ τοῦ Κ. καὶ τῶν ἐν Ἐφέσῳ ἐπισκόπων 133, 29. τοῖς ἐπὶ τοῦ Κ. ἐν Ἐφέσῳ πραχθεῖσι καὶ βεβαιωθεῖσι 295, 33. 296, 1. 15. 20. 43. 290, 8. 17. 291, 3. 20. 30. 295, 1. 22. 296, 32. 37. 297, 5. 17. ἡ πρᾶξις ἡ πρώην Κυρίλλου ἐν Ἐφέσῳ γενομένη κατὰ Νεστορίου 300, 43. τῶν ἐν Ἐφέσῳ πραχθέντων παρὰ Κ. 292, 29. 31. 294, 15. 20. 25. 295, 10. 16 29. 296, 24. 27. 297, 10. 23. 299, 18. τῇ ἐν Ἐφέσῳ παρὰ τοῦ Κ. ἐκτεθείσῃ πίστει 289, 36. 290, 24. 37. 291, 25. 35. 297, 33. 294, 35. 292, 42. fidei Cyrilli confirmatæ in Epheso III 180, 30. τοῖς ὑπὸ τοῦ Κ. γραφεῖσιν ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον 295, 38. σύμφωνα ταύτῃ (fidei Nicænæ) Κ. ἐν Ἐφέσῳ ἐδίδασκεν 293, 7. 300, 10. ἡ ἑρμηνεία ἡ ἐκτεθεῖσα παρὰ Κ. καὶ βεβαιωθεῖσα ἐν τῇ κατ' Ἔφεσον προτέραι συνόδῳ 297, 27. 302, 5. 35. exemplar definitionis Ephesenæ [t. 11, 7p. 105, 20—106, 8] ad Eutychen misit 91, 12. — in priori patrum Ephesi concilio... isdem syllabis a se conscriptis et impietatem Nestorii perculit et contra zizania prauæ sectæ Eutychis... falcem sectionis præparauit v 48, 9. 35. 36. — Θεοδώρητος Κύριλλον ἀνεθεμάτισεν 70, 19. 69, 24. Κυρίλλου κατηγόρησεν 70, 26. Ἶβας Κύριλλον αἱρετικὸν ἀποκαλεῖ 384, 28. 389, 30. 390, 1. 9. 11. 19. 21. 29. 35. 38.

391, 4. — τὸ ἐπιστολιμαῖον γράμμα τὸ ἐπισταλὲν Νεστορίωι [t. I 1, 1 p. 25—28] in synodo Ephesena priore lectum et approbatum 103, 27. 92, 28. 295, 6. 299, 40. 300, 20. 34. 301, 6. 11. 16. 21. 31. 36. 39. 302, 20. 27. 303, 2. 6. 11. 15. 20. 24. 31. 40. 304, 6. 11. 14. 22. 36. 305, 2. 5. δευτέρα ἐπιστολὴ Κ. γραφεῖσα πρὸς τὴν ἐν τῆι Ἀνατολῆι σύνοδον [t. I 1, 4 p. 15—20] 104, 3. 472, 14. τὰ γράμματα τὰ τῆς συμβάσεως τῆς γεγενημένης μεταξὺ Ἰωάννου καὶ Κυρίλλου 374, 11. utraque ab Iba epistulæ ad Marim subiuncta 393, 17. ταῖς κανονικαῖς ἐπιστολαῖς Κυρίλλου 113, 2. 114, 1. 116, 14. 196, 3. 37, 3. τὰς συνοδικὰς [i. e. a synodo Ephesena priore approbatas] ἐπιστολὰς Κυρίλλου 291, 6. 15. 294, 30. 300, 39. 325, 8. 37, 2. 277, 11. V 68, 23. 48, 13. 25. 35. τὴν τοῦ Κ. ἐπιστολὴν τὴν πρὸς Νεστόριον γραφεῖσαν ἐν ἧι παρακελεύεται αὐτὸν συνθέσθαι τοῖς κεφαλαίοις τοῖς δώδεκα 279, 3 [t. I 1, 1 p. 33—42]. συνέγραψε τὰ δώδεκα κεφάλαια 391, 25. in synodo Ephesena priore τὰ δώδεκα κεφάλαια τὰ συγγραφέντα παρὰ Κυρίλλου ἐναντία ὄντα τῆι πίστει τῆι ἀληθινῆι ἀνέθηκαν καὶ ἐβεβαίωσαν 392, 12. ἡ Ἀνατολικὴ σύνοδος ἐδέξατο αὐτὸν (Cyrillum) ἑρμηνεύσαντα τὰ κεφάλαια 390, 4. 389, 36. 390, 24. 389, 34. 390, 1. 12. 39. Cyrillum qui ubique noscitur adprobatus et maxime in anathematibus prolatis contra Nestorium V 76, 29. Cælestinus et C. . . . quorum epistulæ aduersus . . . Nestorium et ad Orientales uniuersos datæ et ab eodem C. contra Nestorium anathemata proposita sunt firmata atque roborata V 70, 14. Θεοδώρητον ἐπιχειρήσαντα ἐναντία ἐκθέσθαι οἷς συνέγραψεν περὶ τῆς πίστεως Κύριλλος 74, 13. epistulis quas ad Dioscorum Antiochenus Domnus contra duodecim Cyrilli capitula scripserat Liberat. 12 V 118, 22. ἐπέστειλεν πρὸς Ἀκάκιον τὸν Μελιτηνῆς [t. I 1, 4 p. 20 sq.] καὶ Οὐαλεριανὸν τὸν Ἰκονίου [t. I 1, 3 p. 90 sq.] καὶ Σούκενσον τὸν Διοκαισαρείας τῆς Ἰσαύρων ἐπαρχίας [t. I 1, 6, p. 151 sq.] 112, 21. quam epistulam Cyrilli ex memoria recitauerit Eustathius ep. Beryti [113, 12], non apparet; quæ enim ex illa adfertur sententia [113, 13. 14 = 112, 26—28] Athanasii personati, non extat nisi in florilegio quod Cyrillus orationi ad dominas adiunxit [t. I 1, 5 p. 65, 27]. τὰ κατὰ Ἰουλιανοῦ συγγράμματα εἰς τὴν Ἀντιόχειαν πέπομφεν . . καὶ τὰ εἰς τὸν ἀποπομπαῖον γραφέντα [t. I 1, 4 p. 40 sq.] 247, 10. 11. πολλάκις ἡμῖν (Theodoreto) ἐπέστειλεν 247, 9. 15. — Κύριλλος ὁ τῆς ὀρθῆς καὶ ἀμωμήτου πίστεως συνήγορος 212, 1. τῆς πανσόφου καὶ διδασκαλικῆς αὐτοῦ γλώσσης 112, 15. ὡς Κ. φρονῶ 119, 23. πιστεύομεν ὡς Κ. 111, 10. 13. Κ. οὕτως ἐπίστευσεν 275, 31. 304, 17. Κ. οὕτως ἐδίδαξεν 275, 29. συνωιδὰ Κυρίλλωι 115, 7. 13. 20. 32. 116, 117. 22. 24. 30. 117, 3. 16. Κυρίλλου αἰωνία ἡ μνήμη 111, 10. 113, 10. 277, 11. 27. 101, 6. — Ἀθανάσιος καὶ Κ. καὶ Γρηγόριος 188, 30. τῶν ἁγίων πατέρων Ἀθανασίου Κ. Κελεστίνου Ἱλαρίου Βασιλείου Γρηγορίου 275, 5. τοῖς φρονηθεῖσιν καὶ ἐκτεθεῖσιν παρὰ Κ. καὶ Ἀθανασίου καὶ τοῦ μεγάλου Γρηγορίου καὶ Γρηγορίου καὶ Γρηγορίου καὶ Ἀττικοῦ καὶ Πρόκλου 101, 4. χρήσεις Ἀθανασίου Γρηγορίου Κ. ἐν βιβλίοις 117, 6. τοῖς ἐκφωνηθεῖσιν παρὰ τῶν πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι καὶ τῶν ἐν Ἐφέσωι καὶ τοῖς κατὰ τὸν Κ. πᾶσιν 131, 31. τὴν ἔκθεσιν τῶν ἐν Νικαίαι καὶ Κύριλλον 121, 35. 122, 5. 10. οἱ πατέρες οἱ κατὰ Νίκαιαν . . . Κύριλλος . . . Ἰωάννης ὁ ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχείας 121, 20. simulabant se patrum Nicæa conuenientium sequi et Cyrilli decreta V 48, 2. Διόσκορος καὶ Κ. μίαν πίστιν ἔχουσιν 101, 7. Λέων εἶπεν τὰ Κυρίλλου, Κελεστῖνος τὰ Κυρίλλου ἐβεβαίωσεν, Ξύστος τὰ Κυρίλλου ἐβεβαίωσεν 320, 29, 30. Λέων καὶ Κ. ὁμοίως ἐδίδαξαν 277, 28. 290, 8—305, 5 *passim*. — Alexandrinorum phantasiastarum uel corrupticolarum gloriantium de Cyrillo tamquam de patre atque de auctore suo V 108, 12. cf. ind. II

concilium Constantinopolitanum ἡγουμένων . . . Κυρίλλου (2) Ἱεροσολύμων 249, 36

Cyrum et Eulogium legatos Acymitorum Liberat. 19 V 134, 26

τὸν τῆς θείας λήξεως Κωνσταντῖνον ὑπόδειγμα ποιησάμενοι (Marcianus) 336, 12. patre nostro (*scribit Galla Placidia*) Constantino [= III 13, 13], qui primus imperio splenduit Christianus III 14, 30. C. princeps militiæ Christi CCCXVIII patres habens armigeros V 73, 4. synodus quæ Nicæa sub C. collecta est V 39, 15. 70, 4. 46, 26 sq. III 16, 21. zelatus es (Leo imperator) Constantinum apud omnes beatum V 46, 22. sequendo C. et tenendo uestigia Marciani V 43, 19

Leontium, qui illic (Antiochiæ) ab exercitu cum uoto Verinæ augustæ imperatricis fuerat ordinatus Liberat. 17 V 126, 26. Illus coniunctus Leontio in Antiochiam expugnatur ibid. 131, 21. L. perimitur ibid. 131, 22

ad Leonem (1) imperialis principatus gubernacula transierunt V 10 7. fides recta ab infantia inserta V 30, 15. 31, 20. luditur in nomine V 26, 24. 29, 7. 35, 21. alienigenarum quidam populus, qui pridem nostram prouinciam (Pontum Polemoniacum) ueluti suam inuaserat, non magno labore subiectus est V 79, 34. 58, 10. 64, 11 (*qui isti barbari fuerint nescitur*). in ipso principio uoce uestra ex scripto procedente ad metropolitanos episcopos priorum omnium principum constituta pro orthodoxa religione firmatis, insuper et eis quæ nuper a Marciano principe sancita, consona decernentes V 12, 8. 69, 26. 75, 32. 86, 13. 90, 12. 93, 36. 97, 6. communicauit ei Timotheus Aelurus V 22, 8. Timothei Aeluri parti imperauit explanare quemadmodum de synodis sapiant V 22, 16.

litteras ad uniuscuiusque prouinciæ ciuitatisque pontifices scribens . . duas posuit interrogationes, (1) de eis quæ apud Calchedonam synodice definita sunt, (2) et de ..mothei pontificatu v 10, 13. 11, 25. epistulas ad universos metropolitanos episcopos et rescriptum subscriptorum omnium episcoporum postmodum encyclia uoluit nominari v 9, 34. — sequendo Constantinum et tenendo uestigia Marciani v 43, 19. zelatus es Constantinum v 46, 22

summis episcopis, id est Romano Leone (2) . . Anatolio et Antiocheno Basilio et Iuuenali Hierosolimorum v 13, 2. Leone mirabili III 346, 7. L. Romani pontificis, qui uere caput est episcoporum v 32, 13. τὴν ἐπιστολὴν Λ. τὴν γραφεῖσαν πρὸς . . Φλαβιανὸν ἐπ' ἀναιρέσει τῆς Εὐτυχοῦς κακονοίας ἅτε δὴ τῇι τοῦ μεγάλου Πέτρου ὁμολογίαι συμβαίνουσαν καὶ κοινήν τινα στήλην ὑπάρχουσαν 325, 13. 475, 32. Λ. πρὸς τὴν παρὰ Εὐτυχοῦς . . ἀνακύψασαν ἀμφιβολίαν φαίνεται πρὸς Φλαβιανὸν τὴν ἐπιστολὴν ἐκπέμψας 196, 4. 319, 27. 320, 20. 27. ὀλίγων συνελθόντων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπέμφθη ἡ ἐπιστολὴ Λέοντος τοῖς ἁπανταχοῦ μητροπολίταις καὶ ὑπεγράφη 415, 25. τὸν ἐπὶ τῇι βεβαιώσει τῆς τῶν πατέρων ἡμῶν πίστεως ἔγγραφον ὅρον (synodi Chalcedonensis) κατὰ τὴν ἱερὰν ἐκείνην ἐπιστολήν 249, 20. v 94, 13. τὰ παραδοθέντα παρὰ τῶν πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι, ὃν τρόπον καὶ ἡ Λ. ἐπιστολὴ διαπεμφθεῖσα πρὸς Φλαβιανὸν σημαίνει 336, 5. Πέτρος διὰ Λέοντος ταῦτα ἐξεφώνησεν 277, 26. οὐ καινοτομῶν τι κατὰ τῆς ἐν Νικαίαι πίστεως Λ. ἐποιήσατο τὴν ἐπιστολὴν τὴν πρὸς Φλαβιανόν 469, 12. 472, 21. Leo declaret quia non est symbolum neque mathema epistula quæ tunc ab eo ad Flauianum directa est, et quod a concilio (Chalcedonensi) dictum est, sed hæreticæ prauitatis potius increpatio v 59, 15, cf. 2 sq. τῶι δοθέντι περὶ τῆς πίστεως ὅρωι παρὰ τῆς συνόδου καὶ τῇι ἐπιστολῆι Λ. 399, 4. de lectione epistulæ in concilio Ephesena impedita et temptata Nicææ ipsius Leonis excommunicatione cf. Dioscorus (2), de Theodoreti restitutione Θεοδώρητος. a L. petitionem accepit Valentinianus cum matre et uxore Romam profectus, cf. Valentinianus. concilio Calchedone collecto, cui regulariter præsiderunt et Romæ archiepiscopus L. per episcopos directos et clericos nec non et Constantinopolis episcopus Anatolius v 56, 26. 32, 14. pæne omnes Occidentalium partium episcopi pariter decernente Leone ea quæ ab ipsis patribus Calchedone collectis interpretata seu explanata sunt . . confirmauerunt v 65, 18. — Leo aduersatur ordinationi Bassiani Ephesii 406, 22. 34. 35. 409, 3. 410, 6. — ἀνάγκην ἐπαγαγεῖν οὐκ ὠκνήσατε (monachi Palæstini) . . . ἐκβοήσεσι καὶ ὑπογραφαῖς ἀναθεματίζειν τὴν σύνοδον καὶ Λέοντα 486, 12. Timotheus (Aelurus) anathematizat Romanum L. et Anatolium et Basilium Antiochenum cunctumque Calchedonense concilium v 16, 18. Vigilius . . resoluens tomum L. Liberat. 22 v 138, 7. — Λ. εἶπεν τὰ Κυρίλλου, Κελεστῖνος τὰ Κυρίλλου ἐβεβαίωσεν, Ξύστος τὰ Κυρίλλου ἐβεβαίωσεν 320, 29. Κύριλλος καὶ Κελεστῖνος καὶ νῦν Λ. ἐπιστολὰς ἑρμηνευούσας τὸ σύμβολον ἐκδεδώκασιν 315, 3. τὴν πίστιν Κυρίλλου καὶ Κελεστίνου καὶ τὴν ἐπιστολὴν Λέοντος 274, 38. litteras quas L. ad Flauianum contra Eutychis uesaniam constituens destinauit, in quibus et ipse uocibus Cyrilli concordare dinoscitur v 48, 41. Λ. καὶ Κύριλλος ὁμοίως ἐδίδαξαν 277, 28. 290, 8—305, 5 *passim*. Λ. καὶ Ἀνατόλιος οὕτω πιστεύουσιν 277, 9. cf. Prosopogr. II. ind. II

Liberato archidiacono ecclesiæ Karthaginis regionis sextæ v 98, 31. nobis ibi (Romæ) positis Liberat. 19 v 134, 28

Liberium fecit imperator (Iustinianus) augustalem misitque eum Alexandriam Liberat. 23 v 139, 17

Μακαρίου τοῦ πολιτευομένου Ἀλεξανδρείας 219, 20

Macedonii (1) infirmitatem v 54, 6. 53, 14. blasphemam M. linguam v 47, 31. pro delenda M. persona v 32, 10. Ἀπολιναρίου καὶ Οὐαλεντίνου καὶ Μ. 91, 23. Macedoniani v 85, 14

Macedonius (2) Constantinopolitanus episcopus ab imperatore Anastasio expulsus Liberat. 19 v 133, 8. 25, tamquam Nestorianus culpatus ibid. 133, 12. tempore M. Constantinopolitani episcopi ibid. 18 p. 132, 26

abbatis Romani et Mamæ, qui post eum fuit, monasterio Liberat. 19 v 133, 15

Μάνην Βαλεντῖνον Ἀπολινάριον καὶ Νεστόριον 92, 6. πᾶσαν αἵρεσιν τήν τε Ἀρείου καὶ Εὐνομίου καὶ Μανιχαίου καὶ Νεστορίου 306, 36. Eutychi ægrotanti impietate Manichæi III 342, 25

αἱ πρότερον διατάξεις περὶ Μανιχαίων 483, 1. II 118, 1. commenta Manichæorum v 47, 33. pessima semina Manichæorum v 49, 6. Manichæorum more v 147, 15. ὡς αἱρετικὸν καὶ βλάσφημον καὶ Μανιχαῖον 95, 33. τοῦς Μανιχαίου (i. e. episcopos Aegyptios) 69, 22. Arriis atque M. v 147, 13

Maximus Antiochenus cf. Prosopographia II

Proclus per Maximum diaconum suum Liberat. 10 v 112, 28

Φωτεινὸς καὶ Μάρκελλος 470, 8

Μαρκιανιστῶν 455, 9

Μαρκιανός: τῶν θείων λαυράτων ἐπ' εὐτυχίαι οἰκουμενικῆι (i. e. de Marciano leuato) εἰσερχομένων καὶ ἐν Ἀλεξανδρείαι 220, 8. κατὰ τὴν Θράικην ἐπεχομένου 30, 2. τὴν ἐπὶ τὸ Ἰλλυρικὸν ἄφιξιν 30, 17. τὴν ἐκστρατείαν 28, 6. 30, 33. adsedente ipsi concilio M. et senatu v 68, 30. 29, 39. quæ

sub M. coram omni populo in ciuitate Calchedonensi de fide orthodoxa sunt prolata v 94, 14. synodum Calchedone collectam amplectimur . . . propter multitudinem pontificum ibidem congregatorum et sententiam Marciani una cum eis prolatam v 50, 26. doctrinam concilii et M. v 37, 34. a M. principe sancita v 12, 11. Eutychis sectatores pœnis subicit 482, 4 sq. τὰ διατάγματα τὰ ἐν τῇι Ἀλεξανδρέων ἤδη προτεθέντα 489, 4. — Μαρκιανῶι νέωι Κωνσταντίνωι 336, 27. M. νέωι Κωνσταντίνωι νέωι Παύλωι νέωι Δαυίδ 351, 12. 14. 19. 25. M. amoris diuini diademate coronatus v 66, 35. de terrenis sceptris cæleste imperiium possidente v 90, 7. sequendo Constantinum et tenendo uestigia Marciani v 43, 19. quæ post eius mortem acciderunt Alexandriæ v 10, 6 sq. 12, 25 sq. 18, 23 sq. cf. Prosopogr. I. ind. 1

concilium Constantinopolitanum ἡγουμένων . . . Μελετίου Ἀντιοχείας 249, 35

Menas præpositus xenodochii maioris, quod uocatur Samson, genere Alexandrinus, suscipiens Chalcedonensem synodum Liberat. 21 v 136, 14. Agapitus papa cum principis (Iustiniani) fauore ordinauit Menatem consecrans eum manu sua in basilica sanctæ Mariæ ibid. 136, 13. Paulus ordinatur episcopus Alexandriæ a Menate Constantinopolim ibid. 23 v 128, 27. Seuerus condemnatus et Anthimus ab Agapito et Menate ibid. 128, 30. Pelagius una cum Menate flagitabat a Iustiniano ut Origenes damnaretur ibid. 140, 4. quam (Origenis damnationem a Iustiniano dictatam) suscribentes una cum Menate ibid. 140, 9

Vitalis et Misenus episcopi a Felice papa in legationem Constantinopolim missi Liberat. 17 v 130, 32. a locis propriis sunt remoti ibid. 131, 4

Montana II 107, 13 cf. Πανσοφία

Narsis cubicularius missus ab augusta Theodora Theodosium inthronizat, porro Gaianum misit in exilium Liberat. 20 v 135, 12. pugnat contra Gaianos ibid. 135, 17—20

τῶν ρν̄ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τῆι χειροτονίαι Νεκταρίου τοῦ ἐπισκόπου 300, 24. ἡγουμένων Νεκταρίου Κωνσταντινουπόλεως ἐπισκόπου 249, 34. concilium CL sub Nectario in ciuitate regia congregatum v 68, 11. concilii Constantinopolitani N. σὺν Γρηγορίωι τὴν ἡγεμονίαν ἤρατο 471, 40

Νεστορίωι (1) καὶ Κυρίλλωι ἐγένετο φιλονεικία καὶ συνέγραψαν κατ' ἀλλήλων λόγους βλαβερούς 391, 16. ὡς νομισθῆναι τοῖς πολλοῖς ἐκ τῆς αἱρέσεως Παύλου τοῦ Σαμοσατέως αὐτὸν εἶναι 391, 20. duas in Christo ostendentes naturas in una persona, quod N. sic non dixerat Liberat. 10 v 110, 24. disputans de naturis III 6, 9. Νεστορίου τὰ διεστραμμένα δόγματα εἰσάγοντος καὶ κηρύττοντος ἐπ' ἐκκλησίας 103, 19. τὴν ἀσέβειαν Νεστορίου μέλλουσαν ἐπικλύζειν τὴν οἰκουμένην 117, 17. τότε N. ἐναντιουμένου τῆι ἀληθείαι ὑπὲρ ἀληθείας εἰσῆλθον (Eutyches) 130, 34. 36, 30. III 188, 1. 189, 32. Εὐσέβιος (ep. Dorylæi) Νεστόριον καθεῖλεν 111, 17. ταύτην δεξάμενος τὴν ἐπιστολὴν [Cyrilli t. I 1, 1 p. 25—28] ἀντέγραψεν πρὸς αὐτὴν τῶι Κυρίλλωι [t. I 1, 1 p. 29—32] 103, 23. τὴν τοῦ Κυρίλλου ἐπιστολὴν πρὸς N. [t. I 1, 1 p. 33—42] γραφεῖσαν, ἐν ἧι παρακελεύεται αὐτὸν συνθέσθαι τοῖς κεφαλαίοις τοῖς δώδεκα 279, 3. a Cyrillo contra N. anathemata proposita v 70, 14. 76, 29. ἡ πρᾶξις ἡ πρώην τοῦ Κυρίλλου ἐν Ἐφέσωι γενομένη κατὰ Νεστορίου 301, 1. τῆς γενομένης πρότερον ἐν Ἐφέσωι συνόδου ἡ N. βλασφημία γέγονεν αἰτία 72, 5 [= 73, 4]. olim N. a synodo est eiectus, quæ Ephesi conuenit III 347, 14. ἐμισεῖτο παρὰ τῆς πόλεως καὶ τῶν μεγάλων τῶν ὄντων ἐν αὐτῆι 392, 16, 17. τῆς ἀπονοίας κατεψήφισται (Theodosius) 85, 21. τῶι πρέποντι χώρωι τέως καταδεδίκασται 85, 24. ἡ αὐγούστα [Pulcheria] Νεστόριον ἐξέβαλεν 69, 33. N. καὶ Εὐτυχέα σὺ [Pulcheria] ἐδίωξας 351, 22. ὁ θεὸς N. καθεῖλεν III, 18. τοῖς περὶ Νεστορίου ὑπαγορευθεῖσι τόμοις ὑπὸ Ἰωάννου [Antiocheni] 247, 17. — τὸν φρενοβλαβῆ N. 92, 29. perniciosi N. III 248, 23. N. ueritatis inimicum v 76, 31. callidum erroneumque N. v 53, 17. τὴν N. δυσσέβειαν 487, 17. 489, 1. N. impietatem v 48, 8. 19. 35. 36. N. ἡ πλάνη 478, 15. 481, 30. 486, 4. uarium N. errorem v 54, 8. N. linguam v 73, 14. impia calliditate N. v 79, 8. τὴν τοῦ ἀσεβοῦς N. βλασφημίαν 74, 3. uesaniæ nefandi N. v 70, 9. 12. scelerata N. dogmata III 249, 8. 22. hæresem nefandam profanamque N. v 27, 4. — aiebant non sapuisse noua Nestorium, sed antiquorum patrum prosecutum fuisse doctrinam Liberat. 10 v 110, 26. — τὸν διδάσκαλον Νεστορίου (Theodoretum) ἔξω βάλε 69, 19. nec habeat aliquis aut legat aut transcribat proferatue Nestorium uel terminos eius aut codices noxios (*obscure adiungitur* et quos Porphyrius edidit) neque Theodoreti scripta 348, 14. Nestorii ac Flauiani et eorum qui eiusdem sententia hæreseos detinentur III 348, 9. τὴν παραπλησίαν Νεστορίου αἵρεσιν ἐπιφημίσαντες ἡμῖν 76, 13. πολλοὶ Νεστοριοί εἰσιν 118, 10. ταῦτα N. ἐφρόνει 93, 12. 118, 6. τῶν τὰ N. φρονούντων 74, 14. ἐπισκόπους λεγομένους νοσεῖν τὴν N. δυσσέβειαν 71, 4 [= 22]. — Ἀρείου καὶ Εὐνομίου καὶ Μανιχαίου καὶ N. 306, 36. Φωτεινοῦ καὶ Ἀπολιναρίου καὶ Οὐαλεντίνου καὶ Νεστορίου καὶ Εὐτυχοῦς 491, 30. 492, 10. 493, 24. 494, 33. Μάνην Βαλεντῖνον Ἀπολινάριον καὶ N. 92, 7. Ἀπολιναρίου καὶ Βαλεντίνου καὶ N. 490, 11. N. uesaniam et Apollinaris furorem

v 90, 38. — πρῶτον πάντων N. ἀναθεματίζομεν 35, 25. N. ἀναθεμάτισον 368, 8 *et passim usque ad* 27. 374, 8. ὁ μὴ ἀναθεματίζων N. ἐξέλθηι τῆς συνόδου 319, 16. ἀνάθεμα N. καὶ Εὐτυχεῖ 93, 14. 315, 7. 368, 19 *et passim usque ad* 370, 12. 399, 37. 400, 28. 401, 9, 13. v 34, 8. 9. N. blasphemias et uesaniam Eutychis v 97, 14. — *Nestoriani* dogmatis auctor, ut multi uolunt, Paulus agnoscitur Samosatenus episcopus Liberat. 2 v 99, 8. ibid. 3 v 100, 38. impietatis Nestorianæ v 32, 11. Nestoriani Ephesiæ synodo aduersantur v 85, 15. — N. nobis proponunt quæstionem obicientes patrem cum filio natum, si Mariam theotocon fateamur Liberat. 2 v 100, 4. — οὗτος (Theodoretus) Νεστοριανός ἐστιν 368, 26. (Ibas) Νεστοριανός ἐστιν 384, 28. epistolam Ibæ, quæ per omnia Nestoriana esse cognoscitur Liberat. 24 v 140, 26. Macedonius (2) tamquam Nestorianus culpatus Liberat. 19 v 133, 12. ὁ λέγων δύο φύσεις Νεστοριανός ἐστιν 93, 26, cf. 76, 14. οἱ ἀντιλέγοντες Νεστοριανοί εἰσιν 321, 15. τοὺς N. ἔξω βάλε 319, 15. 38. 320, 12

Νεστόριος (2) ἐπίσκοπος Φραγώνεως cf. Prosopographia II

illos qui a parte Nefalii abbatis erant Liberat. 17 v 131, 28

Λέων εἶπεν τὰ Κυρίλλου, Κελεστῖνος τὰ Κυρίλλου ἐβεβαίωσεν, Ξύστος τὰ Κυρίλλου ἐβεβαίωσεν 320, 30

Hormisdæ quondam papæ filium Siluerium Liberat. 22 v 136, 18

Ὅσιος ἐξῆρχε τῆς γνώμης synodi Serdicensis 471, 39

τῶν θείας λήξεως Οὐαλεντινιανοῦ καὶ Οὐάλεντος 420, 30. 2. 23. cf. ind. I

Valentinianus cum matre et uxore Romam profectus post noctem diei apostoli Petri a Leone papa petitionem accepit III 13, 7 sq. 14, 1 sq. 22 sq. 15, 15 sq. gesta de hac re ad Theodosium direxit 14, 19 cf. ind. I

diabolus dogma Valentini olim sopitum per Eutychen renouauit v 73, 22. τὴν Οὐαλεντίνου καὶ Ἀπολιναρίου κακοδοξίαν 37, 4. 38, 19. 145, 12. τὴν Βαλεντίνου καὶ Ἀπολιναρίου μανίαν 484, 26. 487, 20. Ἀπολιναρίου καὶ Οὐαλεντίνου καὶ Μακεδονίου 91, 23. Ἀπολιναρίου καὶ Βαλεντίνου καὶ Νεστορίου 490, 11. Εὐτυχοῦς τοῦ τὴν Φωτεινοῦ καὶ Ἀπολιναρίου καὶ Βαλεντίνου καὶ Νεστορίου θεομάχον ζηλώσαντος γνώμην 492, 10. 491, 30. 493, 25. 494, 33

ἡ περιβόητος Πανσοφία ἡ καλουμένη Ὀρεινή 214, 10, cf. Montana

τοῦ θαυμασιωτάτου κόμητος Πανσοφίου 39, 27

ὥστε νομισθῆναι τοῖς πολλοῖς ἐκ τῆς αἱρέσεως Παύλου (1) τοῦ Σαμοσατέως αὐτὸν (Nestorium) εἶναι 391, 20. Nestoriani dogmatis auctor, ut multi uolunt, P. Samosatenus episcopus Liberat. 2 v 99, 8. ibid. 3 v 100, 38

ἀπέστειλεν (Iohannes Antiochenus) Παῦλον (2) τὸν ἐπίσκοπον Ἐμίσης 393, 8. 390, 22. 35. 374, 13

Paulus (3) orthodoxus suscipiens Calchedonensem synodum ordinatus est pro Seuero archiepiscopus Antiochiæ Liberat. 19 v 134, 6

Paulus (4) unus abbatum Tabennensium monachorum plane orthodoxus suscipiens Calchedonensem synodum ad Alexandrinam sedem ordinatur episcopus Liberat. 23 v 138, 24. uenerat Constantinopolim . . meruit per Pelagium Alexandriæ episcopatum accepitque ab imperatore (Iustiniano) potestatem super ordinationes ducum et tribunorum ibid. 138, 34—139, 3. negotium Psoii Rhodonis Arsenii ibid. 139, 6—26. Paulo Gazam exilium misso ibid. 139, 24. iussu imperatoris Pelagius cum Ephremio Antiochiæ Petro Hierosolimitano Hypatio Ephesitano uenit Gazam et auferentes Paulo pallium deposuerunt eum ibid. 139, 31

Παύλου (5) Κύριλλος γεγένηται θεῖος πρὸς μητρός (Isidoræ) 216, 24. 33. moritur 217, 6. cf. t. I 4, 2 p. 85, 32

Pelagium diaconum suum constituens papa (Agapitus) apud imperatorem (Iustinianum) apocrisarium ecclesiæ suæ Liberat. 21 v 136, 16. 138, 26. 139, 27. responsario Vigilii ibid. 23 v 138, 28. currens cum uoluntate augustæ (Theodoræ) ibid. 22 v 137, 19. per P. diaconum Paulus (4) meruit Alexandriæ episcopatum ibid. 23 v 139, 2. iussu imperatoris profectus Antiochiam et Hierosolimam cum patriarchis Antiochiæ Hierosolimæ Ephesi uenit Gazam [cf. 140, 1] et deposuerunt Paulum et ordinauerunt Zoilum ibid. 139, 26. 30. reuertente P. Constantinopolim ibid. 139, 34. æmulus existens Theodoro Cæsareæ Cappadociæ episcopo [= 140, 15] una cum Menate flagitabat a principe Origenis damnationem ibid. 140, 3. illud liquere omnibus credo per P. diaconum et Theodorum hoc scandalum in ecclesiam fuisse ingressum, quod etiam publice ipse Theodorus clamitauit se et P. uiuos incendendos Liberat. 24 v 141, 8. 10

duci Pergamio Liberat. 17 v 127, 5. ibid. 129, 6

Περιστερίαν 213, 39. 214, 6

post noctem diei apostoli (Petri = d. 22 m. Febr. a. 450) III 14, 2

ἀπὸ τοῦ εὐαγγελιστοῦ Μάρκου καὶ τοῦ ἐπισκόπου καὶ μάρτυρος Πέτρου (1) 306, 31

Petrum (2) cognomento Mongum, qui uocatus est blæsus Liberat. 16 v 125, 18. Timotheus Elurus et P. Mongos diaconus, qui de ordinatione fuerunt Dioscori, ab Alexandria ecclesia se separa-

uerunt ibid. 14 v 124, 2. ordinauerunt hæretici sibi P. M., qui fuerat archidiaconus ibid. 16 v 125, 17 [= 17 v 126, 16]. Anthemius augustalis accepta imperiali [Zenonis] iussione expulit sacerdotio P. ibid. 125, 23 [= 17 v 126, 17]. amabilem esse in populo ibid. 127, 2. Zenon consilio Acacii scripsit litteras Pergamio duci et Apollonio augustali ut inthronizaret P. suscipientem enoticon [cf. 127, 6. 7] ibid. 129, 7. Acacius promittente Petro facere unitatem [cf. 127, 3] nomen eius in diptychiis recitari permisit ibid. 127, 9. communicauit P. M. his qui descenderunt cum enoticon, et Acacio synodicam scripsit epistulam et ab eo recepit ibid. 127, 15. apices imperiales pro P. ibid. 129, 9. quæ Acacius et Simplicius sibi de Petro scripsisse narrantur ibid. 129, 19. 21. 25. 28, ficta sunt. P. M. bella passus seditione ei in Cæsarea basilica facta anathematizauit synodum Calchedonensem et tomum Leonis ibid. 130, 4. Vitalis et Misenus in legationem directi ut P. de Alexandrina pelleretur ecclesia ibid. 130, 33, cf. 131, 2. P. de propriis ciuitatibus expulit sacerdotes . . scandalizabat autem et illos qui a parte Nefalii erant et qui circa Iohannem (8) ibid. 131, 26. permansit in episcopatu scribens Acacio quia esset synodi communicator, et fallens Alexandrinos quia non communicaret synodo ibid. 131, 30. moritur ibid. 18 v 132, 10. — patronos P. M. ibid. 17 v 126, 32. 127, 12. qui P. M. erant ibid. 19 v 133, 16 quidam a P. ibid. 127, 3. clericos Petri hæreticos et laicos inuentos Constantinopolim ibid. 127, 14. quidam communicatorum eius clerici, monachi et laici separauerunt se ab eius communione ibid. 131, 32. his qui communicauerunt Petro ibid. 18 v 132, 16. et aduersantium et communicantium ibid. 132, 13. abscesserunt quidam a P. communione ibid. 17 v 130, 8. Acacio permanente in P. communione ibid. 131, 19. 11. non passi sunt nomini eius communicare ibid. 131, 34. his qui propter P. M. extra illam ecclesiam communicabant ibid. 133, 14. cum scandalizarentur populi quod (Athanasius 2) nomen P. haberet in diptychiis ibid. 18 v 132, 13. Dioscoritas non suscipientes P. M. ibid. 132, 35. 25. prius anathematizabas (Seuerus) P. ibid. 19 v 133, 17

dicebat (Seuerus) quia Petrum (3) anathematizaui Apamenum [cf. v 130, 10. 17 ex Narrationis ordine], dum obiceretur ei quomodo prius anathematizabas Petrum (Mongum) Liberat. 19 v 133, 17

Petrus (4) Hierosolimita Liberat. 23 v 139, 28. P. Hierosolimitano ibid. 140, 10. apocrisariis P. Hieroslimorum ibid. 138, 28

in monasterio (Petri) Iberi Liberat. 19 v 133, 14

Ἡμιαρειανῶν ἢ γοῦν πνευματομάχων 455, 8

codices quos contra solas Porphyrius edidit Christianas litteras (*confuse adiunguntur codicibus Nestorii*) III 348, 18

Πρόκλον τὸν γενόμενον τῆς βασιλευούσης πόλεως ἐπίσκοπον 406, 2. τὸν πρὸς Ἀρμενίους τόμον τοῖς τῆς Ἀνατολῆς διαπέμψαντα 472, 16. ὁ τῆς Ἀντιοχέων Ἰωάννης Πρόκλωι καὶ τῶι τῆς οἰκουμένης τὰ σκῆπτρα διέποντι (Theodosio) τὴν ὁμολογίαν ἐξέπεμψεν 472, 19 cf. Liberat. 10 v 113, 3. 112, 28. ordinat Eusebium episcopum Ancyræ 457, 29; metropolitas Gangrorum 457, 5. 8. 9. Basilium ep. Ephesi 412, 1. ἔχω (Anastasius ep. Nicææ) γράμματα πρὸς Πρόκλον 418, 26. suscepit Bassianum ep. Ephesi 406, 2 sq. 408, 25. 31. 36. 409, 36. τοῖς ἐκτεθεῖσιν παρὰ Κυρίλλου καὶ Ἀθανασίου καὶ τοῦ μεγάλου Γρηγορίου καὶ Γρηγορίου καὶ Ἀττικοῦ καὶ Π. 101, 17. cf. ind. II

in Proterium uniuersorum [cf. v 123, 21—27] sententia declinauit, cui Dioscorus commendauit ecclesiam, qui et eum archipresbyterum fecerat Liberat. 14 v 123, 30. ordinatus inthronizatur ibid. 123, 32. multa pericula passus est, ita ut militari pro custodia indigeret auxilio ibid. 123, 34. Timotheum Elurum damnauit v 82, 28. 84, 33. neque P. fidem orthodoxam tenenti communicant II 117, 18. cæsus est v 10, 12 sq. 14, 7 sq. 19, 28 sq. 26, 15. 27, 21. 32, 18. 67, 15. 78, 16 sq. 82, 9 sq. 84, 20 sq. 91, 36. 96, 25. 97, 20, cf. timens quod de P. contigerat Liberat. 23 v 139, 10. Proterium in ordine martyrum ponimus v 27, 25, cf. v 63, 9. Timotheus (Aelurus) excommunicat propter P. v 28, 1. in diptychis deleuit nomen P. v 20, 11. 21, 14. contra memoriam P. sæuit v 20, 19. 21, 12. — Athanasii et Theophili et Cyrilli . . et Proterium v 63, 9. Theophilo et Cyrillo et Dioscoro et Proterio v 15, 1. 19, 23

Aeliæ Pulcheriæ semper augustæ filiæ III 13, 2. Νεστόριον ἐξέβαλεν 69, 33. Νεστόριον ἐδίωξεν 320, 2. Νεστόριον καὶ Εὐτυχέα σὺ ἐδίωξας 351, 22. Πουλχερία νέα Ἑλένη 351, 26. cf. Prosopogr. I

(Ῥαββούλας) ὁ τῆς ἡμετέρας πόλεως (Edessæ) τύραννος 392, 26. Theodorum Mopsuestenum anathematizat 392, 33, ab illo olim in synodo confutatus 393, 1. post unitionem inter Cyrillum et Iohannem in confusione est 393, 22

Rhodo augustalis apud Alexandriam Liberat. 23 v 139, 13. homicidii reus directus est Constantinopolim ibique iussu Iustiniani occisus ibid. 139, 19. 24

in abbatis Romani et Mamæ qui post eum fuit, monasterio Liberat. 19 v 133, 15

Sabellius fugiens Arrium v 151, 24. Arrius Sabellium fugiens v 151, 25. Sabellii continuatio uel et confusio v 151, 28. 152, 30. una trinitatis subsistentia secundum S. v 151, 30. 152, 31. 35. τῶν Σαβελλιανῶν 455, 8

Seuerus dum sederet prius in monasterio Iberi . . . deinde sedens in abbatis Romani et Mamæ monasterio . . . missus est permanere Constantinopolim apocrisarius Liberat. 19 v 133, 13. apud Constantinopolim synodo derogabat ibid. 133, 18. ualuit damnare Macedonium [= 133, 13] et expellere ab Antiochena sede Flauianum ibid. 133, 25. nec ipse potitus est episcopatu eius (Flauiani) plus quam quinque (*non recte*) annis ibid. 133, 27. eius expulsio narratur ibid. 133, 29—134, 2. fugit Alexandriam ibid. 134, 5. S. et Iulianus sedebant ad labra Noni ibid. 134, 9. initium controuersiæ inter eum et Iulianum ibid. 134, 10—14. scripserunt libros aduersus alterum ibid. 134, 15. Timotheus (4) magis sententiam S. secutus est ibid. 134, 18. Theodosio (4) Anthimo et Seuero ibid. 22 v 136, 21. condemnatus ibid. 23 v 138, 29. ita ut scriberet et Flauiano et ad Maronam lectorem et Eleusinum et Entrechium episcopos et ad Ycumenium scholasticum Isauriæ ibid. 19 v 133, 19

Siluerium subdiaconum Hormisdæ quondam papæ filium Romana ciuitas elegit ordinandum Liberat 22 v 136, 18. 24. a Belisario dolose circumuentus ad palatium uenit ibid. 136, 27—137, 5. solus ingressus a suis ulterius non est uisus ibid. 137, 6. exilium missus est in ciuitatem Lyciæ quæ Patara dicitur ibid. 137, 9, 13. Iustiniani iussione ad Italiam reductus est ibid. 137, 17. 20. 21. traditus duobus Vigilii defensoribus et eius seruis in Palmariam insulam adductus defecit inedia ibid. 137, 23

imperante Zenone Simplicius Romanæ præsidebat ecclesiæ Liberat. 17 v 126, 15. 127, 8. Iohannes Talaia S. appellauit ibid. 129, 15. 17. quæ de eius litteris ad Acacium narrantur ibid. 129, 21—29, ficta sunt. defunctus est ibid. 129, 30

Sirenarum mortiferum peccatum v 93, 26

ἕως Σίμωνος τοῦ μάγου 92, 7. μιμητὴν τῆς Σίμωνος πλάνης 492, 11. 494, 6. Timotheum (Aelurum) inter Simoniacos reputandum esse decernimus v 32, 21

Socrate [u. l. Hippocrate?] scholastico Liberat. 18 v 133, 2

Stilæ duci Alexandriæ Liberat. 15 v 125, 1. 16 v 125, 3

Timotheus (1) tunc Alexandrinæ ciuitatis episcopus synodum Constantinopolitanam præsens firmauit v 68, 19. 74, 39. 1 249, 35

Timotheo (2) Eluro v 21, 25. 22, 24. 27. cognomen habens furonis v 18, 34. Alexandrinæ ecclesiæ presbyter v 18, 32. 10, 19. 13, 8. 14, 2. sententia Proterii ab ecclesia expulsus v 10, 20. 13, 10. 14, 2. 18, 40. 51, 14. 56, 38. 78, 28. 82, 28. 84, 33. 67, 36. 92, 12. ordinatus v 10, 18. 13, 27 sq. 19, 13 sq., a duobus episcopis v 78, 32. 82, 31. 34. 92, 16. 68, 1. ab isto T. duo episcopi Alexandriæ cœperunt esse Liberat. 15 v 124, 11. qui missi sunt a T. v 37, 33. 10, 37. 52, 11. 57, 6. patris nostri et archiepiscopi T. v 21, 28. 22, 5. 12. ex diptychiis abstulit Proterii uocabulum, posuit suum nomen et Dioscori v 15, 4. 16, 38. 20, 9. 11. 21, 14. 83, 2. contra Proterii memoriam sæuit v 20, 19. 21, 12. qui ab eo excommunicati sunt . . . propter Proterium v 28, 1. communicauit Leoni (imperatori) et confitetur orthodoxum v 22, 8. anathematizat Romanum Leonem et Constantinopolitanum Anatolium et Basilium Antiochenum cunctumque Calchedonense concilium v 16, 17. Leo imperauit nobis (parti Timothei) explanare quemadmodum de synodis sapiamus v 22, 16; cf. v 86, 21. dicunt sufficere sibi concilium in Nicæna urbe celebratum [cf. v 21, 33] et nequaquam in Calchedonensi concilio consentire [cf. v 22, 20] v 37, 20. confitentur amplecti synodum patrum qui Ephesi contra Nestorium conuenerunt [cf. v 22, 18] v 48, 33. concilia centum quinquaginta [cf. v 22, 18] et eorum qui Calchedona collecti, abdicantes v 34, 19. CL patrum synodo derogat v 74, 39. accusat patrum Calchedonensium constituta et fratres hæc amplectentes expellit v 47, 7. fidem Calchedonensis concilii negare præsumit v 51, 28. 62, 18. non suscipit Calchedonense concilium v 75, 2. anathematizare concilium Calchedonense non timuit v 57, 2. 9. 55, 18. Apollinarista cognoscitur v 85, 18. mortuus est Liberat. 16 v 125, 13—17. populo uolenti T. habere pontificem v 54, 33. T. et defensores eius v 34, 17. 53, 29. 90, 18. T. sectatores v 86, 21. T. sequaces v 53, 19. 54, 15. 26. 36. 55, 11. Liberat. 16 v 125, 16. prauæ sectæ sequentium T. v 55, 15. Timotheo consentientes v 52, 10. 57, 6. filii T. v 35, 35. 38, 13. 16. Leo imperator . . . duas posuit interrogationes, (1) de eis quæ apud Calchedonam synodice definita sunt, (2) et de T. pontificatu v 10, 34. 11, 25. sententiæ episcoporum de T. v 25, 20. 27, 19. 28, 25. 29, 25. 31, 3. 28. 32, 17. 34, 13. 39, 25. 40, 16. 41, 35 sq. 44, 1. 45, 15. 47, 1. 49, 25. 50, 20. 51, 14. 54, 22. 56, 36. 59, 36. 62, 23. 64, 37. 66, 17. 67, 34. 69, 38. 74, 23. 77, 8. 78, 26. 82, 25. 84, 26 sq. 87, 6. 88, 15. 89, 11. 94, 4. 95, 36. 97, 23

Timotheus (3) cognomento Salafacialius siue albus Liberat. 16 v 125, 4. T. catholico ibid. 17 v 126, 33. 129, 8. 11. Anthemius augustalis Zenonis iussu in episcopali sede T. S. reuocauit ibid. 16 v 125,

24. 21. Gennadius proximus Salafacialii [= 126, 30], quem . . . restituit S. ibid. 125, 27. 28. mitissimus in episcopatu ibid. 126, 6. apud Zenonem accusatus Iohannes Talaia eo quod ab ipso suaderetur T. suscipere in diptychis Dioscorum post mortem ibid. 127, 1. moritur T. S. anno episcopatus sui XXIII mense VI, obiit autem sine molestia ibid. 16 V 126, 12. Petrum Mongum suscipientem clericos T. catholici ibid. 17 V 129, 8, 11

Timotheus (4) Alexandriæ mortuo Dioscoro iuniore susceperat episcopatum Liberat. 19 V 134, 8. a quo suscepti Seuerus et Iulianus ibid. magis sententiam Seueri secutus est ibid. 134, 18. 20. a cuius communione Themistius desciscens schisma fecit ibid. 134, 20. defuncto T. ibid. 20 V 134, 34. funus T. ibid. 135, 8

Timotheus (5) episcopus Constantinopolim Liberat. 19 V 133, 24. ibid. 18 V 132, 30

Totum defensorem (ecclesiæ Romanæ) Liberat. 17 V 131, 13

Hypatius Ephesiorum episcopus et Demetrius a Philippis missi a Iustiniano consulere sedem apostolicam Liberat. 19 V 134, 25. H. Ephesitanus ibid. 23 V 139, 28

Alexandrinorum phantasiastarum uel corrupticolarum gloriantium de Cyrillo tamquam de patre atque de auctore suo V 108, 11. 134, 16. 135, 21

patrum antiquorum corrupta testimonia, id est Felicis (1) papæ Romani, Dionysii Ariopagitæ Corinthiorum episcopi et Gregorii mirabilis thaumaturgos cognominati Liberat. 10 V 111, 26

Felix (2) ordinatur Romanæ præsul ecclesiæ Liberat. 17 V 130, 1. papa F. litteris suis synodicis ad Acacium sic posuit (*quæ secuntur ipsa uerba, ficta sunt*) ibid. 131, 9. papa F. damnationis scripturum misit Acacio [*Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* N. F. 10 p. 6. 7] ibid. 131, 12. a F. papæ et Iohannis (Talaiæ) communione ibid. 131, 25. Frauittas episcopus Constantinopolis transmisit synodicam papæ Romano F. ibid. 18 V 132, 6

Felix (3) defensor ecclesiæ (Romanæ) Liberat. 17 V 131, 5

Flauianus (1) Proclo defuncto ecclesiæ Constantinopolitanæ sortitus est sedem Liberat. 11 V 113, 13. in monasterio Eutychis sex menses ante illius damnationem altare posuit 187, 3. Eutychis damnationis gesta Antiochiam et alio misit 96, 2. 182, 17. nihil de ea scripsit ad Petrum Rauennatem III 6, 19. confessionem Theodosio misit [35, 1 sq.] 113, 18. legati Romani ad concilium Ephesenum manserunt apud F. 99, 19. in eodem concilio ἀνεγινώσκετο τὰ ὑπομνήματα (synodi ἐνδημιούσης) καὶ εὐφημεῖτο Φ. 76, 11. impii Eusebii (Dorylæi) et seducti eius insania et cæcitate F. III 251, 9. sub Dioscoro in Epheso aduersus F. terror inlatus est V 62, 32. τὸν φονέα Φλαβιανοῦ III, 32. Φ. στρατιῶται καθεῖλον 75, 15. (Dioscorus) militum præsentia et metu appetens F. eo quod (*sententia confusa*) libellum ad apostolicam sedem misit ad omnes episcopos harum partium per eos qui directi fuerant in concilio (Epheseno) ab episcopo Romæ III 14, 34 [i. e. II 77 sq.]. reus inuentus est læsibilis nouitatis III 16, 11. 25. synodus (Ephesena) excludi definiuit ab episcopatu F. et Eusebium, sed et Domnum et Theodoretum III 348, 1. sacra sententia ab ecclesiasticis rebus expulsus est III 16, 26. sacro iudicio ab humanis rebus ablatus est III 17, 4, cf. III 15, 28. ὁ μάρτυς Φ. 115, 15. F. nostrorum temporum secundus Habel V 30, 29. nullus qui Nestorii ac F. et eorum qui eiusdem sententia hæreseos detinentur, ullo modo episcopus ordinetur III 348, 10. cf. Prosopographia II

tamquam non communicaret Flauiano (2) Antiocheno et Hierosolymorum Heliæ episcopo et Timotheo Constantinopolitano Liberat. 18 V 132, 29. Seuerus scripsit F., sicut eius (Seueri) significatur epistulis ibid. 19 V 133, 20. Seuerus ualuit damnare Macedonium (2) et expellere ab Antiochena sede F. ibid. 133, 26

Frauittas presbyter qui fuit a sancta Thecla, ordinatur post Acacium, Liberat. 18 V 132, 4. modico uiuens tempore moritur ibid. 132, 6

Φωτεινὸς καὶ Μάρκελλος 470, 8. Εὐτυχοῦς τοῦ τὴν Φ. καὶ Ἀπολιναρίου καὶ Βαλεντίνου καὶ Νεστορίου θεομάχου ζηλώσαντος γνώμην 492, 9. 491, 29. 493, 24. 494, 33. 490, 10. Φωτεινιανῶν 455, 9

Photis filius Antoninæ patriciæ Liberat. 22 V 136, 36

Χαλλώα ἡ φίλη Δανιήλου τοῦ ἐπισκόπου (Carrensis) 385, 1. 12. 17. 384, 7. 38

τῶι τῆς ἀνοσίας μνήμης Χρυσαφίωι 216, 36. τοῦ βαρβάρου X. 217, 39. Eutyches impetrauit a Theodosio per Ch. eunuchum, quem Eutyches susceperat de sacro baptismate Liberat. 11 V 114, 33. Eutyches per filium suum Ch. ibid. 12 V 117, 15. Theodosius pro Eutyche seductus a Ch. III 347, 10

Psois diaconus et œconomus ecclesiæ (Alexandrinæ) Liberat. 23 V 139, 7. Psoium ibid. 139, 11

τὰ Ὠριγένους φρονῶν (Dioscorus) 212, 17. O. principiorum scrutator III 6, 8. Theodorus (3) Origenis defensor Liberat. 23 V 140, 4. 14. capitula de libris O. excerpta ibid. 140, 2. iubente Iustiniano dictata est in O. et illa capitula anathematis damnatio ibid. 140, 8. O. damnatus est mortuus, qui uiuens olim fuerat damnatus ibid. 140, 11. Theodorus (2) multa opuscula edidit contra O. ibid. 24 V 140, 17. Origenianistis ibid. 140, 18.

IIII NOMINA LOCORVM IN VOLL. I. II 2. III. V

in Aegypto cf. ind. III Isaiani. Themistiani. fidelibus Aegyptiis V 54, 15. 55, 10. ad ducem et ad singularum prouinciarum iudices V 16, 39. abbatibus monachorum inferioris Aegypti V 130, 5. portitores litterarum uelocissimos pedestres quos Aegyptii symmachos uocant V 139, 9. litteras Aegyptiace scriptas V 139, 10. cf. Prosopogr. VII

consuetudo Alexandriæ in ordinandis episcopis V 135, 2. nullo episcoporum ex diocese Aegyptiaca præsente ut moris est in Alexandrinorum episcoporum ordinationibus V 13, 10. beati Marci pallium V 135, 5. ab Timotheo Aeluro [cf. ind. III Timotheo (2)] duo episcopi Alexandriæ cœperunt esse V 124, 11. usque ad Dioscorum (3) in diuisione erat Alexandrina ecclesia V 133, 7. cf. ind. III Petrum (3). Athanasius (2). Iohannes (5). (6). Dioscorus (3). Timotheus (4). Paulus (4). Zoilus. Apollinarem (2). Gaianus. Theodosius (4). — quæ Alexandriæ post Marciani mortem acciderint V 10, 6 sq. 12, 25 sq. 18, 23 sq. quæ in A. contigerunt V 53, 6. de statu Alexandrinæ ecclesiæ V 130, 29. cf. ind. III Gaianitæ. phantasiastarum. Dioscoritæ. — augustalis cf. ind. III Anthemio. Apollonio. Theodosius (3). Theodorum (1). Liberium. Rhodo. dux cf. ind. III Aristomachi. Dionysius. Dioscori (1). Pergamio. Stilæ. — Alexandrinorum populus et honorati et curiales et naucleri V 11, 18. magnificentissimis iudicibus et curia et plebe omnique clero simul et monachis V 13, 25. omni Alexandrino clero et concurrente curia V 19, 5. senioris cleri Alexandrinæ ciuitatis V 16, 29. τοῦ πολιτευομένου Ἀλεξανδρείας 219, 20. prior ciuitatis V 139 23. 14. Alexandrinæ populi ciuitatis V 10, 12. 16, 6. 28, 8. 135, 17. 139, 4. populi et monasteria V 135, 6. — ὁ πολυάνθρωπος τῆς Ἀλεξανδρέων δῆμος 214, 10. Alexandrinæ populus ciuitatis naturaliter ad iras inmensasque turbas acutus V 10, 3 cf. V 19, 10. populum qui indisciplinationem æstimat esse legem V 67, 33 cf. V 10, 24. illam immedicabilem Alexandrinorum passionem V 94, 5. Alexandrini Apollinaris infecti uenenis II 116, 23. — Eufimius genere Alexandrinus V 132, 7. — Marciani διατάγματα τὰ ἐν τῇ Ἀλεξανδρέων προτεθέντα 489, 4. in maiore Alexandrinæ ciuitatis ecclesia V 19, 13. Cæsarea basilica V 130, 5. foris Alexandrina ciuitate V 54, 37. τῶν τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ περὶ αὐτὴν οἰκούντων μοναχῶν 488, 30. monachos qui in suburbanis habitare noscuntur V 18, 40. Labra [= λαῦρα] Noni V 134, 9. τὴν Μετάνοιαν, προδστειον δὲ τοῦτο Ἀλεξανδρείας ὅ ποτε Κάνωπος καλούμενος 217, 21. ὑπὸ τὴν φυλακὴν τοῦ μοναστηρίου τῶν Ταβεννησιωτῶν 217, 24. abbatum Tabennensium monachorum V 138, 25. episcopum egumenum monasterii Diolcon V 131, 29. — iter maritimum Alexandria Constantinopolim per Lyciam uel Pamphyliam 214, 21. — Aegyptiacæ et Alexandrinæ ecclesiæ V 18, 25. 19, 21. Aegyptiaca diœcesis et Alexandrinorum ciuitas V 11, 31. in Alexandrina ciuitate siue intra Aegyptiacam diocesim II 117, 16. 119, 4. 5. Alexandrinorum pontificatum et Aegyptiacæ diocesis potestaten V 34, 14. episcoporum ex Aegypto aut Alexandrinorum clericorum V 20, 3. II, 1. οἱ πατέρες ὅ τε Ῥώμης καὶ ὁ Ἀλεξανδρείας 175, 40. Alexandrino et Constantinopolitano episcopo V 133, 23. τὴν σύνοδον τοῦ ἐπισκόπου Ῥώμης καὶ Ἀλεξανδρείας καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Θεσσαλονίκης 175, 31. Alexandrino et Constantinopolitano (episcopo) V 133, 23

Halicarnassius episcopus V 134, 2. cf. Prosopogr. V

τὰ μέρη τῆς Ἀνατολῆς 378, 11. 19. τοῖς τῆς Ἀνατολῆς 472, 16. τοῖς ἐν Ἀνατολῇ 471, 38. ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ἀνατολῆς 121, 21. τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἀρχιμανδριτῶν 71, 8. ἐν ταῖς Ἀνατολικαῖς πόλεσιν 71, 22. 4. ἡ Ἀνατολικὴ σύνοδος 389, 32. 390, 4. 21. 28. 391, 1. 392, 18. τὴν πίστιν τῶν Ἀνατολικῶν 390, 23. οἱ τῆς Ἀνατολῆς ἐπίσκοποι 392, 13. 455, 12. τὸν ἀρχιεπίσκοπον τῆς Ἀνατολῆς 393, 6. = Ἀντιόχεια p. 96, 1. 121, 26. τὴν ἐν τῇ Ἀνατολῇ σύνοδον 104, 3. ταῖς συνόδοις τοῦτο μὲν τῇ Ἀνατολικῇ, τοῦτο δὲ τῇ Δυτικῇ [i. e. Constantinopolitanæ] 382, 2

ἐν Ἀντιοχείαι ὑπὸ τὴν κομιτιανὴν τάξιν 376, 4. ἐν Ἀ. διαλεγομένους ἔνθα πολλαὶ μυριάδες τῶν ἀκροατῶν πληροῦσι τὸν σύλλογον 245, 5. Antiochinæ urbis II 110, 20. Antiochiam V 129, 13. in Antiochiam V 131, 21. φυλαττομένων τῶν ἐν τοῖς κανόσι τοῖς κατὰ Νίκαιαν πρεσβείων τῇ Ἀντιοχέων ἐκκλησίαι 455, 13. τῆς συνόδου τῆς κατὰ Ἀντιόχειαν συγκροτηθείσης 379, 23. 32. 380, 4. 12. 30. — Romanæ ciuitatis archiepiscopo nec non et Antiocheno et Hierosolimitano et Thessalonicensium urbis episcopo et Ephesio V 15, 32. Constantinopolitanæ et Antiochenæ et Hierosolymitanæ ecclesiæ V 132, 11. 23. cf. Ἀνατολῆς. ind. III Ephremio. Paulus (3)

Africanas regiones V 103, 8

τὰς ἐν τοῖς βαρβαρικοῖς ἔθνεσιν ἐκκλησίας 455, 20. 448, 11

Gazam exilium misso V 139, 24. 29. 31. 140, 1

Gothorum V 135, 31. 136, 28

Græcorum iuramentis V 137, 1. in Græco positæ et in Latinitatem translatæ V 11, 2. cf. Ἕλληνες

τοῖς ἐν Δύσει 471, 39. μετὰ πάσης τῆς Δυτικῆς [= *Occidentalis*] συνόδου 49, 11. ταῖς συνόδοις τοῦτο μὲν τῇι Ἀνατολικῇι [Antiochenæ], τοῦτο δὲ τῇι Δυτικῇι [Constantinopolitanæ] 382, 2. cf. Occidentalium

Ταττάιος καὶ Δωρὶς βεγεῶνες ὑπὸ Νίκαιαν 418, 7

Edessa ἀπὸ τεσσαράκοντα μονῶν inde ab Epheso 372, 25. 376, 2. Λαφαργαρίθας κτήματος τῆς ἐκκλησίας Ἐδέσσης 385, 16. cf. Prosopogr. v

τῶν ἐμπιπτόντων Ἑλλήνων ἁμαρτήματι θυσίας 385, 13. αἱρετικῶν καὶ Ἰουδαίων καὶ Ἑλλήνων 394, 6. τοῖς τε Ἕλλησι καὶ ταῖς αἱρέσεσι 486, 14. τῶν ἐχθρῶν, Ἰουδαίων φαμὲν καὶ Ἑλλήνων 312, 7. Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων 478, 28. 479, 33. 34. — τῶν Ῥωμαικῶν τούτων ἡ ἑρμηνεία ἐστὶ τὰ ἐπαγόμενα Ἑλληνιστί 3, 1. 4, 31. 5, 1. 29. 6, 19. 8, 4. 9. 14. 119, 33. 120, 22. 319, 24. προσεφώνησεν πρότερον Ῥωμαιστὶ καὶ μετὰ τὴν Ῥωμαικὴν προσφώνησιν Ἑλληνιστί 335, 21. 27. Ἑλληνιστὶ ἑρμηνευθέντων 65, 15. 114, 19. 28. 308, 15. 364, 26. cf. Græcorum

episcopus inferioris Hermopolis v 125, 26

τῶν Ἐφεσίων ἕνεκεν [cf. actionem XII. XIII de Bassiano] 477, 12. ἀπὸ τοῦ ἁγίου Τιμοθέου μέχρι νῦν κζ̄ ἐπίσκοποι ἐγένοντο 411, 32. cf. ind. III Ἡρακλείδης. Καστῖνος. τῇι ἐκκλησίαι τῇι καλουμένηι Μαρίαι 77, 16. Romano ciuitatis episcopo nec non et Antiocheno et Hierosolimitano et Thessalonicensium episcopo et Ephesio v 15, 33. 20, 38.

communicat ecclesia (Timothei Aeluri) synodis in Epheso celebratis v 22, 18. inaniter in suis precibus edixerunt Ephesiis se communicare conciliis, cum prius utique sit sine dubitatione receptum, secundum uero non solum priori constet aduersum, sed etiam uniuersis episcopis qui olim luminaria fuisse probantur ecclesiæ v 54, 10. 11. 48, 33.

τοῖς ἐν Ἐφέσωι πεπραγμένοις ὑπομνήμασι 39, 19. πάντα τὰ πεπραγμένα καὶ ὡρισμένα ἐπὶ τῆς πρώτης Ἐφεσιακῆς συνόδου ἧς καθηγηταὶ γεγόνασιν Κελεστῖνος καὶ Κύριλλος 298, 26. 323, 2. 486, 3. 487, 17. 472, 1. Ephesitanorum concilium II 103, 20. ἡ πρᾶξις ἡ πρώην Κυρίλλου ἐν Ἐφέσωι γενομένη κατὰ Νεστορίου 300, 43. τῆς ἤδη γενομένης πρότερον ἐν Ἐφέσωι συνόδου ἡ Νεστορίου βλασφημία γέγονεν αἰτία 72, 5. 73, 4. v 53, 17. Nestorius a synodo Epheseno eiectus III 347, 14. Nestoriani Ephesiæ synodo aduersantur v 85, 15

τεσσαρά [πέντε 19] ἐστιν βιβλία [= *exemplaria*] περιέχοντα τοῦτον τὸν ὅρον t. I 1, 7 p. 105 = Coll. Athen. 77]. τὰ ἐν Ἐφέσωι γενόμενα 133, 25. κανῶν ἀνεγινώσκετο [= III 943 = t. I 1, 7 l. l.] 180, 15. κανών ὁ διαγορεύων ἀρκεῖν τὰ ἐκτεθέντα 274, 32. τῇι πίστει τῶν τιη̄ καὶ τῶι ὅρωι τῶι ἐν Ἐφέσωι 317, 2. τὰ ἴσα ἐκείνων [symboli Nicæni et definitionis Ephesenæ] 133, 34. τὴν γενομένην παρὰ τῆς συνόδου τῆς ἐν Νικαίαι ἔκθεσιν καὶ τὰς ὑπαναγνωσθείσας ἡμῖν ἐπιστολὰς Κυρίλλου [1, 240. 246] καὶ τοὺς ἐκτεθέντας κανόνας καὶ πίστιν ταρὰ τῆς συνόδου τῆς ἐν Ἐφέσωι 122, 23. 28. 123, 1. 101, 3. 120, 33. 131, 31. ταῖς ἐκθέσεσι τῶν πατέρων τῶν τε ἐν Νικαίαι συνελθόντων καὶ τῶν ἐν Ἐφέσωι 35, 11. 88, 23. 89, 7. 121, 8. 30. 124, 21. 133, 33. 138, 20. 161, 7. 169, 14. 170, 32. 179, 15. 182, 12. 22. 183, 5. 18 [plurimi accedunt loci ex sententiis episcoporum quæ Latine tantummodo seruata sunt III p. 173—192]. 188. 33. 274, 36. 314, 28. τὰ δεδογμένα ἐν τῇι Ἐφεσίων μητροπόλει . . ἴσην τε αὐτὴν ἡγεῖσθαι τῇι ἐν Νικαίαι συγκροτηθείσηι 374, 17. πίστιν τὴν ἐκτεθεῖσαν ἐν τῇι Νικαέων καὶ βεβαιωθεῖσαν ἐνταῦθα (Ephesi) τὸ πρότερον 118, 13. 82, 14. 90, 24. 95, 7. 13 sq. 96, 16. 120, 33. 167, 20. 168, 33. 181, 8. 182, 38. 186, 37. 188, 27. 189, 1. 27. 190, 1. 10. 36 [accedunt multi loci ex sententiis quæ plene extant III 236—252]. 245, 33. 314, 1. 316, 35. III 347, 18. 348, 5.

synodi Nicæna Constantinopolitana Ephesena 300, 25. 323, 2. 478, 13. 481, 30. concilia Nicænum Constantinopolitanum Ephesium Chalcedonense v 26, 37. 27, 5. 28, 31 sq. 31, 23. 32, 7 sq. 39, 13 sq. 47, 24 sq. 62, 37. 66, 25 sq. 70, 3 sq. 76, 22 sq. 85, 4. 89, 7. 97, 9. quisquis laudat Calchedonense concilium, et Ephesium et Nicænum ualde miratur v 49 23. fides (Calchedonensis) ipsam formam detinens quæ dudum in Nicæno concilio et Ephesio primo apud recte sapientes constituta dinoscitur v 94, 19.

Hibæ narratio eorum quæ in synodo gesta sunt illisque præcesserunt et secuta sunt 391, 16 sq. ἡ Ἀνατολικὴ σύνοδος 389, 32. 37. 392, 13. 18. τὴν πίστιν τῶν Ἀνατολικῶν 390, 23. patres qui Ephesi conuenerunt, suscipientes Orientalium episcoporum concordiam v 53, 17.

Cyrillus in concilio Epheseno per magistrianum Theodorum ex custodia liberatus 212, 1—5 cf. t. I 1, 7 p. 68, 29 et *Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. N. F.* 13 p. 4[8]

τὴν δευτέραν ταύτην ἐν Ἐφέσωι σύνοδον 73, 7. ἐπὶ τῆς ἐναγχος γενομένης συνόδου ἐν τῇι Ἐφεσίων μητροπόλει 66, 33. τῇι ἁγίαι καὶ θεοφιλεῖ συνόδωι οἰκουμενικῇι ἐν τῇι Ἐφεσίων μητροπόλει 186, 20. ἑκατὸν εἴκοσι ἢ τριάκοντα ἐπισκόπων 94, 4. ἑκατὸν τριάκοντα πέντε ἦμεν οἱ πάντες, τεσσαράκοντα δύο ἐκελεύσθησαν σιωπῆσαι . . . ἦμεν λοιπὸν δεκαπέντε ἄνθρωποι 76, 25. τὰ πεπραγμένα ἐν Ἐφέσωι 376, 38. pro Eutyche duo celebrata concilia, prius in Epheso

et postea Chalcedone v 53, 22. 74, 27. ἡ θρυλουμένη γίνεσθαι σύνοδος 40, 9. 167, 28. 151, 26. cf. Prosopogr. 1 Νόμου. gesta Constantinopoli et a Flauiano et ab Eutyche synodo oblata 99, 30. conuocatio et decreta III 347, 27 sq. damnauit Flauianum Eusebium Domnum Theodoretum III 348, 1. τὰ ἐν Ἐφέσωι ἐν τελευταίοις περὶ Ἴβα πραχθέντα 397, 4. 5. decreta a synodo confirmat Theodosius III 348, 4. νόμωι γενικῶι 75, 9. III 16, 21.

episcopi Aegyptii post ceteros subscripserunt 75, 18. (Aegyptii) συνέχεαν τὰ πάντα 308, 29. τὴν πρὸ τούτων ἐνιαυτῶν δύο μικρῶι πρὸς ἐν Ἐφέσωι γενομένην σύγχυσίν τε καὶ ἀκαταστασίαν 424, 35. narrationes de eis quæ ibi commissa esse dicuntur 69, 21. 75, 11 sq. 20 sq. 26 sq. 36 sq. 87, 30. 36. 88, 7. 11. 92, 13 sq. 94, 16. 216, 6. Epheseno concilio quo nullus ordinem sacerdotii custodiuit III 13, 16. 21. 14, 32 sq. cf. 16, 7. 22. sub Dioscoro in Epheso aduersus Flauianum terror inlatus v 62, 31. Epheseni latrocinii v 121, 13.

acta legi uetantur 397, 8 sq.

οἱ ἐν τοῖς μέρεσιν τῆς Ἑώιας ἀρχιμανδρῖται 71, 21. 28. 3. τοῖς κατὰ τὴν Ἑώιαν διαπρέπουσιν διδασκάλοις 247, 8. τῆς Ἑώιας 472, 15. 19. cf. Ἀνατολῆς

τὴν σύνοδον τοῦ ἐπισκόπου Ῥώμης καὶ Ἀλεξανδρείας καὶ Ἱεροσυλύμων καὶ Θεσσαλονίκης 175, 31. Romanæ ciuitatis archiepiscopo nec non et Antiocheno et Hierosolimitano et Thessalonicensium urbis episopo et Ephesio v 15, 33. 20, 37. 38

ἐν Θηράλλωι 71, 14

κατὰ τὴν Θράικην ἐπεχομένου (Marciani) 30, 2

monasteriorum Hierosolimorum et eremi v 138, 32. cf. Petrus (4). Hierusalem ad quam Iudæis ad hoc tantum licet accedere quantum possunt desolationem eius in die lugere v 81, 31. τὴν σύνοδον τοῦ ἐπισκόπου Ῥώμης καὶ Ἀλεξανδρείας καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Θεσσαλονίκης 175, 31. Romanæ ciuitatis archiepiscopo nec non et Antiocheno et Hierosolimitano et Thessalonicensium urbis episcopo et Ephesio v 15, 32. 20, 37. 38. Constantinopolitanæ et Antiochenæ et Hierosolymitanæ ecclesiæ v 132, 11. 23. cf. Prosopogr. v

τὰ κατὰ τὸ Ἰλλυρικὸν συμβεβηκότα 30, 15. 17 [= II 96, 30. 32]

Ipponiregiensi episcopo v 103, 3. 5. 7

Zenone in Isauriam fugiente v 125, 8

αἱρετικῶν καὶ Ἰουδαίων καὶ Ἑλλήνων 394, 6. τῶν ἐχθρῶν, Ἰουδαίων φαμὲν καὶ Ἑλλήνων 312, 7. 478, 28. 479, 33. 34. paganis et Iudæis III 249, 9. cf. Hierosolimorum

ἐν πόλει τῶν Καινῶν 4, 35. de loco obscurissimo cf. *Zeitschr. f. neutest. Wiss.* 30 p. 34

Cæsareæ Cappadociæ episcopus v 140, 13 cf. Prosop. v

Campana regione v 130, 2

Canopi castellum v 125, 11. 19

Cappadocus v 140, 21. 143, 7

Karthaginem magnam v 103, 5. 135, 14. ecclesiæ Karthaginis regionis sextæ v 98, 34. cf. Vessulam. Capreolus. Liberatus

πλαζόμενος ἐπαιτῶ ἐν Κωνσταντινουπόλει 409, 28. ἐν τῆι μειζοτέραι στοᾶι τῆς ἐκκλησίας 148, 3. κατὰ τὸ ἐπισκοπεῖον καὶ ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς 95, 32. presbyter a sancta Thecla v 132, 4. ἐν μαρτυρίωι Κελερίνης 310, 33. xenodochii maioris quod uocatur Samson v 136, 14. τὸ ξυλόκιρκον 311, 3. 4. μεμοροφύλαξ τῶν Προκοπίου 310, 32. τὰ Φιλίππου 311, 5. Eutyches præsidens Constantinopolim celeberrimo monasterio v 113, 33 cf. Εὐτυχής. τὰ μοναστήρια τὰ ἐν τῆι πόλει ... τὰ πέραν ἐν Συκαῖς 127, 22. 23. cf. ind. III, Acymitorum. ἐν Ἀλεξανδριαναῖς 71, 31 cf. Θηράλλωι. sexto miliario iuxta basilicam ⟨m⟩art⟨y⟩ris Focæ in uia quæ ducit ad Stoma Ponti v 135, 27

τὰ προνόμια Κωνσταντινουπόλεως 412, 6. περὶ τῶν πρεσβείων τῆς ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης 448, 3. 249, 28 sq. 250, 30. 421, 31. 477, 5 sq. de ordinationibus Constantinopoli factis 411, 39 sq. 30. 412, 7

cf. ind. III Acacius (2). Frauittas. Eufimius. Macedonius (2). Timotheus (5). Epiphanio. Anthimum. Menas

τὸν κανόνα [3] τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα πατέρων οἵπερ ἐτύγχανον συνειλεγμένοι ἐπὶ τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου ἐν Κωνσταντινουπόλει ἡγουμένων τότε Νεκταρίου μὲν Κωνσταντινουπόλεως ἐπισκόπου, Τιμοθέου δὲ Ἀλεξανδρείας [cf. v 68, 19. 74, 39. 92, 39] καὶ Μελετίου Ἀντιοχείας, Ἑλλαδίου Καισαρείας Καππαδοκίας, Κυρίλλου Ἱεροσολύμων καὶ τῶν λοιπῶν 249, 34. τῶν $\overline{ρν}$ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τῆι χειροτονίαι Νεκταρίου τοῦ ἐπισκόπου 300, 24. 448, 1. 289, 25. 291, 3. 294, 24. 299, 39. 300, 11. 19. 325, 2. τῆι πράξει τῆι γενομένηι ἐν Κωνσταντινουπόλει παρὰ τῶν $\overline{ρν}$ πατέρων 301, 17. 425, 31. 477, 13. v 53, 13. 73, 9. οἱ ἐνταῦθα τὴν Ἀπολιναρίου λύμην φωράσαντες 471, 38. mentio concilii Constantinopolitani interpolata 35, 10. Timotheus (Aelurus) synodo Constantinopolitanæ derogat v 72, 38 cf. 22, 18.

synodi Nicæna et Constantinopolitana, Cyrilli epistulæ Ephesi relectæ, Leonis tomus concordant et fidei fundamenta sunt 289, 22—305, 6 passim. concilia Nicænum Constantinopolitanum Ephesium Chalcedonense v 26, 37 sq. 28, 31 sq. 31, 23. 32, 7 sq. 39, 36. 47, 24 sq. 62, 37. 66, 25 sq. 70, 3 sq. 76, 22 sq. 85, 4. 89, 6. 7. 97, 9. concilia Nicænum Constantinopolitanum Athanasius Theophilus Cyrillus Ephesena synodus Chalcedonense concilium II 117, 1. concilia Nicænum Constantinopolitanum Chalcedonense v 33, 37 sq. 45, 1 sq. 83, 36 sq. 85, 33 sq. 96, 9. τὰ νῦν (Chalcedone) κατὰ τὰς τῶν ἀποστόλων ἐκθέσεις καὶ κατὰ τὰς τῶν πατέρων τῶν τῑ καὶ η̄ καὶ τῶν ρ̄ν̄ τυπωθέντα 479, 31. 274, 14. v 33, 14 sq. (notandum symbola Nicænum et Constantinopolitanum inter se misceri 25. 26). Timotheus (Aelurus) negat concilia Constantinopolitanum et Chalcedonense v 34, 19.

senioris et nouæ Romæ archiepiscopos v 51, 36. sicut sapit apostolicæ Romanorum sedis ecclesia et episcopi Constantinopolis v 27, 17. separauit se sedes apostolica et Constantinopolitana v 131, 19. Constantinopolitanæ et Antiochenæ et Hierosolymitanæ ecclesiæ v 132, 11. 23. Alexandrino et Constantinopolitano (episcopo) v 133, 24.

τῇι ἐνδημούσηι συνόδωι 39, 29. 37, 9. 406, 3. 26. 425, 31. 24. 426, 17. λεγέτω ἡ σύνοδος εἰ σύνοδον χρὴ καλεῖν τῶν ἐπιδημούντων τῇι βασιλίδι πόλει τὴν συνέλευσιν 465, 40 cf. 466, 5 sq. ὀλίγων συνελθόντων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπέμφθη ἡ ἐπιστολὴ Λέοντος τοῖς ἁπανταχοῦ μητροπολίταις καὶ ὑπεγράφη 465, 25. episcopos qui in præsenti in hac urbe regia commorantur v 11, 22. cf. Prosopogr. II Φώτιος. v Κωνσταντινουπόλεως

Λαφαρταρίθας κτήματος τῆς ἐκκλησίας Ἐδέσσης 385, 16

τὸν παρεχόμενον παρὰ τῶν βασιλέων σῖτον ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Λιβύης διὰ τὸ τὴν χώραν ξηροτάτην εἶναι καὶ μηδὲ ὅλως σῖτον ἐν αὐτῇι γεωργεῖσθαι 213, 32

ciuitatem prouinciæ Lyciæ quæ Patara dicitur v 137, 9

episcopo Metileos [?] v 130, 4

τῇι ἡμετέραι ἤρεσεν ἡμερότητι ἵνα ἁγία σύνοδος ἐν τῇι Νικαέων πόλει τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας συγκροτηθῆι 27, 28. 28, 4. 10. 29, 13. 18. 30, 5. 294, 8. III 19, 31. I 212, 26. IIII 51, 31. τὸ στενὸν τῆς πόλεως 28, 29

τὴν τῶν τῑη̄ διδασκαλίαν ἣν ὡς κοινὸν ἐξ ἁγίων σύνθημα τοῖς μυουμένοις πρὸς τῆς υἱοθεσίας παρεγγυῶμεν ἀσφάλειαν 469, 26. τοῦ συμβόλου τῆς πίστεως τῶν τῑη̄ 313, 39, 314, 39. 485, 21. 34. 487, 23. 489, 2. 16. 490, 13. 491, 28. 493, 24. 34. 494, 10. 15. 32. 495, 3. ἐν τῇι Νικαέων συνόδωι φανερωθεῖσα ἡ πίστις 336, 20. τῆς ἐν Νικαίαι πίστεως 472, 23. 313, 26. 314, 22. 31. 315, 16. 487, 16. 493, 12. v 33, 14 sq. 58, 34

τὴν ἔκθεσιν τῶν ἐν Νικαίαι καὶ Κυρίλλου 121, 34. 122, 4. 10. patres Nicæni, Cyrillus et Iohannes Antiochiæ 121, 18. οὐ καινοτομῶν τι κατὰ τῆς ἐν Νικαίαι πίστεως νῦν λέων ἐποιήσατο ἐπιστολὴν τὴν πρὸς Φλαβιανόν 469, 12. 336, 5. qui simulant se symbolum Nicænum sequi v 49, 5. simulabant se patrum Nicæa conuenientium sequi et Cyrilli decreta v 48, 2.

secundum definitiones Nicæni concilii III 14, 36

τὴν ὀρθόδοξον πίστιν τὴν παρὰ τῶν τῑη̄ καὶ παρὰ τῶν ρ̄ν̄ παραδοθεῖσαν 274, 14. 479, 31. v 33, 14 sq. [symbola inter se miscentur ibid. 25. 26]

loci de conexu inter synodos Nicænam et Ephesenam [i. e. Coll. Ath. 77 t. I 1, 7 p. 105, cf. de his gestis t. I 1, 4 p. XVII] collecti sunt s. n. Ἐφεσίων in tmemate de concilio Epheseno priore. κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν ἐν Νικαίαι πατέρων τῑη̄ καὶ κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν ρ̄ν̄ καὶ τὰς κανονικὰς ἐπιστολὰς καὶ ἐκθέσεις τῶν ἁγίων πατέρων Γρηγορίου Βασιλείου Ἱλαρίου Ἀθανασίου Ἀμβροσίου καὶ τὰς Κυρίλλου δύο κανονικὰς ἐπιστολὰς τὰς ἐν τῇι κατ' Ἔφεσον πρώτηι συνόδωι βεβαιωθείσας καὶ δημοσιευθείσας 195, 37.

fides Nicæna et Chalcedonensis v 25, 39, 30, 1. 65, 13. 68, 28. 71, 2. 74, 4. 12. 75, 4. 17. 77, 36 sq. 86, 1. 87, 33. 88, 10. 90, 30. 34. 91, 2. 92, 31. 93, 8. decretis Chalcedonensibus præfulget symbolum Nicænum v 40, 38. concilia Nicænum et Chalcedonense v 9, 11. 12, 25 sq. 18, 26. 19, 20. 38, 12. 39, 23. 40, 34. 42, 13. 43, 23. 47, 3. 49, 3. 19. 50, 27. 55, 2. 56, 33. 59, 3. 62, 29. — dicunt sufficere sibi concilium in Nicæna urbe celebratum et nequaquam in Calchedonensi concilio consentire v 37, 20. Timotheus symbolum trecentorum XVIII patrum amplectitur v 44, 11; cf. 21, 33. 22. 20

synodi Nicæna et Constantinopolitana, Cyrilli epistulæ Ephesi relectæ atque Leonis tomus concordant et fidei fundamenta sunt 289, 22—305, 6 passim. concilia Nicænum Constantinopolitanum Ephesium Chalcedonense v 26, 37. 28, 31 sq. 31, 23. 32, 7 sq. 39, 13 sq. 47, 24 sq. 62, 37. 66, 25 sq. 70, 3 sq. 76, 22 sq. 85, 4. 89, 6. 97, 9. concilia Nicænum Constantinopolitanum Athanasius Theophilus Cyrillus Ephesena synodus Calchedonensis synodus II 117, 1. concilia Nicænum Constantinopolitanum Chalcedonense v 33, 37 sq. 45, 1 sq. 83, 36 sq. 85, 53 sq. 96, 9

Nilus v 29, 32
Nolanam ecclesiam quæ est in Campana regione v 130, 2
τὴν Ὄασιν 140, 5
pæne omnes Occidentalium partium episcopi litteris propriis et oris sui confessione ea quæ a patribus Calchedone collectis interpretata seu explanata sunt de Christi incarnatione, confirmauerunt v 65, 16. ad uniuersos metropolitanos episcopos totius Orientis et Occidentis v 9, 31
per Orientem III 15, 18. totius Orientis et Occidentis v 9, 31. patres qui Ephesi conuenerunt, suscipientes Orientalium episcoporum concordiam v 53, 18. huic (tomo Leonis) etiam illam epistnlam quæ a patribus Orientalis ecclesiæ scripta dinoscitur [*confunditur cum Cyrilli epistula ad Iohannem de pace*], patres (concilii Chalcedonensis p. 325, 10) coniunxerunt v 48, 24. cf. Ἀνατολῆς. Ἑώιας
Wandalorum Africanas regiones obsidentium v 103, 8
a Palæstina quidam v 132, 1
Palmariam insulam v 137, 24
castellum Papyrii v 131, 23
ciuitatem prouinciæ Lyciæ, quæ Patara dicitur v 137, 9. Pataram v 137, 13. cf. Prosopogr. v
regionis Ponti v 134, 33
cum Romam aduenissem, ad basilicam apostoli Petri processi III 14, 2. 15, 15. in ipso altari martyris III 14, 24. post noctem diei apostoli III 14, 2. Romam frequentibus concursionibus inspicere III 13, 3. in basilicam martyris Sabinæ v 136, 30. Romæ quidam monachi v 134, 30. Romana ciuitas v 136, 28. papæ et senatui Romano v 135, 31. τὸ Ῥωμαίων βασίλειον 312, 3. τὰ Ῥωμαικὰ πράγματα 29, 2 [= Romana respublica II 96, 20]. Romanam rem publicam v 64, 40. τοῖς τοῦ θεοῦ νόμοις καὶ τῇι πολιτείαι τῶν Ῥωμαίων 483, 31. τῆς Ῥωμαικῆς καταστάσεως 493, 42. τοῦ Ῥωμαίων ἐδάφους 482, 37 [= Romanum solum III 351, 49]. extra Romani imperii solum II 118, 1. Romanum imperium v 79, 36. per omne Romanum imperium II 119, 11. æquitatis Romanum imperium continentis v 51, 31. Romana imperia v 95, 21. Romano principatui v 93, 1. 79, 8. Romanæ pacis et disciplinæ v 87, 27
τῶν Ῥωμαικῶν τούτων ἡ ἑρμηνεία ἐστὶ τὰ ἐπαγόμενα Ἑλληνιστί 3, 1. 4, 31. 5, 1. 29. 6, 19. 8, 4. 9, 14. 119, 33. 120, 22. 319, 24. προσεφώνησεν πρότερον Ῥωμαιστὶ καὶ μετὰ τὴν Ῥωμαικὴν προσφώνησιν Ἑλληνιστί 335, 20
τὸν πατριάρχην τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς μεγάλης Ῥώμης 486, 11. ὁ ἀποστολικὸς ἐπίσκοπος καὶ τῆς ἀποστολικῆς πόλεως Ῥώμης 444, 32. τῶι θρόνωι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης διὰ τὸ βασιλεύειν τὴν πόλιν ἐκείνην οἱ πατέρες εἰκότως ἀποδεδώκασι τὰ πρεσβεῖα 448, 4. τῆς Πέτρου καθέδρας τὸ κήρυγμα 472, 35. apocrisarium primæ sedis Romanum v 139, 27
τὴν σύνοδον τοῦ ἐπισκόπου Ῥώμης καὶ Ἀλεξανδρείας καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Θεσσαλονίκης 175, 31. Romanæ ciuitatis archiepiscopo nec non et Antiocheno et Hierosolimitano et Thessalonicensium urbis episcopo et Ephesio v 15, 31. οἱ πατέρες ὅ τε Ῥώμης καὶ ὁ Ἀλεξανδρείας 175, 40. sicut sapit apostolicæ Romanorum sedis ecclesia et episcopi Constantinopolis v 27, 16. senioris et nouæ Romæ v 51, 36. separauit se sedes apostolica et Constantinopolitana v 131, 19. cf. Prosopogr. II Ἰουλιανός (3). Πασκασῖνος. v Ῥώμης
Σαμαρείτας 486, 15. 488, 15
οἱ ἐκ Σαρδικῆς κατὰ τῶν Ἀρείου λειψάνων ἀγωνισάμενοι 471, 37
quasi Sardiniam directus v 135, 14
Σινώπης ἐστίν [i. e. cynicus] 118, 8
in uia quæ ducit ad Stoma Ponti v 135, 27 cf. Κωνσταντινουπόλει
monasteriorum primæ et secundæ Syriæ v 138, 22. cf. ind. III Ἐφρέμ. Συριστὶ λαλοῦντα 314, 31. 379, 24. 382, 14. ὑπογραφὴ Συριακή 394, 27. 35. 395, 4. 6. 19. 26. 28. 34. 36. 396, 10. 17. 24. 29. 31. 33. 35. 37
Ταττάιος καὶ Δωρὶς ῥεγεῶνες ὑπὸ Νίκαιαν 418, 16
ciuitatis Trapezuntis regionis Ponti v 134, 33
Tyriorum annus et mensis 373, 12
Pharum v 29, 32
ἀπὸ τῆς Φοινίκης 394, 3
τῶι φιλοχρίστωι λαῶι Κωνσταντινουπόλεως καὶ Χαλκηδόνος 238, 24. τὰ μοναστήρια τὰ ἐν τῆι πόλει ... τὰ πέραν ἐν Συκαῖς ... τὰ ἐν Χαλκηδόνι 127, 24
concilium primo Nicæam conuocatum, deinde Chalcedonem translatum cf. Νικαέων. Prosopogr. v Χαλκηδόνος. τῶν $\overline{φκ}$ ἐπισκόπων p. 481, 34. 475, 34. II p. 185, 23. Miller, Mélanges 1, 63. τῆι συνόδωι τῶν $\overline{χ}$ ἐπισκόπων 309, 19. cf. *Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* N. F. 13 p. 11[3]. σύνοδον ἀναριθμήτων σχεδὸν ἐπισκόπων 480, 23. patribus Chalcedone collectis qui superiora

concilia multitudine transcenderunt v 45, 4. ἡ σύνοδος διὰ Εὐτυχέα ἐγένετο 307, 17. Calchedonensi concilio, cuius ... pastores totius orbis extitere doctores præsentibus ... senatu et culmine eminentium potestatum et principe Marciano v 29, 36. 68, 30. concilio celebrato sub duobus imperatoribus v 32, 15. sententiam Marciani una cum episcopis Chalcedone prolatam v 50, 26. 37, 33. quæ sub principe Marciano coram omni populo in ciuitate Calchedonensi de fide orthodoxa sunt prolata v 94, 14. σὺ [Leo papa] μὲν ἡγεμόνευες ... βασιλεῖς δὲ πιστοὶ πρὸς εὐκοσμίαν ἐξῆρχον 476, 1. τὰ κατὰ τὴν πίστιν ἐκζητεῖ διὰ τῆς αὐθεντίας Λέοντος 480, 34. τῶι τε νῦν δοθέντι περὶ τῆς πίστεως ὅρωι παρὰ τῆς συνόδου καὶ τῆι ἐπιστολῆι Λέοντος 399, 4. v 59, 5. 129, 26. 130, 6. 131, 11. 132, 28. per iussionem Leonis et Anatolii concilio celebrato v 32, 15. concilio Chalcedone collecto cui præsiderunt Leo et Anatolius v 56, 25. Occidentalium partium episcopi litteris propriis et oris confessione fidem Chalcedonensem confirmant v 65, 16. eis quæ nuper a Marciano principe sancita sunt, consona decernentes (Leo imperator) v 12, 12
uoluntatem propriam rescribere præcepit (Leo imperator) utrum ea quæ apud Calchedonam synodice definita sunt, eis placerent et Timothei pontificatum tamquam incompetenter factum reprehenderent v 10, 33. 11, 25. sententiæ de Calchedonensi concilio v 25, 29. 28, 31. 29, 36. 31, 8. 39, 12. 40, 32. 43, 22. 47, 24. 50, 24. 52, 1. 56, 25. 65, 9. 66, 23. 68, 28. 70, 2. 86, 33. 89, 4. 90, 34. 91, 25. 94, 14. 96, 7. 97, 8. sententia singularis v 58, 32 sq. Chalcedonensem definitionem non mathema fidei existentem v 59, 4. 9. 14. 70, 16. communicatores concilii Chalcedonensis et Proterii v 14, 35. 15, 8. 20, 2
Timotheus Aelurus anathematizat concilium Chalcedonense v 13, 18. 20, 1. 55, 18. 57, 2. 9. 62, 28 cf. 34, 19. 47, 7. 51, 28. 75, 2. 37, 20. anathematizat Romanum Leonem et Constantinopolitanum Anatolium et Basilium Antiochenum cunctumque Calchedonense concilium v 16, 19. derogatur concilio Chalcedonensi v 9, 39. 10, 11. 26. ἀνάγκην ἐπαγαγεῖν οὐκ ὠκνήσατε (monachi Palæstini) ἐκβοήσεσι καὶ ὑπογραφαῖς ἀναθεματίζειν τὴν σύνοδον καὶ τὸν πατριάρχην τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς μεγάλης Ῥώμης Λέοντα 486, 11
fides Nicæna et Chalcedonensis v 25, 39. 30, 1. 65, 13. 68, 28. 71, 2. 74, 4. 12. 75, 4. 17. 77, 36 sq. 86, 1. 87, 33. 88, 10. 90, 30. 34. 91, 2. 92, 31. 93, 8. decretis Chalcedonensibus præfulget symbolum Nicænum v 40, 38
concilia Nicænum Constantinopolitanum Ephesium Chalcedonense v 26, 37. 27, 5. 28, 31 sq. 31, 23. 32, 7 sq. 39, 20. 47, 24 sq. 62, 37. 66, 25 sq. 70, 3 sq. 76, 22 sq. 85, 4. 89, 6. 97, 9. concilia Nicænum Constantinopolitanum Chalcedonense v 33, 37 sq. 45, 1 sq. 83, 36 ff. 85, 33 sq. 96, 9. concilia Nicænum Constantinopolitanum Athanasius Theophilus Cyrillus Ephesena synodus Calchedonensis synodus II 117, 1
communicator synodi v 130, 8. 131, 31. 132, 25. suscipiens Chalcedonensem synodum v 134, 7. 136, 15. 138, 27. 139, 6. scribente principe (Iustiniano) in defensione synodi Calchedonensis v 140, 21. quia non communicaret synodo v 131, 32. 133, 31. 134, 3. 33. 135, 25. 136, 20. 33. anathematizat Calchedonense concilium v 133, 23. 28. derogabat synodo v 133, 18. in eiectione synodi enoticon suscipere v 133, 3. 5. 132, 15. 18. 31. 34. tractatuum quos fecerat contra synodum v 134, 2. offenduntur (Acephali) in synodo Calchedonensi quod laudes susceperit Theodori Mompsuesteni episcopi epistolamque Ibæ pronuntiauerit orthodoxam v 140, 25. 18

V DIGNITATES IMPERII

Imp̄p Cæsares Flauius Valentinianus pontifex inclitus Germanicus inclitus Alamannicus inclitus Sarmaticus inclitus tribuniciæ potestatis uicies septies imperator uicies septies consul septies et Flauius Marcianus pontifex inclitus Germanicus inclitus Sarmaticus inclitus Alamannicus inclitus Francicus inclitus tribuniciæ potestatis uicies septies [*falso ex Valentiniani titulo repetitum*] imperator consul semel *inscribitur constitutio quæ data est* d. 7. m. Febr. a. 452 III 346, 38. *breuius inscribuntur litteræ*, cf. Imperatores Cæsares Valentinianus et Marcianus uictores et triumphatores maximi semper augusti III 19, 25. Αὐτοκράτορες Καίσαρες Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανὸς νικηταὶ τροπαιοῦχοι μέγιστοι ἀεισέβαστοι αὔγουστοι [= maximi semper uenerabiles augusti III 42, 31] 68, 2 *atque similiter* 403, 31 [= III 492, 10]; *breuius* 30, 4 [= III 22, 27. II 90, 21]. Νικηταὶ Οὐαλεντινιανὸς καὶ Μαρκιανὸς ἔνδοξοι [incliti II 95, 4] τροπαιοῦχοι μέγιστοι [μέγιστοι om. 27, 22 = III 20, 11] ἀεισέβαστοι 28, 12. 27, 22 [= III 22, 3. 20, 11. II 95, 4]. Νικηταὶ Οὐαλεντινιανὸς καὶ Μαρκιανὸς ἔνδοξοι τροπαιοῦχοι ἀεὶ [om. 251, 3] αὔγουστοι 251, 3. 257, 2. Νικηταὶ Οὐαλεντινιανὸς καὶ Μαρκιανὸς ἔνδοξοι τροπαιοῦχοι ἀεὶ βασιλεῖς [= semper augusti III 17, 18] 10, 5 [= III 17, 18]. Imperator Cæsar Leo piissimus uictor triumphator maximus semper

augustus v 11, 7. Αὐτοκράτορες Καίσαρες Φλαύιοι Οὐαλεντινιανὸς καὶ Οὐάλης εὐτυχεῖς εὐσεβεῖς σεβαστοὶ αἰώνιοι νικηταί 420, 3. Οὐαλεντινιανὸς εὐσεβὴς εὐτυχὴς αὔγουστος 420, 23. — Victor Valentinianus gloriosus ac triumphator semper augustus [βασιλεύς 5, 7] et filius *inscribitur epistulæ ad Theodosium* III 13, 32 [= 5, 7]
τοῖς εὐσεβέοι καὶ φιλοχρίστοις βασιλεῦσιν ἡμῶν Φλαυίωι Θεοδοσίωι καὶ Οὐαλεντιανῶι τοῖς αἰωνίοις αὐγούστοις 177, 26. τοῖς φιλοχρίστοις καὶ εὐσεβεστάτοις βασιλεῦσιν ἡμῶν Φλαβίοις Βαλεντινιανῶι καὶ Μαρκιανῶι τοῖς αἰωνίοις αὐγούστοις 66, 23. τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ πιστοτάτοις φιλοχρίστοις βασιλεῦσιν ἡμῶν Θεοδοσίωι καὶ Οὐαλεντινιανῶι τοῖς αἰωνίοις αὐγούστοις 152, 20. τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ φιλοχρίστοις ἡμῶν βασιλεῦσιν Φλαυίωι Οὐαλεντινιανῶι καὶ Φλαυίωι Μαρκιανῶι νικηταῖς τροπαιούχοις ἀεὶ αὐγούστοις 306, 27. τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ φιλοχρίστοις καὶ ἀξίως παρὰ τοῦ θεοῦ τῶν ὅλων τετιμημένοις αὐγούστοις Οὐαλεντινιανῶι καὶ Μαρκιανῶι 423, 40. piissimis et fidelissimis et Christianissimis imperatoribus uictoribus ac triumphatoribus Valentiniano et Marciano semper augustis III 342, 9. cf. τοῖς θειοτάτοις καὶ εὐσεβεστάτοις καὶ φιλοχρίστοις δεσπόταις τῆς οἰκουμένης 69, 35. τοῖς καλλινίκοις καὶ τροπαιούχοις ἡμῶν δεσπόταις 210, 28. τοῖς ἀηττήτοις βασιλεῦσι 177, 22. τοῖς κρατοῦσι τῶν ὅλων 208, 32. τῶι εὐσεβεστάτωι δεσπότηι τῆς οἰκουμένης 416, 44. τοῦ ἀηττήτου Χριστιανικωτάτου βασιλέως 45, 31 [= inuictissimo et Christianissimo principi Leo ep. 26 uol. 4 p. 27, 24]. — τῶι εὐσεβεστάτωι καὶ φιλοχρίστωι ἡμῶν βασιλεῖ Θεοδοσίωι 35, 3. τῶι ἐνδοξοτάτωι καὶ φιλανθρωποτάτωι Θεοδοσίωι αὐγούστωι 45, 2 *cf. Latinum exemplar Leo ep.* 7 [uol. 4 p. 9, 17 cf. ibid. p. XXXVIIII]. τῶι φιλανθρωποτάτωι καὶ γαληνοτάτωι Θεοδοσίωι αὐγούστωι [*nihil nisi* Theodosio augusto *Leo ep.* 18 p. 19, 13] 25, 9. — τῶι εὐσεβεστάτωι καὶ φιλοχρίστωι βασιλεῖ νέωι Κωνσταντίνωι Μαρκιανῶι 311, 40. τῶι ὑπὸ τῆς ἀχράντου τριάδος σκεπομένωι εὐσεβεστάτωι καὶ φιλοχρίστωι δεσπότηι καὶ βασιλεῖ Μαρκιανῶι αὐγούστωι 315, 26. — τοῖς γῆς καὶ θαλάσσης καὶ παντὸς [πάντων 463, 10]. ἀνθρώπων ἔθνους καὶ γένους δεσπόταις Φλαυίοις Οὐαλεντινιανῶι καὶ Μαρκιανῶι τοῖς αἰωνίοις [αἰωνίοις καὶ τροπαιούχοις 463, 11] αὐγούστοις 404, 1. 417, 7. 463, 10. — domino meo Theodosio gloriosissimo [ἐνδόξωι 5, 6] uictori ac triumphatori perpetuo imperatori et patri III 13, 31 [= 5, 6; *scribit Valentinianus*]; *cf.* domine sacratissime [ἁγνότατε 5, 17] pater et uenerabilis [σεβάσμιε 5, 17] imperator III 14, 9 [= 5, 17]. domino uictori Theodosio triumphatori semper augusto filio III 14, 21 [= 5, 30; *scribit Galla Placidia*]; cf. domine sacratissime fili uenerabilis [προσκυνητέ 6, 7] imperator III 14, 36 [= 6, 7]. domino Theodosio inclito [τροπαιούχωι 6, 21] semper augusto et patri III 15, 12 [= 6, 21; *scribit Licinia Eudoxia*]; *cf.* domine sanctissime [ἁγνότατε 6, 34] pater et adorabilis [προσκυνητέ 6, 34] imperator III 15, 23 [= 6, 34]. domino meo Valentiniano augusto III 15, 31 [= 7, 6; *scribit Theodosius*]; *cf.* domine sanctissime fili et uenerabilis imperator III 16, 1 [= 7, 11]. — meus dominus tranquillissimus imperator meus coniux III 19, 2. 11. 16 [= 9, 20. 30. 35]. ὁ θειότατος καὶ ἡμερώτατος βασιλεὺς ὁ ὁμόζυγος τῆς ἐμῆς γαληνότητος 487, 5. τοῦ γαληνοτάτου δεσπότου τῆς οἰκουμένης καὶ ὁμοζύγου τῆς ἐμῆς εὐσεβείας 488, 5. ὁ θειότατος καὶ εὐσεβέστατος δεσπότης καὶ ὁμόζυγος τῆς ἐμῆς γαληνότητος 494, 23. τοῦ εὐλαβοῦς [falsum, legas εὐσεβοῦς] δεσπότου τῆς οἰκουμένης καὶ ὁμοζύγου τῆς ἐμῆς θειότητος 494, 18 [*scribit Pulcheria*]. — piissimo atque fidelissimo uictori atque triumphatori Leoni principi semper augusto v 66, 1. piissimo et Christianissimo imperatori augusto ac triumphatori Leoni v 24, 31. domino piissimo Christoamantissimo imperatori nostro Leoni perpetuo augusto v 56, 11. piissimo et Christianissimo amabili [*cf.* p. 41, 5. 86, 9; *transfertur* φιλοχρίστωι] imperatori semper augusto Leoni v 77, 21. piissimo et Christianissimo imperatori orthodoxo Leoni uictori triumphatori semper augusto v 21, 24. piissimo et Christianissimo imperatori Cæsari Leoni triumphatori semper augusto v 79, 20. post deum domino totius orbis piissimo et Christianissimo nostro principi Leoni v 30, 10. terræ marisque et totius generis humani domino orbis terrarum uictori et piissimo augusto Leoni imperatori v 35, 8. piissimo et Christianissimo et diuinitus electo [παρὰ θεοῦ ἀναδειχθέντι Euagr. 2, 8] triumphatori semper augusto Leoni v 11, 35. piissimo et Christo amantissimo a deo principi constituto uictori triumphatori semper augusto Leoni v 95, 15. deoamantissimo atque piissimo Christianissimo augusto a deo conpetenter honorato imperatori Leoni v 50, 11. per omnia Christianissimo uictori atque triumphatori et a deo conpetenter honorato imperatori Leoni v 51, 1. piissimo et Christianissimo et iuste a deo potestatem totius orbis et dominationem sortito uictori semper augusto Leoni v 67, 1. deoamantissimo et piissimo atque Christianissimo augusto digne a deo coronato imperatori Leoni v 40, 8. religiosissimo atque piissimo et Christianissimo augusto et a deo coronato et honorato imperatori v 41, 10. religiosissimo et a deo infulas imperiales adepto Leoni augusto v 75, 22. religiosissimo atque piissimo et Christianissimo augusto et honorato conpetenter a deo imperatori Leoni v 38, 30. sacratissimo et pissimo amatori Christi augusto et a deo conpetenter honorato imperatori Leoni

v 32, 34. protecto [cf. τὸν παρὰ τοῦ δεσπότου θεοῦ ἡμῶν φρουρούμενον βασιλέα 154, 9] pio et Christianissimo domino totius orbis terrarum et imperatori perpetuo augusto Leoni v 26, 19. Christoamantissimo uictori atque triumphatori et a sancta trinitate seruato imperatori Leoni v 60, 24. piissimo et Christianissimo terræ domino possidenti cæleste regnum perpetuo augusto imperatori Leoni v 84, 12. piissimo et Christianissimo amabili imperatori et regnum cælestium possidenti augusto Leoni v 86, 9. præterea cf. v 57, 19. 41, 5. 42, 29. 90, 3. 39, 38. 55. 34. 40, 10. 49, 22. sacratissime et inuictissime principum v 64, 1. piissime et Christianissime triumphalis imperator v 49, 34. rex regum esse uideris et nominaris v 79, 30

τῶι φιλοχρίστωι ζήλωι τῆς γαληνότητος ὑμῶν τῶν εὐσεβεστάτων καὶ πιστοτάτων τῶν ἐκ θεοῦ τὸ πάντων κρατεῖν εἰληχότων βασιλέων 336, 32. — γαληνότατε υἱὲ καὶ αὐτοκράτορ αὔγουστε 255, 19. ἐνδοξότατε καὶ φιλανθρωπότατε υἱὲ καὶ αὐτοκράτορ αὔγουστε 258, 34. [*scribit Leo papa* ep. 54 uol. 4 p. 55, 27. ep. 61 uol. 4 p. 67, 15, cf. ibid. p. XXXVIII]

in præscriptionibus actionum

κατὰ κέλευσιν τοῦ θειοτάτου [sacratissimi *Φ*] καὶ εὐσεβεστάτου δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου I, 1. 3, 1. 4, 1. 5, 1. 6, 1. 10, 1. 15, 1. 16, 1. 17, 1

κατὰ κέλευσιν τοῦ θειοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου 8, 1. 9, 1. 12, 1. 14, 1. 19, 1

pro sacratissimi *habent* diuinissimi *Φ*^{r} 3, 1. 5, 1. 12 (11), 1. 15 (14), 1. 17 (16), 1, *Φ*^{cr} 10 (9), 1, diui *uel* diuini *uel* diuinissimi *Φ* 6, 1, diuinissimi *Φ* 9 (8), 1

ὁ θειότατος βασιλεύς 85, 27. 29. 86, 7. 97, 17. ὁ θειότατος καὶ εὐσεβέστατος βασιλεύς 69, 14. 178, 39. 365, 35. 368, 5. τῶι θειοτάτωι καὶ φιλοχρίστωι βασιλεῖ 462, 32. θειότατοι βασιλεῖς 67, 17. ὁ θειότατος καὶ εὐσεβέστατος ἡμῶν δεσπότης Μαρκιανὸς ὁ αἰώνιος αὔγουστος 334, 14. 335, 25. 483, 26. ὁ θειότατος καὶ εὐσεβέστατος ἡμῶν δεσπότης 351, 5. 29. 352, 15. 34. 353, 25. 34. 354, 1. 178, 13. 195, 17. 37. 305, 20, 28, 306, 8. 310, 25. 312, 32. 320, 33. 366, 3. 379, 1. τῶι θειοτάτωι δεσπότηι τῆς οἰκουμένης 464, 23. ὁ θειότατος καὶ εὐσεβέστατος δεσπότης τῆς οἰκουμένης 274, 13. θειότατοι αὔγουστοι 312, 24. *solemniter iudices uel alii magistratus siue gestorum scriptor imperatorem* θειότατον *prædicant, rarissime episcopi* [67, 17. 368, 5. 462, 32] *uel clerici* [312, 24].

pro uocabulo Græco Latine ponuntur

frequentissime atque ex usu sacratissimus [*e. g.* III 42, 12. 44, 5. 22. 49, 28. 61, 28. 167, 22. 168, 19. 363, 8. 20. 447, 36. sacratissimo (θειοτάτου 5, 17) patre nostro Constantino III 14, 30 *in epistula Gallæ Placidiæ Latine concepta*], *quod in Φ*^{r} *corrigi solet in* diuinissimus, cf. III 259, 9. 263, 21. 386, 20. 28. 434, 9. 442, 9. 452, 3 [sanctissimo *Φ*^{ac}]. 463, 5. 27, 7 [diuinissimi Acumitanus *Rusticus*]. 74, 28 [GR diuinissimus *Rusticus*]. *in Φ ipsa habetur* diuinissimi III 454, 16 [= 9 (8), 1]. 258, 19. diuini domni [= τοῦ θειοτάτου δεσπότου 362, 3] II 109, 34

non raro diuus [III 372, 12. 378, 21. 381, 7. II 110, 8. 11. 111, 10. 18], *quod item in Φ*^{r} *corrigitur in* diuinissimus, cf. III 372, 18. 373, 5. 381, 14. 389, 15. 391, 16. 21. 407, 28. 411, 33

hic illic non uertitur, sed mutatur: piissimus III 61, 14. 17. 386, 20 [diuinissimus *Φ*^{r}]. serenissimi III 442, 7

τὴν ἡμετέραν θειότητα 28, 5. 71, 6. 378, 19. 483, 10. εἰς αὐτὴν τὴν καθοσίωσιν καὶ τοὺς τῆς ἡμετέρας θειότητος νόμους ἐξαμαρτάνων [cf. p. 484, 11] 490, 28. — τὴν ὑμετέραν θειότητα 312, 17. 404, 27. τῆς θειότητος ὑμῶν 312, 10. 424, 9. τῆς αὐτοῦ θειότητος 487, 8. τῆι βασιλικῆι θειότητι 151, 4. 177, 17

uestræ diuinitatis III 14, 19 [*scribit Valentinianus*]. V 35, 10. 16. 36. 37, 21. 38, 13. 26

uice θειότητος *ponuntur alia*: serenitatis nostræ III 351, 27 [= 483, 10]. II 95, 17. III 380, 26 [diuinitatem *Φ*^{r}]. uestram tranquillitatem III 493, 13 [diuinitatem *Φ*^{r}]. sacratissimo imperatori III 134, 28 [imperiali diuinitati *Rusticus* = τῆι βασιλικῆι θειότητι 151, 4]. principali serenitati III 166, 22 [diuinitati *Rusticus* = τῆι βασιλικῆι θειότητι 177, 17]

ταῖς θείαις ἡμῶν ἀκοαῖς 484, 20. θείων ἡμῶν γραμμάτων 30, 6, 20. 403, 34. 489, 3. 11. 493, 19; 482, 6. 488, 31. 491, 20. 493, 9. τοῦ θείου κομιτάτου 482, 27. — τὰς θείας ὑμῶν ἀκοάς 404, 31. θείας ἀντιγραφάς 463, 22. θεῖα γράμματα 204, 26. 403, 23. 26. 28. 420, 28. 29. 488, 13. 23. 490, 1. 492, 1. θείας ὑμῶν ἐπισημειώσεως 316, 7. θεῖον θέσπισμα 326, 24. τὴν θείαν κέλευσιν 178, 11. ἡ θεία κορυφή 403, 25. 195, 24. 412, 17. 464, 34. τῆς θειοτάτης κορυφῆς 306, 22. τῶν θείων λαυράτων 220, 8. θεῖα μανδάτα 219, 8. 149, 22. τὰ θεῖα πραγματικά 464, 34. 39, 26. τοῦ θείου πραγματικοῦ τύπου 467, 12. τῶν θείων σηκρήτων 77, 5. τῶν θείων συλλαβῶν 406, 10. τοὺς θείους τύπους 219, 29. 34. ἡ θεία ὑποσημείωσις 178, 3. 153, 4. 404, 25. τῶν θείων ὑμῶν καὶ ἀχράντων ἰχνῶν 404, 24. τῆι θείαι καὶ ἀθανάτωι κορυφῆι 372, 27. 376, 7. 423, 32. cf. τῆι ἀθανάτωι ὑμῶν κορυφῆι 67, 16. τῆς θείας καὶ καλλινίκου κορυφῆς 306, 10. τῆι καλλινίκωι κορυφῆι 311, 19. θείων καὶ προσκυνουμένων μανδάτων 67, 13. θείου καὶ προσκυνουμένου πραγματικοῦ 464, 4, cf. μετὰ προσκυνήσεως ἀναγινωσκέσθω 153, 6. εὐσεβεῖς καὶ θεῖαι συλλαβαί

379, 4. *ab episcopis* θεῖος *non dicitur fere nisi in petitionibus* [372, 27. 376, 7. 403, 23, 25. 26. 404, 24. 25. 406, 10. 423, 32]; 204, 26 *translationi debetur.*
ex Syriaco uersa sunt οἱ νικηταὶ καὶ εὐσεβεῖς βασιλεῖς 392, 3. τοῦ πιστοτάτου καὶ νικητοῦ βασιλέως 392, 3 *Latinum uocabulum sollemne quo id significatur quod ad imperatorem pertinet, est* sacer [cf. sacro iudicio III 16, 11. 17, 4 (= θείωι 7, 21. 8, 13). sacra sententia III 16, 26 (= θείαι 7, 38)]; *e. g.* III 18, 13. 28, 22. 42, 8. 27. 43, 18. 46, 3. 18. 47, 3. 31. 48, 8. 68, 13. 74, 21. 373, 22. 482, 8. 49, 14. 52, 9. 60, 7. 22. 61, 29. 62, 6. 131, 26. 133, 15. 12. 26. 166, 9. 11. 167, 1. 21. 169, 1. 3. 258, 26. 263, 1. 363, 15. 455, 6. 459, 23. 492, 11. 493, 10. 508, 29. 510, 17. sacras litteras II 96, 23. V 3, 20. 28, 19. sacram uestram et adorabilem sanctionem V 65, 37. *corrigitur in* diuinus *in Φr* III 294, 3. 381, 24. 391, 18, *in* diuinissimis *a Rustico in mg.* III 66, 1. *minus frequens est* sacratissimus *e. g.* III 23. 10. 350, 23. 351, 10. 493, 17. sacratissimas litteras V 3, 27 [= 489, 11]. sacratissimis uestris et deoamantissimis litteris V 27, 20. sacratissimis uestris syllabis V 31, 20. sacratissimis syllabis adorandisque V 29, 11. sacratissimis auribus V 5, 13 [= 484, 20]. sacratissimum expeditum [= τὸ θεῖον στρατόπεδον *Euagr.* 2, 9] V 11, 16. *corrigitur in* diuinus *in Φr* III 297, 16. 289, 18. 463, 1, 495, 2. *neque tamen Rustici proprium est, sed ex antiquiore usu desumptum; habetur enim ab initio in Φ,* non in *Φr tantummodo* III 22, 19. 62, 2. 492, 5. 3. 6. 7. 13. 501, 21. 504, 25. 508, 1. 22. 510, 23. 515, 23. 539, 2. 508, 28, *præterea* II 111, 19. V 3, 12 [= 488, 31]. 7, 36 [= 487, 12]. 8, 30 [= 488, 13]. *denique cf.* diuo uertice III 372, 14. diui et uictoris apicis [= θείας καὶ καλλινίκου κορυφῆς 306, 10] III 373, 7; cf. uictori uertici [= τῆι καλλινίκωι κορυφῆι 311, 18] III 379, 18. diuali decreto III 491, 22. diuali sanctione III 510, 14. immortalia [imperialia *Φac*] decreta [= τοὺς θείους τύπους 219, 34] III 298, 13. sacris litteris III 17, 23; sacro edicto II 115, 19 *Græce non bene uertitur* ἱεροῖς γράμμασιν 10, 10. ἱερῶι διατάγματι 478, 21. *denique notetur* τῆι ἀθανάτωι ὑμῶν κορυφῆι 67, 16 ~ uestræ clementiæ III 42, 11. τῆς βασιλικῆς κορυφῆς 84, 4 ~ imperiali clementia [GR summitate *Rusticus*] III 59, 14 εὐσεβέστατος *et quod inde deriuatum est* ἡ εὐσέβεια ὑμῶν uel ἡ ὑμετέρα (ἡμετέρα) εὐσέβεια [= piissimus pietas] *nimis frequenter leguntur quam ut locis collectis opus sit. sufficiat notare* τοῦ πανευσεβοῦς βασιλέως 373, 24. τὴν ἡμετέραν εὐσέβειαν 8, 31. 71, 20. 25. 378, 9. 484, 5. 24. 486, 22. nostra pietate III 21, 5. τῆι ὑμετέραι εὐσεβείαι 66, 32. 177, 28. 35. 404, 7. 23. 424, 3. 459, 8. 463, 31. 464, 10. 472, 36. τῆς εὐσεβείας ὑμῶν 417, 19. 21. 424, 10. 23. ἡ αὐτοῦ εὐσέβεια 313, 7. 379, 3. τὰ εὐσεβῆ γράμματα 86, 31. 373, 16. τὸ εὐσεβὲς καὶ θεοφιλὲς [religiosissimæ III 58, 1] τῶν φιλοχρίστων βασιλέων γράμμα 82, 20. τὸ εὐσεβὲς κομμονιτώριον 379, 9. αἱ εὐσεβεῖς [= religiosissimæ III 351, 19] διατάξεις 483, 1. τοῖς εὐσεβῶς θεοπισθεῖσιν 373, 21. piis syllabis V 39, 6. piis litteris V 41, 29. piissimis nostris syllabis V 25, 19. — αἱ εὐαγεῖς [= uenerabiles III 57, 29] συλλαβαί 82, 17. τὸ εὐαγὲς [= uenerabilis III 62, 3] γράμμα 86, 13. — post deum cunctorum uenerabilis [= εὐαγέστατε Euagr. 2, 8] imperator V 12, 3
alterum imperatorum epitheton prædicatiuum est φιλόχριστος; *utrumque et* εὐσεβέστατος *et* φιλόχριστος *ab hominibus ecclesiasticis aliena sunt, illud uero imperatorum proprium, hoc eis commune cum ciuitatibus* [*cf. e. g.* τὴν φιλόχριστον Κωνσταντινούπολιν 378, 30. 374, 15 = Christianissimæ (Christi amicissimæ *Φr*) Constantinopolis III 463, 1 Christiana C. ciuitate III 457, 11. φιλοχρίστωι [Christiana *Φac* Christi amica *Φr* III 462 24] Βηρυτῶι 378, 26. τὴν φιλόχριστον [Christianissima *Φac* Christo amicissima *Φr* III 464, 11] 379, 32. οἱ φιλόχριστοι λαοί 245, 20. τῶι φιλοχρίστωι λαῶι 238, 24 = dilecto Christo populo III 344, 5]. *uersio proprie Latina est* Christianissimus [cf. Christianissimam sapientiam III 73, 14 = τῆς φιλοχρίστου σοφίας 96, 11] *e. g.* III 44, 23. 57, 20. 58, 2. 216, 30. 218, 8. 16. 24. 342, 15. *corrigi solet in Φr in* Christo amicissimus III 138, 11. 212, 2. 380, 8. 463 14. 467, 3. 486, 15. 504, 30 *uel* Christi amicus III 136, 12. 142, 2. 14. 211, 1. 216, 11 286, 3, 9. 300, 11. 302, 12. 344, 19. 354, 23. 487, 6; amicum [amicissimum *Y*] Christi III 285, 10; amico Christo imperio III 380, 19 *uel* Christi amatoribus III 373, 23. 487, 15. 352, 12 *uel* amantium Christum III 197, 1. 120, 17 52, 16. 345, 12. Χριστιανικώτατος 83, 2 [= III 58, 14]. 4, 3 [= Leo ep. 25 uol. 4 p. 26, 25]. 242, 20 [= Leo ep. 3 p. 4, 18]. 397, 13 [= Christianissimum III 484, 6]; Χριστιανέ 26, 19 [= Leo ep. 18 p. 20, 16] *produnt translationem Græcam; aptius* 44, 10 φιλόχριστος *ponitur pro Christianissimus* [Leo ep. 12 uol. 4 p. 15, 31]. *ceterum istas interpretationes quæ magis Græcæ uoci accommodatæ sunt, ipse Rusticus non primus inuenit.* Christianissimis *non in Φr tantum, sed etiam in quibusdam codicibus Φc corrigitur in* Christoamantissimis III 510, 24; Christoamantissimo *habetur in Φcr* III 10, 23. 35; amatori Christi III 5, 3. *uel in Φa extat* amatoribus Christi III 357, 9; amanti Christum III 437, 1. *habetur in Φ* amatori Christi III 411, 18. 20. 456, 7. 167, 3. II 174, 38. 39; Christo amabiles III 558, 7; Christi cultori II 98, 19. 20. *ponitur pro* φιλόχριστοι fidelissimi III 167, 14; piissimorum [Christi amicorum *Φr*] *Φac* III 154, 14; uenerabilem amatorem Christi *Φr*] *Φac* III 553, 9. II 197, 3.

τὸ ἡμέτερον κράτος 483, 28. 484, 40. 485, 34. 486, 21. 491, 5. 16. 19. 493, 36. τὸ ὑμέτερον κράτος 315, 41. 36, 3. 66, 27. 67, 8. 315, 41. 417, 15. 27. 424, 22. 473, 2. τὸ ὑμῶν οὐράνιον κράτος 404, 24. 463, 34. τοῦ αἰωνίου ὑμῶν κράτους 67, 17. 404, 33. nostra potentia [= τὸ ἡμέτερον κράτος 486, 21] V 7, 9. III 385, 23 [= 315, 41]. maiestas nostra [= τὸ ἡμέτερον κράτος 484, 40] V 5, 33. uestræ maiestatis [= τοῦ ὑμετέρου κράτους 417, 27. 15] III 505, 15. 3. tua maiestate [τῆς σῆς μεγαλειότητος *Græca uersio* 7, 8] III 15, 33. uestra potentia V 59, 24. uestræ maiestati V 34, 16. 39, 30. 43, 37. 47, 17. 58, 30. 60, 25. 71, 38. 74, 16. 79, 32. uestra Christianissima maiestas V 45, 31. 51, 26. sacræ uestræ maiestati V 54, 34. — uestram clementiam III 42, 4 = τῶι ὑμετέρωι κράτει 67, 8.

ἡ ἡμετέρα γαληνότης 352, 17. 28, 20. 30. 30, 14. 23. 71, 2. 73, 16. 336, 17. 484, 33. 486, 5. 489, 3. 18. 32. 492, 38. ἡ ὑμετέρα γαληνότης 404, 4. 152, 28. 177, 34. 424, 5. ἡ αὐτοῦ γαληνότης 487, 7. 9. 488, 13. uestra tranquillitas [= ἡ ὑμετέρα γαληνότης *Græca* uersio 6, 35] III 15, 25. 21, 3. 22, 11. 30. 23, 5. 7. 13. τῆι ἡμετέραι γαληνότητι 30, 23 = tranquillitas nostra II 97, 1. τῆς ὑμετέρας γαληνότητος 177, 34 = uestram tranquillitatem III 167, 11. ἡ γαληνότης αὐτῶν (*plur. mai.*) 177, 18 = eius tranquillitas III 166, 23. tranquillissimus [*Græca uersio* γαληνότατος 9, 20. 35] imperator III 19, 2. 15. nostra tranquillitas V 3, 20. 4, 2. 15, 25. 5, 27. etc. uestræ tranquillitatis V 15, 16. uestræ Christianissimæ tranquillitatis V 25, 5. — nostra serenitas II 115, 3 = ἡ ἡμετέρα γαληνότης 478, 4. nostræ serenitatis II 114, 23 = τῆς γαληνότητος ἡμῶν 480, 5; *similiter* III 46, 4. 48, 12. 136, 19. 411, 22. II 115, 19. 175, 2. uestra serenitas V 31, 22. 37, 19. 43, 14. 50, 18. 65, 40. 67, 13. 70, 23. 33. 77, 27. 79, 4. 84, 18. 86, 27. 87, 7. 23. 89, 18. 93, 1. 96, 29. — τῆς ἡμετέρας γαληνότητος 28, 20. 30. 30, 14. 17 = nostra mansuetudine II 96, 9. 18. 29, 32. — clementiæ uestræ Leo ep. 54 [uol. 4 p. 57, 14] = τῆς ὑμετέρας γαληνότητος 256, 38. clementia uestra *ibid.* ep. 61 p. 67, 21. 68, 9. = ἡ σὴ γαληνότης 259, 2. 31. gloriosam clementiam uestram *ibid.* ep. 54 p. 56, 27 = τὴν ἔνδοξόν σου γαληνότητα 256, 11. clementissimi principis *ibid.* ep. 52 p. 52, 4 = τοῦ γαληνοτάτου βασιλέως 31, 12. gloriosissimo et clementissimo Leo ep. 25 p. 26, 8 = γαληνοτάτωι καὶ ἐνδοξοτάτωι 3, 10. tranquillissimi principum Leo ep. 25 p. 26, 23 = γαληνότατε βασιλεῦ 3, 26.

τῆι ἡμετέραι ἡμερότητι 27, 28. τῆς ὑμετέρας ἡμερότητος 337, 6. nostræ serenitatis II 115, 19 = τῆς ἡμετέρας ἡμερότητος 478, 21. τῆς ὑμετέρας ἡμερότητος 337, 6 = uestræ serenitatis II 175, 11. III 411, 32.

mansuetudini uestræ Leo ep. 25 [uol. 4 p. 27, 4] = τὴν ὑμετέραν ἡμερότητα 4, 17. uestræ mansuetudini III 14, 4 = 5, 11 *et similiter* III 14, 13 [= 5, 21]. 15, 1 [= 6, 8]. 22 [= 6, 32]. 32 [= 7, 7]. 16, 15 [= 7, 27]. 27 [= 8, 1]. 17, 2 [= 8, 11]. τῆι ἡμετέραι ἡμερότητι 27, 28 = nostræ mansuetudini III 20, 16. uestræ clementiæ Leo ep. 61 [uol. 4 p. 67, 11. 68, 5] = τῆς σῆς ἡμερότητος 258, 29. 259, 26. τῆι ἡμετέραι ἡμερότητι 27, 28 = clementiæ nostræ II 95, 9. clementissimi principis Leo ep. 12 [uol. 4 p. 15, 13] = τοῦ ἡμερωτάτου βασιλέως 43, 19.

τῆς βασιλικῆς φιλανθρωπίας 176, 26. 177, 14. 178, 10 = clementiæ imperialis III 165, 28. 166, 19. 167, 20. tuam clementiam III 15, 23 = τὴν σὴν φιλανθρωπίαν 6, 33. clementiæ uestræ Leo ep. 18 [uol. 4 p. 19, 14] = τῆς ὑμετέρας φιλανθρωπίας 25, 11 *et similiter* Leo ep. 7 p. 9, 19 = 45, 4. Leo ep. 54 p. 55, 9 = 254, 38. clementissimum principem Leo ep. 23 p. 24, 33 = τῶι φιλανθρωποτάτωι βασιλεῖ 48, 21 *et similiter* Leo ep. 3 p. 4, 19. 64 p. 71, 1 = 242, 20. 258, 3. eorum tranquillitati [*interlocutio Pascasini*] III 540, 13 = ἡ τούτων φιλανθρωπία 447, 4. tuam mansuetudinem III 15, 13 = τὴν σὴν ἐπιείκειαν 6, 21. mansuetudini uestræ Leo ep. 18 p. 20, 28. 33 p. 24, 3 = τῆς ὑμετέρας φιλανθρωπίας 27, 1. 47, 16. mansuetissime imperator V 31, 26

ὁ δεσπότης τῆς οἰκουμένης 76, 7. 18. 219, 12. 24. 220, 11. 309, 31

ὁ εὐσεβέστατος δεσπότης ἡμῶν 151, 33. τοῦ δεσπότου 138, 13

τοῦ θεοφιλεστάτου [religiosissimi *Φac* deo amicissimi *Φr* III 549, 11] βασιλέως 455, 3

εὐσεβέστατοι καὶ καλλίνικοι βασιλεῖς 424, 25

ἡ βασιλικὴ αὐθεντία 149, 25. 151, 16. 176, 36

τῶι ἀρχιερεῖ βασιλεῖ 138, 28 = pontifici imperatori III 121, 6

nostra æternitas III 16, 16. 17 = ἡ ἡμετέρα αἰωνιότης 7, 27. 28. perennitatis nostræ II 119, 12

Christianissime et uenerabilis imperator Leo ep. 18 [uol. 4 p. 20, 16] = Χριστιανὲ καὶ αἰδέσιμε βασιλεῦ 26, 19. gloriosissimus et clementissimus princeps Leo ep. 64 p. 71, 1 = ὁ ἐπίδοξος καὶ φιλανθρωπότατος βασιλεύς 258, 2. uenerabiles epistulas [*interlocutio Hilari*] III 58, 14 = προσκυνητὰ γράμματα 83, 4. θείων καὶ προσκυνουμένων [uenerabile III 42, 8] ὑμῶν μανδάτων 67, 13.

uestræ Christianissimæ pietatis V 16, 37. pietatis uestræ et Christianitatis V 26, 22. **Christianitas uestra** V 46, 35. 28, 19. 29, 14. 30, 23. 41, 22. 33. 52, 11. 56, 15. 96, 18

uestra religio V 43, 20. 44, 17. religiositati uestræ V 70, 2

uenerabilis imperator v 12, 16. serenissime et orthodoxe imperator v 30, 30. famosissime et fidelissime princeps v 26, 7. coram uestro imperio et uictoria v 36, 21. uestri culmen imperii v 39, 5 saluberrimis uestris auribus v 31, 33. terribiles litteras imperii uestri v 35, 9. terribile pietatis uestræ decretum v 35, 21. 33

ἐνεύχομαι τὴν ἁγίαν καὶ ὁμοούσιον τριάδα τὴν σώιζουσαν τοὺς φιλοχρίστους ἡμῶν βασιλέας καὶ τὴν σωτηρίαν καὶ διαμονὴν τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων Θεοδοσίου καὶ Οὐαλεντινιανοῦ τῶν αἰωνίων αὐγούστων 101, 21. ἐνορκίζοντες εἰς τὴν ἁγίαν καὶ ὁμοούσιον τριάδα καὶ σωτηρίαν καὶ νίκην τῶν φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων 210, 42. τὴν σωτηρίαν ὑμῖν τῶν δεσποτῶν τῆς οἰκουμένης 66, 14. τὴν σωτηρίαν τῶν βασιλέων καὶ τὴν νίκην αὐτῶν 378, 1. τὴν σωτηρίαν τῶν βασιλέων 458, 13.

τοῖς κρατοῦσι τῶν ὅλων καὶ τοῖς μεγαλοπρεπεστάτοις καὶ ἐνδοξοτάτοις ἄρχουσι τῆι τε λαμπρᾶι καὶ ἐνδόξωι συγκλήτωι τῶι τε κλήρωι παντὶ καὶ τῶι λαῶι 249, 28. καὶ ὁ ἡμῶν δεσπότης καὶ ἡ ἡμῶν δέσποινα καὶ ὑμεῖς οἱ ἄρχοντες καὶ ἡ σύγκλητος καὶ ἡ σύνοδος ἧς ἐξάρχουσιν οἱ πατέρες ἡμῶν Λέων καὶ Ἀνατόλιος 462, 39. τοὺς βασιλέας τήν τε λαμπρὰν σύγκλητον καὶ πᾶσαν τὴν βασιλεύουσαν 477, 27. ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ σύγκλητος 111, 26. pro piissimo atque Christianissimo principe nostro et omni palatio et eius exercitu v 19, 6. pro imperio et Christianissimo uestro palatio v 13, 24. pro uestra potentia et omni sacro palatio et uictoria fidelis exercitus v 44, 18. ad hoc maximum imperium ueni dei prouidentia et electione senatus excellentissimi [= ὑπερφυοῦς 10, 7] cunctæque militiæ III 17, 20. uos ... simul magnificentissimis maximisque proceribus et gloriose sapienti iustissimoque uestro senatui v 87, 25.

Pulcheriæ augustæ augustique coniugi omnia conueniunt epitheta quæ augusto tribuuntur:

τὴν εὐσεβεστάτην καὶ θειοτάτην [= sacratissimam v 4, 24] δέσποιναν τὴν ὁμόζυγον τῆς ἐμῆς γαληνότητος 483, 28. ἡ ἡμετέρα θειότης 487, 6. τὰ θεῖα ἡμῶν γράμματα 494, 29

ἡ ἡμετέρα εὐσέβεια 487, 15. 4. 494, 13, adoranda uestra pietas [Hilarus] Leo ep. 26 [uol. 4 p. 28, 8] = ἡ προσκυνητή σου εὐσέβεια 49, 18. τῆς φιλοχρίστου βασιλίδος 476, 37 = amicam Christi augustam *Φr* amatricem dei imperatricem *Φa* III 353, 36. 23. τῆι εὐσεβεῖ τῆι φιλοχρίστωι 353, 31 = piæ et amanti Christum *Φa* piæ amatrici Christi *Φcr* III 439, 18

τὸ ἡμέτερον κράτος 487, 10. 35. 488, 12. 29, 16. nostra potestas [= 487, 35. 29, 16] v 8, 17. III 21, 18. nostra serenitas [= 487, 10] v 7, 34. nostra clementia [= 488, 12] v 8, 29

τῆι ἡμετέραι γαληνότητι 29, 8. 28 [= nostræ tranquillitatis III 22, 11. 20] 487, 32 [= tranquillitas nostra v 8, 15]. 494, 3. 23. 495, 5. τῆς ἐμῆς γαληνότητος 494, 18

uestra clementia Leo ep. 11 [uol. 4 p. 12, 22] = τῆς ὑμετέρας φιλανθρωπίας 45, 24 *et similiter* p. 14, 15 = 46, 23. ep. 23 p. 24, 6 = 47, 19. ep. 26 (*Hilarus*) p. 27, 23 = 48, 30. uestra ueneranda clementia *ibid.* p. 28, 1 = ἡ ὑμετέρα προσκυνητὴ φιλανθρωπία 49, 11. tua clementia III 13, 20 = ἡ σὴ φιλανθρωπία 50, 6. gloriosissimæ et clementissimæ Pulcheriæ Leo ep. 26 [*Hilarus*] p. 27, 21 = τῆι φιλανθρωποτάτηι καὶ εὐσεβεστάτηι Πουλχερίαι 48, 27

παρὰ τῆς δεσποίνης ἡμῶν Πουλχερίας καὶ σεβασμιωτάτης βασιλίδος 9, 17 ~ Pulcheria augusta III 18, 26. sanctissima atque uenerabilis filia augusta III 13, 19 [*Gallæ Placidiæ ep.*] = δέσποινα ἁγιωτάτη καὶ προσκυνητὴ θύγατερ αὐγούστα 50, 5. τῆς εὐσεβεστάτης καὶ τὰ πάντα πιστοτάτης βασιλίδος καὶ αὐγούστης τῆς θυγατρὸς ἡμῶν (*Anatolii*) Πουλχερίας 249, 18. piissimæ et quæ Christum diligens deo est dilectissima, reginæ et augustæ custodi catholicæ et orthodoxæ fidei filiæ Pulcheriæ III 345, 29. filia et augusta *ibid.* 33. τῆι αἰωνίαι αὐγούσται 406, 8

Galla Placidia piissima et perpetua augusta mater III 14, 22 = Γάλλα Πλακιδία ἡ εὐσεβεστάτη καὶ ἀνθοῦσα αἰωνία ἀεὶ βασιλὶς καὶ μήτηρ 5, 31. G. P. piissima semper augusta III 13, 2 = Γ. Π. ἡ εὐσεβεστάτη καὶ ἐπιφανεστάτη ἀεὶ αὐγούστα 49, 21. dominæ meæ Placidiæ uenerabili augustæ III 16, 15 = δεσποίνηι ἐμῆι Πλακιδίαι προσκυνητῆι αὐγούσται 7, 26. domina sacratissima mater et uenerabilis augusta III 16, 27 = δέσποινα ἁγνοτάτη μήτηρ καὶ προσκυνητὴ αὐγούστα 8, 1

Licinia Eudoxia piissima et perpetua augusta III 15, 12 = Λικινία Εὐδοξία ἡ εὐσεβεστάτη καὶ ἀνθοῦσα αἰωνία βασιλὶς θυγάτηρ 6, 21. dominæ meæ Eudoxiæ uenerabili augustæ III 16, 31 = δεσποίνηι ἐμῆι Εὐδοξίαι τῆι προσκυνητῆι βασιλίδι 8, 6. domina sacratissima filia uenerabilis augusta III 16, 33 = δέσποινα ἁγνοτάτη θυγάτηρ προσκυνητὴ βασιλὶς 8, 9. tui desiderii III 16, 32 = τῆς σῆς ποθεινότητος 8, 7. tuæ dulcedini III 17, 3 = τῆι σῆι γλυκύτητι 8, 12

τῶν ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων [= gloriosissimis iudicibus *semper Φ, singulare est* uiri illustrissimi III 553, 4: magnificentissimis magistratibus II 102, 36. magnificentissimi et inlustres iudices II 110, 10] 1, 1. 3, 1. 4, 1. ἅμα τοῖς μεγαλοπρεπεστάτοις καὶ ἐνδοξοτάτοις ἄρχουσι 6, 2; *omnibus in catalogo præponitur præter* 6, 2^{10} *siue* τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου [= magnificentissimo et gloriosissimo] *siue* τοῦ μεγαλοπροπεστάτου [= magnificentissimo]

τοῦ στρατηλάτου [= magistro militum] cf. Prosopogr. I Ἀνατολίου
τοῦ ἐπάρχου τῶν ἱερῶν πραιτωρίων [= sacrorum prætoriorum] cf. Prosopogr. I Παλλαδίου. 138, 6. τοὺς ἐπάρχους τῶν ἱερῶν πραιτωρίων καὶ τὸν στρατοπεδάρχην τῆς Ἕω ἑκατέρων δυνάμεων καὶ τὸν μάγιστρον τῶν θείων ὀφφικίων 464, 4. τοὺς μεγάλους καὶ ἐξοχωτάτους [= magnificentissimos et excellentissimos III 298, 3] ἐπάρχους 219, 25. 30. uiro clarissimo et inlustri ppo II 110, 1. uiro illustri præfecto Orientis [= p. 479, 9] II 116, 2. ἡ ὑπέρλαμπρος καὶ μεγαλοφυὴς [illustris et magnifica III 349, 26. 352, 1. II 119, 2] αὐθεντία 481, 10. 483, 15
ἐπάρχωι τῶν κατὰ τὸ Ἰλλυρικὸν πραιτωρίων cf. Prosopogr. I Οὐαλεντινιανῶι
τοῦ ἐπάρχου πόλεως cf. Prosopogr. I Τατιανοῦ
τοῦ μαγίστρου τῶν θείων [= sacrorum, diuinorum *Φr* 5, 1] ὀφφικίων cf. Βιγκομάλου. Μαρτιάλιος. τοὺς ἐπάρχους τῶν ἱερῶν πραιτωρίων καὶ τὸν στρατοπεδάρχην τῆς Ἕω ἑκατέρων δυνάμεων καὶ τὸν μάγιστρον τῶν θείων ὀφφικίων 464, 8. uiro clarissimo et illustri magistro officiorum II 110, 2. uiro illustri magistro officiorum [= p. 479, 11] II 116, 7. cf. p. 216, 37. 217, 37. 248, 12. ἡ κατάθεσις ἐγκείσθω τοῖς δημοσίοις ὑπομνήμασιν 178, 22
τοὺς ἐπάρχους τῶν ἱερων πραιτωρίων καὶ τὸν στρατοπεδάρχην τῆς Ἕω ἑκατέρων δυνάμεων καὶ τὸν μάγιστρον τῶν θείων ὀφφικίων 464, 5. τὸ μέγιστον τοῦ ἐνδοξοτάτου στρατηλάτου [στρατηγοῦ 493, 15] τῆς Ἕω ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίου δικαστήριον 491, 13. 493, 15. *cf. Prosop.* I Ζήνωνα
τοῦτο μὲν θεῖα γράμματα, τοῦτο δὲ καὶ ἀποφάσεις οἱωνδήποτε μεγίστων δικαστηρίων 463, 40. ὡς καὶ παρὰ τοῖς ἔξω θεσμοῖς φυλάττεται (*de iudicio ad quod appellatur*) 97, 23
ὡς εἰ μὴ ἦν φυλακὴ ἐν Ἀντιοχείαι ὑπὸ τὴν κομιτιανὴν τάξιν 376, 4
ὁ μεγαλοπρεπέστατος καὶ ἐνδοξότατος Θεόδωρος τὰ τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως ἰθύνων πράγματα 220, 15. *cf.* Prosopogr. I Θεόδωρος (4). *de augustalibus cf.* ind. III Anthemio. Apollonio. Theodorum (1). Theodosius (3)
ad magnificentissimum ducem et ad singularum prouinciarum (*diocesis Aegyptiacæ*) iudices V 16, 39. magnificentissimis iudicibus et (*Alexandriæ*) curia et plebe V 13, 25. τὰ πεπραγμένα ἐπὶ διαφόρων ἀρχόντων 211, 39. 213, 26. 220, 13. moderatoribus prouinciarum eorumque apparitionibus, defensoribus etiam ciuitatum II 119, 7. *de ducibus* cf. ind. III Aristomachi. Dionysius. Dioscori (1). Pergamio. Stilæ
τῶι ἄρχοντι [= iudici III 469, 9] τῆς ἐπαρχίας 383, 35. τῶι τὴν ἐπαρχίαν ἰθύνοντι 491, 22. τῶι τῆς ἐπαρχίας ἡγουμένωι 493, 14
τῶι περιβλέπτωι ἀνθυπάτωι Ἀσίας 73, 3. 72, 26. cf. Prosopogr. I Πρόκλωι. τὸν κονσουλάριον Βιθυνίας 29, 5. τὴν σὴν λαμπρότητα 29, 20 cf. Prosopogr. I Στρατήγιον
τοῦ περιβλέπτου [uir spectabilis III 133, 14. 134, 27. 166, 21. 168, 19] τριβούνου νοταρίου καὶ ῥεφερενδαρίου 177, 5. 178, 38. 149, 21. 151, 3. 149, 28. ὁ λαμπρότατος [om. 177, 16. uir clarissimus III 135, 4. 23. 30] τριβοῦνος νοτάριος καὶ ῥεφερενδάριος 151, 7. 31. 152, 4. 177, 16. ὁ μεγαλοπρεπέστατος ῥεφερενδάριος 157, 32 [magnificentissimus *Φr* uir clarissimus *Φac* III 142, 1]. 158, 9 [magnifici III 142, 16]. cf. Prosopogr. I Μακεδόνιος
τοῦ περιβλέπτου τριβούνου καὶ νοταρίου τοῦ θείου παλατίου [πραιτωριανῶι 378, 7] 378, 28. 7. τοῦ εὐδοκιμωτάτου [strenuissimum *Φσr* perfectissimum *Φa* III 456, 13] καὶ περιβλέπτου τριβούνου καὶ νοταρίου 373, 23. ὁ μεγαλοπρεπέστατος καὶ εὐδοκιμώτατος [= gloriosissimus *Φσr* perfectissimus *Φa* III 456, 6] τριβοῦνος καὶ νοτάριος 373, 15. τῆς σῆς θαυμασιότητος 378, 8. ἡ σὴ μεγαλοπρέπεια 379, 9 cf. Prosopogr. I Δαμάσκιος
τὸν περίβλεπτον τριβοῦνον καὶ νοτάριον πραιτωριανόν 72, 13 cf. Prosopogr. I Εὐλόγιος (2)
ὁ περίβλεπτος τριβοῦνος cf. Prosopogr. I Ἰωάννου (2)
ἄνδρα μέγαν καὶ γνώριμον ἀπὸ τοῦ ἰδίου παλατίου 393, 5 cf. ind. III Ἀριστόλαος
τῶι περιβλέπτωι κόμητι τοῦ θείου συνεδρίου 72, 3. 75, 11. τὴν σὴν θαυμασιότητα [tuam claritatem III 47, 10] 72, 12 cf. Prosopogr. I Ἐλπίδιος
τοῦ περιβλέπτου κόμητος 486, 18 cf. Prosopogr. I Δωροθέου
τοῦ περιβλέπτου κόμητος καὶ προξίμου τοῦ θείου σκρινίου τῶν λιβέλλων καὶ τῶν θείων κογνιτιόνων 149, 19. ὁ λαμπρὸς [περιβλέπτου 177, 4] κόμης καὶ πρόξιμος τοῦ θείου σκρινίου τῶν λιβέλλων καὶ τῶν θείων κογνιτιόνων 179, 10. 177, 4 cf. Prosopogr. I Καρτέριος. Μάμα
ὁ καθωσιωμένος ἐκσκέπτωρ τοῦ θείου σκρινίου τῶν λιβέλλων [libellensium III 167, 1] καὶ τῶν θείων κογνιτιόνων 179, 12 cf. Prosopogr. I Εὐήθιος. Ἰωάννου (1)
τοῦ καθωσιωμένου ἐκσκέπτωρος 156, 5 cf. Prosopogr. I Ἀστερίου
τὸν πριμικήριον τῶν σιλεντιαρίων 406, 27 cf. Prosopogr. I Εὐστάθιον
τὸν αἰδέσιμον Θεόδωρον τὸν ἐκ τῆς μεγίστης τάξεως 219, 31 cf. Prosopogr. I Θεόδωρον (5)
τὸν λαμπρότατον δεκουρίωνα 489, 33 cf. Prosopogr. I Ἰωάννου (2)

ὁ θαυμασιώτατος [uir laudabilis III 71, 30. 72, 2. 121, 15. 167, 8. 171, 22. *Φac* 167, 12. mirandissimo *Rusticus* 71, 30. 167, 8. *Φr* 167, 12] σιλεντιάριος 138, 12. ὁ καθωσιωμένος σιλεντιάριος cf. Prosopogr. I Μάγνος. σελεντιαρίου 406, 10

ὁ θαυμασιώτατος βοηθὸς [uir laudabilis adiutor III 281, 2. uiro clarissimo adiutore III 281, 28] τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου μαγίστρου τῶν θείων ὀφφικίων 207, 18. 41 cf. Prosopographia I Ἐλευσίνιος

ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος [*sæpissime* = a secretis e. g. III 42, 27. 44, 1. 46, 2. 47, 30. 48, 15. 49, 6. 52, 23. 53, 15. 60, 19. 64, 16. 28. 65, 23. 68, 13. 71, 17. 74, 21. 91, 24. 97, 9. 100, 5. 101, 5. 22. 102, 29. 448, 13. II 109, 11] τοῦ θείου κονσιστωρίου [e. g. 66, 21. 67, 34] *siue plenius* ὁ καθωσιωμένος μαγιστριανός [= agens in rebus III 46, 1. 52, 8. uiri deuoti agentes in rebus secretarii sacri consistorii II 106, 30] καὶ σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου [e. g. 66, 21. 70, 37] *siue* ὁ καθωσιωμένος μαγιστριανὸς καὶ βοηθὸς τῶν θείων σηκρήτων 77, 5 *siue* ὁ καθωσιωμένος βοηθὸς τοῦ θείου κονσιστωρίου 424, 39 cf. Prosopogr. I Βερονικιανός. Κωνσταντῖνος (3)

τοῦ κόμητος τῶν καθωσιωμένων [= deuotissimorum] δομεστίκων cf. Prosopogr. I Σποράκιου

τοῦ κόμητος τῶν θείων [om. *Φa* 1, 2[7]] πριουάτων [= sacrorum priuatorum, sacrarum priuatarum *Φa* 3 (2), 1[14]. 6, 2[8]. *priuatarum Φa* 1, 2[1]] cf. Prosopogr. I Γενεθλίου

adduntur in actione 6, 2

τῶι κόμητι δομεστίκων καὶ τῶν θείων στάβλων [= sacrorum stabulorum] cf. Prosopogr. I Ἀετίωι

τῶι περιβλέπτωι [spectabili *Φa* magnificentissimo *Φcr* 6, 2[10]] πριμικηρίωι τῶν λαμπροτάτων τριβούνων καὶ νοταρίων cf. Prosopogr. I Λεοντίωι

de senatu [ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος = amplissimus senatus, *sollemnis formula*] ***sunt***

ἀπὸ ἐπάρχων πραιτωρίων cf. Prosopogr. I Κωνσταντίνου

ἀπὸ ἐπάρχων cf. Prosopogr. I Ἀπολλωνίου. Ζωίλου. Πρωτογένους. Φλωρεντίου [ἀπὸ ἐπάρχων πόλεως καὶ ἀπὸ ἐπάρχων πραιτωρίων τὸ ἕκτον]

ἀπὸ ἐπάρχων Ἰλλυρικοῦ cf. Prosopogr. I Εὐλογίου (1). Θεοδώρου (1)

ἀπὸ μαγίστρων cf. Prosopogr. I Μαρτιάλιος. Νόμου. Πλακίτωι

ἀπὸ πραιποσίτων [= ex præposito sacri cubiculi] cf. Prosopogr. I Ἀρτάξου. Ῥωμανοῦ

ἀπὸ ὑπάτων cf. Prosopogr. I Σενάτορος

adduntur in actione 6, 2

ἀπὸ ἐπάρχων cf. Prosopogr. I Ἀντιόχωι (1). Αὐγάρωι. Παρνασίωι. Τρύφωνι

ἀπὸ ἐπάρχων πόλεως cf. Prosopogr. I Ἀντιόχωι (2). Ἀνυσίωι. Θεοδώρωι (2)

ἀπὸ κυεστόρων cf. Prosopogr. I Ἀπολλοδώρωι. Θεοδώρωι (3). Μηνᾶι. Πολυχρονίωι

ἀπὸ κομήτων λαργιτιόνων cf. Prosopogr. I Βασιλείωι

ἀπὸ κομήτων πριουάτων cf. Prosopogr. I Ἰουλιανῶι. Seuero

ἀπὸ κομήτων cf. Prosopogr. I Ἡρακλειανῶι. Κωνσταντίνωι (2). Seueriano

τοῖς περιβλέπτοις κόμησιν καὶ τριβούνοις νοταρίοις 335, 19

inter utrosque **sunt**

πατρίκιος cf. Prosopogr. I Ἀνατολίου. Ἀντιόχωι (1). Ζήνωνα. Νόμου. Πρωτογένους. Σενάτορος. Φλωρεντίου. ἐπὶ τῶν πατρικίων 382, 26

ἀπὸ ὑπάτων [= ex consule ordinario] cf. Prosopogr. I Ἀνατολίου. Ζήνωνα. Νόμου. Πρωτογένους. Σενάτορος. Φλωρεντίου

ὑπάτωι δεσιγνάτωι cf. Prosopogr. I Βιγκομάλου

κατὰ κέλευσιν τῶν ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων καὶ τῆς ἱερᾶς συγκλήτου 66, 11. τοῖς ὑπερλάμπροις καὶ ἐξοχωτάτοις ἄρχουσι [= gloriosissimis et excellentissimis iudicibus III 277, 27] καὶ τῆι ὑπερφυεῖ συγκλήτωι 205, 3. ἐπὶ τῶν μεγάλων καὶ ἐνδόξων ἀρχόντων καὶ ἐπὶ τῆς ἱερᾶς συγκλήτου 207, 31. τοὺς μεγάλους ἄρχοντας καὶ τὴν ἱερὰν σύγκλητον 207, 28. 37. τῶν ἐνδόξων καὶ μεγαλοπρεπεστάτων ἀρχόντων καὶ τῆς ἱερᾶς καὶ ἐνδόξου συγκλήτου 204, 17. 208, 33. 222, 32. magnificentissimis magistratibus et illustrissimo ac nobili senatu II 97, 18. residet imperator cum episcopis et potestatibus ac senatu II 107, 35. præsentibus et sacratissimo uestro senatu et culmine eminentium potestatum et principe Marciano V 29, 38. τῆς λαμπρᾶς καὶ ἐνδόξου συγκλήτου 208, 16

ἡ ὑμετέρα μεγαλοπρέπεια 154, 11. 16. 67, 30. 77, 2. 160, 5. 161, 35. 163, 40. 164, 14. 165, 10. 177, 18. 299, 24. 309, 18. 311, 11. 316, 11. 364, 20. 25. 376, 8. 403, 25. 405, 14. 406, 17. 417, 2. 420, 18. 421, 12. 18. 423, 33. 35. 447, 19. 21. ἡ μεγαλοπρέπεια ὑμῶν 155, 20. 167, 22. 180, 3. 181, 1. 278, 38. 311, 6. 376, 5. 406, 33. 407, 5. 466, 12. τὴν αὐτοῦ μεγαλοπρέπειαν 139, 6. ἡ μεγαλοπρέπεια αὐτῶν [plur. mai.] 169, 36. 172, 19. τὸ ὑμέτερον μέγεθος 274, 39. 299, 29. 406, 36. 465, 8. τῆι ὑμετέραι μεγαλειότητι 65, 22. 446, 22

ἡ ὑμετέρα ἐξουσία 310, 11. 298, 33. 377, 23. 403, 26. 406, 16. 410, 4. 425, 8. 465, 20. 468, 33.
ἡ ἐξουσία ὑμῶν 309, 40. ἐπὶ τοσαύτης ἐξουσίας 408, 18
τὴν ὑμετέραν ὑπεροχήν [= sublimitatem III 376, 24] 308, 43. 447, 6. τῆς ὑμῶν ὑπεροχῆς 309, 31.
sublimitatem uestram [*interlocutio Lucensii*] III 552, 22 = τὴν ὑμετέραν ὑπεροχήν 458, 17
ἡ ὑμετέρα φιλανθρωπία [= clementia III 49, 27] 370, 8. 375, 11. 482, 3] 75, 2. 299, 23. 307, 35.
393, 28. 465, 6
ἡ ὑμετέρα ἐνδοξότης 295, 43. gloria uestra [*interlocutio Lucensii*] III 547, 22 = ἡ ὑμετέρα ἐνδοξότης 453, 24. uestra magnificentia [*interlocutio Pascasini*] III 540, 18 = ἡ ὑμετέρα ἐνδοξότης 447, 8
τοῦ καθωσιωμένου μαγιστριανοῦ [agentem in rebus *Φα* III 296, 1] Σευήρου τοῦ γενομένου σουβαδιούβα τῆς σχολῆς καθωσιωμένων μαγιστριανῶν [agentium in rebus *Φα* III 296, 2] 217, 37 cf. Prosopogr. I Σευήρου (2)
ἐστρατευσάμην ἐν τῇ τῶν καθωσιωμένων μαγιστριανῶν [agentium in rebus *Φα* III 287, 14] σχολῇ 211, 42. τῶν κατὰ τῆς πολυχρονίου στρατείας ἀποστερεῖσθαι 212, 6 cf. Prosopogr. IIII Θεόδωρος (1)
τῶν καθωσιωμένων μαγιστριανῶν [agentibus in rebus *Φα* III 280, 29. 300, 7. magistraneis II 106, 20] καὶ σχολαρίων 207, 15. 221, 9. τοὺς καθωσιωμένους μαγιστριανούς [agentes in rebus *Φα* III 280, 20] 207, 6
uirum deuotum magistrianum V 56, 19. 64, 33. 67, 12 cf. Prosopogr. I Eudoxium. Eutropium
πολλοῦ πλήθους . . . ταξεωτῶν [apparitorum III 120, 13] τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδόξου ἐπάρχου τῶν πραιτωρίων 138, 5. ἐπαρχικῶν [præfectianorum *Φr* præfectianorum et apparitorum *Φac* III 120, 9] 138, 1
μήτε ἐπὶ στρατείαν μήτε ἐπὶ ἀξίαν κοσμικήν 355, 31
ἔθος τοῖς βασιλεῦσι ποιεῖν τὰς μητροπόλεις 465, 3 cf. 356, 29. moderatoribus prouinciarum eorumque apparitionibus, defensoribus etiam ciuitatum [= ἐκδίκων τῆς πόλεως 483, 17] II 119, 7. gesta quæ apud defensorem ciuitatis confecta sunt V 133, 4. 2. Alexandrinorum populus et honorati et curiales et naucleri [= ὁ Ἀλεξανδρέων δῆμος καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ πολιτευόμενοι καὶ ναύκληροι Euagr. 2, 9] V 11, 18. magnificentissimis iudicibus et curia et plebe V 13, 25. concurrente omni curia ad collectas V 19, 5. κτητόρων καὶ λαμπροτάτων ἀνδρῶν 457, 39. τοῦ πολιτευομένου Ἀλεξανδρείας 219, 20 cf. Prosopogr. I Μακαρίου. prior ciuitatis V 139, 23 cf. ind. III Arsenius

ἐν ὑπατείαι Παυλίνου καὶ Ἰουλιανοῦ τῶν λαμπροτάτων ἔτους ἀπὸ Ἀλεξάνδρου χλ̅ζ̅ μηνὶ Δαισίωι τῇ πρὸ ι̅γ̅ Καλανδῶν Ἰουλίων = d. 19. m. Iun. a. 325 275,13
μηνὶ Μεχὶρ ἰνδικτιῶνος ι̅γ̅ = d. 26. m. Ian.—24. m. Febr. a. 430 cf. Rusticus in nota III 82, 7: Mechir Aegyptii Februarium uocant, qui apud illos tum inchoatur, quando apud nos habet mensis Ian. dies XXVI 104, 14
τοῖς μετὰ τὴν ὑπατείαν τῶν δεσποτῶν ἡμῶν Φλαυίων Θεοδοσίου τὸ τρισκαιδέκατον καὶ Οὐαλεντινιανοῦ τὸ τρίτον τῶν αἰωνίων αὐγούστων τῇ πρὸ ἕνδεκα Καλανδῶν Αὐγούστων ἥτις ἐστὶ κατ' Αἰγυπτίους Ἐπιφὶ κ̅η̅ [= t. I 1, 7 p. 84, 31] = d. 22. m. Iul. a 431 189, 31
τῇ πρὸ ἑπτὰ [VI III 462, 22] Καλανδῶν Νοεμβρίων = d. 26. [27]. m. Oct. (a. 448) 378, 24
ὑπατείας Φλαυίων Ζήνωνος καὶ Ποστουμιανοῦ τῶν λαμπροτάτων τῇ πρὸ ἓξ Εἰδῶν Νοεμβρίων = d. 8. m. Nou. a. 448, 100, 3 = 156, 10
ὑπατείας Φλαυίων Ζήνωνος καὶ Ποστουμιανοῦ τῶν λαμπροτάτων τῇ πρὸ μιᾶς Εἰδῶν Νοεμβρίων = d. 12. m. Nou. a. 448 103, 5 cf. τῇ παρασκευῇ τῇ παρελθούσῃ, ἥτις ἐστὶ δωδεκάτη τοῦ Νοεμβρίου μηνός 133, 17
ἡμέραι δευτέραι μηνὸς Νοεμβρίου πεντεκαιδεκάτηι ἐν ὑπατείαι τῇ προγεγραμμένηι 123, 20
τῇ ἑξῆς ἡμέραι, ἥτις ἐστὶν ἑξκαιδεκάτη τοῦ Νοεμβρίου μηνός, ἡμέραι τρίτηι 129, 33 cf. 131, 16
τῇ ἑξῆς ἡμέραι, ἥτις ἐστὶν ἑπτακαιδεκάτη τοῦ Νοεμπρίου μηνός 131, 14
ἡμέραι σαββάτωι ἥτις ἐστὶν εἰκὰς τοῦ Νοεμβρίου μηνός 135, 2 = 165, 19
ἡμέραι δευτέραι [cf. 132, 21], ἥτις ἐστὶν δευτέρα καὶ εἰκὰς τοῦ Νοεμβρίου μηνός 137, 18 = 166, 38
μετὰ τὴν ὑπατείαν Φλαυίου Ζήνωνος καὶ Ποστουμιανοῦ τῶν λαμπροτάτων Καλάνδαις Σεπτεμβρίαις [*et dies et mensis falsati* cf. uol. I 3 p. XXIIII sq.] ἰνδικτιῶνος δευτέρας = a. 449 378, 25
μετὰ τὴν ὑπατείαν Φλαυίου Ζήνωνος καὶ Ποστουμιανοῦ τῶν λαμπροτάτων πρὸ πέντε Καλανδῶν Μαρτίων ἔτους τετάρτου ἑβδομηκοστοῦ πεντακοσιοστοῦ μηνὸς Περιτίου δεκάτηι, κατὰ Ῥωμαίους Φεβρουαρίου πέμπτηι καὶ εἰκάδι ἰνδικτιῶνος ᾱ [*postulatur* β̄ cf. uol. I 3 p. XXIIII] = d. 25. Febr. a. 449 373, 10
τῆς σωτηρίου ἑορτῆς τοῦ ἁγίου πάσχα προσελαυνούσης 394, 19. ἡ τῆς ἀναστάσεως ἑορτή 187, 15 = d. 27. m. Mart. a. 449

τῆι πρὸ τριῶν Καλανδῶν Ἀπριλίων μετὰ τὴν ὑπατείαν Ζήνωνος καὶ Ποστουμιανοῦ τῶν λαμπροτάτων = d. 30. m. Mart. a. 449 69, 7

Φλαυίου Πρωτογένους τοῦ λαμπροτάτου καὶ τοῦ δηλωθησομένου ὑπάτου πρὸ ἕξ Εἰδῶν Ἀπριλλίων = d. 8. m. Apr. a. 449 150, 1 cf. 149, 21

Εἰδοῖς Ἀπριλλίαις Φλαυίου Πρωτογένους καὶ τοῦ δηλωθησομένου ὑπάτου = d. 13. m. Apr. 449 148, 1

ὑπατείας Φλαυίου Πρωτογένους τοῦ λαμπροτάτου καὶ τοῦ δηλωθησομένου πρὸ πέντε Καλανδῶν Μαίων = d. 17. m. Apr. a. 449 177, 1

πρὸ μιᾶς Εἰδῶν Μαίων = d. 14. m. Mai. a. 449 71, 31

Εἰδοῖς Μαίαις ὑπατείαι Πρωτογένους τοῦ λαμπροτάτου καὶ τοῦ δηλωθησομένου = d. 15. m. Mai. a. 449 71, 14

Εἰδοῖς Ἰουνίαις Ἀστυρίου καὶ Πρωτογένους τῶν λαμπροτάτων ὑπάτων = d. 13. m. Iun. a. 449 20, 5 cf. uol. 2 p. 33, 10

ταῖς πλησίον Καλάνδαις Αὐγούσταις (a. 449) 68, 22

τοῖς μετὰ τὴν ὑπατείαν Ζήνωνος καὶ Ποστουμιανοῦ τῶν λαμπροτάτων τῆι πρὸ ἕξ Εἰδῶν Αὐγούστων,, ἥτις ἐστὶ κατ' Αἰγυπτίους Μεσορὶ ιε, ἰνδικτιῶνι τρίτηι = d. 8. m. Aug. a. 449 77, 12

τῆι πρὸ δεκαεννέα Καλανδῶν Ἰανουαρίου Πρωτογένους καὶ Ἀστυρίου τῶν λαμπροτάτων = d. 14. m. Dec. a. 449 3, 2 cf. uol. 1 1 p. XI

post uenerabilem noctem diei apostoli = d. 22. m. Febr. (a. 450) cf. *Lietzmann, Petrus u. Paulus* [2] p. 98 III 14, 2

ἐν ὑπατείαι τοῦ δεσπότου ἡμῶν Οὐαλεντινιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου τὸ ἕβδομον καὶ Ἀβιίνου τῶν ὑπάτων = a. 450 10, 17

τῆι πρὸ δέκα Καλανδῶν Δεκεμβρίων τοῦ δεσπότου ἡμῶν Οὐαλεντινιανοῦ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως ἡμῶν τὸ ὄγδοον [VII III 17, 28] καὶ Ἀβιένου τοῦ λαμπροτάτου ὑπάτων = d. 22. m. Nou. a. 450 [= II 95, 20] 8, 16

τῆι πρὸ δέκα Καλανδῶν Ἰουνίων ὑπατείαι τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου [PRIMO *add.* III 10, 27] καὶ τοῦ δηλωθησομένου = d. 23. m. Mai. a. 451 28, 8

τῆι πρὸ πέντε Καλανδῶν Ἰουλίων = d. 27. m. Iulii (a. 451) 32, 19 cf. uol. 4 p. 53, 2

ἐντὸς Καλανδῶν Σεπτεμβρίων (a. 451) 28, 4

X KL OCT = d. 22. m. Sept. (a. 451) III 23, 24

ὑπατείαι τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου καὶ τοῦ δηλωθησομένου τῆι πρὸ ὀκτὼ Εἰδῶν Ὀκτωβρίων [indic IIII (*expectatus* V) *add.* III 27, 5] = d. 8. m. Oct. a. 451 55, 2 = 288, 13

ὑπατείαι τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου καὶ τοῦ δηλωθησομένου τῆι πρὸ ἕξ [μιᾶς Γ 289, 5] Εἰδῶν Ὀκτωβρίων = d. 10. m. Oct. a. 451 265, 2 = 289, 4

ὑπατείαι τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως Μαρκιανοῦ τὸ πρῶτον καὶ τοῦ δηλωθησομένου τῆι πρὸ τριῶν Εἰδῶν Ὀκτωβρίων = d. 13. m. Okt. a. 451 199, 2 cf. 238, 1. 13

ὑπατείας τοῦ δεσπότου ὑμῶν Φλαυίου Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου καὶ τοῦ δηλωθησομένου πρὸ δεκαὲξ Καλανδῶν Νοεμβρίων = d. 17. m. Okt. a. 451 280, 8

ὑπατείας τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως ἡμῶν Μαρκιανοῦ αὐγούστου τὸ πρῶτον πρὸ δεκατριῶν Καλανδῶν = d. 20. m. Oct. a. 451 458, 25

ὑπατείας τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου καὶ τοῦ δηλωθησομένου τῆι πρὸ δεκατριῶν Καλανδῶν Νοεμβρίων = d. 20. m. Oct. a. 451 460, 30

ὑπατείας τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου καὶ τοῦ δηλωθησομένου τῆι πρὸ δεκαμιᾶς Καλανδῶν Νοεμβρίων = d. 22. m. Oct. a. 451 317, 7

consulatu piissimi et amatoris Christi Flauii Marciani primum et qui nuntiatus fuerit, X KL Nouebr = d. 23. m. Oct. a. 451 II 112, 24

ὑπατείας τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου καὶ τοῦ δηλωθησομένου τῆι πρὸ ὀκτὼ Καλανδῶν Νοεμβρίων = d. 25. m. Oct. a. 451 326, 20. *errore laborant temporis notationes in Collectione Hispana* II 173, 2 VALENTINIANO SEPTIES ET AVIENO CONSVLIBVS ERA CCC(C)LXXXVIII [= a. 450] *et* II 173, 4 consulatu piissimi et amatoris Christi imperatoris Flauii Martiani perpetui augusti die Idus Octobres

INDIC V [*inde a* d. 1. m. Sept. 451 *usque ad* d. 31 m. Aug. 452] quingentesimo anno II 125, 2

ὑπατείας τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου [καὶ τοῦ δηλωθησομένου *non minus quam in Græcis deest* III 442, 4 = 446, 1 = II 109, 33] τῆι πρὸ ἑπτὰ Καλανδῶν Νοεμβρίων = d. 26. m. Oct. 362, 2 a. 451

ὑπατείας τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου καὶ τοῦ δηλωθησομένου [καὶ — δηλωθησομένου om. III 454, 25] τῆι πρὸ ἑπτὰ Καλανδῶν Νοεμβρίων = d. 26. m. Oct. a. 451 366, 9. 370, 20. III 444, 20 = II 111, 22

τῆι πρὸ ἓξ Καλανδῶν Νοεμβρίων ὑπατείαι τῆι αὐτῆι = d. 27. m. Oct. a. 451 375, 31
ὑπατείας τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου καὶ τοῦ δηλωθησομένου τῆι πρὸ τεσσάρων Καλανδῶν Νοεμβρίων = d. 29. m. Oct. a. 451 401, 20
τῆι πρὸ τριῶν Καλανδῶν Νοεμβρίων ὑπατείαι τῆι αὐτῆι = d. 30. m. Oct. a. 451 412, 12
ὑπατείας τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου καὶ τοῦ δηλωθησομένου τῆι πρὸ τριῶν Καλανδῶν Νοεμβρίων = d. 30. m. Oct. a. 451 415, 4
ὑπατείας τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου καὶ τοῦ δηλωθησομένου πρὸ πέντε [*pro* Ε *legendum est* Γ, *cf. Sitzungsber. d. Berl. Akad. d. Wiss.* 1930 p. 614[1]] Καλανδῶν Νοεμβρίων = d. ⟨30.⟩ m. Oct. a. 451 445, 2. ***interpolata sunt ex bono exemplari*** consulatu piissimi atque amatoris Christi imperatoris nostri FL Marciani aug IIII KL Nouembris = d. 29. m. Oct. a. 451 [*cf. Zeitschr. f. Rechtsgesch. 56 Kanon. Abtlg.* 25 p, 105] II 137, 25
ὑπατείας τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου καὶ τοῦ δηλωθησομένου τῆι πρὸ μιᾶς Καλανδῶν Νοεμβρίων = d. 31. m. Oct. a. 451 422, 1. 442, 28
πρὸ δεκαπέντε Καλανδῶν Ἰανουαρίων ὑπατείας τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου καὶ τοῦ δηλωθησομένου = d. 18. m. Dec. a. 451 252, 5 = uol. 4 p. 168, 5
VII ID FEBR SPORACIO CONSVLE = d. 7. m. Febr. a. 452 II 114, 27 cf. 480, 10
III ID MART SPORACIO VC CONS ET QVI FVERIT NVNTIATVS = d. 13. m. Mart. a. 452 II 116, 5 cf. 479, 7
πρὸ ἕνδεκα Καλανδῶν Ἰουνίων ὑπατείας Ἡρκουλάνου τοῦ λαμπροτάτου = d. 22. m. Mai. a. 452 254, 34. 256. 41 cf. uol. 4 p. 62, 12
PRID NON IVL SPORACIO VC ET QVI FVERIT NVNTIATVS CONSVLIBVS = d. 6. m. Iul. a. 452 III 349, 28 cf. 481, 12
XV KL AVG SPORACIO VC ET QVI FVERIT NVNTIATVS CONSVLIBVS = d. 18. m. Iul. a. 452 III 352, 8 cf. 483, 23
πρὸ δεκαπέντε Καλανδῶν Μαρτίων = d. 15. m. Febr. (a. 453) 257, 27 cf. uol. 4 p. 57, 16
KL AVG DIVO VALENTINIANO AVG ET ANTHEMIO VC CONS = d. 1. m. Aug. a. 455 II 119, 14
DATA KALENDAS DECEMBRIS CONSTANTINO ET RVFO VV CC CONSVLIBVS = d. 1. m. Dec. a. 457 V 24, 30 = uol. 4 p. 104, 18
septima et uicesima die Augusti mensis anno secundo imperii uestri (*Leonis*) indictione X = d. 27. m. Aug. a. 458 V 38, 25
anno X imperii gloriosi Iustiniani augusti ***currit inde*** a d. 1. m. Apr. a. 536 ***usque ad*** d. 31. m. Mart. a. 537 V 138, 33
notentur loci quibus Marcianus dicitur consul I [199, 2. 458, 25. II 112, 24. III 10, 27], ***etsi numquam consulatum iterare dignatus est, et præter formulam sollemnem prædicatur more ecclesiastico*** τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως [199, 2. 458, 25. II 112, 24. 137, 5 (ex Coll. Prisca). 173, 4 (ex coll. Hispana)]

VI RES ECCLESIASTICAE

ἡ ἁγία καὶ μεγάλη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἡ χάριτι θεοῦ κατὰ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ θεοφιλεστάτων βασιλέων ἡμῶν συναχθεῖσα ἐν τῆι Χαλκηδονέων πόλει τῆς Βιθυνίας ἐν τῶι μαρτυρίωι τῆς ἁγιωτάτης καὶ καλλινίκου μάρτυρος Εὐφημίας 237, 34. 238, 5. 21

ἡ ἁγία καὶ μεγάλη σύνοδος ἡ κατὰ θεοῦ χάριν καὶ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων συναχθεῖσα ἐν τῆι Χαλκηδονέων μητροπόλει τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας 475, 15 cf. Prosopogr. I Μαρκιανός. τῆι συνόδωι τῶν ἁγίων ἐπισκόπων καὶ πατέρων 218, 26. ἡ σύνοδος ἐπισκόπων ἐστίν, οὐχὶ κληρικῶν 75, 17. 78, 6. τῆς ὑμετέρος ἀγγελικῆς καὶ θεοτιμήτου συνόδου 425, 5. angelico uestro consessu III 317, 21. insignis pompa concilii V 55, 25. ***synodi uniuersalis molestiæ atque incommoda describuntur*** V 85, 30 sq.

ipsa quæ subsecuta sunt monumentorum gesta cum omnium nostrum subscriptione huic relationi sociauimus III 343, 31 cf. 176, 25. 36. πᾶσαν ὑμῖν (Leoni papæ) τῶν πεπραγμένων τὴν δύναμιν ἐγνωρίσαμεν 477, 39. ea quidem quæ particulariter examinata sunt atque gesta a sanctis episcopis in Calchedonensi ciuitate collectis, non legi (neque enim a . . . Thalassio, qui interfuit sancto concilio, aliquid hic amplius est adlatum ex his quæ gesta noscuntur), sed tantummodo definitionem expositam ab illo sancto concilio ab eo delatam inspexi V 76, 16. *cf.* ***præterea*** III 109, 30. 111, 20. 112, 23

partes læua et dextera discernuntur 65, 1. 8. 115, 26. 34. 116, 5. 117, 4. ἐν τάξει κατηγόρων καθέζονται 97, 13. ἐν τάξει κατηγορουμένων καθέζεσθε 97, 14. καθεσθέντος ἐν τῶι μέσωι 66, 11,

70, 9. ἄγει ἡμᾶς εἰς μέσον 154, 27. γνῶναι ἐφ' ὧι τε καὶ ἱστάμεθα καὶ ἀποκρίνεσθαι ὀφείλομον 153, 23. εἰς μέσον ἔστησαν 152, 3. 153. 13. 157, 26. 163, 6. 165, 24. παρελθὼν εἰς μέσον 139, 13. 69, 34. 368, 4. 455, 26. ἐξαναστὰς ἐν μέσωι 126, 30. στήτω ἐν μέσωι 125, 20. 127, 3. 139, 8. στήτωσαν κατὰ τάξιν 432, 19. ἑστήκασιν 432, 17. ἵστανται 435, 35. — ἀναστάντες 180, 31. ἀνέστην 180, 34. ἀνέστη λένων 170, 7. — ἀναστᾶσα ἡ σύνοδος ἐπεβόα 145, 7

interlocutor interrumpitur alio incipiente loqui 99, 16. 131, 31. 140, 31. 143, 23. 158, 16. 21. 161, 37. 41. 166, 16. 167, 33. 170, 16. 171, 2. 172, 20. 173, 39. 174, 20. 175, 6. 176, 53 *uel synodo clamante* 368, 20. 24

de notariis cf. præter Prosopogr. IIII Ἀέτιος. Ἀσκληπιάδης. Ἀστέριος. Ἰωάννης (1). Μαρῖνος. Νόννος. Παλλάδιος. Προκόπιος. Τατιανός. Ὑπάτιος (3) *et* p. 87, 10—88, 2. 153, 18—154, 36. 176, 29 sq. πολλὰ πολλάκις ὡς ἐν διαλέξει κοινῆι παρὰ τῶν ἐπισκόπων λέγεται, ἃ οὐκ ἐπιτρέπουσι γράφεσθαι 173, 32 cf. 174, 16. συνέβη τοῦ ταράχου μεγαλυνθέντος μὴ γραφῆναι τὴν φωνήν 174, 24 cf. 175, 19. 25

ὅρκον οὐκ ἴσμεν προσενεχθέντα ἐπισκόποις 152. 10, cf. p. 413, 1. 4. ἐνεύχουαι τὴν ἁγίαν καὶ ὁμοούσιον τριάδα 167, 28

ἡ τῆς ἐπαρχίας σύνοδος 455, 19. 405, 31. αἱ κεκανονισμέναι σύνοδοι 357, 29. *de synodo* ἐνδημούσηι *cf.* Prosopogr. v Κωνσταντινουπόλεως. ind. IIII Κονσταντινουπόλει

sanctissimis summorum thronum (*legendum* thronon) archiepiscopis v 28, 28. cum memoratis (sc. *episcopis Antiochiæ Hierosolimorum Ephesi et apocrisario primæ sedis*) patriarchis v 139, 30. οἱ πατριάρχαι διοικήσεως ἑκάστης 274, 26. τοὺς ὑπὲρ διοίκησιν ἐπισκόπους 455, 10. τῶι ἐξάρχωι τῆς διοικήσεως 356, 12. 357, 22. τῶι ἐξάρχωι μου (*i. e. episcopo Antiochiæ*) 389, 33. 37

τῶι ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι [θεοφιλεστάτωι 211, 31] οἰκουμενικῶι ἀρχιεπισκόπωι καὶ πατριάρχηι τῆς μεγάλης Ῥώμης Λέοντι (*in capite petitionum*) 211, 31. 215, 11. 216, 17. 219, 7; *cf. subscriptio* 218, 24. τοῦ πατριάρχου (*sc. Leonis, acclamatio synodi*) 191, 35. reuerentissimus patriarcha Leo (*in epistula Theodosii*) III 16, 16. ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος πάσης ἐκκλησίας ἐπίσκοπος πόλεως Ῥώμης (*translatio interlocutionis legatorum Romanorum*) 369, 8. beatissimus papa caput uniuersalis ecclesiæ (*item*) II 113, 7. beatissimi atque apostolici uiri papæ [ἐπισκόπου 65, 19] urbis Romæ, qui [*Φac et Græca translatio* 65, 19 quæ *Φr*, *interlocutio legatorum Romanorum*] est caput omnium ecclesiarum III 40, 5. cf. III 553, 2 ~ 458, 19. III 364, 23 ~ 289, 28. ὁ μακαριώτατος καὶ ἀποστολικὸς ἐπίσκοπος (*interlocutio Bonifatii*) 454, 7. eius apostolatus (*interlocutio legatorum Romanorum*) III 40, 6

ὁ πάπας Λέων (*acclamatio synodi*) 275, 31. 32. 277, 8. *in sententiis episcoporum de illius tomo* 292, 31. 294, 5. 295, 11. 301, 16. 36. 302, 7. 303, 37. 304, 18. 307, 29 *et apud Aetium* 315, 3; *in interlocutione Stephani Ephesii* τοῦ μακαριωτάτου πάπα τοῦ ἐν Ῥώμηι ἁγιωτάτου ἐπισκόπου 409. 3. beatissimo papa Romanæ ciuitatis (*epistula Petri episcopi Rauennæ*) III 6, 24. *retinetur* πάπας *a translatoribus ex uerbis Latinis legatorum Romanorum*: sanctissimus noster papa Romanæ ecclesiæ præpositus Leo III 58, 11 = ὁ πάπας ὁ τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Λέων 82, 30. papa sanctæ sedis III 58, 19 = ὁ πάπας τοῦ ἁγιωτάτου θρόνου 83, 8. papæ III 76, 27 = 99, 13. beatissimi papæ Leonis III 305, 7 = τοῦ μακαριωτάτου πάπα Λέοντος 224, 36. beatissimi papæ (Leon. [*Hilari*] ep. 26 uol. 4 p. 27, 23) = τοῦ μακαριωτάτου πάπα 48, 29.

haud raro in Græcis πάπας *mutatur*: Pascasinus episcopus uice domini mei beatissimi atque apostolici uniuersalis ecclesiæ papæ urbis Romæ Leonis synodo præsidens statui consensi et [*pro* synodo—et *habent* in concilio his quæ Græce lecta sunt *Φa* statuens *Φc*] suscripsi III 415, 29 = Π. ἐπίσκοπος ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ δεσπότου μου τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἀποστολικοῦ τῆς οἰκουμενικῆς ἐκκλησίας ἐπισκόπου πόλεως Ῥώμης τοῖς Ἑλληνιστὶ ἀναγνωσθεῖσιν ὑπέγραψα 337, 18. Lucensius episcopus ... uicarius domini mei beatissimi et apostolici uiri uniuersalis ecclesiæ papæ [episcopi *Φa*] urbis Romæ Leonis in synodo Græce relecta suscripsi III 416, 2 = Λουκίνσιος ἐπίσκοπος ... ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ δεσπότου μου τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἀποστολικοῦ ἀνδρὸς πάσης ἐκκλησίας ἐπισκόπου πόλεως Ῥώμης Λέοντος ἐν τῆι συνόδωι τοῖς Ἑλληνιστὶ ἀναγνωσθεῖσιν ὑπέγραψα 337, 22. Bonifatius presbyter urbis Romæ uicarius domini mei beatissimi et apostolici uiri uniuersalis ecclesiæ papæ [episcopi *Φa*] urbis Romæ Leonis cum uniuersa synodo consensi et [*pro* cum—et *habet* in concilio his quæ Græce lecta sunt *Φa*] suscripsi III 416, 5 = Βονιφάτιος πρεσβύτερος πόλεως Ῥώμης ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ δεσπότου μου τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἀποστολικοῦ ἀνδρὸς τῆς οἰκουμενικῆς ἐκκλησίας ἐπισκόπου πόλεως Ῥώμης ἐν τῆι συνόδωι τοῖς Ἑλληνιστὶ ἀναγνωσθεῖσιν ὑπέγραψα 337, 25. apostolici et beatissimi uiri papæ Leonis (*interlocutio legatorum Romanorum*) III 390, 5 = τοῦ ἀποστολικοῦ καὶ μακαριωτάτου ἀνδρὸς ἀρχιεπισκόπου Λέοντος 319, 27. beatissimi atque apostolici uiri uniuersalis ecclesiæ papæ Leonis (*interlocutio Pascasini*) III 364, 23 = τοῦ μακαριωτάτου ἀνδρὸς πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν ἀρχιεπισκόπου Λέοντος 289, 28. beatissimi atque apostolici uiri papæ Romani [Romani episcopi *Φac*] III 94, 12 = τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἀποστολικοῦ ἀνδρὸς ἐπισκόπου Ῥώμης 114, 23. apostu-

ico uiro uniuersalis ecclesiæ papæ (*interlocutio Lucensii*) III 553, 2 = τῶι ἀποστολικῶι καὶ πάσης ἐκκλησίας προύχοντι ἐπισκόπωι 458, 19. beatissimus et apostolicus uir papa (*interlocutio Bonifatii*) III 548, 11 = ὁ μακαριώτατος καὶ ἀποστολικὸς ἐπίσκοπος 454, 7. *similiter* III 40, 5 ~ 65, 19. *allocutio synodi ad Marcianum habet in capite* τῶι ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι τῆς Ῥωμαίων ἀρχιεπισκόπωι Λέοντι 475, 17. *sed inscribitur* τῶι πάπαι τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Λέοντι 475, 15. *constat uero etiam a translatoribus Latinis uocabulum* papæ *hic illic introductum esse*: τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν Λέοντος 321, 24 (*interlocutio iudicum*) = sanctissimi papæ [patris nostri *Φr*] Leonis III 392, 16. τὸν τῆς Ῥωμαίων πρόεδρον (*in allocutione synodi ad Marcianum*) 469, 19 = Romanæ ecclesiæ papam III 553, 18. τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος (*in sententia episcopi cuiusdam Asiani*) 224, 15 = sanctissimi papæ Leonis III 304, 13. *denique inter se conferantur ex allocutione Marciani primaria Latina* sancti Leonis papæ urbis Romæ qui sedem apostolicam gubernat III 409, 24, *a quibus non differt uersio interpretationis Græcæ* III 410, 30, *nisi quod pro* sancti *Φr habet* deo amicissimi, *atque ex interpretatione Græca, quam ipse imperator protulit* τοῦ θεοφιλεστάτου Λέοντος τοῦ τῆς βασιλίδος Ῥώμης ἀρχιεπισκόπου τοῦ τὸν ἀποστολικὸν θρόνον κυβερνῶντος 336, 5.

δέκα ἐπισκόπους τῶν ὑπὸ τὴν αὐτὴν διοίκησιν μητροπολίτας 68, 19. τοὺς ἐξάρχους τῶν ἐπισκόπων (*translata ex Syriaco*) 392, 3. τὴν αὐθεντίαν τοῦ μητροπολίτου 421, 27. τὸ μητροπολιτικὸν δίκαιον 420, 31. τὰ κανονικὰ τῆς μητροπόλεως 416, 44. μετὰ τῶν τῆς διοικήσεως ἐπισκόπων 399, 17. χιλίους διακοσίους ἐπισκόπους (*sc. totius imperii*) 309, 10.

τῶι κατὰ βούλησιν θεοῦ καὶ νεύματι τῶν βασιλέων χειροτονηθησομένωι τῆς Ἀλεξανδρέων ἐπισκόπωι 238, 18. *consuetudo Alexandrina in ordinandis episcopis* V 135, 2 sq. χειροτονούμενον παρά τε τοῦ μητροπολίτου καὶ τῶν τῆς ἐπαρχίας ἐπισκόπων 439, 15. ἔν τε τῆι διοικήσει τῆι ἐκκλησιαστικῆι καὶ ἐν ταῖς χειροτονίαις 463, 20. χειροτονία ἐγένετο παρ' ἐμοῦ (*Photio metropolitæ Tyri*) 465, 28, cf. 466, 31. ψηφίζεσθαι παρὰ τῶν ἑκάστης μητροπόλεως κληρικῶν καὶ κτητόρων καὶ λαμπροτάτων ἀνδρῶν, ἔτι μὴν καὶ παρὰ τῶν κατὰ τὴν ἐπαρχίαν ἐπισκόπων πάντων ἢ τῶν πλειόνων 457, 38. οἱ ψηφιζόμενοι 457, 18. 411, 7. 412, 33. 413, 12. 18. ψηφισμάτων συμφώνων κατὰ τὸ ἔθος γινομένων 448, 16. τῆι ψήφωι τῆς ἐπισκοπῆς τυχεῖν 458, 4. χειροτονίας ἢ προβολῆς 354, 16. 12. 13. προβληθῆναι τῆι ἐκκλησίαι 438, 20. 439, 22. 33. τὸ περιβόλαιον τῆς ἱερωσύνης 404, 16. 406, 14. beati Marci pallium V 135, 5

τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καταλόγου 217, 18. ἐπίσκοπον ἢ χωρεπίσκοπον ἢ πρεσβύτερον ἢ διάκονον 354, 12. πρεσβύτεροι καὶ μονάζοντες 377, 24. 26. εἴτε κληρικοὶ εἴτε μονάζοντες ἢ λαικοί 374, 31. 29, 19. 22. 213, 28. κληρικοὺς καὶ μοναχοὺς καὶ πάντας τοὺς Χριστιανίζοντας 314, 5. τῶν ἐν τῶι κλήρωι κατειλεγμένων καὶ τῶν μοναζόντων 353, 11, 355, 31. 357, 27. 358, 15. ἐν τῆι διοικήσει τῆι ἐκκλησιαστικῆι 463, 20 διοικεῖται τὰ πράγματα διὰ οἰκονόμων ἐκ τοῦ κλήρου προβαλλομένων 375, 1 cf. 359, 3 sq. οἰκονόμον ἢ ἔκδικον ἢ παραμονάριον 354, 14. τοὺς οἰκονόμους τῆς ἐκκλησίας ἤτοι τοὺς τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων χειριστάς 425, 34 cf. 426, 36. κειμηλιοφύλακι 383, 15. 20. τοῦ ἐκδίκου τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἐκκλησίας 358, 20. 22. cf. Prosopogr. IIII Ἰωάννης (4). αὐτὸν ποιῆσαι ξενοδόχον 383, 34. πρεσβύτερον καὶ περιοδευτὴν 384, 1 cf. Prosopogr. IIII Ἀλέξανδρος. τοῦ τηνικαῦτα ἀρχιδιακόνου 383, 30. in clero humiliori consistens V 28, 5. κληρικοὺς καὶ ἀναγνώστας 356, 32. ἀναγνώσταις καὶ ψάλταις 357, 1. διάκονον γυναῖκα 357, 9. τοῦ ἀφωρισμένου μέτρου εἰς ἀνάλωμα φυλακῶν 384, 15. τῆς πόλεως συνεισενεγκούσης εἰς λύτρωσιν αἰχμαλώτων ἕως νομισμάτων ᾱφ̄ 383, 14. Πιρώζου τοῦ πρεσβυτέρου ... καταλείψαντος ἅπερ εἶχεν πράγματα ταῖς πρόσοδον μὴ ἐχούσαις ἐκκλησίαις 384, 33. ἐκείνης (*Peristeriæ*) ἐν τῶι διατίθεσθαι παρακελευσαμένης πλείστην ποσότητα χρυσίου παρασχεθῆναι τοῖς μοναστηρίοις, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοῖς ξενεῶσι καὶ πτωχείοις καὶ ἑτέροις πένησι τῆς Αἰγυπτιακῆς χώρας 214, 2. τὸν παρεχόμενον παρὰ τῶν βασιλέων σῖτον ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Λιβύης 213, 31. *ceterum cf.* Prosopogr. III. IIII

λαικὸς ἢ μονάζων 354, 19. 356, 3. cf. 377, 24. 26. 374, 31. 29, 19. 22. 213, 28. 314, 5. 353, 11. 355, 31. 357, 27. 358, 15. 353, 5. 9. 355, 15. 357, 13. μοναχοὺς καὶ ἐρημίτας 492, 19. ἐπὶ τῶι μονάσαι 355, 20. τὸν μονήρη βίον 355, 10. 488, 10. τοῦ τῶν μοναχῶν ἐπαγγέλματος 487, 12. 485, 3. 486, 24. promittentium meliorem uitam III 175, 33. τὴν τῶν μοναχῶν πολιτείαν τε καὶ καρτερίαν 186, 28. 31. κατὰ τὸν θεσμὸν τῶν μοναχῶν 187, 7. τοῖς πνευματικοῖς τῶν μοναχῶν ὅροις 316, 1. μοναστήρια 95, 39. 133, 1. 353, 9. 355, 18. 20. 23. ἀσκητήρια 133, 1. 4. παιδόθεν ἀσκητήριον οἰκονομῶν, πολύανδρον μοναστήριον 424, 11. προίστασθαι μοναστηρίου 95, 31. 134, 28. 33. προεστάναι μοναστηρίου 145, 17. προστατεῖν μοναστηρίου 37, 19. ἄρχειν τοῦ μοναστηρίου 186, 8. ἡγεισθαι τοῦ μοναστηρίου 183, 7. 186, 12. τῆς ἡγεμονίας τῶν μοναζόντων 183, 2. ἡγεμόνι 186, 29. ἡγουμενεύειν 460, 29. τὸν πάπαν Ἀβράμιον 132, 18. ὁ πάπας Εὐτυχής 139, 30. μὴ ἑαυτοὺς ἀρχιμανδρίτας λέγειν τοὺς ἐν μεμορίοις οἰκοῦντας 311, 9, cf. uol. 1 3 p. 148[b] s. u. μεμόριν. μεμορίτης. μοναστήριον οὐκ ἔχει 310, 33. 311, 7. τὰ τοῦ μοναστηρίου φυλάττειν τῶι τῶν πτωχῶν ὀνόματι 187, 1. cf. Prosopogr. IIII. V Κωνσταντινουπόλεως. ind. III Βαρσουμᾶς. Εὐτυχής. IIII Alexandriæ

ἐν ἐκκλησίαι πόλεως ἢ κώμης ἢ μαρτυρίωι ἢ μοναστηρίωι 355, 27. μήτε ἀπὸ μοναστηρίου μήτε ἀπὸ ἐκκλησίας μήτε ἀπὸ μαρτυρίου 312, 17. cf. uol. III ind. s. u. basilica. μοναστήριον ἢ εὐκτήριον οἶκον 355, 14. τὸ θυσιαστήριον *in monasterio Eutychis* 187, 3. τῶν πτωχείων καὶ μοναστηρίων καὶ μαρτυρίων 355, 34. μαρτυρίων ἢ πτωχείων ἢ ξενοδοχείων 356, 18. τὰ μοναστήρια ἢ τὰς ξενίας 486, 33. οἰκοδομεῖν μοναστήριον 353, 3. 355, 13. τὰ μοναστήρια καὶ τὰ οἰκήματα 488, 17. 18. ξενεῶνι τῶν λελωβημένων 215, 6. 8. 9. τὰ ἅπαξ καθιερωθέντα μοναστήρια 358, 24. πτωχεῖον ἐποίησα καὶ ἔθηκα εἰς αὐτὸ ἑβδομήκοντα κραββάτια 405, 21

τὸ ἐπισκοπεῖον 75, 29. 137, 25. 28. 30. 177, 32. ἄνω ἐν τῶι ἐπισκοπείωι 377, 37. τὸ ἀνώγεων δοπίτιν 176, 3. τῶι ἐπισκοπείωι καὶ τῶι λουτρῶι τούτου 214, 9. 215, 24. cf. uol. I 3 ind. p. 148[b] σήκρητον

ἡ ἡμέρα τῶν γενεθλίων Ἰησοῦ Χριστοῦ 187, 9. ἡ τῶν ἐπιφανίων ἡμέρα 187, 12. τεσσαρακοστή 379, 36. superueniente festiuitate quadragesimæ ascensionis (*i. e.* ἀναστάσεως) V 113, 19. τῆς σωτηρίου ἑορτῆς τοῦ ἁγίου πάσχα προσελαυνούσης, ἐν ἧι καὶ διὰ τὰς κατηχήσεις καὶ διὰ τοὺς ἀξιουμένους τοῦ ἁγίου βαπτίσματος χρεία τῆς αὐτοῦ (*Ibæ episcopi*) παρουσίας 394, 19. ἡ τοῦ πάθους ἡμέρα καὶ νὺξ ἱερὰ καὶ ἡ τῆς ἀναστάσεως ἑορτή, καθ' ἣν λύεται μὲν τοῖς πλείστοις τῶν ἡμαρτηκότων τὰ ἀπὸ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων ἐπιτίμια, λύεται δὲ παρὰ τῶν βασιλευόντων ἐπὶ τῶν ἐγκλημάτων τὰ δεσμὰ τοῖς ὑπευθύνοις 187, 15. μνείας τῶν μαρτύρων 384, 17. post uenerabilem noctem diei apostoli (*Petri, d. 22. m. Febr.*) III 14, 2. τὰ ἅγια δῶρα 377, 57. τρισάγιον 195, 30

Epithetorum quæ episcopis et clericis ob dignitatem attribuuntur, usus Græcus et Latinus partim communis partim diuersus est. quod Latine epithetis frequenter additur uir, *e. g.* uir reuerentissimus, *sicut* uir clarissimus, uir spectabilis *similia, a Græcitate alienum est; sicubi legitur* ἀνήρ, *translatorem prodit. sollemnia epitheta Græca quæ in quauis pagina leguntur, sunt* εὐλαβέστατος ἁγιώτατος ὁσιώτατος θεοσεβέστατος θεοφιλέστατος, *quorum tria priora cum Latinis communia sunt, ita tamen, ut* reuerentissimus *ponatur pro* εὐλαβέστατος, sanctissimus *epithetis et* ἁγιώτατος *et* ὁσιώτατος *par esse soleat. a Latinitate primitus aliena sunt* θεοφιλέστατος *et* θεοσεβέστατος, *Græcitas non habet* uenerabilis (uenerandus) *neque* beatissimus *uiuis tribuit nisi in locis ex Latino translatis uel, quod rarissime fit, usum Latinum secutis. ipsorum igitur locorum conspectu manifesta fiet et prisca utriusque sermonis consuetudo qua epitheta frequenter mutantur, et studium accurate transferendi, quod Rusticus minime primus inuenit, nimio uero, ne dicam absurdo zelo excoluit.*

uenerabili [uiri uenerabiles II 110, 29. 5] ~ εὐλαβεστάτου III 466, 26. 462, 19. 482, 7. II 110, 5. 6. 7. 29. 31. III, 7. uenerabile sanctumque hoc concilium III 149, 24 ~ ἡ εὐλαβεστάτη καὶ ἁγία σύνοδος 163, 39. *ponitur pro* uenerabiles Φ^a = εὐλαβέστατοι *in* Φ^{cr} reuerentissimi III 485, 26; *aliis locis* [III 486, 24. 487, 1. 4. 5. 8. 10] *habent* Φ^a uenerabilis, Φ^r reuerentissimus, *utrumque codices* Φ^c. uenerabilis *pro* εὐλαβέστατος *extat in* Φ^{ac}, reuerentissimus *in* Φ^r III 467, 22. 468, 29. 458, 13. 462, 18. 478, 14. *denique notentur* uenerabili [*om.* Φ^{ac}, *habent duo codices* Φ^c *per correcturam et* Φ^r] clero III 290, 7 ~ ὁ εὐλαβὴς κλῆρος 218, 28; hominibus potentibus atque uenerabilibus III 493, 8 ~ ἀνθρώπων δυνατῶν καὶ εὐλαβῶν 404, 22. uenerandæ memoriæ V 5, 1 ~ 484, 8. — uenerabilis Romanus pontifex III 558, 14 ~ ὁ θεοφιλὴς τῆς Ῥώμης πρόεδρος 472, 34. uenerabilem ~ θεοφιλεστάτου II 111, 1, *item* Φ^{ac} III 466, 22. 503, 7. 523, 34 [uenerandi III 173, 10], *sed* deo amicissimi Φ^r. uenerabilibus [uenerandis III 547, 20] ~ θεοφιλεστάτων III 547, 18. 20 Φ^{ac}, religiosissimis Φ^r; uenerabilis ~ θεοσεβέστατος III 145, 27 Φ^{ac} deo amicissimus Φ^r. uenerabile [deo amabile Φ^r] sanctumque concilium III 145, 22 ~ τῆς θεοφιλοῦς καὶ ἁγίας συνόδου 160, 43. — uenerandos Φ^{ac} uenerandissimos Φ^r ~ ὁσιωτάτους III 521, 27. uenerabilis ~ ὁσιώτατος II 110, 13. 25. uenerabiles Φ^{ac} sanctissimi Φ^r ~ ὁσιώτατοι III 550, 2. 148, 27. sanctissime et uenerabilis pater III 20, 26 ~ ἁγιώτατε καὶ ὁσιώτατε πάτερ 28, 7. — uenerandæ [sanctæ Φ^r] martyris III 510, 13 ~ ἁγίας μάρτυρος 415, 7. — *interpreti Græco debentur* τὸν ἁγιώτατον καὶ σεβάσμιον ἐπίσκοπον 369, 8 ~ sanctissimum et uenerandum episcopum (*interlocutio Pascasini*) III 453, 10. τῶι προσκυνητῶι καὶ ἁγίωι συλλόγωι 83, 4 ~ huic uenerabili et sancto concilio (*interlocatio Hilari*) III 58, 16. ἡ ἁγιωτάτη καὶ σεβασμία σύνοδος 369, 16 ~ sanctissima et uenerandissima [reuerentissima Φ^{ac}] synodus (*interlocutio Pascasini*) III 453, 17. — *in constitutione imperiali* uenerabili synodo II 95, 17 ~ τῆι σεβασμίαι συνόδωι 28, 5. uenerabili concilio II 96, 10 ~ τῆι ἁγίαι συνόδωι 28, 21.

beatissimi III 350, 9 ~ ὁσιώτατοι 481, 26; *similiter* III 375, 4. 52, 19. beatæ memoriæ ~ ὁσίας μνήμης III 266, 13. sanctissimi et beatissimi III 80, 10. 28 ~ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου 102, 23. 103, 8 *et similiter* III 85, 26. 104, 1. 113, 12. 138, 31. 203, 13. 288, 22. 292, 16. 305, 15. sanctissimo et beatissimo [deo amicissimo *Rusticus in nota*] III 77, 21 ~ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου 100, 7. sanctæ et beatæ memoriæ III 287, 16. 25. 291, 12 ~ τῆς ὁσίας καὶ ἁγίας μνήμης 211, 43. 212, 8. 214, 26. sanctæ [sanctæ et sacræ Φ^r] memoriæ III 288, 20 ~ τῆς ὁσίας καὶ ἁγίας μνήμης 212, 28. — beatæ martyris Φ^{cr} III 442, 6 ~ ἁγίας μάρτυρος 362, 4. — beatissimus ~ θεοφιλέστατος III 60, 1. 43, 17. 48, 20. 22. 63, 19. 75, 11.

77, 11. 78, 5. 86, 10. 94, 22. 100, 16. 109, 23. 136, 21. II 111, 1; *ponitur* deo amicissimo *in Φr* 109, 15. 19. 263, 4. beatæ memoriæ III 95, 1 ~ ὁ θεοφιλέστατος τὴν μνήμην 115, 10. — beatissimus *Φac* religiosissimus *Φr* ~ θεοφιλέστατος III 161, 21. — beatissimus ~ θεοσεβέστατος III 76, 23. 48, 26. 49, 19. 28. 59, 25. 60, 5. 76, 23; III 49, 28 *habet Rusticus in nota* religiosissimo, III 59, 25 *adnotat idem* deo colentissimum, quod ubique religiosum posui cf. *notam* 60, 5. beatissimi *Φac* religiosissimi *Φr* ~ θεοσεβεστάτου 63, 9. 266, 19. — *singulare est* τῶι ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι πατρὶ καὶ συλλειτουργῶι Λέοντι 38, 11 = sancto et beatissimo papæ Leoni II 23, 2 = sanctissimo et beatissimo patri et consacerdoti Leoni III 9, 12. *similiter* 475, 17. 477, 21. — *Græcum interpretem produnt* ὁ μακαριώτατος ἐπίσκοπος τῆς Ῥωμαίων πόλεως 5, 15. 6, 26 = beatissimus Romanæ ciuitatis episcopus III 14, 7. 15, 16. μακαριώτατον 83, 3 = beatissimum (*Hilari interlocutio*) III 58, 15. μακάριον 204, 26 = beatum (*Pascasini interlocutio*) III 277, 9. ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος 369, 9 = sanctissimus et beatissimus (*interlocutio legatorum Romanorum*) III 453, 11. ἡ μακαρία αὕτη σύνοδος 206, 40 = hæc beatissima synodus (*interlocutio Pascasini*) III 280, 13. ἡ . . . μακαριωτάτη σύνοδος 223, 18. = beatissima synodus (*Pascasini interlocutio*) III 303, 7.

Latinitatis proprium est etiam religiosissimus (religiosus): religiosissimo = θεοσεβεστάτωι III 509, 14. 522, 31. 528, 12. V 109, 20 (*Liberatus ex uersione* t. I 1, 3 p. 100, 19). *ponitur uero pro* θεοσεβέστατος *etiam* reuerentissimus: III 21, 17. 118, 30. 75, 6. 77, 23. 49, 8; *frequentissime retinetur quidem in Φac, sed introducitur* religiosissimus *in Φr* [III 159, 17 *adnotat Rusticus* ubique posui religiosissimus], *cf.* III 159, 17. 160, 13. 69, 1. 73, 6. 77, 4. 15. 167, 10. 211, 3. 212, 10. 238, 25. 270, 4. 285, 1. 299, 20. 26. 28. 302, 15. 304, 5. 458, 1. 12. 460, 29. 462, 14. 21. 25. 464, 13. 14. 465, 1. 467, 20. 23. 27 *etc.* 472, 8. 10. 15. 473, 13. 17. 474, 5 *etc.* 513, 10. reuerentissimo ~ θεοσεβεστάτου *Φc om. Φa* religiosissimo *Φr* III 456, 21. *at leguntur etiam* religiosissimi ~ θεοφιλεστάτου III 20, 15. 21. 42, 9. 527, 4 *uel* religioso ~ θεοφιλεστάτου III 145, 14. 349, 21 [~ 481, 5]; religiosissimorum *Φac* deo amicissimorum *Φr* ~ θεοφιλεστάτων III 52, 15. *frequentiora sunt* reuerentissimum *Φac* religiosissimum *Φr* ~ θεοφιλέστατον III 77, 6. 78, 6. 86, 25. 87, 15. 108, 15. 270, 13. 15. 276, 31. 32. 277, 4. 15. 279, 8. 11. 284, 19. 285, 14. 21. 456, 18. 27. 457, 2. 22. 458, 9. 463, 1. 465, 28. 466, 6. 468, 1. 473, 21. 475, 16. 476, 9. 477, 5. 478, 4. 481, 9. 514, 22. 547, 14. *denique notentur* beatissimus *Φac* religiosissimus *Φr* ~ θεοφιλέστατος III 161, 21; religiosissimo ~ εὐλαβέστατον III 52, 10. 41, 1. 3. 42, 30. religiosissimum *Φac* reuerentissimum *Φr* ~ εὐλαβεστάτωι III 42, 4. 155, 4; religiosissimi ~ εὐλαβεῖς II 114, 2; religiosæ memoriæ III 258, 15 ~ τῆς εὐλαβοῦς μνήμης 195, 12; religiosæ *Φac* [reuerentissimæ *Φr*] memoriæ III 259, 17 ~ τῆς εὐλαβοῦς μνήμης 196, 6; sanctissimo *Φac* religiosissimo *Φr* ~ θεοσεβεστάτωι III 456, 8. 463, 2. 489, 13; religiosissimi ~ ἁγιώτατοι II, 96, 26; religiosorum ~ ὁσιωτάτων II 101, 4.

In Græcitate episcoporum atque clericorum epitheta non solent esse diuersa; quod in Zenonis edicto [*Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6 p. 53, 2] *scriptum est* σὺν τοῖς ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις καὶ τοῖς θεοσεβεστάτοις [dei cultoribus V 127, 27] κληρικοῖς τε καὶ ἀρχιμανδρίταις καὶ μονάζουσιν [κ.—μ. *om.* V 127, 27], *ad scrinii imperialis stilum pertinet, non ad ecclesiæ consuetudinem. neque in Latinis desunt istius epithetorum inter episcopos et clericos communitatis exempla; conferantur presbyterorum epitheta hæc*: religiosissimus ~ θεοσεβέστατος III 117, 24. 46, 7. 20. 22. 26. 66, 4. 104, 10. 106, 32; reuerentissimus ~ θεοσεβέστατος III 114, 10. 13; reuerentissimus *Φa* religiosus *siue* religiosissimus *Φcr* ~ θεοσεβέστατος III 161, 20. 192, 21; reuerentissimi *Φac* religiosissimi *Φr* ~ θεοφιλεστάτου III 289 10; religiosus *Φac* religiosissimus *Φr* ~ θεοφιλέστατος III 118, 25; uiro religioso *Φac* deo amicissimo *Φr* ~ θεοφιλεστάτου III 148, 24; religiosus *Φac* deo amicissimus *Φr* = θεοφιλέστατος III 149, 16. *unicum est* cultore dei *Φac* deo amicissimo *Φr* ~ θεοφιλεστάτου III 148, 25. *proprium autem Latinorum est epitheton* religiosus (religiosissimus) *presbyteris diaconis, monachis quoque quodam modo reseruare, ubi Græci adhibent epitheton* εὐλαβέστατος *episcoporum clerique commune:* religiosus ~ εὐλαβέστατος III 120, 11. 80, 13. 141, 22. 147, 3. 165, 1. 143, 12 [religiosissimus *Y*]; uirum religiosum ~ εὐλαβέστατον III 165, 7. 172, 28. II 110, 4. religiosum uirum ~ εὐλαβείας ἐντὸς ὄντα III 144, 29; religiosissimus ~ εὐλαβέστατος III 104, 13. 28, 24. 30. 47, 18. 65, 27. 80, 12. 13. 103, 24. 104, 11. 105, 26. 106, 1. 109, 34. 110, 5. 17. 112, 29. 114, 9. 14. 16. 117, 10. 137, 10. 138, 29. 142, 22; religiosum *Φac* religiosissimum *Φr* ~ εὐλαβέστατον III 104, 21; religiosus *Φac* reuerentissimus *Φr* III 153, 24. 110, 29. 114, 11. 116, 1. 2. 6. 117, 15. 17. 28. 118, 23. 24. 31. 119, 15. 135, 3. 30. 137, 8. 139, 10. 11. 15. 140, 5. 141, 1. 4. 5. 18. 29. 142, 6. 143, 3. 144, 15. 16. 17. 22. 23. 25. 31. 145, 8. 9. 15. 17. 19. 146, 15. 20. 23. 147, 8. 10. 24. 25. 26. 27. 30. 148, 1. 4. 6. 7. 15. 149, 7. 10. 20. 21. 24. 28. 150, 10. 22. 152, 11. 156, 8. 12. 27. 161, 3. 5. 9. 23. 162, 19. 28. 163, 6. 8. 17. 19. 28. 164, 1. 11. 25. 165, 29 192, 27. 195, 19. 196, 8. 12; *præter* religiosus *extat in Φac uaria lectio* religiosissimus, in *Φr semper habitur* reuerentissimus III 106, 28. 108, 17. 22. 110, 4. 116, 7. 9. 117, 23. 136, 23. 143, 14, 17. 265, 20. uir religiosus *Φac* reuerentissimus *Φr* ~ εὐλαβέστατος III 148, 5. 144, 21. 147, 17. 148, 17. 150, 30 151, 9. 15. 26. 154, 24. 27. 155, 5. 156, 2. 156, 28. 166, 13. 14. 26. 168, 22. 26. 173, 16; uir religiosus

Φ^{ac} uir reuerentissimus Φ^{r} ~ εὐλαβέστατος III 156, 5. 147, 14. 148, 21. 149, 10. 12. 150, 12. 151, 13. 18. 152, 2. 155, 3. 166, 22. 168, 14. 173, 8. 13. 20. 23; uir religiosus Φ^{a} *C* uir reuerentissimus Φ^{c} *om. Y* ~ εὐλαβέστατος III 154, 23; religiosissimus Φ^{ac} reuerentissimus Φ^{r} ~ εὐλαβέστατος III 66, 14. 103, 26. 105, 18. 19. 20. 22. 27. 106, 2. 13. 17. 19. 20. 107, 1. 108, 16. 79, 17. 108, 22. 109, 32. 114, 7. 23. 27. 115, 1. 136, 22. 137, 3. 141, 28. 142, 18 19. 162, 24. 263, 3. 279, 11. 290, 7. religiosissimus Φ^{cr} ~ reuerentissimus Φ^{a} III 105, 28. *singulare est* uenerabilibus Φ^{ac} religiosissimis *uel* reuerentissimis Φ^{r} III 456, 11.

epitheton θεοφιλέστατος *ab usu Latino alienum fuit, frequenter enim non transfertur, sed mutatur in* reuerentissimus *uel* sanctissimus. *ecce loci*: reuerentissimus ~ θεοφιλέστατος III 77, 25. 28, 25. 29. 70, 11. 74, 4. 97, 11. 24. 103, 21. 104, 4. 16. 29. 106, 2. 4. 108, 3. 113, 15. 143, 12. 158, 14. 24. 164, 13. 30. 354, 20. 489, 3; reuerentissimo et sanctissimo Φ^{a} III 448, 32 ~ θεοφιλεστάτωι καί εὐλαβεστάτωι 365, 8. *augetur huiusmodi locorum numerus iis ubi* reuerentissimus *in* Φ^{ac} *retinetur, ponitur in* Φ^{r} *translatio* deo amicissimus: reuerentissimus Φ^{ac} ~ deo amicissimus Φ^{r} III 143, 25. 66, 18. 86, 13. 87, 17. 98, 14. 18. 100, 13. 101, 7. 14. 24. 102, 7. 11. 15. 20. 103, 1. 7. 11. 16. 26. 106, 16. 18. 31. 107, 5. 113, 21. 114, 19. 116, 4. 8. 29. 117, 9. 19. 118, 22. 158, 18. 159, 3. 161, 26. 163, 18. 164, 4 [deo amantissimo *C*]. 11. 171, 25. 221, 2. 279, 16. 20. 23. 24. 26. 32. *etc.* 284, 5. 285, 13 *etc.* 300, 11. 26. 301, 1. 2 *etc.* 452, 30. 454, 2. 4. 458, 15. 463, 18. 24. 464, 2. 3. 5. 6 *etc.* 472, 5. 8. 18 *etc.* 482, 9. 12. 15 *etc.* 488, 3. 514, 21. 515, 11. 521, 6. 539, 4. 9. 552, 10. III 60, 2 [*cf.* III 52, 17] *adnotat Rusticus* GR deo amicissimo. *raro inuenitur pro* θεοφιλέστατος sanctissimus [III 163, 4. 31; sanctam congregationem III 302, 4 ~ θεοφιλὲς συνέδριον 222, 23], *cuius loco* in Φ^{r} *ponitur* deo amicissimus III 154, 8. 385, 20. 389, 31. 410, 30. 488, 19. 489, 23. 25.

at uel ante Rusticum coeperunt interpretes Latini ea adiectiua componere quæ propius ad uocabulum Græcum accederent. imprimis notabile est deo amantissimus: sanctissimo et deo amantissimo III 7, 22 [*cf.* beatissimo et deo amicissimo II 21, 11] = ὁσιωτάτωι καὶ θεοφιλεστάτωι 36, 8. deo amantissimis III 8, 32 [*om.* II 22, 26] = θεοφιλεστάτοις 37, 20. deo amantissime III 9, 14 [o religiosissime II 23, 3] = θεοφιλέστατε 38, 13. deo amantissimus = θεοφιλέστατος III 154, 19. 443, 6. 7. 14. 16. 503, 18, 28. 30. 505, 25. 509, 23. 24. 511, 20. 512, 2. 513, 23. 514, 4. 17. 27. 517, 18. 520, 23. 25. 31. 521, 2. 10. 21. 24. 30. 522, 6. 15. 17. 524, 7. 22. 24. 525. 2. 8. 15. 22. 25. 32. 526, 19. 527, 16. 528, 11. *non frequens est* dei amatorem = θεοφιλέστατον III 355, 36. V 143, 17. 30. 144, 2. dei amatoris Φ^{ac} dei amatoris præcipui Φ^{r} = θεοφιλεστάτου III 370, 10. dei amatoris Φ^{ac} deo amicissimi Φ^{r} III 370, 4. 375, 8. 377, 18. 387, 27. *raro personis adscribitur* deo amabilis: deo amabilis V 13, 27 = θεοφιλεστάτου Euagr. 2, 8. deo amabilis Φ^{ac} deo amantissimi Φ^{r} = θεοφιλεστάτου III 397, 27. deo amabilem = θεοφιλοῦς V 146, 19; *sæpius adicitur synodo*: deo amabili concilio = τῆι θεοφιλετάτηι συνόδωι III 142, 20. 143, 1, *præsertim cum Græce prædicatur* θεοφιλής: III 22, 4. 211, 24. deo amabili Φ^{ac} deo amicissimæ Φ^{r} III 192, 19. *in Pascasini interlocutionibus habentur* huic deo amabili [reuerentissimo Φ^{ac}] concilio III 277, 8 = τῆι θεοφιλεῖ ταύτηι συνόδωι 204, 25. deo amabilis [reuerentissima Φ^{ac}] et beatissima synodus III 303, 7 = ἡ θεοφιλεστάτη καὶ μακαριωτάτη ἁγία σύνοδος 223, 18. *unicum est* sanctissimos et deo placitos uiros Φ^{cr} reuerentissimis et uenerabilibus uiris Φ^{a} III 43, 9 ~ ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἀνδρῶν 68, 15.

et pro θεοφιλέστατος (θεοφιλής) *et pro* θεοσεβέστατος *usurpatur* deo dignissimus (dignus) *quamuis neutrum accurate interpretetur*: deo dignissimorum ~ θεοφιλεστάτων III 75, 27. 76, 4. deo dignus ~ θεοφιλέστατος III 102, 2. 103, 3. deo dignissimus Φ^{ac} deo amicissimus Φ^{r} ~ θεοφιλέστατος III 101, 27. 75, 13. deo dignus Φ^{ac} deo amicissimus Φ^{r} III 102, 1. deo dignissimi Φ^{ac} religiosissimi Φ^{r} ~ θεοφιλεστάτου III 192, 8. reuerentissimi et deo digni Φ^{ac} religiosissimi Φ^{r} [*in inscriptione epistulæ Cyrilli*] III 82, 6 ~ θεοφιλεστάτου 104, 6. reuerentissimis et deo dignissimis Φ^{ac} deo amicissimis et religiosissimis Φ^{r} III 197, 3 ~ θεοφιλεστάτων καὶ θεοσεβεστάτων t. 1 1, 7 p. 84, 36. uos sanctos et deo dignos III 73, 10 ~ ὑμᾶς τοὺς ὁσίους καὶ θεοφιλεῖς 96, 7. digna deo dogmata III 102, 17 ~ δόγματα θεοφιλῆ 122, 6. deo dignissimus ~ θεοσεβέστατος III 76, 19. deo dignus ~ θεοσεβής III 195, 10. deo digni Φ^{ac} deo dignissimi Φ^{r} ~ θεοσεβεστάτου III 273, 24. deo dignissimi Φ^{ac} deo amicissimi Φ^{r} III 197, 3 ~ θεοσεβεστάτου t. 1 1, 7 p. 84. 35.

denique notentur reuerentissimus Φ^{ac} deo amicissimus Φ^{r} ~ θεοσεβέστατος III 299, 23. 300, 1. 301, 2. 464, 9. 27. 472, 2. 25. sanctissimi et apostolici [deo amicissimi Φ^{r}] archiepiscopi Leonis III 365, 10 ~ τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος 290, 5. reuerentissimo III 28, 27 ~ ὁσιωτάτου 56, 6. humanissimæ huic synodo III 177, 25. uestras (*Leonis*) sacratissimas litteras III 11, 4 = τῶν ὑμετέρων ἱερῶν γραμμάτων 40, 9. reuerendo [*om.* Φ^{ac}] concilio III 364, 14 ~ τῆι εὐλαβεστάτηι συνόδωι 289, 19. reuerendæ memoriæ V 3, 15. 6, 32. 8, 2 ~ τῆς εὐλαβοῦς μνήμης 488, 34. 486, 4. 487, 18.

Substantivis honorantur episcopi clerici concilium ita: ἡ ὑμετέρα ὁσιότης 90, 10. 30, 24. 39, 15.

26. 30. 90, 26. 95, 26. 103, 15. 121, 25. 125, 1. 19. 127, 15. 139, 30. 161, 4. 182, 23. 204, 19. 209, 15. 211, 39. 212, 37. 213, 17. 214, 15. 215, 26. 218, 10. 220, 20. 222, 8. 250, 23. 353, 35. 383, 2. 384, 11. 385, 10. 387, 24. 458, 35. 493, 20. ἡ ὁσιότης ὑμῶν 142, 33. 103, 34. 141, 6. 143, 3. 224, 19. 313, 35. ἡ ὑμῶν ὁσιότης 186, 16. 248, 10. ὑμῶν τῇι ὁσιότητι 215, 17. ἡ σὴ ὁσιότης 68, 18. 37, 19. 39, 9. 71, 9. 26. 127, 7. 207, 6. 11. 33. 36. 40. 209, 23. 24. 31. 38. 210, 4. 15. 222, 26. 245, 1. 249, 5. 257, 20. 380, 12. 393, 19. 426, 6. 429, 2. 477, 29. 34. ἡ ὁσιότης σου 247, 20. σοῦ ἡ ὁσιότης 223, 9. ἡ ὑμετέρα ἁγιωσύνη 133, 3. 74, 1. 90, 28. 95, 38. 96, 8. 103, 10. 18. 113, 29. 123, 23. 26. 30. 124, 8. 14. 18. 125, 7. 12, 36. 126, 12. 127, 29. 131, 25. 132, 26. 33. 133, 13. 134, 9. 11. 17. 135, 5, 29. 141, 24. 144, 9. 160 34. 168, 35. 171, 7. 204, 40. 205, 23. 206, 11. 28. 34. 207, 21. 208, 5. 15. 17. 19. 209, 12. 210, 36. 221, 2. 224, 12. 14. 248, 6. 250, 10. 31. 279, 10. 313, 5. 8. 379, 18. 403, 35. 458, 31. 459, 4. 477, 4. ἡ ἁγιωσύνη ὑμῶν 138, 34. 139, 1. 142, 4. 143, 32. 33. 208, 26. 223, 28. 313, 8. 167, 13. ἡ ὑμῶν ἁγιωσύνη 102, 20. 218, 20. ἡ σὴ ἁγιωσύνη 71, 24. 74, 23. 97, 33. 207, 12. 30. 210, 2. 257, 10. 17. 21. 26. 391, 29. 393, 26. τῆς ἁγιωσύνης σου 429, 11. σοῦ ἡ ἁγιωσύνη 223, 14. 247, 31. τὴν ἁγιωσύνην τοῦ κύρου Εὐνομίου 419, 19. ἡ αὐτοῦ ἁγιωσύνη 379, 36. ἡ ὑμετέρα ἁγιότης 223, 21. 95, 28. 35. 99, 21. 112, 11. 224, 9. 248, 40. 375, 26. 382, 7. 428, 39. 477, 12. ἡ ἁγιότης ὑμῶν 173, 12. 204, 12. τῇι ὑμῶν ἁγιότητι 28, 29. τῆς σῆς ἁγιότητος 245, 3. 18. 247, 10. 248, 19. ἡ ἁγιότης ἡ σή 27, 32. σοῦ τὴν ἁγιότητα 207, 2. αὐτῶν τὴν ἁγιότητα 298, 35. ἡ αὐτοῦ ἁγιότης 379, 17. ἡ ὑμετέρα θεοσέβεια 38, 26. 28, 23. 25. 30, 7. 20. 89, 33. 92, 5. 96, 6. 181, 13. 222, 24. 368, 35. 379, 3. 5. 17. 386, 36. τῆς θεοσεβείας τῆς ὑμετέρας 305, 31. ἡ θεοσέβεια ὑμῶν 141, 27. 189, 5. 223, 33. 36. τῇι ὑμῶν θεοσεβείαι 218, 20. ἡ σὴ θεοσέβεια 71, 11. 37, 20. 74, 16. 17. 20. 132, 10. 207, 35. 208, 34. 39. 209, 1. 2. 210, 6. 221, 8. 222, 20. 22. 42. 223, 3. 248, 1. 380, 9. 391, 13. 16. 19. 25. 32. 392, 31. 393, 19. 25. 427, 24. 32. ἡ θεοσέβειά σου 457, 7. 222, 33. 35. 38. σοῦ ἡ θεοσέβεια 427, 28. αὐτοῦ τὴν θεοσέβειαν 374, 18. ἡ ὑμετέρα θεοφίλεια 95, 39. 28, 15. 37, 24. 98, 4. 136, 20. 158, 32. 34. 161, 35. 164, 14. 192, 18. 205, 2. 207, 15. 209, 27. 212, 20. 394, 9. τῆς θεοφιλείας τῆς ὑμετέρας 368, 38. ὑμῶν ἡ θεοφίλεια 205, 15. ἡ σὴ θεοφίλεια 28, 5. τὴν σὴν θεοφίλειαν 257, 9. 22. τὴν ὑμετέραν φιλοθείαν 425, 3. τῇι ὑμετέραι εὐλαβείαι 274, 26. 289, 37. 380, 21. ἡ εὐλάβεια ἡ ὑμετέρα 305, 21. 306, 12. ἡ εὐλάβεια ὑμῶν 130, 9. ὑμῶν ἡ εὐλάβεια 238, 9. ἡ σὴ εὐλάβεια 465, 15. 135, 34. ἡ εὐλάβειά σου 102, 3. 14. 22. τῆς ὑμετέρας ἀγαθότητος 250, 38. τῆς ὑμετέρας σοφίας 394, 16. 21. τῆς σῆς ἱερωσύνης 28, 2. τῆς ὑμετέρας μακαριότητος 96, 13. 214, 23. 248, 34. 249, 41. τῆς αὐτοῦ μακαριότητος 298, 30. ἡ ὑμετέρα ἀγάπη 315, 6.

Latine uertuntur non ἁγιωσύνη ἁγιότης *tantum, sed etiam* ὁσιότης *per* sanctitas; sanctimoniam uestram = ὁσιότητα II 97, 1. *notentur* uestræ beatitudinis ~ ἁγιωσύνηι III 145, 14. uestræ beatitudini ~ ἁγιότητι III 72, 31. II 96, 17. uestræ beatitudinis ~ ὁσιότητος II 102, 7; uestræ beatitudini *Φac* sanctitati *Φr* ~ ὁσιότητι III 145, 26. religioni uestræ *Φac* sanctitati uestræ *Φr* ~ ὁσιότητα III 155, 8. 523, 3. *interpretationes Græcæ sunt* τὴν σὴν ὁσιότητα 38, 4 ~ *tuam beatitudinem* Leo ep. 4 uol. 4 p. 6, 3 *et similiter* 8, 32 ~ III 18, 8 (*ep. Marciani ad Leonem*). — *pro* θεοσέβεια *ponuntur* uestra sanctitas III 68, 15. 73, 9. 96, 23. 463, 9. 479, 1. sanctitas tua III 480, 22. V 11, 17 [*cf. Euagr.* 2, 9]; uestra religiositas III 9, 26; sanctitas *Φac* [religiositas *Φr*] uestra (tua) III 124, 21. 113, 27. 157, 27. 452, 32. 457, 14. 458, 11. 479, 4. 6. 12. 18. 481, 19. 26. 515, 10. 551, 22; tua reuerentia III 8, 21. 49, 14. reuerentiæ uestræ III 96, 11. 13. 35. 170, 23. 171, 21. uestram reuerentiam III 473, 8; tua (uestra) reuerentia *Φac* [religiositas *Φr*] III 86, 2. 281, 20. 283, 9. 11. 300, 6. 302, 1. 5. 15. 18. 22. 303, 22. 25. 464, 26. 515, 6. 13. 66, 2. 372, 22. 463, 10. 20. reuerentia *Φac* [religiositas *Φr*] uestra III 391, 30. 196, 1; tuam reuerentiam *Φac* [religiositatem *Φr*] III 266, 20; uestra religio III 22, 15. 29. tua religio III 46, 12; uestram uenerationem III 23, 10; tuæ beatitudini *Φ*, *adnotat Rusticus* religiositati III 49, 15. 17. tuam beatitudinem *Φac* [religiositatem *Φr*] III 283, 4. 13. uestræ beatitudini *Φac* [religiositati *Φr*] III 296, 23. — *pro* θεοφίλεια *ponitur* uestra sanctitas III 75, 16. II 96, 4. III 22, 6. 13; uestra sanctitas *Φac* [deoamabilitas *Φr*] III 288, 11. 143, 5. 7; uestra reuerentia III 73, 5. 212, 23. 277, 25. 278, 9; uestræ reuerentiæ *Φac* [deoamabilitati *Φr*] III 482, 18. reuerentia *Φac* [deoamabilitate *Φr*] uestra III 482, 18; uestra reuerentia *Φac* [religiositas *Φr*] III 280, 28. 239, 21. 284, 7; tua religio III 20, 24. religio tua II 95, 17; uestra beatitudo III 118, 17. 8, 35. 146, 25. — *pro* φιλοθείαν *habetur* uestræ beatitudini *Φac* [deoamabilitati *Φr*] III 512, 5. — εὐλάβεια *uertitur plerumque per* reuerentia, *sed cf.* uestram sanctitatem III 465, 12. sanctitas *Φac* [reuerentia *Φr*] uestra III 111, 13; tua beatitudine *Φac* [reuerentia *Φr*] III 117, 27; religio uestra II 98, 10; tuæ uenerabilitatis V 143, 12. 144, 16. — *interpreti Græco* debentur τὴν ὑμετέραν μακαριότητα 83, 12 = uestram beatitudinem III 58, 23 (*interlocutio Hilari*) *et similiter* 223, 26. 224, 18. 375, 25 = III 303, 15. 304, 16 (*interlocutiones Pascasini*) 459, 16; 9, 18, 28 = III 18, 27. 19, 8 (*epistula Pulcheriæ*); 257, 3. 13. 16 (*epistula Marciani*). — τῆς ἀγάπης τῆς σῆς 10, 20 = dilectionis tuæ Leo ep. uol. 2 p. 24, 17 *et similiter* 19, 5 = l. c. p. 32, 10. 40, 19 = Leo ep. 5 uol. 4 p. 6, 12. 50, 29 = Leo ep. 19 p. 21, 24. 51, 18. 35 = Leo ep. 24 p. 25, 11. 37;

τὴν σὴν ἀγάπην 37, 28 = tuam caritatem Leo ep. 4 p. 5, 29. — ἡ σεβασμιότης ἡ σή *epistula Marciani* 257, 24. —

uestra religio (*desunt Græca*) III 21, 3

pauca denique afferam de epithetis modestiæ prætermissis plerumque subscriptionibus: ἡμῖν τοῖς ταπεινοῖς 161, 35 = nobis humilibus III 146, 25. nos humiles V 59, 37. 41. 60, 2. hanc humilem nostram relationem V 26, 35. humilis metropolitanus episcopus V 28, 18. humilis et ultimus episcopus V 30, 31. ἡ ἐμὴ βραχύτης 191, 3. 152, 29. 406, 25. τὴν ἡμετέραν βραχύτητα 204, 29. 209, 23. mea paruitas = βραχύτης III 238, 3. 136, 20. paruitatem nostram = τὴν ἡμετέραν βραχύτητα III 284, 3; mea humilitas ~ βραχύτης III 495, 15. τὴν ἡμετέραν μικρότητα 211, 40 = nostram pusillitatem III 287, 12. nostra paruitate V 54, 19. 56, 18. mea paruitate V 65, 29. 66, 9. τὴν ἡμετέραν εὐτέλειαν 222, 20 = nostram humilitatem III 302, 1. mea humilitas V 28, 24. 29, 13. 32, 4. nostra humilitate V 42, 6. nostræ uere humilitatis V 18, 5. — *Græco interpreti debentur* τῆς ἡμετέρας ταπεινώσεως 364, 34 ~ nostræ humilitatis III 443, 4 *Φσ* = 448, 20 *Φα* (*interlocutio legatorum Romanorum*) *et similiter* 369, 11. 13. 16 ~ III 453, 13. 15. 18. τῆς ἡμετέρας ταπεινώσεως 447, 6 ~ humilitas nostra III 540, 16 (*interlocutio Pascasini*).

CORRIGENDUM

p. 36 s. n. Ἰωάννης (30): *pro* [Ὀσροηνῆς Σ 115 Δ 108] *legas* [Παλαιστίνης ᾱ cf. Cyrill. Scythopol. uit. Euthymii p. 29. 54; Ὀσροηνῆς Σ 115 Δ 108 falso]

codem loco: *lineæ* ENCYCL inter episcopos Osrœnæ etc. *præmittas* **Ἰωάννης (30ª)**

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

IVSSV ATQVE MANDATO

SOCIETATIS SCIENTIARVM ARGENTORATENSIS

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

TOMVS TERTIVS

MDCCCCXXXX

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORM. G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG — J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG — GEORG REIMER — KARL J. TRÜBNER — VEIT & COMP.

BEROLINI

COLLECTIO SABBAITICA

CONTRA ACEPHALOS ET ORIGENIASTAS

DESTINATA

INSVNT ACTA SYNODORVM

CONSTANTINOPOLITANAE ET HIEROSOLYMITANAE

A. 536

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

MDCCCCXXXX

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORM. G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG — J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG — GEORG REIMER — KARL J. TRÜBNER — VEIT & COMP.

BEROLINI

PRAEFATIO

I DE CODICIBVS

In codices collectionis quam olim [*Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* N. F. 10 (1934) *p.* 288] Sabbaiticam dixi, primus docte atque sagaciter inquisiuit O. Günther [*Nachr. d. Gött. Ges. d. Wiss.* 1894, 117 sq.]; quae disputauit, auxi correxique l. c. hic satis habeo breuiter codices quorum phototypa mihi praesto fuere, recensere.

Siglo O communi signaui eos codices qui eandem atque sine dubio primariam collectionis formam exhibent: sunt hi

O^a = codex Monacensis chart. 186, transcriptus, sicut sub fine fol. 130^r alia manu notatum est, de codice bombycina bibliothecae s. Sophiae mense Octobri a. 6954 ind. VIIII, i. e. a. Chr. 1445 [non 1446, quoniam anni mundi Constantinopolitani a Kalendis Septembribus incipiunt].

O^v = codex Athous Vatopedianus 620 s. XIIII; phototypis iam utor integris.

O^e = codex Parisinus 418 chart. s. XVI [utitur littera ς finali] ex bibliotheca Jo. Huralti Boistallerii. inde transcripti sunt codices Vaticanus 832, scriptus pro Paulo pontifice IIII, Vaticanus 1182, cuius marginibus adscriptae sunt ab homine docto s. XVII lectiones codicis O^r [Vat. 1179], Ottobonianus 28.

O^r = codex Vaticanus bombyc. 1179 s. XIIII; marginibus adscriptae sunt ab homine docto s. XVII lectiones codicis Vaticani 1182. inde transcripti sunt codices Vindobonensis 46, Parisinus suppl. 308, olim Palatinus 279, quo utebatur Binius in editione principe [1618] actorum Graecorum concilii a. 536 [Lietzmann, *Pauly-Wissowa RE* 11, 500. Biedl, *Byz. Zeitschr.* 37, 25].

Horum codicum librarii secundum quas rationes munere suo functi sint, facillime in gestis synodalibus quae collectioni Sabbaiticae insunt, dispicitur. proxime a communi uterque archetypo distant av; plenissimos exhibent catalogos eorum qui adfuerunt episcoporum uel monachorum atque formulas subscriptionum, omittunt autem quae Latinis litteris perscripta erant, codex a plerumque ita, ut spatio uacuo relicto aliquid desiderari significet. codex e inter omnes optime seruauit Latina, sed subscriptiones abbreuiando mutilauit. Latina partim extant etiam in r, in omnibus episcoporum clericorum monachorum catalogis et nomina et subscriptiones praeter pauca sunt omissa; in breuissimum redactae sunt depositiones 5, 34 p. 99, 29 — 101, 22. 104, 12 — 106, 11 atque 5, 98 — 101 p. 167, 13—32. si igitur ipsam gestorum formam respicis lectionum singularium ratione non habita, archetypum codicum av proxime iudicabis abesse ab origine, ceteros recensionibus quibusdam fuisse subiectos. quominus tamen minoris aestimentur, obstant praeter Latina quae in e atque r seruata sunt, lectiones inprimis codicis e haud raro unice uerae.

Proprius locus debetur codici Athoo Ἰβήρων 381 chart. s. siue XV exeuntis siue ineuntis XVI; utitur littera finali ς. non indiligenter, quamuis non ad amussim accurate descriptus est a Lambro in catalogo codicum qui in montis sacri monasteriis praeter Lauram et Vatopedi extant. primum innotuit per Paulum Koetschau, qui in uol. v

editionis academicae Berolinensis operum Origenis [1913] usus est [cf. p. CV] collatione quam a. 1902 H. Gelzer locorum Origenis Περὶ ἀρχῶν confecerat, quos Iustinianus edicto contra Origenem adnexuit [p. 208 sq.]. cum uel ex hac parua parte collectionis Sabbaiticae codicem singularis pretii esse perspexissem, ab amico H. Lietzmann sollerter adiutus id egi ut iuuenis doctissimus W. Eltester in monasterium Ἰβήρων dirigeretur. qui a monachis, quibus summa debetur gratia, liberaliter receptus totius collectionis optima phototypa confecit praeclare de hac editione meritus. codex quem siglo I notaui ab O eo differt quod partes 1—3 collectionis omittit, epistulas ad Petrum Fullonem aliter collocat, in parte 5 non habet capitulationem et notam quae extant p. 25, 28 — 27, 10, inscriptiones libellorum aut epistolarum mutat uel de suo addit. ceterum deriuatus est de codice qui arta cognatione cum exemplari codicis O^r coniunctus erat; lectiones enim plerumque concordant eodemque modo atque in O^r mutilati sunt nomina catalogi atque depositiones quae extant 5, 34. 98—101. at si I non aliud esset quam alterum exemplar eiusdem stirpis cuius est O^r, opus non fuisset itinere longo ut eius accurata notitia caperetur. iam uero multas unus habet lectiones quas unice ueras esse quiuis fatebitur apparatu uel obiter perlecto. inspiciatur ipse ille locus qui me simul atque eum in uol. v Origenis operum legi, fecit attentum p. 208, 28. in O exhibentur εἶναι ὧ γάρ ἐστι, corrupta sine dubio, in O^c infeliciter correcta in εἶναι ὧν ἐστι τί: uerum habet I εἶναι ὅπερ ἐστί. addantur e. g. 210, 9. 211, 17. 212, 12. p. 206, 1 unus I teste ipso Basilio seruauit titulum orationis unde ecloga excerpta est, atque rectam quandam lectionem p. 206, 16. conferatur etiam alia ecloga quae ex Basilio desumpta est, p. 203, 28. 29. exemplari Latino epistularum Hormisdae [Coll. Auell. 140. 237] confirmantur quae in I leguntur p. 53, 40 [πάλαι pro πάλη]. 55, 27. 37. 56, 13. 25 [γραμμάτων pro πραγμάτων]. 58, 4. ex gestis synodalibus addo paucis exemplis contentus p. 73, 7/8. 23. 77, 11. 81, 21. 82, 23. 84, 8. 85, 19. 95, 19. 97, 20. 110, 19. 24. quoniam uero istae bonae lectiones a codice gemello O^r alienae sunt, debentur correctori exemplaris quod transcripsit I; illum uero non meliora tantum consuluisse exempla, sed etiam coniectura usum esse haud raro bona, saepe etiam mala minime desunt loci qui demonstrent. nescio an similiter iudicandum sit de codice O^e, quippe qui et optimis lectionibus et coniecturis emineat; haud raro bona communia habet cum I, cf. e. g. 53, 11 [teste exemplari Latino]. 76, 17. 77, 13. si quis uero quaerat cuius generis homines fuerint isti correctores, in Lambri catalogo perlustret quae continet codex I; plurima inueniet quae ad ius ecclesiasticum pertinent. deinde inspiciat notas marginales, quas primus edidi ex codicibus O^e [p. 135, 3. 139, 16. 141, 15] et O^r [p. 135, 32. 179, 18]. ibi ab homine iuris ecclesiastici perito agitur de causa Anthimi patriarchae Constantinopolitani; p. 179, 18 mentio fit Nicolai Muzalon, qui postquam de Cypri archiepiscopatu in monasterium fugit, in thronum Constantinopolitanum euectus est a. 1147 et per quattuor annos in eo consedit. sunt quibus mouear ut Theodorum Balsamonem patriarcham Antiochenum ab adnotationibus illis non alienum fuisse censeam, impedior tamen temporum horum iniquitate quominus altius in has res inquiram. quaecumque autem felicior quis eruerit, hoc constare mihi uel nunc uidetur iuris ecclesiastici peritos s. XII et XIII operam collectioni Sabbaiticae dedisse ut textum emendarent siue antiquis exemplaribus adhibitis siue ex coniectura.

Codicis totam praeter Iustiniani edictum collectionem continentis locum tenet uersio Latina [Λ] quam primus publicauit Merlinus in altero tomo Conciliorum editionis; Merlinum repetiit a. 1551 Crabbe in altera CONCILIORVM OMNIVM TAM GENERALIVM QVAM PARTICVLARIVM editione, qua usus sum, quoniam codicem uersionis per multos annos multisque locis frustra quaesiui. quin facta sit medio aeuo ab homine Graeci sermonis parum

perito, nulla est dubitatio. ecce aliqua ex multis exempla inscitiae: p. 30, 1 εὐαγῶν μοναστηρίων ~ *euagorum monasteriorum*; 50, 22 ὑποθηκῶν — πονηρῶν ~ *per malignos suppositos sibi*; 31, 32 ἀξιωθέντι τῶν εὐσεβῶν ὑμῶν ἰχνῶν ~ *uestigia pia digna facienti*; 73, 7 ἐν τῶι πρεσβυτερίωι ~ *in antiquitate*; 76, 17 ἐπετρέπησαν ~ *conuerterunt se*; 88, 10 διακόψαντες ~ *dilaniauerunt*; 95, 8. 98, 21 ἀπὸ σκηνῆς ~ *de tugurio*; 96, 12 στηλιτευθέντες ~ *sculpti*; 97, 28 πρὸς τὸ παριστάμενον ~ *ad assistendum* siue 102, 27 ~ *ad assistentiam* siue 128, 17 ὡς — παρέστη ~ *adstiterit*; 101, 23 οἰκούντων ~ *domesticorum*; 104, 13 λιμένα ~ *pratum*; 107, 18 δράματος ~ *uulneris*; 107, 29 δίκην αἰχμαλώτων λαβεῖν ~ *accipere causam capliuandi*. accedunt Latinitatis medii aeui certa uestigia: 40, 7 λεωφόρον = *strata*; 62, 26 ἐξορισθέντας ~ *banniti*; 78, 17 ὁμόψηφοι siue 113, 12. 127, 31 σύμψηφοι ~ *consententialiui*; 92, 12 ἐψηφισμένων siue 141, 33 ψηφιζόμενα ~ *sententiata*; 123, 2 ψηφιζόμεθα ~ *sententiauimus*; 97, 23 ἂν ἀπεφάνθη ~ *sententiatus esset*; 82, 13 ἐρανισθέντες ~ *prouisionati*; 82, 34 ἀμέσως ~ *immediate*; 83, 5 ἐναντίως ἐχόντων ~ *contrariantibus*; 83, 14 εὐχάριστον ~ *regratiabilem*; 92, 32. 103, 24. 106, 13 ἴσον ~ *copia*; 95, 14. 96, 9 ἀπόλειψιν ~ *carestiam*. istum barbariae thesaurum in Occidente confectum esse certum est, quo autem loco, conicere non audeo. neque tamen inutilis erat labor eum cum Graeco textu conferre; translatus enim est ex codice stirpis O^c et antiquiore et hic illic meliore quam codex recentissimus Parisinus 418. inprimis bonae lectionis indicium est consensus inter Λ et I, cf. e. g. 39, 15. 41, 37. 42, 26. 43, 28. 85, 9. 91, 26. 93, 9/10. 95, 25. 106, 21.

Particulas collectionis exhibent codices

P = Vaticanus 1455 bomb. s. XIIII. egi de hoc codice t. II 1, 2 p. VIIII sq. inde a f. 235^r — f. 234^u uacuum est — habet epistulam Iohannis Constantinopolitani ad Iohannem Hierosolimitanum [5, 28 p. 76]; epistulam eiusdem Iohannis ad Epiphanium Tyrium [5, 29 p. 77]; responsum Iohannis Hierosolimitani ad Iohannem Constantinopolitanum cum subscriptionibus [5, 30 p. 77]; f. 237^r epistulam Epiphanii Tyrii ad synodum Constantinopoli peregrinantem cum subscriptionibus et acclamationibus [5, 31. 32 p. 80]; terminatur in p. 90, 25. proxime accedit ad O^{av} siue ad O^v.

B = Barberinus 578 olim Sinaiticus s. XI. de eo latius egi t. II 1, 2 p. VII sq. post Chalcedonensia quae illic enumeraui, habet f. 237:

σύνοδος ε̄. ἀναγινώσκεται ἡ σύνοδος αὕτη κυριακῆι τῶν ἁλακτῶν [cf. l. c. p. VII9]

ὅροσ τῆσ ἁγίασ καὶ μεγάλησ συνόδου τῆσ κατὰ τὴν βασιλίδα συνελθούσησ πόλιν κατὰ τοῦ δυσσεβοῦσ σευήρου καὶ τῶν τὰ ὅμοια αὐτῶι φρονησάντων αἱρετικῶν

Ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος πατριάρχης Μηνᾶς εἶπεν· ἡ συμπαροῦσα — εἰπάτω [p. 110, 8/9]: —

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Εἰ καί τι νεώτερον — ψυχαῖσ ἐνιέντα [p. 110, — 113, 17]. secuntur acclamationes fere eaedem atque eae quas transcripsi t. II l. c. p. VIII; in fine adduntur ἡμεῖσ δὲ τὴν εὐσεβῆ πίστιν κρατοῦντεσ τὸν ἐν τριάδι θεὸν ἡμῶν ἀπαύστωσ δοξάζομεν νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων. ἀμήν.

Eadem extant in cod. Vallicelliano F 22 s. XV, de quo cf. quae exposui t. II l. c. p. VII.

D = codex Vaticanus bomb. s. XIIII. est codex Nicetae Choniatae siue Acominati, cf. inscriptio quae extat fol. 1 δογματικὴ πανοπλία τοῦ χωνιάτου, sequitur longa inscriptio, cuius finem faciunt καὶ ἕτερα τινὰ πονηθέντα παρὰ τοῦ σεβαστοῦ νικήτ(α) τοῦ χωνιάτ(ου) τοῦ καὶ γεγονότοσ ἐπὶ τῶν κρίσεων ἐφόρου γενικοῦ ἐπὶ τοῦ (secuntur litterae ligatae quas non extrico), ἔπειτα δὲ καὶ λογοθέτου τῶν σεκρέτων. ibi extant

f. 253^{r} ψῆφοσ ἐπιφανίου πατριάρχου κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς ἐνδημούσης συνόδου κατὰ σεβήρου καὶ ζωόρα καὶ πέτρου: — inc. Ἡ ἐνδημοῦσα ἁγία σύνοδος εἶπεν· εἰ καί τι νεώτερον — ἡ ἀσέβεια αὐτοῦ [p. 110, 24—111, 28]

f. 254- ψῆφοσ μηνᾶ πατριάρχου κατὰ σεβήρου καὶ πέτρου καὶ ζωόρα: — inc. Ὁ ἁγιώτατοσ καὶ μακαριώτατος οἰκουμενικὸσ ἀρχιεπίσκοποσ καὶ πατριάρχησ μηνᾶσ εἶπεν· ἰωάννου τοῦ θεσπεσίου — ψυχαῖσ ἐνιέντα [p. 111, 29— 113, 17]

f. 255^{u} ἀναθεματισμὸσ ἀνθίμου μητροπολίτου τραπεζοῦντοσ: — inc. Πολλῶν παραβάσεων — καθολικοῦ προσηγορίασ [p. 178, 18 — 180, 14]

f. 257^{r} ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατοσ οἰκουμενικὸσ ἀρχιεπίσκοποσ καὶ πατριάρχησ μηνᾶσ εἶπε: τοῦ σρσ ἡμῶν ἰυ χυ — καὶ ἡμεῖς κατακρίνομεν: — αἱ ὑπογραφαί [ipsae subscriptiones desunt]: — [p. 180, 15 — 182, 6]

f. 258^{u} ἡ διάταξισ ἰουστινιανοῦ βασιλέως κατὰ ἀνθίμου σεβήρου πέτρου καὶ ζωόρα: — inc. ἐν ὀνόματι δεσπότου ἰυ χυ — τῆσ βασιλείασ κεκυρωμένα: — ἡ θεία ὑπογραφή: — [p. 119, 26 — 123, 12]

sequitur epistula Iohannis Hierosolimorum ad Iohannem Constantinopolitanum [5, 28 p. 76], qua iam non usus sum, et florilegium dogmaticum copiosum, f. 302^{r} περὶ τῆς ἕκτησ συνόδου.

Ceteri codices quos adhibui, non collectionis Sabbaiticae ipsius, sed singularum partium sunt. de codice Borbonico II B 15 bibliothecae Neapolitanae anathematismos habente, qui in fine sunt edicti contra Origenem, egi t. I 1, 1 p. X sq.

De ceteris codicibus, qui ab ipsa collectione alieni sunt, sub iis agetur capitibus, ad quae pertinent.

II DE COLLECTIONIS TEMPORE ATQVE INTENTIONE

Inter ea quae continet collectio Sabbaitica, latissimum occupant spatium gesta synodi quae iussu Iustiniani a. 536 Constantinopoli contra Anthimum neque minus contra Seuerum Petrum Zooran congregata est, ultimum locum obtinet edictum contra Origenem, quod ab eodem imperatore ad Menam Vigilium Zoilum Petrum patriarchas [cf. 208, 18 sq.] destinatum Hierosolimisque mense Februario a. 542 publice propositum est teste Cyrillo Scythopolitano in uita Sabae 86 p. 192, 13 editionis meae [*Texte u. Unters.* 49, 2]. inter synodum illam anni 536 edictumque contra Origenem artum extare rerum hominumque conexum demonstraui in libro quem modo commemoraui, p. 388 sq., quae hic quam breuissime repeto. magnam partem imprimis eorum quae ab illa synodo anno 536 contra Seuerum et consortes decreta atque ab Iustiniano per constitutionem quae extat et 5, 41 p. 119 sq. et in Nouella 42, sancita sunt, habuerunt monasteriorum quae erant in deserto sub Hierosolima, apocrisiarii qui uel ante synodum inde ab anno 535 Constantinopoli peregrinabantur. delegati erant partim ex lauris Magna et Noua, quas Sabas multis annis ante condiderat, qua de causa olim [*Zeitschr. f. neutestamentl. Wissensch.* 25 p. 75] collectionem monachis Sabbaiticis attribui atque Sabbaiticam nuncupare pergo, quamuis hoc nomen non ex omni parte aptum congruumque interim intellexerim. nam non Sabae tantum Magna et Noua Laura, sed etiam alia quae Sabas ipse non condiderat, apocrisiarios delegauerunt monasteria Theodosii, Martyrii, Firmini, turrium in campis qui ad ostium Iordanis sunt. quae paene omnia Origeniastae ex Noua Laura, antiquo suo seminario, diuagati occupauerunt, quorum duces inter delegatos illos extiterunt duo Νεολαυριῶται, Leontius cognomine Byzantius Theodorusque Ascidas atque pro mercede strenuae operae quam in synodo anni 536

defensioni synodi Chalcedonensis [cf. Cyrilli uit. Sabae 83 p. 188, 28] uel ut accuratius secundum illorum temporum dictionem loquar, quattuor synodorum contra Seueri machinationes dederunt, gratiam acceperunt imperatoris illos familiaritate intima dignati Theodorumque etiam ad archiepiscopatum Caesareae Cappadociae promouentis. at Gelasius anticus Sabae discipulus, qui statim post synodum autumno a. 536 Magnae Laurae praepositus est [Cyrill. uit. Sabae 84 p. 189, 13], pro recta fide non contra Seuerum tantum Acephalosque, sed etiam fortius contra Origeniastas certandum esse ratus quadraginta Origeniastas de Magna Laura eiecit. inde acris exorta est rixa inter monachos deserti Hierosolimitani, dum initio a. 542 Origeniastarum machinationes supprimere uisum est Iustiniani edictum contra Origenem. eclogas et ex patribus et ex ipso Origene desumptas quibus pro disputationis fundamentis imperator utitur, ueri non est dissimile suppeditatas esse libello quem Gelasius et Sophronius praepositus Theodosii coenobio obtulerunt Petro patriarchae Hierosolimitano atque ille ad imperatorem destinauit. huius duplicis aduersus Seuerum Acephalosque et Origeniastas certaminis monumentum esse collectionem quam appellaui Sabbaiticam, ante plus decem annos probasse mihi uisus sum et nunc uideor, neque casu accidisse putauerim, ut collectio statim post initium exhibeat illum ipsum locum Basilii quo Theodorus episcopus Petrae olim monachus coenobii Theodosiani prooemium encomii in Theodosium decorauit. facilis probabilisque igitur coniectura esse uidetur collectionem Gelasii Sophroniique auspiciis compositam esse siue ipso anno 542 siue non multo postea. nam simul atque Theodorus inuitus edicto subscripsit, imperatorem theologi laureae infeliciter studiosum callidissima machinatione quaestioni implicauit trium capitulorum, quae contra imperatorem non aliter quam ipsam synodum Chalcedonensem defendenda sibi esse Gelasius et Petrus patriarcha censuerunt. huius uero inutilis uanique conatus in collectione ne minimum quidem extat uestigium, immo apte iusteque eam puram putam apologiam synodi laudemque Iustiniani illam uindicantis dixeris. mira est gestorum synodalium dispositio. priore loco posita est ultima actio qua Seueri et consortes condemnantur, secundo quattuor priores de Anthimo, quibus praemittitur Iustiniani constitutio [p. 125, 5—7], etsi posterior est ultima actione, quae omnibus ceteris in collectione praecedit. cuius inconcinnitatis explicatio est haec quod prior gestorum in collectione pars exhibet ipsa gesta synodi Constantinopolitanae, altera gesta synodi Hierosolimitanae in qua lectae atque receptae sunt actiones de Anthimo, praemissa autem est, sicut dixi, Iustiniani constitutio qua uniuersa synodus Constantinopolitana sancita est. confirmatur igitur opinio quam supra exposui collectionem in Palaestina esse compositam, sed oboritur quaestio quomodo factum sit ut ultima actio contra temporum ordinem praeponeretur. quod non casu quodam contigisse, sed certo quodam collectoris consilio institutum esse apparet ex capitulatione quae gestis 5, 1. 2 p. 25, 28 sq. praemissa est, et scholio 5, 3 quo actionum synodalium constitutionisque tempora accurate notantur. res ipsae ita processerunt. postquam apocrisiarii monasteriorum deserti Hierosolimitani constitutionem quae d. 6. m. Aug. a. 536 ab imperatore subscripta est [p. 123, 14] et Menae patriarchae litteras [5, 48] quibus adiuncta sunt gesta synodalia [p. 125, 1], Hierosolima portauerunt [p. 123, 28], congregata est Hierosolimis a Petro patriarcha synodus episcoporum trium Palaestinarum d. 19. m. Sept. 536 [p. 123, 16 sq.] atque lectae sunt illo die constitutio et quattuor actiones priores synodi Constantinopolitanae, dilata est in alium diem lectio ultimae actionis, quippe quae dudum nota sit patriarchae episcopisque Palaestinis [p. 125, 32]. facile suppletur gesta ultimae actionis statim post illius diem, qui erat d. 4. m. Iun. a. 536, ab apocrisiariis monasteriorum deserti Hierosolimitani ad Petrum patriarcham Hierosolima esse desti-

nata, antequam ipsi redierunt constitutionem uniuersaque gesta portantes, quoniam iis Petroque patriarchae condemnationis magis intererat Seueri et consortium quam Anthimi. eandem ob causam is qui collectionem composuit, ipsa ultimae actionis gesta priore posuit loco, actiones de Anthimo ita distulit ut synodo Hierosolimitanae insererentur. ceterum etiam ultra progressus esse uidetur. toti collectioni inscripta sunt Πρακτικὰ τῆσ ἁγίασ πέμπτησ συνόδου τῆσ ἐν κωνσταντινουπόλει πραχθείσησ [breuius τῆσ ἐν κωνσταντινουπόλει ἁγίασ πέμπτησ συνόδου O^{c}]; quae inde in I deriuatae sunt quattuor librorum inscriptiones, nullius sunt usus, nisi eius ut illam quam modo exscripsi, antiquitus esse traditam manifestent. neque dubium est quin ab ipso illo qui collectionem composuit, inscriptio sit concepta. neque enim quisquam ausus esset synodum anni 536 quintam dicere, si praecessisset synodus quinta uniuersalis anni 553; collectionem uero illa antiquiorem esse cum ex eis quae supra exposui, constat, tum inde quod edictum anni 542 contra Origenem exhibet neque decreta concilii uniuersalis contra Origenem Didymum Euagrium. monachi igitur deserti Hierosolimitani qui collectionem composuerunt quamquam non eo progressi sunt, ut synodum appellarent uniuersalem, tamen eam quattuor conciliis adnumerarunt uniuersalibus non sine quadam ratione, quoniam non sicut moris erat in synodis episcoporum Constantinopoli peregrinantium, a patriarcha solo, sed iussu imperatoris congregata est, quod in uniuersalibus conciliis fieri solebat; cf. p. 29, 22. 30, 4 sq. 128, 17 et formulam quae praescribi solet catalogo episcoporum qui adfuerunt [e. g. p. 27, 17] συνεδρευόντων αὐτῶι [patriarchae Menae] καὶ συνακροωμένων κατὰ εὐσεβῆ κέλευσιν τοῦ φιλοχρίστου καὶ θεοφυλάκτου ἡμῶν βασιλέως Ἰουστινιανοῦ τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων. numero quinto autem illam synodum dignati sunt, quoniam ultima actione praecipue per ea quae ex eis quae Constantinopoli a. 518 gesta sunt, relecta et inserta id actum est ut auctoritas quattuor synodorum Nicaenae Constantinopolitanae Ephesenae prioris Chalcedonensis contra Acephalos firmaretur. pro qua auctoritate uel sub Anastasio imperatore a. 516 contra Seuerum acriter certarunt monachi deserti Hierosolimitani, quando Theodosius exclamauit coram magna multitudine Hierosolimis congregata [Cyrill. uit. Sabae 56 p. 152, 4]: εἴτις οὐ δέχεται τὰς τέσσαρας συνόδους ὡς τὰ τέσσαρα εὐαγγέλια, ἔστω ἀνάθεμα. similiter in supplicatione siue contestatione a Theodosio Sabaque ad Anastasium destinata scriptum est [l. c. 57 p. 155, 18] ἓν φρόνημα καὶ μίαν πίστιν ἔχοντες ἅπαντες οἱ τῆς ἁγίας γῆς ταύτης οἰκήτορες τέσσαράς τε ἁγίας συνόδους εὐαγγελικῶι χαρακτῆρι τετιμημένας ὁμοδόξους ἐν ἑνὶ πνεύματι καὶ φρονήματι ἁσμένως δεξάμενοι.

Etiam diu post concilium uniuersale quintum synodus Constantinopolitana a. 536 quinta dicta est in synodico codicis Barberini 578, cf. supra p. VII nescio an ex hac ambiguitate orta sit consuetudo utriusque synodi gesta in unum coniungendi, cuius consuetudinis exempla sunt descriptiones gestorum concilii quinti quae extant in definitione synodi iconoclastarum anni 757 [L VII 421 = M XIII 236] et apud Photium in bibliotheca cod. 18. denique non absona mihi uidetur esse coniectura exemplar Graecum gestorum concilii uniuersalis quinti ea de causa periisse, quod extabat collectio Sabbaitica titulo quintae synodi decorata.

Cum ab iis qui gesta conciliorum Epheseni et Chalcedonensis redegerunt, ut in publicum ederentur, mos esset introductus ipsis gestis epistulas uel alia quae apta uidebantur, praemittere, etiam ii qui collectionem Sabbaiticam instituerunt, initio quattuor scripta uarii generis initio ante gesta synodi anni 536 collocarunt. atque primo quidem loco exhibetur Gregorii episcopi Neocaesariensis confessio. meum erat officium textum edere qualem habuit collectio, neque ipsam confessionem recensere, quod fieri non potuit nisi codicibus plurimis adhibitis non confessionis tantum, sed etiam uitae Gre-

gorii quam Gregorius Nyssenus conscripsit. ne tamen omne instrumentum iudicii desit lectoribus, adieci praeter uersionem Rufini in hist. eccl. p. 955 uariam lectionem ex codicibus Vaticanis quos olim ex illius bibliothecae catalogis enotaui, Vat. 1431 [R], cuius exemplar Alexandriae tempore Petri Mongi confectum esse olim demonstraui [*Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6 p. 132 sq.], Vat. 720. 2029. 48 ope phototyporum contuli. sequitur Iocus ex Basilii or. 15 non accurate excerptus, de quo supra p. VIIII egi; deinde, ut maximae partis collectionis intentio manifesta fiat, symbolum Chalcedonense. ad symbola quae illi inserta sunt, Nicaenum et Constantinopolitanum conferantur quae exposui *Zeitschr. f. neutestamentl. Wiss.* 25 p. 78 sq. quarto denique loco extant decem litterae ficticiae ad Petrum Fullonem, quae commodius erit capite proprio tractare.

III DE EPISTVLIS FICTICIIS AD PETRVM FVLLONEM

Litterarum ad Petrum Fullonem de trishagio recensiones extant tres, antiquissima VII epistularum, quam in proecdosi [*Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. N. F.* 10 p. 125 sq.] appellaui collectionem Vaticanam, nunc iterum edo in appendice p. 217 sq., uersio Latina VIIII epistularum collectioni Vaticanae lectionibus magis quam tempore proxima, quae extat in collectionibus Auellana et Berolinensi [cf. *Abhndlg.* etc. p. 284 sq.] et praeclare edita est ab O. Guenther in Corpore scriptt. ecclesiast. Latin. Vindobonensi 35 p. 162 sq., tertia et recentissima X epistularum, quae inserta est collectioni Sabbaiticae [5, 4].

Collectionis Vaticanae unus ad proecdosin praesto mihi erat codex Vaticanus 1904 bombycinus ex uariis partibus conligatus; ea in qua est epistularum collectio, scripta est a. 6814 ind. IIII [= a. 1315/6]; cf. *Abhndlg.* etc. p. 288. codici imprimis in epistula 2 male habito multisque locis illegibili nunc accessit socius qui illius uolneribus medicinam attulit, codex Athous Vatopedianus 236 s. XI [A]. praeterea Londinii repperit H. G. Opitz uersionem Syriacam epistulae 7 in codice Musei Britannici Or. 8606 [cf. *Zeitschr. f. neutestamentl. Wiss.* 33, 18 sq.] mihique phototypum communicauit.

Collectionis Sabbaiticae codicibus praeter phototypa completa codicis O^{v} et codicem I accessit in epistula 5, 3 VII codex Vindobon. hist. gr. 127 membr. s. XII, de quo cf. *Abhndlg.* etc. p. 289 sq.

In hoc Actorum t. III recentissimam epistularum recensionem fuisse edendam patet; tamen cum collectionis Vaticanae proecdosin ope codicis A corrigere atque supplere liceret, illam iterum edendam esse in appendice censui. neque tamen in hac temporum necessitate a me impetraui ut iterum de trisagii formula eiusque uicissitudinibus copiose dissererem, sed satius duxi grauissima tantum ex eis breuiter repetere, quae olim prolixe enarraui [*Abhndlg.* etc. p. 242 sq. 247 sq.]. formula antiqua ἅγιος ὁ θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς primo inuenitur in acclamationibus quae prolatae sunt ab episcopis diocesis Orientis in fine primae actionis concilii Chalcedonensis d. 8. m. Oct. a. 451 [Act. Conc. t. II p. 195, 30]. tria illa uocabula uoce sanctus praedicata nihil aliud esse nisi periphrasin uocatiui κύριε atque ad unum Christum referenda et per se manifestum est et multis testimoniis firmatur. licuit igitur theologiae Antiochenae aduersariis post ἀθάνατος addere ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς, quod uel tempore concilii prioris Epheseni fieri solere episcopi ab Iohanne Antiocheno ad comitatum delegati queruntur in libello, ni fallor, conscripto a Theodoreto [Act. Conc. I 1, 7 p. 72, 37]. postquam ecclesia Antiochena, ubi semper primaria et recta interpretatio formulae ualuit, potitus est aposchista Petrus Fullo, additamentum istud

ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς in liturgiam ecclesiasticam introductum est. at compluribus annis antea formula Constantinopoli sub episcopo Proclo recepta est, ut ferebatur, ex reuelatione quadam occasione terrae motus puero per angelum facta. ibi formula non ad Christum, sed ad trinitatem relata est, quo additamentum ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς excludebatur; post ἀθάνατος enim, quo significabatur spiritus sanctus, locum iam non habebat. ex hoc interpretationis discrimine, cum monachi Orientales Seuerum secuti Constantinopoli peregrinarentur formulamque cum additamento in processibus et litaniis publice canerent, rixae cum monachis urbis regiae additamentum perosis atque seditiones etiam graues annis 511 et 512 ortae sunt. his temporibus, nulla tamen rerum quae acciderunt, ipsarum ratione habita collectionis Vaticanae epistulae 1. 3—7 fabricatae sunt a monachis barbarae originis siue Graecum siue Latinum sermonem parum edoctis, tamen Graece balbutiendo pium zelum effundere non ueritis. his miri sane generis commentis etiam mirabilior intrusus est centauricus quidam fetus, epistula 2, de qua iam certius iudicari potest quam licuit in proecdosi [*Abhndlg.* etc. p. 296 sq.]. postquam initio quinque episcopos secundae Syriae a Siluano diacono sedis apostolicae [p. 218, 27 πίστεως interpolatum est pro καθέδρας] salutari per codicem A constitit, euanescunt omnes dubitationes quin epistula quae incipit p. 218, 29, re uera scripta sit non, sicut olim opinari licebat, ab ipso Hormisda papa, sed ab eius diacono, quem optime decet prooemium excusationibus plenum quod ausus sit episcopos admonitionibus adire. scripta est epistula, postquam Iohannes et Sergius [p. 219, 21 cf. Coll. Auell. 139 p. 567, 6] a monachis Syriae secundae delegati preces illorum obtulerunt Hormisdae papae [Coll. Auell. ep. 139]. responsum [Coll. Auell. ep. 140] a se ipso conscriptum papa dedit Iohanni Sergioque ad fratres in Syriam portandum die 10. m. Febr. a. 518; addidit epistulam suo iussu a Siluano diacono conscriptam qua episcopi Syriae secundae monebantur ut monachorum exemplum imitarentur legatosque Romam mitterent, cf. epistulam ad Iohannem patriarcham Constantinopolitanum eorundem Cyri Zoili Seueriani Cosmae Eusebii, qui initio huius epistulae salutantur, et quae de illa exposui *Abhndlg.* p. 296 sq. denique non mirum stilum diaconi non eundem esse atque papae ipsius; descriptio ipsa persecutionis quae imminere dicitur parti Chalcedonensem fidem confitentium quamuis exaggerata tamen apta est ultimis Anastasii temporibus. genuina epistula mutilata est; pannus ex altera parte decerptus nescio quo modo delatus est inter salutationem ipsiusque epistulae initium [p. 218, 28]; finis epistulae interiit. suppleta est, ni fallor, ab epistularum ad Petrum Fullonem collectore disputatione ficticia papae Romani cuiusdam contra henoticon ipsumque imperatorem Anastasium; Oziae exemplum p. 221, 4 desumptum est ex Hormisdae epistula ad monachos [Coll. Auell. ep. 140 p. 582, 19]. sequitur inuectiua contra theopaschitas et additamentum ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς formulae trisagii adiectum, quae ab epistulis ficticiis contra Petrum Fullonem et sententiis et sermone longe distat, sed ea intentione confecta est, ut uniuersum opusculum, et epistula genuina Siluani et supplementum fictum epistularum ad Petrum Fullonem corpori insereratur.

Monachis deserti Hierosolimitani controuersia de trisagii formula non erat ignota. nam Sabas quo tempore [kal. Iul. a. 501] dedicata est ecclesia s. Mariae in Magna Laura, prohibuerat monachos Armenios ne trisagion canerent cum Petri Fullonis additamento [Cyrill. uit. Sab. 32 p. 118, 1 sq.], Cyrillusque Scythopolita [p. 118, 12] mentionem facit damnationis ficticiae Petri per Felicem papam Romanum [Coll. Vat. ep. 7]. ceterum Iustinianus quoque imperator in dissertatione quam a. circa 541 destinauit ad monachos circo nonum miliarium apud Alexandriam habitantes [*Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* N. F. 18 p. 41, 7 sq. = PG 86, 1141] inuehitur in Seuerum quod trisagion

non ad trinitatem, sed ad unum Christum rettulerit, cf. epistulam quae fertur Felicis papae p. 231, 5 sq. at iis qui collectionem Sabbaiticam composuerunt, neque antiquissimum epistularum ad Petrum Fullonem corpus iam praesto erat neque exemplar Graecum uersionis Latinae, sed recentior illa collectio quae in codicibus extat OI. in eam receptum est corpus anticum quod extat in collectione Vaticana praeter ep. 2, ita tamen ut hic illic dura barbaries aliquantum mitigaretur. praeterea haud paucas bonas lectiones antiqui corporis in hac recensione seruatas esse quae in duobus codicibus illius corporis corruptelas subierunt, non est cur mirabile et absonum censeatur. denique collectioni antiquissimae, quamuis in Vaticana desit, adiudicanda est epistula Iusticini qui fertur episcopus Siciliae [5]; habetur enim in uersione Latina [3] nec sententiis sermoneque ab antiquissimis epistulis discrepat. at ipsa nouae collectionis intentio non manifesta fit nisi in tribus eis epistulis quae corpori antiquo adiectae sunt. Acacii [VIII] et priorem Felicis [VIIII] epistulas fingendi ansam praebuit corporis antiqui ep. 7 [cf. p. 18, 6 cum p. 230, 28 et p. 230, 14], atque ex eodem epistula deriuata est ea qua Felix fingitur Zenonem monuisse ut Petrum Fullonem ex Antiochia urbe expellat [x]. sermo commode fluens neque impolitus longe distat a barbarie figmentorum antiquiorum; desunt incultae ipsarum rerum inscitiae indicia, immo, ut unum afferam exemplum, apparet aliqua certe notitia eorum quae Zeno redux gessit, ut fidem Chalcedonensem restitueret [cf. locum p. 25, 20 sq., quem nunc domum ope codicis I intellegentiae reddere licuit]. imprimis uero notatione digna est noua quaedam uituperatio Petri Fullonis, quae etiam fortius premitur quam trisagii formulae nouatio. legitur in epistula 1 collectionis Vaticanae [p. 217, 15] εἷς τῆς τριάδος ἐστὶν ἐνανθρωπήσας Ἰησοῦς ὁ Χριστός. additur tamen ὁ δὲ σταυρὸς περὶ τὸ ἀνθρώπινον τοῦ Χριστοῦ γεγένηταί τε καὶ πιστεύεται. tecte atque in praetereundo et hic pugnatur contra formulam quae est *unus de trinitate passus* [cf. Act. Conc. t. IIII 2 p. VII sq.] et in epistulae 6 eiusdem collectionis [p. 228, 37] sententia condicionali εἰ εἷς τῆς τριάδος ἀπέθανε, πῶς οὐ γέγονέ ποτε δυὰς ἡ τριάς; at in eis epistulis quae in collectione Sabbaitica adiectae sunt, aperte atque etiam acerbius trisagii nouatione uituperatur illa formula quae est εἷς τῆς τριάδος παθών, cf. p. 18, 38 ἐξετράπης κατὰ τὸν Ἄρειον καὶ Ἀπολινάριον λέγων τὸν ἕνα τῆς τριάδος παθεῖν, p. 19, 18 τὸ λέγειν τὸν ἕνα τῆς τριάδος παθεῖν δείκνυσιν αὐτὸν τὸν λόγον παθητόν, p. 21, 5 ἐτόλμησας εἰπεῖν ὅτι ὁ εἷς τῆς . . . τριάδος τὸ πάθος ὑπέμεινε, ibid. 33 τὸν τῆς πολυθείας λόγον μὴ κράτυνε διὰ τοῦ λέγειν τεθνάναι τὸν ἕνα τῆς τριάδος, p. 23, 9 ἐκδιδάσκεις . . . λέγειν . . . ὅτι ὁ εἷς τῆς τριάδος ἀπέθανεν, ὅστις ἐστὶν αὐτὸς ὁ θεὸς λόγος, denique p. 24, 22 λέγειν ἐτόλμησεν τὸν ἕνα τῆς τριάδος τὸ πάθος τὸ ὑπὲρ ἡμῶν ὑπομεῖναι εἰς τὴν τῆς θεότητος οὐσίαν κατὰ τὴν Ἀρείου καὶ Ἀπολιναρίου καὶ Εὐνομίου παράδοσιν. primum de ista formula controuersia orta est inter monachos Scythicos, i. e. Gothicos Maxentium et consortes atque legatos quos Hormisda papa anno 519 eunte Constantinopolim destinauit de communione inter ecclesias Romanam et Constantinopolitanam restituenda, inprimis Dioscorum exulem Alexandrinum atque diaconum Hormisdae. cuius controuersiae uicissitudines olim prolixe enarraui [Act. Conc. t. IIII 2 p. VII sq.]. nihil probabilius quam illo tempore tres quae in collectione Sabbaitica adiectae sunt epistulas falsicatas esse contra Maxentium et consortes formulam quae est unus de siue ex trinitate passus, acriter defendentes a monachis uel clericis Constantinopolitanis, nisi de ipso Dioscoro cogitare mauis, ne minimum quidem fidei Chalcedonensi adici debere obstinate contendentibus. at Iustini augusti nepos Iustinianus, qui inde ab initio illius regni res ecclesiasticas gubernabat, post aliquot cunctationes atque uacillationes formulam probandam esse quodam certe modo censuit in litteris quas d. 9. m. Sept. a. 520 ad Hormisdam direxit [Coll. Auell. 235 p. 715, 20] *nobis uidetur*

quoniam filius dei uiui . . . Iesus Christus ex uirgine Maria natus, quem praedicat summus apostolorum carne passum [1 Petr. 4, 1], *recte dicitur unus in trinitate cum patre spirituque sancto regnare, maiestatisque eius personam in trinitate et ex trinitate non infideliter credimus.* quibus prudenter papa d. 26. Mart. a. 521 ita rescripsit, ut aperte contra formulam non pugnaret, sed totam controuersiam ad synodica, i. e. Chalcedonensia decreta tomumque Leonis remitteret [Coll. Auell. ep. 236 p. 718, 11. 722, 9]. iterum exarsit rixa quando Cyrus de monasterio Acoemitensi Romam profectus cum nonnullis sequacibus contra formulam pugnauit; iam uero augustus solus Iustinianus litteris ad Iohannem papam II d. 14. m. Mart. a. 533 missis pronuntiauit *Iesum Christum . . . incarnatum . . . hominem factum atque crucifixum unum esse sanctae et consubstantialis trinitatis* [Coll. Auell. ep. 84 p. 323, 7. 27] postulauitque ut qui hanc rectam fidem denegarent, condemnarentur. paruerunt huic placito et Iohannes [Coll. Auell. ep. 84 data d. 25 m. Mart. a. 534; cf. etiam Act. Conc. t. IIII 2 p. 206 sq.] et Agapetus successor [ibid. ep. 91 data d. 18. m. Mart. a. 536]. Iohannis responsum cum litteris suis in codicis alteram editionem [I 1, 8], quae in publicum edita est d. 16. m. Nou. a. 534, Iustinianus recepit. neque monachos Palaestinos aliter atque imperatorem sensisse testis est Cyrillus Scythopolitanus in uita Sabae 38 p. 127, 22 narrando de duobus monachis Nestorianis: μὴ ὁμολογοῦντες κυρίως καὶ κατὰ ἀλήθειαν θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν, ἀλλ' οὐδὲ ἕνα εἶναι τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου τριάδος ἐπρέσβευον Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν θεόν. negari igitur nequit monachos illos qui collectionem Sabbaiticam composuerunt, cum tres illas epistulas operi suo inseruerunt, quodam modo non imperatori tantum, sed sibi quoque ipsis esse aduersatos. quod peccatum mihi quidem inde explicari uidetur, quod collectionis Sabbaiticae auctores non tres tantum epistulas, sed totum illud corpus recentissimum receperunt unico studio contra additamentum trisagii pugnandi tantopere abrepti, ut quas praeterea inueniebant inuectiuas contra formulam quae est εἷς τῆς τριάδος παθών, prolatas suae intentioni grauiter nocere posse non animaduerterent.

Ante hos uiginti quinque annos ipsis diebus quibus exarsit bellum infeliciter gloriosum, primum uolumen [t. IIII 2] Actorum Conciliorum in publicum editum est. post pacem quamuis turpem tamen restitutam seditionesque internas profligatas ad opus per quinque annos interruptum redii atque Acta Ephesena et Chalcedonensia ad finem perduxi. iam iterum Mars incultus Musas paene silere cogit; quod ego non obmutui, sed tomum tertium potui terminare, grates debeo sinceras intrepido librario. praefationem et indices in fines angustiores esse coartatos et illi et mihi pondere simul senectutis et belli oppresso condonabitur.

Monachiae mense Nouembri a. h. s. XXXVIIII

E. Schwartz

COLLECTIO SABBAITICA

O = Collectio Sabbaitica
- a = Codex Monacensis 186 chart. scriptus a. 1446
- e = Codex Parisinus 418 chart. s. xv
- r = Codex Vaticanus 479 bomb. s. xiiii
- v = Codex Vatopedianus 620 s. xiiii

I = Codex Athous Iwiron 381 s. xv

P = Codex Vaticanus 1455 s. xiiii

R = Cod. Vat. 1431 s. xii

X = Cod. Vat. 720 s. xii

Y = Cod. Vat. 2029 s. xii

Z = Cod. Vat. 48 s. xiiii

W = Codex Vindobon. hist. gr. 127 s. xi

B = Codex Barberinus 578 s. xi

D = Codex Vaticanus 680 s. xiiii

B^a = Codex Neapolitanus II B 15 s. xiii

Λ = versio Latina primum edita a Merlino, repetita in editione Coloniensi Conciliorum omnium t. II a. 1551 ex officina Ioannis Quentel

Ἔκθεσις πίστεως κατὰ ἀποκάλυψιν Γρηγορίου ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας

1 Εἷς θεὸς πατὴρ λόγου ζῶντος, σοφίας ὑφεστώσης καὶ δυνάμεως καὶ χαρακτῆρος ἀιδίου, τέλειος τελείου γεννήτωρ, πατὴρ υἱοῦ μονογενοῦς· εἷς κύριος, μόνος ἐκ μόνου, θεὸς ἐκ θεοῦ, χαρακτὴρ καὶ εἰκὼν θεότητος, λόγος ἐνεργός, σοφία τῆς τῶν ὅλων συστάσεως περιεκτικὴ καὶ δύναμις τῆς ὅλης κτίσεως ποιητική, υἱὸς ἀληθινὸς ἀληθινοῦ πατρός, ἀόρατος ἀοράτου καὶ ἄφθαρτος ἀφθάρτου καὶ ἀθάνατος ἀθανάτου καὶ ἀίδιος ἀιδίου· ἐν πνεῦμα ἅγιον, ἐκ θεοῦ τὴν ὕπαρξιν ἔχον καὶ δι' υἱοῦ πεφηνός, δηλαδὴ τοῖς ἀνθρώποις, εἰκὼν τοῦ υἱοῦ τελείου τελεία, ζωὴ ζώντων αἰτία, ἁγιότης ἁγιασμοῦ χορηγός, ἐν ᾧ φανεροῦται θεὸς ὁ πατὴρ ὁ ἐπὶ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν καὶ θεὸς ὁ υἱὸς ὁ διὰ πάντων· τριὰς τελεία δόξῃ καὶ ἀιδιότητι καὶ βασιλείαι, μὴ μεριζομένη μηδὲ ἀπαλλοτριουμένη. οὔτε οὖν κτιστόν τι ἢ δοῦλον ἐν τῇι τριάδι οὔτε ἐπείσακτον, ὡς πρότερον μὲν οὐχ ὑπάρχον, ὕστερον δὲ ἐπεισελθόν, οὔτε οὖν ἐνέλιπέν ποτε υἱὸς πατρὶ οὔτε υἱῶι πνεῦμα, ἀλλὰ ἄτρεπτος καὶ ἀναλλοίωτος ἡ αὐτὴ τριὰς ἀεί.

1 Cor. 1, 24
Col. 1, 15
Hebr. 1, 3

Βασιλείου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας ἐκ τοῦ περὶ πίστεως λόγου

2 Ἡ ἄκτιστος φύσις καὶ ἀκατάληπτος οὐσία, ἡ αὐτεξούσιος δύναμις, ἡ φυσικὴ ἀγαθότης, τὸ δεσποτικὸν ἀξίωμα, πατὴρ καὶ υἱὸς καὶ πνεῦμα ἅγιον.

3 Ἡ ἁγία καὶ μεγάλη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἡ κατὰ θεοῦ χάριν καὶ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων Οὐαλεντινιανοῦ καὶ Μαρκιανοῦ αὐγούστων συναχθεῖσα ἐν τῇι Χαλκηδονέων μητροπόλει τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ἐν τῶι μαρτυρίωι

---

1 edidit Caspari in *Quellen z. Gesch. d. Taufsymbols* 1 sq.

2 Basil. hom. 15 p. 131 ἐκεῖ πατὴρ καὶ υἱὸς καὶ ἅγιον πνεῦμα, ἡ ἄκτιστος φύσις, τὸ δεσποτικὸν ἀξίωμα, ἡ φυσικὴ ἀγαθότης, cf. Theodor. uita Theodosii p. 3, 8 Usener ἡ . . . μία οὐσία καὶ θεότης καὶ δύναμις πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος, ἡ ἄκτιστος φύσις, τὸ δεσποτικὸν ἀξίωμα

3 = t. II 1, 322, 8—326, 11. uariam lectionem, quam ibi adnotaui, hic non repeto

---

O [= aerv], RXYZ [usque ad 13], Λ^r [= Rufinus in *Eusebius Kirchengesch. her. v. Schwartz-Mommsen* p. 955 sq., usque ad 13]

ipsa collectio inscribitur Πρακτικὰ τῆσ ἐν κωνσταντινουπόλει ἁγίασ πέμπτης συνόδου O^e Πρακτικὰ τῆσ ἁγίασ πέμπτησ [δευτέρασ O^r] συνόδου τῆσ ἐν κωνσταντινουπόλει πραχθείσησ O^{arv} 1 Ἔκθεσις — κατὰ ἀποκάλυψιν [καὶ ἀποκάλυψισ O^{arv}] — νεοκαισαρείασ ΟΛ πίστισ ὀρθὴ τοῦ μεγάλου καὶ θαυματουργοῦ γρηγορίου ἐπισκόπου νεοκαισαρείασ ἣν ἐδιδάχθη δια θείασ ἀποκαλύψεωσ ὑπὸ τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου R γρηγορίου ἐπισκόπου νεοκαισαρείασ τοῦ θαυματουργοῦ ἀποκάλυψισ καὶ μυσταγωγία περὶ τριάδοσ X ἔκθεσισ πίστεωσ ἣν ὁ ἅγιοσ θεῖοσ εὐαγγελιστῆσ καὶ θεολόγοσ ἰωάννησ κατ' ἐπιστροφὴν τῆς παναγίασ θ$\overline{κου}$ τῶ ἁγίω γρηγορίω τῶ θαυματουργῶ ὑπηγόρευσεν Y θεολογία ἣν ἐμυσταγωγήθη ὁ μέγασ γρηγόριοσ ὁ θαυματουργὸς παρὰ τῆσ ὑπεραγίασ θ$\overline{κου}$ καὶ τοῦ θεολόγου ἰωάννου Z 2 ὑπεστώσησ R καὶ^2 om. Y 3 ἰδίου RΛ^r τέλειος om. Z μονογεννοῦσ O^a ut solet καὶ εἷσ Z 4/5 ὅλων — τῆς om. Y 5 πατρὸς] θ$\overline{υ}$ R om. Λ^r 7 καὶ ἐν Z δηλαδὴ τοῖς ἀνθρώποις om. Λ^r δηλαδὴ om. R 8 τοῦ om. Z τελεία] καὶ Z ζωὴ om. Λ^r post αἰτία habet πηγὴ ἁγία Z χορηγὸν R 9 ἐν] ἐπὶ Z θεὸσ^3 om. Λ^r ὁ^4 om. O^{arv} post πάντων habet καὶ θσ τὸ $\overline{πνα}$ τὸ ἅγιον Y 10 μήτε Y ἀπηλλοτριομένη Z 11 τῆι om. O^{arv} οὐχ om. Z 12 οὖν] γὰρ Z ἐνέλειπέν RY ποτε om. O^{arv} τὸ $\overline{πνα}$ X post πνεῦμα habent οὔτε ηὐξήθη [ηὐξήθη ἡ R] μονὰσ εἰσ δυάδα οὔτε [καὶ RY] δυὰσ [μονὰσ Y] εἰσ τριάδα RXY 15 καὶ O^cΛ ἡ O^{arv} 17 ἀγαθότησ σύνοδοσ O^r ἡ^2 om. O^r 19 χαλκηδονίων O^{av} βιθυνίων O^r

τῆς ἁγίας καὶ καλλινίκου μάρτυρος Εὐφημίας ὥρισε τὰ ὑποτεταγμένα. Ὁ κύριος ἡμῶν
Ioh. 14, 27 καὶ σωτὴρ ὁ Χριστὸς τῆς πίστεως τὴν γνῶσιν τοῖς μαθηταῖς βεβαιῶν ἔφη εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν ἀφίημι ὑμῖν, ὥστε μηδένα πρὸς τὸν πλησίον διαφωνεῖν ἐν τοῖς δόγμασι τῆς εὐσεβείας, ἀλλ' ἐπίσης τὸ τῆς ἀληθείας ἐπιδείκνυσθαι κήρυγμα. ἐπειδὴ δὲ οὐ παύεται διὰ τῶν ἑαυτοῦ ζιζανίων ὁ πονηρὸς τοῖς τῆς ἀληθείας ἐπιφυόμενος σπέρμασι καί τι καινὸν κατὰ τῆς ἀληθείας ἐφευρίσκων ἀεί, διὰ τοῦτο συνήθως ὁ δεσπότης ἡμῶν Χριστὸς προνοούμενος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους τὸν εὐσεβῆ τοῦτον καὶ πιστότατον πρὸς ζῆλον ἀνέστησε βασιλέα καὶ τοὺς ἁπανταχῆι τῆς ἱερωσύνης πρὸς ἑαυτὸν ἀρχηγοὺς συνεκάλεσεν, ὥστε τῆς χάριτος τοῦ πάντων ἡμῶν δεσπότου Χριστοῦ συνεργούσης πᾶσαν μὲν τοῦ ψεύδους τῶν Χριστοῦ προβάτων ἀποσείσασθαι λύμην, τοῖς δὲ τῆς ἀληθείας αὐτὴν καταπιαίνειν βλαστήμασιν. ὃ δὴ καὶ πεποιήκαμεν, κοινῆι ψήφωι τὰ τῆς πλάνης ἀπελάσαντες δόγματα, τὴν δὲ ἁπλανῆ τῶν πατέρων ἀνανεωσάμενοι πίστιν, τὸ τῶν τιη σύμβολον τοῖς πᾶσι κηρύξαντες καὶ ὡς οἰκείους τοὺς τοῦτο τῆς εὐσεβείας τὸ σύνθημα δεξαμένους πατέρας ἐπιγραψάμενοι, οἵπερ εἰσὶν οἱ μετὰ ταῦτα ἐν τῆι μεγάλη Κωνσταντινουπόλει συνελθόντες ρν, καὶ αὐτοὶ τὴν αὐτὴν ἐπισφραγισάμενοι πίστιν. ὁρίζομεν τοίνυν, τὴν τάξιν καὶ τοὺς περὶ τῆς πίστεως τῶν κανόνων ἅπαντας τύπους φυλάττοντες καὶ ἡμεῖς τῆς κατὰ Ἔφεσον ἁγίας συνόδου, ἧς ἡγεμόνες οἱ ἁγιώτατοι τὴν μνήμην Κελεστῖνος ὁ τῆς Ῥωμαίων καὶ Κύριλλος ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων καὶ Ἰωάννης ὁ τῆς Ἀντιοχέων ἐτύγχανον, προλάμπειν μὲν τῆς ὀρθῆς ταὶ ἀμωμήτου πίστεως τὴν ἔκθεσιν τῶν τιη ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι ἐπὶ τοῦ τῆς εὐσεβοῦς μνήμης Κωνσταντίνου τοῦ γενομένου βασιλέως συναχθέντων κρατεῖν τε καὶ τὰ παρὰ τῶν ρν ἁγίων πατέρων ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁρισθέντα πρὸς ἀναίρεσιν μὲν τῶν τότε φυεισῶν αἱρέσεων, βεβαίωσιν δὲ τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως: —

Τὸ σύμβολον τῶν ἐν Νικαίαι τιη ἁγίων πατέρων

Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων, φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῶι πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου καὶ παθόντα καὶ ταφέντα καὶ ἀναστάντα τῆι τρίτηι ἡμέραι κατὰ τὰς γραφὰς καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ καθεζόμενον ἐν δεξιᾶι τοῦ πατρὸς καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος· καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. τοὺς δὲ λέγοντας 'ἦν ποτε ὅτε οὐκ ἦν' καὶ 'πρὶν γεννηθῆναι οὐκ ἦν' καὶ ὅτι ἐξ οὐκ ὄντων ἐγένετο, ἢ ἐξ ἑτέρας ὑποστάσεως ἢ οὐσίας φάσκοντας εἶναι ἢ τρεπτὸν ἢ ἀλλοιωτὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, τούτους ἀναθεματίζει ἡ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία: —

ὡσαύτως καὶ τῶν ἁγίων ρν πατέρων τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συναχθέντων

Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων, φῶς ἐκ φωτός,

---

O [= aerv]

4 ἐπίσης ἅπασι O^e corr., cf. Chalced. 5 ἐπεὶ O^r ἀληθείας O εὐσεβείας Chalced. 8/9 ἀρχηγοὺς πρὸς ἑαυτὸν O^r 10 τοῦ χῦ O^e corr., cf. Chalced. 11 τὲ O δὲ Chalced. 23 τῆς αὐτῆς O^e corr., cf. Chalced. 26 τοῦ om. O^v 33 ἐκ δεξιῶν O^e 48 ὡσαύτως καὶ O^e τὸ σύμβολον O^{arv}

θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῶι πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου καὶ παθόντα καὶ ταφέντα καὶ ἀναστάντα τῆι τρίτηι ἡμέραι κατὰ τὰς γραφὰς καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ καθεζόμενον ἐν δεξιᾶι τοῦ πατρὸς καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος· καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ κύριον καὶ ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ σὺν πατρὶ καὶ υἱῶι συμπροσκυμούμενον καὶ συνδοξαζόμενον, τὸ λαλῆσαν διὰ τῶν προφητῶν· εἰς μίαν ἁγίαν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν. ὁμολογῶ ἓν βάπτισμα εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. ἀμήν: —

Ἔκθεσις τῶν ἐν Χαλκηδόνι συνελθόντων ἐπισκόπων

Ἤρκει μὲν οὖν εἰς ἐντελῆ τῆς εὐσεβείας ἐπίγνωσίν τε καὶ βεβαίωσιν τὸ σοφὸν καὶ σωτήριον τοῦτο τῆς θείας χάριτος σύμβολον· περὶ τε γὰρ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκδιδάσκει τὸ τέλειον καὶ τοῦ κυρίου τὴν ἐνανθρώπησιν τοῖς πιστῶς δεχομένοις παρίστησιν. ἀλλ' ἐπειδήπερ οἱ τῆς ἀληθείας ἀθετεῖν ἐπιχειροῦντες τὸ κήρυγμα διὰ τῶν οἰκείων αἱρέσεων τὰς κενοφωνίας ἀπέτεκον, οἱ μὲν τὸ τῆς τοῦ κυρίου δι' ἡμᾶς οἰκονομίας μυστήριον παραφθείρειν τολμήσαντες καὶ τὴν θεοτόκος ἐπὶ τῆς παρθένου φωνὴν ἀπαρνούμενοι, οἱ δὲ σύγχυσιν καὶ κρᾶσιν εἰσάγοντες καὶ μίαν εἶναι φύσιν τῆς σαρκὸς καὶ τῆς θεότητος ἀνοήτως ἀναπλάττοντες καὶ παθητὴν τοῦ μονογενοῦς τὴν θείαν φύσιν τῆι συγχύσει τερατευόμενοι, διὰ τοῦτο πᾶσαν αὐτοῖς ἀποκλεῖσαι κατὰ τῆς ἀληθείας μηχανὴν βουλομένη ἡ παροῦσα νῦν αὕτη ἁγία καὶ μεγάλη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος τὸ τοῦ κηρύγματος ἄνωθεν ἀσάλευτον ἐκδιδάσκουσα ὥρισε προηγουμένως τῶν τιη ἁγίων πατέρων τὴν πίστιν μένειν ἀπαρεγχείρητον. καὶ διὰ μὲν τοὺς τῶι πνεύματι τῶι ἁγίωι μαχομένους τὴν χρόνοις ὕστερον παρὰ τῶν ἐπὶ τῆς βασιλευούσης πόλεως συνελθόντων ρν ἁγίων πατέρων περὶ τῆς τοῦ πνεύματος οὐσίας παραδοθεῖσαν διδασκαλίαν κυροῖ, ἣν ἐκεῖνοι πᾶσιν ἐγνώρισαν, οὐχ ὡς τι λεῖπον τοῖς προλαβοῦσιν ἐπεισάγοντες, ἀλλὰ τὴν περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος αὐτῶν ἔννοιαν κατὰ τῶν τὴν αὐτοῦ δεσποτείαν ἀθετεῖν πειρωμένων γραφικαῖς μαρτυρίαις τρανώσαντες· διὰ δὲ τοὺς τὸ τῆς οἰκονομίας παραφθείρειν ἐπιχειροῦντας μυστήριον καὶ ψιλὸν ἄνθρωπον εἶναι τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου τεχθέντα Μαρίας ἀναιδῶς ληρωιδοῦντας τὰς τοῦ μακαρίου Κυρίλλου τοῦ τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας γενομένου ποιμένος συνοδικὰς ἐπιστολὰς πρός τε Νεστόριον καὶ τοὺς τῆς Ἀνατολῆς ἁρμοδίας οὔσας ἐδέξατο, εἰς ἔλεγχον μὲν τῆς Νεστορίου φρενοβλαβείας, ἑρμηνείαν δὲ τῶν εὐσεβεῖ ζήλωι τοῦ σωτηρίου συμβόλου ποθούντων τὴν ἔννοιαν· αἷς καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ τῆς μεγίστης καὶ πρεσβυτέρας Ῥώμης προέδρου τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαρίου Λέοντος τὴν γραφεῖσαν πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις ἐπίσκοπον Φλαβιανὸν ἐπ' ἀναιρέσει τῆς Εὐτυχοῦς κακονοίας, ἅτε δὴ τοῦ μεγάλου Πέτρου ὁμολογίαι συμβαίνουσαν καὶ κοινήν τινα στήλην ὑπάρχουσαν κατὰ τῶν κακοδοξούντων, εἰκότως συνήρμοσε πρὸς τὴν τῶν ὀρθῶν δογμάτων βεβαίωσιν. τοῖς τε γὰρ εἰς υἱῶν δυάδα τὸ τῆς οἰκονομίας διασπᾶν ἐπιχειροῦσι μυστήριον παρα-

---

O [= acrv]

6 ἐκ δεξιῶν O^{pr} 8 καὶ[1] τὸ O^{av} 10 ὁμολογῶμεν O^{r} 11 προσδοκῶμεν O^{r} 17/18 τῆς — οἰκονομίασ O^{e} τοῦ κῦ δι' ἡμᾶσ τῆσ οἰκονομίασ O^{av} τῆσ δι' ἡμᾶσ τοῦ κῦ οἰκονομίασ O^{r} 18 τολμῶντεσ O^{r} 22 καὶ[1] om. O^{r} καὶ[2] om. O^{av} 24/25 τῶ ἁγίω πῦι O^{av} 26 συνελθόντων ἑκατὸν πεντήκοντα ἁγίων πρων O^{r} ρν̄ O^{aev} 27 τοῖς πᾶσιν O^{r} 31 τὰς om. O^{aev} 32 ἁρμοδίουσ O^{r} 34/35 καὶ πρεσβυτέρας om. O^{r} 35 ἁγιωτάτου [ἁγίου O^{e}] καὶ μακαρίου O^{aev} μακαριωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου O^{r} 36 ἀρχιεπίσκοπον O^{r} ἐπ' ἀναιρέσει O^{r} πρὸσ ἀναίρεσιν μὲν O^{aev} 38 ὀρθῶν O^{aev} ὀρθοδόξων O^{r}

τάττεται καὶ τοὺς παθητὴν τοῦ μονογενοῦς λέγειν τολμῶντας τὴν θεότητα τοῦ τῶν ἱερῶν ἀπωθεῖται συλλόγου καὶ τοῖς ἐπὶ τῶν δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ κρᾶσιν ἢ σύγχυσιν ἐπινοοῦσιν ἀνθίσταται καὶ τοὺς οὐράνιον ἢ ἑτέρας τινὸς ὑπάρχειν οὐσίας τὴν ἐξ ἡμῶν ληφθεῖσαν αὐτῶι τοῦ δούλου μορφὴν παραπαίοντας ἐξελαύνει καὶ τοὺς δύο μὲν πρὸ τῆς ἑνώσεως φύσεις τοῦ κυρίου μυθεύοντας, μίαν δὲ μετὰ τὴν ἕνωσιν ἀναπλάττοντας ἀναθεματίζει. ἑπόμενοι τοίνυν τοῖς ἁγίοις πατράσιν ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ὁμολογεῖν υἱὸν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν συμφώνως ἅπαντες ἐκδιδάσκομεν, τέλειον τὸν αὐτὸν ἐν θεότητι καὶ τέλειον τὸν αὐτὸν ἐν ἀνθρωπότητι, θεὸν ἀληθῶς καὶ ἄνθρωπον ἀληθῶς τὸν αὐτὸν ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος, ὁμοούσιον τῶι πατρί κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν τὸν αὐτὸν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, κατὰ πάντα ὅμοιον ἡμῖν χωρὶς ἁμαρτίας, πρὸ αἰώνων μὲν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα κατὰ τὴν θεότητα, ἐπ' ἐσχάτων δὲ τῶν ἡμερῶν τὸν αὐτὸν δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου τῆς θεοτόκου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον μονογενῆ, ἐν δύο φύσεσιν ἀσυγχύτως ἀτρέπτως ἀδιαιρέτως ἀχωρίστως γνωριζόμενον, οὐδαμοῦ τῆς τῶν φύσεων διαφορᾶς ἀνηιρημένης διὰ τὴν ἕνωσιν, σωιζομένης δὲ μᾶλλον τῆς ἰδιότητος ἑκατέρας φύσεως καὶ εἰς ἓν πρόσωπον καὶ μίαν ὑπόστασιν συντρεχούσης, οὐκ εἰς δύο πρόσωπα μεριζόμενον ἢ διαιρούμενον, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν υἱὸν μονογενῆ θεὸν λόγον κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καθάπερ ἄνωθεν οἱ προφῆται περὶ αὐτοῦ καὶ αὐτὸς ἡμᾶς Ἰησοῦς Χριστὸς ἐξεπαίδευσε καὶ τὸ τῶν πατέρων ἡμῖν παραδέδωκε σύμβολον. τούτων τοίνυν μετὰ πάσης πανταχόθεν ἀκριβείας καὶ ἐμμελείας παρ' ἡμῶν διατυπωθέντων ὥρισεν ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἑτέραν πίστιν μηδενὶ ἐξεῖναι προφέρειν ἢ γοῦν συγγράφειν ἢ συντιθέναι ἢ φρονεῖν ἢ διδάσκειν ἑτέρως, τοὺς δὲ τολμῶντας ἢ συντιθέναι πίστιν ἑτέραν ἢ γοῦν προκομίζειν ἢ διδάσκειν ἢ παραδιδόναι ἕτερον σύμβολον τοῖς ἐθέλουσιν ἐπιστρέφειν ἐξ Ἑλληνισμοῦ ἢ Ἰουδαισμοῦ ἢ γοῦν ἐξ αἱρέσεως οἱασδηποτοῦν, τούτους, εἰ μὲν εἶεν ἐπίσκοποι ἢ κληρικοί, ἀλλοτρίους εἶναι τοὺς ἐπισκόπους τῆς ἐπισκοπῆς καὶ τοὺς κληρικοὺς τοῦ κλήρου· εἰ δὲ μονάζοντες ἢ λαικοὶ εἶεν, ἀναθεματίζεσθαι: —

Hebr. 4, 15

I

4 Ἀντέωνος ἐπισκόπου Ἀρσενόης ἐπιστολὴ πρὸς Πέτρον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας ὅτι οὐ δεῖ πάθος ἐν τῶι τρισαγίωι συνάπτειν διὰ τῆς προσθήκης τῆς ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς ἣν οἱ αἱρετικοὶ προσέθηκαν

1 Πάνυ εἰμὶ ἐστυγνακώς, ἀδελφὲ τιμιώτατε, ὅτι ἐπηύξηται διὰ σοῦ μέγα σκάνδαλον ἀντὶ τοῦ ἐκτεμεῖν σε τὰ σκάνδαλα. καὶ γὰρ ἐπισχεῖν θέλω τὰ ἐπὶ τούτωι δάκρυα καὶ κεκώλυμαι ὑπὸ τῆς σῆς ἐν κακίαι ἐξενηνεγμένης αἱρέσεως, ὅτι παρατέτρωται παρὰ σοὶ τὰ εὐαγγέλια Πράξεις τε καὶ ἀπόστολος, ἐπείπερ παρ' αὐτοὺς ἔδοξας ἐπισοφίζεσθαι τοῦ μὴ Χριστὸν σταυρωθέντα καθαρῶς ὁμολογεῖν, ἀλλὰ τῶι τρισαγίωι τὸν σταυρὸν συνάπτειν ὡς τὰ πρῶτά σου γράμματα τὰ πρὸς Ἀκάκιον τὸν Κωνσταντινουπόλεως ποιμένα δείκνυσιν.

---

epistulae collocatae sunt VIII. VIIII. 1—VII. X. ante VIII extat inscriptio Βιβλίον πρῶτον τῶν πρακτικῶν τῆσ ἁγίασ καὶ οἰκουμενικῆς πέμπτης συνόδου I

I antiquior epistulae forma [ΓΛ[a]] edita est infra in appendice 1

O [= aerv], I [inde Λ 28]

3 ὑπάρχειν O[r] ὕπαρξιν O[aev] 10 ἡμῖν τὸν αὐτὸν O[e] τὸν αὐτὸν ἡμῖν O[r] τὸν αὐτὸν O[av] 12 παρθένου τῆς θεοτόκου O[r] παρθένου O[av] παρθένο υτεχθέντα O[e] 13 Ἰησοῦν] υἱὸν O[r] 13. 14 ἐκ δύο φύσεων O[r] 14 ἀχωρίστως] ἀσυγχύτωσ O[a] 17 μονογενῆ υἱὸν O[v] κύριον om. O[aev] 18 ὁ Κσ ισ O[r] 19 παρέδωκε O[av] 23 θέλουσιν O[e] 28 Ἀντέωνος — Ἀρσενόης] ἑτέρα 1 om. O[r] ἀρσινόησ O[av] 29/30 ἣν οἱ O[ar] 1 ἣν O[e] ἥσ O[v] 32 ἀντὶ — σκάνδαλα om. O[r] 34 τε om. O[a] 35 τὸ O[v]

ἐπειδή γε εἰς ἀσέβειαν ἐμπέπτωκας, διαφόρως διαστρέφεις τὴν ἐξενεχθεῖσαν ὑπὸ σοῦ ἀδίκως
2 νομήν, ὅπως ἐμπαράμονον καὶ ἑδραίαν αὐτὴν παρὰ πᾶσι κυρώσηις. οὔτε γὰρ τὸ
θεῖον λέγομεν παθητόν, ὡς σὺ λέγεις, οὔτε γυμνὸν λόγον φαμὲν σταυρωθέντα, ἀλλὰ
Χριστὸν Ἰησοῦν. ἐν δὲ τῶι τρισαγίωι ποῦ σώματος δήλωσις, ἵνα χώραν ἡ τοῦ σταυροῦ
3 λάβηι προσηγορία; λέγεις γὰρ 'ἅγιος ὁ θεός'. καὶ τίς οὐκ οἶδεν ὅτι πρῶτος ὁ πατὴρ 5
κατὰ τὴν τάξιν τῆς συνήθους πᾶσι δοξολογίας, εἰ καὶ μὴ καθ' ὑπεροχὴν τῆς θεικῆς ἀξίας;
ἔπειτα φάσκεις 'ἅγιος ἰσχυρός'. καὶ τίς οὐκ οἶδε κατὰ τὸν προφήτην Ἡσαίαν ὅτι τὸ
τεχθὲν ἡμῖν παιδίον Χριστὸς Ἰησοῦς, οὗ ἡ ἀρχὴ ἐγενήθη ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ καὶ Ies. 9, 6
καλεῖται καὶ ἔστι μεγάλης βουλῆς ἄγγελος θεὸς ἰσχυρός; εἰ γὰρ καὶ ἐσταυ- 2 Cor. 13, 4
ρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ τὸ ἀσθενὲς ἡμῶν ἀναλαβὼν σῶμα τοῦτο πέπονθεν, ἰσχυρὸς 10
δὲ θεὸς τυγχάνων προθύμως πρὸς τὸν σταυρὸν τὸ οἰκεῖον ἐξεδίδου σῶμα, ὡς εἰπεῖν καὶ
4 τὸν προφήτην αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἀνέλαβε. θεὸς δὲ καὶ ἄνθρωπος παρὰ Mt. 8, 17
πάντων συνωμολόγηται ὁ Χριστός· σὺ δὲ μόνον τὸ ἰσχυρὸν τῆς τοῦ Χριστοῦ θεότητος
εἰπών, παραδραμὼν δὲ καὶ τοῦτο ἦκες ἐπὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ ὡμολόγησας, ὡς
5 ἔστιν ἀληθῶς, ἀθάνατον. τίνα οὖν ἐπιφέρεις ἐσταυρωμένον δι' ἡμᾶς μετὰ ταῦτα; τὸν 15
Χριστὸν λέγεις; οὐκοῦν δῆλος γέγονας τετράδα φρονῶν, ἕτερον παρὰ τὸν ἰσχυρὸν θεὸν
τὸν Χριστὸν ὀνομάζων. ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σταυρωθῆναι φάσκεις; καὶ τί τούτου
δυσσεβέστερον γένοιτ' ἄν; ἀλλὰ φαντασίαν λέγεις τὴν τοῦ πάθους οἰκονομίαν; οὐκοῦν
6 φαντασία κατὰ τοὺς ἀσεβεῖς Μανιχαίους καὶ ἡ ἡμῶν σωτηρία. ὁρᾶις πῶς πανταχόθεν
περικρημνίζηι καὶ ἀγνοεῖς, ἢ καὶ εἰδὼς ἑκὼν κακουργεῖς; ἰδοὺ νῦν ὑπομνησθεὶς ἐντράπηθι 20
περὶ τῆς ἀπαιδευσίας σου καὶ εἶξον, ὡς παρεδέξω παρὰ τοῦ προφήτου, δοξολογεῖν τὸ
τρισάγιον· ἀσωμάτως γὰρ ὀνομαζόμενον μηδενὸς προκειμένου τῆς σαρκώσεως τοῦ μονο-
γενοῦς αἰνίγματος καθαρῶς ὀφείλει δοξολογεῖσθαι μηδεμιᾶς σταυροῦ προσθήκης ἐπαγο-
7 μένης. ὡς γὰρ ἂν σοφίσηταί τις, ἐκκρημνίζεται τῆς ὀρθοδοξίας. Χριστὸν δὲ παρα-
λαβὼν δι' ἡμᾶς σταυρωθέντα τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν μακάριον Παῦλον φάσκοντα 25
ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν Ἰησοῦν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον, μὴ ἀπαρνοῦ 1 Cor. 1, 23
τούτου τὸ ὄνομα καὶ τὸ πάθος· εἰ δὲ μή, προλαβὼν ἐκεῖνος ἔφη· εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγε- Gal. 1, 9
λίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. ἐγὼ γάρ φησιν οὐκ ἔκρινά τι 1 Cor. 2, 2
8 εἰδέναι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Χριστὸν Ἰησοῦν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. εἰ δὲ
τοῦτον ἀπαρνεῖσθε σταυρωθέντα καὶ τῶι τρισαγίωι πάθος προσάπτετε, πῶς οὐχ ὑποίσετε 30
τὸν ἀναθεματισμόν; Παῦλός ἐστιν ὁ ἀναθεματίζων, τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς. προβαλοῦ
9 Χριστὸν καὶ σταυρὸν μὴ ἀπαρνοῦ· μὴ ἕτερον ἀνθ' ἑτέρου. πλεῖστοι γάρ εἰσιν οἱ
σταυρωθέντες, εἷς δὲ ὁ δι' ἡμᾶς. φέρε οὖν ἐν τῶι σταυρῶι τούτου τὸ ὄνομα, ἵνα μὴ
ἕτερον ὑποπτευθῆις λέγειν σταυρωθέντα, ὅτι οἶδας ὅτι πολλὰ τὰ ἔνεδρα τοῦ δολίου. διὰ
τοῦτο καὶ οἱ τιη καὶ οἱ ρν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν παραδιδόασι σταυρωθέντα καὶ οὐ 35
τὸ τρισάγιον· οἱ δὲ νομομαθεστέρους κρίναντες ἑαυτοὺς εἶναι τούτων τῶν πατέρων πῶς
οὐ δεικνύουσιν ἑαυτοὺς τούτων ἀλλοτρίους;

O [= acrv], I

1 γε O^{rI} δὲ O^{aev} Λ ἐμπεπτωκὼσ O^{arv} ἐκπεπτωκὼς I cf. Γ 5 λάβοι O^{er} 8 ις χς O^{a} ἐγεννήθη O^{v} 9 ἰσχυρὸς θς O^{rI} 10 οὐκ ἐξ O^{e} τούτω I 12 ἔλαβε I 14 τοῦτο ΙΛΛ^{a}Γ τοῦτον O 16 φωνῶν O^{rI} 20 περικνημίζη I 22 προσκειμένου I 23/24 ἐπαγόμενοσ O^{v} 24/25 δι' ἡμᾶς — θεοῦ παραλαβὼν O^{rI} 26 ιν χν O^{arv}I 27 ὑμῖν I 29 ιν χν O^{arI} 31 προλαβοῦ I 34 ὅτι^{2} om. O^{r} πονηροῦ I 35 οἱ^{1} om. O^{a}I, corr. O^{a} οἱ^{2} om. O^{a}

II

Φαύστου ἐπισκόπου Ἀπολλωνιάδος πρὸς τὸν αὐτὸν Πέτρον

1 Ἐπειδήπερ ἐπιτέτραπται νύττεσθαι τοὺς πρώτους ὑπὸ τῶν ἀποκαλυφθέντων Χριστοῦ τὸ μυστήριον ἐσχάτων, ἐκείνους δὲ σιγὴν ἄγειν τῆς κακοδιδασκαλίας ὡς γεγονότας κακίστους δογματιστάς, ἤκουσα παρὰ πολλῶν συνεπισκόπων, ἀγαπητέ, ἐκνενευκέναι σε τῆς ὀρθοδοξίας καὶ τοῦτο πανταχοῦ περιήχηται, δι' ὃ ἀναγκαῖον ἡγησάμην πυθέσθαι παρὰ σοῦ εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει. δεῖξαι γάρ μοι δέδοκται μὴ οὕτως σε φρονεῖν ὀφείλειν ὥστε τῶι τρισαγίωι σταυρὸν συνάπτειν καὶ πάθει καὶ θνήσει τὸ ἀπαθὲς ὑποβάλλειν,
2 ἀλλὰ καθαρῶς ὡς τὰ σεραφὶμ καὶ εὐσεβῶς δοξολογεῖν. πῶς γὰρ Χριστιανίσουσι τὰ ἔθνη τοῦ ὀνόματος τοῦ σωτῆρος μὴ ἐπιφερομένου τῶι Χριστῶι; πῶς δὲ καὶ αὐτοὶ οἱ Χριστιανοὶ δύνανται πιστοὶ τυγχάνειν μὴ ἀνατιθέντες τῶι σταυρῶι τὸ τοῦ Χριστοῦ ὄνομα; ἀκούοντες γὰρ οἱ ἄπιστοι θεὸν ἀθάνατον δι' ἡμᾶς σταυρωθέντα ἐροῦσι σκάνδαλον εἶναι, τὸ πιστεῦσαι Χριστῶι ἀποστρεφόμενοι καὶ λέγοντες· οἱ θεοὶ ἡμῶν οἱ παρὰ τοῖς Χριστιανοῖς κίβδηλοι ὄντες ἀθάνατοι παρ' ἡμῶν ἀναγορεύονται, καὶ πῶς ὁ αὐτῶν θεὸς ἀθάνατος ὢν ἔθανε; δῆλον ὅτι ψευδὴς ἡ ῥῆσις αὕτη· εἰ γὰρ ἀπέθανεν, οὐκέτι ἀθάνατος οὐδὲ
3 ἰσχυρός, ἀλλὰ ἀσθενὴς τῆς ἀθανασίας τραπείς. οὐχ οὗτοι δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ θεοσεβεῖς καὶ ἡμῖν ὁμόπιστοι λέξουσιν ἄν· οὗτοι θεοπασχῖται καὶ οὐχὶ Χριστιανοί εἰσι· Μανιχαῖοι καὶ οὐκ ὀρθοτόμοι· τετραδῖται καὶ οὐ τριαδόδοξοι· Εὐτυχιανισταὶ καὶ οὐκ ὀρθόδοξοι· Νεστο-
4 ριανοὶ καὶ οὐ φιλόχριστοι. εἰ δέ τις τὸν ἐπὶ σταυροῦ κρεμασθέντα ἀκούσει Χριστὸν Ἰησοῦν εἶναι, ὃς τὴν θνητὴν ἡμῶν σάρκα χρισθεὶς φιλανθρωπίαι Χριστὸς εἰκότως κικλήσκεται, δι' ὃ καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν, ὃν ἐλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ, τότε πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐρεῖ· κἀγὼ Χριστιανός εἰμι, πιστεύω εἰς ὃν καὶ
5 οὗτοι ἐπίστευσαν, καὶ πιστευθήσεται καὶ τὰ πάθη καὶ ἡ θνῆσις τοῦ σώματος αὐτοῦ. καὶ γὰρ διὰ τοῦτο πλείσταις λοιδορίαις ἐβλήθη παρὰ τῶν ἀπίστων ἡ ἐν Χαλκηδόνι τῶν χλ πατέρων ὀρθόδοξος πίστις, ὅτι εἶπον δύο φύσεις εἶναι ἐν τῶι Χριστῶι, μίαν παθητὴν θνητὴν ὁρατήν τε καὶ ἔπαφον, ἥτις ἐστὶν ἡ σὰρξ ἡμῶν, καὶ μίαν ἀπαθῆ ἀθάνατον ἀόρατον ἀψη-
6 λάφητον, ἥτις ἐστὶν ἡ τοῦ θεοῦ ἄχραντος φύσις. τὰ ἑκάτερα οὖν ἐν τῶι Χριστῶι δεῖ ἡμᾶς ὁμολογεῖν, ὧν τῆι ἑνώσει μὴ δῶις διάστασιν μηδὲ τέμηις τὸν θεὸν ἀπὸ τῆς σαρκός, καὶ οὐ φωραθήσηι Νεστοριανός. μηδὲ τὸ διάφορον ἀπαρνήσηι τῶν τοῦ Χριστοῦ φύσεων, καὶ οὐχ ὑπεπτευθήσηι Εὐτυχιανιστὴς εἶναι. καὶ μὴ συγχέηις θεὸν σαρκὸς πάθεσι, καὶ οὐ λεχθήσηι Ἀπολιναριαστὴς εἶναι. μηδὲ τὸν ἀπαθῆ καὶ ἀθάνατον τετράφθαι λέξηις θεόν, καὶ οὐ προσοχθίσεις εἶναι Μανιχαῖος. μηδὲ ἐν τῶι τρισαγίωι μετὰ θεὸν πατέρα καὶ ἰσχυρὸν αὐτοῦ υἱὸν καὶ ἀθάνατον πνεῦμα προσθῆις Χριστὸν ἐσταυρωμένον, καὶ οὐχ ἕξεις τοῦ Σαμοσατέως τὴν αἵρεσιν καὶ οὐκ ἐλεγχθήσηι τετράδα φρονῶν καὶ οὐ τρι-
7 άδα. μηδὲ τὴν τριάδα εἰς Χριστὸν ἀναπλάσηις αὐτὸν λέγων πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα, καὶ οὐχ ὑποίσεις τὴν Σαβελλίου δίκην. μηδὲ κληθῆναι θέλων καθηγητὴς καὶ οὐκ ἀκόλουθος τῆς Χριστοῦ διδασκαλίας καινοτομήσηις κενοδοξίας αἱρεσιν, καὶ οὐ μωμήσηι

II antiquior epistulae forma [ΓΛ^{a}] edita est infra in appendice 5

O [= aerv], I

4 τὸ om. I δακοδιδασκαλίασ O^{v} 5 ἤκουσα O correcturam corruptelae Γ ΗΚΟΥCΜΑΙ. in qua latere ΗΚΟΥCΑΔΕ docet Λ^{a}, non ad finem perficiendo ἐπισκόπων O^{r} 8 θνήσκει I 10 σωτῆροσ OΛ σταυροῦ ΓΛ^{a} recte Χριστῶι] σταυρῶ I 15 κρίσισ O^{arv}I 17 ἄν om. I ὀρθόδοξοι O^{e}Λ 18 τριαδόδοξοι scripsi τριάδοξοι OI τρίδοξοι Γ ὀρθότομοι O^{e}Λ 20 Ἰησοῦν om. O^{r}I 20/21 κέκληται O^{e} κληθήσεται I 26 ἀόρατον om. I 29 τοῦ om. O^{r}I 30 ἐλεγχθήση I 31 ἀπολιναριστὴς O^{ar}I 32 προσοχθίσησ O^{v} προσοχθίση O^{a} προσωχθίση O^{r} 34 φωνῶν O^{r}I 35 εἰς om. I αὐτὸν] cf. quae in appendice adnotaui 36 ὑποίσησ O^{v} 37 καινοτομήσεισ O^{r} καινοδοξίασ O^{rv} μωμήσεισ O^{r}I

σὴν ψυχήν, ὅτι οἶδας τοὺς ἀποστόλους μὴ καθηγησαμένους ἐν καινοτομίαις, ἀλλ' ἰχνηλατή-
8 σαντας τὸν μόνον καθηγητὴν καὶ νομοθέτην Χριστόν. βλέπε, ἀγαπητέ, μὴ εἰς πέρας
ἄξηις τὸ διαφημιζόμενον περὶ σοῦ, μὴ γέλως γένηι ὡς θεοπασχίτης ἢ τετραδίτης. εἰ
δὲ καὶ ἐφήψω τούτων τῶν λόγων ἢ τῆς φρονήσεως ἐν παροιστρήσει, τάχος ἔκκλινον ἀπὸ Ps. 36, 27
κακοῦ καὶ ποίησον ἀγαθόν, ἵνα, ὡς εὐχόμεθα, ὀρθοτομῆις τὸν λόγον τῆς ἀληθείας 5
Χριστὸν καθομολογῶν σαρκὶ δι' ἡμᾶς παθόντα τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος καὶ ἅπαξ τοῦ
οὕτως ὁμολογεῖν, μὴ ὑποσκελισθῆις ὑπὸ τῶν αἱρέσεων. πολλοὶ γὰρ πλάνοι ἐξ- 2 Ioh. 7
ῆλθον εἰς τὸν κόσμον οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Χριστὸν Ἰησοῦν ἐν σαρκὶ
ἐληλυθέναι.

III 10

Παμφίλου ἐπισκόπου Ἀβύδων πρὸς τὸν αὐτὸν Πέτρον

1 Τὸ πολύθρυπτον τῶν ἐμῶν παίδων, ἀγαπητέ, διεγείρει με κελαδεῖν θρῆνον· εἰ γὰρ
ἐν οἴωι οἴκωι θνήισκει τις, ἐκεῖσε κλαυθμὸς φοιτᾶι. πῶς οὐκ ἀποδακρύσομαι καὶ ἀπ-
οδύρωμαι τὸν ἀλιτηρίως ἐκ τῶν σῶν ἀγγείων καταγγισθέντα τῶν ἐμῶν υἱῶν θάνατον,
2 οὓς ἔδει σε ὡς συναδελφὸν ἐπισπουδάσαι σὺν ἐμοὶ ἄξαι πρὸς τὸν θεόν; τοὐναντίον 15
δὲ πέπρακταί σοι, θεοφιλέστατε· ἐγένου γὰρ αὐτῶν ὀλετὴρ καὶ οὐ ζωή, πικρία καὶ οὐχ
ἡδύτης, ὄμφαξ καὶ οὐ πέπειρος βότρυς, ζιζάνιον καὶ οὐ σῖτος, καλάμη καὶ οὐ χρυσός,
3 ἄκανθα καὶ οὐκ ἄνθος, ἐκταραγμὸς καὶ οὐ γαλήνη. τί γὰρ τῶν προέδρων ἡμῶν καὶ
ἐπίσων οὐ προσχὼν τὰ σύμβολα εἶξας μὴ προσθέσθαι τῆι τριάδι τετράδα ἐν τῶι τὸ
4 τρισάγιόν σε φάσκειν ἐν προσθήκηι σταυροῦ; αὕτη γὰρ δρακοντικὴ καὶ ἰοβόλων αἱρέσεων 20
φωνὴ καὶ πύλη ἅιδου καὶ αἰώνιος πυλωρὸς θανάτου, Χριστιανῶν βρόχος, ἀκάκων θήρ-
ευμα, ὀρθοδόξων μῶμος, πιστῶν πρόπτωσις, σωφρόνων σκάμβωσις, ἀσκητῶν σκάνδαλον,
οἷς ὑπώπτευσας γλυκὺς εἶναι σὺν τῆι ἐκφωνουμένηι σου ἐκθέσει τῆι παρακοντιζούσηι
τὸν ἀποστολικὸν ὅρον καὶ τὰ εὐαγγέλια καὶ τὸ τῶν τιη σύμβολον τῶν τὴν προσθήκην
5 ἐν τῶι τρισαγίωι ἀγνοούντων τὸ νοητὸν δηλητήριον. φράσον μοι οὖν· τίς τὴν 25
θεότητα ἔφη σταυρὸν ὑπομεμενηκέναι; τί τὸν θεὸν λόγον γυμνοῖς ἀπὸ τῆς στολῆς; τί
διχάζεις τὸν ἄτμητον τῆι σῆι σκαιότητι; τί παρατιτρώσκεις τὴν ἀλήθειαν; τί Νεστορίωι
καὶ Εὐτυχεῖ τῆι τομῆι τοῦ Χριστοῦ ὑπόσπονδος γίνηι καὶ τῶι Σαμοσατεῖ μεμαθήτευσαι
ῥῆξαι Χριστοῦ τὴν θείαν οὐσίαν ἀπὸ τῆς σαρκὸς καὶ Οὐαλεντίνωι συνηρεύξω, ὡς
6 ἐκεῖνος, φάσκων τὸν ἀθάνατον σταυροῦσθαι καὶ ὑπόδουλον τιθεὶς τοῖς πάθεσι τὴν θείαν 30
φύσιν; τί ἐπίσχω ἢ τί λαλήσω; οὐ Παυλιανιστήν σε φωνήσω; ἀλλ' ἐν τοῖς συγγράμμασιν
ἔφης μετὰ τὴν τριάδα φωνεῖν Χριστὸν δι' ἡμᾶς σταυρωθέντα. οὐ Μανιχαῖόν σε
λέξω; ἀλλὰ γέγονας αὐτέλεγκτος θεὸν καὶ οὐχὶ Χριστὸν φήσας ἐσταυρωμένον. οὐ
Νεστοριανόν σε φράσω; ἀλλ' ἀπέδειξας μετὰ τὸν πατέρα μὴ ὁμολογεῖν τὸν ὑμνούμενον
ὑπὸ πιστῶν θεοῦ ἰσχυρὸν υἱὸν σαρκὶ ἐσταυρωμένον. οὐκ Ἀπολιναριαστήν σε λέξω, 35
7 ἔφυρας γὰρ ὡς αὐτὸς θεὸν συγχέας σαρκὸς παθέσι. λίαν οὖν λύπηι συσχεθεὶς τάδε

III epistulae antiquior forma [ΓΛ^{a}] edita est infra in appendice 3

O [= aerv], I

1 σὴν] τὴν O^{rI} 4 ἐψήφω I ἢ om. O^{e}Λ ἐμπαροιστρίση O^{r} 8 ἰν χν O^{arv}I 11 παμφύλου O^{v} ἀβύδου O^{rI} 12 πολύθαπτον I κελλαδεῖν O^{r} 13/14 ἀποδύρομαι O^{er} 16 αὐτῶν om. O^{r} 17 ὄμφαξ — σῖτος om. O^{rI} βότρυς] βρῶσις O^{av} *esca* Λ^{a} 18 ἐκτιναγμὸσ O^{a} καταρραγμὸσ O^{rI} προέδρων OI, cf. append. 19 ἐπίσων O^{av} ἐπισκόπων O^{er}I cf. append. τοῖσ συμβόλοισ O^{rI} εἶξαν I προθέσθαι O^{v} τετράδα ἣν O^{rI} 19/20 τὸ τρισάγιόν σε O^{e}Λ τρισαγίω σε O^{rv}I τρισαγίω O^{a} φάσκειν λέγουσιν O^{rI} 21/22 θήραμα O^{v} 23 ὑπώπτευσαι O^{er}Λ 28 εὐτυχῆ O^{v} 29 ὥστε ῥῆξαι O^{rI} 30 θεὶσ O 32 τὴν [τὴν τῆσ O^{r}] τριάδοσ φωνὴν O^{rI} Χριστὸν] τὸν I 33 αὐτέλεκτος O^{r} 34 ὑπέδειξας I 35 θῦ O^{av}I ἀπολιναριστήν O^{ar}I 36 ἔφυρεσ O σχεθεὶσ O^{r}

σοι προστίθημι σὺν τῶι εἰς τοῦτό με συμβιβάσαντι Ἀκακίωι, αὐτὸν δὲ ὁ τῆς Ῥωμαίων, τοὺς πάντας δὲ ὁ παντέπισκοπος· τί λυμαίνηι τὴν ἐκκλησίαν, τί σκορπίζεις Χριστοῦ τὴν ποίμνην; εἰ κακῶς λέγω, φράσον μοι σύ· ζητῶ γάρ σε τῆι διδασκαλίαι τῆι ὀρθοτάτηι
8 ὑπερέχειν με καὶ πλείστους. τί οὖν φράσομεν; ὡς Παῦλος, Χριστὸν ἐσταυρωμένον ἢ ὡς σύ, τὸν ἀθάνατον ἐσταυρωμένον; τί ἐροῦμεν; ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ὡς
9 πολλαχῶς ἔφη ὁ κύριος, παθεῖν ἢ ὡς σὺ κεκαινοτόμηκας, τὴν θεότητα παθεῖν; ἢ τὰ εὐαγγέλια καὶ αἱ Πράξεις καὶ ὁ ἀπόστολος, ὡς σὺ ἔφης, οὐ λέγουσιν ὥσπερ δεῖ, ἀλλὰ εἰσὶ παρὰ σοὶ μεμπτέα καὶ παρὰ τοῖς ἐξηκολουθηκόσι τῆι τοιᾶιδε σου παραφροσύνηι τοῦ τὸ τρισάγιον φωνεῖν ἐσταυρωμένον; ἀποδεδειγμένοι γάρ εἰσι σὺν σοὶ τετράδα παρεισφέροντες. εἰ δὲ ταῦτα οὕτως ἔχει, τί ἀναγινώσκονται αἱ θεῖαι γραφαί, εἰ αὗται
10 οὐ πιστεύονται, ἀλλὰ σύ; ἄνω γὰρ καὶ κάτω Χριστὸν παραδιδόασι δι' ἡμᾶς ἐσταυρωμένον καὶ οὐ τὸ τρισάγιον, ὡς σὺ νῦν φάσκεις. ἀλλὰ καὶ ἀποβλητέους εἶπον αἱ γραφαὶ τοὺς θεοπασχίτας. ἤδη δὲ καὶ πρὸ τούτων τῶν γραμμάτων ὡς κυρίωι μου καὶ πατρὶ ὡς ὀρθότατα φρονοῦντι δεδήλωκα ἐπανορθώσασθαι καὶ ἀναρρῆξαι τόδε τὸ παρὰ σοῦ καινισθὲν ἀσεβὲς δόγμα καὶ οὐκ εἶξας. διὰ τοῦτο τοίνυν ὡς πρὸς πρῶτον εὑρετὴν
τῶν ἀσεβῶν τούτων λόγων δεδόνημαι τοῖς κατὰ σοῦ ἐπιτιμίοις, ἴσως κἂν διὰ τούτων ἐντραπεὶς ἐπιστομιζόμενος παρ' ἥσσονος τῆι ἀξίαι θᾶττον εἴξεις ὀρθοδοξεῖν πατέρα καὶ
11 υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα ἐν τῶι μηδὲν τούτοις προστιθέναι ἢ ὑφαιρεῖν καὶ ἔχεσθαι τῆς ὑπὲρ ἡμᾶς ἀψῖδος τοῦ θρόνου. εἰ δὲ μηδὲ οὕτως ἀνάσχηι, οἴσω σοι κοινωνίας παραίτησιν·
Tit. 3, 10. 11 ἔφη γὰρ ὁ ἀπόστολος αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ πρώτην καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἁμαρτάνει ὢν αὐτοκατάκριτος. πλὴν θεοῦ ἐσμὲν ἐντεῦκται μὴ γενέσθαι σε αὐτοκατάκριτον, ἀλλὰ ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.

IIII

Ἀσκληπιάδου ἐπισκόπου Τράλλεων πρὸς τὸν αὐτὸν Πέτρον

1 Ἰδού, ἀγαπητέ, πεπλήρωται ὁ κόσμος ἐκ τῆς ἐκθέσεώς σου σκανδάλου καὶ τὰ βασίλεια ἐμφρόντιστα γέγονε καὶ οἱ ποιμένες διεγείρονται ἐπαξίως ἄξαι ἐπὶ σοὶ ταλανισμόν. δὸς οὖν, παρακλήθητι, φωνὴν μίαν ὀρθοτομίας τοῦ ἐπιπρυτανεύειν τάληθὲς ἐν τῶι κοινῶι τοῦ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τῶι κόσμωι καθομολογεῖν ἐσταυρωμένον καὶ μὴ τοῦτον διαρριπτεῖσθαι διὰ σοῦ καὶ τούτου τὸ ὄνομα ἐν τῶι ἑτέρως ἐν διαστροφῆι λέγειν ἐν τῶι τρισαγίωι
2 τούτου τὸν σταυρόν. μὴ σὺ πρῶτος εἶ τῶν ἐν Νικαίαι πατέρων, ἵνα ἄρξηι ὁ ὅρος σου ὑπὲρ αὐτούς; ἀλλά, φησίν, ἐγὼ διὰ Νεστόριον προσέθηκα ἐν τῶι τρισαγίωι τὸν σταυρὸν διὰ τὸ αὐτὸν παρεξωθεῖσθαι ἐν τούτωι τὴν θεότητα ἐν τῶι σταυροῦσθαι αὐτόν.
3 καὶ τί; μή νεώτερον Νεστορίου τὸ φρόνημα; ἦρξε γὰρ τοῦτο ἀπὸ τοῦ μεταιόφρονος Φωτεινοῦ, ὃν οἱ ἅγιοι πατέρες οἱ ἐν Νικαίαι ἐν ζωῆι μὲν οὐ κατέφθασαν, τὸ δὲ δόγμα

IIII epistulae antiquior forma edita est infra in appendice 4

O [= acrv], I

1 προτίθημι O^{rI} σὺν τῶι om. O^{rI} με συμβιβάσαντι O^{arv} συμβιβάσαντί με O^{e} με συμβιβάσαντος O^{r} corr., I ἀκακίου O^{rI} 2 τοὺς om. I πάντων ἐπίσκοποσ O^{rI} 4 ὑπερένχει I μου O^{rI} πλείστων O^{rI} παῦλον I 7 ὡς — ἔφης om. I οὐ om. O^{arv} 8 σου om. O^{r} 9 φωνοῦντοσ I 9/10 ἐσταυρωμένον ἢ μετὰ τὴν τριάδα χν̄ ἐσταυρωμένον O^{aev}Λ 10 εἰ^{2} O^{rI} ἢ O^{aev}Λ 12 τὸ om. O^{av} νῦν om. O^{e}Λ καὶ om. O^{a} 13 ὡς om. O^{r} 14 *sapiens* Λ 15 οὐχ εἶξασ O^{r} 17 εἴξεις O^{rI} εἴξησ O^{e}Λ ἤξεισ O^{v} ἤξεισ O^{a} 18 προσθεῖναι O 19 ἡμῶν O^{er} μὴ O^{r} ἀνάσχει O^{r} 22 εὐτεκταὶ O^{r}

25 τράλεων O^{r} 27 ἅσαι O^{v} σὲ O^{av} 28 κοινῶ OI. Λ [*coniter* i. e. communiter cf. append. 29 τὸν χν̄ τὸν υν̄ I τὸν κόσμον O^{arv} 32 αὐτούς] τὸν ἐκείνων I *dices* Λ 34 καὶ τί O^{rI} καίτοι O^{av} τοῦ νεστορίου O^{rI} ἦρξαι O^{rv}

αὐτοῦ κατέκριναν οὐ διὰ τὸ φράσαι αὐτοὺς τὸ τρισάγιον ἐσταυρωμένον, ἐπειδὴ τοῦτο ἦν ἐν γνώσει αὐτοῖς λίαν δύσφορον, Φωτεινῶι δὲ ἐράσμιον. ὅθεν τὸ μὲν τρισάγιον ἐν μυστηρίοις μόνοις ἀπέθεντο φωνεῖσθαι καθὰ τὰ σεραφίμ, φασι, μηδεμίαν ἐν τούτωι
4 προσθήκην ἢ ὑφαίρεσιν πράξαντες. πάλιν δὲ τοῦτο τὸ ἀσεβὲς ἀνανεωθὲν ἐπὶ τοῦ Σαμοσατέως λίαν ἠδρύνθη καὶ ἐπισυναχθέντες οἱ ἁγιώτατοι τὴν μνήμην πατέρες ἐν τῆι Κωνσταντινουπόλει, εἰ καὶ αὐτὸν οὐ παρέφθασαν, ἀλλὰ τὸ δόγμα αὐτοῦ κατέκριναν τὸ μὴ φρονεῖν δύο υἱούς, δι' ὃ ἕνα καθωμολόγησαν ἐν τῶι ὅρωι αὐτῶν υἱόν. μὴ τὸ τρισάγιον ἔφησαν δι' αὐτὸν ἐσταυρωμένον, ὅτι τῶι ὅρωι τῶν πρὸ αὐτῶν πατέρων ἐξηκολούθησαν καὶ ἔπεσθαι τοῖς δόγμασιν αὐτῶν ἔκριναν τοῦ τὸ τρισάγιον ἐν τοῖς
5 μυστηρίοις μόνον ἐξακούεσθαι ἀπαθῶς ὡς τὰ σεραφὶμ καὶ μὴ ἐσταυρωμένον; πάλιν δὲ Νεστορίου ἀνακύψαντος καὶ καταρτίζοντος τὰ ἀσεβῆ πρὸ αὐτοῦ δόγματα, φαμὲν δὴ τὰ Φωτεινοῦ καὶ τὰ τοῦ Σαμοσατέως, συναθροισθέντες δι' αὐτὸν οἱ περὶ Κελεστῖνον καὶ Κύριλλον ἔπαυσαν τὰς τοιάσδε δυσσεβείας οὐκ ἀποθέντες ἐν τῶι τρισαγίωι σταυρόν. ἢ σὺ δοκεῖς πάντων τούτων σοφώτερος εἶναι ἢ ἔχεσθαι παρ' αὐτοὺς πνεύματος ἁγίου, οἷς ἦν γνῶσις; ἡ σὴ τοίνυν ἀποτεθεῖσα ἐν τῶι τρισαγίωι σταυροῦ προσθήκη δυσμενὴς
6 βλασφημία ἐστί. πλὴν καὶ μετὰ τούτους τοὺς ἁγίους πατέρας δυσφόρων καταλαβόντων τὴν Κωνσταντινούπολιν σεισμῶν μικρὸς καὶ μέγας, πλούσιος καὶ πένης, δοῦλος καὶ ἐλεύθερος ἐκ τῆσδε ἀπαναχωρήσαντες ἐν τῶι Κάμπωι ἅμα συνέδραμον κρυμοῖς καὶ χειμῶνι ἐκεῖσε μᾶλλον ὀλέσθαι καὶ μὴ συμπεπτῶσθαι τῆι αὐτῆι πόλει. οὓς φειδοῦς ὁ θεὸς ἀξιώσας φιλανθρωπευσάμενος ἀπεκάλυψε τῶι μακαρίωι Πρόκλωι τὸ τρισάγιον εἰς παῦσιν ὀργῆς λιτανεύοντας αὐτοὺς φωνεῖν καὶ τοῦτο ἐμφανῶς, οὐχ ἑνὶ ἢ δευτέρωι γνωσθέν, ἀλλὰ παντὶ τῶι κόσμωι. μὴ ἀπέθετο ὁ θεὸς ἐν αὐτῶι λέγεσθαι σταυρόν;
7 ὅτι οὐδὲν ὁρᾶι εἰς ὕβριν αὐτοῦ· ἔφη γὰρ φάσκειν »ἅγιος ὁ θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς.« πῶς οὖν σὺ τετόλμηκας παραθέσθαι σταυρὸν παρὰ τὸν θεὸν ἢ καὶ παρὰ τοὺς πατέρας τὸν πατέρα συγχέων τῶι υἱῶι καὶ τῶι ἁγίωι πνεύματι ἐν τῶι τρισαγίωι φωνῶν τὸν σταυρόν, ὡς παρὰ σοὶ μὴ εἶναι πατέρα τὸν πατέρα μόνον, ἀλλὰ καὶ υἱόν, καὶ τὸν υἱὸν μὴ εἶναι υἱὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ πατέρα, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον μὴ εἶναι μόνον πνεῦμα, ἀλλὰ καὶ υἱόν;

8 διὰ τοῦτο εἴ τις ἀνατιθεῖ ἐν τῶι τρισαγίωι σταυρὸν παρὰ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, ἀνάθεμα ἔστω.

εἴ τις τετράδα παρεισφέρει ἐν τῶι τρισαγίωι παραθεὶς μετὰ τὴν τριάδα Χριστὸν ἐσταυρωμένον, ἀνάθεμα ἔστω.

εἴ τις συγχέει τὴν τριάδα αὐτὸν λέγων εἶναι πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα, ἀνάθεμα ἔστω.

9 εἴ τις διίστησι τὴν μίαν οὐσίαν τῆς τριάδος εἰς δύο, ἀνάθεμα ἔστω.

εἴ τις τὸν ἕνα υἱὸν διχάζει εἰς δυάδα υἱῶν, ἀνάθεμα ἔστω.

εἴ τις τὸν θεὸν λόγον καὶ τὴν σάρκα μίαν φύσιν λέγει ἀγνοῶν τῶν φύσεων τὸ διάφορον, ἀνάθεμα ἔστω.

O [- aerv], I

1 τὸ¹] τοῦ O^{eI} 2 φωτεινῶ O^{rI}Λ φωτεινοῦ O^{aev} 5 λίαν] πάλιν O^{e} ἱδρύνθη O^{r} τῆι om. O^{c} 6 τὸ² OI cf. append. 7 μὴ om. I 8 τρισαγίω O^{v} δι' O^{arv}I δὲ $O^{eΛ}$ 9 τρισαγίω O^{v} 10 μόνοις O^{e} 11 ἀνακαλύψαντοσ O^{er} δὲ O^{aev} 12 τὰ om. I 13 τοιαύτασ O^{arv}I ἐπιθέντες I 15 οἷς ἦν] ἡ σὴ I ἐπιτεθεῖσα I τοῦ σταυροῦ O^{e} om. O^{r} δυσσεβὴσ $O^{eΛ}$ 18 ὑπαναχωρήσαντεσ I 19 συνεπτῶσθαι O^{e} συμπτωθῆναι I αὐτοῦ O^{v} 20 ἀξιώσασ καὶ O^{eI} 21/22 καὶ τοῦτο — κόσμωι om. O^{a} 22 ὑπέθετο O^{e} αὐτῶι] τῶ I 26 τὸν² om. O^{a} πνα̅ μόνον O^{av} 29 ἐν — στρὸν ἐντιθεῖ I ἀνατίθησιν O^{e} 31/32 om. O^{aev}Λ 31 Χριστὸν om. I 33/34 om. O^{a} 33 αὐτὸν OI cf. quae adnotaui ad append. 35 post 36 coll. O^{r}I εἰσ οὐσίασ δύο O^{a} om. $O^{eΛ}$

11 καὶ γὰρ πιστεύομεν ὅτι ἡ ζωὴ ζωή ἐστι καὶ οὐ μετέπεσεν εἰς θάνατον. σὺ δὲ γνώσηι καὶ ἀποκόψηι ἐφ' οἷς ἀνόμως εἴρηκας· ἔστω δὲ καὶ ἔστι τοῦ θεοῦ ἡ χάρις μετὰ τῶν ὀρθοτομούντων τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.

V

p. 141 Ἐπιστολὴ Ἰουστικίνου ἐπισκόπου Σικελίας πρὸς τὸν αὐτὸν Πέτρον ὅτι οὐ δεῖ προσθήκην εἶναι ἐν τῶι τρισαγίωι σταυροῦ, ἵνα μὴ δύο εἰσάξηις υἱούς

1 Δεῖ τὸν στρατιώτην ὁπλίζεσθαι κατὰ τῶν πολεμίων καὶ τὸν ἀθλητὴν τοῖς ἀνθισταμένοις· ἡ δὲ πάλη ἡμῶν οὐ σαρκικὴ οὐδὲ ἐπιφανείας σώματος ἀλείμμασιν οὐδὲ σχολάζων τις τῆς πάλης τὸ στέφος ἕξει τῆς θεότητος ἐρραθυμήσας τοῖς ἐπιπλήττουσι μὴ προέσθαι
2 Tim. 2, 5 τῆς ἀληθείας τὴν πάλην. καὶ γὰρ καὶ ἀθλητὴς οὐ στεφανοῦται, ἐὰν μὴ νομίμως
2 Cor. 10, 4. 5 ἀθλήσηι, καὶ τὰ ὅπλα ἡμῶν οὐ σαρκικά, ἀλλὰ δυνατὰ τῶι θεῶι πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων, λογισμοὺς καθαιροῦντα καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαι-
2 ρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ. δι' ὃ ὡς ἀδελφὸν διανίστημι ἐν ὑπομνήσει ὅτι καλὸν τὸ ὑπείκειν τοῖς πατράσι καὶ ἀπείπασθαι οἰκείας καινοτομίας· πείθου Φίλικος, ἀγαπητέ, ταῖς ὑποθέσεσιν ἐν τῶι μὴ παραθέσθαι σε ἐν τῶι τρισαγίωι δύο υἱοὺς καὶ πείθου τοῖς σεραφὶμ τὴν τριάδα ὡσαύτως δοξολογεῖν καὶ μὴ παρὰ ταῦτα νόσει κενοδοξίαν τοῦ ποιεῖσθαι κακίστην ἐπισόφισιν. σταυρὸν τῶι ὕμνωι προστιθεὶς πήρωσις
3 πολλοῖς ⟨εἰ⟩ γινόμενος. τί οὖν διορύττεις ὄμματα ἰδιωτῶν ἐπισκαλίζων ἀσεβῶν ὁρμάς, Μάνην καὶ Οὐαλεντῖνον καὶ Εὐτυχῆ ὁπλίζων τοῦ φάσκειν παθητὸν τὸ θεῖον, μᾶλλον δὲ Παῦλον τὸν Σαμοσατέα καὶ Νεστόριον, διότι ἐν τῶι τρισαγίωι προστιθεῖς τετράδα; ὅτι ὡς ἐὰν περιστραφῆις, τὸ ἀσεβὲς νόημα εὐσέβειαν οὐκ ἔχει, ἀλλὰ πλείστων
4 αἱρέσεων δείκνυσι μορφάς. Ἄρειος γὰρ ἐλαττοῖ τὸν υἱὸν καὶ Εὐτυχὴς ὁμοίως διὰ τὸ τὸ πάθος περιθέσθαι τῆι θείαι φύσει τοῦ υἱοῦ, δι' ὃ οὐδὲ ὁμοούσιον φράσειαν, ὡς Εὐνόμιος, τὸν υἱόν. εἰ γὰρ δὴ παρ' αὐτοῖς ὁ πατὴρ ἀπαθής, ὁ υἱὸς δὲ τῆι θεότητι παθητός, πῶς ὁμοούσιος; Μακεδόνιος δὲ τέμνει ἐκ τοῦ πατρὸς τὸ ἅγιον πνεῦμα καὶ Νεστόριος ὡσαύτως διχάζει εἰς δυάδα υἱῶν τὸν ἕνα υἱὸν καὶ ἡδύνεται, ὡς σὺ ἔφης, φάσκειν ἐν τῶι τρισαγίωι τετράδα, σταυρὸν μετὰ τὸ ὁμολογῆσαι τὴν τριάδα προστιθεὶς ἀσεβῶς. παῦ-
5 σαι οὖν τῆς τοιαύτης σου ἀσεβοῦς φαραγγώσεως μὴ προσθεῖναι τῶι σκανδάλωι σκάνδαλον καὶ μὴ ἔσηι αἴτιος ἀπωλείας τῶν ἁπλουστέρων ἀνθρώπων, μήπως ὁ πρόεδρος ἡμῶν Φίληξ κατὰ τοὺς κανόνας ἀποφήνηται κατὰ σοῦ καὶ οὐδὲν σε ὠφελήσει τὸ λέγειν »ἐγὼ
p. 142 εὐχρήστως τοῦτο ἀπετιθέμην τοῦ τὸν σταυρωθέντα ἐν τῶι τρισαγίωι ὁμολογεῖν.« ἆρον ἀνομίαν ἐκ τῆς οἰκουμένης, μήπως τοῦτο τάχος περιπολάσηι, ὅτι τὸ ἀσεβὲς ῥάιδιον
6 δεκτόν, τὸ δὲ ἄμεινον οὔ. δέξαι οὖν ὡς ἀδελφοῦ σου παραίνεσιν καὶ σβέσον τὸ φρύαγμα

V in collectione Latina 3. paginae hic et p. 18 sq. adnotatae sunt editionis in *Abhndg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. N. F. 10*

O [= aerv], I, Λ^a [= vb]

2 ἔστι] ἔστη O^v

5 Ἰουστικίνου O^eI Ἰουστικηνοῦ O^{arv} *Iustini* Λ^a *Iustiniani* Λ σικελλίας O^e σικελείασ O^v 6 ἄξησ O^{arv} λέξησ I 8 πάλησ $O^e\Lambda\Lambda^a$ πλάνησ O^{arv}I 9 στίφος O^{arv}I ἕξει $O^e\Lambda^a$ ἄξει κατὰ O^rI om. O^{av} ἐραθύμησασ O^r προελέσθαι I 10 πάλην $O^e\Lambda\Lambda^a$ πλάνην O^{arv}I καὶ IΛ^a εἰ OΛ ἀθλητήσ O^{arv}IΛ^a ἀθλεῖ τίσ $O^e\Lambda$ 12 καθαιροῦντεσ O^a 14 *Felicis* Λ^a φιλικῶς OIΛ 15 ὑποθήκαις I παραθέσθαι O^{ev} παραθέ O^a παραθέσει O^r παραθέσειν O^r corr., παραθήσειν I 16 νόσει Λ^a νοσεῖν OΛ 16/17 κενοδοξίαν O^eIΛ κενοδοξίασ O^{arv} 17 σταυρῶ I προστιθῶν O^{av} πήρωσις I *caecitas* Λ^a πηρὸς OΛ 18 εἰ addidi *effectus es* Λ^a ὀρύττεισ O^r 20 προστίθησ O^e 21 τὴν τετράδα O^e περιστραφεῖσ O^v εὐσέβειαν IΛ^a εὐσεβείασ OΛ 22 τὸ alterum om. O^{arv}I 23 παραθέσθαι O 26 υἱῶν $O^v\Lambda\Lambda^a$ om. O^{arv}I ἡδύνε O^r ἡδύνετο O^r corr. 27 προστιθῶν O^{av} ἀσεβῶς om. I 31 ἐπετιθέμην I τοῦ] τὸ I 32 τοῦτο] τὸ O^{av} ἐπιπολάση O^e περιπολεύση I ῥάδιον $O^v\Lambda^a$ ῥᾶον O^{arv}I 33 δεκτὸν I δεκτικὸν OΛ

τῶν αἱρετικῶν καὶ γενοῦ ποιμὴν τῶν προβάτων καὶ οὐ λύκος. καὶ τῷι μακαρίωι Πρόκλωι ἀκόλουθος γενοῦ καὶ τῆι αὐτοῦ ἐν τῶι Κάμπωι ἀποκαλύψει φόβων ὄντων λιτῶς φάσκειν τὸ τρισάγιον εἰς παῦσιν ὀργῆς καὶ μὴ ἐγείρειν ἔτι θυμὸν ἰσχυρόν. εἰ δὲ μή, ὄψει σύ· ἡ δὲ ἀδελφότης μου ἀθῷος ἔσται κἀγὼ μετ' αὐτῶν καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ γράψαντές σοι
7 περὶ τούτων. φρούρει σεαυτόν, ἀγαπητέ, ἀπὸ τῶν σκανδάλων. ἔμαθες ἀπὸ τοῦ 5
'Ησαίου ἅγιος ἅγιος ἅγιος λέγειν· μὴ σταυρὸν ἔφη σοι λέγειν; ἀλλά, φησί, τότε ὁ υἱὸς Ies. 6, 3
οὐκ ἐσταυρώθη καὶ διὰ τοῦτο οὐ παρέδωκε τότε τὸ ὁ σταυρωθείς. τί οὖν; νῦν τὰ σεραφὶμ ἐν τῶι τρισαγίωι προσέθηκαν τὸν σταυρόν, ὅτι σὺ λέγεις; καί φησιν 'οὐκ οἶμαι.' καὶ εἰ οὐκ οἶδας, πῶς ἀσεβεῖς; καὶ γὰρ καὶ τότε ἔφη τὰ πάθη τῆς σαρκὸς τοῦ λόγου ὁ προ-
8 φήτης καὶ ὑμνολογεῖ σεμνῶς τὸ τρισάγιον. πλὴν πῶς καὶ λέγεις δεδέχθαι τὴν ἐν Χαλκη- 10
δόνι σύνοδον, καὶ ὡς αὐτὴ παραδίδωσί σοι, οὐ δοξολογεῖς τὸ τρισάγιον, ἀλλ' ἀπειθεῖς κἀκείνηι καὶ οὐκ ἐφοβήθης λεγούσης αὐτῆς 'ὁ μὴ φρονῶν οὕτως ἀνάθεμα ἔστω;' ὑγιῶς δοξολόγει, καὶ ὑγιὴς ἔσηι· εἰ δὲ μή γε, μόνος ἀντλήσεις τὰ κακά.

VI

Φίληκος ἐπισκόπου 'Ρώμης πρὸς τὸν αὐτὸν Πέτρον καθαιροῦσα αὐτόν 15

1 'Επειδὴ δυστήνων ἐξεμαγεύθης ἐν ἀσεβείαι λόγων καὶ οὐκ ἔκρινας εἶξαι τοῖς προτεταγμένοις ἁγίοις πατράσι τοῖς κατακοσμήσασι τὸν θρόνον τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης καὶ πολυ-
2 άθλου 'Ιγνατίου τοῦ μάρτυρος, οὗ καὶ ἀνάξιος ὢν οὐκ οἶδα ὅπως ἐμπεπήδηκας ἄρξαι, καὶ μώμοις σου βεβήλοις καὶ ἀσεβέσι δόγμασι καινοτομίαν τῆι καθολικῆι ἐκκλησίαι ἐνέκρινας τοῦ μὴ Χριστὸν σταυρωθέντα δι' ἡμᾶς δεῖν εἰπεῖν, ἀλλὰ πάθος τῶι ἀπαθεῖ θεῶι ἀνόμως ἐπεισ- 20
άξαι καὶ τῶι ἀθανάτωι πνεύματι θάνατον ἐπιθεῖναι καὶ οὐκ ἐφρικίασας ἃ οὐ παρεδέξω ἔκ τε τῶν θείων εὐαγγελίων καὶ ἀποστόλων καὶ τῶν ἀνδραγαθησάντων εὐφήμων πατέρων, κακίστως ἐπισοφισάμενος ταῦτα ἐπιστροβῆσαι καὶ οἰκείας φρονήσεως λύμην ἐμπαραθέσθαι τοῖς ἁπλουστέροις καὶ σκάνδαλον τοιαύτης αἱρέσεως, ὡς οὐδὲ ἴσα ταῖς προτέραις αἱρέσεσιν ἀνθεῖν, ὑπεράγειν δὲ μᾶλλον πολλαχῶς, καὶ οὐχ ὥρμησας τῆι ἀληθείαι καὶ τοῖς ἐπὶ δὶς 25
3 γράμμασιν ἡμῶν ἐνωτίσασθαι, νῦν ἠρξάμην ἀποφήνασθαι κατὰ σοῦ, μᾶλλον δὲ ὁ κορυφαιότατος τῶν ποιμαντικῶν θρόνων, ὁ ἐν ἁγίαις εὐφημίαις κομῶν, ὁ ἄριστος τῶν ἀποστόλων ἀληθῶς Πέτρος, οὐ μόνον δὲ κατὰ σοῦ, οὗ τὸ ὄνομα ἔπισος εἶ, ἀλλ' οὐ τῆι γνώμηι οὐδὲ τῆι πίστει, ὅτι ὑπεράγαν ἐκ τούτου ἐκκεκλικὼς εἶ τοῦ ὀρθοῦ σκοποῦ καὶ τῆς ἀμωμήτου πίστεως, ἀλλὰ μὴν καὶ κατὰ τῶν μὴ ἐρυθριασάντων τοὺς τῶν σεπτῶν εὐαγγελιστῶν χα- 30
ρακτῆρας καὶ τῶν τούτοις ἑπομένων ἀποστόλων καὶ τελείων ἀνδρῶν διδασκάλων τοὺς λόγους, ἀστάτωι γνώμηι ἐπερειδομένων τῆι ἐκ σοῦ παρανομουμένηι ἐκθέσει ὡς ἠδύτατα περιέπεσθαι ἐπὶ τὸ τῆς κακοδοξίας ὄντως πικρότατον καὶ οὐκ ἀποστραφέντων τὴν τοιάνδε

VI epistulae antiquior forma edita est infra in appendice 7

O [= aerv]. I

1 καὶ οὐ $O^{r}\Lambda^{a}$ οὐ O^{av}I μὴ O^{e} 2 γενοῦ om. $O^{e}\Lambda$ τοῦ λιτῶς Günther 4 δὲ om. O^{e}IΛ 6 ὁ om. O^{r} 7 ὁ 1 om. O 8 οἶμαι ΟΛΛ^{a} οἶδα I 9 τῆσ σαρκὸς τὰ πάθη I 10 ὑμνολογεῖν Λ^{a} σεμνῶσ O^{arv}I σαφῶσ $O^{e}\Lambda$ πλὴν om. I πῶς $O^{e}\Lambda$ πῶς δὲ O^{arv}I 11 σοι Λ^{a} σὺ OIΛ 11/12 ἀλλὰ πείθεις κἀκείνην O^{r} 13 τὰ om. O^{av} 15 ἐπιστολὴ φήληκος I 16 δυστυχῶσ O^{r}I ἐξεβακχεύθης I 17 ἀνδράσι O^{r}I 17/18 καὶ πολυάθλου om. O^{av} 19 νόμοισ $O^{e}\Lambda$ 21 πρὶ $O^{ev}\Lambda$ 23 οἰκείαν O^{aev} 24 τοὺσ ἁπλουστέρουσ O^{r} 25 ἐπὶ δὶς] πρὸσ σὲ $O^{e}\Lambda$ 26 ἐνωτίσασθαι] πεισθῆναι $O^{e}\Lambda$ ὑπακοῦσαι I 27 κοσμῶν O^{r} 28 οὗ] cf. append. τῶ ὀνόματι O^{e}IΛ ἔπισοσ εἶ $O^{er}\Lambda$ ἐπισυσσεῖ O^{av} ἴσωσ εἶ I 29 ἐκκεκλικὼσ εἶ] ἐκκεκλικόσι O^{a} ἐκκεκληκόσι O^{v} 30 μὴ om. O^{arv}I 32 ἀστάκτω O^{r} ἐπερειδομένων O^{e}IΛ ἐπερειδομένουσ O^{arv} παραμιμουμένη O^{r} 33 περιέπεσθαι ΟΛ περιέλκεσθαι I cf. append. τῆς om. O^{a} οὐκ om. O^{av} τοιαύτην O^{av}

4 δυσσέβειαν. λέξομεν οὖν σοι, ὡς καὶ κατ' ἐκείνων, ἐπειδὴ ἠγάπησας κακίαν ὑπὲρ
Ps. 51, 5-7 ⟨ἀγαθωσύνην, ἀδικίαν ὑπὲρ⟩ τὸ λαλῆσαι δικαιοσύνην, ἠγάπησας πάντα ῥήματα καταποντισμοῦ, γλῶσσαν δολίαν, διὰ τοῦτο ὁ θεὸς καθελεῖ σε εἰς τέλος οὐ μόνον ἀπὸ τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πάσης πόλεως καί γε πεπαγιωμένως ἔστω σου ἡ καθαίρεσις αὕτη ὑπ' ἐμοῦ καὶ τῶν διεπόντων μετ' ἐμοῦ τὸν ἀποστολικὸν θρόνον καὶ Ἀκακίου τοῦ τῆς Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας ποιμένος καὶ τῶν αὐτῶι τιμίων ὑποκειμένων περιορίων ἐπισκόπων ὡς καὶ τῶν αὐτῶν μὴ ἀνασχο-
5 μένων ὑπομνημάτων. ὁτὲ μὲν γὰρ ἔφης τριάδα δι' ἡμᾶς σταυρωθῆναι καὶ οὐχὶ Χριστόν, ὁτὲ δὲ τὸ ἀθάνατον πνεῦμα Μανιχαίζων, ὁτὲ δὲ ἐκ τούτων φυγὼν διακατελεγχόμενος ὑπὸ τῶν ἐμῶν ὑποθηκῶν καὶ λόγων Χριστὸν μετὰ τὸ ἀθάνατον πνεῦμα ἔλεξας ὑπομεμενηκέναι
6 ὡς ὁ Σαμοσατεὺς καὶ Νεστόριος τὸ πάθος τὸν ἕνα υἱὸν διχάζοντες εἰς δυάδα υἱῶν. ὅτε δὲ καὶ ἐπὶ τούτωι εἶξας μὴ διασύρεσθαι, ἦκες ἐπὶ τὸ κάκιον τὸ τὸν χερουβικὸν ὕμνον εὐπαρέδρωι τρόμωι ἀνενδοιάστως ὡσαύτως τὴν τριάδα μὴ δοξολογεῖν, ἀλλὰ τὸν πάντα ὕμνον εἰς τὸν υἱὸν ἄγειν, ἐθέλων ἐνστήσασθαι ἣν κατὰ τῶν ἀκάκων ἐξήνεγκας νομῆς γάγγραιναν, καὶ παντοίαις ἐντεῦθεν ἀγχόναις αἱρέσεων μεγίστως περικρημνιζόμενος ἐκνεύων τῆς ἀλη-
7 θείας τοῦ τὸν Χριστὸν μὴ κηρύττειν δι' ἡμᾶς σταυρωθέντα τὸν μονογενῆ τοῦ θεοῦ υἱόν, τὸν ἐν μέσωι πατρὸς καὶ ἁγίου πνεύματος εὐσεβῶς δοξολογούμενον. τί γὰρ τούτου ἀπαγορευτικώτερον, πατρὸς παρ' ὑμῶν καὶ ἁγίου πνεύματος ἀδοξουμένου καὶ συκοφαντίαν τοῖς σεραφὶμ ὑμῶν παρεισφερόντων ὅτι οὐ τὴν τριάδα φάσκουσι δοξολογεῖν ἅγιος ἅγιος ἅγιος, ἀλλὰ μονοπροσώπως τὸν υἱόν; καὶ ποία φαραγκώδης αἱρέσεων οὕτως ἀπηναισχύντησεν
8 ὡς ὑμεῖς; πλὴν καὶ ἐν τούτωι διατρέχοντες ἔτι καινοτέρως ἐπέβητε ταῖς στραγγαλιώδεσι τῶν ὑπὸ θεοῦ ἀπειπαμένων δυσφημιῶν· τὸν υἱὸν πατέρα καὶ ἅγιον πνεῦμα λέγοντες Σαβελλιανίζοντες καὶ συναλείφειν κρίνοντες τὴν τριάδα ὁμολόγως ἀπηρνήσασθε, εἰς ἣν
9 ἐβαπτίσθημεν καὶ πιστεύομεν καὶ ὁμολογοῦμεν. τίς οὖν οὐκ ἀποδύρεται τοὺς οὕτω φάσκοντας περὶ τοῦ τρισαγίου τοῦ ἀχράντου; ὃ ἐμοὶ λίαν πρέπει ἀπείπασθαι καὶ κλαυθμὸν δοῦναι ἐπαξίως τῶν ἐπὶ τούτωι διασυλωμένων ἁπλουστέρων ψυχῶν τῶν τὸ ἀσεβὲς ὡς εὐσεβὲς δραματουργησάντων. οὓς καὶ ἀλλοτρίους ἡγούμεθα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς κοινωνίας τοῦ ἡμῶν ἡγουμένου ἐνδόξου προέδρου Πέ-
10 τρου τοῦ τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας παρὰ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν εἰληφότος. οἱ δὲ τοῦ ἀποστόλου θέλοντες εἶναι κοινωνοὶ ἄγονται καὶ τῆι διδαχῆι τούτου τοῦ τὸν Χριστὸν φάσκειν καὶ πιστεύειν δι' ἡμᾶς σταυρωθέντα καὶ μὴ τοῦτον ἀπαρνήσασθαι ὡς καὶ ὁ ἀρτίως καθηρημένος Πέτρος διὰ τὸ ἀλλοκότως καὶ δυσμενῶς ἐν τῶι τρισαγίωι προσκεκαινοτομηκέναι τὸ ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς, εἰδότες ὅτι οὐ τριάδα παρὰ τῶν ἀποστόλων σταυρωθεῖσαν παρεδέξασθε, οὐ πατέρα, οὐ πνεῦμα ἅγιον, εἰ μὴ σαρκὶ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ μονώ-
11 τατον. φεύγετε τοίνυν ἀπὸ τῆς δυσμενοῦς τούτου κοινωνίας καὶ ἔσομαι ὑμῶν κοινωνὸς

O [= aervi, I

1/2 κακίαν — ἠγάπησας om. O^{arv} 2 ἀγαθωσύνην — ὑπὲρ om. O^{erv}ΙΛ τοῦ O^{r} 3 καθέλοι O^{e} 4 ἀπὸ τῆσ οὐ μόνον O^{arv} 5 πεπαγιωμένη O^{r}I σου om. O^{r} μετ' ἐμοῦ O^{erv}ΙΛ κατ' ἐμὲ O^{a} cf. append. 7 περιορίων I περιορίαν O^{r} ὑπερορία O^{av} om. O^{e}Λ cf. append. ὡς om. O^{arv} ὧν I 6/7 καὶ τῶν αὐτῶν om. I 7/8 ἀνασχομένων O^{v} corr. ἀνασχομένω O^{av} ἀνασχόμενον O^{e} ἀνασχόμενοσ O^{r}I *sustinuisti* Λ 8 ὑπομνημάτων OΛ τῶν ὑπομνημάτων I cf. append. ὁτὲ . Χριστόν om. I 9 διαφυγὼν διακατελεγχόμενοσ O^{e}Λ ποτελεγχόμενος I 10/11 cf. append. τὸ πάθοσ ante ὡσ coll. O^{e}Λ 12 δὲ om. O^{arv} τοῦτο O^{arv} 12/13 ἀπαρέδρωι O^{v} 13 cf. append. 14 λέγειν O^{e} 15 μεγίστων O^{r}I 17 εὐσεβῶς om. O 17/18 ἐκκηρυκτότερον I 20 φαραγκώδησ O^{v} φαραγγώδησ O^{aer} φάραγξ I *praecipitatio* Λ ἀπηναισχήντησεν O^{v} ἀπηναισχύντηκεν O^{r}I 21 cf. append. 22 ἀπηγορευμένων I 23 ἀπαρνήσασθαι O^{av} 26 τοῦτο O^{r}I 30 τούτων O^{r}, corr. O^{r} αὐτοῦ O^{e} 31 καὶ πιστεύειν om. I 32 διαλλοκότωσ O^{av} ἐν τρισαγίωι om. O^{a} 33 ὁ om. O^{av} 33/34 παραδέξασθε O^{r} παρεδέξαντο I 35 καὶ — κοινωνὸς om. O^{a}

καθότι καὶ ὑμεῖς ἐμοὶ τοῦ δολεροῦ φάσματος πόρρω ὑμῶν τῆς ὀρθοδοξίας ἐκπεπηδηκότος. φυλάξατε, Χριστοῦ μαθηταί, ἐμοῦ δὲ υἱοί, τὰς παραδόσεις ἃς παρελάβετε ἀπὸ τῶν θείων γραφῶν.

VII

Ἐπιστολὴ Κυντιανοῦ ἐπισκόπου Ἀρκουλιανῶν πρὸς Πέτρον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας

1 Πολυτρόπως καὶ πολυμερῶς ἐξένευσας, ἀγαπητέ, τῆς ἀληθείας τἀναντία πρᾶτ- Hebr. 1, 1
των τοῦ δεσποτικοῦ μυστηρίου, μὴ ἑπόμενος τοῖς εὐαγγελίοις ἢ τοῖς ἀποστόλοις ἢ τοῖς ἁγίοις πατράσι. καὶ γὰρ βαρεῖαν φέρει κατ' αὐτῶν καινοτομίαν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἡ ἔκθεσίς σου καὶ μέντοιγε οὐκ ἀπείπω ταύτης πολλῶν ἐπισκόπων ὑπομεμνηκότων σε, μάλιστα τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Φίληκος τοῦ ταύτης ἀποστραφῆναί σε καὶ εὐθῆ καὶ ὀρθοτόμον εἶναι τοῦ σωτηρίου κηρύγματος. ἀλλ' οὖν γε ἀντιποιούμενος αἱρέσεων τὸ τῆς θείας διδασκαλίας τάλαντον ἀπεκρύψω εἰς τὴν γῆν καὶ οὐ μᾶλλον τοῦτο προβαλέσθαι ἐπὶ τράπεζαν εἶξας οἷον ἐν ταῖς τῶν ἀνθρώπων καρδίαις τὴν ὑγιῆ διδασκαλίαν,
2 ἀλλὰ τοὐναντίον ζιζάνια ἔσπειρας. καὶ τίς ἔτι ἀνέξεταί σου διαστρέφοντος τὸ τοῦ Χριστοῦ εὐαγγέλιον; οὐ τὸν ἐν δύο φύσεσιν ἕνα υἱὸν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τοῦτον κηρύσσοντος ἐσταυρωμένον, ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν ἰσχυρὸν τὸν ἀθάνατον οἷον τὴν μίαν τῆς τριάδος οὐσίαν φάσκοντος ἐσταυρωμένην, καὶ οὐ μόνον, ἀλλάγε καὶ μίαν φύσιν τοῦ θεοῦ
3 λόγου καὶ τῆς σαρκὸς φής. καὶ εἰ μία φύσις τοῦ θεοῦ λόγου καὶ τῆς σαρκός, μία δὲ φύσις τοῦ θεοῦ πατρὸς καὶ τοῦ λόγου, πῶς οὐ μία καὶ ἡ αὐτὴ φύσις τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ σώματος καὶ τοῦ λόγου; εἰ δὲ οὐ μία φύσις θεοῦ πατρὸς καὶ σαρκὸς ἀνθρωπείας καὶ τοῦ λόγου, φράσον πῶς μία φύσις τοῦ λόγου καὶ τῆς σαρκός. πῶς γὰρ κτιστὴ καὶ
4 ἄκτιστος μία φύσις; εἰ δὲ τοῦτο ἀδύνατον, πῶς ἡ κτιστὴ σὰρξ καὶ ὁ ἄκτιστος λόγος μία φύσις καὶ οὐ δύο ἐνηλλαγμέναι; εἰ δὲ φύσεως μιᾶς ἐστιν ὁ Χριστὸς καὶ οὐ δύο, τί οὐ λέγεις τὸν Χριστὸν κτιστὸν ὡς ὁ Ἄρειος ἢ ἄκτιστον ὡς ὁ Μανιχαῖος; ποῦ δὲ καὶ ἡ χρονικὴ Χριστοῦ γεννήσεως φύσις καὶ ἡ τῆς θεότητος αὐτοῦ προαιώνιος γέννησις; ποῦ τὸ σήμερον Ps. 2, 7
γεγέννηκά σε καὶ τὸ ἐκ γαστρὸς πρὸ ἑωσφόρου ἐγέννησά σε καὶ τὸ Ἰησοῦς Ps. 109, 3
Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας; πῶς δὲ καὶ λέγεις πρὸ Hebr. 3, 8
τῆς ἑνώσεως τοῦ θεοῦ λόγου καὶ τῆς σαρκὸς δύο, εἰ μὴ προυπῆρχεν ἡ κατ' οὐσίαν ἐκ παρθένου ἕνωσις; καὶ γὰρ εἰ μὴ προυπάρχει ἡ τοῦ Χριστοῦ σὰρξ πρὸ Μαρίας κατὰ τὸν Οὐαλεν-
5 τίνου ἀσεβῆ λόγον, πῶς δύο προυπῆρχον φύσεις πρὸ Μαρίας; τίνος δὲ καὶ αὕτη ἡ ἔκφρασις; οὐχὶ Εὐτυχοῦς τοῦ μᾶλλον ἀτυχοῦς τὸ ἐκ δύο λέγειν φύσεων μίαν γεγενῆσθαι φύσιν; εἰ δὲ ταὐτὰ ἐκείνωι φρονεῖς, πῶς τοῦτον ἀποβάλληι ὁ τὰ αὐτοῦ παραδεχόμενος κά-

---

VII antiquior epistulae forma edita est infra in appendice 6

O [= aerv], I, W [inde a 5]

1 ὑμῶν] ἡμῶν $O^{av}\Lambda$ ἐκπεπτηδοικότεσ O^{v}

5 Ἰσον ἐπιστολῆσ W om. I κοντιανοῦ O^{r} ἐπισκόπου om. I ἀρκουλιανῶν $O^{aev}W$ ἐρκουλιανῶν O^{r} ἐρκουλίων I cf. append. 6 πολυμερῶσ καὶ πολυτρόπωσ $O^{e}\Lambda$ 6/7 πράσσων W 7 ἤτοι — ἤτοι OI 8 βαρέωσ O^{aev} 9 σου om. W ταύτην $O^{r}I$ ὑπομνησάντων O^{av} ὑπομιμνησκόντων IW 10 καὶ μάλισται I ταύτην $O^{r}I$ 11 σωτηρίου] θείου I ἀλλὰ γοῦν W ἀλλ' I ἀντιποιούμενοσ $O^{er}I\Lambda$ περιποιούμενοσ $O^{av}W$ cf. append. τῶν αἱρέσεων I 12/13 προβάλλεσθαι $O^{e}W$ προβαλλέσθαι $O^{r}I$ 13 τραπεζῶν O^{av} τῆ — καρδια [cf. append.] W 15 ἐν — υἱὸν OIΛ ἐξ ἀμφοῖν ἕνα υἱὸν ἐκ δύο φύσεων καὶ ἐν δύο W [= append.] 16 κηρύσσοντος $I\Lambda^{a}$ κηρύσσων OW τὸν θῦ τὸν θῦ O^{v} 17 φάσκοντος I φάσκων OW ἐσταυρωμένον $O^{r}I$ 17/18 τοῦ θεοῦ λόγου φύσιν μίαν $O^{r}I$ 18 καὶ εἰ — μία δὲ] εἰ μία δὲ W 19 θεοῦ om. W πῶς οὐ om. I καὶ ἡ αὐτὴ om. I 19/20 φύσις — λόγου] φύσις ἔσται τοῦ θῦ $\overline{\text{πρς}}$ καὶ τῆς σαρκός I 23 τί οὐ $O^{r}IW$ τί O^{e} *quarum* Λ om. O^{av} 24 ὁ om. O^{e} 26 ἐκ γαστρὸς — καὶ τὸ om. $O^{e}I\Lambda$ γεγέννηκα $O^{r}W$ 27 ποῦ W 28 εἰ μὴ I εἰ $O^{r}W$ ἢ $O^{aev}\Lambda$ 29 μὴ I om. OWΛ τοῦ ἀλεντίνου I 31 φύσεων λέγειν W 32 ἀποβάλη O^{ar}

κιστα καινίσματα; εἴπερ ἐπ' ἀληθείας τοῦτο πέπρακτο, τοὺς κατ' αὐτοῦ ἁγίους πατέρας
6 τοὺς ἐν Χαλκηδόνι εἴχες δεκτούς. πλὴν φράσον μοι πῶς ἡνωμένως ὁ πατὴρ καὶ ὁ υἱὸς καὶ τὸ πνεῦμα λέγεται τριάς, μόνος ὢν θεός, εἰ οὐ παραδέχῃ λέγειν ἐν ἑνὶ υἱῷ δύο φύσεις. καὶ εἰ ἡ τριὰς εἷς θεός, πῶς ὁ θεὸς καὶ τὸ ἡμῶν σῶμα αὐτῷ ἑνωθὲν οὐκ ὀφείλει λέγεσθαι εἷς υἱὸς ἐν δύο φύσεσιν; εἰ δὲ μία φύσις ὁ θεὸς λόγος καὶ ἡ σάρξ, δῆλον ὅτι τραπεὶς ὁ λόγος οὐκέτι λόγος, ἀλλὰ σάρξ, καὶ εἰ ἡ σὰρξ τραπεῖσα γέγονε λόγος, οὐκέτι εἴη σάρξ. εἰ δὲ ἐν τούτοις οὐ γέγονε τροπή, πῶς οὖκ εἰσιν ἐν Χριστῷ δύο φύσεις; ἡ γὰρ σὰρξ σάρξ ἐστιν, εἰ
7 καί ἐστι θεοῦ σάρξ, καὶ ὁ λόγος λόγος ἐστίν, εἴ γε καὶ ἀνέλαβε τὴν ἡμῶν πρόσληψιν. εἰ δὲ ἐτράπη, πῶς οὐχ ὁμοούσιος ἡ σὰρξ καὶ συναίδιος τῷ πατρὶ καθὸ καὶ ὁ λόγος; εἰ δὲ ἑτεροούσιός ἐστιν ἡ σὰρξ τῷ πατρί, καθότι αὕτη μὲν πρόσφατος, ὁ δὲ πατὴρ ἄχρονος, πῶς οὐχὶ πρόσφατος καὶ ὁ λόγος, καθὸ μίαν εἶναι φύσιν τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ θεοῦ λόγου λέγεις καὶ τῷ πατρὶ ἑτεροούσιον αὐτὸν λέγεις; εἰ δὲ οὐχ ἡ αὐτὴ φύσις τοῦ θεοῦ λόγου καὶ τῆς σαρκός, πῶς οὐκ εἰσὶ δύο ἡ σὰρξ καὶ ὁ λόγος; εἰ δὲ πᾶσα ἡ θεότης σὰρξ γεγένηται, πῶς ἔμεινεν ὁ λόγος ὃ ἦν; πῶς δὲ καὶ ἄτρεπτος σαρκωθείς; καὶ εἰ οὐκ ἔστι Χριστὸς ἐν δύο φύσεσι,
8 πῶς σαρκωθεὶς ὁ θεὸς λόγος ἔμεινεν ὃ ἦν; καὶ εἴ ἐστιν ὁ θεὸς λόγος παθητός, ἀπαθὴς δὲ ὁ πατήρ, πῶς εἷς καὶ μόνος ἐστὶν ὁ θεός; πῶς δὲ καὶ τούτων μία ἐστὶν ἡ φύσις; εἰ δὲ καὶ ἀπαθὴς ἡ τριάς, πῶς ὁ θεὸς λόγος ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν; εἰ δὲ οὐκ ἔπαθε, πῶς ἡ ἑτέρα φύσις τῆς σαρκὸς οὐκ ἔπαθε; καὶ εἰ πᾶν τὸ πάσχον κτιστόν, πῶς ὁ θεὸς λόγος οὐ κτιστὸς πάσχων σαρκί; εἰ δὲ πάσχει σαρκὶ ὁ θεός, πῶς οὐ πάσχει θεότητι; εἰ δὲ οὐ πάσχει θεότητι, τίνι πάσχει
9 σαρκί; εἰ δὲ σαρκὶ πάσχει, πῶς οὐ πάσχει καὶ ἑαυτῷ ὁ θεός; εἰ δὲ ταὐτὸν τὸ εἰπεῖν θεοῦ παθόντος σαρκὶ τῷ εἰπεῖν Χριστοῦ παθόντος σαρκί, πῶς οὐκ ἔσται ταὐτὸν τὸ εἰπεῖν πνεῦμα θεῖον πάσχει σαρκί, ἐπειδὴ πνεῦμα ὁ θεός; εἰ δὲ οὐχ ὅμοιον τὸ εἰπεῖν θεοῦ παθόν-
10 τος σαρκὶ τῷ εἰπεῖν Χριστοῦ παθόντος σαρκί, πῶς δυνατὸν πλέον οἰκειοῦσθαι τὸν θεὸν λόγον τὰ τῆς σαρκὸς οὗ οἰκειοῦται τὰ τοῦ θεοῦ λόγου ὁ πατήρ; πῶς δὲ καὶ εἰ οἰκειώσει ὁ θεὸς λόγος πάσχει σαρκί, οὐκ ἔσται οἰκειώσει καὶ ὁ πατὴρ τῷ θεῷ λόγωι πάσχων; καὶ εἰ ἀπέθανεν ὁ θεὸς λόγος σαρκί, πῶς ἐστιν ὁμοούσιος τῷ πατρὶ τῇ ἀθανασίαι; ὁ γὰρ θανὼν ὑπὲρ ἡμῶν οὐκ ἐστιν ἀθάνατος· ἀπέθανε γὰρ κατὰ τὰς γραφάς. καὶ εἰ εἷς τῆς τριάδος ἀπέθανε, ποτὲ δυὰς ἡ τριάς· καὶ εἰ δυὰς ἡ τριὰς οὐ γέγονέ ποτε, πῶς εἷς τῆς τριάδος ἀπέθανεν, εἴγε ἡ ἑτέρα φύσις τοῦ θεοῦ λόγου οἷον ἡ τῶν ἀνθρώπων φύσις οὐκ ἔθανεν; εἰ δὲ ἡ τρισαγία φωνὴ τριὰς οὐχ ὑφίσταται, δῆλον ὅτι μιᾶς ὑποστάσεως εἶναι
11 λέγεις τὴν τριάδα, καὶ πῶς οὐ δείκνυσαι εἶναι Σαβελλιανός; εἰ δὲ ἐν τρισὶν ὑποστάσεσι μία φύσις ὑφίσταται τῆς τρισαγίας φωνῆς, πῶς οὐχὶ τὴν τριάδα σταυρωθεῖσαν λέγεις καὶ ἄθεον ἑαυτὸν ὡς οἱ Μαρκιωνισταὶ εἶναι οὐ λέγεις;

Πᾶς γοῦν ὅστις λέγει μίαν φύσιν θεοῦ λόγου καὶ σαρκὸς καὶ οὐ δύο ἡνωμένας καὶ ἀδιαιρέτους, καθαιρείσθω.

O [illegible] aerv]. lW

1 εἴπερ O^{aev}Λ ὅπερ O^{r}I εἰ δὲ μὴ W τοῦτο O^{aev}Λ σοι τοῦτο O^{r} σοι I τοῦτο σοι W πέπρακτο ἂν εἰ O^{r}I πέπρακτο ἂν O^{av} πέπρακται W 2 εἶχες ἂν O^{e}W ἡνωμένοσ O^{r} 3 τὸ ἅγιον πνα O^{r}IΛ εἰ] ἢ εἰ O^{r} ἐν ἑνὶ υἱῶ λέγειν W 4 πῶς ὁ θεός om. W 5 δυσὶ O^{r} δὲ] δὲ οὐ O^{av} θεός] θσ καὶ O^{av} 5/6 δῆλον — εἴη σάρξ om. O^{av} 6 οὐκέτι εἴη O^{r}I οὐκ ἔστι W εἰ^{1} om. O^{av} καὶ οὐκέτι O^{av} εἴη om. O^{e} εἰ δὲ] καὶ O^{a} 7/8 εἰ καί] καὶ εἰ O^{r}I 8 εἴ γε O^{aev}I εἰ O^{e}W 9 ἡ OI καὶ ἡ W 10 τοῦ πρσ W 11 καθὸ γὰρ O^{r}I φύσιν εἶναι W φύσιν I 12 λέγων W οὐχὶ αὐτῇ ἡ O^{v} 13 δύο καὶ W 14 cf. append. ἀτρέπτωσ O^{er}IΛ, corr. O^{r} ἐσαρκώθη O^{e}IΛ ὁ σαρκωθεὶσ W εἰ om. I 15 θσ ὁ λόγοσ W 16 μία τούτων W 20 ὁ om. I 20/21 τῷ — τὸ I 21 οὐκ — τὸ] οὐ ταυτὸν τῷ I τὸ om. W 21/22 πνα θεῖον εἰπεῖν πάσχειν W 22 τὸ εἰπεῖν WΛ^{a} τὸ O^{aev} om. O^{r}I 23 τῷι — σαρκὶ om. I τῷι] τὸ O^{r} 24 τὰ^{1} om. O δὲ om. O^{v}W εἰ καὶ W εἰ om. O^{av} οἰκειώσει] οἰκειοῦται W 25 πάσχων O^{a} οἰκείωσ. εἰ W καὶ^{1} om. O^{r}I πάσχει W 26 τῷι πατρὶ] ὁ πηρ W τῇ ἀθανασία τῷ υἱῷ W 28 cf. append. 30 τρισάγιοσ O^{a} εἶναι om. W 32 ὑφεῖσται O^{r} συνίσταται O^{a} τῇ τρισαγία φωνῇ I 33 μαρκιανισταὶ O^{v} 34 οὖν I γὰρ W 34/35 καὶ ἀδιαιρέτους om. O^{ev}I

καὶ εἴ τις φύρει τὰς δύο τοῦ Χριστοῦ φύσεις λέγων θεὸν παθόντα σαρκὶ καὶ οὐ παθόντα Χριστὸν σαρκὶ κατὰ τὸν ἀπόστολον, καθαιρείσθω. 1 Petr. 4, 1

12 καὶ εἴ τις τὸν ἀπαθῆ καὶ ἀθάνατον θεὸν λόγον λέγει τετράφθαι εἰς πάθος καὶ εἰς θνῆσιν καὶ οὐκ ἀποδιδῶι τῆι αὐτοῦ σαρκί, καθαιρείσθω.

καὶ εἴ τις τὴν τρισαγίαν λέγει δι' ἡμᾶς σταυρωθεῖσαν θεότητα καὶ οὐχὶ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, καθαιρείσθω.

καὶ εἴ τις μετὰ τὴν τρισαγίαν φωνὴν Χριστὸν λέγει σταυρωθέντα καὶ οὐχὶ μᾶλλον τὸν ἕνα υἱὸν τὸν ἐν μέσωι τῆς τρισαγίας φωνῆς ἀνυμνούμενον, καθαιρείσθω.

καὶ εἴ τις ἄνθρωπον λέγει τὸν δι' ἡμᾶς σταυρωθέντα ἤτοι θεὸν χωρίζων τὰς φύσεις καὶ οὐ συνάπτων ἐν τῶι σταυροῦσθαι αὐτόν, καθαιρείσθω.

καὶ εἴ τις ψιλὸν ἄνθρωπον λέγει ὡς Παῦλος ὁ Σαμοσατεὺς ἢ ὥσπερ Φωτεινός, ἀναθεματιζέσθω.

13 καὶ εἴ τις θεανθρωπίαν λέγει καὶ οὐχὶ θεὸν καὶ ἄνθρωπον μᾶλλον λέγει, ἀναθεματιζέσθω.

καὶ εἴ τις ἑτεροούσιον λέγει τῆς ἡμετέρας σαρκὸς τὴν σάρκα τοῦ Χριστοῦ καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ἡμῖν ὁμοούσιον χωρὶς ἁμαρτίας, καθαιρείσθω.

14 καὶ εἴ τις λέγει ἄνουν καὶ ἄψυχον τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ ἀντὶ ψυχῆς ἔχειν τὴν θεότητα καὶ ὡς ἐκ τούτου πάσχειν σαρκὶ τὸν θεὸν λόγον λέγειν καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον νουνεχῆ τὴν ψυχὴν τὴν λογικὴν ἀνειληφέναι τὸν θεὸν λόγον καὶ ἀπαθῆ λέγει αὐτὸν τῆι θεότητι, παθητὸν δὲ τῆι ἀνθρωπότητι, καθαιρείσθω.

15 Ταύτας τὰς δώδεκα καθαιρέσεις ἀπέστειλά σοι, ὅπως φοβηθεὶς τούτων τὰς κρίσεις διεστηκὼς ἔσηι τῆς πανδεινοτάτης σου καινοτομίας εἰδὼς ὅτι χρὴ ἐξακολουθεῖν τῆι ἀποκαλύψει τοῦ ὁσιωτάτου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκκλησίας ἐπισκόπου Πρόκλου, πῶς ἐν τῶι Κάμπωι καταδραμὼν σὺν παντὶ τῶι λαῶι κυματιζομένης ὑπὸ σεισμῶν τῆς αὐτῆς πόλεως καὶ θρήνου ὑπὸ πάντων ἀναπεμπομένου ἄφνω παῖδα εἰς τὸν ἀέρα ἁρθῆναι συνέβη ὑπό τινος δυνάμεως καὶ τούτωι ἐνθέσθαι τοῦ λιτανεύειν τὸ τρισάγιον καὶ λέγειν ἅγιος ὁ θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς, καὶ ταῦτα τοῦ ἀπαγγεῖλαι τῶι ἐπισκόπωι προσετάχθη. ὃς καὶ μετὰ τρίωρον ἔστη ἐν τῶι τριβουναλίωι παρὰ τοὺς πόδας τοῦ αὐτοῦ ἐπισκόπου καὶ ταῦτα διηγήσατο καὶ οὕτως λιτανευσάντων ἔστησαν οἱ σεισμοί.

16 οὕτως οὖν καὶ σὺ λιτάνευε καὶ παύσεται ἡ κατὰ σοῦ μελετωμένη ἐξενεχθῆναι ὀργή· εἰ δὲ μή, ἥξει ἐπὶ σὲ καθαίρεσις ὑπὸ τοῦ πάπα ἡμῶν Φίληκος. φυλάξει δὲ ὁ θεὸς τὸν κόσμον ἀπὸ τῶν σκανδάλων, ὧι ἡ δόξα νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

---

21 sq. ὅρα αἱρετικέ Orv in mg.

O [= aerv], IW

1 φέρει OrW 1/2 καὶ οὐ — σαρκὶ om. W 3 λέγει om. OarvI θνῆσιν φησὶ OrI 4 ἀποδίδωσι W ἀποδιδοὺς Oa ἀποδιδῶ [ἀποδιδοῖ I] τὸ πάθος OrI 5 ὁ om. OeΛ 6 θεοῦ] θεοῦ τὸν μονογενῆ W, cf. append. 7 τρισάγιον Oa δι' ἡμᾶς σταυρωθέντα W [cf. append.] 8 τὸν1 om. I 22 τρισαγίου Oa ἁγίασ τριαδικῆσ W συνυμνούμενον W 10 αὐτὸν om. W 11 σαμοσάτων [ἐκ σ. I] OarvI 13/14 post 16 coll. W [cf. append.] 13 καὶ οὐχὶ — λέγει om. W 15 κῦ W 18 καὶ1 — λέγειν om. I λέγει OarW 19 νουνεχῆ OarvW νοῦν ἔχειν OerΛ νοῦν I τὴν [om. W] ψυχὴν τὴν [καὶ W] OarvW καὶ ψυχὴν OeIΛ λέγειν Orv 20 παθητὸν — ἀνθρωπότητι om. W 22 παντοδεινοτάτησ I 23 κωνσταντινουπολιτῶν Oe ἐκκλησίας om. W πῶς] οὗ I 24 καταδραμόντος I 25 οὐρανὸν OrI συνέβη I om. OW 26 ἐκθέσθαι I 27 τοῦ om. I 28 προσετάγη W ὃς καὶ] καὶ οὕτωσ OeΛ 30—32 εἰ δὲ — ἀμήν om. W 31 πάππα Ov φυλάξοι Oa

VIII

p. 142 Ἐπιστολὴ Ἀκακίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Πέτρον ἀρχιεπίσκοπον Ἀντιοχείας ὅτι οὐ δεῖ ἐν τῷ τρισαγίῳ ἐντίθεσθαι τὸ ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς

Ps. 17, 8 Ἐξέστη ὁ οὐρανὸς καὶ ἔφριξεν ἡ γῆ, ἐσαλεύθη δὲ καὶ τὰ θεμέλια τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας, θρῆνος δὲ καὶ κλαυθμὸς κατείληφε τοὺς ἱερεῖς τοῦ Χριστοῦ ἐφ' οἷς ἐγώ τε καὶ ἡ κατὰ θεοῦ ἐπίνευσιν ἐνταῦθα ἀθροισθεῖσα ἁγία σύνοδος ἀκηκόαμεν πεπρᾶχθαι ὑπὸ σοῦ, ἀδελφέ. ποία γραφή σε ἐδίδαξε τὸ ἅγιον πνεῦμα λέγειν ἐσταυρῶσθαι ἢ δύο υἱοὺς δογματίζειν ἢ νοθεύειν τὴν τρισάγιον ὑμνολογίαν ἢ τετράδα ἀντὶ τριάδος δοξολογεῖν ἢ ἀγγέλων ἁγιώτερον καὶ νουνεχέστερον ἑαυτὸν ἀποφαίνειν; ἐν γὰρ τῷ λέγειν σε 'ἅγιος ἰσχυρός' καὶ πάλιν κατωτέρω ἐπάγειν 'ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς' δύο υἱοὺς σημαίνεις, ἕνα ἰσχυρὸν καὶ ἕνα τὸν σταυρωθέντα· ὅταν δὲ πάλιν εἴπῃς 'ἅγιος ἀθάνατος ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς', εὑρίσκεσαι τῷ ἁγίῳ πνεύματι τὸν σταυρὸν ἐπιφέρων· περὶ γὰρ αὐτοῦ εἴρηται τὸ 'ἅγιος ἀθάνατος'. καὶ τὰ τοιαῦτά σου φρονήματα πάσης αἱρετικῆς κακονοίας ἴδια, μᾶλλον δὲ Μανιχαικῆς μανίας ἰνδάλματα. καὶ γὰρ ἐκεῖνος, καθάπερ καὶ σύ, παντελῶς ἀπαρνησάμενος τὸν μονογενῆ τοῦ θεοῦ υἱὸν καὶ τὴν παρ-
p. 143 θενικὴν ὠδῖνα ἔφησε τὸ ἅγιον πνεῦμα τὸ ἐν εἴδει περιστερᾶς κατελθὸν ἐκ τῶν οὐρανῶν ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ σεσωματῶσθαι ἐκ τῶν ὑδάτων καὶ τοῖς ἀνθρώποις συναστραφῆναι καὶ τῷ σταυρῷ προσηλῶσθαι καὶ τὸν θάνατον ὑπομεμενηκέναι τὸν ὑπὲρ ἡμῶν. πῶς δὲ καὶ ἐπιβαίνειν νῦν οὐκ ἐρυθριᾷς τῷ ἱερατικῷ θρόνῳ, ὃν ἐμόλυνας διὰ τῶν σῶν βλασφημιῶν, ἔξω τοῦ ἱερατικοῦ τάγματος καὶ ἀλλότριος γεγονὼς τοῦ ποιμνίου τοῦ Χριστοῦ; οὐ μόνον γὰρ τὸν χερουβικὸν ὕμνον ἐνόθευσας, δι' οὗ καὶ ἡ ἡμετέρα πόλις ἐστερεώθη σαλευομένη ποτὲ ὑπὸ ἀνενδότων σεισμῶν, παιδὸς νηπίου περὶ τὸν ἀέρα ἁρπαγέντος
2 Cor. 12, 2 ἐπ' ὄψεσι πάσης τῆς πόλεως ἕως τρίτου οὐρανοῦ κατὰ τὸν θεσπέσιον Παῦλον κἀκεῖ ἀκηκοότος τὴν ἄρρητον ταύτην ὑμνολογίαν καθ' ἣν ὥραν ἐν τῷ Κάμπῳ τὰ πλήθη μετὰ δακρύων ἀνεβόων τὸ κύριε ἐλέησον πρὸς τὸν θεὸν ἅμα τῷ ἐν ἁγίοις Πρόκλῳ τῷ γεγονότι πατρὶ ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπῳ ταύτης τῆς βασιλίδος καὶ φιλοχρίστου πόλεως· ἀλλὰ γὰρ πολυτρόπως πειρᾶσαι τὰ ἐναντία φρονεῖν οὐ μόνον τῶν ἁγίων συνόδων τῆς τε ἐν Νικαίαι καὶ ἐν ταύτῃ τῇ βασιλίδι πόλει καὶ τῆς ἐν Χαλκηδόνι, ἀλλὰ καὶ τῶν θείων γραφῶν, μὴ βουλόμενος κατὰ τὴν αὐτῶν παράδοσιν λέγειν Χριστὸν τὸν μονογενῆ τοῦ θεοῦ υἱὸν τὸ πάθος ὑπομεμενηκέναι σαρκὶ κατὰ τὴν παράδοσιν τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων.
1 Petr. 3, 18. 19 γράφων γὰρ αὐτὸς οὕτω φράζει Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἀπέθανε, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, θανατωθεὶς μὲν σαρκί, ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι, ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι πορευθεὶς ἐκήρυξε, φυλακὴν τὸν ἅιδην καλῶν. κρύψας γὰρ τὸ ἄγκιστρον τῆς αὐτοῦ θεότητος ἔνδον τῆς ψυχῆς τοῦ ἁγίου αὐτοῦ σώματος, οὕτως τῷ ἅιδῃ συνεκρίθη καὶ τὴν αὐτοῦ παμφάγον γαστέρα ἀνέτεμε καὶ τοὺς ἀπ' αἰῶνος
Iob 40, 20 θανόντας ἐζωοποίησε κατὰ τὸν Ἰὼβ τὸν λέγοντα ἄξεις δράκοντα ἐν ἀγκίστρῳ. σὺ δὲ ἀπὸ τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψας ἐπὶ τοὺς μύθους ἐξετράπης κατὰ τὸν Ἄρειον καὶ Ἀπολινάριον λέγων τὸν ἕνα τῆς τριάδος παθεῖν, ὅς ἐστιν ἡ ἄρρητος σοφία τοῦ θεοῦ
Hebr. 1, 3 καὶ πατρὸς τό τε αὐτοῦ ἀπαύγασμα καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ,
Ioh. 1, 1. 3 λόγος συνάναρχος καὶ συναίδιος· ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεὸν καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ

O [· aerv], I
2 ἐπίσκοπον Or 3 τὸ om. Or1 8 τρισαγίαν Orv 9 δοξάζειν Oe 10 σε om. OeΛ 11 σημαίνει Oer 12 εὑρίσκη Oer1 13 σου om. Oav 16/17 ἐν τῷ — ποταμῷ ἐκ τῶν οὐρανῶν Or1 22 αἰθέρα Oe 23 ὡσ ἕωσ Or 25 τοῦ — πρόκλου τοῦ γεγονότοσ πρσ — ἀρχιεπισκόπου Oer1 27 γὰρ om. Oav τῆσ OaeIΛ τῶν Orv 31 οὕτω I εὐ OΛ 36 θανέντασ Or 38 ἀπολλινάριον Or ὅσ OeΛ ἦτισ Oaerv1 40 ἀρχῇ γὰρ OeΛ

ἐγένετο οὐδὲ ἕν. οὕτως δὲ φρονεῖν ἔσπευσας, ἐπειδὴ ἀπηρνήσω τὴν σωτήριον τοῦ λόγου ἐνανθρώπησιν, ἣν καὶ ὑπὲρ ἡμῶν αὐτὸς ὁ λόγος καὶ θεὸς λύτρον δέδωκε τῶι θανάτωι καὶ ἀναστὰς ἐκ νεκρῶν ἀνήγαγεν εἰς οὐρανούς. περὶ ἧς καὶ τῶι Ἀβραὰμ ἔλεγεν ὁ θεὸς ἐν τῶι σπέρματι σου εὐλογηθήσονται πάντα τὰ ἔθνη, ὃ καὶ βεβαιῶν ἔλεγεν Gen. 22, 18
ὁ ἀπόστολος τῶι Ἀβραὰμ ἐλέχθησαν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τῶι σπέρματι αὐτοῦ. Gal. 3, 16
οὐ λέγει 'καὶ τοῖς σπέρμασιν αὐτοῦ' ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός 'καὶ τῶι σπέρματί' σου, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός. ἐσπούδασται δέ σοι τὸ οὕτως φρονεῖν καθότι οὐδὲ τὴν τοῦ δεσπότου καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπωνυμίαν προσδέχηι [ἤτοι] τὴν τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ ἄρα πάντως περὶ σοῦ ἂν εἴη τὸ γεγραμμένον 'εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθέναι, ἤτω ἀνάθεμα' καὶ τὸ ὑπὸ Ἰωάννου λεγόμενον πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστόν, ἐκ 1 Io. 4, 2. 3
τοῦ θεοῦ γεγέννηται καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστόν, ἐκ τοῦ θεοῦ οὐ γεγέννηται. οἱ οὖν ἐκ θεοῦ γεννηθέντες Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τὸ p. 144
πάθος γεγενῆσθαι λέγουσι κατὰ τὰς προαγγελθείσας περὶ αὐτοῦ προφητείας καὶ τὰ τῶν ἀποστόλων διδάγματα. Χριστὸν γὰρ λέγων τὸν τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος υἱὸν τὸν σταυρὸν ὑπομεμενηκέναι τὰ ἑκάτερα λέγεις ἐν τῶι ἑνί, τήν τε αὐτοῦ θεότητα καθ' ἣν θεός ἐστιν ἀπαθὴς καὶ ὁμοούσιος τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, καὶ ⟨τὴν ἀνθρωπότητα καθ' ἣν ἐστιν⟩ ἄνθρωπος ὁ αὐτὸς θνητὸς καὶ ὁμοούσιος τῆι παρθένωι μητρί· τὸ δὲ λέγειν τὸν ἕνα τῆς τριάδος παθεῖν δείκνυσιν αὐτὸν τὸν λόγον παθητόν. ἐὰν οὖν ὁ λόγος παθητός, ὁμοίως καὶ ὁ πατήρ· εἰ δὲ ὁ πατὴρ καὶ ὁ λόγος παθητός, παθητὸν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἐπειδὴ μία οὐσία καὶ μία ἡ τούτων θεότης. ἐὰν δὲ εἴπηις φεύγων τὸ τῆς υἱοπατορίας ἔγκλημα παθητὸν μὲν τὸν λόγον, ἀπαθῆ δὲ τὸν πατέρα καὶ τὸ πνεῦμα, ἔλυσας τὸ ὁμοούσιον, ἐπηύξησας δὲ καὶ τὴν πολυθείαν. ἵνα οὖν μὴ ἄτριπτον καὶ ἄβατον τρίβον διοδεύων κρημνισθῆις εἰς τὴν τῶν αἱρέσεων φάραγγα, γένηι δὲ καὶ ὑπαίτιος τῆς τῶν πολλῶν ἀπωλείας καὶ τῆς τοῦ θεοῦ ἱερατείας ἀλλότριος, τῆι βασιλικῆι ὁδῶι σεαυτὸν καὶ τὴν ποίμνην σου ὁδήγησον, καθ' ἣν καὶ οἱ ἐν Χαλκηδόνι ἅγιοι πατέρες βαδίσαντες κατέλαβον τὸν οὐρανόν. ἐπεὶ ἔσο γινώσκων ὅτι ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν ἀκάρπων δένδρων Mt. 3, 10
κεῖται, καὶ ὑπ' αὐτῆς ὡς ἀγριέλαιος ἐκκοπήσηι, τοῦτ' ἐστὶ τῆι τοῦ ἁγίου πνεύματος Rom. 11, 24
δυνάμει, ἵνα ἡ εἰρήνη καὶ ὁμόνοια ἀρραγὴς διαμείνηι τοῖς ἱερεῦσι τοῦ Χριστοῦ.

VIIII

Ἐπιστολὴ Φίληκος ἐπισκόπου Ῥώμης πρὸς Πέτρον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας παραινοῦσα ὅτι οὐ δεῖ προστιθέναι ἐν τῶι τρισαγίωι τὸ 'ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς'

Τίς δώσει τῆι κεφαλῆι μου ὕδωρ καὶ τοῖς βλεφάροις μου πηγὴν Ier. 9, 1
δακρύων; ποῖον δὲ καὶ ἄξιον ὀδυρμὸν προσοίσω τῆι ἐμαυτοῦ ψυχῆι συναλγῶν τῆι τοῦ

O [= aerv], I

1 οὐδὲ ἕν Oarl οὐδὲν Ov *nihil* Λ οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν Oe 2 θσ̄ καὶ λόγοσ OeΛ 3 ἣν καὶ ἀναστήσασ OeΛ 4 εὐλογηθήσονται Oel ἐνευλογηθήσονται Oa εὐλογηθήσεται Orv 4/5 ὁ ἀπόστολος ἔλεγε Oe 7 ῑσ̄ Oaevλ ὁ Orl τὸ om. Or 8 Ἰησοῦ om. Oav 9 τὴν scripsi secundum Λ οὔτε τὴν Oa εἴτε τὴν Oe εἴτε Ov ἤτοι τὴν Orl 10 ἤτω OeI εἴη τὸ Oarv 11 τὸ om. Ov πᾶν] πν̄α Or ὃ ὁμολογεῖ Oarvl ὁμολογοῦν Oe 12 τοῦ om. Orl γεγένηται OeΛ 12/13 καὶ πᾶν — οὐ γεγέννηται om. Orvl 13 γεγένηται OeΛ ἐκ τοῦ θῡ οὖν Oe γενηθέντεσ Oe corr., Λ 14 προαγγελίασ περὶ τῆσ αὐτοῦ Ov 15 τοῦ² om. Oa 16 τὸν σταυρὸν OΛ τὸ πάθος I 17 τὴν ἀνθρωπότητα καθ' ἣν ἐστιν om. OI, suppleui secundum Λ 18 δὲ I γὰρ [γὰρ σὴ Ov] OΛ 20 δὲ καὶ Or καὶ τὸ — ἅγιον παθητόν Orl 21 υἱοπατερίασ Or υἱοπατρίασ Oe 23 καὶ¹ om. I ἄτριβον Orl ἄτρεπτον Ov 24 κριμνησθεὶσ Ov φάλαγγα OerΛ τῶν² om. Oe 26 σου om. OeΛ 28 τῆι om. Oarv 29 καὶ ἡ Oe 31 φήληκοσ I πάπα Oe 32 προσθεῖναι Oe τὸ om. Oerl 33 βλεφάροις Oarvl ὀφθαλμοῖσ OeΛ (LXX)

Thren. 1, 2 δεσπότου καὶ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ ἁγίαι καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίαι; κλαίουσα ἔκλαυσεν αὕτη ἐπὶ υἱοῖς καὶ θυγατράσιν αὐτῆς καὶ οὐχ ὑπάρχει ὁ παρα-
Thren. 1, 3 καλῶν αὐτὴν ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαπώντων αὐτήν· ἅπαντες οἱ καταδιώκοντες αὐτὴν τύραννοί τε καὶ αἱρεσιάρχαι κατέλαβον αὐτὴν διὰ σοῦ, ἀδελφὲ τιμι-
Thren. 1, 5 ώτατε, καὶ οἱ ἐκθλίβοντες αὐτὴν ἐγένοντο εἰς κεφαλὴν αὐτῆς· πᾶσα ἡ εὐπρέπεια αὐτῆς τὸ ὅσον ἐπὶ σοί, ἐγένετο εἰς οὐδέν. ἰδόντες οἱ ἐχθροὶ αὐτῆς ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ ἀπωλείαι τῶν τέκνων αὐτῆς· οὓς γὰρ ἐξέθρεψεν, οὓς ἐτιθηνήσατο, οὓς εἰς μέτρον ἡλικίας ἀνήγαγε γαλακτοτροφήσασα προφητικοῖς καὶ ἀποστολικοῖς δόγμασι, τούτους ἐν μιᾶι καιροῦ ῥοπῆι διὰ δηλητηρίου ἐφόνευσας. καθ' ὃν γὰρ τρόπον οἱ τὴν ἁλιευτικὴν μετερχόμενοι βρώματι τὸ ἄγκιστρον καλύπτουσι καὶ ἀπροόπτως τοὺς ἰχθύας ἀγρεύουσιν, οὕτως καὶ σὺ τῇι τῶν ἀγγέλων ὑμνολογίαι προσθήκην ἐπήγαγες καὶ τῇι τρισαγίαι λιτῇι ὡς ἐκ προσώπου εὐσεβείας ἀσέβειαν ἐπενόησας δεινήν. ἐκ πολλῶν γὰρ ἐπαρχιῶν τῶν κατὰ τὴν Ἀνατολὴν γράμματα ἐδεξάμεθα τὰ σημαίνοντα ἡμῖν ὡς ὅτι ἡ σὴ θεοφίλεια τὸ πάλαι σιωπηθὲν Οὐαλεντίνου δόγμα ἀνέλαβε καὶ ἀθετεῖται παρ' ὑμῶν ἡ σωτήριος ἐνανθρώπησις καὶ ὅτι εἰς τὸ Μανιχαίων δόγμα Ἀρείου τε καὶ Ἀπολιναρίου καὶ Παύλου τοῦ Σαμοσατέως περιηνέχθητε. τὸ γὰρ μὴ λέγειν τὸν μονογενῆ υἱὸν καὶ κύριον ἡμῶν
p. 145 Ἰησοῦν Χριστὸν εἶναι τέλειον ἐν θεότητι καὶ τέλειον ἐν ἀνθρωπότητι αὐτόν τε τὸ πάθος τὸ τοῦ σταυροῦ ὑπομεμενηκέναι, ἀλλὰ μίαν φύσιν τοῦ θεοῦ λόγου σεσαρκωμένην ἄψυχόν τε καὶ ἄνουν τὸ τοῦ κυρίου σῶμα τὴν Ἀπολιναρίου αἵρεσιν κρατύνει, μὴ ἐγνωκότος ἐκείνου ὅτι κατ' αὐτὴν τὴν ἔναρξιν τῆς κοσμοποιίας πρῶτον ἡ ψυχὴ τοῦ πρωτοπλάστου καὶ προπάτορος ἡμῶν ἐθανατώθη καὶ εἶθ' οὕτως τὸ σῶμα· ἐλέχθη γὰρ πρὸς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ
Gen. 2, 17 θεοῦ ἧι δ' ἂν ἡμέραι φάγηι ἀπὸ τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρόν, θανάτωι ἀποθανεῖται· κατὰ οὖν τὴν ἀπόφασιν τὴν ὑπὸ τοῦ θεοῦ κατ' αὐτοῦ ἐπενεχθεῖσαν ἐν ἧι ἡμέραι ἔφαγεν ἀπὸ τοῦ ξύλου, ἐν αὐτῆι ἐθανατώθη ψυχικῶς· ὁ γὰρ τοῦ
Gen. 5, 5 σώματος αὐτοῦ θάνατος γέγονε μετὰ ἐνακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη. ὁ τοίνυν θεὸς οὐχ ἡμιτελὲς τὸ δῶρον αὐτοῦ ἐποίησεν, ἀλλ' ὅλον ὁμοῦ τὸν Ἀδὰμ ἐκ μήτρας παρθενικῆς ἀνέλα-
Ioh. 10, 15 βεν, ἵνα καὶ ὅλον τὸν ἀπολωλότα διασώσηι· δι' ὃ καὶ ἔλεγεν ὁ κύριος ἐγὼ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. κρατύνειν δὲ βούλει καὶ Οὐαλεντίνου καὶ Μαρκίωνος Μανιχαίων τε καὶ Βασιλειδιανῶν, ἔτι μὴν καὶ Ἑλλήνων τὰ θρησκεύματα. εἰ γὰρ θεός ** ὁ ἀποθανὼν διαιρετῶς καὶ οὐσιωδῶς, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα θεὸς καὶ αὐτὸ διαιρετῶς καὶ οὐσιωδῶς, εὑρεθήσονται ὡς κατὰ τὸν σὸν καὶ τὸν ἐκείνων λόγον τρεῖς θεοί, καὶ διὰ τούτου κρατυνθήσεται τῆς πολυθείας ἡ πλάνη, καὶ ὅσον ἐπὶ σοί, δι-
Deut. 6, 4 εσκέδασται τὸ ἄκουε Ἰσραήλ, κύριος ὁ θεός σου κύριος εἷς ἐστι καὶ ὅπερ ἔλεγεν
Baruch 3, 36 ὁ Ἱερεμίας, οὗτος ὁ θεὸς ἡμῶν· οὐ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν, ὁμοίως
Ioh. 17, 3 δὲ καὶ ὁ κύριος ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν θεόν. καὶ τῆς θείας γραφῆς ἕνα θεὸν τὴν ἁγίαν καὶ ἀδιαίρετον τριάδα κηρυττούσης, σὺ καὶ οἱ πρὸ σοῦ αἱρεσιάρχαι τρεῖς θεοὺς ἐδογματίσατε, ἄλλον μὲν λέγοντες θεὸν τὸν πατέρα παρὰ τὸν υἱὸν καὶ ἕτερον θεὸν τὸν υἱὸν παρὰ τὸν πατέρα καὶ πάλιν ἄλλον θεὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον παρὰ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν καὶ τὸν μὲν θνητὸν καὶ νεογενῆ, τὸν δὲ ἄναρχον καὶ ἀθάνατον.

O [= aerv], I

6 ὅσον τὸ Oe 12 δεινὴν ἐπενόησας Oe 14 κατέλαβε Or 15 μανιχαῖον Oav μανιχαικὸν OrI 18 τὸ om. OeI 19 μὴ — ἐκείνου I ἐκεῖνος γὰρ μὴ ἐγνωκὼς OΛ 20/21 καὶ — ἡμῶν om. I 21 ἡμῶν om. Or ἐλέγχθη Ov 22/23 τοῦ — πονηρόν om. OrI, cf. 24 22 γινώσκοντος Oav 23 ἀποθανῆ I γοῦν Oe τοῦ om. Oe 24 ἢ ἂν I ξύλου τοῦ γινώσκειν [γινώσκοντος Or καλὸν καὶ πονηρὸν OrI 26/27 ἀνέλαβε παρθενικῆς Oe 27 ὅλον τὸν ἀπολωλότα Oarv I ἀπωλολότα ὅλον OeΛ 30 lacunam indicani e. gr. supplendo ὁ πατὴρ διαιρετῶς καὶ οὐσιωδῶς καὶ θεὸς καὶ1 om. Oav 31 εὑρεθήσεται Oer Λ τὸν2] τῶν Orv 32 τοῦτο Oarv 34 ὃ1 om. Oe οὗτος Oaev Λ κσ OrI καὶ οὐ Oav 35 θεόν om. Ov 36 τριάδα καὶ ἀδιαίρετον OrI 37 μὲν OΛ om. I 39 νεογεννῆ Oa ut sol. I

ἐπὶ τούτοις δὲ τοῖς βλαβεροῖς σου ῥήμασι βουλόμενος τὰ ἐναντία φρονεῖν τῶν τε ἐν Νικαίαι ἀθροισθέντων καὶ ἐν τῇι Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν Χαλκηδόνι ἁγίων πατέρων τῶν καὶ τὸ ὁμοούσιον κρατυνάντων καὶ μίαν τὴν θεότητα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος κεκραγότων κατὰ τὴν Ἀρείου φρενοβλάβειαν καὶ σὺ ἐπ' ἐκκλησίας ἐτόλμησας εἰπεῖν ὅτι ὁ εἷς τῆς ἀκτίστου καὶ ἀδιαιρέτου τριάδος τὸ πάθος ὑπέμεινε, καὶ διὰ τούτου ἐδοκίμασας λύειν καὶ τὸ ὁμοούσιον καὶ ἀριθμῶι ὑποβάλλειν τὸ θεῖον. εἰ γὰρ εἷς τῆς ἁγίας τριάδος τῆς ἀκτίστου καὶ συναίδιος ὁ σταυρωθεὶς θεός, τουτέστιν ὁ υἱός, δύο δὲ τῆς τριάδος ὁ πατὴρ καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα, λέγονται δὲ θεοὶ καὶ οὐχὶ κατὰ τὸν εὐθῆ λόγον θεός, καθὼς παραδεδώκασιν ἡμῖν οἱ αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ Lc. 1, 2
λόγου, εὑρεθήσεται [καὶ οὕτως] λυόμενον μὲν τὸ ὁμοούσιον (θνητὸν γὰρ καὶ ἀθάνατον ὁμοούσια εἶναι ἔτι οὐ δύνανται), κρατυνθήσεται δὲ καὶ οὕτως ὁ τῆς πολυθείας λόγος ἐν τῶι τρεῖς θεοὺς τὸν Χριστιανισμὸν καταγγέλλειν. ὁπότε οὖν γέγραπται ὅτι ὁ λόγος Ioh. 1, 14
σὰρξ γέγονε καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος, οὐχ ἕτερος θεὸς ὁ λόγος παρὰ τὸν πατέρα εὑρεθή- Ioh. 1, 1
σεται. λόγος γὰρ οὐχ ἁπλῶς, ἀλλὰ λόγος ἐνυπόστατος καὶ θεὸς ὁ υἱὸς εἴρηται, ἵνα ἐκ τῆς ἡμῶν εὐτελείας γνῶμεν τὸ ταὐτὸν τῆς οὐσίας τοῦ πατρός καὶ τοῦ λόγου καὶ τοῦ πνεύ-
ματος τοῦ ἁγίου. καὶ γὰρ ἡμεῖς οὐχ ἕτεροι παρὰ τὸν ἡμέτερον λόγον εὑρεθησόμεθα. p. 146
ἐπεὶ οὖν καθὸ λόγος, ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ υἱὸς οὐκ ἠδύνατο εἰς ἰδίαν οὐσίαν παθεῖν, ἵνα μὴ καὶ εἰς τὴν τοῦ παντοκράτορος θεοῦ καὶ πατρὸς τὸ πάθος λογισθῆι (μία γὰρ θεότης πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος), πάσχει τὸ γεγονὸς ἴδιον τοῦ λόγου ἔμψυχον σῶμα, ὅπερ αὐτὸς ὁ τοῦ θεοῦ ἐνυπόστατος λόγος ἐξ αὐτῆς τῆς μήτρας τῆς ἁγίας καὶ ἀπειρογάμου
παρθένου ἑνώσας ἑαυτῶι προῆλθεν ἐκ γυναικός, περὶ ἧς προμυθούμενοι οἱ θεηγόροι ἄνδρες ἔλεγον ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων, ἐπίστρεψον δὴ καὶ ἐπίβλεψον ἐξ οὐρανοῦ καὶ Ps. 79, 15. 16
ἴδε καὶ ἐπίσκεψαι τὴν ἄμπελον ταύτην καὶ κατάρτισαι αὐτὴν ἣν ἐφύτευ-
σεν ἡ δεξιά σου, καὶ ἐπὶ υἱὸν ἀνθρώπου ὃν ἐκραταίωσας ἑαυτῶι, ἄμπελον καὶ υἱὸν ἀνθρώπου ὃν ὁ λόγος ἐκραταίωσε συντρῖψαι τὰ τοῦ ἅιδου κλεῖθρα καὶ ζωοποιῆσαι τοὺς ἀπὸ τῶν αἰώνων θανόντας, τὴν σωτήριον τοῦ λόγου ἐνανθρώπησιν καλοῦντες· δι' ὃ καὶ [ὁ κύριος] ἔλεγε τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα, Ioh. 15, 5. 1
καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστι καὶ μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παρα- Mt. 17, 22.
δίδοσθαι εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν. ὁ γὰρ τοῦ πατρὸς ἐνυπόστατος καὶ θεὸς λόγος 26, 45
δι' ἀκοῆς εἰσπηδήσας τῆς ἁγίας παρθένου μυστικῶς τὴν κυοφορίαν εἰργάσατο. καθὸ τοίνυν ὁ μονογενὴς υἱός ἐστι τοῦ πατρὸς ὁμοούσιος καὶ εἷς τῆς ἀδιαιρέτου τριάδος ἄκτιστός τε καὶ ἀθέατος, μεμενήκει ἀπαθὴς καὶ ἀθάνατος. τὸ οὖν ἄκτιστον καὶ ἀθάνατον τῆι κτίσει μὴ σύναπτε καὶ τὸν τῆς πολυθείας λόγον μὴ κράτυνε διὰ τοῦ λέγειν τεθνάναι τὸν ἕνα τῆς τριάδος. καθὸ δὲ πάλιν ἐκ γυναικὸς ἐγεννήθη καὶ ἔστιν ἡμῖν ὁμογενὴς καὶ ὁμόφυλος καὶ ὁμοούσιος ἄνευ ἁμαρτίας, τὸ πάθος ὑπέμεινεν. ὅτι δὲ οὐ μόνον ὁμοούσιος ἡμῖν ὁ υἱὸς τὸ κατὰ σάρκα, ἀλλὰ καὶ συγγενής, διδάσκει αὐτὸς ὁ κύριος ἐν τῶι λέγειν ποτὲ μὲν ἐν εὐαγ-
γελίοις τοῖς εἰς αὐτὸν πιστεύσασιν ἐγὼ ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα, ποτὲ δὲ καὶ Ioh. 15, 5

O [= acrv], I

1 τοῖς — βουλόμενος] καὶ I ῥήμασι — ἐναντία om. Or φρονῶν I 3 κρατυνόντων Oacv 4 κατὰ Oarv I καὶ OeΛ φρενοβλάβειαν καταισχυνόντων OeΛ 4/5 ἐτόλμησας εἰπεῖν ἐπ' ἐκκλ. OrI 4 ἐκκλησία Oarv 5 τοῦτο Oarv 7 συναιδίου I 8 θς̄ λόγος OrI 10 καὶ οὕτως OrI δὲ [δὴ Oe] καὶ οὕτως Oacv delui ἀθάνατα Oav 11 ἔτι εἶναι Oe καὶ om. I 12 τὸν χριστιανισμὸν I χριστιανισμῶ ΟΛ ὅτι] καὶ Oa 14 γὰρ I om. ΟΛ εἴρηται Oarv I εὑρεθήσεται OeΛ 15/16 τοῦ ἁγίου πνεύματος Oe 18 καὶ I om. ΟΛ 19 πάσχει δὲ OacvΛ 21 παρθένου om. OrI προμηθούμενοι Oervl θεογόροι Ov 24 σεαυτῶ I 26 θανέντας Or καλοῦντεσ I καλῶν ΟΛ 27 ὁ κς̄ OeIΛ ὁ θς̄ Orv ὁ χς̄ Oa, delcui ἡμεῖσ Or 29 ἀνῶν ἁμαρτωλῶν Oe 31 ἄκτιστος] ἀθάνατοσ Ov 32 ἀθάνατοσ OacvI ἀθέατοσ Or 33 σύναπτε Oav σύνταττε OervI τοῦ OrI τὸ Oacv 34/35 ὁμοούσιοσ καὶ ὁμογενὴσ καὶ ὁμόφυλοσ Oe 34 ὁ μονογενὴσ I 37 πιστεύουσιν OrI

Ps. 21, 23 ἐν ψαλμοῖς ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου. πόθεν δέ σοι καὶ ἡ τοσαύτη κακίστη ἔννοια ὑπεισῆλθεν, ὥστε σεαυτὸν καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων εὐσυνετώ-
Phil. 3, 19 τερον καὶ σοφώτερον λογίσασθαι; ἐν τούτοις κλαίω, ἐν τούτοις ὀδύρομαι τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν. οὐκ ἐνενόησας ὅτι τὸ σκανδαλίσαι
Mt. 18, 6 καὶ μόνον ἕνα τῶν πιστευόντων εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀφόρητον ἔχει τὴν ἀγανάκτησιν, ἀλλ' οὕτως ἀπαραφυλάκτως, καθάπερ ὁ ὄφις τῇ Εὔαι, καὶ αὐτὸς τὸν ἰὸν τῆς ἀπάτης τῷ πλήθει τῶν πιστῶν ταῖς ἀκοαῖς ἐπέχεας καὶ τὸν παραδοθέντα ἡμῖν ὑπ' ἀγγέλων τρισάγιον αἶνον ἐνόθευσας ἐνθέμενος ἐν αὐτῷ ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς; ἆρα οὐκ ἐνενόησας ἀσεβέστερον σαυτὸν ὁριζόμενος Παύλου τοῦ Σαμοσατέως καὶ Φωτεινοῦ καὶ
10 Ἀρτεμᾶ τῶν δύο υἱοὺς τοῦ θεοῦ ὁρισαμένων, ἕνα προαιώνιον καὶ ἕνα νεογενῆ, ὅτι καὶ σὺ πλεονασμὸν τῇ τριάδι ἐνέθου δύο υἱοὺς τοῦ θεοῦ εἰπών, ἕνα ἰσχυρὸν καὶ ἕνα τὸν σταυρωθέντα; ἐπὶ τούτοις δὲ καὶ εἰς ἔννοιαν οἰέσαι ἄγειν τὸ πιστότατον Χριστοῦ ποίμνιον ὡς ὅτι κατὰ τὸν Μανῆ λόγον τὸ ἅγιον πνεῦμα ἐσταυρώθη. μετὰ γὰρ τὸ εἰπεῖν ἅγιος
15 ἀθάνατος, ὅπερ ἐστὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τότε ἐπάγεις ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς, ἐλέησον ἡμᾶς, καὶ τετράδα, οὐ τριάδα εὑρίσκῃ τὸν λαὸν ἐκδιδάσκων. καὶ εἰ μὲν ἐξ ἀνθρωπίνης παραδόσεως ὑπῆρχεν ὁ αἶνος, καὶ οὕτως μετὰ παραφυλακῆς ἂν τὸν σταυρὸν ἐν τῷ τρισ-
p. 147 αγίῳ παρέθηκας, ἔνθα ἡ τοῦ υἱοῦ προσηγορία, ἥτις ἐν τῷ τρισαγίῳ ἰσχυρὸς εἴρηται· ὁπότε δὲ ὑπ' ἀγγέλων ὁ τρισάγιος οὗτος αἶνος ἡμῖν ἐξεδόθη, οἵτινες πρὸ μὲν τοῦ σταυροῦ
Ies. 6, 3 ἔλεγον ἅγιος ἅγιος ἅγιος, ὡς ἠξιώθη Ἡσαΐας θεάσασθαι, μετὰ δὲ τὸν σταυρὸν ὑμνολόγουν
20 ἅγιος ὁ θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος, ὥσπερ ὁ κομιδῇ νήπιος παῖς σειομένης τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοῦ λαοῦ ἐν τῷ Κάμπῳ ἱκετεύοντος ἡρπάγη εἰς τὸν αἰθέρα ὡς ἐπὶ ὥραν μίαν τοῦ ὅλου πλήθους θεωροῦντος καὶ Πρόκλου τοῦ τῆς πόλεως ἐπισκόπου, κἀκεῖ μεμαθηκὼς τὸν αἶνον καὶ πάλιν κατενεχθεὶς ἀπήγγειλεν ἅπερ ἐδιδάχθη ἐν τῷ αἰθέρι, εἰπὼν ἐξ οὐρανῶν ὡς ὑπὸ πλήθους πολλοῦ φέρεσθαι εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ ταύτην τὴν ὑμνωι-
25 δίαν καὶ ὅτι ἐρρέθη αὐτῷ ἐξειπεῖν τῷ λαῷ τὴν τοιαύτην ὑμνολογίαν. ἧς ἐναρξάμενοι οἱ λαοὶ τὴν πόλιν κατέλαβον καὶ τὸν θεὸν διὰ τῆς τοιαύτης ὑμνωιδίας ἐξευμενισάμενοι ἐλυτρώθησαν τῆς ἐπικειμένης ὀργῆς. σὺ δὲ ἀφειδῶς κατετόλμησας, ὡς τὰς λοιπὰς θείας γραφάς, καὶ τὴν τῶν ἀγγέλων ὑμνωιδίαν διαστρέψαι. τίς οὖν οὐ μὴ θρηνήσῃ ἐν τούτοις; τίς οὐ μὴ στενάξῃ; ὁποῖον δὲ ἄλγος κατὰ τὸ ἄλγος τῆς τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος
30 ἡμῶν Χριστοῦ ἐκκλησίας εὑρεθήσεται; θεωρεῖ σε τὸν ταχθέντα φῶς εἶναι τῶν ἐν σκότει καὶ παιδευτὴν τῶν ἀφρόνων μᾶλλον ἀφροσύνης διδάσκαλον καὶ τὸ φῶς εἰς σκότος μεταποιοῦντα, θεωρεῖ σε τοὺς λαοὺς τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας καὶ καλὰ γευσαμένους θεοῦ ῥητά, θεοῦ ἐντάλματα, θεοῦ προφητικὰ προρρήματα, θεοῦ ἀποστολικὰ καὶ εὐαγγελικὰ διδάγματα μᾶλλον ὑπὸ σοῦ διαστρεφομένους καὶ ἐκδιδασκομένους μὴ μόνον ἀνασταυροῦν τὸν
35 υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζειν, ἀλλὰ καὶ ἐναντία φρονεῖν τῶν θείων γραφῶν, ἀπαρνή-

---

O [- aerv], I

1 σοι $O^{aev}\Lambda$ σε I om. O^{r} 2 τοιαύτη I κάκιστοσ O^{av} ἐπεισῆλθεν O^{e} 2/3 συνετώτερον I 4 καὶ ὧν O^{e} ὁ om. O^{av} 5 οὐκ ἂν O^{e} 8 τοῦ πλήθουσ I ἐπέχεεσ O^{a} ἐπέχεισ O^{v} 9 ὕμνον I 10 σεαυτὸν O^{e} 13 οἰεῖ O^{e} 14 μανῆ O^{av} τοῦ μάνεντοσ O^{er}I 15 τότε om. I ἐπάγει O^{e} 17 καὶ om. I οὗτοσ O^{v}I 17/18 ἐν τῷ τρισαγίω τὸν στρὸν O^{r}I 18 ἔθηκασ O^{r}I ἰσχυρὸσ ἐν τῷ τρισαγίω O^{e} 19 αἶνοσ οὗτοσ O^{e} 21 ὁ² om. O^{aev} 22 οὐρανὸν O^{e} 23 τοῦ² om. O^{av} 23/24 ἅπερ — αἰθέρι ἀπήγγειλεν O^{a} 25 οὐρανοῦ $O^{e}\Lambda$ καὶ ὡς I ἀπὸ I 26 ἐρρήθη O^{r}I εἰπεῖν O^{e} ταύτην τήν O^{r}I 29 μὴ om. O^{e} θρηνήσει O^{e}I 30 μὴ om. O^{e} στενάξει O^{e}I 31. 33 θεωρεῖ σε $O^{aev}\Lambda$ θεωρῆσαι O^{r}I 31 τῶ σκότει O^{e} 33 καλὰ — ῥητὰ O^{av} καλὸν — ῥῆμα O^{r} καλῶν — ῥημάτων O^{e}I 34 ἐνταλμάτων O^{e}I θεοῦ² om. I προφητικῶν προρρήσεων O^{e} om. I 34/35 ἀποστολικῶν καὶ εὐαγγελικῶν διδαγμάτων O^{e}I 35 διδασκομένουσ O^{e} ἀνασταυροῦντασ O^{a} ἀνασταυροῦντα O^{v} 36 παραδειγματίζοντασ O^{a} παραδειγματίζοντα O^{v} φρονοῦντα O^{v} γραφῶν διδάσκονται O^{a} γραφῶν διδάσκοντα τὲ O^{v}

σασθαι δὲ καὶ τὰς συνθήκας ἃς συνέθεντο αὐτοὶ προσιόντες τῶι ἁγίωι βαπτίσματι. συνθέμενοι γὰρ ἐπὶ πάντων τῶν χερουβικῶν δυνάμεων καὶ τῶν προφητικῶν καὶ ἀποστολικῶν ταγμάτων ἐν τῶι τοῦ ἁγίου βαπτίσματος καιρῶι πιστεύειν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, νῦν εἰς θεοὺς τρεῖς πιστεύειν αὐτοὺς ἐξεπαίδευσας. πάλιν συνθεμένων πιστεύειν εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν σαρκωθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου, σὺ ἐκδιδάσκεις αὐτοὺς μὴ λέγειν τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν σταυρὸν ὑπομεμενηκέναι, ὃς ἐστι θεὸς κατὰ τὴν ἐκ θεοῦ πατρὸς προαιώνιον καὶ ἀπαθῆ γέννησιν καὶ ἄνθρωπος ὁ αὐτὸς κατὰ τὴν ἐπ' ἐσχάτων ἐκ γυναικὸς γέννησιν, καθ' ἣν καὶ τὸ πάθος ὑπέμεινεν, ἀλλ' ὅτι ὁ εἷς τῆς τριάδος ἀπέθανεν, ὃς ἐστιν αὐτὸς ὁ θεὸς λόγος. ὡμολόγησαν πάλιν τὸ ἅγιον πνεῦμα ζωοποιὸν καὶ ἀθάνατον, εἰπόντες πιστεύειν εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸ κύριον καὶ ζωοποιόν· καὶ σὺ θνητὸν ὑποτίθεσαι εἶναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ τοῦ λέγειν ἅγιος ἀθάνατος ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς. ἀπόφυγε, παρακαλῶ, τὴν τοιαύτην πλάνην· ἔπεσες, μὴ ἐπιμείνηις τῶι πτώματι· ἥμαρτες, μηκέτι ἁμάρτανε· ἀναμένει σε ἡ ἁγία τοῦ θεοῦ ἐκκλησία περιπτύξασθαί σε μετανοοῦντα ἐπὶ τοῖς ματαίοις σου προβλήμασι καὶ σὺν αὐτῆι θεολογοῦντα τὸν Χριστὸν καὶ μὴ ἀπαρνούμενον τὴν αὐτοῦ ἔμψυχον ἐνανθρώπησιν, καθ' ἣν καὶ τὸ πάθος ὑπομεῖναι λέγεται, καὶ βοᾶι σοι δι' ἡμῶν δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες κἀγὼ Mt. 11, 28
ἀναπαύσω ὑμᾶς· οὐ βούλεται ὁ θεός, ἀδελφὲ τιμιώτατε, τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ Ezech. 33, 11
ὡς τὸ ἐπιστρέψαι καὶ ζῆν αὐτόν. μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν κατὰ 19
τὸ εὐαγγέλιον, μνημόνευε τοῦ μακαρίου Ματθαίου γράφοντος βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Mt. 1, 1
Χριστοῦ υἱοῦ Δαυὶδ υἱοῦ Ἀβραάμ, μνημόνευε Παύλου ἐπιστέλλοντος ἀφωρισ- p. 148
μένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, ὃ προεπηγγείλατο αὐτὸς ὁ θεὸς ἐν γραφαῖς ἁγί- Rom. 1, 1
αις περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυὶδ κατὰ σάρκα,
τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ θεοῦ, μνημόνευε καὶ Ἰωάννου βοῶντος ἐν ἀρχῆι ἦν ὁ λόγος Ioh. 1, 1
καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, ὡς καὶ ἔστι, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος καὶ ὅτι σὰρξ 25
γέγονεν ἐνανθρωπήσας καὶ ὅτι θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε. ταῦτά σοι γεγρά- Ioh. 1, 14. 18
φηκα ἅμα τῆι συνούσηι μοι ἁγίαι συνόδωι, παρεγγυώμενός σε ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων ἵνα ταῦτα διδάσκηις καὶ ταῦτα φρονῆις μεθ' ἡμῶν, ἵνα ἀνόθευτος ἡ πίστις ἡμῶν διαμείνηι εἰς δόξαν θεοῦ.

X

Ἴσα γραμμάτων ἀποσταλέντων Ζήνωνι βασιλεῖ παρὰ Φίληκος ἐπισκόπου Ῥώμης, ἐν οἷς σημαίνει Πέτρου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας τὴν καθαίρεσιν, διότι ἐν τῶι τρισαγίωι ἐνέθετο τὸ ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς

Τῶι ἐνδοξοτάτωι καὶ γαληνοτάτωι υἱῶι Ζήνωνι αὐγούστωι Φίληξ ἐπίσκοπος ἐν κυρίωι χαίρειν. Πρέπει τῆι σῆι φιλανθρωπίαι ταῦτα ἃ πρέπει τῆι τῶν πραγμάτων τάξει, ἀπαγγεῖλαι, ἅπερ καὶ ἀνῆκεν ἀπαγγεῖλαι εἰς ἀσφάλειαν τοῦ τῆς σῆς γαληνότητος κράτους. καὶ καθάπερ ἐγγὺς τυγχάνων παρακαλῶ τὴν ἐμὴν ἱκετηρίαν δέξασθαι ταῖς φιλαγάθοις ὑμῶν ἀκοαῖς ὡς Χριστιανικώτατος ὢν βασιλεύς, μηδαμῶς τε ἡ σὴ εὐσέβεια

O [= aerv], I
1 δὲ om. O^{av} συνθεμένους I 2 πασῶν O^{e}I 4 τρεῖσ θεοὺσ O^{e} 5 σταυρωθέντα O^{av} 7 τὸν^{1} — θεοῦ om. I 12 ἀποτίθεσαι O^{v} τὸ ἅγιον πνεῦμα O^{av} 13 ἔπεσασ O^{er} 15 σε om. IΛ 17/18 κἀγὼ — ὑμᾶσ O^{aev} καὶ τὰ ἑξῆσ O^{r}I 19/20 Ἰησοῦν — μνημόνευε om. I 21/22 ἀφωρισμένον O^{arv} 23 λέγων περὶ I 24 θεοῦ om. O^{e}Λ 25 καὶ ὁ λόγος — ὁ λόγος om. I 27 σοι O^{av}
31 ἴσον ἐπιστολῆσ ἀποσταλείσησ O^{e} 32 ἡ O^{ev} τοῦ ἀντιοχείασ ἐπισκόπου O^{v} 33 τὸ O^{r} om. O^{aev}I 36 ἀπαγγεῖλαι τάξει O^{r}I ὠφέλειαν O^{r}I 37 καθάπερ ὡσ O^{erv}

διανοηθείη ἕτερόν τινα μετὰ καθαρᾶς τῆς διανοίας ὑμᾶς ἀγαπᾶν πλὴν ἐκείνου τοῦ βουλομένου σε μετὰ τοῦ θεοῦ τὴν εἰρήνην ἔχειν, ἐπειδήπερ ἐκ πιστῆς ὡρμημένος τῆς διανοίας οὐκ ἀμφισβητεῖς τοῦ προσκαίρου θρόνου τὴν ἐξουσίαν καὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς τὴν ἀντίδοσιν ἐκ τῆς ἄνωθεν ροπῆς ἠρτῆσθαι, διά τε τῆς ἡμῶν βραχύτητος δέξασθαι καταξίωσον τὴν σεπτὴν καὶ θεόφραστον ὁμολογίαν τοῦ μακαριωτάτου Πέτρου τοῦ πρωτοστάτου τῶν ἀποστόλων, ὃς καὶ τὰς τῆς βασιλείας κλεῖς ὑπὸ τοῦ σωτῆρος πιστευθεὶς προευτρεπίσει τῇι φιλοχρίστωι ὑμῶν βασιλείαι τὴν ἐν ὑψίστοις μετ' ἀγγέλων διαγωγήν. ὃς καὶ τὴν ἀπαράλλακτον καὶ ἀμώμητον πίστιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ μονογενῆ τοῦ θεοῦ υἱὸν πρῶτος ἐκθέμενος ἐμακαρίσθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ σωτῆρος. εἰπόντος
Mt. 16, 16—18 γὰρ αὐτοῦ πρὸς τὸν κύριον σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἀκήκοε παρ' αὐτοῦ μακάριος εἶ, Σίμων βὰρ Ἰωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ ταύτηι τῆι ὁμολογίαι οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν καὶ πύλαι ἅιδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. τοῦ οὖν σωτῆρος φήσαντος, ὅτι πύλαι ἅιδου οὐ κατισχύσουσι τῆς αὐτοῦ ἐκκλησίας τοῦ ἐξᾶραι ἀπ' αὐτῆς τὴν αὐτοῦ ἐπωνυμίαν, ἥτις εἴρηται Χριστὸς Ἰησοῦς καὶ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος υἱός, Πέτρος ὁ πρωτότοκος υἱὸς τοῦ διαβόλου ὁ ἀναξίως εἰσπηδήσας τῆι Ἀντιοχέων ἁγίαι τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαι καὶ μιάνας τὸν τῆς ἀρχιερωσύνης θρόνον Ἰγνατίου τοῦ μάρτυρος, ὃς τῆι δεξιᾶι Πέτρου τὴν ἀρχιερωσύνην ἐδέξατο, καὶ Εὐσταθίου τοῦ ὁμολογητοῦ καὶ προέδρου τῶν τιη ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι ἀθροισθέντων λέγειν ἐτόλμησεν ὅτι οὐ δεῖ τὸν Χριστὸν καὶ υἱὸν τοῦ θεοῦ ὀνομάζειν κατὰ τὴν θείαν τοῦ σωτῆρος νομοθεσίαν καὶ τὴν τῶν θείων γραφῶν παράδοσιν καὶ ἔκθεσιν τῶν πατέρων, ἀλλὰ τὸν
p. 140 ἕνα τῆς τριάδος τὸ πάθος τὸ ὑπὲρ ἡμῶν ὑπομεῖναι εἰς τὴν τῆς θεότητος οὐσίαν κατὰ τὴν Ἀρείου καὶ Ἀπολιναρίου καὶ Εὐνομίου παράδοσιν, βουλόμενος διὰ τῆς τοιαύτης φωνῆς ἀθετῆσαι μὲν τὴν σωτήριον ἐνανθρώπησιν καθ' ἣν ὁ Χριστὸς καὶ τὸ πάθος ὑπέμεινε,
Hebr. 2, 16 λέγεται δὲ καὶ εἷς ἐξ ἡμῶν ὡς τοῦ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαβόμενος, ἐπαυξῆσαι δὲ καὶ τὴν πολυθείαν. ὁ γὰρ νοῦς τοῦ λόγου τρεῖς θεοὺς παρεισάγει, ἕνα τεθνεῶτα καὶ δύο ζῶντας, λύει δε καὶ τὸ ὁμοούσιον καὶ τὰς ἁγίας συνόδους ἐξωθεῖται τήν τε ἐν Νικαίαι καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν Χαλκηδόνι. ἀλλὰ καὶ τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν μὴ προσδεχόμενος εὑρεθήσεται. εἰ γὰρ μὴ ἐξ αὐτῆς σαρκωθεὶς ὁ λόγος ἐνηνθρώπησε, τίς χρεία τῆς παρθένου; διὰ τί δὲ καὶ ὁ Γαβριὴλ ἔλεγε πρὸς αὐτὴν τὸ γεννώμενον
Lc. 1, 35. 32 ἐκ σοῦ ἅγιον κληθήσεται υἱὸς θεοῦ καὶ δώσει αὐτῶι κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ; ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τοῖς ἀσεβέσι καὶ βλασφήμοις αὐτοῦ τολμήμασι καὶ τὴν τρισάγιον λιτὴν νοθεῦσαι βουληθεὶς διὰ τοῦ ἐνθέσθαι ἐν αὐτῆι ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς μυρία ἄτοπα εἰργάσατο καὶ πολλὰ παρ' ἡμῶν καὶ τῆς ἐν Χριστῶι ἀδελφότητος ἡμῶν τε καὶ τῶν ἐν τῆι Ἀνατολῆι καὶ τοῦ θεοσεβεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀκακίου τῆς παρ' ὑμῶν βασιλευομένης καὶ φιλοχρίστου πόλεως παραινεθεὶς ἐπιστρέψαι οὐκ ἠβουλήθη. καὶ διὰ τοῦτο νῦν ἡ ἁγία τοῦ θεοῦ ἐκκλησία ταῖς μητρικαῖς σε φωναῖς ὡς [πρὸς] τὸν ἔξοχον αὐτῆς υἱὸν προσφθεγγομένη οὐ παύεται· ὦ φιλόχριστε βασιλεῦ, τῆς ἐμῆς τιμιότητος τὸν δεσμὸν ἐν ὧι περισφίγγονται τὰ πλήθη τῶν πιστῶν, μὴ συγχωρήσηις διαλυθῆναι· τὴν τοῦ δεσπότου Χριστοῦ καὶ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ ἐπωνυμίαν μὴ συγχωρήσηις παραβαθῆναι· τὴν τρισάγιον ὑμνωιδίαν, ἥτις καὶ τὴν ὑμετέραν πόλιν διέσωσε κινδυνεύουσαν, ὡς ἀγγέλων παράδοσιν ἀνόθευτον διαφύλαξον· Πέτρον τὸν τῆι

O [= aerv], I

1 ἡμᾶσ O^a corr., $O^rΛ$ 2 τοῦ om. O^eI 8 ἀπαράλλακτον $O^{er}IΛ$ ἀπαράβλητον O^a ἀπαράκλητον O^v 10 αὐτοῦ om. I 12/13 ταύτη μου O^r 15 ις χς O^{av} τοῦ om. O^a καὶ τοῦ O^v 17 εἰσ τὴν — ἁγίαν — ἐκκλησίαν O^{av} 22 τὸ^2 om. O^e 23 τοῦ ἀρείου O^rI 29 ὁ λόγοσ σαρκωθεισ O^rI 33 τρισαγίαν O^v 37 σε $O^eΛ$ σοῦ $O^{av}I$ αὐτῆσ O^rI 38 πρὸσ τὸν ἔξοχον $O^{er}IΛ$ τὸν προσέξοχον O^{av} πρὸσ deleni φθεγγομένη O^rI 41 παραβασθῆναι O^r

Ἀρειανικῆι θρησκείαι ἑπακολουθήσαντα τῆς τῶν Ἀντιοχέων ἐκκλησίας ἀπέλασον. τίνος ἕνεκεν Πέτρος τὴν ἐμὴν πίστιν ἀθετήσας ῥηγνύει τοῦ κόσμου τὴν σύνεσιν; τίνος ἕνεκεν Πέτρος ῥηγνύει τὸν χιτῶνά μου τὸν ἄνωθεν ὑφαντόν; ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἐνε- Ioh. 19, 23
τείλατο τῶι κορυφαίωι τί δέοι καλεῖσθαι τὸν αὐτοῦ υἱόν· ὁ μονογενὴς υἱὸς ἐν τῆι ὁμο- Mt. 16, 17. 18
λογίαι τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων ἐθεμελίωσέ με· τὸ ἅγιον πνεῦμα ἐφ' ἑκάστης
διαμαρτύρεταί μοι λέγον, μὴ κρίνηις εἰδέναι τι εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον 1 Cor. 2, 2
ἐσταυρωμένον. οἱ ἐχθροί, οἱ ἀπειθεῖς, οἱ ἐπίβουλοι, οἱ ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος τὸν
μονογενῆ τοῦ θεοῦ υἱὸν σφαγιάσαντες καὶ λιθοβολήσαντες καὶ τῶι ξύλωι τοῦ σταυροῦ
προσπήξαντες οὐ διεῖλον τὸν αὐτοῦ χιτῶνα, καὶ Πέτρος τῆς πίστεώς μου τὸν χιτῶνα Mt. 21, 33
διαρρήσσει; αἱ τοῦ ἅιδου πύλαι οὐκ ἴσχυσαν κατ' ἐμοῦ, καὶ Πέτρος πειρᾶται τὸ τεῖχός Mt. 16, 18
μου καταβάλαι; ἐγώ, εὐσεβέστατε βασιλεῦ, ὠθισθέντα σε τῆς βασιλείας αὖθις ἐπαν- 11
ήγαγον καὶ τοὺς πονηροὺς καὶ ἀπειθεῖς τῶν ἐν ἐμοὶ θείων δογμάτων δέδωκα ἀντὶ τῆς Ies. 53, 9
ταφῆς σου δυνάμεώς τε ὁδὸν ἠνέωιξα ἔμπροσθέν σου· τοὺς σοὺς ἐχθροὺς καταβέβληκα
μετὰ τοῦ ἀθεμίτου αὐτῶν δόγματος· τὸ ἀρχαῖον κράτος ἐξητησάμην σοι παρὰ τοῦ ἐν
ὑψίστοις βασιλεύοντος θεοῦ, ἐξ οὗ καὶ τὸ βασιλεύειν εἴληφας. ἀπόβλεψον εἰς τὸν 15
προηγησάμενόν σου εὐσεβέστατον βασιλέα Μαρκιανὸν καὶ τὴν ἐκείνου πίστιν ἀσμένως
ἀσπάζου· τὴν αἱρετικὴν Πέτρου τυραννίδα διὰ τάχους ἐκρίζωσον· τὸν Οὐαλεντίνου καὶ
Εὐτυχέος μαθητὴν ἀποδίωξον τῆς ἀκροπόλεως καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως, ἅμα
τοῦ ἱερατικοῦ ἀξιώματος κατενεχθῆναι θεσπίσατε. θεώρησον, ὦ γνησιώτατε υἱὲ καὶ
ἀήττητε βασιλεῦ, ὁποία τῆι ἐν Χαλκηδόνι συνόδωι ἀναμφισβήτητος ἐκδίκησις γέγονε, 20
καὶ τοὺς οὓς πολεμεῖ, ἐκδίκησον καὶ τῆς αἱρετικῆς διδασκαλίας Πέτρου τοὺς δήμους ἐκ-
λύτρωσον.' ταῦτα πρεσβεύει ἡ ἁγία τοῦ θεοῦ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία,
ἵνα τὸν ὑπ' αὐτῆς καθαιρεθέντα διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας εἰς κοινωνίαν τοῦ λοιποῦ μὴ
προσδέξησθε, ἀλλὰ διὰ θείων ὑμῶν συλλαβῶν τῆς Ἀντιοχέων πόλεως ὑπερόριον γενέσθαι
παρασκευάσητε, ἀντ' αὐτοῦ δὲ καταστῆσαι ἄνδρα ἔργοις τὴν ἱερωσύνην κοσμοῦντα 25
φύλακά τε ἀκριβῆ τῆς ἐν Χαλκηδόνι ἁγίας συνόδου καὶ τῶν ἐν αὐτῆι βεβαιωθέντων.

Ὁ παντακράτωρ θεὸς διαφυλάξει τὸ ὑμέτερον κράτος ἐν εἰρήνηι διὰ παντός.

51 Τάδε ἔνεστιν ἐν τῆι παρούσηι βίβλωι M VIII 874

ᾱ Τὰ κατὰ Σεβήρου Ζωόρα καὶ Πέτρου καὶ Ἀνθίμου πεπραγμένα παρὰ Μηνᾶι πατριάρχηι Κωνσταντινουπόλεως ἐν οἷς φέρονται 30

β̄ Λίβελλος τῶν ἐν δευτέραι Συρίαι ἐπισκόπων πρὸς Ἰουστινιανὸν βασιλέα

γ̄ Λίβελλος τῶν μοναχῶν τῶν τε ἐνταῦθα μοναστηρίων καὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ τῆι ἐρήμωι καὶ δευτέραι Συρίαι καὶ τῶι ὄρει Σινᾶ καὶ τρισὶ Παλαιστίναις πρὸς τὸν αὐτόν

δ̄ Λίβελλος τῶν αὐτῶν πρὸς τὴν ἐνδημοῦσαν ἐνταῦθα σύνοδον 35

O [= aerv], I [usque ad 27]

2 ἕνεκα Or1 ἕνεκεν ὁ Oav 2/3 τὴν ἐμὴν — Πέτρος om. OeΛ 3 ἕνεκα Or1 ἕνεκεν ὁ Oav μου τὸν χιτῶνα I 4 δέει Oa 7 οἱ 3] καὶ I 8 καὶ λιθοβολήσαντες om. I 10 διαρρήσει I 11 καταβαλεῖν Or1 ὠθησθέντα Oa ὠηθέντα Or αὖθις Oe ταύτης Oarv1 13 ἐχθροὺς σου Oe 14 ἐξαιτησάμην O 17 τοῦ πέτρου Oe 18 εὐτυχοῦς Oe τῆς2 om. Oaev 19 coniecerim θεσπίσας 21 τοὺς οὖς πολεμεῖ I τοῖς οἷσ ἐπολέμει Oe τοῦ σοῦ πολεμίου Oarv ἐκδίκησον I ἐκδίκησις Oarv αἰσχύνη OeΛ 21/22 εὐλύτωσον Oer εὐλήτωσον I 22 ἐκκλησία ἡ καθολικὴ — ἀποστολικὴ Oe 24 ἀντιόχου Oe μεθόριον Oerv 25 καταστῆσαι Oarv1 καταστήσητε OeΛ 27 διαφυλάξοι Oa 29 ᾱ hic om. et ad 31 apponit Oe, unde factum est ut ceteri numeri unitate minuerentur τῆ Oaev σευήρου Oe ut solet καὶ ζωορᾶ Or καὶ1 om. Oe πεπραγμένη Oe 30 πατρίαρ superscripta χ Or πατριάρχου Oaev αἷσ Ov φέρονται ταῦτα Oa 31 β Or δύο Ov 33 καὶ2 τῆ Oe

M VIII 875

ε̄ Ἐπιστολαὶ Ὁρμίσδου πάπα Ῥώμης πρὸς τοὺς ἐν δευτέραι Συρίαι κληρικοὺς καὶ ἀρχιμανδρίτας καὶ λοιποὺς ὀρθοδόξους ἐν οἱωιδήποτε κλίματι τῆς Ἀνατολῆς

ϛ̄ Ἑτέρα ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἐπιφάνιον ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως

ζ̄ Δέησις κληρικῶν καὶ μοναχῶν Ἀντιοχείας πρὸς Ἰωάννην ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὴν ἐνδημοῦσαν ἐνταῦθα σύνοδον

η̄ Ἀναφορὰ πρὸς Ἰωάννην ἀρχιεπίσκοπον παρὰ τῆς ἐνδημούσης συνόδου

θ̄ Λίβελλος παρὰ τῶν ἀρχιμανδριτῶν Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὴν ἐνδημοῦσαν σύνοδον, ὥιτινι συνέζευκται καὶ πότε καὶ πῶς ἐκηρύχθησαν αἱ δ̄ ἐν τῇι ἐκκλησίαι σύνοδοι

ῑ Ἐπιστολὴ Ἰωάννου πατριάρχου πρὸς Ἰωάννην τὸν Ἱεροσολύμων

ιᾱ Ἑτέρα ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ πατριάρχου πρὸς Ἐπιφάνιον ἐπίσκοπον Τύρου

ιβ̄ Ἀντίγραφα Ἰωάννου Ἱεροσολύμων καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπων πρὸς Ἰωάννην τὸν Κωνσταντινουπόλεως

ιγ̄ Ἐπιστολὴ Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Τύρου καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπων πρὸς τὴν ἐνδημοῦσαν ἐν Κωνσταντινουπόλει σύνοδον καὶ ἐκβοήσεις τοῦ ἐν Τύρωι πιστοῦ πλήθους καὶ ἀναθεματισμὸς Σεβήρου καὶ τοῦ φρονήματος αὐτοῦ

ιδ̄ Ἐπιστολὴ τῶν ἐν δευτέραι Συρίαι ἐπισκόπων πρὸς Ἰωάννην πατριάρχην καὶ τὴν ἐνδημοῦσαν σύνοδον

ιε̄ Πρᾶξις συστᾶσα παρὰ τῶι τῆς ἐπαρχίας ἄρχοντι κατὰ Πέτρου τοῦ Ἀπαμείας

ις̄ Ἑτέρα πρᾶξις παρὰ τῶι αὐτῶι

ιζ̄ Λίβελλοι ἐπιδοθέντες παρὰ τῶν μοναχῶν Ἀπαμείας τοῖς ἐπισκόποις δευτέρας Συρίας κατὰ Σεβήρου καὶ Πέτρου τοῦ Ἀπαμείας

ιη̄ Ψῆφος τῶν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας ὄντων ἐνταῦθα κατὰ Σεβήρου καὶ Πέτρου

ιθ̄ Ψῆφος Ἐπιφανίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς ἐνδημούσης ἐνταῦθα συνόδου κατὰ Σεβήρου καὶ Πέτρου

κ̄ Ψῆφος Μηνᾶ πατριάρχου κατὰ Σεβήρου Πέτρου καὶ Ζωόρα

L V 269 M VIII 1158

2 Τάδε ἐνεστιν ἐν τῶι δευτέρωι βιβλίωι τῶν κατὰ Ἀνθίμου πεπραγμένων

Θεία διάταξις Ἰουστινιανοῦ βασιλέως κατὰ Ἀνθίμου Σεβήρου Πέτρου καὶ Ζωόρα πρὸς Πέτρον ἀρχιεπίσκοπον Ἱεροσολύμων

L V 272

Τὰ πεπραγμένα ἐν Ἱεροσολύμοις παρὰ Πέτρωι ἀρχιεπισκόπωι κατὰ Ἀνθίμου, ἐν οἷς ἐμπεφάνισται καὶ τὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει παρὰ Μηνᾶι πατριάρχηι περὶ τοῦ αὐτοῦ πραχθέντα ἐν τέτρασι πραξειδίοις· ὧντινων ἐνταγέντων καὶ αὐτὸς Πέτρος ὁ Ἱεροσολύμων τὴν κατ' αὐτοῦ ψῆφον ἐποιήσατο. καὶ ἐν τούτοις δὲ τινὰ κατὰ Σεβήρου καὶ τῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων εὑρίσκεται.

3 Ἰστέον ὅτι πρῶτα ἐπράχθη παρὰ Μηνᾶι τῶι πατριάρχηι τὰ κατὰ Ἀνθίμου, ἅπερ καὶ ἐντάξιμα γέγονε τῶν παρὰ Πέτρωι τῶι Ἱεροσολύμων πεπραγμένων. ἡ μὲν γὰρ

O [= aerv]

1 ἐπιστολὴ O^{e} τοὺς om. O^{r} β̄ O^{r} 3 τοῦ αὐτοῦ om. O^{r} 13 αὐτοῦ O^{r} 16 σύνοδον om. O^{v} 17 ἀναθεματισμοὶ O^{aev} σευήρου O^{ev} 18 β O^{r} 20 πέτρου O^{er} σευήρου O^{v} σεβήρου O^{a} 22 δύο O^{rv} 23 σευήρου O^{ev} 24 post 26 coll. O^{aev} σευήρου O^{ev} 25 Ἐπιφανίου — καὶ non bene addita 26 σευήρου O^{ev} 27 σευήρου O^{ev} καὶ πέτρου O^{a} 28 δευτέρωι om. O^{a} 29 praem. ᾱ O^{v} σευήρου O^{ev} 31 praem. ᾱ O^{a} δεύτερον O^{v} Τὰ om. O^{ev} 32 ἐπεμφάνισται O^{r} πατριάρχου O^{aev} παρὰ O^{e} τοῦ om. O^{a} 33 τέσσαρσι O^{e} πραξιδίοις O^{aev} 34 σευήρου O^{ev} 35 εὑρίσκονται O^{r} 36 τὰ om. O^{ar} 37 μὲν om. O^{r}

τελευταία πρᾶξις τῶν κατὰ Ἀνθίμου παρὰ Μηνᾶι γεγονότων, ἔνθα καὶ ἡ ψῆφος ἀνέγνωσται, φέρει τὴν κα τοῦ Μαίου μηνὸς ἰνδικτιῶνος ιδ, εἶτα ὕστερον τῆι δ τοῦ Ἰουνίου μηνὸς a. 536
τῆς αὐτῆς ιδ ἰνδικτιῶνος ἐπράχθη τὰ κατὰ Σεβήρου καὶ Πέτρου καὶ Ζωόρα παρὰ τῶι αὐτῶι Μηνᾶι καὶ διὰ τῶν προκομισθέντων ἐδείχθη ὅτι καὶ πάλαι καὶ πρόπαλαι ἀνεθε- 4
ματίσθησαν. ὁ δὲ νόμος πρὸ ὀκτὼ Εἰδῶν Αὐγούστων ἰνδικτιῶνος ιδ, τὰ δὲ ἐν Ἱεροσολύμοις ἐπ' ἐμφανείαι τῶν κατὰ Ἀνθίμου πραχθέντων συνέστη πρὸ ιγ Καλανδῶν d. 6. m. Aug. a. 536
Ὀκτωβρίων ἰνδικτιῶνος ιε. οὐκοῦν πρώτη ἐστὶν ἡ κατὰ Ἀνθίμου ψῆφος ἐν Κωνσταντινουπόλει, δευτέρα δὲ ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει ψῆφος κατὰ Σεβήρου καὶ Πέτρου καὶ Ζωόρα, τρίτη ἡ διάταξις, τετάρτη δὲ ἡ ἐν Ἱεροσολύμοις πρᾶξις. πάντα δὲ ταῦτα τὰ προειρημένα γέγονε καὶ συνέστη ἐν μησὶ τέτρασι. d. 19. m. Sept. a. 536 10

4 Μετὰ τὴν ὑπατείαν ΦΛ Βελισαρίου τοῦ λαμπροτάτου τῆι πρὸ μιᾶς Νόνων Ἰουνίων ἰνδικτιῶνος ιδ ἐν τῆι φιλοχρίστωι καὶ βασιλευούσηι Κωνσταντινουπόλει Ῥώμηι M VIII 975 d. 4. m. Iun. a. 536

προκαθεζομένου τοῦ δεσπότου ἡμῶν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου οἰκουμενικοῦ ἀρχιεπισκόπου καὶ πατριάρχου Μηνᾶ ἐν τῶι μεσαύλωι τῶι δυτικῶι τοῦ σεβασμίου οἴκου τῆς ἁγίας δεσποίνης ἡμῶν ἐνδόξου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας τοῦ ὄντος 15
πλησίον τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας

καὶ ἐκ μὲν τοῦ δεξιοῦ μέρους συνεδρευόντων αὐτῶι καὶ συνακροωμένων κατὰ εὐσεβῆ κέλευσιν τοῦ φιλοχρίστου καὶ θεοφυλάκτου ἡμῶν βασιλέως Ἰουστινιανοῦ τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων

2 Σαβίνου τοῦ Κανουσίου 20
3 Ἐπιφανίου Ἐκλάνων
4 Ἀστερίου τῆς Σαλερνιτῶν
5 Λεοντίου Νολάνων
6 Ῥουστίκου τῆς Φεσουλάνων
7 Θεοφάνους διακόνου Ῥώμης 25
8 Πελαγίου διακόνου Ῥώμης

ὄντων τῶν πάντων ἐκ τῆς Ἰταλῶν χώρας, πρώην μὲν ἀπεσταλμένων ἐκ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, ὕστερον δὲ συνόντων παραγενομένωι ἐνταῦθα Ἀγαπητῶι τῶι τῆς ἁγίας μνήμης γενομένωι πάπαι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης

9 Πέτρου τῆς μητροπόλεως Ἰουστινιανουπόλεως τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν 30
ἐπαρχίας
10 Ἰωάννου τῆς μητροπόλεως Βοσπόρου
11 Θαλασσίου τῆς μητροπόλεως Βηρυτοῦ

---

de legatis quos Agapetus papa Constantinopolim ad Iustinianum misit, cf. Coll. Auell. ep. 88, quae data est d. 15. m. Oct. a. 535, p. 337, 16. 338, 9

O [= aerv], I [unde a 11]

2 κα] κατὰ O^{v} 3 ιδ om. O^{e} σευήρου O^{ev} 4 αὐτῶι om. O^{r} 6 ἐπ' — πραχθέντων O^{erv} κατὰ ἀνθίμου πραχθέντα O^{a} 7/8 ἐν — σεβήρου [σευήρου O^{e}] O^{aev} κατὰ σεβήρου ψῆφοσ ἐν κωνσταντινουπόλει O^{r} 9 πάντα δὲ O^{arv} καὶ πάντα O^{e} 10 τέσσαρα O^{a} 11 inscr. Βιβλίον δεύτερον τῶν πρακτικῶν τῆσ ἁγίασ καὶ οικουμενικῆσ ε̄ συνόδου κατὰ σευήρου πέτρου ζωώρα καὶ ἀνθίμου πεπραγμένα παρὰ μηνᾶ πατριάρχου κωνσταντινουπόλεωσ I φλαβίου βελισαρίου O^{e}I φλ βελισσαρίου O^{a} φλαβιλισαρίου O^{r} νόννων O^{aev}I 12 κωνσταντινουπόλει νέα ῥώμη O^{a} ῥώμη τῆ κωνσταντινουπόλει O^{e} 13 μακαρίου O^{arv} 15 ὑπεραγίασ O^{a} ἐνδόξου om. I 22. 23 om. O^{r}I 22 σαλερτίνων O^{aev} 24 ῥουστίνου O^{r} 27 τῶν om. O^{a} 28/29 ἐνταῦθα — γενομένωι om. O^{v} 29 τῶι om. O^{r} 30 τυάνων I post 32 coll. p. 28, 2 O^{v}

12 Μεγάλου τῆς μητροπόλεως Βεροίας
13 Ἰωάννου Γαβάλων
14 Χριστοφόρου Πορφυρεῶνος ἐπαρχίας Φοινίκης παράλου
15 Δαβίθου τοῦ Κιρκενσίου
16 Αἰθερίου Μαριάμμης
17 Ἀλεξάνδρου Βαρκουσῶν
18 Δόμνου Μαξιμιανουπόλεως τῆς δευτέρας Παλαιστίνης
19 Ἀνδρέου τοῦ Πανίου
20 Ἐπιτυγχάνου Γέρμης ἐπαρχίας Ἑλλησπόντου
21 Θεοδώρου Γόρδου
22 Εὐσεβίου Καράνων ἐπαρχίας Περσαρμενίας
23 Κυριακοῦ Θεοδοσιουπόλεως ἐπαρχίας Φρυγίας Πακατιανῆς
24 Ἰωάννου Τραιανουπόλεως ἐπαρχίας Φρυγίας Σαλουταρίας
25 Κυριακοῦ Σωφανηνῆς ἐπαρχίας Ἀρμενίας πρώτης
26 Κασσισᾶ τῆς Βελαβιτηνῆς
ἐκ δὲ τοῦ εὐωνύμου μέρους
M VIII 978 27 Ὑπατίου τῆς μητροπόλεως Ἐφέσου
28 Κωνσταντίνου Ἡρακλείας τῆς Εὐρωπαίων μητροπόλεως
29 Εὐσεβίου τῆς μητροπόλεως Κυζίκου
30 Θαλασσίου τῆς μητροπόλεως Νικομηδείας
31 Θεαγένους τῆς μητροπόλεως Συνάδων
32 Βάκχου Ἀντιοχείας τῆς μητροπόλεως Πισσιδίας
33 Ἰλαριανοῦ τῆς μητροπόλεως Πέργης
34 Βοσπορίου τῆς μητροπόλεως Νεοκαισαρείας Πόντου Πολεμωνιακοῦ
35 Παύλου τῆς μητροπόλεως Τυάνων
36 Ἀκακίου τῆς μητροπόλεως Πισινοῦντος
37 Ἐπικτήτου Κλαυδιουπόλεως τῆς μητροπόλεως Ὀνωριάδος
38 Ἡδίστου τῆς μητροπόλεως Κίου
39 Ἀρχελάου Κωρύκου
40 Ἰωάννου Ζωόρων
41 Ἀναστασίου Ἰωτάβης
42 Δομετιανοῦ Ζικχίας
43 Πελαγίου Παρνασσοῦ
44 Ἀβραμίου Κρατίας
45 Ἀλεξάνδρου Κολωνείας
46 Παύλου τοῦ Στεκτορίου
47 Ἀνδρέου Πελτῶν
48 Θεοδώρου Μηροῦ
49 Ἰωάννου Καισαρείας Βιθυνίας
50 Εὐσταθίου Τιβεριουπόλεως

O [= aerv], I

1—15 Μεγάλου — Βελαβιτηνῆς] καὶ τῶν λοιπῶν Or I 1 βερροίασ Oev 3 παραλίου Oe 4 δαυίθου Oa δαίθου Oe κρικενσίου Oe 11 Καράνων scripsi καμάρων Oav κανάρων Oe ἐπάρχου Oav περσαμενίασ Oa 12 καππατιανῆσ Oav 13 Πακατιανῆς siue Καπατιανῆς ceteris locis omnibus 14 σοφανίνησ Oav σοφιανίνησ Oe 18 εὐρωπέων Oev εὐροπέων Or 20—p. 29, 1 Θαλασσίου — Ἑλενουπόλεως] καὶ τῶν λοιπῶν Or I 24/25 Νεοκαισαρείας — μητροπόλεως om. Ov 26 πισσινοῦντοσ Oae 29 κορύκων Oe 32 ζηκχίασ Oev 34 ἀβρααμίου Oe 36 στεκτωρίου Oav 40 τιβριουπόλεωσ Oe

51 καὶ Λεοντίου Ἑλενουπόλεως
συμπαρόντων δὲ αὐτῶι καὶ συνακροωμένων
52—55 Θεοφάνους καὶ Πελαγίου τῶν θεοφιλεστάτων διακόνων τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας καὶ Μηνᾶ καὶ Πέτρου τῶν θεοσεβεστάτων νοταρίων καὶ τινῶν εὐλαβεστάτων ὑποδιακόνων καὶ ἐκδίκων καὶ λοιπῶν κληρικῶν τοῦ αὐτοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου, οἳ καὶ συνόντες ἐτύγχανον παραγενομένωι ἐνταῦθα Ἀγαπητῶι τῶι τῆς ἁγίας μνήμης γενομένωι πάπαι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης
56. 57 καὶ Μάγνου πρεσβυτέρου καὶ Ἡρακλείου διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίων Ἐφραιμίου τοῦ ὁσιωτάτου πατριάρχου τῆς ἐν Θεουπόλει ἁγιωτάτης ἐκκλησίας
58 Σαβίνου διακόνου τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως πληροῦντος τὰς ἀποκρίσεις Πέτρου τοῦ ὁσιωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων
59 Στεφάνου διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίου Σωτηρίχου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Καισαρείας τῆς μητροπόλεως Καππαδοκίας πρώτης
60 Γαιανοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἀποκρισιαρίου Ἐλπιδίου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Ἀγκύρας τῆς μητροπόλεως Γαλατίας πρώτης
61. 62 Διονυσίου καὶ Καλλινίκου διακόνων καὶ ἀποκρισιαρίων Φωτίου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου τῆς μητροπόλεως Κορίνθου
παρόντος καὶ τοῦ εὐλαβοῦς κλήρου τῆς βασιλευούσης πόλεως

5 Εὐφήμιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπεν· Οἱ κατὰ τήνδε τὴν βασιλίδα πόλιν εὐλαβέστατοι μοναχοὶ καί τινες ἐκ τῆς Θεουπολιτῶν καὶ Ἱεροσολυμιτῶν ὁρμώμενοι δεήσεις προσδεδώκασι τῶι εὐσεβεστάτωι καὶ γαληνοτάτωι ἡμῶν βασιλεῖ καὶ λιβέλλους τῆι ὑμετέραι μακαριότητι. κατὰ κέλευσιν τοίνυν εὐσεβῆ τοῦ θεοφυλάκτου ἡμῶν βασιλέως συνελθούσης τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου ἑστήκασι πρὸ τοῦ εὐαγοῦς ὑμῶν σηκρήτου ἅμα Θεοδώρωι τῶι περιβλέπτωι ῥαιφερενδαρίωι οἷα παρὰ τοῦ γαληνοτάτου ἡμῶν δεσπότου πρὸς ὑμᾶς ἐσταλμένωι ἐπικομιζόμενοι τὰς ἐπιδοθείσας παρ' αὐτῶν δεήσεις καὶ ἀξιοῦσιν εἰσόδου τυχεῖν· καὶ ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον.

6 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Εἰσίτωσαν Θεόδωρός τε ὁ περίβλεπτος ῥαιφερενδάριος τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως καὶ οἱ εὐλαβεῖς μοναχοί.

7 Καὶ εἰσήλθοσαν Θεόδωρός τε ὁ περίβλεπτος τριβοῦνος νοτάριος καὶ ῥαιφερενδάριος τοῦ θεοφυλάκτου ἡμῶν δεσπότου καὶ Μαριανὸς ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Δαλματίου τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης καὶ ἔξαρχος καὶ σὺν αὐτῶι οἱ θεοσεβέστατοι M VIII 979
πρεσβύτεροι καὶ ἀρχιμανδρῖται καὶ μοναχοὶ οἱ καὶ ὑπογράψαντες τῶι ἐπιδοθέντι παρ' αὐτῶν λιβέλλωι τῶι δεσπότηι ἡμῶν τῶι ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι οἰκουμενικῶι ἀρχιεπισκόπωι καὶ πατριάρχηι Μηνᾶι.

8 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπε· Λεγέτω κατὰ πρώτην τάξιν Θεόδωρος ὁ περίβλεπτος τὴν αἰτίαν ἐφ' ἧι παραγέγονε πρὸς ἡμᾶς.

9 Θεόδωρος ὁ περίβλεπτος τριβοῦνος νοτάριος καὶ ῥαιφερενδάριος τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου εἶπεν· Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι τῆς δευτέρας Σύρων ἐπαρχίας ἀναφορᾶι ἐχρήσαντο περί τινων ἐκκλησιαστικῶν κεφαλαίων πρὸς τὸν εὐσεβέστατον καὶ θειότατον

O [= ae, r (inde a 2), v], I [inde a 2]

1 καὶ — ἑλενουπόλεωσ O^{e} om. O^{av} 2 δὲ om. O^{e} 3/4 Θεοφάνους — καὶ¹ om. I 4 θεοφιλεστάτων O^{e} 5 καὶ¹ om. O^{e} αὐτοῦ om. I 8 διακόνων O^{e} καὶ3 om. I 9 ἐνθέου πόλεωσ O^{rv} ἁγίασ $O^{r}I$ 10 ἡμῶν om. I 15 ἀγγύρασ O^{r} 18 παρόντοσ δὲ O^{e} εὐλαβοῦσ $O^{e}I$ εὐσεβοῦσ O^{arv} 19 πριμμικήριοσ $O^{aer}I$ πριμμηκήριοσ O^{v} 20 βασιλεύουσαν O^{ar} 23 ἡμῶν O^{rv} ἡμῶν O^{v} 24 σεκρέτου $O^{e}I$ ῥαιφενδαρίω $O^{v}I$ 25 δεσπότου ἡμῶν O^{e} ἀποκομιζόμενοι O^{e} ἐπιδοθείσας om. O^{a} 27/28 ῥαιφενδάριος $O^{v}I$ ut solent 28 τοῦ — βασιλέως om. I 29 εἰσήλθοσαν $O^{r}I$ εἰσῆλθον O^{aev} 29/30 ῥαιφερενδάριοσ τοῦ — δεσπότου τριβοῦνοσ καὶ νοτάριοσ O^{e} 31 οἱ σὺν αὐτῶ O^{e} 33 καὶ μακαριωτάτω καὶ O^{r} 38 Οἱ om. O^{e}

ἡμῶν δεσπότην, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ οἱ εὐλαβέστατοι ἀρχιμανδρῖται τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων ταύτης τῆς βασιλίδος πόλεως καὶ τινὲς τῶν ἐκ τῆς Ἀνατολικῆς διοικήσεως καὶ οἱ ὑπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα εὐλαβέστατοι μοναχοὶ δεήσεις ἐπιδεδώκασι τῷι καλλινίκωι ἡμῶν δεσπότηι θεσπίσαι τε κατηξίωσε τὸ αὐτῶν κράτος ταύτας δι' ἐμοῦ ἀποδοθῆναι τῆι ὑμετέραι μακαριότητι καὶ τοῖς ἐκ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ὁσιωτάτοις ἀνδράσι καὶ τῆι λοιπῆι ἐνδημούσηι εὐαγεῖ συνόδωι, ἀγαγεῖν δὲ παρ' ὑμᾶς καὶ αὐτοὺς τοὺς τὰς δεήσεις ἐπιδεδωκότας εὐλαβεστάτους ἄνδρας, ἐφ' ὧι ταύταις ἐντυγχάνοντας ὑμᾶς πέρας αὐταῖς ἐπιθεῖναι.

10 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ἀναγινωσκέσθω τὰ παρὰ Θεοδώρου τοῦ περιβλέπτου προισχόμενα.

Καὶ λαβὼν Διόδωρος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος τὰς δύο δεήσεις, τήν τε ἐκ προσώπου τῶν ἐπισκόπων καὶ τὴν ἐκ προσώπου τῶν μοναχῶν, ἀνέγνω

Λίβελλος ἐπισκόπων τῶι βασιλεῖ Ἰουστινιανῶι

11 Τῶι εὐσεβεστάτωι καὶ γαληνοτάτωι ὅλης τῆς οἰκουμένης μετὰ θεὸν δεσπότηι ΦΛ Ἰουστινιανῶι τῶι φιλοχρίστωι καὶ αἰωνίωι αὐγούστωι καὶ αὐτοκράτορι παρὰ Παύλου
Ps. 125, 3 ἐπισκόπου Ἀπαμείας καὶ τῶν λοιπῶν ἐπισκόπων τῆς δευτέρας Σύρων ἐπαρχίας. Ἐμεγάλυνε καὶ νῦν κύριος τοῦ ποιῆσαι μεθ' ἡμῶν, ἐγενήθημεν εὐφραινόμενοι, καθὼς γέγραπται, εὐσεβέστατε καὶ φιλόχριστε βασιλεῦ. δικαίως γὰρ τὰ δίκαια διώκοντες καὶ τὰ ἀληθῆ καὶ ὀρθόδοξα δόγματα τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων ὁσημέραι ἀναζητοῦντες καὶ κρατύνοντες κηρύττετε ἐμφανῶς πᾶσι τοῖς ὀρθοδόξοις λαοῖς Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν βασιλέα τῶν ἁπάντων καὶ κεφαλὴν τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ τῆς ἁγίας, ἣν τῶι ἰδίωι αἵματι περιεποιήσατο λυτρωσάμενος ἡμᾶς ἐκ θανάτου οὗ ἐπήγαγεν ἡμῖν ὁ ἀλάστωρ διάβολος διὰ τῶν ὑποθηκῶν αὐτοῦ τῶν πονηρῶν, καὶ ἀληθῶς ἔγνωμεν ὅτι ἐμεγάλυνε κύριος τὴν ἱερὰν ὑμῶν καὶ δικαίαν βασιλείαν καὶ πάντας τοὺς ἐναντιουμένους ὑποχειρίους τοῦ κράτους ὑμῶν πεποίηκεν, ὅτι τὴν ἄμωμον καὶ ἁγίαν πίστιν ἐκδικοῦντες τὸν μὲν σῖτον τὸν καθαρόν, τοῦτ' ἐστὶ τὰ ὀρθὰ δόγματα ὡς θυμίαμα προσφέρετε τῆι αὐτοῦ ἀγαθότητι, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαίετε πυρὶ ἀσβέστωι, φαμὲν δὴ τοὺς αἱρετικοὺς τοὺς μὴ δεχομένους τὰς ἁγίας τέσσαρας συνόδους ὡς ἕνα ὅρον πίστεως ἀληθοῦς, τήν τε τῶν τιη καὶ τὴν τῶν ρν καὶ τὴν ἐν Ἐφέσωι
M VIII 982 πρώτην καὶ τὴν ἐν Χαλκηδόνι ἁγίαν οἰκουμενικὴν σύνοδον, μεθ' ὧν καὶ τὴν τιμίαν καὶ σε-
cf. t. II 1 p. 365, 15 βασμίαν ἐπιστολὴν τοῦ ἐν ἁγίοις πάπα Λέοντος ἀσπαζόμεθα τὴν ὄντως στήλην ὀρθοδοξίας ὑπάρχουσαν. οἵτινες ἅγιοι ἡμῶν πατέρες πᾶσαν αἱρετικὴν πλάνην καὶ κακοδοξίαν καθελόντες πόρρω τῶν ἁγίων τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν πεποιήκασι διδάξαντες ἡμᾶς γεγεννῆσθαι μὲν ἀχρόνως ἐκ τοῦ πατρὸς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ εἶναι αὐτοῦ ὁμοούσιον κατὰ τὴν θεότητα καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον πατρὶ καὶ αὐτῶι τῶι υἱῶι συμπροσκυνεῖσθαι καὶ συνδοξάζεσθαι καὶ μίαν εἶναι πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος τὴν οὐσίαν καὶ τὴν θεότητα καὶ ἐν τρισὶν ὑποστάσεσιν, ἐπ' ἐσχάτων δὲ τῶν ἡμερῶν τὸν αὐτὸν προαιώνιον υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ θεὸν ἡμῶν σαρκωθῆναί τε καὶ ἐνανθρωπῆσαι καὶ γεννηθῆναι ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς κατὰ ἀλήθειαν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου καὶ γενέσθαι ἡμῖν ὁμοούσιον καὶ εἶναι τὸν αὐτὸν τέλειον ἐν θεότητι καὶ τέλειον τὸν αὐτὸν ἐν ἀνθρωπότητι, τὰς τῶν δύο φύσεων ἰδιότητας μὴ ἀποβαλλόμενον, ἀλλ' ἐν ἑκατέραι φύσει γνωρι-

O [= acrv]. I
2 ἀνατολῆς Orv οἱ om. Oer τὰ om. OarvI 4 καὶ ταύτας I 6 τε I 7 ταύτας Or ἐπιθῆναι Ov 13 β Oa in mg. φλαβίω OeI om. Oav 15 ἐπαρχίας σύρων Oav 18 ἥρων ἡμῶν Oav 19 κηρύττεται Orv κηρύττομεν lΛ φανερῶς Oe 20 ἐν τῶ Or 21 ἐκ τοῦ I ὃν I 23/24 ὑμῶν τοῦ κράτους OrI 25 προσφέρεται Or 26 πυρὶ ἀσβέστω κατακαίετε Oe κατακαίεται Or 28 ἁγίαν καὶ I 29 ἀσπαζόμεθα om. I 30 οἵτινες οἱ I 32 γεγενῆσθαι Orv, corr. Ov αὐτῶ I 33 αὐτῶι τῶι om. Or 35 καὶ om. I 39 ἀποβαλόμενον I

ζόμενον τὸν αὐτὸν ἐν ἑνὶ προσώπωι καὶ μιᾶι ὑποστάσει ἀσυγχύτως ἀτρέπτως ἀδιαιρέτως, ὡς ἐντεῦθεν τὰ Νεστορίου καὶ Εὐτυχοῦς βδελυρὰ καὶ θεομισῆ δόγματα κατὰ κράτος ἐκβάλλεσθαι καὶ ἐκ ῥιζῶν ἀνασπᾶσθαι τὰ ζιζάνια ἃ ταῖς ὀρθοδόξοις ἐκκλησίαις ἐνέσπειραν. ὅθεν τοῦ μὲν φρενοβλαβοῦς καὶ ἀνθρωπολάτρου Νεστορίου τὴν διαίρεσιν ἀποφεύγοντες ὁμολογοῦμεν ὅπερ ἐκεῖνος ἠρνήσατο, τὴν ἁγίαν ἄχραντον καὶ ἀειπάρθενον μητέρα τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ θεοτόκον, Εὐτυχοῦς δὲ τοῦ λήρου καὶ παράφρονος τὸ βδελυρὸν καὶ ἀνόητον δόγμα ἀναθεματίζοντες παντελῶς καὶ ἐξοστρακίζοντες τὴν διαφορὰν τῶν φύσεων ἐπιγινώσκομεν καὶ ὁμολογοῦμεν δύο φύσεις μετὰ τὴν ἕνωσιν ἐν μιᾶι ὑποστάσει ἐν τῶι ἑνὶ Χριστῶι τῶι θεῶι ἡμῶν καὶ οὐχ ὥσπερ οἱ ἀνόητοι Εὐτυχιανισταὶ μετὰ τοῦ διδασκάλου αὐτῶν Εὐτυχοῦς καὶ Διοσκόρου τοῦ δεξαμένου αὐτὸν οὐκ ὀρθῶς πρὸ τῆς ἑνώσεως δύο λέγομεν φύσεις, μίαν δὲ μετὰ τὴν ἕνωσιν. τοῦτο γάρ ἐστιν ἀρνήσασθαι παντελῶς τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος οἰκονομίαν καὶ ἄτρεπτον ἐνανθρώπησιν, ἣν κατεδέξατο διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν. οἱ γὰρ τὰ εἰρημένα βλασφημήσαντες ἀνόητοι καὶ ἀλλότριοι τῆς ὁμολογίας ἧς ὁ κορυφαῖος τῶν ἀποστόλων Πέτρος ὡμολόγησεν εἰπὼν σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος· ἡμεῖς δὲ οἱ τῆς ὑμετέρας ὑπερευχόμενοι Mt. 16, 16 εὐσεβοῦς βασιλείας, τῆς καθαρᾶς πηγῆς τῶν ναμάτων τῆς ὀρθοδοξίας μετέχοντες καὶ μεταδιδόντες τοῖς ὀρθοδόξοις λαοῖς καὶ ταύτηι τῆι πίστει τὴν ὑμετέραν γαληνότητα στεφανουμένην ὁρῶντες καὶ νικῶσαν πάντα ἐχθρὸν καὶ ὑπεναντίον τῆς εὐσεβοῦς ὑμῶν βασιλείας, παρακαλοῦμεν ἀποστραφῆναι τὸν ἐν σκαμβῆι καρδίαι καὶ μὴ ἐξ ὅλης καὶ καθαρᾶς διανοίας δεξάμενον τὰ ὀρθὰ καὶ ἀνεπίληπτα δόγματα τῶν εἰρημένων ἁγίων πατέρων, ἀλλ' ἐν ὑποκρίσει μὲν σχηματισάμενον δέξασθαι τὰς ἁγίας τέσσαρας συνόδους καὶ τὴν ἀοίδιμον ἐπιστολὴν τοῦ ἐν ἁγίοις πάπα Λέοντος διὰ τὸ ἀξιόπιστον τῶν προσώπων, ἔργοις δὲ ἀρνησάμενον καὶ μὴ ὁμολογήσαντα τὴν ἀγαθὴν αὐτῶν πίστιν καὶ ὀρθόδοξον καὶ ἰδικῶς τὰς φωνὰς ἐκείνας δι' ὧν Εὐτυχῆ τὸν παράφρονα τῆς ἐκκλησίας ἐξέτεμον, καὶ ἀπελάσαι τοῦτον τῆς ὑμετέρας εὐσεβοῦς πολιτείας, φαμὲν δὲ Ἄνθιμον. Σεβῆρον δὲ καὶ Πέτρον τοὺς ἀναθεματισθέντας καὶ νῦν ἀποστρεφόμεθα καὶ ἀναθεματίζομεν καὶ ἀλλοτρίους ἔχομεν τῆς τῶν M VIII 983 ὀρθοδόξων κοινωνίας αἱρετικοὺς ὄντας καὶ χαίροντας ἀεὶ τῆι διαιρέσει τῶν ἁγίων τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν· μεθ' ὧν καὶ τὸν προειρημένον Διόσκορον οὐκ ὀρθῶς, ὡς εἴρηται, δεξάμενον Εὐτυχέα τὸν δυσώνυμον ἀποστρεφόμεθα καὶ ἀναθεματίζομεν. οὕτω γὰρ ἔχοντες καὶ οὕτω φρονοῦντες καὶ τῶι τῆς ὁσίας μνήμης πάπαι καὶ ἀρχιεπισκόπωι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγαπητῶι τῶι ἐπ' εὐεργεσίαι πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῆς ὑμετέρας εὐσεβοῦς πολιτείας ἐπιστάντι καὶ ἀξιωθέντι τῶν εὐσεβῶν ὑμῶν ἰχνῶν διὰ μετρίας ἐπιστολῆς περὶ τούτων αὐτῶν ἐγνωρίσαμεν καὶ ὡς ἡγούμεθα, οὐκ ἔφθασε ταύτην ἀπολαβεῖν προσκληθεὶς ὑπὸ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν. ὃν ὁ κύριος μετέστησεν, ἵνα τὸ πλήρωμα τῆς κατορθώσεως τῆι ὑμετέραι φυλάξηι γαληνότητι. ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος τῆς δόξης φυλάξοι τοὺς εὐσεβεῖς καὶ ζηλωτὰς καὶ φύλακας τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ἣν παραδεδώκασιν ἡμῖν οἱ προλεχθέντες ἅγιοι ἡμῶν πατέρες, πάσηι τῆι οἰκουμένηι καὶ ταῖς ἁγιωτάταις αὐτοῦ ἐκκλησίαις ἐν εἰρήνηι καὶ εὐφροσύνηι καὶ νίκηι τῆι κατὰ τῶν ἐναντίων προνοουμένους καὶ κυβερνῶντας τὴν ἐγχειρισθεῖσαν ὑμῖν παρὰ τῆς αὐτοῦ ἀγαθότητος βασιλείαν.

O [= aerv], I

1 ἐν om. OrI ἀτρέπτως καὶ IΛ 2 τε καὶ² Oe 6 τοῦ om. Or 7 ἐξοστρακίζοντας Ov 10 διαδεξαμένου I 11 λέγοντες I 15 ὁ om. Oav 16 ὑμεῖς Ov ἡμετέρας Or 16/17 μετέχοντες — ὀρθοδόξοις om. Ov 23 καὶ ὀρθόδοξον πίστιν αὐτῶν [αὐτῶν πίστιν Oavj Oaev 24 ἐξέτεμαν Or ἐξέτεμεν Ov 24/25 ἡμετέρας Oav 25 σευῆρον Oev τὲ Or 27 πολιτείας καὶ κοινωνίας I 30 ἀρχιεπισκόπου Or 32 ἡμῶν Ov διαμετρίσας Ov 35 φυλάξοι OaI φυλάξει Oev φυλάξαι Or 37 πρεσ ἡμῶν Oe

Ὑπογραφαί

1 Παῦλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ὑμετέρας Ἀπαμείας ὑπερευχόμενος τῆς εὐσεβοῦς ὑμῶν καὶ θεοφυλάκτου βασιλείας ἐδεήθην

2 Σεβηριανὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ὑμετέρας Ἀρεθούσης ὑπερευχόμενος τῆς εὐσεβοῦς ὑμῶν καὶ θεοφυλάκτου βασιλείας ἐδεήθην

3 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ὑμετέρας Βαλανεωτῶν ὑπερευχόμενος τῆς εὐσεβοῦς ὑμῶν καὶ θεοφυλάκτου βασιλείας ἐδεήθην

4 Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ὑμετέρας Λαρίσσης ὑπερευχόμενος τῆς εὐσεβοῦς ὑμῶν καὶ θεοφυλάκτου βασιλείας ἐδεήθην

5 Νόννος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ὑμετέρας Ῥεφανίας ὑπερευχόμενος τῆς εὐσεβοῦς ὑμῶν καὶ θεοφυλάκτου βασιλείας ἐδεήθην

6 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ὑμετέρας Σελευκοβήλου ὑπερευχόμενος τῆς εὐσεβοῦς ὑμῶν καὶ θεοφυλάκτου βασιλείας ἐδεήθην

7 Σέργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ὑμετέρας Ἐπιφανείας ὑπερευχόμενος τῆς εὐσεβοῦς ὑμῶν καὶ θεοφυλάκτου βασιλείας ἐδεήθην.

Λίβελλος τῶν μοναστηρίων

12 Βασιλεῖ θεοφιλεστάτωι καὶ πανευσεβεστάτωι Ἰουστινιανῶι αὐτοκράτορι αὐγούστωι δέησις καὶ ἱκεσία παρὰ Μαριανοῦ ἐλέει θεοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου μονῆς Δαλματίου τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἐξάρχου τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων τῆσδε τῆς πόλεως καὶ ἀρχιμανδριτῶν τῶν αὐτῶν εὐαγῶν μοναστηρίων καὶ τῶν ἐν αὐτῆι ἐνδημούντων ἀπὸ τῆς ὑπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα ἐρήμου ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν καὶ τῆς δευτέρας Συρίας καὶ τοῦ
Prou. 21, 1 ἁγίου ὄρους Σινᾶ καὶ τῶν τριῶν Παλαιστινῶν. Τὴν ἐν χειρὶ θεοῦ καρδίαν τῆς ὑμετέρας
M VIII 986 εὐσεβείας οὗ δὰν θέλῃι, κλινομένην ὁρῶντες καὶ διὰ τοῦτο τῶν συνεχόντων πραγμάτων τὴν καλλίστην ὑμῶν πολιτείαν προτιμῶσαν καὶ τὴν τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν εἰρήνην καὶ τῶν πιστῶν λαῶν τὴν ἡσυχίαν, εἰκότως θαρροῦμεν παρενοχλεῖν τῶι θεοφυλάκτωι ὑμῶν κράτει περὶ τῶν κοινῆι πᾶσι Χριστιανοῖς συμφερόντων. διδάσκομεν τοίνυν ὡς εἰσόδου τετυχηκότες πρὸ τούτων φανερῶν ἡμερῶν παρὰ τῆι ὑμετέραι εὐσεβείαι ἐδεήθημεν τῶν εὐσεβῶν ὑμῶν ἰχνῶν τὸν ἐπιδεδομένον παρ' ἡμῶν λίβελλον τῶι ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι πατριάρχηι Μηνᾶι προσδεχθῆναι καὶ κανονικῶς πραχθῆναι. ἐπεὶ τοίνυν ὑπὲρ τῶν αὐτῶν δεόμεθα, θεσπισάτω ἡ ὑμετέρα φιλόθεος γαληνότης δι' εὐσεβοῦς ὑμῶν κελεύσεως καταπεμπομένης πρὸς τὸν εἰρημένον μακαριώτατον ἄνδρα τὸν εἰρημένον λίβελλον τὸν γενόμενον κατὰ τῶν λυμαινόντων τὴν ἁγίαν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν, φαμὲν δὴ Σεβήρου καὶ Πέτρου τῶν δυσσεβῶν καὶ τῶν τὰ ὅμοια τούτοις φρονούντων ἀπὸ Εὐτυχοῦς καὶ Διοσκόρου καταγομένων Ἀκεφάλων αἱρετικῶν, ὧν εἷς ἐστιν καὶ ὁ μάλιστα διαταράξας τό γε ἐπ' αὐτῶι τὴν ἁγίαν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν Ζωόρας τις Σύρος ἀλόγιστος πλήρης πάσης ἀνοίας καὶ μανίας καὶ μηδὲν ἕτερον παρὰ τούτων μαθὼν ἢ ἀναθεματίζειν τοὺς ἁγίους ἡμῶν πατέρας καὶ τοὺς τούτοις κοινωνοῦντας καὶ ἀπαιτεῖν τοὺς πρὸς αὐτὸν παραγινομένους

O [= aerv], I

1 αἱ ὑπογραφαὶ I^{mg} om. O^{av} 2 ἐλέω O^{ev} ἐλαίω O^{a} ελ superscripta ε O^{r} 4 σευηριανός O^{e} ἐλέω [semper] O^{e} ελ superscripta ε O^{r} 5 ὑμῶν om. O^{e} 6—15 ὑπερευχόμενος — ἐδεήθην] σὺν τοῖς λοιποῖς ἐδεήθην O^{r}I 15 καὶ θεοφυλάκτου ὑμῶν O^{av} 17 γ̄ O^{a} in mg. 18 ἐλέω O^{e}I 19/20 τῆσδε τῆς — μοναστηρίων om. O^{v} 19 καὶ^{2} τῶν I 20 εὐαγῶν om. O^{r}IΛ ἐκδημούντων O^{v} 22 τῶν I om. O παλαιστηνῶν O^{e} 23 ἂν O^{av} θέλῃι om. O^{v} 24 ἡμῶν I καὶ^{1} om. O^{e} 26 χριστιανῶν O^{v} 27 τῆ — εὐσεβεία O^{aev}I τὰ ὑμέτερα βασίλεια O^{r} 28 τὸν ἐπιδεδομένον O^{v} 29 μινᾶ O^{r} 32 τοῦ θῦ ἁγίαν O^{av} 32/33 φαμὲν — πέτρου O^{aev} ἤγουν σεβήρου καὶ πέτρου [πέτρου καὶ ζωορᾶ O^{r}] O^{r}I 32 δὲ O^{v} 34 καὶ om. O^{aev} 35 ζωώρασ I 36 μηδενὶ O^{v} 37 ἀπαιτεῖν scripsi ἀπατεῖν O^{r} ἀπατᾶν O^{aev}IΛ παραγενομένουσ O^{arv}

τοῦτο ποιεῖν καὶ παρασυνάγειν καὶ παραβαπτίζειν, ὡς ἐδεήθημεν, προσδεχθῆναι καὶ κανονικῶς τά γε ἐγκείμενα αὐτῶι πέρας δέξασθαι συνιόντων κατὰ ταὐτὸν τοῦ τε εἰρημένου πατριάρχου Μηνᾶ καὶ τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων Ῥωμαίων καὶ τῆς ἐνδημούσης κατὰ ταύτην τὴν βασιλίδα πόλιν ἁγίας συνόδου. τούτου γὰρ τυχόντες μειζόνως καὶ ἐπιτεταμένως τὰς ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας ἱκεσίας ἀναπέμψομεν τῶι φιλανθρώπωι θεῶι ἐφ' ὧι τε δωρηθῆναι ἡμῖν ἐπὶ μηκίστους χρόνους τὸ ὑμέτερον εὐσεβὲς ὄνομα καὶ πρᾶγμα καὶ τὴν ὑμετέραν βασιλείαν φρουρουμένην ὑπὸ τῆς πάντα νοῦν ὑπερεχούσης τοῦ θεοῦ εἰρήνης καὶ ταύτην χορηγοῦσαν ταῖς ἁπανταχοῦ ἁγίαις τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις καὶ ἐκποδὼν ποιουμένην τούτων πάντα τὸν μὴ κοινωνοῦντα ταύταις καὶ τῶι ἀποστολικῶι θρόνωι.

Ὑπογραφαί

1 Μαριανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἐν ἁγίοις Δαλματίου καὶ ἔξαρχος τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων ταύτης τῆς βασιλίδος πόλεως ὑπογράψας ἐδεήθην: —

2 Ἀγαπητὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Δίου δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

3 Ἀγάπιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ τῆς θείας μνήμης Θαλασσίου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

4 Ἀλέξανδρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἐν ἁγίοις Ἀβραμίου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

5 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ἰὼβ ὑπογράψας ἐδεήθην: —

6 Ἐλευθέριος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τοῦ ἁγίου μάρτυρος Κυριακοῦ ὑπογράψας ἐδεήθην: —

7 Διόσκορος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος ⟨μονῆς⟩ τῶν Ὀλυβρίου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

8 Παῦλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τῶν Ῥωμαίων πλησίον τῶν Πατροΐνου ὑπογράψας ἐδεήθην: — M VIII 987

9 Κοσμᾶς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τοῦ ἁγίου προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου τοῦ ἐν τοῖς Στουδίου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

10 IVLIANVS MISERICORDIA DEI PRESBYTER ET HEGVMENVS MONASTERII ROMANORVM SVBSCRIPSI ET SVPPLICAVI: —

11 Ἰώαννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ ὑπογράψας ἐδεήθην: —

12 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τῆς εὐαγοῦς μονῆς τοῦ ἁγίου καὶ ⟨ἐνδόξου⟩ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ ὑπογράψας ἐδεήθην: —

13 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Εὐφημίου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

14 Δημήτριος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Φωκᾶ ὑπογράψας ἐδεήθην: —

O [= acerv], I

1 τοῦτο ποιεῖν om. $O^{e}Λ$ εἰσδεχθῆναι $O^{r}I$ 6 δοθῆναι ὑμῖν O^{av} ἡμέτερον O^{v} 10 αἱ ὑπογραφαί O^{a} om. I 11 et semper ἐλέω O^{e} 11/12 δαλμάτου O^{v} 12/13 δεηθεὶσ ὑπέγραψα O^{a} 17 et semper usque ad p. 36, 3 δεηθεὶσ ὑπέγραψα O^{a} 18—p. 38, 12 Ἀλέξανδρος - ἐπέδωκα] καὶ οἱ λοιποὶ $O^{r}I$ 24 μονῆς addidi ex p. 45, 7 ὁλυμβρίου O^{e} 26 τῶν^{2} O^{v} τοῦ O^{av} 27 προΐνου O^{e} 29 τοῦ om. O^{av} 30/31 litteris Latinis uncialibus perscripta O^{e} ὑπογραφὴ ῥωμαικὴ O^{v} om. O^{a} 31 SVBISCRIPSI O^{e} 32/33 om. O^{av} 35 ἐνδόξου suppleui cf. p. 45, 16 38 μονῆς om. O^{e}

15 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Τρύφωνος ὑπογράψας ἐδεήθην: --

16 Φωκᾶς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ἰωνᾶ ὑπογράψας ἐδεήθην: —

17 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Προμώτου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

18 Δάδας ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Καιουμᾶ ὑπογράψας ἐδεήθην: --

19 Ἀλέξανδρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ καλαμίου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

20 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Κώνστα ὑπογράψας ἐδεήθην: —

21 Γεννάδιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Κυριακοῦ ὑπογράψας ἐδεήθην: --

22 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Σύρων ὑπογράψας ἐδεήθην: —

23 Ἀττικὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Εὐκρατάδων ὑπογράψας ἐδεήθην: —

24 Κυρίων ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Αἰγυπτίων ὑπογράψας ἐδεήθην: —

25 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Μαρωνίου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

26 Τιμόθεος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ἀστερίου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

27 Ζώσιμος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Μαξιμίνου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

28 Μάρκος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Θεοδώρου ἀπὸ ἐκσκεπτόρων ὑπογράψας ἐδεήθην: —

29 Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἁγίας ἐνδόξου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας τῆς τῶν Βεσσῶν ὑπογράψας ἐδεήθην: --

30 Διονύσιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Μάρκου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

31 Στρατόνικος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου μάρτυρος Δομετίου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

32 Μάρκος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου μάρτυρος Κυρίκου ὑπογράψας ἐδεθήην: —

100 33 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ἰσαακίου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

34 Ζώιλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Θεοδότου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

35 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου ἐν τῶι Ξηροκέρκωι ὑπογράψας ἐδεήθην: —

O [= aev]

5 τῆσ μονῆσ O^e προμότου O^e 7 μονῆς om. O^e 9 τῆσ μονῆσ O^e τοῦ O^e τῶν O^{av} καλάμου $O^eΛ$ 11 μονῆς om. O^e 17/18 ante 15/16 coll. O^v 29 μονῆς om. O^{av} 29/30 τῆς ἁγίας — Μαρίας τῆς om. $O^eΛ$ 31 διόνυσσοσ O^v 33 μάρτυρος om. O^e 34/35 Δομετίου — μάρτυρος om. O^a 35 μονῆς om. O^v μάρτυρος om. O^e 37 Ἰσαακίου] Θεοδότου O^v 39 Θεοδότου] Ἰσαακίου O^v 41 καὶ om. O^v μάρτυρος om. O^e 42 τῆ O^e ξηροκίρκω O^a

36 Μαρῖνος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Παυλίνου ὑπογράψας ἐδεήθην: –
37 Παῦλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Ζηνοβίου ὑπογράψας ἐδεήθην: —
38 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν 'Ολυμπίου ὑπογράψας ἐδεήθην: —
39 'Ιάκωβος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τῶν 'Αββίβου ὑπογράψας ἐδεήθην: —
40 Πέτρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς ἐπιλεγομένης 'Ιερουσαλὴμ ὑπογράψας ἐδεήθην: –
41 Παῦλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Σαμουὴλ κατὰ τὸν Σκύθην ὑπογράψας ἐδεήθην διὰ Ζωτικοῦ διακόνου: —
42 'Ιωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Θεοδώρου ἐν τῇ πέτραι ὑπογράψας ἐδεήθην: —
43 'Ελευθέριος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Νέωνος ὑπογράψας ἐδεήθην: –
44 Μόδεστος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς ἐπίκλην τῶν Λυκαόνων ὑπογράψας ἐδεήθην διὰ χειρὸς Φλαβιανοῦ πρεσβυτέρου καὶ δευτεραρίου: —
45 Γεώργιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Κύρου ὑπογράψας ἐδεήθην: –
46 'Αντώνιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Εὐσεβίου ὑπογράψας ἐδεήθην: –
47 Τρύφων ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Μανουηλίου ὑπογράψας ἐδεήθην: —
48 Θεόκτιστος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἁγίας ἐνδόξου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας ὑπογράψας ἐδεήθην: –
49 Ζήνων ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς ⟨τῆς⟩ διακειμένης ἐν Καλῶι ἀγρῶι τοῦ ἁγίου προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ 'Ιωάννου ὑπογράψας ἐδεήθην: —
50 Παῦλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἁγίας μάρτυρος 'Ερμιόνης τῆς διακειμένης πλησίον τῶν 'Ελλεβίχου ὑπογράψας ἐδεήθην διὰ χειρὸς Μαρίνου ἀναγνώστου: —
51 Σίλας ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν 'Ηλία ὑπογράψας ἐδεήθην: —
52 'Ιωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Μάρα πλησίον τῆς 'Αετίου κινστέρνης ὑπογράψας ἐδεήθην: –
53 Βασίλειος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Συμεὼν ἐπίκλην [τῶν] Κυρακωνᾶ ὑπογράψας ἐδεήθην: –
54 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς ὑπ' ἐμοῦ χάριτι Χριστοῦ συστάσης ὑπογράψας ἐδεήθην: —

O [= aev]

7 ἀβίβου O^e 11/12 Σαμουὴλ — διακόνου] θεοδώρου ἐν τῇ πέτρα ὑπεγράψασ ἐδεήθην O^v 13/14 Θεοδώρου — πέτραι] σαμουὴλ κατὰ τὸν σκύθην O^v 14 ἐδεήθην διὰ ζωτικοῦ διακόνου O^v 17 λυκώνων O^v 18 ἐδεήθην post δευτεριαρίου coll. O^v δευτεριαρίου O^{av} 21/22 post 23/24 coll. O^v 22 Εὐσεβείου O^a 23 τῶν Μανουηλίου] τῆσ ἁγίασ ἐνδόξου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου μαρίασ O^v 25/26 τῆς — Μαρίας] τῶν μανουηλίου O^v 27 τῆς suppleui cf. p. 46, 34 30 τῶν O^e τοῦ O^{av} ἐλεβίχου O^v 34 ἀρχιμανδρίτησ O^{av} ἡγούμενοσ O^v 35 ἁετοῦ O^{av} 37 τῶν O^e τοῦ O^{av}, omittitur p. 47, 4 38 μονῆς O *mon. S. Laurentii* Λ ὑπ' ἐμοῦ om. O^{av} θῦ O^eΛ

M VIII 991

55 Βαβύλας ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Δανιὴλ τοῦ ἐν τῶι στύλωι καὶ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ καὶ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἀνδρέου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

56 Πολυχρόνιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἁγίου ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ τοῦ ἐν τῶι αἰθρίωι διὰ Ἀναστασίου μοναχοῦ δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

57 Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Ῥωμαίων τῆς ἐν τῶι Πετρίωι δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

58 Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ῥωμαίων δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

59 Ἐλπίδιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Βασιανοῦ δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

60 Ζώσιμος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Λυκαόνων δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

61 Πολυχρόνιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Κρητικῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

62 Ἰωσὴφ ἡγούμενος τῆς ἁγίας ἐνδόξου καὶ ἀειπαρθένου θεοτόκου Μαρίας τῆς οὔσης ἐν τῶι λιθοστρώτωι δεηθεὶς ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Στεφάνου πρεσβυτέρου καὶ δευτεραρίου μου: —

63 Ῥόδων ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Θεοδώρου δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

64 Ζωτικὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου πλησίον τῆς Σατορνίνου πόρτης δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

65 Μαρτύριος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Οὐάλεντος τῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

66 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς πλησίον τοῦ ἁγωγοῦ δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

67 Ἡσύχιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου ποιούμενος τὸν λόγον ὑπὲρ πάσης τῆς ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμου δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

68 Δομετιανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου ποιούμενος τοὺς λόγους ὑπὲρ πάσης τῆς ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμου δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

69 Κασιανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος λαύρας [μονῆς] τοῦ μακαρίου Σάββα ποιούμενος τὸν λόγον ὑπὲρ τῆς ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμου δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

70 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης λαύρας τῶν πυργίων ποιούμενος τὸν λόγον ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῶι Ἰορδάνηι δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

71 Νέσταβος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς λαύρας τοῦ μακαρίου Φιρμίνου ποιούμενος τὸν λόγον ὑπὲρ τῆς ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμου δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

72 Τερέντιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος τῆς Νέας λαύρας ποιούμενος τὸν λόγον ὑπὲρ τῆς ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμου δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

73 Τραιανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος τῶν πυργίων τῶν ἐν τῶι Ἰορδάνηι καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν αὐτόθι μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

O [= aev]

3 ἀνδρέα O^{v} 7 τῶι om. O^{v} 10 μονῆς om. O^{av} 16 μαρίασ τῆσ θεοτόκου O^{e} 18 δευτεριαρίου O^{av} μου om. O^{av} 22 σατουρνίνου O^{e} 27 μοναχὸς p. 50, 8 ἀρχιμανδρίτησ O 30 μονῆς om. $O^{e}Λ$ 33 κασιανόσ O^{ae} βασιανόσ O^{v} λάβρασ O^{av} μονῆς deteni σάβα O^{v} 35 λάβρασ O^{av} 36 τῶι om. O^{av} 37 μοναχὸς p. 50, 20 ἀρχιμανδρίτησ O λάβρασ O^{v} 42 πυργίων τῶν om. O^{a}

74 Λεόντιος ἐλέει θεοῦ μοναχὸς ποιούμενος τὸν λόγον ὑπὲρ τῶν κατὰ τὴν ἔρημον ἁγίων πατέρων δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

75 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ μοναχὸς τῆς Νέας λαύρας καὶ ὑπὲρ πάντων M VIII 994
τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

76 Κύρικος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ μοναχὸς τῆς αὐτῆς Νέας λαύρας καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

77 Πολύευκτος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ μοναχὸς τῆς μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

78 Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ μοναχὸς τῆς μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

79 Νίκων ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

80 Μάμας ἐλέει θεοῦ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

81 Ἰουλιανὸς ἐλέει θεοῦ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

82 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

83 Σαββάτιος ἐλέει θεοῦ μοναχὸς τῆς λαύρας τοῦ μακαρίου Σάββα καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

84 Μαρτύριος ἐλέει θεοῦ μοναχὸς τῆς Νέας λαύρας καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

85 Βασίλειος ἐλέει θεοῦ μοναχὸς τοῦ Ἰορδάνου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῶι Ἰορδάνηι μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

86 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ μοναχὸς τῆς λαύρας τοῦ μακαρίου Φιρμίνου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

87 Θεωνᾶς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀποκρισιάριος τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ καὶ τῆς ἐρήμου Ῥαιθοῦ καὶ τῆς κατὰ Φαρὰν ἁγίας ἐκκλησίας ποιούμενος τοὺς λόγους ὑπὲρ πάντων τῶν ὄντων μοναχῶν ἐν τοῖς εἰρημένοις ἐρήμοις τόποις δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

88 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς λαύρας τῶν ἀμμίων τῆς πεδιάδος καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι πεδιάδι μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

89 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Σεργίου τῆς ἐν τῇι πεδιάδι καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν αὐτῇι μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

90 Κοσμᾶς ἐλέει θεοῦ μοναχὸς καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι πρώτηι Παλαιστίνηι μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

91 Στρατήγιος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ μοναχὸς καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι δευτέραι Παλαιστίνηι μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

92 Σαλαμίνης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι τρίτηι Παλαιστίνηι ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

O [= aerv]. I

1 μοναχὸς O *monachus et prior proprii monasterii* Λ, cf. p. 50, 30 3/4 post 5/6 coll. O^a om. O^v 3 διάκονος καὶ om. O^a τῆσ — καὶ O^e ποιούμενοσ τὸν λόγον O^a 5 λάβρασ O^v 8 Ἱεροσολύμων om. $O^eΛ$ 11 μονῆς om. $O^eΛ$ 13 μονῆς om. $O^eΛ$ 19 λάβρασ O^v σάβα O^v 21 λάβρασ O^v 25 λάβρασ O^v 26 Ἱεροσολύμων om. $O^eΛ$ 31/32 post 33/34 coll. O^v 31 λάβρασ O^v ἀμμίων p. 51, 19 ἀμνίων OΛ 32 τῆι om. O^v 33 τῆς] τοῖσ O^v 34 καὶ ὑπὲρ — αὐτῆι om. O^v 35 πάντων om. O^a 37/38 om. O^v 39 σελαμίνησ O^e 40 μοναχῶν καὶ ἀρχιμανδριτῶν O^e

93 'Ηλίας ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ μοναχὸς καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν Αὐγουστοπόλει μοναχῶν τῆς τρίτης Παλαιστίνης δεηθεὶς ἐπέδωκα: —

94 'Αναστάσιος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ μοναχὸς καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν Πέτραις μοναχῶν τῆς τρίτης Παλαιστίνης δεηθεὶς ἐπέδωκα: —

M VIII 995 95 Φωτεινὸς ἐλέει θεοῦ μοναχὸς τοῦ ἁγίου Στεφάνου τοῦ ἐν Μαωζᾶ 'Ιαμνίας πρώτης Παλαιστίνης καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν αὐτῶι μοναχῶν δεηθεὶς ἐπέδωκα: —

96 'Ιωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῶι 'Αιλᾶ τῆς τρίτης Παλαιστίνης μοναχῶν δεηθεὶς ἐπέδωκα: —

97 Παῦλος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος μονῆς τοῦ μακαρίου Μάρωνος τῆς ἐξαρχούσης τῶν ἐν τῆι δευτέραι Συρίαι εὐαγῶν μοναστηρίων ποιούμενος τοὺς λόγους τῶν ἐν τῆι αὐτῆι δευτέραι Συρίαι ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν δεηθεὶς ἐπέδωκα. —

13 'Ο ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Θεόδωρος μὲν ὁ περίβλεπτος ῥαιφερενδάριος ἀναχωρείτω πράξας ἐφ' ὧι παραγέγονεν, ἀναγινωσκέσθωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμῖν ἐπιδοθέντες λίβελλοι παρὰ τῶν αὐτῶν εὐλαβῶν μοναχῶν.

Καὶ λαβὼν Διόδωρος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω

Λίβελλος μοναχῶν πρὸς Μηνᾶν πατριάρχην

14 Τῶι δεσπότηι ἡμῶν τὰ πάντα ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι ἀρχιεπισκόπωι καὶ πατριάρχηι τῆς βασιλίδος Μηνᾶι καὶ τοῖς ἐνδημοῦσιν αὐτῆι ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις τῆς 'Ιταλῶν χώρας καὶ θεοφιλεστάτοις ἀρχιδιακόνοις τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου καὶ τῆι ἐνδημούσηι τῆιδε τῆι φιλοχρίστωι πόλει ἁγιωτάτων ἐπισκόπων συνόδωι παρὰ Μαριανοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου μονῆς Δαλματίου καὶ ἐξάρχου τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων τῆς βασιλίδος πόλεως καὶ ἀρχιμανδριτῶν τῶν εἰρημένων εὐαγῶν μοναστηρίων καὶ τῶν ἐνδημούντων ἐν αὐτῆι ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν τῆς ὑπὸ τὰ 'Ιεροσόλυμα ἐρήμου καὶ ἀπὸ τῆς δευτέρας Συρίας καὶ τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ καὶ τῶν τριῶν Παλαιστινῶν. Τῆς ἐπὶ 'Ανθίμωι κρίσεως πληρωθείσης καὶ τῆς κατ' αὐτοῦ ψήφου παρ' ὑμῶν τῶν ἁγιωτάτων δικαίως ἐξενεχθείσης, ὅτι καὶ περὶ τοὺς θείους κανόνας ἡμαρτηκὼς ἑάλω καὶ τὰ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ὁμολογῆσαι δόγματα μέχρι τέλους ἠπείθησεν, εὐχαριστοῦμεν τῶι θεῶι τῶι διὰ τῆς σπουδῆς τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως τὸν ἱερὸν ὑμῶν σύλλογον

Eph. 5, 27 εἰς ἓν ἀγαγόντι, ἵνα καθαρίσηι τὴν αὐτοῦ ἐκκλησίαν καὶ παραστήσηι αὐτὴν ἑαυτῶι, ὡς ἀεί, ἔνδοξον μὴ ἔχουσαν σπῖλον ἢ ῥυτίδα ἤ τι τῶν τοιούτων αἱρετικῶν ζιζανίων. καὶ ἦν μὲν ἡμῖν δι' εὐχῆς τῶι ἰδίωι σχολάζοντας ἐπαγγέλματι τούτωι προσανέχειν καὶ μόνωι ὑπὸ μηδενὸς τῶν ἔξωθεν περιισταμένων διακοπτομένους· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ μισόκαλος δαίμων ὁ τοῖς ἀγαθοῖς τῶν ἀνθρώπων ἀεὶ ἐποφθαλμιῶν ἐπιτήδεια ὄργανα εὑρὼν Σεβῆρον καὶ Πέτρον δι' αὐτῶν ταράττων τὴν εἰρήνην τῶν ἁγίων τοῦ θεοῦ ἐκκλη-

O [ae, r inde a 13, v¹, I [inde a 13]

2 ὑπέγραψα O^{e} 4 ὑπέγραψα O^{e} 5 μαωζᾶ O^{e} ναωζᾶ O^{av} 8 ἐπιδέδωκα O^{r} 13 μὲν om. O^{e} 14 ὁ O^{r} 15 εὐλαβεστάτων O^{r}I 17 δ O^{av} in mg. 18 ἡμῶν τῶ O^{a} 19 καὶ πατριάρχηι om. O^{e} 20 τῶν Ἰταλῶν O^{a} 21 ἁγιωτάτων O^{e} ἁγία τῶν O^{arv}l μαριανοῦ O^{e} 22 πρεσβυτέρου] πέτρου O^{v} 23 τῆς — μοναστηρίων om. O^{a} καὶ ἀρχιμανδριτῶν — μοναστηρίων om. O^{r}I 23 ἀρχιμανδριτῶν p. 32, 20 ἀρχιμανδρίτου O^{ev} 25 παλαιστηνῶν O^{e} 28 ὁμολογήσασ O^{av} 29 τῶι¹ om. O^{r}l 30 τὸ ἓν O συναγαγόντι O^{e}Λ ἑαυτοῦ l 31 τοιούτων om. O^{a} 32 σχολάζουσιν O^{av} 33 καὶ μόνω προσανέχειν O^{e} διακοπτομένοισ O^{av} 35 σευῆρον O^{e} ταράττειν l

σιῶν οὐ παύεται, τούτου χάριν περὶ αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς παρ' ἡμῶν ἐπιδεδομένοις λιβέλλοις τῶι ἐν ἁγίοις πάπαι Ἀγαπητῶι τοῖς καὶ ἀναγνωσθεῖσιν ἐπὶ τῆς ὑμετέρας μακαριότητος κατὰ τὴν προτέραν σύνοδον καὶ ἐν τῆι προσδοθείσηι τῶι εὐσεβεστάτωι ἡμῶν βασιλεῖ δεήσει τῆι καὶ καταπεμφθείσηι τῆι ὑμῶν ἁγιωσύνηι παρὰ τῆς αὐτοῦ εὐσεβείας διὰ Θεοδώρου τοῦ περιβλέπτου ῥαιφερενδαρίου, διακομίσαντος καὶ τὴν αὐτοῦ εὐσεβῆ κέλευσιν προστάττουσαν τῆι ἁγίαι ὑμῶν συνόδωι περὶ πάντων τῶν περιεχομένων ἐν τῆι δεήσει ὑμᾶς διασκοπῆσαι, διεξήλθομεν μέρος τι, οὐ γὰρ οἷόν τε πάντα τὰ παρ' αὐτῶν καὶ τῶν τὰ ὅμοια τούτοις φρονούντων ἀπὸ Εὐτυχοῦς καὶ Διοσκόρου καταγομένων Ἀκεφάλων αἱρετικῶν κατὰ τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἔν τε τῆι βασιλίδι ταύτηι πόλει καὶ ἐν ἑτέραις πόλεσι τολμηθέντα καὶ τολμώμενα διεξελθεῖν. οὗτοι γὰρ ὥσπερ μικρὰ λογισάμενοι τὰ ἤδη παρ' αὐτῶν τολμηθέντα, Ἀνατολὴν πᾶσαν διαταράξαντες καὶ παντοίοις ἀνθρωπίνοις αἵμασι καταμολύναντες ὁσίων καὶ ἑτέρων ἀνδρῶν, φιλονεικοῦσι πάντως καὶ τήνδε τὴν βασιλίδα πόλιν τοιούτοις περιβαλεῖν, εἴπερ ἰσχύσουσι, κακοῖς. ἅπερ βουλόμενοι συντόμωι λόγωι ἀνακεφαλαιώσασθαι οὐκ ἴσμεν τί πρῶτον ἢ τί ὕστερον διηγησόμεθα ἢ τί σιωπήσαντες ὡς βραχὺ τί ὡς μεῖζον φανερώσομεν πάντων τῶν παρ' αὐτῶν δραματουργηθέντων κατὰ σύγκρισιν ὁμοτίμων ὄντων καὶ οὐδενὸς καθ' ἑτέρου τὴν ὑπεροχὴν ἔχειν δυναμένου. τί γὰρ εἴποιμεν; τὰ τῶν δικαίων αἵματα ὧν αἱ χεῖρες αὐτῶν πλήρεις; ἀλλὰ τοὺς ἀναθεματισμοὺς οὓς κατὰ τῶν ἁγίων καὶ θεοφόρων τῆς ἐκκλησίας διδασκάλων τὰ μιαρὰ αὐτῶν ἐξενεγκεῖν ἐτόλμησαν στόματα καὶ μάλιστα κατὰ τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου καὶ τοῦ μακαρίου πάπα Λέοντος; ἀλλὰ τὰ σχίσματα τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν καὶ τῶν πιστῶν λαῶν τὰ σκάνδαλα; ἀλλὰ τοὺς συνωθισμοὺς οὓς κατὰ θεοφιλῶν ἀρχιμανδριτῶν καὶ ὁσίων ἀρχιερέων εἰργάσαντο, πλῆθος ἀνδρῶν αὐτοῖς περιστοιχίσαντες, ἵνα τοὺς κατὰ τῶν ἁγίων ἀναθεματισμοὺς ἀπαιτήσωσιν; ἀλλὰ τὰς ἐγγράφους ὁμολογίας περιεχούσας ἀναθέματα κατὰ τῶν εἰρημένων ἁγίων πατέρων; ἅπερ βίαι καὶ ἀνάγκηι καὶ πάσηι στρεβλώσει ὑποβάλλοντές τινας τῶν ὑπ' αὐτοὺς ἀρχιερέων ἐκομίσαντο παρ' αὐτῶν, ἡνίκα ὁ μὲν τὸν τῆς Θεουπολιτῶν ἐκκλησίας, ὁ δὲ τὸν τῆς Ἀπαμείας ἀθέσμως καὶ παρὰ πάντα ἱερὸν κανόνα ὑφήρπασαν καὶ κατεμόλυναν τό γε ἐπ' αὐτοῖς θρόνον, καίτοιγε οὐδὲ εἰς μοναστὰς ἢ κληρικοὺς τελέσαντες κανονικῶς τούτου τυχεῖν ἠξιώθησαν. ἀλλὰ τί εἴποιμεν τοὺς συγκλασθέντας δακτύλους τῶν ἁγίων, οἷς περιέσχον τὰ θυσιαστήρια, ὡς ἐπί τινα τόπον ἄσυλον ἐπ' αὐτὰ καταφυγόντες διὰ τὴν τῶν εἰρημένων μιαιφονίαν; ὅθεν ἐξελκόμενοι ὑπὸ ἀνδρῶν ἀνηλεῶν βιαίωι θανάτωι παρεδίδοντο ἢ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς σεβασμίοις τόποις ὑπὸ τῆς τούτων μανίας διεχειρίζοντο μὴ δυναμένων τόπου διαφορὰν διακρῖναι ἁγίου τε καὶ κοινοῦ. σιωπῶμεν τὰς ἀπὸ νεκρᾶς χειρὸς ἐπιθέσεις τοῦ βδελυκτοῦ καὶ ψευδοῦς αὐτῶν ἀρχιερέως καὶ τοὺς ὑπὲρ τοῦ νεκροῦ ζῶντος ἐπὶ τοῖς χειροτονουμένοις ῥήματα ἐπικλήσεως προιεμένους, οὐκ ἐκ θείας χάριτος ἀλλ' ἐκ κοιλίας κενολογοῦντας καὶ ἀπὸ γῆς φθεγγομένους. σιωπῶμεν τὰ δεσμωτήρια καὶ τὰ δεσμὰ καὶ τὰς κατὰ τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν ληιστρικὰς ἐφόδους καὶ ἁρπαγὰς τῶν ἐν αὐτοῖς καὶ τῶν ἀσκουμένων τὰς βιαίας σφαγάς· σιωπῶμεν τὰς ἐν ταῖς ὁδοῖς κατὰ τῶν ἁγίων ἐνέδρας καὶ τὸ ἐκχεθὲν αὐτῶν ἀθῶον αἷμα, ὅτε ζήλωι θείωι κινηθέντες τὴν πορείαν ἐπὶ τὴν μάνδραν τοῦ ἁγίου

p. 32, 17 sq
p. 30, 1 sq.
M VIII 998

O [= aervl, I

1 περὶ — καὶ I καὶ περὶ αὐτῶν OΛ ἐπιδιδομένοις Or 3 προσδοθείσηι Oarl προσδοθεῖσι Ov 6 τῶν om. Ov 7 οἵονται Or τῶν om. I 10 διεξελθεῖν OrIΛ om. Oarv 11 καὶ ἀνατολὴν O 12 κατατολμήσαντες Or 14 πρώτερον Or 15 τί IΛ τι ἢ O παρ' αὐτοῖς Or αὐτοῖς I 16 ὄντων I om. O 17 εἴπωμεν Oe 18 τῆς ἐκκλησίας OerIΛ καὶ τῆς ἐκκλησίας Oa πρων καὶ τῆς ἐκκλησίας Ov 21 κατὰ τῶν Oel ἀνδρῶν ἀρχιμανδριτῶν Orl 22 αὐτοὺς Oe 24 ἅσπερ Oe 24/25 ὑποβάλοντες Or ὑποβαλόντες Oel 26 καὶ παρὰ] κατὰ Or 27 ἁφήρπασαν Oav τόν Oav 30 φυγόντες Oav 32 μανίας Oarvl μιαρίας OeΛ 33 ἐπιθήσεις Or 34 ὑπὸ Orl 38 βία Oav ἐκχυθὲν Orl 39 αὐτοῦ τοῦ Oe

Συμεῶνος ἐποιοῦντο κοινῆς χάριν σκέψεως τῶν κατὰ τῆς ἐκκλησίας παρὰ τούτων κινουμένων. συλλέξαντες γὰρ πλῆθος παρανόμων ληιστῶν Ἰουδαίων ἐπαφῆκαν τοῖς τιμίοις ἐκείνοις ἀνδράσιν, ἐφ' ὧι ἀποσταλέντες οἱ ἀπάνθρωποι τούτων ὑπηρέται ἐνήδρευον
M VIII 999 τοὺς εἰρημένους ὁσίους ἄνδρας κατὰ τὴν ὁδὸν καὶ παριοῦσιν αὐτοῖς ἐπαναστάντες ἐκ τοῦ λόχου καὶ αἰφνίδιον ἐπελθόντες καὶ μηδὲ τὴν πολιὰν αἰδεσθέντες, ἔργον μαχαίρας τούτους ποιησάμενοι περὶ τοὺς τριακοσίους πεντήκοντα τὸν ἀριθμὸν ὄντας διέσπειραν αὐτῶν τὰ κῶλα κατὰ τὴν λεωφόρον, μηδὲ ταφῆι παραδεδωκότες τὰ τίμια ἐκείνων λείψανα μηδὲ τῶν σκηνῶν αὐτῶν φεισάμενοι, πρὸς ἀτιμίαν τοῦ πιστοῦ λαοῦ οἱ τὸ μιαρὸν τῶν Ἰουδαίων ἔργον καὶ τότε ἐπαγόμενοι. καὶ οὐ θαυμαστὸν εἰ τοιαύτας ἐπεδίδουν τοῖς ὑπ' αὐτῶν θεραπευομένοις δαίμοσιν ἀνθρωποθυσίας καὶ μάλιστα Σεβῆρος, οὕπω καὶ τήμερον τὴν Ἑλληνικὴν ἀποθέμενος δεισιδαιμονίαν. ἐκείνων γὰρ ἦσαν μαθηταὶ περὶ ὧν καὶ ὁ
Ps. 105, 37—39 Δαυὶδ βοᾶι λέγων καὶ ἔθυσαν τοὺς υἱοὺς αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν τοῖς δαιμονίοις καὶ ἐξέχεαν αἷμα ἀθῶον, αἷμα υἱῶν αὐτῶν καὶ θυγατέρων ὧν ἔθυσαν τοῖς γλυπτοῖς Χαναάν, καὶ ἐφονοκτονήθη ἡ γῆ ἐν τοῖς αἵμασι καὶ ἐμιάνθη ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν, καὶ ἐπόρνευσαν ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν. τίς γὰρ οὐκ ἐπίσταται τὸν ἐκ νέας κομιδῆι ἡλικίας αἰσχρὸν καὶ μυσαρὸν αὐτῶν βίον καὶ δαίμοσι προσανακείμενον καὶ ὅτι ἐπὶ μαγγανείαις Σεβῆρος ἁλοὺς κατὰ τὴν Βηρυτίων ὁ τῶν δαιμόνων θεραπευτὴς καὶ τὴν ἐκ τούτου κατηγορίαν διαφυγεῖν βουλόμενος ἐσχηματίσατο μετατίθεσθαι τὴν δαιμονικὴν αὐτοῦ δόξαν καὶ προσιέναι, ὡς φησιν αὐτός, τῶι βαπτίσματι κατὰ τὸν ἐν Τριπόλει προσκυνητὸν οἶκον τοῦ ἁγίου καὶ καλλινίκου μάρτυρος Λεοντίου καὶ μήπω τῶν ἐπὶ τοῖς βαπτιζομένοις ἡμερῶν τελεσθεισῶν, ὡς εἶδεν ὁ τὴν ἀλήθειαν πρὸς μικρὸν ὑποκρινάμενος ὅτι πάλιν προφανῶς ἐπὶ τὸν ἀρχαῖον τῆς Ἑλληνικῆς
Prou. 26, 11 αὐτοῦ δόξης ἔμετον ὑποστρέφειν οὐ δύναται, δι' ἑτέρας ὁδοῦ εἰς τὸ σπουδαζόμενον καταντᾶι. ἀρνεῖται γὰρ εὐθὺς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸν τοῦτον βαπτίσαντα προσχωρήσας τοῖς τὰ Εὐτυχοῦς φρονοῦσιν Ἀκεφάλοις αἱρετικοῖς καὶ αἱρέσεως καὶ ἀσεβείας καλῶν κατ-
Ps. 57. 4. 5 αγώγια τοὺς ἁγίους τοῦ θεοῦ οἴκους, διὰ τούτου ἀθετῶν ὅπερ φησὶν εἰληφέναι βάπτισμα, ὥστε ἐπ' αὐτῶι πληροῦσθαι τὸ προφητικὸν λόγιον ὃ φησιν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ἀπηλλοτριώθησαν ἀπὸ μήτρας, ἐπλανήθησαν ἀπὸ γαστρός, ἐλάλησαν ψευδῆ, θυμὸς αὐτοῖς κατὰ τὴν ὁμοίωσιν τοῦ ὄφεως. ὅτι δὲ καὶ αὐτὴν ὑπεκρίνατο τῶν Ἀκεφάλων τὴν θρησκείαν, ἐκ τῶν ἐφεξῆς πρόδηλον ἅπασι γέγονε. προστατῶν γὰρ τοῦ κατ' αὐτὸν Ἀκεφάλου τμήματος καὶ τὸ λεγόμενον ἑνωτικὸν οὐ προσιέμενος, ἀλλὰ κενωτικὸν αὐτὸ καὶ διαιρετικὸν καλῶν καὶ ἀναθεματίζων ἐν ἰδίοις αὐτοῦ συγγράμμασιν, ἐπειδὴ καιρὸν ἔσχεν ὑφαρπάσαι τὸν τῆς Θεουπολιτῶν εὐαγῆ θρόνον, εἰρωνεύεται πάλιν ἐξ ἀντιστρόφου τοῦτο δέχεσθαι, τὸν Ἀλεξανδρείας πρόεδρον ὑποτρέχων καὶ Πέτρον, ὃν καλοῦσι Μογγόν, κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ αὐτοῦ ἑνωτικοῦ τὸν τῆς Ἀλεξανδρέων ὑφαρπάσαντα θρόνον ἐν τοῖς ἱεροῖς τῆς Θεουπολιτῶν ἐκκλησίας τίθησι διπτύχοις, καταλιπὼν πάντας τοὺς ἀποπλανηθέντας παρ' αὐτοῦ ἐπὶ τούτωι καὶ διδαχθέντας παρ' αὐτοῦ διὰ Πέτρον ὀφείλειν ἀπορρήγνυσθαι τῆς κατὰ Ἀλεξάνδρειαν ἐκκλησίας. ἐμμένει δὲ οὐδὲ τού-
M VIII 1002 τοις καθάπαξ. γνώμη γὰρ ἦν αὐτῶι θορύβους κινεῖν καὶ μηδέποτε ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἵστα-

---

O [= aerv], I

1 συμεὼν Or I συμεώνου Oe ἐποιήσαντο Oe χάριν Oaevl γὰρ Or ἐκκλησίασ Or I ἐκκλησίασ καὶ τῶν [τῶν τότε Oav] Oaev Λ 3 ῶ in ὃ corr. Or τούτων i. e. Seueri et Petri 7 παραδιδόντεσ I 10 σευῆροσ Oe 11 καὶ om. Oe ὁ om. I 17 μαγγανείασ Ov σευῆροσ Oe ut solet 21 ἐν Oe οἶδεν Oav 22 ὑποκρινόμενοσ Oe προφανῶσ ὡσ Or 23 ἐπιστρέφειν Or I 24 προχωρήσας Ov καὶ προσχωρεῖ Oe 25/26 καταγώγια καλῶν Oaev 26 διὰ — ἀθετῶν] διάθετῶν Or corr. Or εἴληφε I 29 αὐτὴν Or IΛ ταύτην Oaev ὑπεκρίναντο Oe ὑπεκρίνετο Or I 30 προστὰς I 32 καὶ νοτικὸν Or 33 θρῆνον Ov 35 μόγον Or καιροῦ I 36 τῆς] τοῖσ Ov 38 ἐμμένειν Or

σθαι. πῶς γὰρ οἷόν τε ἦν τὸν μὴ διὰ πίστιν Χριστιανικὴν ἀγωνιζόμενον μὴ τοῦτο μόνον πραγματεύεσθαι τὸ διαταράττειν ἐκ πάσης προφάσεως ἀεὶ τὰς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας; τοιγαροῦν καὶ τὸν Ἴβηρα Πέτρον κατὰ ταυτὸν δέχεται, κοινωνεῖ δὲ καὶ τοῖς λοιποῖς Ἀκεφάλοις, ὡς ἐνόμισεν, ἀπεσχισμένοις τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας, ἧς τὴν ἕνωσιν ἀσπάζεσθαι τότε προσεποιεῖτο, καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται. πρὸς τούτοις δὲ πᾶσιν οὐδὲν ἦν αὐτῶι πρὸς τὸ τῆς συνεχοῦς παραβασίας ἐμπόδισμα. τὴν γὰρ ἐν Χαλκηδόνι ἁγίαν σύνοδον ἐφ' ἑκάστης ὡς εἰπεῖν ἀναθεματίζειν τολμῶν, ἐκοινώνει ταύτηι, πολλοὺς τῶν συνεδρευσάντων ἐν αὐτῆι τῆι κατὰ Χαλκηδόνα ἁγίαι συνόδωι τῶν ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπων ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐχόντων διπτύχοις. ἀλλ' οὐδὲ ἡ ἐπὶ κακῶι δεξαμένη αὐτοὺς τῶν Ἀλεξανδρέων πόλις διέφυγε τοὺς αὐτῶν θορύβους. ἐφ' ἑαυτῆς γὰρ ἡσυχάζουσαν, ὅπως ποτὲ καὶ διέκειτο, ταύτην εὑρόντες εἰς ἀνατροπὴν τελείαν κατέστησαν, προσθέντες αὐτοῖς τμήματα καὶ κατ' ἀλλήλων τὸν ἐκεῖσε λαὸν κινήσαντες, ὥστε καὶ ἐμφυλίους γενέσθαι πολέμους καὶ πολλῶν μὲν οἴκων γενέσθαι καύσεις, πολλῶν δὲ ἀνθρώπων αἵματα χεθῆναι καὶ τούτους μόλις ποτὲ φυγῆι τὰς ἐπὶ τούτοις ποινὰς διαφυγεῖν. οὗπερ ἐκεῖνοι διαμαρτόντες ἀναθέματι γοῦν αὐτοὺς καθυπέβαλον καὶ ἑτέραις πλείοσιν ἐπ' ἐκκλησίας ἀραῖς, αἱρετικοὺς καὶ αὐτοὶ δικαίως ἀποκαλοῦντες, ὡς περιγενέσθαι αὐτοῖς ἐκ τῆς τοῦ θεοῦ κρίσεως τὸ εἰς βόθρον ἐμπεσεῖν, ὃν εἰργάσαντο, καὶ ἐπιστρέψαι τὸν πόνον αὐτῶν εἰς κεφαλὴν αὐτῶν. Ps. 7, 16. 17 πᾶσαν γὰρ ἐκκλησίαν ἀδίκως ἀναθεματίσαι τολμήσαντες ὑπὸ πάσης ἐκκλησίας αὐτοὶ L V 124 δικαίως ἀνεθεματίσθησαν. πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα τετολμήκασιν, ἅτινα πᾶσίν ἐστιν τοῖς κατὰ τὴν Ἀνατολὴν ἐγνωσμένα, δι' ὅπερ καὶ τὸν ὄγκον τούτων φεύγοντες καὶ αἰδοῖ τοῦ τῆς ὑμετέρας μακαριότητος συλλόγου καὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς εὐαγοῦς σχήματος τὰς αἰσχρὰς τούτων πράξεις ἀπεσιωπήσαμεν. οὕτω δὲ οἰκτρῶς, ὡς προείρηται, τήν τε Ἀνατολὴν καὶ Ἀλεξάνδρειαν διαθέντες καταλαμβάνουσι καὶ τὴν βασιλίδα ταύτην πόλιν οἱ παρὰ τούτων καὶ τῶν τούτοις ὁμοίων ἀποπλανηθέντες, πρόδρομοι ὥσπερ τῆς ἐκείνων κακίας ὑπάρχοντες καὶ προομαλίσαι αὐτοῖς τὴν τοῦ μύσους ὁδὸν ὀφείλοντες, καὶ μετ' ἐκείνους πάλιν Πέτρος, ἐφεξῆς δὲ τούτοις καὶ Σεβῆρος, καὶ τούς τε ἰδιωτικοὺς οἴκους τάς τε ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ καὶ αὐτὴν τὴν πολιτείαν, ὅσον γε τὸ ἐπ' αὐτοῖς, λυμαινόμενοι καὶ παρασυνάξεις καὶ παραβαπτίσματα προφανῶς καὶ μετὰ πάσης ἀναιδοῦς παρρησίας δημοσίαι τε καὶ ἰδίαι τολμῶντες, παρεμβάλλοντες δὲ ἑαυτοὺς καὶ μεσιτείαι χρηματικῶν πραγμάτων φόβον καὶ πλοῦτον οὐ τὸν τυχόντα ἐκ τούτου καὶ ἐκ πολλῶν οἴκων ἑαυτοῖς περιεποιήσαντο. δι' ὧν τὰς μὲν τῶν ἀκεραιοτέρων ψυχὰς ἐξηπάτησαν, τὰς δὲ τῶν δεινοτέρων κατεκτύπησαν, τὰς δὲ τῶν πρὸς χρήματα ἢ δόξαν ἢ τρυφὴν κεχηνότων ὑπέσυραν· ἀλλὰ μὴν καὶ ἐνδύνοντες εἰς οἰκίας αἰχμαλωτίζουσι ψυχὰς ἀστηρίκτους ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, καὶ οὐ μόνον ψυχικῶς, ἀλλὰ δὴ καὶ σωματικῶς ταύτας διαφθείροντες τῶι τῆς ἀσεβείας καὶ ἀσελγείας βαράθρωι ἐγκατορύττουσι. καὶ τί δεῖ περὶ τούτων τὸν λόγον ἐπεκτείνειν πάντων τῶν ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐπισταμένων τὰς ἀνοσίους πράξεις τῶν εἰρημένων Ἀκεφάλων M VIII 1003 αἱρετικῶν Σεβήρου καὶ Πέτρου καὶ τὰς μιαρὰς αὐτῶν καὶ ἀθέους καὶ βλασφήμους καὶ φόνοις χαιρούσας ψυχάς; ταῦτα γὰρ φανερῶς δείκνυσι τά τε ἐν τῆι πρεσβυτέραι Ῥώμηι, ἡνίκα ὁ τῆς ὁσίας μνήμης Ὁρμίσδας τὸν ἀποστολικὸν ἐκεῖνον διεῖπε θρόνον, καὶ ἐν ταύτηι τῆι βασιλίδι πόλει καὶ ἐν Θεουπόλει καὶ ἐν Ἱεροσολύμοις πραχθέντα τε καὶ συστάντα ὑπομνήματα τὸν μυσαρὸν ἐκείνων βίον ἅπασι διαγγέλλοντα καὶ τοὺς αἰωνίους καὶ ἀλύτους

O [= aerv], I

2 ἀεὶ $O^{e}\Lambda$ om. $O^{arv}I$ 3 δέχεσθαι O^{av} 5 οὐδὲ O^{v} 8 συνεδρευόντων $O^{v}I$ τῆι om. O^{a} χαλκηδόνι O^{e} 15 γοῦν om. $I\Lambda$ καθυπέβαλλον O^{r} ἐκκλησίαισ O^{v} 16 αὐτοῖσ $O^{e}I\Lambda$ αὐτοὺσ O^{arv} 17 βόθυνον O^{a} 20 καὶ¹ I εἰσ O^{arv} ἡμεῖσ O^{e} 21 ἡμετέρασ O^{v} ἱεροῦ συλλόγου O^{av} ὑμᾶσ $O^{er}\Lambda$ 25 τὴν om. $O^{r}I$ μίσουσ O^{v} 26 τοὺς] τοὺ O^{v} 27 λυμαινόμενοι οὐκ ἐπαύσαντο $O^{aev}\Lambda$ 29 αὐτοὺσ O^{v} 35 τὸν] τῶν O^{v} 36 ἀν' ἅπασαν O^{r} 37 αἱρετικῶν $I\Lambda$ αἱρετικῶν καὶ O μυσαρὰσ I

ἀναθεματισμοὺς οἷς βέβληνται οἱ εἰρημένοι διὰ τὰς ἀπηγορευμένας αὐτῶν πράξεις ἃς εἰργάσαντο. ἐφ' οἷς ἐγκαλύπτεσθαι ὀφείλοντες καὶ λέγειν τοῖς ὄρεσι πέσατε ἐφ' ἡμᾶς
Lc. 23, 30 καὶ καλύψατε ἡμᾶς ἢ ἐν τοῖς βάθεσι τῆς γῆς ἐγκατορύττεσθαι καὶ κρείττονα τῆς παρούσης ζωῆς τὸν θάνατον ἡγεῖσθαι διὰ τὸ μόνους αὐτοὺς τῶν πάντων αἱρετικῶν αἰωνίοις καὶ ἀλύτοις ἀναθέμασιν ὑποβεβλῆσθαι, τοῦτο μὲν οὐκ ἐποίησαν, ὡς ἐπὶ σεμνοῖς δὲ τοῖς αἰσχίστοις ἐγκαυχώμενοι εἰσέφρησαν, ὡς εἴρηται, τῇδε τῇ πόλει, καὶ ὁ μὲν ἡμέραν ἐξ ἡμέρας τῇ ἀσεβείαι προστίθησιν ἀδικίαν εἰς τὸ ὕψος λαλῶν καὶ τῶν ἁγίων κατεξανιστάμενος πατέρων καὶ τὰ τούτων ὀρθὰ διασύρων καὶ βλασφημῶν δόγματα, ὁ δὲ Πέτρος τὰ αὐτὰ βλασφημῶν καὶ παντὶ αἰσχρῶι καὶ μυσαρῶι ἐγχειρήματι ἑαυτὸν παρεμβάλλειν οὐ
Phil. 3, 19 παραιτούμενος, θεὸν ἔχων τὴν κοιλίαν καὶ τὴν ἐπομένην ταύτηι ἀσωτίαν καὶ τὴν δόξαν ἐν τῇ αἰσχύνηι αὐτοῦ ἐφ' ὕψους τε σοβαρῶς καθήμενος πρόεισι δημοσίαι ἐμπομπεύων πᾶσι τὴν αὐτοῦ ἀναίδειαν καὶ ὑπὸ τῶν παρεπομένων καὶ προπεμπόντων πάντας τοὺς
L V 125 παρατυγχάνοντας συνωθῶν πᾶσιν ἑαυτὸν δυνατὸν ἐπιδεικνύναι διὰ τούτου βούλεται. ὦ τίς Ἱερεμίας θρήνους πάθεσιν ἐξισοῦν δυνάμενος τὰ ἡμέτερα θρηνήσει κακά; μᾶλλον δὲ τὴν ἡμετέραν ῥαθυμίαν ὅτι τοιοῦτον ἔχοντες ὀρθόδοξον βασιλέα καὶ διαπύρωι ζήλωι τὴν ὀρθὴν περιέποντα πίστιν καὶ τὴν εἰρήνην τῶν ἁγίων τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν ὡσεὶ κόρην
Ps. 16, 8 ὀφθαλμοῦ φυλάττειν προθυμούμενον παρασιωπῶμεν καὶ ἀνεχόμεθα οὕτως αἰσχρῶς καὶ ἀναιδῶς πολιτευομένους ὁρῶντες καὶ μετὰ πάσης παρρησίας τοὺς εἰρημένους ἀνοσίους Ἀκεφάλους. ἐφ' οἷς ἀλγοῦντες οὐ ξενιζόμεθα μὲν ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου προδιδαχθέντες
2 Tim. 3, 13 ὅτι πονηροὶ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον πλανῶντες καὶ πλανώμενοι, ὁρῶντες τούτους οὕτως ἀναιδῶς παρρησιαζομένους, τῆς δὲ ἀσφαλείας τῶν πιστῶν πάντων μηδὲν ἔμπροσθεν τίθεσθαι ὑμᾶς καὶ τὸν εὐσεβέστατον ἡμῶν βασιλέα πιστεύοντες καὶ τῆς ἐπιστροφῆς τῶν ἐξαπατηθέντων παρ' αὐτῶν καὶ τοῦ στηριγμοῦ τῶν ἔτι καὶ νῦν σαλευομένων διὰ τῆς ἐκείνων ἑτεροδιδασκαλίας προνοεῖσθαι πεπεισ-
Mt. 18, 6 μένοι καὶ μάλιστα διὰ μνήμης ὑμᾶς φέρειν εἰδότες τὸ προηγορευμένον φοβερὸν κρίμα τῶι ἕνα τῶν μικρῶν σκανδαλίζοντι, καὶ ὅτι πρὸ ἡμῶν πάντως σκοπήσετε τὸ τῶι κοινῆι συμφέροντι λυσιτελοῦν, ἐπειδή, τὰ μέγιστα, ὡς οὐδέποτε ἢ ἄλλοι αἱρετικοὶ ἢ ἐν ἄλλοις καιροῖς, κατὰ πάντα ἐλυμήναντο τὴν ἁγίαν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν οὗτοί τε καὶ οἱ τὰ ὅμοια τούτοις φρονοῦντες, τοῦτο παρακαλοῦμεν ὑμᾶς, μᾶλλον δὲ καὶ ἐνορκοῦμεν, εἰ καὶ τολμηρόν τι ποιοῦμεν, κατὰ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς σωτηρίας καὶ νίκης τοῦ πιστοτάτου καὶ Χριστιανικωτάτου ἡμῶν βασιλέως καὶ τῶι θεῶι διὰ τὴν ὀρθὴν αὐτοῦ πίστιν πεφιλημένου ἐξακολουθοῦντας τῆι ἀποφάσει τοῦ ὁσίου καὶ ἀποστο-
M VIII 1006 λικοῦ ἀνδρὸς ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ τοῖς τὸν ταύτης τῆς βασιλίδος πόλεως ἀρχιερατικὸν διακοσμήσασι θρόνον καὶ τοῖς μακαριωτάτοις πατριάρχαις Θεουπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ τοῖς ἄλλοις ἀρχιερεῦσι πρότερον μὲν τῶι κατὰ τῶν αὐτῶν αἱρετικῶν παρὰ τῶν εἰρημένων ἁγίων ἀνδρῶν προενεχθέντι κρίματι καὶ ἀναθέματι ἀρτίως καὶ πρὸ τοῦδε, τούτωι καὶ ὑμᾶς ὑποβαλεῖν, κατ' ὄνομα πᾶσι φανερούντων καὶ ἀναθεματιζόντων ἐνώπιον θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἑκάστου ὑμῶν, Σεβῆρον καὶ Πέτρον καὶ τοὺς τὰ ὅμοια τούτοις φρονοῦντας καὶ μὴ μεταγνόντας ἀλλ' ἐπιμένοντας τῆι ἐκείνων πλάνηι καὶ

O | aerv|, l

2 πέσετε $O^{a}l$ 3 ἐγκατορύττεσθε O^{r}, corr. O^{r} 4 ἡγεῖσθε O^{r} 6 εἰσέφρησαν ἑαυτοὺσ I 7/8 κατεξανιστάμενοι O^{v} 11 ἐμπομπεύσων O^{e} 12 πᾶσι om. O^{r} καὶ om. O^{r} ὑπὸ O διὰ I 13 παρατυχόνταασ O^{arv} ἀποδεικνύναι O^{arv} 18 ἀνοσίους om. IΛ 21 οὖν post ὁρῶντεσ superscr. O^{a} 22 ἡμᾶσ O^{r} ἡμῶν om. I 23 περὶ τῆσ O^{r} 25 ἡμᾶσ O^{r} 25/26 τῶ-- σκανδαλίζοντι τὸ — κρίμα $O^{r}l$ 25 κριτήριον O^{e} τῶι| τὸ O^{a} 26 σμικρῶν O^{e} καὶ ὅτι IΛ καὶ O^{r} ὁ καὶ O^{aev} σκοπήσατε O^{v} κοινῶ O 31 καὶ^{1} om. O^{r}Λ καὶ^{2} τοῦ O^{arv} 32 ἐξακολουθοῦντεσ O^{arv} 32/33 ἀποστολικοῦ καὶ ὁσίου I 34 post πόλεωσ repetit τὸν O^{e} 35 Ἱεροσολύμοισ O^{r} 35/36 αὐτῶν αἱρετικῶν O αἱρετικῶν αὐτοὺσ I 37 τούτω O^{e}I τοῦτο O^{r} τούτου O^{arv} ὑποβάλλειν O^{arv} κατ' O καὶ τὸ I φοβερούντων O^{r} 38 ἀνοῦ O^{r} 39 ἐκείνου O^{arv}

τὰ ἀσεβῆ Σεβήρου δόγματα καὶ τοὺς ταῦτα δεχομένους καὶ τοὺς τούτων συμμύστας, ὥσπερ ἐπὶ Νεστορίωι καὶ Εὐτυχεῖ καὶ Διοσκόρωι καὶ τοῖς ἄλλοις αἱρετικοῖς τοῖς λαοῖς παραδιδόντες ποιεῖν εἰώθατε, διδάσκοντες τούτους διὰ τοῦ ἀναθέματος πάντηι τὸν ἐκείνων θανατηφόρον ἰὸν ἀποστρέφεσθαι, εὐθύς τε ἅμα πᾶσιν ἡμῖν πρὸς τὰ ἴχνη τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοφυλάκτου ἡμῶν βασιλέως δραμεῖν καὶ διδάξαι τὴν αὐτοῦ εὐσέβειαν πάντα μὲν τὰ παρακολουθήσαντα, δυσωπῆσαι δὲ τὴν αὐτοῦ ἡμερότητα ἐκεῖνα πρᾶξαι, ἅπερ ἡ φιλόχριστος αὐτῶν καὶ θεία ψυχὴ ἐφ' ἑκάστης ποιεῖν πέφυκεν ἐπὶ τῆι εἰρήνηι τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν καὶ τὴν αὐτοῦ θεοφύλακτον βασιλείαν ἀτάραχον καὶ ἀνενόχλητον διαφυλάττει, καὶ τοὺς παρ' ἡμῶν ἐξονομασθέντας καὶ τοὺς τὰ ὅμοια τούτοις φρονοῦντας ἐξελάσαι τῆσδε τῆς πόλεως καὶ παῦσαι τὰς γινομένας παρασυνάξεις καὶ παραβαπτίσματα καὶ ταραχάς. ἀλλὰ μὴν καὶ Ζωόραν τινὰ Σύρον ἀλόγιστον τοῦ αὐτῶν ἐμέτου καὶ ἰοῦ τυγχάνοντα δυσωποῦμεν ὑπαχθῆναι τούτοις, πάσης ἀνοίας καὶ ἀλαζονείας πλήρη ὄντα καὶ μηδὲν ἕτερον μαθόντα ἢ ὃ παρέλαβε παρ' ἐκείνων, τὸ κατὰ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων ἀνάθεμα καὶ τῶν τούτοις κοινωνούντων καὶ τὸ τοὺς πρὸς αὐτὸν παραγινομένους τοῦτο ποιεῖν ἀναγκάζειν καὶ παρασυνάξεις καὶ παραβαπτίσματα καινοτομεῖν καὶ θορύβους ταῖς ἁγίαις τοῦ θεοῦ κινεῖν ἐκκλησίαις, αὐτούς τε τούτους καὶ τοὺς ἄλλους ἐμφωλεύοντας ἐν διαφόροις οἴκοις καὶ προαστείοις τῆσδε τῆς πόλεως ὥσπερ τινὰ θηρία ὑπεξαγαγεῖν καὶ τῶι πρέποντι αὐτοῖς τόπωι καταδικάσαι, οἷα μὴ βουληθέντας ἐν ταῖς ὑπὸ τὴν αὐτοῦ εὐσέβειαν εὐνομουμέναις πόλεσι σωφρόνως καὶ ἡσύχως διάγειν μηδὲ ἐνταῦθα γενομένους κρείττους ἑαυτῶν γενέσθαι ἐκ τῆς περὶ αὐτοὺς ἐπιδειχθείσης ἀφάτου καὶ χρονίας μακροθυμίας καὶ θεραπείας καὶ τιμῆς, τοῦ εὐσπλάχνου ἡμῶν βασιλέως τὴν ἐκείνων σωτηρίαν πραγματευσαμένου, ἀλλὰ τῆς ὑπερβαλλούσης φιλανθρωπίας ὑπεριδόντας ἀναξίους ταύτης πεφηνέναι καὶ εἰς τοσοῦτον ἀπονοίας καὶ ἀλαζονείας ἀρθῆναι, εἰς ὅσον καὶ τετίμηνται καὶ ἀδεῶς πάντα πράττειν παρακεχώρηνται· γενικήν τε διάταξιν πανταχοῦ καταπέμψαι πρός τε τοὺς ὁσίους ἀρχιερεῖς πρός τε τοὺς δημοσίους ἄρχοντας πάντα τὰ εἰρημένα γίνεσθαι ἀπαγορεύουσαν, ἀλλὰ καὶ τοῦτο θεσπίζουσαν ὥστε τοὺς οἴκους καὶ τὰ προάστεια ἐν οἷς αἱ τοιαῦται παρασυνάξεις γίνονται, προσκυροῦσθαι ταῖς κατὰ τόπον ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις. καὶ οἱ βασιλικοὶ γὰρ νόμοι θεσπίζουσι πάντα τόπον καὶ πρᾶγμα ἐν ὧι καὶ δι' οὗ εἴτε κατὰ πλάνην εἴτε κατὰ ἀλήθειαν ἱερόν τι ἐπετελέσθη, ταῖς ἁγίαις τοῦ θεοῦ προσήκειν ἐκκλησίαις καὶ τοῦτο ἡμῖν εἰσηγεῖται ἡ θεία γραφή, ὅτε Μωσῆς ὁ τοῦ θεοῦ θεράπων τὰ οὐχ ἱερατικὰ πυρεῖα εἰς κατασκευὴν τῶν τοῦ ναοῦ προχωρῆσαι θεόθεν διδαχθεὶς ἐνομοθέτησεν, ἐπειδὴ εἰ καὶ ἀλλότριον πῦρ, ὅμως γοῦν ἐν αὐτοῖς προσήνεγκαν καὶ ἐτέλεσαν τὴν ἀπηγορευμένην αὐτοῖς ἱερατικὴν λειτουργίαν Δαθὰν καὶ Ἀβειρὼν καὶ ἡ συναγωγὴ Κορὲ οἱ τότε τῆς ἱερωσύνης καὶ τοῦ προφήτου καὶ τοῦ θεοῦ ἀναισχύντως κατεξαναστάντες, καθάπερ νῦν οὗτοι πρὸς ἀσέβειαν ἑαυτοὺς ἐκμισθοῦντες ψευδώνυμοι ἱερεῖς καὶ ἀληθεῖς ἀντίχριστοι τοῖς οἴκοις ἐπεισῆλθον καὶ ἀλλότρια ἤγειραν θυσιαστήρια καὶ καταβαπτιστήρια ὠικοδόμησαν ἐξ ἐναντίας τοῦ ἀληθινοῦ θυσιαστηρίου καὶ τῆς ἁγίας κολυμβήθρας. θεσπίσαι δὲ καὶ τοῦτο ἱκετεύομεν

L V 128

Cod. Iust. I 5, 3. 5

M VIII 1007

Num. 16, 36 sq.

Leu. 10, 1

O [= aerv], I

1 τοῖς ἀσεβέσι I δόγματα Or δόγμασι I διδάγματα Oav συγγράμματα Oe δόγματα καὶ συγγράμματα Λ 2/3 ποιεῖν εἰώθατε τοῖσ — παραδιδόντεσ OeΛ τοῖς λαοῖς om. I 3 δι' ἀναθέματος I τῶν Or, corr. τὸν Or 5 μὲν om. I 6 τὲ I 7 αὐτοῦ Oe 8 διαφυλάττει in διαφυλάττειν corr. Or 9 τούτων Or, corr. Or 11 ζωώραν I ut solet αὐτοῦ Oav ἰοῦ OarvI υἱοῦ Oe 12 ἀγνοίασ Oaev πλήρησ Ov 13 πρῶν ἡμῶν Oav 14 παραγενομένουσ Or παραγενομένοισ Ov 16 κινεῖν Oe om. OarvI διαφόροις τόποις καὶ οἴκοις I 17 ἐξαγαγεῖν Oav 18 γενομένουσ βουληθέντασ I 20 παρ' αὐτοῦ Oe ἀφάτου Oaev Λ ἀφάτου καὶ ἀρρήτου Or I καὶ χρονίας om. I καὶ1 om. Or ἐπιθυμίασ Orv 21 ἐκείνου Or πραγματευσάμενοι Oe πραγματευσαμένων Ov 25 τε om. Oe 25/26 ἀλλὰ — θεσπίζουσαν om. Oa 28 γὰρ IΛ om. O 29 ἐτελέσθη I ἁγιωτάταισ Oav 30 εἰσήγηται Ov ὁ om. Oav πυρία Or 31 καὶ εἰ Oe 32 ἐν αὐτοῖσ Oe 33 ἀβειρὸν Ov

τὸ αὐτοῦ εὐσεβὲς κράτος πάντα τὰ κατὰ τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου καὶ τοῦ μακαρίου Λέοντος Σεβήρου ἀσεβῆ συγγράμματα ὁπουδήποτε εὑρισκόμενα πυρὶ παραδίδοσθαι· τοῦτο γὰρ καὶ ἐπὶ τοῖς Μάνεντος καὶ Νεστορίου ἀσεβέσι συγγράμμασι γίνεσθαι εὐσεβεῖς
Cod. Iust. 1, διαγορεύουσι διατάξεις. τὰ δὲ κανονικῶς πραχθέντα ἐπὶ τοῖς εἰρημένοις προσώποις
5, 6. 1 δυσωποῦμεν τὴν ὑμετέραν μακαριότητα καὶ τὸν ἱερὸν ὑμῶν σύλλογον ἐπιζητῆσαι παρά τε τῶν συνεδρευόντων ὑμῖν ὁσιωτάτων Ῥωμαίων καὶ τῶν προσκαρτερούντων ὑμῖν θεοσεβεστάτων νοταρίων, ἔτι γε μὴν καὶ τῶν τὰς ἀποκρίσεις ποιουμένων θεοφιλῶν ἀνδρῶν τῆς Ἀνατολικῆς διοικήσεως, ὥστε τούτων φανερῶν γινομένων ἐξακολουθῆσαι τὴν ὑμετέραν μακαριότητα καὶ τὴν συνεδρεύουσαν ὑμῖν ἁγίαν σύνοδον τοῖς ὁρισθεῖσι κατ' αὐτῶν παρὰ τῶν τοὺς εἰρημένους πατριαρχικοὺς θρόνους κατακοσμησάντων ἁγίων ἡμῶν πατέρων καὶ
L V 129 ἀναθεματίσαι τοὺς εἰρημένους Σεβῆρον καὶ Πέτρον καὶ τοὺς τούτων ἀκολούθους καὶ τοῦ αὐτῶν φρονήματος ὑπάρχοντας καὶ μάλιστα τὸν μνημονευθέντα Ζωόραν ὡς ἐπίσης τούτων ἢ καὶ πλεῖον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ διαταράξαντα καὶ καθόλου πάντα ἐκκήρυκτον γενόμενον ὑπό τε τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου καὶ πάσης ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ὡς μὴ θέλοντα τούτοις ἀκολουθῆσαί τε καὶ κοινωνῆσαι.

Ὑπογραφαί

1 Μαριανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἐν ἁγίοις Δαλματίου καὶ ἔξαρχος τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων ταύτης τῆς βασιλίδος πόλεως ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

2 Ἀγαπητὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Δίου δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

3 Ἀγάπιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Θαλασσίου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

4 Ἀλέξανδρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἐν ἁγίοις Ἀβραμίου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

5 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ἰωβ ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

6 Ἐλευθέριος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου μάρτυρος Κυριακοῦ ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

7 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ὀλυμπίου ⟨ὑπογράψας⟩ ἐπέδωκα: —

8 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Σύρων ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

9 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Τρύφωνος ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

10 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Κώνστα ὑπογράψας διὰ χειρὸς Ἰακώβου ἐπέδωκα: —

M VIII 1010 11 Παῦλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ῥωμαίων ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

O [ae, r usque ad 23, v], l [usque ad 23]

4 διατάξεισ διαγορεύουσι O^{e} κοινῶσ O^{av} ἐπὶ O^{e}IΛ ἐν O^{arv} 6/7 συνεδρευόντων ὑμῖν θεοσεβεστάτων νοταρίων καὶ τῶν προσκαρτερούντων ὑμῖν ὁσιωτάτων ῥωμαίων O^{v} 6 ὑμιν^{1} l ὑμῖν καὶ O^{aer} 7 γε om. O^{er} θεοφιλεστάτων O^{e} 8 ὥστε O^{rl} ὡσ ἂν O^{aev} φανερῶσ O^{av} 10 ἡμῶν om. O^{rl} 12/13 τούτοισ O^{v} 13 χῦ O^{av} πάντη O^{rl} 15 ὡσ l καὶ ὡσ O^{r} καὶ O^{aev}Λ 16 αἱ ὑπογραφαί O^{a} om. O^{rv}l 17 μαρινιανόσ O^{e} 17 (t semper ἐλέω O^{e} 18/19 ὑπογράφων O^{r} 20 θεοῦ om. l μονῆς om. O^{r} 22 μονῆς om. O^{r} 23 ὑπογράψασ ἐπέδωκα O^{arv} ὑπέγραψα O^{e} 24—p. 52, 4 Ἀλέξανδρος — ὑπέγραψα] σὺν τοῖσ λοιποῖσ ἅπασι O^{rl} 24 ἀρχιμανδρίτησ O^{e}Λ ἡγούμενοσ O^{av} 26 καὶ ἡγούμενος om. O^{av} 29 ὑπογράψας Λ om. O

12 IVLIANVS ELEI THEOY PRESBYTERVS CAE HEGVMENVS MONES TON ROMAEON YPOGRA⟨PSA⟩S EPEDOCA: —

13 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

14 Κοσμᾶς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

15 Διόσκορος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ὀλυβρίου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

16 Δημήτριος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Φωκᾶ ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

17 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Εὐφημίου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

18 Ἀλέξανδρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ καλαμίου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

19 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

20 Φωκᾶς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ἰωνᾶ ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

21 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Προμώτου ὑπογράψας ἐπέδωκα: — L V 132

22 Δάδας ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Καιουμᾶ ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

23 Γεννάδιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Κυριακοῦ ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

24 Κυρίων ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Αἰγυπτίων ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

25 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Μαρωνίου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

26 Διονύσιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Μάρκου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

27 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Θεοδώρου ἐν τῇ πέτραι ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

28 Ἐλευθέριος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Νέωνος ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

29 Ζώιλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Θεοδότου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

30 Τιμόθεος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ἀστερίου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

31 Μάρκος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Κυρίκου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

32 Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἁγίας ἐνδόξου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

O [= aev]

1/2 om. O^{av} 1 THEEY O^{e} IAE O^{e} HEGYMEVS MENESTO O^{e} YPOGRÁS EPEDWCA O^{e} 6 Ἰωάννου om. O^{e} 7 ὀλυμβρίου O^{ev}Λ 15 μονῆσ O^{e}Λ μονῆσ τοῦ εὐαγοῦσ O^{av} 15/16 ἁγίου καὶ ἐνδόξου om. O^{e}Λ 19 τῶν O^{e} τοῦ O^{av} προμότου O^{e} 23—25 Κυριακοῦ — μονῆς om. O^{v} 23 κυριακῆσ O^{e} 31/32 ἐν τῇι πέτραι om. O^{a} 39 μονῆς om. O^{av} κηρύκου O^{e} 41 μονῆς om. O^{av} 41/42 ἐνδόξου — μαρίασ O^{av} θεοτόκου O^{e} *dei genetricis Bessorum* Λ

33 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου ἐν τῇ Ξηροκέρκωι ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

34 Παῦλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τῶν ἁγίων Πέτρου καὶ Παύλου τῶν ἀποστόλων, Σεργίου καὶ Βάκχου τῶν μαρτύρων ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

M VIII 1011 35 Ἀττικὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Εὐκρατάδων ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

36 Στρατόνικος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου μάρτυρος Δομετίου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

37 Μάρκος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Θεοδώρου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

38 Ζώσιμος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Μαξιμίνου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

39 Παῦλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Ζηνοβίου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

40 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ἰσαακίου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

41 Ἰάκωβος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ἀββίβου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

42 Γεώργιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Κύρου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

43 Παῦλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Σαμουὴλ κατὰ τὸν Σκύθην ὑπογράψας διὰ Ζωτικοῦ διακόνου ἐπέδωκα: —

44 Πέτρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς ἐπίκλην Ἱερουσαλὴμ ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

L V 133 45 Μαρῖνος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Παυλίνου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

46 Μόδεστος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς ἐπίκλην τῶν Λυκαόνων ὑπογράψας διὰ χειρὸς Φλαβιανοῦ πρεσβυτέρου ἐπέδωκα: —

47 Ἀντώνιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Εὐσεβίου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

48 Τρύφων ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος μονῆς τῶν Μανουηλίου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

49 Θεόκτιστος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἁγίας ἐνδόξου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

50 Ζήνων ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς διακειμένης ἐν Καλῶι ἀγρῶι τοῦ ἁγίου προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

51 Παῦλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἁγίας μάρτυρος Ἑρμιόνης ἐν τοῖς Ἐλλεβίχου ὑπογράψας διὰ χειρὸς Μαρίνου ἀναγνώστου ἐπέδωκα: —

52 Σίλας ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ἠλία ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

O [= aev]

1 μονῆς om. O^{av} 1—3 τοῦ ἁγίου — ἡγούμενος om. O^{v} 1 μάρτυρος om. $O^{e}\Lambda$ 2 τῇ O^{e} 4 τῶν ἀποστόλων O^{av} om. O^{e} σεργίου — μαρτύρων O^{av} καὶ τῶν ἁγίων μαρτύρων σεργίου καὶ βάκχου $O^{e}\Lambda$ 5 ἀκρατάδων O^{av} 7 ἐλέω θῦ O^{e} om. O^{av} 9 *Theodori de exceptoris* Λ 17 Ἰάκωβοσ $O^{av}\Lambda$ Ἰωάννησ O^{e} ἀββίβου O^{ae} 22 διὰ ζωτικοῦ διακόνου ὑπογράψασ O^{e} 27 ἐπίκλην om. $O^{e}\Lambda$ 28 χειρὸς om. $O^{e}\Lambda$ *presbyterum et deuterarium* Λ 29/30 ἐν — ἡμῶν O^{av} ἁγίου $O^{e}\Lambda$ 31 om. O^{av} 32/33 ἁγίασ — μαρίασ O^{av} θεοτόκου O^{e} *dei genetricis Mariae virginis* Λ 37 ἐλεβίχου O^{e}

53 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Μάρα πλησίον τῆς Ἀετίου κινστέρνης ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

54 Βασίλειος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Συμεῶνος ἐπίκλην Κυρακωνᾶ ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

55 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς ὑπ' ἐμοῦ χάριτι Χριστοῦ συστάσης ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

56 Βαβύλας ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Δανιὴλ τοῦ ἐν τῶι στύλωι καὶ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ M VIII 1014 καὶ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἀνδρέου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

57 Πολυχρόνιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τοῦ ἁγίου ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ τοῦ ἐν τῶι αἰθρίωι ὑπογράψας δι' Ἀναστασίου μοναχοῦ ἐπέδωκα: —

58 Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ῥωμαίων ὑπογράψας ἐπέδωκα:

59 Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τῶν Ῥωμαίων ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

60 Ῥόδων ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Θεοδώρου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

61 Ἐλπίδιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Βασιανοῦ ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

62 Ζώσιμος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Λυκαόνων πλησίον τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

63 Πολυχρόνιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Κρητικῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

64 Ἰωσὴφ ἡγούμενος τῆς ἁγίας ἐνδόξου παρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας τῆς οὔσης ἐν τῶι λιθοστρώτωι ὑπογράψας διὰ χειρὸς Στεφάνου πρεσβυτέρου καὶ δευτεραρίου μου ἐπέδωκα: —

65 Ζωτικὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου πλησίον τῆς Σατορνίνου πόρτης ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

66 Μαρτύριος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Οὐάλεντος τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ὑπογράψας ἐπέδωκα: — L V 136

67 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς πλησίον τοῦ ἁγωγοῦ ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

68 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ῥωμαίων πλησίον τοῦ ἁγίου Γεωργίου Συκῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

69 Σαββάτιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ὑπατίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Ἰωάννου διακόνου τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου διὰ τὸ ἐμὲ γράμματα μὴ εἰδέναι: —

70 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς εὐαγοῦς μεγάλης μονῆς τῶν Ἀκοιμήτων τῆς ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων λαμπρᾶς μητροπόλεως ὑπέγραψα: —

O [= aev]

1—3 Μάρα — μονῆς om. O^{v} 1 ἀετοῦ O^{a} 5 μονῆς om. O^{v} *monasterii s. Laurentii martyris* Λ χάριτι χῦ O^{av} θυ χάριτι $O^{e}Λ$ 14/15 om. O^{av} 18 ἐλέει θεοῦ om. O^{e} 25/26 δευτερίου O^{av} 27 ἀρχιμανδρίτησ O^{av} ἡγούμενοσ $O^{e}Λ$ 28 σατουρίνου O^{e} 31 ἡγούμενοσ, superscr. ἀρχιμανδρίτησ O^{a} 33 τῆσ μονῆσ O^{e} 36 χαλκηδονέων ut solet O^{v} χαλκηδόνων O^{e} 37 γράφειν O^{a} 40/41 τῆσ — μητροπόλεωσ O^{av} χαλκηδόνοσ $O^{e}Λ$

71 Κυπριανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ὁσίας ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως ὑπέγραψα: —

72 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἐξαγώνου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως ὑπέγραψα: —

73 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ὀρχάδων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως ὑπέγραψα: —

74 Τρύφων ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς Ἱερίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως ὑπέγραψα: —

75 Γεώργιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Κράνων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως ὑπέγραψα: —

76 Πολυχρόνιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ἀλαπέδων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως ὑπέγραψα: —

M VIII 1015 77 Παῦλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς Πηγῆς ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων ὑπέγραψα: —

78 Σεβηριανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Σύρων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων ὑπέγραψα: —

79 Εἰρηνικὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ζωγραφητῶν ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων ὑπέγραψα: —

80 Μεγαλήμερος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Κρανίδων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων ὑπέγραψα: —

81 Μαρκελλῖνος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου ἐνδόξου ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ Ῥουφινιανῶν ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

82 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Βαρνάβα ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

83 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ἀπολλωνίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

84 Παῦλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Γαλακρηνῶν ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

L V 137 85 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ἀντιοχειανῶν ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

86 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

87 Δωρόθεος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Πατιόρων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

88 Ἐλπίδιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ Κριθίνου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων ὑπέγραψα: —

89 Ἐλευθέριος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ῥωμαίων πλησίον τῶν Ῥουφινιανῶν ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων μητρο-

---

O [= aev]

2 et semper usque ad 12 τῆσ — μητροπόλεωσ O^{aev} χαλκηδόνοσ $O^{e}\Lambda$ 3 μονῆσ om. O^{v} 7 ἑρίου O^{v} 11 ἀλλαπέδων O^{aev} 12 μητροπόλεως om. O^{v} 14. 16. 18 τῆς Χαλκηδονίω. om. O^{e} 20 τῆσ μητροπόλεωσ χαλκηδόνοσ $O^{e}\Lambda$ 21 μαρκελίνοσ O^{a} μονῆς om. O^{av} ἁγίου ἐνδόξου om. $O^{e}\Lambda$ 22 ὑπὸ — ἐπίσκοπον om. O^{e} 27 ἐπίσκοπον τῆσ χαλκηδονέων O^{v} 28 γαλακρίνων O^{aev} 29 ἐπίσκοπον τῆσ χαλκηδονέων O^{v} 30—32 Ἀντιοχειανῶν — μονῆς om. O^{v} 30 ἀντιοχιανῶν O^{a} 34/35 om. O^{aev} 37 τῆς Χαλκηδονίων om. $O^{e}\Lambda$ 39 τῶν om. O^{av} 39—p. 49, 1 τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως om. $O^{e}\Lambda$

πόλεως ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Γεωργίου ἀναγνώστου διὰ τὸ ὀλιγογράμματον εἶναί με: —

90 Ἰορδάνης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς πέτρας ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων ὑπέγραψα: —

91 Μάρκελλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ Δαλματίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

92 Ἰούλιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἁγίας μάρτυρος Βάσσης ἐν τῶι Ἰμερίωι ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

93 Ἰσίδωρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς ἰδίας τῆς οὔσης ἐν φυτοῖς πλησίον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἐπιμάχου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον Χαλκηδονίων ὑπέγραψα: —

94 Εὐγένιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ Λευκαδίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Παύλου διακόνου τοῦ αὐτοῦ εὐαγοῦς μοναστηρίου διὰ τὸ ἐμὲ μὴ δεδυνῆσθαι ὑπογράψαι ἐκ τοῦ γήρους: —

95 Φωτεινὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Πλάτωνος ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Γεωργίου διακόνου τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου διὰ τὸ ἐμὲ γράμματα μὴ εἰδέναι: —

96 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ Βρόχθων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων ὑπέγραψα: —

97 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Στεφανᾶ ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων ὑπέγραψα: — M VIII 1018

98 Εὐγένιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Διαπέτρων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων ὑπέγραψα: —

99 Κόνων ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Ἰουλιανοῦ Βρόχθων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

100 Μαρῖνος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς ἀνδριάντων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

101 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς βρύων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

102 Ἀρδαβούριος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τῶν σμιλακίων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

103 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Ζαχαρίου τοῦ Στιβαραχίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

104 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Θωμᾶ ἐπὶ δρόμων τῶν ἄνω ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως ὑπέγραψα διὰ Κυρεῶνος πρεσβυτέρου τῆς αὐτῆς μονῆς καὶ δευτεραρίου μου διὰ τὸ ἐμὲ ἀγράμματον εἶναι: —

105 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Στεφάνου τῶν Λύδα ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: — L V 140

O [= acv]

1/2 διὰ — εἶναί με om. $O^{e}\Lambda$ 3 μονῆς om. O^{av} 4 τῆς Χαλκηδονίων om. $O^{e}\Lambda$ 4. 11. 19. 22. 24. 36 χαλκηδονέων O^{v} 5 μονῆς om. O^{a} 7 μάρτυρος om. O^{e} 8 Ιμέρω $O^{e}\Lambda$ ἐπίσκοπον om. O^{v} 11 Χαλκηδονίων om. O^{e} 12 λευκάδοσ O^{v} 13/14 τοῦ αὐτοῦ — γήρουσ O^{av} τῆσ αὐτῆσ μονῆσ ὡσ μὴ δυνάμενοσ διὰ τὸ γῆρασ $O^{e}\Lambda$ 15 καὶ ἡγούμενος om. O^{e} 16/17 διὰ χειρὸσ — εἰδέναι O^{av} om. O^{e} 17 γράμματα O^{v} γράφειν O^{a} 18 μονῆς om. O^{e} 19. 22. 24 τῆς Χαλκηδονίων om. $O^{e}\Lambda$ 28. 32. 34 ἐπίσκοπον om. O^{v} 31 μονῆς om. O^{e} 36/37 τῆς — μητροπόλεωσ om. O^{e} 37/38 διὰ κυρεῶνοσ — εἶναι O^{av} om. O^{e} 37 πρεσβυτέρου] πέτρου O^{v} 37/38 δευτερίου O^{av} 40 τῶν O^{e} τοῦ O^{av}

106 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Κοκκίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον Χαλκηδονίων ὑπέγραψα: —

107 Εὐσέβιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου μάρτυρος Χριστοφόρου τῶν Ταρυλλίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

108 Ἰάκωβος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ καλαμίου τοῦ κάτω ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

109 Ἡσύχιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου ποιούμενος τοὺς λόγους καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμωι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

110 Δομετιανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμωι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

111 Κασσιανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς λαύρας τῶν Σάββα ποιούμενος τοὺς λόγους καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμωι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

112 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης λαύρας τῶν πυργίων ποιούμενος τὸν λόγον καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῶι Ἰορδάνηι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

113 Νέσταβος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς λαύρας τοῦ μακαρίου Φιρμίνου ποιούμενος τοὺς λόγους καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμωι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

114 Τερέντιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς λαύρας Νέας ποιούμενος τοὺς
M VIII 1019 λόγους καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμωι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

115 Τραιανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς τῶν πυργίων τοῦ Ἰορδάνου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῶι Ἰορδάνηι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

116 Κύρικος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς τῆς Νέας λαύρας καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμωι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

117 Λεόντιος ἡγούμενος καὶ μοναχὸς ἰδίου μοναστηρίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι καὶ Ἰορδάνηι ἁγίων πατέρων ὑπογράψας ἐπέδωκα: –

118 Θεόδωρος διάκονος καὶ μοναχὸς Νέας λαύρας καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

119 Πολύευκτος διάκονος καὶ μοναχὸς τῆς μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

120 Ἀναστάσιος διάκονος καὶ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: –

121 Νίκων μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

O [= acv]

2 χαλκηδονέων O^{v} om. $O^{e}\Lambda$ 3 μάρτυρος om. $O^{e}\Lambda$ 4 ἐπίσκοπον om. O^{v} 6 μονῆς om. O^{av} 8 μοναχὸς O^{av} ἡγούμενος $O^{e}\Lambda$ δεοδοσίου O^{v} 9 τῆ ἐρήμω τῆ ὑπὸ — πόλιν O^{e} 12 καὶ O^{av} ποιούμενος τοὺς λόγους καὶ $O^{e}\Lambda$ 14 κασιανὸς O^{av} μοναχὸς O^{av} ἡγούμενος $O^{e}\Lambda$ τῶν] τοῦ μακαρίου p. 36, 33 18 τοὺς λόγους O^{e} 20 μακαρίνου O^{v} 21. 24 ὑπὸ — πόλιν˙ ἁγία πόλει O^{v} 24 ἐρήμων O^{v} 27 et semper usque ad p. 51, 5 καὶ O^{av} ποιούμενος τοὺς λόγους καὶ $O^{e}\Lambda$ 28 κήρυκος O^{e} 30 et semper usque ad p. 51, 13 ἐλέει θεοῦ nominibus postponunt O^{v} μοναχὸς καὶ ἡγούμενος $O^{e}\Lambda$ 34 θεοδώρου O^{v} 36 διάκονος καὶ om. O^{av} τῆς μονῆς O^{v} 36–38 Μαρτυρίου — μακαρίου om. O^{av} 38 θεοδώρου O^{v}

106 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Κοκκίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον Χαλκηδονίων ὑπέγραψα: —

107 Εὐσέβιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου μάρτυρος Χριστοφόρου τῶν Ταρυλλίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

108 Ἰάκωβος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ καλαμίου τοῦ κάτω ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

109 Ἡσύχιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου ποιούμενος τοὺς λόγους καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμωι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

110 Δομετιανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμωι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

111 Κασσιανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς λαύρας τῶν Σάββα ποιούμενος τοὺς λόγους καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμωι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

112 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης λαύρας τῶν πυργίων ποιούμενος τὸν λόγον καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῶι Ἰορδάνηι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

113 Νέσταβος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς λαύρας τοῦ μακαρίου Φιρμίνου ποιούμενος τοὺς λόγους καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμωι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

114 Τερέντιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς λαύρας Νέας ποιούμενος τοὺς λόγους καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμωι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: — M VIII 1019

115 Τραιανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς τῶν πυργίων τοῦ Ἰορδάνου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῶι Ἰορδάνηι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

116 Κύρικος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς τῆς Νέας λαύρας καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμωι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

117 Λεόντιος ἡγούμενος καὶ μοναχὸς ἰδίου μοναστηρίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι καὶ Ἰορδάνηι ἁγίων πατέρων ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

118 Θεόδωρος διάκονος καὶ μοναχὸς Νέας λαύρας καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

119 Πολύευκτος διάκονος καὶ μοναχὸς τῆς μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

120 Ἀναστάσιος διάκονος καὶ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

121 Νίκων μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

O [= acv]

2 χαλκηδονέων O^{v} om. $O^{e}\Lambda$ 3 μάρτυρος om. $O^{e}\Lambda$ 4 ἐπίσκοπον om. O^{v} 6 μονῆς om. O^{av} 8 μοναχὸς O^{av} ἡγούμενος $O^{e}\Lambda$ δεοδοσίου O^{v} 9 τῇ ἐρήμω τῇ ὑπὸ — πόλιν O^{e} 12 καὶ O^{av} ποιούμενος τοὺς λόγους καὶ $O^{e}\Lambda$ 14 κασιανὸς O^{av} μοναχὸς O^{av} ἡγούμενος $O^{e}\Lambda$ τῶν] τοῦ μακαρίου p. 36, 33 18 τοὺς λόγους O^{e} 20 μακαρίνου O^{v} 21. 24 ὑπὸ - πόλιν] ἁγία πόλει O^{v} 24 ἐρήμων O^{v} 27 et semper usque ad p. 51, 5 καὶ O^{av} ποιούμενος τοὺς λόγους καὶ $O^{e}\Lambda$ 28 κήρυκος O^{e} 30 et semper usque ad p. 51, 13 ἐλέει θεοῦ nominibus postponunt O^{av} μοναχὸς καὶ ἡγούμενος $O^{e}\Lambda$ 34 θεοδώρου O^{v} 36 διάκονος καὶ om. O^{av} τῆς μονῆς O^{v} 36–38 Μαρτυρίου μακαρίου om. O^{av} 38 θεοδώρου O^{v}

122 Μάμας μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι L V 141
ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

123 Ἰουλιανὸς μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν
τῇι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

124 Ἰωάννης μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν
τῇι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

125 Σαββάτιος μοναχὸς λαύρας τοῦ μακαρίου Σάββα καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι
ἐρήμωι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

126 Μαρτύριος μοναχὸς τῆς Νέας λαύρας καὶ ὑπὲρ πάντων ⟨τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι
μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα⟩: —

127 Βασίλειος μοναχὸς τοῦ Ἰορδάνου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῶι Ἰορδάνηι μο-
ναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

128 Θεόδωρος μοναχὸς λαύρας τοῦ μακαρίου Φιρμίνου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν
τῇι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν ὑπογράψας ⟨ἐπέδωκα⟩: —

129 Θεωνᾶς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ καὶ ἀποκρισιάριος τῆς
ἐρήμου Ῥαιθοῦ καὶ τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας Φαρὰν ποιούμενος τοὺς λόγους
καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ὄντων ἐν τοῖς εἰρημένοις τόποις μοναχῶν ὑπογράψας
ἐπέδωκα: —

130 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος λαύρας τῶν ἀμμίων τῆς πεδιάδος καὶ ὑπὲρ
πάντων τῶν ἐν τῇι αὐτῇι πεδιάδι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

131 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Σεργίου τοῦ ἐν
τῇι πεδιάδι καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι αὐτῇι μονῆι μοναχῶν καὶ τῶν ἐν τῇι
πεδιάδι ὑπέγραψα: —

132 Κοσμᾶς ἐλέει θεοῦ μοναχὸς καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι πρώτηι Παλαιστίνηι
μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

133 Στρατήγιος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ μοναχὸς καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι δευτέραι M VIII 1022
Παλαιστίνηι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

134 Σαλαμάνης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι
τρίτηι Παλαιστίνηι ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

135 Ἠλίας ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ μοναχὸς καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν Αὐγουστο-
πόλει τῆς τρίτης Παλαιστίνης μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

136 Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ μοναχὸς καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν Πέτραις
τῆς τρίτης Παλαιστίνης μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

137 Φωτεινὸς ἐλέει θεοῦ μοναχὸς τοῦ ἁγίου Στεφάνου τοῦ ἐν Μαωζᾶ Ἰαμνίας πρώτης
Παλαιστίνης καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν αὐτῶι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

138 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῶι Ἀϊλᾶ
τῆς τρίτης Παλαιστίνης μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

O [= aev]

2. 4. 6 ὑπογράψασ ἐπέδωκα $O^{e}\Lambda$ ὑπέγραψα O^{av} 7 σάβα O^{v} 7/8 τῶν — ἐπέδωκα om. O^{e} 9/10 om. O^{av} τῶν — ἐπέδωκα Λ om. O^{e} 12 ὑπογράψασ ἐπέδωκα O^{av} om. O^{e} 14 Ἱεροσολύμων — ἐπέδωκα om. O^{e} Ἱεροσολύμων μοναχῶν om. Λ ὑπογράψασ ἐπέδωκα scripsi, notam quae et ὑπογράψασ et ὑπέγραψα legi potest, in fine habent O^{av} 17 καὶ om. O^{v} τοῖς — τόποις] τῇ ἐρήμω O^{v} 17/18 ὑπογράψασ ἐπέδωκα O^{av} ὑπέγραψα $O^{e}\Lambda$ 19 *Amniorum* Λ 19. 22 καὶ O^{av} ποιούμενοσ τοὺσ λόγουσ καὶ $O^{e}\Lambda$ 21 24. 26 ἐλέει θεοῦ om. $O^{e}\Lambda$ 21 μονῆς om. $O^{e}\Lambda$ μακαρίου O^{av} ἁγίου O^{e} om. Λ σεργίου $O^{ae}\Lambda$ γεωργίου O^{v} 22 τῶν ἐν^{2} om. O^{e} 24 παλαιστήνη O^{e} ut solet 25 ὑπογράψασ ἐπέδωκα O^{av} ὑπέγραψα $O^{e}\Lambda$ 26/27 post 27 repetunt O^{av} 26 *monachus monasterii s. Iohannis* Λ καὶ^{2} om. O^{v} loco priore δευτέρα O^{av} loco altero πρώτη O^{av} loco priore *secunda Palaestina sub Scythopoli* Λ 29 μοναχῶν καὶ ἀρχιμανδριτῶν $O^{e}\Lambda$ 30. 32. 34 ἐλέει θεοῦ om. $O^{e}\Lambda$ 35 αὐτῇ O^{a} ὑπογράψασ ἐπέδωκα O^{av} ποιούμενοσ τοὺσ λόγουσ ὑπέγραψα $O^{e}\Lambda$

139 Παῦλος ἐλέει θεοῦ μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος μονῆς τοῦ μακαρίου Μάρωνος τῆς ἐξαρχούσης τῶν ἐν τῆι δευτέραι Συρίαι εὐαγῶν μοναστηρίων ποιούμενος τοὺς λόγους καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῆι αὐτῆι δευτέραι Συρίαι ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν ὑπέγραψα: —

15 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Δήλων ὄντων τῶν περιεχομένων τοῖς ἀνεγνω-
L V 144 σμένοις λιβέλλοις κατὰ πρώτην τάξιν οἱ ἐκ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης συμπαρόντες ἡμῖν ὁσιώτατοι καὶ θεοφιλέστατοι ἄνδρες εἴ τι τῆς προκειμένης ἕνεκεν ὑποθέσεως ἴσασι πεπραγμένον, εἰπεῖν ἀξιούτωσαν· τοῦτο γὰρ καὶ τῶν εὐλαβεστάτων μοναχῶν ἠιτηκότων ἀκηκόασι.

Καὶ ἀνέγνω φωνὴν Μηνᾶς ὁ θεοσεβέστατος ἀναγνώστης καὶ σεκουνδοκήριος νοταρίων τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἔχουσαν οὕτως

16 SANCTI EPISCOPI PARTIVM ITALIAE ET VIRI VENERABILES SEDIS APOSTOLICAE DIACONI DIXERVNT: QVO IN LOCO VEL NVMERO SEVERVM ATQVE PETRVM IAMDVDVM APOSTOLICAE SEDIS HABERE DECREVERINT CONSTITVTA, IN EPISTVLAM SANCTAE RECORDATIONIS PAPAE ORMISDAE AD SECVNDAE SYRIAE MONACHOS VEL AD BEATAE MEMORIAE EPIPHANIVM HVIVS REGIAE VRBIS ARCHIEPISCOPVM DESTINATAM LEGITVR DEFINITVM. QVARVM PRAESTO HABETVR AVCTORITAS, QVAM PRAESENTIBVS ACTIS PORRIGIMVS RECENSENDAM.

Ἑρμηνεία τῆς προκειμένης διαλαλιᾶς

17 Οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι τῶν μερῶν τῆς Ἰταλίας καὶ οἱ εὐλαβέστατοι τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας διάκονοι εἶπον· Ἐν ποίωι τόπωι ἢ ἀριθμῶι Σεβῆρον καὶ Πέτρον ἤδη πάλαι τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τὰ θεσπίσματα εἶναι ἐψηφίσαντο, ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς τοῦ τῆς ἁγίας μνήμης πάπα Ὁρμίσδα πρός τε τοὺς τῆς δευτέρας Συρίας μοναχοὺς καὶ πρὸς τὸν μακαριώτατον Ἐπιφάνιον ταύτης τῆς βασιλίδος πόλεως ἀρχιεπίσκοπον δηλοῦται ὡρίσθαι· ὧν ἔχοντες ἐν ἑτοίμωι τὴν αὐθεντίαν, ταύτην ἐν τοῖς παροῦσιν ὑπομνήμασιν ἐπιδίδομεν ἀναγνωσθησομένην.

18 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ἀναγινωσκέσθω.

19 Καὶ ἀνέγνω Μηνᾶς ὁ θεοσεβέστατος ἀναγνώστης καὶ σεκουνδοκήριος νοταρίων τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἐκ τῶν παρ' αὐτοῖς ἄκτων δύο Ῥωμαϊκὰς ἐπιστολὰς γραφείσας ὑπὸ Ὁρμίσδου τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης γενομένου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης· ὧν μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν Χριστοφόρος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος νοτάριος καὶ σηκρητάριος τὴν ἑρμηνείαν ἀνέγνω

20 Ὁρμίσδας ἐπίσκοπος πρεσβυτέροις διακόνοις καὶ ἀρχιμανδρίταις τοῖς ἐν δευτέραι
M VIII 1023 Συρίαι οὖσι καὶ λοιποῖς ὀρθοδόξοις ἐν οἱωιδήποτε Ἀνατολικῶι κλίματι διάγουσι καὶ ἐν τῆι τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας κοινωνίαι διαμένουσιν. Ἀναγνωσθέντων τῶν γραμμάτων

---

20 Latinum exemplar extat in Coll. Auell. 140 (Λ^a)

O [= ae, r inde a 5, v], I [inde a 5]

1 ἁγίου O^v 7 ὅ τι I 7/8 εἰπεῖν ἴσασι πεπραγμένον ὑποθέσεως O^rI 8 διεξιέτωσαν I 10 ἀναγνοὺς O^{av} σεκουνδουκήριος I 12—17 O^e om. $O^{arv}I\Lambda$ 12 VRI O^e om. Λ DECREVRINT O^e 16 DEEZ INITVM O^e PRAESTA O^e PRAESENTBVS O^e 17 RECENDAM O^e 18 ἑρμηνεία — διαλαλιᾶσ O^e ἑρμηνεία — διαλαλιᾶσ ἐπεὶ ῥωμαικῶσ ἐρρέθη O^a in mg., om. $O^{rv}I\Lambda$ 19/20 διάκονοι τῆσ — καθέδρας I 21 ψηφίσματα $O^e\Lambda$ 22 ὁρμίσδου I τε om. O^e 25 ἐπιδιδόαμεν O^e 27 σεκουνδουκήριοσ O^rI 30 οὗ I Χριστόδωροσ infra νοτάριοσ διάκονοσ O^v 31 post ἀνέγνω habent ἑρμηνεία τῶν παρὰ [om. O^v] τοῦ πάπα ὁρμίσδα γραμμάτων O^{av} ἦν δὲ ἡ ἐπιστολὴ διὰ ῥωμαικῶν γραμμάτων ἡ δὲ ἑρμηνεία αὐτῆσ δι' ἑλληνικῶν γραμμάτων ἔχει οὕτωσ O^e ἐπιστολὴ ὁρμίσδου πάπα ῥώμησ πρὸσ τοὺσ ἐν δευτέρα συρία κληρικοὺσ καὶ ἀρχιμανδρίτασ καὶ λοιποὺσ ὀρθοδόξουσ ἐν οἱωδήποτε κλίματι τῆσ ἀνατολῆσ: I 32 ἔ in mg. O^a 34 καθέδρα O^a τῶν om. O^e

τῆς ὑμετέρας ἀγάπης, δι' ὧν ἡ τῶν ἐχθρῶν τοῦ θεοῦ ἀφροσύνη ἐφανερώθη, καὶ τῶν ἀπίστων ἡ ἐπίμονος μανία λυπηρῶς δήλη γέγονεν, οἵτινες ἐπειδὴ τῶι κακῶς ζῶντι πνεύματι ἐμίσησαν τὸν κύριον, τὰ μέλη ἐκείνου ἀσεβῶς διώκουσιν, ὅσον ἀπὸ τῆς ὑμετέρας βεβαιότητός ἐστι γνῶναι, ηὐλόγησα τὸν κύριον τὸν τὴν πίστιν τῶν ἑαυτοῦ στρατιωτῶν μεταξὺ τῶν ἐναντίων φυλάττοντα. καὶ πάλιν τῶν ἐκκλησιῶν τὸν σάλον καὶ τῶν δούλων τοῦ θεοῦ τὰς ἐπαχθείας καὶ τοὺς κόπους κατανοήσας, στενάζων κατὰ τὸν προφήτην ἐκέκραξα ἀνάστα, κύριε, δίκασον τὴν δίκην σου· μνήσθητι τῶν ὀνειδισμῶν Ps. 73, 22
σου τῶν ὑπὸ ἄφρονος ὅλην τὴν ἡμέραν, ἡδέως καὶ τὰ ἐφεξῆς ὁμοίως ἐπάγων μὴ ἐπιλάθηι τῆς φωνῆς τῶν ζητούντων σε, ἡ ὑπερηφανία τῶν μισούντων Ps. 73, 23
σε ἀνέβη διὰ παντὸς πρὸς σέ. καὶ γὰρ ὥσπερ χρὴ ἡμᾶς τὸ ἑδραῖον τῆς πίστεως φυλάττειν, οὕτως οὐχ ἁρμόζει περὶ τῆς δικαιοσύνης τῆς θείας κρίσεως ἀπιστεῖν. οὐκ ἔστι νέος, ἀδελφοί, τῆς ἐκκλησίας οὗτος ὁ κόπος· ὅμως ἐν αὐτῶι τῶι ταπεινοῦσθαι ὑψοῦται καὶ δι' ἐκείνων δι' ὧν πτωχεύειν δοκεῖ, πλουτίζεται. ἐν πείραι ἐστὶ τοῖς πιστοῖς τοῦ θεοῦ τὸ διὰ τοῦ θανάτου τῶν σωμάτων τὴν ζωὴν κερδαίνειν τῶν ψυχῶν· ἀποβάλλονται L V 145
μὲν τὰ ῥέοντα, ἀλλ' ἐμπορεύονται τὰ αἰώνια, καὶ ἐν τῶι τὸν διωγμὸν ὁδοποιεῖν τῆι δοκιμῆι αἰτία γίνεται τῆς ἀξίας ἡ δοκιμή. ἀνόητοι καὶ ἐν τῆι τυφλώσει μαινόμενοι ἀγνοοῦσιν ὅτι οὓς ἐκ τῆς τῶν ἀνθρώπων ἀναστροφῆς χωρίζειν δύνασθαι νομίζουσιν, τούτους εἰς τὴν βασιλείαν ἄγουσι τοῦ θεοῦ. ἐντεῦθεν ἐν αὐτοῖς τοῖς κινδύνοις αἱ εὐφροσύναι καὶ ἡ περὶ τὸ πάσχειν σπουδή· ἐκδέχεται γὰρ τοὺς ἀγῶνας τῶν ἰδίων ὁ τῶν μεγάλων δωρεῶν ἀνταποδότης. τίς γὰρ οὐκ ἂν ὀκλάσειεν ἐν τοῖς κακοῖς, εἰ μὴ διὰ τῶν ἐπάθλων παραμυθηθείη τὰ ἐναντία; ἐκείνη ἐστὶν ἡ ἐλπὶς ἡ μὴ συγχωροῦσα ἐν τῆι ἀνελπιστίαι ἡμᾶς ἀτονεῖν· ἀποκλείει τῶν θλίψεων τὸ πικρὸν ἡ γλυκεῖα γεῦσις τῶν ἀρετῶν. τίς γὰρ ἂν οἰηθείη τὰ παρόντα μεγάλα, ἐννοῶν τὰ μέλλοντα; τίς τὸν θάνατον ἀπαρνήσεται, εἰ τῶν μελλόντων τὴν ἀντίδοσιν κατανοήσειεν; ἕνστητε, ἀγαπητοί μου, καὶ ἀσάλευτον τὴν πίστιν βεβαίωι λογισμῶι φυλάττοντες, τῆς ὑπομονῆς τὸν ἔπαινον, ἐν ὧι ἐστιν ἡ σωτηρία καὶ τῶν ἀγαθῶν ἔργων τὸ βραβεῖον, καρπώσασθε· μεγάλα εἰσὶν εἰς ἃ καλούμεθα οἱ ἀνάξιοι. μὴ βραδυνάτω ἡ ἀσθένεια, ὅτι ὁ καλῶν ἀνταποδότης πιστὸς καὶ δυνατὸς βοηθός ἐστι· μὴ τῆι τῶν καταθυμίων ἐλπίδι ἀπατηθῶμεν μήτε τῶν ἡδέων, μήτε προκρίνωμεν τὰ εὐχερῆ· οὐ τρυφηλὰ ἡμῖν ὁ κύριος ἡμῶν, οὐ κολακευτικὰ ἐπηγγείλατο· ἐκεῖνος ἔπαθλα ὑπέσχετο, οὐκ ἀργίας. οὐ συμβαίνουσιν ἔπαινος καὶ ῥαθυμία· τίς τῆς ἀνταμείψεως ἔσεται τόπος, εἰ οὐδεμία ἐστὶ φροντὶς τῆς ἀρετῆς; στενὴ ἡ πύλη, ἀλλὰ πλατέα τὰ βασίλεια· ὀλίγοις ἡ εἴσοδος, ἀλλὰ τοῖς δοκίμοις. οὐχ οὗτοί εἰσιν οἱ πρῶτοι λόγοι πρὸς ἐκείνους οὓς ἐδίδαξε διώξουσι καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς Mt. 10, 17 M VIII 1026
μαστιγώσουσιν ὑμᾶς; διὰ τῆς ὑπομονῆς, καθὼς γέγραπται, κτησώμεθα τὰς Lc. 21, 19
ἑαυτῶν ψυχάς, μήποτε ταύτας διὰ τῆς οὐχ ὑπομονῆς ἀλγήσωμεν ἀπολέσαντες. πρῶτος εἰς τὸν σταυρὸν ὁ κύριος ἡμῶν καὶ τῆς ὑπομονῆς ἑαυτοῦ διδάσκαλος ἀνῆλθεν, ἐν τῶι ἰδίωι τυπῶν ὑποδείγματι ἐκείνους οἷς ἔμελλε βοηθεῖν· αὐτὸς μεταξὺ τῶν ἀρετῶν καὶ τῶν κόπων τὸν ζυγὸν κατέχει, ἱστάμενος κατὰ τῶν δηλητηρίων τῶν μεμηνότων, ἵνα κατὰ τὴν ὀργὴν τοῦ διωγμοῦ αὐτὸς καὶ τῆς αἰωνίου βασιλείας τοὺς στεφάνους παράσχηι. ἀναλογίσασθε ποία τῶν Μακκαβαίων ἡ ἔξοδος (τοῖς καρτερικοῖς ἡ πάλαι ἱστορία τῶν 1 Macc. 9

O [= aerv], I

1/2 ἡ τῶν ἀπίστων O^{rI} 2 λυπηρόσ O^{v} κακῶς ζῶντι] *rediuiuo* Λ^{a} 4 τὸν²] τῶν O^{v} 8 τῶν] τὸν O^{r} ἑξῆσ O^{e} ἐπάγων $O^{rI\Lambda^{a}}$ ἐπάγω $O^{aev}\Lambda$ 11 κρίσεωσ $O^{eI\Lambda\Lambda^{a}}$ πίστεωσ O^{arv} 14 ταῖσ ψυχαῖσ O^{a} 17 δύνασθαι νομίζουσι $O^{aev}\Lambda$ δοκοῦσι δύνασθαι O^{rI} 19 πάσχον O^{v} 20 δωραιῶν O^{a} 21 παραμυθήη I 23 ἐννοῶν μεγάλα ἐννοῶν O^{r} 24 ἀπαρνήσεται O^{rI} ἀπαρνεῖται O^{aev} 26 καρπώσασθαι O^{r} καρπώσεσθε $O^{a}\Lambda$ 31 τρόποσ $O^{e}\Lambda$ 36 ἑαυτοῦ om. I 37 ὑποδείγματα O^{v} ἐκείνουσ Thiel ἐκείνοισ OI ἤμελλε O^{a} 38 κατέχειν O^{r} 40 nolui sequi Thiel et Günther translationem quae male cessit interpreti, ex Λ^{a} corrigentes οἷα O^{arv}I πάλαι I Λ^{a} πάλη OΛ

ἐπαίνων ἐφέπεται), ποίαι Ἰούδας κάκείνη τῶν πιστῶν ἀδελφῶν ἡ φάλαγξ θανάτου τιμῆι ἀναγορεύεται, ἐν ποίοις ἐστὶ στόμασιν ὁ λαὸς ὁ ἐν τῶι ὄρει ἀναλωθείς. καὶ αὗται πᾶσαι αἱ δυνάμεις ὑπὲρ τῆς τοῦ νόμου φυλακῆς, ὁμοιώματα καὶ σκιαὶ τῶν μελλόντων
1 Io. 1, 1 οὖσαι, ἠξιώθησαν παραδειγμάτων τοσούτων· ἡμεῖς ἐν τοῖς πατράσιν ἑωράκαμεν, ἐψηλαφήσαμεν, ἐδοκιμάσαμεν τίνι ἀκολουθήσομεν. τί οὐκ ἐφαρμόζει τῆι ὑποθέσει; τί ἀπάιδει τῆς ἀληθείας; τί οὐκ ὀφείλεται τῶι λυτρωτῆι; καταθυμίως κοινωνοῦμεν ἐν
Sirach 25, 9 τούτοις ὑμῖν τοῖς δόγμασι· λέγει γάρ που ὁ σοφώτατος Σολομών 'μακάριος ὁ κηρύττων λόγον εἰς ἀκοὴν ὑπακούοντος.' εὐφροσύνη μὲν οὖν ἐστι τὸ διαλέγεσθαι τοῖς ἐθέλουσιν καὶ πρὸς τὴν ὀρθὴν ὁδὸν τοὺς μὴ ἀντιπαλαίοντας προτρέπεσθαι. κατέχομεν γὰρ ἐνέχυρον τῆς πίστεως τῆς ὑμετέρας τὴν ὑπὸ τῶν γραμμάτων ὁμολογηθεῖσαν ἔνστασιν δι' ἧς ἐκ τῆς τῶν παραβατῶν λύμης χωρισθέντες εἰς τὰ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας δόγματα καὶ ἐντολὰς ἐπανέρχεσθε, ὀψὲ μὲν ἐπιβάντες τῆς ὁδοῦ τῆς ἀληθείας, ἀλλ' εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὃς οὐκ εἰς τέλος ἐπιλανθάνεται, ὃς παιδεύει καὶ ἰᾶται καὶ οὐδὲ τῆς ἡνωμένης αὐτοῦ ποίμνης τὰ πρόβατα καρτερεῖ τῶν ἐπιβουλευόντων λύκων τῆι ἁρπαγῆι διασπᾶσθαι, ὃς διὰ τῆς κεκραμένης αὐστηρίας οὐδὲ τῆς ἀσφαλείας τῶν ἰδίων ὑπερορᾶι οὐδὲ τῆς σωτηρίας.
L V 148 ἀλλὰ τί θαυμαστὸν εἰ τὰ πρόβατα καταλειφθέντος ἐκείνου τοῦ ἑνὸς καὶ ἀληθινοῦ ποιμένος διασκορπισθέντα ὁ πανοῦργος ὁ αἵμασι πεφυρμένος καὶ ἅρπαξ ταῖς ἐνέδραις ἐτάραξεν; οἱ τὴν ἀσφάλειαν τὴν ἰδίαν καταλιμπάνοντες αὐτοὶ ἑαυτοὺς τοῖς κινδύνοις ὑφ' ὧν σπαράττονται, ἐμβάλλουσιν. ὥστε κἂν νῦν γοῦν στερροῖς βήμασιν ἐν τῆι ὁδῶι τῶν πατέρων πρὸς ἣν ἀνεδράμετε, ἔνστητε. δύναται γὰρ τὸ τοῦ θεοῦ ἔλεος καὶ τὴν τῶν ἄλλων ὁμοίως διόρθωσιν τῶι ὑμετέρωι μισθῶι, εἰ παρ' ὑμῶν πρὸς τὸ εὐθὲς ὁδηγηθεῖεν, λογίσασθαι. ἀλλ' ἑαυτοὺς καθόλου ἀπὸ τοῦ βορβόρου ἐν ὧι οἱ αἱρετικοὶ καταποθέντες κεκράτηνται, ἀποσπάσατε καὶ ἐκτινάξαντες τὴν ἀκαθαρσίαν τοῦ κονιορτοῦ τοῦ κολληθέντος γενικῶς ἅπαντας τοὺς ἀπὸ τῶν ἀποστολικῶν δογμάτων ἀποκλίναντας εὐσεβεῖ ἀποκηρύξει
2 Cor. 6, 14 κατακρίνατε. οὐδεμία τῶι σκότει πρὸς τὸ φῶς κοινωνία οὔτε οἱ διὰ τῶν εὐθειῶν ὁδῶν βαδίζοντες τὰ ἑαυτῶν ἴχνη μετὰ τῶν ἀποκλινόντων πλάνης συνάπτουσι. κατασχετέος ἐστὶ τῆς πίστεως ὁ σύνδεσμος καὶ παραιτητέα ἡ ἐκ τῆς ἀπίστου κοινωνίας λύμη,
1 Cor. 6, 17. ὅτι κατὰ τὸν ἀπόστολον ὃν τρόπον ὁ ἑαυτὸν προσκολλῶν τῶι κυρίωι ἓν πνεῦμά ἐστιν,
16 οὕτως ὁ κολλώμενος τῆι πόρνηι ἓν γίνεται σῶμα. ἀγαπῶσιν αἱ ἀρεταὶ τὰς ἀλλήλων κοινωνίας, καὶ τοὺς κολλωμένους αὐτῆι μεθ' ἑαυτῆς ἡ ἀσέβεια ἐν τῶι βυθῶι καταποντίζει. ἐν ὀφθαλμοῖς, ἐν τῶι στόματι, ἐν αὐταῖς ταῖς χερσίν εἰσι τῶν πατέρων τὰ δόγματα, ἃ
M VIII 1027 φυλάττειν ἐντελλόμεθα· καθ' ἑκάστην πρὸς τὴν φυλακὴν ἑαυτῶν αἱ σεβάσμιαι σύνοδοι περισφίγγουσι. μακρηγορία ἐστὶ καθ' ἕκαστον πάντα φανεροῦν· τὰ τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου ἐν ἧι πασῶν τὸ σέβας περιέχεται, ἀλλὰ καὶ τὰ παρὰ τοῦ σεβασμιωτάτου Λέοντος προενεχθέντα ἐξ αὐτῆς τῶν ἀποστόλων τῆς καρδίας ὁρίσματα καὶ γινώσκειν ἡμᾶς προσήκει καὶ τηρεῖν. ἐν τούτοις τὸ σεβάσμιον τῆς πίστεως, ἐν τούτοις οἱ προμαχῶνες τῆς ἀληθείας, ἐν τούτοις ὁ Χριστὸς γινώσκεται, ἐν τούτοις τῆς λυτρώσεως τῆς ἡμετέρας ἡ
1 Cor. 3, 12. ἐλπὶς καὶ ἡ ὑπόθεσις φυλάττεται. οὗτός ἐστιν ἐκεῖνος ὃν ἐν τῶι ἀποστόλωι ἀνέγνωμεν,
13 θεμέλιος ἐν ὧι ἑαυτόν τις παραλογίζεται, εἴ τις ξύλα χόρτον καλάμην καταναλισκόμενα

O [= aerv], I

1 πιστῶν om. O^c 4 οὖσαι O^{acv} εἶναι O^rI παράδειγμα τῶν $O^{arv}I$ 4/5 ἐψηλαφήσαμεν — ἀκολουθήσομεν om. I 5 ἐδοκιμάσαμεν ἐν O^o 6 τί O^{acv}LΛ εἰ O^r λυτρωτῆ O^eΛ λύτρω τί O^{arv}I 7 κηρύσσων O^e 8 ἐθέλουσιν OΛ ἀκούουσι I 10 ἡμετέρασ O^v ὑπὸ IΛ^a ἀπὸ OΛ 12 ἐπανέρχεσθαι O^v μὲν οὖν O 14 ὡσ O^v 16 καταληφθέντοσ O^e 20 ἀναδράμετε I 20 πλάνησ O^cΛΛ^a πλάνη O^{arv} τῆ πλάνη I 27 ὁ I om. O 28 ἀπόστολον ὃν τρόπον O^cΛΛ^a ἀποστολικὸν τρόπον [λόγον I] O^rI ἀπόστολον πέτρον O^{av} 33 φανεροῦντα O^r 34 σεβάσμιον O^a 35 προενενεχθέντα O^a τῆς om. O^r 36 τὸ σεβάσμιον O^rIΛ τοῖσ σεβασμίοισ O^{arv} *uexillum* Λ^a προμαχοῦντεσ O^{av} 38 ἡ om. O^c 39 καλάμην χόρτον O^rI

τῶι πυρὶ ἐποικοδομῆσαι πειραθῆι. ἐν ταύταις ἀνηιρέθη τὰ Εὐτυχοῦς καὶ Νεστορίου ταῖς συνόδοις δηλητήρια, οἵτινες ἐξ ἐναντίας τῆς δεσποτικῆς τοῦ σωτηριώδους μυστηρίου οἰκονομίας, ἐν ὅσωι ἐναντίωι μεταξὺ ἑαυτῶν συλλογισμῶι φιλονεικοῦσιν, ὑπό τινι τῆς ἱεροσυλίας ἰσότητι συμφωνοῦσιν, ἄνισοι ταῖς γνώμαις καὶ ὁμόψυχοι τῆι ἀσεβείαι. ὧν ὁ ἕτερος μὴ θέλων τὴν παρθένον Μαρίαν θεοῦ εἶναι γεννήτριαν, ἅπερ ἐν τῶι κυρίωι ἡμῶν εἰσιν ἡνωμένα, διαιρεῖ, ὁ δὲ ἕτερος, ἐν ὅσωι τῶν συνελθουσῶν φύσεων τὰ ἴδια καὶ τὰ ἀληθῆ συγχεῖ, τὸ μυστήριον τῆς ἡμετέρας λυτρώσεως σβέννυσιν, ἄλλος Φωτεινοῦ τὴν θρησκείαν, ἕτερος τοῦ Μάνεντος τὴν ἀφροσύνην ἀσεβεῖ συγγενείαι συνάπτων. κατὰ τούτων, ἀδελφοὶ ἀγαπητοί, προενοήθησαν ἰατρεῖαι· ἐκείνας τῆι τοῦ λογισμοῦ δυνάμει διεκδικήσατε, ἐπειδὴ εἰς ἀνατροπὴν αὐτῶν ὁρᾶτε τοὺς αἱρετικοὺς διὰ τῆς ἀσεβείας μαχομένους. μὴ ἔστω ἐν ὄκνωι τῆς διδασκαλίας ἡ ἀλήθεια· ποίαι χρὴ σπουδῆι τὴν σωτηρίαν ἀγαπᾶσθαι, ὁπότε ὁρᾶτε τὴν θανατηφόρον ἀπώλειαν οὕτω στεργομένην; αἰδεσθῶμεν νωχελῶς σαφηνίζεσθαι τῆς ἀληθείας τοὺς νόμους, ὁπόταν ἐπιμόνως διεκδικῶνται αἱ πλάναι. καὶ τοὺς ἀρχηγοὺς μὲν τῶν κακῶν ἐφευρέσεων, ἃ προείπομεν συνοδικὰ θεσπίσματα δικαίαις κατακρίσεσι μετέρχονται ἀλλ' ἡμεῖς καὶ τούτων τοὺς ἀκολούθους ὅπως ἐκκλίνητε ὁμοίως ὑπομιμνήισκομεν, οὓς ἡ ἀποστολικὴ καθέδρα καὶ κατέλαβε παρα- L V 149
πλησίους ὄντας τοῖς ἑαυτῶν διδασκάλοις καὶ τοῖς κατακριθεῖσι συνέζευξε, Διόσκορον καὶ Τιμόθεον τὸν πατραλοίαν καὶ Πέτρον τοὺς Ἀλεξανδρεῖς, Ἀκάκιον τὸν Κωνσταντινουπολίτην μετὰ τῶν ἑαυτοῦ ἀκολούθων, ὡσαύτως Πέτρον τὸν Ἀντιοχείας τῶι προλεχθέντι ὅμοιον τῆι τε πλάνηι καὶ τῶι ὀνόματι, ἀλλὰ καὶ Σεβῆρον τοῦ αὐτοῦ τόπου οὐδὲν ἧττον καὶ τοῦ ἰοῦ, Ξενέαν τὸν Ἱεραπολίτην, Κῦρον τὸν Ἐδέσσης, Πέτρον τὸν Ἀπαμείας, οὐ μόνον ὑπὲρ τῆς οἰκείας, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῆς τῶν ἄλλων ὁμοίως ἀπωλείας κατακριτέους· οἵτινες ἐν ὅσωι ἑαυτοὺς τοῖς ῥύποις τῆς ἰδίας δόξης ἀπαύστως ἐγκυλίουσιν, ἄλλους ὁμοίως ἐν τῶι διδάσκειν τοὺς κακῶς αὐτοῖς ἀκολουθήσαντας ἐμόλυναν. διὰ γενικῆς σωτηριώδους ἐντολῆς ὑμῖν παραινῶ· πᾶν ὁτιοῦν ἐξ ἐναντίας τῶν πατρικῶν κανόνων ἐξ οἱωνδήποτε ὑπομνημάτων προενεχθείη, ἀπώσασθε· μηδεὶς ὑμᾶς ἀπροσφόροις προστάγμασιν ἢ νεωτέροις ὁρίσμασι καινισάτω. εἰ μὲν γάρ εἰσι κοσμικοί, οὐ δύνανται τὰς ἐκκλησίας κατέχειν, ἐπειδὴ τούτοις ἁρμόζει τὸ διδάσκεσθαι μᾶλλον ἢ διδάσκειν· ἀθέμιτον γὰρ τοῖς σεβασμίοις θυσιαστηρίοις ξένας προσφέρειν σπονδάς, ἐπειδὴ σαφεῖς M VIII 1030
εὐσεβέσιν ἐπιστήμαις ὅρους ⟨ὁ θεὸς⟩ ἐν αὐτοῖς ὁμοίως τῆς ἰδίας τιμῆς τοῖς προοιμίοις προέγραψε. μεταξὺ Λευιτῶν καὶ τοῦ οἰκείου λαοῦ διεῖλε τὴν λειτουργίαν· ἄλλη ἐστὶν ἡ τῶν ἀνθρώπων ἐξουσία, ἄλλαι αἱ ὑπηρεσίαι τῶν ἱερέων. παρώξυνε μᾶλλον τὸν κύριον ἅπερ ἐξιλεώσατο ὃς ἀλλότριον πῦρ ἐν τοῖς θείοις ἀδύτοις τὰ ἱερὰ μολύνας ἐπεισή- Leu. 10. 1. 2
νεγκε. τίς ἐστιν ὃς ἑαυτῶι ἐν ἀλλοτρίοις θεσπίσμασι τοῦ κελεύειν τὴν αὐθεντίαν δύναται προσλαβεῖν; καὶ γὰρ οὐκ ἐστιν ἀμφίβολον προσφέροντα τιμὴν κεχρεωστημένην ὑπὲρ μόνης τῆς ἐγχειρήσεως τῆς λειτουργίας τετιμωρῆσθαι ἐν τῶι ναῶι. Ὀζίας ἐν τῆι εὐλαβείαι καὶ τῆι ὑπηρεσίαι διέμεινεν, εἰ νουθετηθεὶς τῶι ὑποδείγματι τῆς τοσαύτης 2 Paralip.
ἐπιπλήξεως ἀπὸ τῶν ἱερῶν διατάξεων ἐφοβήθη μᾶλλον ἢ κατετόλμησε τούτων, ἄμεινον 26. 16–21

O [= aerv], I

2 τὰ δηλητήρια O^r 4 εὐσεβεία O^r 5 ἡμῶν om. O^a 6 ἐν ὅσωι om. O^{arv} τὰ ἴδια τῶν — φύσεων O^e 7/8 τῆ θρησκεία I 8 τῆ ἀφροσύνη I ἀσεβῆ συγγένειαν O^{arv}I 12 ὁπόταν O^{av} 13 ὁπότε O^e διεκδικοῦνται O^{ev} 15 δικαίωσ I 16 ἐκκλίνοιτε O^{arv} καὶ om. O^rI 17 συνέζευξαι I 17 18 τιμόθεον τὸν πατραλοίαν καὶ διόσκορον O^eΛ 19 ἑαυτῶν O^{ar}, de O^v non constat 21 ἰοῦ] υἱοῦ O^v ἐδαίσσησ O^a ἐδέσησ O^{er}I 25 ὅτι νῦν I εἰ ἐξ O^r 26 ἀπώσασθαι O^rI, corr. O^r 27 καινισάτω] pro *mouear* legit interpres *nouet* οὐ IΛ^a καὶ οὐ OΛ 28—31 ἐπειδὴ — λειτουργίαν om. I 29 σαφῶσ O^{av} 30 ὁ θεὸς suppl. Guenther ex Λ^a 31 ἰδίου O^e 32 τῶν ἱερέων ὑπηρεσίαι O^e 34 αὐθεντείαν O^v 35 τι προσφέροντα O^e τιμὴν μὴ O^rIΛ 36 ἐγχειρίσεωσ O^r τετιμωρεῖσθαι O^{av} ἐν om. O^{av} ὀζείασ I 37 εἰ I εἰ IΛ^a εἰ δὲ OΛ

ἂν ἐβασίλευσεν. ἀλλ' ἐπειδὴ μηδὲ κωλυόντων τῶν ἐπιμελητῶν τοῦ ναοῦ ὁ ἐπίμονος παραβάτης ἀπέστη, ἐν αὐτοῖς βδελύγματι λέπρας πληγεὶς τοῖς θυσιαστηρίοις τὴν λειτουργίαν τῆς βασιλείας ἀπώλεσε, τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἱερέως ὑπελθών. γινωσκέτωσαν τοιγαροῦν μὴ εἶναι θεῶι προσδεκτὰ ἅπερ ἐκ τῶν αὐτοῦ ἐντολῶν παρὰ τῶν τολμηρῶν ὑφαρπάζεται, ὁπότε ἕνα πρὸς ἐπίδειξιν τῆς ἀποφάσεως τῆι τῆς μεγάλης ἀκοσμίας τιμωρίαι ἐφύλαξεν, ἄλλους ταχινὴ φλὸξ κατηνάλωσε. δι' ὃ δὴ εἴπερ τινά εἰσί τινι σχήματι θρησκείας δεδεγμένα, ἰσχὺν ἔχειν οὐ δύνανται, τοσαύταις αὐθεντίαις καταπαλαιόμενα.

Gal. 1, 8 βοᾶι Παῦλος ὁ ἀπόστολος κἂν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμᾶς παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. οὐχ ἅπαξ εἰρηκὼς τοῦτο ἠρκέσθη, ἐπανέλαβε δὲ τὴν ὑγιαίνουσαν ἐντολήν· ὡς προείπομεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω· εἴ τις

Gal. 1, 9 ὑμᾶς εὐαγγελίσεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. φυλάττοι τοιγαροῦν τὴν προενεχθεῖσαν ὑπὲρ τῆς φυλακῆς τῆς πίστεως ἀπόφασιν, εἴ τις τῆι ἀποστολικῆι ἀκολουθεῖ διδασκαλίαι. καὶ ἡμῖν μὲν οὐ φροντὶς ἐνέλειψε· καὶ γὰρ τῆι τῆς διπλῆς πρεσβείας ὑπηρεσίαι, εἴ τι ἐν ταῖς δεήσεσι ταπεινόν, εἴ τι ἐν ταῖς δικαιολογίαις εὔλογον, εἴ τι ἐν ταῖς ἐντολαῖς ὑγιές, ἐπηνέγκαμεν. ἀλλὰ μὴ διὰ τοῦτο ἀμελητέα ἐστὶν ἡ ὁδὸς τῆς δικαιοσύνης, ἐπειδὴ τὰς ἰδίας πλάνας ἀγαπᾶι μετὰ ἀπονοίας ἡ ἀπιστία; οὐκ ἔστι

L V 152 συνάπτεσθαι μετὰ τοῦ τῶν πιπτόντων ὀλισθήματος· ἄνευ τῆς ἡμετέρας λύμης ἀπολλύσθωσαν οἱ ἀπὸ τῶν οἰκείων ἀσεβειῶν μηδὲ μαστιγουμένης τῆς πλάνης ἐκκλίνοντες.

Καὶ ἑτέραι χειρὶ· ὁ θεὸς ὑμᾶς ὑγιαίνοντας διαφυλάξοι, τέκνα ἀγαπητά.

d. 10. m. Febr. a. 518 Ἐδόθη πρὸ τεσσάρων Εἰδῶν Φεβρουαρίων μετὰ τὴν ὑπατείαν Ἀγαπητοῦ τοῦ λαμπρωτάτου

Ἐπιστολὴ Ὁρμίσδου πρὸς Ἐπιφάνιον

21 Ὁρμίσδας Ἐπιφανίωι ἐπισκόπωι Κωνσταντινουπόλεως. Πολλῆς ἐπλήσθην χαρᾶς, ὅτι περὶ τὴν εἰρήνην τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἁγιωτάτου βασιλέως καὶ τῆς σῆς ἀγάπης τοιαύτη σπουδή, οἵαν διὰ τῶν γραμμάτων ἐμήνυσας καὶ διὰ τῆς τῶν ἐμῶν πρέσβεων καταθέσεως ἔγνων. σαφὴς γὰρ ἐντεῦθεν τῆς οὐρανίου εὐσπλαχνίας ἀπόδειξις πρόεισιν, ὅταν καὶ οἱ τοῦ κόσμου βασιλεῖς τὰς ὑποθέσεις τὰς περὶ τῆς πίστεως μετὰ τῆς διοικήσεως τῆς πολιτείας συζευγνύωσι καὶ οἱ τῶν ἐκκλησιῶν ἡγούμενοι τὰ συντείνοντα εἰς τὴν ἰδίαν οἰκονομίαν μεμνημένοι τοῦ καθήκοντος ἐκτελῶσι. τοιούτων ἔχρηιζε μετὰ τὰς τῆς διχονοίας καταιγίδας ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία ἰθυντήρων, οἵτινες κατευνασθεισῶν προνοητικωτάτηι διατυπώσει τῶν θυελλῶν τὴν ἐπὶ πολὺ ξενωθεῖσαν εἰρήνην ἐξωσθέντος

M VIII 1031 τοῦ χειμῶνος ἐπανάξουσι καὶ εἰς τοὺς μέλλοντας μετὰ ταῦτα αἰῶνας τῆς ἰδίας προθέσεως τὰ ὑποδείγματα ἐπεκτείνοντες ἑαυτοῖς ἐπιγεγράφθαι ἀναμφιβόλως ἐπιδείξουσιν, εἴ τι τῶι θεῶι ἀρέσκον οἱ μεταγενέστεροι ἀπὸ τῆς αὐτῶν μιμήσεως ποιήσουσιν. εὐλογήσωμεν

---

21 Latinum exemplar extat in Coll. Auell. 237 [d. 26. m. Mart. a. 521]

O [= aerv], I

3 ἀπώλεσε O^{r}IΛΛ^{a} ἀπολέσασ O^{aev} τῆ ὑπηρεσία O^{aev} ὑπελθὼν O^{r}I ἀπελθὼν O^{av} ἐπελθὼν O^{e}Λ γινωκέσθωσαν O^{av} 4 παρὰ — τολμηρῶν om. I 5 τῆ O^{er}I τὸ O^{av} 6 κατανάλωσε O^{av} σχήματα O^{r}I 7 δύναται O^{e} 9 εὐηγγελισάμην I 11 εὐαγγελίσηται O^{r} εὐαγγελίζεται I φυλάττοι O^{v}Λ^{a} φυλάττει O^{aer}I τοιγαροῦν O^{arv}Λ^{a} γὰρ O^{e}Λ 13 οὐ IΛΛ^{a} οὖν O ἐνέλλειψε O^{a} 14 ὑπηρεσία πρεσβείασ O^{e} 15 ὑπηνέγκαμεν O 17/18 ἀπολύσθωσαν O^{av} ἀπολλυέσθωσαν I ἀπολυέσθωσαν O^{r} 18 ἐκκλίναντεσ I 19 διαφυλάξοι I διαφυλάξαι O^{av} διαφυλάξει O^{er} 20 φευρουαρίων O^{ae}I ὑπατίαν O^{r} τοῦ om. O^{av}

23 $\bar{\varsigma}$ in mg. O^{a} ὁρμίσδασ ἐπίσκοποσ I ἐπισκόπω O^{e}Λ ἀρχιεπισκόπω O^{arv}I 24 καὶ om. O^{r}I γαληνοτάτου I 25 τοιαύτην σπουδὴν Λ^{a}, sed nolui interpretem corrigere τοιαύτη ἐστὶ I γραμμάτων IΛΛ^{a} πραγμάτων O 28 συζευγνύουσι O^{r} ζευγνύωσι O^{av} 30 τῆς om. O^{arv} 31 διατύθεσει O^{r}I 32 μέλλοντοσ O^{v} 33 ἐπιδείξωσιν O^{arv} τῶι om. O^{r}

τὸν θεόν, ἀδελφοί, ταῖς ἡμῶν τοῦτο ἡμέραις συγκεχωρημένον γεγονέναι καὶ πάσαις εὐχῶν καὶ μεριμνῶν δυνάμεσιν ἐπερεισθῶμεν ἵνα ἅπερ διὰ τῆς τοῦ θεοῦ ἡμῶν συνεργίας καλῶς ἤρχθη, αὐτοῦ βοηθοῦντος ἐν πᾶσι πληρωθῶσιν. ἐλπὶς γάρ ἐστιν ὅτιπερ εἰς τὴν ἁρμονίαν τοῦ οἰκείου σώματος καὶ τὰ λοιπὰ καὶ ἔτι νῦν διηρημένα μέλη σπουδάσουσι καὶ ἀπὸ τῶν κρεισσόνων τὰ ἧσσονα οὐ διαφωνήσουσιν. εἰς ὃ ἐπείπερ με ἡ σὴ διάθεσις τῇ σπουδῇ τῆς Χριστιανικῆς ἀγάπης προτρέπεται, ὀφείλει εἰς ὃ διεγείρει ἀκολουθῆσαι καὶ ὅπερ ἀγαπᾶσθαι συμβουλεύει, περιπτύξασθαι. ὁμοίαν γὰρ λοιπὸν τῆς πίστεως φροντίδα χειρίζοντες διὰ τῆς εὐσεβοῦς ὑπομονῆς ἴσον καὶ τὸ ἔπαθλον τοῦ ἀγαθοῦ ἔργου ἐκβάσει ἐλπίζομεν. οὔτε γὰρ ταῖς δυσχερείαις ἐστὶ παραχωρητέον· οὐ καταπονεῖται τοῖς τραχέσιν ἡ πίστις οὐδὲ εἰς τὰ τῶν οὐρανῶν ὑψώματα διὰ κατωφεροῦς τις ἐπεκτείνεται οὔτε τῆς ἀνταμείψεως ἄνευ τῆς τοῦ καμάτου γυμνασίας τις ἀξιοῦται. δι' ὃ ἵνα μὴ Gal. 6, 9
ἐκκακῶμεν τὸ ἀγαθὸν ποιοῦντες, ἰδικῶς ὑπομιμνησκόμεθα· καὶ γὰρ μακάριοι, ὡς μαρτυρεῖ
ὁ ψαλμωιδός, οἱ φυλάσσοντες κρίσιν καὶ ποιοῦντες δικαιοσύνην ἐν παντὶ Ps. 105, 3
καιρῷ, ὅτι οὐχ ἡ ἀρχὴ τοῦ καμάτου τὴν ἀντάμειψιν τοῦ ἐπάθλου εἴωθεν εὑρίσκειν, ἀλλὰ τὸ τέλος. τοιγαροῦν ἴσην σπουδὴν τῆς μερίμνης ἀναλαβόμενοι, οἷς ἐστι μία ἐν τῇ κοινωνίαι καὶ τῇ πίστει ἡ ἑταιρία, ὃν τρόπον περὶ τῆς ἑνωθείσης τῶι ἀποστολικῶι θρόνωι τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκκλησίας ἐπίσης ἀγαλλιῶμεν ἐν κυρίωι, οὕτω καὶ περὶ τῆς τῶν λοιπῶν, καθὼς ἐνδιαθέτως παραινεῖς, ἀποκαταστάσεως φροντίσωμεν πρῶτον ἵνα τὴν πίστιν καὶ τὴν τελειότητα ἡμῶν ἄσπιλον ἀπὸ παντὸς μιάσματος φυλάξωμεν. καὶ γὰρ οἶσθα, ἀδελφὲ τιμιώτατε, ποῖοι τὴν ἐκκλησιαστικὴν φυλάττουσιν ὁμόνοιαν σύν- δεσμοι, τίνα ἡμᾶς ἀπὸ τῶν αἱρετικῶν διαφυλάττουσιν ἐπιβουλῶν καὶ διὰ ποίων ἡ τῶν κανόνων φυλάττεται αὐθεντία. τούτων ἐν τῇ ἰδίαι ἰσχύι πάσηι προσοχῇ φυλατ- L V 153
τομένων ἴασις τοῖς ἐλπίζουσι προσενεχθήσεται. ἔχει γὰρ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανό- νων ἡ τάξις καὶ αὐτῆς τῆς δικαιοσύνης ὁ τύπος, ὅπως εὔλογος θεραπεία τοῖς καλοθελῶς καὶ πιστῶς ἐλπίζουσι μὴ ἀρνηθείη, οὐδέ τίς ἐστιν οὕτως ἀπὸ τῆς φιλανθρωπίας διηιρη- μένος, ὃν οὐχὶ ἀπὸ τῆς σκληρότητος τοῦ δεσμοῦ ἐπικάμψει ἡ ἀπάνουργος ἁπλότης. ἀλλ' ἵνα ἀσφαλῶς τοῦτο καὶ χωρὶς μέμψεως ἢ τινὸς ἐφόδου πλάνης ἰσχύσειε προελθεῖν, ἀγαπητὲ ἀδελφέ, τὸ ἐμὸν πρόσωπόν σε ἐν τούτωι χρὴ ὑπελθεῖν, ἐπιστάμενον ἐν ταῖς τοιαύταις ὑποθέσεσι, καθὼς προείρηται, τί ποιητέον εἴη, τί φυλακτέον, οὕτω πάντων προνοούμενον, ὡς μὴ ἀμφιβάλλοντα λόγον ταύτης τῆς διατυπώσεως τῶι θεῶι ἀπο- δώσοντα, οὕτω μέντοι ἵνα τούτους οἵτινες ὑμῖν τῇι κοινωνίαι συναφθεῖεν καὶ δι' ὑμῶν τῶι ἀποστολικῶι θρόνωι, τὰ ὑμέτερα γράμματα ἡμῖν δηλώσωσιν· οἷς καὶ τὰ περιεχόμενα τοῖς λιβέλλοις οὓς ἂν προσενέγκοιεν, ἐμφερέσθω. οὕτω γὰρ καὶ τῆς Σεβήρου καὶ τῶν τούτωι συμπλεκομένων καὶ τῶν ὁμοίων ἀπολυθήσονται πλάνης καὶ οὐδὲ τούτων M VIII 1034
οἵτινες ἰαθῆναι δυνήσονται, τὴν ζημίαν ὑπομείνωμεν. ὅπερ διὰ τοῦτο ὑμῖν ἰδικῶς ὠιήθημεν ἐπιθεῖναι πρὸς τὴν ὑμετέραν ἐπιμέλειαν τὰ ἡμέτερα μεταφέροντες βάρη, ἐπείπερ
οὐ μικρὰς ἤδη ἀποδείξεις τοῖς αἱρετικοῖς ἀνθιστάμενοι δεδώκατε καὶ οὐ χρὴ περὶ τούτου διστάζειν, ὃν καλῶς συνέβη δόκιμον ἀποδειχθῆναι. ἅμα προσλαβέσθαι τὰς θεραπείας τῆς ἰάσεως, ἅμα ζώσασθαι τὴν αὐθεντίαν τῆς δικαιοσύνης καὶ οὕτως περὶ τοὺς ἱκέτας

O [= aerv], I

1 *frater carissime* Λ^a 2 συνεργείασ O^v 4 σπουδάσωσι O^r 5 ἥττονα O^e ἐπει- δήπερ O^rI με $O^e\Lambda$ om. $O^{arv}I$ 6 ὀφείλεισ $O^e\Lambda$ 7/8 τῆσ πίστεωσ — χειρίζοντεσ λοιπὸν O^rI 9 δυσχερίαισ O^e 12 ὑπομιμνησκώμεθα $O^{ev}I$ 14 οὐχὶ $O^{rv}I$ 17 τῆς om. I 18 φροντίσο- μεν O^e 20 ὁμόνοιαν φυλάττουσι O^eI 21 φυλάττουσιν O^e 25 οὐδὲ] εἰ δέ I οὕτοσ O^a 27 ἐφόδου $O^{arv}I$ νεφώδουσ O^e *palliatione* Λ *naevum* Λ^a 31 τούτοισ O^v ἡμῖν $O^rI\Lambda$ 32 δη- λώσωσιν $I\Lambda^a$ δηλώσουσιν O 34 ἀπολυσθήσονται O^r 35 ὑπομείνομεν O^{arv} 36 ἡμετέραν O^r 37 ἀποδείξοισ O^v ἀποδείξασ I 38 ἅμα τῶ O^{av} ἀλλὰ I 39 *simul accingere* (imperat. pass.) Λ^a ἀναζώσασθαι $O^{ev}I$ ἀναζώσασθε $O^e\Lambda$ ἀναζώσασ O^r

τῆι φιλανθρωπίαι ἀπαλύνεσθαι, ἵνα τοὺς ἐν τῶι τῶν αἱρετικῶν μιάσματι ἐπιμένοντας ἢ τούτους οἵτινες τὸ ἀνεύθυνον ὑποκρίνονται καὶ μετὰ τῶν ἡμετέρων μόνηι τῆι φωνῆι συμφωνοῦσιν, ἀπὸ τούτων ὧν ὑπὲρ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἐκκλησίας φροντὶς καὶ πρόνοια ἐστίν, ἀποκινήσηις. οὐδὲ γὰρ λυσιτελεῖ περὶ τούτους τὴν ἐκκλησιαστικὴν κεράσαι αὐστηρίαν· οὐ γὰρ ἔσται λοιπὸν τοῦ ἐλέους τὰ ἀγαθὰ διὰ τὴν τῶν προνοηθῆναι ὀφειλόντων ἀνάγκην συναχθέντα, ἐὰν ἀδιακρίτως ἔσονται κοινὰ καλοῖς καὶ κακοῖς. καὶ ἐπειδὴ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν ὁμοίως ποιήσασθαι ὠιήθη ἐν τοῖς οἰκείοις γράμμασι μνήμην ἡ σὴ ἀγάπη, ὧν καὶ πρὸς ἡμᾶς ἠνέχθη τις ὁμολογία, ἀναγκαῖον ἡγησάμεθα καὶ ἀναγνῶναι τὰ γραφέντα καὶ ἀποκρίνασθαι τὰ πρόσφορα. οἵτινες εἰ τὰς τῶν ἁγίων πατέρων διατυπώσεις φυλάττουσιν, εἰ ἐκείνης τῆς πίστεως τοὺς θεμελίους σέβονται, [καὶ] ἀπὸ τούτων τῶν δι' αὐτῶν τοῦ ἁγίου πνεύματος κατανύσσοντος ὁρισθέντων οὐκ ἀναχωρήσουσιν. ἃ γὰρ εἰσι τέλεια, ὥσπερ εἰσί, καὶ προσθήκης οὐ δέονται, ἃ καλῶς βέβαια καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἀμειπτέα, ὁπότε δι' αὐτῶν πάντα τὰ τῶν αἱρετικῶν δηλητήρια κατεπιέσθη. οὐδέ τι ἡ ἐν Χαλκηδόνι σύνοδος, ὅπερ χρήσιμον οἱαδήποτε ἐπιμέλεια ἠδύνατο ἐπινοῆσαι, παρέδραμεν. ἥτις τῶν προλαβουσῶν ὁμοίως τὰ δόγματα ἢ τηλαυγέστερον ἐφανέρωσεν ἢ ἐπαναληφθεῖσηι τῆι αὐθεντίαι ἐβεβαίωσεν ἰδικόν τινα κατὰ Νεστορίου καὶ Εὐτυχοῦς ἀναδεξαμένη ἀγῶνα, τοῦ μὲν ἑτέρου τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ θεότητα ἀπὸ τῆς σαρκὸς χωρίζοντος καὶ διὰ τοῦτο τὴν ἁγίαν Μαρίαν θεοῦ γεννήτριαν ἐξαγγέλλειν ἐκκλίνοντος, τοῦ δὲ ἑτέρου τὴν ἀλήθειαν τῆς σαρκὸς ἐν τῶι κυρίωι ἀπαναινομένου, ὁπότε ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ αὐτὸς υἱὸς θεοῦ, ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος, ἓν πρόσωπον ἐν δύο φύσεσι καὶ θεότητος καὶ σαρκὸς οὐδὲ τῶν φύσεων ἐν τῆι ἑνώσει συγχυ-
Phil. 2, 7 θεισῶν, οὐχ ὡς τετάρτου προσώπου προστεθέντος τῆι τριάδι, ἀλλ' αὐτὸς ὁ υἱὸς τοῦ
L V 156 θεοῦ ἐκένωσεν ἑαυτὸν καὶ μορφὴν δούλου ἔλαβε· δι' ὃ καὶ μίαν καὶ οὐ διαιρετὴν ὁμολογοῦμεν οὐσίαν τῆς τριάδος καὶ τὴν ἰδίαν ὅμως ἰδιότητα ἴσμεν ἐνεῖναι τοῖς προσώποις. ἐν γὰρ τοῦ πατρὸς ὁμολογοῦμεν εἶναι πρόσωπον, ἐν τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ μετὰ τῆς προσληφθείσης σαρκός, ἐν τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, καὶ τὰ πρόσωπα ταῖς ἰδιότησι σημαίνοντες καὶ διὰ τῆς ἑνότητος τῆς οὐσίας τὸ ἀχώριστον τῆς τριάδος μυστήριον ὁμολογοῦντες. οὔτε γὰρ δυνατὸν ἀμφιβάλλεσθαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν τοῖς τῆς μητρὸς σπλάγχνοις διὰ τῆς σαρκὸς τὴν ἀνθρωπείαν προσειληφέναι φύσιν καὶ μὴ μετὰ τὴν παρ' αὐτοῦ γενομένην ἐν τῆι μήτραι τῶν φύσεων ἕνωσιν διηιρημένον. καθάπερ γὰρ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῶι ἀνθρωπότης ἄνευ θεοῦ γεννηθεῖσα, οὕτως ἐν τῶι σταυρῶι ἡ ἀπαθὴς θεότης οὐκ ἔστιν ἀπὸ τοῦ τῆς σαρκὸς πάθους διηιρημένη, ὅπερ ὁ τῆς παρθένου τόκος καὶ ἡ ἄχραντος γονιμότης καὶ ἡ ἐξαίρετος ἐκ νεκρῶν ἀνάστασις καὶ ἡ εἰς οὐρανοὺς δείκνυσιν ἄνοδος. ταῦτα
M VIII 1035 εἰ καθὼς παρὰ τῶν πατέρων ὡρίσθη, φυλάττουσι, πιστευέτωσαν καὶ μηδὲ τὰ ὡρισμένα παραβαινέτωσαν. ἀφ' ἧς τρίβου οἱ ἐκκλίνοντες αὐτοὶ ἑαυτοῖς νέφος ἀμφιβολίας περιχέ-
1 Cor. 11, 16 ουσιν, ἡμῖν δὲ ἐκεῖνο τὸ ἀποστολικὸν τοῖς φιλονείκοις ἀποκρίνασθαι ἀνάγκη ἐστίν· ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν οὐδὲ ἡ ἐκκλησία τοῦ θεοῦ. ταῦτα διὰ τοῦτο διὰ βραχέων, ἐπειδὴ οὔτε ἀμφιβάλλεσθαι προσήκει περὶ πραγμάτων τῶν περὶ τῆς πίστεως πολλάκις ὁρισθέντων καὶ παντελῶς περιττή ἐστιν ἡ δικαιολογία ἡ προσφερο-

---

O [acrv-], I

2 οἳ O^e μόνον O^rI 4 ἀποκινήσησ I *secernatis* Λ *excludas* $Λ^a$ ἀπὸ ἐκκλησίασ O ἀποκλήισηις Guenther συ̣στελεῖ O^e 6 ἀδιακρίτωσ γὰρ I 7 Ἱεροσολυμητῶν O^v 10 καὶ om. $Λ^a$ 12 ἡ^1 $O^rIΛ^a$ εἰ O^{aev} 13/14 καταπιέσθη O^v καταπιεσθῆ O^e 14/15 ἐννοῆσαι O^{av} 16 ἐπαναληφθείση $IΛ^a$ ἐπαναληφθεῖσα O 18 θεοτόκον O^e 20 ὁ αὐτὸς^2 $IΛ^a$ οὗτοσ OΛ τοῦ θεοῦ O^rI καὶ ἄνθσ O^a *hominis* $Λ^a$ 22 οὐχ ὡσ $O^{er}Λ^a$ οὐδ' ὡς IΛ οὐδὲ O^{av} 23 οὐδὲ $O^{ev}IΛ$ 24 ὁμωσ $O^eΛΛ^a$ ὁμοίωσ $O^{arv}I$ ἐνεῖναι Thiel secundum $Λ^a$ ἓν εἶναι OI ἐν τοῖς I 27 ὁμολογοῦμεν O^r 29 ἀνθρωπίαν O^r 30 τῶν φύσεων ἐν τῆι μήτραι O^rI 31 γενηθεῖσα O^e *facta* Λ 32 πάθοσ O^a 35 οἱ om. O^{av} 35/36 περιχέουσιν $O^eIΛΛ^a$ περιέχουσιν O^{arv} 38 περὶ^2 om. O^a

μένη τοῖς παρεσκευασμένοις, ὁπότε περὶ τούτου τοῦ πράγματος καὶ πρὸς τὸν ἐνδοξότατον καὶ φιλανθρωπότατον βασιλέα τὸν ἡμέτερον υἱὸν οὐκ ὀλίγα ἐσημάναμεν. καὶ ἐπειδὴ περὶ τῆς τῶν Ἱεροσολυμιτῶν ὁμολογίας ἀπεκρινάμεθα, καὶ τοῦτο ὑπελάβομεν τῆς τούτων σωτηρίας χάριν ἁρμοδίως προσθεῖναι, ἵνα ἐὰν τῆς καθολικῆς κοινωνίας ἐπιποθῶσι τὴν ἕνωσιν, τῆς ἰδίας ὁμολογίας τὸ ὕφος, ἐγγράφως μηνυθεῖσαν ἣν τοῖς ἡμετέροις πρεσβευταῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει διάγουσι προσήνεγκαν, διὰ τῶν ἰδίων πρὸς ἡμᾶς ἀποστείλωσιν ἢ τῇ ὑμετέραι ἀδελφότητι δώσουσι, τῇ αὐτῇ μέντοι, καθὼς εἶπον, δυνάμει συγγεγραμμένην, ἥτις πρὸς ἡμᾶς πᾶσι τρόποις δι' ὑμετέρας διατυπώσεως κομισθήσεται. περὶ γὰρ τῶν Θεσσαλονικέων, ὧν πρὸς ἡμᾶς οἱ πρέσβεις διὰ τῆς τοῦ πιστοτάτου καὶ ἐνδοξοτάτου βασιλέως τοῦ ἡμετέρου υἱοῦ διατυπώσεως ἦλθον, ἵνα μή τι παραλελοιπέναι δόξωμεν, γινώσκειν ὑμᾶς βουλόμεθα κατὰ ταῦτα ἅπερ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐμπνέοντος ἤρεσαν, τὴν ὑπόθεσιν πᾶσαν τῇ ἡμετέραι διασκέψει ψηλαφητέαν καί, εἰ ὅπερ χρὴ πληρώσουσι, διατυπωτέαν. ταῦτα διὰ τοῦ ἀδελφοῦ καὶ συνεπισκόπου ἡμῶν τοῦ σεβασμιωτάτου ἀνδρὸς Ἰωάννου, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν υἱῶν ἡμῶν Ἡρακλειανοῦ τοῦ πρεσβυτέρου καὶ Κωνσταντίνου τοῦ διακόνου τῆς ἐκκλησιαστικῆς τιμῆς ἀξίων τὰ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ἀνήκοντα ἀρκεσθέντες ἀντιγράψαι, ἤσθημεν ἐν ἀνδρὶ τῆς ἡμετέρας τάξεως ἴσην ἀξίαν καὶ εὐλαβῆ πρόθεσιν ἡμᾶς εὑρηκέναι καὶ μετὰ τῶν τῆς πρεσβείας ἐντολῶν τῇ φρονήσει καὶ τοῖς τρόποις συνάιδοντα. εὐκταῖον γὰρ πρᾶγμα καὶ πλῆρες χαρᾶς, ἵνα ὥσι κεκριμένως δόκιμοι οὓς τῆς κοινωνίας καὶ τῆς τάξεως συνέβη εἶναι συγκλήρους.

Καὶ ἄλλῃ χειρί· ὁ θεός σε ὑγιῆ διαφυλάττοι, ἀδελφὲ τιμιώτατε.

22 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπε· Νῦν καὶ οἱ θεοσεβέστατοι νοτάριοι τῆς ἁγιωτάτης ἡμῶν ἐκκλησίας, εἴ τινές εἰσι παρ' αὐτοῖς χάρται τὴν παροῦσαν ὁρῶντες ὑπόθεσιν, δήλους ἡμῖν τούτους ποιείτωσαν.

23 Καὶ προκομισθέντων τῶν χαρτῶν διὰ Κοσμᾶ τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου νοταρίου καὶ χαρτοφύλακος Μακάριος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος τὸν ἐκ προσώπου τῶν L V 157
Θεουπόλεως κληρικῶν λίβελλον καὶ τὴν ἀναφορὰν τῆς ἐνδημούσης τηνικαῦτα τῇ βασιλίδι 26
πόλει συνόδου, ἀμφότερα πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις Ἰωάννην ἀρχιεπίσκοπον γενόμενον τῆς αὐτῆς βασιλίδος πόλεως, ἀνέγνω καὶ Καλώνυμος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος ἀπὸ κώδικος τὴν πρὸς Ἰωάννην τὸν τῆς ὁσίας μνήμης ἀρχιεπίσκοπον γενόμενον Ἱεροσολύμων ἐπιστολὴν καὶ τὴν πρὸς Ἐπιφάνιον τὸν τῆς θεοφιλοῦς μνήμης τῆς Τυρίων γενόμενον 30
ἐπίσκοπον ἀνέγνω, ἔτι μὴν καὶ τὴν πεμφθεῖσαν ὑπό τε αὐτοῦ Ἰωάννου τοῦ τῆς Ἱεροσολυμιτῶν ἐπισκόπου καὶ τῆς ὑπ' αὐτὸν συνόδου πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις Ἰωάννην ἐπιστολὴν ἀνέγνω· καὶ Στέφανος ὁ θεοσεβέστατος νοτάριος καὶ διάκονος τὴν σταλεῖσαν ἀναφορὰν σὺν τοῖς πεπραγμένοις παρὰ Ἐπιφανίου ἐπισκόπου γενομένου Τύρου καὶ τῆς ὑπ' αὐτὸν συνόδου ἀνέγνω, καὶ Παῦλος ὁ θεοσεβέστατος νοτάριος καὶ διάκονος τὴν σταλεῖσαν 35
ἀναφορὰν σὺν τοῖς πεπραγμένοις ὑπὸ τῶν ἐπισκόπων δευτέρας Συρίας πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις Ἰωάννην γενόμενον ἀρχιεπίσκοπον τῆς βασιλίδος πόλεως· ἅτινα συμπάντα καὶ ἐντέτακται.

O [= aerv], I

1 παρασκευασμένοισ O^{rv} ἀντιλέγειν παρεσκευασμένοις I 1/2 καὶ πρὸς — φιλανθρωπότατον I φιλανθρωπότατον καὶ πρὸσ τὸν ἐνδοξότατον O *et ad clementissimum* $Λ^{a}$ 2 ἐσημήναμεν I 4 κοινωνίασ $O^{avr}IΛ^{a}$ ἐκκλησίασ $O^{e}Λ$ ἐπιποθοῦσι O^{r} 5 ἣν ἐγγράφωσ μηνυθεῖσαν I 7 εἶπαν O^{r} 11 ἐμπνέοντεσ O^{r} ἐμπνέοντον [sic] O^{v} 12 ἡμετέρα $IΛ^{a}$ ὑμετέρα OΛ 12/13 καὶ — διατυπωτέαν om. O^{av} πληρώσωσι O^{r} 14 ὑμῶν O^{e} 15 τοῦ om. O^{av} 16 ἀρεσθέντεσ I 17 *non inuenisse* $Λ^{a}$ 18 πλήρησ O^{r} κεκριμένοι O^{r} 20 διαφυλάττει O^{ev} 22 ἡμῶν om. $O^{r}I$ 23 τούτουσ δήλουσ ἡμῖν $O^{r}I$ 25 Μακάριος] ἀνέγνω μακάριος I 30 τύρων O^{r} 33 διάκονοσ καὶ νοτάριοσ I 34 σὺν τοῖς πεπραγμένοις I om. OΛ 36 ἀπὸ O 37 ἀρχιεπίσκοπον γενόμενον O^{r}

M VIII 1038

Δέησις κληρικῶν καὶ μοναχῶν

Ἀντιοχείας πρὸς Ἰωάννην τὸν πατριάρχην καὶ τὴν ἐνδημοῦσαν σύνοδον κατὰ Σεβήρου

24 Τῶι ὁσιωτάτωι καὶ ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι ἀρχιεπισκόπωι καὶ οἰκουμενικῶι πατριάρχηι Ἰωάννηι καὶ τῆι ἐνδημούσηι ἁγίαι συνόδωι ἀξίωσις παρὰ κληρικῶν καὶ μοναχῶν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως ἁγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς ἐκκλησίας. Νῦν εἴπερ ποτὲ καιρός, ὦ μακαριώτατοι, πάσας τῆς οἰκουμένης τὰς
Ps. 95, 11 ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος τὸ προφητικὸν ἐκεῖνο ἐκβοῆσαι εὐφραινέσθωσαν οἱ οὐρανοὶ καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῆι, ὅτι ἠλέησεν ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. τὸ γὰρ τὰ σκῆπτρα Ῥωμαίων τοὺς οὕτως εὐσεβεῖς καὶ φιλοχρίστους ἐγχειρισθῆναι βασιλέας, ἐλευθερίαν δὲ χαρισθῆναι καὶ παρρησίαν τοῖς τὴν ὀρθόδοξον πρεσβεύουσι θρησκείαν πῶς οὐχὶ ταύτην πείθει εἰκότως τοὺς πιστοὺς βοῆσαι φωνήν; ἀλλ' ἐν οὕτω κοινῆι τῆς οἰκουμένης ἑορτῆι μία ἐκ πάντων ἢ κομιδῆι σὺν ὀλίγαις ἡ τῶν Αντιοχέων ἐκκλησία κατηφείας πεπλήρωται καὶ θρήνων. λύκον γὰρ ἀντὶ ποιμένος οὐκ οἴδαμεν ὅπως δεξαμένη κακοπαθεῖ. ποίαν γὰρ τραγωιδίαν οὐκ ἀπέκρυψε τὰ τολμηθέντα παρὰ Σεβήρου κακά; ὃς πρῶτον μέν, ἵν' ὅπως βεβίωκε παραλίπωμεν φειδοῖ τῶν ὑμετέρων ἀκοῶν, οὐδεμιᾶι πώποτε φαίνεται κοινωνήσας ἐκκλησίαι, εἶτα συκοφαντίας βέλεσι κατατοξεύσας τε καὶ παρασκευάσας ἐξελαθῆναι τὸν ἔνθεσμον ποιμένα Φλαβιανὸν τὸν μακαριώτατον, τὸν ἐκείνου θρόνον βιαίως καὶ ἀκανονίστως ὑφήρπασε κἀντεῦθεν
Ioh. 10, 12 sq μισθωτοῦ δίκην οὐ μόνον οὐκ ἐπήμυνε τῆι ποίμνηι τοῦ Χριστοῦ οὐδὲ ἔφυγεν, ὅπερ ἦν ἀγαπητόν, ἀλλ' αὐτὸς τὰ τῶν θηρίων ἕδρα σφάττων τε καὶ διασκορπίζων τὰ πρόβατα, κενοφωνίας δὲ καὶ βλασφημίας κατὰ τοῦ θεοῦ πλαττόμενος οὐδενὸς τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων ἐφείσατο, διατελεῖ δὲ πᾶσαν ἡμέραν ὡς εἰπεῖν τὰς ὑπὲρ εὐσεβείας ἀθροισθείσας ἀποκηρύττων συνόδους. ὁ γὰρ τὴν ἐν Χαλκηδόνι ἁγίαν σύνοδον ἀναθεματίσαι τε καὶ πολεμῆσαι τολμήσας τὴν μάλιστα βεβαιώσασαν τὸ σύμβολον τῶν τιη ἁγίων πατέρων,
L V 160 ἀποδεξαμένην δὲ καὶ τοὺς ρν ὁσίους καὶ ἁγίους πατέρας, ἔτι μὴν καὶ τοὺς ἐν Ἐφέσωι κατὰ Νεστορίου τοῦ δυσσεβοῦς συνελθόντας ὁμοίως ὁσίους πατέρας, εὔδηλον ὡς καὶ τὰς εἰρημένας ἀποστρέφεται καὶ μισεῖ ὡς ταύτης ἀδελφάς. καὶ ὅσους μὲν φόνους ἁγίων εἰργάσατο μοναχῶν Ἰουδαικαῖς χερσὶ τὴν τοιαύτην ἐγχειρίσας σφαγήν, οὔτε ὑμᾶς, ὁσιώτατοι, οὔτε τῶν ἄλλων ἔλαθεν οὐδένα. θέαμα γὰρ ἦσαν κείμενοι δεινὸν ἄνδρες ἀσκητικοῖς ἀγῶσι μέχρι πολιᾶς ἐναθλήσαντες γυμνοὶ καὶ ἄταφοι ἐρριμμένοι, ὑπὲρ τοὺς τριακοσίους ὄντες, ἐκ
Il. A 4. 5 τῆς δευτέρας Σύρων ἐπαρχίας ὁρμώμενοι, κυσὶ σπαράγματα καὶ οἰωνοῖς προκείμενοι. ὅμοια δὲ καὶ ὡσαύτως ἐλεεινὰ καὶ ὅσα ἐν τοῖς ξενῶσιν αὐτῶι πέπρακται· δεσμωτήρια γὰρ δομᾶται νῦν κἀκεῖσε πολλοὺς ὑπὲρ εὐσεβείας καθείργων ἐν σκότει καὶ μαστίζων ἀναιρεῖ.
M VIII 1039 οἷα δέ, ὁσιώτατοι, καὶ περὶ τὰς ἐν Δάφνηι πηγὰς πρᾶξαι τετόλμηκε μαγείαις τε χρώμενος αὐτόθι καὶ θυμιάμασι μυσαροῖς θεραπεύων τοὺς δαίμονας, καὶ τοῦτο πᾶσα ἐκείνη ἡ μεγάλη ἄιδει πόλις. οὐ μὴν οὐδὲ αὐτῶν ἐφείσατο τῶν ἁγίων θυσιαστηρίων οὐδὲ τῶν ἱερῶν σκευῶν, τὰ μὲν ξέων ὡς ἐναγῆ, τὰ δὲ χωνεύων καὶ ῥογεύων τοῖς ὁμοτρόποις. τετόλμηται δὲ αὐτῶι καὶ τοῦτο, ὦ μακαριώτατοι. τὰς γὰρ εἰς τύπον τοῦ ἁγίου πνεύματος

O [= aerv], I

1 $\bar{3}$ in mg. O^{a} μοναχῶν καὶ κληρικῶν I 2 ἐνδημοῦσαν OΛ ἐν κωνσταντινουπόλει I 3 μακαριωτάτωι καὶ ἁγιωτάτω O^{e} καὶ3 I om. OΛ 4 συνόδω ἁγία O^{r}I 5 μροπόλεωσ O^{v} 6 ἤπέρ O^{e} 7 χυ O^{r}I 8 καὶ πάντα — αὐτῆ O^{e}Λ om. O^{arv}I 11 τοιαύτην I τοὺς] de O^{r} propter correcturas non constat πιστῶσ O^{r} 11/12 τὴν φωνὴν O^{e} 12 ἢ O^{e}IΛ om. O^{arv} 13 καὶ θρήνων πεπλήρωται O^{e} 15 ἵν' om. O^{av} 16 ἡμετέρων O^{r} ἐκκλησίαν O^{v} 17 φλαυιανὸν O^{e} 19 ἐποίμαινε τῆ [in τὴν corr.] ποίμνην O^{r}Λ ἔφαγεν O^{r} 21 ἡμῶν om. O^{r} 23 ἀναθεματίσασ O^{r}I 25 τὲ O^{r} 30 ἄτυφοι O^{v} ἐρημμένοι O^{r} 30/31 ἐκ τῆς om. O^{r}I 31 κείμενοι O^{r} 32 αὐτῶν O^{av} 33 διμᾶται O^{v} πολλοὺς I πολλοὺσ τῶν O 34 οἷα O οἴδατε I καὶ ὃ I χρώμενον O^{v}

χρυσᾶς τε καὶ ἀργυρᾶς περιστερὰς κρεμαμένας ὑπεράνω τῶν θείων κολυμβηθρῶν καὶ θυσιαστηρίων μετὰ τῶν ἄλλων ἐσφετερίσατο λέγων οὐ χρῆναι ἐν εἴδει περιστερᾶς ὀνομάζεσθαι τὸ ἅγιον πνεῦμα. τὰ μέντοι χρήματα καὶ οἰκήματα καὶ ὅσα ἐν τοῖς καλλίστοις χωρίοις ὑπῆρχε τῇ ἐκκλησίαι, πάντα ἐκφορήσας ἐξεδαπάνησε καὶ βαρυτάτοις δανείσμασι τὴν ἐκκλησίαν κατέχωσεν. ἀλλ' οὐχ οἷόν τε, ὦ μακαριώτατοι, πάντα διεξελθεῖν τὰ ἐκείνωι τετολμημένα, δι' ὃ τοῖς ὀλίγοις τούτοις καίπερ οὖσι τηλικούτοις ἀρκούμενοι δεόμεθα τῆς ὑμετέρας ἁγίας συνόδου ὀψὲ καὶ μόλις στῆσαι τὰ συνέχοντα κακὰ τὴν ἡμετέραν ἐκκλησίαν καὶ πᾶσαν σχεδὸν τὴν Ἀνατολικὴν διοίκησιν καὶ τοῦ τε παμπονήρου ἀνδρὸς ἡμᾶς ἐλευθερῶσαι ἀπαιτουμένου κατὰ τοὺς θείους κανόνας καὶ τοὺς πολιτικοὺς νόμους δίκας ὧν ἔπραξε, πρόνοιαν δὲ ποιῆσαι καὶ τῶν ὑπολειφθέντων πραγμάτων, εἴ γέ τι μεμένηκε, πείθοντας τὴν εὐσεβῆ καὶ καλλίνικον κορυφὴν ἀποσταλῆναί τινας ἐν τάχει ἐπ' ἀγαθοῖς μαρτυρουμένους τρόποις τινὸς τῶν ἐξ ἡμῶν συνερχομένου καὶ τοῖς πράγμασιν ἐφεστῶτος, ἐφ' ὧι συσχεθῆναι μὲν καὶ λογοθετηθῆναι τοὺς ἐξ ἀρχῆς καὶ μεχρὶ νῦν εἰς ταῦτα ὑπουργήσαντας καὶ εἰς ἑαυτοὺς τὰ πολλὰ κεκλοφότας, ἐξασφαλισθῆναι δὲ καὶ τὰ εὑρισκόμενα, ἵνα μὴ τελέως ἅπαντα ἐκφορηθῆι. οὐ γὰρ παύεται ὁ χρηστὸς ἄνθρωπος κατὰ τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ τὰ διαφέροντα αὐτῆι διασκορπίζων· πάσης γὰρ ἐλπίδος εἰκότως ἐκπεσὼν τοῦ θεοῦ εἰς ἄνδρας πονηροὺς καὶ ἐκ τῶν τοιούτων τρεφομένους τὰς ἐλπίδας ἔχει. πρεσβεῦσαι δὲ παρακαλοῦμεν καὶ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, εἴτε ἐπίσκοποι εἶεν εἴτε κληρικοὶ ἢ μοναχοὶ ἢ καὶ λαικοί, ὅπως ἀνακληθέντες ἀποδοθεῖεν ταῖς οἰκείαις πόλεσι καὶ τάξεσιν. ἐπὶ τούτοις πᾶσι, συγγνώμην αἰτοῦντες διὰ τὴν συνέχουσαν ἡμᾶς ὀδύνην, ἐνορκοῦμεν τὴν ὑμετέραν μακαριότητα τὴν ἁγίαν καὶ ὁμοούσιον τριάδα καὶ τὴν εὐσέβειαν καὶ νίκην καὶ διαμονὴν τῶν δεσποτῶν ὅλης τῆς οἰκουμένης Ἰουστίνου καὶ Εὐφημίας τῶν αἰωνίων αὐγούστων κινηθῆναί τε ὑμᾶς δεόντως καὶ μὴ περιιδεῖν ἡμῶν τὰς αἰτήσεις, ἀναγαγεῖν L V 161 δὲ ταῦτα πάντα ἐπὶ τοὺς εὐσεβεῖς καὶ φιλοχρίστους ἡμῶν βασιλέας καὶ πεῖσαι τὴν αὐτῶν γαληνότητα πάντα τὰ κατὰ τὴν ἁγιωτάτην ἡμῶν ἐκκλησίαν τῆς αὐτῶν τε καὶ ὑμῶν προνοίας τυχεῖν.

Ὑπογραφαί

1 Θεοδόσιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος Ἀντιοχείας ἐπέδωκα: —
2 Λογγῖνος διάκονος ὁμοίως ἐπέδωκα: —
3 Στέφανος διάκονος ὁμοίως ἐπέδωκα: —
4 Μαυρίκιος ὑποδιάκονος ὁμοίως ἐπέδωκα: —
5 Ἰουλιανὸς διάκονος ὁμοίως ἐπέδωκα: —
6 Θωμᾶς διάκονος ὁμοίως ἐπέδωκα: —
7 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος ὁμοίως ἐπέδωκα: — M VIII 1042
8 Ἀνδρέας ἐπέδωκα: —
9 Ἰουλιανὸς [ὁμοίως] ἐπέδωκα: —
10 Μάρκελλος διάκονος ὁμοίως ἐπέδωκα: —

O = [aerv], I

1 θείων om. O^a 2/3 τὸ ἅγιον πνα ὀνομάζεσθαι O^e 8 τε om. O^a 9 πρᾶξαι O^r 10 εἴ γέ τι OΛ ἃ εἰς ἔτι I πείθοντας scripsi πείθοντες OI 12 τρόπους O^v τῶν om. I ὑμῶν O^aI ἐφεστῶτος] *superscr* Λ ἐφιστῶντος O^{aer}I ἐφιστῶντες O^v 13 μὲν – λογοθετηθῆναι om. I τοῦ νῦν O^e 14/15 τελείως O^r 15 ἐκφωρηθῆ O^r 16 σκορπίζων O^e ἐκπεσὼν εἰκότως O^a 17 τρεφόμενος O^eΛ 18 ἐπίσκοπον O^v 19 καὶ om. O^rΛ ἀνακληθέντες ἀποδοθεῖεν O^rI ἀνακληθέντας ἀποδοθῆναι O^{aev} 22 τῆς ὅλης O^{aev} 24 πάντα ταῦτα O^{av} ταῦτα I βασιλεῖς I 25 ἡμῶν O^{er}IΛ ὑμῶν O^{av} 27 αἱ ὑπογραφαί O^a om. O^{rv}IΛ 28 θεόδωρος O^a ἐλέω O^e ut solet 31—p. 62, 17 Μαυρίκιος — ἐπέδωκα] καὶ οἱ λοιποὶ O^rI 32. 33 ἐλέω θῡ διάκονος O^eΛ 35 ὁμοίως ἐπέδωκα O^eΛ 36 om. O^{av} ὁμοίως deleui 37 ὁμοίως om. O^v

11 Σέργιος ἐλεεινὸς ὁμοίως ἐπέδωκα: —
12 Ἰωάννης ἐλεεινὸς ὁμοίως ἐπέδωκα: —
13 Μωσῆς θεοῦ χάριτι πρεσβύτερος ὁμοίως ἐπέδωκα: —
14 Ἰωάννης ὑποβολεὺς ἐπέδωκα: —
15 Ἰωάννης μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Μάρωνος ὁμοίως ἐπέδωκα: —
16 Ἰάκωβος μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Βίζου ὁμοίως ἐπέδωκα: —
17 Κωνσταντῖνος μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Ἀστερίου ἐπέδωκα: —
18 Νόννος διάκονος μονῆς τοῦ μακαρίου Παύλου ἐπέδωκα: —
19 Σολομὼν μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Οὐαλεντίνου τοῦ Καπροέλης ἐπέδωκα: —
20 Συμεὼν μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Ἀγαπητοῦ ὁμοίως ἐπέδωκα: —
21 Σέργιος μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Συμεῶνος ὁμοίως ἐπέδωκα: —
22 Ἄλφιος μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰακώβου ὁμοίως ἐπέδωκα: —
23 Φίληξ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰωάννου ὁμοίως ἐπέδωκα: —
24 Συμεώνης μοναχὸς μονῆς Ἰουγάτων τοῦ μακαρίου Παύλου ἐπέδωκα: —
25 Παῦλος μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Ἡσυχίου ὁμοίως ἐπέδωκα: —
26 Κυριακὸς μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Δωροθέου ὁμοίως ἐπέδωκα: —

Ἀναφορὰ πρὸς Ἰωάννην πατριάρχην παρὰ τῆς ἐνδημούσης συνόδου

25 Τῶι δεσπότηι ἡμῶν τῶι ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι πατρὶ πατέρων ἀρχιεπισκόπωι καὶ οἰκουμενικῶι πατριάρχηι Ἰωάννηι ἡ ἐνδημοῦσα κατὰ τὴν φιλόχριστον ταύτην καὶ βασιλίδα πόλιν σύνοδος ἐν κυρίωι χαίρειν. Ἐπειδὴ ὁ θεὸς ὁ πάντων δεσπότης ἐπὶ συμφέροντι τῆς ὀρθοδοξίας καὶ συστάσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας κατὰ τὴν
d. 15. et 16. m. Iul. a. 518 παρελθοῦσαν κυριακήν τε καὶ δευτέραν λειτουργίας ἐπιτελουμένης ἐν τῆι ἁγίαι τοῦ θεοῦ
L V 164 μεγάληι ἐκκλησίαι τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως μιᾶι φωνῆι ἐκίνησε τὸν ἀναριθμήτων μυριάδων λαόν, ὥστε ζήλωι θείωι τοῦτον ἐκκαυθέντα ἐπὶ πολὺ καὶ ἐπιμόνως αἰτῆσαι τὴν ὑμετέραν μακαριότητα ἐπὶ τοῦ ἄμβωνος ἀνελθεῖν καὶ προσφωνῆσαι ὑπὲρ τῆς ὀρθῆς πίστεως, ὑπὲρ ἧς ἀεὶ ἠγωνίσασθε καὶ ἀγωνίζεσθε, καὶ τοῦτο ποιησάντων ὑμῶν ἐκβοήσεις γεγόνασι, καθὼς εἴρηται, πλεῖσται καὶ ἐπίμονοι τοῦ λαοῦ, ὑμᾶς μὲν ἐπὶ τῆι ὀρθοδοξίαι εὐφημοῦντος, τοὺς δὲ πρὸ ὑμῶν ἐκβληθέντας πατέρας ἀνακληθῆναι ἐξαιτοῦντος, ὁ δὲ ὑμέτερος ἄγγελος τῆι ἡμετέραι δοκιμασίαι τὸ πᾶν ἀποδεδωκὼς τὰ δέοντα σκοπῆσαι προσέταξεν, ἀναγκαῖον
M VIII 1043 ἐλογισάμεθα τὰ παρακολουθήσαντα καὶ τυπωθέντα παρ' ἡμῶν δι' ἀναφορᾶς πρῶτον τῆι ὑμετέραι μακαριότητι ἀναγάγαι καὶ τότε δι' ὑμῶν καὶ τῶι εὐσεβεστάτωι καὶ κρατίστωι
d. 20. m. Iul. a. 518 ἡμῶν βασιλεῖ δῆλα καταστῆσαι· ἔστι δὲ ταῦτα. κατὰ τὴν εἰκάδα τοῦ ἐνεστῶτος Ἰουλίου μηνὸς τῆς παρούσης ἐνδεκάτης ἐπινεμήσεως, ὑπατείας Μάγνου τοῦ λαμπροτάτου, ἅπαν τὸ μοναχικὸν τάγμα τῆς φιλοχρίστου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως ἐκ διαφόρων συνελθὸν μοναστηρίων, τοῦτο μὲν ἀρχιμανδριτῶν, τοῦτο δὲ καὶ τῶν λοιπῶν, λιβέλλους προσδέδωκε τῆι ἐνδημούσηι ταύτηι πάσηι ἡμῶν συνόδωι, αἰτοῦν καὶ ἀναγνωσθῆναι τούτους καὶ τὰ περιεχόμενα τοῖς λιβέλλοις κεφάλαια δοκιμασθέντα παρ' ἡμῶν πέρατι παραδοθῆναι,

---

O [= aerv], I

3 ὁμοίως om. O^e 4 ὁμοίωσ ἐπέδωκα $O^eΛ$ 5 ὁμοίως om. $O^eΛ$ 6 μονῆς om. $O^eΛ$ ἐπέδωκα ὁμοίωσ O^a 7 κωνσταντῖνοσ O^{ae} ἰω O^v 8. 9 ὁμοίωσ ἐπέδωκα $O^eΛ$ 10 τοῦ καπροέλησ O^{av} om. $O^rΛ$ 11 συμεώνησ O^e 11. 12. 13. 14. 16. 17 ὁμοίως om. $O^eΛ$ 13 ἀλφειὸσ O^e 15 ἰουγατῶν O^{ae} ἰουγάπων $O^eΛ$ 18 τὸν πριάρχην I ἐνδημούσησ O ἐν κωνσταντινουπόλει I 19 η̄ in mg. O^a 21 ὁ^1 om. O^rI 24 μεγάληι om. $O^eΛ$ ἀναριθμήτων scripsi ἀναρίθμητον $O^{ar}Λ$ ἀρίθμητον O^v ἀναρίθμητον τῶν O^eI 25 καῖ om. O^a 28 τῆσ O^r εὐφημοῦντεσ O^v 32 ἀναγαγεῖν O^{av} καὶ^2 om. $O^{aev}Λ$ 33 ἡμῶν om. O^rI 35 συνελθὼν O^v 36 μοναστηριων OΛ μοναχῶν I προδέδωκε O^r 37 συνόδω ἡμῶν O^e

μᾶλλον δὲ τύπωι συνοδικῶι ὑποβληθῆναι. ἀναγνωσθῆναι τοίνυν ποιήσαντες τοὺς λιβέλλους, οὓς καὶ ὑπετάξαμεν τῶιδε τῶι τύπωι, ταῦτα περιέχειν ἐν τούτοις ἐγνώκαμεν.

Πρώτην αἴτησιν οἱ λίβελλοι περιέχουσιν ὥστε τοὺς ἐν ὁσίαι τῆι μνήμηι Εὐφήμιον καὶ Μακεδόνιον ἐκβληθέντας καὶ ἐν ἐξορίαι τετελευτηκότας δικαίως καὶ κανονικῶς ἀνακληθῆναι καὶ ἀποδοθῆναι τῶι καταλόγωι τῶν πρὸ αὐτῶν ἐνταῦθα ἐν κυρίωι ἀναπαυσαμένων ἀρχιεπισκόπων, πάντων ἀργῶν μενόντων τῶν κατ' αὐτῶν ὁπωσοῦν γενομένων, ἐντεθῆναι δὲ καὶ τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις τὰς τούτων προσηγορίας, καθὼς ἅπας ὁ λαὸς καὶ τὸ μοναχικὸν τάγμα ἐπιμόνως καὶ ἐπὶ πολὺ ἐξεβόησαν. ἡμεῖς δὲ τάξιν εὔτακτον τῆι αἰτήσει ἐπιθεῖναι σπουδάσαντες ἐζητήσαμεν τὰ πεπραγμένα ἐπ' αὐτοῖς καὶ γνόντες διὰ τῆς ἀναγνώσεως ὡς τὰ πλεῖστα τούτων οὔτε σὺν ἀκριβείαι προῆλθεν οὔτε πίστεως ἕνεκα δικαίως τὴν ἐκβολὴν ὑπέμειναν οἱ μνημονευθέντες πατέρες οὔτε ὡς παρασαλεύοντές τι τῶν πρότερον τῆι ὀρθοδοξίαι πεφυλαγμένων, ἀναγκαῖον ἐλογισάμεθα ταῖς αἰτήσεσι, παντὸς τοῦ λαοῦ σὺν γυναιξὶ καὶ παισὶ καὶ πάσης ἀξίας καὶ στρατείας ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦ μοναχικοῦ τάγματος ἐπιμόνως ἐκβοησάντων, κατὰ τοὺς προσδοθέντας λιβέλλους τὸ ἱκανὸν μετὰ τῆς ἀληθείας ποιῆσαι, ἵνα καθὼς καὶ οἱ ἐν ἁγίοις τὴν μνήμην Παῦλος καὶ Ἰωάννης καὶ Φλσβιανὸς πατέρες ταύτης τῆς βασιλίδος πόλεως γενόμενοι ἀνεκλήθησαν, οὕτω καὶ αὐτοὶ τῆς αὐτῆς τιμῆς καὶ τῆς ἐν ταῖς ἱεραῖς δέλτοις μνήμης ἀξιωθῶσιν. ἃ οὖν συνεωρακότες ἐτυπώσαμεν, πρέπον ὠιήθημεν ἀναγάγαι τῆι ὑμετέραι μακαριότητι καὶ δι' αὐτῆς τωι εὐσεβεστάτωι ἡμῶν βασιλεῖ.

Δεύτερον κεφάλαιον τοῖς λιβέλλοις περιείχετο ὥστε τοὺς διὰ τὴν αἰτίαν τῶν εἰρημένων πατέρων, Εὐφημίου φαμὲν καὶ Μακεδονίου, ἐξορισθέντας καὶ φυγαδευθέντας ἐπανελθόντας ἀποδοθῆναι τοῖς ἰδίοις βαθμοῖς. ἐπεὶ οὖν εὔλογος ἡ αἴτησις καὶ ἀκόλουθος τῆι προτέραι, συνείδομεν ὥστε τοὺς εἰρημένους βοηθηθῆναι καὶ ἀνενεχθῆναι ἐπὶ τὸν εὐσεβέστατον καὶ γαληνότατον ἡμῶν βασιλέα. L V 165

Τρίτον κεφάλαιον τῆι αἰτήσει περιείχετο ὥστε τὴν ἁγίαν καὶ μεγάλην σύνοδον τῶν τιη̄ πατέρων τῶν συναχθέντων κατὰ τὴν Νικαέων τῶν καὶ τὸ ἅγιον σύμβολον τῆς πίστεως καὶ ὁρισάντων καὶ ἐκφωνησάντων, εἰς ὃ καὶ ἐβαπτίσθημεν καὶ βαπτίζομεν, καὶ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ Νεκταρίου τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης συνελθοῦσαν καὶ κυρώσασαν τὸ προειρημένον ἅγιον σύμβολον τῶν αὐτῶν τιη̄ ἁγίων πατέρων καὶ τὴν ἐν Ἐφέσωι ὁμοίως βεβαιώσασαν τὸ αὐτὸ ἅγιον σύμβολον τῶν τιη̄ ἁγίων πατέρων καὶ τὴν ἐν Χαλκηδόνι ἐπισφραγίσασαν ὡσαύτως τὸ προειρημένον ἅγιον σύμβολον τῶν τιη̄ ἁγίων πατέρων ἐντεθῆναι τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις. ἐπεὶ οὖν εὔλογος ἡ αἴτησης, ἐπὶ συμφέροντι γὰρ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως τὸ γινόμενον γίνεται, ἄξιον ἐκρίναμεν κατὰ τὰς ἐκβοήσεις τοῦ λαοῦ καὶ τὰς προσφωνήσεις τῆς ὑμετέρας μακαριότητος καὶ κατὰ τὸν ἐπιδοθέντα λίβελλον παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων ἀρχιμανδριτῶν τε καὶ μοναχῶν τὰς ἁγίας ταύτας συνόδους ἀναγορεύεσθαι τοῖς διπτύχοις. M VIII 1046

Τέταρτον κεφάλαιον τῆι αἰτήσει τῶν εὐλαβεστάτων μοναχῶν περιείχετο ὥστε τὸ ὄνομα τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης προέδρου γενομένου τῆς Ῥωμαίων, Λέοντος φαμὲν τοῦ μακαριωτάτου, ἐν ταῖς ἱεραῖς δέλτοις ὁμοίως ἀναγορεύεσθαι, καθὼς καὶ αἱ ἐκβοήσεις τοῦ

O [= aerv], I

1 μᾶλλον — ὑποβληθῆναι om. O^{av} 3 περιέχουσιν I ἔχουσιν OΛ 5 αὐτῶν — ἀναπαυσαμένων ἐνταῦθα O^{e} ἐν O^{er}IΛ τῶ O^{av} 9 σπουδάζοντεσ O^{e} ἐξητήσαμεν I 10 προῆλθον O^{e} 11 δικαίωσ post οἱ repetunt O^{r}I 12 προτέρων O^{arv} ταῖσ αἰτήσεσι O^{e}IΛ τὰσ αἰτήσεισ O^{arv} 17 αὐτοὶ I οἱ αὐτοὶ O 18 ἀναγαγεῖν O^{av} 22/23 τῆ προτέρα ἀκόλουθοσ O^{e} 25 τῆ αἰτήσει O^{ervI}Λ τοῖσ λιβέλλοισ O^{a} 26 τῶν^{2} om. O^{arv}I 29 ἁγίων om. O^{er} 29/30 ἐν Ἐφέσωι — καὶ τὴν om. O^{av} 30 ἁγίων om. O^{aev} 31 ἁγίων om. O^{e} 32—36 ἐπεὶ — διπτύχοις om. O^{r}I 34 προφωνήσεισ O^{v} 35 εὐσεβεστάτων uitiosum, postulatur εὐλαβεστάτων, *uenerabilibus* Λ 37 εὐσεβεστάτων I om. O^{a} 38/39 λέοντοσ προέδρου γενομένου τῆσ ῥωμαίων ἐν ταῖσ I 39 ὁμοίωσ om. I αἱ om. O^{arv}

λαοῦ ἀνενδότως καὶ ἐπιμόνως γεγένηνται. ἐπεὶ οὖν ἡ ἐν Χαλκηδόνι ἁγία σύνοδος οὐ μόνον Λέοντος τοῦ ἐν ὁσίαι τῆι μνήμηι, ἀλλὰ καὶ Κυρίλλου τοῦ τῆς Ἀλεξανδρέων γενομένου θεοφιλοῦς ποιμένος μνήμην ἐπὶ τῆι ὀρθοδοξίαι πεποίηται καὶ Κυρίλλος μὲν ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων ἐν τοῖς διπτύχοις ἀναγορεύεται, Λέων δὲ ὁ τῆς ὁσίας μνήμης οὐκ ἀναφέρεται, εὔλογον ἐκρίναμεν τὸ λεῖπον ἀναπληρωθῆναι καὶ τοὺς ἴσως παρὰ τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου ἐπὶ συστάσει τῆς ὀρθοδοξίας τιμηθέντας ὁμοίως καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις ἐπὶ ὠφελείαι καὶ εἰρήνηι τῆς ἐκκλησίας κηρύττεσθαι.

Πέμπτον κεφάλαιον ἐν ταῖς αὐταῖς δεήσεσιν ἐνέκειτο ὥστε τὸν τολμήσαντα κατὰ τῆς ἐν Χαλκηδόνι ἁγίας συνόδου νεανιεύσασθαι καὶ βλάσφημα ῥήματα κατ' αὐτῆς ἐκχέαι, Σεβῆρον φαμὲν τὸν ἐν Ἀντιοχείαι ἀτάκτως καὶ προπετῶς ἐνεχθέντα, ἀναθέματι ὑποβληθῆναι, καθὼς καὶ αἱ ἐπίμονοι βοαὶ παντὸς τοῦ λαοῦ ἐγένοντο. ἐπεὶ τοίνυν ἔδει καὶ περὶ τούτου τύπον τὸν ἁρμόζοντα ἐκκλησιαστικῆι καταστάσει ἐξενέγκαι, ἀναγκαῖον ἐκρίναμεν πρῶτον τοὺς βλασφήμους αὐτοῦ λόγους ἐν μέσωι τῆς πάσης ταύτης συνόδου ἀναγνωσθῆναι πρὸς ἔλεγχον τῶν παρ' αὐτοῦ τολμηθέντων. ἔχει τοιγαροῦν τὰ παρ' αὐτοῦ κατὰ τῆς ἁγίας συνόδου τολμηθέντα τε καὶ βλασφημηθέντα ἐπὶ λέξεως οὕτως· 'τὰ ἐν Χαλκηδόνι ὑπὸ τῆς κατ' ἐκεῖνο καιροῦ συνειλεγμένης συνόδου τυπωθέντα καὶ τῶν ὑπὲρ ταύτης ἀγωνιζομένων ἀναθεματίζομεν.' αὕτη τῆς μιαρᾶς αὐτοῦ φωνῆς ἡ βλασφημία, οὐ μόνον δὲ αὕτη, ἀλλὰ καὶ ἕτεραι πολλαὶ δυσφημίαι ἐν βίβλοις αὐτοῦ πομπεύονται κατὰ ταύτην τὴν βασιλίδα πόλιν, αἷς οἱ τῆς ὀρθοδοξίας ἐρασταὶ ἐντυγχάνοντες ἐπεγγελῶσι τῆι αὐτοῦ φρενοβλαβείαι ἀλλοκότως φερομένου. ἐπεὶ οὖν αὐτοκατήγορον ἔχει τὸν ἔλεγχον οὐ μόνον ἐκ τῆς εἰρημένης ταύτης φωνῆς, ἀλλ' ὡς προγέγραπται, καὶ ἐξ ἑτέρων πλείστων τῆς αἰσχίσης αὐτοῦ γλώσσης δυσφημιῶν κατὰ τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου, τοῦτον δικαίως ἀναθέματι αἰωνίωι καὶ ἡμεῖς ὑπεβάλομεν,
L V 168 παντὸς πράγματος ὀνόματος ἀξίας ἐνεργείας Χριστιανῶι ἢ ἱερατικῶι ἁρμοζούσης ἢ ἁρμόσαι δυναμένης ἀλλοτριώσαντες καὶ γυμνὸν τῆς θείας κοινωνίας κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας καταστήσαντες, ἀνθ' ὧν καὶ βλασφημῆσαι καὶ συκοφαντῆσαι τὴν ἐν Χαλκηδόνι ἁγίαν σύνοδον ἐπεχείρησεν ἰδικῶς ἐπισφραγίσασαν τὸ σύμβολον τῶν τιη ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συναχθέντων ἀσάλευτόν τε καὶ ἀπαρεγχείρητον τοῦτο ὑπάρχειν κηρύξασαν, καθὼς καὶ οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ οἱ ἐν Ἐφέσωι συναχθέντες
M VIII 1047 ὅσιοι πάτερες ὁμοίως ἐβεβαίωσαν, μεθ' ὧν καὶ ἡ ἐν Χαλκηδόνι ἁγία σύνοδος τὰ ὅμοια ἐκδικεῖ προλάμπειν πανταχοῦ τοῦτο κελεύσασα. ἕνεκεν τούτου οὐ μόνον ὡς βλάσφημον, ἀλλὰ καὶ ὡς συκοφάντην καὶ πάσας τὰς ἁγίας συνόδους διὰ τῆς συνόδου ταύτης ὑβρίσαντα τὸν προειρημένον Σεβῆρον ἔρημον πάσης τιμῆς καταστήσαντες ἀναθέματι ὑπεβάλομεν. ταῦτα παρ' ἡμῶν δοκιμασθέντα καὶ τυπωθέντα ἐπὶ τὸν ὅσιον ἄγγελον τῆς σῆς μακαριότητος ἐσπουδάσαμεν δυσωπήσαντες καὶ ὑπογράψαντες ἕκαστος τῆι ἰδίαι χειρὶ ἀναγαγεῖν καὶ ὑποτάξαντες τοὺς προσδοθέντας ἡμῖν λιβέλλους πρὸς ἐπίγνωσιν ἀληθείας, ὥστε διὰ τῆς ὑμετέρας μακαριότητος ταῦτα ἐλθεῖν καὶ εἰς τὸν κράτιστον καὶ γαληνότατον ἡμῶν βασιλέα καὶ τὴν εὐσεβεστάτην καὶ φιλόχριστον αὐγούσταν καὶ τὴν ἔνδοξον αὐτῶν καὶ μεγάλην σύγκλητον.

O [ac, r usque ad 13 ἐκρί(ναμεν), v], I

5 ἴσους O^{av} 6/7 τοῖσ διπτύχοισ τοῖσ ἱεροῖσ O^{av} 9 νεανιεύεσθαι I 10 ἀναχθέντα I 11 αἱ om. O^{arv} πίμονοι I 12 ἐναρμόζοντα O ἐξενεχθῆναι O^{c} 13 - p. 67, 6 (ἐκρί)ναμεν · Λεοντίου om. O^{r} propter folii defectum 13 πάσησ ταύτησ τῆσ O^{c} 15 τε om. I 17 τὸν - - ἀγωνιζόμενον O^{arv} 19 οἱ] ἡ O^{v} 27 τὸ ἅγιον I 29 ὑπάρχον O^{a} 34 ὑποβάλλομεν O^{a}I ὑποβάλομεν O^{v} 36 προδοθέντασ O^{av} 37 προελθεῖν O^{a} 38 ἡμῶν αὐγούσταν I

Ὑπογραφαί

1 Θεόφιλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἡρακλείας Εὐρώπης ὑπέγραψα τῇ ἀναφορᾶι χειρὶ ἐμῇι: —

2 Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νικομηδέων μητροπόλεως ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι χειρὶ ἐμῇι: —

3 Βασιλίσκος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κυζικηνῶν μητροπόλεως ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι χειρὶ ἐμῇι: —

4 Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νικαέων μητροπόλεως ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι χειρὶ ἐμῇι: —

5 Μαρκιανὸς κατὰ φιλανθρωπίαν θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι χειρὶ ἐμῇι: —

6 Θεόδοτος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Γαγγρηνῶν μητροπόλεως ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι χειρὶ ἐμῇι: —

7 Ὑπάτιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κλαυδιουπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι : —

8 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Τυανέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι: —

9 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κλαυδιουπολιτῶν τῆς Ἰσαύρων χώρας ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι: —

10 Σχολαστίκιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ναζιανζοῦ ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι: —

11 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Βοσπόρου ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι: —

12 Πυθαγόρας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σινωπέων τῆς Ἑλενοποντίων ἐπαρχίας ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι: —

13 Ἀνδρέας χάριτι θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Τιανῶν τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι χειρὶ ἐμῇι: —

14 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Ἀδριανούπολιν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι: —

15 Θαλάσσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Δορυλαίου ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι: —

16 Δωρόθεος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Κώων νήσου ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι: —

17 Ἀμμώνιος συγχωρήσει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀβυδηνῶν ὑπέγραψα: —

18 Εὐστάθιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Φιλαδελφέων μητροπόλεως τῆς Λυδῶν ἐπαρχίας ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι: — L V 160

19 Πλάτων ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κρατιανῶν πόλεως ὑπέγραψα: —

20 Φωκᾶς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Δαρδάνου ὑπέγραψα: —

---

1 sq. cf. catalogum episcoporum Coll. Auell. 234

O [= aev], l [usque ad 7]

1 **al** ὑπογραφαί O^a om. l 2 ἐλέω O^el 3. 5. 7 χειρὶ ἐμῇι om. $O^e\Lambda$ 4. 6. 8 ἐλέει θεοῦ om. $O^e\Lambda$ 4. 6 ἐλέω l 4 τῆσ — μητροπόλεωσ O^{av}l νικομηδείασ $O^e\Lambda$ 6 τῆσ — μητροπόλεωσ O^{av}l κυζίκου $O^e\Lambda$ 8—p. 66, 34 Ἀναστάσιος — χειρὶ ἐμῇι] καὶ οἱ λοιποὶ l 8 τῆσ — μητροπόλεωσ O^{av} νικαίασ $O^e\Lambda$ 10 κατὰ — θῦ O^{av} om. $O^e\Lambda$ τῆσ — μητροπόλεωσ O^{av} χαλκηδόνοσ $O^e\Lambda$ χαλκηδονέων O^v 11. 13 χειρὶ ἐμῇι om. O^e 12—22 ἐλέει θεοῦ om. $O^e\Lambda$ 14 μητροπόλεωσ om. $O^e\Lambda$ 14/15 ὀνορεατῶν O^{av} 16 τυάνων μητροπόλεωσ O^{av} τυανέων $O^e\Lambda$ 20 σχολαστικὸσ $O^e\Lambda$ 20/21 Ναζιανζοῦ — ἐπίσκοπος om. O^v 21 βοσπόρου O^e 22 σινωπέων $O^e\Lambda$ σινωπέων μητροπόλεωσ O^{av} 24 χάριτι θεοῦ om. $O^e\Lambda$ τιάνων O^e *Teorum* Λ τυάνων μ̄ρ̄οπόλεωσ O^{av} ὀνορεατῶν O^a ὀνονεατῶν O^v 25 χειρὶ ἐμῇι om. O^e 26. 28 ἐλέει θεοῦ om. $O^e\Lambda$ 26 ἁγίας τοῦ θεοῦ om. $O^e\Lambda$ 27 ὀνορεατῶν O^a ὀνονεατῶν O^v 28 δορυλέου O^e δορυλλέου O^{av} 29 νήσσου O^v τῇι ἀναφορᾶι om. O^{av} 31. 33. 34 ἐλέει θεοῦ om. $O^e\Lambda$ 31 μητροπόλεωσ suspectum, om. Λ λυδωνῶν O^v 33 μ̄ρ̄οπόλεωσ O^{av} 34 τῆσ δαρδάνου O^e

21 AMANTIVS EXIGVVS EPISCOPVS NICOPOLITANAE CIVITATIS MYSIAE SECVNDAE SVBSCRIPSI PROPRIA MANV: —

M VIII 1050

22 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νεοκαισαρέων τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι χειρὶ ἐμῇι: —

23 Παῦλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Καισαρείας Βιθυνίας ὑπέγραψα: —

24 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Φαναγορέως ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι: —

25 Ἀκύλας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πρυμνησίων πόλεως ὑπέγραψα: —

26 Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀναστασιουπόλεως τῆς Φρυγῶν Πακατιανῆς ἐπαρχίας ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι: —

27 Πελάγιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Αἰζανιτῶν πόλεως ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι: —

28 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Γαργαρέων ἐπαρχίας Ἀσίας ὑπέγραψα: —

29 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Βασιλινουπόλεως ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι: —

30 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ὑματῶν πόλεως τῆς Παμφύλων χώρας ὑπέγραψα: —

31 Φωτεινὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Οὐαμανενδεωτῶν πόλεως τῆς Παμφύλων χώρας ὑπέγραψα: —

32 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Μητροπόλεως τῆς Πισιδῶν χώρας ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι: —

33 Κόνων ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀδριανουπόλεως ὑπέγραψα: —

34 Μάμας ὁ ἐλάχιστος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀριστιανῶν πόλεως ἐπαρχίας Φρυγίας Πακατιανῆς ὑπέγραψα: —

35 Μακεδόνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἐλούζων ὑπέγραψα: —

36 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ὑδητῶν πόλεως ὑπέγραψα: —

37 Μαρκιανὸς ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Μαρκιανὴν τὴν πόλιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι: —

38 Ἀντίπατρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι: —

39 Γοργόνιος ἐπίσκοπος οὐραδίας ὑπέγραψα: —

40 Φώτιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος ἐλέει θεοῦ τῆς Εὐδοκιατῶν τῆς Λυκίων ἐπαρχίας ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι χειρὶ ἐμῇι: —

41 Ἰωάννης ἁμαρτωλὸς ἐπίσκοπος Ὀλύμπου τῆς Λυκίων ἐπαρχίας ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι χειρὶ ἐμῇι: —

42 Νικόλαος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Ῥοδιαπολιτῶν ἁγίας τοῦ δεσπότου θεοῦ ἐκκλησίας, ἥτις ἐστὶ μία τῆς Λυκίων ἐπαρχίας, ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι χειρὶ ἐμῇι: —

O [= aev]

1/2 om. O^{av} 1 *eps exiguus* Λ EXIGVS O^{e} 1/2 *propria manu sub.* Λ 1 CEVMBSCRIPSI O^{e} 3—19 ἐλέει θεοῦ om. $O^{e}Λ$ 4 τῇι — ἐμῇι om. $O^{e}Λ$ 7 προιμνησίων O^{e} 8/9 καπατιανῶν ἐπαρχίασ O^{av} πακατιανῆσ O^{e} 9 τῆ ἀναφορᾶ O^{e} om. $O^{av}Λ$ 10 αἰζιανιτῶν O^{av} τῇι ἀναφορᾶι om. O^{av} 12 τῇι ἀναφορᾶι om. $O^{e}Λ$ 13 ὑματῶν [*Commadorum* Λ] corruptum, Σεννέων p. 74.8 17 πισσιδῶν O^{e} 17/18 τῇι ἀναφορᾶι om. $O^{e}Λ$ 19 ἀριαδνουπόλεωσ O^{e} *Adrianae* Λ 20 ὁ — θῦ O^{a} ἐλέει θῦ ἐλάχιστοσ O^{v} om. $O^{e}Λ$ 21 καπατιανῆσ O^{av} om. $O^{e}Λ$ 22. 23 ἐλέει θεοῦ om. $O^{e}Λ$ 24 ἐλάχιστος om. $O^{e}Λ$ 25 τῇι ἀναφορᾶι om. $O^{e}Λ$ 26 om. Λ ἐλέει θεοῦ om. O^{e} 27 corruptum 28 ἐλάχιστος om. $O^{e}Λ$ ἐλέει θεοῦ om. $O^{e}Λ$ 29 τῇι — ἐμῇι om. O^{e} 30/31 post 32—34 coll. O^{a} 30 ἁμαρτωλὸς om. $O^{e}Λ$ 30/31 · 33/34 τῇι — ἐμῇι om. $O^{e}Λ$ 32 ἐλάχιστος om. $O^{e}Λ$ δεσπότου om. $O^{e}Λ$ 33 ἥτις — μία om. $O^{e}Λ$

Λίβελλος τῶν μοναχῶν πρὸς τὴν ἐνδημοῦσαν σύνοδον, ὥιτινι συνέζευκται καὶ ὅπως ἐκηρύχθησαν αἱ τέσσαρες ἐν τῆι ἐκκλησίαι σύνοδοι

26 Τοῖς θεοφιλεστάτοις καὶ ὁσιώτατοις πατράσι καὶ ἐπισκόποις Θεοφίλωι Βασιλίσκωι 'Αναστασίωι Μαρκιανῶι Θεοδότωι 'Υπατίωι Θεοδώρωι 'Ιωάννηι Πυθαγόραι καὶ τῆι λοιπῆι εὐαγεῖ συνόδωι ἐνδημούσηι κατὰ ταύτην τὴν βασιλίδα πόλιν παρὰ 'Αλεξάνδρου Κώνστα Διογένους Εὐηθίου 'Αντωνίου 'Ακακίου 'Ιωάννου Δόμνου Λεοντίου 'Ιωάννου Πολυχρονίου 'Ανατολίου Μαρτυρίου Κυριακοῦ 'Ιουλιανοῦ 'Αλεξάνδρου 'Ιακώβου Χριστίνου 'Ιωάννου Βασιλίσκου Βαβύλα 'Υπατίου Μάρκου καὶ τῶν λοιπῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιμανδριτῶν τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων τῶν διακειμένων κατὰ τὴν φιλόχριστον καὶ L V 172
βασιλίδα πόλιν καὶ παντὸς τοῦ μοναχικοῦ τάγματος. Μέλει μὲν τῆι ὑμετέραι ἁγιω-
σύνηι τῆς πίστεως τῆς ὀρθῆς καὶ τῆς ἄλλης εὐταξίας τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν καὶ πρὸ M VIII 1051
τῆς ἡμετέρας αἰτήσεως· ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡμᾶς ἔδει μέρος γενέσθαι τῶν εἰς δόξαν θεοῦ συντελούντων, δίκαιον ἡγησάμεθα πρῶτον μὲν εὐχαριστῆσαι τῶι σκοπῶι τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης καὶ τῶι εὐσεβεῖ ζήλωι τῶν καλλινίκων ἡμῶν βασιλέων, εἶθ' οὕτως ἐπὶ τὴν παροῦσαν ἰδεῖν δέησιν, δι' ἧς ἀξιοῦμεν πάντες ἡμεῖς καὶ δι' ἡμῶν ὁ λοιπὸς κατάλογος
τῶν εὐλαβεστάτων μοναχῶν ὡς ἐκ μιᾶς γνώμης τὰ καλῶς καὶ συμφερόντως κινηθέντα ἐν τῆι ἁγιωτάτηι μεγάληι ἐκκλησίαι τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως παρὰ τοῦ πιστοτάτου λαοῦ καὶ τὰ προσφωνηθέντα πρὸς τὸν αὐτὸν φιλόχριστον λαὸν παρὰ τοῦ τὰ πάντα ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου 'Ιωάννου, ταῦτα διὰ φωνῆς τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου ἐγγράφως δέξασθαι τὸ κῦρος καὶ τοὺς οὐκ
ἴσμεν ὅπως ἐξεωθέντας ἐν ὁσίαι τῆι μνήμηι γενομένους πατέρας ἡμῶν, φαμὲν Εὐφήμιον καὶ Μακεδόνιον, τούτους ἐπὶ τοῦ παρόντος δικαίως καὶ κανονικῶς ἀνακληθῆναι καὶ ἀποδοθῆναι τῶι καταλόγωι τῶν πρὸ αὐτῶν ἐνταῦθα ἐν κυρίωι ἀναπαυσαμένων ἀρχιεπισκόπων, πάντων ἀργῶν μενόντων τῶν κατ' αὐτῶν ὁπωσοῦν γενομένων, προστεθῆναι δὲ ταῖς ἁγίαις δέλτοις σὺν αὐτοῖς καὶ τὸ θεοφιλὲς ὄνομα τοῦ τῆς 'Ρωμαίων ἀρχιεπισκόπου γενο-
μένου Λέοντος. τὸ δὲ πάντων μέγιστον καὶ πάντας διεγεῖρον πρὸς τὴν ὀρθοδοξίαν, αἰτοῦμεν ὑμᾶς, ὁσιώτατοι, ὅπως καὶ τὰς κατὰ καιρὸν ὑπὲρ εὐσεβείας συναθροισθείσας ἁγίας συνόδους ἐντεθῆναι ταῖς αὐταῖς δέλτοις, τουτέστι τήν τε ἐν Νικαίαι ἐκφωνήσασαν τὸ ἅγιον σύμβολον, ἐν ὧι ἐβαπτίσθημεν καὶ βαπτίζομεν, καὶ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει τοῦτο κυρώσασαν καὶ τὴν ἐν 'Εφέσωι ὁμοίως βεβαιώσασαν καὶ τὴν ἐν Χαλκηδόνι ὡσαύτως ἐπι-
σφραγίσασαν. πρὸς τούτοις δὲ παρακαλοῦμεν προστεθῆναι καὶ τοῦτο ὥστε καὶ Σεβῆρον τὸν ἄθεσμα κατὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας τολμήσαντα εἰπεῖν ἀναθεματισθῆναι. ὁμοίως δὲ ἐξαιτοῦμεν καὶ τοὺς διὰ τὴν αἰτίαν τῶν προειρημένων ὁσιωτάτων πατέρων ἐξελαθέντας ἐπισκόπους τε καὶ κληρικοὺς καὶ ἀρχιμανδρίτας καὶ μοναχοὺς καὶ λαικούς, τούτους διὰ πρεσβείας ὑμετέρας γινομένης πρός τε τὸν ἁγιώτατον καὶ ὁσιώτατον ἀρχι-
επίσκοπον ἡμῶν καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην 'Ιωάννην καὶ τοὺς εὐσεβεστάτους καὶ καλλινίκους ἡμῶν βασιλεῖς ἐπανακληθῆναι καὶ ἀποδοθῆναι τῆι οἰκείαι τάξει. καὶ ἵνα μὴ εἰς πλῆθος λόγων ἐκτείνωμεν τὰς ἱκετείας, παρακαλοῦμεν τάς τε ἐκβοήσεις παντὸς τοῦ φιλοχρίστου λαοῦ καὶ τὰς προσφωνήσεις τὰς γενομένας ἐν τῆι εἰρημένηι ἁγιωτάτηι μεγάληι ἐκκλησίαι παρὰ τοῦ αὐτοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου διὰ

O [= ae, r (inde a 7 πολυχρονίου), vj, I

1 ἐνδημοῦσαν O ἐν κωνσταντινουπόλει I 2 ἐν — ἐκκλησίαι om. I 6 ἀντωνίνου O^{e} 8 βασιλικοῦ $O^{e}\Lambda$ 10 μέλλει O^{r} 11 τῆς τε O^{e} 12 ἔπει O^{e} 12/13 συντελούντων I λυσιτελούντων O 14 τῶ O^{r}I om. O^{aev} 17 καὶ μεγάλη O^{av} om. I 18 τὰ I om. O αὐτὸν $O^{ae}\Lambda$ αὐτοῦ O^{rv}I τά om. O^{v} 20 ἁγιωτάτης $O^{e}\Lambda$ ἡμῶν O^{r} 21 ἐξεωσθέντας I φαμὲν om. I 30 'Εφέσωι — ἐν om. O^{av} 31 δὲ om. O^{av} 33 πρῶν O^{arv}I ἐπισκόπων $O^{e}\Lambda$ 35 καὶ ὁσιώτατον om. I 38 παντὸς om. I τοῦ om. O^{r} 38 προφωνήσεισ O^{r} γινομένας O^{av} 40 ἀρχιεπισκόπου om. I

ἱερᾶς ὑμῶν φωνῆς καὶ ὑποσημειώσεως καὶ εὐσεβοῦς τύπου τοῦ **καλλινίκου ἡμῶν βασιλέως** βεβαιωθῆναι. τὰς δὲ ἐκβοήσεις καὶ προσφωνήσεις ὑπετάξαμεν.

Ἴσον ὑπογραφῶν

1 Ἀλέξανδρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Δαλματίου καὶ ἔξαρχος τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇ: —

L V 173
M VIII 1054

2 Κώνστας πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Δίου προτάξας τῇι ἰδίαι μου χειρὶ τὸν τίμιον σταυρὸν καὶ τὸ ὄνομά μου ὑπέγραψα τοῖσδε τοῖς λιβέλλοις διὰ χειρὸς Στρατονίκου πρεσβυτέρου καὶ δευτεραρίου μου: —

3 Διογένης πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Θαλασσίου τῶν ἐπίκλην Ἀνυποδέτων προτάξας τῇι ἰδίαι μου χειρὶ τὸν τίμιον σταυρὸν καὶ τὸ ὄνομά μου ὑπέγραψα διὰ Χρηστοῦ ἀναγνώστου διὰ τὸ ἐμὲ γήραι κρατεῖσθαι καὶ μὴ δυνάμενον τὰ ὅλα δι' ἑαυτοῦ ὑπογράψαι: —

4 Εὐήθιος διάκονος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς εὐαγοῦς μονῆς τῶν Ἀκοιμήτων ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇ: —

5 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἐν ἁγίοις Εὐσεβίου ὑπέγραψα τοῖς λιβέλλοις χειρὶ ἐμῇ: —

6 Ἀντώνιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς εὐαγοῦς μονῆς τῶν Ἀβραμίου ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇ: —

7 Ἀκάκιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς εὐαγοῦς μονῆς τοῦ ἁγίου Κυριακοῦ ὑπέγραψα τοῖσδε τοῖς λιβέλλοις: —

8 Δόμνος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Ἰὼβ προτάξας τῇι ἰδίαι μου χειρὶ τὸν τίμιον σταυρὸν καὶ τὰ ὀνομά μου τὰ λοιπὰ ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Γυμνασίου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου μου διὰ τὸ ἐμὲ γέροντα εἶναι καὶ ἀσθενῆ καὶ μὴ δυνάμενον τὰ ὅλα δι' ἑαυτοῦ ὑπογράψαι: —

9 Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Μανουηλίου προτάξας τῇι ἰδίαι μου χειρὶ τὸν τίμιον σταυρὸν καὶ τὸ ὄνομά μου τὰ λοιπὰ ὑπέγραψα τοῖσδε τοῖς λιβέλλοις διὰ χειρὸς Τρύφωνος πρεσβυτέρου μου διὰ τὸ ἐμὲ γέροντα εἶναι καὶ μὴ δύνασθαι τὰ ὅλα ὑπογράψαι: —

10 Λεόντιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἐν ὁσίοις Τρύφωνος ὑπέγραψα τοῖσδε τοῖς λιβέλλοις χειρὶ ἐμῇ: —

11 Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν ἐπίκλην Κώνστα προτάξας τῇι ἰδίαι μου χειρὶ τὸν τίμιον σταυρὸν ὑπέγραψα τοῖσδε τοῖς λιβέλλοις διὰ

O [= ac, r usque ad 14, v, l [usque ad 14]

3 ἴσον ὑπογραφῶν O^{av} ὑπογραφαί $O^{e}I$ om. O^{r} 4 ἐλέω $O^{er}I$ καὶ om. $O^{e}Λ$ 4 5 μονῆσ τοῦ τῆσ ὁσίασ μνήμησ δαλματίου [δίου O^{r}] $O^{r}I$ om. O^{aev} 7. 11 τῆσ ὁσίασ μνήμησ $O^{arv}I$ ὁσίου O^{e} 8—10 προτάξας — δευτεραρίου μου om. $O^{e}Λ$ 8 ὑπογράψασ O^{r} 9 τοῖς om. O^{r} πρεσβυτέρου om. O^{r} δευτεριαρίου O^{arv} 12 ἐπίκλην om. $O^{e}Λ$ ἀνυποδύτων O^{e} 12—14 προτάξας — ὑπογράψαι om. $O^{e}Λ$ 14 δύνασθαι $O^{r}I$ 15—p. 71, 29 ὑπέγραψα] καὶ οἱ λοιποί $O^{r}I$ 15 τῆς εὐαγοῦς om. $O^{e}Λ$ 16 χειρὶ ἐμῇ om. $O^{e}Λ$ 17 ἐλέει θεοῦ om. $O^{e}Λ$ 18 μονῆς om. $O^{e}Λ$ τοῖς — ἐμῇ om. $O^{e}Λ$ 19. 20 post 21. 22 coll. O^{a} 19 ἀντωνῖνοσ O^{e} τῆς εὐαγοῦς om. $O^{e}Λ$ 20 χειρὶ ἐμῇ om. $O^{e}Λ$ 21 ἐλέει θεοῦ om. $O^{e}Λ$ τῆς εὐαγοῦς om. $O^{e}Λ$ 22 τοῖσδε — λιβέλλοις om. $O^{e}Λ$ 23—26 προτάξας — ὑπογράψαι] ὑπέγραψα $O^{e}Λ$ 26 καὶ ἀσθενῆ om. O^{v} δύνασθαι O^{v} δι' ἑαυτοῦ om. O^{v} 27 μνήμης om. O^{a} 28—30 προτάξας — ὑπογράψαι] ὑπέγραψα $O^{e}Λ$ 29 τοῖσδε — λιβέλλοις om. O^{v} τρύφωνοσ — μου O^{a} γυμνασίου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου μου O^{v} 31 μονῆς om. O^{e} 32 τοῖσδε — ἐμῇ om. $O^{e}Λ$ 33 ἐπίκλην om. $O^{e}Λ$ 33—p. 69, 2 προτάξας — εἰδέναι] ὑπέγραψα $O^{e}Λ$

χειρὸς Σεργίου τοῦ ἐμοῦ διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίου διὰ τὸ ἐμὲ γράμματα μὴ εἰδέναι: —

12 Πολυχρόνιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἐν τῶι αἰθρίωι ὑπέγραψα: —

13 Σωφρόνιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἐπίκλην ἐν τῶι καλάμωι ὑπέγραψα: —

14 Ἀνατόλιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς Ἀστερίου ὑπέγραψα τοῖς λιβέλλοις χειρὶ ἐμῆι: —

15 Μαρτύριος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς κατὰ Βασιανὸν τὸν τῆς ὁσίας μνήμης προτάξας τῆι ἰδίαι μου χειρὶ τὸν τίμιον σταυρὸν καὶ τὸ ὄνομά μου τὰ λοιπὰ ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Ἰωσηφίου διακόνου καὶ μοναχοῦ τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου διὰ τὸ ἐμὲ γέροντα εἶναι καὶ μὴ δύνασθαι τὰ ὅλα ὑπογράψαι: —

16 Κυριακὸς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἐπίκλην τῶν Σύρων ἐπιδοὺς τούσδε τοὺς λιβέλλους καὶ αἰτήσας πάντα τὰ προγεγραμμένα ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῆι: —

17 Ἰουλιανὸς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἐν ὁσίοις Φωκᾶ ὑπέγραψα τοῖς λιβέλλοις διὰ χειρὸς Δημητρίου τοῦ ἐμοῦ διακόνου προτάξας τῆι ἰδίαι μου χειρὶ τὸν τίμιον σταυρὸν διὰ τὸ ἐμὲ γράμματα μὴ εἰδέναι: —

18 Ἰάκωβος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Ῥωμαίων τῆς ἐν τῶι Πετρίωι ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῆι: —

19 Χριστῖνος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἐν ὁσίοις Θεοδώρου προτάξας τῆι ἰδίαι μου χειρὶ τὸν τίμιον σταυρὸν ὑπέγραψα τοῖσδε τοῖς λιβέλλοις διὰ χειρὸς Θεοδώρου μοναχοῦ διὰ τὸ ἐμὲ ἀσθενεῖς ἔχειν τὰς χεῖρας: —

20 Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῶν Στουδίου προτάξας τῆι ἰδίαι μου χειρὶ τὸν τίμιον σταυρὸν καὶ τὸ ὄνομά μου τὰ λοιπὰ ὑπέγραψα τοῖσδε τοῖς λιβέλλοις διὰ χειρὸς Θεοδώρου ἀναγνώστου καὶ μοναχοῦ διὰ τὸ ἐμὲ γέροντα εἶναι καὶ ἀσθενῆ: —

21 Βασιλίσκος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς ἁγίας Εὐφημίας τῆς ἐν τοῖς Ὀλυβρίου προτάξας τῆι ἰδίαι μου χειρὶ τὸν τίμιον σταυρὸν καὶ τὸ ὄνομά μου τὰ λοιπὰ ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Ἀνδρονίκου πρεσβύτερου τοῖσδε τοῖς λιβέλλοις διὰ τὸ ἐμὲ γέροντα εἶναι καὶ τρέμειν: —

22 Βαβύλας πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἐν ἁγίοις Δανιὴλ τοῦ ἐν τῶι στύλωι ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῆι: —

23 Ὑπάτιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Ὀλυμπίου ὑπέγραψα: —

24 Μάρκος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς ἐπίκλην Ἱερουσαλὴμ ὑπέγραψα τοῖσδε τοῖς λιβέλλοις αἰτήσας πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς ἐμφερόμενα: —

25 Κυριακὸς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Ἀναστασίου ἐν τῶι ἀγωγῶι προτάξας τῆι ἰδίαι μου χειρὶ τὸν τίμιον σταυρὸν ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Σαββατίον τοῦ ἐμοῦ ἀποκρισιαρίου τοῖσδε τοῖς λιβέλλοις: —

O [= aev]

1 γράφειν O^a 3. 5 ἐλέει θεοῦ om. $O^eΛ$ 3. 4 *s. Michaelis in Ethrio* Λ 5—7 ἐπίκλην — τῆς O^e om. O^{av} 7. 8 τοῖς — ἐμῆι om. $O^eΛ$ 9. 10 τῆς¹ — μνήμης] τοῦ ὁσίου βασιανοῦ $O^eΛ$ 10—12 προτάξας — ὑπογράψαι] ὑπέγραψα $O^eΛ$ 13 τῆς O^e τὸ O^a τῶν O 13—15 ἐπιδοὺς — ἐμῆ O^{av} ὑπέγραψα $O^eΛ$ 17. 18 τοῖς — εἰδέναι om. $O^eΛ$ 20 χειρὶ ἐμῆι om. $O^eΛ$ 22/23 προτάξας — χεῖρας O^{av} ὑπέγραψα $O^eΛ$ 24 τοῦ — Ἰωάννου om. $O^eΛ$ 25—27 προτάξας — ἀσθενῆ O^{av} ὑπέγραψα $O^eΛ$ 28 βασιλικὸς O^e *Basilius* Λ τῆς² om. O^{av} 29 ὀλυμβρίου $O^eΛ$ 29—31 προτάξας — τρέμειν O^{av} ὑπέγραψα $O^eΛ$ 32 ἐν ἁγίοις O^{av} ὁσίου $O^eΛ$ τοῦ³ cf. p. 36, 2. 47, 8 τῆς O 33 χειρὶ ἐμῆι om. $O^eΛ$ 35 ἐλέει θεοῦ om. $O^eΛ$ ἐπίκλην om. $O^eΛ$ 36 τοῖσδε — ἐμφερόμενα om. $O^eΛ$ 38. 39 προτάξας — λιβέλλοις O^{av} ὑπέγραψα $O^eΛ$

26 Σωφρόνιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Θεοδώρου Αἰγυπτίου ὑπέγραψα: —

27 Ἠλίας ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἐν ὁσίοις Εὐφημίου ὑπέγραψα τοῖσδε τοῖς λιβέλλοις χειρὶ ἐμῇ: —

L V 176 28 Ῥαβουλᾶς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἐπίκλην τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Ἠλία ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Θωμᾶ διακόνου διὰ τὸ ἐμὲ μὴ εἰδέναι Ἑλληνιστί: —

M VIII 1055 29 Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἐπίκλην Κυριακοῦ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης ὑπέγραψα: —

30 Ἄριστων πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἐπίκλην Ἰωάννου ὑπέγραψα τοῖς λιβέλλοις διὰ χειρὸς Ἀκακίου διακόνου διὰ τὸ ἐμὲ γράμματα μὴ εἰδέναι: —

31 Ζώσιμος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Μαξιμίνου αἰτήσας πάντα τὰ ἐμφερόμενα τοῖς λιβέλλοις ὑπέγραψα: —

32 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Κύρου πλησίον τοῦ ἁγίου Ῥωμανοῦ ἐν τοῖς Ἑλλεβίχου ὑπέγραψα τοῖς λιβέλλοις: —

33 Τιμόθεος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης ὑπέγραψα: —

34 Ζώιλος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Θεοδότου ὑπέγραψα τοῖς λιβέλλοις: —

35 Δωρόθεος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Θεοδώρου ὑπέγραψα τοῖς λιβέλλοις προτάξας τῇι ἰδίαι μου χειρὶ τὸν τίμιον σταυρὸν διὰ χειρὸς Πέτρου διακόνου διὰ τὸ ἐμὲ ἐγκλίνιον εἶναι: —

36 Ζωτικὸς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης ὑπέγραψα τοῖς λιβέλλοις: —

37 Παντολέων πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἐπιλεγομένης Βεναντίου ἐπιδοὺς τοὺς λιβέλλους ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇ: —

38 Ὑπάτιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Χαρισίου προτάξας τῇι ἰδίαι μου χειρὶ τὸν τίμιον σταυρὸν ὑπέγραψα τοῖσδε τοῖς λιβέλλοις διὰ χειρὸς Ἐλευθερίου διακόνου διὰ τὸ ἐμὲ γράμματα μὴ εἰδέναι: —

39 Εὐγένιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἐν τῶι Ξηροκίρκωι προτάξας τῇι ἰδίαι μου χειρὶ τὸν τίμιον σταυρὸν ὑπέγραψα τοῖς λιβέλλοις διὰ χειρὸς Ἐλευθερίου διακόνου διὰ τὸ ἐμὲ γράμματα μὴ εἰδέναι: —

40 Εὐτύχιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Λυκαόνων πλησίον τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου ἐπιδοὺς τοὺς λιβέλλους ὑπέγραψα: —

41 Ἀλέξανδρος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης ὑπέγραψα τοῖς λιβέλλοις: —

42 Συμεὼν πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῶν Καιουμᾶ ὑπέγραψα: —

43 Ἐλευθέριος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Παυλίνου ὑπέγραψα: —

44 Ἀμβρόσιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἁγίας Μαρίας τῆς ἐν τῶι λιθοστρώτωι ἐπιδοὺς τοὺς λιβέλλους ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇ: —

O [– aev]

1 μονῆς om. O^v 3 ἐλέει θεοῦ om. $O^eΛ$ 4 τοῖσδε — ἐμῇ om. $O^eΛ$ 6. 7 διὰ — Ἑλληνιστί om. $O^eΛ$ 8 ἐλέει θεοῦ om. $O^eΛ$ 9 τοῦ — μνήμης om. $O^eΛ$ 11 τοῖς — εἰδέναι om. $O^eΛ$ 12. 14 ἐλέει θεοῦ om. $O^eΛ$ 12 μαξίμου O^e 12—14 Μαξιμίνου — μονῆς τῶν om. Λ 12/13 αἰτήσας — λιβέλλοις om. O^e 14/15 πλησίον — Ῥωμανοῦ om. $O^eΛ$ 15 ἐλεβίχου $O^eΛ$ 15. 17/18 τοῖς λιβέλλοις om. $O^eΛ$ 19—21 τοῖς — εἶναι om. $O^eΛ$ 22 post 23. 24 coll. O^v πρεσβύτεροσ O *presbyter monasterii sancti Andreae prope portam Satur(n)inam* Λ τοῖς λιβέλλοις om. $O^eΛ$ 23 λεγομένησ $O^eΛ$ 24 ἐπιδοὺσ — ἐμῇ O^{ev} ὑπέγραψα $O^eΛ$ 25 ἐλέει θεοῦ om. $O^eΛ$ χαρσίου O^e 25—27 προτάξασ — εἰδέναι O^{ev} ὑπέγραψα $O^eΛ$ 28/29 τῇ ξηροκέρκω $O^eΛ$ 29/30 προτάξασ — εἰδέναι O^{ev} ὑπέγραψα $O^eΛ$ 32 ἐπιδοὺς — λιβέλλους om. $O^eΛ$ 33 τοῖς λιβέλλοις om. $O^eΛ$ 34 συμεώνησ $O^eΛ$ 36 ἐλέει θεοῦ om. O^e 35 ἐπιδοὺσ — ἐμῇ O^{ev} ὑπέγραψα $O^eΛ$

45 Σάβας πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἁγίου Θωμᾶ πλησίον τῆς κινστέρνης ὑπέγραψα τοῖς λιβέλλοις δι' Ἀουλσαβοῦ πρεσβυτέρου διὰ τὸ ἐμὲ γράμματα μὴ εἰδέναι: —

46 Παῦλος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Λυκαόνων ὑπέγραψα τοῖσδε τοῖς λιβέλλοις διὰ χειρὸς Ἰουλιανοῦ ἀναγνώστου διὰ τὸ ἐμὲ ἀσθενείαι συσχεθῆναι καὶ μὴ δυνηθῆναι ὑπογράψαι: —

47 Βιβέντιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἐπίκλην τῶν Ῥωμαίων ὑπέγραψα τοῖσδε τοῖς λιβέλλοις διὰ χειρὸς Στεφάνου μοναχοῦ τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου διὰ τὸ ἐμὲ γράμματα μὴ εἰδέναι: —

48 Ἀλέξανδρος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Κυκλωπίων ὑπέγραψα τοῖσδε τοῖς λιβέλλοις διὰ χειρὸς Φωκᾶ μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου διὰ τὸ ἐμὲ τὰς χεῖρας ἀλγεῖν καὶ μὴ δύνασθαι ὑπογράψαι: —

49 Ἰορδάνης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἁγίας Μαρίας πλησίον τοῦ ἁγίου Λουκᾶ ὑπέγραψα: —

50 Ζηνόβιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Μαρωνίου ἐν Συκαῖς ὑπέγραψα τοῖς λιβέλλοις: —

51 Ἀνατόλιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Φιλίππου ὑπέγραψα τοῖς λιβέλλοις χειρὶ ἐμῇι: —

52 Ἰάκωβος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἁγίας Μαρίας πλησίον τῶν Βουκολίων ἐπιδοὺς τούσδε τοὺς λιβέλλους ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Εὐσταθίου μοναχοῦ διὰ τὸ ἐμὲ ὀλιγογράμματον εἶναι προτάξας τὸν τίμιον σταυρὸν καὶ τὸ ὄνομά μου: —

53 Ἠλίας ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Σαμουὴλ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης τοῦ ὄντος ἐν Συκαῖς ἐπιδοὺς τούσδε τοὺς λιβέλλους ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Κοσμᾶ μοναχοῦ διὰ τὸ ἐμὲ γράμματα μὴ εἰδέναι προτάξας τῆι ἰδίαι μου χειρὶ τὸν τίμιον στὰυρόν: —

54 Λεόντιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἁγίου ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ τοῦ ἐν τοῖς Πουσέου ἐπιδοὺς τούσδε τοὺς λιβέλλους ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇι: —

Ὅπως ἐκηρύχθησαν ἐν τῇι ἐκκλησίαι αἱ σύνοδοι

L V 177
M VIII 1058

27 Εἰσόδου γενομένης κατὰ τὸ σύνηθες ἐν τῇι ἁγιωτάτηι ἡμῶν μεγάληι ἐκκλησίαι ἐν ἡμέραι κυριακῇι τῇι πεντεκαιδεκάτηι τοῦ ἐνεστῶτος Ἰουλίου μηνὸς τῆς ἐνδεκάτης ἐπινεμήσεως παρὰ τοῦ δεσπότου ἡμῶν τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἰωάννου, ὡς οὐκ ἀγνοεῖ καὶ ἡ ὑμετέρα θεοφίλεια, ἐν τῶι γενέσθαι αὐτὸν σὺν τῶι εὐαγεῖ κλήρωι περὶ τὸν ἄμβωνα φωναὶ γεγόνασιν ἀπὸ τοῦ λαοῦ λέγουσαι· a. 518

Πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ πατριάρχου, πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως, πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστας, πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ πατριάρχου· ἀκοινώνητοι διὰ τί μένομεν ἐπὶ τοσαῦτα

O [= ae, r (inde a 31), v], I [inde a 30]

1 σάββασ $O^{e}\Lambda$ 2/3 τοῖς — εἰδέναι om. $O^{e}\Lambda$ 4—6 τοῖσδε — ὑπογράψαι om. O^{e} 7 βιβέντιοσ O^{e} λιβέντιοσ O^{av} 8/9 τοῖσδε — εἰδέναι om. $O^{e}\Lambda$ 10 κυκλώπων $O^{e}\Lambda$ 11/12 τοῖσδε — ὑπογράψαι om. $O^{e}\Lambda$ 13. 15 ἐλέει θεοῦ om. $O^{e}\Lambda$ 13/14 τῆσ — λουκᾶ $O^{e}\Lambda$ πλησίον τοῦ — λουκᾶ τῆσ — μαρίασ O^{av} 16 τοῖς λιβέλλοις om. $O^{e}\Lambda$ 18/19 τοῖς — ἐμῇι om. $O^{e}\Lambda$ 20/22 ἐπιδοὺσ — μου O^{av} ὑπέγραψα $O^{e}\Lambda$ 23 ἐλέει θεοῦ om. $O^{e}\Lambda$ μονῆς om. Λ 23/24 τῆς ὁσίας — ὄντος om. $O^{e}\Lambda$ 24/26 ἐπιδοὺσ — σταυρόν O^{av} ὑπέγραψα $O^{e}\Lambda$ 27 ἐλέει θεοῦ om. $O^{e}\Lambda$ μονῆσ O^{e} om. O^{av} 28 Μιχαὴλ om. $O^{e}\Lambda$ 28/29 ἐπιδοὺσ — ἐμῇ O^{av} ὑπέγραψα $O^{e}\Lambda$ 30 om. O^{r} ἐν τῇ ἐκκλησίαι om. $O^{aav}\Lambda$ 13 Ἐσόδου O^{e} 32 τῆι om. $O^{r}I$ 34 καὶ om. I ἡμετέρα O^{v} 37 αὐγούστησ O^{ae}

ἔτη; διὰ τί οὐ κοινωνοῦμεν; ἐκ τῶν χειρῶν σου κοινωνῆσαι θέλομεν. ἐὲς ἄνελθε εἰς τὸν ἄμβωνα, ἐὲς πεῖσον τὸν λαόν σου. διὰ πολλῶν ἐτῶν κοινωνῆσαι θέλομεν. ὀρθόδοξος εἶ, τίνα φοβῆσαι; ἄξιε τῆς τριάδος· ἡ ἁγία Μαρία θεοτόκος ἐστίν. ἄξιε τοῦ θρόνου· ἡ ἁγία Μαρία θεοτόκος ἐστίν. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως, πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστας· Σεβῆρον τὸν Μανιχαῖον ἔξω βάλε· ὁ μὴ λαλῶν Μανιχαῖός ἐστιν. ἀνασκαφῆι τὰ ὀστέα τῶν Μανιχαίων. τὴν ἁγίαν σύνοδον ἄρτι κήρυξον. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως, πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ πατριάρχου· ἄξιε τῆς τριάδος, ἡ ἁγία σύνοδος ἄρτι κηρυχθήτω. ἄξιε τῆς τριάδος, ἡ ἁγία Μαρία θεοτόκος ἐστίν. ἄξιε τοῦ θρόνου, ἡ ἁγία Μαρία θεοτόκος ἐστίν· ἡ ἁγία σύνοδος τοῦτο εἶπεν. ὁ μὴ λαλῶν Μανιχαῖός ἐστι. νικᾶι ἡ πίστις τῆς τριάδος, νικᾶι ἡ πίστις τῶν ὀρθοδόξων. τὴν ἁγίαν σύνοδον ἄρτι κήρυξον· ὀρθόδοξος βασιλεύει, τίνα φοβῆσαι; νικᾶι ἡ πίστις τοῦ βασιλέως, νικᾶι ἡ πίστις τῆς αὐγούστας. τοῦ νέου Κωνσταντίνου πολλὰ τὰ ἔτη, τῆς νέας Ἑλένης πολλὰ τὰ ἔτη· πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ πατριάρχου· ἄξιε τῆς τριάδος· ἰουστῖνε αὔγουστε TVINCAS· τοῦ νέου Κωνσταντίνου πολλὰ τὰ ἔτη· ἢ ἐξέρχηι ἢ κηρύοσσεις. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως· ἰουστῖνε αὔγουστε TVINCAS· τὴν σύνοδον Χαλκηδόνος ἄρτι κήρυξον. ἰουστῖνος βασιλεύει, τίνα φοβῆσαι; Σεβῆρον τὸν Μανιχαῖον ἔξω βάλε. τὴν σύνοδον Χαλκηδόνος ἄρτι κήρυξον. ὁ μὴ ἀναθεματίζων Σεβῆρον Μανιχαῖός ἐστιν. ἀνάθεμα Σεβήρωι τῶι Μανιχαίωι· ὁ μὴ λαλῶν Μανιχαῖός ἐστι. Σεβῆρον ἔξω βάλε, τὸν νέον Ἰούδαν ἔξω βάλε, τὸν ἐπίβουλον τῆς τριάδος ἔξω βάλε. τὴν ἁγίαν σύνοδον ἄρτι κήρυξον. ἐὲς μαρτύρομαι· ἢ κηρύσσεις ἢ ἐξέρχηι. πίστις ἐστίν, οὐκ ἔνι θεωρεῖν. ἀδελφοὶ Χριστιανοὶ μία ψυχή. ἰουστῖνε αὔγουστε TVINCAS· εἰ φιλεῖς τὴν πίστιν, Σεβῆρον ἀναθεμάτισον. ἐὲς μαρτύρομαι· ἐὲς σύρω σε, ἐὲς τὰς θύρας κλείω. ὁ μὴ λαλῶν Μανιχαῖός ἐστιν. μαρτύρομαί σε· οὐδὲν παρ' ἐμέ. ὀρθόδοξος βασιλεύει, τίνα φοβῆσαι; τοῦ ὀρθοδόξου βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη· Σεβῆρον τὸν ἐπίβουλον τῆς τριάδος ἔξω βάλε, τὸν νέον Ἰούδαν ἔξω βάλε· ὁ μὴ λαλῶν Μανιχαῖός ἐστιν. ἐὲς σύναξιν τῆι συνόδωι, ἐὲς ἄρτι κήρυξον. μὰ τὸ εὐαγγέλιον, οὐδὲν παρ' ἐμέ, ἐὲς μαρτύρομαι. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως, τοῦ νέου Κωνσταντίνου πολλὰ τὰ ἔτη, τοῦ ὀρθοδόξου βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη, τῆς νέας Ἑλένης πολλὰ τὰ ἔτη· Σεβῆρον ἔξω βάλε, τὸν νέον Ἰούδαν ἔξω βάλε, τὸν ἐπίβουλον τῆς τριάδος ἔξω βάλε. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως· ἀδελφοὶ Χριστιανοὶ μία ψυχή. πίστις ἐστίν, οὐκ ἔνι ἁπλῶς. ἡ ἁγία Μαρία θεοτόκος ἐστίν· ταῦτα καὶ ἡ σύνοδος εἶπε.

L V 180
M VIII 1059

Ταῦτα αὐτῶν ἐκβοησάντων ἐδόθη αὐτοῖς ἀπόκρισις παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἰωάννου αὖτη· μακροθυμήσατε, ἀδελφοί, ἵνα πρότερον προσκυνήσωμεν τὸ ἅγιον θυσιαστήριον, καὶ μετὰ τοῦτο δίδωμι

O [= aerv], I

1 ἐὰσ I ut solet usque ad 20 3/4 ἡ ἁγία — θρόνου — θκοσ ἐστὶν Orl om. OaevΛ 4/5 αὐγούστησ Oaev 5 ἀνασκαφείη Oa 6—8 πολλὰ — θρόνου om. Orl 7/8 ἡ ἁγία σύνοδος — τριάδος om. Oav 9—11 ἡ ἁγίαι — κήρυξον om. I 12 αὐγούστησ Oae 14 TVNBICAC Oer om. OavI ἢ ἐξέρχη ἢ κηρύσσεισ OeΛ ἢ ἐξαρχὴ ἢ κηρύσσεις I ἡ ἐξαρ̃ ἣν κηρύσσεισ Or om. Oav 15 TVINCAC Or TVNBICAC Oe om. OavI 17 ἀναθεματίζων σεβῆρον [σευῆρον Oe] OerlΛ λαλῶν Oav 18 ἀνάθεμα — ἐστι om. OvΛ μανιχαίω Oae μανιχεῖ Or ἔξω βάλε σευῆρον OeΛ σεβῆρον ἔξω βάλε ἀνάθεμα σεβήρω τῶ μανιχαίω ὁ μὴ λαλῶν μανιχαῖοσ ἐστὶν Ov 20 ἢι Oerl ἃ ΛOav ἢ ἐξέρχη OeΛ ἢ ἐξαρχὴ Orl ἡ ἐξ ἀρχῆσ Oav ἔνι θεώριν Oael ἐπιθεωρεῖν Λ ἐνθεώριν Ov ἐνθεωρεῖν Or 21 TVINCAC Or TVNBICAC Oe om. OavI 25 τὸν νέον — βάλε OeΛ om. Oarvl σύναξον Oa 26 μὰ OerlΛ μετὰ Oav 27 πολλὰ — ἔτη τοῦ — κωνσταντίνου Orl 27/28 πολλὰ τὰ ἔτη τῆσ — ἑλένησ· τοῦ ὀρθοδόξου — ἔτη I 28/29 τὸν — ἰούδαν — βάλε om. I 30 ἔνι ἁπλῶσ Oael ἐναπλῶσ Orv coniecio ἔνι ⟨ἢ⟩ ἁπλῶς 32 ταῦτα — ἐκβοησάντων] ταῦτα αὐτῶν ἐκβοησάντων καὶ ἡ σύνοδοσ εἶπεν Or 33 ἰωάννου om. OavI

ὑμῖν ἀπόκρισιν. καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον θυσιαστήριον ἐπέμειναν κράζοντες· Πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως, πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστας· ἐὲς μαρτύρομαι· οὐκ ἐξέρχηι, ἐὰν μὴ ἀναθεματίσηις Σεβῆρον. ἀνάθεμα Σεβήρωι φανερῶς εἰπέ. ἐὲς ἀπόκλεισον· ἐὲς μαρτύρομαι. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως.

Καὶ λοιπὸν ἀνελθὼν ἐπὶ τοῦ ἄμβωνος ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος ἡμῶν ἀρχιεπίσκοπος καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης Ἰωάννης προσεφώνησε ταῦτα· Οἴδατε τοὺς ἐμοὺς ἀγῶνας, ἀγαπητοί, οὓς καὶ ἐν τῶι πρεσβυτερίωι ὢν κατεβαλόμην, καὶ νῦν ἀντεσχόμην τῆς ὀρθοδοξίας καὶ ἀντέχομαι ἕως θανάτου. οὐ χρεία τοίνυν ταραχῆς ἢ θορύβου· οὔτε γάρ τι παρεβάθη τῆς ὀρθῆς πίστεως οὔτε ἁγίαν σύνοδον τολμᾶι τις ἀναθεματίσαι, ἀλλὰ πάσας τὰς ἁγίας συνόδους τὰς βεβαιωσάσας τὸ ἅγιον σύμβολον τῶν τιη πατέρων τῶν συνελθόντων κατὰ τὴν Νικαέων ὀρθοδόξους γινώσκομεν καὶ μάλιστα τὰς ἁγίας τρεῖς συνόδους ταύτας, τουτέστι τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τὴν ἐν Ἐφέσωι καὶ τὴν μεγάλην τὴν ἐν Χαλκηδόνι. ἰδικῶς γὰρ τὸ σύμβολον τῶν τιη ἁγίων πατέρων, εἰς ὃ βαπτιζόμεθα, αὗται αἱ ἅγιαι τρεῖς σύνοδοι ὁμοφρόνως ἐβεβαίωσαν.

Καὶ μετὰ τὴν προσφώνησιν ἐπιμενόντων αὐτῶν ἐπὶ πλείστας ὥρας ταῖς αὐταῖς φωναῖς καὶ προσθέντων· Οὐ κατέρχηι, ἐὰν μὴ ἀναθεματίσηις· πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ πατριάρχου. ἄξιε τῆς τριάδος, πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως, πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστης· τὴν σύναξιν τῆς συνόδου Χαλκηδόνος ἄρτι κήρυξον. οὐκ ἀναχωρῶ, ἐὰν μὴ κηρύξηις. ἕως ὀψὲ ὧδε ἐσμέν. τὴν σύναξιν εἰς τὴν αὔριον κήρυξον. τὴν μνήμην τῶν πατέρων αὔριον κήρυξον. τῶν ἐν Χαλκηδόνι πατέρων τὴν σύναξιν αὔριον κήρυξον. σήμερον ἐὰν κηρύξηις, αὔριον ἐπιτελεῖται. οὐκ ἀναχωρῶ, ἐὰν μὴ κηρύξηις. τοὺς ἀναθεματίσαντας Νεστόριον καὶ Εὐτυχέα εἰς τὴν αὔριον κήρυξον. ἐὰν μὴ λάβω ἀπόκρισιν, ἕως ὀψὲ ὧδε εἰμί,

[καὶ] προσεφώνησεν ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος ἀρχιεπίσκοπος ἡμῶν καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης Ἰωάννης οὕτως· Ἐπειδὴ σύναξιν ἠιτήσατε τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Χαλκηδόνι ἐπιτελεσθῆναι, γινώσκοντες γνώσεσθε ὅτι καὶ τοῦτο ποιήσομεν γνώμηι τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλόχριστου ἡμῶν βασιλέως.

Ἐπιμενόντων δὲ αὐτῶν καὶ τὰς αὐτὰς φωνὰς ἐκβοώντων καὶ προσθέντων· Οὐκ ἀναχωρῶ μὰ τὸ εὐαγγέλιον· τὴν σύναξιν τῶν πατέρων ἄρτι κήρυξον· τῶν ἐν Χαλκηδόνι πατέρων τὴν σύναξιν αὔριον ποίησον, ἐκηρύχθη ἡ σύναξις διὰ Σαμουὴλ διακόνου οὕτως· Γνωρίζομεν τῆι ὑμετέραι ἀγάπηι ὅτιπερ τῆι αὔριον μνήμην ἐπιτελοῦμεν τῶν ἐν ἁγίοις πατέρων ἡμῶν καὶ ἐπισκόπων γενομένων τῶν κατὰ τὴν Χαλκηδονέων μητρόπολιν συναχθέντων καὶ βεβαιωσάντων ἅμα τοῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν Ἐφέσωι συναχθεῖσιν M VIII 1062
ἁγίοις πατράσιν τὸ σύμβολον τῶν τιη ἁγίων πατέρων τῶν συναχθέντων κατὰ τὴν Νι- L V 181
καέων. συναγόμεθα δὲ καὶ ἐνταῦθα.

Καὶ μετὰ τὴν προσφώνησιν τῆς συνάξεως πάλιν ἐπέμεινεν ὁ λαὸς καὶ μιᾶι φωνῆι ἐπὶ πολὺ ἔκραζον· Σεβῆρος ἄρτι ἀναθεματισθῆι. ὁ ἐπίβουλος τῆς τριάδος ἄρτι ἀναθεματισθῆι. ὁ κατὰ τῶν πατέρων ἄρτι ἀναθεματισθῆι. ὁ ἀναθεματίσας τὴν σύνοδον Χαλκηδόνος ἄρτι ἀναθεματισθῆι. οὐκ ἐξέρχομαι, ἐὰν μὴ ἄρτι ἀναθεματισθῆι καὶ ἀπό-

8 cf. Coll. Auell. 146 p. 591, 18

O [= aerv], I

1 εἰσελθόντες $O^{e}\Lambda$ αὐτοῦ om. $O^{e}\Lambda$ 2 αὐγούστησ O^{aev} 3 ἐξέρχει O^{v} 7/8 ἀντέσχον O 10 ἁγίων πρῶν O^{e} 14 ὁμοφώνωσ $O^{e}\Lambda$ 16 προστεθέντων O^{e} οὐ κατέρχη $O^{e}I\Lambda$ οὐκ ἀνέρχη O^{arv} 19 εἰς τὴν om. I 22 ὧδε εἰμὶ ἕωσ ὀψέ O^{av} 23 καὶ OΛ om. I 24 Ἰωάννης om. I 25 τελεσθῆναι O^{r} 27 προστεθέντων O^{e} 28 τὸ ἅγιον $O^{e}\Lambda$ 29 ἡ om. O^{av} 30 τὴν $O^{arv}I$ 31 κατὰ τὴν χαλκηδονέων μητρόπολιν OΛ ἐν χαλκηδόνι νέα μητροπόλει I 33 πατέρων om. O^{a} 34 καὶ I om. OΛ 37—38 ὁ ἀναθεματίσας — ἀναθεματισθῆι om. $O^{a}\Lambda$ 38/p. 74,1 ἄρτι — ἀπόκρισιν I ἄρτι ἀπόκρισιν $O^{ev}\Lambda$ ἀπόκρισιν ἄρτι O^{r} ἀπόκρισιν O^{a}

κρισιν λάβω. μαρτύρομαι· ὀρθόδοξος εἶ, ἄρτι ἀναθεμάτισον. ἢ ἀναθεμάτισον ἢ οὐδὲν παρ' ἐμέ.

Καὶ ἐπὶ πολὺ τοῖς αὐτοῖς ἐπιμενόντων αὐτῶν, παρόντων Θεοφίλου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἡρακλεωτῶν καὶ Θεοδότου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Γαγγρηνῶν καὶ Ὑπατίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Κλαυδιουπολιτῶν καὶ Ἰωάννου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Βοσπόρου καὶ Πυθαγόρου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Σινωπέων καὶ Ἰσαακίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Πενταπόλεως τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἰωάννου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Σεννέων τῆς Παμφύλων χώρας καὶ Ἀμαντίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Νικοπολιτῶν καὶ Ἀμμωνίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀβυδηνῶν, Πλάτωνος τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Κρατιανῶν, Εὐσταθίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Φιλαδελφέων καὶ Πελαγίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Αἰζανιτῶν καὶ ἑτέρων θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τῶν καὶ συναινούντων τῶι ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι ἀρχιεπισκόπωι καὶ οἰκουμενικῶι πατριάρχηι Ἰωάννηι προσεφωνήθη ταῦτα· Ὅτι Σεβῆρος χωρίσας ἑαυτὸν τῆς ἁγίας ταύτης ἐκκλησίας ἑαυτῶι κρίματι ὑπέβαλε, πρόδηλον πᾶσιν. ἑπόμενοι τοίνυν καὶ ἡμεῖς τοῖς θείοις κανόσι καὶ τοῖς ἁγίοις πατράσιν ἀλλότριον τοῦτον ἡγούμεθα καὶ ὑπὸ τῶν θείων κανόνων ἤδη διὰ τῆς βλασφημίας αὐτοῦ κατακριθέντα ἀναθεματίζομεν καὶ ἡμεῖς.

Τούτων παρακολουθησάντων τῆι κυριακῆι, τῆι ἕξῆς, ἥτις ἐστὶν ἑξκαιδεκάτη τοῦ Ἰουλίου μηνός, ἡμέραι δευτέραι, ἐπιτελουμένης τῆς μνήμης τῶν προλεχθέντων ἁγίων πατέρων, πάλιν τῆς εἰσόδου γενομένης παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἰωάννου, εὐθέως ἅμα τῶι γενέσθαι αὐτὸν πλησίον τοῦ ἄμβωνος φωναὶ ἤλθοσαν ἀπὸ παντὸς τοῦ λαοῦ οὕτως· Πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ πατριάρχου, πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως, πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστης, τοῦ νέου Κωνσταντίνου πολλὰ τὰ ἔτη, τῆς νέας Ἑλένης πολλὰ τὰ ἔτη· τὸ λείψανον Μακεδονίου τῆι ἐκκλησίαι. Ἰουστῖνε αὔγουστε TVINCAS, Εὐφημία αὐγούστα TVINCAS· τοὺς ἐν ἐξορίαι διὰ τὴν πίστιν τῆι ἐκκλησίαι. ἀνασκαφῆι τὰ ὀστέα τῶν Νεστοριανῶν, ἀνασκαφῆι τὰ ὀστέα τῶν Εὐτυχιανιστῶν. τίς ἔνι Νεστόριος, ἐγὼ οὐκ οἶδα· ἀνάθεμα αὐτῶι ἀπὸ τῆς τριάδος. τίς ἔνι Νεστόριος, ἐγὼ οὐκ οἶδα· ἀνάθεμα αὐτῶι μετ' Εὐτυχέος. ἀνασκαφῆι τὰ ὀστέα τῶν Νεστοριανῶν, ἀνασκαφῆι τὰ ὀστέα τῶν Εὐτυχιανιστῶν. τοὺς Μανιχαίους ἔξω βάλε. Ἰουστῖνε αὔγουστε TVINCAS· Σεβῆρον τὸν Ἰούδαν ἔξω βάλε. τοὺς Μανιχαίους τῆς ἐκκλησίας ἔξω βάλε. τοὺς δύο Στεφάνους ἔξω βάλε. τὸ λείψανον Μακεδονίου ἄρτι φέρε. τὸ ὄνομα Μακεδονίου ἄρτι ταγῆι. δεόμεθα, τὰς ὅλας φωνὰς τῶι βασιλεῖ. τὸν νέον Τζουμᾶν ἔξω βάλε. ὁ νέος Τζουμᾶς Ἀμάντις ἐστί. τὸν λῆρον τοῦ παλατίου
M VIII 1063 ἔξω βάλε. Εὐφήμιον καὶ Μακεδόνιον τῆι ἐκκλησίαι. τὰ συνοδικὰ εἰς Ῥώμην ἄρτι ἀπέλθωσιν. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ πατριάρχου· τοῦ νέου Ἰωάννου πολλὰ τὰ ἔτη· ἄξιε τῆς τριάδος. Ἰουστῖνε αὔγουστε TVINCAS, πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστης· τὸ λείψανον Μα-

---

O [= aerv], I

6 βοοσπόρου O^{e} 7 σινοπέων O^{a} 8 σεννέων I σεμνέων O *Commacorum* Λ παμφύλου O^{a} παμφίλου O^{rv} 9 νεαπολιτῶν $O^{r}I$ 9/10 ἐπισκόπου om. O^{av} 10 ἀβυδηνοῦ O^{r} 12 ἀζανιτῶν OIΛ, cf. p. 66, 10 14 ταῦτα] ταῦτα τὴν κατὰ σεβήρου προσφώνησιν O^{v} χωρήσας O^{av} ἑαυτῶ [i. e. ipse] O^{av} ἑαυτὸν $O^{er}IΛ$ 15 θείοις om. I 16 ἤδη om. $O^{e}Λ$ 17 αὐτοῦ βλασφημίασ O^{aev} 18 κυρία O^{e} ἑνδεκάτη O^{r} 20 γινομένησ O^{ev} 21 τῶ $O^{aev}I$ τοῦ O^{r} 21/22 πλησίον τοῦ ἄμβωνος $O^{e}Λ$ ἐπὶ τοῦ ἄμβωνοσ πλησίον $O^{arv}I$ 22 ἦλθοσαν $O^{a}I$ ἤλθασιν O^{rv} ἦλθον O^{e} 25. 30. 36 TVINCAC O^{er} om. $O^{av}I$, O^{a} spatio rel. 26 ἀνασκαφεῖ O^{rv} ἀνασκαφείη O^{ae} ἀνασκαφεῖ O^{rv} ἀνασκαφείη O^{e} ἀνασφείη O^{a} 27 ἐν O^{v} ἀπὸ — τριάδοσ $O^{ev}Λ$ μετ' εὐτυχέοσ $O^{ar}I$ 28 ἓν O^{v} τίς ἔνι — οἶδα om. $O^{r}I$ μετ' εὐτυχέοσ $O^{ev}Λ$ ἀπὸ τῆσ τριάδοσ $O^{ar}I$ 28/29 ἀνασκαφῆι — Εὐτυχιανιστῶν om. $O^{r}I$ 28. 29 ἀνασκαφεῖ O^{v} ἀνασκαφείη O^{ae} [bis] 30—31 Ἰουστῖνε — ἐκκλησίασ ἔξω βάλε om. I 31 ἔξω¹ om. O^{a} 32 ἄρτι²] ἄρ O^{a} τάγει O^{rv} τάξου I 33 τζουμμᾶσ O^{r} ἀμάντησ $O^{r}I$

κεδονίου τῆι ἐκκλησίαι· ἐν τούτοις ἀεὶ νικήσεις. Εὐφημίου καὶ Μακεδονίου τὰ ὀνόματα ἄρτι L V 182
ταγῆι. τελείαν ἑορτὴν τῆι ἐκκλησίαι. τοὺς ψευδομάρτυρας Μακεδονίου ἔξω βάλε. τὰς τέσσαρας συνόδους τοῖς διπτύχοις. Λέοντα τὸν ἐπίσκοπον Ῥώμης τοῖς διπτύχοις. ἡ ἁγία Μαρία θεοτόκος ἐστί· τοῦτο ἡ σύνοδος εἶπε. τὰ δίπτυχα τῶι ἄμβωνι· ὁ μὴ λαλῶν Μανιχαῖός ἐστι. τὰ δίπτυχα τῶι ἄμβωνι ἄρτι, τὸν θεόν σοι. Ἰουστῖνε αὔγουστε, TVINCAS· κουράτωρα οὐκ ἔχεις, τὰ δίπτυχα ἄρτι φέρε. Ἰουστῖνος βασιλεύει, τὰ δίπτυχα ἄρτι φέρε. τοῦ ὀρθοδόξου βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη, τῆς νέας Ἑλένης πολλὰ τὰ ἔτη, τοῦ νέου Ἰωάννου πολλὰ τὰ ἔτη· οὕτως ἔχεις τὸν δεσπότην, τὰ δίπτυχα ἄρτι φέρε. οὕτως ἔχεις τὴν αὐγούσταν, τὰ δίπτυχα ἄρτι φέρε. οὕτως ἔχεις τὴν τριάδα, τὰ δίπτυχα ἄρτι φέρε. οἱ κανόνες τούτους οὐκ ἐξέβαλαν· ἐὲς τάξον, ἐὲς τάξον, ἐὲς τάξον.

Καὶ προσεφωνήθη ταῦτα· Καὶ κατὰ τὴν χθὲς ἡμέραν ἀρκούντως ἐπληροφορήσαμεν τὴν ὑμετέραν ἀγάπην, καὶ νῦν δὲ τὸν ζῆλον ὑμῶν σαφῶς ἐπιστάμενοι ἐκεῖνα ἐσπεύσαμεν καὶ σπεύδομεν ποιῆσαι ὅσα καὶ τὸν θεὸν θεραπεύει καὶ ὑμᾶς διὰ πάντων ἐν πᾶσι πληροφορεῖ. ὅτι δὲ μέλει ἡμῖν τοῦ μηδὲν παρασαλευθῆναι τῆς ὀρθῆς πίστεως, οἶμαι κατὰ διαφόρους χρόνους καὶ τρόπους πεῖραι παρειληφέναι τὴν ὑμετέραν ἀγάπην. δι' ὃ καὶ τὸν θεμέλιον τῆς πίστεως κατὰ τὴν τῶν ἁγίων πατέρων παράδοσιν ἀρραγῆ διαμένειν τῆι χάριτι τοῦ δεσπότου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐσπουδάσαμεν, ἐλπίσαντες δι' αὐτῆς καὶ τὰς διεστώσας ἐκκλησίας ἑνῶσαι, πανταχοῦ τὴν τάξιν τῶν θείων κανόνων ἐνθέσμως κρατοῦντες. οὐδὲ γὰρ ἐγχωρεῖ τι παρασαλεῦσαι καὶ περὶ κενοφωνίας καὶ λεπτολογίας ἀπασχολεῖσθαι τοὺς πιστούς, ἀλλὰ προσέχειν τῶι ἁγίωι συμβόλωι, ἐν ὧι πάντες ἐβαπτίσθημεν, ὅπερ ἐξεφώνησεν ἡ ἐν Νικαίαι ἐν ἁγίωι πνεύματι σύνοδος καὶ ἐκύρωσεν ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει τῶν ἁγίων πατέρων συνέλευσις καὶ ἐβεβαίωσεν ἡ ἐν Ἐφέσωι ὁσία σύνοδος καὶ ἐπεσφράγισεν ὁμοίως ἡ ἐν Χαλκηδόνι ἁγία μεγάλη σύνοδος, ἣν κατ' οὐδένα λόγον ἢ τρόπον παρασαλεῦσαί τις δυνήσεται πᾶσαν ἀναιροῦσαν τοῖς κακοδόξοις πρόφασιν. ταύτην τοίνυν τὴν πίστιν ἀσάλευτον κρατοῦντες πρὸς ἀλλήλους μὴ ἀμφιβάλητε, ἀλλὰ πᾶσαν κενοφωνίαν καὶ πᾶσαν καινοτομίαν καὶ πᾶσαν λεπτολογίαν ἀπωθούμενοι ἑνὶ στόματι τὴν ἁγίαν καὶ ὁμοούσιον τριάδα δοξάσωμεν, ἥτις φυλάττοι ἐν εἰρήνηι τὴν ζωὴν τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων καὶ πάντων ἡμῶν. τῶι γὰρ πατρὶ καὶ υἱῶι καὶ ἁγίωι πνεύματι πρέπει ἡ δόξα νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

Ταύτης τῆς προσφωνήσεως γενομένης ἐπέμειναν κράζοντες· Ἐὰν μὴ ἄρτι, οὐδεὶς ἐκβαίνει· μαρτύρομαί σε, τὰς θύρας κλείω. ἀδελφοὶ ὀρθόδοξοι μία ψυχή· ἀδελφοὶ διὰ πίστιν μία ψυχή·· Ἰουστῖνε αὔγουστε TVINCAS· ὁ μὴ λαλῶν Μανιχαῖός ἐστιν. ἅγιος ἅγιος ἅγιος· ἡ τριὰς ἐνίκησεν. ἀπάρτι οὐ φοβῆσαι Ἀμάντιν τὸν Μανιχαῖον. Ἰουστῖνος βασιλεύει, Ἀμάντιν τί φοβῆσαι; ἄξιε τῆς τριάδος, καὶ τοῦτο τὸ καλόν σοι ἐτηρεῖτο· ὁ φιλῶν τὴν σύνοδον οὕτως τιμᾶται. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως, πολλὰ M VIII 1066
τὰ ἔτη τῆς αὐγούστης, πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ πατριάρχου· νικᾶι ἡ πίστις τῶν ὀρθοδόξων. 36

Καὶ πάλιν ἐπιμενόντων αὐτῶν ἐπὶ πολὺ ταῖς αὐταῖς φωναῖς προσεφωνήθη αὐτοῖς ταῦτα· Ὅτι διὰ πάντων σπουδὴν ἐθέμεθα θεραπεῦσαι ὑμᾶς καὶ ἀσκανδαλίστους φυλάξαι, σαφῶς ἐπίστασθε· ἐπειδὴ δὲ δεῖ πάντα κανονικῶς καὶ μετὰ εὐταξίας γενέσθαι, συγχω-

O [= aerv], I
2 τάγει Orv ταγήτω Oa τάξον I 3 Λέοντα — διπτύχοις om. OrI 4/5 ὁ μὴ — ἄμβωνι OevΛ om. OarI 5 σου Oav 6 TVINCAS om. OavI, Oa spat. rel. 6/7 Ἰουστῖνος — φέρε om. OavI 8 τοῦ νέου — ἔτη om. OcΛ ἄρτι φέρε τὰ δίπτυχα Oc 9 οὕτως — φέρε om. Oav 9/10 οὕτως — φέρε om. OcΛ 10 ἐξέβαλον OacvI 12 ὑμῶν τὴν I 14 μέλλει Oerv 19 παραλεῦσαι Oa 21 ἐν² OrI σὺν OaevΛ 23 μεγάλη ἁγία Oaev 23/24 τρόπον ἢ λόγον OaevΛ 25 τηροῦντεσ OrI ἀμφιβάλητε Ov ἀμφιβάλετε Oa ἀμφιβάλλητε Oer ἀμφιβάλλετε I 27 φυλάττει Oarv 31/32 ἀδελφοὶ — ψυχή om. OrI 32 TVNBICAC Oe om. OavI spat. rel. Oa 33 ἀμάντην Or 34 ἀμάντην OrI τινὰ I 35 οὕτοσ Oa 36 αὐγούστασ Oav 37 αὐτῶν om. OavI

L V 185 ρήσατε ἡμῖν συναγαγεῖν τοὺς θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους, ἐφ' ὧι τε κατὰ τοὺς θείους κανόνας πάντα προβῆναι γνώμηι καὶ κελεύσει τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως. τὰς γὰρ ἐκβοήσεις ὑμῶν πάσας ἀνοίσομεν ἐπὶ τὴν αὐτοῦ γαληνότητα.

Καὶ κλεισάντων αὐτῶν τὰς θύρας καὶ ἐπιμένοντων ταῖς αὐταῖς ἐκβοήσεσι λαβὼν τὰ δίπτυχα ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης 5
Ἰωάννης ἐκέλευσε ταγῆναι τὰς ἁγίας τέσσαρας συνόδους τῶν τε ἐν Νικαίαι συνελθόντων ἁγίων πατέρων καὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ὡσαύτως συναχθέντων ἐπὶ Νεκταρίου τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης καὶ τῶν ἐν Ἐφέσωι ἐπὶ τῆι ἐκβολῆι Νεστορίου καὶ τῶν ἐν Χαλκηδόνι ἐπὶ τῆι ἐκβολῆι Εὐτυχοῦς καὶ τοῦ αὐτοῦ δυσσεβοῦς Νεστορίου καὶ τὰ ὀνόματα τῶν τελευτησάντων ἐν ὁσίαι τῆι μνήμηι γενομένων ἀρχιεπισκόπων ταύτης τῆς βασιλίδος 10
πόλεως Εὐφημίου καὶ Μακεδονίου καὶ μέντοι καὶ Λέοντος τοῦ γενομένου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης. τότε φωνῆι μεγάληι πάντες οἱ τοῦ λαοῦ ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος ἐβόησαν
Luc. 1, 68 εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ, ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῶι λαῶι αὐτοῦ, καὶ πάλιν δεύτερον ἔκραξαν εὐλογητὸς κύριος Ἰησοῦς ὁ βασιλεύς, ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῶι λαῶι αὐτοῦ. ἐπὶ πολλὴν δὲ 15
ὥραν ἀντιφωνούντων ἑκατέρων τῶν μερῶν καὶ ψαλλόντων τὴν ψαλμωιδίαν ταύτην, οἱ ψάλται ἐπετράπησαν ἀνελθόντες εἰπεῖν τὸ τρισάγιον καὶ αὐτῶν ἀρξαμένων πᾶς ὁ λαὸς ἐπαύσατο καὶ ὑπήκουσε τοῦ τρισαγίου. καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου ἐξ ἔθους τῆς θείας λειτουργίας ἐπιτελουμένης καὶ τῶν θυρῶν κλεισθεισῶν καὶ τοῦ ἁγίου μαθήματος κατὰ τὸ σύνηθες λεχθέντος τῶι καιρῶι τῶν διπτύχων μετὰ πολλῆς 20
ἡσυχίας συνέδραμον ἅπαν τὸ πλῆθος κύκλωι τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἠκροῶντο καὶ μόνον ἐλέχθησαν αἱ προσηγορίαι τῶν εἰρημένων ἁγίων τεσσάρων συνόδων παρὰ τοῦ διακόνου καὶ τῶν ἐν ὁσίαι τῆι μνήμηι ἀρχιεπισκόπων Εὐφημίου καὶ Μακεδονίου καὶ Λέοντος, φωνῆι μεγάληι ἔκραξαν ἅπαντες· δόξα σοι κύριε. καὶ μετὰ τοῦτο μετὰ πάσης εὐταξίας ἐπληρώθη σὺν θεῶι ἡ θεία λειτουργία. 25

Ἐπιστολὴ Ἰωάννου τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης ἀρχιεπισκόπου γενομένου τῆς βασιλευούσης ταύτης πόλεως καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου γραφεῖσα Ἰωάννηι τῶι τῆς ὁσίας μνήμης γενομένωι ἀρχιεπισκόπωι Ἱεροσολύμων καὶ πᾶσι τοῖς μὴ ἐνδημοῦσι τηνικαῦτα μητροπολίταις

28 Τοῖς συμψύχοις καὶ ὁμοδόξοις τὸν σύνδεσμον τῆς ἀγάπης ἐν εἰρήνηι Χριστὸς ὁ 30
θεὸς ἡμῶν ἄνωθεν δεδωκὼς κοινὰ καὶ τὰ παρ' αὐτῶν πραττόμενα εἶναι δικαιοῖ. ἐπεὶ τοίνυν θεία τις οὐρανόθεν γέγονε κίνησις τοῦ φιλοχρίστου λαοῦ τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως καὶ πάντα τὰ ἐκβοηθέντα παρ' αὐτοῦ καὶ προσφωνηθέντα παρ' ἐμοῦ δῆλα τῶι κόσμωι γεγένηται, ἀναγκαῖον ἐλογισάμην σημᾶναι τῆι σῆι θεοφιλείαι, ἵνα τῆι συνεργείαι τοῦ ἁγίου πνεύματος ταῦτα γνοῦσα ἐπισφραγίσηι τῶι λόγωι τῆς ἀληθείας, ἐπειδὴ 35
M VIII 1067 μάλιστα ἡ ἐνδημοῦσα ἁγία σύνοδος τῆι αἰτήσει παντὸς τοῦ μοναχικοῦ τάγματος ἐγγράφως τε ὥρισε καὶ ἅπερ ὥρισε τῆι σῆι ἁγιότητι διὰ τάχους ἐκπέμψαι ἐσπουδάσαμεν.

O [= aerv], I, P [inde a 26]

2 θεοφιλεστάτου I τὰσ O καὶ I 3 ἀνύσομεν O^{av} ἀνοίσωμεν I 4 αὐτῶν O^{r} 6 τὰσ ἁγίασ — συνόδουσ ταγῆναι O^{e} 14/15 καὶ πάλιν — αὐτοῦ O^{r}I om. O^{aev}Λ 17 ἐπετράπησαν O^{e}I ἐτράπησαν O^{arv} 20 λεχθέντοσ κατὰ τὸ σύνηθες O^{av} τῶ O^{er}I ἐν O^{av} πολλῆσ τῆσ O^{r} 21 συνέδραμεν O^{v}I μόνον O^{arv}I ὡσ μόνον O^{e}Λ 24 μεγάλη φωνῆ O^{e} 26 1 O^{a} in mg. Ἰωάννου OIΛ γραφεῖσα παρὰ Ἰωάννου P 27 ταύτησ om. I τὲ τῶ O^{e} 27/28 τῶι — γενομένωι om. I 28 γενομένου terminatione in ἀρχιεπισκό(π) non perscripta P τηνικαῦτα om. I 31 ἄνωθεν om. O^{r}Λ εἶναι om. P 33 τὰ om. O^{r} προσφωνηθέντα scripsi προσεκφωνηθέντα O^{av}P ἐκφωνηθέντα O^{er}I 34 συνεργία O^{ae} 35 ἐπισφραγίσει P 36 μοναδικοῦ O^{av}P

Ἄλλη ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ τῆς ἁγίας μνήμης οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἰωάννου ἰδικὴ γραφεῖσα Ἐπιφανίωι τῶι τῆς θεοφιλοῦς μνήμης γενομένωι ἐπισκόπωι Τύρου 29

Ὁ πάντα πρὸς τὸ συμφέρον θεὸς ἄνωθεν οἰκονομῶν καὶ νῦν τὴν σὴν θεοσέβειαν Ps. 4, 1
ἐν θλίψει κατὰ τὸν προφήτην πλατυνθεῖσαν ἐπὶ τὴν στενὴν πύλην τῆς βασιλείας τῶν L V 188
οὐρανῶν ἀνέτως εἰσελεύσεσθαι παρεσκεύασεν. ἰδοὺ γὰρ τοῦ οὐρανίου κινήματος κατὰ Mt. 7, 13
τῶν ἀποστατῶν τῆς ἐκκλησίας πνεύματι θεοῦ γενομένου, ὅσοι μὲν ἀνάξιοι ὤφθησαν τῆς ἀχράντου ὑπηρεσίας τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, κρίματι αἰωνίωι ὑπεβλήθησαν· ὅσοι δὲ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἐρασταὶ ἐφάνησαν, πολλῶι μᾶλλον διὰ τῆς τοιαύτης κινήσεως ἐλαμπρύνθησαν. τοιγαροῦν τῆς ἐνδημούσης ἁγίας συνόδου τῆι φιλοχρίστωι καὶ βασιλίδι πόλει ἐκ διαφόρων ἐπαρχιῶν δῆλα ποιησάσης τὰ πραχθέντα κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς ἀληθείας πᾶσι τοῖς ὑφ' ἡμᾶς ἀναγκαῖον ἔκρινα καὶ τῆι σῆι πεμφθῆναι θεοφιλείαι, ἵνα τὰ παρ' αὐτῶν καὶ δι' αὐτῶν τυπωθέντα ἀναγνοὺς καὶ γνούς, ὁσιώτατε, σύμψηφος καὶ ὁμόψυχος ἔσηι καὶ κἂν ὀψέ ποτε τῶν κυκλωσάντων σε ἐχθρῶν λυτρωθείης. ἅπαντα τοίνυν τὰ πεπραγμένα κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς ἀληθείας δῆλα ποιῆσαι τοῖς ὁμοδόξοις εὐλαβέστατοις συλλειτουργοῖς καὶ μοναχοῖς καὶ φιλοχρίστοις λαοῖς, καθὼς ἂν συνίδηις, σπούδασον, θεοφιλέστατε.

Ἀντίγραφον Ἰωάννου Ἱεροσολύμων καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπων πρὸς Ἰωάννην τὸν Κωνσταντινουπόλεως

Τῶι δεσπότηι μου τῶι θεοφιλεστάτωι καὶ ὁσιωτάτωι συλλειτουργῶι Ἰωάννηι 30
καὶ τῆι ἐνδημούσηι κατὰ τὴν φιλόχριστον Κωνσταντινούπολιν ἁγίαι συνόδωι Ἰωάννης 20
ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων καὶ ἡ κατὰ τὰς τρεῖς Παλαιστίνας τελοῦσα ὑπὸ τοὺς ἁγίους Χριστοῦ τοῦ ἐπὶ πάντων θεοῦ τόπους ἁγία σύνοδος ἐν κυρίωι χαίρειν. Ἐπειδὴ διπλῆ τίς ἐστιν ἡ τῶν δακρύων κίνησις, ἡ μὲν πρὸς ὀδύνην φέρουσα, ἡ δὲ πρὸς εὐφροσύνην (Ἰωσὴφ γὰρ ὁ πατριάρχης ἀναγνωριζόμενος τοῖς ἀδελφοῖς μεγάλα ἐξ εὐ- Gen. 45, 2
θυμίας ἐδάκρυσε καὶ Παῦλός φησι τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς ὅτι ἡ τοῦ κόσμου λύπη Act. 9, 15
θάνατον κατεργάζεται, ἡ δὲ κατὰ θεὸν σωτηρίαν), ἐντυχόντες οὐκ ἀδακρυτὶ τοῖς ἐπιστα- 2 Cor. 7, 10
λεῖσι παρὰ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης καὶ πραχθεῖσι θυμηδίας ἐπλήσθημεν, ὥστε ἂν ἡμᾶς 27
εἰπεῖν μετὰ τοῦ μεγάλου προφήτου Δαυίδ· εὐφράνθημεν ἐπὶ τοῖς εἰρηκόσιν ἡμῖν, εἰς Ps. 121, 1
οἶκον κυρίου πορευσόμεθα, καὶ αὕτη ἡ ἀλλοίωσις τῆς δεξιᾶς τοῦ ὑψίστου, Ps. 76, 11
καὶ ἐξομολογεῖθε τῶι θεῶι τῶν θεῶν τῶι ποιήσαντι θαυμάσια μεγάλα Ps. 135, 2. 5
μόνωι, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ καὶ τίς λαλήσει τὰς δυναστείας Ps. 105, 2
τοῦ κυρίου, ἀκουστὰς ποιήσει πάσας τὰς αἰνέσεις αὐτοῦ; ἰδοὺ γὰρ ὁ θεός φησι 1 Reg. 3, 11
διὰ τοῦ Σαμουὴλ ποιῶ τὰ ἔργα μου ἐν Ἱερουσαλήμ, ὥστε παντὸς ἀκούοντος M VIII 1070
ἠχῆσαι ἀμφότερα τὰ ὦτα αὐτοῦ. ταῦτα καὶ ἐπὶ τῶν χρόνων τῶν ἡμετέρων 34
ἔργωι προῆλθε. τὸ γὰρ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ τέρας τὸ ἀνερυθρίαστον, Σεβῆρον φαμὲν τὸν ἀδικίαν εἰς τὸ ὕψος λαλήσαντα διὰ τῶν βλασφήμων αὐτοῦ λόγων Ps. 72, 8
τῶν κατὰ τῆς ἁγίας μεγάλης καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς ἐν Χαλκηδόνι λεχθέντων, οὐδὲ τὴν ἀρχὴν γινωσκόμενον ἡμῖν οὐδὲ ὅστις εἴη, τὸν τῆς Ἀντιοχέων ἀδίκως καὶ τυραν-

---

O [= aerv], IP

1 ιᾱ O^a in mg. Ἰωάννου om. $O^{av}P$ 2 γενομένωι om. I 3 ια′ O^v in mg. θεοφίλειαν $O^{av}P$ 11 πᾶσι — ἡμᾶς I πάσηι τῆι ἐφ' ἡμῶν OP om. Λ 13 σύμψηφος O^{el}I σύμψυχος O^{arv}P 14 λυτρωθείης — ἐχθρῶν om. I λυτρωθείης] ὰ desunt II litterae θείης O^r 16 συνίδοις O^{rv} 17 ιβ′ O^v in mg. ἀντίγραφα I 19 ιβ̄ O^a in mg. 20 φιλόχριστον om. O^rI 21 ἐλέω O^{er}I 22 τοῦ χῡ τοῦ O^r 26/27 ἀποσταλεῖσι O^rI 27 ἡμᾶς om. O^a 33 ιηλ O^eΛ 34 αὐτοῦ om. O^a χρόνων O^{aev}IPΛ ἔργων O^r 35 βδέλλυγμα O^e 37 μεγάλης] μεγάλησ ἐκκλησίασ O^r χαλκηδώνη P 38 τὸν] τῶν P

νικῶς καὶ παρὰ πάντα ἐκκλησιαστικὸν κανόνα ὑφαρπάσαντα θρόνον, τὸν κατὰ τὸν
Act. 21, 38 Αἰγύπτιον ἐκεῖνον τὸν ἐν ταῖς Πράξεσιν ἀναστατώσαντα καὶ ἐξαγαγόντα εἰς τὴν ἔρημον
τοὺς σικαρίους ἀναθέματι ὑποβέβληκε καὶ ἀλλότριον παντὸς ἱερατικοῦ συλλόγου καὶ
L V 189 ἀξίας καὶ πράγματος πεποίηκε διὰ τῆς ὑμετέρας μισοπονήρου ἁγιωσύνης. ὁ γὰρ
Ier. 1, 10 παρεσχηκὼς Ἱερεμίαι τῶι προφήτηι τὸ ἀνοικοδομεῖν καὶ κατασκάπτειν καὶ ἐκριζοῦν
Mt. 16, 19 καὶ καταφυτεύειν καὶ Πέτρωι τῶι κορυφαίωι τῶν ἀποστόλων τὸ λύειν καὶ δεσμεῖν, καὶ
τῆι κοινῆι τοῦτο ἐφιλοτιμήσατο ἱερωσύνηι. τοὺς μὲν οὖν θεοφιλεστάτους καὶ ὁσιω-
τάτους μοναχοὺς τοὺς ὑπὸ τὴν μεγάλην ἐκείνην καὶ βασιλίδα πόλιν οἰκοῦντας, οὐ μὴν
ἀλλὰ καὶ τὸν φιλόχριστον ταύτης λαὸν τοῦ κατὰ θεὸν ζήλου ἐμακαρίσαμεν καὶ ὅτι μέχρι
θανάτου διανέστησαν, ὥστε τὸν λύκον τῆς Ἀντιοχέων τῆς νομῆς ἀπελάσαι τῶν προ-
Num, 22, 6. βάτων τὸν λαθόντα ἑαυτὸν καὶ μείζοσιν ἐγχειρήσαντα ἢ κατ' αὐτὸν καὶ κατὰ τὸν Βαλὰκ
12 ἐκεῖνον ἀράσασθαι πειραθέντα ὃν οὐκ ἀρᾶται ὁ κύριος. τοιγαροῦν εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ
τὰ τῆς ἀρᾶς πάντα ἐκβέβηκε καὶ ηὐλόγηται ὁ νοητὸς Ἰσραὴλ καὶ ἀπώλετο μὲν ὁ Βαλάκ,
τὸν ὅμοιον δὲ τρόπον καὶ Βαλαὰμ ὁ μάντις τἀπίχειρα τῶν αὐτοῦ πράξεων ἐδέξατο καὶ ἀνα-
Mt. 25, 26 τεθεμάτισται καὶ τὴν ἐκεῖσε περιμένει μετὰ τοῦ δούλου τοῦ ὀκνηροῦ καὶ πονηροῦ ποινήν.
ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐκεῖνοι· ἡμεῖς δὲ τοῖς πραχθεῖσι καὶ ἐπισταλεῖσι παρὰ τῆς ὑμετέρας ἁγιω-
σύνης ὁμόφρονες καὶ ὁμόψυχοι τυγχάνομεν καὶ ἀναθεματίζομεν πᾶσαν αἵρεσιν καὶ
Νεστόριον τὸν ἀνθρωπολάτρην καὶ Εὐτυχέα τὸν ματαιόφρονα καὶ τὸν Μάνην καὶ Σεβῆρον
τὸν ἀλιτήριον, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰ τούτου συγγράμματα, ἐν ταῖς ἑαυτῶν διανοίαις ἔχοντες
καὶ ἀσπαζόμενοι τὰς τέσσαρας ἁγίας συνόδους, τήν τε τῶν τιη τῶν ἐν Νικαίαι συναχθέντων
κατὰ Ἀρείου τοῦ δυσωνύμου τῶν ἐκθεμένων τὸ ἅγιον σύμβολον, εἰς ὃ ἐβαπτίσθημεν καὶ
βαπτίζομεν, καὶ τὴν τῶν ρν̄ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ Μακεδονίου τοῦ πνευματο-
μάχου τῶν τὸ εἰρημένον ἅγιον σύμβολον βεβαιωσάντων καὶ τὴν τῶν διακοσίων τῶν
ἐν Ἐφέσωι τῶν καθελόντων Νεστόριον τὸν ἀνθρωπολάτρην, τὸ δὲ αὐτὸ ἅγιον σύμ-
βολον περιπτυξαμένων, καὶ τὴν μεγάλην καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον τῶν χλ̄, φαμὲν τῶν
ἐν Χαλκηδόνι συνελθόντων καὶ βεβαιωσάντων καὶ κρατυνάντων τὸ αὐτὸ ἅγιον σύμβολον,
ἐπισφραγισάντων δὲ τὰ κατὰ Νεστορίου τοῦ ἀνθρωπολάτρου καὶ ἀποβαλόντων Εὐτυχέα
τὸν ματαιόφρονα, δεχόμενοι καὶ τὰς θεοφράστους ἐπιστολὰς τοῦ τῆς ὁσίας καὶ θεοφιλοῦς
μνήμης Λέοντος τοῦ γενομένου τῆς Ῥωμαίων ἀρχιεπισκόπου καὶ πατριάρχου. συν-
ευφραινόμενοι τοίνυν ἐπὶ τούτοις τῆι ὑμετέραι ἁγιωσύνηι καὶ συναινοῦντες τοῖς παρ'
ὑμῶν ἐπισταλεῖσι καὶ πραχθεῖσι καὶ κοινωνικοὶ ὄντες ὑμῖν, τὸ προφητικὸν ἐκεῖνο λέγομεν
M VIII 1071 Naum 1, 15 λόγιον· ἑόρταζε, Ἰούδα, τὰς ἑορτάς σου, ἀπόδος τῶι κυρίωι τὰς εὐχάς
σου, διότι οὐ μὴ προσθῆις τοῦ εἶναι εἰς παλαίωσιν. καὶ ἡμῖν οὖν τὰ
αὐτὰ ταῦτα συνεύχεσθε, ἁγιώτατοι (κοινὰ γὰρ τὰ τῶν ἱερέων), καὶ τὴν ἁγίαν καὶ δε-
δοξασμένην παρθένον καὶ θεοτόκον Μαρίαν σὺν ἡμῖν ἱκετεύσατε πρεσβείαν ποιήσασθαι
ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν καὶ νίκης καὶ διαμονῆς τοῦ εὐσεβεστάτου
καὶ γαληνοτάτου ἡμῶν βασιλέως.

O [= acrv], IP

1 πάντα I τὸν OP *ecclesiasticos canones* Λ 4 μισσοπονήρου P 5 ἐκρι O^{r} 6 τὸ] τῶ P 7 τούτω O^{r} 11 ἐγχειρίσαντα O^{r} βαλαὰκ P 13 νοητὸσ OPΛ νέος I 14/15 ἀναθεμάτισται O^{r} 16 ἡμετέρασ P 17 ὁμόψυχοι O^{arv}IP ὁμόψηφοι O^{e}Λ 18 μόρην P 20 τιῆ O^{arv}I τριακοσίων δεκαοκτῶ P τιῆ ἁγίων πρῶν O^{e}Λ συνελθόντων I 21 δυσ-σωνύμου P 22 τοῦ μακεδονίου O^{r} εὐνομίου O^{e}Λ 23—25 βεβαιωσάντων — σύμβολον om. I 26 χαλκηδώνη P καὶ κρατυνάντων om. O^{arv}P 27 ἀποβαλλόντων O^{r}I 28 καὶ θεοφιλοῦς om. O^{r} 31 κοινωνοὶ I 34 ταῦτα om. P 35 ποιήσασθε O^{rv}P 36/37 τῶν εὐσεβεστάτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν βασιλέων I

Ὑπογραφαί

1 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Καισαρέων ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

2 Θεοδόσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σκυθοπολιτῶν ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι L V 192 εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

3 Ζηνόβιος ἐλέει θεοῦ ἐπισκόπος Ἰαμνίας ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι: —

4 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Τιβεριάδος ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι: —

5 Πολυχρόνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀρεοπόλεως ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι: —

6 Προκόπιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νεαπολιτῶν ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

7 Εὐστάθιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀνθηδόνος ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι: —

8 Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τοῦ Μαιουμᾶ Ἀσκάλωνος ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

9 Πέτρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἐλούσης ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

10 Μαρκελλῖνος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

11 Γρηγόριος ἐπίσκοπος Ἐλευθεροπόλεως ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

12 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἱεριχούντων ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

13 Ἀντώνιος ἐπίσκοπος τῆς Ἀσκάλωνος ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι: —

14 Ἰωάννης ἐπίσκοπος Μονοίδος ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

15 Παῦλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Πέλλης ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

16 Ἄλφιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Συκομαζόνος ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

17 Βάσσης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Καπετωλιάδος ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

18 Προκόπιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Μαιουμᾶ Γάζης ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

19 Ἰσίδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ζωορηνῶν ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

O [= aerv], 1P

1 αἱ ὑπογραφαί O^a om. O^rI 2 ἐλέω O^rI inde a 4 usque ad p. 80, 29 ἐλέει θεοῦ semper om. $O^eΛ$ 4. 6 ἐλέω I inde a 4 usque ad p. 80, 29 post ἐρρῶσθαι με καὶ nihil habet nisi τὰ λοιπὰ $O^eΛ$ 5 δεσπόται I δεσπόται καὶ $O^{rv}P$ om. O^a 6 Ἰαμνίασ $O^{aev}PΛ$ Ἰαμνείασ [Ἰαμνίασ O^r] καὶ οἱ λοιποὶ [λοιποὶ ἐρρῶσθαι ἡμᾶσ καὶ τῶ κῶ εὐαρεστεῖν εὔχεσθε δεσπόται θεοφιλέστατοι I] O^rI 8—80, 30 om. O^rI 10 ἀρεωπόλεωσ O^e 12. 13 post 14. 15 coll. $O^eΛ$ 16 μαιουμᾶ O^a μαϊαμᾶ O^vP μαῖμᾶ O^e 20 Νεοκαισαρείας] uitium antiquum pro Διοκαισαρείας 26 ἀντωνῖνοσ O^{ev} 30 πέλησ O^a 32 ἀλφειὸσ O^e 34 βάσσοσ O^e 36 μαιουμᾶ O^{ae} μαϊμᾶ O^vP με om. O^a 38 τῆς om. $O^{av}P^1Λ$ ζωωρηνῶν $O^{av}P$

20 Οὐάλης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῶν Παρεμβολῶν ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

21 Πέτρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Φαινοῦς ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

22 Ἐπιφάνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ῥαφίας ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

M VIII 1074 23 Ἠλίας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἰόππης ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

24 PRESTVTVS ἐPÍSCOPOS TV AGÍV ŎRVS THABÒR ERROSTHAE ME καὶ τὰ λοιπὰ διὰ Ῥωμαικῶν γραμμάτων: —

25 Προκόπιος ἐπίσκοπος Ἀμαθούντων ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

26 Σολομὼν ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀβίλης ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

27 Κόνων ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἵππων ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

28 Λεόντιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Σωζούσης ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλεστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

29 Ἀμβρίλλιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Γαζαίων ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

30 Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ὀράων ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

31 Μέγας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μαξιμιανουπολιτῶν ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

32 Γρηγόριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Βακάθας ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

33 Βαρώχιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Δώρων ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

L V 193 34 Ἀπολλώνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Διοσπολιτῶν ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

Ἐπιστολὴ Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Τύρου καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν πρὸς τὴν ἐνδημοῦσαν ἐν Κωνσταντινουπόλει σύνοδον

31 Τοῖς πάντα θεοφιλεστάτοις καὶ ὁσιωτάτοις ἀδελφοῖς καὶ συλλειτουργοῖς Θεοφίλωι Βασιλίσκωι Μαρκιανῶι καὶ πάσηι τῆι ἐνδημούσηι κατὰ τὴν βασιλίδα καὶ φιλόχριστον πόλιν θεοῦ χάριτι ἁγίαι συνόδωι Ἐπιφάνιος καὶ οἱ ὑπ' αὐτὸν ἐπίσκοποι ἐν κυρίωι χαίρειν. Εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ τῆς εἰρήνης κύριος, ὃς ἐπέστησεν ἡμῖν τὸ τίμιον γράμμα τῆς ὑμῶν ἁγιωσύνης οὕτω πανταχόθεν διαλάμπον περί τε τὸν πνευματικὸν ζῆλον καὶ τοὺς ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ἀγῶνας καὶ περὶ τὸ κήρυγμα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ἃ δεῖ πάντα λαβεῖν ἐν αὐτῶι συνηγμένα πρὸς θεμέλιον καὶ βάθρον ἀρραγὲς τῆς εἰρήνης τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἐν αὐταῖς ἀρχιερέων καὶ τῶν ἐν ἑκάστηι πόλει πιστῶν καὶ τὴν ὀρθὴν

O [ae, r (inde a 31), v], I [inde a 31], P

3 φενοῦσ OP 9. 10 om. O^{av}PΛ 9 PRESTVTVS suspectum, sed emendatio incerta TIABÒR O^{e} ἐPKOSTIAE O^{e} 13 ἀβέλησ O^{e} 15. 16 post 17. 18 coll. O^{a}Λ 19 κυρίλιοσ O^{e} *Cyrillus* Λ τῆς om. O^{e} 24 εὔχεσθε om. O^{v} 29 ἀπωλώνιοσ P διοπολιτῶν O^{v}P 31 ἐνδημοῦσαν om. IΛ 32 σύνοδον om. O^{av}P 33 $\overline{\text{ιγ}}$ O^{a} in mg., inscr. O^{v} πάντα om. P 34 μαρκιανῶ βασιλίσκω O^{av}P 37 διαλάμπων O^{v} 40 ἐν² O^{r}I om. O^{aev}PΛ

ὁμολογίαν περιπτυσσομένων, ὅσην δὲ ποιεῖται καὶ τῶν θείων κανόνων ἐπιμέλειαν ἐξ ὧν τὸν κατ' οὐδένα τρόπον ἢ χρόνον ἀσπασάμενον τὴν πρὸς τὴν ἁγίαν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν κοινωνίαν ἢ τὴν ὀρθόδοξον τιμήσαντα πίστιν, τῶι δὲ θρόνωι τῆς Ἀντιοχέων ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ἐπιπηδήσαντα τυραννικῶς ἀναθέματι προσήλωσε γυμνὸν εἶναι ἀποφηνάμενον παντὸς πράγματος ὀνόματος ἀξίας ἐνεργείας Χριστιανῶι ἢ ἱερατικῶι ἁρμοζούσης ἢ ἁρμόσαι δυναμένης καὶ ἀλλότριον τῆς θείας κοινωνίας κατὰ τοὺς θείους κανόνας αὐτὸν καταστῆσαν. καὶ γὰρ ἦν ἀκόλουθον συνέπεσθαι τῆι τῶν ἀχράντων εὐαγγελίων θείαι διδασκαλίαι καθ' ἣν φησιν ὁ κύριος τοὺς δοκοῦντας ἐν ἑαυτοῖς ἔχειν τι καὶ τούτου πάντως ἀφαιρεῖσθαι καὶ τοῖς ἔχουσιν ἐκ δικαιοσύνης προστίθεσθαι. τῆς οὖν δικαίας ἐξ ὑμῶν κατακρίσεως ἐπάξιος ὤφθη Σεβῆρος ὁ δυσσεβὴς πρὸς βλασφημίαν ἅμα καὶ συκοφαντίαν ὀξύνας ἣν ἔχει γλῶτταν κατὰ τῆς μεγάλης καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνελθούσης καὶ δικαιῶν ἑαυτὸν ἐξ ἀσεβοῦς φρονήματος καὶ πονηρᾶς προαιρέσεως. ἀλλ' ἡ τοῦ δεσπότου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμις τοῦ τῆς ἐκκλησίας λειμῶνος αὐτὸν ἐξήλασε δικαίαι ψήφωι τῆς ἐν ὑμῖν τοῖς θεοφιλέσι διαλαμψάσης πνευματικῆς χάριτος, πρὸς ἣν συγκατατιθέμενοι σύμψηφοι γινόμεθα τοὺς αὐτοὺς δεσμοὺς ἐπιφέροντες ἐπ' ἐκεῖνον, οὓς καὶ τὸ τίμιον γράμμα τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος ἐπάγει κανονικῶς. τίς γὰρ ἀρκέσει λόγος εἰς ἀπαρίθμησιν ὧν ἐκεῖνος ἐξήμαρτεν εἰς ἐναντίωσιν τῶν θείων κανόνων καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας τὴν ὀφρὺν ἀνασπάσας εἰς ἀλαζονείαν καὶ κομπὸς ἐν τοῖς ἀναθέμασι φαινόμενος ἐν ὁμιλίαις καὶ συγγράμμασιν ἀσεβέσι κατὰ τῶν ἁγίων πατέρων, τὸ δέ γε ἀληθέστερον κατ' αὐτῆς τῆς πνευματικῆς διδασκαλίας τῶν θεσπεσίων ἀποστόλων αὐτὸς καθ' ἑαυτοῦ πρὸς ἔλεγχον καθιστάμενος ἐν ἅπασιν οἷς γέγραφε ματαίοις λόγοις. καὶ γὰρ προσήκει τοὺς ἐγκειμένους αἱρέσει δυσσεβεῖ καὶ τὸν νοῦν τεταράχθαι καὶ μηδὲ διαρκεῖν ἄχρι παντὸς συγκαλύπτειν ὅπερ ἔχουσι νόσημα κατεσθίον αὐτῶν τὴν διάνοιαν. ἀλλ' οὐκ ἦν οὕτως τολμηρός, ὥστε καὶ δεσμὸν ἐπιθεῖναι ἐξ αὐθεντίας χωρίζοντα τῆς θείας κοινωνίας κληρικοὺς ἄλλων πόλεων, μηδὲ γνώμης μηδὲ συναινέσεως μετέχων τῶν αὐτῶν ἐπισκόπων; τί δέ; οὐ τεθάρρηκε τοὺς καταδεδεμένους κανονικῶς ἀλλοτρίους κληρικοὺς ἐκ τῶν οἰκείων ἐπισκοπῶν προσρυέντας αὐτῶι καὶ τὸ ψυχοφθόρον ὑπαλειφθέντας παρ' αὐτοῦ κήρυγμα προσειληφέναι πρὸς τὴν ἑαυτοῦ κοινωνίαν καὶ δίχα τῆς παρὰ τοῦ καταδήσαντος ἀφέσεως ἐπιτρέψαι ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς λειτουργίαις ὑπηρετεῖν; ἑκάτερον δὲ τούτων πέπραχε κατὰ τὴν Τυρίων. ἀλλ' οὐ τοὺς μετειληφότας ἀξίας πρεσβυτέρων ἀντιτιθέντας μὲν αὐτῶι τὴν ἀρχὴν κενοφωνοῦντι τὴν ἀσεβῆ διδασκαλίαν, ὕστερον δὲ συμπεσόντας αὐτῶι παρεσκεύασεν ἐν τῶι σχήματι τῆς διακονίας λειτουργεῖν, ἀθέσμως αὐτοὺς τῆς τῶν πρεσβυτέρων τιμῆς ἀφελόμενος, ἐπειδὴ μὴ τότε τὸν αὐτοὺς χειροτονήσαντα σκελίσας ἦν συγκαταθέσθαι ταῖς ἀσεβέσιν αὐτοῦ διδασκαλίαις, καὶ προφάσει τούτου τὴν ἐπιτεθεῖσαν παρ' αὐτοῦ χειροτονίαν ἐξελόμενος; ὃ δὴ γεγένηται παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν Ἀρκηνῶν. πρὸς δὲ τούτοις οὐκ ἦν ἐπεκτείνων τὰ τῆς αὐτοῦ θρασύτητος καὶ παραχαράττων τοὺς θείους κανόνας, ἐν ἀλλοτρίαις παροικίαις προχειριζόμενος ποτὲ μὲν χωρεπισκόπους, ἄλλοτε δὲ παραμοναρίους, πιστεύων ἱκανῶς ἔχειν ἀπομάχεσθαι καὶ διαλύειν τὰ παρὰ τῶν θείων κανόνων ὡρισμένα δίκαια τοῖς

cf. p. 64, 24—26

Mt. 13, 12. 25, 29

M VIII 1075

L V 196

O [= aervv], IP

2 χρόνον ἢ τρόπον I 5 αἱρετικῶ Oe 7 αὐτῶν OvP 8 κσ OPΛ χσ I 9 τοῦ Oarv11' τοῦτο OeΛ 10 ἐπαξίωσ Oe 11 τῆσ ἁγίασ OeΛ 12 χαλκηδώνη 1' αὐτὸν Oav1' 14 ἐξέλασε Or 15 συγκατατιθέμεθα OavP σύμψηφοι I καὶ σύμψηφοι O1'Λ 17 κοινωνικῶσ Oav1' ἀπαρίθμισιν Or ἥμαρτεν Oe 19 κόμποσ OaevPΛ [*faustus* i. e. fastus] κομψὸσ OrI 21 ἑαυτοῦ I ἑαυτὸν O1' 24/25 ἐξ αὐθεντίας ἐπιθεῖναι Oaev1' 26 μετέχων τῶν Oarv11' μετεχόντων Oe 27 ἐπισκοπῶν I ἐπισκόπων O1' 28 τὸ OarvII' πρὸσ τὸ Oe προσειληφέναι OrI προσληφθέντασ OaevΛ προσλειφθέντασ 1' 30 λειτουργίαισ om. Or πέπρακε Oa ἀλλ' οὐ Oarv11' ἀλλά καὶ OeΛ 35 καὶ om. 1Λ 38 πιστεύειν Or

ἐπισκόποις; τούτων εἰς μαρτυρίαν ἔστι λαβεῖν τὴν Τριπολιτῶν καὶ πάλιν τὴν Ἀρκηνῶν. φαίνεται δὲ τολμήσας ἐπιτρέψαι χειροτονεῖν ἐπισκόπωι κατὰ τὴν ἐνορίαν ἑτέρας πόλεως, ἧς ἔτι περιῆν ὁ ταύτης ἐπισκοπῶν· ὑπουργὸς δ' ἐγεγόνει τούτωι Στέφανος ὁ τῆς Ὀρθωσιέων ἐπίσκοπος τολμήσας χειροτονίαν ἐπιθεῖναι κατὰ τὴν ἐνορίαν τῆς Ἀνταραδέων ἔτι περιόντος Θεοδοσίου τοῦ τῆς θεοφιλοῦς μνήμης ἐπισκοπήσαντος τὴν εἰρημένην πόλιν. τί δ' ἂν φαίημεν καὶ πρὸς τὸ διαβοηθὲν καθ' ὅλον ὡς εἰπεῖν τὸν κύκλον τῆς γῆς, εἶγε ἄρα πρὸς ἀλήθειάν ἐστιν, ὅτι περιείλετο τὴν αὐτῶι δεδομένην χειροτονίαν πρεσβυτέρου παρὰ τῶν σχισματικῶν ἐξ ἑτέρων πάλιν αὐτὸς μετασχεῖν τῆς χειροτονίας; τὸ δὲ πέπραχεν ἐν
M VIII 1078 σπουδῆι κατεπειγόμενος δράξασθαι τοῦ λογικοῦ ποιμνίου τῆς Ἀντιόχου καὶ πάσης ἄλλης ἐκκλησίας ὀρθοδόξου καὶ μεταγαγεῖν ἐπ' ἀπωλείαι τῆι βδελυκτῆι καὶ μυσαρᾶι φωνῆι φερούσηι σκώληκας ἐξ ὧν αὐτὸς ἐθησαύρισε καθ' ἑαυτοῦ μηδὲν ὑγιὲς ἢ γοῦν ὀρθὸν πρὸς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν φθεγγόμενος. ἀλλ' ἔστι τῶν ἐσπιλωμένων αὐτῶι πράξεων καὶ πρὸς τοὺς ἐρανισθέντας παρ' αὐτοῦ τὸ φιλότιμον, διπλῆς ἐντεῦθεν ἐξυφαινομένης τῆς ἁμαρτίας καὶ πρὸς τὴν χείρω κατάκρισιν αὐτὸν περιιστώσης. πρῶτον μὲν γὰρ ἡ συλλογὴ τοῦ χρυσίου τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων τῆς Ἀντιόχου λυμαινομένων καὶ σπαθωμένων καὶ πρὸς ἀνίατον ἐπανόρθωσιν καθισταμένων ἐγίνετο· δεύτερον ὅτι τοῖς ἐκ τῶν ἐράνων σιτιζομένοις ἐπετάττετο πᾶσαν ἐξανιστᾶν ταραχὴν καὶ πάντα θόρυβον διασκεδάζειν ἔν τε ταῖς τῶν πόλεων ἐκκλησίαις καὶ τοῖς ἐγκεκλεισμένοις ἐν μοναστηρίοις, καὶ σπέρματα σχισμάτων διερραίνετο παρ' αὐτῶν. πρὸς ὃ δὴ λαβεῖν ἔστιν ἐναργῶς ἀπομαχόμενον αὐτὸν καὶ ταῖς προσφωνητικαῖς ἐν τοῖς ἀχράντοις εὐαγγελίοις θείαις διδασκαλίαις τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κηρύττοντος
L V 197 μὲν αὐτοῦ τὴν εἰρήνην καὶ ταύτην ἐπιζητεῖν, τὰ σκάνδαλα δὲ βδελύττεσθαι καὶ τὸν τούτων
Mt. 18, 7 αἴτιον εἰς αἵρεσιν βαλεῖν τοῦ καταδῆσαι πρὸς τῶι τραχήλωι λίθον μυλίτην καὶ βυθίσαι κατὰ τὸ γραφικὸν ἑαυτόν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐράσμια Σεβήρωι τῶι δυσσεβεῖ, τὸ δὲ τῆς εἰρήνης χρῆμα παντελῶς ἀποφεύγει. καὶ τὸ μὲν καθ' ἕκαστον εἰ διεξελθεῖν πειραθείημεν, ἀτελεύτητος ἡμῖν ὁ λόγος ἔσται· πλὴν ταῦτα καταλέξαντες καὶ τὸ πλῆθος τῶν παραλελειμμένων ἄλλοις ἀφηγεῖσθαι συγχωρήσαντες, καθάπερ εἰρήκαμεν, ὁμόφρονες ὑμῖν τοῖς θεοφιλέσι γεγόναμεν ἐφάπαξ τοῖς ἐπιτιμίοις οἷς αὐτὸν εἰκότως κατεδήσατε, ἐπιτεθείκαμεν δὲ τὸν ἴσον ὅρον καθελόντες καὶ ἀναθέματι καταδήσαντες καὶ Ἰωάννην τινὰ παραμονάριον κατὰ τὸν πάνσεπτον οἶκον τῆς ἁγίας ἐνδόξου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας τὸν διακείμενον κατὰ τὴν Τυρίων περιφανῆ μητρόπολιν, εὑρηκότες αὐτὸν ἐν ὑποκρίσει καὶ κατὰ δόλον ἡμῖν συλλειτουργήσαντα καὶ τῆς θείας μετασχόντα κοινωνίας, ἐξ ὧν τοῦτο δὴ πράττων καὶ συλλειτουργὸς ἡμῶν τυγχάνων κατὰ τὸ λεληθὸς τοῖς σχισματικοῖς διαλεγόμενος ἀμέσως ἔδραμεν ἑκοντὶ κατὰ τὴν Ἀντιόχου καὶ Σεβήρωι τῶι δυσσεβεῖ προσρίψας ἑαυτὸν ἀπέστη μὲν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ἐκείνωι δὲ συνεκοινώνησε περί τε τὸ δαιμονιῶδες αὐτοῦ φρόνημα καὶ τοὺς ἀσεβεῖς ἀναθεματισμοὺς κατὰ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων καὶ τῆς τιμίας ἐπιστολῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Λέοντος τοῦ τῆς Ῥωμαίων γενομένου ἀρχιεπισκόπου, οἰκείαι χειρὶ ταῦτα συγγραψάμενος καὶ κατασφαλισάμενος ἐκεῖνον· πρὸς

O [= acrv], Il'

3 ταύτησ ἐπισκοπῶν Ol' ἐπίσκοπος l δὲ γέγονε O^{ae} 3.4 ὀρθοσιαίων O^{e} 4 ἐπιθῆναι O^{v} ἀνταραδαίων O^{e} 7 temptaui ὅτιπερ εἶλετο ⟨μετὰ⟩ *quod accepit* Λ περιείλατο O^{v}l' πρεσβυτέρω O^{a} 8 σχηματικῶν O^{rv}l' αὐτὸς l αὐτῆσ Ol'Λ 10 τῆ O^{e}lΛ τῆ δὲ O^{arv}l' βδελλυκτῆ O^{e} 11 φερούσησ l' καθ' ἑτοῦ O^{a} 12 μετὰ τῶν l 14 περιιστώσησ l παριστώσησ Ol' 16 σπαθιζομέιων Ol' ἐπανόρθωσιν O^{ae}vl'Λ κατάστασιν O^{r}I, scripserim ἀνιάτων πρὸσ ἐπανόρθωσιν ἐγένετο l 18 διακευάζειν O^{a}vl' 19 σχιμάτων O^{v} 22 βδελλύττεσθαι O^{e}l τὸν] τῶν l' 23 βαλεῖν τοῦ l λαβεῖν τὸ Ol' μυλικὸν O^{r}l βυθῆσαι O^{v} 24 κατὰ τὸ γραφικὸν om. l τῶ O^{v} 28 ante siue post τοῖς ἐπιτιμίοις addiderim συναινέσαντες siue tale quid οἷς om. O^{a} 31 τῶν τυρίων O^{e} 32/33 δὴ τοῦτο O^{v}l' 33 ἡμῖν O^{e}Λ σχηματικοῖσ O^{r} 34 ἔδραμον l' 35 τῶ l' 38 ἀσφαλισάμενοσ O^{a}vl'

δὲ τούτοις, ὅτι κατὰ τὴν Τυρίων ἐπανελθὼν παραδέδωκε τοῖς σχισματικοῖς τὸν εὐκτήριον οἶκον τῆς θεοτόκου καθεστῶτα τοῖς ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκκλησίαν, ἐν αὐτῶι τολμήσας καὶ παρασυνάξεις καὶ παραφωτίσματα πληρῶσαι καὶ δοῦναι τοῦτο σπέρμα μεγάλης ταραχῆς τῶι πιστοτάτωι λαῶι τῆς πόλεως, ὁρῶντι τὸ κατὰ μηδένα χρόνον γεγονός, ἐκ δύο τόπων τῶν νεοφωτίστων φαίνεσθαι τὰς προελεύσεις ἐναντίως ἐχόντων ἀλλήλοις, καὶ πολέμους καὶ θορύβους διασκεδάζων κατά τε τῆς ἁγιωτάτης ἡμῶν ἐκκλησίας καὶ τοῦ πιστοτάτου λαοῦ τῆς πόλεως, ὧν ἔλεγχος τὰ πεπραγμένα κατὰ τὸ δικαστήριον. ἐφ' οἷς ὁ τίμιος σταυρὸς ἐλιθάσθη παρὰ τῶν ἐμφωλευόντων σὺν αὐτῶι κατὰ τὸν εὐκτήριον οἶκον τὸν προ- M VIII 1079
δηλωθέντα τῆς θεοτόκου καὶ τινὲς τοῦ πλήθους τῶν Χριστιανῶν καὶ τῶν εὐλαβεστάτων κληρικῶν πληγάδες γεγόνασι. συνέβη δὲ κἀμὲ τὸν τῆς Τυρίων ἐπίσκοπον ἄχρι θανάτου κινδυνεῦσαι δι' ὧν αὐτὸς μετά γε τῶν συνόντων αὐτῶι θανατηφόρους ἐξήρτυεν ἐπιβουλάς. ὥστε δὲ μηδὲν ἐλλεῖψαι τῶν δεόντων, καὶ τὰ πεπραγμένα παρὰ τῆς ὑμῶν ὁσιότητος διήλθομεν ἐπ' ἐκκλησίας τοῖς ἀπὸ τοῦ κλήρου καὶ τῶι πιστοτάτωι λαῶι τῆς πόλεως καὶ πνευματικὴν ἀναδησάμενοι πανήγυριν εὐχάριστον ἀφήκαμεν φωνὴν τῶι δεσπότηι θεῶι καὶ σωτῆρι τῶν ὅλων Ἰησοῦ Χριστῶι καὶ τῶι πανευσεβεῖ καὶ κρατίστωι ἡμῶν βασιλεῖ καὶ τῆι πιστοτάτηι βασιλίδι καὶ τῶι ὁσιωτάτωι πατριάρχηι τῆς βασιλευούσης καὶ τοῖς θεοφιλέσιν ὑμῖν· ὧν τὴν κοινωνίαν ἀσπαζόμενοι καὶ πρὸς ἣν ἔχετε πίστιν ὁμόφρονες καθεστῶτες ἀποστρεφόμεθα σὺν ὑμῖν ἐπιφέροντες τὸν ἔγκριτον ἀναθεματισμὸν κατὰ παντὸς μὲν αἱρετικοῦ, διαφερόντως δὲ κατὰ Νεστορίου φανέντος ἀνθρωπολάτρου, προ- L V 200
σέτι δὲ καὶ κατὰ Εὐτυχοῦς καὶ κατὰ Σεβήρου τοῦ πρὸς βλασφημίαν καὶ συκοφαντίαν ἐνόχου καταστάντος (ταῦτα γὰρ κατεπράξατο κατὰ τῆς ἁγίας μεγάλης καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς ἀθροισθείσης ἐν Χαλκηδόνι), προσέτι δὲ καὶ κατὰ Ἰωάννου τοῦ γεγονότος παραμοναρίου τοῦ πανσέπτου οἴκου τῆς θεοτόκου τοῦ διακειμένου κατὰ τὴν Τυρίων περιφανῆ μητρόπολιν διὰ τὰς ἀφηγημένας αὐτοῦ κακίστας πράξεις, ἐξ ὧν ἀποδέδεικται τοῖς θείοις κανόσιν ἐναντίως ἐλθών, καὶ παρακαλοῦμεν τὴν ὑμετέραν ἁγιωσύνην ἐπικυρῶσαι τὸ κατ' αὐτοῦ τεθὲν κανονικῶς ἐπιτίμιον. περιπτυσσόμεθα δὲ καὶ τιμῶμεν τὴν ἐν Νικαίαι συνελθοῦσαν ἱερὰν σύνοδον τῶν τιη πρὸς ἔλεγχον καὶ καθαίρεσιν Ἀρείου καὶ τὸ παρ' αὐτῆς ἐκτεθειμένον ὀρθόδοξον σύμβολον ὁμολογοῦμεν ἐν παρρησίαι καὶ κηρύσσομεν ἐπ' ἐκκλησίας, ἐν αὐτῶι βαπτισθέντες καὶ βαπτίζοντες, καὶ τὴν τῶν ρν τῶν συνελθόντων κατὰ τὴν βασιλίδα πόλιν πρὸς καθαίρεσιν Μακεδονίου τοῦ πνευματομάχου καὶ τὴν ἐν Ἐφέσωι τῶν διακοσίων πατέρων συνδραμοῦσαν ἁγίαν σύνοδον πρὸς καθαίρεσιν Νεστορίου τοῦ δυσσεβοῦς καὶ τὴν μεγάλην ἁγίαν σύνοδον τὴν ἀθροισθεῖσαν ἐν Χαλκηδόνι τῶν χλ κυρώσασαν κατὰ τὸ προοίμιον τὸ σύμβολον τῶν τιη, καθελοῦσαν δὲ Νεστόριον τὸν ἀνθρωπολάτρην καὶ τὸν ἀσεβέστατον Εὐτυχῆ καὶ Διόσκορον τὸν τούτωι γενόμενον ὁμόφρονα καὶ πᾶσαν αἵρεσιν διελέγχουσαν, ὅθεν καὶ πάντας τοὺς ἐσπιλωμένους τοῖς αἱρετικοῖς δόγμασιν ἔστι λαβεῖν δυσμενῶς ἔχοντας πρὸς ταύτην τὴν μεγάλην καὶ ἁγίαν οἰκουμενικὴν σύνοδον. τοῦτο γὰρ ἐμπέπηγε κατὰ φύσιν τοῖς κακοδόξοις, ἐκπεπολεμῶσθαι κατὰ τῶν αὐτοὺς διελεγχόντων. σὺν αὐτῆι δὲ τῆι ἁγίαι συνόδωι δεχόμεθα καὶ πάσας τὰς ἐπιστολὰς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης ἀρχιεπισκόπου γενομένου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέοντος ὀρθῶς καὶ ἀνεπιλήπτως ἐχούσας καὶ καταγωνιζομένας πάσας ὡς εἰπεῖν τὰς αἱρέσεις,

O [O acrv], IP

1 σχηματικοῖσ Or 2 ἐκκλησίασ OvIP ἐν αὐτῶ OcrIΛ ἑαυτῶ Oabv1P 5 γίνεσθαι Or1 6 διασκεδάζων I διασκευάζων OIΛ 8/9 τὸν — οἶκον τὸν προδηλωθέντα Or1 τὸν εἰρημένον οἶκον Oacv1P 12 δὲ om. Oa ἐλλεῖψαι OIΛ μελλῆσαι I 13 ὑπὸ Ov 15 πανσεβεῖ Or 18 ἔκκριτον Ocr1, corr. Oc 20 κατὰ² om. Oab 21 καὶ Oc om. Oabv1P 22 ἔτι Oc 24 ἀφ' Oa 30 τὴν²] τὴν τῶν Ov1P 31 τῶν om. P ἁγίων πρῶν I ἁγίαν om. I 32 τῶν om. P 34 τὸν² om. Oabv1P 36 δυσμενῶσ — οἰκουμενικὴν Ocr1Λ δυσμενικὴν Oabv1P ταύτην I αὐτὴν Oar μεγάλην καὶ ἁγίαν I ἁγίαν μεγάλην OcrΛ 37 ἐμπεπολεμῶσθαι Oabv1P

ἐξαιρέτως τὴν Νεστορίου καὶ Εὐτυχοῦς τῶν δυσσεβῶν. παρακαλοῦμεν τοίνυν τὴν ὑμετέραν ὁσιότητα μαθοῦσαν τὸν ἡμέτερον σκοπὸν καὶ ὅπως ἐν πᾶσιν ἀκολουθοῦμεν τοῖς ὑμετέροις κατὰ θεὸν βουλεύμασι, τὰς ὑπὲρ ἡμῶν ποιεῖσθαι πρεσβείας πρὸς τὸν τῶν ὅλων δεσπότην καὶ θεὸν Ἰησοῦν τὸν Χριστόν, ὥστε τὴν ἐν ἡμῖν κρατοῦσαν εἰρήνην ἐπαυξῆσαι καὶ πρὸς τὴν ἠγαπημένην αὐτῶι δικαίαν ἕνωσιν συνάψαι τὰς ἁγιωτάτας ἐκκλησίας εἰς
M VIII 1082 δόξαν αὐτοῦ τοῦ δεσπότου θεοῦ καὶ καύχημα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων καὶ κόσμον τοῦ ὁσιωτάτου τῆς βασιλίδος ἀρχιεπισκόπου καὶ πνευματικὴν ἀγαλλίασιν πάντων ἡμῶν καὶ τοῦ πρὸς ἑκάστηι πόλει πιστοτάτου καὶ ὀρθοδόξου λαοῦ. τὰς δὲ παρὰ τοῦ πλήθους τῶν Χριστιανῶν τῆς Τυρίων ἀφεθείσας ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας φωνάς, ὅτε μεμαθήκασι τὰ πεπραγμένα παρὰ τῆς ὑμῶν ὁσιότητος, εὐφροσύνης ἐμφορηθέντες, κα- 10
θυπετάξαμεν τῶι προκειμένωι γράμματι, τὸν ἔνθεον αὐτῶν ζῆλον ἐντεῦθεν παριστῶντες τῆι ὑμετέραι θεοφιλείαι. κἀκείνωι δὲ προσεσχηκότες τὸν νοῦν καὶ τὴν διάνοιαν ὁδηγηθέντες ἐκ τῶν ἐγκειμένων κεφαλαίων ταῖς ὑμετέραις δικαίαις κρίσεσι περὶ τῆς ἀνακλήσεως τῶν σωμάτων τῶν γενομένων ἡμῶν ἁγίων πατέρων Εὐφημίου καὶ Μακεδονίου καὶ τῆς καταγραφῆς τῶν αὐτῶν προσηγοριῶν ἐν τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις, ὅτι δὴ σύνεσιν φιλόθεον 15
ἔχοντες ψῆφον ἐξηγάγετε δοκιμάζουσαν αὐτοὺς ἀνακληθῆναι καὶ τὰς προσηγορίας ἐγ-
L V 201 γραφῆναι ταῖς ἱεραῖς δέλτοις, μηδὲν καθάπαξ τῶν ἐπ' αὐτοῖς ἀδίκως πεπραγμένων κατὰ τὸν φθάσαντα χρόνον ῥυπωσάντων τὴν ἔνθεον αὐτῶν πολιτείαν, τὴν ὁμοίαν ἐπὶ τούτοις παράκλησιν ἐπιτείνομεν ἔκ τε κρίσεως τοῦ παναγίου πατριάρχου τῆς βασιλευούσης πόλεως καὶ τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος καὶ τῆς πρὸς τὸν εὐσεβῆ καὶ φιλόχριστον ἡμῶν βασιλέα γε- 20
νομένης ἱκετείας λαβεῖν ἐν φιλοτιμίαι καὶ τὸ σῶμα τοῦ γεγονότος ἡμῶν πατρὸς πνευματικοῦ καὶ πατριάρχου τῆς Ἀντιοχέων Φλαβιανοῦ ἀποκαταστῆναι τῶι καταλόγωι τῶν προκοιμηθέντων ἁγίων πατέρων κατ' αὐτὸν τὸν ἀποστολικὸν θρόνον, ἐνταγῆναι δὲ καὶ τὴν τιμίαν αὐτοῦ προσηγορίαν ταῖς ἱεραῖς δέλτοις. δίκαιον γὰρ τὸν ὑπὲρ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ τῆς εἰς αὐτὸν ὀρθῆς ὁμολογίας κεκμηκότα καὶ τῶν αὐτὸν συκοφαντησάντων 25
ὑπομείναντα τὴν μοχθηρὰν ψῆφον μετασχεῖν ὧν κατὰ κρίσιν τῆς ὑμετέρας θεοφιλείας μετέσχον οἱ γεγονότες αὐτῶι συλλειτουργοὶ καὶ συναγωνισταὶ πατριάρχαι τῆς βασιλευούσης πόλεως, Εὐφήμιος καὶ Μακεδόνιος φαμὲν οἱ τῆς ὁσίας μνήμης, ὥστε τὸν εὐσεβῆ καὶ γαληνὸν ἡμῶν βασιλέα καταξιῶσαι θεσπίσαι τοῦτο δὴ προελθεῖν ὡς τάχος εἰς δόξαν τῆς ἀχράντου καὶ ὁμοουσίου τριάδος φυλαττούσης τὴν εὐσεβῆ καὶ φιλόθεον αὐτῶν βασιλείαν ἐν γαλήνηι 30
καὶ πρὸς ἀναίρεσιν πάσης βαρβαρικῆς ἀπονοίας καὶ τὸν ὁσιώτατον πατριάρχην τῆς βασιλευούσης ἐν εἰρήνηι μετὰ τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος. ἐξ ὑμῶν γὰρ καὶ τὰ πρὸς εὐχαριστίαν ἔχοντα τοῦ κρείττονος ἐρρίζωται καὶ τὰ διαβολικὰ σκάνδαλα παντελῶς ἐξελήλαται.

Ὑπογραφαί 35

Ἐπιφάνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Τυρίων μητροπόλεως ὑπέγραψα: —
Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σιδονίων πόλεως ὑπέγραψα: —
Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πτολεμαίων ὑπέγραψα: —

O [= acrv], IP

1 ἐξαιρέτωσ δὲ O^{e} 4 ιν̄ χν̄ O^{arvP} αὐξῆσαι O^{a} 8 ἑκάστην πόλιν $O^{l}P$ 10 μεμαθήκαμεν $O^{vl}P$ 10/11 καθυπετάξαμεν $O^{arv}IP$ καθυπέταξαν ἐν $O^{e}Λ$ 13 δικαίωσ $O^{avl}P$ 17 δέλταισ I^{p} 18 ῥυπωσάντων κατὰ τὸν — χρόνον O^{rI} 20/21 γινομένης I 21 πνικοῦ πρσ̄ O^{r} 22 λόγω O^{r} 26 πονηρὰν O^{rI} 27 αὐτῶ $O^{a}I$ αὐτῶν $O^{rv}P$ αὐτοῦ $O^{e}Λ$ βασιλίδοσ. in mg. γρ' βασιλευούσησ I 28 ὁ O^{r} 30 αὐτῶν [plur. maiest.] O^{e} αὐτοῦ $O^{arv}IP$ 31 καὶ om. I 33 ἐρριζωνται $O^{aevl}P$ 35 om. I 36. 37. 38. ἐλέει θεοῦ om. $O^{e}Λ$ 36. 38 ἐλέω I 37 om. I ἐπίσκοποσ τῆσ om. I^{p} μητροπόλεωσ O^{r} 38 πολεμαίων $O^{vl}P$

Θεόδωρος ⟨ἐλέει θεοῦ⟩ ἐπίσκοπος τῆς Πορφυρεῶνος ὑπέγραψα: —
Ἠλίας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ζηνοπολιτῶν ὑπέγραψα: —

Εἰσὶν αἱ λαληθεῖσαι φωναὶ ἐκ τοῦ Χριστιανικωτάτου πλήθους ἐν τῆι ἀρχαίαι ἁγίαι **32**
ἐκκλησίαι μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου καὶ δύο ἐπιστολῶν, μιᾶς μὲν παρὰ M VIII 1083
Ἰωάννου τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς βασιλίδος πόλεως, τῆς δὲ ἑτέρας παρὰ τοῦ i. e. 29
ὁσιωτάτου Θεοφίλου ἐπισκόπου Ἡρακλείας πρὸς τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον Ἐπιφάνιον, 6
ὁμοίως δὲ καὶ τρίτης γεγραμμένης ἐπιστολῆς παρὰ τῶν συνελθόντων κατὰ τὴν βασιλίδα
πόλιν ὁσιωτάτων ἐπισκόπων πρὸς τὸν ἀπομνημονευθέντα τῆς Τυρίων θεοφιλέστατον
ἐπίσκοπον, ἀναγνωσθείσης δὲ οὐδὲν ἧττον παραχρῆμα καὶ ἀναφορᾶς γενομένης παρὰ i. c. 25
τῶν προειρημένων ὁσιωτάτων ἐπισκόπων τῶν κατὰ τὴν βασιλίδα πρὸς τὸν ὁσιώτατον 10
καὶ μακαριώτατον οἰκουμενικὸν πατριάρχην τῆς αὐτῆς βασιλίδος πόλεως, ἐν ἧι ἀνε-
θεματίσθη Σεβῆρος ὁ ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων κατὰ τὰ περιεχόμενα τῶι αὐτῶι
ἀναγνωσθέντι χάρτηι διὰ Σεργίου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου, ἐν μηνὶ κατὰ Τυρίους
Λώωι εἰκάδι ὀγδόηι, ἤτοι Σεπτεβρίου ἑκκαιδεκάτηι, τοῦ τρίτου τεσσαρακοστοῦ ἑξακο- d. 16. m. Sept.
σιοστοῦ, ἰνδικτιῶνος δωδεκάτης, αὗται· (fer. 1) a. 518

Τοῦ αὐγούστου πολλὰ τὰ ἔτη· τῆς αὐγούστας πολλὰ τὰ ἔτη· τῆς συγκλήτου 16
πολλὰ τὰ ἔτη· τῶν ἐπάρχων πολλὰ τὰ ἔτη· Ἰωάννου κόμητος πολλὰ τὰ ἔτη· Ἐπι-
φανίου πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη. εἷς θεὸς ὁ τοῦτο ποιήσας· ὁ μέγας θεὸς τοῦτο L V 204
παρέσχεν. εἷς θεός, ἴδε πίστις· εἷς θεός, μία πίστις. εἰς εἰρήνην τῶν ἐκκλησιῶν· εἰς
εἰρήνην τῶν ὀρθοδόξων. Ἰωάννου πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη· Ἐπιφανίου ὀρθοδόξου 20
πολλὰ τὰ ἔτη. ἃ ἐποίησεν ἡ σύνοδος, καὶ σὺ ποίησον· ἃ ἐποίησεν ἡ σύνοδος, ταῦτα
ποίησον. Ἰωάννου ὀρθοδόξου πολλὰ τὰ ἔτη. εἰς αἰῶνας τὸ βασίλειον τοῦτο. νικᾶι
ἡ πίστις τοῦ αὐγούστου· ἐκ θεοῦ τὸ βασίλειον τοῦτο. νέου Κωνσταντίνου πολλὰ τὰ
ἔτη· ὀρθοδόξου πατρὸς πολλὰ τὰ ἔτη. ὁ μὴ λαλῶν οὐκ ἔνι πιστός. ἃ ἐποίησεν ἡ
σύνοδος, ἔμβα ποίησον· ἃ πέπραχεν ἡ ἁγία τοῦ θεοῦ σύνοδος, ἔμβα ποίησον. νικᾶι 25
ἡ πίστις τοῦ αὐγούστου· εἰς αἰῶνας τὸ βασίλειον τοῦτο. Βιταλιανοῦ πατρικίου πολ-
λὰ τὰ ἔτη· Βιταλιανοῦ ὀρθοδόξου πολλὰ τὰ ἔτη· Ἐπιφανίου ὀρθοδόξου πολλὰ τὰ ἔτη·
ἔμβα ἀναθεμάτισον καθὼς καὶ οἱ πατέρες· ἔμβα ἀναθεμάτισον καθὼς καὶ ἡ σύνοδος·
ἔμβα ἀναθεμάτισον Σεβῆρον καὶ τὸν μανδρίτην· ἔμβα ἀναθεμάτισον Σεβῆρον καὶ
Ἰωάννην. 30

Καὶ ἀνελθόντος τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ἐν τῶι ἄμβωνι ἐξεβόησαν· Καλῶς
ὁ θεὸς ἤνεγκέ σε· εἷς θεός, μία πίστις. εἷς θεὸς ὁ τοῦτο ποιήσας. ἄνω βάλε τοὺς
ἐπισκόπους· ἄνω βάλε τοὺς ὀρθοδόξους.

Καὶ ἀνελθόντων τῶν θεοφιλεστάτων Ἰωάννου ἐπισκόπου τῆς Πτολεμαίδος καὶ Θεο-
δώρου ἐπισκόπου τῆς Πορφυρεῶνος καὶ Ἠλίου ἐπισκόπου τῆς Ῥαχληνῶν πάλιν ἐξεβόη- 35

---

16 ὅρα τὸν ζῆλον τοῦ λαοῦ μέχρι τέλουσ οἷος θερμός ἐστιν O^{v} in mg. P^{mg}

O [-- aerv], IP

1 om. O^{arv}IP ἐλέει θεοῦ addidi 2 Ἠλίας — ὑπέγραψα] καὶ οἱ λοιποί O^{r}I 3 λαληθεῖσαι I βληθεῖσαι OP 8 conicio ἄνω μνημονευθέντα 9 ἀρχιεπίσκοπον O^{e} καὶ ΙΛ om. OP 14 λαῶ O^{r} σεπτεβρίω P σεπτεμβρίον O^{r} ἑξκαιδεκάτη O^{e} 14/15 ἑξακοσιοστοῦ ἔτουσ O^{av}P χρόνου I 15 δεκάτησ O^{a} 16 αὐγούστης I 18 τοῦ πατριάρχου O^{aev}P 19 παρέσχεν I παράσχοι O^{aer} παράσχη O^{v}P *impartiatur* Λ ἴδε OP ἥδε I 21/22 ἃ² — ποίησον om. O^{a}Λ 23—26 ἐκ θεοῦ — τοῦ αὐγούστου hic om. O^{a} cf. ad 28 23 τοῦ νέου O^{r} 24 ἐν $O^{(a)v}$ ἦν P 25 ἃ πέπραχεν — ποίησον om. $O^{(a)rv}$IP 28 post 27 ἔτη³ habet νέου — ἔτη ὀρθοδόξου — ἔτη ὁ μὴ — οὐκ ἔν — ἔμβα ποίησον² νικᾶ — τοῦτο (23—26) O^{a} 28 καὶ² om. O^{r}I 29 τὸν μανδρίτην — Σεβῆρον καὶ om. O^{r}I 34 ἐπισκόπου om. O^{r}I τῆσ O^{arv}P τοῦ τῆσ O^{r} τοῦ I

σαν· Ἐπιφανίου πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη· ὡς οἱ ἅγιοι, ἐμαρτύρησες· ἐμαρτύρησες καὶ ἐνίκησες. πέμψον φέρε τοὺς ἐπισκόπους· πέμψον φέρε τοὺς ὀρθοδόξους. οὗτος μόνος διὰ πίστιν ἀπέθανεν· οὗτος μόνος ἀπέλαβε καμάτους· ἐμαρτύρησες καὶ ἐνίκησες. οὗτος μόνος διὰ πίστιν ἐνίκησεν· ἐμαρτύρησες καὶ ἡ πίστις σου ἐνίκησεν. ἔβαλεν αὐτοὺς τὸ τρισάγιον· ἔβαλεν αὐτοὺς ἡ θεοτόκοις· ἔβαλε Σεβῆρον ἡ θεοτόκος. ἐτάραξε τὰς ἐκκλησίας, ἔβαλεν αὐτοὺς τὸ μυστήριον· ἔβαλεν αὐτοὺς ὃν ἐλίθασαν· ἔβαλεν αὐτοὺς ὃν ὕβρισαν. τούτους ἔξω τῆς πόλεως· ποία πόλις τῶν Ἀποσχιστῶν; τοὺς Αἰγυπτίους ἔξω βάλε. ὁ βασιλεὺς ὀρθόδοξος ἔνι· εἰς αἰῶνας τὸ βασίλειον τοῦτο· τὸ σπήλαιον τῶν
M VIII 1086 ληιστῶν ἔξω βάλε· τὸ σπήλαιον τῶν Ἀποσχιστῶν ἄρον καῦσον. ἄνω βάλε τὸν Πριγκιπίας· ὅλους δολίους ἔξω βάλε· τὸν Ῥωμαικὸν ἔξω βάλε· ἄνω βάλε τοὺς ἡλέησες. ἔξω βάλε τὸν συνθηκάριεν . ἔξω βάλε τὸν λοίδορον. μετὰ σοῦ ἦσαν καὶ δόλιοι ἦσαν· ἔξω βάλε τὸν συνθηκάριν καὶ Μανιχαῖον. ὁ Ῥωμαικὸς δόλιος ἔνι· τὸν Ῥωμαικὸν ἔξω βάλε· τὸν Μανιχαῖον ἔξω βάλε· καθάρισον τὰς ἐκκλησίας. μετὰ σοῦ ἐστι καὶ συνθηκίζει τοὺς ἐπισκόπους. πέμψον φέρε τοὺς ἐπισκόπους· πέμψον φέρε τοὺσ ὀρθοδόξους. ἀνάθεμα Σεβήρωι καὶ τοῖς φρονοῦσι τὰ αὐτοῦ καὶ τῶι μανδρίτηι. ἀνάθεμα Σεβήρωι Εὐτυχεῖ καὶ Νεστορίωι καὶ τῶι μανδρίτηι· τὸ ἐργαστήριον ἐντολίου διὰ τί ἠνοίγη; ἔμβα ἀναθεμάτισον, ὡς ὁ Ῥώμης πατριάρχης. Ἠλίαν τὸν Βοτρυηνόν, τὸν ἀρτοκόπον ἄρτι ἀναθεμάτισον· ἐπίσκοπον ἀντὶ αὐτοῦ ἐκεῖ πέμψον· ἐπισκόπους αἱρετικοὺς ἔξω βάλε. Ἰουστῖνος βασιλεύει, οὐκ ἔνι φοβηθῆναι· ὀρθόδοξος ἔνι. τοῦ αὐγούστου πολλὰ τὰ ἔτη· εἰς αἰῶνας τὸ βασίλειον τοῦτο· νέος ἐστὶ Κωνσταντῖνος· οὐκ ἔνι φοβηθῆναι. νέας Ἑλένης πολλὰ τὰ ἔτη· Βιταλιανοῦ πατρικίου πολλὰ τὰ ἔτη· Βιταλιανιοῦ στρατηλάτου πολλὰ τὰ ἔτη· τῶν ἐπάρχων πολλὰ τὰ ἔτη· τοῦ μαγίστρου πολλὰ τὰ ἔτη· τῆς ὅλης συγκλήτου πολλὰ τὰ ἔτη· Ἠλία κουράτωρος πολλὰ τὰ ἔτη·
L V 205 Ἐπιφανίου πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη. τὴν νίκην τοῦ αὐγούστου, κάθελε τὸν Βοτρυηνὸν ὡς Μανιχαῖον. Αἰγυπτίους ξυλεμπόρους οὐ θέλει ἡ πόλις. ἔξω βάλε τοὺς Ἀκεφάλους· εἰ ἐνίκησαν, ἀπεθνήισκομεν. Φλαβιανὸν πατριάρχην τοῖς διπτύχοις. ἡ τριὰς ἐνίκησε· λάβε τὴν θεοτόκον· ὁ βασιλεὺς ἐκέλευσε καὶ ὅλη ἡ σύνοδος· ὁ βασιλεὺς ἐκέλευσεν ὡς εἶπεν ἡ σύνοδος· Ἀποσχίστης οὐκ ἔνι. λάβε τὴν θεοτόκον· εἴσβα καὶ καθάρισον τὸν οἶκον τὸν ἅγιον· ὁ μὴ λαλῶν οὐκ ἔνι πιστός. εἰς τὴν θεοτόκον ἄγωμεν· κήρυξον καὶ ἄγωμεν. τοῦ αὐγούστου πολλὰ τὰ ἔτη· εἷς θεός, μία πίστις. τὸ λείψανον Φλαβιανοῦ πέμψον φέρε. εἰς τὴν ἁγίαν Μαρίαν ἄγωμεν. ἴδε δεύτερον

———

O [= aerv], lP

1 ἐμαρτύρησασ ἐμαρτύρησασ Orl ἐμαρτύρησαν ἐμαρτύρησασ OeΛ 2 ἐνίκησασ Oerl 3 ἐμαρτύρησασ καὶ ἐνίκησασ Oerl 4 ἐμαρτύρησασ Oerl σου] οὐκ Or om. I ἔβαλεν Oerl ἔλαβεν Oavlp 5 ἔβαλεν¹ Oerlλ ἔλαβεν Oavlp 8—9 ὁ βασιλεὺς — βάλε¹ om. I 8 ἔν Ovlp 9 τῶν ἀποσχιστῶν om. Or 10 πριγκηπίασ Oe πριγγιπίασ I τοὺς δολίουσ Oae 10—13 ἄνω βάλε — ἔξω βάλε¹ hic om. Orl cf. ad 13 10 τοὺς] οὖσ Oe(I) 11 συνθηκάρην Oa(r)v(I)lp συνθηκάριον Oe ἔξω βάλε — τὸν συνθηκάριν om. OeΛ 12 συνθηκάρην Oa(r)v(I)lp ἔν Oalp 13 post τὸν Μανιχαῖον ἔξω βάλε habent μετὰ σοῦ ἐστι καὶ συνθηκίζει τοὺς ἐπισκόπους [μετὰ — ἐπισκόπους om. Or] καθάρισον τὰσ ἐκκλησίασ ἄνω βάλε τοὺσ [οὺς I] ἡλέησασ ἔξω βάλε τὸν συνθηκάρην ἔξω βάλε τὸν λοίδορον μετὰ σοῦ ἦσαν καὶ δόλιοι ἦσαν τὸν ῥωμαικὸν ἔξω βάλε τὸν μανιχαῖον ἔξω βάλε Orl pergunt πέμψον¹ (14) 14 πέμψον¹ — τοὺς ἐπισκόπους om. Oavlp 14/15 πέμψον² — τοὺς ὀρθοδόξους om. OeΛ 15—17 ἀνάθεμα: — πατριάρχησ Oevlp'Λ τὸ ἐργαστήριον — ἠνοίγη ἀνάθεμα — μανδρίτη ἔμβα — πατριάρχησ Oa τὸ ἐργαστήριον — ἠνοίγη ἔμβα — πατριάρχησ ἀνάθεμα — μανδρίτη Orl 15 νεστορίω τῶ μανδρίτη lp 17 βοτρύινον Oarvlp 19 ἐν Ovlp 20 αἰῶνα Or ἐστὶ om. lp 21 τῆσ νέασ Or 21/22 πολλὰ τὰ ἔτη Βιταλιανοῦ στρατηλάτου — ἐπάρχων om. Oa 23 ἡλία — ἔτη τοῦ μαγίστρου — ἔτη τῆσ ὅλησ — ἔτη Orl 24 πατριάρχου Orl ἀρχιεπισκόπου Oaevlp'Λ 24.25 βοτρύινον Oarl βοτρύιν Ovlp 27 ὁ βασιλεὺς ἐκέλευσεν om. Λ καὶ ὅλη ἡ σύνοδοσ [ἡ σύνοδος ὅλη I] Oarvlp ὡσ εἶπεν ἡ σύνοδος OeΛ 28 ὡσ εἶπεν Oarvlp καὶ ὅλη ἡ OeΛ 29 ἐν Ovlp

ἀνέφραξαν τὰ ἔσω· τὸ σταυρὶν δὸς ἡμῖν. τὸν σταυρὸν ἐλίθασαν καὶ ἀνέφραξαν τὰ ἔσω· εἰς ποίαν πόλιν ταῦτα γίνονται; μία πίστις γέγονεν, οὐκ ἔνι ἀταξία. ὁ σταυρὸς ἐνίκησε καὶ οὐκ ἔνι ἀταξία· ἡ τριὰς ἐνίκησε καὶ οὐκ ἔνι ἀταξία. ἡ τριὰς ἐνίκησεν· ἀπῆλθεν ὁ Ἀκέφαλος· ὁ αὔγουστος ἐνίκησεν. ἄγωμεν εἰς τὴν θεοτόκον, νικᾶι Ἰουστῖνος· ἄγωμεν εἰσέλθωμεν. νικᾶι Ἰουστῖνος· ἄγωμεν ἄρτι ἔσω. νικᾶι Ἰουστῖνος, κήρυξον τὴν σύναξιν· νικᾶι Ἰουστῖνος, τὴν ἡμέραν κήρυξον. Ἰωάννου πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη· Ἐπιφανίου πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη· τοῦ αὐγούστου πολλὰ τὰ ἔτη· Εὐφημίας αὐγούστας πολλὰ τὰ ἔτη· Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου πολλὰ τὰ ἔτη. ὅπου ἐμαρτύρησες, κήρυξον τὴν σύναξιν. ἄγωμεν εἰσέλθωμεν ἔσω εἰς τὴν θεοτόκον. ἐνίκησεν ὁ αὔγουστος, κήρυξον τὴν σύναξιν. καστέλλιν ἐγένετο, λάβε τὴν θεοτόκον· συναγωγὴ ἐγένετο, λάβε τὴν θεοτόκον. ἄγωμεν εἰσέλθωμεν κἀκεῖ ἀναθεμάτισον· ἄγωμεν εἰσέλθωμεν, ἀπῆλθεν ὁ Ἀκέφαλος. ἄγωμεν εἰσέλθωμεν, καθηιρέθη ὁ Ἀκέφαλος. κέλευσον, καὶ ὑπάγωμεν τὸν σταυρὸν βαστάζοντες. νικᾶι ὁ αὔγουστος, ἄγωμεν εἰσέλθωμεν· νικᾶι ὁ αὔγουστος, ἔσω ἀναθεμάτισον. τίνα μένεις; ὀρθόδοξος εἶ. λιτανείαν, κἀκεῖ εἰσβῶμεν. νικᾶι Ἰουστῖνος, ἔνθεν ἔσω ἄγωμεν. μαρτύρομαί σε, οὐδὲν ἀφῆκαν ἔσω· τὰ κειμήλια ἔλαβεν ὁ τοῦ μοδαρίου. κήρυξον τὴν σύναξιν. τὴν νίκην τοῦ αὐγούστου, μίαν ἀργίαν τῆι πόλει· μίαν ἀργίαν τοῖς ὀρθοδόξοις. εἶσβα λῦσον τὸ M VIII 1087
οἰκοδόμημα· ὁ Ἀκέφαλος οὐκ ἔχει ὧδε τόπον· οὐκ ἔχει ὧδε τόπον ὁ Μανιχαῖος. Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου πολλὰ τὰ ἔτη· εἷς θεός, ὑγείαν αὐτῶι.

Καὶ προσφωνήσαντος τοῦ αὐτοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου· παρακαλῶ τὴν ὑμετέραν ἀγάπην ἀνεξικάκως ἐνεγκεῖν καὶ συγχωρῆσαι κἀμὲ καὶ τοὺς θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους ἀναθεματίσαι τὸν Ἀκέφαλον· καὶ ἐνταῦθα γὰρ καὶ ἐν τῶι εὐκτηρίωι οἴκωι τῆς ἁγίας θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ ἐν ὅλοις τοῖς εὐκτηρίοις οἴκοις καὶ ἐν ὅλαις ταῖς ἐκκλησίαις καὶ ἐν ὅλαις ταῖς πόλεσιν καὶ ἐν ὅλωι τῶι κόσμωι ἀναθεματίζεται ἕως τοῦ αἰῶνος, πάλιν ἐξεβόησαν· ἡσυχίαν τῶι κυρῶι ἡμῶν. καὶ λοιπὸν εἶπε πρὸς τοὺς ἀπὸ τοῦ πλήθους ὁ ἁγιώτατος ἡμῶν ἀρχιεπίσκοπος Ἐπιφάνιος ταῦτα

Τὴν ὀρθὴν καὶ ἀμώμητον καὶ ἀληθινὴν πίστιν, ἣν παραδεδώκασιν ἡμῖν οἱ ἀπ' Lc. 1, 1
ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου καὶ ἐδίδαξαν ἡμᾶς οἱ θεσπέσιοι καὶ πανάγιοι ἀπόστολοι καὶ ἐξ αὐτῶν λαβόντες οἱ τρισμακάριοι ἡμῶν ἅγιοι πατέρες οἱ ἐπὶ τῆι ὀρθῆι διαλάμψαντες πίστει οἵ τε ἐν Νικαίαι τιη καὶ οἱ ἐν τῆι βασιλευούσηι Κωνσταν-
τινουπόλει ρν καὶ οἱ ἐν Ἐφέσωι σ̄ καὶ οἱ ἐν Χαλκηδόνι χλ, καὶ οἱ λοιποὶ δὲ πάντες ὅσιοι L V 208
καὶ ὁμόφρονες αὐτῶν ὀρθόδοξοι πατέρες, παραλαβόντες καὶ ἀεὶ ἐν ἑαυτοῖς ἐσχηκότες καὶ ἔχοντες καὶ ταύτην ἄτρωτον φυλάξαντες, ἣν ἀεὶ καὶ ἐκηρύξαμεν ἐπ' ἐκκλησίας καὶ κηρύσσομεν ὑμῖν, ἀγαπητοί, καὶ ἀνεθεματίσαμεν ἀεὶ καὶ ἀναθεματίζομεν πάντας μὲν τοὺς αἱρετικοὺς μετὰ τῶν δυσσεβῶν αὐτῶν φρονημάτων καὶ τῶν φρονούντων τὰ ὀλέθρια αὐτῶν διδάγματα, ἐξαιρέτως δὲ καὶ ὀνόματι ἀναθεματίζομεν Ἄρειον Εὐνόμιον Μακεδόνιον τὸν

O [= aerv], IP

1 ἔφραξαν O^e 1—2 τὰ ἔσω εἰσ ποίαν — γίνονται τὸ σταυρὶν — ἡμῖν τὸν σταυρὸν — τὰ ἔσω O^a 1 τὸ σταυρίον O^e τὸν σταυρὸν P ἐνέφραξαν $O^{av}I^2$ 2 ποίαν om. I γέγονεν $O^{er}I$ ταῦτα γέγονεν $O^{av}P$ 2/3 ὁ σταυρὸς — ἀταξία² om. P ἡ τριὰς — ἀταξία ὁ σταυρὸσ — ἀταξία O^r 3 καὶ οὐκ — ἐνίκησεν om. O^aI^2 5 ἄρτι ἔσω ἄγωμεν O^e 8 Εὐφημίας — τὰ ἔτη² om. I αὐγούστης O^e 9 ἐμαρτύρησασ $O^{er}I$ 10 καστέλλιον O^e 13 ὑπάγομεν O^v 14 λιτανείαν ποίησον P 16 μοδιαρίου $O^eΛ$ 19 ὑγίειαν $O^{av}I^2P$ αὐτῶ in αὐτῆσ corr. P 20 καὶ — ἀρχιεπισκόπου om. O^vI^2, corr. I^{mg} 24 ἀναθεματίζετε P 25 καὶ πάλιν $OI^2Λ$ ἡσυχία $O^{av}I^2$ 26 Ἐπιφάνιος om. $O^{av}I^2$ 30 οἵ τε οἱ P οἱ om. P 32 καὶ ὁμόφρονεσ — πρεσ O^{aev} P πρεο καὶ ὁμόφρονεσ αὐτῶν καὶ ὀρθόδοξοι [καὶ ὀρθόδοξοι om. O^r] O^rI 33 ἣν| ὃν O^r καὶ ἀεὶ καὶ I 33/34 κηρύσσωμεν P 34 ἀναθεματίζομεν καὶ ἀνεθεματίσαμεν ἀεὶ O^e ἀναθεματίσαμεν I μὲν om. I 36 ὀνομαστὶ $O^{ae}Λ$

πνευματομάχον Ἐβίωνα Φωτεινὸν Μάρκελλον Θεόδοτον Ἀρτεμᾶν Παῦλον τὸν Σαμοσατέα Νεστόριον τὸν ἀνθρωπολάτρην καὶ δυσσεβῆ, Οὐαλεντῖνον Σκυθιανὸν Μάνην Μαρκίωνα Βαρδισάνην Ἀπολινάριον Εὐτυχέα, μετὰ τούτων πάντων τῶν αἱρετικῶν καὶ ὁμοίως τούτων πάντων ἀναθεματίζομεν καὶ τὸν δυσσεβῆ Σεβῆρον τὸν Ἀκέφαλον καὶ Ἀποσχίστην καὶ ἀεὶ ἀλλότριον γενόμενον τοῦ δεσπότου ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἁγίας αὐτοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας καὶ τὸ δυσσεβὲς αὐτοῦ φρόνημα, ὡς ἀναθεματίσαντα τοὺς ἁγίους ἡμῶν ὀρθοδόξους πατέρας καὶ σχίσματα καὶ ταραχὰς ἐμποιήσαντα ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις τῶν ὀρθοδόξων Χριστιανῶν παντὸς ὡς εἰπεῖν τοῦ κόσμου.

Καὶ διακόψαντες αὐτὸν οἱ ἀπὸ τοῦ πλήθους ἐξεβόησαν· Εἷς θεὸς ὁ τοῦτο ποιήσας· εἷς θεός, μία πίστις. εἰς εἰρήνην τῶν ἐκκλησιῶν, Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου πολλὰ τὰ ἔτη. εἰς εἰρήνην τῶν ὀρθοδόξων, εἰς εἰρήνην τοῦ βασιλέως. ἀναθεμάτισον καὶ τὸν μανδρίτην.

Πληρῶν δὲ ὁ αὐτὸς ἁγιώτατος ἡμῶν ἀρχιεπίσκοπος τά τε λοιπὰ τῆς προσφωνήσεως καὶ τοῦ ἀναθέματος ἔφη πρὸς αὐτοὺς ταῦτα· Ὡσαύτως δὲ ἀναθεματίζομεν καὶ Ἰωάννην τὸν μανδρίτην τὸν ἀποστάτην καὶ ἀρνησίθεον, ἀφ' οὗ καὶ προσέλαβε τὸ δυσσεβὲς φρόνημα παρὰ τοῦ αὐτοῦ ἀσεβεστάτου Σεβήρου. ἔστωσαν τοίνυν οἱ εἰρημένοι Σεβῆρος ὁ Ἀκέφαλος καὶ Ἰωάννης ὁ μανδρίτης καὶ τὸ δυσσεβὲς αὐτῶν φρόνημα μετὰ τῶν κοινωνούντων αὐτοῖς ἀνάθεμα καὶ κατάθεμα ἀπὸ πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ, ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. ἀμήν.

Καὶ ἐξεβόησαν οἱ ἀπὸ τοῦ πλήθους· Ἀμὴν ἀμὴν ἀμήν. εἷς θεὸς ὁ τοῦτο ποιήσας· Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου πολλὰ τὰ ἔτη· Ἰωάννου κόμητος πολλὰ τὰ ἔτη. ὅλους τοὺς αἱρετικοὺς ἀναθεμάτισον. μίαν ἀργίαν τῇ θεοτόκῳ. ἡ τριὰς ἐνίκησε, τὴν σύναξιν κήρυξον. ὁ σταυρὸς ἐνίκησε, τὴν σύναξιν κήρυξον. ἄνω βάλε τὸν Πριγκιπίας, ἄνω βάλε τοὺς μεταβάτας. ἔσω εἰς τὴν θεοτόκον, τὴν σύναξιν κήρυξον· ὁ μὴ λαλῶν οὐκ ἔνι πιστός. αὕτη ἡ ὥρα θεῷ ἀρέσκει καὶ τῷ αὐγούστῳ, αὕτη ἡ ὥρα θεῷ ἀρέσκει καὶ τοῖς πατράσιν. νικᾷ Ἰουστῖνος, τὴν σύναξιν κήρυξον. εἴσβα ἄνοιξον τὴν θεοτόκον. εἴσβα ἄνοιξον τὴν παρέλαβες. οἱ Ἰουδαῖοι χαίρονται ὅτι ἠσφάλισται τὰ ἔσω. οἱ Ἰουδαῖοι χαίρονται, τὴν θεοτόκον ἄνοιξον. εἴσβα, ἁγίασον, ἣν ἐκοίνωσαν. οὐκέτι Ἀναστάσιος· Ἰουστῖνος βασιλεύει· ὀρθόδοξος ἔνι. Ἰουστῖνος βασιλεύει· οὐκ ἔστι Μανιχαῖος· ὀρθόδοξος ἔνι· Ἰουστῖνος βασιλεύει ὁ νέος Κωνσταντῖνος. οὐκ ἔστι Μανιχαῖος ὡς Ἀναστάσιος. Ἰωάννου πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη· Ἐπιφανίου ὀρθοδόξου πολλὰ τὰ ἔτη· τὸν ἀνεψιὸν τοῦ μανδρίτου ἀναθεμάτισον· τοὺς κατὰ σοῦ ἀναθεμάτισον. μίαν ἀργίαν τῇ πόλει· ἄνοιξον τὴν ἥρπασαν. εἷς θεός, μία πίστις. ἀπέθανεν Ἀμάντις ὁ ἀντάρτης
L V 209 τῆς τριάδος. εἴσβα ἔνδυσον τὴν ἐγύμνωσαν. νικᾷ Ἰουστῖνος· τὴν σύναξιν κήρυξον.

O [= aervˡ], IP

1 εὐβίωνα I φωτεινὸν τὸν ἐσκοτισμένον P Θεόδοτον om. OᵛP 2 σκυθινον Oʳ μάρην P 3 βαρδισιάνην OᵛP καρδισιάνην Oᵃ 4 πάντων τούτων OᵃᵉᵛP 10 οἱ om. I 13 καὶ om. OᵃᵉᵛP 14 ἡμῶν om. I 16 τὸν μανδρίτην post ἀρνησίθεον coll. I ἀφ' οὗ OP ὃς IΛ 19 τοῦ πρσ Oᵉ καὶ² om. I τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου OᵃᵉᵛP 21 Καὶ I om. OPΛ 21 ἐξεβόησαν — ἀμήν³ om. OᵃᵉᵛP 25 πριγκηπίασ Oᵉ πριγγιπίασ I 26 ἐν OᵃᵉᵛP 26/27 αὕτη — αὐγούστω αὕτη — πατράσι OʳᵛI αὕτη — πατράσιν αὕτη — αὐγούστω OᵉΛ αὕτη ἡ ὥρα θῷ θῷ om. Oᵃ] ἀρέσκει καὶ τῷ αὐγούστω OᵃᵉᵛP 28 ἣν OᵉʳI 29 οἱ¹ om. I χαίρουσιν (bis) I ὅτι ἠσφάλισται τὰ ἔσω OᵃʳI τὴν θεοτόκον ἄνοιξον OᵉᵛPΛ 29/30 τὴν θεοτόκον ἄνοιξον OᵃʳI ὅτι ἠσφάλισται τὰ ἔσω OᵉᵛPΛ ἐκοινώνησαν Oʳ οὐκέτι Oʳᵛ οὐκ ἔστι OᵃᵉᵛPΛ 31/32 ὀρθόδοξος¹ — βασιλεύ om. I 31 ἐν OᵛP Ἰουστῖνος βασιλεύει Oʳ om. OᵃᵉᵛPΛ 32 ἐν OᵛP ὡς ὁ I 33 τὰ om. Oᵉ 35 ἣν Oᵉ τὴν ἣν I ἀμάντης OᵃʳᵛIP 36 ἐνδὺσ OᵃᵉᵛP ἔνδον I ἣν Oᵉ τὴν ἣν I

τὸ λυχνικὸν ἔσω ποίησον· τὴν σύναξιν κήρυξον. ἁγία τριάς, τὴν ὑγείαν δὸς αὐτῶι. εἷς θεός, μία πίστις· ὅλων ὀρθοδόξων πολλὰ τὰ ἔτη. πέμψον φέρε τοὺς ἄλλους ἐπισκόπους· Ἠλίαν τὸν Βοτρυηνὸν ἀναθεμάτισον. Ἰωάννου πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη· Ἐπιφανίου πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη· τοῦ αὐγούστου πολλὰ τὰ ἔτη. Εὐφημίας αὐγούστας πολλὰ τὰ ἔτη. τὴν νίκην τοῦ βασιλέως, εἴσελθε ἔσω. εἰς αἰῶνας τὸ βασίλειον τοῦτο, ἀπελάτα τοῦ Ἀκεφάλου, ἀπελάτα τῶν αἱρετικῶν.

Καὶ λοιπὸν Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Πτολεμαίδος εἶπε πρὸς τοὺς ἀπὸ τοῦ πλήθους ταῦτα· Ἀναθεματίζομεν πάντας μὲν οὓς ἀνεθεμάτισεν ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος ἡμῶν ἀρχιεπίσκοπος καὶ μητροπολίτης, καὶ πάσας τὰς αἱρέσεις, ἐξαιρέτως δὲ τὸν δυσσεβῆ καὶ θεομάχον Σεβῆρον τὸν Ἀκέφαλον καὶ Μανιχαῖον καὶ Ἰωάννην τὸν δυσσεβῆ καὶ θεομάχον, τὸν μανδρίτην, καὶ ἀποστρεφόμεθα τὴν πρὸς αὐτοὺς κοινωνίαν καὶ ἀλλοτρίους αὐτοὺς καλοῦμεν καὶ αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος τῶν Χριστιανῶν. ἔστωσαν οὖν ἀνάθεμα ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἐν τῶι οὐρανῶι καὶ ἐν τῆι γῆι, ἐν τῶι αἰῶνι τούτωι καὶ ἐν τῶι μέλλοντι, ἀμήν.

Εἶπε δὲ καὶ ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Θεόδωρος τῆς Πορφυρεωνιτῶν ταῦτα· Πάντας ὅσους προλαβὼν ἀνεθεμάτισεν ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος ἡμῶν ἀρχιεπίσκοπος καὶ μητροπολίτης, ἀναθεματίζομεν σὺν αὐτῶι· σὺν αὐτοῖς ἀναθεματίζομεν καὶ Σεβῆρον τὸν Ἀκέφαλον καὶ Ἰωάννην τὸν μανδρίτην ὡς συναινέσαντα τοῖς αἱρετικοῖς αὐτοῦ δόγμασιν. ἔστωσαν τοίνυν ἀνάθεμα ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἐν τῶι οὐρανῶι καὶ ἐν τῆι γῆι, ἐν τῶι αἰῶνι τούτωι καὶ ἐν τῶι μέλλοντι, ἀμήν.

Ἔφη δὲ καὶ Ἠλίας ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Ῥαχληνῶν ταῦτα· Καὶ ἡμεῖς κατ' ἴχνος βαίνοντες τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου καὶ μητροπολίτου καὶ πειθόμενοι τῆι αὐτοῦ ἀγαθῆι διδασκαλίαι καὶ εἰδότες ὡς ἄνω καὶ κάτω τὰ δίκαια καὶ τὰ ἀληθῆ ταῖς ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις πραγματεύεται, τούτου χάριν ἀναθεματίζομεν τοὺς οὐχ ἅπαξ, οὐ δὶς ἀναθεματισθέντας, ἀλλὰ καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν M VIII 1091
ἀναθεματιζομένους, τὸν Ἀκέφαλον καὶ Μανιχαῖον Σεβῆρον καὶ τὰ δυσσεβῆ αὐτοῦ φρονήματα καὶ Ἰωάννην τὸν μανδρίτην καὶ τὰ δυσσεβῆ αὐτοῦ διδάγματα μετὰ καὶ τῶν κοινωνούντων αὐτοῖς. περὶ γὰρ τῶν λοιπῶν περιττόν ἐστι καὶ λέγειν. ἔστωσαν τοίνυν ἀνάθεμα ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἐν τῶι οὐρανῶι καὶ ἐν τῆι γῆι, ἐν τῶι αἰῶνι τούτωι καὶ ἐν τῶι μέλλοντι, ἀμήν.

Καὶ ἐξεβόησαν οἱ ἀπὸ τοῦ πλήθους· Εἷς θεός, Χριστὸς βασιλεύει. τῶν ἐπισκόπων πολλὰ τὰ ἔτη· τῶν ὀρθοδόξων πολλὰ τὰ ἔτη. εὐλογητὸς κύριος Ἰησοῦς ὁ βασιλεύς, ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῶι λαῶι αὐτοῦ. Lc. 1, 68

Καὶ ἔτι ἐπιμεινάντων τῶν ἀπὸ τοῦ πλήθους καὶ ἐκβοώντων περὶ τοῦ γενέσθαι ἁγίαν σύναξιν ἐν τῶι εὐκτηρίωι οἴκωι τῆς ἁγίας ἐνδόξου καὶ θεοτόκου παρθένου Μαρίας, προσεφώνησεν αὐτοῖς ὁ ἁγιώτατος ἡμῶν ἀρχιεπίσκοπος ταῦτα· Ἐπειδὴ πολλὴ ὥρα ἐστὶ καὶ δίκαιόν ἐστιν ποιῆσαι ἡμᾶς τὴν θείαν λειτουργίαν, δι' ἧς θεραπεύεται ὁ θεὸς εἰς ὠφέλειαν τῶν ἡμετέρων ψυχῶν, ἀρκεσθῶμεν τούτοις· πολλὰ γάρ ἐστι τὰ ἔχοντα ἀναγνωσθῆναι. τῆι οὖν σὺν θεῶι ἁγίαι κυριακῆι τῆι ἐπιούσηι ἐν τῶι εἰρημένωι εὐκτηρίωι οἴκωι τῆς d. 23. m. Sept. a. 518

O [= aerv], IP

1 τὸ λυχνικὸν — κήρυξον om. I ὑγείαν O^{avP} 3 βοτρύινον O^{arvIP} 4/5 αὐγούστης O^{eI} 6 ἀπελάτου — ἀπελάτου $O^{avI'}$ 7 τῆς πτολεμαίδος OP 13 τοῦ¹ om. I τοῦ² om. I 15 καὶ om. O^{r} ὁ θεοφιλέστατος θεόδωρος ἐπίσκοπος O^{av} θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος $O^{eΛ}$ 17 αὐτοῖς δὲ $O^{eΛ}$ 18 τοῦτον τοῖς O^{e} αἱρετικοῖς καὶ ἀσεβέσιν $O^{eΛ}$ 19 ἔστω I ἀνάθεμα αὐτοῖς I 22 δὲ om. O^{a} θεοφιλέστατος O^{er} 24 εἰδότες I *credentes* Λ om. OP' 26 οὐ OP' ἢ I 29 ἔστω I 30 ἀνάθεμα αὐτοῖς I 32 βασιλεὺς O^{avP} 33 Ἰησοῦς om. O^{rI} 36 καὶ om. $O^{vI'}$

δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἐνδόξου καὶ θεοτόκου παρθένου Μαρίας τὰ λοιπὰ ἀναγινώσκομεν καὶ πάλιν ἀναθεματίζομεν τὸν Ἀκέφαλον καὶ πάντας τοὺς μετ' αὐτοῦ.

L V 212 Καὶ λοιπὸν ἐκήρυξε τὴν τοιαύτην ἁγίαν σύναξιν Ζαχαρίας ὁ θεοσεβέστατος ἀρχιδιάκονος· Γνωρίζομεν τῇι ὑμετέραι ἀγάπηι ὅτιπερ τῇι ἐπιούσηι κυριακῇι εἰς δόξαν τοῦ δεσπότου Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ τῆς ἁγίας ἐνδόξου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ ὑπὲρ σωτηρίας νίκης καὶ διαμονῆς τοῦ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως Ἰουστίνου καὶ τῆς εὐσεβεστάτης βασιλίδος Εὐφημίας καὶ τῶν μειζόνων ἐξουσιῶν καὶ τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου τῆς βασιλίδος πόλεως Ἰωάννου καὶ τῆς αὐτόθι ἐνδημούσης ἁγίας συνόδου ἐν τῶι οἴκωι τῆς ἁγίας Μαρίας τῶι ἐν Ἰαμψούφοις τὴν ἁγίαν σύναξιν ποιούμεθα. τῇι δὲ αὐτῇι ἁγίαι κυριακῇι ἕωθεν ἐνταῦθα συνερχόμεθα, ἵνα ἐντεῦθεν μετὰ ψαλμωιδιῶν καὶ κηρῶν καὶ θυμιαμάτων ἐν τῶι ἁγίωι οἴκωι καταντήσαντες τὴν λιτὴν καὶ τὴν ἁγίαν σύναξιν πληρώσωμεν· καὶ πάντες καὶ πᾶσαι μετὰ σπουδῆς συνέλθωμεν. καὶ μετ' αὐτὸν καὶ ὁ ἁγιώτατος ἡμῶν ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν οὕτως· Γνωρίζομεν τῇι ὑμετέραι ἀγάπηι ὡς ὅτιπερ τῇι ἐπιούσηι ἁγίαι κυριακῇι ἐνταῦθα συνερχόμεθα, ἵνα ἐντεῦθεν μετὰ ψαλμωιδιῶν καὶ κηρῶν καὶ θυμιαμάτων λιτανεύοντες καταντήσωμεν ἐν τῶι εὐκτηρίωι οἴκωι τῆς ἁγίας θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, κἀκεῖσε τὴν ἁγίαν σύναξιν πληροῦμεν.

Καὶ ἐξεβόησαν οἱ ἀπὸ τοῦ πλήθους· Τὸν ἔφορον ἔξω βάλε· ὅλους τοὺς Ἀποσχίστας ἔξω βάλε. ἀνάθεμα τοῖς Ἀποσχίσταις· ἀνάθεμα τοῖς δεχομένοις ἕνα ἐκείνων. κληρικοὺς Ἀποσχίστας μηδεὶς δέξηται. τοὺς ἀποστάτας μηδεὶς δέξηται. τοὺς ἀρνησαμένους τὴν ἐκκλησίαν μηδεὶς δέξηται. τοὺς πολεμήσαντας τὸν σταυρὸν μηδεὶς δέξηται.

Καὶ λοιπὸν προσεφώνησεν αὐτοῖς ὁ ἁγιώτατος ἡμῶν ἀρχιεπίσκοπος ταῦτα· Τὸ μέντοι λυχνικὸν τῶι σαββάτωι ἑσπέρας ἐν τῶι αὐτῶι εὐκτηρίωι οἴκωι τῆς ἁγίας θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας ποιούμεθα. καὶ ἡσυχασάντων ἐπετελέσθη ἡ ἁγία σύναξις.

M VIII 1094 Ἐπιστολὴ τῶν ἐν δευτέραι Συρίαι ἐπισκόπων πρὸς Ἰωάννην πατριάρχην καὶ τὴν σύνοδον

33 Δεσπότηι ἡμῶν τὰ πάντα ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι πατρὶ πατέρων ἀρχιεπισκόπωι καὶ οἰκουμενικῶι πατριάρχηι Ἰωάννηι καὶ τῇι κατὰ τὴν βασιλίδα τῶν πόλεων ἐνδημούσηι ἁγίαι καὶ θεοτιμήτωι συνόδωι οἱ ἐλάχιστοι ἐπίσκοποι Συρίας δευτέρας. Ὅταν ἀποβλέψωμεν πρὸς τὴν φορὰν τῶν περιστοιχισάντων ἡμᾶς χαλεπῶν καὶ λογισώμεθα τὴν ἐπενεχθεῖσαν σύγχυσιν ἀπροσδοκήτως ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ, τὸ πᾶν εἰκότως ταῖς οἰκείαις ἐπιγράφοντες ἁμαρτίαις τὴν τοῦ κυρίου μακροθυμίαν θαυμάζομεν· ὅταν δὲ πάλιν τὴν πρὸς τὸ κρεῖττον ἐνθυμηθῶμεν εὐκταίαν μεταβολήν, τὴν ἀποστολικὴν ἐκείνην
2 Cor. 9, 15 προαγόμεθα λέγειν φωνὴν χάρις τῶι θεῶι ἐπὶ τῇι ἀνεκδιηγήτωι αὐτοῦ δωρεᾶι·
Lc. 1, 68 οὐ γὰρ περιεῖδεν εἰς τέλος ἡμᾶς, ἀλλ' ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῶι λαῶι αὐτοῦ. ἵνα τοίνυν καὶ τοῖς λίαν ἀπίστοις τῆς ἀληθείας ἐπίγνωσις γένηται καὶ διὰ τῶν πραγμάτων φανῶσιν ὡς ἀληθῶς ἀψευδεῖς αἱ τοῦ κυρίου φωναὶ καὶ πρὸς ταῖς ἄλλαις

O [= aerv], I, P [usque ad 25]

1 καὶ om. P 6 καὶ² om. OᵛP, corr. Oᵛ 8 ἀρχιεπισκόπου OᵉΛ 9 τῆς ἁγίας om. Oᵃ 10 συναγόμεθα OʳI 11 τῶ αὐτῶ OᵉΛ 12 καὶ² I om. OP 13 ἀρχιεπίσκοποσ ἡμῶν OP 15 κηρίων Oʳ m. alt. in loco detrito 18 εὔφορον Oʳ τοὺσ I om. OP 20/21 τοὺς ἀποστάτας — τὸν σταυρὸν μηδεὶς δέξηται scripsi τοὺσ ἀποστάτασ — δέξηται τοὺσ πολεμήσανταϲ — δέξηται OᵉΛ τοὺσ ἀρνησαμένουσ — δέξηται τοὺσ πολεμήσανταϲ — δέξηται OᵃvI' τοὺσ ἀποστάτασ — δέξηται τοὺσ ἀρνησαμένουσ — δέξηται OʳI 22 ἀρχιεπίσκοποσ ἡμῶν OᵃʳvI' 23 ἑσπέραν OʳvP αὐτῶι; ἁγίωι OʳI 24 σὺν θῶ ποιούμεθα Oᵉ ἐπιτελέσθη I' 26 ιδ Oᵃ in mg. σύναξιν Oᵛ 27 τῶ δεσπότη Oᵉ τὰ OᵃʳvI τῶ Oᵉ 28 τὴν om. I 30 περιστοιχησάντων Oᵃᵛ χαλεπῶν] κακῶν OʳI 31 οἰκότωσ Oᵃ 36 τῆς ἀληθείας om. OʳI

ἡ διαρρήδην βοῶσα· ἰδοὺ ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν Mc. 7, 15
δέ εἰσι λύκοι ἅρπαγες, ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς, καὶ
λοιπὸν περισωθῶσι καὶ ἐγκαταλεγῶσι τῇ ἱερᾷ ποίμνῃ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν τὰ
παρ' αὐτῶν διασπασθέντα πρόβατα, δέδωκε καὶ ἐφήπλωσεν ὁ θεὸς ἐπὶ τῇ τῶν ἐκκλησιῶν
εὐκοσμίαι κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην εἰρήνης ἄφατον δωρεάν. βασιλέως γὰρ πιστοῦ
χρηματίζοντος καὶ τὴν καρδίαν ἐλλαμπομένου προμηθείαι τοῦ κρείττονος καὶ ἀρχιερέως L V 213
ὁσίου ψήφωι θείας χάριτος ἀναφανέντος κατὰ τὴν βασιλίδα τῶν πόλεων καὶ τῶν ἀποστο-
λικῶν ὑπερμαχοῦντος δογμάτων, πῶς ἔνεστι μὴ λίαν τὸν λογισμὸν ὑπεραίρεσθαι καὶ
εὐφραίνεσθαι τῇ τῶν ἀρίστων ἀπὸ τῶν χειρόνων ταχείαι μεταβολῇ καὶ ἀπορρίπτειν
ἀσμένως, ὡς ἐνῆν μάλιστα, τοῦ φθονεροῦ διαβόλου τὰ κέντρα; καταστάντες γὰρ εἰς γνῶσιν
ἡμεῖς ὧν ἐνθέσμως καὶ κανονικῶς ἔπραξεν ἡ ἁγία σύνοδος τῶν ὁσιωτάτων ὑμῶν μηδὲ ὅλως
ὑπομείνασα τὴν ἄθεον καὶ παράνομον Σεβήρου προπέτειαν (ποία γὰρ δύναμις λόγου κἂν
πρὸς ὀλίγον ἐφικέσθαι δυνήσεται τῶν ἐκείνου κακῶν καὶ ὧν τὸ θεῖον ἐβλασφήμησε, τὸν
ἅπαντα χρόνον ἀναθεματίζων τὴν ἁγίαν μεγάλην καὶ οἰκουμενικὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον
καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἐν ἁγίοις Λέοντος γενομένου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἀρχιεπι-
σκόπου, συνεργὸν καὶ παραπλήσιον ἐν ἅπασιν ἔχων Πέτρον τὸν ἀσεβῆ τὸν τῆς Ἀπα-
μέων τὴν προεδρίαν παρὰ πάντα θεσμὸν ἐκκλησιαστικὸν ὑφαρπάσαντα), ἤσθημεν εἰκό-
τως, πῶς γὰρ οὐκ ἐμέλλομεν; καὶ εὐχαρίστους ἀνεπέμψαμεν ὕμνους Χριστῶι τῶι θεῶι
ἡμῶν ἐφ' οἷς καὶ νῦν θεραπείαν εὔκαιρον καὶ λύσιν τῶν δυσχερῶν ἐδωρήσατο πᾶσιν ἡμῖν.
ἤδη μὲν οὖν εὐθὺς ἐν προοιμίοις ἐν γνώσει τῶν ἐκείνοις ἐπταισμένων γενόμενοι καὶ μὴ
φέροντες τὴν ὀλεθρίαν εἰσήγησιν τῶν πονηροτάτων κατανοεῖν, φθάσαντες ἠλευθερώσαμεν
τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς καὶ τὰς πιστευθείσας ἡμῖν ἐκκλησίας τῆς Σεβήρου καὶ Πέτρου κακίας καὶ
ἀπεκηρύξαμεν ὡς αἱρεσιάρχας καὶ ἀναθέμασιν ὑπεβάλομεν, χωρίσαντες ἑαυτοὺς τῆς πρὸς M VIII 1095
ἐκείνους κοινωνίας. ἀλλ' ἐπειδήπερ οὐ μόνον ἡ τῶν ἐλαχίστων ἡμῶν γέγονε δικαία
κατ' ἐκείνων ἀποκήρυξις, ἀλλ' ἤδη καὶ τῶν μακαριωτάτων ὑμῶν, οἷς καὶ ἡμεῖς ἀκολουθεῖν
ἐπειγόμεθα, φέρειν οὐ δυνάμενοι τῶν τηλικούτων ἀτοπημάτων τὸ μέγεθος, στένοντες δὲ καὶ
δακρύοντες ἐπὶ τῇ τῶν ἀσεβῶν ἀναλγησίαι καὶ βουλόμενοι μένειν ἐπὶ τοῖς προτέροις συν-
εχωρήθημεν οὐδαμῶς, οἷα λιβέλλων ἡμῖν ἐπιδοθέντων ὑπὸ τοῦ θεοφιλοῦς τῆς Ἀπαμέων
κλήρου καὶ τοῦ τάγματος τῶν εὐλαβῶν μοναχῶν, δι' ὧν διεξῆλθον φόνους, παροινίας,
πράξεις τολμηράς, πολιορκίας μοναστηρίων εὐαγῶν, γυναίων ἀσέμνων ἐπεισαγωγὰς ἐν
τοῖς ἱεροῖς καὶ ἀβεβήλοις σηκοῖς, ἐπιορκίας, βλασφημίας, δόσει χρημάτων χειροτονίας
(τὰ γὰρ τούτων φρικωδέστερα καὶ μείζονα ἢ κατὰ φύσιν ἀνθρωπίνην ὡς εἰπεῖν περίεργον
ἂν εἴη διακωδωνίζειν, συγχωρεῖν δὲ διὰ τῆς τῶν ἐγγεγραμμένων λιβέλλων καταγραφῆς
γνῶσιν παραλαμβάνειν τοὺς ἐντυγχάνοντας), ἀφορμὴν δὲ καὶ δίκαια σπέρματα τῆς κατ' ἐκεί-
νων ἐνθέσμου πάλιν κατακρίσεως εὑρόντες καὶ νῦν ἀφ' ὧν ἐκεῖνοι μάλιστα καὶ πληττόμενοι
τῶι οἰκείωι συνειδότι καὶ πάντα παρὰ κανόνας πράττοντες δελεάσαντες ἐνίους τῶν τελούν-
των εἰς τοὺς ἡμετέρους κλήρους διὰ σωφρονισμὸν ἐκκλησιαστικὸν πρὸς ὀλίγον ἐκβλη-
θέντας εἰς ἑαυτοὺς εἴλκυσαν καὶ ἀπηνέγκαντο καὶ ταῖς ὑπ' αὐτῶν πορθουμέναις ἐκκλησίαις
ἀθέσμως ἀπεγράψαντο πανταχοῦ τοῖς θείοις κανόσι μαχόμενοι, τούτου χάριν ἡμεῖς παιδα-
γωγούμενοι τῇ ὁσίαι τῶν ὑμετέρων διδαγμάτων ἐπικρίσει ἀναθεματίζομεν καὶ ἐπὶ τοῦ
παρόντος Σεβῆρον καὶ Πέτρον τοὺς φρενοβλαβεῖς καὶ τῇ κρίσει τοῦ μεγάλου βήματος καὶ

O [= acrv], I

10 ὡσ IΛ καὶ ὡσ O 11 ὑμεῖσ O^{av} ὧν O^{or} IΛ ὡσ O^{av} 13 εἰσ τὸ O^{av} 16 ἔχων ἐν ἅπασι O^{r}I 18 καὶ εὐχαρίστουσ O^{arv}IΛ εὐχαρίστουσ τὲ O^{e} ἀναπέμψαμεν O^{v} ἀναπέμψαι IΛ χω O^{arv}I κω O^{e}Λ 19 ἡμῖν om. O^{v} 20 ἐκείνοις om. O^{av} 22 καταπιστευθείσασ O^{av} 23 καὶ om. O^{r} 25 ἀποκήρυξις I ἀπαγόρευσισ O 26 ἐπειγόμεθα IΛ ἐπειγόμενοι καὶ O 31 ἀβεβήλοις I ἀσύλοις O 32 ἢ O^{e}I om. O^{arv} 33 διακωνίζειν O^{v} 34 δὲ O^{r}I om. O^{aev} 37 τοὺς om. O^{a} διὰ I καὶ διὰ O

φοβεροῦ παραδίδομεν τὰς ἐκείνων ἀνοσίας ψυχάς, ἀπαλλοτριοῦντες αὐτοὺς παραπλησίως
L V 216 καθάπερ ὑμεῖς, μακαριώτατοι, παντὸς πράγματος, τιμῆς, ἀξίας, ἐνεργείας ἱερατικῆς, τῆς σεπτῆς κοινωνίας καὶ γυμνοῦντες οὐ μόνον ἱερωσύνης ἧς ἔχειν ἐφαντάζοντο μάτην, ἀλλὰ καὶ πάσης μετουσίας πρὸς τὴν τῶν ὀρθὰ φρονεῖν ἐγνωκότων διάκρισιν (δέος γὰρ μὴ τοὺς ἀκεραιοτέρους ἐπὶ πλεῖον μιμητὰς τῶν οἰκείων βλασφημιῶν καθελκύσωσι· πάντα γὰρ τολμῶσιν ὡς ἔτυχε), καὶ δεόμεθα τῶν ἁγιωτάτων ὑμῶν διὰ ταύτης ἡμῶν τῆς μετρίας ἐπιστολῆς, ἣι καὶ ἐντέτακται τὰ ἐπιδοθέντα διδασκαλικά, γνῶσιν ἀληθῆ παρειληφότας τῶν Σεβήρου καὶ Πέτρου πλημμελημάτων ἐπικυρῶσαι καὶ τὴν παρ' ἡμῶν νῦν ἡγησαμένην διοίκησιν τοῖς θείοις ἐγνωσμένην κανόσιν, εἰ καὶ μηδὲν ἔχειν αὐτοὺς ἔνθεσμον ἱερωσύνης ἐγνώκαμεν πώποτε, ἀναγαγεῖν δὲ καὶ ἐπὶ τὸν εὐσεβέστατον καὶ ὀρθόδοξον ἡμῶν βασιλέα, ἐφ' ὧι τε μανθάνοντα τὰ περιεχόμενα τοῖς λιβέλλοις καὶ τὰ παρ' ἡμῶν κριθέντα καὶ δικαίαν εἴδησιν ἔχοντα τῶν παρ' ὑμῶν ἤδη καλῶς καὶ ὁσίως ἐψηφισμένων, θεσπίσαι ταῖς ἡμῶν ἱκεσίαις πειθόμενον τέλεον ἐλευθερῶσαι τῆς ἐκείνων ψυχοφθόρου βλάβης τὰς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας. οὕτω γὰρ ἂν ὁ καθαρὸς σῖτος ἐπὶ τῆς εὐσεβοῦς αὐτῶν βασιλείας ἀδιάφθορος μένοι τῶν ζιζανίων χωρισθέντων, ὡς εἴθε πάλαι καὶ πρόπαλαι. πρὸς γὰρ εὐμάθειαν τῶν μακαριωτάτων ὑμῶν καὶ τὰ ἴσα τῶν παρὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου τῆς ἐπαρχίας ἄρχοντος γνωρισθέντων τοῖς ἐνδοξοτάτοις ἄρχουσιν ἐνετάξαμεν τῆιδε τῆι συνοδικῆι τῶν ἐλαχίστων ἡμῶν ἐπιστολῆι.

M VIII 1098 Ὑπογραφαί

Κῦρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Μαριάμμης ἐρρῶσθαί με ἐν κυρίωι καὶ αὐτῶι δουλεύειν ἀπερισπάστως ὑπερεύχεσθε, κύριοι τὰ πάντα ἁγιώτατοι καὶ μακαριώτατοι πατέρες: —

Ζωίλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ῥεεφάνης ἐρρῶσθαί με ἐν κυρίωι καὶ αὐτῶι δουλεύειν ἀπερισπάστως ὑπερεύχεσθε, κύριοι τὰ πάντα ἁγιώτατοι καὶ μακαριώτατοι πατέρες: —

Σεβηριανὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀρεθούσης ἐρρῶσθαί με ἐν κυρίωι καὶ αὐτῶι δουλεύειν ἀπερισπάστως ὑπερεύχεσθε, κύριοι τὰ πάντα ἁγιώτατοι καὶ μακαριώτατοι πατέρες: —

Κοσμᾶς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἐπιφανείας τῆς φιλοχρίστου ἐρρῶσθαί με ἐν κυρίωι καὶ αὐτῶ δουλεύειν ἀπερισπάστως ὑπερεύχεσθε, κύριοι τὰ πάντα ἁγιώτατοι καὶ μακαριώτατοι πατέρες: —

Εὐσέβιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Λαρίσσης ἐρρῶσθαί με ἐν κυρίωι καὶ αὐτῶι δουλεύειν ἀπερισπάστως ὑπερεύχεσθε, τὰ πάντα ἁγιώτατοι καὶ μακαριώτατοι πατέρες: —

34 Ἴσον πράξεως συστάσης ἐπὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου τῆς ἐπαρχίας ἄρχοντος

IDEM STEPHANVS PETRVS ET IVLIANVS DIACONI DIXERUNT: Κατὰ τὸ διελθὸν πάσχα
d. 22. m. Apr. a. 518 ἅγιον τῆι νέαι κυριακῆι ἀνελθόντος τοῦ κλήρου παντός, ὡς ἔθος ἐστίν, εἰς προση-

---

O [= aerv], I

3 ἦν I 4 δέον O^r 13 τὰσ O τῆσ I 15 ἀδιαφθόρωσ O^v εἴθε] εἴωθε O^{rI} 17 γνωσθέντων I 19 αἱ ὑπογραφαί O^r 20. 22. 24. 27. 30 ἐλέω O^e 20. 22. 24 ἐλέω I 20 μαριάμνησ O^{rv}I 21 ὑπερεύχεσθαι O^v εὔχεσθε O^{rI} κύριοι τὰ πάντα om. O^{rI} 22 ῥεεφένησ O^v ῥεφάνης I 22/23 ἐν κυρίωι — πατέρες om. $O^eΛ$ 23 μακάριοι I 24—26 post 27—29 coll. O^a 24 σευηριανὸσ O^a ἐρρῶ O^e 24—26 με — πατέρες om. $O^eΛ$ 25 καὶ μακαριώτατοι om. O^{rI} 27—31 καὶ οἱ λοιποί O^{rI} 27—29 ἐν κυρίωι — πατέρες om. $O^eΛ$ 30 ἐρρῶ O^e 30—31 με — πατέρες om. $O^eΛ$ 32 ιε O^a in mg. συστάσησ O^{arv}I συστάσησ κατὰ πέτρου τοῦ ἀπαμείασ $O^eΛ$ post ἄρχοντοσ add. alteram inscriptionem Πρᾶξισ κατὰ πέτρου τοῦ ἀπαμείασ O^{av} 33 IDEM — DIXERVNT om. sicut omnia Latina O^{av}I, spat. rel. O^a IDEM om. Λ PETROS O^{er} Κατὰ I ἐπειδήπερ κατὰ OΛ 33/34 ἅγιον πάσχα O^o

γορίαν τοῦ γενομένου ἡμῶν ἐπισκόπου Πέτρου ἀκηκόαμεν παρ' αὐτοῦ ἀγανακτήσαντος κατὰ τῶν ἀναγνωστῶν (τότε γὰρ ἀναγνῶσται ἐτυγχάνομεν) καὶ λέγοντος ἡμῖν ὅτι διὰ τί κοινοποιεῖτε κατ' ἐμοῦ, ὅτι ἐποίησα Κωνσταντῖνον ἀπὸ λαικῶν διάκονον καὶ ὑμᾶς παρεῖδον; μὰ τὸν Ἰησοῦν ὅτι ἐδοκίμασα τὴν νύκτα ταύτην ποιῆσαι ὑμᾶς ἀπὸ ἀναγνωστῶν ὑποδιακόνους, ἵνα αὐτὸς ὁ σταυρωθεὶς κατελθὼν μὴ ἐλυτρώσατο ὑμᾶς ἐκ τῶν χειρῶν μου. ταῦτα δὲ καὶ ἐπὶ παντὸς τοῦ κλήρου εἶπε. κἀγὼ δὲ Στέφανος οἶδα καὶ τὸ τῆς στολῆς γενόμενον εἰς τὸ Μαρατοζαβδάλης. ἐπειδὴ δὲ καὶ διδασκαλικὸν συνέταξαν οἱ παρόντες θεοφιλέστατοι κληρικοί, ὅπερ καὶ ἐπέτρεψαν ἡμῖν ἐπιδοῦναι, παρακαλοῦμεν L V 217
τοῦτο ἀναγνωσθῆναι καὶ ἕκαστον διασαφηνίσαι ἅπερ οἶδε κεφάλαια περιεχόμενα τῶι διδασκαλικῶι.

FL' IOHANNES PALLADIVS EVTVCHIANVS VIR CLARISSIMVS COMES ET PRAESES DIXIT:
Τὸ ἐπιδιδόμενον διδασκαλικὸν ἀναγινωσκέσθω οὕτω τε κατὰ τὴν αἴτησιν τῶν ἐπιδεδωκότων παρόντες οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι διάκονοι ὑποδιάκονοι ἀναγνῶσται καὶ λοιποὶ εὐλαβεῖς κληρικοὶ βουλόμενοι σαφῆ ποιείτωσαν τὴν οἰκείαν γνώμην ἐφ' οἷς καὶ ἐπίστανται, τὸν θεὸν κατὰ νοῦν λαμβάνοντες καὶ τὸ οἰκεῖον πρόσχημα, ὡς οὐδὲν πρὸς ἀπέχθειαν ἢ χάριν ποιήσονται, ἀλλὰ πάντα σὺν ἀληθείαι ἐκδιδάξουσιν.

ET CVM OBTVLISSET EX OFFICIO RECITATA EST

Τοῖς πάντα ὁσιωτάτοις πατράσι καὶ ἐπισκόποις τῆς δευτέρας Σύρων ἐπαρχίας παρὰ τοῦ κοινοῦ τῶν κληρικῶν τῆς ἐν Ἀπαμείαι τῆι μητροπόλει ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας. Ἴδιον ἱερωσύνης καὶ τοῦ σεμνοῦ τῶν Χριστιανῶν ἐπαγγέλματος σωφροσύνη καὶ ἐπιείκεια καὶ πρό γε πάντων ὁ τῶν ὁσίων δογμάτων θεσμὸς καὶ ἡ θεσπεσία M VIII 1099
τῆς πίστεως παραφυλακή, ἐφ' ἧι καὶ ὁ τῶν μακαρίων πατέρων ἀοίδιμός τε καὶ σεβάσμιος χορὸς ἄνωθεν ἔκ τινος ἀνεπιλήπτου διαδοχῆς ἀκηράτοις λογισμοῖς ῥυθμὸν ἐναρμόνιον εἰσηγήσατο ταῖς ἀγαθαῖς τῶν ἀνθρώπων ψυχαῖς πρὸς ἁγιασμὸν τῆς θείας μυσταγωγίας. μεμαθήκαμεν γὰρ ἀπὸ τῶν θείων λογίων βοᾶν μὴ μέταιρε ὅρια αἰώνια ἃ ἔθεντο Prou. 22, 28
οἱ πατέρες σου. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οἱ σεβάσμιοι πατέρες καὶ τῶν θεσπεσίων ἀποστόλων διάδοχοι κρατύνοντες καὶ φῶς ἀγαθὸν ταῖς ἐκκλησίαις πρυτανεύοντες, ὅθεν ἔμεινεν ἀδιάφθορα τὰ μέλη τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ οἱ τούτων ὑπηρέται δουλεύοντες ἀνοθεύτως Χριστῶι τῶι θεῶι ἡμῶν καὶ τὸν τῆς θείας γραφῆς κατ' ἀξίαν μισθὸν κομιζόμενοι καὶ δεχόμενοι μὲν τὰς ἀμέμπτους ἀπαρχὰς καὶ ἀπὸ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, ἀρυόμενοι δὲ τοὺς τῆς θείας χάριτος καρποὺς ζήλωι θείωι καὶ πυρὶ πνευματικῶι, ἕως ὅτε πρὸ φανεροῦ τινος χρόνου νεώτερος κατὰ τῶν ἐκκλησιῶν καινισμὸς εἰσηνέχθη. ἀλλ' εἰ μὲν ἔστη μέχρι τῶν εἰρημένων τὰ κακά, εἰ καὶ δυσχερῶς, ὅμως φορητῶς ἂν ἠνέγκαμεν τοῦ παθήματος δυναμένου ῥαιδίως ἴασιν ἐπιδέξασθαι· ἀλλ' ὅτε καὶ Σεβῆρον ὁ τῆς Ἀντιοχέων εἰσεδέξατο δῆμος μηδὲ πώποτε τῆι καθολικῆι τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησίαι κοινωνήσαντα, οὐκέτι τῶν χειρόνων ἐπὶ τὸ βέλτιον μετασκευή, ἀλλ' ἤδη τῶν ἡγησαμένων χαλεπῶν τραχύτερα τὰ τῶν συμβαινόντων καὶ ὡς εἰπεῖν ἀνίατα τραύματα. δρᾶμα γέγονεν ἡ πιστὴ πόλις Ἀπά-

---

O [= aerv], I

5 τῆς χειρός I 6 καὶ om. I 7 ἐν τῶ Oe μαρατοζαβδάλλησ Oav μαράτω ζαβδάλησ Oe καὶ om. Oaev 8 ἐπέτρεψαν OeI ἐπετρέψαμεν Oarv 9 οἶδα Oav 9/10 περιεχόμενα τῶ διδασκαλικῶ IΛ τῶ περιεχομένω διδασκαλικῶ O 11 FL' — DIXIT om. OavI VR Oe IOMES ET PRAESES Oer *dum esset praesens* Λ 12 ἐπιδόμενον Or 17 om. OavI *detulissent* Λ EST OeΛ ST Or 18 ὁσιωτάτοις καὶ ἁγιωτάτοις Oe 19 τῆ μητροπόλει OerI μητροπόλεωσ Oav 21 θεσπισία Or 23 θεολήπτου διδαχῆς I 25 ἀπὸ I ὑπὸ O 26 θεσπισίων Oa θείων θεσπεσίων I 27 ἀγαθὸν OarvI καθαρὸν OeΛ ἔμειναν I 28 μέλη OarvI τεμένη OeΛ 30 μὲν om. Oa ἀμέπτους I 32 εἰσήχθη I ἐστι Oav 33 δυσχερὲσ OeΛ 34 ὑποδέξασθαι Oaev 35 μηδέποτε OrI 36 ταχύτερα OeΛ τὰ τραχύτερα Oav 36/37 τὰ [om. Oarv] τῶν συμβαινόντων OarvI τὰ συμβαίνοντα Oe 37 καὶ δρᾶμα Oe

μεια τὴν Σεβήρου τοῦ κακόφρονος προβολὴν δεξαμένη καὶ μακάριοι μᾶλλον οἱ προκοιμηθέντες καὶ μὴ θεασάμενοι Πέτρον τὸν κληθέντα τῆς ἡμετέρας πόλεως πρόεδρον. ὁσάκις γὰρ ἀνανεούμεθα τῇι μνήμηι τὰ παρ' ἐκείνου πραχθέντα, ἀναπιμπλάμεθα μὲν δικαίας ὀργῆς, ἐγκαλυπτόμεθα δὲ καὶ τοῦ λέγειν τὰ πλημμεληθέντα τὸν λογισμὸν ἀνθελκόμεθα. πλὴν ἡ ἀνάγκη βιάζεται καὶ σιγᾶν τὸν ἅπαντα χρόνον οὐκ ἐᾶι, ἵνα μὴ ἀγνοίαι τινὶ συσκιαζόμενα τὰ μεγέθη τῶν κακῶν χωρήσηι καὶ ἐπὶ τοὺς εὖ ἔχοντας, ὡς εἰκός, καὶ σειρὰν ἑλκύσηι
L V 220 γένους καὶ φρονήματος ἀθέσμου. πολλὰ οὖν κατὰ ταυτὸν συνελθόντα λέγειν ἡμῖν ἐπιτρέπει τὰ κατὰ τῆς ἁγιωτάτης ἡμῶν ἐκκλησίας τολμηθέντα, παραινεῖ δὲ προσφόρως καὶ ὁ τῆς φίλης θεῶι μετανοίας εὐσεβὴς λογισμὸς ἐπὶ ταύτην ἡμᾶς τὴν τεταγμένην καὶ λυσιτελῆ γνώμην χωρεῖν. φανεὶς γάρ, ὡς εἴθε μήποτε, τῆι Ἀπαμέων ὁ εἰρημένος Πέτρος ἐξ ὑπογύου κατὰ τὸ βῆμα τῆς ἐκκλησίας ἀναβεβηκὼς ἀναθεματίζει μὲν τοὺς ὁσίους ἡμῶν πατέρας, ἐξαλείφει δὲ τῶν ἱερῶν διπτύχων τὰς αὐτῶν προσηγορίας, ἀνδρῶν σεμνῶς βεβιωκότων καὶ ὁσίως καὶ ἱδρυσάντων σεβάσμια καὶ προσκυνητὰ τεμένη πάμπολλα καὶ φιλοτιμησαμένων ἱερὰ σκεύη ταῖς θείαις λειτουργίαις καὶ φωτισάντων τοὺς μακαριωτάτους ἡμῶν πατέρας καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ χεῖρας ἐνθέσμως ἐπιτεθεικότων κατὰ πᾶσαν τὴν ἐπαρχίαν καὶ δίχα σκανδάλων οἰκονομησάντων τὰ δίκαια τῶν ἐκκλησιῶν. τὸ δὲ πάντων σχετλιώτερον ὅτι δὴ καὶ τὰ τοιαῦτα τῆς ἀσεβείας ἀδικήματα μικρὰ πάνυ νενομικὼς οὐ μόνον ἐξήλειψε τας εἰρημένας προσηγορίας, ἀλλὰ καὶ ἀντάλλαγμα τῶν ἀγαθῶν ἐκείνων
M VIII 1102 ψυχῶν ἀνατέθεικε τοιχικῆι γραφῆι ἐν τοῖς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Διόσκορον καὶ Τιμόθεον τοὺς κατακρίτους καὶ τοὺς τούτοις παραπλησίους, ὧν ἡ μνήμη παγχάλεπος, εἰ καὶ λέγειν τι κατὰ τεθνεώτων βαρύ. ταῦτα μὲν οὖν, ὅσα πρὸς τὴν καθολικὴν ἐκκλησία νπεπλημμέληται παρ' αὐτοῦ· ἃ δὲ καὶ ἰδίαι προσμείνας τῶι θρόνωι τῆς Ἀπαμέων διὰ τὰς ἡμῶν ἁμαρτίας διήμαρτε Πέτρος, εὔλογον ἡγησάμεθα διὰ βραχέων, ὡς ἔνεστι, κεφαλαιωδέστερον ἀφηγήσασθαι. τῶν γὰρ εὐλαβεστάτων ἀναγνωστῶν ἑστώτων μετὰ πρέποντος λογισμοῦ καὶ αἰτούντων βαθμοῦ μείζονος κατὰ ἀκολουθίαν τυχεῖν, ὃ μάλιστα τῆι φύσει προσπέπηγε τῶν βελτιόνων ἐρᾶν, ἐξαναστὰς μετὰ πολλῆς τῆς θρασύτητος ἀπὸ μηδενὸς λόγου τὴν ἀθέμιτον ταύτην ἀφῆκε φωνὴν ὡς 'εἰ μὴ σιωπήσητε', φησίν, 'χειροτονίαν ὑμῖν ὑποδιακόνων ἐπιθήσω, ἵνα αὐτὸς ὁ σταυρωθεὶς κατελθὼν μὴ λυτρώσηται ὑμᾶς ἐκ τῶν χειρῶν μου'. εἶτα συμβέβηκεν Ἰουλιανὸν, ὃς ἀποδέκτης γέγονε τῶν ἐκκλησιαστικῶν χρημάτων, τελευτῆσαι καὶ τὰ ἐκείνου διοικῆσαι δίκαια Ῥουφῖνον, ἐπὶ πολλοὺς καὶ ἀπείρους χρόνους οἰκονομήσαντα τὰ τῆς ἁγιωτάτης ἡμῶν ἐκκλησίας πράγματα, ὥστε μετὰ τὴν τούτου τελευτὴν πρὸς ἔκτισιν λόγων καὶ χρημάτων εὐθύνεσθαι τοὺς ἐν κατοχῆι τῶν ἐκείνου γενομένους χρημάτων καὶ πολλῶν κινηθέντων συμβιβασθῆναι τὰ μέρη καὶ πρὸς διάλυσιν ἐνεχθῆναι καὶ λόγον, εἰ τὸν ἐκείνου λόγον ἀποκαλεῖν χρή, προστεθῆναί φησιν ὡς ἀνάθεμα πᾶς ἄνθρωπος ἔστω κἂν Παῦλος ὁ ἀπόστολος ἐγκαθίσηι τῶι θρόνωι τούτωι, πρὸς ἀνατροπὴν ἢ μέμψιν ὁρῶν τῶν ἡγησαμένων διαλύσεων. καὶ ὁ ταῦτα διαρρήδην εἰπὼν φαίνεται τὴν οὕτω φρικτὴν ἀπόφασιν παριδὼν καὶ εἰσπράξας φανερὰν χρυσίου ποσότητα. πάλιν ἐροῦμεν καὶ ἕτερόν τι τὸ πᾶσιν ἐγνωσμένον. εἰπὼν γὰρ πρὸς τὸν θεοφιλέστατον οἰκονόμον Εὐστάθιον ὠνηθῆναί τινα σκαμνάλια εἰς λόγον τοῦ σηκρήτου

O [= aerv], l

4 καὶ om. l ἀνελκόμεθα O^{v} ἀνθελκόμενοι l 5 ἀγνοία O^{arv}l ἀνάγκη O^{e}Λ 10 εἴωθε O^{r} 11 ὑπογέου O^{r}Λ 12 δὲ καὶ O^{e} 13 καὶ ὁσίωσ O^{a}Λ om. O^{arv}l πάμπολλα O^{e} πολλὰ O^{arv}l 15 ἐνθέσμουσ O^{e}Λ 19 ἐν τοῖσ O^{arv}l ἐντὸσ O^{e}Λ καὶ Τιμόθεον om. O^{av} 20 τούτουσ O^{v} 21 τῶν τεθνεώτων O^{av} 24 μετὰ τοῦ l 26 ἐρᾶν in δρᾶν corr. O^{r} 27 σιωπήσετε O^{av}l 27/28 ὑποδιακόνων χειροτονίαν ὑμῖν O^{e} 28 λυτρώση O^{v} 29 ὑποδέκτης l 31 οἰκονομήσαντοσ O^{av} τὰ — πράγματα om. O^{r}l 32 εὐθύνεσθαι l ἰθύνεσθαι O^{erv}Λ ἰθύνεσθε O^{a} 33 ἐκείνουσ γενομένων O^{e} χρημάτων O^{e} πραγμάτων O^{arv}l 33 συμβαθῆναι O^{r}l 34 προστεθῆναι φησιν [προσθεῖναι φασιν l] εἰ — χρὴ O^{r}l 36/37 εἰπὼν διαρρήδην l 39 θεοσεβέστατον l σεκρέτου O^{e} σηκρηταρίου O^{a}

τοῦ ἐπισκοπείου καὶ μικρᾶς ὑπερθέσεως γενομένης, ὡσαύτως δυσφημῶν κατὰ τοῦ θείου μεγάλῃ κέκραγε φωνῇ· πάσας τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰ θυσιαστήρια κατακαύσοι ὁ θεὸς καὶ ποιήσοι βουνὸν ἕνα, ἵνα τοῖς ἐκείνου χρησώμεθα ῥήμασι. τὸ δὲ καὶ γύναιον ἄσεμνον μὴ ἀξιωθὲν τοῦ θείου φωτίσματος παρεισαγαγεῖν καὶ στῆσαι παρὰ τὴν σεπτὴν κολυμβήθραν L V 221
τῶν θείων κατὰ τὸν εὐκτήριον τῆς θεοτόκου οἶκον ἐπιτελουμένων μυστηρίων ποῖος ἀνέξεται
λόγος ἢ ποία Χριστιανῶν ἀκοὴ τοσαύτην ὑπομείνῃ λεγομένην, μήτι γε δὴ καὶ πραττομένην ἀσέβειαν; μηδεὶς ἀπιστείτω καὶ πρὸς τὴν τῶν ἐφεξῆς λεγομένων ἀλήθειαν. ὑπαγαγὼν γὰρ Στεφάνην τὴν ἀπὸ σκηνῆς τὴν ἐπίκλην Πτεροβόλον καὶ μοναστηρίῳ, φησί, παραδεδωκώς ἰδίαι τε καὶ οὐδενὸς ἑτέρου παρόντος τὸ πολὺ μέρος ἑκάστης ἡμέρας περὶ τὴν ἐκείνης ἄτοπον κολακείαν ἀνήλισκε καί ποτε καὶ Σεβῆρος ὑποτοπήσας ταύτην κατὰ τὴν Ἀντιόχου τὰς διατριβὰς ποιεῖσθαι παρεσκεύασε. καὶ ἔδοξε μὲν ἐπὶ τούτοις ὁ Πέτρος οὐκ ἄχθεσθαι, ἐλαχίστων δὲ διαδραμουσῶν ἡμερῶν ἡ τῆς ὑπομονῆς δοκοῦσα καρτερία τοῖς τοῦ σώματος βέλεσιν ἐγυμνοῦτο πρὸς ἔλεγχον· ὅθεν μὴ φέρων αὐτῆς τὴν ἀπόλειψιν γίνεται καὶ προφάσεως χωρὶς κατὰ τὴν Ἀντιοχέων, τὴν ἐκείνης ταχεῖαν ἐπάνοδον πάντων ἔμπροσθεν ἀσχηματίστως ποιούμενος. καὶ δεινὸν μὲν ὡς ἀληθῶς καὶ ἐλεεινὸν ἀφηγεῖσθαι τοσαῦτα δράματα συμφορῶν· πεποίηκε γὰρ καὶ ἕτερόν τι τῆς αὐτοῦ προπετείας ὡς ἔοικε συγγενές. ἐνδυσάμενος γὰρ τὴν οὐδαμόθεν αὐτῷ κατὰ λόγον M VIII 1103
προσήκουσαν τῆς ἱερωσύνης στολὴν ἄσπρην ὡς ἐν τάξει τῶν θεοφόρων ἀποστόλων ὁ πάσης ἁμαρτίας ὑποβρύχιος, ἐν τῷ Μαρατοζαβδάλης καὶ Νωγέω χωρίῳ καταθέσεως ἁγίων μαρτύρων παρ' αὐτοῦ γινομένης κατατεμὼν εἰς ἄπειρα μέρη τὴν στολὴν διεδίδου
τοῖς εὐχερῶς ἀπατωμένοις ὁ ἀσεβής, ἀγνοῶν ἡλίκον ἐστὶ καὶ τοὺς μετὰ τῆς ἀληθείας πορευομένους τοιούτοις τισὶν ἐγχειρεῖν καὶ παρεκβαίνειν τὰ μέτρα τῆς ἀνθρωπίνης καταστάσεως καὶ τὰ διατάγματα τοῦ δεσπότου καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν. τοσοῦτον γὰρ ἀπετυφλώθη τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα, ὡς ἱστάμενος ἐπὶ θυσίαι ἀναιμάκτοι, ἣ τοῖς ἀξίοις πρόσφορος ἐτύγχανεν, οὐκ ἐκείνοι, καὶ τὴν πᾶσαν διάνοιαν ἀπορρίπτων εἰς τὸν
τῶν γυναίων ἀτενισμόν, πτύσμασι κατέχρωσε τοῦ σεπτοῦ θυσιαστηρίου τὴν ἅλουργίδα, οὐκ εἰδὼς ὡς καὶ ἀπὸ μόνου βλέμματος ἡ ἁμαρτία συνίσταται κατὰ τὴν θείαν γραφήν. Mt. 5, 28
ἀλλ' οὗτος ἡμῖν ὁ χρηστὸς οὐ μόνον ἑώρα, οὐκ ἐψηλάφα πικρῶς, ἀλλὰ καὶ τῶν χειρόνων καθήπτετο· περαιτέρω γὰρ τούτων λέγειν τὰ ἀσχημονέστερα λίαν εἰκότως ὠδίνομεν. τοσαύτη δέ τις ἦν ἡ ἄλογος θρασύτης τῆς ἐκείνου νεότητος, ὡς οὐκ ἐπαύετο τοὺς παρατυγχάνοντας παροινῶν ἐν τῷ ἁγίῳ καὶ φρικωδεστάτῳ καιρῷ τοῦ φωτίσματος. οὐχ ἡγούμεθά τινα διαλανθάνειν τῶν ἀξιωθέντων τῆς θείας μυσταγωγίας, ὅσος ἀγὼν ἐπικρατεῖ τοὺς φοβουμένους τὸν κύριον καθ' ὃν μέλλουσι προσιέναι καιρὸν τῷ θείῳ βαπτίσματι οἱ προκατασχεθέντες τῇ πλάνῃ, καὶ ἐπειδὴ σὺν ἀληθείαι φῶς ἐλεύθερον ἐπιλάμπει ταῖς τοιαύταις ψυχαῖς καὶ δουλείας ἐλευθεροῦνται παγχαλέπου, ἵστανται τὸ σχῆμα τοῦ ἀγῶνος
ἀποπληροῦντες, κάτω νεύοντες καὶ τὰς χεῖρας συμπλέκοντες καὶ τρέμοντες εὐκαίρως καὶ ἀντικαθιστάμενοι τῇ φθονερᾷ τοῦ διαβόλου περιεργίαι, ἅπαξ λύτρωσιν ἀληθῶς τοῦ σωτηρίου φωτίσματος ἀπεκδεχόμενοι. καὶ ὅμως τούτων οὕτως κρατούντων οὐκ ὤκνησεν ἀπώσασθαι μὲν τοὺς μελλοφωτίστους, τῷ δὲ μεγέθει τοῦ τοιούτου θείου καὶ

O [= aerv], I

1 ὑποθέσεως O^{arv} 2 κατακαύσει O^{erv} ὁ om. O^{e} 3 ποιήσει O^{erv} 4 ἁγίου βαπτίσματος I 5 οἶκον τῆς θεοτόκου $O^{rI\Lambda}$ 6 ὑπομείνει O^{rv} μήτοι O^{av} 7 καὶ om. O^{av} πρὸς om. O^{rI} τῶν ἐφεξῆς Λ ἐφεξῆς τῶν OI 8 τῆς σκηνῆς O^{rI} 9 πολὺ μέρος O^{erI} πολυμερὲς O^{av} 10 ὑποτοπάσας O^{r} ὑποσπάσας I 12 δραμουσῶν O^{av} 17 ἔοικε] ἔκε O^{a} 18 ἄσπρην om. I 19 μαρατοζαβδαλλῆς O^{av} μαράτω ζαβδάλης O^{e} καὶ νωγέω $O^{e}\Lambda$ κενόγεω I κενωγίων O^{arv} χωρίω I τοῖς χωρίοις O 20 γενομένης O^{eI} 21 ἁγνοῶν I οὐκ ἁγνοῶν ὡς OΛ 23 διδάγματα I 24 γὰρ om. $O^{av}I\Lambda$ 25 τὸν IΛ τὸν περὶ O 26 γυναικῶν O^{rI} 29 ὠδίνομεν OΛ οὐ δυνάμεθα I 31 τῷ I om. O 33 καιρὸν προσιέναι I 38 κρατούντων οὕτως O^{e}

ἀγαθοῦ χρηματισμοῦ ἀντισηκῶσαι τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ συστάντος ὑπ' αὐτοῦ τῶν ἀσκητριῶν, φησίν, ἐργαστηρίου δεινοῦ, ὡς Στέφανος ὁ θεῖος καὶ ἱερώτατος διάκονος ἐπιμαρτυρεῖ
L V 224 ὁ καὶ τὰς προσηγορίας τῶν εἰς τὸ θεῖον βάπτισμα προσιόντων ἐγγράφειν τεταγμένος. καὶ εἰκότως κατὰ τὴν οἰκείαν δόξαν πρὸς τὸ κακὸν ἔρρεπε καὶ ἐνικᾶτο τῇι σωματικῇι τῶν ἐπιτηδευμάτων ἐπιθυμίαι. καὶ τοῦτο γὰρ ἴδιον πέφυκε Μανιχαικῆς ἀταξίας ἡγεῖσθαι τὸ κακὸν ἐνυπόστατον καὶ εἶναι διὰ τοῦτο πολλοὺς τοὺς δουλεύοντας καὶ τῇι κατ' ἐκείνους πονηρᾶι ἀρχῆι. τί δ' ἄν τις καὶ ἐπὶ πλέον διέλθοι περὶ τῶν εἰρημένων δειλαίων γυναίων; ὡς γὰρ ἐθεάσαντο τὴν δικαίαν ἐκβολὴν προελθοῦσαν κατὰ Πέτρου, οὐκέτι λοιπὸν συνέστησαν, ἀλλ' ὑπεχώρουν οἴκαδε δάκρυσι καὶ ὀδυρμοῖς ἀμέτροις θρηνοῦσαι τὴν ἀπόλειψιν καὶ τὸν χωρισμὸν τοῦ εἰρημένου Πέτρου, πρὸς δὲ τούτωι λοιπὸν καὶ τὴν ἡδυπάθειαν τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὴν ἄπληστον ὀψοποιίαν, καὶ ὡς ἐπὶ νυμφίωι τεθνεῶτι κλαίουσαι καὶ κοπτόμεναι τὸν ἐκείνου βίον ἐπὶ πλέον κατέχραινον, δεικνῦσαι τὴν ἄσεμνον τοῦ στηλιτευθέντος, οὐ ποιμένος ἱερατικῆς ποίμνης, ἀπώλειαν. εἰ μὴ περαιτέρω τοῦ ἡμετέρου προσχήματος ἦν, καὶ ἕτερά τινα διεξήειμεν περὶ γυναίων εὐπροσώπων καὶ σχηματιζο-
M VIII 1106 μένων πρὸς ἐλευθερίαν ἀνακηρύττεσθαι, ἵνα μηδὲν τραχύτερον εἴποιμεν, τὸ ὅλον παρέχοντες τῶι κακῶι συνειδότι τῶν καὶ πληττομένων ταῖς ἡμετέραις ἐναντίαις φωναῖς, εἰ καὶ μέτρια ὅμως εἴρηταί τινα περὶ Στεφάνης τῆς λεγομένης Πτεροβόλου, πρὸς ἣν ἀδιακόπως ὡς εἰπεῖν διημέρευε καὶ ἣν ἔλεγεν ἐκείνης ἐπὶ τὸ βέλτιον μεταβολὴν ὑποσυλῶν ἐπιθυμίαι σώματος ἐπταισμένου. μάρτυρες τυγχάνουσιν ⟨οἱ⟩ ὑπειλημμένοι τῆς σεμνῆς διακονίας ὑπηρέται πεφυκότες οἳ γεγόνασιν εἰς τὸ Βένετον μέρος, προτρέποντες παρελθεῖν ἐπὶ τὴν πολιορκίαν τοῦ εὐαγοῦς μοναστηρίου τῶν Δωροθέου, ὅτε πλῆθος ἀτάκτων αὐτὸς παραλαβὼν ὥρμησε κατὰ τῶν ἀσκούντων ἐν τῶι εἰρημένωι εὐαγεῖ μοναστηρίωι, ἑταίρας καὶ ὀρχηστρίδας παρεισαγαγὼν καὶ πλῆθος ἐρανιζομένων καὶ μηδὲν εἶδος παραλελοιπὼς πρὸς καθαίρεσιν καὶ ἀναίρεσιν τῶν ἀσκούντων αὐτόθι. ὅτι δὲ καὶ τὴν γαμετὴν στρατιώτου τινὸς τοῦ ἐπίκλην Ψηφᾶ, ὥσπερ καὶ ἐπὶ μυρίαις ἄλλαις, ὑπαγαγὼν τὴν ὀλισθηρὰν φύσιν τῆς γυναικός, τὴν ἐκείνης ἐλευθερίαν ἐπολιόρκησεν, ἴσασι σχεδὸν ἅπαντες καὶ
Lc. 19, 40 κατὰ τὸ γραφικόν, κἂν ἡμεῖς σιωπήσωμεν, οἱ λίθοι κεκράξονται ἣ μὴ δυνηθεῖσα τὴν ἄτοπον ἐπιθυμίαν ὑπομεῖναι τοῦ ἀνδρὸς εἰς φυγὴν ἀπεχώρησε τραγωιδοῦσα τάς τε οἰκείας καὶ τοῦ δεδρακότος ἐπονειδίστους συμφοράς. καλὸν ἂν εἴη μηδὲ τὴν αἰτίαν τῆς κατὰ Ἰουλιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου λύπης παραδραμεῖν. ἐπειδὴ γάρ τινες ἐκινήθησαν λόγοι ἐν τῶι σηκρήτωι τοῦ ἁγίου Στεφάνου δογματικοὶ καὶ ἀπεκρίνατο ὁ εἰρημένος εὐλαβὴς ἀνὴρ καλῶς καὶ ὁσίως πιστεύειν τὸν εὐσεβέστατον ἡμῶν βασιλέα, ἀχθεσθεὶς ὥσπερ καὶ κεντηθεὶς τὴν ψυχὴν ἐπὶ τῆι δικαίαι ταύτηι φωνῆι, ὑπὸ λόγον καὶ κατάκριμα, φησί, τοῦτον πεποίηκε Πέτρος ὁ τῆς ἀληθείας ἐχθρός, ὁ μηδαμόθεν ἔχων εὔλογον λόγον, ἀλλὰ μόνον κατὰ πάντα προπετὴς ἄντικρυς κάνταῦθα μαχόμενος τῶι φιλοχρίστωι καὶ ὀρθοδόξωι λογισμῶι τοῦ τῆς ὅλης μετὰ θεὸν οἰκουμένης δεσπότου. καὶ ἀρκεῖν μὲν ἡγούμεθα καὶ μίαν τῶν εἰρημένων αἰτίαν καταγωνίσασθαι τὴν ἄσεμνον Πέτρου

29—36 = p. 111, 14—26

O [= aervˇ]

2 θεῖος καὶ ἱερώτατος $O^{e}Λ$ θεοσεβέστατος $O^{arv}I$ 5 ἡγεῖσθαι ΙΛ ἡγεῖσθαι καὶ O 7 πονηρᾶ I τοὺς πονηροτάτους ΟΛ γυναικῶν O^{r} 8 λοιπὸν $O^{e}Λ$ om. $O^{arv}I$ 9 ἀμέτροις $O^{e}Λ$ om. $O^{arv}I$ 10 προειρημένου O^{e} πρὸς — λοιπὸν $O^{e}Λ$ om. $O^{arv}I$ 12 πλεῖον I 13 τῆς Ιερατικῆς I 16 ἐναντίαις $O^{e}I$ om. O^{arv} 17 ὁμοίως O^{r} περιβόλου O^{v} ἀδιακόπτως O^{e} 18 διημερεύετο O καὶ ΟΛ δι' I ἐπιθυμίαν I 19 οἱ suppleui 20 πεφυκότες — γεγόνασιν $O^{arv}I$ γεγονότες — πεφύκασιν $O^{e}Λ$ 21 τῶν] τοῦ O^{r} 22 ἑτέρας I 23 ὀρχιστρίδας O^{ar} ἐρρανιζόντων O^{a} 25 τοῦ O^{arv} τὸ O^{e} 28 ὑπομεῖναι om. O^{r} φυγὴν $O^{aevΛ}$ σφαγὴν $O^{r}I$ 29 καὶ τὰς O^{e} 30 εὐλάττου O^{a} 31 σεκρέτῳ O^{e} 33 ταύτης O^{r} 34 πεποιηκέναι I 36 ὀρθοδόξῳ καὶ φιλοχρίστῳ O^{r} τῆς] τοῖς O^{v} δεσπόταις corr. in δεσπότες O^{v}

πολιτείαν· τῶι δὲ καὶ χρήμασι χειροτονεῖν, ὃ δὴ μάλιστα φαίνεται πεποιηκὼς ἐπὶ Ἀντιόχωι
τῶι μυρεψῶι, τῆι τε ἀκολουθίαι τῶν θείων διατυπώσεων καὶ τῆι ὁμοίαι τῶν τοιούτων L V 225
ὑποθέσεων κρίσει φαίνεται μαχησάμενος, ὥστε πανταχόθεν ἔκπτωσιν ὑπομένειν ἧς ἔχειν
ἐφαντάζετο μάτην ἱερωσύνης. ἐπιμνησθῆναι καὶ τοῦ δοχείου τῆς ὅλης ἀσεβείας οὐκ
ἔξω λόγου καθέστηκε. τὸ γὰρ λεγόμενον μοναστήριον τοῦ Ῥωμανοῦ ἀντὶ προσευχῶν 5
καὶ πολιτείας ἡμέρου καὶ ἧς προσήκει τοὺς ἀνακεχωρημένους ἀσπάζεσθαι, ψαλμοὺς
ἀναθεμάτων κατὰ τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν οἱ χρηματισταὶ καὶ οὐ μοναχοὶ μᾶλλον
ποιεῖν ἐδιδάχθησαν. ἔχοντες γὰρ Πέτρον τὸν ἡγεμόνα τῶν κακῶν ταύτην ἐμπορίαν
ἐποιοῦντο κατὰ τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ, πρεσβυτέρους δῆθεν χειροτονοῦντες ἐξ αὐτῶν
καὶ παραμοναρίους καὶ ξενοδόχους ἱστῶντες καὶ πανταχόθεν ὑποσυλῶντες τῶν πτωχῶν 10
τὴν ἀναγκαίαν τροφήν. ἀλλ' εἰ καὶ τὸ ἀληθὲς οὕτως ἔχειν οὐκ ἂν ἀρνηθείη ποτε,
ἡμεῖς προσευχόμεθα πρὸς τὴν φίλην θεῶι μετάνοιαν τούτους ἰδεῖν καὶ λύσιν εὐπρόσδεκτον
καὶ Χριστιανοῖς πρέπουσαν λαβεῖν τῶν προηγησαμένων δυσκόλων. ἐπὶ τούτοις
ἅπασι τοῦ κακοῦ νεμηθέντος καὶ τοῦ θεοῦ τὴν ἐκείνων ἀποστραφέντος ῥύμην, νῦν ὅτε 14
τὴν χρηστὴν παρρησίαν δρεπόμεθα δωρηθεῖσαν ἡμῖν ὑπὸ τε τῆς αὐτοῦ φιλανθρωπίας M VIII 1107
καὶ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ ὀρθοδόξου ἡμῶν βασιλέως καὶ τῶν ἁγιωτάτων ἐνθέσμων πα-
τριαρχῶν καὶ τῶν μεγίστων ἐξουσιῶν, καθὰ καὶ μεγίστη πεφοίτηκε πρόσταξις καὶ γέγονεν
ἐμφανὴς κατὰ τὸ λαμπρὸν ἡγεμονικὸν δικαστήριον, πιστεύοντες καὶ κατακολουθοῦντες
τῶι εὐσεβεῖ σκοπῶι τοῦ γαληνοτάτου ἡμῶν βασιλέως καὶ τῶν ἁγιωτάτων ἐνθέσμων
πατριαρχῶν συνείδομεν τὸ καθ' ἕκαστον τούτων διασαφηνίσαι διὰ τῶνδε τῶν λιβέλλων 20
καὶ ἀναγαγεῖν ἐπὶ τὴν ὑμετέραν πατρότητα πρὸς εὐμάθειαν ἀκριβῆ καὶ γνῶσιν τῶν
παρηκολουθηκότων, εὖ εἰδότας ὡς εἰ καί τις κατὰ συγχώρησιν δοίη χειροτονίαν ἔνθεσμον
προελθεῖν ἐπὶ Πέτρωι, τοσούτων ἡγησαμένων πλημμελημάτων ἀλλότριος ἂν ἀπεφάνθη
τῆς τῶν Χριστιανῶν ἱερωσύνης, ἐφ' ὧι τε τὸ καθ' ἕκαστον τούτων ἐπισταμένους τοὺς
ὁσιωτάτους ὑμᾶς κρῖναι τὰ τοῖς θείοις κανόσι δοκοῦντα καὶ πρὸς λυσιτέλειαν ὁρῶντα 25
τῆς καθ' ἡμᾶς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, σύμπαντα ταῦτα γνώριμα καθιστῶντας, εἰ συνίδοιτε,
καὶ τοῖς ἁγιωτάτοις ἐνθέσμοις πατριάρχαις καὶ τῶι κρατίστωι ἡμῶν βασιλεῖ πρὸς τὸ
παριστάμενον καὶ ἀρέσκον τῆι τε αὐτῶν γαληνότητι καὶ τῆι ὁσίαι τῶν μακαριωτάτων
ἀνδρῶν ἐπικρίσει, ἵνα Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν τὰ συμφέροντα βραβεύοντος πᾶσιν ἡμῖν
εἰρήνη καὶ ἀνόθευτος ἕνωσις γένηται ταῖς ἁγίαις αὐτοῦ ἐκκλησίαις καὶ ἐνιδρυνθείη τῆι 30
Ἀπαμέων μητροπόλει ὅσιος λογικὸς ἥπιος ἀνήρ, ἐπ' ἀγαθῶι χορηγῶν τῆι καθ' ἡμᾶς
ἐπαρχίαι τὰ λυσιτελοῦντα. ταύτην γὰρ ἔχοντες τὴν ἀγαθὴν ἐλπίδα καὶ ἀφορῶντες
εἰς θεὸν καὶ τὸν εὐσεβέστατον ἡμῶν βασιλέα καὶ τοὺς ἁγιωτάτους πατριάρχας, καὶ τὰς
προσηγορίας τῶν μακαρίων ἡμῶν ἐπισκόπων ἐνεγράψαμεν τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις κατὰ
τὴν ἀρχαίαν τάξιν τῆς ἱερατικῆς καταστάσεως καὶ προσευχόμεθα Χριστῶι τῶι θεῶι 35
ἡμῶν ἄσειστα διαφυλάξαι τὰ ἀήττητα σκῆπτρα τοῦ γαληνοτάτου ἡμῶν βασιλέως τοσαύτην
πρόνοιαν φιλοτιμησαμένου ταῖς ἁπανταχοῦ ἐκκλησίαις καὶ ἡμᾶς ἐλευθερώσαντος τῆς
πικρᾶς καὶ μοχθηρᾶς προαιρέσεως Πέτρου τοῦ τὰ δίκαια τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας λυμη-
ναμένου κατὰ τὴν τῶν ἀφηγηθέντων δύναμιν, ἵνα τὰ πολλὰ παρέντες τοῖς ἐν τῶι τέως

O [= aerv], I

1 τῶι I τὸ O 3 μαχεσάμενοσ O^{e} 5 τοῦ $O^{arv}I$ τῶν O^{e} 6 ἧσ $O^{er}IΛ$ οὗσ O^{av} 7 ἀνάθεμα τῶν O^{av} ἡμῶν I om. OΛ οἱ] οὐ O^{r} 8 ταύτην O^{arv} ταύτην τὴν $O^{e}Λ$ μάτην I 9 ἐποιοῦντο $O^{arv}I$ ποιοῦντα $O^{e}Λ$ 16/17 καὶ τῶν — πατριαρχῶν $O^{r}I$ om. O^{aev} 17 μεγίστων $O^{r}I$ μεγάλων O^{aev} 20 συνείδομεν I συνοίδαμεν O διασαφῆσαι $O^{r}I$ τῶνδε om. O^{a} 22 ἔκθεσμον O^{av} 23 ἐλθεῖν I ἂν ἀπεφάνθη $O^{e}Λ$ ἀνεπεφάνθη O^{av} ἐναπεφάνθη $O^{r}I$ 26 καθιστῶντεσ O^{e} συνίδοιτε I συνειδῆτε O 28 ἀρέσκων O^{r} αὐτῶν [plur. maiest.] $O^{e}I$ αὐτοῦ O^{arv} τῆσ ὁσίασ O^{r} 30 γένηται καὶ I αὐτοῦ ἁγίαισ $O^{r}I$ ἐνιδρηθείη O^{v} 31/32 τὰ τῆι — ἐπαρχία λυσιτελοῦντα I 33 βασιλέαν O^{v} ἁγίουσ O^{a} 34 ἐνετάξαμεν I 36 ἀδιάσειστα φυλάξαι O^{e} 38 αἱρέσεωσ $IΛ$ 39 παρόντεσ O^{r}

L V 228 ἀφηγηθεῖσιν ἀρκεσθῶμεν. ταῦτα δὲ σύμπαντα αἰτοῦμεν καὶ ἐνορκοῦμεν γνωρισθῆναι διά τε τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου τῆς ἐπαρχίας ἄρχοντος· δι' ὃ καὶ ἐμφανὲς τοῦτο κατεστήσαμεν.

THALLELAEVS REVERENTISSIM' PRESB' DIXIT: Παρήμην ὅτε εἶπεν ὁ γενόμενος ἡμῶν ἐπίσκοπος Πέτρος τὸ βλάσφημον ῥῆμα κατὰ τοῦ σταυρωθέντος ἀγανακτῶν τοῖς ἀναγνώσταις. οἶδα δὲ καὶ περὶ τοῦ εἰπεῖν αὐτὸν κατὰ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν θυσιαστηρίων τὸ βλάσφημον ῥῆμα.

HESVCHIVS REVERENTISSIM' PRESB' DIXIT: Ἐκ τῶν ἀναγνωσθέντων κεφαλαίων φέρω ἐπὶ μνήμης ἀκηκοέναι τὸ παρὰ Πέτρου τοῦ γενομένου ἐπισκόπου ῥηθὲν βλάσφημον ῥῆμα κατὰ τοῦ σταυρωθέντος Χριστοῦ τοῦ ἐπὶ πάντων θεοῦ ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας, ἡνίκα ἠγανάκτησε κατὰ τῶν ἀναγνωστῶν. οἶδα δὲ τὸ τηνικαῦτα τυγχάνων ἐν τῷι εὐκτηρίωι τῆς ἁγίας θεοτόκου Μαρίας ἀκηκοέναι ὡς ὁ αὐτὸς ἐπίσκοπος λαβών τινα
M VIII 1110 μήπω τοῦ ἁγίου ἀξιωθεῖσαν φωτίσματος εἶχεν ἐν τῷι βαπτιστηρίωι πλησίον τῆς κολυμβήθρας, δι' ὃ καὶ οἱ τότε ὄντες ἐκεῖ ἔφριττον.

ROMANVS REV' PRESB' DIXIT: Εἰ μὲν ἐγὼ μόνος ἢ τεθέαμαι ἢ ἀκήκοα γενόμενον τι ἢ ῥηθὲν ιταρὰ Πέτρου τοῦ γενομένου ἡμῶν ἐπισκόπου, εἶχον ἂν παρασιωπῆσαι, μήπως ὡς κατήγορος κριθείην· ἐπειδὴ τοίνυν τὴν ἐκ θυμοῦ ῥηθεῖσαν βλάσφημον φωνὴν παρ' αὐτοῦ κατὰ τοῦ σταυρωθέντος ἐπὶ πάντων τῶν εἰς προσηγορίαν ἀνελθόντων εὐλαβεστάτων κληρικῶν εἴρηκε, τούτου χάριν κἀγὼ οἶδα ἀκηκοέναι. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ κατὰ τὸ εὐκτήριον τῆς ἀειπαρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας γενόμενον, ἐπείπερ καὶ αὐτὰ γνώριμα τοῖς πλείοσι καθέστηκεν, ἐρῶ, ὡς τὴν Ἐμισηνήν, Μαρίαν φημὶ τὴν ἀπὸ σκηνῆς, κατ' ἐπιτροπὴν αὐτοῦ πολλάκις εἰσήγαγον ἐν τῷι ἁγίωι φωτιστηρίωι καὶ τῶν ἁγίων μυστηρίων ἐπιτελουμένων πρὸ τοῦ ἀξιωθῆναι αὐτὴν τοῦ ἁγίου φωτίσματος προσδιηλέχθη αὐτῆι ἰδίαι. οἶδα δὲ ἀκριβῶς καὶ ὑπουργὸς γέγονα καὶ τῆς κατὰ χώραν τομῆς καὶ διανομῆς τῆς στολῆς.

ANVSIVS REV' PRESB' DIXIT: Τότε διάκονος τυγχάνων, μετέδιδον εἰς τὸ ἅγιον φωτιστήριον τοῦ εὐκτηρίου οἴκου τῆς ἁγίας Μαρίας ἑβδομαδάριος ὤν, καὶ ἦλθεν ὁ παραμονάριος καὶ ὁ πρεσβύτερος Ῥωμανὸς λέγων· ὄντως σὺ ἔπαρον τὴν κοινωνίαν καὶ ἄπελθε μετάδος εἰς τὸ ὑποδιακονικόν, ἐπειδὴ ὁ μέγας θέλει διαλεχθῆναι ὧδε Μαρίαι τῆι Ἐμισηνῆι. οἶδα δὲ ὅτι καὶ τοῦτο εἶπεν εἰς τὰ κατὰ τοὺς κληρονόμους Ῥουφίνου ὅτι ποιήσατε τὰς διαλύσεις τοῖς κληρονόμοις Ῥουφίνου καὶ ἔνθετε τριακοσίων νομισμάτων πρόστιμον, καὶ εἴ τις ἂν θέλῃι παραβῆναι τὰς διαλύσεις ταύτας, κἂν Παῦλος ὁ ἀπόστολος ἀναστῆι καὶ καθίσῃι εἰς τὸν θρόνον τοῦτον, ἀνάθεμα ἔστω.

MEGAS REVERENTISSIM' PRESB' DIXIT: Παρήμην ἐν τῆι προσηγορίαι τῆι γενομένηι ἐν τῷι ἐπισκοπείωι, ὅτε εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος Πέτρος τοῖς ἀναγνώσταις ὅτι εἰ ἐποίησα ὑμᾶς ὑποδιακόνους, αὐτὸς ὁ σταυρωθείς, εἰ κατέβῃ, οὐκ ἐρρύετο ὑμᾶς τῶν χειρῶν μου.

O [= aerv], I

1 πάντα I 4 etc. omnia Latina om. O^{av}I plerumque spatiis relictis *Natalis* Λ 8 HESVSNIVS O^{er} *Nesinius* Λ 11 τυγχάνον O^{r} 12 ἁγίας καὶ O^{e} 13 μήπωσ O^{r} βαπτίσματοσ I φωτιστηρίω O^{r}I 15 ἢ^{1} om. O^{r} 16 μήπω O^{e} 17 ἐπεὶ δὲ I 18 ἐλθόντων O^{arv}I 20 τὸ O^{r}I τὸν O^{aev} καὶ^{1} om. O^{e} μαρίασ οἶκον O^{e}Λ αὐτὸ γνώριμον I 21 καθέστηκε τοῖσ πλείοσιν O^{r}I ἐμεσηνὴν O^{a}I ἐμεσινὴν O^{r} τῆσ σκηνῆσ O^{r}I 23 προσδιειλέχθη O^{av} προδιηλέχθη O^{r} προδιειλέχθη I 24 τὴν χώραν O^{av} I τιμῆσ O^{av} 26 ANVSIV O^{er} *Anicetus* Λ μετεδίδων O^{e} μετεδίδουν I 27 ἑβδομάριοσ O^{rv}I 29 διαλεχθῆναι θέλει O^{e} 30 ἐμεσηνῆ O^{a}I ἐμεσινῆ O^{r} τὰ O^{r}I τὸ O^{aev} 31 ὅτι — Ῥουφίνου om. O^{v} τὰσ om. I 32 ἂν θέλῃ O^{erv} θέλει O^{a} 34—p. 99,1 Παρήμην — DIXIT om. O^{e}Λ 35 ὅτι εἰ ἐποίησα O^{av}I ὅτε ἐποίει O^{r} 36 ἐρύετο O^{rv} ἐρρύσατο I

IOHANNES REVERENTISSIM' PRESB' DIXIT: Ἐπειδὴ ὁ θεὸς πρόκειται καὶ δεῖ τὴν ἀλήθειαν ἐξειπεῖν, παρέτυχον ἐν τῶι σηκρήτωι τοῦ τιμίου ἐπισκοπείου εἰς τὸ δευτερόπασχα τῆς διελθούσης ἐνδεκάτης ἐπινεμήσεως, ὅτε κινηθεὶς κατὰ τῶν ἀναγνωστῶν ὁ προλεχθεὶς d. 22. m. April. Πέτρος ἐθυμώθη καὶ εἶπε τὴν φωνὴν ταύτην ὅτι τῆι νυκτὶ ταύτηι διενοήθην ἀπὸ ἀνα- a. 518
γνωστῶν ὑποδιακόνους ὑμᾶς ποιῆσαι καὶ εἰ ἐπέθηκά τινι ἐξ ὑμῶν τὴν χεῖρα, ὁ σταυρωθεὶς
κατελθὼν οὐκ ἂν αὐτὸν ἐξείλετο τῆς χειρός μου. ὡσαύτως δὲ καὶ πρὸ τούτου ὅτε ἐπέτρεψεν L V 229
ἀγορασθῆνα τὰ λινᾶ σκαμνάλια εἰς λόγον τοῦ σηκρήτου τοῦ ἐπισκοπείου, ἀγανακτήσας
κατὰ Εὐσταθίου τοῦ θεοφιλεστάτου οἰκονόμου εἶπεν ὅτι κάλλιόν ἐστι τὸν θεὸν κατα-
καῦσαι τὰς ἐκκλησίας καὶ ποιῆσαι βουνὸν ἕνα.

ANTONINVS REV' PRESB' DIXIT: Τελευτήσαντος Ῥουφίνου τοῦ μακαριωτάτου οἰκονόμου M VIII 1111
γεγονότος τῆς κατὰ τήνδε τὴν μητρόπολιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας συναγαγὼν ἅπαντα
τὸν εὐαγῆ κλῆρον Πέτρος ὁ γενόμενος ἡμῶν ἐπίσκοπος ἀπήιτει ὡς ἐπὶ μάρτυρι τῶι ἐπὶ
πάντων θεῶι ἀπαγγεῖλαι, εἴ τι κατὰ τὸν καιρὸν τῆς αὐτοῦ οἰκονομίας ἔβλαψεν ἢ παρεῖδεν
ἢ ἐσφετερίσατο ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς, κἀμοῦ πολλὰ ἐξειπόντος κεφάλαια εἰς πολλὴν
χρυσίου ποσότητα συντείνοντα, μετὰ πολλὰ τὰ κινηθέντα ὁρίσαντος αὐτοῦ τινὰ παρασχεῖν
ἀντὶ πολλῶν τοὺς κληρονόμους τοῦ αὐτοῦ Ῥουφίνου ἔφη γενέσθαι αὐτοῖς διαλύσεις καὶ
ἐντεθῆναι τριακοσίων νομισμάτων πρόστιμον ὥστε τὰς εἰρημένας διαλύσεις κρατύνεσθαι· εἰ
δ' οὔ, ἀναθέματι ὑποβαλῶ τοὺς μετὰ τὰς τοιαύτας διαλύσεις τὶ ὑπεναντίον διαπραττομένους,
κἂν Παῦλος ὁ ἀπόστολος ἀναστὰς καθίσηι εἰς τὸν θρόνον τοῦτον. τῆι δὲ νέαι κυριακῆι
τοῦ παρελθόντος ἁγίου πάσχα εἰς προσκύνησιν ἀνελθόντος τοῦ παντὸς κλήρου, ἀκήκοα
παρ' αὐτοῦ, εἰπόντος αὐτοῦ πρὸς τοὺς εὐλαβεστάτους ἀναγνώστας τὸν περὶ τοῦ ὑπὲρ
τῆς ἡμετέρας ζωῆς σταυρωθέντος βλάσφημον λόγον κατὰ τὰ κατατεθέντα ὑπὸ Στεφάνου
καὶ Πέτρου καὶ Ἰουλιανοῦ τῶν τηνικαῦτα εὐλαβεστάτων ἀναγνωστῶν, νῦν δὲ διακόνων.
γενόμενος δὲ ἐν σαββάτωι ἐν τῆι συνάξει ἐν τῶι εὐκτηρίωι τῆς ἁγίας παρθένου καὶ θεο-
τόκου Μαρίας ἔγνων εἰσελθόντα αὐτὸν ἐν τῶι φωτιστηρίωι τῆς αὐτῆς ἁγίας θεοτόκου
Μαρίας καὶ διαλεγόμενον γυναικί τινι μήπω μετόχωι γενομένηι, οὐ λέγω τῶν ἁγίων
μυστηρίων, ἀλλ' οὐδὲ αὐτῆς τῆς ἁγίας σφραγῖδος, κακεῖθεν αὐτὸν πλειστάκις ἐδεξάμεθα
ἐξιόντα, διάκονος τὸ τηνικαῦτα τυγχάνων. οὐκ ἔστι δὲ μέσος οἶκος, εἰ μὴ τὸ τίμιον
διακονικόν.

STEPHANVS ET ALTER STEPHANVS PRESB' DIXERVNT: Ἐν τῶι φωτιστηρίωι ὄντες εἰς
κατήχησιν τῶν νεοφωτίστων ἀπὸ στιχαρίων καὶ ἀνυποδήτων ὄντων ἐφορκιζόντων
αὐτοὺς τῶν διακόνων, ἐλθὼν ὁ γενόμενος ἡμῶν ἐπίσκοπος Πέτρος ἔβαλεν ἡμᾶς ἔξω μετὰ
καὶ τῶν νεοφωτίστων καὶ εἰσήγαγε τὰς κανονικὰς καὶ ἰδίαζεν αὐταῖς ἐπὶ πολλὰς ὥρας.
ἀκηκόαμεν δὲ καὶ ἡμεῖς μετὰ τῶν ἄλλων καὶ τὸν λόγον ὃν εἶπε πρὸς τοὺς ἀναγνώστας
κατὰ τοῦ σταυρωθέντος ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ζωῆς.

EVTVCHIANVS REV' DIACON' DIXIT: Κατὰ τὸ ἔθος προσηγορίας γινομένης ἐν τῶι σηκρή-
τωι τοῦ τιμίου ἐπισκοπείου ἀκήκοα τὸ ῥῆμα τὸ παρ' αὐτοῦ ῥηθὲν κατὰ τοῦ σταυρωθέντος.

O [= ac, r (usque ad 29), v], I [usque ad 20]

1 ὁ om. O^e 2 σεκρέτω O^e δευτερόπασχα O^rI δεύτερον πάσχα O^e δευτερόπασχον O^{av} 4 τῆ φωνῆ ταύτη O^r 6 αὐτὸν [αὐτὸ siue αὐτὸσ O^v] ἐξείλετο $O^{ev}Λ$ αὐτοὺσ ἐξείλετο O^a ἐξείλετο ὑμᾶσ O^r ἐξείλετο I 7 λινὰ O^{aev} λιτὰ O^rI σεκρέτου O^e 11 ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν O^v 12/13 τῶ ἐπὶ πάντων $O^eΛ$ om. $O^{arv}I$ 15 ὁρίσαντοσ αὐτοῦ O ὁρίσασ I 17 ὥστε I εἰπὼν ὡσ καὶ OΛ εἰ δ'οὔ I om. OΛ 18 ὑποβαλῶ O^r ὑποβάλλω I ὑποβαλὼν O^{aev} 19 καθίστη O^v 21 αὐτοῦ: om. $O^{av}I$ 22 τεθέντα O^v 23 εὐλαβεστάτων om. I 24 γινόμενος I δὲ om. O^a εὐκτηρίω οἴκω $O^eΛ$ 25/26 ἔγνων — Μαρίας om. $O^{rv}I$ 25 ἁγίασ καὶ O^a 26 καὶ διαλεγόμενον O διελέγετο I 27 ἐδεξάμην I 28 τοτηνικαῦτα $O^{aev}I$ τῶ τότε O^r τὸ τίμιον] τόμιον O^r 30—101, 22 πεντή-κοντα] καὶ οἱ λοιποὶ πάντεσ τοῖσ κατατεθεῖσι λιβελλικῶσ συμμαρτυροῦμεν ἅτε τούτων καὶ ἀκροαταὶ καὶ αὐτόπται γενόμενοι O^rI 30 STEPHANVS bis O^e 21 ἐπιορκιζόντων O^e 36 γενομένησ O^e 36/37 σεκρέτω O^a

L V 228 ἀφηγηθεῖσιν ἀρκεσθῶμεν. ταῦτα δὲ σύμπαντα αἰτοῦμεν καὶ ἐνορκοῦμεν γνωρισθῆναι διά τε τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου τῆς ἐπαρχίας ἄρχοντος· δι' ὃ καὶ ἐμφανὲς τοῦτο κατεστήσαμεν.

THALLELAEVS REVERENTISSIM' PRESB' DIXIT: Παρήμην ὅτε εἶπεν ὁ γενόμενος ἡμῶν ἐπίσκοπος Πέτρος τὸ βλάσφημον ῥῆμα κατὰ τοῦ σταυρωθέντος ἀγανακτῶν τοῖς ἀναγνώσταις. οἶδα δὲ καὶ περὶ τοῦ εἰπεῖν αὐτὸν κατὰ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν θυσιαστηρίων τὸ βλάσφημον ῥῆμα.

HESVCHIVS REVERENTISSIM' PRESB' DIXIT: Ἐκ τῶν ἀναγνωσθέντων κεφαλαίων φέρω ἐπὶ μνήμης ἀκηκοέναι τὸ παρὰ Πέτρου τοῦ γενομένου ἐπισκόπου ῥηθὲν βλάσφημον ῥῆμα κατὰ τοῦ σταυρωθέντος Χριστοῦ τοῦ ἐπὶ πάντων θεοῦ ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας, ἡνίκα ἠγανάκτησε κατὰ τῶν ἀναγνωστῶν. οἶδα δὲ τὸ τηνικαῦτα τυγχάνων ἐν τῷι εὐκτηρίωι τῆς ἁγίας θεοτόκου Μαρίας ἀκηκοέναι ὡς ὁ αὐτὸς ἐπίσκοπος λαβών τινα
M VIII 1110 μήπω τοῦ ἁγίου ἀξιωθεῖσαν φωτίσματος εἶχεν ἐν τῷι βαπτιστηρίωι πλησίον τῆς κολυμβήθρας, δι' ὃ καὶ οἱ τότε ὄντες ἐκεῖ ἔφριττον.

ROMANVS REV' PRESB' DIXIT: Εἰ μὲν ἐγὼ μόνος ἦ τεθέαμαι ἢ ἀκήκοα γενόμενον τι ἢ ῥηθὲν παρὰ Πέτρου τοῦ γενομένου ἡμῶν ἐπισκόπου, εἶχον ἂν παρασιωπῆσαι, μήπως ὡς κατήγορος κριθείην· ἐπειδὴ τοίνυν τὴν ἐκ θυμοῦ ῥηθεῖσαν βλάσφημον φωνὴν παρ' αὐτοῦ κατὰ τοῦ σταυρωθέντος ἐπὶ πάντων τῶν εἰς προσηγορίαν ἀνελθόντων εὐλαβεστάτων κληρικῶν εἴρηκε, τούτου χάριν κἀγὼ οἶδα ἀκηκοέναι. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ κατὰ τὸ εὐκτήριον τῆς ἀειπαρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας γενόμενον, ἐπείπερ καὶ αὐτὰ γνώριμα τοῖς πλείοσι καθέστηκεν, ἐρῶ, ὡς τὴν Ἐμισηνήν, Μαρίαν φημὶ τὴν ἀπὸ σκηνῆς, κατ' ἐπιτροπὴν αὐτοῦ πολλάκις εἰσήγαγον ἐν τῷι ἁγίωι φωτιστηρίωι καὶ τῶν ἁγίων μυστηρίων ἐπιτελουμένων πρὸ τοῦ ἀξιωθῆναι αὐτὴν τοῦ ἁγίου φωτίσματος προσδιηλέχθη αὐτῆι ἰδίαι. οἶδα δὲ ἀκριβῶς καὶ ὑπουργὸς γέγονα καὶ τῆς κατὰ χώραν τομῆς καὶ διανομῆς τῆς στολῆς.

ANVSIVS REV' PRESB' DIXIT: Τότε διάκονος τυγχάνων, μετέδιδον εἰς τὸ ἅγιον φωτιστήριον τοῦ εὐκτηρίου οἴκου τῆς ἁγίας Μαρίας ἑβδομαδάριος ὤν, καὶ ἦλθεν ὁ παραμονάριος καὶ ὁ πρεσβύτερος Ῥωμανὸς λέγων· ὄντως σὺ ἔπαρον τὴν κοινωνίαν καὶ ἄπελθε μετάδος εἰς τὸ ὑποδιακονικόν, ἐπειδὴ ὁ μέγας θέλει διαλεχθῆναι ὧδε Μαρίαι τῆι Ἐμισηνῆι. οἶδα δὲ ὅτι καὶ τοῦτο εἶπεν εἰς τὰ κατὰ τοὺς κληρονόμους Ῥουφίνου ὅτι ποιήσατε τὰς διαλύσεις τοῖς κληρονόμοις Ῥουφίνου καὶ ἔνθετε τριακοσίων νομισμάτων πρόστιμον, καὶ εἴ τις ἂν θέλῃι παραβῆναι τὰς διαλύσεις ταύτας, κἂν Παῦλος ὁ ἀπόστολος ἀναστῆι καὶ καθίσῃι εἰς τὸν θρόνον τοῦτον, ἀνάθεμα ἔστω.

MEGAS REVERENTISSIM' PRESB' DIXIT: Παρήμην ἐν τῆι προσηγορίαι τῆι γενομένηι ἐν τῷι ἐπισκοπείωι, ὅτε εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος Πέτρος τοῖς ἀναγνώσταις ὅτι εἰ ἐποίησα ὑμᾶς ὑποδιακόνους, αὐτὸς ὁ σταυρωθείς, εἰ κατέβη, οὐκ ἐρρύετο ὑμᾶς τῶν χειρῶν μου.

O [= aerv], I

1 πάντα I 4 etc. omnia Latina om. $O^{av}I$ plerumque spatiis relictis *Natalis* Λ 8 HESVSNIVS O^{er} *Nesinius* Λ 11 τυγχάνον O^{r} 12 ἁγίας καὶ O^{e} 13 μήπωσ O^{r} βαπτίσματοσ I φωτιστηρίω $O^{r}I$ 15 ἢ¹ om. O^{r} 16 μήπω O^{e} 17 ἐπεὶ δὲ I 18 ἐλθόντων $O^{arv}I$ 20 τὸ $O^{r}I$ τὸν O^{aev} καὶ¹ om. O^{e} μαρίασ οἶκον $O^{e}Λ$ αὐτὸ γνώριμον I 21 καθέστηκε τοῖσ πλείοσιν $O^{r}I$ ἐμεσηνὴν $O^{a}I$ ἐμεσινὴν O^{r} τῆσ σκηνῆσ $O^{r}I$ 23 προσδιειλέχθη O^{av} προδιηλέχθη O^{r} προδιειλέχθη I 24 τὴν χώραν O^{av} I τιμῆσ O^{av} 26 ANVSIV O^{er} *Anicetus* Λ μετεδίδων O^{e} μετεδίδουν I 27 ἑβδομάριοσ $O^{rv}I$ 29 διαλεχθῆναι θέλει O^{e} 30 ἐμεσηνῆ $O^{a}I$ ἐμεσινῆ O^{r} τὰ $O^{r}I$ τὸ O^{aev} 31 ὅτι — Ῥουφίνου om. O^{v} τὰσ om. I 32 ἂν θέλῃ O^{erv} θέλει O^{a} 34—p. 99,1 Παρήμην — DIXIT om. $O^{e}Λ$ 35 ὅτι εἰ ἐποίησα $O^{av}I$ ὅτε ἐποίει O^{r} 36 ἐρύετο O^{rv} ἐρρύσατο I

IOHANNES REVERENTISSIM' PRESB' DIXIT: Ἐπειδὴ ὁ θεὸς πρόκειται καὶ δεῖ τὴν ἀλήθειαν ἐξειπεῖν, παρέτυχον ἐν τῶι σηκρήτωι τοῦ τιμίου ἐπισκοπείου εἰς τὸ δευτερόπασχα τῆς διελθούσης ἑνδεκάτης ἐπινεμήσεως, ὅτε κινηθεὶς κατὰ τῶν ἀναγνωστῶν ὁ προλεχθεὶς Πέτρος ἐθυμώθη καὶ εἶπε τὴν φωνὴν ταύτην ὅτι τῆι νυκτὶ ταύτηι διενοήθην ἀπὸ ἀναγνωστῶν ὑποδιακόνους ὑμᾶς ποιῆσαι καὶ εἰ ἐπέθηκά τινι ἐξ ὑμῶν τὴν χεῖρα, ὁ σταυρωθεὶς κατελθὼν οὐκ ἂν αὐτὸν ἐξείλετο τῆς χειρός μου. ὡσαύτως δὲ καὶ πρὸ τούτου ὅτε ἐπέτρεψεν ἀγορασθῆνα τὰ λινᾶ σκαμνάλια εἰς λόγον τοῦ σηκρήτου τοῦ ἐπισκοπείου, ἀγανακτήσας κατὰ Εὐσταθίου τοῦ θεοφιλεστάτου οἰκονόμου εἶπεν ὅτι κάλλιόν ἐστι τὸν θεὸν κατακαῦσαι τὰς ἐκκλησίας καὶ ποιῆσαι βουνὸν ἕνα. d. 22. m. April. a. 518 L V 229

ANTONINVS REV' PRESB' DIXIT: Τελευτήσαντος Ῥουφίνου τοῦ μακαριωτάτου οἰκονόμου γεγονότος τῆς κατὰ τήνδε τὴν μητρόπολιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας συναγαγὼν ἅπαντα τὸν εὐαγῆ κλῆρον Πέτρος ὁ γενόμενος ἡμῶν ἐπίσκοπος ἀπήιτει ὡς ἐπὶ μάρτυρι τῶι ἐπὶ πάντων θεῶι ἀπαγγεῖλαι, εἴ τι κατὰ τὸν καιρὸν τῆς αὐτοῦ οἰκονομίας ἔβλαψεν ἢ παρεῖδεν ἢ ἐσφετερίσατο ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς, κἀμοῦ πολλὰ ἐξειπόντος κεφάλαια εἰς πολλὴν χρυσίου ποσότητα συντείνοντα, μετὰ πολλὰ τὰ κινηθέντα ὁρίσαντος αὐτοῦ τινὰ παρασχεῖν ἀντὶ πολλῶν τοὺς κληρονόμους τοῦ αὐτοῦ Ῥουφίνου ἔφη γενέσθαι αὐτοῖς διαλύσεις καὶ ἐντεθῆναι τριακοσίων νομισμάτων πρόστιμον ὥστε τὰς εἰρημένας διαλύσεις κρατύνεσθαι· εἰ δ' οὔ, ἀναθέματι ὑποβαλῶ τοὺς μετὰ τὰς τοιαύτας διαλύσεις τὶ ὑπεναντίον διαπραττομένους, κἂν Παῦλος ὁ ἀπόστολος ἀναστὰς καθίσηι εἰς τὸν θρόνον τοῦτον. τῆι δὲ νέαι κυριακῆι τοῦ παρελθόντος ἁγίου πάσχα εἰς προσκύνησιν ἀνελθόντος τοῦ παντὸς κλήρου, ἀκήκοα παρ' αὐτοῦ, εἰπόντος αὐτοῦ πρὸς τοὺς εὐλαβεστάτους ἀναγνώστας τὸν περὶ τοῦ ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ζωῆς σταυρωθέντος βλάσφημον λόγον κατὰ τὰ κατατεθέντα ὑπὸ Στεφάνου καὶ Πέτρου καὶ Ἰουλιανοῦ τῶν τηνικαῦτα εὐλαβεστάτων ἀναγνωστῶν, νῦν δὲ διακόνων. γενόμενος δὲ ἐν σαββάτωι ἐν τῆι συνάξει ἐν τῶι εὐκτηρίωι τῆς ἁγίας παρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας ἔγνων εἰσελθόντα αὐτὸν ἐν τῶι φωτιστηρίωι τῆς αὐτῆς ἁγίας θεοτόκου Μαρίας καὶ διαλεγόμενον γυναικί τινι μήπω μετόχωι γενομένηι, οὐ λέγω τῶν ἁγίων μυστηρίων, ἀλλ' οὐδὲ αὐτῆς τῆς ἁγίας σφραγῖδος, κακεῖθεν αὐτὸν πλειστάκις ἐδεξάμεθα ἐξιόντα, διάκονος τὸ τηνικαῦτα τυγχάνων. οὐκ ἔστι δὲ μέσος οἶκος, εἰ μὴ τὸ τίμιον διακονικόν. M VIII 1111

STEPHANVS ET ALTER STEPHANVS PRESB' DIXERVNT: Ἐν τῶι φωτιστηρίωι ὄντες εἰς κατήχησιν τῶν νεοφωτίστων ἀπὸ στιχαρίων καὶ ἀνυποδήτων ὄντων ἐφορκιζόντων αὐτοὺς τῶν διακόνων, ἐλθὼν ὁ γενόμενος ἡμῶν ἐπίσκοπος Πέτρος ἔβαλεν ἡμᾶς ἔξω μετὰ καὶ τῶν νεοφωτίστων καὶ εἰσήγαγε τὰς κανονικὰς καὶ ἐδίαζεν αὐταῖς ἐπὶ πολλὰς ὥρας. ἀκηκόαμεν δὲ καὶ ἡμεῖς μετὰ τῶν ἄλλων καὶ τὸν λόγον ὃν εἶπε πρὸς τοὺς ἀναγνώστας κατὰ τοῦ σταυρωθέντος ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ζωῆς.

EVTVCHIANVS REV' DIACON' DIXIT: Κατὰ τὸ ἔθος προσηγορίας γινομένης ἐν τῶι σηκρήτωι τοῦ τιμίου ἐπισκοπείου ἀκήκοα τὸ ῥῆμα τὸ παρ' αὐτοῦ ῥηθὲν κατὰ τοῦ σταυρωθέντος.

O [= ac, r (usque ad 29), v], I [usque ad 29]

1 ὁ om. O^e 2 σεκρέτω O^e δευτερόπασχα $O^{r}I$ δεύτερον πάσχα O^e δευτερόπασχον O^{av} 4 τῆ φωνῆ ταύτη O^r 6 αὐτὸν [αὐτὸ siue αὐτὸσ O^v] ἐξείλετο $O^{ev}Λ$ αὐτοὺσ ἐξείλετο O^a ἐξείλετο ὑμᾶσ O^r ἐξείλετο I 7 λινὰ O^{aev} λιτὰ $O^{r}I$ σεκρέτου O^e 11 ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν O^v 12/13 τῶ ἐπὶ πάντων $O^eΛ$ om. $O^{arv}I$ 15 ὁρίσαντοσ αὐτοῦ O ὁρίσασ I 17 ὥστε I εἰπὼν ὥσ καὶ OΛ εἰ δ'οὔ I om. OΛ 18 ὑποβαλῶ O^r ὑποβάλλω I ὑποβαλὼν O^{aev} 19 καθίστη O^v 21 αὐτοῦ: om. $O^{av}I$ 22 τεθέντα O^v 23 εὐλαβεστάτων om. I 24 γινόμενος I δὲ om. O^a εὐκτηρίω οἴκω $O^eΛ$ 25/26 ἔγνων — Μαρίας om. $O^{rv}I$ 25 ἁγίασ καὶ O^a 26 καὶ διαλεγόμενον O διελέγετο I 27 ἐδεξάμην I 28 τοτηνικαῦτα $O^{aev}I$ τῶ τότε O^r τὸ τίμιον] τόμιον O^r 30—101, 22 πεντήκοντα] καὶ οἱ λοιποὶ πάντεσ τοῖσ κατατεθεῖσι λιβελλικῶσ συμμαρτυροῦμεν ἅτε τούτων καὶ ἀκροαταὶ καὶ αὐτόπται γενόμενοι $O^{r}I$ 30 STEPIANVS bis O^e 21 ἐπιορκιζόντων O^e 36 γενομένησ O^e 36/37 σεκρέτω O^e

THOMAS DIACONVS DIXIT: Ὅτε εἰς προσηγορίαν ἀνήλθομεν τῇ νέαι κυριακῇ τοῦ
M VIII 1114 δευτερόπασχα, τοῦ γενομένου ἡμῶν ἐπισκόπου Πέτρου ἤκουσα τὸν βλάσφημον λόγον ὅτι εἶπε κατὰ τοῦ σταυρωθέντος. καὶ ὅτε δὲ ἐκινεῖτο τὸ κατὰ τοὺς κληρονόμους τοῦ μακαρίου Ῥουφίνου τοῦ γενομένου οἰκονόμου, ἤκουσα τοῦ αὐτοῦ ἐπισκόπου λέγοντος ὅτι ἀνάθεμα ἤτω γενομένων τῶν διαλύσεων, κἂν Παῦλος ἀναστὰς καθίσῃ εἰς τὸν τόπον τοῦτον, ὁ ἀναζητῶν καὶ ἐρευνῶν τοὺς λόγους τούτους ἢ λέγων αὐτῶι τί ποτε.

L V 232 LEONTIVS FILIVS MATRONIANI DIACON' DIXIT: Οἶδα κἀγὼ ἀκηκοέναι παρ' αὐτοῦ ἀγανακτήσαντος κατὰ τῶν ἀναγνωστῶν τῇ νέαι ἁγίαι κυριακῇ ὅτι ἐὰν κρίνω καὶ ποιήσω ὑμᾶς ὑποδιακόνους ἀπὸ ἀναγνωστῶν, ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς ἐὰν ἔλθῃ, οὐκ ἐπαίρει τοῦτο παρ' ὑμῶν. ἤκουσα δὲ καὶ τοῦτο παρ' αὐτοῦ εἰς τὸ σήκρητον τὸ χειμερινόν, ἀγανακτήσαντος αὐτοῦ περὶ τῶν σκαμναλίων τοῦ ἐπισκοπείου, ὅτι εἶπε· καύσει ὁ θεὸς τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰ θυσιαστήρια καὶ ποιήσει αὐτὰ βουνὸν ἕνα. καὶ τοῦτο δὲ οἶδα ὅτι εἰσήρχετο πολλάκις ἐν τῶι μοναστηρίωι πρὸς τὴν Πτεροβόλον καὶ ἐπὶ πολλὰς ἰδίαζεν αὐτῆι ὥρας.

IVLIANVS DIACONVS DIXIT: Συνάξεως ἐπιτελουμένης τῶν φώτων εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον συναγαγὼν τοὺς πρεσβυτέρους καὶ διακόνους καὶ ἕκαστον τῶν κληρικῶν τῶν εὑρεθέντων ἐκεῖσε ἐν τῶι σηκρήτωι ἀπῄτει με· διὰ τί μὴ ἀναθεματίζεις τὴν σύνοδον τῶν χλ'; καὶ ἐμοῦ εἰπόντος αὐτῶι ὅτι ὁ βασιλεὺς ὀρθόδοξός ἐστι καὶ οἷς πιστεύει, αὐτῶι ἐξακολουθῶ, οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀναθεματίζοντας τὴν σύνοδον ἀναθεματίζω, μανεὶς ἀνέστη καὶ ἐκώλυσέ με ἐπὶ παντὸς τοῦ κλήρου.

MEGAS PRESB' DIXIT: Παρήμην τοῖς λεχθεῖσι παρὰ τοῦ παρόντος Ἰουλιανοῦ διακόνου καὶ ἀληθείας ἔχεται τὰ παρ' αὐτοῦ εἰρημένα.

ANVSIVS PRESB' DIXIT: Παρήμην κἀγὼ τοῖς λεχθεῖσι παρὰ τοῦ παρόντος Ἰουλιανοῦ διακόνου καὶ ἀληθείας ἔχεται τὰ παρ' αὐτοῦ εἰρημένα.

EPIPHANIVS DIACONVS DIXIT: Παρήμην κἀγὼ τῇ προσηγορίαι τηι γενομένηι ἐν τῶι τιμίωι ἐπισκοπείωι, ὅτε εἶπε Πέτρος τοῖς ἀναγνώσταις ὅτι εἰ ἐποίησα ὑμᾶς ὑποδιακόνους, αὐτὸς ὁ σταυρωθεὶς εἰ κατέβη, οὐκ ἐρρύετο ὑμᾶς ἐκ τῶν χειρῶν μου.

SVMEONES DIACONVS DIXIT: Κἀγὼ ἀκήκοα παρὰ Πέτρου τοῦ γενομένου ἐπισκόπου τὸ περὶ τοῦ σταυρωθέντος κεφάλαιον καὶ τὸ περὶ τοῦ ἀναθέματος ἔνθα εἶπεν ὅτι κἂν Παῦλος ὁ ἀπόστολος καθίσῃ ἐν τῶι θρόνωι τούτωι.

M VIII 1115 IOHANNES DIACON' ET SEMIOGRAF' DIXIT: Κἀγὼ τὴν αὐτὴν φωνὴν λέγω ἥνπερ ἀκήκοα περὶ τοῦ σταυρωθέντος καὶ περὶ τοῦ ἀναθέματος τοῦ κατὰ τὸν ἅγιον Παῦλον.

LEONTIVS DIACONVS DIXIT: Κἀγὼ ἀκήκοα τὸν περὶ τοῦ σταυρωθέντος λόγον καὶ τὸ ἀνάθεμα τὸ κατὰ τὸν ἅγιον Παῦλον.

LEONTIVS DIACONVS DIXIT: Κἀγὼ ἀκήκοα τὸ περὶ τοῦ σταυρωθέντος, πάλιν δὲ καὶ περὶ τοῦ ἀναθέματος Παύλου τοῦ ἀποστόλου.

THEONAS DIACONVS DIXIT: Κἀγὼ ἀκήκοα τὸν λόγον τὸν περὶ τοῦ σταυρωθέντος καὶ ὅτι εἰσῆλθεν εἰς τὸ φωτιστήριον τῆς ἁγίας Μαρίας πλησίον τῆς κολυμβήθρας γυμνῆς οὔσης, ὅτε εἰσήνεγκε Μαρίαν πρὸ τοῦ φωτισθῆναι, μηδένα συγχωρήσας στῆναι ἔσω, τῆς θείας κοινωνίας ἐπιτελουμένης. ἐγὼ γὰρ ἀρχιεβδομάριος αὐτοῦ ἤμην καὶ ἐκ τούτου οἶδα.

O [= ^{aev}]

1 DIACONOS O^{e} 2 δευτέρου πάσχα O^{e} 3 τὸ om. O^{av} τῶν κληρονόμων O^{a} 6 λέγων: ἐνάγων? cf. 101, 10 8 ἁγίαι om. O^{av} 10 σέκρετον O^{e} τὸ: O^{e} τὸν O^{av} 11 καύσοι O^{a} 12 ποιήσοι O^{a} 13 πτεροβόλην O^{av} 15. 25. 28. 33. 35. 37 DIACONOS O^{e} 15 φόβων O^{av} 17 σεκρέτω O^{e} 23 *Amisius* Λ 26 ὅτι O^{av} 27 ἐρύετο O^{v} 28 *Simeon* Λ 31 *notarius* Λ 31/32 bis habet O^{a} 33. 34 Κἀγὼ — Παῦλον om. O^{av} 40 ἀρχιεύδομάριοσ O^{v} ἀρχιεβδομάριοσ O^{e} ἀρχιεβδομαδάριος O^{a}Λ

τοῦτο δὲ ἐποίησε καὶ ἅπαξ καὶ δὶς καὶ τρίτον. οἶδα δὲ καὶ τὰ περὶ τοῦ ἀναθέματος Παύλου τοῦ ἀποστόλου καὶ τὸ κατὰ τὴν Πτεροβόλον.

PAVLVS SVBDIACONVS DIXIT: Κἀγὼ ἀκήκοα τὸν λόγον τὸν περὶ τοῦ σταυρωθέντος. οἶδα δὲ καὶ ὅτι ἐδίωξε νεοφωτίστους καὶ εἰσήγαγε κανονικάς.

THERAPIVS DIACONVS DIXIT: Κἀγὼ ἀκήκοα τὸ περὶ τοῦ σταυρωθέντος καὶ τὸ περὶ τοῦ ἀναθέματος Παύλου τοῦ ἀποστόλου.

IOHANNES PRESBVTERVS DIXIT: Κἀγὼ ἀκήκοα τὴν παρ' αὐτοῦ λεχθεῖσαν βλασφημίαν ἕνεκεν τοῦ σταυρωθέντος καὶ πάλιν ὅτε εἶπε· κατακαύσει ὁ θεὸς τὰς ἐκκλησίας αὐτοῦ πυρὶ καὶ ποιήσει βουνὸν ἕνα. καὶ πάλιν τοῦ πράγματος τοῦ κατὰ Ῥουφῖνον ἀκουομένου ἔθηκεν ἀνάθεμα τῶι μετ' αὐτὸν ἐνάγοντι αὐτῶι, κἂν Παῦλος ἦι ὁ ἀπόστολος. L V 233

CVRINOS SVBDIACONVS DIXIT: Κἀγὼ ἀκήκοα ὅτε εἶπε περὶ τοῦ σταυρωθέντος.

IOHANNES SVBDIACONVS DIXIT: Κἀγὼ ἀκήκοα τὸν λόγον τὸν περὶ τοῦ σταυρωθέντος.

RIANVS DIACONVS DIXIT: Ἐν κυριακῆι ἀνελθὼν εἰς προσηγορίαν, τότε ὢν ὑποδιάκονος, ἤκουσα κἀγὼ τὸν περὶ τοῦ σταυρωθέντος λόγον.

ANTONINVS LECTOR DIXIT: Οἶδα κἀγὼ παρὼν ἐν τῶι σηκρήτωι ἀκηκοέναι Πέτρου τοῦ γενομένου ἡμῶν ἐπισκόπου, παρόντος τοῦ εὐαγοῦς κλήρου, εἰπόντος τὴν ἄθεσμον βλασφημίαν κατὰ τοῦ σταυρωθέντος Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ τὸν λόγον τοῦ ἀναθέματος τὸν παρ' αὐτοῦ ἐπιτεθέντα ἐν τοῖς κατὰ Ῥουφῖνον, εἰπόντος ὅτι κἂν Παῦλος ὁ ἀπόστολος ἀναστὰς καθίσηι μετ' ἐμὲ εἰς τὸν θρόνον τοῦτον, ἀνάθεμα ἔστω ἀνατρέπων τὰ νῦν δόξαντα, καὶ ὅτι Ἰωάννης ὁ τοῦτον κληρονομήσας ἐπὶ πάντων ἔφη ὡς μετὰ τὸ ἀνάθεμα ἀπηιτήθη παρ' αὐτοῦ γραμματεῖον νομισμάτων πεντήκοντα. τὰ γὰρ περὶ τῆς Πτεροβόλου οὔτε ἄλλος τις τῶν οἰκούντων ταύτην τὴν μητρόπολιν, ὡς οἶμαι, ἀγνοεῖ. M VIII 1118

OMNES PRESB'B' ET DIACON'N' ET LECTOR'R' DIXERVNT: Δήλων οὐσῶν τῶν προελθουσῶν καταθέσεων αἰτοῦμεν καὶ ἐνορκοῦμεν τὴν ὑμῶν μεγαλοπρέπειαν κατὰ τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου τριάδος καὶ νίκης καὶ διαμονῆς τοῦ δεσπότου ἡμῶν Φλ' Ἰουστίνου τοῦ αἰωνίου αὐγούστου καὶ τῶν μεγίστων ἐξουσιῶν γνωρίσαι ἅμα τοῖς ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις καθὰ καὶ ἄκτα γεγόνασι παρὰ παντὸς τοῦ πλήθους, τῆι τε πρώτηι καὶ ἀνεχούσηι τῶν ἀρχῶν καὶ τῶι πανευφήμωι μαγίστρωι τῶν θείων ὀφφικίων καὶ τοῖς ἀνδρειοτάτοις στρατηγοῖς τοῦ θείου πραισέντου ἑκατέρων δυνάμεων, ὥστε διὰ τῆς αὐτῶν ὑπεροχῆς καὶ εἰς τὰς θείας ἀνενεχθῆναι ἀκοὰς τὰ παρακολουθήσαντα. ὡς γὰρ ἐπίστασθε, πολὺ καὶ ἄπειρον πλῆθος καὶ ἀδελφικὸν καὶ μοναχικὸν ἐξήιτησε καὶ ἐνώρκωσε ταῦτα γνωρίσαι τὴν ὑμῶν ἐξουσίαν. τὸ γὰρ μὴ καταθέσθαι τοὺς ἀδελφοὺς καὶ μοναχούς, τοῦτο ἔθος ἄνωθεν κρατῆσαν, ἀλλ' ἀρκεῖσθαι μόνον ταῖς αὐτῶν ἐκβοήσεσιν.

OMNES SVPRASCRIPTI V' RELIGIOS' EPISCOP' DIXERVNT: Εὐχῆς ἡμῖν ἄξιον ἦν ταῖς ἀποκληρωθείσαις ἡμῖν ἁγίαις τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις σχολάζειν καὶ τὰς θείας πληροῦν λειτουργίας· ἐπειδὴ δὲ πίστεως καὶ εὐσεβείας πρόκειται λόγος, εὔλογον εἶναι νενομίκαμεν πειθαρχῆσαι ταῖς αἰτήσεσι τῶν θεοφιλεστάτων κληρικῶν τῆς Ἀπαμέων. ὅθεν ἀπὸ γραμμάτων

O [= ae, r (inde a 22 τὰ γὰρ), v], I (inde a 22 τὰ γὰρ)

1 καὶ¹ om. O^e 2 πτεροβόλην O^a 3 PAVLOS SVBΔIÁCONOS O^e τὸν²] τοῦ O^v 5 THERAPIOS O^e *Serapius* Λ διαCONOS O^e 6 τοῦ¹ om. O^{av} 7 PRESBVTEROS O^e 8 κατακαύσοι O^a 11. 12 SVBDIACONOS O^e 11 *Surinus* Λ 14 RIANÒS διάCONOS O^e τότε δὲ O^{av} 16 ANTONNĪNOS LÉCTONR O^e *Antonius* Λ σεκρέτω O^e 20 μετ' ἐμὲ καθίση O^{av} 23 οὔτε — οἶμαι O^{aev} οὐδεὶσ τῶν κατὰ τὴν μροπολιν οικούντων O^rI 24 ET² O^e *ac* Λ LESTOR'R' O^e AESTORR O^r 26 φλαβίου I 27 ἐξουσιῶν OI *potestatum ac prime et excelse principiantium* Λ τοῖς — ἐπισκόποις IΛ τῶν ὁσιωτάτων ἐπισκόπων O 30 πραισένδου O^rI διὰ IΛ καὶ διὰ O 32 ἐξήτησε $O^eΛ$ 33 μὴ γὰρ O^{av} 34 ἀρκεῖσθε O^r 35 SVPRASSCRIPTI $O^eΛ$ SVPRASSCRSPTI O^r V' O^e om. Λ DIXERRVNT $O^eΛ$ ΔIXEPVNT O^r 37/38 πειθαρχεῖν O^rI

ἡμῖν σταλέντων ὑπὸ τοῦ εὐαγοῦς κλήρου τῆς Ἀπαμέων ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας τῶν καὶ κομισθέντων ἡμῖν δι' Ἀντωνίνου καὶ Ἰουλιανοῦ τῶν θεοσεβεστάτων, παρεγενόμεθα ἐν τῶι Ἀμβροδίκης, ἔνθα συμβέβηκε πολλοὺς τῶν εὐλαβεστάτων κληρικῶν ἐλθεῖν πρὸς
L V 236 ἡμᾶς ἐν τῶι εἰρημένωι εὐκτηρίωι καὶ αἰτῆσαι ἡμᾶς γενέσθαι εἰς τὰ εὐαγῆ μοναστήρια τοῦ τε μακαρίου Ἡσυχίου καὶ τοῦ μακαρίου Δωροθέου ἔξω τυγχάνοντα τῆς μητροπόλεως διὰ τὸ εὐχερέστερον τοὺς εὐλαβεστάτους κληρικοὺς δύνασθαι ἐξιέναι πρὸς ἡμᾶς καὶ διδάσκειν ἃ βούλονται, ὃ δὴ καὶ πεποιήκαμεν. καὶ ἐπειδὴ λιβέλλους ἐπιδεδώκασιν ἡμῖν, οὓς καὶ ἐνεφάνισαν τῆι ὑμετέραι μεγαλοπρεπείαι, καί τινας καταθέσεις ἐποιήσαντο, αἰτοῦμεν καὶ ἡμεῖς τὴν σὴν μεγαλοπρέπειαν, καθὰ καὶ αἱ ἐκβοήσεις γεγόνασιν, ὡς ἐπίστασθε, ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν εὐλαβεστάτων κληρικῶν, ἐντάξαι μὲν καὶ τὰ γενόμενα ἄκτα, μηνῦσαι δὲ τῶι τε πρώτωι καὶ ἀνέχοντι θρόνωι καὶ τῶι πανευφήμωι μαγίστρωι τῶν θείων
M VIII 1110 ὀφφικίων καὶ τοῖς ἀνδρειοτάτοις στρατηγοῖς τοῦ θείου πραισέντου ἑκατέρων δυνάμεων, ἐφ' ὧι τε διὰ τῆς αὐτῶν ὑπεροχῆς εἰς γνῶσιν ἐλθεῖν πάντα τὰ προελθόντα τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως. καὶ γὰρ καὶ ἡμεῖς γνωρίζομεν τῶι τε ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι ἀρχιεπισκόπωι καὶ οἰκουμενικῶι πατριάρχηι τῆς βασιλίδος πόλεως καὶ τοῖς ἐνδοξοτάτοις καὶ μεγάλοις ἄρχουσι τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως.

FL' IOHANNES PALLADIVS EVTVCHIANVS V' SP' COM' ET PRAESES DIXIT: Φέρει μὲν τὰ κατατεθέντα ὑπὸ τῶν θεοφιλεστάτων κληρικῶν τῆς ἐν Ἀπαμείαι ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας τῶν ὑπομνημάτων ἡ πίστις, ἅπερ καὶ διεξῆλθον παρουσίαι καὶ τοῦ δημεκδιτοῦντος τὴν Ἀπαμέων μητρόπολιν· ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐντευκτικὰς ἐποιήσαντο διδασκαλίας οἱ τελοῦντες εἰς τὸν εἰρημένον εὐαγῆ κλῆρον, τὸν ἴσον δὲ τρόπον καὶ οἱ ὁσιώτατοι τῆς ἐπαρχίας ἐπίσκοποι ἠιτηκότες φαίνονται σύμπαντα τὰ προεληλυθότα γνώριμα καταστῆναι τῶι τε πρώτωι καὶ ἀνέχοντι θρόνωι καὶ τῶι πανευφήμωι πατρικίωι καὶ μαγίστρωι τῶν θείων ὀφφικίων καὶ τοῖς ἀνδρειοτάτοις στρατηγοῖς ἑκατέρων δυνάμεων, ἐφ' ὧι τε διὰ τῆς αὐτῶν ὑπεροχῆς καὶ εἰς τὰς θείας ἀκοὰς ἐνεχθῆναι τὸ καθ' ἕκαστον τῶν κεκινημένων, εἶκον τὸ δικαστήριον τοῖς παρ' αὐτῶν, μάλιστα καὶ διὰ τοὺς προσενεχθέντας μοι σεβασμίους ὅρκους, συζεύξει πάντα τὰ ἐπὶ τῆι ὑποθέσει πεπραγμένα καὶ γνωρίσει πρὸς τὸ παριστάμενον τῆι αὐτῶν φιλανθρωπίαι, ἐντάττον τοῖς ἐπὶ τοῦ παρόντος πεπραγμένοις καὶ τὰς προελθούσας ἐκβοήσεις ὑπὸ τοῦ πλήθους τοῦ εὐαγοῦς κλήρου τῆς εἰρημένης ἁγιωτάτης ἐκκλησίας.

Τοῦ βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη· τῆς αὐγούστας πολλὰ τὰ ἔτη· τῶν ἐπάρχων πολλὰ τὰ ἔτη· τοῦ μαγίστρου πολλὰ τὰ ἔτη· Πρόβου καὶ Ὑπατίου πολλὰ τὰ ἔτη· τῆς συγκλήτου πολλὰ τὰ ἔτη. τοὺς ἀντάρτας ἔξω βάλε· τοὺς φαγόντας τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἔξω βάλε. ὅλα τὰ ἐκκλησιαστικὰ Σεβῆρος καὶ Πέτρος ἔφαγον· ὅλα εἰς ἔρανα ἔδωκαν. τὸν βλασφημήσαντα τὸν σταυρὸν ἔξω βάλε. ποῦ τὰ κτήματα τῆς ἐκκλησίας; ποῦ τὰ σκεύη τῆς ἐκκλησίας; ὅλα γυναῖκες ἔλαβον· ὅλα ἡ Πτεροβόλος ἔλαβε. τοὺς ἀξίους

O [= aerv], I

1 ὑπὸ O^{arv}I ἀπὸ O^{e} 3 εὐλαβεστάτων O^{arv}I θεοσεβεστάτων O^{e} 5 τοῦ μακαρίου^{2} om. O^{arv}I 6 εὐτυχέστερον O^{av} δύνασθαι τοὺσ — κληρικοὺσ I 8 οὓσ I om. OΛ ἐνεφάνησαν O^{av} ἡμετέρα O^{v} 9 αἱ I om. O 9/10 ὡς ἐπίστασθε om. I 10/11 ἄκτα μηνύσαι O^{arv} καταμηνύσαι O^{e}Λ 11 τε om. O^{arv}I 12 πραισένδου I 13 ὥστε O^{e} 13/14 φιλοχρίστου καὶ εὐσεβεστάτου O^{e} καὶ^{3} om. O^{av} 15 καὶ μακαριωτάτωι om. O^{r}I οἰκουμενικῶι om. I 16 καὶ — ἄρχουσι O^{av} ἄρχουσι καὶ μεγάλοισ O^{r}I καὶ μεγαλοπρεπεστάτοισ καὶ μεγάλοισ ἄρχουσι O^{e}Λ 17 om. Latina O^{arv}I *ut solent* FL' om. Λ IOHANES O^{r} PALLÁDIOS O^{e} EVTOCHIANVS O^{e} EVSEVTVCHIANNE O^{r} V' SP om. Λ PRAES O^{r} 19/20 δημεκδικοῦντοσ O^{r}I δήμου ἐκδικοῦντοσ O^{e}Λ διεκδικοῦντοσ O^{av} 20 ἐνευκτικὰσ O^{rv}I 22 γνωρίσματα O^{arv} 24 τε om. O^{a} διὰ I καὶ διὰ O 25 εἶκον O^{arv}I ἥκω εἰσ O^{e}Λ 27 συζεῦξαι O^{e} *coniungam* Λ γνωρίσαι O^{e} *notificaba* Λ 28 αὐτοῦ O^{r} ἐντάττον I ἐντάττων O προσέλθούσασ O^{v} 30 αὐγούστησ O^{e}I 31/32 τῆσ συγκλήτου — ἔτη πρόβου — ἔτη O^{e}Λ 31 ὑπάτου O^{av} 32 ἐντάρτασ I 32/33 τοὺσ^{2} — βάλε om. I 33 ἔρανον O^{e}I 34/35 ποῦ τὰ κτήματα — ἔλαβε om. I

τοῦ ἀναθέματος τῶι ἀναθέματι. ἄρον βίαν τῆς ἐκκλησίας· ὅλας τὰς ἐκκλησίας ἐπραίδευσαν· εἰς ἔρανα ὅλα ἔδωκαν. πιστοῦ βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη· Βιταλιανοῦ στρατηλάτου πολλὰ τὰ ἔτη. μίαν ἐρώτησιν ταῖς κανονικαῖς. νικᾶι ἡ πίστις τῶν ὀρθοδόξων· ὀρθοδόξων ἐπισκόπων πολλὰ τὰ ἔτη. Εὐτυχιανοῦ τοῦ κόμητος πολλὰ τὰ ἔτη· ἀναπαῆι τὰ ὀστέα τοῦ πατρός σου. ὅλα τὰ ἐκκλησιαστικὰ γυναῖκες ἔλαβον. ταῦτα ἄκτα τῶι βασιλεῖ. τὰ ὀστέα Δόμνου ἐπώλησαν. ἀποσχίσαντας κληρικοὺς ἔξω βάλε. τὰ L V 237
κτήματα Δόμνου ἐπώλησαν. οἱ φαγόντες τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἀπέσχισαν. μαρτύρομαί σε, ἐγὼ αὐτοὺς καίω. ὅλα τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἐπώλησαν. ἔλθηι ἡ Πτεροβόλος, καὶ αὐτὴ λέγει. τοὺς ἀντάρτας τοῦ βασιλέως ἔξω βαλε. τὴν σωτηρίαν τοῦ βασιλέως, γνώρισον· μάθωμεν τὰ χαμαιπάτια τίνος εἰσί. πατήτια ἐν τῶι ἐπισκοπείωι πῶς εὑρέθη; ἐμίανε τὰ θυσιαστήρια· ἐμίανε τὸ φωτιστήριον. μάθωμεν τὰ πατήτια ποῦ εἰσιν· ἠμάτωσαν τὰ θυσιαστήρια. Σεβῆρον καὶ Πέτρον τῶι πυρί. Πρόβου καὶ Ὑπατίου πολλὰ τὰ ἔτη. ἄξιος Πρόβος τοῦ βασιλέως· ἄξιος Ὑπάτιος τοῦ βασιλέως. πατρικίου τοῦ μαγίστρου πολλὰ τὰ ἔτη· τῶν ἐπάρχων πολλὰ τὰ ἔτη· πάσης M VIII 1122
τῆς συγκλήτου πολλὰ τὰ ἔτη. πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστας· Εὐφημίας αὐγούστας πολλὰ τὰ ἔτη. ἄξιος Βιταλιανὸς τοῦ βασιλέως. Ἰωάννου πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη. ταῦτα ἄκτα τῶι θεῶι. ὅλους τοὺς φόνους Φαῦστος ἐποίησε. μυρίους φόνους ἐποίησε· τοὺς φονευθέντας ἐν τῶι ἁγίωι Ἀντωνίνωι τῶι βασιλεῖ· ὁ βασιλεὺς ὀρθόδοξός ἐστι. Πέτρον τὸν Μανιχαῖον τῶι βασιλεῖ· Σεβῆρος καὶ Πέτρος Μανιχαῖοί εἰσίν. ἡ σύγκλητος ὀρθόδοξος ἔνι. ἄρον Φαῦστον· σῶσον πόλιν. Εὐτυχιανοῦ τοῦ κόμητος πολλὰ τὰ ἔτη. δικαία ἡ ψῆφος τῶν ἐπάρχων. δεόμεθα γνώρισον· τὴν σωτηρίαν τοῦ βασιλέως, γνώρισον· τὴν σωτηρίαν τῆς αὐγούστας, γνώρισον.

35 Ἴσον ἄλλης πράξεως συστάσης ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μεγαλοπρεπεστάτου ἄρχοντος

ITEM ROMANVS ARCHIDIACON' DIXIT: Τοῦ θεοῦ δεδωκότος τοῖς πράγμασι καὶ ταῖς ἁγίαις αὐτοῦ ἐκκλησίαις ὀρθόδοξον καὶ εὐσεβέστατον βασιλέα, παρούσης τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεπείας παρενεγγύησάν μοι οἱ ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι τῆς ἡμετέρας ἐπαρχίας τὰ παλαιὰ ἔθη τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως κρατεῖν, τοῦτο καὶ τοῦ εὐαγοῦς κλήρου τῆς Ἀπαμέων αἰτήσαντος· δι' ὃ ἐξαιτῶ τοὺς παρόντας θεοφιλεστάτους πρεσβυτέρους διακόνους ὑποδιακόνους ἀναγνώστας καὶ λοιποὺς κληρικοὺς τοῦ αὐτοῦ εὐαγοῦς κλήρου ἕκαστον αὐτῶν φανερῶσαι ἐπὶ τῶν ὑπομνημάτων τὴν οἰκείαν γνώμην.

FL' IOHANNES PALLADIVS EVTVCHIANVS V' SP' COM' ET PRAESES DIXIT: Παρόντες οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ λοιποὶ κληρικοὶ καὶ τῆς διδασκαλίας ἐπακούσαντες Ῥωμανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιδιακόνου τὴν οἰκείαν φανερούτωσαν γνώμην.

EVDOXIVS REV' PRESB' DIXIT: Ἑορτὴ παντὸς τοῦ κόσμου ἐστὶν αὕτη ἡ νῦν κρατοῦσα εὐσεβὴς κατάστασις· δι' ὃ κατὰ τὰ κατατεθέντα παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιδιακόνου ἐπιτρέπομεν πάντα καινισμὸν ἤδη προελθόντα ὑπὸ τῶν γενομένων αἱρετικῶν ἀφαιρε-

---

O [= aerv], I

1/2 ἐπραίδευσασ Or 2 ἔρανον OeI 4 ἀναπαῆ I ἀναπάει Orv ἀναπαυῆ Oa ἀναπαυθῆ Oe 5 αἱ γυναῖκεσ Oe 7/8 οἱ φαγόντες — ἐπώλησαν hic om. OrI, cf. ad 9 8 ἔλθοι Or 8/9 ὁ πτεροβόλοσ Ov 9 λέγει] λέγει οἱ φαγόντεσ τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἀπέσχισαν μαρτύρομαί σε ἐγὼ αὐτοὺσ καίω OrI 11 τὸ θυσιαστήριον Or 13/14 ἄξιος Πρόβος — βασιλέως om. Oav 14 τῶν ἐπάρχων — ἔτη πατρικίου — ἔτη Oav 15. 22 αὐγούστησ OeI 23 ις Oa in mg 25 etc. Latina omnia om. OavI 25 ROMANOS ARCHIDIÁCONOS Oe 26 αὐτοῦ ΙΛ τοῦ θυ O ἡμετέρασ Oev 27 παρηγγύησαν OeI ὁσιότατοι Oa 30 ἀναγνώστασ I καὶ ἀναγνώστασ ΟΛ 32 PALLÁDIOS Oe PALLDIVS Or EVTVCHIANOS v' s' ro'm Oe v' sp' om. Λ PRAES Oe 33 λοιποὶ I οἱ λοιποὶ O 35 EVΔOXIOS REAS' Oe *Eudochius* Λ PRSB' Or 36 τεθέντα I 37 post γενομένων supplenerim ἐπισκόπων

θῆναι, ἐντεθῆναι δὲ τὰ ὅσια ὀνόματα τῶν μακαριωτάτων ἡμῶν πατέρων καὶ ἐπισκόπων ἀπὸ Δόμνου τοῦ μακαριωτάτου ἕως τοῦ τῆς θεοφιλοῦς μνήμης Ἰσαακίου τοῦ γενομένου ἡμῶν ἐπισκόπου, κρατεῖν δὲ καὶ ἐπὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι τὴν ἀρχαίαν κατάστασιν τῆς ἁγίας ἐκκλησίας.

EVSTATHIVS REV' PRESB' ET OECONOM' DIXIT: Καθὼς ἐδίδαξεν ὁ παρὼν θεοφιλέστατος ἀρχιδιάκονος πάντας τοὺς θεοφιλεστάτους πρεσβυτέρους διακόνους καὶ λοιποὺς κληρικοὺς τῆς ἁγιωτάτης ἡμῶν ἐκκλησίας αἰτῆσαι τὰ ἀρχαῖα ἔθη κρατεῖν τοῦτο, κἀγὼ κρατυνθῆναι παρακαλῶ.

L V 240
M VIII 1123 STEPHANVS REV' PRESB' DIXIT: Κἀγὼ συναινῶ τῇι καταθέσει τῇι γενομένηι παρὰ τοῦ θεοσεβεστάτου Εὐσταθίου πρεσβυτέρου καὶ οἰκονόμου τῆς παρ' ἡμῖν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας καὶ τῶν λοιπῶν θεοσεβεστάτων κληρικῶν.

THALELAEVS REV' PRESB' DIXIT: Μόλις ποτὲ ἀπὸ ζάλης ἐχαρίσατο ἡμῖν ὁ θεὸς τὸν λιμένα τοῦτον, τὸν ὀρθόδοξον λέγω βασιλέα, εἰς ὃν μετὰ θεὸν καταφυγόντες. θεασάμενος δὲ καὶ τῶν ἐμῶν συγκληρικῶν τὸν ζῆλον τὸν ὑπὲρ τῶν γενομένων ἡμῶν ὁσίων ἀρχιερέων καὶ πατέρων, παρακαλῶ τὴν μὲν γενομένην καινοτομίαν παρὰ τῶν αἱρετικῶν ἐν τῇι ἁγιωτάτηι ἡμῶν ἐκκλησίαι ἀνατραπῆναι, κρατῆσαι δὲ τὸ παλαιὸν ἔθος τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως καὶ ἐντεθῆναι τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις τὰς προσηγορίας τῶν μακαριωτάτων ἡμῶν ἐπισκόπων ἀπὸ τοῦ μακαριωτάτου Δόμνου καὶ ἕως τοῦ μακαριωτάτου Ἰσαακίου τοῦ γενομένου ἡμῶν ἐπισκόπου.

HESVCHIVS REV' PRESB' DIXIT: Κἀγὼ εὐχαριστῶν τῶι θεῶι τῶι εἰρήνην καὶ ἕνωσιν ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις διὰ τοῦ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως δεδωκότι συναινῶ πᾶσι τοῖς αἰτηθεῖσι παρά τε τοῦ εὐαγοῦς ἡμῶν κλήρου καὶ βεβαιωθεῖσι παρὰ τῶν ὁσιωτάτων τῆς ἐπαρχίας ἐπισκόπων, ὥστε ἀνατραπῆναι μὲν ἅπαν καινὸν ἐπεισαχθὲν τῇι ἁγιωτάτηι ἡμῶν ἐκκλησίαι, ἀνανεωθῆναι δὲ καὶ κρατυνθῆναι τὰ παλαιὰ ἔθη τὰ κρατήσαντα ἄχρι τῆς τελευτῆς τοῦ τῆς θεοφιλοῦς μνήμης Ἰσαακίου τοῦ γενομένου ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου ἐπί τε ταῖς θείαις λειτουργίαις καὶ τοῖς λοιποῖς ἅπασιν.

MEGAS REV' PRESB' DIXIT: Πάντα τὰ καινισθέντα ὑπὸ τῶν Ἀκεφάλων βούλομαι παυθῆναι καὶ κρατεῖν τὴν ἀρχαίαν κατάστασιν καὶ ἐντεθῆναι τὰ ὀνόματα τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων καὶ τῶν ὁσιωτάτων ἡμῶν ἐπισκόπων τῶν γενομένων ἐν τῇι ἡμετέραι μητροπόλει ἕως τῆς τελευτῆς τοῦ μακαρίου Ἰσαακίου.

SERGIVS REV' PRESB' DIXIT: Εὐχὴν τοιαύτην εἶχον καὶ παρεκάλουν τὸν δεσπότην ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, ὥστε ἐπαρθῆναι τὰ ἔθη τὰ καινισθέντα παρὰ τῶν κακῶς φρονούντων, ἐντεθῆναι δὲ τὰ ὀνόματα τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων, καθὼς καὶ ἐπὶ τοῦ μακαριωτάτου Ἰσαακίου τοῦ γενομένου ἡμῶν ἐπισκόπου ἐνέκειντο· καὶ συναινῶ πᾶσι τοῖς κατατεθεῖσι παρὰ τῶν θεοφιλεστάτων πρεσβυτέρων.

M VIII 1126 SABBATIVS REV' PRESB' DIXIT: Κἀγὼ συναινῶ πᾶσι τοῖς κατατεθεῖσι παρὰ τῶν θεοφιλεστάτων πρεσβυτέρων.

ROMANVS REV' PRESB' DIXIT: Κἀγὼ εὐχαριστῶν τῶι δεσπότηι θεῶι δεδωρημένωι κόσμωι παντὶ καὶ ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις ὀρθόδοξον βασιλέα, συναινῶ καὶ στοιχῶ πᾶσι

O [= ae, r (usque ad 11), v], I [usque ad 11]
2 τοῦ² om. I Ἰσαακκίου Oe ut solet 5 EVSTATHVS Or EVSTÁTHIOS Oe 6 διάκονος I 8 κρατηθῆναι Or 9 STEPIANÒS Oe 12—106, 11] καὶ οἱ λοιποὶ ὁμοίως Or I 12 THALELAEOS Oe *Thelelaeus* Λ 13 καταφυγόντες Oae καταφυγὼν OeΛ, coniecerim e. g. καταφυγεῖν ἔστιν 14 κληρικῶν Oav τὸν²] τῶν Ov 17 ἐν τοῖς Oav 20 HESVCIOS Oe *Nesneius* Λ εὐχαριστῶ Oa 22 τοῦ — κλήρου Oe τῶν ὁσιωτάτων τῆσ ἐπαρχίας ἐπισκόπων Oav 22/23 παρὰ — ἐπισκόπων om. Oav 23 κενὸν Oa om. Ov 28 καὶ κρατεῖν — ἐντεθῆναι om. Ov 29 ἐπισκόπων ἡμῶν Oe 31 SERGIOS Oe 32 τὸν χῦ Oav 32/33 φρονησάντων Oav 33 καὶ om. Ov 36 SABBÁTIOS Oa 36 ὑπὸ Oav 38 ROIIMANÒS Oe εὐχαριστῶ Oa

τοῖς τε ὑπὸ τῶν θεοσεβεστάτων μου συγκληρικῶν αἰτηθεῖσι ⟨καὶ τοῖς κατατεθεῖσι⟩ παρὰ τῶν πρὸ ἐμοῦ θεοφιλεστάτων πρεσβυτέρων ἐπὶ τῶι πᾶσαν καινοτομίαν γενομένην ἀνατραπῆναι, κρατυνθῆναι δὲ τὰ παλαιὰ ἔθη τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας καὶ ἐντεθῆναι τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις τὰς προσηγορίας τῶν γενομένων ἡμῶν ὁσιωτάτων ἐπισκόπων ἄχρι τοῦ μακαριωτάτου Ἰσαακίου τοῦ γενομένου ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου.

IOHANNES REV' PRESB' DIXIT: Κἀγὼ συναινῶ πᾶσι τοῖς κατατεθεῖσιν.

ASTERIVS [IOHANNES] REV' PRESB' DIXIT: Γέγραπται αὕτη ἡ ἡμέρα ἣν ἐποίησεν Ps. 117, 24
ὁ κύριος, δι' ὃ καὶ ἀγαλλιῶντες καὶ εὐφραινόμενοι ἐν αὐτῆι μετὰ δακρύων πα- L V 241
ρακαλῶ ἐντεθῆναι τοὺς ἁγιωτάτους ἡμῶν πατέρας ἄχρι τῆς τελευτῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Ἰσαακίου τοῦ γενομένου ἡμῶν ἐπισκόπου καὶ κρατυνθῆναι τὸ παλαιὸν ἔθος.

IOHANNES ZACHAEVS REVV' PRESB' DIXERVNT: Καὶ ἡμεῖς συναινοῦμεν πᾶσι τοῖς δόξασιν.

CVRIACVS REV' PRESB' ET LOGOTHET' DIXIT: Κἀγὼ παρακαλῶ τὴν ὑμετέραν ἐξουσίαν ἐντεθῆναι ἐν τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις τοὺς ὁσίους ἡμῶν καὶ μακαρίους γενομένους ἐπισκόπους τοὺς ἄχρι τοῦ μακαριωτάτου Ἰσαακίου τοὺς καὶ ἐν τοῖς θρόνοις αὐτῶν ἀποθανόντας, κρατυνθῆναι δὲ καὶ τὰ παλαιὰ ἔθη τὰ ἐκκλησιαστικά. ὑπερεύχομαι δὲ καὶ ὑπὲρ τῆς νίκης τοῦ δεσπότου ἡμῶν τοῦ εὐσεβεστάτου Ἰουστίνου ὀρθοδόξου βασιλέως.

ANTONINVS PRESB' DIXIT: Εὐχὴ μὲν ἦν ἡμῖν τὸ ἐντεθῆναι ἐν τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις τοὺς ὁσίους καὶ μακαρίους ἡμῶν πατέρας τοὺς γενομένους ἡμῶν ἐπισκόπους ἄχρι τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Ἰσαακίου καὶ αὐτοῦ γενομένου ἡμῶν ἐπισκόπου, κρατυνθῆναι δὲ καὶ τὰ ἔθη τὰ ἐκκλησιαστικὰ τὰ μέχρι τοῦ αὐτοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Ἰσαακίου.

EVTVCHIANVS DIACONVS DIXIT: Εὐχαριστῶν τῶι τῶν ὅλων δεσπότηι θεῶι τῶι δεδωκότι ἡμῖν εὐσεβῆ καὶ φιλόχριστον βασιλέα Ἰουστῖνον ἐπὶ εἰρήνηι τῶν ἁγιωτάτων αὐτοῦ ἐκκλησιῶν, κἀγὼ αἰτῶ ἐντεθῆναι ἐν τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις τὰς προσηγορίας τῶν γενομένων ἡμῶν ὁσίων ἐπισκόπων τῶν ἄχρι τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Ἰσαακίου τοῦ γενομένου ἡμῶν ἐπισκόπου, κρατεῖν δὲ καὶ τὰ παλαιὰ ἔθη τὰ ἐκκλησιαστικά.

SERGIVS ET EVSEBIVS ET IOHANNES PRESB' DIXERVNT: Καὶ ἡμεῖς συναινοῦμεν πᾶσι M VIII 1127
τοῖς πρὸ ἡμῶν κατατεθεῖσιν.

CALLIOPIVS FILIVS AFTHONII LEONTIVS FILIVS MATRONI ANASTASIVS STEPHANVS ET THEODOSIVS DIACON' DIXERVNT: Συναινοῦμεν καὶ ἡμεῖς τοῖς κατατεθεῖσι παρὰ τῶν παρόντων εὐλαβεστάτων ἀνδρῶν.

DIAS FILIVS VRANII ANASTASIVS FILIVS THEODOSIOV MACEDONIVS IOHANNES FILIVS FOTII RVFINVS LEONTIVS FILIVS ANATOLII ET NONNVS FILIVS EORTASIV DIACON'' DIXERVNT: Καὶ ἡμεῖς τοῖς συνδόξασι στοιχοῦμεν.

STEPHANVS ANTHEMIVS EVLOGIVS ANTONINVS LEONTIVS HELIAS EPIPHANIVS SVMEONES AETIVS FOTINVS IVLIANVS LEONTIVS IOHANNES EPILAMPSIVS STEPHANVS REV'V' DIACON' DIXERVNT: Καὶ ἡμεῖς ἀκολουθοῦμεν τοῖς συνδόξασι παρὰ τοῦ εὐαγοῦς κλήρου.

O [= aev]

1 καὶ τοῖς κατατεθεῖσι addidi 7 ASTERIOS O^{e} ἰοHάNNES O^{e}, deleui 8 θσ̄ O^{av} 11 ζαcHαῖος O^{e} *et Zachaeus* Λ πᾶσι om. O^{a} 13 CVRIACὸS O^{e} 14 ἡμῶν καὶ μακαρίουσ O^{e}Λ καὶ μακαριωτάτουσ ἡμῶν O^{av} 15 τοὺς καὶ] καὶ τοὺς O^{e} 18 ANTONNĪNOS O^{e} *Antonius* Λ 19 μακαριωτάτουσ O^{av} 22 EVTVCHIANὸS διάc[ex κ corr.]ONOS O^{e} δεσπότηι om. O^{e}Λ 25 τοῦ^{1} om. O^{av} 27 SÉRGIOS ET EÚSÉBIOS O^{e} ET^{2} O^{e} *ac* Λ 29 CALLIOPIOS FÍLOS AFTHONIS LEÓNTIOS FÍLIOS O^{e} et ita semper pro terminatione Latina ponitur Graeca, etiam in uocabulo *filius* *Aschonii* Λ MATRONI' [= Matroniani cf. p. 100, 7] O^{e}Λ STEPIANὸS O^{e} et ita semper 31 παρόντων om. O^{e}Λ 32 διας O^{e} *Dyas* Λ latet ni fallor HELIAS 33 FOTII RVFINVS scripsi FONTÍCRVFIONT O^{e} *Rufini et* Λ ANATOLII scripsi ANATOLIOS O^{e} ET NONNVS O^{e} *Epionus* Λ 35 ἀNTHONĪNOS O^{e} VMEONNES O^{e} *Simeon* Λ 36 FHOTHINὸS O^{e}

PAVLVS DIOGENES THOMAS IOHANNES STEPHANVS ET ASTERIVS IOHANNES STEPHANV DIACON' DIXERVNT: Καὶ ἡμεῖς ἀκολουθοῦμεν πᾶσι τούτοις.

THEODOSIVS IOHANNES SYMEONES MARCELLVS ROMANVS IVLIANVS LEONTIVS ET ASTERIV IVLIANVS IOHANNES SYMEONES MARAS THEODOTVS THOMAS EPIPHANIVS IOHANNES LEONTIVS ET SOFRONIVS DIACON'' DIXERVNT: Καὶ ἡμεῖς συναινοῦμεν πᾶσι τοῖς συνδόξασι παρὰ τοῦ εὐαγοῦς κλήρου.

EPIPHANIVS ROMANVS GINDEVS ET AFTHONIVS DIODORVS IOHANNES ANTONINVS EVAGRIVS THOMAS IOHANNES THOMAS BACCHVS STEPHANVS ANASTASIVS STRATEGIVS EPIPHANIVS ET THEO-
L V 244 CTISTVS REV'V' ANAGNOST' DIXERVNT: Καὶ ἡμεῖς ἀκολουθοῦμεν πᾶσι τούτοις.

FL' IOHANNES PALLADIVS EVTVCHIANVS V' SP' COM' ET PRAESES DIXIT: Δῆλα τὰ πεπραγμένα. EDANTVR

Λίβελλος τῶν μοναχῶν Ἀπαμείας πρὸς τοὺς ἰδίους ἐπισκόπους

36 Ἴσον λιβέλλων ἐπιδοθέντων παρὰ τοῦ κοινοῦ τῶν μοναχῶν τῆς Ἀπαμέων

Τοῖς ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις δεσπόταις ἡμῶν τοῖς τὰ πάντα ὁσιωτάτοις καὶ ἁγιωτάτοις πατράσιν ἐπισκόποις Συρίας δευτέρας παρὰ Ἀλεξάνδρου Ἰωάννου Συμεώνου Παλλαδίου Προκοπίου Εὐγενίου Στεφάνου καὶ λοιπῶν ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν τῆς
Eccles. 3, 1 Ἀπαμέων ἐνορίας. Διδάσκουσιν ἡμᾶς αἱ θεῖαι γραφαὶ ὡς μεμάθηκε καιρῶι δουλεύειν καὶ ἡ τῶν πραγμάτων ἀνάγκη. ἐσιγήσαμεν οὖν τοὺς φθάσαντας κύκλους δυναστείαι τῶν τότε κρατούντων καὶ τῆι μανίαι τῶν αἱρετικῶν βιαζόμενοι, ἀλλὰ νῦν θεοῦ βραβεύσαντος δικαίαν παρρησίαν καὶ φιλοτιμησαμένου τοῖς πράγμασιν εὐκταίαν ἐλπίδα καὶ ταῖς ἐκκλησίαις αὐτοῦ καὶ ἐπανατείλαντος πάσηι τῆι γῆι φιλόχριστον καὶ ὀρθόδοξον βασιλέα ἀνάγκη πᾶσα καὶ τοὺς ἐν ἀφωνίαι πιεζομένους βοᾶν. ἴστε γὰρ ὡς καὶ τῶν ἀδυνάτων σχεδὸν ἡ τῶν ἀπαραιτήτων πραγμάτων ἐφάπτεται βία. θεοῦ τοίνυν φιλανθρωπίαν πρυτανεύσαντος ** ἀγαθοῦ βασιλέως χρηματίζοντος, ἀποχωρησάντων τῶν σκυλεύειν ἐπιχειρούντων τὴν εὐθεῖαν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ὁδόν, λείπεται λέγειν ἡμᾶς, εἰ καὶ μετρίαι φωνῆι, τὸν Σεβήρου τοῦ κακοδόξου πικρότατον βίον, εἶτα καὶ Πέτρου τὸ αἰσχρὸν καὶ πάσης βδελυρίας γέμον πολίτευμα. ὅτε γὰρ ἐπορευόμεθα κατὰ τὸ Καπροκεραμέων χωρίον οὐ πόρρω τοῦ σεβασμίου τεμένους τυγχάνον τοῦ μακαρίτου καὶ ὁμολογητοῦ Συμεώνου, πρὸς εἰρήνην καὶ ἕνωσιν ἀγάπης καὶ δικαίαν εὐχὴν ἀποβλέποντες μόνον, πρόσχημα καὶ ψυχὴν περιφέροντες πρέπουσαν μοναχοῖς, οὐκ ἴσμεν ὅπως τὸν ἀσεβῆ Σεβῆρον πολέμιον ἐσχηκότες, ὃν οὐκ εἶδεν, οὐκ ἐδέξατο πώποτε τῶν Χριστιανῶν ἡ κατάστασις οὐδὲ κοινωνίας ἀληθοῦς κατά τινα τρόπον ἢ χρόνον μετέσχεν, ὅσον ἀπὸ γνώμης τοῦ ἐχθροῦ τῆς ἀληθείας ἄρδην ἅπαντες ἀπωλόμεθα, Ἰουδαίων ἢ καὶ ἄλλως κοσμικῶν τε καὶ δῆθεν μοναχῶν ἐπενεχθέντων ἡμῖν ἔκ τινων ὑψηλῶν καὶ ὑποφόρων χωρίων. τί δὲ καὶ ποιεῖν ἐνῆν ἢ πῶς ἀντικαθίστασθαι τῆι μανίαι τῶν ἐπιπεμφθέντων καὶ τοῦ δεινοῦ τῆς ἀσεβείας στρατηγοῦ; τοὺς μὲν οὖν καὶ διέφθειραν, ἑτέρους αἰχμαλώτους ἀφείλκυσαν, ἐνίους γυμνοὺς τῆς ἐσθῆτος

O [= ac, r (inde a 13), v], I [inde a 13]

1. 4 THEOMÃS O^e 2 ἅπασι O^{av} 3 THEODÓSIO O^e *Simeon* Λ 3. 7 ROMANÒS O^e 4 EPIPHÁNIOS O^e 5 *et Sophronius* Λ STENOFRONIOS O^e 7 GINDEOS O^e *Guideus* Λ corruptum *Setustonius* Λ ÁNTONNĪNOS O^e 8/9 THEÓCTIST' O^e 9 ANAGNNOST' O^e *lectores* Λ Καὶ — τούτοις om. O^a 10 FL' — DIXIT: om. O^{av} V' SP om. Λ 11 EDANTVR om. O^{av} 14 ιγ̄ O^a in mg. 19 τότε O^{er}IΛ τε O^{av} 21 αὐτοῦ I *eius* Λ τοῦ θεοῦ O 23 φιλα͞νία O^{arv} 24 lacunam posui propter Λ qui habet post *donauerit* (= πρυτανεύσαντος) haec: *et tranquillitatem terris reddiderit, qui pro sua singulari bonitate sui cultores ac in se confidentes consilio desertos numquam relinquit sed consolatur* καὶ ἀγαθοῦ O^rI χρηματίζοντες O^v ἀποχωρισάντων O^{rv}I 25 λείλεται O^r 25/26 μετρία φωνῆ O^rI μέτρια φανῆ O^{aev}Λ 27 τὸ καπροκεραμέων O^{av} τὸ κάπρον κεραμέων O^r τὸ [om. O^e] προκεραμέων O^eI 28 τυγχάνων O^v 31 οἶδεν O^{av}Λ 33 πάντες O^r ἀπολώμεθα O^{av} ἄλλων I 34 ἐπιφόρων I 35 τῆι I om. O

κατέστησαν, ἄλλους κατερρωγυίας τῆς ἐσθῆτος ὡς ἐν ἀσχήμονι βίωι κατὰ τὴν ἐκείνων δόξαν ἐπόμπευον. ἡμεῖς μὲν οὖν ἐπὶ τοῖς γεγενημένοις εἰκότως ἐσεμνυνόμεθα πάθη καὶ ὁσίας πληγὰς ὑπὲρ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν μετὰ πάσης ἀγαθῆς ἐλπίδος προφέροντες· ἀλλὰ καὶ τὰ οὕτως μεγάλα τῶν ἀδικημάτων μικρὰ νενομικότες ἐπιπέμπουσι κατὰ τὸ Νικερτων στρατιὰν ἀγροίκων μείζονα ταύτης, δευτέραν ἔφοδον κατὰ τοῦ εἰρημένου L V 245
μοναστηρίου ποιούμενοι. οἱ διορύττουσι μέρος τοῦ τειχίου καὶ ὑπεισέρχονται νύκτωρ
καὶ τινὰς μὲν κατασφάττουσι, τοὺς δὲ πολλοὺς καταπλήττουσιν, ὑφαρπάσαντες καὶ τὴν M VIII 1131
μετρίαν τοῦ μοναστηρίου περιουσίαν, ὥστε ἀντὶ μεγάλων ὀδυρμῶν τρόπαια, φησί, κατὰ τῆς εὐσεβείας ἱστᾶν. καὶ οὗτοι μὲν οὖν πολλὰ δεινὰ δεδρακότες, εἰ καὶ μόλις, ἀπεδιώχθησαν· κόρος δὲ οὐδεὶς ἦν μιαιφονίας Σεβήρωι τῶι μόνωι τῆς πάσης οἰκουμένης ἐχθρῶι ἤ, τό γε ἀληθέστερον, καὶ τῆς τῶν οὐρανίων θεωρίας. ἀλλ' ὡς μὴ ἀρκοῦντος, ὡς ἔοικε, μόνου Σεβήρου κατασπιλῶσαι τῆς ὅλης οἰκουμένης τὰ κόσμια, πάλιν καὶ Πέτρος κατὰ τῆς Ἀπαμέων ἐξανίσταται καὶ προβάλλεται, φησί, πρόεδρος, ὃν ἔδει μᾶλλον γράμμασι καὶ συλλαβαῖς παραδίδοσθαι καὶ μὴ ὀνειροπολεῖν ἱερατικῆς μυσταγωγίας θεσπίσματα. ὅθεν τὸ ἄλογον τῆς νεότητος θράσος ἐπιπέμπει πολλάκις τῶι εὐαγεῖ μοναστηρίωι τῶν Δωροθέου, παρασύρων πλῆθος, δημώδη γύναια τούτωι προσαρμόζοντα ὅσωι τὸ τῆς ἀκοσμίας ἐκώμαζεν ἐν αὐταῖς· ἑταῖραι γὰρ ἦσαν καὶ οὐδαμόθεν εὐγενεῖς. καὶ καταπλήττων τοὺς αὐτόθι θεοφιλεῖς μοναχοὺς ἕλκει κατὰ τὴν πόλιν καὶ δεσμωτηρίωι καθείργει καὶ τοῦτο πολλάκις ποιῶν οὐκ ἐπαύσατο. τίς ἂν ἐφικέσθαι δυνήσεται τῶν ἡγησαμένων ἐν τῶι μοναστηρίωι τῶν Ματρώνης κακῶν; ἔτι γὰρ καὶ νῦν ἐμπεπήγασι βέλη τῶν ἑπομένων καὶ προσκαρτερούντων αὐτῶι Ἰσαύρων βοῶντα τοῦ συμβεβηκότος δράματος τὴν ὑπερβολήν, οὕπω τῶν θυρῶν ἐκείνου τοῦ μοναστηρίου ὁ ἀφανισμὸς ἀδακρυτὶ συγχωρεῖ παριέναι τοὺς ὁρῶντας. εἰ δὲ καὶ τὴν μιαιφονίαν ἐξειπεῖν τολμήσομεν εἰς ἣν καταχρώσας πολλάκις τὰς χεῖρας καὶ ὁρῶν τὰ αἵματα τοῖς θυσιαστηρίοις ἀναπιμπλάμενα προσφέρειν ἐθάρρει, ποῖος τῶν ὀρθοδόξων Χριστιανῶν οὐκ ἀποκνήσει καὶ λέγειν καὶ σιγῆι μᾶλλον ἀγαπήσει τὰ τοιαῦτα τῶν πραγμάτων ἐπικαλύπτειν; ἀλλ' εἰ καὶ πάλιν ἐπιμνησθῶμεν τῶν προελθυθότων κατὰ τὸ Ὀράγων μοναστήριον, ποῖος ἀρκέσει χάρτης πρὸς ἀφήγησιν τῶν τοσούτων πλημμελημάτων; οὐ γὰρ ὤκνησαν ὡς ἐν πολιορκίαι καθελεῖν τὸ μοναστήριον καὶ δίκην αἰχμαλώτων λαβεῖν τοὺς αὐτόθι ψάλλοντας μοναχούς, ἐπειδὴ πρὸς μικρὸν ὀλισθήσαντες ὕστερον τὸν λόγον τῆς ἀληθείας ἠγάπησαν καὶ τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἡμῶν κοινωνίας ἠσπάσαντο. τὴν ἐν Λαρίσσηι συστᾶσαν μάχην καὶ τὴν ἄφατον Φαύστου μανίαν καὶ ὅσους κατέβαλε βέλεσιν ἀθέσμοις, φέρει καί τινων πεπραγμένων ἡ πίστις, ὥσπερ οὖν καὶ ἐπὶ τῆι τοῦ Νικερτων ἐφόδωι γεγένηται πρᾶξις καὶ οὐδένα τῶν οἰκούντων τὴν ἐπαρχίαν διαλέληθεν. ὅσα δὲ καὶ οἷα διαφόρως κατὰ τὸν σεβάσμιον οἶκον τοῦ καλλινίκου μάρτυρος Ἀντωνίνου τετόλμηται, ποία φύσις ἔχουσα λόγον ἀδακρυτὶ διηγήσεται; ὥσπερ

O [= aerv], I

1 ὡσ O κατέστησαν καὶ ὡς I εὐσχήμονι O^{av} βίωι om. O^{av} 2 ἐπόμπευον O^{e}IΛ πομπεύοντες O^{ar} πομβέβοντεσ O^{v} 3 προσφέροντεσ O^{r} 4 καὶ κατὰ O^{e} 4/5 τὸ Νικερτων scripsi cl. infra 33 τὸ νίκερτον O^{aev}I τὸν ἱκιρτὸν O^{r} *exertem* Λ 5 στρατείαν O ἔφοδον δευτέραν I 7 πολλοὺσ O^{er}Λ λοιποὺσ O^{av}I 8 τρόπαι O^{v} κατὰ] καὶ τὰ O^{v} 10 καιρὸς O^{e}Λ πάσης τῆς I 11 ὡσ μὴ ὡσ O^{a} 13 μᾶλλον I μᾶλλον καὶ O^{aev} καὶ μᾶλλον καὶ O^{r} 13/14 καὶ συλλαβαῖς I ἐν συλλαβαῖσ O^{er}Λ ἐνσυλλάβοισ O^{av} 15 τῶν I τῶ O^{er} τοῦ O^{av} 16 παρασύρον O^{a} τὸ O^{er} τῶ O^{av} τὰ I 17 ἐκόμαζεν O^{r} 18 αὐτόθι om. O^{r}I 20 τῶν O^{aev} τῶν τῆσ O^{r} τῆς I 22 ὁ τῶν θυρῶν — ἀφανισμὸσ O^{e}I ὁ om. O^{r} 24 χεῖρασ O^{aev}IΛ θύρασ O^{r} τὰ αἵματα τοῖσ θυσιαστηρίοισ O^{erv}IΛ τὰ θυσιαστήρια τοῖσ αἵμασιν O^{a} 24/25 ποῖος — ὀρθοδόξων ante ὁρῶν coll. Λ. conicere possis χεῖρας προσφέρειν ἐθάρρει, ποῖος τῶν ὀρθοδόξων Χριστιανῶν καθορῶν τὰ αἵματα ἁμα πιλνάμενα τοῖς θυσιαστηρίοις 26 ἀποκαλύπτειν O^{r} 27 τὸ] τὸ τῶν O^{a} 28 πολυορκία O^{rv} 31 ἐκ λαρίσσησ O^{v} 32 κατέλαβε O^{av} ἀθέσμωσ O^{e}Λ 33 τοῦ O^{arv} τῶν O^{e} νικέρτου I 34 διέλαθεν O^{r}I 35 γεγένηται I

γὰρ ἐν ἕθει γενόμενος τῆς τῶν μοναχῶν μιαιφονίας καὶ μέγα κέρδος τὸ πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις ἀπευκτὸν λογιζόμενος, κατέσφαττε διὰ τῶν ἑπομένων αὐτῶι, ὧν οὐχ ὁσίως ἐστρατήγει, τοὺς ἐπὶ τιμῆι τῆς ἐκεῖσε ἐπιτελουμένης ἑορτῆς ἀθροιζομένους εὐλαβεῖς καὶ ὀρθοδόξους μοναχοὺς οὕτω τε χερσὶν ἡμαγμέναις τῶι θυσιαστηρίωι παρίστατο. ἀκηκόατε παρόντος τοῦ τε μεγαλοπρεπεστάτου τῆς ἐπαρχίας ἄρχοντος καὶ Ἀμελίου τοῦ ἐνδοξο- 5
L V 248 τάτου καὶ Ναρσοῦ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἑτέρων ἐν τέλει τινῶν ὅσας ἀφῆκαν φωνὰς παρόντες οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι καὶ ὑποδιάκονοι καὶ τὸ λοιπὸν πλήρωμα
M VIII 1134 τῆς ἐν Ἀπαμείαι καθολικῆς ἐκκλησίας ὡς μετὰ πορνῶν καὶ γυναικῶν ἀθέσμων τὸν βίον ἐπορεύετο καὶ δυσφήμους ἀφῆκε κατὰ τοῦ θείου φωνάς, παροινῶν τὸν σταυρωθέντα Χριστόν, γύναια παρασύρων ἐν τῆι θείαι τῶν Χριστιανῶν κολυμβήθραι μηδὲ τοῦ θεσπεσίου 10
βαπτίσματος ἀξιωθέντα καὶ εἰ θελήσομεν ἅπαντα διεξελθεῖν, ἑτέρου μᾶλλον καὶ οὐ μόνον τοῦ παρόντος δεησόμεθα καιροῦ· δι' ὃ παρέντες τὰ πολλὰ τῶν πλημμεληθέντων Σεβήρωι καὶ Πέτρωι ἀκροθιγῶς, ὡς οἷόν τε ἦν, ὑποφελλίσαντες διεξήλθομεν τὰς κατ' ἐκείνων ἀληθεῖς κατηγορίας. καλὸν ἂν εἴη μηδὲ τὴν αἰτίαν τῆς κατὰ Ἰουλιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου λύπης παραδραμεῖν. ἐπειδὴ γάρ τινες ἐκινήθησαν λόγοι ἐν τῶι σηκρήτωι τοῦ ἁγίου 15
Στεφάνου ἑορτῆς ἐπιτελουμένης καὶ ἀπεκρίνατο ὁ εἰρημένος εὐλαβέστατος ἀνὴρ καλῶς καὶ ὁσίως πιστεύειν τὸν εὐσεβέστατον ἡμῶν βασιλέα, ἀχθεσθεὶς ὥσπερ καὶ κεντηθεὶς τὴν ψυχὴν ἐπὶ τῆι δικαίαι ταύτηι φωνῆι, ὑπὸ λόγον καὶ κατάκριμα, φησί, τοῦτον πεποίηκε Πέτρος ὁ τῆς ἀληθείας ἐχθρός, ὁ μηδαμόθεν ἔχων εὔλογον λόγον, ἀλλὰ μόνον κατὰ πάντα προπετὴς ἄντικρυς κἀνταῦθα μαχόμενος τῶι φιλοχρίστωι καὶ ὀρθοδόξωι λογισμῶι τοῦ τῆς ὅλης μετὰ 20
θεὸν οἰκουμένης δεσπότου. ταῦτα γὰρ ὡς ἐπιμαρτυρεῖται, παρόντος τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου τῆς ἐπαρχίας ἄρχοντος καί τινων λαμπρῶν λογάδων τῆς μητροπόλεως πολλοὶ τῶν τελούντων εἰς τὸν εὐαγῆ κλῆρον τῆς Ἀπαμέων ἐξεδίδασκον, προστιθέντες καὶ ὅσην ἔσωιζεν ἡδυτάτην στοργὴν περὶ Στεφάνην τὴν ἀπὸ σκηνῆς, ἣν ἀναγαγὼν πειθοῖ καὶ κολακείαι πολλῆι μοναστηρίωι, φησίν, ἐμβάλλει, κατὰ πάντα καιρὸν ἰδίαι καὶ κατὰ 25
μόνας προσεδρεύων αὐτῆι καὶ τοῦτο καταγώγιον ἁπρεπὲς πάλιν ἑαυτῶι τεχνασάμενος καὶ πρόφασιν ἄσεμνον, ἣν αὐτὸς ἐκάλει διδασκαλίαν εἶναι καὶ παραίνεσιν, ἅπαντας τοὺς προεπισταμένους φενακίζειν οἰόμενος καὶ τῆς ἀληθείας παρακρούεσθαι ὧι ἐπὶ κακῶι τὴν πρὸς ἐκείνην ἠσπάζετο συνουσίαν, ἵνα πάνυ σωφρονέστερον τὸν περὶ τούτου διεξέλθωμεν λόγον. δι' ὃ ἱκετεύομεν καὶ δεόμεθα τῆς ὑμετέρας μακαριότητος ἀφορῶντας εἴς τε τὸν 30
ἀληθῆ λόγον ὧι λατρεύετε καὶ τὸν ἅπαντα χρόνον εὐσεβῶς δουλεύετε, καὶ εἰς τὸν ἀοίδιμον καὶ ὀρθόδοξον σκοπὸν τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως καὶ τῶν μεγίστων ἐξουσιῶν εἶξαι καὶ κατακολουθῆσαι ταῖς καθαραῖς πράξεσι τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου τῆς βασιλίδος καὶ τῆς συνεδρευσάσης αὐτῶι ἁγίας συνόδου καὶ συναινέσαι μὲν τῆι κατὰ Σεβήρου τοῦ αἱρεσιάρχου δικαίαι ἐκβολῆι, καθελεῖν δὲ καὶ Πέτρον, ὃν ἐξονομάζοντες εἰκότως ἐγκαλυ- 35
πτόμεθα, πειθόμενοι δὲ τῆι ἀνάγκηι λέγομεν καὶ δεόμεθα καθελεῖν τοῦτον καὶ ἔξω καταστῆσαι θείου χοροῦ καὶ ἱερωσύνης, ἧς αὐτὸς παντελῶς ἀλλότριος γέγονεν ἤδη καὶ νῦν, ἑαυτῶι
M VIII 1137 δὲ μόνον ἀθέσμως περιετίθει τὸ τῆς ἱερωσύνης πρόσχημα. τούτων γὰρ οὕτως ἡγουμένων καὶ ὁ θεὸς εἰσδέξεται τὴν ὑμετέραν καθαρὰν καὶ αὐτῶι φίλην προαίρεσιν καὶ βασιλεὺς

14—21 = p. 96, 29—36

O [= aerv], I

1 πᾶσιν ἀνοις I 3 τοὺς O^{arv}I τῆς O^{e} 4 τῶι — παρίστατο om. O^{a} παρίστατο IΛ παριστάμενος O ἀκηκόαμεν O^{a} ἀκήκοα O^{v} 6 ναρσοῦ O^{e}IΛ μαρσοῦ O^{arv} 10 θείου O^{e} 11 μόνου O^{r}I 12 δεηθησόμεθα O^{e} 15 σεκρέτω O^{e} 16 εἰρημένος O^{e} om. O^{arv}I 19 λόγον om. O^{r} 20/21 μετὰ θεὸν] τῆς O^{r} 21 δεσπόταισ O^{v} 25 καιρὸν om. O^{v} 26 αὐτῆ O^{r}I αὐτὸσ O^{e}Λ αὐτῆ αὐτὸσ O^{av} 27 τοὺσ I om. O 28 τὴν ἀλήθειαν O^{e}Λ ὧι scripsi ὧν OIΛ 31 ὧ O^{aev}I ὃν O^{r} καὶ τὸν — δουλεύετε om. O^{e}Λ 33 τῆς βασιλίδος om. O^{e}Λ 34 συνεδρευούσης I ἁγίασ αὐτῶ O^{av} 39 om. ὁ O^{aer}

ὁ μέγας ἐπαινέσει τὸν ὀρθὸν τῆς ὑμῶν δικαιοσύνης λογισμὸν καὶ τὰ παρενοχλήσαντα πάθη τοῖς μέλεσι τῆς ἐκκλησίας ἐκκόψετε ὡς (εἴθε πάλαι καὶ πρόπαλαι) ἴασιν καὶ θεραπείαν ἀποστολικὴν ταῖς ἐκκλησίαις χαριζόμενοι, πρὸς ὁσίαν καὶ ἐναρμόνιον τάξιν συνάγοντες L V 249
τὴν ἀμώμητον τῶν Χριστιανῶν πίστιν, ἐφ' ὧι τε δόξαν καὶ ἀδιακόπους ὕμνους ἀσιγήτοις φωναῖς ἀνακηρύττεσθαι τῶι δεσπότηι τῶν ὅλων θεῶι ὑπό τε τῶν οὐρανίων δυνάμεων καὶ πάσης ἀνθρωπίνης φύσεως, εἰς ἕνωσιν ἀγαθὴν συνιόντων τῶν δικαίων τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας κατὰ τὴν θείαν φωνήν, ἵνα γένηται μία ποίμνη, εἷς ποιμήν, Χριστὸς ὁ Ioh. 10, 16
θεὸς ἡμῶν.

Ὑπογραφαί

1 Ἀλέξανδρος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Μάρωνος ἐπέδωκα τοὺς προκειμένους λιβέλλους ὑπογράψας χειρὶ ἐμῆι: —

2 Συμεὼν ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Ἀγαπητοῦ ἐπέδωκα τοὺς προκειμένους λιβέλλους ὑπογράψας χειρὶ ἐμῆι: —

3 Προκόπιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου ἐπέδωκα τοὺς προκειμένους λιβέλλους ὑπογράψας χειρὶ ἐμῆι: —

4 Εὐγένιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Ἡσυχίου ὁμοίως ὑπέγραψα: —

5 Παλλάδιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Οὐαλεντίνου τοῦ ἐν τῶι Καπριόλης ὁμοίως ὑπέγραψα: —

6 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ὁσίου Θεοδώρου τοῦ ἐν τῶι Βασαλα ὁμοίως ὑπέγραψα: —

7 Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Βηλίου ὁμοίως ὑπέγραψα: —

8 Μάρας πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Βασιλείου ὁμοίως ὑπέγραψα:

9 Μουσίλιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Βαρσαβᾶ ὁμοίως ὑπέγραψα: —

10 Σέργιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Θαλασσίου ὁμοίως: —

11 Τιμόθεος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Γαιανοῦ ὁμοίως ὑπέγραψα: —

12 Συμεώνης διάκονος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Εὐγραφίου ὁμοίως ὑπέγραψα: —

13 Ἰουλιανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ Παπούλης ὁμοίως ὑπέγραψα: —

14 Δωρόθεος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Κυρίλλου ὁμοίως ὑπέγραψα: —

15 Ῥωμύλος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰακώβου ὁμοίως ὑπέγραψα: —

O [= aerv], I

2 ἐκκόψετε I ἐκκόψητε O^{arv} ἐκκόψαι $O^{e}\Lambda$ 4 αἴνους I 7 μία O^{arI} ποία O^{e} om. O^{v} 9 αἱ ὑπογραφαί O^{r} om. I 11 χειρὶ ἐμῆι ὑπογράφας O^{av} 12 ἑλέω O^{erI} 12/13 ἀγαπητοῦ καὶ μακαρίου O^{r} 13 ἐπέδωκα — ἐμῆι om. $O^{e}\Lambda$ 14 ἑλέω θῦ O^{rI} om. $O^{e}\Lambda$ 15 ἐπέδωκα — ἐμῆι om. $O^{e}\Lambda$ 16—110, 7 Εὐγένιος — ὑπογραφαί] καὶ οἱ λοιποί O^{rI} 16. 18. 20. 33 ἐλέει θεοῦ om. $O^{e}\Lambda$ 17. 19. 21. 22/23. 24/25. 26/27. 29/30. 31/32. 34. 35/36. 37/38. p. 110, 1/2. 3/4. 5/6 ὁμοίως ὑπέγραψα O^{a} ὁμοίως O^{v} om. $O^{e}\Lambda$ 18. 19 post 20. 21 coll. O^{av} 19 καπριόλω O^{e} *Capriolo* Λ 20 ἁγίου O^{av} 22/23 ὁμοίως ὑπέγραψα O^{a} ὁμοίως O^{v} ἐπέδωκα $O^{e}\Lambda$ 26 μουσήλιος $O^{e}\Lambda$; nescio an idem sit atque *Mocimius* Coll. Auell. p. 569, 3 βαρασυβᾶ O^{e} *Barasomae* Λ 28 ὁμοίως O^{av} om. O^{e} 31 εὐγράφου O^{e} 37 ἰακώβ O^{e} *Iohannis et Iacobi* Λ

16 Θωμᾶς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰωάννου ὁμοίως ὑπέγραψα: —

17 Καιουμᾶς διάκονος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Παύλου ὁμοίως ὑπέγραψα: —

18 Σαμουήλιος διάκονος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰσαακίου ὁμοίως ὑπέγραψα: —

Εἰσὶ δὲ καὶ τῆι τῶν Σύρων γλώττηι πολλαὶ καὶ ἄπειροι μοναχῶν ὑπογραφαί.

37 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ἡ συμπαροῦσα ἡμῖν ἁγία σύνοδος ἣν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις τε καὶ ἀνεγνωσμένοις ἔχει γνώμην, εἰπάτω.

Καὶ ἀνέγνω φωνὴν ὁ θεοσεβέστατος ἀναγνώστης καὶ σεκουνδοκήριος νοταρίων τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἔχουσαν οὕτως * * *

Χριστόδωρος ὁ θεοσεβέστατος νοτάριος καὶ διάκονος καὶ σηκρητάριος τὴν ἑρμηνείαν ἀνέγνω οὕτως

Οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι τῶν μερῶν Ἰταλίας καὶ οἱ σεβασμιώτατοι διάκονοι τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας εἶπον· Πάλαι ἔγνωσταί τοῖς ὅροις τοῦ ἀποστολικοῦ ἡγεμόνος Ὁρμίσδου Σεβῆρον καὶ Πέτρον ἤτοι τοὺς τούτοις συμπλεκομένους καὶ ἀκολούθους αὐτῶν ὑπὲρ τῆς σαφοῦς ἑαυτῶν πλάνης κατακεκρίσθαι. οὕστινας καὶ ἡμεῖς ἀκολουθοῦντες τοῖς τῆς
M VIII 1138 ἀποστολικῆς καθέδρας διὰ πάντων θεσπίσμασιν ἐν τῶι τόπωι ἤτοι τῶι ἀριθμῶι τῶν κατα-
L V 252 κρίτων ἔχεσθαι ὁμολογοῦμεν, ἀλλὰ καὶ τοῦ προλεχθέντος Σεβήρου τὰ ἀσεβῆ συγγράμματα ἐν οἷς τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου τοὺς ὅρους καὶ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης πάπα Λέοντος τὰς ἐπιστολὰς βλασφήμωι στόματι ἀναθεματίσαι ἐτόλμησεν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Ζωόραν καὶ πάντας τοὺς τῆι αὐτῶν κοινωνίαι ἤτοι πλάνηι ἐμμένοντας τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως ἡ αὐστηρία ἤτοι τοῦ ἀναθέματος οἱ δεσμοὶ καθέξουσιν.

38 Ψῆφος τῆς ἐνδημούσης συνόδου κατὰ Σεβήρου καὶ Πέτρου

Ἡ ἐνδημοῦσα ἁγία σύνοδος εἶπεν· Εἰ καί τι νεώτερον ἦν τὸ παρὰ τῶν εὐλαβεστάτων ἡγουμένων τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων αἰτηθὲν ὡς ὑπὲρ τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν προτεινόμενον, προσδέξασθαι πάντως ἡμᾶς ἔδει καὶ τῶι θεοφιλεῖ αὐτῶν κοινωνῆσαί τε καὶ ἐπαγωνίσασθαι ζήλωι· νῦν δὲ καὶ προεξειργασμένον ἤδη τοῦτο κατὰ λόγον ὀρθὸν ὁρῶμεν ὑπὸ τῶν μακαριωτάτων ἡμῶν πατέρων καὶ ἀδελφῶν, ὥστε καὶ ἐγκλήματος εἶναι μεγίστου τὸ μὴ τούτοις ἐξακολουθεῖν τοῖς οὐ μικροὺς ἱδρῶτας ἐσχηκόσιν ὑπὲρ τῆς κοινῆς τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν εἰρήνης καὶ ἐν τοῖς μεγάλοις καὶ πατριαρχικοῖς διαλάμψασι

O [= aerv], I, B [8/9 et inde a 25], D [inde a 24]

3 μαιουμᾶσ O^a 5 ἰσαακκίου O^e 8 ἀρχιεπίσκοπος] καὶ μακαριώτατοσ πατριάρχησ μηνᾶσ B 9 ἔχειν O^e 10/11 Καὶ ἀνέγνω — οὕτωσ O^{arv}I post οὕτωσ spatium nonnullarum linearum vacuum relinquunt O^{av}, ut notaretur uerba Latina esse omissa, omnia om. O^eΛ 10 σεκουνδουκήριος νοτάριος I 12/13 ἀριστόδωρος — οὕτωσ O^{av} ἣσ τὴν ἑρμηνείαν ἀνέγνω χριστόδωροσ ὁ θεοσεβέστατοσ νοτάριοσ καὶ διάκονοσ καὶ σηκρητάριοσ O^rI καὶ ἀνέγνω χριστόδωροσ ὁ θεοσεβέστατοσ νοτάριοσ καὶ διάκονοσ καὶ σηκρητάριοσ τὴν τῆσ ἀναγνωσθείσησ διὰ ῥωμαικῶν λέξεων φωνῆσ ἑρμηνείαν ἔχουσαν οὕτωσ O^eΛ 12 χριστόδωροσ (O^{er}I)] ἀριστόδωροσ O^{av} Χριστοφόρος p. 52, 30 14 ιθ̄ O^a in mg. ιη̄ O^v in mg. τῆς ἰταλίας O^e 16 ἤτοι [= *uel*] O καὶ I 17 σαφοῦσ O^{aev} σφῶν I σ. [una litt. erasa] φῶν O^r αὐτῶν I 18 ἤτοι] εἴτι O^v 19 εὔχεσθαι O^{av} ὁμολογοῦμεν I αὐτοὺσ [αὐτὰσ O^v] ὁμολογοῦμεν ΟΛ 20 τῆσ ἁγίασ I τῆσ ἁγίασ τῆσ O 21 ἐτόλμησαν O 23 τοῦ αὐτοῦ O^e 24 ιη̄ O^a in mg. ιθ̄ O^v in mg. ψῆφοσ I ψῆφοσ ἐπιφανίου πατριάρχου [πατριάρχου κωνσταντινουπόλεωσ O^{arv}D] καὶ ΟΛΙ) ἐνδημούσησ ODΛ ἐν κωνσταντινουπόλει I σεβήρου καὶ ζωόρα καὶ πέτρου O^{av}I) 25 ἐνδημοῦσα om. BΛ 27 ἡμᾶσ πάντωσ O^e 28/29 τοῦτο — ὁρῶμεν ἤδη O^e 29 τὲ καὶ O^{aev}D

θρόνοις. ἐκ πάντων τοίνυν τῶν ἀνεγνωσμένων εὕρομεν Σεβῆρον καὶ Πέτρον πάσης ἐκκλησίας καθολικῆς ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἀποστάτας καὶ ἀποτετμημένους καὶ τῶν μὲν ἁπλουστέρων ψυχῶν ἐπιβούλους, τῶν δὲ ἀσεβῶν αἱρετικῶν συνεργοὺς οἷα ταῖς αὐτῶν ποικίλαις ὑπαγομένων πλάναις. ἀλλὰ καὶ τοὺς ἱεροὺς τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων θεσμοὺς παρ' οὐδὲν ἡγήσαντο, τὰ τούτοις ἀπηγορευμένα ῥιψοκινδύνως ποιεῖν τολμήσαντες καὶ διὰ ταῦτα ταῖς ἀνεγνωσμέναις ὑποπεσόντες ἱερατικαῖς ψήφοις. δι' ὃ καὶ ἡμεῖς ἀκολουθοῦντες αὐταῖς τοὺς εἰρημένους Σεβῆρον καὶ Πέτρον μηδὲ τοῖς ὑπὸ τοσούτων ἁγίων γενομένοις κατ' αὐτῶν αἰωνίοις κατακρίμασί τε καὶ ἀναθέμασιν ὑποσταλέντας ἢ μετριωτέρους γοῦν κατά τι γενομένους, τουναντίον δὲ καὶ ἐπαυξήσαντας τὴν ἑαυτῶν θρασύτητα κατὰ πασῶν τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν καὶ θορύβων τὸ ἐπ' αὐτοῖς πληρώσαντας αὐτὰς καὶ τῶν ἰδίων πόνων τοὺς καρπούς, ὡς φησιν ἡ θεία γραφή, δρεψαμένους ἐν τῇ τάξει γενομένους ἔχομεν ὧν ἠγάπησαν αἱρετικῶν, καὶ ἅπερ ἐσπούδασαν ἐφ' ὕβρει μὲν τῶν ἁγιωτάτων ἡμῶν πατέρων, ἀνατροπῇ δὲ τῶν πιστῶν ἐφευρεῖν ἀναθέματα, ταῦτα ἔχοντας αὐτοὺς κατὰ τῆς ἑαυτῶν κεφαλῆς, πορευομένους, ὡς ὁ προφήτης φησί, τῷ φωτὶ τοῦ πυρὸς αὐτῶν καὶ τῇ φλογὶ ᾗ ἐξέκαυσαν, κἀν τούτῳ ἐξακολουθούντων ἡμῶν τοῖς μνημονευθεῖσιν ἁγίοις πατράσι καὶ διὰ τῆσδε ἡμῶν τῆς μετρίας κατ' αὐτῶν ἀποφάσεως ἀναθεματιζόντων τοὺς αὐτοὺς Σεβῆρον καὶ Πέτρον, ὧν ὁ μὲν τὸν τῆς Θεουπολιτῶν, ὁ δὲ τὸν τῆς Ἀπαμέων ἀθέσμως ὑφήρπασαν θρόνον, ὥστε τοὺς εἰς Χριστὸν ἠλπικότας καὶ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας τυγχάνοντας τοῦτο εἰδότας μὴ περιπίπτειν αὐτοῖς ἀγνοίαι τῶν κατ' αὐτῶν κανονικῶς ὁρισθέντων, ἀλλ' εἰδέναι κατὰ τὴν εὐαγγελικήν τε καὶ ἀποστολικὴν ὑφήγησιν ὅτι αἱρετικὸν ἄνδρα μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτεῖσθαι χρὴ καὶ ὅτι χαίρειν οὐ δεῖ τῷ τοιούτῳ λέγειν· ὁ γὰρ λέγων αὐτῷ χαίρειν κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς. δῆλον δὲ ὅτι τῆς αὐτῆς εἰσι κατακρίσεως Ζωόρας τε ὁ δυσσεβέστατος καὶ πάντες οἱ τοῖς εὐσεβέσι θυσιαστηρίοις τε καὶ βαπτιστηρίοις ἀνθιστῶντες τὰς αἱρετικὰς ἑαυτῶν παρασυνάξεις καὶ παραβαπτίσματα. καὶ τὰ ἀσεβῆ συγγράμματα τοῦ εἰρημένου Σεβήρου τὸν ὅμοιον ἀναθεματίζομεν τρόπον· ἐν ἴσῳ γάρ, ὡς φησιν ἡ θεία γραφή, μισητὰ τῷ θεῷ καὶ ὁ ἀσεβῶν καὶ ἡ ἀσέβεια αὐτοῦ.

Prou. 1, 31 — Ies. 50, 11 — Tit. 3, 10 — 2 Ioh. 10. 11 — M VIII 1139 — L V 253 — Sap.Sal.11,9

Ψῆφος Μηνᾶ πατριάρχου κατὰ Σεβήρου Πέτρου καὶ Ζωόρα

39 Ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος οἰκουμενικὸς ἀρχιεπίσκοπος καὶ πατριάρχης Μηνᾶς εἶπεν· Ἰωάννου τοῦ θεσπεσίου ἀποστόλου καὶ μαθητοῦ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ λέγοντος τινὰς ἁμαρτίας εἶναι μὴ πρὸς θάνατον, τινὰς δὲ καὶ πρὸς
1 θάνατον, καὶ διδάσκοντος ἡμᾶς διὰ ταύτης τῆς ἀποφάσεως τὰς εἰς θεὸν διὰ τῶν αἱρετικῶν δοξῶν ἀποφεύγειν βλασφημίας ὡς δὴ πρὸς θάνατον ἀγούσας, φαίνονται Σεβῆρος καὶ Πέτρος αὐθαιρέτως ἑλόμενοι τὰς πρὸς θάνατον ἁμαρτίας. δέον γὰρ τὴν ἀρχὴν πλανηθέντας καὶ δόξαις αἱρετικαῖς ὑπαχθέντας καὶ διὰ τοῦτο παρὰ τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολι-

1 Ioh. 5, 16

O [= aerv], IBD

5 πρῶν ἡμῶν $O^{av}D$ 6 ἀνεγνωσμέναις om. B ἱερατικαῖσ ὑποπεσόντεσ B 9 μετριωτέρωσ B καὶ om. B 10 ἑαυτοῖσ O^{r} αὐτῶν B αὐτῆσ O^{r} 12 ἔχομεν om. O^{av} 13 ἁγίων O^{e} 13/14 ἀξίαν ἀναθέματοσ D 15 ἑαυτῶν O^{e} τούτων O^{r} τούτοις I ἐξακολουθοῦντεσ B 16 ἡμῶν om. B ἁμετρίασ B 17 ἀναθεματίζομεν B τοὺς om. O^{a} 18 ἀθέσμως om. O^{r} ἁφήρπασαν O^{r} 24 τοῖς] τῆσ O^{rv}B τε om. O^{r} 24/25 τε καὶ βαπτιστηρίοις om. I 25 ἀνθιστῶτεσ O^{e} τὰ παραβαπτίσματα O^{e} 26 post ἀσεβῆ superscr. δὲ D 29 om. B καὶ πέτρου D 30 κ̄ O^{av} in mg. οἰκουμενικὸσ — καὶ om. B 31 Μηνᾶς om. B 32 καὶ om. B 36 αἱρετικῶν O^{r}I

κῆς ἁγίας ἐκκλησίας καὶ πάντων τῶν ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύειν λαχόντων τὸ κατάκριμα ἑαυτοῖς ἐπαγαγόντας σωφρόνως ἐνεγκεῖν τὴν τιμωρίαν καὶ πρόφασιν μετανοίας ἀλλὰ μὴ ἀπογνώσεως ταύτην ὑπολαβεῖν, οἳ δὲ τοιοῦτον μὲν οὐδὲν φαίνονται διαπεπραγμένοι οὐδέ τινα παρ' ὅλον τὸν χρόνον μεταγνώσεως ἔνδειξιν ποιησάμενοι, ἀλλ' ὡς πρὸς αὐτὸν τὸν θεὸν ἀπαυθαδιαζόμενοι ἐνέμειναν ταῖς οἰκείαις ἀσεβείαις, μικρὸν ἡγησάμενοι τὸ μέχρις αὐτῶν στῆσαι τὴν ἀπώλειαν, εἰ μὴ καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας ὅσους ἂν γένοιντο δυνατοί, προσαπολέσαιεν, ἔργον ἐπιτηδεύσαντες μόνου τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς κακίας καὶ εὑρετοῦ ἄξιον, ὃς τὴν οἰκείαν ἀπόπτωσιν κοινὴν ἁπάντων ἀνθρώπων ἀπώλειαν ἠβουλήθη τε καὶ μέχρι νῦν βούλεται καταστῆσαι. οὔκουν ἐπαύσαντο διδασκαλίαις ἐγγράφοις τε καὶ ἀγράφοις χρώμενοι οὐ μόνον ἐν αἷς ἐτύγχανον διατρίβοντες πόλεσιν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς πόρρω διεστώσας, καὶ τὰς τῶν ἁπλουστέρων ψυχὰς δελεάζοντες καὶ κοινωνοὺς ποιούμενοι τῆς ἰδίας ἀπωλείας, μηδὲ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ κατὰ νοῦν λαβόντες μηδὲ τὴν κυριακὴν ἀπόφασιν διαρρήδην βοῶσαν ὃς ἐὰν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων [τῶν ἐλαχίστων], ἔνοχος ἔσται τῇ γεέννῃ τοῦ πυρός. κατεπάτησαν δὲ πρὸς τούτοις καὶ τοὺς εὐαγεῖς κανόνας, οἳ σαφῶς διαγορεύουσι τὸν ἔν τινι συνόδῳ κατακεκριμένον μηδέ τινι τρόπῳ δύνασθαι λειτουργίας ἱερατικῆς ἀντιλαμβάνεσθαι, μέχρις ἂν ἐξέτασις ἐπ' αὐτῷ γενομένη ὑφ' ἑτέρας συνόδου ἀθῷον αὐτὸν ἀποδείξῃ· εἰ δέ τις τολμήσει ἱερατικόν τι πρᾶξαι κατὰ τὸν ἐν μέσῳ χρόνον πρὸ τῆς ἐν ἑτέραι συνόδῳ ἀποκαταστάσεως, τοῦτον μηδὲ ὕστερον ἐν ἄλλῃ συνόδῳ ἐλπίδα τινὰ ἔχειν ἀποκαταστάσεως. ἀλλὰ τούτων πάντων ὑπεριδόντες οἱ προειρημένοι Σεβῆρος τε καὶ Πέτρος καὶ οἱ τούτων κοινωνοὶ καὶ μέτοχοι, (ὧν ἐστι Ζωόρας τις μοναχὸς ἐκ τῆς Σύρων ὁρμώμενος, ἄνθρωπος οὐδὲ νοῆσαι ποτέ τι τῶν ἱερῶν οὐδὲ μὴν πρᾶξαι κατὰ λόγον δυνάμενος, οὐχ ὅτι γε καὶ ἄλλοις ἀγαθοῦ τινος μεταδοῦναι, ἀλλ' ἁπλῶς οὕτω τὴν ὑπόκρισιν ὥσπερ τι δέλεαρ ταῖς τῶν ἐντυγχανόντων ψυχαῖς προτεινόμενος, μᾶλλον δέ, ἀληθέστερον εἰπεῖν, ὑπόθεσιν πλεονεξίας ποιούμενος) καταφρονήσαντες μὲν τῆς ἐν τῇ Ῥωμαίων ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίαι τῶν ἀποστόλων διαδοχῆς τὴν κατ' αὐτῶν ἀπόφασιν ποιησαμένης, παρ' οὐδὲν δὲ λογισάμενοι καὶ τὸν τῆσδε τῆς βασιλευούσης πατριαρχικὸν θρόνον καὶ πᾶσαν τὴν ὑπ' αὐτὸν ἁγίαν σύνοδον τήν τε αὐτοῦ τοῦ δεσπότου καὶ σωτῆρος τῶν ὅλων ἐν τοῖς ἁγίοις τόποις ἀποστολικὴν διαδοχὴν καὶ πρὸς πᾶσι τούτοις τὴν πάσης τῆς Ἀνατολικῆς διοικήσεως κατ' αὐτῶν ψῆφον γεγενημένην, τὸ δὴ λεγόμενον, ἀνίπτοις χερσὶ τὰ ἅγια μεταχειρισάμενοι καὶ καθάπερ δή τινες χοῖροι τοὺς μαργαρίτας πατήσαντες, λέγω δὴ τὰς εὐαγγελικάς τε καὶ πατρικὰς ἀποφάσεις, οὐκ ἐπαύσαντο μέχρι καὶ τήμερον παντοίως λυμαινόμενοι τῇ καταστάσει καὶ εἰρήνῃ τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν, αὐτοὶ μὲν λαθραίως τὰ τοῖς κανόσιν ἀπηγορευμένα διαπραττόμενοι, ἄλλους δὲ πολλοὺς τῶν πειθομένων τῇ ἀθέσμοι αὐτῶν διδασκαλίαι παρασκευάζοντες συνάξεις τε καὶ βαπτίσματα κατ' οἴκους καὶ μοναστήρια ποιεῖν ἀκανονίστως καὶ τῆς μυσαρᾶς αὐτῶν πολλοῖς τῶν ὑπ' αὐτῶν διεστραμμένων μεταδιδόναι κοινωνίας, ἀνθρώπους μηδὲ τὴν σχήματι, οὐδὲ γὰρ πράγματι φαμέν,

Mt. 18, 6 (9)

M VIII 1142

L V 256

Mt. 7, 6

15 sq. non accurate allegatur canon Antioch. 4

O [= aerv], IBD

1 ἐκκλησίασ ἁγίασ D 2 ἐπάγοντασ O^{ar} 3 τοιοῦτον OD τοιοῦτο B τούτων I 4 παρ' ὅλον] παραλόγον O^{r} 5 ἀπαυθαδιζόμενοι B 6 στῆναι O^{e}Λ μὴ καὶ O^{r}IBD καὶ μὴ O^{aev} 6/7 προσαπολέσειαν B 7 ἔργον τοίνυν D^{corr} τῆσ — εὑρετοῦ I καὶ τῆσ κακίασ εὑρετοῦ O^{arv}BD καὶ εὑρετοῦ τῆς κακίας O^{e} ἄξιον om. B ὃς] ὡσ O^{v} 8 ἀπώλειαν om. O^{r}I 9 τοῦ νῦν ID 12 οἰκείας D 13 τῶν [καὶ D] ἐλαχίστων OBD om. I 15 σαφῶς IB σοφῶσ ODΛ μηδενὶ I 16 ἀντιλαμβάνεσθαι O^{r}I ἀντιλαβέσθαι O^{a}BD ἐπιλαβέσθαι O^{e} ἀπολαβέσθαι O^{v} ἄχρισ B 17 τολμήσοι B 20 ἁπάντων O^{r}I πάντεσ D 21 ἐκ] καὶ O^{r} τῶν σύρων O^{av}D 22 τι ποτὲ I 23 ἀπόκρισιν O^{v} 27 βασιλευούσης πόλεως B 31 δή om. BD 32 τε om. D πρ͞ιαρχικᾶσ O^{r}I σήμερον D 33 μὲν om. O^{r} λάθρα O^{r}I 35/36 μοναστρίασ O^{a} 36 ποιοῦντεσ O^{e}Λ 37 ἀνθρώποισ O^{r}ID γὰρ om. I

παρ' αὐτῶν διδομένην τοῖς ὁμοίως αὐτοῖς διεστραμμένοις χειροτονίαν ἐσχηκότας, ὥστε διὰ ταῦτα μὴ μόνον τὸ ἀρχῆθεν παρὰ τῶν πατέρων ἡμῶν ἐπιτεθὲν οἷον ἐρριζωθῆναι ἀνάθεμα, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἡμετέρας ἀποφάσεως, μᾶλλον δὲ τῆς τῶν κανόνων αὐθεντίας τὴν ἐλπίδα τῆς ἀποκαταστάσεως αὐτοῖς ἀναιρεθῆναι καὶ τοῦτο μανθάνοντας τοὺς τῆς καθολικῆς καὶ ἁγίας ἐκκλησίας τροφίμους ἀποφεύγειν τὴν ἐκείνων πλάνην τε καὶ κακοδοξίαν. διὰ ταῦτα τοιγαροῦν ταῖς τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων ἑπόμενοι ψήφοις καὶ τοῖς εὐαγγελικοῖς τε καὶ πατρικοῖς ἀκολουθοῦντες θεσμοῖς, ἀποδεχόμενοι δὲ καὶ τοὺς ὁσιωτάτους ἀδελφοὺς καὶ συλλειτουργούς, τῆς παρ' αὐτῶν ἐξενεχθείσης ἀποφάσεως κατὰ τῶν εἰρημένων Σεβήρου καὶ Πέτρου καὶ Ζωόρα καὶ τῶν ἄλλων ὅσοι κοινωνοῦσιν αὐτοῖς τῆς ἀσεβείας, καὶ τῶν συμπλεκομένων ταῖς ἐκείνων ἀνοσιουργίαις καὶ ἡμεῖς διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν, ὥσπερ τινὰς λύκους βαρεῖς ἐπερχομένους τῇ ποίμνῃ τοῦ Χριστοῦ ἀπελαύνοντες, σύμψηφοι γινόμεθα τοῖς ὁσιωτάτοις ἡμῶν ἀδελφοῖς καὶ συλλειτουργοῖς καὶ τοὺς πολλάκις πρότερον ὀνομασθέντας Σεβῆρον καὶ Πέτρον τῷ ὁμοίῳ τιτρώσκομεν ἀναθέματι, οὐκ αὐτοὺς δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ Ζωόραν καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς παρασυνάξεις καὶ παραβαπτίσματα ποιοῦντας καὶ πάντα τὰ παρ' αὐτῶν συγγεγραμμένα, οἷα τοῦ ἀρχεκάκου δράκοντος ἰὸν ἐν ἑαυτοῖς διασώιζοντα καὶ τοῦτον ταῖς τῶν ἁπλουστέρων ψυχαῖς ἐνιέντα. Act. 20, 29

α 1 Μηνᾶς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Ῥώμης ὁρίσας ὑπεσημηνάμην:

β 2 EGO SABINVS EPISCOP(VS) SANCTAE ECCLESIAE CANVSINAE HVIC SYNODO SEQVENS DEFINITIONEM SANCTAE RECORDATIONIS PAPAE ORMISDAE ANATHEMATIZANS ATQVE CONDEMNANS SEVERVM ET EIVS IMPIA SCRIPTA ET PETRVM QVONDAM APAMENVM SED ET CONPLICES EORVM ATQVE SEQVACES NEC NON ET ZOARAM VEL COMMVNICATORES EORVM ET IN EODEM ERRORE PERMANENTES SVBSCRIPSI: —

γ 3 EGO EPIPHANIVS EPISCOPVS SANCTAE ECCLESIAE ECLANAE καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως διὰ Ῥωμαίων γραμμάτων: —

δ 4 EGO ASTERIVS EPISCP' SANCTAE ECCLESIAE SALERNITANAE καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως διὰ Ῥωμαίων γραμμάτων: —

ε 5 IN NOMINE DOM' IHESV CHRISTI LEO EPISCOP' ECCLESIAE NOLANAE καὶ τὰ ἐξῆς τῆς ὑπογραφῆς ὁμοίως διὰ Ῥωμαικῶν γραμμάτων: — M VIII 1143

ϛ 6 EGO RVSTICVS EPISCOP' SANCTAE ECCLESIAE FAESVLANAE καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως δι' ἴσων γραμμάτων: — L V 257

ζ 7 THEOPHANES DIACON' SANCTAE ECCLESIAE ROMANAE καὶ τὰ λοιπὰ ὡσαύτως διὰ τῶν αὐτῶν γραμμάτων: —

η 8 PELAGIVS DIACON' SANCTAE ECCLESIAE ROMANAE καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως: —

O [= aerv], I, BD [usque ad 17]

1 αὐτῶν $O^{arv}D$ ἐσχηκόσιν $O^{r}ID$ 2 οἷον] αὐτοῖς D ἐκριζωθῆναι D 6 ταῖς τε $O^{e}B$ 8 καὶ τῆσ B 9 καὶ¹ om. I 10 ἀνουσιουργίασ O^{v} 12 Χριστοῦ] κῦ B ἁγιωτάτοις D 13 συναδελφοῖς D 14 καὶ οὐκ $O^{arv}D$ δὲ om. D 15 τοὺσ τὰσ B 16 τὸν τοῦ $O^{e}B$ αὐτοῖσ B 17 τούτων O^{r} τῶν om. O^{v} ἐνιόντα O^{v} 18 inscr. ὑπογραφαί $O^{e}Λ$ numeri Graeci ex O^{e} ἑλέω $O^{er}I$ ἀρχιεπίσκοποσ $O^{r}I$ νέασ ῥώμησ O^{a} ὑπέγραψα O^{av} 19—34 $O^{e}Λ$ καὶ ὑπέγραψαν καὶ ἕτεροι ἑπτὰ ἐπίσκοποι Ἰταλοὶ ὑπογραφαῖσ [ὑπογραφῇ O^{v}] γραμμάτων Ἰταλικῶν [ἑλληνικῶν O^{a}] ὧν τὰ ὀνόματα ταῦτα· σαβῖνοσ· ἐπιφάνιοσ· ἀστέριοσ· ἐνόμινε δόμινε· πουστίκουσ· καὶ διάκονοι δύο· γιεοπιάνεσ καὶ πελάγιοσ· καὶ μετὰ ταῦτα ὑπέγραψαν οἱ λοιποὶ ὡσ ὑποτέτακται O^{av} om. $O^{r}I$ 19. 24. 26. 30 EGON O^{e} 19 SANCTI O^{e} CANOVSINAE O^{e} HVIS O^{e} *in* Λ 20 ATQV O^{e} 20/21 CONDEMANS O^{e} 21 SEVERVM O^{e} QVONDM O^{e} *Apamearum episcopum* Λ 22 SEQVASES O^{e} ZORAM O^{e} COMVNICATORES O^{e} 23 RERMANENTES O^{e} 24 ἐπιφάνιος ἐπίσκοπος O^{e} ESLANE O^{e} *Esculanae* Λ 26 ἀστέριος O^{e} 28 DOMINE SVCHRISTI LEONN O^{e} 30 PVSTICVS O^{e} πουστίκουσ O^{av} [cf. notam 19—34] SANCTAECLESIAE O^{e} 32 Θεοφάνους p. 34. 5 γιεοπιάνεσ O^{av} [cf. notam 19—34] THEODONIANOS O^{e} SANCTA O^{e} RIOHMANAE O^{e} 34 PELAGIOS O^{e} SANCTAECCLEIAE O^{e} ROHMANAE O^{e}

θ̄ 9 Ὑπάτιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἐφεσίων μητροπόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

ι 10 Κωνσταντῖνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Ἡράκλειαν τὴν φιλόχριστον μητρόπολιν τῆς Εὐρωπαίων ἐπαρχίας ἁγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

ιᾱ 11 Εὐσέβιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Κύζικον τὴν μητρόπολιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

ιβ̄ 12 Θαλάσσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νικομηδέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

ιγ̄ 13 Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νικαέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας διὰ τῆς ἀναγνώστεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς καὶ ἀναθεματίζων Σεβῆρον καὶ τὰ αὐτοῦ ἀσεβῆ συγγράμματα καὶ Πέτρον τὸν ποτὲ Ἀπαμείας καὶ Ζωόραν καὶ τοὺς κοινωνικοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ἐν τῇι αὐτῶν πλάνηι ἐπιμένοντας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

ιδ̄ 14 Φωτεινὸς κατὰ φιλανθρωπίαν θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Χαλκηδονίων λαμπρᾶς μητροπόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

ιε̄ 15 Αὐξέντιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σεβαστιανῶν μητροπόλεως τῆς πρώτης Ἀρμενίων ἐπαρχίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπεσημηνάμην: —

ις̄ 16 Θεόδουλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἰκονιέων μητροπόλεως διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπεσημηνάμην: —

ιζ̄ 17 Θεαγένης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Συναδέων μητροπόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

ιη̄ 18 Βάκχος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων λαμπρᾶς μητροπόλεως τῆς Πισιδῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

ιθ̄ 19 Μάμας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μελιτηνῶν ἁγιωτάτης ἐκκλησίαις ἀναγνοὺς ἅπαντα τὰ πεπραγμένα καὶ σύμψηφος γενόμενος ἐπὶ πᾶσιν ὑπέγραψα: —

κ̄ 20 Ἱλαριανὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Περγαίων μητροπόλεως ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

κᾱ 21 Βοσπόριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νεοκαισαρέων μητροπόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

κβ̄ 22 Παῦλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Τυανέων μητροπόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

κγ̄ 23 Ἀκάκιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πισιν⟨ουντ⟩ίων ἢ γοῦν Ἰουστινιανουπολιτῶν μητροπόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

O [= ae, r (usque ad 5), v], I [usque ad 5]

1. 2 post 3—5 coll. Or I 1 ἐλέει θεοῦ om. OeΛ ἐλέω I τῆς ἐφεσίων — ἐπαρχίας Oarv I ἐφέσου OeΛ 3 ἐλέω θῡ̄ OrI om. OeΛ 3—5 κατὰ — ὁρίσας Oarv κατ' εὐρώπην ἡρακλείας OeΛ 4 εὐρωπίων Oarv 6—p. 119, 25 om. Or καὶ οἱ λοιποί I 6 sq. ἐλέει θεοῦ semper om. OeΛ 6/7 τῆς κατὰ κύζικον — ἐπαρχίας Oav κυζίκου OeΛ 7 τῆς om. Ov 8/9 τῆς νικομηδέων — ἐπαρχίας Oav νικομηδείας OeΛ 10 τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας om. OeΛ 15 κατὰ — θεοῦ om. OeΛ 15/16 τῆς — μητροπόλεως Oav χαλκηδόνος OeΛ 15 χαλκηδονέων Ov 16 ὑπέγραψα Oav 17—19 τῆς σεβαστιανῶν — ἐπιστὰς Oav σεβαστείας OeΛ 19 γενόμενος ἐν πᾶσι Oav ὧν OeΛ ὑπέγραψα Oe 20 τῆς — μητροπόλεως Oav ἰκονίου OeΛ 20/21 διὰ — ὁρισθεῖσιν Oav σύμψηφος ὢν καὶ αὐτὸς OeΛ 23 τῆς [τοῖς Ov] συναδαίων μητροπόλεως Oav συνάδων OeΛ 25/26 τῆς ἀντιοχέων — ἐπαρχίας Oav τῆς ἐν πισσιδίᾳ ἀντιοχείας OeΛ 27/28 τῆς μελιτηνῶν [μελιτινῶν Oa] — σύμψηφος γενόμενος Oav μελιτηνῆς σύμψηφος ὢν OeΛ 29/30 τῆς περγαίων — ἐκκλησίας Oav πέργης OeΛ 31 τῆς — μητροπόλεως Oav νεοκαισαρείας OeΛ 33 τῆς — μητροπόλεως Oav τυάνων OeΛ 34/35 τῆς πισινιῶν — μητροπόλεως Oav πισσινοῦντος OeΛ

κδ 24 Κόνων ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σιδητῶν μητροπόλεως διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

κε 25 Ἐπίκτητος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Κλαυδιούπολιν τὴν μητρόπολιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

κϛ 26 Προκόπιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Γαγγρηνῶν μητροπόλεως διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπεσημηνάμην: —

κζ 27 Πέτρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἰουστινιανιτῶν μητροπόλεως τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

κη 28 Μάρκος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀπαμέων πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

κθ 29 Ἥδιστος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Κίον τὴν μητρόπολιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

λ 30 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Βοσπόρου ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

λα 31 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Γορτύνης, ἣ μητρόπολίς ἐστι τῆς Κρητῶν ἐπαρχίας, διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς καὶ ἀναθεματίζων Σεβῆρον καὶ τὰ αὐτοῦ ἀσεβῆ συγγράμματα καὶ Πέτρον τὸν ποτὲ Ἀπαμείας καὶ Ζωόραν καὶ M VIII 1146
τοὺς κοινωνικοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ἐν τῇι πλάνηι αὐτῶν ἐπιμένοντας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

λβ 32 Ὑάκινθος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μιλησίων μητροπόλεως διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπεσημηνάμην: —

λγ 33 Θαλάσσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βηρυτίων φιλοχρίστου μητροπόλεως ἀναθεματίσας Σεβῆρον καὶ τὰ αὐτοῦ ἀσεβῆ συγγράμματα, Πέτρον τὸν ποτὲ Ἀπαμείας καὶ Ζωόραν καὶ τοὺς κοινωνοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ἐν τῇι αὐτῶν πλάνηι ἐπιμένοντας L V 260
ὑπεσημηνάμην: —

λδ 34 Μέγας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βεροιαίων φιλοχρίστου πόλεως τῆς πρώτης Σύρων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

λε 35 Αἰθέριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μαριαμμιτῶν φιλοχρίστου πόλεως τῆς δευτέρας Σύρων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

λϛ 36 Δομετιανὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τοῦ ἔθνους τῶν Ζικχῶν ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

λζ 37 Καλλόας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Σμύρναν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

O [= aev]

1 τῆσ — μητροπόλεωσ O^{av} σίδησ $O^{e}Λ$ 1/2 διὰ — ὑπεσημηνάμην O^{av} σύμψηφοσ ὢν καὶ αὐτὸσ ὑπέγραψα $O^{e}Λ$ 3/4 τῆσ — ἁγιωτάτησ ἐκκλησίασ [ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν O^{v}] O^{av} κλαυδιουπόλεωσ O^{e} *Claudiupolitanus Honoriadis* Λ 4 ὑπέγραψα O^{e} 5 τῆσ — μητροπόλεωσ O^{av} γάγγρασ $O^{e}Λ$ 5—7 διὰ — ὑπεσημηνάμην O^{av} σύμψηφοσ ὢν ὑπέγραψα $O^{e}Λ$ 8 τῆσ — μητροπόλεωσ O^{av} ἰουστινιανουπόλεωσ $O^{e}Λ$ 10 τῆσ ἀπαμέων — ἐπαρχίασ O^{av} ἀπαμείασ $O^{e}Λ$ 12/13 τῆσ — ἐκκλησίασ O^{av} κίου $O^{e}Λ$ 14 ὑπέγραψα O^{ev} 15 γορτύνου O^{v} ἣ — ἐστὶ O^{e} μροπόλεωσ ἐστι O^{v} μητροπόλεωσ O^{a} 18/19 ὑπέγραψα O^{e} 20 ὑάκυνθοσ O^{a} μελισίων O^{v} πόλεωσ $O^{e}Λ$ 20—22 διὰ — ὑπεσημηνάμην O^{av} ὁρίσασ ὑπέγραψα $O^{e}Λ$ 23 τῆσ — μητροπόλεωσ O^{av} βηρυτοῦ $O^{e}Λ$ 23/24 ἀναθεματίσασ O^{av} σύμψηφοσ ὢν καὶ αὐτὸσ ἐν πᾶσι τοῖσ ἐνταῦθα ὁρισθεῖσι καὶ τοὺσ αὐτοὺσ ἀναθεματίζων ἤγουν $O^{e}Λ$ 25 καὶ τοὺσ O^{av} τούσ τε O^{e} κοινωνικοὺσ O^{e} πλάνῃ αὐτῶν O^{e} 26 ὑπέγραψα $O^{ev}Λ$ 27. 28 post 29. 30 coll. O^{av} 27 τῆσ — πόλεωσ O^{av} βερροίασ $O^{e}Λ$ βερροιαίων O^{v} 28 ὑπέγραψα O^{ev} 29 τῆσ — πόλεωσ O^{av} μαριάμμησ O^{e} *Mariamniae* Λ 30 ὁρίσας om. O^{v} ὑπέγραψα O^{ev} 31 τοῦ — ζικχῶν O^{av} ζηκχίασ O^{e} *Zichiae* Λ ὑπέγραψα O^{ev} 32 καλλόασ O^{e} καλλωνᾶσ O^{av} τῆσ — ἐκκλησίασ O^{av} σμύρνησ $O^{e}Λ$ 33 ὑπέγραψα O^{v}

λη 38 Ἀρχέλαος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κωρυκεωτῶν πόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
λθ 39 Χριστοφόρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Πορφυρεῶνος ἐπαρχίας Φοινίκης παράλου ἀναθεματίζων Σεβῆρον καὶ τὰ αὐτοῦ ἀσεβῆ συγγράμματα, Πέτρον τὸν ποτὲ Ἀπαμείας καὶ Ζωόραν καὶ τοὺς κοινωνοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ἐν τῆι αὐτῶν πλάνηι ἐπιμένοντας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
μ μα 40. 41 ἔχει καὶ δύο Σύρων ὑπογραφάς: —
μβ 42 Ἀλέξανδρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Βαρκουσῶν ἤτοι Ἰουστινιανουπόλεως ἀναθεματίζων Σεβῆρον καὶ τὰ αὐτοῦ ἀσεβῆ συγγράμματα, Πέτρον τὸν ποτὲ Ἀπαμείας καὶ Ζωόραν καὶ τοὺς κοινωνοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ἐν τῆι αὐτῶν πλάνηι ἐπιμένοντας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
μγ 43 Εὐστάθιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Τιβεριουπολιτῶν πόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
μδ 44 Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος νήσου Ἰωτάβης ὁρίσας ὑποσημηνάμην: —
με 45 Δόμνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μαξιμιανουπολιτῶν πόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
μς 46 Πελάγιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Παρνασέων πόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
μζ 47 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος ⟨Ζωόρων⟩ τῆς τρίτης Παλαιστίνης ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
μη 48 Ἐπιφάνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἡρακλείας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
μθ 49 Ἀβράμιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κρατίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
ν 50 Ἀλέξανδρος ⟨ἐλέει θεοῦ⟩ ἐπίσκοπος τῆς Κολωνέων πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
να 51 Εὐγένιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Τίον ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
νβ 52 Ἐπιτύγχανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Γέρμην ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
νγ 53 Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πανιτῶν ἤτοι Θεοδοσιουπολιτῶν ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
νδ 54 Εὐσέβιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Παλαιᾶς πόλεως ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
νε 55 Ἀστέριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Ἄμαστριν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
νς 56 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Γορδηνῶν πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
M VIII 1147 νζ 57 Ματθίας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ἐν Κύμηι ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἀναθεματίζων Σεβῆρον καὶ τὰ αὐτοῦ ἀσεβῆ συγγράμματα, Πέτρον τὸν ποτὲ Ἀπαμείας καὶ Ζωόραν καὶ τοὺς κοινωνικοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ἐν τῆι αὐτῶν πλάνηι ἐπιμένοντας ὁρίσας ὑπέγραψα: —

O [= ^{acv}]

1 κορυκεωτῶν O^{c} ὑπέγραψα O^{ev} 2 παραλίου O^{e}Λ 3 τὰ — συγγράμματα καὶ O^{e}Λ 3/4 τὸν ποτὲ Ἀπαμείας om. O^{e}Λ 4 κοινωνικοὺς O^{e} ἐν — πλάνη O^{av} τῆ πλάνη αὐτῶν O^{e} 5 ὑπέγραψα O^{v} 6 ἔχει καὶ O^{e}Λ καὶ ἔχει O^{av} 7 βαρκουκουσῶν O^{av} Ἰουστιανουπόλεως O^{e} *Iustinianae ciuitatis* Λ 9 κοινωνικοὺς O^{e} ἐν — πλάνη O^{av} τῆ πλάνη αὐτῶν O^{e} 10 ὑπέγραψα O^{ev} 11 τῆς — πόλεως O^{av} τιβεριουπόλεως O^{e}Λ 11/12 ὑπέγραψα O^{ev} 13 ὑπέγραψα O^{ev} 14 τῆς — πόλεως O^{av} μαξιμιανουπόλεως O^{e}Λ 14/15 ὑπέγραψα O^{ev} 16 τῆς — πόλεως O^{av} παρνασοῦ O^{e}Λ ὑπέγραψα O^{ev} 17 *Zoaranus* Λ Ζωόρων p. 28, 30 om. O 20/21 Κρατίας — ἐπίσκοπος om. O^{av} 21 ἐλέει θεοῦ addidi τῆς [om. O^{v}] — πόλεως O^{av} κολωνείας O^{e}Λ 22 τῆς — ἐκκλησίας O^{av} τίου O^{e}Λ 24 τῆς — ἐκκλησίας O^{av} γέρμης O^{e}Λ 26 τῆς — ἐκκλησίας O^{av} θεοδοσιουπόλεως O^{e}Λ 28 ἁγίας — ἐκκλησίας om. O^{e}Λ 30 τῆς — ἐκκλησίας O^{av} ἀμάστριδος O^{e}Λ 33 τῆς — ἐκκλησίας O^{av} κύμης O^{e}Λ 33—35 ἀναθεματίζων — ἐπιμένοντας om. O^{e}Λ 35 κοινωνοὺς O^{a}

νη 58 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Ποδάλειαν τὴν πόλιν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς ὁρίσας ὑπέγραψα:

νθ 59 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Μιδάειον ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀναθεματίζων Σεβῆρον καὶ τὰ αὐτοῦ ἀσεβῆ συγγράμματα, Πέτρον τὸν ποτὲ Ἀπαμείας καὶ Ζωόραν καὶ τοὺς κοινωνικοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ἐν τῇι αὐτῶν πλάνηι ἐπιμένοντας ὁρίσας ὑπέγραψα: —

ξ 60 Παῦλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Στεκτορίου ὁρίσας ὑπέγραψα: —

ξα 61 Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πελτηνῶν πόλεως ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —

ξβ 62 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μηρινῶν ὁρίσας ὑπέγραψα: —

ξγ 63 ἔχει καὶ ἄλλην ὑπογραφὴν μίαν Σύραν: —

ξδ 64 Λεόντιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἑλενοπολιτῶν ὁρίσας ὑπέγραψα: —

ξε 65 Μηνᾶς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Εὐδοξιάδος διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπέγραψα: —

ξς 66 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Καισαρέων ὁρίσας ὑπέγραψα: —

ξζ 67 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Τραιανουπόλεως Φρυγίας Πακατιανῆς ὁρίσας ὑπέγραψα: — L V 261

ξη 68 Στρατόνικος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Συέδρων πόλεως διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ῥηθεῖσιν ὑπέγραψα: —

ξθ 69 Κυριακὸς ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Θεοδοσιουπολιτῶν πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —

ο 70 Φλαβιανὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ἐν Κοτένοις ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —

οα 71 Πέτρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀμβλαδέων πόλεως διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ῥηθεῖσιν ὑπέγραψα: —

οβ 72 Εὐστάθιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Τλωέων πόλεως διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ῥηθεῖσιν ὑπέγραψα: —

ογ 73 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κασατῶν πόλεως διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ῥηθεῖσιν ὑπέγραψα: —

οδ 74 Ἑλλάδιος χάριτι Χριστοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Πανέμου τεῖχος ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ῥηθεῖσιν ὑπέγραψα: —

οε 75 Θεόδοτος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Εὐροιέων πόλεως τῆς Παλαιᾶς τῶν Ἠπείρων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —

ος 76 Μακεδόνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βρουζηνῶν πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —

οζ 77 Ζώσιμος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀντανδρέων πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας

O [= aev]

1/2 τῆς — ἐκκλησίας O^{av} ποδαλείας $O^{e}\Lambda$ 2 διὰ — ἐπιστὰς om. $O^{e}\Lambda$ 3—6 τῆς κατὰ μηδάειου — ἐπιμένοντας O^{av} μηδαείου $O^{e}\Lambda$ 7 post 9 coll. O^{v} πόλεως O^{e} om. O^{av} 8 τῆς — ἐκκλησίας O^{av} πέλτης $O^{e}\Lambda$ 11 καὶ ἔχει O^{v} σύρου O^{e} 12 τῆς om. O^{e} ἑλενουπόλεως $O^{e}\Lambda$ 13/14 διὰ — ὁρισθεῖσιν O^{av} ὁρίσας $O^{e}\Lambda$ 15 τῆς καισαρέων O^{av} καισαρείας $O^{e}\Lambda$ 16 τῆς om. O^{e} καπατιανῆς O^{av} 18/19 διὰ — ῥηθεῖσιν O^{av} ὁρίσας $O^{e}\Lambda$ τῶν πεπραγμένων O^{av} 20 τῆς — πόλεως O^{av} θεοδοσιουπόλεως O^{e} 21 φαβιανὸς O^{v} τῆς [τοῖς O^{v}] — κοτέννοις — ἐκκλησίας O^{av} κοτένων $O^{e}\Lambda$ ἁγιωτάτοις O^{v} 23/24 διὰ — ῥηθεῖσιν O^{av} ὁρίσας $O^{e}\Lambda$ 25. 26 om. Λ 25 πλοέων O^{av} 25/26 διὰ — ῥηθεῖσιν O^{av} ὁρίσας O^{e} 27. 28 om. O^{v} 27 κασσατῶν O^{e} *Carissorum* Λ 27/28 διὰ — ῥηθεῖσιν O^{a} ὁρίσας $O^{e}\Lambda$ 29 ἑλλάδιος O^{ev} παλλάδιος O^{a} χάριτι χῦ O^{av} om. $O^{e}\Lambda$ ἁγίας τοῦ θεοῦ om. $O^{e}\Lambda$ 30/31 διὰ — ῥηθεῖσιν O^{av} ὁρίσας $O^{e}\Lambda$ 35 τῆς ἀττανδρέων πόλεως O^{av} ἀττάνδρου O^{e} *Antandrus* Λ ἀσινῶν O^{v}

διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπέγραψα: —

οη 78 Θεοδώριτος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀλινδέων πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —

οθ 79 Λυκῖνος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Πάταρα ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας τῆς Λυκίων ἐπαρχίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς καὶ ἀναθεματίζων Σεβῆρον καὶ τὰ ἀσεβῆ αὐτοῦ συγγράμματα καὶ Πέτρον τὸν ποτὲ Ἀπαμείας καὶ Ζωόραν καὶ τοὺς κοινωνικοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ἐν τῆι αὐτῶν πλάνηι ἐπιμένοντας ὑπέγραψα: —

$\overline{\pi}$ 80 Παῦλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Οἰνοανδέων πόλεως ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τῆς Λυκίων ἐπαρχίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς καὶ ἀναθεματίζων Σεβῆρον καὶ τὰ ἀσεβῆ αὐτου συγγράμματα καὶ Πέτρον τὸν ποτὲ Ἀπαμείας καὶ Ζωόραν καὶ τοὺς κοινωνικοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ἐν τῆι αὐτῶν πλάνηι ἐπιμένοντας ὑπέγραψα: —

$\overline{\pi\alpha}$ 81 Παντολέων ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἰουλιουπολιτῶν πόλεως τῆς Γαλατῶν ἐπαρχίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπέγραψα: —

$\overline{\pi\beta}$ 82 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σοφηνῆς ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —

$\overline{\pi\gamma}$ 83 Μαρτύριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βαρατέων πόλεως τῆς Λυκαόνων ἐπαρχίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπέγραψα: —

$\overline{\pi\delta}$ 84 Διονύσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Εὐκαρπέων πόλεως ἁγιωτάτης ἐκκλησίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς καὶ ἀναθεματίζων Σεβῆρον καὶ τὰ αὐτοῦ συγγράμματα καὶ Πέτρον τὸν ποτὲ Ἀπαμείας καὶ τοὺς συμπλεκομένους αὐτοῖς καὶ τοὺς ἀκολουθοῦντας αὐτοῖς, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Ζωόραν καὶ τοὺς κοινωνικοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ἐν τῆι αὐτῆι πλάνηι ἐπιμένοντας ὑπέγραψα: —

$\overline{\pi\varepsilon}$ 85 Ἐπιφάνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ἐν Πιτάνηι ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς καὶ ἀναθεματίζων Σεβῆρον καὶ τὰ αὐτοῦ ἀσεβῆ συγγράμματα καὶ Πέτρον τὸν ποτὲ Ἀπαμείας καὶ Ζωόραν καὶ τοὺς κοινωνοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ἐν τῆι αὐτῶν πλάνηι ἐπιμένοντας ὑπέγραψα: —

$\overline{\pi\varsigma}$ 86 Μάρκελλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀνεατῶν πόλεως ἐπαρχίας τῆς Ἀσίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς καὶ ἀναθεματίζων Σεβῆρον καὶ τὰ αὐτοῦ ἀσεβῆ συγγράμματα καὶ Πέτρον τὸν ποτὲ Ἀπαμείας καὶ Ζωόραν καὶ τοὺς κοινωνοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ἐν τῆι αὐτῶν πλάνηι ἐπιμένοντας ὑπέγραψα: —

M VIII 1150 $\overline{\pi\zeta}$ 87 Τρύφων χάριτι τοῦ δεσπότου θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κολβασέων πόλεως, ἣ μία τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ἐστί, διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπέγραψα: —

O [= aev]

1/2 διὰ — ὁρισθεῖσιν O^{av} ὁρίσας O^{e} 4 ἐλάχιστος om. $O^{e}\Lambda$ πατάραν O^{av} τοῦ θεοῦ om. $O^{e}\Lambda$ 4–7 τῆς λυκίων — ἐπιμένοντας O^{av} ὁρίσας $O^{e}\Lambda$ 9—13 om. Λ 9 οἰνοανδρέων O^{a} 9—12 ἁγιωτάτης — ἐπιμένοντας O^{av} ὁρίσας O^{e} 14 *Iuliopolitanus* Λ λουλιουπολιτῶν O^{e} λουλιοπολιτῶν O^{av} πόλεως om. $O^{e}\Lambda$ 15/16 διὰ — ὁρισθεῖσιν O^{av} ὁρίσας $O^{e}\Lambda$ 17 σοφινῆς O^{av} σοφίνης O^{e} *Sophenae Armeniae primae* Λ 18 τῆς Βαρατέων — ἐπαρχίας O *in Pitana* Λ 19/20 διὰ — ὁρισθεῖσιν O^{av} ὁρίσας $O^{e}\Lambda$ 21 ἀκαρπέων O^{av} ἁγιωτάτης ἐκκλησίας om. $O^{e}\Lambda$ 21—25 διὰ — ἐπιμένοντας O^{av} ὁρίσας $O^{e}\Lambda$ 26 τῆς — ἐκκλησίας] *Baratthaeus Lycaoniae prouinciae* Λ τοῦ θεοῦ om. O^{e} 26—29 διὰ — ὑπέγραψα O^{a} ὑπέγραψα ὁμοίως O^{v} ὁρίσας ὑπέγραψα $O^{e}\Lambda$ 30 τῆς ἀνεατῶν — ἀσίας O^{av} ἀναίων O^{e} 30—34 διὰ — ὑπέγραψα O^{a} ὑπέγραψα ὁμοίως O^{v} σύμψηφος ὢν καὶ αὐτὸς [καὶ αὐτὸς om. Λ] ὑπεσημηνάμην $O^{e}\Lambda$ 34 χάριτι . . θῦ O^{av} om. $O^{e}\Lambda$ 34/35 ἣ — ἐστὶ O^{av} τῆς παμφύλ(ων) ἐπαρχίας $O^{e}\Lambda$ 35/36 διὰ — ὁρισθεῖσιν O^{av} om. $O^{e}\Lambda$

πη 88 Μάγνος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀποκρισιάριος τοῦ ἀποστολικοῦ τῆς Θεουπολιτῶν θρόνου καὶ τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ἐφραιμίου ἀκολουθῶν τοῖς πάλαι καὶ νῦν ἐψηφισμένοις παρὰ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων καὶ ἀρχιερέων ἀναθεματίζων Σεβῆρον καὶ τὰ αἱρετικὰ αὐτοῦ συγγράμματα καὶ Πέτρον τὸν καὶ Ἐκδίκιον καὶ πρός γε Ζωόραν τὸν τῆς τούτων ἀσεβείας ἀκόλουθον καὶ τοὺς τῆι πλάνηι τούτων ἐνισταμένους ὑπέγραψα: —

πθ 89 Ἡράκλειος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τοῦ ἀποστολικοῦ τῆς Θεουπολιτῶν θρόνου καὶ τοῦ τὰ πάντα ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου πατριάρχου Ἐφραιμίου ἀκολουθῶν τοῖς πάλαι καὶ νῦν ἐψηφισμένοις παρὰ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων καὶ ἀρχιερέων ἀναθεματίζων Σεβῆρον καὶ τὰ αἱρετικὰ αὐτοῦ συγγράμματα καὶ Πέτρον τὸν καὶ Ἐκδίκιον καὶ πρός γε Ζωόραν τὸν τῆς τούτων ἀσεβείας ἀκόλουθον καὶ τοὺς τῆι πλάνηι τούτων ἐνισταμένους ὑπέγραψα: —

ϙ 90 Σαβῖνος ἐλέει θεοῦ διάκονος τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως πληρῶν τὰς ἀποκρίσεις Πέτρου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων ἀκολουθῶν τοῖς πάλαι καὶ νῦν ἐψηφισμένοις παρὰ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων καὶ ἀρχιερέων ἀναθεματίζων Σεβῆρον καὶ τὰ αὐτοῦ αἱρετικὰ συγγράμματα καὶ Πέτρον τὸν καὶ Ἐκδίκιον καὶ πρός γε Ζωόραν τὸν τῆς τούτων ἀσεβείας ἀκόλουθον καὶ τοὺς τῆι πλάνηι τούτων ἐνισταμένους ὑπέγραψα: —

ϙα 91 Παῦλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ναξίων πόλεως διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπέγραψα: —

ϙβ 92 Μηνᾶς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Καρπαθίων νήσου διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπέγραψα: —

ϙγ 93 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Παρίων Σιφνίων καὶ Ἀμουλγιτῶν πόλεων διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπέγραψα: — L V 264

Ἡ διάταξις Ἰουστινιανοῦ βασιλέως κατὰ Ἀνθίμου Σεβήρου Πέτρου καὶ Ζωόρα

41 Ἐν ὀνόματι τοῦ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Φλ' Ἰουστινιανὸς Ἀλαμανικὸς Γοτθικὸς Φραγγικὸς Γερμανικὸς Ἀντικὸς Ἀλανικὸς Οὐανδαλικὸς Ἀφρικὸς εὐσεβὴς εὐτυχὴς ἔνδοξος νικητὴς τροπαιοῦχος ἀεισέβαστος αὔγουστος Μηνᾶι πατριάρχηι. Πρᾶγμα οὐκ ἄηθες βασιλείαι καὶ ἡμεῖς πράττοντες ἐπὶ

41 extat in Nouellarum 168 corpore sub numero 42 [N]. uariam lectionem, quam non totam adfero, desumpsi ex editione Schoelliana [N^m = cod. Marc. 179, N^l = cod. Laurent. LXXX 4, N^a = uersio Latina quod uocatur Authenticum]

O [= ae, r (inde a 26) v], ID [inde a 26]
2 εὐφραιμίου $O^{av}\Lambda$ 3 ἀναθεματίζω $O^e\Lambda$ 5/6 αὐτῶν ἐπισταμένους O^{av} 6 καὶ ὑπέγραψα $O^e\Lambda$ 8 τὰ πάντα — μακαριωτάτου O^{av} ἁγιωτάτου $O^e\Lambda$ 8/9 εὐφραιμίου $O^{ev}\Lambda$ 9—12 ἀκολουθῶν — ἐνισταμένους O^{av} ἀκολούθωσ τῶ συναποκρισιαρίω μου μάγνω $O^e\Lambda$ 15—18 τοῖς πάλαι — ἐνισταμένους] μάγνω καὶ ἡρακλείω $O^e\Lambda$ 16 καὶ ἀναθεματίζων O^v 19/20 διὰ — ἐπιστὰς om. $O^e\Lambda$ 20 γενόμενοσ O^{av} γενόμενοσ καὶ αὐτὸσ $O^e\Lambda$ 21/22 διὰ — ἐπιστὰς om. $O^e\Lambda$ 22 γενόμενοσ O^{av} ὢν καὶ αὐτὸσ $O^e\Lambda$ 23 Ἀμουλγιτῶν scripsi ἀμουλγήτων O^v ἀβουλγήτων O^a ἀμουλγίων τῶν $O^e\Lambda$ 23/24 διὰ — ἐπιστὰς om. O^e 24 γενόμενοσ O^{av} ὢν καὶ αὐτὸσ $O^e\Lambda$ 26 inscr. Βιβλίον τρίτον τῶν πρακτικῶν τῆσ ἁγίασ καὶ οἰκουμενικῆσ ε̄ ἐν κωνσταντινουπόλει συνόδου I Περὶ τῆς καθαιρέσεως Ἀνθίμου καὶ Σεβήρου καὶ Πέτρου καὶ Ζωόρα καὶ τῶν λοιπῶν N Ἡ om. I in fine add. πρὸς μηνᾶν πατριάρχην I 27—30 πατριάρχηι] ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Μηνᾶι τῶι ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι ἀρχιεπισκόπωι καὶ οἰκουμενικῶι πατριάρχηι N 28 φλάβιοσ $O^eI\Lambda$ αὔγουστοσ D φραγκικὸς I 28/29 Γερμανικὸς — Οὐανδαλικὸς om. O^{arv}ID 28 ἀττικὸς $O^e\Lambda$ 29 Ἀφρικὸς om. O^{av} 30 τῆι βασιλείαι N

τὸν παρόντα ἐληλύθαμεν νόμον. ὁσάκις γὰρ ἡ τῶν ἱερέων ψῆφος τινὰς τῶν οὐκ ἀξίων τῆς ἱερωσύνης τῶν ἱερατικῶν κατεβίβασε θρόνων, ὁποῖον δὴ Νεστόριόν τε καὶ Εὐτυχῆ Ἀρειόν τε καὶ Μακεδόνιον καὶ Εὐνόμιον καὶ ἄλλους δή τινας εἰς κακίαν οὐκ ἐλάττους ἐκείνων, τοσαυτάκις ἡ βασιλεία σύμψηφος γέγονε τῇ τῶν ἱερέων αὐθεντίαι, ὥστε τὰ θειότερά τε καὶ ἀνθρώπινα συνδραμόντα μίαν συμφωνίαν ταῖς ὀρθαῖς ποιήσασθαι ψήφοις. ὁποῖον δή τι καὶ ἔναγχος γενόμενον περὶ Ἄνθιμον ἴσμεν ἀπελαθέντα μὲν τοῦ τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως θρόνου παρὰ Ἀγαπητοῦ τοῦ τῆς ὁσίας καὶ ἀοιδίμου μνήμης προέδρου γεγονότος τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην ἁγιωτάτης ἐκκλησίας οἷα τῶι κατὰ μη-
M VIII 1151 δένα τρόπον αὐτῶι προσήκοντι παρὰ πάντας τοὺς εὐαγεῖς κανόνας ἐπεισπηδήσαντα θρόνωι, κοινῆι δὲ ψήφωι τοῦ τε αὐτοῦ τῆς ἁγίας μνήμης ἀνδρὸς πρότερον καὶ μὴν καὶ τῆς ἐνταῦθα γενομένης ἱερᾶς συνόδου καταδεδικασμένον τε καὶ καθηιρημένον, διότι τῶν ὀρθῶν ἀπεφοίτα δογμάτων καὶ οἷς πρότερον πολλαχόθεν ἐφαίνετο στέργων, ταῦτα ὕστερον διαφόροις ἀπέφευγε περινοίαις, προσποιούμενος μὲν ταῖς τέσσαρσιν ἁγίαις συνόδοις ἀκολουθεῖν, τῆι τε τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι τῆι τε τῶν πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν τῶν ἐν ταύτηι τῆι εὐδαίμονι πόλει τῆι τε τῶν ἐν Ἐφέσωι τὸ πρῶτον συναχθέντων διακοσίων τῆι τε τῶν θεοφιλῶν πατέρων τῶν ἐν Χαλκηδόνι χλ, οὐ μὴν τοῖς τούτων δόγμασι κατακολουθῶν οὔτε τὴν ἡμετέραν φιλανθρωπίαν καὶ τὴν συγκατάβασιν ἣν διὰ τὴν αὐτοῦ σωτηρίαν ἔσχομεν, προσδέξασθαι βουληθεὶς οὐδὲ ἀποκηρῦξαι καὶ αὐτὸς τοὺς τῶν ἀσεβῶν δογμάτων ἀρχηγοὺς τοὺς ὑπὸ τῶν προτέρων ἁγίων ἐκβεβλημένους συνόδων, ἀλλ' οἰόμενος χρῆναι κατὰ ταὐτὸν καὶ ἐν ἴσωι τοὺς καταδεδικασμένους τούς τε καταδικάσαντας ἄγειν. ἅπαξ γὰρ ταῖς ἀλλοτρίαις τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἐννοίαις κατανδραποδισθεὶς καὶ τῶν ὀρθῶν ἠλλοτριωμένος δογμάτων εἰκότως ἐπανελθεῖν εἰς τὴν αὐτῶν οὐκ ἴσχυσεν ὀρθότητα, καὶ ταῦτα παρ' ἡμῶν καὶ προτραπεὶς καὶ ὁδηγηθεὶς πάσηι χρησαμένων σπουδῆι πρὸς τὴν σωτηρίαν τὴν αὐτοῦ.

Διὰ ταῦτα τοίνυν ἅπαντα τὴν γενομένην ἐπ' αὐτῶι τῆς καθαιρέσεως ψῆφον παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου προφάσει τῆς τε οὐ θεμιτῆς οὐδὲ ὑπὸ τῶν ἁγίων κανόνων μαρτυρου-
L V 265 μένης τῶν τῆς βασιλίδος ταύτης ἱερατικῶν θρόνων ἁρπαγῆς καὶ τῆς ἀπὸ τῶν ὀρθῶν τε καὶ ἀληθῶν δογμάτων ἐκτροπῆς κυρίαν ἡ ἡμετέρα τίθεται βασιλεία καὶ ἐπὶ τούτοις τὸν παρόντα γράφει νόμον. ἀπαγορεύομεν δὲ αὐτῶι καὶ τῆς κατὰ τὴν εὐδαίμονα ταύτην πόλιν καὶ τῆς περιοικίδος αὐτῆς διατριβῆς καὶ πάσης ἑτέρας τῶν ἐπισήμων πόλεων, θεσπίζοντες ἐφ' ἡσυχίας εἶναι καὶ τούτοις στέργειν οἷς ἑαυτὸν ἀξίως ὑπέθηκε, καὶ μήτε τισὶν ἐπικοινωνεῖν μήτε ἐμβιβάζειν αὐτοὺς εἰς τὴν τῶν ἀπηγορευμένων δογμάτων ἀπώλειαν. οὐ μὴν οὐδὲ τὴν δικαίως ἐξενεχθεῖσαν κατὰ Σεβήρου ψῆφον τὴν ἐκ πάντων ὡς εἰπεῖν τῶν ἀρχιερατικῶν τε καὶ πατριαρχικῶν μετὰ της μοναχικῆς συναινέσεως προ-
ελθοῦσαν θρόνων τὴν τὸν ἀναθεματισμὸν ἐπάγουσαν αὐτῶι βασιλικῆς ἔξω καταλιμπάνομεν ἐπικυρώσεως. ὃς πρότερον παρὰ τοὺς ἱεροὺς θεσμοὺς καταλαβὼν τὸν θρόνον

O [= aerv], ID, N [= mla]

1 ἱερῶν $O^{arv}ID$ 2 τε om. O^{v} 3 τινὰς τοὺς O^{r} 4 τοσαυτάκις καὶ N 5 τε om. O^{a} ποιήσασθαι $O^{e}N$ ποιεῖσθαι $O^{arv}ID$ 7 καὶ ἀοιδίμου om. O^{v} 8 γενομένου D ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν O^{v} 9 ἐπεισπηδήσαντι O^{av} 13 περινοίασ O^{v} τέτρασιν $O^{arv}N$ 14 συνόδοις om. O^{v} τριακοσίων δέκα ὀκτὼ $O^{r}D$ τῖη $O^{e}I$ 16 θεοφιλεστάτων N 20 χρῆναι καὶ O κατ' αὐτὸν O^{v} τοὺς] τούσ τε N^{l} deficit N^{m} 22—p. 124, 15 ἐννοίαις — τῶ τὰ hic om. O^{r}, sed habet inter ἐκείνων et συνάρσεως p. 131, 30 22 ἐννοίαισ OND δόξαις ἐνισχημένος καὶ διὰ τῆς ἐκείνων πλάνης I ἀλλοτριωμένοσ $O^{r}I$ 23 εἰσ τὴν αὐτῶν οὐκ ἴσχυσεν ἐπανελθεῖν ὀρθότητα O^{e} 24 25 τὴν αὐτοῦ σρ̄ιαν D 28 τῶν τε O^{r} ταύτησ OIDN^{a} ταύτησ πόλεωσ N^{ml} 30 31 τῆσ - - πόλιν ON τὴν κατὰ — πόλιν D τὴν ἐπὶ τῆσ εὐδαίμονος ταύτης πόλεως I 31 τὴν περιοικίδα ταύτησ D διατριβὴν ID πᾶσαν ἑτέραν D 32 ἐφ' ἡσυχίασ εἶναι OIDΛ ἐφησυχάσαι N ἐπέθηκε O^{r} 33 εἰς om. $O^{e}Λ$ 35 συνέσεωσ O^{r} N^{l}

τῆς Θεουπολιτῶν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας οὕτω συνετάραξεν ἅπαντα, οὕτω μεστὰ πεποίηκε ταραχῆς, ὡς κοινόν τινα καὶ ἀκήρυκτον ταῖς ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις ἐμβαλεῖν πρὸς ἀλλήλας πόλεμον καὶ τοῦτο καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν σκήπτροις πρὸς αὐτὸν γεγράφθαι ποικίλαις μὲν δογμάτων καὶ ἀπηλλοτριωμέναις τῆς ὀρθότητος περινοίαις τε καὶ βλασφημίαις χρησάμενον, ἅπαντα δὲ συνταράξαντα καὶ μόνον τῶν τῆς ἑκατέρου τῶν αἱρεσιαρχῶν πλάνης βδελυρῶν τε καὶ ἀνοσίων δογμάτων ἀντεχόμενον, Νεστορίου τε φαμὲν καὶ Εὐτυχοῦς καὶ τῶν ἑκατέρου τούτων καθηγεμόνων ἐξ ἐναντίας μέν πως εἶναι δοκούντων ἀλλήλοις, πρὸς ἓν δὲ τέλος τῆς ἀσεβείας ἐπειγομένων, καὶ τοὺς ἐκείνων χαρακτηριστικοὺς ἐντυπωσάμενον λόγους. δύο γὰρ ὄντων ἐναντίων ἀλλήλοις δογμάτων, ὧν ἑκάτερον ὁμοίως εἰς ψυχικὴν ἀπώλειαν ἄγει, τοῦ τε Νεστορίου τοῦ τε Εὐτυχοῦς, καθάπερ εἰπόντες ἔφθημεν, ἅπερ ἐκ τῶν Ἀρειανικῶν καὶ Ἀπολιναρίου συνέστη μιασμάτων, αὐτός τι παράδοξον παθὼν ὁμοίως εἰς ἑκάτερον ἐμπέπτωκε καὶ πῇ μὲν τοῦτο, πῇ δὲ ἐκεῖνο πρεσβεύων κοινὸν ἔδοξε δοχεῖον ἑαυτόν τε καὶ τοὺς ἑαυτοῦ λόγους τῶν τηλικούτων πλημμελημάτων καταστῆσαι. ἔστω τοίνυν καὶ αὐτὸς ὑπὸ τὸν εἰρημένον ἀναθεματισμόν, ὃν ἅπαν τὸ πατριαρχικόν τε καὶ ἱερατικὸν καὶ μοναχικὸν τῆς ἡμετέρας πολιτείας ὡς εἰπεῖν σχῆμα δικαίως ἐπήγαγεν αὐτῷ, τῆς μὲν Θεουπολιτῶν ἐκβεβλημένος, διότιπερ αὐτὸν ὁ κατ' ἐκείνην ἀπεσείσατο θρόνος οἷα μηδὲ τὴν ἀρχὴν ὀρθῶς αὐτῆς ἐπειλημμένον, ἀλλ' ἔτι ζῶντός τε καὶ ἐν ταῖς ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις ἀνακηρυττομένου τοῦ πρὸ αὐτοῦ τὴν ἱερωσύνην ἐσχηκότος, παρὰ δὲ τοῦ μετ' αὐτὸν τῆς ἱερωσύνης ἐκπεπτωκότος, οὐ στάντα δὲ μέχρι τούτου μόνον, ἀλλ' ἤδη καὶ ὑπὸ κοινὸν ἀναθεματισμὸν τῆς ὀρθοδόξου καὶ καθολικῆς ἐκκλησίας γενόμενον καὶ πολλῶν ἡμῖν βιβλίων βλασφήμων τε καὶ ἀπηγορευμένων ἐμπλήσαντα τὸ πολίτευμα. ὥστε καὶ ἀπαγορεύομεν ἅπασι τῶν αὐτοῦ τι κεκτῆσθαι βιβλίων καὶ ὥσπερ οὐκ ἔξεστι τὰ Νεστορίου γράφειν ἢ κεκτῆσθαι βιβλία, διότι τοῖς πρὸ ἡμῶν αὐτοκράτορσιν ἐν ταῖς ἑαυτῶν διατάξεσιν ἔδοξε τοῖς παρὰ Πορφυρίου κατὰ Χριστιανῶν εἰρημένοις ὁμοία καθεστάναι, t. I 1, 4 p. 66 οὕτω μήτε τὰ Σεβήρωι ῥηθέντα τε καὶ γραφέντα μενέτω παρά τινι Χριστιανῶι, ἀλλ' ἔστω βέβηλα καὶ ἀλλότρια τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας πυρί τε φλεγέσθω παρὰ τῶν κεκτημένων, εἰ μὴ βούλονται κινδυνεύειν οἱ ταῦτα ἔχοντες, γραφέσθω τε παρὰ μηδενὸς τὸ λοιπὸν μηδὲ τῶν εἰς κάλλος μηδὲ τῶν εἰς τάχος γραφόντων μηδὲ ἄλλου τινὸς τῶν πάντων, εἰδότος ὡς ἀποκοπὴ χειρὸς ἔσται τοῖς τὰ ἐκείνου γράφουσιν ἡ ποινή. οὐδὲ γὰρ βουλόμεθα καὶ τῶι λειπομένωι χρόνωι τὴν ἐξ ἐκείνων ἐπισύρεσθαι βλασφημίαν. ὁμοίως δὲ δὴ καὶ τοῦτον L V 268 παντοίως ἀπαγορεύομεν τῆς βασιλίδος ἐπιβαίνειν πόλεως ἢ τῆς περιοικίδος αὐτῆς ἄλλης τε τῶν ἐπισημοτέρων τινός, ἀλλ' ἐν ἐρημίαι τινὶ καὶ ἡσυχίαι καθῆσθαι καὶ μὴ διαφθείρειν ἑτέρους μηδὲ εἰς βλασφημίαν αὐτοὺς προάγειν μηδὲ ἀεί τι καινὸν ἐξευρίσκειν κατὰ τῶν ἀληθῶν δογμάτων, δι' οὗ πάλιν ἡμῖν συνταράξαι τὰς ἁγιωτάτας ἐκκλησίας σπεύσειεν.

Οὐ μὴν οὐδὲ Πέτρον τὸν Ἀπαμείας γενόμενον ἐπίσκοπον καὶ ἅμα μὲν καθηιρημένον, ἅμα δὲ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἐφ' οἷς Σεβῆρος ὑπὸ τὸ εἰρημένον ἀνάθεμα γενόμενον ἡ βασιλεία προσίεται, ἀλλ' ἔστω κύρια καὶ τὰ κατ' αὐτοῦ ψηφισθέντα καὶ ὑπὸ τὸν κοινὸν ἀχθεὶς ἀναθεματισμὸν ὑπ' αὐτὸν τετάχθω, τῆς τῶν ἁγιωτάτων ἀρχιερέων προελθούσης ἐπ' αὐτοῖς

O [= aervv], ID, N [= mla]

1/2 μεστὰ πεποίηκε $O^{aeb}DN^{a}$ μεταπεποίηκεν $O^{rv}IN^{ml}$ 3 γέγραπται D 5 μόνων IN^{m} τὸν $O^{r}N^{l}$ ἑκατέρας D τῶν om. D 6 βδελλυρῶν O^{e} ut solet, D φαμὲν om. O^{e} 7 εἶναί πως N δοκούντων εἶναι I 9 ἐνετυπώσαμεν O^{r} 10 ψυχὴν O^{r} ψυχῆς I εἰπόντος O^{v} ἀπόντεσ I 11 Ἀρειανικῶν καὶ] ἀρειανῶν καὶ τῶν $O^{e}\Lambda$ 12 εἰσ ἑκάτερον ODN ἑκατέροις I 14 ὑπὸ τῶν εἰρημένων O^{v} 15 καὶ²] τε καὶ O^{av} ὡσ εἰπεῖν πολιτείασ O^{e} 16 μὲν οὖν I 16/17 ἀποσείσατο O^{v} 17 αὐτοῦ D ζῶντός τε] ζῶν τότε O^{v} 19 ἐκπεπτωκότα DN^{l} 22 τι om. D 25 τε om. $O^{r}I$ 28 γραφέντων $O^{v}N^{l}$ τῶν πάντων τινὸς N 31 τῆς τε N τῆσ² ID om. ON 32 ἐν om. I 35 Οὐ μὴν om. O^{a} ἐπίσκοπον γενόμενον $O^{r}I$ 36 ἐπὶ O^{r} 37 ταχθεὶσ $O^{e}\Lambda$ 38 ἔστω $O^{e}\Lambda$ αὐτῶι N^{ml}

ψήφου κυρίας διαμενούσης. οὐκ ἐφίεμεν δὲ οὐδὲ ἐκείνωι ταύτην οἰκεῖν τὴν βασιλίδα πόλιν ἢ τὴν αὐτῆς περιοικίδα ἤ τινα τῶν σεμνοτέρων, ἀλλ' ὧν ἠκολούθησε τῆι πλάνηι, τούτων μιμείσθω καὶ τὴν δίαιταν ἀπωικισμένος ὅτι πορρωτάτω καὶ κατακρύπτων ἑαυτόν, ὡς τοῖς γε τοιούτοις τὸ κρύπτεσθαι μᾶλλον τοῦ φαίνεσθαι λυσιτελέστερον. ἀφανεῖς μὲν γὰρ ὄντες ἑαυτοὺς καταβλάψουσι μόνους, δημοσιεύοντες δὲ τὰ ἑαυτῶν δόγματα πολλοῖς τῶν ἀφελεστέρων ἀφορμὴν ἀπωλείας παρέχουσιν, ὅπερ κατ' οὐδένα γίνεσθαι τρόπον ἐν τῆι Χριστιανικῆι τοῦ θεοῦ ποίμνηι καὶ τῶι ὀρθοδόξωι λαῶι δίκαιόν ἐστιν οὐδὲ παρὰ τῆς βασιλείας συγχωρούμενον.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ Ζωόραν ἠξίωσαν ὅλως ὑπὸ ἀναθεματισμὸν οἱ σεβασμιώτατοι καὶ τὰ δίκαια κρίνοντες ἐπίσκοποι ποιήσασθαι μικράν τινα παρενθήκην τῶν τοιούτων ὄντα κακῶν καὶ ἐν οἷς ἠτίμασται, τὸ γοῦν ὅλως τυχεῖν τινος εὐπορήσαντα μνήμης, ἔστω καὶ Ζωόρας τῆς πονηρᾶς ταύτης μερίδος, Ἀνθίμου τε καὶ Σεβήρου καὶ Πέτρου φαμέν, παρενθήκη
M VIII 1155 τις εὐτελὴς καὶ ἐν τοῖς ἀνατεθεματισμένοις καὶ αὐτὸς τετάχθω, τῆς ἱερατικῆς αὐτὸν κατενεγκούσης ψήφου, ἣν κυρίαν καὶ αὐτὴν ἐφ' ἑαυτῆς οὖσαν κυριωτέραν ἔτι μᾶλλον ἡ βασιλεία ποιεῖ, καὶ τοῦτον ἐξελαύνουσα τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως καὶ τῆς ταύτης περιοικίδος καὶ τὴν ἐπὶ τῶν πόλεων οἴκησιν αὐτῶι παντοίως ἀπαγορεύουσα, ὥστε μετ' ἐκείνων μόνων οἰκεῖν τε καὶ βουλεύεσθαι τῶν ἔμπροσθεν ἡμῖν εἰρημένων, ὅμοια μὲν βλασφημούντων, ὁμοίως δὲ περιωρισμένων. εἰ δὲ τι καὶ ἕτερον τῆι τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων περιέχεται ψήφωι τῆι τοὺς προειρημένους καθαιρούσηι τε καὶ ἀναθεματιζούσηι, κύριον δὴ καὶ τοῦτο τίθεμεν καὶ τοῖς βασιλικοῖς ἡμῶν αὐτὸ νόμοις ἐπικυροῦμεν, ὡς ἂν εἰ παρὰ τῆς βασιλείας αὐτῆς προελθὸν ἐτύγχανεν. εἰ δέ τις αὐτῶν ἁλοίη τὸ λοιπὸν πράττων τι παρὰ τὰ διατετυπωμένα, ἴστω καὶ τοῖς πολιτικοῖς ὑποπεσούμενος νόμοις, οἳ τοὺς τὰς ἐλάττους τῶν ποινῶν ἐκκλίνοντας εἰς μείζους ἐμβάλλουσι τὰς ἀγανακτήσεις. ἀπαγορεύομεν δὲ καὶ παντὶ τῶι τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ διασπᾶν ἐπιχειροῦντι εἴτε κατὰ τὴν Νεστορίου τοῦ φρενοβλαβοῦς ὑφήγησιν εἴτε κατὰ τὴν ἀνόητον Εὐτυχοῦς παράδοσιν εἴτε κατὰ τὴν Σεβήρου βλασφημίαν τοῦ ταὐτὰ ἐκείνοις νοσήσαντος εἴτε τῶν ἐκείνοις ἀκολουθούντων ταῖς ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις ταραχὰς ἐμβάλλειν καὶ φθέγγεσθαί τι περὶ πίστεως, ἀλλὰ θεσπίζομεν ἕκαστον τῶν τοιούτων τὴν ἡσυχίαν ἄγειν καὶ μηδὲ συγκαλεῖν εἰς ἑαυτόν τινας μήτε προσιόντας
L V 269 δέχεσθαι ἢ παραβαπτίζειν θαρρεῖν ἢ τὴν ἱερὰν κοινωνίαν ῥυπαίνειν καὶ ταύτης μεταδιδόναι τισὶν ἢ τὰς ἀπηγορευμένας διδασκαλίας ὑφηγεῖσθαι ἢ ἐπὶ ταύτης τῆς βασιλίδος ἡμῶν πόλεως ἢ ἐφ' ἑτέρας, ἀλλ' ὑφορᾶσθαι πάντα κίνδυνον, εἴ τι τοιοῦτον πράξαιεν. ἀπαγορεύομεν δὲ καὶ πᾶσι τούτους ὑποδέχεσθαι. ἀπελαύνειν μὲν οὖν θεσπίζομεν αὐτοὺς τῶν ὑπ' αὐτῶν ταραττομένων πόλεων, εἰδότας τὰς ποινὰς τὰς ταῖς θείαις ἡμῶν ἤδη περιεχομένας διατάξεσιν, αἵπερ καὶ τὰς οἰκίας αὐτὰς ἐν αἷς τοιοῦτόν τι πράττεται, καὶ τὰ χωρία ἐξ ὧν τὰς ἀποτροφὰς χορηγοῦνται, ταῖς ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις προσκυροῦσι, τῶν μὲν κεκτημένων ἀφαιρούμεναι, διότι βλάβης αἴτια τοῖς ἁπλουστέροις γίνεται, ὑπὸ δὲ τὰς ἁγιωτάτας καὶ ὀρθοδόξους ἐκκλησίας ταῦτα δικαίως ἄγουσαι.

O [= aerv], ID, N [= mlα]

1 ἐφίεμαι O^{arv} 1/2 τὴν — πόλιν οἰκεῖν $O^{r}I$ 2 σεμνοτέρων πόλεων N^{ml} 4 τὸ om. D ἀναφεῖσ O^{r} 6 παρέξουσιν D 9 ἐπειδὴ $O^{v}N$ ἐπεὶ $O^{aer}ID$ 10 ἐπίσκοπον O^{r} τινὰ μικρὰν N 11 ἀπορήσαντα $O^{av}D$ 12 πέτρου καὶ σευήρου O^{r} 13 ἀναθεματισμοῖσ D 15 συνεξελαύνουσα N 16 αὐτῶι om. I μόνον I 17 συμβουλεύεσθαι $O^{av}D$ βλασφημούντων $O^{arv}IDN$ βλασφημούντων ὅμοια δὲ καὶ παθόντων $O^{e}Λ$ 18 δὲ $O^{arv}IDN$ δὲ καὶ O^{e} 19/20 τιθέμεθα O^{e} 20 θείοις καὶ βασιλικοῖς O^{e} ἡμῶν om. $O^{av}D$ εἰ om. O^{v} 21 προελθὼν O^{ev} 21/22 διατεταγμένα N 22 πλοπτωκοῖσ O^{r} βασιλικοῖσ $O^{e}Λ$ τοὺς N om. OIDΛ 23 ἐκκλίνοντας N ἐκκλίνοντεσ OIDΛ ἐμβάλουσι O^{r} 26 τοῦ N om. OID κἀκείνοισ O^{e} νοήσαντοσ $O^{e}DΛ$ ἐκείνουσ O^{v} 28 τὴν ODN om. I ἑαυτόν $OIDN^{a}$ ταυτὸ N^{ml} 30 ἡμῶν om. $O^{r}I$ 31 τοιοῦτο N 32 τούτοισ O^{v} 34 τοιοῦτό N διαπράττεται $O^{r}I$ 35 τροφὰσ N 36 αἴτιαι D γίνονται D

Ταῦτα ὑπὲρ τῆς κοινῆς εἰρήνης τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν νομοθετοῦμεν, ταῦτα ψηφιζόμεθα τοῖς τῶν ἁγίων πατέρων κατακολουθοῦντες δόγμασιν, ὅπως ἂν τὸ ἱερατικὸν ἅπαν ἀτάραχον ἡμῖν τοῦ λοιποῦ διαμένοι. οὗπερ ἐν εἰρήνηι φυλαττομένου καὶ τὸ λοιπὸν ἡμῖν εὐθηνήσει πολίτευμα τὴν ἄνωθεν ἔχον εἰρήνην, ἣν πᾶσιν ὁ μέγας θεὸς καὶ σωτὴρ ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ τῆς τριάδος εἷς ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος κηρύττει τε καὶ χορηγεῖ τοῖς γνησίως αὐτὸν καὶ ἀληθῶς δοξάζειν τε καὶ προσκυνεῖν ἠξιωμένοις. ἡ τοίνυν σὴ μακαριότης τὰ ὀρθῶς ἡμῖν παραστάντα φυλαττέτω καταπέμπουσα ταῦτα διὰ θεοφιλῶν αὐτῆς γραμμάτων πᾶσι τοῖς ὑπ' αὐτὴν τεταγμένοις ὁσιωτάτοις μητροπολίταις, ὧν ἑκάστωι γενήσεται φροντὶς ταῖς ὑπ' αὐτοὺς τεταγμέναις ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις ταῦτα ποιῆσαι φανερά, ὥστε μηδένα τῶν πάντων διαλαθεῖν τά τε τῆι ἀρχιερωσύνηι δόξαντα τά τε ὑπὸ τῆς βασιλείας κεκυρωμένα.

Ἡ θεία ὑπογραφή· DIVINITAS TE SERVET PER MVLTOS ANNOS SANCTE AC RELIGIOSISSIME PATER.

DATA OCTAVO IDVS AVGVSTAS CONSTANTINOPOLI POST CONSVLAT' BELISSARI VIRI CLARISSIMI d. 6. m. Aug. a. 536

42 Μετὰ τὴν ὑπατείαν Φλ' Βελισσαρίου τοῦ ἐνδοξοτάτου πρὸ δεκατριῶν Καλανδῶν Ὀκτωβρίων, [χρόνων] πεντεκαιδεκάτης ἰνδικτιῶνος, ἐν κολωνείαι Αἰλίαι μητροπόλει τῆι καὶ Ἱεροσολύμοις L V 276 M VIII 1163 d. 19. m. Sept. a. 536

προκαθημένου τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ πατριάρχου Πέτρου ἐν τῶι σηκρήτωι τοῦ εὐαγοῦς ἐπισκοπείου τῆς αὐτῶν μακαριότητος, συνεδρευόντων δὲ τῆι αὐτῶν ἀρχιερωσύνηι καὶ τῶν ὁσιωτάτων ἐπισκόπων τῆς κατὰ Παλαιστίνας τρεῖς ὑπὸ τοὺς ἁγίους τελούσης τόπους εὐαγεστάτης συνόδου

Ἐλισσαῖος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ αὐτοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου εἰς μέσον παρελθὼν εἶπεν· Εὐσεβοῦς καταπεμφθέντος νόμου τῆι ὑμετέραι μακαριότητι πρὸς ἀσφάλειαν, σὺν θεῶι λέγειν, τυγχάνοντος τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν καὶ τῆς νῦν κρατούσης σὺν θεῶι καταστάσεως, ἀποδοθείσης δὲ τοῖς ἁγιωτάτοις ὑμῖν καὶ ὁσίας ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου τῆς βασιλευούσης πόλεως Μηνᾶ τὴν αὐτὴν φερούσης ὑπόθεσιν, ὧν ἑκάτερον διεκόμισαν οἱ θεοσεβέστατοι μοναχοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς εὐαγεστάτης ἐρήμου, οἵπερ ἐπὶ τῆς βασιλίδος γεγόνασι πόλεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως χάριν, ἐπέτρεψεν ἡ ὑμετέρα μακαριότης εἰς ταὐτόν με τὴν εὐαγῆ προσκαλέσασθαι σύνοδον, ὡς ἂν καταφανῆ καὶ τῆι αὐτῶν γένηται ὁσιότητι τὰ εὐσεβῶς νενομοθετημένα τῶι κρατίστωι καὶ θεοφυλάκτωι ἡμῶν βασιλεῖ, ἐπεσταλμένα δὲ καὶ παρὰ τοῦ μνημονευθέντος ἁγιωτάτου πατριάρχου τῆς βασιλίδος πόλεως. ἐπεὶ οὖν πάρεστι τῆι ὑμετέραι μακαριότητι ἡ εὐαγὴς σύνοδος, προσεδρεύουσι δὲ τῶι εὐαγεῖ ἐπισκοπείωι τῆς ὑμετέρας ἀρχιερωσύνης καὶ οἱ θεοφιλέστατοι ἀρχιμανδρῖται καὶ μοναχοὶ παρεῖναι ἐξαιτοῦντες τῆι τῶν εἰρημένων ἐμφανείαι, τί τῆι ὑμετέραι μακαριότητι καὶ τῆι εὐαγεῖ συνόδωι δοκεῖ;

O [– aerv], I, D (usque ad 12), N [= mila; usque ad 11]

4 ἡμῶν O^{rI} ἅπασιν N 7 ἡμῖν om. $O^{eΛ}$ φυλαττέτω OIDΛ φυλαττέτω τε καὶ εἰς ἔργον ἀγέτω N αὐτὰ N 8 αὐτὸν O^{v} 10 ἁπάντων D 12. 13 om. NI 12—15 Latina om. O^{avD} 12 SERBET O^{er} 12/13 RELIGIOSSISSIME O^{er} *religiosissime* Λ 14/15 om. I 14 διατα O^{r} OCTABO O^{er} CONSTANTINPOLI O^{e} IONSVLAT' O^{er} VRI O^{e} VVRI O^{r} 14/15 CLARISCIMI O^{r} 16 inscr. πεπραγμένα ἐν Ἱεροσολύμοις παρὰ πέτρῳ ἀρχιεπισκόπῳ κατὰ ἀνθίμου ἐν οἷς ἐμπεφάνισται καὶ τὰ ἐν κωνσταντινουπόλει παρὰ μηνᾶ πατριάρχου κατὰ τοῦ αὐτοῦ πραχθέντα ἐν τέτρασι πραξειδίοις ὧντινων ἐνταγέντων καὶ αὐτὸς πέτρος Ἱεροσολύμων τὴν καὶ αὐτοῦ ψῆφον ἐποιήσατο· καὶ ἐν τούτοις δέ τινα κατὰ σεβήρου εἰσί I φλαβίου $O^{eIΛ}$ βελισαρίου $O^{vIΛ}$ 17 χρόνων om. I 20 σεκρέτῳ O^{e} αὐτοῦ $O^{eIΛ}$ 21 αὐτοῦ $O^{eIΛ}$ 25 νῦν I εὖ O 26 τῆσ ὁσίασ O^{av} 27 πόλεως om. O^{rI} 29 ἐπέτρεπεν O 30 προκαλέσασθαι O^{r} καταφανεῖ O^{v} 33 βασιλευούσησ O^{e} 35 μοναχοὶ O^{arvI} οἱ ὁσιώτατοι μοναχοὶ O^{e} 36 εὐαγεστάτη O^{rvI} εὐαγεστάτω O^{s}

43 Ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος πατριάρχης καὶ ἡ εὐαγὴς σύνοδος εἶπε· Προσκα-
L V 277 λείσθωσαν οἱ θεοφιλέστατοι ἀρχιμανδρῖται καὶ μοναχοί.

44 Ἐλισσαῖος διάκονος καὶ νοτάριος ἐν μέσωι καταστὰς εἶπε· Κατὰ τὴν κέλευσιν τῆς ὑμετέρας μακαριότητος πάρεισιν οἱ θεοσεβέστατοι ἀρχιμανδρῖται καὶ μοναχοί.

45 Ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος πατριάρχης καὶ ἡ εὐαγὴς σύνοδος εἶπε· Κατὰ τὴν
M VIII 1166 πρώτην τάξιν ὁ πανευσεβὴς νόμος τοῦ κρατίστου καὶ θεοφυλάκτου ἡμῶν βασιλέως προσφόρως ἀναγινωσκέσθω καὶ ἠγείσθω τῶν πραττομένων.

46 Καὶ ἀνεγνώσθη ὁ αὐτὸς θεῖος νόμος διὰ Ἐλισσαίου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ νοταρίου καὶ προλάμπει τῶν πραττομένων ἐπὶ λέξεως οὕτως ἔχων ὡς προγέγραπται.

47 Ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος πατριάρχης καὶ ἡ εὐαγὴς σύνοδος εἶπεν· Ἀναγινωσκέσθω καὶ τὰ ὅσια γράμματα τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου τῆς βασιλευούσης πόλεως Μηνᾶ.

Καὶ μεταχειρισάμενος ταῦτα ὁ μνημονευθεὶς θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος Ἐλισσαῖος ἀνέγνω καὶ ἐγγέγραπται τοῖς πεπραγμένοις ἐπὶ λέξεως οὕτως ἔχοντα

48 Τῶι τὰ πάντα θεοφιλεστάτωι καὶ ὁσιωτάτωι ἀδελφῶι καὶ συλλειτουργῶι Πέτρωι Μηνᾶς ἐν κυρίωι χαίρειν. Τῶν καθ' ὑμᾶς θεοφιλῶν ἀνδρῶν καὶ μόνον μνημονεύοντες εὐφραινόμεθα. οἶδε γὰρ καὶ χωρὶς τῆς κατὰ πρόσωπον ἐντεύξεως ψυχὴν ἐπιτέρπειν ἡ πρὸς αὐτοὺς δι' ἐπιστολῶν ὁμιλία. κατ' αὐτὸ οὖν καὶ μόνον νῦν τὸ κινηθῆναί με πρὸς τὸ γράφειν ἐξ αὐτῆς τῆς ἐπὶ τὸ προσειπεῖν ὑμᾶς ροπῆς ἐτέρφθην ὡς ἐπὶ παντὶ πλούτωι.
Cant. 1, 3 μύρον γὰρ ἐκκενωθὲν ὄνομά σοι, ὥστε καὶ μὴ παρόντος, ἀλλὰ καὶ μήκοθεν ὄντος συναισθανόμεθα τῆς εὐωδίας. τὴν ὑπερβολὴν τῶν ὑμετέρων τρόπων κατ' αὐτὸ τῆς καρδίας μου μέσον ἐθέμην· εὐφροσύνης πληρούμεθα τῶν ὑμετέρων πλεονεκτημάτων ἀκούοντες τὰς ἀρετάς. λόγος τῆς σῆς θεοφιλείας πολὺς καθ' ἡμέραν. τὰ ἐν ὑμῖν κατορθώματα πολλοὶ μὲν διηγοῦνται, ἐξαιρέτως δὲ ὁ κοινὸς ἀδελφός, μᾶλλον δὲ εἰπεῖν, ὁ κοινὸς εὐεργέτης ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος Εὐσέβιος. ἀλήθειαν ἐρῶ καὶ οὐ ψεύδομαι. πολὺς παντοίως καὶ συνεχὴς ὁ περὶ ὑμῶν λόγος, μάλιστα παρὰ τῆς αὐτοῦ ὁσιότητος. ὃς ἡδέως διηγεῖται τὰ καθ' ὑμᾶς, ὡς πίστις ὀρθή, ἄμεμπτος βίος, πραότης πολλὴ καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν πᾶς ὁ χορὸς τῶν ἀρετῶν ἐν ὑμῖν ἐδόθη παρὰ θεοῦ, ὥστε καὶ τὸν Ἰακώβου δέξασθαι θρόνον καὶ φύλακα γενέσθαι τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. τοιγαροῦν καὶ Σεβῆρον ὡς βλάσφημον ὁ ὑμέτερος θρόνος κατηγωνίσατο. τῶν μετὰ ταῦτα καρπῶν ἡ σὴ παρέσχεν ἡμῖν ὁσιότης τὰ σπέρματα· γεγόναμεν ὑμῖν ἐπὶ Σεβήρωι σύμψηφοι. πέφηνε τούτωι καὶ Πέτρος παρόμοιος, ὃς εἰ καὶ παρ' ἑτέρων ἤδη καθήιρητο, τῆς αὐτῆς ἐκείνωι καὶ παρ' ἡμῶν τετύχηκε κατακρίσεως. εἰς τὴν ὁμοίαν ἐάλωσαν Ἀνθιμός τε καὶ Ζωόρας ἐμπεπτωκότες πλάνην· ἴσης καὶ τούτων ἑκάτερος ἠξίωται τῆς ποινῆς. κεκοινωνήκασιν ἡμῖν ἐφ' ἅπασι τούτοις οἵ τε ἐκ τῆς πρεσβυτέρας παραγενόμενοι Ῥώμης καὶ ὅσοι τῆς εὐαγοῦς ἡμῶν ἐνεδήμουν συνόδου. σπουδὴν ἄγρυπνον καὶ θεοφιλῆ πρόνοιαν τούτοις ἅπασι συνεισήνεγκαν καὶ οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ οἱ ἐκ τῆς ὑμετέρας φιλοχρίστου χώρας τῆι βασιλίδι ἐνδημοῦντες πόλει. αὐτὰς τοίνυν ὑμῖν

O [= acrv], I

1–3 Προσκαλείσθωσαν – εἶπε om. O^r 1/2 Προσκαλείσθωσαν] εἰσίτωσαν I 2 μοναχοί] μοναχοί· καὶ εἰσελθόντων αὐτῶν I 3 Ἐλισσαῖος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος I ἐν – καταστὰς om. I 9 ἔχων οὕτως O^e 11 τοῦ – πατριάρχου om. I 13 θεοφιλέστατος I om. O^{av} 14 ἐγγέγραπτο O^a 15 inser. ἐπιστολὴ μηνᾶ πατριάρχου κωνσταντινουπόλεως πρὸς πέτρον ἀρχιεπίσκοπον ἱεροσολύμων I ὁσιωτάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ I 16 ἡμᾶς O^v 17 γὰρ om. O^r ἐντάξεως O^v 18 νῦν – με O^{aev} τὸ κινηθῆναι με νῦν O^rI 20 σου O^{av}Λ καὶ[3] om. O^eIΛ 22 μου om. O^e τὸ I ἐθέμεθα I ἡμετέρων O^{av} 24 ἐκδιηγοῦνται I εἰπεῖν om. O^e 26 καὶ IΛ om. O 26 ὃς] ἧς O^r 28 ἐν om. I διὰ Ἰακώβου O^{arv} 29/30 θρόνος] λόγος O^a 33 ἐάλοσαν O^r πλάνη O^v 35 ῥώμης παραγενόμενοι I 36 θεοφιλεῖ O^v συνεισήνεγκας O^r 37 αὐτὸς O^rI ἡμῖν O^{av}

τὰς ἐφ' ἅπασι τούτοις συστάσας τῶν ὑπομνημάτων ἀπεστάλκαμεν πράξεις. γίνεσθε τοιγαροῦν ἐπὶ μὲν Σεβήρωι τοῖς τε παρ' ὑμῶν αὐτῶν τοῖς τε ὑφ' ἡμῶν κεκριμένοις σύμψηφοι, ἐπὶ δὲ Πέτρωι καὶ Ζωόραι καὶ Ἀνθίμωι τοῖς ὑφ' ἡμῶν τε αὖθις καὶ τῶν ἄλλων ὡς εἰπεῖν L V 280
ἁπάντων δεδοκιμασμένοις ἀκολουθῆσαι μὴ κατοκνήσητε. καὶ γὰρ ἂν εἴη διαφερόντως ὑμέτερον τοῖς μὲν ἀρχὴν αὐτόθεν παρασχέσθαι τῆς ἀπαλλαγῆς τῶν φαύλων, τοῖς δὲ κἂν M VIII 1167
εἴη δεδομένα παρ' ἑτέρων, ἀκολουθεῖν. καὶ δείξει μὲν ὑμῖν τὸ κατὰ μέρος ἡ τῶν πεπραγ- 6
μένων τάξις τε καὶ κατάστασις, πλὴν ἀλλ' ἐμφανῆ τε γενέσθαι παρ' ὑμῖν αὐτοῖς ταῦτα βουλόμεθα καὶ τὴν μὲν τούτων ἐμφάνειαν ἐφ' ἡμᾶς ἀποστείλατε τὴν ὑμετέραν τε καὶ τῶν ὑφ' ὑμᾶς θεοφιλῶν ἐπισκόπων ἐπὶ τοῖς πραχθεῖσι συναίνεσιν διὰ τῶν ὑποτεθησομένων αὐτοῖς δηλοῦντες γραμμάτων, αὐτὰ δὲ ταῦτα τὰ παρ' ἡμῶν ἀπεσταλμένα μένειν ἐάσατε 10
παρ' ὑμῖν τῆς τε ὑμῶν αὐτῶν ὁμολογίας ὀρθῆς τῆς τε τῶν πεπονθότων κακοδοξίας εἰς αἰῶνας ἐσόμενα σύμβολον. παρακαλῶ δὲ τὸ τάλαντον ὅπερ ἐπιστεύθητε, μὴ κατορύ- Mt. 25, 25
ξητε, ἀλλὰ τῆι μεταδόσει πολυπλασιάσατε. διαλέχθητε, μετάδοτε τῶν ὑμετέρων ἀληθῶν, μήποτε ἄρα φανείης ἀποδεσμεύων αὐτό· ἰδιοποιούμενοι τὰ κατ' ἐμὲ ὑπὲρ ἀδελφοῦ προσεύξασθε δέησιν καταπυκνοῦντες καὶ λέγοντες· κύριε εἰρήνην δὸς ἡμῖν· πάντα 15
γὰρ ἀπέδωκας ἡμῖν.

Πᾶσαν τὴν σὺν τῆι ὑμετέραι ὁσιότητι ἐν Χριστῶι ἀδελφότητα πλεῖστα προσαγορεύομεν. ἐρρωμένος ἐν κυρίωι ὑπερεύχου ἡμῶν, θεοφιλέστατε ἀδελφέ.

49 Ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος πατριάρχης καὶ ἡ εὐαγὴς σύνοδος εἶπεν· Εἰ τὰ κατὰ τὴν βασιλίδα πόλιν συνοδικῶς ἐψηφισμένα, ὧν μνήμην ποιεῖται ὁ θεῖος καὶ πανευσε- 20
βὴς νόμος καὶ ἡ τοῦ μνημονευθέντος ἁγιωτάτου πατριάρχου ἐπιστολή, Ἐλισσαῖος μεταχειρίζεται ὁ θεοσεβὴς νοτάριος, διδασκέτω.

50 Ἐλισσαῖος νοτάριος εἶπε· Διδάσκω τὴν ὑμετέραν μακαριότητα καὶ τὴν παροῦσαν εὐαγῆ σύνοδον ὡς σὺν τῆι ἀναγνωσθείσηι τιμίαι ἐπιστολῆι τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου τῆς βασιλευούσης πόλεως Μηνᾶ καὶ τὰ ὑπομνήματα ἃ ἀπεστάλη παρὰ τῆς αὐτοῦ μακα- 25
ριότητος, τά τε ἐπὶ τῆι καθαιρέσει πραχθέντα Ἀνθίμου, ὃς πρώην γέγονε τῆς Τραπεζουντίων ἐπίσκοπος, καὶ τὰ ἐπὶ τῶι ἀναθεματισμῶι Σεβήρου καὶ Πέτρου καὶ Ζωόρα μετὰ χεῖράς ἐστί μοι. κατὰ τοίνυν τὸ παριστάμενον τῆι ὑμετέραι ἁγιωσύνηι καὶ τῆι ἁγίαι συνόδωι τὴν τούτων ποιοῦμαι ἐμφάνειαν.

51 Ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος πατριάρχης καὶ ἡ εὐαγὴς σύνοδος εἶπε· Τέως 30
τὰ ἐπὶ Ἀνθίμωι πεπραγμένα δῆλα γινέσθω διὰ τῆς ἀναγνώσεως ἐγγραφόμενα τοῖς ὑφ' ἡμῖν πραττομένοις. οὕτω γὰρ καθ' ἑτέραν εἰσόμεθα καὶ τὰ ἐπὶ τῶι ἀναθεματισμῶι παρακολουθήσαντα Σεβήρου καὶ Πέτρου καὶ Ζωόρα τῶν δυσσεβεστάτων, κἂν τὰ μάλιστα οὐκ ἄγνωστα ἡμῖν ταῦτα καθέστηκε.

Καὶ παραλαβὼν τὰ ἐπὶ Ἀνθίμωι πεπραγμένα Ἐλισσαῖος ὁ θεοσεβέστατος νοτάριος 35
καὶ διάκονος διῆλθε καὶ ἐγγέγραπται τοῖς νῦν πραττομένοις ἐπὶ λέξεως ἔχοντα οὕτως

O [= aerv], I

1 ἀπέσταλκα I γένεσθε O^c 2 ὑμῶν O^{cI} ἡμῶν $O^{arv}\Lambda$ τοῖσ τε O καὶ τοῖς I ἡμῶν O^c corr., O^{v}I ὑμῶν $O^{aer}\Lambda$ 3 ὑμῶν O^a 6 διδομένα O^v δεδογμένα I 8 μὲν om. I ἀποστεῖλαι I 9 ἡμᾶσ O^{rv} ὑποτεθεισαμένων O^r ἀποτεθησομένων O^{av} 10 δηλοῦντασ I ταῦτα I om. O ἐπεσταλμένα I 11 ἡμῶν I 12 ἐπίθητε O^v 14 ἀγαθῶν I αὐτά I 15 προσάξασθε O^v δέησιν O^{ar} τὴν δέησιν I δεήσεσιν O^{ev} 17 σὺν] σὴν O^v ἡμετέρα O^v 17/18 post προσαγορεύομεν ins. ὑπογραφή O^{arv} 20 πεπραγμένα πόλιν καὶ $O^e\Lambda$ πόλιν καὶ O^r ποιεῖτε O^a 22 διδασκέσθω O^r 23 διδάσκων O^v 26 προαχθέντα O^v 27 τῶι om. O^e 31 γενέσθω I 32 ἡμῶν O^rI τῶι om. O^e 33 σεβήρου καὶ πέτρου παρακολουθήσαντα καὶ Ζωόρα O^a δυσσεβῶν O^rI 35 ἐλισσαῖοσ $O^e\Lambda$ om. $O^{arv}I$ 36 ἐγγέγραπτο O^a

52
L V 4
M VIII 878
d. 2. m. Mai
a. 536

Μετὰ τὴν ὑπατείαν Φλ' Βελισσαρίου τοῦ λαμπροτάτου τῇι πρὸ ἓξ Νόνων Μαίων ἰνδικτιῶνος ῑδ ἐν τῇι φιλοχρίστωι καὶ βασιλευούσηι Κωνστατινουπόλει Ῥώμηι προκαθεζομένου τοῦ δεσπότου ἡμῶν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ πατριάρχου Μηνᾶ ἐν τῶι μεσαύλωι τῶι δυτικῶι τοῦ σεβασμίου οἴκου τῆς δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας ἐνδόξου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας τοῦ ὄντος πλησίον τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας

καὶ ἐκ μὲν τοῦ δεξιοῦ μέρους συνεδρευόντων αὐτῶι καὶ συνακροωμένων κατὰ εὐσεβῆ κέλευσιν τοῦ φιλοχρίστου καὶ θεοφυλάκτου ἡμῶν βασιλέως Ἰουστινιανοῦ τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων

2 Σαβίνου τοῦ Κανουσίου
3 Ἐπιφανίου Ἐκλάνων
4 Ἀστερίου Σαλέρνων
5 Ῥουστίκου Φεσούλων
6 Λέοντος Νόλου

τῶν πάντων ἐκ τῆς Ἰταλῶν χώρας πρώην μὲν ἀπεσταλμένων ἐκ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, ὕστερον δὲ συνόντων παραγενομένωι ἐνταῦθα Ἀγαπητῶι τῶι τῆς ἁγίας μνήμης γενομένωι πάπαι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης

L V 5
7 Πέτρου τῆς Ἰουστινιανουπόλεως τῆς μητροπόλεως τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν ἐπαρχίας
8 Ζαχαρίου τῆς Μιτυληναίων μητροπόλεως
9 Μάρκου τῆς μητροπόλεως Ἀπαμείας τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας
10 Αὐξεντίου τῆς Σηλυβρηνῶν μητροπόλεως
11 Θαλασσίου τῆς μητροπόλεως Βηρυτοῦ
12 Μεγάλου τῆς μητροπόλεως Βεροίας
13 Ἰωάννου Γαβάλων
14 Ἰωάννου Βοσπόρου
15 Δομετιανοῦ τοῦ Ζηκχῶν ἔθνους
16 Χριστοφόρου Πορφυρεῶνος ἐπαρχίας Φοινίκης παράλου
17 Ἀρχελάου Κωρύκου
18 Δαυίθου Κιρκησίου
19 Αἰθερίου Μαριάμμης
20 Ἀλεξάνδρου Βαρκουσῶν
21 Δόμνου Μαξιμιανουπόλεως τῆς δευτέρας Παλαιστίνης
22 Ἀναστασίου Ἰωτάβης
23 Ἰωάννου Ζωόρων
24 Ἀνδρέου τοῦ Πανίου
25 Ἐπιτυγχάνου Γέρμης ἐπαρχίας Ἑλλησπόντου
26 Παύλου τοῦ Στεκτορίου
27 Ἀνδρέου Πελτῶν
28 Θεοδώρου Μηροῦ
29 Θεοδωρίτου Ἀλίνδων

ἐκ δὲ τοῦ εὐωνύμου μέρους

O [acrv. 1

1 inscr. πεπραγμένα ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ ἀνθέμιον παρὰ μηνᾶ πατριάρχου καὶ τῆς μετ' αὐτοῦ συνόδου l 1 φλαβίου O^{e}IΛ νόννων O^{ae}rl 2 νέα ῥώμη O^{ae}Λ 10—14 om. Orl 15 πάντων om. l 16 τῶι om. Or 18—41 om. Orl 22 συληβρηνῶν O 24 βερροίας O^{e} 30 κιρκισίων O^{av} 37 ἐπιτυγχάνοντος O^{a}

30 Ὑπατίου τῆς μητροπόλεως Ἐφέσου
31 Κωνσταντίνου Ἡρακλείας τῆς μητροπόλεως Εὐρώπης
32 Θεαγένους τῆς μητροπόλεως Συνάδων
33 Βάκχου Ἀντιοχείας τῆς μητροπόλεως Πισιδίας
34 Ἱλαριανοῦ τῆς μητροπόλεως Πέργης
35 Βοσπορίου Νεοκαισαρείας τῆς μητροπόλεως Πόντου Πολεμωνιακοῦ
36 Παύλου τῆς μητροπόλεως Τυάνων
37 Ἀκακίου τῆς μητροπόλεως Πισινοῦντος
38 Ἐπικτήτου Κλαυδιουπόλεως τῆς μητροπόλεως Ὀνωριάδος
39 Τιμοθέου τῆς μητροπόλεως Βερόης
40 Ἐπιφανίου Ἡρακλείας τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας
41 Ἀβραμίου Κρατίας
42 Ἀλεξάνδρου Κολωνείας τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν ἐπαρχίας
43 Ἀστερίου Ἀμάστρεως
44 Εὐγενίου Τίου
45 Ἰωάννου Καισαρείας τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας
46 Κυριακοῦ Θεοδοσιουπόλεως τῆς Φρυγῶν Πακατιανῶν ἐπαρχίας
47 Ἰωάννου Τραιανουπόλεως
48 Θεοδότου Εὐροίας Παλαιᾶς Ἠπείρου M VIII 879
49 Ἀνδρέου Ἀμύζωνος
50 Φλαβιανοῦ Κοτένων
51 Ἠλίου Ἀδριανῶν τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας
52 Μακεδονίου Βριάνων
53 καὶ Ἁρμονίου Καλλιπόλεως
54-57 συμπαρόντων δὲ αὐτῶι καὶ συνακροωμένων καὶ Θεοφάνους καὶ Πελαγίου τῶν θεοφιλεστάτων διακόνων τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας καὶ Μηνᾶ καὶ Πέτρου τῶν θεοσεβεστάτων νοταρίων καί τινων εὐλαβεστάτων ὑποδιακόνων καὶ ἐκδίκων καὶ λοιπῶν κληρικῶν τοῦ αὐτοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου, οἳ καὶ συνόντες ἔτυχον παραγενομένωι ἐνταῦθα Ἀγαπητῶι τῶι τῆς ἁγίας μνήμης γενομένωι πάπαι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης
58. 59 καὶ Μάγνου πρεσβυτέρου καὶ Ἡρακλείου διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίων Ἐφραιμίου τοῦ ὁσιωτάτου πατριάρχου τῆς ἐν Θεουπόλει ἁγιωτάτης ἐκκλησίας
60 Σαβίνου διακόνου τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως πληροῦντος τὰς ἀποκρίσεις Πέτρου τοῦ ὁσιωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων
61 Στεφάνου διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίου Σωτηρίχου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Καισαρείας τῆς μητροπόλεως Καππαδοκίας πρώτης
62 Γαιανοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἀποκρισιαρίου Ἐλπιδίου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Ἀγκύρας τῆς μητροπόλεως Γαλατίας πρώτης
63. 64 Διονυσίου καὶ Καλλινίκου διακόνων καὶ ἀποκρισιαρίων Φωτίου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου τῆς μητροπόλεως Κορίνθου
παρόντος δὲ καὶ τοῦ εὐλαβοῦς κλήρου τῆς βασιλευούσης πόλεως

O [= aerv], I
1 ὑπάτου O^{v} 4—24 Βάκχου — Καλλιπόλεως] καὶ τῶν λοιπῶν $O^{r}I$ 4 πισσιδίασ O^{ev} 6 νεοκαισσαρείασ O^{v} 8 πισσινοῦντος O^{ev} 17/18 τῆς Φρυγῶν — Τραιανουπόλεως om. O^{v} 17 καππατιανῶν O^{a} 21 κοτεννῶν O^{av} 24 καλλιουπόλεωσ O^{av} 25 αὐτῶι om. $O^{r}I$ 25—31 καὶ Θεοφάνους — ἀποκρισιαρίων om. O^{r} 25—30 καὶ Θεοφάνους — Ῥώμης καὶ om. I 31 καὶ^{3} O^{av} τῶν O^{e} om. I 32 ἁγιωτάτου O^{e} Θεουπόλει] θεουπόλεωσ O^{r} 33/34 πληροῦντοσ — ἱεροσολύμων σαβίνου — ἀναστάσεωσ O^{r} 35—40 om. $O^{r}I$

53 Εὐφήμιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπε· Μαριανοῦ τοῦ θεοσεβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου μονῆς τῆς ἐπικαλουμένης Δαλματίου τοῦ τῆς θεοφιλοῦς μνήμης καὶ ἐξάρχου τῶν ἐπὶ τῆς βασιλευούσης ταύτης πόλεως διακειμένων εὐαγῶν μοναστηρίων καὶ τῶν λοιπῶν εὐαγῶν ἡγουμένων τῶν κατὰ τὴν φιλόχριστον ταύτην πόλιν καθεστώτων εὐαγῶν μοναστηρίων καὶ πρός γε τῶν ἐνδημούντων ταύτῃ τῇ βασιλίδι πόλει εὐαγῶν μοναχῶν τελούντων ὑπὸ Θεούπολιν καὶ τὰ Ἱεροσόλυμα δεήσεις
L V 8 ἀνατεινάντων τῶι εὐσεβεστάτωι καὶ θεοφυλάκτωι ἡμῶν βασιλεῖ θεσπίσαι κατηξίωσε τὸ αὐτοῦ κράτος τούς τε παρόντας ὁσιωτάτους ἐπισκόπους ἐκ τῆς Ἰταλῶν χώρας καὶ προσέτι γε τοὺς θεοφιλεστάτους ἀρχιδιακόνους τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας καὶ τοὺς εὐλαβεστάτους νοταρίους καὶ ἐκδίκους τοῦ αὐτοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἐνταῦθα παραγεγονότας, οἳ καὶ συνῆσαν Ἀγαπητῶι τῶι τῆς ὁσίας μνήμης γενομένωι πάπαι τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ τοὺς ἄλλους γε μὴν ἅπαντας τοὺς ἐνδημοῦντας θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους παρὰ τὴν ὑμετέραν μακαριότητα συνελθεῖν, ἐφ' ᾧι δήλων ὑμῖν γινομένων τῶν ἐπιδεδομένων τῇι αὐτῶν γαληνότητι δεήσεων καὶ ὧν ἂν προσαγγεῖλαι βουληθεῖεν οἱ ταύτας ἐπιδεδωκότες, τὰ τοῖς εὐαγέσι κανόσι δοκοῦντα καὶ τῇι ἐκκλησιαστικῇι τάξει προσήκοντα πρὸς ἔργον ἀχθῆναι. ἐπεὶ τοίνυν πάρεισι μέν, ὡς βασιλεῖ τῶι μεγάλωι παρέστη, πάντες οἱ τὸν ἱερὸν ὑμῶν πληροῦντες σύλλογον, παραφυλάττουσι δὲ τὸ εὐαγὲς ὑμῶν σήκρητον οἵ τε εἰρημένοι εὐλαβέστατοι μοναχοὶ καὶ Θεόδωρος ὁ περίβλεπτος ῥαιφερενδάριος παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν πρὸς τοῦτο ἀπεσταλμένος δεσπότου, ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον.

54 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Εἰσίτωσαν ὅ τε μνημονευθεὶς περίβλεπτος ῥαιφερενδάριος Θεόδωρος καὶ οἱ ἐξονομασθέντες εὐλαβέστατοι ἄνδρες.

55 Καὶ εἰσῆλθε Θεόδωρός τε ὁ περίβλεπτος τριβοῦνος νοτάριος καὶ ῥαιφερενδάριος τοῦ θεοφυλάκτου ἡμῶν βασιλέως καὶ Μαριανὸς ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Δαλματίου τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης καὶ ἔξαρχος καὶ σὺν αὐτοῖς οἱ θεοσεβέστατοι πρεσβύτεροι καὶ ἀρχιμανδρῖται τῶν κατὰ τήνδε τὴν βασιλίδα πόλιν εὐαγῶν μοναστηρίων

1 Ἀγαπητὸς τῆς Δίου
2 Διόσκορος τῆς ἁγίας Εὐφημίας
3 Ἀγάπιος τῆς Θαλασσίου
4 Παῦλος τῶν Ῥωμαίων
5 Ἀντωνῖνος τῆς Εὐσεβίου
6 Στέφανος τῆς Ὀλυμπίου
7 Ἀναστάσιος τῶν Ῥωμαίων
8 Δημήτριος τῆς Φωκᾶ
9 Κυριακὸς τῆς Εὐφημίου
10 Ζωίλος τῆς Θεοδότου
11 Ἰουλιανὸς τῆς Εὐφημίου
12 Στέφανος τῶν Προμώτου
13 Ζήνων τῆς ἁγίας θεοτόκου ἐν τῇι πηγῇι

O [-- aerv], I

1 πριμμικήριοσ OI μαρινιανοῦ O^e 2 δαλμάτου O^{av} 4 μοναστηρίων] μοναστηρίων καὶ πρόσ γε τῶν ἐνδημούντων O^a 4/5 καὶ τῶν λοιπῶν — μοναστηρίων om. O^{rl} 5/6 τῇ βασιλίδι ταύτη I 6 εὐλαβῶν I 11 ἁγίασ O^e 14 ὑμῖν in ἡμῖν corr. O^e αὐτῶν O^{arv}I [plur. maiest.] αὐτοῦ O^e 15 προαγγεῖλαι O^e 15/16 οἱ ταύτασ — δοκοῦντα καὶ om. O^v 16 τοίνυν om. I 17 παρέστησαν O^{arv} 18 σέκρετον O^e 19 ῥαιφερενδάριοσ O^{erv}I semper ῥαιφενδάριοσ O^a 19/20 πρὸσ — δεσπότου] βασιλέωσ πρὸσ τοῦτο ἀπεσταλμένοσ O^{rl} 21 ἐπίσκοποσ O^{arv} 23 εἰσῆλθον O^eΛ τε om. I 24 μαρινιανὸσ O^e θεοσεβέστατοσ O^e 25 δαλμάτου O^{av} οἱ I om. O 27—p. 130, 29 om. O^{rl} 30 τῆσ O^{av} 34 post 30 coll. O^{av} 36. 37 om. O^eΛ 38 προμότου O^e

14 Ἀλέξανδρος τοῦ καλαμίου
15 Δάδας τῆς Καιουμᾶ
16 Ῥόδων τῆς Θεοδώρου
17 Γεννάδιος τῆς Κυριακοῦ
18 Θεόδωρος τῆς Μαρωνίου
19 Σίλας τῆς Ἠλία
20 Παῦλος τῆς Σαμουήλου
21 Ἰωάννης τῆς Θεοδώρου
22 Κυρίων τῶν Αἰγυπτίων
23 Βασίλειος τῆς Κυρακωνᾶ
24 Ἰωάννης τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ ἐν τοῖς Μοδέστου
25 Μάρκος τῆς Θεοδώρου
26 Φλαβιανὸς πρεσβύτερος καὶ δευτεράριος τῆς Μοδέστου τῶν Λυκαόνων
27 Μαρῖνος τῆς Παύλου
28 Θεόκτιστος τῆς ἁγίας θεοτόκου πλησίον τῶν Ἰώβ
29 Θεόδωρος τῆς Τρύφωνος
30 Κοσμᾶς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἐν τοῖς Στουδίου
31 Πέτρος τῆς ἁγίας θεοτόκου καὶ τοῦ ἁγίου Διομήδους ἐν Ἱερουσαλήμ
32 Ἐλευθέριος τοῦ ἁγίου Κυριακοῦ
33 Ἀλέξανδρος τῆς Ἀβραμίου
34 Θεόδωρος τῆς Ἰώβ
35 Τρύφων τῆς Ἐλπιδίου
36 Στέφανος τῆς Κώνστα
37 Βαβύλας τῆς Δανιὴλ ἐν τῶι στύλωι
38 Ἰωάννης τῆς Ἀναστασίου
39 Ἀνθέμιος τῆς Νέωνος
40 Ἰωάννης τοῦ ἁγίου Μιχαὴλ τῶν Χαρσίου
41 Ἰωάννης τῆς Μάρα πλησίον τῆς Ἀετίου κινστέρνης
42 Φωκᾶς τῆς Ἰωνᾶ πλησίον τοῦ Δευτέρου
43 Ζώσιμος τῆς Εὐτυχίου τῶν Λυκαόνων
44 Τιμόθεος τῆς Ἀστερίου
45 Στρατόνικος τῆς Δομετίου
46 Πολυχρόνιος τοῦ αἰθρίου
47 Ἀνδρέας τῶν Ῥωμαίων πλησίον τῆς κινστέρνης
48 Μαρτύριος τῆς Πέτρου πλησίον τῶν Ἀποστόλων
49 Ἀνδρέας τῆς ἁγίας θεοτόκου πλησίον τοῦ ἁγίου Λουκᾶ
50 Μάρκος τοῦ ἁγίου Κυρίκου
51 Ἰάκωβος τῆς Ἀβίβου Σύρος
52 Ἀττικὸς τῶν Εὐκρατάδων
53 Ἰωσὴφ τῆς ἁγίας θεοτόκου ἐν τῶι λιθοστρώτωι
54 Παῦλος τοῦ ἁγιωτάτου ἀποστόλου Πέτρου πλησίον τοῦ παλατίου
55 Ἀναστάσιος πρεσβύτερος καὶ δευτεράριος τοῦ ἁγίου Φιλίππου ἐν τῶι βρεφο- L V 9
τροφείωι

O [acv]
7 σαμοήλου O[acv] σαμουηλίου O[e] 8 *Theodori in petra Dominicus* [i. e. Κυριακός] *Syriorum* Λ
10 τοῦ O[acv] 13 δευτεριάριοσ O[acv] 26 ἄνθιμοσ O[acv] 27 χαρισίου O[e] 28 ἀετοῦ O[acv]
32 στρατόνιοσ O[acv] *Domecii martyris* Λ 33 *sancti Michaelis in Ethrio* Λ 35 *apostolos sive*
Valentini et Dandati Λ 37 κηρύκου O[e] 41 ἁγίου O[e] 42 δευτεριάριοσ O[acv]

56 Γεώργιος τῆς Κύρου
57 Εὐσέβιος τῆς Συμεωνίου
58 Ζωτικὸς τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου πλησίον τῆς Σατορνίνου πόρτης καὶ τῶν ὑπὸ Θεούπολιν
59 Παῦλος μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος μονῆς τῆς Μάρωνος
60 Σεβηριανὸς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Ζωόρα τῶν Θερμῶν Σύρος
61 Κασσισᾶς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Λουκᾶ Σύρος
62 Συμεώνης διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς Ἰακώβου
63 Ἰωάννης διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς Θεοδώρου
64 Στέφανος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Εὐξηρίου
65 Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ κυρίου Θωμᾶ Σύρος
66 Θωμᾶς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς μονῆς Ἀαρὼν Σύρος
67 Φωτεινός μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος μονῆς τοῦ ἁγίου Στεφάνου
68 Θεόδωρος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς ἐκκλησίας Ἐρινδηληνῶν
69 Σέργιος πρεσβύτερος καὶ περιοδευτής
οἱ πάντες πράττοντες ὑπέρ τε ἑαυτῶν καὶ τῶν λοιπῶν,
ἔτι μὴν καὶ τῶν ὑπὸ τοὺς ἁγίους Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν τόπους
M VIII 883 70 Δομετιανὸς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου
71 Ἡσύχιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου
72 Κασιανὸς πρεσβύτερος τῆς λαύρας τοῦ μακαρίου Σάββα
73 Κυριακὸς πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τῶν πυργίων τοῦ Ἰορδάνου
74 Νέσταβος πρεσβύτερος λαύρας τοῦ μακαρίου Φιρμίνου
75 Τερέντιος πρεσβύτερος τῆς Νέας λαύρας
76 Λεόντιος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος καὶ τοποτηρητὴς τῆς ἐρήμου πάσης
77 Τραιανὸς πρεσβύτερος τῶν πυργίων τοῦ Ἰορδάνου
78 Πολύευκτος διάκονος τῆς μονῆς τοῦ ἀββᾶ Θεοδοσίου
79 Θεόδωρος διάκονος καὶ μοναχὸς τῆς Νέας λαύρας
80 Κύρικος διάκονος καὶ μοναχὸς τῆς αὐτῆς Νέας λαύρας
81 Ἀναστάσιος διάκονος μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου
82 Μάμας μοναχὸς τῆς αὐτῆς μονῆς
83 Ἰωάννης μοναχὸς τῆς αὐτῆς μονῆς
84 Ἰουλιανὸς μοναχὸς μονῆς τοῦ ἀββᾶ Θεοδοσίου
οἱ πάντες πράττοντες ὑπέρ τε ἑαυτῶν καὶ τῶν οἰκείων μονοστηρίων καὶ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν
85 Ἰωάννης πρεσβύτερος τῆς πεδιάδος καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν
86 Θεωνᾶς πρεσβύτερος τοῦ Σινᾶ ὄρους καὶ ἀποκρισιάριος τοῦ τε ὄρους καὶ τῆς ἐκκλησίας Φαρὰν καὶ λαύρας Ῥαιθοῦ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν
87 Στρατήγιος διάκονος καὶ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰωάννου ὑπὲρ πάντων τῶν ὑπὸ Σκυθόπολιν μοναχῶν.

56 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ἐν πρώτῃ τάξει διδαχθῆναι βουλόμεθα παρὰ Θεοδώρου τοῦ περιβλέπτου τὴν αἰτίαν δι' ἣν εἰς ἡμᾶς γέγονε.

57 Θεόδωρος ὁ περίβλεπτος τριβοῦνος νοτάριος καὶ ῥαιφερενδάριος τοῦ εὐσεβεστάτου δεσπότου εἶπε· Δεήσεις ἀνέτειναν οἱ παρόντες εὐλαβέστατοι μοναχοὶ τῷι θειοτάτῳι καὶ

O [= aev, r inde a 40], I [inde a 40]
6 σευκριανὸσ O^{a} 7 post 8 coll. O^{a} 10 *Euxeri Syrus* Λ 12 om. O^{av} 14 ἐρκωδηλινῶν O^{av} 18 ἁγίου καὶ μακαρίου O^{e} 19 ἀρχιμανδρίτης O^{e} ἀποκρισιάριοσ O^{av} 20, 22 λάβρασ O^{v} 28 om. O^{av} κήρυκοσ O^{e} 36 σινᾶ O^{a} ὄρους — ὄρους om. O^{a} 40 παρὰ ΙΛ καὶ παρὰ O 41 εἰσ O^{arv}I πρὸσ O^{e}Λ 43 ἡμῶν δεσπότου O^{e}Λ

καλλινίκωι ἡμῶν βασιλεῖ καὶ ταύτας θεσπίσαι κατηξίωσε τὸ αὐτῶν κράτος λαβόντα με διακομίσαι πρὸς τὴν ὑμετέραν ἁγιωσύνην, ἀγαγεῖν δὲ καὶ τοὺς εὐλαβεστάτους μοναχοὺς ἐφ' ὧι διδασκομένους ὑμᾶς τὰ παρ' αὐτῶν τὰ καλῶς ἔχειν τῆι ὑμετέραι μακαριότητι φαινόμενα κανονικῶς διατυπῶσαι. ταύτας τοίνυν ἔχων μετὰ χεῖρας ἐπιδίδωμι τῆι ὑμετέραι μακαριότητι πρὸς ἀνάγνωσιν.

58 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ἡ παρὰ τῶν εὐλαβεστάτων μοναχῶν ἐπιδοθεῖσα δέησις τῶι εὐσεβεστάτωι καὶ φιλοχρίστωι ἡμῶν δεσπότηι ὑποδεχθεῖσα δήλη γινέσθω. Καὶ λαβὼν Ἀκάκιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω

59 Βασιλεῖ θεοσεβεστάτωι καὶ πανευσεβεστάτωι αὐτοκράτορι αὐγούστωι Ἰουστινιανῶι δέησις καὶ ἱκεσία παρὰ Μαριανοῦ μοναχοῦ καὶ ἀρχιμανδρίτου μονῆς τοῦ μακαρίου Δαλματίου καὶ ἐξάρχου τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων τῆς βασιλίδος καὶ τῶν ταύτης ἀρχιμανδριτῶν καὶ παρὰ τῶν ἐνδημούντων ἐν αὐτῆι Ἱεροσολυμιτῶν καὶ τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ καὶ τῆς δευτέρας Συρίας ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν. Ὁ θεὸς ὁ μέγας καὶ θαυμαστός, δι' οὗ βασιλεῖς βασιλεύουσι καὶ δυνάσται κρατοῦσι γῆς, προγινώσκων τά τε ὄντα τά τε ἐσόμενα, κατανοήσας τὴν θεοφιλῆ καρδίαν τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας οἷα μόνος τὰ ἐν ταύταις ἐνθύμια διερευνᾶν δυνάμενος, καὶ ἰδὼν τόν τε προλαβόντα ὑπὲρ τῆς ὀρθῆς πίστεως ζῆλον τήν τε μέλλουσαν γίνεσθαι σπουδὴν ὑπὲρ τῆς νυνὶ κρατούσης ἐν ταῖς ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις καταστάσεως ἀνήγαγεν ἐπὶ τὸν βασιλικὸν θρόνον τὴν ὑμετέραν γαληνότητα καὶ τὴν ἐφ' ὑμῖν ἀπροσωπόληπτον αὐτοῦ κρίσιν πᾶσιν ἐπιδεῖξαι βουλόμενος προύθηκεν εἰς φανερὸν τὴν ὑμετέραν ἀγαθὴν ἐργασίαν, ἣν νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ὑπέρ τε τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης καὶ τιμῆς καὶ σεβάσματος τῆς τε ὀρθῆς πίστεως καὶ τῶν ἁγίων ποιεῖσθε πατέρων ὑπέρ τε τῆς εἰς τὸν πλησίον ἐξ ἀγάπης ἐλεημοσύνης. ἐλεημοσύναις γὰρ καὶ πίστεσιν ἀποκαθαίρεσθαι τὰς ἁμαρτίας μεμαθήκατε. τοῦτο δὴ τὸ τῆς ἀγαθῆς βουλῆς ἔργον διασκεδάσαι προθυμούμενοι Ἄνθιμος καὶ Σεβῆρος καὶ Πέτρος καὶ Ζωόρας καὶ οἱ τὰ ὅμοια τούτοις φρονοῦντες κατὰ πάντα χρόνον καὶ τρόπον θορύβους καὶ ταραχὰς ταῖς ἐκκλησίαις ἐμποιοῦντες οὐκ ἐπαύσαντο, τὴν μὲν γῆν καὶ τὰς πόλεις αἵμασιν ἁγίων καὶ ἑτέρων τινῶν καταμολύνοντες καὶ θορύβοις συσσαλεύοντες, τὸν δὲ ἀέρα καὶ τὰ τῶν ἀκουόντων ὦτα τοῖς κατὰ τῶν ἁγίων ἀναθεματισμοῖς μιάναντες, τὸ δὲ πέρας καὶ εἰς ταύτην τὴν βασιλίδα πόλιν εἰσφρήσαντες καὶ θυσιαστήρια ἐβδελυγμένα καὶ βαπτιστήρια ἀλλότρια ἐξ ἐναντίας τοῦ ἀληθινοῦ θυσιαστηρίου καὶ τῆς ἁγίας κολυμβήθρας κατὰ πολλοὺς καὶ περιφανεῖς τόπους τῆσδε τῆς πόλεως καὶ ἐν προαστείοις καὶ ἰδιωτικοῖς πηξάμενοι οἴκοις τὰ ἄθεσμα πράττοντες ἐν αὐτοῖς οὐ διαλιμπάνουσι τούς τε ἐν τοῖς οἴκοις διαφθείροντες καὶ αἰχμαλωτίζοντες κατὰ τὸν ἀπόστολον τοὺς ἐν αὐτοῖς ἁπλουστέρους πάντοτε μανθάνοντας καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυναμένους. τὸ δὲ δὴ μεῖζον καὶ ἐγκόλπιον ἡμῶν κακὸν Ἄνθιμος ὁ ποτὲ Τραπεζούντων προχειρισθεὶς ἐπίσκοπος. οὗτος γὰρ ἐκ πολλοῦ τὴν ἰδίαν ἐκκλησίαν καταλιπὼν καὶ πεπλασμένον βίον ἐγκρατείας ἀναλαβὼν καὶ συνδιαιτηθεὶς τοῖς εἰρημένοις αἱρετικοῖς καὶ τὰ ἐκείνοις ἀρέσκοντα ποιῶν τε καὶ λέγων οἷα νοσῶν τὴν ὁμοίαν ἐκείνοις αἱρετικὴν πλάνην ἠδυνήθη διὰ τῆς ἐκείνων

L V 12 — M VIII 886 — Prou. 8, 15. 16 — 2. Tim. 3, 6. 7 — PG 37, 331

O [= aerv], I

2 πρὸσ — ἁγιωσύνην διακομίσαι O^{av} 7 ἡμῶν om. I *suscepta* Λ ὑποδειχθεῖσα OI 8 γενέσθω I 9 inser. δέησις τῶν ἐν κωνσταντινουπόλει μοναχῶν πρὸς Ἰουστινιανὸν βασιλέα I 11 δαλμάτου O^{av} 16 ἐρευνᾶν O^{e} 16/17 προσλαβόντα O^{a} 22 ἐξ om. $O^{e}Λ$ 26 τόπον $O^{e}Λ$ 27 καταμολύναντεσ O^{aev} 28 σαλεύοντεσ $O^{r}I$ 29 δὲ ΙΛ δὴ O 29/30 ἑαυτοὺς εἰσφρήσαντες I 30 ἐβδελλυγμένα O^{e} 32 οἴκοισ $O^{er}I$ οἴκουσ τόποισ O^{av} 36 κακῶν ἡμῶν I τραπεζούντων [τραπεζουντίων I] προχειρισθεὶσ $O^{arv}I$ προχειρισθεὶσ τραπεζουντίων O^{e} 37/38 πεπλασμένον - - καὶ' om. $O^{arv}I$ 39 ἠδυνήθην O^{r}

συνάρσεως τὸν τῆσδε τῆς πόλεως θρόνον ὑφαρπάσαι παρὰ πάντας τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς καὶ κανόνας. ἐπεὶ οὖν πάντες οἱ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας τρόφιμοι περί τε τῆς τοῦ εἰρημένου Ἀνθίμου ἀθέσμου τε καὶ βιαίας προβολῆς περί τε τῶν εἰρημένων ἀνοσίων ἀνδρῶν καὶ τῶι θεῶι καὶ ὑμῖν δι' ὄχλου γινόμενοι οὐκ ἐπαύσαντο, ὑμεῖς δέ, εὐσεβέστατοι, καίπερ δυνάμενοι τούτους ἐξωθῆσαι ὅμως γοῦν κανονικὴν κρίσιν παρὰ τοῦ ἀρχιερέως τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἐπί τε αὐτῶι Ἀνθίμωι καὶ τοῖς εἰρημένοις αἱρετικοῖς καλῶς ποιοῦντες ἀκοῦσαι ἠβουλήθητε πειθόμενοι τῶι εἰπόντι ἐπερώτησον τὸν πατέρα σου καὶ ἀναγγελεῖ σοι, τοὺς πρεσβυτέρους σου καὶ ἐροῦσί σοι καὶ τῶι ἀποστόλωι λέγοντι πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς λόγον ἀποδώσοντες, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τῆιδε τῆι πόλει Ἀγαπητὸν τὸν ὄντως ἀγαπητὸν θεῶι καὶ ἀνθρώποις ἀρχιερέα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἐπὶ καθαιρέσει Ἀνθίμου τε καὶ τῶν εἰρημένων αἱρετικῶν ὥσπερ ποτὲ Πέτρον τὸν μέγαν τοῖς Ῥωμαίοις ἐπὶ καθαιρέσει τῆς Σίμωνος γοητείας. οὗτος οὖν ὁ τίμιος ἀνὴρ τὰ κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἀθέσμως τολμώμενα μαθὼν διά τε πλείστων καὶ ἡμετέρων λιβέλλων καὶ ταῦτα αὐτῆι ὄψει παραλαβὼν καθάπαξ οὐδὲ εἰς θέαν τὸν κατὰ τῶν κανόνων μανέντα Ἄνθιμον παραδέξασθαι ἠβουλήθη, ἀλλὰ τοῦτον δικαίως ἐξωθήσας τοῦ τῆσδε τῆς πόλεως ἀρχιερατικοῦ θρόνου συνεπαμυνούσης καὶ συνεπισχυούσης τῆι τε καθολικῆι πίστει καὶ τοῖς θείοις κανόσι τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας προεχειρίσατο τῆιδε τῆι ἐκκλησίαι τὸν ἐπὶ ὀρθῆι πίστει καὶ σώφρονι βίωι καὶ σεμνῆι πολιτείαι καὶ τῆι ἐγχειρισθείσηι αὐτῶι τῶν ἀσθενούντων διακονίαι μαρτυρούμενον Μηνᾶν τὸν ἁγιώτατον. ἐπὶ τούτοις πάλιν λιβέλλους περί τε Ἀνθίμου καὶ τῶν εἰρημένων αἱρετικῶν ἐπιδεδωκότες οἵ τε ἐνδημοῦντες τῆιδε τῆι πόλει Παλαιστινοὶ ἐπίσκοποι καὶ τῆς Ἀνατολικῆς διοικήσεως καὶ οἱ τῶν ἄλλων ἀρχιερέων ἀποκρισιάριοι καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ἐξητήσαμεν τὸν μὲν Ἄνθιμον οἷα Τραπεζούντων χρηματίζοντα ἐπίσκοπον ποιῆσαι τὸν ἐγνωσμένον τῶι ἀποστολικῶι θρόνωι λίβελλον καὶ ἐλευθερῶσαι ἑαυτὸν πάσης αἱρετικῆς πλάνης καὶ ἐξορμῆσαι ἐπὶ τὴν Τραπεζουντίων ἐκκλησίαν ἢ τοῦτο μὴ ἀνεχόμενον τελείως κατακριθῆναι καὶ πάσης ἀξίας ἱερατικῆς καὶ ἐνεργείας γυμνωθῆναι, ὥσπερ ὁ ἐν ἁγίοις Κελεστῖνος ἐπὶ Νεστορίωι τῶι δυσσεβεῖ διεπράξατο, ἑαυτὸν τῶι τοιούτωι κρίματι ὑποβαλόντα καὶ τὴν μετὰ τῶν αἱρετικῶν μερίδα ἀσπασάμενον καὶ τούτους τῆς ἰδίας ἐκκλησίας προτιμήσαντα, τοὺς δὲ εἰρημένους αἱρετικοὺς ἢ κανονικῶς προσελθεῖν τῆι ἐκκλησίαι ἢ παύσασθαι λοιπὸν τῶν κατ' αὐτῆς ἐπιβουλῶν καὶ παρασυνάξεων καὶ παραβαπτισμάτων καὶ τῆσδε τῆς πόλεως καὶ πάσης ἑτέρας ἐκδιωχθῆναι ὡς λυμεῶνας καὶ ἐπιβούλους οὐ μόνον τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς καλῶς ὑφ' ὑμῶν εὐνομουμένης πολιτείας, ἀξιώσαντες ταῦτα αὐτὸν εἰς γνῶσιν ἐνέγκαι τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας, ἐφ' ὧι δι' αὐτῆς εἰς πέρας τὰ παρ' ἡμῶν αἰτηθέντα ἀχθῆναι. ταύτας δὲ τὰς δικαίας ἡμῶν αἰτήσεις προφθάνων ὁ εἰρημένος δικαιότατος ἀνήρ, ἐπειδὴ ἀφανῆ ἑαυτὸν κατέστησεν ὁ Ἄνθιμος, συγκατεδίκασε τοῖς εἰρημένοις αἱρετικοῖς πάσης ἱερατικῆς ἀξίας καὶ ἐνεργείας γυμνώσας καὶ παντὸς ἐπισκοπικοῦ καὶ ὀρθοδόξου ὀνόματος ἄχρι μετανοίας τῶν αὐτῶι ἐπταισμένων, ἐξαποστείλας τοὺς ἡμετέρους λιβέλλους τῆι ὑμετέραι εὐσεβείαι ἐφ' ὧι τε τὰ ἐν αὐτοῖς δι' ὑμῶν εἰς πέρας

Deut. 32, 7
Hebr. 13, 17
L V 13
M VIII 887

25 cf. Coll. Auell. 167 p. 619, 22sq. 223 p. 683, 26

O [= aerv], I

4 ἡμῖν O^{eA} 9 ἡμῶν O^{arv} 10 ἡμῶν O^{arv} 13 μέγα O^{r} 15 πλείστων ἑτέρων I λιβέλλων ἡμετέρων $O^{arv}I$ 18 εὐσεβείασ $O^{arv}I$ βασιλείασ O^{eA} 22 παλαιστηνοι O^{e} ut solet 24 ἡμεῖς I ἡμεῖσ τὲ O τραπεζουντίων I χρηματίσαντα O^{e} 26 τὴν τῶν O^{r} 29 ὑποβάλλοντα O^{arv} 31 προελθεῖν O^{r} 34 ἡμῶν O^{rv} 34/35 ἐνέγκαι εἰσ γνῶσιν O^{e} 35—p. 133. 16 ἐφ' ὧι — εὐσεβείας om. O^{a} 36/37 δικαιότατοσ $O^{rv}I$ ὁσιώτατοσ O^{e} 39 ἡμετέρουσ O^{eA} εἰρημένουσ O^{arv}

ἀχθῆναι. συμβὰν δὲ οὕτω παρὰ τοῦ σοφῶς τὰ καθ' ἡμᾶς οἰκονομοῦντος θεοῦ προσελήφθη οὗτος ὁ τίμιος ἀνὴρ καὶ προσετέθη τοῖς πατράσιν αὐτοῦ τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἀγωνισάμενος καὶ τὸν δρόμον τελέσας καὶ τὴν πίστιν τηρήσας. ἐνορκοῦμεν οὖν τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν, εἰ καὶ τολμηρόν τι ποιοῦμεν, κατὰ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ὑπερασπίζοντος τῆς ὑμετέρας τιμίας βασιλείας καὶ πάντα ἐχθρὸν καὶ πολέμιον διὰ τὴν ὑμετέραν ὀρθὴν πίστιν ὑμῖν ὑποτάσσοντος μὴ παριδεῖν τὴν δικαίαν κρίσιν τοῦ εἰρημένου ἁγίου ἀνδρός, ἀλλὰ ταύτην ἐπεξελθεῖν τήν τε ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ καὶ πάντα τὸν κόσμον ἐλευθεροῦντας τῆς λύμης Ἀνθίμου τε καὶ τῶν εἰρημένων αἱρετικῶν. καὶ γὰρ καὶ τοῦ εἰρημένου ὁσίου ἀνδρὸς Ἀγαπητοῦ τῶιδε τῶι βίωι ἐνδημοῦντος μετὰ θεὸν εἰς τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν ἀποβλέποντες ταῦτα πέρας λαβεῖν παρ' ὑμῶν ἐξεδεχόμεθα. τὰ οὖν παρ' ἐκείνου δικαίως καὶ κανονικῶς κεκριμένα πληροῦντες καὶ διὰ γενικῆς ὑμῶν νομοθεσίας ταῦτα κυροῦντες καὶ τοιαῦτα τοῦ λοιποῦ τολμᾶσθαι ἀπαγορεύοντες τὴν μὲν ἐκείνου μακαρίαν ψυχὴν θεραπεύσετε, ἥτις ἐγγύτερον θεοῦ γενομένη, ὅσωι καὶ τοῦ δεσμοῦ τῆς γῆς τοῦ σαρκίου τούτου λέλυται καὶ παρρησίαν ἐκ τῶν οἰκείων ἀγαθῶν ἐκτήσατο ἔργων, πρεσβεύσει ὑπὲρ τῆς εἰρήνης καὶ σωτηρίας τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας, ὑμεῖς δὲ σὺν τῶι Δαβὶδ μετὰ παρρησίας πρὸς θεὸν κεκράξετε οὐχὶ τοὺς μισοῦντάς σε, κύριε, ἐμίσησα καὶ ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς σου ἐξετηκόμην; τέλειον μῖσος ἐμίσουν αὐτούς, εἰς ἐχθροὺς ἐγένοντό μοι. δέος γὰρ, εὐσεβέστατοι, μὴ διὰ τὴν πολλὴν ἀνοχὴν τὸ τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ πάθωμεν καὶ ἡμεῖς ἐν μέσωι ἔχοντες τοὺς ὑπὸ πάσης ἀρχιερωσύνης ἀναθεματισθέντας, ὃς ἐπειδήπερ ἐν μέσωι εἶχεν Ἄχαρ καὶ Ἰωνάθαν τοὺς ἐν γνώσει καὶ ἀγνωσίαι ἑαυτοὺς τῶι ἀναθέματι ὑποβαλόντας, ἐκινδύνευσε πανστρατιᾶι ἀπολέσθαι καίπερ ἀγνοῶν ὅτιπερ ἐν μέσωι εἶχε τὸ ἀνάθεμα. μὴ οὖν ὑπομείνητε, Χριστιανικώτατοι βασιλεῖς, παριδεῖν τὸ τοιοῦτον κακόν, ἀλλὰ χρήσασθε τῶι κατ' ἐπίγνωσιν ὑπὲρ θεοῦ καὶ τῶν αὐτοῦ ζήλωι πληροῦντες τὸ γεγραμμένον λικμήτωρ ἀσεβῶν βασιλεὺς σοφός, ἵνα μετὰ Δαβὶδ καὶ Ἰωσίου καὶ Ἠλίου καὶ Φινεὲς καὶ Ἀγαπητοῦ τῶν μάλιστα ζηλωσάντων ὑπὲρ θεοῦ τὴν μερίδα ἐχόντων ὑμῶν ἐν μὲν τῶι παρόντι ὥσπερ κἀκείνοις ὑποπόδιον τῶν ποδῶν πάντας ὑμῖν τοὺς ἐχθροὺς ὑποτάξηι, ἐν δὲ τῶι μέλλοντι σὺν ἐκείνοις τὴν αἰώνιον βασιλείαν παράσχοι ὁ ἐπαγγειλάμενος καὶ ἐν τούτωι ἑκατονταπλασίονα καὶ ἐν τῶι μέλλοντι αἰῶνι τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν ζωὴν αἰώνιον ἀποδιδόναι.

2 Tim. 4, 7 — L V 16 — M VIII 890 — Ps. 138, 21. 22 — Ios. 7, 1 sq. — 1 Reg. 14, 24 sq. — Prou. 20, 20 — Ps. 109, 1 — Mt. 19, 29

Ὑπογραφαί

Μαριανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης καὶ ἔξαρχος τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως σὺν ἅπασι τοῖς εὐλαβεστάτοις ἀρχιμανδρίταις σὺν ἐμοὶ δεηθεῖσι κατὰ συναίνεσιν πάντων ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

Ἡσύχιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου ἀββᾶ Θεοδοσίου τὸν τόπον ἐπέχων Σωφρονίου πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου τῆς αὐτῆς μονῆς καὶ πρώτου πάσης τῆς ἐρήμου Ἱεροσολύμων σὺν πᾶσι τοῖς σὺν ἐμοὶ ἀποσταλεῖσιν ἀρχιμανδρίταις καὶ μοναχοῖς Ἱεροσολυμίταις εἰς τήνδε τὴν βασιλίδα πράττουσι καὶ ὑπὲρ

O [= aerv], I

1 σοφῶς om. O^e οἰκονομοῦντοσ τὰ καθ' ἡμᾶσ O^v 2 ὁ τίμιοσ οὗτοσ O^{rI} καὶ om. O^{rv} 4 εὐσέβειαν O βασιλείαν Λ 7 ταύτη I ὑπεξελθεῖν O^r 9 καὶ² om. I εἰρημένου om. O^e 12 τὰ τοιαῦτα I 15 πρεσβεύει O^{rI} εἰρήνης] εἰρημένησ O^r 16 κεκράξατε O^{av} 17 τοῖσ ἐχθροῖς O^e μῖσοσ τέλειον O^e 18 εὐσεβέστατε O^{erv} 19 ἰσραηλίτου O^{av} 22 πανστρατ| O^e ὅτι O^r 27 ἐκείνοισ O^{rI} 28 ὑποτάξαι O^r παράσχη O^{avI} 31 αἱ ὑπογραφαί O^{av} om. O^{rI} 32. 35 ἐλέω O^{erI} 35 μονῆς om. I ἀββᾶ om. I 38 βασιλίδα πόλιν O^{av}

πάντων τῶν τὴν αὐτὴν ἔρημον οἰκούντων καὶ τὰς τρεῖς Παλαιστίνας ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν σὺν ἐμοὶ δεηθεῖσιν ὑπογράψας κατὰ συναίνεσιν πάντων ἐπέδωκα: —

Θεωνᾶς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀποκρισιάριος τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ καὶ τῆς ἐρήμου Ῥαιθοῦ καὶ τῆς κατὰ Φαρὰν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας πράττων ὑπὲρ πάντων τῶν προγεγραμμένων δεηθεὶς καὶ ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

Παῦλος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς εὐαγοῦς μονῆς τοῦ μακαρίου Μάρωνος τῆς ἐξαρχούσης τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων δευτέρας Συρίας ἀποσταλεὶς ἐνταῦθα παρὰ τοῦ κοινοῦ τῶν θεοφιλεστάτων ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν τῆς αὐτῆς χώρας πρὸς τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν μετὰ δεήσεων αὐτῶν, ἃς ἀνέτειναν κατὰ τῶν προγεγραμμένων Ἀκεφάλων, πράττων ὑπὲρ πάντων τῶν εἰρημένων ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν δεηθεὶς καὶ ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

L V 17 M VIII 891 **60** Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν Ἀπίτω μὲν Θεόδωρος ὁ περίβλεπτος ῥαιφερενδάριος πράξας ἐφ' ὧι παραγέγονεν· λεγέτωσαν δὲ οἱ παρόντες εὐλαβέστατοι μοναχοί, εἴ τι πλέον διδάξαι βούλονται.

61 Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ διὰ Μαριανοῦ τοῦ θεοσεβεστάτου ἐξάρχου ἐπέδωκαν διδασκαλικόν, ὅπερ δεξάμενος Χριστόδωρος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος καὶ σηκρητάριος ἀνέγνω

62 Ἐπιφανίου τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης γενομένου ἀρχιεπισκόπου τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως ἐν εἰρήνηι τὸν βίον τελέσαντος Ἄνθιμος ὁ Τραπεζούντων ποτὲ προχειρισθεὶς ἐπίσκοπος τὸ τῆς ἀρχιερωσύνης μέγεθος καὶ ἀξίωμα οὐ πνευματικὴν ψυχῶν ἐπιστασίαν εἶναι λογισάμενος, ἀλλ' οἷόν τινα πολιτικὴν ἀρχὴν καὶ διὰ τοῦτο τῆς μείζονος ὀρεγόμενος, ἤδη ἐκ πολλοῦ καταλιπὼν τὴν ἰδίαν ἐκκλησίαν καὶ καταλαβὼν τήνδε τὴν πόλιν ὥσπερ τις Αἰγυπτιακὴ πληγὴ καὶ τὸν πεπλασμένον βίον τῆς ἐσχηματισμένης αὐτοῦ ἐγκρατείας πᾶσιν ἐπιδεικνύμενος συνδιαιτηθείς τε τοῖς ἐμφωλεύουσιν ἐνταῦθα αἱρετικοῖς οἷα νοσῶν τὴν ὁμοίαν αὐτοῖς αἱρετικὴν μανίαν καὶ τὰ ἐκείνοις ἀρέσκοντα ποιῶν τε καὶ λέγων ἠδυνήθη μοιχικῶς τὸν τῆσδε τῆς πόλεως ἀρχιερατικὸν ὑφαρπάσαι θρόνον παρὰ πάντας τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς καὶ κανόνας. ἐπεὶ οὖν περὶ ἀμφότερα ἁμαρτάνων ἐφάνη περί τε τοὺς θείους κανόνας περί τε τὴν ὀρθὴν καὶ ἀμώμητον πίστιν, εἰκότως ἡμεῖς ἐπιστάμενοι τὴν τῶν θείων κανόνων ἐκδίκησιν ἀρχιερεῦσι μόνον ἁρμόττειν, τὴν δὲ τῆς ὀρθῆς πίστεως οὐ μόνον ἱερωμένοις, ἀλλὰ καὶ παντὶ ὀρθοδόξωι Χριστιανῶι, τὰ περὶ ταύτης μόνης τοῦτον ἐπηρωτῶμεν οὐχ ἅπαξ, οὐ δίς, ἀλλὰ καὶ πολλάκις παρακαλοῦντες αὐτὸν τὰ κατὰ Εὐτυχέος δογματισθέντα παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων καὶ μάλιστα παρὰ τῶν ἐν τῆι ἁγίαι καὶ οἰκουμενικῆι συνόδωι τῆι ἐν Χαλκηδόνι συναχθέντων καὶ τοῦ μακαριωτάτου πάπα Λέοντος ὁμολογῆσαι, φαμὲν δὴ τὸ εἶναι ἐν δύο φύσεσι τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀσυγχύτως ἀδιαιρέτως ἀτρέπτως ἀχωρίστως, καὶ συγκαταδικάζειν καὶ ἀναθεματίζειν μετὰ Νεστορίου καὶ Εὐτυχέος καὶ Διόσκορον τὸν γενόμενον Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπον τὸν τῆς ἀσεβείας Εὐτυχέος προστάτην καὶ ἔκδικον τὸν πάντων τῶν κακῶν γενόμενον αἴτιον, κατακριθέντα καὶ ἀναθεματισθέντα μετὰ Νεστορίου καὶ Εὐτυχέος παρὰ τῆς εἰρημένης ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου. ὃ δὲ διὰ τὴν μελετη-

O [- acrv], l

1 κατὰ τὴν O^{e} καὶ — Παλαιστίνας om. l 3 ἐλέω O^{e}rl Σινᾶ om. O^{r} 6–11 Παῦλος — ἐπέδωκα] καὶ οἱ λοιποί O^{r} om. l 6 ἐλέω O^{e} 12 ἀπήτω O^{av} 12/13 ὁ — ῥαιφερενδάριος θεόδωρος O^{e} 13 ὃ O^{r} παρόντες O^{aev}lΛ πάντες O^{r} 14/15 εἴ τι — μοναχοὶ om. O^{arv}] 16 ἐπέδωκαν] ὅπερ [εἶπερ l] ἐπέδωκαν O^{r}l 16 καὶ om. O^{e}Λ 18 inscr. γράμμα διδασκαλικὸν τῶν ἐν κωνσταντινουπόλει μοναχῶν πρὸς μηνᾶν πατριάρχην καὶ τὴν μετ' αὐτοῦ σύνοδον l 19 τραπεζουντίων l 20 ἐπιμέλειαν O^{e}Λ 25 αὐτοῖς l ἐκείνοις O τε om. O^{a} 30 ἱερωμένης O^{r} 31 ἐπερωτῶμεν O^{av} οὐ OΛ οὐδὲ l 32 τὰ l καὶ τὰ O εὐτυχοῦσ O^{r} 35 ἀδιαιρέτωσ ἀτρέπτωσ ἀσυγχύτωσ O^{e}Λ 36 μετὰ] κατὰ O^{r}

θεῖσαν κατὰ τῆς ἐκκλησίας βουλὴν μύων τοὺς τῆς οἰκείας διανοίας ὀφθαλμοὺς καὶ ἕνα καὶ μόνον σκοπὸν ἔχων ἅπαξ ὑπερβὰς τὴν θύραν τῆς μάνδρας τῶν Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν προβάτων τὴν ποίμνην τοῖς λύκοις παραδοῦναι παρεκρούσατο τὰς ἡμετέρας ἐπερωτήσεις καὶ παρακλήσεις καὶ ἐπελάθετο τῆς τε ἀψευδοῦς τοῦ κυρίου περὶ τῆς αὐτοῦ ἐκκλησίας ἐπαγγελίας ὅτι πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς καὶ τοῦ γραφικοῦ Mt. 16, 18 ἐκείνου ὅτι ἣν ἂν βουλὴν βουλεύσησθε, διασκεδάσει κύριος. δι' ὃ ὁ τὸ ἀκαταμά- Ies. 8, 10 χητον τῇι αὐτοῦ ἐκκλησίαι ἀεὶ κατὰ τῶν αἱρέσεων δωρησάμενος κύριος ἐξήγειρε τὸ πνεῦμα τοῦ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀγαπητοῦ καὶ δὴ θεοῦ βουλήσει καταλαμβάνει τήνδε τὴν πόλιν καὶ μαθὼν διά τε πλείστων καὶ ἡμετέρων λιβέλλων τὰ ἀθέσμως τολμηθέντα κατὰ τῆς τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας οὐδὲ εἰς θέαν καθάπαξ παραδέξασθαι ἠβουλήθη τὸν κατὰ τῶν θείων κανόνων μανέντα Ἄνθιμον οὐδὲ συμμετασχεῖν αὐτῶι τῆς θείας κοινωνίας, ἀλλὰ τὴν ὕβριν ἐκδικῶν τῶν τε θείων κανόνων καὶ τῆς καθολικῆς πίστεως, L V 20 τοῦτον μὲν ἐξώθησεν οὗπερ μοιχικῶς καὶ ἀθέσμως ἐπέβη ἀρχιερατικοῦ θρόνου συνεπι- M VIII 894 σχύοντος τῆι τε καθολικῆι πίστει καὶ τῆι τῶν θείων κανόνων αὐθεντίαι τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ πιστοτάτου ἡμῶν βασιλέως, τὴν δὲ ὑμετέραν μακαριότητα ἐπί τε ὀρθῆι πίστει ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς μαρτυρουμένην καὶ ἐπὶ σώφρονι βίωι καὶ σεμνῆι πολιτείαι καὶ τῆι ἐγχειρισθείσηι αὐτῆι τῶν ἀσθενούντων διακονίαι προεχειρίσατο ἀρχιερέα τῆιδε τῆι ἐκκλησίαι κατ' ἐπιλογὴν καὶ ψῆφον τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων καὶ τοῦ εὐαγοῦς τῆσδε τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας κλήρου καὶ τῶν ἐν διαφόροις ἀξιώμασι καὶ ἀρχαῖς τελούντων φιλοχρίστων ἀνδρῶν καὶ ἡμῶν αὐτῶν καὶ πάντων ὁμοῦ τῶν ὀρθοδόξων Χριστιανῶν. ἐπεὶ οὖν ἐχρῆν τὸν ἐπὶ κακοδοξίαι φωραθέντα μηδὲ ἑτέρας ἄρχειν ἐκκλησίας ἢ διδασκάλου ὄνομα περιφέρειν τὸν μηδ' ὅλως μαθεῖν ἐθελήσαντα παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἅπερ δέοι αὐτὸν τῶι λαῶι παραδιδόναι, εἰκότως καὶ περὶ τούτου λιβέλλους ἐπεδώκαμεν τῶι εἰρημένωι ἁγιωτάτωι Ἀγαπητῶι παρακαλοῦντες ἢ τὸν ἐγνωσμένον λίβελλον τῶι ἀποστολικῶι θρόνωι ἐπιδόντα τὸν εἰρημένον Ἄνθιμον ἐλευθερῶσαι ἑαυτὸν πάσης αἱρετικῆς πλάνης καὶ εἶθ' οὕτως, εἰ δοκιμάσοι ὁ εἰρημένος ὅσιος ἀνήρ, ἐπὶ τὴν Τραπεζουντίων τοῦτον ἐκπεμφθῆναι ἐκκλησίαν ἢ τοῦτο μὴ ἀνεχόμενον τοῖς αἱρετικοῖς συγκατακριθῆναι ἅπαξ τὴν μετ' ἐκείνων συνδιαγωγὴν τῆς αὐτοῦ ἐκκλησίας προτιμήσαντα καὶ ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ τῆι εἰρημένηι ἐκκλησίαι προχειρισθῆναι ἐκ πολλοῦ χηρευούσηι ἐπισκόπου. ταύτας τὰς δικαίας ἡμῶν αἰτήσεις προσδεξάμενος ὁ εἰρημένος ὅσιος ἀνὴρ ἐν μὲν συστατικοῖς γράμμασι γενομένοις πρὸς τοὺς ἁγιωτάτους ἀρχιερεῖς ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης, ἐπειδὴ ἀφανῆ ἑαυτὸν κατέστησεν ὁ εἰρημένος Ἄνθιμος, ἐγύμνωσε τοῦτον παντὸς ὀνόματος ἐπισκοπικοῦ τε καὶ καθολικοῦ, τουτέστιν ὀρθοδόξου, ἄχρις ἂν τὰ παραδεδομένα παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων πάντα προσομολογήσηι, τοὺς δὲ ἡμετέρους λιβέλλους ἐξαπέστειλε τῶι εὐσεβεστάτωι ἡμῶν βασιλεῖ, ἐφ' ὧι τὰ ἐν αὐτοῖς αἰτηθέντα πέρατι παραδοθῆναι διὰ τῆς αὐτῶν εὐσεβείας. συμβὰν δὲ οὕτω παρὰ τοῦ σοφῶς τὰ καθ' ἡμᾶς οἰκονομοῦντος θεοῦ προσελήφθη οὗτος ὁ τίμιος ἀνὴρ καὶ προσετέθη τοῖς πατράσιν αὐτοῦ πλήρης πνευματικῶν ἡμερῶν ἀληθῶς κατὰ τῶν λύκων Gen. 25, 8

3 ἐκ τοῦ παρακρούεσθαι παρεῖχεν ὑπόνοιαν ὡς εἴη καὶ αὐτὸς ἐκείνοις συγκοινωνῶν O^e in mg. 24 cf. ad p. 132, 25 32 σῆ ἐντεῦθεν ὅτι πολὺν καιρὸν ἦν ἀρχιερατεύων ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἄνθιμος, ὥστε οὐδὲν ἀπεικὸς καὶ ἀρχιερεῖς χειροτονῆσαι O^r in mg.

O [= aerv], I

2 καὶ om. O^e τοῦ χῦ τοῦ O^rI 3 τὰσ I τάσ τε O 6 ἂν om. I δι' ὃ ὁ] διότι O^r 7 ἀεὶ om. O^a 9 πλείστων ἑτέρων I 12 τε $O^{aerv}I$ τε ἱερῶν καὶ $O^eΛ$ 13 μὲν om. O^e 14/15 πιστοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου $O^eΛ$ 15 δὲ] δι O^r 16 σώφρονι — πολιτείαι $O^{aerv}I$ ὀρθῆ καὶ σεμνῆ πολιτεία καὶ σώφρονι βίω $O^eΛ$ 20 τῶν om. O^{aev} 24 ἐπιδεδώκαμεν O^e 28 διαγωγὴν O^e 33 ἐπισκόπου $O^{aerv}I$ ὀρθοδόξου] πιστοῦ O^rI 34 προσομολογήσει O^v προσομολογήσοι O^{ar} 36 δοθῆναι O^rI αὐτοῦ O^e 37 ὁ τίμιοσ οὗτοσ O^e

Mt. 23, 23 προπολεμήσας τῆς τοῦ ἀρχιποιμένος Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ποίμνης καὶ πιστὸς δοῦλος
Lc. 12, 42 ἐν τῶι πιστευθέντι ταλάντωι ἀποδειχθεὶς καὶ ἀπροσωπόληπτος οἰκονόμος ἑκάστωι ἐν καιρῶι διδοὺς τὸ σιτομέτριον. ἡμεῖς οὖν μετὰ τὴν μακαρίαν ἐκείνου κοίμησιν σύντομον πέρας ἐπιτεθῆναι τοῖς κινουμένοις σπεύδοντες δεήσεις ἀνατεινάμενοι τῶι εὐσεβεστάτωι ἡμῶν βασιλεῖ καὶ τὰ ἐν τοῖς προτέροις λιβέλλοις ἀνακεφαλαιωσάμενοι παρεκαλοῦμεν καὶ ἐνωρκοῦμεν τὴν αὐτοῦ εὐσέβειαν τὴν ἐπὶ τούτοις δικαίαν κρίσιν τοῦ ἐν ἁγίοις Ἀγαπητοῦ πληρῶσαι. ἡ οὖν αὐτῶν εὐσέβεια κἀν τούτωι Χριστιανικῶς κινουμένη καὶ πάντα τὰ εἰς ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν τείνοντα κανονικῶς περαιοῦσθαι βουλομένη τὰς τοιαύτας δεήσεις κατέπεμψε τῆι ὑμετέραι ἁγιωσύνηι, ἐφ' ὧι τὰ δοκοῦντα τοῖς θείοις κανόσιν ἐπὶ τῶι εἰρημένωι Ἀνθίμωι ψηφίσασθαι.

Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ ἡ ἐνδημοῦσα ἁγία σύνοδος εἶπεν Οἱ παρόντες
L V 21 ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ οἱ θεοφιλέστατοι διάκονοι τῆς ἀποστο-
M VIII 895 λικῆς καθέδρας, ἔτι γε μὴν καὶ οἱ εὐλαβέστατοι νοτάριοι τῆς αὐτῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ἐπακούσαντες τῶν ἀναγνωσθέντων περί τε τῶν ἐπιδεδόσθαι λεγομένων λιβέλλων καὶ τῶν συνοδικῶν ἐπιστολῶν τῶν παρὰ Ἀγαπητοῦ τοῦ τῆς ἁγίας μνήμης ὅσα περὶ τούτων ἴσασι, δῆλα ποιεῖν ἀξιούτωσαν.

64 Καὶ ἀνέγνω φωνὴν Μηνᾶς ὁ θεοσεβέστατος ἀναγνώστης τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ νοτάριος σεκουνδοκήριος ἔχουσαν οὕτως

65 Οἱ σεπτότατοι ἐπίσκοποι καὶ οἱ σεβασμιώτατοι τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας διάκονοι εἶπον· Ὅ τι παρὰ τοῦ ἐν ἁγίαι τῆι μνήμηι πατρὸς ἡμῶν τοῦ πάπα Ἀγαπητοῦ μοναχοὶ διαφόρων μοναστηρίων δι' ἐπιδοθεισῶν δεήσεων γενέσθαι ἤιτησαν, καὶ εἴ τι παρὰ τοῦ αὐτοῦ πατρὸς ἡμῶν περὶ Ἀνθίμου τοῦ Τραπεζουντίων ποτὲ γενομένου ἐπισκόπου ἐν ταῖς συνοδικαῖς ἐπιστολαῖς ταῖς ὑπὲρ τῆς χειροτονίας τοῦ ἁγιωτάτου Μηνᾶ ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς βασιλευούσης πόλεως ὥρισται, μετὰ χεῖρας ἔχοντες ἐπιδίδομεν πρὸς ἀνάγνωσιν.

66 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ ἡ εὐαγὴς σύνοδος εἶπε· Τὰ προισχόμενα ἀναγινωσκέσθω.

67 Καὶ λαβὼν Ἀκάκιος νοτάριος καὶ διάκονος τὰς δεήσεις τάς τε ἐκ προσώπου τῶν μοναχῶν καὶ τὰς ἐκ προσώπου τῶν ἐπισκόπων ἀνέγνω

68 Τῶι δεσπότηι ἡμῶν τῶι ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι ἀρχιεπισκόπωι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ οἰκουμενικῶι πατριάρχηι Ἀγαπητῶι παρὰ Μαριανοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἐξάρχου τῶν μοναστηρίων τῆς βασιλίδος καὶ λοιπῶν ἀρχιμανδριτῶν τῆς αὐτῆς καὶ παρὰ τῶν ἐνδημούντων ἐν αὐτῆι Ἱεροσολυμιτῶν καὶ Ἀνατολικῶν ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν. Τὰ συνέχοντα τὰς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας κατανοοῦντες καὶ τοὺς ἐχθροὺς τοῦ θεοῦ ἐναβρυνομένους κατὰ ταύτης ὁσημέραι ὁρῶντες τὸν τοῦ θείου Γρηγορίου ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ὀδυρμὸν εὐκαίρως προοιμιαζόμεθα πρὸς τὴν ὑμετέραν μακαριότητα λέγοντες

O [= aerv], I

2 εὐπροσωπόληπτος O^a 2/3 ἐν καιρῶ ἑκάστω O^{e}IΛ 3 διαδοὺσ O^{av} 4 κεκινημένοις I 5/6 παρακαλοῦμεν O^{e}IΛ 6 ἐνορκοῦμεν O^{aer}IΛ 7 αὐτοῦ O^{e} 10 Ἱεροῖσ καὶ θείοισ O^{e}Λ ψηφίζεσθαι O^{av} 12 οἱ I om. O 13 ἔτι γε — καθέδρασ O^{a} in mg., O^{rv}I om. O^{ae}Λ οἱ I om. O 14 ἐπιδιδόσθαι O^{r} 15 παρὰ] περὶ O^{a} ὁσίασ I 18 νοταρίων O^{e}Λ σεκουνδουκήριοσ O^{r}I 20 ἁγίοισ O 21 δι' I om. O καὶ I om. O 22 τραπεζουντίου O^{v} 22.23 ταῖς ἐπιστολαῖς ταῖς συνοδικαῖς O^{r}I 24 διδόαμεν O^{e} 25 προσισχόμενα O^{rv} 27 ὁ θεοσεβέστατοσ νοτάριοσ O^{e}Λ 28 θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων O^{e}Λ 29 inscr. δέησισ τῶν ἐν κωνσταντινουπόλει μοναχῶν πρὸσ ἀγαπητὸν πάπαν ῥώμησ I 31 τῶν λοιπῶν I 34 ἐναμβρυνομένουσ O^{a}

'ἔοικε τὴν παροῦσαν ζωὴν ἐπιλελοιπέναι καθόλου ἡ τοῦ θεοῦ κηδεμονία ἡ ἐν τοῖς ep. 202 [PG
πρὸ ἡμῶν χρόνοις τὰς ἐκκλησίας φυλάττουσα καὶ δὴ τοσοῦτον βεβάπτισται ἡ ἑκάστου 37, 329]
ψυχὴ ὑπὸ συμφορῶν, ὥστε τὰ μὲν ἴδια τῆς ζωῆς ἡμῶν ἀλγεινὰ μηδ' ἐν κακοῖς εἶναι λογίζεσθαι τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα ὄντα, πρὸς μόνα δὲ βλέπειν τὰ κοινὰ τῶν ἐκκλησιῶν πάθη, ὧν εἰ μὴ γένοιτό τις ἐν τῶι παρόντι καιρῶι σπουδὴ πρὸς διόρθωσιν, πρὸς παντελῆ ἀνελπιστίαν κατὰ μικρὸν προελεύσεται.'

πολυτρόπως μὲν οὖν ἤδη ταῦτα ἐκδιηγησάμεθα, οὐχ ἧττον δὲ καὶ νῦν τὰς μεγάλας καὶ ἀνυποστάτους ἐπιβουλὰς τὰς κατὰ τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἐξαπλώσομεν. οἱ ἀπὸ τῆς μανίας Διοσκόρου καὶ Εὐτυχέος καταγόμενοι 'Αποσχίσται καὶ 'Ακέφαλοι 'οὐκ οἴδαμεν τίνος αὐτοὺς παρακινήσαντος εἰς ἀπόνοιαν, ὥσπερ τινὸς παρρησίας ἐπειλημμένοι τῆι νόσωι ἑαυτῶν ἐμπομπεύουσιν' παρασυνάγοντες καὶ παραβαπτίσματα καινοτομοῦντες, 'ὡς ἐξ ἐπιτροπῆς τοῦτο ποιοῦντες, ὡς καὶ ὄνομα ἐπισκόπων ἑαυτοῖς ἐπιφημίζοντες τοῖς καθ' ἡμᾶς τόποις φανερῶς ἐπιπολάζειν', καὶ ἀδεῶς πάντα τολμῶσιν οὐ κατ' ἐκκλησιῶν μόνων, οὐ κατὰ τῶν τῆς ἐκκλησίας τροφίμων, ἀλλ' ἤδη καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασι- M VIII 898
λέως καὶ τῆς ὑμετέρας τιμίας κεφαλῆς, ὡς πεφανέρωται τῆι ὑμετέραι μακαριότητι. τοσαύτη τῶν εἰρημένων ἡ μανία. εὑρόντες γὰρ κατά τινα οἶκον σχῆμα ἔχοντα εὐκτηρίου, ἐν ὧι μοναχοί τινες οἰκοῦσι τῶν τῆς ἐκείνων ἀθεμίτου συμμορίας, τὴν εἰκόνα τοῦ φιλοθέου ἡμῶν βασιλέως τῆι μανίαι τυφλώττοντες τὸ τοῦ πατρὸς αὐτῶν τοῦ διαβόλου πεπράχασιν, L V 24
ὃς μὴ δυνάμενος τῶι κτίστηι, κατὰ τοῦ πλάσματος τὴν αὐτοῦ ἐπιδείκνυται μανίαν. ὁρμήσας γὰρ εἷς ἐξ αὐτῶν ὁ περίφημος ἐν κακοῖς 'Ισαάκιος ὁ Πέρσης ὁ μαγγανείαι τινὶ χρώμενος καὶ ἐξαπατῶν τὰς καρδίας τῶν ἐθελόντων παρ' αὐτοῦ ἐξαπατᾶσθαι καὶ ἐγκλειόμενος εἰς τὰ Βηρίνης ἐπὶ πεντήκοντα ἡμέρας, ὡς οἱ τούτου συμμύσται καὶ ταῦτα ποιεῖν αὐτὸν παρασκευάζοντες πρὸς διαφθορὰν καὶ ἐξαπάτην τῶν ἁπλουστέρων διαφημίζουσιν, ἔτυπτε ῥάβδωι κατὰ τῆς κεφαλῆς τὴν εἰκόνα, ἐπιφθεγγόμενος τινὰ κατὰ τοῦ ὀρθοδόξου βασιλέως ἡμῶν, μᾶλλον δὲ κατὰ τοῦ θεοῦ, δι' ὃν καὶ τὴν εἰκόνα ἔτυπτε, τὰ μήτε ἀκοῆι χωρητὰ μήτε διανοίαι δεκτὰ καὶ κλασθείσης ἐν τῶι τύπτειν τῆς ῥάβδου, ὥσπερ ἐξαπορούμενος τί ἕτερον ἀτιμότερον πράξει εἰς τὴν τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ εἰκόνα, ἐπελθὼν διεσπάραξε τὴν γεγραμμένην σινδόνα καὶ τὸ παρ' αὐτοῦ διαρραγὲν ἐκ ταύτης πυρὶ παραδέδωκε. τί τοίνυν οὐκ ἂν ἔπραξε κατὰ τοῦ ὀρθοδόξου βασιλέως, εἰ τοῦτον μετ' ἐξουσίας ἐν χερσὶν ἔσχεν ὁ βίαιος οὗτος καὶ ἀλόγιστος ἀνήρ, ὅπου γε τῆς ἐν σινδόνι γραφῆς ἀψύχου οὐκ ἐφείσατο; καὶ δὴ τὸ τοῦ προφήτου πρὸς τὸν θεὸν καὶ πρὸς ὑμᾶς καὶ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον ἡμῶν βασιλέα ἀπολεγομένους ἁρμόδιον λέγειν ἕως τίνος κεκραξόμεθα, καὶ οὐ μὴ εἰσα- Habac. 1, 2
κούσητε; βοησόμεθα πρὸς ὑμᾶς ἀδικούμενοι, καὶ οὐ σώσετε; 'εἰ γὰρ οἱ ταῦτα καὶ φρονοῦντες' καὶ ποιοῦντες ὁμοτίμως συνδιάγειν ἡμῖν κατὰ πάντα καιρὸν καὶ τόπον ἐπιτρέπονται, σκοπεῖτε, μακαριώτατοι, 'ὅτι μὴ συμβαινόντων ἡμῶν οἷς ἐκεῖνοι φρονοῦσι', μηδὲ ἀναστελλομένης τῆς τούτων παροινίας τὸ λαβεῖν αὐτοὺς ἐξουσίαν συνάξεως ἢ τὸ συγχωρηθῆναι αὐτοὺς τοιαῦτα τολμᾶν 'οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν ἢ ἀληθεστέρους τοῦ καθ' ἡμᾶς δόγματος νομισθῆναι' καὶ ἀδικωτέρους καὶ βιαιοτέρους ἀπεργασθῆναι καθ' ἡμῶν. 'εἰ γὰρ ὡς εὐσεβοῦν-

9sq. 33 sq. signaui etiam ea quae sine nomine ex Gregorio sumpta sunt

O [= aerv], I

5 μὴ $O^{aervI}\Lambda$ μὲν O^{e} γένηται O^{rI} 7 ἐκδιηγησάμεθα I ἐκδιηγησάμενοι O καὶ om. O^{r} 8 ἀνυποστάτους O^{aervI} ἀνυποίστους O^{e} ἐξαπλώσωμεν O^{e} 12 ὡς om. O^{e} 13 καὶ IΛ om. O τολμῶσιν $O^{rI}\Lambda$ τολμῶντες O^{aev} μόνον O^{arI} 15/16 τοσαύτη γὰρ I 16 ἡ om. O^{av} οἶκον $O^{aevv}\Lambda$ τόπον I τόπον οἶκον O^{r} 19 αὐτοῦ] οἰκείαν O^{rI} 20 εἰς om. I Ἰσαάκκιος O^{e} 21 ἐγκλειόμενος scripsi ἐγκαιόμενος $O^{aevI}\Lambda$ ἐκκαιόμενος O^{r} 27 ἀτιμώτερον O^{v} om. O^{e} πράξοι O^{aer} ἐπελθὼν ἀτιμότερον O^{a} 28 σιδόνα O^{r} 29 ἐν χερσὶν om. O^{r} 30 εἶχεν O^{e} 32 βασιλέα ἡμῶν O^{e} ἀπολογουμένους O^{arI} 33 βοησόμεθα — σώσετε om. O^{av} σώσητε O^{er} οἱ] εἰ I τοιαῦτα O^{av} 34 καὶ¹ O^{rI} om. $O^{aevv}\Lambda$ τόπον I τρόπον OΛ 36/37 αὐτοὺς om. I 37 ἡμᾶς O^{a} 38/p. 138, 1 εὐσεβεῖς O^{rI}

τες ἐκεῖνοι διδάσκειν ὡς φρονοῦσι, καὶ κηρύττειν ἐν παρρησίαι τὸ καθ' ἑαυτοὺς ἐπιτρέπονται δόγμα, δῆλον ὅτι κατέγνωσται ὁ τῆς ἐκκλησίας λόγος ὡς τῆς ἀληθείας παρ' αὐτοῖς οὔσης. δύο γὰρ ἐναντίους λόγους περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος ἀληθεῖς εἶναι φύσιν οὐκ ἔχει', φησὶν ὁ
p. 333 μέγας Γρηγόριος. ἐπειδὴ οὖν ἐκ ταύτης τῆς αἰτίας εἰς πολλοὺς οἴκους τῶν ἐν ὑπεροχῇ
2. Tim. 3, 6. 7 ὄντων εἰσδύνοντες ἄτοπά τινα διαπράττονται αἰχμαλωτίζοντες γυναικάριά τινα σεσωρευμένα ἁμαρτίαις ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις πάντοτε μανθάνοντα καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα, ἀλλὰ μὴν καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς ἰδιωτικοῖς οἴκοις καὶ ἐν προαστείοις θυσιαστήρια καὶ βαπτιστήρια ἀντεγεί-
M VIII 899 ροντες τῶι ἀληθινῶι θυσιαστηρίωι καὶ τῇι ἁγίαι κολυμβήθραι πάντων ὁμοῦ κατεφρόνησαν διὰ τὴν ἀπονεμομένην αὐτοῖς προστασίαν παρὰ τῶν ἔν τε τῶι δεσποτικῶι οἴκωι καὶ τῶν ἄλλωι τρόπωι τινὶ δυναστευόντων, μὴ ὑπομείνητε, μακαριώτατοι, 'μὴ χρήσασθαι τῇι συνήθει παρρησίαι εἰς διόρθωσιν τοῦ τοσούτου κακοῦ', ἀλλ' ὥσπερ τὸ πρότερον ἐπὶ 'Ανθίμωι διανέστητε καὶ τὸν διὰ δορᾶς προβάτου περικαλύψαι τὸν λύκον ἐπιχειρήσαντα καὶ ὑπερβῆναι τὴν θύραν τῶν ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν καὶ κανόνων καὶ ληιστρικῶς ἐπιβάντα τῆς τῶν προβάτων μάνδρας ἀπογυμνώσαντες τῆς δορᾶς ἐφ' ἑαυτοῦ ἀπεδείξατε πόρρω που τῆς μάνδρας ἀπελάσαντες, οὕτω καὶ νῦν ἐπαγρυπνήσατε καὶ διδάξατε τὸν εὐσεβέστατον
L V 25 ἡμῶν βασιλέα ὅτι 'οὐδὲν κέρδος αὐτῶι', καθά φησιν ὁ θεῖος Γρηγόριος, 'τῆς λοιπῆς αὐτοῦ περὶ τὰς ἐκκλησίας σπουδῆς, εἰ τὸ τοιοῦτο κακὸν ἐπὶ καθαιρέσει τῆς ὑγιαινούσης πίστεως διὰ τῆς παρρησίας αὐτῶν κατισχύσοι' καὶ συγχωρηθεῖεν ἔτι οὗτοι πρὸς διαφθορὰν τῆς ἐκκλησίας ἐμφωλεύειν τοῖς δεσποτικοῖς οἴκοις καὶ ἰδιωτικοῖς καὶ τὰ ἄθεσμα ἐν τούτοις πράττειν. καὶ ταῦτα μὲν τέως φέρομεν καίπερ ὑπὸ τῶν δεινῶν κατακαμπτόμενοι, εἰ καὶ ἀνύποιστα, ἐλπίδας ἔχοντες εἰς τὸν φιλάνθρωπον θεὸν τὸν καιρῶι εὐθέτωι τὴν ὑμετέραν παρουσίαν ἡμῖν ἀναδείξαντα, ὅτι ὥσπερ Πέτρον τὸν μέγαν τὸν τῶν ἀποστόλων κορυφαῖον τοῖς ἐν 'Ρώμηι ἐπὶ καθαιρέσει τῆς Σίμωνος γοητείας ἐξαπέστειλεν, οὕτως καὶ ὑμᾶς ἐξαποστείλας ἐπὶ καθαιρέσει καὶ ἀποδιώξει τῆς Σεβήρου καὶ Πέτρου καὶ Ζωόρα καὶ τῶν τὰ ὅμοια αὐτοῖς φρονούντων καὶ παντοίαις περιθαλπόντων τιμαῖς πρὸς ἀτιμίαν θεοῦ βλασφημίας τε καὶ ὑπερηφανίας δύναμιν ὑμῖν ἐπιχορηγήσει συνεπισχύοντος ὑμῖν καὶ τοῦ πιστοτάτου καὶ θεοφυλάκτου ἡμῶν βασιλέως τούτους ἐξελάσαι πάσης ἐκκλησίας καὶ πόλεως ὡς ἐπιβούλους καὶ λυμεῶνας οὐ μόνον τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς πολιτείας αὐτῆς. πρὸς γὰρ τὴν αὐτοῦ κακίαν ἐπιτήδεια ὄργανα εὑρὼν τούτους ὁ μισόκαλος πᾶσαν ἀνάστατον πεποίηκε τὴν οἰκουμένην καὶ αἵμασιν ἁγίων τὴν γῆν κατεμόλυνε καὶ πόλεις σφαγαῖς καὶ θορύβοις συνετάραξεν. ἐξελάσετε οὖν τούτους, εὖ ἴσμεν, εἰ τὸν εὐσεβέστατον ἡμῶν βασιλέα καὶ τοὺς τούτου φιλοχρίστους ἄρχοντας διδάξετε ὡς κοινωνοῦσι
Ios. 7, 1 sq. τῶι ἀναθέματι ἐν μέσωι ἔχοντες τὸ ἀνάθεμα, ὥσπερ ὑπέδειξεν ἡμῖν ἡ παλαιὰ γραφὴ ἐπὶ
1. Reg. 14, 24 sq. Ἄχαρ καὶ Ἰωνάθαν τοὺς ἐν γνώσει καὶ ἀγνωσίαι ὑποπεσόντας τῶι ἀναθέματι καὶ ταῦτα τῶν κινδυνευσάντων συναπολέσθαι τούτοις ἀγνοούντων ὅτι ἐν μέσωι αὐτῶν ἦν τὸ ἀνάθεμα, ὑπομνήσετέ τε τὸ φιλόθεον αὐτοῦ κράτος προσαγαγεῖν τῶι θεῶι καὶ τοὺς παρ' αὐτῶν τῆς ὀρθῆς ἀπαχθέντας πίστεως ἢ τοῦτο μὴ ἀνεχομένους τοὺς κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἐπιβούλους ἀπώσασθαι. ὡς γὰρ οὐ διέλαθε τὴν σὴν μακαριότητα, καίπερ τοῦ εὐσεβεστάτου

O [= aerv], I

2 ὁ] τὸ I λόγος om. OrI 3 ἀληθεῖσ εἶναι περὶ — πράγματοσ Oe 4 ἐν om. Oarv 5 τινα Oe om. OarvI 7 ἐλθεῖν om. Or 8 προαστείοισ εἰσ Or 8/9 ἀνεγείροντεσ Oa 10 παρά τε τῶν ἐν τῶ I 11 χρήσασθε Or 15 ἑαυτοῦ I ἑαυτὸν O 18 τοιοῦτον OeI καθαιρέσεωσ Ov 19 διὰ — διαφθορὰν] καὶ OrI οὕτωσ Oav 20 ἐμφωλεύει I οἴκοις καὶ ἰδιωτικοῖς IΛ καὶ ἰδιωτικοῖσ οἴκοις Oe καὶ ἰδιωτικοῖσ Oarv 20/21 πράττει I 22 ἐν καιρῶ Or 23 ὑμῖν Ov τὸν² om. OrI 26 τούτοισ Ov 27 χορηγήσει Oarv 28 πάσησ ἐξω Oe 31 ἐποίησε Oav 32 τὰσ πόλεισ I καὶ om. Oav 32 ἐξελάσατε OerIΛ 33 διδάξατε Or διδάξητε Oe 37 ὑπομνήσητέ Oev

ἡμῶν βασιλέως κελεύσαντος μήτε παρασυνάξαι μήτε παραβαπτίσαι, Ζωόρας ὅμως γοῦν τῆς τοιαύτης καταφρονήσας κελεύσεως κατεβάπτισεν ἐν τῇι τοῦ πάσχα ἡμέραι οὐκ ὀλίγους, d. 23. m. Mart. a. 536
ἐν οἷς ἦσαν καὶ παῖδες τῶν τῶι δεσποτικῶι παραμενόντων οἴκωι, ὡς κατέθετο ὁ ἀπ' αὐτῶν δυνηθεὶς θεοῦ χάριτι ἐκσπασθῆναι καὶ εἰς τὴν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν ἐπαναδραμεῖν. καὶ
ἐν ἄλλοις δὲ τόποις καὶ οἴκοις τῶν ἐν ὑπεροχῆι ὄντων τὰ αὐτὰ τούτοις πέπρακται. ἀλλὰ M VIII 902
εἰ οὗτοι μόνοι τὴν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν διετάραττον καὶ παρελύπουν, ἐστήσαμεν ἂν μέχρι 6
τούτων τὸν ὀδυρμόν, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ὑπὸ τῶν δοκούντων ἐντὸς ταύτης εἶναι καὶ εἰς ἀρ-
χιερέων τάξιν τελεῖν παντοίως ἐκπορθεῖται, καιρὸς τὸ τοῦ ψαλμοῦ περὶ αὐτῶν εἰπεῖν εἰ ὁ ἐχ- Ps. 54. 13—15
θρὸς ὠνείδισέ με, ὑπήνεγκα ἄν, καὶ εἰ ὁ μισῶν με ἐπ' ἐμὲ ἐμεγαλορρημόνη-
σεν, ἐκρύβην ἂν ἀπ' αὐτοῦ· σὺ δέ, ἄνθρωπε ἰσόψυχε, ἡγεμών μου καὶ 10
γνωστέ μου, ὃς ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐγλύκανάς μοι ἐδέσματα, ἐν τῶι οἴκωι τοῦ
θεοῦ ἐπορεύθημεν ἐν ὁμονοίαι. τοιοῦτοι πεφήνασιν ἔνιοι τῶν ἐνδιατριβόντων
κατὰ τὴν μεγάλην καὶ βασιλίδα καὶ πρώτην τῶν πόλεων, ὄνομα μὲν ποιμένων ἐπιφερόμενοι,
τὸ δὲ ὅλον λύκοι ἅρπαγες, ὧν μάλιστα ὑπάρχει Ἄνθιμος ὁ Τραπεζούντων καὶ ἄλλοι ἄλλων L V 28
πόλεων. οὗτος γὰρ καὶ οἱ ὅμοιοι τούτωι ἐξ αἱρετικῶν Ἀκεφάλων ὄντες πρὸς μικρὸν 15
ὑποκρινάμενοι τὴν ὀρθοδοξίαν ταῖς ἐκκλησίαις εἰσέφρησαν ὥσπερ τινὲς Αἰγυπτιακαὶ μάστι-
γες. οἵτινες μηδαμῶς ταῖς ἰδίαις ἐκκλησίαις σχολάζειν ἐθέλοντες, τοῦτο μόνον καλῶς φρο-
νοῦντες, ἵνα μὴ λυμαίνωνται τὰς κατακριθείσας αὐτοῖς ἐκκλησίας, τὸ ἕτερον κακῶς ἐφρόνη-
σαν ἐν πλήθει διάγειν τοσούτωι ἐν τῇι βασιλευούσηι, ἵνα πολλοὺς τῶι ἰδίωι βαράθρωι
συγκατασπάσωσι. ἐξασκήσας γὰρ ὁ εἰρημένος Ἄνθιμος οὐ τὴν εὐαγγελικήν, ἀλλὰ τὴν 20
πεπλασμένην ζωήν, ὡς τὸ τέλος ἔδειξεν, ἀπολιπὼν τὴν ἐμπιστευθεῖσαν αὐτῶι ἐκκλησίαν
Τραπεζούντων ἐπέβη τῆσδε τῆς πόλεως πρὸ τούτων φανερῶν ἐνιαυτῶν ἐκπομπεύων πᾶσι
τὴν ἐσχηματισμένην τῆς οἰκείας πολιτείας ἐγκράτειαν καὶ πορισμὸν ἐκ τούτου ποιούμενος 1. Tim. 6, 5
τὴν εὐσέβειαν. συναρπάσας οὖν διὰ ταύτης ἠδυνήθη καὶ τοῖς βασιλείοις εἰσδῦναι ἐκεῖθεν

---

16 ὑπεκρίνετο τὴν εὐσέβειαν καὶ ὡς ὀρθόδοξος χειροτονηθεὶς Τραπεζοῦντος ὕστερον ὡς εὐσεβὴς ἅμα καὶ ἐγκρατὴς καὶ τὴν μεγαλόπολιν προύπιεν. ὡς μὲν οὖν παρὰ κανόνας προχειρισθέντα εἰς Κωνσταντινούπολιν κατὰ μετάστασιν ἢ μετάβασιν καὶ ἄνευ ἐξετάσεώς τε καὶ κρίσεως ὁ μακάριος Ἀγαπητὸς αὐτὸν τοῦ θρόνου ἀπεσκοράκισεν, ὡς δὲ ὑπόνοιαν ἔχοντα φρονεῖν τὰ τῶν αἱρετικῶν (καὶ γὰρ ὑπομνησθεὶς κατ' αὐτῶν οὐδὲν ἐφρόνησεν ὑγιὲς εἰς εὐσέβειαν οὐδὲ κεκίνητο κατ' αὐτῶν), λιβέλλους ἀπήιτουν αὐτὸν κατὰ τῆς αἱρέσεως, ἵνα ἀποτριψάμενος τὴν ὑπόνοιαν πάλιν τὸν Τραπεζοῦντος θρόνον κληρώσηται· εἰ δὲ μή, κἀκεῖνον προσαπολέπειε καὶ ὡς αἱρετικὸς ἀναντιρρήτως λογίζοιτο. τάχα δὲ καὶ τὸ ἐξ αἱρετικῶν εἶναι καὶ Ἀκεφάλων ἐκ τοῦ μὴ εὑρεθῆναι καὶ πρώην καὶ μετὰ ταῦτα ὑπονενόηται. ἔλεγχος γὰρ αὐτοῦ φανερὸς τῆς αἱρέσεως οὐχ εὑρίσκεται. διὰ μόνην ἄρα τὴν παρὰ κανόνας ἀπὸ ταπεινοτέρου θρόνου ἐφ' ὑψηλότερον μετάστασιν καὶ ἄνευ κρίσεως τῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπελήλατο καὶ οὐ διὰ τὴν αἵρεσιν. εἰ γὰρ διὰ ταύτην κατεβιβάσθη, πάντως καὶ τῆς Τραπεζοῦντος αὐτὸν ἔδει ἀπελαθῆναι καὶ μὴ διὰ λιβέλλων δόσεως αὐτὴν ἐπιτρέπεσθαι, ὥσπερ καὶ εἰ μὴ ὁ τῆς μεταστάσεως κανὼν διεκώλυεν, ἔδει τὴν Κωνσταντινούπολιν ἔχειν δόντα λιβέλλους οἵους ἀπηιτεῖτο καὶ ἐπὶ τῆι τῆς Τραπεζοῦντες ἐκκλησίαι, καὶ ἀποτριψάμενον τὴν ἀσέβειαν. ὅτι δὲ οὐχ ὡς αἱρετικὸς ἁπλῶς, ἀλλ' ὡς ὑπόνοιαν ἔχων αἱρετικοῦ ἐνεκαλεῖτο, δηλοῖ μὲν καὶ τὸ ἐπιτρέπεσθαι πάλιν τὴν Τραπεζοῦντος, δηλοῖ δὲ καὶ ὁ συνοψίσας τὰς συνόδους ἁπάσας [L V 275 M VIII 1162] Μανιχαίων λέγων αὐτὸν δεδωκέναι ὑπόνοιαν, ὥστε ἐξ ὑπονοίας οὐκ ἂν οὐδὲ τοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐδεδίωκτο, εἰ μὴ τοῖς περὶ μεταστάσεως κανόσι προσέκρουσεν: — O^c in mg.

O [aerv], I
1 ὅμως om. O^{av} 2 οὐκ ὀλίγους ἐν τῇ τοῦ πάσχα ἡμέρα O^a 5/6 ἀλλ' ἀεὶ $O^eΛ$ ἀλλὰ καὶ εἰ O^rI 6 τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θῦ O^r 7 τὸ ἐντὸς O^r 8 ὅτι εἰ I 11 γνῶστα O^v 12 διατριβόντων $O^{av}I$ 13 τὴν μεγάλην — πόλεων $O^eΛ$ κωνσταντινούπολιν $O^{arv}I$ 14 τραπεζοῦντος O^e τραπεζουντίων I 16 εἰσέφρησαν ἑαυτοὺς I 17 μηδαμῶς om. O^{av} ἐθέλοντες σχολάζειν O^e μὴ σχολάζειν O^a corr. μόνω O^v 18 λυμαίνωνται — ἐκκλησίας $O^{arv}I$ τὰς κατακριθείσας αὐτοῖς λυμαίνωνται $O^eΛ$ 19/20 συγκατασπάσωσι τῶ — βαράθρω O^e 20 ἐγκατασπάσωσιν I 21 ἐκκλησίαν αὐτῶ O^e 22 τῶν τραπεζοῦντων O^e τραπεζοῦντος O^rI 24 ἐκεῖθεν εἰσδύναι O^e

ὥσπερ ἐπαύξειν προσδοκῶν τὴν ὕπουλον τῆς οἰκείας ζωῆς ὑπόληψιν καὶ συνδιαιτηθεὶς ἐπὶ πολλοὺς χρόνους τοῖς ἐμφωλεύουσιν ἐνταῦθα αἱρετικοῖς καὶ τὰ ἐκείνοις κεχαρισμένα καὶ πράττων καὶ λέγων οἷα νοσῶν τὴν ὁμοίαν αὐτοῖς αἱρετικὴν μανίαν, ἐπειδὴ ἐν ἐσχάτοις διακείμενον ἐθεώρησε τὸν τῆς ὁσίας μνήμης Ἐπιφάνιον, μηχανᾶταί τι ὅπερ ἄντικρυς τὸν αὐτοῦ διεφθαρμένον ἤλεγξε σκοπόν. ὥσπερ γὰρ ἐπειγόμενος πᾶσι παραστῆσαι τῆς μακρᾶς αὐτοῦ ἐνταῦθα προσεδρίας τὸν δόλον καὶ τὸ πολλοῖς ἀπορούμενον καὶ τοῖς συνετωτέροις μόνον ὑποπτευόμενον εἰς φανερὸν καὶ ἄκων ἐνέγκαι ἐξεβιάσθη· πρὸ πολλοῦ γὰρ προὔπινε τὴν μοιχικὴν ἁρπαγὴν τῆς βασιλίδος ἐκκλησίας. τοῦτο οὖν ἠδυνήθη διὰ τῆς ἐκείνων συνάρσεως καὶ τὸν εὐαγῆ τῆσδε τῆς πόλεως θρόνον ὑφαρπάσαι καὶ εἰς τοσαύτην διοίκησιν προαχθῆναι τῆς ἰδίας ἀμελήσας ἐκκλησίας καὶ χήραν καὶ ἄνανδρον μέχρι τοῦδε ταύτην καταλιπών, ἐξ οὗ καὶ τὸν δόλον τῆς πεπλασμένης πολιτείας προφανῆ πᾶσιν ἀπέδειξεν. μικρᾶς γὰρ ἀντέχεσθαι ἐκκλησίας ὑπερηφανήσας εὐθὺς εἰς τοσοῦτον ἀσύγκριτον ἐκείνης ἐκκλησίαν ἑαυτὸν ἐπέδωκεν ὡς ἱκανὸν ὄντα ταύτης ἐπιμελεῖσθαι. ἐπειδὴ οὖν δικαίως οὗτος ἐπιτετίμηται παρ' ὑμῶν καὶ ἐκβέβληται τοῦ θρόνου τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως τοῦ πιστοτάτου ἡμῶν βασιλέως τὴν δικαίαν ὑμῶν ἐπὶ τούτωι ἀγανάκτησιν προσδεξαμένου καὶ συνεπαμύναντος τοῖς τε θείοις κανόσι καὶ τῆι καθολικῆι πίστει, οὐ βούλεσθε δὲ
Lc. 5. 32 τὴν παντελῆ τούτου ἀπώλειαν ὡς τὸ ἐπιστρέψαι αὐτόν (μιμεῖσθε γὰρ Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν τὸν ἐλθόντα καλέσαι οὐ δικαίους ἀλλ' ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν καὶ οὕτως πατρικοῖς
M VIII 903 σπλάγχνοις, εἰ ἐπιγνοὺς τὴν οἰκείαν ἁμαρτίαν ἐπιστρέψει, προσδέχεσθε), ὁρκίζομεν τὴν ὑμετέραν μακαριότητα, εἰ καὶ τολμηρόν τι ποιοῦμεν, κατὰ τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου τριάδος καὶ τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων Πέτρου καὶ τῆς σωτηρίας καὶ νίκης τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως μὴ περιιδεῖν τοὺς θείους κανόνας ὑπὸ τούτου καταπατουμένους μηδὲ περιφρονουμένην παρ' αὐτοῦ τὴν παραδοθεῖσαν αὐτῶι ἐκκλησίαν, ἀλλ' ἐξακολουθοῦσαν ἐν ἅπασι τοῖς πρὸ αὐτῆς διαλάμψασιν ἐν τῶι ἀποστολικῶι ὑμῶν θρόνωι πρᾶξαι ἐπ' αὐτῶι
L V 29 ἔτι καὶ νῦν κατὰ τῆς τῶν κανόνων αὐθεντίας νεανιευομένωι καὶ προτιμήσαντι τὴν μετὰ τῶν εἰρημένων αἱρετικῶν συνδιαγωγὴν τῆς ἰδίας ἐκκλησίας, ἅπερ ὁ ἐν ἁγίοις Κελεστῖνος ἐπὶ Νεστορίωι τῶι δυσσεβεῖ φαίνεται διαπραξάμενος. προθεσμίαν αὐτῶι παρέχοντες ὥσπερ οὖν κἀκεῖνος Νεστορίωι, ἧς ἐντὸς ἐὰν μὴ ἀπαντήσας τὸν εἰρημένον λίβελλον τῆι ἀποστολικῆι ὑμῶν καθέδραι ἐπιδῶι τῆι τε ὑμετέραι μακαριότητι καὶ τῶι ἁγιωτάτωι τῆς βασιλίδος ἀρχιεπισκόπωι καὶ τῆς αἱρετικῆς νόσου ἑαυτὸν ἀπαλλάξηι καὶ ἐπὶ τὴν ἐμπιστευθεῖσαν αὐτῶι τῆς Τραπεζουντίων ἐξορμήσηι ἐκκλησίαν, ὁρίσατε, ἁγιώτατοι, ἀλλότριον μὲν αὐτὸν εἶναι καὶ γυμνὸν πάσης ἀρχιερατικῆς ἀξίας τε καὶ ἐνεργείας τῶι κρίματι ὑποβαλόντα ἑαυτὸν τῶν εἰρημένων αἱρετικῶν καὶ τὴν μερίδα τούτων ἀσπασάμενον, ἕτερον δὲ ἀντὶ τούτου τῆι ἐκκλησίαι Τραπεζούντων προχειρισθῆναι. ἐπειδὴ δὲ οὐ μόνον οὗτος, ἀλλὰ καὶ ἕτεροι ἐπίσκοποί τε καὶ κληρικοὶ καὶ ἀρχιμανδρῖται εὐαρίθμητοι ἐπιβουλαῖς χρώμενοι κατὰ τῆς τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας καὶ διὰ τοῦτο καὶ μόνον τῆιδε τῆι πόλει ἐνδιατρίβοντες ταραχὰς

O [= aervv], I

1 ὑπόληψιν τῆς — ζωῆς O^{r} 2 τοῖς I καὶ τοῖσ O καὶ: om. $O^{aevΛ}$ 3/4 τὸν — ἐπιφάνιον ἐν ἐσχάτοις ἐθεώρησε διακείμενον O^{e} 5 διήλεγξε διεφθαρμένον O^{e} 5—6 τῆσ μακρᾶσ — δόλον πᾶσι παραστῆσαι O^{rI} 5 μικρᾶσ O^{av} 6 ἐνταῦθα om. O^{a} αὐτοῦ ἐνταῦθα O^{rvI} ἐνταῦθα αὐτοῦ O^{e} προσεδρείας O^{e} παρεδρίασ O^{rI} προεδρίασ O^{av} καὶ τὸ om. I 7 προύτινε O^{v} προύτεινε O^{a} 9 θρόνον τῆσδε ἁρπάσαι τῆς πόλεως O^{e} 10 ταύτην om. O^{av} 11 καὶ om. I πεπλανημένησ O^{v} 12/13 ἐκκλησίαν ἐκείνης O^{e} 13 ἐκκλησίασ θρόνον O^{rI} ἑαυτῶ O^{v} ἐπεὶ O^{r} 14 ἡμῶν O^{r} 16 συνεπαμύνοντοσ O^{av} 17 ὡς] εἰσ I ἐπιστρέψαι καὶ ζῆν O^{rI} μιμεῖσθαι O^{r} 18 εἰς] εἰ O^{r} οὕτως O^{rI} πάντωσ $O^{aevΛ}$ 19 προσδέχεσθαι O^{r} τοῦτον προσδέχεσθε I 20 ὑμῶν O^{r} ὁμοουσίου καὶ ἁγίασ O^{r} 23 ἐξακολουθήσαντα O^{av} 24 αὐτοῦ O^{av} 26 αἱρετικῶν om. O^{r} 27 παρέχοντεσ αὐτῶ O^{r} αὐτῶ παρέχοντασ I 30 ἐπὶ om. I 31 τῆσ O^{rvI} τὴν O^{a} om. O^{e} τραπεζοῦντοσ O^{e} ἐκκλησίαν ἐξορμήση O^{e} 32 ὑποβάλλοντα O^{r} 34 τραπεζουντίων O^{eI} δὲ om. O^{av}

παρέχειν καὶ ταύτηι καὶ ταῖς ἁπανταχοῦ ἐκκλησίαις κατ' οὐδένα τρόπον παραιτοῦνται, δεόμεθα καὶ τοὺς τοιούτους ἅπαντας παρ' ὑμᾶς ἀχθῆναι καὶ εὐθύνας ὑποσχεῖν τὰς τοῖς κανόσι πρεπούσας, δηλονότι καὶ ἐπὶ τοῦ προειρημένου Ἀνθίμου, καὶ τούτων δὲ πάντων γρηγορούσης τῆς δικαιοκρισίας τῶν παρ' ὑμῶν καλῶς φυλαττομένων κανόνων, ἵνα μικρὸν ἀναψύξηι ἡ τοῦ θεοῦ ἐκκλησία τούτων ἐλευθερουμένη καὶ μάθωσιν οἱ τῆι ποιμαντικῆι καὶ τῶι κλήρωι προσελθεῖν τούτωι τῶι τρόπωι βουλόμενοι ὡς οὐκ εἰς τέλος παρασιωπήσεται κύριος, ἀλλ' ἐπαγρυπνήσει ἐπὶ τοὺς τοιούτους ποιμένας, ἐφ' οὓς κατὰ τὸν προφήτην καὶ Zach. 10, 3 παρωξύνθη ὁ θυμὸς αὐτοῦ. οὗτοι γὰρ οὗτοι ποιμαίνοντες οὐ τὰ πρόβατα, ἀλλ' ἑαυτοὺς καὶ βδελυσσόμενοι κρίμα καὶ πάντα τὰ ὀρθὰ διαστρέφοντες παρ' οὐδὲν ἔθεντο τὴν κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἐπιβουλὴν καὶ τὴν κατὰ τῶν ἁγίων πατέρων βλασφημίαν. ἣν ἐκδικοῦντες, μακαριώτατοι, προσδέξασθε τὴν ἡμετέραν ἱκεσίαν καὶ τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ δοθεῖσαν ὑμῖν ἐξουσίαν ἐπ' αὐτοῖς κινήσαντες καθαρίσατε τὴν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν τῶν λύκων ἐπαφέντες αὐτοῖς οὐ τὴν ποιμαντικήν, ἀλλὰ τὴν παιδευτικὴν ὑμῶν ῥάβδον. κἂν γὰρ μετανοεῖν ἐπαγγείλωνται, ἡ προλαβοῦσα αὐτῶν ζωὴ ἄλλοτε ἄλλως τοῖς καιροῖς καὶ οὐ τῆι ἀληθείαι συμμεταβαλλομένη πιστεύεσθαι τὰ ποίμνια τούτοις οὐκ ἐπιτρέπει. τούς γε μὴν τὴν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν ἀρνησαμένους καὶ ἔξω ταύτης δικαίως καταστάντας αἱρετικοὺς Σεβῆρον καὶ Πέτρον καὶ Ζωόραν καὶ τοὺς τὰ ὅμοια τούτοις φρονοῦντας, ἐφ' οἷς τὴν ὑμετέραν κρίσιν ἐξεδέχετο ὁ εὐσεβέστατος βασιλεύς, ἤδη κατακεκριμένους ὑπό τε τοῦ ἀποστολικοῦ ὑμῶν θρόνου καὶ τῶν ἄλλων πατριαρχικῶν θρόνων καὶ πάσης ἀρχιερωσύνης μὴ ἀνεχομένους κανονικῶς τῆι τοῦ θεοῦ προσελθεῖν ἐκκλησίαι ἐξελάσαι παντὸς οἴκου δημοσίου τε καὶ ἰδιωτικοῦ ἀξιώσατε συμψήφου ὑμῖν γινομένου ὑπὲρ τῆς τῶν ἐκκλησιῶν εἰρήνης καὶ τοῦ M VIII 906 εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως, ὥι πᾶσα σπουδὴ καὶ φροντὶς νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν περὶ ταύτης πρὸ τῶν ἄλλων γίνεται, καὶ παῦσαι πᾶσαν ταραχὴν ἐπιγινομένην ταῖς ἐκκλησίαις παρ' αὐτῶν καὶ πᾶσαν αὐτῶν ἑτεροδιδασκαλίαν συνιδεῖν τε, μακαριώτατοι, καὶ προτρέψαι τὸν φιλόθεον ἡμῶν δεσπότην, ἐφ' ὧι νομοθετῆσαι ὥσπερ τὰ Νεστορίου τοῦ δυσσεβοῦς, οὕτω καὶ τὰ Σεβήρου τοῦ φρενοβλαβοῦς ψυχοφθόρα συγγράμματα βλασφημοῦντα εἴς τε τὴν ἐν Χαλκηδόνι ἁγίαν σύνοδον καὶ τὸν τόμον τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Λέοντος πυρὶ παραδοθῆναι. διὰ γὰρ τούτων ἀμφίβολον τὴν πίστιν ἐν L V 32 ταῖς τῶν ἁπλουστέρων ψυχαῖς ποιεῖν ἐσπούδακε καὶ μυκτηρίζεσθαι παρὰ τοῖς ἔθνεσι τὸ μέγα καὶ σεπτὸν ὄνομα τοῦ Χριστιανισμοῦ πεποίηκε. καὶ γὰρ τούτου χάριν εἴς τε τὴν Ῥωμαίων πρὸς ὑμᾶς ἐξαπεστείλαμεν, καὶ τὴν ὑμετέραν δὲ εὐκταίαν εὐαγγελισθέντες παρουσίαν ἐξεδεξάμεθα ταύτην, τοιαύτας παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως ὑποσχέσεις δεξάμενοι ὅτι τὰ παρ' ὑμῶν ἐπ' αὐτοῖς κανονικῶς ψηφιζόμενα σπουδάσει ἡ αὐτῶν εὐσέβεια παντὶ τρόπωι πέρατι παραδοῦναι καὶ τῆς χρονίας τούτων ταραχῆς πάντα τὸν κόσμον λοιπὸν ἐλευθερῶσαι. τὰς δὲ προσηγορίας τῶν εἰρημένων ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν καὶ μοναχῶν καιρῶι δέοντι ἐξονομάσομεν παριστῶντες πῶς οἱ μὲν τὰ Νεστορίου, οἱ δὲ τὰ Εὐτυχέος φρονοῦντες ἐφ' ἑκάτερα διασπᾶν τὴν ἐκκλησίαν ἐπιχειροῦσιν.

15 ὁ μὲν Ἄνθιμος ὑπόνοιαν αἱρετικοῦ δεδωκὼς συνεχωρεῖτο τὴν ἐκκλησίαν Τραπεζοῦντος πάλιν ἰθύνειν, εἰ λίβελλον δοίη κατὰ τῶν αἱρέσεων· οὗτοι δ' ὡς ὁμολογημένως [ὁμολογημένωσ Oe] ὄντες ἐν τῆι αἱρέσει διὰ τὸ πολλάκις τοῖς καιροῖς φωραθῆναι συναλλοιωθέντες οὐδὲ τῆς ποιμαντικῆς ἐκρίνοντο ἄξιοι: — Oe in mg.

...

O [= aerv], I

1 πανταχοῦ I 2 ὑμῶν Or 3 δοκούσασ I 6 τούτω — τρόπω προσελθεῖν I τούτω καὶ τῶ Ov 9 βδελλυσσόμενοι Oe τὴν om. I 11 ἡμῖν Ov 13 γὰρ εἰ Or 14 ἐπαγγέλλωνται I αὐτοῖσ Or 15 συμμεταβαλομένη Or τούτοισ τὰ ποίμνια Or γε μὴν Oaervl δὲ Oe 17 τούτων Oe ἡμετέραν Or 18—19 ὑπό τε — ἀνεχομένους om. Ov 21 ἀξιώσατε I om. OΛ γενομένου Ov 22 τε καὶ Orl τε om. Oa 26 φρενολήπτου OeΛ 28 παραδιδόναι I 28/29 ποιεῖν τὴν — ψυχαῖς I 32 ταύτησ Or 33 ἡμῶν OeΛ σπουδάζει O 35 καὶ¹ om. Oe τὲ καὶ I 36/37 εὐτυχοῦσ Or

Ὑπογραφαί

1 Μαριανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης καὶ ἔξαρχος τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

2 Ἀγαπητὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Δίου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

3 Διόσκορος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

4 Ἀγάπιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Θαλασσίου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

5 Παῦλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ῥωμαίων ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

6 Ἀντωνῖνος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Εὐσεβίου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

7 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ὀλυμπίου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

8 Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ῥωμαίων ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

9 Δημήτριος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Φωκᾶ ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

10 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Εὐφημίου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

11 Ζωίλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Θεοδότου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

12 IVLIANVS MISERICORDIA DEI PRESBYTER ET HEGVMEN' MONASTERIO EVPHEMII ROGATVS SVSCRIBSI: —

13 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Προμώτου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

M VIII 907 14 Ζήνων ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς οὔσης καὶ διακειμένης πλησίον τοῦ οἴκου τῆς ἁγίας ἐνδόξου παρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας ἐν τῇ πηγῇ ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

15 Ἀλέξανδρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ καλαμίου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

16 Δάδας ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Καιουμᾶ ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

17 Ῥόδων ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Θεοδώρου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

18 Γεννάδιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Κυριακοῦ ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

O [- ae, r (usque ad 7), v], I [usque ad 7]

1 αἱ ὑπογραφαί O^{ar} om. I 2 μαρινιανὸς O^{e} ἐλέω O^{er}I 3 ἀξιώσας om. I 4 ἐλέω θῡ O^{r}I om. $O^{e}\Lambda$ στουδίου $O^{e}\Lambda$ o sq. ἐλέει θεοῦ om. semper $O^{e}\Lambda$ ἐλέω I 7 ἀξιώσας ὑπέγραψα om. O^{e} ἀξιώσας om. IΛ 8—p. 147, 4 Ἀγάπιος — ὑπέγραψα] καὶ οἱ λοιποὶ O^{r}I 12—14 τοῦ ἁγίου — μονῆς om. O^{v} 12/13 πατρὸς ἡμῶν om. O^{e} 24. 25 om. O^{av}, O^{a} spatio rel 24 *dei misericordia* Λ HEIIGVMEN' O^{e} *prior* Λ EVRHEMII O^{e} 25 CRIBSI O^{e} 26 προμότου O^{e} 28/29 οὔσης — μαρίας O^{av} ἁγίας θεοτόκου τῆς $O^{e}\Lambda$ 30 ἀξιώσας ὑπέγραψα om. O^{e} 31 καλάμου $O^{e}\Lambda$ 33 μονῆς om. $O^{e}\Lambda$

19 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Μαρωνίου ἐν Συκαῖς ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

20 Σίλας ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ἠλία ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

21 Παῦλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Σαμουηλίου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

22 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Θεοδώρου ἀξιώσας ὑπέγραψα: L V 33

23 Κυρίων ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Αἰγυπτίων ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

24 Βασίλειος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Συμεώνη ἐπίκλην τῶν Κυρακωνᾶ ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

25 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ ἐν τοῖς Μοδέστου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

26 Μάρκος ἡγούμενος μονῆς Θεοδώρου ἀπὸ ἐκσκεπτόρων ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

27 Φλαβιανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ δευτεράριος Μοδέστου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου τῆς εὐαγοῦς μονῆς Μοδέστου ἐπίκλην τῶν Λυκαόνων ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

28 Μαρῖνος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Παυλίνου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

29 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Τρύφωνος ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

30 Θεόκτιστος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἁγίας ἐνδόξου παρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας πλησίον τῶν Ἰὼβ ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

31 Κοσμᾶς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου ἐν τοῖς Στουδίου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

32 Πέτρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἁγίας ἐνδόξου παρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας καὶ τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μάρτυρος Διομήδους ἐπίκλην Ἱερουσαλὴμ ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

33 Ἐλευθέριος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μάρτυρος Κυριακοῦ ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

34 Ἀλέξανδρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς κατὰ Ἀβράμιον τὸν τῆς ὁσίας μνήμης ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

35 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ἰὼβ ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

36 Τρύφων ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ἐλπιδίου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

37 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Κώνστα ἀξιώσας ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Ἰακώβου διακόνου κατ' ἐπιτροπήν μου γράψαντος προτάξας τῇ ἰδίαι μου χειρὶ τὸν τίμιον σταυρόν: —

38 Βαβύλας ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἐν ἁγίοις Δανιὴλ τοῦ

O [= aev]

1 θεόδωροσ O *Zenobiae* Λ μαρώνησ O^{v} μάρωνοσ O^{e} 2 ἀξιώσας ὑπέγραψα om. O^{e} 5 μονῆς om. O^{v} 11/12 μονῆσ — ἐπίκλην O^{aev} μονῆς O^{e}Λ 16 δευτεριάριοσ O^{aev} 17 εὐαγοῦς om. O^{e}Λ Μοδέστου om. O^{e}Λ 23/24 ἐνδόξου — μαρίασ O^{aev} θεοτόκου O^{v} θεοτόκου Μαρίας Λ 25/26 τοῦ ἁγίου — ἐν τοῖσ O^{aev} τῶν O^{e}Λ 27/28 τῆσ ἁγίασ — διομήδουσ O^{aev} om. O^{e}Λ 29 ἱερουσαλὴλ O^{aev} 30/31 καὶ ἐνδόξου μάρτυροσ O^{aev} om. O^{e} μάρτυροσ Λ 32/33 τῆσ κατὰ — μνήμησ O^{aev} ἀβραμίου O^{e}Λ 38 χειρὶ διακόνου ἰακώβου O^{e} μου O^{aev} ἐμὴν O^{e} 40 ἁγίου O^{e}

ἐν τῶι στύλωι καὶ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἐν τῶι μικρῶι βάθει καὶ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἀνδρέου πλησίον τοῦ στύλου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

39 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ἀναστασίου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

40 Ἀνθέμιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Νέωνος ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

M VIII 910

41 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ τῆς ἐπίκλην τῶν Χαρισίου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

42 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Μάρα πλησίον τῆς Ἀετίου κινστέρνης ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

43 Φωκᾶς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἐπίκλην τῶν Ἰωνᾶ πλησίον τοῦ Δευτέρου ὑπέγραψα: —

44 Ζώσιμος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Εὐτυχίου τῶν Λυκαόνων πλησίον τῶν Ματρώνης ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

45 Τιμόθεος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ἀστερίου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

46 Πολυχρόνιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἐπίκλην αἰθρίου ἀξιώσας ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Σευηριανοῦ μωναχοῦ: —

47 Σευηριανὸς πρεσβύτερος ὑπέγραψα ὑπὲρ αὐτοῦ ἐπιτραπεὶς παρ' αὐτοῦ προτάξαντος αὐτοῦ τῆι ἰδίαι χειρὶ τὸν τίμιον σταυρόν: —

48 Στρατόνικος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Δομετίου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

49 ANDREAS MISERICORDIA DEI PRESBYTER ET ARCHIMANDRITA MONASTERII ROMANORVM ADIACENTEM CISTERNA ASPAROS CONSENTIENS SVBSCRIPSI: —

50 Μαρτύριος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Πέτρου ἤτοι Οὐάλεντος καὶ Δαυδάτου πλησίον τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

L V 36

51 Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς διακειμένης ἐν τῶι σεβασμίωι οἴκωι τῆς ἁγίας ἐνδόξου παρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας πλησίον τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

52 Μάρκος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου μάρτυρος Κυρίκου ἀξιώσας ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Αὐξάνοντος διακόνου: —

53 Ἰάκωβος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Ἀββίβου Σύρος Συριστὶ ὑπέγραψα: —

54 Ἀττικὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Εὐκρατάδων πλησίον τῆς ἁγίας Μαύρας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

55 Ἰωσὴφ ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἁγίας θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας ἐν τῶι λιθοστρώτωι ἀξιώσας ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Ἰωάννου διακόνου: —

56 Παῦλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

O [= aev]

2 ἀποστόλου ἀνδρέου O^{ev} ἀνδρέου τοῦ ἀποστόλου O^{a} 3/4 *Anastasii prope agogum* Λ 7/8 τοῦ — Μιχαὴλ om. O^{e}Λ 7 ἁγίου om. O^{v} 9 ἀετοῦ O^{av} *aeream* Λ 10 ἀξιώσας om. O^{e} 17 τῆσ ἐπίκλην O^{av} τοῦ O^{e}Λ 18 διὰ — μοναχοῦ om. O^{e}Λ 19/20 om. O^{a} προτάξαντοσ — σταυρόν O^{v} om. O^{e}Λ 23/24 om. O^{av} 23 *dei miserationc* Λ ET om. Λ 24 ADIACENTEM — ASPAROS om. Λ MADICENTEM O^{e} 25/26 Οὐάλεντος καὶ om. O^{a} 28 ἐνδόξου — μαρίασ O^{av} θεοτόκου O^{e}Λ 29 ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ om. O^{e}Λ 30 κηρύκου O^{ev} 31 διὰ — διακόνου om. O^{e} 32 ἀββίβου O^{e}Λ 34 ἀκρατάδων O^{av} 34/35 πλησίον — Μαύρας om. O^{e}Λ 36/37 καὶ - Μαρίας om. O^{e}Λ 37 ἀξιώσας om. O^{e}Λ 37/38 διὰ — διακόνου om. O^{e}Λ 39 post 31 coll. O^{a}

57 Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ δευτεράριος μονῆς τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου ἀποστόλου Φιλίππου τοῦ ἐν τῶι βρεφοτροφείωι ἀξιώσας ὑπέγραψα διὰ τὸ μὴ παρεῖναι τὸν ἡγούμενον ἐνταῦθα: —

58 Γεώργιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Κύρου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

59 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἐπίκλην τῶν Σύρων ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

60 Ἐλπίδιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Βασιανοῦ ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

61 Ζώσιμος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Μαξιμίνου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

62 Πολυχρόνιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Κρητικῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

63 Παῦλος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἁγίας Ἑρμιόνης ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

64 Εὐσέβιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἐπίκλην Συμεὼν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

65 Ζωτικὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ ὄντος ἐν τῆι Σατορνίνου πόρτηι ἀξιώσας ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Μάρκου πρεσβυτέρου καὶ δευτεραρίου, ἐμοῦ προτάξαντος τὸν τίμιον σταυρόν: —

66 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς χάριτι θεοῦ ὑπ' ἐμοῦ συστάσης πλησίον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Λαυρεντίου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

67 Δομετιανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Μαρτυρίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν ὑπέγραψα: —

68 Ἡσύχιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

69 Κασιανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος λαύρας τοῦ μακαρίου Σάββα καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: — M VIII 911

70 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τῶν πυργίων τοῦ Ἰορδάνου καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

71 Νέσταβος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος λαύρας τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Φιρμίνου καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

72 Τερέντιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος Νέας λαύρας καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

73 Λεόντιος ἐλέει θεοῦ μοναχὸς καὶ ἡγούμενος καὶ τοποτηρητὴς πάσης τῆς ἐρήμου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

74 Τραιανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος τῶν πυργίων τοῦ Ἰορδάνου καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

75 Πολύευκτος διάκονος μονῆς τοῦ ἀββᾶ Θεοδοσίου καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

O [= aev]

1 δευτεριάριοσ O^{av} 1/2 καὶ — ἀποστόλου om. $O^{e}Λ$ 2 ἀξιώσας om. $O^{e}Λ$ 3 ἐνταῦθα om. $O^{e}Λ$ 5/6 τοῦ — ἐπίκλην om. $O^{e}Λ$ 9. 10 post 7. 8 coll. $O^{e}Λ$ 13 ἑρμιώνησ O^{av} 17 ἀποστόλου om. $O^{e}Λ$ 18 τοῦ — τῆ O^{av} πλησίον τῆσ $O^{e}Λ$ πόρτησ $O^{e}Λ$ χειρὶ $O^{e}Λ$ 19 δευτεριαρίου O^{av} 20/21 χάριτι — ἀξιώσασ O^{av} τοῦ ἁγίου λαυρεντίου ὑπ' ἐμοῦ συστάσησ $O^{e}Λ$ 25. 26/27. 29. 31. 36/37. 38/39. p. 146, 1/2. 3/4. 5/6. 7/8 τῶν — ὑπέγραψα O^{av} πάντων $O^{e}Λ$ 28 ἡγούμενοσ μονῆσ $O^{av}Λ$ 30 τῆσ — μνήμησ O^{av} ὁσίου $O^{e}Λ$ 32/33 τῶν — ὑπέγραψα O^{av} πάντων τῶν ἐν τῆ ἐρήμω $O^{e}Λ$ 35 ἀξιώσας om. $O^{e}Λ$

76 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ μοναχὸς τῆς Νέας λαύρας καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

77 Κύρικος ἐλέει θεοῦ μοναχὸς καὶ διάκονος τῆς αὐτῆς Νέας λαύρας καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

78 Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ διάκονος μονῆς τοῦ ἁββᾶ Μαρτυρίου καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

79 Μάμας ἐλέει θεοῦ μοναχὸς μονῆς τοῦ ἁββᾶ Μαρτυρίου καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

L V 37 80 Ἰουλιανὸς ἐλέει θεοῦ μοναχὸς μονῆς τοῦ ἁββᾶ Θεοδοσίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν ὑπέγραψα: —

81 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος μονῆς ἰδίας ἐν τῇι πεδιάδι καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

82 Θεωνᾶς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ καὶ ἀποκρισιάριος τοῦ τε ὄρους Σινᾶ καὶ τῆς ἐκκλησίας Φαρὰν καὶ λαύρας Ῥαιθοῦ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

83 Στρατήγιος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰωάννου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ὑπὸ Σκυθόπολιν μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

84 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ μοναχὸς μονῆς τοῦ ἁββᾶ Μαρτυρίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

85 Παῦλος ἐλέει θεοῦ μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος μονῆς τοῦ μακαρίου Μάρωνος δευτέρας Συρίας καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν ὑπέγραψα: —

86 Σευηριανὸς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Ζωόρα τῶν θερμῶν Συριστὶ ὑπέγραψα: —

87 Κασσίσας πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς εὐαγοῦς μονῆς τῶν Λουκᾶ Συριστὶ ὑπέγραψα: —

88 Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς εὐαγοῦς μονῆς τοῦ κύρου Θωμᾶ Συριστὶ ὑπέγραψα: —

89 Συμεώνης ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰακώβου δευτέρας Συρίας καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

90 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδώρου δευτέρας Συρίας καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

91 Σέργιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος περιοδευτὴς τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν ἐπὶ χωρίων τῆς πρώτης Σύρων ἐπαρχίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

92 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Εὐζερίου καὶ ὑπὲρ τῶν ἐκεῖσε πάντων μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

93 Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Θωμᾶ Συριστὶ ὑπέγραψα: —

94 Θωμᾶς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Ἀαρὼν Συριστὶ ὑπέγραψα: —

95 Φαυστῖνος ἐλέει θεοῦ μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος μονῆς τοῦ ἁγίου Στεφάνου

O [= aev]

3 κήρυκοσ O^{ev} αὐτῆσ $O^{e}\Lambda$ om. O^{av} 7 μονῆς om. O^{av} 9 μονῆς om. $O^{e}\Lambda$ ἀμβᾶ O^{v} 9/10 πάντων — ὑπέγραψα om. $O^{e}\Lambda$ 11/12 πάντων — ὑπέγραψα O^{av} τῶν ἐν αὐτῆ O^{e} πάντων Λ 13 ἀποκρισιαρίου O^{v} 14 Σινᾶ καὶ om. O^{e} 17 τῶν — ὑπέγραψα O^{av} τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν [μοναστηρίων Λ] $O^{e}\Lambda$ 19 ἐν τῆ — ὑπέγραψα O^{av} ἐκεῖσε μοναχῶν $O^{e}\Lambda$ τῆς om. O^{v} 21 καὶ ὑπὲρ — ὑπέγραψα om. $O^{e}\Lambda$ 22 σεβηριανὸσ O^{a} 24 κασσίασ O^{v} τῆς εὐαγοῦς om. $O^{e}\Lambda$ 26 τῆς εὐαγοῦς om. $O^{ae}\Lambda$ 29 πάντων — ὑπέγραψα om. $O^{e}\Lambda$ 31 ἐκεῖσε O^{av} ἐν αὐτῆ $O^{e}\Lambda$ 31. 33 ἀξιώσας om. $O^{e}\Lambda$ 34. 35 τῶν — ὑπέγραψα om. $O^{e}\Lambda$ 37 om. O^{av}

Μαουζᾶ Ἰαμνίας καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε κληρικῶν καὶ μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

96 Θεόδωρος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ἐρινδηλινῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

69 Δεσπότῃ ἡμῶν τὰ πάντα ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ πατρὶ πατέρων ἀρχι- M VIII 914
ἐπισκόπῳ τῆς Ῥωμαίων καὶ πατριάρχῃ Ἀγαπητῷ παρὰ τῶν ἐνδημούντων κατὰ ταύ- 6
την τὴν βασιλίδα πόλιν ἐπισκόπων τῆς τε Ἀνατολικῆς διοικήσεως καὶ τῶν ὑπὸ τοὺς ἁγίους Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν τόπους καὶ ἀποκρισιαρίων καὶ λοιπῶν κληρικῶν. Ἐξ οὗ Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν ὑπὲρ τῶν ἐποφειλομένων ὑμῖν γερῶν τῆς δι' αὐτὸν ἐν παντὶ καιρῷ μετὰ παρρησίας ἀληθοῦς δημοσιευθείσης ὁμολογίας τῇ ἀοράτῳ καὶ φοβερᾷ αὐτοῦ δυ- 10
νάμει ἐπὶ τὴν σεβασμίαν ὑμῶν ἐπανεπαύσατο κεφαλὴν τὸν τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων θρόνον καταπιστεύσας ὑμῖν, μακαριώτατοι, καὶ ἔστησεν ἐπὶ πέτραν τοὺς πόδας Ps. 39, 3. 4
ὑμῶν καὶ κατεύθυνε τὰ διαβήματα ὑμῶν καὶ ἐνέπλησε τὸ στόμα ὑμῶν ἄισμα καινὸν ὕμνον τῷ θεῷ ἡμῶν, πολλοὶ ἴδονται καὶ φοβηθήσονται καὶ ἐλπιοῦσιν ἐπὶ κύριον κατὰ τὸ ψαλμικὸν λόγιον
καταυγασθέντες ὑπὸ τῆς πνευματικῆς ὑμῶν αἴγλης, δι' ἧς ὡς λύχνος ἐκλάμπων ἐπὶ λυχνίας L V 40
ἁγίας τὸ ζοφῶδες τῶν ἐν σκότει καθημένων καὶ τυφλῶν ἐφωτίσατε τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς 16
διανοίας αὐτῶν διανοίξαντες. διά τοι τοῦτο τεθαρρηκότες πιστεύοντές τε τῷ θείῳ λογίῳ τῷ διαγορεύοντι ἐν καιρῷ οὐ δειλιάσει καρδία ἡδρασμένη ἐπὶ διανοίαι Sir. 22, 16. 17
συνέσεως, πείραι τε μαθόντες ἀκριβεῖς ὑμᾶς φύλακας εἶναι τῶν ἀποστολικῶν θησαυρῶν ἐξοστρακίσαντας ἀρτίως Ἄνθιμον τὸν πρόσχημα εὐσεβείας περιβαλόμενον, τὴν δὲ 2. Tim. 3. 5
δύναμιν αὐτῆς ἀρνησάμενον, τὸν τὴν ἁρμοσθεῖσαν αὐτῷ νύμφην ἐξουθενήσαντα καὶ 21
λαβεῖν ἑτέραν κατατολμήσαντα παρὰ τοὺς θείους κανόνας; γινώσκοντες δὲ καὶ τὸν θεοφύλακτον ἡμῶν βασιλέα καθάπερ Χριστοῦ μαθητὴν δεδοκιμασμένην ἔχοντα ψυχὴν κοινωνὸν ὑμῖν τοῦ ἀγαθοῦ ἔργου τούτου γενόμενον καὶ σπουδάσαντα μὲν ἐκ προοιμίων τῆς αὐτοῦ βασιλείας μέχρι τοῦ νῦν τὸ τῆς ἐκκλησίας ἅπαν σῶμα φυλάξαι ὑγιὲς καὶ ἀκέραιον καὶ 25
πάσης αἱρετικῆς νόσου ἐλεύθερον καὶ διὰ τοῦτο νομοθετήσαντα τὰς ἱερὰς καὶ ἁγίας τέσσαρας συνόδους ἐν ταῖς ὁτεδήποτε γινομέναις θείαις μυσταγωγίαις μεγαλοφώνως ὑπὸ τῶν ἱερῶν κηρύκων κηρύττεσθαι τειχιζούσας τῶν πιστῶν τὰς καρδίας καὶ τὰς τῶν αἱρετικῶν συμπνιγούσας, ἐλπίζοντα δὲ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν αὐτοῦ φιλανθρωπίας καὶ οἰόμενον καθάπερ τοὺς ἐξ ἁπλότητος ὑπαχθέντας τῇ πλάνῃ εἰκὸς ἐστιν ἐπιστρέψαι τῷ χρόνῳ, οὕτως καὶ 30
τοὺς ταύτης εὑρετάς, μᾶλλον δὲ τοῦ διαβόλου μαθητὰς καὶ μηδέποτε τὴν ἀλήθειαν ἐπιγνόντας τὴν τῶν ἐξ ἀρχῆς αἱρετικῶν ἐκβολὴν ὑπερτίθεσθαι, δεόμεθα, μακαριώτατοι, ἀναμνῆσαι τὸν μνημονικώτατον καὶ θεοφύλακτον ἡμῶν βασιλέα τῆς ἱερᾶς ἐκείνης φωνῆς τῆς λεγούσης πᾶν Sir. 15. 30
βδέλυγμα ἐμίσησε κύριος. ὃ πρῶτον καὶ μέσον καὶ ὕστατόν ἐστι Σεβῆρος ὁ ἀλιτήριος ὁ κατὰ τοῦ θεοῦ λαλήσας ἀδικίαν ἀεί, ποτὲ μὲν τὰ Ἑλλήνων μυστήρια μυηθεὶς καὶ M VIII 915
ταῦτα τιμήσας, ποτὲ δὲ τὰ Εὐτυχοῦς διδάξας καὶ Μάνεντος, ἐν ὅλῳ δὲ τῷ βίῳ τῇ τῶν 36
Χριστιανῶν ὀρθῇ πίστει φράσας ἐρρῶσθαι καὶ τὴν Νεστορίου τοῦ ἀνθρωπολάτρου προσηγορίαν εἰς ἐφόδιον τῆς ἀπάτης τοῖς ἐξ ἁπλότητος πρὸς ὑποδοχὴν ἔχουσιν ἕτοιμα

O [= ae, r (inde a 5), v]. l [inde a 5]

1 μαουζαμνίασ O^a 1/2 ἀξιώσας ὑπέγραψα om. $O^eΛ$ 3 ἐρινδηλινῶν O^{av} ἐρεινδηλινῶν O^r 5 inscr. ἀναφορὰ τῶν ἐν κωνσταντινουπόλει ἐπισκόπων πρὸς ἀγαπητὸν πάπαν ῥώμης l τῷ δεσπότῃ ἡμῶν τῷ O^r 5/6 τῷ ἀρχιεπισκόπῳ O^v 9 ἡμῖν $O^eΛ$ αὐτῶν O^v 11 σεβάσμιον O^v 17 ἀνοίξαντεσ l πιστεύοντές τε] πιστεύσαντές O^r 20 ἐξοστρακίσαντεσ $O^eΛ$ περιβαλλόμενον O^a περιβεβλημένον O^rl 21 αὐτῆς] τῆσ πίστεωσ O^rl αὐτῶν O^v ἐξουθενήσαντα l ἐξωθήσαντα ΟΛ 24 ὑμῶν O^{avv} τούτου ἔργου O^r 25 τοῦ O καὶ l 26 νόσου αἱρετικῆσ O^e νομοθετήσαντα lΛ νομοθετῆσαι O ἁγίασ καὶ ἱερὰσ O^v 27 γενομέναισ O^v 28 ταύτας κηρύττεσθαι O 29 φύσεωσ O^r 33 τῆς² l om. O 34 βδέλυγμα O^e 36 μάνη O^e 37 ὀρθῇ om. $O^eΛ$ 38 πρὸς] εἰσ O^r

τὰ ὦτα ἐπινοήσας, τὰ ἐκείνου εἰπὼν ἐναργῶς Νεστοριανούς τε καλέσας τοὺς τῶν ὀρθῶν δογμάτων καθηγητάς, οὐ φεισάμενος μήτε τοῦ βαπτίσαντος αὐτόν, ἀναθεμάτων ἀδυνάμων πάντα τὸν κόσμον ἐπλήρωσεν, ἀποφήνασθαι κατατολμήσας αὐτὸς ὡς δύναμιν κληρωσάμενος μετὰ τῶν προσχρησάντων αὐτῶι τῆς χειροτονίας σκιὰν κατὰ τῆς εἰρημένης οἰκουμενικῆς ἁγίας συνόδου τῆς ἐν Χαλκηδόνι καὶ τῶν ἱερῶν καὶ θεοφιλῶν ἐπιστολῶν τοῦ ἐν ἁγίοις τὴν μνήμην πάπα Λέοντος τοῦ γενομένου φωστῆρος καὶ στύλου τῆς ἐκκλησίας τοῦ στηρίξαντος τοὺς πιστοὺς τῆι βασιλικῆι τρίβωι πορεύεσθαι, ὡς λείπεσθαι
Ps. 7, 16 τὸ τῆι θείαι γραφῆι ῥηθὲν πληρωθῆναι ἐπ' αὐτῶι λάκκον ὤρυξε καὶ ἀνέσκαψεν αὐτὸν καὶ ἐμπεσεῖται εἰς βόθρον ὃν εἰργάσατο. ὅθεν ἀποροῦντες πῶς ἂν αὐτὸν κυρίως καλέσοιμεν Ἑλλήνων ὁμόφρονα, Εὐτυχοῦς ὁμόδοξον, ὁμότροπον Νεστορίου, ἐκ τῆς κυριωτάτης καὶ ἐπισήμου προσηγορίας ὀνομάσομεν τὸ ἐντεῦθεν ὄργανον τοῦτον σὺν ἀληθείαι τοῦ διαβόλου καλοῦντες. παρέντες τοίνυν τὸ πλῆθος τῶν ὑπ' αὐτοῦ τολμηθέντων τά τε κατὰ τὴν Ἑώιαν αἵματα τῶν ὁσίων ἀνδρῶν ἐκχυθέντα ὑπὸ τοῦ κατὰ φατρίαν ἐστασιασμένου Ἰουδαικοῦ συστάντος τότε στρατεύματος, καὶ ἄλλα δὲ τῶν εἰρημένων πολὺ χαλεπώτερα διὰ τὸ μῆκος τοῦ
2. Cor. 6, 2 διηγήματος, ἱκετεύομεν, ἁγιώτατοι, ἐπειδὴ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, νῦν ἡμέρα σω-
L V 41 τηρίας, καὶ βοῶμεν· βοηθήσατε ἡμῖν καὶ ταῖς φονευθείσαις ὁσίαις ψυχαῖς, ἃς παρεστάναι νομίσατε νοητῶς καὶ δεικνύναι ὑμῖν ὡς διὰ Ἰησοῦν Χριστὸν παρεδόθησαν τῶι θανάτωι ὑπὸ τοῦ πολυκεφάλου θηρός. ἵνα οὖν μὴ καὶ αὖθις ἐκ τῆς φανερωθείσης πᾶσιν αὐτοῦ μαγγανείας καὶ Μανιχαικῆς πλάνης, ἧι θαρρῶν ὁ δείλαιος οὗτος κατετόλμησεν εἰς τὰς καθαρὰς βασιλείους εἰσδῦναι αὐλάς, μηδένα τόπον ὀφείλων ἔχειν ἢ τὸ βάραθρον εἰς κατάλυμα, ἀνατρέψηι καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος τὴν μετὰ τοσούτων κόπων καὶ ἱδρώτων ὑμῶν τε καὶ τοῦ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως φιλοτιμηθεῖσαν εἰρήνην ταῖς ἁπανταχοῦ τῶν πιστῶν ἐκκλησίαις, ἀπελαθῆναι σπουδάσατε πόρρω που καὶ τῆς ἐσχατιᾶς αὐτῆς φεισάμενοι τῶν τὰς συνουσίας πρὸς αὐτὸν ποιουμένων ψυχῶν καὶ κοινωνουσῶν διὰ τῆς ἐντεύξεως τοῖς κατ' αὐτοῦ ἀναθέμασι, τὸν ἀκάθαρτον, τὸν ἀποκήρυκτον, τὸν ἀναθέμασιν ἐγγράπτοις καὶ διηνεκέσιν ὑπὸ τοῦ ἀποστολικοῦ ὑμῶν θρόνου καὶ τοσούτων ἀρχιερέων καὶ ἐν οὐρανῶι παρὰ θεοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ ἀγγέλων κατάκριτον ἤδη γενό-
Ioh. 3, 18 μενον κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν ἐκείνην καὶ θείαν φωνὴν μετ' Ἐκδικίου τοῦ βδελυροῦ ἀλλ' οὐ Πέτρου τοῦ καὶ τὴν ἑαυτοῦ προσηγορίαν μέχρι τοῦ νῦν οὐκ ἐρυθριάσαντος ψεύσασθαι τοῦ αὐτοῦ μαθητοῦ καὶ τὰ τῆς ἀποστασίας καθ' ἑκάστην ῥήματα φθεγξαμένου, καὶ Ζωόρα δὲ τοῦ παντελῶς ἀμυήτου τῆς θείας γραφῆς καὶ πάσης ἱερατικῆς λειτουργίας καὶ τάξεως, μετὰ δὲ παρρησίας οὐκ ἴσμεν τῆς ὅθεν χορηγουμένης αὐτῶι καταπατοῦντος
M VIII 918 τὴν κρατοῦσαν ἐκκλησιαστικὴν εὐκοσμίαν τε καὶ κατάστασιν ἐκ τῶν καθ' ἡμέραν παρασυνάξεων καὶ παραβαπτισμάτων ὑπ' αὐτοῦ τολμωμένων, οὗ τὴν συναγωγὴν γύναια κώμοις καὶ μέθαις ἀσελγείαις τε καὶ ἀκολασίαις ἐκδεδομένα πληροῖ, πείσαντες τὸν εὐσε-

O [= acrv], I

1 ἐπεννοήσασ O^r 2 ἐξηγητὰσ O^rI βαπτίσματος αὐτῶν I 2/3 ἀδυναμῶν O^r ἀδεῶσ ἡμῶν O^{av} 3 αὐτοὺσ I ὡς δύναμιν I ἐνδυνάμους $O^{er}Λ$ ἐνδυνάμωσ O^a ἐνδυνάμασ O^v 5 οἰκουμενικῆς om. O^r συνόδου ἁγίας I ἐν χαλκηδόνι συνόδου O^{av} 7 τῆι om. O^v 8 τὸ O^cO^a ex corr., I om. O^{arv} τῆσ θείασ γραφῆς I ῥητὸν O^rI πληρωθὲν O^{arv} 8/9 λάκκου — αὐτὸν om. $O^cΛ$ 9 ἂν om. O^r 10 καλέσομεν O^r 11 κυριωτάτης [κυριωτέρασ $O^{aev}Λ$] καὶ ἐπισήμου $IO^{aev}Λ$ ἐπισήμου καὶ κυριωτέρασ O^r ὀνομάσωμεν O^e 12 τοῦτον I αὐτὸν OΛ 13 αὐτοῦ αἵματα O^{av} 14 ἐκχεθέντα O^e κατὰ om. O^r ἐστασιασμένου $O^{arv}I$ ἑστασιασμένου ὑπ' αὐτοῦ $O^cΛ$ 15 μῆκοσ OΛ πλῆθοσ I 17 καὶ I om. OΛ βοηθήσατε I βοήθησον OΛ 18 ῑ̅υ̅ χ̅ν̅ $O^{ar}I$ χ̅ν̅ ῑ̅υ̅ O^v χ̅ν̅ $O^cΛ$ 19 οὖν I om. OΛ 21 εἰς τό O^r 22 ἀνατρέψῃ O^aI ἀνατρέψαι O^{erv} τοῦ om. O^a τόσων O^r 28 θ̅υ̅ καὶ I om. OΛ 29 βδελλυροῦ O^e 29/30 ἀλλ' οὐ I ἄλλου $O^rΛ$ ἄλλου του O^{aev} 30 ἐρυθριάσαντα O^r 31 τὰ om. O^r 33 postulatur τῆς οὐκ ἴσμεν

βέστατον ἡμῶν βασιλέα θῆρας αἱμοβόρους ἀρνάσι μὴ συγχωρεῖν συναυλίζειν, ἠκριβωμένον σαφῶς τὸ τῶι θείωι ἀποστόλωι ῥηθὲν ὡς οὐδεμία μετοχὴ δικαιοσύνηι καὶ 2 Cor. 6. 14.
ἀνομίαι ἢ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος ἢ μερὶς πιστῶι μετὰ ἀπίστου. οἷα
δὲ οἷα δεδραματούργηται νῦν καὶ παρὰ Ἰσαακίου τοῦ Πέρσου, εἰπεῖν βουλομένους ἡμᾶς
ἀδακρυτὶ λέγειν οὐκ ἔστιν οὐδὲ δέους ἀπηλλάχθαι διηγουμένους ἃ ταῖς ἀνόμοις αὐτοῦ
χερσὶ δρᾶν ἐκεῖνος οὐκ ἔφριξεν. ἐν γὰρ καταγωγίωι τινὶ τιμίας εἰκόνος ἀνακειμένης
τοῦ τῶν εὐσεβῶν ἐπὶ τοῦ παρόντος σκήπτρων κρατοῦντος, ὥσπερ ἀμιλλώμενος ὁ
προλεχθεὶς δείλαιος καὶ ἀλάστωρ ἀνήρ, εἰ μὴ καὶ κατὰ τὸν ῥηθησόμενον νεώτερον τρόπον
βλασφημήσοι τὸ θεῖον, ἀνατείνας τὴν βακτηρίαν, ἐν ᾗ τὸ ἄτιμον αὐτοῦ σχηματίζεται
γῆρας στηρίζειν πληρῶν τὴν πεπλασμένην ἐπίθεσιν ἔμπροσθεν τῶν ὑπ' αὐτοῦ κατα-
γινομένων ἀπάγεσθαι, ἔτυπτεν ἀφειδῶς τὸ τοῦ φιλοχρίστου βασιλέως ὁμοίωμα, αἱρετικὸν
ἀποκαλῶν τὸν ἡνωμένον οὕτω θεῶι καὶ φρουρούμενον ὑπ' αὐτοῦ τὸ τῆς ἀληθείας φυ-
λάττοντα κήρυγμα καὶ οὐκ ἔπαυσε τὸν θυμὸν μέχρι τοσούτου ἕως οὗ καὶ τὴν φέρουσαν
τὸ περιφανὲς ἐκτύπωμα σινδόνα διέρρηξε καὶ μέρος κατέαξεν ἐξ αὐτοῦ, ὃ καὶ πυρὶ παρα-
δέδωκε. τὸ γὰρ ὅλον ἀφανίζειν οὐκ ἴσχυσεν φυλαχθὲν ὑπὸ τῆς προνοίας τοῦ κρείτ-
τονος εἰς ἔλεγχον ἀκριβῆ τοῦ τολμήματος τοῦδε φονικοῦ καὶ τοῦ μείζονος πάντων κατη-
γορήματος. μάρτυρες ἑστήκασιν ἄνδρες, ὡς ἔγνωτε, ἁγιώτατοι, σαφῆ τὴν ἀλήθειαν
συνήγορον ἔχοντες. ἐπειδὴ τοίνυν ἐκ παραδόξου οἱ προρρηθέντες αἱρεσιάρχαι
ἀνταλλαξάμενοι τῆς ὀφειλούσης αὐτῶν ἐκβολῆς γενέσθαι σὺν ἀτιμίαι πρὸ χρόνου L V 44
πολλοῦ τὸ ἐν τοῖς βασιλικοῖς ταμείοις οἰκεῖν παρρησίαν δεδώκασι τοῖς κατ' ἄλλον
τρόπον ἀρνουμένοις τὸ θεῖον, ἐγκαταλεγέντων αὐτοῖς πολλῶν ὀνόματι ἐπιπλάστου
ὀρθοδοξίας, καὶ κινδυνεύουσιν οἱ πιστοὶ πανταχοῦ γῆς μηκέτι ἐν ὁμονοίαι πορεύεσθαι Ps. 54. 15
ἐν τῶι οἴκωι τοῦ θεοῦ, ἐξάρατε ταχέως ἀφ' ἡμῶν τοὺς πονηρούς, προσενέγκατε
συνήθως ταύτην τὴν θυσίαν τῶι θεῶι τῶι σωτῆρι ὑπὲρ τῆς φυλαχθησομένης ὑμῖν
ἀγαθῆς ἀπολογίας ἐν τῆι μελλούσηι κρίσει τῆι φοβερᾶι, ἐλευθέραν παντὸς δέους
καὶ τρικυμίας αἱρετικῆς τὴν κρατοῦσαν εὔκοσμον ἐκκλησιαστικὴν φυλάξαντες κα-
τάστασιν, βεβαιοῦντες καὶ αὖθις τὰς κατ' αὐτῶν πρώην ἐξενεχθείσας ἐκ τοῦ ἀπο-
στολικοῦ ὑμῶν θρόνου ἐνθέσμους καὶ δικαίας καὶ εὐσεβεῖς ἀποφάσεις, εἰσηγούμενοι
τῶι ἐννομωτάτωι ἡμῶν βασιλεῖ καὶ τὰ ἐκείνων ἀσεβῆ συγγράμματα νομοθετῆσαι
πυρὶ παραδίδοσθαι καὶ καθυποβάλλεσθαι δημεύσει τοὺς ἔχοντας κατὰ μίμησιν τῶν τὰ
Μανιχαικὰ κεκτῆσθαι ζηλούντων καὶ τὰ Νεστορίου τοῦ δυσσεβοῦς καὶ τὰ Εὐτυχοῦς
τοῦ παράφρονος καὶ Διοσκόρου τοῦ αὐτῶν ὑπασπιστοῦ καὶ πατρός. οὕτω γὰρ
τοῖς εἰς αὐτοὺς μάτην ἐλπίζουσιν πᾶσα προσδοκία καταργηθήσεται. ἀξιοῦμεν δέ,
ἁγιώτατοι, καὶ τῆι κατὰ Ἄνθιμον ἱερᾶι ὑμῶν ψήφωι πέρας ἐπιθεῖναι τέλεον καὶ τοῖς
πατρικοῖς ὑμῶν κανόσιν ἁρμόδιον, ἵνα πᾶν ἐκ τοῦ μέσου σκάνδαλον ἀνέλητε καὶ ἀπὸ
τῶν μικρῶν τῶν πιστευόντων εἰς τὸν κύριον καὶ ἀκούσησθε παρὰ πάντων ἡμῶν· φυλάξοι M VIII 919

O [= aerv], I

1 συναυλίζεσθαι $O^{e}\Lambda$ 2 τῶ θείω O ῥηθὲν τῶ I ῥηθὲν O^{e} ῥητὸν O^{arv} I εἰρημένον ῥητὸν O^{r} 3 ἀδικία O^{r}I 4 οἷα om. O^{r}I Ἰσαακκίου O^{e} εἰπεῖν om. O^{e} 6 ἐκεῖνος οὐκ ἔφριξε δρᾶν O^{e} 8 καὶ^{2} om. I τὸν O^{e}I τὸ O^{arv} 9 ἀνατεῖναι O^{arv} 10 τὴν om. O^{r} ἐπίθεσιν = impostiuram 10/11 καταγινομένων] conicias συγκατατιθεμένων 13 οὗ om. O^{r} 15 ἀφανίσειν O^{r}I τοῦ O^{er}I τῆσ O^{av} 16 τοῦ φονικοῦ τοῦδε τολμήματοσ O^{e} τοῦ^{2} om. I 18 συνήγοροι O^{v} 19 τῆς ὀφειλούσης I τὴν ὀφείλουσαν OΛ ἐκβολῆς I ἐκβολὴν OΛ ταμιείοισ O^{e} 20 καὶ κατ' O^{e} 21 θεὸν ἀρνουμένοισ O^{e} 21/22 ὀρθοδοξίασ ἐπιπλάστου O^{e} 22 μηκέτι πανταχοῦ γῆσ O^{r}I 24 τῶ^{2} O^{arv}I καὶ $O^{e}\Lambda$ 25 ἀπολογίασ ἀγαθῆσ O^{rv} 26 τρικυμίασ O πάσης πλάνης I κρατοῦσαν O παροῦσαν I εὔκοσμον I εὐκοσμίαν O φυλάξαντεσ I φυλάξατε OΛ 26/27 καὶ κατάστασιν O^{arv} 28 καὶ^{2} om. O^{r} 29 βασιλεῖ ἡμῶν O^{e} 30 τοὺσ ἔχοντασ δημεύσει καθυποβάλλεσθαι O^{e} 31 ζητούντων O^{r}I ζηλούντων $O^{aev}\Lambda$ 32 πρσ καὶ ὑπερασπιστοῦ $O^{e}\Lambda$ ὑπερασπιστοῦ I 33 καταλυθήσεται I 34 θεία καὶ ἱερᾶ O^{e} 35 ἀνέλητε σκάνδαλον O^{e} 36 καὶ O^{arv}IΛ καὶ τὴν εὐκταίαν φωνὴν O^{e} φυλάξει O^{aev}

κύριος τὸν θρόνον ὑμῶν καὶ τοῦ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως ὡς τὰς ἡμέρας τοῦ οὐρανοῦ, τὰ τοῦ Πέτρου μιμήματα σώιζοντας καὶ σώσαντας ἡμᾶς ἐκ τῶν θλιβόντων καὶ τοὺς μισοῦντας ἡμᾶς καταισχύναντας.

Ὑπογραφαί

1 Θαλάσσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βηρυτίων πόλεως ἀξιώσας ὑπέγραψα: —
2 Μέγας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βεροιαίων φιλοχρίστου πόλεως ἀξιώσας ὑπέγραψα: —
3 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Γαβάλων ὑπέγραψα Συριστί: —
4 Αἰθέριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μαριαμμιτῶν πόλεως ἀξιώσας ὑπέγραψα: —
5 Χριστοφόρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Πορφυρεῶνος ἀξιώσας ὑπέγραψα: —
6 Ἀρχέλαος ἐπίσκοπος Κωρύκου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —
7 Δαυίθος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τοῦ Κιρκινσίου ὑπέγραψα Συριστί: —
8 Ἀλέξανδρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ποτὲ Βαρκουσῶν, νυνὶ δὲ Ἰουστινιανουπόλεως ἀξιώσας ὑπέγραψα: —
9 Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἰωτάβης ἀξιώσας ὑπέγραψα: —
10 Δόμνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Μαξιμιανουπόλεως ἀξιώσας ὑπέγραψα: —
11 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ζωόρων ἀξιώσας ὑπέγραψα: —
12 Μάγνος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Θεούπολιν ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —
13 Ἡράκλειος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Θεούπολιν ἁγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —
14 Ἀθανάσιος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Τύρον ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —
15 Παῦλος ἐλέει θεοῦ ἀναγνώστης καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ τὴν Ταρσέων ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —
L V 45 16 Θωμᾶς ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ τὴν Ἰουστινιανιτῶν πόλιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —
17 Ἀγάπιος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ἱερᾶς πόλεως μητροπόλεως Εὐφρατησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —
18 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ὑποδιάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Βόστραν τὴν μητρόπολιν ἁγίας ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —
19 Τρόφιμος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Σελεύκειαν Ἰσαυρίας ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —
20 Εὐσέβιος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Ἄμιδαν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἐπιστάμενος τὰ ἀνωτέρω εἰρημένα κατὰ Σεβήρου καὶ Πέτρου καὶ Ζωόρα καὶ Ἀνθίμου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

O [= ae, r (usque ad 8), v], I [usque ad 8]

4 αἱ ὑπογραφαί O^r om. $O^{av}I$ 5 sq. ἐλέει θεοῦ semper om. $O^eΛ$ 5 ἐλέω O^{rI} βηρυτῶν O^r 6. 7 om. I 6 βερροιαίων O^{ev} μερνέων O^r φιλοχρίστου om. $O^eΛ$ 8 ἐλέω I γαβούλων O^{arv} 9—p. 152, 6 Αἰθέριος — ὑπέγραψα] καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ὑπέγραψαν [ὑπέγραψαν om. I] O^{rI} 9 τῆς — πόλεως] μαριάμμης $O^eΛ$ 11 om. O^{av} 12 τοῦ om. O^e 13 νῦν O^r 18/19 ἁγιωτάτης μεγάλης om. $O^eΛ$ 19. 21. 23. 25 ἀξιώσας om. $O^eΛ$ 20 ράκλιοσ O^a 20/21 κατὰ — καθολικῆς] αὐτῆς $O^eΛ$ 21 καθολικῆσ O^a om. O^v 22 ἁγιωτάτης om. $O^eΛ$ 24/25 κατὰ — ἁγιωτάτης O^{av} ἐν ταρσῶ $O^eΛ$ 26 τὴν om. O^a 26/27 τὴν — πόλιν O^{av} Ἰουστινιανούπολιν $O^eΛ$ 27 ἁγιωτάτης om. $O^eΛ$ 27. 31. 36. p. 151, 1. 4. 6. 8. 10. 11. 14. 15. 18. 20. 22. 23. 25. 27. 30. 32. 34. 36. 38. 40 ἀξιώσας om. $O^rΛ$ 28 τῆς om. O^{av} 30/31 τὴν μητρόπολιν om. $O^eΛ$ 35 καὶ¹ om. $O^eΛ$

21 Μάρκος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ἐμέσης ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

22 Συμεώνης διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Ἀγιόπολιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

23 Σέργιος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Πτολεμαίδα ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

24 Κοσμᾶς ἐλέει θεοῦ μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Ἀντάραδον ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

25 Ἡσαίας ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ τὴν Ἀρεθουσίων ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

26 Ἰουλιανὸς διάκονος καὶ ξενοδόχος τῆς Παλμυρέων ἁγίας ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: M VIII 922

27 Ἰωνᾶς διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς Ἡλιουπολιτῶν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

28 Ἀβράμιος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς αὐτῆς ἁγίας ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

29 Συμεώνης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος τῆς κατὰ Κύπρον Κωνσταντίας ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

30 Ἰωάννης ἀναγνώστης καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Σελεύκειαν Συρίας ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

31 Μαρτύριος ἀναγνώστης τῆς κατὰ Βηρυτίων μητρόπολιν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

32 Ἀρσένιος ἀναγνώστης τῆς κατὰ Μαριάμμην ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

33 Σέργιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ περιοδευτὴς μονῆς Γινδάρου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

34 Συμεὼν ἐλέει θεοῦ διάκονος τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἀναστάσεως ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

35 Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς Καισαρέων ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

40 Ἀλέξανδρος ἐλέει θεοῦ ὑποδιάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς Καισαρέων ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

41 Ἰωάννης διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Ἐλευθερόπολιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

42 Θεοδόσιος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς Γαζαίων ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

43 Πάμφιλος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Νεάπολιν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

44 Εὔνομος πρεσβύτερος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Πέτραν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

O [= acrv], 1

1 ἁγίασ — ἐμέσησ O^e κατὰ [om. O^v] ἁγίασ μητροπόλεωσ ἐμῆσ O^{av}, quae nimis corrupta sunt quam ut primaria subscriptio restituatur 3. 5. 7 ἁγίασ $O^eΛ$ 9/10. 13. 23. 29/30. 30/31. 33. 35. 39. p. 152, 5 ἁγιωτάτης om. $O^eΛ$ 11. 15 ἁγίας om. $O^eΛ$ 17 τοῦ θεοῦ om. $O^eΛ$ 19/20 ἁγίας τοῦ θεοῦ om. $O^eΛ$ 21 κατὰ — θεοῦ O^{av} ἐν βηρυτῷ $O^eΛ$ 27 συμεώνησ $O^eΛ$ ἐλέω O^a 32 ἐκκλησίασ παλαιστηνῶν $O^eΛ$ 35 γαζέων O^{av} 37/38. p. 152, 4 ἁγίας τοῦ θεοῦ om. $O^eΛ$ 39 Πέτραν scripsi πέτρον OΛ

45 Ἀναστάσιος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς αὐτῆς ἁγίας ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

46 Βίκτωρ διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Ἀρεόπολιν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

47 Φιλούμενος ἀναγνώστης τῆς Ταρσέων ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

70 L V [48] Καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν λιβέλλων Μηνᾶς ὁ θεοσεβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος σεκουνδοκήριος τῆς πρεσβύτιδος Ῥώμης προκομίσας τὸ ἄκτον τῆς γραφείσης παρὰ Ἀγαπητοῦ τοῦ τῆς ἁγίας μνήμης συνοδικῆς Ῥωμαικῆς ἐπιστολῆς ἀνέγνω. καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν Χριστόδωρος ὁ θεοσεβέστατος νοτάριος καὶ διάκονος σηκρητάριος λαβὼν παρὰ τοῦ εἰρημένου θεοφιλεστάτου Μηνᾶ τὴν ἑρμηνείαν ἀνέγνω οὕτως

Ἑρμηνεία τῆς προαναγνωσθείσης συνοδικῆς ἐπιστολῆς

71 1. Tim. 3, 2 M VIII 923 Τῶι ἀγαπητῶι ἀδελφῶι Πέτρωι Ἀγαπητός. Ἠβουλόμεθα μέν, ἀδελφοὶ ἀγαπητοί, διὰ τὴν τῆς ὑμετέρας ἀγάπης συνάφειαν πάντας τοὺς τοῦ κυρίου ἱερεῖς κατὰ τὴν ἀποστολικὴν παράδοσιν ἀνεπιλήπτους εὑρίσκεσθαι καὶ μηδένα ἢ διὰ χάριν ἢ διὰ φόβον τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων ἐκκλίνειν· ἀλλ' ἐπειδὴ πολλὰ πολλάκις παρακολουθεῖ ἄτινα μεταμέλειαν τίκτειν δύναται καὶ νικᾶι τὰ πλημμελήματα τῶν ἁμαρτανόντων ὁ ἔλεος τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τοῦτο ὑπερτίθεται ἡ τιμωρία, ὡς ἂν τόπον εὑρεῖν ἡ διόρθωσις δυνηθείη, παραινέσαι ἀναγκαῖον ἐκρίναμεν ἵνα τὰ παραληφθέντα κἂν τὸ λοιπὸν ἀπαράβατα φυλαχθείη. ἐχρῆν μὲν γὰρ τὴν ὑμετέραν ἀγάπην μεμνημένην τῶν πατρικῶν παραδόσεων μηδένα συγχωρεῖν τὰ κεκωλυμένα ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ εἴ τις τολμηρὸς φανείη, πάσηι δυνάμει ἐναντιοῦσθαι. παραγενόμενοι τοιγαροῦν εἰς τὸ κομιτάτον τοῦ γαληνοτάτου ἡμῶν βασιλέως τοῦ ἡμετέρου υἱοῦ ηὕρομεν τὴν καθέδραν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκκλησίας παρὰ τοὺς θεσμοὺς τῶν κανόνων ὑπὸ Ἀνθίμου τοῦ τῆς Τραπεζουντίων ἐκκλησίας ἐπισκόπου οὐ προσηκόντως ὑφαρπασθεῖσαν, οὗτινος τὴν ψυχὴν οὐ κατὰ τοῦτο μόνον τὸ μέρος, ἀλλ' ὅπερ καὶ μεῖζόν ἐστιν, ἐν τῆι τῆς ἀληθοῦς πίστεως ὁμολογίαι ἐπεθυμήσαμεν ἐκ τῆς ἀπωλείας ἐπαναγαγεῖν, ἀλλὰ τῆι Εὐτυχέος ἐνιστάμενος πλάνηι εἰς τὴν τῆς ἀληθείας ὁδὸν ἐπανελθεῖν κατεφρόνησεν. ὅθεν ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἀποστολικὴν ἀγάπην τὴν ἐν τῆι πίστει αὐτοῦ μεταμέλειαν ἀναμένομεν, ἐν τῶι μεταξὺ οὐδὲ καθολικοῦ οὐδὲ ἱερέως ὀνόματος ἄξιον εἶναι ψηφίζομεν, μέχρις ἂν πάντα τὰ παρὰ τῶν πατέρων παραδοθέντα, δι' ὧν ἀληθῶς τῆς θρησκείας ἡ πίστις καὶ ἐπιστήμη φυλάττεται, κατὰ τὴν προσήκουσαν πληροφορίαν δέξηται. τοὺς δὲ ἑτέρους ὁμοίως τῆς αὐτοῦ ἀπονοίας τοὺς τῆι ψήφωι τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας κατακριθέντας παραπλησίως ἡ ὑμετέρα ἀγάπη ἀποστραφήτω, ὧν αὐτὸς ἑαυτὸν μέτοχον ἐποίησεν. τῆς δὲ ἐν Κωνσταντινου-

---

O [= ac, r (inde a 8), v], I [inde a 8]

1. 3 ἁγίας om. $O^{eΛ}$ 1. 4 ἀξιώσας om. $O^{eΛ}$ 8 νοταρίων $O^{eΛ}$ 9 τοῦ om. O^{v} ῥωμαικῆσ O^{av} om. $O^{erIΛ}$ ἀνέγνω O^{arvI} ἀνέγνω διὰ ῥωμαικῶν λέξεων $O^{eΛ}$ 9/10 καὶ — ἀνάγνωσιν O^{arvI} τὴν δὲ ἑρμηνείαν ταύτησ ἀνέγνω $O^{eΛ}$ 10/11 ὁ θεοσεβέστατοσ — οὕτωσ O^{arv} διάκονοσ καὶ νοτάριοσ σηκρητάριοσ ἔχουσαν οὕτωσ $O^{eΛ}$ 10 καὶ διάκονοσ σηκρητάριοσ O^{av} om. O^{rI} 12 om. O^{r} ἐπιστολὴ ἀγαπητοῦ πάπα ῥώμησ πρὸσ πέτρον ἀρχιεπίσκοπον ἱεροσολύμων I προαναγνωσθείσησ — ἐπιστολῆσ O^{av} συνοδικῆσ ἐπιστολῆσ τῆσ διὰ ῥωμαικῶν γραφείσησ γραμμάτων ἅτινα παρείθησαν διὰ τὴν ἀπειρίαν αὐτῶν [ἅτινα — αὐτῶν om. Λ] $O^{eΛ}$ 13 ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ O^{e} 14 ἡμετέρασ O^{erv} 15 ἢ¹ om. O^{r} διὰ² om. O^{r} 16 ἐπεὶ O^{e} πολλὰ $O^{eΛ}$ om. O^{arvI} 17/18 ἔλεοσ τοῦ θῦ ΟΛ ἔρωσ τῆσ διορθώσεωσ I 19 ἐκκρίναμεν O^{a} παραλειφθέντα O^{rvI} κἂν O εἰσ I 20 μὲν om. I 22 παραγινόμενοι O^{r} 23 εὕρομεν O^{eI} 24 τοῦ ἀνθίμου τοῦ O^{av} 26 τὸ μέροσ μόνον I 27 εὐτυχοῦσ O^{r} 28 ἐπανελθεῖν om. O^{v} 31 δι' om. O^{rI} ἡ τῆσ θρησκείασ I 32 προσήκουσαν om. O^{v} ὁμοίουσ I 34 ἀμέτοχον O^{e}

πόλει καθέδρας τὴν ὕβριν βοηθοῦντος τοῦ θεοῦ τῇι ἀποστολικῇι αὐθεντίαι καὶ τῶν πιστοτάτων βασιλέων τῇι βοηθείαι διωρθώσαμεν. καὶ τρόπον τινὰ τεθαυμάκαμεν ὅτι τοῦτο τὸ ἔργον οὕτω τοῖς πατρικοῖς ψηφίσμασιν φανερῶς ἐναντίον ἡ ὑμετέρα ἀδελφότης οὐ μόνον εἰς γνῶσιν ἡμετέραν ἐνεγκεῖν ἠμέλησεν, ἀλλὰ καὶ ἐπιληψίμωι ἐβεβαίωσε συναινέσει, εὐχαριστοῦμεν δὲ τῶι θεῶι, οὕτινος τῶι νεύματι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὰ κακὰ πρὸς τὸ βέλτιον τρέπεται καὶ αἱ μικραὶ παραβάσεις εἰς ὄφελος καὶ ἀφορμὴν μεγάλης γίνονται χαρᾶς. τοῦτο δὲ ὑπὲρ τοῦ διεγεῖραι τῆς ὑμετέρας ὁμοψυχότητος τὴν ἀγαλλίασιν σημαίνω ὅτι Μηνᾶν τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεπίσκοπον ἡμῶν, ἄνδρα πολλοῖς ἐπαίνων τρόποις κεκοσμημένον, ἡ μνημονευθεῖσα Κωνσταντινουπόλεως ἐκκλησία ἐπίσκοπον ἐδέξατο, ὥιτινι εἰ καὶ παρὰ τοὺς λοιποὺς τῶν γαληνοτάτων βασιλέων ἐπεγέλασεν ἡ ἐπιλογή, ὅμως τοσαύτη τοῦ τε κλήρου παντὸς καὶ τοῦ δήμου συναίνεσις προσγέγονεν, ὥστε παρ' ἑκάστου καὶ ἐπιλεγῆναι πιστεύεσθαι. καὶ γὰρ οὔτε τῇι εἰδήσει οὔτε τῇι L V [46]
ζωῇι τινὶ ἦν ἄγνωστος, ἀλλὰ καὶ τῇι ἀκεραιότητι τῆς πίστεως καὶ τῶν ἱερῶν γραφῶν τῇι σπουδῇι, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῆς εὐσεβοῦς διοικήσεως τῇι ὑπηρεσίαι οὕτω τοῦ προλεχθέντος ἀνδρὸς ἔλαμπεν ἡ δόξα, ὥστε αὐτῶι βραδύτερον δοκεῖν παραγεγονέναι οὗπερ ἠξίωται. καὶ τοῦτο δὲ πιστεύομεν τῇι αὐτοῦ ἀξίαι προστεθῆναι, ὅτιπερ ἐκ τῶν χρόνων τοῦ ἀποστόλου Πέτρου οὐδένα ἄλλον οἱαδήποτε Ἀνατολικὴ ἐκκλησία ἐδέξατο ἐπίσκοπον ταῖς χερσὶν τῆς ἡμετέρας καθέδρας χειροτονηθέντα, καὶ τυχὸν ἢ εἰς ἀπόδειξιν ἐπαίνου αὐτοῦ ἢ εἰς κατάλυσιν τῶν ἐχθρῶν τῆς ἐνστάσεως τοσοῦτον πρᾶγμα προέβη, ὥστε ἐκείνοις αὐτὸν εἶναι δοκεῖν ὅμοιον, οὓς ἐν τούτοις ποτὲ τοῖς μέρεσιν αὐτοῦ τῶν ἀποστόλων τοῦ πρώτου ἐχειροτόνησεν ἡ ἐπιλογή. κοινὴν τοιγαροῦν χαράν, ἀδελφοί, εὐσεβεῖ ἀγαλλιάσει ὑποδέξασθε καὶ ὁπόσον τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν καθέδρας τὴν κρίσιν ἀποδέχεσθε, τῇι συνήθει σημάνατε ἀντιγραφῇι, διπλῆν ἔχοντες εὐφροσύνης αἰτίαν ὅτι καὶ τὰ φαῦλα ἄνευ παρολκῆς διωρθώθη καὶ ἀντὶ τούτων τὰ εὐκταῖα παρηκολούθησε, M VIII 926
τοῦ λοιποῦ προφυλαττόμενοι ἵνα μὴ αὖθις τοῖς κανονικοῖς θεσπίσμασιν ἐναντίον τι δι' ὑμῶν, ὅπερ ἀπέστω, γένηται ἢ τῇι ὑμετέραι στερχθείῃ συναινέσει, ἐπειδὴ καθάπερ συγγνώμης ἀξία ἐστὶν ἡ πλάνη τοῦ ἅπαξ ἁμαρτάνειν, οὕτως ἡ συχνὴ παράβασις κίνησιν αὐστηρίας ἀπαιτεῖ. ὑπογραφή· Ὁ θεὸς ἐρρωμένον σε φυλάξοι, ἀδελφὲ τιμιώτατε.

Διαλαλιὰ Μηνᾶ πατριάρχου

72 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ πᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Οὐδὲν θαυμαστὸν εἰ τοῖς ἑαυτοῦ κατακολουθεῖ καὶ νῦν ὁ μέγας ἀποστολικὸς θρόνος τούς τε ἱεροὺς τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν θεσμοὺς ἀπαρεγχειρήτους διατηρῶν καὶ τὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως ἐκδικῶν καὶ φιλανθρώπου γνώμης τοῖς ἡμαρτηκόσι μεταδιδούς. ὅθεν καὶ ἡμεῖς πληροῦντες τὰ τῶι μακαριωτάτωι πάπαι ἐπὶ τῆς συνοδικῆς ἐπιστολῆς δεδογμένα καὶ καιρὸν

O [= acrv], I
1 τοῦ θεοῦ om. $O^{e}\Lambda$ 2 διορθώσαμεν O^{a} 3 φανερῶσ τοῖσ — ψηφίσμασιν O^{e} 4 ἐμέλησεν O^{a} ἐπιληψήμω O^{arv} 5 συνέσει O^{arv} πῦνι $O^{e}\Lambda$ 5/6 τὰ κακὰ — βέλτιον ὡσ — πολὺ O^{e} 6 μεγάλην O^{a} 7 ὁμοψυχίασ O^{e} 8 καὶ om. O^{av} 9 ῥηθεῖσα O^{e} ἐκκλησία $O\Lambda$ καθέδρα I 10/11 ἡ τῶν γαληνοτάτων ἐπεγέλασε βασιλέων ἐπιλογὴ O^{e} 11 ἐπιλοὴ I παντόσ τε τοῦ κλήρου O^{e} σύνεσισ O^{av} σύννευσισ O^{r} προσεγένετο O^{r}I 12 καὶ om. O^{a} 13 ἦν τινὶ O^{r} 14 τῇ τῆσ — διοικήσεωσ ὑπηρεσία I 15 ἡ δόξα διέλαμπεν O^{e} 16 προστιθέναι O^{r} ὅτιπερ I ὅπερ O 17 ἐκκλησία ἀνατολικὴ O^{r} 18 εἶσ O^{e}I om. O^{arv} 20 ὥστε καὶ I 21 ἀδελφοὶ χαρὰν O^{e} 22 ὁπόσον ὑμεῖσ $O^{e}\Lambda$ 22/23 ἀποδέχεσθε τὴν κρίσιν O^{e} 23 ἔχοντεσ διπλῆν O^{e} 24 καὶ^{1} I τὲ καὶ O διωρθώθη ἄνευ παρολκῆσ O^{e} 26 ἀπέστω] ἀπεύχομαι O^{r}I *non credo* [i. e. ἀπιστῶ pro ἀπέστω] Λ συνέσει O^{arv} 28 ἡ ὑπογραφή O^{r} om. O^{e}I post ὑπογραφὴ coll. διαλαλιὰ — πατριάρχου O^{v} φυλάξοι O^{r}I φυλάξει O^{e} διαφυλάξοι O^{a} διαφυλάξει O^{v} 29 om. O^{r}I 30 Ὁ ἁγιώτατος — εἶπεν om. O^{v} 31 τῆς O^{v} 34 μακαρίω I τοῖσ συνοδικοῖσ O^{a}

αὐτῶι μετανοίας ἐνδιδόντες συνορῶμεν Βοσπόριον τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Νεοκαισαρέων μητροπόλεως καὶ Ἀκάκιον τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Πισινούντων μητροπόλεως καὶ Ζαχαρίαν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Μιτυληναίων μητροπόλεως καὶ Ἰωάννην καὶ Θεόκτιστον τοὺς θεοφιλεστάτους πρεσβυτέρους καὶ ἐκδίκους τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας καὶ Ἀκάκιον καὶ Χριστόδωρον τοὺς θεοσεβεστάτους διακόνους καὶ νοταρίους τῆς αὐτῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀναζητῆσαι Ἄνθιμον τὸν εὐλαβέστατον καὶ δῆλα μὲν αὐτῶι καταστῆσαι τὰ παρ' ἡμῖν πεπραγμένα, προτρέψαι δὲ εἴσω τριῶν ἡμερῶν, εἰ βούλοιτο παραγενέσθαι πρὸς τὴν ἁγίαν ταύτην σύνοδον καὶ τὴν προσήκουσαν ἐπὶ τοῖς προσηγγελμένοις ποιήσασθαι πληροφορίαν.

Ὑπεσημηνάμην.

73 Μετὰ δὲ τὴν ὑπατείαν Φλ' Βελισσαρίου τοῦ λαμπροτάτου τῆι πρὸ μιᾶς Νόνων
d. 6. m. Mai. Μαίων ἰνδικτιῶνος τεσσαρεσκαιδεκάτης ἐν τῆι φιλοχρίστωι καὶ βασιλευούσηι Κωνσταν-
a. 536 τινουπόλει Ῥώμηι

προκαθεζομένου τοῦ δεσπότου ἡμῶν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου ἀρχι-
L V 52 επισκόπου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Μηνᾶ ἐν τῶι μεσαύλωι τῶι δυτικῶι τοῦ σε-
βασμίου οἴκου τῆς δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας ἐνδόξου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας τοῦ ὄντος πλησίον τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας

καὶ ἐκ μὲν τοῦ δεξιοῦ μέρους συνεδρευόντων αὐτῶι καὶ συνακροωμένων κατὰ εὐσεβῆ κέλευσιν τοῦ φιλοχρίστου καὶ θεοφυλάκτου ἡμῶν βασιλέως Ἰουστινιανοῦ τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων

2 Σαβίνου τοῦ Κανουσίου
3 Ἐπιφανίου Ἐκλάνων
4 Ἀστερίου Σαλέρνων
5 Ῥουστίκου Φεσούλων
6 Λέοντος Νόλου

τῶν πάντων ἐκ τῆς Ἰταλῶν χώρας πρώην μὲν ἀπεσταλμένων ἐκ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, ὕστερον δὲ συνόντων παραγενομένωι ἐνταῦθα Ἀγαπητῶι τῶι τῆς ἁγίας μνήμης γενομένωι πάπαι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης

M VIII 927 7 Πέτρου τῆς μητροπόλεως Ἰουστινιανουπόλεως τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν ἐπαρχίας

8 Ζαχαρίου τῆς μητροπόλεως Μιτυλήνης
9 Μάρκου τῆς μητροπόλεως Ἀπαμείας τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας
10 Αὐξεντίου τῆς μητροπόλεως Σηλυβρίας
11 Τιμοθέου τῆς μητροπόλεως Βερόης

O [= aerv], I

1/2 Νεοκαισαρέων — ἐπίσκοπον τῆς om. O^r 2 πισσινούντων O^{ev} πισινουντίων I 3 καὶ Ζαχαρίαν — μητροπόλεως post 5 μεγάλης ἐκκλησίας coll. $O^eΛ$ μητροπόλεωσ μιτυληναίων O^{av} 7 ἡμῶν O^r 8 ἡμερῶν om. O^r 9 τὴν om. O^r ἐπὶ — ποιήσασθαι om. O^v προ[προσ- O^a ἐπηγγελμένοις O^{ar} inscr. πρᾶξισ ἑτέρα συστᾶσα [om. O^r] παρὰ μηνᾶ πριάρχου $O^{er}Λ$ πρᾶξις ἑτέρα I^{mg} 11 δὲ om. $O^eIΛ$ φλαβίου $O^eIΛ$ βελισαρίου $O^vIΛ$ μιλισαρίου O^r νόννων OI 12/13 ῥώμη κωνσταντινουπόλει $O^eΛ$ κωνσταντινουπόλει νέα ῥώμη O^a 16 τῆς — ἐνδόξου δεσποίνης ἡμῶν I 19 τὴν εὐσεβῆ I 21—26 τῶν om. O^rI 21 κανοσίου O^v 25/26 Νόλου τῶν] νολούτων O^a νελούτων O^v νολούνων O^e 26 πάντων O τῶν I post πρώην μὲν habentur in O^{av} πρώτης [δευτέρασO^v] καππαδοκίας [p. 156, 12] — τῆσ ὁσίασ μνήμησ [p. 156, 31], deinde ἀπεσταλμένων[26] — καισαρείασ τῆσ μροπολεωσ [p. 156, 12], denique καὶ ἐξάρχου ἅμα τοῖσ κτλ. [p. 156, 31] ordinem restituit O^a litteris β̄ ᾱ γ̄ margini appictis, ex littera ᾱ orta est lectio τῆσ πρώτησ [26] O^v 27 παραγενομένων O^r 28 ὁσίασ O^e 29—p. 155, 20 Πέτρου — Ἀλίνδων] καὶ λοιπῶν τῶν ὑπὸ τὴν βασιλίδα ταύτην τελούντων O^rI

12 Θαλασσίου τῆς μητροπόλεως Βηρυτοῦ
13 Μεγάλου τῆς μητροπόλεως Βεροίας
14 Ἰωάννου τῆς μητροπόλεως Βοσπόρου
15 Ἰωάννου Γαβάλων
16 Δομετιανοῦ Ζικχίας
17 Χριστοφόρου Πορφυρεῶνος ἐπαρχίας Φοινίκης παράλου
18 Ἀρχελάου Κωρύκου
19 Δαυίθου τοῦ Κιρκινσίου
20 Αἰθερίου Μαριάμμης
21 Ἀλεξάνδρου Βαρκουσῶν
22 Δόμνου Μαξιμιανουπόλεως τῆς δευτέρας Παλαιστίνης
23 Ἀναστασίου Ἰωτάβης
24 Ἰωάννου Ζωόρων
25 Ἀνδρέου τοῦ Πανίου
26 Ἐπιτυγχάνου Γέρμης ἐπαρχίας Ἑλλησπόντου
27 Πελαγίου Παρνασσοῦ
28 Παύλου τοῦ Στεκτορίου
29 Ἀνδρέου Πελτῶν
30 Θεοδώρου Μηροῦ
31 καὶ Θεοδωρίτου Ἀλίνδων
ἐκ δὲ τοῦ εὐωνύμου μέρους
32 Ὑπατίου τῆς μητροπόλεως Ἐφέσου
33 Κωνσταντίνου Ἡρακλείας τῆς μητροπόλεως Εὐρώπης
34 Θεαγένους τῆς μητροπόλεως Συνάδων
35 Βάκχου Ἀντιοχείας τῆς μητροπόλεως Πισιδίας
36 Ἱλαριανοῦ τῆς μητροπόλεως Πέργης
37 Βοσπορίου Νεοκαισαρείας τῆς μητροπόλεως Πόντου Πολεμωνιακοῦ
38 Παύλου τῆς μητροπόλεως Τυάνων
39 Ἀκακίου τῆς μητροπόλεως Πισσινούντων
40 Ἐπικτήτου Κλαυδιουπόλεως τῆς μητροπόλεως Ὀνωριάδος
41 Ἐπιφανίου Ἡρακλείας τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας
42 Ἀβραμίου Κρατίας
43 Ἀλεξάνδρου Κολωνείας τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν ἐπαρχίας
44 Ἀστερίου Ἀμάστρεως
45 Εὐγενίου Τίου
46 Ἰωάννου Καισαρείας τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας
47 Κυριακοῦ Θεοδοσιουπόλεως τῆς Φρυγῶν Πακατιανῶν ἐπαρχίας
48 Ἰωάννου Τραιανουπόλεως
49 Θεοδότου Εὐροίας Παλαιᾶς Ἠπείρου
50 Ἀνδρέου Ἀμυζόνος
51 Φλαβιανοῦ Κοτένων
52 Ἡλίου Ἀδριανῶν τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας
53 καὶ Ἁρμονίου Καλλιπόλεως

O [= aerv], 1
2 βερροιασ O^{ev} 4 γαβουλῶν O^{av} 5 ζηκχίασ O^{e} 11 παλαιστήνησ O^{e} 16 παρνασσοῦ O^{a} 17 στεκτωρίου O^{av} 19 μίρου O^{e} 22 ὑπάτου O^{v} 24 θεογένους O^{r} 25—43 καὶ τῶν λοιπῶν O^{rl} 25 πισσιδίασ O^{ev} 37 καπατιανῶν O^{av} 40 ἀμουζῶνοσ O^{av} 41 κοτέννων O^{av}

54-57 συμπαρόντων δὲ αὐτῶι καὶ συνακροωμένων καὶ Θεοφάνους καὶ Πελαγίου τῶν θεοφιλεστάτων δισκόνων τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας καὶ Μηνᾶ καὶ Πέτρου τῶν θεοσεβεστάτων νοταρίων καί τινων εὐλαβεστάτων ὑποδιακόνων καὶ ἐκδίκων καὶ λοιπῶν κληρικῶν τοῦ αὐτοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου, οἳ καὶ συνόντες ἐτύγχανον παραγενομένωι ἐνταῦθα Ἀγαπητῶι τῶι τῆς ἁγίας μνήμης γενομένωι πάπαι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης

58. 59 καὶ Μάγνου πρεσβυτέρου καὶ Ἡρακλείου διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίων Ἐφραιμίου τοῦ ὁσιωτάτου πατριάρχου τῆς ἐν Θεουπόλει ἁγιωτάτης ἐκκλησίας

60 Σαβίνου διακόνου τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως πληροῦντος τὰς ἀποκρίσεις Πέτρου τοῦ ὁσιωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων

61 Στεφάνου διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίου Σωτηρίχου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Καισαρείας τῆς μητροπόλεως πρώτης Καππαδοκίας

62 Γαιανοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἀποκρισιαρίου Ἐλπιδίου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Ἀγκύρας τῆς μητροπόλεως Γαλατίας πρώτης

L V 53 63. 64 Διονυσίου καὶ Καλλινίκου διακόνων καὶ ἀποκρισιαρίων Φωτίου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου τῆς μητροπόλεως Κορίνθου

παρόντος δὲ καὶ τοῦ εὐλαβοῦς κλήρου τῆς βασιλευούσης πόλεως

74 Εὐφήμιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπε· Πρὸ τούτων φανερῶν ἡμερῶν εὐσεβοῦς ἡγησαμένης κελεύσεως τοῦ φιλοχρίστου καὶ θεοφυλάκτου ἡμῶν βασιλέως συνελήλυθεν ἡ παροῦσα τὰ νῦν ἁγία σύνοδος καὶ τῶν ἐπὶ τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως εὐλαβῶν μοναχῶν καί τινων ἐκ τῆς Θεουπολιτῶν ὁρμωμένων καὶ ἄλλων γε
M VIII 930 μὴν ἐκ τῆς Ἱεροσολυμιτῶν εὐλαβῶν ἀνδρῶν τηνικαῦτα παρ' ὑμῖν εἰσεληλυθότων πέπρακταί τινα ἐπὶ Ἀνθίμωι τῶι εὐλαβεστάτωι, ἃ δὴ τοῖς τηνικαῦτα συστᾶσιν ὑπομνήμασι περιέχεται, ἐν οἷς καὶ προθεσμίαν ῥητὴν ἐπὶ τῆι τοῦ αὐτοῦ εὐλαβεστάτου ἀνδρὸς ἀναζητήσει δεδώκατε, ἧς ἤδη διαδραμούσης, ἐπειδὴ καὶ νῦν ἡ ὑμετέρα συνῆλθεν ἁγιωσύνη τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως ἕνεκα, παραφυλάττουσι δὲ τὴν ὑμετέραν ἀκρόασιν καὶ οἱ μνημονευθέντες μοναχοὶ τῆς παρ' ὑμῖν εἰσόδου τυχεῖν ἀξιοῦντες, ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον.

75 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Εἰσίτωσαν.

76 Καὶ εἰσελθόντος Μαριανοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου μονῆς Δαλματίου τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης καὶ ἐξάρχου ἅμα τοῖς λοιποῖς θεοσεβεστάτοις ἀρχιμανδρίταις καὶ μοναχοῖς τῶν τε κατὰ τήνδε τὴν βασιλίδα πόλιν καὶ Θεούπολιν καὶ Ἱεροσόλυμα εὐαγῶν μοναστηρίων

1 Ἀγαπητοῦ τῆς Δίου

2 Διοσκόρου τῆς ἁγίας Εὐφημίας

3 Ἀγαπίου τῆς Θαλασσίου

4 Παύλου τῶν Ῥωμαίων

5 Ἀντωνίου τῆς Εὐσεβίου

6 Στεφάνου τῆς Ὀλυμπίου

7 Ἀναστασίου τῶν Ῥωμαίων

8 Δημητρίου τῆς Φωκᾶ

O [= aer v], I

1 αὐτῶι om. OrIΛ 7 καὶ3 om. IΛ 8 θεουπόλεωσ Ov 12 δευτέρασ Ov littera marginali [cf. notam ad p. 154, 26] non recte intellecta καππαδοκῶν ἐπαρχίασ OeΛ 17 εὐαγοῦσ Oe 18 πριμμικήριοσ OI 20 τῶν τε Oe 22 τηνικαῦτα] αὐτίκα Or εἰσεληλυθότων Ov 24 τοῦ om. Oav εὐλαβεστάτη Ov 25 διαδραμούσης I δραμούσησ O συνελήλυθεν Or 26 δὲ I δὲ καὶ OΛ 27 μνημονευθέντεσ εὐλαβέστατοι OeΛ 30 εἰσελθόντεσ Ov μαρινιανοῦ Oe 31 γ̄ (cf. notam ad p. 154, 26] καὶ ἐξάρχου Ov θεοφιλεστάτοισ Or 34—p. 159, 2 om. Or1

9 Κυριακοῦ τῆς Εὐφημίου
10 Ζωίλου τῆς Θεοδότου
11 'Ιουλιανοῦ τῆς Εὐφημίου
12 Στεφάνου τῶν Προμώτου
13 Ζήνωνος τῆς ἁγίας θεοτόκου ἐν τῆι πηγῆι
14 'Αλεξάνδρου τοῦ καλαμίου
15 Δάδα τῆς Καιουμᾶ
16 'Ρόδωνος τῆς Θεοδώρου
17 Γενναδίου τῆς Κυριακοῦ
18 Θεοδώρου τῆς Μαρωνίου
19 Σίλα τῆς 'Ηλία
20 Παύλου τῆς Σαμουηλίου
21 'Ιωάννου τῆς Θεοδώρου
22 Κυρίωνος τῶν Αἰγυπτίων
23 Βασιλείου τῆς Κυρακωνᾶ
24 'Ιωάννου τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ ἐν τοῖς Μοδέστου
25 Μάρκου τῆς Θεοδώρου
26 Φλαβιανοῦ πρεσβυτέρου καὶ δευτεραρίου τῆς Μοδέστου τῶν Λυκαόνων
27 Μαρίνου τῆς Παύλου
28 Θεοκτίστου τῆς ἁγίας θεοτόκου πλησίον τῶν 'Ιώβ
29 Θεοδώρου τῆς Τρύφωνος
30 Κοσμᾶ τοῦ ἁγίου 'Ιωάννου ἐν τοῖς Στουδίου
31 Πέτρου τῆς ἁγίας θεοτόκου καὶ τοῦ ἁγίου Διομήδους ἐν 'Ιερουσαλήμ
32 'Ελευθερίου τοῦ ἁγίου Κυριακοῦ
33 'Αλεξάνδρου τῆς 'Αβραμίου
34 Θεοδώρου τῆς 'Ιώβ
35 Τρύφωνος τῆς 'Ελπιδίου
36 Στεφάνου τῶν Κώνστα
37 Βαβύλα τῆς Δανιὴλ ἐν τῶι στύλωι
38 'Ιωάννου τῆς 'Αναστασίου
39 'Ανθεμίου τῆς Νέωνος
40 'Ιωάννου τοῦ ἁγίου Μιχαὴλ τῶν Χαρισίου
41 'Ιωάννου τῆς Μάρα πλησίον τῆς 'Αετίου κινστέρνης
42 Φωκᾶ τῆς 'Ιωνᾶ πλησίον τοῦ Δευτέρου
43 Ζωσίμου τῆς Εὐτυχίου τῶν Λυκαόνων
44 Τιμοθέου τῆς 'Αστερίου
45 Στρατονίκου τῆς Δομετίου
46 Πολυχρονίου τοῦ αἰθρίου
47 'Ανδρέου τῶν 'Ρωμαίων πλησίον τῆς 'Αετίου κινστέρνης
48 Μαρτυρίου τῆς Πέτρου πλησίον τῶν 'Αποστόλων
49 'Ανδρέου τῆς ἁγίας θεοτόκου πλησίον τοῦ ἁγίου Λουκᾶ
50 Μάρκου τοῦ ἁγίου Κυρίκου
51 'Ιακώβου τῆς 'Αβίβου Σύρου

O [= aev]
4 προμότου O^{e} 9. 8 coll. O^{aev} 12 σαμοηλίου O^{aev} 18 δευτεριαρίου O^{aev} 22 τοῦ ἁγίου — τοῖσ O^{aev}Λ τῶν O^{e} 23 ἐν τῆ O^{e} 33 ἀετοῦ O^{aev} 38 αἰθερίου O^{aev} 39 τῶν O^{e} τῆσ O^{aev} ἀετοῦ O^{aev} 42 κηρύκου O

52 Ἀττικοῦ τῶν Εὐκρατάδων
53 Ἰωσὴφ τῆς ἁγίας θεοτόκου ἐν τῶι λιθοστρώτωι
54 Παύλου τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου πλησίον τοῦ παλατίου
55 Ἀναστασίου πρεσβυτέρου καὶ δευτεραρίου τοῦ ἁγίου Φιλίππου ἐν τῶι βρεφοτροφείωι
56 Γεωργίου τῆς Κύρου
57 Εὐσεβίου τῆς Συμεωνίου
58 Ζωτικοῦ τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου πλησίον τῆς Σατορνίνου πόρτης καὶ τῶν ὑπὸ Θεούπολιν
59 Παύλου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου μονῆς τῆς Μάρωνος
L V 56 60 Σεβηριανοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου μονῆς Ζωόρα τῶν Θερμῶν Σύρου
61 Κασσισᾶ πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου μονῆς Λουκᾶ Σύρου
62 Συμεωνίου διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίου τῆς Ἰακώβου
63 Ἰωάννου διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίου τῆς Θεοδώρου
64 Στεφάνου πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου μονῆς Εὐξερίου
65 Ἰωάννου πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου μονῆς τοῦ κύρου Θωμᾶ Σύρου
66 Θωμᾶ πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου μονῆς Ἀαρὼν Σύρου
M VIII 931 67 Φωτεινοῦ μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου μονῆς τοῦ ἁγίου Στεφάνου
68 Θεοδώρου διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίου τῆς ἐκκλησίας Ἐρενδηληνῶν
69 Σεργίου πρεσβυτέρου καὶ περιοδευτοῦ
οἱ πάντες πράττοντες ὑπέρ τε ἑαυτῶν καὶ τῶν λοιπῶν
ἔτι γε μὴν καὶ τῶν ὑπὸ τοὺς ἁγίους Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν τόπους
70 Δομνίνου πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου
71 Ἡσυχίου πρεσβυτέρου καὶ ἀποκρισιαρίου μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου
72 Κασιανοῦ πρεσβυτέρου τῆς λαύρας τοῦ μακαρίου Σάββα
73 Κυριακοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου τῶν πυργίων τοῦ Ἰορδάνου
74 Νεστάβου πρεσβυτέρου λαύρας τοῦ μακαρίου Φιρμίνου
75 Τερεντίου πρεσβυτέρου τῆς Νέας λαύρας
76 Λεοντίου μοναχοῦ καὶ ἡγουμένου καὶ τοποτηρητοῦ τῆς ἐρήμου πάσης
77 Τραιανοῦ πρεσβυτέρου τῶν πυργίων τοῦ Ἰορδάνου
78 Πολυεύκτου διακόνου μονῆς τοῦ ἀββᾶ Θεοδοσίου
79 Θεοδώρου διακόνου καὶ μοναχοῦ τῆς Νέας λαύρας
80 Κυρίκου διακόνου καὶ μοναχοῦ τῆς αὐτῆς Νέας λαύρας
81 Ἀναστασίου διακόνου μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου
82 Μάμα μοναχοῦ τῆς αὐτῆς μονῆς
83 Ἰωάννου μοναχοῦ τῆς αὐτῆς μονῆς
84 Ἰουλιανοῦ μοναχοῦ μονῆς τοῦ ἀββᾶ Θεοδοσίου
οἱ πάντες πράττοντες ὑπέρ τε τῶν οἰκείων μοναστηρίων καὶ πάντων τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν
85 Ἰωάννου πρεσβυτέρου τῆς πεδιάδος καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν
86 Θεωνᾶ πρεσβυτέρου τοῦ Σινᾶ ὄρους καὶ ἀποκρισιαρίου τοῦ τε ὄρους καὶ τῆς ἐκκλησίας Φαρὰν καὶ λαύρας Ῥαιθοῦ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν

O [= aev]

4 δευτεριαρίου O^{v} 11 σευηριανοῦ O^{ev} τῆσ μονῆσ O^{ev} 12 τῆσ μονῆσ O^{v} 16—17 τοῦ κύρου — μονῆς om. O^{aev} 18 μονῆς om. O^{e} 19 ἐρενδηλινῶν O^{av} 22 γε om. O^{v} 23 Δομετιανὸς p. 36, 30. 50, 11. 130, 18 25 κασσιανοῦ O^{v} 29 καὶ¹ om. O^{e} 32 διακόνου om. O^{a} 33 κηρύκου O 37 τῆσ μονῆσ O^{v} 38 τε om. O^{aev} 39 τῆς om. O^{v} 42 καὶ ὑπὲρ O^{e}Λ ἐκεῖ O^{a}

87 Στρατηγίου διακόνου καὶ μοναχοῦ μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰωάννου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ὑπὸ Σκυθόπολιν μοναχῶν

77 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ πᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγινωσκέσθω τὰ τῇ προτεραίαι πεπραγμένα.

Καὶ λαβὼν Μακάριος ὁ θεοσεβέστατος νοτάριος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος ἀνέγνω

78 Μετὰ τὴν ὑπατείαν Φλ' Βελισσαρίου τοῦ λαμπροτάτου τῇ πρὸ ἓξ Νόνων Μαίων p. 126, 1. 2
ἰνδικτιῶνος τεσσαρεσκαιδεκάτης ἐν τῇ φιλοχρίστωι καὶ βασιλευούσηι Κωνσταντινουπόλει Ῥώμηι καὶ τὰ λοιπὰ τῆς πρώτης πράξεως.

79 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ πᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Οἱ παρ' ἡμῶν ἀπονεμηθέντες πρὸς ἀναζήτησιν Ἀνθίμου τοῦ εὐλαβεστάτου, εἰ τὰ διαλαληθέντα πρὸς ἔργον ἦγαγον, διδαξάτωσαν.

80 Βοσπόριος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῆς Νεοκαισαρέων μητροπόλεως ἐπαρχίας Πόντου Πολεμωνιακοῦ εἶπε· Τοῖς ὑπὸ τῆς μακαριότητος ὑμῶν καὶ τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου ψηφισθεῖσι πειθαρχοῦντες εἰκότως ἐγενόμεθα ἐν πᾶσι τοῖς νομιζομένοις ἡμῖν τόποις εἶναι Ἄνθιμον τὸν εὐλαβέστατον, φαμὲν δὴ ἔν τε τῶι εὐκτηρίωι οἴκωι τοῦ ἐνδόξου ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ τοῦ ἐν τῶι παλατίωι καὶ ἐν τοῖς Ὁρμίσδου ἐν τῶι ἁγίωι ἀποστολείωι. ἐν οἷς συγκαλέσαντες τούς τε εὐλαβεστάτους πρεσβυτέρους καὶ διακόνους καὶ ἐγγὺς εἰπεῖν ἅπαντα τὸν κλῆρον τῶν εἰρημένων ἁγίων οἴκων ἐπυθόμεθα αὐτῶν εἰπεῖν ἡμῖν καὶ ὑποδεῖξαι εἴγε ἴσασι τὸν εἰρημένον Ἄνθιμον ἤτοι τὸν οἶκον ἐν ὧι ἔστιν αὐτὸν εὑρεῖν. οἱ δὲ πρότερον μὲν εἶπον συμφώνως μηδὲ ἑωρακέναι αὐτὸν ἐκεῖσε μηδὲ εἰδέναι οἶκον ἐν ὧι τυγχάνει αὐτός, εἶτα εἰς πληροφορίαν ἡμῶν δεδωκότες τινὰς L V 57
ἐξ αὐτῶν ἅμα Ἀκακίωι καὶ Χριστοδώρωι τοῖς θεοσεβεστάτοις διακόνοις καὶ νοταρίοις τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης τὴν τοῦ εἰρημένου εὐλαβεστάτου Ἀνθίμου ἀναζήτησιν ἐποιή- M VIII 934
σαντο. νομίζοντες δὲ καὶ ἐν τῶι μιτάτωι αὐτοῦ ἐν ὧι πάλαι κατέμενεν, εὑρίσκεσθαι αὐτὸν ἐζητήσαμεν καὶ οὐδὲ ἐκεῖσε εὑρεῖν αὐτὸν ἰσχύσαμεν. ἀλλὰ καὶ ἐν τῶι προαστείωι αὐτοῦ τῶι περὶ τὸν ἅγιον Λαυρέντιον γενόμενοι, οὐδὲ ἐκεῖ αὐτὸν εὑρεῖν δεδυνήμεθα τοῦ ἐκεῖσε εὑρεθέντος ἀνθρώπου αὐτοῦ εἰρηκότος, ἀφ' οὗπερ ἀπέστη τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας, μηδὲ ἑωρακέναι αὐτὸν μηδὲ εἰδέναι ὅποι διάγει.

81 Ἀκάκιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῆς Πισσινουντίων μητροπόλεως τῆς δευτέρας Γαλατῶν ἐπαρχίας εἶπε· Κἀγὼ διδάσκω τὴν ὑμετέραν μακαριότητα ὡς παραγενόμενος ἅμα Βοσπορίωι καὶ Ζαχαρίαι τοῖς ὁσιωτάτοις συλλειτουργοῖς καὶ Ἰωάννηι καὶ Θεοκτίστωι τοῖς θεοφιλεστάτοις πρεσβυτέροις καὶ ἐκκλησιεκδίκοις Ἀκακίωι τε καὶ Χριστοδώρωι τοῖς θεοσεβεστάτοις διακόνοις καὶ νοταρίοις ἐν τοῖς εἰρημένοις τόποις τὴν ἀναζήτησιν ποιήσασθαι τοῦ εἰρημένου εὐλαβεστάτου Ἀνθίμου τοῦτον εὑρεῖν οὐ δεδύνημαι.

82 Ζαχαρίας ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῆς Μιτυληναίων μητροπόλεως εἶπεν· Καθὼς ἐδίδαξαν πρὸ ἐμοῦ Βοσπόριος καὶ Ἀκάκιος οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι τὸ ἱκανὸν ποιοῦντες

13 sq. de Anthimo a Theodora augusta occultato cf. Iohannes Ephesius Patrol. Orient. 18 p. 680 et Liberat. 21 [t. II 5 p. 136, 12]

O [= aerv], I

3 ἁγία om. $O^{e}\Lambda$ 4 πρωτέρα I 5 Μακάριος] νοτάριος O^{r} διάκονος νοτάριος $O^{e}I\Lambda$ 6 φλαβίου $O^{e}I\Lambda$ βελισαρίου $O^{rv}I\Lambda$ νόννων OI 8 Ῥώμηι om. $O^{a}I\Lambda$ πρώτης om. O^{a} 13—14 ταύτης — ἐγενόμεθα om. O^{v} 14 πειθαρκοῦντες I 16 ἐν· I om. O τοῖς] τῆσ O^{v} 18 ἁγιωτάτων $O^{e}\Lambda$ 19 αὐτὸν O^{r} ἀποδεῖξαι O^{av} ἠρημένον O^{v} 26 ἐκεῖσε I εὑρεῖν αὐτὸν O^{av} 28 ὅπη O^{a} 29 πισινουντίων $O^{r}I$ 31 ζαχαρίω O^{v} 32 ἐκκλησεκδίκοις O^{e} ut solet 34 ἠδυνήθημεν I

τοῖς προστεταγμένοις παρὰ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης, ἐγενόμεθα καὶ ἐν τῷι εὐαγεῖ εὐκτηρίωι οἴκωι τοῦ ἁγίου ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ τῷι προσκειμένωι τῷι εὐσεβεῖ παλατίωι καὶ ἐν τῷι ἁγίωι ἀποστολείωι τῷι ὄντι ἐν τοῖς Ὁρμίσδου καὶ ἐν ὧι πρότερον κατέμενεν οἴκωι Ἄνθιμος ὁ εὐλαβέστατος ἐν αὐτοῖς τοῖς Ὁρμίσδου καὶ ἐν τῷι προαστείωι αὐτοῦ τῷι προσπαρακειμένωι τῷι εὐαγεῖ εὐκτηρίωι οἴκωι τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου καὶ τὴν ἐνδεχομένην ἔρευναν ἅμα Ἰωάννηι καὶ Θεοκτίστωι ποιησάμενοι τοῖς θεοφιλεστάτοις πρεσβυτέροις καὶ ἐκκλησιεκδίκοις καὶ Ἀκακίωι καὶ Χριστοδώρωι τοῖς θεοσεβεστάτοις διακόνοις καὶ νοταρίοις οὐδαμῶς τοῦτον εὑρεῖν δεδυνήμεθα.

83 Ἰωάννης ὁ θεοσεβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἐκκλησιέκδικος τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας εἶπε· Κατὰ τὴν κέλευσιν τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης ἅμα τοῖς εἰρημένοις ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις καὶ θεοσεβεστάτοις διακόνοις καὶ νοταρίοις γενόμενοι ἐγώ τε καὶ Θεόκτιστος ὁ θεοφιλέστατος κατὰ τοὺς προλεχθέντας ὑπ' αὐτῶν τόπους τοὺς καὶ νομιζομένους ἡμῖν κατάδηλον πάντως ποιεῖν Ἄνθιμον τὸν εὐλαβέστατον, τοῦτον εὑρεῖν οὐκ ἠδυνήθημεν.

84 Θεόκτιστος ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ ἐκκλησιέκδικος εἶπε· Κἀγὼ τὰ αὐτὰ κατατίθεμαι.

85 Ἀκάκιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος καὶ Χριστόδωρος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος καὶ σηκρητάριος διὰ τοῦ ἑνὸς αὐτῶν Χριστοδώρου εἶπον· Ἅπερ οἱ ἅμα ἡμῖν ἀποσταλέντες ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι καὶ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ ἐκκλησιέκδικοι ἐπὶ τὴν ἀναζήτησιν Ἀνθίμου τοῦ εὐλαβεστάτου εἰρήκασι, τὰ αὐτὰ καὶ ἡμεῖς κατατιθέμεθα. ἐπιφερόμεθα δὲ καὶ τὰ τῆι προτεραίαι πεπραγμένα, ἐφ' ὧι ταῦτα δῆλα αὐτῶι καταστῆσαι, καὶ οὐδαμῶς αὐτὸν εὑρεῖν δεδυνήμεθα.

86 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ πᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Δήλη μὲν ἤδη γέγονεν ἡ Ἀνθίμου τοῦ εὐλαβεστάτου προαίρεσις οὐ βουληθέντος ἑαυτὸν φανερὸν καταστῆσαι παραγενέσθαι τε πρὸς ἡμᾶς εἰς διόρθωσιν πλὴν ἀλλ' ὡς ἔνεστιν ἀνθρώπους ὄντας ἡμᾶς ἀκολουθεῖν τῆι ἀγαθότητι τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
L V 60 πάντας σωθῆναι βουλομένου καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν, καὶ τὴν μετά-
M VIII 935 νοιαν ὥσπερ τι σωτήριον φάρμακον τοῖς ἁμαρτάνουσι παρασχόντος, ὥστε δι' αὐτῆς
1. Tim. 2, 3 καὶ τοὺς ἀπολισθαίνοντας τῆς εὐθείας ὁδοῦ πάλιν ἐπ' αὐτὴν ἀνακαλεῖσθαι διὰ τῆς προσηκούσης μακροθυμίας, καὶ ἡμεῖς σπουδάζοντες τὸν εἰρημένον εὐλαβέστατον Ἄνθιμον τὸν δυνατὸν περισώσασθαι τρόπον καὶ αὖθις ἐνδίδομεν αὐτῶι προθεσμίαν ἑτέρων ἡμερῶν τριῶν πρὸς μετάμελόν τε καὶ τὴν τῶν δεόντων ἐπίγνωσιν. ὧν ἐντὸς ἀναζητήσουσιν αὐτὸν Πέτρος τε ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῆς Ἰουστινιανουπολιτῶν μητροπόλεως τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν ἐπαρχίας καὶ Θαλάσσιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῆς Βηρυτίων μητροπόλεως καὶ Δόμνος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Μαξιμιανουπόλεως τῆς δευτέρας Παλαιστινῶν ἐπαρχίας καὶ Ῥωμανός γε μὴν καὶ Ἰωάννης οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ ἐκκλησιέκδικοι τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας καὶ πρός γε Ἀνδρέας τε καὶ Καλώνυμος οἱ θεοσεβέστατοι διάκονοι καὶ νοτάριοι, καὶ εἴπερ εὕροιεν αὐτόν, προ-

3 cf. Iohannes Ephesius Patrol. Orient. 18 p. 677 sq.

O [aerv], I

2 οἴκωι om. I προκειμένω O^{v} εὐλαβεῖ I 3 4 ὧ πρότερον — καὶ ἐν O^{arv}I om. O^{e}Λ 5 τῶι O^{e}IΛ ἐν τῷ O^{arv} τὴν om. O^{r} 13 τοῦτον O^{av} τοῦτον δν O^{e}Λ om. O^{r}I 15 αὐτοῦ O^{v} 17 θεοφιλέστατος I 18 διάκονος om. I καὶ^{1} O^{r}I om. O^{aev}Λ διάκονοσ σηκρητάριοσ καὶ νοτάριοσ O^{av} εἶπεν O^{r}I 21/22 δῆλα ταῦτα O^{av} 23 ἱερὰ καὶ ἁγία O^{e}Λ 24 καταστῆσαι φανερὸν O^{r}I 29 αὐτὸν O^{r} 31 τὸν^{1} O^{aev}I κατὰ τὸν O^{r} 33 ἰουστινιανιτῶν O^{r}I 35 βηρυτῶν μ̄ροπόλεωσ O^{arv} μ̄ροπόλεωσ βηρυτίων O^{e}Λ 36 παλαιστηνῶν OI 38 καὶ^{1} om. O^{r} εἰ O^{r}I 38—p. 161, 1 προτρέψειαν O^{a} προτρέψειεν O^{v} προτρέψουσι I

τρέψοιεν τῆς εἰρημένης ἐντὸς προθεσμίας μὴ παραφυγεῖν τὴν ἡμετέραν ἀκρόασιν ὀφείλοντα τὰς κατ' αὐτοῦ γινομένας ἀποδύσασθαι μέμψεις.

Ὑπεσημηνάμην.

87 Μετὰ τὴν ὑπατείαν Φλ' Βελισσαρίου τοῦ λαμπροτάτου τῇι πρὸ ἓξ Εἰδῶν Μαίων ἰνδικτιῶνος ιδ ἐν τῇι φιλοχρίστωι καὶ βασιλευούσηι πόλει Ῥώμηι d. 10. m. Maii a. 536

προκαθεζομένου τοῦ δεσπότου ἡμῶν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου οἰκουμενικοῦ ἀρχιεπισκόπου καὶ πατριάρχου Μηνᾶ ἐν τῶι μεσαύλωι τῶι δυτικῶι τοῦ σεβασμίου οἴκου τῆς δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας ἐνδόξου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας τοῦ ὄντος πλησίον τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας

καὶ ἐκ μὲν τοῦ δεξιοῦ μέρους συνεδρεύοντων αὐτῶι καὶ συνακροωμένων κατὰ εὐσεβῆ κέλευσιν τοῦ φιλοχρίστου καὶ θεοφυλάκτου ἡμῶν βασιλέως Ἰουστινιανοῦ τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων

2 Σαβίνου τοῦ Κανουσίου
3 Ἐπιφανίου Ἐκλάνων
4 Ἀστερίου Σαλέρνων
5 Ῥουστίκου Φεσούλων
6 Λέοντος Νόλου

τῶν πάντων ἐκ τῆς Ἰταλῶν χώρας πρώην μὲν ἀπεσταλμένων ἐκ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, ὕστερον δὲ συνόντων παραγενομένωι ἐνταῦθα Ἀγαπητῶι τῶι τῆς ἁγίας μνήμης γενομένωι πάπαι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης

7 Θαλασσίου τῆς μητροπόλεως Βηρυτοῦ
8 Μεγάλου τῆς μητροπόλεως Βεροίας
9 Ἰωάννου Γαβάλων
10 Χριστοφόρου Πορφυρεῶνος ἐπαρχίας Φοινίκης παράλου
11 Ἀρχελάου Κωρύκου
12 Δαυίθου τοῦ Κιρκινσίου
13 Αἰθερίου Μαριάμμης
14 Ἀλεξάνδρου Βαρκουσῶν
15 Δόμνου Μαξιμιανουπόλεως τῆς δευτέρας Παλαιστίνης
16 Ἀναστασίου Ἰωτάβης
17 Ἰωάννου Ζωόρων
18 Ἀστερίου Ἀμάστρεως
19 Ἀνδρέου τοῦ Πανίου
20 Ἐπιτυγχάνου Γέρμης ἐπαρχίας Ἑλλησπόντου
21 Παύλου Στεκτορίου
22 Ἀνδρέου Πελτῶν
23 Θεοδώρου Μηροῦ
24 Ἀνδρέου Ἀμυζόνος
25 Φλαβιανοῦ Κοτένων
26 Ἡλίου Ἀδριανῶν
27 Μακεδονίου Βριάνων

O [= ae, r (usque ad 23), v], I [usque ad 23]

1 τῆσ προθεσμίασ O^v μὴ om. O^e 2 γενομένασ O^r 4 inscr. πρᾶξισ ἑτέρα $O^{arv}I$ 4 φλαβίου $O^eIΛ$ βελισαρίου IΛ 5 πόλει Κωνσταντίνου p. 166, 7 6/7 οἰκουμενικοῦ om. $O^{arv}I$ 10 κατὰ τὴν I 16. 15 coll. $O^{arv}I$ 18 ἐκ²] ἐκ τῆσ Ἰταλῶν χώρασ ἦγουν $O^eΛ$ 22 βερροίασ $O^{ev}I$ 23 γαβουλῶν O^{arv} 24—p. 163, 14 [usque ad p. 162, 6 l] Χριστοφόρου — Κορίνθου] καὶ τῶν λοιπῶν O^rI 37 μίρου $O^eΛ$ 38 ἀμυζῶνοσ O^{av} 39 κοτέννων O^{av}

28 Θεοδωρίτου Ἀλίνδων
29 Ἁρμονίου Καλλιπόλεως
30 Λεοντίου Ἑλενουπόλεως
31 Λογγίνου Ὀρεστιάδος
32 Ἰωάννου Καισαρείας Βιθυνίας
M VIII 938 33 καὶ Ἰωάννου Τραιανουπόλεως Φρυγίας Πακατιανῆς
ἐκ δὲ τοῦ εὐωνύμου μέρους
34 Ὑπατίου τῆς μητροπόλεως Ἐφέσου
35 Κωνσταντίνου Ἡρακλείας τῆς μητροπόλεως Εὐρώπης
36 Εὐσεβίου τῆς μητροπόλεως Κυζίκου
37 Θαλασσίου τῆς μητροπόλεως Νικομηδείας
L V 61 38 Φωτεινοῦ τῆς μητροπόλεως Χαλκηδόνος
39 Θεαγένους τῆς μητροπόλεως Συνάδων
40 Βάκχου τῆς μητροπόλεως Ἀντιοχείας Πισιδίας
41 Ἱλαριανοῦ τῆς μητροπόλεως Πέργης
42 Βοσπορίου Νεοκαισαρείας τῆς μητροπόλεως Πόντου Πολεμωνιακοῦ
43 Παύλου τῆς μητροπόλεως Τυάνων
44 Ἀκακίου τῆς μητροπόλεως Πισσινοῦντος
45 Ἐπικτήτου Κλαυδιουπόλεως τῆς μητροπόλεως Ὀνωριάδος
46 Πέτρου τῆς μητροπόλεως Ἰουστινιανουπόλεως τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν ἐπαρχίας
47 Ζαχαρίου τῆς μητροπόλεως Μιτυλήνης
48 Ἡδίστου τῆς μητροπόλεως Κίου
49 Μάρκου τῆς μητροπόλεως Ἀπαμείας τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας
50 Αὐξεντίου τῆς μητροπόλεως Σηλυβρίας
51 Τιμοθέου τῆς μητροπόλεως Βερόης
52 Ἰωάννου τῆς μητροπόλεως Βοσπόρου
53 Δομετιανοῦ Ζικχίας
54 Καλώα Σμύρνης
55 Ἐπιφανίου Ἡρακλείας τῆς ἐπαρχίας Ὀνωριάδος
56 Ἀβραμίου Κρατίας
57 Ἀλεξάνδρου Κολωνείας
58 Εὐγενίου Τίου
59 Κυριακοῦ Θεοδοσιουπόλεως ἐπαρχίας Φρυγίας Πακατιανῆς
60 Εὐσταθίου Τιβεριουπόλεως
61 Θεοδότου Εὐροίας
62 Εὐσεβίου Παλαιᾶς πόλεως
63 Θεοδώρου Γορδίου
64 Ματθαίου Κύμης
65 Ἀλεξάνδρου Ἐλούζων
66 καὶ Ἰωάννου τοῦ Μιδαείου
67-70 συμπαρόντων δὲ αὐτῶι καὶ συνακροωμένων καὶ Θεοφάνους καὶ Πελαγίου τῶν θεοφιλεστάτων διακόνων τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας καὶ Μηνᾶ καὶ Πέτρου τῶν

O [acv], 1 [inde a 7 usque ad 9]
4 ὀρεντιάδοσ O[av] 6 καπατιανῆσ O[av] 10 p. 163, 14 Εὐσεβίου — Κορίνθου] θεαγένους τῆσ μητροπόλεωσ συνάδων καὶ τῶν λοιπῶν 1 14 πισσιδίασ O 28 ζηκχίασ O[e] ζικχῶν O[v] 29 καλωνᾶ O[a] καλλωνᾶ O[v] 34 καπατιανῆσ O[a] 41 μηδαίου OΛ

θεοσεβεστάτων νοταρίων καί τινων εὐλαβεστάτων ὑποδιακόνων καὶ ἐκδίκων καὶ λοιπῶν κληρικῶν τοῦ αὐτοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου, οἳ καὶ συμπαρόντες ἔτυχον παραγενομένωι ἐνταῦθα Ἀγαπητῶι τῶι τῆς ἁγίας μνήμης γενομένωι πάπαι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης

71. 72 καὶ Μάγνου πρεσβυτέρου καὶ Ἡρακλείου διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίων Ἐφραιμίου τοῦ ὁσιωτάτου πατριάρχου τῆς ἐν Θεουπόλει ἁγιωτάτης ἐκκλησίας

73 Σαβίνου διακόνου τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως πληροῦντος τὰς ἀποκρίσεις Πέτρου τοῦ ὁσιωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων

74 Στεφάνου διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίου Σωτηρίχου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Καισαρείας τῆς μητροπόλεως Καππαδοκίας πρώτης

75 Γαιανοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἀποκρισιαρίου Ἐλπιδίου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Ἀγκύρας τῆς μητροπόλεως Γαλατίας πρώτης

76. 77 Διονυσίου καὶ Καλλινίκου διακόνων καὶ ἀποκρισιαρίων Φωτίου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου τῆς μητροπόλεως Κορίνθου

παρόντος δὲ καὶ τοῦ εὐλαβοῦς κλήρου τῆς βασιλευούσης πόλεως

88 Εὐφήμιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπε· Δὶς ἤδη συνελθούσης τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου κατὰ κέλευσιν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ γαληνοτάτου ἡμῶν βασιλέως καὶ διαφόρων εὐλαβῶν μοναχῶν ἔκ τε τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως ἔκ τε τῆς Θεουπολιτῶν καὶ πρός γε τῆς Ἱεροσολυμιτῶν τηνικαῦτα παραγεγονότων προῆλθε τινὰ ἐπὶ Ἀνθίμωι, καθὰ τὰ περὶ τούτων πραχθέντα δηλοῖ. ἐν οἷς κατὰ πρώτην τε καὶ δευτέραν τάξιν προθεσμίαι ῥηταὶ δέδονται ἐπὶ ἀναζητήσει τοῦ αὐτοῦ εὐλαβεστάτου ἀνδρός. ἐπεὶ τοίνυν καὶ τὴν ἐν ὑστέρωι δεδομένην παρ' ὑμῶν προθεσμίαν διαδραμεῖν συνέβη συνεληλυθυίας τε αὖθις τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης παραφυλάττουσι τὴν ὑμετέραν ἀκρόασιν οἱ εἰρημένοι εὐλαβέστατοι μοναχοὶ αἰτοῦντες εἰσόδου τυχεῖν, ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον. M VIII 939

89 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ πᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Εἰσίτωσαν.

90 Καὶ εἰσῆλθον Μαριανὸς ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Δαλματίου τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης καὶ ἔξαρχος σὺν αὐτῶι τε οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ ἀρχιμανδρῖται τῶν κατὰ τήνδε τὴν βασιλίδα πόλιν εὐαγῶν μοναστηρίων L V 64

1 Ἀγαπητὸς τῆς Δίου
2 Διόσκορος τῆς ἁγίας Εὐφημίας
3 Ἀγάπιος τῆς Θαλασσίου
4 Παῦλος τῶν Ῥωμαίων
5 Ἀντωνῖνος τῆς Εὐσεβίου
6 Στέφανος τῆς Ὀλυμπίου
7 Ἀναστάσιος τῶν Ῥωμαίων
8 Δημήτριος τῆς Φωκᾶ
9 Κυριακὸς τῆς Εὐφημίου
10 Ζωίλος τῆς Θεοδότου

O [ae, r (inde a 15 usque ad 29), I (inde a 15 usque ad 27), v]

11 γαινοῦ O^{v} 13 διονυσίου διακόνου καὶ καλλινίκου διακόνου τῶν $O^{e}\Lambda$ 15 εὐλαβεστάτου O^{e} 16 διάκονος καὶ πριμμικήριος νοταρίων O^{e} νοτάριος διάκονος καὶ πριμμικήριος $O^{arv}I$ 17 εὐλαβεστάτου I 20 κατὰ τὴν I 21 δίδονται O^{e} αὐτοῦ om. O^{a} 22 ἐν om. O^{r} 22/23 συνεληλυθείασ I 24 ἀπαιτοῦντεσ I ὑποβάλλομεν οὖν $O^{e}\Lambda$ 24/25 τὰ παριστάμενα I 27 εἰσῆλθον .. p. 166, 2 Σκυθόπολιν μοναχῶν] εἰσελθόντων αὐτῶν I 27 εἰσῆλθον O^{e} εἰσῆλθεν O^{ar} *intrauit* Λ μαρινιανὸσ O^{e} μονῆσ om. O^{av} 28/29 ἀρχιμανδρῖται καὶ πρεσβύτεροι O^{r} 29 τήνδε om. O^{r} 30—p. 166, 2 Ἀγαπητὸς — μοναχῶν om. O^{r} 32 ἀγαπητὸσ O^{av} 34 ἀντώνιοσ O^{av} 35 ὀλυμπίου $O^{e}\Lambda$ ὀλύμπου ἀντωνῖνοσ O^{a} ὀλύμπου ἄδοσ ἀντωνῖνοσ O^{v}

11 Ἰουλιανὸς τῆς Εὐφημίου
12 Στέφανος τῶν Προμώτου
13 Ζήνων τῆς ἁγίας θεοτόκου ἐν τῇι πηγῇι
14 Ἀλέξανδρος τοῦ καλαμίου
15 Δάδας τῆς Καιουμᾶ
16 Ῥόδων τῆς Θεοδώρου
17 Γεννάδιος τῆς Κυριακοῦ
18 Θεόδωρος τῆς Μαρωνίου
19 Σίλας τῆς Ἠλία
20 Παῦλος τῆς Σαμουηλίου
21 Ἰωάννης τῆς Θεοδώρου
22 Κυρίων τῶν Αἰγυπτίων
23 Βασίλειος τῆς Κυρακωνᾶ
24 Ἰωάννης τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ ἐν τοῖς Μοδέστου
25 Μάρκος τῆς Θεοδώρου
26 Φλαβιανὸς πρεσβύτερος καὶ δευτεράριος τῆς Μοδέστου τῶν Λυκαόνων
27 Μαρῖνος τῆς Παύλου
28 Θεόκτιστος τῆς ἁγίας θεοτόκου πλησίον τῶν Ἰώβ
29 Θεόδωρος τῆς Τρύφωνος
30 Κοσμᾶς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἐν τοῖς Στουδίου
31 Πέτρος τῆς ἁγίας θεοτόκου καὶ τοῦ ἁγίου Διομήδους ἐν Ἱερουσαλήμ
32 Ἐλευθέριος τοῦ ἁγίου Κυριακοῦ
33 Ἀλέξανδρος τῆς Ἀβραμίου
34 Θεόδωρος τῆς Ἰώβ
35 Τρύφων τῆς Ἐλπιδίου
36 Στέφανος τῆς Κώνστα
37 Βαβύλας τῆς Δανιὴλ ἐν τῶι στύλωι
38 Ἰωάννης τῆς Ἀναστασίου
39 Ἄνθιμος τῆς Νέωνος
40 Ἰωάννης τοῦ ἁγίου Μιχαὴλ τῶν Χαρισίου
41 Ἰωάννης τῆς Μάρα πλησίον τῆς Ἀετίου κινστέρνης
42 Φωκᾶς τῆς Ἰωνᾶ πλησίον τοῦ Δευτέρου
43 Ζώσιμος τῆς Εὐτυχίου τῶν Λυκαόνων
44 Τιμόθεος τῆς Ἀστερίου
45 Στρατόνικος τῆς Δομετίου
46 Πολυχρόνιος τοῦ αἰθρίου
47 Ἀνδρέας τῶν Ῥωμαίων πλησίον τῆς κινστέρνης
48 Μαρτύριος τῆς Πέτρου πλησίον τῶν Ἀποστόλων
49 Ἀνδρέας τῆς ἁγίας θεοτόκου πλησίον τοῦ ἁγίου Λουκᾶ
50 Μάρκος τοῦ ἁγίου Κυρίκου
51 Ἰάκωβος τῆς Ἀβίβου Σύρος
52 Ἀττικὸς τῶν Εὐκρατάδων
53 Ἰωσὴφ τῆς ἁγίας θεοτόκου ἐν τῶι λιθοστρώτωι
54 Παῦλος τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου πλησίον τοῦ παλατίου

O [= aev]
2 προμότου O^{e} 10 σαμοηλίου O^{av} 14 θωμᾶ τοῦ ἀποστόλου O^{a} 31 ἁετοῦ O^{a} 36 αἰθερίου O^{av} 40 κηρύκου O

55 Ἀναστάσιος πρεσβύτερος καὶ δευτεράριος τοῦ ἁγίου Φιλίππου ἐν τῶι βρεφο-
τροφείωι
56 Γεώργιος τῆς Κύρου
57 Εὐσέβιος τῆς Συμεωνίου
58 Ζωτικὸς τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου πλησίον τῆς Σατορνίνου πόρτης
59 Κυριακὸς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῶν Σύρων
60 Ζώσιμος τῆς Μαξιμίνου
61 Πολυχρόνιος τῶν Κρητικῶν
62 Παῦλος τῆς ἁγίας Ἑρμιόνης
καὶ τῶν ὑπὸ Θεούπολιν
63 Παῦλος μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος μονῆς τῆς Μάρωνος
64 Σευηριανὸς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Ζωόρα τῶν Θερμῶν Σύρος
65 Κασσισᾶς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Λουκᾶ Σύρος
66 Συμεώνης διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς Ἰακώβου
67 Ἰωάννης διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς Θεοδώρου
68 Στέφανος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Εὐξερίου
69 Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ κυρίου Θωμᾶ Σύρος
70 Θωμᾶς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς Ἀαρὼν Σύρος
71 Φωτεινὸς μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος μονῆς τοῦ ἁγίου Στεφάνου
72 Θεόδωρος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς ἐκκλησίας Ἐρενδηληνῶν
73 Σέργιος πρεσβύτερος καὶ περιοδευτής
οἱ πάντες πράττοντες ὑπέρ τε ἑαυτῶν καὶ τῶν λοιπῶν
ἔτι μὴν καὶ τῶν ὑπὸ τοὺς ἁγίους Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν τόπους M VIII 942
74 Δομνῖνος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου
75 Ἡσύχιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου
76 Κασσιανὸς πρεσβύτερος τῆς λαύρας τοῦ μακαρίου Σάβα
77 Κυριακὸς πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τῶν πυργίων τοῦ Ἰορδάνου
78 Νέσταβος πρεσβύτερος λαύρας τοῦ μακαρίου Φιρμίνου
79 Τερέντιος πρεσβύτερος τῆς Νέας λαύρας
80 Λεόντιος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος καὶ τοποτηρητὴς τῆς ἐρήμου πάσης
81 Τραιανὸς πρεσβύτερος τῶν πυργίων τοῦ Ἰορδάνου
82 Πολύευκτος διάκονος τῆς μονῆς τοῦ ἀββᾶ Θεοδοσίου
83 Θεόδωρος διάκονος καὶ μοναχὸς τῆς Νέας λαύρας
84 Κύρικος διάκονος καὶ μοναχὸς τῆς αὐτῆς Νέας λαύρας L V 65
85 Ἀναστάσιος διάκονος μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου
86 Μάμας μοναχὸς τῆς αὐτῆς μονῆς
87 Ἰωάννης μοναχὸς τῆς αὐτῆς μονῆς
88 Ἰουλιανὸς μοναχὸς μονῆς τοῦ ἀββᾶ Θεοδοσίου
οἱ πάντες ὑπέρ τε τῶν οἰκείων μοναστηρίων καὶ πάντων τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι
τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν
89 Ἰωάννης πρεσβύτερος τῆς πεδιάδος καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν
90 Θεωνᾶς πρεσβύτερος τοῦ Σινᾶ ὄρους καὶ ἀποκρισιάριος τοῦ τε ὄρους καὶ τῆς
ἐκκλησίας Φαρὰν καὶ λαύρας Ῥαιθοῦ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν

O [= aev]

9 ἑρμιώνησ O^{aev} 12 σεβηριανὸσ O^{a} 17. 18 τοῦ κυρίου — μονῆς om. $O^{e}\Lambda$ 20 ἑρεν-δηλινῶν O^{aev} 24 cf. ad p. 158, 23 26 κασιανὸσ O^{aev} σάββα O^{e} 33 τῆσ αὐτῆσ νέασ O 34 κήρυκοσ O αὐτῆς om. O 35 τῆσ μονῆσ O^{aev} 38 τῆσ αὐτῆσ μονῆσ O^{v}

91 Στρατήγιος διάκονος καὶ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰωάννου ὑπὲρ πάντων τῶν ὑπὸ Σκυθόπολιν μοναχῶν

91 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ πᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγινωσκέσθω τὰ τῇι προτεραίαι πραχθέντα.

Καὶ λαβὼν Παῦλος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω

92 Μετὰ τὴν ὑπατείαν Φλ' Βελισσαρίου τοῦ λαμπροτάτου τῇι πρὸ μιᾶς Νόνων Μαίων
p.154, 11—13 ἰνδικτιῶνος τεσσαρεσκαιδεκάτης ἐν τῇι φιλοχρίστωι καὶ βασιλευούσηι πόλει Κωνσταντίνου Ῥώμηι καὶ τὰ λοιπὰ τῆς δευτέρας πράξεως

93 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ πᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Διδασκέτωσαν ἡμᾶς οἱ θεοσεβέστατοι διάκονοι καὶ νοτάριοι πόσαι παρωιχήκασιν ἡμέραι μετὰ τὴν κατὰ δευτέραν τάξιν γενομένην σύνοδον.

94 Οἱ νοτάριοι εἶπον· Διδάσκομεν τὴν ὑμετέραν μακαριότητα ὡς ἐκ τῆς περιεχομένης ἡμέρας τοῖς νῦν ἀναγνωσθεῖσιν ὑπομνήμασιν μέχρι τῆς σήμερον καὶ αὐτῆς πέντε εἰσὶν ἡμέραι.

95 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ πᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Νῦν οἱ πρὸς ἀναζήτησιν κατὰ δευτέραν τάξιν παρ' ἡμῶν ἀπονεμηθέντες Ἀνθίμου τοῦ εὐλαβοῦς, εἰ τοῖς διαλαληθεῖσι πέρας ἐπιτεθείκασι, διδαξάτωσαν.

96 Πέτρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἰουστινιανουπόλεως τῆς δευτέρας Καππαδοκίας εἶπε· Τὰ ὁσίως προσταχθέντα παρὰ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης εἰς ἔργον ἀγαγεῖν σπεύσαντες ἐγώ τε καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ ἀπονεμηθέντες Θαλάσσιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῆς Βηρυτίων μητροπόλεως καὶ Δόμνος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Μαξιμιανουπόλεως καὶ Ῥωμανὸς καὶ Ἰωάννης οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ ἔκδικοι καὶ Ἀνδρέας καὶ Καλώνυμος οἱ θεοσεβέστατοι διάκονοι καὶ νοτάριοι τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας γεγόναμεν εἰς διαφόρους τόπους καθ' οὓς ἐνομίζετο εὑρίσκεσθαι Ἄνθιμος ὁ εὐλαβέστατος, καὶ μετὰ πάσης ἐπιμελείας τὴν ἀναζήτησιν ποιησάμενοι οὐδαμοῦ τοῦτον εὑρεῖν δεδυνήμεθα. παραγενόμενοι δὲ καὶ ἐν τῶι σεπτῶι οἴκωι τοῦ ἐνδόξου μάρτυρος Λαυρεντίου ἐπυνθανόμεθα τῶν
M VIII 943 ἐκεῖσε κληρικῶν, εἰ οἴδασιν ὅπου διάγει ὁ μνημονευθεὶς εὐλαβέστατος ἀνήρ. οἵτινες μεθ' ὅρκου εἰρήκασι μὴ θεάσασθαι αὐτὸν ἀφ' οὗπερ ἀπέστη τοῦ θρόνου ταύτης τῆς βασιλίδος πόλεως, μήτε εἰδέναι ἐν ποίωι τόπωι διάγει, ἔφησαν δὲ προάστειον αὐτὸν ἔχειν πλησίον τοῦ προφητείου, ἐν ὧι συνεχέστερον ηὑρίσκετο ἀπιών, καὶ κατὰ τὴν μονὴν Θεοδώρου τοῦ θεοσεβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου, πρὶν ἢ ἐπιλάβηται τῆς ἐπισκοπῆς ταύτης τῆς βασιλίδος πόλεως. οὓς παραλαβόντες καὶ γενόμενοι ἐν τοῖς εἰρημένοις τόποις καὶ ἐπιζητήσαντες οὐδὲ ἐν τούτοις αὐτὸν εὑρεῖν ἰσχύσαμεν τῶν ἐκεῖσε εὑρεθέντων
L V 68 μεθ' ὅρκων βεβαιωσαμένων μήτε θεάσασθαι αὐτὸν ἀφ' οὗ ἀνεχώρησε τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας. λαβόντες δὲ κατὰ νοῦν τὴν οὖσαν διάθεσιν αὐτῶι πρὸς Πέτρον τὸν ποτὲ τῆς Ἀπαμέων γενόμενον πρόεδρον παρεγενόμεθα καὶ ἐν τῶι προαστείωι τῶι διαφέροντι τῶι αὐτῶι Πέτρωι πλησίον ὄντι τοῦ εὐκτηρίου οἴκου τοῦ ἁγίου μάρτυρος Θύρσου καὶ οὐδὲ ἐκεῖ αὐτὸν εὑρεῖν δεδυνήμεθα.

O [aerv], I

6 φλαβίου O^{e}IΛ βελισαρίου O^{r}IΛ νόννων OI 7 κωνσταντινουπόλει O^{e}I πόλει p. 161, 5 8 νέα ῥώμη O^{a} 9 ἡμᾶς om. O^{a} 10 κατὰ τὴν O^{r} 12 ἡμετέραν O^{v} 16 παρ' ἡμῶν om. O^{a} 16/17 λαληθεῖσι O^{r} 17 ἐπιτεθήκασι I 18 ἐπίσκοποσ τῆσ O^{av} 19 πραχθέντα O^{e}Λ ἁγιωσύνησ καὶ ἡμῖν προσταχθέντα O^{e}Λ σπουδάσαντεσ O^{av} 21 θεοσεβέστατος I ἐπίσκοπος om. O^{av} 22 θεοσεβέστατοι I 23 ἁγιωτάτησ ταύτησ O^{av} 27 ὅποι O^{av} διάγοι O^{a} 30 προφήτου I εὑρίσκετο I 33 εὑρεῖν αὐτὸν O^{av} 34 ὅρκου O^{e}Λ μήτε [μὴ O^{r}I] θεάσασθαι αὐτὸν OI nescio an scribendum sit μὴ τεθεᾶσθαι 36 ἀπαμείασ O^{r} παραγενόμεθα O^{v} τῶι om. I 37 τῶι αὐτῶι] αὐτῶ τῶ O^{a} 38 οὐχ O^{a} ἐκεῖ αὐτὸν om. O^{av} ἐκεῖσε I

97 Θαλάσσιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Βηρυτοῦ εἶπε· Τοῖς ἐνθέσμως καὶ κανονικῶς ὑπὸ τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου διαλαληθεῖσι τὸ ἱκανὸν ποιοῦντες ἐγώ τε καὶ Πέτρος καὶ Δόμνος οἱ ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι καὶ Ῥωμανὸς καὶ Ἰωάννης οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ ἐκκλησιέκδικοι καὶ Ἀνδρέας καὶ Καλώνυμος οἱ θεοσεβέστατοι διάκονοι καὶ νοτάριοι τῆς ἁγιωτάτης ταύτης μεγάλης ἐκκλησίας περιήλθομεν εἰς ἀναζήτησιν Ἀνθίμου τοῦ εὐλαβοῦς, ὀφείλοντες αὐτὸν προτρέψαι τὸν ἱερὸν τοῦτον καταλαβεῖν σύλλογον καὶ περὶ ὧν ἐγκαλεῖται, τὰς ἀπολογίας ποιήσασθαι. καὶ δὴ ἐν πολλοῖς γενόμενοι τόποις, εὐκτηρίοις ἁγίοις καὶ εὐαγέσι μοναστηρίοις, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐν προαστείοις διαφέρουσιν αὐτῶι τε Ἀνθίμωι καὶ Πέτρωι τῶι καὶ Ἐκδικίωι τῶι ποτε τὸν Ἀπαμείας ἀθέσμως ὑφαρπάσαντι θρόνον, ἐν οἷς αὐτὸν ἐνομίσαμεν διατρίβειν, καὶ περινοστήσαντες οὐδαμῶς τοῦτον εὑρεῖν δεδυνήμεθα.

98 Δόμνος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Μαξιμιανουπόλεως τῆς δευτέρας Παλαιστίνης εἶπεν· Ἀκολουθήσας κἀγὼ τοῖς κανονικῶς κελευσθεῖσι παρὰ τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου περιενόστησα μετὰ Πέτρου καὶ Θαλασσίου τῶν ὁσιωτάτων ἐπισκόπων καὶ Ῥωμανοῦ καὶ Ἰωάννου τῶν θεοφιλεστάτων πρεσβυτέρων καὶ ἐκκλησιεκδίκων, καὶ Ἀνδρέου καὶ Καλωνύμου τῶν θεοσεβεστάτων διακόνων καὶ νοταρίων τοὺς παρ' αὐτῶν ἐξονομασθέντας τόπους καὶ οὐδαμοῦ τοῦτον εὑρεῖν δεδυνήμεθα.

99 Ῥωμανὸς ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ ἐκκλησιέκδικος εἶπε· Κἀγὼ παραγενόμενος ἅμα Πέτρωι Θαλασσίωι καὶ Δόμνωι τοῖς ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις καὶ Ἰωάννηι τῶι θεοφιλεστάτωι συμπρεσβυτέρωι μου καὶ ἐκδίκωι καὶ Ἀνδρέαι καὶ Καλωνύμωι τοῖς θεοφιλεστάτοις διακόνοις καὶ νοταρίοις ἐν τῶι σεπτῶι οἴκωι τοῦ ἁγίου μάρτυρος Λαυρεντίου καὶ εἰσελθόντες ἐν αὐτῶι προετρεψάμεθα τοὺς θεοφιλεστάτους κληρικοὺς εἰπεῖν ποῦ δυνατὸν εὑρεθῆναι Ἄνθιμον τὸν εὐλαβέστατον, ἐφ' ὧι προσαγγελθῆναι αὐτῶι τὰ περὶ τῆς κινουμένης ὑποθέσεως ἐπὶ τῆς εὐαγοῦς συνόδου. καὶ μεθ' ὅρκου οἱ αὐτοὶ εὐλαβέστατοι κληρικοὶ εἰρήκασιν ὅτι ἴσμεν αὐτὸν ἔχοντα προάστειον πλησίον τοῦ προφητείου τοῦ ἁγίου Ἡσαίου καὶ ἐκεῖ τὰ πολλὰ διατρίβοντα, ἀπερχόμενον δὲ καὶ ἐν τῶι μοναστηρίωι M VIII 946
Θεοδώρου τοῦ θεοφιλεστάτου μοναχοῦ συνεχέστερον καὶ συνδιάγοντα αὐτῶι. ταῦτα ἴσμεν γίνεσθαι παρ' αὐτοῦ, πρὶν ἂν ἐπιλάβηται τῆς ἐπισκοπῆς ταύτης τῆς βασιλευούσης, ἐπειδή γε κατὰ τὸν τῆς ἐπισκοπῆς καιρὸν ἅπαξ καὶ μόνον οἴδαμεν αὐτὸν θρέψαντα τοὺς εὐλαβεστάτους αὐτοῦ κληρικοὺς τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας ἐν τῶι εἰρημένωι προαστείωι ἐν συνάξει τῆς δεσποίνης ἡμῶν τῆς θεοτόκου καὶ ἁγίας Μαρίας τῆς διακειμένης ἐν Βλαχέρναις προκεσσοῦ ὄντος βασιλικοῦ. καὶ τοῖς αὐτοῖς λόγοις μεθ' ὅρκων χρησάμενοι προσέθηκαν τοῦτο ὅτι νῦν παντελῶς οὐκ ἴσμεν ποῦ ἐστιν. εἰ δὲ καὶ μετὰ ταῦτα δυνηθῶμεν L V 69
γνῶναι ποῦ διάγει, προσαγγέλλομεν τῆι ὑμετέραι θεοφιλείαι. καὶ ταῦτα ἀκούσαντες παρ' αὐτῶν προετρεψάμεθα αὐτοὺς ἐλθεῖν ἅμα ἡμῖν ἐν τῶι μοναστηρίωι Θεοδώρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ καὶ ἐν τῶι προαστείωι τοῦ εὐλαβεστάτου Ἀνθίμου, ὥστε καὶ ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις τὴν ζήτησιν αὐτοῦ ποιήσασθαι καὶ γνῶναι ποῦ διάγει. καὶ δὴ παραγενομένων ἡμῶν μετὰ τῶν εἰρημένων εὐλαβεστάτων κληρικῶν ἐν τῶι μοναστηρίωι Θεοδώρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἡγου-

O [— ae, r (usque ad 13), v], I [usque ad 13]

5 ταύτης om. $O^{rv}I$ 8 μὴν O^{arv}Λ μόνον O^{e} 9 καὶ: om. O^{e} ἐκδίκω I ποτὲ τῆσ ἀπαμέων O^{av} ἀθέσμως om. O^{a} 12 ἐπίσκοπος om. I παλαιστήνης O^{e} καππαδοκίασ O^{r} 13—p. 168, 32 εἶπεν — ἐκδίκου] ῥωμανόσ ὁ θεοφιλέστατοσ πρεσβύτεροσ καὶ ἐκκλησιέκδικοσ ἰῶ ὁ θεοφιλέστατοσ πρεσβύτεροσ καὶ ἐκκλησιέκδικος [ἰῶ — ἐκκλησιέκδικος om. I] καὶ ἐπὶ τῶν φυλακῶν ἀνδρέασ ὁ θεοσεβέστατοσ διάκονοσ καὶ νοτάριοσ O^{rI} 17 τούτουσ O^{v} 20 συμπρεσβυτερίω O^{v} 26 *saepius abire* Λ 29 ἐπειδὴ O^{av} ἐπεὶ μὴ O^{e}Λ 31 ἐν συνάξει O^{e}Λ om. O^{av} καὶ O^{e} τῆσ O^{av} 32 προκένσου O^{e}Λ 33 καὶ τοῦτο O^{a} 34 διαγνῶναι O^{e} προσαγγέλωμεν O^{v} ὑμῶν O^{e}

μένου τῆς αὐτῆς μονῆς καὶ εἰσελθόντων ἐν τῶι εὐκτηρίωι οἴκωι τοῦ αὐτοῦ εὐαγοῦς μοναστηρίου εὕρομεν ἐκεῖσε εὐλαβεστάτους μοναχοὺς αὐτοῦ, ἐν οἷς ἦν καὶ Προκόπιος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ πρωτοδιάκονος. καὶ ἀκούσαντες παρ' ἡμῶν ποῦ διάγει Ἄνθιμος ὁ θεοφιλέστατος διὰ τὸ ζητεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῆς ἁγίας συνόδου, εἶπον ταῦτα ὅτι ὡς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ λέγομεν ὅτι πρὶν ἂν γένηται ἐπίσκοπος ὁ κύρις Ἄνθιμος ταύτης τῆς βασιλευούσης πόλεως, ἤρχετο συνεχῶς ἐν τῶι μοναστηρίωι ἡμῶν καὶ πρὸς τὸν ἡγούμενον καὶ συνδιῆγον ὁμοῦ καὶ εἶχον πρὸς ἀλλήλους διάθεσιν· ἀφ' οὗ δὲ ἐπελάβετο τῆς ἐπισκοπῆς, οὐκ ἦλθεν ἐνταῦθα οὐδὲ εἴδομεν αὐτοῦ ὄψιν, ὁ δὲ κύριος ἡγούμενος ἡμῶν ἀπῆλθεν εἰς εὐχὴν ἀπὸ πολλῶν ἡμερῶν, οὔτε δὲ ἠκούσαμεν, ὡς ἐπὶ τοῦ κυρίου, ποῦ διάγει Ἄνθιμος ὁ εὐλαβέστατος. παραγενόμενοι δὲ καὶ ἐν τῶι προαστείωι Ἀνθίμου τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ εἰσελθόντες εὕρομεν ἐν αὐτῶι Στέφανον καὶ Λογγῖνον τοὺς προσήκοντας αὐτῶι καὶ ἐρωτηθέντες παρ' ἡμῶν ποῦ διάγει ὁ εἰρημένος εὐλαβέστατος Ἄνθιμος, εἶπον μεθ' ὅρκων μὴ εἰδέναι ποῦ διάγει, ἀλλ' αὐτοὺς μόνους εἶναι ἐν τῶι αὐτῶι προαστείωι· μὰ τὸν δὲ φιλάνθρωπον θεὸν καὶ τὰς ἁγίας ὑμῶν εὐχάς, ἀφ' οὗ ἐξῆλθε τῆς ἁγίας Μαρίας, οὐκέτι εἴδομεν αὐτοῦ πρόσωπον. κἀκεῖθεν παραγενόμενοι ἐν τῶι εὐκτηρίωι τοῦ ἁγίου μάρτυρος Θύρσου ἔγνωμεν ὡς πρόαστειον πλησίον διάκειται Πέτρου τοῦ ποτε τῆς Ἀπαμέων ἐπισκόπου, ἐν ὧι εὑρίσκεται Ἄνθιμος ὁ εὐλαβέστατος. καὶ δὴ ἐκεῖσε γενόμενοι ἐπηρωτήσαμεν Θαλέλαιον τὸν εὐλαβέστατον μοναχὸν εἰ οἶδε τὸν εἰρημένον εὐλαβέστατον Ἄνθιμον ἐκεῖσε εἶναι, καὶ ἔφησε μεθ' ὅρκων αὐτός τε καὶ Σισίννιος τὴν τέχνην ἐργολάβος ὅτι οὐδὲ πρὶν ἢ γένηται ἐπίσκοπος, οὐδὲ μετὰ τὸ γενέσθαι αὐτὸν οἴδαμεν αὐτὸν ἐλθόντα ἐνταῦθα, οὔτε δὲ ποῦ διάγει. καὶ ἀκούσαντες ταῦτα ἀνεχωρήσαμεν.

100 Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ ἐκκλησιέκδικος καὶ ἐπὶ τῶν φυλακῶν εἶπε· Κἀγὼ τὰ αὐτὰ κατατίθεμαι.

101 Ἀνδρέας ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπε· Κατὰ τὴν ὁσίαν πρόσταξιν
M VIII 947 τῆς ὑμετέρας μακαριότητος ἀπῆλθον ἅμα τοῖς εἰρημένοις ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις καὶ θεοφιλεστάτοις πρεσβυτέροις καὶ ἐκδίκοις τοῖς σὺν ἐμοὶ προσταχθεῖσι παρ' ὑμῶν τῶν ὁσίων τὴν ἀναζήτησιν Ἀνθίμου τοῦ εὐλαβεστάτου ποιήσασθαι καὶ γενόμενος σὺν αὐτοῖς ἐν οἷς αὐτοὶ προεδίδαξαν τόποις, καὶ διὰ πολλῆς ἐρεύνης γενόμενος τοῦτον εὑρεῖν οὐκ ἠδυνήθην, ἐπήκουσα δὲ παρὰ τῶν προλεχθέντων κληρικῶν τοῦ ἁγίου μάρτυρος Λαυρεντίου καὶ μοναχῶν τῆς μονῆς Θεοδώρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου καὶ τῶν προσ-
L V 72 κόντων ἀνθρώπων Ἀνθίμωι τῶι εὐλαβεστάτωι πάντα τὰ ἀνενεχθέντα ὑμῖν παρὰ Ῥωμανοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἐκδίκου.

102 Καλώνυμος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπε· Συνωιδὰ κἀγὼ τοῖς προειρημένοις θεοφιλεστάτοις ἀνδράσι κατατίθεμαι.

103 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ πᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἔοικε μὲν Ἄνθιμος ὁ εὐλαβέστατος οὐκ ὀρθῶι συνειδότι κεχρημένος τὴν παρ' ἡμῖν μέχρι καὶ νῦν ἄφιξιν ἀναβάλλεσθαι. τί γὰρ τὸ κωλῦον ἦν, εἰ μὴ τοῖς κατ' αὐτοῦ προσαγγελθεῖσιν ὡς ἀληθέσιν ἐνεδίδου, γενέσθαι τε παρ' ἡμᾶς καὶ καθὰ προσῆκον ἦν, ἀποκρίνασθαι καὶ ἅμα τήν τε θεῶι φίλην καὶ ἱερατικῶι πρέπουσαν σχήματι παρασχέσθαι πληροφορίαν; ἀλλ' εἰ καὶ πρὸς τὴν καθ' ἑαυτοῦ ψῆφον ἐκεῖνος ἡμᾶς ἤδη τό γε ἐφ' ἑαυτῶι κεκίνηκεν, ὅμως ἡμεῖς οὐδένα τρόπον ἱερεῦσι θεοῦ πρεπούσης συμπαθείας πρὸς τὴν τῶν πλανωμένων ψυχῶν

O [= ac, r (inde a 32), v], I [inde a 32]

4 εἶπαν O^v 12 εἶπαν O^v 13 αὐτοῦ O^{ae}, corr. O^e φιλάνθρωπον δὲ O^e 14 ἡμῶν O^v 19 σισίνιος O^{av} 20 αὐτὸν^2 om. $O^eΛ$ οὔτε δὲ O^e ὅτι οὐδὲ O^{av} 22 καὶ om. O^e 30 εὐλαβεστάτου O^e 31 ἐνεχθέντα O^{av} 33 εἶπε] σὺν τοῖς προαγγελθεῖσιν εἶπον O^rI συνωιδὰ] τὰ ὅμοια O^r κἀγὼ] καὶ ἡμεῖς O^rI 34 κατατιθέμεθα O^rI 35/36 ὁ ἄνθιμος ὁ O^r 37 προσελεγχθεῖσιν O^r προενεχθεῖσιν I 37/38 ὡς ἀληθέσιν om. O^a 40 ἤδη om. I τό γε] τότε O^v

ἐπανόρθωσιν περιορῶντες καὶ τρίτης αὐτῶι μεταδίδομεν προθεσμίας, ἧς ἐντὸς εἰ μὴ παραγένοιτο καὶ τῶν προσηγγελμένων ἑαυτὸν ἐλεύθερον καταστήσειε, τὸ μὲν τέλος τῆι οἰκείαι τὸ ἐντεῦθεν ἐπιγράψειεν ἀπειθείαι, ἡμεῖς δὲ τοῖς τε εὐαγέσιν ἀκολουθοῦντες κανόσι καὶ τοῖς ὑπὸ Ἀγαπητοῦ τοῦ τῆς ἁγίας μνήμης διωρισμένοις προσέχοντες τὴν ἐπ' αὐτῶι ποιησόμεθα ψῆφον. ἀναζητήσουσι τοίνυν αὐτὸν καὶ νῦν Θεαγένης τε ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῆς Συναδέων μητροπόλεως καὶ Βάκχος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων μητροπόλεως τῆς Πισιδῶν ἐπαρχίας καὶ Χριστοφόρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Πορφυρεῶνος Φοινίκης παράλου καὶ Ἰουλιανὸς καὶ Ἀμμώνιος οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ ἔκδικοι τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας καὶ Παῦλος καὶ Μακάριος οἱ θεοσεβέστατοι διάκονοι καὶ νοτάριοι, καὶ εἰ εὕροιεν, παρασκευάσουσιν ἡμερῶν ἄλλων εἴσω δέκα παραφυλάξαι τὴν ἡμετέραν ἀκρόασιν. ὑπὲρ δὲ τοῦ πᾶσαν ἀγνοίας ἢ τό γε ἀληθέστερον προσποιήσεως αὐτῶι πρόφασιν ἀνελεῖν, γενέσθαι δὲ καὶ τὰ παρ' ἡμῶν ἐψηφισμένα παντὶ τῶι τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως πιστοτάτωι λαῶι φανερά, καὶ κήρυγμα προτεθήσεται τὴν ἐπὶ Ἀνθίμωι γινομένην ζήτησιν παριστῶν καὶ πρὸς τὴν παρ' ἡμῖν αὐτὸν ὀψὲ γοῦν ἄφιξιν προτρεπόμενον.

Ὑπεσημηνάμην.

104 Μετὰ τὴν ὑπατείαν Φλ' Βελισσαρίου τοῦ λαμπροτάτου τῆι πρὸ δεκαδύο Καλανδῶν Ἰουνίων ἰνδικτιῶνος τεσσαρεσκαιδεκάτης ἐν τῆι φιλοχρίστωι καὶ βασιλευούσηι Κωνσταντινουπόλει Ῥώμηι d. 21. m. Mai. a. 536

προκαθεζομένου τοῦ δεσπότου ἡμῶν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου οἰκουμενικοῦ ἀρχιεπισκόπου καὶ πατριάρχου Μηνᾶ ἐν τῶι μεσαύλωι τῶι δυτικῶι τοῦ σεβασμίου οἴκου τῆς δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας ἐνδόξου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας τοῦ ὄντος M VIII 950
πλησίον τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας

καὶ ἐκ μὲν τοῦ δεξιοῦ μέρους συνεδρευόντων αὐτῶι καὶ συνακροωμένων κατὰ εὐσεβῆ κέλευσιν τοῦ φιλοχρίστου καὶ θεοφυλάκτου ἡμῶν βασιλέως Ἰουστινιανοῦ τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων

2 Σαβίνου τοῦ Κανουσίου
3 Ἐπιφανίου Ἐκλάνων
4 Ἀστερίου Σαλέρνων
5 Ῥουστίκου Φεσούλων
6 Λέοντος Νόλου

τῶν πάντων ἐκ τῆς Ἰταλῶν χώρας πρώην μὲν ἀπεσταλμένων ἐκ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, ὕστερον δὲ συνόντων παραγενομένωι ἐνταῦθα Ἀγαπητῶι τῶι L V 73
τῆς ἁγίας μνήμης γενομένωι πάπαι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης

7 Θαλασσίου τῆς μητροπόλεως Βηρυτοῦ
8 Μεγάλου τῆς μητροπόλεως Βεροίας
9 Ἰωάννου Γαβάλων

O [= ae, r (usque ad 34), v], I [usque ad 34]

1 μεταδιδόαμεν O^e 2 ἐπηγγελμένων O^{rI} καταστήσει O^e 3 ἐπιγράψει I 4 τοῦ ἁγαπητοῦ τοῦ [τοῦ om. O^a] O^{arv} 4/5 ψῆφον ποιησόμεθα O^{rI} δικαίαν ποιησόμεθα ψῆφον $O^eΛ$ 6 καὶ om. O^{arv} 6/7 βάκχοσ — ἐπαρχίασ post 8 παράλου habet O^{rI} μροπόλεωσ ἀντιοχέων O^e 7 πισσιδῶν O ἐπίσκοπος om. O^{arv} 8 τῆς ὑπὸ φοινίκην I θεοσεβέστατοι I 10/11 τὴν ἡμετέραν παραφυλάξαι O^e 11 ὑμετέραν O^{av} 14 γενομένην OΛ 16 in fine ἡ [om. O^v] ὑπογραφὴ O^{rv} 17 inscr. πρᾶξισ ἑτέρα $O^{ar}I$ φλαβίου $O^eIΛ$ βελισαρίου $O^{rI}Λ$ τῆι] τοῦ O^r 19 νέα ῥώμη O^a 22 καὶ ἐνδόξου O^r 24 ἐκ — μέρους om. O^{rI} συνόντων αὐτῶ καὶ συνακροωμένων καὶ συνεδρευόντων O^{rI} κατὰ τὴν I 27—31 om. O^{rI} 32 πάντων om. O^{rI} 32/33 καθολικῆσ O^r 33 δὲ καὶ $O^{arv}I$ 35—p. 171, 31 Κορίνθου] καὶ λοιπῶν μητροπολιτῶν ἐνδημούντων κατὰ ταύτην τὴν βασιλίδα πόλιν O^{rI} 36 βερροίασ O^{ev} 37 γαβούλων O^{av}

10 Χριστοφόρου Πορφυρεῶνος ἐπαρχίας Φοινίκης παράλου
11 Ἀρχελάου Κωρύκου
12 Δαυίθου τοῦ Κιρκινσίου
13 Αἰθερίου Μαριάμμης
14 Ἀλεξάνδρου Βαρκουσῶν
15 Δόμνου Μαξιμιανουπόλεως τῆς δευτέρας Παλαιστίνης
16 Ἀναστασίου Ἰωτάβης
17 Ἰωάννου Ζωόρων
18 Ἀστερίου Ἀμάστρεως
19 Ἀνδρέου τοῦ Πανίου
20 Ἐπιτυγχάνου Γέρμης ἐπαρχίας Ἑλλησπόντου
21 Παύλου τοῦ Στεκτορίου
22 Ἀνδρέου Πελτῶν
23 Θεοδώρου Μηροῦ
24 Ἀνδρέου Ἀμυζόνος
25 Φλαβιανοῦ Κοτένων
26 Ἡλίου Ἀδριανῶν
27 Μακεδονίου Βριάνων
28 Θεοδωρίτου Ἀλίνδων
29 Ἁρμονίου Καλλιπόλεως
30 Λεοντίου Ἑλενουπόλεως
31 Λογγίνου Ὀρεστιάδος
32 Ἰωάννου Καισαρείας τῆς Βιθυνίας
33 καὶ Ἰωάννου Τραιανουπόλεως Φρυγίας Πακατιανῆς
ἐκ δὲ τοῦ εὐωνύμου μέρους
34 Ὑπατίου τῆς μητροπόλεως Ἐφέσου
35 Κωνσταντίνου Ἡρακλείας τῆς μητροπόλεως Εὐρώπης
36 Εὐσέβιου τῆς μητροπόλεως Κυζίκου
37 Θαλασσίου τῆς μητροπόλεως Νικομηδείας
38 Φωτεινοῦ τῆς μητροπόλεως Χαλκηδόνος
39 Θεαγένους τῆς μητροπόλεως Συνάδων
40 Βάκχου Ἀντιοχείας τῆς μητροπόλεως Πισιδίας
41 Ἱλαριανοῦ τῆς μητροπόλεως Πέργης
42 Βοσπορίου Νεοκαισαρείας τῆς μητροπόλεως Πόντου Πολεμωνιακοῦ
43 Παύλου τῆς μητροπόλεως Τυάνων
44 Ἀκακίου τῆς μητροπόλεως Πισινοῦντος
45 Ἐπικτήτου Κλαυδιουπόλεως τῆς μητροπόλεως Ὀνωριάδος
46 Πέτρου τῆς μητροπόλεως Ἰουστινιανουπόλεως τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν
ἐπαρχίας
47 Ζαχαρίου τῆς μητροπόλεως Μιτυλήνης
48 Ἡδίστου τῆς μητροπόλεως Κίου
49 Μάρκου τῆς μητροπόλεως Ἀπαμείας τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας
50 Αὐξεντίου τῆς μητροπόλεως Σηλυβρίας

O [= aev]
1 φοινίκησ παράλου ἐπαρχίασ [ἐπάρχου Ov] Oav 3 κερκενσίου Oav 6 παλαιστήνησ Oe
11 ἐπάρχου Ov 14 μίρου OeΛ 15 ἀμυζῶνοσ Oav 16 κοτέννων Oav 22 ὀρεντιάδοσ Oav
26 ὑπάτου Ov 32 πισσιδίασ O 36 πισινοῦντοσ Oe

51 Ἰωάννου τῆς μητροπόλεως Βοσπόρου
52 Δομετιανοῦ Ζικχίας
53 Καλώα Σμύρνης
54 Ἐπιφανίου Ἡρακλείας τῆς ἐπαρχίας Ὀνωριάδος
55 Ἀβραμίου Κρατίας
56 Ἀλεξάνδρου Κολωνείας
57 Εὐγενίου Τίου
58 Κυριακοῦ Θεοδοσιουπόλεως ἐπαρχίας Φρυγίας Πακατιανῆς
59 Εὐσταθίου Τιβεριουπόλεως
60 Θεοδότου Εὐροίας
61 Εὐσεβίου Παλαιᾶς πόλεως
62 Θεοδώρου Γόρδου
63 Ματθαίου Κύμης
64 Ἀλεξάνδρου Ἐλούζων
65 καὶ Ἰωάννου τοῦ Μιδαείου
66-69 συμπαρόντων δὲ αὐτῶι καὶ συνακροωμένων καὶ Θεοφάνους καὶ Πελαγίου τῶν θεοφιλεστάτων διακόνων τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας καὶ Μηνᾶ καὶ Πέτρου τῶν θεοσεβεστάτων νοταρίων καί τινων εὐλαβεστάτων ὑποδιακόνων καὶ ἐκδίκων καὶ λοιπῶν κληρικῶν τοῦ αὐτοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου, οἳ καὶ συνόντες ἔτυχον παραγενομένωι ἐνταῦθα Ἀγαπητῶι τῶι τῆς ἁγίας μνήμης γενομένωι πάπαι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης
70. 71 καὶ Μάγνου πρεσβυτέρου καὶ Ἡρακλείου διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίων Ἐφραιμίου τοῦ ὁσιωτάτου πατριάρχου τῆς ἐν Θεουπόλει ἁγιωτάτης ἐκκλησίας
72 Σαβίνου διακόνου τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως πληροῦντος τὰς ἀποκρίσεις Πέτρου τοῦ ὁσιωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων
73 Στεφάνου διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίου Σωτηρίχου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Καισαρείας τῆς μητροπόλεως Καππαδοκίας πρώτης M VIII 951
74 Γαιανοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἀποκρισιαρίου Ἐλπιδίου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Ἀγκύρας τῆς μητροπόλεως Γαλατίας πρώτης
75 Διονυσίου καὶ Καλλινίκου διακόνων καὶ ἀποκρισιαρίων Φωτίου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου τῆς μητροπόλεως Κορίνθου
παρόντος δὲ καὶ τοῦ εὐλαβοῦς κλήρου τῆς βασιλευούσης πόλεως

105 Εὐφήμιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπε· Τρίτον ἤδη συνελθούσης τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου κατὰ κέλευσιν εὐσεβῆ τοῦ φιλοχρίστου καὶ γαληνοτάτου ἡμῶν βασιλέως καί τινων ἐπὶ Ἀνθίμωι τῶι εὐλαβεῖ καὶ τῆι τούτου ἀναζητήσει L V 76
πραχθέντων παρὰ τῆι ὑμετέραι ἁγιωσύνηι ψήφου τε ὁσίας παρ' ὑμῶν προελθούσης προθεσμίαν ἡμερῶν δέκα πρὸς τὴν ἀναζήτησιν αὐτοῦ ὁριζούσης καὶ πρόγραμμα παρακελευομένης προτεθῆναι προτρέπον αὐτὸν παραγενέσθαι πρὸς τὴν ἁγίαν ὑμῶν σύνοδον, ἐπειδὴ συνέβη τό τε παρ' ὑμῶν προσταχθὲν ἔργωι προελθεῖν καὶ τὴν δεδομένην κατὰ τὴν ὁσίαν ὑμῶν ψῆφον προθεσμίαν διαδραμεῖν, συνελθούσης καὶ νῦν τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου, παραφυλαττόντων δὲ τὴν ὑμετέραν ἀκρόασιν τῶν καὶ ἐν ἀρχῆι τὴν μέμψιν κατὰ τοῦ αὐτοῦ

O [= ae, r (inde a 32), v], I [inde a 32]
2 ζηκχίασ O^{e} 3 καλλᾶ O^{av} 13 κύβησ O^{av} 15 μηδαίου OΛ 22 καὶ3 O^{av} τῶν O^{e}Λ 23 θεουπόλεωσ O^{v} 29 τῆσ μητροπόλεωσ ἀγκύρασ O^{av} 32 δὲ om. O^{rI} βασιλευούσησ ταύτησ O^{rI} 33 εὐλαβέστατοσ O^{r} πριμμικήριοσ OI 33/34 συνελθούσησ ἤδη O^{av} 34 ἡμῶν O^{v} 36 προσελθούσησ O^{r} 36/37 προθεσμίαν τε O^{aev} 38 παρατεθῆναι O^{av} ἐπεὶ I

εὐλαβεστάτου Ἀνθίμου ποιησαμένων εὐλαβῶν μοναχῶν τῆς τε βασιλίδος ταύτης πόλεως καὶ ἐκ τῆς Θεουπολιτῶν διοικήσεως καὶ τῆς Ἱεροσολυμιτῶν γε μὴν ἐνορίας καὶ αἰτούντων εἰσόδου τυχεῖν ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον.

106 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Εἰσίτωσαν.

107 Καὶ εἰσῆλθε Μαριανὸς ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Δαλματίου τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης καὶ ἔξαρχος καὶ σὺν αὐτῷ οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ ἀρχιμανδρῖται τῶν κατὰ τήνδε τὴν βασιλίδα πόλιν εὐαγῶν μοναστηρίων

1 Ἀγαπητὸς τῆς Δίου
2 Διόσκορος τῆς ἁγίας Εὐφημίας
3 Ἀγάπιος τῆς Θαλασσίου
4 Παῦλος τῶν Ῥωμαίων
5 Ἀντωνῖνος τῆς Εὐσεβίου
6 Στέφανος τῆς Ὀλυμπίου
7 Ἀναστάσιος τῶν Ῥωμαίων
8 Δημήτριος τῆς Φωκᾶ
9 Κυριακὸς τῆς Εὐφημίου
10 Ζωΐλος τῆς Θεοδότου
11 Ἰουλιανὸς τῆς Εὐφημίου
12 Στέφανος τῶν Προμώτου
13 Ζήνων τῆς ἁγίας θεοτόκου ἐν τῇ πηγῇ
14 Ἀλέξανδρος τοῦ καλαμίου
15 Δάδας τῆς Καιουμᾶ
16 Κυριακὸς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῶν Σύρων
17 Ἐλπίδιος τῆς Βασιανοῦ
18 Ζώσιμος τῆς Μαξιμίνου
19 Πολυχρόνιος τῶν Κρητικῶν
20 Παῦλος τῆς ἁγίας Ἑρμιόνης
21 Ῥόδων τῆς Θεοδώρου
22 Γεννάδιος τῆς Κυριακοῦ
23 Θεόδωρος τῆς Μαρωνίου
24 Σίλας τῆς Ἠλία
25 Παῦλος τῆς Σαμουηλίου
26 Ἰωάννης τῆς Θεοδώρου
27 Κυρίων τῶν Αἰγυπτίων
28 Βασίλειος τῆς Κυρακωνᾶ
29 Ἰωάννης τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ ἐν τοῖς Μοδέστου
30 Μάρκος τῆς Θεοδώρου
31 Μαρῖνος τῆς Παύλου
32 Φλαβιανὸς πρεσβύτερος καὶ δευτεράριος τῶν Λυκαόνων
33 Θεόκτιστος τῆς ἁγίας θεοτόκου πλησίον τῶν Ἰωβ
34 Θεόδωρος τῆς Τρύφωνος
35 Ἐλευθέριος τοῦ ἁγίου Κυριακοῦ
36 Κοσμᾶς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἐν τοῖς Στουδίου
37 Πέτρος τῆς ἁγίας θεοτόκου καὶ τοῦ ἁγίου Διομήδους ἐν Ἱερουσαλήμ

O [= ae, r (usque ad 7), v], I [usque ad 7]
5 εἰσῆλθον O^r μαρινιανὸσ O^e θεοσεβέστατοσ I 6 καὶ3 om. O^{av} 8—p. 174, 22 om. O^{rI} 19 προμότου O^e 21 τῆσ O^{av} 30 μαρώνησ O^v 32 σαμοήλου O^{av}

38 Ἀλέξανδρος τῆς Ἀβραμίου
39 Θεόδωρος τῆς Ἰώβ
40 Τρύφων τῆς Ἐλπιδίου
41 Στέφανος τῆς Κώνστα
42 Βαβύλας τῆς Δανιὴλ ἐν τῶι στύλωι
43 Ἰωάννης τῆς Ἀναστασίου
44 Ἀνθέμιος τῆς Νέωνος
45 Τιμόθεος τῆς Ἀστερίου
46 Ἰωάννης τοῦ ἁγίου Μιχαὴλ τῶν Χαρισίου
47 Ἰωάννης τῆς Μάρα πλησίον τῆς Ἀετίου κινστέρνης
48 Φωκᾶς τῆς Ἰωνᾶ πλησίον τοῦ Δευτέρου
49 Ζώσιμος τῆς Εὐτυχίου τῶν Λυκαόνων M VIII 954
50 Στρατόνικος τῆς Δομετίου
51 Πολυχρόνιος τῆς αἰθρίου
52 Ἀνδρέας τῶν Ῥωμαίων πλησίον τῆς κινστέρνης
53 Μαρτύριος τῆς Πέτρου πλησίον τῶν Ἀποστόλων
54 Ἀνδρέας τῆς ἁγίας θεοτόκου πλησίον τοῦ ἁγίου Λουκᾶ
55 Μάρκος τοῦ ἁγίου Κυρίκου
56 Ἰάκωβος τῆς Ἀβίβου Σύρος
57 Ἀττικὸς τῶν Εὐκρατάδων
58 Ἰωσὴφ τῆς ἁγίας θεοτόκου ἐν τῶι λιθοστρώτωι
59 Παῦλος τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου πλησίον τοῦ παλατίου
60 Ἀναστάσιος πρεσβύτερος καὶ δευτεράριος τοῦ ἁγίου Φιλίππου ἐν τῶι βρεφοτροφείωι
61 Γεώργιος τῆς Κύρου
62 Εὐσέβιος τῆς Συμεωνίου
63 Ζωτικὸς τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου πλησίον τῆς Σατορνίνου πόρτης
64 Θεόδωρος μονῆς τῆς ὑπ' αὐτοῦ καταστάσης πλησίον τοῦ μαρτυρίου τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου
καὶ τῶν ὑπὸ Θεούπολιν
65 Παῦλος μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος μονῆς τῆς Μάρωνος
66 Σευηριανὸς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Ζωόρα τῶν Θερμῶν Σύρος
67 Κασσισᾶς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Λουκᾶ Σύρος
68 Συμεώνης διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς Ἰακώβου L V 77
69 Ἰωάννης διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς Θεοδώρου
70 Στέφανος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Εὐξερίου
71 Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ κύρου Θωμᾶ Σύρος
72 Θωμᾶς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Ἀαρὼν Σύρος
73 Φωτεινὸς μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος μονῆς τοῦ ἁγίου Στεφάνου
74 Θεόδωρος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς ἐκκλησίας Ἐρενδηληνῶν
75 Σέργιος πρεσβύτερος καὶ περιοδευτής
οἱ πάντες πράττοντες ὑπέρ τε ἑαυτῶν καὶ τῶν λοιπῶν
ἔτι μὴν καὶ τῶν ὑπὸ τοὺς ἁγίους Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν τόπους

O [= aev]
10 ἀετοῦ O^{av} 11 πλησίον — Δευτέρου om. O^{av} 14 αἰθερίου O^{av} 18 κηρύκου O 28 τῆς om. O^{e} 30 τὴν O^{v} 31 τοῦ O^{av} 32 σεβηριανὸς O^{a} 34 Ἰακὼβ O^{v} 40 ἐρενδηλινῶν O^{av} 42 αὐτῶν O^{av}

76 Δομνῖνος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου
77 Ἡσύχιος πρεσβύτερος καὶ ἀποκρισιάριος μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου
78 Κασσιανὸς πρεσβύτερος τῆς λαύρας τοῦ μακαρίου Σάββα
79 Κυριακὸς πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τῶν πυργίων τοῦ Ἰορδάνου
80 Νέσταβος πρεσβύτερος τῆς λαύρας τοῦ μακαρίου Φιρμίνου
81 Τερέντιος πρεσβύτερος τῆς Νέας λαύρας
82 Λεόντιος μοναχὸς καὶ τοποτηρητὴς τῆς ἐρήμου πάσης
83 Τραιανὸς πρεσβύτερος τῶν πυργίων τοῦ Ἰορδάνου
84 Πολύευκτος διάκονος τῆς μονῆς τοῦ ἀββᾶ Θεοδοσίου
85 Θεόδωρος διάκονος καὶ μοναχὸς τῆς Νέας λαύρας
86 Κύρικος διάκονος τῆς αὐτῆς Νέας λαύρας
87 Ἀναστάσιος διάκονος μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου
88 Μάμας μοναχὸς τῆς αὐτῆς μονῆς
89 Ἰωάννης μοναχὸς τῆς αὐτῆς μονῆς
90 Ἰουλιανὸς μοναχὸς μονῆς τοῦ ἀββᾶ Θεοδοσίου
οἱ πάντες πράττοντες ὑπέρ τε τῶν οἰκείων μοναστηρίων καὶ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν
91 Ἰωάννης πρεσβύτερος τῆς πεδιάδος καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν
92 Θεωνᾶς πρεσβύτερος τοῦ Σινᾶ ὄρους καὶ ἀποκρισιάριος τοῦ τε ὄρους καὶ τῆς ἐκκλησίας Φαρὰν καὶ λαύρας Ῥαιθοῦ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν
93 Στρατήγιος διάκονος καὶ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰωάννου ὑπὲρ πάντων τῶν ὑπὸ Σκυθόπολιν μοναχῶν

108 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ἀναγινωσκέσθω τὰ πεπραγμένα ταύτης ἕνεκα τῆς ὑποθέσεως.

109 Καὶ ἀνεγνώσθησαν αἱ μὲν δύο πράξεις διὰ Μακαρίου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ νοταρίου, ἡ δὲ τρίτη διὰ Καλωνύμου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ νοταρίου.

110 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ πᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Εἰ τὸ παρ' ἡμῶν διαM VIII 955 λαληθὲν ἐπὶ ἀναζητήσει Ἀνθίμου τοῦ εὐλαβοῦς πεπράχασιν οἱ πρὸς τοῦτο ἀπονεμηθέντες θεοφιλέστατοι ἄνδρες, διδαχθῆναι βουλόμεθα.

111 Θεαγένης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Συνάδων εἶπεν· Κατὰ τὴν κέλευσιν τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης καὶ πάσης τῆς σὺν ὑμῖν εὐαγοῦς συνόδου γενόμενος ἅμα Βάκχωι τῶι θεοφιλεστάτωι ἐπισκόπωι τῆς Ἀντιοχέων λαμπρᾶς μητροπόλεως τῆς Πισιδῶν ἐπαρχίας καὶ Χριστοφόρωι τῶι θεοφιλεστάτωι ἐπισκόπωι Πορφυρεῶνος τῆς ὑπὸ Φοινίκην πάραλον καὶ Ἰουλιανῶι καὶ Ἀμμωνίωι τοῖς θεοφιλεστάτοις πρεσβυτέροις καὶ ἐκκλησιεκδίκοις ταύτης τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας καὶ Παύλωι καὶ Μακαρίωι τοῖς θεοσεβεστάτοις διακόνοις καὶ νοταρίοις τοῦ εὐαγοῦς ὑμῶν ἐπισκοπείου ἐν τῶι σεπτῶι εὐκτηρίωι τοῦ ἁγίου μάρτυρος Σεργίου ἐν τοῖς Ὁρμίσδου καὶ ζητούντων ἡμῶν Ἄνθιμον τὸν εὐλαβέστατον ἐπεδείχθη ἡμῖν οἶκος ἔνθα πρότερον τὰς διατριβὰς ἐλέγετο ἔχειν, καὶ εὕρομεν κλεῖν ἐπικειμένην τῆι θύραι. ἐγενόμεθα δὲ καὶ ἐν ἑτέροις τόποις πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ
L V 80 αὐτοῦ εὐλαβεστάτου Ἀνθίμου, ἐν οἷς ἐνομίζετο εἶναι, καὶ περιεργασάμενοι οὐκ ἠδυνήθημεν γνῶναι ποῦ διάγει, ἁπάντων ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος λεγόντων μὴ ἑωρακέναι αὐτὸν μήτε εἰδέναι ποῦ διάγει ἀφ' οὗ ἐξῆλθε τῆς ἁγιωτάτης ἡμῶν μεγάλης ἐκκλησίας. πάλιν

O [= ae, r (inda a 23), v], I [inde a 23]
1 cf. ad p. 158, 23 3 κασιανὸσ O^{av} σάβα O^{v} 11 κήρυκοσ O 15 τῆσ αὐτῆσ μονῆσ O^{v} 26 καὶ νοταρίου om. I 30 θεογένησ O^{r} 31 τῆσ^{2} O^{arv}I τῆσ ὑπ' οὐρανὸν O^{e}Λ ἡμῖν O^{av} εὐαγοῦς om. O^{a} ἐγενόμην I 32—33 ἐπισκόπωι — θεοφιλεστάτωι om. O^{v} πισσιδῶν O^{e} 33 ἐπισκόπωι om. O^{av} 34 παράλου O^{av}I 36 ἡμῶν O^{av}Λ 38 εἰλέγχετο O^{r} 41 τὸ ποῦ O^{av}I 42 τὸ ποῦ O^{av} ὑμῶν I

μετὰ ταῦτα ἐν ἄλλῃ ἡμέραι ἀπελθόντες ἐν τῶι σεβασμίωι οἴκωι τοῦ ἁγίου ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ τῶι διακειμένωι ἐν τῶι εὐσεβεῖ παλατίωι καὶ συγκαλεσάμενοι τοὺς εὐλαβεστάτους κληρικοὺς τοῦ αὐτοῦ εὐκτηρίοι ἠρωτήσαμεν αὐτοὺς περὶ τοῦ αὐτοῦ εὐλαβεστάτου ἀνδρὸς καὶ ἔφησαν μεθ' ὅρκου μήτε ἑωρακέναι μήτε εἰδέναι ποῦ διατρίβει. καὶ ταῦτα αὐτὰ ἐσπούδασα δῆλα καταστῆσαι τῆι ὑμετέραι ἁγιωσύνηι.

112 Βάκχος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων μητροπόλεως τῆς Πισιδῶν ἐπαρχίας εἶπε· Κατὰ τὴν ὁσίαν τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης διαλαλιὰν γενόμενος κἀγὼ ἅμα Θεαγένει καὶ Χριστοφόρωι τοῖς ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις καὶ Ἰουλιανῶι καὶ Ἀμμωνίωι τοῖς θεοφιλεστάτοις πρεσβυτέροις καὶ ἐκκλησιεκδίκοις καὶ Παύλωι καὶ Μακαρίωι τοῖς θεοσεβεστάτοις διακόνοις καὶ νοταρίοις καὶ ἀναζητήσας σὺν αὐτοῖς Ἄνθιμον τὸν εὐλαβέστατον ἐν διαφόροις τόποις οὐδαμῶς αὐτὸν εὑρεῖν δεδύνημαι.

113 Χριστοφόρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Πορφυρεῶνος ἐπαρχίας Φοινίκης παράλου εἶπε· Κατὰ τὰ κελευσθέντα ἡμῖν παρά τε τῆς ὑμετέρας μακαριότητος καὶ τῆς συγκαθημένης ὑμῖν ἁγίας συνόδου γενόμενοι ἅμα Θεαγένης τε καὶ Βάκχος οἱ ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι καὶ μητροπολῖται σὺν τῆι ἐμῆι εὐτελείαι, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Ἰουλιανὸς καὶ Ἀμμώνιος οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ ἐκκλησιέκδικοι τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, προσέτι δὲ καὶ Παῦλος καὶ Μακάριος οἱ θεοσεβέστατοι διάκονοι καὶ νοτάριοι τοῦ εὐαγοῦς ὑμῶν ἐπισκοπείου ἀνεζητήσαμεν Ἄνθιμον τὸν εὐλαβέστατον, ἐφ' ὧι καὶ τὰς κινουμένας ἐπὶ ταύτης ὑμῶν τῆς ἱερᾶς συνόδου κατ' αὐτοῦ κατηγορίας προσαγγεῖλαι αὐτῶι καὶ προτρέψαι κατὰ τὸ δυνατὸν ἀπαντῆσαι αὐτὸν καὶ πρὸς τὰς μέμψεις ἀπολογήσασθαι. καὶ πρῶτον μὲν ἐν τοῖς Ὁρμίσδου γενόμενοι, ἐν ὧι οἴκωι κατέμενε πρὸ τοῦ ἁρπάσαι αὐτὸν τὸν τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως ἀρχιερατικὸν θρόνον, κατήναν εὕρομεν ταῖς θύραις ἐμβεβλημένην· τοὺς δὲ τοῖς ἐκεῖσε προσκαρτεροῦντας διερωτήσαντες εἴ που αὐτὸν ἐθεάσαντο, ἀκηκόαμεν λεγόντων μὴ ἑωρακέναι τοῦτον ἀπὸ πολλῶν ἡμερῶν. ὡσαύτως M VIII 958 δὲ καὶ ἐν τῶι σεπτῶι οἴκωι τοῦ ἁγίου ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ ἐν τῶι παλατίωι γενόμενοι (ἑωρᾶτο γὰρ τὸ πρώην τοῖς ἐκεῖσε πυκνάζων) καὶ πυθόμενοι παρὰ τῶν αὐτόθι κληρικῶν εἴγε ἐφάνη αὐτοῖς ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ὁ παρ' ἡμῶν ἐπιζητούμενος εὐλαβέστατος Ἄνθιμος, μεθ' ὅρκων παρ' αὐτῶν ἐπείσθημεν ὡς οὔτε εἶδον αὐτὸν οὔτε γινώσκουσιν ὅπου ἐστίν. οὐκ ἐν τούτοις δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἑτέροις μηνυθεῖσιν ἡμῖν γεγονότες τόποις, καὶ παισὶ δὲ αὐτοῦ τισὶ συναντήσαντες καὶ τούτους διερωτήσαντες, καθὼς καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ σταλέντες ὁσιώτατοι καὶ θεοφιλέστατοι ἐπίστανται ἄνδρες, παρ' οὐδενὸς ἠδυνήθημεν γνῶναι ὅπου διάγει ὁ πολλάκις εἰρημένος εὐλαβέστατος Ἄνθιμος.

114 Ἰουλιανὸς ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ ἐκκλησιέκδικος εἶπε· Κατὰ τὴν ὁσίαν πρόσταξιν τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης ἀπελθὼν ἅμα Θεαγένει καὶ Βάκχωι καὶ Χριστοφόρωι τοῖς ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις καὶ Ἀμμωνίωι τῶι θεοφιλεστάτωι συμπρεσβυτέρωι μου καὶ ἐκδίκωι καὶ Παύλωι καὶ Μακαρίωι τοῖς θεοσεβεστάτοις διακόνοις καὶ νοταρίοις ἀνεζήτησα σὺν αὐτοῖς Ἄνθιμον τὸν εὐλαβῆ ἐν πλείστοις καὶ διαφόροις τόποις, ἐν οἷς τοῦτον εὑρεῖν ἐνομίσαμεν, καὶ οὐδαμοῦ αὐτὸν εὑρεῖν ἠδυνήθημεν. καὶ τοῦτο δὲ L V 81 διδάσκω τὴν ὑμετέραν ἁγιωσύνην ὅτι προετέθη καὶ τὸ πρόγραμμα τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης καὶ οὐδὲ οὕτως αὐτὸν εὑρεῖν ἠδυνήθημεν.

O [= acerv], I

2 τῶι διακειμένωι] τοῦ Or I εὐσεβεῖ om. Or I 4 τὸ ποῦ Oacrv I 5 ἡμετέρα Ov 6 πισσιδῶν Oerv 7—32 εἶπε — Ἄνθιμος om. Or I 7—13 τὴν ὁσίαν — Κατὰ om. Oav 12 παραλίου Oe 13/14 καθημένησ Oav 14 ἡμῖν Ov 19 ἡμῶν Oe 21 ὁρμίσδα Oav 22 κατίναν Oev 24 αὐτὸν Oa 29 ἐν ἑτέροισ OeΛ 32 ὅποι Oa 33—40 εἶπε — ἠδυνήθημεν om. Or I 34 ἡμετέρασ Ov καὶ1 om. Oav 35 πρεσβυτέρω Oe 36 καὶ3] τῶ Ov 38 αὐτὸν Oav τοῦτον Oe 39 γράμμα Oa πρᾶγμα Ov

115 Ἀμμώνιος ὁ θεοσεβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἐκκλησιέκδικος εἶπε· Κατὰ τὰ κελευσθέντα παρὰ τῆς ὑμῶν ἁγιωσύνης ἐγενόμην ἅμα τοῖς εἰρημένοις θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις καὶ Ἰουλιανῶι τῶι θεοφιλεστάτωι πρεσβυτέρωι καὶ συνεκδίκωι μου καὶ Παύλωι καὶ Μακαρίωι τοῖς θεοσεβεστάτοις διακόνοις καὶ νοταρίοις πρῶτον μὲν ἐν τῶι οἴκωι ἐν ᾧι κατέμενεν Ἄνθιμος ὁ εὐλαβέστατος, ὥστε εὑρισκομένου αὐτοῦ ἐκεῖσε ἐμφανῆ αὐτῶι καταστῆσαι τὰ παρὰ τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου προσταχθέντα. καὶ τὰς θύρας τοῦ αὐτοῦ οἴκου ἠσφαλισμένας εὑρόντες ἔξωθεν διὰ κατήνας ἐπυνθανόμεθα τῶν τε παρατυχόντων καὶ τοῦ ὀστιαρίου τοῦ οἴκου ποῦ ἄρα διάγει ὁ εἰρημένος εὐλαβέστατος ἀνήρ, οἱ δὲ ἔφησαν παντελῶς μὴ ἐπίστασθαι· μηδὲ γὰρ ὀφθῆναι αὐτὸν κατὰ τὸν αὐτὸν οἶκον ἐκ πλείστου χρόνου. ἐγενόμεθα δὲ καὶ ἐν τῶι εὐκτηρίωι τοῦ ἁγίου ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ καὶ τοὺς ἐν αὐτῶι θεοσεβεστάτους κληρικοὺς συναγαγόντες ὡρκώσαμεν εἴγε ἐπίστανται κατὰ τὸ αὐτὸ εὐκτήριον ἢ ἐν ἑτέρωι τόπωι διάγειν τὸν εἰρημένον εὐλαβέστατον ἄνδρα. οἳ δὲ ἀπωμόσαντο μηδεμίαν παντελῶς τοιαύτην εἴδησιν περὶ αὐτοῦ ἔχειν. ἐγενόμεθα δὲ καὶ ἐν ἑτέροις διαφόροις τόποις τοῦτον ἀναζητοῦντες καὶ οὐδαμῶς ἰσχύσαμεν καταλαβέσθαι ἔνθα διάγει, πάντων τὰ αὐτὰ ἀπομνυμένων ὡς οὐδαμῶς ἐπίστανται ποῦ νῦν ἐστι. διδάσκω δὲ τὴν ὑμῶν ἁγιωσύνην ὡς καὶ τὸ παρὰ τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου γενόμενον πρόγραμμα προκαλούμενον τὸν εὐλαβέστατον Ἄνθιμον παραγενέσθαι καὶ ἀπολογήσασθαι τῆι ἁγίων ὑμῶν ταύτηι συνόδωι προτεθείκαμεν δημοσίαι ἀπὸ ἡμερῶν ἑπτά, ὥστε καὶ δι' αὐτοῦ μανθάνοντα τὰ παραστάντα τῆι ὑμῶν ἁγιωσύνηι ἐμφανῆ ἑαυτὸν καταστῆσαι, καὶ οὐδὲ οὕτως τὴν οἱανδήποτε δήλωσιν ἑαυτοῦ ἐποιήσατο.

116 Παῦλος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπε· Κατὰ τὴν πρόσταξιν, δέσποτα, τῆς ὑμετέρας μακαριότητος καὶ τῆς εὐαγοῦς ὑμῶν συνόδου ἀπήλθομεν ἅμα τοῖς προ-
M VIII 959 εἰρημένοις θεοφιλεστάτοις ἀνδράσι καὶ Μακαρίωι τῶι θεοσεβεστάτωι συνδιακόνωι μου καὶ νοταρίωι ἐν διαφόροις τόποις καὶ ἀναζητήσαντες Ἄνθιμον τὸν εὐλαβέστατον, τοῦτον εὑρεῖν οὐκ ἠδυνήθημεν.

117 Μακάριος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος καὶ ἀποκρισιάριος εἶπε· Τοῖς ἅμα ἐμοὶ ἑσταλμένοις ὁσιωτάτοις ἀνδράσιν ἀκολουθῶν κἀγὼ τὰ αὐτὰ κατατίθεμαι.

118 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ πᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγινωσκέσθω καὶ τὸ προτεθὲν πρόγραμμα κατὰ τὴν ἤδη προελθοῦσαν ψῆφον.

Καὶ λαβὼν Διόδωρος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω

119 Μηνᾶς ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Ῥώμης καὶ πατριάρχης καὶ πᾶσα ἡ ἐνδημοῦσα τῆι αὐτῆι φιλοχρίστωι νέαι Ῥώμηι σύνοδος Ἀνθίμωι τῶι εὐλαβεστάτωι. Εἰ μέν τις ἦν σοι τοῦ προσήκοντος λόγος καὶ τῆς τῶν ἐγχειρηθέντων ἀτόπων μεταμελείας ἐλπίς, οὐδὲν ἂν τῶν παρόντων ἐδέησε κηρυγμάτων, πάλαι δὲ ἂν τῶι τῆς ἀοιδίμου μνήμης πάπαι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγαπητῶι φανερὰν τὴν σαυτοῦ γνώμην κατα-
στησάμενος καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς ἤδη καταγνωσμένοις δόγμασι μέμψιν ἀπολυσάμενος τῆς
L V 84 γοῦν Τραπεζουντίων ἱερεὺς ἐπεφήνεις. ἀλλ' οὔτε τὴν ὑπ' ἐκείνωι ζήτησιν ὑπομείνας

O [= aerv], I

1 ὁ θεοφιλέστατος Oʳ IΛ om. Oᵉ 1—20 εἶπε — ἐποιήσατο om. Oʳ I 2 παρὰ om. Oᵃ 3 μου om. Oᵃᵛ 4 πρῶτα Oᵛ 5 αὐτῶι] αὐτοῦ Oᵛ 6 προσταχθέντα Oᵉ προαχθέντα Oᵃᵛ 7 εἰσφαλισμένας Oᵛ ἐσφαλισμένας Oᵃ κατίνας Oᵉᵛ 9 αὐτὸν οἶκον Oᵉ οἶκον αὐτὸν Oᵃᵛ 15 ὡς om. Oᵉ 18 προτεθήκαμεν Oᵛ 21 θεοφιλέστατος I 21—25 εἶπε — ἠδυνήθημεν om. Oʳ I 21 τὴν om. Oᵉ 24 τοῦτον om. Oᵃᵛ 26 θεοφιλέστατος I καὶ¹ om. OᵉΛ καὶ²] ὁ καὶ I 26—27 εἶπε — κατατίθεμαι] οἱ σύμπαντες ἅμα τὰ αὐτὰ κατατίθενται Oʳ I 27 ἀπεσταλμένοις Oᵉ 29 παρελθοῦσαν Oᵃʳᵛ I 31 inscr. πρόγραμμα μηνᾶ πριάρχου πρὸς ἄνθιμον I νέασ ῥώμησ Oᵃ οἰκουμενικὸσ πατριάρχησ OᵉΛ 32 αὐτοῦ Oᵛ 33 τῶν om. Oʳ ἐγχειρηθέντων I ἐγχειρισθέντων O 34 ἂν τῶν] αὐτῶν Oᵛ 35 αὐτοῦ Oʳ 36 ἀπολουσάμενοσ Oʳ I 37 ἐπεφήνησ Oᵃᵛ ὑπέμεινασ Oᵃᵛ

ὑφ' ἡμῶν τε προσκεκλημένος πολλάκις καὶ τοσούτου πρὸς μετάμελον χρόνου τετυχηκὼς οὐδὲν σεαυτοῦ γέγονας μετριώτερος ἱερατικῆς τε φιλανθρωπίας, ὡς ἔοικε, κρείττω τὴν ἑαυτοῦ διέδειξας ἀπείθειαν. καὶ ἦν μὲν οὐδὲ συγγνώμης ἄξια τὰ πραττόμενα παρὰ σοῦ, πλὴν ἀλλ' ἔτι τῶι τῶν ἀνθρώπων ὀλισθηρῶι τὰ πταίσματα λογιζόμενοι καὶ τὴν μέχρι πολλοῦ πρὸς τοὺς ἡμαρτηκότας ἀνεξικακίαν βραδείας γοῦν ὅμως ἐπανορθώσεως πρόφασιν πολλάκις γενομένην εὑρόντες, καὶ τῶι παρόντι σε γράμματι προσκαλούμεθα μὴ μέχρι παντὸς ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἑστάναι φιλονεικίας τὴν σὴν παραινοῦντες εὐλάβειαν ἡμερῶν τε εἴσω τὸν ἀριθμὸν ἓξ τῆι τε ἁγίαι παραγενέσθαι συνόδωι καὶ ἣν ἐπὶ τοῖς ὀρθοῖς κέκτησαι δόγμασι γνώμην καθαρᾶι διαδεῖξαι φωνῆι σαφὲς τε τοῖς ἄλλοις ἅπασι καταστῆσαι ὁπόσα πατέρων ἐπιεικῶν καὶ δικαστῶν ἔτι φιλανθρώπων παραίνεσις τοῖς ὀλισθαίνουσι δύναται πρὸς ἀνάκλησιν. εἰ γὰρ δὴ καὶ ταύτης ἡμῶν τῆς κλήσεως ὑπερίδοις, σοί τε οὐκ ἐν καιρῶι τὰ τῆς μετανοίας ἔσται λοιπὸν ἡμῖν τε οὐχ ἑτέρωθεν ἢ ἐξ ὧν πέπραχας, τὰ τῆς κρίσεως εἰσαχθήσεται.

'Υπεσημηνάμην 14

Προετέθη μηνὶ Μαΐωι πεντεκαιδεκάτηι ἰνδικτιῶνος τεσσαρεσκαιδεκάτης μετὰ τὴν ὑπατείαν Φλ' Βελισσαρίου τοῦ ἐνδοξοτάτου d. 15. m. Mai. a. 536

120 'Ο ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Οἱ ὑπογράφοντες ἡμῖν εὐλαβέστατοι διάκονοι καὶ νοτάριοι διδασκέτωσαν ἡμᾶς τίνος χάριν τῆς ψήφου δέκα ἡμερῶν προθεσμίαν ὁριζούσης τὸ προτεθὲν πρόγραμμα ἓξ καὶ μόνον δίδωσι διορίαν.

121 Οἱ νοτάριοι εἶπον· Διδάσκομεν ὡς ἡ μὲν ὁσία ψῆφος προθεσμίαν δέδωκεν ἡμερῶν δέκα ἐπί τε τῆι ἀναζητήσει καὶ τῶι προγράμματι, οὐκ ἐκέλευσε δὲ παραχρῆμα τὸ κήρυγμα προτεθῆναι. γενομένης τοίνυν τῆς αὐτοῦ ἀναζητήσεως μέχρις ἡμερῶν τριῶν καὶ ἐκείνου ἀφανοῦς ὑπάρχοντος ἀναγκαῖον ἦν τὰς ὑπολοίπους ἑπτὰ ἡμέρας προτεθῆναι τὸ αὐτὸ ὅσιον πρόγραμμα τῆς τε ὑμετέρας μακαριότητος καὶ τῆς συνούσης ὑμῖν ἁγίας M VIII 962 συνόδου τὸ ποιοῦν αὐτῶι τὰ παρ' ὑμῶν προστεταγμένα φανερά. ἐκείνην τοίνυν εἰκότως τὴν ἡμέραν φέρει τὸ αὐτὸ κήρυγμα καθ' ἣν καὶ προτέθειται.

122 'Ο ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Οἱ ἐκ τῆς 'Ιταλῶν χώρας συμπαρόντες ἡμῖν ὁσιώτατοι συλλειτουργοὶ καὶ οἱ θεοφιλέστατοι διάκονοι καὶ οἱ εὐλαβέστατοι νοτάριοι τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ἐπακούσαντες τῶν τε ἐπιδεδομένων δεήσεων τῶι θεοφυλάκτωι ἡμῶν καὶ πιστοτάτωι βασιλεῖ καὶ τῶν 'Αγαπητῶι τῶι τῆς ἁγίας καὶ μακαρίας μνήμης προσδεδομένων λιβέλλων καὶ ὧν παρ' ἡμῖν αὖθις οἱ τούτους ἐπιδεδωκότες ἐποιήσαντο μέμψεων κατὰ 'Ανθίμου τοῦ εὐλαβοῦς καὶ ὡς ἐπὶ τοῖς καιριωτάτοις ἡ ἐπ' αὐτῶι προῆλθε κατηγορία, τοῦτο μὲν οὐχ ἑλομένου τοῖς ὀρθοῖς καὶ ἀποστολικοῖς τῆς ἀληθινῆς ἡμῶν πίστεως συγκαταθέσθαι δόγμασι, τοῦτο δὲ καὶ πρὸς τὴν Εὐτυχοῦς πλάνην τε καὶ κακοδοξίαν ἀποκλίναντος καὶ τοὺς παρὰ τῆς ἐν Χαλκηδόνι ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου καὶ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας καὶ τῆς ἐξ ἐκείνου μέχρι καὶ νῦν κρατούσης ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως καθαιρεθέντας τε καὶ ἀναθεματισθέντας διὰ τὴν πρὸς Εὐτυχῆ κοινωνίαν τε καὶ ὁμοφροσύνην περιπτυσσομένου, ἀφορῶντες δὲ καὶ πρὸς τὰς συνοδικὰς ἐπιστολὰς

O [= aerv], I

3 σεαυτοῦ O^{ar}I 4 λογιζόμεθα O^{r} 6 προκαλούμεθα γράμματι O^{e} προκαλούμεθα O$^{a(e)}$Λ παρακαλούμεθα O^{v} 9 διδάξαι O^{rI} 10 καὶ O ἔτι καὶ I δικαστῶν] διδασκάλων καὶ δικαστῶν O^{rI} ἔτι φιλανῶν OΛ φιλάνος I 11 ἐπανάκλησιν I ὑπερίδησ O^{av}, corr. O^{v} 12 τὰ om. O^{v} τὲ I δὲ O 14 ἡ [om. O^{v}] ὑπογραφὴ ὑπεσημηνάμην O^{arv} 15 προσετέθη O^{aevΛ} 16 φλαβίου O^{eI}Λ βελισαρίου O^{rI}Λ 19 μόνων O^{r} διωρίαν O^{av} 21 οὐκ om. O^{r} δὲ om. O^{av} 24 ἡμετέρασ O^{v} ἡμῖν O^{v} 28 οἱ^{1} om. O^{eI} 30 καὶ πιστοτάτωι om. O^{rI} τῶν O^{ae}I τῶ O^{v} 31 προδεδομένων I 32 κυριωτάτοισ O^{e} 32/33 κατηγορία προῆλθε O^{av} 36 καὶ μέχρι καὶ O^{r} καὶ^{2} om. O^{e} 37 τε om. O^{av} 37—38 ἀναθεματισθέντας — δὲ καὶ om. I

L V 85 τὰς γενομένας παρὰ τοῦ τῆς ἁγίας καὶ μακαρίας μνήμης γενομένου ἡμῶν πατρὸς τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πάπα Ἀγαπητοῦ κατὰ Ἀνθίμου, συλλογιζόμενοι δὲ καὶ τὴν μέχρι παντὸς αὐτοῦ ἀπείθειαν μήτε κανονικαῖς κλήσεσιν εἶξαι μήτε τὰς ἐπαχθείσας αὐτῶι μέμψεις ἀποδύσασθαι βουληθέντος, ἣν ἐπὶ τούτοις ἅπασι γνώμην ἔχουσιν, εἰπεῖν ἀξιούτωσαν.

Καὶ ἀνέγνω φωνὴν Μηνᾶς ὁ θεοσεβέστατος ἀναγνώστης καὶ σεκουνδοκήριος νοταρίων τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἔχουσαν οὕτως

124 SANCTI EPISCOPI PARTIVM ITALIAE ET VIRI VENERABILES DIACONI APOSTOLICAE SEDIS DIXERVNT: DEFINITIONEM SANCTAE RECORDATIONIS PATRIS NOSTRI QVONDAM PAPAE AGAPETI IN SYNODICIS EPISTVLIS PRO MENA SANCTISSIMO ARCHIEPISCOPO HVIVS REGIAE VRBIS CONSTANTINOPOLITANAE FACTIS ADDITAM DE PERSONA ANTHIMI TRAPEZVNTII QVONDAM EPISCOPI NOS SEQVI PER OMNIA PROFITEMVR

125 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπε· Καὶ ἡ λοιπὴ συνεδρεύουσα ἡμῖν ἁγία σύνοδος ἐπακούσασα πάντων τῶν ἐξ ἀρχῆς ἐπὶ τῆι κατὰ Ἄνθιμον ὑποθέσει πραχθέντων καὶ τοῖς παρ' ἡμῶν εἰρημένοις ἅπασι προσέχουσα, ἃ βούλεται προελθεῖν ἐπ' αὐτῶι, φανερὰ ποιῆσαι καταξιωσάτω.

126 Ἡ ἁγία σύνοδος διὰ Ὑπατίου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Ἐφεσίων μητροπόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας εἶπεν· Πολλῶν παραβάσεων Ἄνθιμος ὑπεύθυνος ἀποδέδεικται τῶν μὲν πατρικῶν εὐαγῶν θεσμῶν ὡς οὐδὲ κειμένων κατολιγωρήσας καὶ μικροῦ δεῖν τῶι κατ' αὐτὸν παραδείγματι πᾶσαν ἐκκλησιαστικὴν συνταράξας κατάστασιν τῶι μηδαμόθεν αὐτῶι προσήκοντι πατριαρχικῶι θρόνωι τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας ἐπεμβαλὼν ἑαυτὸν καὶ κοινήν τινα σύγχυσιν τοῖς τε ἱερεῦσι τοῦ θεοῦ
M VIII 963 καὶ τοῖς πιστοτάτοις λαοῖς ἐργασάμενος. καίτοι οὐδὲ τοῦτο μόνον αὐτῶι κατὰ τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν ἐσπουδάζετο, τὴν Εὐτυχέος δὲ δόξαν λανθάνουσαν ἔχων, ἐπειδὴ τῆς οὕτω μεγάλης ἀρχιερωσύνης ἐγκρατὴς ἠδυνήθη γενέσθαι καθ' ὃν εἴρηται τρόπον, κατὰ μικρὸν ὤιετο δεῖν τὴν τοιαύτην ἀσεβῆ νόσον ἐπινέμεσθαι ποιεῖν τὰς ἁγιωτάτας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας καὶ τοὐναντίον ἥπερ αἱ θεῖαι φωναὶ λέγουσιν, ἀντὶ τοῦ συνάγειν τὰ λογικὰ τῆς ποίμνης τοῦ θεοῦ πρόβατα διαιρέσεις ἐμηχανᾶτο κατὰ πάσης ὡς εἰπεῖν ἐκκλησίας, ὡς κινδυνεῦσαι τὴν τοσούτοις κατορθωθεῖσαν πόνοις τοῦ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν ἕνωσιν εἰς πολλὰς διαιρέσεις ἐν βραχεῖ χρόνωι κατατεμεῖν. ἀμέλει κατὰ μικρὸν παρεδήλου τὴν τοιαύτην διαφθορὰν σχηματιζόμενος μὲν τὰς ἁγίας δέχεσθαι συνόδους, τήν τε ἐν Νικαίαι φαμὲν κατὰ τοῦ δυσσεβοῦς Ἀρείου καὶ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει τὴν κατὰ τοῦ δυσσεβοῦς Μακεδονίου καὶ τὴν ἐν Ἐφέσωι πρώτην τὴν κατὰ τοῦ δυσσεβοῦς Νεστορίου καὶ τὴν ἐν Χαλκηδόνι τὴν κατὰ τοῦ δυσσεβοῦς Εὐτυχοῦς κἂν τοῖς ἱεροῖς αὐτὰς ἔχων διπτύχοις, συγκειμένης αὐταῖς καὶ τῆς τοῦ μακαριωτάτου πάπα

O [= aerv], D [inde a 18]

6 σεκουνδουκήριοσ O^{rI} 8—12 om. O^{av}, spat. rel. I 8 *sanctissimi* Λ σχοτιvm O^{e} italia O^{e} itali O^{r} veperabiles O^{e} δεαconι O^{r} 9 qvondiam O^{r} 9/10 agapeti in] agapetvn O^{er} 10 in om. Λ nctissimo O^{r} vivs O^{r} hhims O^{e} 11—12 factis — profitemvr om. O^{r} 11 αδιταm O^{e} ἄηthmι O^{e} avondam O^{e} inscr. ἡ [οἱ O^{v}] ἐν κωνσταντινουπόλει ψῆφοσ [ψῆφοσ τῆσ συνόδου O^{e}Λ] κατὰ ἀνθίμου ante 13 O^{av} ante 18 O^{e}Λ ἀναθεματισμὸσ ἀνθίμου μητροπολίτου τραπεζοῦντοσ D 17 τοῦ ὁσιωτάτου om. O^{rI} ἐφέσου O^{v} 19 μὲν om. I 20 αὐτῶν O^{v} 22 μεγάλης om. O^{rI} 26 σμικρὸν O^{aev} 26/27 ταῖσ ἁγιωτάταισ — ἐκκλησίαισ O^{arv}I 28 πρόβατα τῆσ τοῦ θῦ ποίμνησ O^{rI} διαίρεσιν O^{av} ὡς om. O^{v} τῆσ ἐκκλησίασ O^{r} 29 καὶ τὴν O^{av}D 31 παρετήρει O^{av}D 31/32 δέχεσθαι τὰσ ἁγίασ O^{e} 33 τὴν^{1} om. O^{av}D φαμὲν O^{r} πρώτην om. I τὴν^{3} om. O^{av}D 34 τὴν^{2} om. O^{av}D εὐτυχέος I 35 ἐγκειμένησ σὺν αὐταῖς O^{rI} τῆς] ταῖσ O^{v} μακαρίου O^{e}

Λέοντος μνήμης κατὰ μηδένα καιρὸν ἑτέρως ἢ μεταλαβὼν ἢ μεταδοὺς τῶν παναγίων
τοῦ θεοῦ μυστηρίων ἑορτήν τε αὐτῶν κηρύττων καὶ ἐπὶ τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης
ἐκκλησίας ποιῶν, ἀποπηδῶν δὲ καθόλου τῶν ὀρθῶν αὐτῶν ὁμολογιῶν καὶ οὐδὲ μεγάλων
ἀρχιερέων οὔτε μὴν εὐλαβεστάτων ἡγουμένων ὑπὲρ τῶν τοιούτων ἐπισκηπτόντων
αὐτῶι παντελῶς ἀνεχόμενος ἢ τὴν τυχοῦσαν διδοὺς ἀπολογίαν, ὡς οὐ μικρὸν ἑκάστης L V 88
ἡμέρας αἴρεσθαι τὸ ἐπὶ τούτοις σκάνδαλον, τῶν μὲν ἀπίστων ἐπεγγελώντων, τῶν δὲ 6
πιστῶν ὀδυρομένων καὶ τῶν ὀλιγοπίστων ἔτι μᾶλλον θορυβουμένων τε καὶ εἰς τὸ χεῖρον
καταπιπτόντων. ἐπὶ τοῖς τοιούτοις καὶ βασιλεὺς ὁ μέγας ἑαυτὸν καθεὶς καὶ τῆς τοῦ
πρώτου τῶν ἀποστόλων ἀναμνήσας αὐτὸν ὑφηγήσεως ἣι φησὶν ἑτοίμους ἡμᾶς ἀεὶ χρῆναι
γίνεσθαι πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῶι ἀπαιτοῦντι λόγον περὶ τῆς ἐν ἡμῖν ἐλ- 1. Petr. 3, 15
πίδος, πλέον οὐδὲν ὤνησεν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν αὐτοῦ γαληνότητα λόγοις ἀπατηλοῖς 11
κεχρημένος ἐπηγγέλλετο πάντα ποιήσειν ὅσα ὁ τῆς μεγάλης ἀποστολικῆς καθέδρας
ἀρχιερεὺς ὑφηγήσοιτο, καὶ πρὸς τοὺς ἁγιωτάτους πατριάρχας ἔγραφεν ἀκολουθεῖν διὰ
πάντων τῆι ἀποστολικῆι καθέδραι. τοῦ μεγάλου δὲ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ μὴ μέχρι παντὸς τὰ τοιαῦτα προιέναι συγχωροῦντος ἐπέστη ταύτηι τῆι βασιλίδι 15
πόλει κατὰ τὴν αὐτοῦ θεότητα Ἀγαπητὸς ὁ τῆς ἁγίας καὶ ἀοιδίμου μνήμης ὁ μακα-
ριώτατος πάπας καὶ τοῖς μὲν ἱεροῖς κανόσιν εὐθὺς μετὰ θεὸν χεῖρα ὀρέξας τὸν μὲν τῆς
οὐ προσηκούσης αὐτῶι καθέδρας ἀπήλασε, συγγνώμης δὲ τοῖς μετασχοῦσιν ἤτοι κε-
κοινωνηκόσι τοῦ τοιούτου πράγματος μετέδωκε καὶ τῆι βασιλίδι καὶ φιλοχρίστωι πόλει
τὸν ἑαυτῆς ἱερατικὸν ἀποδέδωκε κόσμον τὴν ὑμετέραν ἀναδείξας μακαριότητα τῆς 20
μεγάλης ταύτης καὶ ἱερᾶς ἡγεῖσθαι καθέδρας. ἐπειδὴ δὲ καὶ τῆς ἐπὶ τοῖς δόγμασιν
ἀσεβείας ἐγκλήματα αὐτῶι μυρία εἰκότως ἐπηρτᾶτο δεήσεις τε καὶ λίβελλοι πολλοὶ τῶι
τε εὐσεβεστάτωι ἡμῶν βασιλεῖ καὶ αὐτῶι τῶι μακαριωτάτωι πάπαι παρὰ διαφόρων
εὐλαβῶν ἀνδρῶν ἐπεδίδοντο, πολλοῖς μὲν ἱδρῶσι τὴν αὐτοῦ ψυχὴν ἀνακαλέσασθαι
πατρικῶς ἐσπούδασεν ὁ αὐτὸς ἁγιώτατος πάπας, ὡς δὲ ἀνιάτως ἔχοντα εὗρε καὶ τὰ 25
μὲν εὐσεβῆ δόγματα παραιτούμενον καὶ προσέτι γε διαβάλλοντα καὶ τὴν ἐν δύο φύσεσι M VIII 966
φωνήν, τοῦτο ὅπερ κατὰ Εὐτυχοῦς μάλιστα ἡ ἐν Χαλκηδόνι ἁγία διώρισε σύνοδος,
καθάπαξ ἀρνούμενον, τοὺς δὲ ὀρθῶς κατακριθέντας ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἁγίας συνόδου πα-
ραιτούμενον ἀποστρέφεσθαι, τοὐναντίον μὲν οὖν καὶ περιπτυσσόμενον αὐτοὺς καὶ τὸ
γε ἐπ' αὐτῶι Διόσκορόν τε καὶ αὐτὸν Εὐτυχέα δεικνύναι σπουδάζοντα καθάπαξ ἀνεύθυνον 30
ἐφ' οἷς ἑάλω κακοδοξῶν, ψῆφον ἐν γράμμασιν ἐξάγει φιλανθρωπίας τε ἅμα καὶ ἁγιο-
πρεποῦς ὁσιότητος μεστήν, ἐνδιδοὺς μὲν αὐτῶι μετανοίας καιρόν, ἀποφηνάμενος δὲ
ἕως πρὸς τὴν τοιαύτην γνώμην μεταβαλὼν τὸ ἱκανὸν τοῖς παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων

18 σημ̄ ἐντεῦθεν ὅτι καὶ οἱ τῶι Μουζάλωι συλλειτουργήσαντες συγγνώμης ἀξιωθήσονται· εἰ δὲ μετα-
σχόντας νοήσεις, καὶ τοὺς χειροτονηθέντας ⟨οὐκ addo⟩ ἀπέβαλε τῆς ἐκκλησίας. συνάξεις δὲ τοῦτο ἀπὸ
ἄλλου ῥητοῦ τοῦ λέγοντος [p. 131, 37] ἐκ πολλοῦ χηρεύειν τὴν Τραπεζοῦντα ἐξ ὅτου παρενέβαλεν ἑαυτὸν
μοιχικῶς ὁ Ἄνθιμος τῶι θρόνωι Κωνσταντινουπόλεως. εἰ δὲ πολὺν καιρὸν ἐν τῶι πατριαρχικῶι ἐνεκάθησε
θρόνωι, οὐδὲν ἀπεικὸς καὶ χειροτονίας ποιῆσαι. ὡς δέ τινες λέγουσιν, ὅτι δέκα μῆνας ἦν ἐνεργῶν τὰ τοῦ
πατριάρχου ὁ Ἄνθιμος O^r in mg.

O [= acrv], ID

1 μεταβαλὼν O^{arv} μεταδιδοὺσ O^e 2 ἑαυτῶν O^r καὶ] τὲ καὶ O^v μεγάλης om. O^{avD} 5 μικρὸν O^rID σμικρὸν O^{aev} 8 τοῖς τοιούτοις] τούτοισ O^aD 9 ὑμᾶσ I 10 ὑμῖν I 12 ἐπηγγείλλετο O^{av} 13 ἐφηγήσοιτο O^v ὑφηγήσατο O^r ὑφηγήσαιτο I 14 θεοῦ om. O^{av} 17 πάπασ ῥώμησ D^{corr} μὲν om. I μετὰ θῡ ID μετὰ θῦ $O^{ae}\Lambda$ μετὰ χῦ O^v om. O^rI 19 μετα-δέδωκε $O^{av}D$ 20 ἀπέδωκε O^{rv} ἡμετέραν O^v 21 τῆς] τῆ O^v 23 τε om. O^v 24 ὑπεδίδοντο $O^{av}D$ 26 γε OI δὲ D 28 καθάπερ O^v 30 αὐτὸν om. O^rI ἀνευθύνουσ I 31 ἐφ' — κακοδοξῶν om. ID ἑάλω κακοδοξῶν O^e ζήλω κακοδόξων O^{arv} ἄγει O^{av} 31/32 ἁγιο-πρεποῦσ ὁσιότητοσ OD ἁγιότητοσ I 33 πρὸς — γνώμην OI ἂν τῆσ τοιαύτησ γνώμησ D

διωρισμένοις δογματικῶς τε καὶ κανονικῶς ποιήσειεν, μήτε καθολικοῦ μήτε ἱερέως αὐτὸν ἔχειν ὄνομα. τούτοις ἑπόμενος ὁ φιλόχριστος ἡμῶν βασιλεύς, ἀπιδὼν δὲ καὶ εἰς τὰς ἐπιδεδομένας τῇ αὐτῶν γαληνότητι παρὰ διαφόρων εὐλαβῶν προσώπων δεήσεις τήν τε ὑμετέραν μακαριότητα καὶ ἡμᾶς σύμπαντας εἰς ταυτὸν ἐπὶ τούτῳ συνελθεῖν, εὗ ποιῶν, ἐδικαίωσε. καὶ τοῖς εὐαγέσι τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων ἀκολουθοῦντες κανόσι κλήσεσί τε ἱεραῖς αὐτὸν προσηγόμεθα καὶ καιρὸν αὐτῷ μετανοίας ἐνεδίδομεν καὶ ἀποκρυπτομένῳ καὶ τὴν ἰατρείαν ἀπαγορεύοντι καὶ κηρύγματι δῆλα τὰ παρ' ἡμῶν ἐποιοῦμεν. ὡς δὲ τούτοις ἅπασιν αὐτὸν εἰς ἐπιστροφὴν ἀγαγεῖν οὐκ ἰσχύσαμεν, σαφῆ ταύτην ἀπόδειξιν τῆς αὐτοῦ κακοδοξίας λαβόντες, ἀκολουθοῦντες δὲ καὶ τοῖς ὑπὸ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ
L V 89 μακαριωτάτου πάπα καλῶς δεδοκιμασμένοις συνορῶμεν, εἰ τοῦτο ὑμῖν παρασταίη, καθάπαξ αὐτὸν ὡς μέλος ἄχρηστον καὶ σεσηπὸς ἀποβληθῆναι τοῦ σώματος τῶν ἁγίων τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν καὶ τῆς Τραπεζουντίων ἐπισκοπῆς ἔξω γινόμενον καὶ πάσης ἱερᾶς ἀλλοτριούμενον ἀξίας καὶ ἐνεργείας καὶ κατὰ τὴν αὐτοῦ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα ψῆφον τῆς τοῦ καθολικοῦ προσηγορίας.

127 Ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος οἰκουμενικὸς ἀρχιεπίσκοπος καὶ πατριάρχης Μηνᾶς εἶπεν· Τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν δεδωκότος ἐξουσίαν τοῖς
Ier. 1, 10 οἰκείοις ἱερεῦσιν ἐκτίλλειν τε καὶ καταφυτεύειν καθαιρεῖν τε καὶ οἰκοδομεῖν, ηὐχόμεθα τοῦ μὲν οἰκοδομεῖν τε καὶ καταφυτεύειν ἅπαντα ἡμῖν εἶναι καιρόν, μηδένα δὲ τοῦ ἐκτίλλειν τε καὶ καθαιρεῖν. ἀλλὰ δεινόν, ὡς ἔοικεν, ἡ τῆς ἀληθείας παράβασις καὶ μεγίστη τοῖς χρησαμένοις ὁδὸς πρὸς ἀπώλειαν. ἔνεστι γὰρ ἀκριβῶς σκοπουμένοις τὴν Ἀνθίμου προαίρεσιν πολλοὺς εἰς ταυτὸν ἱερατικοὺς ἰδεῖν παραβαθέντας θεσμούς. ὁ δὲ τὴν πρὸς τὸ θεῖον οὐ διατηρήσας ὁμολογίαν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐκεῖθεν ἀναχωρήσας ἐλπίδος πῶς οὐ τῆς οἰκείας ἄντικρυς εἶναι δόξειε κατήγορος ἀτοπίας; ταύτῃ τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς ὥσπερ τινὰ ἕλκους τῶν ἀνιάτων νομὴν ἐπειγόμενοι στῆσαι, εἰ τὴν τοῦ πεπονθότος μέλους ἐκτομὴν ποιησαίμεθα περιφρονοῦντες τὴν ἐντεῦθεν συμβησομένην ὀδύνην, πρὸς τὴν παροῦσαν ἐλθεῖν ἠναγκάσμεθα ψῆφον,
M VIII 967 βαλλόμενοι μὲν ταῖς ἐκ ταύτης ἀνίαις, τῶι δὲ κοινῶι τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας συμφέροντι τὸ σύμπαν νέμοντες ἦπερ ταῖς αὐτοῦ ἕκαστος ἡμῶν οἰκείαις συμπαθείαις. ἐπειδὴ γὰρ διαφόρων ἐπ' αὐτῶι μέμψεων δογματικῶν τε καὶ κανονικῶν γενομένων ὁ μὲν τῆς ὁσίας μνήμης πάπας τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγαπητὸς μεταμελείας αὐτῶι καιρὸν ἐνδιδούς, ἕως ἂν ἅπαντα τὰ τοῖς ἁγίοις πατράσι διωρισμένα φανείη δεξάμενος, οὐδὲ ἱερέως οὐδὲ καθολικοῦ προσηγορίαν αὐτὸν ἔχειν συνεχώρει, ἡμεῖς δέ (καὶ γὰρ περὶ τῶν αὐτῶν ἐνοχλουμένους περιορᾶν οὐκ ἐνῆν τὰ λεγόμενα) τὴν ἱερεῦσι πρέπουσαν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ὁδὸν μετιόντες κανονικαῖς αὐτὸν ἐπηγόμεθα κλήσεσιν ἀνακωχάς τε παρειχόμεθα πρὸς μετάγνωσιν καὶ τὸ δὴ πέρας, οὐδὲ τῶν εἰθισμένων ἀπειχόμεθα προγραμμάτων. ὃ δὲ τοσοῦτον ἀπέδει τῆς ἐπὶ τὸ κρεῖττον μεταβολῆς ἢ τῆς τῶν προσηγγελμένων ἀπολογίας, ὡς μηδὲ παραγενέσθαι καθάπαξ μηδὲ αὐτὸ γοῦν τὴν παρ' ἡμῖν ἐξέτασιν ὑποστῆναι (καὶ γὰρ ἦν, ὡς ἔοικεν, αὐτῶι κατήγορος ἡ συνείδησις καὶ τὸ τοῖς ἐγκεκληκόσιν ὑποχωρεῖν καθαρὰν εἰσῆγε τοῖς πταίσμασι συγκατάθεσιν ψυχή τε πλημμελεῖν εἰθισμένη

O [= aerv], ID

1/2 ἔχειν αὐτόν Or 2 ἐφεπόμενοσ Oa 3 αὐτοῦ D 6 προσηγούμεθα Oe ἐνεδιδόαμεν Oe 7 καὶ2 om. D 10 καὶ ὑμῖν D ἡμῖν Or 11 οὐδὲ καθάπαξ Oarv οὐ μόνον καθάπαξ Orl 12 ἐκκλησιῶν τοῦ θῦ l γενόμενον ID καὶ] ἀλλὰ καὶ Orl 13 ἀπηλλοτριωμένον D ἀλλοτριωθῆναι Orl 15 inscr. Ψῆφοσ μηνᾶ κατὰ ἀνθίμου OeΛ 16 ἡμῶν om. l 17 καθαιρεῖν] καὶ θαρεῖν Ov 18 τε om. Or 20 τὴν τοῦ D 21 αὐτὸν Oe ἰδεῖν ἱερατικοὺς I παραβάντασ I 22 δόξει D 23 ταύτην OrΛ 24 τὴν om. Or ποιησόμεθα Orl 25 τῆσ - συμβησομένησ ὀδύνησ Oarv D 27 ὑμῶν Or ἐπειδὴ OIΛ καὶ l 28 τῆς om. Ov 29 μνήμης γενόμενος I 30 ἂν om. Ov 32 οὐκ ἐνῆν περιορᾶν l 33 ἐπειγόμεθα Oarv παρεχόμεθα Orl 35 ἔδει Oe 36 αὐτὸ OI αὐτὴν D ἡμῶν Oer 37 αὐτῶ κατήγοροσ ὡσ ἔοικεν Oaev αὐτὴ Or 38 τοῦ πταίσματοσ OeIΛ τε γὰρ Oa corr. γὰρ D

δύσκολος εἰς μετάνοιαν, κἂν ὅτι μάλιστα πολλὰ εἴη τὰ πρὸς ταύτην ἀνθέλκοντα), ὅθεν ἐπιδακρύσαντες τῇ ἀμεταμελήτωι τῆς αὐτοῦ προαιρέσεως ἀπειθείαι καὶ τῇι καταλαβούσηι τὴν ἐκείνου ψυχὴν ἐπιστενάζοντες πλάνηι, ἑπόμενοι τῇι τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν παναγίαι φωνῇι διδασκούσηι μηδὲ τῶν οἰκείων φείδεσθαι μελῶν, εἴ τινος ἡμῖν Mt. 5, 29. 30
σκανδάλου παραίτια γίνοιτο, ἀλλὰ καὶ τὴν τούτων ἐκτομὴν ποιεῖσθαι παρεγγυώσηι L V 92
πρὸς τὴν τοῦ παντὸς ἀκεραιότητα σώματος, ἀποβλέποντες δὲ καὶ πρὸς τὰ παραστάντα 6
πρώην Ἀγαπητῶι τῶι τῆς ἁγίας μνήμης πάπαι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ ὡς οὐδὲ καιρὸν λαβὼν μετανοίας εἴλετο τῆς καλλίονος γνώμης γενόμενος τοὺς ὑπ' αὐτοῦ σκανδαλισθέντας πληροφορῆσαι καὶ μὴν καὶ πρὸς τὰ νῦν παρὰ τῆς συνούσης ἡμῖν ἁγίας κεκριμένα συνόδου, καὶ τῆς Τραπεζουντίων τὸν αὐτὸν Ἄνθιμον ἱερωσύνης ἔξω καθεστάναι 10
συνορῶμεν πάσης τε ἑτέρας αὐτὸν ἱερατικῆς προσηγορίας τε ἅμα καὶ ἀξίας καὶ ἐνεργείας ἀλλότριον εἶναι τοῦ λοιποῦ καὶ ὅλως τοῦ ἐν ὀρθοδόξοις ἀριθμεῖσθαι ψηφιζόμεθα, οὐδὲ τῆς αὐτῆς Τραπεζουντίων ἔτι καθάπαξ οὐδὲ τῆς βασιλίδος ταύτης ἐπιβῆναι δυνάμενον πόλεως.

128 Καὶ μετὰ τὸ ἀναστῆναι τὴν ἁγίαν σύνοδον οἱ ἐκ τῆς Ἀνατολῆς, καὶ τινὲς δὲ τῶν 15
ἄλλων ἐπισκόπων καὶ οἱ μοναχοὶ καὶ ὁ κλῆρος ἐβόησαν· Πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως, πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ πατριάρχου, Πέτρον καὶ Ζωόραν καὶ Σεβῆρον ἄρτι ἀναθεμάτισον. τοὺς ἐχθροὺς τοῦ θεοῦ ἄρτι ἀναθεμάτισον. ὀρθόδοξον βασιλέα ἔχων τίνα φοβῆσαι; τοὺς παραβαπτιστὰς ἔξω βάλε.

129 Καὶ ἐπιδιδόντων τῶν μοναχῶν Ἱεροσολύμων χάρτην ἅπαντες ἐβόησαν· Πολλὰ 20
τὰ ἔτη τοῦ πατριάρχου, τὸν λίβελλον τῶν μοναχῶν ἄρτι δέξαι. ὁ λίβελλος ἄρτι ἀναγνωσθήτω. τοὺς κατ' οἶκον βαπτίζοντας ἔξω βάλε. τὸ σπήλαιον τοῦ Ζωόρα ἄρτι στρέψον. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ πατριάρχου, τὸν παραβαπτιστὴν ἄρτι ἀναθεμάτισον. τοῦ Χριστιανοῦ βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη, ὀρθοδόξου βασιλέως πολλὰ τὰ M VIII 970
ἔτη, τὰ σπήλαια τῶν αἱρετικῶν ἄρτι καῶσι. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ πατριάρχου, τὰ 25
μοναστήρια Πέτρου ἄρτι στρέψον. νικᾶι ἡ πίστις τοῦ βασιλέως· ὀρθόδοξος βασιλεύει· τίνα φοβῆσαι; Πέτρος μοναστήρια διὰ τί ἔχει; πάντας τοὺς αἱρετικοὺς ἐκεῖ ἔχει. Σεβῆρον καὶ Πέτρον καὶ Ζωόραν ἄρτι ἀναθεμάτισον. ἡ τριὰς τοὺς τρεῖς ἀναθεματίζει. ἀνάθεμα Σεβήρωι καὶ Πέτρωι καὶ Ζωόραι. Σεβῆρον τὸν Μανιχαῖον ἄρτι ἀναθεμάτισον. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ πατριάρχου, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Χριστοῦ ἄρτι 30
ἀναθεμάτισον, τοὺς αἱρετικοὺς ἄρτι ἀναθεμάτισον. τοὺς ἀναθεματισθέντας ἄρτι ἀναθεμάτισον, νικᾶι ἡ πίστις τῶν Χριστιανῶν.

130 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπε· Νομίζομεν μηδὲ τὴν ὑμετέραν ἀγάπην ἀγνοεῖν τὴν προαίρεσιν καὶ τὸν ζῆλον τοῦ εὐσεβοῦς καὶ θεοφυλάκτου ἡμῶν βασιλέως, ὃν ἐπὶ τῇι ὀρθοδόξωι ἡμῶν ἔχει πίστει, καὶ προσήκει μηδὲν τῶν ἐν τῇι ἁγιωτάτηι ἐκκλησίαι 35
κινουμένων παρὰ γνώμην αὐτοῦ καὶ κέλευσιν γενέσθαι. παρακαλοῦμεν τοίνυν τὴν

O [= acrv], ID

1 εἰσ O^e αὐτὴν O^a καθέλκοντα O^r 3 ἐπιστενάξαντεσ I 4 ἡμῶν om. O^c φωνῆ τῆ D φείσεσθαι O^r φείσασθαι I 5 γίνοιντο O^c παρεγγυώση O^a παρεγγυούση I παρεγγυώσησ O^{rv}D παρεγγυούσησ O^e 7 οὐδένα O^{av} 10 καὶ om. D 11 συγχωροῦμεν O^e τε ἅμα om. I τε om. D 15 ἀνατολῆσ ID ἀνατολικῆσ O 16 οἱ κληρικοὶ O^eΛ 17 καὶ σεβῆρον καὶ ζωόραν I σευῆρον O^e ut solet, O^v 18 τοὺς — ἀναθεμάτισον om. O^aDΛ ἔτι O^r τίνα ID τί O φοβῆ D 21 ἔτι O^r 22 ἀναγνωσθῆ O^{rv} 23 ἄρτι στρέψον OI ἀνάτρεψον D 23—25 τὸν — πατριάρχου om. I 24 ὀρθοδόξου — ἔτη om. O^{ar}D 25 καῦσον D 26 ἄρτι στρέψον OΛ κατάστρεψον D ἄρτι στρέψον· τὸν παραβαπτιστὴν ἄρτι ἀναθεμάτισον I 26—28 νικᾶι — ἀναθεμάτισον om. I 27 φοβῆ O^rD μοναστήριον O^a ἐκεῖ om. O^{av}, corr. O^a 30 *anathematiza uincit fides Christianorum* Λ 30—31 πολλὰ — ἀναθεμάτισον^2 om. O^{av}D 31 τοὺς αἱρετικούς — ἀναθεμάτισον om. I 35 πίστει ἔχει O^r 36 γίνεσθαι I

ὑμετέραν ἀγάπην ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡσυχάσαι, ὥστε καιρὸν ἡμᾶς λαβεῖν ἀνενεγκεῖν εἰς τὰς εὐσεβεῖς αὐτοῦ ἀκοὰς τὰ παρ' ὑμῶν ἐκβοηθέντα. ἡμεῖς γάρ, ὡς καὶ ἡ ὑμῶν ἐπίσταται ἀγάπη, τῶι ἀποστολικῶι θρόνωι ἐξακολουθοῦμέν τε καὶ πειθόμεθα καὶ τοὺς κοινωνικοὺς αὐτοῦ κοινωνικοὺς ἔχομεν καὶ τοὺς ὑπ' αὐτοῦ κατακριθέντας καὶ ἡμεῖς κατακρίνομεν.

Ὑπογραφαί

181 1 Μηνᾶς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Ῥώμης ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

L V 93 2 Ὑπάτιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἐφεσίων μητροπόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

3 Κωνσταντῖνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Ἡράκλειαν τὴν φιλόχριστον μητρόπολιν τῆς Εὐρωπαίων ἐπαρχίας ἁγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην:

4 Εὐσέβιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Κύζικον ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

5 Θαλάσσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς λαμπρᾶς Νικομηδέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

6 EGO SABINVS EPISCOP' SANCTAE ECCLESIAE CANVSINAE DEFINITIONEM SANCTAE RECORDATIONIS PATRIS NOSTRI PAPAE AGAPETI DE PERSONA ANTHIMI TRAPEZVNTII QVONDAM EPISCOPI SEQVENS IN OMNIBVS SVBSCRIPSI: —

7 EGO EPIPHANIVS EPISCOP' SANCTAE ECCLESIAE ECLANENSIS DEFINITIONEM SANCTAE καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως διὰ Ῥωμαικῶν γραμμάτων: —

8 EGO ASTERIVS EPISCOP' SANCTAE ECCLESIAE SALERNITANAE DEFINITIONEM καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως: —

9 EGO RVSTICVS EPISCOP' SANCTAE ECCLESIAE FESVLANAE DEFINITIONEM SANCTAE καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως: —

10 IN NOMINE DOMINI IHESV CHRISTI LEO EPISCOP' ECCLESIAE NOLANAE DEFINITIONEM καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως: —

11 THEOPHANES DIACON' SANCTAE ECCLESIAE ROMANAE DEFINITIONEM καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως: —

12 PELAGIVS DIACON' SANCTAE ECCLESIAE ROMANAE DEFINITIONEM καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως: —

13 Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νικαέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπεσημηνάμην: —

O [ae, r (usque ad 13), v], I [usque ad 13], D [usque ad 6]

2 αὐτοῦ om. I 4 κανωνικούσ O^{av}D κοινωνούσ O^{av}D 6 αἱ ὑπογραφαί D om. I 7 ἐλέω O^{er}I νέασ ῥώμησ O^{a} 7/8 ὑπέγραψα O^{e}Λ 9 ἐλέω O^{e}I 11 ἐλέω O^{e}I 12 τῶν I εὐρωπέων O^{e} 12/13 ἁγίας — ἐκκλησίας om. O^{r}I 13 ὑπέγραψα O^{e} 14—p. 186, 25] καὶ οἱ λοιποὶ ὁμοίωσ O^{r}I 14 ἐλέει θεοῦ om. O^{e} 14/15 τῆσ — ἐπαρχίασ O^{av} κυζίκου O^{e}Λ 16—17 om. O^{e}Λ 18—32 καὶ μετὰ ταῦτα ὑπέγραψαν οἱ ῥωμαῖοι ῥωμαιστὶ σαβῖνοσ ἐπίσκοποσ ἐπιφάνιοσ ἐπίσκοποσ ἀστέριοσ ἐπίσκοποσ ῥουστίκιοσ ἐπίσκοπος νόμινε δόμινε ἐπίσκοποσ [ἐπίσκοποι O^{a}] καὶ διάκονοι στέφανοσ καὶ πελάγιοσ πάντεσ ῥωμαῖοι καὶ μετὰ ταῦτα ὑπέγραψαν ἑλληνιστὶ O^{av} 18 ἐgon O^{e} sabīns O^{e} canvsíωne O^{e} 18. 25. 27. 29. 31 definitióne O^{e} 19/20 *quondam Trapezuntini* Λ 20 epiccopi O^{e} *sequendo* Λ 21. 23. 25 ἐgòn O^{e} 21 *Esculanae* Λ 27 léonn O^{e} 29 zheophánes O^{e} cancтae O^{e} 33 ἐλέω O^{e}

14 Αὐξέντιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σεβαστηνῶν διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπεσημηνάμην: —

15 Θεόδουλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἰκονιέων μητροπόλεως διὰ τῆς ἀνα- M VIII 971
γνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπεσημηνάμην: —

16 Θεαγένης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Συναδέων μητροπόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

17 Βάκχος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων λαμπρᾶς μητροπόλεως τῆς Πισιδῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

18 Μάμας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μελιτηνῶν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀναγνοὺς πάντα τὰ πεπραγμένα καὶ σύμψηφος γενόμενος ἐπὶ πᾶσιν ὑπεσημηνάμην: —

19 Ἱλαριανὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Περγαίων μητροπόλεως ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

20 Βοσπόριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νεοκαισαρέων μητροπόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

21 Παῦλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Τύανα τῆς μητροπόλεως ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

22 Κόνων ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σιδητῶν μητροπόλεως διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

23 Ἀκάκιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πισινουντίων ἢ γοῦν τῆς Ἰουστινιανουπολιτῶν μητροπόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

24 Προκόπιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Γαγγρηνῶν μητροπόλεως διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπεσημηνάμην: —

25 Πέτρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἰουστινιανουπολιτῶν ⟨μητρο⟩πόλεως τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

26 Μάρκος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀπαμέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

27 Ἥδιστος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Κίον τὴν μητρόπολιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

28 Ὑάκινθος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μιλησίων μητροπόλεως διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπεσημηνάμην: —

29 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Βοσπόρου ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

30 Θαλάσσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βηρυτίων φιλοχρίστου μητροπόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

O [= aev]

1 ἐλέω O^e 1—3 τοῖς — ὑπεσημηνάμην O^{av} καὶ τὰ λοιπὰ O^e 4 hinc inde ἐλέει θεοῦ semper om. $O^eΛ$ 4—6 διὰ — ὁρισθεῖσιν om. $O^eΛ$ 7 τῆσ — μητροπόλεωσ O^{av} συνάδων $O^eΛ$ 9 τῆσ — μητροπόλεωσ O^{av} ἀντιοχείασ $O^eΛ$ πισσιδῶν O^{ev} 11 τῆσ — ἐκκλησίασ O^{av} μελιτηνῆσ $O^eΛ$ 11/12 ἀναγνοὺσ — πᾶσιν O^{av} ὁρίσασ $O^eΛ$ 13/14 τῆσ — ἐκκλησίασ O^{av} πέργησ $O^eΛ$ 15 τῆσ — ὁρίσασ O^{av} νεοκαισαρείασ $O^eΛ$ 17/18 τῆσ¹ — ἐκκλησίασ O^{av} τυάνων $O^eΛ$ 19/20 τῆσ¹ — ἐπιστὰσ O^{av} σίδησ $O^eΛ$ 19 πισιδητῶν O^a 21/22 τῆσ¹ — μητροπόλεωσ O^{av} πισσινούντων $O^eΛ$ 23 τῆσ — μητροπόλεωσ O^{av} γάγγρασ $O^eΛ$ 23/24 διὰ — ὁρισθεῖσιν O^{av} ὁρίσασ $O^eΛ$ 26 τῆσ — μητροπόλεωσ] ἰουστινιανουπόλεωσ $O^eΛ$ μητροπόλεωσ p. 115, 8 πόλεωσ O^{av} 28 τῆσ¹ — ἐπαρχίασ O^{av} ἀπαμείασ O^e 30/31 τῆσ — ἐκκλησίασ O^{av} κίου O^e om. Λ 32 μελησίων O^c μιλησσίων O^{av} 32/33 διὰ — ὁρισθεῖσιν om. $O^eΛ$ 35 ὑπέγραψα O^v 36 τῆσ — μητροπόλεωσ O^{av} βηρυτοῦ $O^eΛ$

31 Μέγας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βεροαίων φιλοχρίστου πόλεως τοῦ πρώτου Σύρων ἔθνους ὁρίσας ὑπέγραψα: —
ὑπογραφαὶ διὰ Συριακῶν γραμμάτων: —
32 Χριστοφόρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Πορφυρεῶνος ἐπαρχίας Φοινίκης παράλου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
L V 96 33 Αἰθέριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μαριαμμιτῶν φιλοχρίστου πόλεως τῆς δευτέρας Σύρων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
34 Δομετιανὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τοῦ ἔθνους τῶν Ζικχῶν ὁρίσας ὑπέγραψα: —
35 Εὐσέβιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Παλαιᾶς πόλεως ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
36 Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Ἰωτάβην τὴν νῆσον ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας τῆς τρίτης Παλαιστινῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
37 Δόμνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μαξιμιανουπόλεως Παλαιστίνης δευτέρας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
38 Ἀρχέλαος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κωρυκεωτῶν πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
39 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ζωόρων τῆς τρίτης Παλαιστινῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
40 Ἀλέξανδρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βαρκουσηνῶν ἤτοι Ἰουστινιανουπολιτῶν πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
41 Πελάγιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Παρνασέων πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
42 Εὐγένιος χάριτι θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Τίον ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
43 Εὐστάθιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Τιβεριουπολιτῶν πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
M VIII 974 44 Ἐπιφάνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Ἡράκλειαν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
45 Ἀβράμιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Κρατίαν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
46 Παῦλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Στεκτορίου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
47 Ἀστέριος χάριτι θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Ἄμαστριν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
48 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Καισάρειαν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
49 Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πελτηνῶν πόλεως ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
50 Λεόντιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Ἑλενούπολιν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —

O [= aev]

1 τῆσ — πόλεωσ O^{aev} βεροίασ $O^{e}Λ$ βερροιαίων O^{v} 2 ὑπεσημηνάμην O^{e} 3 συρικῶν O^{a} συριατικῶν O^{ev} 4 παραλίου O^{e} om. Λ 6/7 τῆσ¹ — ἐπαρχίασ O^{av} μαριάμμησ O^{e} *Mariamnius* Λ 6 μαριαμιτῶν O^{av} 8 τοῦ — Ζικχῶν O^{av} ζηκχίασ $O^{e}Λ$ 9 ἁγίας — ἐκκλησίας om. $O^{e}Λ$ 11/12 τῆσ — ἐπαρχίασ O^{av} Ἰωτάβησ $O^{e}Λ$ 12 παλαιστηνῶν O^{v} 13 τῆσ — δευτέρασ O^{av} μαξιμιανουπόλεωσ $O^{e}Λ$ 15 θεοῦ om. O^{a} τῆσ — πόλεωσ O^{av} κωρύκου $O^{e}Λ$ 16 τῆσ ζωόρων τῆσ O^{v} τῆσ — ἐπαρχίας om. $O^{e}Λ$ 18/19 τῆσ — πόλεωσ O^{av} βαρκούσων $O^{e}Λ$ 20 τῆσ — πόλεως] παρνασοῦ $O^{e}Λ$ Παρνασέων p. 118, 4 παρνασῶν O^{av} 21 χῡ O^{v} τίχην O^{a} ἁγίας — θεοῦ om. $O^{e}Λ$ 23 τῆσ — πόλεως] βεριουπόλεωσ $O^{e}Λ$ τιβεριουτῶν πόλεωσ O^{av} 24 τῆσ — ἐκκλησίασ O^{av} ἡρακλείασ ποντικῆσ $O^{e}Λ$ 26 ἀβραάμιοσ $O^{e}Λ$ τῆσ — ἐκκλησίασ O^{av} κρατίασ $O^{e}Λ$ 28 πόλεωσ om. O^{a} τεκτορίου O^{v} 29 χάριτι θεοῦ om. $O^{e}Λ$ ἁγιωτάτης om. $O^{e}Λ$ 31 τῆσ — ἐκκλησίασ O^{av} καισαρείασ $O^{e}Λ$ 33 ἁγίας — ἐκκλησίας om. $O^{e}Λ$ 35 τῆσ — ἐκκλησίασ O^{av} ἑλενουπόλεωσ $O^{e}Λ$

51 Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πανιτῶν ἤτοι Θεοδοσιουπολιτῶν ὁρίσας ὑπέγραψα: —

52 Ἐπιτύγχανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Γέρμην ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —

53 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Γορδηνῶν πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —

54 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Τραιανουπολιτῶν Φρυγίας Πακατιανῆς ὁρίσας ὑπέγραψα: —

55 Κυριακὸς ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Θεοδοσιουπολιτῶν ἁγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —

56 Θεοδώριτος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀλινδέων πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —

57 Ματθίας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κυμαίων πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —

58 Φλαβιανὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ἐν Κοτένοις ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —

59 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μιρηνῶν πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —

60 Μακεδόνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Βρόζου ὁρίσας ὑπέγραψα: —

61 Μάρκελλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀνεατῶν πόλεως ἐπαρχίας τῆς Ἀσίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπέγραψα: —

62 Πέτρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀμβλασέων πόλεως διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπέγραψα: —

63 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Μιδάειον ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —

64 Μαρτύριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βαρατέων πόλεως τῆς Λυκαόνων ἐπαρχίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως ὑπέγραψα: —

65 Παντολέων ἐπίσκοπος τῆς Ἰουλιουπόλεως διὰ τῆς ἀναγνώσεως ὑπέγραψα: —

66 Ζώσιμος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀνταν δρέων πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπέγραψα: —

67 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σοφηνῆς ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —

68 Διονύσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος ⟨τῆς Εὐκαρπέων⟩ πόλεως διὰ τῆς ἀναγνώσεως L V 97
τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ὑπέγραψα: —
ὑπογραφαὶ διὰ Συριακῶν γραμμάτων

69 Λυκῖνος ἐλάχιστος τῆς κατὰ Πατάραν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἐπίσκοπος τῆς Λυκίων ἐπαρχίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπέγραψα: —

O [= aev]

1 καπανιτῶν O^a 3 τῆσ — ἐκκλησίασ O^{av} γέρμησ $O^eΛ$ 6 τῆς om. O^e τραιανουπόλεωσ $O^eΛ$ 8 ἐλάχιστος om. O^e 8/9 τῆς — ἐκκλησίας] θεοδοσιουπόλεωσ $O^eΛ$ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς om. O^v 10 τῆσ — πόλεωσ O^{av} ἀλίνδων $O^eΛ$ 11 τῆσ — πόλεωσ O^{av} κύμησ $O^eΛ$ 12 τῆς — ἐκκλησίας] κοτένων $O^eΛ$ κοτέννοισ O^{av} 14 τῆσ — πόλεωσ O^{av} μίρου $O^eΛ$ 15 *Berianus* Λ 16—18 τῆς¹ — ὁρισθεῖσιν] ἀνέων O^e *Areeñ* Λ 16 νεατῶν O^a 19 ἀλαβλασέων O^{ev} ἀναβλασέων O^a *Ambladeñ* Λ, cf. p. 117, 23 19/20 διὰ — ὁρισθεῖσιν O^{av} ὁρίσασ $O^eΛ$ 21 τῆς — ἐκκλησίας] μηδαίου $O^eΛ$ μηδάιου O^{av} 23/24 τῆσ² — ἀναγνώσεωσ O^{av} ὁρίσασ $O^eΛ$ 25 maximam partem formulae omisit librarius anticus 25 *Iuliopolitanus* Λ λουλιουπόλεωσ O^{av} λουλιουπολιτῶν πόλεωσ O^e διὰ — ἀναγνώσεως om. $O^eΛ$ 26 ἀντραδέων O^v *Andrapolitanus* Λ 26—28 τῆσ² — ὁρισθεῖσιν O^{av} ὁρίσασ $O^eΛ$ 29 σοφινῆσ O^{av} 30 *Eucarpieñ* Λ om. O, suppleui ex p. 118, 21 30/31 διὰ — γενόμενοσ O^{av} ἐπιστὰσ τοῖσ ὁρισθεῖσιν O^e 32 om. O^e συριατικῶν O^{av} 33—35 ἐλάχιστοσ — ὁρισθεῖσιν O^{av} ἐπίσκοποσ πατάρων ὁρίσασ $O^eΛ$

70 Παῦλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Οἰνοανδέων πόλεως ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τῆς Λυκίων ἐπαρχίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ὑπέγραψα: —

71 Ἐπιφάνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς πατρανέων πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς ὁμοίως ὑπέγραψα: —

72 Τρύφων χάριτι τοῦ δεσπότου θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κολβασέων πόλεως, ἣ μία τῆς Παμφύλων ἐστὶν ἐπαρχίας, διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς ὁμοίως ὑπέγραψα: —

73 Εὐστάθιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Τλωέων πόλεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς ὑπέγραψα: —

74 Μάγνος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τοῦ ἀποστολικοῦ τῆς Θεουπολιτῶν θρόνου καὶ ἀποκρισιάριος τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ἐφραιμίου ἀκολουθῶν τοῖς ὁρισθεῖσι παρὰ τῶν προγεγραμμένων ὁσίων ἡμῶν πατέρων ἐπὶ τῆι καθαιρέσει Ἀνθίμου τοῦ αἱρετικοῦ ἀλλότριον αὐτὸν ἔχω τῆς ἱερατικῆς ἀξίας καὶ αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος τῶν Χριστιανῶν καὶ ὑπέγραψα: —

75 Ἡράκλειος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τοῦ ἀποστολικοῦ τῆς Θεου-
M VIII 975 πολιτῶν θρόνου καὶ τοῦ τὰ πάντα ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου πατριάρχου Ἐφραιμίου ἀκολουθῶν τοῖς ὁρισθεῖσι παρὰ τῶν προγεγραμμένων ὁσίων ἡμῶν πατέρων ἐπὶ τῆι καθαιρέσει Ἀνθίμου τοῦ αἱρετικοῦ ἀλλότριον αὐτὸν ἔχω τῆς ἱερατικῆς ἀξίας καὶ αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος τῶν Χριστιανῶν καὶ ὑπέγραψα: —

76 Σαβῖνος ἐλέει θεοῦ διάκονος τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως πληρῶν τὰς ἀποκρίσεις Πέτρου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων ἀκολουθῶν τοῖς ὁρισθεῖσι παρὰ τῶν προγεγραμμένων ὁσίων πατέρων ἡμῶν ἐπὶ τῆι καθαιρέσει Ἀνθίμου τοῦ αἱρετικοῦ ἀλλότριον αὐτὸν ἔχω τῆς ἱερατικῆς ἀξίας καὶ αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος τῶν Χριστιανῶν καὶ ὑπέγραψα: —

L V 280 **132** Ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος πατριάρχης καὶ ἡ εὐαγὴς σύνοδος εἶπε· Δέ-
M VIII 1170 L V 281 δεικται καὶ νῦν ἐπὶ τῶν πραγμάτων ἀληθὴς ὁ προφητικὸς λόγος ὅτι οὐ παροικήσει
Ps. 5, 5. 6 πονηρὸς τῶι θεῶι οὐδὲ διαμενοῦσι παράνομοι κατέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. ὁποῖόν τι γεγενῆσθαι καὶ ἐπὶ Ἀνθίμωι παρέστησε τὰ ἀρτίως ἀνεγνωσμένα ἱερατικά τε καὶ βασιλικὰ δόγματα. οὗτος γὰρ πρώην τὴν Τραπεζουντίων ἐπισκο-
Mt. 7, 15 πήσας πόλιν καὶ τῶν ὑγιῶν ἑαυτὸν ἐκδιαιτήσας δογμάτων, ἔνδυμα περιβαλόμενος προβάτου, λύκος δὲ ὢν ἅρπαξ εὐαγγελικῶς εἰπεῖν, τῶι ἀρχιερατικῶι τῆς βασιλίδος εἰσεπήδησε θρόνωι ὑποκρινόμενος μὲν τὴν ἀληθινὴν καὶ ἀμώμητον ἡμῶν πρεσβεύειν πίστιν καὶ τὰς ἁγίας τέσσαρας καὶ οἰκουμενικὰς ἀσμένως προσίεσθαι συνόδους, τήν τε ἐν Νικαίαι τῶν τιη̄ καὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ρν̄ καὶ τῶν ἐν Ἐφέσωι διακοσίων καὶ τῶν ἐν Χαλκηδόνι χλ̄ σὺν τῆι ὁσίαι ἐπιστολῆι Λέοντος τοῦ μακαρίου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, συγγραφείσηι μὲν πρὸς Φλαβιανὸν τὸν τῆς βασιλίδος πόλεως πρόεδρον, ἐμφερομένηι δὲ τοῖς πε-

---

O [ae, r (inde a 26), v], I [inde a 26]

1 οἰνοανδρέων O^v 1—3 ἁγιωτάτης — γενόμενος O^{av} ὁρίσας O^e 4 πατρανέων πόλεως O *Patreopolitanus* Λ. legendum Πιταναίων cf. p. 118, 26 4/5 τῆς^2 — ὁμοίως O^{av} ὁρίσας $O^eΛ$ 6 τοῦ δεσπότου om. $O^eΛ$ 6—8 ἣ — ὁμοίως O^{av} ὁρίσας $O^eΛ$ 9 τοῖς — ἐπιστὰς O^{av} ὁρίσας O^e 11 ἡγούμενος O ἀποκρισιάριος p. 119, 1 11/12 θρόνου τῆς θεουπολιτῶν O^e 12 ἀποκρισιάριος om. O^{av} 14 ἔχω om. O^v 17 τὰ πάντα om. $O^eΛ$ καὶ μακαριωτάτου om. $O^eΛ$ 19/20 ἐπὶ — Χριστιανῶν καὶ O^{av} καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως $O^eΛ$ 21 χῡ̄ τοῦ θῡ̄ $O^{ae}Λ$ τοῦ χῡ̄ O^v 23 ἡμῶν πρῶν O^e 24/25 ἐπὶ — Χριστιανῶν καὶ O^{av} καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως $O^eΛ$ 26 inscr. Ψῆφος πέτρου τοῦ [om. O^rI] ἱεροσολύμων [ἱεροσολύμων καὶ τῆς σὺν αὐτῶ συνόδου I] κατὰ ἀνθίμου $O^{er}IΛ$ 29 ἀναγνωσμένα O^v 31 περιβαλλόμενος O^v 34 τῑ καὶ η̄ O^e 36 μακαριωτάτου O^r

πραγμένοις τῆι ἐν Χαλκηδόνι εὐαγεστάτηι συνόδωι. ἐν δὲ τῶι τῆς διανοίας βάθει τὴν ἑαυτοῦ κατακρύπτων κακοπιστίαν Ἄνθιμος ὁ μνημονευθεὶς πρὸς τὴν προτέραν ἡμᾶς ἐπαναγαγεῖν ἔσπευσε ζάλην καὶ τὰς ἁπανταχοῦ ἁγίας καὶ καθολικὰς συνταράξαι ἐκκλησίας. ὡς γὰρ ἐγκρατὴς ὤιετο τῆς δολερᾶς καὶ ἀθεμίτου αὐτοῦ γεγενῆσθαι σπουδῆς, ἀθρόον μεταβαλὼν καὶ αὐτὸ δὴ τὸ τῆς ὑποκρίσεως ἀπεσείσατο σχῆμα καὶ ἐρρῶσθαι τοῖς ἐγγράφως παρ' αὐτοῦ συντεθειμένοις φράσας πρὸς τὰ ὀρθὰ ἀνένευε δόγματα, οὐδαμῶς ὁμολογεῖν ἀνεχόμενος ἐν δύο φύσεσιν ἀσυγχύτως ἀτρέπτως ἀδιαιρέτως ἀχωρίστως γνωρίζεσθαι τὸν ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν κύριον ἡμῶν καὶ θεὸν καὶ σωτῆρα Ἰησοῦν Χριστόν, μὴ συνεγνωκὼς ὁ ἠλίθιος τῶν οὕτως εὐσεβῶν ῥημάτων τὴν δύναμιν. πρόδηλον γὰρ ὡς τὸ ἀσύγχυτον καὶ ἀδιαίρετον ἄτρεπτόν τε καὶ ἀχώριστον καὶ τὴν ἄκραν δηλοῖ τῶν οὐσιῶν ἕνωσιν καὶ τὴν τούτων φυλάττει διαφορὰν ἐφ' ἑνὶ προσώπωι καὶ ὑποστάσει μιᾶι. ἀλλ' οὐδὲ τοὺς ὑπὸ τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι κατακεκριμένους συνόδου ἀποκηρῦξαι εἵλετο, καὶ ταύτηι ὁμόφρονα δεικνὺς ἑαυτὸν τῆς Εὐτυχοῦς τοῦ παράφρονος καὶ Διοσκόρου πλάνης. καὶ τὸ δὴ χαλεπώτερον ὅτι μηδὲ τὴν ἀπὸ τῆς διδασκαλίας ὑπέμεινεν ἰατρείαν, καίτοι φιλανθρωπίας αὐτῶι βασιλικῆς ὑπηργμένης καὶ ἀνακωχῆς ἱεροπρεποῦς δεδομένης πρός τε μετάμελον ἀρκούσης καὶ πρὸς τὴν τῆς ἀληθινῆς πίστεως προαγούσης ὁμολογίαν. ὡς οὖν λανθάνων ἐπέμενε καὶ τῆι χρονίαι ἀποφυγῆι ἐναργῶς προεμήνυε πάσης τε αὐτὸν ἑστερῆσθαι ἀπολογίας καὶ ἀνιάτως πρὸς τὴν οἰκείαν ἔχειν δυσσέβειαν, καθαιρέσεως ἐπ' αὐτῶι προῆλθε ψῆφος, ἀρχθεῖσα μὲν ὑπὸ Ἀγαπητοῦ τοῦ τῆς ὁσίας καὶ ἀοιδίμου μνήμης προέδρου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, συμπερασθεῖσα δὲ παρὰ Μηνᾶ τοῦ ἁγιωτάτου τῆς βασιλίδος πατριάρχου καὶ τῆς παρ' αὐτῶι συγκροτηθείσης εὐαγεστάτης συνόδου. κἀντεῦθεν οὐ τῆς Τραπεζουντίων μόνον ἐπισκοπῆς διαπέπτωκεν Ἄνθιμος ὁ μνημονευθείς, ἀλλὰ καὶ τῆς ἱερατικῆς ἀξίας τε καὶ ἐνεργείας τοῦ παντὸς χωρισθεὶς τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας σώματος, ἐπεὶ καὶ τῆς τοῦ καθολικοῦ ἑστέρηται προσηγορίας, ὥστε πρὸς τὴν ἀδιόρθωτον ἐκείνου πλάνην τὴν Ὡσηὲ ἐφαρμόζεσθαι προφητείαν ὅτι σὺ ἐπίγνωσιν ἀπώσω, κἀγὼ ἀπώσομαί σε τοῦ ἱερατεύειν. ταῦτα τῶν κατὰ τὴν βασιλίδα πόλιν πεπραγμένων διαρρήδην ἐχόντων καὶ ἡμεῖς ὁρῶντες ὀρθῶς τε καὶ κανονικῶς πάντα ἐπὶ Ἀνθίμωι προεληλυθότα καὶ τὴν τῶν κλήσεων ἐπαινέσαντες τάξιν καὶ τὴν ἐντεῦθεν ὑπηργμένην αὐτῶι φιλανθρωπίαν, κατεγνωκότες δὲ καὶ τῆς ὀλεθρίας Ἀνθίμου ἐνστάσεως σύμψηφοι γινόμενοι τοῖς εὖ διατετυπωμένοις ὑπὸ Ἀγαπητοῦ τοῦ τῆς ὁσίας καὶ μακαρίας μνήμης καὶ τοῖς ὡρισμένοις παρὰ Μηνᾶ τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου τῆς βασιλίδος πόλεως καὶ τῆς παρ' αὐτοῦ ἀθροισθείσης εὐαγεστάτης συνόδου, ἀκολουθοῦντες δὲ καὶ τῆι περὶ τούτων κυρώσει τοῦ θείου καὶ βασιλικοῦ νόμου προσιέμεθα τὴν ἐπὶ Ἀνθίμωι καθαίρεσιν ὡς καὶ τὴν ἀρχὴν παρὰ τοὺς ἱεροὺς εἰσφρήσαντι κανόνας τῶι ἀρχιερατικῶι τῆς βασιλίδος θρόνωι καὶ ἐναργεστάτην ὕστερον τῆς αὐτοῦ κακοπιστίας καὶ ἀμεταμελήτου γνώμης παρασχομένωι ἀπόδειξιν, ὡς τὴν θείαν ἐπ' αὐτῶι πληρωθῆναι γραφὴν λέγουσαν ἐν ἡμέραις ἐλέγχου ἐν ταῖς φυλαῖς τοῦ Ἰσραὴλ ἔδειξα πιστά· ἐγένοντο οἱ ἄρχοντες Ἰούδα ὡς μετατιθέντες ὅρια, ἐπ' αὐτοὺς ἐκχεῶ ὡς ὕδωρ τὸ ὁρμημά μου καὶ πάλιν ἑτέραν γραφὴν ἐμίσησαν ἐν πύλαις ἐλέγχοντα καὶ λόγον ὅσιον ἐβ-

Os. 4, 6 M VIII 1171 Os. 5, 9. 10 Amos 5, 10

O [= aerv], I

1 τῆ I ὑπὸ τῆ O 2 πρότερον O^{av} 3 ἁπανταχῆ O^{av} συνταράξας O^{e} 5/6 ἀγράφωσ O^{r} 9/10 πρόδηλον — ἀδιαίρετον O^{er}IΛ ὅτι τὸ [ὁ O^{v}] O^{av} 12 κατακεκριμμένουσ O^{v} ταύτησ O^{r} 14 τὴν O^{v} 15 ἀνοχῆσ I διδομένησ O^{av} 16 οὖν O^{ae}IΛ οὐ O^{rv} 18 ἐπ' om. O^{e} 19 ἀπὸ O^{r}I 20 συμπερανθεῖσα O^{av} 22 διαπέπτωκεν — μνημονευθεὶς ἐπισκοπῆς I 26 ἱερατεύειν μοι O^{e}Λ 27/28 προεληλυθότα ἐπὶ ἀνθίμω I 28 κλήσεων O^{er}IΛ ἐκκλησιῶν O^{a} κληρικῶν O^{v} 29 αὐταῖσ O^{r} 30 γενόμενοι I καὶ μακαρίας om. O^{e}Λ 32 ἁγιωτάτησ O^{r} 33 ἀνθίμω ΟΛ τούτω I καθαίρεσιν ἤτοι τῶ ἀνθίμω I καὶ O^{er}I κατὰ O^{av} 34 εἰσφρήσαντα O^{av} εἰσφρήσαντι ἑαυτὸν I 35 ἀμεταβλήτου O^{e}Λ 35/36 παρεχομένω O^{av} 37 τοῦ om. O^{a} 38 ὡς² om. O^{arv}

δελύξαντο. κατὰ ταῦτα τοίνυν ἀλλότριον τοῦτον ὁριζόμεθα πάσης ἱερατικῆς ἀξίας τε καὶ ἐνεργείας, καὶ αὐτῆς δὲ τῆς τοῦ καθολικοῦ προσηγορίας. ὥσπερ γὰρ οὐδεμία τῶι
2. Cor. 6, 14 σκότει πρὸς τὸ φῶς κοινωνία, οὕτως οὐδὲ καταρρυπαίνεσθαι τὰς ἱερὰς προσήκει λειτουργίας ὑπ' ἀνδρῶν οὐκ εἰλικρινῶς τὸν δεσπότην πρεσβευόντων Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν θεόν.

Ὑπογραφαί

133

1 Πέτρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων ὁρίσας ὑπεσημηνάμην:
2 Ἠλίας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Καισαρείας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
3 Θεοδόσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Σκυθοπόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
4 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Τιβεριάδος ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
5 Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Σαριφαίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
6 Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Γαβῶν ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
7 Ἐπιφάνιος ἐπίσκοπος Ῥαφείας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
8 Ἠλίας ἐπίσκοπος Ἰόππης ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
9 Ἰωάννης ἐπίσκοπος Αὐγουστοπόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
10 Νικόστρατος ἐπίσκοπος Ἀβίλης ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
11 Λάζαρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀζώτου ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
12 Λεόντιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Σωζούσης ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
13 Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἄρδων ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
14 Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἐλευθεροπόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
M VIII 1174 15 Γρηγόριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἱεριχούντων ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
16 Ἠλίας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀρεοπόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην. Θεόκτιστος ἐλάχιστος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Ἠλία ἔγραψα ὑπὲρ αὐτοῦ κατ' ἐγγράφους ἐντολὰς αὐτοῦ: —
17 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος διάρων ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
18 Δημήτριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Χαραχμώβων ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
19 Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μηνυτῶν ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
20 Ζαχαρίας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πελλαίων ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
LV 285 21 Μανουήλιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τοῦ Βιτυλίου ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
22 Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἰωτάβης ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
23 Ζηνόβιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἐλούσης ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
24 Μαρκιανὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Γάζης ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
25 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Πετρῶν ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
26 Ζηνόβιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Νικοπόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
27 Ἀράξιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Γαδάρων ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
28 Προκόπιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἐλενουπόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
29 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Διοκαισαρείας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
30 Βάραχος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βακάνων ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
31 Διονύσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀσκάλωνος ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

O [= ae, r (usque ad 8), v], I [usque ad 8]

3 ἱερατικὰς I 5 om. $O^{v}I$ 6 sq. ἐλέει θεοῦ semper om. $O^{e}Λ$ 6. 7. 8 ἐλέω I 8 θεόδωροσ O^{a} 9—p. 189, 17 [Ἰωάννης — ὑπεσημηνάμην] καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ὁμοίως ὑπέγραψαν $O^{r}I$ 12—15 om. O^{av} 18 ἄρδων O^{e} ἀρδῶν O^{av} *Aradorum* Λ, quid sit, nescio 21 ἀρεωπόλεωσ O^{av} 23 ἔγγραφον ἐντολὴν O^{av} 24 διάρων O^{av} δοάρων O^{e} *Podaleanus* Λ, conicias Δώρων 25 χαροχβωμῶν O^{a} χαραχμωμῶν O^{v} 26 Μηνυτῶν i. e. ni fallor Μινωίδος 28 βιτύλου O^{av} 29 ἐπίσκοπος om. O^{v} 30 ἐλεούσησ O^{av} 33 νικουπόλεωσ O^{v} 34 γαδείρων O^{a} 37 postulatur Βακάθων 38 ἀσκάλων O^{v} ἀσκάλλων O^{a}

32 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Φαινοῦς ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
33 Μακάριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀρινδήλων ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
34 Βασίλειος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Συκομαζόνος ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
35 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Νέας πόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
36 Πέτρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῶν Παρεμβολῶν ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
37 Ζαχαρίας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Λιβισίων ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
38 Δόμνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Μαξιμιανουπόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
39 Πελάγιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Σεβαστῆς ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
40 Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἰαμνιτῶν ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
41 Παρθένιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἐξάλους ὁρίσας ὑπεσημηνάμην. Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος ἔγραψα ὑπὲρ αὐτοῦ διὰ τὸ ἐν ἀσθενείαι αὐτὸν εἶναι: —
42 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Γαδάρων ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
43 Παῦλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τοῦ Ἀιλᾶ ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: — M VIII 1175
44 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἱππηνῶν ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
45 Θεοδόσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Καπετωλιαίων ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
46 Διονύσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀμαθούντων ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
47 Δωρόθεος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀνθηδονιτῶν ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

Λόγος τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως Ἰουστινιανοῦ καταπεμφθεὶς πρὸς Μηνᾶν τὸν ἁγιώτατον καὶ μακαριώτατον ἀρχιεπίσκοπον τῆς εὐδαίμονος πόλεως καὶ πατριάρχην κατὰ Ὠριγένους τοῦ δυσσεβοῦς καὶ τῶν ἀνοσίων αὐτοῦ δογμάτων L V 636 PG 86, 945

6 Ἡμῖν μὲν ἀεὶ σπουδὴ γέγονέ τε καὶ ἐστὶ τὸ τὴν ὀρθὴν καὶ ἀμώμητον πίστιν τῶν Χριστιανῶν καὶ τὴν κατάστασιν τῆς ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ἀτάραχον διὰ πάντων φυλάττεσθαι καὶ ταύτην πρώτην τῶν ἄλλων τὴν φροντίδα τιθέμεθα. δι' ἧς καὶ τὴν ἐν τῶι παρόντι κόσμωι βασιλείαν ἡμῖν ὑπὸ θεοῦ παραδεδόσθαι καὶ φυλάττεσθαι πεπιστεύκαμεν καὶ τοὺς ἐχθροὺς τῆς ἡμετέρας πολιτείας ὑποτάττεσθαι· δι' ἧς καὶ ἐν τῶι μέλλοντι αἰῶνι ἔλεος ἐνώπιον τῆς αὐτοῦ ἀγαθότητος εὑρεῖν ἐλπίζομεν. εἰ καὶ τὰ μάλιστα γὰρ ὁ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους πολέμιος διαφόρους ἐφευρίσκει προφάσεις, δι' ὧν σπουδάζει λωβᾶσθαι ταῖς τῶν ἀνθρώπων ψυχαῖς, ἀλλ' οὖν ἡ τοῦ θεοῦ φιλανθρωπία τὴν ἐκείνου καταργοῦσα πονηρίαν καὶ τοὺς ἐναντίους διελέγχουσα οὐ συγχωρεῖ τὴν ἰδίαν καταβλάπτεσθαι ἢ σκορπίζεσθαι ποίμνην. ταῦτα δὲ ἡμῖν εἴρηται, ἐπείπερ ἦλθεν εἰς ἡμᾶς ὥς τινες μὴ ἔχοντες κατὰ νοῦν τὸν τοῦ θεοῦ φόβον μηδὲ τὴν τῶν ὀρθῶν δογμάτων διάκρισιν ἐπιστάμενοι, δι' ἧς πᾶς ὁ γινώσκων τὴν ἀλήθειαν σώιζεται, καταλείψαντες τὰς θείας γραφὰς καὶ τοὺς ἁγίους πατέρας, οὓς ἡ καθολικὴ τοῦ θεοῦ ἐκκλησία διδασκάλους ἔχει καὶ δι' ὧν πᾶσα μὲν πανταχοῦ αἵρεσις ἀπελήλαται, ἡ δὲ ὀρθόδοξος πίστις σεσαφήνισται, Ὠριγένους τε καὶ τῶν Ἑλληνικῶν καὶ Ἀρειανικῶν καὶ Μανιχαικῶν αὐτοῦ δογμάτων ἀντιποιοῦνται, δι' ὧν ἐκεῖνος εἰς βόθρον ἐνέπεσεν. οἱ δὲ τοιοῦτοι πῶς δύνανται Χριστιανοῖς συναριθμεῖσθαι προσώπου ἀντιποιούμενοι τὰ Ἑλλήνων καὶ Μανιχαίων L V 637 PG 947

O [= ae, r (inde a 18), v], I [inde a 18]
3 συκομάζων O^{av} 6 ζαχάριοσ O^{e} 8 σεβαστοῦ O^{v} 11 ἐν — εἶναι O^{av} ἀσθενεῖν αὐτόν O^{e} 12 γαδείρων O^{a} 15 θεόδωροσ O^{a} καπετολιαίων O^{a} κατολιαίων O^{v} καπετωλίου O^{e} 17 τῆς om. O^{e} ἀνθηδόνοσ O^{e} 18 inscr. βιβλίον τέταρτον τῶν πρακτικῶν τῆσ ἁγίασ πέμπτησ ἐν κωσταντινουπόλει συνόδου, tum sequitur λόγοσ τοῦ κτλ. I 19 ἁγιώτατον καὶ om. O^{av} 21 τὸ om. O^{e} 24 ἀπὸ O 28 λωβᾶσθαι ταῖσ — ψυχαῖσ O^{r}I ταῖσ — ἐπιβουλεύειν ψυχαῖσ O^{aev} 33 ἐκκλησία τοῦ θεοῦ O^{av} 35 ἀρειανικῶν καὶ O^{e} τῶν O^{av} om. O^{r}I αὐτοῦ om. I 37 τὰ O^{er}I τὰσ τῶν O^{av}

καὶ Ἀρειανῶν καὶ τῶν ἄλλων αἱρετικῶν σπουδάσαντος παραδοῦναι; ὅστις πρὸ πάντων εἰς αὐτὴν τὴν ἁγίαν καὶ ὁμοούσιον τριάδα βλασφημήσας ἐτόλμησεν εἰπεῖν τὸν μὲν πατέρα μείζονα εἶναι τοῦ υἱοῦ, τὸν δὲ υἱὸν τοῦ ἁγίου πνεύματος, τὸ δὲ ἅγιον πνεῦμα τῶν ἄλλων πνευμάτων. προστέθεικε δὲ καὶ τοῦτο τῇι ἑαυτοῦ ἀσεβείαι εἰπὼν μηδὲ τὸν υἱὸν δύνασθαι τὸν πατέρα ἰδεῖν μηδὲ τὸ ἅγιον πνεῦμα τὸν υἱόν, καὶ ὅτι ὁ υἱὸς καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα κτίσματά εἰσι, καὶ ὅπερ ἡμεῖς ἐσμὲν πρὸς τὸν υἱόν, τοῦτο ὁ υἱός ἐστι πρὸς τὸν πατέρα. προστίθησι δὲ ταῖς ἑαυτοῦ βλασφημίαις καὶ τοῦτο ἐν τῶι Περὶ ἀρχῶν αὐτοῦ [πρώτωι] λόγωι ἐπ' αὐτῆς λέξεως εἰπὼν οὕτως ἐν τῆι ἐπινοουμένηι ἀρχῆι τοσοῦτον ἀριθμὸν τῶι βουλήματι αὐτοῦ ὑποστῆσαι τὸν θεὸν νοερῶν οὐσιῶν ὅσον ἠδύνατο διαρκέσαι· πεπερασμένην γὰρ εἶναι καὶ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ λεκτέον καὶ μὴ προφάσει εὐφημίας τὴν περιγραφὴν αὐτῆς περιαιρετέον. ἐὰν γὰρ ἄπειρος ἡ θεία δύναμις, ἀνάγκη αὐτὴν μηδὲ ἑαυτὴν νοεῖν· τῇι γὰρ φύσει τὸ ἄπειρον ἀπερίληπτον. πεποίηκε τοίνυν τοσαῦτα ὧν ἠδύνατο περιδράξασθαι καὶ ἔχειν αὐτὰ ὑπὸ χεῖρας καὶ συγκροτεῖν ὑπὸ τὴν αὐτοῦ πρόνοιαν, ὥσπερ καὶ τοσαύτην ὕλην κατεσκεύασεν ὅσην ἠδύνατο κατακοσμῆσαι. ποίαν ταύτης μείζονα βλασφημίαν κατὰ τοῦ θεοῦ προενεγκεῖν Ὠριγένης ἠδύνατο ὁ καὶ ἐπὶ τῆς ἁγίας τριάδος βαθμοὺς ἐπινοήσας πολυθείαν καὶ ἐντεῦθεν εἰσάγειν βουλόμενος, καὶ αὐτὴν δὲ τοῦ θεοῦ τὴν δύναμιν περιγραπτὴν εἶναι τερατευόμενος; κἀκεῖνο δὲ τὸ πάσης δυσσεβείας ἀνάμεστον τῆς αὐτοῦ ἐστι μυθολογίας τὸ λέγειν ὅτι πάντα τὰ γένη καὶ τὰ εἴδη συναίδιά ἐστι
PG 949 τῶι θεῶι, καὶ ὅτι τῶν λογικῶν τὰ ἁμαρτήσαντα καὶ διὰ τοῦτο ἐκπεσόντα τῆς ἐν οἷς ἦσαν καταστάσεως κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῶν οἰκείων ἁμαρτημάτων τιμωρίας χάριν σώμασιν ἐνεβλήθη καὶ καθαιρόμενα πάλιν ἀνάγονται ἐν ἧι πρότερον ἦσαν καταστάσει παντελῶς ἀποτιθέμενα τὰ σώματα καὶ πάλιν ἐκ δευτέρου καὶ τρίτου καὶ πλεονάκις διαφόροις
L V 640 ἐμβάλλονται σώμασι πρὸς τιμωρίας. ὑποτίθεται δὲ καὶ διαφόρους κόσμους συστῆναί τε καὶ συνίστασθαι τοῦτο μὲν παρελθόντας, τοῦτο δὲ μέλλοντας. καὶ τίς οὕτως ἐστὶν ἠλίθιος ὅστις τῶν τοιούτων ἀκούων οὐ φρίξει τὴν διάνοιαν διὰ τὴν τῆς ἀσεβείας ὑπερβολήν; τίς δὲ οὐκ ἂν βδελύξηται τὸν μανέντα Ὠριγένην τοιαύτας πλασάμενόν τε καὶ ἐγγράφως ἐκθέμενον κατὰ θεοῦ βλασφημίας; ἄστινας ὡς πᾶσι Χριστιανοῖς ἀπηγορευμένας καὶ προφανῆ τῆς δυσσεβείας ἐχούσας τὸν ἔλεγχον περισσὸν ἐνομίσαμεν ἀντιρρήσεως ἀξιῶσαι. εἰ τοίνυν ἅπαντες αἱρετικοὶ ἐπί ἑνὸς τυχὸν ἢ δευτέρου δόγματος παρατροπῆι ἐκβέβληνται τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ὑποβληθέντες ἀναθέματι μετὰ τῶν ἰδίων δογμάτων, τίς ὅλως Χριστιανῶν ἀνέξεται Ὠριγένους τε καὶ τῶν πονηρῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων ἀντιποιεῖσθαι τοῦ τοσαύτας μὲν εἰρηκότος βλασφημίας, πᾶσι δὲ σχεδὸν αἱρετικοῖς τοσαύτην ὕλην ἀπωλείας παρασχομένου καὶ διὰ τοῦτο καὶ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἔκπαλαι ὑπὸ ἀνά-

---

2—4 = exc. I 4—6 = Hieron. ep. 51 p. 401, 5 cf. locos quos collegit Holl ad Epiphan. 64, 4 p. 410, 8 5/6 = exc. VIII 6 = exc. VI 8—14 cf. exc. II 18. 19 cf. exc. XI 19—23 locum Origenis qui accurate respondeat, non inuenio, sed cf. Hieron. ep. 124 p. 98, 9—12. 111, 13sq. 23. 24. cf. exc. XIII 33 σῆ ὅτι καὶ πρὸ τῆς πέμπτης οἰκουμενικῆς συνόδου ὁ Ὠριγένης ἀνεθεματίσθη παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων O^e in mg.

O [= aerv], I

1 αἱρετικῶν δόξας O^{av} 2 βλασφημίας O^{aev} 3 τοῦ υἱοῦ εἶναι O^e 4 προσέθηκε O^r αὐτοῦ O^{av} 5 ἅγιον om. O^a τὸ πνα τὸ ἅγιον O^a 6 κτίσμα O^{arv} 7 πρώτω OI, deleui cl. p. 209, 1 8 οὕτως εἰπὼν O^{av} 10 καὶ[1] om. O^{av} 10/11 καὶ μὴ — περιαιρετέον om. I 11 γὰρ ἡ O^e 13 συγκρατεῖν I 15 τοῦ om. O^r προσενεγκεῖν O^{arv} ὁ om. O^e 16/17 τὴν δύναμιν τοῦ θῦ O^a 17 δυσφημίας O^r, corr. O^r 19 ἁμαρτήματα I τοῦτο καὶ O^a ἐκπεσόντων I 20/21 κατὰ — ἐνεβλήθη] κάτω τῆ [τῆ om. O^r] ἀλογία [ἀλογήσαντα O^r] ἐνεβλήθη [ἀπεβλήθη O^r] O^rI 22 ἀποτιθέμενα τὰ σώματα O^{aev} τὴν κακίαν ἀποτιθέμενα O^rI 23 τιμωρίαν O^e 24 οὗτος O^a 25 φρίξειε O^e 26 βδελλύξηται O^e τε om. O^{av} 29 τυχὸν om. O^v 31 τε om. O^r 32 δὲ om. O^v 33 ἀπωλείας scripsi ἀπωλείασ βλασφημίασ O^{av} ἀπωλείασ καὶ βλασφημίασ O^rI βλασφημίασ O^e παρεχομένου O^{av}

θεμα γενομένου μετὰ τῶν μυσαρῶν αὐτοῦ δογμάτων; εἰ γὰρ καὶ δοίη τις τὸν θεομάχον
Ὠριγένην, ὅπερ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις αἱρετικοῖς εὑρίσκεται, ἀναμῖξαι τινὰ τοῖς πονηροῖς
αὐτοῦ συγγράμμασιν ἐκ τῶν ὀρθῶν δογμάτων, ταῦτα οὐκ ἴδια ἐκείνου καθέστηκεν, ἀλλὰ
τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὑπάρχει. καὶ τοῦτο δὲ αὐτὸ κακούργως ἐκεῖνος καὶ πρὸς
ἀπάτην τῶν ἁπλουστέρων ἐμηχανήσατο. ταῖς γὰρ τῶν Ἑλλήνων μυθολογίαις ἐν- 5
τραφεὶς καὶ ταύτας ἐπεκτεῖναι βουλόμενος ἐσχηματίσατο τὰς θείας δῆθεν ἑρμηνεύειν γρα-
φάς, ἵνα τούτωι τῶι τρόπωι τὰ ἑαυτοῦ μυσαρὰ δόγματα τοῖς τῶν θείων γραφῶν ὑπομνή-
μασιν ἀναμίξας κακοήθως τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Μανιχαικὴν αὐτοῦ πλάνην καὶ Ἀρειανικὴν
μανίαν εἰσαγάγηι καὶ τοὺς μὴ ἠκριβωμένους τὰ τῆς θείας γραφῆς δυνηθῆι δελεάσαι. τί
γὰρ ἕτερον παρὰ τὰ Πλάτωνι εἰρημένα τῶι τὴν Ἑλληνικὴν μανίαν πλατύναντι Ὠριγένης 10
ἐξέθετο; ἢ παρὰ τίνος ἑτέρου Ἄρειος λαβὼν τὴν οἰκείαν συνεγράψατο νόσον ὁ πρὸς ὅλε-
θρον τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς εἰς τὴν ἁγίαν καὶ ὁμοούσιον τριάδα βαθμοὺς ἐπινοήσας; ἐν τίνι δὲ
οὗτος τοῦ Μανιχαίου ἀπολιμπάνεται ὁ λέγων τὰς τῶν ἀνθρώπων ψυχὰς διὰ ἁμαρτίας
τοῖς σώμασι τιμωρίας χάριν ἐμβληθῆναι, ὡς δὴ πρῶτον μὲν νόας οὔσας καὶ ἁγίας δυνά-
μεις, ἔπειτα κόρον λαβούσας τῆς θείας θεωρίας καὶ πρὸς τὸ χεῖρον τραπείσας καὶ διὰ τοῦτο 15
τῆς τοῦ θεοῦ ἀγάπης ἀποψυγείσας καὶ ἐντεῦθεν ψυχὰς ὀνομασθείσας καὶ τιμωρίας χάριν
τοῖς σώμασιν ἐμβληθείσας; ὅπερ καὶ μόνον ἱκανὸν ἦν εἰς τελείαν αὐτοῦ κατάκρισιν οἷα
τῆς Ἑλληνικῆς ὑπάρχον δυσσεβείας. τοῦ γὰρ θεοῦ εἰπόντος ποιήσωμεν ἄνθρωπον Gen. 1, 26
κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν ἡμετέραν εὑρίσκεται κατὰ τοὺς ἐκείνου ματαίους λόγους
σῶμα μόνον δίχα ψυχῆς κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν γενόμενον τοῦ θεοῦ, ἐὰν ὅλως προυπῆρχε 20
ψυχὴ καὶ μετὰ τὸ γενέσθαι τὸ σῶμα ἐνεβλήθη ἢ κατηγγίσθη ἐν αὐτῶι, καὶ ἀνάγκη πᾶσα
τοῦ λέγειν καὶ αὐτὸν τὸν θεὸν τὸν τοῦ ἀνθρώπου δημιουργὸν σῶμα ὑπάρχειν ὡς τὸ
σῶμα κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν ἰδίαν ποιησάμενον. πῶς δὲ δύναται εἰκὼν εἶναι τοῦ PG 951
ἀσωμάτου τὸ σῶμα; δι' ὃ μὴ γένοιτο τούτοις Χριστιανοὺς συνθέσθαι. εἰ δὲ κατὰ τὴν
Ὠριγένους βλασφημίαν προυπῆρχον αἱ ψυχαὶ καὶ διὰ τὸ ἁμαρτῆσαι αὐτὰς τιμωρίας 25
χάριν εἰς τὰ σώματα κατεπέμφθησαν, ἵνα παιδευθεῖσαι σωφρονήσωσιν, ἐχρῆν αὐτὰς μη-
κέτι ἁμαρτάνειν. εἰ γὰρ πρὸς κόλασιν τῆι ψυχῆι διὰ τὴν ἁμαρτίαν ἐδόθη τὸ σῶμα,
ὥστε αὐτὴν ὀδυνωμένην παιδευθῆναι πρὸς τὸ τιμᾶν τὸν θεόν, πῶς συνεργεῖ καὶ συ- L V 641
ναγωνίζεται αὐτῆι τὸ σῶμα πρὸς τὸ ἁμαρτάνειν; δεσμοὶ γὰρ καὶ φυλακαὶ καὶ πέδαι καὶ
συντόμως εἰπεῖν τὰ τοιαῦτα ἐφεκτικὰ τοῦ ἀδικεῖν καὶ τοῦ ἁμαρτάνειν τοῖς κολαζομένοις 30
γίνονται. οὐ γὰρ ὅπως ὁ ἁμαρτήσας πλέον ἁμαρτήσηι, συνεργὸς αὐτῶι πρὸς τὴν ἁμαρ-
τίαν ὁ δεσμὸς δίδοται, ἀλλ' ὅπως παύσηται τοῦ ἁμαρτάνειν διὰ τῶν δεσμῶν βασανιζό-
μενος. πρόδηλον τοίνυν ὅτι οὐ διὰ σωφρονισμὸν προλαβουσῶν ἁμαρτιῶν τοῖς σώ-
μασιν ἐνεβλήθησαν αἱ ψυχαὶ κατὰ τοὺς ἐκείνου λήρους, ἀλλὰ κατὰ ταυτὸν ὁ θεὸς τό τε
σῶμα τήν τε ψυχήν, τουτέστι τέλειον τὸν ἄνθρωπον ἐδημιούργησεν. ὅθεν τῶν διὰ 35
τοῦ σώματος ἡμῖν πεπραγμένων εἴτε ἀγαθῶν εἴτε φαύλων τὴν ἀνταπόδοσιν ἀναμένομεν.

15—18 = anath. ᾱ exc. XVIII

O [= aerv], I

2 ἀναμάξαι Or ἐντάξαι I 4/5 καὶ πρὸσ — ἁπλουστέρων ἐκεῖνοσ Oaev 6 δῆθεν om. I
7 μυσαρὰ αὐτοῦ Or θείων] ὀρθῶν Or 10 τὰ Oaev τῶ Or τὸ τῶ Or corr. τὰ τῶ I
εἰρημένον Or 12 καὶ om. Oav 16 ἀποψυγείσασ ἀγάπησ Oav ἀγάπησ ἀποψυχθείσασ
[ἀποψυχείσασ Or] Orl 18 ὑπάρχων Orl 22 τὸ om. I 24 χριστιανοῖσ Or 26 σω-
φρονισθῶσιν Oel 28 παιδευθῆναι om. Oa πρὸσ τὸ τιμᾶν Oerl προτιμᾶν Oav 29—30 δεσ-
μοὶ — ἁμαρτάνειν Oaev ὃ Orl 30 ἐφικτὰ Ov 31 γίνεται Or οὐ γίνεται I ἁμάρτη Oe
32 διαδέδοται Oav ὅπως] ὁμῶσ Ov 34 ἐκείνων Or 35 τὸν τέλειον Oe 36 ἀν-
τίδοσιν Oa

2. Cor. 5, 10 τοῦτο γὰρ ἡμῖν παραδίδωσιν καὶ ὁ θεῖος ἀπόστολος Παῦλος λέγων ὅτι πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ ἔπραξεν εἴτε ἀγαθὸν εἴτε φαῦλον. προσέχειν τοίνυν δεῖ τοῖς τοῦ ἀποστόλου ῥήμασιν ὅτι οὐκ εἶπε κομίζεσθαι δεῖν τὸν κρινόμενον πρὸς ἃ ἔπραξε πρὸ τοῦ σώματος ἀλλὰ διὰ τοῦ σώματος. εἰ δὲ ἐπὶ μόνοις τοῖς διὰ τοῦ σώματος κολάζεται ἄνθρωπος παρὰ τοῦ κρίνοντος τὴν γῆν ἢ τῆς δεούσης ἀξιοῦται τιμῆς, μνήμη δὲ οὐδεμία προγενεστέρων ἁμαρτημάτων, δῆλον ὅτι οὐ προυπάρχουσι τῶν σωμάτων αἱ ψυχαί· εἰ γὰρ προυπῆρχον, εἶπεν ἂν ὁ ἀπόστολος, ὥσπερ τὰ διὰ τοῦ σώματος, οὕτως καὶ τὰ πρὸ τοῦ σώματος. ὅτι δὲ αἱ τῶν ἀνθρώπων ψυχαὶ νοεραί τε καὶ λογικαὶ τυγχάνουσι, τῶν ὁμολογουμένων ἐστίν, ὅπερ οὐδὲ τοὺς Ὠριγένους ἀντιποιουμένους νομίζομεν ἀπαρνεῖσθαι. εἰπάτωσαν τοίνυν οἱ τὰ Ὠριγένους φρονοῦντες· αἱ ψυχαὶ αἱ αὐτῶν, εἴγε ἄρα καθὼς λέγουσι, προυπῆρχον τῶν σωμάτων, πρὶν ἢ ἐν τοῖς σώμασιν εἰσέλθωσιν, ἐν ποίαι τάξει ὑπῆρχον ἢ τί διεπράττοντο; ἐχρῆν γὰρ αὐτὰς εἰδέναι ποῦ ἦσαν, εἰ προῆσαν, καὶ πῶς ἐνταῦθα παρεγένοντο. εἰ δὲ τοῦτο αὐτοῖς ἀμήχανόν ἐστι λέγειν ὡς τῆς ἀληθείας μὴ οὔσης, δῆλον ὅτι μῦθοι τὰ κατ' αὐτοὺς ὑπάρχουσιν. ἴσως δὲ ἐροῦσιν ὅτι μετὰ τὸ εἰσελθεῖν τὰς ψυχὰς ἐν τοῖς σώμασι τότε δύνανται διακρίνειν τε καὶ γινώσκειν τὰ πραττόμενα παρ' αὐτῶν. εἰ δὲ τοῦτο εἴπωσιν, εὑρίσκεται τὸ σῶμα κατὰ τοὺς αὐτῶν ματαίους λόγους τιμιώτερον τῆς ψυχῆς οἷα χαριζόμενον αὐτῇ τὸ νοεράν τε καὶ λογικὴν γενέσθαι· ἀλλὰ τὸ λέγειν τοῦτο πάσης ἐστὶν ἀνοίας καὶ ἀτοπίας μεστόν. διὰ τί δὲ ὅλως, εἴπερ, ὡς λέγουσιν, προυπῆρχεν ἡ ψυχή, μαθήσεώς τινος ἢ διδαχῆς δέεται ἐν τῷ σώματι γενομένη κατὰ μικρὸν εἰσαγομένη καὶ προκόπτουσα εἰς τὰ μείζονά τε καὶ τελειότερα; εἰ γὰρ προῆν, καὶ ἐγίνωσκεν ἂν τὰ συμφέροντα μηδεμιᾶς μαθήσεως δεομένη καὶ ὡς ἐν γνώσει τυγχάνουσα διωρθοῦτο ταῖς ἐπιμελείαις καὶ εἰ τὸ πταῖσμα ἐγίνωσκεν, οὐκ ἐδιδάσκετο ὡς προεπισταμένη. εἰ δὲ διδάσκεται ὡς ἀγνοοῦσα, οὐ προήιδει· εἰ δὲ οὐ προήιδει, οὐ προῆν. ἀλλὰ δῆλον ὅτι οὐ προῆν. τῆς γὰρ γενέσεως ἡμῶν

PG 953 αἴτιός ἐστι μόνος ὁ θεός, ὅστις καθὼς οὐκ ὄντας ἡμᾶς ἐποίησεν, οὕτως καὶ γενομένους σώι-

Gen. 1, 26 ζει τῇ ἰδίαι χάριτι, ἐὰν ἄξιοι καὶ ἐπιτήδειοι φανῶμεν. ὁ θεὸς γὰρ εἰπὼν ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ ὁμοίωσιν ἀμφότερα κατὰ ταυτὸν ἐδημιούργησε, τουτέστι σῶμά τε πλάσας καὶ ψυχὴν νοεράν τε καὶ λογικὴν δημιουργήσας. ἅμα

L V 644 γὰρ σῶμα ἔπλασεν ὁ θεὸς καὶ τὴν ψυχὴν ἐδημιούργησε τέλειον τὸν ἄνθρωπον ἀποτελέσας· οὐδὲ γὰρ σῶμα χωρὶς ψυχῆς οὐδὲ ψυχὴ χωρὶς σώματος ἄνθρωπος. εἰ δὲ προυπῆρχεν ἡ ψυχή, καθὼς Ὠριγένης ληρεῖ, τίνος ἕνεκεν ὁ ἁγιώτατος προφήτης Ζαχαρίας εἶπε

Zach. 12, 1 πλάσσων πνεῦμα ἀνθρώπου ἐν αὐτῷ; εἰ γὰρ προῆν, ἔδει μᾶλλον εἰπεῖν καταγίζων ἢ καταπέμπων πνεῦμα ἀνθρώπου ἐν αὐτῷ· νῦν δὲ λέγων ὁ προφήτης πλάσσων δείκνυσιν ὅτι ὥσπερ τὸ σῶμα, οὕτω καὶ τὴν ψυχὴν οὐ προυπάρχουσαν ἐποίησεν ὁ θεὸς τῇ ἰδίαι δυνάμει αὐτοῦ καὶ ἀγαθότητι. καθὼς οὖν εἴρηται, τὸ κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τοῦ θεοῦ γενέσθαι τὸν ἄνθρωπον καὶ τοῦ θείου ἐμφυσήματος ἀξιωθῆναι δηλοῖ μὴ μόνον νοερὰν καὶ λογικήν, ἀλλὰ καὶ ἀθάνατον τὴν ψυχὴν δημιουργηθῆναι

1—9 sententia desumpta est ex Cyrilli epistula infra p. 202, 4—12

O [= aerv], I

1 ἡμῖν om. O^{arv} 3 τὰ I om. O 4 κομίζεσθαι om. O^{arv}I δεῖ O^{arv} 6 καὶ παρὰ O^{a} ἢ om. O^{aev}, corr. O^{e} 8 τὰ om. I 10 ἀντιποιουμένους om. O^{av} 11 αἱ^{2} om. O^{rv} 12 ἑαυτῶν O^{e} 12/13 ἐν τοῖς — ἢ om. O^{r}I 13 αὐτοὺς O^{aev} ποῖ O^{r} 17 εἴποιεν O^{r} 21/22 τελεώτερα O^{av}I 23 ὑπάρχουσα O^{r} εἰ om. O^{aev} 25 οὐ^{2} O^{er}I οὐδὲ O^{av} γεννήσεως O^{av} 26 ὅστις] ὅτι O^{e} 27 χάριτι O^{arv}I χειρὶ O^{e} 28 καὶ καθ' I 29—30 τουτέστι — ἐδημούργησε om. O^{v} 32 εἶπεν ὁ O^{av} εἴρηκε O^{r} 33/34 εἰ γὰρ — ἐν αὐτῷ post ἀγαθότητι (36) habet O^{r} 36 δυνάμει αὐτοῦ καὶ ἀγαθότητι O^{r}I ἀγαθότητι O^{aev}

πρὸς τὸ ἄρχειν πάντων τῶν ἐπὶ γῆς ποιημάτων. τοῦτο γάρ ἐστι καὶ τὸ εἰρημένον τῶι θεολόγωι Γρηγορίωι περὶ τῆς ψυχῆς, τὴν ἐκ θεοῦ καὶ θείαν καὶ τῆς ἄνωθεν εὐγενείας PG 35. 425 μετέχουσαν, οὐχ ὡς τινες φανταζόμενοι λέγουσι, τῆς θεικῆς οὐσίας ὑπάρχουσαν τὴν ψυχήν, ἀλλ' ὡς διὰ τοῦ ἐμφυσήματος τοῦ θεοῦ γενομένην καὶ χάρισμα παρ' αὐτοῦ λαβοῦσαν τοῦ νοερὰν καὶ λογικὴν καὶ ἀθάνατον εἶναι καὶ μὴ συναποθνήισκειν τῶι σώματι καθ' ὁμοιότητα τῶν ἀλόγων ζώιων, ἀλλὰ κατὰ χάριν μετέχειν τῆς ἄνωθεν εὐγενείας, τουτέστιν ἀθανασίας. μαρτυρεῖ δὲ τούτοις καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Ἰωάννης ὁ Κωνσταντινου- PG 53. 106 πόλεως πατριάρχης ἐν τῶι ἐνδεκάτωι λόγωι τῶι εἰς τὴν κτίσιν· λέγει γὰρ οὕτως [4 p. 100 Montf.]

καὶ ἐνεφύσησε, φησίν, εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγέ- Gen. 2, 7 νετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν. ἐνταῦθα τινὲς τῶν ἀγνωμόνων ἐξ οἰκείων λογισμῶν κινούμενοι καὶ οὐδὲν θεοπρεπὲς ἐννοοῦντες οὔτε τὴν συγκατάβασιν τῶν ῥημάτων λογιζόμενοι λέγειν ἐπιχειροῦσιν ὅτι ἐκ τῆς τοῦ θεοῦ οὐσίας ἐστὶν ἡ ψυχή. ὢ τῆς μανίας, ὢ τῆς παραφροσύνης.

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ πατὴρ περὶ τῶν προκειμένων· σκόπει δὲ ὅτιπερ περὶ μὲν τῶν ἄλλων ἁπάντων τῶν ἐπὶ γῆς ποιημάτων εἶπεν ὁ θεὸς γενηθήτω καὶ ἐξαγαγέτω ἡ γῆ, καὶ Gen. 1, 3. 24 ἐγένετο· περὶ δὲ τοῦ ἀνθρώπου λέγει ποιήσωμεν ἄνθρωπον καὶ οὐ μόνον ποι- Gen. 1, 26 ήσωμεν, ἀλλὰ καὶ κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ ὁμοίωσιν καὶ λαβὼν χοῦν ἀπὸ τῆς Gen. 2, 7 γῆς ταῖς ἰδίαις χερσὶν ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν. ἐντεῦθεν τοίνυν ἔστιν ἰδεῖν πῶς ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον τιμιώτερον ἐποίησε τῶν ἄλλων ἁπάντων τῶν ἐπὶ γῆς κτισμάτων. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα πάντα λόγωι εἶπε, καὶ ἐγένετο· τὸν δέ γε ἄνθρωπον, καθὼς εἴρηται, αὐτὸς ταῖς ἰδίαις χερσὶ κατὰ τὴν θείαν γραφὴν ἐδημιούργησε. πάντα δὲ τὰ γενόμενα ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς ὑπέταξε τῶι ἀνθρώπωι τῶι γενομένωι ἐν Gen. 1, 28 τῆι ἕκτηι ἡμέραι, ἵνα πάντων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς κτισμάτων ἤδη προγεγονότων καὶ ἑτοιμασθέντων αὐτῶι δεσπόζηι αὐτὸς ὑπὸ τοῦ πλάστου δεσποζόμενος. τοῦτο δὲ ἡμᾶς διδάσκει καὶ ὁ ἐν ἁγίοις θεολόγος Γρηγόριος ἐν τῶι λόγωι τῶι εἰς τὴν νέαν κυριακήν· λέγει γὰρ ταῦτα

οὕτω τι πρῶτον ἐν ἡμέραις ἀριθμεῖται καὶ δεύτερον καὶ τρίτον καὶ τὰ ἑξῆς ἄχρι τῆς PG 36. 612 ἑβδόμης καὶ καταπαυσίμου τῶν ἔργων ἡμέρας, αἷς καταμερίζεται τὰ γινόμενα λόγοις ἀρρήτοις τεταγμένα καὶ οὐκ ἀθρόως ἀναδιδόμενα τῶι πάντα δυνατῶι λόγωι, οὗ καὶ τὸ PG 955 νοῆσαι μόνον καὶ εἰπεῖν ἔργον ἐστὶ παριστάμενον. εἰ δὲ τελευταῖος ὁ ἄνθρωπος ἀνε- 31 δείχθη, καὶ ταῦτα χειρὶ θεοῦ καὶ εἰκόνι τετιμημένος, θαυμαστὸν οὐδέν· ἔδει γὰρ ὥσπερ βασιλεῖ προυποστῆναι τὰ βασίλεια καὶ οὕτως εἰσαχθῆναι τὸν βασιλέα πᾶσιν ἤδη δορυφορούμενον.

Εἰ τοίνυν κατὰ τὴν τοῦ θεολόγου Γρηγορίου διδασκαλίαν τελευταῖος ὁ ἄνθρωπος L V 645 ἀνεδείχθη, καὶ ταῦτα χειρὶ θεοῦ καὶ εἰκόνι τετιμημένος, καὶ πάντα παρὰ τοῦ θεοῦ αὐτῶι 36 προητοιμάσθη, ὥσπερ βασιλεῖ προυφίσταται τὰ βασίλεια, καὶ οὕτως εἰσήχθη παρὰ θεοῦ ὡς βασιλεὺς πᾶσιν ἤδη δορυφορούμενος, πῶς λέγουσιν οἱ κατὰ τὸν Ὠριγένην παραφρονοῦντες ὅτι προυπάρχουσαι αἱ ψυχαὶ διὰ ἁμαρτίας ἐν σώμασι καταπέμπονται ὀφεί-

---

O [= aerv], I

5 τὸ O^{av} 8 numeratur XIII in editis τῶι^{2}] τῶν O^{av} 11 οὐθὲν O^{e} 14 ὅτι I 15 τῶν O^{e} om. O^{arv}I γεννηθήτω O^{v} 21 γὰρ I οὖν O ἐγένοντο O^{ar} γε om. O^{er}, corr. O^{r} 23 ἐν om. O^{r} 24 τῆς om. O^{av} 26/27 λέγει — ταῦτα O^{aev}I λέγων O^{r} 28 τι O^{e}I τὲ O^{arv} 29 γενόμενα O^{arv} 30 ὢ I τῶ O^{v} 31 νοῆσαι — εἰπεῖν O νοῆσαι μόνον ἢ εἰπεῖν Greg. θελῆσαι I 33 προυποστῆσαι I 37 καὶ ὥσπερ O^{e} τοῦ θῦ O^{e} 38 δορυφορούμενον I 39 σώματι O^{v}

λουσαι δίκας ὑποσχεῖν τῶν πρώην ἡμαρτημένων; τὸ ἔμπαλιν γὰρ ὁ ἐν ἁγίοις Γρηγόριος καὶ ὕστερον πάντων λέγει τὸν ἄνθρωπον γεγενῆσθαι καὶ τιμηθῆναι ὑπὸ θεοῦ καὶ βασιλεύειν τῶν ἐπὶ γῆς πάντων, ὅπερ τιμωρίας μὲν οὐκ ἔστι, πάσης δὲ τὸ ἐναντίον προνοίας καὶ εὐεργεσίας ἔνδειξις ὑπάρχει. σύμφωνα δὲ τοῖς τοῦ θεολόγου Γρηγορίου καὶ ὁ ἐν
PG 53, 107 ἁγίοις Ἰωάννης ὁ Κωνσταντινουπόλεως πατριάρχης ἡμᾶς διδάσκει ἐν τῶι ἑνδεκάτωι
[4 p. 102 Montf.] λόγωι τῶι εἰς τὴν κτίσιν λέγων οὕτως

ἀλλ' ἴσως εἴποι τις ἄν· καὶ τίνος ἕνεκεν εἰ τιμιώτερον ἡ ψυχὴ τοῦ σώματος, τὸ ἔλαττον πρῶτον δημιουργεῖται καὶ τότε τὸ μεῖζον καὶ ὑπερέχον; οὐχ ὁρᾶις, ἀγαπητέ, ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς κτίσεως τὸ αὐτὸ τοῦτο γέγονεν; ὥσπερ γὰρ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ καὶ ἥλιος καὶ σελήνη καὶ τὰ ἄλλα πάντα ἐδημιουργήθη καὶ μετὰ ταῦτα πάντα ὁ ἄνθρωπος ὁ τούτων πάντων τὴν ἀρχὴν μέλλων ἐγχειρίζεσθαι, τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον καὶ ἐν αὐτῆι τῆι διαπλάσει τοῦ ἀνθρώπου πρότερον τὸ σῶμα πλάττεται καὶ τότε ἡ ψυχὴ ἡ τιμιωτέρα. ὃν γὰρ τρόπον τὰ ἄλογα τὰ πρὸς ὑπηρεσίαν μέλλοντα εἶναι χρήσιμα πρὸ τοῦ ἀνθρώπου δημιουργεῖται, ἵνα ἑτοίμην ἔχηι τὴν ὑπηρεσίαν ὁ μέλλων τῆς τούτων χρείας ἀπολαύειν, οὕτω καὶ τὸ σῶμα πρὸ τῆς ψυχῆς δημιουργεῖται, ἵνα ἐπειδὰν κατὰ τὴν ἀπόρρητον αὐτοῦ σοφίαν ἡ ψυχὴ παραχθῆι, ἔχηι τὰς οἰκείας ἐνεργείας ἐπιδείκνυσθαι διὰ τῆς τοῦ σώματος κινήσεως.

Καὶ ταῦτα μὲν ὅσον ἐπιδεῖξαι τοῖς ἀκροωμένοις ὅτι τὰ αὐτὰ τοῖς ἁγίοις πατράσι φθεγγόμεθα πανταχοῦ τὴν τῶν ψυχῶν προύπαρξιν ἀναιροῦσιν· πάλιν δὲ τῆς ἁγίας
Gen. 1, 28 λεγούσης γραφῆς περὶ τοῦ Ἀδὰμ καὶ τῆς Εὔας εὐλόγησεν αὐτοὺς ὁ θεὸς καὶ εἶπεν· αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς, πῶς ἄρα εἰ προυπῆρχον αἱ ψυχαὶ τῶν σωμάτων, ἔμελλε κατὰ τὴν θείαν πρόσταξιν αὐξάνεσθαι καὶ πληθύνεσθαι τὰ προυπάρχοντα κατὰ τοὺς ἐκείνων μύθους; καὶ πῶς εἶχεν ὁ θεὸς εὐλογῆσαι τὰς ψυχὰς ταῖς ἁμαρτίαις ἤδη ὑποπεσούσας εἰς τὸ αὐξηθῆναί τε καὶ πληθυνθῆναι; ἁμαρτήσασαι γὰρ αἱ ψυχαὶ κατάρας μᾶλλον ἢπερ εὐλογίας ἔτυχον ἄξιαι. εἰ δὲ προυπῆρχον αἱ ψυχαὶ ἐν ἑτέραι τάξει ὑπάρχουσαι κατὰ τοὺς Ὠριγένους μύθους, διὰ τί μόνον τὸν Ἀδὰμ ἔπλασεν ὁ θεός; ἆρα μόνον ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀδὰμ τότε ἦν ἁμαρτήσασα καὶ διὰ τοῦτο ἓν σῶμα ἔπλασεν ὁ θεός; εἰ γὰρ ἦσαν πρὸ τούτου καὶ ἄλλαι ψυχαί, ἔδει καὶ ἄλλα σώματα ἅμα πλασθῆναι ὑποδεχόμενα τὰς ψυχάς. πῶς δὲ ἡ ἁμαρτήσασα κατὰ τοὺς αὐτῶν λόγους ψυχὴ καὶ διὰ τιμωρίαν εἰς σῶμα βληθεῖσα εἰς τὸν παράδεισον τῆς τρυφῆς παρὰ τοῦ θεοῦ ἐτέθη; εἰ γὰρ διὰ τιμωρίαν σώματι ἐνεβλήθη, οὐκ ἐν παραδείσωι τῆς τρυφῆς, ἀλλ' ἐν κολάσεως ἂν ἀπετίθετο
PG 957 τόπωι. τοσοῦτον δὲ ὁ θεὸς ἠγάπησε τὸν ἄνθρωπον, ὃν μετὰ πάντα τὰ δημιουργήματα ἔπλασεν, ὅτι καὶ μετὰ τὸ παραβῆναι αὐτὸν τὴν δοθεῖσαν αὐτῶι παρὰ τοῦ θεοῦ ἐντολὴν καὶ διὰ τοῦτο ἐκβληθῆναι τοῦ παραδείσου αὐξανομένου τοῦ γένους τῶν
L V 648 ἀνθρώπων καὶ πληθυνομένης τῆς ἁμαρτίας διὰ τὸ ἐγκεῖσθαι τὴν διάνοιαν τῶν ἀνθρώπων ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ χείρονα οὐ περιεῖδεν ὁ θεὸς ὡς ἀγαθὸς τὸ ἴδιον πλάσμα, ἀλλὰ διαφόροις ἐνουθέτησε τρόποις τοῖς ὑπὸ τῆς ἁγίας δηλουμένοις γραφῆς. ἐπειδὴ δὲ ἐπὶ δεινοτέροις τοῖς ἁρρωστήμασι μείζονος ἐδεόμεθα καὶ τῆς θεραπείας, αὐτὸς ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος, ὁ εἷς, τουτέστι τὸ ἓν πρόσωπον, τῆς ἁγίας τριάδος, διὰ τὴν ἑαυτοῦ

O [= aerv], I

1 ὑπέχειν O^{r}I ἡμαρτημένον O^{v} 5 ὁ om. O^{e} 6 τῶν I 10 ὁ ἥλιος O^{er}I ἡ σελήνη O^{r}I 13 εἰσ O^{r} μέλλοντα πρὸσ ὑπηρεσίαν O^{av} 16 ἔχει O^{v} 22/23 πρόστασιν I 24 τὰς ψυχὰς om. O^{v} 26 ἔτυχον O^{erv} τυχεῖν O^{a} ἐτύγχανον I 27 τὸν I om. O 29 ἅμα O^{e} om. O^{aerv}I 31 κῦ O^{r} 32 ἂν om. I 38 ἀπὸ O^{er} ἐπὶ om. O^{r}I 39 καὶ om. O^{e} θεραπείασ O^{aerv}I ἰατρείασ O^{e}

φιλανυρωπίαν ἄνθρωπος γίνεται μένων θεὸς μηδὲ τὴν θεικὴν αὐτοῦ οὐσίαν ἀλλοιώσας εἰς τὴν ἀνθρωπίνην μηδὲ τὴν ἀνθρωπίνην [αὐτοῦ οὐσίαν] εἰς τὴν θεικὴν μεταβαλὼν καὶ ἔστιν εἷς καὶ ὁ αὐτὸς ἐν ἑκατέραις ταῖς φύσεσιν ἀσυγχύτως καὶ ἀδιαιρέτως γνωριζόμενος. μείνας γὰρ ὅπερ ἦν, γέγονεν ὅπερ οὐκ ἦν, καὶ τὸν ὀφειλόμενον παρ' ἡμῶν θάνατον ἐκ τῆς διὰ τὴν παράβασιν κατακρίσεως ἐν τῇ ἰδίαι σαρκὶ ἀναδεξάμενος ἠλευθέρωσεν ἡμᾶς τοῦ αἰωνίου θανάτου ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων γενόμενος καὶ πρωτότοκος ἀναστὰς ἐκ νεκρῶν συνήγειρε καὶ συνεκάθισεν ἡμᾶς ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, καθὼς ἡμᾶς ἐκδιδάσκει ἡ ἀποστολικὴ παράδοσις. εἰ γὰρ καὶ τὴν ἀρχὴν ἡ ἀνθρωπίνη φύσις διὰ τὴν παρακοὴν ἐστερήθη τοῦ παραδείσου, ἀλλ' ὅμως, ὡς εἴρηται, ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ θεοῦ διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἠγάπησεν ἡμᾶς, τὴν ἡμετέραν φύσιν ἑνώσας ἑαυτῷ ἀδιασπάστως καθ' ὑπόστασιν ἐν τῇ μήτραι τῆς ἁγίας ἐνδόξου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας μείζονος ἡμᾶς ἠξίωσε χάριτος τὴν ἐν οὐρανοῖς βασιλείαν ἡμῖν δωρησάμενος. μαρτυρεῖ δὲ τούτοις καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Ἰωάννης ὁ Κωνσταντινουπόλεως πατριάρχης ἐν τῷι λόγωι τῷι εἰς τὴν ἀνάληψιν λέγων οὕτως

1. Cor. 15, 20
Col. 1, 18
Ephes. 2, 4
PG 49, 415 [2 p. 449 Montf.]

ἡμεῖς οἱ τῆς γῆς ἀνάξιοι φανέντες σήμερον εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνήχθημεν· οἱ μηδὲ τῆς κάτω ἀρχῆς ὄντες ἄξιοι πρὸς τὴν βασιλείαν ἀνέβημεν τὴν ἄνω· ὑπερέβημεν τοὺς οὐρανούς, ἐπελαβόμεθα τοῦ θρόνου τοῦ βασιλικοῦ, καὶ ἡ φύσις, δι' ἣν ἐφύλαττε τὸν παράδεισον τὰ Χερουβίμ, αὐτὴ ἐπάνω τῶν Χερουβὶμ κάθηται σήμερον.

Ἀποδέδεικται τοίνυν ὅτι οὐχ ὡς Ὠριγένης ληρεῖ, ἐν οὐρανοῖς αἱ ψυχαὶ προυπάρχουσαι ἔπειτα ἁμαρτήσασαι κατεπέμφθησαν τιμωρίας χάριν εἰς τὰ σώματα, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐναντίων ἐπὶ γῆς δημιουργηθεῖσα ὅλη ἡ τοῦ ἀνθρώπου φύσις, τουτέστι σώματος καὶ ψυχῆς, διὰ τῆς ὑπερβαλλούσης τοῦ θεοῦ ἀγαθότητος τῆς ἐν οὐρανοῖς ἠξίωται βασιλείας, ὥστε τοὺς ἀνθρώπους τοὺς τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ φυλάττοντάς τε καὶ πληροῦντας ἀξιοῦσθαι τῆς ἐν οὐρανοῖς τῶν ἀγγέλων διαγωγῆς, οὓς ἐν τῇι γῆι διὰ τῆς πρὸς θεὸν ὑμνολογίας μιμεῖσθαι προσετάχθημεν. βουλόμενος γὰρ ὁ θεὸς διὰ τὴν ἄφραστον αὐτοῦ φιλανθρωπίαν, ὃν τρόπον ἐν οὐρανοῖς ὑπὸ τῶν ἁγίων δυνάμεων δοξολογεῖται, οὕτως καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων δοξάζεσθαι, ἐδημιούργησε τὸν ἄνθρωπον δεύτερον ἄγγελον ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς ἂν πληρωθῇ τὰ πάντα δόξης θεοῦ. ὅθεν καὶ ὁ κύριος παραδιδοὺς τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς ὅπως ὀφείλουσι προσεύχεσθαι, λέγει· πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου, ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου, γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῶι καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. σύμφωνα δὲ τοῖς παρ' ἡμῶν εἰρημένοις καὶ ὁ ἐν ἁγίοις θεολόγος Γρηγόριος ἐν τῷι λόγωι τῷι εἰς τὸ ἅγιον πάσχα διδάσκει λέγων οὕτως

Mt. 6, 9. 10
PG 36, 632

τοῦτο δὴ βουληθεὶς ὁ τεχνίτης ἐπιδείξασθαι λόγος καὶ ζῶιον ἓν ἐξ ἀμφοτέρων, ἀοράτου τε λέγω καὶ ὁρατῆς φύσεως, δημιουργεῖ τὸν ἄνθρωπον. καὶ παρὰ μὲν τῆς ὕλης λαβὼν τὸ σῶμα ἤδη προυποστάσης, παρ' ἑαυτοῦ δὲ ζωὴν ἐνθείς, ὃ δὴ ψυχὴν νοερὰν καὶ εἰκόνα θεοῦ οἶδεν ὁ λόγος, οἷόν τινα κόσμον δεύτερον ἐν μικρῶι μέγαν ἐπὶ

PG 959
L V 649

O [= aervv], I

2 εἰς — ἀνθρωπίνην¹ om. Or μηδὲ] ἢ Or μήτε I αὐτοῦ οὐσίαν O om. I 4/5 θάνατον παρ' ἡμῶν Or 6/7 πρῶτος Oarv I 7 ἐκ νεκρῶν ἀναστὰς Oe συνεκάθισεν] συνεδόξασεν Or I 8 διδάσκει Or 10 ἣν] ἢ Ov 13 χαρισάμενος Or I 15 τὰ οὐράνια Or I 18 τὸ χερουβεὶμ Or 23 τηροῦντας Or I 24 τῶν om. Or διαγωγῆς Or I διαγωγῆς βασιλείας Oav συνδιαγωγῆς Oe 25 ὁμολογίας Or δοξολογίας I 26 ἀγγέλων I δοξολογεῖται Oarv I δοξάζεται Oe 27—29 ἐδημιούργησε — προσεύχεσθαι om. I 29 τοῖς — μαθηταῖς om. Or 31 γενηθήτω — σου] ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου (iterum) Or 34 ἓν om. Or 35 ἀοράτου — ὁρατῆς I Greg. ὁρατῆς — ἀοράτου O τε om. Oa 36 ζωὴν Oarv I πνοὴν Oe utrumque in Greg. codd.

τῆς γῆς ἵστησιν, ἄγγελον ἄλλον, προσκυνητὴν μικτόν, ἐπόπτην τῆς ὁρατῆς κτίσεως, μύστην τῆς νοουμένης, βασιλέα τῶν ἐπὶ γῆς, βασιλευόμενον ἄνωθεν.

Πρόσχες τοίνυν ὅτι λέγων ὁ πατὴρ ὡς ἐξ ἀμφοτέρων ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον, προσέθηκεν ὅτι τὸ μὲν σῶμα ἐξ ὕλης ἤδη προυποστάσης ἔλαβε, τὴν δὲ ψυχὴν οὐδὲ προυπάρχειν εἶπεν οὐδὲ ἔκ τινος προυπαρχούσης οὐσίας γεγενῆσθαι, ἀλλ' ὅτι παρ' ἑαυτοῦ ὁ θεὸς ἐνέθηκε τὴν ζωήν, ὃ δὴ ψυχὴν νοερὰν καὶ εἰκόνα θεοῦ οἶδεν ὁ λόγος. καὶ τὸ εἰπεῖν δὲ τὸν πατέρα ὅτι βασιλέα ἐπὶ τῆς γῆς ἐποίησε τὸν ἄνθρωπον ὁ θεὸς βασιλευόμενον ἄνωθεν, ἀναιρεῖ τὸ λέγειν ὡς διὰ κόλασιν ἐνεβλήθησαν αἱ ψυχαὶ τοῖς σώμασιν· τὸ γὰρ βασιλεύειν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὑπὸ θεοῦ μόνου βασιλεύεσθαι οὐ τιμωρίας, ἀλλά μεγάλης ἐστὶ τῆς τοῦ θεοῦ δωρεᾶς. πρὸς τούτοις δὲ κἀκεῖνο εἰπεῖν ἀναγκαῖον ἡγούμεθα πρὸς τοὺς τὴν προύπαρξιν λέγοντας ὅτι εἴπερ ἀληθὲς ἦν τὸ προυπάρχειν τὰς ψυχὰς τῶν σωμάτων, ἐγίνωσκον ἂν καὶ ἐμέμνηντο τί ἔπραττον καὶ πρὸ τοῦ εἰσελθεῖν ἐν τοῖς σώμασιν, ὥσπερ καὶ μετὰ τὴν τελευτὴν ἐπίστανται καὶ γινώσκουσι τὰ πραχθέντα αὐταῖς ἐν τοῖς σώμασιν. ἀποδείξομεν δὲ τὸ γινώσκειν τὴν ψυχὴν μετὰ τὴν ἐντεῦθεν ἀποβίωσιν τὰ αὐτῇ πεπραγμένα ἐξ αὐτῶν τῶν τοῦ εὐαγγελίου ῥημάτων· λέγει γὰρ ὁ δεσπότης ἡμῶν καὶ σωτὴρ Χριστὸς ἐν τῷι κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίωι εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Λαζάρου καὶ τοῦ πλουσίου ταῦτα

Lc. 16, 19—28 ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. πτωχὸς δέ τις ἦν ὀνόματι Λάζαρος, ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἡλκωμένος καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἀπέλειχον ἐρχόμενοι τὰ ἕλκη αὐτοῦ. ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ· ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη. καὶ ἐν τῷι ἅιδηι ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐν βασάνοις ὁρᾶι τὸν Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπε· πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με καὶ πέμψον Λάζαρον ἵνα βάψηι τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξηι τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇι φλογὶ ταύτηι. εἶπε δὲ Ἀβραάμ· μνήσθητι, τέκνον, ὅτι ἀπέλαβες σὺ τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇι ζωῇι σου καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ οὗτος παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. εἶπε δέ· ἐρωτῶ οὖν σε, πάτερ, ἵνα πέμψηις αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς, ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ εἰσέλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου.

PG 961 Αἰσχυνθήτωσαν τοίνυν οἱ Ὠριγένους ἀντιποιούμενοι καὶ ἐκ τῶν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου ῥημάτων. εἰ γὰρ προυπῆρχον αἱ ψυχαὶ τῶν σωμάτων, ἐγίνωσκον ἂν

O [= aerv], I

1 ἄλλον om. O^r 2 βασιλείασ O^v 4 προστέθεικεν I 5 οὐσίασ O^{arv}I αἰτίασ O^e 7 ὁ θ̄ς̄ τὸν ἀν̄ον O^e 9 τῆς om. O^{av} 11 ὑπαρξιν O^{rv} 12 ὅτι O^e 14 ἀποδείξωμεν I δὲ καὶ O^{av} 15 ἑαυτῇ O^r τοῦ O^{ar} ἁγίου O^v τοῦ ἁγίου O^e 22 τὰ — αὐτοῦ ἐρχόμενοι O^e 24 τοῦ ἀβραὰμ O^{av} 26 ἀπὸ om. O^r 31 οὗτος — δὲ om. O^{aev}, corr. O^a in mg. οὗτοσ O^a in mg. αὐτὸσ μὲν O^rI 32 μέγα χάσμα O^r 33 διαβαίνειν O^r ἔνθεν om. O^r 33/34 πρὸς ὑμᾶς — ἐκεῖθεν om. O^v 34 οἱ om. O^e 35 εἰς τὸν om. O^a 36 διαμαρτύρηται καὶ O^r 38 οὖν O^e ἁγίου om. O^v

καὶ τὰ πρὸ τοῦ σώματος αὐταῖς πραχθέντα, καθάπερ καὶ μετὰ τὴν ἀποβίωσιν μέμνηνται τῶν διὰ τοῦ σώματος αὐταῖς πεπραγμένων. τοῦτο γὰρ ἐκ τῶν ῥήσεων τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου ἐδιδάχθημεν.

Ὅτι δὲ ταῖς θεοπνεύστοις γραφαῖς ἀκολουθοῦντες οἱ ἅγιοι πατέρες τὰ τοιαῦτα κατέκριναν δόγματα σὺν Ὠριγένει τῶι ταῦτα μυθολογησαμένωι, ἐξ αὐτῶν τῶν εἰρημένων τοῖς ἁγίοις πατράσι καὶ ἤδη μὲν σαφῶς ἀπεδείξαμεν, οὐδὲν δὲ ἧττον καὶ διὰ τῶν L V 652
ἐφεξῆς μαρτυριῶν τῶν ἁγίων πατέρων ἀποδείξομεν. καὶ πρῶτον τὸν ἅγιον Πέτρον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας γενόμενον καὶ μάρτυρα παραθησόμεθα τοῖς τοιούτοις ἡμῶν μαρτυροῦντα λόγοις

Τοῦ ἁγίου Πέτρου ἐπισκόπου καὶ μάρτυρος τῆς μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρείας ἐκ τοῦ πρώτου λόγου περὶ τοῦ μηδὲ προυπάρχειν τὴν ψυχὴν μηδὲ ἁμαρτήσασαν διὰ τοῦτο εἰς σῶμα βληθῆναι

Ἡγούμεθα τὰ περὶ τοῦ πρώτου ἐκ γῆς χοικοῦ γεγενημένου ἀνθρώπου παραθέσθαι πρὸς τὸ δεῖξαι ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ἐν τῶι αὐτῶι καιρῶι γενόμενον, κἂν μερικῶς ποτε ὁ ἔσω καὶ ἔξω λέγηται ἄνθρωπος. εἰ γὰρ καὶ κατὰ τὸν σωτήριον λόγον ὁ ποιήσας Lc. 11. 40
τὰ ἔξωθεν καὶ τὰ ἔσωθεν ἐποίησεν, ἀλλ' οὖν γε ἐφάπαξ καὶ ἐν ἑνὶ καιρῶι, τουτέστι τῆι 16
αὐτῆι ἡμέραι ὅτε εἶπεν ὁ θεὸς ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν Gen. 1. 26
ἡμετέραν, ὡς ἐκ τούτου εὔδηλον εἶναι ὅτι οὐκ ἀπὸ συνόδου ὡς προόντος τινὸς ἑτέρου καὶ ἀφ' ἑτέρου τόπου συνεληλυθότος γεγένηται. εἰ γὰρ σύνοδος ἦν, τίνος ἕνεκεν καὶ πεποιημένον ἀνεγράφη; 20

Καὶ μεθ' ἕτερα· ὥστε οὐκ ἐνδέχεται πρὸ σωμάτων ἐν οὐρανῶι ἁμαρτάνειν ψυχὰς μηδὲ ὅλως πρὸ σωμάτων ὑποστάσας. τὸ μάθημα τοῦτο τῆς Ἑλληνικῆς ἐστι φιλοσοφίας ξένης καὶ ἀλλοτρίας οὔσης τῶν ἐν Χριστῶι εὐσεβῶς θελόντων ζῆν.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς μυσταγωγίας ἧς ἐποιήσατο πρὸς τὴν ἐκκλησίαν μέλλων τὸν τοῦ μαρτυρίου στέφανον ἀναδέχεσθαι 25

Διὰ τοῦτο παρακαλῶ, γρηγορεῖτε, ὅτι εἰς θλῖψιν πάλιν μέλλετε εἰσελθεῖν. οἴδατε πόσους κινδύνους ὑπέμεινεν ὁ ἀναθρέψας με πατήρ μου καὶ ἐπίσκοπος Θεωνᾶς ἀπὸ τῶν μαινομένων εἰς τὰ εἴδωλα (οὗ καὶ τὸν θρόνον διεδεξάμην, εἴθε δὲ καὶ τὸν τρόπον)· ὡς δὲ καὶ ὁ μέγας Διονύσιος κατακρυπτόμενος ἀπὸ τόπων εἰς τόπους, πρὸς τούτωι καὶ Σαβελλίου θλίβοντος. τί δὲ εἴπω Ἡρακλᾶν καὶ Δημήτριον τοὺς μακαρίους ἐπισκόπους, 30
οἵους πειρασμοὺς ὑπέστησαν ὑπὸ τοῦ μανέντος Ὠριγένους καὶ αὐτοῦ σχίσματα βαλόντος ἐν τῆι ἐκκλησίαι τὰ καὶ ἕως σήμερον ταραχὰς αὐτῆι ἐγείροντα;

10—20 extat in Ioh. Damasc. Sacr. Parall. [Texte und Unters. 20, 2 p. 210] 24—32 extant in actis spuriis Petri Alexandrini [Viteau, *Passions des saints Écaterine et Pierre d'Alexandrie*] p. 75

O [= aerv], I

5 σὺν om. O^r μυθολογήσαντι O^e 5/6 καὶ ἤδη — ἀπεδείξαμεν ἐξ αὐτῶν — πρασιν I 6 τῶν διὰ τῶν O^v 7 ἁγιώτατον O^r 9 μαρτυροῦντεσ O^v 10 ἀλεξανδρείασ καὶ μάρτυροσ O^eI τῆς μεγαλοπόλεως om. O^e 11 περὶ δὲ τοῦ O^{av} 12 ἐμβληθῆναι O^a 13 ἡγούμεθα O ἡγούμεθα δεῖν I ἀναγκαῖον ἡγησάμεθα καὶ Ioh. Dam. 15 λέγεται O^r 16 ἔξωθεν I Ioh. Dam. ἔσωθεν O καὶ τὰ ἔσωθεν ἐποίησεν I καὶ τὸ ἔσω αὐτὸς ἐποίησεν Ioh. Dam. καὶ τὰ ἔξωθεν ἐποίησεν O^{er} ἐποίησε καὶ τὰ ἔξωθεν O^{av} 16 ἐν om. I 18 ἑτέρου om. I 19 ἐφ' O^rI 20 τὸ πεποιημένον O^r 22 τὸ γὰρ O^rI 23 ἐθελόντων I 27 ἀναθρεψάμενός με I 29 τοῦτο O^v 31 βάλλοντοσ O^e 31 ἐγείραντα O^r

Πῶς τοίνυν δύναταί τις τῶν εὖ φρονούντων ἐναντιοῦσθαι τοῖς κατὰ Ὠριγένους εἰρημένοις παρὰ τοῦ ἁγίου μάρτυρος καὶ ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας Πέτρου; ὅστις τὸν καλὸν ὑπὲρ Χριστοῦ ἀναδεξάμενος ἀγῶνα οὐ μόνον ἀπεκήρυξεν Ὠριγένην καὶ τὰ μυσαρὰ αὐτοῦ δόγματα, ἀλλὰ καὶ μαρτυρεῖ ὡς οἱ πρὸ αὐτοῦ ἅγιοι πατέρες πολλοὺς ὑπέμειναν πειρασμοὺς ἀπὸ τῆς ἐκείνου φρενοβλαβείας.

Εἶπε δὲ καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Ἀθανάσιος ἐπίσκοπος καὶ αὐτὸς Ἀλεξανδρείας γενόμενος ἐν τῷι λόγωι τῷι εἰς τὸν βίον τοῦ μακαρίου Ἀντωνίου ταῦτα

PG 26, 948 Πῶς δὲ χλευάζειν ἡμᾶς τολμᾶτε λέγοντας τὸν Χριστὸν ἄνθρωπον πεφανερῶσθαι, ὅπουγε ὑμεῖς ἐκ τοῦ νοῦ τὴν ψυχὴν ὁρίζοντες φάσκετε πεπλανῆσθαι αὐτὴν καὶ πεπτωκέναι ἀπὸ τῆς ἀψῖδος τοῦ οὐρανοῦ εἰς σῶμα;

PG 963 Δεῖ προσέχειν τοὺς ἀκροωμένους ὅτι ὁ ἐν ἁγίοις Ἀθανάσιος σαφῶς ἐναντιοῦται τοῖς λέγουσι προυπάρχειν τὸν νοῦν καὶ ἐκ τούτου γεγενῆσθαι τὴν ψυχὴν ἁμαρτήσασαν καὶ πεπτωκυῖαν ἀπὸ τῆς ἀψῖδος τοῦ οὐρανοῦ εἰς σῶμα.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ κατὰ Ἀρειανῶν δευτέρου λόγου

c. Arian. 2,19 Πᾶσα ἡ φαινομένη κτίσις ἐν ἓξ ἡμέραις γέγονε καὶ τῇι μὲν πρώτηι τὸ φῶς, ὅπερ ἐκά-
[PG 26, 188] λεσεν ἡμέραν, τῇι δὲ δευτέραι τὸ στερέωμα καὶ τῇι τρίτηι συναγαγὼν τὰ ὕδατα ἔδειξε
L V 653 τὴν ξηρὰν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇι ποικίλους προήγαγε καρποὺς καὶ τῇι τετάρτηι πεποίηκε τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην καὶ πάντα τὸν τῶν ἀστέρων χορόν, τῇι δὲ πέμπτηι τῶν ἐν τῇι θαλάττηι ζώιων καὶ τῶν ἐν τῷι ἀέρι πετεινῶν τὴν γένεσιν ἔκτισε, τῇι δὲ ἕκτηι τετράποδα ἐπὶ τῆς γῆς πεποίηκε, καὶ λοιπὸν τὸν ἄνθρωπον τὸν ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος,
Rom. 1, 20 τά τε ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται. καὶ οὔτε τὸ φῶς ὡς ἡ νὺξ οὔτε ὁ ἥλιος ὡς ἡ σελήνη οὔτε τὰ ἄλογα ὡς ὁ λογικὸς ἄνθρωπός ἐστιν οὔτε ἄγγελοι ὡς οἱ θρόνοι οὔτε οὗτοι ὡς αἱ ἐξουσίαι, ἀλλὰ πάντα μέν ἐστι κτίσματα, ἕκαστον δὲ τῶν γενομένων κατὰ γένος τῇι ἰδίαι οὐσίαι ὡς γέγονεν, ἔστι τε καὶ μένει.

Ἰδοὺ καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Ἀθανάσιος παραδίδωσιν ὅτι μετὰ πάντα τὰ κτίσματα ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον τὸν ἐκ σώματος καὶ ψυχῆς νοερᾶς καὶ λογικῆς. οὐ γὰρ εἶπε τὸ σῶμα μετὰ πάντα γενέσθαι, ἵνα προυπάρχουσα ψυχὴ εἰσέλθηι ἐν αὐτῶι· ἀλλ' εἶπε μετὰ πάντα τὰ κτίσματα τὸν ἄνθρωπον γεγενῆσθαι τὸν ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος δεικνὺς ὅτι ἀμφότερα, τουτέστι σῶμά τε καὶ ψυχήν, ὁ θεὸς κατὰ ταυτὸν ἐδημιούργησεν.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων Ὠριγένους βλασφημιῶν εἴρηται ὅτι ἡ τοῦ κυρίου ψυχὴ προυπῆρχε καὶ ταύτηι ὁ θεὸς λόγος ἥνωτο πρὸ τῆς ἐκ παρθένου σαρκώσεως, καὶ τὴν τοιαύτην ἀναιρῶν ληρωιδίαν ὁ αὐτὸς ὁ ἐν ἁγίοις Ἀθανάσιοις ἐν τῇι πρὸς Ἐπίκτητον ἐπιστολῇι λέγει τάδε

---

31 cf. anathem. β

O [= aerv], I

5 ὑπὸ O^{e} 8 λέγοντασ O^{e}I λέγοντεσ O^{arv} 9 ἐκ τοῦ νοῦ τὴν ψυχὴν ὁρίζοντες OI, falsa apud Athanasium eduntur 11 τοῖσ ἀκροωμένοισ O^{e} 14 τοῦ αὐτοῦ O τοῦ ἁγίου ἀθανασίου I, extra textum inscr. τοῦ ἁγίου ἀθανασίου O^{e} 17 ἐποίησε I 18 τῶν^{2}] τὸν O^{r} 19 θαλάσση O^{e} 22 τὰ om. O^{aev} ὁ om. O^{aev} 25 τε om. O^{r}I 26 ἐν ἁγίοισ O^{aev} ἅγιοσ O^{r}I 28 ψυχὴ O^{e}I ἡ ψυχὴ O^{r} om. O^{av} 30 κατ' αὐτὸν O^{a} corr., O^{v} 32 θεὸς om. O^{e} 33 αὐτὸς ὁ I ὁ αὐτὸσ O^{v} αὐτὸσ O^{er} om. O^{a}

εἰκότως καταγνώσονται ἑαυτῶν πάντες οἱ νομίζοντες πρὸ τῆς Μαρίας εἶναι τὴν ad Epict. 8
ἐξ αὐτῆς σάρκα καὶ πρὸ ταύτης ἐσχηκέναι ψυχὴν ἀνθρωπίνην τὸν θεὸν λόγον καὶ ἐν p. 13, 7—10
αὐτῇ πρὸ τῆς ἐπιδημίας ἀεὶ γεγενῆσθαι.

Εἰ τοίνυν κατὰ τὰ εἰρημένα τῶι ἐν ἁγίοις Ἀθανασίωι ἡ ψυχὴ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κατὰ πάντα ὁμοιωθέντος ἡμῖν χωρὶς ἁμαρτίας οὐ προυπῆρχε τῆς ἐν σαρκὶ αὐτοῦ ἐπιδημίας, ποίας ἂν εἴη μανίας τὸ λέγειν τὰς ἄλλας τῶν ἀνθρώπων ψυχὰς προυπάρχειν τῶν σωμάτων;

Ἀκούσωμεν δὲ πρὸς τούτοις καὶ τοῦ ἐν ἁγίοις Βασιλείου ἐν τῶι λόγωι τῶι εἰς τὸ ἐν ἀρχῆι ἦν ὁ λόγος καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεὸν λέγοντος οὕτως Ioh. 1, 1

Ὅρα μή ποτέ σε παρακρούσηται τὸ ὁμώνυμον τῆς φωνῆς· πῶς γὰρ ἐν ἀρχῆι PG 31, 477
ἦν ὁ ἀνθρώπινος λόγος τοῦ ἀνθρώπου κάτω που λαβόντος τὴν ἀρχὴν τῆς γενέσεως; 11
πρὸ ἀνθρώπου θηρία, πρὸ ἀνθρώπου κτήνη, τὰ ἑρπετὰ ὅσα χερσαῖα καὶ ἔνυδρα, τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ἀστέρες ἥλιος σελήνη βοτάναι γῆ θάλαττα οὐρανός.

Ἰδοὺ ὁ πατὴρ σαφῶς ἡμῖν προαγορεύει μὴ συναπαχθῆναι τοῖς τοῦ Ὠριγένους μύθοις περὶ τῆς τῶν ψυχῶν προυπάρξεως. οὐ διδάσκει γὰρ ἡμᾶς ἐν ἀρχῆι τὸν ἀν- 15
θρώπινον λόγον, τουτέστι τὴν ψυχήν, ἀλλὰ διαρρήδην βοᾶι ὅτι ἀνθρώπου γένεσις ὑστέρα ἐστὶ πάντων τῶν τοῦ θεοῦ κτισμάτων. εἰ τοίνυν πάντα τὰ κτίσματα πρὸ τοῦ ἀνθρώπου, πῶς προυπῆρχον αἱ ψυχαί; ὁ γὰρ πατὴρ οὐ πρὸ τοῦ σώματος, ἀλλὰ PG 965
πρὸ τοῦ ἀνθρώπου, ὅπερ ἐστὶ ψυχή τε καὶ σῶμα, εἶπε τὰ πάντα γεγενῆσθαι, καὶ ἐκ τούτου δείκνυται ἅμα ἑκάτερον δημιουργηθῆναι. 20

Λέγει δὲ καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Γρηγόριος ὁ Νύσσης, ἐκ τῆς εἰς τὸν ἄνθρωπον πραγματείας PG 44, 229

Τάχα γὰρ οὐκ ἔξω τῆς προκειμένης ἡμῖν πραγματείας ἐστὶ τὸ διεξετάσαι τὸ ἀμφιβαλλόμενον ταῖς ἐκκλησίαις περὶ ψυχῆς τε καὶ σώματος. τισὶ μὲν γὰρ δοκεῖ τῶν πρὸ ἡμῶν, οἷς ὁ περὶ τῶν ἀρχῶν ἐπραγματεύθη λόγος, καθάπερ τινὰ δῆμον ἐν ἰδιαζούσηι πόλει τὰς ψυχὰς προυφεστάναι λέγειν, προκεῖσθαι δὲ κἀκεῖ τὰ τῆς κακίας καὶ L V 656
τῆς ἀρετῆς ὑποδείγματα, καὶ παραμένουσαν μὲν ἐν τῶι καλῶι τὴν ψυχὴν τῆς πρὸς τὸ 26
σῶμα συμπλοκῆς μένειν ἀπείρατον, εἰ δὲ ἀπορρυῆι τῆς τοῦ ἀγαθοῦ μετουσίας, πρὸς τὸν τῆιδε βίον κατολισθαίνειν καὶ οὕτως ἐν σώματι γίνεσθαι. ἕτεροι δὲ τῆι κατὰ τὸν Μωσέα τάξει τῆς κατασκευῆς τοῦ ἀνθρώπου προσέχοντες δευτέραν εἶναι τὴν ψυχὴν τοῦ σώματος κατὰ τὸν χρόνον φασίν, ἐπειδὴ πρῶτον λαβὼν ὁ θεὸς χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς 30
τὸν ἄνθρωπον ἔπλασεν, ἔπειτα οὕτως ἐψύχωσε διὰ τοῦ ἐμφυσήματος.

Καὶ μετ' ὀλίγα· οἱ τῶι προτέρωι παριστάμενοι λόγωι καὶ πρεσβυτέραν τῆς ἐν PG 44. 232
σαρκὶ ζωῆς τὴν πολιτείαν τῶν ψυχῶν δογματίζοντες οὐ μοι δακοῦσι τῶν Ἑλληνικῶν καθαρεύειν ⟨δογμάτων⟩ τῶν περὶ τῆς μετεμψυχώσεως μεμυθολογημένων. εἰ γάρ τις ἀκριβῶς ἐξετάσειε, πρὸς τοῦτο κατὰ πᾶσαν ἀνάγκην τὸν λόγον αὐτοῖς εὑρήσει κατα- 35
συρόμενον ⟨ὃν⟩ φασι τινὰ τῶν παρ' ἐκείνοις σοφῶν εἰρηκέναι ὅτι καὶ ἀνὴρ γέγονε καὶ

O [= aerv], I

1 πάντες ἑαυτῶν I 8 εἰς τὸ I om. O 11 ἀρχὴν] ἐν ἀρχὴν O^v 13 βοτάναι O^e Bas. βοτάνη $O^{arv}I$ θάλασσα $O^{av}I$ 15 οὐ O^rI om. O^{aev} ante ἐν per correcturam ins. οὐκ O^a m. prima 16 ὅτι ἡ O^v 19 καὶ^2 om. O^rI 20 τούτου δὴ I 21 ἐν τῆ — πραγματεία I 22 τάχα γὰρ om. O^a 23 μὲν om. O^a 24 καθάπερ γάρ O^a 25 λέγει O^{ev} om. I 26 ἐν om. I 26/27 πρὸ τοῦ σώματος O^v 27 ἀπείραστον O 30 χοῦν ὁ θ̄ς O^{av} 31 οὕτως O^{aev} Greg. τοῦτον O^rI ἐμψύχωσε O^a ἐμψύχωσ O^v 33 ἑλλήνων O^r 34 δογμάτων τῶν Greg. τῶν O om. I περὶ τῆς om. I μυθολογημάτων I 36 ὃν φασι Greg. φασὶ O φασὶ γοῦν I

γυναικὸς σῶμα ἠμφιάσατο καὶ μετ' ὀρνέων ἀνέπτη καὶ θάμνος ἔφυ καὶ τὸν ἔνυδρον ἔλαχε βίον, οὐ πόρρω τῆς ἀληθείας κατὰ τὴν ἐμὴν κρίσιν φερόμενος ὁ περὶ ἑαυτοῦ ταῦτα λέγων. ὄντως γὰρ βατράχων τινῶν ἢ κολοιῶν φλυαρίας ἢ ἀλογίας ἰχθύων ἢ δρυῶν ἀναισθησίας ἄξια τὰ τοιαῦτα δόγματα, τὸ μίαν ψυχὴν λέγειν διὰ τοσούτων ἐλθεῖν. τῆς δὲ τοιαύτης ἀτοπίας αὕτη ἐστὶν ἡ αἰτία, τὸ προυφεστάναι τὰς ψυχὰς οἴεσθαι· δι' ἀκολούθου γὰρ ἡ ἀρχὴ τοῦ τοιούτου δόγματος ἐπὶ τὸ προσεχές τε καὶ παρακείμενον τὸν λόγον προάγουσα μέχρι τούτου τερατευουμένη διέξεισιν. εἰ γὰρ διά τινος κακίας ἀποσπασθεῖσα τῆς ὑψηλοτέρας ἡ ψυχὴ πολιτείας ἄνθρωπος γίνεται, ἐμπαθέστερος δὲ πάντως ὁ ἐν σαρκὶ βίος ὡμολόγηται παρὰ τὸν ἄϊδιον καὶ ἀσώματον, ἀνάγκη πᾶσα τὴν ἐν τῶι τοιούτωι γινομένην βίωι ἐν ὧι καὶ πλείους αἱ πρὸς τὸ ἁμαρτάνειν εἰσὶν ἀφορμαί, ἐν πλείονί τινι τῆι κακίαι γενέσθαι καὶ ἐμπαθέστερον διατεθῆναι. ἀνθρωπίνης δὲ ψυχῆς πάθος ἡ πρὸς τὸ ἄλογόν ἐστιν ὁμοίωσις, τούτωι δὲ προσοικειωθεῖσαν αὐτὴν εἰς κτηνώδη φύσιν μεταρρυῆναι· ἅπαξ δὲ διὰ κακίας ὁδεύουσαν μηδὲ ἐν ἀλόγωι γενομένην τῆς ἐπὶ τὸ κακὸν προόδου λήξειν ποτέ. ἡ γὰρ τοῦ κακοῦ στάσις ἀρχὴ τῆς κατ' ἀρετήν ἐστιν ὁρμῆς, ἀρετὴ δὲ ἐν ἀλόγοις οὐκ ἔστιν. οὐκοῦν πρὸς τὸ χεῖρον ἐξ ἀνάγκης ἀλλοιωθήσεται πάντοτε πρὸς τὸ ἀτιμότερον προιοῦσα καὶ ἀεὶ τὸ χεῖρον τῆς ἐν ἧι ἐστι φύσεως ἐξευρίσκουσα, ὥσπερ δὲ τοῦ λογικοῦ τὸ αἰσθητὸν ὑποβέβηκεν, οὕτω καὶ ἀπὸ τούτου ἡ μετάπτωσις γίνεται. ἀλλὰ μέχρι τούτου προιὼν ὁ λόγος αὐτοῖς, εἰ καὶ ἔξω τῆς ἀληθείας φέρεται, ἀλλά γε διά τινος ἀκολουθίας ἄτοπον ἐξ ἀτόπου μεταλαμβάνει· τὸ δὲ ἐντεῦθεν ἤδη διὰ τῶν ἀσυναρτήτων αὐτοῖς τὸ δόγμα μυθοποιεῖται.
ἡ μὲν γὰρ ἀκολουθία παντελῆ διαφθορὰν τῆς ψυχῆς ὑποδείκνυσιν· ἡ γὰρ ἅπαξ τῆς ὑψηλῆς
PG 967 πολιτείας ἀπολισθήσασα ἐν οὐδενὶ μέτρωι κακίας στῆναι δυνήσεται, ἀλλὰ διὰ τῆς πρὸς τὰ πάθη σχέσεως ἀπὸ μὲν τοῦ λογικοῦ πρὸς τὸ ἄλογον μεταβήσεται, ἀπ' ἐκείνου δὲ πρὸς τὴν τῶν φυτῶν ἀναισθησίαν μετατεθήσεται· τῶι δὲ ἀναισθήτωι πως τὸ ἄψυχον, τούτωι δὲ τὸ ἀνύπαρκτον ἕπεται, ὥστε διόλου διὰ τῆς ἀκολουθίας πρὸς τὸ μὴ ὂν αὐτοῖς ἡ ψυχὴ μεταχωρήσει. οὐκοῦν ἀμήχανος αὐτῆι πάλιν ἔσται ἡ πρὸς τὸ κρεῖττον ἐπάνοδος. ἀλλὰ μὴν ἐκ θάμνου ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον τὴν ψυχὴν ἐπανάγουσιν. οὐκοῦν
L V 657 προτιμοτέραν τὴν ἐν θάμνωι ζωὴν τῆς ἀσωμάτου διαγωγῆς ἐκ τούτων ἀποδεικνύουσιν. δέδεικται γὰρ ὅτι πρὸς τὸ χεῖρον γινομένη ἡ πρόοδος τῆς ψυχῆς πρὸς τὸ κατώτερον κατὰ τὸ εἰκὸς ὑποβήσεται, ὑποβέβηκε δὲ τὴν ἀναίσθητον φύσιν τὸ ἄψυχον, εἰς ὃ δι' ἀκολουθίας ἡ ἀρχὴ τοῦ δόγματος αὐτῶν τὴν ψυχὴν ἄγει. ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦτο οὐ βούλονται, ἢ τῶι ἀναισθήτωι τὴν ψυχὴν κατακλείουσιν ἢ εἴπερ ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸν ἀνθρώπινον αὐτὴν ἐπανάγοιεν βίον, προτιμότερον, καθὼς εἴρηται, τὸν ξυλώδη βίον τῆς πρώτης ἀποδείξουσι καταστάσεως, εἴπερ ἐκεῖθεν μὲν ἡ πρὸς κακίαν κατάπτωσις γέγονεν, ἐντεῦθεν δὲ ἡ πρὸς ἀρετὴν ἐπάνοδος γίνεται. οὐκοῦν ἀκέφαλός τις καὶ καὶ ἀτελὴς ὁ τοιοῦτος διελέγχεται λόγος ὁ τὰς ψυχὰς ἐφ' ἑαυτῶν πρὸ τῆς ἐν σαρκὶ ζωῆς βιοτεύειν κατασκευάζων καὶ διὰ κακίαν ἐνδεδέσθαι τοῖς σώμασι.

O [= aerv], 1

2 οὐ om. Ov ἑαυτοῦ Or1 αὐτοῦ Oaev Greg. edd. 3 οὕτωσ Ov 3/4 ἢ² — ἀναισθησίας om. Or 6 ἀκολουθίασ Oa προσεχέσ τε O°I Greg. προσεχέστερον Oarv 8 πολιτείασ ἡ ψυχὴ 1 9 ἐμμαθέστεροσ Ov τὸν Oae Greg. τῶν Oav τὸν τῶν OrI ἀιδίων καὶ ἀσωμάτων Oarv1 10 γενομένην 1 11 τῆι om. Oa γενέσθαι 1 Greg. γίνεσθαι O 12 τούτω δὲ Or1 Greg. τούτω Oav καὶ τούτω Oe 12/13 προσεικιωθεῖσαν Ov 13 αὐτὴν] εἰσ αὐτὴν Ov τὲ Oe ὁδεύουσα Oarv 14 γενομένη Or λήξει Oarv 16 ἀτιμότερον Oarv 1 Greg. χεῖρον καὶ ἀτιμότερον Oe 17 αἰσθητικὸν 1 19 εἰ 1 Greg. om. O 21 γὰρ¹ 1 Greg. om. O 25 διόλου om. 1 καθόλου Greg. 26 ἀμήχανον Oe αὐτῆι om. Ov 27 οὐνοῦν 1 28 ἐκ θάμνου Oav ἀποδείκνυσι 1 29 ἡ om. Oe ὁ Ov 31 ἀκολουθίαν Ov 31/32 ἄγει — ψυχὴν om. OrI 32 κατακλείει 1 32/33 οὐνιοῦν 1 34 ἀποδείξωσι Oe 36 ἐφ' ἑαυτῶν Greg. ἐν ἑαυτῶ O ἐν ἑαυταῖς 1

Προδήλου τοίνυν οὔσης τῆς τοῦ πατρὸς διδασκαλίας καὶ ἀποκηρυττούσης τὸ λέγειν προυπάρχειν τὰς ψυχὰς τῶν σωμάτων, ἀκούσωμεν καὶ τοῦ ἐν ἁγίοις Θεοφίλου τοῦ ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἀπὸ τοῦ λόγου τοῦ γραφέντος πρός τινας μοναχοὺς τὰ Ὠριγένους φρονοῦντας λέγοντος τάδε

Οὐκοῦν ἀναθεματίζοντες τὸν Ὠριγένην καὶ τοὺς ἄλλους αἱρετικούς, ὥσπερ ἡμεῖς καὶ ὁ τῆς Ῥωμαίων ἁγίας ἐκκλησίας ἐπίσκοπος Ἀναστάσιος ἐκ παλαιοτέρων ἀγωνισμάτων ἔνδοξος στρατηγὸς ἐπισήμου λαοῦ χειροτονηθείς, ὧι καὶ πᾶσα ἡ τῶν μακαρίων κατὰ τὴν Δύσιν ἐπισκόπων ἕπεται σύνοδος, ἀποδεχομένη τῆς τῶν Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας τὴν κατὰ τοῦ ἀσεβοῦς ψῆφον.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τοὺς ἐν τῆι Σκήτει ἁγίους πατέρας διὰ τοὺς ἐγκαλοῦντας τὴν τῶν δογμάτων Ὠριγένους καθαίρεσιν

Ἐτόλμησαν τινὲς εἰπεῖν διδάσκαλον εἶναι τῆς ἐκκλησίας Ὠριγένην. ἆρα πρέπον τῶν τοιούτων ἀνέχεσθαι; εἰ διδάσκαλός ἐστι τῆς ἐκκλησίας Ὠριγένης, μεγαλοφρονοῦσιν Ἀρειανοί τε καὶ Εὐνομιανοὶ καὶ Ἕλληνες, οἱ μὲν εἰς τὸν υἱὸν καὶ εἰς τὸ πνεῦμα βλασφημοῦντες, οἱ δὲ μετὰ τοῦ δυσσεβεῖν ὁμοίως αὐτοῖς καὶ τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν χλευάζοντες.

Σαφὲς τοίνυν ἐκ τῶν εἰρημένων γεγένηται ὅτιπερ ὁ τοῖς ἁγίοις πατράσιν ἀκολουθῶν οὐκ ἀμφιβάλλει ὡς οἱ τὰ Ὠριγένους φρονοῦντες τῆι Ἑλληνικῆι πλάνηι καὶ Ἀρειανικῆι ἀκολουθοῦσι μανίαι.

Λέγει δὲ καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Κύριλλος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τοὺς ἐν Φουᾶι μοναχοὺς κατὰ τῶν λεγόντων μὴ εἶναι ἀνάστασιν τῶν σωμάτων τάδε

Φασὶ τοίνυν τῶν ἐν ὑμῖν τινὰς ἀρνεῖσθαι τῶν ἀνθρωπίνων σωμάτων τὴν ἀνάστασιν, ὅπερ ἐστὶ μέρος τῆς ὁμολογίας ἡμῶν ἧς ποιούμεθα προσιόντες τῶι σωτηρίωι βαπτίσματι. ὁμολογοῦντες γὰρ τὴν πίστιν προσεπάγομεν ὅτι πιστεύομεν καὶ τῆς σαρκὸς ἀνάστασιν. εἰ δ' ἀναιροῦμεν τοῦτο καὶ οὐ πιστεύομεν ὅτι Χριστὸς ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, ἵνα ἡμᾶς ἑαυτῶι συναναστήσηι, χωλεύουσαν ἔχομεν τὴν πίστιν καὶ τὴν βασιλικὴν ἀφέντες ὁδὸν βαδίζομεν τὴν διεστραμμένην. ἔστι δὲ ἡ τοιαύτη κακοδοξία τῆς Ὠριγένους φρενοβλαβείας, ὃν καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν ὡς διαστρέφοντα τὴν ἀλήθειαν ἀπεκήρυξαν καὶ ἀνεθεμάτισαν. οὐ γὰρ ἐφρόνησεν ὡς Χριστιανός, ἀλλὰ ταῖς Ἑλλήνων ἀκολουθήσας φλυαρίαις πεπλάνηται. ἡ δὲ ἀρχὴ τοῦ νοσήματος ἐντεῦθεν αὐτῶι συμβέβηκε. φησὶ γὰρ ὅτι προυπάρχουσιν αἱ ψυχαὶ τῶν σωμάτων καὶ ἀπὸ ἁγιασμοῦ παρηνέχθησαν εἰς ἐπιθυμίας πονηρὰς καὶ ἀπέστησαν θεοῦ καὶ ταύτης ἕνεκα τῆς αἰτίας κατεδίκασεν αὐτὰς καὶ ἐσωμάτωσεν, καὶ εἰσὶν ὡς ἐν δεσμωτηρίωι ἐν σαρκί. ἡ δὲ ἐκκλησία ταῖς θεοπνεύστοις ἑπομένη γραφαῖς οὐκ οἶδε τῶν σωμάτων προυπάρχουσαν τὴν ψυχήν, PG 969 L V 660

O [= aerv], I

2 ἐν ἁγίοις om. I 2/3 τοῦ — ἀλεξανδρείας θεοφίλου I 5 ἀναθεματίζετε I 6 τε καὶ O^{e} ἁγίας om. I 7 ἡ I om. O 10 τοῦ αὐτοῦ O θεοφίλου ἀλεξανδρείας I ἐκ τῆς om. O^{r} τῆι om. O^{e} πατέρας I om. O 14 τε om. O^{e} εἰς² om. O^{r} 15 τοῦ O^{erI} τὸ O^{av} 21 πρὸς τοὺς om. O^{r} ἐν φουᾶ O^{a} corr., O^{erI} ἐφουᾶ O^{av} τῶν om. O^{aev} ταῦτα O^{avI} 22 τινὰς I τινὲς O 24 τῆς I εἰς O 25 τοῦτο om. O^{e} ὁ χ̄ς̄ O^{rI} 26 ἑαυτῶ συναναστήση O^{rI} ἑαυτῶ ἀναστήση O^{av} ἀναστήση σὺν ἑαυτῶ O^{e} τὴν πίστιν ἔχομεν O^{av} 31 ἀπὸ ἁγιασμοῦ O^{e} ἁγιασμῶ O^{av} ἁγνισμῶ O^{r} κἀκ τοῦ ἁγιασμοῦ I 33 ὡς om. I ἐν² O^{erI} τῆ O^{av} ante ἡ δὲ habent τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τοὺς ἐν φουᾶ μοναχούς [τῆς πρὸς — μοναχούς ἐπιστολῆς O^{e}] O

ἀλλ' οὐδὲ προαμαρτήσασαν πρὸ αὐτῶν. πῶς γὰρ ἡ μὴ ὑφεστῶσα καὶ ἁμαρτεῖν ἠδύνατο; φαμὲν δὲ ὅτι ἔπλασε μὲν ὁ τῶν ὅλων δημιουργὸς τὸ σῶμα ἐκ γῆς, ἐψύχωσε δὲ αὐτὸ ψυχῇ νοερᾷ. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ τοῦ ἀνθρώπου κατασκευή.

Καὶ μεθ' ἕτερα· ὅτι οὐκ ἐκ προγενεστέρων, ὥσ φασιν, ἁμαρτημάτων καταδεδίκασται ἡ τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴ καὶ εἰς τοῦτον κατεπέμφθη τὸν κόσμον, πιστώσεται γράφων καὶ
2 Cor. 5, 10 ὁ πάνσοφος Παῦλος· τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς δεῖ φανερωθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ ἔπραξεν εἴτε ἀγαθὸν εἴτε φαῦλον. διὰ τί γὰρ μόνα τὰ διὰ τοῦ σώματος φανερωθήσεσθαί φησι καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον καὶ τὰ πρὸ τοῦ σώματος, εἴπερ ἤδει προοῦσαν καὶ προαμαρτήσασαν τὴν ψυχήν; εἰ δὲ ἐπὶ μόνοις κρινόμεθα τοῖς διὰ τοῦ σώματος, οὐκ ἔχομεν δῆλον ὅτι προγενεστέραν τοῦ σώματος ἁμαρτίαν. οὐ γὰρ ὑφέστηκεν ὅλως ἡ τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴ πρὸ αὐτοῦ. πληροφορεῖ δὲ πρὸς τοῦτο ἡμᾶς καὶ ἡ τοῦ νομικοῦ γράμματος δύναμις. εἰ γάρ, ὥς φησιν ὁ πεπλανημένος Ὠριγένης, ἐκ τῶν προγενεστέρων ἁμαρτιῶν λόγωι κολάσεως ἤτοι τιμωρίας ἐδέξατο τὸ σῶμα ἡ ψυχή, διὰ ποίαν αἰτίαν ἠπείλησε θάνατον τοῖς ἁμαρτάνουσιν; ἔδει γὰρ μᾶλλον τοὺς δικαίους ἀποθνήισκειν, ἵνα ἀπαλλάττωνται τῶν δεσμῶν καὶ τῆς τιμωρίας, ζῆν δὲ τοὺς ἁλιτηρίους, ἵνα κολάζωνται μὴ ἀπαλλασσόμενοι τῶν δεσμῶν.

Ἐκ τῆς ἐκτεθείσης ὑπὸ τῶν κατ' Αἴγυπτον καὶ Ἀλεξάνδρειαν ἐπισκόπων συνοδικῆς ἐπιστολῆς κατὰ τῶν Ὠριγένους δογμάτων

Οὗτος τοίνυν ὁ προκείμενος Ὠριγένης καθάπερ τὸ τῆς ἐρημώσεως βδέλυγμα ἐν μέσωι τῆς ἀληθοῦς ἐκκλησίας γεγένηται καὶ πρεσβύτερος χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῆς κανονικῆς τε καὶ μιᾶς χειρὸς ἀληθινῆς εἶχε τὸ ἀξίωμα τοῦ πρεσβυτέρου ψιλόν τε καὶ μόνον καθάπερ καὶ τὸ τῆς ἀποστολῆς εἶχεν ὁ κλέπτης καὶ προδότης Ἰούδας. ἀρξαμένου γὰρ αὐτοῦ βλασφήμους ὁμιλίας ὁμιλεῖν ὁ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ μακαρίτης Ἡρακλᾶς ἐπίσκοπος ὡς ἀροτὴρ καὶ ἀμπελουργὸς φιλαλήθης τοῦ τῆς ἐκκλησίας χωρίου τυγχάνων ἐκ μέσου τοῦ καλοῦ σίτου τοῦτον ἐξέτιλεν ὡς τοῦ πονηροῦ ζιζανίου ὄντα ἀληθῶς.

Καὶ μετ' ὀλίγα· ἐκπεσὼν οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν γῆν οὐρανόθεν ὡς ἀστραπή, καθάπερ ὁ τούτου πατὴρ ὁ διάβολος, θυμοῦ πνέων πολλοῦ καὶ δεινοῦ κατὰ τῆς ἀληθείας ἐπὶ τὴν καλουμένην Παλαιστίνην χώραν ἔπλευσε καὶ καθίσας ἐν τῆι Καισαρέων μητροπόλει κἀκεῖσε τὸ πρόσωπον ἀποκαλύψας ὅλον ἐξ ὅλου τοῦ καλύμματος, καθάπερ ὁ
PG 971 ἰχθὺς ἡ σηπία παρά τισι καλουμένη, ὅσπερ αὐτῶι καθ' ἡδονὴν ἐτύγχανε, σκοτεινόν τε καὶ μέλανα ἰὸν ἐξεμέσας ἐγγράφως ἀπετυπώσατο καὶ καθάπερ Ἰουδαικὸς κάπηλος προσχήματι ἀγαθοῦ πικρῶι γλυκὺ κατέμιξε. τί γὰρ ὁ κακομήχανος καὶ μανιώδης λέγει; ἦν, φησί, πρὸ σώματος ἡ ψυχὴ ἐν οὐρανοῖς προοῦσα, κἀκεῖσε, φησίν, ἁμαρτήσασαν ἐν φυλακῆι κατήγγισε, τουτέστιν ἐν τῶι σώματι κατέπεμψεν, εἰς καθαρισμόν,

---

O [= aerv]

1 ἡ Oerl εἰ Oav ἐφεστῶσα Ov καὶ om. Oe ἁμαρτάνειν Oa 2 αὐτῶ Oa 5 καὶ² om. I 8 ἀγαθὰ Oe φαῦλα Oe 8/9 φανερωθήσεται Oav 9 τοῦ om. Oav ἤιδει] εἴδη Or 13 ὡς om. Oav 14 ἁμαρτημάτων Oe 16/17 ἁλιτροὺσ I ἁλλοτρίουσ Or 17 κολάζονται Ov ἀπαλλαττόμενοι Oaev 18 τοῦ αὐτοῦ extra textum in mg. superiore Oe ὑπὸ τῶν I τῶν Oaev om. Or 19 θαυμάτων Ov 20 ἐρημίασ βδέλλυγμα Oe 24 ὁμιλεῖν ὁμιλίασ Oav ἐκείνου Oav ἡρακλᾶσ ἐπίσκοπος I ἡρακλᾶσ ὁ ἐπίσκοποσ Oarv ἐπίσκοποσ ἡρακλᾶσ Oe 26 ἐξέτιλλεν Oav, corr. Oa 28 ὁ² om. Oav πνέων Orl τοῦ τε Oae τούτου Ov 29 παλαιστήνην Oev παλαιστείνην Ov corr. ἔπλευσε πνεύσασ Oe καθήσασ Oe ἐν τῆι] ἐν τῆ κατὰ Or 30 κἀκεῖθεν Or προσωπεῖου Orl 31 δσπερ I ὥσπερ Or ὅπερ Oaev αὐτῶ I αὐτοῦ O 31/32 σκοτεινός τε καὶ μέλας I 32 μέλαν Oaev βίου ἰὸν Oarv ἰὸς I ἐξεμέσασ I ἐξεμέσας ἐκεῖσε O 33 γλυκεῖ Oa

φησί, καὶ σωφρονισμὸν τῶν ἐν οὐρανοῖς αὐτῇ γεγενημένων ἁμαρτιῶν. πρῶτον ἔνθεν εὐθὺς ὁ ἀσεβέστατος μυθολογεῖ καὶ μάχεσθαι τῇ ἀληθείαι θέλει.

Καὶ μετ' ὀλίγα· εἰ δὲ προῆν ἡ ψυχὴ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ προημάρτηκεν ἐκεῖσε, L V 661
καθὼς Ὠριγένης ὁ μανιώδης καὶ θεομάχος ἔφησεν, ἔδει μὴ λέγειν τὸν ἁγιώτατον προ-
φήτην καὶ πλάσσων πνεῦμα ἀνθρώπου ἐν αὐτῶι, ἀλλὰ μᾶλλον καταγγίζων Zach. 12, 1
πνεῦμα ἀνθρώπου ἐν αὐτῶι ἢ τάχα καταπέμπων. νῦν δὲ μὴ τοῦτο λέγων, ἀλλὰ 6
πλάσσων ἐν αὐτῶι δείκνυσι τοῦτον λύκον ὄντα βαρύτατον ἐνδεδυμένον ἔξωθεν πρὸς
ἀπάτην ἀπωλείας τὰ κώιδια. ὡς οὐρανόθεν γὰρ ὁ ἐπίληπτος καὶ τὰ ἐκεῖσε δια-
τετυπωμένα ἐπιστάμενος προφανῶς οὐ μόνον προοῦσαν, ἀλλὰ καὶ προημαρτηκέναι
τὴν ψυχὴν λέγει. 10

Ἀποδέδεικται τοίνυν διά τε τῆς θείας γραφῆς καὶ τῶν ἁγίων πατέρων ὅτι οὐδὲ
τῇι τῶν Χριστιανῶν ἀληθινῇι πίστει οὐδὲ τῶι ὀρθῶι λόγωι συμβαίνουσιν αἱ τῶν αἱ-
ρετικῶν περὶ προυπάρξεως ψυχῶν φαντασίαι.

Καὶ τοῦτο δὲ πρὸς τοῖς ἄλλοις τὴν Ὠριγένους παρίστησιν ἄνοιαν, τὸ λέγειν τὸν
οὐρανὸν καὶ τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας καὶ τὰ ὕδατα τὰ ἐπάνω τῶν 15
οὐρανῶν ἔμψυχα καὶ λογικάς τινας εἶναι δυνάμεις. ταῦτα δὲ σαφῶς ἀπαγορεύει
καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Βασίλειος ἐν τῶι τρίτωι λόγωι τοῦ ὑπομνήματος τῆς ἑξαημέρου λέγων
κατὰ τῶν Ὠριγένους δογμάτων οὕτως

Ἡμῖν δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἐστί τις λόγος περὶ τῶν διακριθέντων ὑδά- PG 29, 73
των, οἳ προφάσει ἀναγωγῆς καὶ νοημάτων δῆθεν ὑφηλοτέρων εἰς ἀλληγορίαν κατέφυγον 20
δυνάμεις λέγοντες πνευματικὰς καὶ ἀσωμάτους τροπικῶς ἐκ τῶν ὑδάτων σημαίνεσθαι καὶ
ἄνω μὲν ἐπὶ τοῦ στερεώματος μεμενηκέναι τὰς κρείττους, κάτω δὲ τοῖς περιγείοις καὶ ὑλι-
κοῖς τόποις προσαπομεῖναι τὰς πονηράς. διὰ τοῦτο δέ φασι καὶ τὰ ἐπάνω τῶν οὐρα-
νῶν ὕδατα αἰνεῖν τὸν κύριον, τουτέστι τὰς ἀγαθὰς δυνάμεις ἀξίας οὔσας διὰ καθαρότητα
τοῦ ἡγεμονικοῦ τὸν πρέποντα αἶνον ἀποδιδόναι τῶι κτίσαντι· τὰ δὲ ὑποκάτω τῶν 25
οὐρανῶν ὕδατα τὰ πνευματικὰ εἶναι τῆς πονηρίας ἀπὸ τοῦ κατὰ φύσιν ὕψους εἰς τὸ τῆς Eph. 6, 12
κακίας βάθος καταπεσόντα, ἅπερ ὡς ταραχώδη ὄντα καὶ στασιαστικὰ καὶ τοῖς θορύβοις
τῶν παθῶν κυμαινόμενα θαλάσσας ὠνομάσθαι διὰ τὸ εὐμετάβλητον καὶ ἄστατον τῶν
κατὰ προαίρεσιν κινημάτων. τοὺς δὲ τοιούτους λόγους ὡς ὀνειράτων συγκρίσεις καὶ
γραώδεις μύθους ἀποπεμψάμενοι τὸ ὕδωρ ὕδωρ νοήσωμεν καὶ τὴν διάκρισιν τὴν ὑπὸ τοῦ 30
στερεώματος κατὰ τὴν ἀποδοθεῖσαν αἰτίαν δεξώμεθα, κἂν εἰς δοξολογίαν ποτὲ τοῦ κοινοῦ
τῶν ὅλων δεσπότου τὰ ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν παραλαμβάνηται ὕδατα, οὐ λογικὴν αὐτὰ
φύσιν παρὰ τοῦτο τιθέμεθα. οὔτε γὰρ οἱ οὐρανοὶ ἔμψυχοι, ἐπειδὴ διηγοῦνται Ps. 18, 2
δόξαν θεοῦ οὐδὲ τὸ στερέωμα ζῶιον αἰσθητικόν, ἐπειδὴ ἀναγγέλλει ποίησιν τῶν 35
χειρῶν αὐτοῦ.

---

14. 15 cf. anath. ζ

O [= acrv], I

1 φησί om. I ἁμαρτημάτων Or 2 εὐθὺς om. Oa 3 τοῖς om. I προημάρτησεν I
5/6 ἀλλὰ - - αὐτῶι om. Ov 7 τοῦτον] τὸν Oe 8/9 ἐκεῖθεν τετυπωμένα Or 9 προεπιστάμενος
φανερῶς Or, corr. Or προημαρτηκυῖαν I 12 τοῦ ὀρθοῦ λόγου Or ὀρθῶι om. Oa
13 ὑπάρξεως Or ψυχῶν om. Oa 15 τὴν σελήνην καὶ τὸν ἥλιον Oc 16 ἐμψύχους I
22 ἄνω μὲν O ἄνωθεν I 26 τὰ IBas. om. O πνεύματα Oav 28 ὠνομάσθαι IBas. ὀνομά-
ζεσθαι Oer χρὴ ὀνομάζεσθαι Oav καὶ ἄστατον om. I 29 δὴ I συγκρίσεις IBas. συγχύσεις O
32 αὐτὰ] κατα Ov 35 αἰσθητικὸν OeIBas. αἰσθητὸν Oarv

Δεῖ δὴ προσέχειν τοὺς ἀκροατὰς ὅτι τῶι εἰπεῖν τὸν πατέρα 'πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἐστί τις ἡμῖν λόγος' περὶ 'Ωριγένους διαλέγεται τῆς τοῦ θεοῦ χάριτος καὶ τῆς
PG 973 ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἀπελαθέντος καὶ τῶν ὁμοφρόνων ἐκείνωι· οὐ γὰρ εἶπε· πρὸς τοὺς ἐν τῆι ἐκκλησίαι, ἀλλά 'πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἡμῖν ἐστί τις λόγος'. καὶ διὰ μὲν τοῦ εἰπεῖν ἡμῖν τοὺς τῆς ἐκκλησίας ἐδήλωσε, διὰ δὲ τοῦ ἀπό τοὺς ταύτης ἀποπεσόντας ἐσήμανεν.

Ἓν δὲ καὶ μόνον τῶι δυσσεβεῖ 'Ωριγένει σπούδασμα γέγονε τὸ τὴν Ἑλληνικὴν
L V 624 πλάνην κρατῦναι καὶ ταῖς τῶν σαθροτέρων ψυχαῖς ζιζάνια ἐγκατασπεῖραι. δι' ὃ κἀκεῖνο τὸ γέλωτος μὲν ἄξιον, παρ' αὐτοῦ δὲ ὅμως εἰρημένον περὶ τῆς τῶν ἀνθρώπων ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως προσθεῖναι συνείδομεν. λέγει γὰρ ὅτι ἐν τῆι ἀναστάσει σφαιροειδῆ ἐγείρονται τὰ σώματα τῶν ἀνθρώπων. ὢ τῆς ἀνοίας καὶ ἀμαθίας τοῦ φρενοβλαβοῦς τούτου καὶ τῶν Ἑλληνικῶν δογμάτων ἐξηγητοῦ. ὅστις τυφλώττων τὴν διάνοιαν καὶ τῆι τῶν Χριστιανῶν πίστει μύθους ἐπιμεῖξαι σπουδάσας αὐτὴν τὴν τῶν Χριστιανῶν ἐλπίδα τε καὶ σωτηρίαν, τουτέστι τὴν ἐπηγγελμένην ἡμῖν ἀνάστασιν, ἐσπούδασεν ἐνυβρίσαι μηδὲ τὴν τοῦ κυρίου ἀνάστασιν ἐντρεπόμενος. ἐγερθεὶς γὰρ ὁ κύριος
Cor. 15, 20 ἐκ νεκρῶν καὶ ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων γενόμενος τοῖς μαθηταῖς ὤφθη καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς καὶ τὰς διατρήσεις τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν καὶ τὴν πληγὴν τῆς πλευρᾶς καὶ ἔφαγε μετὰ τὴν ἀνάστασιν, οὐχ ὡς τροφῆς δεόμενος, ἀλλ' ἵνα τῶι τρόπωι τούτωι τὴν τοῦ ἀναστάντος σώματος φύσιν πιστώσηται. ἀμέλει τοι καὶ ἀναλαμβανομένου τοῦ κυρίου
Act. 1, 11 ὁ ἄγγελος πρὸς τοὺς μαθητὰς ἔλεγεν· οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν. εἰ δὲ καθὼς 'Ωριγένης μαίνεται, σφαιροειδὲς ἦν τὸ σῶμα τοῦ κυρίου, πῶς εἶχε δεῖξαι τὰς τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν διατρήσεις ἢ τὴν πληγὴν τῆς πλευρᾶς; ἢ πῶς φαγεῖν ἠδύνατο ἢ ὅλως ὑπὸ τῶν μαθητῶν γνωρισθῆναι; πῶς δὲ καὶ
Mt. 27, 53 τὰ τῶν ἁγίων σώματα μετὰ τὴν τοῦ κυρίου ἀνάστασιν ἐγερθέντα καὶ ὀφθέντα ἐν τῆι ἁγίαι πόλει δυνατὸν ἦν παρὰ τῶν ἄλλων γνωρισθῆναι, εἴπερ ἐν ἄλλωι σχήματι ἦν παρ' ὅπερ ἐτύγχανεν ἐν τῆι ζωῆι; ἐν τῆι πέτραι τοίνυν τῆς πίστεως οὐκ ἐστηριγμένος ἀλλὰ τοιαύτας καὶ τούτων πολλῶι χείρους βλασφημίας ὁ δυσσεβὴς 'Ωριγένης ἐκθέμενος εἰκότως ἐν τῶι καιρῶι τοῦ μαρτυρίου τὸν μὲν Χριστὸν ἀπηρνήσατο, τῆι δὲ παρ' αὐτοῦ εἰσαγομένηι Ἑλληνικῆι πολυθείαι προσεκύνησε. καὶ τοῦτο δὲ κατὰ θεοῦ γέγονε πρόνοιαν, ἵνα μὴ ἀντὶ μάρτυρος ἐν τῆι ἐκκλησίαι δεχθῆι καὶ ἐντεῦθεν τῆι ποίμνηι τοῦ Χριστοῦ βλάβη προσγένηται. εἰ γάρ τινές εἰσι καὶ νῦν ὁμολογοῦντες μὲν τὸ ἐκείνου πτῶμα, ἀντιποιούμενοι δὲ τῶν αὐτοῦ, πῶς οὐκ ἔμελλον τὰ αὐτοῦ ὡς μάρτυρος καὶ πατρὸς ἐκδικεῖν, εἴπερ συνέβη αὐτὸν μὴ προσκυνήσαντα τοῖς εἰδώλοις τελειωθῆναι; οὐδεὶς γὰρ τῆς ἀληθείας ἀντεχόμενος ἐκπίπτει θεοῦ ἢ ἐγκακαλιμπάνεται ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὸ εἰρη-
Sir. 2, 10 μένον τῆι θείαι γραφῆι· ἐμβλέψατε εἰς ἀρχαίας γενεὰς καὶ ἴδετε· τίς ἐπίστευσε τῶι κυρίωι καὶ ἐγκατελείφθη; ἢ τίς ἤλπισεν εἰς αὐτὸν καὶ ὑπερεῖδεν αὐτόν; 'Ωριγένης δὲ ὁ δυσσεβὴς τὰς ἑαυτοῦ βλασφημίας οὐ μέχρις ἑαυτοῦ ἔστησεν, ἀλλὰ διὰ

10. 11 cf. anath. ε

30 ἐντεῦθεν γνῶτε δι' ἣν αἰτίαν 'Ωριγένης παρεχωρήθη ὑπὸ θεοῦ ἀρνήσασθαι αὐτόν Or in mg.

O [= aerv], I

1 δὴ I δὲ O τῶ I τὸ O 3 ἁγίας om. OrI ἐκείνων Ov 5 ἀπὸ OavI ἀπὸ τοῦ Or εἰπεῖν ἀπὸ Oe αὐτῆσ Or τῆσ ἐκκλησίασ I 6 ἐδήλωσεν. superscr. γρ ἐσήμανεν Or 7 δὴ I 10 προθεῖναι Oarv 12 καὶ om. I 13 ἐπιμίξαι Oaerl τῶν om. Oe 14 τε om. Or 14/15 ἐσπούδασεν — ἀνάστασιν om. I 20 ἡμῶν Ov 23 τοῦ om. Or 25 ἐγερθέντα ἀνάστασιν Oav 26 παρὰ — ἦν om. I 27/28 οὐκ ἐστηριγμένοσ OavI ἐστηριγμένοσ οὐδαμῶσ Oe 32 προσγένηται OaI προσγίνηται Oev προσγίνεται Or 37 ἐγκατελείφθη OaerI κατησχύνθη Ov

τῶν ἰδίων συγγραμμάτων καὶ εἰς πολλοὺς ἑτέρους τὴν οἰκείαν πλάνην παρέπεμψεν, ὥστε πάνυ ἐπ' αὐτῶι ἁρμοδίαν εἶναι τὴν τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου φωνὴν λέγουσαν ὅτι τινῶν μὲν αἱ ἁμαρτίαι πρόδηλοί εἰσι προάγουσαι εἰς κρίσιν, τισὶ δὲ 1 Tim. 5, 24
καὶ ἐπακολουθοῦσιν. ἡ γὰρ διαδοχὴ τῆς πλάνης αὐτοῦ ἐν ταῖς τῶν σαθροτέρων PG 975
ἕρπουσα ψυχαῖς δίδωσιν ἀκολουθεῖν αὐτῶι τὰς ἐξ ἀρχῆς ὑπ' αὐτοῦ γενομένας ἁμαρτίας.
ὡς γὰρ οὐκ ἐξαρκούσης τοῖς τὰ 'Ωριγένους δοξάζουσι τῆς περὶ προυπάρξεως τῶν ψυχῶν
ἀσεβείας καὶ τῶν ἄλλων αὐτοῦ ματαιολογιῶν καὶ τῶν περὶ τῆς ἁγίας τριάδος βλασφη-
μιῶν, καὶ τοῦτο τῆι οἰκείαι προστιθέασι πλάνηι ἐκ τῶν ἐκείνου διεστραμμένων ὁδηγούμενοι
λόγων τὸ λέγειν ὅτι πάντων ἀσεβῶν ἀνθρώπων καὶ πρός γε δαιμόνων ἡ κόλασις πέρας L V 065
ἔχει καὶ ἀποκατασταθήσονται ἀσεβεῖς τε καὶ δαίμονες εἰς τὴν προτέραν αὐτῶν τάξιν.
ταῦτα δὲ λέγοντες ῥαθύμους μὲν ποιοῦσι τοὺς ἀνθρώπους περὶ τὸ πληροῦν τὰς ἐντολὰς
τοῦ θεοῦ, τῆς στενῆς καὶ τεθλιμμένης ὁδοῦ ἀποτρέποντες καὶ πρὸς τὴν πλατεῖαν καὶ εὐρύ-
χωρον ἀποπλανῶντες· ἐναντιοῦνται δὲ καθάπαξ καὶ τοῖς παρὰ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σω-
τῆρος ἡμῶν 'Ιησοῦ Χριστοῦ λεγομένοις. αὐτὸς γὰρ ἐν τῶι ἁγίωι εὐαγγελίωι διδάσκει
ὡς οἱ μὲν ἀσεβεῖς ἀπελεύσονται εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν Mt. 25, 46
αἰώνιον. καὶ πάλιν λέγει τοῖς μὲν ἐκ δεξιῶν· δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός Mt. 25, 34
μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς
κόσμου· τοῖς δὲ ἐξ εὐωνύμων· πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ ibid. 41
τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῶι διαβόλωι καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ.
φανερῶς οὖν τοῦ κυρίου διὰ τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου ἀτελεύτητον τήν τε κόλασιν τήν τε
βασιλείαν ἐπαγγελλομένου πρόδηλοι καθεστᾶσιν οὗτοι τοὺς 'Ωριγένους μύθους προτι-
μῶντες τῶν τοῦ κυρίου ἀποφάσεων. ὅπουγε κἀκεῖθεν αὐτῶν ἡ ἄνοια διελέγχεται.
εἰ γάρ τις κατὰ τοὺς ἐκείνου λήρους ὑπόθοιτο πέρας ἔχειν τὴν κόλασιν, ἀνάγκη τὸν τοι-
οῦτον καὶ τῆι ἐπηγγελμένηι τοῖς δικαίοις αἰωνίαι ζωῆι τέλος ἐπιθεῖναι· ἐξ ἴσης γὰρ ἐπ'
ἀμφοτέρων τὸ αἰώνιον κεῖται. καὶ εἴπερ πέρας ἔχει κόλασίς τε καὶ ἀπόλαυσις, διὰ τί ἡ
ἐνανθρώπησις τοῦ κυρίου ἡμῶν 'Ιησοῦ Χριστοῦ; διὰ τί δὲ καὶ ἡ σταύρωσις καὶ ὁ θάνατος
καὶ ἡ ταφὴ καὶ ἡ ἀνάστασις τοῦ κυρίου; ποῖον δὲ ὄφελος τοῖς τὸν καλὸν ἀγῶνα ἀγωνισα-
μένοις καὶ ὑπὲρ Χριστοῦ μαρτυρήσασιν, εἰ μέλλοιεν δαίμονές τε καὶ ἀσεβεῖς τὴν αὐτὴν τοῖς
ἁγίοις τάξιν διὰ τῆς ἀποκαταστάσεως λαμβάνειν; ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐπὶ τὰς ἐκείνων τρα-
πείη κεφαλὰς τῶν ταῦτα μυθολογούντων· οἱ γὰρ τοῦ Χριστοῦ λόγοι διαμενοῦσιν ἀσάλευ-
τοι ἐν ταῖς τῶν πιστῶν ψυχαῖς καὶ ἐν αὐτῆι τῆι τῶν πραγμάτων ἀληθείαι. οἱ δὲ τὴν
'Ωριγένους ἐκδικοῦντες κακοδοξίαν φεύγοντες τοὺς περὶ τούτων ἀρραγεῖς ἐλέγχους καὶ
συγκρύπτειν τὴν ἑαυτῶν πλάνην βουλόμενοι τινὰς ῥήσεις ἐκ τῶν ἁγίων πατέρων κακῶς
ἐκλαμβάνοντες καὶ πρὸς τὸν ἴδιον νοῦν παρερμηνεύοντες τῆι οἰκείαι προσαρμόζουσι νόσωι,
ὅπερ ποιοῦσι καὶ ἐπὶ τῶν θείων γραφῶν. ἡμεῖς δὲ ἐξ αὐτῶν τῶν ἁγίων πατέρων ἀπο-
δείξομεν ματαίους εἶναι καὶ τοὺς τοιούτους αὐτῶν λόγους. λέγει τοίνυν ὁ ἐν ἁγίοις
Γρηγόριος ὁ θεολόγος ἐν τῶι ἀπολογητικῶι λόγωι τάδε

ἡμῖν δὲ οἷς τὸ κινδυνευόμενόν ἐστι σωτηρία ψυχῆς τῆς μακαρίας τε καὶ ἀθανάτου PG 35, 437
καὶ ἀθάνατα κολασθησομένης ἢ ἐπαινεθησομένης διὰ κακίαν ἢ ἀρετήν, πόσον χρὴ δοκεῖν
εἶναι τὸν ἀγῶνα καὶ ὅσης δεῖν τῆς ἐπιστήμης;

9—10 cf. anath. θ̄

O [= aerv], I

2 ἀποστόλου om. OrI 8 προτιθέασι Ov 12 αὐτοὺσ ἀποτρέποντεσ ὁδοῦ Oe 13 παρὰ om. Oe 17 καὶ κληρονομήσατε Oe 20 τε1 om. Oe τήν τε Oarv] καὶ τὴν Oe 21 καεστᾶσιν OrI καθιστᾶσιν Ov καθεστήκασιν Oae τοὺσ — μύθουσ Oarv] τὰ — ληρήματα Oe 23 τι Ov ἐκείνων Oav ὑπόθητο Ov 24 αἰωνίω Or 30 κῦ̄ I 37 θεολόγος γρηγόριος Oe λόγωι om. OrI 40 ἐπιστήμησ Oarv I Greg. σπουδῆσ Oe

Καὶ ὁ αὐτὸς αὖθις ἐν τῶι εἰς τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης λόγωι τάδε φησί

PG 35, 945 Τίς ψευδὴς ἀπολογία, ποία πιθανότης ἔντεχνος, τίς ἐπίνοια κατὰ τῆς ἀληθείας παραλογιεῖται τὸ δικαστήριον καὶ κλέψει τὴν ὀρθὴν κρίσιν τοῖς πᾶσι πάντα ἐν ζυγῶι τιθεῖσαν
PG 977 καὶ πρᾶξιν καὶ λόγον καὶ διανόημα καὶ ἀντισηκοῦσαν τοῖς πονηροῖς τὰ βελτίονα, ἵνα τὸ ῥέπον νικήσηι καὶ μετὰ τοῦ πλείονος ἡ ψῆφος γένηται, μεθ' ἣν οὐκ ἔφεσις, οὐ κριτὴς ὑψηλότερος, οὐκ ἀπολογία δι' ἔργων δευτέρων, οὐκ ἔλαιον παρὰ τῶν φρονίμων παρθένων ἢ τῶν πωλούντων ταῖς ἐκλειπούσαις λαμπάσιν, οὐ μεταμέλεια πλουσίου φλογὶ τηκομένου καὶ τοῖς οἰκείοις ἐπιζητοῦντος διόρθωσιν, οὐ προθεσμία μεταποιήσεως, ἀλλὰ καὶ μόνιμον
L V 688 καὶ τελευταῖον καὶ φοβερὸν τὸ κριτήριον καὶ δίκαιον πλέον ἢ ὅσον ἐπίφοβον, μᾶλλον δὲ διὰ
Dan. 7, 9. 10 τοῦτο καὶ φοβερώτερον, ὅτι δίκαιον, ἡνίκα θρόνοι τίθενται καὶ παλαιὸς ἡμερῶν προκαθέζεται καὶ βίβλοι ἀνοίγονται καὶ ποταμὸς πυρὸς ἕλκεται καὶ τὸ φῶς ἔμπροσθεν καὶ τὸ σκότος ἡτοιμασμένον καὶ πορεύονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῶι νῦν κρυπτομένης καὶ ὕστερον αὐτῶι συμφανερουμένης, οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως, ἣν ἤδη παρὰ τοῦ κρίναντος αὐτοὺς λόγου οἱ μὴ πιστεύοντες κατεκρίθησαν. καὶ τοὺς μὲν τὸ ἄφραστον φῶς διαδέχεται καὶ ἡ τῆς ἁγίας καὶ βασιλικῆς θεωρία τριάδος ἐλλαμπούσης τρανότερόν τε καὶ καθαρώτερον καὶ ὅλης ὅλωι νοὶ μιγνυμένης, ἣν δὴ καὶ μόνην βασιλείαν οὐρανῶν ἐγὼ τίθεμαι· τοῖς δὲ μετὰ τῶν ἄλλων βάσανος, μᾶλλον δὲ πρὸ τῶν ἄλλων τὸ ἀπερρίφθαι θεοῦ καὶ ἡ ἐν τῶι συνειδότι αἰσχύνη πέρας οὐκ ἔχουσα.

Βασιλείου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας ἐκ τοῦ ἀσκητικοῦ αὐτοῦ βιβλίου

PG 31, 1264 ἐρώτησις· Εἰ ὅπου μὲν λέγει δαρήσεται πολλάς, ὅπου δὲ ὀλίγας, πῶς λέγουσι
Lc. 12, 47. 48 τινὲς μὴ εἶναι τέλος τῆς κολάσεως τοῖς κολαζομένοις; ἀπόκρισις· Τὰ ἀμφίβολα καὶ ἐπικεκαλυμμένως εἰρῆσθαι δοκοῦντα ἔν τισι τόποις τῆς θεοπνεύστου γραφῆς ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐν
Mt. 25, 46 ἄλλοις ὁμολογουμένων σαφηνίζεται. τοῦ οὖν κυρίου ἀποφηναμένου ὅτι ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον, ποτὲ δὲ
Mt. 25, 41 ἐκπέμποντος εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῶι διαβόλωι καὶ
Mc. 9, 48 τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ καὶ ἄλλοτε ὀνομάζοντος γέενναν πυρὸς καὶ ἐπιφέροντος ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾶι καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται, καὶ ἔτι πάλαι διὰ
Ies. 66, 24 τοῦ προφήτου περί τινων προειρηκότος ὅτι ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτήσει καὶ τὸ πῦρ οὐ σβεσθήσεται, τούτων καὶ τῶν τοιούτων πολλάκις ὑπὸ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς λεγομένων, ἓν καὶ τοῦτο τῆς μεθοδείας τοῦ διαβόλου τὸ τοὺς πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων ὥσπερ ἐπιλαθομένους τῶν τοσούτων καὶ τοιούτων τοῦ κυρίου ἀποφάσεων τέλος κατατολμᾶν κολάσεων τῆς ἁμαρτίας εἰς τὸ μέλλον ἑαυτοῖς ὑπογράφειν. εἰ γὰρ τῆς αἰωνίου κολάσεως ἔσται ποτὲ τέλος, ἔξει πάντως καὶ ἡ αἰώνιος ζωὴ τέλος· εἰ δὲ ἐπὶ τῆς ζωῆς οὐχ οὕτως νοῆσαι τὸ ῥητὸν καταδεχόμεθα, ποῖον ἔχει λόγον τῆι κολάσει τῆι αἰωνίωι

O [= aerv], I

1 ὁ αὐτὸς — φησί I μετ' ὀλίγα O τοῦ θεολόγου O^e in mg. sup. extra textum 7 ταῖς om. O^r μεταμέλειαν O^r 8 καὶ μόνιμον O μόνον I 9 καὶ τελευταῖον καὶ φοβερὸν O^eI Greg. καὶ φοβερὸν καὶ τελευταῖον O^{aerv} 10 φοβερώτατον O^e 13 νῦν om. I 14 πιστεύσαντεσ O^v 15 τούτους O^e 16 θεωρία — ἐλλαμπούσης I Greg. τριάδοσ χάρισ ἐκλαμπούσησ O τρανώτερον O^{av} 17 οὐρανῶν βασιλείαν O^rI τίθεμαι I Greg. τίθημι O 18 ἀπερίφθαι O^{av} 20 τοῦ ἁγίου βασιλείου I ἀσκητικοῦ I κανονικοῦ O 21 πολλὰ — ὀλίγα O^r πῶς om. I 22 μὴ om. I ἀπόκρισις om. O^v 23 τῆς] τοῖσ O^v 25 ποτὲ δὲ om. O^r καὶ I ἐκπέμποντος I ἐκπέμποντοσ ἡμᾶσ O ἐκπέμποντος τινὰς Bas. edd. 32 τοιούτων καὶ τοσούτων O^r 32/33 τέλος — μέλλον O^e τέλος κολάσεως εἰς τὸ μέλλον κατατολμᾶν τῆς ἁμαρτίας Bas. εἰς τὸ μέλλον κατατολμᾶν τὰσ ἁμαρτίασ [ἀνέσεισ I] $O^{arv}I$ ἑαυτοῖς] αὐτῶν O^r περιγράφειν O^a 35 τῆι κολάσει om. O^a, κολάσει post αἰωνίωι superscr. αἰωνία O^r

τέλος διδόναι; ἡ γὰρ τοῦ αἰωνίου προσθήκη ἐφ' ἑκατέρων ἐπ' ἴσης κεῖται· ἀπελεύσονται γάρ φησιν, οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον. Mt. 25, 46

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ προτρεπτικοῦ εἰς τὸ βάπτισμα λόγου

Διὰ πρόσκαιρον ἁμαρτίας ἀπόλαυσιν ἀθάνατα βασανίζομαι· δι' ἡδονὴν σαρκὸς τῶι πυρὶ τῶι αἰωνίωι παραδίδομαι. PG 31, 444 5

Τοῦ ἐν ἁγίοις Ἰωάννου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐκ τοῦ πρὸς Θεόδωρον τὸν μοναχόν 1, 38 Montf. [PG 47, 313]

Ταῦτα ἐννόει δι' ὅλου καὶ τὸν ποταμὸν τοῦ πυρός· ποταμὸς γὰρ πυρὸς εἵλκε πρὸ προσώπου αὐτοῦ. Dan. 7, 10

οὐκ ἔστιν ἐκείνωι παραδοθέντα τῶι πυρὶ προσδοκῆσαι κολάσεως τέλος. ἀλλ' αἱ μὲν ἄτοποι τοῦ βίου ἡδοναὶ τῶν σκιῶν καὶ ὀνειράτων διαφέρουσιν οὐδέν, πρὶν ἢ γὰρ τελεσθῆναι τὰ τῆς ἁμαρτίας σβέννυται τὰ τῆς ἡδονῆς· αἱ δὲ ὑπὲρ τούτων κολάσεις πέρας οὐκ ἔχουσιν. PG 979 11

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ ὑπομνήματος τῆς πρὸς Κορινθίους πρώτης ἐπιστολῆς

Οὐ μικρὸν ἡμῖν τὸ προκείμενον ζήτημα ἐντεῦθεν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν σφόδρα ἀναγκαίων. ἅπαντες ζητοῦσιν ἄνθρωποι εἰ τέλος ἔχει τὸ τῆς γεέννης πῦρ· ὅτι μὲν γὰρ οὐκ ἔχει, ὁ Χριστὸς ἀπεφήνατο λέγων· τὸ πῦρ αὐτῶν οὐ σβεσθήσεται καὶ ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτήσει· καὶ ὁ Παῦλος δὲ δεικνὺς ἀθάνατον τὴν κόλασίν φησιν· οἱ ἁμαρτάνοντες δίκην τίσουσιν ὄλεθρον αἰώνιον. 10, 73 Montf. [PG 61, 75] Mc. 9, 48 17 2 Thess. 1, 9

Τῆς τοίνυν θείας γραφῆς καὶ τῶν ἁγίων πατέρων σαφῶς ἡμᾶς ἐκδιδασκόντων μὴ εἶναι τέλος κολάσεως τῶν ἀσεβῶν καὶ τῶν ὑπ' ἐκείνων θεραπευομένων δαιμόνων, ποίαν ἀποκατάστασιν οἱ τὰ 'Ωριγένους φρονοῦντες φαντάζονται, ἐν ὧι πέρας αἱ τιμωρίαι οὐκ ἔχουσιν; ἡ ἁγία γὰρ τοῦ θεοῦ ἐκκλησία ὥσπερ τοῖς δικαίοις ἀτελεύτητον κηρύσσει τὴν αἰώνιον ζωήν, οὕτω καὶ τοῖς ἀσεβέσιν ἀτελεύτητον κόλασιν παραδίδωσι.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐν τούτοις· ἡμεῖς δὲ ὀλίγα μὲν ἐκ πολλῶν τῆι τε θείαι γραφῆι τοῖς τε ἁγίοις πατράσιν εἰρημένων παραγαγεῖν συνείδομεν πρὸς τὸ ἐλέγξαι τὴν τῶν 'Ωριγενιαστῶν δυσσέβειαν, βουλόμενοι δὲ πᾶν σκάνδαλον τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀπελάσαι πρὸς τὸ μηδένα ῥύπον ἐν αὐτῆι καταλειφθῆναι καὶ ἀκολουθοῦντες ταῖς θείαις γραφαῖς τοῖς τε ἁγίοις πατράσι τοῖς τὸν αὐτὸν 'Ωριγένην καὶ τὰ τοιαῦτα μυσαρὰ καὶ ἀσεβῆ δόγματα ἐκβαλοῦσί τε καὶ δικαίως ἀναθέματι ὑποβαλοῦσι τὴν παροῦσαν ἡμῶν ἐπιστολὴν πρὸς τὴν σὴν ποιούμεθα μακαριότητα, δι' ἧς προτρέπομεν αὐτὴν συναγαγεῖν ἅπαντας τοὺς ἐνδημοῦντας κατὰ ταύτην τὴν βασιλίδα πόλιν ὁσιωτάτους ἐπισκόπους καὶ τοὺς θεοφιλεστάτους τῶν ἐνταῦθα εὐαγῶν μοναστηρίων ἡγουμένους καὶ παρασκευάσαι πάντας ἐγγράφως τὸν εἰρημένον δυσσεβῆ τε καὶ θεομάχον 'Ωριγένην τὸν καὶ Ἀδαμάντιον πρεσ-

O [= aerv], I

2 οὗτοι om. Oav 3 τοῦ αὐτοῦ I in mg. 4 ἀπόλαυσιν I Bas. ἡδονὴν O 5 τῶ αἰωνίω πυρὶ OrI τῶ πυρὶ Bas. edd. 6 Τοῦ — Κωνσταντινουπόλεως om. I, τοῦ χρυσοστόμου in mg. ἐν ἁγίοις Oarv ἁγίου Oe ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ χρυσοστόμου Oe τοῦ I τῆς O τὸν om. OrI 7 μοναχὸν ἐκπεσόντα I μοναχὸν πρώτης ἐπιστολῆς O 8 ταῦτα om. OeI 9 ἐκεῖνον Or 13 τοῦ αὐτοῦ I in mg. 16 εἰπὼν Or 17 δὲ om. OrI ἀθάνατον τὴν κόλασιν Oaev αὐτὸ ἀθάνατον OrI 18 ὀλέθριον Or 19 θείασ τοίνυν Oe 20 τῆς κολάσεως I ἀσεβῶν καὶ τῶν om. Oav καὶ om. Oe δαιμόνων om. Oav 22 γὰρ ἁγία OrI 23 τὴν κόλασιν Or 25 εἰρημένοις Oarv 25/26 ὡριγενειαστῶν Oe ὡριγενιατῶν Ov 28 τοιαῦτα OeI αὐτοῦ Oav ἀσεβῆ αὐτοῦ Or 33 ἀσεβῆ I τε om. OrI

βύτερον γενόμενον τῆς κατὰ Ἀλεξάνδρειαν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας καὶ τὰ αὐτοῦ μυσαρὰ καὶ ἀσεβῆ δόγματα καὶ τὰ ὑποτεταγμένα πάντα κεφάλαια πᾶσι τρόποις ἀναθεματίσαι, ἐκπέμψαι δὲ καὶ τὰ ἴσα τῶν παρὰ τῆς σῆς μακαριότητος ταύτης ἕνεκα τῆς αἰτίας πραττομένων καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἅπαντας ὁσιωτάτους ἐπισκόπους καὶ εὐαγῶν μοναστηρίων ἡγουμένους, ἐφ' ὥι τε καὶ αὐτοὺς δι' οἰκείας ὑπογραφῆς ἀναθεματίσαι Ὠριγένην καὶ τὰ μυσαρὰ αὐτοῦ δόγματα μετὰ πάντων τῶν δηλωθησομένων αἱρετικῶν, καὶ τοῦ λοιποῦ δὲ μὴ ἄλλως ἐπισκόπους χειροτονεῖσθαι ἢ μοναστηρίων ἡγουμένους, εἰ μήτι γε πρότερον μετὰ τῶν ἄλλων ἁπάντων αἱρετικῶν τῶν ἐξ ἔθους ἐν τοῖς γινομένοις λιβέλλοις ἀναθεματιζομένων, τουτέστι Σαβελλίου Ἀρείου Ἀπολιναρίου Νεστορίου Εὐτυχοῦς Διοσκόρου Τιμοθέου τοῦ Αἰλούρου καὶ Πέτρου τοῦ Μογγοῦ καὶ Ἀνθίμου Τραπεζοῦντος, Θεοδοσίου τοῦ Ἀλεξανδρέως, Πέτρου καὶ Σεβήρου τῶν πρώην Ἀντιοχείας καὶ Πέτρου τοῦ ποτὲ Ἀπαμείας καὶ τὸν εἰρημένον Ὠριγένην τὸν τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Ἀρειανικὴν μανίαν νοσήσαντα
PG 981 μετὰ τῶν αὐτοῦ μυσαρῶν καὶ ἀσεβῶν δογμάτων ἀναθεματίσουσι. δεῖ γὰρ ἅπασι προαγορεῦσαι τοῦ μηδένα τολμᾶν παντελῶς ἀντιποιεῖσθαι τοῦ τοιούτου αἱρετικοῦ ἢ τῶν αὐτοῦ ἐκθέσεων, ἀλλὰ ταύτας ἕκαστον ἐκ πάσης ψυχῆς καὶ πάσης διανοίας μισεῖν τε καὶ ἀποστρέφεσθαι καὶ ἀναθεματίζειν οἷα τῆς Χριστιανικῆς παραδόσεως ἀλλοτρίας καθεστώσας καὶ ταῖς τῶν ἁπλουστέρων ψυχαῖς μεγάλην ἐργαζομένας λύμην.

Ταῦτα δὲ αὐτὰ γεγραφήκαμεν οὐ μόνον πρὸς τὴν σὴν ἁγιωσύνην, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν ἁγιώτατον καὶ μακαριώτατον πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ πατριάρχην Βιγίλιον καὶ τοὺς λοιποὺς ἅπαντας ἁγιωτάτους ἐπισκόπους καὶ πατριάρχας, τουτέστιν
L V 672 Ἀλεξανδρείας Θεουπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων, ὥστε καὶ αὐτοὺς πρόνοιαν θέσθαι τοῦ ἔργωι καὶ πέρατι ταῦτα παραδοθῆναι. βουλόμενοι δὲ πάντας τοὺς Χριστιανοὺς γνῶναι ὡς τὰ Ὠριγένει συγγεγραμμένα παντελῶς ἀλλότρια τῆς ἀληθοῦς τῶν Χριστιανῶν τυγχάνει πίστεως, συνείδομεν ἐκ τῶν πολλῶν αὐτοῦ καὶ ἀμέτρων βλασμφημιῶν ὀλίγας ἐπ' αὐτῆς λέξεως παραθεῖναι· ἔχουσι δὲ οὕτως

Ἐκ τοῦ πρώτου λόγου τοῦ Περὶ ἀρχῶν βιβλίου

1 Ὅτι ὁ μὲν θεὸς καὶ πατὴρ συνέχων τὰ πάντα φθάνει εἰς ἕκαστον τῶν ὄντων μεταδιδοὺς ἑκάστωι ἀπὸ τοῦ ἰδίου τὸ εἶναι ὅπερ ἐστίν, ἐλαττόνως δὲ παρὰ τὸν πατέρα ὁ υἱὸς φθάνων ἐπὶ μόνα τὰ λογικά, δεύτερος γάρ ἐστι τοῦ πατρός· ἔτι δὲ ἠττόνως τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ μόνους τοὺς ἁγίους διικνούμενον. ὥστε κατὰ τοῦτο μείζων ἡ δύναμις τοῦ πατρὸς παρὰ τὸν υἱὸν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, πλείων δὲ ἡ τοῦ υἱοῦ παρὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ πάλιν διαφέρουσα μᾶλλον τοῦ ἁγίου πνεύματος ἡ δύναμις παρὰ τὰ ἄλλα ἅγια.

---

1 = Hieronym. ep. 124 p. 98, 1—6 cf. supra p. 190, 2—4

O [= aerv], I

2 τὰ I om. O πάντα] πᾶσι O^{e} 4 καὶ¹ om. I ἁγιωτάτους O^{r} τῶν εὐαγῶν O^{r}I 7 δὲ om. O^{av}I ἄλλους O^{v} ἢ καὶ O^{av} μήτι γε O^{er}I μὴ O^{av} 8 γενομένοις O^{e} 9 Νεστορίου om. O^{av} 11 Πέτρου¹ — Ἀπαμείας] πέτρου τοῦ ἀπαμείας καὶ σεβήρου τοῦ ποτὲ ἀντιοχείας O^{r}I 11/12 Ἀπαμείας scripsi ἀντιοχείας O^{aev} 13 αὐτοῦ om. I ἀναθεματίσωσι O^{er} 15 ταῦτα O^{r} 16/17 ἀλλοτρίων καθεστωσῶν [καθεστὼσ O^{v}] O^{av} 17 ἐργαζομένων O^{av} 18 γεγράφαμεν I 20 βιγίλλιον O^{ev} O^{a} corr. 21 τοῦ I τῶ O 23 ὠριγένους O^{v} 25 παραθῆναι O^{v} 26 ὠριγένους ἐκ I τοῦ ὠριγένους in mg. extra textum O^{e} 27 μὲν ὁ O^{ev} 28 τὸ] τοῦ O^{av} ὅπερ I ὥ γάρ O^{arv} ὧν O^{e} ἔστι τί O^{e} 29 ἧττον O^{r} 30 δεικνύμενον O^{r} 31 τὸ ἅγιον πνεῦμα O^{a} 32 τοῦ] ἡ τοῦ O^{r}

"Οτι πεπερασμένη ἐστὶν ἡ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς δύναμις, ἐκ τοῦ δευτέρου λόγου τοῦ αὐτοῦ βιβλίου

II Πεπερασμένην γὰρ εἶναι καὶ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ λεκτέον καὶ οὐ προφάσει εὐφημίας τὴν περιγραφὴν αὐτῆς περιαιρετέον. Καὶ μετ' ὀλίγα· Πεποίηκε τοίνυν τοσαῦτα ὅσων ἠδύνατο περιδράξασθαι καὶ ἔχειν ὑπὸ χεῖρα καὶ συγκροτεῖν ὑπὸ τὴν ἑαυτοῦ πρόνοιαν, ὥσπερ καὶ τοσαύτην ὕλην κατεσκεύασεν ὅσην ἠδύνατο διακοσμῆσαι.

Ἐκ τοῦ τετάρτου λόγου τοῦ αὐτοῦ βιβλίου

III Μηδεὶς προσκοπτέτω τῶι λόγωι, εἰ μέτρα ἐπιτίθεμεν καὶ τῆι τοῦ θεοῦ δυνάμει. ἄπειρα γὰρ περιλαβεῖν τῆι φύσει ἀδύνατον τυγχάνει. ἅπαξ δὲ πεπερασμένων ὄντων ὧν περιδράττεται αὐτὸς ὁ θεός, ἀνάγκη ὅρον εἶναι μέχρι πόσων πεπερασμένων διαρκεῖ.

"Οτι κτίσμα καὶ γενητὸς ὁ υἱός, ἐκ τοῦ αὐτοῦ τετάρτου λόγου

IIII Οὗτος δὴ ὁ υἱὸς ἐκ θελήματος τοῦ πατρὸς γεννηθείς, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου καὶ ἀπαύγασμα τῆς δόξης αὐτοῦ χαρακτήρ τε τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, πρωτότοκος πάσης κτίσεως, κτίσμα σοφία. αὕτη γὰρ ἡ σοφία φησίν· ὁ θεὸς ἔκτισέ με ἀρχὴν ὁδῶν αὐτοῦ εἰς ἔργα αὐτοῦ. Col. 1, 15 Hebr. 1, 3 1 Cor. 1, 24 Prou. 8, 22

"Οτι καὶ περιέχεται μετὰ τῶν ἄλλων κτισμάτων ὁ υἱὸς ὑπὸ τοῦ πατρὸς καὶ κατὰ πάντα μείζων ἐστὶν ὁ πατὴρ τοῦ υἱοῦ καὶ ἀόρατος αὐτῶι τυγχάνει, ἐκ τοῦ αὐτοῦ Περὶ ἀρχῶν τετάρτου λόγου PG 983 17

V Ὁ δὲ πατὴρ ἐμπεριέχει τὰ πάντα, τῶν δὲ πάντων ἐστὶν ὁ υἱός, δῆλον ὅτι καὶ τὸν υἱόν. ἄλλος δέ τις ζητήσει εἰ ἀληθὲς τὸ ὁμοίως τὸν θεὸν ὑφ' ἑαυτοῦ γινώσκεσθαι τῶι γινώσκεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τοῦ μονογενοῦς, καὶ ἀποφανεῖται ὅτι τὸ εἰρημένον ὁ πατήρ ὁ πέμψας με μείζων μού ἐστιν ἐν πᾶσιν ἀληθές, ὥστε καὶ ἐν τῶι νοεῖν ὁ πατὴρ μείζων, ὃς καὶ τρανοτέρως καὶ τελειοτέρως νοεῖται ὑφ' ἑαυτοῦ ἢ ὑπὸ τοῦ υἱοῦ. Ioh. 14, 28

Ἐκ τοῦ πρώτου λόγου τοῦ αὐτοῦ βιβλίου

VI Γενόμενοι τοίνυν ἡμεῖς κατ' εἰκόνα τὸν υἱὸν πρωτότυπον ὡς ἀλήθειαν ἔχομεν τῶν ἐν ἡμῖν καλῶν τύπων· αὐτὸς δὲ ὅπερ ἡμεῖς ἐσμὲν πρὸς αὐτόν, τοιοῦτός ἐστι πρὸς τὸν πατέρα ἀλήθειαν τυγχάνοντα.

II plura extant supra p. 190, 8sq., pessime uertit Rufin. 2, 9 cf. Hieron. ep. 98 p. 201, 10—12. 202, 16—18 V = Hieronym. ep. 124 p. 115, 19—21. 23—p. 116, 4 VI cf. Hieronym. ep. 124 p. 97, 10—17

O [= aerv], I .

3 μὴ p. 190, 10 4 τοίνυν] γὰρ O^r 5 ὧν p. 190, 12 ἔχειν αὐτὰ p. 190, 13 χεῖρας p. 190, 13 συγκρατεῖν O^rI 6 αὐτοῦ p. 190, 13 κατακοσμῆσαι p. 190, 14 7 ἐκ I τοῦ αὐτοῦ ἐκ O 8 μηδεὶς δὲ O^e προκοκοπτέτω O^v 10 ὅρων O^{av} εἶναι om. O^{av} πεπερασμένων om. O^a διαρκεῖν O^{av} 11 κτίσματα O^{av} γεννητὸσ O^{arv} αὐτοῦ om. O^a 12 δὲ O^r ἐγενήθη I 14 πάσης τῆσ I αὐτὴ I 17 καὶ om. O^r αὐτοῦ O^{arv} 17/18 περὶ ἀρχῶν om. I 19 ὁ δὲ O^{aev} Hieronym. εἰ δὲ ὁ O^rI 20 ἄλλωσ O^v 21 πατὴρ μου I 22/23 μείζων ὃς Klostermann, cf. Hieron. μειζόνωσ OI 25—27 om. O^v 26 τύπον O^e δὲ ὁ πατὴρ O^e

'Εκ τοῦ αὐτοῦ λόγου

Sap. Sal. 7, 26 VII Οὕτω τοίνυν ἡγοῦμαι καὶ ἐπὶ τοῦ σωτῆρος καλῶς ἂν λεχθήσεσθαι ὅτι εἰκὼν ἀγαθότητος θεοῦ ἐστιν, ἀλλ' οὐκ αὐτοαγαθόν. καὶ τάχα καὶ ὁ υἱὸς ἀγαθός, ἀλλ' οὐχ Col. 1, 15 ὡς ἁπλῶς ἀγαθός, καὶ ὥσπερ εἰκὼν ἐστι τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου καὶ κατὰ τοῦτο θεός, ἀλλ' οὐ Ioh. 17, 3 περὶ οὗ λέγει αὐτὸς ὁ Χριστὸς ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν θεόν, οὕτως εἰκὼν τῆς ἀγαθότητος, ἀλλ' οὐχ ὡς ὁ πατὴρ ἀπαραλλάκτως ἀγαθός.

Ὅτι μετὰ τοῦ υἱοῦ καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα κτίσμα εἰπὼν συνηρίθμησε τοῖς ἄλλοις κτίσμασι, δι' ὃ καὶ λειτουργικὰ αὐτὰ ζῶια καλεῖ, ἐκ τοῦ δ̄ λόγου τοῦ Περὶ ἀρχῶν βιβλίου

VIII Ὅτι μὲν οὖν πᾶν ὅ τι ποτὲ παρὰ τὸν πατέρα καὶ θεὸν τῶν ὅλων γενητόν ἐστιν, ἐκ τῆς ἀκολουθίας πειθόμεθα. Καὶ μετά τινα· ἔλεγε δὲ ὁ Ἑβραῖος τὰ ἐν τῶι Ἡσαίαι Ies. 6, 2. 3 δύο σεραφὶμ ἐξαπτέρυγα κεκραγότα ἕτερον πρὸς τὸ ἕτερον καὶ λέγοντα ἅγιος ἅγιος ἅγιος κύριος σαβαὼθ τὸν μονογενῆ εἶναι τοῦ θεοῦ καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. ἡμεῖς Hab. 3, 2 δὲ οἰόμεθα ὅτι καὶ τὸ ἐν τῆι ὠιδῆι Ἀμβακοὺμ ἐν μέσωι δύο ζώιων γνωσθήσηι περὶ Χριστοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος εἴρηται.

Ἐκ τοῦ δευτέρου λόγου τοῦ Περὶ ἀρχῶν βιβλίου, ὅτι ἄνθρωπον ψιλὸν λέγει τὸν κύριον

VIIII Διὰ τοῦτο καὶ ἄνθρωπος γέγονε Χριστὸς ἐξ ἀνδραγαθήματος τούτου τυχών, Ps. 44, 8 ὡς μαρτυρεῖ ὁ προφήτης λέγων ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν. διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε, ὁ θεός, ὁ θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου· ἔπρεπε δὲ τὸν μηδέποτε κεχωρισμένον τοῦ μονογενοῦς συγχρηματίσαι τῶι μονογενεῖ καὶ συνδοξασθῆναι αὐτῶι.

Ὅτι συναίδια τοῦ θεοῦ τὰ κτίσματα, ἐκ τοῦ πρώτου λόγου τοῦ περὶ ἀρχῶν βιβλίου

X Πῶς δὲ οὐκ ἄτοπον τὸ μὴ ἔχοντά τι τῶν πρεπόντων αὐτῶι τὸν θεὸν εἰς τὸ ἔχειν ἐληλυθέναι; εἰ δὲ οὐκ ἔστιν ὅτε παντοκράτωρ οὐκ ἦν, ἀεὶ εἶναι δεῖ ταῦτα δι' ἃ παντοκράτωρ ἐστὶ καὶ ἀεὶ ἦν ὑπ' αὐτοῦ κρατούμενα ἄρχοντι αὐτῶι χρώμενα.

'Εκ τοῦ αὐτοῦ λόγου

PG 985 XI Πάντα τὰ γένη καὶ τὰ εἴδη ἀεὶ ἦν, ἄλλος δέ τις ἐρεῖ καὶ τὸ καθ' ἓν ἀριθμῶι· πλὴν ἑκατέρως δηλοῦται ὅτι οὐκ ἤρξατο ὁ θεὸς δημιουργεῖν ἀργήσας ποτέ.

Περὶ τῆς προυπάρξεως τῶν ψυχῶν, ἐκ τοῦ πρώτου λόγου τοῦ Περὶ ἀρχῶν βιβλίου

XII Ἐξ ἰδίας αἰτίας τῶν μὴ προσεχόντων ἑαυτοῖς ἀγρύπνως γίνονται τάχιον ἢ βράδιον μεταπιπτούσης, καὶ ἐπὶ πλεῖον ἢ ἐπ' ἔλαττον, ὡς ἀπὸ ταύτης τῆς αἰτίας κρίσει

VII cf. Hieronym. ep. 124 p. 20—22 VIII 32—38 = Rufin. 1, 34 p. 53, 4—10 VIIII 41—45 cf. Rufin. 2, 6⁴ p. 143, 26—144, 1 X = Rufin. 1, 2¹⁰ p. 42, 15—20 XI = Rufin. 1, 4⁵ p. 68, 12—15 XII = Rufin. 1, 6² p. 81, 11—82, 5 ad 15—21 cf. Hieron. ep. 124 p. 98, 24—p. 99, 3

O [= aerv], I

1 τοῦ αὐτοῦ ἐκ O²ᵉʳ 2 λεχθήσεται Oᵃᵛ 3 ἀγαθότητι Oᵛ τοῦ θεοῦ I αὐτὸ τὸ ἀγαθὸν Oᵃᵛ ὁ I om. O 4 ἁπλῶς om. Oʳ ὁ I 8 λειτουργικὰ ζῶια i. e. seraphim αὐτοῦ Oᵛ ἐκ om. Oᵃᵛ τετάρτου Oᵃᵉ Δ̄ corruptum esse ex Ā probatur ex Rufino βιβλίου om. I 9 ὅλων I ἄλλων O γεννητόν Oʳᵛ 10 τῆσ αὐτῆσ Oʳ τὰ om. I 13 τὸ I Ruf. om. O ἀββακοὺμ Oᵃᵉ 14 εἴρηται I *sentiri debere* Ruf. om. O 15 ψιλὸν ἄνθρωπον I 19 τὸν — κεχαρισμένον I τοῦ — κεχωρισμένου O 21 τῶ θεῶ I βιβλίου om. I 22 τὰ Oᵃ τὸν Oᵛ ἔχον Oᵃ αὐτῶ OʳI αὐτοῦ Oᵉᵛ αὐτοῖς Oᵃ 23 ἐπεὶ Oʳ παντοκράτορ Oᵃ 24 ἦν] coniecerim εἶναι. cf. Rufin. 26 εἶδει Oᵛ τὰ Oᵉ ἀριθμῶ OᵃᵉᵛI ἀριθμοῦ Oʳ 27 δηλοῦνται Oᵉʳ 28 τοῦ om. Oᵃʳᵛ 30 μεταπιπτούσης OI, scil. ψυχῆς, μεταπτώσεις Labbé speciose καὶ om. I

θείαι συμπαραμετρούσηι τοῖς ἑκάστου βελτίοσιν ἢ χείροσι κινήμασι καὶ τὸ κατ' ἀξίαν ὁ μέν τις ἕξει ἐν τῆι ἐσομένηι διακοσμήσει τάξιν ἀγγελικὴν ἢ δύναμιν ἀρχικὴν ἢ ἐξουσίαν τὴν ἐπὶ τινῶν ἢ θρόνον τὸν ἐπὶ βασιλευομένων ἢ κυρείαν τὴν κατὰ δούλων, οἱ δὲ οὐ πάνυ τι ἐκπεσόντες τὴν ὑπὸ τοῖς εἰρημένοις οἰκονομίαν καὶ βοήθειαν ἕξουσι. καὶ οὕτως L V 676
κατὰ μὲν τὸ πλεῖστον ἀπὸ τῶν ὑπὸ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας καὶ τοὺς θρόνους καὶ τὰς κυριότητας, τάχα δὲ ἔσθ' ὅτε καὶ ἀντ' αὐτῶν συστήσεται τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος ἐν τῶι καθ' ἕνα κόσμωι.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου ὅτι εἰ μεταβάλοιεν ἐπὶ τὸ κρεῖττον οἱ δαίμονες, συμπληρώσουσί ποτε ἀνθρωπότητα

XIII Οἶμαι δὲ δύνασθαι ἀπὸ τῶν ὑποτεταγμένων τοῖς χείροσιν ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις καὶ κοσμοκράτορσι καθ' ἕκαστον κόσμον ἢ τινὰς κόσμους ἑνίους τάχιον εὐεργετουμένους καὶ βουλησομένους ἐξ αὐτῶν μεταβαλεῖν συμπληρώσειν ποτὲ ἀνθρωπότητα.

Περὶ τῆς τῶν ἄνωθεν εἰς σῶμα καταγωγῆς

XIIII Οὕτω δὴ ποικιλωτάτου κόσμου τυγχάνοντος καὶ τοσαῦτα διάφορα λογικὰ περιέχοντος τί ἄλλο χρὴ λέγειν αἴτιον γεγονέναι τοῦ ὑποστῆναι αὐτὸν ἢ τὸ ποικίλον τῆς ἀποπτώσεως τῶν οὐχ ὁμοίως τῆς ἑνάδος ἀπορρεόντων;

Ὅτι καὶ τὸν ἔννυδρον ἔσθ' ὅτε αἱρεῖται βίον ἡ ψυχή, ἐκ τοῦ δευτέρου λόγου τοῦ Περὶ ἀρχῶν βιβλίου

XV Ἡ ψυχὴ ἀπορρέουσα τοῦ καλοῦ καὶ τῆι κακίαι προσκλινομένη καὶ ἐπὶ πλεῖον ἐν ταύτηι γινομένη, εἰ μὴ ὑποστρέφοι, ὑπὸ τῆς ἀνοίας ἀποκτηνοῦται καὶ ὑπὸ τῆς πονηρίας ἀποθηριοῦται. Καὶ μετ' ὀλίγα· καὶ αἱρεῖται πρὸς τὸ ἀλογωθῆναι καὶ τὸν ἔννυδρον, ἵν' οὕτως εἴπω, βίον καὶ τάχα κατὰ ἀξίαν τῆς ἐπὶ πλεῖον πτώσεως τῆς κακίας ἐνδύεται σῶμα τοιοῦδε ἢ τοιοῦδε ζώιου ἀλόγου.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου ὅτι ἔσται τελεία τῶν σωμάτων ἀπόθεσις

XVI Εἰ δὲ τὰ ὑποταγέντα τῶι Χριστῶι ὑποταγήσεται ἐπὶ τέλει καὶ τῶι θεῶι, πάντες ἀποθήσονται τὰ σώματα καὶ οἶμαι ὅτι τότε εἰς τὸ μὴ ὂν ἔσται ἀνάλυσις, τῆς τῶν σωμάτων φύσεως ὑποστησομένης δεύτερον, ἐὰν πάλιν λογικὰ ὑποκαταβῆι.

Ἐκ τοῦ τρίτου λόγου τοῦ αὐτοῦ βιβλίου περὶ τοῦ αὐτοῦ

XVII Λεγομένου τοῦ θεοῦ πάντα γίνεσθαι ἐν πᾶσιν, ὥσπερ οὐ δυνάμεθα κακίαν 1 Cor. 15,
καταλιπεῖν, ὅτε θεὸς πάντα γίνεται ἐν πᾶσιν, οὐδὲ ἄλογα ζῶια, ἵνα μὴ καὶ ἐν κακίαι ὁ PG 987

XIII cf. Hieron. ep. 124 p. 99, 10. 11 XIIII = Rufin. 2, 1¹ p. 107, 6. 7. 8. 9. 11—15 XV cf. Rufin. 1, 8 p. 105, 1—5. Hieron. p. 124 p. 100, 23—25 XVI = Rufin. 2, 3³ p. 118, 7—10. Hieron. ep. 124 p. 102, 4—9 XVII = Rufin. 3, 6² p. 283, 1—7

O [= aerv], I

3 κυρίαν O^{v} κυριότητα O^{e} 4 ἐπὶ O^{er} τε καὶ O^{r} 5 τὰς^{2} om. O^{r}I 6 τάχα δὲ om. I τάχα δὲ καὶ O^{r} καὶ] δὲ καὶ I ἀντ' O ἀπ' I συμβήσεται O^{arv} 8 μεταβάλλοιεν O^{r}I 9 ἀνότητι O^{v} 10 δὲ om. O^{ev} 11 ἐνοίουσ O^{r} 13 τῶν om. O^{av} 14 ποικιλοτάτου O^{erv} 15 αἴτιον λέγειν O^{av} 17 Ὅτι I om. O καὶ τὸν — ψυχή eclogae XIIII adiungendo δευτέρου] ad finem libri primi ecloga pertinere uidetur 17/18 τοῦ^{2} — βιβλίου om. I 19 προσκλιναμένη O^{arv} 20 ἐν om. O^{e} ὑπὸ^{1}] ἀπὸ O^{av} ἀποκτενοῦται O^{av} καὶ om O^{aev} 21 τῶ O^{a} ἀλογοθῆναι I ἀναλόγω θεῖναι O^{av} 22 ἐκπτώσεωσ O^{e} 23 σῶμα — ἢ O^{aev}I σώματα οὐδεῆ O^{r} ἀλόγου ζώου I 24 ἢ τῶν O 25 ὑποτεταγμένα O^{r}I 28 περὶ τοῦ] τοῦ περὶ O^{r} 29 γενέσθαι O ὥσπερ om. O^{arv}I 30 ὅτε] οὔτε O^{aev} καὶ om. O^{e}

θεὸς γίνηται καὶ ἐν ἀλόγοις ζώιοις, ἀλλ' οὐδὲ ἄψυχα, ἵνα μὴ καὶ ἐν αὐτοῖς ὁ θεός, ὅτε πάντα γίνεται, οὕτως οὐδὲ σώματα ἄτινα τῆι ἰδίαι φύσει ἄψυχά εἰσιν.

Ἐκ τοῦ δευτέρου λόγου τοῦ Περὶ ἀρχῶν βιβλίου, πῶς νοῦς γέγονε ψυχὴ καὶ ψυχὴ καθαρθεῖσα γίνεται νοῦς

XVIII Παρὰ τὴν ἀπόπτωσιν καὶ τὴν ψύξιν τὴν ἀπὸ τοῦ ζῆν τῶι πνεύματι γέγονεν ἡ νῦν λεγομένη ψυχή, οὖσα καὶ δεκτικὴ τῆς ἐπανόδου τῆς ἐφ' ὅπερ ἦν ἐν ἀρχῆι, ὅπερ νο-
Ps. 114, 7 μίζω λέγεσθαι ὑπὸ τοῦ προφήτου ἐν τῶι ἐπίστρεψον, ψυχή μου, εἰς τὴν ἀνάπαυσίν σου, ὥστε ὅλον τοῦτο εἶναι νοῦς.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου περὶ τοῦ αὐτοῦ

Lc. 19, 19 XVIIII Ὥσπερ σῶσαι ἦλθεν τὸ ἀπολωλὸς ὁ σωτήρ, ὅτε μέντοι σώιζεται τὸ ἀπολωλός, οὐκέτι ἐστὶν ἀπολωλός· οὕτως ἦν σῶσαι ἦλθε ψυχὴν ὡς σῶσαι τὸ ἀπολωλός, οὐκέτι μένει ψυχὴ ἡ σωθεῖσα ψυχή [οὔτε τὸ ἀπολωλὸς ἀπολωλός]. ἔτι βασανιστέον εἰ
L V 677 ὥσπερ τὸ ἀπολωλὸς ἦν ὅτε οὐκ ἀπολώλει καὶ ἔσται ποτὲ ὅτε οὐκ ἔσται ἀπολωλός, οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ ἦν ὅτε οὐκ ἦν ψυχὴ καὶ ἔσται ὅτε οὐκ ἔσται ψυχή.

Ἐκ τοῦ τετάρτου λόγου

XX Ἀνάγκη μὴ προηγουμένην τυγχάνειν τὴν τῶν σωμάτων φύσιν, ἀλλὰ ἐκ διαλειμμάτων ὑφίστασθαι διά τινα συμπτώματα γινόμενα περὶ τὰ λογικὰ δεόμενα σωμάτων, καὶ πάλιν τῆς ἐπανορθώσεως τελείως γινομένης εἰς τὸ μὴ εἶναι ἀναλύεσθαι ταῦτα, ὥστε τοῦτο ἀεὶ γίνεσθαι.

Ἐκ τοῦ πρώτου λόγου τοῦ αὐτοῦ βιβλίου ὅτι ἔμψυχος ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη καὶ οἱ ἀστέρες

XXI Ὅτι δὲ πρεσβυτέρα ἡ ψυχὴ τοῦ ἡλίου τῆς ἐνδέσεως αὐτοῦ τῆς εἰς τὸ σῶμα, μετὰ τὸ συλλογίσασθαι ἐκ συγκρίσεως ἀνθρώπου τῆς πρὸς αὐτὸν καὶ ἐντεῦθεν ἀπὸ τῶν γραφῶν οἶμαι ἀποδεῖξαι δύνασθαι.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου

Phil. 1, 23. 24 XXII Κάλλιον ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῶι εἶναι, πολλῶι γὰρ μᾶλλον κρεῖσσον. νομίζω γὰρ ὅτι λέγοι ἂν ὁ ἥλιος ὅτι κάλλιον ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῶι εἶναι· πολλῶι γὰρ μᾶλλον κρεῖσσον. καὶ ὁ μὲν Παῦλος ἀλλὰ τὸ ἐπιμένειν τῆι σαρκὶ ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς, ὁ δὲ ἥλιος · τὸ ἐπιμένειν τῶι οὐρανίωι τούτωι σώματι ἀναγκαιότερον διὰ τὴν ἀποκάλυψιν τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ. τὰ δὲ αὐτὰ καὶ περὶ σελήνης καὶ τῶν λοιπῶν λεκτέον.

XVIII = cf. Rufin. 2, 8^3 p. 158, 17—159, 2 XVIIII = Rufin. 2, 8^3 p. 156, 3—12 Hieronym. ep. 124 p. 103, 20—104, 1 XX = Hieronym. ep. 124 p. 116, 11—17 XXI = Rufin. 1, 7^4 p. 91, 7—10 XXII = Rufin. 1, 7^5 p. 93, 13—15. 20—26

O [= aerv], I

1/2 καὶ ἐν — γίνεται om. I 3 τοῦ — βιβλίου om. I τοῦ^2 om. O^{av} 3. 4 πῶσ — νοῦσ I in fine eclogae coll. O 3 νοῦσ I οὖν O 3/4 κατορθωθεῖσα O 6 λεγομένη I γενομένη O ὥπερ O^{ev} ἅπερ O^{a} 8 coniecerim εἶναι ⟨ὅπερ ἦν⟩ 9 λόγου om. O^{ae} 10 ἦλθε τὸ ἀπολωλὸσ ἦλθεν O^{r} τὸ ἀπολωλὸσ ἦλθεν I μέντοι γε O^{av} 11 ἦν] ἢ O^{v} εἰ I ὡς — ἀπολωλός om. I 12 μένει O^{e}I μὲν ἡ O^{arv} οὔτε — ἀπολωλός^2 om. I Hieron. Rufin. ἔτι δὲ O^{e} εἰ om. O^{av} 13 οὕτω I αὐτὸ O 17 δεόμενα γινόμενα [γινόμενα om. I] σωμάτων περὶ τὰ λογικὰ O^{r}I 18/19 καὶ πάλιν — γίνεσθαι om. O^{a} 24 ἔτι ἐκ O^{e} λόγου om. OI 25/26 Κάλλιον — κρεῖσσον om. I 26 γὰρ O^{e} Rufin. om. O^{arv}I ὅτι om. O^{r} 28 τὸ] τοῦ O^{av} τοῦ οὐρανοῦ τούτου O^{av} 30 τῶν λοιπῶν ἀστέρων O^{e} περὶ τῶν ἄλλων O^{r}

'Εκ τοῦ τετάρτου λόγου τοῦ αὐτοῦ βιβλίου ὅτι καὶ ὑπὲρ δαιμόνων δεῖ τὸν Χριστὸν σταυρωθῆναι καὶ πολλάκις τοῦτο εἰς τοὺς ἐσομένους αἰῶνας

XXIII 'Αλλὰ κἂν μέχρι τοῦ πάθους τις ζητήσῃ, τολμηρὸν δόξει ποιεῖν περὶ τὸν οὐρανὸν τόπον αὐτῶι ζητῶν. ἀλλ' εἴ ἐστι πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, ὅρα εἰ ὥσπερ ἐνθάδε οὐκ αἰδούμεθα σταυρούμενον ὁμολογεῖν ἐπὶ καθαιρέσει ὧν καθεῖλε διὰ τοῦ πεπονθέναι, οὕτως κἀκεῖ τὸ παραπλήσιον διδόντες γίνεσθαι καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἕως τῆς συντελείας τοῦ παντὸς αἰῶνος οὐ φοβηθησόμεθα. Eph. 6, 12 PG 989

'Εκ τοῦ αὐτοῦ λόγου

XXIIII Τίς νοῦν ἔχων ὁρίσεται πρώτην καὶ δευτέραν καὶ τρίτην ἡμέραν ἑσπέραν τε καὶ πρωίαν χωρὶς ἡλίου γεγονέναι καὶ σελήνης καὶ ἀστέρων;

Τούτων τοίνυν οὕτως ἐχόντων καὶ πᾶσι δήλων γενομένων τῶν παρὰ 'Ωριγένους εἰρημένων βλασφημιῶν προσήκει τὸν ἐπ' αὐτῶι ἀναθεματισμὸν οὕτως γίνεσθαι

α Εἴ τις λέγει ἢ ἔχει προυπάρχειν τὰς τῶν ἀνθρώπων ψυχὰς οἷα πρώην νόας οὔσας καὶ ἁγίας δυνάμεις, κόρον δὲ λαβούσας τῆς θείας θεωρίας καὶ πρὸς τὸ χεῖρον τραπείσας καὶ διὰ τοῦτο ἀποψυγείσας μὲν τῆς τοῦ θεοῦ ἀγάπης, ἐντεῦθεν δὲ ψυχὰς ὀνομασθείσας καὶ τιμωρίας χάριν εἰς σώματα καταπεμφθείσας, ἀνάθεμα ἔστω.

β̄ Εἴ τις λέγει ἢ ἔχει τὴν τοῦ κυρίου ψυχὴν προυπάρχειν καὶ ἡνωμένην γεγενῆσθαι τῶι θεῶι λόγωι πρὸ τῆς ἐκ παρθένου σαρκώσεώς τε καὶ γεννήσεως, ἀνάθεμα ἔστω.

γ̄ Εἴ τις λέγει ἢ ἔχει πρῶτον πεπλάσθαι τὸ σῶμα τοῦ κυρίου ἡμῶν 'Ιησοῦ Χριστοῦ ἐν τῆι μήτραι τῆς ἁγίας παρθένου καὶ μετὰ ταῦτα ἑνωθῆναι αὐτῶι τὸν θεὸν λόγον καὶ τὴν ψυχὴν ὡς προυπάρξασαν, ἀνάθεμα ἔστω.

δ̄ Εἴ τις λέγει ἢ ἔχει πᾶσι τοῖς οὐρανίοις τάγμασιν ἐξομοιωθῆναι τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, γενόμενον τοῖς χερουβὶμ χερουβὶμ καὶ τοῖς σεραφὶμ σεραφὶμ καὶ πάσαις ἁπλῶς ταῖς ἄνω δυνάμεσιν ἐξομοιωθέντα, ἀνάθεμα ἔστω.

ε Εἴ τις λέγει ἢ ἔχει ἐν τῆι ἀναστάσει σφαιροειδῆ τὰ τῶν ἀνθρώπων ἐγείρεσθαι σώματα καὶ οὐχ ὁμολογεῖ ὀρθίους ἡμᾶς ἐγείρεσθαι, ἀνάθεμα ἔστω.

ϛ Εἴ τις λέγει ⟨ἢ ἔχει⟩ οὐρανὸν καὶ ἥλιον καὶ σελήνην καὶ ἀστέρας καὶ ὕδατα τὰ ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν ἐμψύχους καὶ λογικὰς εἶναί τινας δυνάμεις, ἀνάθεμα ἔστω.

ζ Εἴ τις λέγει ἢ ἔχει ὅτι ὁ δεσπότης Χριστὸς ἐν τῶι μέλλοντι αἰῶνι σταυρωθήσεται ὑπὲρ δαιμόνων, καθὰ καὶ ὑπὲρ ἀνθρώπων, ἀνάθεμα ἔστω.

XXIII = Hieronym. ep. 124 p. 114, 27—115, 7 XXIIII = Philocalia 3 p. 323, 5—7 Koetschau

9 τῆς γραφῆς λεγούσης καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωὶ ἡμέρα πρώτη ἢ δευτέρα [Gen. 1, 5], σὺ τί φλυαρεῖς, 'Ωρίγενες ἀνούστατε; Or in mg.

O [= aerv], I, B[a] [inde a 13], Σ [uersio Syriaca ed. Lannoo *Le Muséon* 43, 9—12]

3 ζητήσει O[e] δόξοι O[v] 3/4 τὸν οὐρανὸν [οὐράνιον Or] τόπον Or[I] τῶν οὐρανίων τόπων O[aev] 4 αὐτῶ I αὐτὸ O[er] αὐτὸσ O[av] πνι καὶ O[v] πνᾶ τί καὶ O[e] τοῖσ O[r] 5 ὥρα O[v] καθαιρέσεωσ O[v] 6 εἰσ τὸ I τὰ O 9 ὁρίσηται O[e] οἰήσεται Philocal. 11 γινομένων O[v] 12 προσήκειν O[ev] 13 numeri ex OI Σ inscr. ἀναθεματισμοὶ τῶν τοῦ ὠριγένους ληρημάτων τῆσ ἁγίασ καὶ οἰκουμενικῆσ ε̄ συνόδου B[a] 16 τὰ σώματα O[a] ἔστω om. Or[I] 17/18 τοῦ θῦ λόγου O[ev] 18 ἔστω om. I 20 παρθένου καὶ θεοτόκου O[e] 22 ἐπουρανίοισ Or[I] 23 σεραφεὶμ σεραφεὶμ Or σεραφὶμ σεραφεὶμ IB[a] ἁπλῶσ ταῖσ om. Or 25—26 [numero ϛ̄ adscripto O[a]] post 27—28 [numero ε̄ adscripto O[a]] coll. O[av] 26 ὁμολογεῖν Or 27 ἢ ἔχει Σ om. OIB[a] ὕδατα O[arv]I τὰ ὕδατα O[e] 28 λογικὰσ Σ, ut coni. Gaudentius [professor Pisanus s. 17] ὑλικὰσ OIB[a], cf. Hieron. ep. 98 p. 194, 23sq. 29 ἢ ἔχει om. B[a] ὅτι om. O[a] σταυρωθῆναι μέλλει B[a]

η̄ Εἴ τις λέγει ἢ ἔχει ἢ πεπερασμένην εἶναι τὴν τοῦ θεοῦ δύναμιν καὶ τοσαῦτα αὐτὸν δημιουργῆσαι ὅσων περιδράξασθαι καὶ νοεῖν ἠδύνατο, ἢ τὰ κτίσματα συναίδια εἶναι τῶι θεῶι, ἀνάθεμα ἔστω.

θ̄ Εἴ τις λέγει ἢ ἔχει πρόσκαιρον εἶναι τὴν τῶν δαιμόνων καὶ ἀσεβῶν ἀνθρώπων κόλασιν καὶ τέλος κατά τινα χρόνον αὐτὴν ἔξειν ἢ γοῦν ἀποκατάστασιν ἔσεσθαι δαιμόνων ἢ ἀσεβῶν ἀνθρώπων, ἀνάθεμα ἔστω.

Ἀνάθεμα καὶ Ὠριγένει τῶι καὶ Ἀδαμαντίωι τῶι ταῦτα ἐκθεμένωι μετὰ τῶν μυσαρῶν αὐτοῦ καὶ ἐπικαταράτων δογμάτων καὶ παντὶ προσώπωι φρονοῦντι ταῦτα ἢ ἐκδικοῦντι ἢ κατά τι παντελῶς ἐν οἱωιδήποτε χρόνωι τούτων ἀντιποιεῖσθαι τολμῶντι.

O [= aervv], I B^{a} Σ

1—3 post 4—6 coll. O^{v} 1 ἢ²: om. O^{r}IB^{a}, corr. O^{r} 2 ὅσον O^{v} ὅσα B^{a} περιδεδράξασθαι B^{a} 2/3 καὶ νοεῖν — τῶι θεῶι om. O^{r}I 2 ἐδύνατο B^{a} 5 ἔξειν αὐτὴν B^{a} ἔσεσθαι IΣ γενέσθαι OB^{a} 6 ἔστω om. I 7 καὶ om. O^{e}I ἀδαμαντίνω B^{a} 7—9 τῶ — τολμῶντι] καὶ τοῖσ φρονοῦσι ταῦτα καὶ πᾶσι τοῖσ αἱρετικοῖσ B^{a} 7 ταῦτα] καὶ ταῦτα O^{arv} 8 ἐπικαταράτων ἐναγῶν τε O^{e} 9 τι O^{arv}IΣ τινα τρόπον O^{e} in fine add. ἐν χ̄ω̄ ῑῡ τῶ κ̄ω̄ ἡμῶν [om. O^{v}] ὧ ἡ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων ἀμήν O^{arv}

APPENDIX
EPISTVLARVM AD PETRVM FVLLONEM
COLLECTIO ANTIQVIOR

A = Codex Vatopedianus 236 membr. s. XI
V = Codex Vaticanus 1904 bomb. scriptus a. 1306
Λ = Textus Latinus quem edidit O. Günther in Coll. Auell. ep. 71—78
v = Collectio Auellana
b = Collectio Berolinensis

in margine adnotatae sunt paginae proecdoseos in *Abh. d. Bayer. Akad. d. Wiss. N.F.* 10 p. 125 sq.

Ἐπιστολαὶ διαφόρων ἐπισκόπων γραφεῖσαι πρὸς Πέτρον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας τὸν ἐπίκλην Γναφέα ὅτι οὐ δεῖ πάθος τῶι τρισαγίωι συνάπτειν διὰ τῆς προσθήκης τοῦ ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς, ἣν αὐτὸς Πέτρος ὡς αἱρετικὸς προσέθηκεν

1 Ἀντέωνος ἐπισκόπου Ἀρσενόης πρὸς Πέτρον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας

1 Πάνυ εἰμὶ ἐστυγνακὼς ἐπὶ σοί, ἀδελφὲ τιμιώτατε, ὅτι ἐπηύξηται διὰ σοῦ μέγα σκάνδαλον ἀντὶ τοῦ ἐκτέμνειν σε τὰ σκάνδαλα. καὶ γὰρ ἐπισχεῖν θέλω τὰ ἐπὶ τούτωι δάκρυα καὶ κεκώλυμαι ὑπὸ τῆς σῆς ἐν κακίαι ἐξενηνεγμένης αἱρέσεως, ὅτι παρατέτρωται παρὰ σοὶ τὰ εὐαγγέλια Πράξεις τε καὶ ὁ ἀπόστολος, ἐπείπερ παρ' αὐτοὺς ἔδοξας ἐπισοφίζεσθαι τοῦ μὴ Χριστὸν σταυρωθέντα καθαρῶς δι' ἡμᾶς ὁμολογεῖν, ἀλλὰ τῶι τρισαγίωι τὸν σταυρὸν ἐπισυνάπτειν, ὡς τὰ πρῶτά σου γράμματα τὰ πρὸς Ἀκάκιον τὸν τῆς Κων- 10
σταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας ποιμένα δείκνυσιν. ἐπειδὴ δὲ εἰς ἀσέβειαν εἶ ἐμπεπτωκώς, διαφόρως περιστρέφεις τὴν ἐξενεχθεῖσαν ὑπὸ σοῦ ἀδίκως νομήν, εἴ πως ἐμπαράμονον καὶ
2 ἑδραίαν αὐτὴν παρὰ πᾶσι κυρώσεις. οὔτε γὰρ τὸ θεῖον λέγομεν παθητόν, ὡς σὺ φής, οὐδὲ γυμνὸν λόγον φαμὲν σταυρωθέντα, ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν, ἀλλ' οὐδὲ αὐτὸν μετὰ τῆς τριάδος. εἷς γὰρ τῆς τριάδος ἐστὶν ἐνανθρωπήσας Ἰησοῦς ὁ Χριστός, ὁ δὲ σταυρὸς 15
περὶ τὸ ἀνθρώπινον τοῦ Χριστοῦ γεγένηταί τε καὶ πιστεύεται. ἐν δὲ τῶι τρισαγίωι ποῦ σώματος δήλωσις, ἵνα χώραν ἡ τοῦ σταυροῦ λάβηι προσηγορία; λέγεις γὰρ 'ἅγιος
3 ὁ θεός'. καὶ τίς οὐκ οἶδεν ὅτι πρῶτος ὁ πατὴρ κατὰ τὴν τάξιν τῆς συνήθους πᾶσι δοξολογίας, εἰ καὶ μὴ καθ' ὑπεροχὴν τῆς θεικῆς ἀξίας; ἔπειτα φάσκεις 'ἅγιος ἰσχυρός'. καὶ τίς οὐκ οἶδε κατὰ τὸν προφήτην Ἡσαίαν ὅτι τὸ τεχθὲν ἡμῖν παιδίον Ἰησοῦς Χριστός, 20
οὗ ἡ ἀρχὴ ἐγενήθη ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ καὶ καλεῖται καὶ ἔστι μεγάλης Ies. 9, 6
βουλῆς ἄγγελος θεὸς ἰσχυρός; εἰ γὰρ καὶ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ 2 Cor. 13, 4
τὸ ἀσθενὲς ἡμῶν σῶμα ἀναλαβὼν τοῦτο πέπονθεν, ἰσχυρὸς δὲ θεὸς τυγχάνων προθύμως
πρὸς τὸν σταυρὸν τὸ οἰκεῖον ἐξεδίδου σῶμα, ὡς εἰπεῖν καὶ τὸν προφήτην αὐτὸς τὰς Mt. 8, 17
4 ἀσθενείας ἡμῶν ἀνέλαβε. θεὸς δὲ καὶ ἄνθρωπος συνωμολόγηται παρὰ πάντων 25
ὁ υἱός· σὺ δὲ μόνον τὸ ἰσχυρὸν τῆς τοῦ υἱοῦ θεότητος εἰπών, παραδραμὼν δὲ καὶ τοῦτο
5 ἥκεις ἐπὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ ὡμολόγησας, ὡς ἔστιν ἀληθῶς, ἀθάνατον. τίνα οὖν ἐπιφέρεις ἐσταυρωμένον δι' ἡμᾶς μετὰ ταῦτα; τὸν Χριστὸν λέγεις; οὐκοῦν δῆλος εἶ τε-

---

in collectione Latina 4 [Coll. Auell. 74]; recentior epistulae forma extat supra 4 I p. 6 [O]

AV, Λ [= vb]

1—3 om. ΛO 3 ὡσ A ὁ V 5 ἐπτήυξηται A 8 ὁ om. VO αὐτοῖσ V 9 *propter* Λ δεῖ [δεῖν V] AV 10 τὰ² O om. AV 11 δὲ om. Λ 12 νομὴν O *sententiam* Λ τομὴν AV 13 ante οὔτε habet Λ *dum autem pro ea a metropolitis culpatus fuisses, non uenisti ad satisfactionis examen neque respexisti ut sis bene glorificans, sed undique refutaris* 14—16 ἀλλὰ χν̄ ιν̄ — πιστεύεται [πεπίστευται A] AV *sed* [*aut* Λ^{b}] *Christum Iesum* [*post trinitatem Christum* Λ^{b}]. *ubi enim crux dicitur, necesse est esse corporis eleuationem* Λ ἀλλὰ χν̄ ιν̄ O 15 ὁ om. A 17 γὰρ ὅτι A 20 *Christus Iesus* Λ 23 post σῶμα add. *unde etiam dicebat spiritus quidem promptus, caro autem infirma* [Mt. 26, 41] Λ 26 υἱόσ AV χσ̄ ΛO υἱοῦ V θῦ A χῦ ΛO 27 *uenisti* Λ ἥκεσ O 28 ταῦτα ΛO ταῦτα δὲ AV

126 τράδα φρονῶν, ἕτερον παρὰ τὸν ἰσχυρὸν θεὸν τὸν Χριστὸν ὀνομάζων. ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σταυρωθῆναι φάσκεις; καὶ τί τούτου δυσσεβέστερον γένοιτο ἄν; ἀλλὰ φαντασίαν λέγεις τὴν τοῦ πάθους οἰκονομίαν; οὐκοῦν φαντασία καὶ ἡ ἡμῶν σωτηρία κατὰ
6 τοὺς δυσσεβεῖς Μανιχαίους. ὁρᾷς πῶς πανταχόθεν περικρημνίζῃ καὶ ἀγνοεῖς ἢ καὶ εἰδὼς ἐκὼν κακουργεῖς; ἰδοὺ τοίνυν ὑπομνησθεὶς ἐντράπηθι περὶ τῆς ἀπαιδευσίαις σου καὶ εἶξον ὥσπερ ἐδέξω παρὰ τοῦ προφήτου, δοξολογεῖν τὸ τρισάγιον· ἀσωμάτως γὰρ ὀνομαζόμενον μηδενὸς προκειμένου τῆς σαρκώσεως τοῦ μονογενοῦς αἰνίγματος καθαρῶς ὀφείλει δοξολογεῖσθαι μηδεμιᾶς σταυροῦ προσθήκης ἐπαγομένης. ὡς γὰρ ἂν σοφί-
7 σηται τις, ἐκκρημνίζεται τῆς ὀρθοδοξίας. Χριστὸν δὲ παραλαβὼν δι' ἡμᾶς σταυρω-
1 Cor. 1, 23 θέντα τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν μακάριον Παῦλον φάσκοντα ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν Ἰησοῦν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον μὴ ἀπαρνοῦ τούτου τὸ ὄνομα καὶ τὸ
Gal. 1, 9 πάθος· εἰ δὲ μή, ἐκεῖνος προλαβὼν ἐπιφέρει· εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρ-
1 Cor. 2, 2 ελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. ἐγὼ γάρ φησιν οὐκ ἔκρινά τι εἰδέναι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ
8 Χριστὸν Ἰησοῦν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. εἰ δὲ τοῦτον ἀπαρνεῖσθε σταυρωθέντα καὶ τῶι τρισαγίωι τὸ πάθος συνάπτετε, πῶς οὐχ ὑποίσετε τὸν ἀναθεματισμόν; Παῦλός ἐστιν ὁ ἀναθεματίζων, τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς. προβαλοῦ Χριστὸν καὶ σταυρὸν
9 [καὶ] μὴ ἀπαρνοῦ καὶ μὴ ἕτερον ἀνθ' ἑτέρου εἰσαγάγῃς. πλεῖστοι γάρ εἰσιν οἱ σταυρωθέντες, εἷς δὲ ὁ δι' ἡμᾶς. φέρε οὖν ἐν τῶι σταυρῶι τούτου τὸ ὄνομα, ἵνα μὴ ἕτερον ὑποπτευθῆις λέγειν σταυρωθέντα, ὅτι οἶδας ὅτι πολλὰ τὰ ἔνεδρα τοῦ δολίου· διὰ τοῦτο καὶ οἱ τιη καὶ οἱ ρν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν σταυρωθέντα παραδιδόασι καὶ οὐ τὸ τρισάγιον· οἱ δὲ νομομαθεστέρους κρίναντες ἑαυτοὺς εἶναι τούτων τῶν πατέρων πῶς οὐ δεικνύουσιν τούτων ἑαυτοὺς ἀλλοτρίους;

[Τοῦ ἁγίου Γελασίου ἐπισκόπου Ῥώμης ἴσον ἐπιστολῆς πεμφθείσης τοῖς τῆς Συρίας ἐπισκόποις]

2 Κυρίοις μου τὰ πάντα θεοσεβεστάτοις καὶ ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις Κοσμᾶι Σεβηριανῶι Κύρωι Ζωίλωι Εὐσεβίωι Θωμᾶι Σιλβανὸς ἐλέει θεοῦ διάκονος τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς πίστεως.

εἰ ἅπερ ἠξίωσας, ἔγραψας, ἔργωι πρόελθε

Τίς τὰς ἐμᾶς ὠδῖνας πρὸς ὑμᾶς ἐγκαταμίξει, θεοφιλέστατοι; τί δὲ καὶ τοῦ ταπεινοῦ ἢ πρὸς τοὺς μεγάλους παρρησία; οὐ προπετείας τὸ ἐπιχείρημα οὔτε κενῆς δόξης ἡ ἔναρξις· θείας ἀγάπης καὶ σωτηριώδους πυρσὸς ὑπελθὼν ἐπεγείρει τὴν προτροπήν. κἀμοὶ

---

2 Gelas. ep. 43 Thiel. primus edidit A. Mai Nou. bibl. 11 653—662. inscriptio inscite composita est. accidit enim ut Gelasii fictae epistulae [p. 218, 28. 220, 15—222, 42] adiceretur altera et genuina quae a Siluano diacono Romano Hormisdae papae iussu episcopis secundae Syriae scripta est. olim [*Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* N. F. 10 p. 296sq.] impeditus sum falsa lectione Σιλουανῶι quominus rem claram perspicerem. manifestum denique est epistulam diaconi per Iohannem et Sergium [cf. Coll. Auell. ep. 139 et hic p. 219, 21] ab urbe Roma ad episcopos secundae Syriae esse perlatam. ex Latina sine dubio translata est.

AV, Λ [= vb ; usque ad 22]

4 περικνημίζηι A ἢ] εἰ A 8 ὅσω A 12 *iam praecedens ille ait* Λ προλαβὼν ἐκεῖνος ἔφη O 16 προβάλλου A 17 καὶ¹ AV om. ΛO καὶ² AVΛ om. O εἰσαγάγησ AV om. O 18 ὁ O om. AV 19 ὅτι οἶδασ ὅτι AO οἶδασ γὰρ ὅτι V δολίου ΛO διαβόλου AV 22 multa addit Λ 23 πεμφθεί A 25 μου AV δὲ falso in V legisse sibi uisus est Mai τὰ om. V 26 σιλβανόσ A de V nihil constat πίστεως falsum

δότε συγγνώμην, παρακαλῶ· οὐδὲ γὰρ ὡς ἐλλείποντα τῇ ὑμετέραι συνέσει τὰ τῆς 127
τελειότητος προεθέμην λέγειν, ἀλλ' ὡς ἐν ὑπομνήσει φιλοθέωι ἡ παράκλησις, ὅτι πάντες
ὑμεῖς διδακτοὶ θεοῦ, καθὰ πού φησι τὸ θεῖον λόγιον. οὐκοῦν τὰ ἐξ ἀγάπης λεγό- Ioh. 6, 45
μενα κρίναντες δότε μισθὸν ἀνταποδόσεως τῶν εὐχῶν ὑμῶν τὰς ἀμοιβάς. ἔδει τοὺς
καλοὺς διδασκάλους τῶν μαθητῶν προαρπάξαι τὴν πρὸς τὴν πρεσβείαν τάξιν, εἰ καὶ 5
ὑμῖν ἐπιγράφεται ταύτης τὸ κάλλιστον ὡς ἐν προδρόμοις θεμένοις τῆς ἐπιδείξεως τὴν
σπουδήν, διεγείρασι μὲν καὶ καταρτίσασι τὰ μέλη, προοδοποιήσασι δὲ τὴν μήνυσιν
τῆς στερρότητος δι' ἑαυτῶν. καλῶν διδασκάλων ἀληθῶς ἄριστοι μαθηταί· καλῶν
ποιμένων θαυμασία τῶν προβάτων ἡ νομή· οὗτοι τῶν ὑμετέρων πόνων οἱ καρποί.
ἐπειδὴ τοίνυν φθάσαν παρ' ἡμῖν τῶν εὐαγῶν μοναχῶν θεῖον σύστημα δεξιὰς ἔλαβε κοι- 10
νωνίας παρὰ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ἀρνησάμενον μὲν τὴν πρὸς τοὺς Εὐτυχιανιστὰς
ἢ γοῦν Μανιχαίους κοινωνίαν, συμφωνῆσαν δὲ πᾶσι τοῖς κρίμασι τῶν θείων κανόνων
ἐν ἀποβολῆι μὲν τῶν καθαιρεθέντων αἱρετικῶν πάντων, ὁμολογίαι δὲ τῆς ἁπάντων
ἐν Χαλκηδόνι συνόδου καὶ τοῦ ἐν ἁγίοις καὶ ἀποστόλοις Λέοντος τοῦ πάπα, λέγειν 14
ἐπάναγκες πρὸς τὴν ἁγίαν ὑμῶν σύνοδον· εἰ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα, καὶ Rom. 11, 16
εἰ ἡ ῥίζα ἐκλεκτή, καὶ οἱ κλάδοι. ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον Mt. 12, 33
γινώσκεται. ἥκατε δὴ καὶ ὑμεῖς, ὦ τιμιώτατοι, πρὸς τὴν εὐαγγελισθεῖσαν παρ'
ὑμῶν ἁγίαν καθέδραν· προφθάσατε πρὸς τὴν ἀχείμαστον Πέτρου πέτραν· συναριθ-
μήθητε χορῶι τῶι ἀποστολικῶι· βεβαιώσατε ὑμῶν τῆς νίκης τοὺς στεφάνους· προ-
καταλάβετε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν, σεβασμιώτατοι, σεβασμιότητα, παρ' οἷς καὶ ἀεὶ 20
ἡ πίστις τὸ κῦρος ἔχει. διηγήσαντο γὰρ ὑμῖν Ἰωάννης καὶ Σέργιος οἱ σπουδαιότατοι
ἀδελφοὶ οἱ ἀφ' ὑμῶν πρὸ ἡμᾶς παραγενόμενοι τῆς πίστεως τῶν Ῥωμαίων τὸ ἀήττητον,
τὴν περὶ τὰ τέκνα φιλοστοργίαν, τὴν μέριμναν τῶν ἐκκλησιῶν. οὐδὲ γὰρ ὡς κατά-
σκοποι τῆς ἐλευθερίας ἡμῶν ἐδέχθησαν, ἀλλ' ὡς μηνυταὶ τῆς ἀνδρίας ὑμῶν, οὐδὲ ὡς
ἀδόκιμοι ἀπεπέμφθησαν, ἀλλ' ὡς εὐαγγελισταὶ τῆς ὁμοφροσύνης ὑμῶν. ἀπήγγειλαν 25
γὰρ καὶ διηγήσαντο τήν τε σταθηρὰν κρίσιν ὑμῶν καὶ τῶν αἱρετικῶν τὴν αὐθάδειαν,
τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν τὸ καρτερικὸν καὶ τῶν αἰσχίστων τὴν μιαιφονίαν, τοῦτο μὲν στόματι
διηγησάμενοι, τῶι δὲ ἀληθεῖ καὶ διὰ λιβέλλου τῶν ὑφ' ὑμᾶς εὐλαβῶν μοναχῶν δια-
πεμφθέντος διδάξαντες ὅσας θλίψεις πολλὰς καὶ κακὰς διήλθατε, ὅσαι τοῦ θεοῦ αἱ ἀντι-
λήψεις ἐπανέτειλαν. καὶ οὐ θαυμαστόν· οὐδὲ γὰρ ἐν πρώτοις τῶν λύκων αἱ ἐπι- 30
δρομαί, ἀλλ' ἀεὶ μὲν ἐπιτρέχουσιν, ἀεὶ δὲ τῶι ῥοπάλωι τοῦ καλοῦ ποιμένος ἐκδιώκονται.
τότε νικᾶι ἡ πίστις, ὅταν ἐπαναστῆι πόλεμος. οὐκ ἐν εἰρήνηι τὰ τῆς ἀνδρίας, ἀλλ' ἐν
πολέμωι τὸ λαμπρὸν τῆς δοκιμῆς. τί γὰρ οὐκ ἐκίνησαν οἱ ἀλάστορες πρὸς τὸ ἄρδην
ἀφανίσαι τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὸ πρᾶγμα; τίνα χρήμασιν οὐχ ὑπέφθειραν
ἀνταρσίαν ἐγεῖραι κατὰ τοῦ Χριστοῦ; ποῖαι μάστιγες οὐ διεφθάρησαν ἐν βασάνοις 35

AV

1 ὡσ A om. V 2 τελειότητοσ A detritum in V ἐν A de V non constat 5 προαρπάξαι A, fortasse etiam V 6 ὑμῖν A ἡμῖν V 7 διεγείρασι AV διεγείρουσι Mai 10 φθάσαν scripsi φθασάντων AV ἡμῖν V ὑμῖν A δεξιᾶσ AV 12 συμφωνῆσαν V συμφωνήσασι A 13 μὲν A om. V ἁπάντων A et, ut uidetur V 14 καλχηδόνι A 15 ἡ ἀπαρχὴ V ὑπάρχει A 17 ἥκατε V ἅτε A δὴ A detritum in V παρ' V περὶ A 20 οἷσ καὶ V ἧσ A 21 ὑμῖν scripsi ἡμῖν AV 23 οὐδὲ A, detritum in V 24 ἡμῶν V ὑμῶν A ἐλευθερίασ A et, ut uidetur, V 25 εὐαγγελισταὶ AV ὁμολογηταὶ Mai falso 26 αὐθάδειαν A detritum in V 27 αἰσχίστων AV coniecerim ἀποσχιστῶν 28 τῶι δὲ ἀληθεῖ A et sine dubio V ἡμᾶσ A 31 ἐκδιώκονται A detritum in V 32 ὅταν ἐπαναστῆ A, in V inter πίστις et στῆι antiquae litterae emanuerunt, τότε οὐκ ἐξαναστῆ a. m. rec. suppleta sunt εἰρήνηι A, detritum in V ἀνδρείασ V 33 πολέμωι A, detritum in V δοκιμῆσ A, in V non legitur nisi δοκι, μασίασ add. m. rec. ἀλάστορεσ A, detritum in V 34 χρήμασιν A in V non legitur nisi χρήμα, χρήματα m. rec. in mg. 35 ἐγεῖραι κατὰ A, detrita in V μάστιγεσ A, detritum in V

γυμνάζουσαι τοὺς ἁγίους; ποῖον ξίφος ἠκονημένον οὐκ ἠμβλύνθη ἐκ τῶν τεμνομένων μακαρίων αὐχένων καὶ μελῶν τῶν καθολικῶν ἢ τίς θαλάττης βυθὸς οὐ πεπλήρωται ὀστέων τῶν ἐν αὐτῶι συρρυέντων σωμάτων ὀρθοδόξων; ποία δὲ ἔρημος οὐ πεπόλισται ἐκ τῶν ἐν αὐτῆι ἐξορισθέντων ἀρχιερέων διὰ τὴν πίστιν ἢ ποῖαι πόλεις ὑπερόριοι καὶ μακράν που ἀπωικισμέναι τῆς ἑαυτῶν ἐξουσίας οὐ κοσμοῦνται καὶ θάλλουσιν ἐκ τῶν
128 διασπαρέντων καὶ φυγόντων ἁγίων πατριαρχῶν ἐπισκόπων κληρικῶν μοναχῶν τε καὶ λαικῶν; παρὰ τοῖς Μανιχαίοις ἐξουσία τοῦ λαλεῖν καὶ πράττειν ἅπερ βούλονται· παρ' αὐτοῖς χρημάτων θησαυροὶ λαοπλάνων· παρ' αὐτοῖς ἔρεις τε καὶ μάχαι καὶ θρόνων ἐφέσεις· παρ' αὐτοῖς γοήτων ἑσμοί, φαρμακῶν χοροὶ ἐν μοναχῶν σχήματι τὴν μορφὴν ἀμειβόντων. ἐκεῖ μαγεία σκιρτῶσα κατεπαίρεται καὶ ἀστρονομία γαυριῶσα κατα-
θύμια χρησμοδοτεῖ· δαίμονες βακχεύοντες καὶ ἱερεῖς ἀσεβείαις αὐτῶν κροτοῦντες καὶ Χριστὸς ὁ παιζόμενος καὶ ὁ συνιῶν οὐκ ἔστιν. τοῦτο τῶν τὴν μίαν φύσιν ἐν τῶι Χριστῶι τραγωιδούντων τὸ συμπόσιον· τοῦτο τῶν μεθυόντων καὶ ἀφανιζόντων ἐν συγχύσει τὰς ἑνωθείσας φύσεις τὸ ἐργαστήριον

Mt. 16, 16 κἀγὼ μέν, ὦ αἱρετικέ, τρέψω πρὸς σὲ τὸν λόγον. ὁμολογῶν Χριστὸν υἱὸν θεοῦ τοῦ ζῶντος τὰ τοῦ ἁγίου Πέτρου φθέγγομαι ῥήματα, τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ πατρὸς ὑμνῶν κηρύττω· σὺ δὲ λέγων θεοῦ παθόντος ἀναιρεῖς τὰ τῆς οἰκονομίας, καινοτομεῖς
1 Petr. 4, 1 ἀποβαλλόμενος τοῦ κορυφαίου τὴν ὁμολογίαν. ἐκεῖνος λέγει Χριστοῦ παθόντος καὶ σὺ ἀντιπράττεις κράζων θεοῦ παθόντος. τὸ λέγειν θεοῦ παθόντος ψιλὴν ὑποφαίνει τὴν θεότητα, γυμνὴν τοῦ ἐνδύματος, ἐστερημένην τοῦ ναοῦ καὶ τῆς τοῦ δούλου μορφῆς προσλήψεως. τί τὴν ἀπαθῆ θεότητα καθέλκεις εἰς πάθος, θεομάχε; τί τὴν ἀθάνατον φύσιν ὑπὸ δουλείαν καὶ φθορὰν θανάτου ὑποβάλλεις; ἐγὼ Χριστὸν υἱὸν θεοῦ τοῦ ζῶντος ὁμολογῶν οὐ ψιλὸν τὸν ἄνθρωπον τοῦ Χριστοῦ κηρύττω, ἀλλ' ἐν θεότητι τελείαι καὶ ἐν ἀνθρωπότητι τελείαι τὸν αὐτὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος προσκυνῶ. δύο γὰρ φύσεων ἕνωσις ἀσυγχύτως καὶ ἀτρέπτως γέγονεν, ἵνα εἷς πιστευθῆι Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, εἷς εἰ καὶ τῶν ἑνωθεισῶν φύσεων τὸ διάφορον νοεῖται μετὰ τῶν ἐνεργειῶν. εἰ γὰρ καὶ αἱ φύσεις ἐν ταῖς ἰδιότησι κοσμοῦνται, ἀλλ' ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος ὁ αὐτὸς θεὸς κατὰ ἀλήθειαν καὶ ἄνθρωπος κατὰ ἀλήθειαν, ἕνωσις ἀδιαίρετος καὶ ἀδιάζευκτος χωρισμὸν μὴ ὑφισταμένη, εἷς Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ
Eph. 4, 5 ζῶντος, εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα. ἀλλὰ δάκνηι καὶ σπαράττηι τοὺς ὀδόντας διαπρίων, τὴν ἐν Χαλκηδόνι σεβασμίαν σύνοδον ταῦτα κηρύξασαν αἰτιώμενος καὶ τὸν ἀοίδιμον καὶ ἐν ἀποστολικῆι χορείαι καταριθμούμενον Λέοντα βάλλεις ὕβρεσιν ἐν παραφροσύνηι. καὶ ἡμεῖς μὲν οἱ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ὑπήκοοι γνήσιοι τὰ παρ' αὐτῶν θεσπίσματα ἐν στόματι φέροντες καὶ καρδίαι ἐγκεκολαμμένα ἔχοντες στέργομεν ἀπαρεγχειρήτως, σὺ δὲ ταῦτα ἀφεὶς καὶ πρὸς ἀσεβείας βάραθρον ἐμπεπτωκὼς μαρυκᾶις τὴν τῶν ἀκανθῶν χορτώδη ποιότητα. ἔστι γάρ σου καὶ ἄλλο ἐφ' ὧι κομπάζεις καὶ σκιρτᾶις, ἐγχειρίδιον πίστεως, τῆς σῆς γνώμης καὶ τυραννίδος ἐφόδιον, ὧι προσηνῶς καὶ ἀπατηλῶς προσέρριψας ὄνομα ἑνωτικὸν καλέσας. φεῦ τῆς φληνάφου τερθρείας τῶν ἀποστατῶν· παρώσαντο τῶν ἀποστόλων τὴν διδαχὴν καὶ λαικῶν διδάγμασιν

inter 14 et 15 interrumpitur conexus

AV

1 ἡμβλύνθη A, detritum in V 2 βυθὸς οὐ A, detrita in V 3 ἐν αὐτῶι A, detritum in V, ἐν αἵματι m. rec. in mg. 4 αὐτῆ V αὐτῶ A 11 βακχεύοντες A, detritum in V 17 ὑμνῶν A, et sine dubio V κηρύττων A 22 θῦ V τοῦ θῦ A 27 καὶ — ἰδιότησιν A, detrita in V ὁ A detritum in V 31 καλχηδόνι A ut solet 34 ἐγκεκολλημένα A 35 ἀπαρεγχωρήτως A πρὸς A πρὸς τὸν V ut uidetur 36 κομπάζη V 38 ἀπατηλῶς A et sine dubio V

ἐναβρύνονται, τῶν ἐνθέσμων συνόδων ἀποστρέφονται τὰς ἐκθέσεις καὶ κοσμικῶν ἐπιστολιδίοις τὰς ἐλπίδας ἑαυτῶν ἀνατιθέασι, τῶν ἁγίων καὶ ὁμολογητῶν ἀπωθοῦνται τὴν σεβασμιότητα καὶ χάρτην ἐπ' ἐκβολῇ τῆς ἐν Χαλκηδόνι ἁγίας συνόδου ἐκφωνηθέντα καταπομπεύουσι, τοῦ Ὀζίου τὴν θρασύτητα δοξάζουσι καὶ ἱερωσύνης τὸν ἁγιασμὸν 2 Paralip. 26, 16—20
ἀποτινάσσονται. καὶ ὑμεῖς μέν, ὦ οὗτοι, ἕως ὧδε στῆτε λεπρῶντες καὶ τοῦ προ- 6
πηλακισμοῦ τὴν ἀτιμίαν ἐπὶ προσώπου λάβετε σημεῖον τρέμοντες καὶ στένοντες ἐπὶ τῆς γῆς· οὐ γὰρ ὀρθῶς προσηνέγκατε ἀγνοήσαντες ἱερωσύνης αὐθεντίαν καὶ λαικῶν προπέτειαν. εἰ γὰρ καὶ βασιλεὺς προῆλθεν, ἀλλ' οὐκ ἀρχιερεὺς ἐχειροτονήθη· βασιλεία 129
μὲν γὰρ ὑπὸ ἱερωσύνης παιδαγωγουμένη διαμένει ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἱερωσύνη ὑπὸ βασιλείας δοξαζομένη φαιδρύνει τὴν ἁλουργίδα, δαιδουχεῖ τὰ σκῆπτρα, ἁγιάζει τὴν ἀξίαν, 10
ὑβριζομένη δὲ ἐκριζοῖ θεμέλια.

Ἐφευρέθη δὲ καὶ ἕτερον εἶδος ἀσεβείας ὑπὸ τῶν τολμητῶν θεοπασχιτῶν. πέφυκε γὰρ τὸν κρατούμενον τῶι τῆς παραφροσύνης πάθει ἐκεῖνα λέγειν ἅπερ ἡ φρενῖτις ὑποτίθεται. τί οὖν τὰ τῆς ἀλογίας; τὸν ὑπὸ ἁγίου ἀγγέλου ἐκδοθέντα ὕμνον ἐξ ἁμαρτιῶν ὀργῆς κρατησάσης καὶ γῆς ἐκ μόχλων κινουμένης καὶ σεισμοῖς ἀναβραζομένης πόλεών 15
τε ἐκ βάθρων καταρριπτομένων καὶ τάφων αὐτοσχεδίων ἀθρόον τοῖς ἐκγόνοις γινομένων ἐτόλμησαν οἱ σκληροτράχηλοι καὶ τῶι ἁγίωι πνεύματι ἀντιπίπτοντες παρασαλεῦσαι τῆς θείας ὁροθεσίας τῶν ὕμνων τὰ σήμαντρα κἀνταῦθα βασκαίνοντες τῆι τῶν ἀνθρώπων σωτηρίαι ἀνατρέψαντες, ὡς ἔστιν ἰδεῖν, καὶ τῶν στοιχείων τὴν εὔτακτον κίνησιν, μείζονα ὀργὴν ἐπισπασάμενοι διὰ τὴν εἰς τὸ ὕψος ἄδικον δυσφημίαν. καὶ 20
ὥσπερ διὰ τῆς ἐκδοθείσης φιλανθρώπως ὑμνωιδίας ἡ θραῦσις ἐκόπασεν, οὕτω πάλιν καταργηθείσης διὰ τῆς παρατροπῆς τῶν σχισματικῶν ἐπληθύνθη πρὸς ταῖς ἄλλαις αὐτῶν ἀσεβείαις ἡ πτῶσις. ἐντεῦθεν σεισμῶν ἀπαύστων ἀναβρασμοί, χειμώνων ἀγρίων πιεσμοί, καρπῶν ἀφορία, ἐκκλησιῶν ταραχαί, ἐθνῶν ἐπαναστάσεις, εἰρήνης φυγή, συγχύσεως ἐπικράτησις, αἱμάτων ἀκόρεστος ἔκχυσις. καὶ ἡ μὲν καθολικὴ 25
ἐκκλησία ἥνπερ ἐν παιδείαι μετ' οἰκτιρμῶν παρέλαβεν ὑμνωιδίαν, μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἀπαύστωι στόματι καὶ χείλεσιν ἀσιγήτοις βοᾶι ψάλλουσα καθ' ἑκάστην ἅγιος ὁ θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς· ἡ δέ γε τῶν θεομισῶν ἐναγὴς φατρία ἡ τὴν ἀκήρατον καὶ ἄχραντον τοῦ θεοῦ φύσιν ἀεὶ παρανόμοις βέλεσι κατατοξεύουσα τὸ ὁ σταυρωθεὶς τῶι αἴνωι προσέθηκεν, ἵνα τῆς θεότητος καὶ τὸ ἀθάνατον καθυβρίσηι καὶ 30
τῆς ἁγίας τριάδος τὸ ὁμοούσιον διαφθείρηι, ἐπινοοῦντες οἱ ἀναιδεῖς ἕτερον εἶδος παραπληξίας μεστόν. ἐν γὰρ τῆι προσθήκηι τοῦ ὁ σταυρωθεὶς ἄλλος τις εὑρίσκεται παρὰ τὸ τρισάγιον νοούμενος ὁ ἐλεῆσαι αὐτοὺς δῆθεν ἀναγκαζόμενος. εἰπόντες γὰρ τὸ τρισάγιον καὶ ἐπιπροσθέντες τὴν καινοτομίαν ἑτερόν τινα ὑποφαίνουσι διεζευγμένον τοῦ τρισαγίου καὶ τοῦτον ἀνώνυμον. εἰ γὰρ ὡς ἐπὶ τῆς τριάδος ἅγιος ὁ θεὸς ὁ πατήρ, 35
ἅγιος ἰσχυρὸς ὁ υἱός, ἅγιος ἀθάνατος τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ ὁ σταυρωθεὶς λεγόμενον ἄλλον τινὰ βούλεται ἔξω τῆς τριάδος. ἀλλ' οὐκ αἰδῆι οὐδὲ αἰσχύνηι τὸ ἀλλόκοτον καὶ ἀπαίδευτόν σου τῆς δοξολογίας; πῶς λέγεις ἅγιος ἀθάνατος ἢ πῶς ἐπάγεις τὸ ὁ σταυρωθείς; ἢ ἄνελε τὸ ἀθάνατος καὶ εἰπὲ τὸ ὁ σταυρωθεὶς ἢ ἐρυθριάσας τὸ ἀθάνατον παραίτησαι τὸ ὁ σταυρωθείς. ἀλλ' οὐ νήφεις, ἐμβρόντητε, οὔτε ταῖς ἀκοαῖς ἐνηχήθης 40
οὔτε τῆι διανοίαι κατενόησας τῆς ὑμνωιδίας τὴν μεγαλοπρέπειαν ὅπως θεὸν ἰσχυρὸν ἀθάνατον τὸ τρισάγιον ἐκδιδάσκει. ὁμολογοῦμεν καὶ ἡμεῖς, συκοφάντα, τὸν σταυρωθέντα, ἀλλὰ κατὰ τὴν οἰκονομίαν· οὐκ ἐφ' ὕβρει τοῦ ἀθανάτου οὐδὲ ἐπὶ καταλύσει τοῦ

AV

3 σεβασμιότητα, detritum in V ἐκβολῇ A detritum in V 4 καταπομπεύουσι A, detrita in V 9 δικαιοσύνηι A, detritum in V 10 δαδουχεῖ A et sine dubio V 12 ἐφευρέθη A, detritum in V θεοπασχητῶν A de V non constat 22 σχισματικῶν A σχισμάτων V 24 ἀγρίων V ἀπαύστων A 34 προσθέντες V 35 ὁ πηρ ὁ θσ̄ A

Mt. 16, 16. 17 ἀφθάρτου προσκυνοῦμεν τὸν ἐσταυρωμένον, ἀλλὰ Χριστὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ὡς ὁ ἅγιος Πέτρος ἐξ ἀποκαλύψεως τοῦ πατρὸς παιδευθεὶς ἐδίδαξεν. ἡ ἁγία καὶ μακαρία τριὰς οὐ βαθμοῖς ὀνομάτων ὑπόκειται, ἀλλ' ἰσότητι ἀξίας μεγαλύνεται. εἰ γὰρ καὶ πρόσωπα τρία, ἀλλ' οὐ τρεῖς ἀξίαι· ἔνθα τὸ ὁμοούσιον, ἐκεῖ τὸ παντοδύναμον. τὸ διάφορον ἐν ὀνόμασιν, ἀλλ' οὐκ ἐν ἀξίαι· τὸ ἀνόμοιον ἐν προσηγορίαις, οὐκ ἐν οὐσίαι. εἰ γὰρ καὶ τρεῖς ὑποστάσεις πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος, ἀλλὰ μία οὐσία, μία θεότης [μία] ἐν ἀθανασίαι, ἐν ἀπαθείαι, ἐν ἀτρεπτότητι, ἐν βουλῆι, ἐν δημιουργίαι, ἐν ἐλέει, ἐν οἰκτιρμοῖς.

130 Οὐκ ἐμοὶ οἱ λόγοι, τῶν ἁγίων ἀποστόλων αὕτη ἡ διδασκαλία, τῶν ἁγίων πα-
Lc. 1, 2 τέρων ἡ ἐξήγησις. πατέρας δὲ λέγω τοὺς διαδόχους τῶν αὐτοπτῶν καὶ ὑπηρετῶν τοῦ λόγου, οὓς λυσσῶν ἀναθεματίζεις μὴ φέρων αὐτῶν τοὺς ἀνεπαισχύντους ἐλέγχους μηδὲ τὴν λαμπρότητα τῶν μαρμαρυγῶν τοῦ ἐν αὐτοῖς θείου χαρίσματος. οὐκ ἠγνόηται δὲ ὅτι ἡ ἐν Χαλκηδόνι τῶν ἁγίων σύνοδος Νεστόριον μὲν ὡς φρενοβλαβῆ κατέκρινεν, Εὐτυχέα δὲ ἀσεβήσαντα ἀπεκήρυξεν ἀναθέματι βαλοῦσα, Διόσκορον δὲ τὸν Ἀλεξανδρέα καὶ φονέα τοῦ ἁγίου Φλαβιανοῦ τὸν καὶ τοὺς προμάχους τῆς πίστεως παρανόμως καθελόντα καὶ ἄλλους δὲ ἀρχαιοτέρους φωστῆρας ἀποκηρύξαντα καὶ Εὐτυχεῖ περιπλακέντα τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας ἀπέκοψεν. οἱ ἀναθεματισμοὶ ὑμῶν οὓς κατὰ τῶν φίλων τοῦ θεοῦ κορυβαντιῶντες ἀκοντίζετε, τὸν κόσμον ἀνέτρεψαν, τὸν ἀέρα ἐμόλυναν, τοὺς οὐρανοὺς ἠχλύωσαν, τοὺς ἀγγέλους παρώτρυναν, τὰ σεραφὶμ παρώργισαν, τὸν χερουβικὸν θρόνον ἐπέσεισαν, τὸν βασιλέα τῆς δόξης εἰς ἐκδίκησιν παρεκίνησαν.
Ies. 34, 5 ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν τοῖς ἐκλεκτοῖς μου, φησὶν ὁ δεσπότης, τοῖς δι' ἐμὲ ὅλην τὴν ἡμέραν ὑπὸ ἀφρόνων ἀναθεματιζομένοις ὅτι ποιήσω τὴν ἐκδίκησιν ὑμῶν καὶ ἐκδικήσω καὶ ἀνταποδώσω. μεθύσω τὰ βέλη μου ἀφ' αἵματος καὶ ἡ μάχαιρά μου φάγεται κρέα ἀφ' αἵματος τραυματιῶν καὶ αἰχμαλωσιῶν, ἀπὸ κεφαλῆς ἀρχόντων ἐθνῶν καὶ ἐκκαθαριῶ τὴν γῆν τοῦ λαοῦ μου. ἐξῆλθεν ἡ ἀπόφασις καὶ ἐδόθη ἡ μάχαιρα κυρίου ἐν ἱερεῦσιν ἀνομίας· μάχαιρα κυρίου ἐν ἄρχουσιν ἀδικίας· μάχαιρα ἐν πόλει, ἐν ἀγρῶι, ἐν παντὶ ὑβριστῆι καὶ ὑπερηφάνωι, ἐν παντὶ τόπωι ἀνόμων καὶ ἀποστατῶν, ἐν παντὶ κοινωνήσαντι τῆι τῶν ἁγίων ὕβρει, ἐν παντὶ προσπελάσαντι τῆι τῶν ἀναθεματισθέντων ἀσεβῶν κοινωνίαι. τούτων οὕτως ἐν ὀργῆι ἐξωγρημένων ὑπὸ τὸ ἀμφίβληστρον τῆς ἐκδικήσεως καλῶς ὑμεῖς ἐξεκλίνατε, θεοφιλέστατοι, τόπον δώσαντες· καλῶς ἀφωρίσθητε ἐξ αὐτῶν τῶι βορβόρωι τῆς ἀθείας ἐγκυλιομένους ἐγκαταλείψαντες. χαίρει Χριστὸς διαιρούμενον τὸν σύνδεσμον αὐτῶν ὁρῶν· εὐφραίνεται τοὺς ἐξ αὐτῶν ἀποστατουμένους
Ps. 19, 8. 9 προσλαμβανόμενος. ἐκεῖνοι ἐν ἅρμασι καὶ ἵπποις, ἡμεῖς δὲ ἐν ὀνόματι κυρίου θεοῦ ἡμῶν μεγαλυνθησόμεθα· αὐτοὶ συνεποδίσθησαν καὶ ἔπεσον ὑπὸ τὴν μάχαιραν τοῦ κυρίου, ἡμεῖς δὲ ἀνέστημεν καὶ ἐσώθημεν ἐν σκέπηι τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ αὐλιζόμενοι. ἐνηχήσατε ἡμῖν τῶν πνευματικῶν ὑμῶν ὀργάνων τὴν τερπνὴν
Act. 12, 13. μελωιδίαν· προπηδήσει καὶ αὖθις ἡ καλὴ καὶ πιστὴ Ῥόδη τῆς ἀπὸ θεοῦ ἐπιστασίας
7. 10 ὑμῶν φωνοῦσα τὴν εὐαγγελισμόν. διηγήσασθε θᾶττον πῶς ἐπέστη ὁ ἄγγελος κυρίου καὶ τὰ δεσμὰ διεσπάραξεν ἄφνω ὕπνωι νεκρώσας τοὺς φύλακας ὅπως τε ἡ σιδηρᾶ πύλη ἀνεπετάσθη πρὸς τὴν πόλιν τοῦ θεοῦ ἀπάγουσα ὑμᾶς. οὕτω γὰρ οὕτω συνευφραινόμενοι τῆι κατοικίαι ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ τὴν μεγαλειότητα τοῦ θεοῦ παρ' ὑμῶν ἀκούοντες αὐτῶι τῶι μεγαλουργῶι θεῶι καὶ πατρὶ ἅμα τῶι μονογενεῖ υἱῶι σὺν ἁγίωι πνεύματι δόξαν ἀναπέμψωμεν ὁμοθυμαδὸν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

AV

3 ἀλλ' — ἀξίας scripsi ἀξίας ἀλλ' ἰσότητι πραγμάτων AV · μία delevi 11 ἀνεπαισχύντως A 16 εὐτυχῆ AV 36 ὀργάνων A ἀγώνων V · ἀπὸ scripsi ἐπὶ AV 38 διηγήσασθαι A

Παμφίλου ἐπισκόπου Ἀβύδων πρὸς Πέτρον αἱρετικὸν ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας ὅτι οὐ δεῖ ἐν τῶι τρισαγίωι θεοπασχίαν λέγειν διὰ τῆς προσθήκης τοῦ ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς

3 Τὸ πολύθρυπτον τῶν ἐμῶν παίδων, ἀγαπητέ, διεγείρει με κελαδεῖν θρῆνον· οἶδας γὰρ ὅτι ἐν ὧι οἴκωι θνήισκει τις, ἐκεῖσε κλαυθμὸς φοιτᾶι. πῶς οὖν οὐκ ἀποδυρήσομαι τὸν ἀλιτηρίως ἐκ τῶν σῶν ἀγγείων καταγγισθέντα τῶν ἐμῶν υἱῶν θάνατον, οὓς ἔδει 5 131
2 σε ὡς συναδελφὸν ἐπισπουδάσαι σὺν ἐμοὶ ἄξαι πρὸς τὸν θεόν; τοὐναντίον δὲ πέπρακταί σοι, θεοφιλέστατε· ἐγένου γὰρ αὐτῶν ὀλετὴρ καὶ οὐ ζωή, πικρία καὶ οὐχ ἡδύτης, ὄμφαξ καὶ οὐ πέπειρος βότρυς, ζιζάνιον καὶ οὐ σῖτος, καλάμη καὶ οὐ χρυσός, ἄκανθα καὶ
3 οὐκ ἄνθος, ἐκταραγμὸς καὶ οὐ γαλήνη. τί γὰρ τῶν προτέρων ἡμῶν καὶ ἐπίσων οὐ προσέχων τὰ σύμβολα εἶξας μὴ προσθέσθαι τῆι τριάδι τετράδα ἐν τῶι τὸ τρισάγιόν σε 10
4 φάσκειν ἐν προσθήκηι σταυροῦ; αὕτη γὰρ δρακοντικὴ καὶ ἰοβόλων αἱρέσεων φωνὴ καὶ πύλη ἅιδου καὶ αἰώνιος πυλωρὸς θανάτου, Χριστιανῶν βρόχος, ἀκάκων θήρευμα, ὀρθοδόξων μῶμος, πιστῶν πρόπτωσις, σωφρόνων σκάμβωσις, ἀσκητῶν σκάνδαλον, οἷς ὑπώπτευσας γλυκὺς εἶναι σὺν τῆι ἐκφωνουμένηι σου ἐκθέσει τῆι παρακοντιζούσηι τὸν ἀποστολικὸν ὅρον καὶ τὰ εὐαγγέλια καὶ τῶν τιη τὸ σύμβολον τῶν τὴν προσθήκην τὴν 15
5 ἐν τῶι τρισαγίωι ἀγνοούντων τὸ νοητὸν δηλητήριον. φράσον μοι· τίς οὖν θεὸν ἔφη σταυρὸν ὑπομεμενηκέναι; τί τὸν θεὸν λόγον γυμνοῖς ἀπὸ τῆς στολῆς; τί διχάζεις τὸν ἄτμητον τῆι σῆι σκαιότητι; τί παρατιτρώσκεις τὴν ἀλήθειαν; τί Νεστορίωι καὶ Εὐτυχεῖ τῆι τομῆι τοῦ Χριστοῦ ὑπόσπονδος γίνηι καὶ τῶι Σαμοσατεῖ μεμαθήτευσαι ῥῆξαι Χριστοῦ τὴν θείαν οὐσίαν ἀπὸ τῆς σαρκὸς καὶ Οὐαλεντίνωι ἀνόμως συνεξηρεύξω ὡσαύτως φάσκων 20
τὸν ἀθάνατον σταυροῦσθαι καὶ ὑπόδουλον τιθεὶς τοῖς πάθεσι τὴν θείαν φύσιν; τί ἐπίσχω
6 ἢ τί λαλήσω; οὐ Παυλιανιστήν σε φωνήσω· ἀλλ' ἐν τοῖς συγγράμμασιν ἔφης μετὰ τὴν τριάδα Χριστὸν φωνεῖν δι' ἡμᾶς σταυρωθέντα. οὐ Μανιχαῖόν σε λέξω· ἀλλὰ γέγονας αὐτέλεγκτος θεὸν καὶ οὐ Χριστὸν φωνήσας ἐσταυρωμένον. οὐ Νεστοριανόν σε φράσω· ἀλλ' ἀπέδειξας μετὰ τὸν πατέρα μὴ ὁμολογεῖν τὸν ὑμνούμενον ὑπὸ πιστῶν θεοῦ ἰσχυρὸν 25
υἱὸν σαρκὶ ἐσταυρωμένον. οὐκ Εὐτυχιανιστήν σε ἀναγορεύσω· ἀλλὰ μὴν σεαυτὸν θεοπασχίτην ἀνηγόρευσας. οὐκ Ἀπολιναριαστήν σε λέξω· ἀλλ' ἔφυρας ὡσαύτως
7 θεὸν συνχύσας τοῖς τῆς σαρκὸς παθήμασιν. λίαν οὖν λύπηι συσχεθεὶς τάδε σοι προστίθημι σὺν τῶι εἰς τοῦτό με προβιβάσαντι Ἀκακίωι, αὐτὸν δὲ ὁ τῆς Ῥωμαίων, τοὺς πάντας δὲ ὁ πάντων ἐπίσκοπος Χριστός· τί λυμαίνηι τὴν ἐκκλησίαν, τί σκορπίζεις Χριστοῦ τὴν 30
ποίμνην; εἰ κακῶς λέγω, φράσον μοι σύ· ζητῶ γάρ σε τῆι διδασκαλίαι τῆι ὀρθοτάτηι ὑπε-
8 ρέχειν ἐμὲ καὶ πλείστους. τί οὖν φράσομεν; ὡς Παῦλος, Χριστὸν ἐσταυρωμένον ἢ ὡς σύ, τὸν ἀθάνατον ἐσταυρωμένον; ὡς εἶπεν ὁ κύριος ὅτι ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστόν, ἢ ὡς σὺ τὸ τρισάγιον φάσκεις παθητόν; τί ἐροῦμεν; ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ὡς πολ-
9 λαχῶς ὁ κύριος ἔφη, παθεῖν ἢ ὡς σὺ κεκαινοτόμηκας, τὸν θεὸν παθεῖν; ἢ τὰ εὐαγγέλια 35

---

3 in collectione Latina 6 [Coll. Auell. 76], recentior epistulae forma supra 4 111 p. 9 [O]

AV, Λ [= vb]

1 παμφύλου V ἀβύδων Λ ἀβίδου A $ἀβ^{δ}_{υ}$ V cf. O τὸν αὐτὸν πέτρον ΛO 1/2 αἱρετικὸν — ἡμᾶς om. ΛO 3 πολύθρυπτον ΛO πολυθρύλλητον AV κελλαδεῖν A 4 *illic et* Λ ἀποδυροῦμαι V 6 ἄξαι O ἄγξαι AV *colligere* Λ 8 βότρυς V βρῶσις A *esca* Λ cf. O ἄκανθα ΛO ἄκανθαι AV 9 προτέρων scripsi *praecessorum* Λ προέδρων AVO καὶ ἐπίσων (i. e. aequalium) AV om. Λ 10 προσέχων VΛ προέχων A 11 post σταυροῦ aliqua add. Λ 13 πρόπτωσισ O πρόσπτωσισ AV 14 ὑπώπτευσασ V ὑποπτεῦσαι A cf. O *suspicaris* Λ 16 τὸ νοητὸν δηλητήριον ΛO τῶν νοητῶν δηλητηρίων AV φράσαι A οὖν τίσ ΛO 16/17 θν̄ ἔφη A ἔφη θν̄ V τὴν θεότητα ἔφη ΛO 19 ῥήξασ V 24/26 οὐ — ἐσταυρωμένον ΛO om. AV 26/27 οὐκ — ἀνηγόρευσας om. O 28 συνχύσασ scripsi συνέχυσασ AV συγχέασ O 31 σύ ΛO εὖ AV 32 ὡς Παῦλος om. V 33 εἶπεν om. Λ 34 τὸ] τὸν V 35 τὸν θν̄ AV τὴν θεότητα ΛO ἢ AVO εἰ Λ

καὶ αἱ Πράξεις καὶ ὁ ἀπόστολος, ὡς σὺ ἔφης, οὐ λέγουσιν ὥσπερ δεῖ, ἀλλὰ εἰσὶ παρὰ σοὶ
132 μεμπτέα καὶ παρὰ τῶν ἐξηκολουθηκότων τῇι τοιᾶιδε σου παραφροσύνηι τοῦ τὸ τρισάγιον
φωνεῖν ἐσταυρωμένον; ἀποδεδειγμένοι γάρ εἰσι σὺν σοὶ τετράδα προσκυνοῦντές τε καὶ
παρεισφέροντες. εἰ δὲ ταῦτα οὕτως ἔχει, τί ἀναγινώσκονται αἱ γραφαί, εἰ αὗται οὐ
πιστεύονται, ἀλλὰ σύ; ἄνω γὰρ καὶ κάτω Χριστὸν παραδιδόασί σοι δι' ἡμᾶς ἐσταυρω-
10 μένον καὶ οὐ τὸ τρισάγιον, ὡς σὺ νῦν φάσκεις. ἀλλὰ καὶ ἀποβλήτους εἶπον αἱ γραφαὶ
τοὺς θεοπασχίτας. ἤδη δὲ καὶ πρὸ τούτων μου τῶν γραμμάτων ὡς κυρίωι μου καὶ πατρὶ
ὡς ὀρθότατα φρονοῦντι μεμήνυκα ἐπανορθώσασθαι καὶ ἀναρρῆξαι τόδε τὸ παρὰ σοῦ
καινισθὲν ἀσεβὲς δόγμα καὶ οὐκ εἶξας. διὰ τοῦτο τὰ νῦν ὡς πρὸς πρῶτον ἐφευρετὴν
τῶν ἀσεβῶν τούτων λόγων δεδόνημαι τούτοις κατὰ σοῦ τοῖς ἐπιτιμίοις, ἴσως κἂν διὰ τού-
των ἐντραπεὶς ἀποστομιζόμενος παρ' ἥττονος τῆι ἀξίαι θᾶττον εἴξεις ὀρθοδοξεῖν πατέρα
καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα ἐν τῶι μηδὲν τούτοις προστιθέναι ἢ ὑφαιρεῖν καὶ ἔχεσθαι τῆς
ὑπὲρ ἡμᾶς ἀψῖδος τοῦ θρόνου. εἰ δὲ μηδὲ οὕτως ἀνάσχηι, οἴσω σοι κοινωνίας παραί-
Tit. 3, 10. 11 τησιν· ἔφη γὰρ ὁ ἀπόστολος αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ πρώτην καὶ δευτέραν
νουθεσίαν παραιτοῦ εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἁμαρτάνει
ὢν αὐτοκατάκριτος. πλὴν θεοῦ ἐσμὲν ἐντεῦκται μὴ γενέσθαι σε αὐτοκατάκριτον,
ἀλλ' ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.

Ἀσκληπιάδου ἐπισκόπου Τράλλεων πρὸς Πέτρον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας ὅτι οὐ δεῖ τὸ τρισάγιον λέγειν ἐσταυρωμένον

4 Ἰδού, ἀγαπητέ, πεπλήρωται πᾶς ὁ κόσμος σκανδάλου ἐκ τῆς ἐκθέσεώς σου καὶ τὰ
βασίλεια ἐμφρόντιστα γέγονε καὶ οἱ ποιμένες διεγείρονται ἐπαξίως ἄξαι ἐπὶ σοὶ ταλανι-
σμούς. δὸς οὖν, παρακλήθητι, φωνὴν μίαν ὀρθοτομίας τοῦ ἐπιπρυτανεύειν τὸ ἀληθὲς
ἐν τῶι κόσμωι τοῦ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καθομολογεῖν ἐσταυρωμένον καὶ μὴ τοῦτον διαρρί-
πτεσθαι διὰ σοῦ καὶ τούτου τὸ ὄνομα ἐν τῶι ἑτέρως ἐν διαστροφῆι λέγειν ἐν τῶι τρισαγίωι
2 τούτου τὸν σταυρόν. μὴ σὺ πρῶτος εἶ τῶν ἐν Νικαίαι πατέρων, ἵνα ἄρξηι ὁ ὅρος
σου ὑπὲρ αὐτούς; ἀλλά, φησίν, ἐγὼ διὰ Νεστόριον προσέθηκα ἐν τῶι τρισαγίωι τὸν
σταυρὸν διὰ τὸ αὐτὸν παρεξωθεῖσθαι ἐκ τούτου τὴν θεότητα ἐν τῶι σταυροῦσθαι αὐτόν.
3 καὶ τί; μὴ νεώτερον Νεστορίου τὸ φρόνημα; ἦρξε γὰρ τοῦτο ἀπὸ τοῦ ματαιόφρονος Φω-
τεινοῦ, ὃν οἱ ἅγιοι πατέρες οἱ ἐν Νικαίαι ἐν ζωῆι μὲν οὐ κατέφθασαν, τὸ δὲ δόγμα αὐτοῦ
κατέκριναν οὐ διὰ τὸ φράσαι αὐτοὺς τὸ τρισάγιον ἐσταυρωμένον, ἐπειδὴ τοῦτο ἦν ἐν
γνώσει αὐτοῖς λίαν δύσφορον, Φωτεινοῦ δὲ ἐράσμιον. ὅθεν τὸ μὲν τρισάγιον ἐν μυ-
στηρίοις μόνοις ἀπέθεντο φωνεῖσθαι καθὰ τὰ σεραφίμ, φησί, μηδεμίαν ἐν τούτωι προσθή-
4 κην ἢ ὑφαίρεσιν πράξαντες. πάλιν δὲ τοῦτο τὸ ἀσεβὲς ἀνανεωθὲν ἐπὶ τοῦ Σαμοσατέως
λίαν ἠδρύνθη καὶ ἐπισυναχθέντες οἱ ἁγιώτατοι τὴν μνήμην πατέρες ἐν τῆι Κωνσταντινου-

4 in collectione Latina 8 [Coll. Auell. 78], recentior epistulae forma extat supra 4 1111 p. 10 [O

V, Λ [= vb]

2 τοῖσ ἐξηκολουθηκόσι ΛΟ 3 φωνεῖν ΛΟ φρονεῖν AV προσκυνοῦντέσ τε καὶ AV om. ΛΟ
4 θεῖαι γραφαί ΛΟ 6 εἶπαν A *scripturae diuinae* Λ 8 ὡς om. V φρονῶν V 9 τανῦν
AV τοίνυν ΛΟ πρὸσ om. V 10 δεδόνημαι O *moueor* Λ δεδέημαι AV τοῖς ἐπιτιμίοις om. Λ
11 ἀποστομιζόμενοσ A ἀπομαστιζόμενοσ V ἐπιστομιζόμενοσ O ἥξεισ A ἥξησ V cf. O εἰσ
πρα V 13 ἀπέσχηι Λ

20 σκανδάλου ΑΛΟ σκανδάλων V 21 ἐμβρόντιστα V ἐγείρονται V^{corr} 21, 22 ταλα-
νισμόν ΛΟ 22 παρακλήθητι ΑΟ παρακαλῶ VΛ 23 κοινῶ ΛΟ καθομολογεῖν V τῶ κόσμω [τὸν
κόσμον A] καθομολογεῖν ΑΛΟ 24 διὰ ΑΛΟ παρὰ V 26 *ais* Λ 27 ἐκ τούτου AV ἐν τούτω O om. Λ
28 καὶ τί Λ καὶ ἔτι AV cf. O μὴ OΛ μὴν AV ἦρξαι V 29 οὐ κατέφθασαν ΑΟ οὐκ ἔφθασαν V
32 ἀπέθεντο OV^{corr} ἀπέθετο AV φασὶ ΛΟ

πόλει, εἰ καὶ αὐτὸν οὐ παρέφθασαν, ἀλλὰ τὸ δόγμα αὐτοῦ κατέκριναν τοῦ μὴ φρονεῖν δύο 133
υἱούς, δι' ὃ καὶ ἕνα καθωμολόγησαν ἐν τῶι ὄρωι αὐτῶν υἱόν. μὴ τὸ τρισάγιον ἔφησαν
δι' αὐτὸν ἐσταυρωμένον [ὅτι τῶι ὄρωι τῶν πρὸ αὐτῶν πατέρων ἐξηκολούθησαν καὶ
ἕπεσθαι τοῖς δόγμασιν αὐτῶν ἔκριναν τοῦ τὸ τρισάγιον ἐν τοῖς μυστηρίοις μόνον ἐξακού-
5 εσθαι ἁπαθῶς ὡς τὰ σεραφὶμ καὶ μὴ ἐσταυρωμένον]; πάλιν δὲ Νεστορίου ἀνακύψαντος 5
καὶ καταρτίζοντος τὰ τῶν πρὸ αὐτοῦ ἀσεβῆ δόγματα, φαμὲν δὴ τὰ Φωτεινοῦ καὶ τὰ τοῦ
Σαμοσατέως, συναθροισθέντες δι' αὐτὸν οἱ περὶ Κελεστῖνον καὶ Κύριλλον ἔπαυσαν τὰς τοι-
άσδε δυσφημίας οὐκ ἀποθέντες ἐν τῶι τρισαγίωι σταυρόν. ἢ σὺ δοκεῖς τούτων ἁπάν-
των σοφώτερος εἶναι ἢ ἔχεσθαι παρ' αὐτοὺς πνεύματος ἁγίου, οἷς ἦν ἡ γνῶσις; ἡ σὴ
6 τοίνυν ἀποτεθεῖσα ἐν τῶι τρισαγίωι σταυροῦ προσθήκη δυσμενὴς βλασφημία ἐστίν. πλὴν 10
καὶ μετὰ τούτους τοὺς ἁγίους πατέρας δυσφόρων καταλαβόντων τὴν Κωνσταντινούπολιν
σεισμῶν μικρὸς καὶ μέγας, πλούσιος καὶ πένης, δοῦλος καὶ ἐλεύθερος ἐκ τῆσδε ἀπαναχωρή-
σαντες ἐν τῶι Κάμπωι ἅμα συνέδραμον κρυμοῖς καὶ χιόνι ἐκεῖσε μᾶλλον ὀλέσθαι καὶ μὴ
συμπεπτῶσθαι τῆι αὐτῆι πόλει. οὓς φειδοῦς ὁ θεὸς ἀξιώσας φιλανθρωπευσάμενος
ἀπεκάλυψε τῶι μακαρίωι Πρόκλωι τὸ τρισάγιον εἰς παῦσιν ὀργῆς λιτανεύοντας αὐτοὺς 15
φωνεῖν καὶ τοῦτο ἐμφανῶς, οὐχ ἑνὶ ἢ δευτέρωι γνωσθέν, ἀλλὰ σχεδὸν τῶι κόσμωι. μὴ
7 ἀπέθετο ἐν αὐτῶι ὁ θεὸς λέγεσθαι σταυρόν; οὐδὲν οὖν ὅ τι ὁρᾶι εἰς ὕβριν αὐτοῦ· ἔφη γὰρ
φάσκειν 'ἅγιος ὁ θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς.' πῶς οὖν σὺ
τετόλμηκας παραθέσθαι σταυρὸν παρὰ τὸν θεὸν ἢ καὶ παρὰ τοὺς πατέρας τὸν πατέρα
συγχύνων τῶι υἱῶι καὶ τῶι ἁγίωι πνεύματι ἐν τῶι τρισαγίωι φωνῶν τὸν σταυρόν, ὡς 20
παρὰ σοὶ τὸν πατέρα μὴ εἶναι πατέρα μόνον, ἀλλὰ καὶ υἱόν, καὶ τὸν υἱὸν μὴ εἶναι μόνον
υἱόν, ἀλλὰ καὶ πατέρα, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον μὴ εἶναι πνεῦμα μόνον, ἀλλὰ καὶ υἱόν;
8 ᾱ διὰ τοῦτο εἴ τις ἀνατιθεῖ ἐν τῶι τρισαγίωι σταυρὸν παρὰ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ,
ἀνάθεμα ἔστω.

β̄ εἴ τις τετράδα παρεισφέρει ἐν τῶι τρισαγίωι παραθεὶς μετὰ τὴν τριάδα Χριστὸν 25
ἐσταυρωμένον, ἀνάθεμα ἔστω.

γ̄ εἴ τις συγχέει τὴν τριάδα αὐτὸν εἶναι λέγων πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα,
ἀνάθεμα ἔστω.

9 [εἴ τις διίστησι τὴν μίαν οὐσίαν τῆς τριάδος, ἀνάθεμα ἔστω.]

δ̄ εἴ τις τὸν ἕνα υἱὸν διχάζει εἰς δυάδα υἱῶν, ἀνάθεμα ἔστω. 30

ε̄ εἴ τις θεοῦ τὸν λόγον καὶ τὴν σάρκα λέγει μίαν φύσιν ἀγνοῶν τῶν φύσεων τὸ διά-
φορον, ἀνάθεμα ἔστω.

10 ζ̄ εἴ τις τὴν θείαν φύσιν τοῦ θεοῦ συγχέει τοῖς πάθεσι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, ἀνάθεμα
ἔστω.

ζ εἴ τις λέγει θεοπασχίαν ἢ θνήσεως θεὸν γεύσασθαι ὡς εἰς ταῦτα αὐτὸν εὐδοκίαι 35
ἥκειν ἐν τῶι τετράφθαι αὐτὸν καὶ μὴ ὁμολογεῖ αὐτὸν ὡς θεὸν μὴ κεκυριεῦσθαι ὑπὸ τοῦ
θανάτου, θάνατον δὲ θανατώσαντα δι' ἧς εἵληφε θνητῆς αὐτοῦ σαρκός, ἀνάθεμα ἔστω.

11 καὶ γὰρ πιστεύομεν ὅτι οὐ μετέπεσεν εἰς θάνατον· ζωὴ γάρ ἐστι. σὺ δὲ γνώσηι 134
καὶ ἀποκόψηι ἐφ' οἷς ἀνόμως εἴρηκας· ἔστω δὲ καὶ ἔστιν ἡ τοῦ θεοῦ χάρις μετὰ τῶν ὀρθο-
τομούντων τὸν λόγον τῆς ἀληθείας. 40

AV, Λ [-- vb]

2 αὐτὸν A 3 διὰ τὸν AV *propter nos* Λ cf. O 3—5 ὅτι — ἐσταυρωμένον ΛO om. AV 6 δὴ V δὲ A cf. O τὰ τοῦ φωτεινοῦ V 8 δυσσεβείασ ΛO 12/13 ἀπαναχωρήσαντεσ O ἐπαναχωρήσαντεσ AV 13 χιόνι AV χειμῶνι ΛO 16 φωνεῖν O φωνεῖσθαι AV δευτέρω ΛO δύο AV σχεδὸν AV παντὶ ΛO 17 οὐδὲν οὖν ὅ τι scripsi *nihil itaque quia* Λ ὅτι οὐδὲν [οὐθὲν Λ] AVO ὁρᾶ O *esset* Λ ἐρᾶ AV 23—33 numeri ex A 27 τὸν αὐτὸν Günther, sed cf. p. 226, 35 29 Λ om. AV cf. O 31 τὴν om. V 33. 34 A, plura habet Λ om. VO 35—37 om. O 36 τετράφθαι AΛ τετάφθαι V 38 οὐ — ἐστι AV ἡ ζωὴ ζωή ἐστι καὶ οὐ μετέπεσεν εἰσ θάνατον ΛO

5 **1** Φαῦστος ἐπίσκοπος Ἀπολλωνιάδος τῶι θεοφιλεστάτωι πατρὶ καὶ ἀρχιεπισκόπωι τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας Πέτρωι ἐν κυρίωι χαίρειν. Ἐπειδήπερ ἐπιτέτραπται νύττεσθαι τοὺς πρώτους ὑπὸ τῶν ἀποκαλυφθέντων Χριστοῦ τὸ μυστήριον ἐσχάτων, ἐκείνους δὲ σιγὴν ἄγειν τῆς κακοδιδασκαλίας ὡς γεγονότας κακίστους δογματιστάς, ἤκουσα δὲ παρὰ πολλῶν συνεπισκόπων, ἀγαπητέ, ἐκνενευκέναι σε τῆς ὀρθοδοξίας καὶ τοῦτο παντα- 5
χοῦ περιηχεῖται, δι' ὃ ἀναγκαῖον ἡγησάμην πυθέσθαι παρὰ σοῦ εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει. δεῖξαι γάρ μοι δέδοκται μὴ οὕτως σε φρονεῖν ὀφείλειν ὥστε τῶι τρισαγίωι σταυρὸν συνάπτειν καὶ πάθει καὶ θνήσει τὸ ἀπαθὲς ὑποβάλλειν, ἀλλὰ καθαρῶς ὡς τὰ σεραφὶμ καὶ εὐ-
2 σεβῶς δοξολογεῖν. πῶς γὰρ Χριστιανίσουσι τὰ ἔθνη τοῦ ὀνόματος τοῦ σταυροῦ μὴ ἐπιφερομένου τῶι Χριστῶι; πῶς δὲ δύνανται καὶ αὐτοὶ οἱ Χριστιανοὶ πιστοὶ τυγχάνειν 10
μὴ ἀποτιθέντες τῶι σταυρῶι τὸ τοῦ Χριστοῦ ὄνομα; ἀκούοντες γὰρ οἱ ἄπιστοι θεὸν ἀθάνατον δι' ἡμᾶς σταυρωθέντα ἐροῦσι σκάνδαλον εἶναι, τὸ πιστεῦσαι Χριστῶι ἀποστρεφόμενοι καὶ λέγοντες· οἱ θεοὶ ἡμῶν οἱ παρὰ τοῖς Χριστιανοῖς κίβδηλοι ὄντες ἀθάνατοι παρ' ἡμῶν ἀναγορεύονται, καὶ πῶς ὁ αὐτῶν θεὸς ἀθάνατος ὢν ἔθανε; δῆλον ὅτι ψευδὴς ἡ ῥῆσις αὕτη. εἰ γὰρ ἀπέθανεν, οὐκέτι ἀθάνατος οὐδὲ ἰσχυρός, ἀλλ' ἀσθενὴς τῆς ἀθανασίας τρα- 15
3 πείς. οὐχ οὗτοι δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ θεοσεβεῖς καὶ ἡμῖν ὁμόπιστοι λέξουσιν ἄν· οὗτοι θεοπασχῖται καὶ οὐ Χριστιανοί εἰσι· Μανιχαῖοι καὶ οὐκ ὀρθοτόμοι· τετραδῖται καὶ οὐ
4 τριαδόδοξοι· Εὐτυχιανισταὶ καὶ οὐκ ὀρθόδοξοι· Νεστοριανοὶ καὶ οὐ φιλόχριστοι. εἰ δέ τις τὸν ἐπὶ σταυροῦ κρεμασθέντα παρ' ἡμῶν ἀκούσει Χριστὸν Ἰησοῦν εἶναι, ὃς τὴν θνη-
Lc. 24, 21 τὴν ἡμῶν σάρκα χρισθεὶς φιλανθρωπίαι Χριστὸς εἰκότως κικλήσκεται, δι' ὃ καὶ ἐσταύρωσαν 20
αὐτόν, ὃν ἐλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ, τότε πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐρεῖ· κἀγὼ Χριστιανός εἰμι, πιστεύω εἰς ὃν καὶ οὗτοι ἐπίστευσαν, καὶ πιστευ-
5 θήσεται τὰ πάθη καὶ ἡ θνῆσις τοῦ σώματος αὐτοῦ. καὶ γὰρ πλείσταις λοιδορίαις διὰ τοῦτο ἐβλήθη παρὰ τῶν ἀπίστων ἡ τῶν ἐν Χαλκηδόνι πατέρων ὀρθόδοξος πίστις, ὅτι δύο φύσεις εἶπον εἶναι ἐν τῶι Χριστῶι, μίαν παθητὴν θνητὴν ὁρατήν τε καὶ ἔπαφον, ἥτις 25
ἐστὶν ἡ σὰρξ ἡμῶν, καὶ μίαν ἀπαθῆ ἀθάνατον ἀόρατον ἀψηλάφητον, ἥτις ἐστὶν ἡ τοῦ
6 θεοῦ ἄχραντος φύσις. τὰ ἑκάτερα οὖν δεῖ ἡμᾶς ἐν τῶι Χριστῶι ὁμολογεῖν, ὧν τῆι ἑνώσει μὴ δῶις διάστασιν μηδὲ τέμηις τὸν θεὸν ἀπὸ τῆς αὐτοῦ σαρκός, καὶ οὐ φωραθήσηι Νεστοριανός. μηδὲ τὸ διάφορον ἀπαρνήσηι τῶν τοῦ Χριστοῦ φύσεων, καὶ οὐχ ὑποπτευθήσηι Εὐτυχιανιστὴς εἶναι. μηδὲ συγχέηις θεὸν σαρκὸς πάθεσι καὶ οὐ λεχθήσηι Ἀπο- 30
λιναριαστής. μηδὲ τὸν ἀπαθῆ καὶ ἀθάνατον πρὸς πάθη λέξηις θεὸν τετράφθαι καὶ οὐ
135 προσοχθίσεις εἶναι Μανιχαῖος. μηδὲ ἐν τῶι τρισαγίωι μετὰ θεὸν πατέρα καὶ ἰσχυρὸν αὐτοῦ υἱὸν καὶ ἀθάνατον πνεῦμα προσθῆις Χριστὸν ἐσταυρωμένον καὶ οὐχ ἕξεις τοῦ Σαμο-
7 σατέως τὴν αἵρεσιν καὶ οὐκ ἐλεγχθήσηι τετράδα φρονῶν καὶ οὐ τριάδα. μηδὲ τὴν τριάδα εἰς Χριστὸν ἀναπλάσηις αὐτὸν φρονῶν πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα, καὶ οὐχ 35
ἥξεις εἰς τὴν Σαβελλίου καταδίκην. μηδὲ κληθῆναι θέλων καθηγητὴς καὶ οὐκ ἀκόλουθος τῆς Χριστοῦ διδαχῆς καινοτομήσηις κενοδοξίας αἵρεσιν, καὶ οὐ μωμήσεις σὴν ψυχήν, ὅτι

---

5 in collectione Latina 5 [Coll. Auell. 75], recentior epistulae forma extat supra 4 11 p. 8 [O]

AV, Λ [= vb]

1 inscr. Φαύστου ἐπισκόπου ἀπολλωνιάδοσ πρὸσ τὸν αὐτὸν πέτρον ΛΟ 1/2 Φαῦστος — χαίρειν om. ΛΟ 4 ἤκουσα δὲ Λ ἤκουσμαι AV ἤκουσα O 6 περιήχηται ΛΟ 11 γὰρ ΛΟ om. AV 13 ἡμῶν om. V 13/14 παρ' ἡμῶν ΑΛΟ παρ' αὐτῶν V 15 οὐκ ἔστι V 18 τριαδόδοξοι scripsi τριάδοξοι O τρίδοξοι AV 19 παρ' ἡμῶν AV om. ΛΟ 24 χαλκηδόνι etiam A ὀρθόδοξοσ ΛΟ ὀρθοδόξων AV 25 εἶπαν A 28 αὐτοῦ om. ΛΟ 30/31 ἀπολιναριαστὴσ εἶναι ΛΟ 31 πρὸσ πάθη AV om. ΛΟ τετράφθαι λέξησ θν̄ ΛΟ 32 προσωχθίσεισ V 33 προσθῆσ O προσθήσεισ A προσθήσησ V 36 ἥξεισ εἰσ AV ὑποίσεισ ΛΟ 37 σὴν A τὴν σὴν V cf. O

οἶδας τοὺς ἀποστόλους μὴ καθηγησαμένους ἐν καινοτομίαις, ἀλλ' ἰχνηλατήσαντας τὸν
8 μόνον καθηγητὴν καὶ νομοθέτην Χριστόν. βλέπε, ἀγαπητέ, μὴ εἰς πέρας ἄξῃς τὸ
περιφημιζόμενον διὰ σέ, μὴ γέλως ἔσῃ ⟨σὺν⟩ τοῖς θεοπασχίταις ἢ τοῖς τετραδίταις· εἰ δὲ
καὶ ἐφήψω τούτων τῶν λόγων καὶ τῆς φρονήσεως ἐν παροιστρήσει τινί, τάχος ἔκκλινον Ps. 36, 27
ἀπὸ κακοῦ καὶ ποίησον ἀγαθόν, ἵν' ὡς εὐχόμεθα, ὀρθοτομῇς τὸν λόγον τῆς ἀλη- 5
θείας Χριστὸν καθομολογῶν σαρκὶ δι' ἡμᾶς σταυρωθέντα τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶν-
τος, καὶ ἅπαξ οὕτως ὁμολόγει, μὴ ὑποσκελισθῇς ὑπὸ τῶν αἱρέσεων. πολλοὶ γὰρ 2 Ioh. 7
πλάνοι ἐξῆλθον εἰς τὸν κόσμον οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν Χριστὸν
ἐν σαρκὶ ἐληλυθέναι.

Εὔχου ὑπὲρ ἐμοῦ, θεοφιλέστατε καὶ ἁγιώτατε πάτερ. 10

Ἐπιστολὴ Κυντιανοῦ ἐπισκόπου Ἀσκουλιανῶν πρὸς Πέτρον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας ὅτι οὐ δεῖ παθητὴν λέγειν τὴν τριάδα

6 1 Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως ἐξένευσας, ἀγαπητέ, τῆς ἀληθείας [τὰ ἐναντία Hebr. 1, 1
φρονῶν| τὰ ἐναντία πράττων τοῦ δεσποτικοῦ μυστηρίου, μὴ ἑπόμενος τοῖς εὐαγγελίοις
ἢ τοῖς ἀποστόλοις ἢ τοῖς ἁγίοις πατράσι, καὶ βαρέως φέρῃ κατ' αὐτῶν καινοτομίαν τῇ 15
καθολικῇ ἐκκλησίαι ἐκθεὶς καὶ μέντοιγε οὐκ ἀπείπω ταύτης πολλῶν συνεπισκόπων
μεμηνυκότων σοι περὶ αὐτῆς, μάλιστα τοῦ [ἁγιωτάτου] ἀρχιεπισκόπου Φίληκος τοῦ
ταύτης ἀποστραφῆναί σε καὶ εὐθῆ καὶ ὀρθοτόμον ἔσεσθαι τοῦ σωτηρίου κηρύγματος.
ἀλλ' οὖν περιβροχούμενος ὑπὸ αἱρέσεων τὸ τῆς θείας διδασκαλίας τάλαντον ἀπεκρύψω cf. Mt. 25—27
εἰς τὴν γῆν καὶ οὐ μᾶλλον τοῦτο προβαλέσθαι ἐπὶ τράπεζαν εἶξας οἷον ἐν τῇ τῶν ἀν- 20
2 θρώπων καρδίαι τὴν ὑγιῆ διδασκαλίαν, ἀλλ' οὖν τοὐναντίον ζιζάνια ἐνέσπειρας. καὶ
τίς ἔτι ἀνέξεταί σου διαστρέφοντος τὸ τοῦ Χριστοῦ εὐαγγέλιον; οὐ τὸν ἐξ ἀμφοῖν ἕνα υἱὸν
ἐκ δύο φύσεων καὶ ἐν δύο τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τοῦτον δι' ἡμᾶς κηρύσσων
ἐσταυρωμένον, ἀλλὰ ⟨διὰ⟩ διαστρόφου κενοδοξίας τοῦτον πέπαυσαι δι' ἡμᾶς λέγειν
ἐσταυρωμένον. τὸν θεὸν τὸν ἰσχυρὸν τὸν ἀθάνατον οἷον τὴν μίαν τῆς τριάδος φύσιν 25 136
ἔφης ἐσταυρωμένην, καὶ οὐ μόνον, ἀλλάγε καὶ μίαν φύσιν τοῦ θεοῦ καὶ τῆς σαρκώσεως.
3 καὶ εἰ μία φύσις τοῦ θεοῦ λόγου καὶ τῆς σαρκός, μία δὲ φύσις τοῦ θεοῦ λόγου καὶ τοῦ πα-
τρός, μία πως καὶ ἡ αὐτὴ φύσις τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ σώματος καὶ τοῦ λόγου. εἰ δὲ οὐ μία
φύσις τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς καὶ σαρκὸς [ἀνθρωπότητος| καὶ τοῦ λόγου, φράσον πῶς μία
φύσις τοῦ |πατρὸς καὶ τοῦ| λόγου καὶ τῆς σαρκός. πῶς γὰρ κτιστὴ καὶ ἄκτιστος μία 30
φύσις; εἰ δὲ τοῦτο ἀδύνατον, πῶς ἡ κτιστὴ σὰρξ καὶ ὁ ἄκτιστος λόγος μία φύσις ἐστὶ καὶ
4 οὐ δύο ἐνηλλαγμέναι; εἰ δὲ φύσεως μιᾶς ἐστιν ὁ Χριστὸς καὶ οὐ δύο, τί λέγεις τὸν Χριστόν;
κτιστὸν ὡς ὁ Ἄρειος ἢ ἄκτιστον ὡς ὁ Μανιχαῖος; ποῦ δὲ καὶ ἡ χρονικὴ τῆς Χριστοῦ γεν-

in collectione Latina 2 [Coll. Auell. 72], recentior epistulae forma extat supra 4 VII p. 15 [O]

AV, Λ [- vb]

2 ἀγαπητέ ΛΛΟ ἀγαπητέ μου V 3 διαφημιζόμενον περὶ σοῦ O *de te diffamatur* Λ, ubi aliqua adduntur σὺν ex Λ addidi ὡς θεοπασχίτης ἢ τετραδίτης O 4 καὶ¹ AV ἢ Λ 6 παθόντα ΛΟ τοῦ² om. Λ 7 οὕτωσ Λ τοῦ οὕτωσ O om. AV ὁμολόγει Λ ὁμολογεῖν AVO 8 χν ῑ̄ν Λ 10 om. ΛΟ

11 -- Ἀντιοχείας om. Λᵇ *Asculani* Λᵛ 12 ὅτι -- τριάδα om. ΛᵛO 13/14 τὰ -- φρονῶν AV om. ΛΟ 14 ταράσσων Λ 15 καὶ γὰρ ΛΟ φέρει ΛΟ 16 ἐπισκόπων ΛΟ 17 ἁγιωτάτου ΛΟ om. AV φίλικοσ Λ 19 περιβρουχούμενοσ Λ περιβρογχούμενοσ V *inlaqueatus* Λ 20 προβάλλεσθαι Λ 24 διὰ addidi 25 θν ΛΛΟ θν δὲ V φύσιν V om. Λ οὐσίαν ΛΟ 26 καὶ² ΛΟ om. AV θυ λόγου ΛΟ 28 μία πωσ scripsi cf. *quodammodo* Λ πῶσ μία AV πῶσ οὐ μία O τοῦ θυ καὶ π̄ρσ AV θυ πρσ ΛΟ 29 ἀνθρωπότητοσ Λ καὶ ἀνθρωπότητοσ V deleui καὶ σαρκὸσ ἀνθρωπείασ ΛΟ 30 πατρὸσ καὶ τοῦ AVΛ om. O 32 τί ΑΛ τί οὐ V 33 τῆσ om. ΛΟ

Ps. 2,7. 109 3 νήσεως φύσις καὶ ἡ τῆς θεότητος αὐτοῦ πρὸ αἰώνων φυσικὴ γέννησις, τὸ σήμερον γε-
Hebr. 13, 8 γέννηκά σε καὶ τὸ ἐκ γαστρὸς πρὸ ἑωσφόρου ἐγέννησά σε καὶ τὸ Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας; πῶς δὲ καὶ λέγεις ἐκ δύο φύσεων πρὸ τῆς ἑνώσεως τοῦ θεοῦ λόγου καὶ τῆς σαρκός, εἰ οὐχ ὑπῆρχεν ἡ ἐκ Μαρίας κατ' οὐσίαν ἕνωσις; καὶ γὰρ εἰ οὐχ ὑπάρχει ἡ Χριστοῦ σὰρξ πρὸ Μαρίας κατὰ τὸν 5
5 Οὐαλεντίνου ἀσεβῆ λόγον, πῶς δύο φύσεις προυπῆρχον πρὸ Μαρίας; τίνος δὲ καὶ αὕτη ἡ ἔκφρασις; οὐχὶ Εὐτυχοῦς τοῦ μάλα ἀτυχοῦς τὸ ἐκ δύο λέγειν φύσεων μίαν γεγενῆσθαι φύσιν; εἰ δὲ τὰ αὐτοῦ φρονεῖς, πῶς τοῦτον ἀποπτύῃ καὶ τὰ αὐτοῦ παραδέχῃ κάκιστα καινίσματα; εἰ γὰρ ἐπ' ἀληθείας τοῦτο παρὰ σοὶ ἐπέπρακτο ἄν, τοὺς κατ' αὐτοῦ ἁγίους
6 πατέρας τοὺς ἐν Χαλκηδόνι εἶχες δεκτούς. πλὴν φράσον μοι πῶς ἡνωμένος ὁ πατὴρ καὶ 10
ὁ υἱὸς καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον λέγεται τριὰς μόνος ὢν ὁ θεός, εἰ οὐ παραδέχῃ ἐν ἑνὶ υἱῶι λέγειν δύο φύσεις. καὶ εἰ ἡ τριὰς εἷς θεός, πῶς ὁ θεὸς λόγος καὶ τὸ ἡμῶν σῶμα αὐτῶι ἑνωθὲν οὐκ ὀφείλει λέγεσθαι εἷς υἱὸς ἐν δύο φύσεσιν; εἰ δὲ μία φύσις ὁ θεὸς λόγος καὶ ἡ σάρξ, δῆλον ὅτι τραπεὶς ὁ λόγος οὐκέτι λόγος, ἀλλὰ σάρξ, καὶ ἡ σὰρξ τραπεῖσα γέγονε λόγος καὶ οὐκέτι εἴη σάρξ. εἰ δὲ ἐν τούτοις οὐ γέγονε τροπή, πῶς οὐκ εἰσιν ἐν Χριστῶι δύο φύσεις; ἡ 15
γὰρ σὰρξ σάρξ ἐστιν, εἰ καί ἐστι θεοῦ σάρξ, καὶ ὁ λόγος λόγος ἐστίν, εἰ καὶ ἀνέλαβε τὴν ἡμῶν
7 πρόσληψιν. εἰ δὲ ἐτράπη, πῶς οὐχ ὁμοούσιος ἡ σὰρξ καὶ συναίδιος τῶι πατρὶ καθὰ καὶ ὁ λόγος; εἰ δὲ ἑτεροούσιός ἐστιν ἡ σὰρξ τῶι πατρί, καθότι αὕτη μὲν πρόσφατος, ὁ δὲ πατὴρ ἄχρονος, πῶς οὐ πρόσφατος καὶ ὁ λόγος, καθὸ μίαν φύσιν εἶναι τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ λόγου λέγεις καὶ τῶι πατρὶ ἑτεροούσιον αὐτὸν λέγεις; εἰ δὲ οὐκ αὐτὴ ἡ φύσις τοῦ λόγου 20
137 καὶ τῆς σαρκός, πῶς οὐκ εἰσὶ δύο φύσεις ἡ σὰρξ καὶ ὁ λόγος; εἰ μὲν γὰρ πᾶσα ἡ θεότης σὰρξ
8 γεγένηται, πῶς ἔμεινεν ὁ λόγος ὃ ἦν; εἰ δὲ ἐν μέρει γέγονε σάρξ, μεμέρισται ἡ τοῦ λόγου θεότης. εἰ δὲ σαρκωθεὶς ὁ λόγος ἔμεινεν ὃ ἦν, πῶς οὐκ ἐστιν ἄτρεπτος καὶ σαρκωθείς; καὶ εἰ οὐκ ἔστι Χριστὸς ἐν δύο φύσεσι, πῶς σαρκωθεὶς ὁ θεὸς λόγος ἔμεινεν ὃ ἦν; καὶ εἰ ἐστιν ὁ θεὸς λόγος παθητός, ἀπαθὴς δὲ ὁ πατήρ, πῶς εἷς καὶ μόνος ἐστὶν ὁ θεός; πῶς δὲ καὶ τού- 25
των μία ἐστὶ φύσις; εἰ δὲ καὶ ἀπαθὴς ἡ τριάς, πῶς ὁ θεὸς λόγος ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν, εἰ ἐν τῆι ἑτέραι φύσει τῆς σαρκὸς οὐκ ἔπαθεν; καὶ εἰ πᾶν τὸ πάσχον κτιστόν, πῶς ὁ θεὸς λόγος οὐ κτιστὸς πάσχων σαρκί; εἰ δὲ πάσχει σαρκὶ ὁ θεός, πῶς οὐ πάσχει θεότητι; εἰ δὲ οὐ πάσχει θεότητι, τίνι πάσχει σαρκί; εἰ δὲ σαρκὶ πάσχει, πῶς οὐ πάσχει καὶ ἑαυτῶι
9 ὁ θεός; εἰ δὲ ταὐτὸν τὸ εἰπεῖν θεοῦ παθόντος σαρκὶ τῶι εἰπεῖν Χριστοῦ παθόντος σαρκί, 30
πῶς οὐκ ἔσται ταὐτὸν τὸ εἰπεῖν πνεῦμα θεῖον πάσχει σαρκί, ἐπειδὴ πνεῦμα ὁ θεός; εἰ δὲ οὐχ
10 ὅμοιον τὸ εἰπεῖν θεοῦ παθόντος σαρκὶ τῶι εἰπεῖν Χριστοῦ παθόντος σαρκί, πῶς δυνατὸν πλέον οἰκειοῦσθαι [εἰ δὲ οὐ πάσχει θεότητι] τὸν θεὸν λόγον τὰ τῆς σαρκὸς οὗ οἰκειοῦται τὰ τοῦ λόγου ὁ πατήρ; καὶ πῶς εἰ οἰκειώσει πάσχει ὁ θεὸς λόγος σαρκί, οὐκ ἔσται οἰκειώσει καὶ ὁ πατὴρ τῶι θεῶι λόγωι πάσχων; καὶ εἰ ἀπέθανεν ὁ θεὸς λόγος σαρκί, πῶς ἐστιν ὁμο- 35
ούσιος τῶι πατρὶ τῆι ἀθανασίαι; ὁ γὰρ θανὼν ὑπὲρ ἡμῶν οὐκ ἐστιν ἀθάνατος· ἀπέθανε γὰρ κατὰ τὰς γραφάς. καὶ εἰ εἷς τῆς τριάδος ἀπέθανε, πῶς οὐ γέγονέ ποτε δυὰς ἡ τριάς; καὶ εἰ δυὰς ἡ τριὰς οὐ γέγονέ ποτε, πῶς εἷς τῆς τριάδος ἀπέθανεν, εἴγε ἡ ἑτέρα φύσις τοῦ θεοῦ λόγου οἷον ἡ τῶν ἀνθρώπων φύσις οὐκ ἀπέθανεν; εἰ δὲ ἡ τρισαγία φωνὴ τριὰς

AV, Λ [= vb]

4 οὐχ ὑπῆρχεν AV *non praeextitit* Λ προυπῆρχεν O 4/5 ἡ — ἕνωσις AV ἡ κατ' οὐσίαν ἐκ παρθένου ἕνωσις O ὁ ἐκ Μαρίας κατ' οὐσίαν Λ 5 οὐχ AVΛ om. O προυπάρχει ΛO 6 αὕτη ἡ ΛO ἡ αὐτὴ AV 7 μᾶλλον ΛO 18 αὕτη μὲν ΛO αὐτὴ AV 20 θυ λόγου ΛO θυ λόγου ΛO 21 καὶ ἡ σὰρξ καὶ Λ 22/23 εἰ δὲ ἐν μέρει — ἦν AΛ om. VO 24 θσ ΛΛO om. V 28/29 θεότητι — τίνι ΛO θεότησ εἰ AV 30 τῶι εἰπεῖν — σαρκί om. AV, corr. V 33 εἰ δὲ — θεότητι AV om. ΛO τὸν θν λόγον ΛO θσ λόγοσ AV 33/34 οὗ οἰκειοῦται τὰ τοῦ θυ λόγου ΛO τοῦ λόγου οὐκ οἰκειοῦται AV 34 καὶ πῶσ AV πῶς δὲ Λ πῶσ δὲ [om. Ov] καὶ O οὐκ ἔσται ΛO οὐκέτι AV 35 ὁ O om. AV 37 εἰ ΛO om. AV 38 οὐ Λ οὖν AV

οὐχ ὑφίσταται, δῆλον ὅτι μιᾶς ὑποστάσεως λέγεις εἶναι τὴν τριάδα, καὶ πῶς οὐ δείκνυσαι εἶναι Σαβελλιανός; εἰ δὲ ἐν τρισὶν ὑποστάσεσι μία φύσις ὑφίσταται τῆς τρισαγίας φωνῆς,
11 πῶς οὐ τὴν τριάδα σταυρωθεῖσαν λέγεις καὶ ἄθεον ἑαυτὸν ὡς οἱ Μαρκιωνισταὶ εἶναι λέγεις ἐν τῷι κόσμωι;

α̅ Πᾶς γοῦν ὅστις λέγει μίαν φύσιν τοῦ θεοῦ λόγου καὶ τῆς σαρκὸς καὶ οὐ δύο ἡνωμένας καὶ ἀδιαιρέτους, καθαιρείσθω.

12 β̅ καὶ εἴ τις φύρει τὰς δύο φύσεις τοῦ Χριστοῦ λέγων θεὸν παθόντα σαρκὶ καὶ οὐ παθόντα Χριστὸν σαρκὶ κατὰ τὸν ἀπόστολον, καθαιρείσθω. 1 Petr. 4, 1

γ̅ καὶ εἴ τις τὸν ἀπαθῆ καὶ ἀθάνατον θεὸν λόγον λέγει τετράφθαι εἰς πάθος καὶ θνῆσιν καὶ οὐκ ἀποδίδωσι ταῦτα τῆι αὐτοῦ σαρκί, καθαιρείσθω.

δ̅ καὶ εἴ τις τὴν τρισαγίαν φωνὴν λέγει δι' ἡμᾶς σταυρωθεῖσαν καὶ οὐχὶ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ, καθαιρείσθω.

ε̅ καὶ εἴ τις μετὰ τὴν τρισαγίαν φωνὴν Χριστὸν λέγει σταυρωθέντα δι' ἡμᾶς καὶ οὐχὶ 138
μᾶλλον τὸν ἕνα υἱὸν τὸν ἐν μέσωι τῆς τρισαγίας φωνῆς ὑμνούμενον, καθαιρείσθω.

ϛ̅ καὶ εἴ τις ἄνθρωπον λέγει τὸν δι' ἡμᾶς σταυρωθέντα ἤτοι θεὸν χωρίζων τὰς φύσεις καὶ οὐ συνάπτων ταύτας ἐν τῷι σταυροῦσθαι αὐτόν, καθαιρείσθω.

13 ζ̅ καὶ εἴ τις θεανθρωπίαν καὶ οὐχὶ μᾶλλον θεὸν καὶ ἄνθρωπον λέγει, καθαιρείσθω.

η̅ καὶ εἴ τις λέγει δύο πρόσωπα ἤτοι ὑποστάσεις καὶ οὐχὶ μᾶλλον δύο φύσεις εἰς ἓν πρόσωπον καὶ μίαν ὑπόστασιν συντρεχούσας, καθαιρείσθω.

θ̅ καὶ εἴ τις ἑτεροούσιον λέγει τὴν σάρκα τοῦ κυρίου τῆς ἡμῶν σαρκὸς καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἡμῖν ὁμοούσιον χωρὶς ἁμαρτίας, καθαιρείσθω.

14 ι̅ καὶ εἴ τις λέγει κτιστὸν τὸν τοῦ πατρὸς λόγον καὶ οὐχὶ μᾶλλον τὴν αὐτοῦ σάρκα, καθαιρείσθω.

ια̅ καὶ εἴ τις λέγει ὁμοούσιον τὴν σάρκα τοῦ κυρίου τῶι θεῶι καὶ πατρὶ καὶ οὐχὶ μᾶλλον τὸν θεὸν λόγον, καθαιρείσθω.

ιβ̅ καὶ εἴ τις λέγει ἄνουν καὶ ἄψυχον τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ ἀντ' αὐτῆς ἔχειν τὴν θεότητα καὶ ὡς ἐκ τούτου λέγειν πάσχειν τὸν θεὸν λόγον καὶ οὐχὶ μᾶλλον νοῦν μετὰ ψυχῆς λογικῆς ἐνανθρωπῆσαι τὸν θεὸν λόγον καὶ ἀπαθῆ λέγειν αὐτὸν τῆι θεότητι, παθητὸν δὲ τῆι ἀνθρωπότητι, καθαιρείσθω.

15 Ταύτας δὲ τὰς δώδεκα καθαιρέσεις ἀπέστειλά σοι, ὅπως φοβηθεὶς τούτων τὰς κρίσεις διεστηκὼς ἔσηι τῆς πανδεινοτάτης σου καινοτομίας εἰδὼς ὅτι χρὴ ἀκολουθεῖν τῆι ἀποκαλύψει τοῦ ὁσιωτάτου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκκλησίας ἐπισκόπου Πρόκλου, πῶς ἐν τῶι Κάμπωι καταδραμὼν σὺν τῶι παντὶ αὐτοῦ λαῶι κυματιζομένης ὑπὸ σεισμοῦ τῆς πόλεως καὶ θρήνου ἀναπεμπομένου ὑπὸ πάντων ἄφνω παῖδα ἁρθῆναι εἰς τὸν ἀέρα ὑπό τινος δυνάμεως καὶ τούτωι ἐνθέσθαι τοῦ λιτανεύειν τὸ τρισάγιον καὶ λέγειν ἅγιος ὁ θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς, καὶ ταῦτα ἀπαγγεῖλαι τῶι ἐπισκόπωι προσετάχθη. ὃς καὶ μετὰ τρίωρον ἔστη ἐν τῶι τριβουναλίωι παρὰ τοὺς πόδας τοῦ αὐτοῦ ἐπισκόπου
16 καὶ διηγήσατο ταῦτα ὁ παῖς καὶ οὕτως λιτανευσάντων ἔστησαν οἱ φόβοι. οὕτως οὖν καὶ σὺ λιτάνευε, καὶ παύσεται ἡ κατὰ σοῦ δικαίως ἐξενεχθεῖσα ὀργή· εἰ δὲ μή γε, ἥκει ἐπὶ σὲ ἡ καθαίρεσις ὑπὸ τοῦ πάπα ἡμῶν Φίλικος. φυλάξει δὲ ὁ θεὸς τὸν κόσμον ἀπὸ τῶν σκανδάλων, ὧι ἡ δόξα νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

AV, Λ [= vb]

3 λέγεισ εἶναι V εἶναι οὐ λέγεισ ΛO 5 numeri ex ΑΛ τῆς om. AO 7,8 καὶ οὐ — σαρκὶ ΛO om. AV 13 χν AVO θν Λ 17 post 21 coll. Λ θεοανθρωπίαν Λ 18 εἰς om. Λ 27 πάσχειν σαρκὶ ΛO 28 ἐνανθρωπῆσαι ΑΛ ἀναλαβέσθαι ἐνανθρωπῆσαι θελήσαντα V ἀνειληφέναι O 30 δὲ om. ΛO 33 τῆσ αὐτῆσ ΛO 35 τούτωι ΛO τοῦτο AV ἐνθέσθαι sc. τὴν δύναμιν τοῦ O τῶ AV 39 δικαίωσ AV om. ΛO ἥξει ΛO 40 πάππα AV

139 Ἐπιστολὴ Φίλικος ἐπισκόπου Ῥώμης καθαιροῦσα Πέτρον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας ὡς θέντα δύο υἱοὺς ἐν τῶι τρισαγίωι, ἕνα ἰσχυρὸν μετὰ τὸν πατέρα καὶ ἕνα ἐσταυρωμένον μετὰ τὸ ἀθάνατον ἅγιον πνεῦμα

7 1 Ἐπειδήπερ δυστήνων ἐξεμαγεύθης ἐν ἀσεβείαι λόγων καὶ οὐκ ἔκρινας εἶξαι τοῖς προτεταγμένοις ἁγίοις πατράσι τοῖς κατακοσμήσασι τὸν θρόνον τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης 2 καὶ πολυάθλου Ἰγνατίου τοῦ μάρτυρος, οὗ καὶ ἀνάξιος ὢν οὐκ οἶδα πῶς ἐμπεπήδηκας ἄρξαι, καὶ μώμοις σου βεβήλοις καὶ ἀσεβῶν δόγμασι καινοτομίαν τῆι καθολικῆι ἐκκλησίαι ἐνέκρινας τοῦ μὴ Χριστὸν σταυρωθέντα δι' ἡμᾶς δεῖν εἰπεῖν, ἀλλὰ πάθος τῶι ἀπαθεῖ θεῶι ἀνόμως ἐπεισάξαι καὶ τῶι ἀθανάτωι πνεύματι θάνατον τιθέναι καὶ οὐκ ἐφρικίασας ἃ οὐ παρεδέξω ἔκ τε τῶν θείων εὐαγγελίων καὶ ἀποστόλων καὶ τῶν ἀνδραγαθησάντων εὐφήμων πατέρων, κακίστως ἐπισοφισάμενος ταῦτα ἐπιστροβῆσαι καὶ οἰκείαν φρονήσεως λύμην ἐμπαραθέσθαι τοῖς ἁπλουστέροις καὶ σκάνδαλον τῆς τοιαύτης αἱρέσεως, ὡς οὐδὲ ἴσα ταῖς προτέραις αἱρέσεσιν ἀνθεῖν, ὑπεράγειν δὲ μᾶλλον πολλαχῶς, καὶ οὐχ 3 ὥρμησας τῆι ἀληθείαι καὶ τοῖς ἐπὶ δὶς γράμμασιν ἡμῶν ἑνωτίσασθαι, νῦν ἠρξάμην ἀποφήνασθαι κατὰ σοῦ, μᾶλλον δὲ ὁ κορυφαιότατος τῶν ποιμαντικῶν θρόνων, ὁ ἐν ἁγίαις εὐφημίαις κομῶν, ὁ ἅγιος καὶ ἄριστος τῶν ἀποστόλων ἀληθῶς Πέτρος, οὐ μόνον δὲ κατὰ σοῦ, ⟨ὃς αὐτ⟩οῦ τὸ ὄνομα ἔφισος εἶ, ἀλλ' οὐ τῆι γνώμηι οὐδὲ τῆι πίστει, ὅτι ὑπεράγαν ἐκ τούτου ἐκκεκλικὼς εἶ τοῦ ὀρθοῦ σκοποῦ καὶ τῆς ἀμωμήτου πίστεως, ἀλλὰ μὴν καὶ κατὰ τῶν μὴ ἐρυθριασάντων τοὺς τῶν σεπτῶν εὐαγγελιστῶν χαρακτῆρας καὶ τῶν τούτοις ἑπομένων ἀποστόλων τε καὶ τελείων ἀνδρῶν διδασκάλων τοὺς λόγους, ἀστάτωι γνώμηι ἐπερειδομένων τῆι ἐκ σοῦ παρανομουμένηι ἐκθέσει ὡς ἡδύτατα παρέπεσθαι ἐπὶ τὸ τῆς κακοδοξίας ὄντως πικρότατον καὶ οὐκ ἀποστραφέντων τὴν τοιάνδε δυσώδη Ps.51,5–7 4 δυσσέβειαν. λέξομεν οὖν σοι, ὡς καὶ κατ' ἐκείνων, ἐπειδὴ ἠγάπησας κακίαν ὑπὲρ ἀγαθωσύνην, ἀδικίαν ὑπὲρ τὸ λαλῆσαι δικαιοσύνην, ἠγάπησας πάντα ῥήματα καταποντισμοῦ, γλῶσσαν δολίαν, διὰ τοῦτο ὁ θεὸς καθελεῖ σε εἰς τέλος οὐ μόνον ἀπὸ τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας, ἀλλὰ μὴν καὶ πάσης πόλεως καί γε πεπαγιωμένως ἔσται σου ἡ καθαίρεσις αὕτη ὑπ' ἐμοῦ καὶ τῶν διεπόντων ὑπ' ἐμὲ τὸν ἀποστολικὸν θρόνον καὶ Ἀκακίου τοῦ τῆς Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας ποιμένος καὶ τῶν αὐτῶι ὁρίων ἐπισκόπων ὡς καὶ τῶν αὐτῶν μὴ ἀνασχόμενον 5 ὑπομνημάτων. ὁτὲ μὲν γὰρ ἔφησας τριάδα δι' ἡμᾶς σταυρωθῆναι καὶ οὐχὶ 140 Χριστόν, ὁτὲ δὲ τὸ ἀθάνατον πνεῦμα, ὁτὲ δὲ ἐκ τούτων φυγὼν κατελεγχόμενος ὑπὸ τῶν ἡμῶν ὑποθηκῶν καὶ λόγων Χριστὸν μετὰ τὸ ἀθάνατον πνεῦμα [ἔλεξας ὑπομενηκέναι], ὡς ὁ Σαμοσατεὺς καὶ Νεστόριος [τὸ πάθος] τὸν ἕνα υἱὸν διχάζοντες εἰς δυάδα 6 υἱῶν. ὅτε καὶ ἐπὶ τοῦτο εἶξας, ἦκες ἐπὶ τὸ κάκιστον τὸ τὸν χερουβικὸν ὕμνον εὐπα-

7 in collectione Latina 1 [Coll. Auell. 71], recentior epistulae forma extat supra 4 VI p. 13 [O]

V, Λ [= νb], Σ [uersio Syriaca, cf. *Abhandl. d. Bayr. Akad. d. Wiss. N. F.* 10 p. 200]

1–3 ὡς – πνεῦμα ΛVΣ, aliter Λ 1 Πέτρον γναφέα Σ 4 ἐξευμεγέθης V 7 καὶ ΛO om. AV ἀσεβέσι ΛO 8 δεῖ Λ 9 καὶ ΛO om. AV τιθέναι AVΣ ἐπιθεῖναι ΛO 13 μάλα V 16 ὁ ἅγιος καὶ ἄριστος om. Λ 17 ὃς αὐτοῦ ΛΣ: οὗ AVO ἔφισος V 21 ἐπερειδομένουσ AV cf. O 25 πάντα τὰ Λ 27 πεπαγιωμένη ἔστω ΛO 28 *episcopales sedes* Λ 29 αὐτῶ ὁρίων AV αὐτῶ τιμίων ὑποκειμένων περιορίων O *uenerabilibus eius iuri subiectis* ΛΣ; primariam lectionem crediderim esse τῶν αὐτῶι τιμίων ὑποκειμίνων [ΛΣ cf. O], postea insertum περιορίων, quod AV in ὁρίων mutilarunt καὶ ΛΛO ἐκ V ἀνασχόμενον Σ ἀνασχόμενοσ AV *consentientibus* Λ 29/30 ὑπομνημάτων ΛVΣO *suis commentis* Λ 30 δι' ἡμᾶς om. V 31 Χριστόν ἕνα τῆς τριάδος Σ πνεῦμα μανιχαίζων ΛO κατελεγχόμενοσ V διακατελεγχόμενοσ A cf. O 32/33 ἔλεξασ ὑπομενηκέναι τὸ πάθος delenda 34 ὅτε δὲ V ἦξασ A κάκιον ΛO

ρέδρως τρόμωι ἀνενδότωι ὡσαύτως ⟨προσφερόμενον⟩ τὴν τριάδα μὴ δοξολογεῖν, ἀλλὰ τὸν πάντα ὕμνον εἰς τὸν υἱὸν ἄγειν, θέλων ἐνστήσασθαι ἣν κατὰ τῶν ἀκάκων ἐξήνεγκας νομῆς γάγγραιναν καὶ παντοίαις ἐντεῦθεν ἀγχόναις αἱρέσεων μεγίστως περικρημνιζόμενος ἐκνεύων τῆς ἀληθείας τοῦ τὸν Χριστὸν μὴ κηρύττειν δι' ἡμᾶς σταυρωθέντα τὸν μονογενῆ τοῦ θεοῦ
7 υἱόν, τὸν ἐν μέσωι πατρὸς καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος εὐσεβῶς δοξολογούμενον. τί γὰρ τούτου ἀπαγορευτικώτερον, πατρὸς παρ' ὑμῶν καὶ ἁγίου πνεύματος ἀδοξουμένου καὶ συκοφαντίαν τοῖς σεραφὶμ ὑμῶν παρεισφερόντων ὅτι οὐ τὴν τριάδα φάσκουσι δοξολογεῖν ἅγιος ἅγιος ἅγιος, ἀλλα μονοπροσώπως τὸν υἱόν; καὶ ποία φαράγκωσις [αὕτη]
8 αἱρέσεως οὕτως ἀπηναισχύντησεν ὡς ὑμεῖς; πλὴν καὶ ἐν τούτωι διατρέχοντες ἔτι καινοτέρως ἐπέβητε ταῖς στραγγαλιώδεσι τῶν ὑπὸ θεοῦ ἀπειπαμένων δυσφημιῶν· τὸν υἱὸν πατέρα καὶ ἅγιον πνεῦμα λέγοντες Σαβελλιανίζετε καὶ συναλοιφὴν παρεισκρίνοντες τὴν τριάδα ὁμολογουμένως ἀπηρνήσασθε, εἰς ἣν ἐβαπτίσθημεν καὶ πιστεύομεν καὶ
9 ὁμολογοῦμεν. τίς οὖν οὐκ ἀποδυρήσεται τοὺς οὕτω φάσκοντας περὶ τοῦ ἀχράντου τρισαγίου; ὃ ἐμοὶ λίαν πρέπει ἀπείπασθαι καὶ κλαυθμὸν δοῦναι ἐπαξίως τῶν ἐπὶ τούτωι διασυλωμένων ἁπλουστέρων ψυχῶν τῶν τὸ ἀσεβὲς ὡς εὐσεβὲς δραματουργησάντων. οὓς καὶ ἀλλοτρίους ἡγούμεθα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς κοινωνίας τοῦ ἡμῶν ἡγουμένου ἐνδόξου προέδρου Πέτρου τοῦ τὰς κλεῖς τῆς
10 βασιλείας παρὰ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν εἰληφότος. οἱ δὲ τοῦ ἀποστόλου ἐθέλοντες εἶναι κοινωνοί, ἄγετε καὶ τὴν διδαχὴν τούτου τοῦ τὸν Χριστὸν φωνεῖν καὶ πιστεύειν δι' ἡμᾶς σταυρωθέντα καὶ μὴ τοῦτον ἀπαρνήσασθε ὡς ὁ ἀρτίως καθηιρημένος Πέτρος διὰ τὸ ἀλλοκότως καὶ δυσμενῶς ἐν τῶι τρισαγίωι κεκαινοτομηκέναι τὸ ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς, εἰδότες ὅτι οὐ τριάδα παρὰ τῶν ἀποστόλων σταυρωθεῖσαν παρεδέξασθε, οὐ πατέρα,
11 οὐ πνεῦμα ἅγιον, εἰ μὴ σαρκὶ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ μονώτατον. φεύγετε τοίνυν ἀπὸ τῆς τοῦ δυσμενοῦς τούτου κοινωνίας καὶ ἔσομαι ὑμῶν κοινωνὸς καθότι καὶ ὑμεῖς ἐμοὶ τοῦ θολεροῦ φάσματος πόρρω ὑμῶν τῆς ὀρθοδοξίας ἐκπεπηδηκότος. φυλάξατε οὖν οἱ Χριστοῦ μαθηταί, ἐμοῦ δὲ υἱοὶ τὰς παραδόσεις ἃς παρειλήφατε ἀπὸ τῶν θείων γραφῶν.

AV, Λ [= vb]

1 πρσφερόμενον Σ om. AVΛO 7/8 coniecerim τοῦ δοξολογεῖν 8 αὕτη AV om. ΛO 9 ἀπεναισχύντησεν Λ 9/10 καινοτέρωσ ΛΣO κενωτέρωσ AV 10 postulatur στραγγαλίσι δυσφημιῶν ΛO δυσφήμων AV 13 ἀποδυρήσετε Λ 15 διασυλωμένων O διασυλουμένων AV coniecerim ⟨παρὰ⟩ τῶν 20 ἀπαρνήσησθε V ἀπαρνήσασθαι ΛO ὡσ VΛ ὡσ καὶ AOΣ καὶ διὰ V 24 καὶ — κοινωνὸς om. V 25 δολεροῦ ΛO ὑμῶν AΛ ἡμῶν V cl. O ἐκπεπηδηκότοο ΛΣO ἐκπεπηδηκότεσ AV 26 οὖν οἱ om. ΛO

PROSOPOGRAPHIA ET TOPOGRAPHIA GESTORVM IN SYNODIS CONSTANTINOPOLI ET HIEROSOLIMIS A. 536

I IMPERIVM

'Αμάντις: ἀπέθανεν 'A. ὁ ἀντάρτης τῆς τριάδος p. 88, 35. ὁ νέος Τζουμᾶς 'A. ἐστί p. 74, 33. τὸν λῆρον τοῦ παλατίου p. 74, 33. 'A. τὸν Μανιχαῖον p. 75, 33

'Αμελίου τοῦ ὀρθοδοξοτάτου: adest actioni 5, 34 coram Eutychiano p. 108, 5

Βιταλιανοῦ: acclamatur B. πατρικίου p. 85, 26. 86, 21. B. στρατηλάτου p. 86, 22. 103, 2. 16. B. ὀρθοδόξου p. 85, 27. ἄξιος B. τοῦ βασιλέως p. 103, 16

Fl' Iohannes Palladius Eutychianus uir clarissimus [*spectabilis* p. 106, 10] *comes et praeses* [Syriae II]: *dixit* p. 93, 11. 102, 17. 103, 32. 106, 10; cf. p. 98, 2. 108, 5. Εὐ. τοῦ κόμητος acclamatur p. 103, 4. 20. cf. Seuer. ep. sel. ed. Brooks 1, 44 p. 137 sq.

Εὐφημία αὐγούστα p. 74, 25. 'Ιουστίνου καὶ Εὐ. τῶν αἰωνίων αὐγούστων p. 61, 22. 90, 7. τῆς νέας 'Ελένης p. 72, 13. 28. 74, 24. 75, 7

'Ηλία κουράτωρος: acclamatur p. 86, 23

Θεόδωρος ὁ περίβλεπτος τριβοῦνος νοτάριος καὶ ῥαιφερενδάριος [add. τοῦ δεσπότου 5, 57]: stat ante secretum synodi 5, 5. 53. admittitur 5, 6. 54. intrat 5, 7. 55. εἶπεν 5, 9. 55. 57. dimittitur 5, 13. 60. cf. *Kyrillos von Skythopolis* [*Texte u. Unters.* 49, 2] 203, 8 sq. 351[2]. Procop. bell. Pers. 2, 23 p. 253, 26

'Ιουστινιανός: titulus plenus p. 119, 27. τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ p. 137, 27. ab Agapeto papa canonicum iudicium de Anthimo expectat p. 132, 5 cf. p. 141, 18. 33. Menam fecit patriarcham p. 132, 18. 135, 18. 153, 10. τὴν πολλὴν ἀνοχήν p. 133, 19. 137, 21 sq. 138, 16. 147, 29. 42, 14 sq. 43, 21 sq. 120, 17. synodum Constantinopoli congregauit p. 180, 4. cf. p. 27, 17. 128, 8. 154, 19. 161, 11. 169, 25. res ei tractandas tradidit p. 30, 4 [cf. p. 32, 30]. 128, 7. — constitutio 5, 41 *data octauo Idus Augustas post consulatum Belissarii uiri clarissimi* p. 123, 14. λόγος κατὰ 'Ωριγένους destinatus ad Menam Vigilium et patriarchas Alexandriae Θεουπόλεως Hierosolimorum 6 p. 180, 18. 208, 19

'Ιουστῖνος: τοῦ βασιλέως 'I. καὶ τῆς βασιλίδος Εὐφημίας p. 90, 7. 61, 22. 'Ιουστῖνε αὔγουστε p. 72, 13. 15. 21. 74, 25. 30. 36. 75, 5. 32. ὑπὲρ τῆς νίκης 'I. ὀρθοδόξου βασιλέως p. 105, 17, cf. 23. οὐκέτι 'Αναστάσιος. 'I. βασιλεύει p. 88, 31. οὐκ ἔστι Μανιχαῖος ὡς 'Αναστάσιος p. 88, 32. τοῦ νέου Κωνσταντίνου p. 72, 12. 14. 27. 74, 23. 85, 23. 86, 20

'Ιωάννου κόμητος: acclamatur p. 85, 16. 88, 22

Ναρσοῦ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου: adest actioni 5, 34 coram Eutychiano p. 108, 7

Πρόβου καὶ 'Υπατίου: acclamantur p. 102, 31. 103, 13

II EPISCOPI

synodus Constantinopolitana a. 536 dd. 2. m. Mai. [5, 52], 6. m. Mai. [5, 73], 10. m. Mai. [5, 87], 21. m. Mai. [5, 104. 131], 4. m. Iun. [5, 4. 40]

synodus Hierosolimitana d. 19. m. Sept. a. 536 [5, 42. 133]

epistula episcoporum Orientalium et Palaestinorum ad Agapetum a. 536 [5, 69]

libellus episcoporum Syriae II ad Iustinianum imperatorem a. 536 [5, 11]

relatio synodi Constantinopoli peregrinantis ad Iohannem patriarcham a. 518 [5, 25]

epistula Iohannis Hierosolimorum et episcoporum qui sub eo, ad Iohannem Constantinopolis a. 518 [5, 30]

epistula Epiphanii Tyrii et episcoporum qui sub eo, ad synodum Constantinopoli peregrinantem a. 518 [5, 31]

epistula episcoporum Syriae II ad Iohannem patriarcham Constantinopolis et synodum a. 519 [5, 33]

'Αβράμιος Κρατίας [τῆς κατὰ Κρατίαν ἐκκλησίας 5, 131]: ss [5, 131. 40] 41. adest synodo a parte laeua [5, 52] 41. [5, 73] 42. [5, 87] 56. [5, 104] 55. [5, 4] 44. cf. *Kyrillos v. Skythopolis* [*Texte u. Unters.* 49, 2] p. 243ff.

'Αγαπητός papa Romanus [d. 13. m. Mai. a. 535 — d. 22. m. Apr. a. 536]: τὰ πάντα ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι πατρὶ πατέρων ἀρχιεπισκόπωι τῶν 'Ρωμαίων καὶ πατριάρχηι 'A. 147, 6. τῶι ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι ἀρχιεπισκόπωι τῆς πρεσβυτέρας 'Ρώμης καὶ οἰκουμενικῶι πατριάρχηι 'A. 136, 30. legatos Constantinopolim ad imperatorem misit [Coll. Auell. ep. 88], qui post ipsius aduentum cum eo fuerunt atque eo mortuo primum in synodo locum obtinent p. 27, 27. 126, 15. 154, 26. 161, 18. 169, 32, cf. 'Αστέριος (2). 'Επιφάνιος (1). Λέων. 'Ρούστικος. Σαβῖνος. III Θεοφάνης. Μηνᾶς. Πελάγιος. Πέτρος. monachi Constantinopolitani Orientales Palaestini legationem ad eum Romam destinant p. 141, 31. iussu regis Gothorum Constantinopolim ad imperatorem profectus est, cf. *Sitzungsber. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* 1939, 2 p. 20 sq. ἀξιωθέντι τῶν ὑμῶν ἴχνῶν p. 31, 32. Anthimum non recepit p. 120, 6. 132, 16. 135, 10. 179, 17; usque ad paenitentiam deposuit p. 132, 37. 135, 33. 138, 12. 152, 30. 179, 31. 180, 29. ordinauit Menam p. 153, 18. 179, 20. libellum monachorum [5, 68] imperatori tradidit p. 132, 40. 135, 35. ἐν συστατικοῖς γράμμασιν γενομένοις πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς p. 135, 31. 136, 15. 153, 34. 177, 38. 178, 10. 182, 19; exemplar quod ad Petrum Hierosolimorum destinatum est, legitur in synodo 5, 71. mortuus est Constantinopoli p. 133, 2. 195, 37. epistulam episcoporum Syriae II [5, 69] propter obitum non accepit p. 31, 32

Αἰθέριος ἐ. τῆς Μαριαμμιτῶν πόλεως τῆς δευτέρας Σύρων ἐπαρχίας [τῆς — ἐπαρχίας om. 5, 69; Al. Μαριάμμης 5, 4. 52. 73. 87. 104]: ss [5, 69] 4. [5, 131] 32. [5, 40] 35. adest synodo a parte dextra [5, 52] 19. [5, 73] 20. [5, 87. 104] 13. [5, 4] 16

'Ακάκιος ἐ. τῆς Πισινουντίων μητροπόλεως τῆς δευτέρας Γαλατῶν ἐπαρχίας [5, 81; τῆς Πισινουντίων ἢ γοῦν [τῆς add. 5, 131] 'Ιουστινιανουπολιτῶν μητροπόλεως 5, 40. 131; τῆς Πισινούντων μητροπόλεως 5, 72. 'A. τῆς μητροπόλεως Πισινοῦντος [Πισινούντων] 5, 4. 52. 73. 87. 104]. ss [5, 131. 40] 23. adest synodo a parte laeua [5, 52] 36. [5, 73] 39. [5, 87. 104] 44. [5, 4] 36. — destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 72. εἶπεν 5, 81

'Ακύλας τῆς Πρυμνησίων πόλεως: ss [5, 25] 25

'Αλέξανδρος (1) ἐ. τῆς ποτὲ Βαρκουσῶν, νυνὶ δὲ 'Ιουστινιανουπόλεως [5, 69; Βαρκουσῶν ἤτοι 'Ιουστινιανουπόλεως 5, 40; τῆς Βαρκουσηνῶν ἤτοι 'Ιουστινιανουπολιτῶν πόλεως 5, 131; 'A. Βαρκουσῶν locis ceteris]: ss [5, 69] 8. [5, 131] 40. [5, 40] 42. adest synodo a parte dextra [5, 52] 20. [5, 73] 21. [5, 87. 104] 14. [5, 4] 17

'Αλεξάνδρου (2) 'Ελούζων: adest synodo a parte laeua [5, 87] 65. [5, 104] 64

'Αλέξανδρος (3) Κολωνείας τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν ἐπαρχίας 5, 52. 73; τῆς Κολωνέων πόλεως 5, 40; 'A. Κολωνείας locis ceteris: ss [5, 40] 50. adest synodo a parte laeua [5, 52] 42. [5, 73] 43. [5, 87] 57. [5, 104] 56. [5, 4] 45

"Αλφιος Συκομαζόνος: ss [5, 30] 16

Amantius Nicopolitanus ciuitatis Mysiae secundae ['Αμαντίου τῆς Νικοπολιτῶν p. 74, 9]: ss [5, 25] 21. adstat patriarchae Constantinopoli in ecclesia d. 15. m. Iul. a. 518 p. 74, 9

'Αμβρίλλιος τῆς Γαζαίων: ss [5, 30] 29

'Αμμώνιος τῆς 'Αβυδηνῶν: ss [5, 25] 17. adstat patriarchae Constantinopoli in ecclesia d. 15. m. Iul. a. 518 p. 74, 9

'Αναστάσιος (1) Γαβῶν: ss [5, 133] 6

'Αναστάσιος (2) 'Ελευθεροπόλεως: ss [5, 133] 14

'Αναστάσιος (3) τῆς κατὰ 'Ιωτάβην τὴν νῆσον ἐκκλησίας τῆς τρίτης Παλαιστινῶν ἐπαρχίας [5, 133; νήσου 'Ιωτάβης 5, 40. 131; 'A. 'I. locis ceteris]: ss [5, 69] 9. [5, 131] 36. [5, 40] 44. [5, 133] 22. adest synodo a parte dextra [5, 52] 22. [5, 73] 23. [5, 87. 104] 16; a parte laeua [5, 4] 41

'Αναστάσιος (4) τῆς Νικαέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας [A. τῆς — μητροπόλεως 5, 25] ss [5, 25, cf. p. 67, 4] 4; post lectionem gestorum [5, 131. 40] 13

'Ανδρέου (1) 'Αμυζόνος: adest synodo a parte laeua [5, 52] 49. [5, 73] 50; a parte dextra [5, 87. 104] 24

'Ανδρέας (2) τῆς Πανιτῶν ἤτοι Θεοδοσιουπολιτῶν ἐκκλησίας [ἐκκλησίας om. 5, 131; 'A. τοῦ Παυίου 5, 4. 52. 73. 87. 104]: ss [5, 131] 51. [5, 40] 53. adest synodo a parte dextra [5, 32] 21. [5, 73] 25. [5, 87. 104. 4] 19

'Ανδρέας (3) τῆς Πελτηνῶν πόλεως [5, 131. 40; Πελτῶν locis ceteris]: ss [5, 131] 49. [5, 40] 61. abest synodo a parte dextra [5, 52] 27. [5, 73] 29. [5, 87. 104] 22; a parte laeua [5, 4] 47

'Ανδρέας (4) τῆς Σιδονίων πόλεως: ss [5, 31] 2

'Ανδρέας (5) τῆς Τιανῶν τῆς 'Ονωρεατῶν ἐπαρχίας: ss [5, 25] 13

Ἄνθιμος: ὁ ποτὲ Τραπεζούντων προχειρισθεὶς ἐπίσκοπος p. 131, 36. 132, 24. 134, 19. 152, 24. ἐκ πολλοῦ τὴν ἰδίαν ἐκκλησίαν καταλιπών p. 131, 37. 134, 22. 135, 29. 139, 21. 140, 10. 23. 147, 21. πεπλασμένον βίον ἐγκρατείας ἀναλαβών p. 131, 37. 134, 23. 139, 23. 147, 20. πρὶν ἢ ἐπιλάβηται τῆς ἐπισκοπῆς τῆς βασιλίδος πόλεως p. 166, 30. 167, 28. 168, 5. 19. 175, 22. ἐν τῷ μιτάτῳ ἐν ᾧ πάλαι κατέμενεν p. 159, 24. 174, 30. 176, 4; ἐν αὐτοῖς τοῖς Ὁρμίσδου 160, 4. 175, 21. ἐν τῷ προαστείῳ αὐτοῦ τῷ περὶ τὸν ἅγιον Λαυρέντιον p. 159, 26. 160, 4. 166, 26. 167, 21. 168, 29. προάστειον αὐτὸν ἔχειν πλησίον τοῦ προφητείου τοῦ Ἡσαΐου p. 166, 29. 167, 26. 31. 168, 10. sedem Constantinopolitanam usurpat. contra canones p. 120, 6. 132, 1. 16. 134, 26. 135, 11. 140, 9. 22. 147, 22. 152, 24. 179, 17. 187, 14; adstipulatur Petrus Hierosolimorum p. 153, 4 et ceteri patriarchae p. 153, 26. pollicetur se omnia facturum quae Agapetus postulasset p. 179, 12. ab Agapeto in communionem non recipitur p. 120, 6. 132, 16. 135, 10. 179, 17. usque ad paenitentiam ab Agapeto deponitur p. 132, 37. 135, 33. 138, 12. 152, 30. 179, 31. 180, 29. ἀφανῆ ἑαυτὸν κατέστησεν p. 132, 37. 135, 32. 166, 28. ἀφ' οὗ ἀπῆλθε τῆς ἁγίας Μαρίας 168, 14. 172, 42. 159, 27. 166, 34. frustra quaeritur 5, 80—85. 96—102. 111—117. condemnatur 5, 124. 126 127. p. 38, 26 sq. ab imperatore p. 120, 6 sq. cf. *Kyrillos v. Skythopolis* [*Texte u. Unters.* 49, 2] p. 393. 397

Ἀντίπατρος: ss [5, 25] 38

Ἀντώνιος τῆς Ἀσκάλωνος: ss [5, 30] 13. cf. *Kyrillos v. Skythopolis* p. 127. 12. 165, 3. 12. 176, 26

Ἀπολλώνιος τῆς Διοσπολιτῶν: ss [5, 30] 34

Ἀράξιος Γαδάρων: ss [5, 133] 27

Ἁρμονίου Καλλιπόλεως: adest synodo a parte laeua [5, 52. 73] 53; a parte dextra [5, 87. 104] 29

Ἀρχέλαος τῆς Κωρυκεωτῶν πόλεως [5, 40. 131; ceteris locis Ἀ. Κωρύκου]: ss [5, 69] 6. [5, 131. 40] 38. adest synodo a parte dextra [5, 52] 17. [5, 73] 18. [5, 87. 104] 11. a parte laeua [5, 4] 39

Ἀστέριος (1) τῆς κατὰ Ἄμαστριν ἐκκλησίας [5, 40. 131; Ἀ. Ἀμάστρεως locis ceteris]: ss [5, 131] 47. [5, 40] 55. adest synodo a parte laeua [5, 52] 43. [5, 73] 44; a parte dextra [5, 87. 104] 18

Asterius (2) *episcopus ecclesiae Salernitanae* [5, 40. 131: Ἀ. τῆς Σαλερνιτῶν 5, 4; Ἀ. Σαλέρνων locis ceteris] ss [5, 131] 8. [5, 40] 4. adest synodo a parte dextra [5, 52. 73. 87. 104. 4] 4. cf. s. Ἀγαπητός.

Αὐξέντιος (1) τῆς Σεβαστιανῶν [Σεβαστηνῶν 5, 131] μητροπόλεως τῆς πρώτης Ἀρμενίων ἐπαρχίας [μητροπόλεως — ἐπαρχίας om. 5, 131]: ss post lectionem gestorum [5, 131] 14. [5, 40] 15

Αὐξεντίου (2) τῆς Σηλυβρηνῶν μητροπόλεως [5, 52; τῆς μητροπόλεως Σηλυβρίας locis ceteris]: adest synodo a parte dextra [5, 52. 73] 10; a parte laeua [5, 87. 104] 50

Βάκχος τῆς Ἀντιοχέων μητροπόλεως τῆς Πισιδῶν ἐπαρχίας [5, 40. 103. 112. 131; Β. Ἀντιοχείας τ. μ. Πισιδίας locis ceteris]: ss [5, 131] 17. [5, 40] 18. adest synodo a parte laeua [5, 52] 33. [5, 73] 35. [5, 87. 104] 40. [5, 4] 32. destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 103. εἶπε 5, 112

Βάραχος τῆς Βακάνων [Βακάθων *Kyrillos v. Skythopolis* p. 177, 21 cf. Γρηγόριος (1)]: ss [5, 133] 30

Βαρώχιος Δώρων: ss [5, 30] 33

Βασίλειος Συκομαζόνος: ss [5, 133] 34

Βασιλίσκος τῆς Κυζικηνῶν μητροπόλεως: ss [5, 25] 3, cf. p. 67, 3. 80, 34

Βάσσης Καπετωλιάδος: ss [5, 30] 17

Βιγίλιος: τὸν πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ πατριάρχην B. p. 200, 20

Βοσπόριος τῆς Νεοκαισαρέων μητροπόλεως ἐπαρχίας Πόντου Πολεμωνιακοῦ [5, 80; ἐπαρχίας — Πολεμωνιακοῦ om. 5, 40. 131. p. 154, 1; Νεοκαισαρείας τῆς μ. Π. Π. locis ceteris]: ss [5, 131] 20. [5, 40] 21. adest synodo a parte laeua [5, 52] 35. [5, 73] 37. [5, 87. 104] 42. [5, 4] 34. destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 72. εἶπεν 5, 80

Γοργόνιος ουραδιασ [corruptum, conieci Οἰνοάνδου]: ss [5, 25] 30

Γρηγόριος (1) Βακάθας: ss [5, 30] 32

Γρηγόριος (2) Ἐλευθεροπόλεως: ss [5, 30] 11

Γρηγόριος (3) Ἱεριχούντων: ss [5, 133] 15

Δαουίθος τοῦ [om. 5, 52. 73] Κιρκινσίου [Κιρκενσίου 5, 4; Κιρκησίου 5, 52]: ss Συριστί [5, 60] 7. adest synodo a parte dextra [5, 52] 18. [5, 73] 10. [5, 87. 104] 12. [5, 4] 15

Δημήτριος Χαραχμώβων: ss [5, 133] 18

Διονύσιος (1) Ἀμαθούντων: ss [5, 133] 46

Διονύσιος (2) Ἀσκάλωνος: ss [5, 133] 31

Διονύσιος (3) τῆς Εὐκαρπέων πόλεως: ss post lectionem gestorum [5, 131] 68. [5, 40] 84

Δομετιανός τοῦ ἔθνους τῶν Ζικχῶν [5, 40. 131; τοῦ Ζηκχῶν ἔθνους 5, 52; Δ. Ζικχίας locis ceteris]: ss [5, 131] 34. [5, 40] 30. adest synodo a parte dextra [5, 52] 15. [5, 73] 16; a parte laeua [5, 87] 53. [5, 104] 52. [5, 4] 42

Δόμνος [τῆς add. 5, 40. 131] Μαξιμιανουπόλεως τῆς δευτέρας Παλαιστινῶν ἐπαρχίας [5, 80. 97; ἐπαρχίας

om. ceteris locis omnibus; Δ. Μ. τῆς δευτέρας Π. 5, 4. 52. 73. 87. 104; Δ. τῆς Μ. Παλαιστίνης δευτέρας. 5, 131; Δ. Μαξιμιανουπόλεως 5, 69. 133; Δ. τῆς Μαξιμιανουπολιτῶν πόλεως 5, 40]: ss [5, 69] 10. [5, 131] 58. [5, 40] 45. [5, 133] 36. adest synodo a parte dextra [5, 52] 21. [5, 73] 22. [5, 87. 104] 15. [5, 4] 18. destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 86. εἶπε 5, 97

Δωρόθεος τῆς Κώων νήσου: ss [5, 25] 16

Ἑλλάδιος ἐ. τῆς κατὰ Πανέμου τεῖχος ἐκκλησίας: post lectionem gestorum ss [5, 40] 74

Ἐλπιδίου Ἀγκύρας τῆς μητροπόλεως Γαλατίας πρώτης: uice eius Γαιανός [cf. III s. n.] adest synodo [5, 52. 73] 62. [5, 87] 75. [5, 104] 74. [5, 4] 60

Ἐπίκτητος Κλαυδιουπόλεως τῆς μητροπόλεως Ὀνωριάδος [ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Κλαυδιούπολιν τὴν μητρόπολιν ἐκκλησίας 5, 40]: ss [5, 40] 25. adest synodo a parte laeua [5, 52] 38. [5, 73] 40. [5, 87. 104] 45. [5, 4] 37

Ἐπιτύγχανος Γέρμης ἐπαρχίας Ἑλλησπόντου [ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Γέρμην ἐκκλησίας 5, 40. 131]: ss [5, 131. 40] 52. adest synodo a parte dextra [5, 52] 24. [5, 73] 25. [5, 87. 104. 4] 20

Epiphanius (1) *episcopus ecclesiae Eclanae* [*Eclanensis* 5, 131]: ss [5, 131] 7. [5, 40] 3. adest [Ἐ. Ἐκλάνων] synodo a parte dextra [5, 52. 73. 87. 104. 4] 3. cf. s. Ἀγαπητός.

Ἐπιφάνιος (2) Ἡρακλείας τῆς ἐπαρχίας Ὀνωριάδος [5, 87. 104; Ἡ. τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας 5, 52. 73; Ἡρακλείας 5, 40; τῆς κατὰ Ἡράκλειαν ἐκκλησίας 5, 131]: ss [5, 131] 44. [5, 40] 48. adest synodo a parte laeua [5, 52] 40. [5, 73] 41. [5, 87] 55. [5, 104] 54

Ἐπιφάνιος (3) Κωνσταντινουπόλεως: Ἐ. τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς βασιλίδος πόλεως τὸν βίον τελέσαντος p. 134, 18. 140, 4. epistulam accepit ab Hormisda papa 5, 21

Ἐπιφάνιος (4) ἐ. τῆς Πιταναίων [πατρανέων codd.] πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας [τῆς ἐν Πιτάνῃ ἐκκλησίας 5, 40]: ss post lectionem gestorum [5, 131] 71. [5, 40] 85

Ἐπιφάνιος (5) Ῥαφίας (Ῥαφείας 5, 133]: ss [5, 30] 22. [5, 133] 7

Ἐπιφάνιος (6) τῆς Τυρίων μητροπόλεως [ἀρχιεπίσκοπος καὶ μητροπολίτης p. 89, 9. 17. 23. Ἐ. πατριάρχου in acclamationibus p. 85, 18. 86, 1. 24. 87, 7. 89, 4]: ss [5, 31] 1. alloquitur populum in ecclesia p. 87, 20. 26. 88, 14 [cf. p. 89, 8. 16. 23]. 89, 37. 90, 22. εἶπεν p. 90, 13. epistula ad Iohannem Constantinopolitanum 5, 31. epistulam accepit a Theophilo Heracleae et a Iohanne Constantinopolitano et a synodo episcoporum Constantinopoli commorantium p. 85, 6 sq. ἐμαρτύρησεν p. 86, 11; scilicet a Seuero episcopatu fungi uetitus est, cf. Seu. ep. sel. ed. Brooks 1, 31 p. 108. 109

Εὐγένιος ἐ. τῆς κατὰ Τίον ἐκκλησίας [5, 40. 131; Εὐ. Τίου locis ceteris]: ss [5, 131] 42. [5, 40] 51. adest synodo a parte laeua [5, 52] 44. [5, 73] 45. [5, 87] 58. [5, 104] 52

Εὐσεβίου (1) Καράνων ἐπαρχίας Περσαρμενίας: adest synodo a parte dextra [5, 4] 22

Εὐσέβιος (2) ἐ. τῆς κατὰ Κύζικον τὴν μητρόπολιν ἐκκλησίας τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας [5, 40. 131 ubi uerba falso collocata sunt; Εὐ. τῆς μ. Κυζίκου locis ceteris]: ss [5, 131] 4. [5, 40] 11. adest synodo a parte laeua [5, 87. 104] 36. [5, 4] 29

Εὐσέβιος (3) Λαρίσσης: ss [5, 33] p. 92, 30. cf. p. 218, 26

Εὐσέβιος (4) Παλαιᾶς πόλεως: ss [5, 131] 35. [5, 40] 54. adest synodo a parte laeua [5, 87] 62. [5, 104] 61

Εὐστάθιος (1) Ἀνθηδόνος: ss [5, 30] 7

Εὐστάθιος (2) τῆς Τιβεριουπολιτῶν πόλεως [5, 40. 131; Εὐ. Τιβεριουπόλεως locis ceteris]: ss [5, 131. 40] 43. adest synodo [5, 87] 60. [5, 104] 59. [5, 4] 50

Εὐστάθιος (3) τῆς Τλωέων πόλεως: ss post lectionem gestorum [5, 131] 73. [5, 40] 72

Εὐστάθιος (4) τῆς Φιλαδελφέων [p. 74, 11; τῆς Φιλαδελφέων μητροπόλεως 5, 25] τῆς Λυδῶν ἐπαρχίας: ss [5, 25] 18. adstat patriarchae Constantinopoli in ecclesia d. 15. m. Iul. a. 518 p. 74, 11

Ἐφραιμίου πατριάρχου τῆς ἐν Θεουπόλει ἐκκλησίας: uice eius apocrisiarii Μάγνος et Ἡράκλειος [cf. III s. v.] ss [5, 131.] 74. 75. [5, 40] 88. 89 et adsunt synodo [5, 52] 58. 59. [5, 73] 58. 59. [5, 87] 71. 72. [5, 104] 70. 71. [5, 4] 56. 57

Ζαχαρίας (1) τῆς Λιβισίων: ss [5, 133] 37

Ζαχαρίας (2) τῆς Μιτυληναίων μητροπόλεως [τ. μ. Μιτυλήνης 5, 73. 87. 104]: adest synodo a parte dextra [5, 52. 73] 8; a parte laeua [5, 87. 184] 47. destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 72. εἶπεν 5, 82. cf. *Kyrillos v. Skythopolis* [*Texte u. Unters.* 49, 2] p. 367[1]

Ζαχαρίας (3) τῆς Πελλαίων: ss [5, 133] 20. cf. *Kyrillos v. Skythopolis* p. 176, 26

Ζηνόβιος (1) Ἐλούσης: ss [5, 133] 23

Ζηνόβιος (2) Ἰαμνίας: ss [5, 30] 6

Ζηνόβιος (3) Νικοπόλεως: ss [5, 133] 26

Ζωΐλος Ῥεεφάνης: ss [5, 33] p. 92, 22

Ζώσιμος τῆς Ἀνταδρέων πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας: ss post lectionem gestorum [5, 131] 66. [5, 40] 77

Ἥδιστος ἐ. τῆς κατὰ Κίον τὴν μητρόπολιν ἐκκλησίας. [τῆς μητροπόλεως Κίου 5, 4. 87. 104]: ss [5, 131] 27. [5, 40] 29. adest synodo a parte laeua [5, 87. 104] 48. [5, 4] 38

Ἡλίας (1) Ἀδριανῶν τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας [τῆς — ἐπαρχίας om. 5, 87. 104]: adest synodo a parte laeua [5, 52] 51. [5, 73] 52; a parte dextra [5, 87. 104] 26

Ἡλίας (2) Ἀρεοπόλεως: pro eo ss Θεόκτιστος [5, 133] 16

Ἡλίαν (3) τὸν Βοτρυηνόν: Ἡ. τὸν Β. ἀναθεμάτισον p. 89, 3. τὸν ἀρτοκόπον ἀναθεμάτισον. ἐπίσκοπον ἀντὶ αὐτοῦ ἐκεῖ πέμψον p. 86, 17. κάθελε τὸν Βοτρυηνὸν ὡς Μανιχαῖον p. 86, 24

Ἡλίας (4) τῆς Ζηνοπολιτῶν [malim Ζηνωνοπολιτῶν; τῆς Ῥαχληνῶν p. 85, 35]: ss [5, 35] 5. ascendit ambonem ecclesiae Tyri p. 85, 35. εἶπεν p. 89, 22

Ἡλίας (5) Ἰόππης: ss [5, 30] 23. [5, 133] 8

Ἡλίας (6) ὁ Καισαρείας: ss [5, 133] 2

Θαλάσσιος (1) τῆς Βηρυτίων μητροπόλεως [πόλεως 5, 69; τῆς μητροπόλεως Βηρυτοῦ 5, 4. 52. 73. 87. 104; Βηρυτοῦ 5, 97]: ss [5, 69] 1. [5, 131] 30. [5, 40] 33. adest synodo a parte dextra [5, 52] 11. [5, 73] 12. [5, 87. 104] 7. [5, 4] 11. destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 86. εἶπε 5, 97

Θαλάσσιος (2) Δορυλαίου: ss [5, 25] 15

Θαλάσσιος (3) τῆς Νικομηδέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας [τῆς μητροπόλεως Νικομηδείας 5, 4. 87. 104]: ss [5, 131] 5. [5, 40] 12. adest synodo a parte laeua [5, 87. 104] 37. [5, 4] 30

Θεαγένης τῆς Συναδέων μητροπόλεως [5, 40. 103. 131; locis ceteris τῆς μητροπόλεως Συνάδων]: ss [5, 131] 16. [5, 40] 17. adest synodo a parte laeua [5, 52] 32. [5, 73] 34. [5, 87. 104] 39. [5, 4] 31. destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 103. εἶπεν 5, 111

Θεοδοσίου (1): κατὰ τὴν ἐνορίαν τῆς Ἀνταραδέων Θ. ἐπισκοπήσαντος τὴν εἰρημένην πόλιν p. 82, 5

Θεοδόσιος (2) τῆς Καπιτωλιαίων: ss [5, 133] 45

Θεοδόσιος (3) τῆς Σκυθοπολιτῶν: ss [5, 30] 2. [5, 133] 3. cf. *Kyrillos v. Skythopolis* [*Texte u. Unters.* 49, 2] p. 162, 27. 180, 3. 5. 13. 181, 14

Θεόδοτος (1) τῆς Γαγγρηνῶν μητροπόλεως: ss [5, 26] 6. adstat patriarchae Constantinopoli in ecclesia d. 15. m. Iul. a. 518 p. 74, 4

Θεόδοτος (2) Εὐροιέων πόλεως τῆς Παλαιᾶς τῶν Ἠπείρων ἐπαρχίας [5, 40; Εὐροίας Παλαιᾶς Ἠπείρου locis ceteris]: ss [5, 40] 75. adest synodo a parte laeua [5, 52] 48. [5, 73] 49. [5, 87] 61. [5, 104] 60

Θεόδουλος τῆς Ἰκονιέων μητροπόλεως: ss post lectionem gestorum [5, 131] 15. [5, 40] 16

Θεοδώριτος τῆς Ἀλινδέων πόλεως [5, 40. 138; Θ. Ἀλίνδων locis ceteris]: ss [5, 131] 56. [5, 40] 78. adest synodo a parte dextra [5, 52] 29. [5, 73] 31. [5, 87. 104] 28

Θεόδωρος (1) ἐ. τῆς κατὰ Ἀδριανούπολιν ἐκκλησίας τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας: ss [5, 25] 14. cf. p. 67, 4

Θεόδωρος (2) τῆς Βαλανεωτῶν: ss [5, 11] 3

Θεόδωρος (3) Γαδάρων: ss [5, 133] 42 et pro Parthenio ibid. 41

Θεόδωρος (4) τῆς Γορδηνῶν πόλεως [Θ. Γόρδου 5, 4. 104; Θ. Γορδίου 5, 87]: ss [5, 131]. 53. [5, 40] 56. adest synodo a parte laeua [5, 87] 63. [5, 104] 62; a parte dextra [5, 4] 21

Θεόδωρος (5) Γορτύνης, ἡ μητρόπολίς ἐστι τῆς Κρητῶν ἐπαρχίας: ss post lectionem gestorum [5, 40] 31

Θεόδωρος (6) τῆς Ἱππηνῶν: ss [5, 133] 44

Θεόδωρος (7) τῆς Κασατῶν πόλεως: ss post lectionem gestorum [5, 40] 73

Θεόδωρος (8) τῆς Μηρινῶν [Μιρηνῶν 5, 131] πόλεως [5, 40. 131; Θ. Μηροῦ locis ceteris]: ss [5, 131] 59. 5, 40] 62. adest synodo a parte dextra [5, 52] 28. [5, 73] 30. [5, 87. 104] 23; a parte laeua [5, 4] 48

Θεόδωρος (9) Παρίων Σιφνίων καὶ Ἀμουλγιτῶν πόλεων: ss post lectionem gestorum [5, 40] 93

Θεόδωρος (10) Πετρῶν: ss [5, 133] 25. scripsit uitam s. Theodosii, cf. *Usener, Der h. Theodosios* (1880) p. VIII sqq.

Θεόδωρος (11) τῆς Πορφυρεῶνος [τῆς Πορφυρεωνιτῶν p. 89, 15]: ss [5, 31] 4. ascendit ambonem ecclesiae Tyri p. 85, 35. εἶπε p. 89, 15

Θεόφιλος Ἡρακλείας Εὐρώπης [τῆς Ἡρακλεωτῶν p. 74, 4]: ss [5, 25] 1 cf. p. 67, 3. 80, 33. adstat patriarchae Constantinopoli in ecclesia d. 15. m. Iul. a. 518 p. 74, 3. eius epistula ad Epiphanium legitur Tyri in ecclesia p. 85, 5

Ἱλαριανὸς τῆς Περγαίων μητροπόλεως [5, 40. 131; τῆς μητροπόλεως Πέργης ceteris locis]: ss [5, 131] 19. [5, 40] 20. adest synodo a parte laeua [5, 52] 34. [5, 73] 36. [5, 87. 104] 41. [5, 4] 33

ἄχρι τῆς τελευτῆς Ἰσαακίου (1) p. 104, 25. 30. 34. 105, 5. 10. 15. 21. 25. episcopi Apameae Syriae ἀπὸ Δόμνου [cf. t. II 6 p. 20 s. Δόμνος (2)] ἕως Ἰ. p. 104, 2. 19. cf. Seuer. ep. sel. 1, 30 p. 105 Brooks

Ἰσαάκιος (2) τῆς Πενταπόλεως τῆς Ἑλλάδος: adstat patriarchae Constantinopoli in ecclesia d. 15. m. Iul. a. 518 p. 74, 8

Ἰσίδωρος τῆς Ζωορηνῶν: ss [5, 30] 19

Ἰωάννης (1) Αὐγουστοπόλεως: ss [5, 133] 9

Ἰωάννης (2) Βοσπόρου [τῆς μητροπόλεως Β. 5, 4. 73. 87. 104]: ss [5, 25] 11. [5, 133] 29. [5, 40] 30. adest

synodo a parte dextra [5, 52. 73] 14. [5, 4] 10; a parte laeua [5, 87] 52. [5, 104] 51. adstat patriarchae Constantinopoli in ecclesia d. 15. m. Iul. a. 518 p. 74, 5

Ἰωάννης (3) Γαβάλων: ss Συριστί [5, 69] 3. adest synodo a parte dextra [5, 52] 13. [5, 73] 15. [5, 87. 104] 9. [5, 4] 13

Ἰωάννης (4) τῆς Γαργαρέων ἐπαρχίας Ἀσίας: ss [5, 25] 28

Ἰωάννης (5) Ζωόρων [δυάρων siue διάρων codd. 5, 133] τῆς τρίτης Παλαιστινῶν ἐπαρχίας [5, 131; τῆς τρίτης Παλαιστίνης 5, 40; Ἰ. Ζωόρων locis ceteris]: ss [5, 69] 11. [5, 131] 39. [5, 40] 47. [5, 133] 17. adest synodo a parte dextra [5, 52] 23. [5, 73] 24. [5, 87. 104] 17; a parte laeua [5, 4] 40

Ἰωάννης (6) Ἱεριχούντων: ss [5, 30] 12

Ἰωάννης (7) Ἱεροσολύμων: epistula Iohannis (11) ad I. H. 5, 28. responsum I. H. 5, 30

Ἰωάννης (8) Καισαρείας [τῆς κατὰ Καισάρειαν ἐκκλησίας 5, 131; τῆς Καισαρέων 5, 40] τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας [Βιθυνίας 5, 4. 87. 104; om. 5, 40. 131]: ss [5, 131] 48. [5, 40] 66. adest synodo a parte laeua [5, 52] 45. [5, 73] 46. [5, 4] 49; a parte dextra [5, 87. 104] 32

Ἰωάννης (9) τῆς Καισαρέων: ss [5, 30] 1

Ἰωάννης (10) τῆς Κλαυδιουπολιτῶν τῆς Ἰσαύρων χώρας: ss [5, 25] 9

Ἰωάννης (11) Constantinopolis: τοῦ ἀρχιεπισκόπου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἰ. p. 67, 19. 36. 40. 71, 34. 72, 33. τοῦ πατριάρχου τῆς βασιλίδος πόλεως p. 90, 8. adloquitur populum p. 72, 33. 73, 6. 24. p. 74, 14. 75, 11 [cf. p. 74, 21]. 37. 76, 6. 90, 28. τοὺς ἀγῶνας οὓς ἐν τῶι πρεσβυτερίωι ὢν κατεβαλόμην p. 73, 7. 75, 14. epistula ad Iohannem Hierosolimorum 5, 28; ad Epiphanium (6) Tyrium 5, 29. epistulam accepit a Iohanne Hierosolimorum 5, 30; libellum a clericis et monachis Antiochenis 5, 24; relationem a synodo in urbe commorante 5, 25.

Ἰωάννης (12) Μητροπόλεως τῆς Πισιδῶν χώρας: ss [5, 25] 32

Ἰωάννης (13) ἐ. τῆς κατὰ Μιδάειον ἐκκλησίας [Ἰ. τοῦ Μιδαείου 5, 87. 104]: ss [5, 131] 63. [5, 40] 59. adest synodo a parte laeua [5, 87] 66. [5, 104] 65

Ἰωάννης (14) Μενοίδος: ss [5, 30] 14

Ἰωάννης (15) Νέας πόλεως: ss [5, 133] 35

Ἰωάννης (16) Ὀλύμπου τῆς Λυκίων ἐπαρχίας: ss [5, 25] 41

Ἰωάννης (17) ἐ. τῆς κατὰ Ποδάλειαν τὴν πόλιν ἐκκλησίας: ss post lectionem gestorum [5, 40] 58

Ἰωάννης (18) τῆς Πτολεμαίων [τῆς Πτολεμαίδος p. 85, 34. 89, 7]: ss [5, 31] 3. ascendit ambonem ecclesiae Tyri p. 85, 34. 89, 7

Ἰωάννης (19) τῆς Σεννέων [p. 74, 8; υματων 5, 25] πόλεως τῆς Παμφύλων χώρας: ss [5, 25] 30. adstat patriarchae Constantinopoli in ecclesia d. 15. m. Iul. a. 518 p. 74, 8

Ἰωάννης (20) Τιβεριάδος: ss [5, 30] 4. [5, 133] 4

Ἰωάννης (21) Τραιανουπόλεως [τῆς Τραιανουπολιτῶν 5, 131] ἐπαρχίας [om. 5, 87. 104. 131] Φρυγίας Πακατιανῆς [Σαλουταρίας 5, 4]: ss [5, 131] 54. [5, 40] 67. adest synodo a parte laeua [5, 52] 47. [5, 73] 48; a parte dextra [5, 87. 104] 33. [5, 4] 24

Ἰωάννης (22) τῆς Ὑδητῶν πόλεως: ss [5, 25] 36

Ἰωάννης (23) Φαινοῦς: ss [5, 133] 32

Ἰωάννης (24) Φαναγορέως: ss [5, 25] 24

Καλλόας τῆς κατὰ Σμύρναν ἐκκλησίας [Καλὼα Σμύρνης 5, 87. 104]: ss [5, 40] 37. adest synodo a parte laeua [5, 87] 54. [5, 104] 53

Κασσισᾶ τῆς Βελαβιτηνῆς: adest synodo a parte dextra [5, 4] 26

Κόνων (1) Ἀδριανουπόλεως: ss [5, 25] 33

Κόνων (2) Ἵππων: ss [5, 30] 27

Κόνων (3) τῆς Σιδητῶν μητροπόλεως: ss post lectionem gestorum [5, 131] 22. [5, 40] 24

Κοσμᾶς Ἐπιφανείας: ss [5, 33] p. 92, 27; cf. p. 218, 25

Κυριακὸς (1) Βασιλινουπόλεως: ss [5, 25] 29

Κυριακὸς (2) Διοκαισαρείας: ss [5, 133] 29

Κυριακὸς (3) τῆς Θεοδοσιουπολιτῶν πόλεως [5, 40. 131; Θεοδοσιουπόλεως locis ceteris] ἐπαρχίας Φρυγίας Πακατιανῆς [5, 4. 87. 104; τῆς Φρυγῶν Πακατιανῶν ἐπαρχίας 5, 52. 73; om. locis ceteris]: ss [5, 131] 55. [5, 40] 69. adest synodo a parte laeua [5, 52] 46. [5, 73] 47. [5, 87] 59. [5, 104] 57; a parte dextra [5, 4] 23

Κυριακὸς (4) τῆς Νεοκαισαρέων τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας: ss [5, 25] 22

Κυριακὸς (5) Σελευκοβήλου: ss [5, 11] 6

Κυριακὸς (6) Σωφανηνῆς ἐπαρχίας Ἀρμενίας πρώτης [τῆς Σοφηνῆς ἐπαρχίας 5, 40. 131]: ss [5, 131] 67. [5, 40] 82; adest synodo a parte dextra [5, 4] 25

Κυριακὸς (7) τῆς Τυανέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν ἐπαρχίας: ss [5, 25] 8

Κῦρος Μαριάμμης: $\overline{ss}$ [5, 33] p. 92, 20; cf. p. 218, 26

Κωνσταντῖνος ἐ. τῆς κατὰ Ἡράκλειαν τὴν μητρόπολιν τῆς Εὐρωπαίων ἐπαρχίας ἐκκλησίας [Ἡρακλείας τῆς μητροπόλεως Εὐρώπης 5, 52. 73. 87. 104; Ἡ. τῆς Εὐρωπαίων μ. 5, 4]: $\overline{ss}$ [5, 131] 3. [5, 40] 10. adest synodo a parte laeua [5, 52] 31. [5, 73] 33. [5, 87. 104] 35. [5, 4] 28

Λάζαρος Ἀζώτου: $\overline{ss}$ [5, 133] 11

Λεόντιος (1) ἐ. τῆς κατὰ Ἐλενούπολιν ἐκκλησίας [τῆς Ἐλενουπολιτῶν 5, 40; Λ. Ἐλενουπόλεως locis ceteris]: $\overline{ss}$ [5, 131] 50. [5, 40] 64. adest synodo a parte dextra [5, 87. 104] 30; a parte laeua [5, 4] 51

Λεόντιος (2) Σωζούσης $\overline{ss}$ [5, 30] 28. [5, 133] 12

Leo episcopus ecclesiae Nolanae [5, 40. 131; Λεοντίου Νολάνων 5, 4; Λέοντος Νόλου locis ceteris]: $\overline{ss}$ [5, 131] 10. [5, 40] 5, adest synodo a parte dextra [5, 52. 73. 87. 104] 6. [5, 4] 5

Λογγίνου Ὀροστιάδος: adest synodo a parte dextra [5, 87. 104] 31

Λυκῖνος ἐ. τῆς κατὰ Πάταρα [Πατάραν 5, 131] ἐκκλησίας τῆς Λυκίων ἐπαρχίας: $\overline{ss}$ post lectionem gestorum [5, 131] 69. [5, 40] 79

Μακάριος Ἀρινδήλων: $\overline{ss}$ [5, 133] 33

Μακεδόνιος (1) τῆς Βρουζηνῶν πόλεως [Μ. Βρόζου 5, 131; Μ. Βριάνων locis ceteris]: $\overline{ss}$ [5, 131] 60. [5, 40] 76. adest synodo a parte dextra [5, 87] 23. [5, 104] 27; a parte laeua [5, 52] 52

Μακεδόνιος (2) Ἐλούζων: $\overline{ss}$ [5, 25] 35

Μάμας (1) τῆς Ἀριστιανῶν πόλεως ἐπαρχίας Φρυγίας Πακατιανῆς: $\overline{ss}$ [5, 25] 34

Μάμας (2) ἐ. τῆς Μελιτηνῶν ἐκκλησίας: $\overline{ss}$ post lectionem gestorum [5, 131] 18

Μανουήλιος τοῦ Βιτυλίου: $\overline{ss}$ [5, 133] 21

Μαρκελλῖνος Διοκαισαρείας [νεοκαισαρείασ codd.]: $\overline{ss}$ [5, 30] 10

Μάρκελλος τῆς Ἀνεατῶν πόλεως ἐπαρχίας τῆς Ἀσίας: $\overline{ss}$ post lectionem gestorum [5, 131] 61. [5, 40] 86

Μαρκιανὸς (1) Γάζης: $\overline{ss}$ [5, 133] 24

Μαρκιανὸς (2) ἐ. τῆς κατὰ Μαρκιανὴν τὴν πόλιν ἐκκλησίας: $\overline{ss}$ [5, 25] 37

Μαρκιανὸς (3) τῆς Χαλκηδονέων μητροπόλεως: $\overline{ss}$ [5, 25] 5, cf. p. 67, 4. 80, 34

Μάρκος τῆς μητροπόλεως Ἀπαμείας [τῆς Ἀπαμέων πόλεως 5, 40. 131] τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας: $\overline{ss}$ [5, 131] 26. [5, 40] 28. adest synodo a parte dextra [5, 52. 73] 9; a parte laeua [5, 87. 104] 49

Μαρτύριος τῆς Βαρατέων πόλεως τῆς Λυκαόνων ἐπαρχίας: $\overline{ss}$ post lectionem gestorum [5, 131] 64. [5, 40] 83

Ματθίας [Ματθαίου 5, 87. 104] ἐ. τῆς ἐν Κύμῃ ἐκκλησίας [τῆς Κυμαίων πόλεως 5, 131; Κύμης 5, 87. 104]: $\overline{ss}$ [5, 131. 40] 57. adest synodo a parte laeua [5, 87] 64. [5, 104] 63

Μέγας (1) τῆς Βεροιαίων πόλεως [5, 40. 69. 131; τῆς μητροπόλεως Βεροίας locis ceteris] τῆς πρώτης Σύρων ἐπαρχίας [5, 40; τοῦ πρώτου Σύρων ἔθνους 5, 131; om. locis ceteris]: $\overline{ss}$ [5, 69] 2. [5, 131] 31. [5, 40] 32. adest synodo a parte dextra [5, 52] 12. [5, 73] 13. [5, 87. 104] 8. [5, 4] 12

Μέγας (2) τῆς Μαξιμιανουπολιτῶν: $\overline{ss}$ [5, 30] 31

Μηνᾶς (1) Εὐδοξιάδος: $\overline{ss}$ post lectionem gestorum [5, 40] 65

Μηνᾶς (2) τῆς Καρπαθίων νήσου: $\overline{ss}$ post lectionem gestorum [5, 40] 92

Μηνᾶς (3) ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Ῥώμης [5, 40. 131. Μ. τοῦ οἰκουμενικοῦ ἀρχιεπισκόπου καὶ πατριάρχου 5, 4. 52. 73. 87. 104. p. 180, 15. Μ. ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Ῥώμης καὶ πατριάρχης p. 176, 31. τῶι ἀρχιεπισκόπωι καὶ πατριάρχηι τῆς βασιλίδος Μ. p. 38, 19. Μ. τὸν ἀρχιεπίσκοπον τῆς εὐδαίμονος πόλεως καὶ πατριάρχην p. 189, 19]: $\overline{ss}$ [5, 131. 40] 1. praesidet synodo 5, 52. 73. 87. 104 4. ὁ ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν 5, 6. 8. 10. 13. 18. 22. 37. 54. 56. 58. 60. 106. 108. 120. 122. 125. 127. 130. ὁ ἀρχιεπίσκοπος καὶ πᾶσα [om. 5, 74] ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν 5, 72. 74. 77. 79. 86. 89. 91. 93. 95. 103. 118. ὁ ἀρχιεπίσκοπος καὶ ἡ ἐνδημοῦσα σύνοδος εἶπεν 5, 63. 66. πρόγραμμα ad Anthimum 5, 119 cf. p. 175, 39. 176, 17. 180, 34. διαλαλιὰ Μ. 5, 72. ψῆφος Μ. πατριάρχου 5, 39. epistula ad Petrum Hierosolimitanum 5, 48. λόγος Ἰουστινιανοῦ ad M. destinatus 6. τῆι ἐγχειρισθείσηι αὐτῶι τῶν ἀσθενούντων διακονίαι μαρτυρούμενον p. 132, 20. 135, 17. 153, 14, cf. Liberat. 21 [t. II 5 p. 136, 14] *praepositus xenodochii maioris quod uocatur Samson, genere Alexandrinus,* Theoph. p. 217, 10. in sedem euectus cooperante imperatore p. 132, 20. 135, 18. 153, 10. ordinatus ab Agapeto papa p. 153, 18. 179, 20, d. 13. m. Mart. a. 536 [Coll. Auell. p. 340, 22]

Νικόλαος τῆς Ῥοδιαπολιτῶν ἐκκλησίας, ἥτις ἐστὶ μία τῆς Λυκίων ἐπαρχίας: $\overline{ss}$ [5, 25] 42

Νικόστρατος Ἀβίλης: $\overline{ss}$ [5, 133] 10

Νόννος Ῥεφανίας: $\overline{ss}$ [5, 11] 5

Οὐάλης τῶν Παρεμβολῶν: $\overline{ss}$ [5, 30] 20

Παντολέων τῆς Ἰουλιουπολιτῶν πόλεως τῆς Γαλατῶν ἐπαρχίας: $\overline{ss}$ post lectionem gestorum [5, 131] 65 [5, 40] 81

Παρθένιος Ἐξάλους: nice eius $\overline{ss}$ [5, 133] 41 Θεόδωρος (2)

Παῦλος (1) τοῦ Ἀιλᾶ: $\overline{ss}$ [5, 133] 43

Παῦλος (2 Ἀπαμείας: $\overline{ss}$ [5, 11] 1 cf. p. 30, 14

Παῦλος (3) Καισαρείας Βιθυνίας: $\overline{ss}$ [5, 25] 23

Παῦλος (4) τῆς Ναξίων πόλεως: $\overline{ss}$ post lectionem gestorum [5, 40] 91

Παῦλος (5) τῆς Οἰνοανδέων πόλεως τῆς Λυκίων ἐπαρχίας: $\overline{ss}$ post lectionem gestorum [5, 131] 70. [5, 40] 80

Παῦλος (6) Πέλλης: $\overline{ss}$ [5, 30] 15

Παῦλος (7) πόλεως Στεκτορίου [Π. τοῦ [om. 5, 87] Στεκτορίου 5, 52. 73. 87. 104]: $\overline{ss}$ [5, 131] 46. [5, 40] 60. adest synodo a parte dextra [5, 52] 26. [5, 73] 28. [5, 87. 104] 21; a parte laeua [5, 4] 46

Παῦλος (8) τῆς Τυανέων μητροπόλεως [5, 40; τῆς κατὰ Τύανα τῆς μητροπόλεως ἐκκλησίας 5, 131; τῆς μητροπόλεως Τυάνων locis ceteris]: $\overline{ss}$ [5, 131] 21. [5, 40] 22. adest synodo a parte laeua [5, 52] 36. [5, 73] 38. [5, 87. 104] 43. [5, 4] 35

Πελάγιος (1) τῆς Αἰζανιτῶν πόλεως: $\overline{ss}$ [5, 25] 27. adstat patriarchae Constantinopoli in ecclesia d. 15. m. Iul. a. 518 p. 74, 11

Πελάγιος (2) τῆς Παρνασέων πόλεως [Π. Παρνασσοῦ 5, 4. 73]: $\overline{ss}$ [5, 131] 41. [5, 40] 46. adest synodo a parte dextra [5, 73] 27; a parte laeua [5, 4] 43

Πελάγιος (3) Σεβαστῆς: $\overline{ss}$ [5, 133] 39

Πέτρος (1) τῆς Ἀμβλαδέων [Ἀμβλασέων 5, 131] πόλεως: $\overline{ss}$ post lectionem gestorum [5, 131] 62. [5, 40] 71

Πέτρος (2): τὸν τῆς Ἀπαμέων τὴν προεδρίαν ἁρπάσαντα p. 91, 16. 111, 18. 93, 1. 94, 2. δρᾶμα γέγονεν ἡ πόλις Ἀπάμεια τὴν Σεβήρου προβολὴν δεξαμένη p. 93, 37. 107, 12. τὸν καὶ Ἐκδίκιον p. 110, 4. 11. 17. 148, 29. 167, 9. τὴν αἱρετικὴν Π. τυραννίδα p. 25, 17. Π. τὸν τῇ Ἀρειανικῇ θρησκείαι ἑπακολουθήσαντα p. 25, 1. τὸν Οὐαλεντίνου καὶ Εὐτυχέος μαθητήν p. 25, 17. ἀνατέθεικε τοιχικῇ γραφῇ ἐν τοῖς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Διόσκορον καὶ Τιμόθεον p. 94, 19. ἀναθεματίζει τοὺς ἡμῶν πατέρας, ἐξαλείφει δὲ τῶν διπτύχων τὰς αὐτῶν προσηγορίας p. 94, 11, cf. Ἰσαακίου (1). Π. ὁ τῆς ἀληθείας ἐχθρός p. 96, 34. Σεβῆρος καὶ Π. Μανιχαῖοί εἰσιν p. 103, 19. τῶν Ἀνεφάλων αἱρετικῶν Σεβήρου καὶ Π. p. 41, 37. 42, 19. 32, 32. blasphemiae p. 94, 24 sq. 98, 4. 8. 12. 30. 34. 99, 2. 10. 29. 34. 36. 100, 1. 3. 7. 10. 25. 28. 31. 33. 35. 37. 101, 3. 5. 7. 11. 12. 14. 16. τὴν ἄσεμνον Π. πολιτείαν p. 96, 37. τῆς πικρᾶς καὶ μοχθηρᾶς προαιρέσεως Π. p. 97, 38. Π. τὸ αἰσχρὸν πολίτευμα p. 106, 26. Σεβῆρος καὶ Π. τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἔφαγον p. 102, 33. τῆς Σεβήρου καὶ Π. κακίας p. 91, 22. 41. 92, 8. accusatur p. 107, 15 sq. delicta p. 95, 3. 98, 11. 19. 24. 26. 99, 24. 100, 12. 38. 101, 3. ὃν ἔδει μᾶλλον γράμμασι καὶ συλλαβαῖς παραδίδοσθαι p. 107, 8. τὴν ἐκβολὴν προελθοῦσαν κατὰ Π. p. 96, 8. Σεβῆρον καὶ Π. ab Hormisda papa damnatos p. 110, 6. 111, 6; item a patriarchis Constantinopolis et Hierosolimorum et omni diocesi Orientis a. 518 p. 112, 27 sq. 42, 32 sq. 108, 32 sq. τὸ ἀρχῆθεν παρὰ τῶν πατέρων ἡμῶν ἐπιτεθὲν ἀνάθεμα p. 113, 2. 6. 120, 20. 31, 25. Constantinopolim perturbant p. 38, 35. 39, 12. 41, 26. 42, 6. Constantinopoli arrogantiam demonstrat p. 42, 11. 148, 30. τῶι προαστείωι πλησίον ὄντι τοῦ εὐκτηρίου οἴκου τοῦ μάρτυρος Θύρσου p. 166, 37. 168, 15. τὰ μοναστήρια Π. p. 181, 26. 27. condemnatur cum Seuero et Zoora a synodo 5, 38; a Mena 5, 39; ab imperatore 5, 41, cf. p. 125, 33. 138, 25. 141, 16. 17. 181, 17. 28. 29; additur Anthimus 124, 29 sq. 125, 2. 26 sq.

Πέτρος (3) Ἐλούσης: $\overline{ss}$ [5, 30] 9

Πέτρος (4) ἐπίσκοπος [ἀρχιεπισκόπου καὶ πατριάρχου 5, 42. πατριάρχου [5, 4. 52. 73. 87. 104]: $\overline{ss}$ [5, 133], 1. uice eius Σαβῖνος [cf. ind. 111 s. u.] $\overline{ss}$ [5, 131] 76. [5, 40] 90 et adest synodo [5, 52. 73] 60. [5, 87] 73. [5, 104] 72. [5, 4] 58. praesidet synodo Hierosolimitanae 5, 42; ὁ πατριάρχης καὶ ἡ σύνοδος εἶπε 5, 43. 45. 47. 49. 51. 132

Πέτρος (5) τῆς Ἰουστινιανουπολιτῶν [Ἰουστινιανιτῶν 5, 40. 131] μητροπόλεως [τῆς μητροπόλεως Ἰουστινιανουπόλεως 5, 4. 52. 73. 87. 104; Ἰουστινιανουπόλεως 5, 96] τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν ἐπαρχίας [τ. δ. Καππαδοκίας 5, 96]: $\overline{ss}$ [5, 131] 25. [5, 40] 27. adest synodo a parte dextra [5, 52. 73] 7. [5, 4] 9; a parte laeua [5, 87. 104] 46. destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 86. εἶπε 5, 96

Πέτρος (6) τῶν Παρεμβολῶν: $\overline{ss}$ [5, 133] 36

Πέτρος (7) Φαινοῦς: $\overline{ss}$ [5, 30] 21

Πλάτων τῆς Κρατιανῶν πόλεως [π. om. p. 74, 10]: $\overline{ss}$ [5, 25] 19. adstat patriarchae Constantinopoli in ecclesia d. 15. m. Iul. a. 518 p. 74, 10. cf. *Kyrillos v. Skythopolis* [*Texte u. Unters.* 49, 2] p. 244, 16. 24. 245, 27. 246, 11. 26. 247, 2

Πολυχρόνιος Ἀρεοπόλεως: $\overline{ss}$ [5, 30] 5

PRESTVTVS τοῦ ἁγίου ὄρους Θαβόρ [litteris Latinis]: $\overline{ss}$ [5, 30] 24

Προκόπιος (1) Ἀμαθούντων: $\overline{ss}$ [5, 30] 25

Προκόπιος (2) τῆς Γαγγρηνῶν μητροπόλεως: $\overline{ss}$ post lectionem gestorum [5, 131] 24. [5, 40] 26

Προκόπιος (3) Ἑλενουπόλεως: $\overline{ss}$ [5, 133] 28

Προκόπιος (4) Μαιουμᾶ Γάζης: $\overline{ss}$ [5, 30] 18

Προκόπιος (5) τῆς Νεαπολιτῶν: $\overline{ss}$ [5, 30] 6

Πυθαγόρας τῆς Σινωπέων τῆς Ἑλενοποντίων ἐπαρχίας: ss [5, 25] 12 cf. p. 67, 4. adstat patriarchae in ecclesia d. 15. m. Iul. a. 518 p. 74, 6

Rusticus episcopus ecclesiae Faesulanae [Ῥ. τῆς Φεσουλάνων 5, 4; Φεσούλων 5, 52. 73. 87. 104]: ss [5, 131] 9. [5, 40] 6. adest synodo a parte dextra [5, 52. 73. 87. 104] 5. [5, 4] 6. cf. s. Ἀγαπητός

Sabinus episcopus ecclesiae Canusinae [Σ. τοῦ Κανουσίου 5, 4. 52. 73. 87. 104]: ss [5, 131] 6. [5, 40] 2. adest synodo a parte dextra [5, 52. 73. 87. 104. 4] 2

Σεβηριανὸς Ἀρεθούσης: ss [5, 33] p. 92, 24 cf. p. 218, 25. [5, 11] 2

Σεβῆρος: Σ. τὸν τῆς Ἀντιοχέων ὑφαρπάσαντα θρόνον p. 77, 38. 81, 3. Σ. ὁ τῆς Ἀντιοχέων εἰσεδέξατο δῆμος p. 93, 34. τὸν λύκον τῆς Ἀντιοχέων p. 78, 10. τὸν τῆς Θεουπολιτῶν ὑφήρπασεν θρόνον p. 111, 18. τὸν ἐν Ἀντιοχείαι ἀτάκτως καὶ προπετῶς ἐνεχθέντα p. 64, 10. 91, 12. Σ. οὕπω καὶ τήμερον τὴν Ἑλληνικὴν ἀποθέμενος δεισιδαιμονίαν p. 40, 10. 17 sq. 22. τὰ ἀσεβῆ Σ. δόγματα p. 43, 1. 147, 34 sq. ὁ Ἀκέφαλος p. 88, 18. 41, 37. 42, 19. τοῦ κατ' αὐτὸν Ἀκεφάλου τμήματος p. 40, 31. τὸν Ἀκέφαλον καὶ Ἀποσχίστην p. 88, 4. Σ. τὸν Μανιχαῖον p. 72, 5. 18. 103, 19. Σ. τὸν ἐπίβουλον τῆς τριάδος p. 72, 19. 24. 29. Σ. τὸν Ἰούδαν p. 74, 30. ὁ ἀναθεματίσας τὴν σύνοδον Χαλκηδόνος p. 73, 37. 64, 16. 77, 36. 37. 81, 12. 83, 20. ἀναθεματίσαντα τοὺς ὀρθοδόξους πατέρας p. 88, 7. ἀναθεματίζων τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον καὶ τὴν ἐπιστολὴν Λέοντος p. 91, 15. 82, 37. 110, 19. 111, 26. 44, 2. τὸν Σ. πικρότατον βίον p. 106, 26. 107, 12. 108, 12. τὰ τολμηθέντα παρὰ Σ. κακά p. 60, 15 sq. 91, 22. 41. 92, 8. mala administratio rei ecclesiasticae Antiochenae p. 82, 15. 102, 33. excommunicationes et ordinationes alienorum clericorum p. 81, 24 sq. δρᾶμα γέγονεν ἡ πόλις Ἀπάμεια τὴν Σ. προβολὴν δεξαμένη p. 93, 37. 94, 1. συνεργὸν ἔχων Πέτρον (2) p. 91, 16. caedes monachorum per Iudaeos et latrones perpetrata p. 39, 39 sq. 60, 27 sq. 106, 27 sq. 148, 13, cf. Coll. Auell. p. 566, 23 sq. *Abhndlg. d. Bayr. Akad. d. Wiss.* N. F. 10 p. 256. ἐν ὁμιλίαις καὶ συγγράμμασιν 81, 19. τὰ Σ. συγγράμματα p. 141, 26. 149, 29. 78, 19. 40, 32. 110, 19. 111, 26. 44, 2. βίβλοις 64, 18. ὑπὸ τῶν θείων κανόνων ἤδη διὰ τῆς βλασφημίας αὐτοῦ κατακριθέντα p. 74, 16. Σ. κατηγωνίσατο ὁ ὑμέτερος (Hierosolimorum) θρόνος p. 124, 29. 110, 21. 111, 24. 32, 35 sq. 43, 11 sq. 44, 12. Σ. καὶ Πέτρον ab Hormisda papa damnatos p. 110, 16. 111, 6. anathematizatus a synodo a. 518 p. 81, 3. 14. 82, 28. 85, 12. 21. 24. 85, 28. τὸ ἀρχῆθεν παρὰ τῶν πατέρων ἡμῶν ἐπιτεθὲν ἀνάθεμα p. 112, 20. 113, 2. 6. 31, 25. a patriarchis Constantinopolis et Hierosolimorum et omni diocesi Orientis cum Petro Apameno damnatus p. 112, 27 sq. 42, 32 sq. 108, 32 sq. cf. p. 78, 18. 83, 20. 88, 4. ἔβαλε Σ. ἡ θεοτόκος p. 86, 5. ἡ τῶν Ἀλεξανδρέων πόλις ab eo turbata, cf. Liberat. t. 11 5 p. 134, 34 sq. κατετόλμησεν εἰς τὰς βασιλείους εἰσδῦναι αὐλάς p. 148, 21. 149, 20, cf. *Kyrillos v. Skythopolis* [*Texte u. Unters.* 49, 2] p. 393². Constantinopolim perturbat cum Petro Apameno p. 38, 35. 39, 12. 41, 26. 42, 6. condemnatur cum Petro Apameno et Zoora a synodo 5, 38; a Mena 5, 39; ab imperatore 5, 41, cf. p. 125, 35. 138, 25. 141, 16. 17. 181, 17. 28. 29; additur Anthimus p. 124, 29 sq. 125, 2. 26 sq.

Σέργιος Ἐπιφανείας: ss [5, 11] 7

Σολομὼν Ἀβίλης: ss [5, 30] 26

Στέφανος (1) τῆς Ἀναστασιουπόλεως τῆς Φρυγῶν Πακατιανῆς ἐπαρχίας: ss [5, 25] 26

Στέφανος (2) τῆς Ἰαμνιτῶν: ss [5, 133] 40

Στέφανος (3) Λαρίσσης: ss [5, 11] 4

Στέφανος (4) τοῦ Μαιουμᾶ Ἀσκάλωνος: ss [5, 30] 8

Στέφανος (5) τῆς μηνυτων [leg. Μηνωίδος]: ss [5, 133] 19

Στέφανος (6) τῆς Νικομηδέων μητροπόλεως: ss [5, 25] 2

Στέφανος (7) Ὅρδων [οραων 5, 30; αρδων 5, 133; cf. Cart. Madeb. 93]: ss [5, 30] 30. [5, , 133] 13

Στέφανος (8) ὁ τῆς Ὀρθωσιαίων ἐπίσκοπος: assecla Seueri p. 82, 3

Στέφανος (9) Σαριφαίας: ss [5, 133] 5

Στρατόνικος τῆς Συέδρων πόλεως: ss post lectionem gestorum [5, 40] 68

Σχολαστίκιος Ναζιανζοῦ: ss [5, 25] 10

Σωτηρίχου Καισαρείας τῆς μητροπόλεως Καππαδοκίας πρώτης: uice eius Στέφανος [cf. ind. 111] adest synodo [5, 52. 73] 61. [5, 87] 74. [5, 104] 73. [5, 4] 59

Τιμοθέου τῆς μητροπόλεως Βερόης: adest synodo a parte laeua [5, 52] 39. [5, 87] 51; a parte dextra [5, 73] 11

Τρύφων τῆς Κολβασέων πόλεως, ἡ μία τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ἐστί: ss post lectionem gestorum [5, 131] 72. [5, 40] 87

Ὑάκινθος τῆς Μιλησίων μητροπόλεως: ss post lectionem gestorum [5, 131] 28. [5, 40] 22

Ὑπάτιος (1) τῆς Ἐφεσίων μητροπόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας [5, 40. 126. 131; τῆς μητροπόλεως Ἐφέσου locis ceteris]: ss [5, 131] 2. [5, 40] 9. adest synodo a parte laeua [5, 52] 30. [5, 73] 32. [5, 87. 104] 34. [5, 4] 27. ἡ ἁγία σύνοδος διὰ Ὑ. εἶπεν 5, 126

Ὑπάτιος (2) τῆς Κλαυδιουπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας: ss [5, 25] 7, cf. p. 67, 4. adstat patriarchae Constantinopoli in ecclesia d. 15. m. Iul. a. 518 p. 74, 5

Φλαβιανὸς ἐ. τῆς ἐν Κοτένοις ἐκκλησίας [5, 40. 131; Φ. Κοτένων locis ceteris]: ss [5, 131] 57. [5, 40] 70. adest synodo a parte laeua [5, 52] 50. [5, 73] 51; a parte dextra [5, 87. 104] 25

Φωκᾶς Δαρδάνου: ss [5, 25] 20

Φωτεινὸς (1) τῆς Οὐαμανουδεωτῶν πόλεως τῆς Παμφύλων χώρας: ss [5, 25] 31

Φωτεινὸς (2) τῆς Χαλκηδονέων μητροπόλεως [τ. μ. Χαλκηδόνος 5, 87. 104]: ss [5, 40] 14. adest synodo a parte laeua [5, 87. 104] 38. ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐ. τ. Χαλκηδονίων μ. addunt subscriptionibus 5, 14 praepositi monasteriorum Chalcedone siue prope Chalcedonem sitorum

Φώτιος (1) τῆς Εὐδοκιατῶν τῆς Λυκίων ἐπαρχίας: ss [5, 25] 40

Φωτίου (2) τῆς μητροπόλεως Κορίνθου: uice eius Διονύσιος et Καλλίνικος [cf. ind. III] adsunt synodo [5, 52. 73] 63. 64. [5, 87] 76. 77. [5, 104] 75. 76. [5, 4] 63. 64

Χριστοφόρος Πορφυρεῶνος ἐπαρχίας [om. 5, 103] Φοινίκης παράλου [ἐπαρχίας — παράλου om. 5, 69]: ss [5, 69] 5. [5, 131] 32. [5, 40] 39. adest synodo a parte dextra [5, 52] 16. [5, 73] 17. [5, 87. 104] 10. [5, 4] 14. destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 103. εἶπε 5, 113

sancti episcopi partium Italiae et uiri uenerabiles sedis apostolicae diaconi [*d. a. s.* 5, 124] *dixerunt*, sequitur sententia Latina 5, 16. 124

οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι τῶν μερῶν Ἰταλίας καὶ οἱ σεβασμιώτατοι διάκονοι τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας εἶπον 5, 37

III CLERICI QVI VICE EPISCOPORVM SVBSCRIBVNT VEL ADSVNT

Ἀβράμιος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς Ἡλιουπολιτῶν ἐκκλησίας: ss [5, 69] 28

Ἀγάπιος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς ἐκκλησίας Ἱερᾶς πόλεως μητροπόλεως Εὐφρατησίας: ss [5, 69] 17

Ἀθανάσιος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Τύρον ἐκκλησίας: ss [5, 69] 14

Ἀλέξανδρος ὑποδιάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς Καισαρέων ἐκκλησίας: ss [5, 69] 40

Ἀναστάσιος (1) πρεσβύτερος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς Καισαρέων ἐκκλησίας: ss [5, 69] 39

Ἀναστάσιος (2) διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Πέτραν ἐκκλησίας: ss [5, 69] 45

Ἀρσένιος ἀναγνώστης τῆς κατὰ Μαριάμμην ἐκκλησίας: ss [5, 69] 32

Βίκτωρ διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Ἀρεόπολιν ἐκκλησίας: ss [5, 69] 46

Γαιανοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἀποκρισιαρίου Ἐλπιδίου ἐπισκόπου Ἀγκύρας τῆς μητροπόλεως Γαλατίας πρώτης cf. II Ἐλπιδίου

Διονυσίου διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίου Φωτίου τοῦ ἐπισκόπου τῆς μητροπόλεως Κορίνθου, cf. II Φωτίου (2)

Εὔνομος πρεσβύτερος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Πέτραν ἐκκλησίας: ss [5, 69] 44

Εὐσέβιος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Ἀμιδαν ἐκκλησίας: ss [5, 69] 20

Ἡράκλειος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τοῦ ἀποστολικοῦ τῆς Θεουπόλεως θρόνου καὶ τοῦ πατριάρχου Ἐφραιμίου cf. II Ἐφραιμίου

Ἡσαίας διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ τὴν Ἀρεθουσίαν ἐκκλησίας: ss [5, 69] 25

Θεοδόσιος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς Γαζαίων ἐκκλησίας: ss [5, 69] 42

Θεόκτιστος διάκονος καὶ νοτάριος: ss uice Ἡλία (2) [5, 133] 16

Θωμᾶς διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ τὴν Ἰουστινιατῶν ἐκκλησίας: ss [5, 69] 16

Ἰουλιανὸς διάκονος καὶ ξενοδόχος τῆς Παλμυρέων ἐκκλησίας: ss [5, 69] 26

Ἰωάννης (1) ὑποδιάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Βόστραν ἐκκλησίας: ss [69] 18

Ἰωάννης (2) διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Ἐλευθερόπολιν ἐκκλησίας: ss [5, 69] 41

Ἰωάννης (3) ἀναγνώστης καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Σελεύκειαν Συρίας ἐκκλησίας: ss [5, 69] 30

Ἰωνᾶς διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς Ἡλιουπολιτῶν ἐκκλησίας: ss [5, 69] 27

Καλλινίκου διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίου Φωτίου (2) τοῦ ἐπισκόπου τῆς μητροπόλεως Κορίνθου cf. II Φωτίου (2)

Κοσμᾶς μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Ἀντάραδον ἐκκλησίας: ss [5, 69] 24

Μάγνος πρεσβύτερος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς Θεουπολιτῶν θρόνου καὶ τοῦ πατριάρχου Ἐφραιμίου, cf. II Ἐφραιμίου

Μάρκος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς ἐκκλησίας Ἐμέσης: ss [5, 69] 21

Μαρτύριος ἀναγνώστης τῆς κατὰ τὴν Βηρυτίων μητρόπολιν ἐκκλησίας: ss [5, 69] 31

Πάμφιλος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Νεάπολιν ἐκκλησίας: ss [5, 69] 43

Παῦλος ἀναγνώστης καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ τὴν Ταρσέων ἐκκλησίας: ss [5, 69] 15

Σαβίνου διακόνου τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως πληροῦντος τὰς ἀποκρίσεις Πέτρου τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων, cf. II Πέτρος (4)

Σέργιος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Πτολεμαίδα ἐκκλησίας: ss [5, 69] 23

Στεφάνου διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίου Σωτηρίχου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας **πρώτης**, cf. II Σωτηρίχου

Συμεώνης (1) πρεσβύτερος τῆς κατὰ Κύπρον Κωνσταντίας ἐκκλησίας: $\overline{ss}$ [5, 69] 29

Συμεώνης (2) διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Ἀγιόπολιν ἐκκλησίας: $\overline{ss}$ [5, 69] 22

Συμεών (3) διάκονος τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἀναστάσεως: $\overline{ss}$ [5, 69] 34

Τρόφιμος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Σελεύκειαν Ἰσαυρίας ἐκκλησίας: $\overline{ss}$ [5, 69] 19

Φιλούμενος ἀναγνώστης τῆς Ταρσέων ἐκκλησίας: $\overline{ss}$ [5, 69] 47

IIII CLERICI ET MONACHI

Synodus Constantinopolitana a. 536 dd. 2. m. Mai. [5, 55. 59. 68. 69], 6. m. Mai. [5, 76], 10. m. Mai. [5, 90], 21. m. Mai. [5, 107], 4. m. Iun. [5, 12. 14]

Μαριανοῦ τοῦ . . . ἐξάρχου τῶν ἐπὶ τῆς βασιλευούσης πόλεως διακειμένων μοναστηρίων καὶ τῶν λοιπῶν ἡγουμένων τῶν κατὰ τὴν φιλόχριστον ταύτην πόλιν καθεστώτων μοναστηρίων καὶ πρός γε τῶν ἐνδημούντων ταύτῃ τῇ βασιλίδι πόλει μοναχῶν τελούντων ὑπὸ Θεούπολιν [inde non accurate inscribitur τῶν ὑπὸ Θεούπολιν 5, 55. 76. 90. 107] καὶ τὰ Ἱεροσόλυμα . . . 55 εἰσῆλθον . . . breuius, sed similiter 5, 74. 88. 104. 5. 9. — 5, 76. 90. 107 εἰσελθόντων . . .

βασιλεῖ . . . Ἰουστινιανῷ δέησις καὶ ἱκεσία παρὰ Μαριανοῦ . . . ἐξάρχου τῶν μοναστηρίων τῆς βασιλίδος καὶ τῶν ταύτης ἀρχιμανδριτῶν καὶ παρὰ τῶν ἐνδημούντων ἐν αὐτῇ Ἱεροσολυμιτῶν καὶ τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ καὶ τῆς δευτέρας Συρίας ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν 5, 59 [a. 536]

τῷ . . . ἀρχιεπισκόπῳ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγαπητῷ παρὰ Μαριανοῦ . . . ἐξάρχου τῶν μοναστηρίων τῆς βασιλίδος καὶ λοιπῶν ἀρχιμανδριτῶν τῆς αὐτῆς καὶ παρὰ τῶν ἐνδημούντων ἐν αὐτῇ Ἱεροσολυμιτῶν καὶ Ἀνατολικῶν ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν 5, 68 [a. 536]

βασιλεῖ . . . Ἰουστινιανῷ δέησις καὶ ἱκεσία παρὰ Μαριανοῦ . . . τοῦ ἐξάρχου τῶν μοναστηρίων τῆσδε τῆς πόλεως καὶ ἀρχιμανδριτῶν τῶν αὐτῶν μοναστηρίων καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἐνδημούντων ἀπὸ τῆς ὑπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα ἐρήμου ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν καὶ τῆς δευτέρας Συρίας καὶ τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ καὶ τῶν τριῶν Παλαιστινῶν 5, 12 [a. 536]

τῷ ἀρχιεπισκόπῳ καὶ πατριάρχῃ Μηνᾶ κτλ. παρὰ Μαριανοῦ κτλ. [sicut 5, 12] 5, 14 [a. 536]

synodus Hierosolimitana d. 19. m. Sept. a. 536 [5, 42—51. 132. 133]

τῷ ἀρχιεπισκόπῳ καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ Ἰωάννῃ καὶ τῇ ἐνδημούσῃ συνόδῳ παρὰ κληρικῶν καὶ μοναχῶν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως 5, 24 [a. 518]

λίβελλος τῶν μοναχῶν [Constantinopolis] πρὸς τὴν ἐνδημοῦσαν σύνοδον 5, 26 [a. 518]

ἴσον πράξεως συστάσης ἐπὶ τοῦ τῆς ἐπαρχίας [Syriae II] ἄρχοντος 5, 34 [p. 92, 33—103, 22]. 35 [p. 103, 25—106, 11] [a. 519]

ἴσον λιβέλλων ἐπιδοθέντων παρὰ τοῦ κοινοῦ τῶν μοναχῶν τῆς Ἀπαμέων 5, 36 [a. 519]

δι' Ἀβουλσαβοῦ $\overline{ss}$ Σάβας [5, 26] 45

Ἀγαπητὸς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης [ἡγούμενος 5, 68] μονῆς [τῶν add. 5, 68] Δίου: $\overline{ss}$ [5, 68. 12. 14] 2. [Ἀ. τῆς Δ.] intrat [5, 55. 76. 90. 107] 1 C(onstantino) P(olis)

Ἀγάπιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ τῆς θείας μνήμης [τοῦ — μνήμης om. 5, 68] Θαλασσίου: $\overline{ss}$ [5, 68] 4. [5, 12. 14] 3. [Ἀ. τῆς Θ.] intrat [5, 55. 76. 90. 107] 3. CP

Aetius diaconus: dixit p. 105, 36. AP(amcae)

Ἀκάκιος (1) διάκονος καὶ νοτάριος [καὶ σηκρητάριος add. 5, 85]: legit 5, 58. 67. destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 72. εἶπεν 5, 85. CP

Ἀκάκιος (2) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Κυριακοῦ: $\overline{ss}$ [5, 26] 7, cf. p. 67, 6. CP

διὰ χειρὸς Ἀκακίου (3) διακόνου: $\overline{ss}$ Ἀρίστων [5, 26] 30. CP

Ἀλέξανδρος (1) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Μάρωνος [5, 36] 1, cf. p. 106, 15. AP

Ἀλέξανδρος (2) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἐν ἁγίοις Ἀβραμίου [τῆς κατὰ Ἀβράμιον τὸν τῆς ὁσίας μνήμης 5, 68]: $\overline{ss}$ [5, 68] 34. [12. 14] 4. [Ἀ. τῆς Ἀβραμίου] intrat [5, 55. 76. 90] 33. [5, 107] 38. CP

Ἀλέξανδρος (3) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Δαλματίου καὶ ἔξαρχος τῶν μοναστηρίων: $\overline{ss}$ [5, 26] 1, cf. p. 67, 5. CP

Ἀλέξανδρος (4) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ καλαμίου: $\overline{ss}$ [5, 68] 15. [5, 12] 19. [5, 14] 18. [Ἀ. τοῦ κ.] intrat [5, 55. 76. 90. 107] 14. CP

Ἀλέξανδρος (5) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Κυκλωπίων διὰ χειρὸς Φωκᾶ (2) μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου: $\overline{ss}$ [5, 26] 48. CP

Ἀλέξανδρος (6) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης: $\overline{ss}$ [5, 26] 41 CP

Ἄλφιος μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰακώβου: $\overline{ss}$ [5, 24] 22. ANT(iochiae)

'Αμβρόσιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἁγίας Μαρίας τῆς ἐν τῶι λιθοστρώτωι: ss [5, 26] 44. CP

'Αμμώνιος ὁ πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 103. εἶπε 5, 115. CP

Anastasius (1) *filius Theodosii diaconus:* dixit p. 105, 32. AP

Anastasius (2) *diaconus: dixit* p. 105, 29. AP

Anastasius (3) *anagnostes: dixit* p. 106, 8. AP

'Αναστάσιος (4) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης [ἡγούμενος 5, 68] μονῆς τῶν 'Ρωμαίων τῶν ἐν τῶι Πετρίωι [τῶν ἐν — Π. om. 5, 68]: ss [5, 68] 6. [5, 12] 57. [5, 14] 58. ['Α. τῶν 'Ρ.] intrat [5, 55. 76. 90. 107] 7. CP

'Αναστάσιος (5) πρεσβύτερος καὶ δευτεράριος μονῆς τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Φιλίππου τοῦ ἐν τῶι βρεφοτροφείωι: ss διὰ τὸ μὴ παρεῖναι τὸν ἡγούμενον ἐνταῦθα [5, 68] 57. ['Α. π. κ. δ. τοῦ ἁγίου Φ. ἐν τῶι β.] intrat [5, 55. 76. 90] 55. [5, 107] 60. CP

διὰ 'Αναστασίου (6) μοναχοῦ ss Πολυχρόνιος (1) [5, 12] 56. [5, 14] 57. CP

'Αναστάσιος (7) διάκονος καὶ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου [ἀββᾶ 5, 68] Μαρτυρίου: ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι 'Ιεροσολύμων μοναχῶν |καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν [5, 68] ss [5, 68. 12] 78. [5, 14] 120. ['Α. δ. μονῆς τοῦ μ. Μ.] intrat [5, 55. 76] 81. [5, 90] 85. [5, 107] 87. PA(Iaestinae)

'Αναστάσιος (8) διάκονος καὶ μοναχός: ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν Πέτραι τῆς τρίτης Παλαιστίνης μοναχῶν ss [5, 12] 94. [5, 14] 130. PA

'Ανατόλιος (1) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς 'Αστερίου: ss [5, 26] 14. cf. p. 67, 7 CP

'Ανατόλιος (2) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Φιλίππου: ss [5, 26] 51. CP

'Ανδρέας (1): ss [5, 24] 8. ANT

'Ανδρέας (2) διάκονος καὶ νοτάριος: destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 86. εἶπε 5, 101. CP

'Ανδρέας (3) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς θεοτόκου Μαρίας τῶν Βεσσῶν: ss [5, 12] 29. [5, 14] 32. CP

'Ανδρέας (4) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς διακειμένης ἐν τῶι οἴκωι τῆς θεοτόκου πλησίον τοῦ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ: ss [5, 68] 51. ['Α. τῆς θ. πλησίον τοῦ ἁγίου Λ.] intrat [5, 55. 76. 90] 49. [5, 107] 54. CP

'Ανδρέας (5) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν ἐπίκλην Κυριακοῦ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης: ss [5, 26] 29. CP

Andreas (6) *presbyter et archimandrita monasterii Romanorum adiacentem cisterna Asparos* [5, 68; πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν 'Ρωμαίων 5, 12. 14]: ss [5, 68] 49. [5, 12] 58. [5, 14] 59. ['Α. τῶν 'Ρ. πλησίον τῆς κινστέρνης] intrat [5, 55. 76. 90] 47. [5, 107] 52. CP

διὰ χειρὸς 'Ανδρονίκου πρεσβυτέρου ss Βασιλίσκος [5, 26] 21. CP

Anthemius (1) *diaconus: dixit* p. 105, 33. AP

'Ανθέμιος (2) ['Ανθιμος 5, 90] πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Νέωνος: ss [5, 68] 40. ['Α. τῆς Ν.] intrat [5, 55. 76. 90] 39. [5, 107] 44. CP

Antoninus (1) *presbyter*: *dixit* p. 99, 10. 105, 18. διάκονος τὸ τηνικαῦτα τυγχάνων p. 99, 28. γραμμάτων κομισθέντων δι' 'Α. καὶ 'Ιουλιανοῦ p. 102, 2. AP

Antoninus (2) *diaconus: dixit* p. 105, 33. AP

Antoninus (3) *lector: dixit* p. 101, 16. 106, 7. cf. p. 102, 2. AP

'Αντωνῖνος (4) ['Αντώνιος 5, 12. 14. 76] πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Εὐσεβίου: ss [5, 68] 6. [5, 12] 46. [5, 14] 47. |'Α. τῆς Εὐ.| intrat [5, 55. 76. 90. 107] 5. CP

'Αντώνιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς μονῆς τῶν 'Αβραμίου: ss [5, 26] 6, cf. p. 67, 6. CP

Anysius presbyter: dixit p. 98, 26. 100, 23. ἑβδομαδάριος ὤν p. 98, 27. AP

'Αρδαβούριος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τῶν σμιλακίων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: ss [5, 14] 102. CHA[lcedonis]

'Αρσένιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἐπίκλην 'Ιωάννου: ss [5, 26] 30 διὰ χειρὸς 'Ακακίου (3) διακόνου διὰ τὸ γράμματα μὴ εἰδέναι. CP

Asterius (1) *presbyter: dixit* p. 105, 7. AP

Asterius (2. 3) *diaconus: dixit* p. 106, 1. 3. AP

'Αττικὸς πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Εὐκρατάδων πλησίον τῆς ἁγίας Μαρίας [πλ. — Μ. om. 5, 12. 14]: ss [5, 68] 54. [5, 12] 23 [5, 14] 35. ['Α. τῶν Εὐ.] intrat [5, 55. 76. 90] 52. [5, 107] 56. CP

διὰ χειρὸς Αὐξάνοντος διακόνου: ss [5, 68] 52 Μάρκος (3). CP

Athonius anagnostes: dixit p. 106, 7. AP

Βαβύλας πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος [ἀρχιμανδρίτης 5, 26] μονῆς [τοῦ ἐν ἁγίοις add. 5, 26] [Δανιὴλ τοῦ ἐν τῶι στύλωι |huc usque 5, 26] καὶ τοῦ ἁγίου 'Ιωάννου ἐν τῶι μικρῶι βάθει καὶ τοῦ ἀποστόλου 'Ανδρέου

πλησίον τοῦ στύλου [καὶ Ἰ. τοῦ προδρόμου καὶ τοῦ ἁ. Ἀ. 5, 12. 14]: ss [5, 26] 22, cf. p. 67, 8. [5, 68] 38. [5, 12] 55. [5, 14] 56. [Β. τῆς Δ. ἐν τῶι στ.] intrat [5, 55. 76. 90] 37. [5, 107] 42. CP

Bacchus anagnostes: dixit p. 106, 8. AP

Βασίλειος (1): πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Συμεὼν ἐπίκλην τῶν Κυρακωνᾶ: ss [5, 68] 24. [5, 12] 53. [5, 14] 54. [Β. τῆς Κ.] intrat [5, 55. 76. 90] 23. [5, 107] 28. CP

Βασίλειος (2) μοναχὸς τοῦ Ἰορδάνου: ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῶι Ἰορδάνηι μοναχῶν ss [5, 12] 85. [5, 14] 127. PA

Βασιλίσκος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς ἁγίας Εὐφημίας τῆς ἐν τοῖς Ὀλυβρίου: ss [5, 26] 21, cf. p. 67, 8. CP

Βιβέντιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἐπίκλην τῶν Ῥωμαίων: ss [5, 26] 47 διὰ χειρὸς Στεφάνου (17) μοναχοῦ τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου διὰ τὸ γράμματα μὴ εἰδέναι. CP

Γεννάδιος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν [om. 5, 68] Κυριακοῦ: ss [5, 68] 18. [5, 12] 21. [5, 14] 23. [Γ. τῆς Κ.] intrat [5, 55. 76] 17. [5, 90] 15. [5, 107] 22. CP

Γεώργιος (1) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος [ἀρχιμανδρίτης 5, 68] μονῆς τῶν [om. 5, 12. 14] Κύρου: ss [5, 68] 58. [5, 12] 45. [5, 14] 42. [Γ. τῆς Κ.] intrat [5, 55. 76. 90] 56. [5, 107] 61. CP

διὰ χειρὸς Γεωργίου (2) διακόνου ss [5, 14] 95 Φωτεινός (1) CHA

διὰ χειρὸς Γεωργίου (3) ss [5, 14] 89 Ἐλευθέριος (5) CHA

Gindeus[?] *anagnostes: dixit* p. 106, 7. AP

διὰ χειρὸς Γυμνασίου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου ss [5, 26] 8 Δόμνος. CP

Δάδας πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Καιουμᾶ: ss [5, 68] 16. [5, 12] 18. [5, 14] 22. [Δ. τῆς Κ.] intrat [5, 55. 76. 90. 107] 15. CP

Δημήτριος (1) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Φωκᾶ: ss [5, 68] 9. [5, 12] 14. [5, 14] 16. [Δ. τῆς Φ.] intrat [5, 55. 76. 90. 107] 8. CP

διὰ χειρὸς Δημητρίου (2) διακόνου ss [5, 26] 17 Ἰουλιανός (11). CP

Dias filius Vranii diaconus: dixit p. 105, 82. AP

Diogenes (1) *diaconus: dixit* p. 106, 1. AP

Διογένης (2) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Θαλασσίου τῶν ἐπίκλην Ἀνυποδέτων: διὰ Χρηστοῦ ἀναγνώστου ss [5, 26] 3, cf. p. 67, 6. CP

Diodorus (1) *anagnostes: dixit* p. 106, 7. AP

Διόδωρος (2) διάκονος καὶ νοτάριος: legit 5, 11. 14. 119. CP

Διονύσιος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Μάρκου: ss [5, 12] 30. [5, 14] 26. CP

Διόσκορος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς μάρτυρος Εὐφημίας: ss [5, 68] 3. μονῆς τῶν Ὀλυβρίου [5, 12] 7. [5, 14] 15. [Δ. τῆς ἁγίας Εὐ.] intrat [5, 55. 76. 90. 107] 2. CP

Δομετιανὸς [Δομνῖνος 5, 90. 107. Δομνίνου 5, 76] πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν [5, 68; ὑπὲρ πάσης τῆς ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμου 5, 12. 14]: ss [5, 68] 67. [5, 12] 68. [5, 14] 110. intrat [5, 55. 76] 70. [5, 90] 74. [5, 107] 76. cf. locos quos attuli *Kyrillos v. Skythopolis* [*Texte u. Unters.* 49, 2] p. 262 s. n. Facund. 1, 2 p. 532. 4, 4 p. 627 PA

Δομνῖνος cf. Δομετιανός

Δόμνος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Ἰὼβ: ss [5, 26] 8, cf. p. 67, 6. CP

Δωρόθεος (1) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς μονῆς τοῦ μακαρίου Κυρίλλου: ss [5, 36] 14. AP

Δωρόθεος (2): πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Θεοδώρου: διὰ χειρὸς Πέτρου (3) διακόνου ss [5, 26] 35. CP

Δωρόθεος (3): πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Πατιόρων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: ss [5, 14] 87. CHA

Εἰρηνικὸς πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ζωγραφητῶν ὑπὸ Φωτεινὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων: ss [5, 14] 79. CHA

Ἐλευθέριος (1) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου μάρτυρος Κυριακοῦ: ss [5, 68] 33. [5, 12. 14] 6. [Ἐ. τοῦ ἁγίου Κ.] intrat [5, 55. 76. 90] 32. [5, 107] 35. CP

Ἐλευθέριος (2) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Νέωνος: ss [5, 12] 43. [5, 14] 28. CP

Ἐλευθέριος (3) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Παυλίνου: ss [5, 26] 43 CP

διὰ χειρὸς Ἐλευθερίου (4) διακόνου ss [5, 26] 39 Εὐγένιος (2) et 38 Ὑπάτιος (2). CP

Ἐλευθέριος (5) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ῥωμαίων πλησίον τῶν Ῥουφινιακῶν ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως: διὰ χειρὸς Γεωργίου (3) ss [5, 14] 89. CHA

Ἐλισσαῖος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ πατριάρχου: legit 5, 46. 48. 52. εἶπεν 5, 42. 44. 50. PA

Ἐλπίδιος (1) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν [om. 5, 12. 14] Βασιανοῦ: ss [5, 68] 60. [5, 12] 59. [5, 14] 61. [Ἐ. τῆς Β.] intrat [5, 107] 17. CP

Ἐλπίδιος (2) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ Κριθίνου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων: ss [5, 14] 88. CHA

Epilampsius diaconus: dixit p. 105, 36. AP

Epiphanius (1) *diaconus: dixit p.* 100, 25. AP

Epiphanius (2. 3) *diaconus: dixit* p. 105, 35. 106, 4. AP

Euagrius anagnostes: dixit p. 106, 7. AP

Εὐγένιος (1) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Ἡσυχίου: ss [5, 36] 4, cf. p. 106, 16. AP

Εὐγένιος (2) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἐν τῶι Ξηροκίρκωι: ss [5, 26] 39 διὰ χειρὸς Ἐλευθερίου (4) διακόνου διὰ τὸ γράμματα μὴ εἰδέναι. CP

Εὐγένιος (3) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Διαπέτρων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων: ss [5, 14] 98. CHA

Εὐγένιος (4) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ Λευκαδίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: διὰ χειρὸς Παύλου (14) διακόνου ss [5, 14] 94. CHA

Eudoxius presbyter: dixit p. 103, 35. AP

Εὐήθιος διάκονος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς μονῆς τῶν Ἀκοιμήτων: ss [5. 26] 4 cf. p. 67, 6. CP

Eulogius diaconus: dixit p. 105, 35. AP

Eusebius (1) *presbyter: dixit* p. 105, 27. AP

ὁ πρεσβύτερος Εὐσέβιος (2) p. 124, 25. cf. t. IIII 2 p. 170, 2. Iustinian. nou. 40 p. 259, 10. *Kyrillos v. Skythopolis* [*Texte u. Unters.* 49, 2] p. 147, 2. 173, 16. 189, 3. 191, 2 sq. 192, 21. CP

Εὐσέβιος (3) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἐπίκλην Συμεών: ss [5, 68] 64. [Εὐ. τῆς Συμεωνίου] intrat [5, 55. 76. 90] 57. [5, 107] 62. CP

Εὐσέβιος (4) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ μάρτυρος Χριστοφόρου τῶν Τσρυλλίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: ss [5, 14] 107

Eustathius (1) *presbyter et oeconomus: dixit* p. 104, 5. 10, cf. p. 104, 10. τὸν οἰκονόμον Εὐ. p. 94, 39. 99, 8. AP

διὰ χειρὸς Εὐσταθίου (2) μοναχοῦ ss [5, 26] 52 Ἰάκωβος (3). CP

Eutychianus diaconus: dixit p. 99, 36. 105, 22. AP

Εὐτύχιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Λυκαόνων πλησίον τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου: ss [5, 26] 40. CP

Εὐφήμιος διάκονος καὶ πριμικήριος νοταρίων: εἶπεν 5, 53. 74. 88. 105. 5. CP

Zachaeus presbyter: dixit p. 105, 11. AP

Ζαχαρίας ἀρχιδιάκονος (Tyri) p. 90, 3

Ζηνόβιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Μαρωνίου ἐν Συκαῖς: ss [5, 26] 50. CP

Ζήνων (1) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς οὔσης πλησίον τοῦ οἴκου τῆς θεοτόκου Μαρίας ἐν τῆι πηγῆι: ss [5, 68] 14. [Ζ. τῆς θεοτόκου ἐ. τ. π.] intrat [5, 55. 76. 90. 107] 13. CP

Ζήνων (2) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς διακειμένης ἐν Καλῶι ἀγρῶι τοῦ προδρόμου Ἰωάννου: ss [5, 12] 49. [5, 14] 50. CP

Ζωίλος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος [ἀρχιμανδρίτης 5, 26] μονῆς τῶν [om. 5, 12. 26] Θεοδότου: ss [5, 26] 34. [5, 68] 11. [5, 12] 34. [5, 14] 29. [Ζ. τῆς Θ.] intrat [5, 55. 76. 90. 107] 10. CP

Ζωόρας: Ζ. τις Σύρος p. 32, 35. 43, 11. 139, 1 sq. 148, 32. 181, 22. 131, 30. 132, 32. 137, 11. 138, 8. condemnatur cum Seuero et Petro a synodo 5, 38; a Mena 5, 39; ab imperatore 5, 41; cf. p. 125, 33. 138, 25. 141, 16. 17. 181, 17. 28. 29; additur Anthimus 124, 29 sq. 125, 26 sq. cf. *Kyrillos v. Skythopolis* [*Texte u. Unters.* 49, 2] 3924

Ζώσιμος (1) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Εὐτυχίου [om. 5, 12. 14] τῶν Λυκαόνων πλησίον τῶν Ματρώνης [πλησίον τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου 5, 14; om. 5, 12]: ss [5, 68] 44. [5, 12] 60. [5, 14] 62. [Ζ. τῆς Εὐτυχίου τῶν Λυκαόνων] intrat [5, 55. 76. 90] 43. [5, 107] 49. CP

Ζώσιμος (2) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος [ἀρχιμανδρίτης 5, 26] μονῆς τῶν [om. 5, 26] Μαξιμίνου: ss [5, 26] 31. [5, 68] 61. [5, 12] 27. [5, 14] 38. [Ζ. τῆς Μ.] intrat [5, 90] 60. [5, 107] 18. CP

Ζωτικὸς (1) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος [ἀρχιμανδρίτης 5, 12. 14. 26; cetera omnia om. 5, 26] μονῆς [om. 5, 12. 14] τοῦ ἁγίου ἀποστόλου [om. 5, 12. 14] Ἀνδρέα τοῦ ὄντος ἐν τῆι Σατορνίνου πόρτηι [πλησίον τῆς Σ. π. 5, 12. 14]: ss [5, 26] 36. διὰ χειρὸς Μάρκου πρεσβυτέρου καὶ δευτεραρίου ss [5, 68] 65. ss [5, 12] 64. [5, 14] 65. [Ζ. τοῦ ἁγίου Α. πλησίον τ. Σ. π.] intrat [5, 55. 76. 90] 58. [5, 107] 63. CP

διὰ Ζωτικοῦ (2) διακόνου ss [5, 12] 41. [5, 14] 43 Παῦλος (10). CP

Helias (1) *diaconus: dixit* p. 105, 35. AP

Ἡλίας (2) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἐν ὁσίοις Εὐφημίου: ss [5, 26] 27. CP

Ἡλίας (3) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Σαμουὴλ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης τοῦ ὄντος ἐν Συκαῖς: ss [5, 26] 53 διὰ χειρὸς Κοσμᾶ (3) μοναχοῦ διὰ τὸ γράμματα μὴ εἰδέναι. CP

'Ηλίας (4) διάκονος καὶ μοναχός: ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν Αὐγουστοπόλει τῆς τρίτης Παλαιστίνης μοναχῶν $\overline{ss}$ [5, 12] 93. [5, 14] 135. PA

Hesychius (1) *presbyter: dixit* p. 98, 8. 104, 20. AP

'Ησύχιος (2) πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς [κ. μ. om. 5, 68; καὶ ἀρχιμανδρίτης 5, 55. 90; καὶ ἀποκρισιαρίου 5, 76. 107] μονῆς τοῦ μακαρίου [μ. ἀββᾶ p. 133, 35] Θεοδοσίου τὸν τόπον ἐπέχων Σωφρονίου (4) πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου τῆς αὐτῆς μονῆς καὶ πρώτου πάσης τῆς ἐρήμου 'Ιεροσολύμων [τὸν τόπον — 'Ιεροσολύμων p. 133, 35; om. locis ceteris]: [5, 59] $\overline{ss}$ p. 133, 35. καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν [ὑπὲρ πάσης τῆς ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμου 5, 12. 14] $\overline{ss}$ [5, 68] 68. [5, 12] 67. [5, 14] 109. intrat [5, 55. 76] 71. [5, 90] 75. [5, 107] 77. PA

Thallelaeus (1) *presbyter: dixit* p. 98, 4. 104, 12. AP

Θαλέλαιον (2) μοναχόν: ἐν τῶι εὐκτηρίωι οἴκωι τοῦ μάρτυρος Θύρσου p. 168, 17. CP

Θεοδόσιος (1) πρεσβύτερος: $\overline{ss}$ [5, 24] 1. ANT

Theodosius (2. 3) *diaconus: dixit* p. 105, 30. 106, 3. AP

Theodotus diaconus: dixit p. 106, 4. AP

Θεόδωρος (1) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς ὑπ' ἐμοῦ συστάσης πλησίον τοῦ μάρτυρος Λαυρεντίου [πλ. τ. μ. Λ. 5, 68. 107; mon. s. Laurentii 5, 12. 14 Λ; om. locis ceteris]: $\overline{ss}$ [5, 68] 66. [5, 12] 54. [5, 14] 55. [Θ. μονῆς τῆς ὑπ' αὐτοῦ καταστάσης πλησίον τοῦ μαρτυρίου τοῦ ἁγίου Λ.] intrat [5, 107] 64. CP

Θεόδωρος (2) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς 'Ιώβ: $\overline{ss}$ [5, 68] 35. [5, 12. 14] 5. [Θ. τῆς 'Ιώβ] intrat [5, 55. 76. 90] 34. [5, 107] 39. CP

Θεόδωρος (3) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Μαρωνίου ἐν Συκαῖς [ἐν Σ. 5, 68; om. locis ceteris]: $\overline{ss}$ [5, 68] 19. [5, 12. 14] 25. [Θ. τῆς M.] intrat [5, 55. 76. 90] 18. [5, 107] 23. CP

Θεόδωρος (4) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν [om. 5, 68] Τρύφωνος: $\overline{ss}$ [5, 68] 29. [5, 12] 15. [5, 14] 9. [Θ. τῆς T.] intrat [5, 55. 76. 90] 29. [5, 107] 34. CP

Θεόδωρος (5): κατὰ τὴν μονὴν Θ. τοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου p. 166, 31. 167, 27. 33. 39. 168, 8. 30. CP

διὰ χειρὸς Θεοδώρου (1) ἀναγνώστου καὶ μοναχοῦ $\overline{ss}$ [5, 26] 20 'Ιωάννης (30) et 19 Χριστῖνος. CP

Θεόδωρος (7) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς 'Απολλωνίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: $\overline{ss}$ [5, 14] 83. CHA

Θεόδωρος (8) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Στεφάνου τῶν Λύδα ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: $\overline{ss}$ [5, 14] 105. CHA

Θεόδωρος (9) διάκονος καὶ μοναχὸς τῆς Νέας λαύρας: καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν [ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι 'Ιεροσολύμων μοναχῶν 5, 12. 14] $\overline{ss}$ [5, 68] 76. [5, 12] 75. [5, 14] 118. intrat [5, 55. 76] 79. [5, 90] 83. [5, 107] 85. cf. *Kyrillos v. Skythopolis* [*Texte u. Unters.* 49, 2] 188 sq. Θ. ὁ ἐπίκλην 'Ασκιδᾶς τῶν τῆς Νέας λαύρας ἐξάρχων (i. e. Origeniastarum) γεγονώς. PA

Θεόδωρος (10) μοναχὸς τῆς λαύρας τοῦ μακαρίου Φιρμίνου: ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι 'Ιεροσολύμων μοναχῶν $\overline{ss}$ [5, 12] 86. [5, 14] 128. PA

Θεόδωρος (11) διάκονος καὶ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Σεργίου ἐν τῇ πεδιάδι: ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν αὐτῇ μοναχῶν $\overline{ss}$ [5, 12] 89. [5, 14] 131. PA

Θεόδωρος (12) διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς ἐκκλησίας 'Ερενδηληνῶν: $\overline{ss}$ [5, 68] 96. intrat [5, 55. 76] 68. [5, 90] 72. SY(riae)?

Theoctistus (1) *anagnostes: dixit* p. 106, 8. AP

Θεόκτιστον (2) καὶ ἔκδικον τῆς μεγάλης ἐκκλησίας: destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 72 εἶπεν 5, 84. CP

Θεόκτιστος (3) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς θεοτόκου Μαρίας πλησίον τῶν 'Ιώβ [π. τ. 'I. om. 5, 12. 14]: $\overline{ss}$ [5, 68] 30. [5, 12] 48. [5, 14] 49. [Θ. τῆς θ. πλ. τῶν 'I.] intrat [5, 55. 76. 90] 28. [5, 107] 33. CP

Theophanes diaconus ecclesiae Romanae: $\overline{ss}$ [5, 131] 11. [5, 40] 7. [Θ. δ. τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας 5, 52. 73. 87. 104; 'Ρώμης 5, 47] adest synodo [5, 52. 73] 54. [5, 87] 67. [5, 104] 16

Therapius diaconus: dixit p. 101, 5. AP

Theonas (1) *diaconus: dixit* p. 100, 37. AP

Θεωνᾶς (2) πρεσβύτερος τοῦ Σινᾶ ὄρους καὶ ἀποκρισιάριος τοῦ τε ὄρους Σινᾶ [5, 68; om. locis ceteris] καὶ τῆς ἐκκλησίας Φαρὰν καὶ λαύρας 'Ραιθοῦ [πρεσβύτερος καὶ ἀποκρισιάριος τοῦ ὄρους Σινᾶ καὶ τῆς ἐρήμου 'Ραιθοῦ καὶ τῆς ἐκκλησίας Φαράν [5, 12. 14]: $\overline{ss}$ [5, 68] 82. [5, 12] 87. [5, 14] 129. intrat [5, 55. 76] 86. [5, 90] 90. [5, 107] 92. PA

Θωμᾶς (1) διάκονος: $\overline{ss}$ [5, 24] 6. ANT

Θωμᾶς (2) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου 'Ιωάννου: $\overline{ss}$ [5, 36] 16. AP

Thomas [3. 4. 5] *diaconus: dixit* p. 100, 1. 106, 1. 4. AP

Thomas [6. 7] *anagnostes: dixit* p. 106, 8. AP

διὰ χειρὸς Θωμᾶ (8) διακόνου $\overline{ss}$ [5, 26] 28 Ῥαβουλᾶς. CP

Θωμᾶς (9) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς [om. 5, 68] μονῆς Ἀαρὼν Σύρος [om. 5, 68]: $\overline{ss}$ [5, 68] 94. intrat [5, 55. 76] 66. [5, 90] 70. [5, 107] 72. SY

Ἰάκωβος (1) μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Βίζου: $\overline{ss}$ [5, 24] 16. ANT

Ἰάκωβος (2) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς [τῶν add. 5, 12] Ἀββίβου Σύρος [om. 5, 12. 14]: $\overline{ss}$ [5, 68] 53. [5, 12] 39. [5, 14] 41. [Ἰ. τῆς Ἀβίβου Σύρος] intrat [5, 55. 76. 90] 51. [5, 107] 56. CP

Ἰάκωβος (3) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἁγίας Μαρίας πλησίον τῶν Βουκολίων: διὰ χειρὸς Εὐσταθίου (2) μοναχοῦ $\overline{ss}$ [5, 26] 52 διὰ τὸ ὀλιγογράμματον εἶναι. CP

Ἰάκωβος (4) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Ῥωμαίων τῆς ἐν τῶι Πετρίωι: $\overline{ss}$ [5, 26] 18, cf. p. 67, 7. CP

διὰ χειρὸς Ἰακώβου (5) διακόνου $\overline{ss}$ [5, 68] 37 Στέφανος (13). CP

Ἰάκωβος (6) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ καλαμίου τοῦ κάτω ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: $\overline{ss}$ [5, 14] 108. CHA

Ἰορδάνης (1) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἁγίας Μαρίας πλησίον τοῦ ἁγίου Λουκᾶ: $\overline{ss}$ [5, 26] 49. CP

Ἰορδάνης (2) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς Πέτρας ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων: $\overline{ss}$ [5, 14] 90. CHA

Ἰουλιανὸς (1) διάκονος: $\overline{ss}$ [5, 24] 5. ANT

Ἰουλιανός (2): $\overline{ss}$ [5, 24] 9. ANT

Ἰουλιανὸς (3) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ Παπούλης: $\overline{ss}$ [5, 36] 13. AP

Iulianus (4) *diaconus*: *dixit* p. 100, 15. 108, 14. *Stephanus* (4) *Petrus* (1) *et I.* [τῶν τηνικαῦτα ἀναγνωστῶν p. 99, 23] *dixerunt* p. 92, 33. γραμμάτων κομισθέντων δι' Ἀντωνίνου καὶ Ἰ. 102, 2. τῆς κατὰ Ἰουλιανοῦ λύπης p. 96, 30. 100, 21. 23. AP

Iulianus (5. 6. 7) *diaconus*: *dixit* p. 105, 36. 106, 3. 4. AP

Ἰουλιανόν (8), ὃς ἀποδέκτης γέγονε τῶν ἐκκλησιαστικῶν χρημάτων p. 94, 19. AP

Ἰουλιανὸς (9) πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας : destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 103. εἶπε 5, 114. CP

Iulianus (10) *presbyter et hegumenus monasterii Euphemii* [*Romanorum* 5, 12. 14]: $\overline{ss}$ [5, 68] 12. [5, 12] 12. [5, 14 Graece, sed litteris Latinis] 12. [Ἰ. τῆς Εὐ.] intrat [5, 55. 76. 90. 104] 11. CP

Ἰουλιανὸς (11) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἐν ὁσίοις Φωκᾶ: διὰ χειρὸς Δημητρίου (2) $\overline{ss}$ [5, 26] 17 διὰ τὸ γράμματα μὴ εἰδέναι, cf. p. 67, 17. CP

διὰ χειρὸς Ἰουλιανοῦ (12) ἀναγνώστου $\overline{ss}$ [5, 26] 46 Παῦλος. CP

Ἰουλιανὸς (13) μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου [ἀββᾶ 5, 68. 90. 107] Θεοδοσίου: καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν [5, 68; ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν locis ceteris]: $\overline{ss}$ [5, 68] 80. [5, 12] 81. [5, 14] 123. intrat [5, 55. 76] 84. [5, 90] 88. [5, 107] 90. PA

Ἰούλιος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἁγίας μάρτυρος Βάσσης ἐν τῶι Ἰμερίωι ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: $\overline{ss}$ [5, 14] 92. CHA

Ἰσίδωρος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς ἰδίας οὔσης ἐν φυτοῖς πλησίον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἐπιμάχου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον Χαλκηδονίων: $\overline{ss}$ [5, 14] 93. CHA

Ἰωάννης (1) πρεσβύτερος: $\overline{ss}$ [5, 24] 7. ANT

Ἰωάννης (2) ὑποβολεύς: $\overline{ss}$ [5, 24] 14. ANT

Ἰωάννης (3): $\overline{ss}$ [5, 24] 12. ANT

Ἰωάννης (4) μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Μάρωνος: $\overline{ss}$ [5, 24] 15. ANT

Iohannes (5—9) *presbyter: dixit* p. 99, 1. 101, 7. 105, 6. 11. 27. AP

Iohannes (10) *diaconus et semiographus: dixit* p. 100, 31. AP

Iohannes (11) *filius Fotii diaconus: dixit* p. 105, 32. AP

Iohannes (12—17) *diaconus: dixit* p. 105, 36. 106, 1. 3. 4. AP

Iohannes (18) *subdiaconus: dixit* p. 101, 12. AP

Iohannes (19—20) *anagnostes:* p. 106, 7. 8. AP

Ἰωάννης (21) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Βηλίου: $\overline{ss}$ [5, 36] 7, cf. p. 106, 15. AP

Ἰωάννης (22) πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας: destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 72. εἶπεν 5, 83. CP

Ἰωάννης (23) πρεσβύτερος καὶ ἐκκλησιέκδικος καὶ ἐπὶ τῶν φυλακῶν [καὶ ἐπὶ τ. φ. om. 5, 86] destinatur quaerendum Anthimum 5, 86. εἶπε 5, 100. CP

Ἰωάννης (24) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς πλησίον τοῦ ἀγωγοῦ: $\overline{ss}$ [5, 12] [5, 14] 67. CP

Ἰωάννης (25) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ἀναστασίου: $\overline{ss}$ [5, 68] 39. [Ἰ. τῆς Ἀ.] intrat [5, 55. 76. 90] 38. [5, 107] 43. CP

'Ιωάννης (26) πρεσβύτερος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἐν ἁγίοις Εὐσεβίου: $\overline{ss}$ [5, 26] 5, cf. p. 67, 6. CP

'Ιωάννης (27) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Θεοδώρου ἐν τῇι πέτραι [ἐ. τ. π. om. 5, 68]: $\overline{ss}$ [5, 68] 22. [5, 12] 42. [5, 14] 27. ['I. τῆς Θ.] intrat [5, 55. 76. 90] 21. [5, 107] 26. CP

'Ιωάννης (28) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ ἐν τοῖς Μοδέστου [ἐν τ. M. om. 5, 12. 14]: $\overline{ss}$ [5, 68] 25. [5, 12] 11. [5, 14] 13. ['I. τοῦ ἁ. Θ. ἐν τ. M.] intrat [5, 55. 76. 90] 24. [5, 107] 29. CP

'Ιωάννης (29) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς 'Ισαακίου: $\overline{ss}$ [5, 12] 33. [5, 14] 40. CP

'Ιωάννης (30) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἁγίου 'Ιωάννου τῶν Στουδίου: διὰ χειρὸς Θεοδώρου ἀναγνώστου καὶ μοναχοῦ $\overline{ss}$ [5, 26] 20, cf. p. 67, 8. CP

'Ιωάννης (31) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Κύρου πλησίον τοῦ ἁγίου 'Ρωμανοῦ ἐν τοῖς 'Ελλεβίχου: $\overline{ss}$ [5, 26] 32. CP

'Ιωάννης (32) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν ἐπίκλην Κώνστα διὰ χειρὸς Σεργίου (5) τοῦ ἐμοῦ διακόνου $\overline{ss}$ [5, 26] 11 διὰ τὸ γράμματα μὴ εἰδέναι. CP

'Ιωάννης (33) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Μανουηλίου: $\overline{ss}$ [5, 26] 9, cf. p. 67, 6. CP

'Ιωάννης (34) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Μάρα πλησίον τῆς 'Αετίου κινστέρνης;: $\overline{ss}$ [5, 68] 42. [5, 12] 52. [5, 14] 53. ['I. τῆς M. π. τ. 'A. κ.] intrat [5, 55. 76. 90] 41. [5, 107] 47. CP

'Ιωάννης (35) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ τῆς ἐπίκλην τῶν Χαρισίου [τῆς — — X. om. 5, 12. 14]: $\overline{ss}$ [5, 68] 41. [5, 12] 12. [5, 14] 19. ['I. τοῦ ἁγίου M. τῶν Χαρισίου] intrat [5, 55. 76. 90] 40. [5, 107] 41. CP

διὰ χειρὸς 'Ιώαννου [36] διακόνου ss [5, 68] 55 'Ιωσήφ. CP

διὰ χειρὸς 'Ιωάννου (37) διακόνου $\overline{ss}$ [5, 14] 69 Σαββάτιος (4). CHA

'Ιωάννης (38) μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου [ἀββᾶ 5, 68] Μαρτυρίου: ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως 'Ιεροσολύμων [5, 12. 14] μοναχῶν $\overline{ss}$ [5, 68] 84. [5, 12]. 82. [5, 14] 124. intrat [5, 55. 76] 83. [5, 90] 87. [5, 107] 89. PA

'Ιωάννης (39) πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς λαύρας τῶν ἀμμίων τῆς πεδιάδος [πρεσβύτερος μονῆς ἰδίας ἐν τῇι πεδιάδι 5, 68]: καὶ [om. 5, 12. 14. 90] ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε [ἐν τῇι πεδιάδι 5, 12. 14] μοναχῶν $\overline{ss}$ [5, 68] 81. [5, 12] 88. [5, 14] 130. ['I. π. τῆς πεδιάδος] intrat [5, 55. 76] 85. [5, 90] 89. [5, 107] 91. PA

'Ιωάννης (40) πρεσβύτερος καὶ μοναχός: ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῶι 'Αιλᾶι τῆς τρίτης Παλαιστίνης μοναχῶν $\overline{ss}$ [5, 12] 96. [5, 14] 138. PA

'Ιωάννης (41) διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς μωνῆς τοῦ μακαρίου Θεοδώρου δευτέρας Συρίας: καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν $\overline{ss}$ [5, 68] 90. ['I. δ. καὶ ἁ. τῆς Θ.] intrat [5, 55. 76] 63. [5, 90] 67. [5, 107] 69. SY

'Ιωάννης (42) πρεσβύτερος καὶ ἀποκρισιάριος [ἀρχιμανδρίτης 5, 68. 55] μονῆς τοῦ κύρου Θωμᾶ Σύρος [om. 5, 68]: $\overline{ss}$ Συριστί [5, 68] 88. intrat [5, 55. 76] 65. [5, 90] 69. 5, 107] 71. SY

'Ιωάννης (43) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Θωμᾶ: $\overline{ss}$ Συριστί [5, 68] 93. nescio an idem sit atque 'I. (42). SY

'Ιωάννης (44) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς μεγάλης μονῆς τῶν 'Ακοιμήτων τῆς ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων λαμπρᾶς μητροπόλεως: $\overline{ss}$ [5, 14] 70. CHA

'Ιωάννης (45) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Βαρνάβα ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: $\overline{ss}$ [5, 14] 82. CHA

'Ιωάννης (46) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς βρύων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: $\overline{ss}$ [5, 14] 101

'Ιωάννης (47) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἐξαγώνου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως: $\overline{ss}$ [5, 14] 72. CHA

'Ιωάννης (48) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ Βρόχθων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων: $\overline{ss}$ [5, 14] 96. CHA

'Ιωάννης (49) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Θωμᾶ ἐπὶ δρόμων τῶν ἄνω ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως: διὰ Κυρεῶνος πρεσβυτέρου τῆς αὐτῆς μονῆς καὶ δευτεραρίου μου $\overline{ss}$ [5, 14] 104 διὰ τὸ ἀγράμματον εἶναι. CHA

'Ιωάννην (50) παραμονάριον κατὰ τὸν οἶκον τῆς θεοτόκου τὸν διακείμενον κατὰ τὴν Τυρίων μητρόπολιν p. 82, 29. Σευήρωι προστρίψας ἑαυτόν p. 82, 34, cf. p. 88, 16. ὁ 'Ακέφαλος p. 87, 4. 12. 87, 18. 22. ὁ Μανιχαῖος 87, 18. 86, 25. ἀπῆλθεν p. 87, 4. 12. anathematizatur a synodo Epiphanii p. 82, 29. 83, 22. 87, 12 cf. p. 85, 30. 86, 16. 87, 22. 88, 13. 15. 18. 89, 10. 18. 28. τὸν ἀνεψιὸν τοῦ μανδρίτου p. 88, 18

'Ιωσήφ πρεσβύτερος καὶ [π. κ. om. 5, 12. 14] ἡγούμενος μονῆς [om. 5, 12. 14] τῆς θεοτόκου Μαρίας τῆς οὔσης [τ. οὖ. om. 5, 68] ἐν τῶι λιθοστρώτωι: διὰ χειρὸς 'Ιωάννου (36) διακόνου $\overline{ss}$ [5, 68] 55. διὰ χειρὸς Στεφάνου καὶ δευτεραρίου μου $\overline{ss}$ [5, 12] 62. [5, 14] 64. ['I. τῆς θ.] intrat [5, 55. 76. 90] 53. [5, 107] 58. CP

διὰ χειρὸς Ἰωσηφίου διακόνου καὶ μοναχοῦ $\overline{ss}$ [5, 26] 15 Μαρτύριος. CP

Καιουμᾶς διάκονος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Παύλου: $\overline{ss}$ [5, 36] 17. AP

Calliopius filius Afthonii diaconus: dixit p. 105, 29. AP

Καλώνυμος διάκονος καὶ νοτάριος: legit 5, 23. 109. destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 86. εἶπε 5, 102. CP

Κασιανὸς πρεσβύτερος [καὶ μοναχὸς add. 5, 14] λαύρας τοῦ μακαρίου Σάββα: καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν [ὑπὲρ τῆς ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμου 5, 12. 14] $\overline{ss}$ [5, 68] 70. [5, 12] 69. [5, 14] 111. [Κ. πρ. τῆς λ. τ. μ. Σάββα] intrat [5, 55. 76] 72. [5, 90] 76. [5, 107] 78. cf. *Kyrillos v. Skythopolis* [*Texte u. Unters.* 49, 2] p. 196, 9 sq. PA

Κασσισᾶς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς [τῆς μονῆς 5, 68] τῶν [5, 68; om. locis ceteris] Λουκᾶ Σύρος [om. 5, 68]: Συριστὶ $\overline{ss}$ [5, 68] 87. intrat [5, 55. 76] 61. [5, 90] 65. [5, 107] 67. SY

Κόνων πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Ἰουλιανοῦ Βρόχθων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: $\overline{ss}$ [5, 14] 99. CHA

διὰ Κοσμᾶ (1) διακόνου νοταρίου καὶ χαρτοφύλακος chartis prolatis 5, 23. CP

Κοσμᾶς (2) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς [om. 5, 12] τοῦ ἁγίου προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ [καὶ β. om. 5, 12. 14] Ἰωάννου ἐν τοῖς Στουδίου: $\overline{ss}$ [5, 68] 31. [5, 12] 9. [5, 14] 14. [Κ. τοῦ ἁγίου Ἰ. ἐν τ. Σ.] intrat [5, 55. 76. 90] 30. [5, 107] 36. CP

διὰ χειρὸς Κοσμᾶ (3) μοναχοῦ $\overline{ss}$ [5, 26] 53 Ἠλίας (3). CP

Κοσμᾶς (4) μοναχός: ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ τρίτῃ Παλαιστίνῃ μοναχῶν $\overline{ss}$ [5, 12] 90. [5, 14] 132. PA

Κυπριανὸς πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ὁσίας ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως: $\overline{ss}$ [5, 14] 71. CHA

διὰ Κυρεῶνος πρεσβυτέρου καὶ δευτεραρίου $\overline{ss}$ [5, 14] 104 Ἰωάννης (49). CHA

Κυριακὸς (1) μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Δωροθέου: $\overline{ss}$ [5, 24] 26. ANT

Cyriacus (2) *presbyter et logothet': dixit* p. 105, 13. AP

Κυριακὸς (3) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Ἀναστασίου ἐν τῶι ἀγωγῶι: διὰ χειρὸς Σαββατίου (2) ἀποκρισιαρίου $\overline{ss}$ [5, 26] 25. CP

Κυριακὸς (4) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου ἐν τῶι Ζηροκέρκωι: $\overline{ss}$ [5, 12] 35. [5, 14] 33. CP

Κυριακὸς (5) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Εὐφημίου: ss [5, 68] 10. [5, 12] 13. [5, 14] 17. [Κ. τῆς Εὐ.] intrat [5, 55. 76. 90. 107] 9. CP

Κυριακὸς (6) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος [ἀρχιμανδρίτης 5, 26] μονῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου [τ. ἁ. Ἰ. om. 5, 12. 14. 26] ἐπίκλην [τῆς ἐ. 5, 26; om. 5, 12. 14] τῶν Σύρων: $\overline{ss}$ [5, 26] 16, cf. p. 67, 7. [5, 68] 59. [5, 12] 22. [5, 14] 8. [Κ. τοῦ ἁ. Ἰ. τῶν Σ.] intrat [5, 90] 59. [5, 107] 16. CP

Κυριακὸς (7) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης [ἡγούμενος 5, 12. 14] λαύρας τῶν πυργίων τοῦ Ἰορδάνου [τοῦ Ἰ. om. 5, 12. 14]: ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῶι Ἰορδάνηι μοναχῶν [καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν 5, 68] $\overline{ss}$ [5, 68. 12] 70. [5, 14] 112. [Κ. πρ. καὶ ἡ. τῶν π. τοῦ Ἰ.] intrat [5, 55. 76] 73. [5, 90] 77. [5, 107] 79. PA

Κύρικος διάκονος [πρεσβύτερος 5, 14] καὶ μοναχὸς [μοναχὸς καὶ δ. 5, 68] τῆς Νέας λαύρας: καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν [ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν 5, 12. 14] $\overline{ss}$ [5, 68] 77. [5, 12] 76. [5, 14] 116. [Κ. δ. καὶ μ. τῆς Ν. λ.] intrat [5, 55. 76] 80. [5, 90] 84. [5, 107] 86. PA

Cyrinus subdiaconus: dixit p. 101, 11. AP

Κυρίων πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Αἰγυπτίων: $\overline{ss}$ [5, 68] 23. [5, 12. 14] 24. [Κ. τῶν Αἰ.] intrat [5, 55. 76. 90] 22. [5, 107] 27. CP

Κωνσταντῖνος (1) μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Ἀστερίου: $\overline{ss}$ [5, 24] 17. ANT

Κωνσταντῖνον (2) ἀπὸ λαικῶν διάκονον p. 93, 3; cf. Seuer. ep. sel. 7, 7 Brooks

Κώνστας πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Δίου: διὰ χειρὸς Στρατονίκου (2) πρεσβυτέρου καὶ δευτεραρίου $\overline{ss}$ [5, 26] 2, cf. p. 67, 6. CP

Leontius (1) *filius Anatolii diaconus: dixit* p. 105, 33. AP

Leontius (2) *filius Matroniani* [Matroni p. 105, 29] *diaconus: dixit* p. 100, 7. 105, 29. AP

Leontius (3—8) *diaconus: dixit* p. 100, 33. 35. 105, 35. 36. 106, 3. 4. AP

Λεόντιος (9) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ τοῦ ἐν τοῖς Πουσίου: $\overline{ss}$ [5, 26] 54. CP

Λεόντιος (10) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἐν ὁσίοις Τρύφωνος: $\overline{ss}$ [5, 26] 10, cf. p. 67, 6. CP

Λεόντιος (11) ἡγούμενος καὶ [ἡ. καὶ om. 5, 12] μοναχὸς Ἰδίου μοναστηρίου [Ἰ. μ. om. 5, 12. 68] καὶ τοποτηρητὴς τῆς ἐρήμου πάσης [5, 68; om. 5, 12. 14]: ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι καὶ Ἰορδάνηι [ὑπὲρ τῶν κατὰ τὴν ἔρημον 5, 12] πατέρων $\overline{ss}$ [5, 68] 73. [5, 12] 74. [5, 14] 117. [Λ. μοναχὸς καὶ ἡγούμενος [om.

5, 107] καὶ τοποτηρητὴς τῆς ἐρήμου πάσης [καὶ τοποτηρητής — πάσης om. 5, 55. 107]] intrat [5, 55. 76] 76. [5, 90] 80. [5, 107] 82. cf. *Kyrillos v. Skythopolis* [*Texte u. Unters.* 49, 2] p. 272 s. Λεόντιος (4). 388 sq. 400. 402. 403. PA

Λογγῖνος διάκονος: ss [5, 24] 2. ANT

Μακάριος διάκονος καὶ νοτάριος [δ. καὶ ν. καὶ ἀποκρισιάριος 5, 117. νοτάριος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος 5, 78]: legit 5, 23. 78. destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 103. εἶπε 5, 117. CP

Macedonius diaconus: dixit p. 105, 32. AP

Μάμας μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου [ἀββᾶ 5, 68] Μαρτυρίου: καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν [ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν 5, 12. 14] ss [5, 68] 79. [5, 12] 80. [5, 14] 122. intrat [5, 55. 76] 82. [5, 90] 86. [5, 107] 88. PA

Μάρας (1) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Βασιλείου: ss [5, 36] 8. AP

Maras (2) *diaconus: dixit* p. 106, 4. AP

Μαριανὸς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης [ἡγουμένου 5, 55. 76. 90. 107] μονῆς τοῦ ἐν ἁγίοις Δαλματίου καὶ ἔξαρχος τῶν μοναστηρίων τῆς βασιλίδος πόλεως [cf. p. 32, 18. 38, 21. 128, 1]: ss [5, 59] p. 133, 32. [5, 68. 12. 14] 1. intrat 5, 7. 5, 55 p. 128, 24. 5, 76 p. 156, 30. 5, 90 p. 163, 27. 5. 107 p. 172, 5. offert relationem p. 134, 15. CP

Μαρῖνος (1) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Παυλίνου: ss [5, 68] 28. [5, 12] 36. [5, 14] 45. [M. τῆς Παύλου] intrat [5, 55. 76. 90] 27. [5, 107] 31. CP

διὰ χειρὸς Μαρίνου (2) ἀναγνώστου ss [5, 12] 50. [5, 14] 51 Παῦλος (5). CP

Μαρῖνος (3) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς ἀνδριάντων ὑπὸ Φωτεινὸν ἐπίσκοπον: ss [5, 14] 100. CHA

Μαρκελλῖνος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ Ῥουφινιανῶν ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: ss [5, 14] 81. CHA

Μάρκελλος (1) διάκονος: ss [5, 24] 10. ANT

Marcellus (2) *diaconus: dixit* p. 106, 3. AP

Μάρκελλος (3) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ Δαλματίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: ss [5, 14] 91. CHA

Μάρκος (1) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Θεοδώρου ἀπὸ ἐκσκεπτόρων: ss [5, 68] 26. [5, 12] 28. [5, 14] 37. [M. τῆς Θ.] intrat [5, 55. 76. 90] 25. [5, 107] 30. CP

Μάρκος (2) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς ἐπίκλην Ἱερουσαλήμ: ss [5, 26] 24, cf. p. 67, 8. CP

Μάρκος (3) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου μάρτυρος Κυρίκου: ss διὰ χειρὸς Αὐξάνοντος διακόνου [5, 68] 52. — [5, 12] 31. [5, 14] 32. [M. τοῦ ἁγίου K.] intrat [5, 55. 76. 90] 50. [5, 107] 55. CP

Μαρτύριος (1) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς κατὰ Βασιανὸν τὸν τῆς ὁσίας μνήμης: ss [5, 26] 15, cf. p. 67, 7. CP

Μαρτύριος (2) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Οὐάλεντος τῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου βαπτιστοῦ: ss [5, 12] 65. [5, 14] 66. CP

Μαρτύριος (3) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Πέτρου ἤτοι Οὐάλεντος καὶ Δαυδάτου πλησίον τῶν Ἀποστόλων: ss [5, 68] 50. [M. τῆς Π. πλ. τῶν Ἀ.] intrat [5, 55. 76. 90] 48. [5, 107] 53. CP

Μαρτύριος (4) μοναχὸς τῆς Νέας λαύρας: ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν ss [5. 12] 84. [5, 14] 126. PA

Μαυρίκιος ὑποδιάκονος: ss [5, 24] 4. ANT

Μεγαλήμερος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Κρανίδων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων: ss [5, 14] 80. CHA

Megas presbyter: dixit p. 98, 2. 100, 21. 104, 12. AP

Μηνᾶς ἀναγνώστης καὶ σεκουνδοκήριος νοταρίων τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης [5, 16. 19. 123; ἀναγνώστης τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ νοτάριος σεκουνδοκήριος 5, 64; ἀναγνώστης καὶ νοτάριος σεκουνδοκήριος τῆς πρεσβύτιδος Ῥώμης 5, 70]: legit 5, 64. 70. 123. 16. 19

Μόδεστος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς ἐπίκλην τῶν Λυκαόνων : διὰ χειρὸς Φλαβιανοῦ πρεσβυτέρου καὶ δευτεραρίου ss [5, 12] 44. [5, 14] 46. CP

Μουσίλιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Βαρναβᾶ: ss [5, 36] 9. AP

Μωσῆς πρεσβύτερος: ss [5, 24] 13. ANT

Νέσταβος πρεσβύτερος [καὶ μοναχὸς add. 5, 12. 14] τῆς λαύρας τοῦ μακαρίου [τῆς ὁσίας μνήμης 5, 68] Φιρμίνου: καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν [ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν μοναχῶν 5, 12. 14] ss [5, 68] 71. intrat [5, 55. 76] 74. [5, 90] 78. [5, 107] 80. PA

Νίκων διάκονος καὶ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου: ὑπὲρ πάντων ἐν τῇ ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν ss [5, 12] 79. [5, 14] 121. PA

Νόννος (1) διάκονος μονῆς τοῦ μακαρίου Παύλου: ss [5, 24] 18. ANT

Nonnus (2) *filius Eortasiu diaconus: dixit* p. 105, 33. AP

Παλλάδιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Οὐαλεντίνου τοῦ ἐν τῶι Καπριόλης: ss [5, 36] 5. cf. p. 106, 16. AP

Παντολέων πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἐπιλεγομένης Βεναντίου: ss [5, 26] 37. CP

Παῦλος (1) μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Ἡσυχίου: ss [5, 24] 25. ANT

Paulus (2) *diaconus: dixit* p. 106, 1. AP

Paulus (3) *subdiaconus dixit* p. 101, 3. AP

Παῦλος (4) νοτάριος καὶ διάκονος [διάκονος καὶ νοτάριος 5, 103. 116]: legit 5, 23. destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 103. εἶπε 5, 116. CP

Παῦλος (5) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἁγίας μάρτυρος Ἑρμιόνης τῆς διακειμένης πλησίον τῶν Ἑλλεβίχου [τῆς δ. — Ἑλλ. om. 5, 68]: ss [5, 68] 63. διὰ χειρὸς Μαρίνου (2) ἀναγνώστου ss [5, 12] 50. [5, 14] 51. [Π. τῆς ἁγίας Ἑ.] intrat [5, 90] 62. [5, 107] 20. CP

Παῦλος (6) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Ζηνοβίου: ss [5, 12] 37. [5, 14] 39. CP

Παῦλος (7) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Λυκαόνων: ss [5, 26] 46. CP

Παῦλος (8) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος Πέτρου καὶ Παύλου τῶν ἀποστόλων, Σεργίου καὶ Βάκχου τῶν μαρτύρων: ss [5, 14] 34. [Π. τοῦ ἀποστόλου Πέτρου πλησίον τοῦ παλατίου] intrat [5, 55. 76. 90] 54. [5, 107] 59. idem esse uidetur Π. πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος: ss [5, 68] 56. CP

Παῦλος (9) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ῥωμαίων πλησίον τῶν Πατροίνου [πλ. τ. Π. om. 5, 68]: ss [5, 68] 5. [5, 12] 8. [5, 14] 11. [Π. τῶν Ῥωμαίων] intrat [5, 55. 76. 90. 107] 4. CP

Παῦλος (10) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Σαμουὴλ [Σαμουηλίου 5, 68] κατὰ τὸν Σκύθην [κ. τ. Σ. om. 5, 68]: ss [5, 68] 21. διὰ Ζωτικοῦ (2) διακόνου ss [5, 12] 41. [5, 14] 43. [Π. τῆς Σαμουηλίου [Σαμουήλου [5, 55]] intrat [5, 55. 76. 90] 20. [5, 107] 25. CP

Παῦλος (11) μοναχὸς [διάκονος 5, 59] καὶ ἀποκρισιάριος τῆς μονῆς τοῦ μακαρίου Μάρωνος τῆς ἐξαρχούσης τῶν μοναστηρίων δευτέρας Συρίας [ἐν τῆι δευτέραι Συρίαι μοναστηρίων 5. 12. 14; δευτέρας Συρίας 5, 68] ἀποσταλεὶς παρὰ τοῦ κοινοῦ τῶν ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν τῆς αὐτῆς χώρας [ἀποσταλεὶς — χώρας om. 5, 12. 14. 68]: ss [5, 59] p. 134, 6. καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν [ὑπὲρ τῶν ἐν τῆι δευτέραι Συρίαι ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν 5, 12. 14] [5, 68] 85. [5, 12] 97. [5, 14] 139. [Π. μ. καὶ ἀποκ. μονῆς τῆς Μάρωνος] intrat [5, 55. 76] 59. [5, 90] 63. [5, 107] 65. cf. Coll. Auell. p. 568, 15. SY

Παῦλος (12) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Γαλακρηνῶν ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: ss [5, 14] 84. CHA

Παῦλος (13) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς πηγῆς ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων: ss [5, 14] 77. CHA

διὰ χειρὸς Παύλου (14) διακόνου ss [5, 14] 94 Εὐγένιος (4). CHA

Pelagius diaconus ecclesiae Romanae: ss [5, 131] 12. [5, 40] 8. — [Π. διακόνου τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας [Ῥώμης 5, 4[8]]] adest synodo [5, 4] 8. 53. [5, 52. 73] 55. [5, 87] 67. [5, 104] 66. cf. 11 s. Ἀγαπητός

Stephanus (4) *Petrus* (1) *et Iulianus* (4) *diaconi* [τῶν τηνικαῦτα ἀναγνωστῶν p. 99, 23]: *dixerunt* p. 92, 33. AP

Πέτρος (2) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς θεοτόκου Μαρίας καὶ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Διομήδους ἐπίκλην Ἱερουσαλήμ [μονῆς ἐπιλεγομένης Ἱ. 5, 12. 14]: ss [5, 68] 32. [5, 12] 40. [5, 14] 44. [Π. τῆς θεοτόκου καὶ τοῦ ἁγίου Δ. ἐν Ἱ.] intrat [5, 55. 76. 90] 31. [5, 107] 37. CP

διὰ χειρὸς Πέτρου (3) ss [5, 26] 35 Δωρόθεος (4). CP

Πέτρου (4) νοταρίου: adest synodo [5, 4] 55. [5, 52. 73] 57. [5, 87] 70. [5, 104] 69; cf. 11 s. Ἀγαπητός

Πολύευκτος διάκονος καὶ μοναχὸς τῆς [om. 5, 68] μονῆς τοῦ μακαρίου [ἀββᾶ 5, 68] Θεοδοσίου: καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν [ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν 5, 12. 14] ss [5, 68] 75. [5, 12] 77. [5, 14] 119. [Π. διάκονος τῆς μ. τοῦ ἀββᾶ Θ.] intrat [5, 55. 76] 78. [5, 90] 82. [5, 107] 84. PA

Πολυχρόνιος (1) πρεσβύτερος μονῆς τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ τοῦ ἐν τῶι αἰθρίωι [μονῆς τῆς ἐπίκλην αἰθρίου 5, 68; μονῆς τῆς ἐν τῶι αἰθρίωι 5, 26]: ss [5, 26] 12, cf. p. 67, 7. διὰ χειρὸς Σευηριανοῦ (1) μοναχοῦ ss [5, 68] 46, cf. 47. διὰ Ἀναστασίου (6) μοναχοῦ ss [5, 12] 56. [5, 14] 57. [Π. τοῦ [τῆς 5, 107] αἰθρίου] intrat [5, 55. 76. 90] 46. [5, 107] 51. CP

Πολυχρόνιος (2) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Κρητικῶν: ss [5, 68] 62. [5, 12] 61. [5, 14] 63. [Π. τ. Κ.] intrat [5, 90] 61. [5, 107] 19. CP

Πολυχρόνιος (3) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ἀλαπέδων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως: ss [5, 14] 76. CHA

Προκόπιος (1) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου: ss [5, 36] 3, cf. p. 106, 16. AP

Προκόπιος (2) μοναχὸς καὶ πρωτοδιάκονος monasteris Θεοδώρου (5). CP

Ῥαβουλᾶς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἐπίκλην τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Ἠλία: διὰ χειρὸς Θωμᾶ (8) διακόνου ss [5, 26] 28 διὰ τὸ μὴ εἰδέναι Ἑλληνιστί. CP

Rianus diaconus: dixit p. 101, 14. AP

Ῥόδων πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς [τῶν add. 5, 12] Θεοδώρου: ss [5, 68] 17. [5, 12] 63. [5, 14] 60. [Ῥ. τῆς Θ.] intrat [5, 55. 76. 90] 16. [5, 107] 21. CP

Rufinus (1) *diaconus: dixit* p. 105, 33. AP

Ῥουφῖνον (2) ἐπὶ πολλούς χρόνους οἰκονομήσαντα τὰ τῆς ἐκκλησίας πράγματα p. 94, 20. 99, 10. τοὺς κληρονόμους Ῥουφίνου p. 98, 30. 31. 99, 16. 100, 4. Ἰωάννης ὁ τοῦτον κληρονομήσας p. 101, 21. τοῦ πράγματος τοῦ κατὰ Ῥουφῖνον p. 101, 9. τοῖς κατὰ Ῥ. p. 101, 19. AP

Romanus (1) *presbyter: dixit* p. 98, 15. 104, 39, cf. p. 98, 28. AP

Romanus (2) *archidiaconus: dixit* p. 103, 25. AP

Romanus (3) *diaconus: dixit* p. 106, 3. AP

Romanus (4) *anagnostes: dixit* p. 106, 7. AP

Ῥωμανὸς (5) πρεσβύτερος καὶ ἐκκλησιέκδικος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας [τῆς—ἐκκλησίας om. 5, 99]: destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 86. εἶπε 5, 99. CP

Ῥωμύλος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰακώβου: ss [5, 36] 15. AP

Σάβας πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἁγίου Θωμᾶ πλησίον τῆς κινστέρνης: δι' Ἀβουλσαβοῦ πρεσβυτέρου ss [5, 26] 45 διὰ τὸ γράμματα μὴ εἰδέναι. CP

Sabbatius (1) *presbyter: dixit* p. 104, 36. AP

διὰ χειρὸς Σαββατίου (2) ἀποκρισιαρίου ss [5, 26] 25 Κυριακός (4). CP

Σαββάτιος (3) μοναχὸς τῆς λαύρας τοῦ μακαρίου Σάββα: ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν ss [5, 12] 83. [5, 14] 125. PA

Σαββάτιος (4) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ὑπατίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως: διὰ χειρὸς Ἰωάννου (37) διακόνου ss [5, 14] 69 διὰ τὸ ἐμὲ γράμματα μὴ εἰδέναι. CHA

Σαλαμίνης [Σαλαμάνης 5, 14] πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος: ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ τρίτηι Παλαιστίνηι μοναχῶν: ss [5, 12] 92. [5, 14] 134. PA

Σαμουὴλ διάκονος p. 73, 29. CP

Σαμουήλιος διάκονος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰσαακίου: ss [5, 36] 18. AP

Σευηριανὸς (1) μοναχός: ss uice Πολυχρονίου (1) [5, 68] 47. CP

Σεβηριανὸς (2) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Ζωόρα τῶν Θερμῶν Σύρος [om. 5, 68]: Συριστὶ ss [5, 68] 86. intrat [5, 55. 76] 60. [5, 90] 64. [5, 107] 66. SY

Σεβηριανὸς (3) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Σύρων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων: ss [5, 14] 78. CHA

Σέργιος (1): ss [5, 24] 11. ANT

Σέργιος (2) μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Συμεῶνος: ss [5, 24] 21. ANT

Sergius (3) *presbyter: dixit* p. 104, 21. 105, 27. AP

Σέργιος (4) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Θαλασσίου [5, 36] 10. AP

διὰ χειρὸς Σεργίου (5) διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίου ss [5, 26] 11 Ἰωάννης (32). CP

Σέργιος (6) πρεσβύτερος καὶ [om. 5, 68] περιοδευτὴς τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν ἐπὶ χωρίων τῆς πρώτης Σύρων ἐπαρχίας [τῶν ἁγίων — ἐπαρχίας 5, 68; om. locis ceteris]: ss [5, 68] 91. intrat [5, 55. 76] 69. [5, 90] 73. [5, 104] 75. SY. nescio an idem sit atque Σέργιος πρεσβύτερος καὶ περιοδευτὴς μονῆς Γινδάρου: ss [5, 69] 33

Σεργίου (7) τοῦ διακόνου: legit in ecclesia Tyri p. 85, 13

Σίλας πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ἠλία: ss [5, 68] 20. [5, 12] 51. [5, 14] 52. [Σ. τῆς Ἠ.] intrat [5, 55. 76. 90] 19. [5, 107] 24. CP

Σολομὼν μοναχὸς τοῦ μακαρίου Οὐαλεντίνου τοῦ Καπροέλης: ss [5, 24] 19. ANT

Στέφανος (1) διάκονος: ss [5, 24] 3. ANT

Stephanus (2) *et alter Stephanus* (3) *presbyteri: dixerunt* p. 99, 30. *Stephanus presbyter: dixit* p. 104, 31. AP

Stephanus (4) *Petrus* (1) *et Iulianus* (4) *diaconi* [τῶν τηνικαῦτα ἀναγνωστῶν p. 99, 23]: *dixerunt* p. 92, 33. Στέφανος ὁ διάκονος p. 96, 2. κἀγὼ Σ. οἶδα p. 93, 6. AP

Stephanus (5—9) *diaconus: dixit* p. 105, 29. 35. 36. 106, 1. AP

Stephanus (10) *anagnostes: dixit* p. 106, 8. AP

Στέφανος (11) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἁγίου Θεοδώρου: ss [5, 36] 6, cf. p. 106, 16. AP

Στέφανος (12) νοτάριος καὶ διάκονος: legit 5, 23. CP

Στέφανος (13) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Κώνστα: διὰ χειρὸς Ἰακώβου (5) διακόνου ss [5, 68] 37. ss [5, 12] 20. [5, 14] 10. [Σ. τῆς Κ.] intrat [5, 55. 76. 90] 30. [5, 107] 41. CP

Στέφανος (14) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ὀλυμπίου: ss [5, 68] 7. [5, 12] 38. [5, 14] 7. [Σ. τῆς Ὀ.] intrat [5, 55. 76. 90. 107] 6. CP

Στέφανος (15) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Προμώτου: $\overline{ss}$ [5, 68] 13. [5, 12] 17. [5, 14] 21. [Σ. τῶν Π.] intrat [5, 55. 76. 90. 107] 12. CP

Στέφανος (16) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν 'Ρωμαίων πλησίον τοῦ ἁγίου Γεωργίου Συκῶν: $\overline{ss}$ [5, 14] 68. CP

διὰ χειρὸς Στεφάνου (17) μοναχοῦ $\overline{ss}$ [5, 26] 47 Βιβέντιος. CP

Στέφανος (18) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Εὐξερίου: καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν $\overline{ss}$ [5, 68] 92. intrat [5, 55. 76] 64. [5, 90] 68. [5, 107] 76. SY

Στέφανος (19) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς 'Αντιοχειανῶν ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: $\overline{ss}$ [5, 14] 85. CHA

Στέφανος (20) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Ζαχαρίου τοῦ Στιβαραχίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: $\overline{ss}$ [5, 14] 103. CHA

Στέφανος (21) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Κοκκίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον Χαλκηδονίων: $\overline{ss}$ [5, 14] 106. CHA

Στέφανος (22) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς 'Ορχάδων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως: $\overline{ss}$ [5, 14] 73. CHA

Στέφανος (23) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Στεφανᾶ ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων: $\overline{ss}$ [5, 14] 97. CHA

Στέφανος (24) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: $\overline{ss}$ [5, 14] 86. CHA

Strategius (1) *anagnostes: dixit* p. 106, 8. AP

Στρατήγιος (2) διάκονος καὶ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου 'Ιωάννου [τοῦ — 'I. om. 5, 12. 14]: καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ὑπὸ Σκυθόπολιν μοναχῶν [ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι δευτέραι Παλαιστίνηι μοναχῶν 5, 12. 14]: $\overline{ss}$ [5, 68] 83. [5, 12] 91. [5, 14] 133. intrat [5, 55. 76] 87. [5, 90] 91. [5, 107] 93. PA

Στρατόνικος (1) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Δομετίου: $\overline{ss}$ [5, 68] 48. [5, 12] 31. [5, 14] 36. [Σ. τῆς Δ.] intrat [5, 55. 76. 90] 45. [5, 107] 50. CP

διὰ χειρὸς Στρατονίκου (2) πρεσβυτέρου καὶ δευτεραρίου $\overline{ss}$ [5, 26] 2 $\overline{ss}$ Κώνστας. CP

Συμεὼν (1) μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου 'Αγαπητοῦ: $\overline{ss}$ [5, 24] 20. ANT

Συμεώνης (2) μοναχὸς μονῆς ἰουγάτων τοῦ μακαρίου Παύλου: $\overline{ss}$ [5, 24] 24. ANT

Symeones (3—6) *diaconus: dixit* p. 100, 28. 105, 35. 106, 3. 4. AP

Συμεὼν (7) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου 'Αγαπητοῦ [5, 36] 2, cf. p. 106, 15. AP

Συμεὼν (8) διάκονος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Εὐγραφίου: $\overline{ss}$ [5, 36] 12. AP

Συμεὼν (9) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῶν Καιουμᾶ: $\overline{ss}$ [5, 26] 42. CP

Συμεώνης (10) διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος μονῆς τοῦ μακαρίου 'Ιακώβου δευτέρας Συρίας: καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν $\overline{ss}$ [5, 68] 89. [Σ. δ. καὶ ἀ. τῆς 'I.] intrat [5, 55. 76] 62. [5, 90] 66. [5, 107] 68. SY

Sofronius (1) *diaconus: dixit* p. 106, 5. AP

Σωφρόνιος (2) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Θεοδώρου Αἰγυπτίου: $\overline{ss}$ [5, 26] 26. CP

Σωφρόνιος (3) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἐπίκλην ἐν τῶι καλαμίωι: $\overline{ss}$ [5, 26] 13. CP

Σωφρονίου (4) πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου τῆς μονῆς Θεοδοσίου καὶ πρώτου πάσης τῆς ἐρήμου 'Ιεροσολύμων 5, 59 p. 133, 36, cf. 'Ησύχιος (2). PA

Τερέντιος πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς [κ. μ. om. 5, 68. 55. 76. 90] τῆς [om. 5, 68] Νέας λαύρας: καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν [5, 68; ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῆι ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμωι μοναχῶν locis ceteris] $\overline{ss}$ [5, 68. 12] 72. [5, 14] 114. intrat [5, 55. 76] 75. [5, 90] 79. [5, 107] 81. PA

Τιμόθεος (1) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Γαιανοῦ: $\overline{ss}$ [5, 36] 11. AP

Τιμόθεος (2) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν 'Αστερίου: $\overline{ss}$ [5, 68] 45. [5, 12] 26. [5, 14] 30. [Τ. τῆς 'A.] intrat [5, 55. 76. 90] 44. [5, 107] 45. nescio an idem sit Τιμόθεος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης: $\overline{ss}$ [5, 26] 33. CP

Τραιανὸς πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς [κ. μ. om. 5, 68] τῶν πυργίων τῶν ἐν τῶι 'Ιορδάνηι [τοῦ 'Ιορδάνου 5, 68]: ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῶι 'Ιορδάνηι μοναχῶν [καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν 5, 68] $\overline{ss}$ [5, 68] 74. [5, 12] 73. [5, 14] 115. [Τ. πρ. τῶν π. τοῦ 'I.] intrat [5, 55. 76] 77. [5, 90] 81. [5, 107] 83. PA

Τρύφων (1) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς 'Ελπιδίου: $\overline{ss}$ [5, 68] 30. [Τ. τῆς 'E.] intrat [5, 55. 76. 90] 35. [5, 107] 40. CP

Τρύφων (2) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Μανουηλίου: $\overline{ss}$ [5, 12] 47. [5, 14] 48. CP

Τρύφων (3) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς 'Ιερίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως: $\overline{ss}$ [5, 14] 74. CHA

Ὑπάτιος (1) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς 'Ολυμπίου: $\overline{ss}$ [5, 26] 23. CP

Ὑπάτιος (2) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Χαρισίου: διὰ χειρὸς Ἐλευθερίου (4) διακόνου $\overline{ss}$ [5, 26] 38 διὰ τὸ γράμματα μὴ εἰδέναι. CP

Φαυστῖνος μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος μονῆς τοῦ ἁγίου Στεφάνου Μαουζᾶ Ἰαμνίας: καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε κληρικῶν καὶ μοναχῶν $\overline{ss}$ [5, 68] 05. cf. Φωτεινός (2). PA

Φίληξ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰωάννου: $\overline{ss}$ [5, 24] 23. ANT

Φλαβιανὸς πρεσβύτερος καὶ δευτεράριος Μοδέστου πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου τῆς μονῆς Μοδέστου ἐπίκλην τῶν Λυκαόνων: $\overline{ss}$ [5, 68] 27, cf. [5, 12] 44. [5, 14] 46. [Φ. πρ. καὶ δ. τῆς M. τῶν Λ.] intrat [5, 55. 76. 90] 26. [5, 107] 32. CP

Φωκᾶς (1) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἐπίκλην [τ. ἐ. om. 5, 12. 14] τῶν Ἰωνᾶ: $\overline{ss}$ [5, 68] 43. [5, 12] 16. [5, 14] 20. [Φ. τῆς Ἰ. πλησίον τοῦ Δευτέρου] intrat [5, 55. 76. 90] 42. [5, 107] 48. CP

διὰ χειρὸς Φωκᾶ (2) μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου $\overline{ss}$ [5, 26] 48 Ἀλέξανδρος (5). CP

Fotinus (1) *diaconus: dixit* p. 105, 36. AP

Φωτεινὸς (2) μοναχὸς τοῦ ἁγίου Στεφάνου τοῦ ἐν Μαωζᾶ Ἰαμνίας πρώτης Παλαιστίνης: ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν αὐτῶι μοναχῶν $\overline{ss}$ [5, 12] 05. [5, 14] 137. cf. Φαυστῖνος. PA

Φωτεινὸς (3) μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος μονῆς τοῦ ἁγίου Στεφάνου: intrat [5, 55. 76] 67. [5, 90] 71. [5, 107] 73. SY

Φωτεινὸς (4) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Πλάτωνος ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: διὰ χειρὸς Γεωργίου (2) διακόνου $\overline{ss}$ [5, 14] 95 διὰ τὸ γράμματα μὴ εἰδέναι. CHA

διὰ Χρηστοῦ ἀναγνώστου $\overline{ss}$ [5, 26] 3 Διογένης (2). CP

Χριστῖνος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἐν ὁσίοις Θεοδώρου: διὰ χειρὸς Θεοδώρου (6) μοναχοῦ $\overline{ss}$ [5, 26] 19 διὰ τὸ ἐμὲ ἀσθενεῖς ἔχειν τὰς χεῖρας. CP

Χριστόδωρος [Χριστοφόρος 5, 19] νοτάριος καὶ διάκονος [δ. ν. 5, 19] καὶ σηκρητάριος [καὶ σ. om. 5, 72]: legit 5, 19. 37. 61. 70. destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 72. εἶπεν 5, 85. CP

ἐκδιδόντων τῶν μοναχῶν Ἱεροσολυμιτῶν χάρτην p. 181, 20

οἱ νοτάριοι εἶπον 5, 94. 120. CP

V VIRI ET MVLIERES VARII STATVS

Ἀντιόχωι τῶι μυρεψῶι p. 97, 1

Ἰσαάκιος ὁ Πέρσης p. 137, 20. 149, 4

τὸν Ἴβηρα Πέτρον p. 41, 3

τὸν Πριγκιπίας p. 86, 10. 88, 25

Φαῦστος p. 103, 17. 107, 31

στρατιώτου τινὸς Ψηφᾶ p. 96, 25

τὴν Ἐμισηνὴν Μαρίαν τὴν ἀπὸ σκηνῆς p. 98, 21. 29. 109, 39

Στεφάνην τὴν ἀπὸ σκηνῆς τὴν ἐπίκλην Πτεροβόλον p. 95, 8. 96, 17. 100, 13. 101, 2. 23. 102, 35. 103, 8. 108, 24

VI CIVITATES EPISCOPALES

Ἀβίλης cf. Σολομών. Νικόστρατος

τῆς Ἀβυδηνῶν cf. Ἀμμώνιος

τῆς κατὰ Ἁγιόπολιν ἐκκλησίας cf. III Συμεώνης (2)

Ἀγκύρας τῆς μητροπόλεως Γαλατίας πρώτης cf. Ἐλπιδίου. III Γαιανοῦ

Ἀδριανῶν τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας cf. Ἡλίου (1)

Ἀδριανουπόλεως (1) cf. Κόνων (1)

τῆς κατὰ Ἀδριανούπολιν ἐκκλησίας τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας cf. Θεόδωρος (1)

Ἀζώτου cf. Λάζαρος

τῆς Αἰζανιτῶν πόλεως cf. Πελάγιος (1)

τοῦ Αἰλᾶ cf. Παῦλος (1). II. VIII

Αἰλία cf. Ἱεροσολύμων

Ἀλίνδων, τῆς Ἀλινδέων πόλεως cf. Θεοδώριτος

Ἀμαθούντων cf. Προκόπιος. Διονύσιος

Ἀμάστρεως, τῆς κατὰ Ἄμαστριν ἐκκλησίας cf. Ἀστέριος (1)

τῆς Ἀμβλαδέων [u. l. Ἀμβλασέων] πόλεως cf. Πέτρος (1)

τῆς κατὰ Ἄμιδαν ἐκκλησίας cf. III Εὐσέβιος

Παρίων Σιφνίων καὶ Ἀμουλγιτῶν cf. Θεόδωρος (6)

Ἀμυζόνος cf. Ἀνδρέου (1)

τῆς Ἀναστασιουπόλεως τῆς Φρυγῶν Πακατιανῆς ἐπαρχίας cf. Στέφανος (1)
τῆς Ἀνεατῶν πόλεως ἐπαρχίας τῆς Ἀσίας cf. Μάρκελλος
Ἀνθηδόνος cf. Εὐστάθιος (1). τῆς Ἀνθηδονιτῶν cf. Δωρόθεος
τῆς Ἀντανδρέων πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας cf. Ζώσιμος
τῆς Ἀνταραδέων cf. Θεοδοσίου (1). τῆς κατὰ Ἀντάραδον ἐκκλησίας cf. III Κοσμᾶς
τῆς Ἀντιοχέων (1) μητροπόλεως τῆς Πισιδῶν ἐπαρχίας, Ἀντιοχείας τῆς μητροπόλεως Πισιδίας cf. Βάκχος
τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς Ἀντιοχέων (2) μεγαλοπόλεως p. 60, 5. 84, 23. τὸν τῆς Ἀντιοχέων θρόνον p. 77, 38. ἡ τῶν Ἀ. ἐκκλησία p. 60, 13. τῆς Ἀντιοχέων p. 78, 10. 85, 12. 93, 34. 95, 14. τῆς Ἀντιόχου p. 82, 9. 15. 95, 11. cf. Σεβῆρος et ind. VIII. τὰς ἐν Δάφνῃ πηγάς p. 60, 34. — τοῦ ἀποστολικοῦ τῆς Θεουπολιτῶν θρόνου et similia cf. Ἐφραιμίου. III Ἡρακλείου. Μάγνου. patriarcham Θεουπόλεως p. 208, 19. τῶν Θ. κληρικῶν p. 59, 26 cf. p. 60, 2. 5. τῆς Θ. p. 39, 26. 40, 33. 36. ὑπὸ Θεούπολιν 5, 55. non accurate inscribitur τῶν ὑπὸ Θεούπολιν 5, 55. 76. 90. 107
τῆς Ἀπαμέων (1) πόλεως, τῆς μητροπόλεως Ἀπαμείας τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας cf. Μάρκος
Ἀπαμείας (2) . . . τῆς δευτέρας Σύρων ἐπαρχίας p. 30, 14. cf. Ἰσαακίου. Πέτρος (2). Παῦλος (2). τῆι Ἀπαμέων μητροπόλει p. 97, 31. 99, 11. 102, 19. τὸν τῆς Ἀπαμέων θρόνον p. 111, 18. τὰς προσηγορίας τῶν ἡμῶν ἐπισκόπων ἐνεγράψαμεν τοῖς διπτύχοις κατὰ τὴν ἀρχαίαν τάξιν p. 97, 34. 104, 2. 18. τῆς Ἀπαμέων ἑνορίας p. 106, 17. εἰς τὸ Βένετον μέρος p. 96, 20. cf. VIII
Ἀρεθούσης cf. Σεβηριανός. κατὰ τὴν Ἀρεθουσίων cf. III Ἡσαίας
Ἀρεοπόλεως cf. Πολυχρόνιος. Ἠλίας (2). III Βίκτωρ
Ἀρινδήλων cf. Μακάριος. uid. Ἐρενδηληνῶν VIII s. SYRIA
τῆς Ἀριστιανῶν πόλεως ἐπαρχίας Φρυγίας Πακατιανῆς cf. Μάμας
κατὰ τὴν Ἀρκηνῶν p. 81, 36. 82, 1
Ἀσκάλωνος [cf. Μαιουμᾶ (1)] cf. Ἀντώνιος. Διονύσιος (2)
Αὐγουστοπόλεως cf. Ἰωάννης (1)
Βακάθας cf. Γρηγόριος (1). Βακάθων [βακάνων cod.] cf. Βάραχος
τῆς Βαλανεωτῶν cf. Θεόδωρος (2)
τῆς ποτὲ Βαρκουσῶν, νυνὶ δὲ Ἰουστινιανουπόλεως, Βαρκουσῶν ἤτοι Ἰουστινιανουπόλεως, τῆς Βαρκουσηνῶν ἤτοι Ἰουστινιανοπολιτῶν πόλεως cf. Ἀλέξανδρος (1)
Βασιλινουπόλεως cf. Κυριακός (1)
τῆς Βελαβιτηνῆς cf. Κασσισᾶ
τῆς μητροπόλεως Βερόης cf. Τιμοθέου
τῆς Βεροιαίων πόλεως τῆς πρώτης Σύρων ἐπαρχίας, τῆς μητροπόλεως Βεροίας cf. Μέγας
τῆς Βηρυτίων μητροπόλεως, τῆς μητροπόλεως Βηρυτοῦ cf. Θαλάσσιος (1). III Μαρτύριος. τὴν Βηρυτίων p. 40, 17
τοῦ Βιτυλίου cf. Μανουήλιος
τῆς μητροπόλεως Βοσπόρου, Βοσπόρου cf. Ἰωάννης (2)
τῆς κατὰ Βόστραν τὴν μητρόπολιν ἐκκλησίας cf. III Ἰωάννης (1)
τὸν Βοτρυηνόν cf. Ἠλίαν (3)
τῆς Βρυζηνῶν πόλεως, Βρόζου, Βριάνων cf. Μακεδόνιος (1). latere uidetur aliqua confusio, cf. Hierocl. p. 677, 2 et 667, 7
Γαβῶν cf. Ἀναστάσιος (1)
Γαβάλων cf. Ἰωάννης (3)
τῆς Γαγγρηνῶν μητροπόλεως cf. Θεόδοτος (1). Προκόπιος (2)
Γαδάρων (1) cf. Ἀράξιος
Γαδάρων (2) cf. Θεόδωρος (3)
τῆς Γαζαίων [cf. Μαιουμᾶ (2)] cf. Ἀμβρίλλιος. III Θεοδόσιος. Γάζης cf. Μαρκιανός (1)
τῆς Γαργαρέων ἐπαρχίας Ἀσίας cf. Ἰωάννης (4)
Γέρμης ἐπαρχίας Ἑλλησπόντου cf. Ἐπιτύγχανος
Γόρδου [u. l. Γορδίου], τῆς Γορδηνῶν πόλεως cf. Θεόδωρος (4)
Γορτύνης, ἡ μητρόπολίς ἐστι τῆς Κρητῶν ἐπαρχίας, cf. Θεόδωρος (5)
Δαρδάνου cf. Φωκᾶς
Διοκαισαρείας cf. Μαρκελλῖνος. Κυριακός (2)
τῆς Διοσπολιτῶν cf. Ἀπολλώνιος
Δορυλαίου cf. Θαλάσσιος (2)
Δώρων cf. Βαρώχιος
ecclesiae Eclanae sine *Eclanen.* Ἐκλάνων cf. Ἐπιφάνιος (1)

'Ελενουπόλεως (1) cf. Προκόπιος (3)
τῆς 'Ελενοπολιτῶν (2), 'Ελενουπόλεως cf. Λεόντιος (1)
'Ελευθεροπόλεως cf. Γρηγόριος (2). 'Αναστάσιος (2). III 'Ιωάννης (2)
'Ελούζων cf. Μακεδόνιος (2). 'Αλεξάνδρου (2)
'Ελούσης cf. Πέτρος (3). Ζηνόβιος (1)
'Εμέσης cf. III Μάρκος
'Εξάλους cf. Παρθένιος
'Επιφανείας cf. Κοσμᾶς. Σέργιος
τῆς Εὐδοκιατῶν τῆς Λυκίων ἐπαρχίας cf. Φώτιος
Εὐδοξιάδος cf. Μηνᾶς (1)
τῆς Εὐκαρπέων πόλεως cf. Διονύσιος (3)
Εὐροιέων πόλεως τῆς Παλαιᾶς τῶν 'Ηπείρων ἐπαρχίας, Εὐροίας Παλαιᾶς Ηπείρου cf. Θεόδοτος (2)
τῆς 'Εφεσίων μητροπόλεως τῆς 'Ασιανῶν ἐπαρχίας, τῆς μητροπόλεως 'Εφέσου cf. 'Υπάτιος (1)
τῆς Ζηνοπολιτῶν [Ζηνωνοπολιτῶν?], τῆς 'Ραχληνῶν cf. 'Ηλίας 4
τοῦ ἔθνους τῶν Ζικχῶν, τοῦ Ζηκχῶν ἔθνους, Ζικχίας cf. Δομετιανός
τῆς Ζωορηνῶν cf. 'Ισίδωρος. Ζωόρων τῆς τρίτης Παλαιστινῶν ἐπαρχίας siue τῆς τρίτης Παλαιστίνης cf. 'Ιωάννης (5)
τῆς 'Ηλιουπολιτῶν ἐκκλησίας cf. III 'Αβράμιος. 'Ιωνᾶς
κατὰ 'Ηράκλειαν (1) τὴν μητρόπολιν τῆς Εὐρωπαίων ἐπαρχίας, 'Ηρακλείας τῆς μητροπόλεως Εὐρώπης, τῆς 'Ηρακλεωτῶν p. 74, 4. 67, 3. 80, 33 cf. Θεόφιλος. Κωνσταντῖνος
'Ηρακλείας (2) τῆς 'Ονωρεατῶν ἐπαρχίας uel τῆς ἐπαρχίας 'Ονωριάδος cf. 'Επιφάνιος (2)
τοῦ ἁγίου ὄρους Θαβόρ cf. PRESTVTVS
Θεοδοσιουπολιτῶν (1) cf. Πανιτῶν
Θεοδοσιουπόλεως siue τῆς Θεοδοσιουπολιτῶν (2) τῆς Φρυγῶν Πακατιανῶν ἐπαρχίας siue ἐπαρχίας Φρυγίας Πακατιανῆς cf. Κυριακός (3)
'Ιαμνίας cf. Ζηνόβιος (2). τῆς 'Ιαμνιτῶν cf. Στέφανος (2)
'Ιερᾶς πόλεως μητροπόλεως Εὐφρατησίας cf. III 'Αγάπιος
'Ιεριχούντων cf. 'Ιωάννης (6). Γρηγόριος (3)
'Ιεροσολύμων cf. Πέτρος (4) et VIII. ἐν κολωνείαι Αἰλίαι μητροπόλει τῆι καὶ 'Ιεροσολύμοις 5, 42. διακόνου τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν 'Αναστάσεως cf. III Σαβίνου. Συμεών (3). τῆς κατὰ Παλαιστίνας τρεῖς ὑπὸ τοὺς ἁγίους τελούσης τόπους συνόδου 5, 42. τὸν 'Ιακώβου θρόνον p. 124, 28
τῆς 'Ικονιέων μητροπόλεως cf. Θεόδουλος
'Ιόππης cf. 'Ηλίας (5)
τῆς 'Ιουλιουπολιτῶν πόλεως τῆς Γαλατῶν ἐπαρχίας, 'Ιουλιουπόλεως cf. Παντολέων
'Ιουστινιανουπολιτῶν (1) cf. Πισινουντίων
τῆς 'Ιουστινιανουπολιτῶν (2) μητροπόλεως siue τῆς μητροπόλεως 'Ιουστινιανουπόλεως siue τῆς 'Ιουστινιατῶν μητροπόλεως τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν ἐπαρχίας siue τῆς δευτέρας Καππαδοκίας cf. Πέτρος (5); τῆς κατὰ τὴν 'Ιουστινιατῶν πόλιν cf. III Θωμᾶς
'Ιουστινιανουπόλεως (3) cf. Βαρκουσῶν ('Αλέξανδρος 1)
"Ιππων cf. Κόνων (2); τῆς 'Ιππηνῶν cf. Θεόδωρος (6)
τῆς κατὰ 'Ιωτάβην τὴν νῆσον ἐκκλησίας τῆς τρίτης Παλαιστινῶν ἐπαρχίας, νήσου 'Ιωτάβης cf. 'Αναστάσιος (3)
Καισαρείας (1) siue τῆς Καισαρέων τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας siue Βιθυνίας cf. Παῦλος (3). 'Ιωάννης (8)
Καισαρείας (2) τῆς μητροπόλεως Καππαδοκίας πρώτης cf. Σωτηρίχου. III Στεφάνου
τῆς Καισαρέων (3), Καισαρείας cf. 'Ιωάννης (9). 'Ηλίας (6). III 'Αλέξανδρος. 'Αναστάσιος
Καλλιπόλεως cf. 'Αρμονίου
ecclesiae Canusinae, τοῦ Κανουσίου cf. *Sabinus*
Καπετωλιάδος cf. Βάσσης; Καπετωλιαίων cf. Θεοδόσιος (2)
Καράνων ἐπαρχίας Περσαρμενίας cf. Εὐσεβίου (1)
τῆς Καρπαθίων νήσου cf. Μηνᾶς (2)
τῆς Κασατῶν πόλεως cf. Θεόδωρος (7)
τῆς μητροπόλεως Κίου cf. "Ηδιστος
Κιρκινσίου, Κιρκενσίου, Κιρκησίου cf. Δανίθος
τῆς Κλαυδιουπολιτῶν (1) τῆς 'Ισαύρων χώρας cf. 'Ιωάννης (10)
τῆς Κλαυδιουπολιτῶν (2) μητροπόλεως τῆς 'Ονωρεατῶν ἐπαρχίας cf. 'Υπάτιος (2). Κλαυδιουπόλεως τῆς μητροπόλεως 'Ονωριάδος cf. 'Επίκτητος
τῆς Κολβασέων πόλεως, ἣ μία τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ἐστί cf. Τρύφων

Κολωνείας τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν ἐπαρχίας, τῆς Κολωνέων πόλεως cf. Ἀλέξανδρος (3)
τῆς μητροπόλεως Κορίνθου cf. Φωτίου (2). III Διονυσίου. Καλλινίκου
τῆς ἐν Κοτένοις ἐκκλησίας cf. Φλαβιανός
τῆς Κρατιανῶν πόλεως cf. Πλάτων. Κρατίας cf. Ἀβράμιος
τῆς Κυζικηνῶν μητροπόλεως cf. Βασιλίσκος. κατὰ Κύζικον τὴν μητρόπολιν τῆς Ἑλλησποντίων μητροπόλεως cf. Εὐσεβίου (2)
τῆς ἐν Κύμῃ ἐκκλησίας, τῆς Κυμαίων πόλεως cf. Ματθίας
Κωνσταντινουπόλεως [Κ. Ῥώμης 5. 131. 40. 4. 52. 73. 87. 104. 119] cf. Ἰωάννης (11). Ἐπιφάνιος (3). Μηνᾶς (3) et VIII
τῆς κατὰ Κύπρον Κωνσταντίας cf. III Συμεώνης (1)
τῆς Κωρυκεωτῶν πόλεως, Κωρύκου cf. Ἀρχέλαος
τῆς Κώων νήσου cf. Δωρόθεος
Λαρίσσης cf. Εὐσέβιος (3). Στέφανος (3)
τῆς Λιβισίων cf. Ζαχαρίας (1)
τοῦ Μαιουμᾶ (1) Ἀσκάλωνος cf. Στέφανος (4)
Μαιουμᾶ (2) Γάζης cf. Προκόπιος (4)
τῆς Μαξιμιανουπόλεως siue τῆς Μαξιμιανουπολιτῶν πόλεως τῆς δευτέρας Παλαιστινῶν ἐπαρχίας siue Παλαιστίνης δευτέρας cf. Μέγας (2). Δόμνος
τῆς Μαριαμμιτῶν πόλεως τῆς δευτέρας Σύρων ἐπαρχίας, Μαριάμμης cf. Κῦρος. Αἰθερίου. III Ἀρσένιος
κατὰ Μαρκιανὴν τὴν πόλιν cf. Μαρκιανός (2)
τῆς Μελιτηνῶν ἐκκλησίας cf. Μάμας (2)
τῆς Μηρινῶν πόλεως, Μηροῦ cf. Θεόδωρος (8)
Μητροπόλεως τῆς Πισιδῶν χώρας cf. Ἰωάννης (12)
τῆς κατὰ Μιδάειον ἐκκλησίας, τοῦ Μιδαείου cf. Ἰωάννης (13)
τῆς Μιλησίων μητροπόλεως cf. Ὑάκινθος
τῆς Μιτυληναίων μητροπόλεως, τῆς μητροπόλεως Μιτυλήνης cf. Ζαχαρίας (2)
Μονοίδος cf. Ἰωάννης (14). τῆς μηνυτων [leg. Μινωίδος] cf. Στέφανος (5)
Ναζιανζοῦ cf. Σχολαστίκιος
τῆς Ναξίων πόλεως cf. Παῦλος (4)
τῆς Νεαπολιτῶν cf. Προκόπιος (5). Νέας πόλεως cf. Ἰωάννης (15). κατὰ Νεάπολιν cf. III Πατρόφιλος
τῆς Νεοκαισαρέων (1) τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας cf. Κυριακός (4)
Νεοκαισαρείας (2) τῆς μητροπόλεως Πόντου Πολεμωνιακοῦ, τῆς Νεοκαισαρέων μητροπόλεως cf. Βοσπόριος
τῆς Νικαέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας cf. Ἀναστάσιος (4)
τῆς Νικομηδέων μητροπόλεως cf. Στέφανος (6). τῆς Νικομηδέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας, τῆς μητροπόλεως Νικομηδείας cf. Θαλάσσιος (3)
Nicopolitanae (1) *ciuitatis Mysiae secundae*, τῆς Νικοπολιτῶν cf. ***Amantius***
Νικοπόλεως (2) cf. Ζηνόβιος (3)
ecclesiae Nolanae, Νόλου, semel Νολάνων cf. *Leo*
τῆς Οἰνοανδέων πόλεως τῆς Λυκίων ἐπαρχίας cf. Παῦλος (5)
Ὀλύμπου τῆς Λυκίων ἐπαρχίας cf. Ἰωάννης (16)
Ὄρδων [ὁράων ἄρδων codd.] cf. Στέφανος (7)
Ὀρεστιάδος cf. Λογγίνου
τῆς Ὀρθωσιέων cf. Στέφανος (8)
τῆς Οὐαμαναδεωτῶν πόλεως τῆς Παμφύλων χώρας cf. Φωτεινός (1)
ουραδιασ (corruptum) cf. Γοργόνιος
Παλαιᾶς πόλεως cf. Εὐσέβιος (4)
τῆς Παλμυρέων ἐκκλησίας cf. III Ἰουλιανός
τῆς κατὰ Πανέμου τεῖχος ἐκκλησίας cf. Ἑλλάδιος
τῆς Πανιτῶν ἤτοι Θεοδοσιουπολιτῶν ἐκκλησίας, τοῦ Πανίου cf. Ἀνδρέας (2)
τῶν Παρεμβολῶν cf. Οὐάλης. Πέτρος (6). cf. *Kyrillos v. Skythopolis* [Texte u. Unters. 49, 2] p. 25, 9. 373
Παρίων Σιφνίων καὶ Ἀμουλγιτῶν cf. Θεόδωρος (9)
τῆς Παρνασέων πόλεως, Παρνασσοῦ cf. Πελάγιος (2)
τῆς κατὰ Πάταρα ἐκκλησίας τῆς Λυκίων ἐπαρχίας cf. Λυκῖνος

Πέλλης cf. Παῦλος (6). τῆς Πελλαίων cf. Ζαχαρίας (3)
τῆς Πελτηνῶν πόλεως, Πελτῶν cf. Ἀνδρέας (3)
τῆς Πενταπόλεως τῆς Ἑλλάδος cf. Ἰσαάκιος (2)
τῆς Περγαίων μητροπόλεως, τῆς μητροπόλεως Πέργης cf. Ἱλαριανός
Πετρῶν cf. Θεόδωρος (10). τῆς κατὰ Πέτραν ἐκκλησίας cf. III Ἀναστάσιος (2). Εὔνομος
τῆς Πισινουντίων ἢ γοῦν Ἰουστινιανουπολιτῶν μητροπόλεως, τῆς Πισινουντίων μητροπόλεως τῆς δευτέρας Γαλατῶν ἐπαρχίας, τῆς Πισινούντων μητροπόλεως cf. Ἀκάκιος
τῆς Πιταναίων [πατρανεων codd.] πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας, τῆς ἐν Πιτάνῃ ἐκκλησίας cf. Ἐπιφάνιος (4)
τῆς κατὰ Ποδάλειαν τὴν πόλιν ἐκκλησίας cf. Ἰωάννης (17)
τῆς Πορφυρεωνιτῶν, τῆς Πορφυρεῶνος cf. Θεόδωρος (11). Πορφυρεῶνος ἐπαρχίας Φοινίκης παράλου cf. Χριστοφόρος
τῆς Πρυμνησίων πόλεως cf. Ἀκύλας
τῆς Πτολεμαίδος, τῆς Πτολεμαίων cf. Ἰωάννης (18). τῆς κατὰ Πτολεμαίδα ἐκκλησίας cf. III Σέργιος
Ῥαφίας cf. Ἐπιφάνιος (5)
τῆς Ῥαχληνῶν, cf. Ζηνοπολιτῶν. cf. Ἠλίας (4)
Ῥεεφάνης cf. Ζωίλος. Ῥεφανίας cf. Νόννος
τῆς Ῥοδιαπολιτῶν ἐκκλησίας, ἥτις ἐστὶ μία τῆς Λυκίων ἐπαρχίας cf. Νικόλαος
τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης cf. Ἀγαπητός. Βιγίλιον
ecclesiae Salernitanae, τῆς Σαλερνιτῶν, Σαλέρνων cf. *Asterius*
Σαριφαίας cf. Στέφανος (9)
τῆς Σεβαστιανῶν siue Σεβαστηνῶν μητροπόλεως τῆς πρώτης Ἀρμενίων ἐπαρχίας cf. Αὐξέντιος (1)
Σεβαστῆς cf. Πελάγιος (3)
τῆς κατὰ Σελεύκειαν Ἰσαυρίας ἐκκλησίας cf. III Τρόφιμος
τῆς κατὰ Σελεύκειαν Συρίας ἐκκλησίας cf. III Ἰωάννης (3)
Σελευκοβήλου cf. Κυριακός (5)
τῆς Σεννέων πόλεως τῆς Παμφύλων χώρας cf. Ἰωάννης (19)
τῆς Σηλυβρηνῶν μητροπόλεως, τῆς μητροπόλεως Σηλυβρίας cf. Αὐξεντίου (2)
τῆς Σιδητῶν μητροπόλεως cf. Κόνων (3)
τῆς Σιδονίων πόλεως cf. Ἀνδρέας (4)
τῆς Σινωπέων τῆς Ἑλενοποντίων ἐπαρχίας cf. Πυθαγόρας
Παρίων Σιφνίων καὶ Ἀμουλγιτῶν cf. Θεόδωρος (9)
τῆς Σκυθοπολιτῶν cf. Θεοδόσιος (3)
τῆς κατὰ Σμύρναν ἐκκλησίας cf. Καλλόας
πόλεως Στεκτορίου, τοῦ Στεκτορίου cf. Παῦλος (7)
τῆς Συέδρων πόλεως cf. Στρατόνικος
Συκομαζόνος cf. Ἅλφιος. Βασίλειος
τῆς Συναδέων μητροπόλεως, τῆς μητροπόλεως Συνάδων cf. Θεαγένης
Σωζούσης cf. Λεόντιος (2)
Σωφανηνῆς ἐπαρχίας Ἀρμενίας πρώτης, τῆς Σοφηνῆς ἐπαρχίας cf. Κυριακός (6)
τῆς κατὰ τὴν Ταρσέων ἐκκλησίας cf. III Παῦλος. Φιλούμενος
Τιβεριάδος cf. Ἰωάννης (20)
τῆς Τιβεριουπολιτῶν ἐκκλησίας, Τιβεριουπόλεως cf. Εὐστάθιος (2)
τῆς Τιανῶν τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας cf. Ἀνδρέας (5). Τίου cf. Εὐγένιος
τῆς Τλωέων πόλεως cf. Εὐστάθιος (3)
τῆς Τραιανουπολιτῶν siue Τραιανουπόλεως ἐπαρχίας Φρυγίας Πακατιανῆς cf. Ἰωάννης (21)
τῆς Τυανέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν ἐπαρχίας cf. Κυριακός (7). τῆς μητροπόλεως Τυάνων cf. Παῦλος (8)
τῆς Τυρίων μητροπόλεως cf. Ἐπιφάνιος (6) et VIII. τῆς κατὰ Τύρον ἐκκλησίας cf. III Ἀθανάσιος
τῆς Ὑδητῶν πόλεως cf. Ἰωάννης (22)
Φαινοῦς cf. Πέτρος (7). Ἰωάννης (23)
Φαναγορέως cf. Ἰωάννης (24)
ecclesiae Faesulanae, τῆς Φεσουλάνων, Φεσούλων cf. *Rusticus*
τῆς Φιλαδελφέων μητροπόλεως [?] τῆς Λυδῶν ἐπαρχίας, τῆς Φιλαδελφέων cf. Εὐστάθιος (4)
τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως, τῆς μητροπόλεως Χαλκηδόνος cf. Μαρκιανός (3). Φωτεινός (2)
Χαραχμώβων cf. Δημήτριος

VII PROVINCIAE ET DIOCESES

πᾶσιν τοῖς κατὰ τὴν Ἀνατολήν p. 41, 20. 23. Ἀ. πᾶσαν p. 39, 11. τὴν Ἀνατολικὴν διοίκησιν p. 61, 8. Ἀ. ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν 5, 68

τῆς πρώτης Ἀρμενίων ἐπαρχίας: Σεβαστιανῶν [c. Αὐξέντιος 1]. Σωφανηνῆς [Κυριακός 6]

ἐπαρχίας τῆς Ἀσίας: Ἀνεατῶν [Μάρκελλος]. τῆς Ἀσιανῶν ἐ.: Ἀνταδρέων [Ζώσιμος]. ἐ. Ἀσίας: Γαργαρέων [Ἰωάννης 4]. τῆς Ἀσιανῶν ἐ.: Ἐφεσίων [Ὑπάτιος 1]. Πιταναίων [Ἐπιφάνιος 4]

τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας: Ἀδριανῶν [Ἡλίου 1]. Ἀπαμέων [Μάρκος]. τ. Β. ἐ. siue Βιθυνίας: Καισαρείας [Ἰωάννης 8]. Βιθυνίας: Καισαρείας [Παῦλος 3]. τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας: Νεοκαισαρέων [Κυριακός 4]. Νικαέων [Ἀναστάσιος 4]. Νικομηδέων [Θαλάσσιος 3].

τῆς Γαλατῶν ἐπαρχίας: Ἰουλιουπολιτῶν [Παντολέων]

Γαλατίας πρώτης: Ἀγκύρας [Ἐλπιδίου. III Γαιανοῦ]

τῆς δευτέρας Γαλατῶν ἐπαρχίας: Πισινουντίων [Ἀκάκιος]

τῆς Ἑλενοποντίων ἐπαρχίας: Σινωπέων [Πυθαγόρας]

τῆς Ἑλλάδος: τῆς Πενταπόλεως [Ἰσαάκιος 2]

ἐπαρχίας Ἑλλησπόντου: Γέρμης [Ἐπιτύγχανος]. τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας: Κυζικηνῶν [Εὐσέβιος 2]

τῆς Εὐρωπαίων ἐπαρχίας siue Εὐρώπης: Ἡράκλειαν [Κωνσταντῖνος]

Εὐφρατησίας: Ἱερᾶς πόλεως [III Ἀγάπιος]

Παλαιᾶς τῶν Ἠπείρων ἐπαρχίας: Εὐροιέων [Θεόδοτος 2]

τῆς Ἰσαύρων χώρας: Κλαυδιουπολιτῶν 1 [Ἰωάννης 10]. Σελεύκειαν Ἰσαυρίας [III Τρόφιμος]

partium Italiae 5, 16. 124. τῶν μερῶν Ἰταλίας 5, 37. ἐκ τῆς Ἰταλῶν χώρας 5, 4. 52. 73. 87. 104. p. 38, 20

Καππαδοκίας πρώτης: Καισαρείας [Σωτηρίχου. III Στεφάνου]

τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν ἐπαρχίας: Ἰουστινιανουπόλεως [Πέτρος 5]. Κολωνείας [Ἀλέξανδρος 3]. Τυανέων [Κυριακός 7]

τῆς Κρητῶν ἐπαρχίας: Γορτύνης ἡ μητρόπολίς ἐστι τ. Κρ. ἐ. [Θεόδωρος 5]

τῆς κατὰ Κύπρον Κωνσταντίας [III Συμεώνης 1]

τῆς Λυδῶν ἐπαρχίας: Φιλαδελφέων [Εὐστάθιος 4]

τῆς Λυκίων ἐπαρχίας: Εὐδοκιατῶν [Φώτιος 1]. Οἰνοανδέων [Παῦλος 5]. Ὀλύμπου [Ἰωάννης 16]. Πάταρα [Λυκῖνος]. Ῥοδιαπολιτῶν [Νικόλαος]

Mysiae secundae: Nicopolitanae 1 [*Amantius*]

τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας: Ἀδριανούπολιν [Θεόδωρος 1]. τ. Ὀ. ἐ. siue τῆς ἐπαρχίας Ὀνωριάδος: Ἡρακλείας 2 [Ἐπιφάνιος 2]. Κλαυδιουπολιτῶν [Ὑπάτιος 2]; Κλαυδιουπόλεως τῆς μητροπόλεως Ὀνωριάδος [Ἐπίκτητος]. τῆς Ὀνώρεατῶν ἐπαρχίας: Τιανῶν [Ἀνδρέας 5]

κατὰ Παλαιστίνας τρεῖς 5, 42. cf. VIII

τῆς δευτέρας Παλαιστινῶν ἐπαρχίας siue τῆς δευτέρας Παλαιστίνης: Μαξιμιανουπόλεως [Δόμνος]

τῆς τρίτης Παλαιστινῶν ἐπαρχίας: Ζωόρων [Ἰωάννης 5]. Ἰωτάβην [Ἀναστάσιος 3]

Κολβασέων, ἡ μία τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ἐστί [Τρύφων]. τῆς Παμφύλων χώρας: Οὐαμανουδεωτῶν [Φωτεινός 1]. Σεννέων [Ἰωάννης 19]

ἐπαρχίας Περσαρμενίας: Καράνων [Εὐσεβίου 1]

τῆς Πισιδῶν ἐπαρχίας siue Πισσιδίας: Ἀντιοχέων 1 [Βάκχος]. τῆς Πισιδῶν χώρας: Μητροπόλεως [Ἰωάννης 12]

Πόντου Πολεμωνιακοῦ: Νεοκαισαρείας 2 [Βοσπόριος]

Σελεύκειαν Συρίας [III Ἰωάννης]

τῆς πρώτης Σύρων ἐπαρχίας siue τοῦ πρώτου Σύρων ἔθνους: Βεροιαίων [Μέγας 1] et VIII

τῆς δευτέρας Σύρων ἐπαρχίας: Ἀπαμέων [Παῦλος 2]. Μαριαμμιτῶν [Αἰθέριος]

ἐπαρχίας Φοινίκης παράλου: Πορφυρεωνιτῶν [Χριστοφόρος]

τῆς Φρυγῶν Πακατιανῆς ἐπαρχίας: Ἀναστασιουπόλεως [Στέφανος 1]. ἐπαρχίας Φρυγίας Πακατιανῆς: Ἀριστιανῶν [Μᾶμας 1]. τῆς Φρυγῶν Πακατιανῶν ἐπαρχίας: Θεοδοσιουπολιτῶν 2 [Κυριακός 3]. ἐπαρχίας Φρυγίας Πακατιανῆς: Τραιανουπολιτῶν [Ἰωάννης 21]

VIII ECCLESIAE ET MONASTERIA

CONSTANTINOPOLIS

τῆς μεγάλης ἐκκλησίας cf. III Ἀμμώνιος. Θεόκτιστος (2). Ἰουλιανός (9). Ἰωάννης (22). Ῥωμανός (5) p. 67, 39. 71, 31. ἐν τῷ μεσαύλῳ τῷ δυτικῷ τοῦ οἴκου τῆς θεοτόκου Μαρίας τοῦ ὄντος πλησίον τῆς μεγάλης ἐκκλησίας 5, 4. 52. 73. 87. 104. cf. p. 168, 14. 172, 42. 159, 27. 166, 34. τῆς θεοτόκου τῆς διακειμένης ἐν Βλαχέρναις p. 167, 32. τῷ εὐκτηρίῳ οἴκῳ τοῦ ἁγίου Μιχαὴλ τῷ προσκειμένῳ τῷ παλατίῳ p. 160, 2. 175, 2. 159, 16. 176, 10. ἐν τοῖς Ὁρμίσδου ἐν τῷ ἀποστολείῳ p. 159, 16. 160, 3. τῷ εὐκτηρίῳ οἴκῳ τοῦ μάρτυρος Σεργίου ἐν τοῖς Ὁρ-

μίσδου p. 174, 37. ἐν τῶι οἴκωι τοῦ μάρτυρος Λαυρεντίου p. 166, 26. 167, 21. 168, 29. 160, 4. πλησίον τοῦ προφητείου τοῦ Ἡσαίου p. 166, 29. 167, 26. 31. 168, 10. ἐν τῶι εὐκτηρίωι οἴκωι τοῦ μάρτυρος Θύρσου p. 166, 37. 168, 15. 17. — εἰς τὰ Βηρίνης p. 137, 22

μονῆς Ἀββίβου cf. Ἰάκωβος (2)
μονῆς τῆς κατὰ Ἀβράμιον τὸν τῆς ὁσίας μνήμης uel τοῦ ἐν ἁγίοις Ἀ. cf. Ἀντώνιος. Ἀλέξανδρος (2)
μονῆς τῆς πλησίον τοῦ ἀγωγοῦ cf. Ἰωάννης (24)
μονῆς τῶν Αἰγυπτίων cf. Κυρίων
μονῆς τῆς ἐπίκλην αἰθρίου siue τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ τοῦ ἐν τῶι αἰθρίωι cf. Πολυχρόνιος (1)
μονῆς τῶν Ἀκοιμήτων cf. Εὐήθιος
μονῆς Ἀναστασίου ἐν τῶι ἀγωγῶι cf. Κυριακός (3). μ. Ἀ. cf. Ἰωάννης (25)
μονῆς τοῦ ἀποστόλου Ἀνδρέου πλησίον τῆς Σατορνίνου πόρτης siue ἐν τῆι Σατορνίνου πόρτηι cf. Ζωτικός
μονῆς τῶν Ἀστερίου cf. Ἀνατόλιος (1). Τιμόθεος (2)
μονῆς τῆς κατὰ Βασιανὸν τὸν τῆς ἁγίας μνήμης cf. Μαρτύριος (1). Ἐλπίδιος
μονῆς τῆς ἐπιλεγομένης Βεναντίου cf. Παντολέων
μονῆς τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου ἐν τῶι Ξηροκέρκωι cf. Εὐγένιος (2). Κυριακός (3)
μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης [siue ἐν ἁγίοις] Δαλματίου cf. Ἀλέξανδρος (3) ἔξαρχος τῶν μοναστηρίων. Μαριανὸς ἔξαρχος τῶν μοναστηρίων τῆς ἁγίας πόλεως
μονῆς Δανιὴλ τοῦ ἐν τῶι στύλωι καὶ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ ἐν τῶι βάθει καὶ τοῦ ἀποστόλου Ἀνδρέου πλησίον τοῦ στύλου cf. Βαβύλας
μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Δίου cf. Κώνστας. Ἀγαπητός
μονῆς τοῦ ἁγίου μάρτυρος Δομετίου cf. Στρατόνικος
μονῆς Ἐλπιδίου cf. Τρύφων (1)
μονῆς τῆς ἁγίας μάρτυρος Ἑρμιόνης τῆς διακειμένης πλησίον τῶν Ἐλλεβίχου cf. Παῦλος (5)
μονῆς τῶν Εὐκρατάδων πλησίον τῆς ἁγίας Μαύρας cf. Ἀττικός
μονῆς τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς Εὐσεβίου cf. Ἰωάννης (26). Ἀντωνῖνος (4)
μονῆς τῆς ἁγίας Εὐφημίας τῆς ἐν τοῖς Ὀλυβρίου cf. Βασιλίσκος. τῆς μάρτυρος Εὐ. siue τῶν Ὀ. cf. Διόσκορος
μονῆς τοῦ ἐν ὁσίοις Εὐφημίου cf. Ἠλίας (2). Κυριακός (5)
monasterio Euphemii cf. *Iulianus* (10)
μονῆς τοῦ ἁγίου Ζηνοβίου cf. Παῦλος (6)
μονῆς τῆς ἐπίκλην τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Ἠλία cf. Ῥαβουλᾶς. Σίλας
μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Θαλασσίου τῶν ἐπίκλην Ἀνυποδέτων cf. Διογένης (2). Ἀγάπιος
μονῆς τῶν Θεοδότου cf. Ζωίλος
μονῆς Θεοδώρου Αἰγυπτίου cf. Σωφρόνιος (2)
μονῆς τῶν Θεοδώρου ἀπὸ ἐκσκεπτόρων cf. Μάρκος (1)
μονῆς Θεοδώρου ἐν τῆι πέτραι cf. Ἰωάννης (27)
μονῆς ὑπ' ἐμοῦ (Θεοδώρου 1) συστάσης πλησίον τοῦ μάρτυρος Λαυρεντίου cf. Θεόδωρος (1)
μονῆς τῶν Θεοδώρου cf. Δωρόθεος (2). — μ. Θεοδώρου cf. Ῥόδων. — μονῆς τοῦ ἐν ὁσίοις Θεοδώρου cf. Χριστῖνος
μονῆς τοῦ ἁγίου Θωμᾶ πλησίον τῆς κινστέρνης cf. Σάβας
μονῆς τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ ἐν τοῖς Μοδέστου cf. Ἰωάννης (28)
μονῆς τῆς θεοτόκου Μαρίας καὶ τοῦ μάρτυρος Διομήδους ἐπίκλην Ἱερουσαλήμ cf. Μάρκος (2). Πέτρος (2)
μονῆς Ἰσαακίου cf. Ἰωάννης (29)
μονῆς τῆς διακειμένης ἐν Καλῶι ἀγρῶι τοῦ προδρόμου Ἰωάννου cf. Ζήνων (2)
μονῆς Οὐάλεντος τῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ cf. Μαρτύριος (2)
μονῆς τοῦ ἁγίου προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου τοῦ ἐν τοῖς Στουδίου cf. Ἰωάννης (30). Κοσμᾶς (2)
μονῆς τῆς ἐπίκλην Ἰωάννου cf. Ἀρίστων
μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Ἰώβ cf. Δόμνος. Θεόδωρος (2)
μονῆς τῆς ἐπίκλην τῶν Ἰωνᾶ cf. Φωκᾶς (1)
μονῆς τῶν Καιουμᾶ cf. Συμεών (9). Δάδας
μονῆς τῆς ἐπίκλην ἐν τῶι καλάμωι cf. Σωφρόνιος (3). μ. τοῦ καλαμίου cf. Ἀλέξανδρος (4)
μονῆς τῶν Κρητικῶν cf. Πολυχρόνιος (2)
μονῆς τῶν Κυκλωπίων cf. Ἀλέξανδρος (5)
μονῆς τοῦ ἁγίου Συμεὼν ἐπίκλην τῶν Κυρακωνᾶ cf. Βασίλειος (1)

μονῆς τοῦ ἁγίου μάρτυρος Κυριακοῦ cf. Ἀκάκιος (2). Ἐλευθέριος (1)
μονῆς τῆς ἐπίκλην Κυριακοῦ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης cf. Ἀνδρέας (5). Γεννάδιος
μονῆς τοῦ ἁγίου μάρτυρος Κυρίκου cf. Μάρκος (2)
μονῆς τῶν Κύρου πλησίον τοῦ ἁγίου Ῥωμανοῦ ἐν τοῖς Ἑλλεβίχου cf. Ἰωάννης (31). Γεώργιος (1)
μονῆς τῶν ἐπίκλην Κώνστα cf. Ἰωάννης (32). Στέφανος (13)
μονῆς τῶν Λυκαόνων πλησίον τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου cf. Εὐτύχιος. μονῆς Εὐτυχίου τῶν Λυκαόνων πλησίον τῶν Ματρώνης siue πλησίον τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου cf. Ζώσιμος (1)
μονῆς Μοδέστου ἐπίκλην τῶν Λυκαόνων cf. Φλαβιανός. Μόδεστος
μονῆς τῶν Λυκαόνων cf. Παῦλος (7)
μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Μανουηλίου cf. Ἰωάννης (33). Τρύφων (2)
μονῆς τῶν Μαξιμίνου cf. Ζώσιμος (2)
μονῆς Μάρα πλησίον τῆς Ἀετίου κινστέρνης cf. Ἰωάννης (34)
μονῆς τῆς θεοτόκου Μαρίας τῶν Βεσσῶν cf. Ἀνδρέας (3)
μονῆς ἁγίας Μαρίας πλησίον τῶν Βουκολίων cf. Ἰάκωβος (3)
μονῆς τῆς θεοτόκου Μαρίας πλησίον τῶν Ἰώβ cf. Θεόκτιστος (3)
μονῆς τῆς ἁγίας Μαρίας τῆς ἐν τῶι λιθοστρώτωι cf. Ἀμβρόσιος. Ἰωσήφ
μονῆς διακειμένης ἐν τῶι οἴκωι τῆς θεοτόκου Μαρίας πλησίον τοῦ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ cf. Ἰορδάνης (1). Ἀνδρέας (4)
μονῆς τῆς οὔσης πλησίον τοῦ οἴκου τῆς θεοτόκου Μαρίας ἐν τῆι πηγῆι cf. Ζήνων (1)
μονῆς Μάρκου cf. Διονύσιος
μονῆς τῶν Μαρωνίου ἐν Συκαῖς cf. Ζηνόβιος. Θεόδωρος (3)
μονῆς τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ τοῦ ἐν τοῖς Πουσίου cf. Λεόντιος (9)
μονῆς Νέωνος cf. Ἀνθέμιος. Ἐλευθέριος (2). notandum eodem tempore duos fuisse praepositos
μονῆς τῶν Ὀλυμπίου cf. Ὑπάτιος (1). Στέφανος (14)
μονῆς Παυλίνου cf. Ἐλευθέριος (3). Μαρῖνος (1)
μονῆς Πέτρου ἤτοι Οὐάλεντος καὶ Δανδάτου πλησίον τῶν Ἀποστόλων cf. Μαρτύριος (3). Πέτρου καὶ Παύλου τῶν ἀποστόλων, Σεργίου καὶ Βάκχου τῶν μαρτύρων siue τοῦ ἀποστόλου Πέτρου πλησίον τοῦ παλατίου cf. Παῦλος (8)
τῶν Προμώτου cf. Στέφανος (15)
monasterii Romanorum adiacentem cisterna Asparos cf. *Andreas* (6)
μονῆς τῶν Ῥωμαίων πλησίον τῶν Πατροίνου cf. Παῦλος (9)
μονῆς τῶν Ῥωμαίων τῆς ἐν τῶι Πετρίωι cf. Ἰάκωβος (4). Ἀναστάσιος (4)
μονῆς τῶν Ῥωμαίων πλησίον τοῦ ἁγίου Γεωργίου Συκῶν cf. Στέφανος (16)
μονῆς τῆς ἐπίκλην τῶν Ῥωμαίων cf. Βιβέντιος
monasterii Romanorum cf. *Iulianus* (10)
μονῆς Σαμουὴλ τῆς ὁσίας μνήμης τοῦ ὄντος ἐν Συκαῖς cf. Ἠλίας (3). μ. Σαμουὴλ κατὰ τὸν Σκύθην cf. Παῦλος (10)
μονῆς τῆς ἐπίκλην Συμεών cf. Εὐσέβιος (3)
μονῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἐπίκλην τῶν Σύρων cf. Κυριακός (6)
μονῆς τοῦ ἐν ὁσίοις Τρύφωνος cf. Λεόντιος (10). Θεόδωρος (4)
μονῆς τοῦ ἀποστόλου Φιλίππου ἐν τῶι βρεφοτροφείωι cf. Ἀναστάσιος (5). μ. Φιλίππου cf. Ἀνατόλιος (2)
μονῆς τοῦ ἐν ὁσίοις Φωκᾶ cf. Ἰουλιανός (11). Δημήτριος (1)
μονῆς τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ τῆς ἐπίκλην τῶν Χαρισίου cf. Ὑπάτιος (2). Ἰωάννης (35)

CHALCEDON

τῆς μεγάλης μονῆς τῶν Ἀκοιμήτων cf. Ἰωάννης (44)
μονῆς Ἀλαπέδων cf. Πολυχρόνιος (3)
μονῆς ἀνδριάντων cf. Μαρῖνος (3)
μονῆς Ἀντιοχειανῶν cf. Στέφανος (19)
μονῆς Ἀπολλωνίου cf. Θεόδωρος (7)
μονῆς Βαρνάβα cf. Ἰωάννης (45)
μονῆς τῆς μάρτυρος Βάσσης ἐν τῶι Ἰμερίωι cf. Ἰούλιος
μονῆς βρύων cf. Ἰωάννης (46)
μονῆς Γαλακρηνῶν cf. Παῦλος (13)
μονῆς τοῦ Δαλματίου cf. Μάρκελλος (3)
μονῆς τῶν Διαπέτρων (an διὰ πετρῶν?) cf. Εὐγένιος (3)

μονῆς τῆς ἐξαγώνου cf. Ἰωάννης (47)
μονῆς Ζαχαρίου τοῦ Στιβαραχίου cf. Στέφανος (20)
μονῆς τῶν Ζωγραφητῶν cf. Εὐρηνικός
μονῆς τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τῶν σμιλακίων cf. Ἀρδαβούριος
μονῆς τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ Βρόχθων cf. Ἰωάννης (48)
μονῆς τοῦ ἁγίου Θωμᾶ ἐπὶ τῶν δρόμων τῶν ἄνω cf. Ἰωάννης (49)
μονῆς τῆς Ἱερίου cf. Τρύφων (3)
μονῆς τοῦ ἁγίου Ἰουλιανοῦ Βρόχθων cf. Κόνων
μονῆς τοῦ καλαμίου τοῦ κάτω cf. Ἰάκωβος (6)
μονῆς τῶν Κοκκίου cf. Στέφανος (21)
μονῆς Κρανίδων cf. Μεγαλήμερος
μονῆς τοῦ Κριθίνου cf. Ἐλπίδιος (2)
μονῆς τοῦ Λευκαδίου cf. Εὐγένιος (4)
μονῆς τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ Ῥουφινιανῶν cf. Μαρκελλῖνος
μονῆς Ὀρχάδων cf. Στέφανος (22)
μονῆς τῶν Ὁσίας cf. Κυπριανός
μονῆς Πατιόρων cf. Δωρόθεος (3)
μονῆς τῆς πέτρας cf. Ἰορδάνης (2)
μονῆς τῆς πηγῆς cf. Παῦλος (13)
μονῆς τοῦ ἁγίου Πλάτωνος cf. Φωτεινός (4)
μονῆς τῶν Ῥωμαίων πλησίον τῶν Ῥουφινιανῶν cf. Ἐλευθέριος (5)
μονῆς τῶν Στεφανᾶ cf. Στέφανος (23)
μονῆς τοῦ ἁγίου Στεφάνου τῶν Λύδα cf. Θεόδωρος (8)
μονῆς τῶν Σύρων cf. Σεβηριανός (3)
μονῆς τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα cf. Στέφανος (24)
μονῆς Ὑπατίου cf. Σαββάτιος (4)
μονῆς ἰδίας τῆς οὔσης ἐν φυτοῖς πλησίον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἐπιμάχου cf. Ἰσίδωρος
μονῆς τοῦ μάρτυρος Χριστοφόρου τῶν Ταρυλλίου cf. Εὐσέβιος (4)

ANTIOCHIA

μονῆς τοῦ μακαρίου Ἀγαπητοῦ cf. Συμεών (1)
τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Ἀστερίου cf. Κωνσταντῖνος (1)
μονῆς τοῦ μακαρίου Βίζου cf. Ἰάκωβος (1)
μονῆς τοῦ μακαρίου Δωροθέου cf. Κυριακός (1)
μονῆς τοῦ μακαρίου Ἡσυχίου cf. Παῦλος (1)
μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰακώβου cf. Ἅλφιος
μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰωάννου cf. Φίλης
μονῆς τοῦ μακαρίου Μάρωνος cf. Ἰωάννης (4)
μονῆς τοῦ μακαρίου Οὐαλεντίνου τοῦ Καπροέλης [leg. Καπρεόλης] cf. Σολομών
μονῆς τοῦ μακαρίου Παύλου cf. Νόννος (1)
μονῆς Ἰουγάτων τοῦ μακαρίου Παύλου cf. Συμεώνης (2)
μονῆς τοῦ μακαρίου Συμεῶνος cf. Σέργιος (2)

ΑΡΑΜΕΑ

ἐν τῶι Ἀμβροδίκης εὐκτηρίωι p. 402, 3. κατὰ τὸν οἶκον τοῦ μάρτυρος Ἀντωνίνου p. 107, 35. 103. 18. κατὰ τὸν εὐκτήριον τῆς θεοτόκου οἶκον p. 95, 5. 98, 12. 19. 27. 99, 24. 30. 38. ἐν τοῖς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου p. 94, 19. ἐν τῶι σηκρήτωι τοῦ ἁγίου Στεφάνου p. 96, 31. 100, 16. 108, 16. τὸ Καπροκεραμέων χωρίον οὐ πόρρω τυγχάνον τοῦ ὁμολογητοῦ Συμεῶνος p. 106, 28. 40, 1. τῶι Μαρατοζαβδάλης καὶ Νωγέων χωρίωι p. 95, 17. 93, 7. τὸ Νικέρτων p. 107, 5. 33
ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν τῆς Ἀπαμέων ἐνορίας p. 106, 17
μονῆς τοῦ μακαρίου Ἀγαπητοῦ cf. Συμεών (7)
μονῆς τοῦ μακαρίου Βαρσαβᾶ cf. Μουσίλιος
μονῆς τοῦ μακαρίου Βασιλείου cf. Μάρας (1)
μονῆς τοῦ μακαρίου Βηλίου cf. Ἰωάννης (21)
μονῆς τοῦ μακαρίου Γαιανοῦ cf. Τιμόθεος (1)
μονῆς τοῦ τε Ἡσυχίου καὶ τοῦ Δωροθέου ἔξω τυγχάνοντα τῆς μητροπόλεως p. 102, 5. τοῦ μοναστηρίου τῶν Δωροθέου p. 96, 21. 107, 15

μονῆς τοῦ μακαρίου Εὐγραφίου cf. Συμεώνης (8)
μονῆς τοῦ μακαρίου Ἡσυχίου cf. Εὐγένιος (1). p. 102, 5
μονῆς τοῦ μακαρίου Θαλασσίου cf. Σέργιος (1)
μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου cf. Προκόπιος (1)
μονῆς τοῦ ἁγίου Θεοδώρου cf. Στέφανος (11)
μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰακώβου cf. Ῥωμύλος
μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰσαακίου cf. Σαμουήλιος
μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰωάννου cf. Θωμᾶς (2)
μονῆς τοῦ μακαρίου Κυρίλλου cf. Δωρόθεος (1)
μονῆς τοῦ μακαρίου Μάρωνος cf. Ἀλέξανδρος (1)
τοῦ μοναστηρίου τῶν Ματρώνης p. 107, 20
τὸ Ὀράγων μοναστήριον p. 107, 27
μονῆς τοῦ μακαρίου Οὐαλεντίνου τοῦ ἐν τῶι Καπριόλης cf. Παλλάδιος
μονῆς τοῦ Παπούλης cf. Ἰουλιανός (3)
μονῆς τοῦ μακαρίου Παύλου cf. Καιουμᾶς
τὸ λεγόμενον μοναστήριον τοῦ Ῥωμανοῦ p. 97, 5

SYRIA I. II

περιοδευτὴς τῶν ἐκκλησιῶν ἐπὶ χωρίων τῆς πρώτης Σύρων ἐπαρχίας cf. Σέργιος (6). μονῆς Γινδάρου cf. Σέργιος (6)
μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδώρου δευτέρας Συρίας cf. Ἰωάννης (41)
μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰακώβου δευτέρας Συρίας cf. Συμεώνης (10)
μονῆς τοῦ μακαρίου Μάρωνος τῆς ἐξαρχούσης τῶν ἐν τῆι δευτέραι Συρίαι μοναστηρίων [Coll. Auell. p. 568, 15] cf. Παῦλος (11)

τῆς μονῆς Ἀαρών cf. Θωμᾶς (9)
τῆς ἐκκλησίας Ἐρενδηληνῶν cf. Θεόδωρος (12). si E. eandem significat ciuitatem atque VI Ἀρίνδηλα, falso haec ecclesia inter Syras neque inter Palaestinas collocata est
μονῆς Εὐξερίου cf. Στέφανος (18)
μονῆς Ζωόρα τῶν Θερμῶν cf. Σεβηριανός (2)
μονῆς τοῦ κυρίου Θωμᾶ cf. Ἰωάννης (42)
μονῆς Θωμᾶ cf. Ἰωάννης (43)
μονῆς τῶν Λουκᾶ cf. Κασσισᾶς
μονῆς τοῦ ἁγίου Στεφάνου cf. Φωτεινός (3)

PALAESTINA

Ἰδίου μοναστηρίου Λεόντιος (11), ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι καὶ Ἰορδάνηι πατέρων siue τοποτηρητὴς τῆς ἐρήμου πάσης
μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου ὑπὲρ πάσης τῆς ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμου cf. Ἡσύχιος (2). Σωφρονίου . . . πρώτου πάσης τῆς ἐρήμου Ἱεροσολύμων p. 133, 36
ceteris subscriptionibus addi solent ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν siue ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν siue similia
μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου cf. Ἰουλιανός (13). Νίκων. Πολύευκτος
μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου cf. Ἀναστάσιος (7). Δομετιανός. Ἰωάννης (38). Μάμας
τῆς Νέας λαύρας cf. Θεόδωρος (9). Κύρικος. Μαρτύριος (4). Τερέντιος
τῆς λαύρας τοῦ μακαρίου Σάββα cf. Κασιανός. Σαββάτιος (3)
τῆς λαύρας τοῦ μακαρίου Φιρμίνου cf. Θεόδωρος (10). Νέσταβος

addi solet ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῶι Ἰορδάνηι μοναχῶν siue ὑπὲρ τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν
λαύρας τῶν πυργίων τοῦ Ἰορδάνου cf. Βασίλειος. Κυριακός (7). Τραιανός
μονῆς τοῦ μακαρίου Σεργίου τῆς ἐν τῶι πεδιάδι cf. Θεόδωρος (11)
λαύρας τῶν ἀμμίων τῆς πεδιάδος cf. Ἰωάννης (39)

μονῆς τοῦ ἁγίου Στεφάνου Μαουζᾶ Ἰαμνίας [Vailhé *Échos d'Orient* 8 p. 80. Raabe, Petrus d. Iberer p. 123, 15 ff.] ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε κληρικῶν καὶ μοναχῶν cf. Φαυστῖνος-Φωτεινός (2), quae nomina eiusdem hominis esse uidentur

μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰωάννου ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι δευτέραι Παλαιστίνηι [siue ὑπὸ Σκυθόπολ.
μοναχῶν cf. Στρατήγιος
ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι τρίτηι Παλαιστίνηι ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν cf. Κοσμᾶς (4). Σαλαμάνης
ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῶι Αἰλᾶ τῆς τρίτης Παλαιστίνης μοναχῶν cf. Ἰωάννης (40)
ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν Αὐγουστοπόλει τῆς τρίτης Παλαιστίνης μοναχῶν cf. Ἠλίας (4)
ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν Πέτραις τῆς τρίτης Παλαιστίνης μοναχῶν cf. Ἀναστάσιος (8)
τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ καὶ τῆς ἐρήμου [siue λαύρας] Ῥαιθοῦ καὶ τῆς ἐκκλησίας Φαράν cf. Θεωνᾶς (2)

τὸν ἐν Τριπόλει οἶκον τοῦ μάρτυρος Λεοντίου p. 40, 20
Τύρος: ἐν τῇι ἀρχαίαι ἐκκλησίαι p. 85, 3. τὸν εὐκτήριον οἶκον τῆς θεοτόκου καθεστῶτα τοῖς ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπικλησίαν p. 82, 30. ἐν τῶι οἴκωι τῆς ἁγίας Μαρίας τῶι ἐν Ἰαμψούφοις p. 90, 9. p. 83, 2. 83, 8. 86, 28 — 87, 2. 4. 5. 10—18. 23. 88, 25. 28—30. 35. 89, 36. 40. 90, 16. 23

INDICES

I CONTINENTVR

Ἡ διάταξις Ἰουστινιανοῦ βασιλέως κατὰ Ἀνθίμου Σεβήρου Πέτρου καὶ Ζωόρα . . . . . 5, 41 p. 119, 26 — 123, 15
data d. 6. m. Aug. a. 536 p. 123, 14. cf. p. 123, 28. lecta in synodo Hierosolimitana 5, 45. 46

Λόγος τοῦ βασιλέως Ἰουστινιανοῦ καταπεμφθεὶς πρὸς Μηνᾶν τὸν ἀρχιεπίσκοπον τῆς εὐδαίμονος πόλεως καὶ πατριάρχην [cf. p. 208, 18—22] κατὰ Ὠριγένους καὶ τῶν αὐτοῦ δογμάτων . . . . . 6 p. 189, 18 — 214, 9

Ἴσον πράξεως συστάσης ἐπὶ τοῦ τῆς ἐπαρχίας [Syriae II] ἄρχοντος [cf. Prosopogr. 1 Eutychianus] . . . . . 5, 34 p. 92, 32 — 103, 22

Ἴσον ἄλλης πράξεως συστάσης ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἄρχοντος . . . . . 5, 35 p. 103, 24 — 106, 11
gesta sunt a. 519 post d. 6. m. Ianuar. [cf. p. 100, 15] et adiecta epistulae episcoporum Syriae II ad Iohannem Constantinopolis et eius synodum 5, 33, cf. p. 92, 15—18. 108, 21—23

Gesta synodi Constantinopolitanae dd. 2. 6. 10. 21. m. Mai. a. 536 destinata sunt Hierosolima [p. 125, 1. 123, 27. 28] et ibi in synodo lecta [p. 125, 30—32] 5, 52 p. 126, 1 — 131 p. 186, 25

Gesta synodi Constantinopolitanae d. 4. m. Iun. a. 536 . . . . . 5, 4 p. 27, 11 — 40 p. 119, 25
destinata sunt Hierosolima [p. 125, 1. 123, 27. 28], sed lectio differtur [p. 125, 32—34]

Gesta synodi Hierosolimitanae d. 19. m. Sept. a. 536 . . . . . 5, 42 p. 123, 16 — 151 p. 125, 36. 132 p. 186, 26) 133 p. 189, 17

Ἀναφορὰ πρὸς Ἰωάννην πατριάρχην [Constantinopolis] παρὰ τῆς ἐνδημούσης συνόδου a. 518 [cf. p. 85, 9—12], missa Hierosolima [5, 28] et Tyrum [5, 29], lecta in synodo a. 536 . . . . . 5, 25 p. 62, 18 — 66, 34

Epistulae synodicae Agapeti papae Romani uersio . . . . . 5, 71 p. 152, 12 — 153, 28

Epistulae Hormisdae papae Romani ad Epiphanium Constantinopolitanum [d. 26. m. Mart. a. 521 cf. Coll. Auell. 237] atque eiusdem ad clerum et archimandritas Syriae II [d. 10. m. Febr. a. 518] uersiones lectae in synodo Constantinopolitana a. 536 cf. 5, 16—19 et p. 110, 15—17. 113, 19. 20 . . . . . 5, 21 p. 56, 22 — 59, 20. 20 p. 52, 32 — 56, 21

Ἐπιστολὴ Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Τύρου καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν πρὸς τὴν ἐνδημοῦσαν ἐν Κωνσταντινουπόλει σύνοδον; adiectae sunt [cf. p. 84, 9—12] acclamationes quae factae sunt d. 16. m. Sept. a. 518 in ecclesia Tyri. omnia lecta sunt in synodo Constantinopolitana a. 536 cf. 5, 23 p. 59, 33—35 . . . . . 5, 31 p. 80, 31 — 85, 3 [illegible] p. 85, 3 — 90, 25

'Επιστολὴ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου 'Ιωάννου ἰδικὴ γραφεῖσα 'Επιφανίωι τῶι ἐπισκόπωι Τύρωι lecta d. 16. m. Sept. a. 518 Tyri [p. 85, 5. 6] et a. 536 in synodo Constantinopoli 5, 23 p. 59, 30. 31 . . . 5, 29 p. 77, 1—16

'Επιστολὴ 'Ιωάννου τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου γραφεῖσα 'Ιωάννηι τῶι ἀρχιεπισκόπωι 'Ιεροσολύμων καὶ πᾶσι τοῖς μὴ ἐνδημοῦσι τηνικαῦτα μητροπολίταις a. 518, lecta Constantinopoli in synodo a. 536 cf. 5, 23 p. 59, 29. 30 . . . . . 5, 28 p. 76, 26—37

'Αντίγραφον 'Ιωάννου 'Ιεροσολύμων καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπων πρὸς 'Ιωάννην τὸν Κωνσταντινουπόλεως a. 518, lecta Constantinopoli in synodo 536 cf. 5, 23 p. 59, 31—33 . . . . . 5, 30 p. 77, 17 — 80, 30

Epistula Menae Constantinopolitani ad Petrum Hierosolimitanum cf. p. 123, 26—29 . . . . . 5, 48 p. 124, 15 — 125, 18

Epistula episcoporum dioceseos Orientis et Palaestinarum Constantinopoli commorantium ad Agapetum papam Romanum . . . . . 5, 69 p. 147, 5 — 152, 6

'Επιστολὴ τῶν ἐν δευτέραι Συρίαι ἐπισκόπων πρὸς 'Ιωάννην πατριάρχην καὶ τὴν σύνοδον, cui adiecta sunt gesta coram praeside prouinciae 5, 34. 35 cf. supra; scripta est a. 519 [cf. p. 100, 15] et lecta Constantinopoli in synodo a. 536, cf. 5, 23 p. 59, 35—37 . . . . . 5, 33 p. 90, 26— 92, 31

Βασιλεῖ 'Ιουστινιανῶι δέησις καὶ ἱκεσία παρὰ Μαριανοῦ ἐξάρχου τῶν μοναστηρίων τῆς βασιλίδος καὶ τῶν ταύτης ἀρχιμανδριτῶν καὶ παρὰ τῶν ἐνδημούντων ἐν αὐτῆι 'Ιεροσολυμιτῶν καὶ τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ καὶ τῆς δευτέρας Συρίας ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν cf. p. 136, 4—7 5, 59 p. 131, 9 — 134, 11

sequitur eorundem διδακαλικόν . . . . . 5, 62 p. 134, 18 — 136, 10

τῶι ἀρχιεπισκόπωι τῆς πρεσβυτέρας 'Ρώμης 'Αγαπητῶν παρὰ Μαριανοῦ ἐξάρχου τῶν μοναστηρίων τῆς βασιλίδος καὶ λοιπῶν ἀρχιμανδριτῶν τῆς αὐτῆς καὶ παρὰ τῶν ἐνδημούντων ἐν αὐτῆι 'Ιεροσολυμιτῶν καὶ 'Ανατολικῶν ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν . . . . . 5, 68 p. 136, 29 — 147, 4

Φλ 'Ιουστινιανῶι τῶι αἰωνίωι αὐγούστωι καὶ αὐτοκράτορι παρὰ Παύλου ἐπισκόπου 'Απαμείας καὶ τῶν λοιπῶν ἐπισκόπων τῆς δευτέρας Σύρων ἐπαρχίας . . . . . 5, 11 p. 30, 12 — 32, 15

Βασιλεῖ 'Ιουστινιανῶι αὐτοκράτορι αὐγούστωι δέησις καὶ ἱκεσία παρὰ Μαριανοῦ ἐξάρχου τῶν μοναστηρίων τῆσδε τῆς πόλεως καὶ ἀρχιμανδριτῶν τῶν αὐτῶν μοναστηρίων καὶ τῶν ἐν αὐτῆι ἐνδημούντων ἀπὸ τῆς ὑπὸ τὰ 'Ιεροσόλυμα ἐρήμου ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν καὶ τῆς δευτέρας Συρίας καὶ τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ καὶ τῶν τριῶν Παλαιστινῶν . . . . . 5, 12 p. 32, 16 — 38, 12

τῶι ἀρχιεπισκόπωι καὶ πατριάρχηι τῆς βασιλίδος Μηνᾶι καὶ τοῖς ἐνδημοῦσιν αὐτῆι ἐπισκόποις τῆς 'Ιταλῶν χώρας . . . καὶ τῆι ἐνδημούσηι τῆιδε τῆι πόλει ἐπισκόπων συνόδωι παρὰ Μαριανοῦ κτλ similiter atque 5, 12, cf. p. 32, 28. 29. 31 — p. 33, 4 et p. 181, 20. 33—36 . . . . . 5, 14 p. 38, 17 — 52, 4

τῶι ἀρχιεπισκόπωι καὶ οἰκουμενικῶι πατριάρχηι [Constantinopolis] 'Ιωάννηι καὶ τῆι ἐνδημούσηι συνόδωι ἀξίωσις παρὰ κληρικῶν καὶ μοναχῶν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς 'Αντιοχέων μεγαλοπόλεως καθολικῆς ἐκκλησίας oblata a. 518, lecta Constantinopoli in synodo a. 536 cf. 5, 23 p. 25. 26 5, 24 p. 60, 1 — 62, 17

τοῖς ἐπισκόποις Συρίας δευτέρας παρὰ . . . ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν τῆς 'Απαμέων ἐνορίας a. 519, cf. p. 91, 28—34 . . . . . 5, 36 p. 106, 12 — 110, 7

τοῖς ἐπισκόποις τῆς δευτέρας Συρίας παρὰ τοῦ κοινοῦ τῶν κληρικῶν τῆς ἐν 'Απαμείαι τῆι μητροπόλει ἐκκλησίας = τὰ ἐπιδοθέντα διδασκαλικά p. 92, 7. 93, 7. 10. 12. 101, 38. 102, 7. 20, lecta in gestis coram praeside prouinciae 5, 34 [u. s.]. et haec et 5, 36 lecta sunt Constantinopoli in synodo a. 536 cf. quae supra notata sunt ad 5, 33 . . . . p. 93, 18 — 98, 3

λίβελλος τῶν μοναχῶν πρὸς τὴν ἐνδημοῦσαν σύνοδον, ὧι τινι συνέζευκται καὶ ὅπως ἐκηρύχθησαν αἱ τέσσαρες ἐν τῆι ἐκκλησίαι σύνοδοι. oblata sunt synodo d. 20. m. Iul. 518 [p. 62, 33] et adiecta relationi 5, 25. lecta in synodo a. 536 cf. 5, 23 p. 59, 25—27 . . . . . 5, 26 p. 67, 1—71, 29. 5, 27 p. 71, 30 — 76, 25

Ἔκθεσις πίστεως κατὰ ἀποκάλυψιν Γρηγορίου ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας 1 p. 3, 1—13
Βασιλείου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας ἐκ τοῦ περὶ πίστεως λόγου 2 p. 3, 14—16
Symbolum concilii Chalcedonensis . . . . . 3 p. 3, 17 — 6, 26
Epistulae ficticiae ad Petrum Fullonem . . . . . 4 p. 6, 28 — 25, 27
I Ἀντέωνος ἐπισκόπου Ἀρσενόης p. 6, 28 — 7, 37 = App. 1 p. 217, 1 — 218, 22
II Φαύστου ἐπισκόπου Ἀπολλωνιάδος p. 8, 1 — 9, 9 = App. 5 p. 226, 1 — 227, 10
III Παμφίλου ἐπισκόπου Ἀβύδων p. 9, 11 — 10, 23 = App. 3 p. 223, 1 — 227, 17
IIII Ἀσκληπιάδου ἐπισκόπου Τράλλεων p. 10, 25 — 12, 3 = App. 4 p. 224, 18 — 227, 10
V Ἰουστικίνου ἐπισκόπου Σικελίας p. 12, 5 — 13, 13
VI Φίληκος ἐπισκόπου Ῥώμης p. 13, 15 — 15, 3 = App. 7 p. 230, 1 — 231, 27
VII Κυντιανοῦ ἐπισκόπου Ἀρκουλιανῶν p. 15, 5 — 17, 32 = App. 6 p. 227, 11 — 229, 41
VIII Ἀκακίου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως p. 18, 1 — 19, 29
VIIII Φίληκος ἐπισκόπου Ῥώμης p. 19, 30 — 23, 29
X Φίληκος ἐπισκόπου Ῥώμης Ζήνωνι βασιλεῖ p. 23, 31 — 25, 27

II ADFERVNTVR VEL EXCERPVNTVR

Gen.	1, 3. 24	193, 15
	1, 26	191, 18. 192, 27. 193, 16. 197, 17
	1, 28	193, 23. 194, 20
	2, 7	193, 9. 17
	2, 17	20, 22
	5, 3	20, 25
	22, 18	19, 4
	25, 8	135, 38
	45, 2	77, 24
Leu.	10, 1	43, 30. 55, 33
Num.	16, 36 sq.	43, 30
	22, 6. 12	78, 11
Deut.	6, 4	20, 33
	32, 7	132, 7
Ios.	7, 1 sq.	133, 20. 138, 25
1 Reg.	3, 11	77, 33
	14, 24 sq.	133, 21. 138, 35
2 Paralip.	26, 16—20	221, 4
Iob	40, 20	18, 36
Ps.	2, 7	15, 25. 228, 1
	4, 1	77, 4
	5, 5. 6	186, 28
	7, 16. 17	41, 17
	7, 16	148, 8
	16, 8	42, 16
	17, 8	18, 4
	18, 2	203, 34
	19, 8. 9	222, 33
	21, 23	22, 1
	36, 27	9, 4. 227, 4
	39, 3. 4	147, 12
	44, 8	210, 17
	51, 5—7	14, 1. 230, 23
	54, 13—15	139, 8
	54, 15	149, 22
	57, 4. 5	40, 27
	72, 8	77, 36
	73, 22. 23	53, 7. 9
	74, 6	147, 35
	76, 11	77, 29
	79, 15. 16	21, 22
	95, 11	60, 7
	105, 2	77, 31
	105, 3	57, 13
	105, 37—39	40, 12
	109, 1	133, 27
	109, 3	15, 26. 228, 2
	114, 7	212, 7
	117, 24	105, 7
	121, 1	77, 28
	125, 3	30, 15
	135, 2. 5	77, 30
	138, 21. 22	133, 16
Prou.	1, 31	111, 11
	8, 15. 16	131, 14
	8, 22	209, 15
	20, 20	133, 25
	21, 1	32, 22
	22, 28	93, 25
	26, 11	40, 23
Eccles.	3, 1	106, 17
Cant.	1, 3	121, 20
Sap. Salom.	7, 26	210, 2
	11, 9	111, 27
Sir.	2, 10	204, 36
	15, 30	147, 33
	22, 16. 17	147, 18
	25, 9 [ὁ Σολομών]	54, 7

Ies.	6, 2. 3	210, 11
	6, 3	13, 6. 22, 20
	8, 10	135, 6
	9, 6	7, 8. 217, 21
	34, 5	222, 23
	50, 11	111, 14
	53, 9	25, 12
	66, 24	206, 29
Ier.	1, 10	78, 5. 180, 17
	9, 1	19, 33
Thren.	1, 2	20, 1
	1, 3	20, 3
	1, 5	20, 5
Baruch	3, 36	20, 34
Ezech.	33, 11	23, 18
Dan.	7, 9. 10	206, 10
	7, 10	207, 8
Os.	4, 6	187, 22
	5, 9. 10	187, 36
Amos	5, 10	187, 39
Naum	1, 3	78, 32
Habac.	1, 2	137, 2
	3, 2	210, 13
Zachar.	10, 3	141, 17
	12, 1	192, 33 203, 5
Mt.	1, 1	23, 20
	3, 10	19, 27
	5, 28	95, 27
	5, 29. 30	181, 4
	6, 9. 10	195, 29
	7, 6	112, 31
	7, 13	77, 4
	7, 15	186, 31
	8, 17	7, 12. 217, 24
	10, 17	53, 33
	11, 28	23, 17
	12, 33	219, 16
	13, 12	81, 8
	16, 16—18	24, 10
	16, 16. 17	222, 1
	16, 16	31, 15. 220, 16
	16, 17. 18	25, 4
	16, 18	25, 10. 135, 5
	16, 19	78, 6
	17, 22	21, 28
	18, 2	82, 23
	18, 6	22, 5. 42, 25
	18, 6 (9)	112, 13
	19, 29	133, 29
	21, 23	25, 9
	23, 23	136, 1
	25, 25—27	227, 19
	25, 25	125, 12
	25, 26	78, 15
	25, 29	81, 8
	25, 34	205, 16
	25, 41	205, 18. 206, 26
	25, 46	205, 15. 206, 24. 207, 1
	26, 45	21, 28
	27, 53	204, 25
Mc.	7, 15	91, 1
	9, 48	206, 27. 207, 16
Lc.	1, 1	87, 27
	1, 2	21, 9. 222, 10
	1, 35. 32	24, 30
	1, 68	76, 13. 89, 34. 90, 35
	5, 32	140, 17
	11, 40	197, 15
	12, 42	136, 2
	12, 47. 48	206, 21
	16, 19—28	196, 18
	19, 19	212, 10
	19, 40	96, 27
	21, 19	53, 34
	23, 30	42, 2
	24, 21	226, 20
Ioh.	1, 1. 3	18, 40
	1, 1	21, 13. 23, 24. 199, 9
	1, 14. 18	23, 26
	1, 14	21, 12
	3, 15	148, 28
	6, 45	219, 3
	10, 12 sq.	60, 19
	10, 15	20, 27
	10, 16	109, 7
	14, 27	4, 2. 209, 21
	15, 5. 1	21, 27
	15, 5	21, 37
	17, 3	20, 35. 210, 5
	19, 23	25, 3
Act.	1, 11	204, 20
	9, 15	77, 25
	12, 13. 7. 10	222, 37
	20, 29	113, 11
	21, 38	78, 2
Rom.	1, 1	23, 21
	1, 20	198, 21
	11, 16	219, 15
	11, 24	19, 28
1 Cor.	1, 23	7, 26. 218, 10
	1, 24	3, 2. 209, 14
	2, 2	7, 28. 25, 6. 218, 13
	3, 12. 13	54, 39
	6, 17. 16	54, 28
	11, 16	58, 36
	15, 20	195, 6. 204, 16
	15, 28	211, 29
2 Cor.	5, 10	192, 1. 202, 6
	6, 2	148, 16
	6, 14. 15	149, 2
	6, 14	54, 25
	7, 10	77, 25
	9, 15	90, 34
	10, 4. 5	12, 11

	12, 2	18, 23
	13, 4	217, 22
Gal.	1, 3	7. 27. 218, 12
	1, 8. 9	56, 8. 10
	3, 16	19, 5
	6, 9	57, 12
Eph.	2, 4	195, 10
	4, 5	230, 30
	5, 27	38, 30
	6, 12	203, 26. 213, 4
Phil.	1, 23. 24	212, 25
	2, 7	58, 23
	3, 19	22, 3. 42, 10
Col.	1, 15	3, 4. 209, 12. 210, 4
	1, 18	195, 6
2 Thess.	1, 9	207, 18
1 Tim.	2, 3	160, 27
	3, 2	152, 15
	5, 24	205, 3
	6, 5	139, 23
2 Tim.	2, 5	12, 10
	3, 5	147, 20
	3, 6. 7	131, 33. 138, 5
	3, 13	42, 20
	4, 7	133, 2
Tit.	3, 10. 11	10, 20. 224, 14
	3, 10	111, 21
Hebr.	1, 1	15, 6. 227, 13
	1, 3	3, 4. 18, 39. 209, 13
	2, 16	24, 25
	4, 15	6, 10
	13, 8	15, 26. 228, 2
	13, 17	132, 9
1 Petr.	3, 15	179, 10
	3, 18. 19	18, 31
	4, 1	17, 2. 220, 18. 229, 8
1 Ioh.	1, 1	54, 4
	4, 2. 3	19, 11
	5, 16	111, 31
2 Ioh.	7	9, 7
	10. 11	111, 22

canon Antiochenus 4 . . . . . 112, 15

Ἀθανάσιος [Ἀ. ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας 198, 6]
- ἐν τῇ πρὸς Ἐπίκτητον ἐπιστολῇ [8 p. 13, 7—10 Ludw.] 198, 34
- ἐκ τοῦ κατὰ Ἀρειανῶν δευτέρου λόγου [2, 19 PG 26, 188] 198, 14
- ἐν τῶι λόγωι τῶι εἰς τὸν βίον Ἀντωνίου [PG 26, 948] 198, 6

Βασίλειος [ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας 206, 20]
- ἐν τῶι τρίτωι λόγωι τοῦ ὑπομνήματος τῆς ἑξαημέρου [PG 29, 73] . . 203, 17
- ἐκ τοῦ προτρεπτικοῦ εἰς βάπτισμα λόγου [PG 31, 444]. 207, 3
- ἐν τῶι λόγωι τῶι εἰς τὸ ἐν ἀρχῇι — πρὸς τὸν θεόν [Ioh. 1, 1; PG 31, 477] 199, 8
- ἐκ τοῦ ἀσκητικοῦ βιβλίου 206, 20

Γρηγόριος [ὁ θεολόγος 193, 2. 26. 205, 37]
- τὸ εἰρημένον τῶι θ. Γ. [PG 35, 425] 193, 2
- ἐν τῶι ἀπολογητικῶι λόγωι [PG 35, 437] 205, 37
- ἐν τῶι εἰς τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης λόγωι [PG 35, 945] 206, 1
- ἐν τῶι λόγωι τῶι εἰς τὴν νέαν κυριακήν [PG 36, 612] 193, 26
- ep. 202 [PG 37, 331. 329. 333] . . . . . 131, 36. 137, 1—6. 9—11. 11—13. 33—35. 38. 39—138, 4. 11. 12

Γρηγόριος ὁ Νύσσης
- ἐκ τῆς εἰς τὸν ἄνθρωπον πραγματείας [PG 44, 229. 232] 199, 21. 32

Θεοφίλου [τοῦ ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας 201, 2]
- ἀπὸ τοῦ λόγου τοῦ γραφέντος πρός τινας μοναχοὺς τὰ Ὠριγένους φρονοῦντας 201, 2
- ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τοὺς ἐν τῇι Σκήτει πατέρας 201, 10

Ἰωάννης [ὁ Κωνσταντινουπόλεως πατριάρχης 193, 7. 195, 15. ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως 207, 6]
- ἐκ τοῦ πρὸς Θεόδωρον τὸν μοναχόν [1 p. 38 Montf.] 207, 6
- ἐν τῶι λόγωι τῶι εἰς τὴν ἀνάληψιν [2 p. 449] 195, 13
- ἐν τῶι ἐνδεκάτωι λόγωι τῶι εἰς τὴν κτίσιν [4 p. 100. 102] 193, 7. 194, 5
- ἐκ τοῦ ὑπομνήματος τῆς πρὸς Κορινθίους πρώτης ἐπιστολῆς [10 p. 73] 207, 13

Κύριλλος [ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας 201, 20]
- ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τοὺς ἐν Φουᾶ μοναχούς . . . . . 201, [illegible]
- ἐκ τῆς ἐκτεθείσης ὑπὸ τῶν κατ' Αἴγυπτον καὶ Ἀλεξάνδρειαν ἐπισκόπων συνοδικῆς ἐπιστολῆς κατὰ τῶν Ὠριγένους δογμάτων. . . . 202, [illegible]

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

IVSSV ATQVE MANDATO

SOCIETATIS SCIENTIARVM ARGENTORATENSIS

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

TOMVS TERTIVS

MDCCCCXXXX

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORM. G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG — J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG — GEORG REIMER — KARL J. TRÜBNER — VEIT & COMP.

BEROLINI

COLLECTIO SABBAITICA

CONTRA ACEPHALOS ET ORIGENIASTAS

DESTINATA

INSVNT ACTA SYNODORVM

CONSTANTINOPOLITANAE ET HIEROSOLYMITANAE

A. 536

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

MDCCCCXXXX

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORM. G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG — J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG — GEORG REIMER — KARL J. TRÜBNER — VEIT & COMP.

BEROLINI

PRAEFATIO

I DE CODICIBVS

In codices collectionis quam olim [*Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* N. F. 10 (1934) *p.* 288] Sabbaiticam dixi, primus docte atque sagaciter inquisiuit O. Günther [*Nachr. d. Gött. Ges. d. Wiss.* 1894, 117 sq.]; quae disputauit, auxi correxique l. c. hic satis habeo breuiter codices quorum phototypa mihi praesto fuere, recensere.

Siglo O communi signaui eos codices qui eandem atque sine dubio primariam collectionis formam exhibent: sunt hi

O^a = codex Monacensis chart. 186, transcriptus, sicut sub fine fol. 130^r alia manu notatum est, de codice bombycina bibliothecae s. Sophiae mense Octobri a. 6954 ind. VIIII, i. e. a. Chr. 1445 [non 1446, quoniam anni mundi Constantinopolitani a Kalendis Septembribus incipiunt].

O^v = codex Athous Vatopedianus 620 s. XIIII; phototypis iam utor integris.

O^e = codex Parisinus 418 chart. s. XVI [utitur littera ς finali] ex bibliotheca Jo. Huralti Boistallerii. inde transcripti sunt codices Vaticanus 832, scriptus pro Paulo pontifice IIII, Vaticanus 1182, cuius marginibus adscriptae sunt ab homine docto s. XVII lectiones codicis O^r [Vat. 1179], Ottobonianus 28.

O^r = codex Vaticanus bombyc. 1179 s. XIIII; marginibus adscriptae sunt ab homine docto s. XVII lectiones codicis Vaticani 1182. inde transcripti sunt codices Vindobonensis 46, Parisinus suppl. 308, olim Palatinus 279, quo utebatur Binius in editione principe [1618] actorum Graecorum concilii a. 536 [Lietzmann, *Pauly-Wissowa RE* 11, 500. Biedl, *Byz. Zeitschr.* 37, 25].

Horum codicum librarii secundum quas rationes munere suo functi sint, facillime in gestis synodalibus quae collectioni Sabbaiticae insunt, dispicitur. proxime a communi uterque archetypo distant av; plenissimos exhibent catalogos eorum qui adfuerunt episcoporum uel monachorum atque formulas subscriptionum, omittunt autem quae Latinis litteris perscripta erant, codex a plerumque ita, ut spatio uacuo relicto aliquid desiderari significet. codex e inter omnes optime seruauit Latina, sed subscriptiones abbreuiando mutilauit. Latina partim extant etiam in r, in omnibus episcoporum clericorum monachorum catalogis et nomina et subscriptiones praeter pauca sunt omissa; in breuissimum redactae sunt depositiones 5, 34 p. 99, 29 — 101, 22. 104, 12 — 106, 11 atque 5, 98 — 101 p. 167, 13—32. si igitur ipsam gestorum formam respicis lectionum singularium ratione non habita, archetypum codicum av proxime iudicabis abesse ab origine, ceteros recensionibus quibusdam fuisse subiectos. quominus tamen minoris aestimentur, obstant praeter Latina quae in e atque r seruata sunt, lectiones inprimis codicis e haud raro unice uerae.

Proprius locus debetur codici Athoo Ἰβήρων 381 chart. s. siue XV exeuntis siue ineuntis XVI; utitur littera finali ς. non indiligenter, quamuis non ad amussim accurate descriptus est a Lambro in catalogo codicum qui in montis sacri monasteriis praeter Lauram et Vatopedi extant. primum innotuit per Paulum Koetschau, qui in uol. v

editionis academicae Berolinensis operum Origenis [1913] usus est [cf. p. CV] collatione quam a. 1902 H. Gelzer locorum Origenis Περὶ ἀρχῶν confecerat, quos Iustinianus edicto contra Origenem adnexuit [p. 208 sq.]. cum uel ex hac parua parte collectionis Sabbaiticae codicem singularis pretii esse perspexissem, ab amico H. Lietzmann sollerter adiutus id egi ut iuuenis doctissimus W. Eltester in monasterium Ἰβήρων dirigeretur. qui a monachis, quibus summa debetur gratia, liberaliter receptus totius collectionis optima phototypa confecit praeclare de hac editione meritus. codex quem siglo I notaui ab O eo differt quod partes 1—3 collectionis omittit, epistulas ad Petrum Fullonem aliter collocat, in parte 5 non habet capitulationem et notam quae extant p. 25, 28 — 27, 10, inscriptiones libellorum aut epistolarum mutat uel de suo addit. ceterum deriuatus est de codice qui arta cognatione cum exemplari codicis O^r coniunctus erat; lectiones enim plerumque concordant eodemque modo atque in O^r mutilati sunt nomina catalogi atque depositiones quae extant 5, 34. 98—101. at si I non aliud esset quam alterum exemplar eiusdem stirpis cuius est O^r, opus non fuisset itinere longo ut eius accurata notitia caperetur. iam uero multas unus habet lectiones quas unice ueras esse quiuis fatebitur apparatu uel obiter perlecto. inspiciatur ipse ille locus qui me simul atque eum in uol. v Origenis operum legi, fecit attentum p. 208, 28. in O exhibentur εἶναι ὧ γάρ ἐστι, corrupta sine dubio, in O^c infeliciter correcta in εἶναι ὧν ἐστι τί: uerum habet I εἶναι ὅπερ ἐστί. addantur e. g. 210, 9. 211, 17. 212, 12. p. 206, 1 unus I teste ipso Basilio seruauit titulum orationis unde ecloga excerpta est, atque rectam quandam lectionem p. 206, 16. conferatur etiam alia ecloga quae ex Basilio desumpta est, p. 203, 28. 29. exemplari Latino epistularum Hormisdae [Coll. Auell. 140. 237] confirmantur quae in I leguntur p. 53, 40 [πάλαι pro πάλη]. 55, 27. 37. 56, 13. 25 [γραμμάτων pro πραγμάτων]. 58, 4. ex gestis synodalibus addo paucis exemplis contentus p. 73, 7/8. 23. 77, 11. 81, 21. 82, 23. 84, 8. 85, 19. 95, 19. 97, 20. 110, 19. 24. quoniam uero istae bonae lectiones a codice gemello O^r alienae sunt, debentur correctori exemplaris quod transcripsit I; illum uero non meliora tantum consuluisse exempla, sed etiam coniectura usum esse haud raro bona, saepe etiam mala minime desunt loci qui demonstrent. nescio an similiter iudicandum sit de codice O^c, quippe qui et optimis lectionibus et coniecturis emineat; haud raro bona communia habet cum I, cf. e. g. 53, 11 [teste exemplari Latino]. 76, 17. 77, 13. si quis uero quaerat cuius generis homines fuerint isti correctores, in Lambri catalogo perlustret quae continet codex I; plurima inueniet quae ad ius ecclesiasticum pertinent. deinde inspiciat notas marginales, quas primus edidi ex codicibus O^c [p. 135, 3. 139, 16. 141, 15] et O^r [p. 135, 32. 179, 18]. ibi ab homine iuris ecclesiastici perito agitur de causa Anthimi patriarchae Constantinopolitani; p. 179, 18 mentio fit Nicolai Muzalon, qui postquam de Cypri archiepiscopatu in monasterium fugit, in thronum Constantinopolitanum euectus est a. 1147 et per quattuor annos in eo consedit. sunt quibus mouear ut Theodorum Balsamonem patriarcham Antiochenum ab adnotationibus illis non alienum fuisse censeam, impedior tamen temporum horum iniquitate quominus altius in has res inquiram. quaecumque autem felicior quis eruerit, hoc constare mihi uel nunc uidetur iuris ecclesiastici peritos s. XII et XIII operam collectioni Sabbaiticae dedisse ut textum emendarent siue antiquis exemplaribus adhibitis siue ex coniectura.

Codicis totam praeter Iustiniani edictum collectionem continentis locum tenet uersio Latina [Λ] quam primus publicauit Merlinus in altero tomo Conciliorum editionis: Merlinum repetiit a. 1551 Crabbe in altera CONCILIORVM OMNIVM TAM GENERALIVM QVAM PARTICVLARIVM editione, qua usus sum, quoniam codicem uersionis per multos annos multisque locis frustra quaesiui. quin facta sit medio aeuo ab homine Graeci sermonis parum

perito, nulla est dubitatio. ecce aliqua ex multis exempla inscitiae: p. 30, 1 εὐαγῶν μοναστηρίων ~ *euagorum monasteriorum*; 50, 22 ὑποθηκῶν — πονηρῶν ~ *per malignos suppositos sibi*; 31, 32 ἀξιωθέντι τῶν εὐσεβῶν ὑμῶν ἰχνῶν ~ *uestigia pia digna facienti*; 73, 7 ἐν τῶι πρεσβυτερίωι ~ *in antiquitate*; 76, 17 ἐπετρέπησαν ~ *conuerterunt se*; 88, 10 διακόψαντες ~ *dilaniauerunt*; 95, 8. 98, 21 ἀπὸ σκηνῆς ~ *de tugurio*; 96, 12 στηλιτευθέντες ~ *sculpti*; 97, 28 πρὸς τὸ παριστάμενον ~ *ad assistendum* siue 102, 27 ~ *ad assistentiam* siue 128, 17 ὡς — παρέστη ~ *adstiterit*; 101, 23 οἰκούντων ~ *domesticorum*; 104, 13 λιμένα ~ *pratum*; 107, 18 δράματος ~ *uulneris*; 107, 29 δίκην αἰχμαλώτων λαβεῖν ~ *accipere causam captiuandi*. accedunt Latinitatis medii aeui certa uestigia: 40, 7 λεωφόρον = *strata*; 62, 26 ἐξορισθέντας ~ *banniti*; 78, 17 ὁμόψηφοι siue 113, 12. 127, 31 σύμψηφοι ~ *consententiatiui*; 92, 12 ἐψηφισμένων siue 141, 33 ψηφιζόμενα ~ *sententiata*; 123, 2 ψηφιζόμεθα ~ *sententiauimus*; 97, 23 ἂν ἀπεφάνθη ~ *sententiatus esset*; 82, 13 ἐρανισθέντες ~ *prouisionati*; 82, 34 ἀμέσως ~ *immediate*; 83, 5 ἐναντίως ἐχόντων ~ *contrariantibus*; 83, 14 εὐχάριστον ~ *regratiabilem*; 92, 32. 103, 24. 106, 13 ἴσον ~ *copia*; 95, 14. 96, 9 ἀπόλειψιν ~ *carestiam*. istum barbariae thesaurum in Occidente confectum esse certum est, quo autem loco, conicere non audeo. neque tamen inutilis erat labor eum cum Graeco textu conferre; translatus enim est ex codice stirpis O^c et antiquiore et hic illic meliore quam codex recentissimus Parisinus 418. inprimis bonae lectionis indicium est consensus inter Λ et I, cf. e. g. 39, 15. 41, 37. 42, 26. 43, 28. 85, 9. 91, 26. 93, 9/10. 95, 25. 106, 21.

Particulas collectionis exhibent codices

P = Vaticanus 1455 bomb. s. XIIII. egi de hoc codice t. II 1, 2 p. VIIII sq. inde a f. 235^r — f. 234^u uacuum est — habet epistulam Iohannis Constantinopolitani ad Iohannem Hierosolimitanum [5, 28 p. 76]; epistulam eiusdem Iohannis ad Epiphanium Tyrium [5, 29 p. 77]; responsum Iohannis Hierosolimitani ad Iohannem Constantinopolitanum cum subscriptionibus [5, 30 p. 77]; f. 237^r epistulam Epiphanii Tyrii ad synodum Constantinopoli peregrinantem cum subscriptionibus et acclamationibus [5, 31. 32 p. 80]; terminatur in p. 90, 25. proxime accedit ad O^{av} siue ad O^v.

B = Barberinus 578 olim Sinaiticus s. XI. de eo latius egi t. II 1, 2 p. VII sq. post Chalcedonensia quae illic enumeraui, habet f. 237:

σύνοδος ε̄. ἀναγινώσκεται ἡ σύνοδος αὕτη κυριακῆι τῶν ἁλακτῶν [cf. l. c. p. VII9]

ὅροσ τῆσ ἁγίασ καὶ μεγάλησ συνόδου τῆσ κατὰ τὴν βασιλίδα συνελθούσησ πόλιν κατὰ τοῦ δυσσεβοῦσ σευήρου καὶ τῶν τὰ ὅμοια αὐτῶι φρονησάντων αἱρετικῶν

Ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος πατριάρχης Μηνᾶς εἶπεν· ἡ συμπαροῦσα — εἰπάτω [p. 110, 8/9]: —

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Εἰ καί τι νεώτερον — ψυχαῖσ ἐνιέντα [p. 110, — 113, 17]. secuntur acclamationes fere eaedem atque eae quas transcripsi t. II l. c. p. VIII; in fine adduntur ἡμεῖσ δὲ τὴν εὐσεβῆ πίστιν κρατοῦντεσ τὸν ἐν τριάδι θεὸν ἡμῶν ἀπαύστωσ δοξάζομεν νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων. ἀμήν.

Eadem extant in cod. Vallicelliano F 22 s. XV, de quo cf. quae exposui t. II l. c. p. VII.

D = codex Vaticanus bomb. s. XIII. est codex Nicetae Choniatae siue Acominati, cf. inscriptio quae extat fol. 1 δογματικὴ πανοπλία τοῦ χωνιάτου, sequitur longa inscriptio, cuius finem faciunt καὶ ἕτερα τινὰ πονηθέντα παρὰ τοῦ σεβαστοῦ νικήτ(α) τοῦ χωνιάτ(ου) τοῦ καὶ γεγονότος ἐπὶ τῶν κρίσεων ἐφόρου γενικοῦ ἐπὶ τοῦ (secuntur litterae ligatae quas non extrico), ἔπειτα δὲ καὶ λογοθέτου τῶν σεκρέτων. ibi extant

f. 253^{r} ψῆφοσ ἐπιφανίου πατριάρχου κωνσταντινουπόλεωσ καὶ τῆσ ἐνδημούσησ συνόδου κατὰ σεβήρου καὶ ζωόρα καὶ πέτρου: — inc. Ἡ ἐνδημοῦσα ἁγία σύνοδοσ εἶπεν· εἰ καί τι νεώτερον — ἡ ἀσέβεια αὐτοῦ [p. 110, 24—111, 28]

f. 254- ψῆφοσ μηνᾶ πατριάρχου κατὰ σεβήρου καὶ πέτρου καὶ ζωόρα: — inc. Ὁ ἁγιώτατοσ καὶ μακαριώτατοσ οἰκουμενικὸσ ἀρχιεπίσκοποσ καὶ πατριάρχησ μηνᾶσ εἶπεν· ἰωάννου τοῦ θεσπεσίου — ψυχαῖσ ἐνιέντα [p. 111, 29— 113, 17]

f. 255^{u} ἀναθεματισμὸσ ἀνθίμου μητροπολίτου τραπεζοῦντοσ: — inc. Πολλῶν παραβάσεων — καθολικοῦ προσηγορίασ [p. 178, 18 — 180, 14]

f. 257^{r} ὁ ἁγιώτατοσ καὶ μακαριώτατοσ οἰκουμενικὸσ ἀρχιεπίσκοποσ καὶ πατριάρχησ μηνᾶσ εἶπε: τοῦ σρσ ἡμῶν ιυ χυ — καὶ ἡμεῖσ κατακρίνομεν: — αἱ ὑπογραφαί [ipsae subscriptiones desunt]: — [p. 180, 15 — 182, 6]

f. 258^{u} ἡ διάταξισ ἰουστινιανοῦ βασιλέωσ κατὰ ἀνθίμου σεβήρου πέτρου καὶ ζωόρα: — inc. ἐν ὀνόματι δεσπότου ιυ χυ — τῆσ βασιλείασ κεκυρωμένα: — ἡ θεία ὑπογραφή: — [p. 119, 26 — 123, 12]

sequitur epistula Iohannis Hierosolimorum ad Iohannem Constantinopolitanum [5, 28 p. 76], qua iam non usus sum, et florilegium dogmaticum copiosum, f. 302^{r} περὶ τῆσ ἕκτησ συνόδου.

Ceteri codices quos adhibui, non collectionis Sabbaiticae ipsius, sed singularum partium sunt. de codice Borbonico II B 15 bibliothecae Neapolitanae anathematismos habente, qui in fine sunt edicti contra Origenem, egi t. I 1, 1 p. X sq.

De ceteris codicibus, qui ab ipsa collectione alieni sunt, sub iis agetur capitibus, ad quae pertinent.

II DE COLLECTIONIS TEMPORE ATQVE INTENTIONE

Inter ea quae continet collectio Sabbaitica, latissimum occupant spatium gesta synodi quae iussu Iustiniani a. 536 Constantinopoli contra Anthimum neque minus contra Seuerum Petrum Zooran congregata est, ultimum locum obtinet edictum contra Origenem, quod ab eodem imperatore ad Menam Vigilium Zoilum Petrum patriarchas [cf. 208, 18 sq.] destinatum Hierosolimisque mense Februario a. 542 publice propositum est teste Cyrillo Scythopolitano in uita Sabae 86 p. 192, 13 editionis meae [*Texte u. Unters.* 49, 2]. inter synodum illam anni 536 edictumque contra Origenem artum extare rerum hominumque conexum demonstraui in libro quem modo commemoraui, p. 388 sq., quae hic quam breuissime repeto. magnam partem imprimis eorum quae ab illa synodo anno 536 contra Seuerum et consortes decreta atque ab Iustiniano per constitutionem quae extat et 5, 41 p. 119 sq. et in Nouella 42, sancita sunt, habuerunt monasteriorum quae erant in deserto sub Hierosolima, apocrisiarii qui uel ante synodum inde ab anno 535 Constantinopoli peregrinabantur. delegati erant partim ex lauris Magna et Noua, quas Sabas multis annis ante condiderat, qua de causa olim [*Zeitschr. f. neutestamentl. Wissensch.* 25 p. 75] collectionem monachis Sabbaiticis attribui atque Sabbaiticam nuncupare pergo, quamuis hoc nomen non ex omni parte aptum congruumque interim intellexerim. nam non Sabae tantum Magna et Noua Laura, sed etiam alia quae Sabas ipse non condiderat, apocrisiarios delegauerunt monasteria Theodosii, Martyrii, Firmini, turrium in campis qui ad ostium Iordanis sunt. quae paene omnia Origeniastae ex Noua Laura, antiquo suo seminario, diuagati occupauerunt, quorum duces inter delegatos illos extiterunt duo Νεολαυριῶται, Leontius cognomine Byzantius Theodorusque Ascidas atque pro mercede strenuae operae quam in synodo anni 536

defensioni synodi Chalcedonensis [cf. Cyrilli uit. Sabae 83 p. 188, 28] uel ut accuratius secundum illorum temporum dictionem loquar, quattuor synodorum contra Seueri machinationes dederunt, gratiam acceperunt imperatoris illos familiaritate intima dignati Theodorumque etiam ad archiepiscopatum Caesareae Cappadociae promouentis. at Gelasius anticus Sabae discipulus, qui statim post synodum autumno a. 536 Magnae Laurae praepositus est [Cyrill. uit. Sabae 84 p. 189, 13], pro recta fide non contra Seuerum tantum Acephalosque, sed etiam fortius contra Origeniastas certandum esse ratus quadraginta Origeniastas de Magna Laura eiecit. inde acris exorta est rixa inter monachos deserti Hierosolimitani, dum initio a. 542 Origeniastarum machinationes supprimere uisum est Iustiniani edictum contra Origenem. eclogas et ex patribus et ex ipso Origene desumptas quibus pro disputationis fundamentis imperator utitur, ueri non est dissimile suppeditatas esse libello quem Gelasius et Sophronius praepositus Theodosii coenobio obtulerunt Petro patriarchae Hierosolimitano atque ille ad imperatorem destinauit. huius duplicis aduersus Seuerum Acephalosque et Origeniastas certaminis monumentum esse collectionem quam appellaui Sabbaiticam, ante plus decem annos probasse mihi uisus sum et nunc uideor, neque casu accidisse putauerim, ut collectio statim post initium exhibeat illum ipsum locum Basilii quo Theodorus episcopus Petrae olim monachus coenobii Theodosiani prooemium encomii in Theodosium decorauit. facilis probabilisque igitur coniectura esse uidetur collectionem Gelasii Sophroniique auspiciis compositam esse siue ipso anno 542 siue non multo postea. nam simul atque Theodorus inuitus edicto subscripsit, imperatorem theologi laureae infeliciter studiosum callidissima machinatione quaestioni implicauit trium capitulorum, quae contra imperatorem non aliter quam ipsam synodum Chalcedonensem defendenda sibi esse Gelasius et Petrus patriarcha censuerunt. huius uero inutilis uanique conatus in collectione ne minimum quidem extat uestigium, immo apte iusteque eam puram putam apologiam synodi laudemque Iustiniani illam uindicantis dixeris. mira est gestorum synodalium dispositio. priore loco posita est ultima actio qua Seueri et consortes condemnantur, secundo quattuor priores de Anthimo, quibus praemittitur Iustiniani constitutio [p. 125, 5—7], etsi posterior est ultima actione, quae omnibus ceteris in collectione praecedit. cuius inconcinnitatis explicatio est haec quod prior gestorum in collectione pars exhibet ipsa gesta synodi Constantinopolitanae, altera gesta synodi Hierosolimitanae in qua lectae atque receptae sunt actiones de Anthimo, praemissa autem est, sicut dixi, Iustiniani constitutio qua uniuersa synodus Constantinopolitana sancita est. confirmatur igitur opinio quam supra exposui collectionem in Palaestina esse compositam, sed oboritur quaestio quomodo factum sit ut ultima actio contra temporum ordinem praeponeretur. quod non casu quodam contigisse, sed certo quodam collectoris consilio institutum esse apparet ex capitulatione quae gestis 5, 1. 2 p. 25, 28 sq. praemissa est, et scholio 5, 3 quo actionum synodalium constitutionisque tempora accurate notantur. res ipsae ita processerunt. postquam apocrisiarii monasteriorum deserti Hierosolimitani constitutionem quae d. 6. m. Aug. a. 536 ab imperatore subscripta est [p. 123, 14] et Menae patriarchae litteras [5, 48] quibus adiuncta sunt gesta synodalia [p. 125, 1], Hierosolima portauerunt [p. 123, 28], congregata est Hierosolimis a Petro patriarcha synodus episcoporum trium Palaestinarum d. 19. m. Sept. 536 [p. 123, 16 sq.] atque lectae sunt illo die constitutio et quattuor actiones priores synodi Constantinopolitanae, dilata est in alium diem lectio ultimae actionis, quippe quae dudum nota sit patriarchae episcopisque Palaestinis [p. 125, 32]. facile suppletur gesta ultimae actionis statim post illius diem, qui erat d. 4. m. Iun. a. 536, ab apocrisiariis monasteriorum deserti Hierosolimitani ad Petrum patriarcham Hierosolima esse desti-

nata, antequam ipsi redierunt constitutionem uniuersaque gesta portantes, quoniam iis Petroque patriarchae condemnationis magis intererat Seueri et consortium quam Anthimi. eandem ob causam is qui collectionem composuit, ipsa ultimae actionis gesta priore posuit loco, actiones de Anthimo ita distulit ut synodo Hierosolimitanae insererentur. ceterum etiam ultra progressus esse uidetur. toti collectioni inscripta sunt Πρακτικὰ τῆσ ἁγίασ πέμπτησ συνόδου τῆσ ἐν κωνσταντινουπόλει πραχθείσησ [breuius τῆσ ἐν κωνσταντινουπόλει ἁγίασ πέμπτησ συνόδου O^{c}]; quae inde in I deriuatae sunt quattuor librorum inscriptiones, nullius sunt usus, nisi eius ut illam quam modo exscripsi, antiquitus esse traditam manifestent. neque dubium est quin ab ipso illo qui collectionem composuit, inscriptio sit concepta. neque enim quisquam ausus esset synodum anni 536 quintam dicere, si praecessisset synodus quinta uniuersalis anni 553; collectionem uero illa antiquiorem esse cum ex eis quae supra exposui, constat, tum inde quod edictum anni 542 contra Origenem exhibet neque decreta concilii uniuersalis contra Origenem Didymum Euagrium. monachi igitur deserti Hierosolimitani qui collectionem composuerunt quamquam non eo progressi sunt, ut synodum appellarent uniuersalem, tamen eam quattuor conciliis adnumerarunt uniuersalibus non sine quadam ratione, quoniam non sicut moris erat in synodis episcoporum Constantinopoli peregrinantium, a patriarcha solo, sed iussu imperatoris congregata est, quod in uniuersalibus conciliis fieri solebat; cf. p. 29, 22. 30, 4 sq. 128, 17 et formulam quae praescribi solet catalogo episcoporum qui adfuerunt [e. g. p. 27, 17] συνεδρευόντων αὐτῶι [patriarchae Menae] καὶ συνακροωμένων κατὰ εὐσεβῆ κέλευσιν τοῦ φιλοχρίστου καὶ θεοφυλάκτου ἡμῶν βασιλέως Ἰουστινιανοῦ τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων. numero quinto autem illam synodum dignati sunt, quoniam ultima actione praecipue per ea quae ex eis quae Constantinopoli a. 518 gesta sunt, relecta et inserta id actum est ut auctoritas quattuor synodorum Nicaenae Constantinopolitanae Ephesenae prioris Chalcedonensis contra Acephalos firmaretur. pro qua auctoritate uel sub Anastasio imperatore a. 516 contra Seuerum acriter certarunt monachi deserti Hierosolimitani, quando Theodosius exclamauit coram magna multitudine Hierosolimis congregata [Cyrill. uit. Sabae 56 p. 152, 4]: εἴτις οὐ δέχεται τὰς τέσσαρας συνόδους ὡς τὰ τέσσαρα εὐαγγέλια, ἔστω ἀνάθεμα. similiter in supplicatione siue contestatione a Theodosio Sabaque ad Anastasium destinata scriptum est [l. c. 57 p. 155, 18] ἓν φρόνημα καὶ μίαν πίστιν ἔχοντες ἅπαντες οἱ τῆς ἁγίας γῆς ταύτης οἰκήτορες τέσσαράς τε ἁγίας συνόδους εὐαγγελικῶι χαρακτῆρι τετιμημένας ὁμοδόξους ἐν ἑνὶ πνεύματι καὶ φρονήματι ἀσμένως δεξάμενοι.

Etiam diu post concilium uniuersale quintum synodus Constantinopolitana a. 536 quinta dicta est in synodico codicis Barberini 578, cf. supra p. VII nescio an ex hac ambiguitate orta sit consuetudo utriusque synodi gesta in unum coniungendi, cuius consuetudinis exempla sunt descriptiones gestorum concilii quinti quae extant in definitione synodi iconoclastarum anni 757 [L VII 421 = M XIII 236] et apud Photium in bibliotheca cod. 18. denique non absona mihi uidetur esse coniectura exemplar Graecum gestorum concilii uniuersalis quinti ea de causa periisse, quod extabat collectio Sabbaitica titulo quintae synodi decorata.

Cum ab iis qui gesta conciliorum Epheseni et Chalcedonensis redegerunt, ut in publicum ederentur, mos esset introductus ipsis gestis epistulas uel alia quae apta uidebantur, praemittere, etiam ii qui collectionem Sabbaiticam instituerunt, initio quattuor scripta uarii generis initio ante gesta synodi anni 536 collocarunt. atque primo quidem loco exhibetur Gregorii episcopi Neocaesariensis confessio. meum erat officium textum edere qualem habuit collectio, neque ipsam confessionem recensere, quod fieri non potuit nisi codicibus plurimis adhibitis non confessionis tantum, sed etiam uitae Gre-

gorii quam Gregorius Nyssenus conscripsit. ne tamen omne instrumentum iudicii desit lectoribus, adieci praeter uersionem Rufini in hist. eccl. p. 955 uariam lectionem ex codicibus Vaticanis quos olim ex illius bibliothecae catalogis enotaui, Vat. 1431 [R], cuius exemplar Alexandriae tempore Petri Mongi confectum esse olim demonstraui [*Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6 p. 132 sq.], Vat. 720. 2029. 48 ope phototyporum contuli. sequitur locus ex Basilii or. 15 non accurate excerptus, de quo supra p. VIIII egi; deinde, ut maximae partis collectionis intentio manifesta fiat, symbolum Chalcedonense. ad symbola quae illi inserta sunt, Nicaenum et Constantinopolitanum conferantur quae exposui *Zeitschr. f. neutestamentl. Wiss.* 25 p. 78 sq. quarto denique loco extant decem litterae ficticiae ad Petrum Fullonem, quae commodius erit capite proprio tractare.

III DE EPISTVLIS FICTICIIS AD PETRVM FVLLONEM

Litterarum ad Petrum Fullonem de trishagio recensiones extant tres, antiquissima VII epistularum, quam in proecdosi [*Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. N. F.* 10 p. 125 sq.] appellaui collectionem Vaticanam, nunc iterum edo in appendice p. 217 sq., uersio Latina VIIII epistularum collectioni Vaticanae lectionibus magis quam tempore proxima, quae extat in collectionibus Auellana et Berolinensi [cf. *Abhndlg.* etc. p. 284 sq.] et praeclare edita est ab O. Guenther in Corpore scriptt. ecclesiast. Latin. Vindobonensi 35 p. 162 sq., tertia et recentissima X epistularum, quae inserta est collectioni Sabbaiticae [5, 4].

Collectionis Vaticanae unus ad proecdosin praesto mihi erat codex Vaticanus 1904 bombycinus ex uariis partibus conligatus; ea in qua est epistularum collectio, scripta est a. 6814 ind. IIII [= a. 1315/6]; cf. *Abhndlg.* etc. p. 288. codici imprimis in epistula 2 male habito multisque locis illegibili nunc accessit socius qui illius uolneribus medicinam attulit, codex Athous Vatopedianus 236 s. XI [A]. praeterea Londinii repperit H. G. Opitz uersionem Syriacam epistulae 7 in codice Musei Britannici Or. 8606 [cf. *Zeitschr. f. neutestamentl. Wiss.* 33, 18 sq.] mihique phototypum communicauit.

Collectionis Sabbaiticae codicibus praeter phototypa completa codicis O^{v} et codicem I accessit in epistula 5, 3 VII codex Vindobon. hist. gr. 127 membr. s. XII, de quo cf. *Abhndlg.* etc. p. 289 sq.

In hoc Actorum t. III recentissimam epistularum recensionem fuisse edendam patet; tamen cum collectionis Vaticanae proecdosin ope codicis A corrigere atque supplere liceret, illam iterum edendam esse in appendice censui. neque tamen in hac temporum necessitate a me impetraui ut iterum de trisagii formula eiusque uicissitudinibus copiose dissererem, sed satius duxi grauissima tantum ex eis breuiter repetere, quae olim prolixe enarraui [*Abhndlg.* etc. p. 242 sq. 247 sq.]. formula antiqua ἅγιος ὁ θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς primo inuenitur in acclamationibus quae prolatae sunt ab episcopis diocesis Orientis in fine primae actionis concilii Chalcedonensis d. 8. m. Oct. a. 451 [Act. Conc. t. II p. 195, 30]. tria illa uocabula uoce sanctus praedicata nihil aliud esse nisi periphrasin uocatiui κύριε atque ad unum Christum referenda et per se manifestum est et multis testimoniis firmatur. licuit igitur theologiae Antiochenae aduersariis post ἀθάνατος addere ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς, quod uel tempore concilii prioris Epheseni fieri solere episcopi ab Iohanne Antiocheno ad comitatum delegati queruntur in libello, ni fallor, conscripto a Theodoreto [Act. Conc. I 1, 7 p. 72, 37]. postquam ecclesia Antiochena, ubi semper primaria et recta interpretatio formulae ualuit, potitus est aposchista Petrus Fullo, additamentum istud

ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς in liturgiam ecclesiasticam introductum est. at compluribus annis antea formula Constantinopoli sub episcopo Proclo recepta est, ut ferebatur, ex reuelatione quadam occasione terrae motus puero per angelum facta. ibi formula non ad Christum, sed ad trinitatem relata est, quo additamentum ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς excludebatur; post ἀθάνατος enim, quo significabatur spiritus sanctus, locum iam non habebat. ex hoc interpretationis discrimine, cum monachi Orientales Seuerum secuti Constantinopoli peregrinarentur formulamque cum additamento in processibus et litaniis publice canerent, rixae cum monachis urbis regiae additamentum perosis atque seditiones etiam graues annis 511 et 512 ortae sunt. his temporibus, nulla tamen rerum quae acciderunt, ipsarum ratione habita collectionis Vaticanae epistulae 1. 3—7 fabricatae sunt a monachis barbarae originis siue Graecum siue Latinum sermonem parum edoctis, tamen Graece balbutiendo pium zelum effundere non ueritis. his miri sane generis commentis etiam mirabilior intrusus est centauricus quidam fetus, epistula 2, de qua iam certius iudicari potest quam licuit in proecdosi [*Abhndlg.* etc. p. 296 sq.]. postquam initio quinque episcopos secundae Syriae a Siluano diacono sedis apostolicae [p. 218, 27 πίστεως interpolatum est pro καθέδρας] salutari per codicem A constitit, euanescunt omnes dubitationes quin epistula quae incipit p. 218, 29, re uera scripta sit non, sicut olim opinari licebat, ab ipso Hormisda papa, sed ab eius diacono, quem optime decet prooemium excusationibus plenum quod ausus sit episcopos admonitionibus adire. scripta est epistula, postquam Iohannes et Sergius [p. 219, 21 cf. Coll. Auell. 139 p. 567, 6] a monachis Syriae secundae delegati preces illorum obtulerunt Hormisdae papae [Coll. Auell. ep. 139]. responsum [Coll. Auell. ep. 140] a se ipso conscriptum papa dedit Iohanni Sergioque ad fratres in Syriam portandum die 10. m. Febr. a. 518; addidit epistulam suo iussu a Siluano diacono conscriptam qua episcopi Syriae secundae monebantur ut monachorum exemplum imitarentur legatosque Romam mitterent, cf. epistulam ad Iohannem patriarcham Constantinopolitanum eorundem Cyri Zoili Seueriani Cosmae Eusebii, qui initio huius epistulae salutantur, et quae de illa exposui *Abhndlg.* p. 296 sq. denique non mirum stilum diaconi non eundem esse atque papae ipsius; descriptio ipsa persecutionis quae imminere dicitur parti Chalcedonensem fidem confitentium quamuis exaggerata tamen apta est ultimis Anastasii temporibus. genuina epistula mutilata est; pannus ex altera parte decerptus nescio quo modo delatus est inter salutationem ipsiusque epistulae initium [p. 218, 28]; finis epistulae interiit. suppleta est, ni fallor, ab epistularum ad Petrum Fullonem collectore disputatione ficticia papae Romani cuiusdam contra henoticon ipsumque imperatorem Anastasium; Oziae exemplum p. 221, 4 desumptum est ex Hormisdae epistula ad monachos [Coll. Auell. ep. 140 p. 582, 19]. sequitur inuectiua contra theopaschitas et additamentum ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς formulae trisagii adiectum, quae ab epistulis ficticiis contra Petrum Fullonem et sententiis et sermone longe distat, sed ea intentione confecta est, ut uniuersum opusculum, et epistula genuina Siluani et supplementum fictum epistularum ad Petrum Fullonem corpori insereratur.

Monachis deserti Hierosolimitani controuersia de trisagii formula non erat ignota. nam Sabas quo tempore [kal. Iul. a. 501] dedicata est ecclesia s. Mariae in Magna Laura, prohibuerat monachos Armenios ne trisagion canerent cum Petri Fullonis additamento [Cyrill. uit. Sab. 32 p. 118, 1 sq.], Cyrillusque Scythopolita [p. 118, 12] mentionem facit damnationis ficticiae Petri per Felicem papam Romanum [Coll. Vat. ep. 7]. ceterum Iustinianus quoque imperator in dissertatione quam a. circa 541 destinauit ad monachos circo nonum miliarium apud Alexandriam habitantes [*Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* N. F. 18 p. 41, 7 sq. = PG 86, 1141] inuehitur in Seuerum quod trisagion

non ad trinitatem, sed ad unum Christum rettulerit, cf. epistulam quae fertur Felicis papae p. 231, 5 sq. at iis qui collectionem Sabbaiticam composuerunt, neque antiquissimum epistularum ad Petrum Fullonem corpus iam praesto erat neque exemplar Graecum uersionis Latinae, sed recentior illa collectio quae in codicibus extat OI. in eam receptum est corpus anticum quod extat in collectione Vaticana praeter ep. 2, ita tamen ut hic illic dura barbaries aliquantum mitigaretur. praeterea haud paucas bonas lectiones antiqui corporis in hac recensione seruatas esse quae in duobus codicibus illius corporis corruptelas subierunt, non est cur mirabile et absonum censeatur. denique collectioni antiquissimae, quamuis in Vaticana desit, adiudicanda est epistula Iusticini qui fertur episcopus Siciliae [5]; habetur enim in uersione Latina [3] nec sententiis sermoneque ab antiquissimis epistulis discrepat. at ipsa nouae collectionis intentio non manifesta fit nisi in tribus eis epistulis quae corpori antiquo adiectae sunt. Acacii [VIII] et priorem Felicis [VIIII] epistulas fingendi ansam praebuit corporis antiqui ep. 7 [cf. p. 18, 6 cum p. 230, 28 et p. 230, 14], atque ex eodem epistula deriuata est ea qua Felix fingitur Zenonem monuisse ut Petrum Fullonem ex Antiochia urbe expellat [x]. sermo commode fluens neque impolitus longe distat a barbarie figmentorum antiquiorum; desunt incultae ipsarum rerum inscitiae indicia, immo, ut unum afferam exemplum, apparet aliqua certe notitia eorum quae Zeno redux gessit, ut fidem Chalcedonensem restitueret [cf. locum p. 25, 20 sq., quem nunc domum ope codicis I intellegentiae reddere licuit]. imprimis uero notatione digna est noua quaedam uituperatio Petri Fullonis, quae etiam fortius premitur quam trisagii formulae nouatio. legitur in epistula 1 collectionis Vaticanae [p. 217, 15] εἷς τῆς τριάδος ἐστὶν ἐνανθρωπήσας Ἰησοῦς ὁ Χριστός. additur tamen ὁ δὲ σταυρὸς περὶ τὸ ἀνθρώπινον τοῦ Χριστοῦ γεγένηταί τε καὶ πιστεύεται. tecte atque in praetereundo et hic pugnatur contra formulam quae est *unus de trinitate passus* [cf. Act. Conc. t. IIII 2 p. VII sq.] et in epistulae 6 eiusdem collectionis [p. 228, 37] sententia condicionali εἰ εἷς τῆς τριάδος ἀπέθανε, πῶς οὐ γέγονέ ποτε δυὰς ἡ τριάς; at in eis epistulis quae in collectione Sabbaitica adiectae sunt, aperte atque etiam acerbius trisagii nouatione uituperatur illa formula quae est εἷς τῆς τριάδος παθών, cf. p. 18, 38 ἐξετράπης κατὰ τὸν Ἄρειον καὶ Ἀπολινάριον λέγων τὸν ἕνα τῆς τριάδος παθεῖν, p. 19, 18 τὸ λέγειν τὸν ἕνα τῆς τριάδος παθεῖν δείκνυσιν αὐτὸν τὸν λόγον παθητόν, p. 21, 5 ἐτόλμησας εἰπεῖν ὅτι ὁ εἷς τῆς . . . τριάδος τὸ πάθος ὑπέμεινε, ibid. 33 τὸν τῆς πολυθείας λόγον μὴ κράτυνε διὰ τοῦ λέγειν τεθνάναι τὸν ἕνα τῆς τριάδος, p. 23, 9 ἐκδιδάσκεις . . . λέγειν . . . ὅτι ὁ εἷς τῆς τριάδος ἀπέθανεν, ὅστις ἐστὶν αὐτὸς ὁ θεὸς λόγος, denique p. 24, 22 λέγειν ἐτόλμησεν τὸν ἕνα τῆς τριάδος τὸ πάθος τὸ ὑπὲρ ἡμῶν ὑπομεῖναι εἰς τὴν τῆς θεότητος οὐσίαν κατὰ τὴν Ἀρείου καὶ Ἀπολιναρίου καὶ Εὐνομίου παράδοσιν. primum de ista formula controuersia orta est inter monachos Scythicos, i. e. Gothicos Maxentium et consortes atque legatos quos Hormisda papa anno 519 eunte Constantinopolim destinauit de communione inter ecclesias Romanam et Constantinopolitanam restituenda, inprimis Dioscorum exulem Alexandrinum atque diaconum Hormisdae. cuius controuersiae uicissitudines olim prolixe enarraui [Act. Conc. t. IIII 2 p. VII sq.]. nihil probabilius quam illo tempore tres quae in collectione Sabbaitica adiectae sunt epistulas falsicatas esse contra Maxentium et consortes formulam quae est unus de siue ex trinitate passus, acriter defendentes a monachis uel clericis Constantinopolitanis, nisi de ipso Dioscoro cogitare mauis, ne minimum quidem fidei Chalcedonensi adici debere obstinate contendentibus. at Iustini augusti nepos Iustinianus, qui inde ab initio illius regni res ecclesiasticas gubernabat, post aliquot cunctationes atque uacillationes formulam probandam esse quodam certe modo censuit in litteris quas d. 9. m. Sept. a. 520 ad Hormisdam direxit [Coll. Auell. 235 p. 715, 20] *nobis uidetur*

quoniam filius dei uiui . . . Iesus Christus ex uirgine Maria natus, quem praedicat summus apostolorum carne passum [1 Petr. 4, 1], *recte dicitur unus in trinitate cum patre spirituque sancto regnare, maiestatisque eius personam in trinitate et ex trinitate non infideliter credimus.* quibus prudenter papa d. 26. Mart. a. 521 ita rescripsit, ut aperte contra formulam non pugnaret, sed totam controuersiam ad synodica, i. e. Chalcedonensia decreta tomumque Leonis remitteret [Coll. Auell. ep. 236 p. 718, 11. 722, 9]. iterum exarsit rixa quando Cyrus de monasterio Acoemitensi Romam profectus cum nonnullis sequacibus contra formulam pugnauit; iam uero augustus solus Iustinianus litteris ad Iohannem papam II d. 14. m. Mart. a. 533 missis pronuntiauit *Iesum Christum . . . incarnatum . . . hominem factum atque crucifixum unum esse sanctae et consubstantialis trinitatis* [Coll. Auell. ep. 84 p. 323, 7. 27] postulauitque ut qui hanc rectam fidem denegarent, condemnarentur. paruerunt huic placito et Iohannes [Coll. Auell. ep. 84 data d. 25 m. Mart. a. 534; cf. etiam Act. Conc. t. IIII 2 p. 206 sq.] et Agapetus successor [ibid. ep. 91 data d. 18. m. Mart. a. 536]. Iohannis responsum cum litteris suis in codicis alteram editionem [I 1, 8], quae in publicum edita est d. 16. m. Nou. a. 534, Iustinianus recepit. neque monachos Palaestinos aliter atque imperatorem sensisse testis est Cyrillus Scythopolitanus in uita Sabae 38 p. 127, 22 narrando de duobus monachis Nestorianis: μὴ ὁμολογοῦντες κυρίως καὶ κατὰ ἀλήθειαν θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν, ἀλλ' οὐδὲ ἕνα εἶναι τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου τριάδος ἐπρέσβευον Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν θεόν. negari igitur nequit monachos illos qui collectionem Sabbaiticam composuerunt, cum tres illas epistulas operi suo inseruerunt, quodam modo non imperatori tantum, sed sibi quoque ipsis esse aduersatos. quod peccatum mihi quidem inde explicari uidetur, quod collectionis Sabbaiticae auctores non tres tantum epistulas, sed totum illud corpus recentissimum receperunt unico studio contra additamentum trisagii pugnandi tantopere abrepti, ut quas praeterea inueniebant inuectiuas contra formulam quae est εἷς τῆς τριάδος παθών, prolatas suae intentioni grauiter nocere posse non animaduerterent.

Ante hos uiginti quinque annos ipsis diebus quibus exarsit bellum infeliciter gloriosum, primum uolumen [t. IIII 2] Actorum Conciliorum in publicum editum est. post pacem quamuis turpem tamen restitutam seditionesque internas profligatas ad opus per quinque annos interruptum redii atque Acta Ephesena et Chalcedonensia ad finem perduxi. iam iterum Mars incultus Musas paene silere cogit; quod ego non obmutui, sed tomum tertium potui terminare, grates debeo sinceras intrepido librario. praefationem et indices in fines angustiores esse coartatos et illi et mihi pondere simul senectutis et belli oppresso condonabitur.

Monachiae mense Nouembri a. h. s. XXXVIIII

E. Schwartz

COLLECTIO SABBAITICA

O = Collectio Sabbaitica
- a = Codex Monacensis 186 chart. scriptus a. 1446
- e = Codex Parisinus 418 chart. s. xv
- r = Codex Vaticanus 479 bomb. s. xiii
- v = Codex Vatopedianus 620 s. xiii

I = Codex Athous Iwiron 381 s. xv

P = Codex Vaticanus 1455 s. xiii

R = Cod. Vat. 1431 s. xii

X = Cod. Vat. 720 s. xii

Y = Cod. Vat. 2029 s. xii

Z = Cod. Vat. 48 s. xiii

W = Codex Vindobon. hist. gr. 127 s. xi

B = Codex Barberinus 578 s. xi

D = Codex Vaticanus 680 s. xiii

B^a = Codex Neapolitanus II B 15 s. xiii

Λ = versio Latina primum edita a Merlino, repetita in editione Coloniensi Conciliorum omnium t. II a. 1551 ex officina Ioannis Quentel

Ἔκθεσις πίστεως κατὰ ἀποκάλυψιν Γρηγορίου ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας

1 Εἷς θεὸς πατὴρ λόγου ζῶντος, σοφίας ὑφεστώσης καὶ δυνάμεως καὶ χαρακτῆρος ἀιδίου, τέλειος τελείου γεννήτωρ, πατὴρ υἱοῦ μονογενοῦς· εἷς κύριος, μόνος ἐκ μόνου, θεὸς ἐκ θεοῦ, χαρακτὴρ καὶ εἰκὼν θεότητος, λόγος ἐνεργός, σοφία τῆς τῶν ὅλων συστάσεως περιεκτικὴ καὶ δύναμις τῆς ὅλης κτίσεως ποιητική, υἱὸς ἀληθινὸς ἀληθινοῦ πατρός, ἀόρατος ἀοράτου καὶ ἄφθαρτος ἀφθάρτου καὶ ἀθάνατος ἀθανάτου καὶ ἀίδιος ἀιδίου· ἓν πνεῦμα ἅγιον, ἐκ θεοῦ τὴν ὕπαρξιν ἔχον καὶ δι' υἱοῦ πεφηνός, δηλαδὴ τοῖς ἀνθρώποις, εἰκὼν τοῦ υἱοῦ τελείου τελεία, ζωὴ ζώντων αἰτία, ἁγιότης ἁγιασμοῦ χορηγός, ἐν ᾧ φανεροῦται θεὸς ὁ πατὴρ ὁ ἐπὶ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν καὶ θεὸς ὁ υἱὸς ὁ διὰ πάντων· τριὰς τελεία δόξῃ καὶ ἀιδιότητι καὶ βασιλείαι, μὴ μεριζομένη μηδὲ ἀπαλλοτριουμένη. οὔτε οὖν κτιστόν τι ἢ δοῦλον ἐν τῇι τριάδι οὔτε ἐπείσακτον, ὡς πρότερον μὲν οὐχ ὑπάρχον, ὕστερον δὲ ἐπεισελθόν, οὔτε οὖν ἐνέλιπέν ποτε υἱὸς πατρὶ οὔτε υἱῶι πνεῦμα, ἀλλὰ ἄτρεπτος καὶ ἀναλλοίωτος ἡ αὐτὴ τριὰς ἀεί.

1 Cor. 1, 24
Col. 1, 15
Hebr. 1, 3

Βασιλείου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας ἐκ τοῦ περὶ πίστεως λόγου

2 Ἡ ἄκτιστος φύσις καὶ ἀκατάληπτος οὐσία, ἡ αὐτεξούσιος δύναμις, ἡ φυσικὴ ἀγαθότης, τὸ δεσποτικὸν ἀξίωμα, πατὴρ καὶ υἱὸς καὶ πνεῦμα ἅγιον.

3 Ἡ ἁγία καὶ μεγάλη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἡ κατὰ θεοῦ χάριν καὶ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων Οὐαλεντινιανοῦ καὶ Μαρκιανοῦ αὐγούστων συναχθεῖσα ἐν τῇι Χαλκηδονέων μητροπόλει τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ἐν τῶι μαρτυρίωι

---

1 edidit Caspari in *Quellen z. Gesch. d. Taufsymbols* 1 sq.

2 Basil. hom. 15 p. 131 ἐκεῖ πατὴρ καὶ υἱὸς καὶ ἅγιον πνεῦμα, ἡ ἄκτιστος φύσις, τὸ δεσποτικὸν ἀξίωμα, ἡ φυσικὴ ἀγαθότης, cf. Theodor. uita Theodosii p. 3, 8 Usener ἡ . . . μία οὐσία καὶ θεότης καὶ δύναμις πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος, ἡ ἄκτιστος φύσις, τὸ δεσποτικὸν ἀξίωμα

3 = t. II 1, 322, 8—326, 11. uariam lectionem, quam ibi adnotaui, hic non repeto

---

O [= aerv], RXYZ [usque ad 13], Λ^r [= Rufinus in *Eusebius Kirchengesch. her. v. Schwartz-Mommsen* p. 955 sq., usque ad 13]

ipsa collectio inscribitur Πρακτικὰ τῆσ ἐν κωνσταντινουπόλει ἁγίασ πέμπτης συνόδου O^e Πρακτικὰ τῆσ ἁγίασ πέμπτησ [δευτέρασ O^r] συνόδου τῆσ ἐν κωνσταντινουπόλει πραχθείσησ O^{arv} 1 Ἔκθεσις — κατὰ ἀποκάλυψιν [καὶ ἀποκάλυψισ O^{arv}] — νεοκαισαρείασ OΛ πίστισ ὀρθὴ τοῦ μεγάλου καὶ θαυματουργοῦ γρηγορίου ἐπισκόπου νεοκαισαρείασ ἣν ἐδιδάχθη δια θείασ ἀποκαλύψεωσ ὑπὸ τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου R γρηγορίου ἐπισκόπου νεοκαισαρείασ τοῦ θαυματουργοῦ ἀποκάλυψισ καὶ μυσταγωγία περὶ τριάδοσ X ἔκθεσισ πίστεωσ ἣν ὁ ἅγιοσ θεῖοσ εὐαγγελιστῆσ καὶ θεολόγοσ ἰωάννησ κατ' ἐπιστροφὴν τῆς παναγίασ θ̄κ̄ου τῶ ἁγίω γρηγορίω τῶ θαυματουργῶ ὑπηγόρευσεν Y θεολογία ἣν ἐμυσταγωγήθη ὁ μέγασ γρηγόριοσ ὁ θαυματουργὸς παρὰ τῆσ ὑπεραγίασ θ̄κ̄ου καὶ τοῦ θεολόγου ἰωάννου Z 2 ὑπεστώσησ R καὶ² om. Y 3 ἰδίου RΛ^r τέλειος om. Z μονογεννοῦσ O^a ut solet καὶ εἷσ Z 4/5 ὅλων — τῆς om. Y 5 πατρὸς] θ̄ῡ R om. Λ^r 7 καὶ ἓν Z δηλαδὴ τοῖς ἀνθρώποις om. Λ^r δηλαδὴ om. R 8 τοῦ om. Z τελεία] καὶ Z ζωὴ om. Λ^r post αἰτία habet πηγὴ ἁγία Z χορηγὸν R 9 ἐν] ἐπὶ Z θεὸς² om. Λ^r ὁ¹ om. O^{arv} post πάντων habet καὶ θσ τὸ π̄ν̄ᾱ τὸ ἅγιον Y 10 μήτε Y ἀπηλλοτριομένη Z 11 τῆι om. O^{arv} οὐχ om. Z 12 οὖν] γὰρ Z ἐνέλειπέν RY ποτε om. O^{arv} τὸ π̄ν̄ᾱ X post πνεῦμα habent οὔτε ηὐξήθη [ηὐξήθη ἡ R] μονὰσ εἰσ δυάδα οὔτε [καὶ RY] δυὰσ [μονὰσ Y] εἰσ τριάδα RXY 15 καὶ O^cΛ ἡ O^{arv} 17 ἁγαθότησ σύνοδοσ O^r ἡ² om. O^r 19 χαλκηδονίων O^{av} βιθυνίων O^r

τῆς ἁγίας καὶ καλλινίκου μάρτυρος Εὐφημίας ὥρισε τὰ ὑποτεταγμένα. Ὁ κύριος ἡμῶν
Ioh. 14, 27 καὶ σωτὴρ ὁ Χριστὸς τῆς πίστεως τὴν γνῶσιν τοῖς μαθηταῖς βεβαιῶν ἔφη εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν ἀφίημι ὑμῖν, ὥστε μηδένα πρὸς τὸν πλησίον διαφωνεῖν ἐν τοῖς δόγμασι τῆς εὐσεβείας, ἀλλ' ἐπίσης τὸ τῆς ἀληθείας ἐπιδείκνυσθαι κήρυγμα. ἐπειδὴ δὲ οὐ παύεται διὰ τῶν ἑαυτοῦ ζιζανίων ὁ πονηρὸς τοῖς τῆς ἀληθείας ἐπιφυόμενος σπέρμασι καί τι καινὸν κατὰ τῆς ἀληθείας ἐφευρίσκων ἀεί, διὰ τοῦτο συνήθως ὁ δεσπότης ἡμῶν Χριστὸς προνοούμενος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους τὸν εὐσεβῆ τοῦτον καὶ πιστότατον πρὸς ζῆλον ἀνέστησε βασιλέα καὶ τοὺς ἁπανταχῆι τῆς ἱερωσύνης πρὸς ἑαυτὸν ἀρχηγοὺς συνεκάλεσεν, ὥστε τῆς χάριτος τοῦ πάντων ἡμῶν δεσπότου Χριστοῦ συνεργούσης πᾶσαν μὲν τοῦ ψεύδους τῶν Χριστοῦ προβάτων ἀποσείσασθαι λύμην, τοῖς δὲ τῆς ἀληθείας αὐτὴν καταπιαίνειν βλαστήμασιν. ὃ δὴ καὶ πεποιήκαμεν, κοινῆι ψήφωι τὰ τῆς πλάνης ἀπελάσαντες δόγματα, τὴν δὲ ἁπλανῆ τῶν πατέρων ἀνανεωσάμενοι πίστιν, τὸ τῶν τιη σύμβολον τοῖς πᾶσι κηρύξαντες καὶ ὡς οἰκείους τοὺς τοῦτο τῆς εὐσεβείας τὸ σύνθημα δεξαμένους πατέρας ἐπιγραψάμενοι, οἵπερ εἰσὶν οἱ μετὰ ταῦτα ἐν τῆι μεγάληι Κωνσταντινουπόλει συνελθόντες ρν, καὶ αὐτοὶ τὴν αὐτὴν ἐπισφραγισάμενοι πίστιν. ὁρίζομεν τοίνυν, τὴν τάξιν καὶ τοὺς περὶ τῆς πίστεως τῶν κανόνων ἅπαντας τύπους φυλάττοντες καὶ ἡμεῖς τῆς κατὰ Ἔφεσον ἁγίας συνόδου, ἧς ἡγεμόνες οἱ ἁγιώτατοι τὴν μνήμην Κελεστῖνος ὁ τῆς Ῥωμαίων καὶ Κύριλλος ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων καὶ Ἰωάννης ὁ τῆς Ἀντιοχέων ἐτύγχανον, προλάμπειν μὲν τῆς ὀρθῆς ταὶ ἀμωμήτου πίστεως τὴν ἔκθεσιν τῶν τιη ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι ἐπὶ τοῦ τῆς εὐσεβοῦς μνήμης Κωνσταντίνου τοῦ γενομένου βασιλέως συναχθέντων κρατεῖν τε καὶ τὰ παρὰ τῶν ρν ἁγίων πατέρων ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁρισθέντα πρὸς ἀναίρεσιν μὲν τῶν τότε φυεισῶν αἱρέσεων, βεβαίωσιν δὲ τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως: —

Τὸ σύμβολον τῶν ἐν Νικαίαι τιη ἁγίων πατέρων

Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων, φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῶι πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου καὶ παθόντα καὶ ταφέντα καὶ ἀναστάντα τῆι τρίτηι ἡμέραι κατὰ τὰς γραφὰς καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ καθεζόμενον ἐν δεξιᾶι τοῦ πατρὸς καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος· καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. τοὺς δὲ λέγοντας 'ἦν ποτε ὅτε οὐκ ἦν' καὶ 'πρὶν γεννηθῆναι οὐκ ἦν' καὶ ὅτι ἐξ οὐκ ὄντων ἐγένετο, ἢ ἐξ ἑτέρας ὑποστάσεως ἢ οὐσίας φάσκοντας εἶναι ἢ τρεπτὸν ἢ ἀλλοιωτὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, τούτους ἀναθεματίζει ἡ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία: —

ὡσαύτως καὶ τῶν ἁγίων ρν πατέρων τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συναχθέντων

Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων, φῶς ἐκ φωτός,

---

O [= aerv]

4 ἐπίσης ἅπασι O^{e} corr., cf. Chalced. 5 ἐπεὶ O^{r} ἀληθείας O εὐσεβείας Chalced. 8 ἀρχηγοὺς πρὸς ἑαυτὸν O^{r} 10 τοῦ χυ O^{e} corr., cf. Chalced. 11 τὲ O δὲ Chalced. 13 τῆς αὐτῆς O^{e} corr., cf. Chalced. 26 τοῦ om. O^{v} 33 ἐκ δεξιῶν O^{e} 38 ὡσαύτως καὶ O^{e} τὸ σύμβολον O^{aerv}

θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῶι πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου καὶ παθόντα καὶ ταφέντα καὶ ἀναστάντα τῆι τρίτηι ἡμέραι κατὰ τὰς γραφὰς καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ καθεζόμενον ἐν δεξιᾶι τοῦ πατρὸς καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος· καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ κύριον καὶ ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ σὺν πατρὶ καὶ υἱῶι συμπροσκυμούμενον καὶ συνδοξαζόμενον, τὸ λαλῆσαν διὰ τῶν προφητῶν· εἰς μίαν ἁγίαν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν. ὁμολογῶ ἓν βάπτισμα εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. ἀμήν: —

Ἔκθεσις τῶν ἐν Χαλκηδόνι συνελθόντων ἐπισκόπων

Ἤρκει μὲν οὖν εἰς ἐντελῆ τῆς εὐσεβείας ἐπίγνωσίν τε καὶ βεβαίωσιν τὸ σοφὸν καὶ σωτήριον τοῦτο τῆς θείας χάριτος σύμβολον· περὶ τε γὰρ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκδιδάσκει τὸ τέλειον καὶ τοῦ κυρίου τὴν ἐνανθρώπησιν τοῖς πιστῶς δεχομένοις παρίστησιν. ἀλλ' ἐπειδήπερ οἱ τῆς ἀληθείας ἀθετεῖν ἐπιχειροῦντες τὸ κήρυγμα διὰ τῶν οἰκείων αἱρέσεων τὰς κενοφωνίας ἀπέτεκον, οἳ μὲν τὸ τῆς τοῦ κυρίου δι' ἡμᾶς οἰκονομίας μυστήριον παραφθείρειν τολμήσαντες καὶ τὴν θεοτόκος ἐπὶ τῆς παρθένου φωνὴν ἀπαρνούμενοι, οἳ δὲ σύγχυσιν καὶ κρᾶσιν εἰσάγοντες καὶ μίαν εἶναι φύσιν τῆς σαρκὸς καὶ τῆς θεότητος ἀνοήτως ἀναπλάττοντες καὶ παθητὴν τοῦ μονογενοῦς τὴν θείαν φύσιν τῆι συγχύσει τερατευόμενοι, διὰ τοῦτο πᾶσαν αὐτοῖς ἀποκλεῖσαι κατὰ τῆς ἀληθείας μηχανὴν βουλομένη ἡ παροῦσα νῦν αὕτη ἁγία καὶ μεγάλη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος τὸ τοῦ κηρύγματος ἄνωθεν ἀσάλευτον ἐκδιδάσκουσα ὥρισε προηγουμένως τῶν τιη ἁγίων πατέρων τὴν πίστιν μένειν ἀπαρεγχείρητον. καὶ διὰ μὲν τοὺς τῶι πνεύματι τῶι ἁγίωι μαχομένους τὴν χρόνοις ὕστερον παρὰ τῶν ἐπὶ τῆς βασιλευούσης πόλεως συνελθόντων ρν ἁγίων πατέρων περὶ τῆς τοῦ πνεύματος οὐσίας παραδοθεῖσαν διδασκαλίαν κυροῖ, ἣν ἐκεῖνοι πᾶσιν ἐγνώρισαν, οὐχ ὡς τι λεῖπον τοῖς προλαβοῦσιν ἐπεισάγοντες, ἀλλὰ τὴν περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος αὐτῶν ἔννοιαν κατὰ τῶν τὴν αὐτοῦ δεσποτείαν ἀθετεῖν πειρωμένων γραφικαῖς μαρτυρίαις τρανώσαντες· διὰ δὲ τοὺς τὸ τῆς οἰκονομίας παραφθείρειν ἐπιχειροῦντας μυστήριον καὶ ψιλὸν ἄνθρωπον εἶναι τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου τεχθέντα Μαρίας ἀναιδῶς ληρωιδοῦντας τὰς τοῦ μακαρίου Κυρίλλου τοῦ τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας γενομένου ποιμένος συνοδικὰς ἐπιστολὰς πρός τε Νεστόριον καὶ τοὺς τῆς Ἀνατολῆς ἁρμοδίας οὔσας ἐδέξατο, εἰς ἔλεγχον μὲν τῆς Νεστορίου φρενοβλαβείας, ἑρμηνείαν δὲ τῶν εὐσεβεῖ ζήλωι τοῦ σωτηρίου συμβόλου ποθούντων τὴν ἔννοιαν· αἷς καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ τῆς μεγίστης καὶ πρεσβυτέρας Ῥώμης προέδρου τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαρίου Λέοντος τὴν γραφεῖσαν πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις ἐπίσκοπον Φλαβιανὸν ἐπ' ἀναιρέσει τῆς Εὐτυχοῦς κακονοίας, ἅτε δὴ τοῦ μεγάλου Πέτρου ὁμολογίαι συμβαίνουσαν καὶ κοινήν τινα στήλην ὑπάρχουσαν κατὰ τῶν κακοδοξούντων, εἰκότως συνήρμοσε πρὸς τὴν τῶν ὀρθῶν δογμάτων βεβαίωσιν. τοῖς τε γὰρ εἰς υἱῶν δυάδα τὸ τῆς οἰκονομίας διασπᾶν ἐπιχειροῦσι μυστήριον παρα-

---

O [= acrv]

6 ἐκ δεξιῶν O^{pr} 8 καὶ^1] τὸ O^{av} 10 ὁμολογῶμεν O^r 11 προσδοκῶμεν O^r 17/18 τῆς — οἰκονομίασ O^e τοῦ κῦ δι' ἡμᾶσ τῆσ οἰκονομίασ O^{av} τῆσ δι' ἡμᾶσ τοῦ κῦ οἰκονομίασ O^r 18 τολμῶντεσ O^r 22 καὶ^1 om. O^r καὶ^2 om. O^{av} 24/25 τῶ ἁγίω πνι O^{av} 26 συνελθόντων ἑκατὸν πεντήκοντα ἁγίων πρων O^r ρν O^{aev} 27 τοῖς πᾶσιν O^r 31 τὰς om. O^{aev} 32 ἁρμοδίουσ O^r 34/35 καὶ πρεσβυτέρας om. O^r 35 ἁγιωτάτου [ἁγίου O^e] καὶ μακαρίου O^{aev} μακαριωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου O^r 36 ἀρχιεπίσκοπον O^r ἐπ' ἀναιρέσει O^r πρὸσ ἀναίρεσιν μὲν O^{aev} 38 ὀρθῶν O^{aev} ὀρθοδόξων O^r

τάττεται καὶ τοὺς παθητὴν τοῦ μονογενοῦς λέγειν τολμῶντας τὴν θεότητα τοῦ τῶν ἱερῶν ἀπωθεῖται συλλόγου καὶ τοῖς ἐπὶ τῶν δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ κρᾶσιν ἢ σύγχυσιν ἐπινοοῦσιν ἀνθίσταται καὶ τοὺς οὐράνιον ἢ ἑτέρας τινὸς ὑπάρχειν οὐσίας τὴν ἐξ ἡμῶν ληφθεῖσαν αὐτῶι τοῦ δούλου μορφὴν παραπαίοντας ἐξελαύνει καὶ τοὺς δύο μὲν πρὸ τῆς ἑνώσεως φύσεις τοῦ κυρίου μυθεύοντας, μίαν δὲ μετὰ τὴν ἕνωσιν ἀναπλάττοντας ἀναθεματίζει. ἑπόμενοι τοίνυν τοῖς ἁγίοις πατράσιν ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ὁμολογεῖν υἱὸν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν συμφώνως ἅπαντες ἐκδιδάσκομεν, τέλειον τὸν αὐτὸν ἐν θεότητι καὶ τέλειον τὸν αὐτὸν ἐν ἀνθρωπότητι, θεὸν ἀληθῶς καὶ ἄνθρωπον ἀληθῶς τὸν αὐτὸν ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος, ὁμοούσιον τῶι πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν τὸν αὐτὸν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, κατὰ πάντα ὅμοιον ἡμῖν χωρὶς ἁμαρτίας, πρὸ αἰώνων μὲν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα κατὰ τὴν θεότητα, ἐπ' ἐσχάτων δὲ τῶν ἡμερῶν τὸν αὐτὸν δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου τῆς θεοτόκου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον μονογενῆ, ἐν δύο φύσεσιν ἀσυγχύτως ἀτρέπτως ἀδιαιρέτως ἀχωρίστως γνωριζόμενον, οὐδαμοῦ τῆς τῶν φύσεων διαφορᾶς ἀνηιρημένης διὰ τὴν ἕνωσιν, σωιζομένης δὲ μᾶλλον τῆς ἰδιότητος ἑκατέρας φύσεως καὶ εἰς ἓν πρόσωπον καὶ μίαν ὑπόστασιν συντρεχούσης, οὐκ εἰς δύο πρόσωπα μεριζόμενον ἢ διαιρούμενον, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν υἱὸν μονογενῆ θεὸν λόγον κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καθάπερ ἄνωθεν οἱ προφῆται περὶ αὐτοῦ καὶ αὐτὸς ἡμᾶς Ἰησοῦς Χριστὸς ἐξεπαίδευσε καὶ τὸ τῶν πατέρων ἡμῖν παραδέδωκε σύμβολον. τούτων τοίνυν μετὰ πάσης πανταχόθεν ἀκριβείας καὶ ἐμμελείας παρ' ἡμῶν διατυπωθέντων ὥρισεν ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἑτέραν πίστιν μηδενὶ ἐξεῖναι προφέρειν ἢ γοῦν συγγράφειν ἢ συντιθέναι ἢ φρονεῖν ἢ διδάσκειν ἑτέρως, τοὺς δὲ τολμῶντας ἢ συντιθέναι πίστιν ἑτέραν ἢ γοῦν προκομίζειν ἢ διδάσκειν ἢ παραδιδόναι ἕτερον σύμβολον τοῖς ἐθέλουσιν ἐπιστρέφειν ἐξ Ἑλληνισμοῦ ἢ Ἰουδαισμοῦ ἢ γοῦν ἐξ αἱρέσεως οἱασδηποτοῦν, τούτους, εἰ μὲν εἶεν ἐπίσκοποι ἢ κληρικοί, ἀλλοτρίους εἶναι τοὺς ἐπισκόπους τῆς ἐπισκοπῆς καὶ τοὺς κληρικοὺς τοῦ κλήρου· εἰ δὲ μονάζοντες ἢ λαικοὶ εἶεν, ἀναθεματίζεσθαι: —

Hebr. 4, 15

I

4 Ἀντέωνος ἐπισκόπου Ἀρσενόης ἐπιστολὴ πρὸς Πέτρον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας ὅτι οὐ δεῖ πάθος ἐν τῶι τρισαγίωι συνάπτειν διὰ τῆς προσθήκης τῆς ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς ἣν οἱ αἱρετικοὶ προσέθηκαν

1 Πάνυ εἰμὶ ἐστυγνακώς, ἀδελφὲ τιμιώτατε, ὅτι ἐπηύξηται διὰ σοῦ μέγα σκάνδαλον ἀντὶ τοῦ ἐκτεμεῖν σε τὰ σκάνδαλα. καὶ γὰρ ἐπισχεῖν θέλω τὰ ἐπὶ τούτωι δάκρυα καὶ κεκώλυμαι ὑπὸ τῆς σῆς ἐν κακίαι ἐξενηνεγμένης αἱρέσεως, ὅτι παρατέτρωται παρὰ σοὶ τὰ εὐαγγέλια Πράξεις τε καὶ ἀπόστολος, ἐπείπερ παρ' αὐτοὺς ἔδοξας ἐπισοφίζεσθαι τοῦ μὴ Χριστὸν σταυρωθέντα καθαρῶς ὁμολογεῖν, ἀλλὰ τῶι τρισαγίωι τὸν σταυρὸν συνάπτειν ὡς τὰ πρῶτά σου γράμματα τὰ πρὸς Ἀκάκιον τὸν Κωνσταντινουπόλεως ποιμένα δείκνυσιν.

---

epistulae collocatae sunt VIII. VIIII. 1—VII. X. ante VIII extat inscriptio Βιβλίον πρῶτον τῶν πρακτικῶν τῆσ ἁγίασ καὶ οἰκουμενικῆς πέμπτης συνόδου I

I antiquior epistulae forma [ΓΛ[a]] edita est infra in appendice 1

O [= aerv], I [inde Λ 28]

3 ὑπάρχειν O[r] ὕπαρξιν O[aev] 10 ἡμῖν τὸν αὐτὸν O[e] τὸν αὐτὸν ἡμῖν O[r] τὸν αὐτὸν O[av] 12 παρθένου τῆς θεοτόκου O[r] παρθένου O[av] παρθένο υτεχθέντα O[e] 13 Ἰησοῦν] υἱὸν O[r] 13. 14 ἐκ δύο φύσεων O[r] 14 ἀχωρίστως] ἀσυγχύτωσ O[a] 17 μονογενῆ υἱὸν O[u] κύριον om. O[aev] 18 ὁ κσ ισ O[r] 19 παρέδωκε O[av] 23 θέλουσιν O[e] 28 Ἀντέωνος — Ἀρσενόης] ἑτέρα I om. O[r] ἀρσινόησ O[av] 29/30 ἣν οἱ O[ar] I ἣν O[e] ἥσ O[v] 32 ἀντὶ — σκάνδαλα om. O[r] 34 τε om. O[a] 35 τὸ O[v]

ἐπειδή γε εἰς ἀσέβειαν ἐμπέπτωκας, διαφόρως διαστρέφεις τὴν ἐξενεχθεῖσαν ὑπὸ σοῦ ἀδίκως
2 νομήν, ὅπως ἐμπαράμονον καὶ ἑδραίαν αὐτὴν παρὰ πᾶσι κυρώσηις. οὔτε γὰρ τὸ
θεῖον λέγομεν παθητόν, ὡς σὺ λέγεις, οὔτε γυμνὸν λόγον φαμὲν σταυρωθέντα, ἀλλὰ
Χριστὸν Ἰησοῦν. ἐν δὲ τῶι τρισαγίωι ποῦ σώματος δήλωσις, ἵνα χώραν ἡ τοῦ σταυροῦ
3 λάβηι προσηγορία; λέγεις γὰρ 'ἅγιος ὁ θεός'. καὶ τίς οὐκ οἶδεν ὅτι πρῶτος ὁ πατὴρ 5
κατὰ τὴν τάξιν τῆς συνήθους πᾶσι δοξολογίας, εἰ καὶ μὴ καθ' ὑπεροχὴν τῆς θεικῆς ἀξίας;
ἔπειτα φάσκεις 'ἅγιος ἰσχυρός'. καὶ τίς οὐκ οἶδε κατὰ τὸν προφήτην Ἡσαίαν ὅτι τὸ
τεχθὲν ἡμῖν παιδίον Χριστὸς Ἰησοῦς, οὗ ἡ ἀρχὴ ἐγενήθη ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ καὶ Ies. 9, 6
καλεῖται καὶ ἔστι μεγάλης βουλῆς ἄγγελος θεὸς ἰσχυρός; εἰ γὰρ καὶ ἐσταυ- 2 Cor. 13, 4
ρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ τὸ ἀσθενὲς ἡμῶν ἀναλαβὼν σῶμα τοῦτο πέπονθεν, ἰσχυρὸς 10
δὲ θεὸς τυγχάνων προθύμως πρὸς τὸν σταυρὸν τὸ οἰκεῖον ἐξεδίδου σῶμα, ὡς εἰπεῖν καὶ
4 τὸν προφήτην αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἀνέλαβε. θεὸς δὲ καὶ ἄνθρωπος παρὰ Mt. 8, 17
πάντων συνωμολόγηται ὁ Χριστός· σὺ δὲ μόνον τὸ ἰσχυρὸν τῆς τοῦ Χριστοῦ θεότητος
εἰπών, παραδραμὼν δὲ καὶ τοῦτο ἦκες ἐπὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ ὡμολόγησας, ὡς
5 ἔστιν ἀληθῶς, ἀθάνατον. τίνα οὖν ἐπιφέρεις ἐσταυρωμένον δι' ἡμᾶς μετὰ ταῦτα; τὸν 15
Χριστὸν λέγεις; οὐκοῦν δῆλος γέγονας τετράδα φρονῶν, ἕτερον παρὰ τὸν ἰσχυρὸν θεὸν
τὸν Χριστὸν ὀνομάζων. ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σταυρωθῆναι φάσκεις; καὶ τί τούτου
δυσσεβέστερον γένοιτ' ἄν; ἀλλὰ φαντασίαν λέγεις τὴν τοῦ πάθους οἰκονομίαν; οὐκοῦν
6 φαντασία κατὰ τοὺς ἀσεβεῖς Μανιχαίους καὶ ἡ ἡμῶν σωτηρία. ὁρᾶις πῶς πανταχόθεν
περικρημνίζηι καὶ ἀγνοεῖς, ἢ καὶ εἰδὼς ἑκὼν κακουργεῖς; ἰδοὺ νῦν ὑπομνησθεὶς ἐντράπηθι 20
περὶ τῆς ἀπαιδευσίας σου καὶ εἶξον, ὡς παρεδέξω παρὰ τοῦ προφήτου, δοξολογεῖν τὸ
τρισάγιον· ἀσωμάτως γὰρ ὀνομαζόμενον μηδενὸς προκειμένου τῆς σαρκώσεως τοῦ μονο-
γενοῦς αἰνίγματος καθαρῶς ὀφείλει δοξολογεῖσθαι μηδεμιᾶς σταυροῦ προσθήκης ἐπαγο-
7 μένης. ὡς γὰρ ἂν σοφίσηταί τις, ἐκκρημνίζεται τῆς ὀρθοδοξίας. Χριστὸν δὲ παρα- 25
λαβὼν δι' ἡμᾶς σταυρωθέντα τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν μακάριον Παῦλον φάσκοντα
ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν Ἰησοῦν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον, μὴ ἀπαρνοῦ 1 Cor. 1, 23
τούτου τὸ ὄνομα καὶ τὸ πάθος· εἰ δὲ μή, προλαβὼν ἐκεῖνος ἔφη· εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγε- Gal. 1, 9
λίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. ἐγὼ γάρ φησιν οὐκ ἔκρινά τι 1 Cor. 2, 2
8 εἰδέναι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Χριστὸν Ἰησοῦν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. εἰ δὲ
τοῦτον ἀπαρνεῖσθε σταυρωθέντα καὶ τῶι τρισαγίωι πάθος προσάπτετε, πῶς οὐχ ὑποίσετε 30
τὸν ἀναθεματισμόν; Παῦλός ἐστιν ὁ ἀναθεματίζων, τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς. προβαλοῦ
9 Χριστὸν καὶ σταυρὸν μὴ ἀπαρνοῦ· μὴ ἕτερον ἀνθ' ἑτέρου. πλεῖστοι γάρ εἰσιν οἱ
σταυρωθέντες, εἷς δὲ ὁ δι' ἡμᾶς. φέρε οὖν ἐν τῶι σταυρῶι τούτου τὸ ὄνομα, ἵνα μὴ
ἕτερον ὑποπτευθῆις λέγειν σταυρωθέντα, ὅτι οἶδας ὅτι πολλὰ τὰ ἔνεδρα τοῦ δολίου. διὰ
τοῦτο καὶ οἱ τιη̄ καὶ οἱ ρν̄ ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν παραδιδόασι σταυρωθέντα καὶ οὐ 35
τὸ τρισάγιον· οἱ δὲ νομομαθεστέρους κρίναντες ἑαυτοὺς εἶναι τούτων τῶν πατέρων πῶς
οὐ δεικνύουσιν ἑαυτοὺς τούτων ἀλλοτρίους;

O [= aerv], I

1 γε O^{rI} δὲ O^{aev} Λ ἐμπεπτωκὼσ O^{arv} ἐκπεπτωκὼς Í cf. Γ 5 λάβοι O^{er} 8 ιϭ χϭ O^{a} ἐγεννήθη O^{v} 9 ἰσχυρὸς θϭ O^{rI} 10 οὐκ ἐξ O^{e} τούτω I 12 ἔλαβε I 14 τοῦτο ΙΛΛ^{a}Γ τοῦτον O 16 φωνῶν O^{rI} 20 περικνημίζη I 22 προσκειμένου I 23/24 ἐπαγόμενοσ O^{v} 24/25 δι' ἡμᾶς — θεοῦ παραλαβὼν O^{rI} 26 ιν̄ χν̄ O^{arv}I 27 ὑμῖν I 29 ιν̄ χν̄ O^{arI} 31 προλαβοῦ I 34 ὅτι^{2} om. O^{r} πονηροῦ I 35 οἱ^{1} om. O^{a}I, corr. O^{a} οἱ^{2} om. O^{a}

II

Φαύστου ἐπισκόπου Ἀπολλωνιάδος πρὸς τὸν αὐτὸν Πέτρον

1 Ἐπειδήπερ ἐπιτέτραπται νύττεσθαι τοὺς πρώτους ὑπὸ τῶν ἀποκαλυφθέντων Χριστοῦ τὸ μυστήριον ἐσχάτων, ἐκείνους δὲ σιγὴν ἄγειν τῆς κακοδιδασκαλίας ὡς γεγονότας κακίστους δογματιστάς, ἤκουσα παρὰ πολλῶν συνεπισκόπων, ἀγαπητέ, ἐκνενευκέναι σε τῆς ὀρθοδοξίας καὶ τοῦτο πανταχοῦ περιήχηται, δι' ὃ ἀναγκαῖον ἡγησάμην πυθέσθαι παρὰ σοῦ εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει. δεῖξαι γάρ μοι δέδοκται μὴ οὕτως σε φρονεῖν ὀφείλειν ὥστε τῶι τρισαγίωι σταυρὸν συνάπτειν καὶ πάθει καὶ θνήσει τὸ ἀπαθὲς ὑποβάλλειν,
2 ἀλλὰ καθαρῶς ὡς τὰ σεραφὶμ καὶ εὐσεβῶς δοξολογεῖν. πῶς γὰρ Χριστιανίσουσι τὰ ἔθνη τοῦ ὀνόματος τοῦ σωτῆρος μὴ ἐπιφερομένου τῶι Χριστῶι; πῶς δὲ καὶ αὐτοὶ οἱ Χριστιανοὶ δύνανται πιστοὶ τυγχάνειν μὴ ἀνατιθέντες τῶι σταυρῶι τὸ τοῦ Χριστοῦ ὄνομα; ἀκούοντες γὰρ οἱ ἄπιστοι θεὸν ἀθάνατον δι' ἡμᾶς σταυρωθέντα ἐροῦσι σκάνδαλον εἶναι, τὸ πιστεῦσαι Χριστῶι ἀποστρεφόμενοι καὶ λέγοντες· οἱ θεοὶ ἡμῶν οἱ παρὰ τοῖς Χριστιανοῖς κίβδηλοι ὄντες ἀθάνατοι παρ' ἡμῶν ἀναγορεύονται, καὶ πῶς ὁ αὐτῶν θεὸς ἀθάνατος ὢν ἔθανε; δῆλον ὅτι ψευδὴς ἡ ῥῆσις αὕτη· εἰ γὰρ ἀπέθανεν, οὐκέτι ἀθάνατος οὐδὲ
3 ἰσχυρός, ἀλλὰ ἀσθενὴς τῆς ἀθανασίας τραπείς. οὐχ οὗτοι δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ θεοσεβεῖς καὶ ἡμῖν ὁμόπιστοι λέξουσιν ἄν· οὗτοι θεοπασχῖται καὶ οὐχὶ Χριστιανοί εἰσι· Μανιχαῖοι καὶ οὐκ ὀρθοτόμοι· τετραδῖται καὶ οὐ τριαδόδοξοι· Εὐτυχιανισταὶ καὶ οὐκ ὀρθόδοξοι· Νεστο-
4 ριανοὶ καὶ οὐ φιλόχριστοι. εἰ δέ τις τὸν ἐπὶ σταυροῦ κρεμασθέντα ἀκούσει Χριστὸν Ἰησοῦν εἶναι, ὃς τὴν θνητὴν ἡμῶν σάρκα χρισθεὶς φιλανθρωπίαι Χριστὸς εἰκότως κικλήσκεται, δι' ὃ καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν, ὃν ἐλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ, τότε πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐρεῖ· κἀγὼ Χριστιανός εἰμι, πιστεύω εἰς ὃν καὶ
5 οὗτοι ἐπίστευσαν, καὶ πιστευθήσεται καὶ τὰ πάθη καὶ ἡ θνῆσις τοῦ σώματος αὐτοῦ. καὶ γὰρ διὰ τοῦτο πλείσταις λοιδορίαις ἐβλήθη παρὰ τῶν ἀπίστων ἡ ἐν Χαλκηδόνι τῶν χλ πατέρων ὀρθόδοξος πίστις, ὅτι εἶπον δύο φύσεις εἶναι ἐν τῶι Χριστῶι, μίαν παθητὴν θνητὴν ὁρατήν τε καὶ ἔπαφον, ἥτις ἐστὶν ἡ σὰρξ ἡμῶν, καὶ μίαν ἀπαθῆ ἀθάνατον ἀόρατον ἀψη-
6 λάφητον, ἥτις ἐστὶν ἡ τοῦ θεοῦ ἄχραντος φύσις. τὰ ἑκάτερα οὖν ἐν τῶι Χριστῶι δεῖ ἡμᾶς ὁμολογεῖν, ὧν τῆι ἑνώσει μὴ δῶις διάστασιν μηδὲ τέμηις τὸν θεὸν ἀπὸ τῆς σαρκός, καὶ οὐ φωραθήσηι Νεστοριανός. μηδὲ τὸ διάφορον ἀπαρνήσηι τῶν τοῦ Χριστοῦ φύσεων, καὶ οὐχ ὑπεπτευθήσηι Εὐτυχιανιστὴς εἶναι. καὶ μὴ συγχέηις θεὸν σαρκὸς πάθεσι, καὶ οὐ λεχθήσηι Ἀπολιναριαστὴς εἶναι. μηδὲ τὸν ἀπαθῆ καὶ ἀθάνατον τετράφθαι λέξηις θεόν, καὶ οὐ προσοχθίσεις εἶναι Μανιχαῖος. μηδὲ ἐν τῶι τρισαγίωι μετὰ θεὸν πατέρα καὶ ἰσχυρὸν αὐτοῦ υἱὸν καὶ ἀθάνατον πνεῦμα προσθῆις Χριστὸν ἐσταυρωμένον, καὶ οὐχ ἕξεις τοῦ Σαμοσατέως τὴν αἵρεσιν καὶ οὐκ ἐλεγχθήσηι τετράδα φρονῶν καὶ οὐ τρι-
7 άδα. μηδὲ τὴν τριάδα εἰς Χριστὸν ἀναπλάσηις αὐτὸν λέγων πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα, καὶ οὐχ ὑποίσεις τὴν Σαβελλίου δίκην. μηδὲ κληθῆναι θέλων καθηγητὴς καὶ οὐκ ἀκόλουθος τῆς Χριστοῦ διδασκαλίας καινοτομήσηις κενοδοξίας αἵρεσιν, καὶ οὐ μωμήσηι

II antiquior epistulae forma [ΓΛ^{a}] edita est infra in appendice 5

O [= aerv], I

4 τὸ om. I δακοδιδασκαλίασ O^{v} 5 ἤκουσα O correcturam corruptelae Γ ΗΚΟΥCΜΑΙ. in qua latere ΗΚΟΥCΑΔΕ docet Λ^{a}, non ad finem perficiendo ἐπισκόπων O^{r} 8 θνήσκει I 10 σωτῆροσ OΛ σταυροῦ ΓΛ^{a} recte Χριστῶι] σταυρῶ I 15 κρίσισ O^{arv}I 17 ἄν om. I ὀρθόδοξοι O^{e}Λ 18 τριαδόδοξοι scripsi τριάδοξοι OI τρίδοξοι Γ ὀρθότομοι O^{e}Λ 20 Ἰησοῦν om. O^{r}I 20/21 κέκληται O^{e} κληθήσεται I 26 ἀόρατον om. I 29 τοῦ om. O^{r}I 30 ἐλεγχθήση I 31 ἀπολιναριστὴς O^{ar}I 32 προσοχθίσησ O^{v} προσοχθίση O^{a} προσωχθίση O^{r} 34 φωνῶν O^{r}I 35 εἰς om. I αὐτὸν] cf. quae in appendice adnotaui 36 ὑποίσησ O^{v} 37 καινοτομήσεισ O^{r} καινοδοξίασ O^{rv} μωμήσεισ O^{r}I

σὴν ψυχήν, ὅτι οἶδας τοὺς ἀποστόλους μὴ καθηγησαμένους ἐν καινοτομίαις, ἀλλ' ἰχνηλατή-
8 σαντας τὸν μόνον καθηγητὴν καὶ νομοθέτην Χριστόν. βλέπε, ἀγαπητέ, μὴ εἰς πέρας
ἄξηις τὸ διαφημιζόμενον περὶ σοῦ, μὴ γέλως γένηι ὡς θεοπασχίτης ἢ τετραδίτης. εἰ
δὲ καὶ ἐφήψω τούτων τῶν λόγων ἢ τῆς φρονήσεως ἐν παροιστρήσει, τάχος ἔκκλινον ἀπὸ Ps. 36, 27
κακοῦ καὶ ποίησον ἀγαθόν, ἵνα, ὡς εὐχόμεθα, ὀρθοτομῆις τὸν λόγον τῆς ἀληθείας 5
Χριστὸν καθομολογῶν σαρκὶ δι' ἡμᾶς παθόντα τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος καὶ ἄπαξ τοῦ
οὕτως ὁμολογεῖν, μὴ ὑποσκελισθῆις ὑπὸ τῶν αἱρέσεων. πολλοὶ γὰρ πλάνοι ἐξ- 2 Ioh. 7
ῆλθον εἰς τὸν κόσμον οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Χριστὸν Ἰησοῦν ἐν σαρκὶ
ἐληλυθέναι.

III 10

Παμφίλου ἐπισκόπου Ἀβύδων πρὸς τὸν αὐτὸν Πέτρον

1 Τὸ πολύθρυπτον τῶν ἐμῶν παίδων, ἀγαπητέ, διεγείρει με κελαδεῖν θρῆνον· εἰ γὰρ
ἐν οἴωι οἴκωι θνήισκει τις, ἐκεῖσε κλαυθμὸς φοιτᾶι. πῶς οὐκ ἀποδακρύσομαι καὶ ἀπ-
οδύρωμαι τὸν ἀλιτηρίως ἐκ τῶν σῶν ἀγγείων καταγγισθέντα τῶν ἐμῶν υἱῶν θάνατον,
2 οὓς ἔδει σε ὡς συναδελφὸν ἐπισπουδάσαι σὺν ἐμοὶ ἄξαι πρὸς τὸν θεόν; τοὐναντίον 15
δὲ πέπρακταί σοι, θεοφιλέστατε· ἐγένου γὰρ αὐτῶν ὀλετὴρ καὶ οὐ ζωή, πικρία καὶ οὐχ
ἡδύτης, ὄμφαξ καὶ οὐ πέπειρος βότρυς, ζιζάνιον καὶ οὐ σῖτος, καλάμη καὶ οὐ χρυσός,
3 ἄκανθα καὶ οὐκ ἄνθος, ἐκταραγμὸς καὶ οὐ γαλήνη. τί γὰρ τῶν προέδρων ἡμῶν καὶ
ἐπίσων οὐ προσχὼν τὰ σύμβολα εἶξας μὴ προσθέσθαι τῆι τριάδι τετράδα ἐν τῶι τὸ
4 τρισάγιόν σε φάσκειν ἐν προσθήκηι σταυροῦ; αὕτη γὰρ δρακοντικὴ καὶ ἰοβόλων αἱρέσεων 20
φωνὴ καὶ πύλη ἅιδου καὶ αἰώνιος πυλωρὸς θανάτου, Χριστιανῶν βρόχος, ἀκάκων θήρ-
ευμα, ὀρθοδόξων μῶμος, πιστῶν πρόπτωσις, σωφρόνων σκάμβωσις, ἀσκητῶν σκάνδαλον,
οἷς ὑπώπτευσας γλυκὺς εἶναι σὺν τῆι ἐκφωνουμένηι σου ἐκθέσει τῆι παρακοντιζούσηι
τὸν ἀποστολικὸν ὅρον καὶ τὰ εὐαγγέλια καὶ τὸ τῶν τιη σύμβολον τῶν τὴν προσθήκην
5 ἐν τῶι τρισαγίωι ἀγνοούντων τὸ νοητὸν δηλητήριον. φράσον μοι οὖν· τίς τὴν 25
θεότητα ἔφη σταυρὸν ὑπομεμενηκέναι; τί τὸν θεὸν λόγον γυμνοῖς ἀπὸ τῆς στολῆς; τί
διχάζεις τὸν ἄτμητον τῆι σῆι σκαιότητι; τί παρατιτρώσκεις τὴν ἀλήθειαν; τί Νεστορίωι
καὶ Εὐτυχεῖ τῆι τομῆι τοῦ Χριστοῦ ὑπόσπονδος γίνηι καὶ τῶι Σαμοσατεῖ μεμαθήτευσαι
ῥῆξαι Χριστοῦ τὴν θείαν οὐσίαν ἀπὸ τῆς σαρκὸς καὶ Οὐαλεντίνωι συνηρεύξω, ὡς
6 ἐκεῖνος, φάσκων τὸν ἀθάνατον σταυροῦσθαι καὶ ὑπόδουλον τιθεὶς τοῖς πάθεσι τὴν θείαν 30
φύσιν; τί ἐπίσχω ἢ τί λαλήσω; οὐ Παυλιανιστήν σε φωνήσω; ἀλλ' ἐν τοῖς συγγράμμασιν
ἔφης μετὰ τὴν τριάδα φωνεῖν Χριστὸν δι' ἡμᾶς σταυρωθέντα. οὐ Μανιχαῖόν σε
λέξω; ἀλλὰ γέγονας αὐτέλεγκτος θεὸν καὶ οὐχὶ Χριστὸν φήσας ἐσταυρωμένον. οὐ
Νεστοριανόν σε φράσω; ἀλλ' ἀπέδειξας μετὰ τὸν πατέρα μὴ ὁμολογεῖν τὸν ὑμνούμενον
ὑπὸ πιστῶν θεοῦ ἰσχυρὸν υἱὸν σαρκὶ ἐσταυρωμένον. οὐκ Ἀπολιναριαστήν σε λέξω, 35
7 ἔφυρας γὰρ ὡς αὐτὸς θεὸν συγχέας σαρκὸς παθέσι. λίαν οὖν λύπηι συσχεθεὶς τάδε

III epistulae antiquior forma [ΓΛ^{a}] edita est infra in appendice 3

O [= aerv], I

1 σὴν] τὴν O^{r}I 4 ἐψήφω I ἢ om. O^{e}Λ ἐμπαροιστρίση O^{r} 8 ιν̄ χν̄ O^{arv}I 11 παμφύλου O^{v} ἀβύδου O^{r}I 12 πολύθαπτον I κελλαδεῖν O^{r} 13/14 ἀποδύρομαι O^{er} 16 αὐτῶν om. O^{r} 17 ὄμφαξ — σῖτος om. O^{r}I βότρυς] βρῶσις O^{av} *esca* Λ^{a} 18 ἐκτιναγμὸσ O^{a} καταρραγμὸσ O^{r}I προέδρων OI, cf. append. 19 ἐπίσων O^{av} ἐπισκόπων O^{er}I cf. append. τοῖσ συμβόλοισ O^{r}I εἶξαν I προθέσθαι O^{v} τετράδα ἣν O^{r}I 19/20 τὸ τρισάγιόν σε O^{e}Λ τρισαγίω σε O^{rv}I τρισαγίω O^{a} φάσκειν λέγουσιν O^{r}I 21/22 θήραμα O^{v} 23 ὑπώπτευσαι O^{er}Λ 28 εὐτυχῆ O^{v} 29 ὥστε ῥῆξαι O^{r}I 30 θεὶσ O 32 τὴν [τὴν τῆσ O^{r}] τριάδοσ φωνὴν O^{r}I Χριστὸν] τὸν I 33 αὐτέλεκτος O^{r} 34 ὑπέδειξας I 35 θν̄ O^{av}I ἀπολιναριστήν O^{ar}I 36 ἔφυρεσ O σχεθεὶσ O^{r}

σοι προστίθημι σὺν τῶι εἰς τοῦτό με συμβιβάσαντι Ἀκακίωι, αὐτὸν δὲ ὁ τῆς Ῥωμαίων, τοὺς πάντας δὲ ὁ παντέπισκοπος· τί λυμαίνηι τὴν ἐκκλησίαν, τί σκορπίζεις Χριστοῦ τὴν ποίμνην; εἰ κακῶς λέγω, φράσον μοι σύ· ζητῶ γάρ σε τῆι διδασκαλίαι τῆι ὀρθοτάτηι
8 ὑπερέχειν με καὶ πλείστους. τί οὖν φράσομεν; ὡς Παῦλος, Χριστὸν ἐσταυρωμένον ἢ ὡς σύ, τὸν ἀθάνατον ἐσταυρωμένον; τί ἐροῦμεν; ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ὡς
9 πολλαχῶς ἔφη ὁ κύριος, παθεῖν ἢ ὡς σὺ κεκαινοτόμηκας, τὴν θεότητα παθεῖν; ἢ τὰ εὐαγγέλια καὶ αἱ Πράξεις καὶ ὁ ἀπόστολος, ὡς σὺ ἔφης, οὐ λέγουσιν ὥσπερ δεῖ, ἀλλὰ εἰσὶ παρὰ σοὶ μεμπτέα καὶ παρὰ τοῖς ἐξηκολουθηκόσι τῆι τοιᾶιδε σου παραφροσύνηι τοῦ τὸ τρισάγιον φωνεῖν ἐσταυρωμένον; ἀποδεδειγμένοι γάρ εἰσι σὺν σοὶ τετράδα παρεισφέροντες. εἰ δὲ ταῦτα οὕτως ἔχει, τί ἀναγινώσκονται αἱ θεῖαι γραφαί, εἰ αὗται οὐ πιστεύονται, ἀλλὰ σύ; ἄνω γὰρ καὶ κάτω Χριστὸν παραδιδόασι δι' ἡμᾶς ἐσταυρω-
10 μένον καὶ οὐ τὸ τρισάγιον, ὡς σὺ νῦν φάσκεις. ἀλλὰ καὶ ἀποβλητέους εἶπον αἱ γραφαὶ τοὺς θεοπασχίτας. ἤδη δὲ καὶ πρὸ τούτων τῶν γραμμάτων ὡς κυρίωι μου καὶ πατρὶ ὡς ὀρθότατα φρονοῦντι δεδήλωκα ἐπανορθώσασθαι καὶ ἀναρρῆξαι τόδε τὸ παρὰ σοῦ καινισθὲν ἀσεβὲς δόγμα καὶ οὐκ εἶξας. διὰ τοῦτο τοίνυν ὡς πρὸς πρῶτον εὑρετὴν τῶν ἀσεβῶν τούτων λόγων δεδόνημαι τοῖς κατὰ σοῦ ἐπιτιμίοις, ἴσως κἂν διὰ τούτων ἐντραπεὶς ἐπιστομιζόμενος παρ' ἥσσονος τῆι ἀξίαι θᾶττον εἴξεις ὀρθοδοξεῖν πατέρα καὶ
11 υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα ἐν τῶι μηδὲν τούτοις προστιθέναι ἢ ὑφαιρεῖν καὶ ἔχεσθαι τῆς ὑπὲρ ἡμᾶς ἀψῖδος τοῦ θρόνου. εἰ δὲ μηδὲ οὕτως ἀνάσχηι, οἴσω σοι κοινωνίας παραίτησιν·
Tit. 3, 10. 11 ἔφη γὰρ ὁ ἀπόστολος αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ πρώτην καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἁμαρτάνει ὢν αὐτοκατάκριτος. πλὴν θεοῦ ἐσμὲν ἐντεῦκται μὴ γενέσθαι σε αὐτοκατάκριτον, ἀλλὰ ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.

IIII

Ἀσκληπιάδου ἐπισκόπου Τράλλεων πρὸς τὸν αὐτὸν Πέτρον

1 Ἰδού, ἀγαπητέ, πεπλήρωται ὁ κόσμος ἐκ τῆς ἐκθέσεώς σου σκανδάλου καὶ τὰ βασίλεια ἐμφρόντιστα γέγονε καὶ οἱ ποιμένες διεγείρονται ἐπαξίως ἄξαι ἐπὶ σοὶ ταλανισμόν. δὸς οὖν, παρακλήθητι, φωνὴν μίαν ὀρθοτομίας τοῦ ἐπιπρυτανεύειν τἀληθὲς ἐν τῶι κοινῶι τοῦ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τῶι κόσμωι καθομολογεῖν ἐσταυρωμένον καὶ μὴ τοῦτον διαρριπτεῖσθαι διὰ σοῦ καὶ τούτου τὸ ὄνομα ἐν τῶι ἑτέρως ἐν διαστροφῆι λέγειν ἐν τῶι τρισαγίωι
2 τούτου τὸν σταυρόν. μὴ σὺ πρῶτος εἶ τῶν ἐν Νικαίαι πατέρων, ἵνα ἄρξηι ὁ ὅρος σου ὑπὲρ αὐτούς; ἀλλά, φησίν, ἐγὼ διὰ Νεστόριον προσέθηκα ἐν τῶι τρισαγίωι τὸν σταυρὸν διὰ τὸ αὐτὸν παρεξωθεῖσθαι ἐν τούτωι τὴν θεότητα ἐν τῶι σταυροῦσθαι αὐτόν.
3 καὶ τί; μή νεώτερον Νεστορίου τὸ φρόνημα; ἦρξε γὰρ τοῦτο ἀπὸ τοῦ μεταιόφρονος Φωτεινοῦ, ὃν οἱ ἅγιοι πατέρες οἱ ἐν Νικαίαι ἐν ζωῆι μὲν οὐ κατέφθασαν, τὸ δὲ δόγμα

IIII epistulae antiquior forma edita est infra in appendice 4

O [= acrv], I

1 προτίθημι O^{rI} σὺν τῶι om. O^{rI} με συμβιβάσαντι O^{arv} συμβιβάσαντί με O^{e} με συμβιβάσαντος O^{r} corr., I ἀκακίου O^{rI} 2 τοὺς om. I πάντων ἐπίσκοποσ O^{rI} 4 ὑπερένχει I μου O^{rI} πλείστων O^{rI} παῦλον I 7 ὡς — ἔφης om. I οὐ om. O^{arv} 8 σου om. O^{r} 9 φωνοῦντοσ I 9/10 ἐσταυρωμένον ἢ μετὰ τὴν τριάδα $\overline{\chi\nu}$ ἐσταυρωμένον $O^{aevΛ}$ 10 εἰ O^{rI} ἢ $O^{aevΛ}$ 12 τὸ om. O^{av} νῦν om. $O^{eΛ}$ καὶ om. O^{a} 13 ὡς om. O^{r} 14 *sapiens* Λ 15 οὐχ εἶξασ O^{r} 17 εἴξεις O^{rI} εἴξησ $O^{eΛ}$ ἤξεισ O^{v} ἤξεισ O^{a} 18 προσθεῖναι O 19 ἡμῶν O^{er} μὴ O^{r} ἀνάσχει O^{r} 22 εὐτεκταὶ O^{r}

25 τράλεων O^{r} 27 ἄσαι O^{v} σὲ O^{av} 28 κοινῶ OI. Λ [*coniter* i. e. communiter' cf. append. 29 τὸν $\overline{\chi\nu}$ τὸν $\overline{\upsilon\nu}$ I τὸν κόσμον O^{arv} 32 αὐτούς] τὸν ἐκείνων I *dices* Λ 34 καὶ τί O^{erI} καίτοι O^{av} τοῦ νεστορίου O^{rI} ἦρξαι O^{rv}

αὐτοῦ κατέκριναν οὐ διὰ τὸ φράσαι αὐτοὺς τὸ τρισάγιον ἐσταυρωμένον, ἐπειδὴ τοῦτο ἦν ἐν γνώσει αὐτοῖς λίαν δύσφορον, Φωτεινῶι δὲ ἐράσμιον. ὅθεν τὸ μὲν τρισάγιον ἐν μυστηρίοις μόνοις ἀπέθεντο φωνεῖσθαι καθὰ τὰ σεραφίμ, φασι, μηδεμίαν ἐν τούτωι
4 προσθήκην ἢ ὑφαίρεσιν πράξαντες. πάλιν δὲ τοῦτο τὸ ἀσεβὲς ἀνανεωθὲν ἐπὶ τοῦ Σαμοσατέως λίαν ἠδρύνθη καὶ ἐπισυναχθέντες οἱ ἁγιώτατοι τὴν μνήμην πατέρες ἐν τῆι Κωνσταντινουπόλει, εἰ καὶ αὐτὸν οὐ παρέφθασαν, ἀλλὰ τὸ δόγμα αὐτοῦ κατέκριναν τὸ μὴ φρονεῖν δύο υἱούς, δι' ὃ ἕνα καθωμολόγησαν ἐν τῶι ὅρωι αὐτῶν υἱόν. μὴ τὸ τρισάγιον ἔφησαν δι' αὐτὸν ἐσταυρωμένον, ὅτι τῶι ὅρωι τῶν πρὸ αὐτῶν πατέρων ἐξηκολούθησαν καὶ ἔπεσθαι τοῖς δόγμασιν αὐτῶν ἔκριναν τοῦ τὸ τρισάγιον ἐν τοῖς
5 μυστηρίοις μόνον ἐξακούεσθαι ἀπαθῶς ὡς τὰ σεραφὶμ καὶ μὴ ἐσταυρωμένον; πάλιν δὲ Νεστορίου ἀνακύψαντος καὶ καταρτίζοντος τὰ ἀσεβῆ πρὸ αὐτοῦ δόγματα, φαμὲν δὴ τὰ Φωτεινοῦ καὶ τὰ τοῦ Σαμοσατέως, συναθροισθέντες δι' αὐτὸν οἱ περὶ Κελεστῖνον καὶ Κύριλλον ἔπαυσαν τὰς τοιάσδε δυσσεβείας οὐκ ἀποθέντες ἐν τῶι τρισαγίωι σταυρόν. ἢ σὺ δοκεῖς πάντων τούτων σοφώτερος εἶναι ἢ ἔχεσθαι παρ' αὐτοὺς πνεύματος ἁγίου, οἷς ἦν γνῶσις; ἡ σὴ τοίνυν ἀποτεθεῖσα ἐν τῶι τρισαγίωι σταυροῦ προσθήκη δυσμενὴς
6 βλασφημία ἐστί. πλὴν καὶ μετὰ τούτους τοὺς ἁγίους πατέρας δυσφόρων καταλαβόντων τὴν Κωνσταντινούπολιν σεισμῶν μικρὸς καὶ μέγας, πλούσιος καὶ πένης, δοῦλος καὶ ἐλεύθερος ἐκ τῆσδε ἀπαναχωρήσαντες ἐν τῶι Κάμπωι ἅμα συνέδραμον κρυμοῖς καὶ χειμῶνι ἐκεῖσε μᾶλλον ὀλέσθαι καὶ μὴ συμπεπτῶσθαι τῆι αὐτῆι πόλει. οὓς φειδοῦς ὁ θεὸς ἀξιώσας φιλανθρωπευσάμενος ἀπεκάλυψε τῶι μακαρίωι Πρόκλωι τὸ τρισάγιον εἰς παῦσιν ὀργῆς λιτανεύοντας αὐτοὺς φωνεῖν καὶ τοῦτο ἐμφανῶς, οὐχ ἑνὶ ἢ δευτέρωι γνωσθέν, ἀλλὰ παντὶ τῶι κόσμωι. μὴ ἀπέθετο ὁ θεὸς ἐν αὐτῶι λέγεσθαι σταυρόν;
7 ὅτι οὐδὲν ὁρᾶι εἰς ὕβριν αὐτοῦ· ἔφη γὰρ φάσκειν »ἅγιος ὁ θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς.« πῶς οὖν σὺ τετόλμηκας παραθέσθαι σταυρὸν παρὰ τὸν θεὸν ἢ καὶ παρὰ τοὺς πατέρας τὸν πατέρα συγχέων τῶι υἱῶι καὶ τῶι ἁγίωι πνεύματι ἐν τῶι τρισαγίωι φωνῶν τὸν σταυρόν, ὡς παρὰ σοὶ μὴ εἶναι πατέρα τὸν πατέρα μόνον, ἀλλὰ καὶ υἱόν, καὶ τὸν υἱὸν μὴ εἶναι υἱὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ πατέρα, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον μὴ εἶναι μόνον πνεῦμα, ἀλλὰ καὶ υἱόν;

8 διὰ τοῦτο εἴ τις ἀνατιθεῖ ἐν τῶι τρισαγίωι σταυρὸν παρὰ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, ἀνάθεμα ἔστω.

εἴ τις τετράδα παρεισφέρει ἐν τῶι τρισαγίωι παραθεὶς μετὰ τὴν τριάδα Χριστὸν ἐσταυρωμένον, ἀνάθεμα ἔστω.

εἴ τις συγχέει τὴν τριάδα αὐτὸν λέγων εἶναι πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα, ἀνάθεμα ἔστω.

9 εἴ τις διίστησι τὴν μίαν οὐσίαν τῆς τριάδος εἰς δύο, ἀνάθεμα ἔστω.

εἴ τις τὸν ἕνα υἱὸν διχάζει εἰς δυάδα υἱῶν, ἀνάθεμα ἔστω.

εἴ τις τὸν θεὸν λόγον καὶ τὴν σάρκα μίαν φύσιν λέγει ἀγνοῶν τῶν φύσεων τὸ διάφορον, ἀνάθεμα ἔστω.

O [- aerv], I

1 τὸ¹] τοῦ O^{eI} 2 φωτεινῶ $O^{rI}\Lambda$ φωτεινοῦ O^{aev} 5 λίαν] πάλιν O^{e} ἱδρύνθη O^{r} τῆι om. O^{c} 6 τὸ² OI cf. append. 7 μὴ om. I 8 τρισαγίω O^{v} δι' $O^{arv}I$ δὲ $O^{e}\Lambda$ 9 τρισαγίω O^{v} 10 μόνοις O^{e} 11 ἀνακαλύψαντοσ O^{er} δὲ O^{aev} 12 τὰ om. I 13 τοιαύτασ $O^{arv}I$ ἐπιθέντες I 15 οἷς ἦν] ἡ σὴ I ἐπιτεθεῖσα I τοῦ σταυροῦ O^{e} om. O^{r} δυσσεβὴσ $O^{e}\Lambda$ 18 ὑπαναχωρήσαντεσ I 19 συνεπτῶσθαι O^{c} συμπτωθῆναι I αὐτοῦ O^{v} 20 ἀξιώσασ καὶ $O^{c}I$ 21/22 καὶ τοῦτο — κόσμωι om. O^{a} 22 ὑπέθετο O^{e} αὐτῶι] τῶ I 26 τὸν² om. O^{a} πνα̅ μόνον O^{av} 29 ἐν — στρὸν ἐντιθεῖ I ἀνατίθησιν O^{e} 31/32 om. $O^{aev}\Lambda$ 31 Χριστὸν om. I 33/34 om. O^{a} 33 αὐτὸν OI cf. quae adnotaui ad append. 35 post 36 coll. $O^{r}I$ εἰσ οὐσίασ δύο O^{a} om. $O^{e}\Lambda$

11 καὶ γὰρ πιστεύομεν ὅτι ἡ ζωὴ ζωή ἐστι καὶ οὐ μετέπεσεν εἰς θάνατον. σὺ δὲ γνώσηι καὶ ἀποκόψηι ἐφ' οἷς ἀνόμως εἴρηκας· ἔστω δὲ καὶ ἔστι τοῦ θεοῦ ἡ χάρις μετὰ τῶν ὀρθοτομούντων τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.

V

p. 141 Ἐπιστολὴ Ἰουστικίνου ἐπισκόπου Σικελίας πρὸς τὸν αὐτὸν Πέτρον ὅτι οὐ δεῖ προσθήκην εἶναι ἐν τῶι τρισαγίωι σταυροῦ, ἵνα μὴ δύο εἰσάξηις υἱούς

1 Δεῖ τὸν στρατιώτην ὁπλίζεσθαι κατὰ τῶν πολεμίων καὶ τὸν ἀθλητὴν τοῖς ἀνθισταμένοις· ἡ δὲ πάλη ἡμῶν οὐ σαρκικὴ οὐδὲ ἐπιφανείας σώματος ἀλείμμασιν οὐδὲ σχολάζων τις τῆς πάλης τὸ στέφος ἕξει τῆς θεότητος ἐρραθυμήσας τοῖς ἐπιπλήττουσι μὴ προέσθαι
2 Tim. 2, 5 τῆς ἀληθείας τὴν πάλην. καὶ γὰρ καὶ ἀθλητὴς οὐ στεφανοῦται, ἐὰν μὴ νομίμως
2 Cor. 10, 4. 5 ἀθλήσηι, καὶ τὰ ὅπλα ἡμῶν οὐ σαρκικά, ἀλλὰ δυνατὰ τῶι θεῶι πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων, λογισμοὺς καθαιροῦντα καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαι-
2 ρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ. δι' ὃ ὡς ἀδελφὸν διανίστημι ἐν ὑπομνήσει ὅτι καλὸν τὸ ὑπείκειν τοῖς πατράσι καὶ ἀπείπασθαι οἰκείας καινοτομίας· πείθου Φίλικος, ἀγαπητέ, ταῖς ὑποθέσεσιν ἐν τῶι μὴ παραθέσθαι σε ἐν τῶι τρισαγίωι δύο υἱοὺς καὶ πείθου τοῖς σεραφὶμ τὴν τριάδα ὡσαύτως δοξολογεῖν καὶ μὴ παρὰ ταῦτα νόσει κενοδοξίαν τοῦ ποιεῖσθαι κακίστην ἐπισόφισιν. σταυρὸν τῶι ὕμνωι προστιθεὶς πήρωσις
3 πολλοῖς ⟨εἶ⟩ γινόμενος. τί οὖν διορύττεις ὄμματα ἰδιωτῶν ἐπισκαλίζων ἀσεβῶν ὁρμάς, Μάνην καὶ Οὐαλεντῖνον καὶ Εὐτυχῆ ὁπλίζων τοῦ φάσκειν παθητὸν τὸ θεῖον, μᾶλλον δὲ Παῦλον τὸν Σαμοσατέα καὶ Νεστόριον, διότι ἐν τῶι τρισαγίωι προστιθεῖς τετράδα; ὅτι ὡς ἐὰν περιστραφῆις, τὸ ἀσεβὲς νόημα εὐσέβειαν οὐκ ἔχει, ἀλλὰ πλείστων
4 αἱρέσεων δείκνυσι μορφάς. Ἄρειος γὰρ ἐλαττοῖ τὸν υἱὸν καὶ Εὐτυχὴς ὁμοίως διὰ τὸ τὸ πάθος περιθέσθαι τῆι θείαι φύσει τοῦ υἱοῦ, δι' ὃ οὐδὲ ὁμοούσιον φράσειαν, ὡς Εὐνόμιος, τὸν υἱόν. εἰ γὰρ δὴ παρ' αὐτοῖς ὁ πατὴρ ἀπαθής, ὁ υἱὸς δὲ τῆι θεότητι παθητός, πῶς ὁμοούσιος; Μακεδόνιος δὲ τέμνει ἐκ τοῦ πατρὸς τὸ ἅγιον πνεῦμα καὶ Νεστόριος ὡσαύτως διχάζει εἰς δυάδα υἱῶν τὸν ἕνα υἱὸν καὶ ἡδύνεται, ὡς σὺ ἔφης, φάσκειν ἐν τῶι
5 τρισαγίωι τετράδα, σταυρὸν μετὰ τὸ ὁμολογῆσαι τὴν τριάδα προστιθεὶς ἀσεβῶς. παῦσαι οὖν τῆς τοιαύτης σου ἀσεβοῦς φαραγγώσεως μὴ προσθεῖναι τῶι σκανδάλωι σκάνδαλον καὶ μὴ ἔσηι αἴτιος ἀπωλείας τῶν ἁπλουστέρων ἀνθρώπων, μήπως ὁ πρόεδρος ἡμῶν Φίληξ κατὰ τοὺς κανόνας ἀποφήνηται κατὰ σοῦ καὶ οὐδὲν σε ὠφελήσει τὸ λέγειν »ἐγὼ
p. 142 εὐχρήστως τοῦτο ἀπετιθέμην τοῦ τὸν σταυρωθέντα ἐν τῶι τρισαγίωι ὁμολογεῖν.« ἆρον ἀνομίαν ἐκ τῆς οἰκουμένης, μήπως τοῦτο τάχος περιπολάσηι, ὅτι τὸ ἀσεβὲς ῥάιδιον
6 δεκτόν, τὸ δὲ ἄμεινον οὔ. δέξαι οὖν ὡς ἀδελφοῦ σου παραίνεσιν καὶ σβέσον τὸ φρύαγμα

V in collectione Latina 3. paginae hic et p. 18 sq. adnotatae sunt editionis in *Abhndg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. N. F. 10*

O [= aerv], I, Λ^a [= vb]

2 ἔστι] ἔστη O^v

5 Ἰουστικίνου O^{eI} Ἰουστικηνοῦ O^{arv} *Iustini* Λ^a *Iustiniani* Λ σικελλίας O^e σικελείασ O^v 6 ἄξησ O^{arv} λέξησ I 8 πάλησ $O^{e}\Lambda\Lambda^a$ πλάνησ O^{arv}I 9 στίφος O^{arv}I ἕξει $O^{e}\Lambda^a$ ἄξει κατὰ O^{r}I om. O^{av} ἐραθύμησασ O^r προελέσθαι I 10 πάλην $O^{e}\Lambda\Lambda^a$ πλάνην O^{arv}I καὶ $I\Lambda^a$ εἰ OΛ ἀθλητὴσ $O^{arv}I\Lambda^a$ ἀθλεῖ τίσ $O^{e}\Lambda$ 12 καθαιροῦντεσ O^a 14 *Felicis* Λ^a φιλικῶς OIΛ 15 ὑποθήκαις I παραθέσθαι O^{ev} παραθέ O^a παραθέσει O^r παραθέσειν O^r corr., παραθήσειν I 16 νόσει Λ^a νοσεῖν OΛ 16/17 κενοδοξίαν $O^{e}I\Lambda$ κενοδοξίασ O^{arv} 17 σταυρῶ I προστιθῶν O^{av} πήρωσις I *caecitas* Λ^a πηρὸς OΛ 18 εἶ addidi *effectus es* Λ^a ὀρύττεισ O^r 20 προστίθησ O^e 21 τὴν τετράδα O^e περιστραφεῖσ O^v εὐσέβειαν $I\Lambda^a$ εὐσεβείασ OΛ 22 τὸ alterum om. O^{arv}I 23 παραθέσθαι O 26 υἱῶν $O^{e}\Lambda\Lambda^a$ om. O^{arv}I ἡδύνε O^r ἡδύνετο O^r corr. 27 προστιθῶν O^{av} ἀσεβῶς om. I 31 ἐπετιθέμην I τοῦ] τὸ I 32 τοῦτο] τὸ O^{av} ἐπιπολάση O^e περιπολεύση I ῥάδιον $O^{e}\Lambda^a$ ῥᾶον O^{arv}I 33 δεκτὸν I δεκτικὸν OΛ

τῶν αἱρετικῶν καὶ γενοῦ ποιμὴν τῶν προβάτων καὶ οὐ λύκος. καὶ τῶι μακαρίωι Πρόκλωι ἀκόλουθος γενοῦ καὶ τῆι αὐτοῦ ἐν τῶι Κάμπωι ἀποκαλύψει φόβων ὄντων λιτῶς φάσκειν τὸ τρισάγιον εἰς παῦσιν ὀργῆς καὶ μὴ ἐγείρειν ἔτι θυμὸν ἰσχυρόν. εἰ δὲ μή, ὄψει σύ· ἡ δὲ ἀδελφότης μου ἀθῶιος ἔσται κἀγὼ μετ' αὐτῶν καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ γράψαντές σοι
7 περὶ τούτων. φρούρει σεαυτόν, ἀγαπητέ, ἀπὸ τῶν σκανδάλων. ἔμαθες ἀπὸ τοῦ 5
'Ησαίου ἅγιος ἅγιος ἅγιος λέγειν· μὴ σταυρὸν ἔφη σοι λέγειν; ἀλλά, φησί, τότε ὁ υἱὸς Ies. 6, 3
οὐκ ἐσταυρώθη καὶ διὰ τοῦτο οὐ παρέδωκε τότε τὸ ὁ σταυρωθείς. τί οὖν; νῦν τὰ σεραφὶμ ἐν τῶι τρισαγίωι προσέθηκαν τὸν σταυρόν, ὅτι σὺ λέγεις; καί φησιν 'οὐκ οἶμαι.' καὶ εἰ οὐκ οἶδας, πῶς ἀσεβεῖς; καὶ γὰρ καὶ τότε ἔφη τὰ πάθη τῆς σαρκὸς τοῦ λόγου ὁ προ-
8 φήτης καὶ ὑμνολογεῖ σεμνῶς τὸ τρισάγιον. πλὴν πῶς καὶ λέγεις δεδέχθαι τὴν ἐν Χαλκη- 10
δόνι σύνοδον, καὶ ὡς αὐτὴ παραδίδωσί σοι, οὐ δοξολογεῖς τὸ τρισάγιον, ἀλλ' ἀπειθεῖς κἀκείνηι καὶ οὐκ ἐφοβήθης λεγούσης αὐτῆς 'ὁ μὴ φρονῶν οὕτως ἀνάθεμα ἔστω;' ὑγιῶς δοξολόγει, καὶ ὑγιὴς ἔσηι· εἰ δὲ μή γε, μόνος ἀντλήσεις τὰ κακά.

VI

Φίληκος ἐπισκόπου 'Ρώμης πρὸς τὸν αὐτὸν Πέτρον καθαιροῦσα αὐτόν 15

1 'Επειδὴ δυστήνων ἐξεμαγεύθης ἐν ἀσεβείαι λόγων καὶ οὐκ ἔκρινας εἶξαι τοῖς προτεταγμένοις ἁγίοις πατράσι τοῖς κατακοσμήσασι τὸν θρόνον τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης καὶ πολυ-
2 άθλου 'Ιγνατίου τοῦ μάρτυρος, οὗ καὶ ἀνάξιος ὢν οὐκ οἶδα ὅπως ἐμπεπήδηκας ἅρξαι, καὶ μώμοις σου βεβήλοις καὶ ἀσεβέσι δόγμασι καινοτομίαν τῆι καθολικῆι ἐκκλησίαι ἐνέκρινας τοῦ μὴ Χριστὸν σταυρωθέντα δι' ἡμᾶς δεῖν εἰπεῖν, ἀλλὰ πάθος τῶι ἀπαθεῖ θεῶι ἀνόμως ἐπεισ- 20
άξαι καὶ τῶι ἀθανάτωι πνεύματι θάνατον ἐπιθεῖναι καὶ οὐκ ἐφρικίασας ἃ οὐ παρεδέξω ἔκ τε τῶν θείων εὐαγγελίων καὶ ἀποστόλων καὶ τῶν ἀνδραγαθησάντων εὐφήμων πατέρων, κακίστως ἐπισοφισάμενος ταῦτα ἐπιστροβῆσαι καὶ οἰκείας φρονήσεως λύμην ἐμπαραθέσθαι τοῖς ἁπλουστέροις καὶ σκάνδαλον τοιαύτης αἱρέσεως, ὡς οὐδὲ ἴσα ταῖς προτέραις αἱρέσεσιν ἀνθεῖν, ὑπεράγειν δὲ μᾶλλον πολλαχῶς, καὶ οὐχ ὥρμησας τῆι ἀληθείαι καὶ τοῖς ἐπὶ δὶς 25
3 γράμμασιν ἡμῶν ἐνωτίσασθαι, νῦν ἠρξάμην ἀποφήνασθαι κατὰ σοῦ, μᾶλλον δὲ ὁ κορυφαιότατος τῶν ποιμαντικῶν θρόνων, ὁ ἐν ἁγίαις εὐφημίαις κομῶν, ὁ ἄριστος τῶν ἀποστόλων ἀληθῶς Πέτρος, οὐ μόνον δὲ κατὰ σοῦ, οὗ τὸ ὄνομα ἔπισος εἶ, ἀλλ' οὐ τῆι γνώμηι οὐδὲ τῆι πίστει, ὅτι ὑπεράγαν ἐκ τούτου ἐκκεκλικὼς εἶ τοῦ ὀρθοῦ σκοποῦ καὶ τῆς ἀμωμήτου πίστεως, ἀλλὰ μὴν καὶ κατὰ τῶν μὴ ἐρυθριασάντων τοὺς τῶν σεπτῶν εὐαγγελιστῶν χα- 30
ρακτῆρας καὶ τῶν τούτοις ἑπομένων ἀποστόλων καὶ τελείων ἀνδρῶν διδασκάλων τοὺς λόγους, ἀστάτωι γνώμηι ἐπερειδομένων τῆι ἐκ σοῦ παρανομουμένηι ἐκθέσει ὡς ἠδύτατα περιέπεσθαι ἐπὶ τὸ τῆς κακοδοξίας ὄντως πικρότατον καὶ οὐκ ἀποστραφέντων τὴν τοιάνδε

VI epistulae antiquior forma edita est infra in appendice 7

O [= acrv]. I

1 καὶ οὐ $O^{r}\Lambda^{a}$ οὐ O^{avI} μὴ O^{e} 2 γενοῦ om. $O^{e}\Lambda$ τοῦ λιτῶς Günther 4 δὲ om. $O^{e}I\Lambda$ 6 ὁ om. O^{r} 7 ὁ I om. O 8 οἶμαι $O\Lambda\Lambda^{a}$ οἶδα I 9 τῆσ σαρκὸς τὰ πάθη I 10 ὑμνολογεῖν Λ^{a} σεμνῶσ O^{arv}I σαφῶσ $O^{e}\Lambda$ πλὴν om. I πῶς $O^{e}\Lambda$ πῶς δὲ O^{arv}I 11 σοι Λ^{a} σὺ OIΛ 11/12 ἀλλὰ πείθεις κἀκείνην O^{r} 13 τὰ om. O^{av} 15 ἐπιστολὴ φήληκος I 16 δυστυχῶσ O^{r}I ἐξεβακχεύθης I 17 ἀνδράσι O^{r}I 17/18 καὶ πολυάθλου om. O^{av} 19 νόμοισ $O^{e}\Lambda$ 21 πρὶ $O^{ev}\Lambda$ 23 οἰκείαν O^{arv} 24 τοὺσ ἁπλουστέρουσ O^{r} 25 ἐπὶ δὶς] πρὸσ σὲ $O^{e}\Lambda$ 26 ἐνωτίσασθαι] πεισθῆναι $O^{e}\Lambda$ ὑπακοῦσαι I 27 κοσμῶν O^{r} 28 οὗ] cf. append. τῶ ὀνόματι $O^{e}I\Lambda$ ἔπισοσ εἶ $O^{er}\Lambda$ ἐπισυσσεῖ O^{av} ἴσωσ εἶ I 29 ἐκκεκλικὼσ εἶ] ἐκκεκλικόσι O^{a} ἐκκεκληκόσι O^{v} 30 μὴ om. O^{arv}I 32 ἀστάκτω O^{r} ἐπερειδομένων $O^{e}I\Lambda$ ἐπερειδομένουσ O^{arv} παραμιμουμένη O^{r} 33 περιέπεσθαι OΛ περιέλκεσθαι I cf. append. τῆς om. O^{a} οὐκ om. O^{av} τοιαύτην O^{av}

4 δυσσέβειαν. λέξομεν οὖν σοι, ὡς καὶ κατ' ἐκείνων, ἐπειδὴ ἠγάπησας κακίαν ὑπὲρ
Ps. 51, 5-7 ⟨ἀγαθωσύνην, ἀδικίαν ὑπὲρ⟩ τὸ λαλῆσαι δικαιοσύνην, ἠγάπησας πάντα
ῥήματα καταποντισμοῦ, γλῶσσαν δολίαν, διὰ τοῦτο ὁ θεὸς καθελεῖ σε
εἰς τέλος οὐ μόνον ἀπὸ τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πάσης πόλεως καί γε
πεπαγιωμένως ἔστω σου ἡ καθαίρεσις αὕτη ὑπ' ἐμοῦ καὶ τῶν διεπόντων μετ' ἐμοῦ τὸν 5
ἀποστολικὸν θρόνον καὶ Ἀκακίου τοῦ τῆς Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας ποιμένος καὶ
τῶν αὐτῶι τιμίων ὑποκειμένων περιορίων ἐπισκόπων ὡς καὶ τῶν αὐτῶν μὴ ἀνασχο-
5 μένων ὑπομνημάτων. ὁτὲ μὲν γὰρ ἔφης τριάδα δι' ἡμᾶς σταυρωθῆναι καὶ οὐχὶ Χριστόν,
ὁτὲ δὲ τὸ ἀθάνατον πνεῦμα Μανιχαίζων, ὁτὲ δὲ ἐκ τούτων φυγὼν διακατελεγχόμενος ὑπὸ
τῶν ἐμῶν ὑποθηκῶν καὶ λόγων Χριστὸν μετὰ τὸ ἀθάνατον πνεῦμα ἔλεξας ὑπομεμενηκέναι 10
6 ὡς ὁ Σαμοσατεὺς καὶ Νεστόριος τὸ πάθος τὸν ἕνα υἱὸν διχάζοντες εἰς δυάδα υἱῶν. ὅτε
δὲ καὶ ἐπὶ τούτωι εἶξας μὴ διασύρεσθαι, ἦκες ἐπὶ τὸ κάκιον τὸ τὸν χερουβικὸν ὕμνον εὐπαρέ-
δρωι τρόμωι ἀνενδοιάστως ὡσαύτως τὴν τριάδα μὴ δοξολογεῖν, ἀλλὰ τὸν πάντα ὕμνον
εἰς τὸν υἱὸν ἄγειν, ἐθέλων ἐνστήσασθαι ἣν κατὰ τῶν ἀκάκων ἐξήνεγκας νομῆς γάγγραιναν,
καὶ παντοίαις ἐντεῦθεν ἀγχόναις αἱρέσεων μεγίστως περικρημνιζόμενος ἐκνεύων τῆς ἀλη- 15
θείας τοῦ τὸν Χριστὸν μὴ κηρύττειν δι' ἡμᾶς σταυρωθέντα τὸν μονογενῆ τοῦ θεοῦ υἱόν, τὸν
7 ἐν μέσωι πατρὸς καὶ ἁγίου πνεύματος εὐσεβῶς δοξολογούμενον. τί γὰρ τούτου ἀπαγο-
ρευτικώτερον, πατρὸς παρ' ὑμῶν καὶ ἁγίου πνεύματος ἀδοξουμένου καὶ συκοφαντίαν τοῖς
σεραφὶμ ὑμῶν παρεισφερόντων ὅτι οὐ τὴν τριάδα φάσκουσι δοξολογεῖν ἅγιος ἅγιος ἅγιος,
ἀλλὰ μονοπροσώπως τὸν υἱόν; καὶ ποία φαραγκώδης αἱρέσεων οὕτως ἀπηναισχύντησεν 20
8 ὡς ὑμεῖς; πλὴν καὶ ἐν τούτωι διατρέχοντες ἔτι καινοτέρως ἐπέβητε ταῖς στραγγαλιώδεσι
τῶν ὑπὸ θεοῦ ἀπειπαμένων δυσφημιῶν· τὸν υἱὸν πατέρα καὶ ἅγιον πνεῦμα λέγοντες
Σαβελλιανίζοντες καὶ συναλείφειν κρίνοντες τὴν τριάδα ὁμολόγως ἀπηρνήσασθε, εἰς ἣν
9 ἐβαπτίσθημεν καὶ πιστεύομεν καὶ ὁμολογοῦμεν. τίς οὖν οὐκ ἀποδύρεται τοὺς οὕτω
φάσκοντας περὶ τοῦ τρισαγίου τοῦ ἀχράντου; ὃ ἐμοὶ λίαν πρέπει ἀπείπασθαι καὶ κλαυθμὸν 25
δοῦναι ἐπαξίως τῶν ἐπὶ τούτωι διασυλωμένων ἁπλουστέρων ψυχῶν τῶν τὸ ἀσεβὲς ὡς
εὐσεβὲς δραματουργησάντων. οὓς καὶ ἀλλοτρίους ἡγούμεθα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως
καὶ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς κοινωνίας τοῦ ἡμῶν ἡγουμένου ἐνδόξου προέδρου Πέ-
10 τρου τοῦ τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας παρὰ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν εἰληφότος. οἱ δὲ τοῦ ἀπο-
στόλου θέλοντες εἶναι κοινωνοὶ ἄγονται καὶ τῆι διδαχῆι τούτου τοῦ τὸν Χριστὸν φάσκειν 30
καὶ πιστεύειν δι' ἡμᾶς σταυρωθέντα καὶ μὴ τοῦτον ἀπαρνήσασθαι ὡς καὶ ὁ ἀρτίως καθηι-
ρημένος Πέτρος διὰ τὸ ἀλλοκότως καὶ δυσμενῶς ἐν τῶι τρισαγίωι προσκεκαινοτομηκέναι τὸ
ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς, εἰδότες ὅτι οὐ τριάδα παρὰ τῶν ἀποστόλων σταυρωθεῖσαν παρε-
δέξασθε, οὐ πατέρα, οὐ πνεῦμα ἅγιον, εἰ μὴ σαρκὶ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ μονώ-
11 τατον. φεύγετε τοίνυν ἀπὸ τῆς δυσμενοῦς τούτου κοινωνίας καὶ ἔσομαι ὑμῶν κοινωνὸς 35

O [= aervi, I

1/2 κακίαν — ἠγάπησας om. O^{arv} 2 ἀγαθωσύνην — ὑπὲρ om. O^{er}IΛ τοῦ O^{r} 3 καθέλοι O^{e} 4 ἀπὸ τῆσ οὐ μόνον O^{arv} 5 πεπαγιωμένη O^{r}I σου om. O^{r} μετ' ἐμοῦ O^{er}vIΛ κατ' ἐμὲ O^{a} cf. append. 7 περιορίων I περιορίαν O^{r} ὑπερορία O^{av} om. O^{e}Λ cf. append. ὡς om. O^{arv} ὧν I 6/7 καὶ τῶν αὐτῶν om. I 7/8 ἀνασχομένων O^{v} corr. ἀνασχομένω O^{av} ἀνασχόμενον O^{e} ἀνασχόμενοσ O^{r}I *sustinuisti* Λ 8 ὑπομνημάτων OΛ τῶν ὑπομνημάτων I cf. append. ὁτὲ Χριστόν om. I 9 διαφυγὼν διακατελεγχόμενοσ O^{e}Λ ποτελεγχόμενος I 10/11 cf. append. τὸ πάθοσ ante ὡσ coll. O^{e}Λ 12 δὲ om. O^{arv} τοῦτο O^{arv} 12/13 ἀπαρέδρω O^{v} 13 cf. append. 14 λέγειν O^{e} 15 μεγίστων O^{r}I 17 εὐσεβῶς om. O 17/18 ἐκκηρυκτότερον I 20 φαραγκώδησ O^{v} φαραγγώδησ O^{aer} φάραγξ I *praecipitatio* Λ ἀπηναισχήντησεν O^{v} ἀπηναισχύντηκεν O^{r}I 21 cf. append. 22 ἀπηγορευμένων I 23 ἀπαρνήσασθαι O^{av} 26 τοῦτο O^{r}I 30 τούτων O^{r}, corr. O^{r} αὐτοῦ O^{e} 31 καὶ πιστεύειν om. I 32 διαλλοκότωσ O^{av} ἐν τρισαγίωι om. O^{a} 33 ὁ om. O^{av} 33/34 παραδέξασθε O^{r} παρεδέξαντο I 35 καὶ — κοινωνὸς om. O^{a}

καθότι καὶ ὑμεῖς ἐμοὶ τοῦ δολεροῦ φάσματος πόρρω ὑμῶν τῆς ὀρθοδοξίας ἐκπεπηδηκότος. φυλάξατε, Χριστοῦ μαθηταί, ἐμοῦ δὲ υἱοί, τὰς παραδόσεις ἃς παρελάβετε ἀπὸ τῶν θείων γραφῶν.

VII

Ἐπιστολὴ Κυντιανοῦ ἐπισκόπου Ἀρκουλιανῶν πρὸς Πέτρον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας

1 Πολυτρόπως καὶ πολυμερῶς ἐξένευσας, ἀγαπητέ, τῆς ἀληθείας τἀναντία πράτ- Hebr. 1, 1
των τοῦ δεσποτικοῦ μυστηρίου, μὴ ἑπόμενος τοῖς εὐαγγελίοις ἢ τοῖς ἀποστόλοις ἢ τοῖς ἁγίοις πατράσι. καὶ γὰρ βαρεῖαν φέρει κατ' αὐτῶν καινοτομίαν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἡ ἔκθεσίς σου καὶ μέντοιγε οὐκ ἀπείπω ταύτης πολλῶν ἐπισκόπων ὑπομεμνηκότων σε, μάλιστα τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Φίληκος τοῦ ταύτης ἀποστραφῆναί σε καὶ εὐθῆ καὶ ὀρθοτόμον εἶναι τοῦ σωτηρίου κηρύγματος. ἀλλ' οὖν γε ἀντιποιούμενος αἱρέσεων τὸ τῆς θείας διδασκαλίας τάλαντον ἀπεκρύψω εἰς τὴν γῆν καὶ οὐ μᾶλλον τοῦτο προβαλέσθαι ἐπὶ τράπεζαν εἶξας οἷον ἐν ταῖς τῶν ἀνθρώπων καρδίαις τὴν ὑγιῆ διδασκαλίαν,
2 ἀλλὰ τοὐναντίον ζιζάνια ἔσπειρας. καὶ τίς ἔτι ἀνέξεταί σου διαστρέφοντος τὸ τοῦ Χριστοῦ εὐαγγέλιον; οὐ τὸν ἐν δύο φύσεσιν ἕνα υἱὸν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τοῦτον κηρύσσοντος ἐσταυρωμένον, ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν ἰσχυρὸν τὸν ἀθάνατον οἷον τὴν μίαν τῆς τριάδος οὐσίαν φάσκοντος ἐσταυρωμένην, καὶ οὐ μόνον, ἀλλάγε καὶ μίαν φύσιν τοῦ θεοῦ
3 λόγου καὶ τῆς σαρκὸς φής. καὶ εἰ μία φύσις τοῦ θεοῦ λόγου καὶ τῆς σαρκός, μία δὲ φύσις τοῦ θεοῦ πατρὸς καὶ τοῦ λόγου, πῶς οὐ μία καὶ ἡ αὐτὴ φύσις τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ σώματος καὶ τοῦ λόγου; εἰ δὲ οὐ μία φύσις θεοῦ πατρὸς καὶ σαρκὸς ἀνθρωπείας καὶ τοῦ λόγου, φράσον πῶς μία φύσις τοῦ λόγου καὶ τῆς σαρκός. πῶς γὰρ κτιστὴ καὶ
4 ἄκτιστος μία φύσις; εἰ δὲ τοῦτο ἀδύνατον, πῶς ἡ κτιστὴ σὰρξ καὶ ὁ ἄκτιστος λόγος μία φύσις καὶ οὐ δύο ἐνηλλαγμέναι; εἰ δὲ φύσεως μιᾶς ἐστιν ὁ Χριστὸς καὶ οὐ δύο, τί οὐ λέγεις τὸν Χριστὸν κτιστὸν ὡς ὁ Ἄρειος ἢ ἄκτιστον ὡς ὁ Μανιχαῖος; ποῦ δὲ καὶ ἡ χρονικὴ Χρι- 24
στοῦ γεννήσεως φύσις καὶ ἡ τῆς θεότητος αὐτοῦ προαιώνιος γέννησις; ποῦ τὸ σήμερον Ps. 2, 7
γεγέννηκά σε καὶ τὸ ἐκ γαστρὸς πρὸ ἑωσφόρου ἐγέννησά σε καὶ τὸ Ἰησοῦς Ps. 109, 3
Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας; πῶς δὲ καὶ λέγεις πρὸ Hebr. 3, 8
τῆς ἑνώσεως τοῦ θεοῦ λόγου καὶ τῆς σαρκὸς δύο, εἰ μὴ προυπῆρχεν ἡ κατ' οὐσίαν ἐκ παρθένου ἕνωσις; καὶ γὰρ εἰ μὴ προυπάρχει ἡ τοῦ Χριστοῦ σὰρξ πρὸ Μαρίας κατὰ τὸν Οὐαλεν-
5 τίνου ἀσεβῆ λόγον, πῶς δύο προυπῆρχον φύσεις πρὸ Μαρίας; τίνος δὲ καὶ αὕτη ἡ ἔκφρασις; οὐχὶ Εὐτυχοῦς τοῦ μᾶλλον ἀτυχοῦς τὸ ἐκ δύο λέγειν φύσεων μίαν γεγενῆσθαι φύσιν; εἰ δὲ ταὐτὰ ἐκείνωι φρονεῖς, πῶς τοῦτον ἀποβάλληι ὁ τὰ αὐτοῦ παραδεχόμενος κά-

---

VII antiquior epistulae forma edita est infra in appendice 6

O [= aerv], I, W [inde a 5]

1 ὑμῶν] ἡμῶν $O^{aev}\Lambda$ ἐκπεπηδοικότεσ O^{v}

5 Ἴσον ἐπιστολῆσ W om. I κοντιανοῦ O^{r} ἐπισκόπου om. I ἀρκουλιανῶν $O^{aev}W$ ἐρκουλιανῶν O^{r} ἐρκουλίων I cf. append. 6 πολυμερῶσ καὶ πολυτρόπωσ $O^{e}\Lambda$ 6/7 πράσσων W 7 ἤτοι — ἤτοι OI 8 βαρέωσ O^{aev} 9 σου om. W ταύτην $O^{r}I$ ὑπομνησάντων O^{av} ὑπομιμνησκόντων IW 10 καὶ μάλισται I ταύτην $O^{r}I$ 11 σωτηρίου] θείου I ἀλλὰ γοῦν W ἀλλ' I ἀντιποιούμενοσ $O^{er}I\Lambda$ περιποιούμενοσ $O^{av}W$ cf. append. τῶν αἱρέσεων I 12/13 προβάλλεσθαι $O^{e}W$ προβαλλέσθαι $O^{r}I$ 13 τραπεζῶν O^{av} τῇ — καρδια [cf. append.] W 15 ἐν — υἱὸν OIΛ ἐξ ἀμφοῖν ἕνα υἱὸν ἐκ δύο φύσεων καὶ ἐν δύο W [= append.] 16 κηρύσσοντοσ $I\Lambda^{a}$ κηρύσσων OW τὸν θῦ τὸν θῦ O^{v} 17 φάσκοντοσ I φάσκων OW ἐσταυρωμένον $O^{r}I$ 17/18 τοῦ θεοῦ λόγου φύσιν μίαν $O^{r}I$ 18 καὶ εἰ — μία δὲ] εἰ μία δὲ W 19 θεοῦ om. W πῶς οὐ om. I καὶ ἡ αὐτὴ om. I 19/20 φύσις — λόγου] φύσις ἔσται τοῦ θῦ $\overline{\text{πρς}}$ καὶ τῆς σαρκός I 23 τί οὐ $O^{r}IW$ τί O^{e} *quarum* Λ om. O^{av} 24 ὁ om. O^{e} 26 ἐκ γαστρὸς — καὶ τὸ om. $O^{e}I\Lambda$ γεγέννηκα $O^{r}W$ 27 ποῦ W 28 εἰ μὴ I εἰ $O^{r}W$ ἢ $O^{aev}\Lambda$ 29 μὴ I om. OWΛ τοῦ ἀλεντίνου I 31 φύσεων λέγειν W 32 ἀποβάλη O^{ar}

κιστα καινίσματα; εἴπερ ἐπ' ἀληθείας τοῦτο πέπρακτο, τοὺς κατ' αὐτοῦ ἁγίους πατέρας
6 τοὺς ἐν Χαλκηδόνι εἶχες δεκτούς. πλὴν φράσον μοι πῶς ἡνωμένως ὁ πατὴρ καὶ ὁ υἱὸς
καὶ τὸ πνεῦμα λέγεται τριάς, μόνος ὢν θεός, εἰ οὐ παραδέχηι λέγειν ἐν ἑνὶ υἱῶι δύο φύσεις.
καὶ εἰ ἡ τριὰς εἷς θεός, πῶς ὁ θεὸς καὶ τὸ ἡμῶν σῶμα αὐτῶι ἑνωθὲν οὐκ ὀφείλει λέγεσθαι εἷς
υἱὸς ἐν δύο φύσεσιν; εἰ δὲ μία φύσις ὁ θεὸς λόγος καὶ ἡ σάρξ, δῆλον ὅτι τραπεὶς ὁ λόγος
οὐκέτι λόγος, ἀλλὰ σάρξ, καὶ εἰ ἡ σὰρξ τραπεῖσα γέγονε λόγος, οὐκέτι εἴη σάρξ. εἰ δὲ ἐν
τούτοις οὐ γέγονε τροπή, πῶς οὔκ εἰσιν ἐν Χριστῶι δύο φύσεις; ἡ γὰρ σὰρξ σάρξ ἐστιν, εἰ
7 καί ἐστι θεοῦ σάρξ, καὶ ὁ λόγος λόγος ἐστίν, εἴ γε καὶ ἀνέλαβε τὴν ἡμῶν πρόσληψιν. εἰ δὲ
ἐτράπη, πῶς οὐχ ὁμοούσιος ἡ σὰρξ καὶ συναίδιος τῶι πατρὶ καθὸ καὶ ὁ λόγος; εἰ δὲ ἑτερο-
ούσιός ἐστιν ἡ σὰρξ τῶι πατρί, καθότι αὕτη μὲν πρόσφατος, ὁ δὲ πατὴρ ἄχρονος, πῶς
οὐχὶ πρόσφατος καὶ ὁ λόγος, καθὸ μίαν εἶναι φύσιν τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ θεοῦ λόγου λέγεις
καὶ τῶι πατρὶ ἑτεροούσιον αὐτὸν λέγεις; εἰ δὲ οὐχ ἡ αὐτὴ φύσις τοῦ θεοῦ λόγου καὶ τῆς
σαρκός, πῶς οὐκ εἰσὶ δύο ἡ σὰρξ καὶ ὁ λόγος; εἰ δὲ πᾶσα ἡ θεότης σὰρξ γεγένηται, πῶς
ἔμεινεν ὁ λόγος ὃ ἦν; πῶς δὲ καὶ ἄτρεπτος σαρκωθείς; καὶ εἰ οὐκ ἔστι Χριστὸς ἐν δύο φύσεσι,
8 πῶς σαρκωθεὶς ὁ θεὸς λόγος ἔμεινεν ὃ ἦν; καὶ εἴ ἐστιν ὁ θεὸς λόγος παθητός, ἀπαθὴς δὲ ὁ
πατήρ, πῶς εἷς καὶ μόνος ἐστὶν ὁ θεός; πῶς δὲ καὶ τούτων μία ἐστὶν ἡ φύσις; εἰ δὲ καὶ ἀπα-
θὴς ἡ τριάς, πῶς ὁ θεὸς λόγος ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν; εἰ δὲ οὐκ ἔπαθε, πῶς ἡ ἑτέρα φύσις τῆς σαρ-
κὸς οὐκ ἔπαθε; καὶ εἰ πᾶν τὸ πάσχον κτιστόν, πῶς ὁ θεὸς λόγος οὐ κτιστὸς πάσχων σαρκί;
εἰ δὲ πάσχει σαρκὶ ὁ θεός, πῶς οὐ πάσχει θεότητι; εἰ δὲ οὐ πάσχει θεότητι, τίνι πάσχει
9 σαρκί; εἰ δὲ σαρκὶ πάσχει, πῶς οὐ πάσχει καὶ ἑαυτῶι ὁ θεός; εἰ δὲ ταὐτὸν τὸ εἰπεῖν θεοῦ
παθόντος σαρκὶ τῶι εἰπεῖν Χριστοῦ παθόντος σαρκί, πῶς οὐκ ἔσται ταὐτὸν τὸ εἰπεῖν
πνεῦμα θεῖον πάσχει σαρκί, ἐπειδὴ πνεῦμα ὁ θεός; εἰ δὲ οὐχ ὅμοιον τὸ εἰπεῖν θεοῦ παθόν-
10 τος σαρκὶ τῶι εἰπεῖν Χριστοῦ παθόντος σαρκί, πῶς δυνατὸν πλέον οἰκειοῦσθαι τὸν θεὸν
λόγον τὰ τῆς σαρκὸς οὗ οἰκειοῦται τὰ τοῦ θεοῦ λόγου ὁ πατήρ; πῶς δὲ καὶ εἰ οἰκειώσει
ὁ θεὸς λόγος πάσχει σαρκί, οὐκ ἔσται οἰκειώσει καὶ ὁ πατὴρ τῶι θεῶι λόγωι πάσχων; καὶ
εἰ ἀπέθανεν ὁ θεὸς λόγος σαρκί, πῶς ἐστιν ὁμοούσιος τῶι πατρὶ τῆι ἀθανασίαι; ὁ γὰρ
θανὼν ὑπὲρ ἡμῶν οὔκ ἐστιν ἀθάνατος· ἀπέθανε γὰρ κατὰ τὰς γραφάς. καὶ εἰ εἷς τῆς
τριάδος ἀπέθανε, ποτὲ δυὰς ἡ τριάς· καὶ εἰ δυὰς ἡ τριὰς οὐ γέγονέ ποτε, πῶς εἷς τῆς
τριάδος ἀπέθανεν, εἴγε ἡ ἑτέρα φύσις τοῦ θεοῦ λόγου οἷον ἡ τῶν ἀνθρώπων φύσις οὐκ
ἔθανεν; εἰ δὲ ἡ τρισαγία φωνὴ τριὰς οὐχ ὑφίσταται, δῆλον ὅτι μιᾶς ὑποστάσεως εἶναι
11 λέγεις τὴν τριάδα, καὶ πῶς οὐ δείκνυσαι εἶναι Σαβελλιανός; εἰ δὲ ἐν τρισὶν ὑποστάσεσι
μία φύσις ὑφίσταται τῆς τρισαγίας φωνῆς, πῶς οὐχὶ τὴν τριάδα σταυρωθεῖσαν λέγεις
καὶ ἄθεον ἑαυτὸν ὡς οἱ Μαρκιωνισταὶ εἶναι οὐ λέγεις;

Πᾶς γοῦν ὅστις λέγει μίαν φύσιν θεοῦ λόγου καὶ σαρκὸς καὶ οὐ δύο ἡνωμένας καὶ
ἀδιαιρέτους, καθαιρείσθω.

O [= aerv], IW

1 εἴπερ O^{aev}Λ ὅπερ O^{r}I εἰ δὲ μὴ W τοῦτο O^{aev}Λ σοι τοῦτο O^{r} σοι I τοῦτο σοι W πέπρακτο ἂν εἰ O^{r}I πέπρακτο ἂν O^{av} πέπρακται W 2 εἶχες ἂν O^{e}W ἡνωμένοσ O^{r} 3 τὸ ἅγιον πνα O^{r}IΛ εἰ] ἢ εἰ O^{r} ἐν ἑνὶ υἱῶ λέγειν W 4 πῶς ὁ θεὸς om. W 5 δυσὶ O^{r} δὲ] δὲ οὐ O^{av} θεὸς] θσ καὶ O^{av} 5/6 δῆλον — εἴη σάρξ om. O^{av} 6 οὐκέτι^{1} εἴη O^{r}I οὐκ ἔστι W εἰ^{1} om. O^{av} καὶ οὐκέτι O^{av} εἴη om. O^{e} εἰ δὲ] καὶ O^{a} 7/8 εἰ καὶ] καὶ εἰ O^{r}I 8 εἴ γε O^{arv}I εἰ O^{e}W 9 ἡ OI καὶ ἡ W 10 τοῦ πρσ W 11 καθὸ γὰρ O^{r}I φύσιν εἶναι W φύσιν I 12 λέγων W οὐχὶ αὐτῆ ἡ O^{v} 13 δύο καὶ W 14 cf. append. ἀτρέπτωσ O^{er}IΛ, corr. O^{r} ἐσαρκώθη O^{e}IΛ ὁ σαρκωθεῖσ W εἰ om. I 15 θσ ὁ λόγοσ W 16 μία τούτων W 20 ὁ om. I 20/21 τῶ — τὸ I 21 οὐκ — τὸ] οὐ ταυτὸν τῶ I τὸ om. W 21/22 πνα θεῖον εἰπεῖν πάσχειν W 22 τὸ εἰπεῖν WΛ^{a} τὸ O^{aev} om. O^{r}I 23 τῶι — σαρκί om. I τῶι] τὸ O^{r} 24 τὰ^{1} om. O δὲ om. O^{v}W εἰ καὶ W εἰ om. O^{av} οἰκειώσει] οἰκειοῦται W 25 πάσχων O^{a} οἰκείωσ. εἰ W καὶ^{1} om. O^{r}I πάσχει W 26 τῶι πατρὶ] ὁ πηρ W τῆ ἀθανασία τῶ υἱῶ W 28 cf. append. 30 τρισάγιοσ O^{a} εἶναι om. W 32 ὑφεῖσται O^{r} συνίσταται O^{a} τῆ τρισαγία φωνῆ I 33 μαρκιανισταὶ O^{v} 34 οὖν I γὰρ W 34/35 καὶ ἀδιαιρέτους om. O^{arv}I

καὶ εἴ τις φύρει τὰς δύο τοῦ Χριστοῦ φύσεις λέγων θεὸν παθόντα σαρκὶ καὶ οὐ παθόντα Χριστὸν σαρκὶ κατὰ τὸν ἀπόστολον, καθαιρείσθω. 1 Petr. 4, 1

12 καὶ εἴ τις τὸν ἀπαθῆ καὶ ἀθάνατον θεὸν λόγον λέγει τετράφθαι εἰς πάθος καὶ εἰς θνῆσιν καὶ οὐκ ἀποδιδῶι τῆι αὐτοῦ σαρκί, καθαιρείσθω.

καὶ εἴ τις τὴν τρισαγίαν λέγει δι' ἡμᾶς σταυρωθεῖσαν θεότητα καὶ οὐχὶ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, καθαιρείσθω.

καὶ εἴ τις μετὰ τὴν τρισαγίαν φωνὴν Χριστὸν λέγει σταυρωθέντα καὶ οὐχὶ μᾶλλον τὸν ἕνα υἱὸν τὸν ἐν μέσωι τῆς τρισαγίας φωνῆς ἀνυμνούμενον, καθαιρείσθω.

καὶ εἴ τις ἄνθρωπον λέγει τὸν δι' ἡμᾶς σταυρωθέντα ἤτοι θεὸν χωρίζων τὰς φύσεις καὶ οὐ συνάπτων ἐν τῶι σταυροῦσθαι αὐτόν, καθαιρείσθω.

καὶ εἴ τις ψιλὸν ἄνθρωπον λέγει ὡς Παῦλος ὁ Σαμοσατεὺς ἢ ὥσπερ Φωτεινός, ἀναθεματιζέσθω.

13 καὶ εἴ τις θεανθρωπίαν λέγει καὶ οὐχὶ θεὸν καὶ ἄνθρωπον μᾶλλον λέγει, ἀναθεματιζέσθω.

καὶ εἴ τις ἑτεροούσιον λέγει τῆς ἡμετέρας σαρκὸς τὴν σάρκα τοῦ Χριστοῦ καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ἡμῖν ὁμοούσιον χωρὶς ἁμαρτίας, καθαιρείσθω.

14 καὶ εἴ τις λέγει ἄνουν καὶ ἄψυχον τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ ἀντὶ ψυχῆς ἔχειν τὴν θεότητα καὶ ὡς ἐκ τούτου πάσχειν σαρκὶ τὸν θεὸν λόγον λέγειν καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον νουνεχῆ τὴν ψυχὴν τὴν λογικὴν ἀνειληφέναι τὸν θεὸν λόγον καὶ ἀπαθῆ λέγει αὐτὸν τῆι θεότητι, παθητὸν δὲ τῆι ἀνθρωπότητι, καθαιρείσθω.

15 Ταύτας τὰς δώδεκα καθαιρέσεις ἀπέστειλά σοι, ὅπως φοβηθεὶς τούτων τὰς κρίσεις διεστηκὼς ἔσηι τῆς πανδεινοτάτης σου καινοτομίας εἰδὼς ὅτι χρὴ ἐξακολουθεῖν τῆι ἀποκαλύψει τοῦ ὁσιωτάτου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκκλησίας ἐπισκόπου Πρόκλου, πῶς ἐν τῶι Κάμπωι καταδραμὼν σὺν παντὶ τῶι λαῶι κυματιζομένης ὑπὸ σεισμῶν τῆς αὐτῆς πόλεως καὶ θρήνου ὑπὸ πάντων ἀναπεμπομένου ἄφνω παῖδα εἰς τὸν ἀέρα ἁρθῆναι συνέβη ὑπό τινος δυνάμεως καὶ τούτωι ἐνθέσθαι τοῦ λιτανεύειν τὸ τρισάγιον καὶ λέγειν ἅγιος ὁ θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς, καὶ ταῦτα τοῦ ἀπαγγεῖλαι τῶι ἐπισκόπωι προσετάχθη. ὃς καὶ μετὰ τρίωρον ἔστη ἐν τῶι τριβουναλίωι παρὰ τοὺς πόδας τοῦ αὐτοῦ ἐπισκόπου καὶ ταῦτα διηγήσατο καὶ οὕτως λιτανευσάντων ἔστησαν οἱ σεισμοί.

16 οὕτως οὖν καὶ σὺ λιτάνευε καὶ παύσεται ἡ κατὰ σοῦ μελετωμένη ἐξενεχθῆναι ὀργή· εἰ δὲ μή, ἥξει ἐπὶ σὲ καθαίρεσις ὑπὸ τοῦ πάπα ἡμῶν Φίληκος. φυλάξει δὲ ὁ θεὸς τὸν κόσμον ἀπὸ τῶν σκανδάλων, ὧι ἡ δόξα νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

---

21 sq. ὅρα αἱρετικέ Or[v] in mg.

O [= aerv], IW

1 φέρει Or[v]W 1/2 καὶ οὐ — σαρκὶ om. W 3 λέγει om. O[arv]I θνῆσιν φησὶ Or[v]I 4 ἀποδίδωσι W ἀποδιδοὺς O[a] ἀποδιδῶ [ἀποδιδοῖ I] τὸ πάθος Or[v]I 5 ὁ om. O[e]Λ 6 θεοῦ] θεοῦ τὸν μονογενῆ W, cf. append. 7 τρισάγιον O[a] δι' ἡμᾶς σταυρωθέντα W [cf. append.] 8 τὸν[1] om. I 22 τρισαγίου O[a] ἁγίασ τριαδικῆσ W συνυμνούμενον W 10 αὐτὸν om. W 11 σαμοσάτων [ἐκ σ. I] O[arv]I 13/14 post 16 coll. W [cf. append.] 13 καὶ οὐχὶ — λέγει om. W 15 κῦ W 18 καὶ[1] — λέγειν om. I λέγει O[ar]W 19 νουνεχῆ O[ar]W νοῦν ἔχειν O[er]Λ νοῦν I τὴν [om. W] ψυχὴν τὴν [καὶ W] O[arv]W καὶ ψυχὴν O[e]IΛ λέγειν Or[v] 20 παθητὸν — ἀνθρωπότητι om. W 22 παντοδεινοτάτησ I 23 κωνσταντινουπολιτῶν O[e] ἐκκλησίας om. W πῶς] οὗ I 24 καταδραμόντος I 25 οὐρανὸν Or[v]I συνέβη I om. OW 26 ἐκθέσθαι I 27 τοῦ om. I 28 προσετάγη W ὃς καὶ] καὶ οὕτωσ O[e]Λ 30—32 εἰ δὲ — ἀμήν om. W 31 πάππα O[v] φυλάξοι O[a]

VIII

p. 142 Ἐπιστολὴ Ἀκακίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Πέτρον ἀρχιεπίσκοπον Ἀντιοχείας ὅτι οὐ δεῖ ἐν τῶι τρισαγίωι ἐντίθεσθαι τὸ ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς

Ps. 17, 8 Ἐξέστη ὁ οὐρανὸς καὶ ἔφριξεν ἡ γῆ, ἐσαλεύθη δὲ καὶ τὰ θεμέλια τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας, θρῆνος δὲ καὶ κλαυθμὸς κατείληφε τοὺς ἱερεῖς τοῦ Χριστοῦ ἐφ' οἷς ἐγώ τε καὶ ἡ κατὰ θεοῦ ἐπίνευσιν ἐνταῦθα ἀθροισθεῖσα ἁγία σύνοδος ἀκηκόαμεν πεπρᾶχθαι ὑπὸ σοῦ, ἀδελφέ. ποία γραφή σε ἐδίδαξε τὸ ἅγιον πνεῦμα λέγειν ἐσταυρῶσθαι ἢ δύο υἱοὺς δογματίζειν ἢ νοθεύειν τὴν τρισάγιον ὑμνολογίαν ἢ τετράδα ἀντὶ τριάδος δοξολογεῖν ἢ ἀγγέλων ἁγιώτερον καὶ νουνεχέστερον ἑαυτὸν ἀποφαίνειν; ἐν γὰρ τῶι λέγειν σε 'ἅγιος ἰσχυρός' καὶ πάλιν κατωτέρω ἐπάγειν 'ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς' δύο υἱοὺς σημαίνεις, ἕνα ἰσχυρὸν καὶ ἕνα τὸν σταυρωθέντα· ὅταν δὲ πάλιν εἴπηις 'ἅγιος ἀθάνατος ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς', εὑρίσκεσαι τῶι ἁγίωι πνεύματι τὸν σταυρὸν ἐπιφέρων· περὶ γὰρ αὐτοῦ εἴρηται τὸ 'ἅγιος ἀθάνατος'. καὶ τὰ τοιαῦτά σου φρονήματα πάσης αἱρετικῆς κακονοίας ἴδια, μᾶλλον δὲ Μανιχαικῆς μανίας ἰνδάλματα. καὶ γὰρ ἐκεῖνος, καθάπερ καὶ σύ, παντελῶς ἀπαρνησάμενος τὸν μονογενῆ τοῦ θεοῦ υἱὸν καὶ τὴν παρ-
p. 143 θενικὴν ὠδῖνα ἔφησε τὸ ἅγιον πνεῦμα τὸ ἐν εἴδει περιστερᾶς κατελθὸν ἐκ τῶν οὐρανῶν ἐν τῶι Ἰορδάνηι ποταμῶι σεσωματῶσθαι ἐκ τῶν ὑδάτων καὶ τοῖς ἀνθρώποις συναστραφῆναι καὶ τῶι σταυρῶι προσηλῶσθαι καὶ τὸν θάνατον ὑπομεμενηκέναι τὸν ὑπὲρ ἡμῶν. πῶς δὲ καὶ ἐπιβαίνειν νῦν οὐκ ἐρυθριᾶις τῶι ἱερατικῶι θρόνωι, ὃν ἐμόλυνας διὰ τῶν σῶν βλασφημιῶν, ἔξω τοῦ ἱερατικοῦ τάγματος καὶ ἀλλότριος γεγονὼς τοῦ ποιμνίου τοῦ Χριστοῦ; οὐ μόνον γὰρ τὸν χερουβικὸν ὕμνον ἐνόθευσας, δι' οὗ καὶ ἡ ἡμετέρα πόλις ἐστερεώθη σαλευομένη ποτὲ ὑπὸ ἀνενδότων σεισμῶν, παιδὸς νηπίου περὶ τὸν ἀέρα ἁρπαγέντος
2 Cor. 12, 2 ἐπ' ὄψεσι πάσης τῆς πόλεως ἕως τρίτου οὐρανοῦ κατὰ τὸν θεσπέσιον Παῦλον κἀκεῖ ἀκηκοότος τὴν ἄρρητον ταύτην ὑμνολογίαν καθ' ἣν ὥραν ἐν τῶι Κάμπωι τὰ πλήθη μετὰ δακρύων ἀνεβόων τὸ κύριε ἐλέησον πρὸς τὸν θεὸν ἅμα τῶι ἐν ἁγίοις Πρόκλωι τῶι γεγονότι πατρὶ ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπωι ταύτης τῆς βασιλίδος καὶ φιλοχρίστου πόλεως· ἀλλὰ γὰρ πολυτρόπως πειρᾶσαι τὰ ἐναντία φρονεῖν οὐ μόνον τῶν ἁγίων συνόδων τῆς τε ἐν Νικαίαι καὶ ἐν ταύτηι τῆι βασιλίδι πόλει καὶ τῆς ἐν Χαλκηδόνι, ἀλλὰ καὶ τῶν θείων γραφῶν, μὴ βουλόμενος κατὰ τὴν αὐτῶν παράδοσιν λέγειν Χριστὸν τὸν μονογενῆ τοῦ θεοῦ υἱὸν τὸ πάθος ὑπομεμενηκέναι σαρκὶ κατὰ τὴν παράδοσιν τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων.
1 Petr. 3, 18. 19 γράφων γὰρ αὐτὸς οὕτω φράζει Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἀπέθανε, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, θανατωθεὶς μὲν σαρκί, ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι, ἐν ᾧι καὶ τοῖς ἐν φυλακῆι πνεύμασι πορευθεὶς ἐκήρυξε, φυλακὴν τὸν ἄιδην καλῶν. κρύψας γὰρ τὸ ἄγκιστρον τῆς αὐτοῦ θεότητος ἔνδον τῆς ψυχῆς τοῦ ἁγίου αὐτοῦ σώματος, οὕτως τῶι ἅιδηι συνεκρίθη καὶ τὴν αὐτοῦ παμφάγον γαστέρα ἀνέτεμε καὶ τοὺς ἀπ' αἰῶνος
Iob 40, 20 θανόντας ἐζωοποίησε κατὰ τὸν Ἰὼβ τὸν λέγοντα ἄξεις δράκοντα ἐν ἀγκίστρωι. σὺ δὲ ἀπὸ τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψας ἐπὶ τοὺς μύθους ἐξετράπης κατὰ τὸν Ἄρειον καὶ Ἀπολινάριον λέγων τὸν ἕνα τῆς τριάδος παθεῖν, ὅς ἐστιν ἡ ἄρρητος σοφία τοῦ θεοῦ
Hebr. 1, 3 καὶ πατρὸς τό τε αὐτοῦ ἀπαύγασμα καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ,
Ioh. 1, 1. 3 λόγος συνάναρχος καὶ συναίδιος· ἐν ἀρχῆι ἦν ὁ λόγος καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεὸν καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ

O [- aerv], I

2 ἐπίσκοπον Or 3 τὸ om. Orl 8 τρισαγίαν Orv 9 δοξάζειν Oe 10 σε om. OeΛ 11 σημαίνει Oer 12 εὑρίσκη Oerl 13 σου om. Oav 16/17 ἐν τῶ — ποταμῶ ἐκ τῶν οὐρανῶν Orl 22 αἰθέρα Oe 23 ὡσ ἕωσ Or 25 τοῦ - - πρόκλου τοῦ γεγονότοσ πρσ - - ἀρχιεπισκόπου Oerl 27 γὰρ om. Oav τῆσ OaeIΛ τῶν Orv 31 οὕτω I εὖ OΛ 36 θανέντασ Or 38 ἀπολλινάριον Or ὅσ OeΛ ἥτισ Oarvl 40 ἀρχῆ γὰρ OeΛ

ἐγένετο οὐδὲ ἕν. οὕτως δὲ φρονεῖν ἔσπευσας, ἐπειδὴ ἀπηρνήσω τὴν σωτήριον τοῦ λόγου ἐνανθρώπησιν, ἣν καὶ ὑπὲρ ἡμῶν αὐτὸς ὁ λόγος καὶ θεὸς λύτρον δέδωκε τῶι θανάτωι καὶ ἀναστὰς ἐκ νεκρῶν ἀνήγαγεν εἰς οὐρανούς. περὶ ἧς καὶ τῶι Ἀβραὰμ ἔλεγεν ὁ θεὸς ἐν τῶι σπέρματι σου εὐλογηθήσονται πάντα τὰ ἔθνη, ὃ καὶ βεβαιῶν ἔλεγεν Gen. 22, 18
ὁ ἀπόστολος τῶι Ἀβραὰμ ἐλέχθησαν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τῶι σπέρματι αὐτοῦ. Gal. 3, 16
οὐ λέγει 'καὶ τοῖς σπέρμασιν αὐτοῦ' ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός 'καὶ
τῶι σπέρματί' σου, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός. ἐσπούδασται δέ σοι τὸ οὕτως
φρονεῖν καθότι οὐδὲ τὴν τοῦ δεσπότου καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπωνυμίαν
προσδέχηι [ἤτοι] τὴν τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ ἄρα πάντως περὶ σοῦ ἂν εἴη τὸ γεγραμμένον
'εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθέναι, ἤτω ἀνάθεμα'
καὶ τὸ ὑπὸ Ἰωάννου λεγόμενον πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστόν, ἐκ 1 Io. 4, 2. 3
τοῦ θεοῦ γεγέννηται καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστόν, ἐκ
τοῦ θεοῦ οὐ γεγέννηται. οἱ οὖν ἐκ θεοῦ γεννηθέντες Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τὸ p. 144
πάθος γεγενῆσθαι λέγουσι κατὰ τὰς προαγγελθείσας περὶ αὐτοῦ προφητείας καὶ τὰ τῶν
ἀποστόλων διδάγματα. Χριστὸν γὰρ λέγων τὸν τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος υἱὸν
τὸν σταυρὸν ὑπομεμενηκέναι τὰ ἑκάτερα λέγεις ἐν τῶι ἑνί, τήν τε αὐτοῦ θεότητα καθ' ἣν
θεός ἐστιν ἀπαθὴς καὶ ὁμοούσιος τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, καὶ ⟨τὴν ἀνθρωπότητα καθ' ἣν ἐστιν⟩
ἄνθρωπος ὁ αὐτὸς θνητὸς καὶ ὁμοούσιος τῆι παρθένωι μητρί· τὸ δὲ λέγειν τὸν ἕνα τῆς τριάδος παθεῖν δείκνυσιν αὐτὸν τὸν λόγον παθητόν. ἐὰν οὖν ὁ λόγος παθητός, ὁμοίως
καὶ ὁ πατήρ· εἰ δὲ ὁ πατὴρ καὶ ὁ λόγος παθητός, παθητὸν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἐπειδὴ
μία οὐσία καὶ μία ἡ τούτων θεότης. ἐὰν δὲ εἴπηις φεύγων τὸ τῆς υἱοπατορίας ἔγκλημα
παθητὸν μὲν τὸν λόγον, ἀπαθῆ δὲ τὸν πατέρα καὶ τὸ πνεῦμα, ἔλυσας τὸ ὁμοούσιον,
ἐπηύξησας δὲ καὶ τὴν πολυθείαν. ἵνα οὖν μὴ ἄτριπτον καὶ ἄβατον τρίβον διοδεύων
κρημνισθῆις εἰς τὴν τῶν αἱρέσεων φάραγγα, γένηι δὲ καὶ ὑπαίτιος τῆς τῶν πολλῶν ἀπωλείας καὶ τῆς τοῦ θεοῦ ἱερατείας ἀλλότριος, τῆι βασιλικῆι ὁδῶι σεαυτὸν καὶ τὴν ποίμνην
σου ὁδήγησον, καθ' ἣν καὶ οἱ ἐν Χαλκηδόνι ἅγιοι πατέρες βαδίσαντες κατέλαβον τὸν
οὐρανόν. ἐπεὶ ἔσο γινώσκων ὅτι ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν ἀκάρπων δένδρων Mt. 3, 10
κεῖται, καὶ ὑπ' αὐτῆς ὡς ἀγριέλαιος ἐκκοπήσηι, τοῦτ' ἐστὶ τῆι τοῦ ἁγίου πνεύματος Rom. 11, 24
δυνάμει, ἵνα ἡ εἰρήνη καὶ ὁμόνοια ἀρραγὴς διαμείνηι τοῖς ἱερεῦσι τοῦ Χριστοῦ.

VIIII

Ἐπιστολὴ Φίληκος ἐπισκόπου Ῥώμης πρὸς Πέτρον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας παραινοῦσα ὅτι οὐ δεῖ προστιθέναι ἐν τῶι τρισαγίωι τὸ 'ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς'

Τίς δώσει τῆι κεφαλῆι μου ὕδωρ καὶ τοῖς βλεφάροις μου πηγὴν Ier. 9, 1
δακρύων; ποῖον δὲ καὶ ἄξιον ὀδυρμὸν προσοίσω τῆι ἐμαυτοῦ ψυχῆι συναλγῶν τῆι τοῦ

O [= aerv], I

1 οὐδὲ ἕν O^{arI} οὐδὲν O^{v} *nihil* Λ οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν O^{e} 2 θ̄σ̄ καὶ λόγος O^{eΛ} 3 ἣν καὶ ἀναστήσας O^{eΛ} 4 εὐλογηθήσονται O^{eI} ἐνευλογηθήσονται O^{a} εὐλογηθήσεται O^{rv} 4/5 ὁ ἀπόστολος ἔλεγε O^{e} 7 ῑ̄σ̄ O^{aevΛ} ὁ O^{rI} τὸ om. O^{r} 8 Ἰησοῦ om. O^{av} 9 τὴν scripsi secundum Λ οὔτε τὴν O^{a} εἴτε τὴν O^{e} εἴτε O^{v} ἤτοι τὴν O^{rI} 10 ἤτω O^{eI} εἴη τὸ O^{arv} 11 τὸ om. O^{v} πᾶν] πν̄α̅ O^{r} ὃ ὁμολογεῖ O^{arvI} ὁμολογοῦν O^{e} 12 τοῦ om. O^{rI} γεγένηται O^{eΛ} 12/13 καὶ πᾶν — οὐ γεγέννηται om. O^{rvI} 13 γεγένηται O^{eΛ} ἐκ τοῦ θῦ οὖν O^{e} γενηθέντες O^{e} corr., Λ 14 προαγγελίασ περὶ τῆσ αὐτοῦ O^{v} 15 τοῦ^{2} om. O^{a} 16 τὸν σταυρὸν OΛ τὸ πάθος I 17 τὴν ἀνθρωπότητα καθ' ἣν ἐστιν om. OI, supplevi secundum Λ 18 δὲ I γὰρ [γὰρ σὴ O^{v}] OΛ 20 δὲ καὶ O^{r} καὶ τὸ — ἅγιον παθητόν O^{rI} 21 υἱοπατερίασ O^{r} υἱοπατρίασ O^{e} 23 καὶ^{1} om. I ἄτριβον O^{rI} ἄτρεπτον O^{v} 24 κριμνησθεὶσ O^{v} φάλαγγα O^{erΛ} τῶν^{3} om. O^{e} 26 σου om. O^{eΛ} 28 τῆι om. O^{arv} 29 καὶ ἡ O^{e} 31 φήληκοσ I πάπα O^{e} 32 προσθεῖναι O^{e} τὸ om. O^{erI} 33 βλεφάροις O^{arv}I ὀφθαλμοῖσ O^{e}Λ (LXX)

Thren. 1, 2 δεσπότου καὶ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ ἁγίαι καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίαι; κλαίουσα ἔκλαυσεν αὕτη ἐπὶ υἱοῖς καὶ θυγατράσιν αὐτῆς καὶ οὐχ ὑπάρχει ὁ παρα-
Thren. 1, 3 καλῶν αὐτὴν ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαπώντων αὐτήν· ἅπαντες οἱ καταδιώκοντες αὐτὴν τύραννοί τε καὶ αἱρεσιάρχαι κατέλαβον αὐτὴν διὰ σοῦ, ἀδελφὲ τιμι-
Thren. 1, 5 ώτατε, καὶ οἱ ἐκθλίβοντες αὐτὴν ἐγένοντο εἰς κεφαλὴν αὐτῆς· πᾶσα ἡ εὐπρέπεια αὐτῆς τὸ ὅσον ἐπὶ σοί, ἐγένετο εἰς οὐδέν. ἰδόντες οἱ ἐχθροὶ αὐτῆς ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ ἀπωλείαι τῶν τέκνων αὐτῆς· οὓς γὰρ ἐξέθρεψεν, οὓς ἐτιθηνήσατο, οὓς εἰς μέτρον ἡλικίας ἀνήγαγε γαλακτοτροφήσασα προφητικοῖς καὶ ἀποστολικοῖς δόγμασι, τούτους ἐν μιᾶι καιροῦ ῥοπῇ διὰ δηλητηρίου ἐφόνευσας. καθ' ὃν γὰρ τρόπον οἱ τὴν ἁλιευτικὴν μετερχόμενοι βρώματι τὸ ἄγκιστρον καλύπτουσι καὶ ἀπροόπτως τοὺς ἰχθύας ἀγρεύουσιν, οὕτως καὶ σὺ τῇι τῶν ἀγγέλων ὑμνολογίαι προσθήκην ἐπήγαγες καὶ τῇι τρισαγίαι λιτῇι ὡς ἐκ προσώπου εὐσεβείας ἀσέβειαν ἐπενόησας δεινήν. ἐκ πολλῶν γὰρ ἐπαρχιῶν τῶν κατὰ τὴν Ἀνατολὴν γράμματα ἐδεξάμεθα τὰ σημαίνοντα ἡμῖν ὡς ὅτι ἡ σὴ θεοφίλεια τὸ πάλαι σιωπηθὲν Οὐαλεντίνου δόγμα ἀνέλαβε καὶ ἀθετεῖται παρ' ὑμῶν ἡ σωτήριος ἐνανθρώπησις καὶ ὅτι εἰς τὸ Μανιχαίων δόγμα Ἀρείου τε καὶ Ἀπολιναρίου καὶ Παύλου τοῦ Σαμοσατέως περιηνέχθητε. τὸ γὰρ μὴ λέγειν τὸν μονογενῆ υἱὸν καὶ κύριον ἡμῶν
p. 145 Ἰησοῦν Χριστὸν εἶναι τέλειον ἐν θεότητι καὶ τέλειον ἐν ἀνθρωπότητι αὐτόν τε τὸ πάθος τὸ τοῦ σταυροῦ ὑπομεμενηκέναι, ἀλλὰ μίαν φύσιν τοῦ θεοῦ λόγου σεσαρκωμένην ἄψυχόν τε καὶ ἄνουν τὸ τοῦ κυρίου σῶμα τὴν Ἀπολιναρίου αἵρεσιν κρατύνει, μὴ ἐγνωκότος ἐκείνου ὅτι κατ' αὐτὴν τὴν ἔναρξιν τῆς κοσμοποιίας πρῶτον ἡ ψυχὴ τοῦ πρωτοπλάστου καὶ προπάτορος ἡμῶν ἐθανατώθη καὶ εἶθ' οὕτως τὸ σῶμα· ἐλέχθη γὰρ πρὸς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ
Gen. 2, 17 θεοῦ ἧι δ' ἂν ἡμέραι φάγηι ἀπὸ τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρόν, θανάτωι ἀποθανεῖται· κατὰ οὖν τὴν ἀπόφασιν τὴν ὑπὸ τοῦ θεοῦ κατ' αὐτοῦ ἐπενεχθεῖσαν ἐν ἧι ἡμέραι ἔφαγεν ἀπὸ τοῦ ξύλου, ἐν αὐτῆι ἐθανατώθη ψυχικῶς· ὁ γὰρ τοῦ
Gen. 5, 5 σώματος αὐτοῦ θάνατος γέγονε μετὰ ἐνακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη. ὁ τοίνυν θεὸς οὐχ ἡμιτελὲς τὸ δῶρον αὐτοῦ ἐποίησεν, ἀλλ' ὅλον ὁμοῦ τὸν Ἀδὰμ ἐκ μήτρας παρθενικῆς ἀνέλα-
Ioh. 10, 15 βεν, ἵνα καὶ ὅλον τὸν ἀπολωλότα διασώσηι· δι' ὃ καὶ ἔλεγεν ὁ κύριος ἐγὼ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. κρατύνειν δὲ βούλει καὶ Οὐαλεντίνου καὶ Μαρκίωνος Μανιχαίων τε καὶ Βασιλειδιανῶν, ἔτι μὴν καὶ Ἑλλήνων τὰ θρησκεύματα. εἰ γὰρ θεός ** ὁ ἀποθανὼν διαιρετῶς καὶ οὐσιωδῶς, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα θεὸς καὶ αὐτὸ διαιρετῶς καὶ οὐσιωδῶς, εὑρεθήσονται ὡς κατὰ τὸν σὸν καὶ τὸν ἐκείνων λόγον τρεῖς θεοί, καὶ διὰ τούτου κρατυνθήσεται τῆς πολυθείας ἡ πλάνη, καὶ ὅσον ἐπὶ σοί, δι-
Deut. 6, 4 εσκέδασται τὸ ἄκουε Ἰσραήλ, κύριος ὁ θεός σου κύριος εἷς ἐστι καὶ ὅπερ ἔλεγεν
Baruch 3, 36 ὁ Ἱερεμίας, οὗτος ὁ θεὸς ἡμῶν· οὐ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν, ὁμοίως
Ioh. 17, 3 δὲ καὶ ὁ κύριος ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν θεόν. καὶ τῆς θείας γραφῆς ἕνα θεὸν τὴν ἁγίαν καὶ ἀδιαίρετον τριάδα κηρυττούσης, σὺ καὶ οἱ πρὸ σοῦ αἱρεσιάρχαι τρεῖς θεοὺς ἐδογματίσατε, ἄλλον μὲν λέγοντες θεὸν τὸν πατέρα παρὰ τὸν υἱὸν καὶ ἕτερον θεὸν τὸν υἱὸν παρὰ τὸν πατέρα καὶ πάλιν ἄλλον θεὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον παρὰ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν καὶ τὸν μὲν θνητὸν καὶ νεογενῆ, τὸν δὲ ἄναρχον καὶ ἀθάνατον.

O [= aervv], I

6 ὅσον τὸ O^{e} 12 δεινὴν ἐπενόησας O^{e} 14 κατέλαβε O^{r} 15 μανιχαῖον O^{arv} μανιχαικὸν $O^{r}I$ 18 τὸ om. $O^{e}I$ 19 μὴ — ἐκείνου I ἐκεῖνος γὰρ μὴ ἐγνωκὼς OΛ 20/21 καὶ — ἡμῶν om. I 21 ἡμῶν om. O^{r} ἐλέγχθη O^{v} 22/23 τοῦ — πονηρόν om. $O^{r}I$, cf. 24 22 γινώσκοντος O^{arv} 23 ἀποθανῆ I γοῦν O^{e} τοῦ om. O^{e} 24 ἢ ἂν I ξύλου τοῦ γινώσκειν [γινώσκοντος O^{r} καλὸν καὶ πονηρὸν $O^{r}I$ 26/27 ἀνέλαβε παρθενικῆς O^{e} 27 ὅλον τὸν ἀπολωλότα $O^{arv}I$ ἀπωλολότα ὅλον $O^{e}Λ$ 30 lacunam indicani e. gr. supplendo ὁ πατὴρ διαιρετῶς καὶ οὐσιωδῶς καὶ θεὸς καὶ] om. O^{av} 31 εὑρεθήσεται $O^{er}Λ$ τὸν^{2}] τῶν O^{rv} 32 τοῦτο O^{arv} 34 ὁ^{1} om. O^{e} οὗτος $O^{aervv}Λ$ κσ $O^{r}I$ καὶ οὐ O^{av} 35 θεόν om. O^{v} 36 τριάδα καὶ ἀδιαίρετον $O^{r}I$ 37 μὲν OΛ om. I 39 νεογεννῆ O^{a} ut sol. I

ἐπὶ τούτοις δὲ τοῖς βλαβεροῖς σου ῥήμασι βουλόμενος τὰ ἐναντία φρονεῖν τῶν τε ἐν Νικαίαι ἀθροισθέντων καὶ ἐν τῇι Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν Χαλκηδόνι ἁγίων πατέρων τῶν καὶ τὸ ὁμοούσιον κρατυνάντων καὶ μίαν τὴν θεότητα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος κεκραγότων κατὰ τὴν Ἀρείου φρενοβλάβειαν καὶ σὺ ἐπ' ἐκκλησίας ἐτόλμησας εἰπεῖν ὅτι ὁ εἷς τῆς ἀκτίστου καὶ ἀδιαιρέτου τριάδος τὸ πάθος ὑπέμεινε, καὶ διὰ τούτου ἐδοκίμασας λύειν καὶ τὸ ὁμοούσιον καὶ ἀριθμῶι ὑποβάλλειν τὸ θεῖον. εἰ γὰρ εἷς τῆς ἁγίας τριάδος τῆς ἀκτίστου καὶ συναίδιος ὁ σταυρωθεὶς θεός, τουτέστιν ὁ υἱός, δύο δὲ τῆς τριάδος ὁ πατὴρ καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα, λέγονται δὲ θεοὶ καὶ οὐχὶ κατὰ τὸν εὐθῆ λόγον θεός, καθὼς παραδεδώκασιν ἡμῖν οἱ αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ Lc. 1, 2
λόγου, εὑρεθήσεται [καὶ οὕτως] λυόμενον μὲν τὸ ὁμοούσιον (θνητὸν γὰρ καὶ ἀθάνατον ὁμοούσια εἶναι ἔτι οὐ δύνανται), κρατυνθήσεται δὲ καὶ οὕτως ὁ τῆς πολυθείας λόγος ἐν τῶι τρεῖς θεοὺς τὸν Χριστιανισμὸν καταγγέλλειν. ὁπότε οὖν γέγραπται ὅτι ὁ λόγος Ioh. 1, 14
σὰρξ γέγονε καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος, οὐχ ἕτερος θεὸς ὁ λόγος παρὰ τὸν πατέρα εὑρεθή- Ioh. 1, 1
σεται. λόγος γὰρ οὐχ ἁπλῶς, ἀλλὰ λόγος ἐνυπόστατος καὶ θεὸς ὁ υἱὸς εἴρηται, ἵνα ἐκ τῆς ἡμῶν εὐτελείας γνῶμεν τὸ ταὐτὸν τῆς οὐσίας τοῦ πατρός καὶ τοῦ λόγου καὶ τοῦ πνεύ-
ματος τοῦ ἁγίου. καὶ γὰρ ἡμεῖς οὐχ ἕτεροι παρὰ τὸν ἡμέτερον λόγον εὑρεθησόμεθα. p. 146
ἐπεὶ οὖν καθὸ λόγος, ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ υἱὸς οὐκ ἠδύνατο εἰς ἰδίαν οὐσίαν παθεῖν, ἵνα μὴ καὶ εἰς τὴν τοῦ παντοκράτορος θεοῦ καὶ πατρὸς τὸ πάθος λογισθῆι (μία γὰρ θεότης πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος), πάσχει τὸ γεγονὸς ἴδιον τοῦ λόγου ἔμψυχον σῶμα, ὅπερ αὐτὸς ὁ τοῦ θεοῦ ἐνυπόστατος λόγος ἐξ αὐτῆς τῆς μήτρας τῆς ἁγίας καὶ ἀπειρογάμου
παρθένου ἑνώσας ἑαυτῶι προῆλθεν ἐκ γυναικός, περὶ ἧς προμυθούμενοι οἱ θεηγόροι ἄνδρες ἔλεγον ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων, ἐπίστρεψον δὴ καὶ ἐπίβλεψον ἐξ οὐρανοῦ καὶ Ps. 79, 15. 16
ἴδε καὶ ἐπίσκεψαι τὴν ἄμπελον ταύτην καὶ κατάρτισαι αὐτὴν ἣν ἐφύτευ-
σεν ἡ δεξιά σου, καὶ ἐπὶ υἱὸν ἀνθρώπου ὃν ἐκραταίωσας ἑαυτῶι, ἄμπελον καὶ υἱὸν ἀνθρώπου ὃν ὁ λόγος ἐκραταίωσε συντρῖψαι τὰ τοῦ ἅιδου κλεῖθρα καὶ ζωοποιῆσαι
τοὺς ἀπὸ τῶν αἰώνων θανόντας, τὴν σωτήριον τοῦ λόγου ἐνανθρώπησιν καλοῦντες· δι' ὃ καὶ [ὁ κύριος] ἔλεγε τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα, Ioh. 15, 5. 1
καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστι καὶ μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παρα- Mt. 17, 22.
δίδοσθαι εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν. ὁ γὰρ τοῦ πατρὸς ἐνυπόστατος καὶ θεὸς λόγος 26, 45
δι' ἀκοῆς εἰσπηδήσας τῆς ἁγίας παρθένου μυστικῶς τὴν κυοφορίαν εἰργάσατο. καθὸ
τοίνυν ὁ μονογενὴς υἱός ἐστι τοῦ πατρὸς ὁμοούσιος καὶ εἷς τῆς ἀδιαιρέτου τριάδος ἄκτιστός τε καὶ ἀθέατος, μεμενήκει ἀπαθὴς καὶ ἀθάνατος. τὸ οὖν ἄκτιστον καὶ ἀθάνατον τῆι κτίσει μὴ σύναπτε καὶ τὸν τῆς πολυθείας λόγον μὴ κράτυνε διὰ τοῦ λέγειν τεθνάναι τὸν ἕνα τῆς τριάδος. καθὸ δὲ πάλιν ἐκ γυναικὸς ἐγεννήθη καὶ ἔστιν ἡμῖν ὁμογενὴς καὶ ὁμόφυλος καὶ
ὁμοούσιος ἄνευ ἁμαρτίας, τὸ πάθος ὑπέμεινεν. ὅτι δὲ οὐ μόνον ὁμοούσιος ἡμῖν ὁ υἱὸς τὸ
κατὰ σάρκα, ἀλλὰ καὶ συγγενής, διδάσκει αὐτὸς ὁ κύριος ἐν τῶι λέγειν ποτὲ μὲν ἐν εὐαγ-
γελίοις τοῖς εἰς αὐτὸν πιστεύσασιν ἐγὼ ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα, ποτὲ δὲ καὶ Ioh. 15, 5

O [= acrv], I

1 τοῖς — βουλόμενος] καὶ I ῥήμασι — ἐναντία om. Or φρονῶν I 3 κρατυνόντων Oacv 4 κατὰ OarvI καὶ OeΛ φρενοβλάβειαν καταισχυνόντων OeΛ 4/5 ἐτόλμησας εἰπεῖν ἐπ' ἐκκλ. OrI 4 ἐκκλησία Oarv 5 τοῦτο Oarv 7 συναιδίου I 8 θς̄ λόγος OrI 10 καὶ οὕτως OrI δὲ [δὴ Oe] καὶ οὕτως Oaev delcui ἀθάνατα Oav 11 ἔτι εἶναι Oe καὶ om. I 12 τὸν χριστιανισμὸν I χριστιανισμῶ ΟΛ ὅτι] καὶ Oa 14 γὰρ I om. ΟΛ εἴρηται OarvI εὑρεθήσεται OeΛ 15/16 τοῦ ἁγίου πνεύματος Oe 18 καὶ I om. ΟΛ 19 πάσχει δὲ OaevΛ 21 παρθένου om. OrI προμηθούμενοι Oervl θεογόροι Ov 24 σεαυτῶ I 26 θανέντας Or καλοῦντεσ I καλῶν ΟΛ 27 ὁ κς̄ OeIΛ ὁ θς̄ Orv ὁ χς̄ Oa, delcui ἡμεῖσ Or 29 ἀνῶν ἁμαρτωλῶν Oe 31 ἄκτιστος] ἀθάνατοσ Ov 32 ἀθάνατοσ OaevI ἀθέατοσ Or 33 σύναπτε Oav σύνταττε OerI τοῦ OrI τὸ Oaev 34/35 ὁμοούσιοσ καὶ ὁμογενὴσ καὶ ὁμόφυλοσ Oe 34 ὁ μονογενὴσ I 37 πιστεύουσιν OrI

Ps. 21, 23 ἐν ψαλμοῖς ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου. πόθεν δέ σοι καὶ ἡ τοσαύτη κακίστη ἔννοια ὑπεισῆλθεν, ὥστε σεαυτὸν καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων εὐσυνετώ-
Phil. 3, 19 τερον καὶ σοφώτερον λογίσασθαι; ἐν τούτοις κλαίω, ἐν τούτοις ὀδύρομαι τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῆι αἰσχύνηι αὐτῶν. οὐκ ἐνενόησας ὅτι τὸ σκανδαλίσαι
Mt. 18, 6 καὶ μόνον ἕνα τῶν πιστευόντων εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀφόρητον ἔχει τὴν ἀγανάκτησιν, ἀλλ' οὕτως ἀπαραφυλάκτως, καθάπερ ὁ ὄφις τῆι Εὔαι, καὶ αὐτὸς τὸν ἰὸν τῆς ἀπάτης τῶι πλήθει τῶν πιστῶν ταῖς ἀκοαῖς ἐπέχεας καὶ τὸν παραδοθέντα ἡμῖν ὑπ' ἀγγέλων τρισάγιον αἶνον ἐνόθευσας ἐνθέμενος ἐν αὐτῶι ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς; ἆρα οὐκ ἐνενόησας ἀσεβέστερον σαυτὸν ὁριζόμενος Παύλου τοῦ Σαμοσατέως καὶ Φωτεινοῦ καὶ Ἀρτεμᾶ τῶν δύο υἱοὺς τοῦ θεοῦ ὁρισαμένων, ἕνα προαιώνιιον καὶ ἕνα νεογενῆ, ὅτι καὶ σὺ πλεονασμὸν τῆι τριάδι ἐνέθου δύο υἱοὺς τοῦ θεοῦ εἰπών, ἕνα ἰσχυρὸν καὶ ἕνα τὸν σταυρωθέντα; ἐπὶ τούτοις δὲ καὶ εἰς ἔννοιαν οἴεσαι ἄγειν τὸ πιστότατον Χριστοῦ ποίμνιον ὡς ὅτι κατὰ τὸν Μανῆ λόγον τὸ ἅγιον πνεῦμα ἐσταυρώθη. μετὰ γὰρ τὸ εἰπεῖν ἅγιος ἀθάνατος, ὅπερ ἐστὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τότε ἐπάγεις ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς, ἐλέησον ἡμᾶς, καὶ τετράδα, οὐ τριάδα εὑρίσκηι τὸν λαὸν ἐκδιδάσκων. καὶ εἰ μὲν ἐξ ἀνθρωπίνης παραδόσεως ὑπῆρχεν ὁ αἶνος, καὶ οὕτως μετὰ παραφυλακῆς ἂν τὸν σταυρὸν ἐν τῶι τρισ-
p. 147 αγίωι παρέθηκας, ἔνθα ἡ τοῦ υἱοῦ προσηγορία, ἥτις ἐν τῶι τρισαγίωι ἰσχυρὸς εἴρηται· ὁπότε δὲ ὑπ' ἀγγέλων ὁ τρισάγιος οὗτος αἶνος ἡμῖν ἐξεδόθη, οἵτινες πρὸ μὲν τοῦ σταυροῦ
Ies. 6, 3 ἔλεγον ἅγιος ἅγιος ἅγιος, ὡς ἠξιώθη Ἡσαίας θεάσασθαι, μετὰ δὲ τὸν σταυρὸν ὑμνολόγουν ἅγιος ὁ θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος, ὥσπερ ὁ κομιδῆι νήπιος παῖς σειομένης τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοῦ λαοῦ ἐν τῶι Κάμπωι ἱκετεύοντος ἡρπάγη εἰς τὸν αἰθέρα ὡς ἐπὶ ὥραν μίαν τοῦ ὅλου πλήθους θεωροῦντος καὶ Πρόκλου τοῦ τῆς πόλεως ἐπισκόπου, κἀκεῖ μεμαθηκὼς τὸν αἶνον καὶ πάλιν κατενεχθεὶς ἀπήγγειλεν ἅπερ ἐδιδάχθη ἐν τῶι αἰθέρι, εἰπὼν ἐξ οὐρανῶν ὡς ὑπὸ πλήθους πολλοῦ φέρεσθαι εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ ταύτην τὴν ὑμνωιδίαν καὶ ὅτι ἐρρέθη αὐτῶι ἐξειπεῖν τῶι λαῶι τὴν τοιαύτην ὑμνολογίαν. ἧς ἐναρξάμενοι οἱ λαοὶ τὴν πόλιν κατέλαβον καὶ τὸν θεὸν διὰ τῆς τοιαύτης ὑμνωιδίας ἐξευμενισάμενοι ἐλυτρώθησαν τῆς ἐπικειμένης ὀργῆς. σὺ δὲ ἀφειδῶς κατετόλμησας, ὡς τὰς λοιπὰς θείας γραφάς, καὶ τὴν τῶν ἀγγέλων ὑμνωιδίαν διαστρέψαι. τίς οὖν οὐ μὴ θρηνήσηι ἐν τούτοις; τίς οὐ μὴ στενάξηι; ὁποῖον δὲ ἄλγος κατὰ τὸ ἄλγος τῆς τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ ἐκκλησίας εὑρεθήσεται; θεωρεῖ σε τὸν ταχθέντα φῶς εἶναι τῶν ἐν σκότει καὶ παιδευτὴν τῶν ἀφρόνων μᾶλλον ἀφροσύνης διδάσκαλον καὶ τὸ φῶς εἰς σκότος μεταποιοῦντα, θεωρεῖ σε τοὺς λαοὺς τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας καὶ καλὰ γευσαμένους θεοῦ ῥητά, θεοῦ ἐντάλματα, θεοῦ προφητικὰ προρρήματα, θεοῦ ἀποστολικὰ καὶ εὐαγγελικὰ διδάγματα μᾶλλον ὑπὸ σοῦ διαστρεφομένους καὶ ἐκδιδασκομένους μὴ μόνον ἀνασταυροῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζειν, ἀλλὰ καὶ ἐναντία φρονεῖν τῶν θείων γραφῶν, ἀπαρνή-

---

O [= aerv], I

1 σοι O^{aev}Λ σε I om. O^{r} 2 τοιαύτη I κάκιστοσ O^{av} ἐπεισῆλθεν O^{e} 2/3 συνετώτερον I 4 καὶ ὧν O^{e} ὁ om. O^{av} 5 οὐκ ἂν O^{e} 8 τοῦ πλήθουσ I ἐπέχεεσ O^{a} ἐπέχεισ O^{v} 9 ὕμνον I 10 σεαυτὸν O^{e} 13 οἴει O^{e} 14 μανῆ O^{av} τοῦ μάνεντοσ O^{er}I 15 τότε om. I ἐπάγει O^{e} 17 καὶ om. I οὗτοσ O^{v}I 17/18 ἐν τῶ τρισαγίω τὸν στρὸν O^{r}I 18 ἔθηκασ O^{r}I ἰσχυρὸσ ἐν τῶ τρισαγίω O^{e} 19 αἶνοσ οὗτοσ O^{e} 21 ὁ² om. O^{aev} 22 οὐρανὸν O^{e} 23 τοῦ² om. O^{av} 23/24 ἅπερ — αἰθέρι ἀπήγγειλεν O^{a} 25 οὐρανοῦ O^{e}Λ καὶ ὡς I ἀπὸ I 26 ἐρρήθη O^{r}I εἰπεῖν O^{e} ταύτην τὴν O^{r}I 29 μὴ om. O^{e} θρηνήσει O^{e}I 30 μὴ om. O^{e} στενάξει O^{e}I 31. 33 θεωρεῖ σε O^{aev}Λ θεωρῆσαι O^{r}I 31 τῶ σκότει O^{e} 33 καλὰ — ῥητὰ O^{av} καλὸν — ῥῆμα O^{r} καλῶν — ῥημάτων O^{e}I 34 ἐνταλμάτων O^{e}I θεοῦ² om. I προφητικῶν προρρήσεων O^{e} om. I 34/35 ἀποστολικῶν καὶ εὐαγγελικῶν διδαγμάτων O^{e}I 35 διδασκομένουσ O^{e} ἀνασταυροῦντασ O^{a} ἀνασταυροῦντα O^{v} 36 παραδειγματίζοντασ O^{a} παραδειγματίζοντα O^{v} φρονοῦντα O^{v} γραφῶν διδάσκονται O^{a} γραφῶν διδάσκοντα τὲ O^{v}

σασθαι δὲ καὶ τὰς συνθήκας ἃς συνέθεντο αὐτοὶ προσιόντες τῶι ἁγίωι βαπτίσματι. συνθέμενοι γὰρ ἐπὶ πάντων τῶν χερουβικῶν δυνάμεων καὶ τῶν προφητικῶν καὶ ἀποστολικῶν ταγμάτων ἐν τῶι τοῦ ἁγίου βαπτίσματος καιρῶι πιστεύειν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, νῦν εἰς θεοὺς τρεῖς πιστεύειν αὐτοὺς ἐξεπαίδευσας. πάλιν συνθεμένων πιστεύειν εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν σαρκωθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου, σὺ ἐκδιδάσκεις αὐτοὺς μὴ λέγειν τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν σταυρὸν ὑπομεμενηκέναι, ὃς ἐστι θεὸς κατὰ τὴν ἐκ θεοῦ πατρὸς προαιώνιον καὶ ἀπαθῆ γέννησιν καὶ ἄνθρωπος ὁ αὐτὸς κατὰ τὴν ἐπ' ἐσχάτων ἐκ γυναικὸς γέννησιν, καθ' ἣν καὶ τὸ πάθος ὑπέμεινεν, ἀλλ' ὅτι ὁ εἷς τῆς τριάδος ἀπέθανεν, ὃς ἐστιν αὐτὸς ὁ θεὸς λόγος. ὡμολόγησαν πάλιν τὸ ἅγιον πνεῦμα ζωοποιὸν καὶ ἀθάνατον, εἰπόντες πιστεύειν εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸ κύριον καὶ ζωοποιόν· καὶ σὺ θνητὸν ὑποτίθεσαι εἶναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ τοῦ λέγειν ἅγιος ἀθάνατος ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς. ἀπόφυγε, παρακαλῶ, τὴν τοιαύτην πλάνην· ἔπεσες, μὴ ἐπιμείνηις τῶι πτώματι· ἥμαρτες, μηκέτι ἁμάρτανε· ἀναμένει σε ἡ ἁγία τοῦ θεοῦ ἐκκλησία περιπτύξασθαί σε μετανοοῦντα ἐπὶ τοῖς ματαίοις σου προβλήμασι καὶ σὺν αὐτῆι θεολογοῦντα τὸν Χριστὸν καὶ μὴ ἀπαρνούμενον τὴν αὐτοῦ ἔμψυχον ἐνανθρώπησιν, καθ' ἣν καὶ τὸ πάθος ὑπομεῖναι λέγεται, καὶ βοᾶι σοι δι' ἡμῶν δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς· οὐ βούλεται ὁ θεός, ἀδελφὲ τιμιώτατε, τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ ὡς τὸ ἐπιστρέψαι καὶ ζῆν αὐτόν. μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν κατὰ τὸ εὐαγγέλιον, μνημόνευε τοῦ μακαρίου Ματθαίου γράφοντος βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαυὶδ υἱοῦ Ἀβραάμ, μνημόνευε Παύλου ἐπιστέλλοντος ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, ὃ προεπηγγείλατο αὐτὸς ὁ θεὸς ἐν γραφαῖς ἁγίαις περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυὶδ κατὰ σάρκα, τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ θεοῦ, μνημόνευε καὶ Ἰωάννου βοῶντος ἐν ἀρχῆι ἦν ὁ λόγος καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, ὡς καὶ ἔστι, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος καὶ ὅτι σὰρξ γέγονεν ἐνανθρωπήσας καὶ ὅτι θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε. ταῦτά σοι γεγράφηκα ἅμα τῆι συνούσηι μοι ἁγίαι συνόδωι, παρεγγυώμενός σε ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων ἵνα ταῦτα διδάσκηις καὶ ταῦτα φρονῆις μεθ' ἡμῶν, ἵνα ἀνόθευτος ἡ πίστις ἡμῶν διαμείνηι εἰς δόξαν θεοῦ.

Mt. 11, 28 · Ezech. 33, 11 · p. 148 · Rom. 1, 1 · Ioh. 1, 1 · Ioh. 1, 14. 18

X

Ἴσα γραμμάτων ἀποσταλέντων Ζήνωνι βασιλεῖ παρὰ Φίληκος ἐπισκόπου Ῥώμης, ἐν οἷς σημαίνει Πέτρου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας τὴν καθαίρεσιν, διότι ἐν τῶι τρισαγίωι ἐνέθετο τὸ ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς

Τῶι ἐνδοξοτάτωι καὶ γαληνοτάτωι υἱῶι Ζήνωνι αὐγούστωι Φίληξ ἐπίσκοπος ἐν κυρίωι χαίρειν. Πρέπει τῆι σῆι φιλανθρωπίαι ταῦτα ἃ πρέπει τῆι τῶν πραγμάτων τάξει, ἀπαγγεῖλαι, ἅπερ καὶ ἀνῆκεν ἀπαγγεῖλαι εἰς ἀσφάλειαν τοῦ τῆς σῆς γαληνότητος κράτους. καὶ καθάπερ ἐγγὺς τυγχάνων παρακαλῶ τὴν ἐμὴν ἱκετηρίαν δέξασθαι ταῖς φιλαγάθοις ὑμῶν ἀκοαῖς ὡς Χριστιανικώτατος ὢν βασιλεύς, μηδαμῶς τε ἡ σὴ εὐσέβεια

O [= aerv], I
1 δὲ om. O^{av} συνθεμένους I 2 πασῶν O^{e}I 4 τρεῖσ θεοὺσ O^{e} 5 σταυρωθέντα O^{av} 7 τὸν' — θεοῦ om. I 12 ἀποτίθεσαι O^{v} τὸ ἅγιον πνεῦμα O^{av} 13 ἔπεσασ O^{er} 15 σε om. IΛ 17/18 κἀγὼ — ὑμᾶσ O^{aev} καὶ τὰ ἑξῆσ O^{r}I 19/20 Ἰησοῦν — μνημόνευε om. I 21/22 ἀφωρισμένον O^{arv} 23 λέγων περὶ I 24 θεοῦ om. O^{e}Λ 25 καὶ ὁ λόγος — ὁ λόγος om. I 27 σοι O^{av}
31 Ἴσον ἐπιστολῆσ ἀποσταλείσησ O^{e} 32 ἢ O^{ev} τοῦ ἀντιοχείασ ἐπισκόπου O^{v} 33 τὸ O^{r} om. O^{aev}I 36 ἀπαγγεῖλαι τάξει O^{r}I ὠφέλειαν O^{r}I 37 καθάπερ ὡσ O^{erv}

διανοηθείη ἕτερόν τινα μετὰ καθαρᾶς τῆς διανοίας ὑμᾶς ἀγαπᾶν πλὴν ἐκείνου τοῦ βουλομένου σε μετὰ τοῦ θεοῦ τὴν εἰρήνην ἔχειν, ἐπειδήπερ ἐκ πιστῆς ὡρμημένος τῆς διανοίας οὐκ ἀμφισβητεῖς τοῦ προσκαίρου θρόνου τὴν ἐξουσίαν καὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς τὴν ἀντίδοσιν ἐκ τῆς ἄνωθεν ροπῆς ἠρτῆσθαι, διά τε τῆς ἡμῶν βραχύτητος δέξασθαι καταξίωσον τὴν σεπτὴν καὶ θεόφραστον ὁμολογίαν τοῦ μακαριωτάτου Πέτρου τοῦ πρωτοστάτου τῶν ἀποστόλων, ὃς καὶ τὰς τῆς βασιλείας κλεῖς ὑπὸ τοῦ σωτῆρος πιστευθεὶς προευτρεπίσει τῇι φιλοχρίστωι ὑμῶν βασιλείαι τὴν ἐν ὑψίστοις μετ' ἀγγέλων διαγωγήν. ὃς καὶ τὴν ἀπαράλλακτον καὶ ἀμώμητον πίστιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ μονογενῆ τοῦ θεοῦ υἱὸν πρῶτος ἐκθέμενος ἐμακαρίσθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ σωτῆρος. εἰπόντος
Mt. 16, 16—18 γὰρ αὐτοῦ πρὸς τὸν κύριον σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἀκήκοε παρ' αὐτοῦ μακάριος εἶ, Σίμων βὰρ Ἰωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ ταύτηι τῇι ὁμολογίαι οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν καὶ πύλαι ἅιδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. τοῦ οὖν σωτῆρος φήσαντος, ὅτι πύλαι ἅιδου οὐ κατισχύσουσι τῆς αὐτοῦ ἐκκλησίας τοῦ ἐξᾶραι ἀπ' αὐτῆς τὴν αὐτοῦ ἐπωνυμίαν, ἥτις εἴρηται Χριστὸς Ἰησοῦς καὶ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος υἱός, Πέτρος ὁ πρωτότοκος υἱὸς τοῦ διαβόλου ὁ ἀναξίως εἰσπηδήσας τῇι Ἀντιοχέων ἁγίαι τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαι καὶ μιάνας τὸν τῆς ἀρχιερωσύνης θρόνον Ἰγνατίου τοῦ μάρτυρος, ὃς τῇι δεξιᾶι Πέτρου τὴν ἀρχιερωσύνην ἐδέξατο, καὶ Εὐσταθίου τοῦ ὁμολογητοῦ καὶ προέδρου τῶν τιη ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι ἀθροισθέντων λέγειν ἐτόλμησεν ὅτι οὐ δεῖ τὸν Χριστὸν καὶ υἱὸν τοῦ θεοῦ ὀνομάζειν κατὰ τὴν θείαν τοῦ σωτῆρος νομοθεσίαν καὶ τὴν τῶν θείων γραφῶν παράδοσιν καὶ ἔκθεσιν τῶν πατέρων, ἀλλὰ τὸν
p. 140 ἕνα τῆς τριάδος τὸ πάθος τὸ ὑπὲρ ἡμῶν ὑπομεῖναι εἰς τὴν τῆς θεότητος οὐσίαν κατὰ τὴν Ἀρείου καὶ Ἀπολιναρίου καὶ Εὐνομίου παράδοσιν, βουλόμενος διὰ τῆς τοιαύτης φωνῆς ἀθετῆσαι μὲν τὴν σωτήριον ἐνανθρώπησιν καθ' ἣν ὁ Χριστὸς καὶ τὸ πάθος ὑπέμεινε,
Hebr. 2, 16 λέγεται δὲ καὶ εἷς ἐξ ἡμῶν ὡς τοῦ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαβόμενος, ἐπαυξῆσαι δὲ καὶ τὴν πολυθείαν. ὁ γὰρ νοῦς τοῦ λόγου τρεῖς θεοὺς παρεισάγει, ἕνα τεθνεῶτα καὶ δύο ζῶντας, λύει δε καὶ τὸ ὁμοούσιον καὶ τὰς ἁγίας συνόδους ἐξωθεῖται τήν τε ἐν Νικαίαι καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν Χαλκηδόνι. ἀλλὰ καὶ τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν μὴ προσδεχόμενος εὑρεθήσεται. εἰ γὰρ μὴ ἐξ αὐτῆς σαρκωθεὶς ὁ λόγος ἐνηνθρώπησε, τίς χρεία τῆς παρθένου; διὰ τί δὲ καὶ ὁ Γαβριὴλ ἔλεγε πρὸς αὐτὴν τὸ γεννώμενον
Lc. 1, 35. 32 ἐκ σοῦ ἅγιον κληθήσεται υἱὸς θεοῦ καὶ δώσει αὐτῶι κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ; ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τοῖς ἀσεβέσι καὶ βλασφήμοις αὐτοῦ τολμήμασι καὶ τὴν τρισάγιον λιτὴν νοθεῦσαι βουληθεὶς διὰ τοῦ ἐνθέσθαι ἐν αὐτῆι ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς μυρία ἄτοπα εἰργάσατο καὶ πολλὰ παρ' ἡμῶν καὶ τῆς ἐν Χριστῶι ἀδελφότητος ἡμῶν τε καὶ τῶν ἐν τῆι Ἀνατολῆι καὶ τοῦ θεοσεβεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀκακίου τῆς παρ' ὑμῶν βασιλευομένης καὶ φιλοχρίστου πόλεως παραινεθεὶς ἐπιστρέψαι οὐκ ἠβουλήθη. καὶ διὰ τοῦτο νῦν ἡ ἁγία τοῦ θεοῦ ἐκκλησία ταῖς μητρικαῖς σε φωναῖς ὡς [πρὸς] τὸν ἔξοχον αὐτῆς υἱὸν προσφθεγγομένη οὐ παύεται· ὦ φιλόχριστε βασιλεῦ, τῆς ἐμῆς τιμιότητος τὸν δεσμὸν ἐν ὧι περισφίγγονται τὰ πλήθη τῶν πιστῶν, μὴ συγχωρήσηις διαλυθῆναι· τὴν τοῦ δεσπότου Χριστοῦ καὶ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ ἐπωνυμίαν μὴ συγχωρήσηις παραβαθῆναι· τὴν τρισάγιον ὑμνωιδίαν, ἥτις καὶ τὴν ὑμετέραν πόλιν διέσωσε κινδυνεύουσαν, ὡς ἀγγέλων παράδοσιν ἀνόθευτον διαφύλαξον· Πέτρον τὸν τῆι

O [= aerv], I

1 ἡμᾶσ O^{a} corr., $O^{r}\Lambda$ 2 τοῦ om. O^{e}I 8 ἀπαράλλακτον O^{er}IΛ ἀπαράβλητον O^{a} ἀπαράκλητον O^{v} 10 αὐτοῦ om. I 12/13 ταύτη μου O^{r} 15 ιϛ χϛ O^{av} τοῦ om. O^{a} καὶ τοῦ O^{v} 17 εἰσ τὴν — ἁγίαν — ἐκκλησίαν O^{av} 22 τὸ^{2} om. O^{e} 23 τοῦ ἀρείου O^{r}I 29 ὁ λόγοσ σαρκωθεισ O^{r}I 33 τρισαγίαν O^{v} 37 σε $O^{e}\Lambda$ σοῦ O^{av}I αὐτῆσ O^{r}I 38 πρὸσ τὸν ἔξοχον O^{er}IΛ τὸν προσέξοχον O^{av} πρὸς deleni φθεγγομένη O^{r}I 41 παραβασθῆναι O^{r}

'Αρειανικῆι θρησκείαι ἐπακολουθήσαντα τῆς τῶν 'Αντιοχέων ἐκκλησίας ἀπέλασον. τίνος ἕνεκεν Πέτρος τὴν ἐμὴν πίστιν ἀθετήσας ῥηγνύει τοῦ κόσμου τὴν σύνεσιν; τίνος ἕνεκεν Πέτρος ῥηγνύει τὸν χιτῶνά μου τὸν ἄνωθεν ὑφαντόν; ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἐνε- Ioh. 19, 23
τείλατο τῶι κορυφαίωι τί δέοι καλεῖσθαι τὸν αὐτοῦ υἱόν· ὁ μονογενὴς υἱὸς ἐν τῆι ὁμο- Mt. 16, 17. 18
λογίαι τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων ἐθεμελίωσέ με· τὸ ἅγιον πνεῦμα ἐφ' ἑκάστης
διαμαρτύρεταί μοι λέγον, μὴ κρίνηις εἰδέναι τι εἰ μὴ 'Ιησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον 1 Cor. 2, 2
ἐσταυρωμένον. οἱ ἐχθροί, οἱ ἀπειθεῖς, οἱ ἐπίβουλοι, οἱ ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος τὸν
μονογενῆ τοῦ θεοῦ υἱὸν σφαγιάσαντες καὶ λιθοβολήσαντες καὶ τῶι ξύλωι τοῦ σταυροῦ
προσπήξαντες οὐ διεῖλον τὸν αὐτοῦ χιτῶνα, καὶ Πέτρος τῆς πίστεώς μου τὸν χιτῶνα Mt. 21, 33
διαρρήσσει; αἱ τοῦ ἅιδου πύλαι οὐκ ἴσχυσαν κατ' ἐμοῦ, καὶ Πέτρος πειρᾶται τὸ τεῖχός Mt. 16, 18
μου καταβάλαι; ἐγώ, εὐσεβέστατε βασιλεῦ, ὠθισθέντα σε τῆς βασιλείας αὖθις ἐπαν- 11
ήγαγον καὶ τοὺς πονηροὺς καὶ ἀπειθεῖς τῶν ἐν ἐμοὶ θείων δογμάτων δέδωκα ἀντὶ τῆς Ies. 53, 9
ταφῆς σου δυνάμεώς τε ὁδὸν ἠνέωιξα ἔμπροσθέν σου· τοὺς σοὺς ἐχθροὺς καταβέβληκα
μετὰ τοῦ ἀθεμίτου αὐτῶν δόγματος· τὸ ἀρχαῖον κράτος ἐξηιτησάμην σοι παρὰ τοῦ ἐν
ὑψίστοις βασιλεύοντος θεοῦ, ἐξ οὗ καὶ τὸ βασιλεύειν εἴληφας. ἀπόβλεψον εἰς τὸν 15
προηγησάμενόν σου εὐσεβέστατον βασιλέα Μαρκιανὸν καὶ τὴν ἐκείνου πίστιν ἀσμένως
ἀσπάζου· τὴν αἱρετικὴν Πέτρου τυραννίδα διὰ τάχους ἐκρίζωσον· τὸν Οὐαλεντίνου καὶ
Εὐτυχέος μαθητὴν ἀποδίωξον τῆς ἀκροπόλεως καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως, ἅμα
τοῦ ἱερατικοῦ ἀξιώματος κατενεχθῆναι θεσπίσατε. θεώρησον, ὦ γνησιώτατε υἱὲ καὶ
ἀήττητε βασιλεῦ, ὁποία τῆι ἐν Χαλκηδόνι συνόδωι ἀναμφισβήτητος ἐκδίκησις γέγονε, 20
καὶ τοὺς οὓς πολεμεῖ, ἐκδίκησον καὶ τῆς αἱρετικῆς διδασκαλίας Πέτρου τοὺς δήμους ἐκ-
λύτρωσον.' ταῦτα πρεσβεύει ἡ ἁγία τοῦ θεοῦ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία,
ἵνα τὸν ὑπ' αὐτῆς καθαιρεθέντα διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας εἰς κοινωνίαν τοῦ λοιποῦ μὴ
προσδέξησθε, ἀλλὰ διὰ θείων ὑμῶν συλλαβῶν τῆς 'Αντιοχέων πόλεως ὑπερόριον γενέσθαι
παρασκευάσητε, ἀντ' αὐτοῦ δὲ καταστῆσαι ἄνδρα ἔργοις τὴν ἱερωσύνην κοσμοῦντα 25
φύλακά τε ἀκριβῆ τῆς ἐν Χαλκηδόνι ἁγίας συνόδου καὶ τῶν ἐν αὐτῆι βεβαιωθέντων.
'Ο παντακράτωρ θεὸς διαφυλάξει τὸ ὑμέτερον κράτος ἐν εἰρήνηι διὰ παντός.

51 Τάδε ἔνεστιν ἐν τῆι παρούσηι βίβλωι MVIII 874

ᾱ Τὰ κατὰ Σεβήρου Ζωόρα καὶ Πέτρου καὶ 'Ανθίμου πεπραγμένα παρὰ Μηνᾶι πατριάρχηι Κωνσταντινουπόλεως ἐν οἷς φέρονται 30
β̄ Λίβελλος τῶν ἐν δευτέραι Συρίαι ἐπισκόπων πρὸς 'Ιουστινιανὸν βασιλέα
γ̄ Λίβελλος τῶν μοναχῶν τῶν τε ἐνταῦθα μοναστηρίων καὶ τῶν ἐν 'Ιεροσολύμοις καὶ τῆι ἐρήμωι καὶ δευτέραι Συρίαι καὶ τῶι ὄρει Σινᾶ καὶ τρισὶ Παλαιστίναις πρὸς τὸν αὐτόν
δ̄ Λίβελλος τῶν αὐτῶν πρὸς τὴν ἐνδημοῦσαν ἐνταῦθα σύνοδον 35

O [= aerv], I [usque ad 27]

2 ἕνεκα Or1 ἕνεκεν ὁ Oav 2/3 τὴν ἐμὴν — Πέτρος om. OeΛ 3 ἕνεκα Or1 ἕνεκεν ὁ Oav μου τὸν χιτῶνα I 4 δέει Oa 7 οἱ 3] καὶ I 8 καὶ λιθοβολήσαντες om. I 10 διαρρήσει I 11 καταβαλεῖν OrI ὠθησθέντα Oa ὠηθέντα Or αὖθις Oe ταύτης Oarv I 13 ἐχθρούσ σου Oe 14 ἐξαιτησάμην O 17 τοῦ πέτρου Oe 18 εὐτυχοῦσ Oe τῆς2 om. Oaev 19 coniecerim θεσπίσας 21 τοὺσ οὖσ πολεμεῖ I τοῖς οἷσ ἐπολέμει Oe τοῦ σοῦ πολεμίου Oarv ἐκδίκησον 1 ἐκδίκησις Oarv αἰσχύνη OeΛ 21/22 εὐλύτωσον Oer εὐλήτωσον I 22 ἐκκλησία ἡ καθολικὴ — ἀποστολικὴ Oe 24 ἀντιόχου Oe μεθόριον Oerv 25 καταστῆσαι Oarv I καταστήσητε OeΛ 27 διαφυλάξοι Oa 29 ᾱ hic om. et ad 31 apponit Oe, unde factum est ut ceteri numeri unitate minuerentur τῆ Oaev σευήρου Oe ut solet καὶ ζωορᾶ Or καὶ1 om. Oe πεπραγμένη Oe 30 πατρίαρ superscripta χ Or πατριάρχου Oaev αἷσ Ov φέρονται ταῦτα Oa 31 β Or δύο Ov 33 καὶ2 τῆ Oe

M VIII 875

ε̄ Ἐπιστολαὶ Ὁρμίσδου πάπα Ῥώμης πρὸς τοὺς ἐν δευτέραι Συρίαι κληρικοὺς καὶ ἀρχιμανδρίτας καὶ λοιποὺς ὀρθοδόξους ἐν οἱωδήποτε κλίματι τῆς Ἀνατολῆς

ϛ̄ Ἑτέρα ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἐπιφάνιον ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως

ζ̄ Δέησις κληρικῶν καὶ μοναχῶν Ἀντιοχείας πρὸς Ἰωάννην ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὴν ἐνδημοῦσαν ἐνταῦθα σύνοδον

η̄ Ἀναφορὰ πρὸς Ἰωάννην ἀρχιεπίσκοπον παρὰ τῆς ἐνδημούσης συνόδου

θ̄ Λίβελλος παρὰ τῶν ἀρχιμανδριτῶν Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὴν ἐνδημοῦσαν σύνοδον, ὥιτινι συνέζευκται καὶ πότε καὶ πῶς ἐκηρύχθησαν αἱ δ̄ ἐν τῇι ἐκκλησίαι σύνοδοι

ῑ Ἐπιστολὴ Ἰωάννου πατριάρχου πρὸς Ἰωάννην τὸν Ἱεροσολύμων

ιᾱ Ἑτέρα ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ πατριάρχου πρὸς Ἐπιφάνιον ἐπίσκοπον Τύρου

ιβ̄ Ἀντίγραφα Ἰωάννου Ἱεροσολύμων καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπων πρὸς Ἰωάννην τὸν Κωνσταντινουπόλεως

ιγ̄ Ἐπιστολὴ Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Τύρου καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπων πρὸς τὴν ἐνδημοῦσαν ἐν Κωνσταντινουπόλει σύνοδον καὶ ἐκβοήσεις τοῦ ἐν Τύρωι πιστοῦ πλήθους καὶ ἀναθεματισμὸς Σεβήρου καὶ τοῦ φρονήματος αὐτοῦ

ιδ̄ Ἐπιστολὴ τῶν ἐν δευτέραι Συρίαι ἐπισκόπων πρὸς Ἰωάννην πατριάρχην καὶ τὴν ἐνδημοῦσαν σύνοδον

ιε̄ Πρᾶξις συστᾶσα παρὰ τῶι τῆς ἐπαρχίας ἄρχοντι κατὰ Πέτρου τοῦ Ἀπαμείας

ις̄ Ἑτέρα πρᾶξις παρὰ τῶι αὐτῶι

ιζ̄ Λίβελλοι ἐπιδοθέντες παρὰ τῶν μοναχῶν Ἀπαμείας τοῖς ἐπισκόποις δευτέρας Συρίας κατὰ Σεβήρου καὶ Πέτρου τοῦ Ἀπαμείας

ιη̄ Ψῆφος τῶν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας ὄντων ἐνταῦθα κατὰ Σεβήρου καὶ Πέτρου

ιθ̄ Ψῆφος Ἐπιφανίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς ἐνδημούσης ἐνταῦθα συνόδου κατὰ Σεβήρου καὶ Πέτρου

κ̄ Ψῆφος Μηνᾶ πατριάρχου κατὰ Σεβήρου Πέτρου καὶ Ζωόρα

L V 269
M VIII 1158

2 Τάδε ἔνεστιν ἐν τῶι δευτέρωι βιβλίωι τῶν κατὰ Ἀνθίμου πεπραγμένων

Θεία διάταξις Ἰουστινιανοῦ βασιλέως κατὰ Ἀνθίμου Σεβήρου Πέτρου καὶ Ζωόρα πρὸς Πέτρον ἀρχιεπίσκοπον Ἱεροσολύμων

L V 272 Τὰ πεπραγμένα ἐν Ἱεροσολύμοις παρὰ Πέτρωι ἀρχιεπισκόπωι κατὰ Ἀνθίμου, ἐν οἷς ἐμπεφάνισται καὶ τὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει παρὰ Μηνᾶι πατριάρχηι περὶ τοῦ αὐτοῦ πραχθέντα ἐν τέτρασι πραξειδίοις· ὧντινων ἐνταγέντων καὶ αὐτὸς Πέτρος ὁ Ἱεροσολύμων τὴν κατ' αὐτοῦ ψῆφον ἐποιήσατο. καὶ ἐν τούτοις δὲ τινὰ κατὰ Σεβήρου καὶ τῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων εὑρίσκεται.

3 Ἰστέον ὅτι πρῶτα ἐπράχθη παρὰ Μηνᾶι τῶι πατριάρχηι τὰ κατὰ Ἀνθίμου, ἅπερ καὶ ἐντάξιμα γέγονε τῶν παρὰ Πέτρωι τῶι Ἱεροσολύμων πεπραγμένων. ἡ μὲν γὰρ

O [= aerv]

1 ἐπιστολὴ O^{e} τοὺς om. O^{r} β̄ O^{r} 3 τοῦ αὐτοῦ om. O^{r} 13 αὐτοῦ O^{r} 16 σύνοδον om. O^{v} 17 ἀναθεματισμοὶ O^{aev} σευήρου O^{ev} 18 β O^{r} 20 πέτρου O^{er} σευήρου O^{v} σεβήρου O^{a} 22 δύο O^{rv} 23 σευήρου O^{ev} 24 post 26 coll. O^{aev} σευήρου O^{ev} 25 Ἐπιφανίου — καὶ non bene addita 26 σευήρου O^{ev} 27 σευήρου O^{ev} καὶ πέτρου O^{a} 28 δευτέρωι om. O^{a} 29 praem. ᾱ O^{v} σευήρου O^{ev} 31 praem. ᾱ O^{a} δεύτερον O^{v} Τὰ om. O^{ev} 32 ἐπεμφάνισται O^{r} πατριάρχου O^{aev} παρὰ O^{e} τοῦ om. O^{a} 33 τέσσαρσι O^{e} πραξιδίοις O^{aev} 34 σευήρου O^{ev} 35 εὑρίσκονται O^{r} 36 τὰ om. O^{ar} 37 μὲν om. O^{r}

τελευταία πρᾶξις τῶν κατὰ Ἀνθίμου παρὰ Μηνᾶι γεγονότων, ἔνθα καὶ ἡ ψῆφος ἀνέγνωσται, φέρει τὴν κα τοῦ Μαίου μηνὸς ἰνδικτιῶνος ιδ, εἶτα ὕστερον τῆι δ τοῦ Ἰουνίου μηνὸς a. 536
τῆς αὐτῆς ιδ ἰνδικτιῶνος ἐπράχθη τὰ κατὰ Σεβήρου καὶ Πέτρου καὶ Ζωόρα παρὰ τῶι αὐτῶι Μηνᾶι καὶ διὰ τῶν προκομισθέντων ἐδείχθη ὅτι καὶ πάλαι καὶ πρόπαλαι ἀνεθε- 4
ματίσθησαν. ὁ δὲ νόμος πρὸ ὀκτὼ Εἰδῶν Αὐγούστων ἰνδικτιῶνος ιδ, τὰ δὲ ἐν Ἱεροσολύμοις ἐπ' ἐμφανείαι τῶν κατὰ Ἀνθίμου πραχθέντων συνέστη πρὸ ιγ Καλανδῶν Ὀκτωβρίων ἰνδικτιῶνος ιε. οὐκοῦν πρώτη ἐστὶν ἡ κατὰ Ἀνθίμου ψῆφος ἐν Κωνσταντινουπόλει, δευτέρα δὲ ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει ψῆφος κατὰ Σεβήρου καὶ Πέτρου καὶ Ζωόρα, τρίτη ἡ διάταξις, τετάρτη δὲ ἡ ἐν Ἱεροσολύμοις πρᾶξις. πάντα δὲ ταῦτα τὰ προειρημένα γέγονε καὶ συνέστη ἐν μησὶ τέτρασι. d. 6. m. Aug. a. 536 d. 19. m. Sept. a. 536 10

4 Μετὰ τὴν ὑπατείαν Φλ Βελισαρίου τοῦ λαμπροτάτου τῆι πρὸ μιᾶς Νόνων Ἰουνίων ἰνδικτιῶνος ιδ ἐν τῆι φιλοχρίστωι καὶ βασιλευούσηι Κωνσταντινουπόλει Ῥώμηι M VIII 975 d. 4. m. Iun. a. 536

προκαθεζομένου τοῦ δεσπότου ἡμῶν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου οἰκουμενικοῦ ἀρχιεπισκόπου καὶ πατριάρχου Μηνᾶ ἐν τῶι μεσαύλωι τῶι δυτικῶι τοῦ σεβασμίου οἴκου τῆς ἁγίας δεσποίνης ἡμῶν ἐνδόξου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας τοῦ ὄντος 15
πλησίον τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας

καὶ ἐκ μὲν τοῦ δεξιοῦ μέρους συνεδρευόντων αὐτῶι καὶ συνακροωμένων κατὰ εὐσεβῆ κέλευσιν τοῦ φιλοχρίστου καὶ θεοφυλάκτου ἡμῶν βασιλέως Ἰουστινιανοῦ τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων

2 Σαβίνου τοῦ Κανουσίου 20
3 Ἐπιφανίου Ἐκλάνων
4 Ἀστερίου τῆς Σαλερνιτῶν
5 Λεοντίου Νολάνων
6 Ῥουστίκου τῆς Φεσουλάνων
7 Θεοφάνους διακόνου Ῥώμης 25
8 Πελαγίου διακόνου Ῥώμης

ὄντων τῶν πάντων ἐκ τῆς Ἰταλῶν χώρας, πρώην μὲν ἀπεσταλμένων ἐκ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, ὕστερον δὲ συνόντων παραγενομένωι ἐνταῦθα Ἀγαπητῶι τῶι τῆς ἁγίας μνήμης γενομένωι πάπαι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης

9 Πέτρου τῆς μητροπόλεως Ἰουστινιανουπόλεως τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν 30 ἐπαρχίας
10 Ἰωάννου τῆς μητροπόλεως Βοσπόρου
11 Θαλασσίου τῆς μητροπόλεως Βηρυτοῦ

---

de legatis quos Agapetus papa Constantinopolim ad Iustinianum misit, cf. Coll. Auell. ep. 88, quae data est d. 15. m. Oct. a. 535, p. 337, 16. 338, 9

O [= aerv], I [unde a 11]
2 κα] κατὰ O^{v} 3 ιδ om. O^{e} σευήρου O^{ev} 4 αὐτῶι om. O^{r} 6 ἐπ' — πραχθέντων O^{erv} κατὰ ἀνθίμου πραχθέντα O^{a} 7/8 ἐν — σεβήρου [σευήρου O^{e}] O^{aev} κατὰ σεβήρου ψῆφοσ ἐν κωνσταντινουπόλει O^{r} 9 πάντα δὲ O^{arv} καὶ πάντα O^{e} 10 τέσσαρα O^{a} 11 inscr. Βιβλίον δεύτερον τῶν πρακτικῶν τῆσ ἁγίασ καὶ οικουμενικῆσ ε̄ συνόδου κατὰ σευήρου πέτρου ζωώρα καὶ ἀνθίμου πεπραγμένα παρὰ μηνᾶ πατριάρχου κωνσταντινουπόλεωσ I φλαβίου βελισαρίου O^{el} φλ βελισσαρίου O^{a} φλαβιλισαρίου O^{r} νόννων O^{aev}I 12 κωνσταντινουπόλει νέα ῥώμη O^{a} ῥώμη τῆ κωνσταντινουπόλει O^{e} 13 μακαρίου O^{arv} 15 ὑπεραγίασ O^{a} ἐνδόξου om. I 22. 23 om. O^{r}I 22 σαλερτίνων O^{aev} 24 ῥουστίνου O^{r} 27 τῶν om. O^{a} 28/29 ἐνταῦθα — γενομένωι om. O^{v} 29 τῶι om. O^{r} 30 τυάνων I post 32 coll. p. 28, 2 O

12 Μεγάλου τῆς μητροπόλεως Βεροίας
13 Ἰωάννου Γαβάλων
14 Χριστοφόρου Πορφυρεῶνος ἐπαρχίας Φοινίκης παράλου
15 Δαβίθου τοῦ Κιρκενσίου
16 Αἰθερίου Μαριάμμης
17 Ἀλεξάνδρου Βαρκουσῶν
18 Δόμνου Μαξιμιανουπόλεως τῆς δευτέρας Παλαιστίνης
19 Ἀνδρέου τοῦ Πανίου
20 Ἐπιτυγχάνου Γέρμης ἐπαρχίας Ἑλλησπόντου
21 Θεοδώρου Γόρδου
22 Εὐσεβίου Καράνων ἐπαρχίας Περσαρμενίας
23 Κυριακοῦ Θεοδοσιουπόλεως ἐπαρχίας Φρυγίας Πακατιανῆς
24 Ἰωάννου Τραιανουπόλεως ἐπαρχίας Φρυγίας Σαλουταρίας
25 Κυριακοῦ Σωφανηνῆς ἐπαρχίας Ἀρμενίας πρώτης
26 Κασσισᾶ τῆς Βελαβιτηνῆς
ἐκ δὲ τοῦ εὐωνύμου μέρους
M VIII 978 27 Ὑπατίου τῆς μητροπόλεως Ἐφέσου
28 Κωνσταντίνου Ἡρακλείας τῆς Εὐρωπαίων μητροπόλεως
29 Εὐσεβίου τῆς μητροπόλεως Κυζίκου
30 Θαλασσίου τῆς μητροπόλεως Νικομηδείας
31 Θεαγένους τῆς μητροπόλεως Συνάδων
32 Βάκχου Ἀντιοχείας τῆς μητροπόλεως Πισσιδίας
33 Ἰλαριανοῦ τῆς μητροπόλεως Πέργης
34 Βοσπορίου τῆς μητροπόλεως Νεοκαισαρείας Πόντου Πολεμωνιακοῦ
35 Παύλου τῆς μητροπόλεως Τυάνων
36 Ἀκακίου τῆς μητροπόλεως Πισινοῦντος
37 Ἐπικτήτου Κλαυδιουπόλεως τῆς μητροπόλεως Ὀνωριάδος
38 Ἡδίστου τῆς μητροπόλεως Κίου
39 Ἀρχελάου Κωρύκου
40 Ἰωάννου Ζωόρων
41 Ἀναστασίου Ἰωτάβης
42 Δομετιανοῦ Ζικχίας
43 Πελαγίου Παρνασσοῦ
44 Ἀβραμίου Κρατίας
45 Ἀλεξάνδρου Κολωνείας
46 Παύλου τοῦ Στεκτορίου
47 Ἀνδρέου Πελτῶν
48 Θεοδώρου Μηροῦ
49 Ἰωάννου Καισαρείας Βιθυνίας
50 Εὐσταθίου Τιβεριουπόλεως

O [= aerv], I

1—15 Μεγάλου — Βελαβιτηνῆς] καὶ τῶν λοιπῶν $O^{r}I$ 1 βερροίασ O^{ev} 3 παραλίου O^{e} 4 δανίθου O^{a} δαίθου O^{e} κρικενσίου O^{e} 11 Καράνων scripsi καμάρων O^{av} κανάρων O^{e} ἐπάρχου O^{av} περσαμενίασ O^{a} 12 καππατιανῆσ O^{av} 13 Πακατιανῆς siue Καπατιανῆς ceteris locis omnibus 14 σοφανίνησ O^{av} σοφιανίνησ O^{e} 18 εὐρωπέων O^{ev} εὐροπέων O^{r} 20—p. 29, 1 Θαλασσίου — Ἑλενουπόλεως] καὶ τῶν λοιπῶν $O^{r}I$ 24/25 Νεοκαισαρείας — μητροπόλεως om. O^{v} 26 πισσινοῦντοσ O^{ae} 29 κορύκων O^{e} 32 ζηκχίασ O^{ev} 34 ἀβρααμίου O^{e} 36 στεκτωρίου O^{av} 40 τιβριουπόλεωσ O^{e}

51 καὶ Λεοντίου Ἑλενουπόλεως
συμπαρόντων δὲ αὐτῶι καὶ συνακροωμένων
52—55 Θεοφάνους καὶ Πελαγίου τῶν θεοφιλεστάτων διακόνων τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας καὶ Μηνᾶ καὶ Πέτρου τῶν θεοσεβεστάτων νοταρίων καὶ τινῶν εὐλαβεστάτων ὑποδιακόνων καὶ ἐκδίκων καὶ λοιπῶν κληρικῶν τοῦ αὐτοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου, οἳ καὶ συνόντες ἐτύγχανον παραγενομένωι ἐνταῦθα Ἀγαπητῶι τῶι τῆς ἁγίας μνήμης γενομένωι πάπαι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης
56. 57 καὶ Μάγνου πρεσβυτέρου καὶ Ἡρακλείου διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίων Ἐφραιμίου τοῦ ὁσιωτάτου πατριάρχου τῆς ἐν Θεουπόλει ἁγιωτάτης ἐκκλησίας
58 Σαβίνου διακόνου τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως πληροῦντος τὰς ἀποκρίσεις Πέτρου τοῦ ὁσιωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων
59 Στεφάνου διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίου Σωτηρίχου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Καισαρείας τῆς μητροπόλεως Καππαδοκίας πρώτης
60 Γαιανοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἀποκρισιαρίου Ἐλπιδίου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Ἀγκύρας τῆς μητροπόλεως Γαλατίας πρώτης
61. 62 Διονυσίου καὶ Καλλινίκου διακόνων καὶ ἀποκρισιαρίων Φωτίου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου τῆς μητροπόλεως Κορίνθου
παρόντος καὶ τοῦ εὐλαβοῦς κλήρου τῆς βασιλευούσης πόλεως

5 Εὐφήμιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπεν· Οἱ κατὰ τήνδε τὴν βασιλίδα πόλιν εὐλαβέστατοι μοναχοὶ καί τινες ἐκ τῆς Θεουπολιτῶν καὶ Ἱεροσολυμιτῶν ὁρμώμενοι δεήσεις προσδεδώκασι τῶι εὐσεβεστάτωι καὶ γαληνοτάτωι ἡμῶν βασιλεῖ καὶ λιβέλλους τῆι ὑμετέραι μακαριότητι. κατὰ κέλευσιν τοίνυν εὐσεβῆ τοῦ θεοφυλάκτου ἡμῶν βασιλέως συνελθούσης τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου ἑστήκασι πρὸ τοῦ εὐαγοῦς ὑμῶν σηκρήτου ἅμα Θεοδώρωι τῶι περιβλέπτωι ῥαιφερενδαρίωι οἷα παρὰ τοῦ γαληνοτάτου ἡμῶν δεσπότου πρὸς ὑμᾶς ἐσταλμένωι ἐπικομιζόμενοι τὰς ἐπιδοθείσας παρ' αὐτῶν δεήσεις καὶ ἀξιοῦσιν εἰσόδου τυχεῖν· καὶ ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον.

6 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Εἰσίτωσαν Θεόδωρός τε ὁ περίβλεπτος ῥαιφερενδάριος τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως καὶ οἱ εὐλαβεῖς μοναχοί.

7 Καὶ εἰσήλθοσαν Θεόδωρός τε ὁ περίβλεπτος τριβοῦνος νοτάριος καὶ ῥαιφερενδάριος τοῦ θεοφυλάκτου ἡμῶν δεσπότου καὶ Μαριανὸς ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Δαλματίου τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης καὶ ἔξαρχος καὶ σὺν αὐτῶι οἱ θεοσεβέστατοι πρεσβύτεροι καὶ ἀρχιμανδρῖται καὶ μοναχοὶ οἱ καὶ ὑπογράψαντες τῶι ἐπιδοθέντι παρ' αὐτῶν λιβέλλωι τῶι δεσπότηι ἡμῶν τῶι ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι οἰκουμενικῶι ἀρχιεπισκόπωι καὶ πατριάρχηι Μηνᾶι. M VIII 979

8 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπε· Λεγέτω κατὰ πρώτην τάξιν Θεόδωρος ὁ περίβλεπτος τὴν αἰτίαν ἐφ' ἧι παραγέγονε πρὸς ἡμᾶς.

9 Θεόδωρος ὁ περίβλεπτος τριβοῦνος νοτάριος καὶ ῥαιφερενδάριος τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου εἶπεν· Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι τῆς δευτέρας Σύρων ἐπαρχίας ἀναφορᾶι ἐχρήσαντο περί τινων ἐκκλησιαστικῶν κεφαλαίων πρὸς τὸν εὐσεβέστατον καὶ θειότατον

O [= ae, r (inde a 2), v], I [inde a 2]

1 καὶ — ἑλενουπόλεως O^{e} om. O^{arv} 2 δὲ om. O^{e} 3/4 Θεοφάνους — καὶ¹ om. I 4 θεοφιλεστάτων O^{e} 5 καὶ¹ om. O^{e} αὐτοῦ om. I 8 διακόνων O^{e} καὶ³ om. I 9 ἐνθέου πόλεως O^{rv} ἁγίας O^{r}I 10 ἡμῶν om. I 15 ἀγγύρας O^{r} 18 παρόντος δὲ O^{e} εὐλαβοῦς O^{e}I εὐσεβοῦς O^{arv} 19 πριμμικήριος O^{aer}I πριμμηκήριος O^{v} 20 βασιλεύουσαν O^{ar} 23 ἡμῶν O^{rv} ἡμῶν O^{v} 24 σεκρέτου O^{e}I ῥαιφενδαρίω O^{v}I 25 δεσπότου ἡμῶν O^{e} ἀποκομιζόμενοι O^{e} ἐπιδοθείσας om. O^{a} 27/28 ῥαιφενδάριος O^{v}I ut solent 28 τοῦ — βασιλέως om. I 29 εἰσήλθοσαν O^{r}I εἰσῆλθον O^{aev} 29/30 ῥαιφερενδάριος τοῦ — δεσπότου τριβοῦνος καὶ νοτάριος O^{e} 31 οἱ σὺν αὐτῶ O^{e} 33 καὶ μακαριωτάτω καὶ O^{r} 38 Οἱ om. O^{e}

ἡμῶν δεσπότην, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ οἱ εὐλαβέστατοι ἀρχιμανδρῖται τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων ταύτης τῆς βασιλίδος πόλεως καὶ τινὲς τῶν ἐκ τῆς Ἀνατολικῆς διοικήσεως καὶ οἱ ὑπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα εὐλαβέστατοι μοναχοὶ δεήσεις ἐπιδεδώκασι τῶι καλλινίκωι ἡμῶν δεσπότηι θεσπίσαι τε κατηξίωσε τὸ αὐτῶν κράτος ταύτας δι' ἐμοῦ ἀποδοθῆναι τῆι ὑμετέραι μακαριότητι καὶ τοῖς ἐκ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ὁσιωτάτοις ἀνδράσι καὶ τῆι λοιπῆι ἐνδημούσηι εὐαγεῖ συνόδωι, ἀγαγεῖν δὲ παρ' ὑμᾶς καὶ αὐτοὺς τοὺς τὰς δεήσεις ἐπιδεδωκότας εὐλαβεστάτους ἄνδρας, ἐφ' ὧι ταύταις ἐντυγχάνοντας ὑμᾶς πέρας αὐταῖς ἐπιθεῖναι.

10 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ἀναγινωσκέσθω τὰ παρὰ Θεοδώρου τοῦ περιβλέπτου προισχόμενα.

Καὶ λαβὼν Διόδωρος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος τὰς δύο δεήσεις, τήν τε ἐκ προσώπου τῶν ἐπισκόπων καὶ τὴν ἐκ προσώπου τῶν μοναχῶν, ἀνέγνω

Λίβελλος ἐπισκόπων τῶι βασιλεῖ Ἰουστινιανῶι

11 Τῶι εὐσεβεστάτωι καὶ γαληνοτάτωι ὅλης τῆς οἰκουμένης μετὰ θεὸν δεσπότηι Φλ Ἰουστινιανῶι τῶι φιλοχρίστωι καὶ αἰωνίωι αὐγούστωι καὶ αὐτοκράτορι παρὰ Παύλου
Ps. 125, 3 ἐπισκόπου Ἀπαμείας καὶ τῶν λοιπῶν ἐπισκόπων τῆς δευτέρας Σύρων ἐπαρχίας. Ἐμεγάλυνε καὶ νῦν κύριος τοῦ ποιῆσαι μεθ' ἡμῶν, ἐγενήθημεν εὐφραινόμενοι, καθὼς γέγραπται, εὐσεβέστατε καὶ φιλόχριστε βασιλεῦ. δικαίως γὰρ τὰ δίκαια διώκοντες καὶ τὰ ἀληθῆ καὶ ὀρθόδοξα δόγματα τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων ὀσημέραι ἀναζητοῦντες καὶ κρατύνοντες κηρύττετε ἐμφανῶς πᾶσι τοῖς ὀρθοδόξοις λαοῖς Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν βασιλέα τῶν ἁπάντων καὶ κεφαλὴν τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ τῆς ἁγίας, ἣν τῶι ἰδίωι αἵματι περιεποιήσατο λυτρωσάμενος ἡμᾶς ἐκ θανάτου οὗ ἐπήγαγεν ἡμῖν ὁ ἀλάστωρ διάβολος διὰ τῶν ὑποθηκῶν αὐτοῦ τῶν πονηρῶν, καὶ ἀληθῶς ἔγνωμεν ὅτι ἐμεγάλυνε κύριος τὴν ἱερὰν ὑμῶν καὶ δικαίαν βασιλείαν καὶ πάντας τοὺς ἐναντιουμένους ὑποχειρίους τοῦ κράτους ὑμῶν πεποίηκεν, ὅτι τὴν ἄμωμον καὶ ἁγίαν πίστιν ἐκδικοῦντες τὸν μὲν σῖτον τὸν καθαρόν, τοῦτ' ἐστὶ τὰ ὀρθὰ δόγματα ὡς θυμίαμα προσφέρετε τῆι αὐτοῦ ἀγαθότητι, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαίετε πυρὶ ἀσβέστωι, φαμὲν δὴ τοὺς αἱρετικοὺς τοὺς μὴ δεχομένους τὰς ἁγίας τέσσαρας συνόδους ὡς ἕνα ὅρον πίστεως ἀληθοῦς, τήν τε τῶν τιη καὶ τὴν τῶν ρν καὶ τὴν ἐν Ἐφέσωι
M VIII 982 πρώτην καὶ τὴν ἐν Χαλκηδόνι ἁγίαν οἰκουμενικὴν σύνοδον, μεθ' ὧν καὶ τὴν τιμίαν καὶ σε-
cf. t. II 1 βασμίαν ἐπιστολὴν τοῦ ἐν ἁγίοις πάπα Λέοντος ἀσπαζόμεθα τὴν ὄντως στήλην ὀρθο-
p. 365, 15 δοξίας ὑπάρχουσαν. οἵτινες ἅγιοι ἡμῶν πατέρες πᾶσαν αἱρετικὴν πλάνην καὶ κακοδοξίαν καθελόντες πόρρω τῶν ἁγίων τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν πεποιήκασι διδάξαντες ἡμᾶς γεγεννῆσθαι μὲν ἀχρόνως ἐκ τοῦ πατρὸς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ εἶναι αὐτοῦ ὁμοούσιον κατὰ τὴν θεότητα καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον πατρὶ καὶ αὐτῶι τῶι υἱῶι συμπροσκυνεῖσθαι καὶ συνδοξάζεσθαι καὶ μίαν εἶναι πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος τὴν οὐσίαν καὶ τὴν θεότητα καὶ ἐν τρισὶν ὑποστάσεσιν, ἐπ' ἐσχάτων δὲ τῶν ἡμερῶν τὸν αὐτὸν προαιώνιον υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ θεὸν ἡμῶν σαρκωθῆναί τε καὶ ἐνανθρωπῆσαι καὶ γεννηθῆναι ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς κατὰ ἀλήθειαν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου καὶ γενέσθαι ἡμῖν ὁμοούσιον καὶ εἶναι τὸν αὐτὸν τέλειον ἐν θεότητι καὶ τέλειον τὸν αὐτὸν ἐν ἀνθρωπότητι, τὰς τῶν δύο φύσεων ἰδιότητας μὴ ἀποβαλλόμενον, ἀλλ' ἐν ἑκατέραι φύσει γνωρι-

O [= acrv]. I
2 ἀνατολῆσ Orv οἱ om. Oer τὰ om. OarvI 4 καὶ ταύτασ l ὁ τε l 7 ταύτασ Or ἐπιθῆναι Ov 13 β Oa in mg. φλαβίω OeI om. Oav 15 ἐπαρχίασ σύρων Oav 18 πρων ἡμῶν Oav 19 κηρύττεται Orv κηρύττομεν lΛ φανερῶσ Oe 20 ἐν τῶ Or 21 ἐκ τοῦ I ὃν l 23/24 ὑμῶν τοῦ κράτους Orl 25 προσφέρεται Or 26 πυρὶ ἀσβέστω κατακαίετε Oe κατακαίεται Or 28 ἁγίαν καὶ l 29 ἀσπαζόμεθα om. l 30 οἵτινεσ οἱ l 32 γεγενῆσθαι Orv, corr. Ov αὐτῶ l 33 αὐτῶι τῶι om. Or 35 καὶ om. I 39 ἀποβαλόμενον l

ζόμενον τὸν αὐτὸν ἐν ἑνὶ προσώπωι καὶ μιᾶι ὑποστάσει ἀσυγχύτως ἀτρέπτως ἀδιαιρέτως, ὡς ἐντεῦθεν τὰ Νεστορίου καὶ Εὐτυχοῦς βδελυρὰ καὶ θεομισῆ δόγματα κατὰ κράτος ἐκβάλλεσθαι καὶ ἐκ ῥιζῶν ἀνασπᾶσθαι τὰ ζιζάνια ἃ ταῖς ὀρθοδόξοις ἐκκλησίαις ἐνέσπειραν. ὅθεν τοῦ μὲν φρενοβλαβοῦς καὶ ἀνθρωπολάτρου Νεστορίου τὴν διαίρεσιν ἀποφεύγοντες ὁμολογοῦμεν ὅπερ ἐκεῖνος ἠρνήσατο, τὴν ἁγίαν ἄχραντον καὶ ἀειπάρθενον μητέρα τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ θεοτόκον, Εὐτυχοῦς δὲ τοῦ λήρου καὶ παράφρονος τὸ βδελυρὸν καὶ ἀνόητον δόγμα ἀναθεματίζοντες παντελῶς καὶ ἐξοστρακίζοντες τὴν διαφορὰν τῶν φύσεων ἐπιγινώσκομεν καὶ ὁμολογοῦμεν δύο φύσεις μετὰ τὴν ἕνωσιν ἐν μιᾶι ὑποστάσει ἐν τῶι ἑνὶ Χριστῶι τῶι θεῶι ἡμῶν καὶ οὐχ ὥσπερ οἱ ἀνόητοι Εὐτυχιανισταὶ μετὰ τοῦ διδασκάλου αὐτῶν Εὐτυχοῦς καὶ Διοσκόρου τοῦ δεξαμένου αὐτὸν οὐκ ὀρθῶς πρὸ τῆς ἑνώσεως δύο λέγομεν φύσεις, μίαν δὲ μετὰ τὴν ἕνωσιν. τοῦτο γάρ ἐστιν ἀρνήσασθαι παντελῶς τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος οἰκονομίαν καὶ ἄτρεπτον ἐνανθρώπησιν, ἣν κατεδέξατο διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν. οἱ γὰρ τὰ εἰρημένα βλασφημήσαντες ἀνόητοι καὶ ἀλλότριοι τῆς ὁμολογίας ἧς ὁ κορυφαῖος τῶν ἀποστόλων Πέτρος ὡμολόγησεν εἰπὼν σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος· ἡμεῖς δὲ οἱ τῆς ὑμετέρας ὑπερευχόμενοι Mt. 16, 16 εὐσεβοῦς βασιλείας, τῆς καθαρᾶς πηγῆς τῶν ναμάτων τῆς ὀρθοδοξίας μετέχοντες καὶ μεταδιδόντες τοῖς ὀρθοδόξοις λαοῖς καὶ ταύτηι τῆι πίστει τὴν ὑμετέραν γαληνότητα στεφανουμένην ὁρῶντες καὶ νικῶσαν πάντα ἐχθρὸν καὶ ὑπεναντίον τῆς εὐσεβοῦς ὑμῶν βασιλείας, παρακαλοῦμεν ἀποστραφῆναι τὸν ἐν σκαμβῆι καρδίαι καὶ μὴ ἐξ ὅλης καὶ καθαρᾶς διανοίας δεξάμενον τὰ ὀρθὰ καὶ ἀνεπίληπτα δόγματα τῶν εἰρημένων ἁγίων πατέρων, ἀλλ' ἐν ὑποκρίσει μὲν σχηματισάμενον δέξασθαι τὰς ἁγίας τέσσαρας συνόδους καὶ τὴν ἀοίδιμον ἐπιστολὴν τοῦ ἐν ἁγίοις πάπα Λέοντος διὰ τὸ ἀξιόπιστον τῶν προσώπων, ἔργοις δὲ ἀρνησάμενον καὶ μὴ ὁμολογήσαντα τὴν ἀγαθὴν αὐτῶν πίστιν καὶ ὀρθόδοξον καὶ ἰδικῶς τὰς φωνὰς ἐκείνας δι' ὧν Εὐτυχῆ τὸν παράφρονα τῆς ἐκκλησίας ἐξέτεμον, καὶ ἀπελάσαι τοῦτον τῆς ὑμετέρας εὐσεβοῦς πολιτείας, φαμὲν δὲ Ἄνθιμον. Σεβῆρον δὲ καὶ Πέτρον τοὺς ἀναθεμα- M VIII 983
τισθέντας καὶ νῦν ἀποστρεφόμεθα καὶ ἀναθεματίζομεν καὶ ἀλλοτρίους ἔχομεν τῆς τῶν ὀρθοδόξων κοινωνίας αἱρετικοὺς ὄντας καὶ χαίροντας ἀεὶ τῆι διαιρέσει τῶν ἁγίων τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν· μεθ' ὧν καὶ τὸν προειρημένον Διόσκορον οὐκ ὀρθῶς, ὡς εἴρηται, δεξάμενον Εὐτυχέα τὸν δυσώνυμον ἀποστρεφόμεθα καὶ ἀναθεματίζομεν. οὕτω γὰρ ἔχοντες καὶ οὕτω φρονοῦντες καὶ τῶι τῆς ὁσίας μνήμης πάπαι καὶ ἀρχιεπισκόπωι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγαπητῶι τῶι ἐπ' εὐεργεσίαι πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῆς ὑμετέρας εὐσεβοῦς πολιτείας ἐπιστάντι καὶ ἀξιωθέντι τῶν εὐσεβῶν ὑμῶν ἰχνῶν διὰ μετρίας ἐπιστολῆς περὶ τούτων αὐτῶν ἐγνωρίσαμεν καὶ ὡς ἡγούμεθα, οὐκ ἔφθασε ταύτην ἀπολαβεῖν προσκληθεὶς ὑπὸ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν. ὃν ὁ κύριος μετέστησεν, ἵνα τὸ πλήρωμα τῆς κατορθώσεως τῆι ὑμετέραι φυλάξηι γαληνότητι. ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος τῆς δόξης φυλάξοι τοὺς εὐσεβεῖς καὶ ζηλωτὰς καὶ φύλακας τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ἣν παραδεδώκασιν ἡμῖν οἱ προλεχθέντες ἅγιοι ἡμῶν πατέρες, πάσηι τῆι οἰκουμένηι καὶ ταῖς ἁγιωτάταις αὐτοῦ ἐκκλησίαις ἐν εἰρήνηι καὶ εὐφροσύνηι καὶ νίκηι τῆι κατὰ τῶν ἐναντίων προνοουμένους καὶ κυβερνῶντας τὴν ἐγχειρισθεῖσαν ὑμῖν παρὰ τῆς αὐτοῦ ἀγαθότητος βασιλείαν.

O [= acrv], I

1 ἐν om. OᵃI ἀτρέπτως καὶ IΛ 2 τε καὶ² Oᵉ 6 τοῦ om. Oʳ 7 ἐξοστρακίζοντασ Oᵛ 10 διαδεξαμένου I 11 λέγοντεσ I 15 ὁ om. Oᵃᵛ 16 ὑμεῖσ Oᵛ ἡμετέρασ Oʳ 16/17 μετέχοντες — ὀρθοδόξοις om. Oᵛ 23 καὶ ὀρθόδοξον πίστιν αὐτῶν [αὐτῶν πίστιν Oᵃᵛ] Oᵃᵉᵛ 24 ἐξέτεμαν Oʳ ἐξέτεμεν Oᵛ 24/25 ἡμετέρασ Oᵃᵛ 25 σευῆρον Oᵉᵛ τὲ Oʳ 27 πολιτείασ καὶ κοινωνίασ I 30 ἀρχιεπισκόπου Oʳ 32 ἡμῶν Oᵛ διαμετρίσασ Oᵛ 35 φυλάξοι OᵃI φυλάξει Oᵉᵛ φυλάξαι Oʳ 37 πρεσ̄ ἡμῶν Oᵉ

Ὑπογραφαί

1 Παῦλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ὑμετέρας Ἀπαμείας ὑπερευχόμενος τῆς εὐσεβοῦς ὑμῶν καὶ θεοφυλάκτου βασιλείας ἐδεήθην

2 Σεβηριανὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ὑμετέρας Ἀρεθούσης ὑπερευχόμενος τῆς εὐσεβοῦς ὑμῶν καὶ θεοφυλάκτου βασιλείας ἐδεήθην

3 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ὑμετέρας Βαλανεωτῶν ὑπερευχόμενος τῆς εὐσεβοῦς ὑμῶν καὶ θεοφυλάκτου βασιλείας ἐδεήθην

4 Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ὑμετέρας Λαρίσσης ὑπερευχόμενος τῆς εὐσεβοῦς ὑμῶν καὶ θεοφυλάκτου βασιλείας ἐδεήθην

5 Νόννος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ὑμετέρας Ῥεφανίας ὑπερευχόμενος τῆς εὐσεβοῦς ὑμῶν καὶ θεοφυλάκτου βασιλείας ἐδεήθην

6 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ὑμετέρας Σελευκοβήλου ὑπερευχόμενος τῆς εὐσεβοῦς ὑμῶν καὶ θεοφυλάκτου βασιλείας ἐδεήθην

7 Σέργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ὑμετέρας Ἐπιφανείας ὑπερευχόμενος τῆς εὐσεβοῦς ὑμῶν καὶ θεοφυλάκτου βασιλείας ἐδεήθην.

Λίβελλος τῶν μοναστηρίων

12 Βασιλεῖ θεοφιλεστάτωι καὶ πανευσεβεστάτωι Ἰουστινιανῶι αὐτοκράτορι αὐγούστωι δέησις καὶ ἱκεσία παρὰ Μαριανοῦ ἐλέει θεοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου μονῆς Δαλματίου τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἐξάρχου τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων τῆσδε τῆς πόλεως καὶ ἀρχιμανδριτῶν τῶν αὐτῶν εὐαγῶν μοναστηρίων καὶ τῶν ἐν αὐτῆι ἐνδημούντων ἀπὸ τῆς ὑπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα ἐρήμου ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν καὶ τῆς δευτέρας Συρίας καὶ τοῦ
Prou. 21, 1 ἁγίου ὄρους Σινᾶ καὶ τῶν τριῶν Παλαιστινῶν. Τὴν ἐν χειρὶ θεοῦ καρδίαν τῆς ὑμετέρας
M VIII 986 εὐσεβείας οὗ δὰν θέλῃι, κλινομένην ὁρῶντες καὶ διὰ τοῦτο τῶν συνεχόντων πραγμάτων τὴν καλλίστην ὑμῶν πολιτείαν προτιμῶσαν καὶ τὴν τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν εἰρήνην καὶ τῶν πιστῶν λαῶν τὴν ἡσυχίαν, εἰκότως θαρροῦμεν παρενοχλεῖν τῶι θεοφυλάκτωι ὑμῶν κράτει περὶ τῶν κοινῆι πᾶσι Χριστιανοῖς συμφερόντων. διδάσκομεν τοίνυν ὡς εἰσόδου τετυχηκότες πρὸ τούτων φανερῶν ἡμερῶν παρὰ τῆι ὑμετέραι εὐσεβείαι ἐδεήθημεν τῶν εὐσεβῶν ὑμῶν ἰχνῶν τὸν ἐπιδεδομένον παρ' ἡμῶν λίβελλον τῶι ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι πατριάρχηι Μηνᾶι προσδεχθῆναι καὶ κανονικῶς πραχθῆναι. ἐπεὶ τοίνυν ὑπὲρ τῶν αὐτῶν δεόμεθα, θεσπισάτω ἡ ὑμετέρα φιλόθεος γαληνότης δι' εὐσεβοῦς ὑμῶν κελεύσεως καταπεμπομένης πρὸς τὸν εἰρημένον μακαριώτατον ἄνδρα τὸν εἰρημένον λίβελλον τὸν γενόμενον κατὰ τῶν λυμαινόντων τὴν ἁγίαν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν, φαμὲν δὴ Σεβήρου καὶ Πέτρου τῶν δυσσεβῶν καὶ τῶν τὰ ὅμοια τούτοις φρονούντων ἀπὸ Εὐτυχοῦς καὶ Διοσκόρου καταγομένων Ἀκεφάλων αἱρετικῶν, ὧν εἷς ἐστιν καὶ ὁ μάλιστα διαταράξας τό γε ἐπ' αὐτῶι τὴν ἁγίαν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν Ζωόρας τις Σύρος ἀλόγιστος πλήρης πάσης ἀνοίας καὶ μανίας καὶ μηδὲν ἕτερον παρὰ τούτων μαθὼν ἢ ἀναθεματίζειν τοὺς ἁγίους ἡμῶν πατέρας καὶ τοὺς τούτοις κοινωνοῦντας καὶ ἀπαιτεῖν τοὺς πρὸς αὐτὸν παραγινομένους

O [= aerv], I

1 αἱ ὑπογραφαί I^{mg} om. O^{av} 2 ἐλέω O^{ev} ἐλαίω O^{a} ελ superscripta ε O^{r} 4 σευηριανὸσ O^{e} ἐλέω [semper] O^{e} ελ superscripta ε O^{r} 5 ὑμῶν om. O^{e} 6—15 ὑπερευχόμενος — ἐδεήθην] σὺν τοῖσ λοιποῖσ ἐδεήθην $O^{r}I$ 15 καὶ θεοφυλάκτου ὑμῶν O^{av} 17 $\overline{\gamma}$ O^{a} in mg. 18 ἐλέω $O^{e}I$ 19/20 τῆσδε τῆς — μοναστηρίων om. O^{v} 19 καὶ^{2} τῶν I 20 εὐαγῶν om. $O^{r}I\Lambda$ ἐκδημούντων O^{v} 22 τῶν I om. O παλαιστηνῶν O^{e} 23 ἂν O^{av} θέλῃι om. O^{v} 24 ἡμῶν I καὶ^{1} om. O^{e} 26 χριστιανῶν O^{v} 27 τῆ — εὐσεβεία $O^{aev}I$ τὰ ὑμέτερα βασίλεια O^{r} 28 τὸν ἐπιδεδομένων O^{v} 29 μινᾶ O^{r} 32 τοῦ θῦ ἁγίαν O^{av} 32/33 φαμὲν — πέτρου O^{aev} ἤγουν σεβήρου καὶ πέτρου [πέτρου καὶ ζωορᾶ O^{r}] $O^{r}I$ 32 δὲ O^{v} 34 καὶ om. O^{aev} 35 ζωώρασ I 36 μηδενὶ O^{v} 37 ἀπαιτεῖν scripsi ἀπατεῖν O^{r} ἀπατᾶν $O^{aev}I\Lambda$ παραγενομένουσ O^{arv}

τοῦτο ποιεῖν καὶ παρασυνάγειν καὶ παραβαπτίζειν, ὡς ἐδεήθημεν, προσδεχθῆναι καὶ κανονικῶς τά γε ἐγκείμενα αὐτῶι πέρας δέξασθαι συνιόντων κατὰ ταὐτὸν τοῦ τε εἰρημένου πατριάρχου Μηνᾶ καὶ τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων Ῥωμαίων καὶ τῆς ἐνδημούσης κατὰ ταύτην τὴν βασιλίδα πόλιν ἁγίας συνόδου. τούτου γὰρ τυχόντες μειζόνως καὶ ἐπιτεταμένως τὰς ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας ἱκεσίας ἀναπέμψομεν τῶι φιλανθρώπωι θεῶι ἐφ' ὧι τε δωρηθῆναι ἡμῖν ἐπὶ μηκίστους χρόνους τὸ ὑμέτερον εὐσεβὲς ὄνομα καὶ πρᾶγμα καὶ τὴν ὑμετέραν βασιλείαν φρουρουμένην ὑπὸ τῆς πάντα νοῦν ὑπερεχούσης τοῦ θεοῦ εἰρήνης καὶ ταύτην χορηγοῦσαν ταῖς ἁπανταχοῦ ἁγίαις τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις καὶ ἐκποδὼν ποιουμένην τούτων πάντα τὸν μὴ κοινωνοῦντα ταύταις καὶ τῶι ἀποστολικῶι θρόνωι.

Ὑπογραφαί

1 Μαριανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἐν ἁγίοις Δαλματίου καὶ ἔξαρχος τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων ταύτης τῆς βασιλίδος πόλεως ὑπογράψας ἐδεήθην: —

2 Ἀγαπητὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Δίου δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

3 Ἀγάπιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ τῆς θείας μνήμης Θαλασσίου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

4 Ἀλέξανδρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἐν ἁγίοις Ἀβραμίου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

5 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ἰὼβ ὑπογράψας ἐδεήθην: —

6 Ἐλευθέριος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τοῦ ἁγίου μάρτυρος Κυριακοῦ ὑπογράψας ἐδεήθην: —

7 Διόσκορος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος ⟨μονῆς⟩ τῶν Ὀλυβρίου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

8 Παῦλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τῶν Ῥωμαίων πλησίον τῶν Πατροΐνου ὑπογράψας ἐδεήθην: — M VIII 987

9 Κοσμᾶς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τοῦ ἁγίου προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου τοῦ ἐν τοῖς Στουδίου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

10 IVLIANVS MISERICORDIA DEI PRESBYTER ET HEGVMENVS MONASTERII ROMANORVM SVBSCRIPSI ET SVPPLICAVI: —

11 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ ὑπογράψας ἐδεήθην: —

12 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τῆς εὐαγοῦς μονῆς τοῦ ἁγίου καὶ ⟨ἐνδόξου⟩ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ ὑπογράψας ἐδεήθην: —

13 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Εὐφημίου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

14 Δημήτριος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Φωκᾶ ὑπογράψας ἐδεήθην: —

O [= aerv], I

1 τοῦτο ποιεῖν om. $O^{e}Λ$ εἰσδεχθῆναι $O^{r}I$ 6 δοθῆναι ὑμῖν O^{av} ἡμέτερον O^{v} 10 αἱ ὑπογραφαί O^{a} om. I 11 et semper ἐλέω O^{e} 11/12 δαλμάτου O^{v} 12/13 δεηθεὶσ ὑπέγραψα O^{a} 17 et semper usque ad p. 36, 3 δεηθεὶσ ὑπέγραψα O^{a} 18—p. 38, 12 Ἀλέξανδρος - ἐπέδωκα] καὶ οἱ λοιποὶ $O^{r}I$ 24 μονῆς addidi ex p. 45, 7 ὀλυμβρίου O^{e} 26 τῶν² O^{e} τοῦ O^{av} 27 προΐνου O^{e} 29 τοῦ om. O^{av} 30/31 litteris Latinis uncialibus perscripta O^{e} ὑπογραφὴ ῥωμαικὴ O^{v} om. O^{a} 31 SVBSCRIPSI O^{e} 32/33 om. O^{av} 35 ἐνδόξου suppleui cf. p. 45, 16 38 μονῆς om. O^{e}

15 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Τρύφωνος ὑπογράψας ἐδεήθην: —

16 Φωκᾶς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ἰωνᾶ ὑπογράψας ἐδεήθην: —

17 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Προμώτου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

18 Δάδας ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Καιουμᾶ ὑπογράψας ἐδεήθην: —

19 Ἀλέξανδρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ καλαμίου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

20 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Κώνστα ὑπογράψας ἐδεήθην: —

21 Γεννάδιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Κυριακοῦ ὑπογράψας ἐδεήθην: —

22 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Σύρων ὑπογράψας ἐδεήθην: —

23 Ἀττικὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Εὐκρατάδων ὑπογράψας ἐδεήθην: —

24 Κυρίων ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Αἰγυπτίων ὑπογράψας ἐδεήθην: —

25 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Μαρωνίου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

26 Τιμόθεος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ἀστερίου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

27 Ζώσιμος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Μαξιμίνου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

28 Μάρκος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Θεοδώρου ἀπὸ ἐκσκεπτόρων ὑπογράψας ἐδεήθην: —

29 Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἁγίας ἐνδόξου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας τῆς τῶν Βεσσῶν ὑπογράψας ἐδεήθην: —

30 Διονύσιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Μάρκου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

31 Στρατόνικος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου μάρτυρος Δομετίου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

32 Μάρκος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου μάρτυρος Κυρίκου ὑπογράψας ἐδεθήην: —

100 33 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ἰσαακίου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

34 Ζώιλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Θεοδότου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

35 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου ἐν τῶι Ξηροκέρκωι ὑπογράψας ἐδεήθην: —

O [= aev]

5 τῆσ μονῆσ O^e προμότου O^e 7 μονῆς om. O^e 9 τῆσ μονῆσ O^e τοῦ O^e τῶν O^{av} καλάμου $O^eΛ$ 11 μονῆς om. O^e 17/18 ante 15/16 coll. O^v 29 μονῆς om. O^{av} 29/30 τῆς ἁγίας — Μαρίας τῆς om. $O^eΛ$ 31 διόννσσοσ O^v 33 μάρτυρος om. O^e 34/35 Δομετίου — μάρτυρος om. O^a 35 μονῆς om. O^v μάρτυρος om. O^e 37 Ἰσαακίου] Θεοδότου O^v 39 Θεοδότου] Ἰσαακίου O^v 41 καὶ om. O^v μάρτυρος om. O^e 42 τῆ O^e ξηροκίρκω O^a

36 Μαρῖνος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Παυλίνου ὑπογράψας ἐδεήθην: --

37 Παῦλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Ζηνοβίου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

38 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν 'Ολυμπίου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

39 'Ιάκωβος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τῶν 'Αββίβου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

40 Πέτρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς ἐπιλεγομένης 'Ιερουσαλὴμ ὑπογράψας ἐδεήθην: --

41 Παῦλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Σαμουὴλ κατὰ τὸν Σκύθην ὑπογράψας ἐδεήθην διὰ Ζωτικοῦ διακόνου: —

42 'Ιωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Θεοδώρου ἐν τῆι πέτραι ὑπογράψας ἐδεήθην: —

43 'Ελευθέριος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Νέωνος ὑπογράψας ἐδεήθην: --

44 Μόδεστος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς ἐπίκλην τῶν Λυκαόνων ὑπογράψας ἐδεήθην διὰ χειρὸς Φλαβιανοῦ πρεσβυτέρου καὶ δευτεραρίου: —

45 Γεώργιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Κύρου ὑπογράψας ἐδεήθην: --

46 'Αντώνιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Εὐσεβίου ὑπογράψας ἐδεήθην: --

47 Τρύφων ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Μανουηλίου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

48 Θεόκτιστος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἁγίας ἐνδόξου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας ὑπογράψας ἐδεήθην: --

49 Ζήνων ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς ⟨τῆς⟩ διακειμένης ἐν Καλῶι ἀγρῶι τοῦ ἁγίου προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ 'Ιωάννου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

50 Παῦλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἁγίας μάρτυρος 'Ερμιόνης τῆς διακειμένης πλησίον τῶν 'Ελλεβίχου ὑπογράψας ἐδεήθην διὰ χειρὸς Μαρίνου ἀναγνώστου: —

51 Σίλας ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν 'Ηλία ὑπογράψας ἐδεήθην: —

52 'Ιωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Μάρα πλησίον τῆς 'Αετίου κινστέρνης ὑπογράψας ἐδεήθην: --

53 Βασίλειος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Συμεὼν ἐπίκλην [τῶν] Κυρακωνᾶ ὑπογράψας ἐδεήθην: --

54 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς ὑπ' ἐμοῦ χάριτι Χριστοῦ συστάσης ὑπογράψας ἐδεήθην: —

O [= aev]

7 ἀβίβου O^e 11/12 Σαμουὴλ — διακόνου] θεοδώρου ἐν τῆ πέτρα ὑπεγράψασ ἐδεήθην O^v 13/14 Θεοδώρου — πέτραι] σαμουὴλ κατὰ τὸν σκύθην O^v 14 ἐδεήθην διὰ ζωτικοῦ διακόνου O^v 17 λυκώνων O^v 18 ἐδεήθην post δευτεριαρίου coll. O^v δευτεριαρίου O^{av} 21/22 post 23/24 coll. O^v 22 Εὐσεβείου O^a 23 τῶν Μανουηλίου] τῆσ ἁγίασ ἐνδόξου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου μαρίασ O^v 25/26 τῆς — Μαρίας] τῶν μανουηλίου O^v 27 τῆς suppleui cf. p. 46, 34 30 τῶν O^e τοῦ O^{av} ἐλεβίχου O^v 34 ἀρχιμανδρίτησ O^{av} ἡγούμενοσ O^v 35 ἁετοῦ O^{av} 37 τῶν O^e τοῦ O^{av}, omittitur p. 47, 4 38 μονῆς O *mon. S. Laurentii* Λ ὑπ' ἐμοῦ om. O^{av} θῦ O^eΛ

M VIII 991

55 Βαβύλας ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Δανιὴλ τοῦ ἐν τῶι στύλωι καὶ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ καὶ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἀνδρέου ὑπογράψας ἐδεήθην: —

56 Πολυχρόνιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἁγίου ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ τοῦ ἐν τῶι αἰθρίωι διὰ Ἀναστασίου μοναχοῦ δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

57 Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Ῥωμαίων τῆς ἐν τῶι Πετρίωι δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

58 Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ῥωμαίων δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

59 Ἐλπίδιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Βασιανοῦ δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

60 Ζώσιμος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Λυκαόνων δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

61 Πολυχρόνιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Κρητικῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

62 Ἰωσὴφ ἡγούμενος τῆς ἁγίας ἐνδόξου καὶ ἀειπαρθένου θεοτόκου Μαρίας τῆς οὔσης ἐν τῶι λιθοστρώτωι δεηθεὶς ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Στεφάνου πρεσβυτέρου καὶ δευτεραρίου μου: —

63 Ῥόδων ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Θεοδώρου δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

64 Ζωτικὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου πλησίον τῆς Σατορνίνου πόρτης δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

65 Μαρτύριος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Οὐάλεντος τῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

66 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς πλησίον τοῦ ἀγωγοῦ δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

67 Ἡσύχιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου ποιούμενος τὸν λόγον ὑπὲρ πάσης τῆς ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμου δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

68 Δομετιανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου ποιούμενος τοὺς λόγους ὑπὲρ πάσης τῆς ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμου δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

69 Κασιανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος λαύρας [μονῆς] τοῦ μακαρίου Σάββα ποιούμενος τὸν λόγον ὑπὲρ τῆς ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμου δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

70 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης λαύρας τῶν πυργίων ποιούμενος τὸν λόγον ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῶι Ἰορδάνηι δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

71 Νέσταβος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς λαύρας τοῦ μακαρίου Φιρμίνου ποιούμενος τὸν λόγον ὑπὲρ τῆς ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμου δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

72 Τερέντιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος τῆς Νέας λαύρας ποιούμενος τὸν λόγον ὑπὲρ τῆς ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμου δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

73 Τραιανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος τῶν πυργίων τῶν ἐν τῶι Ἰορδάνηι καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν αὐτόθι μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

O [= aev]

3 ἀνδρέα O^{v} 7 τῶι om. O^{v} 10 μονῆς om. O^{av} 16 μαρίασ τῆσ θεοτόκου O^{e} 18 δευτεριαρίου O^{av} μου om. O^{av} 22 σατουρνίνου O^{e} 27 μοναχὸς p. 50, 8 ἀρχιμανδρίτησ O 30 μονῆς om. $O^{e}Λ$ 33 κασιανὸσ O^{ae} βασιανὸσ O^{v} λάβρασ O^{av} μονῆς deteni σάβα O^{v} 35 λάβρασ O^{av} 36 τῶι om. O^{av} 37 μοναχὸς p. 50, 20 ἀρχιμανδρίτησ O λάβρασ O^{v} 42 πυργίων τῶν om. O^{a}

74 Λεόντιος ἐλέει θεοῦ μοναχὸς ποιούμενος τὸν λόγον ὑπὲρ τῶν κατὰ τὴν ἔρημον ἁγίων πατέρων δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

75 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ μοναχὸς τῆς Νέας λαύρας καὶ ὑπὲρ πάντων M VIII 994
τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

76 Κύρικος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ μοναχὸς τῆς αὐτῆς Νέας λαύρας καὶ ὑπὲρ πάντων
τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

77 Πολύευκτος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ μοναχὸς τῆς μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

78 Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ μοναχὸς τῆς μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

79 Νίκων ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

80 Μάμας ἐλέει θεοῦ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

81 Ἰουλιανὸς ἐλέει θεοῦ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

82 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

83 Σαββάτιος ἐλέει θεοῦ μοναχὸς τῆς λαύρας τοῦ μακαρίου Σάββα καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

84 Μαρτύριος ἐλέει θεοῦ μοναχὸς τῆς Νέας λαύρας καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

85 Βασίλειος ἐλέει θεοῦ μοναχὸς τοῦ Ἰορδάνου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῶι Ἰορδάνηι μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

86 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ μοναχὸς τῆς λαύρας τοῦ μακαρίου Φιρμίνου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

87 Θεωνᾶς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀποκρισιάριος τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ καὶ τῆς ἐρήμου Ῥαιθοῦ καὶ τῆς κατὰ Φαρὰν ἁγίας ἐκκλησίας ποιούμενος τοὺς λόγους ὑπὲρ πάντων τῶν ὄντων μοναχῶν ἐν τοῖς εἰρημένοις ἐρήμοις τόποις δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

88 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς λαύρας τῶν ἀμμίων τῆς πεδιάδος καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι πεδιάδι μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

89 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Σεργίου τῆς ἐν τῇι πεδιάδι καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν αὐτῇι μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

90 Κοσμᾶς ἐλέει θεοῦ μοναχὸς καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι πρώτηι Παλαιστίνηι μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

91 Στρατήγιος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ μοναχὸς καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι δευτέραι Παλαιστίνηι μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

92 Σαλαμίνης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι τρίτηι Παλαιστίνηι ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

O [= aerv]. I

1 μοναχὸς O *monachus et prior proprii monasterii* Λ, cf. p. 50, 30 3/4 post 5/6 coll. O^{a} om. O^{v} 3 διάκονος καὶ om. O^{a} τῆσ — καὶ O^{e} ποιούμενοσ τὸν λόγον O^{a} 5 λάβρασ O^{v} 8 Ἱεροσολύμων om. O^{e}Λ 11 μονῆς om. O^{e}Λ 13 μονῆς om. O^{e}Λ 19 λάβρασ O^{v} σάβα O^{v} 21 λάβρασ O^{v} 25 λάβρασ O^{v} 26 Ἱεροσολύμων om. O^{e}Λ 31/32 post 33/34 coll. O^{v} 31 λάβρασ O^{v} ἀμμίων p. 51, 19 ἀμνίων OΛ 32 τῆι om. O^{v} 33 τῆς] τοῖσ O^{v} 34 καὶ ὑπὲρ — αὐτῆι om. O^{v} 35 πάντων om. O^{a} 37/38 om. O^{v} 39 σελαμίνησ O^{e} 40 μοναχῶν καὶ ἀρχιμανδριτῶν O^{e}

93 Ἠλίας ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ μοναχὸς καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν Αὐγουστοπόλει μοναχῶν τῆς τρίτης Παλαιστίνης δεηθεὶς ἐπέδωκα: —

94 Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ μοναχὸς καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν Πέτραις μοναχῶν τῆς τρίτης Παλαιστίνης δεηθεὶς ἐπέδωκα: —

M VIII 995 95 Φωτεινὸς ἐλέει θεοῦ μοναχὸς τοῦ ἁγίου Στεφάνου τοῦ ἐν Μαωζᾶ Ἰαμνίας πρώτης Παλαιστίνης καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν αὐτῶι μοναχῶν δεηθεὶς ἐπέδωκα: —

96 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῶι Ἀιλᾶ τῆς τρίτης Παλαιστίνης μοναχῶν δεηθεὶς ἐπέδωκα: —

97 Παῦλος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος μονῆς τοῦ μακαρίου Μάρωνος τῆς ἐξαρχούσης τῶν ἐν τῆι δευτέραι Συρίαι εὐαγῶν μοναστηρίων ποιούμενος τοὺς λόγους τῶν ἐν τῆι αὐτῆι δευτέραι Συρίαι ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν δεηθεὶς ἐπέδωκα. —

13 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Θεόδωρος μὲν ὁ περίβλεπτος ῥαιφερενδάριος ἀναχωρείτω πράξας ἐφ' ὧι παραγέγονεν, ἀναγινωσκέσθωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμῖν ἐπιδοθέντες λίβελλοι παρὰ τῶν αὐτῶν εὐλαβῶν μοναχῶν.

Καὶ λαβὼν Διόδωρος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω

Λίβελλος μοναχῶν πρὸς Μηνᾶν πατριάρχην

14 Τῶι δεσπότηι ἡμῶν τὰ πάντα ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι ἀρχιεπισκόπωι καὶ πατριάρχηι τῆς βασιλίδος Μηνᾶι καὶ τοῖς ἐνδημοῦσιν αὐτῆι ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις τῆς Ἰταλῶν χώρας καὶ θεοφιλεστάτοις ἀρχιδιακόνοις τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου καὶ τῆι ἐνδημούσηι τῆιδε τῆι φιλοχρίστωι πόλει ἁγιωτάτων ἐπισκόπων συνόδωι παρὰ Μαριανοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου μονῆς Δαλματίου καὶ ἐξάρχου τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων τῆς βασιλίδος πόλεως καὶ ἀρχιμανδριτῶν τῶν εἰρημένων εὐαγῶν μοναστηρίων καὶ τῶν ἐνδημούντων ἐν αὐτῆι ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν τῆς ὑπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα ἐρήμου καὶ ἀπὸ τῆς δευτέρας Συρίας καὶ τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ καὶ τῶν τριῶν Παλαιστινῶν. Τῆς ἐπὶ Ἀνθίμωι κρίσεως πληρωθείσης καὶ τῆς κατ' αὐτοῦ ψήφου παρ' ὑμῶν τῶν ἁγιωτάτων δικαίως ἐξενεχθείσης, ὅτι καὶ περὶ τοὺς θείους κανόνας ἡμαρτηκὼς ἑάλω καὶ τὰ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ὁμολογῆσαι δόγματα μέχρι τέλους ἠπείθησεν, εὐχαριστοῦμεν τῶι θεῶι τῶι διὰ τῆς σπουδῆς τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως τὸν ἱερὸν ὑμῶν σύλλογον

Eph. 5, 27 εἰς ἓν ἀγαγόντι, ἵνα καθαρίσηι τὴν αὐτοῦ ἐκκλησίαν καὶ παραστήσηι αὐτὴν ἑαυτῶι, ὡς ἀεί, ἔνδοξον μὴ ἔχουσαν σπῖλον ἢ ῥυτίδα ἤ τι τῶν τοιούτων αἱρετικῶν ζιζανίων. καὶ ἦν μὲν ἡμῖν δι' εὐχῆς τῶι ἰδίωι σχολάζοντας ἐπαγγέλματι τούτωι προσανέχειν καὶ μόνωι ὑπὸ μηδενὸς τῶν ἔξωθεν περιισταμένων διακοπτομένους· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ μισόκαλος δαίμων ὁ τοῖς ἀγαθοῖς τῶν ἀνθρώπων ἀεὶ ἐποφθαλμιῶν ἐπιτήδεια ὄργανα εὑρὼν Σεβῆρον καὶ Πέτρον δι' αὐτῶν ταράττων τὴν εἰρήνην τῶν ἁγίων τοῦ θεοῦ ἐκκλη-

O [- ae, r inde a 13, v¹, I [inde a 13]

2 ὑπέγραψα Oe 4 ὑπέγραψα Oe 5 μαωζᾶ Oe ναωζᾶ Oav 8 ἐπιδέδωκα Oe 13 μὲν om. Oe 14 ὁ Or 15 εὐλαβεστάτων OrI 17 δ Oav in mg. 18 ἡμῶν τῶ Oa 19 καὶ πατριάρχηι om. Oe 20 τῶν Ἰταλῶν Oa 21 ἁγιωτάτων Oe ἁγία τῶν Oarv1 μαριανοῦ Oe 22 πρεσβυτέρου] πέτρου Ov 23 τῆς — μοναστηρίων om. Oa καὶ ἀρχιμανδριτῶν — μοναστηρίων om. OrI 23 ἀρχιμανδριτῶν p. 32, 20 ἀρχιμάνδριτου Oev 25 παλαιστηνῶν Oe 28 ὁμολογήσασ Oav 29 τῶι om. OrI 30 τὸ ἓν O συναγαγόντι OeΛ ἑαυτοῦ l 31 τοιούτων om. Oa 32 σχολάζουσιν Oav 33 καὶ μόνω προσανέχειν Oe διακοπτομένοισ Oav 35 σευῆρον Oe ταράττειν l

σιῶν οὐ παύεται, τούτου χάριν περὶ αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς παρ' ἡμῶν ἐπιδεδομένοις λιβέλλοις τῶι ἐν ἁγίοις πάπαι Ἀγαπητῶι τοῖς καὶ ἀναγνωσθεῖσιν ἐπὶ τῆς ὑμετέρας μακαριότητος κατὰ τὴν προτέραν σύνοδον καὶ ἐν τῆι προσδοθείσηι τῶι εὐσεβεστάτωι ἡμῶν βασιλεῖ p. 32, 17 sq
δεήσει τῆι καὶ καταπεμφθείσηι τῆι ὑμῶν ἁγιωσύνηι παρὰ τῆς αὐτοῦ εὐσεβείας διὰ Θεο- p. 30, 1 sq.
δώρου τοῦ περιβλέπτου ῥαιφερενδαρίου, διακομίσαντος καὶ τὴν αὐτοῦ εὐσεβῆ κέλευσιν
προστάττουσαν τῆι ἁγίαι ὑμῶν συνόδωι περὶ πάντων τῶν περιεχομένων ἐν τῆι δεήσει M VIII 998
ὑμᾶς διασκοπῆσαι, διεξήλθομεν μέρος τι, οὐ γὰρ οἷόν τε πάντα τὰ παρ' αὐτῶν καὶ τῶν τὰ ὅμοια τούτοις φρονούντων ἀπὸ Εὐτυχοῦς καὶ Διοσκόρου καταγομένων Ἀκεφάλων αἱρετικῶν κατὰ τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἔν τε τῆι βασιλίδι ταύτηι πόλει καὶ ἐν ἑτέραις πόλεσι τολμηθέντα καὶ τολμώμενα διεξελθεῖν. οὗτοι γὰρ ὥσπερ μικρὰ λογισάμενοι τὰ ἤδη παρ' αὐτῶν τολμηθέντα, Ἀνατολὴν πᾶσαν διαταράξαντες καὶ παντοίοις ἀνθρωπίνοις αἵμασι καταμολύναντες ὁσίων καὶ ἑτέρων ἀνδρῶν, φιλονεικοῦσι πάντως καὶ τήνδε τὴν βασιλίδα πόλιν τοιούτοις περιβαλεῖν, εἴπερ ἰσχύσουσι, κακοῖς. ἅπερ βουλόμενοι συντόμωι λόγωι ἀνακεφαλαιώσασθαι οὐκ ἴσμεν τί πρῶτον ἢ τί ὕστερον διηγησόμεθα ἢ τί σιωπήσαντες ὡς βραχὺ τί ὡς μεῖζον φανερώσομεν πάντων τῶν παρ' αὐτῶν δραματουργηθέντων κατὰ σύγκρισιν ὁμοτίμων ὄντων καὶ οὐδενὸς καθ' ἑτέρου τὴν ὑπεροχὴν ἔχειν δυναμένου. τί γὰρ εἴποιμεν; τὰ τῶν δικαίων αἵματα ὧν αἱ χεῖρες αὐτῶν πλήρεις; ἀλλὰ τοὺς ἀναθεματισμοὺς οὓς κατὰ τῶν ἁγίων καὶ θεοφόρων τῆς ἐκκλησίας διδασκάλων τὰ μιαρὰ αὐτῶν ἐξενεγκεῖν ἐτόλμησαν στόματα καὶ μάλιστα κατὰ τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου καὶ τοῦ μακαρίου πάπα Λέοντος; ἀλλὰ τὰ σχίσματα τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν καὶ τῶν πιστῶν λαῶν τὰ σκάνδαλα; ἀλλὰ τοὺς συνωθισμοὺς οὓς κατὰ θεοφιλῶν ἀρχιμανδριτῶν καὶ ὁσίων ἀρχιερέων εἰργάσαντο, πλῆθος ἀνδρῶν αὐτοῖς περιστοιχίσαντες, ἵνα τοὺς κατὰ τῶν ἁγίων ἀναθεματισμοὺς ἀπαιτήσωσιν; ἀλλὰ τὰς ἐγγράφους ὁμολογίας περιεχούσας ἀναθέματα κατὰ τῶν εἰρημένων ἁγίων πατέρων; ἅπερ βίαι καὶ ἀνάγκηι καὶ πάσηι στρεβλώσει ὑποβάλλοντές τινας τῶν ὑπ' αὐτοὺς ἀρχιερέων ἐκομίσαντο παρ' αὐτῶν, ἡνίκα ὁ μὲν τὸν τῆς Θεουπολιτῶν ἐκκλησίας, ὁ δὲ τὸν τῆς Ἀπαμείας ἀθέσμως καὶ παρὰ πάντα ἱερὸν κανόνα ὑφήρπασαν καὶ κατεμόλυναν τό γε ἐπ' αὐτοῖς θρόνον, καίτοιγε οὐδὲ εἰς μοναστὰς ἢ κληρικοὺς τελέσαντες κανονικῶς τούτου τυχεῖν ἠξιώθησαν. ἀλλὰ τί εἴποιμεν τοὺς συγκλασθέντας δακτύλους τῶν ἁγίων, οἷς περιέσχον τὰ θυσιαστήρια, ὡς ἐπί τινα τόπον ἄσυλον ἐπ' αὐτὰ καταφυγόντες διὰ τὴν τῶν εἰρημένων μιαιφονίαν; ὅθεν ἐξελκόμενοι ὑπὸ ἀνδρῶν ἀνηλεῶν βιαίωι θανάτωι παρεδίδοντο ἢ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς σεβασμίοις τόποις ὑπὸ τῆς τούτων μανίας διεχειρίζοντο μὴ δυναμένων τόπου διαφορὰν διακρῖναι ἁγίου τε καὶ κοινοῦ. σιωπῶμεν τὰς ἀπὸ νεκρᾶς χειρὸς ἐπιθέσεις τοῦ βδελυκτοῦ καὶ ψευδοῦς αὐτῶν ἀρχιερέως καὶ τοὺς ὑπὲρ τοῦ νεκροῦ ζῶντος ἐπὶ τοῖς χειροτονουμένοις ῥήματα ἐπικλήσεως προιεμένους, οὐκ ἐκ θείας χάριτος ἀλλ' ἐκ κοιλίας κενολογοῦντας καὶ ἀπὸ γῆς φθεγγομένους. σιωπῶμεν τὰ δεσμωτήρια καὶ τὰ δεσμὰ καὶ τὰς κατὰ τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν ληιστρικὰς ἐφόδους καὶ ἁρπαγὰς τῶν ἐν αὐτοῖς καὶ τῶν ἀσκουμένων τὰς βιαίας σφαγάς· σιωπῶμεν τὰς ἐν ταῖς ὁδοῖς κατὰ τῶν ἁγίων ἐνέδρας καὶ τὸ ἐκχεθὲν αὐτῶν ἀθῶον αἷμα, ὅτε ζήλωι θείωι κινηθέντες τὴν πορείαν ἐπὶ τὴν μάνδραν τοῦ ἁγίου

O [= aerv], I

1 περὶ — καὶ I καὶ περὶ αὐτῶν OΛ ἐπιδιδομένοις Or 3 προδοθείσηι Oarl προδοθεῖσι Ov 6 τῶν om. Ov 7 οἵονται Or τῶν om. l 10 διεξελθεῖν OrlΛ om. Oacv 11 καὶ ἀνατολὴν O 12 κατατολμήσαντεσ Or 14 πρώτερον Or 15 τί IΛ τι ἢ O παρ' αὐτοῖσ Or αὐτοῖσ l 16 ὄντων l om. O 17 εἴπωμεν Oe 18 τῆσ ἐκκλησίασ OerIΛ καὶ τῆσ ἐκκλησίασ Oa πρων καὶ τῆσ ἐκκλησίασ Ov 21 κατὰ τῶν Oel ἀνδρῶν ἀρχιμανδριτῶν Orl 22 αὐτοὺσ Oe 24 ἅσπερ Oe 24/25 ὑποβάλοντεσ Or ὑποβαλόντεσ Oel 26 καὶ παρὰ] κατὰ Or 27 ἁφήρπασαν Oacv τόν Oacv 30 φυγόντεσ Oacv 32 μανίασ Oarvl μιαρίασ OeΛ 33 ἐπιθήσεισ Or 34 ὑπὸ Orl 38 βία Oacv ἐκχυθὲν Orl 39 αὐτοῦ τοῦ Oe

Συμεῶνος ἐποιοῦντο κοινῆς χάριν σκέψεως τῶν κατὰ τῆς ἐκκλησίας παρὰ τούτων κινουμένων. συλλέξαντες γὰρ πλῆθος παρανόμων ληιστῶν Ἰουδαίων ἐπαφῆκαν τοῖς τιμίοις ἐκείνοις ἀνδράσιν, ἐφ' ὧι ἀποσταλέντες οἱ ἀπάνθρωποι τούτων ὑπηρέται ἐνήδρευον
M VIII 999 τοὺς εἰρημένους ὁσίους ἄνδρας κατὰ τὴν ὁδὸν καὶ παριοῦσιν αὐτοῖς ἐπαναστάντες ἐκ τοῦ λόχου καὶ αἰφνίδιον ἐπελθόντες καὶ μηδὲ τὴν πολιὰν αἰδεσθέντες, ἔργον μαχαίρας τούτους ποιησάμενοι περὶ τοὺς τριακοσίους πεντήκοντα τὸν ἀριθμὸν ὄντας διέσπειραν αὐτῶν τὰ κῶλα κατὰ τὴν λεωφόρον, μηδὲ ταφῆι παραδεδωκότες τὰ τίμια ἐκείνων λείψανα μηδὲ τῶν σκηνῶν αὐτῶν φεισάμενοι, πρὸς ἀτιμίαν τοῦ πιστοῦ λαοῦ οἱ τὸ μιαρὸν τῶν Ἰουδαίων ἔργον καὶ τότε ἐπαγόμενοι. καὶ οὐ θαυμαστὸν εἰ τοιαύτας ἐπεδίδουν τοῖς ὑπ' αὐτῶν θεραπευομένοις δαίμοσιν ἀνθρωποθυσίας καὶ μάλιστα Σεβῆρος, οὕπω καὶ τήμερον τὴν Ἑλληνικὴν ἀποθέμενος δεισιδαιμονίαν. ἐκείνων γὰρ ἦσαν μαθηταὶ περὶ ὧν καὶ ὁ
Ps. 105, 37—39 Δαυὶδ βοᾶι λέγων καὶ ἔθυσαν τοὺς υἱοὺς αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν τοῖς δαιμονίοις καὶ ἐξέχεαν αἷμα ἀθῶον, αἷμα υἱῶν αὐτῶν καὶ θυγατέρων ὧν ἔθυσαν τοῖς γλυπτοῖς Χαναάν, καὶ ἐφονοκτονήθη ἡ γῆ ἐν τοῖς αἵμασι καὶ ἐμιάνθη ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν, καὶ ἐπόρνευσαν ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν. τίς γὰρ οὐκ ἐπίσταται τὸν ἐκ νέας κομιδῆι ἡλικίας αἰσχρὸν καὶ μυσαρὸν αὐτῶν βίον καὶ δαίμοσι προσανακείμενον καὶ ὅτι ἐπὶ μαγγανείαις Σεβῆρος ἁλοὺς κατὰ τὴν Βηρυτίων ὁ τῶν δαιμόνων θεραπευτὴς καὶ τὴν ἐκ τούτου κατηγορίαν διαφυγεῖν βουλόμενος ἐσχηματίσατο μετατίθεσθαι τὴν δαιμονικὴν αὐτοῦ δόξαν καὶ προσιέναι, ὡς φησιν αὐτός, τῶι βαπτίσματι κατὰ τὸν ἐν Τριπόλει προσκυνητὸν οἶκον τοῦ ἁγίου καὶ καλλινίκου μάρτυρος Λεοντίου καὶ μήπω τῶν ἐπὶ τοῖς βαπτιζομένοις ἡμερῶν τελεσθεισῶν, ὡς εἶδεν ὁ τὴν ἀλήθειαν πρὸς μικρὸν ὑποκρινάμενος ὅτι πάλιν προφανῶς ἐπὶ τὸν ἀρχαῖον τῆς Ἑλληνικῆς
Prou. 26, 11 αὐτοῦ δόξης ἔμετον ὑποστρέφειν οὐ δύναται, δι' ἑτέρας ὁδοῦ εἰς τὸ σπουδαζόμενον καταντᾶι. ἀρνεῖται γὰρ εὐθὺς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸν τοῦτον βαπτίσαντα προσχωρήσας τοῖς τὰ Εὐτυχοῦς φρονοῦσιν Ἀκεφάλοις αἱρετικοῖς καὶ αἱρέσεως καὶ ἀσεβείας καλῶν κατ-
Ps. 57, 4. 5 αγώγια τοὺς ἁγίους τοῦ θεοῦ οἴκους, διὰ τούτου ἀθετῶν ὅπερ φησὶν εἰληφέναι βάπτισμα, ὥστε ἐπ' αὐτῶι πληροῦσθαι τὸ προφητικὸν λόγιον ὃ φησιν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ἀπηλλοτριώθησαν ἀπὸ μήτρας, ἐπλανήθησαν ἀπὸ γαστρός, ἐλάλησαν ψευδῆ, θυμὸς αὐτοῖς κατὰ τὴν ὁμοίωσιν τοῦ ὄφεως. ὅτι δὲ καὶ αὐτὴν ὑπεκρίνατο τῶν Ἀκεφάλων τὴν θρησκείαν, ἐκ τῶν ἐφεξῆς πρόδηλον ἅπασι γέγονε. προστατῶν γὰρ τοῦ κατ' αὐτὸν Ἀκεφάλου τμήματος καὶ τὸ λεγόμενον ἑνωτικὸν οὐ προσιέμενος, ἀλλὰ κενωτικὸν αὐτὸ καὶ διαιρετικὸν καλῶν καὶ ἀναθεματίζων ἐν ἰδίοις αὐτοῦ συγγράμμασιν, ἐπειδὴ καιρὸν ἔσχεν ὑφαρπάσαι τὸν τῆς Θεουπολιτῶν εὐαγῆ θρόνον, εἰρωνεύεται πάλιν ἐξ ἀντιστρόφου τοῦτο δέχεσθαι, τὸν Ἀλεξανδρείας πρόεδρον ὑποτρέχων καὶ Πέτρον, ὃν καλοῦσι Μογγόν, κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ αὐτοῦ ἑνωτικοῦ τὸν τῆς Ἀλεξανδρέων ὑφαρπάσαντα θρόνον ἐν τοῖς ἱεροῖς τῆς Θεουπολιτῶν ἐκκλησίας τίθησι διπτύχοις, καταλιπὼν πάντας τοὺς ἀποπλανηθέντας παρ' αὐτοῦ ἐπὶ τούτωι καὶ διδαχθέντας παρ' αὐτοῦ διὰ Πέτρον ὀφείλειν ἀπορρήγνυσθαι τῆς κατὰ Ἀλεξάνδρειαν ἐκκλησίας. ἐμμένει δὲ οὐδὲ τού-
M VIII 1002 τοις καθάπαξ. γνώμη γὰρ ἦν αὐτῶι θορύβους κινεῖν καὶ μηδέποτε ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἵστα-

---

O [= aerv], I

1 συμεὼν O^{r}I συμεώνου O^{e} ἐποιήσαντο O^{e} χάριν O^{aev}I γὰρ O^{r} ἐκκλησίασ O^{r}I ἐκκλησίασ καὶ τῶν [τῶν τότε O^{av}] O^{aev}Λ 3 ὧ in ὃ corr. O^{r} τούτων i. e. Seueri et Petri 7 παραδιδόντεσ I 10 σευῆροσ O^{e} 11 καὶ om. O^{e} ὁ om. I 17 μαγγανείασ O^{v} σευῆροσ O^{e} ut solet 21 ἐν O^{e} οἶδεν O^{av} 22 ὑποκρινόμενοσ O^{e} προφανῶσ ὡσ O^{r} 23 ἐπιστρέφειν O^{r}I 24 προχωρήσας O^{v} καὶ προσχωρεῖ O^{e} 25/26 καταγώγια καλῶν O^{aev} 26 διὰ — ἀθετῶν] διάθετῶν O^{r} corr. O^{r} εἴληφε I 29 αὐτὴν O^{r}IΛ ταύτην O^{aev} ὑπεκρίναντο O^{e} ὑπεκρίνετο O^{r}I 30 προστὰς I 32 καὶ νοτικὸν O^{r} 33 θρῆνον O^{v} 35 μόγον O^{r} καιροῦ I 36 τῆς] τοῖσ O^{v} 38 ἐμμένειν O^{r}

σθαι. πῶς γὰρ οἷόν τε ἦν τὸν μὴ διὰ πίστιν Χριστιανικὴν ἀγωνιζόμενον μὴ τοῦτο μόνον πραγματεύεσθαι τὸ διαταράττειν ἐκ πάσης προφάσεως ἀεὶ τὰς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας; τοιγαροῦν καὶ τὸν Ἴβηρα Πέτρον κατὰ ταυτὸν δέχεται, κοινωνεῖ δὲ καὶ τοῖς λοιποῖς Ἀκεφάλοις, ὡς ἐνόμισεν, ἀπεσχισμένοις τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας, ἧς τὴν ἕνωσιν ἀσπάζεσθαι τότε προσεποιεῖτο, καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται. πρὸς τούτοις δὲ πᾶσιν οὐδὲν ἦν αὐτῶι πρὸς τὸ τῆς συνεχοῦς παραβασίας ἐμπόδισμα. τὴν γὰρ ἐν Χαλκηδόνι ἁγίαν σύνοδον ἐφ' ἑκάστης ὡς εἰπεῖν ἀναθεματίζειν τολμῶν, ἐκοινώνει ταύτηι, πολλοὺς τῶν συνεδρευσάντων ἐν αὐτῆι τῆι κατὰ Χαλκηδόνα ἁγίαι συνόδωι τῶν ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπων ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐχόντων διπτύχοις. ἀλλ' οὐδὲ ἡ ἐπὶ κακῶι δεξαμένη αὐτοὺς τῶν Ἀλεξανδρέων πόλις διέφυγε τοὺς αὐτῶν θορύβους. ἐφ' ἑαυτῆς γὰρ ἡσυχάζουσαν, ὅπως ποτὲ καὶ διέκειτο, ταύτην εὑρόντες εἰς ἀνατροπὴν τελείαν κατέστησαν, προσθέντες αὐτοῖς τμήματα καὶ κατ' ἀλλήλων τὸν ἐκεῖσε λαὸν κινήσαντες, ὥστε καὶ ἐμφυλίους γενέσθαι πολέμους καὶ πολλῶν μὲν οἴκων γενέσθαι καύσεις, πολλῶν δὲ ἀνθρώπων αἵματα χεθῆναι καὶ τούτους μόλις ποτὲ φυγῆι τὰς ἐπὶ τούτοις ποινὰς διαφυγεῖν. οὗπερ ἐκεῖνοι διαμαρτόντες ἀναθέματι γοῦν αὐτοὺς καθυπέβαλον καὶ ἑτέραις πλείοσιν ἐπ' ἐκκλησίας ἀραῖς, αἱρετικοὺς καὶ αὐτοὶ δικαίως ἀποκαλοῦντες, ὡς περιγενέσθαι αὐτοῖς ἐκ τῆς τοῦ θεοῦ κρίσεως τὸ εἰς βόθρον ἐμπεσεῖν, ὃν εἰργάσαντο, καὶ ἐπιστρέψαι τὸν πόνον αὐτῶν εἰς κεφαλὴν αὐτῶν. Ps. 7, 16. 17 πᾶσαν γὰρ ἐκκλησίαν ἀδίκως ἀναθεματίσαι τολμήσαντες ὑπὸ πάσης ἐκκλησίας αὐτοὶ L V 124 δικαίως ἀνεθεματίσθησαν. πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα τετολμήκασιν, ἅτινα πᾶσίν ἐστιν τοῖς κατὰ τὴν Ἀνατολὴν ἐγνωσμένα, δι' ὅπερ καὶ τὸν ὄγκον τούτων φεύγοντες καὶ αἰδοῖ τοῦ τῆς ὑμετέρας μακαριότητος συλλόγου καὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς εὐαγοῦς σχήματος τὰς αἰσχρὰς τούτων πράξεις ἀπεσιωπήσαμεν. οὕτω δὲ οἰκτρῶς, ὡς προείρηται, τήν τε Ἀνατολὴν καὶ Ἀλεξάνδρειαν διαθέντες καταλαμβάνουσι καὶ τὴν βασιλίδα ταύτην πόλιν οἱ παρὰ τούτων καὶ τῶν τούτοις ὁμοίων ἀποπλανηθέντες, πρόδρομοι ὥσπερ τῆς ἐκείνων κακίας ὑπάρχοντες καὶ προομαλίσαι αὐτοῖς τὴν τοῦ μύσους ὁδὸν ὀφείλοντες, καὶ μετ' ἐκείνους πάλιν Πέτρος, ἐφεξῆς δὲ τούτοις καὶ Σεβῆρος, καὶ τούς τε ἰδιωτικοὺς οἴκους τάς τε ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ καὶ αὐτὴν τὴν πολιτείαν, ὅσον γε τὸ ἐπ' αὐτοῖς, λυμαινόμενοι καὶ παρασυνάξεις καὶ παραβαπτίσματα προφανῶς καὶ μετὰ πάσης ἀναιδοῦς παρρησίας δημοσίαι τε καὶ ἰδίαι τολμῶντες, παρεμβάλλοντες δὲ ἑαυτοὺς καὶ μεσιτείαι χρηματικῶν πραγμάτων φόβον καὶ πλοῦτον οὐ τὸν τυχόντα ἐκ τούτου καὶ ἐκ πολλῶν οἴκων ἑαυτοῖς περιεποιήσαντο. δι' ὧν τὰς μὲν τῶν ἀκεραιοτέρων ψυχὰς ἐξηπάτησαν, τὰς δὲ τῶν δεινοτέρων κατεκτύπησαν, τὰς δὲ τῶν πρὸς χρήματα ἢ δόξαν ἢ τρυφὴν κεχηνότων ὑπέσυραν· ἀλλὰ μὴν καὶ ἐνδύνοντες εἰς οἰκίας αἰχμαλωτίζουσι ψυχὰς ἀστηρίκτους ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, καὶ οὐ μόνον ψυχικῶς, ἀλλὰ δὴ καὶ σωματικῶς ταύτας διαφθείροντες τῶι τῆς ἀσεβείας καὶ ἀσελγείας βαράθρωι ἐγκατορύττουσι. καὶ τί δεῖ περὶ τούτων τὸν λόγον ἐπεκτείνειν πάντων τῶν ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐπισταμένων τὰς ἀνοσίους πράξεις τῶν εἰρημένων Ἀκεφάλων M VIII 1003 αἱρετικῶν Σεβήρου καὶ Πέτρου καὶ τὰς μιαρὰς αὐτῶν καὶ ἀθέους καὶ βλασφήμους καὶ φόνοις χαιρούσας ψυχάς; ταῦτα γὰρ φανερῶς δείκνυσι τά τε ἐν τῆι πρεσβυτέραι Ῥώμηι, ἡνίκα ὁ τῆς ὁσίας μνήμης Ὁρμίσδας τὸν ἀποστολικὸν ἐκεῖνον διεῖπε θρόνον, καὶ ἐν ταύτηι τῆι βασιλίδι πόλει καὶ ἐν Θεουπόλει καὶ ἐν Ἱεροσολύμοις πραχθέντα τε καὶ συστάντα ὑπομνήματα τὸν μυσαρὸν ἐκείνων βίον ἅπασι διαγγέλλοντα καὶ τοὺς αἰωνίους καὶ ἀλύτους

O [= aerv], I

2 ἀεὶ $O^{e}\Lambda$ om. O^{arv}I 3 δέχεσθαι O^{av} 5 οὐδὲ O^{v} 8 συνεδρευόντων O^{v}I τῆι om. O^{a} χαλκηδόνι O^{e} 15 γοῦν om. 1Λ καθυπέβαλλον O^{r} ἐκκλησίαισ O^{v} 16 αὐτοῖσ O^{e}1Λ αὐτοὺσ O^{arv} 17 βόθυνον O^{a} 20 καὶ· I εἰσ O^{arv} ἡμεῖσ O^{e} 21 ἡμετέρασ O^{v} ἱεροῦ συλλόγου O^{av} ὑμᾶσ $O^{er}\Lambda$ 25 τὴν om. O^{r}I μίσουσ O^{v} 26 τούς] τού O^{v} 27 λυμαινόμενοι οὐκ ἐπαύσαντο $O^{aev}\Lambda$ 29 αὐτοὺσ O^{v} 35 τὸν] τῶν O^{v} 36 ἀν' ἅπασαν O^{r} 37 αἱρετικῶν 1Λ αἱρετικῶν καὶ O μυσαρὰσ I

ἀναθεματισμοὺς οἷς βέβληνται οἱ εἰρημένοι διὰ τὰς ἀπηγορευμένας αὐτῶν πράξεις ἃς εἰργάσαντο. ἐφ' οἷς ἐγκαλύπτεσθαι ὀφείλοντες καὶ λέγειν τοῖς ὄρεσι πέσατε ἐφ' ἡμᾶς
Lc. 23, 30 καὶ καλύψατε ἡμᾶς ἢ ἐν τοῖς βάθεσι τῆς γῆς ἐγκατορύττεσθαι καὶ κρείττονα τῆς παρούσης ζωῆς τὸν θάνατον ἡγεῖσθαι διὰ τὸ μόνους αὐτοὺς τῶν πάντων αἱρετικῶν αἰωνίοις καὶ ἀλύτοις ἀναθέμασιν ὑποβεβλῆσθαι, τοῦτο μὲν οὐκ ἐποίησαν, ὡς ἐπὶ σεμνοῖς δὲ τοῖς αἰσχίστοις ἐγκαυχώμενοι εἰσέφρησαν, ὡς εἴρηται, τῇδε τῇ πόλει, καὶ ὁ μὲν ἡμέραν ἐξ ἡμέρας τῇ ἀσεβείαι προστίθησιν ἀδικίαν εἰς τὸ ὕψος λαλῶν καὶ τῶν ἁγίων κατεξανιστάμενος πατέρων καὶ τὰ τούτων ὀρθὰ διασύρων καὶ βλασφημῶν δόγματα, ὁ δὲ Πέτρος τὰ αὐτὰ βλασφημῶν καὶ παντὶ αἰσχρῶι καὶ μυσαρῶι ἐγχειρήματι ἑαυτὸν παρεμβάλλειν οὐ
Phil. 3, 19 παραιτούμενος, θεὸν ἔχων τὴν κοιλίαν καὶ τὴν ἐπομένην ταύτηι ἀσωτίαν καὶ τὴν δόξαν ἐν τῇ αἰσχύνηι αὐτοῦ ἐφ' ὕψους τε σοβαρῶς καθήμενος πρόεισι δημοσίαι ἐμπομπεύων πᾶσι τὴν αὐτοῦ ἀναίδειαν καὶ ὑπὸ τῶν παρεπομένων καὶ προπεμπόντων πάντας τοὺς
L V 125 παρατυγχάνοντας συνωθῶν πᾶσιν ἑαυτὸν δυνατὸν ἐπιδεικνύναι διὰ τούτου βούλεται. ὦ τίς Ἱερεμίας θρήνους πάθεσιν ἐξισοῦν δυνάμενος τὰ ἡμέτερα θρηνήσει κακά; μᾶλλον δὲ τὴν ἡμετέραν ῥαθυμίαν ὅτι τοιοῦτον ἔχοντες ὀρθόδοξον βασιλέα καὶ διαπύρωι ζήλωι τὴν ὀρθὴν περιέποντα πίστιν καὶ τὴν εἰρήνην τῶν ἁγίων τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν ὡσεὶ κόρην
Ps. 16, 8 ὀφθαλμοῦ φυλάττειν προθυμούμενον παρασιωπῶμεν καὶ ἀνεχόμεθα οὕτως αἰσχρῶς καὶ ἀναιδῶς πολιτευομένους ὁρῶντες καὶ μετὰ πάσης παρρησίας τοὺς εἰρημένους ἀνοσίους Ἀκεφάλους. ἐφ' οἷς ἀλγοῦντες οὐ ξενιζόμεθα μὲν ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου προδιδαχθέντες
2 Tim. 3, 13 ὅτι πονηροὶ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον πλανῶντες καὶ πλανώμενοι, ὁρῶντες τούτους οὕτως ἀναιδῶς παρρησιαζομένους, τῆς δὲ ἀσφαλείας τῶν πιστῶν πάντων μηδὲν ἔμπροσθεν τίθεσθαι ὑμᾶς καὶ τὸν εὐσεβέστατον ἡμῶν βασιλέα πιστεύοντες καὶ τῆς ἐπιστροφῆς τῶν ἐξαπατηθέντων παρ' αὐτῶν καὶ τοῦ στηριγμοῦ τῶν ἔτι καὶ νῦν σαλευομένων διὰ τῆς ἐκείνων ἑτεροδιδασκαλίας προνοεῖσθαι πεπεισ-
Mt. 18, 6 μένοι καὶ μάλιστα διὰ μνήμης ὑμᾶς φέρειν εἰδότες τὸ προηγορευμένον φοβερὸν κρίμα τῶι ἕνα τῶν μικρῶν σκανδαλίζοντι, καὶ ὅτι πρὸ ἡμῶν πάντως σκοπήσετε τὸ τῶι κοινῆι συμφέροντι λυσιτελοῦν, ἐπειδή, τὰ μέγιστα, ὡς οὐδέποτε ἢ ἄλλοι αἱρετικοὶ ἢ ἐν ἄλλοις καιροῖς, κατὰ πάντα ἐλυμήναντο τὴν ἁγίαν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν οὗτοί τε καὶ οἱ τὰ ὅμοια τούτοις φρονοῦντες, τοῦτο παρακαλοῦμεν ὑμᾶς, μᾶλλον δὲ καὶ ἐνορκοῦμεν, εἰ καὶ τολμηρόν τι ποιοῦμεν, κατὰ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς σωτηρίας καὶ νίκης τοῦ πιστοτάτου καὶ Χριστιανικωτάτου ἡμῶν βασιλέως καὶ τῶι θεῶι διὰ τὴν ὀρθὴν αὐτοῦ πίστιν πεφιλημένου ἐξακολουθοῦντας τῆι ἀποφάσει τοῦ ὁσίου καὶ ἀποστο-
M VIII 1006 λικοῦ ἀνδρὸς ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ τοῖς τὸν ταύτης τῆς βασιλίδος πόλεως ἀρχιερατικὸν διακοσμήσασι θρόνον καὶ τοῖς μακαριωτάτοις πατριάρχαις Θεουπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ τοῖς ἄλλοις ἀρχιερεῦσι πρότερον μὲν τῶι κατὰ τῶν αὐτῶν αἱρετικῶν παρὰ τῶν εἰρημένων ἁγίων ἀνδρῶν προενεχθέντι κρίματι καὶ ἀναθέματι ἀρτίως καὶ πρὸ τοῦδε, τούτωι καὶ ὑμᾶς ὑποβαλεῖν, κατ' ὄνομα πᾶσι φανερούντων καὶ ἀναθεματιζόντων ἐνώπιον θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἑκάστου ὑμῶν, Σεβῆρον καὶ Πέτρον καὶ τοὺς τὰ ὅμοια τούτοις φρονοῦντας καὶ μὴ μεταγνόντας ἀλλ' ἐπιμένοντας τῇ ἐκείνων πλάνηι καὶ

O | aerv|. 1
2 πέσετε O^{a}1 3 ἐγκατορύττεσθε O^{r}, corr. O^{r} 4 ἡγεῖσθε O^{r} 6 εἰσέφρησαν ἑαυτοὺσ I 7/8 κατεξανιστάμενοι O^{v} 11 ἐμπομπεύσων O^{v} 12 πᾶσι om. O^{r} καὶ om. O^{r} ὑπὸ O διὰ I 13 παρατυχόντασ O^{arv} ἀποδεικνύναι O^{av} 18 ἀνοσίους om. IΛ 21 οὖν post ὁρῶντεσ superscr. O^{a} 22 ἡμᾶσ O^{r} ἡμῶν om. I 23 περὶ τῆσ O^{r} 25 ἡμᾶσ O^{r} 25/26 τῶ — σκανδαλίζοντι τὸ — κρίμα O^{r}I 25 κριτήριον O^{e} τῶι| τὸ O^{a} 26 σμικρῶν O^{e} καὶ ὅτι IΛ καὶ O^{r} ὁ καὶ O^{arv} σκοπήσατε O^{v} κοινῶ O 31 καὶ¹ om. O^{r}Λ καὶ² τοῦ O^{arv} 32 ἐξακολουθοῦντεσ O^{arv} 32/33 ἀποστολικοῦ καὶ ὁσίου I 34 post πόλεωσ repetit τὸν O^{e} 35 Ἱεροσολύμοισ O^{r} 35/36 αὐτῶν αἱρετικῶν O αἱρετικῶν αὐτοὺσ I 37 τούτω O^{e}I τοῦτο O^{r} τούτου O^{av} ὑποβάλλειν O^{arv} κατ' O καὶ τὸ I φοβερούντων O^{r} 38 ἀνοῦ O^{r} 39 ἐκείνου O^{arv}

τὰ ἀσεβῆ Σεβήρου δόγματα καὶ τοὺς ταῦτα δεχομένους καὶ τοὺς τούτων συμμύστας, ὥσπερ ἐπὶ Νεστορίωι καὶ Εὐτυχεῖ καὶ Διοσκόρωι καὶ τοῖς ἄλλοις αἱρετικοῖς τοῖς λαοῖς παραδιδόντες ποιεῖν εἰώθατε, διδάσκοντες τούτους διὰ τοῦ ἀναθέματος πάντηι τὸν ἐκείνων θανατηφόρον ἰὸν ἀποστρέφεσθαι, εὐθύς τε ἅμα πᾶσιν ἡμῖν πρὸς τὰ ἴχνη τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοφυλάκτου ἡμῶν βασιλέως δραμεῖν καὶ διδάξαι τὴν αὐτοῦ εὐσέβειαν πάντα μὲν τὰ παρακολουθήσαντα, δυσωπῆσαι δὲ τὴν αὐτοῦ ἡμερότητα ἐκεῖνα πρᾶξαι, ἅπερ ἡ φιλόχριστος αὐτῶν καὶ θεία ψυχὴ ἐφ' ἑκάστης ποιεῖν πέφυκεν ἐπὶ τῆι εἰρήνηι τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν καὶ τὴν αὐτοῦ θεοφύλακτον βασιλείαν ἀτάραχον καὶ ἀνενόχλητον διαφυλάττει, καὶ τοὺς παρ' ἡμῶν ἐξονομασθέντας καὶ τοὺς τὰ ὅμοια τούτοις φρονοῦντας ἐξελάσαι τῆσδε τῆς πόλεως καὶ παῦσαι τὰς γινομένας παρασυνάξεις καὶ παραβαπτίσματα καὶ ταραχάς. ἀλλὰ μὴν καὶ Ζωόραν τινὰ Σύρον ἀλόγιστον τοῦ αὐτῶν ἐμέτου καὶ ἰοῦ τυγχάνοντα δυσωποῦμεν ὑπαχθῆναι τούτοις, πάσης ἀνοίας καὶ ἀλαζονείας πλήρη ὄντα καὶ μηδὲν ἕτερον μαθόντα ἢ ὃ παρέλαβε παρ' ἐκείνων, τὸ κατὰ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων ἀνάθεμα καὶ τῶν τούτοις κοινωνούντων καὶ τὸ τοὺς πρὸς αὐτὸν παραγινομένους τοῦτο ποιεῖν ἀναγκάζειν καὶ παρασυνάξεις καὶ παραβαπτίσματα καινοτομεῖν καὶ θορύβους ταῖς ἁγίαις τοῦ θεοῦ κινεῖν ἐκκλησίαις, αὐτούς τε τούτους καὶ τοὺς ἄλλους ἐμφωλεύοντας ἐν διαφόροις οἴκοις καὶ προαστείοις τῆσδε τῆς πόλεως ὥσπερ τινὰ θηρία ὑπεξαγαγεῖν καὶ τῶι πρέποντι αὐτοῖς τόπωι καταδικάσαι, οἷα μὴ βουληθέντας ἐν ταῖς ὑπὸ τὴν αὐτοῦ εὐσέβειαν εὐνομουμέναις πόλεσι σωφρόνως καὶ ἡσύχως διάγειν μηδὲ ἐνταῦθα γενομένους κρείττους ἑαυτῶν γενέσθαι ἐκ τῆς περὶ αὐτοὺς ἐπιδειχθείσης ἀφάτου καὶ χρονίας μακροθυμίας καὶ θεραπείας καὶ τιμῆς, τοῦ εὐσπλάχνου ἡμῶν βασιλέως τὴν ἐκείνων σωτηρίαν πραγματευσαμένου, ἀλλὰ τῆς ὑπερβαλλούσης φιλανθρωπίας ὑπεριδόντας ἀναξίους ταύτης πεφηνέναι καὶ εἰς τοσοῦτον ἀπονοίας καὶ ἀλαζονείας ἀρθῆναι, εἰς ὅσον καὶ τετίμηνται καὶ ἀδεῶς πάντα πράττειν παρακεχώρηνται· γενικήν τε διάταξιν πανταχοῦ καταπέμψαι πρός τε τοὺς ὁσίους ἀρχιερεῖς πρός τε τοὺς δημοσίους ἄρχοντας πάντα τὰ εἰρημένα γίνεσθαι ἀπαγορεύουσαν, ἀλλὰ καὶ τοῦτο θεσπίζουσαν ὥστε τοὺς οἴκους καὶ τὰ προάστεια ἐν οἷς αἱ τοιαῦται παρασυνάξεις γίνονται, προσκυροῦσθαι ταῖς κατὰ τόπον ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις. καὶ οἱ βασιλικοὶ γὰρ νόμοι θεσπίζουσι πάντα τόπον καὶ πρᾶγμα ἐν ὧι καὶ δι' οὗ εἴτε κατὰ πλάνην εἴτε κατὰ ἀλήθειαν ἱερόν τι ἐπετελέσθη, ταῖς ἁγίαις τοῦ θεοῦ προσήκειν ἐκκλησίαις καὶ τοῦτο ἡμῖν εἰσηγεῖται ἡ θεία γραφή, ὅτε Μωσῆς ὁ τοῦ θεοῦ θεράπων τὰ οὐχ ἱερατικὰ πυρεῖα εἰς κατασκευὴν τῶν τοῦ ναοῦ προχωρῆσαι θεόθεν διδαχθεὶς ἐνομοθέτησεν, ἐπειδὴ εἰ καὶ ἀλλότριον πῦρ, ὅμως γοῦν ἐν αὐτοῖς προσήνεγκαν καὶ ἐτέλεσαν τὴν ἀπηγορευμένην αὐτοῖς ἱερατικὴν λειτουργίαν Δαθὰν καὶ Ἀβειρὼν καὶ ἡ συναγωγὴ Κορὲ οἱ τότε τῆς ἱερωσύνης καὶ τοῦ προφήτου καὶ τοῦ θεοῦ ἀναισχύντως κατεξαναστάντες, καθάπερ νῦν οὗτοι πρὸς ἀσέβειαν ἑαυτοὺς ἐκμισθοῦντες ψευδώνυμοι ἱερεῖς καὶ ἀληθεῖς ἀντίχριστοι τοῖς οἴκοις ἐπεισῆλθον καὶ ἀλλότρια ἤγειραν θυσιαστήρια καὶ καταβαπτιστήρια ὠικοδόμησαν ἐξ ἐναντίας τοῦ ἀληθινοῦ θυσιαστηρίου καὶ τῆς ἁγίας κολυμβήθρας. θεσπίσαι δὲ καὶ τοῦτο ἱκετεύομεν

L V 128

Cod. Iust. I 5, 3. 5

M VIII 1007 Num. 16, 36 sq.

Leu. 10, 1

O [= aerv], I

1 τοῖς ἀσεβέσι I δόγματα Or δόγμασι I διδάγματα Oav συγγράμματα Oe δόγματα καὶ συγγράμματα Λ 2/3 ποιεῖν εἰώθατε τοῖσ — παραδιδόντεσ OeΛ τοῖς λαοῖς om. I 3 δι' ἀναθέματος I τῶν Or, corr. τὸν Or 5 μὲν om. I 6 τὲ I 7 αὐτοῦ Oe 8 διαφυλάττει in διαφυλάττειν corr. Or 9 τούτων Or, corr. Or 11 ζωώραν I ut solet αὐτοῦ Oav ἰοῦ OarvI υἱοῦ Oe 12 ἀγνοίασ Oaev πλήρησ Ov 13 πρῶν ἡμῶν Oav 14 παραγενομένουσ Or παραγενομένοισ Ov 16 κινεῖν Oe om. OarvI διαφόροις τόποις καὶ οἴκοις I 17 ἐξαγαγεῖν Oav 18 γενομένουσ βουληθέντασ I 20 παρ' αὐτοῦ Oe ἀφάτου Oaev Λ ἀφάτου καὶ ἀρρήτου Or I καὶ χρονίας om. I καὶ1 om. Or ἐπιθυμίασ Orv 21 ἐκείνου Or πραγματευσάμενοι Ov πραγματευσαμένων Ov 25 τε om. Oe 25/26 ἀλλὰ — θεσπίζουσαν om. Oa 28 γὰρ IΛ om. O 29 ἐτελέσθη I ἁγιωτάταισ Oav 30 εισήγηται Ov ὁ om. Oav πυρία Or 31 καὶ εἰ Oe 32 ἐν αὐτοῖσ Oe 33 ἀβειρὸν Ov

τὸ αὐτοῦ εὐσεβὲς κράτος πάντα τὰ κατὰ τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου καὶ τοῦ μακαρίου Λέοντος Σεβήρου ἀσεβῆ συγγράμματα ὁπουδήποτε εὑρισκόμενα πυρὶ παραδίδοσθαι· τοῦτο γὰρ καὶ ἐπὶ τοῖς Μάνεντος καὶ Νεστορίου ἀσεβέσι συγγράμμασι γίνεσθαι εὐσεβεῖς
Cod. Iust. 1, 5, 6. 1 διαγορεύουσι διατάξεις. τὰ δὲ κανονικῶς πραχθέντα ἐπὶ τοῖς εἰρημένοις προσώποις δυσωποῦμεν τὴν ὑμετέραν μακαριότητα καὶ τὸν ἱερὸν ὑμῶν σύλλογον ἐπιζητῆσαι παρά τε τῶν συνεδρευόντων ὑμῖν ὁσιωτάτων Ῥωμαίων καὶ τῶν προσκαρτερούντων ὑμῖν θεοσεβεστάτων νοταρίων, ἔτι γε μὴν καὶ τῶν τὰς ἀποκρίσεις ποιουμένων θεοφιλῶν ἀνδρῶν τῆς Ἀνατολικῆς διοικήσεως, ὥστε τούτων φανερῶν γινομένων ἐξακολουθῆσαι τὴν ὑμετέραν μακαριότητα καὶ τὴν συνεδρεύουσαν ὑμῖν ἁγίαν σύνοδον τοῖς ὁρισθεῖσι κατ' αὐτῶν παρὰ τῶν τοὺς εἰρημένους πατριαρχικοὺς θρόνους κατακοσμησάντων ἁγίων ἡμῶν πατέρων καὶ
L V 129 ἀναθεματίσαι τοὺς εἰρημένους Σεβῆρον καὶ Πέτρον καὶ τοὺς τούτων ἀκολούθους καὶ τοῦ αὐτῶν φρονήματος ὑπάρχοντας καὶ μάλιστα τὸν μνημονευθέντα Ζωόραν ὡς ἐπίσης τούτων ἢ καὶ πλεῖον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ διαταράξαντα καὶ καθόλου πάντα ἐκκήρυκτον γενόμενον ὑπό τε τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου καὶ πάσης ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ὡς μὴ θέλοντα τούτοις ἀκολουθῆσαί τε καὶ κοινωνῆσαι.

Ὑπογραφαί

1 Μαριανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἐν ἁγίοις Δαλματίου καὶ ἔξαρχος τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων ταὐτης τῆς βασιλίδος πόλεως ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

2 Ἀγαπητὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Δίου δεηθεὶς ὑπέγραψα: —

3 Ἀγάπιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Θαλασσίου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

4 Ἀλέξανδρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἐν ἁγίοις Ἀβραμίου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

5 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ἰὼβ ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

6 Ἐλευθέριος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου μάρτυρος Κυριακοῦ ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

7 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ὀλυμπίου ⟨ὑπογράψας⟩ ἐπέδωκα: —

8 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Σύρων ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

9 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Τρύφωνος ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

10 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Κώνστα ὑπογράψας διὰ χειρὸς Ἰακώβου ἐπέδωκα: —

M VIII 1010 11 Παῦλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ῥωμαίων ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

O [ae, r usque ad 23, v], I [usque ad 23]

4 διατάξεισ διαγορεύουσι O^{e} κοινῶσ O^{av} ἐπὶ O^{e}IΛ ἐν O^{arv} 6/7 συνεδρευόντων ὑμῖν θεοσεβεστάτων νοταρίων καὶ τῶν προσκαρτερούντων ὑμῖν ὁσιωτάτων ῥωμαίων O^{v} 6 ὑμῖν^{1} I ὑμῖν καὶ O^{aer} 7 γε om. O^{er} θεοφιλεστάτων O^{e} 8 ὥστε O^{rI} ὡσ ἂν O^{aev} φανερῶσ O^{av} 10 ἡμῶν om. O^{rI} 12/13 τούτοισ O^{v} 13 χῦ O^{av} πάντη O^{rI} 15 ὡσ I καὶ ὡσ O^{r} καὶ $O^{aevΛ}$ 16 αἱ ὑπογραφαί O^{a} om. O^{rvI} 17 μαρινιανὸσ O^{e} 17 (t semper ἐλέω O^{e} 18/19 ὑπογράφων O^{r} 20 θεοῦ om. I μονῆς om. O^{r} 22 μονῆς om. O^{r} 23 ὑπογράψασ ἐπέδωκα O^{arv} ὑπέγραψα O^{e} 24—p. 52, 4 Ἀλέξανδρος — ὑπέγραψα] σὺν τοῖσ λοιποῖσ ἅπασι O^{rI} 24 ἀρχιμανδρίτησ $O^{eΛ}$ ἡγούμενοσ O^{av} 26 καὶ ἡγούμενος om. O^{av} 29 ὑπογράψασ Λ om. O

12 IVLIANVS ELEI THEOY PRESBYTERVS CAE HEGVMENVS MONES TON ROMAEON YPOGRA⟨PSA⟩S EPEDOCA: —

13 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

14 Κοσμᾶς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

15 Διόσκορος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ὀλυβρίου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

16 Δημήτριος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Φωκᾶ ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

17 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Εὐφημίου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

18 Ἀλέξανδρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ καλαμίου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

19 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

20 Φωκᾶς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ἰωνᾶ ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

21 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Προμώτου ὑπογράψας ἐπέδωκα: — L V 132

22 Δάδας ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Καιουμᾶ ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

23 Γεννάδιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Κυριακοῦ ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

24 Κυρίων ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Αἰγυπτίων ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

25 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Μαρωνίου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

26 Διονύσιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Μάρκου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

27 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Θεοδώρου ἐν τῇ πέτραι ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

28 Ἐλευθέριος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Νέωνος ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

29 Ζώιλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Θεοδότου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

30 Τιμόθεος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ἀστερίου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

31 Μάρκος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Κυρίκου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

32 Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἁγίας ἐνδόξου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

O [– aev]

1/2 om. O^{av} 1 THEEY O^{e} IAE O^{e} HEGVMEVS MENESTO O^{e} YΠOGRÁS EPEΔωCA O^{e} 6 Ἰωάννου om. O^{e} 7 ὀλυμβρίου O^{ev}Λ 15 μονῆσ O^{e}Λ μονῆσ τοῦ εὐαγοῦσ O^{av} 15/16 ἁγίου καὶ ἐνδόξου om. O^{e}Λ 19 τῶν O^{e} τοῦ O^{av} προμότου O^{e} 23—25 Κυριακοῦ — μονῆς om. O^{v} 23 κυριακῆσ O^{e} 31/32 ἐν τῇ πέτραι om. O^{a} 39 μονῆς om. O^{av} κηρύκου O^{e} 41 μονῆς om. O^{av} 41/42 ἐνδόξου — μαρίασ O^{av} θεοτόκου O^{e} *dei genetricis Bessorum* Λ

33 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου ἐν τῇι Ξηροκέρκωι ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

34 Παῦλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τῶν ἁγίων Πέτρου καὶ Παύλου τῶν ἀποστόλων, Σεργίου καὶ Βάκχου τῶν μαρτύρων ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

M VIII 1011 35 Ἀττικὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Εὐκρατάδων ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

36 Στρατόνικος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου μάρτυρος Δομετίου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

37 Μάρκος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Θεοδώρου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

38 Ζώσιμος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Μαξιμίνου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

39 Παῦλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Ζηνοβίου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

40 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ἰσαακίου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

41 Ἰάκωβος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ἀββίβου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

42 Γεώργιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Κύρου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

43 Παῦλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Σαμουὴλ κατὰ τὸν Σκύθην ὑπογράψας διὰ Ζωτικοῦ διακόνου ἐπέδωκα: —

44 Πέτρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς ἐπίκλην Ἱερουσαλὴμ ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

L V 133 45 Μαρῖνος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Παυλίνου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

46 Μόδεστος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς ἐπίκλην τῶν Λυκαόνων ὑπογράψας διὰ χειρὸς Φλαβιανοῦ πρεσβυτέρου ἐπέδωκα: —

47 Ἀντώνιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Εὐσεβίου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

48 Τρύφων ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος μονῆς τῶν Μανουηλίου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

49 Θεόκτιστος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἁγίας ἐνδόξου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

50 Ζήνων ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς διακειμένης ἐν Καλῶι ἀγρῶι τοῦ ἁγίου προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

51 Παῦλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἁγίας μάρτυρος Ἑρμιόνης ἐν τοῖς Ἐλλεβίχου ὑπογράψας διὰ χειρὸς Μαρίνου ἀναγνώστου ἐπέδωκα: —

52 Σίλας ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ἠλία ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

O [= aev]

1 μονῆς om. O^{av} 1—3 τοῦ ἁγίου — ἡγούμενος om. O^{v} 1 μάρτυρος om. $O^{e}\Lambda$ 2 τῇ O^{e} 4 τῶν ἀποστόλων O^{av} om. O^{e} σεργίου — μαρτύρων O^{av} καὶ τῶν ἁγίων μαρτύρων σεργίου καὶ βάκχου $O^{e}\Lambda$ 5 ἀκρατάδων O^{av} 7 ἐλέω θῦ O^{e} om. O^{av} 9 *Theodori de exceptoris* Λ 17 ἰάκωβοσ $O^{av}\Lambda$ ἰωάννησ O^{e} ἀββίβου O^{ae} 22 διὰ ζωτικοῦ διακόνου ὑπογράψασ O^{e} 27 ἐπίκλην om. $O^{e}\Lambda$ 28 χειρὸς om. $O^{e}\Lambda$ *presbyterum et deuterarium* Λ 29/30 ἐν — ἡμῶν O^{av} ἁγίου $O^{e}\Lambda$ 31 om. O^{av} 32/33 ἁγίασ — μαρίασ O^{av} θεοτόκου O^{e} *dei genetricis Mariae virginis* Λ 37 ἐλεβίχου O^{e}

53 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Μάρα πλησίον τῆς Ἀετίου κινστέρνης ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

54 Βασίλειος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Συμεῶνος ἐπίκλην Κυρακωνᾶ ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

55 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς ὑπ' ἐμοῦ χάριτι Χριστοῦ συστάσης ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

56 Βαβύλας ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Δανιὴλ τοῦ ἐν τῶι στύλωι καὶ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ καὶ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἀνδρέου ὑπογράψας ἐπέδωκα: — M VIII 1014

57 Πολυχρόνιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τοῦ ἁγίου ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ τοῦ ἐν τῶι αἰθρίωι ὑπογράψας δι' Ἀναστασίου μοναχοῦ ἐπέδωκα: —

58 Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ῥωμαίων ὑπογράψας ἐπέδωκα:

59 Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τῶν Ῥωμαίων ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

60 Ῥόδων ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Θεοδώρου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

61 Ἐλπίδιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Βασιανοῦ ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

62 Ζώσιμος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Λυκαόνων πλησίον τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

63 Πολυχρόνιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Κρητικῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

64 Ἰωσὴφ ἡγούμενος τῆς ἁγίας ἐνδόξου παρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας τῆς οὔσης ἐν τῶι λιθοστρώτωι ὑπογράψας διὰ χειρὸς Στεφάνου πρεσβυτέρου καὶ δευτεραρίου μου ἐπέδωκα: —

65 Ζωτικὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου πλησίον τῆς Σατορνίνου πόρτης ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

66 Μαρτύριος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Οὐάλεντος τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ὑπογράψας ἐπέδωκα: — L V 136

67 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς πλησίον τοῦ ἀγωγοῦ ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

68 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ῥωμαίων πλησίον τοῦ ἁγίου Γεωργίου Συκῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

69 Σαββάτιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ὑπατίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Ἰωάννου διακόνου τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου διὰ τὸ ἐμὲ γράμματα μὴ εἰδέναι: —

70 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς εὐαγοῦς μεγάλης μονῆς τῶν Ἀκοιμήτων τῆς ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων λαμπρᾶς μητροπόλεως ὑπέγραψα: —

O [= aev]

1—3 Μάρα — μονῆς om. O^{v} 1 ἀετοῦ O^{a} 5 μονῆς om. O^{v} *monasterii s. Laurentii martyris* Λ χάριτι χῦ O^{av} θυ χάριτι $O^{e}Λ$ 14/15 om. O^{av} 18 ἐλέει θεοῦ om. O^{e} 25/26 δευτερίου O^{av} 27 ἀρχιμανδρίτησ O^{av} ἡγούμενοσ $O^{e}Λ$ 28 σατουρίνου O^{e} 31 ἡγούμενοσ, supersc. ἀρχιμανδρίτησ O^{a} 33 τῆσ μονῆσ O^{e} 36 χαλκηδονέων ut solet O^{v} χαλκηδόνων O^{e} 37 γράφειν O^{a} 40/41 τῆσ — μητροπόλεωσ O^{av} χαλκηδόνοσ $O^{e}Λ$

71 Κυπριανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ὁσίας ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως ὑπέγραψα: —

72 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἐξαγώνου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως ὑπέγραψα: —

73 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ὀρχάδων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως ὑπέγραψα: —

74 Τρύφων ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς Ἱερίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως ὑπέγραψα: —

75 Γεώργιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Κράνων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως ὑπέγραψα: —

76 Πολυχρόνιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ἀλαπέδων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως ὑπέγραψα: —

M VIII 1015 77 Παῦλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς Πηγῆς ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων ὑπέγραψα: —

78 Σεβηριανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Σύρων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων ὑπέγραψα: —

79 Εἰρηνικὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ζωγραφητῶν ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων ὑπέγραψα: —

80 Μεγαλήμερος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Κρανίδων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων ὑπέγραψα: —

81 Μαρκελλῖνος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου ἐνδόξου ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ Ῥουφινιανῶν ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

82 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Βαρνάβα ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

83 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ἀπολλωνίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

84 Παῦλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Γαλακρηνῶν ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

L V 137 85 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ἀντιοχειανῶν ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

86 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

87 Δωρόθεος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Πατιόρων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

88 Ἐλπίδιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ Κριθίνου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων ὑπέγραψα: —

89 Ἐλευθέριος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ῥωμαίων πλησίον τῶν Ῥουφινιανῶν ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων μητρο-

---

O [= aev]

2 et semper usque ad 12 τῆσ — μητροπόλεωσ O^{av} χαλκηδόνοσ $O^{e}Λ$ 3 μονῆσ om. O^{av} 7 ἐρίου O^{v} 11 ἀλλαπέδων O^{av} 12 μητροπόλεως om. O^{v} 14. 16. 18 τῆς Χαλκηδονίω. om. O^{e} 20 τῆσ μητροπόλεωσ χαλκηδόνοσ $O^{e}Λ$ 21 μαρκελίνοσ O^{a} μονῆς om. O^{av} ἁγίου ἐνδόξου om. $O^{e}Λ$ 22 ὑπό — ἐπίσκοπον om. O^{e} 27 ἐπίσκοπον τῆσ χαλκηδονέων O^{v} 28 γαλακρίνων O^{av} 29 ἐπίσκοπον τῆσ χαλκηδονέων O^{v} 30—32 Ἀντιοχειανῶν — μονῆς om. O^{v} 30 ἀντιοχιανῶν O^{a} 34/35 om. O^{av} 37 τῆς Χαλκηδονίων om. $O^{e}Λ$ 39 τῶν om. O^{av} 39—p. 49, 1 τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως om. $O^{e}Λ$

πόλεως ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Γεωργίου ἀναγνώστου διὰ τὸ ὀλιγογράμματον εἶναί με: —

90 Ἰορδάνης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς πέτρας ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων ὑπέγραψα: —

91 Μάρκελλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ Δαλματίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

92 Ἰούλιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἁγίας μάρτυρος Βάσσης ἐν τῶι Ἰμερίωι ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

93 Ἰσίδωρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς ἰδίας τῆς οὔσης ἐν φυτοῖς πλησίον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἐπιμάχου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον Χαλκηδονίων ὑπέγραψα: —

94 Εὐγένιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ Λευκαδίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Παύλου διακόνου τοῦ αὐτοῦ εὐαγοῦς μοναστηρίου διὰ τὸ ἐμὲ μὴ δεδυνῆσθαι ὑπογράψαι ἐκ τοῦ γήρους: —

95 Φωτεινὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Πλάτωνος ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Γεωργίου διακόνου τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου διὰ τὸ ἐμὲ γράμματα μὴ εἰδέναι: —

96 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ Βρόχθων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων ὑπέγραψα: —

97 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Στεφανᾶ ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων ὑπέγραψα: — M VIII 1018

98 Εὐγένιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Διαπέτρων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων ὑπέγραψα: —

99 Κόνων ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Ἰουλιανοῦ Βρόχθων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

100 Μαρῖνος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς ἀνδριάντων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

101 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς βρύων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

102 Ἀρδαβούριος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τῶν σμιλακίων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

103 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Ζαχαρίου τοῦ Στιβαραχίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

104 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Θωμᾶ ἐπὶ δρόμων τῶν ἄνω ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως ὑπέγραψα διὰ Κυρεῶνος πρεσβυτέρου τῆς αὐτῆς μονῆς καὶ δευτεραρίου μου διὰ τὸ ἐμὲ ἀγράμματον εἶναι: —

105 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Στεφάνου τῶν Λύδα ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: — L V 140

O [= acv]

1/2 διὰ — εἶναί με om. $O^{e}\Lambda$ 3 μονῆς om. O^{av} 4 τῆς Χαλκηδονίων om. $O^{e}\Lambda$ 4. 11. 19. 22. 24. 36 χαλκηδονέων O^{v} 5 μονῆς om. O^{a} 7 μάρτυρος om. O^{e} 8 Ἰμέρω $O^{e}\Lambda$ ἐπίσκοπον om. O^{v} 11 Χαλκηδονίων om. O^{e} 12 λευκάδοσ O^{v} 13/14 τοῦ αὐτοῦ — γήρουσ O^{av} τῆσ αὐτῆσ μονῆσ ὡσ μὴ δυνάμενοσ διὰ τὸ γῆρασ $O^{e}\Lambda$ 15 καὶ ἡγούμενος om. O^{e} 16/17 διὰ χειρὸσ — εἰδέναι O^{av} om. O^{e} 17 γράμματα O^{v} γράφειν O^{a} 18 μονῆς om. O^{e} 19. 22. 24 τῆς Χαλκηδονίων om. $O^{e}\Lambda$ 28. 32. 34 ἐπίσκοπον om. O^{v} 31 μονῆς om. O^{e} 36/37 τῆς — μητροπόλεωσ om. O^{e} 37/38 διὰ κυρεῶνοσ — εἶναι O^{av} om. O^{e} 37 πρεσβυτέρου] πέτρου O^{v} 37/38 δευτερίου O^{av} 40 τῶν O^{e} τοῦ O^{av}

106 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Κοκκίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον Χαλκηδονίων ὑπέγραψα: —

107 Εὐσέβιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου μάρτυρος Χριστοφόρου τῶν Ταρυλλίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

108 Ἰάκωβος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ καλαμίου τοῦ κάτω ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

109 Ἡσύχιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου ποιούμενος τοὺς λόγους καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμοι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

110 Δομετιανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμοι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

111 Κασσιανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς λαύρας τῶν Σάββα ποιούμενος τοὺς λόγους καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμοι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

112 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης λαύρας τῶν πυργίων ποιούμενος τὸν λόγον καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῶι Ἰορδάνηι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

113 Νέσταβος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς λαύρας τοῦ μακαρίου Φιρμίνου ποιούμενος τοὺς λόγους καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμοι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

114 Τερέντιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς λαύρας Νέας ποιούμενος τοὺς λόγους καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμοι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: — M VIII 1019

115 Τραιανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς τῶν πυργίων τοῦ Ἰορδάνου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῶι Ἰορδάνηι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

116 Κύρικος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς τῆς Νέας λαύρας καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμοι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

117 Λεόντιος ἡγούμενος καὶ μοναχὸς ἰδίου μοναστηρίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι καὶ Ἰορδάνηι ἁγίων πατέρων ὑπογράψας ἐπέδωκα: –

118 Θεόδωρος διάκονος καὶ μοναχὸς Νέας λαύρας καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: –

119 Πολύευκτος διάκονος καὶ μοναχὸς τῆς μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

120 Ἀναστάσιος διάκονος καὶ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: –

121 Νίκων μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

O [= acv]

2 χαλκηδονέων O^{v} om. $O^{e}\Lambda$ 3 μάρτυρος om. $O^{e}\Lambda$ 4 ἐπίσκοπον om. O^{v} 6 μονῆς om. O^{av} 8 μοναχὸς O^{av} ἡγούμενος $O^{e}\Lambda$ δεοδοσίου O^{v} 9 τῆ ἐρήμω τῆ ὑπὸ — πόλιν O^{e} 12 καὶ O^{av} ποιούμενος τοὺς λόγους καὶ $O^{e}\Lambda$ 14 κασιανὸς O^{av} μοναχὸς O^{av} ἡγούμενος $O^{e}\Lambda$ τῶν] τοῦ μακαρίου p. 36, 33 18 τοὺς λόγους O^{e} 20 μακαρίνου O^{v} 21. 24 ὑπὸ — πόλιν᾽ ἁγία πόλει O^{v} 24 ἐρήμων O^{v} 27 et semper usque ad p. 51, 5 καὶ O^{av} ποιούμενος τοὺς λόγους καὶ $O^{e}\Lambda$ 28 κήρυκος O^{e} 30 et semper usque ad p. 51, 13 ἐλέει θεοῦ nominibus postponunt O^{v} μοναχὸς καὶ ἡγούμενος $O^{e}\Lambda$ 34 θεοδώρου O^{v} 36 διάκονος καὶ om. O^{av} τῆς μονῆς O^{v} 36–38 Μαρτυρίου — μακαρίου om. O^{av} 38 θεοδώρου O^{v}

106 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Κοκκίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον Χαλκηδονίων ὑπέγραψα: —

107 Εὐσέβιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου μάρτυρος Χριστοφόρου τῶν Ταρυλλίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

108 Ἰάκωβος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ καλαμίου τοῦ κάτω ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ὑπέγραψα: —

109 Ἡσύχιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου ποιούμενος τοὺς λόγους καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμωι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

110 Δομετιανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμωι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

111 Κασσιανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς λαύρας τῶν Σάββα ποιούμενος τοὺς λόγους καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμωι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

112 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης λαύρας τῶν πυργίων ποιούμενος τὸν λόγον καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῶι Ἰορδάνηι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

113 Νέσταβος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς λαύρας τοῦ μακαρίου Φιρμίνου ποιούμενος τοὺς λόγους καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμωι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

114 Τερέντιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς λαύρας Νέας ποιούμενος τοὺς λόγους καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμωι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: — M VIII 1019

115 Τραιανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς τῶν πυργίων τοῦ Ἰορδάνου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῶι Ἰορδάνηι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

116 Κύρικος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς τῆς Νέας λαύρας καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμωι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

117 Λεόντιος ἡγούμενος καὶ μοναχὸς ἰδίου μοναστηρίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι καὶ Ἰορδάνηι ἁγίων πατέρων ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

118 Θεόδωρος διάκονος καὶ μοναχὸς Νέας λαύρας καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

119 Πολύευκτος διάκονος καὶ μοναχὸς τῆς μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

120 Ἀναστάσιος διάκονος καὶ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

121 Νίκων μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

O [= aev]

2 χαλκηδονέων O^{v} om. $O^{e}\Lambda$ 3 μάρτυρος om. $O^{e}\Lambda$ 4 ἐπίσκοπον om. O^{v} 6 μονῆς om. O^{av} 8 μοναχὸς O^{av} ἡγούμενος $O^{e}\Lambda$ δεοδοσίου O^{v} 9 τῇ ἐρήμω τῇ ὑπὸ — πόλιν O^{e} 12 καὶ O^{av} ποιούμενος τοὺς λόγους καὶ $O^{e}\Lambda$ 14 κασιανὸς O^{av} μοναχὸς O^{av} ἡγούμενος $O^{e}\Lambda$ τῶν] τοῦ μακαρίου p. 36, 33 18 τοὺς λόγους O^{e} 20 μακαρίνου O^{v} 21. 24 ὑπὸ - πόλιν] ἁγία πόλει O^{v} 24 ἐρήμων O^{v} 27 et semper usque ad p. 51, 5 καὶ O^{av} ποιούμενος τοὺς λόγους καὶ $O^{e}\Lambda$ 28 κήρυκος O^{e} 30 et semper usque ad p. 51, 13 ἐλέει θεοῦ nominibus postponunt O^{av} μοναχὸς καὶ ἡγούμενος $O^{e}\Lambda$ 34 θεοδώρου O^{v} 36 διάκονος καὶ om. O^{av} τῆς μονῆς O^{v} 36–38 Μαρτυρίου μακαρίου om. O^{av} 38 θεοδώρου O^{v}

122 Μάμας μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι L V 141
ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

123 Ἰουλιανὸς μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

124 Ἰωάννης μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

125 Σαββάτιος μοναχὸς λαύρας τοῦ μακαρίου Σάββα καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

126 Μαρτύριος μοναχὸς τῆς Νέας λαύρας καὶ ὑπὲρ πάντων ⟨τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα⟩: —

127 Βασίλειος μοναχὸς τοῦ Ἰορδάνου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῶι Ἰορδάνηι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

128 Θεόδωρος μοναχὸς λαύρας τοῦ μακαρίου Φιρμίνου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν ὑπογράψας ⟨ἐπέδωκα⟩: —

129 Θεωνᾶς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ καὶ ἀποκρισιάριος τῆς ἐρήμου Ῥαιθοῦ καὶ τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας Φαρὰν ποιούμενος τοὺς λόγους καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ὄντων ἐν τοῖς εἰρημένοις τόποις μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

130 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος λαύρας τῶν ἀμμίων τῆς πεδιάδος καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι αὐτῇι πεδιάδι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

131 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Σεργίου τοῦ ἐν τῇι πεδιάδι καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι αὐτῇι μονῆι μοναχῶν καὶ τῶν ἐν τῇι πεδιάδι ὑπέγραψα: —

132 Κοσμᾶς ἐλέει θεοῦ μοναχὸς καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι πρώτηι Παλαιστίνηι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

133 Στρατήγιος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ μοναχὸς καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι δευτέραι M VIII 1022
Παλαιστίνηι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

134 Σαλαμάνης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι τρίτηι Παλαιστίνηι ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

135 Ἠλίας ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ μοναχὸς καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν Αὐγουστοπόλει τῆς τρίτης Παλαιστίνης μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

136 Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ μοναχὸς καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν Πέτραις τῆς τρίτης Παλαιστίνης μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

137 Φωτεινὸς ἐλέει θεοῦ μοναχὸς τοῦ ἁγίου Στεφάνου τοῦ ἐν Μαωζᾶ Ἰαμνίας πρώτης Παλαιστίνης καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν αὐτῶι μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

138 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῶι Ἀϊλᾶ τῆς τρίτης Παλαιστίνης μοναχῶν ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

O [= aev]

2. 4. 6 ὑπογράψασ ἐπέδωκα $O^{e}\Lambda$ ὑπέγραψα O^{av} 7 σάβα O^{v} 7/8 τῶν — ἐπέδωκα om. O^{e} 9/10 om. O^{av} τῶν — ἐπέδωκα Λ om. O^{e} 12 ὑπογράψασ ἐπέδωκα O^{av} om. O^{e} 14 Ἱεροσολύμων — ἐπέδωκα om. O^{e} Ἱεροσολύμων μοναχῶν om. Λ ὑπογράψασ ἐπέδωκα scripsi, notam quae et ὑπογράψασ et ὑπέγραψα legi potest, in fine habent O^{av} 17 καὶ om. O^{v} τοῖς — τόποις] τῇ ἐρήμω O^{v} 17/18 ὑπογράψασ ἐπέδωκα O^{av} ὑπέγραψα $O^{e}\Lambda$ 19 *Amniorum* Λ 19. 22 καὶ O^{av} ποιούμενοσ τοὺσ λόγουσ καὶ $O^{e}\Lambda$ 21 24. 26 ἐλέει θεοῦ om. $O^{e}\Lambda$ 21 μονῆς om. $O^{e}\Lambda$ μακαρίου O^{av} ἁγίου O^{e} om. Λ σεργίου $O^{ae}\Lambda$ γεωργίου O^{v} 22 τῶν ἐν^{2} om. O^{e} 24 παλαιστήνη O^{e} ut solet 25 ὑπογράψασ ἐπέδωκα O^{av} ὑπέγραψα $O^{e}\Lambda$ 26/27 post 27 repetunt O^{av} 26 *monachus monasterii s. Iohannis* Λ καὶ^{2} om. O^{v} loco priore δευτέρα O^{av} loco altero πρώτη O^{av} loco priore *secunda Palaestina sub Scythopoli* Λ 29 μοναχῶν καὶ ἀρχιμανδριτῶν $O^{e}\Lambda$ 30. 32. 34 ἐλέει θεοῦ om. $O^{e}\Lambda$ 35 αὐτῆ O^{a} ὑπογράψασ ἐπέδωκα O^{av} ποιούμενοσ τοὺσ λόγουσ ὑπέγραψα $O^{e}\Lambda$

139 Παῦλος ἐλέει θεοῦ μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος μονῆς τοῦ μακαρίου Μάρωνος τῆς ἐξαρχούσης τῶν ἐν τῇι δευτέραι Συρίαι εὐαγῶν μοναστηρίων ποιούμενος τοὺς λόγους καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι αὐτῇι δευτέραι Συρίαι ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν ὑπέγραψα: —

15 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Δήλων ὄντων τῶν περιεχομένων τοῖς ἀνεγνω- 5
L V 144 σμένοις λιβέλλοις κατὰ πρώτην τάξιν οἱ ἐκ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης συμπαρόντες ἡμῖν ὁσιώτατοι καὶ θεοφιλέστατοι ἄνδρες εἴ τι τῆς προκειμένης ἕνεκεν ὑποθέσεως ἴσασι πεπραγμένον, εἰπεῖν ἀξιούτωσαν· τοῦτο γὰρ καὶ τῶν εὐλαβεστάτων μοναχῶν ἠιτηκότων ἀκηκόασι.

Καὶ ἀνέγνω φωνὴν Μηνᾶς ὁ θεοσεβέστατος ἀναγνώστης καὶ σεκουνδοκήριος νοταρίων τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἔχουσαν οὕτως 10

16 SANCTI EPISCOPI PARTIVM ITALIAE ET VIRI VENERABILES SEDIS APOSTOLICAE DIACONI DIXERVNT: QVO IN LOCO VEL NVMERO SEVERVM ATQVE PETRVM IAMDVDVM APOSTOLICAE SEDIS HABERE DECREVERINT CONSTITVTA, IN EPISTVLAM SANCTAE RECORDATIONIS PAPAE ORMISDAE AD SECVNDAE SYRIAE MONACHOS VEL AD BEATAE MEMORIAE EPIPHANIVM HVIVS REGIAE VRBIS ARCHIEPISCOPVM DESTINATAM LEGITVR DEFINITVM. QVARVM PRAESTO HABETVR AVCTORITAS, QVAM PRAESENTIBVS ACTIS PORRIGIMVS RECENSENDAM. 15

Ἑρμηνεία τῆς προκειμένης διαλαλιᾶς

17 Οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι τῶν μερῶν τῆς Ἰταλίας καὶ οἱ εὐλαβέστατοι τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας διάκονοι εἶπον· Ἐν ποίωι τόπωι ἢ ἀριθμῶι Σεβῆρον καὶ Πέτρον ἤδη 20
πάλαι τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τὰ θεσπίσματα εἶναι ἐψηφίσαντο, ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς τοῦ τῆς ἁγίας μνήμης πάπα Ὁρμίσδα πρός τε τοὺς τῆς δευτέρας Συρίας μοναχοὺς καὶ πρὸς τὸν μακαριώτατον Ἐπιφάνιον ταύτης τῆς βασιλίδος πόλεως ἀρχιεπίσκοπον δηλοῦται ὡρίσθαι· ὧν ἔχοντες ἐν ἑτοίμωι τὴν αὐθεντίαν, ταύτην ἐν τοῖς παροῦσιν ὑπομνήμασιν ἐπιδίδομεν ἀναγνωσθησομένην. 25

18 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ἀναγινωσκέσθω.

19 Καὶ ἀνέγνω Μηνᾶς ὁ θεοσεβέστατος ἀναγνώστης καὶ σεκουνδοκήριος νοταρίων τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἐκ τῶν παρ' αὐτοῖς ἄκτων δύο Ῥωμαικὰς ἐπιστολὰς γραφείσας ὑπὸ Ὁρμίσδου τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης γενομένου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης· ὧν μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν Χριστοφόρος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος νοτάριος 30
καὶ σηκρητάριος τὴν ἑρμηνείαν ἀνέγνω

20 Ὁρμίσδας ἐπίσκοπος πρεσβυτέροις διακόνοις καὶ ἀρχιμανδρίταις τοῖς ἐν δευτέραι
M VIII 1023 Συρίαι οὖσι καὶ λοιποῖς ὀρθοδόξοις ἐν οἱωιδήποτε Ἀνατολικῶι κλίματι διάγουσι καὶ ἐν τῇι τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας κοινωνίαι διαμένουσιν. Ἀναγνωσθέντων τῶν γραμμάτων

---

20 Latinum exemplar extat in Coll. Auell. 140 (Λ^a)

O [= ae, r inde a 5, v], I [inde a 5]

1 ἁγίου O^v 7 ὅ τι I 7/8 εἰπεῖν ἴσασι πεπραγμένον ὑποθέσεως O^rI 8 διεξιέτωσαν I 10 ἀναγνοὺς O^{av} σεκουνδουκήριος I 12—17 O^e om. O^{arv}IΛ 12 VRI O^e om. Λ DECREVERINT O^e 16 DEEZ INITVM O^e PRAESTA O^e PRAESENTIBVS O^e 17 RECENDAM O^e 18 ἑρμηνεία — διαλαλιᾶσ O^e ἑρμηνεία — διαλαλιᾶσ ἐπεὶ ῥωμαικῶσ ἐρρέθη O^a in mg., om. O^{rv}IΛ 19/20 διάκονοι τῆσ — καθέδρας I 21 ψηφίσματα $O^e\Lambda$ 22 ὁρμίσδου I τε om. O^e 25 ἐπιδιδόαμεν O^e 27 σεκουνδουκήριοσ O^rI 30 οὖ I Χριστόδωρος infra νοτάριοσ διάκονοσ O^v 31 post ἀνέγνω habent ἑρμηνεία τῶν παρὰ [om. O^v] τοῦ πάπα ὁρμίσδα γραμμάτων O^{av} ἦν δὲ ἡ ἐπιστολὴ διὰ ῥωμαικῶν γραμμάτων ἡ δὲ ἑρμηνεία αὐτῆσ δι' ἑλληνικῶν γραμμάτων ἔχει οὕτωσ O^e ἐπιστολὴ ὁρμίσδου πάπα ῥώμησ πρὸσ τοὺσ ἐν δευτέρα συρία κληρικοὺσ καὶ ἀρχιμανδρίτασ καὶ λοιποὺσ ὀρθοδόξουσ ἐν οἱωδήποτε κλίματι τῆσ ἀνατολῆσ: I 32 ἑ in mg. O^a 34 καθέδρα O^a τῶν om. O^e

τῆς ὑμετέρας ἀγάπης, δι' ὧν ἡ τῶν ἐχθρῶν τοῦ θεοῦ ἀφροσύνη ἐφανερώθη, καὶ τῶν ἀπίστων ἡ ἐπίμονος μανία λυπηρῶς δήλη γέγονεν, οἵτινες ἐπειδὴ τῶι κακῶς ζῶντι πνεύματι ἐμίσησαν τὸν κύριον, τὰ μέλη ἐκείνου ἀσεβῶς διώκουσιν, ὅσον ἀπὸ τῆς ὑμετέρας βεβαιότητός ἐστι γνῶναι, ηὐλόγησα τὸν κύριον τὸν τὴν πίστιν τῶν ἑαυτοῦ στρατιωτῶν μεταξὺ τῶν ἐναντίων φυλάττοντα. καὶ πάλιν τῶν ἐκκλησιῶν τὸν σάλον καὶ τῶν δούλων τοῦ θεοῦ τὰς ἐπαχθείας καὶ τοὺς κόπους κατανοήσας, στενάζων κατὰ τὸν προφήτην ἐκέκραξα ἀνάστα, κύριε, δίκασον τὴν δίκην σου· μνήσθητι τῶν ὀνειδισμῶν Ps. 73, 22
σου τῶν ὑπὸ ἄφρονος ὅλην τὴν ἡμέραν, ἡδέως καὶ τὰ ἐφεξῆς ὁμοίως ἐπάγων μὴ ἐπιλάθηι τῆς φωνῆς τῶν ζητούντων σε, ἡ ὑπερηφανία τῶν μισούντων Ps. 73, 23
σε ἀνέβη διὰ παντὸς πρὸς σέ. καὶ γὰρ ὥσπερ χρὴ ἡμᾶς τὸ ἑδραῖον τῆς πίστεως φυλάττειν, οὕτως οὐχ ἁρμόζει περὶ τῆς δικαιοσύνης τῆς θείας κρίσεως ἀπιστεῖν. οὐκ ἔστι νέος, ἀδελφοί, τῆς ἐκκλησίας οὗτος ὁ κόπος· ὅμως ἐν αὐτῶι τῶι ταπεινοῦσθαι ὑψοῦται καὶ δι' ἐκείνων δι' ὧν πτωχεύειν δοκεῖ, πλουτίζεται. ἐν πείραι ἐστὶ τοῖς πιστοῖς τοῦ θεοῦ τὸ διὰ τοῦ θανάτου τῶν σωμάτων τὴν ζωὴν κερδαίνειν τῶν ψυχῶν· ἀποβάλλονται L V 145
μὲν τὰ ῥέοντα, ἀλλ' ἐμπορεύονται τὰ αἰώνια, καὶ ἐν τῶι τὸν διωγμὸν ὁδοποιεῖν τῆι δοκιμῆι αἰτία γίνεται τῆς ἀξίας ἡ δοκιμή. ἀνόητοι καὶ ἐν τῆι τυφλώσει μαινόμενοι ἀγνοοῦσιν ὅτι οὓς ἐκ τῆς τῶν ἀνθρώπων ἀναστροφῆς χωρίζειν δύνασθαι νομίζουσιν, τούτους εἰς τὴν βασιλείαν ἄγουσι τοῦ θεοῦ. ἐντεῦθεν ἐν αὐτοῖς τοῖς κινδύνοις αἱ εὐφροσύναι καὶ ἡ περὶ τὸ πάσχειν σπουδή· ἐκδέχεται γὰρ τοὺς ἀγῶνας τῶν ἰδίων ὁ τῶν μεγάλων δωρεῶν ἀνταποδότης. τίς γὰρ οὐκ ἂν ὀκλάσειεν ἐν τοῖς κακοῖς, εἰ μὴ διὰ τῶν ἐπάθλων παραμυθηθείη τὰ ἐναντία; ἐκείνη ἐστὶν ἡ ἐλπὶς ἡ μὴ συγχωροῦσα ἐν τῆι ἀνελπιστίαι ἡμᾶς ἀτονεῖν· ἀποκλείει τῶν θλίψεων τὸ πικρὸν ἡ γλυκεῖα γεῦσις τῶν ἀρετῶν. τίς γὰρ ἂν οἰηθείη τὰ παρόντα μεγάλα, ἐννοῶν τὰ μέλλοντα; τίς τὸν θάνατον ἀπαρνήσεται, εἰ τῶν μελλόντων τὴν ἀντίδοσιν κατανοήσειεν; ἕνστητε, ἀγαπητοί μου, καὶ ἀσάλευτον τὴν πίστιν βεβαίωι λογισμῶι φυλάττοντες, τῆς ὑπομονῆς τὸν ἔπαινον, ἐν ὧι ἐστιν ἡ σωτηρία καὶ τῶν ἀγαθῶν ἔργων τὸ βραβεῖον, καρπώσασθε· μεγάλα εἰσὶν εἰς ἃ καλούμεθα οἱ ἀνάξιοι. μὴ βραδυνάτω ἡ ἀσθένεια, ὅτι ὁ καλῶν ἀνταποδότης πιστὸς καὶ δυνατὸς βοηθός ἐστι· μὴ τῆι τῶν καταθυμίων ἐλπίδι ἀπατηθῶμεν μήτε τῶν ἡδέων, μήτε προκρίνωμεν τὰ εὐχερῆ· οὐ τρυφηλὰ ἡμῖν ὁ κύριος ἡμῶν, οὐ κολακευτικὰ ἐπηγγείλατο· ἐκεῖνος ἔπαθλα ὑπέσχετο, οὐκ ἀργίας. οὐ συμβαίνουσιν ἔπαινος καὶ ῥαθυμία· τίς τῆς ἀνταμείψεως ἔσεται τόπος, εἰ οὐδεμία ἐστὶ φροντὶς τῆς ἀρετῆς; στενὴ ἡ πύλη, ἀλλὰ πλατέα τὰ βασίλεια· ὀλίγοις ἡ εἴσοδος, ἀλλὰ τοῖς δοκίμοις. οὐχ οὗτοί εἰσιν οἱ πρῶτοι λόγοι πρὸς ἐκείνους οὓς ἐδίδαξε διώξουσι καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς Mt. 10, 17 M VIII 1026
μαστιγώσουσιν ὑμᾶς; διὰ τῆς ὑπομονῆς, καθὼς γέγραπται, κτησώμεθα τὰς Lc. 21, 19
ἑαυτῶν ψυχάς, μήποτε ταύτας διὰ τῆς οὐχ ὑπομονῆς ἀλγήσωμεν ἀπολέσαντες. πρῶτος εἰς τὸν σταυρὸν ὁ κύριος ἡμῶν καὶ τῆς ὑπομονῆς ἑαυτοῦ διδάσκαλος ἀνῆλθεν, ἐν τῶι ἰδίωι τυπῶν ὑποδείγματι ἐκείνους οἷς ἔμελλε βοηθεῖν· αὐτὸς μεταξὺ τῶν ἀρετῶν καὶ τῶν κόπων τὸν ζυγὸν κατέχει, ἱστάμενος κατὰ τῶν δηλητηρίων τῶν μεμηνότων, ἵνα κατὰ τὴν ὀργὴν τοῦ διωγμοῦ αὐτὸς καὶ τῆς αἰωνίου βασιλείας τοὺς στεφάνους παράσχηι. ἀναλογίσασθε ποία τῶν Μακκαβαίων ἡ ἔξοδος (τοῖς καρτερικοῖς ἡ πάλαι ἱστορία τῶν 1 Macc. 9

O [= aerv], I

1/2 ἡ τῶν ἀπίστων O^{r}I 2 λυπηρὸς O^{v} κακῶς ζῶντι] *rediuiuo* Λ^{a} 4 τὸν^{2}] τῶν O^{v} 8 τῶν] τὸν O^{r} ἑξῆς O^{e} ἐπάγων O^{r}IΛ^{a} ἐπάγω O^{aev}Λ 11 κρίσεως O^{e}IΛΛ^{a} πίστεως O^{arv} 14 ταῖς ψυχαῖς O^{a} 17 δύνασθαι νομίζουσι O^{aev}Λ δοκοῦσι δύνασθαι O^{r}I 19 πάσχον O^{v} 20 δωραιῶν O^{a} 21 παραμυθήη I 23 ἐννοῶν μεγάλα ἐννοῶν O^{r} 24 ἀπαρνήσεται O^{r}I ἀπαρνεῖται O^{aev} 26 καρπώσασθαι O^{r} καρπώσεσθε O^{a}Λ 31 τρόποσ O^{e}Λ 36 ἑαυτοῦ om. I 37 ὑποδείγματα O^{v} ἐκείνους Thiel ἐκείνοις OI ἤμελλε O^{a} 38 κατέχειν O^{r} 40 nolui sequi Thiel et Günther translationem quae male cessit interpreti, ex Λ^{a} corrigentes οἷα O^{arv}I πάλαι I Λ^{a} πάλη OΛ

ἐπαίνων ἐφέπεται), ποίαι Ἰούδας κάκείνη τῶν πιστῶν ἀδελφῶν ἡ φάλαγξ θανάτου τιμῆι ἀναγορεύεται, ἐν ποίοις ἐστὶ στόμασιν ὁ λαὸς ὁ ἐν τῶι ὄρει ἀναλωθείς. καὶ αὗται πᾶσαι αἱ δυνάμεις ὑπὲρ τῆς τοῦ νόμου φυλακῆς, ὁμοιώματα καὶ σκιαὶ τῶν μελλόντων
1 Io. 1, 1 οὔσαι, ἠξιώθησαν παραδειγμάτων τοσούτων· ἡμεῖς ἐν τοῖς πατράσιν ἑωράκαμεν, ἐψηλαφήσαμεν, ἐδοκιμάσαμεν τίνι ἀκολουθήσομεν. τί οὐκ ἐφαρμόζει τῆι ὑποθέσει; τί ἀπάιδει τῆς ἀληθείας; τί οὐκ ὀφείλεται τῶι λυτρωτῆι; καταθυμίως κοινωνοῦμεν ἐν
Sirach 25, 9 τούτοις ὑμῖν τοῖς δόγμασι· λέγει γάρ που ὁ σοφώτατος Σολομὼν 'μακάριος ὁ κηρύττων λόγον εἰς ἀκοὴν ὑπακούοντος.' εὐφροσύνη μὲν οὖν ἐστι τὸ διαλέγεσθαι τοῖς ἐθέλουσιν καὶ πρὸς τὴν ὀρθὴν ὁδὸν τοὺς μὴ ἀντιπαλαίοντας προτρέπεσθαι. κατέχομεν γὰρ ἐνέχυρον τῆς πίστεως τῆς ὑμετέρας τὴν ὑπὸ τῶν γραμμάτων ὁμολογηθεῖσαν ἔνστασιν δι' ἧς ἐκ
τῆς τῶν παραβατῶν λύμης χωρισθέντες εἰς τὰ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας δόγματα καὶ ἐντολὰς ἐπανέρχεσθε, ὀψὲ μὲν ἐπιβάντες τῆς ὁδοῦ τῆς ἀληθείας, ἀλλ' εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὃς οὐκ εἰς τέλος ἐπιλανθάνεται, ὃς παιδεύει καὶ ἰᾶται καὶ οὐδὲ τῆς ἡνωμένης αὐτοῦ ποίμνης τὰ πρόβατα καρτερεῖ τῶν ἐπιβουλευόντων λύκων τῆι ἁρπαγῆι διασπᾶσθαι, ὃς διὰ τῆς κεκραμένης αὐστηρίας οὐδὲ τῆς ἀσφαλείας τῶν ἰδίων ὑπερορᾶι οὐδὲ τῆς σωτηρίας.
L V 148 ἀλλὰ τί θαυμαστὸν εἰ τὰ πρόβατα καταλειφθέντος ἐκείνου τοῦ ἑνὸς καὶ ἀληθινοῦ ποιμένος διασκορπισθέντα ὁ πανοῦργος ὁ αἵμασι πεφυρμένος καὶ ἅρπαξ ταῖς ἐνέδραις ἐτάραξεν; οἱ τὴν ἀσφάλειαν τὴν ἰδίαν καταλιμπάνοντες αὐτοὶ ἑαυτοὺς τοῖς κινδύνοις ὑφ' ὧν σπαράττονται, ἐμβάλλουσιν. ὥστε κἂν νῦν γοῦν στερροῖς βήμασιν ἐν τῆι ὁδῶι τῶν πατέρων πρὸς ἣν ἀνεδράμετε, ἔνστητε. δύναται γὰρ τὸ τοῦ θεοῦ ἔλεος καὶ τὴν τῶν ἄλλων ὁμοίως διόρθωσιν τῶι ὑμετέρωι μισθῶι, εἰ παρ' ὑμῶν πρὸς τὸ εὐθὲς ὁδηγηθεῖεν, λογίσασθαι. ἀλλ' ἑαυτοὺς καθόλου ἀπὸ τοῦ βορβόρου ἐν ὧι οἱ αἱρετικοὶ καταποθέντες κεκράτηνται, ἀποσπάσατε καὶ ἐκτινάξαντες τὴν ἀκαθαρσίαν τοῦ κονιορτοῦ τοῦ κολληθέντος γενικῶς ἅπαντας τοὺς ἀπὸ τῶν ἀποστολικῶν δογμάτων ἀποκλίναντας εὐσεβεῖ ἀποκηρύξει
2 Cor. 6, 14 κατακρίνατε. οὐδεμία τῶι σκότει πρὸς τὸ φῶς κοινωνία οὔτε οἱ διὰ τῶν εὐθειῶν ὁδῶν βαδίζοντες τὰ ἑαυτῶν ἴχνη μετὰ τῶν ἀποκλινόντων πλάνης συνάπτουσι. κατασχετέος ἐστὶ τῆς πίστεως ὁ σύνδεσμος καὶ παραιτητέα ἡ ἐκ τῆς ἀπίστου κοινωνίας λύμη,
1 Cor. 6, 17. ὅτι κατὰ τὸν ἀπόστολον ὃν τρόπον ὁ ἑαυτὸν προσκολλῶν τῶι κυρίωι ἓν πνεῦμά ἐστιν,
16 οὕτως ὁ κολλώμενος τῆι πόρνηι ἓν γίνεται σῶμα. ἀγαπῶσιν αἱ ἀρεταὶ τὰς ἀλλήλων κοινωνίας, καὶ τοὺς κολλωμένους αὐτῆι μεθ' ἑαυτῆς ἡ ἀσέβεια ἐν τῶι βυθῶι καταποντίζει. ἐν ὀφθαλμοῖς, ἐν τῶι στόματι, ἐν αὐταῖς ταῖς χερσίν εἰσι τῶν πατέρων τὰ δόγματα, ἃ
M VIII 1027 φυλάττειν ἐντελλόμεθα· καθ' ἑκάστην πρὸς τὴν φυλακὴν ἑαυτῶν αἱ σεβάσμιαι σύνοδοι περισφίγγουσι. μακρηγορία ἐστὶ καθ' ἕκαστον πάντα φανεροῦν· τὰ τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου ἐν ἧι πασῶν τὸ σέβας περιέχεται, ἀλλὰ καὶ τὰ παρὰ τοῦ σεβασμιωτάτου Λέοντος προενεχθέντα ἐξ αὐτῆς τῶν ἀποστόλων τῆς καρδίας ὁρίσματα καὶ γινώσκειν ἡμᾶς προσήκει καὶ τηρεῖν. ἐν τούτοις τὸ σεβάσμιον τῆς πίστεως, ἐν τούτοις οἱ προμαχῶνες τῆς ἀληθείας, ἐν τούτοις ὁ Χριστὸς γινώσκεται, ἐν τούτοις τῆς λυτρώσεως τῆς ἡμετέρας ἡ
1 Cor. 3, 12. ἐλπὶς καὶ ἡ ὑπόθεσις φυλάττεται. οὗτός ἐστιν ἐκεῖνος ὃν ἐν τῶι ἀποστόλωι ἀνέγνωμεν,
13 θεμέλιος ἐν ὧι ἑαυτόν τις παραλογίζεται, εἴ τις ξύλα χόρτον καλάμην καταναλισκόμενα

O [= acrv], I

1 πιστῶν om. O^c 4 οὔσαι O^{acrv} εἶναι O^rI παράδειγμα τῶν $O^{arv}I$ 4/5 ἐψηλαφήσαμεν — ἀκολουθήσομεν om. I 5 ἐδοκιμάσαμεν ἐν O^a 6 τί O^{acrv}lA εἰ O^r λυτρωτῆι O^cL λύτρωι τί O^{arv}I 7 κηρύσσων O^c 8 ἐθέλουσιν OL ἀκούουσι I 10 ἡμετέρας O^r ὑπὸ IL^a ἀπὸ OL 12 ἐπανέρχεσθαι O^r μὲν οὖν O 14 ὡς O^r 16 καταληφθέντος O^a 20 ἀναδράμετε I 20 πλάνης O^cLL^a πλάνη O^{arv} τῆ πλάνη I 27 ὁ I om. O 28 ἀπόστολον ὃν τρόπον O^cLL^a ἀποστολικὸν τρόπον [λόγον I] O^rI ἀπόστολον πέτρον O^{av} 33 φανεροῦντα O^r 34 σεβάσμιον O^a 35 προενενεχθέντα O^a τῆς om. O^r 36 τὸ σεβάσμιον O^rIL τοῖς σεβασμίοις O^{arv} *ueillum* L^a προμαχοῦντες O^{av} 38 ἡ om. O^c 39 καλάμην χόρτον O^rI

τῶι πυρὶ ἐποικοδομῆσαι πειραθῆι. ἐν ταύταις ἀνηιρέθη τὰ Εὐτυχοῦς καὶ Νεστορίου ταῖς συνόδοις δηλητήρια, οἵτινες ἐξ ἐναντίας τῆς δεσποτικῆς τοῦ σωτηριώδους μυστηρίου οἰκονομίας, ἐν ὅσωι ἐναντίωι μεταξὺ ἑαυτῶν συλλογισμῶι φιλονεικοῦσιν, ὑπό τινι τῆς ἱεροσυλίας ἰσότητι συμφωνοῦσιν, ἄνισοι ταῖς γνώμαις καὶ ὁμόψυχοι τῆι ἀσεβείαι. ὧν ὁ ἕτερος μὴ θέλων τὴν παρθένον Μαρίαν θεοῦ εἶναι γεννήτριαν, ἅπερ ἐν τῶι κυρίωι ἡμῶν εἰσιν ἡνωμένα, διαιρεῖ, ὁ δὲ ἕτερος, ἐν ὅσωι τῶν συνελθουσῶν φύσεων τὰ ἴδια καὶ τὰ ἀληθῆ συγχεῖ, τὸ μυστήριον τῆς ἡμετέρας λυτρώσεως σβέννυσιν, ἄλλος Φωτεινοῦ τὴν θρησκείαν, ἕτερος τοῦ Μάνεντος τὴν ἀφροσύνην ἀσεβεῖ συγγενείαι συνάπτων. κατὰ τούτων, ἀδελφοὶ ἀγαπητοί, προενοήθησαν ἰατρεῖαι· ἐκείνας τῆι τοῦ λογισμοῦ δυνάμει διεκδικήσατε, ἐπειδὴ εἰς ἀνατροπὴν αὐτῶν ὁρᾶτε τοὺς αἱρετικοὺς διὰ τῆς ἀσεβείας μαχομένους. μὴ ἔστω ἐν ὄκνωι τῆς διδασκαλίας ἡ ἀλήθεια· ποίαι χρὴ σπουδῆι τὴν σωτηρίαν ἀγαπᾶσθαι, ὁπότε ὁρᾶτε τὴν θανατηφόρον ἀπώλειαν οὕτω στεργομένην; αἰδεσθῶμεν νωχελῶς σαφηνίζεσθαι τῆς ἀληθείας τοὺς νόμους, ὁπόταν ἐπιμόνως διεκδικῶνται αἱ πλάναι. καὶ τοὺς ἀρχηγοὺς μὲν τῶν κακῶν ἐφευρέσεων, ἃ προείπομεν συνοδικὰ θεσπίσματα δικαίαις κατακρίσεσι μετέρχονται ἀλλ' ἡμεῖς καὶ τούτων τοὺς ἀκολούθους ὅπως ἐκκλίνητε ὁμοίως ὑπομιμνήισκομεν, οὓς ἡ ἀποστολικὴ καθέδρα καὶ κατέλαβε παρα- L V 149
πλησίους ὄντας τοῖς ἑαυτῶν διδασκάλοις καὶ τοῖς κατακριθεῖσι συνέζευξε, Διόσκορον καὶ Τιμόθεον τὸν πατραλοίαν καὶ Πέτρον τοὺς Ἀλεξανδρεῖς, Ἀκάκιον τὸν Κωνσταντινουπολίτην μετὰ τῶν ἑαυτοῦ ἀκολούθων, ὡσαύτως Πέτρον τὸν Ἀντιοχείας τῶι προλεχθέντι ὁμοιον τῆι τε πλάνηι καὶ τῶι ὀνόματι, ἀλλὰ καὶ Σεβῆρον τοῦ αὐτοῦ τόπου οὐδὲν ἧττον καὶ τοῦ ἰοῦ, Ξενέαν τὸν Ἱεραπολίτην, Κῦρον τὸν Ἐδέσσης, Πέτρον τὸν Ἀπαμείας, οὐ μόνον ὑπὲρ τῆς οἰκείας, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῆς τῶν ἄλλων ὁμοίως ἀπωλείας κατακριτέους· οἵτινες ἐν ὅσωι ἑαυτοὺς τοῖς ῥύποις τῆς ἰδίας δόξης ἀπαύστως ἐγκυλίουσιν, ἄλλους ὁμοίως ἐν τῶι διδάσκειν τοὺς κακῶς αὐτοῖς ἀκολουθήσαντας ἐμόλυναν. διὰ γενικῆς σωτηριώδους ἐντολῆς ὑμῖν παραινῶ· πᾶν ὁτιοῦν ἐξ ἐναντίας τῶν πατρικῶν κανόνων ἐξ οἱωνδήποτε ὑπομνημάτων προενεχθείη, ἀπώσασθε· μηδεὶς ὑμᾶς ἀπροσφόροις προστάγμασιν ἢ νεωτέροις ὁρίσμασι καινισάτω. εἰ μὲν γάρ εἰσι κοσμικοί, οὐ δύνανται τὰς ἐκκλησίας κατέχειν, ἐπειδὴ τούτοις ἁρμόζει τὸ διδάσκεσθαι μᾶλλον ἢ διδάσκειν· ἀθέμιτον γὰρ τοῖς σεβασμίοις θυσιαστηρίοις ξένας προσφέρειν σπονδάς, ἐπειδὴ σαφεῖς M VIII 1030
εὐσεβέσιν ἐπιστήμαις ὅρους ⟨ὁ θεὸς⟩ ἐν αὐτοῖς ὁμοίως τῆς ἰδίας τιμῆς τοῖς προοιμίοις προέγραψε. μεταξὺ Λευιτῶν καὶ τοῦ οἰκείου λαοῦ διεῖλε τὴν λειτουργίαν· ἄλλη ἐστὶν ἡ τῶν ἀνθρώπων ἐξουσία, ἄλλαι αἱ ὑπηρεσίαι τῶν ἱερέων. παρώξυνε μᾶλλον τὸν κύριον ἥπερ ἐξιλεώσατο ὃς ἀλλότριον πῦρ ἐν τοῖς θείοις ἀδύτοις τὰ ἱερὰ μολύνας ἐπεισή- Leu. 10. 1. 2
νεγκε. τίς ἐστιν ὃς ἑαυτῶι ἐν ἀλλοτρίοις θεσπίσμασι τοῦ κελεύειν τὴν αὐθεντίαν δύναται προσλαβεῖν; καὶ γὰρ οὐκ ἐστιν ἀμφίβολον προσφέροντα τιμὴν κεχρεωστημένην ὑπὲρ μόνης τῆς ἐγχειρήσεως τῆς λειτουργίας τετιμωρῆσθαι ἐν τῶι ναῶι. Ὀζίας ἐν τῆι εὐλαβείαι καὶ τῆι ὑπηρεσίαι διέμεινεν, εἰ νουθετηθεὶς τῶι ὑποδείγματι τῆς τοσαύτης 2 Paralip.
ἐπιπλήξεως ἀπὸ τῶν ἱερῶν διατάξεων ἐφοβήθη μᾶλλον ἢ κατετόλμησε τούτων, ἄμεινον 26. 16–21

O [= aerv], I

2 τὰ δηλητήρια O^r 4 εὐσεβεία O^r 5 ἡμῶν om. O^a 6 ἐν ὅσωι om. O^{arv} τὰ ἴδια τῶν — φύσεων O^e 7/8 τῆ θρησκεία I 8 τῆ ἀφροσύνη I ἀσεβῆ συγγένειαν O^{arv}I 12 ὁπότων O^{av} 13 ὁπότε O^e διεκδικοῦνται O^{ev} 15 δικαίωσ I 16 ἐκκλίνοιτε O^{arv} καὶ om. O^rI 17 συνέζευξαι I 17 18 τιμόθεον τὸν πατραλοίαν καὶ διόσκορον O^eΛ 19 ἑαυτῶν O^{ar}, de O^v non constat 21 ἰοῦ] υἱοῦ O^v ἐδαίσσης O^a ἐδέσης O^{er}I 25 ὅτι νῦν I εἰ ἐξ O^r 26 ἀπώσασθαι O^rI, corr. O^r 27 καινισάτω] pro *moueat* legit interpres *nouet* οὐ IΛ^a καὶ οὐ OΛ 28—31 ἐπειδὴ — λειτουργίαν om. I 29 σαφῶσ O^{av} 30 ὁ θεὸς suppl. Guenther ex Λ^a 31 ἰδίου O^e 32 τῶν ἱερέων ὑπηρεσίαι O^e 34 αὐθεντείαν O^v 35 τι προσφέροντα O^e τιμὴν μὴ O^rIΛ 36 ἐγχειρίσεωσ O^r τετιμωρεῖσθαι O^{av} ἐν om. O^{av} ὀζείασ I ἐ εἰ I 37 εἰ IΛ^a εἰ δὲ OΛ

ἂν ἐβασίλευσεν. ἀλλ' ἐπειδὴ μηδὲ κωλυόντων τῶν ἐπιμελητῶν τοῦ ναοῦ ὁ ἐπίμονος παραβάτης ἀπέστη, ἐν αὐτοῖς βδελύγματι λέπρας πληγεὶς τοῖς θυσιαστηρίοις τὴν λειτουργίαν τῆς βασιλείας ἀπώλεσε, τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἱερέως ὑπελθών. γινωσκέτωσαν τοιγαροῦν μὴ εἶναι θεῶι προσδεκτὰ ἅπερ ἐκ τῶν αὐτοῦ ἐντολῶν παρὰ τῶν τολμηρῶν ὑφαρπάζεται, ὁπότε ἕνα πρὸς ἐπίδειξιν τῆς ἀποφάσεως τῆι τῆς μεγάλης ἀκοσμίας τιμωρίαι ἐφύλαξεν, ἄλλους ταχινὴ φλὸξ κατηνάλωσε. δι' ὃ δὴ εἴπερ τινά εἰσί τινι σχήματι θρησκείας δεδεγμένα, ἰσχὺν ἔχειν οὐ δύνανται, τοσαύταις αὐθεντίαις καταπαλαιόμενα.

Gal. 1, 8 βοᾶι Παῦλος ὁ ἀπόστολος κἂν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμᾶς παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. οὐχ ἅπαξ εἰρηκὼς τοῦτο ἠρκέσθη, ἐπανέλαβε δὲ τὴν ὑγιαίνουσαν ἐντολήν· ὡς προείπομεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω· εἴ τις

Gal. 1, 9 ὑμᾶς εὐαγγελίσεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. φυλάττοι τοιγαροῦν τὴν προενεχθεῖσαν ὑπὲρ τῆς φυλακῆς τῆς πίστεως ἀπόφασιν, εἴ τις τῆι ἀποστολικῆι ἀκολουθεῖ διδασκαλίαι. καὶ ἡμῖν μὲν οὐ φροντὶς ἐνέλειψε· καὶ γὰρ τῆι τῆς διπλῆς πρεσβείας ὑπηρεσίαι, εἴ τι ἐν ταῖς δεήσεσι ταπεινόν, εἴ τι ἐν ταῖς δικαιολογίαις εὔλογον, εἴ τι ἐν ταῖς ἐντολαῖς ὑγιές, ἐπηνέγκαμεν. ἀλλὰ μὴ διὰ τοῦτο ἀμελητέα ἐστὶν ἡ ὁδὸς τῆς δικαιοσύνης, ἐπειδὴ τὰς ἰδίας πλάνας ἀγαπᾶι μετὰ ἀπονοίας ἡ ἀπιστία; οὐκ ἔστι

L V 152 συνάπτεσθαι μετὰ τοῦ τῶν πιπτόντων ὀλισθήματος· ἄνευ τῆς ἡμετέρας λύμης ἀπολλύσθωσαν οἱ ἀπὸ τῶν οἰκείων ἀσεβειῶν μηδὲ μαστιγουμένης τῆς πλάνης ἐκκλίνοντες.

Καὶ ἑτέραι χειρὶ· ὁ θεὸς ὑμᾶς ὑγιαίνοντας διαφυλάξοι, τέκνα ἀγαπητά.

d. 10. m. Febr. a. 518 Ἐδόθη πρὸ τεσσάρων Εἰδῶν Φεβρουαρίων μετὰ τὴν ὑπατείαν Ἀγαπητοῦ τοῦ λαμπρωτάτου

Ἐπιστολὴ Ὁρμίσδου πρὸς Ἐπιφάνιον

21 Ὁρμίσδας Ἐπιφανίωι ἐπισκόπωι Κωνσταντινουπόλεως. Πολλῆς ἐπλήσθην χαρᾶς, ὅτι περὶ τὴν εἰρήνην τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἁγιωτάτου βασιλέως καὶ τῆς σῆς ἀγάπης τοιαύτη σπουδή, οἵαν διὰ τῶν γραμμάτων ἐμήνυσας καὶ διὰ τῆς τῶν ἐμῶν πρέσβεων καταθέσεως ἔγνων. σαφὴς γὰρ ἐντεῦθεν τῆς οὐρανίου εὐσπλαχνίας ἀπόδειξις πρόεισιν, ὅταν καὶ οἱ τοῦ κόσμου βασιλεῖς τὰς ὑποθέσεις τὰς περὶ τῆς πίστεως μετὰ τῆς διοικήσεως τῆς πολιτείας συζευγνύωσι καὶ οἱ τῶν ἐκκλησιῶν ἡγούμενοι τὰ συντείνοντα εἰς τὴν ἰδίαν οἰκονομίαν μεμνημένοι τοῦ καθήκοντος ἐκτελῶσι. τοιούτων ἔχρηιζε μετὰ τὰς τῆς διχονοίας καταιγίδας ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία ἰθυντήρων, οἵτινες κατευνασθεισῶν προνοητικωτάτηι διατυπώσει τῶν θυελλῶν τὴν ἐπὶ πολὺ ξενωθεῖσαν εἰρήνην ἐξωσθέντος

M VIII 1031 τοῦ χειμῶνος ἐπανάξουσι καὶ εἰς τοὺς μέλλοντας μετὰ ταῦτα αἰῶνας τῆς ἰδίας προθέσεως τὰ ὑποδείγματα ἐπεκτείνοντες ἑαυτοῖς ἐπιγεγράφθαι ἀναμφιβόλως ἐπιδείξουσιν, εἴ τι τῶι θεῶι ἀρέσκον οἱ μεταγενέστεροι ἀπὸ τῆς αὐτῶν μιμήσεως ποιήσουσιν. εὐλογήσωμεν

---

21 Latinum exemplar extat in Coll. Auell. 237 [d. 26. m. Mart. a. 521]

O [= aerv], I

3 ἀπώλεσε OrIΛΛa ἀπολέσασ Oaev τῆ ὑπηρεσία Oaev ὑπελθών OrI ἀπελθών Oav ἐπελθών OeΛ γινωκέσθωσαν Oav 4 παρὰ — τολμηρῶν om. I 5 τῆ OerI τὸ Oav 6 κατανάλωσε Oav σχήματα OrI 7 δύναται Oe 9 εὐηγγελισάμην I 11 εὐαγγελίσηται Or εὐαγγελίζεται I φυλάττοι OvΛa φυλάττει OaerI τοιγαροῦν OarvΛa γὰρ OeΛ 13 οὐ ΙΛΛa οὖν O ἐνέλλειψε Oa 14 ὑπηρεσία πρεσβείασ Oe 15 ὑπηνέγκαμεν O 17/18 ἀπολύσθωσαν Oav ἀπολλυέσθωσαν I ἀπολυέσθωσαν Or 18 ἐκκλίναντεσ I 19 διαφυλάξοι I διαφυλάξαι Oav διαφυλάξει Oer 20 φευρουαρίων OaeI ὑπατίαν Or τοῦ om. Oav

23 ϛ in mg. Oa ὁρμίσδασ ἐπίσκοπος I ἐπισκόπω OeΛ ἀρχιεπισκόπω OarvI 24 καὶ om. OrI γαληνοτάτου I 25 τοιαύτην σπουδήν Λa, sed nolui interpretem corrigere τοιαύτη ἐστὶ I γραμμάτων ΙΛΛa πραγμάτων O 28 συζευγνύουσι Or ζευγνύωσι Oav 30 τῆς om. Oarv 31 διαθέσει OrI 32 μέλλοντοσ Ov 33 ἐπιδείξωσιν Oarv τῶι om. Or

τὸν θεόν, ἀδελφοί, ταῖς ἡμῶν τοῦτο ἡμέραις συγκεχωρημένον γεγονέναι καὶ πάσαις εὐχῶν καὶ μεριμνῶν δυνάμεσιν ἐπερεισθῶμεν ἵνα ἅπερ διὰ τῆς τοῦ θεοῦ ἡμῶν συνεργίας καλῶς ἤρχθη, αὐτοῦ βοηθοῦντος ἐν πᾶσι πληρωθῶσιν. ἐλπὶς γάρ ἐστιν ὅτιπερ εἰς τὴν ἁρμονίαν τοῦ οἰκείου σώματος καὶ τὰ λοιπὰ καὶ ἔτι νῦν διηρημένα μέλη σπουδάσουσι καὶ ἀπὸ τῶν κρεισσόνων τὰ ἧσσονα οὐ διαφωνήσουσιν. εἰς ὃ ἐπείπερ με ἡ σὴ διάθεσις τῇ σπουδῇ τῆς Χριστιανικῆς ἀγάπης προτρέπεται, ὀφείλει εἰς ὃ διεγείρει ἀκολουθῆσαι καὶ ὅπερ ἀγαπᾶσθαι συμβουλεύει, περιπτύξασθαι. ὁμοίαν γὰρ λοιπὸν τῆς πίστεως φροντίδα χειρίζοντες διὰ τῆς εὐσεβοῦς ὑπομονῆς ἴσον καὶ τὸ ἔπαθλον τοῦ ἀγαθοῦ ἔργου ἐκβάσει ἐλπίζομεν. οὔτε γὰρ ταῖς δυσχερείαις ἐστὶ παραχωρητέον· οὐ καταπονεῖται τοῖς τραχέσιν ἡ πίστις οὐδὲ εἰς τὰ τῶν οὐρανῶν ὑψώματα διὰ κατωφεροῦς τις ἐπεκτείνεται οὔτε τῆς ἀνταμείψεως ἄνευ τῆς τοῦ καμάτου γυμνασίας τις ἀξιοῦται. δι' ὃ ἵνα μὴ Gal. 6, 9
ἐκκακῶμεν τὸ ἀγαθὸν ποιοῦντες, ἰδικῶς ὑπομιμνησκόμεθα· καὶ γὰρ μακάριοι, ὡς μαρτυρεῖ ὁ ψαλμωιδός, οἱ φυλάσσοντες κρίσιν καὶ ποιοῦντες δικαιοσύνην ἐν παντὶ Ps. 105, 3
καιρῶι, ὅτι οὐχ ἡ ἀρχὴ τοῦ καμάτου τὴν ἀντάμειψιν τοῦ ἐπάθλου εἴωθεν εὑρίσκειν, ἀλλὰ τὸ τέλος. τοιγαροῦν ἴσην σπουδὴν τῆς μερίμνης ἀναλαβόμενοι, οἷς ἐστι μία ἐν τῇι κοινωνίαι καὶ τῇι πίστει ἡ ἑταιρία, ὃν τρόπον περὶ τῆς ἑνωθείσης τῶι ἀποστολικῶι θρόνωι τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκκλησίας ἐπίσης ἀγαλλιῶμεν ἐν κυρίωι, οὕτω καὶ περὶ τῆς τῶν λοιπῶν, καθὼς ἐνδιαθέτως παραινεῖς, ἀποκαταστάσεως φροντίσωμεν πρῶτον ἵνα τὴν πίστιν καὶ τὴν τελειότητα ἡμῶν ἄσπιλον ἀπὸ παντὸς μιάσματος φυλάξωμεν. καὶ γὰρ οἶσθα, ἀδελφὲ τιμιώτατε, ποῖοι τὴν ἐκκλησιαστικὴν φυλάττουσιν ὁμόνοιαν σύν- 20
δεσμοι, τίνα ἡμᾶς ἀπὸ τῶν αἱρετικῶν διαφυλάττουσιν ἐπιβουλῶν καὶ διὰ ποίων ἡ τῶν κανόνων φυλάττεται αὐθεντία. τούτων ἐν τῇι ἰδίαι ἰσχύι πάσηι προσοχῇι φυλατ- L V 153
τομένων ἴασις τοῖς ἐλπίζουσι προσενεχθήσεται. ἔχει γὰρ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων ἡ τάξις καὶ αὐτῆς τῆς δικαιοσύνης ὁ τύπος, ὅπως εὔλογος θεραπεία τοῖς καλοθελῶς καὶ πιστῶς ἐλπίζουσι μὴ ἀρνηθείη, οὐδέ τίς ἐστιν οὕτως ἀπὸ τῆς φιλανθρωπίας διηιρη- 25
μένος, ὃν οὐχὶ ἀπὸ τῆς σκληρότητος τοῦ δεσμοῦ ἐπικάμψει ἡ ἀπάνουργος ἁπλότης. ἀλλ' ἵνα ἀσφαλῶς τοῦτο καὶ χωρὶς μέμψεως ἢ τινὸς ἐφόδου πλάνης ἰσχύσειε προελθεῖν, ἀγαπητὲ ἀδελφέ, τὸ ἐμὸν πρόσωπόν σε ἐν τούτωι χρὴ ὑπελθεῖν, ἐπιστάμενον ἐν ταῖς τοιαύταις ὑποθέσεσι, καθὼς προείρηται, τί ποιητέον εἴη, τί φυλακτέον, οὕτω πάντων προνοούμενον, ὡς μὴ ἀμφιβάλλοντα λόγον ταύτης τῆς διατυπώσεως τῶι θεῶι ἀπο- 30
δώσοντα, οὕτω μέντοι ἵνα τούτους οἵτινες ὑμῖν τῇι κοινωνίαι συναφθεῖεν καὶ δι' ὑμῶν τῶι ἀποστολικῶι θρόνωι, τὰ ὑμέτερα γράμματα ἡμῖν δηλώσωσιν· οἷς καὶ τὰ περιεχόμενα τοῖς λιβέλλοις οὓς ἂν προσενέγκοιεν, ἐμφερέσθω. οὕτω γὰρ καὶ τῆς Σεβήρου καὶ τῶν τούτωι συμπλεκομένων καὶ τῶν ὁμοίων ἀπολυθήσονται πλάνης καὶ οὐδὲ τούτων M VIII 1034
οἵτινες ἰαθῆναι δυνήσονται, τὴν ζημίαν ὑπομείνωμεν. ὅπερ διὰ τοῦτο ὑμῖν ἰδικῶς ὠιήθημεν ἐπιθεῖναι πρὸς τὴν ὑμετέραν ἐπιμέλειαν τὰ ἡμέτερα μεταφέροντες βάρη, ἐπείπερ 36
οὐ μικρὰς ἤδη ἀποδείξεις τοῖς αἱρετικοῖς ἀνθιστάμενοι δεδώκατε καὶ οὐ χρὴ περὶ τούτου διστάζειν, ὃν καλῶς συνέβη δόκιμον ἀποδειχθῆναι. ἅμα προσλαβέσθαι τὰς θεραπείας τῆς ἰάσεως, ἅμα ζώσασθαι τὴν αὐθεντίαν τῆς δικαιοσύνης καὶ οὕτως περὶ τοὺς ἱκέτας

O [= aerv], I

1 *frater carissime* Λ^a 2 συνεργείασ O^v 4 σπουδάσωσι O^r 5 ἧττονα O^e ἐπειδήπερ O^rI με $O^e\Lambda$ om. $O^{aerv}I$ 6 ὀφείλεισ $O^e\Lambda$ 7/8 τῆσ πίστεωσ — χειρίζοντεσ λοιπὸν O^rI 9 δυσχερίαισ O^e 12 ὑπομιμνησκώμεθα $O^{ev}I$ 14 οὐχὶ $O^{rv}I$ 17 τῆς om. I 18 φροντίσωμεν O^e 20 ὁμόνοιαν φυλάττουσι O^eI 21 φυλάττουσιν O^e 25 οὐδέ] εἰ δέ I οὕτοσ O^a 27 ἐφόδου $O^{aerv}I$ νεφώδουσ O^e *palliatione* Λ *naeuum* Λ^a 31 τούτοισ O^v ἡμῖν $O^rI\Lambda$ 32 δηλώσωσιν $I\Lambda^a$ δηλώσουσιν O 34 ἀπολυσθήσονται O^r 35 ὑπομείνομεν O^{aerv} 36 ἡμετέραν O^r 37 ἀποδείξοισ O^v ἀποδείξασ I 38 ἅμα τῶ O^{av} ἀλλὰ I 39 *simul accingere* (imperat. pass.) Λ^a ἀναζώσασθαι $O^{av}I$ ἀναζώσασθε $O^e\Lambda$ ἀναζώσασ O^r

τῆι φιλανθρωπίαι ἀπαλύνεσθαι, ἵνα τοὺς ἐν τῶι τῶν αἱρετικῶν μιάσματι ἐπιμένοντας ἢ τούτους οἵτινες τὸ ἀνεύθυνον ὑποκρίνονται καὶ μετὰ τῶν ἡμετέρων μόνηι τῆι φωνῆι συμφωνοῦσιν, ἀπὸ τούτων ὧν ὑπὲρ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἐκκλησίας φροντὶς καὶ πρόνοια ἐστίν, ἀποκινήσηις. οὐδὲ γὰρ λυσιτελεῖ περὶ τούτους τὴν ἐκκλησιαστικὴν κεράσαι αὐστηρίαν· οὐ γὰρ ἔσται λοιπὸν τοῦ ἐλέους τὰ ἀγαθὰ διὰ τὴν τῶν προνοηθῆναι ὀφειλόντων ἀνάγκην συναχθέντα, ἐὰν ἀδιακρίτως ἔσονται κοινὰ καλοῖς καὶ κακοῖς. καὶ ἐπειδὴ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν ὁμοίως ποιήσασθαι ὠιήθη ἐν τοῖς οἰκείοις γράμμασι μνήμην ἡ σὴ ἀγάπη, ὧν καὶ πρὸς ἡμᾶς ἠνέχθη τις ὁμολογία, ἀναγκαῖον ἡγησάμεθα καὶ ἀναγνῶναι τὰ γραφέντα καὶ ἀποκρίνασθαι τὰ πρόσφορα. οἵτινες εἰ τὰς τῶν ἁγίων πατέρων διατυπώσεις φυλάττουσιν, εἰ ἐκείνης τῆς πίστεως τοὺς θεμελίους σέβονται, [καὶ] ἀπὸ τούτων τῶν δι' αὐτῶν τοῦ ἁγίου πνεύματος κατανύσσοντος ὁρισθέντων οὐκ ἀναχωρήσουσιν. ἢ γὰρ εἰσι τέλεια, ὥσπερ εἰσί, καὶ προσθήκης οὐ δέονται, ἢ καλῶς βέβαια καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἀμειπτέα, ὁπότε δι' αὐτῶν πάντα τὰ τῶν αἱρετικῶν δηλητήρια κατεπιέσθη. οὐδέ τι ἡ ἐν Χαλκηδόνι σύνοδος, ὅπερ χρήσιμον οἱαδήποτε ἐπιμέλεια ἠδύνατο ἐπινοῆσαι, παρέδραμεν. ἥτις τῶν προλαβουσῶν ὁμοίως τὰ δόγματα ἢ τηλαυγέστερον ἐφανέρωσεν ἢ ἐπαναληφθεῖσηι τῆι αὐθεντίαι ἐβεβαίωσεν ἰδικόν τινα κατὰ Νεστορίου καὶ Εὐτυχοῦς ἀναδεξαμένη ἀγῶνα, τοῦ μὲν ἑτέρου τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ θεότητα ἀπὸ τῆς σαρκὸς χωρίζοντος καὶ διὰ τοῦτο τὴν ἁγίαν Μαρίαν θεοῦ γεννήτριαν ἐξαγγέλλειν ἐκκλίνοντος, τοῦ δὲ ἑτέρου τὴν ἀλήθειαν τῆς σαρκὸς ἐν τῶι κυρίωι ἀπαναινομένου, ὁπότε ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ αὐτὸς υἱὸς θεοῦ, ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος, ἓν πρόσωπον ἐν δύο φύσεσι καὶ θεότητος καὶ σαρκὸς οὐδὲ τῶν φύσεων ἐν τῆι ἑνώσει συγχυ-
Phil. 2, 7 θεισῶν, οὐχ ὡς τετάρτου προσώπου προστεθέντος τῆι τριάδι, ἀλλ' αὐτὸς ὁ υἱὸς τοῦ
L V 156 θεοῦ ἐκένωσεν ἑαυτὸν καὶ μορφὴν δούλου ἔλαβε· δι' ὃ καὶ μίαν καὶ οὐ διαιρετὴν ὁμολογοῦμεν οὐσίαν τῆς τριάδος καὶ τὴν ἰδίαν ὅμως ἰδιότητα ἴσμεν ἐνεῖναι τοῖς προσώποις. ἐν γὰρ τοῦ πατρὸς ὁμολογοῦμεν εἶναι πρόσωπον, ἐν τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ μετὰ τῆς προσληφθείσης σαρκός, ἐν τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, καὶ τὰ πρόσωπα ταῖς ἰδιότησι σημαίνοντες καὶ διὰ τῆς ἑνότητος τῆς οὐσίας τὸ ἀχώριστον τῆς τριάδος μυστήριον ὁμολογοῦντες. οὔτε γὰρ δυνατὸν ἀμφιβάλλεσθαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν τοῖς τῆς μητρὸς σπλάγχνοις διὰ τῆς σαρκὸς τὴν ἀνθρωπείαν προσειληφέναι φύσιν καὶ μὴ μετὰ τὴν παρ' αὐτοῦ γενομένην ἐν τῆι μήτραι τῶν φύσεων ἕνωσιν διηιρημένον. καθάπερ γὰρ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῶι ἀνθρωπότης ἄνευ θεοῦ γεννηθεῖσα, οὕτως ἐν τῶι σταυρῶι ἡ ἀπαθὴς θεότης οὐκ ἔστιν ἀπὸ τοῦ τῆς σαρκὸς πάθους διηιρημένη, ὅπερ ὁ τῆς παρθένου τόκος καὶ ἡ ἄχραντος γονιμότης καὶ ἡ ἐξαίρετος ἐκ νεκρῶν ἀνάστασις καὶ ἡ εἰς οὐρανοὺς δείκνυσιν ἄνοδος. ταῦτα
M VIII 1035 εἰ καθὼς παρὰ τῶν πατέρων ὡρίσθη, φυλάττουσι, πιστευέτωσαν καὶ μηδὲ τὰ ὡρισμένα παραβαινέτωσαν. ἀφ' ἧς τρίβου οἱ ἐκκλίνοντες αὐτοὶ ἑαυτοῖς νέφος ἀμφιβολίας περιχέ-
1 Cor. 11, 16 ουσιν, ἡμῖν δὲ ἐκεῖνο τὸ ἀποστολικὸν τοῖς φιλονείκοις ἀποκρίνασθαι ἀνάγκη ἐστίν· ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν οὐδὲ ἡ ἐκκλησία τοῦ θεοῦ. ταῦτα διὰ τοῦτο διὰ βραχέων, ἐπειδὴ οὔτε ἀμφιβάλλεσθαι προσήκει περὶ πραγμάτων τῶν περὶ τῆς πίστεως πολλάκις ὁρισθέντων καὶ παντελῶς περιττή ἐστιν ἡ δικαιολογία ἡ προσφερο-

---

O [acrv], I

2 οἱ O^e μόνον O^rI 4 ἀποκινήσησ I *secernatis* Λ *excludas* $Λ^a$ ἀπὸ ἐκκλησίασ O ἀποκλήισης Guenther συντελεῖ O^e 6 ἀδιακρίτωσ γὰρ I 7 ἱεροσολυμητῶν O^v 10 καὶ om. $Λ^a$ 12 ἢι $O^rIΛ^a$ εἰ O^{aev} 13/14 καταπιέσθη O^v καταπιεσθῆ O^e 14/15 ἐννοῆσαι O^{av} 16 ἐπαναληφθείση $IΛ^a$ ἐπαναληφθεῖσα O 18 θεοτόκον O^e 20 ὁ αὐτὸς^{1} $IΛ^a$ οὗτοσ OΛ τοῦ θεοῦ O^rI καὶ ἀνσ O^a *hominis* $Λ^a$ 22 οὐχ ὡσ $O^{er}Λ^a$ οὐδ' ὡς IΛ οὐδὲ O^{av} 23 οὐδὲ $O^{ev}IΛ$ 24 ὁμωσ $O^eΛΛ^a$ ὁμοίωσ $O^{arv}I$ ἐνεῖναι Thiel secundum $Λ^a$ ἓν εἶναι OI ἐν τοῖς I 27 ὁμολογοῦμεν O^r 29 ἀνθρωπίαν O^r 30 τῶν φύσεων ἐν τῆι μήτραι O^rI 31 γενηθεῖσα O^e *facta* Λ 32 πάθοσ O^a 35 οἱ om. O^{av} 35/36 περιχέουσιν $O^e]ΛΛ^a$ περιέχουσιν O^{arv} 38 περὶ^{2} om. O^a

μένη τοῖς παρεσκευασμένοις, ὁπότε περὶ τούτου τοῦ πράγματος καὶ πρὸς τὸν ἐνδοξότατον καὶ φιλανθρωπότατον βασιλέα τὸν ἡμέτερον υἱὸν οὐκ ὀλίγα ἐσημάναμεν. καὶ ἐπειδὴ περὶ τῆς τῶν Ἱεροσολυμιτῶν ὁμολογίας ἀπεκρινάμεθα, καὶ τοῦτο ὑπελάβομεν τῆς τούτων σωτηρίας χάριν ἁρμοδίως προσθεῖναι, ἵνα ἐὰν τῆς καθολικῆς κοινωνίας ἐπιποθῶσι τὴν ἕνωσιν, τῆς ἰδίας ὁμολογίας τὸ ὕφος, ἐγγράφως μηνυθεῖσαν ἣν τοῖς ἡμετέροις πρεσβευταῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει διάγουσι προσήνεγκαν, διὰ τῶν ἰδίων πρὸς ἡμᾶς ἀποστείλωσιν ἢ τῇ ὑμετέραι ἀδελφότητι δώσουσι, τῇ αὐτῇ μέντοι, καθὼς εἶπον, δυνάμει συγγεγραμμένην, ἥτις πρὸς ἡμᾶς πᾶσι τρόποις δι' ὑμετέρας διατυπώσεως κομισθήσεται. περὶ γὰρ τῶν Θεσσαλονικέων, ὧν πρὸς ἡμᾶς οἱ πρέσβεις διὰ τῆς τοῦ πιστοτάτου καὶ ἐνδοξοτάτου βασιλέως τοῦ ἡμετέρου υἱοῦ διατυπώσεως ἦλθον, ἵνα μή τι παραλελοιπέναι δόξωμεν, γινώσκειν ὑμᾶς βουλόμεθα κατὰ ταῦτα ἅπερ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐμπνέοντος ἤρεσαν, τὴν ὑπόθεσιν πᾶσαν τῇ ἡμετέραι διασκέψει ψηλαφητέαν καί, εἰ ὅπερ χρὴ πληρώσουσι, διατυπωτέαν. ταῦτα διὰ τοῦ ἀδελφοῦ καὶ συνεπισκόπου ἡμῶν τοῦ σεβασμιωτάτου ἀνδρὸς Ἰωάννου, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν υἱῶν ἡμῶν Ἡρακλειανοῦ τοῦ πρεσβυτέρου καὶ Κωνσταντίνου τοῦ διακόνου τῆς ἐκκλησιαστικῆς τιμῆς ἀξίων τὰ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ἀνήκοντα ἀρκεσθέντες ἀντιγράψαι, ἤσθημεν ἐν ἀνδρὶ τῆς ἡμετέρας τάξεως ἴσην ἀξίαν καὶ εὐλαβῆ πρόθεσιν ἡμᾶς εὑρηκέναι καὶ μετὰ τῶν τῆς πρεσβείας ἐντολῶν τῇι φρονήσει καὶ τοῖς τρόποις συνάιδοντα. εὐκταῖον γὰρ πρᾶγμα καὶ πλῆρες χαρᾶς, ἵνα ὥσι κεκριμένως δόκιμοι οὓς τῆς κοινωνίας καὶ τῆς τάξεως συνέβη εἶναι συγκλήρους.

Καὶ ἄλλῃ χειρί· ὁ θεός σε ὑγιῆ διαφυλάττοι, ἀδελφὲ τιμιώτατε.

22 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπε· Νῦν καὶ οἱ θεοσεβέστατοι νοτάριοι τῆς ἁγιωτάτης ἡμῶν ἐκκλησίας, εἴ τινές εἰσι παρ' αὐτοῖς χάρται τὴν παροῦσαν ὁρῶντες ὑπόθεσιν, δήλους ἡμῖν τούτους ποιείτωσαν.

23 Καὶ προκομισθέντων τῶν χαρτῶν διὰ Κοσμᾶ τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου νοταρίου καὶ χαρτοφύλακος Μακάριος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος τὸν ἐκ προσώπου τῶν L V 157
Θεουπόλεως κληρικῶν λίβελλον καὶ τὴν ἀναφορὰν τῆς ἐνδημούσης τηνικαῦτα τῇι βασιλίδι 26
πόλει συνόδου, ἀμφότερα πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις Ἰωάννην ἀρχιεπίσκοπον γενόμενον τῆς αὐτῆς βασιλίδος πόλεως, ἀνέγνω καὶ Καλώνυμος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος ἀπὸ κώδικος τὴν πρὸς Ἰωάννην τὸν τῆς ὁσίας μνήμης ἀρχιεπίσκοπον γενόμενον Ἱεροσολύμων ἐπιστολὴν καὶ τὴν πρὸς Ἐπιφάνιον τὸν τῆς θεοφιλοῦς μνήμης τῆς Τυρίων γενόμενον 30
ἐπίσκοπον ἀνέγνω, ἔτι μὴν καὶ τὴν πεμφθεῖσαν ὑπό τε αὐτοῦ Ἰωάννου τοῦ τῆς Ἱεροσολυμιτῶν ἐπισκόπου καὶ τῆς ὑπ' αὐτὸν συνόδου πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις Ἰωάννην ἐπιστολὴν ἀνέγνω· καὶ Στέφανος ὁ θεοσεβέστατος νοτάριος καὶ διάκονος τὴν σταλεῖσαν ἀναφορὰν σὺν τοῖς πεπραγμένοις παρὰ Ἐπιφανίου ἐπισκόπου γενομένου Τύρου καὶ τῆς ὑπ' αὐτὸν συνόδου ἀνέγνω, καὶ Παῦλος ὁ θεοσεβέστατος νοτάριος καὶ διάκονος τὴν σταλεῖσαν 35
ἀναφορὰν σὺν τοῖς πεπραγμένοις ὑπὸ τῶν ἐπισκόπων δευτέρας Συρίας πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις Ἰωάννην γενόμενον ἀρχιεπίσκοπον τῆς βασιλίδος πόλεως· ἅτινα συμπάντα καὶ ἐντέτακται.

O [= aerv], I

1 παρασκευασμένοισ O^{rv} ἀντιλέγειν παρεσκευασμένοις I 1/2 καὶ πρὸς — φιλανθρωπότατον I φιλανθρωπότατον καὶ πρὸσ τὸν ἐνδοξότατον O *et ad clementissimum* $Λ^{a}$ 2 ἐσημήναμεν I 4 κοινωνίασ $O^{avr}IΛ^{a}$ ἐκκλησίασ $O^{e}Λ$ ἐπιποθοῦσι O^{r} 5 ἣν ἐγγράφωσ μηνυθεῖσαν I 7 εἶπαν O^{r} 11 ἐμπνέοντεσ O^{r} ἐμπνέοντον [sic] O^{v} 12 ἡμετέρα $IΛ^{a}$ ὑμετέρα OΛ 12/13 καὶ — διατυπωτέαν om. O^{av} πληρώσωσι O^{r} 14 ὑμῶν O^{e} 15 τοῦ om. O^{av} 16 ἀρεσθέντεσ I 17 *non inuenisse* $Λ^{a}$ 18 πλήρησ O^{r} κεκριμένοι O^{r} 20 διαφυλάττει O^{ev} 22 ἡμῶν om. $O^{r}I$ 23 τούτουσ δήλουσ ἡμῖν $O^{r}I$ 25 Μακάριος] ἀνέγνω μακάριος I 30 τύρων O^{r} 33 διάκονοσ καὶ νοτάριοσ I 34 σὺν τοῖς πεπραγμένοις I om. OΛ 36 ἀπὸ O 37 ἀρχιεπίσκοπον γενόμενον O^{r}

M VIII 1038

Δέησις κληρικῶν καὶ μοναχῶν

’Αντιοχείας πρὸς ’Ιωάννην τὸν πατριάρχην καὶ τὴν ἐνδημοῦσαν σύνοδον κατὰ Σεβήρου

24 Τῶι ὁσιωτάτωι καὶ ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι ἀρχιεπισκόπωι καὶ οἰκουμενικῶι πατριάρχηι ’Ιωάννηι καὶ τῆι ἐνδημούσηι ἁγίαι συνόδωι ἀξίωσις παρὰ κληρικῶν καὶ μοναχῶν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς ’Αντιοχέων μεγαλοπόλεως ἁγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς ἐκκλησίας. Νῦν εἴπερ ποτὲ καιρός, ὦ μακαριώτατοι, πάσας τῆς οἰκουμένης τὰς
Ps. 95, 11 ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος τὸ προφητικὸν ἐκεῖνο ἐκβοῆσαι εὐφραινέσθωσαν οἱ οὐρανοὶ καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῆι, ὅτι ἠλέησεν ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. τὸ γὰρ τὰ σκῆπτρα ’Ρωμαίων τοὺς οὕτως εὐσεβεῖς καὶ φιλοχρίστους ἐγχειρισθῆναι βασιλέας, ἐλευθερίαν δὲ χαρισθῆναι καὶ παρρησίαν τοῖς τὴν ὀρθόδοξον πρεσβεύουσι θρησκείαν πῶς οὐχὶ ταύτην πείθει εἰκότως τοὺς πιστοὺς βοῆσαι φωνήν; ἀλλ’ ἐν οὕτω κοινῆι τῆς οἰκουμένης ἑορτῆι μία ἐκ πάντων ἡ κομιδῆι σὺν ὀλίγαις ἡ τῶν Αντιοχέων ἐκκλησία κατηφείας πεπλήρωται καὶ θρήνων. λύκον γὰρ ἀντὶ ποιμένος οὐκ οἴδαμεν ὅπως δεξαμένη κακοπαθεῖ. ποίαν γὰρ τραγωιδίαν οὐκ ἀπέκρυψε τὰ τολμηθέντα παρὰ Σεβήρου κακά; ὃς πρῶτον μέν, ἵν’ ὅπως βεβίωκε παραλίπωμεν φειδοῖ τῶν ὑμετέρων ἀκοῶν, οὐδεμιᾶι πώποτε φαίνεται κοινωνήσας ἐκκλησίαι, εἶτα συκοφαντίας βέλεσι κατατοξεύσας τε καὶ παρασκευάσας ἐξελαθῆναι τὸν ἔνθεσμον ποιμένα Φλαβιανὸν τὸν μακαριώτατον, τὸν ἐκείνου θρόνον βιαίως καὶ ἀκανονίστως ὑφήρπασε κἀντεῦθεν
Ioh. 10, 12 sq μισθωτοῦ δίκην οὐ μόνον οὐκ ἐπήμυνε τῆι ποίμνηι τοῦ Χριστοῦ οὐδὲ ἔφυγεν, ὅπερ ἦν ἀγαπητόν, ἀλλ’ αὐτὸς τὰ τῶν θηρίων ἕδρα σφάττων τε καὶ διασκορπίζων τὰ πρόβατα, κενοφωνίας δὲ καὶ βλασφημίας κατὰ τοῦ θεοῦ πλαττόμενος οὐδενὸς τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων ἐφείσατο, διατελεῖ δὲ πᾶσαν ἡμέραν ὡς εἰπεῖν τὰς ὑπὲρ εὐσεβείας ἀθροισθείσας ἀποκηρύττων συνόδους. ὁ γὰρ τὴν ἐν Χαλκηδόνι ἁγίαν σύνοδον ἀναθεματίσαι τε καὶ πολεμῆσαι τολμήσας τὴν μάλιστα βεβαιώσασαν τὸ σύμβολον τῶν τιη ἁγίων πατέρων,
L V 160 ἀποδεξαμένην δὲ καὶ τοὺς ρν ὁσίους καὶ ἁγίους πατέρας, ἔτι μὴν καὶ τοὺς ἐν ’Εφέσωι κατὰ Νεστορίου τοῦ δυσσεβοῦς συνελθόντας ὁμοίως ὁσίους πατέρας, εὔδηλον ὡς καὶ τὰς εἰρημένας ἀποστρέφεται καὶ μισεῖ ὡς ταύτης ἀδελφάς. καὶ ὅσους μὲν φόνους ἁγίων εἰργάσατο μοναχῶν ’Ιουδαικαῖς χερσὶ τὴν τοιαύτην ἐγχειρίσας σφαγήν, οὔτε ὑμᾶς, ὁσιώτατοι, οὔτε τῶν ἄλλων ἔλαθεν οὐδένα. θέαμα γὰρ ἦσαν κείμενοι δεινὸν ἄνδρες ἀσκητικοῖς ἀγῶσι μέχρι πολιᾶς ἐναθλήσαντες γυμνοὶ καὶ ἄταφοι ἐρριμμένοι, ὑπὲρ τοὺς τριακοσίους ὄντες, ἐκ
Il. A 4. 5 τῆς δευτέρας Σύρων ἐπαρχίας ὁρμώμενοι, κυσὶ σπαράγματα καὶ οἰωνοῖς προκείμενοι. ὅμοια δὲ καὶ ὡσαύτως ἐλεεινὰ καὶ ὅσα ἐν τοῖς ξενῶσιν αὐτῶι πέπρακται· δεσμωτήρια γὰρ δομᾶται νῦν κἀκεῖσε πολλοὺς ὑπὲρ εὐσεβείας καθείργων ἐν σκότει καὶ μαστίζων ἀναιρεῖ.
M VIII 1039 οἷα δέ, ὁσιώτατοι, καὶ περὶ τὰς ἐν Δάφνηι πηγὰς πρᾶξαι τετόλμηκε μαγείαις τε χρώμενος αὐτόθι καὶ θυμιάμασι μυσαροῖς θεραπεύων τοὺς δαίμονας, καὶ τοῦτο πᾶσα ἐκείνη ἡ μεγάλη ἄιδει πόλις. οὐ μὴν οὐδὲ αὐτῶν ἐφείσατο τῶν ἁγίων θυσιαστηρίων οὐδὲ τῶν ἱερῶν σκευῶν, τὰ μὲν ξέων ὡς ἐναγῆ, τὰ δὲ χωνεύων καὶ ῥογεύων τοῖς ὁμοτρόποις. τετόλμηται δὲ αὐτῶι καὶ τοῦτο, ὦ μακαριώτατοι. τὰς γὰρ εἰς τύπον τοῦ ἁγίου πνεύματος

O [= aerv], I

1 ☧ in mg. O^a μοναχῶν καὶ κληρικῶν I 2 ἐνδημοῦσαν OL ἐν κωνσταντινουπόλει I 3 μακαριωτάτωι καὶ ἁγιωτάτω O^e καὶ3 I om. OL 4 συνόδω ἁγία O^rI 5 μρο̄πόλεως O^v 6 ἤπερ O^e 7 χῡ O^rI 8 καὶ πάντα — αὐτῆ O^eL om. $O^{arv}I$ 11 τοιαύτην I τοὺς] de O^r propter correcturas non constat πιστῶσ O^r 11/12 τὴν φωνὴν O^e 12 ἢ O^eIL om. O^{arv} 13 καὶ θρήνων πεπλήρωται O^e 15 ἵν’ om. O^{av} 16 ἡμετέρων O^r ἐκκλησίαν O^v 17 φλαυιανὸν O^e 19 ἐποίμαινε τῆ [in τὴν corr.] ποίμνην O^rL ἔφαγεν O^r 21 ἡμῶν om. O^r 23 ἀναθεματίσασ O^rI 25 τὲ O^r 30 ἄτυφοι O^v ἐρημμένοι O^r 30/31 ἐκ τῆς om. O^rI 31 κείμενοι O^r 32 αὐτῶν O^{av} 33 διμᾶται O^v πολλοὺς I πολλοὺσ τῶν O 34 οἷα O οἴδατε I καὶ δ I χρώμενον O^v

χρυσᾶς τε καὶ ἀργυρᾶς περιστερὰς κρεμαμένας ὑπεράνω τῶν θείων κολυμβηθρῶν καὶ θυσιαστηρίων μετὰ τῶν ἄλλων ἐσφετερίσατο λέγων οὐ χρῆναι ἐν εἴδει περιστερᾶς ὀνομάζεσθαι τὸ ἅγιον πνεῦμα. τὰ μέντοι χρήματα καὶ οἰκήματα καὶ ὅσα ἐν τοῖς καλλίστοις χωρίοις ὑπῆρχε τῇ ἐκκλησίαι, πάντα ἐκφορήσας ἐξεδαπάνησε καὶ βαρυτάτοις δανείσμασι τὴν ἐκκλησίαν κατέχωσεν. ἀλλ' οὐχ οἷόν τε, ὦ μακαριώτατοι, πάντα διεξελθεῖν τὰ ἐκείνωι τετολμημένα, δι' ὃ τοῖς ὀλίγοις τούτοις καίπερ οὖσι τηλικούτοις ἀρκούμενοι δεόμεθα τῆς ὑμετέρας ἁγίας συνόδου ὀψὲ καὶ μόλις στῆσαι τὰ συνέχοντα κακὰ τὴν ἡμετέραν ἐκκλησίαν καὶ πᾶσαν σχεδὸν τὴν Ἀνατολικὴν διοίκησιν καὶ τοῦ τε παμπονήρου ἀνδρὸς ἡμᾶς ἐλευθερῶσαι ἀπαιτουμένου κατὰ τοὺς θείους κανόνας καὶ τοὺς πολιτικοὺς νόμους δίκας ὧν ἔπραξε, πρόνοιαν δὲ ποιῆσαι καὶ τῶν ὑπολειφθέντων πραγμάτων, εἴ γέ τι μεμένηκε, πείθοντας τὴν εὐσεβῆ καὶ καλλίνικον κορυφὴν ἀποσταλῆναί τινας ἐν τάχει ἐπ' ἀγαθοῖς μαρτυρουμένους τρόποις τινὸς τῶν ἐξ ἡμῶν συνερχομένου καὶ τοῖς πράγμασιν ἐφεστῶτος, ἐφ' ὧι συσχεθῆναι μὲν καὶ λογοθετηθῆναι τοὺς ἐξ ἀρχῆς καὶ μεχρὶ νῦν εἰς ταῦτα ὑπουργήσαντας καὶ εἰς ἑαυτοὺς τὰ πολλὰ κεκλοφότας, ἐξασφαλισθῆναι δὲ καὶ τὰ εὑρισκόμενα, ἵνα μὴ τελέως ἅπαντα ἐκφορηθῆι. οὐ γὰρ παύεται ὁ χρηστὸς ἄνθρωπος κατὰ τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ τὰ διαφέροντα αὐτῆι διασκορπίζων· πάσης γὰρ ἐλπίδος εἰκότως ἐκπεσὼν τοῦ θεοῦ εἰς ἄνδρας πονηροὺς καὶ ἐκ τῶν τοιούτων τρεφομένους τὰς ἐλπίδας ἔχει. πρεσβεῦσαι δὲ παρακαλοῦμεν καὶ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, εἴτε ἐπίσκοποι εἶεν εἴτε κληρικοὶ ἢ μοναχοὶ ἢ καὶ λαικοί, ὅπως ἀνακληθέντες ἀποδοθεῖεν ταῖς οἰκείαις πόλεσι καὶ τάξεσιν. ἐπὶ τούτοις πᾶσι, συγγνώμην αἰτοῦντες διὰ τὴν συνέχουσαν ἡμᾶς ὀδύνην, ἐνορκοῦμεν τὴν ὑμετέραν μακαριότητα τὴν ἁγίαν καὶ ὁμοούσιον τριάδα καὶ τὴν εὐσέβειαν καὶ νίκην καὶ διαμονὴν τῶν δεσποτῶν ὅλης τῆς οἰκουμένης Ἰουστίνου καὶ Εὐφημίας τῶν αἰωνίων αὐγούστων κινηθῆναί τε ὑμᾶς δεόντως καὶ μὴ περιιδεῖν ἡμῶν τὰς αἰτήσεις, ἀναγαγεῖν δὲ ταῦτα πάντα ἐπὶ τοὺς εὐσεβεῖς καὶ φιλοχρίστους ἡμῶν βασιλέας καὶ πεῖσαι τὴν αὐτῶν γαληνότητα πάντα τὰ κατὰ τὴν ἁγιωτάτην ἡμῶν ἐκκλησίαν τῆς αὐτῶν τε καὶ ὑμῶν προνοίας τυχεῖν. L V 161

Ὑπογραφαί

1 Θεοδόσιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος Ἀντιοχείας ἐπέδωκα: —
2 Λογγῖνος διάκονος ὁμοίως ἐπέδωκα: —
3 Στέφανος διάκονος ὁμοίως ἐπέδωκα: —
4 Μαυρίκιος ὑποδιάκονος ὁμοίως ἐπέδωκα: —
5 Ἰουλιανὸς διάκονος ὁμοίως ἐπέδωκα: —
6 Θωμᾶς διάκονος ὁμοίως ἐπέδωκα: —
7 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος ὁμοίως ἐπέδωκα: — M VIII 1042
8 Ἀνδρέας ἐπέδωκα: —
9 Ἰουλιανὸς [ὁμοίως] ἐπέδωκα: —
10 Μάρκελλος διάκονος ὁμοίως ἐπέδωκα: —

O = [aerv], I

1 θείων om. O^a 2/3 τὸ ἅγιον πνα ὀνομάζεσθαι O^e 8 τε om. O^a 9 πρᾶξαι O^r 10 εἴ γέ τι OΛ ἃ εἰς ἔτι I πείθοντας scripsi πείθοντες Ol 12 τρόπους O^v τῶν om. I ὑμῶν O^aI ἐφεστῶτος] *superscr.* Λ ἐφιστῶντος O^{aer}I ἐφιστῶντες O^v 13 μὲν – λογοθετηθῆναι om. I τοῦ νῦν O^e 14/15 τελείως O^r 15 ἐκφωρηθῆ O^r 16 σκορπίζων O^e ἐκπεσὼν εἰκότως O^a 17 τρεφόμενος O^eΛ 18 ἐπίσκοπον O^v 19 καὶ om. O^rΛ ἀνακληθέντες ἀποδοθεῖεν O^rI ἀνακληθέντας ἀποδοθῆναι O^{aev} 22 τῆς ὅλης O^{aev} 24 πάντα ταῦτα O^{av} ταῦτα I βασιλεῖς I 25 ἡμῶν O^{er}IΛ ὑμῶν O^{av} 27 αἱ ὑπογραφαί O^a om. O^{rv}IΛ 28 θεόδωρος O^a ἐλέω O^e ut solet 31—p. 62, 17 Μαυρίκιος — ἐπέδωκα] καὶ οἱ λοιποὶ O^rI 32. 33 ἐλέω θῡ διάκονος O^eΛ 35 ὁμοίως ἐπέδωκα O^eΛ 36 om. O^{av} ὁμοίως deleui 37 ὁμοίως om. O^v

11 Σέργιος ἐλεεινὸς ὁμοίως ἐπέδωκα: —
12 Ἰωάννης ἐλεεινὸς ὁμοίως ἐπέδωκα: —
13 Μωσῆς θεοῦ χάριτι πρεσβύτερος ὁμοίως ἐπέδωκα: —
14 Ἰωάννης ὑποβολεὺς ἐπέδωκα: —
15 Ἰωάννης μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Μάρωνος ὁμοίως ἐπέδωκα: —
16 Ἰάκωβος μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Βίζου ὁμοίως ἐπέδωκα: —
17 Κωνσταντῖνος μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Ἀστερίου ἐπέδωκα: —
18 Νόννος διάκονος μονῆς τοῦ μακαρίου Παύλου ἐπέδωκα: —
19 Σολομὼν μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Οὐαλεντίνου τοῦ Καπροέλης ἐπέδωκα: —
20 Συμεὼν μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Ἀγαπητοῦ ὁμοίως ἐπέδωκα: —
21 Σέργιος μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Συμεῶνος ὁμοίως ἐπέδωκα: —
22 Ἄλφιος μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰακώβου ὁμοίως ἐπέδωκα: —
23 Φίληξ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰωάννου ὁμοίως ἐπέδωκα: —
24 Συμεώνης μοναχὸς μονῆς Ἰουγάτων τοῦ μακαρίου Παύλου ἐπέδωκα: —
25 Παῦλος μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Ἡσυχίου ὁμοίως ἐπέδωκα: —
26 Κυριακὸς μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Δωροθέου ὁμοίως ἐπέδωκα: —

Ἀναφορὰ πρὸς Ἰωάννην πατριάρχην παρὰ τῆς ἐνδημούσης συνόδου

25 Τῶι δεσπότηι ἡμῶν τῶι ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι πατρὶ πατέρων ἀρχιεπισκόπωι καὶ οἰκουμενικῶι πατριάρχηι Ἰωάννηι ἡ ἐνδημοῦσα κατὰ τὴν φιλόχριστον ταύτην καὶ βασιλίδα πόλιν σύνοδος ἐν κυρίωι χαίρειν. Ἐπειδὴ ὁ θεὸς ὁ πάντων δεσπότης ἐπὶ συμφέροντι τῆς ὀρθοδοξίας καὶ συστάσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας κατὰ τὴν
d. 15. et 16. m. Iul. a. 518 L V 164 παρελθοῦσαν κυριακήν τε καὶ δευτέραν λειτουργίας ἐπιτελουμένης ἐν τῆι ἁγίαι τοῦ θεοῦ μεγάληι ἐκκλησίαι τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως μιᾶι φωνῆι ἐκίνησε τὸν ἀναριθμήτων μυριάδων λαόν, ὥστε ζήλωι θείωι τοῦτον ἐκκαυθέντα ἐπὶ πολὺ καὶ ἐπιμόνως αἰτῆσαι τὴν ὑμετέραν μακαριότητα ἐπὶ τοῦ ἄμβωνος ἀνελθεῖν καὶ προσφωνῆσαι ὑπὲρ τῆς ὀρθῆς πίστεως, ὑπὲρ ἧς ἀεὶ ἠγωνίσασθε καὶ ἀγωνίζεσθε, καὶ τοῦτο ποιησάντων ὑμῶν ἐκβοήσεις γεγόνασι, καθὼς εἴρηται, πλεῖσται καὶ ἐπίμονοι τοῦ λαοῦ, ὑμᾶς μὲν ἐπὶ τῆι ὀρθοδοξίαι εὐφημοῦντος, τοὺς δὲ πρὸ ὑμῶν ἐκβληθέντας πατέρας ἀνακληθῆναι ἐξαιτοῦντος, ὁ δὲ ὑμέτερος ἄγγελος τῆι ἡμετέραι δοκιμασίαι τὸ πᾶν ἀποδεδωκὼς τὰ δέοντα σκοπῆσαι προσέταξεν, ἀναγκαῖον
M VIII 1043 ἐλογισάμεθα τὰ παρακολουθήσαντα καὶ τυπωθέντα παρ' ἡμῶν δι' ἀναφορᾶς πρῶτον τῆι ὑμετέραι μακαριότητι ἀναγάγαι καὶ τότε δι' ὑμῶν καὶ τῶι εὐσεβεστάτωι καὶ κρατίστωι
d. 20. m. Iul. a. 518 ἡμῶν βασιλεῖ δῆλα καταστῆσαι· ἔστι δὲ ταῦτα. κατὰ τὴν εἰκάδα τοῦ ἐνεστῶτος Ἰουλίου μηνὸς τῆς παρούσης ἐνδεκάτης ἐπινεμήσεως, ὑπατείας Μάγνου τοῦ λαμπροτάτου, ἅπαν τὸ μοναχικὸν τάγμα τῆς φιλοχρίστου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως ἐκ διαφόρων συνελθὸν μοναστηρίων, τοῦτο μὲν ἀρχιμανδριτῶν, τοῦτο δὲ καὶ τῶν λοιπῶν, λιβέλλους προσδέδωκε τῆι ἐνδημούσηι ταύτηι πάσηι ἡμῶν συνόδωι, αἰτοῦν καὶ ἀναγνωσθῆναι τούτους καὶ τὰ περιεχόμενα τοῖς λιβέλλοις κεφάλαια δοκιμασθέντα παρ' ἡμῶν πέρατι παραδοθῆναι,

---

O [= aerv], I

3 ὁμοίως om. O^e 4 ὁμοίωσ ἐπέδωκα $O^eΛ$ 5 ὁμοίως om. $O^eΛ$ 6 μονῆς om. $O^eΛ$ ἐπέδωκα ὁμοίωσ O^a 7 κωνσταντῖνοσ O^{ae} ῑ̄ω̄ O^v 8. 9 ὁμοίωσ ἐπέδωκα $O^eΛ$ 10 τοῦ καπροέλησ O^{av} om. $O^rΛ$ 11 συμεώνησ O^e 11. 12. 13. 14. 16. 17 ὁμοίως om. $O^eΛ$ 13 ἄλφειόσ O^e 15 Ἰουγατῶν O^{ae} Ἰουγάπων $O^eΛ$ 18 τὸν π̄ρῑάρχην I ἐνδημούσησ O ἐν κωνσταντινουπόλει I 19 η̄ in mg. O^a 21 ὁι om. O^rI 24 μεγάλη om. $O^eΛ$ ἀναριθμήτων scripsi ἀναρίθμητον $O^{ar}Λ$ ἀρίθμητον O^v ἀναρίθμητον τῶν O^eI 25 καὶ om. O^a 28 τῆσ O^r εὐφημοῦντεσ O^v 32 ἀναγαγεῖν O^{av} καὶ² om. $O^{aev}Λ$ 33 ἡμῶν om. O^rI 35 συνελθὼν O^v 36 μοναστηριων OΛ μοναχῶν I προδέδωκε O^r 37 συνόδω ἡμῶν O^e

μᾶλλον δὲ τύπωι συνοδικῶι ὑποβληθῆναι. ἀναγνωσθῆναι τοίνυν ποιήσαντες τοὺς λιβέλλους, οὓς καὶ ὑπετάξαμεν τῶιδε τῶι τύπωι, ταῦτα περιέχειν ἐν τούτοις ἐγνώκαμεν.

Πρώτην αἴτησιν οἱ λίβελλοι περιέχουσιν ὥστε τοὺς ἐν ὁσίαι τῆι μνήμηι Εὐφήμιον καὶ Μακεδόνιον ἐκβληθέντας καὶ ἐν ἐξορίαι τετελευτηκότας δικαίως καὶ κανονικῶς ἀνακληθῆναι καὶ ἀποδοθῆναι τῶι καταλόγωι τῶν πρὸ αὐτῶν ἐνταῦθα ἐν κυρίωι ἀναπαυσαμένων ἀρχιεπισκόπων, πάντων ἀργῶν μενόντων τῶν κατ' αὐτῶν ὁπωσοῦν γενομένων, ἐντεθῆναι δὲ καὶ τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις τὰς τούτων προσηγορίας, καθὼς ἅπας ὁ λαὸς καὶ τὸ μοναχικὸν τάγμα ἐπιμόνως καὶ ἐπὶ πολὺ ἐξεβόησαν. ἡμεῖς δὲ τάξιν εὔτακτον τῆι αἰτήσει ἐπιθεῖναι σπουδάσαντες ἐζητήσαμεν τὰ πεπραγμένα ἐπ' αὐτοῖς καὶ γνόντες διὰ τῆς ἀναγνώσεως ὡς τὰ πλεῖστα τούτων οὔτε σὺν ἀκριβείαι προῆλθεν οὔτε πίστεως ἕνεκα δικαίως τὴν ἐκβολὴν ὑπέμειναν οἱ μνημονευθέντες πατέρες οὔτε ὡς παρασαλεύοντές τι τῶν πρότερον τῆι ὀρθοδοξίαι πεφυλαγμένων, ἀναγκαῖον ἐλογισάμεθα ταῖς αἰτήσεσι, παντὸς τοῦ λαοῦ σὺν γυναιξὶ καὶ παισὶ καὶ πάσης ἀξίας καὶ στρατείας ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦ μοναχικοῦ τάγματος ἐπιμόνως ἐκβοησάντων, κατὰ τοὺς προσδοθέντας λιβέλλους τὸ ἱκανὸν μετὰ τῆς ἀληθείας ποιῆσαι, ἵνα καθὼς καὶ οἱ ἐν ἁγίοις τὴν μνήμην Παῦλος καὶ Ἰωάννης καὶ Φλσβιανὸς πατέρες ταύτης τῆς βασιλίδος πόλεως γενόμενοι ἀνεκλήθησαν, οὕτω καὶ αὐτοὶ τῆς αὐτῆς τιμῆς καὶ τῆς ἐν ταῖς ἱεραῖς δέλτοις μνήμης ἀξιωθῶσιν. ἃ οὖν συνεωρακότες ἐτυπώσαμεν, πρέπον ὠιήθημεν ἀναγάγαι τῆι ὑμετέραι μακαριότητι καὶ δι' αὐτῆς τωι εὐσεβεστάτωι ἡμῶν βασιλεῖ.

Δεύτερον κεφάλαιον τοῖς λιβέλλοις περιείχετο ὥστε τοὺς διὰ τὴν αἰτίαν τῶν εἰρημένων πατέρων, Εὐφημίου φαμὲν καὶ Μακεδονίου, ἐξορισθέντας καὶ φυγαδευθέντας ἐπανελθόντας ἀποδοθῆναι τοῖς ἰδίοις βαθμοῖς. ἐπεὶ οὖν εὔλογος ἡ αἴτησις καὶ ἀκόλουθος τῆι προτέραι, συνείδομεν ὥστε τοὺς εἰρημένους βοηθηθῆναι καὶ ἀνενεχθῆναι ἐπὶ τὸν εὐσεβέστατον καὶ γαληνότατον ἡμῶν βασιλέα. L V 165

Τρίτον κεφάλαιον τῆι αἰτήσει περιείχετο ὥστε τὴν ἁγίαν καὶ μεγάλην σύνοδον τῶν τιη̄ πατέρων τῶν συναχθέντων κατὰ τὴν Νικαέων τῶν καὶ τὸ ἅγιον σύμβολον τῆς πίστεως καὶ ὁρισάντων καὶ ἐκφωνησάντων, εἰς ὃ καὶ ἐβαπτίσθημεν καὶ βαπτίζομεν, καὶ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ Νεκταρίου τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης συνελθοῦσαν καὶ κυρώσασαν τὸ προειρημένον ἅγιον σύμβολον τῶν αὐτῶν τιη̄ ἁγίων πατέρων καὶ τὴν ἐν Ἐφέσωι ὁμοίως βεβαιώσασαν τὸ αὐτὸ ἅγιον σύμβολον τῶν τιη̄ ἁγίων πατέρων καὶ τὴν ἐν Χαλκηδόνι M VIII 1046 ἐπισφραγίσασαν ὡσαύτως τὸ προειρημένον ἅγιον σύμβολον τῶν τιη̄ ἁγίων πατέρων ἐντεθῆναι τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις. ἐπεὶ οὖν εὔλογος ἡ αἴτησης, ἐπὶ συμφέροντι γὰρ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως τὸ γινόμενον γίνεται, ἄξιον ἐκρίναμεν κατὰ τὰς ἐκβοήσεις τοῦ λαοῦ καὶ τὰς προσφωνήσεις τῆς ὑμετέρας μακαριότητος καὶ κατὰ τὸν ἐπιδοθέντα λίβελλον παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων ἀρχιμανδριτῶν τε καὶ μοναχῶν τὰς ἁγίας ταύτας συνόδους ἀναγορεύεσθαι τοῖς διπτύχοις.

Τέταρτον κεφάλαιον τῆι αἰτήσει τῶν εὐλαβεστάτων μοναχῶν περιείχετο ὥστε τὸ ὄνομα τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης προέδρου γενομένου τῆς Ῥωμαίων, Λέοντος φαμὲν τοῦ μακαριωτάτου, ἐν ταῖς ἱεραῖς δέλτοις ὁμοίως ἀναγορεύεσθαι, καθὼς καὶ αἱ ἐκβοήσεις τοῦ

O [= aerv], I

1 μᾶλλον — ὑποβληθῆναι om. O^{av} 3 περιέχουσιν I ἔχουσιν OΛ 5 αὐτῶν — ἀναπαυσαμένων ἐνταῦθα O^{e} ἐν O^{erI}Λ τῶ O^{av} 9 σπουδάζοντεσ O^{e} ἐξητήσαμεν I 10 προῆλθον O^{e} 11 δικαίωσ post οἱ repetunt O^{r}I 12 προτέρων O^{arv} ταῖσ αἰτήσεσι O^{e}IΛ τὰσ αἰτήσεισ O^{arv} 17 αὐτοὶ I οἱ αὐτοὶ O 18 ἀναγαγεῖν O^{av} 22/23 τῆ προτέρα ἀκόλουθοσ O^{e} 25 τῆ αἰτήσει O^{ervI}Λ τοῖσ λιβέλλοισ O^{a} 26 τῶν^{2} om. O^{arv}I 29 ἁγίων om. O^{er} 29/30 ἐν Ἐφέσωι — καὶ τὴν om. O^{av} 30 ἁγίων om. O^{aev} 31 ἁγίων om. O^{e} 32—36 ἐπεὶ — διπτύχοις om. O^{r}I 34 προφωνήσεισ O^{v} 35 εὐσεβεστάτων uitiosum, postulatur εὐλαβεστάτων, *uenerabilibus* Λ 37 εὐσεβεστάτων I om. O^{a} 38/39 λέοντος προέδρου γενομένου τῆσ ῥωμαίων ἐν ταῖσ I 39 ὁμοίως om. I αἱ om. O^{arv}

λαοῦ ἀνενδότως καὶ ἐπιμόνως γεγένηνται. ἐπεὶ οὖν ἡ ἐν Χαλκηδόνι ἁγία σύνοδος οὐ μόνον Λέοντος τοῦ ἐν ὁσίαι τῆι μνήμηι, ἀλλὰ καὶ Κυρίλλου τοῦ τῆς Ἀλεξανδρέων γενομένου θεοφιλοῦς ποιμένος μνήμην ἐπὶ τῆι ὀρθοδοξίαι πεποίηται καὶ Κυρίλλος μὲν ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων ἐν τοῖς διπτύχοις ἀναγορεύεται, Λέων δὲ ὁ τῆς ὁσίας μνήμης οὐκ ἀναφέρεται, εὔλογον ἐκρίναμεν τὸ λεῖπον ἀναπληρωθῆναι καὶ τοὺς ἴσως παρὰ τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου ἐπὶ συστάσει τῆς ὀρθοδοξίας τιμηθέντας ὁμοίως καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις ἐπὶ ὠφελείαι καὶ εἰρήνηι τῆς ἐκκλησίας κηρύττεσθαι.

Πέμπτον κεφάλαιον ἐν ταῖς αὐταῖς δεήσεσιν ἐνέκειτο ὥστε τὸν τολμήσαντα κατὰ τῆς ἐν Χαλκηδόνι ἁγίας συνόδου νεανιεύσασθαι καὶ βλάσφημα ῥήματα κατ' αὐτῆς ἐκχέαι, Σεβῆρον φαμὲν τὸν ἐν Ἀντιοχείαι ἀτάκτως καὶ προπετῶς ἐνεχθέντα, ἀναθέματι ὑποβληθῆναι, καθὼς καὶ αἱ ἐπίμονοι βοαὶ παντὸς τοῦ λαοῦ ἐγένοντο. ἐπεὶ τοίνυν ἔδει καὶ περὶ τούτου τύπον τὸν ἁρμόζοντα ἐκκλησιαστικῆι καταστάσει ἐξενέγκαι, ἀναγκαῖον ἐκρίναμεν πρῶτον τοὺς βλασφήμους αὐτοῦ λόγους ἐν μέσωι τῆς πάσης ταύτης συνόδου ἀναγνωσθῆναι πρὸς ἔλεγχον τῶν παρ' αὐτοῦ τολμηθέντων. ἔχει τοιγαροῦν τὰ παρ' αὐτοῦ κατὰ τῆς ἁγίας συνόδου τολμηθέντα τε καὶ βλασφημηθέντα ἐπὶ λέξεως οὕτως· 'τὰ ἐν Χαλκηδόνι ὑπὸ τῆς κατ' ἐκεῖνο καιροῦ συνειλεγμένης συνόδου τυπωθέντα καὶ τῶν ὑπὲρ ταύτης ἀγωνιζομένων ἀναθεματίζομεν.' αὕτη τῆς μιαρᾶς αὐτοῦ φωνῆς ἡ βλασφημία, οὐ μόνον δὲ αὕτη, ἀλλὰ καὶ ἕτεραι πολλαὶ δυσφημίαι ἐν βίβλοις αὐτοῦ πομπεύονται κατὰ ταύτην τὴν βασιλίδα πόλιν, αἷς οἱ τῆς ὀρθοδοξίας ἐρασταὶ ἐντυγχάνοντες ἐπεγγελῶσι τῆι αὐτοῦ φρενοβλαβείαι ἀλλοκότως φερομένου. ἐπεὶ οὖν αὐτοκατήγορον ἔχει τὸν ἔλεγχον οὐ μόνον ἐκ τῆς εἰρημένης ταύτης φωνῆς, ἀλλ' ὡς προγέγραπται, καὶ ἐξ ἑτέρων πλείστων τῆς αἰσχίσης αὐτοῦ γλώσσης δυσφημιῶν κατὰ τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου, τοῦτον δικαίως ἀναθέματι αἰωνίωι καὶ ἡμεῖς ὑπεβάλομεν,
L V 168 παντὸς πράγματος ὀνόματος ἀξίας ἐνεργείας Χριστιανῶι ἢ ἱερατικῶι ἁρμοζούσης ἢ ἁρμόσαι δυναμένης ἀλλοτριώσαντες καὶ γυμνὸν τῆς θείας κοινωνίας κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας καταστήσαντες, ἀνθ' ὧν καὶ βλασφημῆσαι καὶ συκοφαντῆσαι τὴν ἐν Χαλκηδόνι ἁγίαν σύνοδον ἐπεχείρησεν ἰδικῶς ἐπισφραγίσασαν τὸ σύμβολον τῶν τιη̄ ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συναχθέντων ἀσάλευτόν τε καὶ ἀπαρεγχείρητον τοῦτο ὑπάρχειν κηρύξασαν, καθὼς καὶ οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ οἱ ἐν Ἐφέσωι συναχθέντες
M VIII 1047 ὅσιοι πάτερες ὁμοίως ἐβεβαίωσαν, μεθ' ὧν καὶ ἡ ἐν Χαλκηδόνι ἁγία σύνοδος τὰ ὅμοια ἐκδικεῖ προλάμπειν πανταχοῦ τοῦτο κελεύσασα. ἕνεκεν τούτου οὐ μόνον ὡς βλάσφημον, ἀλλὰ καὶ ὡς συκοφάντην καὶ πάσας τὰς ἁγίας συνόδους διὰ τῆς συνόδου ταύτης ὑβρίσαντα τὸν προειρημένον Σεβῆρον ἔρημον πάσης τιμῆς καταστήσαντες ἀναθέματι ὑπεβάλομεν. ταῦτα παρ' ἡμῶν δοκιμασθέντα καὶ τυπωθέντα ἐπὶ τὸν ὅσιον ἄγγελον τῆς σῆς μακαριότητος ἐσπουδάσαμεν δυσωπήσαντες καὶ ὑπογράψαντες ἕκαστος τῆι ἰδίαι χειρὶ ἀναγαγεῖν καὶ ὑποτάξαντες τοὺς προσδοθέντας ἡμῖν λιβέλλους πρὸς ἐπίγνωσιν ἀληθείας, ὥστε διὰ τῆς ὑμετέρας μακαριότητος ταῦτα ἐλθεῖν καὶ εἰς τὸν κράτιστον καὶ γαληνότατον ἡμῶν βασιλέα καὶ τὴν εὐσεβεστάτην καὶ φιλόχριστον αὐγούσταν καὶ τὴν ἔνδοξον αὐτῶν καὶ μεγάλην σύγκλητον.

O [ac, r usque ad 13 ἐκρί(ναμεν), v], I

5 ἴσους O^{av} 6/7 τοῖσ διπτύχοισ τοῖσ ἱεροῖσ O^{av} 9 νεανιεύεσθαι I 10 ἀναχθέντα I 11 αἱ om. O^{arv} πίμονοι I 12 ἐναρμόζοντα O ἐξενεχθῆναι O^{e} 13 - p. 67, 6 (ἐκρί)ναμεν - Λεοντίου om. O^{r} propter folii defectum 13 πάσησ ταύτησ τῆσ O^{e} 15 τε om. I 17 τὸν - - ἀγωνιζόμενον O^{arv} 19 οἱ] ἡ O^{v} 27 τὸ ἅγιον I 29 ὑπάρχον O^{e} 34 ὑποβάλλομεν O^{a}I ὑποβάλομεν O^{v} 36 προδοθέντασ O^{av} 37 προελθεῖν O^{a} 38 ἡμῶν αὐγούσταν I

Ὑπογραφαί

1 Θεόφιλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἡρακλείας Εὐρώπης ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι χειρὶ ἐμῇι: —

2 Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νικομηδέων μητροπόλεως ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι χειρὶ ἐμῇι: —

3 Βασιλίσκος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κυζικηνῶν μητροπόλεως ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι χειρὶ ἐμῇι: —

4 Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νικαέων μητροπόλεως ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι χειρὶ ἐμῇι: —

5 Μαρκιανὸς κατὰ φιλανθρωπίαν θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι χειρὶ ἐμῇι: —

6 Θεόδοτος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Γαγγρηνῶν μητροπόλεως ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι χειρὶ ἐμῇι: —

7 Ὑπάτιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κλαυδιουπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι : —

8 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Τυανέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι: —

9 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κλαυδιουπολιτῶν τῆς Ἰσαύρων χώρας ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι: —

10 Σχολαστίκιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ναζιανζοῦ ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι: —

11 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Βοσπόρου ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι: —

12 Πυθαγόρας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σινωπέων τῆς Ἑλενοποντίων ἐπαρχίας ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι: —

13 Ἀνδρέας χάριτι θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Τιανῶν τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι χειρὶ ἐμῇι: —

14 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Ἀδριανούπολιν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι: —

15 Θαλάσσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Δορυλαίου ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι: —

16 Δωρόθεος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Κώων νήσου ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι: —

17 Ἀμμώνιος συγχωρήσει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀβυδηνῶν ὑπέγραψα: —

18 Εὐστάθιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Φιλαδελφέων μητροπόλεως τῆς Λυδῶν L V 169
ἐπαρχίας ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι: —

19 Πλάτων ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κρατιανῶν πόλεως ὑπέγραψα: —

20 Φωκᾶς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Δαρδάνου ὑπέγραψα: —

---

1 sq. cf. catalogum episcoporum Coll. Auell. 234

O [= aev], I [usque ad 7]

1 αἱ ὑπογραφαί O^a om. I 2 ἐλέω O^eI 3. 5. 7 χειρὶ ἐμῇι om. $O^eΛ$ 4. 6. 8 ἐλέει θεοῦ om. $O^eΛ$ 4. 6 ἐλέω I 4 τῆσ — μητροπόλεωσ O^{av}I νικομηδείασ $O^eΛ$ 6 τῆσ — μητροπόλεωσ O^{av}I κυζίκου $O^eΛ$ 8—p. 66, 34 Ἀναστάσιος — χειρὶ ἐμῇι] καὶ οἱ λοιποὶ I 8 τῆσ — μητροπόλεωσ O^{av} νικαίασ $O^eΛ$ 10 κατὰ — θῦ O^{av} om. $O^eΛ$ τῆσ — μητροπόλεωσ O^{av} χαλκηδόνοσ $O^eΛ$ χαλκηδονέων O^v 11. 13 χειρὶ ἐμῇι om. O^e 12—22 ἐλέει θεοῦ om. $O^eΛ$ 14 μητροπόλεως om. $O^eΛ$ 14/15 ὀνορεατῶν O^{av} 16 τυάνων μητροπόλεωσ O^{av} τυανέων $O^eΛ$ 20 σχολαστικὸσ $O^eΛ$ 20/21 Ναζιανζοῦ — ἐπίσκοπος om. O^v 21 βοοσπόρου O^e 22 σινωπέων $O^eΛ$ σινωπέων μητροπόλεωσ O^{av} 24 χάριτι θεοῦ om. $O^eΛ$ τιάνων O^e *Teorum* Λ τυάνων μ̄ρ̄ο̄πόλεωσ O^{av} ὀνορεατῶν O^a ὀνονεατῶν O^v 25 χειρὶ ἐμῇι om. O^e 26. 28 ἐλέει θεοῦ om. $O^eΛ$ 26 ἁγίας τοῦ θεοῦ om. $O^eΛ$ 27 ὀνορεατῶν O^a ὀνεατῶν O^v 28 δορυλέου O^e δορυλλέου O^{av} 29 νήσσου O^v τῇι ἀναφορᾶι om. O^{av} 31. 33. 34 ἐλέει θεοῦ om. $O^eΛ$ 31 μητροπόλεως suspectum, om. Λ λυδωνῶν O^v 33 μ̄ρ̄οπόλεωσ O^{av} 34 τῆσ δαρδάνου O^e

21 AMANTIVS EXIGVVS EPISCOPVS NICOPOLITANAE CIVITATIS MYSIAE SECVNDAE SVBSCRIPSI PROPRIA MANV: —

M VIII 1050

22 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νεοκαισαρέων τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι χειρὶ ἐμῇι: —

23 Παῦλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Καισαρείας Βιθυνίας ὑπέγραψα: —

24 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Φαναγορέως ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι: —

25 Ἀκύλας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πρυμνησίων πόλεως ὑπέγραψα: —

26 Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀναστασιουπόλεως τῆς Φρυγῶν Πακατιανῆς ἐπαρχίας ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι: —

27 Πελάγιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Αἰζανιτῶν πόλεως ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι: —

28 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Γαργαρέων ἐπαρχίας Ἀσίας ὑπέγραψα: —

29 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Βασιλινουπόλεως ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι: —

30 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ὑματῶν πόλεως τῆς Παμφύλων χώρας ὑπέγραψα: —

31 Φωτεινὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Οὐαμανενδεωτῶν πόλεως τῆς Παμφύλων χώρας ὑπέγραψα: —

32 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Μητροπόλεως τῆς Πισιδῶν χώρας ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι: —

33 Κόνων ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀδριανουπόλεως ὑπέγραψα: —

34 Μάμας ὁ ἐλάχιστος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀριστιανῶν πόλεως ἐπαρχίας Φρυγίας Πακατιανῆς ὑπέγραψα: —

35 Μακεδόνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἐλούζων ὑπέγραψα: —

36 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ὑδητῶν πόλεως ὑπέγραψα: —

37 Μαρκιανὸς ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Μαρκιανὴν τὴν πόλιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι: —

38 Ἀντίπατρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι: —

39 Γοργόνιος ἐπίσκοπος οὐραδίας ὑπέγραψα: —

40 Φώτιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος ἐλέει θεοῦ τῆς Εὐδοκιατῶν τῆς Λυκίων ἐπαρχίας ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι χειρὶ ἐμῇι: —

41 Ἰωάννης ἁμαρτωλὸς ἐπίσκοπος Ὀλύμπου τῆς Λυκίων ἐπαρχίας ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι χειρὶ ἐμῇι: —

42 Νικόλαος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Ῥοδιαπολιτῶν ἁγίας τοῦ δεσπότου θεοῦ ἐκκλησίας, ἥτις ἐστὶ μία τῆς Λυκίων ἐπαρχίας, ὑπέγραψα τῇι ἀναφορᾶι χειρὶ ἐμῇι: —

O [= aev]

1/2 om. O^{av} 1 *eps exiguus* Λ EXIGIVS O^{e} 1/2 *propria manu sub.* Λ 1 CEVMBSCRIPSI O^{e} 3—19 ἐλέει θεοῦ om. $O^{e}Λ$ 4 τῇι — ἐμῇι om. $O^{e}Λ$ 7 προιμνησίων O^{e} 8/9 καπατιανῶν ἐπαρχίασ O^{av} πακατιανῆσ O^{e} 9 τῇ ἀναφορᾶ O^{e} om. $O^{av}Λ$ 10 αἰζιανιτῶν O^{av} τῇι ἀναφορᾶι om. O^{av} 12 τῇι ἀναφορᾶι om. $O^{e}Λ$ 13 ὑματῶν [*Commadorum* Λ] corruptum, Σεννέων p. 74.8 17 πισσιδῶν O^{e} 17/18 τῇι ἀναφορᾶι om. $O^{e}Λ$ 19 ἀριαδνουπόλεωσ O^{e} *Adrianae* Λ 20 ὁ — θῦ O^{a} ἐλέει θῦ ἐλάχιστοσ O^{v} om. $O^{e}Λ$ 21 καπατιανῆσ O^{av} om. $O^{e}Λ$ 22. 23 ἐλέει θεοῦ om. $O^{e}Λ$ 24 ἐλάχιστος om. $O^{e}Λ$ 25 τῇι ἀναφορᾶι om. $O^{e}Λ$ 26 om. Λ ἐλέει θεοῦ om. O^{e} 27 corruptum 28 ἐλάχιστος om. $O^{e}Λ$ ἐλέει θεοῦ om. $O^{e}Λ$ 29 τῇι — ἐμῇι om. O^{e} 30/31 post 32—34 coll. O^{a} 30 ἁμαρτωλὸς om. $O^{e}Λ$ 30/31 · 33/34 τῇι — ἐμῇι om. $O^{e}Λ$ 32 ἐλάχιστος om. $O^{e}Λ$ δεσπότου om. $O^{e}Λ$ 33 ἥτις — μία om. $O^{e}Λ$

Λίβελλος τῶν μοναχῶν πρὸς τὴν ἐνδημοῦσαν σύνοδον, ὥιτινι συνέζευκται καὶ ὅπως ἐκηρύχθησαν αἱ τέσσαρες ἐν τῇι ἐκκλησίαι σύνοδοι

26 Τοῖς θεοφιλεστάτοις καὶ ὁσιώτατοις πατράσι καὶ ἐπισκόποις Θεοφίλωι Βασιλίσκωι Ἀναστασίωι Μαρκιανῶι Θεοδότωι Ὑπατίωι Θεοδώρωι Ἰωάννηι Πυθαγόραι καὶ τῇι λοιπῇι εὐαγεῖ συνόδωι ἐνδημούσηι κατὰ ταύτην τὴν βασιλίδα πόλιν παρὰ Ἀλεξάνδρου Κώνστα Διογένους Εὐηθίου Ἀντωνίου Ἀκακίου Ἰωάννου Δόμνου Λεοντίου Ἰωάννου Πολυχρονίου Ἀνατολίου Μαρτυρίου Κυριακοῦ Ἰουλιανοῦ Ἀλεξάνδρου Ἰακώβου Χριστίνου Ἰωάννου Βασιλίσκου Βαβύλα Ὑπατίου Μάρκου καὶ τῶν λοιπῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιμανδριτῶν τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων τῶν διακειμένων κατὰ τὴν φιλόχριστον καὶ L V 172
βασιλίδα πόλιν καὶ παντὸς τοῦ μοναχικοῦ τάγματος. Μέλει μὲν τῇι ὑμετέραι ἁγιωσύνηι τῆς πίστεως τῆς ὀρθῆς καὶ τῆς ἄλλης εὐταξίας τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν καὶ πρὸ M VIII 1051
τῆς ἡμετέρας αἰτήσεως· ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡμᾶς ἔδει μέρος γενέσθαι τῶν εἰς δόξαν θεοῦ συντελούντων, δίκαιον ἡγησάμεθα πρῶτον μὲν εὐχαριστῆσαι τῶι σκοπῶι τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης καὶ τῶι εὐσεβεῖ ζήλωι τῶν καλλινίκων ἡμῶν βασιλέων, εἶθ' οὕτως ἐπὶ τὴν παροῦσαν ἰδεῖν δέησιν, δι' ἧς ἀξιοῦμεν πάντες ἡμεῖς καὶ δι' ἡμῶν ὁ λοιπὸς κατάλογος τῶν εὐλαβεστάτων μοναχῶν ὡς ἐκ μιᾶς γνώμης τὰ καλῶς καὶ συμφερόντως κινηθέντα ἐν τῇι ἁγιωτάτηι μεγάληι ἐκκλησίαι τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως παρὰ τοῦ πιστοτάτου λαοῦ καὶ τὰ προσφωνηθέντα πρὸς τὸν αὐτὸν φιλόχριστον λαὸν παρὰ τοῦ τὰ πάντα ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἰωάννου, ταῦτα διὰ φωνῆς τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου ἐγγράφως δέξασθαι τὸ κῦρος καὶ τοὺς οὐκ ἴσμεν ὅπως ἐξεωθέντας ἐν ὁσίαι τῇι μνήμηι γενομένους πατέρας ἡμῶν, φαμὲν Εὐφήμιον καὶ Μακεδόνιον, τούτους ἐπὶ τοῦ παρόντος δικαίως καὶ κανονικῶς ἀνακληθῆναι καὶ ἀποδοθῆναι τῶι καταλόγωι τῶν πρὸ αὐτῶν ἐνταῦθα ἐν κυρίωι ἀναπαυσαμένων ἀρχιεπισκόπων, πάντων ἀργῶν μενόντων τῶν κατ' αὐτῶν ὁπωσοῦν γενομένων, προστεθῆναι δὲ ταῖς ἁγίαις δέλτοις σὺν αὐτοῖς καὶ τὸ θεοφιλὲς ὄνομα τοῦ τῆς Ῥωμαίων ἀρχιεπισκόπου γενομένου Λέοντος. τὸ δὲ πάντων μέγιστον καὶ πάντας διεγεῖρον πρὸς τὴν ὀρθοδοξίαν, αἰτοῦμεν ὑμᾶς, ὁσιώτατοι, ὅπως καὶ τὰς κατὰ καιρὸν ὑπὲρ εὐσεβείας συναθροισθείσας ἁγίας συνόδους ἐντεθῆναι ταῖς αὐταῖς δέλτοις, τουτέστι τήν τε ἐν Νικαίαι ἐκφωνήσασαν τὸ ἅγιον σύμβολον, ἐν ὧι ἐβαπτίσθημεν καὶ βαπτίζομεν, καὶ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει τοῦτο κυρώσασαν καὶ τὴν ἐν Ἐφέσωι ὁμοίως βεβαιώσασαν καὶ τὴν ἐν Χαλκηδόνι ὡσαύτως ἐπισφραγίσασαν. πρὸς τούτοις δὲ παρακαλοῦμεν προστεθῆναι καὶ τοῦτο ὥστε καὶ Σεβῆρον τὸν ἄθεσμα κατὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας τολμήσαντα εἰπεῖν ἀναθεματισθῆναι. ὁμοίως δὲ ἐξαιτοῦμεν καὶ τοὺς διὰ τὴν αἰτίαν τῶν προειρημένων ὁσιωτάτων πατέρων ἐξελαθέντας ἐπισκόπους τε καὶ κληρικοὺς καὶ ἀρχιμανδρίτας καὶ μοναχοὺς καὶ λαικούς, τούτους διὰ πρεσβείας ὑμετέρας γινομένης πρός τε τὸν ἁγιώτατον καὶ ὁσιώτατον ἀρχιεπίσκοπον ἡμῶν καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην Ἰωάννην καὶ τοὺς εὐσεβεστάτους καὶ καλλινίκους ἡμῶν βασιλεῖς ἐπανακληθῆναι καὶ ἀποδοθῆναι τῇι οἰκείαι τάξει. καὶ ἵνα μὴ εἰς πλῆθος λόγων ἐκτείνωμεν τὰς ἱκετείας, παρακαλοῦμεν τάς τε ἐκβοήσεις παντὸς τοῦ φιλοχρίστου λαοῦ καὶ τὰς προσφωνήσεις τὰς γενομένας ἐν τῇι εἰρημένηι ἁγιωτάτηι μεγάληι ἐκκλησίαι παρὰ τοῦ αὐτοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου διὰ

O [= ae, r (inde a 7 πολυχρονίου), v], I

1 ἐνδημοῦσαν O ἐν κωνσταντινουπόλει I 2 ἐν — ἐκκλησίαι om. I 6 ἀντωνίνου O^e 8 βασιλικοῦ $O^eΛ$ 10 μέλλει O^r 11 τῆς τε O^e 12 ἐπεὶ O^e 12/13 συντελούντων I λυσιτελούντων O 14 τῶ O^rI om. O^{aev} 17 καὶ μεγάλη O^{av} om. I 18 τὰ I om. O αὐτὸν $O^{ae}Λ$ αὐτοῦ $O^{rv}I$ τά om. O^v 20 ἁγιωτάτης $O^eΛ$ ἡμῶν O^r 21 ἐξεωσθέντασ I φαμὲν om. I 30 Ἐφέσωι — ἐν om. O^{av} 31 δὲ om. O^{av} 33 πρῶν $O^{arv}I$ ἐπισκόπων $O^eΛ$ 35 καὶ ὁσιώτατον om. I 38 παντὸς om. I τοῦ om. O^r 38 προφωνήσεισ O^r γινομένασ O^{av} 40 ἀρχιεπισκόπου om. I

ἱερᾶς ὑμῶν φωνῆς καὶ ὑποσημειώσεως καὶ εὐσεβοῦς τύπου τοῦ καλλινίκου ἡμῶν βασιλέως βεβαιωθῆναι. τὰς δὲ ἐκβοήσεις καὶ προσφωνήσεις ὑπετάξαμεν.

Ἴσον ὑπογραφῶν

1 Ἀλέξανδρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Δαλματίου καὶ ἔξαρχος τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇ: —

L V 173
M VIII 1054

2 Κώνστας πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Δίου προτάξας τῇι ἰδίαι μου χειρὶ τὸν τίμιον σταυρὸν καὶ τὸ ὄνομά μου ὑπέγραψα τοῖσδε τοῖς λιβέλλοις διὰ χειρὸς Στρατονίκου πρεσβυτέρου καὶ δευτεραρίου μου: —

3 Διογένης πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Θαλασσίου τῶν ἐπίκλην Ἀνυποδέτων προτάξας τῇι ἰδίαι μου χειρὶ τὸν τίμιον σταυρὸν καὶ τὸ ὄνομά μου ὑπέγραψα διὰ Χρηστοῦ ἀναγνώστου διὰ τὸ ἐμὲ γήραι κρατεῖσθαι καὶ μὴ δυνάμενον τὰ ὅλα δι' ἑαυτοῦ ὑπογράψαι: —

4 Εὐήθιος διάκονος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς εὐαγοῦς μονῆς τῶν Ἀκοιμήτων ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇ: —

5 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἐν ἁγίοις Εὐσεβίου ὑπέγραψα τοῖς λιβέλλοις χειρὶ ἐμῇ: —

6 Ἀντώνιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς εὐαγοῦς μονῆς τῶν Ἀβραμίου ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇ: —

7 Ἀκάκιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς εὐαγοῦς μονῆς τοῦ ἁγίου Κυριακοῦ ὑπέγραψα τοῖσδε τοῖς λιβέλλοις: —

8 Δόμνος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Ἰὼβ προτάξας τῇι ἰδίαι μου χειρὶ τὸν τίμιον σταυρὸν καὶ τὰ ὀνομά μου τὰ λοιπὰ ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Γυμνασίου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου μου διὰ τὸ ἐμὲ γέροντα εἶναι καὶ ἀσθενῆ καὶ μὴ δυνάμενον τὰ ὅλα δι' ἑαυτοῦ ὑπογράψαι: —

9 Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Μανουηλίου προτάξας τῇι ἰδίαι μου χειρὶ τὸν τίμιον σταυρὸν καὶ τὸ ὄνομά μου τὰ λοιπὰ ὑπέγραψα τοῖσδε τοῖς λιβέλλοις διὰ χειρὸς Τρύφωνος πρεσβυτέρου μου διὰ τὸ ἐμὲ γέροντα εἶναι καὶ μὴ δύνασθαι τὰ ὅλα ὑπογράψαι: —

10 Λεόντιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἐν ὁσίοις Τρύφωνος ὑπέγραψα τοῖσδε τοῖς λιβέλλοις χειρὶ ἐμῇ: —

11 Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν ἐπίκλην Κώνστα προτάξας τῇι ἰδίαι μου χειρὶ τὸν τίμιον σταυρὸν ὑπέγραψα τοῖσδε τοῖς λιβέλλοις διὰ

O [= ae, r usque ad 14, v, l [usque ad 14]

3 ἴσον ὑπογραφῶν O^{av} ὑπογραφαί $O^{e}I$ om. O^{r} 4 ἐλέω $O^{er}I$ καὶ om. $O^{e}Λ$ 4 5 μονῆς τοῦ τῆσ ὁσίασ μνήμησ δαλματίου [δίου O^{r}] $O^{r}I$ om. O^{aev} 7. 11 τῆς ὁσίασ μνήμησ $O^{arv}I$ ὁσίου O^{e} 8—10 προτάξας — δευτεραρίου μου om. $O^{e}Λ$ 8 ὑπογράψασ O^{r} 9 τοῖς om. O^{r} πρεσβυτέρου om. O^{r} δευτεριαρίου O^{arv} 12 ἐπίκλην om. $O^{e}Λ$ ἀνυποδύτων O^{e} 12—14 προτάξας — ὑπογράψαι om. $O^{e}Λ$ 14 δύνασθαι $O^{r}I$ 15—p. 71, 29 ὑπέγραψα] καὶ οἱ λοιποί $O^{r}I$ 15 τῆς εὐαγοῦς om. $O^{e}Λ$ 16 χειρὶ ἐμῇ om. $O^{e}Λ$ 17 ἐλέει θεοῦ om. $O^{e}Λ$ 18 μονῆς om. $O^{e}Λ$ τοῖς — ἐμῇ om. $O^{e}Λ$ 19. 20 post 21. 22 coll. O^{a} 19 ἀντωνῖνοσ O^{e} τῆς εὐαγοῦς om. $O^{e}Λ$ 20 χειρὶ ἐμῇ om. $O^{e}Λ$ 21 ἐλέει θεοῦ om. $O^{e}Λ$ τῆς εὐαγοῦς om. $O^{e}Λ$ 22 τοῖσδε — λιβέλλοις om. $O^{e}Λ$ 23—26 προτάξας — ὑπογράψαι] ὑπέγραψα $O^{e}Λ$ 26 καὶ ἀσθενῆ om. O^{v} δύνασθαι O^{v} δι' ἑαυτοῦ om. O^{v} 27 μνήμης om. O^{a} 28—30 προτάξας — ὑπογράψαι] ὑπέγραψα $O^{e}Λ$ 29 τοῖσδε — λιβέλλοις om. O^{v} τρύφωνοσ — μου O^{a} γυμνασίου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου μου O^{v} 31 μονῆς om. O^{e} 32 τοῖσδε — ἐμῇ om. $O^{e}Λ$ 33 ἐπίκλην om. $O^{e}Λ$ 33—p. 69, 2 προτάξας — εἰδέναι] ὑπέγραψα $O^{e}Λ$

χειρὸς Σεργίου τοῦ ἐμοῦ διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίου διὰ τὸ ἐμὲ γράμματα μὴ εἰδέναι: —

12 Πολυχρόνιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἐν τῶι αἰθρίωι ὑπέγραψα: —

13 Σωφρόνιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἐπίκλην ἐν τῶι καλάμωι ὑπέγραψα: —

14 Ἀνατόλιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς Ἀστερίου ὑπέγραψα τοῖς λιβέλλοις χειρὶ ἐμῆι: —

15 Μαρτύριος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς κατὰ Βασιανὸν τὸν τῆς ὁσίας μνήμης προτάξας τῆι ἰδίαι μου χειρὶ τὸν τίμιον σταυρὸν καὶ τὸ ὄνομά μου τὰ λοιπὰ ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Ἰωσηφίου διακόνου καὶ μοναχοῦ τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου διὰ τὸ ἐμὲ γέροντα εἶναι καὶ μὴ δύνασθαι τὰ ὅλα ὑπογράψαι: —

16 Κυριακὸς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἐπίκλην τῶν Σύρων ἐπιδοὺς τούσδε τοὺς λιβέλλους καὶ αἰτήσας πάντα τὰ προγεγραμμένα ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῆι: —

17 Ἰουλιανὸς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἐν ὁσίοις Φωκᾶ ὑπέγραψα τοῖς λιβέλλοις διὰ χειρὸς Δημητρίου τοῦ ἐμοῦ διακόνου προτάξας τῆι ἰδίαι μου χειρὶ τὸν τίμιον σταυρὸν διὰ τὸ ἐμὲ γράμματα μὴ εἰδέναι: —

18 Ἰάκωβος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Ῥωμαίων τῆς ἐν τῶι Πετρίωι ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῆι: —

19 Χριστῖνος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἐν ὁσίοις Θεοδώρου προτάξας τῆι ἰδίαι μου χειρὶ τὸν τίμιον σταυρὸν ὑπέγραψα τοῖσδε τοῖς λιβέλλοις διὰ χειρὸς Θεοδώρου μοναχοῦ διὰ τὸ ἐμὲ ἀσθενεῖς ἔχειν τὰς χεῖρας: —

20 Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῶν Στουδίου προτάξας τῆι ἰδίαι μου χειρὶ τὸν τίμιον σταυρὸν καὶ τὸ ὄνομά μου τὰ λοιπὰ ὑπέγραψα τοῖσδε τοῖς λιβέλλοις διὰ χειρὸς Θεοδώρου ἀναγνώστου καὶ μοναχοῦ διὰ τὸ ἐμὲ γέροντα εἶναι καὶ ἀσθενῆ: —

21 Βασιλίσκος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς ἁγίας Εὐφημίας τῆς ἐν τοῖς Ὀλυβρίου προτάξας τῆι ἰδίαι μου χειρὶ τὸν τίμιον σταυρὸν καὶ τὸ ὄνομά μου τὰ λοιπὰ ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Ἀνδρονίκου πρεσβύτερου τοῖσδε τοῖς λιβέλλοις διὰ τὸ ἐμὲ γέροντα εἶναι καὶ τρέμειν: —

22 Βαβύλας πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἐν ἁγίοις Δανιὴλ τοῦ ἐν τῶι στύλωι ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῆι: —

23 Ὑπάτιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Ὀλυμπίου ὑπέγραψα: —

24 Μάρκος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς ἐπίκλην Ἱερουσαλὴμ ὑπέγραψα τοῖσδε τοῖς λιβέλλοις αἰτήσας πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς ἐμφερόμενα: —

25 Κυριακὸς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Ἀναστασίου ἐν τῶι ἀγωγῶι προτάξας τῆι ἰδίαι μου χειρὶ τὸν τίμιον σταυρὸν ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Σαββατίον τοῦ ἐμοῦ ἀποκρισιαρίου τοῖσδε τοῖς λιβέλλοις: —

O [= acv]

1 γράφειν O^a 3. 5 ἐλέει θεοῦ om. $O^eΛ$ 3. 4 *s. Michaelis in Ethrio* Λ 5—7 ἐπίκλην — τῆς O^e om. O^{av} 7. 8 τοῖς — ἐμῆι om. $O^eΛ$ 9. 10 τῆς¹ — μνήμης] τοῦ ὁσίου βασιανοῦ $O^eΛ$ 10—12 προτάξας — ὑπογράψαι] ὑπέγραψα $O^eΛ$ 13 τῆς O^e τὸ O^a τῶν O^v 13—15 ἐπιδοὺς — ἐμῆ O^{av} ὑπέγραψα $O^eΛ$ 17. 18 τοῖς — εἰδέναι om. $O^eΛ$ 20 χειρὶ ἐμῆι om. $O^eΛ$ 22/23 προτάξασ — χεῖρασ O^{av} ὑπέγραψα $O^eΛ$ 24 τοῦ — Ἰωάννου om. $O^eΛ$ 25—27 προτάξασ — ἀσθενῆ O^{av} ὑπέγραψα $O^eΛ$ 28 βασιλικὸσ O^e *Basilius* Λ τῆς² om. O^{av} 29 ὀλυμβρίου $O^eΛ$ 29—31 προτάξασ — τρέμειν O^{av} ὑπέγραψα $O^eΛ$ 32 ἐν ἁγίοισ O^{av} ὁσίου $O^eΛ$ τοῦ² cf. p. 36, 2. 47, 8 τῆς O 33 χειρὶ ἐμῆι om. $O^eΛ$ 35 ἐλέει θεοῦ om. $O^eΛ$ ἐπίκλην om. $O^eΛ$ 36 τοῖσδε — ἐμφερόμενα om. $O^eΛ$ 38. 39 προτάξασ — λιβέλλοισ O^{av} ὑπέγραψα $O^eΛ$

26 Σωφρόνιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Θεοδώρου Αἰγυπτίου ὑπέγραψα: —

27 Ἠλίας ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἐν ὁσίοις Εὐφημίου ὑπέγραψα τοῖσδε τοῖς λιβέλλοις χειρὶ ἐμῇι: —

L V 176 28 Ῥαβουλᾶς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἐπίκλην τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Ἠλία ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Θωμᾶ διακόνου διὰ τὸ ἐμὲ μὴ εἰδέναι Ἑλληνιστί: —

M VIII 1055 29 Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἐπίκλην Κυριακοῦ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης ὑπέγραψα: —

30 Ἀρίστων πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἐπίκλην Ἰωάννου ὑπέγραψα τοῖς λιβέλλοις διὰ χειρὸς Ἀκακίου διακόνου διὰ τὸ ἐμὲ γράμματα μὴ εἰδέναι: —

31 Ζώσιμος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Μαξιμίνου αἰτήσας πάντα τὰ ἐμφερόμενα τοῖς λιβέλλοις ὑπέγραψα: —

32 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Κύρου πλησίον τοῦ ἁγίου Ῥωμανοῦ ἐν τοῖς Ἑλλεβίχου ὑπέγραψα τοῖς λιβέλλοις: —

33 Τιμόθεος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης ὑπέγραψα: —

34 Ζώιλος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Θεοδότου ὑπέγραψα τοῖς λιβέλλοις: —

35 Δωρόθεος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Θεοδώρου ὑπέγραψα τοῖς λιβέλλοις προτάξας τῆι ἰδίαι μου χειρὶ τὸν τίμιον σταυρὸν διὰ χειρὸς Πέτρου διακόνου διὰ τὸ ἐμὲ ἐγκλίνιον εἶναι: —

36 Ζωτικὸς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης ὑπέγραψα τοῖς λιβέλλοις: —

37 Παντολέων πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἐπιλεγομένης Βεναντίου ἐπιδοὺς τοὺς λιβέλλους ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇι: —

38 Ὑπάτιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Χαρισίου προτάξας τῆι ἰδίαι μου χειρὶ τὸν τίμιον σταυρὸν ὑπέγραψα τοῖσδε τοῖς λιβέλλοις διὰ χειρὸς Ἐλευθερίου διακόνου διὰ τὸ ἐμὲ γράμματα μὴ εἰδέναι: —

39 Εὐγένιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἐν τῶι Ξηροκίρκωι προτάξας τῆι ἰδίαι μου χειρὶ τὸν τίμιον σταυρὸν ὑπέγραψα τοῖς λιβέλλοις διὰ χειρὸς Ἐλευθερίου διακόνου διὰ τὸ ἐμὲ γράμματα μὴ εἰδέναι: —

40 Εὐτύχιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Λυκαόνων πλησίον τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου ἐπιδοὺς τοὺς λιβέλλους ὑπέγραψα: —

41 Ἀλέξανδρος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης ὑπέγραψα τοῖς λιβέλλοις: —

42 Συμεὼν πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῶν Καιουμᾶ ὑπέγραψα: —

43 Ἐλευθέριος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Παυλίνου ὑπέγραψα: —

44 Ἀμβρόσιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἁγίας Μαρίας τῆς ἐν τῶι λιθοστρώτωι ἐπιδοὺς τοὺς λιβέλλους ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇι: —

O [– aev]

1 μονῆς om. O^v 3 ἐλέει θεοῦ om. $O^eΛ$ 4 τοῖσδε — ἐμῇι om. $O^eΛ$ 6. 7 διὰ — Ἑλληνιστί om. $O^eΛ$ 8 ἐλέει θεοῦ om. $O^eΛ$ 9 τοῦ — μνήμης om. $O^eΛ$ 11 τοῖς — εἰδέναι om. $O^eΛ$ 12. 14 ἐλέει θεοῦ om. $O^eΛ$ 12 μαξίμου O^e 12—14 Μαξιμίνου — μονῆς τῶν om. Λ 12/13 αἰτήσας — λιβέλλοις om. O^e 14/15 πλησίον — Ῥωμανοῦ om. $O^eΛ$ 15 ἐλεβίχου $O^eΛ$ 15. 17/18 τοῖς λιβέλλοις om. $O^eΛ$ 19—21 τοῖς — εἶναι om. $O^eΛ$ 22 post 23. 24 coll. O^v πρεσβύτεροσ O *presbyter monasterii sancti Andreae prope portam Satur⟨n⟩inam* Λ τοῖς λιβέλλοις om. $O^eΛ$ 23 λεγομένησ $O^eΛ$ 24 ἐπιδοὺσ — ἐμῇ O^{av} ὑπέγραψα $O^eΛ$ 25 ἐλέει θεοῦ om. $O^eΛ$ χαρσίου O^e 25—27 προτάξασ — εἰδέναι O^{av} ὑπέγραψα $O^eΛ$ 28/29 τῆ ξηροκέρκω $O^eΛ$ 29/30 προτάξασ — εἰδέναι O^{av} ὑπέγραψα $O^eΛ$ 32 ἐπιδοὺς — λιβέλλους om. $O^eΛ$ 33 τοῖς λιβέλλοις om. $O^eΛ$ 34 συμεώνησ $O^eΛ$ 36 ἐλέει θεοῦ om. O^e 35 ἐπιδοὺσ — ἐμῇι O^{av} ὑπέγραψα $O^eΛ$

45 Σάβας πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἁγίου Θωμᾶ πλησίον τῆς κινστέρνης ὑπέγραψα τοῖς λιβέλλοις δι' Ἀουλσαβοῦ πρεσβυτέρου διὰ τὸ ἐμὲ γράμματα μὴ εἰδέναι: —

46 Παῦλος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Λυκαόνων ὑπέγραψα τοῖσδε τοῖς λιβέλλοις διὰ χειρὸς Ἰουλιανοῦ ἀναγνώστου διὰ τὸ ἐμὲ ἀσθενείαι συσχεθῆναι καὶ μὴ δυνηθῆναι ὑπογράψαι: —

47 Βιβέντιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἐπίκλην τῶν Ῥωμαίων ὑπέγραψα τοῖσδε τοῖς λιβέλλοις διὰ χειρὸς Στεφάνου μοναχοῦ τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου διὰ τὸ ἐμὲ γράμματα μὴ εἰδέναι: —

48 Ἀλέξανδρος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Κυκλωπίων ὑπέγραψα τοῖσδε τοῖς λιβέλλοις διὰ χειρὸς Φωκᾶ μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου διὰ τὸ ἐμὲ τὰς χεῖρας ἀλγεῖν καὶ μὴ δύνασθαι ὑπογράψαι: —

49 Ἰορδάνης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἁγίας Μαρίας πλησίον τοῦ ἁγίου Λουκᾶ ὑπέγραψα: —

50 Ζηνόβιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Μαρωνίου ἐν Συκαῖς ὑπέγραψα τοῖς λιβέλλοις: —

51 Ἀνατόλιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Φιλίππου ὑπέγραψα τοῖς λιβέλλοις χειρὶ ἐμῇ: —

52 Ἰάκωβος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἁγίας Μαρίας πλησίον τῶν Βουκολίων ἐπιδοὺς τούσδε τοὺς λιβέλλους ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Εὐσταθίου μοναχοῦ διὰ τὸ ἐμὲ ὀλιγογράμματον εἶναι προτάξας τὸν τίμιον σταυρὸν καὶ τὸ ὄνομά μου: —

53 Ἠλίας ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Σαμουὴλ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης τοῦ ὄντος ἐν Συκαῖς ἐπιδοὺς τούσδε τοὺς λιβέλλους ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Κοσμᾶ μοναχοῦ διὰ τὸ ἐμὲ γράμματα μὴ εἰδέναι προτάξας τῇ ἰδίαι μου χειρὶ τὸν τίμιον στὰυρόν: —

54 Λεόντιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἁγίου ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ τοῦ ἐν τοῖς Πουσέου ἐπιδοὺς τούσδε τοὺς λιβέλλους ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇ: —

Ὅπως ἐκηρύχθησαν ἐν τῇ ἐκκλησίαι αἱ σύνοδοι

L V 177
M VIII 1058

27 Εἰσόδου γενομένης κατὰ τὸ σύνηθες ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ ἡμῶν μεγάλῃ ἐκκλησίαι ἐν ἡμέραι κυριακῇ τῇ πεντεκαιδεκάτῃ τοῦ ἐνεστῶτος Ἰουλίου μηνὸς τῆς ἐνδεκάτης ἐπινεμήσεως παρὰ τοῦ δεσπότου ἡμῶν τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἰωάννου, ὡς οὐκ ἀγνοεῖ καὶ ἡ ὑμετέρα θεοφίλεια, ἐν τῷι γενέσθαι αὐτὸν σὺν τῷι εὐαγεῖ κλήρωι περὶ τὸν ἄμβωνα φωναὶ γεγόνασιν ἀπὸ τοῦ λαοῦ λέγουσαι· a. 518

Πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ πατριάρχου, πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως, πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστας, πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ πατριάρχου· ἀκοινώνητοι διὰ τί μένομεν ἐπὶ τοσαῦτα

O [= ae, r (inde a 31), v], I [inde a 30]

1 σάββασ $O^{eΛ}$ 2/3 τοῖς — εἰδέναι om. $O^{eΛ}$ 4—6 τοῖσδε — ὑπογράψαι om. O^{e} 7 βιβέντιοσ O^{e} λιβέντιοσ O^{av} 8/9 τοῖσδε — εἰδέναι om. $O^{eΛ}$ 10 κυκλώπων $O^{eΛ}$ 11/12 τοῖσδε — ὑπογράψαι om. $O^{eΛ}$ 13. 15 ἐλέει θεοῦ om. $O^{eΛ}$ 13/14 τῆσ — λουκᾶ $O^{eΛ}$ πλησίου τοῦ — λουκᾶ τῆσ — μαρίασ O^{av} 16 τοῖς λιβέλλοις om. $O^{eΛ}$ 18/19 τοῖς — ἐμῇι om. $O^{eΛ}$ 20/22 ἐπιδοὺσ — μου O^{av} ὑπέγραψα $O^{eΛ}$ 23 ἐλέει θεοῦ om. $O^{eΛ}$ μονῆς om. Λ 23/24 τῆς ὁσίας — ὄντος om. $O^{eΛ}$ 24/26 ἐπιδοὺσ — σταυρὸν O^{av} ὑπέγραψα $O^{eΛ}$ 27 ἐλέει θεοῦ om. $O^{eΛ}$ μονῆσ O^{e} om. O^{av} 28 Μιχαὴλ om. $O^{eΛ}$ 28/29 ἐπιδοὺσ — ἐμῇ O^{av} ὑπέγραψα $O^{eΛ}$ 30 om. O^{r} ἐν τῇ ἐκκλησίαι om. $O^{aev}Λ$ 13 Ἐσόδου O^{e} 32 τῇι om. $O^{r}I$ 34 καὶ om. I ἡμετέρα O^{v} 37 αὐγούστησ O^{ae}

ἔτη; διὰ τί οὐ κοινωνοῦμεν; ἐκ τῶν χειρῶν σου κοινωνῆσαι θέλομεν. ἐὲς ἄνελθε εἰς τὸν ἄμβωνα, ἐὲς πεῖσον τὸν λαόν σου. διὰ πολλῶν ἐτῶν κοινωνῆσαι θέλομεν. ὀρθόδοξος εἶ, τίνα φοβῆσαι; ἄξιε τῆς τριάδος· ἡ ἁγία Μαρία θεοτόκος ἐστίν. ἄξιε τοῦ θρόνου· ἡ ἁγία Μαρία θεοτόκος ἐστίν. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως, πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστας· Σεβῆρον τὸν Μανιχαῖον ἔξω βάλε· ὁ μὴ λαλῶν Μανιχαῖός ἐστιν. ἀνασκαφῆι τὰ ὀστέα τῶν Μανιχαίων. τὴν ἁγίαν σύνοδον ἄρτι κήρυξον. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως, πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ πατριάρχου· ἄξιε τῆς τριάδος, ἡ ἁγία σύνοδος ἄρτι κηρυχθήτω. ἄξιε τῆς τριάδος, ἡ ἁγία Μαρία θεοτόκος ἐστίν. ἄξιε τοῦ θρόνου, ἡ ἁγία Μαρία θεοτόκος ἐστίν· ἡ ἁγία σύνοδος τοῦτο εἶπεν. ὁ μὴ λαλῶν Μανιχαῖός ἐστι. νικᾶι ἡ πίστις τῆς τριάδος, νικᾶι ἡ πίστις τῶν ὀρθοδόξων. τὴν ἁγίαν σύνοδον ἄρτι κήρυξον· ὀρθόδοξος βασιλεύει, τίνα φοβῆσαι; νικᾶι ἡ πίστις τοῦ βασιλέως, νικᾶι ἡ πίστις τῆς αὐγούστας. τοῦ νέου Κωνσταντίνου πολλὰ τὰ ἔτη, τῆς νέας Ἑλένης πολλὰ τὰ ἔτη· πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ πατριάρχου· ἄξιε τῆς τριάδος· Ἰουστῖνε αὔγουστε TVINCAS· τοῦ νέου Κωνσταντίνου πολλὰ τὰ ἔτη· ἢ ἐξέρχηι ἢ κηρύοσσεις. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως· Ἰουστῖνε αὔγουστε TVINCAS· τὴν σύνοδον Χαλκηδόνος ἄρτι κήρυξον. Ἰουστῖνος βασιλεύει, τίνα φοβῆσαι; Σεβῆρον τὸν Μανιχαῖον ἔξω βάλε. τὴν σύνοδον Χαλκηδόνος ἄρτι κήρυξον. ὁ μὴ ἀναθεματίζων Σεβῆρον Μανιχαῖός ἐστιν. ἀνάθεμα Σεβήρωι τῶι Μανιχαίωι· ὁ μὴ λαλῶν Μανιχαῖός ἐστι. Σεβῆρον ἔξω βάλε, τὸν νέον Ἰούδαν ἔξω βάλε, τὸν ἐπίβουλον τῆς τριάδος ἔξω βάλε. τὴν ἁγίαν σύνοδον ἄρτι κήρυξον. ἐὲς μαρτύρομαι· ἢ κηρύσσεις ἢ ἐξέρχηι. πίστις ἐστίν, οὐκ ἔνι θεωρεῖν. ἀδελφοὶ Χριστιανοὶ μία ψυχή. Ἰουστῖνε αὔγουστε TVINCAS· εἰ φιλεῖς τὴν πίστιν, Σεβῆρον ἀναθεμάτισον. ἐὲς μαρτύρομαι· ἐὲς σύρω σε, ἐὲς τὰς θύρας κλείω. ὁ μὴ λαλῶν Μανιχαῖός ἐστιν. μαρτύρομαί σε· οὐδὲν παρ' ἐμέ. ὀρθόδοξος βασιλεύει, τίνα φοβῆσαι; τοῦ ὀρθοδόξου βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη· Σεβῆρον τὸν ἐπίβουλον τῆς τριάδος ἔξω βάλε, τὸν νέον Ἰούδαν ἔξω βάλε· ὁ μὴ λαλῶν Μανιχαῖός ἐστιν. ἐὲς σύναξιν τῆι συνόδωι, ἐὲς ἄρτι κήρυξον. μὰ τὸ εὐαγγέλιον, οὐδὲν παρ' ἐμέ, ἐὲς μαρτύρομαι. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως, τοῦ νέου Κωνσταντίνου πολλὰ τὰ ἔτη, τοῦ ὀρθοδόξου βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη, τῆς νέας Ἑλένης πολλὰ τὰ ἔτη· Σεβῆρον ἔξω βάλε, τὸν νέον Ἰούδαν ἔξω βάλε, τὸν ἐπίβουλον τῆς τριάδος ἔξω βάλε. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως· ἀδελφοὶ Χριστιανοὶ μία ψυχή. πίστις ἐστίν, οὐκ ἔνι ἁπλῶς. ἡ ἁγία Μαρία θεοτόκος ἐστίν· ταῦτα καὶ ἡ σύνοδος εἶπε.

L V 180
M VIII 1050

Ταῦτα αὐτῶν ἐκβοησάντων ἐδόθη αὐτοῖς ἀπόκρισις παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἰωάννου αὖτη· μακροθυμήσατε, ἀδελφοί, ἵνα πρότερον προσκυνήσωμεν τὸ ἅγιον θυσιαστήριον, καὶ μετὰ τοῦτο δίδωμι

O [= aerv], I

1 ἐὰσ I ut solet usque ad 20 3/4 ἡ ἁγία — θρόνου — θκοσ ἐστὶν Or I om. Oaev Λ 4/5 αὐγούστησ Oaev 5 ἀνασκαφείη Oa 6—8 πολλὰ — θρόνου om. Or I 7/8 ἡ ἁγία σύνοδος — τριάδος om. Oav 9—11 ἡ ἁγία¹ — κήρυξον om. I 12 αὐγούστησ Oae 14 TVNBICAC Oer om. Oav I ἢ ἐξέρχη ἢ κηρύσσεισ Oe Λ ἢ ἐξαρχὴ ἢ κηρύσσεις I ἡ ἐξαρ̃ ἣν κηρύσσεισ Or om. Oav 15 TVINCAC Or TVNBICAC Oe om. Oav I 17 ἀναθεματίζων σεβῆρον [σευῆρον Oe] Oer I Λ λαλῶν Oav 18 ἀνάθεμα — ἐστι om. Ov Λ μανιχαίω Oae μανιχεῖ Or ἔξω βάλε σευῆρον Oe Λ σεβῆρον ἔξω βάλε ἀνάθεμα σεβήρω τῶ μανιχαίω ὁ μὴ λαλῶν μανιχαῖοσ ἐστὶν Ov 20 ἢ¹ Oer I ἃ Λ Oav ἢ ἐξέρχη Oe Λ ἢ ἐξαρχὴ Or I ἡ ἐξ ἀρχῆσ Oav ἔνι θεώριν Oae I ἐπιθεωρεῖν Λ ἐνθεώριν Ov ἐνθεωρεῖν Or 21 TVINCAC Or TVNBICAC Oe om. Oav I 25 τὸν νέον — βάλε Oe Λ om. Oarv I σύναξον Oa 26 μὰ Oer I Λ μετὰ Oav 27 πολλὰ — ἔτη τοῦ — κωνσταντίνου Or I 27/28 πολλὰ τὰ ἔτη τῆσ — ἑλένησ· τοῦ ὀρθοδόξου — ἔτη I 28/29 τὸν — Ἰούδαν — βάλε om. I 30 ἔνι ἁπλῶσ Oae I ἐναπλῶσ Orv coniecio ἔνι ⟨ἢ⟩ ἁπλῶς 32 ταῦτα — ἐκβοησάντων] ταῦτα αὐτῶν ἐκβοησάντων καὶ ἡ σύνοδοσ εἶπεν Or 33 Ἰωάννου om. Oav I

ὑμῖν ἀπόκρισιν. καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον θυσιαστήριον ἐπέμειναν κράζοντες· Πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως, πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστας· ἐὲς μαρτύρομαι· οὐκ ἐξέρχηι, ἐὰν μὴ ἀναθεματίσηις Σεβῆρον. ἀνάθεμα Σεβήρωι φανερῶς εἰπέ. ἐὲς ἀπόκλεισον· ἐὲς μαρτύρομαι. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως.

Καὶ λοιπὸν ἀνελθὼν ἐπὶ τοῦ ἄμβωνος ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος ἡμῶν ἀρχιεπίσκοπος καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης Ἰωάννης προσεφώνησε ταῦτα· Οἴδατε τοὺς ἐμοὺς ἀγῶνας, ἀγαπητοί, οὓς καὶ ἐν τῶι πρεσβυτερίωι ὢν κατεβαλόμην, καὶ νῦν ἀντεσχόμην τῆς ὀρθοδοξίας καὶ ἀντέχομαι ἕως θανάτου. οὐ χρεία τοίνυν ταραχῆς ἢ θορύβου· οὔτε γάρ τι παρεβάθη τῆς ὀρθῆς πίστεως οὔτε ἁγίαν σύνοδον τολμᾶι τις ἀναθεματίσαι, ἀλλὰ πάσας τὰς ἁγίας συνόδους τὰς βεβαιωσάσας τὸ ἅγιον σύμβολον τῶν τιη̄ πατέρων τῶν συνελθόντων κατὰ τὴν Νικαέων ὀρθοδόξους γινώσκομεν καὶ μάλιστα τὰς ἁγίας τρεῖς συνόδους ταύτας, τουτέστι τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τὴν ἐν Ἐφέσωι καὶ τὴν μεγάλην τὴν ἐν Χαλκηδόνι. ἰδικῶς γὰρ τὸ σύμβολον τῶν τιη̄ ἁγίων πατέρων, εἰς ὃ βαπτιζόμεθα, αὗται αἱ ἅγιαι τρεῖς σύνοδοι ὁμοφρόνως ἐβεβαίωσαν.

Καὶ μετὰ τὴν προσφώνησιν ἐπιμενόντων αὐτῶν ἐπὶ πλείστας ὥρας ταῖς αὐταῖς φωναῖς καὶ προσθέντων· Οὐ κατέρχηι, ἐὰν μὴ ἀναθεματίσηις· πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ πατριάρχου. ἄξιε τῆς τριάδος, πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως, πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστης· τὴν σύναξιν τῆς συνόδου Χαλκηδόνος ἄρτι κήρυξον. οὐκ ἀναχωρῶ, ἐὰν μὴ κηρύξηις. ἕως ὀψὲ ὧδε ἐσμέν. τὴν σύναξιν εἰς τὴν αὔριον κήρυξον. τὴν μνήμην τῶν πατέρων αὔριον κήρυξον. τῶν ἐν Χαλκηδόνι πατέρων τὴν σύναξιν αὔριον κήρυξον. σήμερον ἐὰν κηρύξηις, αὔριον ἐπιτελεῖται. οὐκ ἀναχωρῶ, ἐὰν μὴ κηρύξηις. τοὺς ἀναθεματίσαντας Νεστόριον καὶ Εὐτυχέα εἰς τὴν αὔριον κήρυξον. ἐὰν μὴ λάβω ἀπόκρισιν, ἕως ὀψὲ ὧδε εἰμί,

[καὶ] προσεφώνησεν ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος ἀρχιεπίσκοπος ἡμῶν καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης Ἰωάννης οὕτως· Ἐπειδὴ σύναξιν ἠιτήσατε τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Χαλκηδόνι ἐπιτελεσθῆναι, γινώσκοντες γνώσεσθε ὅτι καὶ τοῦτο ποιήσομεν γνώμηι τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως.

Ἐπιμενόντων δὲ αὐτῶν καὶ τὰς αὐτὰς φωνὰς ἐκβοώντων καὶ προσθέντων· Οὐκ ἀναχωρῶ μὰ τὸ εὐαγγέλιον· τὴν σύναξιν τῶν πατέρων ἄρτι κήρυξον· τῶν ἐν Χαλκηδόνι πατέρων τὴν σύναξιν αὔριον ποίησον, ἐκηρύχθη ἡ σύναξις διὰ Σαμουὴλ διακόνου οὕτως· Γνωρίζομεν τῆι ὑμετέραι ἀγάπηι ὅτιπερ τῆι αὔριον μνήμην ἐπιτελοῦμεν τῶν ἐν ἁγίοις πατέρων ἡμῶν καὶ ἐπισκόπων γενομένων τῶν κατὰ τὴν Χαλκηδονέων μητρόπολιν συναχθέντων καὶ βεβαιωσάντων ἅμα τοῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν Ἐφέσωι συναχθεῖσιν M VIII 1062
ἁγίοις πατράσιν τὸ σύμβολον τῶν τιη̄ ἁγίων πατέρων τῶν συναχθέντων κατὰ τὴν Νι- L V 181
καέων. συναγόμεθα δὲ καὶ ἐνταῦθα.

Καὶ μετὰ τὴν προσφώνησιν τῆς συνάξεως πάλιν ἐπέμεινεν ὁ λαὸς καὶ μιᾶι φωνῆι ἐπὶ πολὺ ἔκραζον· Σεβῆρος ἄρτι ἀναθεματισθῆι. ὁ ἐπίβουλος τῆς τριάδος ἄρτι ἀναθεματισθῆι. ὁ κατὰ τῶν πατέρων ἄρτι ἀναθεματισθῆι. ὁ ἀναθεματίσας τὴν σύνοδον Χαλκηδόνος ἄρτι ἀναθεματισθῆι. οὐκ ἐξέρχομαι, ἐὰν μὴ ἄρτι ἀναθεματισθῆι καὶ ἀπό-

8 cf. Coll. Auell. 146 p. 591, 18

O [= aerv], I

1 εἰσελθόντες $O^{e}\Lambda$ αὐτοῦ om. $O^{e}\Lambda$ 2 αὐγούστης O^{aev} 3 ἐξέρχει O^{v} 7/8 ἀντέσχον O 10 ἁγίων πρ̄ων O^{e} 14 ὁμοφώνως $O^{e}\Lambda$ 16 προστεθέντων O^{e} οὐ κατέρχη $O^{e}I\Lambda$ οὐκ ἀνέρχη O^{arv} 19 εἰς τὴν om. I 22 ὧδε εἰμὶ ἕωσ ὀψέ O^{av} 23 καὶ OΛ om. I 24 Ἰωάννης om. I 25 τελεσθῆναι O^{r} 27 προστεθέντων O^{e} 28 τὸ ἅγιον $O^{e}\Lambda$ 29 ἡ om. O^{av} 30 τὴν O^{arv}I 31 κατὰ τὴν χαλκηδονέων μητρόπολιν OΛ ἐν χαλκηδόνι νέα μητροπόλει I 33 πατέρων om. O^{a} 34 καὶ I om. OΛ 37—38 ὁ ἀναθεματίσας — ἀναθεματισθῆι¹ om. $O^{a}\Lambda$ 38/p. 74.1 ἄρτι — ἀπόκρισιν I ἄρτι ἀπόκρισιν $O^{ev}\Lambda$ ἀπόκρισιν ἄρτι O^{r} ἀπόκρισιν O^{a}

κρισιν λάβω. μαρτύρομαι· ὀρθόδοξος εἶ, ἄρτι ἀναθεμάτισον. ἢ ἀναθεμάτισον ἢ οὐδὲν παρ' ἐμέ.

Καὶ ἐπὶ πολὺ τοῖς αὐτοῖς ἐπιμενόντων αὐτῶν, παρόντων Θεοφίλου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς 'Ηρακλεωτῶν καὶ Θεοδότου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Γαγγρηνῶν καὶ 'Υπατίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Κλαυδιουπολιτῶν καὶ 'Ιωάννου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Βοσπόρου καὶ Πυθαγόρου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Σινωπέων καὶ 'Ισαακίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Πενταπόλεως τῆς 'Ελλάδος καὶ 'Ιωάννου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Σεννέων τῆς Παμφύλων χώρας καὶ 'Αμαντίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Νικοπολιτῶν καὶ 'Αμμωνίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς 'Αβυδηνῶν, Πλάτωνος τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Κρατιανῶν, Εὐσταθίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Φιλαδελφέων καὶ Πελαγίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Αἰζανιτῶν καὶ ἑτέρων θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τῶν καὶ συναινούντων τῶι ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι ἀρχιεπισκόπωι καὶ οἰκουμενικῶι πατριάρχηι 'Ιωάννηι προσεφωνήθη ταῦτα· "Οτι Σεβῆρος χωρίσας ἑαυτὸν τῆς ἁγίας ταύτης ἐκκλησίας ἑαυτῶι κρίματι ὑπέβαλε, πρόδηλον πᾶσιν. ἑπόμενοι τοίνυν καὶ ἡμεῖς τοῖς θείοις κανόσι καὶ τοῖς ἁγίοις πατράσιν ἀλλότριον τοῦτον ἡγούμεθα καὶ ὑπὸ τῶν θείων κανόνων ἤδη διὰ τῆς βλασφημίας αὐτοῦ κατακριθέντα ἀναθεματίζομεν καὶ ἡμεῖς.

Τούτων παρακολουθησάντων τῆι κυριακῆι, τῆι ἕξῆς, ἥτις ἐστὶν ἑξκαιδεκάτη τοῦ 'Ιουλίου μηνός, ἡμέραι δευτέραι, ἐπιτελουμένης τῆς μνήμης τῶν προλεχθέντων ἁγίων πατέρων, πάλιν τῆς εἰσόδου γενομένης παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου 'Ιωάννου, εὐθέως ἅμα τῶι γενέσθαι αὐτὸν πλησίον τοῦ ἄμβωνος φωναὶ ἤλθοσαν ἀπὸ παντὸς τοῦ λαοῦ οὕτως· Πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ πατριάρχου, πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως, πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστης, τοῦ νέου Κωνσταντίνου πολλὰ τὰ ἔτη, τῆς νέας 'Ελένης πολλὰ τὰ ἔτη· τὸ λείψανον Μακεδονίου τῆι ἐκκλησίαι. 'Ιουστῖνε αὔγουστε TVINCAS, Εὐφημία αὐγούστα TVINCAS· τοὺς ἐν ἐξορίαι διὰ τὴν πίστιν τῆι ἐκκλησίαι. ἀνασκαφῆι τὰ ὀστέα τῶν Νεστοριανῶν, ἀνασκαφῆι τὰ ὀστέα τῶν Εὐτυχιανιστῶν. τίς ἔνι Νεστόριος, ἐγὼ οὐκ οἶδα· ἀνάθεμα αὐτῶι ἀπὸ τῆς τριάδος. τίς ἔνι Νεστόριος, ἐγὼ οὐκ οἶδα· ἀνάθεμα αὐτῶι μετ' Εὐτυχέος. ἀνασκαφῆι τὰ ὀστέα τῶν Νεστοριανῶν, ἀνασκαφῆι τὰ ὀστέα τῶν Εὐτυχιανιστῶν. τοὺς Μανιχαίους ἔξω βάλε. 'Ιουστῖνε αὔγουστε TVINCAS· Σεβῆρον τὸν 'Ιούδαν ἔξω βάλε. τοὺς Μανιχαίους τῆς ἐκκλησίας ἔξω βάλε. τοὺς δύο Στεφάνους ἔξω βάλε. τὸ λείψανον Μακεδονίου ἄρτι φέρε. τὸ ὄνομα Μακεδονίου ἄρτι ταγῆι. δεόμεθα, τὰς ὅλας φωνὰς τῶι βασιλεῖ. τὸν νέον Τζουμᾶν ἔξω βάλε. ὁ νέος Τζουμᾶς 'Αμάντις ἐστί. τὸν λῆρον τοῦ παλατίου
M VIII 1063 ἔξω βάλε. Εὐφήμιον καὶ Μακεδόνιον τῆι ἐκκλησίαι. τὰ συνοδικὰ εἰς 'Ρώμην ἄρτι ἀπέλθωσιν. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ πατριάρχου· τοῦ νέου 'Ιωάννου πολλὰ τὰ ἔτη· ἄξιε τῆς τριάδος. 'Ιουστῖνε αὔγουστε TVINCAS, πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστης· τὸ λείψανον Μα-

---

O [= aerv], I

6 βοοσπόρου O^{e} 7 σινοπέων O^{a} 8 σεννέων I σεμνέων O *Commacorum* Λ παμφύλου O^{a} παμφίλου O^{rv} 9 νεαπολιτῶν $O^{r}I$ 9/10 ἐπισκόπου om. O^{av} 10 ἀβυδηνοῦ O^{r} 12 ἀζανιτῶν OIΛ, cf. p. 66, 10 14 ταῦτα] ταῦτα τὴν κατὰ σεβήρου προσφώνησιν O^{v} χωρήσασ O^{av} ἑαυτῶ [i. e. ipse] O^{av} ἑαυτὸν O^{er}IΛ 15 θείοις om. I 16 ἤδη om. O^{e}Λ 17 αὐτοῦ βλασφημίασ O^{aev} 18 κυρία O^{e} ἑνδεκάτη O^{r} 20 γινομένησ O^{ev} 21 τῶ O^{aev}I τοῦ O^{r} 21/22 πλησίον τοῦ ἄμβωνος O^{e}Λ ἐπὶ τοῦ ἄμβωνοσ πλησίον O^{arv}I 22 ἤλθοσαν O^{a}I ἤλθασιν O^{rv} ἤλθον O^{e} 25. 30. 36 TVINCAC O^{er} om. O^{av}I, O^{a} spatio rel. 26 ἀνασκαφεῖ O^{rv} ἀνασκαφείη O^{ae} ἀνασκαφεῖ O^{rv} ἀνασκαφείη O^{e} ἀνασφείη O^{a} 27 ἐν O^{v} ἀπὸ — τριάδοσ O^{ev}Λ μετ' εὐτυχέοσ O^{ar}I 28 ἐν O^{v} τίς ἔνι — οἶδα om. O^{r}I μετ' εὐτυχέοσ O^{ev}Λ ἀπὸ τῆσ τριάδοσ O^{ar}I 28/29 ἀνασκαφῆι — Εὐτυχιανιστῶν om. O^{r}I 28. 29 ἀνασκαφεῖ O^{v} ἀνασκαφείη O^{ae} [bis] 30—31 'Ιουστῖνε — ἐκκλησίασ ἔξω βάλε om. I 31 ἔξω¹ om. O^{a} 32 ἄρτι²] ἄρ O^{a} τάγει O^{rv} τάξον I 33 τζουμαν O^{r} τζουμμᾶσ O^{r} ἀμάντησ O^{r}I

κεδονίου τῆι ἐκκλησίαι· ἐν τούτοις ἀεὶ νικήσεις. Εὐφημίου καὶ Μακεδονίου τὰ ὀνόματα ἄρτι L V 182
ταγῆι. τελείαν ἑορτὴν τῆι ἐκκλησίαι. τοὺς ψευδομάρτυρας Μακεδονίου ἔξω βάλε.
τὰς τέσσαρας συνόδους τοῖς διπτύχοις. Λέοντα τὸν ἐπίσκοπον Ῥώμης τοῖς διπτύχοις.
ἡ ἁγία Μαρία θεοτόκος ἐστί· τοῦτο ἡ σύνοδος εἶπε. τὰ δίπτυχα τῶι ἄμβωνι· ὁ μὴ
λαλῶν Μανιχαῖός ἐστι. τὰ δίπτυχα τῶι ἄμβωνι ἄρτι, τὸν θεόν σοι. Ἰουστῖνε αὔγουστε, 5
TVINCAS· κουράτωρα οὐκ ἔχεις, τὰ δίπτυχα ἄρτι φέρε. Ἰουστῖνος βασιλεύει, τὰ
δίπτυχα ἄρτι φέρε. τοῦ ὀρθοδόξου βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη, τῆς νέας Ἑλένης πολλὰ
τὰ ἔτη, τοῦ νέου Ἰωάννου πολλὰ τὰ ἔτη· οὕτως ἔχεις τὸν δεσπότην, τὰ δίπτυχα ἄρτι φέρε.
οὕτως ἔχεις τὴν αὐγούσταν, τὰ δίπτυχα ἄρτι φέρε. οὕτως ἔχεις τὴν τριάδα, τὰ δίπτυχα ἄρτι
φέρε. οἱ κανόνες τούτους οὐκ ἐξέβαλαν· ἐὲς τάξον, ἐὲς τάξον, ἐὲς τάξον. 10

Καὶ προσεφωνήθη ταῦτα· Καὶ κατὰ τὴν χθὲς ἡμέραν ἀρκούντως ἐπληροφορήσαμεν
τὴν ὑμετέραν ἀγάπην, καὶ νῦν δὲ τὸν ζῆλον ὑμῶν σαφῶς ἐπιστάμενοι ἐκεῖνα ἐσπεύσαμεν καὶ
σπεύδομεν ποιῆσαι ὅσα καὶ τὸν θεὸν θεραπεύει καὶ ὑμᾶς διὰ πάντων ἐν πᾶσι πληροφορεῖ.
ὅτι δὲ μέλει ἡμῖν τοῦ μηδὲν παρασαλευθῆναι τῆς ὀρθῆς πίστεως, οἶμαι κατὰ διαφόρους
χρόνους καὶ τρόπους πεῖραι παρειληφέναι τὴν ὑμετέραν ἀγάπην. δι' ὃ καὶ τὸν θε- 15
μέλιον τῆς πίστεως κατὰ τὴν τῶν ἁγίων πατέρων παράδοσιν ἀρραγῆ διαμένειν τῆι χάριτι
τοῦ δεσπότου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐσπουδάσαμεν, ἐλπίσαντες δι' αὐτῆς
καὶ τὰς διεστώσας ἐκκλησίας ἑνῶσαι, πανταχοῦ τὴν τάξιν τῶν θείων κανόνων ἐνθέσμως
κρατοῦντες. οὐδὲ γὰρ ἐγχωρεῖ τι παρασαλεῦσαι καὶ περὶ κενοφωνίας καὶ λεπτολογίας
ἀπασχολεῖσθαι τοὺς πιστούς, ἀλλὰ προσέχειν τῶι ἁγίωι συμβόλωι, ἐν ὧι πάντες ἐβαπτί- 20
σθημεν, ὅπερ ἐξεφώνησεν ἡ ἐν Νικαίαι ἐν ἁγίωι πνεύματι σύνοδος καὶ ἐκύρωσεν ἡ ἐν Κων-
σταντινουπόλει τῶν ἁγίων πατέρων συνέλευσις καὶ ἐβεβαίωσεν ἡ ἐν Ἐφέσωι ὁσία σύνοδος
καὶ ἐπεσφράγισεν ὁμοίως ἡ ἐν Χαλκηδόνι ἁγία μεγάλη σύνοδος, ἣν κατ' οὐδένα λόγον ἢ
τρόπον παρασαλεῦσαί τις δυνήσεται πᾶσαν ἀναιροῦσαν τοῖς κακοδόξοις πρόφασιν.
ταύτην τοίνυν τὴν πίστιν ἀσάλευτον κρατοῦντες πρὸς ἀλλήλους μὴ ἀμφιβάλητε, ἀλλὰ 25
πᾶσαν κενοφωνίαν καὶ πᾶσαν καινοτομίαν καὶ πᾶσαν λεπτολογίαν ἀπωθούμενοι ἑνὶ στόματι
τὴν ἁγίαν καὶ ὁμοούσιον τριάδα δοξάσωμεν, ἥτις φυλάττοι ἐν εἰρήνηι τὴν ζωὴν τῶν εὐσε-
βεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων καὶ πάντων ἡμῶν. τῶι γὰρ πατρὶ καὶ
υἱῶι καὶ ἁγίωι πνεύματι πρέπει ἡ δόξα νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

Ταύτης τῆς προσφωνήσεως γενομένης ἐπέμειναν κράζοντες· Ἐὰν μὴ ἄρτι, οὐδεὶς ἐκ- 30
βαίνει· μαρτύρομαί σε, τὰς θύρας κλείω. ἀδελφοὶ ὀρθόδοξοι μία ψυχή· ἀδελφοὶ διὰ
πίστιν μία ψυχή.· Ἰουστῖνε αὔγουστε TVINCAS· ὁ μὴ λαλῶν Μανιχαῖός ἐστιν. ἅγιος
ἅγιος ἅγιος· ἡ τριὰς ἐνίκησεν. ἀπάρτι οὐ φοβῆσαι Ἀμάντιν τὸν Μανιχαῖον. Ἰου-
στῖνος βασιλεύει, Ἀμάντιν τί φοβῆσαι; ἄξιε τῆς τριάδος, καὶ τοῦτο τὸ καλόν σοι
ἐτηρεῖτο· ὁ φιλῶν τὴν σύνοδον οὕτως τιμᾶται. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως, πολλὰ M VIII 1066
τὰ ἔτη τῆς αὐγούστης, πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ πατριάρχου· νικᾶι ἡ πίστις τῶν ὀρθοδόξων. 36

Καὶ πάλιν ἐπιμενόντων αὐτῶν ἐπὶ πολὺ ταῖς αὐταῖς φωναῖς προσεφωνήθη αὐτοῖς
ταῦτα· Ὅτι διὰ πάντων σπουδὴν ἐθέμεθα θεραπεῦσαι ὑμᾶς καὶ ἀσκανδαλίστους φυλάξαι,
σαφῶς ἐπίστασθε· ἐπειδὴ δὲ δεῖ πάντα κανονικῶς καὶ μετὰ εὐταξίας γενέσθαι, συγχω-

---

O [= aerv], I

2 τάγει O^{rv} ταγήτω O^{a} τάξον I 3 Λέοντα — διπτύχοις om. O^{rI} 4/5 ὁ μὴ — ἄμβωνι $O^{evΛ}$ om. O^{arI} 5 σου O^{av} 6 TVINCAS om. O^{avI}, O^{a} spat. rel. 6/7 Ἰουστῖνος — φέρε om. O^{avI} 8 τοῦ νέου — ἔτη om. $O^{eΛ}$ ἄρτι φέρε τὰ δίπτυχα O^{e} 9 οὕτως — φέρε om. O^{av} 9/10 οὕτως — φέρε om. $O^{eΛ}$ 10 ἐξέβαλον O^{aevI} 12 ὑμῶν τὴν I 14 μέλλει O^{erv} 19 παραλεῦσαι O^{a} 21 ἐν² O^{rI} σὺν $O^{aevΛ}$ 23 μεγάλη ἁγία O^{aev} 23/24 τρόπον ἢ λόγον $O^{aevΛ}$ 25 τηροῦντες O^{rI} ἀμφιβάλητε O^{v} ἀμφιβάλετε O^{a} ἀμφιβάλητε O^{er} ἀμφιβάλλετε I 27 φυλάττει O^{arv} 31/32 ἀδελφοὶ — ψυχή om. O^{rI} 32 TVNDICAC O^{e} om. O^{avI} spat. rel. O^{a} 33 ἀμάντην O^{r} 34 ἀμάντην O^{rI} τινά I 35 οὕτος O^{a} 36 αὐγούστας O^{av} 37 αὐτῶν om. O^{avI}

L V 185 ῥήσατε ἡμῖν συναγαγεῖν τοὺς θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους, ἐφ' ᾧι τε κατὰ τοὺς θείους κανόνας πάντα προβῆναι γνώμηι καὶ κελεύσει τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως. τὰς γὰρ ἐκβοήσεις ὑμῶν πάσας ἀνοίσομεν ἐπὶ τὴν αὐτοῦ γαληνότητα.

Καὶ κλεισάντων αὐτῶν τὰς θύρας καὶ ἐπιμένοντων ταῖς αὐταῖς ἐκβοήσεσι λαβὼν τὰ δίπτυχα ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης 5
Ἰωάννης ἐκέλευσε ταγῆναι τὰς ἁγίας τέσσαρας συνόδους τῶν τε ἐν Νικαίαι συνελθόντων ἁγίων πατέρων καὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ὡσαύτως συναχθέντων ἐπὶ Νεκταρίου τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης καὶ τῶν ἐν Ἐφέσωι ἐπὶ τῆι ἐκβολῆι Νεστορίου καὶ τῶν ἐν Χαλκηδόνι ἐπὶ τῆι ἐκβολῆι Εὐτυχοῦς καὶ τοῦ αὐτοῦ δυσσεβοῦς Νεστορίου καὶ τὰ ὀνόματα τῶν τελευτησάντων ἐν ὁσίαι τῆι μνήμηι γενομένων ἀρχιεπισκόπων ταύτης τῆς βασιλίδος 10
πόλεως Εὐφημίου καὶ Μακεδονίου καὶ μέντοι καὶ Λέοντος τοῦ γενομένου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης. τότε φωνῆι μεγάληι πάντες οἱ τοῦ λαοῦ ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος ἐβόησαν
Luc. 1, 68 εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ, ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῶι λαῶι αὐτοῦ, καὶ πάλιν δεύτερον ἔκραξαν εὐλογητὸς κύριος Ἰησοῦς ὁ βασιλεύς, ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῶι λαῶι αὐτοῦ. ἐπὶ πολλὴν δὲ 15
ὥραν ἀντιφωνούντων ἑκατέρων τῶν μερῶν καὶ ψαλλόντων τὴν ψαλμωιδίαν ταύτην, οἱ ψάλται ἐπετράπησαν ἀνελθόντες εἰπεῖν τὸ τρισάγιον καὶ αὐτῶν ἀρξαμένων πᾶς ὁ λαὸς ἐπαύσατο καὶ ὑπήκουσε τοῦ τρισαγίου. καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου ἐξ ἔθους τῆς θείας λειτουργίας ἐπιτελουμένης καὶ τῶν θυρῶν κλεισθεισῶν καὶ τοῦ ἁγίου μαθήματος κατὰ τὸ σύνηθες λεχθέντος τῶι καιρῶι τῶν διπτύχων μετὰ πολλῆς 20
ἡσυχίας συνέδραμον ἅπαν τὸ πλῆθος κύκλωι τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἠκροῶντο καὶ μόνον ἐλέχθησαν αἱ προσηγορίαι τῶν εἰρημένων ἁγίων τεσσάρων συνόδων παρὰ τοῦ διακόνου καὶ τῶν ἐν ὁσίαι τῆι μνήμηι ἀρχιεπισκόπων Εὐφημίου καὶ Μακεδονίου καὶ Λέοντος, φωνῆι μεγάληι ἔκραξαν ἅπαντες· δόξα σοι κύριε. καὶ μετὰ τοῦτο μετὰ πάσης εὐταξίας ἐπληρώθη σὺν θεῶι ἡ θεία λειτουργία. 25

Ἐπιστολὴ Ἰωάννου τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης ἀρχιεπισκόπου γενομένου τῆς βασιλευούσης ταύτης πόλεως καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου γραφεῖσα Ἰωάννηι τῶι τῆς ὁσίας μνήμης γενομένωι ἀρχιεπισκόπωι Ἱεροσολύμων καὶ πᾶσι τοῖς μὴ ἐνδημοῦσι τηνικαῦτα μητροπολίταις

28 Τοῖς συμψύχοις καὶ ὁμοδόξοις τὸν σύνδεσμον τῆς ἀγάπης ἐν εἰρήνηι Χριστὸς ὁ 30
θεὸς ἡμῶν ἄνωθεν δεδωκὼς κοινὰ καὶ τὰ παρ' αὐτῶν πραττόμενα εἶναι δικαιοῖ. ἐπεὶ τοίνυν θεία τις οὐρανόθεν γέγονε κίνησις τοῦ φιλοχρίστου λαοῦ τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως καὶ πάντα τὰ ἐκβοηθέντα παρ' αὐτοῦ καὶ προσφωνηθέντα παρ' ἐμοῦ δῆλα τῶι κόσμωι γεγένηται, ἀναγκαῖον ἐλογισάμην σημᾶναι τῆι σῆι θεοφιλείαι, ἵνα τῆι συνεργείαι τοῦ ἁγίου πνεύματος ταῦτα γνοῦσα ἐπισφραγίσηι τῶι λόγωι τῆς ἀληθείας, ἐπειδὴ 35
M VIII 1067 μάλιστα ἡ ἐνδημοῦσα ἁγία σύνοδος τῆι αἰτήσει παντὸς τοῦ μοναχικοῦ τάγματος ἐγγράφως τε ὥρισε καὶ ἅπερ ὥρισε τῆι σῆι ἁγιότητι διὰ τάχους ἐκπέμψαι ἐσπουδάσαμεν.

O [= aerv], I, P [inde a 26]

2 θεοφιλεστάτου I τὰσ O καὶ I 3 ἀνύσομεν O^{av} ἀνοίσωμεν I 4 αὐτῶν O^{r} 6 τὰσ ἁγίασ — συνόδουσ ταγῆναι O^{e} 14/15 καὶ πάλιν — αὐτοῦ O^{r}I om. O^{aevl} 17 ἐπετράπησαν O^{e}I ἐτράπησαν O^{arv} 20 λεχθέντοσ κατὰ τὸ σύνηθεσ O^{av} τῶ O^{er}I ἐν O^{av} πολλῆσ τῆσ O^{r} 21 συνέδραμεν O^{vl} μόνον O^{arv}I ὡσ μόνον O^{e}Λ 24 μεγάλη φωνῆ O^{e} 26 1 O^{a} in mg. Ἰωάννου OIΛ γραφεῖσα παρὰ Ἰωάννου P 27 ταύτησ om. I τὲ τῶ O^{e} 27/28 τῶι — γενομένωι om. I 28 γενομένου terminatione in ἀρχιεπισκό(π) non perscripta P τηνικαῦτα om. I 31 ἄνωθεν om. O^{r}Λ εἶναι om. P 33 τὰ om. O^{r} προσφωνηθέντα scripsi προσεκφωνηθέντα O^{av}P ἐκφωνηθέντα O^{er}I 34 συνεργία O^{ae} 35 ἐπισφραγίσει P 36 μοναδικοῦ O^{av}P

Ἄλλη ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ τῆς ἁγίας μνήμης οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἰωάννου ἰδικὴ γραφεῖσα Ἐπιφανίῳ τῷι τῆς θεοφιλοῦς μνήμης γενομένωι ἐπισκόπωι Τύρου 29

Ὁ πάντα πρὸς τὸ συμφέρον θεὸς ἄνωθεν οἰκονομῶν καὶ νῦν τὴν σὴν θεοσέβειαν ἐν θλίψει κατὰ τὸν προφήτην πλατυνθεῖσαν ἐπὶ τὴν στενὴν πύλην τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἀνέτως εἰσελεύσεσθαι παρεσκεύασεν. ἰδοὺ γὰρ τοῦ οὐρανίου κινήματος κατὰ τῶν ἀποστατῶν τῆς ἐκκλησίας πνεύματι θεοῦ γενομένου, ὅσοι μὲν ἀνάξιοι ὤφθησαν τῆς ἀχράντου ὑπηρεσίας τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, κρίματι αἰωνίωι ὑπεβλήθησαν· ὅσοι δὲ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἐρασταὶ ἐφάνησαν, πολλῶι μᾶλλον διὰ τῆς τοιαύτης κινήσεως ἐλαμπρύνθησαν. τοιγαροῦν τῆς ἐνδημούσης ἁγίας συνόδου τῆι φιλοχρίστωι καὶ βασιλίδι πόλει ἐκ διαφόρων ἐπαρχιῶν δῆλα ποιησάσης τὰ πραχθέντα κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς ἀληθείας πᾶσι τοῖς ὑφ' ἡμᾶς ἀναγκαῖον ἔκρινα καὶ τῆι σῆι πεμφθῆναι θεοφιλείαι, ἵνα τὰ παρ' αὐτῶν καὶ δι' αὐτῶν τυπωθέντα ἀναγνοὺς καὶ γνούς, ὁσιώτατε, σύμψηφος καὶ ὁμόψυχος ἔσηι καὶ κἂν ὀψέ ποτε τῶν κυκλωσάντων σε ἐχθρῶν λυτρωθείης. ἅπαντα τοίνυν τὰ πεπραγμένα κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς ἀληθείας δῆλα ποιῆσαι τοῖς ὁμοδόξοις εὐλαβέστατοις συλλειτουργοῖς καὶ μοναχοῖς καὶ φιλοχρίστοις λαοῖς, καθὼς ἂν συνίδηις, σπούδασον, θεοφιλέστατε.

Ps. 4, 1
L V 188
Mt. 7, 13

Ἀντίγραφον Ἰωάννου Ἱεροσολύμων καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπων πρὸς Ἰωάννην τὸν Κωνσταντινουπόλεως

Τῶι δεσπότηι μου τῶι θεοφιλεστάτωι καὶ ὁσιωτάτωι συλλειτουργῶι Ἰωάννηι καὶ τῆι ἐνδημούσηι κατὰ τὴν φιλόχριστον Κωνσταντινούπολιν ἁγίαι συνόδωι Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων καὶ ἡ κατὰ τὰς τρεῖς Παλαιστίνας τελοῦσα ὑπὸ τοὺς ἁγίους Χριστοῦ τοῦ ἐπὶ πάντων θεοῦ τόπους ἁγία σύνοδος ἐν κυρίωι χαίρειν. Ἐπειδὴ διπλῆ τίς ἐστιν ἡ τῶν δακρύων κίνησις, ἡ μὲν πρὸς ὀδύνην φέρουσα, ἡ δὲ πρὸς εὐφροσύνην (Ἰωσὴφ γὰρ ὁ πατριάρχης ἀναγνωριζόμενος τοῖς ἀδελφοῖς μεγάλα ἐξ εὐθυμίας ἐδάκρυσε καὶ Παῦλός φησι τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς ὅτι ἡ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται, ἡ δὲ κατὰ θεὸν σωτηρίαν), ἐντυχόντες οὐκ ἀδακρυτὶ τοῖς ἐπιστολεῖσι παρὰ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης καὶ πραχθεῖσι θυμηδίας ἐπλήσθημεν, ὥστε ἂν ἡμᾶς εἰπεῖν μετὰ τοῦ μεγάλου προφήτου Δαυίδ· εὐφράνθημεν ἐπὶ τοῖς εἰρηκόσιν ἡμῖν, εἰς οἶκον κυρίου πορευσόμεθα, καὶ αὕτη ἡ ἀλλοίωσις τῆς δεξιᾶς τοῦ ὑψίστου, καὶ ἐξομολογεῖθε τῶι θεῶι τῶν θεῶν τῶι ποιήσαντι θαυμάσια μεγάλα μόνωι, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ καὶ τίς λαλήσει τὰς δυναστείας τοῦ κυρίου, ἀκουστὰς ποιήσει πάσας τὰς αἰνέσεις αὐτοῦ; ἰδοὺ γὰρ ὁ θεός φησι διὰ τοῦ Σαμουὴλ ποιῶ τὰ ἔργα μου ἐν Ἱερουσαλήμ, ὥστε παντὸς ἀκούοντος ἠχῆσαι ἀμφότερα τὰ ὦτα αὐτοῦ. ταῦτα καὶ ἐπὶ τῶν χρόνων τῶν ἡμετέρων ἔργωι προῆλθε. τὸ γὰρ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ τέρας τὸ ἀνερυθρίαστον, Σεβῆρον φαμὲν τὸν ἀδικίαν εἰς τὸ ὕψος λαλήσαντα διὰ τῶν βλασφήμων αὐτοῦ λόγων τῶν κατὰ τῆς ἁγίας μεγάλης καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς ἐν Χαλκηδόνι λεχθέντων, οὐδὲ τὴν ἀρχὴν γινωσκόμενον ἡμῖν οὐδὲ ὅστις εἴη, τὸν τῆς Ἀντιοχέων ἀδίκως καὶ τυραν-

Gen. 45, 2
Act. 9, 15
2 Cor. 7, 10
Ps. 121, 1
Ps. 76, 11
Ps. 135, 2. 5
Ps. 105, 2
1 Reg. 3, 11
M VIII 1070
Ps. 72, 8

O [= aerv], IP

1 ιᾱ O^a in mg. Ἰωάννου om. $O^{av}P$ 2 γενομένωι om. I 3 ια' O^v in mg. θεοφίλειαν $O^{av}P$ 11 πᾶσι — ἡμᾶς I πάσηι τῆι ἐφ' ἡμῶν OP om. Λ 13 σύμψηφος O^eI σύμψυχος $O^{arv}P$ 14 λυτρωθείης — ἐχθρῶν om. I λυτρωθείης] ά desunt II litterae θείης O^r 16 συνίδοις O^{rv} 17 ιβ' O^v in mg. ἀντίγραφα I 19 ιβ̄ O^a in mg. 20 φιλόχριστον om. O^rI 21 ἐλέω $O^{er}I$ 22 τοῦ χῡ τοῦ O^r 26/27 ἀποσταλεῖσι O^rI 27 ἡμᾶς om. O^a 33 ιη̄λ $O^eΛ$ 34 αὐτοῦ om. O^a χρόνων $O^{aev}IPΛ$ ἔργων O^r 35 βδέλυγμα O^e 37 μεγάλης] μεγάλησ ἐκκλησίασ O^r χαλκηδώνη P 38 τὸν] τῶν P

νικῶς καὶ παρὰ πάντα ἐκκλησιαστικὸν κανόνα ὑφαρπάσαντα θρόνον, τὸν κατὰ τὸν
Act. 21, 38 Αἰγύπτιον ἐκεῖνον τὸν ἐν ταῖς Πράξεσιν ἀναστατώσαντα καὶ ἐξαγαγόντα εἰς τὴν ἔρημον
τοὺς σικαρίους ἀναθέματι ὑποβέβληκε καὶ ἀλλότριον παντὸς ἱερατικοῦ συλλόγου καὶ
L V 189 ἀξίας καὶ πράγματος πεποίηκε διὰ τῆς ὑμετέρας μισοπονήρου ἁγιωσύνης. ὁ γὰρ
Ier. 1, 10 παρεσχηκὼς Ἱερεμίαι τῶι προφήτηι τὸ ἀνοικοδομεῖν καὶ κατασκάπτειν καὶ ἐκριζοῦν
Mt. 16, 19 καὶ καταφυτεύειν καὶ Πέτρωι τῶι κορυφαίωι τῶν ἀποστόλων τὸ λύειν καὶ δεσμεῖν, καὶ
τῆι κοινῆι τοῦτο ἐφιλοτιμήσατο ἱερωσύνηι. τοὺς μὲν οὖν θεοφιλεστάτους καὶ ὁσιω-
τάτους μοναχοὺς τοὺς ὑπὸ τὴν μεγάλην ἐκείνην καὶ βασιλίδα πόλιν οἰκοῦντας, οὐ μὴν
ἀλλὰ καὶ τὸν φιλόχριστον ταύτης λαὸν τοῦ κατὰ θεὸν ζήλου ἐμακαρίσαμεν καὶ ὅτι μέχρι
θανάτου διανέστησαν, ὥστε τὸν λύκον τῆς Ἀντιοχέων τῆς νομῆς ἀπελάσαι τῶν προ-
Num, 22, 6. βάτων τὸν λαθόντα ἑαυτὸν καὶ μείζοσιν ἐγχειρήσαντα ἢ κατ' αὐτὸν καὶ κατὰ τὸν Βαλὰκ
12 ἐκεῖνον ἀράσασθαι πειραθέντα ὃν οὐκ ἀρᾶται ὁ κύριος. τοιγαροῦν εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ
τὰ τῆς ἀρᾶς πάντα ἐκβέβηκε καὶ ηὐλόγηται ὁ νοητὸς Ἰσραὴλ καὶ ἀπώλετο μὲν ὁ Βαλάκ,
τὸν ὅμοιον δὲ τρόπον καὶ Βαλαὰμ ὁ μάντις τἀπίχειρα τῶν αὐτοῦ πράξεων ἐδέξατο καὶ ἀνα-
Mt. 25, 26 τεθεμάτισται καὶ τὴν ἐκεῖσε περιμένει μετὰ τοῦ δούλου τοῦ ὀκνηροῦ καὶ πονηροῦ ποινήν.
ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐκεῖνοι· ἡμεῖς δὲ τοῖς πραχθεῖσι καὶ ἐπισταλεῖσι παρὰ τῆς ὑμετέρας ἁγιω-
σύνης ὁμόφρονες καὶ ὁμόψυχοι τυγχάνομεν καὶ ἀναθεματίζομεν πᾶσαν αἵρεσιν καὶ
Νεστόριον τὸν ἀνθρωπολάτρην καὶ Εὐτυχέα τὸν ματαιόφρονα καὶ τὸν Μάνην καὶ Σεβῆρον
τὸν ἁλιτήριον, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰ τούτου συγγράμματα, ἐν ταῖς ἑαυτῶν διανοίαις ἔχοντες
καὶ ἀσπαζόμενοι τὰς τέσσαρας ἁγίας συνόδους, τήν τε τῶν τιη τῶν ἐν Νικαίαι συναχθέντων
κατὰ Ἀρείου τοῦ δυσωνύμου τῶν ἐκθεμένων τὸ ἅγιον σύμβολον, εἰς ὃ ἐβαπτίσθημεν καὶ
βαπτίζομεν, καὶ τὴν τῶν ρν̄ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ Μακεδονίου τοῦ πνευματο-
μάχου τῶν τὸ εἰρημένον ἅγιον σύμβολον βεβαιωσάντων καὶ τὴν τῶν διακοσίων τῶν
ἐν Ἐφέσωι τῶν καθελόντων Νεστόριον τὸν ἀνθρωπολάτρην, τὸ δὲ αὐτὸ ἅγιον σύμ-
βολον περιπτυξαμένων, καὶ τὴν μεγάλην καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον τῶν χλ̄, φαμὲν τῶν
ἐν Χαλκηδόνι συνελθόντων καὶ βεβαιωσάντων καὶ κρατυνάντων τὸ αὐτὸ ἅγιον σύμβολον,
ἐπισφραγισάντων δὲ τὰ κατὰ Νεστορίου τοῦ ἀνθρωπολάτρου καὶ ἀποβαλόντων Εὐτυχέα
τὸν ματαιόφρονα, δεχόμενοι καὶ τὰς θεοφράστους ἐπιστολὰς τοῦ τῆς ὁσίας καὶ θεοφιλοῦς
μνήμης Λέοντος τοῦ γενομένου τῆς Ῥωμαίων ἀρχιεπισκόπου καὶ πατριάρχου. συν-
ευφραινόμενοι τοίνυν ἐπὶ τούτοις τῆι ὑμετέραι ἁγιωσύνηι καὶ συναινοῦντες τοῖς παρ'
ὑμῶν ἐπισταλεῖσι καὶ πραχθεῖσι καὶ κοινωνικοὶ ὄντες ὑμῖν, τὸ προφητικὸν ἐκεῖνο λέγομεν
M VIII 1071 Naum 1, 15 λόγιον· ἑόρταζε, Ἰούδα, τὰς ἑορτάς σου, ἀπόδος τῶι κυρίωι τὰς εὐχάς
σου, διότι οὐ μὴ προσθῆις τοῦ εἶναι εἰς παλαίωσιν. καὶ ἡμῖν οὖν τὰ
αὐτὰ ταῦτα συνεύχεσθε, ἁγιώτατοι (κοινὰ γὰρ τὰ τῶν ἱερέων), καὶ τὴν ἁγίαν καὶ δε-
δοξασμένην παρθένον καὶ θεοτόκον Μαρίαν σὺν ἡμῖν ἱκετεύσατε πρεσβείαν ποιήσασθαι
ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν καὶ νίκης καὶ διαμονῆς τοῦ εὐσεβεστάτου
καὶ γαληνοτάτου ἡμῶν βασιλέως.

O [= aerv], IP

1 πάντα I τὸν OP *ecclesiasticos canones* Λ 4 μισσοπονήρου P 5 ἐκρι O^r 6 τὸ] τῶ P 7 τούτω O^r 11 ἐγχειρίσαντα O^r βαλαὰκ P 13 νοητὸσ OPΛ νέος I 14/15 ἀναθεμάτισται O^r 16 ἡμετέρασ P 17 ὁμόψυχοι O^{aervIP} ὁμόψηφοι $O^eΛ$ 18 μόρην P 20 τιῆ O^{aervI} τριακοσίων δεκαοκτῶ P τιῆ ἁγίων πρ̄ων $O^eΛ$ συνελθόντων I 21 δυσ-σωνύμου P 22 τοῦ μακεδονίου O^r εὐνομίου $O^eΛ$ 23—25 βεβαιωσάντων — σύμβολον om. I 26 χαλκηδὼνη P καὶ κρατυνάντων om. $O^{aev}P$ 27 ἀποβαλλόντων O^rI 28 καὶ θεοφιλοῦς om. O^r 31 κοινωνοὶ I 34 ταῦτα om. P 35 ποιήσασθε $O^{rv}P$ 36/37 τῶν εὐσεβεστάτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν βασιλέων I

Ὑπογραφαί

1 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Καισαρέων ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

2 Θεοδόσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σκυθοπολιτῶν ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: — L V 192

3 Ζηνόβιος ἐλέει θεοῦ ἐπισκόπος Ἰαμνίας ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι: —

4 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Τιβεριάδος ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι: —

5 Πολυχρόνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀρεοπόλεως ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι: —

6 Προκόπιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νεαπολιτῶν ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

7 Εὐστάθιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀνθηδόνος ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι: —

8 Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τοῦ Μαιουμᾶ Ἀσκάλωνος ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

9 Πέτρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἐλούσης ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

10 Μαρκελλῖνος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

11 Γρηγόριος ἐπίσκοπος Ἐλευθεροπόλεως ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

12 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἱεριχούντων ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

13 Ἀντώνιος ἐπίσκοπος τῆς Ἀσκάλωνος ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι: —

14 Ἰωάννης ἐπίσκοπος Μονοίδος ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

15 Παῦλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Πέλλης ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

16 Ἄλφιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Συκομαζόνος ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

17 Βάσσης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Καπετωλιάδος ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

18 Προκόπιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Μαιουμᾶ Γάζης ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

19 Ἰσίδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ζωορηνῶν ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

O [= aerv], 1P

1 αἱ ὑπογραφαί O^a om. O^rI 2 ἐλέω O^rI inde a 4 usque ad p. 80, 29 ἐλέει θεοῦ semper om. $O^eΛ$ 4. 6 ἐλέω I inde a 4 usque ad p. 80, 29 post ἐρρῶσθαι με καὶ nihil habet nisi τὰ λοιπὰ $O^eΛ$ 5 δεσπόται I δεσπόται καὶ $O^{rv}P$ om. O^a 6 Ἰαμνίασ $O^{aev}PΛ$ Ἰαμνείασ [Ἰαμνίασ O^r] καὶ οἱ λοιποὶ [λοιποὶ ἐρρῶσθαι ἡμᾶσ καὶ τῶ κῶ εὐαρεστεῖν εὔχεσθε δεσπόται θεοφιλέστατοι I] O^rI 8—80, 30 om. O^rI 10 ἀρεωπόλεωσ O^e 12. 13 post 14. 15 coll. $O^eΛ$ 16 μαιουμᾶ O^a μαϊαμᾶ O^vP μαΐμᾶ O^e 20 Νεοκαισαρείας] uitium antiquum pro Διοκαισαρείας 26 ἀντωνῖνοσ O^{ev} 30 πέλησ O^a 32 ἀλφειὸσ O^e 34 βάσσοσ O^e 36 μαιουμᾶ O^{ae} μαΐμᾶ O^vP με om. O^a 38 τῆς om. $O^{av}PΛ$ ζωωρηνῶν $O^{av}P$

20 Οὐάλης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῶν Παρεμβολῶν ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

21 Πέτρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Φαινοῦς ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

22 Ἐπιφάνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ῥαφίας ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

M VIII 1074 23 Ἠλίας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἰόππης ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

24 PRESTVTVS ÈPÍSCOPOS TV AGÍv ŌRVS THABÒR ERROSTHAE ME καὶ τὰ λοιπὰ διὰ Ῥωμαικῶν γραμμάτων: —

25 Προκόπιος ἐπίσκοπος Ἀμαθούντων ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

26 Σολομὼν ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀβίλης ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

27 Κόνων ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἵππων ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

28 Λεόντιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Σωζούσης ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλεστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

29 Ἀμβρίλλιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Γαζαίων ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

30 Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ὁράων ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

31 Μέγας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μαξιμιανουπολιτῶν ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

32 Γρηγόριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Βακάθας ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

33 Βαρώχιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Δώρων ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

L V 193 34 Ἀπολλώνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Διοσπολιτῶν ἐρρῶσθαί με καὶ τῶι κυρίωι εὐαρεστεῖν εὔχεσθε, δεσπόται θεοφιλέστατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες: —

Ἐπιστολὴ Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Τύρου καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν πρὸς τὴν ἐνδημοῦσαν ἐν Κωνσταντινουπόλει σύνοδον

31 Τοῖς πάντα θεοφιλεστάτοις καὶ ὁσιωτάτοις ἀδελφοῖς καὶ συλλειτουργοῖς Θεοφίλωι Βασιλίσκωι Μαρκιανῶι καὶ πάσηι τῆι ἐνδημούσηι κατὰ τὴν βασιλίδα καὶ φιλόχριστον πόλιν θεοῦ χάριτι ἁγίαι συνόδωι Ἐπιφάνιος καὶ οἱ ὑπ' αὐτὸν ἐπίσκοποι ἐν κυρίωι χαίρειν. Εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ τῆς εἰρήνης κύριος, ὃς ἐπέστησεν ἡμῖν τὸ τίμιον γράμμα τῆς ὑμῶν ἁγιωσύνης οὕτω πανταχόθεν διαλάμπον περί τε τὸν πνευματικὸν ζῆλον καὶ τοὺς ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ἀγῶνας καὶ περὶ τὸ κήρυγμα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ἃ δεῖ πάντα λαβεῖν ἐν αὐτῶι συνηγμένα πρὸς θεμέλιον καὶ βάθρον ἀρραγὲς τῆς εἰρήνης τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἐν αὐταῖς ἀρχιερέων καὶ τῶν ἐν ἑκάστηι πόλει πιστῶν καὶ τὴν ὀρθὴν

O [ac. r (inde a 31), v], I [inde a 31], P

3 φενοῦσ OP 9. 10 om. $O^{av}PΛ$ 9 PRESTVTVS suspectum, sed emendatio incerta TIAIIÒR O^{e} ÈPKOSTIAE O^{e} 13 ἀβέλησ O^{e} 15. 16 post 17. 18 coll. $O^{a}Λ$ 19 κυρίλιοσ O^{e} *Cyrillus* Λ τῆς om. O^{e} 24 εὔχεσθε om. O^{v} 29 ἀπωλώνιοσ I^{p} διοπολιτῶν O^{v}I^{p} 31 ἐνδημοῦσαν om. IΛ 32 σύνοδον om. O^{av}P 33 ιγ O^{a} in mg., inser. O^{v} πάντα om. I^{p} 34 μαρκιανῶ βασιλίσκω O^{av}I^{p} 37 διαλάμπων O^{v} 40 ἐν^{a} O^{r}I om. O^{ae}^{v}PΛ

ὁμολογίαν περιπτυσσομένων, ὅσην δὲ ποιεῖται καὶ τῶν θείων κανόνων ἐπιμέλειαν ἐξ ὧν τὸν κατ' οὐδένα τρόπον ἢ χρόνον ἀσπασάμενον τὴν πρὸς τὴν ἁγίαν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν κοινωνίαν ἢ τὴν ὀρθόδοξον τιμήσαντα πίστιν, τῶι δὲ θρόνωι τῆς 'Αντιοχέων ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ἐπιπηδήσαντα τυραννικῶς ἀναθέματι προσήλωσε γυμνὸν εἶναι ἀποφηνάμενον παντὸς πράγματος ὀνόματος ἀξίας ἐνεργείας Χριστιανῶι ἢ ἱερατικῶι ἁρμοζούσης ἢ ἁρμόσαι δυναμένης καὶ ἀλλότριον τῆς θείας κοινωνίας κατὰ τοὺς θείους κανόνας αὐτὸν καταστῆσαν. καὶ γὰρ ἦν ἀκόλουθον συνέπεσθαι τῆι τῶν ἀχράντων εὐαγγελίων θείαι διδασκαλίαι καθ' ἣν φησιν ὁ κύριος τοὺς δοκοῦντας ἐν ἑαυτοῖς ἔχειν τι καὶ τούτου πάντως ἀφαιρεῖσθαι καὶ τοῖς ἔχουσιν ἐκ δικαιοσύνης προστίθεσθαι. τῆς οὖν δικαίας ἐξ ὑμῶν κατακρίσεως ἐπάξιος ὤφθη Σεβῆρος ὁ δυσσεβὴς πρὸς βλασφημίαν ἅμα καὶ συκοφαντίαν ὀξύνας ἣν ἔχει γλῶτταν κατὰ τῆς μεγάλης καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνελθούσης καὶ δικαιῶν ἑαυτὸν ἐξ ἀσεβοῦς φρονήματος καὶ πονηρᾶς προαιρέσεως. ἀλλ' ἡ τοῦ δεσπότου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν 'Ιησοῦ Χριστοῦ δύναμις τοῦ τῆς ἐκκλησίας λειμῶνος αὐτὸν ἐξήλασε δικαίαι ψήφωι τῆς ἐν ὑμῖν τοῖς θεοφιλέσι διαλαμψάσης πνευματικῆς χάριτος, πρὸς ἣν συγκατατιθέμενοι σύμψηφοι γινόμεθα τοὺς αὐτοὺς δεσμοὺς ἐπιφέροντες ἐπ' ἐκεῖνον, οὓς καὶ τὸ τίμιον γράμμα τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος ἐπάγει κανονικῶς. τίς γὰρ ἀρκέσει λόγος εἰς ἀπαρίθμησιν ὧν ἐκεῖνος ἐξήμαρτεν εἰς ἐναντίωσιν τῶν θείων κανόνων καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας τὴν ὀφρὺν ἀνασπάσας εἰς ἀλαζονείαν καὶ κομπὸς ἐν τοῖς ἀναθέμασι φαινόμενος ἐνομιλίαις καὶ συγγράμμασιν ἀσεβέσι κατὰ τῶν ἁγίων πατέρων, τὸ δέ γε ἀληθέστερον κατ' αὐτῆς τῆς πνευματικῆς διδασκαλίας τῶν θεσπεσίων ἀποστόλων αὐτὸς καθ' ἑαυτοῦ πρὸς ἔλεγχον καθιστάμενος ἐν ἅπασιν οἷς γέγραφε ματαίοις λόγοις. καὶ γὰρ προσήκει τοὺς ἐγκειμένους αἱρέσει δυσσεβεῖ καὶ τὸν νοῦν τεταράχθαι καὶ μηδὲ διαρκεῖν ἄχρι παντὸς συγκαλύπτειν ὅπερ ἔχουσι νόσημα κατεσθίον αὐτῶν τὴν διάνοιαν. ἀλλ' οὐκ ἦν οὕτως τολμηρός, ὥστε καὶ δεσμὸν ἐπιθεῖναι ἐξ αὐθεντίας χωρίζοντα τῆς θείας κοινωνίας κληρικοὺς ἄλλων πόλεων, μηδὲ γνώμης μηδὲ συναινέσεως μετέχων τῶν αὐτῶν ἐπισκόπων; τί δέ; οὐ τεθάρρηκε τοὺς καταδεδεμένους κανονικῶς ἀλλοτρίους κληρικοὺς ἐκ τῶν οἰκείων ἐπισκοπῶν προσρυέντας αὐτῶι καὶ τὸ ψυχοφθόρον ὑπαλειφθέντας παρ' αὐτοῦ κήρυγμα προσειληφέναι πρὸς τὴν ἑαυτοῦ κοινωνίαν καὶ δίχα τῆς παρὰ τοῦ καταδήσαντος ἀφέσεως ἐπιτρέψαι ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς λειτουργίαις ὑπηρετεῖν; ἑκάτερον δὲ τούτων πέπραχε κατὰ τὴν Τυρίων. ἀλλ' οὐ τοὺς μετειληφότας ἀξίας πρεσβυτέρων ἀντιτιθέντας μὲν αὐτῶι τὴν ἀρχὴν κενοφωνοῦντι τὴν ἀσεβῆ διδασκαλίαν, ὕστερον δὲ συμπεσόντας αὐτῶι παρεσκεύασεν ἐν τῶι σχήματι τῆς διακονίας λειτουργεῖν, ἀθέσμως αὐτοὺς τῆς τῶν πρεσβυτέρων τιμῆς ἀφελόμενος, ἐπειδὴ μὴ τότε τὸν αὐτοὺς χειροτονήσαντα σκελίσας ἦν συγκαταθέσθαι ταῖς ἀσεβέσιν αὐτοῦ διδασκαλίαις, καὶ προφάσει τούτου τὴν ἐπιτεθεῖσαν παρ' αὐτοῦ χειροτονίαν ἐξελόμενος; ὃ δὴ γεγένηται παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν 'Αρκηνῶν. πρὸς δὲ τούτοις οὐκ ἦν ἐπεκτείνων τὰ τῆς αὐτοῦ θρασύτητος καὶ παραχαράττων τοὺς θείους κανόνας, ἐν ἀλλοτρίαις παροικίαις προχειριζόμενος ποτὲ μὲν χωρεπισκόπους, ἄλλοτε δὲ παραμοναρίους, πιστεύων ἱκανῶς ἔχειν ἀπομάχεσθαι καὶ διαλύειν τὰ παρὰ τῶν θείων κανόνων ὡρισμένα δίκαια τοῖς

4 cf. p. 64, 24—26 Mt. 13, 12. 25, 29 M VIII 1075 11 L V 196

O [= aerv], IP

2 χρόνον ἢ τρόπον I 5 αἱρετικῶ Oe 7 αὐτῶν OvP 8 κσ OPΛ χσ I 9 τούτου OarvIP τοῦτο OeΛ 10 ἐπαξίωσ Oe 11 τῆσ ἁγίασ OeΛ 12 χαλκηδώνη l' αὐτὸν OavP 14 ἐξέλασε Or 15 συγκατατιθέμεθα OavP σύμψηφοι I καὶ σύμψηφοι OP'Λ 17 κοινωνικῶσ OavP' ἀπαρίθμισιν Or ἥμαρτεν Oe 19 κόμποσ OaevPΛ [*faustus* i. e. fastus] κομψὸσ OrI 21 ἑαυτοῦ I ἑαυτὸν OP' 24/25 ἐξ αὐθεντίας ἐπιθεῖναι OaevP' 26 μετέχων τῶν OarvIP' μετεχόντων Oe 27 ἐπισκοπῶν I ἐπισκόπων OP' 28 τὸ OarvIP' πρὸσ τὸ Oe προσειληφέναι OrI προσληφθέντασ OaevΛ προσλειφθέντασ l' 30 λειτουργίαισ om. Or πέπρακε Oa ἀλλ' οὐ OarvIP' ἀλλά καὶ OeΛ 35 καὶ om. lΛ 38 πιστεύειν Or

ἐπισκόποις; τούτων εἰς μαρτυρίαν ἔστι λαβεῖν τὴν Τριπολιτῶν καὶ πάλιν τὴν Ἀρκηνῶν. φαίνεται δὲ τολμήσας ἐπιτρέψαι χειροτονεῖν ἐπισκόπωι κατὰ τὴν ἐνορίαν ἑτέρας πόλεως, ἧς ἔτι περιῆν ὁ ταύτης ἐπισκοπῶν· ὑπουργὸς δ' ἐγεγόνει τούτωι Στέφανος ὁ τῆς Ὀρθωσιέων ἐπίσκοπος τολμήσας χειροτονίαν ἐπιθεῖναι κατὰ τὴν ἐνορίαν τῆς Ἀνταραδέων ἔτι περιόντος Θεοδοσίου τοῦ τῆς θεοφιλοῦς μνήμης ἐπισκοπήσαντος τὴν εἰρημένην πόλιν. τί δ' ἂν φαίημεν καὶ πρὸς τὸ διαβοηθὲν καθ' ὅλον ὡς εἰπεῖν τὸν κύκλον τῆς γῆς, εἴγε ἄρα πρὸς ἀλήθειάν ἐστιν, ὅτι περιείλετο τὴν αὐτῶι δεδομένην χειροτονίαν πρεσβυτέρου παρὰ τῶν σχισματικῶν ἐξ ἑτέρων πάλιν αὐτὸς μετασχεῖν τῆς χειροτονίας; τὸ δὲ πέπραχεν ἐν
M VIII 1078 σπουδῆι κατεπειγόμενος δράξασθαι τοῦ λογικοῦ ποιμνίου τῆς Ἀντιόχου καὶ πάσης ἄλλης ἐκκλησίας ὀρθοδόξου καὶ μεταγαγεῖν ἐπ' ἀπωλείαι τῆι βδελυκτῆι καὶ μυσαρᾶι φωνῆι φερούσηι σκώληκας ἐξ ὧν αὐτὸς ἐθησαύρισε καθ' ἑαυτοῦ μηδὲν ὑγιὲς ἢ γοῦν ὀρθὸν πρὸς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν φθεγγόμενος. ἀλλ' ἔστι τῶν ἐσπιλωμένων αὐτῶι πράξεων καὶ πρὸς τοὺς ἐρανισθέντας παρ' αὐτοῦ τὸ φιλότιμον, διπλῆς ἐντεῦθεν ἐξυφαινομένης τῆς ἁμαρτίας καὶ πρὸς τὴν χείρω κατάκρισιν αὐτὸν περιιστώσης. πρῶτον μὲν γὰρ ἡ συλλογὴ τοῦ χρυσίου τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων τῆς Ἀντιόχου λυμαινομένων καὶ σπαθωμένων καὶ πρὸς ἀνίατον ἐπανόρθωσιν καθισταμένων ἐγίνετο· δεύτερον ὅτι τοῖς ἐκ τῶν ἐράνων σιτιζομένοις ἐπετάττετο πᾶσαν ἐξανιστᾶν ταραχὴν καὶ πάντα θόρυβον διασκεδάζειν ἔν τε ταῖς τῶν πόλεων ἐκκλησίαις καὶ τοῖς ἐγκεκλεισμένοις ἐν μοναστηρίοις, καὶ σπέρματα σχισμάτων διερραίνετο παρ' αὐτῶν. πρὸς ὃ δὴ λαβεῖν ἔστιν ἐναργῶς ἀπομαχόμενον αὐτὸν καὶ ταῖς προσφωνητικαῖς ἐν τοῖς ἀχράντοις εὐαγγελίοις θείαις διδασκαλίαις τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κηρύττοντος
L V 197 μὲν αὐτοῦ τὴν εἰρήνην καὶ ταύτην ἐπιζητεῖν, τὰ σκάνδαλα δὲ βδελύττεσθαι καὶ τὸν τούτων
Mt. 18, 2 αἴτιον εἰς αἵρεσιν βαλεῖν τοῦ καταδῆσαι πρὸς τῶι τραχήλωι λίθον μυλίτην καὶ βυθίσαι κατὰ τὸ γραφικὸν ἑαυτόν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐράσμια Σεβήρωι τῶι δυσσεβεῖ, τὸ δὲ τῆς εἰρήνης χρῆμα παντελῶς ἀποφεύγει. καὶ τὸ μὲν καθ' ἕκαστον εἰ διεξελθεῖν πειραθείημεν, ἀτελεύτητος ἡμῖν ὁ λόγος ἔσται· πλὴν ταῦτα καταλέξαντες καὶ τὸ πλῆθος τῶν παραλελειμμένων ἄλλοις ἀφηγεῖσθαι συγχωρήσαντες, καθάπερ εἰρήκαμεν, ὁμόφρονες ὑμῖν τοῖς θεοφιλέσι γεγόναμεν ἐφάπαξ τοῖς ἐπιτιμίοις οἷς αὐτὸν εἰκότως κατεδήσατε, ἐπιτεθείκαμεν δὲ τὸν ἴσον ὅρον καθελόντες καὶ ἀναθέματι καταδήσαντες καὶ Ἰωάννην τινὰ παραμονάριον κατὰ τὸν πάνσεπτον οἶκον τῆς ἁγίας ἐνδόξου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας τὸν διακείμενον κατὰ τὴν Τυρίων περιφανῆ μητρόπολιν, εὑρηκότες αὐτὸν ἐν ὑποκρίσει καὶ κατὰ δόλον ἡμῖν συλλειτουργήσαντα καὶ τῆς θείας μετασχόντα κοινωνίας, ἐξ ὧν τοῦτο δὴ πράττων καὶ συλλειτουργὸς ἡμῶν τυγχάνων κατὰ τὸ λεληθὸς τοῖς σχισματικοῖς διαλεγόμενος ἀμέσως ἔδραμεν ἑκοντὶ κατὰ τὴν Ἀντιόχου καὶ Σεβήρωι τῶι δυσσεβεῖ προσρίψας ἑαυτὸν ἀπέστη μὲν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ἐκείνωι δὲ συνεκοινώνησε περί τε τὸ δαιμονιῶδες αὐτοῦ φρόνημα καὶ τοὺς ἀσεβεῖς ἀναθεματισμοὺς κατὰ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων καὶ τῆς τιμίας ἐπιστολῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Λέοντος τοῦ τῆς Ῥωμαίων γενομένου ἀρχιεπισκόπου, οἰκείαι χειρὶ ταῦτα συγγραψάμενος καὶ κατασφαλισάμενος ἐκεῖνον· πρὸς

O [= acrv], 11'

3 ταύτης ἐπισκοπῶν O1' ἐπίσκοπος 1 δὲ γέγονε O^{ae} 3,4 ὀρθοσιαίων O^{e} 4 ἐπιθῆναι O^{v} ἀνταραδαίων O^{e} 7 temptauit ὅτιπερ εἴλετο ⟨μετὰ⟩ *quod accepit* Λ περιείλατο $O^{v}1'$ πρεσβυτέρω O^{a} 8 σχηματικῶν $O^{rv}1'$ αὐτὸς 1 αὐτῆς O1'Λ 10 τῆ O^{e}1Λ τῆ δὲ $O^{arv}1'$ βδελλυκτῆ O^{e} 11 φερούσης 1' καθ' ἑτοῦ O^{a} 12 μετὰ τῶν 1 14 περιστώσης 1 παριστώσης O1' 16 σπαθιζομέων O1' ἐπανόρθωσιν $O^{aev}1'$Λ κατάστασιν O^{r}I, scripserim ἀνιάτων πρὸς ἐπανόρθωσιν ἐγένετο 1 18 διακευάζειν $O^{av}1'$ 19 σχιμάτων O^{v} 22 βδελλύττεσθαι O^{e}1 τὸν] τῶν 1' 23 βαλεῖν τοῦ 1 λαβεῖν τὸ O1' μυλικὸν O^{r}1 βυθῆσαι O^{v} 24 κατὰ τὸ γραφικὸν om. 1 τῶ O^{v} 28 ante siue post τοῖς ἐπιτιμίοις addiderim συναινέσαντες siue tale quid οἷς om. O^{a} 31 τῶν τυρίων O^{e} 32/33 δὴ τοῦτο $O^{v}1'$ 33 ἡμῖν O^{e}Λ σχηματικοῖσ O^{r} 34 ἔδραμον 1' 35 τῶ 1' 38 ἀσφαλισάμενοσ $O^{av}1'$

δὲ τούτοις, ὅτι κατὰ τὴν Τυρίων ἐπανελθὼν παραδέδωκε τοῖς σχισματικοῖς τὸν εὐκτήριον οἶκον τῆς θεοτόκου καθεστῶτα τοῖς ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκκλησίαν, ἐν αὐτῷ τολμήσας καὶ παρασυνάξεις καὶ παραφωτίσματα πληρῶσαι καὶ δοῦναι τοῦτο σπέρμα μεγάλης ταραχῆς τῷ πιστοτάτῳ λαῷ τῆς πόλεως, ὁρῶντι τὸ κατὰ μηδένα χρόνον γεγονός, ἐκ δύο τόπων τῶν νεοφωτίστων φαίνεσθαι τὰς προελεύσεις ἐναντίως ἐχόντων ἀλλήλοις, καὶ πολέμους καὶ θορύβους διασκεδάζων κατά τε τῆς ἁγιωτάτης ἡμῶν ἐκκλησίας καὶ τοῦ πιστοτάτου λαοῦ τῆς πόλεως, ὧν ἔλεγχος τὰ πεπραγμένα κατὰ τὸ δικαστήριον. ἐφ' οἷς ὁ τίμιος σταυρὸς ἐλιθάσθη παρὰ τῶν ἐμφωλευόντων σὺν αὐτῷ κατὰ τὸν εὐκτήριον οἶκον τὸν προ- M VIII 1079
δηλωθέντα τῆς θεοτόκου καὶ τινὲς τοῦ πλήθους τῶν Χριστιανῶν καὶ τῶν εὐλαβεστάτων κληρικῶν πληγάδες γεγόνασι. συνέβη δὲ κἀμὲ τὸν τῆς Τυρίων ἐπίσκοπον ἄχρι θανάτου κινδυνεῦσαι δι' ὧν αὐτὸς μετά γε τῶν συνόντων αὐτῷ θανατηφόρους ἐξήρτυεν ἐπιβουλάς. ὥστε δὲ μηδὲν ἐλλεῖψαι τῶν δεόντων, καὶ τὰ πεπραγμένα παρὰ τῆς ὑμῶν ὁσιότητος διήλθομεν ἐπ' ἐκκλησίας τοῖς ἀπὸ τοῦ κλήρου καὶ τῷ πιστοτάτῳ λαῷ τῆς πόλεως καὶ πνευματικὴν ἀναδησάμενοι πανήγυριν εὐχάριστον ἀφήκαμεν φωνὴν τῷ δεσπότῃ θεῷ καὶ σωτῆρι τῶν ὅλων Ἰησοῦ Χριστῷ καὶ τῷ πανευσεβεῖ καὶ κρατίστῳ ἡμῶν βασιλεῖ καὶ τῇ πιστοτάτῃ βασιλίδι καὶ τῷ ὁσιωτάτῳ πατριάρχῃ τῆς βασιλευούσης καὶ τοῖς θεοφιλέσιν ὑμῖν· ὧν τὴν κοινωνίαν ἀσπαζόμενοι καὶ πρὸς ἣν ἔχετε πίστιν ὁμόφρονες καθεστῶτες ἀποστρεφόμεθα σὺν ὑμῖν ἐπιφέροντες τὸν ἔγκριτον ἀναθεματισμὸν κατὰ παντὸς μὲν αἱρετικοῦ, διαφερόντως δὲ κατὰ Νεστορίου φανέντος ἀνθρωπολάτρου, προ- L V 200
σέτι δὲ καὶ κατὰ Εὐτυχοῦς καὶ κατὰ Σεβήρου τοῦ πρὸς βλασφημίαν καὶ συκοφαντίαν ἐνόχου καταστάντος (ταῦτα γὰρ κατεπράξατο κατὰ τῆς ἁγίας μεγάλης καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς ἀθροισθείσης ἐν Χαλκηδόνι), προσέτι δὲ καὶ κατὰ Ἰωάννου τοῦ γεγονότος παραμοναρίου τοῦ πανσέπτου οἴκου τῆς θεοτόκου τοῦ διακειμένου κατὰ τὴν Τυρίων περιφανῆ μητρόπολιν διὰ τὰς ἀφηγημένας αὐτοῦ κακίστας πράξεις, ἐξ ὧν ἀποδέδεικται τοῖς θείοις κανόσιν ἐναντίως ἐλθών, καὶ παρακαλοῦμεν τὴν ὑμετέραν ἁγιωσύνην ἐπικυρῶσαι τὸ κατ' αὐτοῦ τεθὲν κανονικῶς ἐπιτίμιον. περιπτυσσόμεθα δὲ καὶ τιμῶμεν τὴν ἐν Νικαίᾳ συνελθοῦσαν ἱερὰν σύνοδον τῶν τιη πρὸς ἔλεγχον καὶ καθαίρεσιν Ἀρείου καὶ τὸ παρ' αὐτῆς ἐκτεθειμένον ὀρθόδοξον σύμβολον ὁμολογοῦμεν ἐν παρρησίαι καὶ κηρύσσομεν ἐπ' ἐκκλησίας, ἐν αὐτῷ βαπτισθέντες καὶ βαπτίζοντες, καὶ τὴν τῶν ρν τῶν συνελθόντων κατὰ τὴν βασιλίδα πόλιν πρὸς καθαίρεσιν Μακεδονίου τοῦ πνευματομάχου καὶ τὴν ἐν Ἐφέσῳ τῶν διακοσίων πατέρων συνδραμοῦσαν ἁγίαν σύνοδον πρὸς καθαίρεσιν Νεστορίου τοῦ δυσσεβοῦς καὶ τὴν μεγάλην ἁγίαν σύνοδον τὴν ἀθροισθεῖσαν ἐν Χαλκηδόνι τῶν χλ κυρώσασαν κατὰ τὸ προοίμιον τὸ σύμβολον τῶν τιη, καθελοῦσαν δὲ Νεστόριον τὸν ἀνθρωπολάτρην καὶ τὸν ἀσεβέστατον Εὐτυχῆ καὶ Διόσκορον τὸν τούτῳ γενόμενον ὁμόφρονα καὶ πᾶσαν αἵρεσιν διελέγχουσαν, ὅθεν καὶ πάντας τοὺς ἐσπιλωμένους τοῖς αἱρετικοῖς δόγμασιν ἔστι λαβεῖν δυσμενῶς ἔχοντας πρὸς ταύτην τὴν μεγάλην καὶ ἁγίαν οἰκουμενικὴν σύνοδον. τοῦτο γὰρ ἐμπέπηγε κατὰ φύσιν τοῖς κακοδόξοις, ἐκπεπολεμῶσθαι κατὰ τῶν αὐτοὺς διελεγχόντων. σὺν αὐτῇ δὲ τῇ ἁγίαι συνόδῳ δεχόμεθα καὶ πάσας τὰς ἐπιστολὰς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης ἀρχιεπισκόπου γενομένου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέοντος ὀρθῶς καὶ ἀνεπιλήπτως ἐχούσας καὶ καταγωνιζομένας πάσας ὡς εἰπεῖν τὰς αἱρέσεις,

O [O acrv], IP

1 σχηματικοῖσ Or 2 ἐκκλησίασ OvIP ἐν αὐτῷ OcrIΛ ἑαυτῷ OavIP 5 γίνεσθαι Or1 6 διασκεδάζων I διασκευάζων OIΛ 8/9 τὸν — οἶκον τὸν προδηλωθέντα Or1 τὸν εἰρημένον οἶκον Oacv1P 12 δὲ om. Oa ἐλλεῖψαι OPΛ μελλῆσαι I 13 ὑπὸ Ov 15 πανσεβεῖ Or 18 ἔκκριτον Ocr1, corr. Oc 20 κατὰ² om. Oa0 21 καὶ Oc om. Oacv1P 22 ἔτι Oc 24 ἀφ' Oa 30 τὴν² τὴν τῶν Ov1P 31 τῶν om. P ἁγίων πρῶν I ἁγίαν om. I 32 τῶν om. P 34 τὸν² om. Oacv1P 36 δυσμενῶσ — οἰκουμενικὴν Ocr1Λ δυσμενικὴν OavIP ταύτην I αὐτὴν Or μεγάλην καὶ ἁγίαν I ἁγίαν μεγάλην OcrΛ 37 ἐμπεπολεμῶσθαι Oacv1P

ἐξαιρέτως τὴν Νεστορίου καὶ Εὐτυχοῦς τῶν δυσσεβῶν. παρακαλοῦμεν τοίνυν τὴν ὑμετέραν ὁσιότητα μαθοῦσαν τὸν ἡμέτερον σκοπὸν καὶ ὅπως ἐν πᾶσιν ἀκολουθοῦμεν τοῖς ὑμετέροις κατὰ θεὸν βουλεύμασι, τὰς ὑπὲρ ἡμῶν ποιεῖσθαι πρεσβείας πρὸς τὸν τῶν ὅλων δεσπότην καὶ θεὸν Ἰησοῦν τὸν Χριστόν, ὥστε τὴν ἐν ἡμῖν κρατοῦσαν εἰρήνην ἐπαυξῆσαι καὶ πρὸς τὴν ἠγαπημένην αὐτῶι δικαίαν ἕνωσιν συνάψαι τὰς ἁγιωτάτας ἐκκλησίας εἰς
M VIII 1082 δόξαν αὐτοῦ τοῦ δεσπότου θεοῦ καὶ καύχημα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων καὶ κόσμον τοῦ ὁσιωτάτου τῆς βασιλίδος ἀρχιεπισκόπου καὶ πνευματικὴν ἀγαλλίασιν πάντων ἡμῶν καὶ τοῦ πρὸς ἑκάστηι πόλει πιστοτάτου καὶ ὀρθοδόξου λαοῦ. τὰς δὲ παρὰ τοῦ πλήθους τῶν Χριστιανῶν τῆς Τυρίων ἀφεθείσας ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας φωνάς, ὅτε μεμαθήκασι τὰ πεπραγμένα παρὰ τῆς ὑμῶν ὁσιότητος, εὐφροσύνης ἐμφορηθέντες, κα- 10
θυπετάξαμεν τῶι προκειμένωι γράμματι, τὸν ἔνθεον αὐτῶν ζῆλον ἐντεῦθεν παριστῶντες τῆι ὑμετέραι θεοφιλείαι. κἀκείνωι δὲ προσεσχηκότες τὸν νοῦν καὶ τὴν διάνοιαν ὁδηγηθέντες ἐκ τῶν ἐγκειμένων κεφαλαίων ταῖς ὑμετέραις δικαίαις κρίσεσι περὶ τῆς ἀνακλήσεως τῶν σωμάτων τῶν γενομένων ἡμῶν ἁγίων πατέρων Εὐφημίου καὶ Μακεδονίου καὶ τῆς καταγραφῆς τῶν αὐτῶν προσηγοριῶν ἐν τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις, ὅτι δὴ σύνεσιν φιλόθεον 15
ἔχοντες ψῆφον ἐξηγάγετε δοκιμάζουσαν αὐτοὺς ἀνακληθῆναι καὶ τὰς προσηγορίας ἐγ-
L V 201 γραφῆναι ταῖς ἱεραῖς δέλτοις, μηδὲν καθάπαξ τῶν ἐπ' αὐτοῖς ἀδίκως πεπραγμένων κατὰ τὸν φθάσαντα χρόνον ῥυπωσάντων τὴν ἔνθεον αὐτῶν πολιτείαν, τὴν ὁμοίαν ἐπὶ τούτοις παράκλησιν ἐπιτείνομεν ἔκ τε κρίσεως τοῦ παναγίου πατριάρχου τῆς βασιλευούσης πόλεως καὶ τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος καὶ τῆς πρὸς τὸν εὐσεβῆ καὶ φιλόχριστον ἡμῶν βασιλέα γε- 20
νομένης ἱκετείας λαβεῖν ἐν φιλοτιμίαι καὶ τὸ σῶμα τοῦ γεγονότος ἡμῶν πατρὸς πνευματικοῦ καὶ πατριάρχου τῆς Ἀντιοχέων Φλαβιανοῦ ἀποκαταστῆναι τῶι καταλόγωι τῶν προκοιμηθέντων ἁγίων πατέρων κατ' αὐτὸν τὸν ἀποστολικὸν θρόνον, ἐνταγῆναι δὲ καὶ τὴν τιμίαν αὐτοῦ προσηγορίαν ταῖς ἱεραῖς δέλτοις. δίκαιον γὰρ τὸν ὑπὲρ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ τῆς εἰς αὐτὸν ὀρθῆς ὁμολογίας κεκμηκότα καὶ τῶν αὐτὸν συκοφαντησάντων 25
ὑπομείναντα τὴν μοχθηρὰν ψῆφον μετασχεῖν ὧν κατὰ κρίσιν τῆς ὑμετέρας θεοφιλείας μετέσχον οἱ γεγονότες αὐτῶι συλλειτουργοὶ καὶ συναγωνισταὶ πατριάρχαι τῆς βασιλευούσης πόλεως, Εὐφήμιος καὶ Μακεδόνιος φαμὲν οἱ τῆς ὁσίας μνήμης, ὥστε τὸν εὐσεβῆ καὶ γαληνὸν ἡμῶν βασιλέα καταξιῶσαι θεσπίσαι τοῦτο δὴ προελθεῖν ὡς τάχος εἰς δόξαν τῆς ἀχράντου καὶ ὁμοουσίου τριάδος φυλαττούσης τὴν εὐσεβῆ καὶ φιλόθεον αὐτῶν βασιλείαν ἐν γαλήνηι 30
καὶ πρὸς ἀναίρεσιν πάσης βαρβαρικῆς ἀπονοίας καὶ τὸν ὁσιώτατον πατριάρχην τῆς βασιλευούσης ἐν εἰρήνηι μετὰ τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος. ἐξ ὑμῶν γὰρ καὶ τὰ πρὸς εὐχαριστίαν ἔχοντα τοῦ κρείττονος ἐρρίζωται καὶ τὰ διαβολικὰ σκάνδαλα παντελῶς ἐξελήλαται.

Ὑπογραφαί 35

Ἐπιφάνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Τυρίων μητροπόλεως ὑπέγραψα: —
Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σιδονίων πόλεως ὑπέγραψα: —
Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πτολεμαίων ὑπέγραψα: —

O [= acrv], IP

1 ἐξαιρέτως δὲ O^{e} 4 ιν̄ χν̄ O^{arvP} αὐξῆσαι O^{a} 8 ἑκάστην πόλιν $O^{l}P^{1}$ 10 μεμαθήκαμεν $O^{vl}P^{1}$ 10/11 καθυπετάξαμεν $O^{arv}IP$ καθυπέταξαν ἐν $O^{e}\Lambda$ 13 δικαίωσ $O^{avl}P^{1}$ 17 δέλταισ I^{1} 18 ῥυπωσάντων κατὰ τὸν — χρόνον $O^{rl}I$ 20/21 γινομένης I 21 πνικοῦ πρσ O^{r} 22 λόγω O^{r} 26 πονηρὰν $O^{rl}I$ 27 αὐτῶ $O^{a}I$ αὐτῶν $O^{rv}P$ αὐτοῦ $O^{e}\Lambda$ βασιλίδοσ, in mg. γρ' βασιλευούσησ I 28 ὁ O^{r} 30 αὐτῶν [plur. maiest.] O^{e} αὐτοῦ $O^{arv}IP$ 31 καὶ om. I 33 ἐρρίζωνται $O^{aevl}P^{1}$ 35 om. I 36. 37. 38. ἐλέει θεοῦ om. $O^{e}\Lambda$ 36. 38 ἐλέω I 37 om. I ἐπίσκοποσ τῆς om. I^{1} μητροπόλεωσ O^{r} 38 πολεμαίων $O^{vl}P^{1}$

Θεόδωρος ⟨ἐλέει θεοῦ⟩ ἐπίσκοπος τῆς Πορφυρεῶνος ὑπέγραψα: —
Ἠλίας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ζηνοπολιτῶν ὑπέγραψα: —

Εἰσὶν αἱ λαληθεῖσαι φωναὶ ἐκ τοῦ Χριστιανικωτάτου πλήθους ἐν τῇι ἀρχαίαι ἁγίαι **32**
ἐκκλησίαι μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου καὶ δύο ἐπιστολῶν, μιᾶς μὲν παρὰ M VIII 1083
Ἰωάννου τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς βασιλίδος πόλεως, τῆς δὲ ἑτέρας παρὰ τοῦ i. e. 29
ὁσιωτάτου Θεοφίλου ἐπισκόπου Ἡρακλείας πρὸς τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον Ἐπιφάνιον, 6
ὁμοίως δὲ καὶ τρίτης γεγραμμένης ἐπιστολῆς παρὰ τῶν συνελθόντων κατὰ τὴν βασιλίδα
πόλιν ὁσιωτάτων ἐπισκόπων πρὸς τὸν ἀπομνημονευθέντα τῆς Τυρίων θεοφιλέστατον
ἐπίσκοπον, ἀναγνωσθείσης δὲ οὐδὲν ἧττον παραχρῆμα καὶ ἀναφορᾶς γενομένης παρὰ i. c. 25
τῶν προειρημένων ὁσιωτάτων ἐπισκόπων τῶν κατὰ τὴν βασιλίδα πρὸς τὸν ὁσιώτατον 10
καὶ μακαριώτατον οἰκουμενικὸν πατριάρχην τῆς αὐτῆς βασιλίδος πόλεως, ἐν ᾗι ἀνε-
θεματίσθη Σεβῆρος ὁ ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων κατὰ τὰ περιεχόμενα τῶι αὐτῶι
ἀναγνωσθέντι χάρτηι διὰ Σεργίου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου, ἐν μηνὶ κατὰ Τυρίους
Λώωι εἰκάδι ὀγδόηι, ἤτοι Σεπτεβρίου ἑκκαιδεκάτηι, τοῦ τρίτου τεσσαρακοστοῦ ἑξακο- d. 16. m. Sept.
σιοστοῦ, ἰνδικτιῶνος δωδεκάτης, αὗται· (fer. 1) a. 518

Τοῦ αὐγούστου πολλὰ τὰ ἔτη· τῆς αὐγούστας πολλὰ τὰ ἔτη· τῆς συγκλήτου 16
πολλὰ τὰ ἔτη· τῶν ἐπάρχων πολλὰ τὰ ἔτη· Ἰωάννου κόμητος πολλὰ τὰ ἔτη· Ἐπι-
φανίου πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη. εἷς θεὸς ὁ τοῦτο ποιήσας· ὁ μέγας θεὸς τοῦτο L V 204
παρέσχεν. εἷς θεός, ἴδε πίστις· εἷς θεός, μία πίστις. εἰς εἰρήνην τῶν ἐκκλησιῶν· εἰς
εἰρήνην τῶν ὀρθοδόξων. Ἰωάννου πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη· Ἐπιφανίου ὀρθοδόξου 20
πολλὰ τὰ ἔτη. ἃ ἐποίησεν ἡ σύνοδος, καὶ σὺ ποίησον· ἃ ἐποίησεν ἡ σύνοδος, ταῦτα
ποίησον. Ἰωάννου ὀρθοδόξου πολλὰ τὰ ἔτη. εἰς αἰῶνας τὸ βασίλειον τοῦτο. νικᾶι
ἡ πίστις τοῦ αὐγούστου· ἐκ θεοῦ τὸ βασίλειον τοῦτο. νέου Κωνσταντίνου πολλὰ τὰ
ἔτη· ὀρθοδόξου πατρὸς πολλὰ τὰ ἔτη. ὁ μὴ λαλῶν οὐκ ἔνι πιστός. ἃ ἐποίησεν ἡ
σύνοδος, ἔμβα ποίησον· ἃ πέπραχεν ἡ ἁγία τοῦ θεοῦ σύνοδος, ἔμβα ποίησον. νικᾶι 25
ἡ πίστις τοῦ αὐγούστου· εἰς αἰῶνας τὸ βασίλειον τοῦτο. Βιταλιανοῦ πατρικίου πολ-
λὰ τὰ ἔτη· Βιταλιανοῦ ὀρθοδόξου πολλὰ τὰ ἔτη· Ἐπιφανίου ὀρθοδόξου πολλὰ τὰ ἔτη·
ἔμβα ἀναθεμάτισον καθὼς καὶ οἱ πατέρες· ἔμβα ἀναθεμάτισον καθὼς καὶ ἡ σύνοδος·
ἔμβα ἀναθεμάτισον Σεβῆρον καὶ τὸν μανδρίτην· ἔμβα ἀναθεμάτισον Σεβῆρον καὶ
Ἰωάννην. 30

Καὶ ἀνελθόντος τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ἐν τῶι ἄμβωνι ἐξεβόησαν· Καλῶς
ὁ θεὸς ἤνεγκέ σε· εἷς θεός, μία πίστις. εἷς θεὸς ὁ τοῦτο ποιήσας. ἄνω βάλε τοὺς
ἐπισκόπους· ἄνω βάλε τοὺς ὀρθοδόξους.

Καὶ ἀνελθόντων τῶν θεοφιλεστάτων Ἰωάννου ἐπισκόπου τῆς Πτολεμαίδος καὶ Θεο-
δώρου ἐπισκόπου τῆς Πορφυρεῶνος καὶ Ἠλίου ἐπισκόπου τῆς Ῥαχληνῶν πάλιν ἐξεβόη- 35

---

16 ὅρα τὸν ζῆλον τοῦ λαοῦ μέχρι τέλουσ οἷος θερμός ἐστιν O^{v} in mg. P^{mg}

O [-- aerv], II^{P}

1 om. $O^{aervII^{P}}$ ἐλέει θεοῦ addidi 2 Ἠλίας — ὑπέγραψα] καὶ οἱ λοιποί $O^{r}I$ 3 λαληθεῖσαι I βληθεῖσαι OP 8 conicio ἄνω μνημονευθέντα 9 ἀρχιεπίσκοπον O^{e} καὶ IΛ om. OI^{2} 14 λαῶ O^{r} σεπτεβρίω P σεπτεμβρίου O^{r} ἑξκαιδεκάτη O^{e} 14/15 ἑξακοσιοστοῦ ἔτους O^{avP} χρόνου I 15 δεκάτης O^{a} 16 αὐγούστης I 18 τοῦ πατριάρχου O^{aevP} 19 παρέσχεν I παράσχοι O^{aer} παράσχη O^{vP} *impartiatur* Λ ἴδε OP ἥδε I 21/22 ἃ: — ποίησον om. $O^{a}\Lambda$ 23—26 ἐκ θεοῦ — τοῦ αὐγούστου hic om. O^{a} cf. ad 28 23 τοῦ νέου O^{r} 24 ἐν $O(^{a})^{v}$ ἦν P 25 ἃ πέπραχεν — ποίησον om. $O(^{a})^{rv}IP$ 28 post 27 ἔτη^{3} habet νέου — ἔτη ὀρθοδόξου — ἔτη ὁ μὴ — οὐκ ἐν — ἔμβα ποίησον^{2} νικᾶ — τοῦτο (23—26) O^{a} 28 καὶ^{2} om. $O^{r}I$ 29 τὸν μανδρίτην — Σεβῆρον καὶ om. $O^{r}I$ 34 ἐπισκόπου om. $O^{r}I$ τῆσ O^{aervP} τοῦ τῆσ O^{r} τοῦ I

σαν· Ἐπιφανίου πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη· ὡς οἱ ἅγιοι, ἐμαρτύρησες· ἐμαρτύρησες καὶ ἐνίκησες. πέμψον φέρε τοὺς ἐπισκόπους· πέμψον φέρε τοὺς ὀρθοδόξους. οὗτος μόνος διὰ πίστιν ἀπέθανεν· οὗτος μόνος ἀπέλαβε καμάτους· ἐμαρτύρησες καὶ ἐνίκησες. οὗτος μόνος διὰ πίστιν ἐνίκησεν· ἐμαρτύρησες καὶ ἡ πίστις σου ἐνίκησεν. ἔβαλεν αὐτοὺς τὸ τρισάγιον· ἔβαλεν αὐτοὺς ἡ θεοτόκοις· ἔβαλε Σεβῆρον ἡ θεοτόκος. ἐτάραξε τὰς ἐκκλησίας, ἔβαλεν αὐτοὺς τὸ μυστήριον· ἔβαλεν αὐτοὺς ὃν ἐλίθασαν· ἔβαλεν αὐτοὺς ὃν ὕβρισαν. τούτους ἔξω τῆς πόλεως· ποία πόλις τῶν Ἀποσχιστῶν; τοὺς Αἰγυπτίους ἔξω βάλε. ὁ βασιλεὺς ὀρθόδοξος ἔνι· εἰς αἰῶνας τὸ βασίλειον τοῦτο· τὸ σπήλαιον τῶν
M VIII 1086 ληιστῶν ἔξω βάλε· τὸ σπήλαιον τῶν Ἀποσχιστῶν ἄρον καῦσον. ἄνω βάλε τὸν Πριγκιπίας· ὅλους δολίους ἔξω βάλε· τὸν Ῥωμαικὸν ἔξω βάλε· ἄνω βάλε τοὺς ἡλέησες. ἔξω βάλε τὸν συνθηκάριεν . ἔξω βάλε τὸν λοίδορον. μετὰ σοῦ ἦσαν καὶ δόλιοι ἦσαν· ἔξω βάλε τὸν συνθηκάριν καὶ Μανιχαῖον. ὁ Ῥωμαικὸς δόλιος ἔνι· τὸν Ῥωμαικὸν ἔξω βάλε· τὸν Μανιχαῖον ἔξω βάλε· καθάρισον τὰς ἐκκλησίας. μετὰ σοῦ ἐστι καὶ συνθηκίζει τοὺς ἐπισκόπους. πέμψον φέρε τοὺς ἐπισκόπους· πέμψον φέρε τοὺσ ὀρθοδόξους. ἀνάθεμα Σεβήρωι καὶ τοῖς φρονοῦσι τὰ αὐτοῦ καὶ τῶι μανδρίτηι. ἀνάθεμα Σεβήρωι Εὐτυχεῖ καὶ Νεστορίωι καὶ τῶι μανδρίτηι· τὸ ἐργαστήριον ἐντολίου διὰ τί ἠνοίγη; ἔμβα ἀναθεμάτισον, ὡς ὁ Ῥώμης πατριάρχης. Ἠλίαν τὸν Βοτρυηνόν, τὸν ἀρτοκόπον ἄρτι ἀναθεμάτισον· ἐπίσκοπον ἀντὶ αὐτοῦ ἐκεῖ πέμψον· ἐπισκόπους αἱρετικοὺς ἔξω βάλε. Ἰουστῖνος βασιλεύει, οὐκ ἔνι φοβηθῆναι· ὀρθόδοξος ἔνι. τοῦ αὐγούστου πολλὰ τὰ ἔτη· εἰς αἰῶνας τὸ βασίλειον τοῦτο· νέος ἐστὶ Κωνσταντῖνος·
L V 205 οὐκ ἔνι φοβηθῆναι. νέας Ἑλένης πολλὰ τὰ ἔτη· Βιταλιανοῦ πατρικίου πολλὰ τὰ ἔτη· Βιταλιανιοῦ στρατηλάτου πολλὰ τὰ ἔτη· τῶν ἐπάρχων πολλὰ τὰ ἔτη· τοῦ μαγίστρου πολλὰ τὰ ἔτη· τῆς ὅλης συγκλήτου πολλὰ τὰ ἔτη· Ἠλία κουράτωρος πολλὰ τὰ ἔτη· Ἐπιφανίου πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη. τὴν νίκην τοῦ αὐγούστου, κάθελε τὸν Βοτρυηνὸν ὡς Μανιχαῖον. Αἰγυπτίους ξυλεμπόρους οὐ θέλει ἡ πόλις. ἔξω βάλε τοὺς Ἀκεφάλους· εἰ ἐνίκησαν, ἀπεθνήισκομεν. Φλαβιανὸν πατριάρχην τοῖς διπτύχοις. ἡ τριὰς ἐνίκησε· λάβε τὴν θεοτόκον· ὁ βασιλεὺς ἐκέλευσε καὶ ὅλη ἡ σύνοδος· ὁ βασιλεὺς ἐκέλευσεν ὡς εἶπεν ἡ σύνοδος· Ἀποσχίστης οὐκ ἔνι. λάβε τὴν θεοτόκον· εἴσβα καὶ καθάρισον τὸν οἶκον τὸν ἅγιον· ὁ μὴ λαλῶν οὐκ ἔνι πιστός. εἰς τὴν θεοτόκον ἄγωμεν· κήρυξον καὶ ἄγωμεν. τοῦ αὐγούστου πολλὰ τὰ ἔτη· εἷς θεός, μία πίστις. τὸ λείψανον Φλαβιανοῦ πέμψον φέρε. εἰς τὴν ἁγίαν Μαρίαν ἄγωμεν. ἴδε δεύτερον

———

O [= aerv], lP

1 ἐμαρτύρησασ ἐμαρτύρησασ Orl ἐμαρτύρησαν ἐμαρτύρησασ OeΛ 2 ἐνίκησασ Oerl 3 ἐμαρτύρησασ καὶ ἐνίκησασ Oerl 4 ἐμαρτύρησασ Oerl σου] οὐκ Or om. I ἔβαλεν Oerl ἔλαβεν Oavl' 5 ἔβαλεν' Oerlʌ ἔλαβεν Oavl' 8—9 ὁ βασιλεὺς — βάλε' om. I 8 ἔν Ovl' 9 τῶν ἀποσχιστῶν om. Or 10 πριγκηπίασ Oe πριγγιπίασ I τοὺς δολίουσ Oae 10—13 ἄνω βάλε — ἔξω βάλε' hic om. Orl cf. ad 13 10 τοὺς] οὗσ Oe(I) 11 συνθηκάρην Oa(r)v(I)l' συνθηκάριον Oe ἔξω βάλε — τὸν συνθηκάριν om. OeΛ 12 συνθηκάρην Oa(r)v(I)l' ἔν Oal' 13 post τὸν Μανιχαῖον ἔξω βάλε habent μετὰ σοῦ ἐστὶ καὶ συνθηκίζει τοὺς ἐπισκόπους [μετὰ — ἐπισκόπους om. Or] καθάρισον τὰσ ἐκκλησίασ ἄνω βάλε τοὺσ [οὺς I] ἡλέησασ ἔξω βάλε τὸν συνθηκάρην ἔξω βάλε τὸν λοίδορον μετὰ σοῦ ἦσαν καὶ δόλιοι ἦσαν τὸν ῥωμαικὸν ἔξω βάλε τὸν μανιχαῖον ἔξω βάλε Orl pergunt πέμψον' (14) 14 πέμψον' — τοὺς ἐπισκόπους om. Oavl' 14/15 πέμψον² — τοὺς ὀρθοδόξους om. OeΛ 15—17 ἀνάθεμα: — πατριάρχησ Oevl'Λ τὸ ἐργαστήριον — ἠνοίγη ἀνάθεμα — μανδρίτη ἔμβα — πατριάρχησ Oa τὸ ἐργαστήριον — ἠνοίγη ἔμβα — πατριάρχησ ἀνάθεμα — μανδρίτη Orl 15 νεστορίω τῶ μανδρίτη l' 17 βοτρύινον Oarvlp 19 ἔν Ovl' 20 αἰῶνα Or ἐστὶ om. l' 21 τῆσ νέασ Or 21/22 πολλὰ τὰ ἔτη Βιταλιανοῦ στρατηλάτου — ἐπάρχων om. Oa 23 ἡλία — ἔτη τοῦ μαγίστρου — ἔτη τῆσ ὅλησ — ἔτη Orl 24 πατριάρχου Orl ἀρχιεπισκόπου Oaevl'Λ 24.25 βοτρύινον Oarl βοτρύιν Ovl' 27 ὁ βασιλεὺς ἐκέλευσεν om. Λ καὶ ὅλη ἡ σύνοδοσ [ἡ σύνοδος ὅλη l] Oarvlp' ὡσ εἶπεν ἡ σύνοδος OeΛ 28 ὡσ εἶπεν Oarvlp' καὶ ὅλη ἡ OeΛ 29 ἔν Ovl'

ἀνέφραξαν τὰ ἔσω· τὸ σταυρὶν δὸς ἡμῖν. τὸν σταυρὸν ἐλίθασαν καὶ ἀνέφραξαν τὰ ἔσω· εἰς ποίαν πόλιν ταῦτα γίνονται; μία πίστις γέγονεν, οὐκ ἔνι ἀταξία. ὁ σταυρὸς ἐνίκησε καὶ οὐκ ἔνι ἀταξία· ἡ τριὰς ἐνίκησε καὶ οὐκ ἔνι ἀταξία. ἡ τριὰς ἐνίκησεν· ἀπῆλθεν ὁ Ἀκέφαλος· ὁ αὔγουστος ἐνίκησεν. ἄγωμεν εἰς τὴν θεοτόκον, νικᾶι Ἰουστῖνος· ἄγωμεν εἰσέλθωμεν. νικᾶι Ἰουστῖνος· ἄγωμεν ἄρτι ἔσω. νικᾶι Ἰουστῖνος, κήρυξον τὴν σύναξιν· νικᾶι Ἰουστῖνος, τὴν ἡμέραν κήρυξον. Ἰωάννου πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη· Ἐπιφανίου πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη· τοῦ αὐγούστου πολλὰ τὰ ἔτη· Εὐφημίας αὐγούστας πολλὰ τὰ ἔτη· Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου πολλὰ τὰ ἔτη. ὅπου ἐμαρτύρησες, κήρυξον τὴν σύναξιν. ἄγωμεν εἰσέλθωμεν ἔσω εἰς τὴν θεοτόκον. ἐνίκησεν ὁ αὔγουστος, κήρυξον τὴν σύναξιν. καστέλλιν ἐγένετο, λάβε τὴν θεοτόκον· συναγωγὴ ἐγένετο, λάβε τὴν θεοτόκον. ἄγωμεν εἰσέλθωμεν κἀκεῖ ἀναθεμάτισον· ἄγωμεν εἰσέλθωμεν, ἀπῆλθεν ὁ Ἀκέφαλος. ἄγωμεν εἰσέλθωμεν, καθηιρέθη ὁ Ἀκέφαλος. κέλευσον, καὶ ὑπάγωμεν τὸν σταυρὸν βαστάζοντες. νικᾶι ὁ αὔγουστος, ἄγωμεν εἰσέλθωμεν· νικᾶι ὁ αὔγουστος, ἔσω ἀναθεμάτισον. τίνα μένεις; ὀρθόδοξος εἶ. λιτανείαν, κἀκεῖ εἰσβῶμεν. νικᾶι Ἰουστῖνος, ἔνθεν ἔσω ἄγωμεν. μαρτύρομαί σε, οὐδὲν ἀφῆκαν ἔσω· τὰ κειμήλια ἔλαβεν ὁ τοῦ μοδαρίου. κήρυξον τὴν σύναξιν. τὴν νίκην τοῦ αὐγούστου, μίαν ἀργίαν τῆι πόλει· μίαν ἀργίαν τοῖς ὀρθοδόξοις. εἴσβα λῦσον τὸ M VIII 1087
οἰκοδόμημα· ὁ Ἀκέφαλος οὐκ ἔχει ὧδε τόπον· οὐκ ἔχει ὧδε τόπον ὁ Μανιχαῖος. Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου πολλὰ τὰ ἔτη· εἷς θεός, ὑγείαν αὐτῶι.

Καὶ προσφωνήσαντος τοῦ αὐτοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου· παρακαλῶ τὴν ὑμετέραν ἀγάπην ἀνεξικάκως ἐνεγκεῖν καὶ συγχωρῆσαι κἀμὲ καὶ τοὺς θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους ἀναθεματίσαι τὸν Ἀκέφαλον· καὶ ἐνταῦθα γὰρ καὶ ἐν τῶι εὐκτηρίωι οἴκωι τῆς ἁγίας θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ ἐν ὅλοις τοῖς εὐκτηρίοις οἴκοις καὶ ἐν ὅλαις ταῖς ἐκκλησίαις καὶ ἐν ὅλαις ταῖς πόλεσιν καὶ ἐν ὅλωι τῶι κόσμωι ἀναθεματίζεται ἕως τοῦ αἰῶνος, πάλιν ἐξεβόησαν· ἡσυχίαν τῶι κυρῶι ἡμῶν. καὶ λοιπὸν εἶπε πρὸς τοὺς ἀπὸ τοῦ πλήθους ὁ ἁγιώτατος ἡμῶν ἀρχιεπίσκοπος Ἐπιφάνιος ταῦτα

Τὴν ὀρθὴν καὶ ἀμώμητον καὶ ἀληθινὴν πίστιν, ἣν παραδεδώκασιν ἡμῖν οἱ ἀπ' Lc. 1, 1
ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου καὶ ἐδίδαξαν ἡμᾶς οἱ θεσπέσιοι καὶ πανάγιοι ἀπόστολοι καὶ ἐξ αὐτῶν λαβόντες οἱ τρισμακάριοι ἡμῶν ἅγιοι πατέρες οἱ ἐπὶ τῆι ὀρθῆι διαλάμψαντες πίστει οἵ τε ἐν Νικαίαι τιη καὶ οἱ ἐν τῆι βασιλευούσηι Κωνσταν- L V 208
τινουπόλει ρν καὶ οἱ ἐν Ἐφέσωι σ̄ καὶ οἱ ἐν Χαλκηδόνι χλ, καὶ οἱ λοιποὶ δὲ πάντες ὅσιοι καὶ ὁμόφρονες αὐτῶν ὀρθόδοξοι πατέρες, παραλαβόντες καὶ ἀεὶ ἐν ἑαυτοῖς ἐσχηκότες καὶ ἔχοντες καὶ ταύτην ἄτρωτον φυλάξαντες, ἣν ἀεὶ καὶ ἐκηρύξαμεν ἐπ' ἐκκλησίας καὶ κηρύσσομεν ὑμῖν, ἀγαπητοί, καὶ ἀνεθεματίσαμεν ἀεὶ καὶ ἀναθεματίζομεν πάντας μὲν τοὺς αἱρετικοὺς μετὰ τῶν δυσσεβῶν αὐτῶν φρονημάτων καὶ τῶν φρονούντων τὰ ὀλέθρια αὐτῶν διδάγματα, ἐξαιρέτως δὲ καὶ ὀνόματι ἀναθεματίζομεν Ἄρειον Εὐνόμιον Μακεδόνιον τὸν

O [= aerv], IP

1 ἔφραξαν O^e 1—2 τὰ ἔσω εἰσ ποίαν — γίνονται τὸ σταυρὶν — ἡμῖν τὸν σταυρὸν — τὰ ἔσω O^a 1 τὸ σταυρίον O^e τὸν σταυρὸν P ἐνέφραξαν $O^{avl}P$ 2 ποίαν om. l γέγονεν O^{erl} ταῦτα γέγονεν $O^{avl}P$ 2/3 ὁ σταυρὸς — ἀταξία² om. P ἡ τριὰς — ἀταξία ὁ σταυρὸσ — ἀταξία O^r 3 καὶ οὐκ — ἐνίκησεν om. $O^{al}P$ 5 ἄρτι ἔσω ἄγωμεν O^e 8 Εὐφημίας — τὰ ἔτη² om. l αὐγούστησ O^e 9 ἐμαρτύρησασ $O^{er}l$ 10 καστέλλιον O^e 13 ὑπάγομεν O^v 14 λιτανείαν ποίησον P 16 μοδιαρίου $O^eΛ$ 19 ὑγίειαν $O^{av}lP$ αὐτῶ in αὐτῆσ corr. P 20 καὶ — ἀρχιεπισκόπου om. O^vlP, corr. P^{mg} 24 ἀναθεματίζετε P 25 καὶ πάλιν $OlΛ$ ἡσυχία $O^{av}lP$ 26 Ἐπιφάνιος om. $O^{av}lP$ 30 οἵ τε οἱ P οἱ om. P 32 καὶ ὁμόφρονεσ — πρεσ O^{aerv} P πρεο καὶ ὁμόφρονεσ αὐτῶν καὶ ὀρθόδοξοι [καὶ ὀρθόδοξοι om. O^r] O^rl 33 ἣν| ὃν O^r καὶ ἀεὶ καὶ l 33/34 κηρύσσωμεν P 34 ἀναθεματίζομεν καὶ ἀνεθεματίσαμεν ἀεὶ O^e ἀναθεματίσαμεν l μὲν om. l 36 ὀνομαστὶ $O^{ae}Λ$

πνευματομάχον Ἐβίωνα Φωτεινὸν Μάρκελλον Θεόδοτον Ἀρτεμᾶν Παῦλον τὸν Σαμοσατέα Νεστόριον τὸν ἀνθρωπολάτρην καὶ δυσσεβῆ, Οὐαλεντῖνον Σκυθιανὸν Μάνην Μαρκίωνα Βαρδισάνην Ἀπολινάριον Εὐτυχέα, μετὰ τούτων πάντων τῶν αἱρετικῶν καὶ ὁμοίως τούτων πάντων ἀναθεματίζομεν καὶ τὸν δυσσεβῆ Σεβῆρον τὸν Ἀκέφαλον καὶ Ἀποσχίστην καὶ ἀεὶ ἀλλότριον γενόμενον τοῦ δεσπότου ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἁγίας αὐτοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας καὶ τὸ δυσσεβὲς αὐτοῦ φρόνημα, ὡς ἀναθεματίσαντα τοὺς ἁγίους ἡμῶν ὀρθοδόξους πατέρας καὶ σχίσματα καὶ ταραχὰς ἐμποιήσαντα ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις τῶν ὀρθοδόξων Χριστιανῶν παντὸς ὡς εἰπεῖν τοῦ κόσμου.

Καὶ διακόψαντες αὐτὸν οἱ ἀπὸ τοῦ πλήθους ἐξεβόησαν· Εἷς θεὸς ὁ τοῦτο ποιήσας· εἷς θεός, μία πίστις. εἰς εἰρήνην τῶν ἐκκλησιῶν, Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου πολλὰ τὰ ἔτη. εἰς εἰρήνην τῶν ὀρθοδόξων, εἰς εἰρήνην τοῦ βασιλέως. ἀναθεμάτισον καὶ τὸν μανδρίτην.

Πληρῶν δὲ ὁ αὐτὸς ἁγιώτατος ἡμῶν ἀρχιεπίσκοπος τά τε λοιπὰ τῆς προσφωνήσεως καὶ τοῦ ἀναθέματος ἔφη πρὸς αὐτοὺς ταῦτα· Ὡσαύτως δὲ ἀναθεματίζομεν καὶ Ἰωάννην τὸν μανδρίτην τὸν ἀποστάτην καὶ ἀρνησίθεον, ἀφ' οὗ καὶ προσέλαβε τὸ δυσσεβὲς φρόνημα παρὰ τοῦ αὐτοῦ ἀσεβεστάτου Σεβήρου. ἔστωσαν τοίνυν οἱ εἰρημένοι Σεβῆρος ὁ Ἀκέφαλος καὶ Ἰωάννης ὁ μανδρίτης καὶ τὸ δυσσεβὲς αὐτῶν φρόνημα μετὰ τῶν κοινωνούντων αὐτοῖς ἀνάθεμα καὶ κατάθεμα ἀπὸ πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ, ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. ἀμήν.

Καὶ ἐξεβόησαν οἱ ἀπὸ τοῦ πλήθους· Ἀμὴν ἀμὴν ἀμήν. εἷς θεὸς ὁ τοῦτο ποιήσας· Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου πολλὰ τὰ ἔτη· Ἰωάννου κόμητος πολλὰ τὰ ἔτη. ὅλους τοὺς αἱρετικοὺς ἀναθεμάτισον. μίαν ἀργίαν τῇ θεοτόκῳ. ἡ τριὰς ἐνίκησε, τὴν σύναξιν κήρυξον. ὁ σταυρὸς ἐνίκησε, τὴν σύναξιν κήρυξον. ἄνω βάλε τὸν Πριγκιπίας, ἄνω βάλε τοὺς μεταβάτας. ἔσω εἰς τὴν θεοτόκον, τὴν σύναξιν κήρυξον· ὁ μὴ λαλῶν οὐκ ἔνι πιστός. αὕτη ἡ ὥρα θεῷ ἀρέσκει καὶ τῷ αὐγούστῳ, αὕτη ἡ ὥρα θεῷ ἀρέσκει καὶ τοῖς πατράσιν. νικᾶι Ἰουστῖνος, τὴν σύναξιν κήρυξον. εἴσβα ἄνοιξον τὴν θεοτόκον. εἴσβα ἄνοιξον τὴν παρέλαβες. οἱ Ἰουδαῖοι χαίρονται ὅτι ἠσφάλισται τὰ ἔσω. οἱ Ἰουδαῖοι χαίρονται, τὴν θεοτόκον ἄνοιξον. εἴσβα, ἁγίασον, ἣν ἐκοίνωσαν. οὐκέτι Ἀναστάσιος· Ἰουστῖνος βασιλεύει· ὀρθόδοξος ἔνι. Ἰουστῖνος βασιλεύει· οὐκ ἔστι Μανιχαῖος· ὀρθόδοξος ἔνι· Ἰουστῖνος βασιλεύει ὁ νέος Κωνσταντῖνος. οὐκ ἔστι Μανιχαῖος ὡς Ἀναστάσιος. Ἰωάννου πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη· Ἐπιφανίου ὀρθοδόξου πολλὰ τὰ ἔτη· τὸν ἀνεψιὸν τοῦ μανδρίτου ἀναθεμάτισον· τοὺς κατὰ σοῦ ἀναθεμάτισον. μίαν ἀργίαν τῇ πόλει· ἄνοιξον τὴν ἥρπασαν. εἷς θεός, μία πίστις. ἀπέθανεν Ἀμάντις ὁ ἀντάρτης
L V 209 τῆς τριάδος. εἴσβα ἔνδυσον τὴν ἐγύμνωσαν. νικᾶι Ἰουστῖνος· τὴν σύναξιν κήρυξον.

O [= aerv], IP

1 εὐβίωνα I φωτεινὸν τὸν ἐσκοτισμένον P Θεόδοτον om. OvP 2 σκυθινον Or μάρην P 3 βαρδισιάνην OvP καρδισιάνην Oa 4 πάντων τούτων OavP 10 οἱ om. I 13 καὶ om. OavP 14 ἡμῶν om. I 16 τὸν μανδρίτην post ἀρνησίθεον coll. I ἀφ' οὗ OP ὃς IΛ 19 τοῦ πρσ Oe καὶ2 om. I τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου OaevP 21 Καὶ I om. OPΛ 21 ἐξεβόησαν — ἀμήν3 om. OavP 25 πριγκηπίασ Oe πριγγιπίασ I 26 ἐν OavP 26/27 αὕτη — αὐγούστω αὕτη — πατράσι OrI αὕτη — πατράσιν — αὐγούστω OeΛ αὕτη ἡ ὥρα θῶ θῶ om. Oa] ἀρέσκει καὶ τῷ αὐγούστω OavP 28 ἣν OerI 29 οἱ1 om. I χαίρουσιν (bis) I ὅτι ἠσφάλισται τὰ ἔσω OarI τὴν θεοτόκον ἄνοιξον OevPΛ 29/30 τὴν θεοτόκον ἄνοιξον OarI ὅτι ἠσφάλισται τὰ ἔσω OevPΛ ἐκοινώνησαν Or οὐκέτι OrI οὐκ ἔστι OaevPΛ 31/32 ὀρθόδοξος1 — βασιλεύει om. I 31 ἐν OvP Ἰουστῖνος βασιλεύει Or om. OaevPΛ 32 ἐν OvP ὡς ὁ I 33 τὰ om. Oe 35 ἣν Oe τὴν ἣν I ἀμάντης OarvIP 36 ἐνδὺσ OavP ἔνδον I ἣν Oe τὴν ἣν I

τὸ λυχνικὸν ἔσω ποίησον· τὴν σύναξιν κήρυξον. ἁγία τριάς, τὴν ὑγείαν δὸς αὐτῶι. εἷς θεός, μία πίστις· ὅλων ὀρθοδόξων πολλὰ τὰ ἔτη. πέμψον φέρε τοὺς ἄλλους ἐπισκόπους· Ἠλίαν τὸν Βοτρυηνὸν ἀναθεμάτισον. Ἰωάννου πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη· Ἐπιφανίου πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη· τοῦ αὐγούστου πολλὰ τὰ ἔτη. Εὐφημίας αὐγούστας πολλὰ τὰ ἔτη. τὴν νίκην τοῦ βασιλέως, εἴσελθε ἔσω. εἰς αἰῶνας τὸ βασίλειον τοῦτο, ἀπελάτα τοῦ Ἀκεφάλου, ἀπελάτα τῶν αἱρετικῶν.

Καὶ λοιπὸν Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Πτολεμαίδος εἶπε πρὸς τοὺς ἀπὸ τοῦ πλήθους ταῦτα· Ἀναθεματίζομεν πάντας μὲν οὓς ἀνεθεμάτισεν ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος ἡμῶν ἀρχιεπίσκοπος καὶ μητροπολίτης, καὶ πάσας τὰς αἱρέσεις, ἐξαιρέτως δὲ τὸν δυσσεβῆ καὶ θεομάχον Σεβῆρον τὸν Ἀκέφαλον καὶ Μανιχαῖον καὶ Ἰωάννην τὸν δυσσεβῆ καὶ θεομάχον, τὸν μανδρίτην, καὶ ἀποστρεφόμεθα τὴν πρὸς αὐτοὺς κοινωνίαν καὶ ἀλλοτρίους αὐτοὺς καλοῦμεν καὶ αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος τῶν Χριστιανῶν. ἔστωσαν οὖν ἀνάθεμα ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἐν τῶι οὐρανῶι καὶ ἐν τῆι γῆι, ἐν τῶι αἰῶνι τούτωι καὶ ἐν τῶι μέλλοντι, ἀμήν.

Εἶπε δὲ καὶ ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Θεόδωρος τῆς Πορφυρεωνιτῶν ταῦτα· Πάντας ὅσους προλαβὼν ἀνεθεμάτισεν ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος ἡμῶν ἀρχιεπίσκοπος καὶ μητροπολίτης, ἀναθεματίζομεν σὺν αὐτῶι· σὺν αὐτοῖς ἀναθεματίζομεν καὶ Σεβῆρον τὸν Ἀκέφαλον καὶ Ἰωάννην τὸν μανδρίτην ὡς συναινέσαντα τοῖς αἱρετικοῖς αὐτοῦ δόγμασιν. ἔστωσαν τοίνυν ἀνάθεμα ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἐν τῶι οὐρανῶι καὶ ἐν τῆι γῆι, ἐν τῶι αἰῶνι τούτωι καὶ ἐν τῶι μέλλοντι, ἀμήν.

Ἔφη δὲ καὶ Ἠλίας ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Ῥαχληνῶν ταῦτα· Καὶ ἡμεῖς κατ' ἴχνος βαίνοντες τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου καὶ μητροπολίτου καὶ πειθόμενοι τῆι αὐτοῦ ἀγαθῆι διδασκαλίαι καὶ εἰδότες ὡς ἄνω καὶ κάτω τὰ δίκαια καὶ τὰ ἀληθῆ ταῖς ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις πραγματεύεται, τούτου χάριν ἀναθεματίζομεν τοὺς οὐχ ἅπαξ, οὐ δὶς ἀναθεματισθέντας, ἀλλὰ καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν M VIII 1091
ἀναθεματιζομένους, τὸν Ἀκέφαλον καὶ Μανιχαῖον Σεβῆρον καὶ τὰ δυσσεβῆ αὐτοῦ φρονήματα καὶ Ἰωάννην τὸν μανδρίτην καὶ τὰ δυσσεβῆ αὐτοῦ διδάγματα μετὰ καὶ τῶν κοινωνούντων αὐτοῖς. περὶ γὰρ τῶν λοιπῶν περιττόν ἐστι καὶ λέγειν. ἔστωσαν τοίνυν ἀνάθεμα ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἐν τῶι οὐρανῶι καὶ ἐν τῆι γῆι, ἐν τῶι αἰῶνι τούτωι καὶ ἐν τῶι μέλλοντι, ἀμήν.

Καὶ ἐξεβόησαν οἱ ἀπὸ τοῦ πλήθους· Εἷς θεός, Χριστὸς βασιλεύει. τῶν ἐπισκόπων πολλὰ τὰ ἔτη· τῶν ὀρθοδόξων πολλὰ τὰ ἔτη. εὐλογητὸς κύριος Ἰησοῦς ὁ βασιλεύς, ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῶι λαῶι αὐτοῦ. Lc. 1, 68

Καὶ ἔτι ἐπιμεινάντων τῶν ἀπὸ τοῦ πλήθους καὶ ἐκβοώντων περὶ τοῦ γενέσθαι ἁγίαν σύναξιν ἐν τῶι εὐκτηρίωι οἴκωι τῆς ἁγίας ἐνδόξου καὶ θεοτόκου παρθένου Μαρίας, προσεφώνησεν αὐτοῖς ὁ ἁγιώτατος ἡμῶν ἀρχιεπίσκοπος ταῦτα· Ἐπειδὴ πολλὴ ὥρα ἐστὶ καὶ δίκαιόν ἐστιν ποιῆσαι ἡμᾶς τὴν θείαν λειτουργίαν, δι' ἧς θεραπεύεται ὁ θεὸς εἰς ὠφέλειαν τῶν ἡμετέρων ψυχῶν, ἀρκεσθῶμεν τούτοις· πολλὰ γάρ ἐστι τὰ ἔχοντα ἀναγνωσθῆναι. τῆι οὖν σὺν θεῶι ἁγίαι κυριακῆι τῆι ἐπιούσηι ἐν τῶι εἰρημένωι εὐκτηρίωι οἴκωι τῆς d. 23. m. Sept. a. 518

O [= aerv], IP

1 τὸ λυχνικὸν — κήρυξον om. I ὑγείαν $O^{arv}P$ 3 βοτρύινον $O^{arv}IP$ 4/5 αὐγούστης $O^{e}I$ 6 ἀπελάτου — ἀπελάτου $O^{arv}I^{2}$ 7 τῆς πτολεμαίδος OP 13 τοῦ¹ om. I τοῦ² om. I 15 καὶ om. O^{r} ὁ θεοφιλέστατος θεόδωρος ἐπίσκοπος O^{arv} θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος $O^{e}\Lambda$ 17 αὐτοῖς δὲ $O^{e}\Lambda$ 18 τοῦτον τοῖς O^{e} αἱρετικοῖς καὶ ἀσεβέσιν $O^{e}\Lambda$ 19 ἔστω I ἀνάθεμα αὐτοῖς I 22 δὲ om. O^{a} θεοφιλέστατος O^{er} 24 εἰδότες I *credentes* Λ om. OP 26 οὐ OP' ἢ I 29 ἔστω I 30 ἀνάθεμα αὐτοῖς I 32 βασιλεὺς $O^{arv}P$ 33 Ἰησοῦς om. $O^{r}I$ 36 καὶ om. $O^{v}I^{2}$

δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἐνδόξου καὶ θεοτόκου παρθένου Μαρίας τὰ λοιπὰ ἀναγινώσκομεν καὶ πάλιν ἀναθεματίζομεν τὸν Ἀκέφαλον καὶ πάντας τοὺς μετ' αὐτοῦ.

L V 212 Καὶ λοιπὸν ἐκήρυξε τὴν τοιαύτην ἁγίαν σύναξιν Ζαχαρίας ὁ θεοσεβέστατος ἀρχιδιάκονος· Γνωρίζομεν τῇ ὑμετέραι ἀγάπηι ὅτιπερ τῇι ἐπιούσηι κυριακῇι εἰς δόξαν τοῦ δεσπότου Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ τῆς ἁγίας ἐνδόξου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ ὑπὲρ σωτηρίας νίκης καὶ διαμονῆς τοῦ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως Ἰουστίνου καὶ τῆς εὐσεβεστάτης βασιλίδος Εὐφημίας καὶ τῶν μειζόνων ἐξουσιῶν καὶ τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου τῆς βασιλίδος πόλεως Ἰωάννου καὶ τῆς αὐτόθι ἐνδημούσης ἁγίας συνόδου ἐν τῶι οἴκωι τῆς ἁγίας Μαρίας τῶι ἐν Ἰαμψούφοις τὴν ἁγίαν σύναξιν ποιούμεθα. τῇι δὲ αὐτῇι ἁγίαι κυριακῇι ἕωθεν ἐνταῦθα συνερχόμεθα, ἵνα ἐντεῦθεν μετὰ ψαλμωιδιῶν καὶ κηρῶν καὶ θυμιαμάτων ἐν τῶι ἁγίωι οἴκωι καταντήσαντες τὴν λιτὴν καὶ τὴν ἁγίαν σύναξιν πληρώσωμεν· καὶ πάντες καὶ πᾶσαι μετὰ σπουδῆς συνέλθωμεν. καὶ μετ' αὐτὸν καὶ ὁ ἁγιώτατος ἡμῶν ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν οὕτως· Γνωρίζομεν τῇι ὑμετέραι ἀγάπηι ὡς ὅτιπερ τῇι ἐπιούσηι ἁγίαι κυριακῇι ἐνταῦθα συνερχόμεθα, ἵνα ἐντεῦθεν μετὰ ψαλμωιδιῶν καὶ κηρῶν καὶ θυμιαμάτων λιτανεύοντες καταντήσωμεν ἐν τῶι εὐκτηρίωι οἴκωι τῆς ἁγίας θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, κἀκεῖσε τὴν ἁγίαν σύναξιν πληροῦμεν.

Καὶ ἐξεβόησαν οἱ ἀπὸ τοῦ πλήθους· Τὸν ἔφορον ἔξω βάλε· ὅλους τοὺς Ἀποσχίστας ἔξω βάλε. ἀνάθεμα τοῖς Ἀποσχίσταις· ἀνάθεμα τοῖς δεχομένοις ἕνα ἐκείνων. κληρικοὺς Ἀποσχίστας μηδεὶς δέξηται. τοὺς ἀποστάτας μηδεὶς δέξηται. τοὺς ἀρνησαμένους τὴν ἐκκλησίαν μηδεὶς δέξηται. τοὺς πολεμήσαντας τὸν σταυρὸν μηδεὶς δέξηται.

Καὶ λοιπὸν προσεφώνησεν αὐτοῖς ὁ ἁγιώτατος ἡμῶν ἀρχιεπίσκοπος ταῦτα· Τὸ μέντοι λυχνικὸν τῶι σαββάτωι ἑσπέρας ἐν τῶι αὐτῶι εὐκτηρίωι οἴκωι τῆς ἁγίας θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας ποιούμεθα. καὶ ἡσυχασάντων ἐπετελέσθη ἡ ἁγία σύναξις.

M VIII 1094 Ἐπιστολὴ τῶν ἐν δευτέραι Συρίαι ἐπισκόπων πρὸς Ἰωάννην πατριάρχην καὶ τὴν σύνοδον

33 Δεσπότηι ἡμῶν τὰ πάντα ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι πατρὶ πατέρων ἀρχιεπισκόπωι καὶ οἰκουμενικῶι πατριάρχηι Ἰωάννηι καὶ τῇι κατὰ τὴν βασιλίδα τῶν πόλεων ἐνδημούσηι ἁγίαι καὶ θεοτιμήτωι συνόδωι οἱ ἐλάχιστοι ἐπίσκοποι Συρίας δευτέρας. Ὅταν ἀποβλέψωμεν πρὸς τὴν φορὰν τῶν περιστοιχισάντων ἡμᾶς χαλεπῶν καὶ λογισώμεθα τὴν ἐπενεχθεῖσαν σύγχυσιν ἀπροσδοκήτως ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ, τὸ πᾶν εἰκότως ταῖς οἰκείαις ἐπιγράφοντες ἁμαρτίαις τὴν τοῦ κυρίου μακροθυμίαν θαυμάζομεν· ὅταν δὲ πάλιν τὴν πρὸς τὸ κρεῖττον ἐνθυμηθῶμεν εὐκταίαν μεταβολήν, τὴν ἀποστολικὴν ἐκείνην
2 Cor. 9, 15 προαγόμεθα λέγειν φωνὴν χάρις τῶι θεῶι ἐπὶ τῇι ἀνεκδιηγήτωι αὐτοῦ δωρεᾶι·
Lc. 1, 68 οὐ γὰρ περιεῖδεν εἰς τέλος ἡμᾶς, ἀλλ' ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῶι λαῶι αὐτοῦ. ἵνα τοίνυν καὶ τοῖς λίαν ἀπίστοις τῆς ἀληθείας ἐπίγνωσις γένηται καὶ διὰ τῶν πραγμάτων φανῶσιν ὡς ἀληθῶς ἀψευδεῖς αἱ τοῦ κυρίου φωναὶ καὶ πρὸς ταῖς ἄλλαις

O [= aerv], I, P [usque ad 25]

1 καὶ om. P 6 καὶ² om. OᵛP, corr. Oᵛ 8 ἀρχιεπισκόπου OᵉΛ 9 τῆς ἁγίας om. Oᵃ 10 συναγόμεθα OʳI 11 τῶ αὐτῶ OᵉΛ 12 καὶ² I om. OP 13 ἀρχιεπίσκοποσ ἡμῶν OP' 15 κηρίων Oʳ m. alt. in loco detrito 18 εὔφορον Oʳ τοὺσ I om. OP 20/21 τοὺς ἀποστάτας — τὸν σταυρὸν μηδεὶς δέξηται scripsi τοὺσ ἀποστάτασ — δέξηται τοὺσ πολεμήσαντασ — δέξηται OᵉΛ τοὺσ ἀρνησαμένουσ — δέξηται τοὺσ πολεμήσαντασ — δέξηται OᵃᵛI' τοὺσ ἀποστάτασ — δέξηται τοὺσ ἀρνησαμένουσ — δέξηται OʳI 22 ἀρχιεπίσκοποσ ἡμῶν OᵃʳᵛI' 23 ἑσπέραν OʳᵛI' αὐτῶι] ἁγίωι OʳI 24 σὺν θῶ ποιούμεθα Oᵉ ἐπιτελέσθη I' 26 ἰδ Oᵃ in mg. σύναξιν Oᵛ 27 τῶ δεσπότη Oᵉ τὰ OᵃʳᵛI τῶ Oᵉ 28 τὴν om. I 30 περιστοιχησάντων Oᵃᵛ χαλεπῶν] κακῶν OʳI 31 οἰκότωσ Oᵃ 36 τῆς ἀληθείας om. OʳI

ἡ διαρρήδην βοῶσα· ἰδοὺ ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν Mc. 7, 15
δέ εἰσι λύκοι ἅρπαγες, ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς, καὶ
λοιπὸν περισωθῶσι καὶ ἐγκαταλεγῶσι τῇι ἱερᾶι ποίμνηι Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν τὰ
παρ' αὐτῶν διασπασθέντα πρόβατα, δέδωκε καὶ ἐφήπλωσεν ὁ θεὸς ἐπὶ τῇι τῶν ἐκκλησιῶν
εὐκοσμίαι κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην εἰρήνης ἄφατον δωρεάν. βασιλέως γὰρ πιστοῦ
χρηματίζοντος καὶ τὴν καρδίαν ἐλλαμπομένου προμηθείαι τοῦ κρείττονος καὶ ἀρχιερέως L V 213
ὁσίου ψήφωι θείας χάριτος ἀναφανέντος κατὰ τὴν βασιλίδα τῶν πόλεων καὶ τῶν ἀποστο-
λικῶν ὑπερμαχοῦντος δογμάτων, πῶς ἔνεστι μὴ λίαν τὸν λογισμὸν ὑπεραίρεσθαι καὶ
εὐφραίνεσθαι τῇι τῶν ἀρίστων ἀπὸ τῶν χειρόνων ταχείαι μεταβολῇι καὶ ἀπορρίπτειν
ἀσμένως, ὡς ἐνῆν μάλιστα, τοῦ φθονεροῦ διαβόλου τὰ κέντρα; καταστάντες γὰρ εἰς γνῶσιν
ἡμεῖς ὧν ἐνθέσμως καὶ κανονικῶς ἔπραξεν ἡ ἁγία σύνοδος τῶν ὁσιωτάτων ὑμῶν μηδὲ ὅλως
ὑπομείνασα τὴν ἄθεον καὶ παράνομον Σεβήρου προπέτειαν (ποία γὰρ δύναμις λόγου κἂν
πρὸς ὀλίγον ἐφικέσθαι δυνήσεται τῶν ἐκείνου κακῶν καὶ ὧν τὸ θεῖον ἐβλασφήμησε, τὸν
ἅπαντα χρόνον ἀναθεματίζων τὴν ἁγίαν μεγάλην καὶ οἰκουμενικὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον
καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἐν ἁγίοις Λέοντος γενομένου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἀρχιεπι-
σκόπου, συνεργὸν καὶ παραπλήσιον ἐν ἅπασιν ἔχων Πέτρον τὸν ἀσεβῆ τὸν τῆς Ἀπα-
μέων τὴν προεδρίαν παρὰ πάντα θεσμὸν ἐκκλησιαστικὸν ὑφαρπάσαντα), ἤσθημεν εἰκό-
τως, πῶς γὰρ οὐκ ἐμέλλομεν; καὶ εὐχαρίστους ἀνεπέμψαμεν ὕμνους Χριστῶι τῶι θεῶι
ἡμῶν ἐφ' οἷς καὶ νῦν θεραπείαν εὔκαιρον καὶ λύσιν τῶν δυσχερῶν ἐδωρήσατο πᾶσιν ἡμῖν.
ἤδη μὲν οὖν εὐθὺς ἐν προοιμίοις ἐν γνώσει τῶν ἐκείνοις ἐπταισμένων γενόμενοι καὶ μὴ
φέροντες τὴν ὀλεθρίαν εἰσήγησιν τῶν πονηροτάτων κατανοεῖν, φθάσαντες ἠλευθερώσαμεν
τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς καὶ τὰς πιστευθείσας ἡμῖν ἐκκλησίας τῆς Σεβήρου καὶ Πέτρου κακίας καὶ
ἀπεκηρύξαμεν ὡς αἱρεσιάρχας καὶ ἀναθέμασιν ὑπεβάλομεν, χωρίσαντες ἑαυτοὺς τῆς πρὸς M VIII 1095
ἐκείνους κοινωνίας. ἀλλ' ἐπειδήπερ οὐ μόνον ἡ τῶν ἐλαχίστων ἡμῶν γέγονε δικαία
κατ' ἐκείνων ἀποκήρυξις, ἀλλ' ἤδη καὶ τῶν μακαριωτάτων ὑμῶν, οἷς καὶ ἡμεῖς ἀκολουθεῖν
ἐπειγόμεθα, φέρειν οὐ δυνάμενοι τῶν τηλικούτων ἀτοπημάτων τὸ μέγεθος, στένοντες δὲ καὶ
δακρύοντες ἐπὶ τῇι τῶν ἀσεβῶν ἀναλγησίαι καὶ βουλόμενοι μένειν ἐπὶ τοῖς προτέροις συν-
εχωρήθημεν οὐδαμῶς, οἷα λιβέλλων ἡμῖν ἐπιδοθέντων ὑπὸ τοῦ θεοφιλοῦς τῆς Ἀπαμέων
κλήρου καὶ τοῦ τάγματος τῶν εὐλαβῶν μοναχῶν, δι' ὧν διεξῆλθον φόνους, παροινίας,
πράξεις τολμηράς, πολιορκίας μοναστηρίων εὐαγῶν, γυναίων ἀσέμνων ἐπεισαγωγὰς ἐν
τοῖς ἱεροῖς καὶ ἀβεβήλοις σηκοῖς, ἐπιορκίας, βλασφημίας, δόσει χρημάτων χειροτονίας
(τὰ γὰρ τούτων φρικωδέστερα καὶ μείζονα ἢ κατὰ φύσιν ἀνθρωπίνην ὡς εἰπεῖν περίεργον
ἂν εἴη διακωδωνίζειν, συγχωρεῖν δὲ διὰ τῆς τῶν ἐγγεγραμμένων λιβέλλων καταγραφῆς
γνῶσιν παραλαμβάνειν τοὺς ἐντυγχάνοντας), ἀφορμὴν δὲ καὶ δίκαια σπέρματα τῆς κατ' ἐκεί-
νων ἐνθέσμου πάλιν κατακρίσεως εὑρόντες καὶ νῦν ἀφ' ὧν ἐκεῖνοι μάλιστα καὶ πληττόμενοι
τῶι οἰκείωι συνειδότι καὶ πάντα παρὰ κανόνας πράττοντες δελεάσαντες ἐνίους τῶν τελούν-
των εἰς τοὺς ἡμετέρους κλήρους διὰ σωφρονισμὸν ἐκκλησιαστικὸν πρὸς ὀλίγον ἐκβλη-
θέντας εἰς ἑαυτοὺς εἵλκυσαν καὶ ἀπηνέγκαντο καὶ ταῖς ὑπ' αὐτῶν πορθουμέναις ἐκκλησίαις
ἀθέσμως ἀπεγράψαντο πανταχοῦ τοῖς θείοις κανόσι μαχόμενοι, τούτου χάριν ἡμεῖς παιδα-
γωγούμενοι τῇι ὁσίαι τῶν ὑμετέρων διδαγμάτων ἐπικρίσει ἀναθεματίζομεν καὶ ἐπὶ τοῦ
παρόντος Σεβῆρον καὶ Πέτρον τοὺς φρενοβλαβεῖς καὶ τῇι κρίσει τοῦ μεγάλου βήματος καὶ

O [= acrv], I

10 ὡς IΛ καὶ ὡς O 11 ὑμεῖσ O^{av} ὧν O^{or} IΛ ὡς O^{av} 13 εἰσ τὸ O^{av} 16 ἔχων ἐν ἅπασι O^{r}I 18 καὶ εὐχαρίστουσ O^{arv}IΛ εὐχαρίστουσ τὲ O^{e} ἀναπέμψαμεν O^{v} ἀναπέμψαι IΛ χω O^{arv}I κω O^{e}Λ 19 ἡμῖν om. O^{v} 20 ἐκείνοις om. O^{av} 22 καταπιστευθείσασ O^{av} 23 καὶ om. O^{r} 25 ἀποκήρυξις I ἀπαγόρευσισ O 26 ἐπειγόμεθα IΛ ἐπειγόμενοι καὶ O 31 ἀβεβήλοις I ἀσύλοισ O 32 ἢ O^{e}I om. O^{arv} 33 διακωνίζειν O^{v} 34 δὲ O^{r}I om. O^{aev} 37 τοὺς om. O^{a} διὰ I καὶ διὰ O

φοβεροῦ παραδίδομεν τὰς ἐκείνων ἀνοσίας ψυχάς, ἀπαλλοτριοῦντες αὐτοὺς παραπλησίως
L V 216 καθάπερ ὑμεῖς, μακαριώτατοι, παντὸς πράγματος, τιμῆς, ἀξίας, ἐνεργείας ἱερατικῆς, τῆς σεπτῆς κοινωνίας καὶ γυμνοῦντες οὐ μόνον ἱερωσύνης ἧς ἔχειν ἐφαντάζοντο μάτην, ἀλλὰ καὶ πάσης μετουσίας πρὸς τὴν τῶν ὀρθὰ φρονεῖν ἐγνωκότων διάκρισιν (δέος γὰρ μὴ τοὺς ἀκεραιοτέρους ἐπὶ πλεῖον μιμητὰς τῶν οἰκείων βλασφημιῶν καθελκύσωσι· πάντα γὰρ τολμῶσιν ὡς ἔτυχε), καὶ δεόμεθα τῶν ἁγιωτάτων ὑμῶν διὰ ταύτης ἡμῶν τῆς μετρίας ἐπιστολῆς, ἣι καὶ ἐντέτακται τὰ ἐπιδοθέντα διδασκαλικά, γνῶσιν ἀληθῆ παρειληφότας τῶν Σεβήρου καὶ Πέτρου πλημμελημάτων ἐπικυρῶσαι καὶ τὴν παρ' ἡμῶν νῦν ἡγησαμένην διοίκησιν τοῖς θείοις ἐγνωσμένην κανόσιν, εἰ καὶ μηδὲν ἔχειν αὐτοὺς ἔνθεσμον ἱερωσύνης ἐγνώκαμεν πώποτε, ἀναγαγεῖν δὲ καὶ ἐπὶ τὸν εὐσεβέστατον καὶ ὀρθόδοξον ἡμῶν βασιλέα, ἐφ' ὧι τε μανθάνοντα τὰ περιεχόμενα τοῖς λιβέλλοις καὶ τὰ παρ' ἡμῶν κριθέντα καὶ δικαίαν εἴδησιν ἔχοντα τῶν παρ' ὑμῶν ἤδη καλῶς καὶ ὁσίως ἐψηφισμένων, θεσπίσαι ταῖς ἡμῶν ἱκεσίαις πειθόμενον τέλεον ἐλευθερῶσαι τῆς ἐκείνων ψυχοφθόρου βλάβης τὰς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας. οὕτω γὰρ ἂν ὁ καθαρὸς σῖτος ἐπὶ τῆς εὐσεβοῦς αὐτῶν βασιλείας ἀδιάφθορος μένοι τῶν ζιζανίων χωρισθέντων, ὡς εἴθε πάλαι καὶ πρόπαλαι. πρὸς γὰρ εὐμάθειαν τῶν μακαριωτάτων ὑμῶν καὶ τὰ ἴσα τῶν παρὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου τῆς ἐπαρχίας ἄρχοντος γνωρισθέντων τοῖς ἐνδοξοτάτοις ἄρχουσιν ἐνετάξαμεν τῆιδε τῆι συνοδικῆι τῶν ἐλαχίστων ἡμῶν ἐπιστολῆι.

M VIII 1098 Ὑπογραφαί

Κῦρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Μαριάμμης ἐρρῶσθαί με ἐν κυρίωι καὶ αὐτῶι δουλεύειν ἀπερισπάστως ὑπερεύχεσθε, κύριοι τὰ πάντα ἁγιώτατοι καὶ μακαριώτατοι πατέρες: —

Ζωίλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ῥεεφάνης ἐρρῶσθαί με ἐν κυρίωι καὶ αὐτῶι δουλεύειν ἀπερισπάστως ὑπερεύχεσθε, κύριοι τὰ πάντα ἁγιώτατοι καὶ μακαριώτατοι πατέρες: —

Σεβηριανὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀρεθούσης ἐρρῶσθαί με ἐν κυρίωι καὶ αὐτῶι δουλεύειν ἀπερισπάστως ὑπερεύχεσθε, κύριοι τὰ πάντα ἁγιώτατοι καὶ μακαριώτατοι πατέρες: —

Κοσμᾶς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἐπιφανείας τῆς φιλοχρίστου ἐρρῶσθαί με ἐν κυρίωι καὶ αὐτῶ δουλεύειν ἀπερισπάστως ὑπερεύχεσθε, κύριοι τὰ πάντα ἁγιώτατοι καὶ μακαριώτατοι πατέρες: —

Εὐσέβιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Λαρίσσης ἐρρῶσθαί με ἐν κυρίωι καὶ αὐτῶι δουλεύειν ἀπερισπάστως ὑπερεύχεσθε, τὰ πάντα ἁγιώτατοι καὶ μακαριώτατοι πατέρες: —

34 Ἴσον πράξεως συστάσης ἐπὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου τῆς ἐπαρχίας ἄρχοντος

IDEM STEPHANVS PETRVS ET IVLIANVS DIACONI DIXERUNT: Κατὰ τὸ διελθὸν πάσχα
d. 22. m. Apr. a. 518 ἅγιον τῆι νέαι κυριακῆι ἀνελθόντος τοῦ κλήρου παντός, ὡς ἔθος ἐστίν, εἰς προση-

---

O [= aerv], I

3 ἦν I 4 δέον O^{r} 13 τὰσ O τῆσ I 15 ἀδιαφθόρωσ O^{v} εἴθε] εἴωθε O^{r}I 17 γνωσθέντων I 19 αἱ ὑπογραφαί O^{r} 20. 22. 24. 27. 30 ἐλέω O^{e} 20. 22. 24 ἐλέω I 20 μαριάμνησ O^{rv}I 21 ὑπερεὔχεσθαι O^{v} εὔχεσθε O^{r}I κύριοι τὰ πάντα om. O^{r}I 22 ῥεεφένησ O^{v} ῥεφάνης I 22/23 ἐν κυρίωι — πατέρες om. O^{e}Λ 23 μακάριοι I 24—26 post 27—29 coll. O^{a} 24 σευηριανόσ O^{n} ἐρρῶ O^{n} 24—26 με — πατέρες om. O^{e}Λ 25 καὶ μακαριώτατοι om. O^{r}I 27—31 καὶ οἱ λοιποί O^{r}I 27—29 ἐν κυρίωι — πατέρες om. O^{e}Λ 30 ἐρρῶ O^{n} 30—31 με — πατέρες om. O^{e}Λ 32 ιε̄ O^{a} in mg. συστάσησ O^{arv}I συστάσησ κατὰ πέτρου τοῦ ἀπαμείασ O^{e}Λ post ἄρχοντοσ addl. alteram inscriptionem Πρᾶξισ κατὰ πέτρου τοῦ ἀπαμείασ O^{av} 33 IDEM — DIXERVNT om. sicut omnia Latina O^{av}I, spat. rel. O^{a} IDEM om. Λ PETROS O^{er} Κατὰ I ἐπειδήπερ κατὰ ΟΛ 33/34 ἅγιον πάσχα O^{e}

γορίαν τοῦ γενομένου ἡμῶν ἐπισκόπου Πέτρου ἀκηκόαμεν παρ' αὐτοῦ ἀγανακτήσαντος κατὰ τῶν ἀναγνωστῶν (τότε γὰρ ἀναγνῶσται ἐτυγχάνομεν) καὶ λέγοντος ἡμῖν ὅτι διὰ τί κοινοποιεῖτε κατ' ἐμοῦ, ὅτι ἐποίησα Κωνσταντῖνον ἀπὸ λαικῶν διάκονον καὶ ὑμᾶς παρεῖδον; μὰ τὸν Ἰησοῦν ὅτι ἐδοκίμασα τὴν νύκτα ταύτην ποιῆσαι ὑμᾶς ἀπὸ ἀναγνωστῶν ὑποδιακόνους, ἵνα αὐτὸς ὁ σταυρωθεὶς κατελθὼν μὴ ἐλυτρώσατο ὑμᾶς ἐκ τῶν χειρῶν μου. ταῦτα δὲ καὶ ἐπὶ παντὸς τοῦ κλήρου εἶπε. κἀγὼ δὲ Στέφανος οἶδα καὶ τὸ τῆς στολῆς γενόμενον εἰς τὸ Μαρατοζαβδάλης. ἐπειδὴ δὲ καὶ διδασκαλικὸν συνέταξαν οἱ παρόντες θεοφιλέστατοι κληρικοί, ὅπερ καὶ ἐπέτρεψαν ἡμῖν ἐπιδοῦναι, παρακαλοῦμεν L V 217 τοῦτο ἀναγνωσθῆναι καὶ ἕκαστον διασαφηνίσαι ἅπερ οἶδε κεφάλαια περιεχόμενα τῶι διδασκαλικῶι.

FL' IOHANNES PALLADIVS EVTVCHIANVS VIR CLARISSIMVS COMES ET PRAESES DIXIT:

Τὸ ἐπιδιδόμενον διδασκαλικὸν ἀναγινωσκέσθω οὕτω τε κατὰ τὴν αἴτησιν τῶν ἐπιδεδωκότων παρόντες οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι διάκονοι ὑποδιάκονοι ἀναγνῶσται καὶ λοιποὶ εὐλαβεῖς κληρικοὶ βουλόμενοι σαφῆ ποιείτωσαν τὴν οἰκείαν γνώμην ἐφ' οἷς καὶ ἐπίστανται, τὸν θεὸν κατὰ νοῦν λαμβάνοντες καὶ τὸ οἰκεῖον πρόσχημα, ὡς οὐδὲν πρὸς ἀπέχθειαν ἢ χάριν ποιήσονται, ἀλλὰ πάντα σὺν ἀληθείαι ἐκδιδάξουσιν.

ET CVM OBTVLISSET EX OFFICIO RECITATA EST

Τοῖς πάντα ὁσιωτάτοις πατράσι καὶ ἐπισκόποις τῆς δευτέρας Σύρων ἐπαρχίας παρὰ τοῦ κοινοῦ τῶν κληρικῶν τῆς ἐν Ἀπαμείαι τῆι μητροπόλει ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας. Ἴδιον ἱερωσύνης καὶ τοῦ σεμνοῦ τῶν Χριστιανῶν ἐπαγγέλματος σωφροσύνη καὶ ἐπιείκεια καὶ πρό γε πάντων ὁ τῶν ὁσίων δογμάτων θεσμὸς καὶ ἡ θεσπεσία M VIII 1099 τῆς πίστεως παραφυλακή, ἐφ' ἧι καὶ ὁ τῶν μακαρίων πατέρων ἀοίδιμός τε καὶ σεβάσμιος χορὸς ἄνωθεν ἔκ τινος ἀνεπιλήπτου διαδοχῆς ἀκηράτοις λογισμοῖς ῥυθμὸν ἐναρμόνιον εἰσηγήσατο ταῖς ἀγαθαῖς τῶν ἀνθρώπων ψυχαῖς πρὸς ἁγιασμὸν τῆς θείας μυσταγωγίας. μεμαθήκαμεν γὰρ ἀπὸ τῶν θείων λογίων βοᾶν μὴ μέταιρε ὅρια αἰώνια ἃ ἔθεντο Prou. 22, 28 οἱ πατέρες σου. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οἱ σεβάσμιοι πατέρες καὶ τῶν θεσπεσίων ἀποστόλων διάδοχοι κρατύνοντες καὶ φῶς ἀγαθὸν ταῖς ἐκκλησίαις πρυτανεύοντες, ὅθεν ἔμεινεν ἀδιάφθορα τὰ μέλη τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ οἱ τούτων ὑπηρέται δουλεύοντες ἀνοθεύτως Χριστῶι τῶι θεῶι ἡμῶν καὶ τὸν τῆς θείας γραφῆς κατ' ἀξίαν μισθὸν κομιζόμενοι καὶ δεχόμενοι μὲν τὰς ἀμέμπτους ἀπαρχὰς καὶ ἀπὸ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, ἀρυόμενοι δὲ τοὺς τῆς θείας χάριτος καρποὺς ζήλωι θείωι καὶ πυρὶ πνευματικῶι, ἕως ὅτε πρὸ φανεροῦ τινος χρόνου νεώτερος κατὰ τῶν ἐκκλησιῶν καινισμὸς εἰσηνέχθη. ἀλλ' εἰ μὲν ἔστη μέχρι τῶν εἰρημένων τὰ κακά, εἰ καὶ δυσχερῶς, ὅμως φορητῶς ἂν ἠνέγκαμεν τοῦ παθήματος δυναμένου ῥαιδίως ἴασιν ἐπιδέξασθαι· ἀλλ' ὅτε καὶ Σεβῆρον ὁ τῆς Ἀντιοχέων εἰσεδέξατο δῆμος μηδὲ πώποτε τῆι καθολικῆι τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησίαι κοινωνήσαντα, οὐκέτι τῶν χειρόνων ἐπὶ τὸ βέλτιον μετασκευή, ἀλλ' ἤδη τῶν ἡγησαμένων χαλεπῶν τραχύτερα τὰ τῶν συμβαινόντων καὶ ὡς εἰπεῖν ἀνίατα τραύματα. δρᾶμα γέγονεν ἡ πιστὴ πόλις Ἀπά-

---

O [= aerv], I

5 τῆς χειρός I 6 καὶ om. I 7 ἐν τῶ Oᵉ μαρατοζαβδάλησ Oᵃᵛ μαράτω ζαβδάλησ Oᵉ καὶ om. Oᵃᵉᵛ 8 ἐπέτρεψαν OᵉI ἐπετρέψαμεν Oᵃʳᵛ 9 οἶδα Oᵃᵛ 9/10 περιεχόμενα τῶ διδασκαλικῶ ΙΛ τῶ περιεχομένω διδασκαλικῶ O 11 FL' — DIXIT om. OᵃᵛI VR Oᵉ IOMES ET PRAESES Oᵉʳ *dum esset praesens* Λ 12 ἐπιδόμενον Oʳ 17 om. OᵃᵛI *detulissent* Λ EST OᵉΛ ST Oʳ 18 ὁσιωτάτοις καὶ ἁγιωτάτοις Oᵉ 19 τῆ μητροπόλει OᵉʳI μητροπόλεωσ Oᵃᵛ 21 θεσπισία Oʳ 23 θεολήπτου διδαχῆς I 25 ἀπὸ I ὑπὸ O 26 θεσπισίων Oᵃ θείων θεσπεσίων I 27 ἀγαθὸν Oᵃʳᵛ I καθαρὸν OᵉΛ ἔμειναν I 28 μέλη Oᵃʳᵛ I τεμένη OᵉΛ 30 μὲν om. Oᵃ ἀμέπτους I 32 εἰσήχθη I ἐστι Oᵃᵛ 33 δυσχερὲσ OᵉΛ 34 ὑποδέξασθαι Oᵃᵉᵛ 35 μηδέποτε OʳI 36 ταχύτερα OᵉΛ τὰ τραχύτερα Oᵃᵛ 36/37 τὰ [om. Oᵃʳᵛ] τῶν συμβαινόντων Oᵃʳᵛ I τὰ συμβαίνοντα Oᵉ 37 καὶ δρᾶμα Oᵉ

μεια τὴν Σεβήρου τοῦ κακόφρονος προβολὴν δεξαμένη καὶ μακάριοι μᾶλλον οἱ προκοιμηθέντες καὶ μὴ θεασάμενοι Πέτρον τὸν κληθέντα τῆς ἡμετέρας πόλεως πρόεδρον. ὁσάκις γὰρ ἀνανεούμεθα τῇι μνήμηι τὰ παρ' ἐκείνου πραχθέντα, ἀναπιμπλάμεθα μὲν δικαίας ὀργῆς, ἐγκαλυπτόμεθα δὲ καὶ τοῦ λέγειν τὰ πλημμεληθέντα τὸν λογισμὸν ἀνθελκόμεθα. πλὴν ἡ ἀνάγκη βιάζεται καὶ σιγᾶν τὸν ἅπαντα χρόνον οὐκ ἐᾶι, ἵνα μὴ ἀγνοίαι τινὶ συσκιαζόμενα τὰ μεγέθη τῶν κακῶν χωρήσηι καὶ ἐπὶ τοὺς εὖ ἔχοντας, ὡς εἰκός, καὶ σειρὰν ἑλκύσηι
L V 220 γένους καὶ φρονήματος ἀθέσμου. πολλὰ οὖν κατὰ ταυτὸν συνελθόντα λέγειν ἡμῖν ἐπιτρέπει τὰ κατὰ τῆς ἁγιωτάτης ἡμῶν ἐκκλησίας τολμηθέντα, παραινεῖ δὲ προσφόρως καὶ ὁ τῆς φίλης θεῶι μετανοίας εὐσεβὴς λογισμὸς ἐπὶ ταύτην ἡμᾶς τὴν τεταγμένην καὶ λυσιτελῆ γνώμην χωρεῖν. φανεὶς γάρ, ὡς εἴθε μήποτε, τῆι Ἀπαμέων ὁ εἰρημένος Πέτρος ἐξ ὑπογύου κατὰ τὸ βῆμα τῆς ἐκκλησίας ἀναβεβηκὼς ἀναθεματίζει μὲν τοὺς ὁσίους ἡμῶν πατέρας, ἐξαλείφει δὲ τῶν ἱερῶν διπτύχων τὰς αὐτῶν προσηγορίας, ἀνδρῶν σεμνῶς βεβιωκότων καὶ ὁσίως καὶ ἱδρυσάντων σεβάσμια καὶ προσκυνητὰ τεμένη πάμπολλα καὶ φιλοτιμησαμένων ἱερὰ σκεύη ταῖς θείαις λειτουργίαις καὶ φωτισάντων τοὺς μακαριωτάτους ἡμῶν πατέρας καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ χεῖρας ἐνθέσμως ἐπιτεθεικότων κατὰ πᾶσαν τὴν ἐπαρχίαν καὶ δίχα σκανδάλων οἰκονομησάντων τὰ δίκαια τῶν ἐκκλησιῶν. τὸ δὲ πάντων σχετλιώτερον ὅτι δὴ καὶ τὰ τοιαῦτα τῆς ἀσεβείας ἀδικήματα μικρὰ πάνυ νενομικὼς οὐ μόνον ἐξήλειψε τας εἰρημένας προσηγορίας, ἀλλὰ καὶ ἀντάλλαγμα τῶν ἀγαθῶν ἐκείνων
M VIII 1102 ψυχῶν ἀνατέθεικε τοιχικῆι γραφῆι ἐν τοῖς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Διόσκορον καὶ Τιμόθεον τοὺς κατακρίτους καὶ τοὺς τούτοις παραπλησίους, ὧν ἡ μνήμη παγχάλεπος, εἰ καὶ λέγειν τι κατὰ τεθνεώτων βαρύ. ταῦτα μὲν οὖν, ὅσα πρὸς τὴν καθολικὴν ἐκκλησία νπεπλημμέληται παρ' αὐτοῦ· ἃ δὲ καὶ ἰδίαι προσμείνας τῶι θρόνωι τῆς Ἀπαμέων διὰ τὰς ἡμῶν ἁμαρτίας διήμαρτε Πέτρος, εὔλογον ἡγησάμεθα διὰ βραχέων, ὡς ἔνεστι, κεφαλαιωδέστερον ἀφηγήσασθαι. τῶν γὰρ εὐλαβεστάτων ἀναγνωστῶν ἑστώτων μετὰ πρέποντος λογισμοῦ καὶ αἰτούντων βαθμοῦ μείζονος κατὰ ἀκολουθίαν τυχεῖν, ὃ μάλιστα τῆι φύσει προσπέπηγε τῶν βελτιόνων ἐρᾶν, ἐξαναστὰς μετὰ πολλῆς τῆς θρασύτητος ἀπὸ μηδενὸς λόγου τὴν ἀθέμιτον ταύτην ἀφῆκε φωνὴν ὡς 'εἰ μὴ σιωπήσητε', φησίν, 'χειροτονίαν ὑμῖν ὑποδιακόνων ἐπιθήσω, ἵνα αὐτὸς ὁ σταυρωθεὶς κατελθὼν μὴ λυτρώσηται ὑμᾶς ἐκ τῶν χειρῶν μου'. εἶτα συμβέβηκεν Ἰουλιανὸν, ὃς ἀποδέκτης γέγονε τῶν ἐκκλησιαστικῶν χρημάτων, τελευτῆσαι καὶ τὰ ἐκείνου διοικῆσαι δίκαια Ῥουφῖνον, ἐπὶ πολλοὺς καὶ ἀπείρους χρόνους οἰκονομήσαντα τὰ τῆς ἁγιωτάτης ἡμῶν ἐκκλησίας πράγματα, ὥστε μετὰ τὴν τούτου τελευτὴν πρὸς ἔκτισιν λόγων καὶ χρημάτων εὐθύνεσθαι τοὺς ἐν κατοχῆι τῶν ἐκείνου γενομένους χρημάτων καὶ πολλῶν κινηθέντων συμβιβασθῆναι τὰ μέρη καὶ πρὸς διάλυσιν ἐνεχθῆναι καὶ λόγον, εἰ τὸν ἐκείνου λόγον ἀποκαλεῖν χρή, προστεθῆναί φησιν ὡς ἀνάθεμα πᾶς ἄνθρωπος ἔστω κἂν Παῦλος ὁ ἀπόστολος ἐγκαθίσηι τῶι θρόνωι τούτωι, πρὸς ἀνατροπὴν ἢ μέμψιν ὁρῶν τῶν ἡγησαμένων διαλύσεων. καὶ ὁ ταῦτα διαρρήδην εἰπὼν φαίνεται τὴν οὕτω φρικτὴν ἀπόφασιν παριδὼν καὶ εἰσπράξας φανερὰν χρυσίου ποσότητα. πάλιν ἐροῦμεν καὶ ἕτερόν τι τὸ πᾶσιν ἐγνωσμένον. εἰπὼν γὰρ πρὸς τὸν θεοφιλέστατον οἰκονόμον Εὐστάθιον ὠνηθῆναί τινα σκαμνάλια εἰς λόγον τοῦ σηκρήτου

O [= aerv], 1

4 καὶ om. I ἀνελκόμεθα Ov ἀνθελκόμενοι I 5 ἀγνοία Oarv I ἀνάγκη OcΛ 10 εἴωθε Or 11 ὑπογέου OrΛ 12 δὲ καὶ Oe 13 καὶ ὁσίωσ OeΛ om. Oarv I πάμπολλα Oc πολλὰ Oarv I 15 ἐνθέσμουσ OcΛ 19 ἐν τοῖσ Oarv I ἐντὸσ OcΛ καὶ Τιμόθεον om. Oav 20 τούτουσ Ov 21 τῶν τεθνεώτων Oav 24 μετὰ τοῦ I 26 ἐρᾶν in δρᾶν corr. Or 27 σιωπήσετε Oav I 27/28 ὑποδιακόνων χειροτονίαν ὑμῖν Oe 28 λυτρώση Ov 29 ὑποδέκτης I 31 οἰκονομήσαντοσ Oav τὰ — πράγματα om. Or I 32 εὐθύνεσθαι I ἰθύνεσθαι Oerv Λ ἰθύνεσθε Oa 33 ἐκείνουσ γενομένων Oe χρημάτων Oe πραγμάτων Oarv I 33 συμβαθῆναι Or I 34 προστεθῆναι φησιν [προσθεῖναι φασιν I] εἰ — χρὴ Or I 36/37 εἰπὼν διαρρήδην I 39 θεοσεβέστατον I σεκρέτου Oe σηκρηταρίου Oa

τοῦ ἐπισκοπείου καὶ μικρᾶς ὑπερθέσεως γενομένης, ὡσαύτως δυσφημῶν κατὰ τοῦ θείου μεγάλῃ κέκραγε φωνῇ· πάσας τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰ θυσιαστήρια κατακαύσοι ὁ θεὸς καὶ ποιήσοι βουνὸν ἕνα, ἵνα τοῖς ἐκείνου χρησώμεθα ῥήμασι. τὸ δὲ καὶ γύναιον ἄσεμνον μὴ ἀξιωθὲν τοῦ θείου φωτίσματος παρεισαγαγεῖν καὶ στῆσαι παρὰ τὴν σεπτὴν κολυμβήθραν L V 221
τῶν θείων κατὰ τὸν εὐκτήριον τῆς θεοτόκου οἶκον ἐπιτελουμένων μυστηρίων ποῖος ἀνέξεται
λόγος ἢ ποία Χριστιανῶν ἀκοὴ τοσαύτην ὑπομείνῃ λεγομένην, μήτι γε δὴ καὶ πραττομένην ἀσέβειαν; μηδεὶς ἀπιστείτω καὶ πρὸς τὴν τῶν ἐφεξῆς λεγομένων ἀλήθειαν. ὑπαγαγὼν γὰρ Στεφάνην τὴν ἀπὸ σκηνῆς τὴν ἐπίκλην Πτεροβόλον καὶ μοναστηρίοις, φησί, παραδεδωκώς ἰδίαι τε καὶ οὐδενὸς ἑτέρου παρόντος τὸ πολὺ μέρος ἑκάστης ἡμέρας περὶ τὴν ἐκείνης ἄτοπον κολακείαν ἀνήλισκε καὶ ποτε καὶ Σεβῆρος ὑποτοπήσας ταύτην κατὰ τὴν Ἀντιόχου τὰς διατριβὰς ποιεῖσθαι παρεσκεύασε. καὶ ἔδοξε μὲν ἐπὶ τούτοις ὁ Πέτρος οὐκ ἄχθεσθαι, ἐλαχίστων δὲ διαδραμουσῶν ἡμερῶν ἡ τῆς ὑπομονῆς δοκοῦσα καρτερία τοῖς τοῦ σώματος βέλεσιν ἐγυμνοῦτο πρὸς ἔλεγχον· ὅθεν μὴ φέρων αὐτῆς τὴν ἀπόλειψιν γίνεται καὶ προφάσεως χωρὶς κατὰ τὴν Ἀντιοχέων, τὴν ἐκείνης ταχεῖαν ἐπάνοδον πάντων ἔμπροσθεν ἀσχηματίστως ποιούμενος. καὶ δεινὸν μὲν ὡς ἀληθῶς καὶ ἐλεεινὸν ἀφηγεῖσθαι τοσαῦτα δράματα συμφορῶν· πεποίηκε γὰρ καὶ ἕτερόν τι τῆς αὐτοῦ προπετείας ὡς ἔοικε συγγενές. ἐνδυσάμενος γὰρ τὴν οὐδαμόθεν αὐτῷ κατὰ λόγον M VIII 1103
προσήκουσαν τῆς ἱερωσύνης στολὴν ἄσπρην ὡς ἐν τάξει τῶν θεοφόρων ἀποστόλων ὁ πάσης ἁμαρτίας ὑποβρύχιος, ἐν τῷ Μαρατοζαβδάλης καὶ Νωγέω χωρίῳ καταθέσεως ἁγίων μαρτύρων παρ' αὐτοῦ γινομένης κατατεμὼν εἰς ἄπειρα μέρη τὴν στολὴν διεδίδου
τοῖς εὐχερῶς ἀπατωμένοις ὁ ἀσεβής, ἀγνοῶν ἡλίκον ἐστὶ καὶ τοὺς μετὰ τῆς ἀληθείας πορευομένους τοιούτοις τισὶν ἐγχειρεῖν καὶ παρεκβαίνειν τὰ μέτρα τῆς ἀνθρωπίνης καταστάσεως καὶ τὰ διατάγματα τοῦ δεσπότου καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν. τοσοῦτον γὰρ ἀπετυφλώθη τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα, ὡς ἱστάμενος ἐπὶ θυσίαι ἀναιμάκτοι, ἣ τοῖς ἀξίοις πρόσφορος ἐτύγχανεν, οὐκ ἐκείνοι, καὶ τὴν πᾶσαν διάνοιαν ἀπορρίπτων εἰς τὸν
τῶν γυναίων ἀτενισμόν, πτύσμασι κατέχρωσε τοῦ σεπτοῦ θυσιαστηρίου τὴν ἅλουργίδα, οὐκ εἰδὼς ὡς καὶ ἀπὸ μόνου βλέμματος ἡ ἁμαρτία συνίσταται κατὰ τὴν θείαν γραφήν. Mt. 5, 28
ἀλλ' οὗτος ἡμῖν ὁ χρηστὸς οὐ μόνον ἑώρα, οὐκ ἐψηλάφα πικρῶς, ἀλλὰ καὶ τῶν χειρόνων καθήπτετο· περαιτέρω γὰρ τούτων λέγειν τὰ ἀσχημονέστερα λίαν εἰκότως ὠδίνομεν. τοσαύτη δέ τις ἦν ἡ ἄλογος θρασύτης τῆς ἐκείνου νεότητος, ὡς οὐκ ἐπαύετο τοὺς παρατυγχάνοντας παροινῶν ἐν τῷ ἁγίῳ καὶ φρικωδεστάτῳ καιρῷ τοῦ φωτίσματος. οὐχ ἡγούμεθά τινα διαλανθάνειν τῶν ἀξιωθέντων τῆς θείας μυσταγωγίας, ὅσος ἀγὼν ἐπικρατεῖ τοὺς φοβουμένους τὸν κύριον καθ' ὃν μέλλουσι προσιέναι καιρὸν τῷ θείῳ βαπτίσματι οἱ προκατασχεθέντες τῇ πλάνῃ, καὶ ἐπειδὴ σὺν ἀληθείαι φῶς ἐλεύθερον ἐπιλάμπει ταῖς τοιαύταις ψυχαῖς καὶ δουλείας ἐλευθεροῦνται παγχαλέπου, ἵστανται τὸ σχῆμα τοῦ ἀγῶνος
ἀποπληροῦντες, κάτω νεύοντες καὶ τὰς χεῖρας συμπλέκοντες καὶ τρέμοντες εὐκαίρως καὶ ἀντικαθιστάμενοι τῇ φθονερᾷ τοῦ διαβόλου περιεργίαι, ἅπαξ λύτρωσιν ἀληθῶς τοῦ σωτηρίου φωτίσματος ἀπεκδεχόμενοι. καὶ ὅμως τούτων οὕτως κρατούντων οὐκ ὤκνησεν ἀπώσασθαι μὲν τοὺς μελλοφωτίστους, τῷ δὲ μεγέθει τοῦ τοιούτου θείου καὶ

O [= aerv], I

1 ὑποθέσεως O^{arv} 2 κατακαύσει O^{erv} ὁ om. O^{e} 3 ποιήσει O^{erv} 4 ἁγίου βαπτίσματος I 5 οἶκον τῆς θεοτόκου $O^{rI}\Lambda$ 6 ὑπομείνει O^{rv} μήτοι O^{av} 7 καὶ om. O^{av} πρὸς om. O^{rI} τῶν ἐφεξῆς Λ ἐφεξῆς τῶν OI 8 τῆς σκηνῆς O^{rl} 9 πολὺ μέρος O^{erI} πολυμερὲς O^{av} 10 ὑποτοπάσας O^{r} ὑποσπάσας I 12 δραμουσῶν O^{av} 17 ἔοικε] ἔκε O^{a} 18 ἄσπρην om. I 19 μαρατοζαβδαλλῆς O^{av} μαράτω ζαβδάλης O^{e} καὶ νωγέω $O^{e}\Lambda$ κενόγεω I κενωγίων O^{arv} χωρίω I τοῖς χωρίοις O 20 γενομένης O^{el} 21 ἀγνοῶν I οὐκ ἀγνοῶν ὡς OΛ 23 διδάγματα I 24 γὰρ om. O^{av}IΛ 25 τὸν IΛ τὸν περὶ O 26 γυναικῶν O^{rI} 29 ὠδίνομεν OΛ οὐ δυνάμεθα I 31 τῷ I om. O 33 καιρὸν προσιέναι I 38 κρατούντων οὕτως O^{e}

ἀγαθοῦ χρηματισμοῦ ἀντισηκῶσαι τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ συστάντος ὑπ' αὐτοῦ τῶν ἀσκητριῶν, φησίν, ἐργαστηρίου δεινοῦ, ὡς Στέφανος ὁ θεῖος καὶ ἱερώτατος διάκονος ἐπιμαρτυρεῖ
L V 224 ὁ καὶ τὰς προσηγορίας τῶν εἰς τὸ θεῖον βάπτισμα προσιόντων ἐγγράφειν τεταγμένος. καὶ εἰκότως κατὰ τὴν οἰκείαν δόξαν πρὸς τὸ κακὸν ἔρρεπε καὶ ἐνικᾶτο τῇι σωματικῇι τῶν ἐπιτηδευμάτων ἐπιθυμίαι. καὶ τοῦτο γὰρ ἴδιον πέφυκε Μανιχαικῆς ἀταξίας ἡγεῖσθαι τὸ κακὸν ἐνυπόστατον καὶ εἶναι διὰ τοῦτο πολλοὺς τοὺς δουλεύοντας καὶ τῇι κατ' ἐκείνους πονηρᾶι ἀρχῆι. τί δ' ἄν τις καὶ ἐπὶ πλέον διέλθοι περὶ τῶν εἰρημένων δειλαίων γυναίων; ὡς γὰρ ἐθεάσαντο τὴν δικαίαν ἐκβολὴν προελθοῦσαν κατὰ Πέτρου, οὐκέτι λοιπὸν συνέστησαν, ἀλλ' ὑπεχώρουν οἴκαδε δάκρυσι καὶ ὀδυρμοῖς ἀμέτροις θρηνοῦσαι τὴν ἀπόλειψιν καὶ τὸν χωρισμὸν τοῦ εἰρημένου Πέτρου, πρὸς δὲ τούτωι λοιπὸν καὶ τὴν ἡδυπάθειαν τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὴν ἄπληστον ὀψοποιίαν, καὶ ὡς ἐπὶ νυμφίωι τεθνεῶτι κλαίουσαι καὶ κοπτόμεναι τὸν ἐκείνου βίον ἐπὶ πλέον κατέχραινον, δεικνῦσαι τὴν ἄσεμνον τοῦ στηλιτευθέντος, οὐ ποιμένος ἱερατικῆς ποίμνης, ἀπώλειαν. εἰ μὴ περαιτέρω τοῦ ἡμετέρου προσχήματος ἦν, καὶ ἕτερά τινα διεξήειμεν περὶ γυναίων εὐπροσώπων καὶ σχηματιζο-
M VIII 1106 μένων πρὸς ἐλευθερίαν ἀνακηρύττεσθαι, ἵνα μηδὲν τραχύτερον εἴποιμεν, τὸ ὅλον παρέχοντες τῶι κακῶι συνειδότι τῶν καὶ πληττομένων ταῖς ἡμετέραις ἐναντίαις φωναῖς, εἰ καὶ μέτρια ὅμως εἴρηταί τινα περὶ Στεφάνης τῆς λεγομένης Πτεροβόλου, πρὸς ἣν ἀδιακόπως ὡς εἰπεῖν διημέρευε καὶ ἣν ἔλεγεν ἐκείνης ἐπὶ τὸ βέλτιον μεταβολὴν ὑποσυλῶν ἐπιθυμίαι σώματος ἐπταισμένου. μάρτυρες τυγχάνουσιν ⟨οἱ⟩ ὑπειλημμένοι τῆς σεμνῆς διακονίας ὑπηρέται πεφυκότες οἳ γεγόνασιν εἰς τὸ Βένετον μέρος, προτρέποντες παρελθεῖν ἐπὶ τὴν πολιορκίαν τοῦ εὐαγοῦς μοναστηρίου τῶν Δωροθέου, ὅτε πλῆθος ἀτάκτων αὐτὸς παραλαβὼν ὥρμησε κατὰ τῶν ἀσκούντων ἐν τῶι εἰρημένωι εὐαγεῖ μοναστηρίωι, ἑταίρας καὶ ὀρχηστρίδας παρεισαγαγὼν καὶ πλῆθος ἐρανιζομένων καὶ μηδὲν εἶδος παραλελοιπὼς πρὸς καθαίρεσιν καὶ ἀναίρεσιν τῶν ἀσκούντων αὐτόθι. ὅτι δὲ καὶ τὴν γαμετὴν στρατιώτου τινὸς τοῦ ἐπίκλην Ψηφᾶ, ὥσπερ καὶ ἐπὶ μυρίαις ἄλλαις, ὑπαγαγὼν τὴν ὀλισθηρὰν φύσιν τῆς γυναικός, τὴν ἐκείνης ἐλευθερίαν ἐπολιόρκησεν, ἴσασι σχεδὸν ἅπαντες καὶ
Lc. 19, 40 κατὰ τὸ γραφικόν, κἂν ἡμεῖς σιωπήσωμεν, οἱ λίθοι κεκράξονται ἡ μὴ δυνηθεῖσα τὴν ἄτοπον ἐπιθυμίαι ὑπομεῖναι τοῦ ἀνδρὸς εἰς φυγὴν ἀπεχώρησε τραγωιδοῦσα τάς τε οἰκείας καὶ τοῦ δεδρακότος ἐπονειδίστους συμφοράς. καλὸν ἂν εἴη μηδὲ τὴν αἰτίαν τῆς κατὰ Ἰουλιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου λύπης παραδραμεῖν. ἐπειδὴ γάρ τινες ἐκινήθησαν λόγοι ἐν τῶι σηκρήτωι τοῦ ἁγίου Στεφάνου δογματικοὶ καὶ ἀπεκρίνατο ὁ εἰρημένος εὐλαβὴς ἀνὴρ καλῶς καὶ ὁσίως πιστεύειν τὸν εὐσεβέστατον ἡμῶν βασιλέα, ἀχθεσθεὶς ὥσπερ καὶ κεντηθεὶς τὴν ψυχὴν ἐπὶ τῆι δικαίαι ταύτηι φωνῆι, ὑπὸ λόγον καὶ κατάκριμα, φησί, τοῦτον πεποίηκε Πέτρος ὁ τῆς ἀληθείας ἐχθρός, ὁ μηδαμόθεν ἔχων εὔλογον λόγον, ἀλλὰ μόνον κατὰ πάντα προπετὴς ἀντικρυς κἀνταῦθα μαχόμενος τῶι φιλοχρίστωι καὶ ὀρθοδόξωι λογισμῶι τοῦ τῆς ὅλης μετὰ θεὸν οἰκουμένης δεσπότου. καὶ ἀρκεῖν μὲν ἡγούμεθα καὶ μίαν τῶν εἰρημένων αἰτίαν καταγωνίσασθαι τὴν ἄσεμνον Πέτρου

29—36 = p. 111, 14—26

O [= aerv]

2 θεῖοσ καὶ ἱερώτατοσ $O^{eΛ}$ θεοσεβέστατοσ O^{arvI} 5 ἡγεῖσθαι IΛ ἡγεῖσθαι καὶ O 7 πονηρᾶ I τοὺσ πονηροτάτουσ OΛ γυναικῶν O^{r} 8 λοιπὸν $O^{eΛ}$ om. O^{arvI} 9 ἁμέτροισ $O^{eΛ}$ om. O^{arvI} 10 προειρημένου O^{e} πρὸσ — λοιπὸν $O^{eΛ}$ om. O^{arvI} 12 πλεῖον I 13 τῆς ἱερατικῆσ I 16 ἐναντίαισ O^{eI} om. O^{arv} 17 ὁμοίωσ O^{r} περιβόλου O^{v} ἀδιακόπτωσ O^{e} 18 διημερεύετο O καὶ OΛ δι' I ἐπιθυμίαν I 19 oi suppleui 20 πεφυκότεσ — γεγόνασιν O^{arvI} γεγονότεσ — πεφύκασιν $O^{eΛ}$ 21 τῶν] τοῦ O^{r} 22 ἑτέρασ I 23 ὀρχιστρίδασ O^{ar} ἐρρανιζόντων O^{a} 25 τοῦ O^{arv} τὸ O^{e} 28 ὑπομεῖναι om. O^{r} φυγὴν $O^{aevΛ}$ σφαγὴν O^{rI} 29 καὶ τὰσ O^{e} 30 εὐλάττου O^{a} 31 σεκρέτω O^{e} 33 ταύτησ O^{r} 34 πεποιηκέναι I 36 ὀρθοδόξω καὶ φιλοχρίστω O^{r} τῆς] τοῖσ O^{v} δεσπόταισ corr. in δεσπότεσ O^{v}

πολιτείαν· τῶι δὲ καὶ χρήμασι χειροτονεῖν, ὃ δὴ μάλιστα φαίνεται πεποιηκὼς ἐπὶ Ἀντιόχωι
τῶι μυρεψῶι, τῆι τε ἀκολουθίαι τῶν θείων διατυπώσεων καὶ τῆι ὁμοίαι τῶν τοιούτων L V 225
ὑποθέσεων κρίσει φαίνεται μαχησάμενος, ὥστε πανταχόθεν ἔκπτωσιν ὑπομένειν ἧς ἔχειν
ἐφαντάζετο μάτην ἱερωσύνης. ἐπιμνησθῆναι καὶ τοῦ δοχείου τῆς ὅλης ἀσεβείας οὐκ
ἔξω λόγου καθέστηκε. τὸ γὰρ λεγόμενον μοναστήριον τοῦ Ῥωμανοῦ ἀντὶ προσευχῶν 5
καὶ πολιτείας ἡμέρου καὶ ἧς προσήκει τοὺς ἀνακεχωρημένους ἀσπάζεσθαι, ψαλμοὺς
ἀναθεμάτων κατὰ τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν οἱ χρηματισταὶ καὶ οὐ μοναχοὶ μᾶλλον
ποιεῖν ἐδιδάχθησαν. ἔχοντες γὰρ Πέτρον τὸν ἡγεμόνα τῶν κακῶν ταύτην ἐμπορίαν
ἐποιοῦντο κατὰ τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ, πρεσβυτέρους δῆθεν χειροτονοῦντες ἐξ αὐτῶν
καὶ παραμοναρίους καὶ ξενοδόχους ἱστῶντες καὶ πανταχόθεν ὑποσυλῶντες τῶν πτωχῶν 10
τὴν ἀναγκαίαν τροφήν. ἀλλ' εἰ καὶ τὸ ἀληθὲς οὕτως ἔχειν οὐκ ἂν ἀρνηθείη ποτε,
ἡμεῖς προσευχόμεθα πρὸς τὴν φίλην θεῶι μετάνοιαν τούτους ἰδεῖν καὶ λύσιν εὐπρόσδεκτον
καὶ Χριστιανοῖς πρέπουσαν λαβεῖν τῶν προηγησαμένων δυσκόλων. ἐπὶ τούτοις
ἅπασι τοῦ κακοῦ νεμηθέντος καὶ τοῦ θεοῦ τὴν ἐκείνων ἀποστραφέντος ῥύμην, νῦν ὅτε 14
τὴν χρηστὴν παρρησίαν δρεπόμεθα δωρηθεῖσαν ἡμῖν ὑπὸ τε τῆς αὐτοῦ φιλανθρωπίας M VIII 1107
καὶ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ ὀρθοδόξου ἡμῶν βασιλέως καὶ τῶν ἁγιωτάτων ἐνθέσμων πα-
τριαρχῶν καὶ τῶν μεγίστων ἐξουσιῶν, καθὰ καὶ μεγίστη πεφοίτηκε πρόσταξις καὶ γέγονεν
ἐμφανὴς κατὰ τὸ λαμπρὸν ἡγεμονικὸν δικαστήριον, πιστεύοντες καὶ κατακολουθοῦντες
τῶι εὐσεβεῖ σκοπῶι τοῦ γαληνοτάτου ἡμῶν βασιλέως καὶ τῶν ἁγιωτάτων ἐνθέσμων
πατριαρχῶν συνείδομεν τὸ καθ' ἕκαστον τούτων διασαφηνίσαι διὰ τῶνδε τῶν λιβέλλων 20
καὶ ἀναγαγεῖν ἐπὶ τὴν ὑμετέραν πατρότητα πρὸς εὐμάθειαν ἀκριβῆ καὶ γνῶσιν τῶν
παρηκολουθηκότων, εὖ εἰδότας ὡς εἰ καί τις κατὰ συγχώρησιν δοίη χειροτονίαν ἔνθεσμον
προελθεῖν ἐπὶ Πέτρωι, τοσούτων ἠγησαμένων πλημμελημάτων ἀλλότριος ἂν ἀπεφάνθη
τῆς τῶν Χριστιανῶν ἱερωσύνης, ἐφ' ὧι τε τὸ καθ' ἕκαστον τούτων ἐπισταμένους τοὺς
ὁσιωτάτους ὑμᾶς κρῖναι τὰ τοῖς θείοις κανόσι δοκοῦντα καὶ πρὸς λυσιτέλειαν ὁρῶντα 25
τῆς καθ' ἡμᾶς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, σύμπαντα ταῦτα γνώριμα καθιστῶντας, εἰ συνίδοιτε,
καὶ τοῖς ἁγιωτάτοις ἐνθέσμοις πατριάρχαις καὶ τῶι κρατίστωι ἡμῶν βασιλεῖ πρὸς τὸ
παριστάμενον καὶ ἀρέσκον τῆι τε αὐτῶν γαληνότητι καὶ τῆι ὁσίαι τῶν μακαριωτάτων
ἀνδρῶν ἐπικρίσει, ἵνα Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν τὰ συμφέροντα βραβεύοντος πᾶσιν ἡμῖν
εἰρήνη καὶ ἀνόθευτος ἕνωσις γένηται ταῖς ἁγίαις αὐτοῦ ἐκκλησίαις καὶ ἐνιδρυνθείη τῆι 30
Ἀπαμέων μητροπόλει ὅσιος λογικὸς ἅγιος ἀνήρ, ἐπ' ἀγαθῶι χορηγῶν τῆι καθ' ἡμᾶς
ἐπαρχίαι τὰ λυσιτελοῦντα. ταύτην γὰρ ἔχοντες τὴν ἀγαθὴν ἐλπίδα καὶ ἀφορῶντες
εἰς θεὸν καὶ τὸν εὐσεβέστατον ἡμῶν βασιλέα καὶ τοὺς ἁγιωτάτους πατριάρχας, καὶ τὰς
προσηγορίας τῶν μακαρίων ἡμῶν ἐπισκόπων ἐνεγράψαμεν τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις κατὰ
τὴν ἀρχαίαν τάξιν τῆς ἱερατικῆς καταστάσεως καὶ προσευχόμεθα Χριστῶι τῶι θεῶι 35
ἡμῶν ἄσειστα διαφυλάξαι τὰ ἀήττητα σκῆπτρα τοῦ γαληνοτάτου ἡμῶν βασιλέως τοσαύτην
πρόνοιαν φιλοτιμησαμένου ταῖς ἁπανταχοῦ ἐκκλησίαις καὶ ἡμᾶς ἐλευθερώσαντος τῆς
πικρᾶς καὶ μοχθηρᾶς προαιρέσεως Πέτρου τοῦ τὰ δίκαια τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας λυμη-
ναμένου κατὰ τὴν τῶν ἀφηγηθέντων δύναμιν, ἵνα τὰ πολλὰ παρέντες τοῖς ἐν τῶι τέως

O [= aerv], I

1 τῶι I τὸ O 3 μαχεσάμενοσ Oe 5 τοῦ Oarv I τῶν Oe 6 ἧσ Oer IΛ οὗσ Oav 7 ἀνάθεμα τῶν Oav ἡμῶν I om. OΛ οἱ] οὐ Or 8 ταύτην Oarv ταύτην τὴν OeΛ μάτην I 9 ἐποιοῦντο Oarv I ποιοῦντα OeΛ 16/17 καὶ τῶν — πατριαρχῶν Or I om. Oaev 17 με-γίστων Or I μεγάλων Oaev 20 συνείδομεν I συνοίδαμεν O διασαφῆσαι Or I τῶνδε om. Oa 22 ἔκθεσμον Oav 23 ἐλθεῖν I ἂν ἀπεφάνθη OeΛ ἀνεπεφάνθη Oav ἐναπεφάνθη Or I 26 καθιστῶντεσ Oe συνίδοιτε I συνειδῆτε O 28 ἀρέσκων Or αὐτῶν [plur. maiest.] Oe I αὐτοῦ Oarv τῆσ ὁσίασ Or 30 γένηται καὶ I αὐτοῦ ἁγίαισ Or I ἐνιδρηθείη Ov 31/32 τὰ τῆι — ἐπαρχία λυσιτελοῦντα I 33 βασιλέαν Ov ἁγίουσ Oa 34 ἐνετάξαμεν I 36 ἀδιάσειστα φυλάξαι Oe 38 αἱρέσεωσ IΛ 39 παρόντεσ Or

L V 228 ἀφηγηθεῖσιν ἀρκεσθῶμεν. ταῦτα δὲ σύμπαντα αἰτοῦμεν καὶ ἐνορκοῦμεν γνωρισθῆναι διά τε τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου τῆς ἐπαρχίας ἄρχοντος· δι' ὃ καὶ ἐμφανὲς τοῦτο κατεστήσαμεν.

THALLELAEVS REVERENTISSIM' PRESB' DIXIT: Παρήμην ὅτε εἶπεν ὁ γενόμενος ἡμῶν ἐπίσκοπος Πέτρος τὸ βλάσφημον ῥῆμα κατὰ τοῦ σταυρωθέντος ἀγανακτῶν τοῖς ἀναγνώσταις. οἶδα δὲ καὶ περὶ τοῦ εἰπεῖν αὐτὸν κατὰ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν θυσιαστηρίων τὸ βλάσφημον ῥῆμα.

HESVCHIVS REVERENTISSIM' PRESB' DIXIT: Ἐκ τῶν ἀναγνωσθέντων κεφαλαίων φέρω ἐπὶ μνήμης ἀκηκοέναι τὸ παρὰ Πέτρου τοῦ γενομένου ἐπισκόπου ῥηθὲν βλάσφημον ῥῆμα κατὰ τοῦ σταυρωθέντος Χριστοῦ τοῦ ἐπὶ πάντων θεοῦ ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας, ἡνίκα ἠγανάκτησε κατὰ τῶν ἀναγνωστῶν. οἶδα δὲ τὸ τηνικαῦτα τυγχάνων ἐν τῷι εὐκτηρίωι τῆς ἁγίας θεοτόκου Μαρίας ἀκηκοέναι ὡς ὁ αὐτὸς ἐπίσκοπος λαβών τινα
M VIII 1110 μήπω τοῦ ἁγίου ἀξιωθεῖσαν φωτίσματος εἶχεν ἐν τῷι βαπτιστηρίωι πλησίον τῆς κολυμβήθρας, δι' ὃ καὶ οἱ τότε ὄντες ἐκεῖ ἔφριττον.

ROMANVS REV' PRESB' DIXIT: Εἰ μὲν ἐγὼ μόνος ἦ τεθέαμαι ἢ ἀκήκοα γενόμενον τι ἢ ῥηθὲν ιταρὰ Πέτρου τοῦ γενομένου ἡμῶν ἐπισκόπου, εἶχον ἂν παρασιωπῆσαι, μήπως ὡς κατήγορος κριθείην· ἐπειδὴ τοίνυν τὴν ἐκ θυμοῦ ῥηθεῖσαν βλάσφημον φωνὴν παρ' αὐτοῦ κατὰ τοῦ σταυρωθέντος ἐπὶ πάντων τῶν εἰς προσηγορίαν ἀνελθόντων εὐλαβεστάτων κληρικῶν εἴρηκε, τούτου χάριν κἀγὼ οἶδα ἀκηκοέναι. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ κατὰ τὸ εὐκτήριον τῆς ἀειπαρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας γενόμενον, ἐπείπερ καὶ αὐτὰ γνώριμα τοῖς πλείοσι καθέστηκεν, ἐρῶ, ὡς τὴν Ἐμισηνήν, Μαρίαν φημὶ τὴν ἀπὸ σκηνῆς, κατ' ἐπιτροπὴν αὐτοῦ πολλάκις εἰσήγαγον ἐν τῷι ἁγίωι φωτιστηρίωι καὶ τῶν ἁγίων μυστηρίων ἐπιτελουμένων πρὸ τοῦ ἀξιωθῆναι αὐτὴν τοῦ ἁγίου φωτίσματος προσδιηλέχθη αὐτῆι ἰδίαι. οἶδα δὲ ἀκριβῶς καὶ ὑπουργὸς γέγονα καὶ τῆς κατὰ χώραν τομῆς καὶ διανομῆς τῆς στολῆς.

ANVSIVS REV' PRESB' DIXIT: Τότε διάκονος τυγχάνων, μετέδιδον εἰς τὸ ἅγιον φωτιστήριον τοῦ εὐκτηρίου οἴκου τῆς ἁγίας Μαρίας ἑβδομαδάριος ὤν, καὶ ἦλθεν ὁ παραμονάριος καὶ ὁ πρεσβύτερος Ῥωμανὸς λέγων· ὄντως σὺ ἔπαρον τὴν κοινωνίαν καὶ ἄπελθε μετάδος εἰς τὸ ὑποδιακονικόν, ἐπειδὴ ὁ μέγας θέλει διαλεχθῆναι ὧδε Μαρίαι τῆι Ἐμισηνῆι. οἶδα δὲ ὅτι καὶ τοῦτο εἶπεν εἰς τὰ κατὰ τοὺς κληρονόμους Ῥουφίνου ὅτι ποιήσατε τὰς διαλύσεις τοῖς κληρονόμοις Ῥουφίνου καὶ ἔνθετε τριακοσίων νομισμάτων πρόστιμον, καὶ εἴ τις ἂν θέλῃι παραβῆναι τὰς διαλύσεις ταύτας, κἂν Παῦλος ὁ ἀπόστολος ἀναστῆι καὶ καθίσηι εἰς τὸν θρόνον τοῦτον, ἀνάθεμα ἔστω.

MEGAS REVERENTISSIM' PRESB' DIXIT: Παρήμην ἐν τῆι προσηγορίαι τῆι γενομένηι ἐν τῷι ἐπισκοπείωι, ὅτε εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος Πέτρος τοῖς ἀναγνώσταις ὅτι εἰ ἐποίησα ὑμᾶς ὑποδιακόνους, αὐτὸς ὁ σταυρωθείς, εἰ κατέβη, οὐκ ἐρρύετο ὑμᾶς τῶν χειρῶν μου.

O [= aerv], I

1 πάντα I 4 etc. omnia Latina om. O^{av}I plerumque spatiis relictis *Natalis* Λ 8 HESVSNIVS O^{er} *Nesinius* Λ 11 τυγχάνον O^{r} 12 ἁγίας καὶ O^{e} 13 μήπωσ O^{r} βαπτίσματοσ I φωτιστηρίω O^{r}I 15 ἢ^{1} om. O^{r} 16 μήπω O^{e} 17 ἐπεὶ δὲ I 18 ἐλθόντων O^{arv}I 20 τὸ O^{r}I τὸν O^{aev} καὶ^{1} om. O^{e} μαρίασ οἶκον O^{e}Λ αὐτὸ γνώριμον I 21 καθέστηκε τοῖσ πλείοσιν O^{r}I ἐμεσηνὴν O^{a}I ἐμεσινὴν O^{r} τῆσ σκηνῆσ O^{r}I 23 προσδιειλέχθη O^{av} προδιηλέχθη O^{r} προδιειλέχθη I 24 τὴν χώραν O^{av} I τιμῆσ O^{av} 26 ANVSIV O^{er} *Anicetus* Λ μετεδίδων O^{e} μετεδίδουν I 27 ἑβδομάριοσ O^{rv}I 29 διαλεχθῆναι θέλει O^{e} 30 ἐμεσηνῆ O^{a}I ἐμεσινῆ O^{r} τὰ O^{r}I τὸ O^{aev} 31 ὅτι — Ῥουφίνου om. O^{v} τὰσ om. I 32 ἂν θέλῃ O^{erv} θέλει O^{a} 34—p. 99,1 Παρήμην — DIXIT om. O^{e}Λ 35 ὅτι εἰ ἐποίησα O^{av}I ὅτε ἐποίει O^{r} 36 ἐρύετο O^{rv} ἐρρύσατο I

IOHANNES REVERENTISSIM' PRESB' DIXIT: Ἐπειδὴ ὁ θεὸς πρόκειταί καὶ δεῖ τὴν ἀλήθειαν ἐξειπεῖν, παρέτυχον ἐν τῶι σηκρήτωι τοῦ τιμίου ἐπισκοπείου εἰς τὸ δευτερόπασχα τῆς διελθούσης ἑνδεκάτης ἐπινεμήσεως, ὅτε κινηθεὶς κατὰ τῶν ἀναγνωστῶν ὁ προλεχθεὶς d.22.m.April. Πέτρος ἐθυμώθη καὶ εἶπε τὴν φωνὴν ταύτην ὅτι τῆι νυκτὶ ταύτηι διενοήθην ἀπὸ ἀνα- a. 518 γνωστῶν ὑποδιακόνους ὑμᾶς ποιῆσαι καὶ εἰ ἐπέθηκά τινι ἐξ ὑμῶν τὴν χεῖρα, ὁ σταυρωθεὶς κατελθὼν οὐκ ἂν αὐτὸν ἐξείλετο τῆς χειρός μου. ὡσαύτως δὲ καὶ πρὸ τούτου ὅτε ἐπέτρεψεν L V 229 ἀγορασθῆνα τὰ λινᾶ σκαμνάλια εἰς λόγον τοῦ σηκρήτου τοῦ ἐπισκοπείου, ἀγανακτήσας κατὰ Εὐσταθίου τοῦ θεοφιλεστάτου οἰκονόμου εἶπεν ὅτι κάλλιόν ἐστι τὸν θεὸν κατακαῦσαι τὰς ἐκκλησίας καὶ ποιῆσαι βουνὸν ἕνα.

ANTONINVS REV' PRESB' DIXIT: Τελευτήσαντος Ῥουφίνου τοῦ μακαριωτάτου οἰκονόμου M VIII 1111 γεγονότος τῆς κατὰ τήνδε τὴν μητρόπολιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας συναγαγὼν ἅπαντα τὸν εὐαγῆ κλῆρον Πέτρος ὁ γενόμενος ἡμῶν ἐπίσκοπος ἀπήιτει ὡς ἐπὶ μάρτυρι τῶι ἐπὶ πάντων θεῶι ἀπαγγεῖλαι, εἴ τι κατὰ τὸν καιρὸν τῆς αὐτοῦ οἰκονομίας ἔβλαψεν ἢ παρεῖδεν ἢ ἐσφετερίσατο ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς, κἀμοῦ πολλὰ ἐξειπόντος κεφάλαια εἰς πολλὴν χρυσίου ποσότητα συντείνοντα, μετὰ πολλὰ τὰ κινηθέντα ὁρίσαντος αὐτοῦ τινὰ παρασχεῖν ἀντὶ πολλῶν τοὺς κληρονόμους τοῦ αὐτοῦ Ῥουφίνου ἔφη γενέσθαι αὐτοῖς διαλύσεις καὶ ἐντεθῆναι τριακοσίων νομισμάτων πρόστιμον ὥστε τὰς εἰρημένας διαλύσεις κρατύνεσθαι· εἰ δ' οὔ, ἀναθέματι ὑποβαλῶ τοὺς μετὰ τὰς τοιαύτας διαλύσεις τὶ ὑπεναντίον διαπραττομένους, κἂν Παῦλος ὁ ἀπόστολος ἀναστὰς καθίσηι εἰς τὸν θρόνον τοῦτον. τῆι δὲ νέαι κυριακῆι τοῦ παρελθόντος ἁγίου πάσχα εἰς προσκύνησιν ἀνελθόντος τοῦ παντὸς κλήρου, ἀκήκοα παρ' αὐτοῦ, εἰπόντος αὐτοῦ πρὸς τοὺς εὐλαβεστάτους ἀναγνώστας τὸν περὶ τοῦ ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ζωῆς σταυρωθέντος βλάσφημον λόγον κατὰ τὰ κατατεθέντα ὑπὸ Στεφάνου καὶ Πέτρου καὶ Ἰουλιανοῦ τῶν τηνικαῦτα εὐλαβεστάτων ἀναγνωστῶν, νῦν δὲ διακόνων. γενόμενος δὲ ἐν σαββάτωι ἐν τῆι συνάξει ἐν τῶι εὐκτηρίωι τῆς ἁγίας παρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας ἔγνων εἰσελθόντα αὐτὸν ἐν τῶι φωτιστηρίωι τῆς αὐτῆς ἁγίας θεοτόκου Μαρίας καὶ διαλεγόμενον γυναικί τινι μήπω μετόχωι γενομένηι, οὐ λέγω τῶν ἁγίων μυστηρίων, ἀλλ' οὐδὲ αὐτῆς τῆς ἁγίας σφραγῖδος, κακεῖθεν αὐτὸν πλειστάκις ἐδεξάμεθα ἐξιόντα, διάκονος τὸ τηνικαῦτα τυγχάνων. οὐκ ἔστι δὲ μέσος οἶκος, εἰ μὴ τὸ τίμιον διακονικόν.

STEPHANVS ET ALTER STEPHANVS PRESB' DIXERVNT: Ἐν τῶι φωτιστηρίωι ὄντες εἰς κατήχησιν τῶν νεοφωτίστων ἀπὸ στιχαρίων καὶ ἀνυποδήτων ὄντων ἐφορκιζόντων αὐτοὺς τῶν διακόνων, ἐλθὼν ὁ γενόμενος ἡμῶν ἐπίσκοπος Πέτρος ἔβαλεν ἡμᾶς ἔξω μετὰ καὶ τῶν νεοφωτίστων καὶ εἰσήγαγε τὰς κανονικὰς καὶ ἰδίαζεν αὐταῖς ἐπὶ πολλὰς ὥρας. ἀκηκόαμεν δὲ καὶ ἡμεῖς μετὰ τῶν ἄλλων καὶ τὸν λόγον ὃν εἶπε πρὸς τοὺς ἀναγνώστας κατὰ τοῦ σταυρωθέντος ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ζωῆς.

EVTYCHIANVS REV' DIACON' DIXIT: Κατὰ τὸ ἔθος προσηγορίας γινομένης ἐν τῶι σηκρήτωι τοῦ τιμίου ἐπισκοπείου ἀκήκοα τὸ ῥῆμα τὸ παρ' αὐτοῦ ῥηθὲν κατὰ τοῦ σταυρωθέντος.

O [= ac, r (usque ad 29), v], I [usque ad 29]

1 ὁ om. O^e 2 σεκρέτωι O^e δευτερόπασχα O^rI δεύτερον πάσχα O^e δευτερόπασχον O^{av} 4 τῆ φωνῆ ταύτη O^r 6 αὐτὸν [αὐτὸ siue αὐτόσ O^v] ἐξείλετο $O^{ev}Λ$ αὐτοὺσ ἐξείλετο O^a ἐξείλετο ὑμᾶσ O^r ἐξείλετο I 7 λινὰ O^{aev} λιτὰ O^rI σεκρέτου O^e 11 ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν O^v 12/13 τῶι ἐπὶ πάντων $O^eΛ$ om. $O^{arv}I$ 15 ὁρίσαντοσ αὐτοῦ O ὁρίσασ I 17 ὥστε I εἰπὼν ὥσ καὶ OΛ εἰ δ'οὔ I om. OΛ 18 ὑποβαλῶ O^r ὑποβάλλω I ὑποβαλὼν O^{aev} 19 καθίστη O^v 21 αὐτοῦ: om. $O^{av}I$ 22 τεθέντα O^v 23 εὐλαβεστάτων om. I 24 γινόμενος I δὲ om. O^a εὐκτηρίω οἴκω $O^eΛ$ 25/26 ἔγνων — Μαρίας om. $O^{rv}I$ 25 ἁγίασ καὶ O^a 26 καὶ διαλεγόμενον O διελέγετο I 27 ἐδεξάμην I 28 τοτηνικαῦτα $O^{aev}I$ τῶι τότε O^r τὸ τίμιον] τόμιον O^r 30—101, 22 πεντήκοντα] καὶ οἱ λοιποὶ πάντεσ τοῖσ κατατεθεῖσι λιβελλικῶσ συμμαρτυροῦμεν ἅτε τούτων καὶ ἀκροαταὶ καὶ αὐτόπται γενόμενοι O^rI 30 STEPHANVS bis O^e 21 ἐπιορκιζόντων O^e 36 γενομένησ O^e 36/37 σεκρέτω O^e

L V 228 ἀφηγηθεῖσιν ἀρκεσθῶμεν. ταῦτα δὲ σύμπαντα αἰτοῦμεν καὶ ἐνορκοῦμεν γνωρισθῆναι διά τε τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου τῆς ἐπαρχίας ἄρχοντος· δι' ὃ καὶ ἐμφανὲς τοῦτο κατεστήσαμεν.

THALLELAEVS REVERENTISSIM' PRESB' DIXIT: Παρήμην ὅτε εἶπεν ὁ γενόμενος ἡμῶν ἐπίσκοπος Πέτρος τὸ βλάσφημον ῥῆμα κατὰ τοῦ σταυρωθέντος ἀγανακτῶν τοῖς ἀναγνώσταις. οἶδα δὲ καὶ περὶ τοῦ εἰπεῖν αὐτὸν κατὰ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν θυσιαστηρίων τὸ βλάσφημον ῥῆμα.

HESVCHIVS REVERENTISSIM' PRESB' DIXIT: Ἐκ τῶν ἀναγνωσθέντων κεφαλαίων φέρω ἐπὶ μνήμης ἀκηκοέναι τὸ παρὰ Πέτρου τοῦ γενομένου ἐπισκόπου ῥηθὲν βλάσφημον ῥῆμα κατὰ τοῦ σταυρωθέντος Χριστοῦ τοῦ ἐπὶ πάντων θεοῦ ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας, ἡνίκα ἠγανάκτησε κατὰ τῶν ἀναγνωστῶν. οἶδα δὲ τὸ τηνικαῦτα τυγχάνων ἐν τῶι εὐκτηρίωι τῆς ἁγίας θεοτόκου Μαρίας ἀκηκοέναι ὡς ὁ αὐτὸς ἐπίσκοπος λαβών τινα
M VIII 1110 μήπω τοῦ ἁγίου ἁξιωθεῖσαν φωτίσματος εἶχεν ἐν τῶι βαπτιστηρίωι πλησίον τῆς κολυμβήθρας, δι' ὃ καὶ οἱ τότε ὄντες ἐκεῖ ἔφριττον.

ROMANVS REV' PRESB' DIXIT: Εἰ μὲν ἐγὼ μόνος ἦ τεθέαμαι ἢ ἀκήκοα γενόμενον τι ἢ ῥηθὲν παρὰ Πέτρου τοῦ γενομένου ἡμῶν ἐπισκόπου, εἶχον ἂν παρασιωπῆσαι, μήπως ὡς κατήγορος κριθείην· ἐπειδὴ τοίνυν τὴν ἐκ θυμοῦ ῥηθεῖσαν βλάσφημον φωνὴν παρ' αὐτοῦ κατὰ τοῦ σταυρωθέντος ἐπὶ πάντων τῶν εἰς προσηγορίαν ἀνελθόντων εὐλαβεστάτων κληρικῶν εἴρηκε, τούτου χάριν κἀγὼ οἶδα ἀκηκοέναι. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ κατὰ τὸ εὐκτήριον τῆς ἀειπαρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας γενόμενον, ἐπείπερ καὶ αὐτὰ γνώριμα τοῖς πλείοσι καθέστηκεν, ἐρῶ, ὡς τὴν Ἐμισηνήν, Μαρίαν φημὶ τὴν ἀπὸ σκηνῆς, κατ' ἐπιτροπὴν αὐτοῦ πολλάκις εἰσήγαγον ἐν τῶι ἁγίωι φωτιστηρίωι καὶ τῶν ἁγίων μυστηρίων ἐπιτελουμένων πρὸ τοῦ ἁξιωθῆναι αὐτὴν τοῦ ἁγίου φωτίσματος προσδιηλέχθη αὐτῆι ἰδίαι. οἶδα δὲ ἀκριβῶς καὶ ὑπουργὸς γέγονα καὶ τῆς κατὰ χώραν τομῆς καὶ διανομῆς τῆς στολῆς.

ANVSIVS REV' PRESB' DIXIT: Τότε διάκονος τυγχάνων, μετέδιδον εἰς τὸ ἅγιον φωτιστήριον τοῦ εὐκτηρίου οἴκου τῆς ἁγίας Μαρίας ἑβδομαδάριος ὤν, καὶ ἦλθεν ὁ παραμονάριος καὶ ὁ πρεσβύτερος Ῥωμανὸς λέγων· ὄντως σὺ ἔπαρον τὴν κοινωνίαν καὶ ἄπελθε μετάδος εἰς τὸ ὑποδιακονικόν, ἐπειδὴ ὁ μέγας θέλει διαλεχθῆναι ὧδε Μαρίαι τῆι Ἐμισηνῆι. οἶδα δὲ ὅτι καὶ τοῦτο εἶπεν εἰς τὰ κατὰ τοὺς κληρονόμους Ῥουφίνου ὅτι ποιήσατε τὰς διαλύσεις τοῖς κληρονόμοις Ῥουφίνου καὶ ἔνθετε τριακοσίων νομισμάτων πρόστιμον, καὶ εἴ τις ἂν θέλῃ παραβῆναι τὰς διαλύσεις ταύτας, κἂν Παῦλος ὁ ἀπόστολος ἀναστῆι καὶ καθίσηι εἰς τὸν θρόνον τοῦτον, ἀνάθεμα ἔστω.

MEGAS REVERENTISSIM' PRESB' DIXIT: Παρήμην ἐν τῆι προσηγορίαι τῆι γενομένηι ἐν τῶι ἐπισκοπείωι, ὅτε εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος Πέτρος τοῖς ἀναγνώσταις ὅτι εἰ ἐποίησα ὑμᾶς ὑποδιακόνους, αὐτὸς ὁ σταυρωθείς, εἰ κατέβη, οὐκ ἐρρύετο ὑμᾶς τῶν χειρῶν μου.

O [= aerv], I

1 πάντα I 4 etc. omnia Latina om. O^{avI} plerumque spatiis relictis *Natalis* Λ 8 HESVSNIVS O^{er} *Nesinius* Λ 11 τυγχάνον O^{r} 12 ἁγίας καὶ O^{e} 13 μήπωσ O^{r} βαπτίσματοσ I φωτιστηρίω O^{rI} 15 ἢ¹ om. O^{r} 16 μήπω O^{e} 17 ἐπεὶ δὲ I 18 ἐλθόντων O^{arv}I 20 τὸ O^{rI} τὸν O^{aev} καὶ¹ om. O^{e} μαρίασ οἶκον O^{e}Λ αὐτὸ γνώριμον I 21 καθέστηκε τοῖσ πλείοσιν O^{rI} ἐμεσηνὴν O^{aI} ἐμεσινὴν O^{r} τῆσ σκηνῆσ O^{rI} 23 προσδιειλέχθη O^{av} προδιηλέχθη O^{r} προδιειλέχθη I 24 τὴν χώραν O^{av} I τιμῆσ O^{av} 26 ANVSIV O^{er} *Anicetus* Λ μετεδίδων O^{e} μετεδίδουν I 27 ἑβδομάριοσ O^{rv}I 29 διαλεχθῆναι θέλει O^{e} 30 ἐμεσηνῆ O^{aI} ἐμεσινῆ O^{r} τὰ O^{rI} τὸ O^{aev} 31 ὅτι — Ῥουφίνου om. O^{v} τὰσ om. I 32 ἂν θέλῃ O^{erv} θέλει O^{a} 34—p. 99,1 Παρήμην — DIXIT om. O^{e}Λ 35 ὅτι εἰ ἐποίησα O^{avI} ὅτε ἐποίει O^{r} 36 ἐρύετο O^{rv} ἐρρύσατο I

IOHANNES REVERENTISSIM' PRESB' DIXIT: Ἐπειδὴ ὁ θεὸς πρόκειται καὶ δεῖ τὴν ἀλήθειαν ἐξειπεῖν, παρέτυχον ἐν τῶι σηκρήτωι τοῦ τιμίου ἐπισκοπείου εἰς τὸ δευτερόπασχα τῆς διελθούσης ἑνδεκάτης ἐπινεμήσεως, ὅτε κινηθεὶς κατὰ τῶν ἀναγνωστῶν ὁ προλεχθεὶς d.22.m.April. Πέτρος ἐθυμώθη καὶ εἶπε τὴν φωνὴν ταύτην ὅτι τῆι νυκτὶ ταύτηι διενοήθην ἀπὸ ἀνα- a. 518 γνωστῶν ὑποδιακόνους ὑμᾶς ποιῆσαι καὶ εἰ ἐπέθηκά τινι ἐξ ὑμῶν τὴν χεῖρα, ὁ σταυρωθεὶς κατελθὼν οὐκ ἂν αὐτὸν ἐξείλετο τῆς χειρός μου. ὡσαύτως δὲ καὶ πρὸ τούτου ὅτε ἐπέτρεψεν L V 229 ἀγορασθῆνα τὰ λινᾶ σκαμνάλια εἰς λόγον τοῦ σηκρήτου τοῦ ἐπισκοπείου, ἀγανακτήσας κατὰ Εὐσταθίου τοῦ θεοφιλεστάτου οἰκονόμου εἶπεν ὅτι κάλλιόν ἐστι τὸν θεὸν κατα- καῦσαι τὰς ἐκκλησίας καὶ ποιῆσαι βουνὸν ἕνα.

ANTONINVS REV' PRESB' DIXIT: Τελευτήσαντος Ῥουφίνου τοῦ μακαριωτάτου οἰκονόμου M VIII 1111 γεγονότος τῆς κατὰ τήνδε τὴν μητρόπολιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας συναγαγὼν ἅπαντα τὸν εὐαγῆ κλῆρον Πέτρος ὁ γενόμενος ἡμῶν ἐπίσκοπος ἀπήιτει ὡς ἐπὶ μάρτυρι τῶι ἐπὶ πάντων θεῶι ἀπαγγεῖλαι, εἴ τι κατὰ τὸν καιρὸν τῆς αὐτοῦ οἰκονομίας ἔβλαψεν ἢ παρεῖδεν ἢ ἐσφετερίσατο ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς, κάμοῦ πολλὰ ἐξειπόντος κεφάλαια εἰς πολλὴν χρυσίου ποσότητα συντείνοντα, μετὰ πολλὰ τὰ κινηθέντα ὁρίσαντος αὐτοῦ τινὰ παρασχεῖν ἀντὶ πολλῶν τοὺς κληρονόμους τοῦ αὐτοῦ Ῥουφίνου ἔφη γενέσθαι αὐτοῖς διαλύσεις καὶ ἐντεθῆναι τριακοσίων νομισμάτων πρόστιμον ὥστε τὰς εἰρημένας διαλύσεις κρατύνεσθαι· εἰ δ' οὔ, ἀναθέματι ὑποβαλῶ τοὺς μετὰ τὰς τοιαύτας διαλύσεις τὶ ὑπεναντίον διαπραττομένους, κἂν Παῦλος ὁ ἀπόστολος ἀναστὰς καθίσηι εἰς τὸν θρόνον τοῦτον. τῆι δὲ νέαι κυριακῆι τοῦ παρελθόντος ἁγίου πάσχα εἰς προσκύνησιν ἀνελθόντος τοῦ παντὸς κλήρου, ἀκήκοα παρ' αὐτοῦ, εἰπόντος αὐτοῦ πρὸς τοὺς εὐλαβεστάτους ἀναγνώστας τὸν περὶ τοῦ ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ζωῆς σταυρωθέντος βλάσφημον λόγον κατὰ τὰ κατατεθέντα ὑπὸ Στεφάνου καὶ Πέτρου καὶ Ἰουλιανοῦ τῶν τηνικαῦτα εὐλαβεστάτων ἀναγνωστῶν, νῦν δὲ διακόνων. γενόμενος δὲ ἐν σαββάτωι ἐν τῆι συνάξει ἐν τῶι εὐκτηρίωι τῆς ἁγίας παρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας ἔγνων εἰσελθόντα αὐτὸν ἐν τῶι φωτιστηρίωι τῆς αὐτῆς ἁγίας θεοτόκου Μαρίας καὶ διαλεγόμενον γυναικί τινι μήπω μετόχωι γενομένηι, οὐ λέγω τῶν ἁγίων μυστηρίων, ἀλλ' οὐδὲ αὐτῆς τῆς ἁγίας σφραγῖδος, κακεῖθεν αὐτὸν πλειστάκις ἐδεξάμεθα ἐξιόντα, διάκονος τὸ τηνικαῦτα τυγχάνων. οὐκ ἔστι δὲ μέσος οἶκος, εἰ μὴ τὸ τίμιον διακονικόν.

STEPHANVS ET ALTER STEPHANVS PRESB' DIXERVNT: Ἐν τῶι φωτιστηρίωι ὄντες εἰς κατήχησιν τῶν νεοφωτίστων ἀπὸ στιχαρίων καὶ ἀνυποδήτων ὄντων ἐφορκιζόντων αὐτοὺς τῶν διακόνων, ἐλθὼν ὁ γενόμενος ἡμῶν ἐπίσκοπος Πέτρος ἔβαλεν ἡμᾶς ἔξω μετὰ καὶ τῶν νεοφωτίστων καὶ εἰσήγαγε τὰς κανονικὰς καὶ ἰδίαζεν αὐταῖς ἐπὶ πολλὰς ὥρας. ἀκηκόαμεν δὲ καὶ ἡμεῖς μετὰ τῶν ἄλλων καὶ τὸν λόγον ὃν εἶπε πρὸς τοὺς ἀναγνώστας κατὰ τοῦ σταυρωθέντος ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ζωῆς.

EVTVCHIANVS REV' DIACON' DIXIT: Κατὰ τὸ ἔθος προσηγορίας γινομένης ἐν τῶι σηκρήτωι τοῦ τιμίου ἐπισκοπείου ἀκήκοα τὸ ῥῆμα τὸ παρ' αὐτοῦ ῥηθὲν κατὰ τοῦ σταυρωθέντος.

O [= ac, r (usque ad 29), v], I [usque ad 29]

1 ὁ om. O^e 2 σεκρέτω O^e δευτερόπασχα O^rI δεύτερον πάσχα O^e δευτερόπασχον O^{av} 4 τῆ φωνῆ ταύτη O^r 6 αὐτὸν [αὐτὸ siue αὐτὸσ O^v] ἐξείλετο $O^{ev}Λ$ αὐτοὺσ ἐξείλετο O^a ἐξείλετο ὑμᾶσ O^r ἐξείλετο I 7 λινὰ O^{aev} λιτὰ O^rI σεκρέτου O^e 11 ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν O^v 12/13 τῶ ἐπὶ πάντων $O^eΛ$ om. $O^{arv}I$ 15 ὁρίσαντοσ αὐτοῦ O ὁρίσασ I 17 ὥστε I εἰπὼν ὥσ καὶ OΛ εἰ δ' οὔ I om. OΛ 18 ὑποβαλῶ O^r ὑποβάλλω I ὑποβαλὼν O^{aev} 19 καθίστη O^v 21 αὐτοῦ: om. $O^{av}I$ 22 τεθέντα O^v 23 εὐλαβεστάτων om. I 24 γινόμενος I δὲ om. O^a εὐκτηρίω οἴκω $O^eΛ$ 25/26 ἔγνων — Μαρίας om. $O^{rv}I$ 25 ἁγίασ καὶ O^a 26 καὶ διαλεγόμενον O διελέγετο I 27 ἐδεξάμην I 28 τοτηνικαῦτα $O^{aev}I$ τῶ τότε O^r τὸ τίμιον] τόμιον O^r 30—101, 22 πεντήκοντα] καὶ οἱ λοιποὶ πάντεσ τοῖσ κατατεθεῖσι λιβελλικῶσ συμμαρτυροῦμεν ἅτε τούτων καὶ ἀκροαταὶ καὶ αὐτόπται γενόμενοι O^rI 30 STEPIANVS bis O^e 21 ἐπιορκιζόντων O^e 36 γενομένησ O^e 36/37 σεκρέτω O^e

THOMAS DIACONVS DIXIT: Ὅτε εἰς προσηγορίαν ἀνήλθομεν τῇ νέαι κυριακῇ τοῦ
M VIII 1114 δευτερόπασχα, τοῦ γενομένου ἡμῶν ἐπισκόπου Πέτρου ἤκουσα τὸν βλάσφημον λόγον ὅτι εἶπε κατὰ τοῦ σταυρωθέντος. καὶ ὅτε δὲ ἐκινεῖτο τὸ κατὰ τοὺς κληρονόμους τοῦ μακαρίου Ῥουφίνου τοῦ γενομένου οἰκονόμου, ἤκουσα τοῦ αὐτοῦ ἐπισκόπου λέγοντος ὅτι ἀνάθεμα ἤτω γενομένων τῶν διαλύσεων, κἂν Παῦλος ἀναστὰς καθίσηι εἰς τὸν τόπον τοῦτον, ὁ ἀναζητῶν καὶ ἐρευνῶν τοὺς λόγους τούτους ἢ λέγων αὐτῶι τί ποτε.

L V 232 LEONTIVS FILIVS MATRONIANI DIACON' DIXIT: Οἶδα κἀγὼ ἀκηκοέναι παρ' αὐτοῦ ἀγανακτήσαντος κατὰ τῶν ἀναγνωστῶν τῇ νέαι ἁγίαι κυριακῇ ὅτι ἐὰν κρίνω καὶ ποιήσω ὑμᾶς ὑποδιακόνους ἀπὸ ἀναγνωστῶν, ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς ἐὰν ἔλθηι, οὐκ ἐπαίρει τοῦτο παρ' ὑμῶν. ἤκουσα δὲ καὶ τοῦτο παρ' αὐτοῦ εἰς τὸ σήκρητον τὸ χειμερινόν, ἀγανακτήσαντος αὐτοῦ περὶ τῶν σκαμναλίων τοῦ ἐπισκοπείου, ὅτι εἶπε· καύσει ὁ θεὸς τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰ θυσιαστήρια καὶ ποιήσει αὐτὰ βουνὸν ἕνα. καὶ τοῦτο δὲ οἶδα ὅτι εἰσήρχετο πολλάκις ἐν τῶι μοναστηρίωι πρὸς τὴν Πτεροβόλον καὶ ἐπὶ πολλὰς ἰδίαζεν αὐτῆι ὥρας.

IVLIANVS DIACONVS DIXIT: Συνάξεως ἐπιτελουμένης τῶν φώτων εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον συναγαγὼν τοὺς πρεσβυτέρους καὶ διακόνους καὶ ἕκαστον τῶν κληρικῶν τῶν εὑρεθέντων ἐκεῖσε ἐν τῶι σηκρήτωι ἀπήιτει με· διὰ τί μὴ ἀναθεματίζεις τὴν σύνοδον τῶν χλ'; καὶ ἐμοῦ εἰπόντος αὐτῶι ὅτι ὁ βασιλεὺς ὀρθόδοξός ἐστι καὶ οἷς πιστεύει, αὐτῶι ἐξακολουθῶ, οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀναθεματίζοντας τὴν σύνοδον ἀναθεματίζω, μανεὶς ἀνέστη καὶ ἐκώλυσέ με ἐπὶ παντὸς τοῦ κλήρου.

MEGAS PRESB' DIXIT: Παρήμην τοῖς λεχθεῖσι παρὰ τοῦ παρόντος Ἰουλιανοῦ διακόνου καὶ ἀληθείας ἔχεται τὰ παρ' αὐτοῦ εἰρημένα.

ANVSIVS PRESB' DIXIT: Παρήμην κἀγὼ τοῖς λεχθεῖσι παρὰ τοῦ παρόντος Ἰουλιανοῦ διακόνου καὶ ἀληθείας ἔχεται τὰ παρ' αὐτοῦ εἰρημένα.

EPIPHANIVS DIACONVS DIXIT: Παρήμην κἀγὼ τῇ προσηγορίαι τηι γενομένηι ἐν τῶι τιμίωι ἐπισκοπείωι, ὅτε εἶπε Πέτρος τοῖς ἀναγνώσταις ὅτι εἰ ἐποίησα ὑμᾶς ὑποδιακόνους, αὐτὸς ὁ σταυρωθεὶς εἰ κατέβη, οὐκ ἐρρύετο ὑμᾶς ἐκ τῶν χειρῶν μου.

SVMEONES DIACONVS DIXIT: Κἀγὼ ἀκήκοα παρὰ Πέτρου τοῦ γενομένου ἐπισκόπου τὸ περὶ τοῦ σταυρωθέντος κεφάλαιον καὶ τὸ περὶ τοῦ ἀναθέματος ἔνθα εἶπεν ὅτι κἂν Παῦλος ὁ ἀπόστολος καθίσηι ἐν τῶι θρόνωι τούτωι.

M VIII 1115 IOHANNES DIACON' ET SEMIOGRAF' DIXIT: Κἀγὼ τὴν αὐτὴν φωνὴν λέγω ἥνπερ ἀκήκοα περὶ τοῦ σταυρωθέντος καὶ περὶ τοῦ ἀναθέματος τοῦ κατὰ τὸν ἅγιον Παῦλον.

LEONTIVS DIACONVS DIXIT: Κἀγὼ ἀκήκοα τὸν περὶ τοῦ σταυρωθέντος λόγον καὶ τὸ ἀνάθεμα τὸ κατὰ τὸν ἅγιον Παῦλον.

LEONTIVS DIACONVS DIXIT: Κἀγὼ ἀκήκοα τὸ περὶ τοῦ σταυρωθέντος, πάλιν δὲ καὶ περὶ τοῦ ἀναθέματος Παύλου τοῦ ἀποστόλου.

THEONAS DIACONVS DIXIT: Κἀγὼ ἀκήκοα τὸν λόγον τὸν περὶ τοῦ σταυρωθέντος καὶ ὅτι εἰσῆλθεν εἰς τὸ φωτιστήριον τῆς ἁγίας Μαρίας πλησίον τῆς κολυμβήθρας γυμνῆς οὔσης, ὅτε εἰσήνεγκε Μαρίαν πρὸ τοῦ φωτισθῆναι, μηδένα συγχωρήσας στῆναι ἔσω, τῆς θείας κοινωνίας ἐπιτελουμένης. ἐγὼ γὰρ ἀρχιεβδομάριος αὐτοῦ ἤμην καὶ ἐκ τούτου οἶδα.

O [= ^{aev}]

1 DIACONOS O^{e} 2 δευτέρου πάσχα O^{e} 3 τὸ om. O^{av} τῶν κληρονόμων O^{a} 6 λέγων] ἐνάγων? cf. 101, 10 8 ἁγίαι om. O^{av} 10 σέκρετον O^{e} τὸ O^{e} τὸν O^{av} 11 καύσοι O^{a} 12 ποιήσοι O^{a} 13 πτεροβόλην O^{av} 15. 25. 28. 33. 35. 37 DIACONOS O^{e} 15 φόβων O^{av} 17 σεκρέτω O^{e} 23 *Amisius* Λ 26 ὅτι O^{av} 27 ἐρύετο O^{v} 28 *Simeon* Λ 31 *notarius* Λ 31/32 bis habet O^{a} 33. 34 Κἀγὼ — Παῦλον om. O^{av} 40 ἀρχιεύδομάριοσ O^{v} ἀρχιεβδομάριοσ O^{e} ἀρχιεβδομαδάριος O^{a}Λ

τοῦτο δὲ ἐποίησε καὶ ἅπαξ καὶ δὶς καὶ τρίτον. οἶδα δὲ καὶ τὰ περὶ τοῦ ἀναθέματος Παύλου τοῦ ἀποστόλου καὶ τὸ κατὰ τὴν Πτεροβόλον.

PAVLVS SVBDIACONVS DIXIT: Κἀγὼ ἀκήκοα τὸν λόγον τὸν περὶ τοῦ σταυρωθέντος. οἶδα δὲ καὶ ὅτι ἐδίωξε νεοφωτίστους καὶ εἰσήγαγε κανονικάς.

THERAPIVS DIACONVS DIXIT: Κἀγὼ ἀκήκοα τὸ περὶ τοῦ σταυρωθέντος καὶ τὸ περὶ τοῦ ἀναθέματος Παύλου τοῦ ἀποστόλου.

IOHANNES PRESBVTERVS DIXIT: Κἀγὼ ἀκήκοα τὴν παρ' αὐτοῦ λεχθεῖσαν βλασφημίαν ἕνεκεν τοῦ σταυρωθέντος καὶ πάλιν ὅτε εἶπε· κατακαύσει ὁ θεὸς τὰς ἐκκλησίας αὐτοῦ πυρὶ καὶ ποιήσει βουνὸν ἕνα. καὶ πάλιν τοῦ πράγματος τοῦ κατὰ Ῥουφῖνον ἀκουομένου ἔθηκεν ἀνάθεμα τῶι μετ' αὐτὸν ἐνάγοντι αὐτῶι, κἂν Παῦλος ἦι ὁ ἀπόστολος. L V 233

CVRINOS SVBDIACONVS DIXIT: Κἀγὼ ἀκήκοα ὅτε εἶπε περὶ τοῦ σταυρωθέντος.

IOHANNES SVBDIACONVS DIXIT: Κἀγὼ ἀκήκοα τὸν λόγον τὸν περὶ τοῦ σταυρωθέντος.

RIANVS DIACONVS DIXIT: Ἐν κυριακῆι ἀνελθὼν εἰς προσηγορίαν, τότε ὢν ὑποδιάκονος, ἤκουσα κἀγὼ τὸν περὶ τοῦ σταυρωθέντος λόγον.

ANTONINVS LECTOR DIXIT: Οἶδα κἀγὼ παρὼν ἐν τῶι σηκρήτωι ἀκηκοέναι Πέτρου τοῦ γενομένου ἡμῶν ἐπισκόπου, παρόντος τοῦ εὐαγοῦς κλήρου, εἰπόντος τὴν ἄθεσμον M VIII 1118 βλασφημίαν κατὰ τοῦ σταυρωθέντος Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ τὸν λόγον τοῦ ἀναθέματος τὸν παρ' αὐτοῦ ἐπιτεθέντα ἐν τοῖς κατὰ Ῥουφῖνον, εἰπόντος ὅτι κἂν Παῦλος ὁ ἀπόστολος ἀναστὰς καθίσηι μετ' ἐμὲ εἰς τὸν θρόνον τοῦτον, ἀνάθεμα ἔστω ἀνατρέπων τὰ νῦν δόξαντα, καὶ ὅτι Ἰωάννης ὁ τοῦτον κληρονομήσας ἐπὶ πάντων ἔφη ὡς μετὰ τὸ ἀνάθεμα ἀπηιτήθη παρ' αὐτοῦ γραμματεῖον νομισμάτων πεντήκοντα. τὰ γὰρ περὶ τῆς Πτεροβόλου οὔτε ἄλλος τις τῶν οἰκούντων ταύτην τὴν μητρόπολιν, ὡς οἶμαι, ἀγνοεῖ.

OMNES PRESB'B' ET DIACON'N' ET LECTOR'R' DIXERVNT: Δήλων οὐσῶν τῶν προελθουσῶν καταθέσεων αἰτοῦμεν καὶ ἐνορκοῦμεν τὴν ὑμῶν μεγαλοπρέπειαν κατὰ τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου τριάδος καὶ νίκης καὶ διαμονῆς τοῦ δεσπότου ἡμῶν Φλ' Ἰουστίνου τοῦ αἰωνίου αὐγούστου καὶ τῶν μεγίστων ἐξουσιῶν γνωρίσαι ἅμα τοῖς ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις καθὰ καὶ ἄκτα γεγόνασι παρὰ παντὸς τοῦ πλήθους, τῆι τε πρώτηι καὶ ἀνεχούσηι τῶν ἀρχῶν καὶ τῶι πανευφήμωι μαγίστρωι τῶν θείων ὀφφικίων καὶ τοῖς ἀνδρειοτάτοις στρατηγοῖς τοῦ θείου πραισέντου ἑκατέρων δυνάμεων, ὥστε διὰ τῆς αὐτῶν ὑπεροχῆς καὶ εἰς τὰς θείας ἀνενεχθῆναι ἀκοὰς τὰ παρακολουθήσαντα. ὡς γὰρ ἐπίστασθε, πολὺ καὶ ἄπειρον πλῆθος καὶ ἀδελφικὸν καὶ μοναχικὸν ἐξήιτησε καὶ ἐνώρκωσε ταῦτα γνωρίσαι τὴν ὑμῶν ἐξουσίαν. τὸ γὰρ μὴ καταθέσθαι τοὺς ἀδελφοὺς καὶ μοναχούς, τοῦτο ἔθος ἄνωθεν κρατῆσαν, ἀλλ' ἀρκεῖσθαι μόνον ταῖς αὐτῶν ἐκβοήσεσιν.

OMNES SVPRASCRIPTI V' RELIGIOS' EPISCOP' DIXERVNT: Εὐχῆς ἡμῖν ἄξιον ἦν ταῖς ἀποκληρωθείσαις ἡμῖν ἁγίαις τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις σχολάζειν καὶ τὰς θείας πληροῦν λειτουργίας· ἐπειδὴ δὲ πίστεως καὶ εὐσεβείας πρόκειται λόγος, εὔλογον εἶναι νενομίκαμεν πειθαρχῆσαι ταῖς αἰτήσεσι τῶν θεοφιλεστάτων κληρικῶν τῆς Ἀπαμέων. ὅθεν ἀπὸ γραμμάτων

O [= ae, r (inde a 22 τὰ γὰρ), v], I (inde a 22 τὰ γὰρ)

1 καὶ¹ om. O^e 2 πτεροβόλην O^a 3 PAVLOS SVBDIÁCONOS O^e τὸν²] τοῦ O^v 5 THERAPIOS O^e *Serapius* Λ διαCONOS O^e 6 τοῦ¹ om. O^{av} 7 PRESBVTEROS O^e 8 κατακαύσοι O^a 11. 12 SVBDIACONOS O^e 11 *Surinus* Λ 14 RIANÒS διάCONOS O^e τότε δὲ O^{av} 16 ANTONNÍNOS LÉCTONR O^e *Antonius* Λ σεκρέτω O^e 20 μετ' ἐμὲ καθίση O^{av} 23 οὔτε — οἶμαι O^{aev} οὐδεὶσ τῶν κατὰ τὴν μροπολιν οικούντων O^rI 24 ET² O^e *ac* Λ LESTOR'R' O^e AESTORR O^r 26 φλαβίου I 27 ἐξουσιῶν OI *potestatum ac prime et excelse principiantium* Λ τοῖς — ἐπισκόποις IΛ τῶν ὁσιωτάτων ἐπισκόπων O 30 πραισένδου O^rI διὰ IΛ καὶ διὰ O 32 ἐξήτησε $O^eΛ$ 33 μὴ γὰρ O^{av} 34 ἀρκεῖσθε O^r 35 SVPRASSCRIPTI $O^eΛ$ SVPRASSCRSPTI O^r V' O^e om. Λ DIXERRVNT $O^eΛ$ DIXEPVNT O^r 37/38 πειθαρχεῖν O^rI

ἡμῖν σταλέντων ὑπὸ τοῦ εὐαγοῦς κλήρου τῆς Ἀπαμέων ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας τῶν καὶ κομισθέντων ἡμῖν δι' Ἀντωνίνου καὶ Ἰουλιανοῦ τῶν θεοσεβεστάτων, παρεγενόμεθα ἐν τῶι Ἀμβροδίκης, ἔνθα συμβέβηκε πολλοὺς τῶν εὐλαβεστάτων κληρικῶν ἐλθεῖν πρὸς
L V 236 ἡμᾶς ἐν τῶι εἰρημένωι εὐκτηρίωι καὶ αἰτῆσαι ἡμᾶς γενέσθαι εἰς τὰ εὐαγῆ μοναστήρια τοῦ τε μακαρίου Ἡσυχίου καὶ τοῦ μακαρίου Δωροθέου ἔξω τυγχάνοντα τῆς μητροπόλεως διὰ τὸ εὐχερέστερον τοὺς εὐλαβεστάτους κληρικοὺς δύνασθαι ἐξιέναι πρὸς ἡμᾶς καὶ διδάσκειν ἃ βούλονται, ὃ δὴ καὶ πεποιήκαμεν. καὶ ἐπειδὴ λιβέλλους ἐπιδεδώκασιν ἡμῖν, οὓς καὶ ἐνεφάνισαν τῆι ὑμετέραι μεγαλοπρεπείαι, καί τινας καταθέσεις ἐποιήσαντο, αἰτοῦμεν καὶ ἡμεῖς τὴν σὴν μεγαλοπρέπειαν, καθὰ καὶ αἱ ἐκβοήσεις γεγόνασιν, ὡς ἐπίστασθε, ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν εὐλαβεστάτων κληρικῶν, ἐντάξαι μὲν καὶ τὰ γενόμενα ἄκτα, μηνῦσαι δὲ τῶι τε πρώτωι καὶ ἀνέχοντι θρόνωι καὶ τῶι πανευφήμωι μαγίστρωι τῶν θείων
M VIII 1110 ὀφφικίων καὶ τοῖς ἀνδρειοτάτοις στρατηγοῖς τοῦ θείου πραισέντου ἑκατέρων δυνάμεων, ἐφ' ὧι τε διὰ τῆς αὐτῶν ὑπεροχῆς εἰς γνῶσιν ἐλθεῖν πάντα τὰ προελθόντα τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως. καὶ γὰρ καὶ ἡμεῖς γνωρίζομεν τῶι τε ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι ἀρχιεπισκόπωι καὶ οἰκουμενικῶι πατριάρχηι τῆς βασιλίδος πόλεως καὶ τοῖς ἐνδοξοτάτοις καὶ μεγάλοις ἄρχουσι τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως.

FL' IOHANNES PALLADIVS EVTVCHIANVS V' SP' COM' ET PRAESES DIXIT: Φέρει μὲν τὰ κατατεθέντα ὑπὸ τῶν θεοφιλεστάτων κληρικῶν τῆς ἐν Ἀπαμείαι ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας τῶν ὑπομνημάτων ἡ πίστις, ἅπερ καὶ διεξῆλθον παρουσίαι καὶ τοῦ δημεκδιτοῦντος τὴν Ἀπαμέων μητρόπολιν· ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐντευκτικὰς ἐποιήσαντο διδασκαλίας οἱ τελοῦντες εἰς τὸν εἰρημένον εὐαγῆ κλῆρον, τὸν ἴσον δὲ τρόπον καὶ οἱ ὁσιώτατοι τῆς ἐπαρχίας ἐπίσκοποι ἡιτηκότες φαίνονται σύμπαντα τὰ προεληλυθότα γνώριμα καταστῆναι τῶι τε πρώτωι καὶ ἀνέχοντι θρόνωι καὶ τῶι πανευφήμωι πατρικίωι καὶ μαγίστρωι τῶν θείων ὀφφικίων καὶ τοῖς ἀνδρειοτάτοις στρατηγοῖς ἑκατέρων δυνάμεων, ἐφ' ὧι τε διὰ τῆς αὐτῶν ὑπεροχῆς καὶ εἰς τὰς θείας ἀκοὰς ἐνεχθῆναι τὸ καθ' ἕκαστον τῶν κεκινημένων, εἶκον τὸ δικαστήριον τοῖς παρ' αὐτῶν, μάλιστα καὶ διὰ τοὺς προσενεχθέντας μοι σεβασμίους ὅρκους, συζεύξει πάντα τὰ ἐπὶ τῆι ὑποθέσει πεπραγμένα καὶ γνωρίσει πρὸς τὸ παριστάμενον τῆι αὐτῶν φιλανθρωπίαι, ἐντάττον τοῖς ἐπὶ τοῦ παρόντος πεπραγμένοις καὶ τὰς προελθούσας ἐκβοήσεις ὑπὸ τοῦ πλήθους τοῦ εὐαγοῦς κλήρου τῆς εἰρημένης ἁγιωτάτης ἐκκλησίας.

Τοῦ βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη· τῆς αὐγούστας πολλὰ τὰ ἔτη· τῶν ἐπάρχων πολλὰ τὰ ἔτη· τοῦ μαγίστρου πολλὰ τὰ ἔτη· Πρόβου καὶ Ὑπατίου πολλὰ τὰ ἔτη· τῆς συγκλήτου πολλὰ τὰ ἔτη. τοὺς ἀντάρτας ἔξω βάλε· τοὺς φαγόντας τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἔξω βάλε. ὅλα τὰ ἐκκλησιαστικὰ Σεβῆρος καὶ Πέτρος ἔφαγον· ὅλα εἰς ἔρανα ἔδωκαν. τὸν βλασφημήσαντα τὸν σταυρὸν ἔξω βάλε. ποῦ τὰ κτήματα τῆς ἐκκλησίας; ποῦ τὰ σκεύη τῆς ἐκκλησίας; ὅλα γυναῖκες ἔλαβον· ὅλα ἡ Πτεροβόλος ἔλαβε. τοὺς ἀξίους

O [= aerv], l

1 ὑπὸ O^{arvl} ἀπὸ O^{e} 3 εὐλαβεστάτων O^{arvl} θεοσεβεστάτων O^{e} 5 τοῦ μακαρίου: om. O^{arvl} 6 εὐτυχέστερον O^{av} δύνασθαι τοὺσ — κληρικοὺσ l 8 οὓσ l om. OΛ ἐνεφάνησαν O^{av} ἡμετέρα O^{v} 9 αἱ l om. O 9/10 ὡς ἐπίστασθε om. l 10/11 ἄκτα μηνύσαι O^{arv} καταμηνύσαι O^{e}Λ 11 τε om. O^{arvl} 12 πραισένδου l 13 ὥστε O^{e} 13/14 φιλοχρίστου καὶ εὐσεβεστάτου O^{e} καὶ: om. O^{av} 15 καὶ μακαριωτάτωι om. O^{rl} οἰκουμενικῶι om. l 16 καὶ — ἄρχουσι O^{av} ἄρχουσι καὶ μεγάλοισ O^{rl} καὶ μεγαλοπρεπεστάτοισ καὶ μεγάλοισ ἄρχουσι O^{e}Λ 17 om. Latina O^{arvl} ut solent FL' om. Λ IOHANES O^{r} PALLÁDIOS O^{e} EVTOCHIANVS O^{e} EVSEVTVCHIANNE O^{r} V' SP' om. Λ PRAES O^{r} 19/20 δημεκδικοῦντοσ O^{rl} δήμου ἐκδικοῦντοσ O^{e}Λ διεκδικοῦντοσ O^{av} 20 ἐνευκτικὰσ O^{rvl} 22 γνωρίσματα O^{arv} 24 τε om. O^{a} διὰ l καὶ διὰ O 25 εἶκον O^{arvl} ἥκω εἰσ O^{e}Λ 27 συζεῦξαι O^{e} *coniungam* Λ γνωρίσαι O^{e} *notificaba* Λ 28 αὐτοῦ O^{r} ἐντάττον l ἐντάττων O προσέλθούσασ O^{v} 30 αὐγούστησ O^{el} 31/32 τῆσ συγκλήτου — ἔτη πρόβου — ἔτη O^{e}Λ 31 ὑπάτου O^{av} 32 ἐντάρτασ l 32/33 τοὺσ — βάλε om. l 33 ἔρανον O^{el} 34/35 ποῦ τὰ κτήματα — ἔλαβε om. l

τοῦ ἀναθέματος τῶι ἀναθέματι. ἄρον βίαν τῆς ἐκκλησίας· ὅλας τὰς ἐκκλησίας ἐπραίδευσαν· εἰς ἔρανα ὅλα ἔδωκαν. πιστοῦ βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη· Βιταλιανοῦ στρατήλάτου πολλὰ τὰ ἔτη. μίαν ἐρώτησιν ταῖς κανονικαῖς. νικᾶι ἡ πίστις τῶν ὀρθοδόξων· ὀρθοδόξων ἐπισκόπων πολλὰ τὰ ἔτη. Εὐτυχιανοῦ τοῦ κόμητος πολλὰ τὰ ἔτη· ἀναπαῆι τὰ ὀστέα τοῦ πατρός σου. ὅλα τὰ ἐκκλησιαστικὰ γυναῖκες ἔλαβον. ταῦτα ἄκτα τῶι βασιλεῖ. τὰ ὀστέα Δόμνου ἐπώλησαν. ἀποσχίσαντας κληρικοὺς ἔξω βάλε. τὰ L V 237 κτήματα Δόμνου ἐπώλησαν. οἱ φαγόντες τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἀπέσχισαν. μαρτύρομαί σε, ἐγὼ αὐτοὺς καίω. ὅλα τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἐπώλησαν. ἔλθηι ἡ Πτεροβόλος, καὶ αὐτὴ λέγει. τοὺς ἀντάρτας τοῦ βασιλέως ἔξω βαλε. τὴν σωτηρίαν τοῦ βασιλέως, γνώρισον· μάθωμεν τὰ χαμαιπάτια τίνος εἰσί. πατήτια ἐν τῶι ἐπισκοπείωι πῶς εὑρέθη; ἐμίανε τὰ θυσιαστήρια· ἐμίανε τὸ φωτιστήριον. μάθωμεν τὰ πατήτια ποῦ εἰσιν· ἠιμάτωσαν τὰ θυσιαστήρια. Σεβῆρον καὶ Πέτρον τῶι πυρί. Πρόβου καὶ Ὑπατίου πολλὰ τὰ ἔτη. ἄξιος Πρόβος τοῦ βασιλέως· ἄξιος Ὑπάτιος τοῦ βασιλέως. πατρικίου τοῦ μαγίστρου πολλὰ τὰ ἔτη· τῶν ἐπάρχων πολλὰ τὰ ἔτη· πάσης M VIII 1122 τῆς συγκλήτου πολλὰ τὰ ἔτη. πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστας· Εὐφημίας αὐγούστας πολλὰ τὰ ἔτη. ἄξιος Βιταλιανὸς τοῦ βασιλέως. Ἰωάννου πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη. ταῦτα ἄκτα τῶι θεῶι. ὅλους τοὺς φόνους Φαῦστος ἐποίησε. μυρίους φόνους ἐποίησε· τοὺς φονευθέντας ἐν τῶι ἁγίωι Ἀντωνίνωι τῶι βασιλεῖ· ὁ βασιλεὺς ὀρθόδοξός ἐστι. Πέτρον τὸν Μανιχαῖον τῶι βασιλεῖ· Σεβῆρος καὶ Πέτρος Μανιχαῖοί εἰσίν. ἡ σύγκλητος ὀρθόδοξος ἔνι. ἄρον Φαῦστον· σῶσον πόλιν. Εὐτυχιανοῦ τοῦ κόμητος πολλὰ τὰ ἔτη. δικαία ἡ ψῆφος τῶν ἐπάρχων. δεόμεθα γνώρισον· τὴν σωτηρίαν τοῦ βασιλέως, γνώρισον· τὴν σωτηρίαν τῆς αὐγούστας, γνώρισον.

35 Ἴσον ἄλλης πράξεως συστάσης ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μεγαλοπρεπεστάτου ἄρχοντος

ITEM ROMANVS ARCHIDIACON' DIXIT: Τοῦ θεοῦ δεδωκότος τοῖς πράγμασι καὶ ταῖς ἁγίαις αὐτοῦ ἐκκλησίαις ὀρθόδοξον καὶ εὐσεβέστατον βασιλέα, παρούσης τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεπείας παρενεγγύησάν μοι οἱ ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι τῆς ἡμετέρας ἐπαρχίας τὰ παλαιὰ ἔθη τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως κρατεῖν, τοῦτο καὶ τοῦ εὐαγοῦς κλήρου τῆς Ἀπαμέων αἰτήσαντος· δι' ὃ ἐξαιτῶ τοὺς παρόντας θεοφιλεστάτους πρεσβυτέρους διακόνους ὑποδιακόνους ἀναγνώστας καὶ λοιποὺς κληρικοὺς τοῦ αὐτοῦ εὐαγοῦς κλήρου ἕκαστον αὐτῶν φανερῶσαι ἐπὶ τῶν ὑπομνημάτων τὴν οἰκείαν γνώμην.

FL' IOHANNES PALLADIVS EVTVCHIANVS V' SP' COM' ET PRAESES DIXIT: Παρόντες οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ λοιποὶ κληρικοὶ καὶ τῆς διδασκαλίας ἐπακούσαντες Ῥωμανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιδιακόνου τὴν οἰκείαν φανερούτωσαν γνώμην.

EVDOXIVS REV' PRESB' DIXIT: Ἑορτὴ παντὸς τοῦ κόσμου ἐστὶν αὕτη ἡ νῦν κρατοῦσα εὐσεβὴς κατάστασις· δι' ὃ κατὰ τὰ κατατεθέντα παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιδιακόνου ἐπιτρέπομεν πάντα καινισμὸν ἤδη προελθόντα ὑπὸ τῶν γενομένων αἱρετικῶν ἀφαιρε-

---

O [= aerv], I

1/2 ἐπραίδευσασ Or 2 ἔρανον OeI 4 ἀναπαῆ I ἀναπάει Orv ἀναπαυῆ Oa ἀναπαυθῆ Oe 5 αἱ γυναῖκεσ Oe 7/8 οἱ φαγόντες — ἐπώλησαν hic om. OrI, cf. ad 9 8 ἔλθοι Or 8/9 ὁ πτεροβόλοσ Ov 9 λέγει] λέγει οἱ φαγόντεσ τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἀπέσχισαν μαρτύρομαί σε ἐγὼ αὐτοὺσ καίω OrI 11 τὸ θυσιαστήριον Or 13/14 ἄξιος Πρόβος — βασιλέως om. Oav 14 τῶν ἐπάρχων — ἔτη πατρικίου — ἔτη Oav 15. 22 αὐγούστησ OeI 23 ις Oa in mg 25 etc. Latina omnia om. OavI 25 ROMANOS ARCHIDIÁCONOS Oe 26 αὐτοῦ ΙΛ τοῦ θυ O ἡμετέρασ Oev 27 παρηγγύησαν OeI ὁσιότατοι Oa 30 ἀναγνώστασ I καὶ ἀναγνώστασ ΟΛ 32 PALLÁDIOS Oe PALLDIVS Or EVTVCHIANOS V' S' RO'M Oe V' SP' om. Λ PRAES Oe 33 λοιποὶ I οἱ λοιποὶ O 35 EVDOXIOS REAS' Oe *Eudoxius* Λ PRSB' Or 36 τεθέντα I 37 post γενομένων supplenerim ἐπισκόπων

θῆναι, ἐντεθῆναι δὲ τὰ ὅσια ὀνόματα τῶν μακαριωτάτων ἡμῶν πατέρων καὶ ἐπισκόπων ἀπὸ Δόμνου τοῦ μακαριωτάτου ἕως τοῦ τῆς θεοφιλοῦς μνήμης Ἰσαακίου τοῦ γενομένου ἡμῶν ἐπισκόπου, κρατεῖν δὲ καὶ ἐπὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι τὴν ἀρχαίαν κατάστασιν τῆς ἁγίας ἐκκλησίας.

EVSTATHIVS REV' PRESB' ET OECONOM' DIXIT: Καθὼς ἐδίδαξεν ὁ παρὼν θεοφιλέστατος ἀρχιδιάκονος πάντας τοὺς θεοφιλεστάτους πρεσβυτέρους διακόνους καὶ λοιποὺς κληρικοὺς τῆς ἁγιωτάτης ἡμῶν ἐκκλησίας αἰτῆσαι τὰ ἀρχαῖα ἔθη κρατεῖν τοῦτο, κἀγὼ κρατυνθῆναι παρακαλῶ.

L V 240
M VIII 1123 STEPHANVS REV' PRESB' DIXIT: Κἀγὼ συναινῶ τῇι καταθέσει τῇι γενομένηι παρὰ τοῦ θεοσεβεστάτου Εὐσταθίου πρεσβυτέρου καὶ οἰκονόμου τῆς παρ' ἡμῖν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας καὶ τῶν λοιπῶν θεοσεβεστάτων κληρικῶν.

THALELAEVS REV' PRESB' DIXIT: Μόλις ποτὲ ἀπὸ ζάλης ἐχαρίσατο ἡμῖν ὁ θεὸς τὸν λιμένα τοῦτον, τὸν ὀρθόδοξον λέγω βασιλέα, εἰς ὃν μετὰ θεὸν καταφυγόντες. θεασάμενος δὲ καὶ τῶν ἐμῶν συγκληρικῶν τὸν ζῆλον τὸν ὑπὲρ τῶν γενομένων ἡμῶν ὁσίων ἀρχιερέων καὶ πατέρων, παρακαλῶ τὴν μὲν γενομένην καινοτομίαν παρὰ τῶν αἱρετικῶν ἐν τῇι ἁγιωτάτηι ἡμῶν ἐκκλησίαι ἀνατραπῆναι, κρατῆσαι δὲ τὸ παλαιὸν ἔθος τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως καὶ ἐντεθῆναι τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις τὰς προσηγορίας τῶν μακαριωτάτων ἡμῶν ἐπισκόπων ἀπὸ τοῦ μακαριωτάτου Δόμνου καὶ ἕως τοῦ μακαριωτάτου Ἰσαακίου τοῦ γενομένου ἡμῶν ἐπισκόπου.

HESVCHIVS REV' PRESB' DIXIT: Κἀγὼ εὐχαριστῶν τῶι θεῶι τῶι εἰρήνην καὶ ἕνωσιν ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις διὰ τοῦ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως δεδωκότι συναινῶ πᾶσι τοῖς αἰτηθεῖσι παρά τε τοῦ εὐαγοῦς ἡμῶν κλήρου καὶ βεβαιωθεῖσι παρὰ τῶν ὁσιωτάτων τῆς ἐπαρχίας ἐπισκόπων, ὥστε ἀνατραπῆναι μὲν ἅπαν καινὸν ἐπεισαχθὲν τῇι ἁγιωτάτηι ἡμῶν ἐκκλησίαι, ἀνανεωθῆναι δὲ καὶ κρατυνθῆναι τὰ παλαιὰ ἔθη τὰ κρατήσαντα ἄχρι τῆς τελευτῆς τοῦ τῆς θεοφιλοῦς μνήμης Ἰσαακίου τοῦ γενομένου ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου ἐπί τε ταῖς θείαις λειτουργίαις καὶ τοῖς λοιποῖς ἅπασιν.

MEGAS REV' PRESB' DIXIT: Πάντα τὰ καινισθέντα ὑπὸ τῶν Ἀκεφάλων βούλομαι παυθῆναι καὶ κρατεῖν τὴν ἀρχαίαν κατάστασιν καὶ ἐντεθῆναι τὰ ὀνόματα τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων καὶ τῶν ὁσιωτάτων ἡμῶν ἐπισκόπων τῶν γενομένων ἐν τῇι ἡμετέραι μητροπόλει ἕως τῆς τελευτῆς τοῦ μακαρίου Ἰσαακίου.

SERGIVS REV' PRESB' DIXIT: Εὐχὴν τοιαύτην εἶχον καὶ παρεκάλουν τὸν δεσπότην ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, ὥστε ἐπαρθῆναι τὰ ἔθη τὰ καινισθέντα παρὰ τῶν κακῶς φρονούντων, ἐντεθῆναι δὲ τὰ ὀνόματα τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων, καθὼς καὶ ἐπὶ τοῦ μακαριωτάτου Ἰσαακίου τοῦ γενομένου ἡμῶν ἐπισκόπου ἐνέκειντο· καὶ συναινῶ πᾶσι τοῖς κατατεθεῖσι παρὰ τῶν θεοφιλεστάτων πρεσβυτέρων.

M VIII 1126 SABBATIVS REV' PRESB' DIXIT: Κἀγὼ συναινῶ πᾶσι τοῖς κατατεθεῖσι παρὰ τῶν θεοφιλεστάτων πρεσβυτέρων.

ROMANVS REV' PRESB' DIXIT: Κἀγὼ εὐχαριστῶν τῶι δεσπότηι θεῶι δεδωρημένωι κόσμωι παντὶ καὶ ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις ὀρθόδοξον βασιλέα, συναινῶ καὶ στοιχῶ πᾶσι

O [= ae, r (usque ad 11), v], I [usque ad 11]

2 τοῦ² om. I Ἰσαακκίου O^e ut solet 5 EVSTATHVS O^r EVSTÁTHIOS O^e 6 διάκονος I 8 κρατηθῆναι O^r 9 STEPIANÒS O^e 12—106, 11] καὶ οἱ λοιποὶ ὁμοίως $O^{r}I$ 12 THALELAEOS O^e *Thelelaeus* Λ 13 καταφυγόντες O^{ae} καταφυγὼν $O^eΛ$, coniecerim c. g. καταφυγεῖν ἔστιν 14 κληρικῶν O^{av} τὸν²] τῶν O^v 17 ἐν τοῖς O^{av} 20 HESVCIOS O^e *Nesneius* Λ εὐχαριστῶ O^a 22 τοῦ — κλήρου O^e τῶν ὁσιωτάτων τῆσ ἐπαρχίας ἐπισκόπων O^{av} 22/23 παρὰ — ἐπισκόπων om. O^{av} 23 κενὸν O^a om. O^v 28 καὶ κρατεῖν — ἐντεθῆναι om. O^v 29 ἐπισκόπων ἡμῶν O^e 31 SERGIOS O^e 32 τὸν χῡ O^{av} 32/33 φρονησάντων O^{av} 33 καὶ om. O^v 36 SABBÁTIOS O^a 36 ὑπὸ O^{av} 38 ROMANÒS O^e εὐχαριστῶ O^a

τοῖς τε ὑπὸ τῶν θεοσεβεστάτων μου συγκληρικῶν αἰτηθεῖσι ⟨καὶ τοῖς κατατεθεῖσι⟩ παρὰ τῶν πρὸ ἐμοῦ θεοφιλεστάτων πρεσβυτέρων ἐπὶ τῶι πᾶσαν καινοτομίαν γενομένην ἀνατραπῆναι, κρατυνθῆναι δὲ τὰ παλαιὰ ἔθη τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας καὶ ἐντεθῆναι τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις τὰς προσηγορίας τῶν γενομένων ἡμῶν ὁσιωτάτων ἐπισκόπων ἄχρι τοῦ μακαριωτάτου Ἰσαακίου τοῦ γενομένου ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου.

IOHANNES REV' PRESB' DIXIT: Κἀγὼ συναινῶ πᾶσι τοῖς κατατεθεῖσιν.

ASTERIVS [IOHANNES] REV' PRESB' DIXIT: Γέγραπται αὕτη ἡ ἡμέρα ἣν ἐποίησεν Ps. 117, 24
ὁ κύριος, δι' ὃ καὶ ἀγαλλιῶντες καὶ εὐφραινόμενοι ἐν αὐτῆι μετὰ δακρύων πα- L V 241
ρακαλῶ ἐντεθῆναι τοὺς ἁγιωτάτους ἡμῶν πατέρας ἄχρι τῆς τελευτῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Ἰσαακίου τοῦ γενομένου ἡμῶν ἐπισκόπου καὶ κρατυνθῆναι τὸ παλαιὸν ἔθος.

IOHANNES ZACHAEVS REVV' PRESB' DIXERVNT: Καὶ ἡμεῖς συναινοῦμεν πᾶσι τοῖς δόξασιν.

CVRIACVS REV' PRESB' ET LOGOTHET' DIXIT: Κἀγὼ παρακαλῶ τὴν ὑμετέραν ἐξουσίαν ἐντεθῆναι ἐν τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις τοὺς ὁσίους ἡμῶν καὶ μακαρίους γενομένους ἐπισκόπους τοὺς ἄχρι τοῦ μακαριωτάτου Ἰσαακίου τοὺς καὶ ἐν τοῖς θρόνοις αὐτῶν ἀποθανόντας, κρατυνθῆναι δὲ καὶ τὰ παλαιὰ ἔθη τὰ ἐκκλησιαστικά. Ὑπερεύχομαι δὲ καὶ ὑπὲρ τῆς νίκης τοῦ δεσπότου ἡμῶν τοῦ εὐσεβεστάτου Ἰουστίνου ὀρθοδόξου βασιλέως.

ANTONINVS PRESB' DIXIT: Εὐχὴ μὲν ἦν ἡμῖν τὸ ἐντεθῆναι ἐν τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις τοὺς ὁσίους καὶ μακαρίους ἡμῶν πατέρας τοὺς γενομένους ἡμῶν ἐπισκόπους ἄχρι τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Ἰσαακίου καὶ αὐτοῦ γενομένου ἡμῶν ἐπισκόπου, κρατυνθῆναι δὲ καὶ τὰ ἔθη τὰ ἐκκλησιαστικὰ τὰ μέχρι τοῦ αὐτοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Ἰσαακίου.

EVTVCHIANVS DIACONVS DIXIT: Εὐχαριστῶν τῶι τῶν ὅλων δεσπότηι θεῶι τῶι δεδωκότι ἡμῖν εὐσεβῆ καὶ φιλόχριστον βασιλέα Ἰουστῖνον ἐπὶ εἰρήνηι τῶν ἁγιωτάτων αὐτοῦ ἐκκλησιῶν, κἀγὼ αἰτῶ ἐντεθῆναι ἐν τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις τὰς προσηγορίας τῶν γενομένων ἡμῶν ὁσίων ἐπισκόπων τῶν ἄχρι τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Ἰσαακίου τοῦ γενομένου ἡμῶν ἐπισκόπου, κρατεῖν δὲ καὶ τὰ παλαιὰ ἔθη τὰ ἐκκλησιαστικά.

SERGIVS ET EVSEBIVS ET IOHANNES PRESB' DIXERVNT: Καὶ ἡμεῖς συναινοῦμεν πᾶσι M VIII 1127
τοῖς πρὸ ἡμῶν κατατεθεῖσιν.

CALLIOPIVS FILIVS AFTHONII LEONTIVS FILIVS MATRONI ANASTASIVS STEPHANVS ET THEODOSIVS DIACON' DIXERVNT: Συναινοῦμεν καὶ ἡμεῖς τοῖς κατατεθεῖσι παρὰ τῶν παρόντων εὐλαβεστάτων ἀνδρῶν.

DIAS FILIVS VRANII ANASTASIVS FILIVS THEODOSIOV MACEDONIVS IOHANNES FILIVS FOTII RVFINVS LEONTIVS FILIVS ANATOLII ET NONNVS FILIVS EORTASIV DIACON" DIXERVNT: Καὶ ἡμεῖς τοῖς συνδόξασι στοιχοῦμεν.

STEPHANVS ANTHEMIVS EVLOGIVS ANTONINVS LEONTIVS HELIAS EPIPHANIVS SVMEONES AETIVS FOTINVS IVLIANVS LEONTIVS IOHANNES EPILAMPSIVS STEPHANVS REV'V' DIACON' DIXERVNT: Καὶ ἡμεῖς ἀκολουθοῦμεν τοῖς συνδόξασι παρὰ τοῦ εὐαγοῦς κλήρου.

O [= aev]

1 καὶ τοῖς κατατεθεῖσι addidi 7 ASTERIOS O^e Ἰωάννης O^e, deleui 8 θ$\bar{\text{ω}}$ O^{av} 11 ζαχαῖος O^e *et Zachaeus* Λ πᾶσι om. O^a 13 CVRIACὸS O^e 14 ἡμῶν καὶ μακαρίουσ $O^eΛ$ καὶ μακαριωτάτουσ ἡμῶν O^{av} 15 τοὺς καὶ] καὶ τοὺς O^e 18 ANTONNĪNOS O^e *Antonius* Λ 19 μακαριωτάτουσ O^{av} 22 EVTVCHIANὸS διάc[ex κ corr.]ονος O^c δεσπότηι om. $O^eΛ$ 25 τοῦ^1 om. O^{av} 27 SÉRGIOS ET EÚSÉBIOS O^e ET^2 O^e *ac* Λ 29 CALLIOPIOS FÍLOS AFTHONIS LEÓNTIOS FÍLIOS O^e et ita semper pro terminatione Latina ponitur Graeca, etiam in uocabulo *filius* *Aschonii* Λ MATRONI' [= Matroniani cf. p. 100, 7] $O^eΛ$ STEPIANὸS O^e et ita semper 31 παρόντων om. $O^eΛ$ 32 διας O^e *Dyas* Λ latet ni fallor HELIAS 33 FOTII RVFINVS scripsi FONTÍCRVFIONT O^e *Rufini et* Λ ANATOLII scripsi ANATOLIOS O^e ET NONNVS O^e *Epionus* Λ 35 ἀNTHONĪNOS O^e VMEONNES O^e *Simeon* Λ 36 FHOTIIINὸS O^e

PAVLVS DIOGENES THOMAS IOHANNES STEPHANVS ET ASTERIVS IOHANNES STEPHANV DIACON' DIXERVNT: Καὶ ἡμεῖς ἀκολουθοῦμεν πᾶσι τούτοις.

THEODOSIVS IOHANNES SYMEONES MARCELLVS ROMANVS IVLIANVS LEONTIVS ET ASTERIV IVLIANVS IOHANNES SYMEONES MARAS THEODOTVS THOMAS EPIPHANIVS IOHANNES LEONTIVS ET SOFRONIVS DIACON'' DIXERVNT: Καὶ ἡμεῖς συναινοῦμεν πᾶσι τοῖς συνδόξασι παρὰ τοῦ εὐαγοῦς κλήρου.

EPIPHANIVS ROMANVS GINDEVS ET AFTHONIVS DIODORVS IOHANNES ANTONINVS EVAGRIVS THOMAS IOHANNES THOMAS BACCHVS STEPHANVS ANASTASIVS STRATEGIVS EPIPHANIVS ET THEO-
L V 244 CTISTVS REV'V' ANAGNOST' DIXERVNT: Καὶ ἡμεῖς ἀκολουθοῦμεν πᾶσι τούτοις.

FL' IOHANNES PALLADIVS EVTVCHIANVS V' SP' COM' ET PRAESES DIXIT: Δῆλα τὰ πεπραγμένα. EDANTVR

Λίβελλος τῶν μοναχῶν Ἀπαμείας πρὸς τοὺς ἰδίους ἐπισκόπους

36 Ἴσον λιβέλλων ἐπιδοθέντων παρὰ τοῦ κοινοῦ τῶν μοναχῶν τῆς Ἀπαμέων

Τοῖς ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις δεσπόταις ἡμῶν τοῖς τὰ πάντα ὁσιωτάτοις καὶ ἁγιωτάτοις πατράσιν ἐπισκόποις Συρίας δευτέρας παρὰ Ἀλεξάνδρου Ἰωάννου Συμεώνου Παλλαδίου Προκοπίου Εὐγενίου Στεφάνου καὶ λοιπῶν ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν τῆς
Eccles. 3, 1 Ἀπαμέων ἐνορίας. Διδάσκουσιν ἡμᾶς αἱ θεῖαι γραφαὶ ὡς μεμάθηκε καιρῶι δουλεύειν καὶ ἡ τῶν πραγμάτων ἀνάγκη. ἐσιγήσαμεν οὖν τοὺς φθάσαντας κύκλους δυναστείαι τῶν τότε κρατούντων καὶ τῆι μανίαι τῶν αἱρετικῶν βιαζόμενοι, ἀλλὰ νῦν θεοῦ βραβεύσαντος δικαίαν παρρησίαν καὶ φιλοτιμησαμένου τοῖς πράγμασιν εὐκταίαν ἐλπίδα καὶ ταῖς ἐκκλησίαις αὐτοῦ καὶ ἐπανατείλαντος πάσηι τῆι γῆι φιλόχριστον καὶ ὀρθόδοξον βασιλέα ἀνάγκη πᾶσα καὶ τοὺς ἐν ἀφωνίαι πιεζομένους βοᾶν. ἴστε γὰρ ὡς καὶ τῶν ἀδυνάτων σχεδὸν ἡ τῶν ἀπαραιτήτων πραγμάτων ἐφάπτεται βία. θεοῦ τοίνυν φιλανθρωπίαν πρυτανεύσαντος ** ἀγαθοῦ βασιλέως χρηματίζοντος, ἀποχωρησάντων τῶν σκυλεύειν ἐπιχειρούντων τὴν εὐθεῖαν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ὁδόν, λείπεται λέγειν ἡμᾶς, εἰ καὶ μετρίαι φωνῆι, τὸν Σεβήρου τοῦ κακοδόξου πικρότατον βίον, εἶτα καὶ Πέτρου τὸ αἰσχρὸν καὶ πάσης βδελυρίας γέμον πολίτευμα. ὅτε γὰρ ἐπορευόμεθα κατὰ τὸ Καπροκεραμέων χωρίον οὐ πόρρω τοῦ σεβασμίου τεμένους τυγχάνον τοῦ μακαρίτου καὶ ὁμολογητοῦ Συμεώνου, πρὸς εἰρήνην καὶ ἕνωσιν ἀγάπης καὶ δικαίαν εὐχὴν ἀποβλέποντες μόνον, πρόσχημα καὶ ψυχὴν περιφέροντες πρέπουσαν μοναχοῖς, οὐκ ἴσμεν ὅπως τὸν ἀσεβῆ Σεβῆρον πολέμιον ἐσχηκότες, ὃν οὐκ εἶδεν, οὐκ ἐδέξατο πώποτε τῶν Χριστιανῶν ἡ κατάστασις οὐδὲ κοινωνίας ἀληθοῦς κατά τινα τρόπον ἢ χρόνον μετέσχεν, ὅσον ἀπὸ γνώμης τοῦ ἐχθροῦ τῆς ἀληθείας ἄρδην ἅπαντες ἀπωλόμεθα, Ἰουδαίων ἢ καὶ ἄλλως κοσμικῶν τε καὶ δῆθεν μοναχῶν ἐπενεχθέντων ἡμῖν ἔκ τινων ὑψηλῶν καὶ ὑποφόρων χωρίων. τί δὲ καὶ ποιεῖν ἐνῆν ἢ πῶς ἀντικαθίστασθαι τῆι μανίαι τῶν ἐπιπεμφθέντων καὶ τοῦ δεινοῦ τῆς ἀσεβείας στρατηγοῦ; τοὺς μὲν οὖν καὶ διέφθειραν, ἑτέρους αἰχμαλώτους ἀφείλκυσαν, ἐνίους γυμνοὺς τῆς ἐσθῆτος

O [= ac, r (inde a 13), v], I [inde a 13]

1. 4 THEOMÃS O^e 2 ἅπασι O^{av} 3 THEODÓSIO O^e *Simeon* Λ 3. 7 ROMANÒS O^e 4 EPIPHÁNIOS O^e 5 *et Sophronius* Λ STENOFRONIOS O^e 7 GINDEOS O^e *Guideus* Λ corruptum *Setustonius* Λ ÁNTONNĪNOS O^e 8/9 THEÓCTIST' O^e 9 ANAGNNOST' O^e *lectores* Λ Καὶ — τούτοις om. O^a 10 FL' — DIXIT: om. O^{av} V' SP om. Λ 11 EDANTVR om. O^{av} 14 ιγ̄ O^a in mg. 19 τότε O^{er}IΛ τε O^{av} 21 αὐτοῦ I *eius* Λ τοῦ θεοῦ O 23 φιλα͞νία O^{arv} 24 lacunam posui propter Λ qui habet post *donauerit* (= πρυτανεύσαντος) haec: *et tranquillitatem terris reddiderit, qui pro sua singulari bonitate sui cultores ac in se confidentes consilio desertos numquam relinquit sed consolatur* καὶ ἀγαθοῦ O^{r}I χρηματίζοντες O^{v} ἀποχωρισάντων O^{rv}I 25 λείλεται O^r 25/26 μετρία φωνῆ O^{r}I μέτρια φανῆ O^{aev}Λ 27 τό καπροκεραμέων O^{av} τὸ κάπρον κεραμέων O^r τὸ [om. O^e] προκεραμέων O^eI 28 τυγχάνων O^v 31 οἶδεν O^{av}Λ 33 πάντεσ O^r ἀπολώμεθα O^{av} ἄλλων I 34 ἐπιφόρων I 35 τῆι I om. O

κατέστησαν, ἄλλους κατερρωγυίας τῆς ἐσθῆτος ὡς ἐν ἀσχήμονι βίωι κατὰ τὴν ἐκείνων δόξαν ἐπόμπευον. ἡμεῖς μὲν οὖν ἐπὶ τοῖς γεγενημένοις εἰκότως ἐσεμνυνόμεθα πάθη καὶ ὁσίας πληγὰς ὑπὲρ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν μετὰ πάσης ἀγαθῆς ἐλπίδος προφέροντες· ἀλλὰ καὶ τὰ οὕτως μεγάλα τῶν ἀδικημάτων μικρὰ νενομικότες ἐπιπέμπουσι κατὰ τὸ Νικερτων στρατιὰν ἀγροίκων μείζονα ταύτης, δευτέραν ἔφοδον κατὰ τοῦ εἰρημένου L V 245
μοναστηρίου ποιούμενοι. οἱ διορύττουσι μέρος τοῦ τειχίου καὶ ὑπεισέρχονται νύκτωρ
καὶ τινὰς μὲν κατασφάττουσι, τοὺς δὲ πολλοὺς καταπλήττουσιν, ὑφαρπάσαντες καὶ τὴν M VIII 1131
μετρίαν τοῦ μοναστηρίου περιουσίαν, ὥστε ἀντὶ μεγάλων ὀδυρμῶν τρόπαια, φησί, κατὰ τῆς εὐσεβείας ἱστᾶν. καὶ οὗτοι μὲν οὖν πολλὰ δεινὰ δεδρακότες, εἰ καὶ μόλις, ἀπεδιώχθησαν· κόρος δὲ οὐδεὶς ἦν μιαιφονίας Σεβήρωι τῶι μόνωι τῆς πάσης οἰκουμένης ἐχθρῶι ἤ, τό γε ἀληθέστερον, καὶ τῆς τῶν οὐρανίων θεωρίας. ἀλλ' ὡς μὴ ἀρκοῦντος, ὡς ἔοικε, μόνου Σεβήρου κατασπιλῶσαι τῆς ὅλης οἰκουμένης τὰ κόσμια, πάλιν καὶ Πέτρος κατὰ τῆς Ἀπαμέων ἐξανίσταται καὶ προβάλλεται, φησί, πρόεδρος, ὃν ἔδει μᾶλλον γράμμασι καὶ συλλαβαῖς παραδίδοσθαι καὶ μὴ ὀνειροπολεῖν ἱερατικῆς μυσταγωγίας θεσπίσματα. ὅθεν τὸ ἄλογον τῆς νεότητος θράσος ἐπιπέμπει πολλάκις τῶι εὐαγεῖ μοναστηρίωι τῶν Δωροθέου, παρασύρων πλῆθος, δημώδη γύναια τούτωι προσαρμόζοντα ὅσωι τὸ τῆς ἀκοσμίας ἐκώμαζεν ἐν αὐταῖς· ἑταῖραι γὰρ ἦσαν καὶ οὐδαμόθεν εὐγενεῖς. καὶ καταπλήττων τοὺς αὐτόθι θεοφιλεῖς μοναχοὺς ἕλκει κατὰ τὴν πόλιν καὶ δεσμωτηρίωι καθείργει καὶ τοῦτο πολλάκις ποιῶν οὐκ ἐπαύσατο. τίς ἂν ἐφικέσθαι δυνήσεται τῶν ἡγησαμένων ἐν τῶι μοναστηρίωι τῶν Ματρώνης κακῶν; ἔτι γὰρ καὶ νῦν ἐμπεπήγασι βέλη τῶν ἑπομένων καὶ προσκαρτερούντων αὐτῶι Ἰσαύρων βοῶντα τοῦ συμβεβηκότος δράματος τὴν ὑπερβολήν, οὔπω τῶν θυρῶν ἐκείνου τοῦ μοναστηρίου ὁ ἀφανισμὸς ἀδακρυτὶ συγχωρεῖ παριέναι τοὺς ὁρῶντας. εἰ δὲ καὶ τὴν μιαιφονίαν ἐξειπεῖν τολμήσομεν εἰς ἣν καταχρώσας πολλάκις τὰς χεῖρας καὶ ὁρῶν τὰ αἵματα τοῖς θυσιαστηρίοις ἀναπιμπλάμενα προσφέρειν ἐθάρρει, ποῖος τῶν ὀρθοδόξων Χριστιανῶν οὐκ ἀποκνήσει καὶ λέγειν καὶ σιγῆι μᾶλλον ἀγαπήσει τὰ τοιαῦτα τῶν πραγμάτων ἐπικαλύπτειν; ἀλλ' εἰ καὶ πάλιν ἐπιμνησθῶμεν τῶν προελθυθότων κατὰ τὸ Ὀράγων μοναστήριον, ποῖος ἀρκέσει χάρτης πρὸς ἀφήγησιν τῶν τοσούτων πλημμελημάτων; οὐ γὰρ ὤκνησαν ὡς ἐν πολιορκίαι καθελεῖν τὸ μοναστήριον καὶ δίκην αἰχμαλώτων λαβεῖν τοὺς αὐτόθι ψάλλοντας μοναχούς, ἐπειδὴ πρὸς μικρὸν ὁλισθήσαντες ὕστερον τὸν λόγον τῆς ἀληθείας ἠγάπησαν καὶ τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἡμῶν κοινωνίας ἠσπάσαντο. τὴν ἐν Λαρίσσηι συστᾶσαν μάχην καὶ τὴν ἄφατον Φαύστου μανίαν καὶ ὅσους κατέβαλε βέλεσιν ἀθέσμοις, φέρει καί τινων πεπραγμένων ἡ πίστις, ὥσπερ οὖν καὶ ἐπὶ τῆι τοῦ Νικερτων ἐφόδωι γεγένηται πρᾶξις καὶ οὐδένα τῶν οἰκούντων τὴν ἐπαρχίαν διαλέληθεν. ὅσα δὲ καὶ οἷα διαφόρως κατὰ τὸν σεβάσμιον οἶκον τοῦ καλλινίκου μάρτυρος Ἀντωνίνου τετόλμηται, ποία φύσις ἔχουσα λόγον ἀδακρυτὶ διηγήσεται; ὥσπερ

O [= aerv], I

1 ὡσ O κατέστησαν καὶ ὡς I εὐσχήμονι O^{av} βίωι om. O^{av} 2 ἐπόμπευον O^{e}IΛ πομπεύοντες O^{ar} πομβέβοντεσ O^{v} 3 προσφέροντεσ O^{r} 4 καὶ κατὰ O^{e} 4/5 τὸ Νικερτων scripsi, cf. infra 33 τὸ νίκερτον O^{aev}I τὸν ἱκιρτὸν O^{r} *exertem* Λ 5 στρατείαν O ἔφοδον δευτέραν I 7 πολλοὺσ O^{er}Λ λοιποὺσ O^{av}I 8 τρόπαι O^{v} κατὰ] καὶ τὰ O^{v} 10 καιρὸς O^{e}Λ πάσης τῆς I 11 ὡσ μὴ ὡσ O^{a} 13 μᾶλλον I μᾶλλον καὶ O^{aev} καὶ μᾶλλον καὶ O^{r} 13/14 καὶ συλλαβαῖς I ἐν συλλαβαῖσ O^{er}Λ ἐνσυλλάβοισ O^{av} 15 τῶν I τῶ O^{er} τοῦ O^{av} 16 παρασύρον O^{a} τὸ O^{er} τῶ O^{av} τὰ I 17 ἐκόμαζεν O^{r} 18 αὐτόθι om. O^{r}I 20 τῶν O^{aev} τῶν τῆσ O^{r} τῆς I 22 ὁ τῶν θυρῶν — ἀφανισμὸσ O^{e}I ὁ om. O^{r} 24 χεῖρασ O^{aev}IΛ θύρασ O^{r} τὰ αἵματα τοῖσ θυσιαστηρίοισ O^{erv}IΛ τὰ θυσιαστήρια τοῖσ αἵμασιν O^{a} 24/25 ποῖος — ὀρθοδόξων ante ὁρῶν coll. Λ, conicere possis χεῖρας προσφέρειν ἐθάρρει, ποῖος τῶν ὀρθοδόξων Χριστιανῶν καθορῶν τὰ αἵματα ἅμα πιλνάμενα τοῖς θυσιαστηρίοις 26 ἀποκαλύπτειν O^{r} 27 τὸ] τὸ τῶν O^{a} 28 πολυορκία O^{rv} 31 ἐκ λαρίσσησ O^{v} 32 κατέλαβε O^{av} ἀθέσμωσ O^{e}Λ 33 τοῦ O^{arv} τῶν O^{e} νικέρτου I 34 διέλαθεν O^{r}I 35 γεγένηται I

γὰρ ἐν ἔθει γενόμενος τῆς τῶν μοναχῶν μιαιφονίας καὶ μέγα κέρδος τὸ πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις ἀπευκτὸν λογιζόμενος, κατέσφαττε διὰ τῶν ἑπομένων αὐτῶι, ὧν οὐχ ὁσίως ἐστρατήγει, τοὺς ἐπὶ τιμῆι τῆς ἐκεῖσε ἐπιτελουμένης ἑορτῆς ἀθροιζομένους εὐλαβεῖς καὶ ὀρθοδόξους μοναχοὺς οὕτω τε χερσὶν ἡμαγμέναις τῶι θυσιαστηρίωι παρίστατο. ἀκηκόατε παρόντος τοῦ τε μεγαλοπρεπεστάτου τῆς ἐπαρχίας ἄρχοντος καὶ Ἀμελίου τοῦ ἐνδοξο-
L V 248 τάτου καὶ Ναρσοῦ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἑτέρων ἐν τέλει τινῶν ὅσας ἀφῆκαν φωνὰς παρόντες οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι καὶ ὑποδιάκονοι καὶ τὸ λοιπὸν πλήρωμα
M VIII 1134 τῆς ἐν Ἀπαμείαι καθολικῆς ἐκκλησίας ὡς μετὰ πορνῶν καὶ γυναικῶν ἀθέσμων τὸν βίον ἐπορεύετο καὶ δυσφήμους ἀφῆκε κατὰ τοῦ θείου φωνάς, παροινῶν τὸν σταυρωθέντα Χριστόν, γύναια παρασύρων ἐν τῆι θείαι τῶν Χριστιανῶν κολυμβήθραι μηδὲ τοῦ θεσπεσίου βαπτίσματος ἀξιωθέντα καὶ εἰ θελήσομεν ἅπαντα διεξελθεῖν, ἑτέρου μᾶλλον καὶ οὐ μόνον τοῦ παρόντος δεησόμεθα καιροῦ· δι' ὃ παρέντες τὰ πολλὰ τῶν πλημμεληθέντων Σεβήρωι καὶ Πέτρωι ἀκροθιγῶς, ὡς οἷόν τε ἦν, ὑποψελλίσαντες διεξήλθομεν τὰς κατ' ἐκείνων ἀληθεῖς κατηγορίας. καλὸν ἂν εἴη μηδὲ τὴν αἰτίαν τῆς κατὰ Ἰουλιανοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου λύπης παραδραμεῖν. ἐπειδὴ γάρ τινες ἐκινήθησαν λόγοι ἐν τῶι σηκρήτωι τοῦ ἁγίου Στεφάνου ἑορτῆς ἐπιτελουμένης καὶ ἀπεκρίνατο ὁ εἰρημένος εὐλαβέστατος ἀνὴρ καλῶς καὶ ὁσίως πιστεύειν τὸν εὐσεβέστατον ἡμῶν βασιλέα, ἀχθεσθεὶς ὥσπερ καὶ κεντηθεὶς τὴν ψυχὴν ἐπὶ τῆι δικαίαι ταύτηι φωνῆι, ὑπὸ λόγον καὶ κατάκριμα, φησί, τοῦτον πεποίηκε Πέτρος ὁ τῆς ἀληθείας ἐχθρός, ὁ μηδαμόθεν ἔχων εὔλογον λόγον, ἀλλὰ μόνον κατὰ πάντα προπετὴς ἄντικρυς κἀνταῦθα μαχόμενος τῶι φιλοχρίστωι καὶ ὀρθοδόξωι λογισμῶι τοῦ τῆς ὅλης μετὰ θεὸν οἰκουμένης δεσπότου. ταῦτα γὰρ ὡς ἐπιμαρτυρεῖται, παρόντος τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου τῆς ἐπαρχίας ἄρχοντος καί τινων λαμπρῶν λογάδων τῆς μητροπόλεως πολλοὶ τῶν τελούντων εἰς τὸν εὐαγῆ κλῆρον τῆς Ἀπαμέων ἐξεδίδασκον, προστιθέντες καὶ ὅσην ἔσωιζεν ἡδυτάτην στοργὴν περὶ Στεφάνην τὴν ἀπὸ σκηνῆς, ἣν ἀναγαγὼν πειθοῖ καὶ κολακείαι πολλῆι μοναστηρίωι, φησίν, ἐμβάλλει, κατὰ πάντα καιρὸν ἰδίαι καὶ κατὰ μόνας προσεδρεύων αὐτῆι καὶ τοῦτο καταγώγιον ἁπρεπὲς πάλιν ἑαυτῶι τεχνασάμενος καὶ πρόφασιν ἄσεμνον, ἣν αὐτὸς ἐκάλει διδασκαλίαν εἶναι καὶ παραίνεσιν, ἅπαντας τοὺς προεπισταμένους φενακίζειν οἰόμενος καὶ τῆς ἀληθείας παρακρούεσθαι ὧι ἐπὶ κακῶι τὴν πρὸς ἐκείνην ἠσπάζετο συνουσίαν, ἵνα πάνυ σωφρονέστερον τὸν περὶ τούτου διεξέλθωμεν λόγον. δι' ὃ ἱκετεύομεν καὶ δεόμεθα τῆς ὑμετέρας μακαριότητος ἀφορῶντας εἴς τε τὸν ἀληθῆ λόγον ὧι λατρεύετε καὶ τὸν ἅπαντα χρόνον εὐσεβῶς δουλεύετε, καὶ εἰς τὸν ἀοίδιμον καὶ ὀρθόδοξον σκοπὸν τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως καὶ τῶν μεγίστων ἐξουσιῶν εἶξαι καὶ κατακολουθῆσαι ταῖς καθαραῖς πράξεσι τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου τῆς βασιλίδος καὶ τῆς συνεδρευσάσης αὐτῶι ἁγίας συνόδου καὶ συναινέσαι μὲν τῆι κατὰ Σεβήρου τοῦ αἱρεσιάρχου δικαίαι ἐκβολῆι, καθελεῖν δὲ καὶ Πέτρον, ὃν ἐξονομάζοντες εἰκότως ἐγκαλυπτόμεθα, πειθόμενοι δὲ τῆι ἀνάγκηι λέγομεν καὶ δεόμεθα καθελεῖν τοῦτον καὶ ἔξω καταστῆσαι θείου χοροῦ καὶ ἱερωσύνης, ἧς αὐτὸς παντελῶς ἀλλότριος γέγονεν ἤδη καὶ νῦν, ἑαυτῶι
M VIII 1137 δὲ μόνον ἀθέσμως περιετίθει τὸ τῆς ἱερωσύνης πρόσχημα. τούτων γὰρ οὕτως ἡγουμένων καὶ ὁ θεὸς εἰσδέξεται τὴν ὑμετέραν καθαρὰν καὶ αὐτῶι φίλην προαίρεσιν καὶ βασιλεῦς

14—21 = p. 96, 29—36

O [= aerv], I

1 πᾶσιν ἀνοις I 3 τοὺσ O^{arv}I τῆσ O^{e} 4 τῶι — παρίστατο om. O^{a} παρίστατο lΛ παριστάμενος O ἀκηκόαμεν O^{a} ἀκήκοα O^{v} 6 ναρσοῦ O^{e}IΛ μαρσοῦ O^{arv} 10 θείου O^{e} 11 μόνου O^{r}I 12 δεηθησόμεθα O^{e} 15 σεκρέτω O^{e} 16 εἰρημένοσ O^{e} om. O^{arv}I 19 λόγον om. O^{r} 20/21 μετὰ θεὸν] τῆσ O^{r} 21 δεσπόταισ O^{v} 25 καιρὸν om. O^{v} 26 αὐτῆ O^{r}I αὐτὸσ O^{e}Λ αὐτῆ αὐτὸσ O^{av} 27 τοὺσ I om. O 28 τὴν ἀλήθειαν O^{e}Λ ὧι scripsi ὧν OIΛ 31 ὃ O^{aev}I ὃν O^{r} καὶ τὸν — δουλεύετε om. O^{e}Λ 33 τῆς βασιλίδος om. O^{e}Λ 34 συνεδρευούσης l ἁγίασ αὐτῶ O^{av} 39 om. ὁ O^{aer}

ὁ μέγας ἐπαινέσει τὸν ὀρθὸν τῆς ὑμῶν δικαιοσύνης λογισμὸν καὶ τὰ παρενοχλήσαντα πάθη τοῖς μέλεσι τῆς ἐκκλησίας ἐκκόψετε ὡς (εἴθε πάλαι καὶ πρόπαλαι) ἴασιν καὶ θεραπείαν ἀποστολικὴν ταῖς ἐκκλησίαις χαριζόμενοι, πρὸς ὁσίαν καὶ ἐναρμόνιον τάξιν συνάγοντες L V 249
τὴν ἀμώμητον τῶν Χριστιανῶν πίστιν, ἐφ' ὧι τε δόξαν καὶ ἀδιακόπους ὕμνους ἀσιγήτοις φωναῖς ἀνακηρύττεσθαι τῶι δεσπότηι τῶν ὅλων θεῶι ὑπό τε τῶν οὐρανίων δυνάμεων καὶ πάσης ἀνθρωπίνης φύσεως, εἰς ἕνωσιν ἀγαθὴν συνιόντων τῶν δικαίων τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας κατὰ τὴν θείαν φωνήν, ἵνα γένηται μία ποίμνη, εἷς ποιμήν, Χριστὸς ὁ Ioh. 10, 16
θεὸς ἡμῶν.

Ὑπογραφαί

1 Ἀλέξανδρος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Μάρωνος ἐπέδωκα τοὺς προκειμένους λιβέλλους ὑπογράψας χειρὶ ἐμῆι: —

2 Συμεὼν ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Ἀγαπητοῦ ἐπέδωκα τοὺς προκειμένους λιβέλλους ὑπογράψας χειρὶ ἐμῆι: —

3 Προκόπιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου ἐπέδωκα τοὺς προκειμένους λιβέλλους ὑπογράψας χειρὶ ἐμῆι: —

4 Εὐγένιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Ἡσυχίου ὁμοίως ὑπέγραψα: —

5 Παλλάδιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Οὐαλεντίνου τοῦ ἐν τῶι Καπριόλης ὁμοίως ὑπέγραψα: —

6 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ὁσίου Θεοδώρου τοῦ ἐν τῶι Βασαλα ὁμοίως ὑπέγραψα: —

7 Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Βηλίου ὁμοίως ὑπέγραψα: —

8 Μάρας πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Βασιλείου ὁμοίως ὑπέγραψα:

9 Μουσίλιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Βαρσαβᾶ ὁμοίως ὑπέγραψα: —

10 Σέργιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Θαλασσίου ὁμοίως: —

11 Τιμόθεος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Γαιανοῦ ὁμοίως ὑπέγραψα: —

12 Συμεώνης διάκονος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Εὐγραφίου ὁμοίως ὑπέγραψα: —

13 Ἰουλιανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ Παπούλης ὁμοίως ὑπέγραψα: —

14 Δωρόθεος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Κυρίλλου ὁμοίως ὑπέγραψα: —

15 Ῥωμύλος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰακώβου ὁμοίως ὑπέγραψα: —

O [= aerv], I

2 ἐκκόψετε I ἐκκόψητε O^{arv} ἐκκόψαι $O^{e}\Lambda$ 4 αἴνουσ I 7 μία O^{arI} ποία O^{e} om. O^{v} 9 αἱ ὑπογραφαί O^{r} om. I 11 χειρὶ ἐμῆ ὑπογράφασ O^{av} 12 ἐλέω O^{erI} 12/13 ἀγαπητοῦ καὶ μακαρίου O^{r} 13 ἐπέδωκα — ἐμῆι om. $O^{e}\Lambda$ 14 ἐλέω θῦ O^{rI} om. $O^{e}\Lambda$ 15 ἐπέδωκα — ἐμῆι om. $O^{e}\Lambda$ 16—110, 7 Εὐγένιος — ὑπογραφαί] καὶ οἱ λοιποί O^{rI} 16. 18. 20. 33 ἐλέει θεοῦ om. $O^{e}\Lambda$ 17. 19. 21. 22/23. 24/25. 26/27. 29/30. 31/32. 34. 35/36. 37/38. p. 110, 1/2. 3/4. 5/6 ὁμοίωσ ὑπέγραψα O^{a} ὁμοίωσ O^{v} om. $O^{e}\Lambda$ 18. 19 post 20. 21 coll. O^{av} 19 καπριόλω O^{e} *Captiolo* Λ 20 ἁγίου O^{av} 22/23 ὁμοίωσ ὑπέγραψα O^{a} ὁμοίωσ O^{v} ἐπέδωκα $O^{e}\Lambda$ 26 μουσήλιοσ $O^{e}\Lambda$; nescio an idem sit atque *Mocimus* Coll. Auell. p. 569, 3 βαρασυβᾶ O^{e} *Barasomae* Λ 28 ὁμοίωσ O^{av} om. O^{e} 31 εὐγράφου O^{e} 37 Ιακώβ O^{e} *Iohannis et Iacobi* Λ

16 Θωμᾶς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰωάννου ὁμοίως ὑπέγραψα: —

17 Καιουμᾶς διάκονος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Παύλου ὁμοίως ὑπέγραψα: —

18 Σαμουήλιος διάκονος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰσαακίου ὁμοίως ὑπέγραψα: —

Εἰσὶ δὲ καὶ τῇι τῶν Σύρων γλώττηι πολλαὶ καὶ ἄπειροι μοναχῶν ὑπογραφαί.

37 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ἡ συμπαροῦσα ἡμῖν ἁγία σύνοδος ἣν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις τε καὶ ἀνεγνωσμένοις ἔχει γνώμην, εἰπάτω.

Καὶ ἀνέγνω φωνὴν ὁ θεοσεβέστατος ἀναγνώστης καὶ σεκουνδοκήριος νοταρίων τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἔχουσαν οὕτως * * *

Χριστόδωρος ὁ θεοσεβέστατος νοτάριος καὶ διάκονος καὶ σηκρητάριος τὴν ἑρμηνείαν ἀνέγνω οὕτως

Οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι τῶν μερῶν Ἰταλίας καὶ οἱ σεβασμιώτατοι διάκονοι τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας εἶπον· Πάλαι ἔγνωσταί τοῖς ὅροις τοῦ ἀποστολικοῦ ἡγεμόνος Ὁρμίσδου Σεβῆρον καὶ Πέτρον ἤτοι τοὺς τούτοις συμπλεκομένους καὶ ἀκολούθους αὐτῶν ὑπὲρ τῆς σαφοῦς ἑαυτῶν πλάνης κατακεκρίσθαι. οὕστινας καὶ ἡμεῖς ἀκολουθοῦντες τοῖς τῆς
M VIII 1138 ἀποστολικῆς καθέδρας διὰ πάντων θεσπίσμασιν ἐν τῶι τόπωι ἤτοι τῶι ἀριθμῶι τῶν κατα-
L V 252 κρίτων ἔχεσθαι ὁμολογοῦμεν, ἀλλὰ καὶ τοῦ προλεχθέντος Σεβήρου τὰ ἀσεβῆ συγγράμματα ἐν οἷς τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου τοὺς ὅρους καὶ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης πάπα Λέοντος τὰς ἐπιστολὰς βλασφήμωι στόματι ἀναθεματίσαι ἐτόλμησεν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Ζωόραν καὶ πάντας τοὺς τῆι αὐτῶν κοινωνίαι ἤτοι πλάνηι ἐμμένοντας τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως ἡ αὐστηρία ἤτοι τοῦ ἀναθέματος οἱ δεσμοὶ καθέξουσιν.

38 Ψῆφος τῆς ἐνδημούσης συνόδου κατὰ Σεβήρου καὶ Πέτρου

Ἡ ἐνδημοῦσα ἁγία σύνοδος εἶπεν· Εἰ καί τι νεώτερον ἦν τὸ παρὰ τῶν εὐλαβεστάτων ἡγουμένων τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων αἰτηθὲν ὡς ὑπὲρ τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν προτεινόμενον, προσδέξασθαι πάντως ἡμᾶς ἔδει καὶ τῶι θεοφιλεῖ αὐτῶν κοινωνῆσαί τε καὶ ἐπαγωνίσασθαι ζήλωι· νῦν δὲ καὶ προεξειργασμένον ἤδη τοῦτο κατὰ λόγον ὀρθὸν ὁρῶμεν ὑπὸ τῶν μακαριωτάτων ἡμῶν πατέρων καὶ ἀδελφῶν, ὥστε καὶ ἐγκλήματος εἶναι μεγίστου τὸ μὴ τούτοις ἐξακολουθεῖν τοῖς οὐ μικροὺς ἱδρῶτας ἐσχηκόσιν ὑπὲρ τῆς κοινῆς τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν εἰρήνης καὶ ἐν τοῖς μεγάλοις καὶ πατριαρχικοῖς διαλάμψασι

O [= acrv], I, B [8/9 et inde a 25], D [inde a 24]

3 μαιουμᾶσ O^a 5 ἰσαακκίου O^e 8 ἀρχιεπίσκοπος] καὶ μακαριώτατοσ πατριάρχησ μηνᾶσ B 9 ἔχειν O^e 10/11 Καὶ ἀνέγνω — οὕτωσ O^{arv}I post οὕτωσ spatium nonnullarum linearum vacuum relinquunt O^{av}, ut notaretur uerba Latina esse omissa, omnia om. O^eΛ 10 σεκουνδουκήριος νοτάριος I 12/13 ἀριστόδωρος — οὕτωσ O^{av} ἧσ τὴν ἑρμηνείαν ἀνέγνω χριστόδωροσ ὁ θεοσεβέστατοσ νοτάριοσ καὶ διάκονοσ καὶ σηκρητάριοσ O^rI καὶ ἀνέγνω χριστόδωροσ ὁ θεοσεβέστατοσ νοτάριοσ καὶ διάκονοσ καὶ σηκρητάριοσ τὴν τῆσ ἀναγνωσθείσης διὰ ῥωμαικῶν λέξεων φωνῆσ ἑρμηνείαν ἔχουσαν οὕτωσ O^eΛ 12 χριστόδωροσ (O^{er}I)] ἀριστόδωροσ O^{av} Χριστοφόρος p. 52, 30 14 ιθ̄ O^a in mg. ιη̄ O^v in mg. τῆς ἰταλίας O^e 16 ἤτοι [= *uel*] O καὶ I 17 σαφοῦσ O^{aev} σφῶν I σ. [una litt. erasa] φῶν O^r αὐτῶν I 18 ἤτοι] εἴτι O^v 19 εὔχεσθαι O^{av} ὁμολογοῦμεν I αὐτοὺσ [αὐτὰσ O^v] ὁμολογοῦμεν ΟΛ 20 τῆσ ἁγίασ I τῆσ ἁγίασ τῆσ O 21 ἐτόλμησαν O 23 τοῦ αὐτοῦ O^e 24 ιη̄ O^a in mg. ιθ̄ O^v in mg. ψῆφοσ I ψῆφοσ ἐπιφανίου πατριάρχου [πατριάρχου κωνσταντινουπόλεωσ O^{arv}D] καὶ ΟΛD ἐνδημούσησ ODΛ ἐν κωνσταντινουπόλει I σεβήρου καὶ ζωόρα καὶ πέτρου O^{av}D 25 ἐνδημοῦσα om. BΛ 27 ἡμᾶσ πάντωσ O^e 28/29 τοῦτο — ὁρῶμεν ἤδη O^e 29 τὲ καὶ O^{aev}D

θρόνοις. ἐκ πάντων τοίνυν τῶν ἀνεγνωσμένων εὕρομεν Σεβῆρον καὶ Πέτρον πάσης ἐκκλησίας καθολικῆς ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἀποστάτας καὶ ἀποτετμημένους καὶ τῶν μὲν ἁπλουστέρων ψυχῶν ἐπιβούλους, τῶν δὲ ἀσεβῶν αἱρετικῶν συνεργοὺς οἷα ταῖς αὐτῶν ποικίλαις ὑπαγομένων πλάναις. ἀλλὰ καὶ τοὺς ἱεροὺς τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων θεσμοὺς παρ' οὐδὲν ἡγήσαντο, τὰ τούτοις ἀπηγορευμένα ῥιψοκινδύνως ποιεῖν τολμήσαντες καὶ διὰ ταῦτα ταῖς ἀνεγνωσμέναις ὑποπεσόντες ἱερατικαῖς ψήφοις. δι' ὃ καὶ ἡμεῖς ἀκολουθοῦντες αὐταῖς τοὺς εἰρημένους Σεβῆρον καὶ Πέτρον μηδὲ τοῖς ὑπὸ τοσούτων ἁγίων γενομένοις κατ' αὐτῶν αἰωνίοις κατακρίμασί τε καὶ ἀναθέμασιν ὑποσταλέντας ἢ μετριωτέρους γοῦν κατά τι γενομένους, τουναντίον δὲ καὶ ἐπαυξήσαντας τὴν ἑαυτῶν θρασύτητα κατὰ πασῶν τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν καὶ θορύβων τὸ ἐπ' αὐτοῖς πληρώσαντας αὐτὰς καὶ τῶν ἰδίων πόνων τοὺς καρπούς, ὡς φησιν ἡ θεία γραφή, δρεψαμένους ἐν τῇ τάξει γενομένους ἔχομεν ὧν ἠγάπησαν αἱρετικῶν, καὶ ἅπερ ἐσπούδασαν ἐφ' ὕβρει μὲν τῶν ἁγιωτάτων ἡμῶν πατέρων, ἀνατροπῇ δὲ τῶν πιστῶν ἐφευρεῖν ἀναθέματα, ταῦτα ἔχοντας αὐτοὺς κατὰ τῆς ἑαυτῶν κεφαλῆς, πορευομένους, ὡς ὁ προφήτης φησί, τῶι φωτὶ τοῦ πυρὸς αὐτῶν καὶ τῇ φλογὶ ἧι ἐξέκαυσαν, κἂν τούτωι ἐξακολουθούντων ἡμῶν τοῖς μνημονευθεῖσιν ἁγίοις πατράσι καὶ διὰ τῆσδε ἡμῶν τῆς μετρίας κατ' αὐτῶν ἀποφάσεως ἀναθεματιζόντων τοὺς αὐτοὺς Σεβῆρον καὶ Πέτρον, ὧν ὁ μὲν τὸν τῆς Θεουπολιτῶν, ὁ δὲ τὸν τῆς Ἀπαμέων ἀθέσμως ὑφήρπασαν θρόνον, ὥστε τοὺς εἰς Χριστὸν ἠλπικότας καὶ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας τυγχάνοντας τοῦτο εἰδότας μὴ περιπίπτειν αὐτοῖς ἀγνοίαι τῶν κατ' αὐτῶν κανονικῶς ὁρισθέντων, ἀλλ' εἰδέναι κατὰ τὴν εὐαγγελικήν τε καὶ ἀποστολικὴν ὑφήγησιν ὅτι αἱρετικὸν ἄνδρα μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτεῖσθαι χρὴ καὶ ὅτι χαίρειν οὐ δεῖ τῶι τοιούτωι λέγειν· ὁ γὰρ λέγων αὐτῶι χαίρειν κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς. δῆλον δὲ ὅτι τῆς αὐτῆς εἰσι κατακρίσεως Ζωόρας τε ὁ δυσσεβέστατος καὶ πάντες οἱ τοῖς εὐσεβέσι θυσιαστηρίοις τε καὶ βαπτιστηρίοις ἀνθιστῶντες τὰς αἱρετικὰς ἑαυτῶν παρασυνάξεις καὶ παραβαπτίσματα. καὶ τὰ ἀσεβῆ συγγράμματα τοῦ εἰρημένου Σεβήρου τὸν ὅμοιον ἀναθεματίζομεν τρόπον· ἐν ἴσωι γάρ, ὡς φησιν ἡ θεία γραφή, μισητὰ τῶι θεῶι καὶ ὁ ἀσεβῶν καὶ ἡ ἀσέβεια αὐτοῦ.

Prou. 1, 31 — Ies. 50, 11 — Tit. 3, 10 — 2 Ioh. 10. 11 — M VIII 1139 — L V 253 — Sap.Sal.11,9

Ψῆφος Μηνᾶ πατριάρχου κατὰ Σεβήρου Πέτρου καὶ Ζωόρα

39 Ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος οἰκουμενικὸς ἀρχιεπίσκοπος καὶ πατριάρχης Μηνᾶς εἶπεν· Ἰωάννου τοῦ θεσπεσίου ἀποστόλου καὶ μαθητοῦ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ λέγοντος τινὰς ἁμαρτίας εἶναι μὴ πρὸς θάνατον, τινὰς δὲ καὶ πρὸς θάνατον, καὶ διδάσκοντος ἡμᾶς διὰ ταύτης τῆς ἀποφάσεως τὰς εἰς θεὸν διὰ τῶν αἱρετικῶν δοξῶν ἀποφεύγειν βλασφημίας ὡς δὴ πρὸς θάνατον ἀγούσας, φαίνονται Σεβῆρος καὶ Πέτρος αὐθαιρέτως ἑλόμενοι τὰς πρὸς θάνατον ἁμαρτίας. δέον γὰρ τὴν ἀρχὴν πλανηθέντας καὶ δόξαις αἱρετικαῖς ὑπαχθέντας καὶ διὰ τοῦτο παρὰ τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολι-

1 Ioh. 5, 16

O [= aerv], IBD

5 πρῶν ἡμῶν $O^{av}D$ 6 ἀνεγνωσμέναις om. B ἱερατικαῖσ ὑποπεσόντεσ B 9 μετριωτέρωσ B καὶ om. B 10 ἑαυτοῖσ O^{r} αὐτῶν B αὐτῆσ O^{r} 12 ἔχομεν om. O^{av} 13 ἁγίων O^{e} 13/14 ἀξίαν ἀναθέματοσ D 15 ἑαυτῶν O^{e} τούτων O^{r} τούτοις I ἐξακολουθοῦντεσ B 16 ἡμῶν om. B ἁμετρίασ B 17 ἀναθεματίζομεν B τοὺς om. O^{a} 18 ἀθέσμωσ om. O^{r} ἀφήρπασαν O^{r} 24 τοῖς] τῆσ O^{rv}B τε om. O^{r} 24/25 τε καὶ βαπτιστηρίοις om. I 25 ἀνθιστῶτεσ O^{e} τὰ παραβαπτίσματα O^{e} 26 post ἀσεβῆ superscr. δὲ D 29 om. B καὶ πέτρου D 30 $\bar{κ}$ O^{av} in mg. οἰκουμενικὸς — καὶ om. B 31 Μηνᾶς om. B 32 καὶ om. B 36 αἱρετικῶν O^{r}I

κῆς ἁγίας ἐκκλησίας καὶ πάντων τῶν ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύειν λαχόντων τὸ κατάκριμα ἑαυτοῖς ἐπαγαγόντας σωφρόνως ἐνεγκεῖν τὴν τιμωρίαν καὶ πρόφασιν μετανοίας ἀλλὰ μὴ ἀπογνώσεως ταύτην ὑπολαβεῖν, οἳ δὲ τοιοῦτον μὲν οὐδὲν φαίνονται διαπεπραγμένοι οὐδέ τινα παρ' ὅλον τὸν χρόνον μεταγνώσεως ἔνδειξιν ποιησάμενοι, ἀλλ' ὡς πρὸς αὐτὸν τὸν θεὸν ἀπαυθαδιαζόμενοι ἐνέμειναν ταῖς οἰκείαις ἀσεβείαις, μικρὸν ἡγησάμενοι τὸ μέχρις αὐτῶν στῆσαι τὴν ἀπώλειαν, εἰ μὴ καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας ὅσους ἂν γένοιντο δυνατοί, προσαπολέσαιεν, ἔργον ἐπιτηδεύσαντες μόνου τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς κακίας καὶ εὑρετοῦ ἄξιον, ὃς τὴν οἰκείαν ἀπόπτωσιν κοινὴν ἁπάντων ἀνθρώπων ἀπώλειαν ἠβουλήθη τε καὶ μέχρι νῦν βούλεται καταστῆσαι. οὔκουν ἐπαύσαντο διδασκαλίαις ἐγγράφοις τε καὶ ἀγράφοις χρώμενοι οὐ μόνον ἐν αἷς ἐτύγχανον διατρίβοντες πόλεσιν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς πόρρω διεστώσας, καὶ τὰς τῶν ἁπλουστέρων ψυχὰς δελεάζοντες καὶ κοινωνοὺς ποιούμενοι τῆς ἰδίας ἀπωλείας, μηδὲ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ κατὰ νοῦν λαβόντες μηδὲ τὴν κυριακὴν ἀπό-
Mt. 18, 6 (9) φασιν διαρρήδην βοῶσαν ὃς ἐὰν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων [τῶν ἐλαχίστων], ἔνοχος ἔσται τῇ γεέννῃ τοῦ πυρός. κατεπάτησαν δὲ πρὸς τούτοις καὶ τοὺς εὐαγεῖς κανόνας, οἳ σαφῶς διαγορεύουσι τὸν ἔν τινι συνόδῳ κατακεκριμένον μηδέ τινι τρόπῳ δύνασθαι λειτουργίας ἱερατικῆς ἀντιλαμβάνεσθαι, μέχρις ἂν ἐξέτασις ἐπ' αὐτῷ γενομένη ὑφ' ἑτέρας συνόδου ἀθῷον αὐτὸν ἀποδείξῃ· εἰ δέ τις τολμήσει ἱερατικόν τι πρᾶξαι κατὰ τὸν ἐν μέσῳ χρόνον πρὸ τῆς ἐν ἑτέραι συνόδῳ ἀποκαταστάσεως, τοῦτον μηδὲ ὕστερον ἐν ἄλλῃ συνόδῳ ἐλπίδα τινὰ ἔχειν ἀποκαταστάσεως. ἀλλὰ τούτων πάντων ὑπεριδόντες οἱ προειρημένοι Σεβῆρος τε καὶ Πέτρος καὶ οἱ τούτων κοινωνοὶ καὶ μέτοχοι, (ὧν ἐστι Ζωόρας τις μοναχὸς ἐκ τῆς Σύρων ὁρμώμενος, ἄνθρωπος οὐδὲ νοῆσαι ποτέ τι τῶν ἱερῶν οὐδὲ μὴν πρᾶξαι κατὰ λόγον δυνάμενος, οὐχ ὅτι γε καὶ ἄλλοις ἀγαθοῦ τινος μεταδοῦναι, ἀλλ' ἁπλῶς οὕτω τὴν ὑπόκρισιν ὥσπερ τι δέλεαρ
M VIII 1142 ταῖς τῶν ἐντυγχανόντων ψυχαῖς προτεινόμενος, μᾶλλον δέ, ἀληθέστερον εἰπεῖν, ὑπόθεσιν πλεονεξίας ποιούμενος) καταφρονήσαντες μὲν τῆς ἐν τῇ Ῥωμαίων ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίαι
L V 256 τῶν ἀποστόλων διαδοχῆς τὴν κατ' αὐτῶν ἀπόφασιν ποιησαμένης, παρ' οὐδὲν δὲ λογισάμενοι καὶ τὸν τῆσδε τῆς βασιλευούσης πατριαρχικὸν θρόνον καὶ πᾶσαν τὴν ὑπ' αὐτὸν ἁγίαν σύνοδον τήν τε αὐτοῦ τοῦ δεσπότου καὶ σωτῆρος τῶν ὅλων ἐν τοῖς ἁγίοις τόποις ἀποστολικὴν διαδοχὴν καὶ πρὸς πᾶσι τούτοις τὴν πάσης τῆς Ἀνατολικῆς διοικήσεως κατ' αὐτῶν ψῆφον γεγενημένην, τὸ δὴ λεγόμενον, ἀνίπτοις χερσὶ τὰ ἅγια μεταχειρι-
Mt. 7, 6 σάμενοι καὶ καθάπερ δή τινες χοῖροι τοὺς μαργαρίτας πατήσαντες, λέγω δὴ τὰς εὐαγγελικάς τε καὶ πατρικὰς ἀποφάσεις, οὐκ ἐπαύσαντο μέχρι καὶ τήμερον παντοίως λυμαινόμενοι τῇ καταστάσει καὶ εἰρήνῃ τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν, αὐτοὶ μὲν λαθραίως τὰ τοῖς κανόσιν ἀπηγορευμένα διαπραττόμενοι, ἄλλους δὲ πολλοὺς τῶν πειθομένων τῇ ἀθέσμῳ αὐτῶν διδασκαλίαι παρασκευάζοντες συνάξεις τε καὶ βαπτίσματα κατ' οἴκους καὶ μο-
νασταήρια ποιεῖν ἀκανονίστως καὶ τῆς μυσαρᾶς αὐτῶν πολλοῖς τῶν ὑπ' αὐτῶν διεστραμμένων μεταδιδόναι κοινωνίας, ἀνθρώπους μηδὲ τὴν σχήματι, οὐδὲ γὰρ πράγματι φαμέν,

15 sq. non accurate allegatur canon Antioch. 4

O [= aerv], IBD

1 ἐκκλησίασ ἁγίασ D 2 ἐπάγοντασ O^{ar} 3 τοιοῦτον OD τοιοῦτο B τούτων I 4 παρ' ὅλον] παραλόγον O^{r} 5 ἀπαυθαδιζόμενοι B 6 στῆναι O^{e}Λ μὴ καὶ O^{r}IBD καὶ μὴ O^{aev} 6/7 προσαπολέσειαν B 7 ἔργον τοίνυν D^{corr} τῆσ — εὑρετοῦ I καὶ τῆσ κακίασ εὑρετοῦ O^{arv}BD καὶ εὑρετοῦ τῆς κακίας O^{e} ἄξιον om. B ὃς] ὡσ O^{v} 8 ἀπώλειαν om. O^{r}I 9 τοῦ νῦν ID 12 οἰκείας D 13 τῶν [καὶ D] ἐλαχίστων OBD om. I 15 σαφῶς IB σοφῶσ ODΛ μηδενὶ I 16 ἀντιλαμβάνεσθαι O^{r}I ἀντιλαβέσθαι O^{a}BD ἐπιλαβέσθαι O^{e} ἀπολαβέσθαι O^{v} ἄχρισ B 17 τολμήσοι B 20 ἁπάντων O^{r}I πάντεσ D 21 ἐκ] καὶ O^{r} τῶν σύρων O^{av}D 22 τι ποτὲ I 23 ἀπόκρισιν O^{v} 27 βασιλευούσης πόλεως B 31 δή om. BD 32 τε om. D πρ͞ιαρχικᾶσ O^{r}I σήμερον D 33 μὲν om. O^{r} λάθρα O^{r}I 35/36 μοναστρίασ O^{a} 36 ποιοῦντεσ O^{e}Λ 37 ἀνθρώποισ O^{r}ID γὰρ om. I

παρ' αὐτῶν διδομένην τοῖς ὁμοίως αὐτοῖς διεστραμμένοις χειροτονίαν ἐσχηκότας, ὥστε διὰ ταῦτα μὴ μόνον τὸ ἀρχῆθεν παρὰ τῶν πατέρων ἡμῶν ἐπιτεθὲν οἷον ἐρριζωθῆναι ἀνάθεμα, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἡμετέρας ἀποφάσεως, μᾶλλον δὲ τῆς τῶν κανόνων αὐθεντίας τὴν ἐλπίδα τῆς ἀποκαταστάσεως αὐτοῖς ἀναιρεθῆναι καὶ τοῦτο μανθάνοντας τοὺς τῆς καθολικῆς καὶ ἁγίας ἐκκλησίας τροφίμους ἀποφεύγειν τὴν ἐκείνων πλάνην τε καὶ κακοδοξίαν. διὰ ταῦτα τοιγαροῦν ταῖς τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων ἑπόμενοι ψήφοις καὶ τοῖς εὐαγγελικοῖς τε καὶ πατρικοῖς ἀκολουθοῦντες θεσμοῖς, ἀποδεχόμενοι δὲ καὶ τοὺς ὁσιωτάτους ἀδελφοὺς καὶ συλλειτουργούς, τῆς παρ' αὐτῶν ἐξενεχθείσης ἀποφάσεως κατὰ τῶν εἰρημένων Σεβήρου καὶ Πέτρου καὶ Ζωόρα καὶ τῶν ἄλλων ὅσοι κοινωνοῦσιν αὐτοῖς τῆς ἀσεβείας, καὶ τῶν συμπλεκομένων ταῖς ἐκείνων ἀνοσιουργίαις καὶ ἡμεῖς διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν, ὥσπερ τινὰς λύκους βαρεῖς ἐπερχομένους τῇι ποίμνηι τοῦ Χριστοῦ ἀπελαύνοντες, σύμψηφοι γινόμεθα τοῖς ὁσιωτάτοις ἡμῶν ἀδελφοῖς καὶ συλλειτουργοῖς καὶ τοὺς πολλάκις πρότερον ὀνομασθέντας Σεβῆρον καὶ Πέτρον τῶι ὁμοίωι τιτρώσκομεν ἀναθέματι, οὐκ αὐτοὺς δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ Ζωόραν καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς παρασυνάξεις καὶ παραβαπτίσματα ποιοῦντας καὶ πάντα τὰ παρ' αὐτῶν συγγεγραμμένα, οἷα τοῦ ἀρχεκάκου δράκοντος ἰὸν ἐν ἑαυτοῖς διασώιζοντα καὶ τοῦτον ταῖς τῶν ἁπλουστέρων ψυχαῖς ἐνιέντα. Act. 20, 29

ᾱ 1 Μηνᾶς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Ῥώμης ὁρίσας ὑπεσημηνάμην:

β̄ 2 EGO SABINVS EPISCOP(VS) SANCTAE ECCLESIAE CANVSINAE HVIC SYNODO SEQVENS DEFINITIONEM SANCTAE RECORDATIONIS PAPAE ORMISDAE ANATHEMATIZANS ATQVE CONDEMNANS SEVERVM ET EIVS IMPIA SCRIPTA ET PETRVM QVONDAM APAMENVM SED ET CONPLICES EORVM ATQVE SEQVACES NEC NON ET ZOARAM VEL COMMVNICATORES EORVM ET IN EODEM ERRORE PERMANENTES SVBSCRIPSI: —

γ̄ 3 EGO EPIPHANIVS EPISCOPVS SANCTAE ECCLESIAE ECLANAE καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως διὰ Ῥωμαίων γραμμάτων: —

δ̄ 4 EGO ASTERIVS EPISCP' SANCTAE ECCLESIAE SALERNITANAE καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως διὰ Ῥωμαίων γραμμάτων: —

ε̄ 5 IN NOMINE DOM' IHESV CHRISTI LEO EPISCOP' ECCLESIAE NOLANAE καὶ τὰ ἐξῆς τῆς ὑπογραφῆς ὁμοίως διὰ Ῥωμαικῶν γραμμάτων: — M VIII 1143

ϛ̄ 6 EGO RVSTICVS EPISCOP' SANCTAE ECCLESIAE FAESVLANAE καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως δι' ἴσων γραμμάτων: — L V 257

ζ 7 THEOPHANES DIACON' SANCTAE ECCLESIAE ROMANAE καὶ τὰ λοιπὰ ὡσαύτως διὰ τῶν αὐτῶν γραμμάτων: —

η 8 PELAGIVS DIACON' SANCTAE ECCLESIAE ROMANAE καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως: —

O [= aerv], I, BD [usque ad 17]

1 αὐτῶν $O^{arv}D$ ἐσχηκόσιν $O^{r}ID$ 2 οἷον] αὐτοῖς D ἐκριζωθῆναι D 6 ταῖς τε $O^{e}B$ 8 καὶ τῆσ B 9 καὶ^{1} om. I 10 ἀνουσιουργίασ O^{v} 12 Χριστοῦ] κυ B ἁγιωτάτοις D 13 συναδελφοῖς D 14 καὶ οὐκ $O^{arv}D$ δὲ om. D 15 τοὺσ τὰσ B 16 τὸν τοῦ $O^{e}B$ αὐτοῖσ B 17 τούτων O^{r} τῶν om. O^{v} ἐνιόντα O^{v} 18 inscr. ὑπογραφαί $O^{e}\Lambda$ numeri Graeci ex O^{e} ἐλέω $O^{er}I$ ἀρχιεπίσκοποσ $O^{r}I$ νέασ ῥώμησ O^{a} ὑπέγραψα O^{arv} 19—34 $O^{e}\Lambda$ καὶ ὑπέγραψαν καὶ ἕτεροι ἑπτὰ ἐπίσκοποι Ἰταλοὶ ὑπογραφαῖσ [ὑπογραφῆ O^{v}] γραμμάτων Ἰταλικῶν [ἑλληνικῶν O^{a}] ὧν τὰ ὀνόματα ταῦτα· σαβῖνοσ· ἐπιφάνιοσ· ἀστέριοσ· ἐνόμινε δόμινε· πουστίκουσ· καὶ διάκονοι δύο· γιεοπιάνεσ καὶ πελάγιοσ· καὶ μετὰ ταῦτα ὑπέγραψαν οἱ λοιποὶ ὡσ ὑποτέτακται O^{arv} om. $O^{r}I$ 19. 24. 26. 30 εgὸν O^{e} 19 sancti O^{e} canovsinae O^{e} hvis O^{e} *in* Λ 20 atqv O^{e} 20/21 conɒemans O^{e} 21 severvm O^{e} qvonɒm O^{e} *Apamearum episcopum* Λ 22 seqvases O^{e} ʒoram O^{e} comvnicatores O^{e} 23 rermanéntes O^{e} 24 ἐριγιάδιος ἐρίscopos O^{e} eslanie O^{e} *Esculanae* Λ 26 ἀστέrios O^{e} 28 δόmIne svchristi leónn O^{e} 30 pvsticvs O^{e} πουστίκουσ O^{arv} [cf. notam 19—34] sanctaeclesíae O^{e} 32 Θεοφάνους p. 34. 5 γιεοπιάνεσ O^{arv} [cf. notam 19—34] theodohrianòs O^{e} sanc'ta O^{e} riohmanae O^{e} 34 pelágios O^{e} sanctaecclelíae O^{e} rohmanae O^{e}

θ̄ 9 Ὑπάτιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἐφεσίων μητροπόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

ι 10 Κωνσταντῖνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Ἡράκλειαν τὴν φιλόχριστον μητρόπολιν τῆς Εὐρωπαίων ἐπαρχίας ἁγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

ιᾱ 11 Εὐσέβιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Κύζικον τὴν μητρόπολιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

ιβ̄ 12 Θαλάσσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νικομηδέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

ιγ̄ 13 Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νικαέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας διὰ τῆς ἀναγνώστεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς καὶ ἀναθεματίζων Σεβῆρον καὶ τὰ αὐτοῦ ἀσεβῆ συγγράμματα καὶ Πέτρον τὸν ποτὲ Ἀπαμείας καὶ Ζωόραν καὶ τοὺς κοινωνικοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ἐν τῇι αὐτῶν πλάνηι ἐπιμένοντας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

ιδ̄ 14 Φωτεινὸς κατὰ φιλανθρωπίαν θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Χαλκηδονίων λαμπρᾶς μητροπόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

ιε̄ 15 Αὐξέντιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σεβαστιανῶν μητροπόλεως τῆς πρώτης Ἀρμενίων ἐπαρχίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπεσημηνάμην: —

ις̄ 16 Θεόδουλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἰκονιέων μητροπόλεως διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπεσημηνάμην: —

ιζ̄ 17 Θεαγένης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Συναδέων μητροπόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

ιη̄ 18 Βάκχος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων λαμπρᾶς μητροπόλεως τῆς Πισιδῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

ιθ̄ 19 Μάμας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μελιτηνῶν ἁγιωτάτης ἐκκλησίαις ἀναγνοὺς ἅπαντα τὰ πεπραγμένα καὶ σύμψηφος γενόμενος ἐπὶ πᾶσιν ὑπέγραψα: —

κ̄ 20 Ἱλαριανὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Περγαίων μητροπόλεως ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

κᾱ 21 Βοσπόριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νεοκαισαρέων μητροπόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

κβ̄ 22 Παῦλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Τυανέων μητροπόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

κγ̄ 23 Ἀκάκιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πισιν(ουντ)ίων ἢ γοῦν Ἰουστινιανουπολιτῶν μητροπόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

O [= ae, r (usque ad 5), v], I [usque ad 5]

1. 2 post 3—5 coll. O^{r} I 1 ἐλέει θεοῦ om. $O^{e}\Lambda$ ἐλέω I τῆς ἐφεσίων — ἐπαρχίας O^{arv} I ἐφέσου $O^{e}\Lambda$ 3 ἐλέω θῦ O^{r}I om. $O^{e}\Lambda$ 3—5 κατὰ — ὁρίσας O^{arv} κατ' εὐρώπην ἡρακλείας $O^{e}\Lambda$ 4 εὐρωπίων O^{arv} 6—p. 119, 25 om. O^{r} καὶ οἱ λοιποί I 6 sq. ἐλέει θεοῦ semper om. $O^{e}\Lambda$ 6/7 τῆς κατὰ κύζικον — ἐπαρχίας O^{av} κυζίκου $O^{e}\Lambda$ 7 τῆς om. O^{v} 8/9 τῆς νικομηδέων — ἐπαρχίας O^{av} νικομηδείας $O^{e}\Lambda$ 10 τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας om. $O^{e}\Lambda$ 15 κατὰ — θεοῦ om. $O^{e}\Lambda$ 15/16 τῆς — μητροπόλεως O^{av} χαλκηδόνος $O^{e}\Lambda$ 15 χαλκηδονέων O^{v} 16 ὑπέγραψα O^{av} 17—19 τῆς σεβαστιανῶν — ἐπιστὰς O^{av} σεβαστείας $O^{e}\Lambda$ 19 γενόμενος ἐν πᾶσι O^{av} ὢν $O^{e}\Lambda$ ὑπέγραψα O^{e} 20 τῆς — μητροπόλεως O^{av} Ικονίου $O^{e}\Lambda$ 20/21 διὰ — ὁρισθεῖσιν O^{av} σύμψηφος ὢν καὶ αὐτὸς $O^{e}\Lambda$ 23 τῆς [τοῖς O^{v}] συναδαίων μητροπόλεως O^{av} συνάδων $O^{e}\Lambda$ 25/26 τῆς ἀντιοχέων — ἐπαρχίας O^{av} τῆς ἐν πισσιδία ἀντιοχείας $O^{e}\Lambda$ 27/28 τῆς μελιτηνῶν [μελιτινῶν O^{a}] — σύμψηφος γενόμενος O^{av} μελιτηνῆς σύμψηφος ὢν $O^{e}\Lambda$ 29/30 τῆς περγαίων — ἐκκλησίας O^{av} πέργης $O^{e}\Lambda$ 31 τῆς — μητροπόλεως O^{av} νεοκαισαρείας $O^{e}\Lambda$ 33 τῆς — μητροπόλεως O^{av} τυάνων $O^{e}\Lambda$ 34/35 τῆς πισινιῶν — μητροπόλεως O^{av} πισσινοῦντος $O^{e}\Lambda$

κδ 24 Κόνων ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σιδητῶν μητροπόλεως διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

κε 25 Ἐπίκτητος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Κλαυδιούπολιν τὴν μητρόπολιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

κς 26 Προκόπιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Γαγγρηνῶν μητροπόλεως διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπεσημηνάμην: —

κζ 27 Πέτρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἰουστινιανιτῶν μητροπόλεως τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

κη 28 Μάρκος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀπαμέων πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

κθ 29 Ἥδιστος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Κίον τὴν μητρόπολιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

λ 30 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Βοσπόρου ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

λα 31 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Γορτύνης, ἣ μητρόπολίς ἐστι τῆς Κρητῶν ἐπαρχίας, διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς καὶ ἀναθεματίζων Σεβῆρον καὶ τὰ αὐτοῦ ἀσεβῆ συγγράμματα καὶ Πέτρον τὸν ποτὲ Ἀπαμείας καὶ Ζωόραν καὶ τοὺς κοινωνικοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ἐν τῇι πλάνηι αὐτῶν ἐπιμένοντας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: — M VIII 1146

λβ 32 Ὑάκινθος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μιλησίων μητροπόλεως διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπεσημηνάμην: —

λγ 33 Θαλάσσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βηρυτίων φιλοχρίστου μητροπόλεως ἀναθεματίσας Σεβῆρον καὶ τὰ αὐτοῦ ἀσεβῆ συγγράμματα, Πέτρον τὸν ποτὲ Ἀπαμείας καὶ Ζωόραν καὶ τοὺς κοινωνοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ἐν τῇι αὐτῶν πλάνηι ἐπιμένοντας ὑπεσημηνάμην: — L V 260

λδ 34 Μέγας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βεροιαίων φιλοχρίστου πόλεως τῆς πρώτης Σύρων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

λε 35 Αἰθέριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μαριαμμιτῶν φιλοχρίστου πόλεως τῆς δευτέρας Σύρων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

λς 36 Δομετιανὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τοῦ ἔθνους τῶν Ζικχῶν ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

λζ 37 Καλλόας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Σμύρναν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

O [= aev]

1 τῆσ — μητροπόλεωσ O^{av} σίδησ $O^{e}Λ$ 1/2 διὰ — ὑπεσημηνάμην O^{av} σύμψηφοσ ὢν καὶ αὐτὸσ ὑπέγραψα $O^{e}Λ$ 3/4 τῆς — ἁγιωτάτησ ἐκκλησίασ [ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν O^{v}] O^{av} κλαυδιουπόλεωσ O^{r} *Claudiupolitanus Honoriadis* Λ 4 ὑπέγραψα O^{e} 5 τῆσ — μητροπόλεωσ O^{av} γάγγρασ $O^{e}Λ$ 5—7 διὰ — ὑπεσημηνάμην O^{av} σύμψηφοσ ὢν ὑπέγραψα $O^{e}Λ$ 8 τῆσ — μητροπόλεωσ O^{av} ἰουστινιανουπόλεωσ $O^{e}Λ$ 10 τῆσ ἀπαμέων — ἐπαρχίασ O^{av} ἀπαμείασ $O^{e}Λ$ 12/13 τῆσ — ἐκκλησίασ O^{av} κίου $O^{e}Λ$ 14 ὑπέγραψα O^{ev} 15 γορτύνου O^{v} ἣ — ἐστὶ O^{e} μροπόλεωσ ἐστι O^{v} μητροπόλεωσ O^{a} 18/19 ὑπέγραψα O^{e} 20 ὑάκυνθοσ O^{a} μελισίων O^{v} πόλεωσ $O^{e}Λ$ 20—22 διὰ — ὑπεσημηνάμην O^{av} ὁρίσασ ὑπέγραψα $O^{e}Λ$ 23 τῆσ — μητροπόλεωσ O^{av} βηρυτοῦ $O^{e}Λ$ 23/24 ἀναθεματίσασ O^{av} σύμψηφοσ ὢν καὶ αὐτὸσ ἐν πᾶσι τοῖσ ἐνταῦθα ὁρισθεῖσι καὶ τοὺσ αὐτοὺσ ἀναθεματίζων ἥγουν $O^{e}Λ$ 25 καὶ τοὺσ O^{av} τούσ τε O^{e} κοινωνικοὺσ O^{e} πλάνη αὐτῶν O^{r} 26 ὑπέγραψα $O^{ev}Λ$ 27. 28 post 29. 30 coll. O^{av} 27 τῆσ — πόλεωσ O^{av} βερροίασ $O^{e}Λ$ βερροιαίων O^{v} 28 ὑπέγραψα O^{ev} 29 τῆσ — πόλεωσ O^{av} μαριάμμησ O^{e} *Mariamniae* Λ 30 ὁρίσας om. O^{v} ὑπέγραψα O^{ev} 31 τοῦ — ζικχῶν O^{av} ζηκχίασ O^{e} *Zichiae* Λ ὑπέγραψα O^{ev} 32 καλλόασ O^{e} καλλωνᾶσ O^{av} τῆσ — ἐκκλησίασ O^{av} σμύρνησ $O^{e}Λ$ 33 ὑπέγραψα O^{v}

λη 38 Ἀρχέλαος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κωρυκεωτῶν πόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
λθ 39 Χριστοφόρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Πορφυρεῶνος ἐπαρχίας Φοινίκης παράλου ἀναθεματίζων Σεβῆρον καὶ τὰ αὐτοῦ ἀσεβῆ συγγράμματα, Πέτρον τὸν ποτὲ Ἀπαμείας καὶ Ζωόραν καὶ τοὺς κοινωνοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ἐν τῇι αὐτῶν πλάνηι ἐπιμένοντας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
μ μα 40. 41 ἔχει καὶ δύο Σύρων ὑπογραφάς: —
μβ 42 Ἀλέξανδρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Βαρκουσῶν ἤτοι Ἰουστινιανουπόλεως ἀναθεματίζων Σεβῆρον καὶ τὰ αὐτοῦ ἀσεβῆ συγγράμματα, Πέτρον τὸν ποτὲ Ἀπαμείας καὶ Ζωόραν καὶ τοὺς κοινωνοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ἐν τῇι αὐτῶν πλάνηι ἐπιμένοντας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
μγ 43 Εὐστάθιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Τιβεριουπολιτῶν πόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
μδ 44 Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος νήσου Ἰωτάβης ὁρίσας ὑποσημηνάμην: —
με 45 Δόμνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μαξιμιανουπολιτῶν πόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
μς 46 Πελάγιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Παρνασέων πόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
μζ 47 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος ⟨Ζωόρων⟩ τῆς τρίτης Παλαιστίνης ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
μη 48 Ἐπιφάνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἡρακλείας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
μθ 49 Ἀβράμιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κρατίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
ν 50 Ἀλέξανδρος ⟨ἐλέει θεοῦ⟩ ἐπίσκοπος τῆς Κολωνέων πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
να 51 Εὐγένιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Τίον ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
νβ 52 Ἐπιτύγχανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Γέρμην ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
νγ 53 Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πανιτῶν ἤτοι Θεοδοσιουπολιτῶν ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
νδ 54 Εὐσέβιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Παλαιᾶς πόλεως ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
νε 55 Ἀστέριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Ἄμαστριν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
νς 56 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Γορδηνῶν πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
M VIII 1147 νζ 57 Ματθίας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ἐν Κύμηι ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἀναθεματίζων Σεβῆρον καὶ τὰ αὐτοῦ ἀσεβῆ συγγράμματα, Πέτρον τὸν ποτὲ Ἀπαμείας καὶ Ζωόραν καὶ τοὺς κοινωνικοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ἐν τῇι αὐτῶν πλάνηι ἐπιμένοντας ὁρίσας ὑπέγραψα: —

O [= ^{acv}]
1 κορυκεωτῶν O^{e} ὑπέγραψα O^{ev} 2 παραλίου O^{e}Λ 3 τὰ — συγγράμματα καὶ O^{e}Λ 3/4 τὸν ποτὲ Ἀπαμείας om. O^{e}Λ 4 κοινωνικοὺς O^{e} ἐν — πλάνηι O^{av} τῇ πλάνῃ αὐτῶν O^{e} 5 ὑπέγραψα O^{v} 6 ἔχει καὶ O^{e}Λ καὶ ἔχει O^{av} 7 βαρκουκουσῶν O^{av} Ἰουστιανουπόλεως O^{e} *Iustinianae ciuitatis* Λ 9 κοινωνικοὺς O^{e} ἐν — πλάνηι O^{av} τῇ πλάνῃ αὐτῶν O^{e} 10 ὑπέγραψα O^{ev} 11 τῆς — πόλεως O^{av} τιβεριουπόλεως O^{e}Λ 11/12 ὑπέγραψα O^{ev} 13 ὑπέγραψα O^{ev} 14 τῆς — πόλεως O^{av} μαξιμιανουπόλεως O^{e}Λ 14/15 ὑπέγραψα O^{ev} 16 τῆς — πόλεως O^{av} παρνασοῦ O^{e}Λ ὑπέγραψα O^{ev} 17 *Zoaranus* Λ Ζωόρων p. 28, 30 om. O 20/21 Κρατίας — ἐπίσκοπος om. O^{av} 21 ἐλέει θεοῦ addidi τῆς [om. O^{v}] — πόλεως O^{av} κολωνείας O^{e}Λ 22 τῆς — ἐκκλησίας O^{av} τίου O^{e}Λ 24 τῆς — ἐκκλησίας O^{av} γέρμης O^{e}Λ 26 τῆς — ἐκκλησίας O^{av} θεοδοσιουπόλεως O^{e}Λ 28 ἁγίας — ἐκκλησίας om. O^{e}Λ 30 τῆς — ἐκκλησίας O^{av} ἀμάστριδος O^{e}Λ 33 τῆς — ἐκκλησίας O^{av} κύμης O^{e}Λ 33—35 ἀναθεματίζων — ἐπιμένοντας om. O^{e}Λ 35 κοινωνοὺς O^{a}

νη 58 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Ποδάλειαν τὴν πόλιν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς ὁρίσας ὑπέγραψα:

νθ 59 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Μιδάειον ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀναθεματίζων Σεβῆρον καὶ τὰ αὐτοῦ ἀσεβῆ συγγράμματα, Πέτρον τὸν ποτὲ Ἀπαμείας καὶ Ζωόραν καὶ τοὺς κοινωνικοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ἐν τῇι αὐτῶν πλάνηι ἐπιμένοντας ὁρίσας ὑπέγραψα: —

ξ 60 Παῦλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Στεκτορίου ὁρίσας ὑπέγραψα: —

ξα 61 Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πελτηνῶν πόλεως ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —

ξβ 62 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μηρινῶν ὁρίσας ὑπέγραψα: —

ξγ 63 ἔχει καὶ ἄλλην ὑπογραφὴν μίαν Σύραν: —

ξδ 64 Λεόντιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἑλενοπολιτῶν ὁρίσας ὑπέγραψα: —

ξε 65 Μηνᾶς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Εὐδοξιάδος διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπέγραψα: —

ξς 66 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Καισαρέων ὁρίσας ὑπέγραψα: —

ξζ 67 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Τραιανουπόλεως Φρυγίας Πακατιανῆς ὁρίσας ὑπέγραψα: — L V 261

ξη 68 Στρατόνικος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Συέδρων πόλεως διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ῥηθεῖσιν ὑπέγραψα: —

ξθ 69 Κυριακὸς ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Θεοδοσιουπολιτῶν πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —

ο 70 Φλαβιανὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ἐν Κοτένοις ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —

οα 71 Πέτρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀμβλαδέων πόλεως διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ῥηθεῖσιν ὑπέγραψα: —

οβ 72 Εὐστάθιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Τλωέων πόλεως διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ῥηθεῖσιν ὑπέγραψα: —

ογ 73 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κασατῶν πόλεως διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ῥηθεῖσιν ὑπέγραψα: —

οδ 74 Ἑλλάδιος χάριτι Χριστοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Πανέμου τεῖχος ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ῥηθεῖσιν ὑπέγραψα: —

οε 75 Θεόδοτος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Εὐροιέων πόλεως τῆς Παλαιᾶς τῶν Ἠπείρων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —

ος 76 Μακεδόνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βρουζηνῶν πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —

οζ 77 Ζώσιμος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀντανδρέων πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας

O [= aev]

1/2 τῆς — ἐκκλησίας $O^{a\nu}$ ποδαλείας $O^{e}\Lambda$ 2 διὰ — ἐπιστὰς om. $O^{c}\Lambda$ 3—6 τῆς κατὰ μηδάειον — ἐπιμένοντας $O^{a\nu}$ μηδαείου $O^{e}\Lambda$ 7 post 9 coll. O^{v} πόλεως O^{e} om. $O^{a\nu}$ 8 τῆς — ἐκκλησίας $O^{a\nu}$ πέλτης $O^{e}\Lambda$ 11 καὶ ἔχει O^{v} σύρου O^{e} 12 τῆς om. O^{e} ἑλενουπόλεως $O^{e}\Lambda$ 13/14 διὰ — ὁρισθεῖσιν $O^{a\nu}$ ὁρίσας $O^{e}\Lambda$ 15 τῆς καισαρέων $O^{a\nu}$ καισαρείας $O^{e}\Lambda$ 16 τῆς om. O^{e} καπατιανῆς $O^{a\nu}$ 18/19 διὰ — ῥηθεῖσιν $O^{a\nu}$ ὁρίσας $O^{e}\Lambda$ τῶν πεπραγμένων $O^{a\nu}$ 20 τῆς — πόλεως $O^{a\nu}$ θεοδοσιουπόλεως O^{e} 21 φαβιανὸς O^{v} τῆς [τοῖς O^{v}] — κοτέννοις — ἐκκλησίας $O^{a\nu}$ κοτένων $O^{e}\Lambda$ ἁγιωτάτοις O^{v} 23/24 διὰ — ῥηθεῖσιν $O^{a\nu}$ ὁρίσας $O^{e}\Lambda$ 25. 26 om. Λ 25 πλοέων $O^{a\nu}$ 25/26 διὰ — ῥηθεῖσιν $O^{a\nu}$ ὁρίσας O^{e} 27. 28 om. O^{v} 27 κασσατῶν O^{e} *Carissorum* Λ 27/28 διὰ — ῥηθεῖσιν O^{a} ὁρίσας $O^{e}\Lambda$ 29 ἑλλάδιος O^{ev} παλλάδιος O^{a} χάριτι χῡ $O^{a\nu}$ om. $O^{e}\Lambda$ ἁγίας τοῦ θεοῦ om. $O^{e}\Lambda$ 30/31 διὰ — ῥηθεῖσιν $O^{a\nu}$ ὁρίσας $O^{e}\Lambda$ 35 τῆς ἀτταυδρέων πόλεως $O^{a\nu}$ ἀττάνδρου O^{e} *Antandrus* Λ ἀσινῶν O^{v}

διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπέγραψα: —

οη 78 Θεοδώριτος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀλινδέων πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —

οθ 79 Λυκῖνος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Πάταρα ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας τῆς Λυκίων ἐπαρχίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς καὶ ἀναθεματίζων Σεβῆρον καὶ τὰ ἀσεβῆ αὐτοῦ συγγράμματα καὶ Πέτρον τὸν ποτὲ Ἀπαμείας καὶ Ζωόραν καὶ τοὺς κοινωνικοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ἐν τῆι αὐτῶν πλάνηι ἐπιμένοντας ὑπέγραψα: —

π 80 Παῦλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Οἰνοανδέων πόλεως ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τῆς Λυκίων ἐπαρχίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς καὶ ἀναθεματίζων Σεβῆρον καὶ τὰ ἀσεβῆ αὐτου συγγράμματα καὶ Πέτρον τὸν ποτὲ Ἀπαμείας καὶ Ζωόραν καὶ τοὺς κοινωνικοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ἐν τῆι αὐτῶν πλάνηι ἐπιμένοντας ὑπέγραψα: —

πα 81 Παντολέων ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἰουλιουπολιτῶν πόλεως τῆς Γαλατῶν ἐπαρχίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπέγραψα: —

πβ 82 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σοφηνῆς ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —

πγ 83 Μαρτύριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βαρατέων πόλεως τῆς Λυκαόνων ἐπαρχίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπέγραψα: —

πδ 84 Διονύσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Εὐκαρπέων πόλεως ἁγιωτάτης ἐκκλησίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς καὶ ἀναθεματίζων Σεβῆρον καὶ τὰ αὐτοῦ συγγράμματα καὶ Πέτρον τὸν ποτὲ Ἀπαμείας καὶ τοὺς συμπλεκομένους αὐτοῖς καὶ τοὺς ἀκολουθοῦντας αὐτοῖς, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Ζωόραν καὶ τοὺς κοινωνικοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ἐν τῆι αὐτῆι πλάνηι ἐπιμένοντας ὑπέγραψα: —

πε 85 Ἐπιφάνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ἐν Πιτάνηι ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς καὶ ἀναθεματίζων Σεβῆρον καὶ τὰ αὐτοῦ ἀσεβῆ συγγράμματα καὶ Πέτρον τὸν ποτὲ Ἀπαμείας καὶ Ζωόραν καὶ τοὺς κοινωνοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ἐν τῆι αὐτῶν πλάνηι ἐπιμένοντας ὑπέγραψα: —

πς 86 Μάρκελλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀνεατῶν πόλεως ἐπαρχίας τῆς Ἀσίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς καὶ ἀναθεματίζων Σεβῆρον καὶ τὰ αὐτοῦ ἀσεβῆ συγγράμματα καὶ Πέτρον τὸν ποτὲ Ἀπαμείας καὶ Ζωόραν καὶ τοὺς κοινωνοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ἐν τῆι αὐτῶν πλάνηι ἐπιμένοντας ὑπέγραψα: —

M VIII 1150 πζ 87 Τρύφων χάριτι τοῦ δεσπότου θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κολβασέων πόλεως, ἣ μία τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ἐστί, διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπέγραψα: —

O [= aev]

1/2 διὰ — ὁρισθεῖσιν O^{av} ὁρίσασ O^{e} 4 ἐλάχιστος om. $O^{e}\Lambda$ πατάραν O^{av} τοῦ θεοῦ om. $O^{e}\Lambda$ 4–7 τῆσ λυκίων — ἐπιμένοντασ O^{av} ὁρίσασ $O^{e}\Lambda$ 9—13 om. Λ 9 οἰνοανδρέων O^{a} 9—12 ἁγιωτάτησ — ἐπιμένοντασ O^{av} ὁρίσασ O^{e} 14 *Iuliopolitanus* Λ λουλιουπολιτῶν O^{e} λουλιοπολιτῶν O^{av} πόλεως om. $O^{e}\Lambda$ 15/16 διὰ — ὁρισθεῖσιν O^{av} ὁρίσασ $O^{e}\Lambda$ 17 σοφινῆσ O^{av} σοφίνησ O^{e} *Sophenae Armeniae primae* Λ 18 τῆσ Βαρατέων — ἐπαρχίασ O *in Pitana* Λ 19/20 διὰ — ὁρισθεῖσιν O^{av} ὁρίσασ $O^{e}\Lambda$ 21 ἀκαρπέων O^{av} ἁγιωτάτησ ἐκκλησίασ om. $O^{e}\Lambda$ 21—25 διὰ — ἐπιμένοντασ O^{av} ὁρίσασ $O^{e}\Lambda$ 26 τῆσ — ἐκκλησίασ] *Baratthaeus Lycaoniae provinciae* Λ τοῦ θεοῦ om. O^{e} 26—29 διὰ — ὑπέγραψα O^{a} ὑπέγραψα ὁμοίωσ O^{v} ὁρίσασ ὑπέγραψα $O^{e}\Lambda$ 30 τῆσ ἀνεατῶν — ἀσίασ O^{av} ἀναίων O^{e} 30—34 διὰ — ὑπέγραψα O^{a} ὑπέγραψα ὁμοίωσ O^{v} σύμψηφοσ ὢν καὶ αὐτὸσ [καὶ αὐτὸσ om. Λ] ὑπεστημηνάμην $O^{e}\Lambda$ 34 χάριτι – θῦ O^{av} om. $O^{e}\Lambda$ 34/35 ἣ — ἐστὶ O^{av} τῆσ παμφύλ(ων) ἐπαρχίασ $O^{e}\Lambda$ 35/36 διὰ — ὁρισθείσιν O^{av} om. $O^{e}\Lambda$

πη 88 Μάγνος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀποκρισιάριος τοῦ ἀποστολικοῦ τῆς Θεουπολιτῶν θρόνου καὶ τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ἐφραιμίου ἀκολουθῶν τοῖς πάλαι καὶ νῦν ἐψηφισμένοις παρὰ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων καὶ ἀρχιερέων ἀναθεματίζων Σεβῆρον καὶ τὰ αἱρετικὰ αὐτοῦ συγγράμματα καὶ Πέτρον τὸν καὶ Ἐκδίκιον καὶ πρός γε Ζωόραν τὸν τῆς τούτων ἀσεβείας ἀκόλουθον καὶ τοὺς τῇι πλάνηι τούτων ἐνισταμένους ὑπέγραψα: —

πθ 89 Ἡράκλειος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τοῦ ἀποστολικοῦ τῆς Θεουπολιτῶν θρόνου καὶ τοῦ τὰ πάντα ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου πατριάρχου Ἐφραιμίου ἀκολουθῶν τοῖς πάλαι καὶ νῦν ἐψηφισμένοις παρὰ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων καὶ ἀρχιερέων ἀναθεματίζων Σεβῆρον καὶ τὰ αἱρετικὰ αὐτοῦ συγγράμματα καὶ Πέτρον τὸν καὶ Ἐκδίκιον καὶ πρός γε Ζωόραν τὸν τῆς τούτων ἀσεβείας ἀκόλουθον καὶ τοὺς τῇι πλάνηι τούτων ἐνισταμένους ὑπέγραψα: —

ϙ 90 Σαβῖνος ἐλέει θεοῦ διάκονος τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως πληρῶν τὰς ἀποκρίσεις Πέτρου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων ἀκολουθῶν τοῖς πάλαι καὶ νῦν ἐψηφισμένοις παρὰ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων καὶ ἀρχιερέων ἀναθεματίζων Σεβῆρον καὶ τὰ αὐτοῦ αἱρετικὰ συγγράμματα καὶ Πέτρον τὸν καὶ Ἐκδίκιον καὶ πρός γε Ζωόραν τὸν τῆς τούτων ἀσεβείας ἀκόλουθον καὶ τοὺς τῇι πλάνηι τούτων ἐνισταμένους ὑπέγραψα: —

ϙα 91 Παῦλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ναξίων πόλεως διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπέγραψα: —

ϙβ 92 Μηνᾶς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Καρπαθίων νήσου διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπέγραψα: —

ϙγ 93 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Παρίων Σιφνίων καὶ Ἀμουλγιτῶν πόλεων διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπέγραψα: — L V 264

Ἡ διάταξις Ἰουστινιανοῦ βασιλέως κατὰ Ἀνθίμου Σεβήρου Πέτρου καὶ Ζωόρα

41 Ἐν ὀνόματι τοῦ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Φλ' Ἰουστινιανὸς Ἀλαμανικὸς Γοτθικὸς Φραγγικὸς Γερμανικὸς Ἀντικὸς Ἀλανικὸς Οὐανδαλικὸς Ἀφρικὸς εὐσεβὴς εὐτυχὴς ἔνδοξος νικητὴς τροπαιοῦχος ἀεισέβαστος αὔγουστος Μηνᾶι πατριάρχηι. Πρᾶγμα οὐκ ἄηθες βασιλείαι καὶ ἡμεῖς πράττοντες ἐπὶ

41 extat in Nouellarum 168 corpore sub numero 42 [N]. uariam lectionem, quam non totam adfero, desumpsi ex editione Schoelliana [N^m = cod. Marc. 179, N^l = cod. Laurent. LXXX 4, N^a = uersio Latina quod uocatur Authenticum]

O [= ae, r (inde a 26) v], ID [inde a 26]
2 εὐφραιμίου $O^{av}\Lambda$ 3 ἀναθεματίζω $O^e\Lambda$ 5/6 αὐτῶν ἐπισταμένους O^{av} 6 καὶ ὑπέγραψα $O^e\Lambda$ 8 τὰ πάντα — μακαριωτάτου O^{av} ἁγιωτάτου $O^e\Lambda$ 8/9 εὐφραιμίου $O^{ev}\Lambda$ 9—12 ἀκολουθῶν — ἐνισταμένους O^{av} ἀκολούθως τῶ συναποκρισιαρίω μου μάγνω $O^e\Lambda$ 15—18 τοῖς πάλαι — ἐνισταμένους] μάγνω καὶ ἡρακλείω $O^e\Lambda$ 16 καὶ ἀναθεματίζων O^v 19/20 διὰ — ἐπιστὰς om. $O^e\Lambda$ 20 γενόμενος O^{av} γενόμενος καὶ αὐτὸς $O^e\Lambda$ 21/22 διὰ — ἐπιστὰς om. $O^e\Lambda$ 22 γενόμενος O^{av} ὢν καὶ αὐτὸς $O^e\Lambda$ 23 Ἀμουλγιτῶν scripsi ἀμουλγήτων O^v ἀβουλγήτων O^a ἀμουλγίων τῶν $O^e\Lambda$ 23/24 διὰ — ἐπιστὰς om. O^e 24 γενόμενος O^{av} ὢν καὶ αὐτὸς $O^e\Lambda$ 26 inscr. Βιβλίον τρίτον τῶν πρακτικῶν τῆσ ἁγίασ καὶ οἰκουμενικῆσ ε̄ ἐν κωνσταντινουπόλει συνόδου I Περὶ τῆς καθαιρέσεως Ἀνθίμου καὶ Σεβήρου καὶ Πέτρου καὶ Ζωόρα καὶ τῶν λοιπῶν N Ἡ om. I in fine add. πρὸς μηνᾶν πατριάρχην I 27—30 πατριάρχηι] ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Μηνᾶι τῶι ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι ἀρχιεπισκόπωι καὶ οἰκουμενικῶι πατριάρχηι N 28 φλάβιοσ O^eIΛ αὔγουστοσ I φραγκικὸς I 28/29 Γερμανικὸς — Οὐανδαλικὸς om. O^{arv}ID 28 ἀττικὸς $O^e\Lambda$ 29 Ἀφρικὸς om. O^{av} 30 τῆι βασιλείαι N

τὸν παρόντα ἐληλύθαμεν νόμον. ὁσάκις γὰρ ἡ τῶν ἱερέων ψῆφος τινὰς τῶν οὐκ ἀξίων τῆς ἱερωσύνης τῶν ἱερατικῶν κατεβίβασε θρόνων, ὁποῖον δὴ Νεστόριόν τε καὶ Εὐτυχῆ Ἀρειόν τε καὶ Μακεδόνιον καὶ Εὐνόμιον καὶ ἄλλους δή τινας εἰς κακίαν οὐκ ἐλάττους ἐκείνων, τοσαυτάκις ἡ βασιλεία σύμψηφος γέγονε τῆι τῶν ἱερέων αὐθεντίαι, ὥστε τὰ θειότερά τε καὶ ἀνθρώπινα συνδραμόντα μίαν συμφωνίαν ταῖς ὀρθαῖς ποιήσασθαι ψήφοις. ὁποῖον δή τι καὶ ἔναγχος γενόμενον περὶ Ἄνθιμον ἴσμεν ἀπελαθέντα μὲν τοῦ τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως θρόνου παρὰ Ἀγαπητοῦ τοῦ τῆς ὁσίας καὶ ἀοιδίμου μνήμης προέδρου γεγονότος τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην ἁγιωτάτης ἐκκλησίας οἷα τῶι κατὰ μη-
M VIII 1151 δένα τρόπον αὐτῶι προσήκοντι παρὰ πάντας τοὺς εὐαγεῖς κανόνας ἐπεισπηδήσαντα θρόνωι, κοινῆι δὲ ψήφωι τοῦ τε αὐτοῦ τῆς ἁγίας μνήμης ἀνδρὸς πρότερον καὶ μὴν καὶ τῆς ἐνταῦθα γενομένης ἱερᾶς συνόδου καταδεδικασμένον τε καὶ καθηιρημένον, διότι τῶν ὀρθῶν ἀπεφοίτα δογμάτων καὶ οἷς πρότερον πολλαχόθεν ἐφαίνετο στέργων, ταῦτα ὕστερον διαφόροις ἀπέφευγε περινοίαις, προσποιούμενος μὲν ταῖς τέσσαρσιν ἁγίαις συνόδοις ἀκολουθεῖν, τῆι τε τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι τῆι τε τῶν πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν τῶν ἐν ταύτηι τῆι εὐδαίμονι πόλει τῆι τε τῶν ἐν Ἐφέσωι τὸ πρῶτον συναχθέντων διακοσίων τῆι τε τῶν θεοφιλῶν πατέρων τῶν ἐν Χαλκηδόνι χλ, οὐ μὴν τοῖς τούτων δόγμασι κατακολουθῶν οὔτε τὴν ἡμετέραν φιλανθρωπίαν καὶ τὴν συγκατάβασιν ἣν διὰ τὴν αὐτοῦ σωτηρίαν ἔσχομεν, προσδέξασθαι βουληθεὶς οὐδὲ ἀποκηρῦξαι καὶ αὐτὸς τοὺς τῶν ἀσεβῶν δογμάτων ἀρχηγοὺς τοὺς ὑπὸ τῶν προτέρων ἁγίων ἐκβεβλημένους συνόδων, ἀλλ' οἰόμενος χρῆναι κατὰ ταὐτὸν καὶ ἐν ἴσωι τοὺς καταδεδικασμένους τούς τε καταδικάσαντας ἄγειν. ἅπαξ γὰρ ταῖς ἀλλοτρίαις τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἐννοίαις κατανδραποδισθεὶς καὶ τῶν ὀρθῶν ἠλλοτριωμένος δογμάτων εἰκότως ἐπανελθεῖν εἰς τὴν αὐτῶν οὐκ ἴσχυσεν ὀρθότητα, καὶ ταῦτα παρ' ἡμῶν καὶ προτραπεὶς καὶ ὁδηγηθεὶς πάσηι χρησαμένων σπουδῆι πρὸς τὴν σωτηρίαν τὴν αὐτοῦ.

Διὰ ταῦτα τοίνυν ἅπαντα τὴν γενομένην ἐπ' αὐτῶι τῆς καθαιρέσεως ψῆφον παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου προφάσει τῆς τε οὐ θεμιτῆς οὐδὲ ὑπὸ τῶν ἁγίων κανόνων μαρτυρου-
L V 265 μένης τῶν τῆς βασιλίδος ταύτης ἱερατικῶν θρόνων ἁρπαγῆς καὶ τῆς ἀπὸ τῶν ὀρθῶν τε καὶ ἀληθῶν δογμάτων ἐκτροπῆς κυρίαν ἡ ἡμετέρα τίθεται βασιλεία καὶ ἐπὶ τούτοις τὸν παρόντα γράφει νόμον. ἀπαγορεύομεν δὲ αὐτῶι καὶ τῆς κατὰ τὴν εὐδαίμονα ταύτην πόλιν καὶ τῆς περιοικίδος αὐτῆς διατριβῆς καὶ πάσης ἑτέρας τῶν ἐπισήμων πόλεων, θεσπίζοντες ἐφ' ἡσυχίας εἶναι καὶ τούτοις στέργειν οἷς ἑαυτὸν ἀξίως ὑπέθηκε, καὶ μήτε τισὶν ἐπικοινωνεῖν μήτε ἐμβιβάζειν αὐτοὺς εἰς τὴν τῶν ἀπηγορευμένων δογμάτων ἀπώλειαν. οὐ μὴν οὐδὲ τὴν δικαίως ἐξενεχθεῖσαν κατὰ Σεβήρου ψῆφον τὴν ἐκ πάντων ὡς εἰπεῖν τῶν ἀρχιερατικῶν τε καὶ πατριαρχικῶν μετὰ της μοναχικῆς συναινέσεως προ-
ελθοῦσαν θρόνων τὴν τὸν ἀναθεματισμὸν ἐπάγουσαν αὐτῶι βασιλικῆς ἔξω καταλιμπάνομεν ἐπικυρώσεως. ὃς πρότερον παρὰ τοὺς ἱεροὺς θεσμοὺς καταλαβὼν τὸν θρόνον

O [= aerv], ID, N [= mla]

1 ἱερῶν $O^{arv}ID$ 2 τε om. O^{v} 3 τινὰσ τοὺσ O^{r} 4 τοσαυτάκις καὶ N 5 τε om. O^{a} ποιήσασθαι $O^{e}N$ ποιεῖσθαι $O^{arv}ID$ 7 καὶ ἀοιδίμου om. O^{v} 8 γενομένου D ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν O^{v} 9 ἐπεισπηδήσαντι O^{av} 13 περινοίασ O^{v} τέτρασιν $O^{av}N$ 14 συνόδοις om. O^{v} τριακοσίων δέκα ὀκτὼ $O^{r}D$ τῖη $O^{e}I$ 16 θεοφιλεστάτων N 20 χρῆναι καὶ O κατ' αὐτὸν O^{v} τοὺς] τούσ τε N^{l} deficit N^{m} 22—p. 124, 15 ἐννοίαις — τῶ τὰ hic om. O^{r}, sed habet inter ἐκείνων et συνάρσεως p. 131, 30 22 ἐννοίαισ OND δόξαις ἐνισχημένος καὶ διὰ τῆς ἐκείνων πλάνης I ἀλλοτριωμένοσ O^{rl} 23 εἰσ τὴν αὐτῶν οὐκ ἴσχυσεν ἐπανελθεῖν ὀρθότητα O^{e} 24 25 τὴν αὐτοῦ σ̄ριαν D 28 τῶν τε O^{r} ταύτησ OIDN^{a} ταύτησ πόλεωσ N^{ml} 30 31 τῆσ · - πόλιν ON τὴν κατὰ — πόλιν D τὴν ἐπὶ τῆσ εὐδαίμονοσ ταύτησ πόλεωσ I 31 τὴν περιοικίδα ταύτησ D διατριβὴν ID πᾶσαν ἑτέραν D 32 ἐφ' ἡσυχίασ εἶναι OIDΛ ἐφησυχάσαι N ἐπέθηκε O^{r} 33 εἰς om. $O^{e}Λ$ 35 συνέσεωσ O^{r} N^{l}

τῆς Θεουπολιτῶν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας οὕτω συνετάραξεν ἅπαντα, οὕτω μεστὰ πεποίηκε ταραχῆς, ὡς κοινόν τινα καὶ ἀκήρυκτον ταῖς ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις ἐμβαλεῖν πρὸς ἀλλήλας πόλεμον καὶ τοῦτο καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν σκήπτροις πρὸς αὐτὸν γεγράφθαι ποικίλαις μὲν δογμάτων καὶ ἀπηλλοτριωμέναις τῆς ὀρθότητος περινοίαις τε καὶ βλασφημίαις χρησάμενον, ἅπαντα δὲ συνταράξαντα καὶ μόνον τῶν τῆς ἑκατέρου τῶν αἱρεσιαρχῶν πλάνης βδελυρῶν τε καὶ ἀνοσίων δογμάτων ἀντεχόμενον, Νεστορίου τε φαμὲν καὶ Εὐτυχοῦς καὶ τῶν ἑκατέρου τούτων καθηγεμόνων ἐξ ἐναντίας μέν πως εἶναι δοκούντων ἀλλήλοις, πρὸς ἓν δὲ τέλος τῆς ἀσεβείας ἐπειγομένων, καὶ τοὺς ἐκείνων χαρακτηριστικοὺς ἐντυπωσάμενον λόγους. δύο γὰρ ὄντων ἐναντίων ἀλλήλοις δογμάτων, ὧν ἑκάτερον ὁμοίως εἰς ψυχικὴν ἀπώλειαν ἄγει, τοῦ τε Νεστορίου τοῦ τε Εὐτυχοῦς, καθάπερ εἰπόντες ἔφθημεν, ἅπερ ἐκ τῶν Ἀρειανικῶν καὶ Ἀπολιναρίου συνέστη μιασμάτων, αὐτός τι παράδοξον παθὼν ὁμοίως εἰς ἑκάτερον ἐμπέπτωκε καὶ πῇ μὲν τοῦτο, πῇ δὲ ἐκεῖνο πρεσβεύων κοινὸν ἔδοξε δοχεῖον ἑαυτόν τε καὶ τοὺς ἑαυτοῦ λόγους τῶν τηλικούτων πλημμελημάτων καταστῆσαι. ἔστω τοίνυν καὶ αὐτὸς ὑπὸ τὸν εἰρημένον ἀναθεματισμόν, ὃν ἅπαν τὸ πατριαρχικόν τε καὶ ἱερατικὸν καὶ μοναχικὸν τῆς ἡμετέρας πολιτείας ὡς εἰπεῖν σχῆμα δικαίως ἐπήγαγεν αὐτῷ, τῆς μὲν Θεουπολιτῶν ἐκβεβλημένος, διότιπερ αὐτὸν ὁ κατ' ἐκείνην ἀπεσείσατο θρόνος οἷα μηδὲ τὴν ἀρχὴν ὀρθῶς αὐτῆς ἐπειλημμένον, ἀλλ' ἔτι ζῶντός τε καὶ ἐν ταῖς ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις ἀνακηρυττομένου τοῦ πρὸ αὐτοῦ τὴν ἱερωσύνην ἐσχηκότος, παρὰ δὲ τοῦ μετ' αὐτὸν τῆς ἱερωσύνης ἐκπεπτωκότος, οὐ στάντα δὲ μέχρι τούτου μόνον, ἀλλ' ἤδη καὶ ὑπὸ κοινὸν ἀναθεματισμὸν τῆς ὀρθοδόξου καὶ καθολικῆς ἐκκλησίας γενόμενον καὶ πολλῶν ἡμῖν βιβλίων βλασφήμων τε καὶ ἀπηγορευμένων ἐμπλήσαντα τὸ πολίτευμα. ὥστε καὶ ἀπαγορεύομεν ἅπασι τῶν αὐτοῦ τι κεκτῆσθαι βιβλίων καὶ ὥσπερ οὐκ ἔξεστι τὰ Νεστορίου γράφειν ἢ κεκτῆσθαι βιβλία, διότι τοῖς πρὸ ἡμῶν αὐτοκράτορσιν ἐν ταῖς ἑαυτῶν διατάξεσιν ἔδοξε τοῖς παρὰ Πορφυρίου κατὰ Χριστιανῶν εἰρημένοις ὁμοια καθεστάναι, t. I 1, 4 p. 66 οὕτω μήτε τὰ Σεβήρωι ῥηθέντα τε καὶ γραφέντα μενέτω παρά τινι Χριστιανῶι, ἀλλ' ἔστω βέβηλα καὶ ἀλλότρια τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας πυρί τε φλεγέσθω παρὰ τῶν κεκτημένων, εἰ μὴ βούλονται κινδυνεύειν οἱ ταῦτα ἔχοντες, γραφέσθω τε παρὰ μηδενὸς τὸ λοιπὸν μηδὲ τῶν εἰς κάλλος μηδὲ τῶν εἰς τάχος γραφόντων μηδὲ ἄλλου τινὸς τῶν πάντων, εἰδότος ὡς ἀποκοπὴ χειρὸς ἔσται τοῖς τὰ ἐκείνου γράφουσιν ἡ ποινή. οὐδὲ γὰρ βουλόμεθα καὶ τῶι λειπομένωι χρόνωι τὴν ἐξ ἐκείνων ἐπισύρεσθαι βλασφημίαν. ὁμοίως δὲ δὴ καὶ τοῦτον L V 268 παντοίως ἀπαγορεύομεν τῆς βασιλίδος ἐπιβαίνειν πόλεως ἢ τῆς περιοικίδος αὐτῆς ἄλλης τε τῶν ἐπισημοτέρων τινός, ἀλλ' ἐν ἐρημίαι τινὶ καὶ ἡσυχίαι καθῆσθαι καὶ μὴ διαφθείρειν ἑτέρους μηδὲ εἰς βλασφημίαν αὐτοὺς προάγειν μηδὲ ἀεί τι καινὸν ἐξευρίσκειν κατὰ τῶν ἀληθῶν δογμάτων, δι' οὗ πάλιν ἡμῖν συνταράξαι τὰς ἁγιωτάτας ἐκκλησίας σπεύσειεν.

Οὐ μὴν οὐδὲ Πέτρον τὸν Ἀπαμείας γενόμενον ἐπίσκοπον καὶ ἅμα μὲν καθηιρημένον, ἅμα δὲ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἐφ' οἷς Σεβῆρος ὑπὸ τὸ εἰρημένον ἀνάθεμα γενόμενον ἡ βασιλεία προσίεται, ἀλλ' ἔστω κύρια καὶ τὰ κατ' αὐτοῦ ψηφισθέντα καὶ ὑπὸ τὸν κοινὸν ἀχθεὶς ἀναθεματισμὸν ὑπ' αὐτὸν τετάχθω, τῆς τῶν ἁγιωτάτων ἀρχιερέων προελθούσης ἐπ' αὐτοῖς

O [= aervv], ID, N [= mla]

1/2 μεστὰ πεποίηκε $O^{ae}DN^{a}$ μεταπεποίηκεν $O^{rv}IN^{ml}$ 3 γέγραπται D 5 μόνων IN^{m} τὸν $O^{r}N^{l}$ ἑκατέρας D τῶν om. D 6 βδελλυρῶν O^{e} ut solet, D φαμὲν om. O^{e} 7 εἶναί πως N δοκούντων εἶναι I 9 ἐνετυπώσαμεν O^{r} 10 ψυχὴν O^{r} ψυχῆς I εἰπόντος O^{v} ἁπόντες I 11 Ἀρειανικῶν καὶ] ἀρειανῶν καὶ τῶν $O^{e}\Lambda$ 12 εἰσ ἑκάτερον ODN ἑκατέροις I 14 ὑπὸ τῶν εἰρημένων O^{v} 15 καὶ²] τε καὶ O^{av} ὡσ εἰπεῖν πολιτείασ O^{e} 16 μὲν οὖν I 16/17 ἀποσείσατο O^{v} 17 αὐτοῦ D ζῶντός τε] ζῶν τότε O^{v} 19 ἐκπεπτωκότα DN^{l} 22 τι om. D 25 τε om. $O^{r}I$ 28 γραφέντων $O^{v}N^{l}$ τῶν πάντων τινὸς N 31 τῆς τε N τῆσ² ID om. ON 32 ἐν om. I 35 Οὐ μὴν om. O^{a} ἐπίσκοπον γενόμενον $O^{r}I$ 36 ἐπὶ O^{r} 37 ταχθεὶσ $O^{e}\Lambda$ 38 ἔστω $O^{e}\Lambda$ αὐτῶι N^{ml}

ψήφου κυρίας διαμενούσης. οὐκ ἐφίεμεν δὲ οὐδὲ ἐκείνωι ταύτην οἰκεῖν τὴν βασιλίδα πόλιν ἢ τὴν αὐτῆς περιοικίδα ἤ τινα τῶν σεμνοτέρων, ἀλλ' ὧν ἠκολούθησε τῆι πλάνηι, τούτων μιμείσθω καὶ τὴν δίαιταν ἀπωικισμένος ὅτι πορρωτάτω καὶ κατακρύπτων ἑαυτόν, ὡς τοῖς γε τοιούτοις τὸ κρύπτεσθαι μᾶλλον τοῦ φαίνεσθαι λυσιτελέστερον. ἀφανεῖς μὲν γὰρ ὄντες ἑαυτοὺς καταβλάψουσι μόνους, δημοσιεύοντες δὲ τὰ ἑαυτῶν δόγματα πολλοῖς τῶν ἀφελεστέρων ἀφορμὴν ἀπωλείας παρέχουσιν, ὅπερ κατ' οὐδένα γίνεσθαι τρόπον ἐν τῆι Χριστιανικῆι τοῦ θεοῦ ποίμνηι καὶ τῶι ὀρθοδόξωι λαῶι δίκαιόν ἐστιν οὐδὲ παρὰ τῆς βασιλείας συγχωρούμενον.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ Ζωόραν ἠξίωσαν ὅλως ὑπὸ ἀναθεματισμὸν οἱ σεβασμιώτατοι καὶ τὰ δίκαια κρίνοντες ἐπίσκοποι ποιήσασθαι μικράν τινα παρενθήκην τῶν τοιούτων ὄντα κακῶν καὶ ἐν οἷς ἠτίμασται, τὸ γοῦν ὅλως τυχεῖν τινος εὐπορήσαντα μνήμης, ἔστω καὶ Ζωόρας τῆς πονηρᾶς ταύτης μερίδος, Ἀνθίμου τε καὶ Σεβήρου καὶ Πέτρου φαμέν, παρενθήκη
M VIII 1155 τις εὐτελὴς καὶ ἐν τοῖς ἀνατεθεματισμένοις καὶ αὐτὸς τετάχθω, τῆς ἱερατικῆς αὐτὸν κατενεγκούσης ψήφου, ἣν κυρίαν καὶ αὐτὴν ἐφ' ἑαυτῆς οὖσαν κυριωτέραν ἔτι μᾶλλον ἡ βασιλεία ποιεῖ, καὶ τοῦτον ἐξελαύνουσα τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως καὶ τῆς ταύτης περιοικίδος καὶ τὴν ἐπὶ τῶν πόλεων οἴκησιν αὐτῶι παντοίως ἀπαγορεύουσα, ὥστε μετ' ἐκείνων μόνων οἰκεῖν τε καὶ βουλεύεσθαι τῶν ἔμπροσθεν ἡμῖν εἰρημένων, ὅμοια μὲν βλασφημούντων, ὁμοίως δὲ περιωρισμένων. εἰ δὲ τι καὶ ἕτερον τῆι τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων περιέχεται ψήφωι τῆι τοὺς προειρημένους καθαιρούσηι τε καὶ ἀναθεματιζούσηι, κύριον δὴ καὶ τοῦτο τίθεμεν καὶ τοῖς βασιλικοῖς ἡμῶν αὐτὸ νόμοις ἐπικυροῦμεν, ὡς ἂν εἰ παρὰ τῆς βασιλείας αὐτῆς προελθὸν ἐτύγχανεν. εἰ δέ τις αὐτῶν ἁλοίη τὸ λοιπὸν πράττων τι παρὰ τὰ διατετυπωμένα, ἴστω καὶ τοῖς πολιτικοῖς ὑποπεσούμενος νόμοις, οἳ τοὺς τὰς ἐλάττους τῶν ποινῶν ἐκκλίνοντας εἰς μείζους ἐμβάλλουσι τὰς ἀγανακτήσεις. ἀπαγορεύομεν δὲ καὶ παντὶ τῶι τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ διασπᾶν ἐπιχειροῦντι εἴτε κατὰ τὴν Νεστορίου τοῦ φρενοβλαβοῦς ὑφήγησιν εἴτε κατὰ τὴν ἀνόητον Εὐτυχοῦς παράδοσιν εἴτε κατὰ τὴν Σεβήρου βλασφημίαν τοῦ ταὐτὰ ἐκείνοις νοσήσαντος εἴτε τῶν ἐκείνοις ἀκολουθούντων ταῖς ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις ταραχὰς ἐμβάλλειν καὶ φθέγγεσθαί τι περὶ πίστεως, ἀλλὰ θεσπίζομεν ἕκαστον τῶν τοιούτων τὴν ἡσυχίαν ἄγειν καὶ μηδὲ συγκαλεῖν εἰς ἑαυτόν τινας μήτε προσιόντας
L V 269 δέχεσθαι ἢ παραβαπτίζειν θαρρεῖν ἢ τὴν ἱερὰν κοινωνίαν ῥυπαίνειν καὶ ταύτης μεταδιδόναι τισὶν ἢ τὰς ἀπηγορευμένας διδασκαλίας ὑφηγεῖσθαι ἢ ἐπὶ ταύτης τῆς βασιλίδος ἡμῶν πόλεως ἢ ἐφ' ἑτέρας, ἀλλ' ὑφορᾶσθαι πάντα κίνδυνον, εἴ τι τοιοῦτον πράξαιεν. ἀπαγορεύομεν δὲ καὶ πᾶσι τούτους ὑποδέχεσθαι. ἀπελαύνειν μὲν οὖν θεσπίζομεν αὐτοὺς τῶν ὑπ' αὐτῶν ταραττομένων πόλεων, εἰδότας τὰς ποινὰς τὰς ταῖς θείαις ἡμῶν ἤδη περιεχομένας διατάξεσιν, αἵπερ καὶ τὰς οἰκίας αὐτὰς ἐν αἷς τοιοῦτόν τι πράττεται, καὶ τὰ χωρία ἐξ ὧν τὰς ἀποτροφὰς χορηγοῦνται, ταῖς ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις προσκυροῦσι, τῶν μὲν κεκτημένων ἀφαιρούμεναι, διότι βλάβης αἴτια τοῖς ἁπλουστέροις γίνεται, ὑπὸ δὲ τὰς ἁγιωτάτας καὶ ὀρθοδόξους ἐκκλησίας ταῦτα δικαίως ἄγουσαι.

O [= aerv], ID, N [= mlα]

1 ἐφίεμαι O^{arv} 1/2 τὴν — πόλιν οἰκεῖν O^{r}I 2 σεμνοτέρων πόλεων N^{ml} 4 τὸ om. D ἀναφεῖσ O^{r} 6 παρέξουσιν D 9 ἐπειδὴ O^{v}N ἐπεὶ O^{aer}ID 10 ἐπίσκοπον O^{r} τινὰ μικρὰν N 11 ἀπορήσαντα O^{av}D 12 πέτρου καὶ σευήρου O^{r} 13 ἀναθεματισμοῖσ D 15 συνεξελαύνουσα N 16 αὐτῶι om. I μόνον I 17 συμβουλεύεσθαι O^{av}D βλασφημούντων O^{arv}IDN βλασφημούντων ὅμοια δὲ καὶ παθόντων O^{e}Λ 18 δὲ O^{arv}IDN δὲ καὶ O^{e} 19/20 τιθέμεθα O^{e} 20 θείοις καὶ βασιλικοῖς O^{e} ἡμῶν om. O^{av}D εἰ om. O^{v} 21 προελθὼν O^{ev} 21/22 διατεταγμένα N 22 πλοπτωκοῖσ O^{r} βασιλικοῖσ O^{e}Λ τοὺς N om. OIDΛ 23 ἐκκλίνοντας N ἐκκλίνοντεσ OIDΛ ἐμβάλουσι O^{r} 26 τοῦ N om. OID κἀκείνοισ O^{e} νοήσαντοσ O^{e}DΛ ἐκείνουσ O^{v} 28 τὴν OIDN om. I ἑαυτόν OIDN^{a} ταυτὸ N^{ml} 30 ἡμῶν om. O^{r}I 31 τοιοῦτο N 32 τούτοισ O^{v} 34 τοιοῦτό N διαπράττεται O^{r}I 35 τροφὰσ N 36 αἴτιαι D γίνονται D

Ταῦτα ὑπὲρ τῆς κοινῆς εἰρήνης τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν νομοθετοῦμεν, ταῦτα ψηφιζόμεθα τοῖς τῶν ἁγίων πατέρων κατακολουθοῦντες δόγμασιν, ὅπως ἂν τὸ ἱερατικὸν ἅπαν ἀτάραχον ἡμῖν τοῦ λοιποῦ διαμένοι. οὗπερ ἐν εἰρήνηι φυλαττομένου καὶ τὸ λοιπὸν ἡμῖν εὐθηνήσει πολίτευμα τὴν ἄνωθεν ἔχον εἰρήνην, ἣν πᾶσιν ὁ μέγας θεὸς καὶ σωτὴρ ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ τῆς τριάδος εἷς ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος κηρύττει τε καὶ χορηγεῖ τοῖς γνησίως αὐτὸν καὶ ἀληθῶς δοξάζειν τε καὶ προσκυνεῖν ἠξιωμένοις. ἡ τοίνυν σὴ μακαριότης τὰ ὀρθῶς ἡμῖν παραστάντα φυλαττέτω καταπέμπουσα ταῦτα διὰ θεοφιλῶν αὐτῆς γραμμάτων πᾶσι τοῖς ὑπ' αὐτὴν τεταγμένοις ὁσιωτάτοις μητροπολίταις, ὧν ἑκάστωι γενήσεται φροντὶς ταῖς ὑπ' αὐτοὺς τεταγμέναις ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις ταῦτα ποιῆσαι φανερά, ὥστε μηδένα τῶν πάντων διαλαθεῖν τά τε τῆι ἀρχιερωσύνηι δόξαντα τά τε ὑπὸ τῆς βασιλείας κεκυρωμένα.

Ἡ θεία ὑπογραφή· DIVINITAS TE SERVET PER MVLTOS ANNOS SANCTE AC RELIGIOSISSIME PATER.

DATA OCTAVO IDVS AVGVSTAS CONSTANTINOPOLI POST CONSVLAT' BELISSARI VIRI CLARISSIMI

d. 6. m. Aug. a. 536

42 Μετὰ τὴν ὑπατείαν Φλ' Βελισσαρίου τοῦ ἐνδοξοτάτου πρὸ δεκατριῶν Καλανδῶν Ὀκτωβρίων, [χρόνων] πεντεκαιδεκάτης ἰνδικτιῶνος, ἐν κολωνείαι Αἰλίαι μητροπόλει τῆι καὶ Ἱεροσολύμοις

L V 276
M VIII 1163
d. 19. m. Sept. a. 536

προκαθημένου τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ πατριάρχου Πέτρου ἐν τῶι σηκρήτωι τοῦ εὐαγοῦς ἐπισκοπείου τῆς αὐτῶν μακαριότητος, συνεδρευόντων δὲ τῆι αὐτῶν ἀρχιερωσύνηι καὶ τῶν ὁσιωτάτων ἐπισκόπων τῆς κατὰ Παλαιστίνας τρεῖς ὑπὸ τοὺς ἁγίους τελούσης τόπους εὐαγεστάτης συνόδου

Ἐλισσαῖος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ αὐτοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου εἰς μέσον παρελθὼν εἶπεν· Εὐσεβοῦς καταπεμφθέντος νόμου τῆι ὑμετέραι μακαριότητι πρὸς ἀσφάλειαν, σὺν θεῶι λέγειν, τυγχάνοντος τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν καὶ τῆς νῦν κρατούσης σὺν θεῶι καταστάσεως, ἀποδοθείσης δὲ τοῖς ἁγιωτάτοις ὑμῖν καὶ ὁσίας ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου τῆς βασιλευούσης πόλεως Μηνᾶ τὴν αὐτὴν φερούσης ὑπόθεσιν, ὧν ἑκάτερον διεκόμισαν οἱ θεοσεβέστατοι μοναχοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς εὐαγεστάτης ἐρήμου, οἵπερ ἐπὶ τῆς βασιλίδος γεγόνασι πόλεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως χάριν, ἐπέτρεψεν ἡ ὑμετέρα μακαριότης εἰς ταὐτόν με τὴν εὐαγῆ προσκαλέσασθαι σύνοδον, ὡς ἂν καταφανῆ καὶ τῆι αὐτῶν γένηται ὁσιότητι τὰ εὐσεβῶς νενομοθετημένα τῶι κρατίστωι καὶ θεοφυλάκτωι ἡμῶν βασιλεῖ, ἐπεσταλμένα δὲ καὶ παρὰ τοῦ μνημονευθέντος ἁγιωτάτου πατριάρχου τῆς βασιλίδος πόλεως. ἐπεὶ οὖν πάρεστι τῆι ὑμετέραι μακαριότητι ἡ εὐαγὴς σύνοδος, προσεδρεύουσι δὲ τῶι εὐαγεῖ ἐπισκοπείωι τῆς ὑμετέρας ἀρχιερωσύνης καὶ οἱ θεοφιλέστατοι ἀρχιμανδρῖται καὶ μοναχοὶ παρεῖναι ἐξαιτοῦντες τῆι τῶν εἰρημένων ἐμφανείαι, τί τῆι ὑμετέραι μακαριότητι καὶ τῆι εὐαγεῖ συνόδωι δοκεῖ;

O [— aerv], I, D (usque ad 12), N [= mila; usque ad 11]

4 ἡμῶν O^{rI} ἅπασιν N 7 ἡμῖν om. $O^{eΛ}$ φυλαττέτω OIDΛ φυλαττέτω τε καὶ εἰς ἔργον ἀγέτω N αὐτὰ N 8 αὐτὸν O^{v} 10 ἁπάντων D 12. 13 om. NI 12—15 Latina om. O^{avD} 12 SERBET O^{er} 12/13 RELIGIOSSISSIME O^{er} *religiosissime* Λ 14/15 om. I 14 διατα O^{r} OCTABO O^{er} CONSTANTINPOLI O^{e} IONSVLAT' O^{er} VRI O^{e} VVRI O^{r} 14/15 CLARISCIMI O^{r} 16 inscr. πεπραγμένα ἐν Ἱεροσολύμοις παρὰ πέτρῳ ἀρχιεπισκόπῳ κατὰ ἀνθίμου ἐν οἷς ἐμπεφάνισται καὶ τὰ ἐν κωνσταντινουπόλει παρὰ μηνᾶ πατριάρχου κατὰ τοῦ αὐτοῦ πραχθέντα ἐν τέτρασι πραξειδίοις ὄντινων ἐνταγέντων καὶ αὐτὸς πέτρος Ἱεροσολύμων τὴν καὶ αὐτοῦ ψῆφον ἐποιήσατο· καὶ ἐν τούτοις δέ τινα κατὰ σεβήρου εἰσί I φλαβίου $O^{eIΛ}$ βελισαρίου $O^{vIΛ}$ 17 χρόνων om. I 20 σεκρέτῳ O^{e} αὐτοῦ $O^{eIΛ}$ 21 αὐτοῦ $O^{eIΛ}$ 25 νῦν I εὖ O 26 τῆσ ὁσίασ O^{av} 27 πόλεως om. O^{rI} 29 ἐπέτρεπεν O 30 προκαλέσασθαι O^{r} καταφανεῖ O^{v} 33 βασιλευούσησ O^{e} 35 μοναχοὶ O^{arvI} οἱ ὁσιώτατοι μοναχοὶ O^{e} 36 εὐαγεστάτη O^{rvI} εὐαγεστάτω O^{s}

48 Ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος πατριάρχης καὶ ἡ εὐαγὴς σύνοδος εἶπε· Προσκα-
L V 277 λείσθωσαν οἱ θεοφιλέστατοι ἀρχιμανδρῖται καὶ μοναχοί.

44 Ἐλισσαῖος διάκονος καὶ νοτάριος ἐν μέσωι καταστὰς εἶπε· Κατὰ τὴν κέλευσιν τῆς ὑμετέρας μακαριότητος πάρεισιν οἱ θεοσεβέστατοι ἀρχιμανδρῖται καὶ μοναχοί.

45 Ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος πατριάρχης καὶ ἡ εὐαγὴς σύνοδος εἶπε· Κατὰ τὴν
M VIII 1166 πρώτην τάξιν ὁ πανευσεβὴς νόμος τοῦ κρατίστου καὶ θεοφυλάκτου ἡμῶν βασιλέως προσφόρως ἀναγινωσκέσθω καὶ ἠγείσθω τῶν πραττομένων.

46 Καὶ ἀνεγνώσθη ὁ αὐτὸς θεῖος νόμος διὰ Ἐλισσαίου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ νοταρίου καὶ προλάμπει τῶν πραττομένων ἐπὶ λέξεως οὕτως ἔχων ὡς προγέγραπται.

47 Ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος πατριάρχης καὶ ἡ εὐαγὴς σύνοδος εἶπεν· Ἀναγινωσκέσθω καὶ τὰ ὅσια γράμματα τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου τῆς βασιλευούσης πόλεως Μηνᾶ.

Καὶ μεταχειρισάμενος ταῦτα ὁ μνημονευθεὶς θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος Ἐλισσαῖος ἀνέγνω καὶ ἐγγέγραπται τοῖς πεπραγμένοις ἐπὶ λέξεως οὕτως ἔχοντα

48 Τῶι τὰ πάντα θεοφιλεστάτωι καὶ ὁσιωτάτωι ἀδελφῶι καὶ συλλειτουργῶι Πέτρωι Μηνᾶς ἐν κυρίωι χαίρειν. Τῶν καθ' ὑμᾶς θεοφιλῶν ἀνδρῶν καὶ μόνον μνημονεύοντες εὐφραινόμεθα. οἶδε γὰρ καὶ χωρὶς τῆς κατὰ πρόσωπον ἐντεύξεως ψυχὴν ἐπιτέρπειν ἡ πρὸς αὐτοὺς δι' ἐπιστολῶν ὁμιλία. κατ' αὐτὸ οὖν καὶ μόνον νῦν τὸ κινηθῆναί με πρὸς τὸ γράφειν ἐξ αὐτῆς τῆς ἐπὶ τὸ προσειπεῖν ὑμᾶς ῥοπῆς ἐτέρφθην ὡς ἐπὶ παντὶ πλούτωι.
Cant. 1, 3 μύρον γὰρ ἐκκενωθὲν ὄνομά σοι, ὥστε καὶ μὴ παρόντος, ἀλλὰ καὶ μήκοθεν ὄντος συναισθανόμεθα τῆς εὐωδίας. τὴν ὑπερβολὴν τῶν ὑμετέρων τρόπων κατ' αὐτὸ τῆς καρδίας μου μέσον ἐθέμην· εὐφροσύνης πληρούμεθα τῶν ὑμετέρων πλεονεκτημάτων ἀκούοντες τὰς ἀρετάς. λόγος τῆς σῆς θεοφιλείας πολὺς καθ' ἡμέραν. τὰ ἐν ὑμῖν κατορθώματα πολλοὶ μὲν διηγοῦνται, ἐξαιρέτως δὲ ὁ κοινὸς ἀδελφός, μᾶλλον δὲ εἰπεῖν, ὁ κοινὸς εὐεργέτης ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος Εὐσέβιος. ἀλήθειαν ἐρῶ καὶ οὐ ψεύδομαι. πολὺς παντοίως καὶ συνεχὴς ὁ περὶ ὑμῶν λόγος, μάλιστα παρὰ τῆς αὐτοῦ ὁσιότητος. ὃς ἡδέως διηγεῖται τὰ καθ' ὑμᾶς, ὡς πίστις ὀρθή, ἄμεμπτος βίος, πραότης πολλὴ καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν πᾶς ὁ χορὸς τῶν ἀρετῶν ἐν ὑμῖν ἐδόθη παρὰ θεοῦ, ὥστε καὶ τὸν Ἰακώβου δέξασθαι θρόνον καὶ φύλακα γενέσθαι τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. τοιγαροῦν καὶ Σεβῆρον ὡς βλάσφημον ὁ ὑμέτερος θρόνος κατηγωνίσατο. τῶν μετὰ ταῦτα καρπῶν ἡ σὴ παρέσχεν ἡμῖν ὁσιότης τὰ σπέρματα· γεγόναμεν ὑμῖν ἐπὶ Σεβήρωι σύμψηφοι. πέφηνε τούτωι καὶ Πέτρος παρόμοιος, ὃς εἰ καὶ παρ' ἑτέρων ἤδη καθήιρητο, τῆς αὐτῆς ἐκείνωι καὶ παρ' ἡμῶν τετύχηκε κατακρίσεως. εἰς τὴν ὁμοίαν ἐάλωσαν Ἄνθιμός τε καὶ Ζωόρας ἐμπεπτωκότες πλάνην· ἴσης καὶ τούτων ἑκάτερος ἠξίωται τῆς ποινῆς. κεκοινωνήκασιν ἡμῖν ἐφ' ἅπασι τούτοις οἵ τε ἐκ τῆς πρεσβυτέρας παραγενόμενοι Ῥώμης καὶ ὅσοι τῆς εὐαγοῦς ἡμῶν ἐνεδήμουν συνόδου. σπουδὴν ἄγρυπνον καὶ θεοφιλῆ πρόνοιαν τούτοις ἅπασι συνεισήνεγκαν καὶ οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ οἱ ἐκ τῆς ὑμετέρας φιλοχρίστου χώρας τῆι βασιλίδι ἐνδημοῦντες πόλει. αὐτὰς τοίνυν ὑμῖν

O [= acrv], I

1–3 Προσκαλείσθωσαν – – εἶπε om. O^r 1/2 Προσκαλείσθωσαν] εἰσίτωσαν I 2 μοναχοί] μοναχοί· καὶ εἰσελθόντων αὐτῶν I 3 ἐλισσαῖος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος I ἐν – καταστὰς om. I 9 ἔχων οὕτως O^o 11 τοῦ – πατριάρχου om. I 13 θεοφιλέστατος I om. O^{av} 14 ἐγγέγραπτο O^a 15 inscr. ἐπιστολὴ μηνᾶ πατριάρχου κωνσταντινουπόλεως πρὸς πέτρον ἀρχιεπίσκοπον ἱεροσολύμων I ὁσιωτάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ I 16 ἡμᾶς O^v 17 γὰρ om. O^r ἐντάξεως O^v 18 νῦν – με O^{aev} τὸ κινηθῆναι με νῦν O^rI 20 σου $O^{av}\Lambda$ καὶ[3] om. O^eIΛ 22 μου om. O^e τὸ I ἐθέμεθα I ἡμετέρων O^{av} 24 ἐκδιηγοῦνται I εἰπεῖν om. O^e 26 καὶ IΛ om. O 26 ὃς] ἣς O^r 28 ἐν om. I διὰ ἰακώβου O^{arv} 29/30 θρόνος] λόγος O^a 33 ἐάλοσαν O^r πλάνῃ O^v 35 ῥώμης παραγενόμενοι I 36 θεοφιλεῖ O^v συνεισήνεγκασ O^r 37 αὐτὸσ O^rI ἡμῖν O^{av}

τὰς ἐφ' ἅπασι τούτοις συστάσας τῶν ὑπομνημάτων ἀπεστάλκαμεν πράξεις. γίνεσθε τοιγαροῦν ἐπὶ μὲν Σεβήρωι τοῖς τε παρ' ὑμῶν αὐτῶν τοῖς τε ὑφ' ἡμῶν κεκριμένοις σύμψηφοι, ἐπὶ δὲ Πέτρωι καὶ Ζωόραι καὶ Ἀνθίμωι τοῖς ὑφ' ἡμῶν τε αὖθις καὶ τῶν ἄλλων ὡς εἰπεῖν L V 280 ἁπάντων δεδοκιμασμένοις ἀκολουθῆσαι μὴ κατοκνήσητε. καὶ γὰρ ἂν εἴη διαφερόντως ὑμέτερον τοῖς μὲν ἀρχὴν αὐτόθεν παρασχέσθαι τῆς ἀπαλλαγῆς τῶν φαύλων, τοῖς δὲ κἂν M VIII 1167 εἴη δεδομένα παρ' ἑτέρων, ἀκολουθεῖν. καὶ δείξει μὲν ὑμῖν τὸ κατὰ μέρος ἡ τῶν πεπραγ- 6 μένων τάξις τε καὶ κατάστασις, πλὴν ἀλλ' ἐμφανῆ τε γενέσθαι παρ' ὑμῖν αὐτοῖς ταῦτα βουλόμεθα καὶ τὴν μὲν τούτων ἐμφάνειαν ἐφ' ἡμᾶς ἀποστείλατε τὴν ὑμετέραν τε καὶ τῶν ὑφ' ὑμᾶς θεοφιλῶν ἐπισκόπων ἐπὶ τοῖς πραχθεῖσι συναίνεσιν διὰ τῶν ὑποτεθησομένων αὐτοῖς δηλοῦντες γραμμάτων, αὐτὰ δὲ ταῦτα τὰ παρ' ἡμῶν ἀπεσταλμένα μένειν ἐάσατε 10 παρ' ὑμῖν τῆς τε ὑμῶν αὐτῶν ὁμολογίας ὀρθῆς τῆς τε τῶν πεπονθότων κακοδοξίας εἰς αἰῶνας ἐσόμενα σύμβολον. παρακαλῶ δὲ τὸ τάλαντον ὅπερ ἐπιστεύθητε, μὴ κατορύ- Mt. 25, 25 ξητε, ἀλλὰ τῆι μεταδόσει πολυπλασιάσατε. διαλέχθητε, μετάδοτε τῶν ὑμετέρων ἀληθῶν, μήποτε ἄρα φανείης ἀποδεσμεύων αὐτό· ἰδιοποιούμενοι τὰ κατ' ἐμὲ ὑπὲρ ἀδελφοῦ προσεύξασθε δέησιν καταπυκνοῦντες καὶ λέγοντες· κύριε εἰρήνην δὸς ἡμῖν· πάντα 15 γὰρ ἀπέδωκας ἡμῖν.

Πᾶσαν τὴν σὺν τῆι ὑμετέραι ὁσιότητι ἐν Χριστῶι ἀδελφότητα πλεῖστα προσαγορεύομεν. ἐρρωμένος ἐν κυρίωι ὑπερεύχου ἡμῶν, θεοφιλέστατε ἀδελφέ.

49 Ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος πατριάρχης καὶ ἡ εὐαγὴς σύνοδος εἶπεν· Εἰ τὰ κατὰ τὴν βασιλίδα πόλιν συνοδικῶς ἐψηφισμένα, ὧν μνήμην ποιεῖται ὁ θεῖος καὶ πανευσε- 20 βὴς νόμος καὶ ἡ τοῦ μνημονευθέντος ἁγιωτάτου πατριάρχου ἐπιστολή, Ἐλισσαῖος μεταχειρίζεται ὁ θεοσεβὴς νοτάριος, διδασκέτω.

50 Ἐλισσαῖος νοτάριος εἶπε· Διδάσκω τὴν ὑμετέραν μακαριότητα καὶ τὴν παροῦσαν εὐαγῆ σύνοδον ὡς σὺν τῆι ἀναγνωσθείσηι τιμίαι ἐπιστολῆι τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου τῆς βασιλευούσης πόλεως Μηνᾶ καὶ τὰ ὑπομνήματα ἃ ἀπεστάλη παρὰ τῆς αὐτοῦ μακα- 25 ριότητος, τά τε ἐπὶ τῆι καθαιρέσει πραχθέντα Ἀνθίμου, ὃς πρώην γέγονε τῆς Τραπεζουντίων ἐπίσκοπος, καὶ τὰ ἐπὶ τῶι ἀναθεματισμῶι Σεβήρου καὶ Πέτρου καὶ Ζωόρα μετὰ χεῖράς ἐστί μοι. κατὰ τοίνυν τὸ παριστάμενον τῆι ὑμετέραι ἁγιωσύνηι καὶ τῆι ἁγίαι συνόδωι τὴν τούτων ποιοῦμαι ἐμφάνειαν.

51 Ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος πατριάρχης καὶ ἡ εὐαγὴς σύνοδος εἶπε· Τέως 30 τὰ ἐπὶ Ἀνθίμωι πεπραγμένα δῆλα γινέσθω διὰ τῆς ἀναγνώσεως ἐγγραφόμενα τοῖς ὑφ' ἡμῖν πραττομένοις. οὕτω γὰρ καθ' ἑτέραν εἰσόμεθα καὶ τὰ ἐπὶ τῶι ἀναθεματισμῶι παρακολουθήσαντα Σεβήρου καὶ Πέτρου καὶ Ζωόρα τῶν δυσσεβεστάτων, κἂν τὰ μάλιστα οὐκ ἄγνωστα ἡμῖν ταῦτα καθέστηκε.

Καὶ παραλαβὼν τὰ ἐπὶ Ἀνθίμωι πεπραγμένα Ἐλισσαῖος ὁ θεοσεβέστατος νοτάριος 35 καὶ διάκονος διῆλθε καὶ ἐγγέγραπται τοῖς νῦν πραττομένοις ἐπὶ λέξεως ἔχοντα οὕτως

O [= aerv], I

1 ἀπέσταλκα I γένεσθε O^c 2 ὑμῶν O^cI ἡμῶν $O^{arv}\Lambda$ τοῖσ τε O καὶ τοῖς I ἡμῶν O^e corr., O^vI ὑμῶν $O^{aer}\Lambda$ 3 ὑμῶν O^a 6 διδομένα O^v δεδογμένα I 8 μὲν om. I ἀποστεῖλαι I 9 ἡμᾶσ O^{rv} ὑποτεθεισαμένων O^r ἀποτεθησομένων O^{av} 10 δηλοῦντασ I ταῦτα I om. O ἐπεσταλμένα I 11 ἡμῶν I 12 ἐπίθητε O^v 14 ἀγαθῶν I αὐτά I 15 προσάξασθε O^v δέησιν O^{ar} τὴν δέησιν I δεήσεσιν O^{ev} 17 σὺν] σὴν O^v ἡμετέρα O^v 17/18 post προσαγορεύομεν ins. ὑπογραφή O^{arv} 20 πεπραγμένα πόλιν καὶ $O^e\Lambda$ πόλιν καὶ O^r ποιεῖτε O^a 22 διδασκέσθω O^r 23 διδάσκων O^v 26 προαχθέντα O^v 27 τῶι om. O^e 31 γενέσθω I 32 ἡμῶν O^rI τῶι om. O^e 33 σεβήρου καὶ πέτρου παρακολουθήσαντα καὶ Ζωόρα O^a δυσσεβῶν O^rI 35 ἐλισσαῖοσ $O^e\Lambda$ om. O^{arv}I 36 ἐγγέγραπτο O^a

52 Μετὰ τὴν ὑπατείαν Φλ' Βελισσαρίου τοῦ λαμπροτάτου τῇ πρὸ ἓξ Νόνων Μαίων
L V 4 ἰνδικτιῶνος ῑδ ἐν τῇ φιλοχρίστωι καὶ βασιλευούσηι Κωνστατινουπόλει Ῥώμηι
M VIII 878 προκαθεζομένου τοῦ δεσπότου ἡμῶν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου ἀρχι-
d. 2. m. Mai a. 536 ἐπισκόπου καὶ πατριάρχου Μηνᾶ ἐν τῶι μεσαύλωι τῶι δυτικῶι τοῦ σεβασμίου οἴκου τῆς δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας ἐνδόξου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας τοῦ ὄντος πλησίον τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας

καὶ ἐκ μὲν τοῦ δεξιοῦ μέρους συνεδρευόντων αὐτῶι καὶ συνακροωμένων κατὰ εὐσεβῆ κέλευσιν τοῦ φιλοχρίστου καὶ θεοφυλάκτον ἡμῶν βασιλέως Ἰουστινιανοῦ τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων

2 Σαβίνου τοῦ Κανουσίου
3 Ἐπιφανίου Ἐκλάνων
4 Ἀστερίου Σαλέρνων
5 Ῥουστίκου Φεσούλων
6 Λέοντος Νόλου

τῶν πάντων ἐκ τῆς Ἰταλῶν χώρας πρώην μὲν ἀπεσταλμένων ἐκ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, ὕστερον δὲ συνόντων παραγενομένωι ἐνταῦθα Ἀγαπητῶι τῶι τῆς ἁγίας μνήμης γενομένωι πάπαι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης

L V 5 7 Πέτρου τῆς Ἰουστινιανουπόλεως τῆς μητροπόλεως τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν ἐπαρχίας
8 Ζαχαρίου τῆς Μιτυληναίων μητροπόλεως
9 Μάρκου τῆς μητροπόλεως Ἀπαμείας τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας
10 Αὐξεντίου τῆς Σηλυβρηνῶν μητροπόλεως
11 Θαλασσίου τῆς μητροπόλεως Βηρυτοῦ
12 Μεγάλου τῆς μητροπόλεως Βεροίας
13 Ἰωάννου Γαβάλων
14 Ἰωάννου Βοσπόρου
15 Δομετιανοῦ τοῦ Ζηκχῶν ἔθνους
16 Χριστοφόρου Πορφυρεῶνος ἐπαρχίας Φοινίκης παράλου
17 Ἀρχελάου Κωρύκου
18 Δαυίθου Κιρκησίου
19 Αἰθερίου Μαριάμμης
20 Ἀλεξάνδρου Βαρκουσῶν
21 Δόμνου Μαξιμιανουπόλεως τῆς δευτέρας Παλαιστίνης
22 Ἀναστασίου Ἰωτάβης
23 Ἰωάννου Ζωόρων
24 Ἀνδρέου τοῦ Πανίου
25 Ἐπιτυγχάνου Γέρμης ἐπαρχίας Ἑλλησπόντου
26 Παύλου τοῦ Στεκτορίου
27 Ἀνδρέου Πελτῶν
28 Θεοδώρου Μηροῦ
29 Θεοδωρίτου Ἀλίνδων

ἐκ δὲ τοῦ εὐωνύμου μέρους

O [acerv., l

1 inscr. πεπραγμένα ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ ἀνθέμου παρὰ μηνᾶ πατριάρχου καὶ τῆσ μετ' αὐτοῦ συνόδου l 1 φλαβίου $O^{e}IΛ$ νόννων $O^{ae}rI$ 2 νέα ῥώμη $O^{ae}Λ$ 10—14 om. O^{rl} 15 πάντων om. l 16 τῶι om. O^{r} 18—41 om. O^{rl} 22 συληβρηνῶν O^{v} 24 βερροίασ O^{e} 30 κιρκισίων O^{av} 37 ἐπιτυγχάνοντοσ O^{a}

30 Ὑπατίου τῆς μητροπόλεως Ἐφέσου
31 Κωνσταντίνου Ἡρακλείας τῆς μητροπόλεως Εὐρώπης
32 Θεαγένους τῆς μητροπόλεως Συνάδων
33 Βάκχου Ἀντιοχείας τῆς μητροπόλεως Πισιδίας
34 Ἰλαριανοῦ τῆς μητροπόλεως Πέργης
35 Βοσπορίου Νεοκαισαρείας τῆς μητροπόλεως Πόντου Πολεμωνιακοῦ
36 Παύλου τῆς μητροπόλεως Τυάνων
37 Ἀκακίου τῆς μητροπόλεως Πισινοῦντος
38 Ἐπικτήτου Κλαυδιουπόλεως τῆς μητροπόλεως Ὀνωριάδος
39 Τιμοθέου τῆς μητροπόλεως Βερόης
40 Ἐπιφανίου Ἡρακλείας τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας
41 Ἀβραμίου Κρατίας
42 Ἀλεξάνδρου Κολωνείας τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν ἐπαρχίας
43 Ἀστερίου Ἀμάστρεως
44 Εὐγενίου Τίου
45 Ἰωάννου Καισαρείας τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας
46 Κυριακοῦ Θεοδοσιουπόλεως τῆς Φρυγῶν Πακατιανῶν ἐπαρχίας
47 Ἰωάννου Τραιανουπόλεως
48 Θεοδότου Εὐροίας Παλαιᾶς Ἠπείρου M VIII 879
49 Ἀνδρέου Ἀμύζωνος
50 Φλαβιανοῦ Κοτένων
51 Ἠλίου Ἀδριανῶν τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας
52 Μακεδονίου Βριάνων
53 καὶ Ἁρμονίου Καλλιπόλεως
54-57 συμπαρόντων δὲ αὐτῶι καὶ συνακροωμένων καὶ Θεοφάνους καὶ Πελαγίου τῶν θεοφιλεστάτων διακόνων τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας καὶ Μηνᾶ καὶ Πέτρου τῶν θεοσεβεστάτων νοταρίων καί τινων εὐλαβεστάτων ὑποδιακόνων καὶ ἐκδίκων καὶ λοιπῶν κληρικῶν τοῦ αὐτοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου, οἳ καὶ συνόντες ἔτυχον παραγενομένωι ἐνταῦθα Ἀγαπητῶι τῶι τῆς ἁγίας μνήμης γενομένωι πάπαι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης
58. 59 καὶ Μάγνου πρεσβυτέρου καὶ Ἡρακλείου διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίων Ἐφραιμίου τοῦ ὁσιωτάτου πατριάρχου τῆς ἐν Θεουπόλει ἁγιωτάτης ἐκκλησίας
60 Σαβίνου διακόνου τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως πληροῦντος τὰς ἀποκρίσεις Πέτρου τοῦ ὁσιωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων
61 Στεφάνου διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίου Σωτηρίχου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Καισαρείας τῆς μητροπόλεως Καππαδοκίας πρώτης
62 Γαιανοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἀποκρισιαρίου Ἐλπιδίου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Ἀγκύρας τῆς μητροπόλεως Γαλατίας πρώτης
63. 64 Διονυσίου καὶ Καλλινίκου διακόνων καὶ ἀποκρισιαρίων Φωτίου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου τῆς μητροπόλεως Κορίνθου
παρόντος δὲ καὶ τοῦ εὐλαβοῦς κλήρου τῆς βασιλευούσης πόλεως

O [= aerv], I

1 ὑπάτου O^{v} 4—24 Βάκχου — Καλλιπόλεως] καὶ τῶν λοιπῶν $O^{r}I$ 4 πισσιδίασ O^{ev} 6 νεοκαισσαρείασ O^{v} 8 πισσινοῦντος O^{ev} 17/18 τῆς Φρυγῶν — Τραιανουπόλεως om. O^{v} 17 καππατιανῶν O^{a} 21 κοτεννῶν O^{av} 24 καλλιουπόλεωσ O^{av} 25 αὐτῶι om. $O^{r}I$ 25—31 καὶ Θεοφάνους — ἀποκρισιαρίων om. O^{r} 25—30 καὶ Θεοφάνους — Ῥώμης καὶ om. I 31 καὶ O^{av} τῶν O^{e} om. I 32 ἁγιωτάτου O^{e} Θεουπόλει] θεουπόλεωσ O^{r} 33/34 πληροῦντοσ — ἱεροσολύμων σαβίνου — ἀναστάσεωσ O^{r} 35—40 om. $O^{r}I$

53 Εὐφήμιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπε· Μαριανοῦ τοῦ θεοσεβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου μονῆς τῆς ἐπικαλουμένης Δαλματίου τοῦ τῆς θεοφιλοῦς μνήμης καὶ ἐξάρχου τῶν ἐπὶ τῆς βασιλευούσης ταύτης πόλεως διακειμένων εὐαγῶν μοναστηρίων καὶ τῶν λοιπῶν εὐαγῶν ἡγουμένων τῶν κατὰ τὴν φιλόχριστον ταύτην πόλιν καθεστώτων εὐαγῶν μοναστηρίων καὶ πρός γε τῶν ἐνδημούντων ταύτῃ τῇ βασιλίδι πόλει εὐαγῶν μοναχῶν τελούντων ὑπὸ Θεούπολιν καὶ τὰ Ἱεροσόλυμα δεήσεις
L V 8 ἀνατεινάντων τῶι εὐσεβεστάτωι καὶ θεοφυλάκτωι ἡμῶν βασιλεῖ θεσπίσαι κατηξίωσε τὸ αὐτοῦ κράτος τούς τε παρόντας ὁσιωτάτους ἐπισκόπους ἐκ τῆς Ἰταλῶν χώρας καὶ προσέτι γε τοὺς θεοφιλεστάτους ἀρχιδιακόνους τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας καὶ τοὺς εὐλαβεστάτους νοταρίους καὶ ἐκδίκους τοῦ αὐτοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἐνταῦθα παραγεγονότας, οἳ καὶ συνῆσαν Ἀγαπητῶι τῶι τῆς ὁσίας μνήμης γενομένωι πάπαι τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ τοὺς ἄλλους γε μὴν ἅπαντας τοὺς ἐνδημοῦντας θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους παρὰ τὴν ὑμετέραν μακαριότητα συνελθεῖν, ἐφ' ᾧι δήλων ὑμῖν γινομένων τῶν ἐπιδεδομένων τῇι αὐτῶν γαληνότητι δεήσεων καὶ ὧν ἂν προσαγγεῖλαι βουληθεῖεν οἱ ταύτας ἐπιδεδωκότες, τὰ τοῖς εὐαγέσι κανόσι δοκοῦντα καὶ τῇι ἐκκλησιαστικῇι τάξει προσήκοντα πρὸς ἔργον ἀχθῆναι. ἐπεὶ τοίνυν πάρεισι μέν, ὡς βασιλεῖ τῶι μεγάλωι παρέστη, πάντες οἱ τὸν ἱερὸν ὑμῶν πληροῦντες σύλλογον, παραφυλάττουσι δὲ τὸ εὐαγὲς ὑμῶν σήκρητον οἵ τε εἰρημένοι εὐλαβέστατοι μοναχοὶ καὶ Θεόδωρος ὁ περίβλεπτος ῥαιφερενδάριος παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν πρὸς τοῦτο ἀπεσταλμένος δεσπότου, ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον.

54 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Εἰσίτωσαν ὅ τε μνημονευθεὶς περίβλεπτος ῥαιφερενδάριος Θεόδωρος καὶ οἱ ἐξονομασθέντες εὐλαβέστατοι ἄνδρες.

55 Καὶ εἰσῆλθε Θεόδωρός τε ὁ περίβλεπτος τριβοῦνος νοτάριος καὶ ῥαιφερενδάριος τοῦ θεοφυλάκτου ἡμῶν βασιλέως καὶ Μαριανὸς ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Δαλματίου τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης καὶ ἔξαρχος καὶ σὺν αὐτοῖς οἱ θεοσεβέστατοι πρεσβύτεροι καὶ ἀρχιμανδρῖται τῶν κατὰ τήνδε τὴν βασιλίδα πόλιν εὐαγῶν μοναστηρίων

1 Ἀγαπητὸς τῆς Δίου
2 Διόσκορος τῆς ἁγίας Εὐφημίας
3 Ἀγάπιος τῆς Θαλασσίου
4 Παῦλος τῶν Ῥωμαίων
5 Ἀντωνῖνος τῆς Εὐσεβίου
6 Στέφανος τῆς Ὀλυμπίου
7 Ἀναστάσιος τῶν Ῥωμαίων
8 Δημήτριος τῆς Φωκᾶ
9 Κυριακὸς τῆς Εὐφημίου
10 Ζωίλος τῆς Θεοδότου
11 Ἰουλιανὸς τῆς Εὐφημίου
12 Στέφανος τῶν Προμώτου
13 Ζήνων τῆς ἁγίας θεοτόκου ἐν τῇ πηγῇ

O [-- aerv], I

1 πριμμικήριοσ OI μαρινιανοῦ O^{e} 2 δαλμάτου O^{av} 4 μοναστηρίων] μοναστηρίων καὶ πρός γε τῶν ἐνδημούντων O^{a} 4/5 καὶ τῶν λοιπῶν — μοναστηρίων om. O^{rl} 5/6 τῇ βασιλίδι ταύτῃ I 6 εὐλαβῶν I 11 ἁγίασ O^{e} 14 ὑμῖν in ἡμῖν corr. O^{e} αὐτῶν O^{arvl} [plur. maiest.] αὐτοῦ O^{e} 15 προαγγεῖλαι O^{e} 15/16 οἱ ταύτας — δοκοῦντα καὶ om. O^{v} 16 τοίνυν om. I 17 παρέστησαν O^{arv} 18 σέκρετον O^{e} 19 ῥαιφερενδάριοσ O^{ervl} semper ῥαιφενδάριοσ O^{a} 19/20 πρὸς — δεσπότου] βασιλέωσ πρὸσ τοῦτο ἀπεσταλμένοσ O^{rl} 21 ἐπίσκοποσ O^{arv} 23 εἰσῆλθον $O^{e}\Lambda$ τε om. I 24 μαρινιανὸσ O^{e} θεοσεβέστατοσ O^{e} 25 δαλμάτου O^{av} οἱ I om. O 27—p. 130, 29 om. O^{rl} 30 τῆσ O^{av} 34 post 30 coll. O^{av} 36. 37 om. $O^{e}\Lambda$ 38 προμότου O^{e}

14 Ἀλέξανδρος τοῦ καλαμίου
15 Δάδας τῆς Καιουμᾶ
16 Ῥόδων τῆς Θεοδώρου
17 Γεννάδιος τῆς Κυριακοῦ
18 Θεόδωρος τῆς Μαρωνίου
19 Σίλας τῆς Ἠλία
20 Παῦλος τῆς Σαμουήλου
21 Ἰωάννης τῆς Θεοδώρου
22 Κυρίων τῶν Αἰγυπτίων
23 Βασίλειος τῆς Κυρακωνᾶ
24 Ἰωάννης τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ ἐν τοῖς Μοδέστου
25 Μάρκος τῆς Θεοδώρου
26 Φλαβιανὸς πρεσβύτερος καὶ δευτεράριος τῆς Μοδέστου τῶν Λυκαόνων
27 Μαρῖνος τῆς Παύλου
28 Θεόκτιστος τῆς ἁγίας θεοτόκου πλησίον τῶν Ἰώβ
29 Θεόδωρος τῆς Τρύφωνος
30 Κοσμᾶς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἐν τοῖς Στουδίου
31 Πέτρος τῆς ἁγίας θεοτόκου καὶ τοῦ ἁγίου Διομήδους ἐν Ἱερουσαλήμ
32 Ἐλευθέριος τοῦ ἁγίου Κυριακοῦ
33 Ἀλέξανδρος τῆς Ἀβραμίου
34 Θεόδωρος τῆς Ἰώβ
35 Τρύφων τῆς Ἐλπιδίου
36 Στέφανος τῆς Κώνστα
37 Βαβύλας τῆς Δανιὴλ ἐν τῶι στύλωι
38 Ἰωάννης τῆς Ἀναστασίου
39 Ἀνθέμιος τῆς Νέωνος
40 Ἰωάννης τοῦ ἁγίου Μιχαὴλ τῶν Χαρσίου
41 Ἰωάννης τῆς Μάρα πλησίον τῆς Ἀετίου κινστέρνης
42 Φωκᾶς τῆς Ἰωνᾶ πλησίον τοῦ Δευτέρου
43 Ζώσιμος τῆς Εὐτυχίου τῶν Λυκαόνων
44 Τιμόθεος τῆς Ἀστερίου
45 Στρατόνικος τῆς Δομετίου
46 Πολυχρόνιος τοῦ αἰθρίου
47 Ἀνδρέας τῶν Ῥωμαίων πλησίον τῆς κινστέρνης
48 Μαρτύριος τῆς Πέτρου πλησίον τῶν Ἀποστόλων
49 Ἀνδρέας τῆς ἁγίας θεοτόκου πλησίον τοῦ ἁγίου Λουκᾶ
50 Μάρκος τοῦ ἁγίου Κυρίκου
51 Ἰάκωβος τῆς Ἀβίβου Σύρος
52 Ἀττικὸς τῶν Εὐκρατάδων
53 Ἰωσὴφ τῆς ἁγίας θεοτόκου ἐν τῶι λιθοστρώτωι
54 Παῦλος τοῦ ἁγιωτάτου ἀποστόλου Πέτρου πλησίον τοῦ παλατίου
55 Ἀναστάσιος πρεσβύτερος καὶ δευτεράριος τοῦ ἁγίου Φιλίππου ἐν τῶι βρεφοτροφείωι L V 9

O [ac v]

7 σαμοήλου O$^{ac v}$ σαμουηλίου O^{e} 8 *Theodori in petra Dominicus* [i. e. Κυριακός] *Syriorum* Λ 10 τοῦ O$^{ac v}$ 13 δευτεριάριοσ O$^{ac v}$ 26 ἄνθιμοσ O$^{ac v}$ 27 χαρισίου O^{e} 28 ἀετοῦ O$^{ac v}$ 32 στρατόνιοσ O$^{ac v}$ *Domeeii martvris* Λ 33 *sancti Michaelis in Ethrio* Λ 35 *apostolos sine Valentini et Dandati* Λ 37 κηρύκου O^{e} 41 ἁγίου O^{e} 42 δευτεριάριοσ O$^{ac v}$

56 Γεώργιος τῆς Κύρου
57 Εὐσέβιος τῆς Συμεωνίου
58 Ζωτικὸς τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου πλησίον τῆς Σατορνίνου πόρτης καὶ τῶν ὑπὸ Θεούπολιν
59 Παῦλος μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος μονῆς τῆς Μάρωνος
60 Σεβηριανὸς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Ζωόρα τῶν Θερμῶν Σύρος
61 Κασσισᾶς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Λουκᾶ Σύρος
62 Συμεώνης διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς Ἰακώβου
63 Ἰωάννης διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς Θεοδώρου
64 Στέφανος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Εὐξηρίου
65 Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ κυρίου Θωμᾶ Σύρος
66 Θωμᾶς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς μονῆς Ἀαρὼν Σύρος
67 Φωτεινός μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος μονῆς τοῦ ἁγίου Στεφάνου
68 Θεόδωρος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς ἐκκλησίας Ἐρινδηληνῶν
69 Σέργιος πρεσβύτερος καὶ περιοδευτής
οἱ πάντες πράττοντες ὑπέρ τε ἑαυτῶν καὶ τῶν λοιπῶν, ἔτι μὴν καὶ τῶν ὑπὸ τοὺς ἁγίους Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν τόπους
M VIII 883 70 Δομετιανὸς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου
71 Ἡσύχιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου
72 Κασιανὸς πρεσβύτερος τῆς λαύρας τοῦ μακαρίου Σάββα
73 Κυριακὸς πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τῶν πυργίων τοῦ Ἰορδάνου
74 Νέσταβος πρεσβύτερος λαύρας τοῦ μακαρίου Φιρμίνου
75 Τερέντιος πρεσβύτερος τῆς Νέας λαύρας
76 Λεόντιος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος καὶ τοποτηρητὴς τῆς ἐρήμου πάσης
77 Τραιανὸς πρεσβύτερος τῶν πυργίων τοῦ Ἰορδάνου
78 Πολύευκτος διάκονος τῆς μονῆς τοῦ ἀββᾶ Θεοδοσίου
79 Θεόδωρος διάκονος καὶ μοναχὸς τῆς Νέας λαύρας
80 Κύρικος διάκονος καὶ μοναχὸς τῆς αὐτῆς Νέας λαύρας
81 Ἀναστάσιος διάκονος μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου
82 Μάμας μοναχὸς τῆς αὐτῆς μονῆς
83 Ἰωάννης μοναχὸς τῆς αὐτῆς μονῆς
84 Ἰουλιανὸς μοναχὸς μονῆς τοῦ ἀββᾶ Θεοδοσίου
οἱ πάντες πράττοντες ὑπέρ τε ἑαυτῶν καὶ τῶν οἰκείων μονοστηρίων καὶ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν
85 Ἰωάννης πρεσβύτερος τῆς πεδιάδος καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν
86 Θεωνᾶς πρεσβύτερος τοῦ Σινᾶ ὄρους καὶ ἀποκρισιάριος τοῦ τε ὄρους καὶ τῆς ἐκκλησίας Φαρὰν καὶ λαύρας Ῥαιθοῦ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν
87 Στρατήγιος διάκονος καὶ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰωάννου ὑπὲρ πάντων τῶν ὑπὸ Σκυθόπολιν μοναχῶν.

56 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ἐν πρώτῃ τάξει διδαχθῆναι βουλόμεθα παρὰ Θεοδώρου τοῦ περιβλέπτου τὴν αἰτίαν δι' ἣν εἰς ἡμᾶς γέγονε.

57 Θεόδωρος ὁ περίβλεπτος τριβοῦνος νοτάριος καὶ βαιφερενδάριος τοῦ εὐσεβεστάτου δεσπότου εἶπε· Δεήσεις ἀνέτειναν οἱ παρόντες εὐλαβέστατοι μοναχοὶ τῶι θειοτάτωι καὶ

O [= aev, r inde a 40], I [inde a 40]
6 σευκριανὸσ O^a 7 post 8 coll. O^a 10 *Euxeri Syrus* Λ 12 om. O^{av} 14 ερκωδηλινῶν O^{av} 18 ἁγίου καὶ μακαρίου O^e 19 ἀρχιμανδρίτης O^e ἀποκρισιάριοσ O^{av} 20, 22 λάβρασ O^v 28 om. O^{av} κήρυκοσ O^e 36 σιννᾶ O^a ὄρους — ὄρους om. O^a 40 παρὰ ΙΛ καὶ παρὰ O 41 εἰσ O^{arv}I πρὸσ O^eΛ 43 ἡμῶν δεσπότου O^eΛ

καλλινίκωι ἡμῶν βασιλεῖ καὶ ταύτας θεσπίσαι κατηξίωσε τὸ αὐτῶν κράτος λαβόντα με διακομίσαι πρὸς τὴν ὑμετέραν ἁγιωσύνην, ἀγαγεῖν δὲ καὶ τοὺς εὐλαβεστάτους μοναχοὺς ἐφ' ὧι διδασκομένους ὑμᾶς τὰ παρ' αὐτῶν τὰ καλῶς ἔχειν τῆι ὑμετέραι μακαριότητι φαινόμενα κανονικῶς διατυπῶσαι. ταύτας τοίνυν ἔχων μετὰ χεῖρας ἐπιδίδωμι τῆι ὑμετέραι μακαριότητι πρὸς ἀνάγνωσιν.

58 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ἡ παρὰ τῶν εὐλαβεστάτων μοναχῶν ἐπιδοθεῖσα δέησις τῶι εὐσεβεστάτωι καὶ φιλοχρίστωι ἡμῶν δεσπότηι ὑποδεχθεῖσα δήλη γινέσθω. Καὶ λαβὼν Ἀκάκιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω

59 Βασιλεῖ θεοσεβεστάτωι καὶ πανευσεβεστάτωι αὐτοκράτορι αὐγούστωι Ἰουστινιανῶι δέησις καὶ ἱκεσία παρὰ Μαριανοῦ μοναχοῦ καὶ ἀρχιμανδρίτου μονῆς τοῦ μακαρίου Δαλματίου καὶ ἐξάρχου τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων τῆς βασιλίδος καὶ τῶν ταύτης ἀρχιμανδριτῶν καὶ παρὰ τῶν ἐνδημούντων ἐν αὐτῆι Ἱεροσολυμιτῶν καὶ τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ καὶ τῆς δευτέρας Συρίας ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν. Ὁ θεὸς ὁ μέγας καὶ θαυμαστός, δι' οὗ βασιλεῖς βασιλεύουσι καὶ δυνάσται κρατοῦσι γῆς, προγινώσκων τά τε ὄντα τά τε ἐσόμενα, κατανοήσας τὴν θεοφιλῆ καρδίαν τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας οἷα μόνος τὰ ἐν ταύταις ἐνθύμια διερευνᾶν δυνάμενος, καὶ ἰδὼν τόν τε προλαβόντα ὑπὲρ τῆς ὀρθῆς πίστεως ζῆλον τήν τε μέλλουσαν γίνεσθαι σπουδὴν ὑπὲρ τῆς νυνὶ κρατούσης ἐν ταῖς ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις καταστάσεως ἀνήγαγεν ἐπὶ τὸν βασιλικὸν θρόνον τὴν ὑμετέραν γαληνότητα καὶ τὴν ἐφ' ὑμῖν ἀπροσωπόληπτον αὐτοῦ κρίσιν πᾶσιν ἐπιδεῖξαι βουλόμενος προύθηκεν εἰς φανερὸν τὴν ὑμετέραν ἀγαθὴν ἐργασίαν, ἣν νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ὑπέρ τε τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης καὶ τιμῆς καὶ σεβάσματος τῆς τε ὀρθῆς πίστεως καὶ τῶν ἁγίων ποιεῖσθε πατέρων ὑπέρ τε τῆς εἰς τὸν πλησίον ἐξ ἀγάπης ἐλεημοσύνης. ἐλεημοσύναις γὰρ καὶ πίστεσιν ἀποκαθαίρεσθαι τὰς ἁμαρτίας μεμαθήκατε. τοῦτο δὴ τὸ τῆς ἀγαθῆς βουλῆς ἔργον διασκεδάσαι προθυμούμενοι Ἄνθιμος καὶ Σεβῆρος καὶ Πέτρος καὶ Ζωόρας καὶ οἱ τὰ ὅμοια τούτοις φρονοῦντες κατὰ πάντα χρόνον καὶ τρόπον θορύβους καὶ ταραχὰς ταῖς ἐκκλησίαις ἐμποιοῦντες οὐκ ἐπαύσαντο, τὴν μὲν γῆν καὶ τὰς πόλεις αἵμασιν ἁγίων καὶ ἑτέρων τινῶν καταμολύνοντες καὶ θορύβοις συσσαλεύοντες, τὸν δὲ ἀέρα καὶ τὰ τῶν ἀκουόντων ὦτα τοῖς κατὰ τῶν ἁγίων ἀναθεματισμοῖς μιάναντες, τὸ δὲ πέρας καὶ εἰς ταύτην τὴν βασιλίδα πόλιν εἰσφρήσαντες καὶ θυσιαστήρια ἐβδελυγμένα καὶ βαπτιστήρια ἀλλότρια ἐξ ἐναντίας τοῦ ἀληθινοῦ θυσιαστηρίου καὶ τῆς ἁγίας κολυμβήθρας κατὰ πολλοὺς καὶ περιφανεῖς τόπους τῆσδε τῆς πόλεως καὶ ἐν προαστείοις καὶ ἰδιωτικοῖς πηξάμενοι οἴκοις τὰ ἄθεσμα πράττοντες ἐν αὐτοῖς οὐ διαλιμπάνουσι τούς τε ἐν τοῖς οἴκοις διαφθείροντες καὶ αἰχμαλωτίζοντες κατὰ τὸν ἀπόστολον τοὺς ἐν αὐτοῖς ἁπλουστέρους πάντοτε μανθάνοντας καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυναμένους. τὸ δὲ δὴ μεῖζον καὶ ἐγκόλπιον ἡμῶν κακὸν Ἄνθιμος ὁ ποτὲ Τραπεζούντων προχειρισθεὶς ἐπίσκοπος. οὗτος γὰρ ἐκ πολλοῦ τὴν ἰδίαν ἐκκλησίαν καταλιπὼν καὶ πεπλασμένον βίον ἐγκρατείας ἀναλαβὼν καὶ συνδιαιτηθεὶς τοῖς εἰρημένοις αἱρετικοῖς καὶ τὰ ἐκείνοις ἀρέσκοντα ποιῶν τε καὶ λέγων οἷα νοσῶν τὴν ὁμοίαν ἐκείνοις αἱρετικὴν πλάνην ἠδυνήθη διὰ τῆς ἐκείνων

L V 12

Prou. 8, 15. 16

M VIII 886

2. Tim. 3, 6. 7

PG 37, 331

O [= aervJ, I

2 πρὸσ — ἁγιωσύνην διακομίσαι O^{av} 7 ἡμῶν om. I *suscepta* Λ ὑποδειχθεῖσα OI 8 γενέσθω I 9 inser. δέησις τῶν ἐν κωνσταντινουπόλει μοναχῶν πρὸς ἰουστινιανὸν βασιλέα I 11 δαλμάτου O^{av} 16 ἐρευνᾶν O^{e} 16/17 προσλαβόντα O^{a} 22 ἐξ om. $O^{e}Λ$ 26 τόπον $O^{e}Λ$ 27 καταμολύναντεσ O^{aev} 28 σαλεύοντεσ O^{rl} 29 δὲ ΙΛ δὴ O 29/30 ἑαυτοὺς εἰσφρήσαντες I 30 ἐβδελλυγμένα O^{e} 32 οἴκοισ O^{erl} οἴκουσ τόποισ O^{av} 36 κακῶν ἡμῶν I τραπεζούντων [τραπεζουντίων I] προχειρισθεὶσ O^{arvl} προχειρισθεὶσ τραπεζουντίων O^{e} 37/38 πεπλασμένον - - καὶ om. O^{arvl} 39 ἠδυνήθην O^{r}

συνάρσεως τὸν τῆσδε τῆς πόλεως θρόνον ὑφαρπάσαι παρὰ πάντας τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς καὶ κανόνας. ἐπεὶ οὖν πάντες οἱ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας τρόφιμοι περί τε τῆς τοῦ εἰρημένου Ἀνθίμου ἀθέσμου τε καὶ βιαίας προβολῆς περί τε τῶν εἰρημένων ἀνοσίων ἀνδρῶν καὶ τῶι θεῶι καὶ ὑμῖν δι' ὄχλου γινόμενοι οὐκ ἐπαύσαντο, ὑμεῖς δέ, εὐσεβέστατοι, καίπερ δυνάμενοι τούτους ἐξωθῆσαι ὅμως γοῦν κανονικὴν κρίσιν παρὰ τοῦ ἀρχιερέως τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἐπί τε αὐτῶι Ἀνθίμωι καὶ τοῖς εἰρημένοις αἱρετικοῖς καλῶς ποιοῦντες ἀκοῦσαι ἠβουλήθητε πειθόμενοι τῶι εἰπόντι ἐπερώτησον τὸν πατέρα σου καὶ ἀναγγελεῖ σοι, τοὺς πρεσβυτέρους σου καὶ ἐροῦσί σοι καὶ τῶι ἀποστόλωι λέγοντι πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς λόγον ἀποδώσοντες, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τῆιδε τῆι πόλει Ἀγαπητὸν τὸν ὄντως ἀγαπητὸν θεῶι καὶ ἀνθρώποις ἀρχιερέα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἐπὶ καθαιρέσει Ἀνθίμου τε καὶ τῶν εἰρημένων αἱρετικῶν ὥσπερ ποτὲ Πέτρον τὸν μέγαν τοῖς Ῥωμαίοις ἐπὶ καθαιρέσει τῆς Σίμωνος γοητείας. οὗτος οὖν ὁ τίμιος ἀνὴρ τὰ κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἀθέσμως τολμώμενα μαθὼν διά τε πλείστων καὶ ἡμετέρων λιβέλλων καὶ ταῦτα αὐτῆι ὄψει παραλαβὼν καθάπαξ οὐδὲ εἰς θέαν τὸν κατὰ τῶν κανόνων μανέντα Ἄνθιμον παραδέξασθαι ἠβουλήθη, ἀλλὰ τοῦτον δικαίως ἐξωθήσας τοῦ τῆσδε τῆς πόλεως ἀρχιερατικοῦ θρόνου συνεπαμυνούσης καὶ συνεπισχυούσης τῆι τε καθολικῆι πίστει καὶ τοῖς θείοις κανόσι τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας προεχειρίσατο τῆιδε τῆι ἐκκλησίαι τὸν ἐπὶ ὀρθῆι πίστει καὶ σώφρονι βίωι καὶ σεμνῆι πολιτείαι καὶ τῆι ἐγχειρισθείσηι αὐτῶι τῶν ἀσθενούντων διακονίαι μαρτυρούμενον Μηνᾶν τὸν ἁγιώτατον. ἐπὶ τούτοις πάλιν λιβέλλους περί τε Ἀνθίμου καὶ τῶν εἰρημένων αἱρετικῶν ἐπιδεδωκότες οἵ τε ἐνδημοῦντες τῆιδε τῆι πόλει Παλαιστινοὶ ἐπίσκοποι καὶ τῆς Ἀνατολικῆς διοικήσεως καὶ οἱ τῶν ἄλλων ἀρχιερέων ἀποκρισιάριοι καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ἐξητήσαμεν τὸν μὲν Ἄνθιμον οἷα Τραπεζούντων χρηματίζοντα ἐπίσκοπον ποιῆσαι τὸν ἐγνωσμένον τῶι ἀποστολικῶι θρόνωι λίβελλον καὶ ἐλευθερῶσαι ἑαυτὸν πάσης αἱρετικῆς πλάνης καὶ ἐξορμῆσαι ἐπὶ τὴν Τραπεζουντίων ἐκκλησίαν ἢ τοῦτο μὴ ἀνεχόμενον τελείως κατακριθῆναι καὶ πάσης ἀξίας ἱερατικῆς καὶ ἐνεργείας γυμνωθῆναι, ὥσπερ ὁ ἐν ἁγίοις Κελεστῖνος ἐπὶ Νεστορίωι τῶι δυσσεβεῖ διεπράξατο, ἑαυτὸν τῶι τοιούτωι κρίματι ὑποβαλόντα καὶ τὴν μετὰ τῶν αἱρετικῶν μερίδα ἀσπασάμενον καὶ τούτους τῆς ἰδίας ἐκκλησίας προτιμήσαντα, τοὺς δὲ εἰρημένους αἱρετικοὺς ἢ κανονικῶς προσελθεῖν τῆι ἐκκλησίαι ἢ παύσασθαι λοιπὸν τῶν κατ' αὐτῆς ἐπιβουλῶν καὶ παρασυνάξεων καὶ παραβαπτισμάτων καὶ τῆσδε τῆς πόλεως καὶ πάσης ἑτέρας ἐκδιωχθῆναι ὡς λυμεῶνας καὶ ἐπιβούλους οὐ μόνον τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς καλῶς ὑφ' ὑμῶν εὐνομουμένης πολιτείας, ἀξιώσαντες ταῦτα αὐτὸν εἰς γνῶσιν ἐνέγκαι τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας, ἐφ' ὧι δι' αὐτῆς εἰς πέρας τὰ παρ' ἡμῶν αἰτηθέντα ἀχθῆναι. ταύτας δὲ τὰς δικαίας ἡμῶν αἰτήσεις προφθάνων ὁ εἰρημένος δικαιότατος ἀνήρ, ἐπειδὴ ἀφανῆ ἑαυτὸν κατέστησεν ὁ Ἄνθιμος, συγκατεδίκασε τοῖς εἰρημένοις αἱρετικοῖς πάσης ἱερατικῆς ἀξίας καὶ ἐνεργείας γυμνώσας καὶ παντὸς ἐπισκοπικοῦ καὶ ὀρθοδόξου ὀνόματος ἄχρι μετανοίας τῶν αὐτῶι ἐπταισμένων, ἐξαποστείλας τοὺς ἡμετέρους λιβέλλους τῆι ὑμετέραι εὐσεβείαι ἐφ' ὧι τε τὰ ἐν αὐτοῖς δι' ὑμῶν εἰς πέρας

Deut. 32, 7 Hebr. 13, 17 L V 13 M VIII 887

25 cf. Coll. Auell. 167 p. 619, 22sq. 223 p. 683, 26

O [= aerv], I

4 ἡμῖν $O^{eΛ}$ 9 ἡμῶν O^{arv} 10 ἡμῶν O^{arv} 13 μέγα O^{r} 15 πλείστων ἑτέρων I λιβέλλων ἡμετέρων O^{arv}I 18 εὐσεβείας O^{arv}I βασιλείας $O^{eΛ}$ 22 παλαιστηνοι O^{e} ut solet 24 ἡμεῖς I ἡμεῖσ τὲ O τραπεζουντίων I χρηματίσαντα O^{e} 26 τὴν τῶν O^{r} 29 ὑποβάλλοντα O^{arv} 31 προελθεῖν O^{r} 34 ἡμῶν O^{rv} 34/35 ἐνέγκαι εἰσ γνῶσιν O^{e} 35—p. 133, 16 ἐφ' ὧι — εὐσεβείας om. O^{a} 36/37 δικαιότατοσ O^{rv}I ὁσιώτατοσ O^{e} 39 ἡμετέρουσ $O^{eΛ}$ εἰρημένουσ O^{rv}

ἀχθῆναι. συμβὰν δὲ οὕτω παρὰ τοῦ σοφῶς τὰ καθ' ἡμᾶς οἰκονομοῦντος θεοῦ προσ-
ελήφθη οὗτος ὁ τίμιος ἀνὴρ καὶ προσετέθη τοῖς πατράσιν αὐτοῦ τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν 2 Tim. 4, 7
ἀγωνισάμενος καὶ τὸν δρόμον τελέσας καὶ τὴν πίστιν τηρήσας. ἐνορκοῦμεν οὖν τὴν
ὑμετέραν εὐσέβειαν, εἰ καὶ τολμηρόν τι ποιοῦμεν, κατὰ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ὑπερασπίζοντος τῆς ὑμετέρας τιμίας βασιλείας καὶ πάντα
ἐχθρὸν καὶ πολέμιον διὰ τὴν ὑμετέραν ὀρθὴν πίστιν ὑμῖν ὑποτάσσοντος μὴ παριδεῖν
τὴν δικαίαν κρίσιν τοῦ εἰρημένου ἁγίου ἀνδρός, ἀλλὰ ταύτην ἐπεξελθεῖν τήν τε ἐκκλησίαν
τοῦ θεοῦ καὶ πάντα τὸν κόσμον ἐλευθεροῦντας τῆς λύμης Ἀνθίμου τε καὶ τῶν εἰρημένων
αἱρετικῶν. καὶ γὰρ καὶ τοῦ εἰρημένου ὁσίου ἀνδρὸς Ἀγαπητοῦ τῶιδε τῶι βίωι
ἐνδημοῦντος μετὰ θεὸν εἰς τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν ἀποβλέποντες ταῦτα πέρας λαβεῖν παρ'
ὑμῶν ἐξεδεχόμεθα. τὰ οὖν παρ' ἐκείνου δικαίως καὶ κανονικῶς κεκριμένα πληροῦντες καὶ
διὰ γενικῆς ὑμῶν νομοθεσίας ταῦτα κυροῦντες καὶ τοιαῦτα τοῦ λοιποῦ τολμᾶσθαι ἀπαγο- L V 16
ρεύοντες τὴν μὲν ἐκείνου μακαρίαν ψυχὴν θεραπεύσετε, ἥτις ἐγγύτερον θεοῦ γενομένη, M VIII 890
ὅσωι καὶ τοῦ δεσμοῦ τῆς γῆς τοῦ σαρκίου τούτου λέλυται καὶ παρρησίαν ἐκ τῶν οἰ-
κείων ἀγαθῶν ἐκτήσατο ἔργων, πρεσβεύσει ὑπὲρ τῆς εἰρήνης καὶ σωτηρίας τῆς ὑμετέρας
εὐσεβείας, ὑμεῖς δὲ σὺν τῶι Δαβὶδ μετὰ παρρησίας πρὸς θεὸν κεκράξετε οὐχὶ τοὺς μισοῦν- Ps. 138, 21. 22
τάς σε, κύριε, ἐμίσησα καὶ ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς σου ἐξετηκόμην; τέλειον μῖσος
ἐμίσουν αὐτούς, εἰς ἐχθροὺς ἐγένοντό μοι. δέος γὰρ, εὐσεβέστατοι, μὴ διὰ
τὴν πολλὴν ἀνοχὴν τὸ τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ πάθωμεν καὶ ἡμεῖς ἐν μέσωι ἔχοντες
τοὺς ὑπὸ πάσης ἀρχιερωσύνης ἀναθεματισθέντας, ὃς ἐπειδήπερ ἐν μέσωι εἶχεν Ἄχαρ Ios. 7, 1 sq.
καὶ Ἰωνάθαν τοὺς ἐν γνώσει καὶ ἀγνωσίαι ἑαυτοὺς τῶι ἀναθέματι ὑποβαλόντας, ἐκιν- 1 Reg. 14, 24 sq.
δύνευσε πανστρατιᾶι ἀπολέσθαι καίπερ ἀγνοῶν ὅτιπερ ἐν μέσωι εἶχε τὸ ἀνάθεμα. μὴ
οὖν ὑπομείνητε, Χριστιανικώτατοι βασιλεῖς, παριδεῖν τὸ τοιοῦτον κακόν, ἀλλὰ χρή-
σασθε τῶι κατ' ἐπίγνωσιν ὑπὲρ θεοῦ καὶ τῶν αὐτοῦ ζήλωι πληροῦντες τὸ γεγραμμένον
λικμήτωρ ἀσεβῶν βασιλεὺς σοφός, ἵνα μετὰ Δαβὶδ καὶ Ἰωσίου καὶ Ἠλίου καὶ Prou. 20, 20
Φινεὲς καὶ Ἀγαπητοῦ τῶν μάλιστα ζηλωσάντων ὑπὲρ θεοῦ τὴν μερίδα ἐχόντων ὑμῶν
ἐν μὲν τῶι παρόντι ὥσπερ κἀκείνοις ὑποπόδιον τῶν ποδῶν πάντας ὑμῖν τοὺς ἐχθροὺς Ps. 109, 1
ὑποτάξηι, ἐν δὲ τῶι μέλλοντι σὺν ἐκείνοις τὴν αἰώνιον βασιλείαν παράσχοι ὁ ἐπαγγει- Mt. 19, 29
λάμενος καὶ ἐν τούτωι ἑκατονταπλασίονα καὶ ἐν τῶι μέλλοντι αἰῶνι τοῖς ἀγαπῶσιν
αὐτὸν ζωὴν αἰώνιον ἀποδιδόναι.

Ὑπογραφαί

Μαριανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης καὶ ἔξαρχος τῶν εὐαγῶν
μοναστηρίων τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως σὺν ἅπασι τοῖς εὐλαβεστάτοις ἀρχιμαν-
δρίταις σὺν ἐμοὶ δεηθεῖσι κατὰ συναίνεσιν πάντων ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

Ἡσύχιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου ἀββᾶ Θεοδοσίου
τὸν τόπον ἐπέχων Σωφρονίου πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου τῆς αὐτῆς μονῆς καὶ
πρώτου πάσης τῆς ἐρήμου Ἱεροσολύμων σὺν πᾶσι τοῖς σὺν ἐμοὶ ἀποσταλεῖσιν ἀρχι-
μανδρίταις καὶ μοναχοῖς Ἱεροσολυμίταις εἰς τήνδε τὴν βασιλίδα πράττουσι καὶ ὑπὲρ

O [= aerv], I

1 σοφῶς om. O^e οἰκονομοῦντοσ τὰ καθ' ἡμᾶσ O^v 2 ὁ τίμιοσ οὗτοσ O^{rI} καὶ om. O^{rv} 4 εὐσέβειαν O βασιλείαν Λ 7 ταύτη I ὑπεξελθεῖν O^r 9 καὶ² om. I εἰρημένου om. O^e 12 τὰ τοιαῦτα I 15 πρεσβεύει O^{rI} εἰρήνης] εἰρημένησ O^r 16 κεκράξατε O^{av} 17 τοῖσ ἐχθροῖς O^e μῖσοσ τέλειον O^e 18 εὐσεβέστατε O^{erv} 19 ἰσραηλίτου O^{av} 22 πανστρατι O^e ὅτι O^r 27 ἐκείνοισ O^{rI} 28 ὑποτάξαι O^r παράσχη O^{avI} 31 αἱ ὑπογραφαί O^{av} om. O^{rI} 32. 35 ἐλέω O^{erI} 35 μονῆς om. I ἀββᾶ om. I 38 βασιλίδα πόλιν O^{av}

πάντων τῶν τὴν αὐτὴν ἔρημον οἰκούντων καὶ τὰς τρεῖς Παλαιστίνας ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν σὺν ἐμοὶ δεηθεῖσιν ὑπογράψας κατὰ συναίνεσιν πάντων ἐπέδωκα: —

Θεωνᾶς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀποκρισιάριος τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ καὶ τῆς ἐρήμου Ῥαιθοῦ καὶ τῆς κατὰ Φαρὰν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας πράττων ὑπὲρ πάντων τῶν προγεγραμμένων δεηθεὶς καὶ ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

Παῦλος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς εὐαγοῦς μονῆς τοῦ μακαρίου Μάρωνος τῆς ἐξαρχούσης τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων δευτέρας Συρίας ἀποσταλεὶς ἐνταῦθα παρὰ τοῦ κοινοῦ τῶν θεοφιλεστάτων ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν τῆς αὐτῆς χώρας πρὸς τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν μετὰ δεήσεων αὐτῶν, ἃς ἀνέτειναν κατὰ τῶν προγεγραμμένων Ἀκεφάλων, πράττων ὑπὲρ πάντων τῶν εἰρημένων ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν δεηθεὶς καὶ ὑπογράψας ἐπέδωκα: —

L V 17 M VIII 891 **60** Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν Ἀπίτω μὲν Θεόδωρος ὁ περίβλεπτος ῥαιφερενδάριος πράξας ἐφ' ὧι παραγέγονεν· λεγέτωσαν δὲ οἱ παρόντες εὐλαβέστατοι μοναχοί, εἴ τι πλέον διδάξαι βούλονται.

61 Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ διὰ Μαριανοῦ τοῦ θεοσεβεστάτου ἐξάρχου ἐπέδωκαν διδασκαλικόν, ὅπερ δεξάμενος Χριστόδωρος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος καὶ σηκρητάριος ἀνέγνω

62 Ἐπιφανίου τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης γενομένου ἀρχιεπισκόπου τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως ἐν εἰρήνηι τὸν βίον τελέσαντος Ἄνθιμος ὁ Τραπεζούντων ποτὲ προχειρισθεὶς ἐπίσκοπος τὸ τῆς ἀρχιερωσύνης μέγεθος καὶ ἀξίωμα οὐ πνευματικὴν ψυχῶν ἐπιστασίαν εἶναι λογισάμενος, ἀλλ' οἷόν τινα πολιτικὴν ἀρχὴν καὶ διὰ τοῦτο τῆς μείζονος ὀρεγόμενος, ἤδη ἐκ πολλοῦ καταλιπὼν τὴν ἰδίαν ἐκκλησίαν καὶ καταλαβὼν τήνδε τὴν πόλιν ὥσπερ τις Αἰγυπτιακὴ πληγὴ καὶ τὸν πεπλασμένον βίον τῆς ἐσχηματισμένης αὐτοῦ ἐγκρατείας πᾶσιν ἐπιδεικνύμενος συνδιαιτηθείς τε τοῖς ἐμφωλεύουσιν ἐνταῦθα αἱρετικοῖς οἷα νοσῶν τὴν ὁμοίαν αὐτοῖς αἱρετικὴν μανίαν καὶ τὰ ἐκείνοις ἀρέσκοντα ποιῶν τε καὶ λέγων ἠδυνήθη μοιχικῶς τὸν τῆσδε τῆς πόλεως ἀρχιερατικὸν ὑφαρπάσαι θρόνον παρὰ πάντας τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς καὶ κανόνας. ἐπεὶ οὖν περὶ ἀμφότερα ἁμαρτάνων ἐφάνη περί τε τοὺς θείους κανόνας περί τε τὴν ὀρθὴν καὶ ἀμώμητον πίστιν, εἰκότως ἡμεῖς ἐπιστάμενοι τὴν τῶν θείων κανόνων ἐκδίκησιν ἀρχιερεῦσι μόνον ἁρμόττειν, τὴν δὲ τῆς ὀρθῆς πίστεως οὐ μόνον ἱερωμένοις, ἀλλὰ καὶ παντὶ ὀρθοδόξωι Χριστιανῶι, τὰ περὶ ταύτης μόνης τοῦτον ἐπηρωτῶμεν οὐχ ἅπαξ, οὐ δίς, ἀλλὰ καὶ πολλάκις παρακαλοῦντες αὐτὸν τὰ κατὰ Εὐτυχέος δογματισθέντα παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων καὶ μάλιστα παρὰ τῶν ἐν τῆι ἁγίαι καὶ οἰκουμενικῆι συνόδωι τῆι ἐν Χαλκηδόνι συναχθέντων καὶ τοῦ μακαριωτάτου πάπα Λέοντος ὁμολογῆσαι, φαμὲν δὴ τὸ εἶναι ἐν δύο φύσεσι τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀσυγχύτως ἀδιαιρέτως ἀτρέπτως ἀχωρίστως, καὶ συγκαταδικάζειν καὶ ἀναθεματίζειν μετὰ Νεστορίου καὶ Εὐτυχέος καὶ Διόσκορον τὸν γενόμενον Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπον τὸν τῆς ἀσεβείας Εὐτυχέος προστάτην καὶ ἔκδικον τὸν πάντων τῶν κακῶν γενόμενον αἴτιον, κατακριθέντα καὶ ἀναθεματισθέντα μετὰ Νεστορίου καὶ Εὐτυχέος παρὰ τῆς εἰρημένης ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου. ὃ δὲ διὰ τὴν μελετη-

O [- acrv], l

1 κατὰ τὴν O^{e} καὶ — Παλαιστίνας om. l 3 ἐλέω O^{e} rl Σινᾶ om. O^{r} 6–11 Παῦλος — ἐπέδωκα] καὶ οἱ λοιποί O^{r} om. l 6 ἐλέω O^{e} 12 ἀπήτω O^{av} 12/13 ὁ — ῥαιφερενδάριος θεόδωρος O^{e} 13 ὃ O^{r} παρόντες O^{aev}lΛ πάντες O^{r} 14/15 εἴ τι — μοναχοὶ om. O^{arv}l 16 ἐπέδωκαν] ὅπερ [εἴπερ l] ἐπέδωκαν O^{r}l 16 καὶ om. O^{e}Λ 18 inscr. γράμμα διδασκαλικὸν τῶν ἐν κωνσταντινουπόλει μοναχῶν πρὸς μηνᾶν πατριάρχην καὶ τὴν μετ' αὐτοῦ σύνοδον l 19 τραπεζουντίων l 20 ἐπιμέλειαν O^{e}Λ 25 αὐτοῖς l ἐκείνοις O τε om. O^{a} 30 ἱερωμένης O^{r} 31 ἐπερωτῶμεν O^{av} οὐ ΟΛ οὐδὲ l 32 τὰ l καὶ τὰ O εὐτυχοῦσ O^{r} 35 ἀδιαιρέτωσ ἀτρέπτωσ ἀσυγχύτωσ O^{e}Λ 36 μετὰ] κατὰ O^{r}

θεῖσαν κατὰ τῆς ἐκκλησίας βουλὴν μύων τοὺς τῆς οἰκείας διανοίας ὀφθαλμοὺς καὶ ἕνα καὶ μόνον σκοπὸν ἔχων ἅπαξ ὑπερβὰς τὴν θύραν τῆς μάνδρας τῶν Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν προβάτων τὴν ποίμνην τοῖς λύκοις παραδοῦναι παρεκρούσατο τὰς ἡμετέρας ἐπερωτήσεις καὶ παρακλήσεις καὶ ἐπελάθετο τῆς τε ἀψευδοῦς τοῦ κυρίου περὶ τῆς αὐτοῦ ἐκκλησίας ἐπαγγελίας ὅτι πύλαι ἅιδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς καὶ τοῦ γραφικοῦ Mt. 16, 18 ἐκείνου ὅτι ἣν ἂν βουλὴν βουλεύσησθε, διασκεδάσει κύριος. δι' ὃ ὁ τὸ ἀκαταμά- Ies. 8, 10 χητον τῇι αὐτοῦ ἐκκλησίαι ἀεὶ κατὰ τῶν αἱρέσεων δωρησάμενος κύριος ἐξήγειρε τὸ πνεῦμα τοῦ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀγαπητοῦ καὶ δὴ θεοῦ βουλήσει καταλαμβάνει τήνδε τὴν πόλιν καὶ μαθὼν διά τε πλείστων καὶ ἡμετέρων λιβέλλων τὰ ἀθέσμως τολμηθέντα κατὰ τῆς τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας οὐδὲ εἰς θέαν καθάπαξ παραδέξασθαι ἠβουλήθη τὸν κατὰ τῶν θείων κανόνων μανέντα Ἄνθιμον οὐδὲ συμμετασχεῖν αὐτῶι τῆς θείας κοινωνίας, ἀλλὰ τὴν ὕβριν ἐκδικῶν τῶν τε θείων κανόνων καὶ τῆς καθολικῆς πίστεως, L V 20 τοῦτον μὲν ἐξώθησεν οὗπερ μοιχικῶς καὶ ἀθέσμως ἐπέβη ἀρχιερατικοῦ θρόνου συνεπι- M VIII 894 σχύοντος τῆι τε καθολικῆι πίστει καὶ τῆι τῶν θείων κανόνων αὐθεντίαι τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ πιστοτάτου ἡμῶν βασιλέως, τὴν δὲ ὑμετέραν μακαριότητα ἐπί τε ὀρθῆι πίστει ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς μαρτυρουμένην καὶ ἐπὶ σώφρονι βίωι καὶ σεμνῆι πολιτείαι καὶ τῆι ἐγχειρισθείσηι αὐτῆι τῶν ἀσθενούντων διακονίαι προεχειρίσατο ἀρχιερέα τῆιδε τῆι ἐκκλησίαι κατ' ἐπιλογὴν καὶ ψῆφον τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων καὶ τοῦ εὐαγοῦς τῆσδε τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας κλήρου καὶ τῶν ἐν διαφόροις ἀξιώμασι καὶ ἀρχαῖς τελούντων φιλοχρίστων ἀνδρῶν καὶ ἡμῶν αὐτῶν καὶ πάντων ὁμοῦ τῶν ὀρθοδόξων Χριστιανῶν. ἐπεὶ οὖν ἐχρῆν τὸν ἐπὶ κακοδοξίαι φωραθέντα μηδὲ ἑτέρας ἄρχειν ἐκκλησίας ἢ διδασκάλου ὄνομα περιφέρειν τὸν μηδ' ὅλως μαθεῖν ἐθελήσαντα παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἅπερ δέοι αὐτὸν τῶι λαῶι παραδιδόναι, εἰκότως καὶ περὶ τούτου λιβέλλους ἐπεδώκαμεν τῶι εἰρημένωι ἁγιωτάτωι Ἀγαπητῶι παρακαλοῦντες ἢ τὸν ἐγνωσμένον λίβελλον τῶι ἀποστολικῶι θρόνωι ἐπιδόντα τὸν εἰρημένον Ἄνθιμον ἐλευθερῶσαι ἑαυτὸν πάσης αἱρετικῆς πλάνης καὶ εἶθ' οὕτως, εἰ δοκιμάσοι ὁ εἰρημένος ὅσιος ἀνήρ, ἐπὶ τὴν Τραπεζουντίων τοῦτον ἐκπεμφθῆναι ἐκκλησίαν ἢ τοῦτο μὴ ἀνεχόμενον τοῖς αἱρετικοῖς συγκατακριθῆναι ἅπαξ τὴν μετ' ἐκείνων συνδιαγωγὴν τῆς αὐτοῦ ἐκκλησίας προτιμήσαντα καὶ ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ τῆι εἰρημένηι ἐκκλησίαι προχειρισθῆναι ἐκ πολλοῦ χηρευούσηι ἐπισκόπου. ταύτας τὰς δικαίας ἡμῶν αἰτήσεις προσδεξάμενος ὁ εἰρημένος ὅσιος ἀνὴρ ἐν μὲν συστατικοῖς γράμμασι γενομένοις πρὸς τοὺς ἁγιωτάτους ἀρχιερεῖς ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης, ἐπειδὴ ἀφανῆ ἑαυτὸν κατέστησεν ὁ εἰρημένος Ἄνθιμος, ἐγύμνωσε τοῦτον παντὸς ὀνόματος ἐπισκοπικοῦ τε καὶ καθολικοῦ, τουτέστιν ὀρθοδόξου, ἄχρις ἂν τὰ παραδεδομένα παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων πάντα προσομολογήσηι, τοὺς δὲ ἡμετέρους λιβέλλους ἐξαπέστειλε τῶι εὐσεβεστάτωι ἡμῶν βασιλεῖ, ἐφ' ὧι τὰ ἐν αὐτοῖς αἰτηθέντα πέρατι παραδοθῆναι διὰ τῆς αὐτῶν εὐσεβείας. συμβὰν δὲ οὕτω παρὰ τοῦ σοφῶς τὰ καθ' ἡμᾶς οἰκονομοῦντος θεοῦ προσελήφθη οὗτος ὁ τίμιος ἀνὴρ καὶ προσετέθη τοῖς πατράσιν αὐτοῦ πλήρης πνευματικῶν ἡμερῶν ἀληθῶς κατὰ τῶν λύκων Gen. 25, 8

3 ἐκ τοῦ παρακρούεσθαι παρεῖχεν ὑπόνοιαν ὡς εἴη καὶ αὐτὸς ἐκείνοις συγκοινωνῶν O^e in mg. 24 cf. ad p. 132, 25 32 σῆ ἐντεῦθεν ὅτι πολὺν καιρὸν ἦν ἀρχιερατεύων ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἄνθιμος, ὥστε οὐδὲν ἀπεικὸς καὶ ἀρχιερεῖς χειροτονῆσαι O^r in mg.

O [= aerv], I

2 καὶ om. O^e τοῦ χῦ τοῦ O^rI 3 τὰσ I τάσ τε O 6 ἂν om. I δι' ὃ ὁ] διότι O^r 7 ἀεὶ om. O^a 9 πλείστων ἑτέρων I 12 τε $O^{arv}I$ τε ἱερῶν καὶ $O^eΛ$ 13 μὲν om. O^a 14/15 πιστοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου $O^eΛ$ 15 δὲ] δι O^r 16 σώφρονι — πολιτείαι $O^{arv}I$ ὀρθῆι καὶ σεμνῆι πολιτείαι καὶ σώφρονι βίωι $O^eΛ$ 20 τῶν om. O^{aev} 24 ἐπιδεδώκαμεν O^e 28 διαγωγὴν O^e 33 ἐπισκόπου $O^{arv}I$ ὀρθοδόξου] πιστοῦ O^rI 34 προσομολογήσει O^v προσομολογήσοι O^{ar} 36 δοθῆναι O^rI αὐτοῦ O^e 37 ὁ τίμιοσ οὗτοσ O^e

Mt. 23, 23 προπολεμήσας τῆς τοῦ ἀρχιποιμένος Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ποίμνης καὶ πιστὸς δοῦλος
Lc. 12, 42 ἐν τῶι πιστευθέντι ταλάντωι ἀποδειχθεὶς καὶ ἀπροσωπόληπτος οἰκονόμος ἑκάστωι ἐν καιρῶι διδοὺς τὸ σιτομέτριον. ἡμεῖς οὖν μετὰ τὴν μακαρίαν ἐκείνου κοίμησιν σύντομον πέρας ἐπιτεθῆναι τοῖς κινουμένοις σπεύδοντες δεήσεις ἀνατεινάμενοι τῶι εὐσεβεστάτωι ἡμῶν βασιλεῖ καὶ τὰ ἐν τοῖς προτέροις λιβέλλοις ἀνακεφαλαιωσάμενοι παρεκαλοῦμεν καὶ ἐνωρκοῦμεν τὴν αὐτοῦ εὐσέβειαν τὴν ἐπὶ τούτοις δικαίαν κρίσιν τοῦ ἐν ἁγίοις Ἀγαπητοῦ πληρῶσαι. ἡ οὖν αὐτῶν εὐσέβεια κἀν τούτωι Χριστιανικῶς κινουμένη καὶ πάντα τὰ εἰς ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν τείνοντα κανονικῶς περαιοῦσθαι βουλομένη τὰς τοιαύτας δεήσεις κατέπεμψε τῆι ὑμετέραι ἁγιωσύνηι, ἐφ' ὧι τὰ δοκοῦντα τοῖς θείοις κανόσιν ἐπὶ τῶι εἰρημένωι Ἀνθίμωι ψηφίσασθαι.

Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ ἡ ἐνδημοῦσα ἁγία σύνοδος εἶπεν Οἱ παρόντες
L V 21 ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ οἱ θεοφιλέστατοι διάκονοι τῆς ἀποστο-
M VIII 895 λικῆς καθέδρας, ἔτι γε μὴν καὶ οἱ εὐλαβέστατοι νοτάριοι τῆς αὐτῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ἐπακούσαντες τῶν ἀναγνωσθέντων περί τε τῶν ἐπιδεδόσθαι λεγομένων λιβέλλων καὶ τῶν συνοδικῶν ἐπιστολῶν τῶν παρὰ Ἀγαπητοῦ τοῦ τῆς ἁγίας μνήμης ὅσα περὶ τούτων ἴσασι, δῆλα ποιεῖν ἀξιούτωσαν.

64 Καὶ ἀνέγνω φωνὴν Μηνᾶς ὁ θεοσεβέστατος ἀναγνώστης τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ νοτάριος σεκουνδοκήριος ἔχουσαν οὕτως

65 Οἱ σεπτότατοι ἐπίσκοποι καὶ οἱ σεβασμιώτατοι τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας διάκονοι εἶπον· Ὅ τι παρὰ τοῦ ἐν ἁγίαι τῆι μνήμηι πατρὸς ἡμῶν τοῦ πάπα Ἀγαπητοῦ μοναχοὶ διαφόρων μοναστηρίων δι' ἐπιδοθεισῶν δεήσεων γενέσθαι ἤιτησαν, καὶ εἴ τι παρὰ τοῦ αὐτοῦ πατρὸς ἡμῶν περὶ Ἀνθίμου τοῦ Τραπεζουντίων ποτὲ γενομένου ἐπισκόπου ἐν ταῖς συνοδικαῖς ἐπιστολαῖς ταῖς ὑπὲρ τῆς χειροτονίας τοῦ ἁγιωτάτου Μηνᾶ ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς βασιλευούσης πόλεως ὥρισται, μετὰ χεῖρας ἔχοντες ἐπιδίδομεν πρὸς ἀνάγνωσιν.

66 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ ἡ εὐαγὴς σύνοδος εἶπε· Τὰ προισχόμενα ἀναγινωσκέσθω.

67 Καὶ λαβὼν Ἀκάκιος νοτάριος καὶ διάκονος τὰς δεήσεις τάς τε ἐκ προσώπου τῶν μοναχῶν καὶ τὰς ἐκ προσώπου τῶν ἐπισκόπων ἀνέγνω

68 Τῶι δεσπότηι ἡμῶν τῶι ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι ἀρχιεπισκόπωι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ οἰκουμενικῶι πατριάρχηι Ἀγαπητῶι παρὰ Μαριανοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἐξάρχου τῶν μοναστηρίων τῆς βασιλίδος καὶ λοιπῶν ἀρχιμανδριτῶν τῆς αὐτῆς καὶ παρὰ τῶν ἐνδημούντων ἐν αὐτῆι Ἱεροσολυμιτῶν καὶ Ἀνατολικῶν ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν. Τὰ συνέχοντα τὰς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας κατανοοῦντες καὶ τοὺς ἐχθροὺς τοῦ θεοῦ ἐναβρυνομένους κατὰ ταύτης ὁσημέραι ὁρῶντες τὸν τοῦ θείου Γρηγορίου ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ὀδυρμὸν εὐκαίρως προοιμιαζόμεθα πρὸς τὴν ὑμετέραν μακαριότητα λέγοντες

O [= aerv], I

2 εὐπροσωπόληπτος O^a 2/3 ἐν καιρῶ ἑκάστω O^{e}IΛ 3 διαδοὺς O^{av} 4 κεκινημένοις I 5/6 παρακαλοῦμεν O^{e}IΛ 6 ἐνορκοῦμεν O^{aer}IΛ 7 αὐτοῦ O^{e} 10 Ἱεροῖς καὶ θείοις O^{e}Λ ψηφίζεσθαι O^{av} 12 οἱ I om. O 13 ἔτι γε — καθέδρας O^{a} in mg., O^{rv}I om. O^{ae}Λ οἱ I om. O 14 ἐπιδιδόσθαι O^{r} 15 παρὰ] περὶ O^{a} ὁσίας I 18 νοταρίων O^{e}Λ σεκουνδουκήριος O^{r}I 20 ἁγίοις O 21 δι' I om. O καὶ I om. O 22 τραπεζουντίου O^{v} 22.23 ταῖς ἐπιστολαῖς ταῖς συνοδικαῖς O^{r}I 24 διδόαμεν O^{e} 25 προσισχόμενα O^{rv} 27 ὁ θεοσεβέστατος νοτάριος O^{e}Λ 28 θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων O^{e}Λ 29 inscr. δέησις τῶν ἐν κωνσταντινουπόλει μοναχῶν πρὸς ἁγαπητὸν πάπαν ῥώμης I 31 τῶν λοιπῶν I 34 ἐναμβρυνομένους O^{a}

'ἔοικε τὴν παροῦσαν ζωὴν ἐπιλελοιπέναι καθόλου ἡ τοῦ θεοῦ κηδεμονία ἡ ἐν τοῖς ep. 202 [PG
πρὸ ἡμῶν χρόνοις τὰς ἐκκλησίας φυλάττουσα καὶ δὴ τοσοῦτον βεβάπτισται ἡ ἑκάστου 37, 329]
ψυχὴ ὑπὸ συμφορῶν, ὥστε τὰ μὲν ἴδια τῆς ζωῆς ἡμῶν ἀλγεινὰ μηδ' ἐν κακοῖς εἶναι λογίζεσθαι τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα ὄντα, πρὸς μόνα δὲ βλέπειν τὰ κοινὰ τῶν ἐκκλησιῶν πάθη, ὧν εἰ μὴ γένοιτό τις ἐν τῶι παρόντι καιρῶι σπουδὴ πρὸς διόρθωσιν, πρὸς παντελῆ ἀνελπιστίαν κατὰ μικρὸν προελεύσεται.'

πολυτρόπως μὲν οὖν ἤδη ταῦτα ἐκδιηγησάμεθα, οὐχ ἧττον δὲ καὶ νῦν τὰς μεγάλας καὶ ἀνυποστάτους ἐπιβουλὰς τὰς κατὰ τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἐξαπλώσομεν. οἱ ἀπὸ τῆς μανίας Διοσκόρου καὶ Εὐτυχέος καταγόμενοι Ἀποσχίσται καὶ Ἀκέφαλοι 'οὐκ οἴδαμεν τίνος αὐτοὺς παρακινήσαντος εἰς ἀπόνοιαν, ὥσπερ τινὸς παρρησίας ἐπειλημμένοι τῆι νόσωι ἑαυτῶν ἐμπομπεύουσιν' παρασυνάγοντες καὶ παραβαπτίσματα καινοτομοῦντες, 'ὡς ἐξ ἐπιτροπῆς τοῦτο ποιοῦντες, ὡς καὶ ὄνομα ἐπισκόπων ἑαυτοῖς ἐπιφημίζοντες τοῖς καθ' ἡμᾶς τόποις φανερῶς ἐπιπολάζειν', καὶ ἀδεῶς πάντα τολμῶσιν οὐ κατ' ἐκκλησιῶν μόνων, οὐ κατὰ τῶν τῆς ἐκκλησίας τροφίμων, ἀλλ' ἤδη καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασι- M VIII 898
λέως καὶ τῆς ὑμετέρας τιμίας κεφαλῆς, ὡς πεφανέρωται τῆι ὑμετέραι μακαριότητι. τοσαύτη τῶν εἰρημένων ἡ μανία. εὑρόντες γὰρ κατά τινα οἶκον σχῆμα ἔχοντα εὐκτηρίου, ἐν ὧι μοναχοί τινες οἰκοῦσι τῶν τῆς ἐκείνων ἀθεμίτου συμμορίας, τὴν εἰκόνα τοῦ φιλοθέου ἡμῶν βασιλέως τῆι μανίαι τυφλώττοντες τὸ τοῦ πατρὸς αὐτῶν τοῦ διαβόλου πεπράχασιν, L V 24
ὃς μὴ δυνάμενος τῶι κτίστηι, κατὰ τοῦ πλάσματος τὴν αὐτοῦ ἐπιδείκνυται μανίαν. ὁρμήσας γὰρ εἷς ἐξ αὐτῶν ὁ περίφημος ἐν κακοῖς Ἰσαάκιος ὁ Πέρσης ὁ μαγγανείαι τινὶ χρώμενος καὶ ἐξαπατῶν τὰς καρδίας τῶν ἐθελόντων παρ' αὐτοῦ ἐξαπατᾶσθαι καὶ ἐγκλειόμενος εἰς τὰ Βηρίνης ἐπὶ πεντήκοντα ἡμέρας, ὡς οἱ τούτου συμμύσται καὶ ταῦτα ποιεῖν αὐτὸν παρασκευάζοντες πρὸς διαφθορὰν καὶ ἐξαπάτην τῶν ἁπλουστέρων διαφημίζουσιν, ἔτυπτε ῥάβδωι κατὰ τῆς κεφαλῆς τὴν εἰκόνα, ἐπιφθεγγόμενος τινὰ κατὰ τοῦ ὀρθοδόξου βασιλέως ἡμῶν, μᾶλλον δὲ κατὰ τοῦ θεοῦ, δι' ὃν καὶ τὴν εἰκόνα ἔτυπτε, τὰ μήτε ἀκοῆι χωρητὰ μήτε διανοίαι δεκτὰ καὶ κλασθείσης ἐν τῶι τύπτειν τῆς ῥάβδου, ὥσπερ ἐξαπορούμενος τί ἕτερον ἀτιμότερον πράξει εἰς τὴν τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ εἰκόνα, ἐπελθὼν διεσπάραξε τὴν γεγραμμένην σινδόνα καὶ τὸ παρ' αὐτοῦ διαρραγὲν ἐκ ταύτης πυρὶ παραδέδωκε. τί τοίνυν οὐκ ἂν ἔπραξε κατὰ τοῦ ὀρθοδόξου βασιλέως, εἰ τοῦτον μετ' ἐξουσίας ἐν χερσὶν ἔσχεν ὁ βίαιος οὗτος καὶ ἀλόγιστος ἀνήρ, ὅπου γε τῆς ἐν σινδόνι γραφῆς ἀψύχου οὐκ ἐφείσατο; καὶ δὴ τὸ τοῦ προφήτου πρὸς τὸν θεὸν καὶ πρὸς ὑμᾶς καὶ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον ἡμῶν βασιλέα ἀπολεγομένους ἁρμόδιον λέγειν ἕως τίνος κεκραξόμεθα, καὶ οὐ μὴ εἰσα- Habac. 1, 2
κούσητε; βοησόμεθα πρὸς ὑμᾶς ἀδικούμενοι, καὶ οὐ σώσετε; 'εἰ γὰρ οἱ ταῦτα καὶ φρονοῦντες' καὶ ποιοῦντες ὁμοτίμως συνδιάγειν ἡμῖν κατὰ πάντα καιρὸν καὶ τόπον ἐπιτρέπονται, σκοπεῖτε, μακαριώτατοι, 'ὅτι μὴ συμβαινόντων ἡμῶν οἷς ἐκεῖνοι φρονοῦσι', μηδὲ ἀναστελλομένης τῆς τούτων παροινίας τὸ λαβεῖν αὐτοὺς ἐξουσίαν συνάξεως ἢ τὸ συγχωρηθῆναι αὐτοὺς τοιαῦτα τολμᾶν 'οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν ἢ ἀληθεστέρους τοῦ καθ' ἡμᾶς δόγματος νομισθῆναι' καὶ ἀδικωτέρους καὶ βιαιοτέρους ἀπεργασθῆναι καθ' ἡμῶν. 'εἰ γὰρ ὡς εὐσεβοῦν-

9sq. 33 sq. signaui etiam ea quae sine nomine ex Gregorio sumpta sunt

O [= aerv], I

5 μὴ O^{arv}IΛ μὲν O^{e} γένηται O^{r}I 7 ἐκδιηγησάμεθα I ἐκδιηγησάμενοι O καὶ om. O^{r} 8 ἀνυποστάτους O^{arv}I ἀνυποίστους O^{e} ἐξαπλώσωμεν O^{e} 12 ὡς om. O^{e} 13 καὶ IΛ om. O τολμῶσιν O^{r}IΛ τολμῶντες O^{aev} μόνον O^{ar}I 15/16 τοσαύτη γὰρ I 16 ἡ om. O^{av} οἶκον O^{aev}Λ τόπον I τόπον οἶκον O^{r} 19 αὐτοῦ] οἰκείαν O^{r}I 20 εἷς om. I Ἰσαάκκιος O^{e} 21 ἐγκλειόμενος scripsi ἐγκαιόμενος O^{aev}IΛ ἐκκαιόμενος O^{r} 27 ἀτιμώτερον O^{v} om. O^{e} πράξοι O^{aer} ἐπελθὼν ἀτιμότερον O^{a} 28 σιδόνα O^{r} 29 ἐν χερσὶν om. O^{r} 30 εἶχεν O^{e} 32 βασιλέα ἡμῶν O^{e} ἀπολογουμένους O^{ar}I 33 βοησόμεθα — σώσετε om. O^{av} σώσητε O^{er} οἱ] εἰ I τοιαῦτα O^{av} 34 καὶ^{1} O^{r}I om. O^{aev}Λ τόπον I τρόπον OΛ 36/37 αὐτοὺς om. I 37 ἡμᾶς O^{a} 38/p. 138, 1 εὐσεβεῖς O^{r}I

τες ἐκεῖνοι διδάσκειν ὡς φρονοῦσι, καὶ κηρύττειν ἐν παρρησίαι τὸ καθ' ἑαυτοὺς ἐπιτρέπονται δόγμα, δῆλον ὅτι κατέγνωσται ὁ τῆς ἐκκλησίας λόγος ὡς τῆς ἀληθείας παρ' αὐτοῖς οὔσης. δύο γὰρ ἐναντίους λόγους περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος ἀληθεῖς εἶναι φύσιν οὐκ ἔχει', φησὶν ὁ
p. 333 μέγας Γρηγόριος. ἐπειδὴ οὖν ἐκ ταύτης τῆς αἰτίας εἰς πολλοὺς οἴκους τῶν ἐν ὑπεροχῇ ι
2. Tim. 3, 6. 7 ὄντων εἰσδύνοντες ἄτοπά τινα διαπράττονται αἰχμαλωτίζοντες γυναικάριά τινα 5
σεσωρευμένα ἁμαρτίαις ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις πάντοτε μανθάνοντα καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα, ἀλλὰ μὴν καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς ἰδιωτικοῖς οἴκοις καὶ ἐν προαστείοις θυσιαστήρια καὶ βαπτιστήρια ἀντεγεί-
M VIII 899 ροντες τῶι ἀληθινῶι θυσιαστηρίωι καὶ τῇι ἁγίαι κολυμβήθραι πάντων ὁμοῦ κατεφρόνησαν διὰ τὴν ἀπονεμομένην αὐτοῖς προστασίαν παρὰ τῶν ἔν τε τῶι δεσποτικῶι οἴκωι καὶ τῶν 10
ἄλλωι τρόπωι τινὶ δυναστευόντων, μὴ ὑπομείνητε, μακαριώτατοι, 'μὴ χρήσασθαι τῇι συνήθει παρρησίαι εἰς διόρθωσιν τοῦ τοσούτου κακοῦ', ἀλλ' ὥσπερ τὸ πρότερον ἐπὶ 'Ανθίμωι διανέστητε καὶ τὸν διὰ δορᾶς προβάτου περικαλύψαι τὸν λύκον ἐπιχειρήσαντα καὶ ὑπερβῆναι τὴν θύραν τῶν ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν καὶ κανόνων καὶ ληιστρικῶς ἐπιβάντα τῆς τῶν προβάτων μάνδρας ἀπογυμνώσαντες τῆς δορᾶς ἐφ' ἑαυτοῦ ἀπεδείξατε πόρρω που 15
τῆς μάνδρας ἀπελάσαντες, οὕτω καὶ νῦν ἐπαγρυπνήσατε καὶ διδάξατε τὸν εὐσεβέστατον
L V 25 ἡμῶν βασιλέα ὅτι 'οὐδὲν κέρδος αὐτῶι', καθά φησιν ὁ θεῖος Γρηγόριος, 'τῆς λοιπῆς αὐτοῦ περὶ τὰς ἐκκλησίας σπουδῆς, εἰ τὸ τοιοῦτο κακὸν ἐπὶ καθαιρέσει τῆς ὑγιαινούσης πίστεως διὰ τῆς παρρησίας αὐτῶν κατισχύσοι' καὶ συγχωρηθεῖεν ἔτι οὗτοι πρὸς διαφθορὰν τῆς ἐκκλησίας ἐμφωλεύειν τοῖς δεσποτικοῖς οἴκοις καὶ ἰδιωτικοῖς καὶ τὰ ἄθεσμα ἐν τούτοις πράτ- 20
τειν. καὶ ταῦτα μὲν τέως φέρομεν καίπερ ὑπὸ τῶν δεινῶν κατακαμπτόμενοι, εἰ καὶ ἀνύποιστα, ἐλπίδας ἔχοντες εἰς τὸν φιλάνθρωπον θεὸν τὸν καιρῶι εὐθέτωι τὴν ὑμετέραν παρουσίαν ἡμῖν ἀναδείξαντα, ὅτι ὥσπερ Πέτρον τὸν μέγαν τὸν τῶν ἀποστόλων κορυφαῖον τοῖς ἐν 'Ρώμηι ἐπὶ καθαιρέσει τῆς Σίμωνος γοητείας ἐξαπέστειλεν, οὕτως καὶ ὑμᾶς ἐξαποστείλας ἐπὶ καθαιρέσει καὶ ἀποδιώξει τῆς Σεβήρου καὶ Πέτρου καὶ Ζωόρα καὶ τῶν 25
τὰ ὅμοια αὐτοῖς φρονούντων καὶ παντοίαις περιθαλπόντων τιμαῖς πρὸς ἀτιμίαν θεοῦ βλασφημίας τε καὶ ὑπερηφανίας δύναμιν ὑμῖν ἐπιχορηγήσει συνεπισχύοντος ὑμῖν καὶ τοῦ πιστοτάτου καὶ θεοφυλάκτου ἡμῶν βασιλέως τούτους ἐξελάσαι πάσης ἐκκλησίας καὶ πόλεως ὡς ἐπιβούλους καὶ λυμεῶνας οὐ μόνον τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς πολιτείας αὐτῆς. πρὸς γὰρ τὴν αὐτοῦ κακίαν ἐπιτήδεια ὄργανα εὑρὼν τούτους ὁ μισόκαλος 30
πᾶσαν ἀνάστατον πεποίηκε τὴν οἰκουμένην καὶ αἵμασιν ἁγίων τὴν γῆν κατεμόλυνε καὶ πόλεις σφαγαῖς καὶ θορύβοις συνετάραξεν. ἐξελάσετε οὖν τούτους, εὖ ἴσμεν, εἰ τὸν εὐσεβέστατον ἡμῶν βασιλέα καὶ τοὺς τούτου φιλοχρίστους ἄρχοντας διδάξετε ὡς κοινωνοῦσι
Ios. 7, 1 sq. τῶι ἀναθέματι ἐν μέσωι ἔχοντες τὸ ἀνάθεμα, ὥσπερ ὑπέδειξεν ἡμῖν ἡ παλαιὰ γραφὴ ἐπὶ
1. Reg. 14, Ἄχαρ καὶ Ἰωνάθαν τοὺς ἐν γνώσει καὶ ἀγνωσίαι ὑποπεσόντας τῶι ἀναθέματι καὶ ταῦτα 35
24 sq. τῶν κινδυνευσάντων συναπολέσθαι τούτοις ἀγνοούντων ὅτι ἐν μέσωι αὐτῶν ἦν τὸ ἀνάθεμα, ὑπομνήσετέ τε τὸ φιλόθεον αὐτοῦ κράτος προσαγαγεῖν τῶι θεῶι καὶ τοὺς παρ' αὐτῶν τῆς ὀρθῆς ἀπαχθέντας πίστεως ἢ τοῦτο μὴ ἀνεχομένους τοὺς κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἐπιβούλους ἀπώσασθαι. ὡς γὰρ οὐ διέλαθε τὴν σὴν μακαριότητα, καίπερ τοῦ εὐσεβεστάτου

O [= aerv], I

2 ὁ] τὸ I λόγος om. OrI 3 ἀληθεῖσ εἶναι περὶ — πράγματοσ Oe 4 ἐν om. Oarv 5 τινα Oe om. OarvI 7 ἐλθεῖν om. Or 8 προαστείοισ εἰσ Or 8/9 ἀνεγείροντεσ Oa 10 παρά τε τῶν ἐν τῶ I 11 χρήσασθε Or 15 ἑαυτοῦ I ἑαυτὸν O 18 τοιοῦτον OeI καθαιρέσεωσ Ov 19 διὰ — διαφθορὰν] καὶ OrI οὕτωσ Oav 20 ἐμφωλεύει I οἴκοις καὶ ἰδιωτικοῖς IΛ καὶ ἰδιωτικοῖσ οἴκοις Oe καὶ ἰδιωτικοῖσ Oarv 20/21 πράττει I 22 ἐν καιρῶ Or 23 ὑμῖν Ov τὸν² om. OrI 26 τούτοισ Ov 27 χορηγήσει Oarv 28 πάσησ ἐξω Oe 31 ἐποίησε Oav 32 τὰσ πόλεισ I καὶ om. Oav 32 ἐξελάσατε OerIΛ 33 διδάξατε Or διδάξητε Oe 37 ὑπομνήσητέ Oev

ἡμῶν βασιλέως κελεύσαντος μήτε παρασυνάξαι μήτε παραβαπτίσαι, Ζωόρας ὅμως γοῦν
τῆς τοιαύτης καταφρονήσας κελεύσεως κατεβάπτισεν ἐν τῇ τοῦ πάσχα ἡμέραι οὐκ ὀλίγους, d. 23. m.
ἐν οἷς ἦσαν καὶ παῖδες τῶν τῶι δεσποτικῶι παραμενόντων οἴκωι, ὡς κατέθετο ὁ ἀπ' αὐτῶν Mart. a. 536
δυνηθεὶς θεοῦ χάριτι ἐκσπασθῆναι καὶ εἰς τὴν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν ἐπαναδραμεῖν. καὶ
ἐν ἄλλοις δὲ τόποις καὶ οἴκοις τῶν ἐν ὑπεροχῆι ὄντων τὰ αὐτὰ τούτοις πέπρακται. ἀλλὰ M VIII 902
εἰ οὗτοι μόνοι τὴν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν διετάραττον καὶ παρελύπουν, ἐστήσαμεν ἂν μέχρι 6
τούτων τὸν ὀδυρμόν, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ὑπὸ τῶν δοκούντων ἐντὸς ταύτης εἶναι καὶ εἰς ἀρ-
χιερέων τάξιν τελεῖν παντοίως ἐκπορθεῖται, καιρὸς τὸ τοῦ ψαλμοῦ περὶ αὐτῶν εἰπεῖν εἰ ὁ ἐχ- Ps. 54. 13–15
θρὸς ὠνείδισέ με, ὑπήνεγκα ἄν, καὶ εἰ ὁ μισῶν με ἐπ' ἐμὲ ἐμεγαλορρημόνη-
σεν, ἐκρύβην ἂν ἀπ' αὐτοῦ· σὺ δέ, ἄνθρωπε ἰσόψυχε, ἡγεμών μου καὶ 10
γνωστέ μου, ὃς ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐγλύκανάς μοι ἐδέσματα, ἐν τῶι οἴκωι τοῦ
θεοῦ ἐπορεύθημεν ἐν ὁμονοίαι. τοιοῦτοι πεφήνασιν ἔνιοι τῶν ἐνδιατριβόντων
κατὰ τὴν μεγάλην καὶ βασιλίδα καὶ πρώτην τῶν πόλεων, ὄνομα μὲν ποιμένων ἐπιφερόμενοι,
τὸ δὲ ὅλον λύκοι ἅρπαγες, ὧν μάλιστα ὑπάρχει Ἄνθιμος ὁ Τραπεζούντων καὶ ἄλλοι ἄλλων L V 28
πόλεων. οὗτος γὰρ καὶ οἱ ὅμοιοι τούτωι ἐξ αἱρετικῶν Ἀκεφάλων ὄντες πρὸς μικρὸν 15
ὑποκρινάμενοι τὴν ὀρθοδοξίαν ταῖς ἐκκλησίαις εἰσέφρησαν ὥσπερ τινὲς Αἰγυπτιακαὶ μάστι-
γες. οἵτινες μηδαμῶς ταῖς ἰδίαις ἐκκλησίαις σχολάζειν ἐθέλοντες, τοῦτο μόνον καλῶς φρο-
νοῦντες, ἵνα μὴ λυμαίνωνται τὰς κατακριθείσας αὐτοῖς ἐκκλησίας , τὸ ἕτερον κακῶς ἐφρόνη-
σαν ἐν πλήθει διάγειν τοσούτωι ἐν τῆι βασιλευούσηι, ἵνα πολλοὺς τῶι ἰδίωι βαράθρωι
συγκατασπάσωσι. ἐξασκήσας γὰρ ὁ εἰρημένος Ἄνθιμος οὐ τὴν εὐαγγελικήν, ἀλλὰ τὴν 20
πεπλασμένην ζωήν, ὡς τὸ τέλος ἔδειξεν, ἀπολιπὼν τὴν ἐμπιστευθεῖσαν αὐτῶι ἐκκλησίαν
Τραπεζούντων ἐπέβη τῆσδε τῆς πόλεως πρὸ τούτων φανερῶν ἐνιαυτῶν ἐκπομπεύων πᾶσι
τὴν ἐσχηματισμένην τῆς οἰκείας πολιτείας ἐγκράτειαν καὶ πορισμὸν ἐκ τούτου ποιούμενος 1. Tim. 6, 5
τὴν εὐσέβειαν. συναρπάσας οὖν διὰ ταύτης ἠδυνήθη καὶ τοῖς βασιλείοις εἰσδῦναι ἐκεῖθεν

---

16 ὑπεκρίνετο τὴν εὐσέβειαν καὶ ὡς ὀρθόδοξος χειροτονηθεὶς Τραπεζοῦντος ὕστερον ὡς εὐσεβὴς ἅμα καὶ ἐγκρατὴς καὶ τὴν μεγαλόπολιν προύπιεν. ὡς μὲν οὖν παρὰ κανόνας προχειρισθέντα εἰς Κωνσταντινούπολιν κατὰ μετάστασιν ἢ μετάβασιν καὶ ἄνευ ἐξετάσεώς τε καὶ κρίσεως ὁ μακάριος Ἀγαπητὸς αὐτὸν τοῦ θρόνου ἀπεσκοράκισεν, ὡς δὲ ὑπόνοιαν ἔχοντα φρονεῖν τὰ τῶν αἱρετικῶν (καὶ γὰρ ὑπομνησθεὶς κατ' αὐτῶν οὐδὲν ἐφρόνησεν ὑγιὲς εἰς εὐσέβειαν οὐδὲ κεκίνητο κατ' αὐτῶν), λιβέλλους ἀπήιτουν αὐτὸν κατὰ τῆς αἱρέσεως, ἵνα ἀποτριψάμενος τὴν ὑπόνοιαν πάλιν τὸν Τραπεζοῦντος θρόνον κληρώσηται· εἰ δὲ μή, κἀκεῖνον προσαπολέπειε καὶ ὡς αἱρετικὸς ἀναντιρρήτως λογίζοιτο. τάχα δὲ καὶ τὸ ἐξ αἱρετικῶν εἶναι καὶ Ἀκεφάλων ἐκ τοῦ μὴ εὑρεθῆναι καὶ πρώην καὶ μετὰ ταῦτα ὑπονενόηται. ἔλεγχος γὰρ αὐτοῦ φανερὸς τῆς αἱρέσεως οὐχ εὑρίσκεται. διὰ μόνην ἄρα τὴν παρὰ κανόνας ἀπὸ ταπεινοτέρου θρόνου ἐφ' ὑψηλότερον μετάστασιν καὶ ἄνευ κρίσεως τῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπελήλατο καὶ οὐ διὰ τὴν αἵρεσιν. εἰ γὰρ διὰ ταύτην κατεβιβάσθη, πάντως καὶ τῆς Τραπεζοῦντος αὐτὸν ἔδει ἀπελαθῆναι καὶ μὴ διὰ λιβέλλων δόσεως αὐτὴν ἐπιτρέπεσθαι, ὥσπερ καὶ εἰ μὴ ὁ τῆς μεταστάσεως κανὼν διεκώλυεν, ἔδει τὴν Κωνσταντινούπολιν ἔχειν δόντα λιβέλλους οἵους ἀπητεῖτο καὶ ἐπὶ τῆι τῆς Τραπεζοῦντες ἐκκλησίαι, καὶ ἀποτριψάμενον τὴν ἀσέβειαν. ὅτι δὲ οὐχ ὡς αἱρετικὸς ἁπλῶς, ἀλλ' ὡς ὑπόνοιαν ἔχων αἱρετικοῦ ἐνεκαλεῖτο, δηλοῖ μὲν καὶ τὸ ἐπιτρέπεσθαι πάλιν τὴν Τραπεζοῦντος, δηλοῖ δὲ καὶ ὁ συνοψίσας τὰς συνόδους ἁπάσας [L V 275 M VIII 1162] Μανιχαίων λέγων αὐτὸν δεδωκέναι ὑπόνοιαν, ὥστε ἐξ ὑπονοίας οὐκ ἂν οὐδὲ τοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐδεδίωκτο, εἰ μὴ τοῖς περὶ μεταστάσεως κανόσι προσέκρουσεν: — O^c in mg.

O [aerv], I
1 ὅμως om. O^{av} 2 οὐκ ὀλίγους ἐν τῆ τοῦ πάσχα ἡμέρα O^a 5/6 ἀλλ' ἀεὶ $O^eΛ$ ἀλλὰ καὶ εἰ O^rI 6 τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θῦ O^r 7 τὸ ἐντὸσ O^r 8 ὅτι εἰ I 11 γνῶστα O^v 12 διατριβόντων $O^{av}I$ 13 τὴν μεγάλην — πόλεων $O^eΛ$ κωνσταντινούπολιν $O^{arv}I$ 14 τραπεζοῦντος O^e τραπεζουντίων I 16 εἰσέφρησαν ἑαυτοὺσ I 17 μηδαμῶς om. O^{av} ἐθέλοντες σχολάζειν O^e μὴ σχολάζειν O^a corr. μόνω O^v 18 λυμαίνωνται — ἐκκλησίασ $O^{arv}I$ τὰς κατακριθείσας αὐτοῖς λυμαίνωνται $O^eΛ$ 19/20 συγκατασπάσωσι τῶ — βαράθρω O^e 20 ἐγκατασπάσωσιν I 21 ἐκκλησίαν αὐτῶ O^e 22 τῶν τραπεζοῦντων O^e τραπεζοῦντοσ O^rI 24 ἐκεῖθεν εἰσδύναι O^e

ὥσπερ ἐπαύξειν προσδοκῶν τὴν ὕπουλον τῆς οἰκείας ζωῆς ὑπόληψιν καὶ συνδιαιτηθεὶς ἐπὶ πολλοὺς χρόνους τοῖς ἐμφωλεύουσιν ἐνταῦθα αἱρετικοῖς καὶ τὰ ἐκείνοις κεχαρισμένα καὶ πράττων καὶ λέγων οἷα νοσῶν τὴν ὁμοίαν αὐτοῖς αἱρετικὴν μανίαν, ἐπειδὴ ἐν ἐσχάτοις διακείμενον ἐθεώρησε τὸν τῆς ὁσίας μνήμης Ἐπιφάνιον, μηχανᾶταί τι ὅπερ ἄντικρυς τὸν αὐτοῦ διεφθαρμένον ἤλεγξε σκοπόν. ὥσπερ γὰρ ἐπειγόμενος πᾶσι παραστῆσαι τῆς μακρᾶς αὐτοῦ ἐνταῦθα προσεδρίας τὸν δόλον καὶ τὸ πολλοῖς ἀπορούμενον καὶ τοῖς συνετωτέροις μόνον ὑποπτευόμενον εἰς φανερὸν καὶ ἄκων ἐνέγκαι ἐξεβιάσθη· πρὸ πολλοῦ γὰρ προὔπινε τὴν μοιχικὴν ἁρπαγὴν τῆς βασιλίδος ἐκκλησίας. τοῦτο οὖν ἠδυνήθη διὰ τῆς ἐκείνων συνάρσεως καὶ τὸν εὐαγῆ τῆσδε τῆς πόλεως θρόνον ὑφαρπάσαι καὶ εἰς τοσαύτην διοίκησιν προαχθῆναι τῆς ἰδίας ἀμελήσας ἐκκλησίας καὶ χήραν καὶ ἄνανδρον μέχρι τοῦδε ταύτην καταλιπών, ἐξ οὗ καὶ τὸν δόλον τῆς πεπλασμένης πολιτείας προφανῆ πᾶσιν ἀπέδειξεν. μικρᾶς γὰρ ἀντέχεσθαι ἐκκλησίας ὑπερηφανήσας εὐθὺς εἰς τοσοῦτον ἀσύγκριτον ἐκείνης ἐκκλησίαν ἑαυτὸν ἐπέδωκεν ὡς ἱκανὸν ὄντα ταύτης ἐπιμελεῖσθαι. ἐπειδὴ οὖν δικαίως οὗτος ἐπιτετίμηται παρ' ὑμῶν καὶ ἐκβέβληται τοῦ θρόνου τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως τοῦ πιστοτάτου ἡμῶν βασιλέως τὴν δικαίαν ὑμῶν ἐπὶ τούτωι ἀγανάκτησιν προσδεξαμένου καὶ συνεπαμύναντος τοῖς τε θείοις κανόσι καὶ τῆι καθολικῆι πίστει, οὐ βούλεσθε δὲ
Lc. 5. 32 τὴν παντελῆ τούτου ἀπώλειαν ὡς τὸ ἐπιστρέψαι αὐτόν (μιμεῖσθε γὰρ Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν τὸν ἐλθόντα καλέσαι οὐ δικαίους ἀλλ' ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν καὶ οὕτως πατρικοῖς
M VIII 903 σπλάγχνοις, εἰ ἐπιγνοὺς τὴν οἰκείαν ἁμαρτίαν ἐπιστρέψει, προσδέχεσθε), ὁρκίζομεν τὴν ὑμετέραν μακαριότητα, εἰ καὶ τολμηρόν τι ποιοῦμεν, κατὰ τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου τριάδος καὶ τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων Πέτρου καὶ τῆς σωτηρίας καὶ νίκης τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως μὴ περιιδεῖν τοὺς θείους κανόνας ὑπὸ τούτου καταπατουμένους μηδὲ περιφρονουμένην παρ' αὐτοῦ τὴν παραδοθεῖσαν αὐτῶι ἐκκλησίαν, ἀλλ' ἐξακολουθοῦσαν ἐν ἅπασι τοῖς πρὸ αὐτῆς διαλάμψασιν ἐν τῶι ἀποστολικῶι ὑμῶν θρόνωι πρᾶξαι ἐπ' αὐτῶι
L V 29 ἔτι καὶ νῦν κατὰ τῆς τῶν κανόνων αὐθεντίας νεανιευομένωι καὶ προτιμήσαντι τὴν μετὰ τῶν εἰρημένων αἱρετικῶν συνδιαγωγὴν τῆς ἰδίας ἐκκλησίας, ἅπερ ὁ ἐν ἁγίοις Κελεστῖνος ἐπὶ Νεστορίωι τῶι δυσσεβεῖ φαίνεται διαπραξάμενος. προθεσμίαν αὐτῶι παρέχοντες ὥσπερ οὖν κἀκεῖνος Νεστορίωι, ἧς ἐντὸς ἐὰν μὴ ἀπαντήσας τὸν εἰρημένον λίβελλον τῆι ἀποστολικῆι ὑμῶν καθέδραι ἐπιδῶι τῆι τε ὑμετέραι μακαριότητι καὶ τῶι ἁγιωτάτωι τῆς βασιλίδος ἀρχιεπισκόπωι καὶ τῆς αἱρετικῆς νόσου ἑαυτὸν ἀπαλλάξηι καὶ ἐπὶ τὴν ἐμπιστευθεῖσαν αὐτῶι τῆς Τραπεζουντίων ἐξορμήσηι ἐκκλησίαν, ὁρίσατε, ἁγιώτατοι, ἀλλότριον μὲν αὐτὸν εἶναι καὶ γυμνὸν πάσης ἀρχιερατικῆς ἀξίας τε καὶ ἐνεργείας τῶι κρίματι ὑποβαλόντα ἑαυτὸν τῶν εἰρημένων αἱρετικῶν καὶ τὴν μερίδα τούτων ἀσπασάμενον, ἕτερον δὲ ἀντὶ τούτου τῆι ἐκκλησίαι Τραπεζούντων προχειρισθῆναι. ἐπειδὴ δὲ οὐ μόνον οὗτος, ἀλλὰ καὶ ἕτεροι ἐπίσκοποί τε καὶ κληρικοὶ καὶ ἀρχιμανδρῖται εὐαρίθμητοι ἐπιβουλαῖς χρώμενοι κατὰ τῆς τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας καὶ διὰ τοῦτο καὶ μόνον τῆιδε τῆι πόλει ἐνδιατρίβοντες ταραχὰς

O [= aerv], I

1 ὑπόληψιν τῆς — ζωῆς O^{r} 2 τοῖς I καὶ τοῖσ O καὶ= om. $O^{aevΛ}$ 3/4 τὸν — ἐπιφάνιον ἐν ἐσχάτοις ἐθεώρησε διακείμενον O^{e} 5 διήλεγξε διεφθαρμένον O^{e} 5—6 τῆσ μακρᾶσ — δόλον πᾶσι παραστῆσαι $O^{r}I$ 5 μικρᾶσ O^{av} 6 ἐνταῦθα om. O^{a} αὐτοῦ ἐνταῦθα $O^{rv}I$ ἐνταῦθα αὐτοῦ O^{e} προσεδρείσ O^{e} παρεδρίασ $O^{r}I$ προεδρίασ O^{av} καὶ τὸ om. I 7 προύτινε O^{v} προύτεινε O^{a} 9 θρόνον τῆσδε ἁρπάσαι τῆς πόλεως O^{e} 10 ταύτην om. O^{av} 11 καὶ om. I πεπλανημένησ O^{v} 12/13 ἐκκλησίαν ἐκείνησ O^{e} 13 ἐκκλησίασ θρόνον $O^{r}I$ ἑαυτῶ O^{v} ἐπεὶ O^{r} 14 ἡμῶν O^{r} 16 συνεπαμύνοντοσ O^{av} 17 ὡς] εἰσ I ἐπιστρέψαι καὶ ζῆν $O^{r}I$ μιμεῖσθαι O^{r} 18 εἰς] εἰ O^{r} οὕτως $O^{r}I$ πάντωσ $O^{aevΛ}$ 19 προσδέχεσθαι O^{r} τοῦτον προσδέχεσθε I 20 ὑμῶν O^{r} ὁμοουσίου καὶ ἁγίασ O^{r} 23 ἐξακολουθήσαντα O^{av} 24 αὐτοῦ O^{av} 26 αἱρετικῶν om. O^{r} 27 παρέχοντεσ αὐτῶ O^{r} αὐτῶ παρέχοντασ I 30 ἐπὶ om. I 31 τῆσ $O^{rv}I$ τὴν O^{a} om. O^{e} τραπεζοῦντοσ O^{e} ἐκκλησίαν ἐξορμήση O^{e} 32 ὑποβάλλοντα O^{r} 34 τραπεζουντίων $O^{e}I$ δὲ om. O^{av}

παρέχειν καὶ ταύτηι καὶ ταῖς ἁπανταχοῦ ἐκκλησίαις κατ' οὐδένα τρόπον παραιτοῦνται, δεόμεθα καὶ τοὺς τοιούτους ἅπαντας παρ' ὑμᾶς ἀχθῆναι καὶ εὐθύνας ὑποσχεῖν τὰς τοῖς κανόσι πρεπούσας, δηλονότι καὶ ἐπὶ τοῦ προειρημένου Ἀνθίμου, καὶ τούτων δὲ πάντων γρηγορούσης τῆς δικαιοκρισίας τῶν παρ' ὑμῶν καλῶς φυλαττομένων κανόνων, ἵνα μικρὸν ἀναψύξηι ἡ τοῦ θεοῦ ἐκκλησία τούτων ἐλευθερουμένη καὶ μάθωσιν οἱ τῆι ποιμαντικῆι καὶ τῶι κλήρωι προσελθεῖν τούτωι τῶι τρόπωι βουλόμενοι ὡς οὐκ εἰς τέλος παρασιωπήσεται κύριος, ἀλλ' ἐπαγρυπνήσει ἐπὶ τοὺς τοιούτους ποιμένας, ἐφ' οὓς κατὰ τὸν προφήτην καὶ παρωξύνθη ὁ θυμὸς αὐτοῦ. οὗτοι γὰρ οὗτοι ποιμαίνοντες οὐ τὰ πρόβατα, ἀλλ' ἑαυτοὺς καὶ βδελυσσόμενοι κρίμα καὶ πάντα τὰ ὀρθὰ διαστρέφοντες παρ' οὐδὲν ἔθεντο τὴν κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἐπιβουλὴν καὶ τὴν κατὰ τῶν ἁγίων πατέρων βλασφημίαν. ἣν ἐκδικοῦντες, μακαριώτατοι, προσδέξασθε τὴν ἡμετέραν ἱκεσίαν καὶ τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ δοθεῖσαν ὑμῖν ἐξουσίαν ἐπ' αὐτοῖς κινήσαντες καθαρίσατε τὴν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν τῶν λύκων ἐπαφέντες αὐτοῖς οὐ τὴν ποιμαντικήν, ἀλλὰ τὴν παιδευτικὴν ὑμῶν ῥάβδον. κἂν γὰρ μετανοεῖν ἐπαγγείλωνται, ἡ προλαβοῦσα αὐτῶν ζωὴ ἄλλοτε ἄλλως τοῖς καιροῖς καὶ οὐ τῆι ἀληθείαι συμμεταβαλλομένη πιστεύεσθαι τὰ ποίμνια τούτοις οὐκ ἐπιτρέπει. τούς γε μὴν τὴν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν ἀρνησαμένους καὶ ἔξω ταύτης δικαίως καταστάντας αἱρετικοὺς Σεβῆρον καὶ Πέτρον καὶ Ζωόραν καὶ τοὺς τὰ ὅμοια τούτοις φρονοῦντας, ἐφ' οἷς τὴν ὑμετέραν κρίσιν ἐξεδέχετο ὁ εὐσεβέστατος βασιλεύς, ἤδη κατακεκριμένους ὑπό τε τοῦ ἀποστολικοῦ ὑμῶν θρόνου καὶ τῶν ἄλλων πατριαρχικῶν θρόνων καὶ πάσης ἀρχιερωσύνης μὴ ἀνεχομένους κανονικῶς τῆι τοῦ θεοῦ προσελθεῖν ἐκκλησίαι ἐξελάσαι παντὸς οἴκου δημοσίου τε καὶ ἰδιωτικοῦ ἀξιώσατε συμψήφου ὑμῖν γινομένου ὑπὲρ τῆς τῶν ἐκκλησιῶν εἰρήνης καὶ τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως, ὧι πᾶσα σπουδὴ καὶ φροντὶς νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν περὶ ταύτης πρὸ τῶν ἄλλων γίνεται, καὶ παῦσαι πᾶσαν ταραχὴν ἐπιγινομένην ταῖς ἐκκλησίαις παρ' αὐτῶν καὶ πᾶσαν αὐτῶν ἑτεροδιδασκαλίαν συνιδεῖν τε, μακαριώτατοι, καὶ προτρέψαι τὸν φιλόθεον ἡμῶν δεσπότην, ἐφ' ὧι νομοθετῆσαι ὥσπερ τὰ Νεστορίου τοῦ δυσσεβοῦς, οὕτω καὶ τὰ Σεβήρου τοῦ φρενοβλαβοῦς ψυχοφθόρα συγγράμματα βλασφημοῦντα εἴς τε τὴν ἐν Χαλκηδόνι ἁγίαν σύνοδον καὶ τὸν τόμον τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Λέοντος πυρὶ παραδοθῆναι. διὰ γὰρ τούτων ἀμφίβολον τὴν πίστιν ἐν ταῖς τῶν ἁπλουστέρων ψυχαῖς ποιεῖν ἐσπούδακε καὶ μυκτηρίζεσθαι παρὰ τοῖς ἔθνεσι τὸ μέγα καὶ σεπτὸν ὄνομα τοῦ Χριστιανισμοῦ πεποίηκε. καὶ γὰρ τούτου χάριν εἴς τε τὴν Ῥωμαίων πρὸς ὑμᾶς ἐξαπεστείλαμεν, καὶ τὴν ὑμετέραν δὲ εὐκταίαν εὐαγγελισθέντες παρουσίαν ἐξεδεξάμεθα ταύτην, τοιαύτας παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως ὑποσχέσεις δεξάμενοι ὅτι τὰ παρ' ὑμῶν ἐπ' αὐτοῖς κανονικῶς ψηφιζόμενα σπουδάσει ἡ αὐτῶν εὐσέβεια παντὶ τρόπωι πέρατι παραδοῦναι καὶ τῆς χρονίας τούτων ταραχῆς πάντα τὸν κόσμον λοιπὸν ἐλευθερῶσαι. τὰς δὲ προσηγορίας τῶν εἰρημένων ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν καὶ μοναχῶν καιρῶι δέοντι ἐξονομάσομεν παριστῶντες πῶς οἱ μὲν τὰ Νεστορίου, οἱ δὲ τὰ Εὐτυχέος φρονοῦντες ἐφ' ἑκάτερα διασπᾶν τὴν ἐκκλησίαν ἐπιχειροῦσιν.

Zach. 10, 3

M VIII 906

L V 32

15 ὁ μὲν Ἄνθιμος ὑπόνοιαν αἱρετικοῦ δεδωκὼς συνεχωρεῖτο τὴν ἐκκλησίαν Τραπεζοῦντος πάλιν ἰθύνειν, εἰ λίβελλον δοίη κατὰ τῶν αἱρέσεων· οὗτοι δ' ὡς ὡμολογημένως [ὁμολογημένως O^{e}] ὄντες ἐν τῆι αἱρέσει διὰ τὸ πολλάκις τοῖς καιροῖς φωραθῆναι συναλλοιωθέντες οὐδὲ τῆς ποιμαντικῆς ἐκρίνοντο ἄξιοι: — O^{e} in mg.

...

O [= aerv], I

1 πανταχοῦ I 2 ὑμῶν O^{r} 3 δοκούσασ I 6 τούτω — τρόπω προσελθεῖν I τούτω καὶ τῶ O^{v} 9 βδελλυσσόμενοι O^{e} τὴν om. I 11 ἡμῖν O^{v} 13 γὰρ εἰ O^{r} 14 ἐπαγγέλλωνται I αὐτοῖσ O^{r} 15 συμμεταβαλομένη O^{r} τούτοισ τὰ ποίμνια O^{r} γε μὴν O^{arv}I δὲ O^{e} 17 τούτων O^{e} ἡμετέραν O^{r} 18—19 ὑπό τε — ἀνεχομένους om. O^{v} 21 ἀξιώσατε I om. OΛ γενομένου O^{v} 22 τε καὶ O^{r}I τε om. O^{a} 26 φρενολήπτου O^{e}Λ 28 παραδιδόναι I 28/29 ποιεῖν τὴν — ψυχαῖς I 32 ταύτησ O^{r} 33 ἡμῶν O^{e}Λ σπουδάζει O 35 καὶ^{1} om. O^{e} τὲ καὶ I 36/37 εὐτυχοῦσ O^{r}

Ὑπογραφαί

1 Μαριανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης καὶ ἔξαρχος τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

2 Ἀγαπητὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Δίου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

3 Διόσκορος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

4 Ἀγάπιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Θαλασσίου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

5 Παῦλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ῥωμαίων ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

6 Ἀντωνῖνος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Εὐσεβίου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

7 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ὀλυμπίου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

8 Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ῥωμαίων ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

9 Δημήτριος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Φωκᾶ ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

10 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Εὐφημίου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

11 Ζωίλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Θεοδότου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

12 IVLIANVS MISERICORDIA DEI PRESBYTER ET HEGVMEN' MONASTERIO EVPHEMII ROGATVS SVSCRIBSI: —

13 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Προμώτου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

M VIII 907 14 Ζήνων ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς οὔσης καὶ διακειμένης πλησίον τοῦ οἴκου τῆς ἁγίας ἐνδόξου παρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας ἐν τῇ πηγῇ ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

15 Ἀλέξανδρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ καλαμίου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

16 Δάδας ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Καιουμᾶ ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

17 Ῥόδων ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Θεοδώρου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

18 Γεννάδιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Κυριακοῦ ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

O [- ae, r (usque ad 7), v], I [usque ad 7]

1 αἱ ὑπογραφαί O^{ar} om. I 2 μαρινιανὸς O^{e} ἐλέω O^{er}I 3 ἀξιώσας om. I 4 ἐλέω θῦ O^{r}I om. $O^{e}\Lambda$ στουδίου $O^{e}\Lambda$ o sq. ἐλέει θεοῦ om. semper $O^{e}\Lambda$ ἐλέω I 7 ἀξιώσας ὑπέγραψα om. O^{e} ἀξιώσας om. IΛ 8—p. 147, 4 Ἀγάπιος — ὑπέγραψα] καὶ οἱ λοιποὶ O^{r}I 12—14 τοῦ ἁγίου — μονῆς om. O^{v} 12/13 πατρὸς ἡμῶν om. O^{e} 24. 25 om. O^{av}, O^{a} spatio rel 24 *dei misericordia* Λ HEIIGVMEN' O^{e} *prior* Λ EVRHEMII O^{e} 25 CRIBSI O^{e} 26 προμότου O^{e} 28/29 οὔσης — μαρίας O^{av} ἁγίας θεοτόκου τῆς $O^{e}\Lambda$ 30 ἀξιώσας ὑπέγραψα om. O^{e} 31 καλάμου $O^{e}\Lambda$ 33 μονῆς om. $O^{e}\Lambda$

19 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Μαρωνίου ἐν Συκαῖς ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

20 Σίλας ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ἠλία ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

21 Παῦλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Σαμουηλίου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

22 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Θεοδώρου ἀξιώσας ὑπέγραψα: L V 33

23 Κυρίων ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Αἰγυπτίων ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

24 Βασίλειος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Συμεώνη ἐπίκλην τῶν Κυρακωνᾶ ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

25 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ ἐν τοῖς Μοδέστου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

26 Μάρκος ἡγούμενος μονῆς Θεοδώρου ἀπὸ ἐκσκεπτόρων ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

27 Φλαβιανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ δευτεράριος Μοδέστου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου τῆς εὐαγοῦς μονῆς Μοδέστου ἐπίκλην τῶν Λυκαόνων ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

28 Μαρῖνος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Παυλίνου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

29 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Τρύφωνος ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

30 Θεόκτιστος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἁγίας ἐνδόξου παρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας πλησίον τῶν Ἰωβ ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

31 Κοσμᾶς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου ἐν τοῖς Στουδίου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

32 Πέτρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἁγίας ἐνδόξου παρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας καὶ τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μάρτυρος Διομήδους ἐπίκλην Ἱερουσαλὴμ ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

33 Ἐλευθέριος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μάρτυρος Κυριακοῦ ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

34 Ἀλέξανδρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς κατὰ Ἀβράμιον τὸν τῆς ὁσίας μνήμης ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

35 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ἰὼβ ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

36 Τρύφων ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ἐλπιδίου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

37 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Κώνστα ἀξιώσας ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Ἰακώβου διακόνου κατ' ἐπιτροπήν μου γράψαντος προτάξας τῇ ἰδίαι μου χειρὶ τὸν τίμιον σταυρόν: —

38 Βαβύλας ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἐν ἁγίοις Δανιὴλ τοῦ

O [= aev]

1 θεόδωροσ O *Zenobiae* Λ μαρώνησ O^{v} μάρωνοσ O^{a} 2 ἀξιώσας ὑπέγραψα om. O^{a} 5 μονῆς om. O^{v} 11/12 μονῆσ — ἐπίκλην O^{aev} μονῆς $O^{e}Λ$ 16 δευτεριάριοσ O^{aev} 17 εὐαγοῦς om. $O^{e}Λ$ Μοδέστου om. $O^{e}Λ$ 23/24 ἐνδόξου — μαρίασ O^{aev} θεοτόκου O^{v} θεοτόκου Μαρίας Λ 25/26 τοῦ ἁγίου — ἐν τοῖσ O^{aev} τῶν $O^{e}Λ$ 27/28 τῆσ ἁγίασ — διομήδουσ O^{aev} om. $O^{e}Λ$ 29 ἱερουσ-ὴλ O^{aev} 30/31 καὶ ἐνδόξου μάρτυροσ O^{aev} om. O^{a} μάρτυροσ Λ 32/33 τῆσ κατὰ — μνήμησ O^{aev} ἀβραμίου $O^{e}Λ$ 38 χειρὶ διακόνου ἰακώβου O^{a} μου O^{aev} ἐμὴν O^{a} 40 ἁγίου O^{a}

ἐν τῶι στύλωι καὶ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἐν τῶι μικρῶι βάθει καὶ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἀνδρέου πλησίον τοῦ στύλου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

39 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ἀναστασίου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

40 Ἀνθέμιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Νέωνος ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

M VIII 910 41 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ τῆς ἐπίκλην τῶν Χαρισίου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

42 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Μάρα πλησίον τῆς Ἀετίου κινστέρνης ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

43 Φωκᾶς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἐπίκλην τῶν Ἰωνᾶ πλησίον τοῦ Δευτέρου ὑπέγραψα: —

44 Ζώσιμος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Εὐτυχίου τῶν Λυκαόνων πλησίον τῶν Ματρώνης ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

45 Τιμόθεος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ἀστερίου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

46 Πολυχρόνιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἐπίκλην αἰθρίου ἀξιώσας ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Σευηριανοῦ μωναχοῦ: —

47 Σευηριανὸς πρεσβύτερος ὑπέγραψα ὑπὲρ αὐτοῦ ἐπιτραπεὶς παρ' αὐτοῦ προτάξαντος αὐτοῦ τῆι ἰδίαι χειρὶ τὸν τίμιον σταυρόν: —

48 Στρατόνικος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Δομετίου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

49 ANDREAS MISERICORDIA DEI PRESBYTER ET ARCHIMANDRITA MONASTERII ROMANORVM ADIACENTEM CISTERNA ASPAROS CONSENTIENS SVBSCRIPSI: —

50 Μαρτύριος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Πέτρου ἤτοι Οὐάλεντος καὶ Δαυδάτου πλησίον τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

L V 36 51 Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς διακειμένης ἐν τῶι σεβασμίωι οἴκωι τῆς ἁγίας ἐνδόξου παρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας πλησίον τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

52 Μάρκος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου μάρτυρος Κυρίκου ἀξιώσας ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Αὐξάνοντος διακόνου: —

53 Ἰάκωβος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Ἀββίβου Σύρος Συριστὶ ὑπέγραψα: —

54 Ἀττικὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Εὐκρατάδων πλησίον τῆς ἁγίας Μαύρας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

55 Ἰωσὴφ ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἁγίας θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας ἐν τῶι λιθοστρώτωι ἀξιώσας ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Ἰωάννου διακόνου: —

56 Παῦλος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

O [= acv]

2 ἀποστόλου ἀνδρέου O^{cv} ἀνδρέου τοῦ ἀποστόλου O^{a} 3/4 *Anastasii prope agogum* Λ 7/8 τοῦ — Μιχαὴλ om. O^{e}Λ 7 ἁγίου om. O^{v} 9 ἀετοῦ O^{acv} *aereum* Λ 10 ἀξιώσας om. O^{c} 17 τῆσ ἐπίκλην O^{acv} τοῦ O^{e}Λ 18 διὰ — μοναχοῦ om. O^{e}Λ 19/20 om. O^{a} προτάξαντοσ — σταυρόν O^{v} om. O^{e}Λ 23/24 om. O^{acv} 23 *dei miseratione* Λ ET om. Λ 24 ADIACENTEM — ASPAROS om. Λ MADICENTEM O^{e} 25/26 Οὐάλεντος καὶ om. O^{a} 28 ἐνδόξου — μαρίασ O^{acv} θεοτόκου O^{e}Λ 29 ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ om. O^{e}Λ 30 κηρύκου O^{ev} 31 διὰ — διακόνου om. O^{c} 32 ἀββίβου O^{e}Λ 34 ἀκρατάδων O^{acv} 34/35 πλησίον — Μαύρας om. O^{e}Λ 36/37 καὶ - Μαρίας om. O^{e}Λ 37 ἀξιώσας om. O^{e}Λ 37/38 διὰ — διακόνου om. O^{e}Λ 39 post 31 coll. O^{a}

57 Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ δευτεράριος μονῆς τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου ἀποστόλου Φιλίππου τοῦ ἐν τῶι βρεφοτροφείωι ἀξιώσας ὑπέγραψα διὰ τὸ μὴ παρεῖναι τὸν ἡγούμενον ἐνταῦθα: —

58 Γεώργιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Κύρου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

59 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἐπίκλην τῶν Σύρων ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

60 Ἐλπίδιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Βασιανοῦ ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

61 Ζώσιμος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Μαξιμίνου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

62 Πολυχρόνιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Κρητικῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

63 Παῦλος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἁγίας Ἑρμιόνης ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

64 Εὐσέβιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἐπίκλην Συμεὼν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

65 Ζωτικὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ ὄντος ἐν τῆι Σατορνίνου πόρτηι ἀξιώσας ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Μάρκου πρεσβυτέρου καὶ δευτεραρίου, ἐμοῦ προτάξαντος τὸν τίμιον σταυρόν: —

66 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς χάριτι θεοῦ ὑπ' ἐμοῦ συστάσης πλησίον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Λαυρεντίου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

67 Δομετιανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Μαρτυρίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν ὑπέγραψα: —

68 Ἡσύχιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

69 Κασιανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος λαύρας τοῦ μακαρίου Σάββα καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: — M VIII 911

70 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τῶν πυργίων τοῦ Ἰορδάνου καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

71 Νέσταβος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος λαύρας τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Φιρμίνου καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

72 Τερέντιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος Νέας λαύρας καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

73 Λεόντιος ἐλέει θεοῦ μοναχὸς καὶ ἡγούμενος καὶ τοποτηρητὴς πάσης τῆς ἐρήμου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

74 Τραιανὸς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος τῶν πυργίων τοῦ Ἰορδάνου καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

75 Πολύευκτος διάκονος μονῆς τοῦ ἀββᾶ Θεοδοσίου καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

O [= aev]

1 δευτεριάριοσ O^{av} 1/2 καὶ — ἀποστόλου om. $O^{e}Λ$ 2 ἀξιώσας om. $O^{e}Λ$ 3 ἐνταῦθα om. $O^{e}Λ$ 5/6 τοῦ — ἐπίκλην om. $O^{e}Λ$ 9. 10 post 7. 8 coll. $O^{e}Λ$ 13 ἑρμιώνησ O^{av} 17 ἀποστόλου om. $O^{e}Λ$ 18 τοῦ — τῆ O^{av} πλησίον τῆσ $O^{e}Λ$ πόρτησ $O^{e}Λ$ χειρὶ $O^{e}Λ$ 19 δευτεριαρίου O^{av} 20/21 χάριτι — ἀξιώσασ O^{av} τοῦ ἁγίου λαυρεντίου ὑπ' ἐμοῦ συστάσησ $O^{e}Λ$ 25. 26/27. 29. 31. 36/37. 38/39. p. 146, 1/2. 3/4. 5/6. 7/8 τῶν — ὑπέγραψα O^{av} πάντων $O^{e}Λ$ 28 ἡγούμενοσ μονῆσ $O^{av}Λ$ 30 τῆσ — μνήμησ O^{av} ὁσίου $O^{e}Λ$ 32/33 τῶν — ὑπέγραψα O^{av} πάντων τῶν ἐν τῆ ἐρήμω $O^{e}Λ$ 35 ἀξιώσας om. $O^{e}Λ$

76 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ μοναχὸς τῆς Νέας λαύρας καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

77 Κύρικος ἐλέει θεοῦ μοναχὸς καὶ διάκονος τῆς αὐτῆς Νέας λαύρας καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

78 Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ διάκονος μονῆς τοῦ ἁββᾶ Μαρτυρίου καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

79 Μάμας ἐλέει θεοῦ μοναχὸς μονῆς τοῦ ἁββᾶ Μαρτυρίου καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

L V 37 80 Ἰουλιανὸς ἐλέει θεοῦ μοναχὸς μονῆς τοῦ ἁββᾶ Θεοδοσίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν ὑπέγραψα: —

81 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος μονῆς ἰδίας ἐν τῇ πεδιάδι καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

82 Θεωνᾶς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ καὶ ἀποκρισιάριος τοῦ τε ὄρους Σινᾶ καὶ τῆς ἐκκλησίας Φαρὰν καὶ λαύρας Ῥαιθοῦ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

83 Στρατήγιος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰωάννου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ὑπὸ Σκυθόπολιν μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

84 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ μοναχὸς μονῆς τοῦ ἁββᾶ Μαρτυρίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

85 Παῦλος ἐλέει θεοῦ μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος μονῆς τοῦ μακαρίου Μάρωνος δευτέρας Συρίας καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν ὑπέγραψα: —

86 Σευηριανὸς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Ζωόρα τῶν θερμῶν Συριστὶ ὑπέγραψα: —

87 Κασσίσας πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς εὐαγοῦς μονῆς τῶν Λουκᾶ Συριστὶ ὑπέγραψα: —

88 Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς εὐαγοῦς μονῆς τοῦ κύρου Θωμᾶ Συριστὶ ὑπέγραψα: —

89 Συμεώνης ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰακώβου δευτέρας Συρίας καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

90 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδώρου δευτέρας Συρίας καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

91 Σέργιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος περιοδευτὴς τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν ἐπὶ χωρίων τῆς πρώτης Σύρων ἐπαρχίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

92 Στέφανος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Εὐξερίου καὶ ὑπὲρ τῶν ἐκεῖσε πάντων μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

93 Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Θωμᾶ Συριστὶ ὑπέγραψα: —

94 Θωμᾶς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Ἀαρὼν Συριστὶ ὑπέγραψα: —

95 Φαυστῖνος ἐλέει θεοῦ μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος μονῆς τοῦ ἁγίου Στεφάνου

O [= aev]

3 κήρυκοσ O^{ev} αὐτῆσ $O^{e}\Lambda$ om. O^{av} 7 μονῆς om. O^{av} 9 μονῆς om. $O^{e}\Lambda$ ἁμβᾶ O^{v} 9/10 πάντων — ὑπέγραψα om. $O^{e}\Lambda$ 11/12 πάντων — ὑπέγραψα O^{av} τῶν ἐν αὐτῇ O^{e} πάντων Λ 13 ἀποκρισιαρίου O^{v} 14 Σινᾶ καὶ om. O^{e} 17 τῶν — ὑπέγραψα O^{av} τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν [μοναστηρίων Λ] $O^{e}\Lambda$ 19 ἐν τῇ — ὑπέγραψα O^{av} ἐκεῖσε μοναχῶν $O^{e}\Lambda$ τῆς om. O^{v} 21 καὶ ὑπὲρ — ὑπέγραψα om. $O^{e}\Lambda$ 22 σεβηριανὸσ O^{a} 24 κασσίασ O^{v} τῆς εὐαγοῦς om. $O^{e}\Lambda$ 26 τῆς εὐαγοῦς om. $O^{ae}\Lambda$ 29 πάντων — ὑπέγραψα om. $O^{e}\Lambda$ 31 ἐκεῖσε O^{av} ἐν αὐτῇ $O^{e}\Lambda$ 31. 33 ἀξιώσας om. $O^{e}\Lambda$ 34. 35 τῶν — ὑπέγραψα om. $O^{e}\Lambda$ 37 om. O^{av}

Μαουζᾶ Ἰαμνίας καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε κληρικῶν καὶ μοναχῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

96 Θεόδωρος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ἐρινδηλινῶν ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

69 Δεσπότῃ ἡμῶν τὰ πάντα ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ πατρὶ πατέρων ἀρχι- M VIII 914
ἐπισκόπῳ τῆς Ῥωμαίων καὶ πατριάρχῃ Ἀγαπητῷ παρὰ τῶν ἐνδημούντων κατὰ ταύ- 6
την τὴν βασιλίδα πόλιν ἐπισκόπων τῆς τε Ἀνατολικῆς διοικήσεως καὶ τῶν ὑπὸ τοὺς ἁγίους Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν τόπους καὶ ἀποκρισιαρίων καὶ λοιπῶν κληρικῶν. Ἐξ οὗ Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν ὑπὲρ τῶν ἐποφειλομένων ὑμῖν γερῶν τῆς δι' αὐτὸν ἐν παντὶ καιρῷ μετὰ παρρησίας ἀληθοῦς δημοσιευθείσης ὁμολογίας τῇ ἀοράτῳ καὶ φοβερᾷ αὐτοῦ δυ- 10
νάμει ἐπὶ τὴν σεβασμίαν ὑμῶν ἐπανεπαύσατο κεφαλὴν τὸν τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων θρόνον καταπιστεύσας ὑμῖν, μακαριώτατοι, καὶ ἔστησεν ἐπὶ πέτραν τοὺς πόδας Ps. 39, 3. 4
ὑμῶν καὶ κατεύθυνε τὰ διαβήματα ὑμῶν καὶ ἐνέπλησε τὸ στόμα ὑμῶν ἄισμα καινὸν ὕμνον τῷ θεῷ ἡμῶν, πολλοὶ ἴδονται καὶ φοβηθήσονται καὶ ἐλπιοῦσιν ἐπὶ κύριον κατὰ τὸ ψαλμικὸν λόγιον
καταυγασθέντες ὑπὸ τῆς πνευματικῆς ὑμῶν αἴγλης, δι' ἧς ὡς λύχνος ἐκλάμπων ἐπὶ λυχνίας L V 40
ἁγίας τὸ ζοφῶδες τῶν ἐν σκότει καθημένων καὶ τυφλῶν ἐφωτίσατε τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς 16
διανοίας αὐτῶν διανοίξαντες. διά τοι τοῦτο τεθαρρηκότες πιστεύοντές τε τῷ θείῳ
λογίῳ τῷ διαγορεύοντι ἐν καιρῷ οὐ δειλιάσει καρδία ἡδρασμένη ἐπὶ διανοίαι Sir. 22, 16. 17
συνέσεως, πείραι τε μαθόντες ἀκριβεῖς ὑμᾶς φύλακας εἶναι τῶν ἀποστολικῶν θησαυρῶν
ἐξοστρακίσαντας ἀρτίως Ἄνθιμον τὸν πρόσχημα εὐσεβείας περιβαλόμενον, τὴν δὲ 2. Tim. 3. 5
δύναμιν αὐτῆς ἀρνησάμενον, τὸν τὴν ἁρμοσθεῖσαν αὐτῷ νύμφην ἐξουθενήσαντα καὶ 21
λαβεῖν ἑτέραν κατατολμήσαντα παρὰ τοὺς θείους κανόνας; γινώσκοντες δὲ καὶ τὸν θεοφύλακτον ἡμῶν βασιλέα καθάπερ Χριστοῦ μαθητὴν δεδοκιμασμένην ἔχοντα ψυχὴν κοινωνὸν ὑμῖν τοῦ ἀγαθοῦ ἔργου τούτου γενόμενον καὶ σπουδάσαντα μὲν ἐκ προοιμίων τῆς αὐτοῦ βασιλείας μέχρι τοῦ νῦν τὸ τῆς ἐκκλησίας ἅπαν σῶμα φυλάξαι ὑγιὲς καὶ ἀκέραιον καὶ 25
πάσης αἱρετικῆς νόσου ἐλεύθερον καὶ διὰ τοῦτο νομοθετήσαντα τὰς ἱερὰς καὶ ἁγίας τέσσαρας συνόδους ἐν ταῖς ὁτεδήποτε γινομέναις θείαις μυσταγωγίαις μεγαλοφώνως ὑπὸ τῶν ἱερῶν κηρύκων κηρύττεσθαι τειχιζούσας τῶν πιστῶν τὰς καρδίας καὶ τὰς τῶν αἱρετικῶν συμπνιγούσας, ἐλπίζοντα δὲ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν αὐτοῦ φιλανθρωπίας καὶ οἰόμενον καθάπερ τοὺς ἐξ ἁπλότητος ὑπαχθέντας τῇ πλάνῃ εἰκὸς ἐστιν ἐπιστρέψαι τῷ χρόνῳ, οὕτως καὶ 30
τοὺς ταύτης εὑρετάς, μᾶλλον δὲ τοῦ διαβόλου μαθητὰς καὶ μηδέποτε τὴν ἀλήθειαν ἐπιγνόντας τὴν τῶν ἐξ ἀρχῆς αἱρετικῶν ἐκβολὴν ὑπερτίθεσθαι, δεόμεθα, μακαριώτατοι, ἀναμνῆσαι τὸν μνημονικώτατον καὶ θεοφύλακτον ἡμῶν βασιλέα τῆς ἱερᾶς ἐκείνης φωνῆς τῆς λεγούσης πᾶν Sir. 15. 30
βδέλυγμα ἐμίσησε κύριος. ὃ πρῶτον καὶ μέσον καὶ ὕστατόν ἐστι Σεβῆρος ὁ ἀλιτήριος ὁ κατὰ τοῦ θεοῦ λαλήσας ἀδικίαν ἀεί, ποτὲ μὲν τὰ Ἑλλήνων μυστήρια μυηθεὶς καὶ M VIII 915
ταῦτα τιμήσας, ποτὲ δὲ τὰ Εὐτυχοῦς διδάξας καὶ Μάνεντος, ἐν ὅλῳ δὲ τῷ βίῳ τῇ τῶν 36
Χριστιανῶν ὀρθῇ πίστει φράσας ἐρρῶσθαι καὶ τὴν Νεστορίου τοῦ ἀνθρωποπλάτρου προσηγορίαν εἰς ἐφόδιον τῆς ἀπάτης τοῖς ἐξ ἁπλότητος πρὸς ὑποδοχὴν ἔχουσιν ἕτοιμα

O [= ae, r (inde a 5), v]. l [inde a 5]

1 μαουζαμνίασ O^a 1/2 ἀξιώσας ὑπέγραψα om. $O^eΛ$ 3 ἐρινδηλινῶν O^{av} ἐρεινδηλινῶν O^c 5 inscr. ἀναφορὰ τῶν ἐν κωνσταντινουπόλει ἐπισκόπων πρὸς ἀγαπητὸν πάπαν ῥώμης l τῷ δεσπότῃ ἡμῶν τῷ O^c 5/6 τῷ ἀρχιεπισκόπῳ O^c 9 ἡμῖν $O^eΛ$ αὐτῶν O^v 11 σεβάσμιον O^v 17 ἀνοίξαντεσ l πιστεύοντές τε] πιστεύσαντές O^r 20 ἐξοστρακίσαντεσ $O^eΛ$ περιβαλλόμενον O^a περιβεβλημένον O^rl 21 αὐτῆς] τῆσ πίστεωσ O^rl αὐτῶν O^v ἐξουθενήσαντα l ἐξωθήσαντα ΟΛ 24 ὑμῶν O^{av} τούτου ἔργου O^r 25 τοῦ O καὶ l 26 νόσου αἱρετικῆσ O^e νομοθετήσαντα lΛ νομοθετῆσαι O ἁγίασ καὶ ἱερὰσ O^v 27 γενομέναισ O^v 28 ταύτασ κηρύττεσθαι O 29 φύσεωσ O^r 33 τῆς² l om. O 34 βδέλυγμα O^e 36 μάνη O^e 37 ὀρθῇ om. $O^eΛ$ 38 πρὸς] εἰσ O^r

τὰ ὦτα ἐπινοήσας, τὰ ἐκείνου εἰπὼν ἐναργῶς Νεστοριανούς τε καλέσας τοὺς τῶν ὀρθῶν δογμάτων καθηγητάς, οὐ φεισάμενος μήτε τοῦ βαπτίσαντος αὐτόν, ἀναθεμάτων ἀδυνάμων πάντα τὸν κόσμον ἐπλήρωσεν, ἀποφήνασθαι κατατολμήσας αὐτὸς ὡς δύναμιν κληρωσάμενος μετὰ τῶν προσχρησάντων αὐτῶι τῆς χειροτονίας σκιὰν κατὰ τῆς εἰρημένης οἰκουμενικῆς ἁγίας συνόδου τῆς ἐν Χαλκηδόνι καὶ τῶν ἱερῶν καὶ θεοφιλῶν ἐπιστολῶν τοῦ ἐν ἁγίοις τὴν μνήμην πάπα Λέοντος τοῦ γενομένου φωστῆρος καὶ στύλου τῆς ἐκκλησίας τοῦ στηρίξαντος τοὺς πιστοὺς τῆι βασιλικῆι τρίβωι πορεύεσθαι, ὡς λείπεσθαι
Ps. 7, 16 τὸ τῆι θείαι γραφῆι ῥηθὲν πληρωθῆναι ἐπ' αὐτῶι λάκκον ὤρυξε καὶ ἀνέσκαψεν αὐτὸν καὶ ἐμπεσεῖται εἰς βόθρον ὃν εἰργάσατο. ὅθεν ἀποροῦντες πῶς ἂν αὐτὸν κυρίως καλέσοιμεν Ἑλλήνων ὁμόφρονα, Εὐτυχοῦς ὁμόδοξον, ὁμότροπον Νεστορίου, ἐκ τῆς κυριωτάτης καὶ ἐπισήμου προσηγορίας ὀνομάσομεν τὸ ἐντεῦθεν ὄργανον τοῦτον σὺν ἀληθείαι τοῦ διαβόλου καλοῦντες. παρέντες τοίνυν τὸ πλῆθος τῶν ὑπ' αὐτοῦ τολμηθέντων τά τε κατὰ τὴν Ἑώιαν αἵματα τῶν ὁσίων ἀνδρῶν ἐκχυθέντα ὑπὸ τοῦ κατὰ φατρίαν ἐστασιασμένου Ἰουδαικοῦ συστάντος τότε στρατεύματος, καὶ ἄλλα δὲ τῶν εἰρημένων πολὺ χαλεπώτερα διὰ τὸ μῆκος τοῦ
2. Cor. 6, 2 διηγήματος, ἱκετεύομεν, ἁγιώτατοι, ἐπειδὴ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, νῦν ἡμέρα σω-
L V 41 τηρίας, καὶ βοῶμεν· βοηθήσατε ἡμῖν καὶ ταῖς φονευθείσαις ὁσίαις ψυχαῖς, ἃς παρεστάναι νομίσατε νοητῶς καὶ δεικνύναι ὑμῖν ὡς διὰ Ἰησοῦν Χριστὸν παρεδόθησαν τῶι θανάτωι ὑπὸ τοῦ πολυκεφάλου θηρός. ἵνα οὖν μὴ καὶ αὖθις ἐκ τῆς φανερωθείσης πᾶσιν αὐτοῦ μαγγανείας καὶ Μανιχαικῆς πλάνης, ἣι θαρρῶν ὁ δείλαιος οὗτος κατετόλμησεν εἰς τὰς καθαρὰς βασιλείους εἰσδῦναι αὐλάς, μηδένα τόπον ὀφείλων ἔχειν ἢ τὸ βάραθρον εἰς κατάλυμα, ἀνατρέψηι καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος τὴν μετὰ τοσούτων κόπων καὶ ἱδρώτων ὑμῶν τε καὶ τοῦ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως φιλοτιμηθεῖσαν εἰρήνην ταῖς ἁπανταχοῦ τῶν πιστῶν ἐκκλησίαις, ἀπελαθῆναι σπουδάσατε πόρρω που καὶ τῆς ἐσχατιᾶς αὐτῆς φεισάμενοι τῶν τὰς συνουσίας πρὸς αὐτὸν ποιουμένων ψυχῶν καὶ κοινωνουσῶν διὰ τῆς ἐντεύξεως τοῖς κατ' αὐτοῦ ἀναθέμασι, τὸν ἀκάθαρτον, τὸν ἀποκήρυκτον, τὸν ἀναθέμασιν ἐγγράπτοις καὶ διηνεκέσιν ὑπὸ τοῦ ἀποστολικοῦ ὑμῶν θρόνου καὶ τοσούτων ἀρχιερέων καὶ ἐν οὐρανῶι παρὰ θεοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ ἀγγέλων κατάκριτον ἤδη γενό-
Ioh. 3, 18 μενον κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν ἐκείνην καὶ θείαν φωνὴν μετ' Ἐκδικίου τοῦ βδελυροῦ ἀλλ' οὐ Πέτρου τοῦ καὶ τὴν ἑαυτοῦ προσηγορίαν μέχρι τοῦ νῦν οὐκ ἐρυθριάσαντος ψεύσασθαι τοῦ αὐτοῦ μαθητοῦ καὶ τὰ τῆς ἀποστασίας καθ' ἑκάστην ῥήματα φθεγξαμένου, καὶ Ζωόρα δὲ τοῦ παντελῶς ἀμυήτου τῆς θείας γραφῆς καὶ πάσης ἱερατικῆς λειτουργίας καὶ τάξεως, μετὰ δὲ παρρησίας οὐκ ἴσμεν τῆς ὅθεν χορηγουμένης αὐτῶι καταπατοῦντος
M VIII 918 τὴν κρατοῦσαν ἐκκλησιαστικὴν εὐκοσμίαν τε καὶ κατάστασιν ἐκ τῶν καθ' ἡμέραν παρασυνάξεων καὶ παραβαπτισμάτων ὑπ' αὐτοῦ τολμωμένων, οὗ τὴν συναγωγὴν γύναια κώμοις καὶ μέθαις ἀσελγείαις τε καὶ ἀκολασίαις ἐκδεδομένα πληροῖ, πείσαντες τὸν εὐσε-

O [= acrv]. I

1 ἐπεννοήσασ O^r 2 ἐξηγητὰσ O^{rI} βαπτίσματος αὐτῶν I 2/3 ἀδυναμῶν O^r ἀδεῶσ ἡμῶν O^{av} 3 αὐτοὺσ I ὡς δύναμιν I ἐνδυνάμους $O^{erΛ}$ ἐνδυνάμωσ O^a ἐνδυνάμασ O^v 5 οἰκουμενικῆς om. O^r συνόδου ἁγίας I ἐν χαλκηδόνι συνόδου O^{av} 7 τῆι om. O^v 8 τὸ O^eO^a ex corr., I om. O^{arv} τῆσ θείασ γραφῆς I ῥητὸν O^{rI} πληρωθὲν O^{arv} 8/9 λάκκον — αὐτὸν om. $O^eΛ$ 9 ἂν om. O^r 10 καλέσομεν O^r 11 κυριωτάτης [κυριωτέρασ $O^{aev}Λ$] καὶ ἐπισήμου $IO^{aev}Λ$ ἐπισήμου καὶ κυριωτέρασ O^r ὀνομάσωμεν O^e 12 τοῦτον I αὐτὸν OΛ 13 αὐτοῦ αἵματα O^{av} 14 ἐκχεθέντα O^e κατὰ om. O^r ἐστασιασμένου $O^{arv}I$ ἐστασιασμένου ὑπ' αὐτοῦ $O^eΛ$ 15 μῆκοσ OΛ πλῆθος I 17 καὶ' I om. OΛ βοηθήσατε I βοήθησον OΛ 18 ἰν̄ χν̄ $O^{ar}I$ χν̄ ἰν̄ O^v χν̄ $O^eΛ$ 19 οὖν I om. OΛ 21 εἰς τό O^r 22 ἀνατρέψῃ O^aI ἀνατρέψαι O^{erv} τοῦ om. O^a τόσων O^r 28 θῦ καὶ I om. OΛ 29 βδελλυροῦ O^e 29/30 ἀλλ' οὐ I ἄλλου $O^{r}Λ$ ἄλλου του O^{aev} 30 ἐρυθριάσαντα O^r 31 τὰ om. O^r 33 postulatur τῆς οὐκ ἴσμεν

βέστατον ἡμῶν βασιλέα θῆρας αἱμοβόρους ἁρνάσι μὴ συγχωρεῖν συναυλίζειν, ἠκριβωμένον σαφῶς τὸ τῶι θείωι ἀποστόλωι ῥηθὲν ὡς οὐδεμία μετοχὴ δικαιοσύνηι καὶ 2 Cor. 6, 14.
ἀνομίαι ἢ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος ἢ μερὶς πιστῶι μετὰ ἀπίστου. οἷα
δὲ οἷα δεδραματούργηται νῦν καὶ παρὰ Ἰσαακίου τοῦ Πέρσου, εἰπεῖν βουλομένους ἡμᾶς
ἀδακρυτὶ λέγειν οὐκ ἔστιν οὐδὲ δέους ἀπηλλάχθαι διηγουμένους ἃ ταῖς ἀνόμοις αὐτοῦ
χερσὶ δρᾶν ἐκεῖνος οὐκ ἔφριξεν. ἐν γὰρ καταγωγίωι τινὶ τιμίας εἰκόνος ἀνακειμένης
τοῦ τῶν εὐσεβῶν ἐπὶ τοῦ παρόντος σκήπτρων κρατοῦντος, ὥσπερ ἀμιλλώμενος ὁ
προλεχθεὶς δείλαιος καὶ ἀλάστωρ ἀνήρ, εἰ μὴ καὶ κατὰ τὸν ῥηθησόμενον νεώτερον τρόπον
βλασφημήσοι τὸ θεῖον, ἀνατείνας τὴν βακτηρίαν, ἐν ᾗ τὸ ἄτιμον αὐτοῦ σχηματίζεται
γῆρας στηρίζειν πληρῶν τὴν πεπλασμένην ἐπίθεσιν ἔμπροσθεν τῶν ὑπ' αὐτοῦ κατα-
γινομένων ἀπάγεσθαι, ἔτυπτεν ἀφειδῶς τὸ τοῦ φιλοχρίστου βασιλέως ὁμοίωμα, αἱρετικὸν
ἀποκαλῶν τὸν ἡνωμένον οὕτω θεῶι καὶ φρουρούμενον ὑπ' αὐτοῦ τὸ τῆς ἀληθείας φυ-
λάττοντα κήρυγμα καὶ οὐκ ἔπαυσε τὸν θυμὸν μέχρι τοσούτου ἕως οὗ καὶ τὴν φέρουσαν
τὸ περιφανὲς ἐκτύπωμα σινδόνα διέρρηξε καὶ μέρος κατέαξεν ἐξ αὐτοῦ, ὃ καὶ πυρὶ παρα-
δέδωκε. τὸ γὰρ ὅλον ἀφανίζειν οὐκ ἴσχυσεν φυλαχθὲν ὑπὸ τῆς προνοίας τοῦ κρείτ-
τονος εἰς ἔλεγχον ἀκριβῆ τοῦ τολμήματος τοῦδε φονικοῦ καὶ τοῦ μείζονος πάντων κατη-
γορήματος. μάρτυρες ἑστήκασιν ἄνδρες, ὡς ἔγνωτε, ἁγιώτατοι, σαφῆ τὴν ἀλήθειαν
συνήγορον ἔχοντες. ἐπειδὴ τοίνυν ἐκ παραδόξου οἱ προρρηθέντες αἱρεσιάρχαι
ἀνταλλαξάμενοι τῆς ὀφειλούσης αὐτῶν ἐκβολῆς γενέσθαι σὺν ἀτιμίαι πρὸ χρόνου L V 44
πολλοῦ τὸ ἐν τοῖς βασιλικοῖς ταμείοις οἰκεῖν παρρησίαν δεδώκασι τοῖς κατ' ἄλλον
τρόπον ἀρνουμένοις τὸ θεῖον, ἐγκαταλεγέντων αὐτοῖς πολλῶν ὀνόματι ἐπιπλάστου
ὀρθοδοξίας, καὶ κινδυνεύουσιν οἱ πιστοὶ πανταχοῦ γῆς μηκέτι ἐν ὁμονοίαι πορεύεσθαι Ps. 54, 15
ἐν τῶι οἴκωι τοῦ θεοῦ, ἐξάρατε ταχέως ἀφ' ἡμῶν τοὺς πονηρούς, προσενέγκατε
συνήθως ταύτην τὴν θυσίαν τῶι θεῶι τῶι σωτῆρι ὑπὲρ τῆς φυλαχθησομένης ὑμῖν
ἀγαθῆς ἀπολογίας ἐν τῆι μελλούσηι κρίσει τῆι φοβερᾶι, ἐλευθέραν παντὸς δέους
καὶ τρικυμίας αἱρετικῆς τὴν κρατοῦσαν εὔκοσμον ἐκκλησιαστικὴν φυλάξαντες κα-
τάστασιν, βεβαιοῦντες καὶ αὖθις τὰς κατ' αὐτῶν πρώην ἐξενεχθείσας ἐκ τοῦ ἀπο-
στολικοῦ ὑμῶν θρόνου ἐνθέσμους καὶ δικαίας καὶ εὐσεβεῖς ἀποφάσεις, εἰσηγούμενοι
τῶι ἐννομωτάτωι ἡμῶν βασιλεῖ καὶ τὰ ἐκείνων ἀσεβῆ συγγράμματα νομοθετῆσαι
πυρὶ παραδίδοσθαι καὶ καθυποβάλλεσθαι δημεύσει τοὺς ἔχοντας κατὰ μίμησιν τῶν τὰ
Μανιχαικὰ κεκτῆσθαι ζηλούντων καὶ τὰ Νεστορίου τοῦ δυσσεβοῦς καὶ τὰ Εὐτυχοῦς
τοῦ παράφρονος καὶ Διοσκόρου τοῦ αὐτῶν ὑπασπιστοῦ καὶ πατρός. οὕτω γὰρ
τοῖς εἰς αὐτοὺς μάτην ἐλπίζουσιν πᾶσα προσδοκία καταργηθήσεται. ἀξιοῦμεν δέ,
ἁγιώτατοι, καὶ τῆι κατὰ Ἄνθιμον ἱερᾶι ὑμῶν ψήφωι πέρας ἐπιθεῖναι τέλεον καὶ τοῖς
πατρικοῖς ὑμῶν κανόσιν ἁρμόδιον, ἵνα πᾶν ἐκ τοῦ μέσου σκάνδαλον ἀνέλητε καὶ ἀπὸ
τῶν μικρῶν τῶν πιστευόντων εἰς τὸν κύριον καὶ ἀκούσησθε παρὰ πάντων ἡμῶν· φυλάξοι M VIII 919

O [= aerv], I

1 συναυλίζεσθαι $O^{e}\Lambda$ 2 τῶ θείω O ῥηθὲν τῶ I ῥηθὲν O^{e} ῥητὸν O^{arv} I εἰρημένον ῥητὸν O^{r} 3 ἀδικία O^{r}I 4 οἷα om. O^{r}I Ἰσαακκίου O^{e} εἰπεῖν om. O^{e} 6 ἐκεῖνοσ οὐκ ἔφριξε δρᾶν O^{e} 8 καὶ^{2} om. I τὸν O^{e}I τὸ O^{arv} 9 ἀνατεῖναι O^{arv} 10 τὴν om. O^{r} ἐπίθεσιν = impostiuram 10/11 καταγινομένων] conicias συγκατατιθεμένων 13 οὗ om. O^{r} 15 ἀφανίσειν O^{r}I τοῦ O^{er}I τῆσ O^{av} 16 τοῦ φονικοῦ τοῦδε τολμήματοσ O^{e} τοῦ^{2} om. I 18 συνήγοροι O^{v} 19 τῆς ὀφειλούσης I τὴν ὀφείλουσαν OΛ ἐκβολῆς I ἐκβολὴν OΛ ταμιείοισ O^{e} 20 καὶ κατ' O^{e} 21 θεὸν ἀρνουμένοισ O^{e} 21/22 ὀρθοδοξίασ ἐπιπλάστου O^{e} 22 μηκέτι πανταχοῦ γῆσ O^{r}I 24 τῶ^{2} O^{arv}I καὶ $O^{e}\Lambda$ 25 ἀπολογίασ ἀγαθῆσ O^{rv} 26 τρικυμίασ O πάσης πλάνης I κρατοῦσαν O παροῦσαν I εὔκοσμον I εὐκοσμίαν O φυλάξαντες I φυλάξατε OΛ 26/27 καὶ κατάστασιν O^{arv} 28 καὶ^{2} om. O^{r} 29 βασιλεῖ ἡμῶν O^{e} 30 τοὺσ ἔχοντασ δημεύσει καθυποβάλλεσθαι O^{e} 31 ζητούντων O^{r}I ζηλούντων $O^{aev}\Lambda$ 32 πρσ καὶ ὑπερασπιστοῦ $O^{e}\Lambda$ ὑπερασπιστοῦ I 33 καταλυθήσεται I 34 θεία καὶ ἱερᾶ O^{e} 35 ἀνέλητε σκάνδαλον O^{e} 36 καὶ O^{arv}IΛ καὶ τὴν εὐκταίαν φωνὴν O^{e} φυλάξει O^{aev}

κύριος τὸν θρόνον ὑμῶν καὶ τοῦ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως ὡς τὰς ἡμέρας τοῦ οὐρανοῦ, τὰ τοῦ Πέτρου μιμήματα σώιζοντας καὶ σώσαντας ἡμᾶς ἐκ τῶν θλιβόντων καὶ τοὺς μισοῦντας ἡμᾶς καταισχύναντας.

Ὑπογραφαί

1 Θαλάσσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βηρυτίων πόλεως ἀξιώσας ὑπέγραψα: —
2 Μέγας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βεροιαίων φιλοχρίστου πόλεως ἀξιώσας ὑπέγραψα: —
3 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Γαβάλων ὑπέγραψα Συριστί: —
4 Αἰθέριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μαριαμμιτῶν πόλεως ἀξιώσας ὑπέγραψα: —
5 Χριστοφόρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Πορφυρεῶνος ἀξιώσας ὑπέγραψα: —
6 Ἀρχέλαος ἐπίσκοπος Κωρύκου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —
7 Δαυίθος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τοῦ Κιρκινσίου ὑπέγραψα Συριστί: —
8 Ἀλέξανδρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ποτὲ Βαρκουσῶν, νυνὶ δὲ Ἰουστινιανουπόλεως ἀξιώσας ὑπέγραψα: —
9 Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἰωτάβης ἀξιώσας ὑπέγραψα: —
10 Δόμνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Μαξιμιανουπόλεως ἀξιώσας ὑπέγραψα: —
11 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ζωόρων ἀξιώσας ὑπέγραψα: —
12 Μάγνος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Θεούπολιν ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —
13 Ἡράκλειος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Θεούπολιν ἁγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —
14 Ἀθανάσιος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Τύρον ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —
15 Παῦλος ἐλέει θεοῦ ἀναγνώστης καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ τὴν Ταρσέων ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —
L V 45 16 Θωμᾶς ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ τὴν Ἰουστινιανιτῶν πόλιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —
17 Ἀγάπιος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ἱερᾶς πόλεως μητροπόλεως Εὐφρατησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —
18 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ὑποδιάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Βόστραν τὴν μητρόπολιν ἁγίας ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —
19 Τρόφιμος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Σελεύκειαν Ἰσαυρίας ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —
20 Εὐσέβιος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Ἄμιδαν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἐπιστάμενος τὰ ἀνωτέρω εἰρημένα κατὰ Σεβήρου καὶ Πέτρου καὶ Ζώρα καὶ Ἀνθίμου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

O [= ae, r (usque ad 8), v], I [usque ad 8]
4 αἱ ὑπογραφαί O^r om. $O^{av}I$ 5 sq. ἐλέει θεοῦ semper om. $O^eΛ$ 5 ἐλέω O^rI βηρυτῶν O^r 6. 7 om. I 6 βερροιαίων O^{ev} μερυέων O^r φιλοχρίστου om. $O^eΛ$ 8 ἐλέω I γαβούλων O^{arv} 9—p. 152, 6 Αἰθέριος — ὑπέγραψα] καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ὑπέγραψαν [ὑπέγραψαν om. I] O^rI 9 τῆς — πόλεως] μαριάμμης $O^eΛ$ 11 om. O^{av} 12 τοῦ om. O^e 13 νῦν O^r 18/19 ἁγιωτάτης μεγάλης om. $O^eΛ$ 19. 21. 23. 25 ἀξιώσας om. $O^eΛ$ 20 ράκλιοσ O^a 20/21 κατὰ — καθολικῆς] αὐτῆσ $O^eΛ$ 21 καθολικῆσ O^a om. O^v 22 ἁγιωτάτης om. $O^eΛ$ 24/25 κατὰ — ἁγιωτάτησ O^{av} ἐν ταρσῶ $O^eΛ$ 26 τὴν om. O^a 26/27 τὴν — πόλιν O^{av} Ἰουστινιανούπολιν $O^eΛ$ 27 ἁγιωτάτης om. $O^eΛ$ 27. 31. 36. p. 151, 1. 4. 6. 8. 10. 11. 14. 15. 18. 20. 22. 23. 25. 27. 30. 32. 34. 36. 38. 40 ἀξιώσας om. $O^rΛ$ 28 τῆς om. O^{av} 30/31 τὴν μητρόπολιν om. $O^eΛ$ 35 καὶ om. $O^eΛ$

21 Μάρκος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ἐμέσης ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

22 Συμεώνης διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Ἀγιόπολιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

23 Σέργιος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Πτολεμαίδα ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

24 Κοσμᾶς ἐλέει θεοῦ μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Ἀντάραδον ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

25 Ἡσαίας ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ τὴν Ἀρεθουσίων ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

26 Ἰουλιανὸς διάκονος καὶ ξενοδόχος τῆς Παλμυρέων ἁγίας ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: M VIII 922

27 Ἰωνᾶς διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς Ἡλιουπολιτῶν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

28 Ἀβράμιος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς αὐτῆς ἁγίας ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

29 Συμεώνης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος τῆς κατὰ Κύπρον Κωνσταντίας ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

30 Ἰωάννης ἀναγνώστης καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Σελεύκειαν Συρίας ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

31 Μαρτύριος ἀναγνώστης τῆς κατὰ Βηρυτίων μητρόπολιν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

32 Ἀρσένιος ἀναγνώστης τῆς κατὰ Μαριάμμην ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

33 Σέργιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ περιοδευτὴς μονῆς Γινδάρου ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

34 Συμεὼν ἐλέει θεοῦ διάκονος τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἀναστάσεως ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

35 Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς Καισαρέων ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

40 Ἀλέξανδρος ἐλέει θεοῦ ὑποδιάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς Καισαρέων ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

41 Ἰωάννης διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Ἐλευθερόπολιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

42 Θεοδόσιος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς Γαζαίων ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

43 Πάμφιλος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Νεάπολιν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

44 Εὔνομος πρεσβύτερος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Πέτραν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

O [= acrv], 1

1 ἁγίασ — ἐμέσησ O^e κατὰ [om. O^v] ἁγίασ μητροπόλεωσ ἐμῆσ O^{av}, quae nimis corrupta sunt quam ut primaria subscriptio restituatur 8. 5. 7 ἁγίασ $O^eΛ$ 9/10. 13. 23. 29/30. 30/31. 33. 35. 39. p. 152, 5 ἁγιωτάτης om. $O^eΛ$ 11. 15 ἁγίας om. $O^eΛ$ 17 τοῦ θεοῦ om. $O^eΛ$ 19/20 ἁγίας τοῦ θεοῦ om. $O^eΛ$ 21 κατὰ — θεοῦ O^{av} ἐν βηρυτῶ $O^eΛ$ 27 συμεώνησ $O^eΛ$ ἐλέω O^a 32 ἐκκλησίασ παλαιστηνῶν $O^eΛ$ 35 γαζέων O^{av} 37/38. p. 152, 4 ἁγίας τοῦ θεοῦ om. $O^eΛ$ 39 Πέτραν scripsi πέτρον OΛ

45 Ἀναστάσιος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς αὐτῆς ἁγίας ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

46 Βίκτωρ διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Ἀρεόπολιν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

47 Φιλούμενος ἀναγνώστης τῆς Ταρσέων ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀξιώσας ὑπέγραψα: —

70 Καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν λιβέλλων Μηνᾶς ὁ θεοσεβέστατος ἀναγνώστης καὶ
L V [48] νοτάριος σεκουνδοκήριος τῆς πρεσβύτιδος Ῥώμης προκομίσας τὸ ἄκτον τῆς γραφείσης παρὰ Ἀγαπητοῦ τοῦ τῆς ἁγίας μνήμης συνοδικῆς Ῥωμαικῆς ἐπιστολῆς ἀνέγνω. καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν Χριστόδωρος ὁ θεοσεβέστατος νοτάριος καὶ διάκονος σηκρητάριος λαβὼν παρὰ τοῦ εἰρημένου θεοφιλεστάτου Μηνᾶ τὴν ἑρμηνείαν ἀνέγνω οὕτως

Ἑρμηνεία τῆς προαναγνωσθείσης συνοδικῆς ἐπιστολῆς

71 Τῶι ἀγαπητῶι ἀδελφῶι Πέτρωι Ἀγαπητός. Ἠβουλόμεθα μέν, ἀδελφοὶ ἀγαπητοί, διὰ τὴν τῆς ὑμετέρας ἀγάπης συνάφειαν πάντας τοὺς τοῦ κυρίου ἱερεῖς κατὰ τὴν ἀποστο-
1. Tim. 3, 2 λικὴν παράδοσιν ἀνεπιλήπτους εὑρίσκεσθαι καὶ μηδένα ἢ διὰ χάριν ἢ διὰ φόβον τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων ἐκκλίνειν· ἀλλ' ἐπειδὴ πολλὰ πολλάκις παρακολουθεῖ ἅτινα μεταμέλειαν τίκτειν δύναται καὶ νικᾶι τὰ πλημμελήματα τῶν ἁμαρτανόντων ὁ ἔλεος τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τοῦτο ὑπερτίθεται ἡ τιμωρία, ὡς ἂν τόπον εὑρεῖν ἡ διόρθωσις δυνηθείη, παραινέσαι ἀναγκαῖον ἐκρίναμεν ἵνα τὰ παραληφθέντα κἂν τὸ λοιπὸν ἀπαράβατα
M VIII 923 φυλαχθείη. ἐχρῆν μὲν γὰρ τὴν ὑμετέραν ἀγάπην μεμνημένην τῶν πατρικῶν παραδόσεων μηδένα συγχωρεῖν τὰ κεκωλυμένα ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ εἴ τις τολμηρὸς φανείη, πάσηι δυνάμει ἐναντιοῦσθαι. παραγενόμενοι τοιγαροῦν εἰς τὸ κομιτάτον τοῦ γαληνοτάτου ἡμῶν βασιλέως τοῦ ἡμετέρου υἱοῦ ηὕρομεν τὴν καθέδραν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκκλησίας παρὰ τοὺς θεσμοὺς τῶν κανόνων ὑπὸ Ἀνθίμου τοῦ τῆς Τραπεζουντίων ἐκκλησίας ἐπισκόπου οὐ προσηκόντως ὑφαρπασθεῖσαν, οὗτινος τὴν ψυχὴν οὐ κατὰ τοῦτο μόνον τὸ μέρος, ἀλλ' ὅπερ καὶ μεῖζόν ἐστιν, ἐν τῆι τῆς ἀληθοῦς πίστεως ὁμολογίαι ἐπεθυμήσαμεν ἐκ τῆς ἀπωλείας ἐπαναγαγεῖν, ἀλλὰ τῆι Εὐτυχέος ἐνιστάμενος πλάνηι εἰς τὴν τῆς ἀληθείας ὁδὸν ἐπανελθεῖν κατεφρόνησεν. ὅθεν ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἀποστολικὴν ἀγάπην τὴν ἐν τῆι πίστει αὐτοῦ μεταμέλειαν ἀναμένομεν, ἐν τῶι μεταξὺ οὐδὲ καθολικοῦ οὐδὲ ἱερέως ὀνόματος ἄξιον εἶναι ψηφίζομεν, μέχρις ἂν πάντα τὰ παρὰ τῶν πατέρων παραδοθέντα, δι' ὧν ἀληθῶς τῆς θρησκείας ἡ πίστις καὶ ἐπιστήμη φυλάττεται, κατὰ τὴν προσήκουσαν πληροφορίαν δέξηται. τοὺς δὲ ἑτέρους ὁμοίως τῆς αὐτοῦ ἀπονοίας τοὺς τῆι ψήφωι τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας κατακριθέντας παραπλησίως ἡ ὑμετέρα ἀγάπη ἀποστραφήτω, ὧν αὐτὸς ἑαυτὸν μέτοχον ἐποίησεν. τῆς δὲ ἐν Κωνσταντινου-

---

O [= ac, r (inde a 8), v], I [inde a 8]

1. 3 ἁγίας om. $O^{eΛ}$ 1. 4 ἀξιώσας om. $O^{eΛ}$ 8 νοταρίων $O^{eΛ}$ 9 τοῦ om. O^{v} ῥωμαικῆς O^{av} om. $O^{erIΛ}$ ἀνέγνω O^{arvI} ἀνέγνω διὰ ῥωμαικῶν λέξεων $O^{eΛ}$ 9/10 καὶ — ἀνάγνωσιν O^{arvI} τὴν δὲ ἑρμηνείαν ταύτης ἀνέγνω $O^{eΛ}$ 10/11 ὁ θεοσεβέστατος — οὕτως O^{arv} διάκονος καὶ νοτάριος σηκρητάριος ἔχουσαν οὕτως $O^{eΛ}$ 10 καὶ διάκονος σηκρητάριος O^{av} om. O^{rI} 12 om. O^{r} ἐπιστολὴ ἀγαπητοῦ πάπα ῥώμης πρὸς πέτρον ἀρχιεπίσκοπον ἱεροσολύμων I προαναγνωσθείσης — ἐπιστολῆς O^{av} συνοδικῆς ἐπιστολῆς τῆς διὰ ῥωμαικῶν γραφείσης γραμμάτων ἅτινα παρείθησαν διὰ τὴν ἀπειρίαν αὐτῶν [ἅτινα — αὐτῶν om. Λ] $O^{eΛ}$ 13 ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ O^{e} 14 ἡμετέρας O^{erv} 15 ἢ¹ om. O^{r} διὰ² om. O^{r} 16 ἐπεὶ O^{e} πολλὰ $O^{eΛ}$ om. O^{arvI} 17/18 ἔλεος τοῦ θῦ ΟΛ ἔρως τῆς διορθώσεως I 19 ἐκκρίναμεν O^{a} παραλειφθέντα O^{rvI} κἂν O εἰς I 20 μὲν om. I 22 παραγινόμενοι O^{r} 23 εὕρομεν O^{eI} 24 τοῦ ἀνθίμου τοῦ O^{av} 26 τὸ μέρος μόνον I 27 εὐτυχοῦς O^{r} 28 ἐπανελθεῖν om. O^{v} 31 δι' om. O^{rI} ἡ τῆς θρησκείας I 32 προσήκουσαν om. O^{v} ὁμοίους I 34 ἀμέτοχον O^{e}

πόλει καθέδρας τὴν ὕβριν βοηθοῦντος τοῦ θεοῦ τῇι ἀποστολικῇι αὐθεντίαι καὶ τῶν πιστοτάτων βασιλέων τῇι βοηθείαι διωρθώσαμεν. καὶ τρόπον τινὰ τεθαυμάκαμεν ὅτι τοῦτο τὸ ἔργον οὕτω τοῖς πατρικοῖς ψηφίσμασιν φανερῶς ἐναντίον ἡ ὑμετέρα ἀδελφότης οὐ μόνον εἰς γνῶσιν ἡμετέραν ἐνεγκεῖν ἠμέλησεν, ἀλλὰ καὶ ἐπιληψίμωι ἐβεβαίωσε συναινέσει, εὐχαριστοῦμεν δὲ τῶι θεῶι, οὗτινος τῶι νεύματι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὰ κακὰ πρὸς τὸ βέλτιον τρέπεται καὶ αἱ μικραὶ παραβάσεις εἰς ὄφελος καὶ ἀφορμὴν μεγάλης γίνονται χαρᾶς. τοῦτο δὲ ὑπὲρ τοῦ διεγεῖραι τῆς ὑμετέρας ὁμοψυχότητος τὴν ἀγαλλίασιν σημαίνω ὅτι Μηνᾶν τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεπίσκοπον ἡμῶν, ἄνδρα πολλοῖς ἐπαίνων τρόποις κεκοσμημένον, ἡ μνημονευθεῖσα Κωνσταντινουπόλεως ἐκκλησία ἐπίσκοπον ἐδέξατο, ὥιτινι εἰ καὶ παρὰ τοὺς λοιποὺς τῶν γαληνοτάτων βασιλέων ἐπεγέλασεν ἡ ἐπιλογή, ὅμως τοσαύτη τοῦ τε κλήρου παντὸς καὶ τοῦ δήμου συναίνεσις προσγέγονεν, ὥστε παρ' ἑκάστου καὶ ἐπιλεγῆναι πιστεύεσθαι. καὶ γὰρ οὔτε τῇι εἰδήσει οὔτε τῇι L V [46]
ζωῇι τινὶ ἦν ἄγνωστος, ἀλλὰ καὶ τῇι ἀκεραιότητι τῆς πίστεως καὶ τῶν ἱερῶν γραφῶν τῇι σπουδῇι, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῆς εὐσεβοῦς διοικήσεως τῇι ὑπηρεσίαι οὕτω τοῦ προλεχθέντος ἀνδρὸς ἔλαμπεν ἡ δόξα, ὥστε αὐτῶι βραδύτερον δοκεῖν παραγεγονέναι οὗπερ ἠξίωται. καὶ τοῦτο δὲ πιστεύομεν τῇι αὐτοῦ ἀξίαι προστεθῆναι, ὅτιπερ ἐκ τῶν χρόνων τοῦ ἀποστόλου Πέτρου οὐδένα ἄλλον οἱαδήποτε Ἀνατολικὴ ἐκκλησία ἐδέξατο ἐπίσκοπον ταῖς χερσὶν τῆς ἡμετέρας καθέδρας χειροτονηθέντα, καὶ τυχὸν ἢ εἰς ἀπόδειξιν ἐπαίνου αὐτοῦ ἢ εἰς κατάλυσιν τῶν ἐχθρῶν τῆς ἐνστάσεως τοσοῦτον πρᾶγμα προέβη, ὥστε ἐκείνοις αὐτὸν εἶναι δοκεῖν ὅμοιον, οὓς ἐν τούτοις ποτὲ τοῖς μέρεσιν αὐτοῦ τῶν ἀποστόλων τοῦ πρώτου ἐχειροτόνησεν ἡ ἐπιλογή. κοινὴν τοιγαροῦν χαράν, ἀδελφοί, εὐσεβεῖ ἀγαλλιάσει ὑποδέξασθε καὶ ὁπόσον τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν καθέδρας τὴν κρίσιν ἀποδέχεσθε, τῇι συνήθει σημάνατε ἀντιγραφῇι, διπλῆν ἔχοντες εὐφροσύνης αἰτίαν ὅτι καὶ τὰ φαῦλα ἄνευ παρολκῆς διωρθώθη καὶ ἀντὶ τούτων τὰ εὐκταῖα παρηκολούθησε, M VIII 926
τοῦ λοιποῦ προφυλαττόμενοι ἵνα μὴ αὖθις τοῖς κανονικοῖς θεσπίσμασιν ἐναντίον τι δι' ὑμῶν, ὅπερ ἀπέστω, γένηται ἢ τῇι ὑμετέραι στερχθείῃ συναινέσει, ἐπειδὴ καθάπερ συγγνώμης ἀξία ἐστὶν ἡ πλάνη τοῦ ἅπαξ ἁμαρτάνειν, οὕτως ἡ συχνὴ παράβασις κίνησιν αὐστηρίας ἀπαιτεῖ. ὑπογραφή· Ὁ θεὸς ἐρρωμένον σε φυλάξοι, ἀδελφὲ τιμιώτατε.

Διαλαλιὰ Μηνᾶ πατριάρχου

72 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ πᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Οὐδὲν θαυμαστὸν εἰ τοῖς ἑαυτοῦ κατακολουθεῖ καὶ νῦν ὁ μέγας ἀποστολικὸς θρόνος τούς τε ἱεροὺς τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν θεσμοὺς ἀπαρεγχειρήτους διατηρῶν καὶ τὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως ἐκδικῶν καὶ φιλανθρώπου γνώμης τοῖς ἡμαρτηκόσι μεταδιδούς. ὅθεν καὶ ἡμεῖς πληροῦντες τὰ τῶι μακαριωτάτωι πάπαι ἐπὶ τῆς συνοδικῆς ἐπιστολῆς δεδογμένα καὶ καιρὸν

O [= acrv], I
1 τοῦ θεοῦ om. $O^{e}\Lambda$ 2 διορθώσαμεν O^{a} 3 φανερῶσ τοῖσ — ψηφίσμασιν O^{e} 4 ἐμέλησεν O^{a} ἐπιληψήμω O^{arv} 5 συνέσει O^{arv} τ̄νι $O^{e}\Lambda$ 5/6 τὰ κακὰ — βέλτιον ὡσ — πολὺ O^{e} 6 μεγάλην O^{a} 7 ὁμοψυχίασ O^{e} 8 καὶ om. O^{av} 9 ῥηθεῖσα O^{e} ἐκκλησία $O\Lambda$ καθέδρα I 10/11 ἡ τῶν γαληνοτάτων ἐπεγέλασε βασιλέων ἐπιλογὴ O^{e} 11 ἐπιλοὴ I παντόσ τε τοῦ κλήρου O^{e} σύνεσισ O^{av} σύννευσισ O^{r} προσεγένετο O^{r}I 12 καὶ om. O^{a} 13 ἦν τινὶ O^{r} 14 τῇ τῆσ — διοικήσεωσ ὑπηρεσία I 15 ἡ δόξα διέλαμπεν O^{e} 16 προστιθέναι O^{r} ὅτιπερ I ὅπερ O 17 ἐκκλησία ἀνατολικὴ O^{r} 18 εἶσ O^{e}I om. O^{arv} 20 ὥστε καὶ I 21 ἀδελφοὶ χαρὰν O^{e} 22 ὁπόσον ὑμεῖσ $O^{e}\Lambda$ 22/23 ἀποδέχεσθε τὴν κρίσιν O^{e} 23 ἔχοντεσ διπλῆν O^{e} 24 καὶ^{1} I τὲ καὶ O διωρθώθη ἄνευ παρολκῆσ O^{e} 26 ἀπέστω] ἀπεύχομαι O^{r}I *non credo* [i. e. ἀπιστῶ pro ἀπέστω] Λ συνέσει O^{arv} 28 ἡ ὑπογραφή O^{r} om. O^{e}I post ὑπογραφὴ coll. διαλαλιὰ — πατριάρχου O^{v} φυλάξοι O^{r}I φυλάξει O^{e} διαφυλάξοι O^{a} διαφυλάξει O^{v} 29 om. O^{r}I 30 Ὁ ἁγιώτατος — εἶπεν om. O^{v} 31 τῆς O^{v} 34 μακαρίω I τοῖσ συνοδικοῖσ O^{a}

αὐτῶι μετανοίας ἐνδιδόντες συνορῶμεν Βοσπόριον τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Νεοκαισαρέων μητροπόλεως καὶ Ἀκάκιον τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Πισινούντων μητροπόλεως καὶ Ζαχαρίαν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Μιτυληναίων μητροπόλεως καὶ Ἰωάννην καὶ Θεόκτιστον τοὺς θεοφιλεστάτους πρεσβυτέρους καὶ ἐκδίκους τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας καὶ Ἀκάκιον καὶ Χριστόδωρον τοὺς θεοσεβεστάτους διακόνους καὶ νοταρίους τῆς αὐτῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀναζητῆσαι Ἄνθιμον τὸν εὐλαβέστατον καὶ δῆλα μὲν αὐτῶι καταστῆσαι τὰ παρ' ἡμῖν πεπραγμένα, προτρέψαι δὲ εἴσω τριῶν ἡμερῶν, εἰ βούλοιτο παραγενέσθαι πρὸς τὴν ἁγίαν ταύτην σύνοδον καὶ τὴν προσήκουσαν ἐπὶ τοῖς προσηγγελμένοις ποιήσασθαι πληροφορίαν.

Ὑπεσημηνάμην.

73 Μετὰ δὲ τὴν ὑπατείαν Φλ' Βελισσαρίου τοῦ λαμπροτάτου τῆι πρὸ μιᾶς Νόνων
d. 6. m. Mai. Μαίων ἰνδικτιῶνος τεσσαρεσκαιδεκάτης ἐν τῆι φιλοχρίστωι καὶ βασιλευούσηι Κωνσταν-
a. 536 τινουπόλει Ῥώμηι

προκαθεζομένου τοῦ δεσπότου ἡμῶν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου ἀρχι-
L V 52 ἐπισκόπου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Μηνᾶ ἐν τῶι μεσαύλωι τῶι δυτικῶι τοῦ σε-
βασμίου οἴκου τῆς δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας ἐνδόξου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας τοῦ ὄντος πλησίον τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας

καὶ ἐκ μὲν τοῦ δεξιοῦ μέρους συνεδρευόντων αὐτῶι καὶ συνακροωμένων κατὰ εὐσεβῆ κέλευσιν τοῦ φιλοχρίστου καὶ θεοφυλάκτου ἡμῶν βασιλέως Ἰουστινιανοῦ τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων

2 Σαβίνου τοῦ Κανουσίου
3 Ἐπιφανίου Ἐκλάνων
4 Ἀστερίου Σαλέρνων
5 Ῥουστίκου Φεσούλων
6 Λέοντος Νόλου

τῶν πάντων ἐκ τῆς Ἰταλῶν χώρας πρώην μὲν ἀπεσταλμένων ἐκ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, ὕστερον δὲ συνόντων παραγενομένωι ἐνταῦθα Ἀγαπητῶι τῶι τῆς ἁγίας μνήμης γενομένωι πάπαι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης

M VIII 927 7 Πέτρου τῆς μητροπόλεως Ἰουστινιανουπόλεως τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν ἐπαρχίας
8 Ζαχαρίου τῆς μητροπόλεως Μιτυλήνης
9 Μάρκου τῆς μητροπόλεως Ἀπαμείας τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας
10 Αὐξεντίου τῆς μητροπόλεως Σηλυβρίας
11 Τιμοθέου τῆς μητροπόλεως Βερόης

O [= aerv], I

1/2 Νεοκαισαρέων — ἐπίσκοπον τῆς om. O^r 2 πισσινούντων O^{ev} πισινουντίων I 3 καὶ Ζαχαρίαν — μητροπόλεως post 5 μεγάλης ἐκκλησίας coll. $O^eΛ$ μητροπόλεωσ μιτυληναίων O^{av} 7 ἡμῶν O^r 8 ἡμερῶν om. O^r 9 τὴν om. O^r ἐπὶ — ποιήσασθαι om. O^v προ[προσ- O^a ἐπηγγελμένοις O^{ar} inscr. πρᾶξισ ἑτέρα συστᾶσα [om. O^r] παρὰ μηνᾶ πριάρχου $O^{er}Λ$ πρᾶξις ἑτέρα I^{mg} 11 δὲ om. $O^eIΛ$ φλαβίου $O^eIΛ$ βελισαρίου $O^vIΛ$ μιλισαρίου O^r νόννων OI 12/13 ῥώμη κωνσταντινουπόλει $O^eΛ$ κωνσταντινουπόλει νέα ῥώμη O^a 16 τῆς — ἐνδόξου δεσποίνης ἡμῶν I 19 τὴν εὐσεβῆ I 21—26 τῶν om. O^rI 21 κανοσίου O^v 25/26 Νόλου τῶν] νολούτων O^a νελούτων O^v νολούνων O^e 26 πάντων O τῶν I post πρώην μὲν habentur in O^{av} πρώτης [δευτέρασO^v] καππαδοκίας [p. 156, 12] — τῆσ ὁσίασ μνήμησ [p. 156, 31], deinde ἀπεσταλμένων[26] — καισαρείασ τῆσ μροπολεωσ [p. 156, 12], denique καὶ ἐξάρχου ἅμα τοῖσ κτλ. [p. 156, 31] ordinem restituit O^a litteris β̄ α̅ γ̄ margini appictis, ex littera α̅ orta est lectio τῆσ πρώτησ [26] O^v 27 παραγενομένων O^r 28 ὁσίασ O^e 29—p. 155, 20 Πέτρου — Ἀλίνδων] καὶ λοιπῶν τῶν ὑπὸ τὴν βασιλίδα ταύτην τελούντων O^rI

12 Θαλασσίου τῆς μητροπόλεως Βηρυτοῦ
13 Μεγάλου τῆς μητροπόλεως Βεροίας
14 Ἰωάννου τῆς μητροπόλεως Βοσπόρου
15 Ἰωάννου Γαβάλων
16 Δομετιανοῦ Ζικχίας
17 Χριστοφόρου Πορφυρεῶνος ἐπαρχίας Φοινίκης παράλου
18 Ἀρχελάου Κωρύκου
19 Δαυίθου τοῦ Κιρκινσίου
20 Αἰθερίου Μαριάμμης
21 Ἀλεξάνδρου Βαρκουσῶν
22 Δόμνου Μαξιμιανουπόλεως τῆς δευτέρας Παλαιστίνης
23 Ἀναστασίου Ἰωτάβης
24 Ἰωάννου Ζωόρων
25 Ἀνδρέου τοῦ Πανίου
26 Ἐπιτυγχάνου Γέρμης ἐπαρχίας Ἑλλησπόντου
27 Πελαγίου Παρνασσοῦ
28 Παύλου τοῦ Στεκτορίου
29 Ἀνδρέου Πελτῶν
30 Θεοδώρου Μηροῦ
31 καὶ Θεοδωρίτου Ἀλίνδων
ἐκ δὲ τοῦ εὐωνύμου μέρους
32 Ὑπατίου τῆς μητροπόλεως Ἐφέσου
33 Κωνσταντίνου Ἡρακλείας τῆς μητροπόλεως Εὐρώπης
34 Θεαγένους τῆς μητροπόλεως Συνάδων
35 Βάκχου Ἀντιοχείας τῆς μητροπόλεως Πισιδίας
36 Ἰλαριανοῦ τῆς μητροπόλεως Πέργης
37 Βοσπορίου Νεοκαισαρείας τῆς μητροπόλεως Πόντου Πολεμωνιακοῦ
38 Παύλου τῆς μητροπόλεως Τυάνων
39 Ἀκακίου τῆς μητροπόλεως Πισσινούντων
40 Ἐπικτήτου Κλαυδιουπόλεως τῆς μητροπόλεως Ὀνωριάδος
41 Ἐπιφανίου Ἡρακλείας τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας
42 Ἀβραμίου Κρατίας
43 Ἀλεξάνδρου Κολωνείας τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν ἐπαρχίας
44 Ἀστερίου Ἀμάστρεως
45 Εὐγενίου Τίου
46 Ἰωάννου Καισαρείας τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας
47 Κυριακοῦ Θεοδοσιουπόλεως τῆς Φρυγῶν Πακατιανῶν ἐπαρχίας
48 Ἰωάννου Τραιανουπόλεως
49 Θεοδότου Εὐροίας Παλαιᾶς Ἠπείρου
50 Ἀνδρέου Ἀμυζόνος
51 Φλαβιανοῦ Κοτένων
52 Ἡλίου Ἀδριανῶν τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας
53 καὶ Ἁρμονίου Καλλιπόλεως

O [= aerv], I

2 βερροίασ O^{ev} 4 γαβουλῶν O^{av} 5 ζηκχίασ O^{e} 11 παλαιστήνησ O^{e} 16 παρνασσοῦ O^{a} 17 στεκτωρίου O^{av} 19 μίρου O^{e} 22 ὑπάτου O^{v} 24 θεογένους O^{r} 25—43 καὶ τῶν λοιπῶν O^{r} 25 πισσιδίασ O^{ev} 37 καπατιανῶν O^{av} 40 ἀμουζῶνοσ O^{av} 41 κοτέννων O^{av}

54-57 συμπαρόντων δὲ αὐτῶι καὶ συνακροωμένων καὶ Θεοφάνους καὶ Πελαγίου τῶν θεοφιλεστάτων διεκόνων τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας καὶ Μηνᾶ καὶ Πέτρου τῶν θεοσεβεστάτων νοταρίων καί τινων εὐλαβεστάτων ὑποδιακόνων καὶ ἐκδίκων καὶ λοιπῶν κληρικῶν τοῦ αὐτοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου, οἳ καὶ συνόντες ἐτύγχανον παραγενομένωι ἐνταῦθα Ἀγαπητῶι τῶι τῆς ἁγίας μνήμης γενομένωι πάπαι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης

58. 59 καὶ Μάγνου πρεσβυτέρου καὶ Ἡρακλείου διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίων Ἐφραιμίου τοῦ ὁσιωτάτου πατριάρχου τῆς ἐν Θεουπόλει ἁγιωτάτης ἐκκλησίας

60 Σαβίνου διακόνου τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως πληροῦντος τὰς ἀποκρίσεις Πέτρου τοῦ ὁσιωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων

61 Στεφάνου διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίου Σωτηρίχου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Καισαρείας τῆς μητροπόλεως πρώτης Καππαδοκίας

62 Γαιανοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἀποκρισιαρίου Ἐλπιδίου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Ἀγκύρας τῆς μητροπόλεως Γαλατίας πρώτης

L V 53 63. 64 Διονυσίου καὶ Καλλινίκου διακόνων καὶ ἀποκρισιαρίων Φωτίου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου τῆς μητροπόλεως Κορίνθου

παρόντος δὲ καὶ τοῦ εὐλαβοῦς κλήρου τῆς βασιλευούσης πόλεως

74 Εὐφήμιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπε· Πρὸ τούτων φανερῶν ἡμερῶν εὐσεβοῦς ἡγησαμένης κελεύσεως τοῦ φιλοχρίστου καὶ θεοφυλάκτου ἡμῶν βασιλέως συνελήλυθεν ἡ παροῦσα τὰ νῦν ἁγία σύνοδος καὶ τῶν ἐπὶ τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως εὐλαβῶν μοναχῶν καί τινων ἐκ τῆς Θεουπολιτῶν ὁρμωμένων καὶ ἄλλων γε
M VIII 930 μὴν ἐκ τῆς Ἱεροσολυμιτῶν εὐλαβῶν ἀνδρῶν τηνικαῦτα παρ' ὑμῖν εἰσεληλυθότων πέπρακταί τινα ἐπὶ Ἀνθίμωι τῶι εὐλαβεστάτωι, ἃ δὴ τοῖς τηνικαῦτα συστᾶσιν ὑπομνήμασι περιέχεται, ἐν οἷς καὶ προθεσμίαν ῥητὴν ἐπὶ τῆι τοῦ αὐτοῦ εὐλαβεστάτου ἀνδρὸς ἀναζητήσει δεδώκατε, ἧς ἤδη διαδραμούσης, ἐπειδὴ καὶ νῦν ἡ ὑμετέρα συνῆλθεν ἁγιωσύνη τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως ἕνεκα, παραφυλάττουσι δὲ τὴν ὑμετέραν ἀκρόασιν καὶ οἱ μνημονευθέντες μοναχοὶ τῆς παρ' ὑμῖν εἰσόδου τυχεῖν ἀξιοῦντες, ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον.

75 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Εἰσίτωσαν.

76 Καὶ εἰσελθόντος Μαριανοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου μονῆς Δαλματίου τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης καὶ ἐξάρχου ἅμα τοῖς λοιποῖς θεοσεβεστάτοις ἀρχιμανδρίταις καὶ μοναχοῖς τῶν τε κατὰ τήνδε τὴν βασιλίδα πόλιν καὶ Θεούπολιν καὶ Ἱεροσόλυμα εὐαγῶν μοναστηρίων

1 Ἀγαπητοῦ τῆς Δίου
2 Διοσκόρου τῆς ἁγίας Εὐφημίας
3 Ἀγαπίου τῆς Θαλασσίου
4 Παύλου τῶν Ῥωμαίων
5 Ἀντωνίου τῆς Εὐσεβίου
6 Στεφάνου τῆς Ὀλυμπίου
7 Ἀναστασίου τῶν Ῥωμαίων
8 Δημητρίου τῆς Φωκᾶ

O [= aer v], I

1 αὐτῶι om. OrIΛ 7 καὶ3 om. IΛ 8 θεουπόλεωσ Ov 12 δευτέρασ Ov littera marginali [cf. notam ad p. 154, 26] non recte intellecta καππαδοκῶν ἐπαρχίασ OeΛ 17 εὐαγοῦσ Oe 18 πριμμικήριοσ OI 20 τῶν τε Oe 22 τηνικαῦτα] αὐτίκα Or εἰσεληλυθότων Ov 24 τοῦ om. Oav εὐλαβεστάτη Ov 25 διαδραμούσης I δραμούσησ O συνελήλυθεν Or 26 δὲ I δὲ καὶ OΛ 27 μνημονευθέντεσ εὐλαβέστατοι OeΛ 30 εἰσελθόντεσ Ov μαρινιανοῦ Oe 31 γ̄ (cf. notam ad p. 154, 26] καὶ ἐξάρχου Ov θεοφιλεστάτοισ Or 34—p. 159, 2 om. OrI

9 Κυριακοῦ τῆς Εὐφημίου
10 Ζωίλου τῆς Θεοδότου
11 'Ιουλιανοῦ τῆς Εὐφημίου
12 Στεφάνου τῶν Προμώτου
13 Ζήνωνος τῆς ἁγίας θεοτόκου ἐν τῆι πηγῆι
14 'Αλεξάνδρου τοῦ καλαμίου
15 Δάδα τῆς Καιουμᾶ
16 'Ρόδωνος τῆς Θεοδώρου
17 Γενναδίου τῆς Κυριακοῦ
18 Θεοδώρου τῆς Μαρωνίου
19 Σίλα τῆς 'Ηλία
20 Παύλου τῆς Σαμουηλίου
21 'Ιωάννου τῆς Θεοδώρου
22 Κυρίωνος τῶν Αἰγυπτίων
23 Βασιλείου τῆς Κυρακωνᾶ
24 'Ιωάννου τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ ἐν τοῖς Μοδέστου
25 Μάρκου τῆς Θεοδώρου
26 Φλαβιανοῦ πρεσβυτέρου καὶ δευτεραρίου τῆς Μοδέστου τῶν Λυκαόνων
27 Μαρίνου τῆς Παύλου
28 Θεοκτίστου τῆς ἁγίας θεοτόκου πλησίον τῶν 'Ιώβ
29 Θεοδώρου τῆς Τρύφωνος
30 Κοσμᾶ τοῦ ἁγίου 'Ιωάννου ἐν τοῖς Στουδίου
31 Πέτρου τῆς ἁγίας θεοτόκου καὶ τοῦ ἁγίου Διομήδους ἐν 'Ιερουσαλήμ
32 'Ελευθερίου τοῦ ἁγίου Κυριακοῦ
33 'Αλεξάνδρου τῆς 'Αβραμίου
34 Θεοδώρου τῆς 'Ιώβ
35 Τρύφωνος τῆς 'Ελπιδίου
36 Στεφάνου τῶν Κώνστα
37 Βαβύλα τῆς Δανιὴλ ἐν τῶι στύλωι
38 'Ιωάννου τῆς 'Αναστασίου
39 'Ανθεμίου τῆς Νέωνος
40 'Ιωάννου τοῦ ἁγίου Μιχαὴλ τῶν Χαρισίου
41 'Ιωάννου τῆς Μάρα πλησίον τῆς 'Αετίου κινστέρνης
42 Φωκᾶ τῆς 'Ιωνᾶ πλησίον τοῦ Δευτέρου
43 Ζωσίμου τῆς Εὐτυχίου τῶν Λυκαόνων
44 Τιμοθέου τῆς 'Αστερίου
45 Στρατονίκου τῆς Δομετίου
46 Πολυχρονίου τοῦ αἰθρίου
47 'Ανδρέου τῶν 'Ρωμαίων πλησίον τῆς 'Αετίου κινστέρνης
48 Μαρτυρίου τῆς Πέτρου πλησίον τῶν 'Αποστόλων
49 'Ανδρέου τῆς ἁγίας θεοτόκου πλησίον τοῦ ἁγίου Λουκᾶ
50 Μάρκου τοῦ ἁγίου Κυρίκου
51 'Ιακώβου τῆς 'Αβίβου Σύρου

O [= aev]
4 προμότου O^{e} 9. 8 coll. O^{av} 12 σαμοηλίου O^{av} 18 δευτεριαρίου O^{av} 22 τοῦ ἁγίου — τοῖσ O^{av}Λ τῶν O^{e} 23 ἐν τῆ O^{e} 33 ἀετοῦ O^{av} 38 αἰθερίου O^{av} 39 τῶν O^{e} τῆσ O^{av} ἀετοῦ O^{av} 42 κηρύκου O

52 Ἀττικοῦ τῶν Εὐκρατάδων
53 Ἰωσὴφ τῆς ἁγίας θεοτόκου ἐν τῶι λιθοστρώτωι
54 Παύλου τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου πλησίον τοῦ παλατίου
55 Ἀναστασίου πρεσβυτέρου καὶ δευτεραρίου τοῦ ἁγίου Φιλίππου ἐν τῶι βρεφοτροφείωι
56 Γεωργίου τῆς Κύρου
57 Εὐσεβίου τῆς Συμεωνίου
58 Ζωτικοῦ τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου πλησίον τῆς Σατορνίνου πόρτης καὶ τῶν ὑπὸ Θεούπολιν
59 Παύλου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου μονῆς τῆς Μάρωνος
L V 56 60 Σεβηριανοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου μονῆς Ζωόρα τῶν Θερμῶν Σύρου
61 Κασσισᾶ πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου μονῆς Λουκᾶ Σύρου
62 Συμεωνίου διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίου τῆς Ἰακώβου
63 Ἰωάννου διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίου τῆς Θεοδώρου
64 Στεφάνου πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου μονῆς Εὐξερίου
65 Ἰωάννου πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου μονῆς τοῦ κύρου Θωμᾶ Σύρου
66 Θωμᾶ πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου μονῆς Ἀαρὼν Σύρου
M VIII 931 67 Φωτεινοῦ μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου μονῆς τοῦ ἁγίου Στεφάνου
68 Θεοδώρου διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίου τῆς ἐκκλησίας Ἐρενδηληνῶν
69 Σεργίου πρεσβυτέρου καὶ περιοδευτοῦ
οἱ πάντες πράττοντες ὑπέρ τε ἑαυτῶν καὶ τῶν λοιπῶν
ἔτι γε μὴν καὶ τῶν ὑπὸ τοὺς ἁγίους Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν τόπους
70 Δομνίνου πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου
71 Ἡσυχίου πρεσβυτέρου καὶ ἀποκρισιαρίου μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου
72 Κασιανοῦ πρεσβυτέρου τῆς λαύρας τοῦ μακαρίου Σάββα
73 Κυριακοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου τῶν πυργίων τοῦ Ἰορδάνου
74 Νεστάβου πρεσβυτέρου λαύρας τοῦ μακαρίου Φιρμίνου
75 Τερεντίου πρεσβυτέρου τῆς Νέας λαύρας
76 Λεοντίου μοναχοῦ καὶ ἡγουμένου καὶ τοποτηρητοῦ τῆς ἐρήμου πάσης
77 Τραιανοῦ πρεσβυτέρου τῶν πυργίων τοῦ Ἰορδάνου
78 Πολυεύκτου διακόνου μονῆς τοῦ ἀββᾶ Θεοδοσίου
79 Θεοδώρου διακόνου καὶ μοναχοῦ τῆς Νέας λαύρας
80 Κυρίκου διακόνου καὶ μοναχοῦ τῆς αὐτῆς Νέας λαύρας
81 Ἀναστασίου διακόνου μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου
82 Μάμα μοναχοῦ τῆς αὐτῆς μονῆς
83 Ἰωάννου μοναχοῦ τῆς αὐτῆς μονῆς
84 Ἰουλιανοῦ μοναχοῦ μονῆς τοῦ ἀββᾶ Θεοδοσίου
οἱ πάντες πράττοντες ὑπέρ τε τῶν οἰκείων μοναστηρίων καὶ πάντων τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν
85 Ἰωάννου πρεσβυτέρου τῆς πεδιάδος καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν
86 Θεωνᾶ πρεσβυτέρου τοῦ Σινᾶ ὄρους καὶ ἀποκρισιαρίου τοῦ τε ὄρους καὶ τῆς ἐκκλησίας Φαρὰν καὶ λαύρας Ῥαιθοῦ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν

O [= aev]

4 δευτεριαρίου O^{v} 11 σευηριανοῦ O^{ev} τῆσ μονῆσ O^{ev} 12 τῆσ μονῆσ O^{v} 16—17 τοῦ κύρου — μονῆς om. O^{aev} 18 μονῆς om. O^{e} 19 ἐρενδηλινῶν O^{av} 22 γε om. O^{v} 23 Δομετιανὸς p. 36, 30. 50, 11. 130, 18 25 κασσιανοῦ O^{v} 29 καὶ¹ om. O^{e} 32 διακόνου om. O^{a} 33 κηρύκου O 37 τῆσ μονῆσ O^{v} 38 τε om. O^{aev} 39 τῆς om. O^{v} 42 καὶ ὑπὲρ $O^{e}Λ$ ἐκεῖ O^{a}

87 Στρατηγίου διακόνου καὶ μοναχοῦ μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰωάννου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ὑπὸ Σκυθόπολιν μοναχῶν

77 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ πᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγινωσκέσθω τὰ τῇ προτεραίαι πεπραγμένα.

Καὶ λαβὼν Μακάριος ὁ θεοσεβέστατος νοτάριος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος ἀνέγνω

78 Μετὰ τὴν ὑπατείαν Φλ' Βελισσαρίου τοῦ λαμπροτάτου τῇ πρὸ ἓξ Νόνων Μαΐων p. 126, 1. 2
ἰνδικτιῶνος τεσσαρεσκαιδεκάτης ἐν τῇ φιλοχρίστωι καὶ βασιλευούσηι Κωνσταντινουπόλει Ῥώμηι καὶ τὰ λοιπὰ τῆς πρώτης πράξεως.

79 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ πᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Οἱ παρ' ἡμῶν ἀπονεμηθέντες πρὸς ἀναζήτησιν Ἀνθίμου τοῦ εὐλαβεστάτου, εἰ τὰ διαλαληθέντα πρὸς ἔργον ἦγαγον, διδαξάτωσαν.

80 Βοσπόριος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῆς Νεοκαισαρέων μητροπόλεως ἐπαρχίας Πόντου Πολεμωνιακοῦ εἶπε· Τοῖς ὑπὸ τῆς μακαριότητος ὑμῶν καὶ τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου ψηφισθεῖσι πειθαρχοῦντες εἰκότως ἐγενόμεθα ἐν πᾶσι τοῖς νομιζομένοις ἡμῖν τόποις εἶναι Ἄνθιμον τὸν εὐλαβέστατον, φαμὲν δὴ ἔν τε τῶι εὐκτηρίωι οἴκωι τοῦ ἐνδόξου ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ τοῦ ἐν τῶι παλατίωι καὶ ἐν τοῖς Ὁρμίσδου ἐν τῶι ἁγίωι ἀποστολείωι. ἐν οἷς συγκαλέσαντες τούς τε εὐλαβεστάτους πρεσβυτέρους καὶ διακόνους καὶ ἐγγὺς εἰπεῖν ἅπαντα τὸν κλῆρον τῶν εἰρημένων ἁγίων οἴκων ἐπυθόμεθα αὐτῶν εἰπεῖν ἡμῖν καὶ ὑποδεῖξαι εἴγε ἴσασι τὸν εἰρημένον Ἄνθιμον ἤτοι τὸν οἶκον ἐν ὧι ἔστιν αὐτὸν εὑρεῖν. οἱ δὲ πρότερον μὲν εἶπον συμφώνως μηδὲ ἑωρακέναι αὐτὸν ἐκεῖσε μηδὲ εἰδέναι οἶκον ἐν ὧι τυγχάνει αὐτός, εἶτα εἰς πληροφορίαν ἡμῶν δεδωκότες τινὰς L V 57
ἐξ αὐτῶν ἅμα Ἀκακίωι καὶ Χριστοδώρωι τοῖς θεοσεβεστάτοις διακόνοις καὶ νοταρίοις τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης τὴν τοῦ εἰρημένου εὐλαβεστάτου Ἀνθίμου ἀναζήτησιν ἐποιήσαντο. M VIII 934
νομίζοντες δὲ καὶ ἐν τῶι μιτάτωι αὐτοῦ ἐν ὧι πάλαι κατέμενεν, εὑρίσκεσθαι αὐτὸν ἐζητήσαμεν καὶ οὐδὲ ἐκεῖσε εὑρεῖν αὐτὸν ἰσχύσαμεν. ἀλλὰ καὶ ἐν τῶι προαστείωι αὐτοῦ τῶι περὶ τὸν ἅγιον Λαυρέντιον γενόμενοι, οὐδὲ ἐκεῖ αὐτὸν εὑρεῖν δεδυνήμεθα τοῦ ἐκεῖσε εὑρεθέντος ἀνθρώπου αὐτοῦ εἰρηκότος, ἀφ' οὗπερ ἀπέστη τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας, μηδὲ ἑωρακέναι αὐτὸν μηδὲ εἰδέναι ὅποι διάγει.

81 Ἀκάκιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῆς Πισσινουντίων μητροπόλεως τῆς δευτέρας Γαλατῶν ἐπαρχίας εἶπε· Κἀγὼ διδάσκω τὴν ὑμετέραν μακαριότητα ὡς παραγενόμενος ἅμα Βοσπορίωι καὶ Ζαχαρίαι τοῖς ὁσιωτάτοις συλλειτουργοῖς καὶ Ἰωάννηι καὶ Θεοκτίστωι τοῖς θεοφιλεστάτοις πρεσβυτέροις καὶ ἐκκλησιεκδίκοις Ἀκακίωι τε καὶ Χριστοδώρωι τοῖς θεοσεβεστάτοις διακόνοις καὶ νοταρίοις ἐν τοῖς εἰρημένοις τόποις τὴν ἀναζήτησιν ποιήσασθαι τοῦ εἰρημένου εὐλαβεστάτου Ἀνθίμου τοῦτον εὑρεῖν οὐ δεδύνημαι.

82 Ζαχαρίας ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῆς Μιτυληναίων μητροπόλεως εἶπεν· Καθὼς ἐδίδαξαν πρὸ ἐμοῦ Βοσπόριος καὶ Ἀκάκιος οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι τὸ ἱκανὸν ποιοῦντες

13 sq. de Anthimo a Theodora augusta occultato cf. Iohannes Ephesius Patrol. Orient. 18 p. 680 et Liberat. 21 [t. II 5 p. 136, 12]

O [= aerv], I

3 ἁγία om. $O^{e}\Lambda$ 4 πρωτέρα I 5 Μακάριος] νοτάριοσ O^{r} διάκονοσ νοτάριοσ $O^{e}I\Lambda$ 6 φλαβίου $O^{e}I\Lambda$ βελισαρίου $O^{rv}I\Lambda$ νόννων OI 8 Ῥώμηι om. $O^{a}I\Lambda$ πρώτης om. O^{a} 13—14 ταύτης — ἐγενόμεθα om. O^{v} 14 πειθαρκοῦντεσ I 16 ἐν: I om. O τοῖς] τῆσ O^{v} 18 ἁγιωτάτων $O^{e}\Lambda$ 19 αὐτὸν O^{r} ἀποδεῖξαι O^{av} ἠρημένον O^{v} 26 ἐκεῖσε I εὑρεῖν αὐτὸν O^{av} 28 ὅπη O^{a} 29 πισινουντίων $O^{r}I$ 31 ζαχαρίω O^{v} 32 ἐκκλησεκδίκοις O^{e} ut solet 34 ἠδυνήθημεν I

τοῖς προστεταγμένοις παρὰ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης, ἐγενόμεθα καὶ ἐν τῷ εὐαγεῖ εὐκτηρίῳ οἴκῳ τοῦ ἁγίου ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ τῷ προσκειμένῳ τῷ εὐσεβεῖ παλατίῳ καὶ ἐν τῷ ἁγίῳ ἀποστολείῳ τῷ ὄντι ἐν τοῖς Ὁρμίσδου καὶ ἐν ᾧι πρότερον κατέμενεν οἴκῳ Ἄνθιμος ὁ εὐλαβέστατος ἐν αὐτοῖς τοῖς Ὁρμίσδου καὶ ἐν τῷ προαστείῳ αὐτοῦ τῷ προσπαρακειμένῳ τῷ εὐαγεῖ εὐκτηρίῳ οἴκῳ τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου καὶ τὴν ἐνδεχομένην ἔρευναν ἅμα Ἰωάννηι καὶ Θεοκτίστωι ποιησάμενοι τοῖς θεοφιλεστάτοις πρεσβυτέροις καὶ ἐκκλησιεκδίκοις καὶ Ἀκακίωι καὶ Χριστοδώρωι τοῖς θεοσεβεστάτοις διακόνοις καὶ νοταρίοις οὐδαμῶς τοῦτον εὑρεῖν δεδυνήμεθα.

83 Ἰωάννης ὁ θεοσεβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἐκκλησιέκδικος τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας εἶπε· Κατὰ τὴν κέλευσιν τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης ἅμα τοῖς εἰρημένοις ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις καὶ θεοσεβεστάτοις διακόνοις καὶ νοταρίοις γενόμενοι ἐγώ τε καὶ Θεόκτιστος ὁ θεοφιλέστατος κατὰ τοὺς προλεχθέντας ὑπ' αὐτῶν τόπους τοὺς καὶ νομιζομένους ἡμῖν κατάδηλον πάντως ποιεῖν Ἄνθιμον τὸν εὐλαβέστατον, τοῦτον εὑρεῖν οὐκ ἠδυνήθημεν.

84 Θεόκτιστος ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ ἐκκλησιέκδικος εἶπε· Κἀγὼ τὰ αὐτὰ κατατίθεμαι.

85 Ἀκάκιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος καὶ Χριστόδωρος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος καὶ σηκρητάριος διὰ τοῦ ἑνὸς αὐτῶν Χριστοδώρου εἶπον· Ἅπερ οἱ ἅμα ἡμῖν ἀποσταλέντες ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι καὶ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ ἐκκλησιέκδικοι ἐπὶ τὴν ἀναζήτησιν Ἀνθίμου τοῦ εὐλαβεστάτου εἰρήκασι, τὰ αὐτὰ καὶ ἡμεῖς κατατιθέμεθα. ἐπιφερόμεθα δὲ καὶ τὰ τῆι προτεραίαι πεπραγμένα, ἐφ' ᾧι ταῦτα δῆλα αὐτῶι καταστῆσαι, καὶ οὐδαμῶς αὐτὸν εὑρεῖν δεδυνήμεθα.

86 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ πᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Δήλη μὲν ἤδη γέγονεν ἡ Ἀνθίμου τοῦ εὐλαβεστάτου προαίρεσις οὐ βουληθέντος ἑαυτὸν φανερὸν καταστῆσαι παραγενέσθαι τε πρὸς ἡμᾶς εἰς διόρθωσιν πλὴν ἀλλ' ὡς ἔνεστιν ἀνθρώπους ὄντας ἡμᾶς ἀκολουθεῖν τῆι ἀγαθότητι τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
L V 60 πάντας σωθῆναι βουλομένου καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν, καὶ τὴν μετά-
M VIII 935 νοιαν ὥσπερ τι σωτήριον φάρμακον τοῖς ἁμαρτάνουσι παρασχόντος, ὥστε δι' αὐτῆς
1. Tim. 2, 3 καὶ τοὺς ἀπολισθαίνοντας τῆς εὐθείας ὁδοῦ πάλιν ἐπ' αὐτὴν ἀνακαλεῖσθαι διὰ τῆς προσηκούσης μακροθυμίας, καὶ ἡμεῖς σπουδάζοντες τὸν εἰρημένον εὐλαβέστατον Ἄνθιμον τὸν δυνατὸν περισώσασθαι τρόπον καὶ αὖθις ἐνδίδομεν αὐτῶι προθεσμίαν ἑτέρων ἡμερῶν τριῶν πρὸς μετάμελόν τε καὶ τὴν τῶν δεόντων ἐπίγνωσιν. ὧν ἐντὸς ἀναζητήσουσιν αὐτὸν Πέτρος τε ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῆς Ἰουστινιανουπολιτῶν μητροπόλεως τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν ἐπαρχίας καὶ Θαλάσσιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῆς Βηρυτίων μητροπόλεως καὶ Δόμνος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Μαξιμιανουπόλεως τῆς δευτέρας Παλαιστινῶν ἐπαρχίας καὶ Ῥωμανός γε μὴν καὶ Ἰωάννης οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ ἐκκλησιέκδικοι τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας καὶ πρός γε Ἀνδρέας τε καὶ Καλώνυμος οἱ θεοσεβέστατοι διάκονοι καὶ νοτάριοι, καὶ εἴπερ εὕροιεν αὐτόν, προ-

3 cf. Iohannes Ephesius Patrol. Orient. 18 p. 677 sq.

O [aerv], I

2 οἴκωι om. I προκειμένω O^{v} εὐλαβεῖ I 3 4 ᾧ πρότερον — καὶ ἐν O^{arv}I om. O^{e}Λ 5 τῶι O^{e}IΛ ἐν τῶ O^{arv} τὴν om. O^{r} 13 τοῦτον O^{av} τοῦτον δν O^{e}Λ om. O^{r}I 15 αὐτοῦ O^{v} 17 θεοφιλέστατος I 18 διάκονος om. I καὶ^{1} O^{r}I om. O^{aev}Λ διάκονοσ σηκρητάριοσ καὶ νοτάριοσ O^{av} εἶπεν O^{r}I 21/22 δῆλα ταῦτα O^{av} 23 ἱερὰ καὶ ἁγία O^{e}Λ 24 καταστῆσαι φανερὸν O^{r}I 29 αὐτὸν O^{r} 31 τὸν^{1} O^{aev}I κατὰ τὸν O^{r} 33 Ἰουστινιανιτῶν O^{r}I 35 βηρυτῶν μροπόλεωσ O^{arv} μροπόλεωσ βηρυτίων O^{e}Λ 36 παλαιστηνῶν OI 38 καὶ^{1} om. O^{r} εἰ O^{r}I 38—p. 161, 1 προτρέψειαν O^{a} προτρέψειεν O^{v} προτρέψουσι I

τρέψοιεν τῆς εἰρημένης ἐντὸς προθεσμίας μὴ παραφυγεῖν τὴν ἡμετέραν ἀκρόασιν ὀφείλοντα τὰς κατ' αὐτοῦ γινομένας ἀποδύσασθαι μέμψεις.

Ὑπεσημηνάμην.

87 Μετὰ τὴν ὑπατείαν Φλ' Βελισσαρίου τοῦ λαμπροτάτου τῇ πρὸ ἓξ Εἰδῶν Μαίων ἰνδικτιῶνος ιδ ἐν τῇ φιλοχρίστωι καὶ βασιλευούσηι πόλει Ῥώμηι d. 10. m. Maii a. 536

προκαθεζομένου τοῦ δεσπότου ἡμῶν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου οἰκουμενικοῦ ἀρχιεπισκόπου καὶ πατριάρχου Μηνᾶ ἐν τῶι μεσαύλωι τῶι δυτικῶι τοῦ σεβασμίου οἴκου τῆς δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας ἐνδόξου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας τοῦ ὄντος πλησίον τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας 6

καὶ ἐκ μὲν τοῦ δεξιοῦ μέρους συνεδρεύοντων αὐτῶι καὶ συνακροωμένων κατὰ εὐσεβῆ κέλευσιν τοῦ φιλοχρίστου καὶ θεοφυλάκτου ἡμῶν βασιλέως Ἰουστινιανοῦ τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων 10

2 Σαβίνου τοῦ Κανουσίου
3 Ἐπιφανίου Ἐκλάνων
4 Ἀστερίου Σαλέρνων 15
5 Ῥουστίκου Φεσούλων
6 Λέοντος Νόλου

τῶν πάντων ἐκ τῆς Ἰταλῶν χώρας πρώην μὲν ἀπεσταλμένων ἐκ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, ὕστερον δὲ συνόντων παραγενομένωι ἐνταῦθα Ἀγαπητῶι τῶι τῆς ἁγίας μνήμης γενομένωι πάπαι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης 20

7 Θαλασσίου τῆς μητροπόλεως Βηρυτοῦ
8 Μεγάλου τῆς μητροπόλεως Βεροίας
9 Ἰωάννου Γαβάλων
10 Χριστοφόρου Πορφυρεῶνος ἐπαρχίας Φοινίκης παράλου
11 Ἀρχελάου Κωρύκου 25
12 Δαυίθου τοῦ Κιρκινσίου
13 Αἰθερίου Μαριάμμης
14 Ἀλεξάνδρου Βαρκουσῶν
15 Δόμνου Μαξιμιανουπόλεως τῆς δευτέρας Παλαιστίνης
16 Ἀναστασίου Ἰωτάβης 30
17 Ἰωάννου Ζωόρων
18 Ἀστερίου Ἀμάστρεως
19 Ἀνδρέου τοῦ Πανίου
20 Ἐπιτυγχάνου Γέρμης ἐπαρχίας Ἑλλησπόντου
21 Παύλου Στεκτορίου 35
22 Ἀνδρέου Πελτῶν
23 Θεοδώρου Μηροῦ
24 Ἀνδρέου Ἀμυζόνος
25 Φλαβιανοῦ Κοτένων
26 Ἡλίου Ἀδριανῶν 40
27 Μακεδονίου Βριάνων

O [= ae, r (usque ad 23), v], I [usque ad 23]

1 τῆσ προθεσμίασ O^v μὴ om. O^e 2 γενομένασ O^r 4 inscr. πρᾶξισ ἑτέρα $O^{arv}I$ 4 φλαβίου $O^eIΛ$ βελισαρίου $IΛ$ 5 πόλει Κωνσταντίνου p. 166, 7 6/7 οἰκουμενικοῦ om. $O^{arv}I$ 10 κατὰ τὴν I 16. 15 coll. $O^{arv}I$ 18 ἐκ²] ἐκ τῆσ Ἰταλῶν χώρασ ἦγουν $O^eΛ$ 22 βερροίασ $O^{ev}I$ 23 γαβουλῶν O^{arv} 24—p. 163, 14 [usque ad p. 162, 6 l] Χριστοφόρου — Κορίνθου] καὶ τῶν λοιπῶν O^rI 37 μίρου $O^eΛ$ 38 ἀμυζῶνοσ O^{av} 39 κοτέννων O^{av}

28 Θεοδωρίτου ’Αλίνδων
29 ‘Αρμονίου Καλλιπόλεως
30 Λεοντίου ‘Ελενουπόλεως
31 Λογγίνου ’Ορεστιάδος
32 ’Ιωάννου Καισαρείας Βιθυνίας
33 καὶ ’Ιωάννου Τραιανουπόλεως Φρυγίας Πακατιανῆς
M VIII 938 ἐκ δὲ τοῦ εὐωνύμου μέρους
34 ‘Υπατίου τῆς μητροπόλεως ’Εφέσου
35 Κωνσταντίνου ‘Ηρακλείας τῆς μητροπόλεως Εὐρώπης
36 Εὐσεβίου τῆς μητροπόλεως Κυζίκου
37 Θαλασσίου τῆς μητροπόλεως Νικομηδείας
I. V 61 38 Φωτεινοῦ τῆς μητροπόλεως Χαλκηδόνος
39 Θεαγένους τῆς μητροπόλεως Συνάδων
40 Βάκχου τῆς μητροπόλεως ’Αντιοχείας Πισιδίας
41 ‘Ιλαριανοῦ τῆς μητροπόλεως Πέργης
42 Βοσπορίου Νεοκαισαρείας τῆς μητροπόλεως Πόντου Πολεμωνιακοῦ
43 Παύλου τῆς μητροπόλεως Τυάνων
44 ’Ακακίου τῆς μητροπόλεως Πισσινοῦντος
45 ’Επικτήτου Κλαυδιουπόλεως τῆς μητροπόλεως ‘Ονωριάδος
46 Πέτρου τῆς μητροπόλεως ’Ιουστινιανουπόλεως τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν ἐπαρχίας
47 Ζαχαρίου τῆς μητροπόλεως Μιτυλήνης
48 ‘Ηδίστου τῆς μητροπόλεως Κίου
49 Μάρκου τῆς μητροπόλεως ’Απαμείας τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας
50 Αὐξεντίου τῆς μητροπόλεως Σηλυβρίας
51 Τιμοθέου τῆς μητροπόλεως Βερόης
52 ’Ιωάννου τῆς μητροπόλεως Βοσπόρου
53 Δομετιανοῦ Ζικχίας
54 Καλώα Σμύρνης
55 ’Επιφανίου ‘Ηρακλείας τῆς ἐπαρχίας ‘Ονωριάδος
56 ‘Αβραμίου Κρατίας
57 ’Αλεξάνδρου Κολωνείας
58 Εὐγενίου Τίου
59 Κυριακοῦ Θεοδοσιουπόλεως ἐπαρχίας Φρυγίας Πακατιανῆς
60 Εὐσταθίου Τιβεριουπόλεως
61 Θεοδότου Εὐροίας
62 Εὐσεβίου Παλαιᾶς πόλεως
63 Θεοδώρου Γορδίου
64 Ματθαίου Κύμης
65 ’Αλεξάνδρου ’Ελούζων
66 καὶ ’Ιωάννου τοῦ Μιδαείου
67-70 συμπαρόντων δὲ αὐτῶι καὶ συνακροωμένων καὶ Θεοφάνους καὶ Πελαγίου τῶν θεοφιλεστάτων διακόνων τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας καὶ Μηνᾶ καὶ Πέτρου τῶν

O | aev], I [inde a 7 usque ad 9]
1 ὀρεντιάδοσ O^{av} 6 καπατιανῆσ O^{av} 10 p. 163, 14 Εὐσεβίου — Κορίνθου] θεαγένουσ τῆσ μητροπόλεωσ συνάδων καὶ τῶν λοιπῶν I 14 πισσιδίασ O 28 ζηκχίασ O^{av} ζικχῶν O^{v} 29 καλωνᾶ O^{av} καλλωνᾶ O^{v} 34 καπατιανῆσ O^{a} 41 μηδαίου OA

θεοσεβεστάτων νοταρίων καί τινων εὐλαβεστάτων ὑποδιακόνων καὶ ἐκδίκων καὶ λοιπῶν κληρικῶν τοῦ αὐτοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου, οἳ καὶ συμπαρόντες ἔτυχον παραγενομένωι ἐνταῦθα Ἀγαπητῶι τῶι τῆς ἁγίας μνήμης γενομένωι πάπαι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης

71. 72 καὶ Μάγνου πρεσβυτέρου καὶ Ἡρακλείου διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίων Ἐφραιμίου τοῦ ὁσιωτάτου πατριάρχου τῆς ἐν Θεουπόλει ἁγιωτάτης ἐκκλησίας

73 Σαβίνου διακόνου τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως πληροῦντος τὰς ἀποκρίσεις Πέτρου τοῦ ὁσιωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων

74 Στεφάνου διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίου Σωτηρίχου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Καισαρείας τῆς μητροπόλεως Καππαδοκίας πρώτης

75 Γαιανοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἀποκρισιαρίου Ἐλπιδίου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Ἀγκύρας τῆς μητροπόλεως Γαλατίας πρώτης

76. 77 Διονυσίου καὶ Καλλινίκου διακόνων καὶ ἀποκρισιαρίων Φωτίου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου τῆς μητροπόλεως Κορίνθου

παρόντος δὲ καὶ τοῦ εὐλαβοῦς κλήρου τῆς βασιλευούσης πόλεως

88 Εὐφήμιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπε· Δὶς ἤδη συνελθούσης τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου κατὰ κέλευσιν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ γαληνοτάτου ἡμῶν βασιλέως καὶ διαφόρων εὐλαβῶν μοναχῶν ἔκ τε τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως ἔκ τε τῆς Θεουπολιτῶν καὶ πρός γε τῆς Ἱεροσολυμιτῶν τηνικαῦτα παραγεγονότων προῆλθε τινὰ ἐπὶ Ἀνθίμωι, καθὰ τὰ περὶ τούτων πραχθέντα δηλοῖ. ἐν οἷς κατὰ πρώτην τε καὶ δευτέραν τάξιν προθεσμίαι ῥηταὶ δέδονται ἐπὶ ἀναζητήσει τοῦ αὐτοῦ εὐλαβεστάτου ἀνδρός. ἐπεὶ τοίνυν καὶ τὴν ἐν ὑστέρωι δεδομένην παρ' ὑμῶν προθεσμίαν διαδραμεῖν συνέβη συνελεύσεως τε αὖθις τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης παραφυλάττουσι τὴν ὑμετέραν ἀκρόασιν οἱ εἰρημένοι εὐλαβέστατοι μοναχοὶ αἰτοῦντες εἰσόδου τυχεῖν, ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον. M VIII 939

89 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ πᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Εἰσίτωσαν.

90 Καὶ εἰσῆλθον Μαριανὸς ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Δαλματίου τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης καὶ ἔξαρχος σὺν αὐτῶι τε οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ ἀρχιμανδρῖται τῶν κατὰ τήνδε τὴν βασιλίδα πόλιν εὐαγῶν μοναστηρίων L V 64

1 Ἀγαπητὸς τῆς Δίου
2 Διόσκορος τῆς ἁγίας Εὐφημίας
3 Ἀγάπιος τῆς Θαλασσίου
4 Παῦλος τῶν Ῥωμαίων
5 Ἀντωνῖνος τῆς Εὐσεβίου
6 Στέφανος τῆς Ὀλυμπίου
7 Ἀναστάσιος τῶν Ῥωμαίων
8 Δημήτριος τῆς Φωκᾶ
9 Κυριακὸς τῆς Εὐφημίου
10 Ζωίλος τῆς Θεοδότου

O [ae, r (inde a 15 usque ad 29), I (inde a 15 usque ad 27), v]

11 γαινοῦ O^{v} 13 διονυσίου διακόνου καὶ καλλινίκου διακόνου τῶν $O^{e}\Lambda$ 15 εὐλαβεστάτου O^{e} 16 διάκονοσ καὶ πριμμικήριοσ νοταρίων O^{e} νοτάριοσ διάκονοσ καὶ πριμμικήριοσ O^{arv}I 17 εὐλαβεστάτου I 20 κατὰ τὴν I 21 δίδονται O^{e} αὐτοῦ om. O^{a} 22 ἐν om. O^{r} 22/23 συνελευθείασ I 24 ἀπαιτοῦντεσ I ὑποβάλλομεν οὖν $O^{e}\Lambda$ 24/25 τὰ παριστάμενα I 27 εἰσῆλθον – p. 166, 2 Σκυθόπολιν μοναχῶν] εἰσελθόντων αὐτῶν I 27 εἰσῆλθον O^{e} εἰσὴλθεν O^{v} εἰσῆλθε O^{ar} *intrauit* Λ μαρινιανὸσ O^{e} μονῆσ om. O^{arv} 28/29 ἀρχιμανδρῖται καὶ πρεσβύτεροι O^{r} 29 τήνδε om. O^{r} 30—p. 166, 2 Ἀγαπητὸς — μοναχῶν om. O^{r} 32 ἀγαπητὸσ O^{arv} 34 ἀντώνιοσ O^{arv} 35 ὀλυμπίου $O^{e}\Lambda$ ὀλύμπου ἀντωνῖνοσ O^{a} ὀλύμπου ἄδοσ ἀντωνῖνοσ O^{v}

11 Ἰουλιανὸς τῆς Εὐφημίου
12 Στέφανος τῶν Προμώτου
13 Ζήνων τῆς ἁγίας θεοτόκου ἐν τῇι πηγῇι
14 Ἀλέξανδρος τοῦ καλαμίου
15 Δάδας τῆς Καιουμᾶ
16 Ῥόδων τῆς Θεοδώρου
17 Γεννάδιος τῆς Κυριακοῦ
18 Θεόδωρος τῆς Μαρωνίου
19 Σίλας τῆς Ἠλία
20 Παῦλος τῆς Σαμουηλίου
21 Ἰωάννης τῆς Θεοδώρου
22 Κυρίων τῶν Αἰγυπτίων
23 Βασίλειος τῆς Κυρακωνᾶ
24 Ἰωάννης τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ ἐν τοῖς Μοδέστου
25 Μάρκος τῆς Θεοδώρου
26 Φλαβιανὸς πρεσβύτερος καὶ δευτεράριος τῆς Μοδέστου τῶν Λυκαόνων
27 Μαρῖνος τῆς Παύλου
28 Θεόκτιστος τῆς ἁγίας θεοτόκου πλησίον τῶν Ἰὼβ
29 Θεόδωρος τῆς Τρύφωνος
30 Κοσμᾶς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἐν τοῖς Στουδίου
31 Πέτρος τῆς ἁγίας θεοτόκου καὶ τοῦ ἁγίου Διομήδους ἐν Ἱερουσαλήμ
32 Ἐλευθέριος τοῦ ἁγίου Κυριακοῦ
33 Ἀλέξανδρος τῆς Ἀβραμίου
34 Θεόδωρος τῆς Ἰὼβ
35 Τρύφων τῆς Ἐλπιδίου
36 Στέφανος τῆς Κώνστα
37 Βαβύλας τῆς Δανιὴλ ἐν τῶι στύλωι
38 Ἰωάννης τῆς Ἀναστασίου
39 Ἄνθιμος τῆς Νέωνος
40 Ἰωάννης τοῦ ἁγίου Μιχαὴλ τῶν Χαρισίου
41 Ἰωάννης τῆς Μάρα πλησίον τῆς Ἀετίου κινστέρνης
42 Φωκᾶς τῆς Ἰωνᾶ πλησίον τοῦ Δευτέρου
43 Ζώσιμος τῆς Εὐτυχίου τῶν Λυκαόνων
44 Τιμόθεος τῆς Ἀστερίου
45 Στρατόνικος τῆς Δομετίου
46 Πολυχρόνιος τοῦ αἰθρίου
47 Ἀνδρέας τῶν Ῥωμαίων πλησίον τῆς κινστέρνης
48 Μαρτύριος τῆς Πέτρου πλησίον τῶν Ἀποστόλων
49 Ἀνδρέας τῆς ἁγίας θεοτόκου πλησίον τοῦ ἁγίου Λουκᾶ
50 Μάρκος τοῦ ἁγίου Κυρίκου
51 Ἰάκωβος τῆς Ἀβίβου Σύρος
52 Ἀττικὸς τῶν Εὐκρατάδων
53 Ἰωσὴφ τῆς ἁγίας θεοτόκου ἐν τῶι λιθοστρώτωι
54 Παῦλος τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου πλησίον τοῦ παλατίου

O [= aev]
2 προμότου O^{e} 10 σαμοηλίου O^{av} 14 θωμᾶ τοῦ ἀποστόλου O^{a} 31 ἁετοῦ O^{a} 36 αἰθερίου O^{av} 40 κηρύκου O

55 Ἀναστάσιος πρεσβύτερος καὶ δευτεράριος τοῦ ἁγίου Φιλίππου ἐν τῶι βρεφο-
τροφείωι
56 Γεώργιος τῆς Κύρου
57 Εὐσέβιος τῆς Συμεωνίου
58 Ζωτικὸς τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου πλησίον τῆς Σατορνίνου πόρτης
59 Κυριακὸς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῶν Σύρων
60 Ζώσιμος τῆς Μαξιμίνου
61 Πολυχρόνιος τῶν Κρητικῶν
62 Παῦλος τῆς ἁγίας Ἑρμιόνης
καὶ τῶν ὑπὸ Θεούπολιν
63 Παῦλος μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος μονῆς τῆς Μάρωνος
64 Σευηριανὸς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Ζωόρα τῶν Θερμῶν Σύρος
65 Κασσισᾶς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Λουκᾶ Σύρος
66 Συμεώνης διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς Ἰακώβου
67 Ἰωάννης διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς Θεοδώρου
68 Στέφανος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Εὐξερίου
69 Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ κυρίου Θωμᾶ Σύρος
70 Θωμᾶς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς Ἀαρὼν Σύρος
71 Φωτεινὸς μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος μονῆς τοῦ ἁγίου Στεφάνου
72 Θεόδωρος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς ἐκκλησίας Ἐρενδηληνῶν
73 Σέργιος πρεσβύτερος καὶ περιοδευτής
οἱ πάντες πράττοντες ὑπέρ τε ἑαυτῶν καὶ τῶν λοιπῶν
ἔτι μὴν καὶ τῶν ὑπὸ τοὺς ἁγίους Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν τόπους M VIII 942
74 Δομνῖνος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου
75 Ἡσύχιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου
76 Κασσιανὸς πρεσβύτερος τῆς λαύρας τοῦ μακαρίου Σάβα
77 Κυριακὸς πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τῶν πυργίων τοῦ Ἰορδάνου
78 Νέσταβος πρεσβύτερος λαύρας τοῦ μακαρίου Φιρμίνου
79 Τερέντιος πρεσβύτερος τῆς Νέας λαύρας
80 Λεόντιος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος καὶ τοποτηρητὴς τῆς ἐρήμου πάσης
81 Τραιανὸς πρεσβύτερος τῶν πυργίων τοῦ Ἰορδάνου
82 Πολύευκτος διάκονος τῆς μονῆς τοῦ ἀββᾶ Θεοδοσίου
83 Θεόδωρος διάκονος καὶ μοναχὸς τῆς Νέας λαύρας
84 Κύρικος διάκονος καὶ μοναχὸς τῆς αὐτῆς Νέας λαύρας L V 65
85 Ἀναστάσιος διάκονος μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου
86 Μάμας μοναχὸς τῆς αὐτῆς μονῆς
87 Ἰωάννης μοναχὸς τῆς αὐτῆς μονῆς
88 Ἰουλιανὸς μοναχὸς μονῆς τοῦ ἀββᾶ Θεοδοσίου
οἱ πάντες ὑπέρ τε τῶν οἰκείων μοναστηρίων καὶ πάντων τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι
τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν
89 Ἰωάννης πρεσβύτερος τῆς πεδιάδος καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν
90 Θεωνᾶς πρεσβύτερος τοῦ Σινᾶ ὄρους καὶ ἀποκρισιάριος τοῦ τε ὄρους καὶ τῆς
ἐκκλησίας Φαρὰν καὶ λαύρας Ῥαιθοῦ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν

O [= aev]

9 ἑρμιώνησ O^{av} 12 σεβηριανὸσ O^{a} 17. 18 τοῦ κυρίου — μονῆς om. $O^{e}\Lambda$ 20 ἑρενδηλινῶν O^{av} 24 cf. ad p. 158, 23 26 κασιανὸσ O^{av} σάββα O^{e} 33 τῆσ αὐτῆσ νέασ O 34 κήρυκοσ O αὐτῆς om. O 35 τῆσ μονῆσ O^{av} 38 τῆσ αὐτῆσ μονῆσ O^{v}

91 Στρατήγιος διάκονος καὶ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰωάννου ὑπὲρ πάντων τῶν ὑπὸ Σκυθόπολιν μοναχῶν

91 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ πᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγινωσκέσθω τὰ τῇ προτεραίαι πραχθέντα.

Καὶ λαβὼν Παῦλος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω

92 Μετὰ τὴν ὑπατείαν ΦΛ' Βελισσαρίου τοῦ λαμπροτάτου τῇ πρὸ μιᾶς Νόνων Μαίων
p.154, 11—13 ἰνδικτιῶνος τεσσαρεσκαιδεκάτης ἐν τῇ φιλοχρίστωι καὶ βασιλευούσηι πόλει Κωνσταντίνου Ῥώμηι καὶ τὰ λοιπὰ τῆς δευτέρας πράξεως

93 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ πᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Διδασκέτωσαν ἡμᾶς οἱ θεοσεβέστατοι διάκονοι καὶ νοτάριοι πόσαι παρωιχήκασιν ἡμέραι μετὰ τὴν κατὰ δευτέραν τάξιν γενομένην σύνοδον.

94 Οἱ νοτάριοι εἶπον· Διδάσκομεν τὴν ὑμετέραν μακαριότητα ὡς ἐκ τῆς περιεχομένης ἡμέρας τοῖς νῦν ἀναγνωσθεῖσιν ὑπομνήμασιν μέχρι τῆς σήμερον καὶ αὐτῆς πέντε εἰσὶν ἡμέραι.

95 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ πᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Νῦν οἱ πρὸς ἀναζήτησιν κατὰ δευτέραν τάξιν παρ' ἡμῶν ἀπονεμηθέντες Ἀνθίμου τοῦ εὐλαβοῦς, εἰ τοῖς διαλαληθεῖσι πέρας ἐπιτεθείκασι, διδαξάτωσαν.

96 Πέτρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἰουστινιανουπόλεως τῆς δευτέρας Καππαδοκίας εἶπε· Τὰ ὁσίως προσταχθέντα παρὰ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης εἰς ἔργον ἀγαγεῖν σπεύσαντες ἐγώ τε καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ ἀπονεμηθέντες Θαλάσσιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῆς Βηρυτίων μητροπόλεως καὶ Δόμνος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Μαξιμιανουπόλεως καὶ Ῥωμανὸς καὶ Ἰωάννης οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ ἔκδικοι καὶ Ἀνδρέας καὶ Καλώνυμος οἱ θεοσεβέστατοι διάκονοι καὶ νοτάριοι τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας γεγόναμεν εἰς διαφόρους τόπους καθ' οὓς ἐνομίζετο εὑρίσκεσθαι Ἄνθιμος ὁ εὐλαβέστατος, καὶ μετὰ πάσης ἐπιμελείας τὴν ἀναζήτησιν ποιησάμενοι οὐδαμοῦ τοῦτον εὑρεῖν δεδυνήμεθα. παραγενόμενοι δὲ καὶ ἐν τῶι σεπτῶι οἴκωι τοῦ ἐνδόξου μάρτυρος Λαυρεντίου ἐπυνθανόμεθα τῶν
M VIII 943 ἐκεῖσε κληρικῶν, εἰ οἴδασιν ὅπου διάγει ὁ μνημονευθεὶς εὐλαβέστατος ἀνήρ. οἵτινες μεθ' ὅρκου εἰρήκασι μὴ θεάσασθαι αὐτὸν ἀφ' οὗπερ ἀπέστη τοῦ θρόνου ταύτης τῆς βασιλίδος πόλεως, μήτε εἰδέναι ἐν ποίωι τόπωι διάγει, ἔφησαν δὲ προάστειον αὐτὸν ἔχειν πλησίον τοῦ προφητείου, ἐν ὧι συνεχέστερον ηὑρίσκετο ἀπιών, καὶ κατὰ τὴν μονὴν Θεοδώρου τοῦ θεοσεβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου, πρὶν ἢ ἐπιλάβηται τῆς ἐπισκοπῆς ταύτης τῆς βασιλίδος πόλεως. οὓς παραλαβόντες καὶ γενόμενοι ἐν τοῖς εἰρημένοις τόποις καὶ ἐπιζητήσαντες οὐδὲ ἐν τούτοις αὐτὸν εὑρεῖν ἰσχύσαμεν τῶν ἐκεῖσε εὑρεθέντων
L V 68 μεθ' ὅρκων βεβαιωσαμένων μήτε θεάσασθαι αὐτὸν ἀφ' οὗ ἀνεχώρησε τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας. λαβόντες δὲ κατὰ νοῦν τὴν οὖσαν διάθεσιν αὐτῶι πρὸς Πέτρον τὸν ποτὲ τῆς Ἀπαμέων γενόμενον πρόεδρον παρεγενόμεθα καὶ ἐν τῶι προαστείωι τῶι διαφέροντι τῶι αὐτῶι Πέτρωι πλησίον ὄντι τοῦ εὐκτηρίου οἴκου τοῦ ἁγίου μάρτυρος Θύρσου καὶ οὐδὲ ἐκεῖ αὐτὸν εὑρεῖν δεδυνήμεθα.

O [aerv], I

6 φλαβίου O^{e}IΛ βελισαρίου O^{r}IΛ νόννων OI 7 κωνσταντινουπόλει O^{e}I πόλει p. 161, 5 8 νέα ῥώμη O^{a} 9 ἡμᾶς om. O^{a} 10 κατὰ τὴν O^{r} 12 ἡμετέραν O^{v} 16 παρ' ἡμῶν om. O^{a} 16/17 λαληθεῖσι O^{r} 17 ἐπιτεθήκασι I 18 ἐπίσκοποσ τῆσ O^{av} 19 πραχθέντα O^{e}Λ ἁγιωσύνησ καὶ ἡμῖν προσταχθέντα O^{e}Λ σπουδάσαντεσ O^{av} 21 θεοσεβέστατος I ἐπίσκοπος om. O^{av} 22 θεοσεβέστατοι I 23 ἁγιωτάτησ ταύτησ O^{av} 27 ὅποι O^{av} διάγοι O^{a} 30 προφήτου I εὑρίσκετο I 33 εὑρεῖν αὐτὸν O^{av} 34 ὅρκου O^{e}Λ μήτε [μὴ O^{r}]I θεάσασθαι αὐτὸν OI nescio an scribendum sit μὴ τεθεᾶσθαι 36 ἀπαμείασ O^{r} παραγενόμεθα O^{v} τῶι om. I 37 τῶι αὐτῶι] αὐτῶ τῶ O^{a} 38 οὐχ O^{a} ἐκεῖ αὐτὸν om. O^{av} ἐκεῖσε I

97 Θαλάσσιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Βηρυτοῦ εἶπε· Τοῖς ἐνθέσμως καὶ κανονικῶς ὑπὸ τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου διαλαληθεῖσι τὸ ἱκανὸν ποιοῦντες ἐγώ τε καὶ Πέτρος καὶ Δόμνος οἱ ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι καὶ Ῥωμανὸς καὶ Ἰωάννης οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ ἐκκλησιέκδικοι καὶ Ἀνδρέας καὶ Καλώνυμος οἱ θεοσεβέστατοι διάκονοι καὶ νοτάριοι τῆς ἁγιωτάτης ταύτης μεγάλης ἐκκλησίας περιήλθομεν εἰς ἀναζήτησιν Ἀνθίμου τοῦ εὐλαβοῦς, ὀφείλοντες αὐτὸν προτρέψαι τὸν ἱερὸν τοῦτον καταλαβεῖν σύλλογον καὶ περὶ ὧν ἐγκαλεῖται, τὰς ἀπολογίας ποιήσασθαι. καὶ δὴ ἐν πολλοῖς γενόμενοι τόποις, εὐκτηρίοις ἁγίοις καὶ εὐαγέσι μοναστηρίοις, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐν προαστείοις διαφέρουσιν αὐτῶι τε Ἀνθίμωι καὶ Πέτρωι τῶι καὶ Ἐκδικίωι τῶι ποτε τὸν Ἀπαμείας ἀθέσμως ὑφαρπάσαντι θρόνον, ἐν οἷς αὐτὸν ἐνομίσαμεν διατρίβειν, καὶ περινοστήσαντες οὐδαμῶς τοῦτον εὑρεῖν δεδυνήμεθα.

98 Δόμνος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Μαξιμιανουπόλεως τῆς δευτέρας Παλαιστίνης εἶπεν· Ἀκολουθήσας κἀγὼ τοῖς κανονικῶς κελευσθεῖσι παρὰ τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου περιενόστησα μετὰ Πέτρου καὶ Θαλασσίου τῶν ὁσιωτάτων ἐπισκόπων καὶ Ῥωμανοῦ καὶ Ἰωάννου τῶν θεοφιλεστάτων πρεσβυτέρων καὶ ἐκκλησιεκδίκων, καὶ Ἀνδρέου καὶ Καλωνύμου τῶν θεοσεβεστάτων διακόνων καὶ νοταρίων τοὺς παρ' αὐτῶν ἐξονομασθέντας τόπους καὶ οὐδαμοῦ τοῦτον εὑρεῖν δεδυνήμεθα.

99 Ῥωμανὸς ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ ἐκκλησιέκδικος εἶπε· Κἀγὼ παραγενόμενος ἅμα Πέτρωι Θαλασσίωι καὶ Δόμνωι τοῖς ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις καὶ Ἰωάννηι τῶι θεοφιλεστάτωι συμπρεσβυτέρωι μου καὶ ἐκδίκωι καὶ Ἀνδρέαι καὶ Καλωνύμωι τοῖς θεοφιλεστάτοις διακόνοις καὶ νοταρίοις ἐν τῶι σεπτῶι οἴκωι τοῦ ἁγίου μάρτυρος Λαυρεντίου καὶ εἰσελθόντες ἐν αὐτῶι προετρεψάμεθα τοὺς θεοφιλεστάτους κληρικοὺς εἰπεῖν ποῦ δυνατὸν εὑρεθῆναι Ἄνθιμον τὸν εὐλαβέστατον, ἐφ' ὧι προσαγγελθῆναι αὐτῶι τὰ περὶ τῆς κινουμένης ὑποθέσεως ἐπὶ τῆς εὐαγοῦς συνόδου. καὶ μεθ' ὅρκου οἱ αὐτοὶ εὐλαβέστατοι κληρικοὶ εἰρήκασιν ὅτι ἴσμεν αὐτὸν ἔχοντα προάστειον πλησίον τοῦ προφητείου τοῦ ἁγίου Ἡσαίου καὶ ἐκεῖ τὰ πολλὰ διατρίβοντα, ἀπερχόμενον δὲ καὶ ἐν τῶι μοναστηρίωι M VIII 946
Θεοδώρου τοῦ θεοφιλεστάτου μοναχοῦ συνεχέστερον καὶ συνδιάγοντα αὐτῶι. ταῦτα ἴσμεν γίνεσθαι παρ' αὐτοῦ, πρὶν ἂν ἐπιλάβηται τῆς ἐπισκοπῆς ταύτης τῆς βασιλευούσης, ἐπειδή γε κατὰ τὸν τῆς ἐπισκοπῆς καιρὸν ἅπαξ καὶ μόνον οἴδαμεν αὐτὸν θρέψαντα τοὺς εὐλαβεστάτους αὐτοῦ κληρικοὺς τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας ἐν τῶι εἰρημένωι προαστείωι ἐν συνάξει τῆς δεσποίνης ἡμῶν τῆς θεοτόκου καὶ ἁγίας Μαρίας τῆς διακειμένης ἐν Βλαχέρναις προκεσσοῦ ὄντος βασιλικοῦ. καὶ τοῖς αὐτοῖς λόγοις μεθ' ὅρκων χρησάμενοι προσέθηκαν τοῦτο ὅτι νῦν παντελῶς οὐκ ἴσμεν ποῦ ἐστιν. εἰ δὲ καὶ μετὰ ταῦτα δυνηθῶμεν L V 69
γνῶναι ποῦ διάγει, προσαγγέλλομεν τῆι ὑμετέραι θεοφιλείαι. καὶ ταῦτα ἀκούσαντες παρ' αὐτῶν προετρεψάμεθα αὐτοὺς ἐλθεῖν ἅμα ἡμῖν ἐν τῶι μοναστηρίωι Θεοδώρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ καὶ ἐν τῶι προαστείωι τοῦ εὐλαβεστάτου Ἀνθίμου, ὥστε καὶ ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις τὴν ζήτησιν αὐτοῦ ποιήσασθαι καὶ γνῶναι ποῦ διάγει. καὶ δὴ παραγενομένων ἡμῶν μετὰ τῶν εἰρημένων εὐλαβεστάτων κληρικῶν ἐν τῶι μοναστηρίωι Θεοδώρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἡγου-

O [— ae, r (usque ad 13), v], I [usque ad 13]

5 ταύτης om. $O^{rv}I$ 8 μὴν $O^{arv}IΛ$ μόνον O^{e} 9 καὶ: om. O^{e} ἐκδίκω I ποτὲ τῆς ἀπαμέων O^{av} ἀθέσμως om. O^{a} 12 ἐπίσκοπος om. I παλαιστήνης O^{e} καππαδοκίας O^{r} 13—p. 168, 32 εἶπεν — ἐκδίκου] ῥωμανὸς ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ ἐκκλησιέκδικος ἰῶ ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ ἐκκλησιέκδικος [ἰῶ — ἐκκλησιέκδικος om. I] καὶ ἐπὶ τῶν φυλακῶν ἀνδρέας ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος $O^{r}I$ 17 τούτους O^{v} 20 συμπρεσβυτερίω O^{v} 26 *saepius abire* Λ 29 ἐπειδή O^{av} ἐπεὶ μή $O^{e}Λ$ 31 ἐν συνάξει $O^{e}Λ$ om. O^{av} καὶ O^{e} τῆς O^{av} 32 προκένσου $O^{e}Λ$ 33 καὶ τοῦτο O^{a} 34 διαγνῶναι O^{e} προσαγγέλωμεν O^{v} ὑμῶν O^{e}

μένου τῆς αὐτῆς μονῆς καὶ εἰσελθόντων ἐν τῶι εὐκτηρίωι οἴκωι τοῦ αὐτοῦ εὐαγοῦς μοναστηρίου εὕρομεν ἐκεῖσε εὐλαβεστάτους μοναχοὺς αὐτοῦ, ἐν οἷς ἦν καὶ Προκόπιος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ πρωτοδιάκονος. καὶ ἀκούσαντες παρ' ἡμῶν ποῦ διάγει Ἄνθιμος ὁ θεοφιλέστατος διὰ τὸ ζητεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῆς ἁγίας συνόδου, εἶπον ταῦτα ὅτι ὡς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ λέγομεν ὅτι πρὶν ἂν γένηται ἐπίσκοπος ὁ κύριος Ἄνθιμος ταύτης τῆς βασιλευούσης πόλεως, ἤρχετο συνεχῶς ἐν τῶι μοναστηρίωι ἡμῶν καὶ πρὸς τὸν ἡγούμενον καὶ συνδιῆγον ὁμοῦ καὶ εἶχον πρὸς ἀλλήλους διάθεσιν· ἀφ' οὗ δὲ ἐπελάβετο τῆς ἐπισκοπῆς, οὐκ ἦλθεν ἐνταῦθα οὐδὲ εἴδομεν αὐτοῦ ὄψιν, ὁ δὲ κύριος ἡγούμενος ἡμῶν ἀπῆλθεν εἰς εὐχὴν ἀπὸ πολλῶν ἡμερῶν, οὔτε δὲ ἠκούσαμεν, ὡς ἐπὶ τοῦ κυρίου, ποῦ διάγει Ἄνθιμος ὁ εὐλαβέστατος. παραγενόμενοι δὲ καὶ ἐν τῶι προαστείωι Ἀνθίμου τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ εἰσελθόντες εὕρομεν ἐν αὐτῶι Στέφανον καὶ Λογγῖνον τοὺς προσήκοντας αὐτῶι καὶ ἐρωτηθέντες παρ' ἡμῶν ποῦ διάγει ὁ εἰρημένος εὐλαβέστατος Ἄνθιμος, εἶπον μεθ' ὅρκων μὴ εἰδέναι ποῦ διάγει, ἀλλ' αὐτοὺς μόνους εἶναι ἐν τῶι αὐτῶι προαστείωι· μὰ τὸν δὲ φιλάνθρωπον θεὸν καὶ τὰς ἁγίας ὑμῶν εὐχάς, ἀφ' οὗ ἐξῆλθε τῆς ἁγίας Μαρίας, οὐκέτι εἴδομεν αὐτοῦ πρόσωπον. κἀκεῖθεν παραγενόμενοι ἐν τῶι εὐκτηρίωι τοῦ ἁγίου μάρτυρος Θύρσου ἔγνωμεν ὡς πρόαστειον πλησίον διάκειται Πέτρου τοῦ ποτε τῆς Ἀπαμέων ἐπισκόπου, ἐν ὠι εὑρίσκεται Ἄνθιμος ὁ εὐλαβέστατος. καὶ δὴ ἐκεῖσε γενόμενοι ἐπηρωτήσαμεν Θαλέλαιον τὸν εὐλαβέστατον μοναχὸν εἰ οἶδε τὸν εἰρημένον εὐλαβέστατον Ἄνθιμον ἐκεῖσε εἶναι, καὶ ἔφησε μεθ' ὅρκων αὐτός τε καὶ Σισίννιος τὴν τέχνην ἐργολάβος ὅτι οὐδὲ πρὶν ἢ γένηται ἐπίσκοπος, οὐδὲ μετὰ τὸ γενέσθαι αὐτὸν οἴδαμεν αὐτὸν ἐλθόντα ἐνταῦθα, οὔτε δὲ ποῦ διάγει. καὶ ἀκούσαντες ταῦτα ἀνεχωρήσαμεν.

100 Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ ἐκκλησιέκδικος καὶ ἐπὶ τῶν φυλακῶν εἶπε· Κἀγὼ τὰ αὐτὰ κατατίθεμαι.

101 Ἀνδρέας ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπε· Κατὰ τὴν ὁσίαν πρόσταξιν
M VIII 947 τῆς ὑμετέρας μακαριότητος ἀπῆλθον ἅμα τοῖς εἰρημένοις ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις καὶ θεοφιλεστάτοις πρεσβυτέροις καὶ ἐκδίκοις τοῖς σὺν ἐμοὶ προσταχθεῖσι παρ' ὑμῶν τῶν ὁσίων τὴν ἀναζήτησιν Ἀνθίμου τοῦ εὐλαβεστάτου ποιήσασθαι καὶ γενόμενος σὺν αὐτοῖς ἐν οἷς αὐτοὶ προεδίδαξαν τόποις, καὶ διὰ πολλῆς ἐρεύνης γενόμενος τοῦτον εὑρεῖν οὐκ ἠδυνήθην, ἐπήκουσα δὲ παρὰ τῶν προλεχθέντων κληρικῶν τοῦ ἁγίου μάρτυρος Λαυρεντίου καὶ μοναχῶν τῆς μονῆς Θεοδώρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου καὶ τῶν προση-
L V 72 κόντων ἀνθρώπων Ἀνθίμωι τῶι εὐλαβεστάτωι πάντα τὰ ἀνενεχθέντα ὑμῖν παρὰ Ῥωμανοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἐκδίκου.

102 Καλώνυμος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπε· Συνωιδὰ κἀγὼ τοῖς προειρημένοις θεοφιλεστάτοις ἀνδράσι κατατίθεμαι.

103 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ πᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἔοικε μὲν Ἄνθιμος ὁ εὐλαβέστατος οὐκ ὀρθῶι συνειδότι κεχρημένος τὴν παρ' ἡμῖν μέχρι καὶ νῦν ἄφιξιν ἀναβάλλεσθαι. τί γὰρ τὸ κωλῦον ἦν, εἰ μὴ τοῖς κατ' αὐτοῦ προσαγγελθεῖσιν ὡς ἀληθέσιν ἐνεδίδου, γενέσθαι τε παρ' ἡμᾶς καὶ καθὰ προσῆκον ἦν, ἀποκρίνασθαι καὶ ἅμα τήν τε θεῶι φίλην καὶ ἱερατικῶι πρέπουσαν σχήματι παρασχέσθαι πληροφορίαν; ἀλλ' εἰ καὶ πρὸς τὴν καθ' ἑαυτοῦ ψῆφον ἐκεῖνος ἡμᾶς ἤδη τό γε ἐφ' ἑαυτῶι κεκίνηκεν, ὅμως ἡμεῖς οὐδένα τρόπον ἱερεῦσι θεοῦ πρεπούσης συμπαθείας πρὸς τὴν τῶν πλανωμένων ψυχῶν

O [= ae, r (inde a 32), v], I [inde a 32]

4 εἶπαν O^{v} 12 εἶπαν O^{v} 13 αὐτοῦ O^{ae}, corr. O^{e} φιλάνθρωπον δὲ O^{e} 14 ἡμῶν O^{v} 19 σισίνιοσ O^{av} 20 αὐτὸν^{2} om. O^{e}Λ οὔτε δὲ O^{e} ὅτι οὐδὲ O^{av} 22 καὶ om. O^{e} 30 εὐλαβεστάτου O^{e} 31 ἐνεχθέντα O^{av} 33 εἶπε] σὺν τοῖσ προαγγελθεῖσιν εἶπον O^{r}I συνωιδά] τὰ ὅμοια O^{r} κάγὼ] καὶ ἡμεῖσ O^{r}I 34 κατατιθέμεθα O^{r}I 35/36 ὁ ἄνθιμοσ ὁ O^{r} 37 προσελεγχθεῖσιν O^{r} προενεχθεῖσιν I 37/38 ὡς ἀληθέσιν om. O^{a} 40 ἤδη om. I τό γε] τότε O^{v}

ἐπανόρθωσιν περιορῶντες καὶ τρίτης αὐτῶι μεταδίδομεν προθεσμίας, ἧς ἐντὸς εἰ μὴ παραγένοιτο καὶ τῶν προσηγγελμένων ἑαυτὸν ἐλεύθερον καταστήσειε, τὸ μὲν τέλος τῆι οἰκείαι τὸ ἐντεῦθεν ἐπιγράψειεν ἀπειθείαι, ἡμεῖς δὲ τοῖς τε εὐαγέσιν ἀκολουθοῦντες κανόσι καὶ τοῖς ὑπὸ Ἀγαπητοῦ τοῦ τῆς ἁγίας μνήμης διωρισμένοις προσέχοντες τὴν ἐπ' αὐτῶι ποιησόμεθα ψῆφον. ἀναζητήσουσι τοίνυν αὐτὸν καὶ νῦν Θεαγένης τε ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῆς Συναδέων μητροπόλεως καὶ Βάκχος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων μητροπόλεως τῆς Πισιδῶν ἐπαρχίας καὶ Χριστοφόρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Πορφυρεῶνος Φοινίκης παράλου καὶ Ἰουλιανὸς καὶ Ἀμμώνιος οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ ἔκδικοι τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας καὶ Παῦλος καὶ Μακάριος οἱ θεοσεβέστατοι διάκονοι καὶ νοτάριοι, καὶ εἴ εὕροιεν, παρασκευάσουσιν ἡμερῶν ἄλλων εἴσω δέκα παραφυλάξαι τὴν ἡμετέραν ἀκρόασιν. ὑπὲρ δὲ τοῦ πᾶσαν ἀγνοίας ἢ τό γε ἀληθέστερον προσποιήσεως αὐτῶι πρόφασιν ἀνελεῖν, γενέσθαι δὲ καὶ τὰ παρ' ἡμῶν ἐψηφισμένα παντὶ τῶι τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως πιστοτάτωι λαῶι φανερά, καὶ κήρυγμα προτεθήσεται τὴν ἐπὶ Ἀνθίμωι γινομένην ζήτησιν παριστῶν καὶ πρὸς τὴν παρ' ἡμῖν αὐτὸν ὀψὲ γοῦν ἄφιξιν προτρεπόμενον.

Ὑπεσημηνάμην.

104 Μετὰ τὴν ὑπατείαν ΦΛ' Βελισσαρίου τοῦ λαμπροτάτου τῆι πρὸ δεκαδύο Καλανδῶν Ἰουνίων ἰνδικτιῶνος τεσσαρεσκαιδεκάτης ἐν τῆι φιλοχρίστωι καὶ βασιλευούσηι Κωνσταντινουπόλει Ῥώμηι d. 21. m. Mai. a. 536

προκαθεζομένου τοῦ δεσπότου ἡμῶν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου οἰκουμενικοῦ ἀρχιεπισκόπου καὶ πατριάρχου Μηνᾶ ἐν τῶι μεσαύλωι τῶι δυτικῶι τοῦ σεβασμίου οἴκου τῆς δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας ἐνδόξου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας τοῦ ὄντος M VIII 950
πλησίον τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας

καὶ ἐκ μὲν τοῦ δεξιοῦ μέρους συνεδρευόντων αὐτῶι καὶ συνακροωμένων κατὰ εὐσεβῆ κέλευσιν τοῦ φιλοχρίστου καὶ θεοφυλάκτου ἡμῶν βασιλέως Ἰουστινιανοῦ τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων

2 Σαβίνου τοῦ Κανουσίου
3 Ἐπιφανίου Ἐκλάνων
4 Ἀστερίου Σαλέρνων
5 Ῥουστίκου Φεσούλων
6 Λέοντος Νόλου

τῶν πάντων ἐκ τῆς Ἰταλῶν χώρας πρώην μὲν ἀπεσταλμένων ἐκ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, ὕστερον δὲ συνόντων παραγενομένωι ἐνταῦθα Ἀγαπητῶι τῶι L V 73
τῆς ἁγίας μνήμης γενομένωι πάπαι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης

7 Θαλασσίου τῆς μητροπόλεως Βηρυτοῦ
8 Μεγάλου τῆς μητροπόλεως Βεροίας
9 Ἰωάννου Γαβάλων

O [= ae, r (usque ad 34), v], I [usque ad 34]

1 μεταδιδόαμεν O^e 2 ἐπηγγελμένων O^{rI} καταστήσει O^e 3 ἐπιγράψει I 4 τοῦ ἁγαπητοῦ τοῦ [τοῦ om. O^a] O^{arv} 4/5 ψῆφον ποιησόμεθα O^{rI} δικαίαν ποιησόμεθα ψῆφον $O^eΛ$ 6 καὶ om. O^{arv} 6/7 βάκχοσ — ἐπαρχίασ post 8 παράλου habet O^{rI} μροπόλεωσ ἀντιοχέων O^e 7 πισσιδῶν O ἐπίσκοποσ om. O^{arv} 8 τῆς ὑπὸ φοινίκην I θεοσεβέστατοι I 10/11 τὴν ἡμετέραν παραφυλάξαι O^e 11 ὑμετέραν O^{av} 14 γενομένην OΛ 16 in fine ἡ [om. O^v] ὑπογραφή O^{rv} 17 inscr. πρᾶξισ ἑτέρα O^{arI} φλαβίου $O^eIΛ$ βελισαρίου $O^{rI}Λ$ τῆι] τοῦ O^r 19 νέα ῥώμη O^a 22 καὶ ἐνδόξου O^r 24 ἐκ — μέρουσ om. O^{rI} συνόντων αὐτῶ καὶ συνακροωμένων καὶ συνεδρευόντων O^{rI} κατὰ τὴν I 27—31 om. O^{rI} 32 πάντων om. O^{rI} 32/33 καθολικῆσ O^r 33 δὲ καὶ $O^{arv}I$ 35—p. 171, 31 Κορίνθου] καὶ λοιπῶν μητροπολιτῶν ἐνδημούντων κατὰ ταύτην τὴν βασιλίδα πόλιν O^{rI} 36 βερροίασ O^{ev} 37 γαβούλων O^{av}

10 Χριστοφόρου Πορφυρεῶνος ἐπαρχίας Φοινίκης παράλου
11 Ἀρχελάου Κωρύκου
12 Δαυίθου τοῦ Κιρκινσίου
13 Αἰθερίου Μαριάμμης
14 Ἀλεξάνδρου Βαρκουσῶν
15 Δόμνου Μαξιμιανουπόλεως τῆς δευτέρας Παλαιστίνης
16 Ἀναστασίου Ἰωτάβης
17 Ἰωάννου Ζωόρων
18 Ἀστερίου Ἀμάστρεως
19 Ἀνδρέου τοῦ Πανίου
20 Ἐπιτυγχάνου Γέρμης ἐπαρχίας Ἑλλησπόντου
21 Παύλου τοῦ Στεκτορίου
22 Ἀνδρέου Πελτῶν
23 Θεοδώρου Μηροῦ
24 Ἀνδρέου Ἀμυζόνος
25 Φλαβιανοῦ Κοτένων
26 Ἡλίου Ἀδριανῶν
27 Μακεδονίου Βριάνων
28 Θεοδωρίτου Ἀλίνδων
29 Ἁρμονίου Καλλιπόλεως
30 Λεοντίου Ἑλενουπόλεως
31 Λογγίνου Ὀρεστιάδος
32 Ἰωάννου Καισαρείας τῆς Βιθυνίας
33 καὶ Ἰωάννου Τραιανουπόλεως Φρυγίας Πακατιανῆς
ἐκ δὲ τοῦ εὐωνύμου μέρους
34 Ὑπατίου τῆς μητροπόλεως Ἐφέσου
35 Κωνσταντίνου Ἡρακλείας τῆς μητροπόλεως Εὐρώπης
36 Εὐσέβιου τῆς μητροπόλεως Κυζίκου
37 Θαλασσίου τῆς μητροπόλεως Νικομηδείας
38 Φωτεινοῦ τῆς μητροπόλεως Χαλκηδόνος
39 Θεαγένους τῆς μητροπόλεως Συνάδων
40 Βάκχου Ἀντιοχείας τῆς μητροπόλεως Πισιδίας
41 Ἱλαριανοῦ τῆς μητροπόλεως Πέργης
42 Βοσπορίου Νεοκαισαρείας τῆς μητροπόλεως Πόντου Πολεμωνιακοῦ
43 Παύλου τῆς μητροπόλεως Τυάνων
44 Ἀκακίου τῆς μητροπόλεως Πισινοῦντος
45 Ἐπικτήτου Κλαυδιουπόλεως τῆς μητροπόλεως Ὀνωριάδος
46 Πέτρου τῆς μητροπόλεως Ἰουστινιανουπόλεως τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν
ἐπαρχίας
47 Ζαχαρίου τῆς μητροπόλεως Μιτυλήνης
48 Ἡδίστου τῆς μητροπόλεως Κίου
49 Μάρκου τῆς μητροπόλεως Ἀπαμείας τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας
50 Αὐξεντίου τῆς μητροπόλεως Σηλυβρίας

O [= acv]
1 φοινίκησ παράλου ἐπαρχίασ [ἐπάρχου O^{v}] O^{acv} 3 κερκενσίου O^{acv} 6 παλαιστήνησ O^{e}
11 ἐπάρχου O^{v} 14 μίρου O^{e}Λ 15 ἀμυζῶνοσ O^{acv} 16 κοτέννων O^{acv} 22 ὀρεντιάδοσ O^{acv}
26 ὑπάτου O^{v} 32 πισσιδίασ O 36 πισσινοῦντοσ O^{e}

51 Ἰωάννου τῆς μητροπόλεως Βοσπόρου
52 Δομετιανοῦ Ζικχίας
53 Καλώα Σμύρνης
54 Ἐπιφανίου Ἡρακλείας τῆς ἐπαρχίας Ὀνωριάδος
55 Ἀβραμίου Κρατίας
56 Ἀλεξάνδρου Κολωνείας
57 Εὐγενίου Τίου
58 Κυριακοῦ Θεοδοσιουπόλεως ἐπαρχίας Φρυγίας Πακατιανῆς
59 Εὐσταθίου Τιβεριουπόλεως
60 Θεοδότου Εὐροίας
61 Εὐσεβίου Παλαιᾶς πόλεως
62 Θεοδώρου Γόρδου
63 Ματθαίου Κύμης
64 Ἀλεξάνδρου Ἐλούζων
65 καὶ Ἰωάννου τοῦ Μιδαείου
66-69 συμπαρόντων δὲ αὐτῶι καὶ συνακροωμένων καὶ Θεοφάνους καὶ Πελαγίου τῶν θεοφιλεστάτων διακόνων τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας καὶ Μηνᾶ καὶ Πέτρου τῶν θεοσεβεστάτων νοταρίων καί τινων εὐλαβεστάτων ὑποδιακόνων καὶ ἐκδίκων καὶ λοιπῶν κληρικῶν τοῦ αὐτοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου, οἳ καὶ συνόντες ἔτυχον παραγενομένωι ἐνταῦθα Ἀγαπητῶι τῶι τῆς ἁγίας μνήμης γενομένωι πάπαι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης
70. 71 καὶ Μάγνου πρεσβυτέρου καὶ Ἡρακλείου διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίων Ἐφραιμίου τοῦ ὁσιωτάτου πατριάρχου τῆς ἐν Θεουπόλει ἁγιωτάτης ἐκκλησίας
72 Σαβίνου διακόνου τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως πληροῦντος τὰς ἀποκρίσεις Πέτρου τοῦ ὁσιωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων
73 Στεφάνου διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίου Σωτηρίχου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Καισαρείας τῆς μητροπόλεως Καππαδοκίας πρώτης M VIII 951
74 Γαιανοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἀποκρισιαρίου Ἐλπιδίου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Ἀγκύρας τῆς μητροπόλεως Γαλατίας πρώτης
75 Διονυσίου καὶ Καλλινίκου διακόνων καὶ ἀποκρισιαρίων Φωτίου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου τῆς μητροπόλεως Κορίνθου
παρόντος δὲ καὶ τοῦ εὐλαβοῦς κλήρου τῆς βασιλευούσης πόλεως

105 Εὐφήμιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπε· Τρίτον ἤδη συνελθούσης τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου κατὰ κέλευσιν εὐσεβῆ τοῦ φιλοχρίστου καὶ γαληνοτάτου ἡμῶν βασιλέως καί τινων ἐπὶ Ἀνθίμωι τῶι εὐλαβεῖ καὶ τῆι τούτου ἀναζητήσει L V 76
πραχθέντων παρὰ τῆι ὑμετέραι ἁγιωσύνηι ψήφου τε ὁσίας παρ' ὑμῶν προελθούσης προθεσμίαν ἡμερῶν δέκα πρὸς τὴν ἀναζήτησιν αὐτοῦ ὁριζούσης καὶ πρόγραμμα παρακελευομένης προτεθῆναι προτρέπον αὐτὸν παραγενέσθαι πρὸς τὴν ἁγίαν ὑμῶν σύνοδον, ἐπειδὴ συνέβη τό τε παρ' ὑμῶν προσταχθὲν ἔργωι προελθεῖν καὶ τὴν δεδομένην κατὰ τὴν ὁσίαν ὑμῶν ψῆφον προθεσμίαν διαδραμεῖν, συνελθούσης καὶ νῦν τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου, παραφυλαττόντων δὲ τὴν ὑμετέραν ἀκρόασιν τῶν καὶ ἐν ἀρχῆι τὴν μέμψιν κατὰ τοῦ αὐτοῦ

O [= ae, r (inde a 32), v], I [inde a 32]
2 ζηκχίασ O^{e} 3 καλλᾶ O^{av} 13 κύβησ O^{av} 15 μηδαίου OΛ 22 καὶ3 O^{av} τῶν O^{e}Λ 23 θεουπόλεωσ O^{v} 29 τῆσ μητροπόλεωσ ἀγκύρασ O^{av} 32 δὲ om. O^{r}I βασιλευούσησ ταύτησ O^{r}I 33 εὐλαβέστατοσ O^{r} πριμμικήριοσ OI 33/34 συνελθούσησ ἤδη O^{av} 34 ἡμῶν O^{v} 36 προσελθούσησ O^{r} 36/37 προθεσμίαν τε O^{aev} 38 παρατεθῆναι O^{av} ἐπεὶ I

εὐλαβεστάτου Ἀνθίμου ποιησαμένων εὐλαβῶν μοναχῶν τῆς τε βασιλίδος ταύτης πόλεως καὶ ἐκ τῆς Θεουπολιτῶν διοικήσεως καὶ τῆς Ἱεροσολυμιτῶν γε μὴν ἐνορίας καὶ αἰτούντων εἰσόδου τυχεῖν ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον.

106 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Εἰσίτωσαν.

107 Καὶ εἰσῆλθε Μαριανὸς ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Δαλματίου τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης καὶ ἔξαρχος καὶ σὺν αὐτῶι οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ ἀρχιμανδρῖται τῶν κατὰ τήνδε τὴν βασιλίδα πόλιν εὐαγῶν μοναστηρίων

1 Ἀγαπητὸς τῆς Δίου
2 Διόσκορος τῆς ἁγίας Εὐφημίας
3 Ἀγάπιος τῆς Θαλασσίου
4 Παῦλος τῶν Ῥωμαίων
5 Ἀντωνῖνος τῆς Εὐσεβίου
6 Στέφανος τῆς Ὀλυμπίου
7 Ἀναστάσιος τῶν Ῥωμαίων
8 Δημήτριος τῆς Φωκᾶ
9 Κυριακὸς τῆς Εὐφημίου
10 Ζωίλος τῆς Θεοδότου
11 Ἰουλιανὸς τῆς Εὐφημίου
12 Στέφανος τῶν Προμώτου
13 Ζήνων τῆς ἁγίας θεοτόκου ἐν τῆι πηγῆι
14 Ἀλέξανδρος τοῦ καλαμίου
15 Δάδας τῆς Καιουμᾶ
16 Κυριακὸς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῶν Σύρων
17 Ἐλπίδιος τῆς Βασιανοῦ
18 Ζώσιμος τῆς Μαξιμίνου
19 Πολυχρόνιος τῶν Κρητικῶν
20 Παῦλος τῆς ἁγίας Ἑρμιόνης
21 Ῥόδων τῆς Θεοδώρου
22 Γεννάδιος τῆς Κυριακοῦ
23 Θεόδωρος τῆς Μαρωνίου
24 Σίλας τῆς Ἠλία
25 Παῦλος τῆς Σαμουηλίου
26 Ἰωάννης τῆς Θεοδώρου
27 Κυρίων τῶν Αἰγυπτίων
28 Βασίλειος τῆς Κυρακωνᾶ
29 Ἰωάννης τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ ἐν τοῖς Μοδέστου
30 Μάρκος τῆς Θεοδώρου
31 Μαρῖνος τῆς Παύλου
32 Φλαβιανὸς πρεσβύτερος καὶ δευτεράριος τῶν Λυκαόνων
33 Θεόκτιστος τῆς ἁγίας θεοτόκου πλησίον τῶν Ἰώβ
34 Θεόδωρος τῆς Τρύφωνος
35 Ἐλευθέριος τοῦ ἁγίου Κυριακοῦ
36 Κοσμᾶς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἐν τοῖς Στουδίου
37 Πέτρος τῆς ἁγίας θεοτόκου καὶ τοῦ ἁγίου Διομήδους ἐν Ἱερουσαλήμ

O [= ae, r (usque ad 7), v], I [usque ad 7]
5 εἰσῆλθον O^{r} μαρινιανὸσ O^{e} θεοσεβέστατοσ I 6 καὶ3 om. O^{av} 8–p. 174, 22 om. $O^{r}I$ 19 προμότου O^{e} 21 τῆσ O^{av} 30 μαρώνησ O^{v} 32 σαμοήλου O^{av}

38 Ἀλέξανδρος τῆς Ἀβραμίου
39 Θεόδωρος τῆς Ἰώβ
40 Τρύφων τῆς Ἐλπιδίου
41 Στέφανος τῆς Κώνστα
42 Βαβύλας τῆς Δανιὴλ ἐν τῶι στύλωι
43 Ἰωάννης τῆς Ἀναστασίου
44 Ἀνθέμιος τῆς Νέωνος
45 Τιμόθεος τῆς Ἀστερίου
46 Ἰωάννης τοῦ ἁγίου Μιχαὴλ τῶν Χαρισίου
47 Ἰωάννης τῆς Μάρα πλησίον τῆς Ἀετίου κινστέρνης
48 Φωκᾶς τῆς Ἰωνᾶ πλησίον τοῦ Δευτέρου
49 Ζώσιμος τῆς Εὐτυχίου τῶν Λυκαόνων M VIII 954
50 Στρατόνικος τῆς Δομετίου
51 Πολυχρόνιος τῆς αἰθρίου
52 Ἀνδρέας τῶν Ῥωμαίων πλησίον τῆς κινστέρνης
53 Μαρτύριος τῆς Πέτρου πλησίον τῶν Ἀποστόλων
54 Ἀνδρέας τῆς ἁγίας θεοτόκου πλησίον τοῦ ἁγίου Λουκᾶ
55 Μάρκος τοῦ ἁγίου Κυρίκου
56 Ἰάκωβος τῆς Ἀβίβου Σύρος
57 Ἀττικὸς τῶν Εὐκρατάδων
58 Ἰωσὴφ τῆς ἁγίας θεοτόκου ἐν τῶι λιθοστρώτωι
59 Παῦλος τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου πλησίον τοῦ παλατίου
60 Ἀναστάσιος πρεσβύτερος καὶ δευτεράριος τοῦ ἁγίου Φιλίππου ἐν τῶι βρεφοτροφείωι
61 Γεώργιος τῆς Κύρου
62 Εὐσέβιος τῆς Συμεωνίου
63 Ζωτικὸς τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου πλησίον τῆς Σατορνίνου πόρτης
64 Θεόδωρος μονῆς τῆς ὑπ' αὐτοῦ καταστάσης πλησίον τοῦ μαρτυρίου τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου
καὶ τῶν ὑπὸ Θεούπολιν
65 Παῦλος μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος μονῆς τῆς Μάρωνος
66 Σευηριανὸς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Ζωόρα τῶν Θερμῶν Σύρος
67 Κασσισᾶς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Λουκᾶ Σύρος
68 Συμεώνης διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς Ἰακώβου L V 77
69 Ἰωάννης διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς Θεοδώρου
70 Στέφανος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Εὐξερίου
71 Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ κύρου Θωμᾶ Σύρος
72 Θωμᾶς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Ἀαρὼν Σύρος
73 Φωτεινὸς μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος μονῆς τοῦ ἁγίου Στεφάνου
74 Θεόδωρος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς ἐκκλησίας Ἐρενδηληνῶν
75 Σέργιος πρεσβύτερος καὶ περιοδευτής
οἱ πάντες πράττοντες ὑπέρ τε ἑαυτῶν καὶ τῶν λοιπῶν
ἔτι μὴν καὶ τῶν ὑπὸ τοὺς ἁγίους Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν τόπους

O [= aev]
10 ἀετοῦ O^{av} 11 πλησίον — Δευτέρου om. O^{av} 14 αἰθερίου O^{av} 18 κηρύκου O 28 τῆς om. O^{e} 30 τὴν O^{v} 31 τοῦ O^{av} 32 σεβηριανὸσ O^{a} 34 ἰακὼβ O^{v} 40 ἐρενδηλινῶν O^{av} 42 αὐτῶν O^{av}

76 Δομνῖνος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου
77 Ἡσύχιος πρεσβύτερος καὶ ἀποκρισιάριος μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου
78 Κασσιανὸς πρεσβύτερος τῆς λαύρας τοῦ μακαρίου Σάββα
79 Κυριακὸς πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τῶν πυργίων τοῦ Ἰορδάνου
80 Νέσταβος πρεσβύτερος τῆς λαύρας τοῦ μακαρίου Φιρμίνου
81 Τερέντιος πρεσβύτερος τῆς Νέας λαύρας
82 Λεόντιος μοναχὸς καὶ τοποτηρητὴς τῆς ἐρήμου πάσης
83 Τραιανὸς πρεσβύτερος τῶν πυργίων τοῦ Ἰορδάνου
84 Πολύευκτος διάκονος τῆς μονῆς τοῦ ἀββᾶ Θεοδοσίου
85 Θεόδωρος διάκονος καὶ μοναχὸς τῆς Νέας λαύρας
86 Κύρικος διάκονος τῆς αὐτῆς Νέας λαύρας
87 Ἀναστάσιος διάκονος μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου
88 Μάμας μοναχὸς τῆς αὐτῆς μονῆς
89 Ἰωάννης μοναχὸς τῆς αὐτῆς μονῆς
90 Ἰουλιανὸς μοναχὸς μονῆς τοῦ ἀββᾶ Θεοδοσίου
οἱ πάντες πράττοντες ὑπέρ τε τῶν οἰκείων μοναστηρίων καὶ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν
91 Ἰωάννης πρεσβύτερος τῆς πεδιάδος καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν
92 Θεωνᾶς πρεσβύτερος τοῦ Σινᾶ ὄρους καὶ ἀποκρισιάριος τοῦ τε ὄρους καὶ τῆς ἐκκλησίας Φαρὰν καὶ λαύρας Ῥαιθοῦ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν
93 Στρατήγιος διάκονος καὶ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰωάννου ὑπὲρ πάντων τῶν ὑπὸ Σκυθόπολιν μοναχῶν

108 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Ἀναγινωσκέσθω τὰ πεπραγμένα ταύτης ἕνεκα τῆς ὑποθέσεως.

109 Καὶ ἀνεγνώσθησαν αἱ μὲν δύο πράξεις διὰ Μακαρίου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ νοταρίου, ἡ δὲ τρίτη διὰ Καλωνύμου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ νοταρίου.

110 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ πᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Εἰ τὸ παρ' ἡμῶν διαM VIII 955 λαληθὲν ἐπὶ ἀναζητήσει Ἀνθίμου τοῦ εὐλαβοῦς πεπράχασιν οἱ πρὸς τοῦτο ἀπονεμηθέντες θεοφιλέστατοι ἄνδρες, διδαχθῆναι βουλόμεθα.

111 Θεαγένης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Συνάδων εἶπεν· Κατὰ τὴν κέλευσιν τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης καὶ πάσης τῆς σὺν ὑμῖν εὐαγοῦς συνόδου γενόμενος ἅμα Βάκχωι τῶι θεοφιλεστάτωι ἐπισκόπωι τῆς Ἀντιοχέων λαμπρᾶς μητροπόλεως τῆς Πισιδῶν ἐπαρχίας καὶ Χριστοφόρωι τῶι θεοφιλεστάτωι ἐπισκόπωι Πορφυρεῶνος τῆς ὑπὸ Φοινίκην πάραλον καὶ Ἰουλιανῶι καὶ Ἀμμωνίωι τοῖς θεοφιλεστάτοις πρεσβυτέροις καὶ ἐκκλησιεκδίκοις ταύτης τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας καὶ Παύλωι καὶ Μακαρίωι τοῖς θεοσεβεστάτοις διακόνοις καὶ νοταρίοις τοῦ εὐαγοῦς ὑμῶν ἐπισκοπείου ἐν τῶι σεπτῶι εὐκτηρίωι τοῦ ἁγίου μάρτυρος Σεργίου ἐν τοῖς Ὁρμίσδου καὶ ζητούντων ἡμῶν Ἄνθιμον τὸν εὐλαβέστατον ἐπεδείχθη ἡμῖν οἶκος ἔνθα πρότερον τὰς διατριβὰς ἐλέγετο ἔχειν, καὶ εὕρομεν κλεῖν ἐπικειμένην τῆι θύραι. ἐγενόμεθα δὲ καὶ ἐν ἑτέροις τόποις πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ
L V 80 αὐτοῦ εὐλαβεστάτου Ἀνθίμου, ἐν οἷς ἐνομίζετο εἶναι, καὶ περιεργασάμενοι οὐκ ἠδυνήθημεν γνῶναι ποῦ διάγει, ἁπάντων ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος λεγόντων μὴ ἑωρακέναι αὐτὸν μήτε εἰδέναι ποῦ διάγει ἀφ' οὗ ἐξῆλθε τῆς ἁγιωτάτης ἡμῶν μεγάλης ἐκκλησίας. πάλιν

O [= ae, r (inda a 23), v], I [inde a 23]
1 cf. ad p. 158, 23 3 κασιανὸσ O^{av} σάβα O^{v} 11 κήρυκοσ O 15 τῆσ αὐτῆσ μονῆσ O^{v} 26 καὶ νοταρίου om. I 30 θεογένησ O^{r} 31 τῆσ: $O^{arv}I$ τῆσ ὑπ' οὐρανὸν $O^{e}Λ$ ἡμῖν O^{av} εὐαγοῦς om. O^{a} ἐγενόμην I 32—33 ἐπισκόπωι — θεοφιλεστάτωι om. O^{v} πισσιδῶν O^{e} 33 ἐπισκόπωι om. O^{av} 34 παράλου $O^{av}I$ 36 ἡμῶν $O^{av}Λ$ 38 εἰλέγχετο O^{r} 41 τὸ ποῦ $O^{av}I$ 42 τὸ ποῦ O^{av} ὑμῶν I

μετὰ ταῦτα ἐν ἄλλῃ ἡμέραι ἀπελθόντες ἐν τῷι σεβασμίωι οἴκωι τοῦ ἁγίου ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ τῷι διακειμένωι ἐν τῷι εὐσεβεῖ παλατίωι καὶ συγκαλεσάμενοι τοὺς εὐλαβεστάτους κληρικοὺς τοῦ αὐτοῦ εὐκτηρίοι ἠρωτήσαμεν αὐτοὺς περὶ τοῦ αὐτοῦ εὐλαβεστάτου ἀνδρὸς καὶ ἔφησαν μεθ' ὅρκου μήτε ἑωρακέναι μήτε εἰδέναι ποῦ διατρίβει. καὶ ταῦτα αὐτὰ ἐσπούδασα δῆλα καταστῆσαι τῆι ὑμετέραι ἁγιωσύνηι.

112 Βάκχος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων μητροπόλεως τῆς Πισιδῶν ἐπαρχίας εἶπε· Κατὰ τὴν ὁσίαν τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης διαλαλιὰν γενόμενος κἀγὼ ἅμα Θεαγένει καὶ Χριστοφόρωι τοῖς ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις καὶ Ἰουλιανῶι καὶ Ἀμμωνίωι τοῖς θεοφιλεστάτοις πρεσβυτέροις καὶ ἐκκλησιεκδίκοις καὶ Παύλωι καὶ Μακαρίωι τοῖς θεοσεβεστάτοις διακόνοις καὶ νοταρίοις καὶ ἀναζητήσας σὺν αὐτοῖς Ἄνθιμον τὸν εὐλαβέστατον ἐν διαφόροις τόποις οὐδαμῶς αὐτὸν εὑρεῖν δεδύνημαι.

113 Χριστοφόρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Πορφυρεῶνος ἐπαρχίας Φοινίκης παράλου εἶπε· Κατὰ τὰ κελευσθέντα ἡμῖν παρά τε τῆς ὑμετέρας μακαριότητος καὶ τῆς συγκαθημένης ὑμῖν ἁγίας συνόδου γενόμενοι ἅμα Θεαγένης τε καὶ Βάκχος οἱ ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι καὶ μητροπολῖται σὺν τῆι ἐμῆι εὐτελείαι, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Ἰουλιανὸς καὶ Ἀμμώνιος οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ ἐκκλησιέκδικοι τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, προσέτι δὲ καὶ Παῦλος καὶ Μακάριος οἱ θεοσεβέστατοι διάκονοι καὶ νοτάριοι τοῦ εὐαγοῦς ὑμῶν ἐπισκοπείου ἀνεζητήσαμεν Ἄνθιμον τὸν εὐλαβέστατον, ἐφ' ὧι καὶ τὰς κινουμένας ἐπὶ ταύτης ὑμῶν τῆς ἱερᾶς συνόδου κατ' αὐτοῦ κατηγορίας προσαγγεῖλαι αὐτῶι καὶ προτρέψαι κατὰ τὸ δυνατὸν ἀπαντῆσαι αὐτὸν καὶ πρὸς τὰς μέμψεις ἀπολογήσασθαι. καὶ πρῶτον μὲν ἐν τοῖς Ὁρμίσδου γενόμενοι, ἐν ὧι οἴκωι κατέμενε πρὸ τοῦ ἁρπάσαι αὐτὸν τὸν τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως ἀρχιερατικὸν θρόνον, κατήναν εὕρομεν ταῖς θύραις ἐμβεβλημένην· τοὺς δὲ τοῖς ἐκεῖσε προσκαρτεροῦντας διερωτήσαντες εἴ που αὐτὸν ἐθεάσαντο, ἀκηκόαμεν λεγόντων μὴ ἑωρακέναι τοῦτον ἀπὸ πολλῶν ἡμερῶν. ὡσαύτως M VIII 958
δὲ καὶ ἐν τῷι σεπτῷι οἴκωι τοῦ ἁγίου ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ ἐν τῷι παλατίωι γενόμενοι (ἑωρᾶτο γὰρ τὸ πρώην τοῖς ἐκεῖσε πυκνάζων) καὶ πυθόμενοι παρὰ τῶν αὐτόθι κληρικῶν εἴγε ἐφάνη αὐτοῖς ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ὁ παρ' ἡμῶν ἐπιζητούμενος εὐλαβέστατος Ἄνθιμος, μεθ' ὅρκων παρ' αὐτῶν ἐπείσθημεν ὡς οὔτε εἶδον αὐτὸν οὔτε γινώσκουσιν ὅπου ἐστίν. οὐκ ἐν τούτοις δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἑτέροις μηνυθεῖσιν ἡμῖν γεγονότες τόποις, καὶ παισὶ δὲ αὐτοῦ τισὶ συναντήσαντες καὶ τούτους διερωτήσαντες, καθὼς καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ σταλέντες ὁσιώτατοι καὶ θεοφιλέστατοι ἐπίστανται ἄνδρες, παρ' οὐδενὸς ἠδυνήθημεν γνῶναι ὅπου διάγει ὁ πολλάκις εἰρημένος εὐλαβέστατος Ἄνθιμος.

114 Ἰουλιανὸς ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ ἐκκλησιέκδικος εἶπε· Κατὰ τὴν ὁσίαν πρόσταξιν τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης ἀπελθὼν ἅμα Θεαγένει καὶ Βάκχωι καὶ Χριστοφόρωι τοῖς ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις καὶ Ἀμμωνίωι τῶι θεοφιλεστάτωι συμπρεσβυτέρωι μου καὶ ἐκδίκωι καὶ Παύλωι καὶ Μακαρίωι τοῖς θεοσεβεστάτοις διακόνοις καὶ νοταρίοις ἀνεζήτησα σὺν αὐτοῖς Ἄνθιμον τὸν εὐλαβῆ ἐν πλείστοις καὶ διαφόροις τόποις, ἐν οἷς τοῦτον εὑρεῖν ἐνομίσαμεν, καὶ οὐδαμοῦ αὐτὸν εὑρεῖν ἠδυνήθημεν. καὶ τοῦτο δὲ L V 81
διδάσκω τὴν ὑμετέραν ἁγιωσύνην ὅτι προετέθη καὶ τὸ πρόγραμμα τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης καὶ οὐδὲ οὕτως αὐτὸν εὑρεῖν ἠδυνήθημεν.

O [= aerv], I

2 τῶι διακειμένωι] τοῦ Or I εὐσεβεῖ om. Or I 4 τὸ ποῦ Oarv I 5 ἡμετέρα Ov 6 πισσιδῶν Oerv 7—32 εἶπε — Ἄνθιμος om. Or I 7—13 τὴν ὁσίαν — Κατὰ om. Oav 12 παραλίου Oe 13/14 καθημένησ Oav 14 ἡμῖν Ov 19 ἡμῶν Oe 21 ὁρμίσδα Oav 22 κατίναν Oev 24 αὐτὸν Oa 29 ἐν ἑτέροισ OeΛ 32 ὅποι Oa 33—40 εἶπε — ἠδυνήθημεν om. Or I 34 ἡμετέρασ Ov καὶ1 om. Oav 35 πρεσβυτέρω Oe 36 καὶ3] τῶ Ov 38 αὐτὸν Oav τοῦτον Oe 39 γράμμα Oa πρᾶγμα Ov

115 Ἀμμώνιος ὁ θεοσεβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἐκκλησιέκδικος εἶπε· Κατὰ τὰ κελευσθέντα παρὰ τῆς ὑμῶν ἁγιωσύνης ἐγενόμην ἅμα τοῖς εἰρημένοις θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις καὶ Ἰουλιανῶι τῶι θεοφιλεστάτωι πρεσβυτέρωι καὶ συνεκδίκωι μου καὶ Παύλωι καὶ Μακαρίωι τοῖς θεοσεβεστάτοις διακόνοις καὶ νοταρίοις πρῶτον μὲν ἐν τῶι οἴκωι ἐν ᾧι κατέμενεν Ἄνθιμος ὁ εὐλαβέστατος, ὥστε εὑρισκομένου αὐτοῦ ἐκεῖσε ἐμφανῆ αὐτῶι καταστῆσαι τὰ παρὰ τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου προσταχθέντα. καὶ τὰς θύρας τοῦ αὐτοῦ οἴκου ἠσφαλισμένας εὑρόντες ἔξωθεν διὰ κατήνας ἐπυνθανόμεθα τῶν τε παρατυχόντων καὶ τοῦ ὀστιαρίου τοῦ οἴκου ποῦ ἄρα διάγει ὁ εἰρημένος εὐλαβέστατος ἀνήρ, οἱ δὲ ἔφησαν παντελῶς μὴ ἐπίστασθαι· μηδὲ γὰρ ὀφθῆναι αὐτὸν κατὰ τὸν αὐτὸν οἶκον ἐκ πλείστου χρόνου. ἐγενόμεθα δὲ καὶ ἐν τῶι εὐκτηρίωι τοῦ ἁγίου ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ καὶ τοὺς ἐν αὐτῶι θεοσεβεστάτους κληρικοὺς συναγαγόντες ὡρκώσαμεν εἴγε ἐπίστανται κατὰ τὸ αὐτὸ εὐκτήριον ἢ ἐν ἑτέρωι τόπωι διάγειν τὸν εἰρημένον εὐλαβέστατον ἄνδρα. οἳ δὲ ἀπωμόσαντο μηδεμίαν παντελῶς τοιαύτην εἴδησιν περὶ αὐτοῦ ἔχειν. ἐγενόμεθα δὲ καὶ ἐν ἑτέροις διαφόροις τόποις τοῦτον ἀναζητοῦντες καὶ οὐδαμῶς ἰσχύσαμεν καταλαβέσθαι ἔνθα διάγει, πάντων τὰ αὐτὰ ἀπομνυμένων ὡς οὐδαμῶς ἐπίστανται ποῦ νῦν ἐστι. διδάσκω δὲ τὴν ὑμῶν ἁγιωσύνην ὡς καὶ τὸ παρὰ τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου γενόμενον πρόγραμμα προκαλούμενον τὸν εὐλαβέστατον Ἄνθιμον παραγενέσθαι καὶ ἀπολογήσασθαι τῆι ἁγίων ὑμῶν ταύτηι συνόδωι προτεθείκαμεν δημοσίαι ἀπὸ ἡμερῶν ἑπτά, ὥστε καὶ δι' αὐτοῦ μανθάνοντα τὰ παραστάντα τῆι ὑμῶν ἁγιωσύνηι ἐμφανῆ ἑαυτὸν καταστῆσαι, καὶ οὐδὲ οὕτως τὴν οἱανδήποτε δήλωσιν ἑαυτοῦ ἐποιήσατο.

116 Παῦλος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπε· Κατὰ τὴν πρόσταξιν, δέσποτα, τῆς ὑμετέρας μακαριότητος καὶ τῆς εὐαγοῦς ὑμῶν συνόδου ἀπήλθομεν ἅμα τοῖς προ-
M VIII 959 εἰρημένοις θεοφιλεστάτοις ἀνδράσι καὶ Μακαρίωι τῶι θεοσεβεστάτωι συνδιακόνωι μου καὶ νοταρίωι ἐν διαφόροις τόποις καὶ ἀναζητήσαντες Ἄνθιμον τὸν εὐλαβέστατον, τοῦτον εὑρεῖν οὐκ ἠδυνήθημεν.

117 Μακάριος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος καὶ ἀποκρισιάριος εἶπε· Τοῖς ἅμα ἐμοὶ ἐσταλμένοις ὁσιωτάτοις ἀνδράσιν ἀκολουθῶν κἀγὼ τὰ αὐτὰ κατατίθεμαι.

118 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ πᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγινωσκέσθω καὶ τὸ προτεθὲν πρόγραμμα κατὰ τὴν ἤδη προελθοῦσαν ψῆφον.

Καὶ λαβὼν Διόδωρος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω

119 Μηνᾶς ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Ῥώμης καὶ πατριάρχης καὶ πᾶσα ἡ ἐνδημοῦσα τῆι αὐτῆι φιλοχρίστωι νέαι Ῥώμηι σύνοδος Ἀνθίμωι τῶι εὐλαβεστάτωι. Εἰ μέν τις ἦν σοι τοῦ προσήκοντος λόγος καὶ τῆς τῶν ἐγχειρηθέντων ἀτόπων μεταμελείας ἐλπίς, οὐδὲν ἂν τῶν παρόντων ἐδέησε κηρυγμάτων, πάλαι δὲ ἂν τῶι τῆς ἀοιδίμου μνήμης πάπαι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγαπητῶι φανερὰν τὴν σαυτοῦ γνώμην κατα-
L V 84 στησάμενος καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς ἤδη καταγνωσμένοις δόγμασι μέμψιν ἀπολυσάμενος τῆς γοῦν Τραπεζουντίων ἱερεὺς ἐπεφήνεις. ἀλλ' οὔτε τὴν ὑπ' ἐκείνωι ζήτησιν ὑπομείνας

O [= aerv], I

1 ὁ θεοφιλέστατος $O^{rI\Lambda}$ om. O^{e} 1—20 εἶπε — ἐποιήσατο om. O^{rI} 2 παρὰ om. O^{a} 3 μου om. O^{arv} 4 πρῶτα O^{v} 5 αὐτῶι] αὐτοῦ O^{v} 6 προσταχθέντα O^{e} πραχθέντα $O^{a\text{-}v}$ 7 εἰσφαλισμένας O^{v} ἐσφαλισμένας O^{a} κατίνας O^{ev} 9 αὐτὸν οἶκον O^{e} οἶκον αὐτὸν $O^{a\text{-}v}$ 15 ὡς om. O^{e} 18 προτεθήκαμεν O^{v} 21 θεοφιλέστατος I 21—25 εἶπε — ἠδυνήθημεν om. O^{rI} 21 τὴν om. O^{e} 24 τοῦτον om. O^{arv} 26 θεοφιλέστατος I καὶ^{1} om. $O^{e}\Lambda$ καὶ^{2}; ὁ καὶ I 26—27 εἶπε — κατατίθεμαι] οἱ σύμπαντες ἅμα τὰ αὐτὰ κατατίθενται O^{rI} 27 ἀπεσταλμένοις O^{e} 29 παρελθοῦσαν O^{arvI} 31 inscr. πρόγραμμα μηνᾶ πριάρχου πρὸς ἄνθιμον I νέας ῥώμης O^{a} οἰκουμενικὸς πατριάρχης $O^{e}\Lambda$ 32 αὐτοῦ O^{v} 33 τῶν om. O^{r} ἐγχειρηθέντων I ἐγχειρισθέντων O 34 ἂν τῶν] αὐτῶν O^{v} 35 αὐτοῦ O^{r} 36 ἀπολουσάμενος O^{rI} 37 ἐπεφήνης O^{arv} ὑπέμεινας O^{arv}

ὑφ' ἡμῶν τε προσκεκλημένος πολλάκις καὶ τοσούτου πρὸς μετάμελον χρόνου τετυχηκὼς οὐδὲν σεαυτοῦ γέγονας μετριώτερος ἱερατικῆς τε φιλανθρωπίας, ὡς ἔοικε, κρείττω τὴν ἑαυτοῦ διέδειξας ἀπείθειαν. καὶ ἦν μὲν οὐδὲ συγγνώμης ἄξια τὰ πραττόμενα παρὰ σοῦ, πλὴν ἀλλ' ἔτι τῶι τῶν ἀνθρώπων ὀλισθηρῶι τὰ πταίσματα λογιζόμενοι καὶ τὴν μέχρι πολλοῦ πρὸς τοὺς ἡμαρτηκότας ἀνεξικακίαν βραδείας γοῦν ὅμως ἐπανορθώσεως πρόφασιν πολλάκις γενομένην εὑρόντες, καὶ τῶι παρόντι σε γράμματι προσκαλούμεθα μὴ μέχρι παντὸς ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἑστάναι φιλονεικίας τὴν σὴν παραινοῦντες εὐλάβειαν ἡμερῶν τε εἴσω τὸν ἀριθμὸν ἓξ τῆι τε ἁγίαι παραγενέσθαι συνόδωι καὶ ἣν ἐπὶ τοῖς ὀρθοῖς κέκτησαι δόγμασι γνώμην καθαρᾶι διαδεῖξαι φωνῆι σαφὲς τε τοῖς ἄλλοις ἅπασι καταστῆσαι ὁπόσα πατέρων ἐπιεικῶν καὶ δικαστῶν ἔτι φιλανθρώπων παραίνεσις τοῖς ὀλισθαίνουσι δύναται πρὸς ἀνάκλησιν. εἰ γὰρ δὴ καὶ ταύτης ἡμῶν τῆς κλήσεως ὑπερίδοις, σοί τε οὐκ ἐν καιρῶι τὰ τῆς μετανοίας ἔσται λοιπὸν ἡμῖν τε οὐχ ἑτέρωθεν ἢ ἐξ ὧν πέπραχας, τὰ τῆς κρίσεως εἰσαχθήσεται.

Ὑπεσημηνάμην 14

Προετέθη μηνὶ Μαίωι πεντεκαιδεκάτηι ἰνδικτιῶνος τεσσαρεσκαιδεκάτης μετὰ τὴν ὑπατείαν Φλ' Βελισσαρίου τοῦ ἐνδοξοτάτου d. 15. m. Mai. a. 536

120 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Οἱ ὑπογράφοντες ἡμῖν εὐλαβέστατοι διάκονοι καὶ νοτάριοι διδασκέτωσαν ἡμᾶς τίνος χάριν τῆς ψήφου δέκα ἡμερῶν προθεσμίαν ὁριζούσης τὸ προτεθὲν πρόγραμμα ἓξ καὶ μόνον δίδωσι διορίαν.

121 Οἱ νοτάριοι εἶπον· Διδάσκομεν ὡς ἡ μὲν ὁσία ψῆφος προθεσμίαν δέδωκεν ἡμερῶν δέκα ἐπί τε τῆι ἀναζητήσει καὶ τῶι προγράμματι, οὐκ ἐκέλευσε δὲ παραχρῆμα τὸ κήρυγμα προτεθῆναι. γενομένης τοίνυν τῆς αὐτοῦ ἀναζητήσεως μέχρις ἡμερῶν τριῶν καὶ ἐκείνου ἀφανοῦς ὑπάρχοντος ἀναγκαῖον ἦν τὰς ὑπολοίπους ἑπτὰ ἡμέρας προτεθῆναι τὸ αὐτὸ ὅσιον πρόγραμμα τῆς τε ὑμετέρας μακαριότητος καὶ τῆς συνούσης ὑμῖν ἁγίας M VIII 962 συνόδου τὸ ποιοῦν αὐτῶι τὰ παρ' ὑμῶν προστεταγμένα φανερά. ἐκείνην τοίνυν εἰκότως τὴν ἡμέραν φέρει τὸ αὐτὸ κήρυγμα καθ' ἣν καὶ προτέθειται.

122 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· Οἱ ἐκ τῆς Ἰταλῶν χώρας συμπαρόντες ἡμῖν ὁσιώτατοι συλλειτουργοὶ καὶ οἱ θεοφιλέστατοι διάκονοι καὶ οἱ εὐλαβέστατοι νοτάριοι τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ἐπακούσαντες τῶν τε ἐπιδεδομένων δεήσεων τῶι θεοφυλάκτωι ἡμῶν καὶ πιστοτάτωι βασιλεῖ καὶ τῶν Ἀγαπητῶι τῶι τῆς ἁγίας καὶ μακαρίας μνήμης προσδεδομένων λιβέλλων καὶ ὧν παρ' ἡμῖν αὖθις οἱ τούτους ἐπιδεδωκότες ἐποιήσαντο μέμψεων κατὰ Ἀνθίμου τοῦ εὐλαβοῦς καὶ ὡς ἐπὶ τοῖς καιριωτάτοις ἡ ἐπ' αὐτῶι προῆλθε κατηγορία, τοῦτο μὲν οὐχ ἑλομένου τοῖς ὀρθοῖς καὶ ἀποστολικοῖς τῆς ἀληθινῆς ἡμῶν πίστεως συγκαταθέσθαι δόγμασι, τοῦτο δὲ καὶ πρὸς τὴν Εὐτυχοῦς πλάνην τε καὶ κακοδοξίαν ἀποκλίναντος καὶ τοὺς παρὰ τῆς ἐν Χαλκηδόνι ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου καὶ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας καὶ τῆς ἐξ ἐκείνου μέχρι καὶ νῦν κρατούσης ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως καθαιρεθέντας τε καὶ ἀναθεματισθέντας διὰ τὴν πρὸς Εὐτυχῆ κοινωνίαν τε καὶ ὁμοφροσύνην περιπτυσσομένου, ἀφορῶντες δὲ καὶ πρὸς τὰς συνοδικὰς ἐπιστολὰς

O [= aerv], I

3 σεαυτοῦ O^{arI} 4 λογιζόμεθα O^{r} 6 προκαλούμεθα γράμματι O^{e} προκαλούμεθα $O^{a(e)}\Lambda$ παρακαλούμεθα O^{v} 9 διδάξαι O^{rI} 10 καὶ O ἔτι καὶ I δικαστῶν] διδασκάλων καὶ δικαστῶν O^{rI} ἔτι φιλανῶν OΛ φιλάνος I 11 ἐπανάκλησιν I ὑπερίδησ O^{av}, corr. O^{v} 12 τὰ om. O^{v} τε² I δὲ O 14 ἡ [om. O^{v}] ὑπογραφὴ ὑπεσημηνάμην O^{arv} 15 προσετέθη $O^{aev}\Lambda$ 16 φλαβίου $O^{e}I\Lambda$ βελισαρίου $O^{r}I\Lambda$ 19 μόνων O^{r} διωρίαν O^{av} 21 οὐκ om. O^{r} δὲ om. O^{av} 24 ἡμετέρασ O^{v} ἡμῖν O^{v} 28 οἱ¹ om. O^{eI} 30 καὶ πιστοτάτωι om. O^{rI} τῶν O^{aeI} τῶ O^{-v} 31 προδεδομένων I 32 κυριωτάτοισ O^{e} 32/33 κατηγορία προῆλθε O^{av} 36 καὶ μέχρι καὶ O^{r} κε¡² om. O^{e} 37 τε om. O^{av} 37—38 ἀναθεματισθέντας — δὲ καὶ om. I

L V 85 τὰς γενομένας παρὰ τοῦ τῆς ἁγίας καὶ μακαρίας μνήμης γενομένου ἡμῶν πατρὸς τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πάπα Ἀγαπητοῦ κατὰ Ἀνθίμου, συλλογιζόμενοι δὲ καὶ τὴν μέχρι παντὸς αὐτοῦ ἀπείθειαν μήτε κανονικαῖς κλήσεσιν εἶξαι μήτε τὰς ἐπαχθείσας αὐτῷι μέμψεις ἀποδύσασθαι βουληθέντος, ἣν ἐπὶ τούτοις ἅπασι γνώμην ἔχουσιν, εἰπεῖν ἀξιούτωσαν.

Καὶ ἀνέγνω φωνὴν Μηνᾶς ὁ θεοσεβέστατος ἀναγνώστης καὶ σεκουνδοκήριος νοταρίων τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἔχουσαν οὕτως

124 SANCTI EPISCOPI PARTIVM ITALIAE ET VIRI VENERABILES DIACONI APOSTOLICAE SEDIS DIXERVNT: DEFINITIONEM SANCTAE RECORDATIONIS PATRIS NOSTRI QVONDAM PAPAE AGAPETI IN SYNODICIS EPISTVLIS PRO MENA SANCTISSIMO ARCHIEPISCOPO HVIVS REGIAE VRBIS CONSTANTINOPOLITANAE FACTIS ADDITAM DE PERSONA ANTHIMI TRAPEZVNTII QVONDAM EPISCOPI NOS SEQVI PER OMNIA PROFITEMVR

125 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπε· Καὶ ἡ λοιπὴ συνεδρεύουσα ἡμῖν ἁγία σύνοδος ἐπακούσασα πάντων τῶν ἐξ ἀρχῆς ἐπὶ τῆι κατὰ Ἄνθιμον ὑποθέσει πραχθέντων καὶ τοῖς παρ' ἡμῶν εἰρημένοις ἅπασι προσέχουσα, ἃ βούλεται προελθεῖν ἐπ' αὐτῶι, φανερὰ ποιῆσαι καταξιωσάτω.

126 Ἡ ἁγία σύνοδος διὰ Ὑπατίου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Ἐφεσίων μητροπόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας εἶπεν· Πολλῶν παραβάσεων Ἄνθιμος ὑπεύθυνος ἀποδέδεικται τῶν μὲν πατρικῶν εὐαγῶν θεσμῶν ὡς οὐδὲ κειμένων κατολιγωρήσας καὶ μικροῦ δεῖν τῶι κατ' αὐτὸν παραδείγματι πᾶσαν ἐκκλησιαστικὴν συνταράξας κατάστασιν τῶι μηδαμόθεν αὐτῶι προσήκοντι πατριαρχικῶι θρόνωι τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας ἐπεμβαλὼν ἑαυτὸν καὶ κοινήν τινα σύγχυσιν τοῖς τε ἱερεῦσι τοῦ θεοῦ
M VIII 963 καὶ τοῖς πιστοτάτοις λαοῖς ἐργασάμενος. καίτοι οὐδὲ τοῦτο μόνον αὐτῶι κατὰ τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν ἐσπουδάζετο, τὴν Εὐτυχέος δὲ δόξαν λανθάνουσαν ἔχων, ἐπειδὴ τῆς οὕτω μεγάλης ἀρχιερωσύνης ἐγκρατὴς ἠδυνήθη γενέσθαι καθ' ὃν εἴρηται τρόπον, κατὰ μικρὸν ὤιετο δεῖν τὴν τοιαύτην ἀσεβῆ νόσον ἐπινέμεσθαι ποιεῖν τὰς ἁγιωτάτας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας καὶ τοὐναντίον ἥπερ αἱ θεῖαι φωναὶ λέγουσιν, ἀντὶ τοῦ συνάγειν τὰ λογικὰ τῆς ποίμνης τοῦ θεοῦ πρόβατα διαιρέσεις ἐμηχανᾶτο κατὰ πάσης ὡς εἰπεῖν ἐκκλησίας, ὡς κινδυνεῦσαι τὴν τοσούτοις κατορθωθεῖσαν πόνοις τοῦ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν ἕνωσιν εἰς πολλὰς διαιρέσεις ἐν βραχεῖ χρόνωι κατατεμεῖν. ἀμέλει κατὰ μικρὸν παρεδήλου τὴν τοιαύτην διαφθορὰν σχηματιζόμενος μὲν τὰς ἁγίας δέχεσθαι συνόδους, τήν τε ἐν Νικαίαι φαμὲν κατὰ τοῦ δυσσεβοῦς Ἀρείου καὶ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει τὴν κατὰ τοῦ δυσσεβοῦς Μακεδονίου καὶ τὴν ἐν Ἐφέσωι πρώτην τὴν κατὰ τοῦ δυσσεβοῦς Νεστορίου καὶ τὴν ἐν Χαλκηδόνι τὴν κατὰ τοῦ δυσσεβοῦς Εὐτυχοῦς κἂν τοῖς ἱεροῖς αὐτὰς ἔχων διπτύχοις, συγκειμένης αὐταῖς καὶ τῆς τοῦ μακαριωτάτου πάπα

O [= aerv], D [inde a 18]

6 σεκουνδουκήριοσ O^{rI} 8—12 om. O^{av}, spat. rel. I 8 *sanctissimi* Λ σχοτινμ O^{e} italia O^{e} itali O^{r} veperabiles O^{e} δεαconι O^{r} 9 qvondiam O^{r} 9/10 agapeti in] agapetvn O^{er} 10 in om. Λ nctissimo O^{r} vivs O^{r} hhims O^{e} 11—12 factis — profitemvr om. O^{r} 11 αδιταμ O^{e} ἄηthmι O^{e} avondam O^{e} inscr. ἡ [οἱ O^{v}] ἐν κωνσταντινουπόλει ψῆφοσ [ψῆφοσ τῆσ συνόδου O^{e}Λ] κατὰ ἀνθίμου ante 13 O^{av} ante 18 O^{e}Λ ἀναθεματισμὸσ ἀνθίμου μητροπολίτου τραπεζοῦντοσ D 17 τοῦ ὁσιωτάτου om. O^{rI} ἐφέσου O^{v} 19 μὲν om. I 20 αὐτῶν O^{v} 22 μεγάλης om. O^{rI} 26 σμικρὸν O^{aev} 26/27 ταῖσ ἁγιωτάταισ — ἐκκλησίαισ O^{arv}I 28 πρόβατα τῆσ τοῦ θῦ ποίμνησ O^{rI} διαίρεσιν O^{av} ὡς om. O^{v} τῆσ ἐκκλησίασ O^{r} 29 καὶ τὴν O^{av}D 31 παρετήρει O^{av}D 31/32 δέχεσθαι τὰσ ἁγίασ O^{e} 33 τὴν^{1} om. O^{av}D φαμὲν O^{r} πρώτην om. I τὴν^{3} om. O^{av}D 34 τὴν^{2} om. O^{av}D εὐτυχέος I 35 ἐγκειμένησ σὺν αὐταῖς O^{rI} τῆς] ταῖσ O^{v} μακαρίου O^{e}

Λέοντος μνήμης κατὰ μηδένα καιρὸν ἑτέρως ἢ μεταλαβὼν ἢ μεταδοὺς τῶν παναγίων
τοῦ θεοῦ μυστηρίων ἑορτήν τε αὐτῶν κηρύττων καὶ ἐπὶ τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης
ἐκκλησίας ποιῶν, ἀποπηδῶν δὲ καθόλου τῶν ὀρθῶν αὐτῶν ὁμολογιῶν καὶ οὐδὲ μεγάλων
ἀρχιερέων οὔτε μὴν εὐλαβεστάτων ἡγουμένων ὑπὲρ τῶν τοιούτων ἐπισκηπτόντων
αὐτῶι παντελῶς ἀνεχόμενος ἢ τὴν τυχοῦσαν διδοὺς ἀπολογίαν, ὡς οὐ μικρὸν ἑκάστης L V 88
ἡμέρας αἴρεσθαι τὸ ἐπὶ τούτοις σκάνδαλον, τῶν μὲν ἀπίστων ἐπεγγελώντων, τῶν δὲ 6
πιστῶν ὀδυρομένων καὶ τῶν ὀλιγοπίστων ἔτι μᾶλλον θορυβουμένων τε καὶ εἰς τὸ χεῖρον
καταπιπτόντων. ἐπὶ τοῖς τοιούτοις καὶ βασιλεὺς ὁ μέγας ἑαυτὸν καθεὶς καὶ τῆς τοῦ
πρώτου τῶν ἀποστόλων ἀναμνήσας αὐτὸν ὑφηγήσεως ἣι φησὶν ἑτοίμους ἡμᾶς ἀεὶ χρῆναι
γίνεσθαι πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῶι ἀπαιτοῦντι λόγον περὶ τῆς ἐν ἡμῖν ἐλ- 1. Petr. 3, 15
πίδος, πλέον οὐδὲν ὤνησεν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν αὐτοῦ γαληνότητα λόγοις ἀπατηλοῖς 11
κεχρημένος ἐπηγγέλλετο πάντα ποιήσειν ὅσα ὁ τῆς μεγάλης ἀποστολικῆς καθέδρας
ἀρχιερεὺς ὑφηγήσοιτο, καὶ πρὸς τοὺς ἁγιωτάτους πατριάρχας ἔγραφεν ἀκολουθεῖν διὰ
πάντων τῆι ἀποστολικῆι καθέδραι. τοῦ μεγάλου δὲ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ μὴ μέχρι παντὸς τὰ τοιαῦτα προιέναι συγχωροῦντος ἐπέστη ταύτηι τῆι βασιλίδι 15
πόλει κατὰ τὴν αὐτοῦ θεότητα Ἀγαπητὸς ὁ τῆς ἁγίας καὶ ἀοιδίμου μνήμης ὁ μακα-
ριώτατος πάπας καὶ τοῖς μὲν ἱεροῖς κανόσιν εὐθὺς μετὰ θεὸν χεῖρα ὀρέξας τὸν μὲν τῆς
οὐ προσηκούσης αὐτῶι καθέδρας ἀπήλασε, συγγνώμης δὲ τοῖς μετασχοῦσιν ἤτοι κε-
κοινωνηκόσι τοῦ τοιούτου πράγματος μετέδωκε καὶ τῆι βασιλίδι καὶ φιλοχρίστωι πόλει
τὸν ἑαυτῆς ἱερατικὸν ἀποδέδωκε κόσμον τὴν ὑμετέραν ἀναδείξας μακαριότητα τῆς 20
μεγάλης ταύτης καὶ ἱερᾶς ἡγεῖσθαι καθέδρας. ἐπειδὴ δὲ καὶ τῆς ἐπὶ τοῖς δόγμασιν
ἀσεβείας ἐγκλήματα αὐτῶι μυρία εἰκότως ἐπηρτᾶτο δεήσεις τε καὶ λίβελλοι πολλοὶ τῶι
τε εὐσεβεστάτωι ἡμῶν βασιλεῖ καὶ αὐτῶι τῶι μακαριωτάτωι πάπαι παρὰ διαφόρων
εὐλαβῶν ἀνδρῶν ἐπεδίδοντο, πολλοῖς μὲν ἱδρῶσι τὴν αὐτοῦ ψυχὴν ἀνακαλέσασθαι
πατρικῶς ἐσπούδασεν ὁ αὐτὸς ἁγιώτατος πάπας, ὡς δὲ ἀνιάτως ἔχοντα εὗρε καὶ τὰ 25
μὲν εὐσεβῆ δόγματα παραιτούμενον καὶ προσέτι γε διαβάλλοντα καὶ τὴν ἐν δύο φύσεσι M VIII 966
φωνήν, τοῦτο ὅπερ κατὰ Εὐτυχοῦς μάλιστα ἡ ἐν Χαλκηδόνι ἁγία διώρισε σύνοδος,
καθάπαξ ἀρνούμενον, τοὺς δὲ ὀρθῶς κατακριθέντας ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἁγίας συνόδου πα-
ραιτούμενον ἀποστρέφεσθαι, τοὐναντίον μὲν οὖν καὶ περιπτυσσόμενον αὐτοὺς καὶ τὸ
γε ἐπ' αὐτῶι Διόσκορόν τε καὶ αὐτὸν Εὐτυχέα δεικνύναι σπουδάζοντα καθάπαξ ἀνεύθυνον 30
ἐφ' οἷς ἑάλω κακοδοξῶν, ψῆφον ἐν γράμμασιν ἐξάγει φιλανθρωπίας τε ἅμα καὶ ἁγιο-
πρεποῦς ὁσιότητος μεστήν, ἐνδιδοὺς μὲν αὐτῶι μετανοίας καιρόν, ἀποφηνάμενος δὲ
ἕως πρὸς τὴν τοιαύτην γνώμην μεταβαλὼν τὸ ἱκανὸν τοῖς παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων

18 σημ̄ ἐντεῦθεν ὅτι καὶ οἱ τῶι Μουζάλωι συλλειτουργήσαντες συγγνώμης ἀξιωθήσονται· εἰ δὲ μετα-
σχόντας νοήσεις, καὶ τοὺς χειροτονηθέντας ⟨οὐκ addo⟩ ἀπέβαλε τῆς ἐκκλησίας. συνάξεις δὲ τοῦτο ἀπὸ
ἄλλου ῥητοῦ τοῦ λέγοντος [p. 131, 37] ἐκ πολλοῦ χηρεύειν τὴν Τραπεζοῦντα ἐξ ὅτου παρενέβαλεν ἑαυτὸν
μοιχικῶς ὁ Ἄνθιμος τῶι θρόνωι Κωνσταντινουπόλεως. εἰ δὲ πολὺν καιρὸν ἐν τῶι πατριαρχικῶι ἐνεκάθησε
θρόνωι, οὐδὲν ἀπεικὸς καὶ χειροτονίας ποιῆσαι. ὡς δέ τινες λέγουσιν, ὅτι δέκα μῆνας ἦν ἐνεργῶν τὰ τοῦ
πατριάρχου ὁ Ἄνθιμος O^r in mg.

O [= aerv], ID

1 μεταβαλὼν O^{arv} μεταδιδοὺς O^e 2 ἑαυτῶν O^r καὶ] τὲ καὶ O^v μεγάλης om. $O^{av}D$ 5 μικρὸν O^rID σμικρὸν O^{aev} 8 τοῖς τοιούτοις] τούτοις O^aD 9 ὑμᾶς I) 10 ὑμῖν D 12 ἐπηγγείλλετο O^{av} 13 ἐφηγήσοιτο O^v ὑφηγήσατο O^r ὑφηγήσαιτο I 14 θεοῦ om. O^{av} 17 πάπας ῥώμης D^{corr} μὲν om. I μετὰ θῡ I) μετὰ θῦ $O^{ae}Λ$ μετὰ χῦ O^v om. O^rI 19 μετα-δέδωκε $O^{av}D$ 20 ἀπέδωκε O^{rv} ἡμετέραν O^v 21 τῆς] τῆ O^v 23 τε om. O^v 24 ὑπεδίδοντο $O^{av}D$ 26 γε OI δὲ D 28 καθάπερ O^v 30 αὐτὸν om. O^rI ἀνευθύνους I 31 ἐφ' — κακοδοξῶν om. ID ἑάλω κακοδοξῶν O^e ζήλω κακοδόξων O^{arv} ἄγει O^{av} 31/32 ἁγιο-πρεποῦσ ὁσιότητοσ OD ἁγιότητοσ I 33 πρὸς — γνώμην OI ἂν τῆσ τοιαύτησ γνώμησ D

διωρισμένοις δογματικῶς τε καὶ κανονικῶς ποιήσειεν, μήτε καθολικοῦ μήτε ἱερέως αὐτὸν ἔχειν ὄνομα. τούτοις ἑπόμενος ὁ φιλόχριστος ἡμῶν βασιλεύς, ἀπιδὼν δὲ καὶ εἰς τὰς ἐπιδεδομένας τῇ αὐτῶν γαληνότητι παρὰ διαφόρων εὐλαβῶν προσώπων δεήσεις τήν τε ὑμετέραν μακαριότητα καὶ ἡμᾶς σύμπαντας εἰς ταυτὸν ἐπὶ τούτωι συνελθεῖν, εὖ ποιῶν, ἐδικαίωσε. καὶ τοῖς εὐαγέσι τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων ἀκολουθοῦντες κανόσι κλήσεσί τε ἱεραῖς αὐτὸν προσηγόμεθα καὶ καιρὸν αὐτῶι μετανοίας ἐνεδίδομεν καὶ ἀποκρυπτομένωι καὶ τὴν ἰατρείαν ἀπαγορεύοντι καὶ κηρύγματι δῆλα τὰ παρ' ἡμῶν ἐποιοῦμεν. ὡς δὲ τούτοις ἅπασιν αὐτὸν εἰς ἐπιστροφὴν ἀγαγεῖν οὐκ ἰσχύσαμεν, σαφῆ ταύτην ἀπόδειξιν τῆς αὐτοῦ κακοδοξίας λαβόντες, ἀκολουθοῦντες δὲ καὶ τοῖς ὑπὸ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ
L V 89 μακαριωτάτου πάπα καλῶς δεδοκιμασμένοις συνορῶμεν, εἰ τοῦτο ὑμῖν παρασταίη, καθάπαξ αὐτὸν ὡς μέλος ἄχρηστον καὶ σεσηπὸς ἀποβληθῆναι τοῦ σώματος τῶν ἁγίων τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν καὶ τῆς Τραπεζουντίων ἐπισκοπῆς ἔξω γινόμενον καὶ πάσης ἱερᾶς ἀλλοτριούμενον ἀξίας καὶ ἐνεργείας καὶ κατὰ τὴν αὐτοῦ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα ψῆφον τῆς τοῦ καθολικοῦ προσηγορίας.

127 Ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος οἰκουμενικὸς ἀρχιεπίσκοπος καὶ πατριάρχης Μηνᾶς εἶπεν· Τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν δεδωκότος ἐξουσίαν τοῖς
Ier. 1, 10 οἰκείοις ἱερεῦσιν ἐκτίλλειν τε καὶ καταφυτεύειν καθαιρεῖν τε καὶ οἰκοδομεῖν, ηὐχόμεθα τοῦ μὲν οἰκοδομεῖν τε καὶ καταφυτεύειν ἅπαντα ἡμῖν εἶναι καιρόν, μηδένα δὲ τοῦ ἐκτίλλειν τε καὶ καθαιρεῖν. ἀλλὰ δεινόν, ὡς ἔοικεν, ἡ τῆς ἀληθείας παράβασις καὶ μεγίστη τοῖς χρησαμένοις ὁδὸς πρὸς ἀπώλειαν. ἔνεστι γὰρ ἀκριβῶς σκοπουμένοις τὴν Ἀνθίμου προαίρεσιν πολλοὺς εἰς ταυτὸν ἱερατικοὺς ἰδεῖν παραβαθέντας θεσμούς. ὁ δὲ τὴν πρὸς τὸ θεῖον οὐ διατηρήσας ὁμολογίαν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐκεῖθεν ἀναχωρήσας ἐλπίδος πῶς οὐ τῆς οἰκείας ἄντικρυς εἶναι δόξειε κατήγορος ἀτοπίας; ταύτηι τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς ὥσπερ τινὰ ἕλκους τῶν ἀνιάτων νομὴν ἐπειγόμενοι στῆσαι, εἰ τὴν τοῦ πεπονθότος μέλους ἐκτομὴν ποιησαίμεθα περιφρονοῦντες τὴν ἐντεῦθεν συμβησομένην ὀδύνην, πρὸς τὴν παροῦσαν ἐλθεῖν ἠναγκάσμεθα ψῆφον,
M VIII 967 βαλλόμενοι μὲν ταῖς ἐκ ταύτης ἀνίαις, τῶι δὲ κοινῶι τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας συμφέροντι τὸ σύμπαν νέμοντες ἥπερ ταῖς αὐτοῦ ἕκαστος ἡμῶν οἰκείαις συμπαθείαις. ἐπειδὴ γὰρ διαφόρων ἐπ' αὐτῶι μέμψεων δογματικῶν τε καὶ κανονικῶν γενομένων ὁ μὲν τῆς ὁσίας μνήμης πάπας τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγαπητὸς μεταμελείας αὐτῶι καιρὸν ἐνδιδούς, ἕως ἂν ἅπαντα τὰ τοῖς ἁγίοις πατράσι διωρισμένα φανείη δεξάμενος, οὐδὲ ἱερέως οὐδὲ καθολικοῦ προσηγορίαν αὐτὸν ἔχειν συνεχώρει, ἡμεῖς δέ (καὶ γὰρ περὶ τῶν αὐτῶν ἐνοχλουμένους περιορᾶν οὐκ ἐνῆν τὰ λεγόμενα) τὴν ἱερεῦσι πρέπουσαν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ὁδὸν μετιόντες κανονικαῖς αὐτὸν ἐπηγόμεθα κλήσεσιν ἀνακωχάς τε παρειχόμεθα πρὸς μετάγνωσιν καὶ τὸ δὴ πέρας, οὐδὲ τῶν εἰθισμένων ἀπειχόμεθα προγραμμάτων. ὁ δὲ τοσοῦτον ἀπέδει τῆς ἐπὶ τὸ κρεῖττον μεταβολῆς ἢ τῆς τῶν προσηγγελμένων ἀπολογίας, ὡς μηδὲ παραγενέσθαι καθάπαξ μηδὲ αὐτὸ γοῦν τὴν παρ' ἡμῖν ἐξέτασιν ὑποστῆναι (καὶ γὰρ ἦν, ὡς ἔοικεν, αὐτῶι κατήγορος ἡ συνείδησις καὶ τὸ τοῖς ἐγκεκληκόσιν ὑποχωρεῖν καθαρὰν εἰσῆγε τοῖς πταίσμασι συγκατάθεσιν ψυχή τε πλημμελεῖν εἰθισμένη

O [= aerv], ID

1/2 ἔχειν αὐτὸν Or 2 ἑφεπόμενοσ On 3 αὐτοῦ D 6 προσηγούμεθα Oe ἐνεδιδόαμεν Oe 7 καὶ2 om. D 10 καὶ ὑμῖν D ἡμῖν Or 11 οὐδὲ καθάπαξ Oaev οὐ μόνον καθάπαξ OrI 12 ἐκκλησιῶν τοῦ θῦ l γενόμενον ID καὶ] ἀλλὰ καὶ OrI 13 ἀπηλλοτριωμένον D ἀλλοτριωθῆναι OrI 15 inscr. ψῆφοσ μηνᾶ κατὰ ἀνθίμου OcΛ 16 ἡμῶν om. I 17 καθαιρεῖν] καὶ θαρεῖν Ov 18 τε om. Or 20 τὴν τοῦ D 21 αὐτὸν Oe ἰδεῖν ἱερατικοὺς I παραβάντασ I 22 δόξει D 23 ταύτην OrΛ 24 τὴν om. Or ποιησόμεθα OrI 25 τῆσ - συμβησομένησ ὀδύνησ Oaevd 27 ὑμῶν Or ἐπειδὴ OIΛ καὶ l 28 τῆς om. Ov 29 μνήμης γενόμενος I 30 ἂν om. Ov 32 οὐκ ἐνῆν περιορᾶν l 33 ἐπειγόμεθα Oaev παρεχόμεθα OrI 35 ἔδει Oe 36 αὐτὸ OI αὐτὴν D ἡμῶν Oer 37 αὐτῶ κατήγοροσ ὡσ ἔοικεν Oaev αὐτὴ Or 38 τοῦ πταίσματοσ OeIΛ τε γὰρ Os corr. γὰρ D

δύσκολος εἰς μετάνοιαν, κἂν ὅτι μάλιστα πολλὰ εἴη τὰ πρὸς ταύτην ἀνθέλκοντα), ὅθεν ἐπιδακρύσαντες τῇι ἀμεταμελήτωι τῆς αὐτοῦ προαιρέσεως ἀπειθείαι καὶ τῇι καταλαβούσηι τὴν ἐκείνου ψυχὴν ἐπιστενάζοντες πλάνηι, ἑπόμενοι τῇι τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν παναγίαι φωνῆι διδασκούσηι μηδὲ τῶν οἰκείων φείδεσθαι μελῶν, εἴ τινος ἡμῖν Mt. 5, 29. 30
σκανδάλου παραίτια γίνοιτο, ἀλλὰ καὶ τὴν τούτων ἐκτομὴν ποιεῖσθαι παρεγγυώσηι L V 92
πρὸς τὴν τοῦ παντὸς ἀκεραιότητα σώματος, ἀποβλέποντες δὲ καὶ πρὸς τὰ παραστάντα 6
πρώην Ἀγαπητῶι τῶι τῆς ἁγίας μνήμης πάπαι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ ὡς οὐδὲ καιρὸν λαβὼν μετανοίας εἴλετο τῆς καλλίονος γνώμης γενόμενος τοὺς ὑπ' αὐτοῦ σκανδαλισθέντας πληροφορῆσαι καὶ μὴν καὶ πρὸς τὰ νῦν παρὰ τῆς συνούσης ἡμῖν ἁγίας κεκριμένα συνόδου, καὶ τῆς Τραπεζουντίων τὸν αὐτὸν Ἄνθιμον ἱερωσύνης ἔξω καθεστάναι
συνορῶμεν πάσης τε ἑτέρας αὐτὸν ἱερατικῆς προσηγορίας τε ἅμα καὶ ἀξίας καὶ ἐνεργείας ἀλλότριον εἶναι τοῦ λοιποῦ καὶ ὅλως τοῦ ἐν ὀρθοδόξοις ἀριθμεῖσθαι ψηφιζόμεθα, οὐδὲ τῆς αὐτῆς Τραπεζουντίων ἔτι καθάπαξ οὐδὲ τῆς βασιλίδος ταύτης ἐπιβῆναι δυνάμενον πόλεως.

128 Καὶ μετὰ τὸ ἀναστῆναι τὴν ἁγίαν σύνοδον οἱ ἐκ τῆς Ἀνατολῆς, καὶ τινὲς δὲ τῶν ἄλλων ἐπισκόπων καὶ οἱ μοναχοὶ καὶ ὁ κλῆρος ἐβόησαν· Πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως, πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ πατριάρχου, Πέτρον καὶ Ζωόραν καὶ Σεβῆρον ἄρτι ἀναθεμάτισον. τοὺς ἐχθροὺς τοῦ θεοῦ ἄρτι ἀναθεμάτισον. ὀρθόδοξον βασιλέα ἔχων τίνα φοβῆσαι; τοὺς παραβαπτιστὰς ἔξω βάλε.

129 Καὶ ἐπιδιδόντων τῶν μοναχῶν Ἱεροσολύμων χάρτην ἅπαντες ἐβόησαν· Πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ πατριάρχου, τὸν λίβελλον τῶν μοναχῶν ἄρτι δέξαι. ὁ λίβελλος ἄρτι ἀναγνωσθήτω. τοὺς κατ' οἶκον βαπτίζοντας ἔξω βάλε. τὸ σπήλαιον τοῦ Ζωόρα ἄρτι στρέψον. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ πατριάρχου, τὸν παραβαπτιστὴν ἄρτι ἀναθεμάτισον. τοῦ Χριστιανοῦ βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη, ὀρθοδόξου βασιλέως πολλὰ τὰ M VIII 970
ἔτη, τὰ σπήλαια τῶν αἱρετικῶν ἄρτι καῶσι. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ πατριάρχου, τὰ μοναστήρια Πέτρου ἄρτι στρέψον. νικᾶι ἡ πίστις τοῦ βασιλέως· ὀρθόδοξος βασιλεύει· τίνα φοβῆσαι; Πέτρος μοναστήρια διὰ τί ἔχει; πάντας τοὺς αἱρετικοὺς ἐκεῖ ἔχει. Σεβῆρον καὶ Πέτρον καὶ Ζωόραν ἄρτι ἀναθεμάτισον. ἡ τριὰς τοὺς τρεῖς ἀναθεματίζει. ἀνάθεμα Σεβήρωι καὶ Πέτρωι καὶ Ζωόραι. Σεβῆρον τὸν Μανιχαῖον ἄρτι ἀναθεμάτισον. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ πατριάρχου, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Χριστοῦ ἄρτι
ἀναθεμάτισον, τοὺς αἱρετικοὺς ἄρτι ἀναθεμάτισον. τοὺς ἀναθεματισθέντας ἄρτι ἀναθεμάτισον, νικᾶι ἡ πίστις τῶν Χριστιανῶν.

130 Ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπε· Νομίζομεν μηδὲ τὴν ὑμετέραν ἀγάπην ἀγνοεῖν τὴν προαίρεσιν καὶ τὸν ζῆλον τοῦ εὐσεβοῦς καὶ θεοφυλάκτου ἡμῶν βασιλέως, ὃν ἐπὶ τῇι ὀρθοδόξωι ἡμῶν ἔχει πίστει, καὶ προσήκει μηδὲν τῶν ἐν τῇι ἁγιωτάτηι ἐκκλησίαι κινουμένων παρὰ γνώμην αὐτοῦ καὶ κέλευσιν γενέσθαι. παρακαλοῦμεν τοίνυν τὴν

O [= acerv], ID

1 εἰσ O^e αὐτὴν O^a καθέλκοντα O^r 3 ἐπιστενάξαντεσ I 4 ἡμῶν om. O^v φωνῆ τῆ D φείσεσθαι O^r φείσασθαι I 5 γίνοιντο O^e παρεγγυώση O^a παρεγγυούση I παρεγγυώσησ O^{rv}D παρεγγυούσησ O^e 7 οὐδένα O^{av} 10 καὶ om. D 11 συγχωροῦμεν O^e τε ἅμα om. I τε om. D 15 ἀνατολῆσ ID ἀνατολικῆσ O 16 οἱ κληρικοὶ O^eΛ 17 καὶ σεβῆρον καὶ ζωόραν I σευῆρον O^e ut solet, O^v 18 τοὺς — ἀναθεμάτισον om. O^aDΛ ἔτι O^r τίνα ID τί O φοβῆ D 21 ἔτι O^r 22 ἀναγνωσθῆ O^{rv} 23 ἄρτι στρέψον OI ἀνάτρεψον D 23—25 τὸν — πατριάρχου om. I 24 ὀρθοδόξου — ἔτη om. O^{arv}D 25 καῦσον D 26 ἄρτι στρέψον OΛ κατάστρεψον D ἄρτι στρέψον· τὸν παραβαπτιστὴν ἄρτι ἀναθεμάτισον I 26—28 νικᾶι — ἀναθεμάτισον om. I 27 φοβῆ O^rD μοναστήριον O^a ἐκεῖ om. O^{av}, corr. O^a 30 *anathematiza uincit fides Christianorum* Λ 30—31 πολλὰ — ἀναθεμάτισον^2 om. O^{av}D 31 τοὺς αἱρετικούς — ἀναθεμάτισον om. I 35 πίστει ἔχει O^r 36 γίνεσθαι I

ὑμετέραν ἀγάπην ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡσυχάσαι, ὥστε καιρὸν ἡμᾶς λαβεῖν ἀνενεγκεῖν εἰς τὰς εὐσεβεῖς αὐτοῦ ἀκοὰς τὰ παρ' ὑμῶν ἐκβοηθέντα. ἡμεῖς γάρ, ὡς καὶ ἡ ὑμῶν ἐπίσταται ἀγάπη, τῶι ἀποστολικῶι θρόνωι ἐξακολουθοῦμέν τε καὶ πειθόμεθα καὶ τοὺς κοινωνικοὺς αὐτοῦ κοινωνικοὺς ἔχομεν καὶ τοὺς ὑπ' αὐτοῦ κατακριθέντας καὶ ἡμεῖς κατακρίνομεν.

Ὑπογραφαί

181 1 Μηνᾶς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Ῥώμης ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

L V 93 2 Ὑπάτιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἐφεσίων μητροπόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

3 Κωνσταντῖνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Ἡράκλειαν τὴν φιλόχριστον μητρόπολιν τῆς Εὐρωπαίων ἐπαρχίας ἁγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην:

4 Εὐσέβιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Κύζικον ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

5 Θαλάσσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς λαμπρᾶς Νικομηδέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

6 EGO SABINVS EPISCOP' SANCTAE ECCLESIAE CANVSINAE DEFINITIONEM SANCTAE RECORDATIONIS PATRIS NOSTRI PAPAE AGAPETI DE PERSONA ANTHIMI TRAPEZVNTII QVONDAM EPISCOPI SEQVENS IN OMNIBVS SVBSCRIPSI: —

7 EGO EPIPHANIVS EPISCOP' SANCTAE ECCLESIAE ECLANENSIS DEFINITIONEM SANCTAE καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως διὰ Ῥωμαικῶν γραμμάτων: —

8 EGO ASTERIVS EPISCOP' SANCTAE ECCLESIAE SALERNITANAE DEFINITIONEM καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως: —

9 EGO RVSTICVS EPISCOP' SANCTAE ECCLESIAE FESVLANAE DEFINITIONEM SANCTAE καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως: —

10 IN NOMINE DOMINI IHESV CHRISTI LEO EPISCOP' ECCLESIAE NOLANAE DEFINITIONEM καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως: —

11 THEOPHANES DIACON' SANCTAE ECCLESIAE ROMANAE DEFINITIONEM καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως: —

12 PELAGIVS DIACON' SANCTAE ECCLESIAE ROMANAE DEFINITIONEM καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως: —

13 Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νικαέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπεσημηνάμην: —

O [ae, r (usque ad 13), v], I [usque ad 13], D [usque ad 6]

2 αὐτοῦ om. I 4 κανωνικοὺσ O^{av}D κοινωνοὺσ O^{av}D 6 αἱ ὑπογραφαί D om. I 7 ἐλέω O^{er}I νέασ ῥώμησ O^{a} 7/8 ὑπέγραψα O^{e}Λ 9 ἐλέω O^{e}I 11 ἐλέω O^{e}I 12 τῶν I εὐρωπέων O^{e} 12/13 ἁγίας — ἐκκλησίας om. O^{r}I 13 ὑπέγραψα O^{e} 14—p. 186, 25] καὶ οἱ λοιποὶ ὁμοίωσ O^{r}I 14 ἐλέει θεοῦ om. O^{e} 14/15 τῆσ — ἐπαρχίασ O^{av} κυζίκου O^{e}Λ 16—17 om. O^{e}Λ 18—32 καὶ μετὰ ταῦτα ὑπέγραψαν οἱ ῥωμαῖοι ῥωμαιστὶ σαβῖνοσ ἐπίσκοποσ ἐπιφάνιοσ ἐπίσκοποσ ἀστέριοσ ἐπίσκοποσ ῥουστίκιοσ ἐπίσκοπος νόμινε δόμινε ἐπίσκοποσ [ἐπίσκοποι O^{a}] καὶ διάκονοι στέφανοσ καὶ πελάγιοσ πάντεσ ῥωμαῖοι καὶ μετὰ ταῦτα ὑπέγραψαν ἑλληνιστὶ O^{av} 18 ἐσον O^{e} sabĩns O^{e} canvsíωne O^{e} 18. 25. 27. 29. 31 definitióne O^{e} 19/20 *quondam Trapezuntini* Λ 20 epiccopi O^{e} *sequendo* Λ 21. 23. 25 ἐσὸν O^{e} 21 *Esculanae* Λ 27 léonn O^{e} 29 zheophánes O^{e} cancтae O^{e} 33 ἐλέω O^{e}

14 Αὐξέντιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σεβαστηνῶν διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπεσημηνάμην: —

15 Θεόδουλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἰκονιέων μητροπόλεως διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπεσημηνάμην: — M VIII 971

16 Θεαγένης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Συναδέων μητροπόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

17 Βάκχος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων λαμπρᾶς μητροπόλεως τῆς Πισιδῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

18 Μάμας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μελιτηνῶν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀναγνοὺς πάντα τὰ πεπραγμένα καὶ σύμψηφος γενόμενος ἐπὶ πᾶσιν ὑπεσημηνάμην: —

19 Ἱλαριανὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Περγαίων μητροπόλεως ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

20 Βοσπόριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νεοκαισαρέων μητροπόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

21 Παῦλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Τύανα τῆς μητροπόλεως ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

22 Κόνων ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σιδητῶν μητροπόλεως διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

23 Ἀκάκιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πισινουντίων ἢ γοῦν τῆς Ἰουστινιανουπολιτῶν μητροπόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

24 Προκόπιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Γαγγρηνῶν μητροπόλεως διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπεσημηνάμην: —

25 Πέτρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἰουστινιανουπολιτῶν ⟨μητρο⟩πόλεως τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

26 Μάρκος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀπαμέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

27 Ἥδιστος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Κίον τὴν μητρόπολιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

28 Ὑάκινθος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μιλησίων μητροπόλεως διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπεσημηνάμην: —

29 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Βοσπόρου ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

30 Θαλάσσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βηρυτίων φιλοχρίστου μητροπόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

O [= aev]

1 ἐλέω O^e 1—3 τοῖς — ὑπεσημηνάμην O^{av} καὶ τὰ λοιπὰ O^e 4 hinc inde ἐλέει θεοῦ semper om. $O^eΛ$ 4—6 διὰ — ὁρισθεῖσιν om. $O^eΛ$ 7 τῆσ — μητροπόλεωσ O^{av} συνάδων $O^eΛ$ 9 τῆσ — μητροπόλεωσ O^{av} ἀντιοχείασ $O^eΛ$ πισσιδῶν O^{ev} 11 τῆσ — ἐκκλησίασ O^{av} μελιτηνῆσ $O^eΛ$ 11/12 ἀναγνοὺσ — πᾶσιν O^{av} ὁρίσασ $O^eΛ$ 13/14 τῆσ — ἐκκλησίασ O^{av} πέργησ $O^eΛ$ 15 τῆσ — ὁρίσασ O^{av} νεοκαισαρείασ $O^eΛ$ 17/18 τῆσ¹ — ἐκκλησίασ O^{av} τυάνων $O^eΛ$ 19/20 τῆσ¹ — ἐπιστὰσ O^{av} σίδησ $O^eΛ$ 19 πισιδητῶν O^a 21/22 τῆσ¹ — μητροπόλεωσ O^{av} πισσινούντων $O^eΛ$ 23 τῆσ — μητροπόλεωσ O^{av} γάγγρασ $O^eΛ$ 23/24 διὰ — ὁρισθεῖσιν O^{av} ὁρίσασ $O^eΛ$ 26 τῆσ — μητροπόλεως] Ἰουστινιανουπόλεωσ $O^eΛ$ μητροπόλεως p. 115, 8 πόλεωσ O^{av} 28 τῆσ¹ — ἐπαρχίασ O^{av} ἀπαμείασ O^e 30/31 τῆσ — ἐκκλησίασ O^{av} κίου O^e om. Λ 32 μελησίων O^c μιλησσίων O^{av} 32/33 διὰ — ὁρισθεῖσιν om. $O^eΛ$ 35 ὑπέγραψα O^v 36 τῆσ — μητροπόλεωσ O^{av} βηρυτοῦ $O^eΛ$

31 Μέγας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βεροαίων φιλοχρίστου πόλεως τοῦ πρώτου Σύρων ἔθνους ὁρίσας ὑπέγραψα: —
ὑπογραφαὶ διὰ Συριακῶν γραμμάτων: —
32 Χριστοφόρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Πορφυρεῶνος ἐπαρχίας Φοινίκης παράλου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
L V 96 33 Αἰθέριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μαριαμμιτῶν φιλοχρίστου πόλεως τῆς δευτέρας Σύρων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
34 Δομετιανὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τοῦ ἔθνους τῶν Ζικχῶν ὁρίσας ὑπέγραψα: —
35 Εὐσέβιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Παλαιᾶς πόλεως ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
36 Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Ἰωτάβην τὴν νῆσον ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας τῆς τρίτης Παλαιστινῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
37 Δόμνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μαξιμιανουπόλεως Παλαιστίνης δευτέρας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
38 Ἀρχέλαος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κωρυκεωτῶν πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
39 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ζωόρων τῆς τρίτης Παλαιστινῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
40 Ἀλέξανδρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βαρκουσηνῶν ἤτοι Ἰουστινιανουπολιτῶν πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
41 Πελάγιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Παρνασέων πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
42 Εὐγένιος χάριτι θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Τίον ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
43 Εὐστάθιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Τιβεριουπολιτῶν πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —
M VIII 974 44 Ἐπιφάνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Ἡράκλειαν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
45 Ἀβράμιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Κρατίαν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
46 Παῦλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Στεκτορίου ὁρίσας ὑπέγραψα: —
47 Ἀστέριος χάριτι θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Ἄμαστριν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
48 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Καισάρειαν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
49 Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πελτηνῶν πόλεως ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —
50 Λεόντιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Ἑλενούπολιν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —

O [= aev]
1 τῆσ — πόλεωσ O^{av} βεροίασ $O^{e}Λ$ βερροιαίων O^{v} 2 ὑπεσημηνάμην O^{e} 3 συρικῶν O^{a} συριατικῶν O^{ev} 4 παραλίου O^{e} om. Λ 6/7 τῆσ¹ — ἐπαρχίασ O^{av} μαριάμμησ O^{e} *Mariamnius* Λ 6 μαριαμιτῶν O^{av} 8 τοῦ — Ζικχῶν O^{av} ζηκχίασ $O^{e}Λ$ 9 ἁγίας — ἐκκλησίας om. $O^{e}Λ$ 11/12 τῆσ — ἐπαρχίασ O^{av} ἰωτάβησ $O^{e}Λ$ 12 παλαιστηνῶν O^{v} 13 τῆσ — δευτέρασ O^{av} μαξιμιανουπόλεωσ $O^{e}Λ$ 15 θεοῦ om. O^{a} τῆσ — πόλεωσ O^{av} κωρύκου $O^{e}Λ$ 16 τῆσ ζωόρων τῆσ O^{v} τῆσ — ἐπαρχίας om. $O^{e}Λ$ 18/19 τῆσ — πόλεωσ O^{av} βαρκούσων $O^{e}Λ$ 20 τῆσ — πόλεως] παρνασοῦ $O^{e}Λ$ Παρνασέων p. 118, 4 παρνασῶν O^{av} 21 χῡ O^{v} τίχην O^{a} ἁγίας — θεοῦ om. $O^{e}Λ$ 23 τῆσ — πόλεως] βεριουπόλεωσ $O^{e}Λ$ τιβεριουτῶν πόλεωσ O^{av} 24 τῆσ — ἐκκλησίασ O^{av} ἡρακλείασ ποντικῆσ $O^{e}Λ$ 26 ἀβραάμιοσ $O^{e}Λ$ τῆσ — ἐκκλησίασ O^{av} κρατίασ $O^{e}Λ$ 28 πόλεως om. O^{a} τεκτορίου O^{v} 29 χάριτι θεοῦ om. $O^{e}Λ$ ἁγιωτάτης om. $O^{e}Λ$ 31 τῆσ — ἐκκλησίασ O^{av} καισαρείασ $O^{e}Λ$ 33 ἁγίας — ἐκκλησίας om. $O^{e}Λ$ 35 τῆσ — ἐκκλησίασ O^{av} ἑλενουπόλεωσ $O^{e}Λ$

51 Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πανιτῶν ἤτοι Θεοδοσιουπολιτῶν ὁρίσας ὑπέγραψα: —

52 Ἐπιτύγχανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Γέρμην ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —

53 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Γορδηνῶν πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —

54 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Τραιανουπολιτῶν Φρυγίας Πακατιανῆς ὁρίσας ὑπέγραψα: —

55 Κυριακὸς ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Θεοδοσιουπολιτῶν ἁγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —

56 Θεοδώριτος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀλινδέων πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —

57 Ματθίας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κυμαίων πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —

58 Φλαβιανὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ἐν Κοτένοις ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —

59 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μιρηνῶν πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα: —

60 Μακεδόνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Βρόζου ὁρίσας ὑπέγραψα: —

61 Μάρκελλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀνεατῶν πόλεως ἐπαρχίας τῆς Ἀσίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπέγραψα: —

62 Πέτρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀμβλασέων πόλεως διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπέγραψα: —

63 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Μιδάειον ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —

64 Μαρτύριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βαρατέων πόλεως τῆς Λυκαόνων ἐπαρχίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως ὑπέγραψα: —

65 Παντολέων ἐπίσκοπος τῆς Ἰουλιουπόλεως διὰ τῆς ἀναγνώσεως ὑπέγραψα: —

66 Ζώσιμος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀντανδρέων πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπέγραψα: —

67 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σοφηνῆς ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα: —

68 Διονύσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος ⟨τῆς Εὐκαρπέων⟩ πόλεως διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ὑπέγραψα: — L V 97

ὑπογραφαὶ διὰ Συριακῶν γραμμάτων

69 Λυκῖνος ἐλάχιστος τῆς κατὰ Πατάραν ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἐπίσκοπος τῆς Λυκίων ἐπαρχίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ἐν πᾶσι τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπέγραψα: —

O [= aev]

1 καπανιτῶν O^a 3 τῆσ — ἐκκλησίασ O^{av} γέρμησ $O^eΛ$ 6 τῆς om. O^e τραιανουπόλεωσ $O^eΛ$ 8 ἐλάχιστος om. O^e 8/9 τῆς — ἐκκλησίας] θεοδοσιουπόλεωσ $O^eΛ$ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς om. O^v 10 τῆσ — πόλεωσ O^{av} ἀλίνδων $O^eΛ$ 11 τῆσ — πόλεωσ O^{av} κύμησ $O^eΛ$ 12 τῆς — ἐκκλησίας] κοτένων $O^eΛ$ κοτέννοισ O^{av} 14 τῆσ — πόλεωσ O^{av} μίρου $O^eΛ$ 15 *Berianus* Λ 16—18 τῆς¹ — ὁρισθεῖσιν] ἀνέων O^e *Areēn* Λ 16 νεατῶν O^a 19 ἀλαβλασέων O^{ev} ἀναβλασέων O^a *Amblādeē̄* Λ, cf. p. 117, 23 19/20 διὰ — ὁρισθεῖσιν O^{av} ὁρίσασ $O^eΛ$ 21 τῆς — ἐκκλησίας] μηδαΐου $O^eΛ$ μηδάιου O^{av} 23/24 τῆσ² — ἀναγνώσεωσ O^{av} ὁρίσασ $O^eΛ$ 25 maximam partem formulae omisit librarius anticus 25 *Iuliopolitanus* Λ λουλιουπόλεωσ O^{av} λουλιουπολιτῶν πόλεωσ O^e διὰ — ἀναγνώσεως om. $O^eΛ$ 26 ἀντραδέων O^v *Andrapolitanus* Λ 26—28 τῆσ² — ὁρισθεῖσιν O^{av} ὁρίσασ $O^eΛ$ 29 σοφινῆσ O^{av} 30 *Eucarpiē̄* Λ om. O, suppleui ex p. 118, 21 30/31 διὰ — γενόμενοσ O^{av} ἐπιστὰσ τοῖσ ὁρισθεῖσιν O^e 32 om. O^e συριατικῶν O^{av} 33—35 ἐλάχιστοσ — ὁρισθεῖσιν O^{av} ἐπίσκοποσ πατάρων ὁρίσασ $O^eΛ$

70 Παῦλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Οἰνοανδέων πόλεως ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τῆς Λυκίων ἐπαρχίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς σύμψηφος γενόμενος ὑπέγραψα: —

71 Ἐπιφάνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς πατρανέων πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς ὁμοίως ὑπέγραψα: —

72 Τρύφων χάριτι τοῦ δεσπότου θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κολβασέων πόλεως, ἣ μία τῆς Παμφύλων ἐστὶν ἐπαρχίας, διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς ὁμοίως ὑπέγραψα: —

73 Εὐστάθιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Τλωέων πόλεως τοῖς πεπραγμένοις ἐπιστὰς ὑπέγραψα: —

74 Μάγνος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τοῦ ἀποστολικοῦ τῆς Θεουπολιτῶν θρόνου καὶ ἀποκρισιάριος τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ἐφραιμίου ἀκολουθῶν τοῖς ὁρισθεῖσι παρὰ τῶν προγεγραμμένων ὁσίων ἡμῶν πατέρων ἐπὶ τῇι καθαιρέσει Ἀνθίμου τοῦ αἱρετικοῦ ἀλλότριον αὐτὸν ἔχω τῆς ἱερατικῆς ἀξίας καὶ αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος τῶν Χριστιανῶν καὶ ὑπέγραψα: —

75 Ἡράκλειος ἐλέει θεοῦ διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τοῦ ἀποστολικοῦ τῆς Θεου-
M VIII 975 πολιτῶν θρόνου καὶ τοῦ τὰ πάντα ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου πατριάρχου Ἐφραιμίου ἀκολουθῶν τοῖς ὁρισθεῖσι παρὰ τῶν προγεγραμμένων ὁσίων ἡμῶν πατέρων ἐπὶ τῇι καθαιρέσει Ἀνθίμου τοῦ αἱρετικοῦ ἀλλότριον αὐτὸν ἔχω τῆς ἱερατικῆς ἀξίας καὶ αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος τῶν Χριστιανῶν καὶ ὑπέγραψα: —

76 Σαβῖνος ἐλέει θεοῦ διάκονος τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως πληρῶν τὰς ἀποκρίσεις Πέτρου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων ἀκολουθῶν τοῖς ὁρισθεῖσι παρὰ τῶν προγεγραμμένων ὁσίων πατέρων ἡμῶν ἐπὶ τῇι καθαιρέσει Ἀνθίμου τοῦ αἱρετικοῦ ἀλλότριον αὐτὸν ἔχω τῆς ἱερατικῆς ἀξίας καὶ αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος τῶν Χριστιανῶν καὶ ὑπέγραψα: —

L V 280 **132** M VIII 1170 L V 281 Ps. 5, 5. 6 Mt. 7, 15 Ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος πατριάρχης καὶ ἡ εὐαγὴς σύνοδος εἶπε· Δέδεικται καὶ νῦν ἐπὶ τῶν πραγμάτων ἀληθὴς ὁ προφητικὸς λόγος ὅτι οὐ παροικήσει πονηρὸς τῶι θεῶι οὐδὲ διαμενοῦσι παράνομοι κατέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. ὁποῖόν τι γεγενῆσθαι καὶ ἐπὶ Ἀνθίμωι παρέστησε τὰ ἀρτίως ἀνεγνωσμένα ἱερατικά τε καὶ βασιλικὰ δόγματα. οὗτος γὰρ πρώην τὴν Τραπεζουντίων ἐπισκοπήσας πόλιν καὶ τῶν ὑγιῶν ἑαυτὸν ἐκδιαιτήσας δογμάτων, ἔνδυμα περιβαλόμενος προβάτου, λύκος δὲ ὢν ἅρπαξ εὐαγγελικῶς εἰπεῖν, τῶι ἀρχιερατικῶι τῆς βασιλίδος εἰσεπήδησε θρόνωι ὑποκρινόμενος μὲν τὴν ἀληθινὴν καὶ ἀμώμητον ἡμῶν πρεσβεύειν πίστιν καὶ τὰς ἁγίας τέσσαρας καὶ οἰκουμενικὰς ἀσμένως προσίεσθαι συνόδους, τήν τε ἐν Νικαίαι τῶν τιη καὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ρν καὶ τῶν ἐν Ἐφέσωι διακοσίων καὶ τῶν ἐν Χαλκηδόνι χλ σὺν τῆι ὁσίαι ἐπιστολῆι Λέοντος τοῦ μακαρίου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, συγγραφείσηι μὲν πρὸς Φλαβιανὸν τὸν τῆς βασιλίδος πόλεως πρόεδρον, ἐμφερομένηι δὲ τοῖς πε-

---

O [ae, r (inde a 26), v], I [inde a 26]

1 οἰνοανδρέων O^v 1—3 ἁγιωτάτης — γενόμενος O^{av} ὁρίσας O^e 4 πατρανέων πόλεως O *Patreopolitanus* Λ. legendum Πιταναίων cf. p. 118, 26 4/5 τῆς^2 — ὁμοίως O^{av} ὁρίσας $O^eΛ$ 6 τοῦ δεσπότου om. $O^eΛ$ 6—8 ἣ — ὁμοίως O^{av} ὁρίσας $O^eΛ$ 9 τοῖσ — ἐπιστὰσ O^{av} ὁρίσας O^e 11 ἡγούμενοσ O ἀποκρισιάριος p. 119, 1 11/12 θρόνου τῆς θεουπολιτῶν O^e 12 ἀποκρισιάριοσ om. O^{av} 14 ἔχω om. O^v 17 τὰ πάντα om. $O^eΛ$ καὶ μακαριωτάτου om. $O^eΛ$ 19/20 ἐπὶ — Χριστιανῶν καὶ O^{av} καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίωσ $O^eΛ$ 21 χῡ τοῦ θῡ $O^{ae}Λ$ τοῦ χῡ O^v 23 ἡμῶν πρῶν O^e 24/25 ἐπὶ — Χριστιανῶν καὶ O^{av} καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίωσ $O^eΛ$ 26 inscr. Ψῆφοσ πέτρου τοῦ [om. O^rI] ἱεροσολύμων [ἱεροσολύμων καὶ τῆσ σὺν αὐτῶ συνόδου I] κατὰ ἀνθίμου $O^{er}IΛ$ 29 ἀναγνωσμένα O^v 31 περιβαλλόμενοσ O^v 34 τι καὶ η O^e 36 μακαριωτάτου O^r

πραγμένοις τῆι ἐν Χαλκηδόνι εὐαγεστάτηι συνόδωι. ἐν δὲ τῶι τῆς διανοίας βάθει τὴν ἑαυτοῦ κατακρύπτων κακοπιστίαν Ἄνθιμος ὁ μνημονευθεὶς πρὸς τὴν προτέραν ἡμᾶς ἐπαναγαγεῖν ἔσπευσε ζάλην καὶ τὰς ἁπανταχοῦ ἁγίας καὶ καθολικὰς συνταράξαι ἐκκλησίας. ὡς γὰρ ἐγκρατὴς ὤιετο τῆς δολερᾶς καὶ ἀθεμίτου αὐτοῦ γεγενῆσθαι σπουδῆς, ἀθρόον μεταβαλὼν καὶ αὐτὸ δὴ τὸ τῆς ὑποκρίσεως ἀπεσείσατο σχῆμα καὶ ἐρρῶσθαι τοῖς ἐγγράφως παρ' αὐτοῦ συντεθειμένοις φράσας πρὸς τὰ ὀρθὰ ἀνένευε δόγματα, οὐδαμῶς ὁμολογεῖν ἀνεχόμενος ἐν δύο φύσεσιν ἀσυγχύτως ἀτρέπτως ἀδιαιρέτως ἀχωρίστως γνωρίζεσθαι τὸν ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν κύριον ἡμῶν καὶ θεὸν καὶ σωτῆρα Ἰησοῦν Χριστόν, μὴ συνεγνωκὼς ὁ ἠλίθιος τῶν οὕτως εὐσεβῶν ῥημάτων τὴν δύναμιν. πρόδηλον γὰρ ὡς τὸ ἀσύγχυτον καὶ ἀδιαίρετον ἄτρεπτόν τε καὶ ἀχώριστον καὶ τὴν ἄκραν δηλοῖ τῶν οὐσιῶν ἕνωσιν καὶ τὴν τούτων φυλάττει διαφορὰν ἐφ' ἑνὶ προσώπωι καὶ ὑποστάσει μιᾶι. ἀλλ' οὐδὲ τοὺς ὑπὸ τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι κατακεκριμένους συνόδου ἀποκηρῦξαι εἵλετο, καὶ ταύτηι ὁμόφρονα δεικνὺς ἑαυτὸν τῆς Εὐτυχοῦς τοῦ παράφρονος καὶ Διοσκόρου πλάνης. καὶ τὸ δὴ χαλεπώτερον ὅτι μηδὲ τὴν ἀπὸ τῆς διδασκαλίας ὑπέμεινεν ἰατρείαν, καίτοι φιλανθρωπίας αὐτῶι βασιλικῆς ὑπηργμένης καὶ ἀνακωχῆς ἱεροπρεποῦς δεδομένης πρός τε μετάμελον ἀρκούσης καὶ πρὸς τὴν τῆς ἀληθινῆς πίστεως προαγούσης ὁμολογίαν. ὡς οὖν λανθάνων ἐπέμενε καὶ τῆι χρονίαι ἀποφυγῆι ἐναργῶς προεμήνυε πάσης τε αὐτὸν ἐστερῆσθαι ἀπολογίας καὶ ἀνιάτως πρὸς τὴν οἰκείαν ἔχειν δυσσέβειαν, καθαιρέσεως ἐπ' αὐτῶι προῆλθε ψῆφος, ἀρχθεῖσα μὲν ὑπὸ Ἀγαπητοῦ τοῦ τῆς ὁσίας καὶ ἀοιδίμου μνήμης προέδρου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, συμπερασθεῖσα δὲ παρὰ Μηνᾶ τοῦ ἁγιωτάτου τῆς βασιλίδος πατριάρχου καὶ τῆς παρ' αὐτῶι συγκροτηθείσης εὐαγεστάτης συνόδου. κἀντεῦθεν οὐ τῆς Τραπεζουντίων μόνον ἐπισκοπῆς διαπέπτωκεν Ἄνθιμος ὁ μνημονευθείς, ἀλλὰ καὶ τῆς ἱερατικῆς ἀξίας τε καὶ ἐνεργείας τοῦ παντὸς χωρισθεὶς τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας σώματος, ἐπεὶ καὶ τῆς τοῦ καθολικοῦ ἐστέρηται προσηγορίας, ὥστε πρὸς τὴν ἀδιόρθωτον ἐκείνου πλάνην τὴν Ὠσηὲ ἐφαρμόζεσθαι προφητείαν ὅτι σὺ ἐπίγνωσιν ἀπώσω, κἀγὼ ἀπώσομαί σε τοῦ ἱερατεύειν. ταῦτα τῶν κατὰ τὴν βασιλίδα πόλιν πεπραγμένων διαρρήδην ἐχόντων καὶ ἡμεῖς ὁρῶντες ὀρθῶς τε καὶ κανονικῶς πάντα ἐπὶ Ἀνθίμωι προεληλυθότα καὶ τὴν τῶν κλήσεων ἐπαινέσαντες τάξιν καὶ τὴν ἐντεῦθεν ὑπηργμένην αὐτῶι φιλανθρωπίαν, κατεγνωκότες δὲ καὶ τῆς ὀλεθρίας Ἀνθίμου ἐνστάσεως σύμψηφοι γινόμενοι τοῖς εὖ διατετυπωμένοις ὑπὸ Ἀγαπητοῦ τοῦ τῆς ὁσίας καὶ μακαρίας μνήμης καὶ τοῖς ὡρισμένοις παρὰ Μηνᾶ τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου τῆς βασιλίδος πόλεως καὶ τῆς παρ' αὐτοῦ ἀθροισθείσης εὐαγεστάτης συνόδου, ἀκολουθοῦντες δὲ καὶ τῆι περὶ τούτων κυρώσει τοῦ θείου καὶ βασιλικοῦ νόμου προσιέμεθα τὴν ἐπὶ Ἀνθίμωι καθαίρεσιν ὡς καὶ τὴν ἀρχὴν παρὰ τοὺς ἱεροὺς εἰσφρήσαντι κανόνας τῶι ἀρχιερατικῶι τῆς βασιλίδος θρόνωι καὶ ἐναργεστάτην ὕστερον τῆς αὐτοῦ κακοπιστίας καὶ ἀμεταμελήτου γνώμης παρασχομένωι ἀπόδειξιν, ὡς τὴν θείαν ἐπ' αὐτῶι πληρωθῆναι γραφὴν λέγουσαν ἐν ἡμέραις ἐλέγχου ἐν ταῖς φυλαῖς τοῦ Ἰσραὴλ ἔδειξα πιστά· ἐγένοντο οἱ ἄρχοντες Ἰούδα ὡς μετατιθέντες ὅρια, ἐπ' αὐτοὺς ἐκχεῶ ὡς ὕδωρ τὸ ὁρμημά μου καὶ πάλιν ἑτέραν γραφὴν ἐμίσησαν ἐν πύλαις ἐλέγχοντα καὶ λόγον ὅσιον ἐβ-

Os. 4, 6 M VIII 1171 L V 284 Os. 5, 9. 10 Amos 5, 10

O [= aerv], I

1 τῆ I ὑπὸ τῆ O 2 πρότερον O^{av} 3 ἁπανταχῆ O^{av} συνταράξας O^{e} 5/6 ἁγράφωσ O^{r} 9/10 πρόδηλον — ἀδιαίρετον $O^{erI\Lambda}$ ὅτι τὸ [ὁ O^{v}] O^{av} 12 κατακεκριμμένουσ O^{v} ταύτησ O^{r} 14 τὴν O^{v} 15 ἀνοχῆσ I διδομένησ O^{av} 16 οὖν $O^{ae}I\Lambda$ οὐ O^{rv} 18 ἐπ' om. O^{e} 19 ἀπὸ $O^{r}I$ 20 συμπερανθεῖσα O^{av} 22 διαπέπτωκεν — μνημονευθεὶς ἐπισκοπῆς I 26 ἱερατεύειν μοι $O^{e}\Lambda$ 27/28 προεληλυθότα ἐπὶ ἀνθίμω I 28 κλήσεων $O^{erI\Lambda}$ ἐκκλησιῶν O^{a} κληρικῶν O^{v} 29 αὐταῖσ O^{r} 30 γενόμενοι I καὶ μακαρίας om. $O^{e}\Lambda$ 32 ἁγιωτάτησ O^{r} 33 ἀνθίμω $O\Lambda$ τούτω I καθαίρεσιν ἤτοι τῶ ἀνθίμω I καὶ $O^{er}I$ κατὰ O^{av} 34 εἰσφρήσαντα O^{av} εἰσφρήσαντι ἑαυτὸν I 35 ἀμεταβλήτου $O^{e}\Lambda$ 35/36 παρεχομένω O^{av} 37 τοῦ om. O^{a} 38 ὡς^{2} om. O^{arv}

δελύξαντο. κατὰ ταῦτα τοίνυν ἀλλότριον τοῦτον ὁριζόμεθα πάσης ἱερατικῆς ἀξίας τε καὶ ἐνεργείας, καὶ αὐτῆς δὲ τῆς τοῦ καθολικοῦ προσηγορίας. ὥσπερ γὰρ οὐδεμία τῶι
2. Cor. 6, 14 σκότει πρὸς τὸ φῶς κοινωνία, οὕτως οὐδὲ καταρρυπαίνεσθαι τὰς ἱερὰς προσήκει λειτουργίας ὑπ' ἀνδρῶν οὐκ εἰλικρινῶς τὸν δεσπότην πρεσβευόντων Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν θεόν.

Ὑπογραφαί

133 1 Πέτρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων ὁρίσας ὑπεσημηνάμην:
2 Ἠλίας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Καισαρείας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
3 Θεοδόσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Σκυθοπόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
4 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Τιβεριάδος ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
5 Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Σαριφαίας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
6 Ἀναστάσιος ἐλεει θεοῦ ἐπίσκοπος Γαβῶν ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
7 Ἐπιφάνιος ἐπίσκοπος Ῥαφείας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
8 Ἠλίας ἐπίσκοπος Ἰόππης ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
9 Ἰωάννης ἐπίσκοπος Αὐγουστοπόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
10 Νικόστρατος ἐπίσκοπος Ἀβίλης ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
11 Λάζαρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀζώτου ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
12 Λεόντιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Σωζούσης ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
13 Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἄρδων ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
14 Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἐλευθεροπόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
M VIII 1174 15 Γρηγόριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἱεριχούντων ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
16 Ἠλίας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀρεοπόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην. Θεόκτιστος ἐλάχιστος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Ἠλία ἔγραψα ὑπὲρ αὐτοῦ κατ' ἐγγράφους ἐντολὰς αὐτοῦ: —
17 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος διάρων ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
18 Δημήτριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Χαραχμώβων ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
19 Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μηνυτῶν ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
20 Ζαχαρίας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πελλαίων ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
LV 285 21 Μανουήλιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τοῦ Βιτυλίου ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
22 Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἰωτάβης ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
23 Ζηνόβιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἐλούσης ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
24 Μαρκιανὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Γάζης ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
25 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Πετρῶν ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
26 Ζηνόβιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Νικοπόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
27 Ἀράξιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Γαδάρων ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
28 Προκόπιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἐλενουπόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
29 Κυριακὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Διοκαισαρείας ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
30 Βάραχος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βακάνων ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
31 Διονύσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀσκάλωνος ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

O [= ae, r (usque ad 8), v], I [usque ad 8]

3 ἱερατικὰς I 5 om. $O^{v}I$ 6 sq. ἐλέει θεοῦ semper om. $O^{e}\Lambda$ 6. 7. 8 ἐλέω l 8 θεόδωροσ O^{a} 9—p. 189, 17 [Ἰωάννης — ὑπεσημηνάμην] καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ὁμοίως ὑπέγραψαν $O^{r}I$ 12—15 om. O^{av} 18 ἄρδων O^{e} ἀρδῶν O^{av} *Aradorum* Λ, quid sit, nescio 21 ἀρεωπόλεωσ O^{av} 23 ἔγγραφον ἐντολὴν O^{av} 24 διάρων O^{av} δοάρων O^{e} *Podaleanus* Λ, conicias Δώρων 25 χαροχβωμῶν O^{a} χαραχμωμῶν O^{v} 26 Μηνυτῶν i. e. ni fallor Μινωίδος 28 βιτύλου O^{av} 29 ἐπίσκοπος om. O^{v} 30 ἐλεούσησ O^{av} 33 νικουπόλεωσ O^{v} 34 γαδείρων O^{a} 37 postulatur Βακάθων 38 ἀσκάλων O^{v} ἀσκάλλων O^{a}

32 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Φαινοῦς ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
33 Μακάριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀρινδήλων ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
34 Βασίλειος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Συκομαζόνος ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
35 Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Νέας πόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
36 Πέτρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῶν Παρεμβολῶν ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
37 Ζαχαρίας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Λιβισίων ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
38 Δόμνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Μαξιμιανουπόλεως ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
39 Πελάγιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Σεβαστῆς ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
40 Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἰαμνιτῶν ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
41 Παρθένιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἐξάλους ὁρίσας ὑπεσημηνάμην. Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος ἔγραψα ὑπὲρ αὐτοῦ διὰ τὸ ἐν ἀσθενείαι αὐτὸν εἶναι: —
42 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Γαδάρων ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
43 Παῦλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τοῦ Ἀιλᾶ ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: — M VIII 1175
44 Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἱππηνῶν ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
45 Θεοδόσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Καπετωλιαίων ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
46 Διονύσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀμαθούντων ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —
47 Δωρόθεος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀνθηδονιτῶν ὁρίσας ὑπεσημηνάμην: —

Λόγος τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως Ἰουστινιανοῦ καταπεμφθεὶς πρὸς Μηνᾶν τὸν ἁγιώτατον καὶ μακαριώτατον ἀρχιεπίσκοπον τῆς εὐδαίμονος πόλεως καὶ πατριάρχην κατὰ Ὠριγένους τοῦ δυσσεβοῦς καὶ τῶν ἀνοσίων αὐτοῦ δογμάτων L V 636 PG 86, 945

6 Ἡμῖν μὲν ἀεὶ σπουδὴ γέγονέ τε καὶ ἐστὶ τὸ τὴν ὀρθὴν καὶ ἀμώμητον πίστιν τῶν Χριστιανῶν καὶ τὴν κατάστασιν τῆς ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ἀτάραχον διὰ πάντων φυλάττεσθαι καὶ ταύτην πρώτην τῶν ἄλλων τὴν φροντίδα τιθέμεθα. δι' ἧς καὶ τὴν ἐν τῶι παρόντι κόσμωι βασιλείαν ἡμῖν ὑπὸ θεοῦ παραδεδόσθαι καὶ φυλάττεσθαι πεπιστεύκαμεν καὶ τοὺς ἐχθροὺς τῆς ἡμετέρας πολιτείας ὑποτάττεσθαι· δι' ἧς καὶ ἐν τῶι μέλλοντι αἰῶνι ἔλεος ἐνώπιον τῆς αὐτοῦ ἀγαθότητος εὑρεῖν ἐλπίζομεν. εἰ καὶ τὰ μάλιστα γὰρ ὁ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους πολέμιος διαφόρους ἐφευρίσκει προφάσεις, δι' ὧν σπουδάζει λωβᾶσθαι ταῖς τῶν ἀνθρώπων ψυχαῖς, ἀλλ' οὖν ἡ τοῦ θεοῦ φιλανθρωπία τὴν ἐκείνου καταργοῦσα πονηρίαν καὶ τοὺς ἐναντίους διελέγχουσα οὐ συγχωρεῖ τὴν ἰδίαν καταβλάπτεσθαι ἢ σκορπίζεσθαι ποίμνην. ταῦτα δὲ ἡμῖν εἴρηται, ἐπείπερ ἦλθεν εἰς ἡμᾶς ὥς τινες μὴ ἔχοντες κατὰ νοῦν τὸν τοῦ θεοῦ φόβον μηδὲ τὴν τῶν ὀρθῶν δογμάτων διάκρισιν ἐπιστάμενοι, δι' ἧς πᾶς ὁ γινώσκων τὴν ἀλήθειαν σώιζεται, καταλείψαντες τὰς θείας γραφὰς καὶ τοὺς ἁγίους πατέρας, οὓς ἡ καθολικὴ τοῦ θεοῦ ἐκκλησία διδασκάλους ἔχει καὶ δι' ὧν πᾶσα μὲν πανταχοῦ αἵρεσις ἀπελήλαται, ἡ δὲ ὀρθόδοξος πίστις σεσαφήνισται, Ὠριγένους τε καὶ τῶν Ἑλληνικῶν καὶ Ἀρειανικῶν καὶ Μανιχαικῶν αὐτοῦ δογμάτων ἀντιποιοῦνται, δι' ὧν ἐκεῖνος εἰς βόθρον ἐνέπεσεν. οἱ δὲ τοιοῦτοι πῶς δύνανται Χριστιανοῖς συναριθμεῖσθαι προσώπου ἀντιποιούμενοι τὰ Ἑλλήνων καὶ Μανιχαίων L V 637 PG 947

O [= ae, r (inde a 18), v], I [inde a 18]
3 συκομάζων O^{av} 6 ζαχάριοσ O^{e} 8 σεβαστοῦ O^{v} 11 ἐν — εἶναι O^{av} ἀσθενεῖν αὐτόν O^{e} 12 γαδείρων O^{a} 15 θεόδωροσ O^{a} καπετολιαίων O^{a} κατολιαίων O^{v} καπετωλίου O^{e} 17 τῆς om. O^{e} ἀνθηδόνοσ O^{e} 18 inscr. βιβλίον τέταρτον τῶν πρακτικῶν τῆσ ἁγίασ πέμπτησ ἐν κωσταντινουπόλει συνόδου, tum sequitur λόγοσ τοῦ κτλ. I 19 ἁγιώτατον καὶ om. O^{av} 21 τὸ om. O^{e} 24 ἀπὸ O 28 λωβᾶσθαι ταῖσ — ψυχαῖσ O^{r}I ταῖσ — ἐπιβουλεύειν ψυχαῖσ O^{aev} 33 ἐκκλησία τοῦ θεοῦ O^{av} 35 ἀρειανικῶν καὶ O^{e} τῶν O^{av} om. O^{r}I αὐτοῦ om. I 37 τὰ O^{er}I τὰσ τῶν O^{av}

καὶ Ἀρειανῶν καὶ τῶν ἄλλων αἱρετικῶν σπουδάσαντος παραδοῦναι; ὅστις πρὸ πάντων εἰς αὐτὴν τὴν ἁγίαν καὶ ὁμοούσιον τριάδα βλασφημήσας ἐτόλμησεν εἰπεῖν τὸν μὲν πατέρα μείζονα εἶναι τοῦ υἱοῦ, τὸν δὲ υἱὸν τοῦ ἁγίου πνεύματος, τὸ δὲ ἅγιον πνεῦμα τῶν ἄλλων πνευμάτων. προστέθεικε δὲ καὶ τοῦτο τῇ ἑαυτοῦ ἀσεβείαι εἰπὼν μηδὲ τὸν υἱὸν δύνασθαι τὸν πατέρα ἰδεῖν μηδὲ τὸ ἅγιον πνεῦμα τὸν υἱόν, καὶ ὅτι ὁ υἱὸς καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα κτίσματά εἰσι, καὶ ὅπερ ἡμεῖς ἐσμὲν πρὸς τὸν υἱόν, τοῦτο ὁ υἱός ἐστι πρὸς τὸν πατέρα. προστίθησι δὲ ταῖς ἑαυτοῦ βλασφημίαις καὶ τοῦτο ἐν τῶι Περὶ ἀρχῶν αὐτοῦ [πρώτωι] λόγωι ἐπ' αὐτῆς λέξεως εἰπὼν οὕτως ἐν τῇ ἐπινοουμένηι ἀρχῇ τοσοῦτον ἀριθμὸν τῶι βουλήματι αὐτοῦ ὑποστῆσαι τὸν θεὸν νοερῶν οὐσιῶν ὅσον ἠδύνατο διαρκέσαι· πεπερασμένην γὰρ εἶναι καὶ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ λεκτέον καὶ μὴ προφάσει εὐφημίας τὴν περιγραφὴν αὐτῆς περιαιρετέον. ἐὰν γὰρ ἄπειρος ἡ θεία δύναμις, ἀνάγκη αὐτὴν μηδὲ ἑαυτὴν νοεῖν· τῇ γὰρ φύσει τὸ ἄπειρον ἀπερίληπτον. πεποίηκε τοίνυν τοσαῦτα ὧν ἠδύνατο περιδράξασθαι καὶ ἔχειν αὐτὰ ὑπὸ χεῖρας καὶ συγκροτεῖν ὑπὸ τὴν αὐτοῦ πρόνοιαν, ὥσπερ καὶ τοσαύτην ὕλην κατεσκεύασεν ὅσην ἠδύνατο κατακοσμῆσαι. ποίαν ταύτης μείζονα βλασφημίαν κατὰ τοῦ θεοῦ προενεγκεῖν Ὠριγένης ἠδύνατο ὁ καὶ ἐπὶ τῆς ἁγίας τριάδος βαθμοὺς ἐπινοήσας πολυθείαν καὶ ἐντεῦθεν εἰσάγειν βουλόμενος, καὶ αὐτὴν δὲ τοῦ θεοῦ τὴν δύναμιν περιγραπτὴν εἶναι τερατευόμενος; κἀκεῖνο δὲ τὸ πάσης δυσσεβείας ἀνάμεστον τῆς αὐτοῦ ἐστι μυθολογίας τὸ λέγειν ὅτι πάντα τὰ γένη καὶ τὰ εἴδη συναίδιά ἐστι
PG 949 τῶι θεῶι, καὶ ὅτι τῶν λογικῶν τὰ ἁμαρτήσαντα καὶ διὰ τοῦτο ἐκπεσόντα τῆς ἐν οἷς ἦσαν καταστάσεως κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῶν οἰκείων ἁμαρτημάτων τιμωρίας χάριν σώμασιν ἐνεβλήθη καὶ καθαιρόμενα πάλιν ἀνάγονται ἐν ἧι πρότερον ἦσαν καταστάσει παντελῶς ἀποτιθέμενα τὰ σώματα καὶ πάλιν ἐκ δευτέρου καὶ τρίτου καὶ πλεονάκις διαφόροις
L V 640 ἐμβάλλονται σώμασι πρὸς τιμωρίας. ὑποτίθεται δὲ καὶ διαφόρους κόσμους συστῆναί τε καὶ συνίστασθαι τοῦτο μὲν παρελθόντας, τοῦτο δὲ μέλλοντας. καὶ τίς οὕτως ἐστὶν ἠλίθιος ὅστις τῶν τοιούτων ἀκούων οὐ φρίξει τὴν διάνοιαν διὰ τὴν τῆς ἀσεβείας ὑπερβολήν; τίς δὲ οὐκ ἂν βδελύξηται τὸν μανέντα Ὠριγένην τοιαύτας πλασάμενόν τε καὶ ἐγγράφως ἐκθέμενον κατὰ θεοῦ βλασφημίας; ἄστινας ὡς πᾶσι Χριστιανοῖς ἀπηγορευμένας καὶ προφανῆ τῆς δυσσεβείας ἐχούσας τὸν ἔλεγχον περισσὸν ἐνομίσαμεν ἀντιρρήσεως ἀξιῶσαι. εἰ τοίνυν ἅπαντες αἱρετικοὶ ἐπὶ ἑνὸς τυχὸν ἢ δευτέρου δόγματος παρατροπῆι ἐκβέβληνται τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ὑποβληθέντες ἀναθέματι μετὰ τῶν ἰδίων δογμάτων, τίς ὅλως Χριστιανῶν ἀνέξεται Ὠριγένους τε καὶ τῶν πονηρῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων ἀντιποιεῖσθαι τοῦ τοσαύτας μὲν εἰρηκότος βλασφημίας, πᾶσι δὲ σχεδὸν αἱρετικοῖς τοσαύτην ὕλην ἀπωλείας παρασχομένου καὶ διὰ τοῦτο καὶ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἔκπαλαι ὑπὸ ἀνά-

---

2—4 = exc. I 4—6 = Hieron. ep. 51 p. 401, 5 cf. locos quos collegit Holl ad Epiphan. 64, 4 p. 410, 8 5/6 = exc. VIII 6 = exc. VI 8—14 cf. exc. II 18. 19 cf. exc. XI 19—23 locum Origenis qui accurate respondeat, non inuenio, sed cf. Hieron. ep. 124 p. 98, 9—12. 111, 13sq. 23. 24. cf. exc. XIII 33 σῆ ὅτι καὶ πρὸ τῆς πέμπτης οἰκουμενικῆς συνόδου ὁ Ὠριγένης ἀνεθεματίσθη παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων O^e in mg.

O [= aerv], I

1 αἱρετικῶν δόξασ O^{av} 2 βλασφημίασ O^{aev} 3 τοῦ υἱοῦ εἶναι O^e 4 προσέθηκε O^r αὐτοῦ O^{av} 5 ἅγιον om. O^a τὸ πνα τὸ ἅγιον O^a 6 κτίσμα O^{arv} 7 πρώτω OI. deleui cl. p. 209, 1 8 οὕτωσ εἰπὼν O^{av} 10 καὶ^1 om. O^{av} 10/11 καὶ μὴ — περιαιρετέον om. I 11 γὰρ ἡ O^e 13 συγκρατεῖν I 15 τοῦ om. O^r προσενεγκεῖν O^{arv} ὁ om. O^e 16/17 τὴν δύναμιν τοῦ θῦ O^a 17 δυσφημίασ O^r, corr. O^r 19 ἁμαρτήματα I τοῦτο καὶ O^a ἐκπεσόντων I 20/21 κατὰ — ἐνεβλήθη] κάτω τῆ [τῆ om. O^r] ἀλογία [ἀλογήσαντα O^r] ἐνεβλήθη [ἀπεβλήθη O^r] O^rI 22 ἀποτιθέμενα τὰ σώματα O^{aev} τὴν κακίαν ἀποτιθέμενα O^rI 23 τιμωρίαν O^e 24 οὕτοσ O^a 25 φρίξειε O^e 26 βδελλύξηται O^e τε om. O^{av} 29 τυχὸν om. O^v 31 τε om. O^r 32 δὲ om. O^v 33 ἀπωλείας scripsi ἀπωλείασ βλασφημίασ O^{av} ἀπωλείασ καὶ βλασφημίασ O^rI βλασφημίασ O^e παρεχομένου O^{av}

θεμα γενομένου μετὰ τῶν μυσαρῶν αὐτοῦ δογμάτων; εἰ γὰρ καὶ δοίη τις τὸν θεομάχον
'Ωριγένην, ὅπερ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις αἱρετικοῖς εὑρίσκεται, ἀναμῖξαι τινὰ τοῖς πονηροῖς
αὐτοῦ συγγράμμασιν ἐκ τῶν ὀρθῶν δογμάτων, ταῦτα οὐκ ἴδια ἐκείνου καθέστηκεν, ἀλλὰ
τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὑπάρχει. καὶ τοῦτο δὲ αὐτὸ κακούργως ἐκεῖνος καὶ πρὸς
ἀπάτην τῶν ἁπλουστέρων ἐμηχανήσατο. ταῖς γὰρ τῶν Ἑλλήνων μυθολογίαις ἐν- 5
τραφεὶς καὶ ταύτας ἐπεκτεῖναι βουλόμενος ἐσχηματίσατο τὰς θείας δῆθεν ἑρμηνεύειν γρα-
φάς, ἵνα τούτῳ τῷ τρόπῳ τὰ ἑαυτοῦ μυσαρὰ δόγματα τοῖς τῶν θείων γραφῶν ὑπομνή-
μασιν ἀναμίξας κακοήθως τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Μανιχαικὴν αὐτοῦ πλάνην καὶ Ἀρειανικὴν
μανίαν εἰσαγάγῃ καὶ τοὺς μὴ ἠκριβωμένους τὰ τῆς θείας γραφῆς δυνηθῇ δελεάσαι. τί
γὰρ ἕτερον παρὰ τὰ Πλάτωνι εἰρημένα τῷ τὴν Ἑλληνικὴν μανίαν πλατύναντι 'Ωριγένης 10
ἐξέθετο; ἢ παρὰ τίνος ἑτέρου Ἄρειος λαβὼν τὴν οἰκείαν συνεγράψατο νόσον ὁ πρὸς ὄλε-
θρον τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς εἰς τὴν ἁγίαν καὶ ὁμοούσιον τριάδα βαθμοὺς ἐπινοήσας; ἐν τίνι δὲ
οὗτος τοῦ Μανιχαίου ἀπολιμπάνεται ὁ λέγων τὰς τῶν ἀνθρώπων ψυχὰς διὰ ἁμαρτίας
τοῖς σώμασι τιμωρίας χάριν ἐμβληθῆναι, ὡς δὴ πρῶτον μὲν νόας οὔσας καὶ ἁγίας δυνά-
μεις, ἔπειτα κόρον λαβούσας τῆς θείας θεωρίας καὶ πρὸς τὸ χεῖρον τραπείσας καὶ διὰ τοῦτο 15
τῆς τοῦ θεοῦ ἀγάπης ἀποψυγείσας καὶ ἐντεῦθεν ψυχὰς ὀνομασθείσας καὶ τιμωρίας χάριν
τοῖς σώμασιν ἐμβληθείσας; ὅπερ καὶ μόνον ἱκανὸν ἦν εἰς τελείαν αὐτοῦ κατάκρισιν οἷα
τῆς Ἑλληνικῆς ὑπάρχον δυσσεβείας. τοῦ γὰρ θεοῦ εἰπόντος ποιήσωμεν ἄνθρωπον Gen. 1, 26
κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν ἡμετέραν εὑρίσκεται κατὰ τοὺς ἐκείνου ματαίους λόγους
σῶμα μόνον δίχα ψυχῆς κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν γενόμενον τοῦ θεοῦ, ἐὰν ὅλως προυπῆρχε 20
ψυχὴ καὶ μετὰ τὸ γενέσθαι τὸ σῶμα ἐνεβλήθη ἢ κατηγγίσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ἀνάγκη πᾶσα
τοῦ λέγειν καὶ αὐτὸν τὸν θεὸν τὸν τοῦ ἀνθρώπου δημιουργὸν σῶμα ὑπάρχειν ὡς τὸ
σῶμα κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν ἰδίαν ποιησάμενον. πῶς δὲ δύναται εἰκὼν εἶναι τοῦ PG 951
ἀσωμάτου τὸ σῶμα; δι' ὃ μὴ γένοιτο τούτοις Χριστιανοὺς συνθέσθαι. εἰ δὲ κατὰ τὴν
'Ωριγένους βλασφημίαν προυπῆρχον αἱ ψυχαὶ καὶ διὰ τὸ ἁμαρτῆσαι αὐτὰς τιμωρίας 25
χάριν εἰς τὰ σώματα κατεπέμφθησαν, ἵνα παιδευθεῖσαι σωφρονήσωσιν, ἐχρῆν αὐτὰς μη-
κέτι ἁμαρτάνειν. εἰ γὰρ πρὸς κόλασιν τῇ ψυχῇ διὰ τὴν ἁμαρτίαν ἐδόθη τὸ σῶμα,
ὥστε αὐτὴν ὀδυνωμένην παιδευθῆναι πρὸς τὸ τιμᾶν τὸν θεόν, πῶς συνεργεῖ καὶ συ- L V 641
ναγωνίζεται αὐτῇ τὸ σῶμα πρὸς τὸ ἁμαρτάνειν; δεσμοὶ γὰρ καὶ φυλακαὶ καὶ πέδαι καὶ
συντόμως εἰπεῖν τὰ τοιαῦτα ἐφεκτικὰ τοῦ ἀδικεῖν καὶ τοῦ ἁμαρτάνειν τοῖς κολαζομένοις 30
γίνονται. οὐ γὰρ ὅπως ὁ ἁμαρτήσας πλέον ἁμαρτήσῃ, συνεργὸς αὐτῷ πρὸς τὴν ἁμαρ-
τίαν ὁ δεσμὸς δίδοται, ἀλλ' ὅπως παύσηται τοῦ ἁμαρτάνειν διὰ τῶν δεσμῶν βασανιζό-
μενος. πρόδηλον τοίνυν ὅτι οὐ διὰ σωφρονισμὸν προλαβουσῶν ἁμαρτιῶν τοῖς σώ-
μασιν ἐνεβλήθησαν αἱ ψυχαὶ κατὰ τοὺς ἐκείνου λήρους, ἀλλὰ κατὰ ταυτὸν ὁ θεὸς τό τε
σῶμα τήν τε ψυχήν, τουτέστι τέλειον τὸν ἄνθρωπον ἐδημιούργησεν. ὅθεν τῶν διὰ 35
τοῦ σώματος ἡμῖν πεπραγμένων εἴτε ἀγαθῶν εἴτε φαύλων τὴν ἀνταπόδοσιν ἀναμένομεν.

15—18 = anath. ᾱ exc. XVIII

O [= aerv], I

2 ἀναμάξαι O^r ἐντάξαι I 4/5 καὶ πρὸσ — ἁπλουστέρων ἐκεῖνοσ O^{aev} 6 δῆθεν om. I 7 μυσαρὰ αὐτοῦ O^r θείων] ὀρθῶν O^r 10 τὰ O^{aev} τῶ O^r τὸ τῶ O^r corr. τὰ τῶ I εἰρημένον O^r 12 καὶ om. O^{av} 16 ἀποψυγείσασ ἀγάπησ O^{av} ἀγάπησ ἀποψυχθείσασ [ἀποψυχείσασ O^r] O^{rI} 18 ὑπάρχων O^{rI} 22 τὸ om. I 24 χριστιανοῖσ O^r 26 σω-φρονισθῶσιν O^{eI} 28 παιδευθῆναι om. O^a πρὸσ τὸ τιμᾶν O^{erI} προτιμᾶν O^{av} 29—30 δεσ-μοὶ — ἁμαρτάνειν O^{aev} ὁ O^{rI} 30 ἐφικτὰ O^v 31 γίνεται O^r οὐ γίνεται I ἁμάρτη O^e 32 διαδέδοται O^{av} ὅπωσ] ὁμωσ O^v 34 ἐκείνων O^r 35 τὸν τέλειον O^e 36 ἀν-τίδοσιν O^a

2. Cor. 5, 10 τοῦτο γὰρ ἡμῖν παραδίδωσιν καὶ ὁ θεῖος ἀπόστολος Παῦλος λέγων ὅτι πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ ἔπραξεν εἴτε ἀγαθὸν εἴτε φαῦλον. προσέχειν τοίνυν δεῖ τοῖς τοῦ ἀποστόλου ῥήμασιν ὅτι οὐκ εἶπε κομίζεσθαι δεῖν τὸν κρινόμενον πρὸς ἃ ἔπραξε πρὸ τοῦ σώματος ἀλλὰ διὰ τοῦ σώματος. εἰ δὲ ἐπὶ μόνοις τοῖς διὰ τοῦ σώματος κολάζεται ἄνθρωπος παρὰ τοῦ κρίνοντος τὴν γῆν ἢ τῆς δεούσης ἀξιοῦται τιμῆς, μνήμη δὲ οὐδεμία προγενεστέρων ἁμαρτημάτων, δῆλον ὅτι οὐ προυπάρχουσι τῶν σωμάτων αἱ ψυχαί· εἰ γὰρ προυπῆρχον, εἶπεν ἂν ὁ ἀπόστολος, ὥσπερ τὰ διὰ τοῦ σώματος, οὕτως καὶ τὰ πρὸ τοῦ σώματος. ὅτι δὲ αἱ τῶν ἀνθρώπων ψυχαὶ νοεραί τε καὶ λογικαὶ τυγχάνουσι, τῶν ὁμολογουμένων ἐστίν, ὅπερ οὐδὲ τοὺς Ὠριγένους ἀντιποιουμένους νομίζομεν ἀπαρνεῖσθαι. εἰπάτωσαν τοίνυν οἱ τὰ Ὠριγένους φρονοῦντες· αἱ ψυχαὶ αἱ αὐτῶν, εἴγε ἄρα καθὼς λέγουσι, προυπῆρχον τῶν σωμάτων, πρὶν ἢ ἐν τοῖς σώμασιν εἰσέλθωσιν, ἐν ποίαι τάξει ὑπῆρχον ἢ τί διεπράττοντο; ἐχρῆν γὰρ αὐτὰς εἰδέναι ποῦ ἦσαν, εἰ προῆσαν, καὶ πῶς ἐνταῦθα παρεγένοντο. εἰ δὲ τοῦτο αὐτοῖς ἀμήχανόν ἐστι λέγειν ὡς τῆς ἀληθείας μὴ οὔσης, δῆλον ὅτι μῦθοι τὰ κατ' αὐτοὺς ὑπάρχουσιν. ἴσως δὲ ἐροῦσιν ὅτι μετὰ τὸ εἰσελθεῖν τὰς ψυχὰς ἐν τοῖς σώμασι τότε δύνανται διακρίνειν τε καὶ γινώσκειν τὰ πραττόμενα παρ' αὐτῶν. εἰ δὲ τοῦτο εἴπωσιν, εὑρίσκεται τὸ σῶμα κατὰ τοὺς αὐτῶν ματαίους λόγους τιμιώτερον τῆς ψυχῆς οἷα χαριζόμενον αὐτῇ τὸ νοεράν τε καὶ λογικὴν γενέσθαι· ἀλλὰ τὸ λέγειν τοῦτο πάσης ἐστὶν ἀνοίας καὶ ἀτοπίας μεστόν. διὰ τί δὲ ὅλως, εἴπερ, ὡς λέγουσιν, προυπῆρχεν ἡ ψυχή, μαθήσεώς τινος ἢ διδαχῆς δέεται ἐν τῷ σώματι γενομένη κατὰ μικρὸν εἰσαγομένη καὶ προκόπτουσα εἰς τὰ μείζονά τε καὶ τελειότερα; εἰ γὰρ προῆν, καὶ ἐγίνωσκεν ἂν τὰ συμφέροντα μηδεμιᾶς μαθήσεως δεομένη καὶ ὡς ἐν γνώσει τυγχάνουσα διωρθοῦτο ταῖς ἐπιμελείαις καὶ εἰ τὸ πταῖσμα ἐγίνωσκεν, οὐκ ἐδιδάσκετο ὡς προεπισταμένη. εἰ δὲ διδάσκεται ὡς ἀγνοοῦσα, οὐ προήιδει· εἰ δὲ οὐ προήιδει, οὐ προῆν. ἀλλὰ δῆλον ὅτι οὐ προῆν. τῆς γὰρ γενέσεως ἡμῶν
PG 953 αἰτιός ἐστι μόνος ὁ θεός, ὅστις καθὼς οὐκ ὄντας ἡμᾶς ἐποίησεν, οὕτως καὶ γενομένους σώι-
Gen. 1, 26 ζει τῇ ἰδίαι χάριτι, ἐὰν ἄξιοι καὶ ἐπιτήδειοι φανῶμεν. ὁ θεὸς γὰρ εἰπὼν ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ ὁμοίωσιν ἀμφότερα κατὰ ταυτὸν ἐδημιούργησε, τουτέστι σῶμά τε πλάσας καὶ ψυχὴν νοεράν τε καὶ λογικὴν δημιουργήσας. ἅμα
L V 644 γὰρ σῶμα ἔπλασεν ὁ θεὸς καὶ τὴν ψυχὴν ἐδημιούργησε τέλειον τὸν ἄνθρωπον ἀποτελέσας· οὐδὲ γὰρ σῶμα χωρὶς ψυχῆς οὐδὲ ψυχὴ χωρὶς σώματος ἄνθρωπος. εἰ δὲ προυπῆρχεν ἡ ψυχή, καθὼς Ὠριγένης ληρεῖ, τίνος ἕνεκεν ὁ ἁγιώτατος προφήτης Ζαχαρίας εἶπε
Zach. 12, 1 πλάσσων πνεῦμα ἀνθρώπου ἐν αὐτῷ; εἰ γὰρ προῆν, ἔδει μᾶλλον εἰπεῖν καταγίζων ἢ καταπέμπων πνεῦμα ἀνθρώπου ἐν αὐτῷ· νῦν δὲ λέγων ὁ προφήτης πλάσσων δείκνυσιν ὅτι ὥσπερ τὸ σῶμα, οὕτω καὶ τὴν ψυχὴν οὐ προυπάρχουσαν ἐποίησεν ὁ θεὸς τῇ ἰδίαι δυνάμει αὐτοῦ καὶ ἀγαθότητι. καθὼς οὖν εἴρηται, τὸ κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τοῦ θεοῦ γενέσθαι τὸν ἄνθρωπον καὶ τοῦ θείου ἐμφυσήματος ἀξιωθῆναι δηλοῖ μὴ μόνον νοερὰν καὶ λογικήν, ἀλλὰ καὶ ἀθάνατον τὴν ψυχὴν δημιουργηθῆναι

1—9 sententia desumpta est ex Cyrilli epistula infra p. 202, 4—12

O [= aerv], I

1 ἡμῖν om. O^{av} 3 τὰ I om. O 4 κομίζεσθαι om. O^{arv}I δεῖ O^{arv} 6 καὶ παρὰ O^{a} ἢ om. O^{aev}, corr. O^{e} 8 τὰ om. I 10 ἀντιποιουμένους om. O^{av} 11 αἱ^{2} om. O^{rv} 12 ἑαυτῶν O^{e} 12/13 ἐν τοῖς — ἢ om. O^{r}I 13 αὐτοὺς O^{aev} ποῖ O^{r} 17 εἴποιεν O^{r} 21/22 τελεώτερα O^{av}I 23 ὑπάρχουσα O^{r} εἰ om. O^{aev} 25 οὐ^{2} O^{er}I οὐδὲ O^{av} γεννήσεως O^{av} 26 ὅστις] ὅτι O^{e} 27 χάριτι O^{arv}I χειρὶ O^{e} 28 καὶ καθ' I 29—30 τουτέστι — ἐδημούργησε om. O^{v} 32 εἶπεν ὁ O^{av} εἴρηκε O^{r} 33/34 εἰ γὰρ — ἐν αὐτῷ post ἀγαθότητι (36) habet O^{r} 36 δυνάμει αὐτοῦ καὶ ἀγαθότητι O^{r}I ἀγαθότητι O^{aev}

πρὸς τὸ ἄρχειν πάντων τῶν ἐπὶ γῆς ποιημάτων. τοῦτο γάρ ἐστι καὶ τὸ εἰρημένον
τῶι θεολόγωι Γρηγορίωι περὶ τῆς ψυχῆς, τὴν ἐκ θεοῦ καὶ θείαν καὶ τῆς ἄνωθεν εὐγενείας PG 35, 425
μετέχουσαν, οὐχ ὥς τινες φανταζόμενοι λέγουσι, τῆς θεικῆς οὐσίας ὑπάρχουσαν
τὴν ψυχήν, ἀλλ' ὡς διὰ τοῦ ἐμφυσήματος τοῦ θεοῦ γενομένην καὶ χάρισμα παρ' αὐτοῦ
λαβοῦσαν τοῦ νοερὰν καὶ λογικὴν καὶ ἀθάνατον εἶναι καὶ μὴ συναποθνήισκειν τῶι σώ- 5
ματι καθ' ὁμοιότητα τῶν ἀλόγων ζώιων, ἀλλὰ κατὰ χάριν μετέχειν τῆς ἄνωθεν εὐγενείας,
τουτέστιν ἀθανασίας. μαρτυρεῖ δὲ τούτοις καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Ἰωάννης ὁ Κωνσταντινου- PG 53, 106
πόλεως πατριάρχης ἐν τῶι ἑνδεκάτωι λόγωι τῶι εἰς τὴν κτίσιν· λέγει γὰρ οὕτως [4 p. 100 Montf.]

καὶ ἐνεφύσησε, φησίν, εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγέ- Gen. 2, 7
νετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν. ἐνταῦθα τινὲς τῶν ἀγνωμόνων ἐξ οἰκείων 10
λογισμῶν κινούμενοι καὶ οὐδὲν θεοπρεπὲς ἐννοοῦντες οὔτε τὴν συγκατάβασιν τῶν ῥημά-
των λογιζόμενοι λέγειν ἐπιχειροῦσιν ὅτι ἐκ τῆς τοῦ θεοῦ οὐσίας ἐστὶν ἡ ψυχή. ὢ τῆς
μανίας, ὢ τῆς παραφροσύνης.

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ πατὴρ περὶ τῶν προκειμένων· σκόπει δὲ ὅτιπερ περὶ μὲν τῶν ἄλλων 14
ἁπάντων τῶν ἐπὶ γῆς ποιημάτων εἶπεν ὁ θεὸς γενηθήτω καὶ ἐξαγαγέτω ἡ γῆ, καὶ Gen. 1, 3. 24
ἐγένετο· περὶ δὲ τοῦ ἀνθρώπου λέγει ποιήσωμεν ἄνθρωπον καὶ οὐ μόνον ποι- Gen. 1, 26
ήσωμεν, ἀλλὰ καὶ κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ ὁμοίωσιν καὶ λαβὼν χοῦν ἀπὸ τῆς Gen. 2, 7
γῆς ταῖς ἰδίαις χερσὶν ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον
αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν. ἐντεῦθεν
τοίνυν ἔστιν ἰδεῖν πῶς ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον τιμιώτερον ἐποίησε τῶν ἄλλων ἁπάντων τῶν 20
ἐπὶ γῆς κτισμάτων. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα πάντα λόγωι εἶπε, καὶ ἐγένετο· τὸν δέ γε
ἄνθρωπον, καθὼς εἴρηται, αὐτὸς ταῖς ἰδίαις χερσὶ κατὰ τὴν θείαν γραφὴν ἐδημιούργησε.
πάντα δὲ τὰ γενόμενα ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς ὑπέταξε τῶι ἀνθρώπωι τῶι γενομένωι ἐν Gen. 1, 28
τῆι ἕκτηι ἡμέραι, ἵνα πάντων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς κτισμάτων ἤδη προγεγονότων καὶ ἑτοι-
μασθέντων αὐτῶι δεσπόζηι αὐτὸς ὑπὸ τοῦ πλάστου δεσποζόμενος. τοῦτο δὲ ἡμᾶς δι- 25
δάσκει καὶ ὁ ἐν ἁγίοις θεολόγος Γρηγόριος ἐν τῶι λόγωι τῶι εἰς τὴν νέαν κυριακήν· λέγει
γὰρ ταῦτα

οὕτω τι πρῶτον ἐν ἡμέραις ἀριθμεῖται καὶ δεύτερον καὶ τρίτον καὶ τὰ ἑξῆς ἄχρι τῆς PG 36, 612
ἑβδόμης καὶ καταπαυσίμου τῶν ἔργων ἡμέρας, αἷς καταμερίζεται τὰ γινόμενα λόγοις
ἀρρήτοις τασσόμενα καὶ οὐκ ἀθρόως ἀναδιδόμενα τῶι πάντα δυνατῶι λόγωι, οὗ καὶ τὸ PG 955
νοῆσαι μόνον καὶ εἰπεῖν ἔργον ἐστὶ παριστάμενον. εἰ δὲ τελευταῖος ὁ ἄνθρωπος ἀνε- 31
δείχθη, καὶ ταῦτα χειρὶ θεοῦ καὶ εἰκόνι τετιμημένος, θαυμαστὸν οὐδέν· ἔδει γὰρ ὥσπερ
βασιλεῖ προυποστῆναι τὰ βασίλεια καὶ οὕτως εἰσαχθῆναι τὸν βασιλέα πᾶσιν ἤδη δορυ-
φορούμενον.

Εἰ τοίνυν κατὰ τὴν τοῦ θεολόγου Γρηγορίου διδασκαλίαν τελευταῖος ὁ ἄνθρωπος L V 645
ἀνεδείχθη, καὶ ταῦτα χειρὶ θεοῦ καὶ εἰκόνι τετιμημένος, καὶ πάντα παρὰ τοῦ θεοῦ αὐτῶι 36
προητοιμάσθη, ὥσπερ βασιλεῖ προυφίσταται τὰ βασίλεια, καὶ οὕτως εἰσήχθη παρὰ θεοῦ
ὡς βασιλεὺς πᾶσιν ἤδη δορυφορούμενος, πῶς λέγουσιν οἱ κατὰ τὸν Ὠριγένην παρα-
φρονοῦντες ὅτι προυπάρχουσαι αἱ ψυχαὶ διὰ ἁμαρτίας ἐν σώμασι καταπέμπονται ὀφεί-

---

O [= aerv], I

5 τὸ O^{av} 8 numeratur XIII in editis τῶι²] τῶν O^{av} 11 οὐθὲν O^{e} 14 ὅτι I
15 τῶν O^{e} om. O^{arv}I γεννηθήτω O^{v} 21 γὰρ I οὖν O ἐγένοντο O^{ar} γε om. O^{er}, corr. O^{r}
23 ἐν om. O^{r} 24 τῆς om. O^{av} 26/27 λέγει — ταῦτα O^{aev}I λέγων O^{r} 28 τι O^{e}I τὲ O^{arv}
29 γενόμενα O^{arv} 30 ὢ I τῶ O^{v} 31 νοῆσαι — εἰπεῖν O νοῆσαι μόνον ἢ εἰπεῖν Greg. θελῆσαι I
33 προυποστῆσαι I 37 καὶ ὥσπερ O^{e} τοῦ θῦ O^{e} 38 δορυφορούμενον I 39 σώματι O^{v}

λουσαι δίκας ὑποσχεῖν τῶν πρώην ἡμαρτημένων; τὸ ἔμπαλιν γὰρ ὁ ἐν ἁγίοις Γρηγόριος καὶ ὕστερον πάντων λέγει τὸν ἄνθρωπον γεγενῆσθαι καὶ τιμηθῆναι ὑπὸ θεοῦ καὶ βασιλεύειν τῶν ἐπὶ γῆς πάντων, ὅπερ τιμωρίας μὲν οὐκ ἔστι, πάσης δὲ τὸ ἐναντίον προνοίας καὶ εὐεργεσίας ἔνδειξις ὑπάρχει. σύμφωνα δὲ τοῖς τοῦ θεολόγου Γρηγορίου καὶ ὁ ἐν
PG 53, 107 ἁγίοις Ἰωάννης ὁ Κωνσταντινουπόλεως πατριάρχης ἡμᾶς διδάσκει ἐν τῷι ἑνδεκάτωι
[4 p. 102 Montf.] λόγωι τῶι εἰς τὴν κτίσιν λέγων οὕτως

ἀλλ' ἴσως εἴποι τις ἄν· καὶ τίνος ἕνεκεν εἰ τιμιώτερον ἡ ψυχὴ τοῦ σώματος, τὸ ἔλαττον πρῶτον δημιουργεῖται καὶ τότε τὸ μεῖζον καὶ ὑπερέχον; οὐχ ὁρᾶις, ἀγαπητέ, ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς κτίσεως τὸ αὐτὸ τοῦτο γέγονεν; ὥσπερ γὰρ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ καὶ ἥλιος καὶ σελήνη καὶ τὰ ἄλλα πάντα ἐδημιουργήθη καὶ μετὰ ταῦτα πάντα ὁ ἄνθρωπος ὁ τούτων πάντων τὴν ἀρχὴν μέλλων ἐγχειρίζεσθαι, τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον καὶ ἐν αὐτῆι τῆι διαπλάσει τοῦ ἀνθρώπου πρότερον τὸ σῶμα πλάττεται καὶ τότε ἡ ψυχὴ ἡ τιμιωτέρα. ὃν γὰρ τρόπον τὰ ἄλογα τὰ πρὸς ὑπηρεσίαν μέλλοντα εἶναι χρήσιμα πρὸ τοῦ ἀνθρώπου δημιουργεῖται, ἵνα ἑτοίμην ἔχηι τὴν ὑπηρεσίαν ὁ μέλλων τῆς τούτων χρείας ἀπολαύειν, οὕτω καὶ τὸ σῶμα πρὸ τῆς ψυχῆς δημιουργεῖται, ἵνα ἐπειδὰν κατὰ τὴν ἀπόρρητον αὐτοῦ σοφίαν ἡ ψυχὴ παραχθῆι, ἔχηι τὰς οἰκείας ἐνεργείας ἐπιδείκνυσθαι διὰ τῆς τοῦ σώματος κινήσεως.

Καὶ ταῦτα μὲν ὅσον ἐπιδεῖξαι τοῖς ἀκροωμένοις ὅτι τὰ αὐτὰ τοῖς ἁγίοις πατράσι φθεγγόμεθα πανταχοῦ τὴν τῶν ψυχῶν προύπαρξιν ἀναιροῦσιν· πάλιν δὲ τῆς ἁγίας
Gen. 1, 28 λεγούσης γραφῆς περὶ τοῦ Ἀδὰμ καὶ τῆς Εὔας εὐλόγησεν αὐτοὺς ὁ θεὸς καὶ εἶπεν· αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς, πῶς ἄρα εἰ προυπῆρχον αἱ ψυχαὶ τῶν σωμάτων, ἔμελλε κατὰ τὴν θείαν πρόσταξιν αὐξάνεσθαι καὶ πληθύνεσθαι τὰ προυπάρχοντα κατὰ τοὺς ἐκείνων μύθους; καὶ πῶς εἶχεν ὁ θεὸς εὐλογῆσαι τὰς ψυχὰς ταῖς ἁμαρτίαις ἤδη ὑποπεσούσας εἰς τὸ αὐξηθῆναί τε καὶ πληθυνθῆναι; ἁμαρτήσασαι γὰρ αἱ ψυχαὶ κατάρας μᾶλλον ἢπερ εὐλογίας ἔτυχον ἄξιαι. εἰ δὲ προυπῆρχον αἱ ψυχαὶ ἐν ἑτέραι τάξει ὑπάρχουσαι κατὰ τοὺς Ὠριγένους μύθους, διὰ τί μόνον τὸν Ἀδὰμ ἔπλασεν ὁ θεός; ἆρα μόνον ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀδὰμ τότε ἦν ἁμαρτήσασα καὶ διὰ τοῦτο ἐν σῶμα ἔπλασεν ὁ θεός; εἰ γὰρ ἦσαν πρὸ τούτου καὶ ἄλλαι ψυχαί, ἔδει καὶ ἄλλα σώματα ἅμα πλασθῆναι ὑποδεχόμενα τὰς ψυχάς. πῶς δὲ ἡ ἁμαρτήσασα κατὰ τοὺς αὐτῶν λόγους ψυχὴ καὶ διὰ τιμωρίαν εἰς σῶμα βληθεῖσα εἰς τὸν παράδεισον τῆς τρυφῆς παρὰ τοῦ θεοῦ ἐτέθη; εἰ γὰρ διὰ τιμωρίαν σώματι ἐνεβλήθη, οὐκ ἐν παραδείσωι τῆς τρυφῆς, ἀλλ' ἐν κολάσεως ἂν ἀπετίθετο
PG 957 τόπωι. τοσοῦτον δὲ ὁ θεὸς ἠγάπησε τὸν ἄνθρωπον, ὃν μετὰ πάντα τὰ δημιουργήματα ἔπλασεν, ὅτι καὶ μετὰ τὸ παραβῆναι αὐτὸν τὴν δοθεῖσαν αὐτῶι παρὰ τοῦ θεοῦ ἐντολὴν καὶ διὰ τοῦτο ἐκβληθῆναι τοῦ παραδείσου αὐξανομένου τοῦ γένους τῶν
L V 648 ἀνθρώπων καὶ πληθυνομένης τῆς ἁμαρτίας διὰ τὸ ἐγκεῖσθαι τὴν διάνοιαν τῶν ἀνθρώπων ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ χείρονα οὐ περιεῖδεν ὁ θεὸς ὡς ἀγαθὸς τὸ ἴδιον πλάσμα, ἀλλὰ διαφόροις ἐνουθέτησε τρόποις τοῖς ὑπὸ τῆς ἁγίας δηλουμένοις γραφῆς. ἐπειδὴ δὲ ἐπὶ δεινοτέροις τοῖς ἁρρωστήμασι μείζονος ἐδεόμεθα καὶ τῆς θεραπείας, αὐτὸς ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος, ὁ εἷς, τουτέστι τὸ ἓν πρόσωπον, τῆς ἁγίας τριάδος, διὰ τὴν ἑαυτοῦ

O [= aerv], I

1 ὑπέχειν O^{r}I ἡμαρτημένον O^{v} 5 ὁ om. O^{e} 6 τῶν I 10 ὁ ἥλιος O^{er}I ἡ σελήνη O^{r}I 13 εἰσ O^{r} μέλλοντα πρὸσ ὑπηρεσίαν O^{av} 16 ἔχει O^{v} 22/23 πρόστασιν I 24 τὰς ψυχὰς om. O^{v} 26 ἔτυχον O^{erv} τυχεῖν O^{a} ἐτύγχανον I 27 τὸν I om. O 29 ἅμα O^{e} om. O^{arv}I 31 κῦ O^{r} 32 ἂν om. I 38 ἀπὸ O^{er} ἐπὶ om. O^{r}I 39 καὶ om. O^{e} θεραπείασ O^{arv}I ἰατρείασ O^{e}

φιλανυρωπίαν ἄνθρωπος γίνεται μένων θεὸς μηδὲ τὴν θεικὴν αὐτοῦ οὐσίαν ἀλλοιώσας εἰς τὴν ἀνθρωπίνην μηδὲ τὴν ἀνθρωπίνην [αὐτοῦ οὐσίαν] εἰς τὴν θεικὴν μεταβαλὼν καὶ ἔστιν εἷς καὶ ὁ αὐτὸς ἐν ἑκατέραις ταῖς φύσεσιν ἀσυγχύτως καὶ ἀδιαιρέτως γνωριζόμενος. μείνας γὰρ ὅπερ ἦν, γέγονεν ὅπερ οὐκ ἦν, καὶ τὸν ὀφειλόμενον παρ' ἡμῶν θάνατον ἐκ τῆς διὰ τὴν παράβασιν κατακρίσεως ἐν τῇι ἰδίαι σαρκὶ ἀναδεξάμενος ἠλευθέρωσεν ἡμᾶς τοῦ αἰωνίου θανάτου ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων γενόμενος καὶ πρωτότοκος ἀναστὰς ἐκ νεκρῶν συνήγειρε καὶ συνεκάθισεν ἡμᾶς ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, καθὼς ἡμᾶς ἐκδιδάσκει ἡ ἀποστολικὴ παράδοσις. εἰ γὰρ καὶ τὴν ἀρχὴν ἡ ἀνθρωπίνη φύσις διὰ τὴν παρακοὴν ἐστερήθη τοῦ παραδείσου, ἀλλ' ὅμως, ὡς εἴρηται, ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ θεοῦ διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἠγάπησεν ἡμᾶς, τὴν ἡμετέραν φύσιν ἑνώσας ἑαυτῶι ἀδιασπάστως καθ' ὑπόστασιν ἐν τῇι μήτραι τῆς ἁγίας ἐνδόξου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας μείζονος ἡμᾶς ἠξίωσε χάριτος τὴν ἐν οὐρανοῖς βασιλείαν ἡμῖν δωρησάμενος. μαρτυρεῖ δὲ τούτοις καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Ἰωάννης ὁ Κωνσταντινουπόλεως πατριάρχης ἐν τῶι λόγωι τῶι εἰς τὴν ἀνάληψιν λέγων οὕτως

1. Cor. 15, 20 Col. 1, 18 Ephes. 2, 4 11 PG 49, 415 [2 p. 449 Montf.]

ἡμεῖς οἱ τῆς γῆς ἀνάξιοι φανέντες σήμερον εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνήχθημεν· οἱ μηδὲ τῆς κάτω ἀρχῆς ὄντες ἄξιοι πρὸς τὴν βασιλείαν ἀνέβημεν τὴν ἄνω· ὑπερέβημεν τοὺς οὐρανούς, ἐπελαβόμεθα τοῦ θρόνου τοῦ βασιλικοῦ, καὶ ἡ φύσις, δι' ἣν ἐφύλαττε τὸν παράδεισον τὰ Χερουβίμ, αὐτὴ ἐπάνω τῶν Χερουβὶμ κάθηται σήμερον.

Ἀποδέδεικται τοίνυν ὅτι οὐχ ὡς Ὠριγένης ληρεῖ, ἐν οὐρανοῖς αἱ ψυχαὶ προυπάρχουσαι ἔπειτα ἁμαρτήσασαι κατεπέμφθησαν τιμωρίας χάριν εἰς τὰ σώματα, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐναντίων ἐπὶ γῆς δημιουργηθεῖσα ὅλη ἡ τοῦ ἀνθρώπου φύσις, τουτέστι σώματος καὶ ψυχῆς, διὰ τῆς ὑπερβαλλούσης τοῦ θεοῦ ἀγαθότητος τῆς ἐν οὐρανοῖς ἠξίωται βασιλείας, ὥστε τοὺς ἀνθρώπους τοὺς τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ φυλάττοντάς τε καὶ πληροῦντας ἀξιοῦσθαι τῆς ἐν οὐρανοῖς τῶν ἀγγέλων διαγωγῆς, οὓς ἐν τῇι γῆι διὰ τῆς πρὸς θεὸν ὑμνολογίας μιμεῖσθαι προσετάχθημεν. βουλόμενος γὰρ ὁ θεὸς διὰ τὴν ἄφραστον αὐτοῦ φιλανθρωπίαν, ὃν τρόπον ἐν οὐρανοῖς ὑπὸ τῶν ἁγίων δυνάμεων δοξολογεῖται, οὕτως καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων δοξάζεσθαι, ἐδημιούργησε τὸν ἄνθρωπον δεύτερον ἄγγελον ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς ἂν πληρωθῆι τὰ πάντα δόξης θεοῦ. ὅθεν καὶ ὁ κύριος παραδιδοὺς τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς ὅπως ὀφείλουσι προσεύχεσθαι, λέγει· πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου, ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου, γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῶι καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. σύμφωνα δὲ τοῖς παρ' ἡμῶν εἰρημένοις καὶ ὁ ἐν ἁγίοις θεολόγος Γρηγόριος ἐν τῶι λόγωι τῶι εἰς τὸ ἅγιον πάσχα διδάσκει λέγων οὕτως

Mt. 6, 9. 10 PG 36, 632

τοῦτο δὴ βουληθεὶς ὁ τεχνίτης ἐπιδείξασθαι λόγος καὶ ζῶιον ἓν ἐξ ἀμφοτέρων, ἀοράτου τε λέγω καὶ ὁρατῆς φύσεως, δημιουργεῖ τὸν ἄνθρωπον. καὶ παρὰ μὲν τῆς ὕλης λαβὼν τὸ σῶμα ἤδη προυποστάσης, παρ' ἑαυτοῦ δὲ ζωὴν ἐνθείς, ὃ δὴ ψυχὴν νοερὰν καὶ εἰκόνα θεοῦ οἶδεν ὁ λόγος, οἷόν τινα κόσμον δεύτερον ἐν μικρῶι μέγαν ἐπὶ

PG 959 L V 649

O [= aerv], I

2 εἰς — ἀνθρωπίνην¹ om. O^r μηδὲ] ἢ O^r μήτε I αὐτοῦ οὐσίαν O om. I 4/5 θάνατον παρ' ἡμῶν O^r 6/7 πρῶτος O^{arv}I 7 ἐκ νεκρῶν ἀναστὰς O^e συνεκάθισεν] συνεδόξασεν O^rI 8 διδάσκει O^r 10 ἦν] ἢ O^v 13 χαρισάμενος O^rI 15 τὰ οὐράνια O^rI 18 τὸ χερουβείμ O^r 23 τηροῦντας O^rI 24 τῶν om. O^r διαγωγῆς O^rI διαγωγῆς βασιλείας O^{av} συνδιαγωγῆς O^e 25 ὁμολογίας O^r δοξολογίας I 26 ἀγγέλων I δοξολογεῖται O^{arv}I δοξάζεται O^e 27—29 ἐδημιούργησε — προσεύχεσθαι om. I 29 τοῖς — μαθηταῖς om. O^r 31 γενηθήτω — σου] ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου (iterum) O^r 34 ἓν om. O^r 35 ἀοράτου — ὁρατῆς I Greg. ὁρατῆς — ἀοράτου O τε om. O^a 36 ζωὴν O^{arv}I πνοὴν O^e utrumque in Greg. codd.

τῆς γῆς ἵστησιν, ἄγγελον ἄλλον, προσκυνητὴν μικτόν, ἐπόπτην τῆς ὁρατῆς κτίσεως, μύστην τῆς νοουμένης, βασιλέα τῶν ἐπὶ γῆς, βασιλευόμενον ἄνωθεν.

Πρόσχες τοίνυν ὅτι λέγων ὁ πατὴρ ὡς ἐξ ἀμφοτέρων ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον, προσέθηκεν ὅτι τὸ μὲν σῶμα ἐξ ὕλης ἤδη προυποστάσης ἔλαβε, τὴν δὲ ψυχὴν οὐδὲ προυπάρχειν εἶπεν οὐδὲ ἔκ τινος προυπαρχούσης οὐσίας γεγενῆσθαι, ἀλλ' ὅτι παρ' ἑαυτοῦ ὁ θεὸς ἐνέθηκε τὴν ζωήν, ὃ δὴ ψυχὴν νοερὰν καὶ εἰκόνα θεοῦ οἶδεν ὁ λόγος. καὶ τὸ εἰπεῖν δὲ τὸν πατέρα ὅτι βασιλέα ἐπὶ τῆς γῆς ἐποίησε τὸν ἄνθρωπον ὁ θεὸς βασιλευόμενον ἄνωθεν, ἀναιρεῖ τὸ λέγειν ὡς διὰ κόλασιν ἐνεβλήθησαν αἱ ψυχαὶ τοῖς σώμασιν· τὸ γὰρ βασιλεύειν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὑπὸ θεοῦ μόνου βασιλεύεσθαι οὐ τιμωρίας, ἀλλὰ μεγάλης ἐστὶ τῆς τοῦ θεοῦ δωρεᾶς. πρὸς τούτοις δὲ κἀκεῖνο εἰπεῖν ἀναγκαῖον ἡγούμεθα πρὸς τοὺς τὴν προύπαρξιν λέγοντας ὅτι εἴπερ ἀληθὲς ἦν τὸ προυπάρχειν τὰς ψυχὰς τῶν σωμάτων, ἐγίνωσκον ἂν καὶ ἐμέμνηντο τί ἔπραττον καὶ πρὸ τοῦ εἰσελθεῖν ἐν τοῖς σώμασιν, ὥσπερ καὶ μετὰ τὴν τελευτὴν ἐπίστανται καὶ γινώσκουσι τὰ πραχθέντα αὐταῖς ἐν τοῖς σώμασιν. ἀποδείξομεν δὲ τὸ γινώσκειν τὴν ψυχὴν μετὰ τὴν ἐντεῦθεν ἀποβίωσιν τὰ αὐτῆι πεπραγμένα ἐξ αὐτῶν τῶν τοῦ εὐαγγελίου ῥημάτων· λέγει γὰρ ὁ δεσπότης ἡμῶν καὶ σωτὴρ Χριστὸς ἐν τῶι κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίωι εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Λαζάρου καὶ τοῦ πλουσίου ταῦτα

Lc. 16, 19—28 ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. πτωχὸς δέ τις ἦν ὀνόματι Λάζαρος, ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἡλκωμένος καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἀπέλειχον ἐρχόμενοι τὰ ἕλκη αὐτοῦ. ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ· ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη. καὶ ἐν τῶι ἅιδηι ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐν βασάνοις ὁρᾶι τὸν Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπε· πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με καὶ πέμψον Λάζαρον ἵνα βάψηι τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξηι τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῆι φλογὶ ταύτηι. εἶπε δὲ Ἀβραάμ· μνήσθητι, τέκνον, ὅτι ἀπέλαβες σὺ τὰ ἀγαθά σου ἐν τῆι ζωῆι σου καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ οὗτος παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. εἶπε δέ· ἐρωτῶ οὖν σε, πάτερ, ἵνα πέμψηις αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς, ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ εἰσέλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου.

PG 961 Αἰσχυνθήτωσαν τοίνυν οἱ Ὠριγένους ἀντιποιούμενοι καὶ ἐκ τῶν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου ῥημάτων. εἰ γὰρ προυπῆρχον αἱ ψυχαὶ τῶν σωμάτων, ἐγίνωσκον ἂν

O [= aerv], I

1 ἄλλον om. O^r 2 βασιλείασ O^v 4 προστέθεικεν I 5 οὐσίασ O^{arv}I αἰτίασ O^e 7 ὁ θ̄σ̄ τὸν ἀν̄ον O^e 9 τῆς om. O^{av} 11 ὕπαρξιν O^{rv} 12 ὅτι O^e 14 ἀποδείξωμεν I δὲ καὶ O^{av} 15 ἑαυτῆ O^r τοῦ O^{ar} ἁγίου O^v τοῦ ἁγίου O^e 22 τὰ — αὐτοῦ ἐρχόμενοι O^e 24 τοῦ ἀβραὰμ O^{av} 26 ἀπὸ om. O^r 31 οὗτος — δὲ om. O^{aev}, corr. O^a in mg. οὗτοσ O^a in mg. αὐτὸσ μὲν O^rI 32 μέγα χάσμα O^r 33 διαβαίνειν O^r ἔνθεν om. O^r 33/34 πρὸς ὑμᾶς — ἐκεῖθεν om. O^v 34 οἱ om. O^e 35 εἰς τὸν om. O^a 36 διαμαρτύρηται καὶ O^r 38 οὖν O^e ἁγίου om. O^v

καὶ τὰ πρὸ τοῦ σώματος αὐταῖς πραχθέντα, καθάπερ καὶ μετὰ τὴν ἀποβίωσιν μέμνηνται τῶν διὰ τοῦ σώματος αὐταῖς πεπραγμένων. τοῦτο γὰρ ἐκ τῶν ῥήσεων τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου ἐδιδάχθημεν.

Ὅτι δὲ ταῖς θεοπνεύστοις γραφαῖς ἀκολουθοῦντες οἱ ἅγιοι πατέρες τὰ τοιαῦτα κατέκριναν δόγματα σὺν Ὠριγένει τῶι ταῦτα μυθολογησαμένωι, ἐξ αὐτῶν τῶν εἰρημένων τοῖς ἁγίοις πατράσι καὶ ἤδη μὲν σαφῶς ἀπεδείξαμεν, οὐδὲν δὲ ἧττον καὶ διὰ τῶν L V 652
ἑφεξῆς μαρτυριῶν τῶν ἁγίων πατέρων ἀποδείξομεν. καὶ πρῶτον τὸν ἅγιον Πέτρον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας γενόμενον καὶ μάρτυρα παραθησόμεθα τοῖς τοιούτοις ἡμῶν μαρτυροῦντα λόγοις

Τοῦ ἁγίου Πέτρου ἐπισκόπου καὶ μάρτυρος τῆς μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρείας ἐκ τοῦ πρώτου λόγου περὶ τοῦ μηδὲ προυπάρχειν τὴν ψυχὴν μηδὲ ἁμαρτήσασαν διὰ τοῦτο εἰς σῶμα βληθῆναι

Ἡγούμεθα τὰ περὶ τοῦ πρώτου ἐκ γῆς χοικοῦ γεγενημένου ἀνθρώπου παραθέσθαι πρὸς τὸ δεῖξαι ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ἐν τῶι αὐτῶι καιρῶι γενόμενον, κἂν μερικῶς ποτε ὁ ἔσω καὶ ἔξω λέγηται ἄνθρωπος. εἰ γὰρ καὶ κατὰ τὸν σωτήριον λόγον ὁ ποιήσας Lc. 11. 40
τὰ ἔξωθεν καὶ τὰ ἔσωθεν ἐποίησεν, ἀλλ' οὖν γε ἐφάπαξ καὶ ἐν ἑνὶ καιρῶι, τουτέστι τῆι αὐτῆι ἡμέραι ὅτε εἶπεν ὁ θεὸς ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν Gen. 1. 26
ἡμετέραν, ὡς ἐκ τούτου εὔδηλον εἶναι ὅτι οὐκ ἀπὸ συνόδου ὡς προόντος τινὸς ἑτέρου καὶ ἀφ' ἑτέρου τόπου συνεληλυθότος γεγένηται. εἰ γὰρ σύνοδος ἦν, τίνος ἕνεκεν καὶ πεποιημένον ἀνεγράφη;

Καὶ μεθ' ἕτερα· ὥστε οὐκ ἐνδέχεται πρὸ σωμάτων ἐν οὐρανῶι ἁμαρτάνειν ψυχὰς μηδὲ ὅλως πρὸ σωμάτων ὑποστάσας. τὸ μάθημα τοῦτο τῆς Ἑλληνικῆς ἐστι φιλοσοφίας ξένης καὶ ἀλλοτρίας οὔσης τῶν ἐν Χριστῶι εὐσεβῶς θελόντων ζῆν.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς μυσταγωγίας ἧς ἐποιήσατο πρὸς τὴν ἐκκλησίαν μέλλων τὸν τοῦ μαρτυρίου στέφανον ἀναδέχεσθαι

Διὰ τοῦτο παρακαλῶ, γρηγορεῖτε, ὅτι εἰς θλῖψιν πάλιν μέλλετε εἰσελθεῖν. οἴδατε πόσους κινδύνους ὑπέμεινεν ὁ ἀναθρέψας με πατήρ μου καὶ ἐπίσκοπος Θεωνᾶς ἀπὸ τῶν μαινομένων εἰς τὰ εἴδωλα (οὗ καὶ τὸν θρόνον διεδεξάμην, εἴθε δὲ καὶ τὸν τρόπον)· ὡς δὲ καὶ ὁ μέγας Διονύσιος κατακρυπτόμενος ἀπὸ τόπων εἰς τόπους, πρὸς τούτωι καὶ Σαβελλίου θλίβοντος. τί δὲ εἴπω Ἡρακλᾶν καὶ Δημήτριον τοὺς μακαρίους ἐπισκόπους, οἵους πειρασμοὺς ὑπέστησαν ὑπὸ τοῦ μανέντος Ὠριγένους καὶ αὐτοῦ σχίσματα βαλόντος ἐν τῆι ἐκκλησίαι τὰ καὶ ἕως σήμερον ταραχὰς αὐτῆι ἐγείροντα;

10—20 extat in Ioh. Damasc. Sacr. Parall. [Texte und Unters. 20, 2 p. 210] 24—32 extant in actis spuriis Petri Alexandrini [Viteau, *Passions des saints Écaterine et Pierre d'Alexandrie*] p. 75

O [= aerv], I

5 σὺν om. O^r μυθολογήσαντι O^e 5/6 καὶ ἤδη — ἀπεδείξαμεν ἐξ αὐτῶν — πρᾶσιν I 6 τῶν διὰ τῶν O^v 7 ἁγιώτατον O^r 9 μαρτυροῦντες O^v 10 ἀλεξανδρείασ καὶ μάρτυροσ O^eI τῆς μεγαλοπόλεως om. O^e 11 περὶ δὲ τοῦ O^{av} 12 ἐμβληθῆναι O^a 13 ἡγούμεθα O ἡγούμεθα δεῖν I ἀναγκαῖον ἡγησάμεθα καὶ Ioh. Dam. 15 λέγεται O^r 16 ἔξωθεν I Ioh. Dam. ἔσωθεν O καὶ τὰ ἔσωθεν ἐποίησεν I καὶ τὸ ἔσω αὐτὸς ἐποίησεν Ioh. Dam. καὶ τὰ ἔξωθεν ἐποίησεν O^{er} ἐποίησε καὶ τὰ ἔξωθεν O^{av} 16 ἐν om. I 18 ἑτέρου om. I 19 ἐφ' O^rI 20 τὸ πεποιημένον O^r 22 τὸ γὰρ O^rI 23 ἐθελόντων I 27 ἀναθρεψάμενός με I 29 τοῦτο O^v 31 βάλλοντοσ O^e 31 ἐγείραντα O^r

Πῶς τοίνυν δύναταί τις τῶν εὖ φρονούντων ἐναντιοῦσθαι τοῖς κατὰ Ὠριγένους εἰρημένοις παρὰ τοῦ ἁγίου μάρτυρος καὶ ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας Πέτρου; ὅστις τὸν καλὸν ὑπὲρ Χριστοῦ ἀναδεξάμενος ἀγῶνα οὐ μόνον ἀπεκήρυξεν Ὠριγένην καὶ τὰ μυσαρὰ αὐτοῦ δόγματα, ἀλλὰ καὶ μαρτυρεῖ ὡς οἱ πρὸ αὐτοῦ ἅγιοι πατέρες πολλοὺς ὑπέμειναν πειρασμοὺς ἀπὸ τῆς ἐκείνου φρενοβλαβείας.

Εἶπε δὲ καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Ἀθανάσιος ἐπίσκοπος καὶ αὐτὸς Ἀλεξανδρείας γενόμενος ἐν τῷι λόγωι τῷι εἰς τὸν βίον τοῦ μακαρίου Ἀντωνίου ταῦτα

PG 26, 948 Πῶς δὲ χλευάζειν ἡμᾶς τολμᾶτε λέγοντας τὸν Χριστὸν ἄνθρωπον πεφανερῶσθαι, ὅπουγε ὑμεῖς ἐκ τοῦ νοῦ τὴν ψυχὴν ὁρίζοντες φάσκετε πεπλανῆσθαι αὐτὴν καὶ πεπτωκέναι ἀπὸ τῆς ἀψῖδος τοῦ οὐρανοῦ εἰς σῶμα;

PG 963 Δεῖ προσέχειν τοὺς ἀκροωμένους ὅτι ὁ ἐν ἁγίοις Ἀθανάσιος σαφῶς ἐναντιοῦται τοῖς λέγουσι προυπάρχειν τὸν νοῦν καὶ ἐκ τούτου γεγενῆσθαι τὴν ψυχὴν ἁμαρτήσασαν καὶ πεπτωκυῖαν ἀπὸ τῆς ἀψῖδος τοῦ οὐρανοῦ εἰς σῶμα.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ κατὰ Ἀρειανῶν δευτέρου λόγου

c. Arian. 2,19 [PG 26, 188] L V 653 Πᾶσα ἡ φαινομένη κτίσις ἐν ἓξ ἡμέραις γέγονε καὶ τῇι μὲν πρώτηι τὸ φῶς, ὅπερ ἐκέλευσεν ἡμέραν, τῇι δὲ δευτέραι τὸ στερέωμα καὶ τῇι τρίτηι συναγαγὼν τὰ ὕδατα ἔδειξε τὴν ξηρὰν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇι ποικίλους προήγαγε καρποὺς καὶ τῇι τετάρτηι πεποίηκε τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην καὶ πάντα τὸν τῶν ἀστέρων χορόν, τῇι δὲ πέμπτηι τῶν ἐν τῇι θαλάττηι ζώιων καὶ τῶν ἐν τῶι ἀέρι πετεινῶν τὴν γένεσιν ἔκτισε, τῇι δὲ ἕκτηι τετράποδα ἐπὶ τῆς γῆς πεποίηκε, καὶ λοιπὸν τὸν ἄνθρωπον τὸν ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος,

Rom. 1, 20 τά τε ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται. καὶ οὔτε τὸ φῶς ὡς ἡ νὺξ οὔτε ὁ ἥλιος ὡς ἡ σελήνη οὔτε τὰ ἄλογα ὡς ὁ λογικὸς ἄνθρωπός ἐστιν οὔτε ἄγγελοι ὡς οἱ θρόνοι οὔτε οὗτοι ὡς αἱ ἐξουσίαι, ἀλλὰ πάντα μέν ἐστι κτίσματα, ἕκαστον δὲ τῶν γενομένων κατὰ γένος τῇι ἰδίαι οὐσίαι ὡς γέγονεν, ἔστι τε καὶ μένει.

Ἰδοὺ καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Ἀθανάσιος παραδίδωσιν ὅτι μετὰ πάντα τὰ κτίσματα ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον τὸν ἐκ σώματος καὶ ψυχῆς νοερᾶς καὶ λογικῆς. οὐ γὰρ εἶπε τὸ σῶμα μετὰ πάντα γενέσθαι, ἵνα προυπάρχουσα ψυχὴ εἰσέλθηι ἐν αὐτῶι· ἀλλ' εἶπε μετὰ πάντα τὰ κτίσματα τὸν ἄνθρωπον γεγενῆσθαι τὸν ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος δεικνὺς ὅτι ἀμφότερα, τουτέστι σῶμά τε καὶ ψυχήν, ὁ θεὸς κατὰ ταυτὸν ἐδημιούργησεν.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων Ὠριγένους βλασφημιῶν εἴρηται ὅτι ἡ τοῦ κυρίου ψυχὴ προυπῆρχε καὶ ταύτηι ὁ θεὸς λόγος ἥνωτο πρὸ τῆς ἐκ παρθένου σαρκώσεως, καὶ τὴν τοιαύτην ἀναιρῶν ληρωιδίαν ὁ αὐτὸς ὁ ἐν ἁγίοις Ἀθανάσιοις ἐν τῇι πρὸς Ἐπίκτητον ἐπιστολῇι λέγει τάδε

---

31 cf. anathem. β

O [= aerv], I

5 ὑπὸ O^{e} 8 λέγοντασ O^{el} λέγοντεσ O^{arv} 9 ἐκ τοῦ νοῦ τὴν ψυχὴν ὁρίζοντες OI, falsa apud Athanasium eduntur 11 τοῖσ ἀκροωμένοισ O^{e} 14 τοῦ αὐτοῦ O τοῦ ἁγίου ἀθανασίου I, extra textum inser. τοῦ ἁγίου ἀθανασίου O^{e} 17 ἐποίησε I 18 τῶν^{2}] τὸν O^{r} 19 θαλάσσῃ O^{e} 22 τὰ om. O^{aev} ὁ om. O^{aev} 25 τε om. O^{rI} 26 ἐν ἁγίοισ O^{aev} ἁγιοσ O^{rI} 28 ψυχὴ O^{el} ἡ ψυχὴ O^{r} om. O^{av} 30 κατ' αὐτὸν O^{a} corr., O^{v} 32 θεὸς om. O^{e} 33 αὐτὸς ὁ I ὁ αὐτὸσ O^{v} αὐτὸσ O^{er} om. O^{a}

εἰκότως καταγνώσονται ἑαυτῶν πάντες οἱ νομίζοντες πρὸ τῆς Μαρίας εἶναι τὴν ἐξ αὐτῆς σάρκα καὶ πρὸ ταύτης ἐσχηκέναι ψυχὴν ἀνθρωπίνην τὸν θεὸν λόγον καὶ ἐν αὐτῇ πρὸ τῆς ἐπιδημίας ἀεὶ γεγενῆσθαι. ad Epict. 8 p. 13, 7—10

Εἰ τοίνυν κατὰ τὰ εἰρημένα τῶι ἐν ἁγίοις Ἀθανασίωι ἡ ψυχὴ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κατὰ πάντα ὁμοιωθέντος ἡμῖν χωρὶς ἁμαρτίας οὐ προυπῆρχε τῆς ἐν σαρκὶ αὐτοῦ ἐπιδημίας, ποίας ἂν εἴη μανίας τὸ λέγειν τὰς ἄλλας τῶν ἀνθρώπων ψυχὰς προυπάρχειν τῶν σωμάτων;

Ἀκούσωμεν δὲ πρὸς τούτοις καὶ τοῦ ἐν ἁγίοις Βασιλείου ἐν τῶι λόγωι τῶι εἰς τὸ ἐν ἀρχῆι ἦν ὁ λόγος καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεὸν λέγοντος οὕτως Ioh. 1, 1

Ὅρα μή ποτέ σε παρακρούσηται τὸ ὁμώνυμον τῆς φωνῆς· πῶς γὰρ ἐν ἀρχῆι PG 31, 477 ἦν ὁ ἀνθρώπινος λόγος τοῦ ἀνθρώπου κάτω που λαβόντος τὴν ἀρχὴν τῆς γενέσεως; πρὸ ἀνθρώπου θηρία, πρὸ ἀνθρώπου κτήνη, τὰ ἑρπετὰ ὅσα χερσαῖα καὶ ἔνυδρα, τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ἀστέρες ἥλιος σελήνη βοτάναι γῆ θάλαττα οὐρανός.

Ἰδοὺ ὁ πατὴρ σαφῶς ἡμῖν προαγορεύει μὴ συναπαχθῆναι τοῖς τοῦ Ὠριγένους μύθοις περὶ τῆς τῶν ψυχῶν προυπάρξεως. οὐ διδάσκει γὰρ ἡμᾶς ἐν ἀρχῆι τὸν ἀνθρώπινον λόγον, τουτέστι τὴν ψυχήν, ἀλλὰ διαρρήδην βοᾶι ὅτι ἀνθρώπου γένεσις ὑστέρα ἐστὶ πάντων τῶν τοῦ θεοῦ κτισμάτων. εἰ τοίνυν πάντα τὰ κτίσματα πρὸ τοῦ ἀνθρώπου, πῶς προυπῆρχον αἱ ψυχαί; ὁ γὰρ πατὴρ οὐ πρὸ τοῦ σώματος, ἀλλὰ PG 965 πρὸ τοῦ ἀνθρώπου, ὅπερ ἐστὶ ψυχή τε καὶ σῶμα, εἶπε τὰ πάντα γεγενῆσθαι, καὶ ἐκ τούτου δείκνυται ἅμα ἑκάτερον δημιουργηθῆναι.

Λέγει δὲ καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Γρηγόριος ὁ Νύσσης, ἐκ τῆς εἰς τὸν ἄνθρωπον πραγματείας PG 44, 229

Τάχα γὰρ οὐκ ἔξω τῆς προκειμένης ἡμῖν πραγματείας ἐστὶ τὸ διεξετάσαι τὸ ἀμφιβαλλόμενον ταῖς ἐκκλησίαις περὶ ψυχῆς τε καὶ σώματος. τισὶ μὲν γὰρ δοκεῖ τῶν πρὸ ἡμῶν, οἷς ὁ περὶ τῶν ἀρχῶν ἐπραγματεύθη λόγος, καθάπερ τινὰ δῆμον ἐν ἰδιαζούσηι πόλει τὰς ψυχὰς προυφεστάναι λέγειν, προκεῖσθαι δὲ κἀκεῖ τὰ τῆς κακίας καὶ L V 656 τῆς ἀρετῆς ὑποδείγματα, καὶ παραμένουσαν μὲν ἐν τῶι καλῶι τὴν ψυχὴν τῆς πρὸς τὸ σῶμα συμπλοκῆς μένειν ἀπείρατον, εἰ δὲ ἀπορρυῆι τῆς τοῦ ἀγαθοῦ μετουσίας, πρὸς τὸν τῆιδε βίον κατολισθαίνειν καὶ οὕτως ἐν σώματι γίνεσθαι. ἕτεροι δὲ τῆι κατὰ τὸν Μωσέα τάξει τῆς κατασκευῆς τοῦ ἀνθρώπου προσέχοντες δευτέραν εἶναι τὴν ψυχὴν τοῦ σώματος κατὰ τὸν χρόνον φασίν, ἐπειδὴ πρῶτον λαβὼν ὁ θεὸς χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς τὸν ἄνθρωπον ἔπλασεν, ἔπειτα οὕτως ἐψύχωσε διὰ τοῦ ἐμφυσήματος.

Καὶ μετ' ὀλίγα· οἱ τῶι προτέρωι παριστάμενοι λόγωι καὶ πρεσβυτέραν τῆς ἐν PG 44, 232 σαρκὶ ζωῆς τὴν πολιτείαν τῶν ψυχῶν δογματίζοντες οὔ μοι δακοῦσι τῶν Ἑλληνικῶν καθαρεύειν ⟨δογμάτων⟩ τῶν περὶ τῆς μετεμψυχώσεως μεμυθολογημένων. εἰ γάρ τις ἀκριβῶς ἐξετάσειε, πρὸς τοῦτο κατὰ πᾶσαν ἀνάγκην τὸν λόγον αὐτοῖς εὑρήσει κατασυρόμενον ⟨ὃν⟩ φασι τινὰ τῶν παρ' ἐκείνοις σοφῶν εἰρηκέναι ὅτι καὶ ἀνὴρ γέγονε καὶ

O [= aerv], I

1 πάντες ἑαυτῶν I 8 εἰς τὸ I om. O 11 ἀρχὴν] ἐν ἀρχὴν O^v 13 βοτάναι O^e Bas. βοτάνη $O^{arv}I$ θάλασσα $O^{aev}I$ 15 οὐ O^rI om. O^{aev} ante ἐν per correcturam ins. οὐκ O^a m. prima 16 ὅτι ἡ O^v 19 καὶ^2 om. O^rI 20 τούτου δὴ I 21 ἐν τῆ — πραγματεία I 22 τάχα γὰρ om. O^a 23 μὲν om. O^a 24 καθάπερ γάρ O^a 25 λέγει O^{ev} om. I 26 ἐν om. I 26/27 πρὸ τοῦ σώματος O^v 27 ἀπείραστον O 30 χοῦν ὁ θ$\bar{\text{ς}}$ O^{av} 31 οὕτως O^{aev} Greg. τοῦτον O^rI ἐμψύχωσε O^a ἐμψύχωσ O^v 33 ἑλλήνων O^r 34 δογμάτων τῶν Greg. τῶν O om. I περὶ τῆς om. I μυθολογημάτων I 36 ὃν φασι Greg. φασὶ O φασὶ γοῦν I

γυναικὸς σῶμα ἠμφιάσατο καὶ μετ' ὀρνέων ἀνέπτη καὶ θάμνος ἔφυ καὶ τὸν ἔννδρον ἔλαχε βίον, οὐ πόρρω τῆς ἀληθείας κατὰ τὴν ἐμὴν κρίσιν φερόμενος ὁ περὶ ἑαυτοῦ ταῦτα λέγων. ὄντως γὰρ βατράχων τινῶν ἢ κολοιῶν φλυαρίας ἢ ἀλογίας ἰχθύων ἢ δρυῶν ἀναισθησίας ἄξια τὰ τοιαῦτα δόγματα, τὸ μίαν ψυχὴν λέγειν διὰ τοσούτων ἐλθεῖν. τῆς δὲ τοιαύτης ἀτοπίας αὕτη ἐστὶν ἡ αἰτία, τὸ προυφεστάναι τὰς ψυχὰς οἴεσθαι· δι' ἀκολούθου γὰρ ἡ ἀρχὴ τοῦ τοιούτου δόγματος ἐπὶ τὸ προσεχές τε καὶ παρακείμενον τὸν λόγον προάγουσα μέχρι τούτου τερατευουμένη διέξεισιν. εἰ γὰρ διά τινος κακίας ἀποσπασθεῖσα τῆς ὑψηλοτέρας ἡ ψυχὴ πολιτείας ἄνθρωπος γίνεται, ἐμπαθέστερος δὲ πάντως ὁ ἐν σαρκὶ βίος ὡμολόγηται παρὰ τὸν ἀίδιον καὶ ἀσώματον, ἀνάγκη πᾶσα τὴν ἐν τῶι τοιούτωι γινομένην βίωι ἐν ὧι καὶ πλείους αἱ πρὸς τὸ ἁμαρτάνειν εἰσὶν ἀφορμαί, ἐν πλείονί τινι τῆι κακίαι γενέσθαι καὶ ἐμπαθέστερον διατεθῆναι. ἀνθρωπίνης δὲ ψυχῆς πάθος ἡ πρὸς τὸ ἄλογόν ἐστιν ὁμοίωσις, τούτωι δὲ προσοικειωθεῖσαν αὐτὴν εἰς κτηνώδη φύσιν μεταρρυῆναι· ἅπαξ δὲ διὰ κακίας ὁδεύουσαν μηδὲ ἐν ἀλόγωι γενομένην τῆς ἐπὶ τὸ κακὸν προόδου λήξειν ποτέ. ἡ γὰρ τοῦ κακοῦ στάσις ἀρχὴ τῆς κατ' ἀρετήν ἐστιν ὁρμῆς, ἀρετὴ δὲ ἐν ἀλόγοις οὐκ ἔστιν. οὐκοῦν πρὸς τὸ χεῖρον ἐξ ἀνάγκης ἀλλοιωθήσεται πάντοτε πρὸς τὸ ἀτιμότερον προιοῦσα καὶ ἀεὶ τὸ χεῖρον τῆς ἐν ἧι ἐστι φύσεως ἐξευρίσκουσα, ὥσπερ δὲ τοῦ λογικοῦ τὸ αἰσθητὸν ὑποβέβηκεν, οὕτω καὶ ἀπὸ τούτου ἡ μετάπτωσις γίνεται. ἀλλὰ μέχρι τούτου προιὼν ὁ λόγος αὐτοῖς, εἰ καὶ ἔξω τῆς ἀληθείας φέρεται, ἀλλά γε διά τινος ἀκολουθίας ἄτοπον ἐξ ἀτόπου μεταλαμβάνει· τὸ δὲ ἐντεῦθεν ἤδη διὰ τῶν ἀσυναρτήτων αὐτοῖς τὸ δόγμα μυθοποιεῖται. ἡ μὲν γὰρ ἀκολουθία παντελῆ διαφθορὰν τῆς ψυχῆς ὑποδείκνυσιν· ἡ γὰρ ἅπαξ τῆς ὑψηλῆς
PG 667 πολιτείας ἀπολισθήσασα ἐν οὐδενὶ μέτρωι κακίας στῆναι δυνήσεται, ἀλλὰ διὰ τῆς πρὸς τὰ πάθη σχέσεως ἀπὸ μὲν τοῦ λογικοῦ πρὸς τὸ ἄλογον μεταβήσεται, ἀπ' ἐκείνου δὲ πρὸς τὴν τῶν φυτῶν ἀναισθησίαν μετατεθήσεται· τῶι δὲ ἀναισθήτωι πως τὸ ἄψυχον, τούτωι δὲ τὸ ἀνύπαρκτον ἕπεται, ὥστε διόλου διὰ τῆς ἀκολουθίας πρὸς τὸ μὴ ὂν αὐτοῖς ἡ ψυχὴ μεταχωρήσει. οὐκοῦν ἀμήχανος αὐτῆι πάλιν ἔσται ἡ πρὸς τὸ κρεῖττον ἐπάνοδος. ἀλλὰ μὴν ἐκ θάμνου ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον τὴν ψυχὴν ἐπανάγουσιν. οὐκοῦν
L V 657 προτιμοτέραν τὴν ἐν θάμνωι ζωὴν τῆς ἀσωμάτου διαγωγῆς ἐκ τούτων ἀποδεικνύουσιν. δέδεικται γὰρ ὅτι πρὸς τὸ χεῖρον γινομένη ἡ πρόοδος τῆς ψυχῆς πρὸς τὸ κατώτερον κατὰ τὸ εἰκὸς ὑποβήσεται, ὑποβέβηκε δὲ τὴν ἀναίσθητον φύσιν τὸ ἄψυχον, εἰς ὃ δι' ἀκολουθίας ἡ ἀρχὴ τοῦ δόγματος αὐτῶν τὴν ψυχὴν ἄγει. ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦτο οὐ βούλονται, ἢ τῶι ἀναισθήτωι τὴν ψυχὴν κατακλείουσιν ἢ εἴπερ ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸν ἀνθρώπινον αὐτὴν ἐπανάγοιεν βίον, προτιμότερον, καθὼς εἴρηται, τὸν ξυλώδη βίον τῆς πρώτης ἀποδείξουσι καταστάσεως, εἴπερ ἐκεῖθεν μὲν ἡ πρὸς κακίαν κατάπτωσις γέγονεν, ἐντεῦθεν δὲ ἡ πρὸς ἀρετὴν ἐπάνοδος γίνεται. οὐκοῦν ἀκέφαλός τις καὶ καὶ ἀτελὴς ὁ τοιοῦτος διελέγχεται λόγος ὁ τὰς ψυχὰς ἐφ' ἑαυτῶν πρὸ τῆς ἐν σαρκὶ ζωῆς βιοτεύειν κατασκευάζων καὶ διὰ κακίαν ἐνδεδέσθαι τοῖς σώμασι.

O [= aerv], 1

2 οὐ om. Ov ἑαυτοῦ Or1 αὐτοῦ Oaev Greg. edd. 3 οὕτωσ Ov 3/4 ἢ² — ἀναισθησίας om. Or 6 ἀκολουθίασ Oa προσεχέσ τε O°I Greg. προσεχέστερον Oarv 8 πολιτείασ ἡ ψυχὴ 1 9 ἐμμαθέστεροσ Ov τὸν Oae Greg. τῶν Oav τὸν τῶν OrI ἀιδίων καὶ ἀσωμάτων Oarv1 10 γενομένην 1 11 τῆι om. Oa γενέσθαι 1 Greg. γίνεσθαι O 12 τούτω δὲ Or1 Greg. τούτω Oav καὶ τούτω Oe 12/13 προσεικιωθεῖσαν Ov 13 αὐτὴν] εἰσ αὐτὴν Ov τὲ Oe ὁδεύουσα Oarv 14 γενομένη Or λήξει Oarv 16 ἀτιμότερον Oarv 1 Greg. χεῖρον καὶ ἀτιμότερον Oe 17 αἰσθητικὸν 1 19 εἰ 1 Greg. om. O 21 γὰρ¹ 1 Greg. om. O 25 διόλου om. 1 καθόλου Greg. 26 ἀμήχανον Oe αὐτῆι om. Ov 27 οὐνοῦν 1 28 ἐκ θάμνου Oav ἀποδείκνυσι 1 29 ἡ om. Oe ὁ Ov 31 ἀκολουθίαν Ov 31/32 ἄγει — ψυχὴν om. Or1 32 κατακλείει 1 32/33 οὐνιῶν 1 34 ἀποδείξωσι Oe 36 ἐφ' ἑαυτῶν Greg. ἐν ἑαυτῶ O ἐν ἑαυταῖς 1

Προδήλου τοίνυν οὔσης τῆς τοῦ πατρὸς διδασκαλίας καὶ ἀποκηρυττούσης τὸ λέγειν προυπάρχειν τὰς ψυχὰς τῶν σωμάτων, ἀκούσωμεν καὶ τοῦ ἐν ἁγίοις Θεοφίλου τοῦ ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἀπὸ τοῦ λόγου τοῦ γραφέντος πρός τινας μοναχοὺς τὰ Ὠριγένους φρονοῦντας λέγοντος τάδε

Οὐκοῦν ἀναθεματίζοντες τὸν Ὠριγένην καὶ τοὺς ἄλλους αἱρετικούς, ὥσπερ ἡμεῖς καὶ ὁ τῆς Ῥωμαίων ἁγίας ἐκκλησίας ἐπίσκοπος Ἀναστάσιος ἐκ παλαιοτέρων ἀγωνισμάτων ἔνδοξος στρατηγὸς ἐπισήμου λαοῦ χειροτονηθείς, ᾧ καὶ πᾶσα ἡ τῶν μακαρίων κατὰ τὴν Δύσιν ἐπισκόπων ἕπεται σύνοδος, ἀποδεχομένη τῆς τῶν Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας τὴν κατὰ τοῦ ἀσεβοῦς ψῆφον.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τοὺς ἐν τῇ Σκήτει ἁγίους πατέρας διὰ τοὺς ἐγκαλοῦντας τὴν τῶν δογμάτων Ὠριγένους καθαίρεσιν

Ἐτόλμησαν τινὲς εἰπεῖν διδάσκαλον εἶναι τῆς ἐκκλησίας Ὠριγένην. ἆρα πρέπον τῶν τοιούτων ἀνέχεσθαι; εἰ διδάσκαλός ἐστι τῆς ἐκκλησίας Ὠριγένης, μεγαλοφρονοῦσιν Ἀρειανοί τε καὶ Εὐνομιανοὶ καὶ Ἕλληνες, οἱ μὲν εἰς τὸν υἱὸν καὶ εἰς τὸ πνεῦμα βλασφημοῦντες, οἱ δὲ μετὰ τοῦ δυσσεβεῖν ὁμοίως αὐτοῖς καὶ τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν χλευάζοντες.

Σαφὲς τοίνυν ἐκ τῶν εἰρημένων γεγένηται ὅτιπερ ὁ τοῖς ἁγίοις πατράσιν ἀκολουθῶν οὐκ ἀμφιβάλλει ὡς οἱ τὰ Ὠριγένους φρονοῦντες τῇ Ἑλληνικῇ πλάνῃ καὶ Ἀρειανικῇ ἀκολουθοῦσι μανίαι.

Λέγει δὲ καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Κύριλλος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τοὺς ἐν Φουᾶι μοναχοὺς κατὰ τῶν λεγόντων μὴ εἶναι ἀνάστασιν τῶν σωμάτων τάδε

Φασὶ τοίνυν τῶν ἐν ὑμῖν τινὰς ἀρνεῖσθαι τῶν ἀνθρωπίνων σωμάτων τὴν ἀνάστασιν, ὅπερ ἐστὶ μέρος τῆς ὁμολογίας ἡμῶν ἧς ποιούμεθα προσιόντες τῷι σωτηρίωι βαπτίσματι. ὁμολογοῦντες γὰρ τὴν πίστιν προσεπάγομεν ὅτι πιστεύομεν καὶ τῆς σαρκὸς ἀνάστασιν. εἰ δ' ἀναιροῦμεν τοῦτο καὶ οὐ πιστεύομεν ὅτι Χριστὸς ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, ἵνα ἡμᾶς ἑαυτῷι συναναστήσηι, χωλεύουσαν ἔχομεν τὴν πίστιν καὶ τὴν βασιλικὴν ἀφέντες ὁδὸν βαδίζομεν τὴν διεστραμμένην. ἔστι δὲ ἡ τοιαύτη κακοδοξία τῆς Ὠριγένους φρενοβλαβείας, ὃν καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν ὡς διαστρέφοντα τὴν ἀλήθειαν ἀπεκήρυξαν καὶ ἀνεθεμάτισαν. οὐ γὰρ ἐφρόνησεν ὡς Χριστιανός, ἀλλὰ ταῖς Ἑλλήνων ἀκολουθήσας φλυαρίαις πεπλάνηται. ἡ δὲ ἀρχὴ τοῦ νοσήματος ἐντεῦθεν αὐτῷι συμβέβηκε. φησὶ γὰρ ὅτι προυπάρχουσιν αἱ ψυχαὶ τῶν σωμάτων καὶ ἀπὸ ἁγιασμοῦ παρηνέχθησαν εἰς ἐπιθυμίας πονηρὰς καὶ ἀπέστησαν θεοῦ καὶ ταύτης ἕνεκα τῆς αἰτίας κατεδίκασεν αὐτὰς καὶ ἐσωμάτωσεν, καὶ εἰσὶν ὡς ἐν δεσμωτηρίωι ἐν σαρκί. ἡ δὲ ἐκκλησία ταῖς θεοπνεύστοις ἑπομένη γραφαῖς οὐκ οἶδε τῶν σωμάτων προυπάρχουσαν τὴν ψυχήν, PG 969 L V 660

O [= aerv], I

2 ἐν ἁγίοις om. I 2/3 τοῦ — ἀλεξανδρείας θεοφίλου I 5 ἀναθεματίζετε I 6 τε καὶ O^{e} ἁγίας om. I 7 ἡ I om. O 10 τοῦ αὐτοῦ O θεοφίλου ἀλεξανδρείας I ἐκ τῆς om. O^{r} τῇι om. O^{e} πατέρας I om. O 14 τε om. O^{e} εἰς² om. O^{r} 15 τοῦ O^{erI} τὸ O^{av} 21 πρὸς τοὺς om. O^{r} ἐν φουᾶ O^{a} corr., O^{erI} ἐφουᾶ O^{av} τῶν om. O^{aev} ταῦτα O^{avI} 22 τινὰς I τινὲς O 24 τῆς I εἰς O 25 τοῦτο om. O^{e} ὁ χ̄ς̄ O^{rI} 26 ἑαυτῷ συναναστήσηι O^{rI} ἑαυτῷ ἀναστήσηι O^{av} ἀναστήσηι σὺν ἑαυτῷ O^{e} τὴν πίστιν ἔχομεν O^{av} 31 ἀπὸ ἁγιασμοῦ O^{e} ἁγιασμῷ O^{av} ἁγνισμῷ O^{r} κάκ τοῦ ἁγιασμοῦ I 33 ὡς om. I ἐν² O^{erI} τῇ O^{av} ante ἡ δὲ habent τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τοὺς ἐν φουᾶ μοναχούς [τῆς πρὸς — μοναχούς ἐπιστολῆς O^{e}] O

ἀλλ' οὐδὲ προαμαρτήσασαν πρὸ αὐτῶν. πῶς γὰρ ἡ μὴ ὑφεστῶσα καὶ ἁμαρτεῖν ἠδύνατο; φαμὲν δὲ ὅτι ἔπλασε μὲν ὁ τῶν ὅλων δημιουργὸς τὸ σῶμα ἐκ γῆς, ἐψύχωσε δὲ αὐτὸ ψυχῇ νοερᾷ. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ τοῦ ἀνθρώπου κατασκευή.

Καὶ μεθ' ἕτερα· ὅτι οὐκ ἐκ προγενεστέρων, ὥσ φασιν, ἁμαρτημάτων καταδεδίκασται ἡ τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴ καὶ εἰς τοῦτον κατεπέμφθη τὸν κόσμον, πιστώσεται γράφων καὶ
2 Cor. 5, 10 ὁ πάνσοφος Παῦλος· τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς δεῖ φανερωθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ ἔπραξεν εἴτε ἀγαθὸν εἴτε φαῦλον. διὰ τί γὰρ μόνα τὰ διὰ τοῦ σώματος φανερωθήσεσθαί φησι καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον καὶ τὰ πρὸ τοῦ σώματος, εἴπερ ἤδει προοῦσαν καὶ προαμαρτήσασαν τὴν ψυχήν; εἰ δὲ ἐπὶ μόνοις κρινόμεθα τοῖς διὰ τοῦ σώματος, οὐκ ἔχομεν δῆλον ὅτι προγενεστέραν τοῦ σώματος ἁμαρτίαν. οὐ γὰρ ὑφέστηκεν ὅλως ἡ τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴ πρὸ αὐτοῦ. πληροφορεῖ δὲ πρὸς τοῦτο ἡμᾶς καὶ ἡ τοῦ νομικοῦ γράμματος δύναμις. εἰ γάρ, ὥς φησιν ὁ πεπλανημένος Ὠριγένης, ἐκ τῶν προγενεστέρων ἁμαρτιῶν λόγωι κολάσεως ἤτοι τιμωρίας ἐδέξατο τὸ σῶμα ἡ ψυχή, διὰ ποίαν αἰτίαν ἠπείλησε θάνατον τοῖς ἁμαρτάνουσιν; ἔδει γὰρ μᾶλλον τοὺς δικαίους ἀποθνήισκειν, ἵνα ἀπαλλάττωνται τῶν δεσμῶν καὶ τῆς τιμωρίας, ζῆν δὲ τοὺς ἀλιτηρίους, ἵνα κολάζωνται μὴ ἀπαλλασσόμενοι τῶν δεσμῶν.

Ἐκ τῆς ἐκτεθείσης ὑπὸ τῶν κατ' Αἴγυπτον καὶ Ἀλεξάνδρειαν ἐπισκόπων συνοδικῆς ἐπιστολῆς κατὰ τῶν Ὠριγένους δογμάτων

Οὗτος τοίνυν ὁ προκείμενος Ὠριγένης καθάπερ τὸ τῆς ἐρημώσεως βδέλυγμα ἐν μέσωι τῆς ἁληθοῦς ἐκκλησίας γεγένηται καὶ πρεσβύτερος χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῆς κανονικῆς τε καὶ μιᾶς χειρὸς ἀληθινῆς εἶχε τὸ ἀξίωμα τοῦ πρεσβυτέρου ψιλόν τε καὶ μόνον καθάπερ καὶ τὸ τῆς ἀποστολῆς εἶχεν ὁ κλέπτης καὶ προδότης Ἰούδας. ἀρξαμένου γὰρ αὐτοῦ βλασφήμους ὁμιλίας ὁμιλεῖν ὁ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ μακαρίτης Ἡρακλᾶς ἐπίσκοπος ὡς ἀροτὴρ καὶ ἀμπελουργὸς φιλαλήθης τοῦ τῆς ἐκκλησίας χωρίου τυγχάνων ἐκ μέσου τοῦ καλοῦ σίτου τοῦτον ἐξέτιλεν ὡς τοῦ πονηροῦ ζιζανίου ὄντα ἀληθῶς.

Καὶ μετ' ὀλίγα· ἐκπεσὼν οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν γῆν οὐρανόθεν ὡς ἀστραπή, καθάπερ ὁ τούτου πατὴρ ὁ διάβολος, θυμοῦ πνέων πολλοῦ καὶ δεινοῦ κατὰ τῆς ἀληθείας ἐπὶ τὴν καλουμένην Παλαιστίνην χώραν ἔπλευσε καὶ καθίσας ἐν τῆι Καισαρέων μητροπόλει κἀκεῖσε τὸ πρόσωπον ἀποκαλύψας ὅλον ἐξ ὅλου τοῦ καλύμματος, καθάπερ ὁ
PG 971 ἰχθὺς ἡ σηπία παρά τισι καλουμένη, ὅσπερ αὐτῶι καθ' ἡδονὴν ἐτύγχανε, σκοτεινόν τε καὶ μέλανα ἰὸν ἐξεμέσας ἐγγράφως ἀπετυπώσατο καὶ καθάπερ Ἰουδαικὸς κάπηλος προσχήματι ἀγαθοῦ πικρῶι γλυκὺ κατέμιξε. τί γὰρ ὁ κακομήχανος καὶ μανιώδης λέγει; ἦν, φησί, πρὸ σώματος ἡ ψυχὴ ἐν οὐρανοῖς προοῦσα, κἀκεῖσε, φησίν, ἁμαρτήσασαν ἐν φυλακῆι κατήγγισε, τουτέστιν ἐν τῶι σώματι κατέπεμψεν, εἰς καθαρισμόν,

---

O [= aerv]

1 ἡ O^{er}I εἰ O^{av} ἐφεστῶσα O^{v} καὶ om. O^{e} ἁμαρτάνειν O^{a} 2 αὐτῶ O^{a} 5 καὶ^{2} om. I 8 ἀγαθὰ O^{e} φαῦλα O^{e} 8/9 φανερωθήσεται O^{av} 9 τοῦ om. O^{av} ἤιδει] εἴδη O^{r} 13 ὥς om. O^{av} 14 ἁμαρτημάτων O^{e} 16/17 ἁλιτροὺσ I ἁλλοτρίουσ O^{r} 17 κολάζονται O^{v} ἀπαλλαττόμενοι O^{aev} 18 τοῦ αὐτοῦ extra textum in mg. superiore O^{e} ὑπὸ τῶν I τῶν O^{aev} om. O^{r} 19 θαυμάτων O^{v} 20 ἐρημίασ βδέλλυγμα O^{e} 24 ὁμιλεῖν ὁμιλίασ O^{av} ἐκείνου O^{av} ἡρακλᾶσ ἐπίσκοπος I ἡρακλᾶσ ὁ ἐπίσκοποσ O^{arv} ἐπίσκοποσ ἡρακλᾶσ O^{e} 26 ἐξέτιλλεν O^{av}, corr. O^{a} 28 ὁ^{2} om. O^{av} πνέων O^{r}I τοῦ τε O^{ae} τούτου O^{v} 29 παλαιστήνην O^{ev} παλαιστείνην O^{v} corr. ἔπλευσε πνεύσασ O^{e} καθήσασ O^{e} ἐν τῆι] ἐν τῆ κατὰ O^{r} 30 κἀκεῖθεν O^{r} προσωπεῖου O^{r}I 31 ὅσπερ I ὥσπερ O^{r} ὅπερ O^{aev} αὐτῶ I αὐτοῦ O 31/32 σκοτεινός τε καὶ μέλας I 32 μέλαν O^{aev} βίου ἰὸν O^{arv} ἰὸς I ἐξεμέσασ I ἐξεμέσας ἐκεῖσε O 33 γλυκεῖ O^{a}

φησί, καὶ σωφρονισμὸν τῶν ἐν οὐρανοῖς αὐτῇι γεγενημένων ἁμαρτιῶν. πρῶτον ἔνθεν εὐθὺς ὁ ἀσεβέστατος μυθολογεῖ καὶ μάχεσθαι τῆι ἀληθείαι θέλει.

Καὶ μετ' ὀλίγα· εἰ δὲ προῆν ἡ ψυχὴ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ προημάρτηκεν ἐκεῖσε, L V 661
καθὼς Ὠριγένης ὁ μανιώδης καὶ θεομάχος ἔφησεν, ἔδει μὴ λέγειν τὸν ἁγιώτατον προ-
φήτην καὶ πλάσσων πνεῦμα ἀνθρώπου ἐν αὐτῶι, ἀλλὰ μᾶλλον καταγγίζων Zach. 12, 1
πνεῦμα ἀνθρώπου ἐν αὐτῶι ἢ τάχα καταπέμπων. νῦν δὲ μὴ τοῦτο λέγων, ἀλλὰ 6
πλάσσων ἐν αὐτῶι δείκνυσι τοῦτον λύκον ὄντα βαρύτατον ἐνδεδυμένον ἔξωθεν πρὸς
ἀπάτην ἀπωλείας τὰ κώιδια. ὡς οὐρανόθεν γὰρ ὁ ἐπίληπτος καὶ τὰ ἐκεῖσε δια-
τετυπωμένα ἐπιστάμενος προφανῶς οὐ μόνον προοῦσαν, ἀλλὰ καὶ προημαρτηκέναι
τὴν ψυχὴν λέγει. 10

Ἀποδέδεικται τοίνυν διά τε τῆς θείας γραφῆς καὶ τῶν ἁγίων πατέρων ὅτι οὐδὲ
τῆι τῶν Χριστιανῶν ἀληθινῆι πίστει οὐδὲ τῶι ὀρθῶι λόγωι συμβαίνουσιν αἱ τῶν αἱ-
ρετικῶν περὶ προυπάρξεως ψυχῶν φαντασίαι.

Καὶ τοῦτο δὲ πρὸς τοῖς ἄλλοις τὴν Ὠριγένους παρίστησιν ἄνοιαν, τὸ λέγειν τὸν
οὐρανὸν καὶ τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας καὶ τὰ ὕδατα τὰ ἐπάνω τῶν 15
οὐρανῶν ἔμψυχα καὶ λογικάς τινας εἶναι δυνάμεις. ταῦτα δὲ σαφῶς ἀπαγορεύει
καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Βασίλειος ἐν τῶι τρίτωι λόγωι τοῦ ὑπομνήματος τῆς ἑξαημέρου λέγων
κατὰ τῶν Ὠριγένους δογμάτων οὕτως

Ἡμῖν δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἐστί τις λόγος περὶ τῶν διακριθέντων ὑδά- PG 29, 73
των, οἳ προφάσει ἀναγωγῆς καὶ νοημάτων δῆθεν ὑφηλοτέρων εἰς ἀλληγορίαν κατέφυγον 20
δυνάμεις λέγοντες πνευματικὰς καὶ ἀσωμάτους τροπικῶς ἐκ τῶν ὑδάτων σημαίνεσθαι καὶ
ἄνω μὲν ἐπὶ τοῦ στερεώματος μεμενηκέναι τὰς κρείττους, κάτω δὲ τοῖς περιγείοις καὶ ὑλι-
κοῖς τόποις προσαπομεῖναι τὰς πονηράς. διὰ τοῦτο δέ φασι καὶ τὰ ἐπάνω τῶν οὐρα-
νῶν ὕδατα αἰνεῖν τὸν κύριον, τουτέστι τὰς ἀγαθὰς δυνάμεις ἀξίας οὔσας διὰ καθαρότητα
τοῦ ἡγεμονικοῦ τὸν πρέποντα αἶνον ἀποδιδόναι τῶι κτίσαντι· τὰ δὲ ὑποκάτω τῶν 25
οὐρανῶν ὕδατα τὰ πνευματικὰ εἶναι τῆς πονηρίας ἀπὸ τοῦ κατὰ φύσιν ὕψους εἰς τὸ τῆς Eph. 6, 12
κακίας βάθος καταπεσόντα, ἅπερ ὡς ταραχώδη ὄντα καὶ στασιαστικὰ καὶ τοῖς θορύβοις
τῶν παθῶν κυμαινόμενα θαλάσσας ὠνομάσθαι διὰ τὸ εὐμετάβλητον καὶ ἄστατον τῶν
κατὰ προαίρεσιν κινημάτων. τοὺς δὲ τοιούτους λόγους ὡς ὀνειράτων συγκρίσεις καὶ
γραώδεις μύθους ἀποπεμψάμενοι τὸ ὕδωρ ὕδωρ νοήσωμεν καὶ τὴν διάκρισιν τὴν ὑπὸ τοῦ 30
στερεώματος κατὰ τὴν ἀποδοθεῖσαν αἰτίαν δεξώμεθα, κἂν εἰς δοξολογίαν ποτὲ τοῦ κοινοῦ
τῶν ὅλων δεσπότου τὰ ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν παραλαμβάνηται ὕδατα, οὐ λογικὴν αὐτὰ
φύσιν παρὰ τοῦτο τιθέμεθα. οὔτε γὰρ οἱ οὐρανοὶ ἔμψυχοι, ἐπειδὴ διηγοῦνται Ps. 18, 2
δόξαν θεοῦ οὐδὲ τὸ στερέωμα ζῶιον αἰσθητικόν, ἐπειδὴ ἀναγγέλλει ποίησιν τῶν 35
χειρῶν αὐτοῦ.

---

14. 15 cf. anath. ζ

O [= acrv], I

1 φησί om. I ἁμαρτημάτων Or 2 εὐθὺς om. Oa 3 τοῖς om. I προημάρτησεν I
5/6 ἀλλὰ - - αὐτῶι om. Ov 7 τοῦτον] τὸν Oe 8/9 ἐκεῖθεν τετυπωμένα Or 9 προεπιστάμενος
φανερῶς Or, corr. Or προημαρτηκυῖαν I 12 τοῦ ὀρθοῦ λόγου Or ὀρθῶι om. Oa
13 ὑπάρξεως Or ψυχῶν om. Oa 15 τὴν σελήνην καὶ τὸν ἥλιον Oe 16 ἐμψύχους I
22 ἄνω μὲν O ἄνωθεν I 26 τὰ IBas. om. O πνεύματα Oav 28 ὠνομάσθαι IBas. ὀνομά-
ζεσθαι Oer χρὴ ὀνομάζεσθαι Oav καὶ ἄστατον om. I 29 δὴ I συγκρίσεις IBas. συγχύσεις O
32 αὐτὰ] κατα Ov 35 αἰσθητικὸν OeIBas. αἰσθητὸν Oarv

Δεῖ δὴ προσέχειν τοὺς ἀκροατὰς ὅτι τῶι εἰπεῖν τὸν πατέρα 'πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἐστί τις ἡμῖν λόγος' περὶ 'Ωριγένους διαλέγεται τῆς τοῦ θεοῦ χάριτος καὶ τῆς
PG 973 ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἀπελαθέντος καὶ τῶν ὁμοφρόνων ἐκείνωι· οὐ γὰρ εἶπε· πρὸς τοὺς ἐν τῆι ἐκκλησίαι, ἀλλά 'πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἡμῖν ἐστί τις λόγος'. καὶ διὰ μὲν τοῦ εἰπεῖν ἡμῖν τοὺς τῆς ἐκκλησίας ἐδήλωσε, διὰ δὲ τοῦ ἀπό τοὺς ταύτης ἀποπεσόντας ἐσήμανεν.

Ἓν δὲ καὶ μόνον τῶι δυσσεβεῖ 'Ωριγένει σπούδασμα γέγονε τὸ τὴν Ἑλληνικὴν
L V 624 πλάνην κρατῦναι καὶ ταῖς τῶν σαθροτέρων ψυχαῖς ζιζάνια ἐγκατασπεῖραι. δι' ὃ κἀκεῖνο τὸ γέλωτος μὲν ἄξιον, παρ' αὐτοῦ δὲ ὅμως εἰρημένον περὶ τῆς τῶν ἀνθρώπων ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως προσθεῖναι συνείδομεν. λέγει γὰρ ὅτι ἐν τῆι ἀναστάσει σφαιροειδῆ ἐγείρονται τὰ σώματα τῶν ἀνθρώπων. ὢ τῆς ἀνοίας καὶ ἀμαθίας τοῦ φρενοβλαβοῦς τούτου καὶ τῶν Ἑλληνικῶν δογμάτων ἐξηγητοῦ. ὅστις τυφλώττων τὴν διάνοιαν καὶ τῆι τῶν Χριστιανῶν πίστει μύθους ἐπιμεῖξαι σπουδάσας αὐτὴν τὴν τῶν Χριστιανῶν ἐλπίδα τε καὶ σωτηρίαν, τουτέστι τὴν ἐπηγγελμένην ἡμῖν ἀνάστασιν, ἐσπούδασεν ἐνυβρίσαι μηδὲ τὴν τοῦ κυρίου ἀνάστασιν ἐντρεπόμενος. ἐγερθεὶς γὰρ ὁ κύριος
Cor. 15, 20 ἐκ νεκρῶν καὶ ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων γενόμενος τοῖς μαθηταῖς ὤφθη καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς καὶ τὰς διατρήσεις τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν καὶ τὴν πληγὴν τῆς πλευρᾶς καὶ ἔφαγε μετὰ τὴν ἀνάστασιν, οὐχ ὡς τροφῆς δεόμενος, ἀλλ' ἵνα τῶι τρόπωι τούτωι τὴν τοῦ ἀναστάντος σώματος φύσιν πιστώσηται. ἀμέλει τοι καὶ ἀναλαμβανομένου τοῦ κυρίου
Act. 1, 11 ὁ ἄγγελος πρὸς τοὺς μαθητὰς ἔλεγεν· οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν. εἰ δὲ καθὼς 'Ωριγένης μαίνεται, σφαιροειδὲς ἦν τὸ σῶμα τοῦ κυρίου, πῶς εἶχε δεῖξαι τὰς τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν διατρήσεις ἢ τὴν πληγὴν τῆς πλευρᾶς; ἢ πῶς φαγεῖν ἠδύνατο ἢ ὅλως ὑπὸ τῶν μαθητῶν γνωρισθῆναι; πῶς δὲ καὶ
Mt. 27, 53 τὰ τῶν ἁγίων σώματα μετὰ τὴν τοῦ κυρίου ἀνάστασιν ἐγερθέντα καὶ ὀφθέντα ἐν τῆι ἁγίαι πόλει δυνατὸν ἦν παρὰ τῶν ἄλλων γνωρισθῆναι, εἴπερ ἐν ἄλλωι σχήματι ἦν παρ' ὅπερ ἐτύγχανεν ἐν τῆι ζωῆι; ἐν τῆι πέτραι τοίνυν τῆς πίστεως οὐκ ἐστηριγμένος ἀλλὰ τοιαύτας καὶ τούτων πολλῶι χείρους βλασφημίας ὁ δυσσεβὴς 'Ωριγένης ἐκθέμενος εἰκότως ἐν τῶι καιρῶι τοῦ μαρτυρίου τὸν μὲν Χριστὸν ἀπηρνήσατο, τῆι δὲ παρ' αὐτοῦ εἰσαγομένηι Ἑλληνικῆι πολυθείαι προσεκύνησε. καὶ τοῦτο δὲ κατὰ θεοῦ γέγονε πρόνοιαν, ἵνα μὴ ἀντὶ μάρτυρος ἐν τῆι ἐκκλησίαι δεχθῆι καὶ ἐντεῦθεν τῆι ποίμνηι τοῦ Χριστοῦ βλάβη προσγένηται. εἰ γάρ τινές εἰσι καὶ νῦν ὁμολογοῦντες μὲν τὸ ἐκείνου πτῶμα, ἀντιποιούμενοι δὲ τῶν αὐτοῦ, πῶς οὐκ ἔμελλον τὰ αὐτοῦ ὡς μάρτυρος καὶ πατρὸς ἐκδικεῖν, εἴπερ συνέβη αὐτὸν μὴ προσκυνήσαντα τοῖς εἰδώλοις τελειωθῆναι; οὐδεὶς γὰρ τῆς ἀληθείας ἀντεχόμενος ἐκπίπτει θεοῦ ἢ ἐγκακαλιμπάνεται ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὸ εἰρη-
Sir. 2, 10 μένον τῆι θείαι γραφῆι· ἐμβλέψατε εἰς ἀρχαίας γενεὰς καὶ ἴδετε· τίς ἐπίστευσε τῶι κυρίωι καὶ ἐγκατελείφθη; ἢ τίς ἤλπισεν εἰς αὐτὸν καὶ ὑπερεῖδεν αὐτόν; 'Ωριγένης δὲ ὁ δυσσεβὴς τὰς ἑαυτοῦ βλασφημίας οὐ μέχρις ἑαυτοῦ ἔστησεν, ἀλλὰ διὰ

10. 11 cf. anath. ε

30 ἐντεῦθεν γνῶτε δι' ἣν αἰτίαν 'Ωριγένης παρεχωρήθη ὑπὸ θεοῦ ἀρνήσασθαι αὐτόν Or in mg.

O [= aervy], I

1 δὴ I δὲ O τῶ I τὸ O 3 ἁγίας om. OrI ἐκείνων Ov 5 ἀπὸ OavI ἀπὸ τοῦ Or εἰπεῖν ἀπὸ Oe αὐτῆσ Or τῆσ ἐκκλησίασ I 6 ἐδήλωσεν. superscr. γρ ἐσήμανεν Or 7 δὴ I 10 προθεῖναι Oaev 12 καὶ om. I 13 ἐπιμίξαι Oaevl τῶν om. Oe 14 τε om. Or 14/15 ἐσπούδασεν — ἀνάστασιν om. I 20 ἡμῶν Ov 23 τοῦ om. Or 25 ἐγερθέντα ἀνάστασιν Oav 26 παρὰ — ἦν om. I 27/28 οὐκ ἐστηριγμένοσ Oaevl ἐστηριγμένοσ οὐδαμῶσ Oe 32 προσγένηται OaI προσγίνηται Oev προσγίνεται Or 37 ἐγκατελείφθη Oaevl κατησχύνθη Ov

τῶν ἰδίων συγγραμμάτων καὶ εἰς πολλοὺς ἑτέρους τὴν οἰκείαν πλάνην παρέπεμψεν, ὥστε πάνυ ἐπ' αὐτῶι ἁρμοδίαν εἶναι τὴν τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου φωνὴν λέγουσαν ὅτι τινῶν μὲν αἱ ἁμαρτίαι πρόδηλοί εἰσι προάγουσαι εἰς κρίσιν, τισὶ δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν. ἡ γὰρ διαδοχὴ τῆς πλάνης αὐτοῦ ἐν ταῖς τῶν σαθροτέρων ἔρπουσα ψυχαῖς δίδωσιν ἀκολουθεῖν αὐτῶι τὰς ἐξ ἀρχῆς ὑπ' αὐτοῦ γενομένας ἁμαρτίας. ὡς γὰρ οὐκ ἐξαρκούσης τοῖς τὰ 'Ωριγένους δοξάζουσι τῆς περὶ προυπάρξεως τῶν ψυχῶν ἀσεβείας καὶ τῶν ἄλλων αὐτοῦ ματαιολογιῶν καὶ τῶν περὶ τῆς ἁγίας τριάδος βλασφημιῶν, καὶ τοῦτο τῆι οἰκείαι προστιθέασι πλάνηι ἐκ τῶν ἐκείνου διεστραμμένων ὁδηγούμενοι λόγων τὸ λέγειν ὅτι πάντων ἀσεβῶν ἀνθρώπων καὶ πρός γε δαιμόνων ἡ κόλασις πέρας ἔχει καὶ ἀποκατασταθήσονται ἀσεβεῖς τε καὶ δαίμονες εἰς τὴν προτέραν αὐτῶν τάξιν. ταῦτα δὲ λέγοντες ῥαθύμους μὲν ποιοῦσι τοὺς ἀνθρώπους περὶ τὸ πληροῦν τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ, τῆς στενῆς καὶ τεθλιμμένης ὁδοῦ ἀποτρέποντες καὶ πρὸς τὴν πλατεῖαν καὶ εὐρύχωρον ἀποπλανῶντες· ἐναντιοῦνται δὲ καθάπαξ καὶ τοῖς παρὰ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ λεγομένοις. αὐτὸς γὰρ ἐν τῶι ἁγίωι εὐαγγελίωι διδάσκει ὡς οἱ μὲν ἀσεβεῖς ἀπελεύσονται εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον. καὶ πάλιν λέγει τοῖς μὲν ἐκ δεξιῶν· δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· τοῖς δὲ ἐξ εὐωνύμων· πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῶι διαβόλωι καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. φανερῶς οὖν τοῦ κυρίου διὰ τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου ἀτελεύτητον τήν τε κόλασιν τήν τε βασιλείαν ἐπαγγελλομένου πρόδηλοι καθεστᾶσιν οὗτοι τοὺς 'Ωριγένους μύθους προτιμῶντες τῶν τοῦ κυρίου ἀποφάσεων. ὅπουγε κἀκεῖθεν αὐτῶν ἡ ἄνοια διελέγχεται. εἰ γάρ τις κατὰ τοὺς ἐκείνου λήρους ὑπόθοιτο πέρας ἔχειν τὴν κόλασιν, ἀνάγκη τὸν τοιοῦτον καὶ τῆι ἐπηγγελμένηι τοῖς δικαίοις αἰωνίαι ζωῆι τέλος ἐπιθεῖναι· ἐξ ἴσης γὰρ ἐπ' ἀμφοτέρων τὸ αἰώνιον κεῖται. καὶ εἴπερ πέρας ἔχει κόλασίς τε καὶ ἀπόλαυσις, διὰ τί ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ; διὰ τί δὲ καὶ ἡ σταύρωσις καὶ ὁ θάνατος καὶ ἡ ταφὴ καὶ ἡ ἀνάστασις τοῦ κυρίου; ποῖον δὲ ὄφελος τοῖς τὸν καλὸν ἀγῶνα ἀγωνισαμένοις καὶ ὑπὲρ Χριστοῦ μαρτυρήσασιν, εἰ μέλλοιεν δαίμονές τε καὶ ἀσεβεῖς τὴν αὐτὴν τοῖς ἁγίοις τάξιν διὰ τῆς ἀποκαταστάσεως λαμβάνειν; ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐπὶ τὰς ἐκείνων τραπείη κεφαλὰς τῶν ταῦτα μυθολογούντων· οἱ γὰρ τοῦ Χριστοῦ λόγοι διαμενοῦσιν ἀσάλευτοι ἐν ταῖς τῶν πιστῶν ψυχαῖς καὶ ἐν αὐτῆι τῆι τῶν πραγμάτων ἀληθείαι. οἱ δὲ τὴν 'Ωριγένους ἐκδικοῦντες κακοδοξίαν φεύγοντες τοὺς περὶ τούτων ἀρραγεῖς ἐλέγχους καὶ συγκρύπτειν τὴν ἑαυτῶν πλάνην βουλόμενοι τινὰς ῥήσεις ἐκ τῶν ἁγίων πατέρων κακῶς ἐκλαμβάνοντες καὶ πρὸς τὸν ἴδιον νοῦν παρερμηνεύοντες τῆι οἰκείαι προσαρμόζουσι νόσωι, ὅπερ ποιοῦσι καὶ ἐπὶ τῶν θείων γραφῶν. ἡμεῖς δὲ ἐξ αὐτῶν τῶν ἁγίων πατέρων ἀποδείξομεν ματαίους εἶναι καὶ τοὺς τοιούτους αὐτῶν λόγους. λέγει τοίνυν ὁ ἐν ἁγίοις Γρηγόριος ὁ θεολόγος ἐν τῶι ἀπολογητικῶι λόγωι τάδε

ἡμῖν δὲ οἷς τὸ κινδυνευόμενόν ἐστι σωτηρία ψυχῆς τῆς μακαρίας τε καὶ ἀθανάτου καὶ ἀθάνατα κολασθησομένης ἢ ἐπαινεθησομένης διὰ κακίαν ἢ ἀρετήν, πόσον χρὴ δοκεῖν εἶναι τὸν ἀγῶνα καὶ ὅσης δεῖν τῆς ἐπιστήμης;

Tim. 5, 24

PG 975

L V 665

Mt. 25, 46

Mt. 25, 34

ibid. 41

PG 35, 437

9—10 cf. anath. θ̄

O [= aerv], I

2 ἀποστόλου om. OrI 8 προτιθέασι Ov 12 αὐτοὺσ ἀποτρέποντεσ ὁδοῦ Oe 13 παρὰ om. Oe 17 καὶ κληρονομήσατε Oe 20 τε¹ om. Oe τήν τε Oarv] καὶ τὴν Oe 21 καεστᾶσιν OrI καθιστᾶσιν Ov καθεστήκασιν Oae τοὺσ — μύθουσ Oarv] τὰ — ληρήματα Oe 23 τι Ov ἐκείνων Oav ὑπόθητο Ov 24 αἰωνίω Or 30 κῦ I 37 θεολόγος γρηγόριος Oe λόγωι om. Orl 40 ἐπιστήμησ OarvI Greg. σπουδῆσ Oe

Καὶ ὁ αὐτὸς αὖθις ἐν τῶι εἰς τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης λόγωι τάδε φησί

PG 35. 945 Τίς ψευδὴς ἀπολογία, ποία πιθανότης ἔντεχνος, τίς ἐπίνοια κατὰ τῆς ἀληθείας παραλογιεῖται τὸ δικαστήριον καὶ κλέψει τὴν ὀρθὴν κρίσιν τοῖς πᾶσι πάντα ἐν ζυγῶι τιθεῖσαν
PG 977 καὶ πρᾶξιν καὶ λόγον καὶ διανόημα καὶ ἀντισηκοῦσαν τοῖς πονηροῖς τὰ βελτίονα, ἵνα τὸ ῥέπον νικήσηι καὶ μετὰ τοῦ πλείονος ἡ ψῆφος γένηται, μεθ' ἣν οὐκ ἔφεσις, οὐ κριτὴς ὑψηλότερος, οὐκ ἀπολογία δι' ἔργων δευτέρων, οὐκ ἔλαιον παρὰ τῶν φρονίμων παρθένων ἢ τῶν πωλούντων ταῖς ἐκλειπούσαις λαμπάσιν, οὐ μεταμέλεια πλουσίου φλογὶ τηκομένου καὶ τοῖς οἰκείοις ἐπιζητοῦντος διόρθωσιν, οὐ προθεσμία μεταποιήσεως, ἀλλὰ καὶ μόνιμον
L V 688 καὶ τελευταῖον καὶ φοβερὸν τὸ κριτήριον καὶ δίκαιον πλέον ἢ ὅσον ἐπίφοβον, μᾶλλον δὲ διὰ
Dan. 7, 9. 10 τοῦτο καὶ φοβερώτερον, ὅτι δίκαιον, ἡνίκα θρόνοι τίθενται καὶ παλαιὸς ἡμερῶν προκαθέζεται καὶ βίβλοι ἀνοίγονται καὶ ποταμὸς πυρὸς ἕλκεται καὶ τὸ φῶς ἔμπροσθεν καὶ τὸ σκότος ἡτοιμασμένον καὶ πορεύονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῶι νῦν κρυπτομένης καὶ ὕστερον αὐτῶι συμφανερουμένης, οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως, ἣν ἤδη παρὰ τοῦ κρίναντος αὐτοὺς λόγου οἱ μὴ πιστεύοντες κατεκρίθησαν. καὶ τοὺς μὲν τὸ ἄφραστον φῶς διαδέχεται καὶ ἡ τῆς ἁγίας καὶ βασιλικῆς θεωρία τριάδος ἐλλαμπούσης τρανότερόν τε καὶ καθαρώτερον καὶ ὅλης ὅλωι νοὶ μιγνυμένης, ἣν δὴ καὶ μόνην βασιλείαν οὐρανῶν ἐγὼ τίθεμαι· τοῖς δὲ μετὰ τῶν ἄλλων βάσανος, μᾶλλον δὲ πρὸ τῶν ἄλλων τὸ ἀπερρίφθαι θεοῦ καὶ ἡ ἐν τῶι συνειδότι αἰσχύνη πέρας οὐκ ἔχουσα.

Βασιλείου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας ἐκ τοῦ ἀσκητικοῦ αὐτοῦ βιβλίου

PG 31, 1264 ἐρώτησις· Εἰ ὅπου μὲν λέγει δαρήσεται πολλάς, ὅπου δὲ ὀλίγας, πῶς λέγουσι
Lc. 12, 47. 48 τινὲς μὴ εἶναι τέλος τῆς κολάσεως τοῖς κολαζομένοις; ἀπόκρισις· Τὰ ἀμφίβολα καὶ ἐπικεκαλυμμένως εἰρῆσθαι δοκοῦντα ἔν τισι τόποις τῆς θεοπνεύστου γραφῆς ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐν
Mt. 25, 46 ἄλλοις ὁμολογουμένων σαφηνίζεται. τοῦ οὖν κυρίου ἀποφηναμένου ὅτι ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον, ποτὲ δὲ
Mt. 25. 41 ἐκπέμποντος εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῶι διαβόλωι καὶ
Mc. 9, 48 τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ καὶ ἄλλοτε ὀνομάζοντος γέενναν πυρὸς καὶ ἐπιφέροντος ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾶι καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται, καὶ ἔτι πάλαι διὰ
Ies. 66, 24 τοῦ προφήτου περί τινων προειρηκότος ὅτι ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτήσει καὶ τὸ πῦρ οὐ σβεσθήσεται, τούτων καὶ τῶν τοιούτων πολλάκις ὑπὸ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς λεγομένων, ἓν καὶ τοῦτο τῆς μεθοδείας τοῦ διαβόλου τὸ τοὺς πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων ὥσπερ ἐπιλαθομένους τῶν τοσούτων καὶ τοιούτων τοῦ κυρίου ἀποφάσεων τέλος κατατολμᾶν κολάσεων τῆς ἁμαρτίας εἰς τὸ μέλλον ἑαυτοῖς ὑπογράφειν. εἰ γὰρ τῆς αἰωνίου κολάσεως ἔσται ποτὲ τέλος, ἕξει πάντως καὶ ἡ αἰώνιος ζωὴ τέλος· εἰ δὲ ἐπὶ τῆς ζωῆς οὐχ οὕτως νοῆσαι τὸ ῥητὸν καταδεχόμεθα, ποῖον ἔχει λόγον τῆι κολάσει τῆι αἰωνίωι

O [= aerv], I

1 ὁ αὐτὸς — φησί I μετ' ὀλίγα O τοῦ θεολόγου O^{e} in mg. sup. extra textum 7 ταῖς om. O^{r} μεταμέλειαν O^{r} 8 καὶ μόνιμον O μόνον I 9 καὶ τελευταῖον καὶ φοβερὸν O^{e}I Greg. καὶ φοβερὸν καὶ τελευταῖον O^{aerv} 10 φοβερώτατον O^{e} 13 νῦν om. I 14 πιστεύσαντεσ O^{v} 15 τούτους O^{e} 16 θεωρία — ἐλλαμπούσης I Greg. τριάδοσ χάρισ ἐκλαμπούσησ O τρανώτερον O^{av} 17 οὐρανῶν βασιλείαν O^{r}I τίθεμαι I Greg. τίθημι O 18 ἀπερίφθαι O^{av} 20 τοῦ ἁγίου βασιλείου I ἀσκητικοῦ I κανονικοῦ O 21 πολλὰ — ὀλίγα O^{r} πῶς om. I 22 μὴ om. I ἀπόκρισις om. O^{v} 23 τῆς] τοῖσ O^{v} 25 ποτὲ δὲ om. O^{r} καὶ I ἐκπέμποντος I ἐκπέμποντοσ ἡμᾶσ O ἐκπέμποντος τινὰς Bas. edd. 32 τοιούτων καὶ τοσούτων O^{r} 32/33 τέλος — μέλλον O^{e} τέλος κολάσεως εἰς τὸ μέλλον κατατολμᾶν τῆς ἁμαρτίας Bas. εἰς τὸ μέλλον κατατολμᾶν τὰσ ἁμαρτίασ [ἀνέσεισ I] O^{aerv}I ἑαυτοῖς] αὐτῶν O^{r} περιγράφειν O^{a} 35 τῆι κολάσει om. O^{a}, κολάσει post αἰωνίωι superscr. αἰωνία O^{r}

τέλος διδόναι; ἡ γὰρ τοῦ αἰωνίου προσθήκη ἐφ' ἑκατέρων ἐπ' ἴσης κεῖται· ἀπελεύσονται γάρ φησιν, οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον. Mt. 25, 46

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ προτρεπτικοῦ εἰς τὸ βάπτισμα λόγου

Διὰ πρόσκαιρον ἁμαρτίας ἀπόλαυσιν ἀθάνατα βασανίζομαι· δι' ἡδονὴν σαρκὸς τῶι πυρὶ τῶι αἰωνίωι παραδίδομαι. PG 31, 444 5

Τοῦ ἐν ἁγίοις Ἰωάννου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐκ τοῦ πρὸς Θεόδωρον τὸν μοναχόν 1, 38 Montf. [PG 47, 313]

Ταῦτα ἐννόει δι' ὅλου καὶ τὸν ποταμὸν τοῦ πυρός· ποταμὸς γὰρ πυρὸς εἵλκε πρὸ προσώπου αὐτοῦ. Dan. 7, 10 οὐκ ἔστιν ἐκείνωι παραδοθέντα τῶι πυρὶ προσδοκῆσαι κολάσεως τέλος. ἀλλ' αἱ μὲν ἄτοποι τοῦ βίου ἡδοναὶ τῶν σκιῶν καὶ ὀνειράτων διαφέρουσιν οὐδέν, πρὶν ἢ γὰρ τελεσθῆναι τὰ τῆς ἁμαρτίας σβέννυται τὰ τῆς ἡδονῆς· αἱ δὲ ὑπὲρ τούτων κολάσεις πέρας οὐκ ἔχουσιν. PG 979 11

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ ὑπομνήματος τῆς πρὸς Κορινθίους πρώτης ἐπιστολῆς

Οὐ μικρὸν ἡμῖν τὸ προκείμενον ζήτημα ἐντεῦθεν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν σφόδρα ἀναγκαίων. ἅπαντες ζητοῦσιν ἄνθρωποι εἰ τέλος ἔχει τὸ τῆς γεέννης πῦρ· ὅτι μὲν γὰρ οὐκ ἔχει, ὁ Χριστὸς ἀπεφήνατο λέγων· τὸ πῦρ αὐτῶν οὐ σβεσθήσεται καὶ ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτήσει· καὶ ὁ Παῦλος δὲ δεικνὺς ἀθάνατον τὴν κόλασίν φησιν· οἱ ἁμαρτάνοντες δίκην τίσουσιν ὄλεθρον αἰώνιον. 10, 73 Montf. [PG 61, 75] Mc. 9, 48 17 2 Thess. 1, 9

Τῆς τοίνυν θείας γραφῆς καὶ τῶν ἁγίων πατέρων σαφῶς ἡμᾶς ἐκδιδασκόντων μὴ εἶναι τέλος κολάσεως τῶν ἀσεβῶν καὶ τῶν ὑπ' ἐκείνων θεραπευομένων δαιμόνων, ποίαν ἀποκατάστασιν οἱ τὰ 'Ωριγένους φρονοῦντες φαντάζονται, ἐν ὧι πέρας αἱ τιμωρίαι οὐκ ἔχουσιν; ἡ ἁγία γὰρ τοῦ θεοῦ ἐκκλησία ὥσπερ τοῖς δικαίοις ἀτελεύτητον κηρύσσει τὴν αἰώνιον ζωήν, οὕτω καὶ τοῖς ἀσεβέσιν ἀτελεύτητον κόλασιν παραδίδωσι. 20

Καὶ ταῦτα μὲν ἐν τούτοις· ἡμεῖς δὲ ὀλίγα μὲν ἐκ πολλῶν τῆι τε θείαι γραφῆι τοῖς τε ἁγίοις πατράσιν εἰρημένων παραγαγεῖν συνείδομεν πρὸς τὸ ἐλέγξαι τὴν τῶν 'Ωριγενιαστῶν δυσσέβειαν, βουλόμενοι δὲ πᾶν σκάνδαλον τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀπελάσαι πρὸς τὸ μηδένα ῥύπον ἐν αὐτῆι καταλειφθῆναι καὶ ἀκολουθοῦντες ταῖς θείαις γραφαῖς τοῖς τε ἁγίοις πατράσι τοῖς τὸν αὐτὸν 'Ωριγένην καὶ τὰ τοιαῦτα μυσαρὰ καὶ ἀσεβῆ δόγματα ἐκβαλοῦσί τε καὶ δικαίως ἀναθέματι ὑποβαλοῦσι τὴν παροῦσαν ἡμῶν ἐπιστολὴν πρὸς τὴν σὴν ποιούμεθα μακαριότητα, δι' ἧς προτρέπομεν αὐτὴν συναγαγεῖν ἅπαντας τοὺς ἐνδημοῦντας κατὰ ταύτην τὴν βασιλίδα πόλιν ὁσιωτάτους ἐπισκόπους καὶ τοὺς θεοφιλεστάτους τῶν ἐνταῦθα εὐαγῶν μοναστηρίων ἡγουμένους καὶ παρασκευάσαι πάντας ἐγγράφως τὸν εἰρημένον δυσσεβῆ τε καὶ θεομάχον 'Ωριγένην τὸν καὶ Ἀδαμάντιον πρεσ- 25 30

O [= aerv], I

2 οὗτοι om. O^{av} 3 τοῦ αὐτοῦ I in mg. 4 ἀπόλαυσιν I Bas. ἡδονὴν O 5 τῶι αἰωνίωι πυρὶ O^{rI} τῶι πυρὶ Bas. edd. 6 Τοῦ — Κωνσταντινουπόλεως om. I, τοῦ χρυσοστόμου in mg. ἐν ἁγίοις O^{arv} ἁγίου O^{e} ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ χρυσοστόμου O^{e} τοῦ+ I τῆς O τὸν om. O^{rI} 7 μοναχὸν ἐκπεσόντα I μοναχὸν πρώτης ἐπιστολῆς O 8 ταῦτα om. O^{eI} 9 ἐκεῖνον O^{r} 13 τοῦ αὐτοῦ I in mg. 16 εἰπὼν O^{r} 17 δὲ om. O^{rI} ἀθάνατον τὴν κόλασιν O^{aev} αὐτὸ ἀθάνατον O^{rI} 18 ὀλέθριον O^{r} 19 θείασ τοίνυν O^{e} 20 τῆς κολάσεως I ἀσεβῶν καὶ τῶν om. O^{av} καὶ om. O^{e} δαιμόνων om. O^{av} 22 γὰρ ἁγία O^{rI} 23 τὴν κόλασιν O^{r} 25 εἰρημένοις O^{arv} 25/26 ὡριγενειαστῶν O^{e} ὡριγενιατῶν O^{v} 28 τοιαῦτα O^{erI} αὐτοῦ O^{av} ἀσεβῆ αὐτοῦ O^{r} 33 ἀσεβῆ I τε om. O^{rI}

βύτερον γενόμενον τῆς κατὰ Ἀλεξάνδρειαν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας καὶ τὰ αὐτοῦ μυσαρὰ καὶ ἀσεβῆ δόγματα καὶ τὰ ὑποτεταγμένα πάντα κεφάλαια πᾶσι τρόποις ἀναθεματίσαι, ἐκπέμψαι δὲ καὶ τὰ ἴσα τῶν παρὰ τῆς σῆς μακαριότητος ταύτης ἕνεκα τῆς αἰτίας πραττομένων καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἅπαντας ὁσιωτάτους ἐπισκόπους καὶ εὐαγῶν μοναστηρίων ἡγουμένους, ἐφ' ὥι τε καὶ αὐτοὺς δι' οἰκείας ὑπογραφῆς ἀναθεματίσαι Ὠριγένην καὶ τὰ μυσαρὰ αὐτοῦ δόγματα μετὰ πάντων τῶν δηλωθησομένων αἱρετικῶν, καὶ τοῦ λοιποῦ δὲ μὴ ἄλλως ἐπισκόπους χειροτονεῖσθαι ἢ μοναστηρίων ἡγουμένους, εἰ μήτι γε πρότερον μετὰ τῶν ἄλλων ἁπάντων αἱρετικῶν τῶν ἐξ ἔθους ἐν τοῖς γινομένοις λιβέλλοις ἀναθεματιζομένων, τουτέστι Σαβελλίου Ἀρείου Ἀπολιναρίου Νεστορίου Εὐτυχοῦς Διοσκόρου Τιμοθέου τοῦ Αἰλούρου καὶ Πέτρου τοῦ Μογγοῦ καὶ Ἀνθίμου Τραπεζοῦντος, Θεοδοσίου τοῦ Ἀλεξανδρέως, Πέτρου καὶ Σεβήρου τῶν πρώην Ἀντιοχείας καὶ Πέτρου τοῦ ποτὲ Ἀπαμείας καὶ τὸν εἰρημένον Ὠριγένην τὸν τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Ἀρειανικὴν μανίαν νοσήσαντα
PG 981 μετὰ τῶν αὐτοῦ μυσαρῶν καὶ ἀσεβῶν δογμάτων ἀναθεματίσουσι. δεῖ γὰρ ἅπασι προαγορεῦσαι τοῦ μηδένα τολμᾶν παντελῶς ἀντιποιεῖσθαι τοῦ τοιούτου αἱρετικοῦ ἢ τῶν αὐτοῦ ἐκθέσεων, ἀλλὰ ταύτας ἕκαστον ἐκ πάσης ψυχῆς καὶ πάσης διανοίας μισεῖν τε καὶ ἀποστρέφεσθαι καὶ ἀναθεματίζειν οἷα τῆς Χριστιανικῆς παραδόσεως ἀλλοτρίας καθεστώσας καὶ ταῖς τῶν ἁπλουστέρων ψυχαῖς μεγάλην ἐργαζομένας λύμην.

Ταῦτα δὲ αὐτὰ γεγραφήκαμεν οὐ μόνον πρὸς τὴν σὴν ἁγιωσύνην, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν ἁγιώτατον καὶ μακαριώτατον πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ πατριάρχην Βιγίλιον καὶ τοὺς λοιποὺς ἅπαντας ἁγιωτάτους ἐπισκόπους καὶ πατριάρχας, τουτέστιν
L V 672 Ἀλεξανδρείας Θεουπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων, ὥστε καὶ αὐτοὺς πρόνοιαν θέσθαι τοῦ ἔργωι καὶ πέρατι ταῦτα παραδοθῆναι. βουλόμενοι δὲ πάντας τοὺς Χριστιανοὺς γνῶναι ὡς τὰ Ὠριγένει συγγεγραμμένα παντελῶς ἀλλότρια τῆς ἀληθοῦς τῶν Χριστιανῶν τυγχάνει πίστεως, συνείδομεν ἐκ τῶν πολλῶν αὐτοῦ καὶ ἀμέτρων βλασμφημιῶν ὀλίγας ἐπ' αὐτῆς λέξεως παραθεῖναι· ἔχουσι δὲ οὕτως

Ἐκ τοῦ πρώτου λόγου τοῦ Περὶ ἀρχῶν βιβλίου

1 Ὅτι ὁ μὲν θεὸς καὶ πατὴρ συνέχων τὰ πάντα φθάνει εἰς ἕκαστον τῶν ὄντων μεταδιδοὺς ἑκάστωι ἀπὸ τοῦ ἰδίου τὸ εἶναι ὅπερ ἐστίν, ἐλαττόνως δὲ παρὰ τὸν πατέρα ὁ υἱὸς φθάνων ἐπὶ μόνα τὰ λογικά, δεύτερος γάρ ἐστι τοῦ πατρός· ἔτι δὲ ἠττόνως τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ μόνους τοὺς ἁγίους διικνούμενον. ὥστε κατὰ τοῦτο μείζων ἡ δύναμις τοῦ πατρὸς παρὰ τὸν υἱὸν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, πλείων δὲ ἡ τοῦ υἱοῦ παρὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ πάλιν διαφέρουσα μᾶλλον τοῦ ἁγίου πνεύματος ἡ δύναμις παρὰ τὰ ἄλλα ἅγια.

1 = Hieronym. ep. 124 p. 98, 1—6 cf. supra p. 190, 2—4

O [= aerv], I

2 τὰ I om. O πάντα] πᾶσι O^e 4 καὶ¹ om. I ἁγιωτάτους O^r τῶν εὐαγῶν O^{rI} 7 δὲ om. O^{avI} ἄλλους O^v ἢ καὶ O^{av} μήτι γε O^{erI} μὴ O^{av} 8 γενομένοις O^e 9 Νεστορίου om. O^{av} 11 Πέτρου¹ — Ἀπαμείας] πέτρου τοῦ ἀπαμείασ καὶ σεβήρου τοῦ ποτὲ ἀντιοχείασ O^{rI} 11/12 Ἀπαμείας scripsi ἀντιοχείασ O^{aev} 13 αὐτοῦ om. I ἀναθεματίσωσι O^{er} 15 ταῦτα O^r 16/17 ἀλλοτρίων καθεστωσῶν [καθεστὼσ O^v] O^{av} 17 ἐργαζομένων O^{av} 18 γεγράφαμεν I 20 βιγίλλιον O^{ev} O^a corr. 21 τοῦ I τῶ O 23 ὠριγένουσ O^v 25 παραθῆναι O^v 26 ὠριγένουσ ἐκ I τοῦ ὠριγένουσ in mg. extra textum O^e 27 μὲν ὁ O^{ev} 28 τὸ] τοῦ O^{av} ὅπερ I ὦ γάρ O^{arv} ὧν O^e ἔστι τί O^e 29 ἧττον O^r 30 δεικνύμενον O^r 31 τὸ ἅγιον πνεῦμα O^a 32 τοῦ] ἡ τοῦ O^r

Ὅτι πεπερασμένη ἐστὶν ἡ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς δύναμις, ἐκ τοῦ δευτέρου λόγου τοῦ αὐτοῦ βιβλίου

II Πεπερασμένην γὰρ εἶναι καὶ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ λεκτέον καὶ οὐ προφάσει εὐφημίας τὴν περιγραφὴν αὐτῆς περιαιρετέον. Καὶ μετ' ὀλίγα· Πεποίηκε τοίνυν τοσαῦτα ὅσων ἠδύνατο περιδράξασθαι καὶ ἔχειν ὑπὸ χεῖρα καὶ συγκροτεῖν ὑπὸ τὴν ἑαυτοῦ πρόνοιαν, ὥσπερ καὶ τοσαύτην ὕλην κατεσκεύασεν ὅσην ἠδύνατο διακοσμῆσαι.

Ἐκ τοῦ τετάρτου λόγου τοῦ αὐτοῦ βιβλίου

III Μηδεὶς προσκοπτέτω τῶι λόγωι, εἰ μέτρα ἐπιτίθεμεν καὶ τῆι τοῦ θεοῦ δυνάμει. ἄπειρα γὰρ περιλαβεῖν τῆι φύσει ἀδύνατον τυγχάνει. ἅπαξ δὲ πεπερασμένων ὄντων ὧν περιδράττεται αὐτὸς ὁ θεός, ἀνάγκη ὅρον εἶναι μέχρι πόσων πεπερασμένων διαρκεῖ.

Ὅτι κτίσμα καὶ γενητὸς ὁ υἱός, ἐκ τοῦ αὐτοῦ τετάρτου λόγου

IIII Οὗτος δὴ ὁ υἱὸς ἐκ θελήματος τοῦ πατρὸς γεννηθείς, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου καὶ ἀπαύγασμα τῆς δόξης αὐτοῦ χαρακτήρ τε τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, πρωτότοκος πάσης κτίσεως, κτίσμα σοφία. αὕτη γὰρ ἡ σοφία φησίν· ὁ θεὸς ἔκτισέ με ἀρχὴν ὁδῶν αὐτοῦ εἰς ἔργα αὐτοῦ. Col. 1, 15 Hebr. 1, 3 1 Cor. 1, 24 Prou. 8, 22

Ὅτι καὶ περιέχεται μετὰ τῶν ἄλλων κτισμάτων ὁ υἱὸς ὑπὸ τοῦ πατρὸς καὶ κατὰ πάντα μείζων ἐστὶν ὁ πατὴρ τοῦ υἱοῦ καὶ ἀόρατος αὐτῶι τυγχάνει, ἐκ τοῦ αὐτοῦ Περὶ ἀρχῶν τετάρτου λόγου PG 983 17

V Ὁ δὲ πατὴρ ἐμπεριέχει τὰ πάντα, τῶν δὲ πάντων ἐστὶν ὁ υἱός, δῆλον ὅτι καὶ τὸν υἱόν. ἄλλος δέ τις ζητήσει εἰ ἀληθὲς τὸ ὁμοίως τὸν θεὸν ὑφ' ἑαυτοῦ γινώσκεσθαι τῶι γινώσκεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τοῦ μονογενοῦς, καὶ ἀποφανεῖται ὅτι τὸ εἰρημένον ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με μείζων μού ἐστιν ἐν πᾶσιν ἀληθές, ὥστε καὶ ἐν τῶι νοεῖν ὁ πατὴρ μείζων, ὃς καὶ τρανοτέρως καὶ τελειοτέρως νοεῖται ὑφ' ἑαυτοῦ ἢ ὑπὸ τοῦ υἱοῦ. Ioh. 14, 28

Ἐκ τοῦ πρώτου λόγου τοῦ αὐτοῦ βιβλίου

VI Γενόμενοι τοίνυν ἡμεῖς κατ' εἰκόνα τὸν υἱὸν πρωτότυπον ὡς ἀληθειαν ἔχομεν τῶν ἐν ἡμῖν καλῶν τύπων· αὐτὸς δὲ ὅπερ ἡμεῖς ἐσμὲν πρὸς αὐτόν, τοιοῦτός ἐστι πρὸς τὸν πατέρα ἀλήθειαν τυγχάνοντα.

II plura extant supra p. 190, 8sq., pessime uertit Rufin. 2, 9 cf. Hieron. ep. 98 p. 201, 10—12. 202, 16—18 V = Hieronym. ep. 124 p. 115, 19—21. 23—p. 116, 4 VI cf. Hieronym. ep. 124 p. 97, 10—17

O [= aerv], I .

3 μὴ p. 190, 10 4 τοίνυν] γὰρ O^r 5 ὧν p. 190, 12 ἔχειν αὐτὰ p. 190, 13 χεῖρας p. 190, 13 συγκρατεῖν O^{rI} 6 αὐτοῦ p. 190, 13 κατακοσμῆσαι p. 190, 14 7 ἐκ I τοῦ αὐτοῦ ἐκ O 8 μηδεὶς δὲ O^e προκοκοπτέτω O^v 10 ὅρων O^{av} εἶναι om. O^{av} πεπερασμένων om. O^a διαρκεῖν O^{av} 11 κτίσματα O^{av} γεννητὸσ O^{arv} αὐτοῦ om. O^a 12 δὲ O^r ἐγενήθη I 14 πάσης τῆσ I αὐτὴ I 17 καὶ om. O^r αὐτοῦ O^{arv} 17/18 περὶ ἀρχῶν om. I 19 ὁ δὲ O^{aev} Hieronym. εἰ δὲ ὁ O^{rI} 20 ἄλλωσ O^v 21 πατὴρ μου I 22/23 μείζων ὃς Klostermann, cf. Hieron. μειζόνωσ OI 25—27 om. O^v 26 τύπον O^e δὲ ὁ πατὴρ O^e

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου

Sap. Sal. 7,26 VII Οὕτω τοίνυν ἡγοῦμαι καὶ ἐπὶ τοῦ σωτῆρος καλῶς ἂν λεχθήσεσθαι ὅτι εἰκὼν ἀγαθότητος θεοῦ ἐστιν, ἀλλ' οὐκ αὐτοαγαθόν. καὶ τάχα καὶ ὁ υἱὸς ἀγαθός, ἀλλ' οὐχ
Col. 1, 15 ὡς ἁπλῶς ἀγαθός, καὶ ὥσπερ εἰκών ἐστι τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου καὶ κατὰ τοῦτο θεός, ἀλλ' οὐ
Ioh. 17, 3 περὶ οὗ λέγει αὐτὸς ὁ Χριστὸς ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν θεόν, οὕτως εἰκὼν τῆς ἀγαθότητος, ἀλλ' οὐχ ὡς ὁ πατὴρ ἀπαραλλάκτως ἀγαθός.

Ὅτι μετὰ τοῦ υἱοῦ καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα κτίσμα εἰπὼν συνηρίθμησε τοῖς ἄλλοις κτίσμασι, δι' ὃ καὶ λειτουργικὰ αὐτὰ ζῶια καλεῖ, ἐκ τοῦ δ̄ λόγου τοῦ Περὶ ἀρχῶν βιβλίου

VIII Ὅτι μὲν οὖν πᾶν ὅ τι ποτὲ παρὰ τὸν πατέρα καὶ θεὸν τῶν ὅλων γενητόν ἐστιν, ἐκ τῆς ἀκολουθίας πειθόμεθα. Καὶ μετά τινα· ἔλεγε δὲ ὁ Ἑβραῖος τὰ ἐν τῶι Ἡσαίαι
Ies. 6, 2. 3 δύο σεραφὶμ ἐξαπτέρυγα κεκραγότα ἕτερον πρὸς τὸ ἕτερον καὶ λέγοντα ἅγιος ἅγιος ἅγιος κύριος σαβαὼθ τὸν μονογενῆ εἶναι τοῦ θεοῦ καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. ἡμεῖς
Hab. 3, 2 δὲ οἰόμεθα ὅτι καὶ τὸ ἐν τῆι ὠιδῆι Ἀμβακοὺμ ἐν μέσωι δύο ζώιων γνωσθήσηι περὶ Χριστοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος εἴρηται.

Ἐκ τοῦ δευτέρου λόγου τοῦ Περὶ ἀρχῶν βιβλίου, ὅτι ἄνθρωπον ψιλὸν λέγει τὸν κύριον

VIIII Διὰ τοῦτο καὶ ἄνθρωπος γέγονε Χριστὸς ἐξ ἀνδραγαθήματος τούτου τυχών,
Ps. 44, 8 ὡς μαρτυρεῖ ὁ προφήτης λέγων ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν. διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε, ὁ θεός, ὁ θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου· ἔπρεπε δὲ τὸν μηδέποτε κεχωρισμένον τοῦ μονογενοῦς συγχρηματίσαι τῶι μονογενεῖ καὶ συνδοξασθῆναι αὐτῶι.

Ὅτι συναίδια τοῦ θεοῦ τὰ κτίσματα, ἐκ τοῦ πρώτου λόγου τοῦ περὶ ἀρχῶν βιβλίου

X Πῶς δὲ οὐκ ἄτοπον τὸ μὴ ἔχοντά τι τῶν πρεπόντων αὐτῶι τὸν θεὸν εἰς τὸ ἔχειν ἐληλυθέναι; εἰ δὲ οὐκ ἔστιν ὅτε παντοκράτωρ οὐκ ἦν, ἀεὶ εἶναι δεῖ ταῦτα δι' ἃ παντοκράτωρ ἐστὶ καὶ ἀεὶ ἦν ὑπ' αὐτοῦ κρατούμενα ἄρχοντι αὐτῶι χρώμενα.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου

PG 985 XI Πάντα τὰ γένη καὶ τὰ εἴδη ἀεὶ ἦν, ἄλλος δέ τις ἐρεῖ καὶ τὸ καθ' ἓν ἀριθμῶι· πλὴν ἑκατέρως δηλοῦται ὅτι οὐκ ἤρξατο ὁ θεὸς δημιουργεῖν ἀργήσας ποτέ.

Περὶ τῆς προυπάρξεως τῶν ψυχῶν, ἐκ τοῦ πρώτου λόγου τοῦ Περὶ ἀρχῶν βιβλίου

XII Ἐξ ἰδίας αἰτίας τῶν μὴ προσεχόντων ἑαυτοῖς ἀγρύπνως γίνονται τάχιον ἢ βράδιον μεταπιπτούσης, καὶ ἐπὶ πλεῖον ἢ ἐπ' ἔλαττον, ὡς ἀπὸ ταύτης τῆς αἰτίας κρίσει

VII cf. Hieronym. ep. 124 p. 20—22 VIII 32—38 = Rufin. 1, 34 p. 53, 4—10 VIIII 41—45 cf. Rufin. 2, 64 p. 143, 26—144, 1 X = Rufin. 1, 2[10] p. 42, 15—20 XI = Rufin. 1, 45 p. 68, 12—15 XII = Rufin. 1, 6[2] p. 81, 11—82, 5 ad 15—21 cf. Hieron. ep. 124 p. 98, 24—p. 99, 3

O [= aerv], I

1 τοῦ αὐτοῦ ἐκ O[2er] 2 λεχθήσεται O[av] 3 ἀγαθότητι O[v] τοῦ θεοῦ I αὐτὸ τὸ ἀγαθὸν O[av] ὁ I om. O 4 ἁπλῶς om. O[r] ὁ I 8 λειτουργικὰ ζῶια i. e. seraphim αὐτοῦ O[v] ἐκ om. O[av] τετάρτου O[ae] Δ̄ corruptum esse ex Ā probatur ex Rufino βιβλίου om. I 9 ὅλων I ἄλλων O γεννητόν O[rv] 10 τῆς αὐτῆς O[r] τὰ om. I 13 τὸ I Ruf. om. O ἀββακοὺμ O[ae] 14 εἴρηται I *sentiri debere* Ruf. om. O 15 ψιλὸν ἄνθρωπον I 19 τὸν — κεχαρισμένον I τοῦ — κεχωρισμένου O 21 τῶ θεῶ I βιβλίου om. I 22 τὰ O[a] τὸν O[v] ἔχον O[a] αὐτῶ O[r]I αὐτοῦ O[ev] αὐτοῖς O[a] 23 ἐπεὶ O[r] παντοκράτορ O[a] 24 ἦν] coniecerim εἶναι, cf. Rufin. 26 εἶδει O[v] τὰ O[e] ἀριθμῶ O[aev]I ἀριθμοῦ O[r] 27 δηλοῦνται O[er] 28 τοῦ om. O[arv] 30 μεταπιπτούσης OI, scil. ψυχῆς, μεταπτώσεις Labbé speciose καὶ om. I

θείαι συμπαραμετρούσηι τοῖς ἑκάστου βελτίοσιν ἢ χείροσι κινήμασι καὶ τὸ κατ' ἀξίαν ὁ μέν τις ἕξει ἐν τῆι ἐσομένηι διακοσμήσει τάξιν ἀγγελικὴν ἢ δύναμιν ἀρχικὴν ἢ ἐξουσίαν τὴν ἐπὶ τινῶν ἢ θρόνον τὸν ἐπὶ βασιλευομένων ἢ κυρείαν τὴν κατὰ δούλων, οἱ δὲ οὐ πάνυ τι ἐκπεσόντες τὴν ὑπὸ τοῖς εἰρημένοις οἰκονομίαν καὶ βοήθειαν ἕξουσι. καὶ οὕτως L V 676
κατὰ μὲν τὸ πλεῖστον ἀπὸ τῶν ὑπὸ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας καὶ τοὺς θρόνους καὶ τὰς κυριότητας, τάχα δὲ ἔσθ' ὅτε καὶ ἀντ' αὐτῶν συστήσεται τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος ἐν τῶι καθ' ἕνα κόσμωι.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου ὅτι εἰ μεταβάλοιεν ἐπὶ τὸ κρεῖττον οἱ δαίμονες, συμπληρώσουσί ποτε ἀνθρωποτητα

XIII Οἶμαι δὲ δύνασθαι ἀπὸ τῶν ὑποτεταγμένων τοῖς χείροσιν ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις καὶ κοσμοκράτορσι καθ' ἕκαστον κόσμον ἢ τινὰς κόσμους ἐνίους τάχιον εὐεργετουμένους καὶ βουλησομένους ἐξ αὐτῶν μεταβαλεῖν συμπληρώσειν ποτὲ ἀνθρωπότητα.

Περὶ τῆς τῶν ἄνωθεν εἰς σῶμα καταγωγῆς

XIIII Οὕτω δὴ ποικιλωτάτου κόσμου τυγχάνοντος καὶ τοσαῦτα διάφορα λογικὰ περιέχοντος τί ἄλλο χρὴ λέγειν αἴτιον γεγονέναι τοῦ ὑποστῆναι αὐτὸν ἢ τὸ ποικίλον τῆς ἀποπτώσεως τῶν οὐχ ὁμοίως τῆς ἑνάδος ἀπορρεόντων;

Ὅτι καὶ τὸν ἔννυδρον ἔσθ' ὅτε αἱρεῖται βίον ἡ ψυχή, ἐκ τοῦ δευτέρου λόγου τοῦ Περὶ ἀρχῶν βιβλίου

XV Ἡ ψυχὴ ἀπορρέουσα τοῦ καλοῦ καὶ τῆι κακίαι προσκλινομένη καὶ ἐπὶ πλεῖον ἐν ταύτηι γινομένη, εἰ μὴ ὑποστρέφοι, ὑπὸ τῆς ἀνοίας ἀποκτηνοῦται καὶ ὑπὸ τῆς πονηρίας ἀποθηριοῦται. Καὶ μετ' ὀλίγα· καὶ αἱρεῖται πρὸς τὸ ἀλογωθῆναι καὶ τὸν ἔννυδρον, ἵν' οὕτως εἴπω, βίον καὶ τάχα κατὰ ἀξίαν τῆς ἐπὶ πλεῖον πτώσεως τῆς κακίας ἐνδύεται σῶμα τοιοῦδε ἢ τοιοῦδε ζώιου ἀλόγου.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου ὅτι ἔσται τελεία τῶν σωμάτων ἀπόθεσις

XVI Εἰ δὲ τὰ ὑποταγέντα τῶι Χριστῶι ὑποταγήσεται ἐπὶ τέλει καὶ τῶι θεῶι, πάντες ἀποθήσονται τὰ σώματα καὶ οἶμαι ὅτι τότε εἰς τὸ μὴ ὂν ἔσται ἀνάλυσις, τῆς τῶν σωμάτων φύσεως ὑποστησομένης δεύτερον, ἐὰν πάλιν λογικὰ ὑποκαταβῆι.

Ἐκ τοῦ τρίτου λόγου τοῦ αὐτοῦ βιβλίου περὶ τοῦ αὐτοῦ

XVII Λεγομένου τοῦ θεοῦ πάντα γίνεσθαι ἐν πᾶσιν, ὥσπερ οὐ δυνάμεθα κακίαν 1 Cor. 15,
καταλιπεῖν, ὅτε θεὸς πάντα γίνεται ἐν πᾶσιν, οὐδὲ ἄλογα ζῶια, ἵνα μὴ καὶ ἐν κακίαι ὁ PG 987

XIII cf. Hieron. ep. 124 p. 99, 10. 11 XIIII = Rufin. 2, 1[1] p. 107, 6. 7. 8. 9. 11—15 XV cf. Rufin. 1, 8 p. 105, 1—5. Hieron. p. 124 p. 100, 23—25 XVI = Rufin. 2, 3[3] p. 118, 7—10. Hieron. ep. 124 p. 102, 4—9 XVII = Rufin. 3, 6[2] p. 283, 1—7

O [= aerv], I

3 κυρίαν O[v] κυριότητα O[e] 4 ἐπὶ O[er] τε καὶ O[r] 5 τὰς[2] om. O[r]I 6 τάχα δὲ om. I τάχα δὲ καὶ O[r] καὶ] δὲ καὶ I ἀντ' O ἀπ' I συμβήσεται O[aerv] 8 μεταβάλλοιεν O[r]I 9 ἀνότητι O[v] 10 δὲ om. O[ev] 11 ἐνοίουσ O[r] 13 τῶν om. O[av] 14 ποικιλοτάτου O[erv] 15 αἴτιον λέγειν O[av] 17 Ὅτι I om. O καὶ τὸν — ψυχή eclogae XIIII adiungendo δευτέρου] ad finem libri primi ecloga pertinere uidetur 17/18 τοῦ[2]—βιβλίου om. I 19 προσκλιναμένη O[aerv] 20 ἐν om. O[e] ὑπὸ[1] ἀπὸ O[av] ἀποκτενοῦται O[av] καὶ om O[aev] 21 τῶ O[a] ἀλογοθῆναι I ἀναλόγω θεῖναι O[av] 22 ἐκπτώσεως O[e] 23 σῶμα — ἢ O[aev]I σώματα οὐδεῖ O[r] ἀλόγου ζώου I 24 ἡ τῶν O 25 ὑποτεταγμένα O[r]I 28 περὶ τοῦ] τοῦ περὶ O[r] 29 γενέσθαι O ὥσπερ om. O[aerv]I 30 ὅτε] οὔτε O[aev] καὶ om. O[e]

θεὸς γίνηται καὶ ἐν ἀλόγοις ζώιοις, ἀλλ' οὐδὲ ἄψυχα, ἵνα μὴ καὶ ἐν αὐτοῖς ὁ θεός, ὅτε πάντα γίνεται, οὕτως οὐδὲ σώματα ἄτινα τῆι ἰδίαι φύσει ἄψυχά εἰσιν.

Ἐκ τοῦ δευτέρου λόγου τοῦ Περὶ ἀρχῶν βιβλίου, πῶς νοῦς γέγονε ψυχὴ καὶ ψυχὴ καθαρθεῖσα γίνεται νοῦς

XVIII Παρὰ τὴν ἀπόπτωσιν καὶ τὴν ψύξιν τὴν ἀπὸ τοῦ ζῆν τῶι πνεύματι γέγονεν ἡ νῦν λεγομένη ψυχή, οὖσα καὶ δεκτικὴ τῆς ἐπανόδου τῆς ἐφ' ὅπερ ἦν ἐν ἀρχῆι, ὅπερ νο-
.Ps. 114, 7 μίζω λέγεσθαι ὑπὸ τοῦ προφήτου ἐν τῶι ἐπίστρεψον, ψυχή μου, εἰς τὴν ἀνάπαυσίν σου, ὥστε ὅλον τοῦτο εἶναι νοῦς.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου περὶ τοῦ αὐτοῦ

Lc. 19, 19 XVIIII Ὥσπερ σῶσαι ἦλθεν τὸ ἀπολωλὸς ὁ σωτήρ, ὅτε μέντοι σώιζεται τὸ ἀπολωλός, οὐκέτι ἐστὶν ἀπολωλός· οὕτως ἦν σῶσαι ἦλθε ψυχὴν ὡς σῶσαι τὸ ἀπολωλός, οὐκέτι μένει ψυχὴ ἡ σωθεῖσα ψυχή [οὔτε τὸ ἀπολωλὸς ἀπολωλός]. ἔτι βασανιστέον εἰ
L V 677 ὥσπερ τὸ ἀπολωλὸς ἦν ὅτε οὐκ ἀπολώλει καὶ ἔσται ποτὲ ὅτε οὐκ ἔσται ἀπολωλός, οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ ἦν ὅτε οὐκ ἦν ψυχὴ καὶ ἔσται ὅτε οὐκ ἔσται ψυχή.

Ἐκ τοῦ τετάρτου λόγου

XX Ἀνάγκη μὴ προηγουμένην τυγχάνειν τὴν τῶν σωμάτων φύσιν, ἀλλὰ ἐκ διαλειμμάτων ὑφίστασθαι διά τινα συμπτώματα γινόμενα περὶ τὰ λογικὰ δεόμενα σωμάτων, καὶ πάλιν τῆς ἐπανορθώσεως τελείως γινομένης εἰς τὸ μὴ εἶναι ἀναλύεσθαι ταῦτα, ὥστε τοῦτο ἀεὶ γίνεσθαι.

Ἐκ τοῦ πρώτου λόγου τοῦ αὐτοῦ βιβλίου ὅτι ἔμψυχος ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη καὶ οἱ ἀστέρες

XXI Ὅτι δὲ πρεσβυτέρα ἡ ψυχὴ τοῦ ἡλίου τῆς ἐνδέσεως αὐτοῦ τῆς εἰς τὸ σῶμα, μετὰ τὸ συλλογίσασθαι ἐκ συγκρίσεως ἀνθρώπου τῆς πρὸς αὐτὸν καὶ ἐντεῦθεν ἀπὸ τῶν γραφῶν οἶμαι ἀποδεῖξαι δύνασθαι.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου

Phil. 1, 23. 24 XXII Κάλλιον ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῶι εἶναι, πολλῶι γὰρ μᾶλλον κρεῖσσον. νομίζω γὰρ ὅτι λέγοι ἂν ὁ ἥλιος ὅτι κάλλιον ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῶι εἶναι· πολλῶι γὰρ μᾶλλον κρεῖσσον. καὶ ὁ μὲν Παῦλος ἀλλὰ τὸ ἐπιμένειν τῆι σαρκὶ ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς, ὁ δὲ ἥλιος · τὸ ἐπιμένειν τῶι οὐρανίωι τούτωι σώματι ἀναγκαιότερον διὰ τὴν ἀποκάλυψιν τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ. τὰ δὲ αὐτὰ καὶ περὶ σελήνης καὶ τῶν λοιπῶν λεκτέον.

XVIII = cf. Rufin. 2, 8^3 p. 158, 17—159, 2 XVIIII = Rufin. 2, 8^3 p. 156, 3—12 Hieronym. ep. 124 p. 103, 20—104, 1 XX = Hieronym. ep. 124 p. 116, 11—17 XXI = Rufin. 1, 7^4 p. 91, 7—10 XXII = Rufin. 1, 7^5 p. 93, 13—15. 20—26

O [= aerv], I

1/2 καὶ ἐν — γίνεται om. I 3 τοῦ — βιβλίου om. I τοῦ^2 om. O^{av} 3. 4 πῶσ — νοῦσ I in fine eclogae coll. O 3 νοῦσ I οὖν O 3/4 κατορθωθεῖσα O 6 λεγομένη I γενομένη O ὥπερ O^{ev} ἅπερ O^{a} 8 coniecerim εἶναι ⟨ὅπερ ἦν⟩ 9 λόγου om. O^{ae} 10 ἦλθε τὸ ἀπολωλὸσ ἦλθεν O^{r} τὸ ἀπολωλὸσ ἦλθεν I μέντοι γε O^{av} 11 ἦν] ἢ O^{v} εἰ I ὡς — ἀπολωλός om. I 12 μένει O^{e}I μὲν ἡ O^{arv} οὔτε — ἀπολωλός^2 om. I Hieron. Rufin. ἔτι δὲ O^{e} εἰ om. O^{av} 13 οὕτω I αὐτὸ O 17 δεόμενα γινόμενα [γινόμενα om. I] σωμάτων περὶ τὰ λογικὰ O^{r}I 18/19 καὶ πάλιν — γίνεσθαι om. O^{a} 24 ἔτι ἐκ O^{e} λόγου om. OI 25/26 Κάλλιον — κρεῖσσον om. I 26 γὰρ O^{e} Rufin. om. O^{arv}I ὅτι om. O^{r} 28 τὸ] τοῦ O^{av} τοῦ οὐρανοῦ τούτου O^{av} 30 τῶν λοιπῶν ἀστέρων O^{e} περὶ τῶν ἄλλων O^{r}

Ἐκ τοῦ τετάρτου λόγου τοῦ αὐτοῦ βιβλίου ὅτι καὶ ὑπὲρ δαιμόνων δεῖ τὸν Χριστὸν σταυρωθῆναι καὶ πολλάκις τοῦτο εἰς τοὺς ἐσομένους αἰῶνας

XXIII Ἀλλὰ κἂν μέχρι τοῦ πάθους τις ζητήσῃ, τολμηρὸν δόξει ποιεῖν περὶ τὸν οὐρανὸν τόπον αὐτῶι ζητῶν. ἀλλ' εἴ ἐστι πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, ὅρα εἰ ὥσπερ ἐνθάδε οὐκ αἰδούμεθα σταυρούμενον ὁμολογεῖν ἐπὶ καθαιρέσει ὧν καθεῖλε διὰ τοῦ πεπονθέναι, οὕτως κἀκεῖ τὸ παραπλήσιον διδόντες γίνεσθαι καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἕως τῆς συντελείας τοῦ παντὸς αἰῶνος οὐ φοβηθησόμεθα. Eph. 6, 12 PG 989

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου

XXIIII Τίς νοῦν ἔχων ὁρίσεται πρώτην καὶ δευτέραν καὶ τρίτην ἡμέραν ἑσπέραν τε καὶ πρωίαν χωρὶς ἡλίου γεγονέναι καὶ σελήνης καὶ ἀστέρων;

Τούτων τοίνυν οὕτως ἐχόντων καὶ πᾶσι δήλων γενομένων τῶν παρὰ Ὠριγένους εἰρημένων βλασφημιῶν προσήκει τὸν ἐπ' αὐτῶι ἀναθεματισμὸν οὕτως γίνεσθαι

α Εἴ τις λέγει ἢ ἔχει προυπάρχειν τὰς τῶν ἀνθρώπων ψυχὰς οἷα πρώην νόας οὔσας καὶ ἁγίας δυνάμεις, κόρον δὲ λαβούσας τῆς θείας θεωρίας καὶ πρὸς τὸ χεῖρον τραπείσας καὶ διὰ τοῦτο ἀποψυγείσας μὲν τῆς τοῦ θεοῦ ἀγάπης, ἐντεῦθεν δὲ ψυχὰς ὀνομασθείσας καὶ τιμωρίας χάριν εἰς σώματα καταπεμφθείσας, ἀνάθεμα ἔστω.

β̄ Εἴ τις λέγει ἢ ἔχει τὴν τοῦ κυρίου ψυχὴν προυπάρχειν καὶ ἡνωμένην γεγενῆσθαι τῶι θεῶι λόγωι πρὸ τῆς ἐκ παρθένου σαρκώσεώς τε καὶ γεννήσεως, ἀνάθεμα ἔστω.

γ̄ Εἴ τις λέγει ἢ ἔχει πρῶτον πεπλάσθαι τὸ σῶμα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν τῆι μήτραι τῆς ἁγίας παρθένου καὶ μετὰ ταῦτα ἑνωθῆναι αὐτῶι τὸν θεὸν λόγον καὶ τὴν ψυχὴν ὡς προυπάρξασαν, ἀνάθεμα ἔστω.

δ̄ Εἴ τις λέγει ἢ ἔχει πᾶσι τοῖς οὐρανίοις τάγμασιν ἐξομοιωθῆναι τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, γενόμενον τοῖς χερουβὶμ χερουβὶμ καὶ τοῖς σεραφὶμ σεραφὶμ καὶ πάσαις ἁπλῶς ταῖς ἄνω δυνάμεσιν ἐξομοιωθέντα, ἀνάθεμα ἔστω.

ε Εἴ τις λέγει ἢ ἔχει ἐν τῆι ἀναστάσει σφαιροειδῆ τὰ τῶν ἀνθρώπων ἐγείρεσθαι σώματα καὶ οὐχ ὁμολογεῖ ὀρθίους ἡμᾶς ἐγείρεσθαι, ἀνάθεμα ἔστω.

ς Εἴ τις λέγει ⟨ἢ ἔχει⟩ οὐρανὸν καὶ ἥλιον καὶ σελήνην καὶ ἀστέρας καὶ ὕδατα τὰ ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν ἐμψύχους καὶ λογικὰς εἶναί τινας δυνάμεις, ἀνάθεμα ἔστω.

ζ Εἴ τις λέγει ἢ ἔχει ὅτι ὁ δεσπότης Χριστὸς ἐν τῶι μέλλοντι αἰῶνι σταυρωθήσεται ὑπὲρ δαιμόνων, καθὰ καὶ ὑπὲρ ἀνθρώπων, ἀνάθεμα ἔστω.

XXIII = Hieronym. ep. 124 p. 114, 27—115, 7 XXIIII = Philocalia 3 p. 323, 5—7 Koetschau

9 τῆς γραφῆς λεγούσης καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωὶ ἡμέρα πρώτη ἢ δευτέρα [Gen. 1, 5], σὺ τί φλυαρεῖς, Ὠρίγενες ἀνούστατε; O^{r} in mg.

O [= aerv], I, B^{a} [inde a 13], Σ [uersio Syriaca ed. Lannoo *Le Muséon* 43, 9—12]

3 ζητήσει O^{e} δόξοι O^{v} 3/4 τὸν οὐρανὸν [οὐράνιον O^{r}] τόπον O^{r}I τῶν οὐρανίων τόπων O^{aev} 4 αὐτῶ I αὐτὸ O^{er} αὐτὸσ O^{av} πνῑ καὶ O^{v} πνᾱ τί καὶ O^{e} τοῖσ O^{r} 5 ὥρα O^{v} καθαιρέσεωσ O^{v} 6 εἰσ τὸ I τὰ O 9 ὁρίσηται O^{e} οἰήσεται Philocal. 11 γινομένων O^{v} 12 προσήκειν O^{ev} 13 numeri ex OI Σ inscr. ἀναθεματισμοὶ τῶν τοῦ ὠριγένους ληρημάτων τῆσ ἁγίασ καὶ οἰκουμενικῆσ ε̄ συνόδου B^{a} 16 τὰ σώματα O^{a} ἔστω om. O^{r}I 17/18 τοῦ θῦ λόγου O^{ev} 18 ἔστω om. I 20 παρθένου καὶ θεοτόκου O^{e} 22 ἐπουρανίοισ O^{r}I 23 σεραφεὶμ σεραφεὶμ O^{r} σεραφὶμ σεραφεὶμ IB^{a} ἁπλῶσ ταῖσ om. O^{r} 25—26 [numero ϛ̄ adscripto O^{a}] post 27—28 [numero ε̄ adscripto O^{a}] coll. O^{av} 26 ὁμολογεῖν O^{r} 27 ἢ ἔχει Σ om. OIB^{a} ὕδατα O^{arv}I τὰ ὕδατα O^{e} 28 λογικὰσ Σ, ut coni. Gaudentius [professor Pisanus s. 17] ὑλικὰσ OIB^{a}. cf. Hieron. ep. 98 p. 194, 23sq. 29 ἢ ἔχει om. B^{a} ὅτι om. O^{a} σταυρωθῆναι μέλλει B^{a}

η̄ Εἴ τις λέγει ἢ ἔχει ἢ πεπερασμένην εἶναι τὴν τοῦ θεοῦ δύναμιν καὶ τοσαῦτα αὐτὸν δημιουργῆσαι ὅσων περιδράξασθαι καὶ νοεῖν ἠδύνατο, ἢ τὰ κτίσματα συναίδια εἶναι τῶι θεῶι, ἀνάθεμα ἔστω.

θ̄ Εἴ τις λέγει ἢ ἔχει πρόσκαιρον εἶναι τὴν τῶν δαιμόνων καὶ ἀσεβῶν ἀνθρώπων κόλασιν καὶ τέλος κατά τινα χρόνον αὐτὴν ἕξειν ἢ γοῦν ἀποκατάστασιν ἔσεσθαι δαιμόνων ἢ ἀσεβῶν ἀνθρώπων, ἀνάθεμα ἔστω.

Ἀνάθεμα καὶ Ὠριγένει τῶι καὶ Ἀδαμαντίωι τῶι ταῦτα ἐκθεμένωι μετὰ τῶν μυσαρῶν αὐτοῦ καὶ ἐπικαταράτων δογμάτων καὶ παντὶ προσώπωι φρονοῦντι ταῦτα ἢ ἐκδικοῦντι ἢ κατά τι παντελῶς ἐν οἱωιδήποτε χρόνωι τούτων ἀντιποιεῖσθαι τολμῶντι.

O [= aerv], I B^a Σ

1—3 post 4—6 coll. O^v 1 ἢ: om. O^rIB^a, corr. O^r 2 ὅσον O^v ὅσα B^a περιδεδράξασθαι B^a 2/3 καὶ νοεῖν — τῶι θεῶι om. O^rI 2 ἐδύνατο B^a 5 ἕξειν αὐτὴν B^a ἔσεσθαι ΙΣ γενέσθαι OB^a 6 ἔστω om. I 7 καὶ om. O^eI ἀδαμαντίνω B^a 7—9 τῶ — τολμῶντι] καὶ τοῖσ φρονοῦσι ταῦτα καὶ πᾶσι τοῖσ αἱρετικοῖσ B^a 7 ταῦτα] καὶ ταῦτα O^{arv} 8 ἐπικαταράτων ἐναγῶν τε O^e 9 τι O^{arv}IΣ τινα τρόπον O^e in fine add. ἐν χ̄ῳ̄ ῑῡ τῶ κ̄ῳ̄ ἡμῶν [om. O^v] ὧ ἡ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων ἀμήν O^{arv}

APPENDIX
EPISTVLARVM AD PETRVM FVLLONEM
COLLECTIO ANTIQVIOR

A = Codex Vatopedianus 236 membr. s. XI
V = Codex Vaticanus 1904 bomb. scriptus a. 1306
Λ = Textus Latinus quem edidit O. Günther in Coll. Auell. ep. 71—78
v = Collectio Auellana
b = Collectio Berolinensis

in margine adnotatae sunt paginae proecdoseos in *Abh. d. Bayer. Akad. d. Wiss. N.F.* 10 p. 125 sq.

Ἐπιστολαὶ διαφόρων ἐπισκόπων γραφεῖσαι πρὸς Πέτρον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας τὸν ἐπίκλην Γναφέα ὅτι οὐ δεῖ πάθος τῶι τρισαγίωι συνάπτειν διὰ τῆς προσθήκης τοῦ ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς, ἣν αὐτὸς Πέτρος ὡς αἱρετικὸς προσέθηκεν

1 Ἀντέωνος ἐπισκόπου Ἀρσενόης πρὸς Πέτρον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας

1 Πάνυ εἰμὶ ἐστυγνακὼς ἐπὶ σοί, ἀδελφὲ τιμιώτατε, ὅτι ἐπηύξηται διὰ σοῦ μέγα σκάνδαλον ἀντὶ τοῦ ἐκτέμνειν σε τὰ σκάνδαλα. καὶ γὰρ ἐπισχεῖν θέλω τὰ ἐπὶ τούτωι δάκρυα καὶ κεκώλυμαι ὑπὸ τῆς σῆς ἐν κακίαι ἐξενηνεγμένης αἱρέσεως, ὅτι παρατέτρωται παρὰ σοὶ τὰ εὐαγγέλια Πράξεις τε καὶ ὁ ἀπόστολος, ἐπείπερ παρ' αὐτοὺς ἔδοξας ἐπισοφίζεσθαι τοῦ μὴ Χριστὸν σταυρωθέντα καθαρῶς δι' ἡμᾶς ὁμολογεῖν, ἀλλὰ τῶι τρισαγίωι τὸν σταυρὸν ἐπισυνάπτειν, ὡς τὰ πρῶτά σου γράμματα τὰ πρὸς Ἀκάκιον τὸν τῆς Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας ποιμένα δείκνυσιν. ἐπειδὴ δὲ εἰς ἀσέβειαν εἶ ἐμπεπτωκώς, διαφόρως περιστρέφεις τὴν ἐξενεχθεῖσαν ὑπὸ σοῦ ἀδίκως νομήν, εἴ πως ἐμπαράμονον καὶ **2** ἑδραίαν αὐτὴν παρὰ πᾶσι κυρώσεις. οὔτε γὰρ τὸ θεῖον λέγομεν παθητόν, ὡς σὺ φής, οὐδὲ γυμνὸν λόγον φαμὲν σταυρωθέντα, ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν, ἀλλ' οὐδὲ αὐτὸν μετὰ τῆς τριάδος. εἷς γὰρ τῆς τριάδος ἐστὶν ἐνανθρωπήσας Ἰησοῦς ὁ Χριστός, ὁ δὲ σταυρὸς περὶ τὸ ἀνθρώπινον τοῦ Χριστοῦ γεγένηταί τε καὶ πιστεύεται. ἐν δὲ τῶι τρισαγίωι ποῦ σώματος δήλωσις, ἵνα χώραν ἡ τοῦ σταυροῦ λάβηι προσηγορία; λέγεις γὰρ 'ἅγιος **3** ὁ θεός'. καὶ τίς οὐκ οἶδεν ὅτι πρῶτος ὁ πατὴρ κατὰ τὴν τάξιν τῆς συνήθους πᾶσι δοξολογίας, εἰ καὶ μὴ καθ' ὑπεροχὴν τῆς θεικῆς ἀξίας; ἔπειτα φάσκεις 'ἅγιος ἰσχυρός'. καὶ τίς οὐκ οἶδε κατὰ τὸν προφήτην Ἡσαίαν ὅτι τὸ τεχθὲν ἡμῖν παιδίον Ἰησοῦς Χριστός, οὗ ἡ ἀρχὴ ἐγενήθη ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ καὶ καλεῖται καὶ ἔστι μεγάλης βουλῆς ἄγγελος θεὸς ἰσχυρός; εἰ γὰρ καὶ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ τὸ ἀσθενὲς ἡμῶν σῶμα ἀναλαβὼν τοῦτο πέπονθεν, ἰσχυρὸς δὲ θεὸς τυγχάνων προθύμως πρὸς τὸν σταυρὸν τὸ οἰκεῖον ἐξεδίδου σῶμα, ὡς εἰπεῖν καὶ τὸν προφήτην αὐτὸς τὰς **4** ἀσθενείας ἡμῶν ἀνέλαβε. θεὸς δὲ καὶ ἄνθρωπος συνωμολόγηται παρὰ πάντων ὁ υἱός· σὺ δὲ μόνον τὸ ἰσχυρὸν τῆς τοῦ υἱοῦ θεότητος εἰπών, παραδραμὼν δὲ καὶ τοῦτο **5** ἥκεις ἐπὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ ὡμολόγησας, ὡς ἔστιν ἀληθῶς, ἀθάνατον. τίνα οὖν ἐπιφέρεις ἐσταυρωμένον δι' ἡμᾶς μετὰ ταῦτα; τὸν Χριστὸν λέγεις; οὐκοῦν δῆλος εἶ τε-

Is. 9, 6

2 Cor. 13, 4

Mt. 8, 17

---

in collectione Latina 4 [Coll. Auell. 74]; recentior epistulae forma extat supra 4 I p. 6 [O]

AV, Λ [= vb]

1—3 om. ΛO 3 ὡσ A ὁ V 5 ἐπτήυξηται A 8 ὁ om. VO αὐτοῖσ V 9 *propter* Λ δεῖ [δεῖν V] AV 10 τὰ² O om. AV 11 δὲ om. Λ 12 νομὴν O *sententiam* Λ τομὴν AV 13 ante οὔτε habet Λ *dum autem pro ea a metropolitis culpatus fuisses, non uenisti ad satisfactionis examen neque respexisti ut sis bene glorificans, sed undique refutaris* 14—16 ἀλλὰ χν̄ ιν̄ — πιστεύεται [πεπίστευται A] AV *sed* [*aut* Λ^{b}] *Christum Iesum* [*post trinitatem Christum* Λ^{b}]. *ubi enim crux dicitur, necesse est esse corporis eleuationem* Λ ἀλλὰ χν̄ ιν̄ O 15 ὁ om. A 17 γὰρ ὅτι A 20 *Christus Iesus* Λ 23 post σῶμα add. *unde etiam dicebat spiritus quidem promptus, caro autem infirma* [Mt. 26, 41] Λ 26 υἱόσ AV χσ̄ ΛO υἱοῦ V θῦ A χῦ ΛO 27 *uenisti* Λ ἦκεσ O 28 ταῦτα ΛO ταῦτα δὲ AV

126 τράδα φρονῶν, ἕτερον παρὰ τὸν ἰσχυρὸν θεὸν τὸν Χριστὸν ὀνομάζων. ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σταυρωθῆναι φάσκεις; καὶ τί τούτου δυσσεβέστερον γένοιτο ἄν; ἀλλὰ φαντασίαν λέγεις τὴν τοῦ πάθους οἰκονομίαν; οὐκοῦν φαντασία καὶ ἡ ἡμῶν σωτηρία κατὰ
6 τοὺς δυσσεβεῖς Μανιχαίους. ὁρᾶις πῶς πανταχόθεν περικρημνίζηι καὶ ἀγνοεῖς ἢ καὶ εἰδὼς ἑκὼν κακουργεῖς; ἰδοὺ τοίνυν ὑπομνησθεὶς ἐντράπηθι περὶ τῆς ἀπαιδευσίαις σου καὶ εἶξον ὥσπερ ἐδέξω παρὰ τοῦ προφήτου, δοξολογεῖν τὸ τρισάγιον· ἀσωμάτως γὰρ ὀνομαζόμενον μηδενὸς προκειμένου τῆς σαρκώσεως τοῦ μονογενοῦς αἰνίγματος καθαρῶς ὀφείλει δοξολογεῖσθαι μηδεμιᾶς σταυροῦ προσθήκης ἐπαγομένης. ὡς γὰρ ἂν σοφί-
7 σηται τις, ἐκκρημνίζεται τῆς ὀρθοδοξίας. Χριστὸν δὲ παραλαβὼν δι' ἡμᾶς σταυρω-
1 Cor. 1, 23 θέντα τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν μακάριον Παῦλον φάσκοντα ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν Ἰησοῦν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον μὴ ἀπαρνοῦ τούτου τὸ ὄνομα καὶ τὸ
Gal. 1, 9 πάθος· εἰ δὲ μή, ἐκεῖνος προλαβὼν ἐπιφέρει· εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρ-
1 Cor. 2, 2 ελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. ἐγὼ γάρ φησιν οὐκ ἔκρινά τι εἰδέναι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ
8 Χριστὸν Ἰησοῦν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. εἰ δὲ τοῦτον ἀπαρνεῖσθε σταυρωθέντα καὶ τῶι τρισαγίωι τὸ πάθος συνάπτετε, πῶς οὐχ ὑποίσετε τὸν ἀναθεματισμόν; Παῦλός ἐστιν ὁ ἀναθεματίζων, τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς. προβαλοῦ Χριστὸν καὶ σταυρὸν
9 [καὶ] μὴ ἀπαρνοῦ καὶ μὴ ἕτερον ἀνθ' ἑτέρου εἰσαγάγηις. πλεῖστοι γάρ εἰσιν οἱ σταυρωθέντες, εἷς δὲ ὁ δι' ἡμᾶς. φέρε οὖν ἐν τῶι σταυρῶι τούτου τὸ ὄνομα, ἵνα μὴ ἕτερον ὑποπτευθῆις λέγειν σταυρωθέντα, ὅτι οἶδας ὅτι πολλὰ τὰ ἔνεδρα τοῦ δολίου· διὰ τοῦτο καὶ οἱ τιη καὶ οἱ ρν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν σταυρωθέντα παραδιδόασι καὶ οὐ τὸ τρισάγιον· οἱ δὲ νομομαθεστέρους κρίναντες ἑαυτοὺς εἶναι τούτων τῶν πατέρων πῶς οὐ δεικνύουσιν τούτων ἑαυτοὺς ἀλλοτρίους;

[Τοῦ ἁγίου Γελασίου ἐπισκόπου Ῥώμης ἴσον ἐπιστολῆς πεμφθείσης τοῖς τῆς Συρίας ἐπισκόποις]

2 Κυρίοις μου τὰ πάντα θεοσεβεστάτοις καὶ ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις Κοσμᾶι Σεβηριανῶι Κύρωι Ζωίλωι Εὐσεβίωι Θωμᾶι Σιλβανὸς ἐλέει θεοῦ διάκονος τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς πίστεως.

εἰ ἅπερ ἠξίωσας, ἔγραψας, ἔργωι πρόελθε

Τίς τὰς ἐμᾶς ὠδῖνας πρὸς ὑμᾶς ἐγκαταμίξει, θεοφιλέστατοι; τί δὲ καὶ τοῦ ταπεινοῦ ἡ πρὸς τοὺς μεγάλους παρρησία; οὐ προπετείας τὸ ἐπιχείρημα οὔτε κενῆς δόξης ἡ ἔναρξις· θείας ἀγάπης καὶ σωτηριώδους πυρσὸς ὑπελθὼν ἐπεγείρει τὴν προτροπήν. κἀμοὶ

---

2 Gelas. ep. 43 Thiel. primus edidit A. Mai Nou. bibl. 11 653—662. inscriptio inscite composita est. accidit enim ut Gelasii fictae epistulae [p. 218, 28. 220, 15—222, 42] adiceretur altera et genuina quae a Siluano diacono Romano Hormisdae papae iussu episcopis secundae Syriae scripta est. olim [*Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* N. F. 10 p. 296sq.] impeditus sum falsa lectione Σιλουανῶι quominus rem claram perspicerem. manifestum denique est epistulam diaconi per Iohannem et Sergium [cf. Coll. Auell. ep. 139 et hic p. 219, 21] ab urbe Roma ad episcopos secundae Syriae esse perlatam. ex Latina sine dubio translata est.

AV, Λ [= vb ; usque ad 22]

4 περικνημίζηι A ἢ] εἰ A 8 ὅσω A 12 *iam praecedens ille ait* Λ προλαβὼν ἐκεῖνος ἔφη O 16 προβάλλου A 17 καὶ¹ AV om. ΛO καὶ² AVΛ om. O εἰσαγάγησ AV om. O 18 ὁ O om. AV 19 ὅτι οἶδασ ὅτι AO οἶδασ γὰρ ὅτι V δολίου ΛO διαβόλου AV 22 multa addit Λ 23 πεμφθεί A 25 μου AV δὲ falso in V legisse sibi uisus est Mai τὰ om. V 26 σιλβανὸσ A de V nihil constat πίστεως falsum

δότε συγγνώμην, παρακαλῶ· οὐδὲ γὰρ ὡς ἐλλείποντα τῇ ὑμετέραι συνέσει τὰ τῆς 127
τελειότητος προεθέμην λέγειν, ἀλλ' ὡς ἐν ὑπομνήσει φιλοθέωι ἡ παράκλησις, ὅτι πάντες
ὑμεῖς διδακτοὶ θεοῦ, καθὰ πού φησι τὸ θεῖον λόγιον. οὐκοῦν τὰ ἐξ ἀγάπης λεγό- Ioh. 6, 45
μενα κρίναντες δότε μισθὸν ἀνταποδόσεως τῶν εὐχῶν ὑμῶν τὰς ἀμοιβάς. ἔδει τοὺς
καλοὺς διδασκάλους τῶν μαθητῶν προαρπάξαι τὴν πρὸς τὴν πρεσβείαν τάξιν, εἰ καὶ 5
ὑμῖν ἐπιγράφεται ταύτης τὸ κάλλιστον ὡς ἐν προδρόμοις θεμένοις τῆς ἐπιδείξεως τὴν
σπουδήν, διεγείρασι μὲν καὶ καταρτίσασι τὰ μέλη, προοδοποιήσασι δὲ τὴν μήνυσιν
τῆς στερρότητος δι' ἑαυτῶν. καλῶν διδασκάλων ἀληθῶς ἄριστοι μαθηταί· καλῶν
ποιμένων θαυμασία τῶν προβάτων ἡ νομή· οὗτοι τῶν ὑμετέρων πόνων οἱ καρποί.
ἐπειδὴ τοίνυν φθάσαν παρ' ἡμῖν τῶν εὐαγῶν μοναχῶν θεῖον σύστημα δεξιὰς ἔλαβε κοι- 10
νωνίας παρὰ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ἀρνησάμενον μὲν τὴν πρὸς τοὺς Εὐτυχιανιστὰς
ἢ γοῦν Μανιχαίους κοινωνίαν, συμφωνῆσαν δὲ πᾶσι τοῖς κρίμασι τῶν θείων κανόνων
ἐν ἀποβολῇ μὲν τῶν καθαιρεθέντων αἱρετικῶν πάντων, ὁμολογίαι δὲ τῆς ἁπάντων
ἐν Χαλκηδόνι συνόδου καὶ τοῦ ἐν ἁγίοις καὶ ἀποστόλοις Λέοντος τοῦ πάπα, λέγειν 14
ἐπάναγκες πρὸς τὴν ἁγίαν ὑμῶν σύνοδον· εἰ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα, καὶ Rom. 11, 16
εἰ ἡ ῥίζα ἐκλεκτή, καὶ οἱ κλάδοι. ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον Mt. 12, 33
γινώσκεται. ἥκατε δὴ καὶ ὑμεῖς, ὦ τιμιώτατοι, πρὸς τὴν εὐαγγελισθεῖσαν παρ'
ὑμῶν ἁγίαν καθέδραν· προφθάσατε πρὸς τὴν ἀχείμαστον Πέτρου πέτραν· συναριθ-
μήθητε χορῶι τῶι ἀποστολικῶι· βεβαιώσατε ὑμῶν τῆς νίκης τοὺς στεφάνους· προ-
καταλάβετε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν, σεβασμιώτατοι, σεβασμιότητα, παρ' οἷς καὶ ἀεὶ 20
ἡ πίστις τὸ κῦρος ἔχει. διηγήσαντο γὰρ ὑμῖν Ἰωάννης καὶ Σέργιος οἱ σπουδαιότατοι
ἀδελφοὶ οἱ ἀφ' ὑμῶν πρὸ ἡμᾶς παραγενόμενοι τῆς πίστεως τῶν Ῥωμαίων τὸ ἀήττητον,
τὴν περὶ τὰ τέκνα φιλοστοργίαν, τὴν μέριμναν τῶν ἐκκλησιῶν. οὐδὲ γὰρ ὡς κατά-
σκοποι τῆς ἐλευθερίας ἡμῶν ἐδέχθησαν, ἀλλ' ὡς μηνυταὶ τῆς ἀνδρίας ὑμῶν, οὐδὲ ὡς
ἀδόκιμοι ἀπεπέμφθησαν, ἀλλ' ὡς εὐαγγελισταὶ τῆς ὁμοφροσύνης ὑμῶν. ἀπήγγειλαν 25
γὰρ καὶ διηγήσαντο τήν τε σταθηρὰν κρίσιν ὑμῶν καὶ τῶν αἱρετικῶν τὴν αὐθάδειαν,
τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν τὸ καρτερικὸν καὶ τῶν αἰσχίστων τὴν μιαιφονίαν, τοῦτο μὲν στόματι
διηγησάμενοι, τῶι δὲ ἀληθεῖ καὶ διὰ λιβέλλου τῶν ὑφ' ὑμᾶς εὐλαβῶν μοναχῶν δια-
πεμφθέντος διδάξαντες ὅσας θλίψεις πολλὰς καὶ κακὰς διήλθατε, ὅσαι τοῦ θεοῦ αἱ ἀντι-
λήψεις ἐπανέτειλαν. καὶ οὐ θαυμαστόν· οὐδὲ γὰρ ἐν πρώτοις τῶν λύκων αἱ ἐπι- 30
δρομαί, ἀλλ' ἀεὶ μὲν ἐπιτρέχουσιν, ἀεὶ δὲ τῶι ῥοπάλωι τοῦ καλοῦ ποιμένος ἐκδιώκονται.
τότε νικᾶι ἡ πίστις, ὅταν ἐπαναστῆι πόλεμος. οὐκ ἐν εἰρήνηι τὰ τῆς ἀνδρίας, ἀλλ' ἐν
πολέμωι τὸ λαμπρὸν τῆς δοκιμῆς. τί γὰρ οὐκ ἐκίνησαν οἱ ἀλάστορες πρὸς τὸ ἄρδην
ἀφανίσαι τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὸ πρᾶγμα; τίνα χρήμασιν οὐχ ὑπέφθειραν
ἀνταρσίαν ἐγεῖραι κατὰ τοῦ Χριστοῦ; ποῖαι μάστιγες οὐ διεφθάρησαν ἐν βασάνοις 35

AV

1 ὡσ A om. V 2 τελειότητοσ A detritum in V ἐν A de V non constat 5 προαρπάξαι A, fortasse etiam V 6 ὑμῖν A ἡμῖν V 7 διεγείρασι AV διεγείρουσι Mai 10 φθάσαν scripsi φθασάντων AV ἡμῖν V ὑμῖν A δεξιᾶσ AV 12 συμφωνῆσαν V συμφωνήσασι A 13 μὲν A om. V ἁπάντων A et, ut uidetur V 14 καλχηδόνι A 15 ἡ ἀπαρχὴ V ὑπάρχει A 17 ἥκατε V ἅτε A δὴ A detritum in V παρ' V περὶ A 20 οἷσ καὶ V ἧσ A 21 ὑμῖν scripsi ἡμῖν AV 23 οὐδὲ A, detritum in V 24 ἡμῶν V ὑμῶν A ἐλευθερίασ A et, ut videtur, V 25 εὐαγγελισταὶ AV ὁμολογηταὶ Mai falso 26 αὐθάδειαν A detritum in V 27 αἰσχίστων AV coniecerim ἀποσχιστῶν 28 τῶι δὲ ἀληθεῖ A et sine dubio V ἡμᾶσ A 31 ἐκδιώκονται A detritum in V 32 ὅταν ἐπαναστῆ A, in V inter πίστις et στῆι antiquae litterae emanuerunt, τότε οὐκ ἐξαναστῆ a. m. rec. suppleta sunt εἰρήνηι A, detritum in V ἀνδρείασ V 33 πολέμωι A, detritum in V δοκιμῆσ A, in V non legitur nisi δοκι, μασίασ add. m. rec. ἀλάστορεσ A, detritum in V 34 χρήμασιν A in V non legitur nisi χρήμα, χρήματα m. rec. in mg. 35 ἐγεῖραι κατὰ A, detrita in V μάστιγεσ A, detritum in V

γυμνάζουσαι τοὺς ἁγίους; ποῖον ξίφος ἠκονημένον οὐκ ἠμβλύνθη ἐκ τῶν τεμνομένων μακαρίων αὐχένων καὶ μελῶν τῶν καθολικῶν ἢ τίς θαλάττης βυθὸς οὐ πεπλήρωται ὀστέων τῶν ἐν αὐτῷι συρρυέντων σωμάτων ὀρθοδόξων; ποία δὲ ἔρημος οὐ πεπόλισται ἐκ τῶν ἐν αὐτῇι ἐξορισθέντων ἀρχιερέων διὰ τὴν πίστιν ἢ ποῖαι πόλεις ὑπερόριοι καὶ μακράν που ἀπωικισμέναι τῆς ἑαυτῶν ἐξουσίας οὐ κοσμοῦνται καὶ θάλλουσιν ἐκ τῶν
128 διασπαρέντων καὶ φυγόντων ἁγίων πατριαρχῶν ἐπισκόπων κληρικῶν μοναχῶν τε καὶ λαικῶν; παρὰ τοῖς Μανιχαίοις ἐξουσία τοῦ λαλεῖν καὶ πράττειν ἅπερ βούλονται· παρ' αὐτοῖς χρημάτων θησαυροὶ λαοπλάνων· παρ' αὐτοῖς ἔρεις τε καὶ μάχαι καὶ θρόνων ἐφέσεις· παρ' αὐτοῖς γοήτων ἑσμοί, φαρμακῶν χοροὶ ἐν μοναχῶν σχήματι τὴν μορφὴν ἀμειβόντων. ἐκεῖ μαγεία σκιρτῶσα κατεπαίρεται καὶ ἀστρονομία γαυριῶσα κατα- θύμια χρησμοδοτεῖ· δαίμονες βακχεύοντες καὶ ἱερεῖς ἀσεβείαις αὐτῶν κροτοῦντες καὶ Χριστὸς ὁ παιζόμενος καὶ ὁ συνιῶν οὐκ ἔστιν. τοῦτο τῶν τὴν μίαν φύσιν ἐν τῶι Χριστῶι τραγωιδούντων τὸ συμπόσιον· τοῦτο τῶν μεθυόντων καὶ ἀφανιζόντων ἐν συγχύσει τὰς ἑνωθείσας φύσεις τὸ ἐργαστήριον

Mt. 16, 16 κἀγὼ μέν, ὦ αἱρετικέ, τρέψω πρὸς σὲ τὸν λόγον. ὁμολογῶν Χριστὸν υἱὸν θεοῦ τοῦ ζῶντος τὰ τοῦ ἁγίου Πέτρου φθέγγομαι ῥήματα, τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ πατρὸς ὑμνῶν κηρύττω· σὺ δὲ λέγων θεοῦ παθόντος ἀναιρεῖς τὰ τῆς οἰκονομίας, καινοτομεῖς
1 Petr. 4, 1 ἀποβαλλόμενος τοῦ κορυφαίου τὴν ὁμολογίαν. ἐκεῖνος λέγει Χριστοῦ παθόντος καὶ σὺ ἀντιπράττεις κράζων θεοῦ παθόντος. τὸ λέγειν θεοῦ παθόντος ψιλὴν ὑποφαίνει τὴν θεότητα, γυμνὴν τοῦ ἐνδύματος, ἐστερημένην τοῦ ναοῦ καὶ τῆς τοῦ δούλου μορφῆς προσλήψεως. τί τὴν ἀπαθῆ θεότητα καθέλκεις εἰς πάθος, θεομάχε; τί τὴν ἀθάνατον φύσιν ὑπὸ δουλείαν καὶ φθορὰν θανάτου ὑποβάλλεις; ἐγὼ Χριστὸν υἱὸν θεοῦ τοῦ ζῶντος ὁμολογῶν οὐ ψιλὸν τὸν ἄνθρωπον τοῦ Χριστοῦ κηρύττω, ἀλλ' ἐν θεότητι τελείαι καὶ ἐν ἀνθρωπότητι τελείαι τὸν αὐτὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος προσκυνῶ. δύο γὰρ φύσεων ἕνωσις ἀσυγχύτως καὶ ἀτρέπτως γέγονεν, ἵνα εἷς πιστευθῆι Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, εἷς εἰ καὶ τῶν ἑνωθεισῶν φύσεων τὸ διάφορον νοεῖται μετὰ τῶν ἐνεργειῶν. εἰ γὰρ καὶ αἱ φύσεις ἐν ταῖς ἰδιότησι κοσμοῦνται, ἀλλ' ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος ὁ αὐτὸς θεὸς κατὰ ἀλήθειαν καὶ ἄνθρωπος κατὰ ἀλήθειαν, ἕνωσις ἀδιαίρετος καὶ ἀδιάζευκτος χωρισμὸν μὴ ὑφισταμένη, εἷς Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ
Eph. 4, 5 ζῶντος, εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα. ἀλλὰ δάκνηι καὶ σπαράττηι τοὺς ὀδόντας διαπρίων, τὴν ἐν Χαλκηδόνι σεβασμίαν σύνοδον ταῦτα κηρύξασαν αἰτιώμενος καὶ τὸν ἀοίδιμον καὶ ἐν ἀποστολικῆι χορείαι καταριθμούμενον Λέοντα βάλλεις ὕβρεσιν ἐν παραφροσύνηι. καὶ ἡμεῖς μὲν οἱ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ὑπήκοοι γνήσιοι τὰ παρ' αὐτῶν θεσπίσματα ἐν στόματι φέροντες καὶ καρδίαι ἐγκεκολαμμένα ἔχοντες στέργομεν ἀπαρεγχειρήτως, σὺ δὲ ταῦτα ἀφεὶς καὶ πρὸς ἀσεβείας βάραθρον ἐμπεπτωκὼς μαρυκᾶις τὴν τῶν ἀκανθῶν χορτώδη ποιότητα. ἔστι γάρ σου καὶ ἄλλο ἐφ' ὧι κομπάζεις καὶ σκιρτᾶις, ἐγχειρίδιον πίστεως, τῆς σῆς γνώμης καὶ τυραννίδος ἐφόδιον, ὧι προσηνῶς καὶ ἀπατηλῶς προσέρριψας ὄνομα ἑνωτικὸν καλέσας. φεῦ τῆς φληνάφου τερθρείας τῶν ἀποστατῶν· παρώσαντο τῶν ἀποστόλων τὴν διδαχὴν καὶ λαικῶν διδάγμασιν

inter 14 et 15 interrumpitur conexus

AV

1 ἠμβλύνθη A, detritum in V 2 βυθὸσ οὐ A, detrita in V 3 ἐν αὐτῶι A, detritum in V, ἐν αἵματι m. rec. in mg. 4 αὐτῆ V αὐτῶ A 11 βακχεύοντες A, detritum in V 17 ὑμνῶν A, et sine dubio V κηρύττων A 22 θῦ V τοῦ θῦ A 27 καὶ — ἰδιότησιν A, detrita in V ὁ A detritum in V 31 καλχηδόνι A ut solet 34 ἐγκεκολλημένα A 35 ἀπαρεγχωρήτωσ A πρὸσ A πρὸσ τὸν V ut uidetur 36 κομπάζη V 38 ἀπατηλῶσ A et sine dubio V

ἐναβρύνονται, τῶν ἐνθέσμων συνόδων ἀποστρέφονται τὰς ἐκθέσεις καὶ κοσμικῶν ἐπιστολιδίοις τὰς ἐλπίδας ἑαυτῶν ἀνατιθέασι, τῶν ἁγίων καὶ ὁμολογητῶν ἀπωθοῦνται τὴν σεβασμιότητα καὶ χάρτην ἐπ' ἐκβολῆι τῆς ἐν Χαλκηδόνι ἁγίας συνόδου ἐκφωνηθέντα καταπομπεύουσι, τοῦ Ὀζίου τὴν θρασύτητα δοξάζουσι καὶ ἱερωσύνης τὸν ἁγιασμὸν 2 Paralip. 26, 16—20
ἀποτινάσσονται. καὶ ὑμεῖς μέν, ὦ οὗτοι, ἕως ὧδε στῆτε λεπρῶντες καὶ τοῦ προ- 6
πηλακισμοῦ τὴν ἀτιμίαν ἐπὶ προσώπου λάβετε σημεῖον τρέμοντες καὶ στένοντες ἐπὶ τῆς γῆς· οὐ γὰρ ὀρθῶς προσηνέγκατε ἀγνοήσαντες ἱερωσύνης αὐθεντίαν καὶ λαικῶν προπέτειαν. εἰ γὰρ καὶ βασιλεὺς προῆλθεν, ἀλλ' οὐκ ἀρχιερεὺς ἐχειροτονήθη· βασιλεία 129
μὲν γὰρ ὑπὸ ἱερωσύνης παιδαγωγουμένη διαμένει ἐν δικαιοσύνηι καὶ ἱερωσύνη ὑπὸ βασιλείας δοξαζομένη φαιδρύνει τὴν ἁλουργίδα, δαιδουχεῖ τὰ σκῆπτρα, ἁγιάζει τὴν ἀξίαν, 10
ὑβριζομένη δὲ ἐκριζοῖ θεμέλια.

Ἐφευρέθη δὲ καὶ ἕτερον εἶδος ἀσεβείας ὑπὸ τῶν τολμητῶν θεοπασχιτῶν. πέφυκε γὰρ τὸν κρατούμενον τῶι τῆς παραφροσύνης πάθει ἐκεῖνα λέγειν ἅπερ ἡ φρενῖτις ὑποτίθεται. τί οὖν τὰ τῆς ἀλογίας; τὸν ὑπὸ ἁγίου ἀγγέλου ἐκδοθέντα ὕμνον ἐξ ἁμαρτιῶν ὀργῆς κρατησάσης καὶ γῆς ἐκ μόχλων κινουμένης καὶ σεισμοῖς ἀναβραζομένης πόλεών 15
τε ἐκ βάθρων καταρριπτομένων καὶ τάφων αὐτοσχεδίων ἀθρόον τοῖς ἐκγόνοις γινομένων ἐτόλμησαν οἱ σκληροτράχηλοι καὶ τῶι ἁγίωι πνεύματι ἀντιπίπτοντες παρασαλεῦσαι τῆς θείας ὁροθεσίας τῶν ὕμνων τὰ σήμαντρα κἀνταῦθα βασκαίνοντες τῆι τῶν ἀνθρώπων σωτηρίαι ἀνατρέψαντες, ὡς ἔστιν ἰδεῖν, καὶ τῶν στοιχείων τὴν εὔτακτον κίνησιν, μείζονα ὀργὴν ἐπισπασάμενοι διὰ τὴν εἰς τὸ ὕψος ἄδικον δυσφημίαν. καὶ 20
ὥσπερ διὰ τῆς ἐκδοθείσης φιλανθρώπως ὑμνωιδίας ἡ θραῦσις ἐκόπασεν, οὕτω πάλιν καταργηθείσης διὰ τῆς παρατροπῆς τῶν σχισματικῶν ἐπληθύνθη πρὸς ταῖς ἄλλαις αὐτῶν ἀσεβείαις ἡ πτῶσις. ἐντεῦθεν σεισμῶν ἀπαύστων ἀναβρασμοί, χειμώνων ἀγρίων πιεσμοί, καρπῶν ἀφορία, ἐκκλησιῶν ταραχαί, ἐθνῶν ἐπαναστάσεις, εἰρήνης φυγή, συγχύσεως ἐπικράτησις, αἱμάτων ἀκόρεστος ἔκχυσις. καὶ ἡ μὲν καθολικὴ 25
ἐκκλησία ἥνπερ ἐν παιδείαι μετ' οἰκτιρμῶν παρέλαβεν ὑμνωιδίαν, μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἀπαύστωι στόματι καὶ χείλεσιν ἀσιγήτοις βοᾶι ψάλλουσα καθ' ἑκάστην ἅγιος ὁ θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς· ἡ δέ γε τῶν θεομισῶν ἐναγὴς φατρία ἡ τὴν ἀκήρατον καὶ ἄχραντον τοῦ θεοῦ φύσιν ἀεὶ παρανόμοις βέλεσι κατατοξεύουσα τὸ ὁ σταυρωθεὶς τῶι αἴνωι προσέθηκεν, ἵνα τῆς θεότητος καὶ τὸ ἀθάνατον καθυβρίσηι καὶ 30
τῆς ἁγίας τριάδος τὸ ὁμοούσιον διαφθείρηι, ἐπινοοῦντες οἱ ἀναιδεῖς ἕτερον εἶδος παραπληξίας μεστόν. ἐν γὰρ τῆι προσθήκηι τοῦ ὁ σταυρωθεὶς ἄλλος τις εὑρίσκεται παρὰ τὸ τρισάγιον νοούμενος ὁ ἐλεῆσαι αὐτοὺς δῆθεν ἀναγκαζόμενος. εἰπόντες γὰρ τὸ τρισάγιον καὶ ἐπιπροσθέντες τὴν καινοτομίαν ἕτερόν τινα ὑποφαίνουσι διεζευγμένον τοῦ τρισαγίου καὶ τοῦτον ἀνώνυμον. εἰ γὰρ ὡς ἐπὶ τῆς τριάδος ἅγιος ὁ θεὸς ὁ πατήρ, 35
ἅγιος ἰσχυρὸς ὁ υἱός, ἅγιος ἀθάνατος τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ ὁ σταυρωθεὶς λεγόμενον ἄλλον τινὰ βούλεται ἔξω τῆς τριάδος. ἀλλ' οὐκ αἰδῆι οὐδὲ αἰσχύνηι τὸ ἀλλόκοτον καὶ ἀπαίδευτόν σου τῆς δοξολογίας; πῶς λέγεις ἅγιος ἀθάνατος ἢ πῶς ἐπάγεις τὸ ὁ σταυρωθείς; ἢ ἄνελε τὸ ἀθάνατος καὶ εἰπὲ τὸ ὁ σταυρωθείς ἢ ἐρυθριάσας τὸ ἀθάνατον παραίτησαι τὸ ὁ σταυρωθείς. ἀλλ' οὐ νήφεις, ἐμβρόντητε, οὔτε ταῖς ἀκοαῖς ἐνηχήθης 40
οὔτε τῆι διανοίαι κατενόησας τῆς ὑμνωιδίας τὴν μεγαλοπρέπειαν ὅπως θεὸν ἰσχυρὸν ἀθάνατον τὸ τρισάγιον ἐκδιδάσκει. ὁμολογοῦμεν καὶ ἡμεῖς, συκοφάντα, τὸν σταυρωθέντα, ἀλλὰ κατὰ τὴν οἰκονομίαν· οὐκ ἐφ' ὕβρει τοῦ ἀθανάτου οὐδὲ ἐπὶ καταλύσει τοῦ

AV

3 σεβασμιότητα, detritum in V ἐκβολῆι A detritum in V 4 καταπομπεύουσι A, detrita in V 9 δικαιοσύνηι A, detritum in V 10 δαδουχεῖ A et sine dubio V 12 ἐφευρέθη A, detritum in V θεοπασχητῶν A de V non constat 22 σχισματικῶν A σχισμάτων V 24 ἀγρίων V ἀπαύστων A 34 προσθέντες V 35 ὁ πηρ ὁ θσ A

Mt. 16, 16. 17 ἀφθάρτου προσκυνοῦμεν τὸν ἐσταυρωμένον, ἀλλὰ Χριστὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ὡς ὁ ἅγιος Πέτρος ἐξ ἀποκαλύψεως τοῦ πατρὸς παιδευθεὶς ἐδίδαξεν. ἡ ἁγία καὶ μακαρία τριὰς οὐ βαθμοῖς ὀνομάτων ὑπόκειται, ἀλλ' ἰσότητι ἀξίας μεγαλύνεται. εἰ γὰρ καὶ πρόσωπα τρία, ἀλλ' οὐ τρεῖς ἀξίαι· ἔνθα τὸ ὁμοούσιον, ἐκεῖ τὸ παντοδύναμον. τὸ διάφορον ἐν ὀνόμασιν, ἀλλ' οὐκ ἐν ἀξίαι· τὸ ἀνόμοιον ἐν προσηγορίαις, οὐκ ἐν οὐσίαι. εἰ γὰρ καὶ τρεῖς ὑποστάσεις πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος, ἀλλὰ μία οὐσία, μία θεότης [μία] ἐν ἀθανασίαι, ἐν ἀπαθείαι, ἐν ἀτρεπτότητι, ἐν βουλῆι, ἐν δημιουργίαι, ἐν ἐλέει, ἐν οἰκτιρμοῖς.

130 Οὐκ ἐμοὶ οἱ λόγοι, τῶν ἁγίων ἀποστόλων αὕτη ἡ διδασκαλία, τῶν ἁγίων πα-
Lc. 1, 2 τέρων ἡ ἐξήγησις. πατέρας δὲ λέγω τοὺς διαδόχους τῶν αὐτοπτῶν καὶ ὑπηρετῶν τοῦ λόγου, οὓς λυσσῶν ἀναθεματίζεις μὴ φέρων αὐτῶν τοὺς ἀνεπαισχύντους ἐλέγχους μηδὲ τὴν λαμπρότητα τῶν μαρμαρυγῶν τοῦ ἐν αὐτοῖς θείου χαρίσματος. οὐκ ἠγνόηται δὲ ὅτι ἡ ἐν Χαλκηδόνι τῶν ἁγίων σύνοδος Νεστόριον μὲν ὡς φρενοβλαβῆ κατέκρινεν, Εὐτυχέα δὲ ἀσεβήσαντα ἀπεκήρυξεν ἀναθέματι βαλοῦσα, Διόσκορον δὲ τὸν Ἀλεξανδρέα καὶ φονέα τοῦ ἁγίου Φλαβιανοῦ τὸν καὶ τοὺς προμάχους τῆς πίστεως παρανόμως καθελόντα καὶ ἄλλους δὲ ἀρχαιοτέρους φωστῆρας ἀποκηρύξαντα καὶ Εὐτυχεῖ περιπλακέντα τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας ἀπέκοψεν. οἱ ἀναθεματισμοὶ ὑμῶν οὓς κατὰ τῶν φίλων τοῦ θεοῦ κορυβαντιῶντες ἀκοντίζετε, τὸν κόσμον ἀνέτρεψαν, τὸν ἀέρα ἐμόλυναν, τοὺς οὐρανοὺς ἠχλύωσαν, τοὺς ἀγγέλους παρώτρυναν, τὰ σεραφὶμ παρώργισαν, τὸν χερουβικὸν θρόνον ἐπέσεισαν, τὸν βασιλέα τῆς δόξης εἰς ἐκδίκησιν παρεκίνησαν. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν τοῖς ἐκλεκτοῖς μου, φησὶν ὁ δεσπότης, τοῖς δι' ἐμὲ ὅλην τὴν ἡμέραν ὑπὸ ἀφρόνων ἀναθεματιζομένοις ὅτι ποιήσω τὴν ἐκδίκησιν ὑμῶν καὶ ἐκδικήσω καὶ ἀντα-
Ies. 34, 5 ποδώσω. μεθύσω τὰ βέλη μου ἀφ' αἵματος καὶ ἡ μάχαιρά μου φάγεται κρέα ἀφ' αἵματος τραυματιῶν καὶ αἰχμαλωσιῶν, ἀπὸ κεφαλῆς ἀρχόντων ἐθνῶν καὶ ἐκκαθαριῶ τὴν γῆν τοῦ λαοῦ μου. ἐξῆλθεν ἡ ἀπόφασις καὶ ἐδόθη ἡ μάχαιρα κυρίου ἐν ἱερεῦσιν ἀνομίας· μάχαιρα κυρίου ἐν ἄρχουσιν ἀδικίας· μάχαιρα ἐν πόλει, ἐν ἀγρῶι, ἐν παντὶ ὑβριστῆι καὶ ὑπερηφάνωι, ἐν παντὶ τόπωι ἀνόμων καὶ ἀποστατῶν, ἐν παντὶ κοινωνήσαντι τῆι τῶν ἁγίων ὕβρει, ἐν παντὶ προσπελάσαντι τῆι τῶν ἀναθεματισθέντων ἀσεβῶν κοινωνίαι. τούτων οὕτως ἐν ὀργῆι ἐξωγρημένων ὑπὸ τὸ ἀμφίβληστρον τῆς ἐκδικήσεως καλῶς ὑμεῖς ἐξεκλίνατε, θεοφιλέστατοι, τόπον δώσαντες· καλῶς ἀφωρίσθητε ἐξ αὐτῶν τῶι βορβόρωι τῆς ἀθείας ἐγκυλιομένους ἐγκαταλείψαντες. χαίρει Χριστὸς διαιρούμενον τὸν σύνδεσμον αὐτῶν ὁρῶν· εὐφραίνεται τοὺς ἐξ αὐτῶν ἀποστατουμένους
Ps. 19, 8. 9 προσλαμβανόμενος. ἐκεῖνοι ἐν ἅρμασι καὶ ἵπποις, ἡμεῖς δὲ ἐν ὀνόματι κυρίου θεοῦ ἡμῶν μεγαλυνθησόμεθα· αὐτοὶ συνεποδίσθησαν καὶ ἔπεσον ὑπὸ τὴν μάχαιραν τοῦ κυρίου, ἡμεῖς δὲ ἀνέστημεν καὶ ἐσώθημεν ἐν σκέπηι τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ αὐλιζόμενοι. ἐνηχήσατε ἡμῖν τῶν πνευματικῶν ὑμῶν ὀργάνων τὴν τερπνὴν
Act. 12, 13. μελωιδίαν· προπηδήσει καὶ αὖθις ἡ καλὴ καὶ πιστὴ Ῥόδη τῆς ἀπὸ θεοῦ ἐπιστασίας
7. 10 ὑμῶν φωνοῦσα τὴν εὐαγγελισμόν. διηγήσασθε θᾶττον πῶς ἐπέστη ὁ ἄγγελος κυρίου καὶ τὰ δεσμὰ διεσπάραξεν ἄφνω ὕπνωι νεκρώσας τοὺς φύλακας ὅπως τε ἡ σιδηρᾶ πύλη ἀνεπετάσθη πρὸς τὴν πόλιν τοῦ θεοῦ ἀπάγουσα ὑμᾶς. οὕτω γὰρ οὕτω συνευφραινόμενοι τῆι κατοικίαι ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ τὴν μεγαλειότητα τοῦ θεοῦ παρ' ὑμῶν ἀκούοντες αὐτῶι τῶι μεγαλουργῶι θεῶι καὶ πατρὶ ἅμα τῶι μονογενεῖ υἱῶι σὺν ἁγίωι πνεύματι δόξαν ἀναπέμψωμεν ὁμοθυμαδὸν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

AV

3 ἀλλ' — ἀξίας scripsi ἀξίας ἀλλ' ἰσότητι πραγμάτων AV · μία deleui 11 ἀνεπαισχύντως A 16 εὐτυχῆ AV 30 ὀργάνων A ἀγώνων V · ἀπὸ scripsi ἐπὶ AV 38 διηγήσασθαι A

Παμφίλου ἐπισκόπου Ἀβύδων πρὸς Πέτρον αἱρετικὸν ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας ὅτι οὐ δεῖ ἐν τῶι τρισαγίωι θεοπασχίαν λέγειν διὰ τῆς προσθήκης τοῦ ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς

3 Τὸ πολύθρυπτον τῶν ἐμῶν παίδων, ἀγαπητέ, διεγείρει με κελαδεῖν θρῆνον· οἶδας γὰρ ὅτι ἐν ὧι οἴκωι θνήισκει τις, ἐκεῖσε κλαυθμὸς φοιτᾶι. πῶς οὖν οὐκ ἀποδυρήσομαι τὸν ἀλιτηρίως ἐκ τῶν σῶν ἀγγείων καταγγισθέντα τῶν ἐμῶν υἱῶν θάνατον, οὓς ἔδει 5 131
2 σε ὡς συναδελφὸν ἐπισπουδάσαι σὺν ἐμοὶ ἄξαι πρὸς τὸν θεόν; τοὐναντίον δὲ πέπρακταί σοι, θεοφιλέστατε· ἐγένου γὰρ αὐτῶν ὀλετὴρ καὶ οὐ ζωή, πικρία καὶ οὐχ ἡδύτης, ὄμφαξ καὶ οὐ πέπειρος βότρυς, ζιζάνιον καὶ οὐ σῖτος, καλάμη καὶ οὐ χρυσός, ἄκανθα καὶ
3 οὐκ ἄνθος, ἐκταραγμὸς καὶ οὐ γαλήνη. τί γὰρ τῶν προτέρων ἡμῶν καὶ ἐπίσων οὐ προσέχων τὰ σύμβολα εἶξας μὴ προσθέσθαι τῆι τριάδι τετράδα ἐν τῶι τὸ τρισάγιόν σε 10
4 φάσκειν ἐν προσθήκηι σταυροῦ; αὕτη γὰρ δρακοντικὴ καὶ ἰοβόλων αἱρέσεων φωνὴ καὶ πύλη ἅιδου καὶ αἰώνιος πυλωρὸς θανάτου, Χριστιανῶν βρόχος, ἀκάκων θήρευμα, ὀρθοδόξων μῶμος, πιστῶν πρόπτωσις, σωφρόνων σκάμβωσις, ἀσκητῶν σκάνδαλον, οἷς ὑπώπτευσας γλυκὺς εἶναι σὺν τῆι ἐκφωνουμένηι σου ἐκθέσει τῆι παρακοντιζούσηι τὸν ἀποστολικὸν ὅρον καὶ τὰ εὐαγγέλια καὶ τῶν τιη τὸ σύμβολον τῶν τὴν προσθήκην τὴν 15
5 ἐν τῶι τρισαγίωι ἀγνοούντων τὸ νοητὸν δηλητήριον. φράσον μοι· τίς οὖν θεὸν ἔφη σταυρὸν ὑπομεμενηκέναι; τί τὸν θεὸν λόγον γυμνοῖς ἀπὸ τῆς στολῆς; τί διχάζεις τὸν ἄτμητον τῆι σῆι σκαιότητι; τί παρατιτρώσκεις τὴν ἀλήθειαν; τί Νεστορίωι καὶ Εὐτυχεῖ τῆι τομῆι τοῦ Χριστοῦ ὑπόσπονδος γίνηι καὶ τῶι Σαμοσατεῖ μεμαθήτευσαι ῥῆξαι Χριστοῦ τὴν θείαν οὐσίαν ἀπὸ τῆς σαρκὸς καὶ Οὐαλεντίνωι ἀνόμως συνεξηρεύξω ὡσαύτως φάσκων 20
τὸν ἀθάνατον σταυροῦσθαι καὶ ὑπόδουλον τιθεὶς τοῖς πάθεσι τὴν θείαν φύσιν; τί ἐπίσχω
6 ἢ τί λαλήσω; οὐ Παυλιανιστήν σε φωνήσω· ἀλλ' ἐν τοῖς συγγράμμασιν ἔφης μετὰ τὴν τριάδα Χριστὸν φωνεῖν δι' ἡμᾶς σταυρωθέντα. οὐ Μανιχαῖόν σε λέξω· ἀλλὰ γέγονας αὐτέλεγκτος θεὸν καὶ οὐ Χριστὸν φωνήσας ἐσταυρωμένον. οὐ Νεστοριανόν σε φράσω· ἀλλ' ἀπέδειξας μετὰ τὸν πατέρα μὴ ὁμολογεῖν τὸν ὑμνούμενον ὑπὸ πιστῶν θεοῦ ἰσχυρὸν 25
υἱὸν σαρκὶ ἐσταυρωμένον. οὐκ Εὐτυχιανιστήν σε ἀναγορεύσω· ἀλλὰ μὴν σεαυτὸν θεοπασχίτην ἀνηγόρευσας. οὐκ Ἀπολιναριαστήν σε λέξω· ἀλλ' ἔφυρας ὡσαύτως
7 θεὸν συνχύσας τοῖς τῆς σαρκὸς παθήμασιν. λίαν οὖν λύπηι συσχεθεὶς τάδε σοι προστίθημι σὺν τῶι εἰς τοῦτό με προβιβάσαντι Ἀκακίωι, αὐτὸν δὲ ὁ τῆς Ῥωμαίων, τοὺς πάντας δὲ ὁ πάντων ἐπίσκοπος Χριστός· τί λυμαίνηι τὴν ἐκκλησίαν, τί σκορπίζεις Χριστοῦ τὴν 30
ποίμνην; εἰ κακῶς λέγω, φράσον μοι σύ· ζητῶ γάρ σε τῆι διδασκαλίαι τῆι ὀρθοτάτηι ὑπε-
8 ρέχειν ἐμὲ καὶ πλείστους. τί οὖν φράσομεν; ὡς Παῦλος, Χριστὸν ἐσταυρωμένον ἢ ὡς σύ, τὸν ἀθάνατον ἐσταυρωμένον; ὡς εἶπεν ὁ κύριος ὅτι ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστόν, ἢ ὡς σὺ τὸ τρισάγιον φάσκεις παθητόν; τί ἐροῦμεν; ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ὡς πολ-
9 λαχῶς ὁ κύριος ἔφη, παθεῖν ἢ ὡς σὺ κεκαινοτόμηκας, τὸν θεὸν παθεῖν; ἢ τὰ εὐαγγέλια 35

---

3 in collectione Latina 6 [Coll. Auell. 76], recentior epistulae forma supra 4 111 p. 9 [O]

AV, Λ [= vb]

1 παμφύλου V ἀβύδων Λ ἀβίδου A $\text{ἀβ}^{\delta}_{\upsilon}$ V cf. O τὸν αὐτὸν πέτρον ΛO 1/2 αἱρετικὸν — ἡμᾶς om. ΛO 3 πολύθρυπτον ΛO πολυθρύλλητον AV κελλαδεῖν A 4 *illic et* Λ ἀποδυροῦμαι V 6 ἄξαι O ἄγξαι AV *colligere* Λ 8 βότρυς V βρῶσις A *esca* Λ cf. O ἄκανθα ΛO ἄκανθαι AV 9 προτέρων scripsi *praecessorum* Λ προέδρων AVO καὶ ἐπίσων (i. e. aequalium) AV om. Λ 10 προσέχων VΛ προέχων A 11 post σταυροῦ aliqua add. Λ 13 πρόπτωσισ O πρόσπτωσισ AV 14 ὑπώπτευσασ V ὑποπτεῦσαι A cf. O *suspicaris* Λ 16 τὸ νοητὸν δηλητήριον ΛO τῶν νοητῶν δηλητηρίων AV φράσαι A οὖν τίσ ΛO 16/17 θν̄ ἔφη A ἔφη θν̄ V τὴν θεότητα ἔφη ΛO 19 ῥήξασ V 24/26 οὐ — ἐσταυρωμένον ΛO om. AV 26/27 οὐκ — ἀνηγόρευσας om. O 28 συνχύσασ scripsi συνέχυσασ AV συγχέασ O 31 σύ ΛO εὖ AV 32 ὡς Παῦλος om. V 33 εἶπεν om. Λ 34 τὸ] τὸν V 35 τὸν θν̄ AV τὴν θεότητα ΛO ἢ AVO εἰ Λ

καὶ αἱ Πράξεις καὶ ὁ ἀπόστολος, ὡς σὺ ἔφης, οὐ λέγουσιν ὥσπερ δεῖ, ἀλλὰ εἰσὶ παρὰ σοὶ
132 μεμπτέα καὶ παρὰ τῶν ἐξηκολουθηκότων τῇι τοιᾶιδε σου παραφροσύνηι τοῦ τὸ τρισάγιον
φωνεῖν ἐσταυρωμένον; ἀποδεδειγμένοι γάρ εἰσι σὺν σοὶ τετράδα προσκυνοῦντές τε καὶ
παρεισφέροντες. εἰ δὲ ταῦτα οὕτως ἔχει, τί ἀναγινώσκονται αἱ γραφαί, εἰ αὗται οὐ
πιστεύονται, ἀλλὰ σύ; ἄνω γὰρ καὶ κάτω Χριστὸν παραδιδόασί σοι δι' ἡμᾶς ἐσταυρω- 5
10 μένον καὶ οὐ τὸ τρισάγιον, ὡς σὺ νῦν φάσκεις. ἀλλὰ καὶ ἀποβλήτους εἶπον αἱ γραφαὶ
τοὺς θεοπασχίτας. ἤδη δὲ καὶ πρὸ τούτων μου τῶν γραμμάτων ὡς κυρίωι μου καὶ πατρὶ
ὡς ὀρθότατα φρονοῦντι μεμήνυκα ἐπανορθώσασθαι καὶ ἀναρρῆξαι τόδε τὸ παρὰ σοῦ
καινισθὲν ἀσεβὲς δόγμα καὶ οὐκ εἴξας. διὰ τοῦτο τὰ νῦν ὡς πρὸς πρῶτον ἐφευρετὴν
τῶν ἀσεβῶν τούτων λόγων δεδόνημαι τούτοις κατὰ σοῦ τοῖς ἐπιτιμίοις, ἴσως κἂν διὰ τού- 10
των ἐντραπεὶς ἀποστομιζόμενος παρ' ἥττονος τῆι ἀξίαι θᾶττον εἴξεις ὀρθοδοξεῖν πατέρα
καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα ἐν τῶι μηδὲν τούτοις προστιθέναι ἢ ὑφαιρεῖν καὶ ἔχεσθαι τῆς
ὑπὲρ ἡμᾶς ἀψῖδος τοῦ θρόνου. εἰ δὲ μηδὲ οὕτως ἀνάσχηι, οἴσω σοι κοινωνίας παραί-
Tit. 3, 10. 11 τησιν· ἔφη γὰρ ὁ ἀπόστολος αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ πρώτην καὶ δευτέραν
νουθεσίαν παραιτοῦ εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἁμαρτάνει 15
ὢν αὐτοκατάκριτος. πλὴν θεοῦ ἐσμὲν ἐντεῦκται μὴ γενέσθαι σε αὐτοκατάκριτον,
ἀλλ' ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.

Ἀσκληπιάδου ἐπισκόπου Τράλλεων πρὸς Πέτρον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας ὅτι οὐ δεῖ τὸ τρισάγιον λέγειν ἐσταυρωμένον

4 Ἰδού, ἀγαπητέ, πεπλήρωται πᾶς ὁ κόσμος σκανδάλου ἐκ τῆς ἐκθέσεώς σου καὶ τὰ 20
βασίλεια ἐμφρόντιστα γέγονε καὶ οἱ ποιμένες διεγείρονται ἐπαξίως ἄξαι ἐπὶ σοὶ ταλανι-
σμούς. δὸς οὖν, παρακλήθητι, φωνὴν μίαν ὀρθοτομίας τοῦ ἐπιπρυτανεύειν τὸ ἀληθὲς
ἐν τῶι κόσμωι τοῦ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καθομολογεῖν ἐσταυρωμένον καὶ μὴ τοῦτον διαρρί-
πτεσθαι διὰ σοῦ καὶ τούτου τὸ ὄνομα ἐν τῶι ἑτέρως ἐν διαστροφῆι λέγειν ἐν τῶι τρισαγίωι
2 τούτου τὸν σταυρόν. μὴ σὺ πρῶτος εἶ τῶν ἐν Νικαίαι πατέρων, ἵνα ἄρξηι ὁ ὅρος 25
σου ὑπὲρ αὐτούς; ἀλλά, φησίν, ἐγὼ διὰ Νεστόριον προσέθηκα ἐν τῶι τρισαγίωι τὸν
σταυρὸν διὰ τὸ αὐτὸν παρεξωθεῖσθαι ἐκ τούτου τὴν θεότητα ἐν τῶι σταυροῦσθαι αὐτόν.
3 καὶ τί; μὴ νεώτερον Νεστορίου τὸ φρόνημα; ἦρξε γὰρ τοῦτο ἀπὸ τοῦ ματαιόφρονος Φω-
τεινοῦ, ὃν οἱ ἅγιοι πατέρες οἱ ἐν Νικαίαι ἐν ζωῆι μὲν οὐ κατέφθασαν, τὸ δὲ δόγμα αὐτοῦ
κατέκριναν οὐ διὰ τὸ φράσαι αὐτοὺς τὸ τρισάγιον ἐσταυρωμένον, ἐπειδὴ τοῦτο ἦν ἐν 30
γνώσει αὐτοῖς λίαν δύσφορον, Φωτεινοῦ δὲ ἐράσμιον. ὅθεν τὸ μὲν τρισάγιον ἐν μυ-
στηρίοις μόνοις ἀπέθεντο φωνεῖσθαι καθὰ τὰ σεραφίμ, φησί, μηδεμίαν ἐν τούτωι προσθή-
4 κην ἢ ὑφαίρεσιν πράξαντες. πάλιν δὲ τοῦτο τὸ ἀσεβὲς ἀνανεωθὲν ἐπὶ τοῦ Σαμοσατέως
λίαν ἠδρύνθη καὶ ἐπισυναχθέντες οἱ ἁγιώτατοι τὴν μνήμην πατέρες ἐν τῆι Κωνσταντινου-

---

4 in collectione Latina 8 [Coll. Auell. 78], recentior epistulae forma extat supra 4 IIII p. 10 [O

V, Λ [= vb]

2 τοῖσ ἐξηκολουθηκόσι ΛΟ 3 φωνεῖν ΛΟ φρονεῖν AV προσκυνοῦντέσ τε καὶ AV om. ΛΟ 4 θεῖαι γραφαί ΛΟ 6 εἶπαν A *scripturae diuinae* Λ 8 ὡς om. V φρονῶν V 9 τανῦν AV τοίνυν ΛΟ πρὸσ om. V 10 δεδόνημαι O *moueor* Λ δεδέημαι AV τοῖς ἐπιτιμίοις om. Λ 11 ἀποστομιζόμενοσ A ἀπομαστιζόμενοσ V ἐπιστομιζόμενοσ O ἦξεισ A ἤξησ V cf. O εἰσ πρα V 13 ἀπέσχηι Λ

20 σκανδάλου ΑΛΟ σκανδάλων V 21 ἐμβρόντιστα V ἐγείρονται V^{corr} 21, 22 ταλανισμόν ΛΟ 22 παρακλήθητι ΑΟ παρακαλῶ VΛ 23 κοινῶ ΛΟ καθομολογεῖν V τῶ κόσμω [τὸν κόσμον A] καθομολογεῖν ΑΛΟ 24 διὰ ΑΛΟ παρὰ V 26 *ais* Λ 27 ἐκ τούτου AV ἐν τούτω O om. Λ 28 καὶ τί Λ καὶ ἔτι AV cf. O μὴ OΛ μὴν AV ἦρξαι V 29 οὐ κατέφθασαν ΑΟ οὐκ ἔφθασαν V 32 ἀπέθεντο OV^{corr} ἀπέθετο AV φασὶ ΛΟ

πόλει, εἰ καὶ αὐτὸν οὐ παρέφθασαν, ἀλλὰ τὸ δόγμα αὐτοῦ κατέκριναν τοῦ μὴ φρονεῖν δύο 133
υἱούς, δι' ὃ καὶ ἕνα καθωμολόγησαν ἐν τῶι ὅρωι αὐτῶν υἱόν. μὴ τὸ τρισάγιον ἔφησαν
δι' αὐτὸν ἐσταυρωμένον [ὅτι τῶι ὅρωι τῶν πρὸ αὐτῶν πατέρων ἐξηκολούθησαν καὶ
ἔπεσθαι τοῖς δόγμασιν αὐτῶν ἔκριναν τοῦ τὸ τρισάγιον ἐν τοῖς μυστηρίοις μόνον ἐξακού-
5 εσθαι ἀπαθῶς ὡς τὰ σεραφὶμ καὶ μὴ ἐσταυρωμένον]; πάλιν δὲ Νεστορίου ἀνακύψαντος 5
καὶ καταρτίζοντος τὰ τῶν πρὸ αὐτοῦ ἀσεβῆ δόγματα, φαμὲν δὴ τὰ Φωτεινοῦ καὶ τὰ τοῦ
Σαμοσατέως, συναθροισθέντες δι' αὐτὸν οἱ περὶ Κελεστῖνον καὶ Κύριλλον ἔπαυσαν τὰς τοι-
άσδε δυσφημίας οὐκ ἀποθέντες ἐν τῶι τρισαγίωι σταυρόν. ἢ σὺ δοκεῖς τούτων ἁπάν-
των σοφώτερος εἶναι ἢ ἔχεσθαι παρ' αὐτοὺς πνεύματος ἁγίου, οἷς ἦν ἡ γνῶσις; ἡ σὴ
6 τοίνυν ἀποτεθεῖσα ἐν τῶι τρισαγίωι σταυροῦ προσθήκη δυσμενὴς βλασφημία ἐστίν. πλὴν 10
καὶ μετὰ τούτους τοὺς ἁγίους πατέρας δυσφόρων καταλαβόντων τὴν Κωνσταντινούπολιν
σεισμῶν μικρὸς καὶ μέγας, πλούσιος καὶ πένης, δοῦλος καὶ ἐλεύθερος ἐκ τῆσδε ἀπαναχωρή-
σαντες ἐν τῶι Κάμπωι ἅμα συνέδραμον κρυμοῖς καὶ χιόνι ἐκεῖσε μᾶλλον ὀλέσθαι καὶ μὴ
συμπεπτῶσθαι τῆι αὐτῆι πόλει. οὓς φειδοῦς ὁ θεὸς ἀξιώσας φιλανθρωπευσάμενος
ἀπεκάλυψε τῶι μακαρίωι Πρόκλωι τὸ τρισάγιον εἰς παῦσιν ὀργῆς λιτανεύοντας αὐτοὺς 15
φωνεῖν καὶ τοῦτο ἐμφανῶς, οὐχ ἑνὶ ἢ δευτέρωι γνωσθέν, ἀλλὰ σχεδὸν τῶι κόσμωι. μὴ
7 ἀπέθετο ἐν αὐτῶι ὁ θεὸς λέγεσθαι σταυρόν; οὐδὲν οὖν ὅ τι ὁρᾶι εἰς ὕβριν αὐτοῦ· ἔφη γὰρ
φάσκειν 'ἅγιος ὁ θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς.' πῶς οὖν σὺ
τετόλμηκας παραθέσθαι σταυρὸν παρὰ τὸν θεὸν ἢ καὶ παρὰ τοὺς πατέρας τὸν πατέρα
συγχύνων τῶι υἱῶι καὶ τῶι ἁγίωι πνεύματι ἐν τῶι τρισαγίωι φωνῶν τὸν σταυρόν, ὡς 20
παρὰ σοὶ τὸν πατέρα μὴ εἶναι πατέρα μόνον, ἀλλὰ καὶ υἱόν, καὶ τὸν υἱὸν μὴ εἶναι μόνον
υἱόν, ἀλλὰ καὶ πατέρα, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον μὴ εἶναι πνεῦμα μόνον, ἀλλὰ καὶ υἱόν;
8 ᾱ διὰ τοῦτο εἴ τις ἀνατιθεῖ ἐν τῶι τρισαγίωι σταυρὸν παρὰ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ,
ἀνάθεμα ἔστω.

β̄ εἴ τις τετράδα παρεισφέρει ἐν τῶι τρισαγίωι παραθεὶς μετὰ τὴν τριάδα Χριστὸν 25
ἐσταυρωμένον, ἀνάθεμα ἔστω.

γ̄ εἴ τις συγχέει τὴν τριάδα αὐτὸν εἶναι λέγων πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα,
ἀνάθεμα ἔστω.

9 [εἴ τις διίστησι τὴν μίαν οὐσίαν τῆς τριάδος, ἀνάθεμα ἔστω.]

δ̄ εἴ τις τὸν ἕνα υἱὸν διχάζει εἰς δυάδα υἱῶν, ἀνάθεμα ἔστω. 30

ε̄ εἴ τις θεοῦ τὸν λόγον καὶ τὴν σάρκα λέγει μίαν φύσιν ἀγνοῶν τῶν φύσεων τὸ διά-
φορον, ἀνάθεμα ἔστω.

10 ϛ̄ εἴ τις τὴν θείαν φύσιν τοῦ θεοῦ συγχέει τοῖς πάθεσι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, ἀνάθεμα
ἔστω.

ζ εἴ τις λέγει θεοπασχίαν ἢ θνήσεως θεὸν γεύσασθαι ὡς εἰς ταῦτα αὐτὸν εὐδοκίαι 35
ἥκειν ἐν τῶι τετράφθαι αὐτὸν καὶ μὴ ὁμολογεῖ αὐτὸν ὡς θεὸν μὴ κεκυριεῦσθαι ὑπὸ τοῦ
θανάτου, θάνατον δὲ θανατώσαντα δι' ἧς εἴληφε θνητῆς αὐτοῦ σαρκός, ἀνάθεμα ἔστω.

11 καὶ γὰρ πιστεύομεν ὅτι οὐ μετέπεσεν εἰς θάνατον· ζωὴ γάρ ἐστι. σὺ δὲ γνώσηι 134
καὶ ἀποκόψηι ἐφ' οἷς ἀνόμως εἴρηκας· ἔστω δὲ καὶ ἔστιν ἡ τοῦ θεοῦ χάρις μετὰ τῶν ὀρθο-
τομούντων τὸν λόγον τῆς ἀληθείας. 40

AV, Λ [-- vb]

2 αὐτὸν A 3 διὰ τὸν AV *propter nos* Λ cf. O 3—5 ὅτι — ἐσταυρωμένον ΛO om. AV 6 δὴ V δὲ A cf. O τὰ τοῦ φωτεινοῦ V 8 δυσσεβείασ ΛO 12/13 ἀπαναχωρήσαντεσ O ἐπαναχωρήσαντεσ AV 13 χιόνι AV χειμῶνι ΛO 16 φωνεῖν O φωνεῖσθαι AV δευτέρω ΛO δύο AV σχεδὸν ΛV παντὶ ΛO 17 οὐδὲν οὖν ὅ τι scripsi *nihil itaque quia* Λ ὅτι οὐδὲν [οὐθὲν A] AVO ὁρᾶ O *esset* Λ ἐρᾶ AV 23—33 numeri ex A 27 τὸν αὐτὸν Günther, sed cf. p. 226, 35 29 Λ om. AV cf. O 31 τὴν om. V 33. 34 A, plura habet Λ om. VO 35—37 om. O 36 τετράφθαι AΛ τετάφθαι V 38 οὐ — ἐστι AV ἡ ζωὴ ζωή ἐστι καὶ οὐ μετέπεσεν εἰσ θάνατον ΛO

5 **1** Φαῦστος ἐπίσκοπος Ἀπολλωνιάδος τῶι θεοφιλεστάτωι πατρὶ καὶ ἀρχιεπισκόπωι τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας Πέτρωι ἐν κυρίωι χαίρειν. Ἐπειδήπερ ἐπιτέτραπται νύττεσθαι τοὺς πρώτους ὑπὸ τῶν ἀποκαλυφθέντων Χριστοῦ τὸ μυστήριον ἐσχάτων, ἐκείνους δὲ σιγὴν ἄγειν τῆς κακοδιδασκαλίας ὡς γεγονότας κακίστους δογματιστάς, ἤκουσα δὲ παρὰ πολλῶν συνεπισκόπων, ἀγαπητέ, ἐκνενευκέναι σε τῆς ὀρθοδοξίας καὶ τοῦτο παντα- 5
χοῦ περιηχεῖται, δι' ὃ ἀναγκαῖον ἡγησάμην πυθέσθαι παρὰ σοῦ εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει. δεῖξαι γάρ μοι δέδοκται μὴ οὕτως σε φρονεῖν ὀφείλειν ὥστε τῶι τρισαγίωι σταυρὸν συνάπτειν καὶ πάθει καὶ θνήσει τὸ ἀπαθὲς ὑποβάλλειν, ἀλλὰ καθαρῶς ὡς τὰ σεραφὶμ καὶ εὐ-
2 σεβῶς δοξολογεῖν. πῶς γὰρ Χριστιανίσουσι τὰ ἔθνη τοῦ ὀνόματος τοῦ σταυροῦ μὴ ἐπιφερομένου τῶι Χριστῶι; πῶς δὲ δύνανται καὶ αὐτοὶ οἱ Χριστιανοὶ πιστοὶ τυγχάνειν 10
μὴ ἀποτιθέντες τῶι σταυρῶι τὸ τοῦ Χριστοῦ ὄνομα; ἀκούοντες γὰρ οἱ ἄπιστοι θεὸν ἀθάνατον δι' ἡμᾶς σταυρωθέντα ἐροῦσι σκάνδαλον εἶναι, τὸ πιστεῦσαι Χριστῶι ἀποστρεφόμενοι καὶ λέγοντες· οἱ θεοὶ ἡμῶν οἱ παρὰ τοῖς Χριστιανοῖς κίβδηλοι ὄντες ἀθάνατοι παρ' ἡμῶν ἀναγορεύονται, καὶ πῶς ὁ αὐτῶν θεὸς ἀθάνατος ὢν ἔθανε; δῆλον ὅτι ψευδὴς ἡ ῥῆσις αὕτη. εἰ γὰρ ἀπέθανεν, οὐκέτι ἀθάνατος οὐδὲ ἰσχυρός, ἀλλ' ἀσθενὴς τῆς ἀθανασίας τρα- 15
3 πείς. οὐχ οὗτοι δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ θεοσεβεῖς καὶ ἡμῖν ὁμόπιστοι λέξουσιν ἄν· οὗτοι θεοπασχῖται καὶ οὐ Χριστιανοί εἰσι· Μανιχαῖοι καὶ οὐκ ὀρθοτόμοι· τετραδῖται καὶ οὐ
4 τριαδόδοξοι· Εὐτυχιανισταὶ καὶ οὐκ ὀρθόδοξοι· Νεστοριανοὶ καὶ οὐ φιλόχριστοι. εἰ δέ τις τὸν ἐπὶ σταυροῦ κρεμασθέντα παρ' ἡμῶν ἀκούσει Χριστὸν Ἰησοῦν εἶναι, ὃς τὴν θνη-
Lc. 24, 21 τὴν ἡμῶν σάρκα χρισθεὶς φιλανθρωπίαι Χριστὸς εἰκότως κικλήσκεται, δι' ὃ καὶ ἐσταύρωσαν 20
αὐτόν, ὃν ἐλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ, τότε πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐρεῖ· κἀγὼ Χριστιανός εἰμι, πιστεύω εἰς ὃν καὶ οὗτοι ἐπίστευσαν, καὶ πιστευ-
5 θήσεται τὰ πάθη καὶ ἡ θνῆσις τοῦ σώματος αὐτοῦ. καὶ γὰρ πλείσταις λοιδορίαις διὰ τοῦτο ἐβλήθη παρὰ τῶν ἀπίστων ἡ τῶν ἐν Χαλκηδόνι πατέρων ὀρθόδοξος πίστις, ὅτι δύο φύσεις εἶπον εἶναι ἐν τῶι Χριστῶι, μίαν παθητὴν θνητὴν ὁρατήν τε καὶ ἔπαφον, ἥτις 25
ἐστὶν ἡ σὰρξ ἡμῶν, καὶ μίαν ἀπαθῆ ἀθάνατον ἀόρατον ἀψηλάφητον, ἥτις ἐστὶν ἡ τοῦ
6 θεοῦ ἄχραντος φύσις. τὰ ἑκάτερα οὖν δεῖ ἡμᾶς ἐν τῶι Χριστῶι ὁμολογεῖν, ὧν τῆι ἑνώσει μὴ δῶις διάστασιν μηδὲ τέμηις τὸν θεὸν ἀπὸ τῆς αὐτοῦ σαρκός, καὶ οὐ φωραθήσηι Νεστοριανός. μηδὲ τὸ διάφορον ἀπαρνήσηι τῶν τοῦ Χριστοῦ φύσεων, καὶ οὐχ ὑποπτευθήσηι Εὐτυχιανιστὴς εἶναι. μηδὲ συγχέηις θεὸν σαρκὸς πάθεσι καὶ οὐ λεχθήσηι Ἀπο- 30
λιναριαστής. μηδὲ τὸν ἀπαθῆ καὶ ἀθάνατον πρὸς πάθη λέξηις θεὸν τετράφθαι καὶ οὐ
135 προσοχθίσεις εἶναι Μανιχαῖος. μηδὲ ἐν τῶι τρισαγίωι μετὰ θεὸν πατέρα καὶ ἰσχυρὸν αὐτοῦ υἱὸν καὶ ἀθάνατον πνεῦμα προσθῆις Χριστὸν ἐσταυρωμένον καὶ οὐχ ἕξεις τοῦ Σαμο-
7 σατέως τὴν αἵρεσιν καὶ οὐκ ἐλεγχθήσηι τετράδα φρονῶν καὶ οὐ τριάδα. μηδὲ τὴν τριάδα εἰς Χριστὸν ἀναπλάσηις αὐτὸν φρονῶν πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα, καὶ οὐχ 35
ἥξεις εἰς τὴν Σαβελλίου καταδίκην. μηδὲ κληθῆναι θέλων καθηγητὴς καὶ οὐκ ἀκόλουθος τῆς Χριστοῦ διδαχῆς καινοτομήσηις κενοδοξίας αἵρεσιν, καὶ οὐ μωμήσεις σὴν ψυχήν, ὅτι

---

5 in collectione Latina 5 [Coll. Auell. 75], recentior epistulae forma extat supra 4 11 p. 8 [O]

AV, Λ [= vb]

1 inscr. Φαύστου ἐπισκόπου ἀπολλωνιάδοσ πρὸσ τὸν αὐτὸν πέτρον ΛΟ 1/2 Φαῦστος — χαίρειν om. ΛΟ 4 ἤκουσα δὲ Λ ἤκουσμαι AV ἤκουσα O 6 περιήχηται ΛΟ 11 γὰρ ΛΟ om. AV 13 ἡμῶν om. V 13/14 παρ' ἡμῶν ΑΛΟ παρ' αὐτῶν V 15 οὐκ ἔστι V 18 τριαδόδοξοι scripsi τριάδοξοι O τρίδοξοι AV 19 παρ' ἡμῶν AV om. ΛΟ 24 χαλκηδόνι ctiani A ὀρθόδοξοσ ΛΟ ὀρθοδόξων AV 25 εἶπαν A 28 αὐτοῦ om. ΛΟ 30/31 ἀπολιναριαστὴσ εἶναι ΛΟ 31 πρὸσ πάθη AV om. ΛΟ τετράφθαι λέξησ θν̄ ΛΟ 32 προσωχθίσεισ V 33 προσθῆσ O προσθήσεισ A προσθήσησ V 36 ἥξεισ εἰσ AV ὑποίσεισ ΛΟ 37 σὴν A τὴν σὴν V cf. O

οἶδας τοὺς ἀποστόλους μὴ καθηγησαμένους ἐν καινοτομίαις, ἀλλ' ἰχνηλατήσαντας τὸν
8 μόνον καθηγητὴν καὶ νομοθέτην Χριστόν. βλέπε, ἀγαπητέ, μὴ εἰς πέρας ἄξηις τὸ
περιφημιζόμενον διὰ σέ, μὴ γέλως ἔσηι ⟨σὺν⟩ τοῖς θεοπασχίταις ἢ τοῖς τετραδίταις· εἰ δὲ
καὶ ἐφήψω τούτων τῶν λόγων καὶ τῆς φρονήσεως ἐν παροιστρήσει τινί, τάχος ἔκκλινον Ps. 36, 27
ἀπὸ κακοῦ καὶ ποίησον ἀγαθόν, ἵν' ὡς εὐχόμεθα, ὀρθοτομῆις τὸν λόγον τῆς ἀλη- 5
θείας Χριστὸν καθομολογῶν σαρκὶ δι' ἡμᾶς σταυρωθέντα τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶν-
τος, καὶ ἅπαξ οὕτως ὁμολόγει, μὴ ὑποσκελισθῆις ὑπὸ τῶν αἱρέσεων. πολλοὶ γὰρ 2 Ioh. 7
πλάνοι ἐξῆλθον εἰς τὸν κόσμον οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν Χριστὸν
ἐν σαρκὶ ἐληλυθέναι.

Εὔχου ὑπὲρ ἐμοῦ, θεοφιλέστατε καὶ ἁγιώτατε πάτερ. 10

Ἐπιστολὴ Κυντιανοῦ ἐπισκόπου Ἀσκουλιανῶν πρὸς Πέτρον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας ὅτι οὐ δεῖ παθητὴν λέγειν τὴν τριάδα

6 **1** Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως ἐξένευσας, ἀγαπητέ, τῆς ἀληθείας [τὰ ἐναντία Hebr. 1, 1
φρονῶν| τὰ ἐναντία πράττων τοῦ δεσποτικοῦ μυστηρίου, μὴ ἑπόμενος τοῖς εὐαγγελίοις
ἢ τοῖς ἀποστόλοις ἢ τοῖς ἁγίοις πατράσι, καὶ βαρέως φέρηι κατ' αὐτῶν καινοτομίαν τῆι 15
καθολικῆι ἐκκλησίαι ἐκθεὶς καὶ μέντοιγε οὐκ ἀπείπω ταύτης πολλῶν συνεπισκόπων
μεμηνυκότων σοι περὶ αὐτῆς, μάλιστα τοῦ [ἁγιωτάτου] ἀρχιεπισκόπου Φίληκος τοῦ
ταύτης ἀποστραφῆναί σε καὶ εὐθῆ καὶ ὀρθοτόμον ἔσεσθαι τοῦ σωτηρίου κηρύγματος.
ἀλλ' οὖν περιβροχούμενος ὑπὸ αἱρέσεων τὸ τῆς θείας διδασκαλίας τάλαντον ἀπεκρύψω cf. Mt. 25—27
εἰς τὴν γῆν καὶ οὐ μᾶλλον τοῦτο προβαλέσθαι ἐπὶ τράπεζαν εἶξας οἷον ἐν τῆι τῶν ἀν- 20
2 θρώπων καρδίαι τὴν ὑγιῆ διδασκαλίαν, ἀλλ' οὖν τοὐναντίον ζιζάνια ἐνέσπειρας. καὶ
τίς ἔτι ἀνέξεταί σου διαστρέφοντος τὸ τοῦ Χριστοῦ εὐαγγέλιον; οὐ τὸν ἐξ ἀμφοῖν ἕνα υἱὸν
ἐκ δύο φύσεων καὶ ἐν δύο τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τοῦτον δι' ἡμᾶς κηρύσσων
ἐσταυρωμένον, ἀλλὰ ⟨διὰ⟩ διαστρόφου κενοδοξίας τοῦτον πέπαυσαι δι' ἡμᾶς λέγειν
ἐσταυρωμένον. τὸν θεὸν τὸν ἰσχυρὸν τὸν ἀθάνατον οἷον τὴν μίαν τῆς τριάδος φύσιν 25 136
ἔφης ἐσταυρωμένην, καὶ οὐ μόνον, ἀλλάγε καὶ μίαν φύσιν τοῦ θεοῦ καὶ τῆς σαρκώσεως.
3 καὶ εἰ μία φύσις τοῦ θεοῦ λόγου καὶ τῆς σαρκός, μία δὲ φύσις τοῦ θεοῦ λόγου καὶ τοῦ πα-
τρός, μία πως καὶ ἡ αὐτὴ φύσις τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ σώματος καὶ τοῦ λόγου. εἰ δὲ οὐ μία
φύσις τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς καὶ σαρκὸς [ἀνθρωπότητος| καὶ τοῦ λόγου, φράσον πῶς μία
φύσις τοῦ |πατρὸς καὶ τοῦ| λόγου καὶ τῆς σαρκός. πῶς γὰρ κτιστὴ καὶ ἄκτιστος μία 30
φύσις; εἰ δὲ τοῦτο ἀδύνατον, πῶς ἡ κτιστὴ σὰρξ καὶ ὁ ἄκτιστος λόγος μία φύσις ἐστὶ καὶ
4 οὐ δύο ἐνηλλαγμέναι; εἰ δὲ φύσεως μιᾶς ἐστιν ὁ Χριστὸς καὶ οὐ δύο, τί λέγεις τὸν Χριστόν;
κτιστὸν ὡς ὁ Ἄρειος ἢ ἄκτιστον ὡς ὁ Μανιχαῖος; ποῦ δὲ καὶ ἡ χρονικὴ τῆς Χριστοῦ γεν-

in collectione Latina 2 [Coll. Aucll. 72], recentior epistulae forma extat supra 4 VII p. 15 [O]

ΑV, Λ [- vb]

2 ἀγαπητέ ΛΛΟ ἀγαπητέ μου V 3 διαφημιζόμενον περὶ σοῦ O *de te diffamatur* Λ, ubi aliqua adduntur σὺν ex Λ addidi ὡς θεοπασχίτης ἢ τετραδίτης O 4 καὶ² AV ἢ Λ 6 παθόντα ΛΟ τοῦ² om. Λ 7 οὕτωσ Λ τοῦ οὕτωσ O om. AV ὁμολόγει Λ ὁμολογεῖν AVO 8 χν ῑ̄ν Λ 10 om. ΛΟ

11 — Ἀντιοχείας om. Λ^b *Asculani* Λ^v 12 ὅτι — τριάδα om. Λ^vO 13/14 τὰ — φρονῶν AV om. ΛΟ 14 ταράσσων Λ 15 καὶ γὰρ ΛΟ φέρει ΛΟ 16 ἐπισκόπων ΛΟ 17 ἁγιωτάτου ΛΟ om. AV φίλικοσ Λ 19 περιβρουχούμενοσ Λ περιβρογχούμενοσ V *inlaqueatus* Λ 20 προβάλλεσθαι Λ 24 διὰ addidi 25 θν ΛΛΟ θν δὲ V φύσιν V om. Λ οὐσίαν ΛΟ 26 καὶ² ΛΟ om. AV θυ λόγου ΛΟ 28 μία πωσ scripsi cf. *quodammodo* Λ πῶσ μία AV πῶσ οὐ μία O τοῦ θυ καὶ π̄ρσ AV θυ πρσ ΛΟ 29 ἀνθρωπότητοσ Λ καὶ ἀνθρωπότητοσ V deleui καὶ σαρκὸσ ἀνθρωπείασ ΛΟ 30 πατρὸσ καὶ τοῦ AVΛ om. O 32 τί ΑΛ τί οὐ V 33 τῆσ om. ΛΟ

Ps. 2,7. 109 3 νήσεως φύσις καὶ ἡ τῆς θεότητος αὐτοῦ πρὸ αἰώνων φυσικὴ γέννησις, τὸ σήμερον γε-
Hebr. 13, 8 γέννηκά σε καὶ τὸ ἐκ γαστρὸς πρὸ ἑωσφόρου ἐγέννησά σε καὶ τὸ Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας; πῶς δὲ καὶ λέγεις ἐκ δύο φύσεων πρὸ τῆς ἑνώσεως τοῦ θεοῦ λόγου καὶ τῆς σαρκός, εἰ οὐχ ὑπῆρχεν ἡ ἐκ Μαρίας κατ' οὐσίαν ἕνωσις; καὶ γὰρ εἰ οὐχ ὑπάρχει ἡ Χριστοῦ σὰρξ πρὸ Μαρίας κατὰ τὸν 5
5 Οὐαλεντίνου ἀσεβῆ λόγον, πῶς δύο φύσεις προυπῆρχον πρὸ Μαρίας; τίνος δὲ καὶ αὕτη ἡ ἔκφρασις; οὐχὶ Εὐτυχοῦς τοῦ μάλα ἀτυχοῦς τὸ ἐκ δύο λέγειν φύσεων μίαν γεγενῆσθαι φύσιν; εἰ δὲ τὰ αὐτοῦ φρονεῖς, πῶς τοῦτον ἀποπτύῃ καὶ τὰ αὐτοῦ παραδέχῃ κάκιστα καινίσματα; εἰ γὰρ ἐπ' ἀληθείας τοῦτο παρὰ σοὶ ἐπέπρακτο ἄν, τοὺς κατ' αὐτοῦ ἁγίους
6 πατέρας τοὺς ἐν Χαλκηδόνι εἶχες δεκτούς. πλὴν φράσον μοι πῶς ἡνωμένος ὁ πατὴρ καὶ 10
ὁ υἱὸς καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον λέγεται τριὰς μόνος ὢν ὁ θεός, εἰ οὐ παραδέχῃ ἐν ἑνὶ υἱῶι λέγειν δύο φύσεις. καὶ εἰ ἡ τριὰς εἷς θεός, πῶς ὁ θεὸς λόγος καὶ τὸ ἡμῶν σῶμα αὐτῶι ἑνωθὲν οὐκ ὀφείλει λέγεσθαι εἷς υἱὸς ἐν δύο φύσεσιν; εἰ δὲ μία φύσις ὁ θεὸς λόγος καὶ ἡ σάρξ, δῆλον ὅτι τραπεὶς ὁ λόγος οὐκέτι λόγος, ἀλλὰ σάρξ, καὶ ἡ σὰρξ τραπεῖσα γέγονε λόγος καὶ οὐκέτι εἴη σάρξ. εἰ δὲ ἐν τούτοις οὐ γέγονε τροπή, πῶς οὔκ εἰσιν ἐν Χριστῶι δύο φύσεις; ἡ 15
γὰρ σὰρξ σάρξ ἐστιν, εἰ καί ἐστι θεοῦ σάρξ, καὶ ὁ λόγος λόγος ἐστίν, εἰ καὶ ἀνέλαβε τὴν ἡμῶν
7 πρόσληψιν. εἰ δὲ ἐτράπη, πῶς οὐχ ὁμοούσιος ἡ σὰρξ καὶ συναίδιος τῶι πατρὶ καθὰ καὶ ὁ λόγος; εἰ δὲ ἑτεροούσιός ἐστιν ἡ σὰρξ τῶι πατρί, καθότι αὕτη μὲν πρόσφατος, ὁ δὲ πατὴρ ἄχρονος, πῶς οὐ πρόσφατος καὶ ὁ λόγος, καθὸ μίαν φύσιν εἶναι τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ λόγου λέγεις καὶ τῶι πατρὶ ἑτεροούσιον αὐτὸν λέγεις; εἰ δὲ οὐκ αὐτὴ ἡ φύσις τοῦ λόγου 20
137 καὶ τῆς σαρκός, πῶς οὐκ εἰσὶ δύο φύσεις ἡ σὰρξ καὶ ὁ λόγος; εἰ μὲν γὰρ πᾶσα ἡ θεότης σὰρξ
8 γεγένηται, πῶς ἔμεινεν ὁ λόγος ὃ ἦν; εἰ δὲ ἐν μέρει γέγονε σάρξ, μεμέρισται ἡ τοῦ λόγου θεότης. εἰ δὲ σαρκωθεὶς ὁ λόγος ἔμεινεν ὃ ἦν, πῶς οὔκ ἐστιν ἄτρεπτος καὶ σαρκωθείς; καὶ εἰ οὐκ ἔστι Χριστὸς ἐν δύο φύσεσι, πῶς σαρκωθεὶς ὁ θεὸς λόγος ἔμεινεν ὃ ἦν; καὶ εἰ ἔστιν ὁ θεὸς λόγος παθητός, ἀπαθὴς δὲ ὁ πατήρ, πῶς εἷς καὶ μόνος ἐστὶν ὁ θεός; πῶς δὲ καὶ τού- 25
των μία ἐστὶ φύσις; εἰ δὲ καὶ ἀπαθὴς ἡ τριάς, πῶς ὁ θεὸς λόγος ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν, εἰ ἐν τῆι ἑτέραι φύσει τῆς σαρκὸς οὐκ ἔπαθεν; καὶ εἰ πᾶν τὸ πάσχον κτιστόν, πῶς ὁ θεὸς λόγος οὐ κτιστὸς πάσχων σαρκί; εἰ δὲ πάσχει σαρκὶ ὁ θεός, πῶς οὐ πάσχει θεότητι; εἰ δὲ οὐ πάσχει θεότητι, τίνι πάσχει σαρκί; εἰ δὲ σαρκὶ πάσχει, πῶς οὐ πάσχει καὶ ἑαυτῶι
9 ὁ θεός; εἰ δὲ ταὐτὸν τὸ εἰπεῖν θεοῦ παθόντος σαρκὶ τῶι εἰπεῖν Χριστοῦ παθόντος σαρκί, 30
πῶς οὐκ ἔσται ταὐτὸν τὸ εἰπεῖν πνεῦμα θεῖον πάσχει σαρκί, ἐπειδὴ πνεῦμα ὁ θεός; εἰ δὲ οὐχ
10 ὅμοιον τὸ εἰπεῖν θεοῦ παθόντος σαρκὶ τῶι εἰπεῖν Χριστοῦ παθόντος σαρκί, πῶς δυνατὸν πλέον οἰκειοῦσθαι [εἰ δὲ οὐ πάσχει θεότητι] τὸν θεὸν λόγον τὰ τῆς σαρκὸς οὗ οἰκειοῦται τὰ τοῦ λόγου ὁ πατήρ; καὶ πῶς εἰ οἰκειώσει πάσχει ὁ θεὸς λόγος σαρκί, οὐκ ἔσται οἰκειώσει καὶ ὁ πατὴρ τῶι θεῶι λόγωι πάσχων; καὶ εἰ ἀπέθανεν ὁ θεὸς λόγος σαρκί, πῶς ἐστιν ὁμο- 35
ούσιος τῶι πατρὶ τῆι ἀθανασίαι; ὁ γὰρ θανὼν ὑπὲρ ἡμῶν οὐκ ἐστιν ἀθάνατος· ἀπέθανε γὰρ κατὰ τὰς γραφάς. καὶ εἰ εἷς τῆς τριάδος ἀπέθανε, πῶς οὐ γέγονέ ποτε δυὰς ἡ τριάς; καὶ εἰ δυὰς ἡ τριὰς οὐ γέγονέ ποτε, πῶς εἷς τῆς τριάδος ἀπέθανεν, εἴγε ἡ ἑτέρα φύσις τοῦ θεοῦ λόγου οἷον ἡ τῶν ἀνθρώπων φύσις οὐκ ἀπέθανεν; εἰ δὲ ἡ τρισαγία φωνὴ τριὰς

AV, Λ [= vb]

4 οὐχ ὑπῆρχεν AV *non praeextitit* Λ προυπῆρχεν O 4/5 ἡ — ἕνωσις AV ἡ κατ' οὐσίαν ἐκ παρθένου ἕνωσις O ὁ ἐκ Μαρίας κατ' οὐσίαν Λ 5 οὐχ AVΛ om. O προυπάρχει ΛO 6 αὕτη ἡ ΛO ἡ αὐτὴ AV 7 μᾶλλον ΛO 18 αὕτη μὲν ΛO αὐτὴ AV 20 θυ λόγου ΛO θυ λόγου ΛO 21 καὶ ἡ σὰρξ καὶ A 22/23 εἰ δὲ ἐν μέρει — ἦν AΛ om. VO 24 θσ ΛΛO om. V 28/29 θεότητι — τίνι ΛO θεότησ εἰ AV 30 τῶι εἰπεῖν — σαρκί om. AV, corr. V 33 εἰ δὲ — θεότητι AV om. ΛO τὸν θν λόγον ΛO θσ̄ λόγοσ AV 33/34 οὗ οἰκειοῦται τὰ τοῦ θυ λόγου ΛO τοῦ λόγου οὐκ οἰκειοῦται AV 34 καὶ πῶσ AV πῶς δὲ Λ πῶσ δὲ [om. Ov] καὶ O οὐκ ἔσται ΛO οὐκέτι AV 35 ὁ̄ O om. AV 37 εἰ ΛO om. AV 38 οὐ Λ οὖν AV

οὐχ ὑφίσταται, δῆλον ὅτι μιᾶς ὑποστάσεως λέγεις εἶναι τὴν τριάδα, καὶ πῶς οὐ δείκνυσαι εἶναι Σαβελλιανός; εἰ δὲ ἐν τρισὶν ὑποστάσεσι μία φύσις ὑφίσταται τῆς τρισαγίας φωνῆς,
11 πῶς οὐ τὴν τριάδα σταυρωθεῖσαν λέγεις καὶ ἄθεον ἑαυτὸν ὡς οἱ Μαρκιωνισταὶ εἶναι λέγεις ἐν τῶι κόσμωι;

α̅ Πᾶς γοῦν ὅστις λέγει μίαν φύσιν τοῦ θεοῦ λόγου καὶ τῆς σαρκὸς καὶ οὐ δύο ἡνωμένας καὶ ἀδιαιρέτους, καθαιρείσθω.

12 β̅ καὶ εἴ τις φύρει τὰς δύο φύσεις τοῦ Χριστοῦ λέγων θεὸν παθόντα σαρκὶ καὶ οὐ παθόντα Χριστὸν σαρκὶ κατὰ τὸν ἀπόστολον, καθαιρείσθω. 1 Petr. 4, 1

γ̅ καὶ εἴ τις τὸν ἀπαθῆ καὶ ἀθάνατον θεὸν λόγον λέγει τετράφθαι εἰς πάθος καὶ θνῆσιν καὶ οὐκ ἀποδίδωσι ταῦτα τῆι αὐτοῦ σαρκί, καθαιρείσθω.

δ̅ καὶ εἴ τις τὴν τρισαγίαν φωνὴν λέγει δι' ἡμᾶς σταυρωθεῖσαν καὶ οὐχὶ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ, καθαιρείσθω.

ε̅ καὶ εἴ τις μετὰ τὴν τρισαγίαν φωνὴν Χριστὸν λέγει σταυρωθέντα δι' ἡμᾶς καὶ οὐχὶ 138
μᾶλλον τὸν ἕνα υἱὸν τὸν ἐν μέσωι τῆς τρισαγίας φωνῆς ὑμνούμενον, καθαιρείσθω.

ϛ̅ καὶ εἴ τις ἄνθρωπον λέγει τὸν δι' ἡμᾶς σταυρωθέντα ἤτοι θεὸν χωρίζων τὰς φύσεις καὶ οὐ συνάπτων ταύτας ἐν τῶι σταυροῦσθαι αὐτόν, καθαιρείσθω.

13 ζ̅ καὶ εἴ τις θεανθρωπίαν καὶ οὐχὶ μᾶλλον θεὸν καὶ ἄνθρωπον λέγει, καθαιρείσθω.

η̅ καὶ εἴ τις λέγει δύο πρόσωπα ἤτοι ὑποστάσεις καὶ οὐχὶ μᾶλλον δύο φύσεις εἰς ἓν πρόσωπον καὶ μίαν ὑπόστασιν συντρεχούσας, καθαιρείσθω.

θ̅ καὶ εἴ τις ἑτεροούσιον λέγει τὴν σάρκα τοῦ κυρίου τῆς ἡμῶν σαρκὸς καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἡμῖν ὁμοούσιον χωρὶς ἁμαρτίας, καθαιρείσθω.

14 ι̅ καὶ εἴ τις λέγει κτιστὸν τὸν τοῦ πατρὸς λόγον καὶ οὐχὶ μᾶλλον τὴν αὐτοῦ σάρκα, καθαιρείσθω.

ια̅ καὶ εἴ τις λέγει ὁμοούσιον τὴν σάρκα τοῦ κυρίου τῶι θεῶι καὶ πατρὶ καὶ οὐχὶ μᾶλλον τὸν θεὸν λόγον, καθαιρείσθω.

ιβ̅ καὶ εἴ τις λέγει ἄνουν καὶ ἄψυχον τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ ἀντ' αὐτῆς ἔχειν τὴν θεότητα καὶ ὡς ἐκ τούτου λέγειν πάσχειν τὸν θεὸν λόγον καὶ οὐχὶ μᾶλλον νοῦν μετὰ ψυχῆς λογικῆς ἐνανθρωπῆσαι τὸν θεὸν λόγον καὶ ἀπαθῆ λέγειν αὐτὸν τῆι θεότητι, παθητὸν δὲ τῆι ἀνθρωπότητι, καθαιρείσθω.

15 Ταύτας δὲ τὰς δώδεκα καθαιρέσεις ἀπέστειλά σοι, ὅπως φοβηθεὶς τούτων τὰς κρίσεις διεστηκὼς ἔσηι τῆς πανδεινοτάτης σου καινοτομίας εἰδὼς ὅτι χρὴ ἀκολουθεῖν τῆι ἀποκαλύψει τοῦ ὁσιωτάτου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκκλησίας ἐπισκόπου Πρόκλου, πῶς ἐν τῶι Κάμπωι καταδραμὼν σὺν τῶι παντὶ αὐτοῦ λαῶι κυματιζομένης ὑπὸ σεισμοῦ τῆς πόλεως καὶ θρήνου ἀναπεμπομένου ὑπὸ πάντων ἄφνω παῖδα ἁρθῆναι εἰς τὸν ἀέρα ὑπό τινος δυνάμεως καὶ τούτωι ἐνθέσθαι τοῦ λιτανεύειν τὸ τρισάγιον καὶ λέγειν ἅγιος ὁ θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς, καὶ ταῦτα ἀπαγγεῖλαι τῶι ἐπισκόπωι προσετάχθη. ὃς καὶ μετὰ τρίωρον ἔστη ἐν τῶι τριβουναλίωι παρὰ τοὺς πόδας τοῦ αὐτοῦ ἐπισκόπου
16 καὶ διηγήσατο ταῦτα ὁ παῖς καὶ οὕτως λιτανευσάντων ἔστησαν οἱ φόβοι. οὕτως οὖν καὶ σὺ λιτάνευε, καὶ παύσεται ἡ κατὰ σοῦ δικαίως ἐξενεχθεῖσα ὀργή· εἰ δὲ μή γε, ἥκει ἐπὶ σὲ ἡ καθαίρεσις ὑπὸ τοῦ πάπα ἡμῶν Φίλικος. φυλάξει δὲ ὁ θεὸς τὸν κόσμον ἀπὸ τῶν σκανδάλων, ὧι ἡ δόξα νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

AV, Λ [= vb]

3 λέγεισ εἶναι V εἶναι οὐ λέγεισ ΛO 5 numeri ex ΛΛ τῆς om. AO 7,8 καὶ οὐ — σαρκὶ ΛO om. AV 13 χν AVO θν Λ 17 post 21 coll. Λ θεοανθρωπίαν A 18 εἰς om. Λ 27 πάσχειν σαρκὶ ΛO 28 ἐνανθρωπῆσαι ΑΛ ἀναλαβέσθαι ἐνανθρωπῆσαι θελήσαντα V ἀνειληφέναι O 30 δὲ om. ΛO 33 τῆσ αὐτῆσ ΛO 35 τούτωι ΛO τοῦτο AV ἐνθέσθαι sc. τὴν δύναμιν τοῦ O τῶ AV 39 δικαίωσ AV om. ΛO ἥξει ΛO 40 πάππα AV

139 Ἐπιστολὴ Φίλικος ἐπισκόπου Ῥώμης καθαιροῦσα Πέτρον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας ὡς θέντα δύο υἱοὺς ἐν τῶι τρισαγίωι, ἕνα ἰσχυρὸν μετὰ τὸν πατέρα καὶ ἕνα ἐσταυρωμένον μετὰ τὸ ἀθάνατον ἅγιον πνεῦμα

7 **1** Ἐπειδήπερ δυστήνων ἐξεμαγεύθης ἐν ἀσεβείαι λόγων καὶ οὐκ ἔκρινας εἶξαι τοῖς προτεταγμένοις ἁγίοις πατράσι τοῖς κατακοσμήσασι τὸν θρόνον τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης **2** καὶ πολυάθλου Ἰγνατίου τοῦ μάρτυρος, οὗ καὶ ἀνάξιος ὢν οὐκ οἶδα πῶς ἐμπεπήδηκας ἄρξαι, καὶ μώμοις σου βεβήλοις καὶ ἀσεβῶν δόγμασι καινοτομίαν τῆι καθολικῆι ἐκκλησίαι ἐνέκρινας τοῦ μὴ Χριστὸν σταυρωθέντα δι' ἡμᾶς δεῖν εἰπεῖν, ἀλλὰ πάθος τῶι ἀπαθεῖ θεῶι ἀνόμως ἐπεισάξαι καὶ τῶι ἀθανάτωι πνεύματι θάνατον τιθέναι καὶ οὐκ ἐφρικίασας ἃ οὐ παρεδέξω ἔκ τε τῶν θείων εὐαγγελίων καὶ ἀποστόλων καὶ τῶν ἀνδραγαθησάντων εὐφήμων πατέρων, κακίστως ἐπισοφισάμενος ταῦτα ἐπιστροβῆσαι καὶ οἰκείαν φρονήσεως λύμην ἐμπαραθέσθαι τοῖς ἁπλουστέροις καὶ σκάνδαλον τῆς τοιαύτης αἱρέσεως, ὡς οὐδὲ ἴσα ταῖς προτέραις αἱρέσεσιν ἀνθεῖν, ὑπεράγειν δὲ μᾶλλον πολλαχῶς, καὶ οὐχ **3** ὥρμησας τῆι ἀληθείαι καὶ τοῖς ἐπὶ δὶς γράμμασιν ἡμῶν ἐνωτίσασθαι, νῦν ἠρξάμην ἀποφήνασθαι κατὰ σοῦ, μᾶλλον δὲ ὁ κορυφαιότατος τῶν ποιμαντικῶν θρόνων, ὁ ἐν ἁγίαις εὐφημίαις κομῶν, ὁ ἅγιος καὶ ἄριστος τῶν ἀποστόλων ἀληθῶς Πέτρος, οὐ μόνον δὲ κατὰ σοῦ, ⟨ὃς αὐτ⟩οῦ τὸ ὄνομα ἔφισος εἶ, ἀλλ' οὐ τῆι γνώμηι οὐδὲ τῆι πίστει, ὅτι ὑπεράγαν ἐκ τούτου ἐκκεκλικὼς εἶ τοῦ ὀρθοῦ σκοποῦ καὶ τῆς ἀμωμήτου πίστεως, ἀλλὰ μὴν καὶ κατὰ τῶν μὴ ἐρυθριασάντων τοὺς τῶν σεπτῶν εὐαγγελιστῶν χαρακτῆρας καὶ τῶν τούτοις ἑπομένων ἀποστόλων τε καὶ τελείων ἀνδρῶν διδασκάλων τοὺς λόγους, ἀστάτωι γνώμηι ἐπερειδομένων τῆι ἐκ σοῦ παρανομουμένηι ἐκθέσει ὡς ἡδύτατα παρέπεσθαι ἐπὶ τὸ τῆς κακοδοξίας ὄντως πικρότατον καὶ οὐκ ἀποστραφέντων τὴν τοιάνδε δυσώδη
Ps.51,5—7 **4** δυσσέβειαν. λέξομεν οὖν σοι, ὡς καὶ κατ' ἐκείνων, ἐπειδὴ ἠγάπησας κακίαν ὑπὲρ ἀγαθωσύνην, ἀδικίαν ὑπὲρ τὸ λαλῆσαι δικαιοσύνην, ἠγάπησας πάντα ῥήματα καταποντισμοῦ, γλῶσσαν δολίαν, διὰ τοῦτο ὁ θεὸς καθελεῖ σε εἰς τέλος οὐ μόνον ἀπὸ τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας, ἀλλὰ μὴν καὶ πάσης πόλεως καί γε πεπαγιωμένως ἔσται σου ἡ καθαίρεσις αὕτη ὑπ' ἐμοῦ καὶ τῶν διεπόντων ὑπ' ἐμὲ τὸν ἀποστολικὸν θρόνον καὶ Ἀκακίου τοῦ τῆς Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας ποιμένος καὶ τῶν αὐτῶι ὁρίων ἐπισκόπων ὡς καὶ τῶν αὐτῶν μὴ ἀνασχόμενον **5** ὑπομνημάτων. ὁτὲ μὲν γὰρ ἔφησας τριάδα δι' ἡμᾶς σταυρωθῆναι καὶ οὐχὶ
140 Χριστόν, ὁτὲ δὲ τὸ ἀθάνατον πνεῦμα, ὁτὲ δὲ ἐκ τούτων φυγὼν κατελεγχόμενος ὑπὸ τῶν ἡμῶν ὑποθηκῶν καὶ λόγων Χριστὸν μετὰ τὸ ἀθάνατον πνεῦμα [ἔλεξας ὑπομεμενηκέναι], ὡς ὁ Σαμοσατεὺς καὶ Νεστόριος [τὸ πάθος] τὸν ἕνα υἱὸν διχάζοντες εἰς δυάδα **6** υἱῶν. ὅτε καὶ ἐπὶ τοῦτο εἶξας, ἦκες ἐπὶ τὸ κάκιστον τὸ τὸν χερουβικὸν ὕμνον εὐπα-

7 in collectione Latina 1 [Coll. Auell. 71], recentior epistulae forma extat supra 4 VI p. 13 [O]

V, Λ [= vb], Σ [uersio Syriaca, cf. *Abhandl. d. Bayr. Akad. d. Wiss. N. F.* 10 p. 200]

1–3 ὡς – πνεῦμα ΛVΣ, aliter Λ 1 Πέτρον γναφέα Σ 4 ἐξευμεγέθησ V 7 καὶ ΛO om. AV ἀσεβέσι ΛO 8 δεῖ Λ 9 καὶ' ΛO om. AV τιθέναι AVΣ ἐπιθεῖναι ΛO 13 μάλα V 16 ὁ ἅγιος καὶ ἄριστος om. Λ 17 ὃς αὐτοῦ ΛΣ: οὗ AVO ἔφιζοσ V 21 ἐπερειδομένουσ AV cf. O 25 πάντα τὰ Λ 27 πεπαγιωμένη ἔστω ΛO 28 *episcopales sedes* Λ 29 αὐτῶ ὁρίων AV αὐτῶ τιμίων ὑποκειμένων περιορίων O *uenerabilibus eius iuri subiectis* ΛΣ; primariam lectionem crediderim esse τῶν αὐτῶι τιμίων ὑποκειμίνων [ΛΣ cf. O], postea insertum περιορίων, quod AV in ὁρίων mutilarunt καὶ ΛΛO ἐκ V ἀνασχόμενον Σ ἀνασχόμενοσ AV *consentientibus* Λ 29/30 ὑπομνημάτων AVΣO *suis commentis* Λ 30 δι' ἡμᾶς om. V 31 Χριστὸν ἕνα τῆς τριάδος Σ πνεῦμα μανιχαίζων ΛO κατελεγχόμενοσ V διακατελεγχόμενοσ A cf. O 32/33 ἔλεξασ ὑπομεμενηκέναι τὸ πάθος deleui 34 ὅτε δὲ V ἦξασ Λ κάκιον ΛO

ρέδρως τρόμωι ἀνενδότωι ὡσαύτως ⟨προσφερόμενον⟩ τὴν τριάδα μὴ δοξολογεῖν, ἀλλὰ τὸν πάντα ὕμνον εἰς τὸν υἱὸν ἄγειν, θέλων ἐνστήσασθαι ἣν κατὰ τῶν ἀκάκων ἐξήνεγκας νομῆς γάγγραιναν καὶ παντοίαις ἐντεῦθεν ἀγχόναις αἱρέσεων μεγίστως περικρημνιζόμενος ἐκνεύων τῆς ἀληθείας τοῦ τὸν Χριστὸν μὴ κηρύττειν δι' ἡμᾶς σταυρωθέντα τὸν μονογενῆ τοῦ θεοῦ
7 υἱόν, τὸν ἐν μέσωι πατρὸς καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος εὐσεβῶς δοξολογούμενον. τί γὰρ τούτου ἀπαγορευτικώτερον, πατρὸς παρ' ὑμῶν καὶ ἁγίου πνεύματος ἀδοξουμένου καὶ συκοφαντίαν τοῖς σεραφὶμ ὑμῶν παρεισφερόντων ὅτι οὐ τὴν τριάδα φάσκουσι δοξολογεῖν ἅγιος ἅγιος ἅγιος, ἀλλα μονοπροσώπως τὸν υἱόν; καὶ ποία φαράγκωσις [αὕτη]
8 αἱρέσεως οὕτως ἀπηναισχύντησεν ὡς ὑμεῖς; πλὴν καὶ ἐν τούτωι διατρέχοντες ἔτι καινοτέρως ἐπέβητε ταῖς στραγγαλιώδεσι τῶν ὑπὸ θεοῦ ἀπειπαμένων δυσφημιῶν· τὸν υἱὸν πατέρα καὶ ἅγιον πνεῦμα λέγοντες Σαβελλιανίζετε καὶ συναλοιφὴν παρεισκρίνοντες τὴν τριάδα ὁμολογουμένως ἀπηρνήσασθε, εἰς ἣν ἐβαπτίσθημεν καὶ πιστεύομεν καὶ
9 ὁμολογοῦμεν. τίς οὖν οὐκ ἀποδυρήσεται τοὺς οὕτω φάσκοντας περὶ τοῦ ἀχράντου τρισαγίου; ὃ ἐμοὶ λίαν πρέπει ἀπείπασθαι καὶ κλαυθμὸν δοῦναι ἐπαξίως τῶν ἐπὶ τούτωι διασυλωμένων ἁπλουστέρων ψυχῶν τῶν τὸ ἀσεβὲς ὡς εὐσεβὲς δραματουργησάντων. οὓς καὶ ἀλλοτρίους ἡγούμεθα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς κοινωνίας τοῦ ἡμῶν ἡγουμένου ἐνδόξου προέδρου Πέτρου τοῦ τὰς κλεῖς τῆς
10 βασιλείας παρὰ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν εἰληφότος. οἱ δὲ τοῦ ἀποστόλου ἐθέλοντες εἶναι κοινωνοί, ἄγετε καὶ τὴν διδαχὴν τούτου τοῦ τὸν Χριστὸν φωνεῖν καὶ πιστεύειν δι' ἡμᾶς σταυρωθέντα καὶ μὴ τοῦτον ἀπαρνήσασθε ὡς ὁ ἀρτίως καθηιρημένος Πέτρος διὰ τὸ ἀλλοκότως καὶ δυσμενῶς ἐν τῶι τρισαγίωι κεκαινοτομηκέναι τὸ ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς, εἰδότες ὅτι οὐ τριάδα παρὰ τῶν ἀποστόλων σταυρωθεῖσαν παρεδέξασθε, οὐ πατέρα,
11 οὐ πνεῦμα ἅγιον, εἰ μὴ σαρκὶ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ μονώτατον. φεύγετε τοίνυν ἀπὸ τῆς τοῦ δυσμενοῦς τούτου κοινωνίας καὶ ἔσομαι ὑμῶν κοινωνὸς καθότι καὶ ὑμεῖς ἐμοὶ τοῦ θολεροῦ φάσματος πόρρω ὑμῶν τῆς ὀρθοδοξίας ἐκπεπηδηκότος. φυλάξατε οὖν οἱ Χριστοῦ μαθηταί, ἐμοῦ δὲ υἱοὶ τὰς παραδόσεις ἃς παρειλήφατε ἀπὸ τῶν θείων γραφῶν.

AV, Λ [= vb]

1 πρεσφερόμενον Σ om. AVΛO 7/8 coniecerim τοῦ δοξολογεῖν 8 αὕτη AV om. ΛO 9 ἀπεναισχύντησεν A 9/10 καινοτέρωσ ΛΣO κενωτέρωσ AV 10 postulatur στραγγαλίσι δυσφημιῶν ΛO δυσφήμων AV 13 ἀποδυρήσετε A 15 διασυλωμένων O διασυλουμένων AV coniecerim ⟨παρὰ⟩ τῶν 20 ἀπαρνήσησθε V ἀπαρνήσασθαι ΛO ὡσ VΛ ὡσ καὶ AOΣ καὶ διὰ V 24 καὶ — κοινωνὸς om. V 25 δολεροῦ ΛO ὑμῶν AΛ ἡμῶν V cl. O ἐκπεπηδηκότοο ΛΣO ἐκπεπηδηκότεσ AV 26 οὖν οἱ om. ΛO

PROSOPOGRAPHIA ET TOPOGRAPHIA GESTORVM IN SYNODIS CONSTANTINOPOLI ET HIEROSOLIMIS A. 536

I IMPERIVM

'Αμάντις: ἀπέθανεν 'A. ὁ ἀντάρτης τῆς τριάδος p. 88, 35. ὁ νέος Τζουμᾶς 'A. ἐστί p. 74, 33. τὸν λῆρον τοῦ παλατίου p. 74, 33. 'A. τὸν Μανιχαῖον p. 75, 33

'Αμελίου τοῦ ὀρθοδοξοτάτου: adest actioni 5, 34 coram Eutychiano p. 108, 5

Βιταλιανοῦ: acclamatur B. πατρικίου p. 85, 26. 86, 21. B. στρατηλάτου p. 86, 22. 103, 2. 16. B. ὀρθοδόξου p. 85, 27. ἄξιος B. τοῦ βασιλέως p. 103, 16

Fl' Iohannes Palladius Eutychianus uir clarissimus [*spectabilis* p. 106, 10] *comes et praeses* [Syriae II]: *dixit* p. 93, 11. 102, 17. 103, 32. 106, 10; cf. p. 98, 2. 108, 5. Εὐ. τοῦ κόμητος acclamatur p. 103, 4. 20. cf. Seuer. ep. sel. ed. Brooks 1, 44 p. 137 sq.

Εὐφημία αὐγούστα p. 74, 25. 'Ιουστίνου καὶ Εὐ. τῶν αἰωνίων αὐγούστων p. 61, 22. 90, 7. τῆς νέας 'Ελένης p. 72, 13. 28. 74, 24. 75, 7

'Ηλία κουράτωρος: acclamatur p. 86, 23

Θεόδωρος ὁ περίβλεπτος τριβοῦνος νοτάριος καὶ ῥαιφερενδάριος [add. τοῦ δεσπότου 5, 57]: stat ante secretum synodi 5, 5. 53. admittitur 5, 6. 54. intrat 5, 7. 55. εἶπεν 5, 9. 55. 57. dimittitur 5, 13. 60. cf. *Kyrillos von Skythopolis* [*Texte u. Unters.* 49, 2] 203, 8 sq. 351[2]. Procop. bell. Pers. 2, 23 p. 253, 26

'Ιουστινιανός: titulus plenus p. 119, 27. τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ p. 137, 27. ab Agapeto papa canonicum iudicium de Anthimo expectat p. 132, 5 cf. p. 141, 18. 33. Menam fecit patriarcham p. 132, 18. 135, 18. 153, 10. τὴν πολλὴν ἀνοχήν p. 133, 19. 137, 21 sq. 138, 16. 147, 29. 42, 14 sq. 43, 21 sq. 120, 17. synodum Constantinopoli congregauit p. 180, 4. cf. p. 27, 17. 128, 8. 154, 19. 161, 11. 169, 25. res ei tractandas tradidit p. 30, 4 [cf. p. 32, 30]. 128, 7. — constitutio 5, 41 *data octauo Idus Augustas post consulatum Belissarii uiri clarissimi* p. 123, 14. λόγος κατὰ 'Ωριγένους destinatus ad Menam Vigilium et patriarchas Alexandriae Θεουπόλεως Hierosolimorum 6 p. 180, 18. 208, 19

'Ιουστῖνος: τοῦ βασιλέως 'I. καὶ τῆς βασιλίδος Εὐφημίας p. 90, 7. 61, 22. 'Ιουστῖνε αὔγουστε p. 72, 13. 15. 21. 74, 25. 30. 36. 75, 5. 32. ὑπὲρ τῆς νίκης 'I. ὀρθοδόξου βασιλέως p. 105, 17, cf. 23. οὐκέτι 'Αναστάσιος. 'I. βασιλεύει p. 88, 31. οὐκ ἔστι Μανιχαῖος ὡς 'Αναστάσιος p. 88, 32. τοῦ νέου Κωνσταντίνου p. 72, 12. 14. 27. 74, 23. 85, 23. 86, 20

'Ιωάννου κόμητος: acclamatur p. 85, 16. 88, 22

Ναρσοῦ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου: adest actioni 5, 34 coram Eutychiano p. 108, 7

Πρόβου καὶ 'Υπατίου: acclamantur p. 102, 31. 103, 13

II EPISCOPI

synodus Constantinopolitana a. 536 dd. 2. m. Mai. [5, 52], 6. m. Mai. [5, 73], 10. m. Mai. [5, 87], 21. m. Mai. [5, 104. 131], 4. m. Iun. [5, 4. 40]

synodus Hierosolimitana d. 19. m. Sept. a. 536 [5, 42. 133]

epistula episcoporum Orientalium et Palaestinorum ad Agapetum a. 536 [5, 69]

libellus episcoporum Syriae II ad Iustinianum imperatorem a. 536 [5, 11]

relatio synodi Constantinopoli peregrinantis ad Iohannem patriarcham a. 518 [5, 25]

epistula Iohannis Hierosolimorum et episcoporum qui sub eo, ad Iohannem Constantinopolis a. 518 [5, 30]

epistula Epiphanii Tyrii et episcoporum qui sub eo, ad synodum Constantinopoli peregrinantem a. 518 [5, 31]

epistula episcoporum Syriae II ad Iohannem patriarcham Constantinopolis et synodum a. 519 [5, 33]

'Αβράμιος Κρατίας [τῆς κατὰ Κρατίαν ἐκκλησίας 5, 131]: ss [5, 131. 40] 41. adest synodo a parte laeua [5, 52] 41. [5, 73] 42. [5, 87] 56. [5, 104] 55. [5, 4] 44. cf. *Kyrillos v. Skythopolis* [*Texte u. Unters.* 49, 2] p. 243ff.

'Αγαπητός papa Romanus [d. 13. m. Mai. a. 535 — d. 22. m. Apr. a. 536]: τὰ πάντα ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι πατρὶ πατέρων ἀρχιεπισκόπωι τῶν 'Ρωμαίων καὶ πατριάρχηι 'A. 147, 6. τῶι ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι ἀρχιεπισκόπωι τῆς πρεσβυτέρας 'Ρώμης καὶ οἰκουμενικῶι πατριάρχηι 'A. 136, 30. legatos Constantinopolim ad imperatorem misit [Coll. Auell. ep. 88], qui post ipsius aduentum cum eo fuerunt atque eo mortuo primum in synodo locum obtinent p. 27, 27. 126, 15. 154, 26. 161, 18. 169, 32, cf. 'Αστέριος (2). 'Επιφάνιος (1). Λέων. 'Ρούστικος. Σαβῖνος. III Θεοφάνης. Μηνᾶς. Πελάγιος. Πέτρος. monachi Constantinopolitani Orientales Palaestini legationem ad eum Romam destinant p. 141, 31. iussu regis Gothorum Constantinopolim ad imperatorem profectus est, cf. *Sitzungsber. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* 1939, 2 p. 20 sq. ἀξιωθέντι τῶν ὑμῶν ἰχνῶν p. 31, 32. Anthimum non recepit p. 120, 6. 132, 16. 135, 10. 179, 17; usque ad paenitentiam deposuit p. 132, 37. 135, 33. 138, 12. 152, 30. 179, 31. 180, 29. ordinauit Menam p. 153, 18. 179, 20. libellum monachorum [5, 68] imperatori tradidit p. 132, 40. 135, 35. ἐν συστατικοῖς γράμμασιν γενομένοις πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς p. 135, 31. 136, 15. 153, 34. 177, 38. 178, 10. 182, 19; exemplar quod ad Petrum Hierosolimorum destinatum est, legitur in synodo 5, 71. mortuus est Constantinopoli p. 133, 2. 195, 37. epistulam episcoporum Syriae II [5, 69] propter obitum non accepit p. 31, 32

Αἰθέριος ἐ. τῆς Μαριαμμιτῶν πόλεως τῆς δευτέρας Σύρων ἐπαρχίας [τῆς — ἐπαρχίας om. 5, 69; Al. Μαριάμμης 5, 4. 52. 73. 87. 104]: ss [5, 69] 4. [5, 131] 32. [5, 40] 35. adest synodo a parte dextra [5, 52] 19. [5, 73] 20. [5, 87. 104] 13. [5, 4] 16

'Ακάκιος ἐ. τῆς Πισινουντίων μητροπόλεως τῆς δευτέρας Γαλατῶν ἐπαρχίας [5, 81; τῆς Πισινουντίων ἢ γοῦν [τῆς add. 5, 131] 'Ιουστινιανουπολιτῶν μητροπόλεως 5, 40. 131; τῆς Πισινούντων μητροπόλεως 5, 72, 'A. τῆς μητροπόλεως Πισινοῦντος [Πισινούντων] 5, 4. 52. 73. 87. 104]. ss [5, 131. 40] 23. adest synodo a parte laeua [5, 52] 36. [5, 73] 39. [5, 87. 104] 44. [5, 4] 36. — destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 72. εἶπεν 5, 81

'Ακύλας τῆς Πρυμνησίων πόλεως: ss [5, 25] 25

'Αλέξανδρος (1) ἐ. τῆς ποτὲ Βαρκουσῶν, νυνὶ δὲ 'Ιουστινιανουπόλεως [5, 69; Βαρκουσῶν ἤτοι 'Ιουστινιανουπόλεως 5, 40; τῆς Βαρκουσηνῶν ἤτοι 'Ιουστινιανουπολιτῶν πόλεως 5, 131; 'A. Βαρκουσῶν locis ceteris]: ss [5, 69] 8. [5, 131] 40. [5, 40] 42. adest synodo a parte dextra [5, 52] 20. [5, 73] 21. [5, 87. 104] 14. [5, 4] 17

'Αλεξάνδρου (2) 'Ελούζων: adest synodo a parte laeua [5, 87] 65. [5, 104] 64

'Αλέξανδρος (3) Κολωνείας τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν ἐπαρχίας 5. 52. 73; τῆς Κολωνέων πόλεως 5, 40; 'A. Κολωνείας locis ceteris: ss [5, 40] 50. adest synodo a parte laeua [5, 52] 42. [5, 73] 43. [5, 87] 57. [5, 104] 56. [5, 4] 45

"Αλφιος Συκομαζόνος: ss [5, 30] 16

Amantius Nicopolitanus ciuitatis Mysiae secundae ['Αμαντίου τῆς Νικοπολιτῶν p. 74, 9]: ss [5, 25] 21. adstat patriarchae Constantinopoli in ecclesia d. 15. m. Iul. a. 518 p. 74, 9

'Αμβρίλλιος τῆς Γαζαίων: ss [5, 30] 29

'Αμμώνιος τῆς 'Αβυδηνῶν: ss [5, 25] 17. adstat patriarchae Constantinopoli in ecclesia d. 15. m. Iul. a. 518 p. 74, 9

'Αναστάσιος (1) Γαβῶν: ss [5, 133] 6

'Αναστάσιος (2) 'Ελευθεροπόλεως: ss [5, 133] 14

'Αναστάσιος (3) τῆς κατὰ 'Ιωτάβην τὴν νῆσον ἐκκλησίας τῆς τρίτης Παλαιστινῶν ἐπαρχίας [5, 133; νήσου 'Ιωτάβης 5, 40. 131; 'A. 'I. locis ceteris]: ss [5, 69] 9. [5, 131] 36. [5, 40] 44. [5, 133] 22. adest synodo a parte dextra [5, 52] 22. [5, 73] 23. [5, 87. 104] 16; a parte laeua [5, 4] 41

'Αναστάσιος (4) τῆς Νικαέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας [A. τῆς — μητροπόλεως 5, 25] ss [5, 25, cf. p. 67, 4] 4; post lectionem gestorum [5, 131. 40] 13

'Ανδρέου (1) 'Αμυζόνος: adest synodo a parte laeua [5, 52] 49. [5, 73] 50; a parte dextra [5, 87. 104] 24

'Ανδρέας (2) τῆς Πανιτῶν ἤτοι Θεοδοσιουπολιτῶν ἐκκλησίας [ἐκκλησίας om. 5, 131; 'A. τοῦ Πανίου 5, 4. 52. 73. 87. 104]: ss [5, 131] 51. [5, 40] 53. adest synodo a parte dextra [5, 32] 21. [5, 73] 25. [5, 87. 104. 4] 19

'Ανδρέας (3) τῆς Πελτηνῶν πόλεως [5, 131. 40; Πελτῶν locis ceteris]: ss [5, 131] 49. [5, 40] 61. abest synodo a parte dextra [5, 52] 27. [5, 73] 29. [5, 87. 104] 22; a parte laeua [5, 4] 47

'Ανδρέας (4) τῆς Σιδονίων πόλεως: ss [5, 31] 2

'Ανδρέας (5) τῆς Τιανῶν τῆς 'Ονωρεατῶν ἐπαρχίας: ss [5, 25] 13

Ἄνθιμος: ὁ ποτὲ Τραπεζούντων προχειρισθεὶς ἐπίσκοπος p. 131, 36. 132, 24. 134, 19. 152, 24. ἐκ πολλοῦ τὴν ἰδίαν ἐκκλησίαν καταλιπών p. 131, 37. 134, 22. 135, 29. 139, 21. 140, 10. 23. 147, 21. πεπλασμένον βίον ἐγκρατείας ἀναλαβών p. 131, 37. 134, 23. 139, 23. 147, 20. πρὶν ἢ ἐπιλάβηται τῆς ἐπισκοπῆς τῆς βασιλίδος πόλεως p. 166, 30. 167, 28. 168, 5. 10. 175, 22. ἐν τῶι μιτάτωι ἐν ὧι πάλαι κατέμενεν p. 159, 24. 174, 30. 176, 4; ἐν αὐτοῖς τοῖς Ὁρμίσδου 160, 4. 175, 21. ἐν τῶι προαστείωι αὐτοῦ τῶι περὶ τὸν ἅγιον Λαυρέντιον p. 159, 26. 160, 4. 166, 26. 167, 21. 168, 29. προάστειον αὐτὸν ἔχειν πλησίον τοῦ προφητείου τοῦ Ἡσαΐου p. 166, 29. 167, 26. 31. 168, 10. sedem Constantinopolitanam usurpat. contra canones p. 120, 6. 132, 1. 16. 134, 26. 135, 11. 140, 9. 22. 147, 22. 152, 24. 179, 17. 187, 14; adstipulatur Petrus Hierosolimorum p. 153, 4 et ceteri patriarchae p. 153, 26. pollicetur se omnia facturum quae Agapetus postulasset p. 179, 12. ab Agapeto in communionem non recipitur p. 120, 6. 132, 16. 135, 10. 179, 17. usque ad paenitentiam ab Agapeto deponitur p. 132, 37. 135, 33. 138, 12. 152, 30. 179, 31. 180, 29. ἀφανῆ ἑαυτὸν κατέστησεν p. 132, 37. 135, 32. 166, 28. ἀφ' οὗ ἀπῆλθε τῆς ἁγίας Μαρίας 168, 14. 172, 42. 159, 27. 166, 34. frustra quaeritur 5, 80—85. 96—102. 111—117. condemnatur 5, 124. 126 127. p. 38, 26 sq. ab imperatore p. 120, 6 sq. cf. *Kyrillos v. Skythopolis* [*Texte u. Unters.* 49, 2] p. 393. 397

Ἀντίπατρος: ss [5, 25] 38

Ἀντώνιος τῆς Ἀσκάλωνος: ss [5, 30] 13. cf. *Kyrillos v. Skythopolis* p. 127. 12. 165, 3. 12. 176, 26

Ἀπολλώνιος τῆς Διοσπολιτῶν: ss [5, 30] 34

Ἀράξιος Γαδάρων: ss [5, 133] 27

Ἁρμονίου Καλλιπόλεως: adest synodo a parte laeua [5, 52. 73] 53; a parte dextra [5, 87. 104] 29

Ἀρχέλαος τῆς Κωρυκεωτῶν πόλεως [5, 40. 131; ceteris locis Ἀ. Κωρύκου]: ss [5, 69] 6. [5, 131. 40] 38. adest synodo a parte dextra [5, 52] 17. [5, 73] 18. [5, 87. 104] 11. a parte laeua [5, 4] 39

Ἀστέριος (1) τῆς κατὰ Ἄμαστριν ἐκκλησίας [5, 40. 131; Ἀ. Ἀμάστρεως locis ceteris]: ss [5, 131] 47. [5, 40] 55. adest synodo a parte laeua [5, 52] 43. [5, 73] 44; a parte dextra [5, 87. 104] 18

Asterius (2) *episcopus ecclesiae Salernitanae* [5, 40. 131; Ἀ. τῆς Σαλερνιτῶν 5, 4; Ἀ. Σαλέρνων locis ceteris] ss [5, 131] 8. [5, 40] 4. adest synodo a parte dextra [5, 52. 73. 87. 104. 4] 4. cf. s. Ἀγαπητός.

Αὐξέντιος (1) τῆς Σεβαστιανῶν [Σεβαστηνῶν 5, 131] μητροπόλεως τῆς πρώτης Ἀρμενίων ἐπαρχίας [μητροπόλεως — ἐπαρχίας om. 5, 131]: ss post lectionem gestorum [5, 131] 14. [5, 40] 15

Αὐξεντίου (2) τῆς Σηλυβρηνῶν μητροπόλεως [5, 52; τῆς μητροπόλεως Σηλυβρίας locis ceteris]: adest synodo a parte dextra [5, 52. 73] 10; a parte laeua [5, 87. 104] 50

Βάκχος τῆς Ἀντιοχέων μητροπόλεως τῆς Πισιδῶν ἐπαρχίας [5, 40. 103. 112. 131; Β. Ἀντιοχείας τ. μ. Πισιδίας locis ceteris]: ss [5, 131] 17. [5, 40] 18. adest synodo a parte laeua [5, 52] 33. [5, 73] 35. [5, 87. 104] 40. [5, 4] 32. destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 103. εἶπε 5, 112

Βάραχος τῆς Βακάνων [Βακάθων *Kyrillos v. Skythopolis* p. 177, 21 cf. Γρηγόριος (1)]: ss [5, 133] 30

Βαρώχιος Δώρων: ss [5, 30] 33

Βασίλειος Συκομαζόνος: ss [5, 133] 34

Βασιλίσκος τῆς Κυζικηνῶν μητροπόλεως: ss [5, 25] 3, cf. p. 67, 3. 80, 34

Βάσσης Καπετωλιάδος: ss [5, 30] 17

Βιγίλιος: τὸν πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ πατριάρχην B. p. 200, 20

Βοσπόριος τῆς Νεοκαισαρέων μητροπόλεως ἐπαρχίας Πόντου Πολεμωνιακοῦ [5, 80; ἐπαρχίας — Πολεμωνιακοῦ om. 5, 40. 131. p. 154, 1; Νεοκαισαρείας τῆς μ. Π. Π. locis ceteris]: ss [5, 131] 20. [5, 40] 21. adest synodo a parte laeua [5, 52] 35. [5, 73] 37. [5, 87. 104] 42. [5, 4] 34. destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 72. εἶπεν 5, 80

Γοργόνιος ουραδιασ [corruptum, conieci Οἰνοάνδου]: ss [5, 25] 30

Γρηγόριος (1) Βακάθας: ss [5, 30] 32

Γρηγόριος (2) Ἐλευθεροπόλεως: ss [5, 30] 11

Γρηγόριος (3) Ἱεριχούντων: ss [5, 133] 15

Δαουίθος τοῦ [om. 5, 52. 73] Κιρκισίου [Κιρκενσίου 5, 4; Κιρκησίου 5, 52]: ss Συριστί [5, 69] 7. adest synodo a parte dextra [5, 52] 18. [5, 73] 10. [5, 87. 104] 12. [5, 4] 15

Δημήτριος Χαραχμώβων: ss [5, 133] 18

Διονύσιος (1) Ἀμαθούντων: ss [5, 133] 46

Διονύσιος (2) Ἀσκάλωνος: ss [5, 133] 31

Διονύσιος (3) τῆς Εὐκαρπέων πόλεως: ss post lectionem gestorum [5, 131] 68. [5, 40] 84

Δομετιανός τοῦ ἔθνους τῶν Ζικχῶν [5, 40. 131; τοῦ Ζηκχῶν ἔθνους 5, 52; Δ. Ζικχίας locis ceteris]: ss [5, 131] 34. [5, 40] 30. adest synodo a parte dextra [5, 52] 15. [5, 73] 16; a parte laeua [5, 87] 53. [5, 104] 52. [5, 4] 42

Δόμνος [τῆς add. 5, 40. 131] Μαξιμιανουπόλεως τῆς δευτέρας Παλαιστινῶν ἐπαρχίας [5, 80. 97; ἐπαρχίας

om. ceteris locis omnibus; Δ. Μ. τῆς δευτέρας Π. 5, 4. 52. 73. 87. 104; Δ. τῆς Μ. Παλαιστίνης δευτέρας. 5, 131; Δ. Μαξιμιανουπόλεως 5, 69. 133; Δ. τῆς Μαξιμιανουπολιτῶν πόλεως 5, 40]: ss [5, 69] 10. [5, 131] 58. [5, 40] 45. [5, 133] 36. adest synodo a parte dextra [5, 52] 21. [5, 73] 22. [5, 87. 104] 15. [5, 4] 18. destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 86. εἶπε 5, 97

Δωρόθεος τῆς Κώων νήσου: ss [5, 25] 16

Ἑλλάδιος ἐ. τῆς κατὰ Πανέμου τεῖχος ἐκκλησίας: post lectionem gestorum ss [5, 40] 74

Ἐλπιδίου Ἀγκύρας τῆς μητροπόλεως Γαλατίας πρώτης: uice eius Γαιανός [cf. III s. n.] adest synodo [5, 52. 73] 62. [5, 87] 75. [5, 104] 74. [5, 4] 60

Ἐπίκτητος Κλαυδιουπόλεως τῆς μητροπόλεως Ὀνωριάδος [ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Κλαυδιούπολιν τὴν μητρόπολιν ἐκκλησίας 5, 40]: ss [5, 40] 25. adest synodo a parte laeua [5, 52] 38. [5, 73] 40. [5, 87. 104] 45. [5, 4] 37

Ἐπιτύγχανος Γέρμης ἐπαρχίας Ἑλλησπόντου [ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Γέρμην ἐκκλησίας 5, 40. 131]: ss [5, 131. 40] 52. adest synodo a parte dextra [5, 52] 24. [5, 73] 25. [5, 87. 104. 4] 20

Epiphanius (1) *episcopus ecclesiae Eclanae* [*Eclanensis* 5, 131]: ss [5, 131] 7. [5, 40] 3. adest [Ἐ. Ἐκλάνων] synodo a parte dextra [5, 52. 73. 87. 104. 4] 3. cf. s. Ἀγαπητός.

Ἐπιφάνιος (2) Ἡρακλείας τῆς ἐπαρχίας Ὀνωριάδος [5, 87. 104; Ἡ. τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας 5, 52. 73; Ἡρακλείας 5, 40; τῆς κατὰ Ἡράκλειαν ἐκκλησίας 5, 131]: ss [5, 131] 44. [5, 40] 48. adest synodo a parte laeua [5, 52] 40. [5, 73] 41. [5, 87] 55. [5, 104] 54

Ἐπιφάνιος (3) Κωνσταντινουπόλεως: Ἐ. τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς βασιλίδος πόλεως τὸν βίον τελέσαντος p. 134, 18. 140, 4. epistulam accepit ab Hormisda papa 5, 21

Ἐπιφάνιος (4) ἐ. τῆς Πιταναίων [πατρανέων codd.] πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας [τῆς ἐν Πιτάνῃ ἐκκλησίας 5, 40]: ss post lectionem gestorum [5, 131] 71. [5, 40] 85

Ἐπιφάνιος (5) Ῥαφίας (Ῥαφείας 5, 133]: ss [5, 30] 22. [5, 133] 7

Ἐπιφάνιος (6) τῆς Τυρίων μητροπόλεως [ἀρχιεπίσκοπος καὶ μητροπολίτης p. 89, 9. 17. 23. Ἐ. πατριάρχου in acclamationibus p. 85, 18. 86, 1. 24. 87, 7. 89, 4]: ss [5, 31] 1. alloquitur populum in ecclesia p. 87, 20. 26. 88, 14 [cf. p. 89, 8. 16. 23]. 89, 37. 90, 22. εἶπεν p. 90, 13. epistula ad Iohannem Constantinopolitanum 5, 31. epistulam accepit a Theophilo Heracleae et a Iohanne Constantinopolitano et a synodo episcoporum Constantinopoli commorantium p. 85, 6 sq. ἐμαρτύρησεν p. 86, 11; scilicet a Seuero episcopatu fungi uetitus est, cf. Seu. ep. sel. ed. Brooks 1, 31 p. 108. 109

Εὐγένιος ἐ. τῆς κατὰ Τίον ἐκκλησίας [5, 40. 131; Εὐ. Τίου locis ceteris]: ss [5, 131] 42. [5, 40] 51. adest synodo a parte laeua [5, 52] 44. [5, 73] 45. [5, 87] 58. [5, 104] 52

Εὐσεβίου (1) Καράνων ἐπαρχίας Περσαρμενίας: adest synodo a parte dextra [5, 4] 22

Εὐσέβιος (2) ἐ. τῆς κατὰ Κύζικον τὴν μητρόπολιν ἐκκλησίας τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας [5, 40. 131 ubi uerba falso collocata sunt; Εὐ. τῆς μ. Κυζίκου locis ceteris]: ss [5, 131] 4. [5, 40] 11. adest synodo a parte laeua [5, 87. 104] 36. [5, 4] 29

Εὐσέβιος (3) Λαρίσσης: ss [5, 33] p. 92, 30. cf. p. 218, 26

Εὐσέβιος (4) Παλαιᾶς πόλεως: ss [5, 131] 35. [5, 40] 54. adest synodo a parte laeua [5, 87] 62. [5, 104] 61

Εὐστάθιος (1) Ἀνθηδόνος: ss [5, 30] 7

Εὐστάθιος (2) τῆς Τιβεριουπολιτῶν πόλεως [5, 40. 131; Εὐ. Τιβεριουπόλεως locis ceteris]: ss [5, 131. 40] 43. adest synodo [5, 87] 60. [5, 104] 59. [5, 4] 50

Εὐστάθιος (3) τῆς Τλωέων πόλεως: ss post lectionem gestorum [5, 131] 73. [5, 40] 72

Εὐστάθιος (4) τῆς Φιλαδελφέων [p. 74, 11; τῆς Φιλαδελφέων μητροπόλεως 5, 25] τῆς Λυδῶν ἐπαρχίας: ss [5, 25] 18. adstat patriarchae Constantinopoli in ecclesia d. 15. m. Iul. a. 518 p. 74, 11

Ἐφραιμίου πατριάρχου τῆς ἐν Θεουπόλει ἐκκλησίας: uice eius apocrisiarii Μάγνος et Ἡράκλειος [cf. III s. v.] ss [5, 131.] 74. 75. [5, 40] 88. 89 et adsunt synodo [5, 52] 58. 59. [5, 73] 58. 59. [5, 87] 71. 72. [5, 104] 70. 71. [5, 4] 56. 57

Ζαχαρίας (1) τῆς Λιβισίων: ss [5, 133] 37

Ζαχαρίας (2) τῆς Μιτυληναίων μητροπόλεως [τ. μ. Μιτυλήνης 5, 73. 87. 104]: adest synodo a parte dextra [5, 52. 73] 8; a parte laeua [5, 87. 184] 47. destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 72. εἶπεν 5, 82. cf. *Kyrillos v. Skythopolis* [*Texte u. Unters.* 49, 2] p. 367[1]

Ζαχαρίας (3) τῆς Πελλαίων: ss [5, 133] 20. cf. *Kyrillos v. Skythopolis* p. 176, 26

Ζηνόβιος (1) Ἐλούσης: ss [5, 133] 23

Ζηνόβιος (2) Ἰαμνίας: ss [5, 30] 6

Ζηνόβιος (3) Νικοπόλεως: ss [5, 133] 26

Ζωΐλος Ῥεεφάνης: ss [5, 33] p. 92, 22

Ζώσιμος τῆς Ἀντανδρέων πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας: ss post lectionem gestorum [5, 131] 66. [5, 40] 77

Ἥδιστος ἐ. τῆς κατὰ Κίον τὴν μητρόπολιν ἐκκλησίας. [τῆς μητροπόλεως Κίου 5, 4. 87. 104]: ss [5, 131] 27. [5, 40] 29. adest synodo a parte laeua [5, 87. 104] 48. [5, 4] 38

Ἡλίας (1) Ἀδριανῶν τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας [τῆς — ἐπαρχίας om. 5, 87. 104]: adest synodo a parte laeua [5, 52] 51. [5, 73] 52; a parte dextra [5, 87. 104] 26

Ἡλίας (2) Ἀρεοπόλεως: pro eo ss Θεόκτιστος [5, 133] 16

Ἡλίαν (3) τὸν Βοτρυηνόν: Ἡ. τὸν Β. ἀναθεμάτισον p. 89, 3. τὸν ἀρτοκόπον ἀναθεμάτισον. ἐπίσκοπον ἀντὶ αὐτοῦ ἐκεῖ πέμψον p. 86, 17. κάθελε τὸν Βοτρυηνὸν ὡς Μανιχαῖον p. 86, 24

Ἡλίας (4) τῆς Ζηνοπολιτῶν [malim Ζηνωνοπολιτῶν; τῆς Ῥαχληνῶν p. 85, 35]: ss [5, 35] 5. ascendit ambonem ecclesiae Tyri p. 85, 35. εἶπεν p. 89, 22

Ἡλίας (5) Ἰόππης: ss [5, 30] 23. [5, 133] 8

Ἡλίας (6) ὁ Καισαρείας: ss [5, 133] 2

Θαλάσσιος (1) τῆς Βηρυτίων μητροπόλεως [πόλεως 5, 69; τῆς μητροπόλεως Βηρυτοῦ 5, 4. 52. 73. 87. 104; Βηρυτοῦ 5, 97]: ss [5, 69] 1. [5, 131] 30. [5, 40] 33. adest synodo a parte dextra [5, 52] 11. [5, 73] 12. [5, 87. 104] 7. [5, 4] 11. destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 86. εἶπε 5, 97

Θαλάσσιος (2) Δορυλαίου: ss [5, 25] 15

Θαλάσσιος (3) τῆς Νικομηδέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας [τῆς μητροπόλεως Νικομηδείας 5, 4. 87. 104]: ss [5, 131] 5. [5, 40] 12. adest synodo a parte laeua [5, 87. 104] 37. [5, 4] 30

Θεαγένης τῆς Συναδέων μητροπόλεως [5, 40. 103. 131; locis ceteris τῆς μητροπόλεως Συνάδων]: ss [5, 131] 16. [5, 40] 17. adest synodo a parte laeua [5, 52] 32. [5, 73] 34. [5, 87. 104] 39. [5, 4] 31. destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 103. εἶπεν 5, 111

Θεοδοσίου (1): κατὰ τὴν ἐνορίαν τῆς Ἀνταραδέων Θ. ἐπισκοπήσαντος τὴν εἰρημένην πόλιν p. 82, 5

Θεοδόσιος (2) τῆς Καπιτωλιαίων: ss [5, 133] 45

Θεοδόσιος (3) τῆς Σκυθοπολιτῶν: ss [5, 30] 2. [5, 133] 3. cf. *Kyrillos v. Skythopolis* [*Texte u. Unters.* 49, 2] p. 162, 27. 180, 3. 5. 13. 181, 14

Θεόδοτος (1) τῆς Γαγγρηνῶν μητροπόλεως: ss [5, 26] 6. adstat patriarchae Constantinopoli in ecclesia d. 15. m. Iul. a. 518 p. 74, 4

Θεόδοτος (2) Εὐροιέων πόλεως τῆς Παλαιᾶς τῶν Ἠπείρων ἐπαρχίας [5, 40; Εὐροίας Παλαιᾶς Ἠπείρου locis ceteris]: ss [5, 40] 75. adest synodo a parte laeua [5, 52] 48. [5, 73] 49. [5, 87] 61. [5, 104] 60

Θεόδουλος τῆς Ἰκονιέων μητροπόλεως: ss post lectionem gestorum [5, 131] 15. [5, 40] 16

Θεοδώριτος τῆς Ἀλινδέων πόλεως [5, 40. 138; Θ. Ἀλίνδων locis ceteris]: ss [5, 131] 56. [5, 40] 78. adest synodo a parte dextra [5, 52] 29. [5, 73] 31. [5, 87. 104] 28

Θεόδωρος (1) ἐ. τῆς κατὰ Ἀδριανούπολιν ἐκκλησίας τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας: ss [5, 25] 14. cf. p. 67, 4

Θεόδωρος (2) τῆς Βαλανεωτῶν: ss [5, 11] 3

Θεόδωρος (3) Γαδάρων: ss [5, 133] 42 et pro Parthenio ibid. 41

Θεόδωρος (4) τῆς Γορδηνῶν πόλεως [Θ. Γόρδου 5, 4. 104; Θ. Γορδίου 5, 87]: ss [5, 131]. 53. [5, 40] 56. adest synodo a parte laeua [5, 87] 63. [5, 104] 62; a parte dextra [5, 4] 21

Θεόδωρος (5) Γορτύνης, ἡ μητρόπολίς ἐστι τῆς Κρητῶν ἐπαρχίας: ss post lectionem gestorum [5, 40] 31

Θεόδωρος (6) τῆς Ἱππηνῶν: ss [5, 133] 44

Θεόδωρος (7) τῆς Κασατῶν πόλεως: ss post lectionem gestorum [5, 40] 73

Θεόδωρος (8) τῆς Μηρινῶν [Μιρηνῶν 5, 131] πόλεως [5, 40. 131; Θ. Μηροῦ locis ceteris]: ss [5, 131] 50. 5, 40] 62. adest synodo a parte dextra [5, 52] 28. [5, 73] 30. [5, 87. 104] 23; a parte laeua [5, 4] 48

Θεόδωρος (9) Παρίων Σιφνίων καὶ Ἀμουλγιτῶν πόλεων: ss post lectionem gestorum [5, 40] 93

Θεόδωρος (10) Πετρῶν: ss [5, 133] 25. scripsit uitam s. Theodosii, cf. *Usener, Der h. Theodosios* (1880) p. VIII sqq.

Θεόδωρος (11) τῆς Πορφυρεῶνος [τῆς Πορφυρεωνιτῶν p. 89, 15]: ss [5, 31] 4. ascendit ambonem ecclesiae Tyri p. 85, 35. εἶπε p. 89, 15

Θεόφιλος Ἡρακλείας Εὐρώπης [τῆς Ἡρακλεωτῶν p. 74, 4]: ss [5, 25] 1 cf. p. 67, 3. 80, 33. adstat patriarchae Constantinopoli in ecclesia d. 15. m. Iul. a. 518 p. 74, 3. eius epistula ad Epiphanium legitur Tyri in ecclesia p. 85, 5

Ἰλαριανὸς τῆς Περγαίων μητροπόλεως [5, 40. 131; τῆς μητροπόλεως Πέργης ceteris locis]: ss [5, 131] 19. [5, 40] 20. adest synodo a parte laeua [5, 52] 34. [5, 73] 36. [5, 87. 104] 41. [5, 4] 33

ἄχρι τῆς τελευτῆς Ἰσαακίου (1) p. 104, 25. 30. 34. 105, 5. 10. 15. 21. 25. episcopi Apameae Syriae ἀπὸ Δόμνου [cf. t. II 6 p. 20 s. Δόμνος (2)] ἕως Ἰ. p. 104, 2. 19. cf. Seuer. ep. sel. 1, 30 p. 105 Brooks

Ἰσαάκιος (2) τῆς Πενταπόλεως τῆς Ἑλλάδος: adstat patriarchae Constantinopoli in ecclesia d. 15. m. Iul. a. 518 p. 74, 8

Ἰσίδωρος τῆς Ζωορηνῶν: ss [5, 30] 19

Ἰωάννης (1) Αὐγουστοπόλεως: ss [5, 133] 9

Ἰωάννης (2) Βοσπόρου [τῆς μητροπόλεως Β. 5, 4. 73. 87. 104]: ss [5, 25] 11. [5, 133] 29. [5, 40] 30. adest

synodo a parte dextra [5, 52. 73] 14. [5, 4] 10; a parte laeua [5, 87] 52. [5, 104] 51. adstat patriarchae Constantinopoli in ecclesia d. 15. m. Iul. a. 518 p. 74, 5

Ἰωάννης (3) Γαβάλων: $\overline{\text{ss}}$ Συριστί [5, 69] 3. adest synodo a parte dextra [5, 52] 13. [5, 73] 15. [5, 87. 104] 9. [5, 4] 13

Ἰωάννης (4) τῆς Γαργαρέων ἐπαρχίας Ἀσίας: $\overline{\text{ss}}$ [5, 25] 28

Ἰωάννης (5) Ζωόρων {δυάρων siue διάρων codd. 5, 133] τῆς τρίτης Παλαιστινῶν ἐπαρχίας [5, 131; τῆς τρίτης Παλαιστίνης 5, 40; Ἰ. Ζωόρων locis ceteris]: $\overline{\text{ss}}$ [5, 69] 11. [5, 131] 39. [5, 40] 47. [5, 133] 17. adest synodo a parte dextra [5, 52] 23. [5, 73] 24. [5, 87. 104] 17; a parte laeua [5, 4] 40

Ἰωάννης (6) Ἱεριχούντων: $\overline{\text{ss}}$ [5, 30] 12

Ἰωάννης (7) Ἱεροσολύμων: epistula Iohannis (11) ad I. H. 5, 28. responsum I. H. 5, 30

Ἰωάννης (8) Καισαρείας [τῆς κατὰ Καισάρειαν ἐκκλησίας 5, 131; τῆς Καισαρέων 5, 40] τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας [Βιθυνίας 5, 4. 87. 104; om. 5, 40. 131]: $\overline{\text{ss}}$ [5, 131] 48. [5, 40] 66. adest synodo a parte laeua [5, 52] 45. [5, 73] 46. [5, 4] 49; a parte dextra [5, 87. 104] 32

Ἰωάννης (9) τῆς Καισαρέων: $\overline{\text{ss}}$ [5, 30] 1

Ἰωάννης (10) τῆς Κλαυδιουπολιτῶν τῆς Ἰσαύρων χώρας: $\overline{\text{ss}}$ [5, 25] 9

Ἰωάννης (11) Constantinopolis: τοῦ ἀρχιεπισκόπου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἰ. p. 67, 19. 36. 40. 71, 34. 72, 33. τοῦ πατριάρχου τῆς βασιλίδος πόλεως p. 90, 8. adloquitur populum p. 72, 33. 73, 6. 24. p. 74, 14. 75, 11 [cf. p. 74, 21]. 37. 76, 6. 90, 28. τοὺς ἀγῶνας οὓς ἐν τῶι πρεσβυτερίωι ὢν κατεβαλόμην p. 73, 7. 75, 14. epistula ad Iohannem Hierosolimorum 5, 28; ad Epiphanium (6) Tyrium 5, 29. epistulam accepit a Iohanne Hierosolimorum 5, 30; libellum a clericis et monachis Antiochenis 5, 24; relationem a synodo in urbe commorante 5, 25.

Ἰωάννης (12) Μητροπόλεως τῆς Πισιδῶν χώρας: $\overline{\text{ss}}$ [5, 25] 32

Ἰωάννης (13) ἐ. τῆς κατὰ Μιδάειον ἐκκλησίας [Ἰ. τοῦ Μιδαείου 5, 87. 104]: $\overline{\text{ss}}$ [5, 131] 63. [5, 40] 59. adest synodo a parte laeua [5, 87] 66. [5, 104] 65

Ἰωάννης (14) Μενοίδος: $\overline{\text{ss}}$ [5, 30] 14

Ἰωάννης (15) Νέας πόλεως: $\overline{\text{ss}}$ [5, 133] 35

Ἰωάννης (16) Ὀλύμπου τῆς Λυκίων ἐπαρχίας: $\overline{\text{ss}}$ [5, 25] 41

Ἰωάννης (17) ἐ. τῆς κατὰ Ποδάλειαν τὴν πόλιν ἐκκλησίας: $\overline{\text{ss}}$ post lectionem gestorum [5, 40] 58

Ἰωάννης (18) τῆς Πτολεμαίων [τῆς Πτολεμαίδος p. 85, 34. 89, 7]: ss [5, 31] 3. ascendit ambonem ecclesiae Tyri p. 85, 34. 89, 7

Ἰωάννης (19) τῆς Σεννέων [p. 74, 8; υματων 5, 25] πόλεως τῆς Παμφύλων χώρας: $\overline{\text{ss}}$ [5, 25] 30. adstat patriarchae Constantinopoli in ecclesia d. 15. m. Iul. a. 518 p. 74, 8

Ἰωάννης (20) Τιβεριάδος: $\overline{\text{ss}}$ [5, 30] 4. [5, 133] 4

Ἰωάννης (21) Τραιανουπόλεως [τῆς Τραιανουπολιτῶν 5, 131] ἐπαρχίας [om. 5, 87. 104. 131] Φρυγίας Πακατιανῆς [Σαλουταρίας 5, 4]: $\overline{\text{ss}}$ [5, 131] 54. [5, 40] 67. adest synodo a parte laeua [5, 52] 47. [5, 73] 48; a parte dextra [5, 87. 104] 33. [5, 4] 24

Ἰωάννης (22) τῆς Ὑδητῶν πόλεως: $\overline{\text{ss}}$ [5, 25] 36

Ἰωάννης (23) Φαινοῦς: $\overline{\text{ss}}$ [5, 133] 32

Ἰωάννης (24) Φαναγορέως: $\overline{\text{ss}}$ [5, 25] 24

Καλλόας τῆς κατὰ Σμύρναν ἐκκλησίας [Καλὼα Σμύρνης 5, 87. 104]: $\overline{\text{ss}}$ [5, 40] 37. adest synodo a parte laeua [5, 87] 54. [5, 104] 53

Κασσισᾶ τῆς Βελαβιτηνῆς: adest synodo a parte dextra [5, 4] 26

Κόνων (1) Ἀδριανουπόλεως: $\overline{\text{ss}}$ [5, 25] 33

Κόνων (2) Ἵππων: $\overline{\text{ss}}$ [5, 30] 27

Κόνων (3) τῆς Σιδητῶν μητροπόλεως: $\overline{\text{ss}}$ post lectionem gestorum [5, 131] 22. [5, 40] 24

Κοσμᾶς Ἐπιφανείας: $\overline{\text{ss}}$ [5, 33] p. 92, 27; cf. p. 218, 25

Κυριακὸς (1) Βασιλινουπόλεως: $\overline{\text{ss}}$ [5, 25] 29

Κυριακὸς (2) Διοκαισαρείας: $\overline{\text{ss}}$ [5, 133] 29

Κυριακὸς (3) τῆς Θεοδοσιουπολιτῶν πόλεως [5, 40. 131; Θεοδοσιουπόλεως locis ceteris] ἐπαρχίας Φρυγίας Πακατιανῆς [5, 4. 87. 104; τῆς Φρυγῶν Πακατιανῶν ἐπαρχίας 5, 52. 73; om. locis ceteris]: $\overline{\text{ss}}$ [5, 131] 55. [5, 40] 69. adest synodo a parte laeua [5, 52] 46. [5, 73] 47. [5, 87] 59. [5, 104] 57; a parte dextra [5, 4] 23

Κυριακὸς (4) τῆς Νεοκαισαρέων τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας: $\overline{\text{ss}}$ [5, 25] 22

Κυριακὸς (5) Σελευκοβήλου: $\overline{\text{ss}}$ [5, 11] 6

Κυριακὸς (6) Σωφανηνῆς ἐπαρχίας Ἀρμενίας πρώτης [τῆς Σοφηνῆς ἐπαρχίας 5, 40. 131]: $\overline{\text{ss}}$ [5, 131] 67. [5, 40] 82; adest synodo a parte dextra [5, 4] 25

Κυριακὸς (7) τῆς Τυανέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν ἐπαρχίας: $\overline{\text{ss}}$ [5, 25] 8

Κῦρος Μαριάμμης: $\overline{ss}$ [5, 33] p. 92, 20; cf. p. 218, 26

Κωνσταντῖνος ἐ. τῆς κατὰ Ἡράκλειαν τὴν μητρόπολιν τῆς Εὐρωπαίων ἐπαρχίας ἐκκλησίας [Ἡρακλείας τῆς μητροπόλεως Εὐρώπης 5, 52. 73. 87. 104; Η. τῆς Εὐρωπαίων μ. 5, 4]: $\overline{ss}$ [5, 131] 3. [5, 40] 10. adest synodo a parte laeua [5, 52] 31. [5, 73] 33. [5, 87. 104] 35. [5, 4] 28

Λάζαρος Ἀζώτου: $\overline{ss}$ [5, 133] 11

Λεόντιος (1) ἐ. τῆς κατὰ Ἐλενούπολιν ἐκκλησίας [τῆς Ἐλενουπολιτῶν 5, 40; Λ. Ἐλενουπόλεως locis ceteris]: $\overline{ss}$ [5, 131] 50. [5, 40] 64. adest synodo a parte dextra [5, 87. 104] 30; a parte laeua [5, 4] 51

Λεόντιος (2) Σωζούσης $\overline{ss}$ [5, 30] 28. [5, 133] 12

Leo episcopus ecclesiae Nolanae [5, 40. 131; Λεοντίου Νολάνων 5, 4; Λέοντος Νόλου locis ceteris]: $\overline{ss}$ [5, 131] 10. [5, 40] 5, adest synodo a parte dextra [5, 52. 73. 87. 104] 6. [5, 4] 5

Λογγίνου Ὀροστιάδος: adest synodo a parte dextra [5, 87. 104] 31

Λυκῖνος ἐ. τῆς κατὰ Πάταρα [Πατάραν 5, 131] ἐκκλησίας τῆς Λυκίων ἐπαρχίας: $\overline{ss}$ post lectionem gestorum [5, 131] 69. [5, 40] 79

Μακάριος Ἀρινδήλων: $\overline{ss}$ [5, 133] 33

Μακεδόνιος (1) τῆς Βρουζηνῶν πόλεως [Μ. Βρόζου 5, 131; Μ. Βριάνων locis ceteris]: $\overline{ss}$ [5, 131] 60. [5, 40] 76. adest synodo a parte dextra [5, 87] 23. [5, 104] 27; a parte laeua [5, 52] 52

Μακεδόνιος (2) Ἐλούζων: $\overline{ss}$ [5, 25] 35

Μάμας (1) τῆς Ἀριστιανῶν πόλεως ἐπαρχίας Φρυγίας Πακατιανῆς: $\overline{ss}$ [5, 25] 34

Μάμας (2) ἐ. τῆς Μελιτηνῶν ἐκκλησίας: $\overline{ss}$ post lectionem gestorum [5, 131] 18

Μανουήλιος τοῦ Βιτυλίου: $\overline{ss}$ [5, 133] 21

Μαρκελλῖνος Διοκαισαρείας [νεοκαισαρείασ codd.]: $\overline{ss}$ [5, 30] 10

Μάρκελλος τῆς Ἀνεατῶν πόλεως ἐπαρχίας τῆς Ἀσίας: $\overline{ss}$ post lectionem gestorum [5, 131] 61. [5, 40] 86

Μαρκιανὸς (1) Γάζης: $\overline{ss}$ [5, 133] 24

Μαρκιανὸς (2) ἐ. τῆς κατὰ Μαρκιανὴν τὴν πόλιν ἐκκλησίας: $\overline{ss}$ [5, 25] 37

Μαρκιανὸς (3) τῆς Χαλκηδονέων μητροπόλεως: $\overline{ss}$ [5, 25] 5, cf. p. 67, 4. 80, 34

Μάρκος τῆς μητροπόλεως Ἀπαμείας [τῆς Ἀπαμέων πόλεως 5, 40. 131] τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας: $\overline{ss}$ [5, 131] 26. [5, 40] 28. adest synodo a parte dextra [5, 52. 73] 9; a parte laeua [5, 87. 104] 49

Μαρτύριος τῆς Βαρατέων πόλεως τῆς Λυκαόνων ἐπαρχίας: $\overline{ss}$ post lectionem gestorum [5, 131] 64. [5, 40] 83

Ματθίας [Ματθαίου 5, 87. 104] ἐ. τῆς ἐν Κύμῃ ἐκκλησίας [τῆς Κυμαίων πόλεως 5, 131; Κύμης 5, 87. 104]: $\overline{ss}$ [5, 131. 40] 57. adest synodo a parte laeua [5, 87] 64. [5, 104] 63

Μέγας (1) τῆς Βεροιαίων πόλεως [5, 40. 69. 131; τῆς μητροπόλεως Βεροίας locis ceteris] τῆς πρώτης Σύρων ἐπαρχίας [5, 40; τοῦ πρώτου Σύρων ἔθνους 5, 131; om. locis ceteris]: $\overline{ss}$ [5, 69] 2. [5, 131] 31. [5, 40] 32. adest synodo a parte dextra [5, 52] 12. [5, 73] 13. [5, 87. 104] 8. [5, 4] 12

Μέγας (2) τῆς Μαξιμιανουπολιτῶν: $\overline{ss}$ [5, 30] 31

Μηνᾶς (1) Εὐδοξιάδος: $\overline{ss}$ post lectionem gestorum [5, 40] 65

Μηνᾶς (2) τῆς Καρπαθίων νήσου: $\overline{ss}$ post lectionem gestorum [5, 40] 92

Μηνᾶς (3) ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Ῥώμης [5, 40. 131. Μ. τοῦ οἰκουμενικοῦ ἀρχιεπισκόπου καὶ πατριάρχου 5, 4. 52. 73. 87. 104. p. 180, 15. Μ. ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Ῥώμης καὶ πατριάρχης p. 176, 31. τῶι ἀρχιεπισκόπωι καὶ πατριάρχηι τῆς βασιλίδος Μ. p. 38, 19. Μ. τὸν ἀρχιεπίσκοπον τῆς εὐδαίμονος πόλεως καὶ πατριάρχην p. 189, 19]: $\overline{ss}$ [5, 131. 40] 1. praesidet synodo 5, 52. 73. 87. 104 4. ὁ ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν 5, 6. 8. 10. 13. 18. 22. 37. 54. 56. 58. 60. 106. 108. 120. 122. 125. 127. 130. ὁ ἀρχιεπίσκοπος καὶ πᾶσα [om. 5, 74] ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν 5, 72. 74. 77. 79. 86. 89. 91. 93. 95. 103. 118. ὁ ἀρχιεπίσκοπος καὶ ἡ ἐνδημοῦσα σύνοδος εἶπεν 5, 63. 66. πρόγραμμα ad Anthimum 5, 119 cf. p. 175, 39. 176, 17. 180, 34. διαλαλιὰ Μ. 5, 72. ψῆφος Μ. πατριάρχου 5, 39. epistula ad Petrum Hierosolimitanum 5, 48. λόγος Ἰουστινιανοῦ ad M. destinatus 6. τῆι ἐγχειρισθείσηι αὐτῶι τῶν ἀσθενούντων διακονίαι μαρτυρούμενον p. 132, 20. 135, 17. 153, 14, cf. Liberat. 21 [t. II 5 p. 136, 14] *praepositus xenodochii maioris quod uocatur Samson, genere Alexandrinus*, Theoph. p. 217, 10. in sedem euectus cooperante imperatore p. 132, 20. 135, 18. 153, 10. ordinatus ab Agapeto papa p. 153, 18. 179, 20, d. 13. m. Mart. a. 536 [Coll. Auell. p. 340, 22]

Νικόλαος τῆς Ῥοδιαπολιτῶν ἐκκλησίας, ἥτις ἐστὶ μία τῆς Λυκίων ἐπαρχίας: $\overline{ss}$ [5, 25] 42

Νικόστρατος Ἀβίλης: $\overline{ss}$ [5, 133] 10

Νόννος Ῥεφανίας: $\overline{ss}$ [5, 11] 5

Οὐάλης τῶν Παρεμβολῶν: $\overline{ss}$ [5, 30] 20

Παντολέων τῆς Ἰουλιουπολιτῶν πόλεως τῆς Γαλατῶν ἐπαρχίας: $\overline{ss}$ post lectionem gestorum [5, 131] 65 [5, 40] 81

Παρθένιος Ἐξάλους: nice eius $\overline{ss}$ [5, 133] 41 Θεόδωρος (2)

Παῦλος (1) τοῦ Ἀιλᾶ: $\overline{ss}$ [5, 133] 43

Παῦλος (2 Ἀπαμείας: ss [5, 11] 1 cf. p. 30, 14
Παῦλος (3) Καισαρείας Βιθυνίας: ss [5, 25] 23
Παῦλος (4) τῆς Ναξίων πόλεως: ss post lectionem gestorum [5, 40] 91
Παῦλος (5) τῆς Οἰνοανδέων πόλεως τῆς Λυκίων ἐπαρχίας: ss post lectionem gestorum [5, 131] 70. [5, 40] 80
Παῦλος (6) Πέλλης: ss [5, 30] 15
Παῦλος (7) πόλεως Στεκτορίου [Π. τοῦ [om. 5, 87] Στεκτορίου 5, 52. 73. 87. 104]: ss [5, 131] 46. [5, 40] 60. adest synodo a parte dextra [5, 52] 26. [5, 73] 28. [5, 87. 104] 21; a parte laeua [5, 4] 46
Παῦλος (8) τῆς Τυανέων μητροπόλεως [5, 40; τῆς κατὰ Τύανα τῆς μητροπόλεως ἐκκλησίας 5, 131; τῆς μητροπόλεως Τυάνων locis ceteris]: ss [5, 131] 21. [5, 40] 22. adest synodo a parte laeua [5, 52] 36. [5, 73] 38. [5, 87. 104] 43. [5, 4] 35
Πελάγιος (1) τῆς Αἰζανιτῶν πόλεως: ss [5, 25] 27. adstat patriarchae Constantinopoli in ecclesia d. 15. m. Iul. a. 518 p. 74, 11
Πελάγιος (2) τῆς Παρνασέων πόλεως [Π. Παρνασσοῦ 5, 4. 73]: ss [5, 131] 41. [5, 40] 46. adest synodo a parte dextra [5, 73] 27; a parte laeua [5, 4] 43
Πελάγιος (3) Σεβαστῆς: ss [5, 133] 39
Πέτρος (1) τῆς Ἀμβλαδέων [Ἀμβλασέων 5, 131] πόλεως: ss post lectionem gestorum [5, 131] 62. [5, 40] 71
Πέτρος (2): τὸν τῆς Ἀπαμέων τὴν προεδρίαν ἁρπάσαντα p. 91, 16. 111, 18. 93, 1. 94, 2. δρᾶμα γέγονεν ἡ πόλις Ἀπάμεια τὴν Σεβήρου προβολὴν δεξαμένη p. 93, 37. 107, 12. τὸν καὶ Ἐκδίκιον p. 110, 4. 11. 17. 148, 29. 167, 9. τὴν αἱρετικὴν Π. τυραννίδα p. 25, 17. Π. τὸν τῇ Ἀρειανικῇ θρησκείαι ἑπακολουθήσαντα p. 25, 1. τὸν Οὐαλεντίνου καὶ Εὐτυχέος μαθητήν p. 25, 17. ἀνατέθεικε τοιχικῇ γραφῇ ἐν τοῖς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Διόσκορον καὶ Τιμόθεον p. 94, 19. ἀναθεματίζει τοὺς ἡμῶν πατέρας, ἐξαλείφει δὲ τῶν διπτύχων τὰς αὐτῶν προσηγορίας p. 94, 11, cf. Ἰσαακίου (1). Π. ὁ τῆς ἀληθείας ἐχθρός p. 96, 34. Σεβῆρος καὶ Π. Μανιχαῖοί εἰσιν p. 103, 19. τῶν Ἀνεφάλων αἱρετικῶν Σεβήρου καὶ Π. p. 41, 37. 42, 19. 32, 32. blasphemiae p. 94, 24 sq. 98, 4. 8. 12. 30. 34. 99, 2. 10. 29. 34. 36. 100, 1. 3. 7. 10. 25. 28. 31. 33. 35. 37. 101, 3. 5. 7. 11. 12. 14. 16. τὴν ἄσεμνον Π. πολιτείαν p. 96, 37. τῆς πικρᾶς καὶ μοχθηρᾶς προαιρέσεως Π. p. 97, 38. Π. τὸ αἰσχρὸν πολίτευμα p. 106, 26. Σεβῆρος καὶ Π. τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἔφαγον p. 102, 33. τῆς Σεβήρου καὶ Π. κακίας p. 91, 22. 41. 92, 8. accusatur p. 107, 15 sq. delicta p. 95, 3. 98, 11. 19. 24. 26. 99, 24. 100, 12. 38. 101, 3. ὃν ἔδει μᾶλλον γράμμασι καὶ συλλαβαῖς παραδίδοσθαι p. 107, 8. τὴν ἐκβολὴν προελθοῦσαν κατὰ Π. p. 96, 8. Σεβῆρον καὶ Π. ab Hormisda papa damnatos p. 110, 6. 111, 6; item a patriarchis Constantinopolis et Hierosolimorum et omni diocesi Orientis a. 518 p. 112, 27 sq. 42, 32 sq. 108, 32 sq. τὸ ἀρχῆθεν παρὰ τῶν πατέρων ἡμῶν ἐπιτεθὲν ἀνάθεμα p. 113, 2. 6. 120, 20. 31, 25. Constantinopolim perturbant p. 38, 35. 39, 12. 41, 26. 42, 6. Constantinopoli arrogantiam demonstrat p. 42, 11. 148, 30. τῶι προαστείωι πλησίον ὄντι τοῦ εὐκτηρίου οἴκου τοῦ μάρτυρος Θύρσου p. 166, 37. 168, 15. τὰ μοναστήρια Π. p. 181, 26. 27. condemnatur cum Seuero et Zoora a synodo 5, 38; a Mena 5, 39; ab imperatore 5, 41, cf. p. 125, 33. 138, 25. 141, 16. 17. 181, 17. 28. 29; additur Anthimus 124, 29 sq. 125, 2. 26 sq.
Πέτρος (3) Ἐλούσης: ss [5, 30] 9
Πέτρος (4) ἐπίσκοπος [ἀρχιεπισκόπου καὶ πατριάρχου 5, 42. πατριάρχου [5, 4. 52. 73. 87. 104]: ss [5, 133], 1. uice eius Σαβῖνος [cf. ind. 111 s. u.] ss [5, 131] 76. [5, 40] 90 et adest synodo [5, 52. 73] 60. [5, 87] 73. [5, 104] 72. [5, 4] 58. praesidet synodo Hierosolimitanae 5, 42; ὁ πατριάρχης καὶ ἡ σύνοδος εἶπε 5, 43. 45. 47. 49. 51. 132
Πέτρος (5) τῆς Ἰουστινιανουπολιτῶν [Ἰουστινιανιτῶν 5, 40. 131] μητροπόλεως [τῆς μητροπόλεως Ἰουστινιανουπόλεως 5, 4. 52. 73. 87. 104; Ἰουστινιανουπόλεως 5, 96] τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν ἐπαρχίας [τ. δ. Καππαδοκίας 5, 96]: ss [5, 131] 25. [5, 40] 27. adest synodo a parte dextra [5, 52. 73] 7. [5, 4] 9; a parte laeua [5, 87. 104] 46. destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 86. εἶπε 5, 96
Πέτρος (6) τῶν Παρεμβολῶν: ss [5, 133] 36
Πέτρος (7) Φαινοῦς: ss [5, 30] 21
Πλάτων τῆς Κρατιανῶν πόλεως [π. om. p. 74, 10]: ss [5, 25] 19. adstat patriarchae Constantinopoli in ecclesia d. 15. m. Iul. a. 518 p. 74, 10. cf. *Kyrillos v. Skythopolis* [*Texte u. Unters.* 49, 2] p. 244, 16. 24. 245, 27. 246, 11. 26. 247, 2
Πολυχρόνιος Ἀρεοπόλεως: ss [5, 30] 5
PRESTVTVS τοῦ ἁγίου ὄρους Θαβόρ [litteris Latinis]: ss [5, 30] 24
Προκόπιος (1) Ἀμαθούντων: ss [5, 30] 25
Προκόπιος (2) τῆς Γαγγρηνῶν μητροπόλεως: ss post lectionem gestorum [5, 131] 24. [5, 40] 26
Προκόπιος (3) Ἑλενουπόλεως: ss [5, 133] 28
Προκόπιος (4) Μαιουμᾶ Γάζης: ss [5, 30] 18
Προκόπιος (5) τῆς Νεαπολιτῶν: ss [5, 30] 6

Πυθαγόρας τῆς Σινωπέων τῆς Ἑλενοποντίων ἐπαρχίας: ss [5, 25] 12 cf. p. 67, 4. adstat patriarchae in ecclesia d. 15. m. Iul. a. 518 p. 74, 6

Rusticus episcopus ecclesiae Faesulanae [Ῥ. τῆς Φεσουλάνων 5, 4; Φεσούλων 5, 52. 73. 87. 104]: ss [5, 131] 9. [5, 40] 6. adest synodo a parte dextra [5, 52. 73. 87. 104] 5. [5, 4] 6. cf. s. Ἀγαπητός

Sabinus episcopus ecclesiae Canusinae [Σ. τοῦ Κανουσίου 5, 4. 52. 73. 87. 104]: ss [5, 131] 6. [5, 40] 2. adest synodo a parte dextra [5, 52. 73. 87. 104. 4] 2

Σεβηριανὸς Ἀρεθούσης: ss [5, 33] p. 92, 24 cf. p. 218, 25. [5, 11] 2

Σεβῆρος: Σ. τὸν τῆς Ἀντιοχέων ὑφαρπάσαντα θρόνον p. 77, 38. 81, 3. Σ. ὁ τῆς Ἀντιοχέων εἰσεδέξατο δῆμος p. 93, 34. τὸν λύκον τῆς Ἀντιοχέων p. 78, 10. τὸν τῆς Θεουπολιτῶν ὑφήρπασεν θρόνον p. 111, 18. τὸν ἐν Ἀντιοχείαι ἀτάκτως καὶ προπετῶς ἐνεχθέντα p. 64, 10. 91, 12. Σ. οὕπω καὶ τήμερον τὴν Ἑλληνικὴν ἀποθέμενος δεισιδαιμονίαν p. 40, 10. 17 sq. 22. τὰ ἀσεβῆ Σ. δόγματα p. 43, 1. 147, 34 sq. ὁ Ἀκέφαλος p. 88, 18. 41, 37. 42, 19. τοῦ κατ' αὐτὸν Ἀκεφάλου τμήματος p. 40, 31. τὸν Ἀκέφαλον καὶ Ἀποσχίστην p. 88, 4. Σ. τὸν Μανιχαῖον p. 72, 5. 18. 103, 19. Σ. τὸν ἐπίβουλον τῆς τριάδος p. 72, 19. 24. 29. Σ. τὸν Ἰούδαν p. 74, 30. ὁ ἀναθεματίσας τὴν σύνοδον Χαλκηδόνος p. 73, 37. 64, 16. 77, 36. 37. 81, 12. 83, 20. ἀναθεματίσαντα τοὺς ὀρθοδόξους πατέρας p. 88, 7. ἀναθεματίζων τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον καὶ τὴν ἐπιστολὴν Λέοντος p. 91, 15. 82, 37. 110, 19. 111, 26. 44, 2. τὸν Σ. πικρότατον βίον p. 106, 26. 107, 12. 108, 12. τὰ τολμηθέντα παρὰ Σ. κακά p. 60, 15 sq. 91, 22. 41. 92, 8. mala administratio rei ecclesiasticae Antiochenae p. 82, 15. 102, 33. excommunicationes et ordinationes alienorum clericorum p. 81, 24 sq. δρᾶμα γέγονεν ἡ πόλις Ἀπάμεια τὴν Σ. προβολὴν δεξαμ̣ένη p. 93, 37. 94, 1. συνεργὸν ἔχων Πέτρον (2) p. 91, 16. caedes monachorum per Iudaeos et latrones perpetrata p. 39, 39 sq. 60, 27 sq. 106, 27 sq. 148, 13, cf. Coll. Auell. p. 566, 23 sq. *Abhndlg. d. Bayr. Akad. d. Wiss.* N. F. 10 p. 256. ἐν ὁμιλίαις καὶ συγγράμμασιν 81, 19. τὰ Σ. συγγράμματα p. 141, 26. 149, 29. 78, 19. 40, 32. 110, 19. 111, 26. 44, 2. βίβλοις 64, 18. ὑπὸ τῶν θείων κανόνων ἤδη διὰ τῆς βλασφημίας αὐτοῦ κατακριθέντα p. 74, 16. Σ. κατηγωνίσατο ὁ ὑμέτερος (Hierosolimorum) θρόνος p. 124, 29. 110, 21. 111, 24. 32, 35 sq. 43, 11 sq. 44, 12. Σ. καὶ Πέτρον ab Hormisda papa damnatos p. 110, 16. 111, 6. anathematizatus a synodo a. 518 p. 81, 3. 14. 82, 28. 85, 12. 21. 24. 85, 28. τὸ ἀρχῆθεν παρὰ τῶν πατέρων ἡμῶν ἐπιτεθὲν ἀνάθεμα p. 112, 20. 113, 2. 6. 31, 25. a patriarchis Constantinopolis et Hierosolimorum et omni diocesi Orientis cum Petro Apameno damnatus p. 112, 27 sq. 42, 32 sq. 108, 32 sq. cf. p. 78, 18. 83, 20. 88, 4. ἔβαλε Σ. ἡ θεοτόκος p. 86, 5. ἡ τῶν Ἀλεξανδρέων πόλις ab eo turbata, cf. Liberat. t. 11 5 p. 134, 34 sq. κατετόλμησεν εἰς τὰς βασιλείους εἰσδῦναι αὐλάς p. 148, 21. 149, 20, cf. *Kyrillos v. Skythopolis* [*Texte u. Unters.* 49, 2] p. 393². Constantinopolim perturbat cum Petro Apameno p. 38, 35. 39, 12. 41, 26. 42, 6. condemnatur cum Petro Apameno et Zoora a synodo 5, 38; a Mena 5, 39; ab imperatore 5, 41, cf. p. 125, 35. 138, 25. 141, 16. 17. 181, 17. 28. 29; additur Anthimus p. 124, 29 sq. 125, 2. 26 sq.

Σέργιος Ἐπιφανείας: ss [5, 11] 7

Σολομὼν Ἀβίλης: ss [5, 30] 26

Στέφανος (1) τῆς Ἀναστασιουπόλεως τῆς Φρυγῶν Πακατιανῆς ἐπαρχίας: ss [5, 25] 26

Στέφανος (2) τῆς Ἰαμνιτῶν: ss [5, 133] 40

Στέφανος (3) Λαρίσσης: ss [5, 11] 4

Στέφανος (4) τοῦ Μαιουμᾶ Ἀσκάλωνος: ss [5, 30] 8

Στέφανος (5) τῆς μηνυτων [leg. Μηνωίδος]: ss [5, 133] 19

Στέφανος (6) τῆς Νικομηδέων μητροπόλεως: ss [5, 25] 2

Στέφανος (7) Ὄρδων [οραων 5, 30; αρδων 5, 133; cf. Cart. Madeb. 93]: ss [5, 30] 30. [5, , 133] 13

Στέφανος (8) ὁ τῆς Ὀρθωσιαίων ἐπίσκοπος: assecla Seueri p. 82, 3

Στέφανος (9) Σαριφαίας: ss [5, 133] 5

Στρατόνικος τῆς Συέδρων πόλεως: ss post lectionem gestorum [5, 40] 68

Σχολαστίκιος Ναζιανζοῦ: ss [5, 25] 10

Σωτηρίχου Καισαρείας τῆς μητροπόλεως Καππαδοκίας πρώτης: uice eius Στέφανος [cf. ind. 111] adest synodo [5, 52. 73] 61. [5, 87] 74. [5, 104] 73. [5, 4] 59

Τιμοθέου τῆς μητροπόλεως Βερόης: adest synodo a parte laeua [5, 52] 39. [5, 87] 51; a parte dextra [5, 73] 11

Τρύφων τῆς Κολβασέων πόλεως, ἡ μία τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ἐστί: ss post lectionem gestorum [5, 131] 72. [5, 40] 87

Ὑάκινθος τῆς Μιλησίων μητροπόλεως: ss post lectionem gestorum [5, 131] 28. [5, 40] 22

Ὑπάτιος (1) τῆς Ἐφεσίων μητροπόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας [5, 40. 126. 131; τῆς μητροπόλεως Ἐφέσου locis ceteris]: ss [5, 131] 2. [5, 40] 9. adest synodo a parte laeua [5, 52] 30. [5, 73] 32. [5, 87. 104] 34. [5, 4] 27. ἡ ἁγία σύνοδος διὰ Ὑ. εἶπεν 5, 126

Ὑπάτιος (2) τῆς Κλαυδιουπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας: ss [5, 25] 7, cf. p. 67, 4. adstat patriarchae Constantinopoli in ecclesia d. 15. m. Iul. a. 518 p. 74, 5
Φλαβιανὸς ἐ. τῆς ἐν Κοτένοις ἐκκλησίας [5, 40. 131; Φ. Κοτένων locis ceteris]: ss [5, 131] 57. [5, 40] 70. adest synodo a parte laeua [5, 52] 50. [5, 73] 51; a parte dextra [5, 87. 104] 25
Φωκᾶς Δαρδάνου: ss [5, 25] 20
Φωτεινὸς (1) τῆς Οὐαμανουδεωτῶν πόλεως τῆς Παμφύλων χώρας: ss [5, 25] 31
Φωτεινὸς (2) τῆς Χαλκηδονέων μητροπόλεως [τ. μ. Χαλκηδόνος 5, 87. 104]: ss [5, 40] 14. adest synodo a parte laeua [5, 87. 104] 38. ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐ. τ. Χαλκηδονίων μ. addunt subscriptionibus 5, 14 praepositi monasteriorum Chalcedone siue prope Chalcedonem sitorum
Φώτιος (1) τῆς Εὐδοκιατῶν τῆς Λυκίων ἐπαρχίας: ss [5, 25] 40
Φωτίου (2) τῆς μητροπόλεως Κορίνθου: uice eius Διονύσιος et Καλλίνικος [cf. ind. III] adsunt synodo [5, 52. 73] 63. 64. [5, 87] 76. 77. [5, 104] 75. 76. [5, 4] 63. 64
Χριστοφόρος Πορφυρεῶνος ἐπαρχίας [om. 5, 103] Φοινίκης παράλου [ἐπαρχίας — παράλου om. 5, 69]: ss [5, 69] 5. [5, 131] 32. [5, 40] 39. adest synodo a parte dextra [5, 52] 16. [5, 73] 17. [5, 87. 104] 10. [5, 4] 14. destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 103. εἶπε 5, 113
sancti episcopi partium Italiae et uiri uenerabiles sedis apostolicae diaconi [*d. a. s.* 5, 124] *dixerunt*, sequitur sententia Latina 5, 16. 124
οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι τῶν μερῶν Ἰταλίας καὶ οἱ σεβασμιώτατοι διάκονοι τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας εἶπον 5, 37

III CLERICI QVI VICE EPISCOPORVM SVBSCRIBVNT VEL ADSVNT

Ἀβράμιος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς Ἡλιουπολιτῶν ἐκκλησίας: ss [5, 69] 28
Ἀγάπιος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς ἐκκλησίας Ἱερᾶς πόλεως μητροπόλεως Εὐφρατησίας: ss [5, 69] 17
Ἀθανάσιος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Τύρον ἐκκλησίας: ss [5, 69] 14
Ἀλέξανδρος ὑποδιάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς Καισαρέων ἐκκλησίας: ss [5, 69] 40
Ἀναστάσιος (1) πρεσβύτερος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς Καισαρέων ἐκκλησίας: ss [5, 69] 39
Ἀναστάσιος (2) διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Πέτραν ἐκκλησίας: ss [5, 69] 45
Ἀρσένιος ἀναγνώστης τῆς κατὰ Μαριάμμην ἐκκλησίας: ss [5, 69] 32
Βίκτωρ διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Ἀρεόπολιν ἐκκλησίας: ss [5, 69] 46
Γαιανοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἀποκρισιαρίου Ἐλπιδίου ἐπισκόπου Ἀγκύρας τῆς μητροπόλεως Γαλατίας πρώτης cf. II Ἐλπιδίου
Διονυσίου διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίου Φωτίου τοῦ ἐπισκόπου τῆς μητροπόλεως Κορίνθου, cf. II Φωτίου (2)
Εὔνομος πρεσβύτερος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Πέτραν ἐκκλησίας: ss [5, 69] 44
Εὐσέβιος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Ἄμιδαν ἐκκλησίας: ss [5, 69] 20
Ἡράκλειος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τοῦ ἀποστολικοῦ τῆς Θεουπόλεως θρόνου καὶ τοῦ πατριάρχου Ἐφραιμίου cf. II Ἐφραιμίου
Ἡσαίας διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ τὴν Ἀρεθουσίαν ἐκκλησίας: ss [5, 69] 25
Θεοδόσιος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς Γαζαίων ἐκκλησίας: ss [5, 69] 42
Θεόκτιστος διάκονος καὶ νοτάριος: ss uice Ἡλία (2) [5, 133] 16
Θωμᾶς διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ τὴν Ἰουστινιατῶν ἐκκλησίας: ss [5, 69] 16
Ἰουλιανὸς διάκονος καὶ ξενοδόχος τῆς Παλμυρέων ἐκκλησίας: ss [5, 69] 26
Ἰωάννης (1) ὑποδιάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Βόστραν ἐκκλησίας: ss [69] 18
Ἰωάννης (2) διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Ἐλευθερόπολιν ἐκκλησίας: ss [5, 69] 41
Ἰωάννης (3) ἀναγνώστης καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Σελεύκειαν Συρίας ἐκκλησίας: ss [5, 69] 30
Ἰωνᾶς διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς Ἡλιουπολιτῶν ἐκκλησίας: ss [5, 69] 27
Καλλινίκου διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίου Φωτίου (2) τοῦ ἐπισκόπου τῆς μητροπόλεως Κορίνθου cf. II Φωτίου (2)
Κοσμᾶς μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Ἀντάραδον ἐκκλησίας: ss [5, 69] 24
Μάγνος πρεσβύτερος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς Θεουπολιτῶν θρόνου καὶ τοῦ πατριάρχου Ἐφραιμίου, cf. II Ἐφραιμίου
Μάρκος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς ἐκκλησίας Ἐμέσης: ss [5, 69] 21
Μαρτύριος ἀναγνώστης τῆς κατὰ τὴν Βηρυτίων μητρόπολιν ἐκκλησίας: ss [5, 69] 31
Πάμφιλος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Νεάπολιν ἐκκλησίας: ss [5, 69] 43
Παῦλος ἀναγνώστης καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ τὴν Ταρσέων ἐκκλησίας: ss [5, 69] 15
Σαβίνου διακόνου τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως πληροῦντος τὰς ἀποκρίσεις Πέτρου τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων, cf. II Πέτρος (4)
Σέργιος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Πτολεμαίδα ἐκκλησίας: ss [5, 69] 23

Στεφάνου διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίου Σωτηρίχου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας **πρώτης**, cf. II Σωτηρίχου

Συμεώνης (1) πρεσβύτερος τῆς κατὰ Κύπρον Κωνσταντίας ἐκκλησίας: ss [5, 69] 29

Συμεώνης (2) διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Ἁγιόπολιν ἐκκλησίας: ss [5, 69] 22

Συμεών (3) διάκονος τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἀναστάσεως: ss [5, 69] 34

Τρόφιμος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς κατὰ Σελεύκειαν Ἰσαυρίας ἐκκλησίας: ss [5, 69] 19

Φιλούμενος ἀναγνώστης τῆς Ταρσέων ἐκκλησίας: ss [5, 69] 47

IIII CLERICI ET MONACHI

Synodus Constantinopolitana a. 536 dd. 2. m. Mai. [5, 55. 59. 68. 69], 6. m. Mai. [5, 76], 10. m. Mai. [5, 90], 21. m. Mai. [5, 107], 4. m. Iun. [5, 12. 14]

Μαριανοῦ τοῦ . . . ἐξάρχου τῶν ἐπὶ τῆς βασιλευούσης πόλεως διακειμένων μοναστηρίων καὶ τῶν λοιπῶν ἡγουμένων τῶν κατὰ τὴν φιλόχριστον ταύτην πόλιν καθεστώτων μοναστηρίων καὶ πρός γε τῶν ἐνδημούντων ταύτῃ τῇ βασιλίδι πόλει μοναχῶν τελούντων ὑπὸ Θεούπολιν [inde non accurate inscribitur τῶν ὑπὸ Θεούπολιν 5, 55. 76. 90. 107] καὶ τὰ Ἱεροσόλυμα . . . 55 εἰσῆλθον . . . breuius, sed similiter 5, 74. 88. 104. 5. 9. — 5, 76. 90. 107 εἰσελθόντων . . .

βασιλεῖ . . . Ἰουστινιανῷ δέησις καὶ ἱκεσία παρὰ Μαριανοῦ . . . ἐξάρχου τῶν μοναστηρίων τῆς βασιλίδος καὶ τῶν ταύτης ἀρχιμανδριτῶν καὶ παρὰ τῶν ἐνδημούντων ἐν αὐτῇ Ἱεροσολυμιτῶν καὶ τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ καὶ τῆς δευτέρας Συρίας ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν 5, 59 [a. 536]

τῷ . . . ἀρχιεπισκόπῳ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγαπητῷ παρὰ Μαριανοῦ . . . ἐξάρχου τῶν μοναστηρίων τῆς βασιλίδος καὶ λοιπῶν ἀρχιμανδριτῶν τῆς αὐτῆς καὶ παρὰ τῶν ἐνδημούντων ἐν αὐτῇ Ἱεροσολυμιτῶν καὶ Ἀνατολικῶν ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν 5, 68 [a. 536]

βασιλεῖ . . . Ἰουστινιανῷ δέησις καὶ ἱκεσία παρὰ Μαριανοῦ . . . τοῦ ἐξάρχου τῶν μοναστηρίων τῆσδε τῆς πόλεως καὶ ἀρχιμανδριτῶν τῶν αὐτῶν μοναστηρίων καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἐνδημούντων ἀπὸ τῆς ὑπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα ἐρήμου ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν καὶ τῆς δευτέρας Συρίας καὶ τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ καὶ τῶν τριῶν Παλαιστινῶν 5, 12 [a. 536]

τῷ ἀρχιεπισκόπῳ καὶ πατριάρχῃ Μηνᾶι κτλ. παρὰ Μαριανοῦ κτλ. [sicut 5, 12] 5, 14 [a. 536]

synodus Hierosolimitana d. 19. m. Sept. a. 536 [5, 42—51. 132. 133]

τῷ ἀρχιεπισκόπῳ καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ Ἰωάννῃ καὶ τῇ ἐνδημούσῃ συνόδῳ παρὰ κληρικῶν καὶ μοναχῶν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως 5, 24 [a. 518]

λίβελλος τῶν μοναχῶν [Constantinopolis] πρὸς τὴν ἐνδημοῦσαν σύνοδον 5, 26 [a. 518]

ἴσον πράξεως συστάσης ἐπὶ τοῦ τῆς ἐπαρχίας [Syriae II] ἄρχοντος 5. 34 [p. 92, 33—103, 22]. 35 [p. 103, 25—106, 11] [a. 519]

ἴσον λιβέλλων ἐπιδοθέντων παρὰ τοῦ κοινοῦ τῶν μοναχῶν τῆς Ἀπαμέων 5, 36 [a. 519]

δι' Ἀβουλσαβοῦ ss Σάβας [5, 26] 45

Ἀγαπητὸς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης [ἡγούμενος 5, 68] μονῆς [τῶν add. 5, 68] Δίου: ss [5, 68. 12. 14] 2. [Ἀ. τῆς Δ.] intrat [5, 55. 76. 90. 107] 1 C(onstantino) P(olis)

Ἀγάπιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ τῆς θείας μνήμης [τοῦ — μνήμης om. 5, 68] Θαλασσίου: ss [5, 68] 4. [5, 12. 14] 3. [Ἀ. τῆς Θ.] intrat [5, 55. 76. 90. 107] 3. CP

Aetius diaconus: dixit p. 105, 36. AP(amenae)

Ἀκάκιος (1) διάκονος καὶ νοτάριος [καὶ σηκρητάριος add. 5, 85]: legit 5, 58. 67. destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 72. εἶπεν 5, 85. CP

Ἀκάκιος (2) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Κυριακοῦ: ss [5, 26] 7, cf. p. 67, 6. CP

διὰ χειρὸς Ἀκακίου (3) διακόνου: ss Ἀρίστων [5, 26] 30. CP

Ἀλέξανδρος (1) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Μάρωνος [5, 36] 1, cf. p. 106, 15. AP

Ἀλέξανδρος (2) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἐν ἁγίοις Ἀβραμίου [τῆς κατὰ Ἀβράμιον τὸν τῆς ὁσίας μνήμης 5, 68]: ss [5, 68] 34. [12. 14] 4. [Ἀ. τῆς Ἀβραμίου] intrat [5, 55. 76. 90] 33. [5, 107] 38. CP

Ἀλέξανδρος (3) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Δαλματίου καὶ ἔξαρχος τῶν μοναστηρίων: ss [5, 26] 1, cf. p. 67, 5. CP

Ἀλέξανδρος (4) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ καλαμίου: ss [5, 68] 15. [5, 12] 19. [5, 14] 18. [Ἀ. τοῦ κ.] intrat [5, 55. 76. 90. 107] 14. CP

Ἀλέξανδρος (5) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Κυκλωπίων διὰ χειρὸς Φωκᾶ (2) μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου: ss [5, 26] 48. CP

Ἀλέξανδρος (6) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης: ss [5, 26] 41 CP

Ἄλφιος μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰακώβου: ss [5, 24] 22. ANT(iochiae)

'Αμβρόσιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἁγίας Μαρίας τῆς ἐν τῶι λιθοστρώτωι: ss [5, 26] 44. CP

'Αμμώνιος ὁ πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 103. εἶπε 5, 115. CP

Anastasius (1) *filius Theodosii diaconus:* dixit p. 105, 32. AP

Anastasius (2) *diaconus: dixit* p. 105, 29. AP

Anastasius (3) *anagnostes: dixit* p. 106, 8. AP

'Αναστάσιος (4) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης [ἡγούμενος 5, 68] μονῆς τῶν 'Ρωμαίων τῶν ἐν τῶι Πετρίωι [τῶν ἐν — Π. om. 5, 68]: ss [5, 68] 6. [5, 12] 57. [5, 14] 58. ['Α. τῶν 'Ρ.] intrat [5, 55. 76. 90. 107] 7. CP

'Αναστάσιος (5) πρεσβύτερος καὶ δευτεράριος μονῆς τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Φιλίππου τοῦ ἐν τῶι βρεφοτροφείωι: ss διὰ τὸ μὴ παρεῖναι τὸν ἡγούμενον ἐνταῦθα [5, 68] 57. ['Α. π. κ. δ. τοῦ ἁγίου Φ. ἐν τῶι β.] intrat [5, 55. 76. 90] 55. [5, 107] 60. CP

διὰ 'Αναστασίου (6) μοναχοῦ ss Πολυχρόνιος (1) [5, 12] 56. [5, 14] 57. CP

'Αναστάσιος (7) διάκονος καὶ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου [ἀββᾶ 5, 68] Μαρτυρίου: ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι 'Ιεροσολύμων μοναχῶν |καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν [5, 68] ss [5, 68. 12] 78. [5, 14] 120. ['Α. δ. μονῆς τοῦ μ. Μ.] intrat [5, 55. 76] 81. [5, 90] 85. [5, 107] 87. PA(laestinae)

'Αναστάσιος (8) διάκονος καὶ μοναχός: ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν Πέτραι τῆς τρίτης Παλαιστίνης μοναχῶν ss [5, 12] 94. [5, 14] 136. PA

'Ανατόλιος (1) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς 'Αστερίου: ss [5, 26] 14. cf. p. 67, 7 CP

'Ανατόλιος (2) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Φιλίππου: ss [5, 26] 51. CP

'Ανδρέας (1): ss [5, 24] 8. ANT

'Ανδρέας (2) διάκονος καὶ νοτάριος: destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 86. εἶπε 5, 101. CP

'Ανδρέας (3) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς θεοτόκου Μαρίας τῶν Βεσσῶν: ss [5, 12] 29. [5, 14] 32. CP

'Ανδρέας (4) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς διακειμένης ἐν τῶι οἴκωι τῆς θεοτόκου πλησίον τοῦ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ: ss [5, 68] 51. ['Α. τῆς θ. πλησίον τοῦ ἁγίου Λ.] intrat [5, 55. 76. 90] 49. [5, 107] 54. CP

'Ανδρέας (5) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν ἐπίκλην Κυριακοῦ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης: ss [5, 26] 29. CP

Andreas (6) *presbyter et archimandrita monasterii Romanorum adiacentem cisterna Asparos* [5, 68; πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν 'Ρωμαίων 5, 12. 14]: ss [5, 68] 49. [5, 12] 58. [5, 14] 59. ['Α. τῶν 'Ρ. πλησίον τῆς κινστέρνης] intrat [5, 55. 76. 90] 47. [5, 107] 52. CP

διὰ χειρὸς 'Ανδρονίκου πρεσβυτέρου ss Βασιλίσκος [5, 26] 21. CP

Anthemius (1) *diaconus: dixit* p. 105, 33. AP

'Ανθέμιος (2) ['Ανθιμος 5, 90] πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Νέωνος: ss [5, 68] 40. ['Α. τῆς Ν.] intrat [5, 55. 76. 90] 39. [5, 107] 44. CP

Antoninus (1) *presbyter*: *dixit* p. 99, 10. 105, 18. διάκονος τὸ τηνικαῦτα τυγχάνων p. 99, 28. γραμμάτων κομισθέντων δι' 'Α. καὶ 'Ιουλιανοῦ p. 102, 2. AP

Antoninus (2) *diaconus: dixit* p. 105, 33. AP

Antoninus (3) *lector: dixit* p. 101, 16. 106, 7. cf. p. 102, 2. AP

'Αντωνῖνος (4) ['Αντώνιος 5, 12. 14. 76] πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Εὐσεβίου: ss [5, 68] 6. [5, 12] 46. [5, 14] 47. |'Α. τῆς Εὐ.| intrat [5, 55. 76. 90. 107] 5. CP

'Αντώνιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς μονῆς τῶν 'Αβραμίου: ss [5, 26] 6, cf. p. 67, 6. CP

Anysius presbyter: dixit p. 98, 26. 100, 23. ἑβδομαδάριος ὢν p. 98, 27. AP

'Αρδαβούριος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τῶν σμιλακίων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: ss [5, 14] 102. CHA[lcedonis]

'Αρσένιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἐπίκλην 'Ιωάννου: ss [5, 26] 30 διὰ χειρὸς 'Ακακίου (3) διακόνου διὰ τὸ γράμματα μὴ εἰδέναι. CP

Asterius (1) *presbyter: dixit* p. 105, 7. AP

Asterius (2. 3) *diaconus: dixit* p. 106, 1. 3. AP

'Αττικὸς πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Εὐκρατάδων πλησίον τῆς ἁγίας Μαρίας [πλ. — Μ. om. 5, 12. 14]: ss [5, 68] 54. [5, 12] 23 [5, 14] 35. ['Α. τῶν Εὐ.] intrat [5, 55. 76. 90] 52. [5, 107] 56. CP

διὰ χειρὸς Αὐξάνοντος διακόνου: ss [5, 68] 52 Μάρκος (3). CP

Athonius anagnostes: dixit p. 106, 7. AP

Βαβύλας πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος |ἀρχιμανδρίτης 5, 26] μονῆς |τοῦ ἐν ἁγίοις add. 5, 26] |Δανιὴλ τοῦ ἐν τῶι στύλωι |huc usque 5, 26] καὶ τοῦ ἁγίου 'Ιωάννου ἐν τῶι μικρῶι βάθει καὶ τοῦ ἀποστόλου 'Ανδρέου

πλησίον τοῦ στύλου [καὶ Ἰ. τοῦ προδρόμου καὶ τοῦ ἁ. Ἀ. 5, 12. 14]: ss [5, 26] 22, cf. p. 67, 8. [5, 68] 38. [5, 12] 55. [5, 14] 56. [Β. τῆς Δ. ἐν τῶι στ.] intrat [5, 55. 76. 90] 37. [5, 107] 42. CP

Bacchus anagnostes: dixit p. 106, 8. AP

Βασίλειος (1): πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Συμεὼν ἐπίκλην τῶν Κυρακωνᾶ: ss [5, 68] 24. [5, 12] 53. [5, 14] 54. [Β. τῆς Κ.] intrat [5, 55. 76. 90] 23. [5, 107] 28. CP

Βασίλειος (2) μοναχὸς τοῦ Ἰορδάνου: ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῶι Ἰορδάνηι μοναχῶν ss [5, 12] 85. [5, 14] 127. PA

Βασιλίσκος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς ἁγίας Εὐφημίας τῆς ἐν τοῖς Ὀλυβρίου: ss [5, 26] 21, cf. p. 67, 8. CP

Βιβέντιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἐπίκλην τῶν Ῥωμαίων: ss [5, 26] 47 διὰ χειρὸς Στεφάνου (17) μοναχοῦ τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου διὰ τὸ γράμματα μὴ εἰδέναι. CP

Γεννάδιος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν [om. 5, 68] Κυριακοῦ: ss [5, 68] 18. [5, 12] 21. [5, 14] 23. [Γ. τῆς Κ.] intrat [5, 55. 76] 17. [5, 90] 15. [5, 107] 22. CP

Γεώργιος (1) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος [ἀρχιμανδρίτης 5, 68] μονῆς τῶν [om. 5, 12. 14] Κύρου: ss [5, 68] 58. [5, 12] 45. [5, 14] 42. [Γ. τῆς Κ.] intrat [5, 55. 76. 90] 56. [5, 107] 61. CP

διὰ χειρὸς Γεωργίου (2) διακόνου ss [5, 14] 95 Φωτεινός (1) CHA

διὰ χειρὸς Γεωργίου (3) ss [5, 14] 89 Ἐλευθέριος (5) CHA

Gindeus[?] *anagnostes: dixit* p. 106, 7. AP

διὰ χειρὸς Γυμνασίου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου ss [5, 26] 8 Δόμνος. CP

Δάδας πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Καιουμᾶ: ss [5, 68] 16. [5, 12] 18. [5, 14] 22. [Δ. τῆς Κ.] intrat [5, 55. 76. 90. 107] 15. CP

Δημήτριος (1) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Φωκᾶ: ss [5, 68] 9. [5, 12] 14. [5, 14] 16. [Δ. τῆς Φ.] intrat [5, 55. 76. 90. 107] 8. CP

διὰ χειρὸς Δημητρίου (2) διακόνου ss [5, 26] 17 Ἰουλιανός (11). CP

Dias filius Vranii diaconus: dixit p. 105, 82. AP

Diogenes (1) *diaconus: dixit* p. 106, 1. AP

Διογένης (2) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Θαλασσίου τῶν ἐπίκλην Ἀνυποδέτων: διὰ Χρηστοῦ ἀναγνώστου ss [5, 26] 3, cf. p. 67, 6. CP

Diodorus (1) *anagnostes: dixit* p. 106, 7. AP

Διόδωρος (2) διάκονος καὶ νοτάριος: legit 5, 11. 14. 119. CP

Διονύσιος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Μάρκου: ss [5, 12] 30. [5, 14] 26. CP

Διόσκορος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς μάρτυρος Εὐφημίας: ss [5, 68] 3. μονῆς τῶν Ὀλυβρίου [5, 12] 7. [5, 14] 15. [Δ. τῆς ἁγίας Εὐ.] intrat [5, 55. 76. 90. 107] 2. CP

Δομετιανὸς [Δομνῖνος 5, 90. 107. Δομνίνου 5, 76] πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν [5, 68; ὑπὲρ πάσης τῆς ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμου 5, 12. 14]: ss [5, 68] 67. [5, 12] 68. [5, 14] 110. intrat [5, 55. 76] 70. [5, 90] 74. [5, 107] 76. cf. locos quos attuli *Kyrillos v. Skythopolis* [*Texte u. Unters.* 49, 2] p. 262 s. n. Facund. 1, 2 p. 532. 4, 4 p. 627 PA

Δομνῖνος cf. Δομετιανός

Δόμνος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Ἰώβ: ss [5, 26] 8, cf. p. 67, 6. CP

Δωρόθεος (1) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς μονῆς τοῦ μακαρίου Κυρίλλου: ss [5, 36] 14. AP

Δωρόθεος (2): πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Θεοδώρου: διὰ χειρὸς Πέτρου (3) διακόνου ss [5, 26] 35. CP

Δωρόθεος (3): πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Πατιόρων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: ss [5, 14] 87. CHA

Εἰρηνικὸς πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ζωγραφητῶν ὑπὸ Φωτεινὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων: ss [5, 14] 79. CHA

Ἐλευθέριος (1) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου μάρτυρος Κυριακοῦ: ss [5, 68] 33. [5, 12. 14] 6. [Ἐ. τοῦ ἁγίου Κ.] intrat [5, 55. 76. 90] 32. [5, 107] 35. CP

Ἐλευθέριος (2) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Νέωνος: ss [5, 12] 43. [5, 14] 28. CP

Ἐλευθέριος (3) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Παυλίνου: ss [5, 26] 43 CP

διὰ χειρὸς Ἐλευθερίου (4) διακόνου ss [5, 26] 39 Εὐγένιος (2) et 38 Ὑπάτιος (2). CP

Ἐλευθέριος (5) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ῥωμαίων πλησίον τῶν Ῥουφινιακῶν ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως: διὰ χειρὸς Γεωργίου (3) ss [5, 14] 89. CHA

Ἐλισσαῖος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ πατριάρχου: legit 5, 46. 48. 52. εἶπεν 5, 42. 44. 50. PA

Ἐλπίδιος (1) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν [om. 5, 12. 14] Βασιανοῦ: ss [5, 68] 60. [5, 12] 59. [5, 14] 61. [Ἐ. τῆς Β.] intrat [5, 107] 17. CP

Ἐλπίδιος (2) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ Κριθίνου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων: ss [5, 14] 88. CHA

Epilampsius diaconus: dixit p. 105, 36. AP

Epiphanius (1) *diaconus: dixit p.* 100, 25. AP

Epiphanius (2. 3) *diaconus: dixit* p. 105, 35. 106, 4. AP

Euagrius anagnostes: dixit p. 106, 7. AP

Εὐγένιος (1) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Ἡσυχίου: ss [5, 36] 4, cf. p. 106, 16. AP

Εὐγένιος (2) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἐν τῶι Ξηροκίρκωι: ss [5, 26] 39 διὰ χειρὸς Ἐλευθερίου (4) διακόνου διὰ τὸ γράμματα μὴ εἰδέναι. CP

Εὐγένιος (3) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Διαπέτρων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων: ss [5, 14] 98. CHA

Εὐγένιος (4) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ Λευκαδίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: διὰ χειρὸς Παύλου (14) διακόνου ss [5, 14] 94. CHA

Eudoxius presbyter: dixit p. 103, 35. AP

Εὐήθιος διάκονος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς μονῆς τῶν Ἀκοιμήτων: ss [5. 26] 4 cf. p. 67, 6. CP

Eulogius diaconus: dixit p. 105, 35. AP

Eusebius (1) *presbyter: dixit* p. 105, 27. AP

ὁ πρεσβύτερος Εὐσέβιος (2) p. 124, 25. cf. t. IIII 2 p. 170, 2. Iustinian. nou. 40 p. 259, 10. *Kyrillos v. Skythopolis* [*Texte u. Unters.* 49, 2] p. 147, 2. 173, 16. 189, 3. 191, 2 sq. 192, 21. CP

Εὐσέβιος (3) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἐπίκλην Συμεών: ss [5, 68] 64. [Εὐ. τῆς Συμεωνίου] intrat [5. 55. 76. 90] 57. [5, 107] 62. CP

Εὐσέβιος (4) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ μάρτυρος Χριστοφόρου τῶν Τσρυλλίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: ss [5, 14] 107

Eustathius (1) *presbyter et oeconomus: dixit* p. 104, 5. 10, cf. p. 104, 10. τὸν οἰκονόμον Εὐ. p. 94, 39. 99, 8. AP

διὰ χειρὸς Εὐσταθίου (2) μοναχοῦ ss [5, 26] 52 Ἰάκωβος (3). CP

Eutychianus diaconus: dixit p. 99, 36. 105, 22. AP

Εὐτύχιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Λυκαόνων πλησίον τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου: ss [5, 26] 40. CP

Εὐφήμιος διάκονος καὶ πριμικήριος νοταρίων: εἶπεν 5, 53. 74. 88. 105. 5. CP

Zachaeus presbyter: dixit p. 105, 11. AP

Ζαχαρίας ἀρχιδιάκονος (Tyri) p. 90, 3

Ζηνόβιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Μαρωνίου ἐν Συκαῖς: ss [5, 26] 50. CP

Ζήνων (1) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς οὔσης πλησίον τοῦ οἴκου τῆς θεοτόκου Μαρίας ἐν τῆι πηγῆι: ss [5, 68] 14. [Ζ. τῆς θεοτόκου ἐ. τ. π.] intrat [5, 55. 76. 90. 107] 13. CP

Ζήνων (2) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς διακειμένης ἐν Καλῶι ἀγρῶι τοῦ προδρόμου Ἰωάννου: ss [5, 12] 49. [5, 14] 50. CP

Ζωίλος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος [ἀρχιμανδρίτης 5, 26] μονῆς τῶν [om. 5, 12. 26] Θεοδότου: ss [5, 26] 34. [5, 68] 11. [5, 12] 34. [5, 14] 29. [Ζ. τῆς Θ.] intrat [5, 55. 76. 90. 107] 10. CP

Ζωόρας: Ζ. τις Σύρος p. 32, 35. 43, 11. 139, 1 sq. 148, 32. 181, 22. 131, 30. 132, 32. 137, 11. 138, 8. condemnatur cum Seuero et Petro a synodo 5, 38; a Mena 5, 39; ab imperatore 5, 41; cf. p. 125, 33. 138, 25. 141, 16. 17. 181, 17. 28. 29; additur Anthimus 124, 29 sq. 125, 26 sq. cf. *Kyrillos v. Skythopolis* [*Texte u. Unters.* 49, 2] 392[4]

Ζώσιμος (1) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Εὐτυχίου [om. 5, 12. 14] τῶν Λυκαόνων πλησίον τῶν Ματρώνης [πλησίον τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου 5, 14; om. 5, 12]: ss [5, 68] 44. [5, 12] 60. [5, 14] 62. [Ζ. τῆς Εὐτυχίου τῶν Λυκαόνων] intrat [5, 55. 76. 90] 43. [5, 107] 49. CP

Ζώσιμος (2) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος [ἀρχιμανδρίτης 5, 26] μονῆς τῶν [om. 5, 26] Μαξιμίνου: ss [5, 26] 31. [5, 68] 61. [5, 12] 27. [5, 14] 38. [Ζ. τῆς Μ.] intrat [5, 90] 60. [5, 107] 18. CP

Ζωτικὸς (1) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος [ἀρχιμανδρίτης 5, 12. 14. 26; cetera omnia om. 5, 26] μονῆς [om. 5, 12. 14] τοῦ ἁγίου ἀποστόλου [om. 5, 12. 14] Ἀνδρέα τοῦ ὄντος ἐν τῆι Σατορνίνου πόρτηι [πλησίον τῆς Σ. π. 5, 12. 14]: ss [5, 26] 30. διὰ χειρὸς Μάρκου πρεσβυτέρου καὶ δευτεραρίου ss [5, 68] 65. ss [5, 12] 64. [5, 14] 65. [Ζ. τοῦ ἁγίου Α. πλησίον τ. Σ. π.] intrat [5, 55. 76. 90] 58. [5, 107] 63. CP

διὰ Ζωτικοῦ (2) διακόνου ss [5, 12] 41. [5, 14] 43 Παῦλος (10). CP

Helias (1) *diaconus: dixit* p. 105, 35. AP

Ἡλίας (2) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἐν ὁσίοις Εὐθημίου: ss [5, 26] 27. CP

Ἡλίας (3) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Σαμουὴλ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης τοῦ ὄντος ἐν Συκαῖς: ss [5, 26] 53 διὰ χειρὸς Κοσμᾶ (3) μοναχοῦ διὰ τὸ γράμματα μὴ εἰδέναι. CP

'Ηλίας (4) διάκονος καὶ μοναχός: ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν Αὐγουστοπόλει τῆς τρίτης Παλαιστίνης μοναχῶν $\overline{ss}$ [5, 12] 93. [5, 14] 135. PA

Hesychius (1) *presbyter: dixit* p. 98, 8. 104, 20. AP

'Ησύχιος (2) πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς [κ. μ. om. 5, 68; καὶ ἀρχιμανδρίτης 5, 55. 90; καὶ ἀποκρισιαρίου 5, 76. 107] μονῆς τοῦ μακαρίου [μ. ἀββᾶ p. 133, 35] Θεοδοσίου τὸν τόπον ἐπέχων Σωφρονίου (4) πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου τῆς αὐτῆς μονῆς καὶ πρώτου πάσης τῆς ἐρήμου 'Ιεροσολύμων [τὸν τόπον — 'Ιεροσολύμων p. 133, 35; om. locis ceteris]: [5, 59] $\overline{ss}$ p. 133, 35. καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν [ὑπὲρ πάσης τῆς ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμου 5, 12. 14] $\overline{ss}$ [5, 68] 68. [5, 12] 67. [5, 14] 109. intrat [5, 55. 76] 71. [5, 90] 75. [5, 107] 77. PA

Thallelaeus (1) *presbyter: dixit* p. 98, 4. 104, 12. AP

Θαλέλαιον (2) μοναχόν: ἐν τῶι εὐκτηρίωι οἴκωι τοῦ μάρτυρος Θύρσου p. 168, 17. CP

Θεοδόσιος (1) πρεσβύτερος: $\overline{ss}$ [5, 24] 1. ANT

Theodosius (2. 3) *diaconus: dixit* p. 105, 30. 106, 3. AP

Theodotus diaconus: dixit p. 106, 4. AP

Θεόδωρος (1) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς ὑπ' ἐμοῦ συστάσης πλησίον τοῦ μάρτυρος Λαυρεντίου [πλ. τ. μ. Λ. 5, 68. 107; mon. s. Laurentii 5, 12. 14 Λ; om. locis ceteris]: $\overline{ss}$ [5, 68] 66. [5, 12] 54. [5, 14] 55. [Θ. μονῆς τῆς ὑπ' αὐτοῦ καταστάσης πλησίον τοῦ μαρτυρίου τοῦ ἁγίου Λ.] intrat [5, 107] 64. CP

Θεόδωρος (2) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς 'Ιώβ: $\overline{ss}$ [5, 68] 35. [5, 12. 14] 5. [Θ. τῆς 'Ιώβ] intrat [5, 55. 76. 90] 34. [5, 107] 39. CP

Θεόδωρος (3) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Μαρωνίου ἐν Συκαῖς [ἐν Σ. 5, 68; om. locis ceteris]: $\overline{ss}$ [5, 68] 19. [5, 12. 14] 25. [Θ. τῆς M.] intrat [5, 55. 76. 90] 18. [5, 107] 23. CP

Θεόδωρος (4) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν [om. 5, 68] Τρύφωνος: $\overline{ss}$ [5, 68] 29. [5, 12] 15. [5, 14] 9. [Θ. τῆς T.] intrat [5, 55. 76. 90] 29. [5, 107] 34. CP

Θεόδωρος (5): κατὰ τὴν μονὴν Θ. τοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου p. 166, 31. 167, 27. 33. 39. 168, 8. 30. CP

διὰ χειρὸς Θεοδώρου (1) ἀναγνώστου καὶ μοναχοῦ $\overline{ss}$ [5, 26] 20 'Ιωάννης (30) et 19 Χριστῖνος. CP

Θεόδωρος (7) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς 'Απολλωνίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: $\overline{ss}$ [5, 14] 83. CHA

Θεόδωρος (8) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Στεφάνου τῶν Λύδα ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: $\overline{ss}$ [5, 14] 105. CHA

Θεόδωρος (9) διάκονος καὶ μοναχὸς τῆς Νέας λαύρας: καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν [ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι 'Ιεροσολύμων μοναχῶν 5, 12. 14] $\overline{ss}$ [5, 68] 70. [5, 12] 75. [5, 14] 118. intrat [5, 55. 76] 79. [5, 90] 83. [5, 107] 85. cf. *Kyrillos v. Skythopolis* [*Texte u. Unters.* 49, 2] 188 sq. Θ. ὁ ἐπίκλην 'Ασκιδᾶς τῶν τῆς Νέας λαύρας ἐξάρχων (i. e. Origeniastarum) γεγονώς. PA

Θεόδωρος (10) μοναχὸς τῆς λαύρας τοῦ μακαρίου Φιρμίνου: ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι 'Ιεροσολύμων μοναχῶν $\overline{ss}$ [5, 12] 86. [5, 14] 128. PA

Θεόδωρος (11) διάκονος καὶ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Σεργίου ἐν τῆι πεδιάδι: ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν αὐτῆι μοναχῶν $\overline{ss}$ [5, 12] 89. [5, 14] 131. PA

Θεόδωρος (12) διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς ἐκκλησίας 'Ερενδηληνῶν: $\overline{ss}$ [5, 68] 96. intrat [5, 55. 76] 68. [5, 90] 72. SY(riae)?

Theoctistus (1) *anagnostes: dixit* p. 106, 8. AP

Θεόκτιστον (2) καὶ ἔκδικον τῆς μεγάλης ἐκκλησίας: destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 72 εἶπεν 5, 84. CP

Θεόκτιστος (3) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς θεοτόκου Μαρίας πλησίον τῶν 'Ιώβ [π. τ. 'I. om. 5, 12. 14]: $\overline{ss}$ [5, 68] 30. [5, 12] 48. [5, 14] 49. [Θ. τῆς θ. πλ. τῶν 'I.] intrat [5, 55. 76. 90] 28. [5, 107] 33. CP

Theophanes diaconus ecclesiae Romanae: $\overline{ss}$ [5, 131] 11. [5, 40] 7. [Θ. δ. τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας 5, 52. 73. 87. 104; 'Ρώμης 5, 47] adest synodo [5, 52. 73] 54. [5, 87] 67. [5, 104] 16

Therapius diaconus: dixit p. 101, 5. AP

Theonas (1) *diaconus: dixit* p. 100, 37. AP

Θεωνᾶς (2) πρεσβύτερος τοῦ Σινᾶ ὄρους καὶ ἀποκρισιάριος τοῦ τε ὄρους Σινᾶ [5, 68; om. locis ceteris] καὶ τῆς ἐκκλησίας Φαρὰν καὶ λαύρας 'Ραιθοῦ [πρεσβύτερος καὶ ἀποκρισιάριος τοῦ ὄρους Σινᾶ καὶ τῆς ἐρήμου 'Ραιθοῦ καὶ τῆς ἐκκλησίας Φαράν [5, 12. 14]: $\overline{ss}$ [5, 68] 82. [5, 12] 87. [5, 14] 129. intrat [5, 55. 76] 86. [5, 90] 90. [5, 107] 92. PA

Θωμᾶς (1) διάκονος: $\overline{ss}$ [5, 24] 6. ANT

Θωμᾶς (2) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου 'Ιωάννου: $\overline{ss}$ [5, 36] 16. AP

Thomas [3. 4. 5] *diaconus: dixit* p. 100, 1. 106, 1. 4. AP

Thomas [6. 7] *anagnostes: dixit* p. 106, 8. AP

διὰ χειρὸς Θωμᾶ (8) διακόνου $\overline{ss}$ [5, 26] 28 Ῥαβουλᾶς. CP

Θωμᾶς (9) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς [om. 5, 68] μονῆς Ἀαρὼν Σύρος [om. 5, 68]: $\overline{ss}$ [5, 68] 94. intrat [5, 55. 76] 66. [5, 90] 70. [5, 107] 72. SY

Ἰάκωβος (1) μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Βίζου: $\overline{ss}$ [5, 24] 16. ANT

Ἰάκωβος (2) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς [τῶν add. 5, 12] Ἀββίβου Σύρος [om. 5, 12. 14]: $\overline{ss}$ [5, 68] 53. [5, 12] 39. [5, 14] 41. [Ἰ. τῆς Ἀβίβου Σύρος] intrat [5, 55. 76. 90] 51. [5, 107] 56. CP

Ἰάκωβος (3) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἁγίας Μαρίας πλησίον τῶν Βουκολίων: διὰ χειρὸς Εὐσταθίου (2) μοναχοῦ $\overline{ss}$ [5, 26] 52 διὰ τὸ ὀλιγογράμματον εἶναι. CP

Ἰάκωβος (4) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Ῥωμαίων τῆς ἐν τῶι Πετρίωι: $\overline{ss}$ [5, 26] 18, cf. p. 67, 7. CP

διὰ χειρὸς Ἰακώβου (5) διακόνου $\overline{ss}$ [5, 68] 37 Στέφανος (13). CP

Ἰάκωβος (6) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ καλαμίου τοῦ κάτω ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: $\overline{ss}$ [5, 14] 108. CHA

Ἰορδάνης (1) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἁγίας Μαρίας πλησίον τοῦ ἁγίου Λουκᾶ: $\overline{ss}$ [5, 26] 49. CP

Ἰορδάνης (2) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς Πέτρας ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων: $\overline{ss}$ [5, 14] 90. CHA

Ἰουλιανὸς (1) διάκονος: $\overline{ss}$ [5, 24] 5. ANT

Ἰουλιανός (2): $\overline{ss}$ [5, 24] 9. ANT

Ἰουλιανὸς (3) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ Παπούλης: $\overline{ss}$ [5, 36] 13. AP

Iulianus (4) *diaconus*: *dixit* p. 100, 15. 108, 14. *Stephanus* (4) *Petrus* (1) *et I.* [τῶν τηνικαῦτα ἀναγνωστῶν p. 99, 23] *dixerunt* p. 92, 33. γραμμάτων κομισθέντων δι' Ἀντωνίνου καὶ Ἰ. 102, 2. τῆς κατὰ Ἰουλιανοῦ λύπης p. 96, 30. 100, 21. 23. AP

Iulianus (5. 6. 7) *diaconus*: *dixit* p. 105, 36. 106, 3. 4. AP

Ἰουλιανόν (8), ὃς ἀποδέκτης γέγονε τῶν ἐκκλησιαστικῶν χρημάτων p. 94, 19. AP

Ἰουλιανὸς (9) πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας : destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 103. εἶπε 5, 114. CP

Iulianus (10) *presbyter et hegumenus monasterii Euphemii* [*Romanorum* 5, 12. 14]: $\overline{ss}$ [5, 68] 12. [5, 12] 12. [5, 14 Graece, sed litteris Latinis] 12. [Ἰ. τῆς Εὐ.] intrat [5, 55. 76. 90. 104] 11. CP

Ἰουλιανὸς (11) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἐν ὁσίοις Φωκᾶ: διὰ χειρὸς Δημητρίου (2) $\overline{ss}$ [5, 26] 17 διὰ τὸ γράμματα μὴ εἰδέναι, cf. p. 67, 17. CP

διὰ χειρὸς Ἰουλιανοῦ (12) ἀναγνώστου $\overline{ss}$ [5, 26] 46 Παῦλος. CP

Ἰουλιανὸς (13) μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου [ἀββᾶ 5, 68. 90. 107] Θεοδοσίου: καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν [5, 68; ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν locis ceteris]: $\overline{ss}$ [5, 68] 80. [5, 12] 81. [5, 14] 123. intrat [5, 55. 76] 84. [5, 90] 88. [5, 107] 90. PA

Ἰούλιος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἁγίας μάρτυρος Βάσσης ἐν τῶι Ἰμερίωι ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: $\overline{ss}$ [5, 14] 92. CHA

Ἰσίδωρος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς ἰδίας οὔσης ἐν φυτοῖς πλησίον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἐπιμάχου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον Χαλκηδονίων: $\overline{ss}$ [5, 14] 93. CHA

Ἰωάννης (1) πρεσβύτερος: $\overline{ss}$ [5, 24] 7. ANT

Ἰωάννης (2) ὑποβολεύς: $\overline{ss}$ [5, 24] 14. ANT

Ἰωάννης (3): $\overline{ss}$ [5, 24] 12. ANT

Ἰωάννης (4) μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Μάρωνος: $\overline{ss}$ [5, 24] 15. ANT

Iohannes (5—9) *presbyter: dixit* p. 99, 1. 101, 7. 105, 6. 11. 27. AP

Iohannes (10) *diaconus et semiographus: dixit* p. 100, 31. AP

Iohannes (11) *filius Fotii diaconus: dixit* p. 105, 32. AP

Iohannes (12—17) *diaconus: dixit* p. 105, 36. 106, 1. 3. 4. AP

Iohannes (18) *subdiaconus: dixit* p. 101, 12. AP

Iohannes (19—20) *anagnostes:* p. 106, 7. 8. AP

Ἰωάννης (21) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Βηλίου: $\overline{ss}$ [5, 36] 7, cf. p. 106, 15. AP

Ἰωάννης (22) πρεσβύτερος καὶ ἔκδικος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας: destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 72. εἶπεν 5, 83. CP

Ἰωάννης (23) πρεσβύτερος καὶ ἐκκλησιέκδικος καὶ ἐπὶ τῶν φυλακῶν [καὶ ἐπὶ τ. φ. om. 5, 86] destinatur quaerendum Anthimum 5, 86. εἶπε 5, 100. CP

Ἰωάννης (24) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς πλησίον τοῦ ἀγωγοῦ: $\overline{ss}$ [5, 12] [5, 14] 67. CP

Ἰωάννης (25) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ἀναστασίου: $\overline{ss}$ [5, 68] 39. [Ἰ. τῆς Ἀ.] intrat [5, 55. 76. 90] 38. [5, 107] 43. CP

'Ιωάννης (26) πρεσβύτερος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἐν ἁγίοις Εὐσεβίου: ss [5, 26] 5, cf. p. 67, 6. CP

'Ιωάννης (27) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Θεοδώρου ἐν τῇι πέτραι [ἐ. τ. π. om. 5, 68]: ss [5, 68] 22. [5, 12] 42. [5, 14] 27. ['Ι. τῆς Θ.] intrat [5, 55. 76. 90] 21. [5, 107] 26. CP

'Ιωάννης (28) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ ἐν τοῖς Μοδέστου [ἐν τ. M. om. 5, 12. 14]: ss [5, 68] 25. [5, 12] 11. [5, 14] 13. ['Ι. τοῦ ἁ. Θ. ἐν τ. M.] intrat [5, 55. 76. 90] 24. [5, 107] 29. CP

'Ιωάννης (29) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς 'Ισαακίου: ss [5, 12] 33. [5, 14] 40. CP

'Ιωάννης (30) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἁγίου 'Ιωάννου τῶν Στουδίου: διὰ χειρὸς Θεοδώρου ἀναγνώστου καὶ μοναχοῦ ss [5, 26] 20, cf. p. 67, 8. CP

'Ιωάννης (31) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Κύρου πλησίον τοῦ ἁγίου 'Ρωμανοῦ ἐν τοῖς 'Ελλεβίχου: ss [5, 26] 32. CP

'Ιωάννης (32) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν ἐπίκλην Κώνστα διὰ χειρὸς Σεργίου (5) τοῦ ἐμοῦ διακόνου ss [5, 26] 11 διὰ τὸ γράμματα μὴ εἰδέναι. CP

'Ιωάννης (33) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Μανουηλίου: ss [5, 26] 9, cf. p. 67, 6. CP

'Ιωάννης (34) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Μάρα πλησίον τῆς 'Αετίου κινστέρνης;: ss [5, 68] 42. [5, 12] 52. [5, 14] 53. ['Ι. τῆς M. π. τ. 'Α. κ.] intrat [5, 55. 76. 90] 41. [5, 107] 47. CP

'Ιωάννης (35) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ τῆς ἐπίκλην τῶν Χαρισίου [τῆς — — X. om. 5, 12. 14]: ss [5, 68] 41. [5, 12] 12. [5, 14] 19. ['Ι. τοῦ ἁγίου M. τῶν Χαρισίου] intrat [5, 55. 76. 90] 40. [5, 107] 41. CP

διὰ χειρὸς 'Ιώαννου [36) διακόνου ss [5, 68] 55 'Ιωσήφ. CP

διὰ χειρὸς 'Ιωάννου (37) διακόνου ss [5, 14] 69 Σαββάτιος (4). CHA

'Ιωάννης (38) μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου [ἀββᾶ 5, 68] Μαρτυρίου: ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως 'Ιεροσολύμων [5, 12. 14] μοναχῶν ss [5, 68] 84. [5, 12]. 82. [5, 14] 124. intrat [5, 55. 76] 83. [5, 90] 87. [5, 107] 89. PA

'Ιωάννης (39) πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς λαύρας τῶν ἀμμίων τῆς πεδιάδος [πρεσβύτερος μονῆς ἰδίας ἐν τῇι πεδιάδι 5, 68]: καὶ [om. 5, 12. 14. 90] ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε [ἐν τῇι πεδιάδι 5, 12. 14] μοναχῶν ss [5, 68] 81. [5, 12] 88. [5, 14] 130. ['Ι. π. τῆς πεδιάδος] intrat [5, 55. 76] 85. [5, 90] 89. [5, 107] 91. PA

'Ιωάννης (40) πρεσβύτερος καὶ μοναχός: ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῶι 'Αιλᾶι τῆς τρίτης Παλαιστίνης μοναχῶν ss [5, 12] 96. [5, 14] 138. PA

'Ιωάννης (41) διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς μωνῆς τοῦ μακαρίου Θεοδώρου δευτέρας Συρίας: καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν ss [5, 68] 90. ['Ι. δ. καὶ ἁ. τῆς Θ.] intrat [5, 55. 76] 63. [5, 90] 67. [5, 107] 69. SY

'Ιωάννης (42) πρεσβύτερος καὶ ἀποκρισιάριος [ἀρχιμανδρίτης 5, 68. 55] μονῆς τοῦ κύρου Θωμᾶ Σύρος [om. 5, 68]: ss Συριστί [5, 68] 88. intrat [5, 55. 76] 65. [5, 90] 69. 5, 107] 71. SY

'Ιωάννης (43) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Θωμᾶ: ss Συριστί [5, 68] 93. nescio an idem sit atque 'Ι. (42). SY

'Ιωάννης (44) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς μεγάλης μονῆς τῶν 'Ακοιμήτων τῆς ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων λαμπρᾶς μητροπόλεως: ss [5, 14] 70. CHA

'Ιωάννης (45) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Βαρνάβα ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: ss [5, 14] 82. CHA

'Ιωάννης (46) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς βρύων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: ss [5, 14] 101

'Ιωάννης (47) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἐξαγώνου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως: ss [5, 14] 72. CHA

'Ιωάννης (48) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ Βρόχθων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων: ss [5, 14] 96. CHA

'Ιωάννης (49) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Θωμᾶ ἐπὶ δρόμων τῶν ἄνω ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως: διὰ Κυρεῶνος πρεσβυτέρου τῆς αὐτῆς μονῆς καὶ δευτεραρίου μου ss [5, 14] 104 διὰ τὸ ἀγράμματον εἶναι. CHA

'Ιωάννην (50) παραμονάριον κατὰ τὸν οἶκον τῆς θεοτόκου τὸν διακείμενον κατὰ τὴν Τυρίων μητρόπολιν p. 82, 29. Σευήρωι προστρίψας ἑαυτόν p. 82, 34, cf. p. 88, 16. ὁ 'Ακέφαλος p. 87, 4. 12. 87, 18. 22. ὁ Μανιχαῖος 87, 18. 86, 25. ἀπῆλθεν p. 87, 4. 12. anathematizatur a synodo Epiphanii p. 82, 29. 83, 22. 87, 12 cf. p. 85, 30. 86, 16. 87, 22. 88, 13. 15. 18. 89, 10. 18. 28. τὸν ἀνεψιὸν τοῦ μανδρίτου p. 88, 18

'Ιωσήφ πρεσβύτερος καὶ [π. κ. om. 5, 12. 14] ἡγούμενος μονῆς [om. 5, 12. 14] τῆς θεοτόκου Μαρίας τῆς οὔσης [τ. οὖ. om. 5, 68] ἐν τῶι λιθοστρώτωι: διὰ χειρὸς 'Ιωάννου (36) διακόνου ss [5, 68] 55. διὰ χειρὸς Στεφάνου καὶ δευτεραρίου μου ss [5, 12] 62. [5, 14] 64. ['Ι. τῆς θ.] intrat [5, 55. 76. 90] 53. [5, 107] 58. CP

διὰ χειρὸς Ἰωσηφίου διακόνου καὶ μοναχοῦ $\overline{ss}$ [5, 26] 15 Μαρτύριος. CP

Καιουμᾶς διάκονος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Παύλου: $\overline{ss}$ [5, 36] 17. AP

Calliopius filius Afthonii diaconus: dixit p. 105, 29. AP

Καλώνυμος διάκονος καὶ νοτάριος: legit 5, 23. 109. destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 86. εἶπε 5, 102. CP

Κασιανὸς πρεσβύτερος [καὶ μοναχὸς add. 5, 14] λαύρας τοῦ μακαρίου Σάββα: καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν [ὑπὲρ τῆς ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμου 5, 12. 14] $\overline{ss}$ [5, 68] 70. [5, 12] 69. [5, 14] 111. [Κ. πρ. τῆς λ. τ. μ. Σάββα] intrat [5, 55. 76] 72. [5, 90] 76. [5, 107] 78. cf. *Kyrillos v. Skythopolis* [*Texte u. Unters.* 49, 2] p. 196, 9 sq. PA

Κασσισᾶς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς [τῆς μονῆς 5, 68] τῶν [5, 68; om. locis ceteris] Λουκᾶ Σύρος [om. 5, 68]: Συριστὶ $\overline{ss}$ [5, 68] 87. intrat [5, 55. 76] 61. [5, 90] 65. [5, 107] 67. SY

Κόνων πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Ἰουλιανοῦ Βρόχθων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: $\overline{ss}$ [5, 14] 99. CHA

διὰ Κοσμᾶ (1) διακόνου νοταρίου καὶ χαρτοφύλακος chartis prolatis 5, 23. CP

Κοσμᾶς (2) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς [om. 5, 12] τοῦ ἁγίου προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ [καὶ β. om. 5, 12. 14] Ἰωάννου ἐν τοῖς Στουδίου: $\overline{ss}$ [5, 68] 31. [5, 12] 9. [5, 14] 14. [Κ. τοῦ ἁγίου Ἰ. ἐν τ. Σ.] intrat [5, 55. 76. 90] 30. [5, 107] 36. CP

διὰ χειρὸς Κοσμᾶ (3) μοναχοῦ $\overline{ss}$ [5, 26] 53 Ἠλίας (3). CP

Κοσμᾶς (4) μοναχός: ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ τρίτῃ Παλαιστίνῃ μοναχῶν $\overline{ss}$ [5, 12] 90. [5, 14] 132. PA

Κυπριανὸς πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ὁσίας ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως: $\overline{ss}$ [5, 14] 71. CHA

διὰ Κυρεῶνος πρεσβυτέρου καὶ δευτεραρίου $\overline{ss}$ [5, 14] 104 Ἰωάννης (49). CHA

Κυριακὸς (1) μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Δωροθέου: $\overline{ss}$ [5, 24] 26. ANT

Cyriacus (2) *presbyter et logothet': dixit* p. 105, 13. AP

Κυριακὸς (3) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Ἀναστασίου ἐν τῶι ἀγωγῶι: διὰ χειρὸς Σαββατίου (2) ἀποκρισιαρίου $\overline{ss}$ [5, 26] 25. CP

Κυριακὸς (4) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου ἐν τῶι Ξηροκέρκωι: $\overline{ss}$ [5, 12] 35. [5, 14] 33. CP

Κυριακὸς (5) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Εὐφημίου: ss [5, 68] 10. [5, 12] 13. [5, 14] 17. [Κ. τῆς Εὐ.] intrat [5, 55. 76. 90. 107] 9. CP

Κυριακὸς (6) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος [ἀρχιμανδρίτης 5, 26] μονῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου [τ. ἁ. Ἰ. om. 5, 12. 14. 26] ἐπίκλην [τῆς ἐ. 5, 26; om. 5, 12. 14] τῶν Σύρων: $\overline{ss}$ [5, 26] 16, cf. p. 67, 7. [5, 68] 59. [5, 12] 22. [5, 14] 8. [Κ. τοῦ ἁ. Ἰ. τῶν Σ.] intrat [5, 90] 59. [5, 107] 16. CP

Κυριακὸς (7) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης [ἡγούμενος 5, 12. 14] λαύρας τῶν πυργίων τοῦ Ἰορδάνου [τοῦ Ἰ. om. 5, 12. 14]: ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῶι Ἰορδάνηι μοναχῶν [καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν 5, 68] $\overline{ss}$ [5, 68. 12] 70. [5, 14] 112. [Κ. πρ. καὶ ἡ. τῶν π. τοῦ Ἰ.] intrat [5, 55. 76] 73. [5, 90] 77. [5, 107] 79. PA

Κύρικος διάκονος [πρεσβύτερος 5, 14] καὶ μοναχὸς [μοναχὸς καὶ δ. 5, 68] τῆς Νέας λαύρας: καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν [ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν 5, 12. 14] $\overline{ss}$ [5, 68] 77. [5, 12] 76. [5, 14] 116. [Κ. δ. καὶ μ. τῆς Ν. λ.] intrat [5, 55. 76] 80. [5, 90] 84. [5, 107] 86. PA

Cyrinus subdiaconus: dixit p. 101, 11. AP

Κυρίων πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Αἰγυπτίων: $\overline{ss}$ [5, 68] 23. [5, 12. 14] 24. [Κ. τῶν Αἰ.] intrat [5, 55. 76. 90] 22. [5, 107] 27. CP

Κωνσταντῖνος (1) μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Ἀστερίου: $\overline{ss}$ [5, 24] 17. ANT

Κωνσταντῖνον (2) ἀπὸ λαικῶν διάκονον p. 93, 3; cf. Seuer. ep. sel. 7, 7 Brooks

Κώνστας πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Δίου: διὰ χειρὸς Στρατονίκου (2) πρεσβυτέρου καὶ δευτεραρίου $\overline{ss}$ [5, 26] 2, cf. p. 67, 6. CP

Leontius (1) *filius Anatolii diaconus: dixit* p. 105, 33. AP

Leontius (2) *filius Matroniani* [Matroni p. 105, 29] *diaconus: dixit* p. 100, 7. 105, 29. AP

Leontius (3—8) *diaconus: dixit* p. 100, 33. 35. 105, 35. 36. 106, 3. 4. AP

Λεόντιος (9) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ τοῦ ἐν τοῖς Πουσίου: $\overline{ss}$ [5, 26] 54. CP

Λεόντιος (10) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἐν ὁσίοις Τρύφωνος: $\overline{ss}$ [5, 26] 10, cf. p. 67, 6. CP

Λεόντιος (11) ἡγούμενος καὶ [ἡ. καὶ om. 5, 12] μοναχὸς ἰδίου μοναστηρίου [Ἰ. μ. om. 5, 12. 68] καὶ τοποτηρητὴς τῆς ἐρήμου πάσης [5, 68; om. 5, 12. 14]: ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι καὶ Ἰορδάνηι [ὑπὲρ τῶν κατὰ τὴν ἔρημον 5, 12] πατέρων $\overline{ss}$ [5, 68] 73. [5, 12] 74. [5, 14] 117. [Λ. μοναχὸς καὶ ἡγούμενος [om.

5, 107] καὶ τοποτηρητὴς τῆς ἐρήμου πάσης [καὶ τοποτηρητὴς — πάσης om. 5, 55. 107]] intrat [5, 55. 76] 76. [5, 90] 80. [5, 107] 82. cf. *Kyrillos v. Skythopolis* [*Texte u. Unters.* 49, 2] p. 272 s. Λεόντιος (4). 388 sq. 400. 402. 403. PA

Λογγῖνος διάκονος: ss [5, 24] 2. ANT

Μακάριος διάκονος καὶ νοτάριος [δ. καὶ ν. καὶ ἀποκρισιάριος 5, 117. νοτάριος διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος 5, 78]: legit 5, 23. 78. destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 103. εἶπε 5, 117. CP

Macedonius diaconus: dixit p. 105, 32. AP

Μάμας μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου [ἀββᾶ 5, 68] Μαρτυρίου: καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν [ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν 5, 12. 14] ss [5, 68] 79. [5, 12] 80. [5, 14] 122. intrat [5, 55. 76] 82. [5, 90] 86. [5, 107] 88. PA

Μάρας (1) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Βασιλείου: ss [5, 36] 8. AP

Maras (2) *diaconus: dixit* p. 106, 4. AP

Μαριανὸς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης [ἡγουμένου 5, 55. 76. 90. 107] μονῆς τοῦ ἐν ἁγίοις Δαλματίου καὶ ἔξαρχος τῶν μοναστηρίων τῆς βασιλίδος πόλεως [cf. p. 32, 18. 38, 21. 128, 1]: ss [5, 59] p. 133, 32. [5, 68. 12. 14] 1. intrat 5, 7. 5, 55 p. 128, 24. 5, 76 p. 156, 30. 5, 90 p. 163, 27. 5. 107 p. 172, 5. offert relationem p. 134, 15. CP

Μαρῖνος (1) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Παυλίνου: ss [5, 68] 28. [5, 12] 36. [5, 14] 45. [M. τῆς Παύλου] intrat [5, 55. 76. 90] 27. [5, 107] 31. CP

διὰ χειρὸς Μαρίνου (2) ἀναγνώστου ss [5, 12] 50. [5, 14] 51 Παῦλος (5). CP

Μαρῖνος (3) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς ἀνδριάντων ὑπὸ Φωτεινὸν ἐπίσκοπον: ss [5, 14] 100. CHA

Μαρκελλῖνος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ Ῥουφινιανῶν ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: ss [5, 14] 81. CHA

Μάρκελλος (1) διάκονος: ss [5, 24] 10. ANT

Marcellus (2) *diaconus: dixit* p. 106, 3. AP

Μάρκελλος (3) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ Δαλματίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: ss [5, 14] 91. CHA

Μάρκος (1) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Θεοδώρου ἀπὸ ἐκσκεπτόρων: ss [5, 68] 26. [5, 12] 28. [5, 14] 37. [M. τῆς Θ.] intrat [5, 55. 76. 90] 25. [5, 107] 30. CP

Μάρκος (2) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς ἐπίκλην Ἱερουσαλήμ: ss [5, 26] 24, cf. p. 67, 8. CP

Μάρκος (3) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου μάρτυρος Κυρίκου: ss διὰ χειρὸς Αὐξάνοντος διακόνου [5, 68] 52. — [5, 12] 31. [5, 14] 32. [M. τοῦ ἁγίου K.] intrat [5, 55. 76. 90] 50. [5, 107] 55. CP

Μαρτύριος (1) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς κατὰ Βασιανὸν τὸν τῆς ὁσίας μνήμης: ss [5, 26] 15. cf. p. 67, 7. CP

Μαρτύριος (2) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Οὐάλεντος τῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου βαπτιστοῦ: ss [5, 12] 65. [5, 14] 66. CP

Μαρτύριος (3) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Πέτρου ἤτοι Οὐάλεντος καὶ Δαυδάτου πλησίον τῶν Ἀποστόλων: ss [5, 68] 50. [M. τῆς Π. πλ. τῶν Ἀ.] intrat [5, 55. 76. 90] 48. [5, 107] 53. CP

Μαρτύριος (4) μοναχὸς τῆς Νέας λαύρας: ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν ss [5. 12] 84. [5, 14] 126. PA

Μαυρίκιος ὑποδιάκονος: ss [5, 24] 4. ANT

Μεγαλήμερος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Κρανίδων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων: ss [5, 14] 80. CHA

Megas presbyter: dixit p. 98, 2. 100, 21. 104, 12. AP

Μηνᾶς ἀναγνώστης καὶ σεκουνδοκήριος νοταρίων τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης [5, 10. 19. 123; ἀναγνώστης τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ νοτάριος σεκουνδοκήριος 5, 64; ἀναγνώστης καὶ νοτάριος σεκουνδοκήριος τῆς πρεσβύτιδος Ῥώμης 5, 70]: legit 5, 04. 70. 123. 16. 19

Μόδεστος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς ἐπίκλην τῶν Λυκαόνων : διὰ χειρὸς Φλαβιανοῦ πρεσβυτέρου καὶ δευτεραρίου ss [5, 12] 44. [5, 14] 46. CP

Μουσίλιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Βαρναβᾶ: ss [5, 36] 9. AP

Μωσῆς πρεσβύτερος: ss [5, 24] 13. ANT

Νέσταβος πρεσβύτερος [καὶ μοναχὸς add. 5, 12. 14] τῆς λαύρας τοῦ μακαρίου [τῆς ὁσίας μνήμης 5, 68] Φιρμίνου: καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν [ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ὑπὸ τὴν ἁγία πόλιν μοναχῶν 5, 12. 14] ss [5, 68] 71. intrat [5, 55. 76] 74. [5, 90] 78. [5, 107] 80. PA

Νίκων διάκονος καὶ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου: ὑπὲρ πάντων ἐν τῇ ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶ ss [5, 12] 70. [5, 14] 121. PA

Νόννος (1) διάκονος μονῆς τοῦ μακαρίου Παύλου: ss [5, 24] 18. ANT

Nonnus (2) *filius Eortasiu diaconus: dixit* p. 105, 33. AP

Παλλάδιος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Οὐαλεντίνου τοῦ ἐν τῶι Καπριόλης: ss [5, 36] 5. cf. p. 106, 16. AP

Παντολέων πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἐπιλεγομένης Βεναντίου: ss [5, 26] 37. CP

Παῦλος (1) μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Ἡσυχίου: ss [5, 24] 25. ANT

Paulus (2) *diaconus: dixit* p. 106, 1. AP

Paulus (3) *subdiaconus dixit* p. 101, 3. AP

Παῦλος (4) νοτάριος καὶ διάκονος [διάκονος καὶ νοτάριος 5, 103. 116]: legit 5, 23. destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 103. εἶπε 5, 116. CP

Παῦλος (5) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἁγίας μάρτυρος Ἑρμιόνης τῆς διακειμένης πλησίον τῶν Ἐλλεβίχου [τῆς δ. — Ἐλλ. om. 5, 68]: ss [5, 68] 63. διὰ χειρὸς Μαρίνου (2) ἀναγνώστου ss [5, 12] 50. [5, 14] 51. [Π. τῆς ἁγίας Ε.] intrat [5, 90] 62. [5, 107] 20. CP

Παῦλος (6) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Ζηνοβίου: ss [5, 12] 37. [5, 14] 39. CP

Παῦλος (7) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Λυκαόνων: ss [5, 26] 46. CP

Παῦλος (8) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος Πέτρου καὶ Παύλου τῶν ἀποστόλων, Σεργίου καὶ Βάκχου τῶν μαρτύρων: ss [5, 14] 34. [Π. τοῦ ἀποστόλου Πέτρου πλησίον τοῦ παλατίου] intrat [5, 55. 76. 90] 54. [5, 107] 59. idem esse uidetur Π. πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος: ss [5, 68] 56. CP

Παῦλος (9) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ῥωμαίων πλησίον τῶν Πατροίνου [πλ. τ. Π. om. 5, 68]: ss [5, 68] 5. [5, 12] 8. [5, 14] 11. [Π. τῶν Ῥωμαίων] intrat [5, 55. 76. 90. 107] 4. CP

Παῦλος (10) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Σαμουὴλ [Σαμουηλίου 5, 68] κατὰ τὸν Σκύθην [κ. τ. Σ. om. 5, 68]: ss [5, 68] 21. διὰ Ζωτικοῦ (2) διακόνου ss [5, 12] 41. [5, 14] 43. [Π. τῆς Σαμουηλίου [Σαμουήλου [5, 55]] intrat [5, 55. 76. 90] 20. [5, 107] 25. CP

Παῦλος (11) μοναχὸς [διάκονος 5, 59] καὶ ἀποκρισιάριος τῆς μονῆς τοῦ μακαρίου Μάρωνος τῆς ἐξαρχούσης τῶν μοναστηρίων δευτέρας Συρίας [ἐν τῆι δευτέραι Συρίαι μοναστηρίων 5. 12. 14; δευτέρας Συρίας 5, 68] ἀποσταλεὶς παρὰ τοῦ κοινοῦ τῶν ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν τῆς αὐτῆς χώρας [ἀποσταλεὶς — χώρας om. 5, 12. 14. 68]: ss [5, 59] p. 134, 6. καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν [ὑπὲρ τῶν ἐν τῆι δευτέραι Συρίαι ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν 5, 12. 14] [5, 68] 85. [5, 12] 97. [5, 14] 139. [Π. μ. καὶ ἀποκ. μονῆς τῆς Μάρωνος] intrat [5, 55. 76] 59. [5, 90] 63. [5, 107] 65. cf. Coll. Auell. p. 568, 15. SY

Παῦλος (12) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Γαλακρηνῶν ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: ss [5, 14] 84. CHA

Παῦλος (13) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς πηγῆς ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων: ss [5, 14] 77. CHA

διὰ χειρὸς Παύλου (14) διακόνου ss [5, 14] 94 Εὐγένιος (4). CHA

Pelagius diaconus ecclesiae Romanae: ss [5, 131] 12. [5, 40] 8. — [Π. διακόνου τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας [Ῥώμης 5, 4[8]]] adest synodo [5, 4] 8. 53. [5, 52. 73] 55. [5, 87] 67. [5, 104] 66. cf. 11 s. Ἀγαπητός

Stephanus (4) *Petrus* (1) *et Iulianus* (4) *diaconi* [τῶν τηνικαῦτα ἀναγνωστῶν p. 99, 23]: *dixerunt* p. 92, 33. AP

Πέτρος (2) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς θεοτόκου Μαρίας καὶ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Διομήδους ἐπίκλην Ἱερουσαλήμ [μονῆς ἐπιλεγομένης Ἱ. 5, 12. 14]: ss [5, 68] 32. [5, 12] 40. [5, 14] 44. [Π. τῆς θεοτόκου καὶ τοῦ ἁγίου Δ. ἐν Ἱ.] intrat [5, 55. 76. 90] 31. [5, 107] 37. CP

διὰ χειρὸς Πέτρου (3) ss [5, 26] 35 Δωρόθεος (4). CP

Πέτρου (4) νοταρίου: adest synodo [5, 4] 55. [5, 52. 73] 57. [5, 87] 70. [5, 104] 69; cf. 11 s. Ἀγαπητός

Πολύευκτος διάκονος καὶ μοναχὸς τῆς [om. 5, 68] μονῆς τοῦ μακαρίου [ἀββᾶ 5, 68] Θεοδοσίου: καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν [ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν 5, 12. 14] ss [5, 68] 75. [5, 12] 77. [5, 14] 119. [Π. διάκονος τῆς μ. τοῦ ἀββᾶ Θ.] intrat [5, 55. 76] 78. [5, 90] 82. [5, 107] 84. PA

Πολυχρόνιος (1) πρεσβύτερος μονῆς τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ τοῦ ἐν τῶι αἰθρίωι [μονῆς τῆς ἐπίκλην αἰθρίου 5, 68; μονῆς τῆς ἐν τῶι αἰθρίωι 5, 26]: ss [5, 26] 12, cf. p. 67, 7. διὰ χειρὸς Σευηριανοῦ (1) μοναχοῦ ss [5, 68] 46, cf. 47. διὰ Ἀναστασίου (6) μοναχοῦ ss [5, 12] 56. [5, 14] 57. [Π. τοῦ [τῆς 5, 107] αἰθρίου] intrat [5, 55. 76. 90] 46. [5, 107] 51. CP

Πολυχρόνιος (2) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Κρητικῶν: ss [5, 68] 62. [5, 12] 61. [5, 14] 63. [Π. τ. Κ.] intrat [5, 90] 61. [5, 107] 19. CP

Πολυχρόνιος (3) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ἀλαπέδων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως: ss [5, 14] 76. CHA

Προκόπιος (1) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου: ss [5, 36] 3, cf. p. 106, 16. AP

Προκόπιος (2) μοναχὸς καὶ πρωτοδιάκονος monasteris Θεοδώρου (5). CP

Ῥαβουλᾶς πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἐπίκλην τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Ἡλία: διὰ χειρὸς Θωμᾶ (8) διακόνου ss [5, 26] 28 διὰ τὸ μὴ εἰδέναι Ἑλληνιστί. CP

Kianus diaconus: dixit p. 101, 14. AP

Ῥόδων πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς [τῶν add. 5, 12] Θεοδώρου: ss [5, 68] 17. [5, 12] 63. [5, 14] 69. [Ῥ. τῆς Θ.] intrat [5, 55. 76. 90] 16. [5, 107] 21. CP

Rufinus (1) *diaconus: dixit* p. 105, 33. AP

Ῥουφῖνον (2) ἐπὶ πολλούς χρόνους οἰκονομήσαντα τὰ τῆς ἐκκλησίας πράγματα p. 94, 20. 99, 10. τοὺς κληρονόμους Ῥουφίνου p. 98, 30. 31. 99, 16. 100, 4. Ἰωάννης ὁ τοῦτον κληρονομήσας p. 101, 21. τοῦ πράγματος τοῦ κατὰ Ῥουφῖνον p. 101, 9. τοῖς κατὰ Ῥ. p. 101, 19. AP

Romanus (1) *presbyter: dixit* p. 98, 15. 104, 39, cf. p. 98, 28. AP

Romanus (2) *archidiaconus: dixit* p. 103, 25. AP

Romanus (3) *diaconus: dixit* p. 106, 3. AP

Romanus (4) *anagnostes: dixit* p. 106, 7. AP

Ῥωμανὸς (5) πρεσβύτερος καὶ ἐκκλησιέκδικος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας [τῆς—ἐκκλησίας om. 5, 99]: destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 86. εἶπε 5, 99. CP

Ῥωμύλος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰακώβου: ss [5, 36] 15. AP

Σάβας πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἁγίου Θωμᾶ πλησίον τῆς κινστέρνης: δι' Ἀβουλσαβοῦ πρεσβυτέρου ss [5, 26] 45 διὰ τὸ γράμματα μὴ εἰδέναι. CP

Sabbatius (1) *presbyter: dixit* p. 104, 36. AP

διὰ χειρὸς Σαββατίου (2) ἀποκρισιαρίου ss [5, 26] 25 Κυριακός (4). CP

Σαββάτιος (3) μοναχὸς τῆς λαύρας τοῦ μακαρίου Σάββα: ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν ss [5, 12] 83. [5, 14] 125. PA

Σαββάτιος (4) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ὑπατίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως: διὰ χειρὸς Ἰωάννου (37) διακόνου ss [5, 14] 69 διὰ τὸ ἐμὲ γράμματα μὴ εἰδέναι. CHA

Σαλαμίνης [Σαλαμάνης 5, 14] πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος: ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ τρίτῃ Παλαιστίνῃ μοναχῶν: ss [5, 12] 92. [5, 14] 134. PA

Σαμουὴλ διάκονος p. 73, 29. CP

Σαμουήλιος διάκονος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰσαακίου: ss [5, 36] 18. AP

Σευηριανὸς (1) μοναχός: ss uice Πολυχρονίου (1) [5, 68] 47. CP

Σεβηριανὸς (2) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Ζωόρα τῶν Θερμῶν Σύρος [om. 5, 68]: Συριστὶ ss [5, 68] 86. intrat [5, 55. 76] 60. [5, 90] 64. [5, 107] 66. SY

Σεβηριανὸς (3) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Σύρων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων: ss [5, 14] 78. CHA

Σέργιος (1): ss [5, 24] 11. ANT

Σέργιος (2) μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Συμεῶνος: ss [5, 24] 21. ANT

Sergius (3) *presbyter: dixit* p. 104, 21. 105, 27. AP

Σέργιος (4) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Θαλασσίου [5, 36] 10. AP

διὰ χειρὸς Σεργίου (5) διακόνου καὶ ἀποκρισιαρίου ss [5, 26] 11 Ἰωάννης (32). CP

Σέργιος (6) πρεσβύτερος καὶ [om. 5, 68] περιοδευτὴς τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν ἐπὶ χωρίων τῆς πρώτης Σύρων ἐπαρχίας [τῶν ἁγίων — ἐπαρχίας 5, 68; om. locis ceteris]: ss [5, 68] 91. intrat [5, 55. 76] 69. [5, 90] 73. [5, 104] 75. SY. nescio an idem sit atque Σέργιος πρεσβύτερος καὶ περιοδευτὴς μονῆς Γινδάρου: ss [5, 69] 33

Σεργίου (7) τοῦ διακόνου: legit in ecclesia Tyri p. 85, 13

Σίλας πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ἠλία: ss [5, 68] 20. [5, 12] 51. [5, 14] 52. [Σ. τῆς Ἠ.] intrat [5, 55. 76. 90] 19. [5, 107] 24. CP

Σολομὼν μοναχὸς τοῦ μακαρίου Οὐαλεντίνου τοῦ Καπροέλης: ss [5, 24] 19. ANT

Στέφανος (1) διάκονος: ss [5, 24] 3. ANT

Stephanus (2) *et alter Stephanus* (3) *presbyteri: dixerunt* p. 99, 30. *Stephanus presbyter: dixit* p. 104, 31. AP

Stephanus (4) *Petrus* (1) *et Iulianus* (4) *diaconi* [τῶν τηνικαῦτα ἀναγνωστῶν p. 99, 23]: *dixerunt* p. 92, 33. Στέφανος ὁ διάκονος p. 96, 2. κἀγὼ Σ. οἶδα p. 93, 6. AP

Stephanus (5—9) *diaconus: dixit* p. 105, 29. 35. 36. 106, 1. AP

Stephanus (10) *anagnostes: dixit* p. 106, 8. AP

Στέφανος (11) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἁγίου Θεοδώρου: ss [5, 36] 6. cf. p. 106, 16. AP

Στέφανος (12) νοτάριος καὶ διάκονος: legit 5, 23. CP

Στέφανος (13) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Κώνστα: διὰ χειρὸς Ἰακώβου (5) διακόνου ss [5, 68] 37. ss [5, 12] 20. [5, 14] 10. [Σ. τῆς Κ.] intrat [5, 55. 76. 90] 36. [5, 107] 41. CP

Στέφανος (14) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ὀλυμπίου: ss [5, 68] 7. [5, 12] 38. [5, 14] 7. [Σ. τῆς Ὀ.] intrat [5, 55. 76. 90. 107] 6. CP

Στέφανος (15) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Προμώτου: $\overline{ss}$ [5, 68] 13. [5, 12] 17. [5, 14] 21. [Σ. τῶν Π.] intrat [5, 55. 76. 90. 107] 12. CP

Στέφανος (16) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν 'Ρωμαίων πλησίον τοῦ ἁγίου Γεωργίου Συκῶν: $\overline{ss}$ [5, 14] 68. CP

διὰ χειρὸς Στεφάνου (17) μοναχοῦ $\overline{ss}$ [5, 26] 47 Βιβέντιος. CP

Στέφανος (18) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Εὐξερίου: καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν $\overline{ss}$ [5, 68] 92. intrat [5, 55. 76] 64. [5, 90] 68. [5, 107] 70. SY

Στέφανος (19) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς 'Αντιοχειανῶν ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: $\overline{ss}$ [5, 14] 85. CHA

Στέφανος (20) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Ζαχαρίου τοῦ Στιβαραχίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: $\overline{ss}$ [5, 14] 103. CHA

Στέφανος (21) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Κοκκίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον Χαλκηδονίων: $\overline{ss}$ [5, 14] 106. CHA

Στέφανος (22) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς 'Ορχάδων ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως: $\overline{ss}$ [5, 14] 73. CHA

Στέφανος (23) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Στεφανᾶ ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων: $\overline{ss}$ [5, 14] 97. CHA

Στέφανος (24) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: $\overline{ss}$ [5, 14] 80. CHA

Strategius (1) *anagnostes: dixit* p. 106, 8. AP

Στρατήγιος (2) διάκονος καὶ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου 'Ιωάννου [τοῦ — 'I. om. 5, 12. 14]: καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ὑπὸ Σκυθόπολιν μοναχῶν [ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι δευτέραι Παλαιστίνηι μοναχῶν 5, 12. 14]: $\overline{ss}$ [5, 68] 83. [5, 12] 91. [5, 14] 133. intrat [5, 55. 76] 87. [5, 90] 91. [5, 107] 93. PA

Στρατόνικος (1) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Δομετίου: $\overline{ss}$ [5, 68] 48. [5, 12] 31. [5, 14] 36. [Σ. τῆς Δ.] intrat [5, 55. 76. 90] 45. [5, 107] 50. CP

διὰ χειρὸς Στρατονίκου (2) πρεσβυτέρου καὶ δευτεραρίου $\overline{ss}$ [5, 26] 2 $\overline{ss}$ Κώνστας. CP

Συμεὼν (1) μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου 'Αγαπητοῦ: $\overline{ss}$ [5, 24] 20. ANT

Συμεώνης (2) μοναχὸς μονῆς ἰουγάτων τοῦ μακαρίου Παύλου: $\overline{ss}$ [5, 24] 24. ANT

Symeones (3—6) *diaconus: dixit* p. 100, 28. 105, 35. 106, 3. 4. AP

Συμεὼν (7) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου 'Αγαπητοῦ [5, 36] 2, cf. p. 106, 15. AP

Συμεὼν (8) διάκονος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Εὐγραφίου: $\overline{ss}$ [5, 36] 12. AP

Συμεὼν (9) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῶν Καιουμᾶ: $\overline{ss}$ [5, 26] 42. CP

Συμεώνης (10) διάκονος καὶ ἀποκρισιάριος μονῆς τοῦ μακαρίου 'Ιακώβου δευτέρας Συρίας: καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν $\overline{ss}$ [5, 68] 89. [Σ. δ. καὶ ἀ. τῆς 'I.] intrat [5, 55. 76] 62. [5, 90] 66. [5, 107] 68. SY

Sofronius (1) *diaconus: dixit* p. 106, 5. AP

Σωφρόνιος (2) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς Θεοδώρου Αἰγυπτίου: $\overline{ss}$ [5, 26] 26. CP

Σωφρόνιος (3) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῆς ἐπίκλην ἐν τῶι καλαμίωι: $\overline{ss}$ [5, 26] 13. CP

Σωφρονίου (4) πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου τῆς μονῆς Θεοδοσίου καὶ πρώτου πάσης τῆς ἐρήμου 'Ιεροσολύμων 5, 59 p. 133, 30, cf. 'Ησύχιος (2). PA

Τερέντιος πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς [κ. μ. om. 5, 68. 55. 76. 90] τῆς [om. 5, 68] Νέας λαύρας: καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν [5, 68; ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῆι ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμωι μοναχῶν locis ceteris] $\overline{ss}$ [5, 68. 12] 72. [5, 14] 114. intrat [5, 55. 76] 75. [5, 90] 79. [5, 107] 81. PA

Τιμόθεος (1) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ μακαρίου Γαιανοῦ: $\overline{ss}$ [5, 36] 11. AP

Τιμόθεος (2) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν 'Αστερίου: $\overline{ss}$ [5, 68] 45. [5, 12] 26. [5, 14] 30. [Τ. τῆς 'A.] intrat [5, 55. 76. 90] 44. [5, 107] 45. nescio an idem sit Τιμόθεος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης: $\overline{ss}$ [5, 26] 33. CP

Τραιανὸς πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς [κ. μ. om. 5, 68] τῶν πυργίων τῶν ἐν τῶι 'Ιορδάνηι [τοῦ 'Ιορδάνου 5, 68]: ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῶι 'Ιορδάνηι μοναχῶν [καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν 5, 68] $\overline{ss}$ [5, 68] 74. [5, 12] 73. [5, 14] 115. [Τ. πρ. τῶν π. τοῦ 'I.] intrat [5, 55. 76] 77. [5, 90] 81. [5, 107] 83. PA

Τρύφων (1) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς 'Ελπιδίου: $\overline{ss}$ [5, 68] 36. [Τ. τῆς 'E.] intrat [5, 55. 76. 90] 35. [5, 107] 40. CP

Τρύφων (2) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Μανουηλίου: $\overline{ss}$ [5, 12] 47. [5, 14] 48. CP

Τρύφων (3) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς 'Ιερίου ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως: $\overline{ss}$ [5, 14] 74. CHA

'Υπάτιος (1) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς 'Ολυμπίου: $\overline{ss}$ [5, 26] 23. CP

Ὑπάτιος (2) πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τῶν Χαρισίου: διὰ χειρὸς Ἐλευθερίου (4) διακόνου $\overline{ss}$ [5, 26] 38 διὰ τὸ γράμματα μὴ εἰδέναι. CP

Φαυστῖνος μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος μονῆς τοῦ ἁγίου Στεφάνου Μαουζᾶ Ἰαμνίας: καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε κληρικῶν καὶ μοναχῶν $\overline{ss}$ [5, 68] 95. cf. Φωτεινός (2). PA

Φίληξ μοναχὸς μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰωάννου: $\overline{ss}$ [5, 24] 23. ANT

Φλαβιανὸς πρεσβύτερος καὶ δευτεράριος Μοδέστου πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου τῆς μονῆς Μοδέστου ἐπίκλην τῶν Λυκαόνων: $\overline{ss}$ [5, 68] 27, cf. [5, 12] 44. [5, 14] 46. [Φ. πρ. καὶ δ. τῆς Μ. τῶν Λ.] intrat [5, 55. 76. 90] 26. [5, 107] 32. CP

Φωκᾶς (1) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς ἐπίκλην [τ. ἐ. om. 5, 12. 14] τῶν Ἰωνᾶ: $\overline{ss}$ [5, 68] 43. [5, 12] 16. [5, 14] 20. [Φ. τῆς Ἰ. πλησίον τοῦ Δευτέρου] intrat [5, 55. 76. 90] 42. [5, 107] 48. CP

διὰ χειρὸς Φωκᾶ (2) μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου $\overline{ss}$ [5, 26] 48 Ἀλέξανδρος (5). CP

Fotinus (1) *diaconus: dixit* p. 105, 36. AP

Φωτεινὸς (2) μοναχὸς τοῦ ἁγίου Στεφάνου τοῦ ἐν Μαωζᾶ Ἰαμνίας πρώτης Παλαιστίνης: ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν αὐτῶι μοναχῶν $\overline{ss}$ [5, 12] 95. [5, 14] 137. cf. Φαυστῖνος. PA

Φωτεινὸς (3) μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος μονῆς τοῦ ἁγίου Στεφάνου: intrat [5, 55. 76] 67. [5, 90] 71. [5, 107] 73. SY

Φωτεινὸς (4) πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Πλάτωνος ὑπὸ Φωτεινὸν τὸν ἐπίσκοπον: διὰ χειρὸς Γεωργίου (2) διακόνου $\overline{ss}$ [5, 14] 95 διὰ τὸ γράμματα μὴ εἰδέναι. CHA

διὰ Χρηστοῦ ἀναγνώστου $\overline{ss}$ [5, 26] 3 Διογένης (2). CP

Χριστῖνος πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης μονῆς τοῦ ἐν ὁσίοις Θεοδώρου: διὰ χειρὸς Θεοδώρου (6) μοναχοῦ $\overline{ss}$ [5, 26] 19 διὰ τὸ ἐμὲ ἀσθενεῖς ἔχειν τὰς χεῖρας. CP

Χριστόδωρος [Χριστοφόρος 5, 19] νοτάριος καὶ διάκονος [δ. ν. 5, 19] καὶ σηκρητάριος [καὶ σ. om. 5, 72]: legit 5, 19. 37. 61. 70. destinatur ad quaerendum Anthimum 5, 72. εἶπεν 5, 85. CP

ἐκδιδόντων τῶν μοναχῶν Ἱεροσολυμιτῶν χάρτην p. 181, 20

οἱ νοτάριοι εἶπον 5, 94. 120. CP

V VIRI ET MVLIERES VARII STATVS

Ἀντιόχωι τῶι μυρεψῶι p. 97, 1

Ἰσαάκιος ὁ Πέρσης p. 137, 20. 149, 4

τὸν Ἴβηρα Πέτρον p. 41, 3

τὸν Πριγκιπίας p. 86, 10. 88, 25

Φαῦστος p. 103, 17. 107, 31

στρατιώτου τινὸς Ψηφᾶ p. 96, 25

τὴν Ἐμισηνὴν Μαρίαν τὴν ἀπὸ σκηνῆς p. 98, 21. 29. 103, 39

Στεφάνην τὴν ἀπὸ σκηνῆς τὴν ἐπίκλην Πτεροβόλον p. 95, 8. 96, 17. 100, 13. 101, 2. 23. 102, 35. 103, 8. 108, 24

VI CIVITATES EPISCOPALES

Ἀβίλης cf. Σολομών. Νικόστρατος

τῆς Ἀβυδηνῶν cf. Ἀμμώνιος

τῆς κατὰ Ἁγιόπολιν ἐκκλησίας cf. III Συμεώνης (2)

Ἀγκύρας τῆς μητροπόλεως Γαλατίας πρώτης cf. Ἐλπιδίου. III Γαιανοῦ

Ἀδριανῶν τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας cf. Ἠλίου (1)

Ἀδριανουπόλεως (1) cf. Κόνων (1)

τῆς κατὰ Ἀδριανούπολιν ἐκκλησίας τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας cf. Θεόδωρος (1)

Ἀζώτου cf. Λάζαρος

τῆς Αἰζανιτῶν πόλεως cf. Πελάγιος (1)

τοῦ Αἰλᾶ cf. Παῦλος (1). II. VIII

Αἰλία cf. Ἱεροσολύμων

Ἀλίνδων, τῆς Ἀλινδέων πόλεως cf. Θεοδώριτος

Ἀμαθούντων cf. Προκόπιος. Διονύσιος

Ἀμάστρεως, τῆς κατὰ Ἄμαστριν ἐκκλησίας cf. Ἀστέριος (1)

τῆς Ἀμβλαδέων [u. l. Ἀμβλασέων] πόλεως cf. Πέτρος (1)

τῆς κατὰ Ἄμιδαν ἐκκλησίας cf. III Εὐσέβιος

Παρίων Σιφνίων καὶ Ἀμουλγιτῶν cf. Θεόδωρος (6)

Ἀμυζόνος cf. Ἀνδρέου (1)

τῆς Ἀναστασιουπόλεως τῆς Φρυγῶν Πακατιανῆς ἐπαρχίας cf. Στέφανος (1)
τῆς Ἀνεατῶν πόλεως ἐπαρχίας τῆς Ἀσίας cf. Μάρκελλος
Ἀνθηδόνος cf. Εὐστάθιος (1). τῆς Ἀνθηδονιτῶν cf. Δωρόθεος
τῆς Ἀντανδρέων πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας cf. Ζώσιμος
τῆς Ἀνταραδέων cf. Θεοδοσίου (1). τῆς κατὰ Ἀντάραδον ἐκκλησίας cf. III Κοσμᾶς
τῆς Ἀντιοχέων (1) μητροπόλεως τῆς Πισιδῶν ἐπαρχίας, Ἀντιοχείας τῆς μητροπόλεως Πισιδίας cf. Βάκχος
τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς Ἀντιοχέων (2) μεγαλοπόλεως p. 60, 5. 84, 23. τὸν τῆς Ἀντιοχέων θρόνον p. 77, 38. ἡ τῶν Ἀ. ἐκκλησία p. 60, 13. τῆς Ἀντιοχέων p. 78, 10. 85, 12. 93, 34. 95, 14. τῆς Ἀντιόχου p. 82, 9. 15. 95, 11. cf. Σεβῆρος et ind. VIII. τὰς ἐν Δάφνῃ πηγάς p. 60, 34. — τοῦ ἀποστολικοῦ τῆς Θεουπολιτῶν θρόνου et similia cf. Ἐφραιμίου. III Ἡρακλείου. Μάγνου. patriarcham Θεουπόλεως p. 208, 19. τῶν Θ. κληρικῶν p. 59, 26 cf. p. 60, 2. 5. τῆς Θ. p. 39, 26. 40, 33. 36. ὑπὸ Θεούπολιν 5, 55. non accurate inscribitur τῶν ὑπὸ Θεούπολιν 5, 55. 76. 90. 107
τῆς Ἀπαμέων (1) πόλεως, τῆς μητροπόλεως Ἀπαμείας τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας cf. Μάρκος
Ἀπαμείας (2) . . . τῆς δευτέρας Σύρων ἐπαρχίας p. 30, 14. cf. Ἰσαακίου. Πέτρος (2). Παῦλος (2). τῆι Ἀπαμέων μητροπόλει p. 97, 31. 99, 11. 102, 19. τὸν τῆς Ἀπαμέων θρόνον p. 111, 18. τὰς προσηγορίας τῶν ἡμῶν ἐπισκόπων ἐνεγράψαμεν τοῖς διπτύχοις κατὰ τὴν ἀρχαίαν τάξιν p. 97, 34. 104, 2. 18. τῆς Ἀπαμέων ἐνορίας p. 106, 17. εἰς τὸ Βένετον μέρος p. 96, 20. cf. VIII
Ἀρεθούσης cf. Σεβηριανός. κατὰ τὴν Ἀρεθουσίων cf. III Ἡσαίας
Ἀρεοπόλεως cf. Πολυχρόνιος. Ἠλίας (2). III Βίκτωρ
Ἀρινδήλων cf. Μακάριος. uid. Ἐρενδηληνῶν VIII s. SYRIA
τῆς Ἀριστιανῶν πόλεως ἐπαρχίας Φρυγίας Πακατιανῆς cf. Μάμας
κατὰ τὴν Ἀρκηνῶν p. 81, 36. 82, 1
Ἀσκάλωνος [cf. Μαιουμᾶ (1)] cf. Ἀντώνιος. Διονύσιος (2)
Αὐγουστοπόλεως cf. Ἰωάννης (1)
Βακάθας cf. Γρηγόριος (1). Βακάθων [βακάνων codd.] cf. Βάραχος
τῆς Βαλανεωτῶν cf. Θεόδωρος (2)
τῆς ποτὲ Βαρκουσῶν, νυνὶ δὲ Ἰουστινιανουπόλεως, Βαρκουσῶν ἤτοι Ἰουστινιανουπόλεως, τῆς Βαρκουσηνῶν ἤτοι Ἰουστινιανοπολιτῶν πόλεως cf. Ἀλέξανδρος (1)
Βασιλινουπόλεως cf. Κυριακός (1)
τῆς Βελαβιτηνῆς cf. Κασσισᾶ
τῆς μητροπόλεως Βερόης cf. Τιμοθέου
τῆς Βεροιαίων πόλεως τῆς πρώτης Σύρων ἐπαρχίας, τῆς μητροπόλεως Βεροίας cf. Μέγας
τῆς Βηρυτίων μητροπόλεως, τῆς μητροπόλεως Βηρυτοῦ cf. Θαλάσσιος (1). III Μαρτύριος. τὴν Βηρυτίων p. 40, 17
τοῦ Βιτυλίου cf. Μανουήλιος
τῆς μητροπόλεως Βοσπόρου, Βοσπόρου cf. Ἰωάννης (2)
τῆς κατὰ Βόστραν τὴν μητρόπολιν ἐκκλησίας cf. III Ἰωάννης (1)
τὸν Βοτρυηνόν cf. Ἠλίαν (3)
τῆς Βρυζηνῶν πόλεως, Βρόζου, Βριάνων cf. Μακεδόνιος (1). latere uidetur aliqua confusio, cf. Hierocl. p. 677, 2 et 667, 7
Γαβῶν cf. Ἀναστάσιος (1)
Γαβάλων cf. Ἰωάννης (3)
τῆς Γαγγρηνῶν μητροπόλεως cf. Θεόδοτος (1). Προκόπιος (2)
Γαδάρων (1) cf. Ἀράξιος
Γαδάρων (2) cf. Θεόδωρος (3)
τῆς Γαζαίων [cf. Μαιουμᾶ (2)] cf. Ἀμβρίλλιος. III Θεοδόσιος. Γάζης cf. Μαρκιανός (1)
τῆς Γαργαρέων ἐπαρχίας Ἀσίας cf. Ἰωάννης (4)
Γέρμης ἐπαρχίας Ἑλλησπόντου cf. Ἐπιτύγχανος
Γόρδου [u. l. Γορδίου], τῆς Γορδηνῶν πόλεως cf. Θεόδωρος (4)
Γορτύνης, ἡ μητρόπολίς ἐστι τῆς Κρητῶν ἐπαρχίας, cf. Θεόδωρος (5)
Δαρδάνου cf. Φωκᾶς
Διοκαισαρείας cf. Μαρκελλῖνος. Κυριακός (2)
τῆς Διοσπολιτῶν cf. Ἀπολλώνιος
Δορυλαίου cf. Θαλάσσιος (2)
Δώρων cf. Βαρώχιος
ecclesiae Eclanae sine *Eclanen.* Ἐκλάνων cf. Ἐπιφάνιος (1)

Ἑλενουπόλεως (1) cf. Προκόπιος (3)
τῆς Ἑλενοπολιτῶν (2), Ἑλενουπόλεως cf. Λεόντιος (1)
Ἐλευθεροπόλεως cf. Γρηγόριος (2). Ἀναστάσιος (2). III Ἰωάννης (2)
Ἐλούζων cf. Μακεδόνιος (2). Ἀλεξάνδρου (2)
Ἐλούσης cf. Πέτρος (3). Ζηνόβιος (1)
Ἐμέσης cf. III Μάρκος
Ἐξάλους cf. Παρθένιος
Ἐπιφανείας cf. Κοσμᾶς. Σέργιος
τῆς Εὐδοκιατῶν τῆς Λυκίων ἐπαρχίας cf. Φώτιος
Εὐδοξιάδος cf. Μηνᾶς (1)
τῆς Εὐκαρπέων πόλεως cf. Διονύσιος (3)
Εὐροιέων πόλεως τῆς Παλαιᾶς τῶν Ἠπείρων ἐπαρχίας, Εὐροίας Παλαιᾶς Ἠπείρου cf. Θεόδοτος (2)
τῆς Ἐφεσίων μητροπόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας, τῆς μητροπόλεως Ἐφέσου cf. Ὑπάτιος (1)
τῆς Ζηνοπολιτῶν [Ζηνωνοπολιτῶν?], τῆς Ῥαχληνῶν cf. Ἠλίας 4
τοῦ ἔθνους τῶν Ζικχῶν, τοῦ Ζηκχῶν ἔθνους, Ζικχίας cf. Δομετιανός
τῆς Ζωορηνῶν cf. Ἰσίδωρος, Ζωόρων τῆς τρίτης Παλαιστινῶν ἐπαρχίας siue τῆς τρίτης Παλαιστίνης cf. Ἰωάννης (5)
τῆς Ἡλιουπολιτῶν ἐκκλησίας cf. III Ἀβράμιος. Ἰωνᾶς
κατὰ Ἡράκλειαν (1) τὴν μητρόπολιν τῆς Εὐρωπαίων ἐπαρχίας, Ἡρακλείας τῆς μητροπόλεως Εὐρώπης, τῆς Ἡρακλεωτῶν p. 74, 4. 67, 3. 80, 33 cf. Θεόφιλος. Κωνσταντῖνος
Ἡρακλείας (2) τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας uel τῆς ἐπαρχίας Ὀνωριάδος cf. Ἐπιφάνιος (2)
τοῦ ἁγίου ὄρους Θαβόρ cf. PRESTVTVS
Θεοδοσιουπολιτῶν (1) cf. Πανιτῶν
Θεοδοσιουπόλεως siue τῆς Θεοδοσιουπολιτῶν (2) τῆς Φρυγῶν Πακατιανῶν ἐπαρχίας siue ἐπαρχίας Φρυγίας Πακατιανῆς cf. Κυριακός (3)
Ἰαμνίας cf. Ζηνόβιος (2). τῆς Ἰαμνιτῶν cf. Στέφανος (2)
Ἱερᾶς πόλεως μητροπόλεως Εὐφρατησίας cf. III Ἀγάπιος
Ἱεριχούντων cf. Ἰωάννης (6). Γρηγόριος (3)
Ἱεροσολύμων cf. Πέτρος (4) et VIII. ἐν κολωνείαι Αἰλίαι μητροπόλει τῆι καὶ Ἱεροσολύμοις 5, 42. διακόνου τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως cf. III Σαβίνου. Συμεών (3). τῆς κατὰ Παλαιστίνας τρεῖς ὑπὸ τοὺς ἁγίους τελούσης τόπους συνόδου 5, 42. τὸν Ἰακώβου θρόνον p. 124, 28
τῆς Ἰκονιέων μητροπόλεως cf. Θεόδουλος
Ἰόππης cf. Ἠλίας (5)
τῆς Ἰουλιουπολιτῶν πόλεως τῆς Γαλατῶν ἐπαρχίας, Ἰουλιουπόλεως cf. Παντολέων
Ἰουστινιανουπολιτῶν (1) cf. Πισινουντίων
τῆς Ἰουστινιανουπολιτῶν (2) μητροπόλεως siue τῆς μητροπόλεως Ἰουστινιανουπόλεως siue τῆς Ἰουστινιατῶν μητροπόλεως τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν ἐπαρχίας siue τῆς δευτέρας Καππαδοκίας cf. Πέτρος (5); τῆς κατὰ τὴν Ἰουστινιατῶν πόλιν cf. III Θωμᾶς
Ἰουστινιανουπόλεως (3) cf. Βαρκουσῶν (Ἀλέξανδρος 1)
Ἵππων cf. Κόνων (2); τῆς Ἱππηνῶν cf. Θεόδωρος (6)
τῆς κατὰ Ἰωτάβην τὴν νῆσον ἐκκλησίας τῆς τρίτης Παλαιστινῶν ἐπαρχίας, νήσου Ἰωτάβης cf. Ἀναστάσιος (3)
Καισαρείας (1) siue τῆς Καισαρέων τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας siue Βιθυνίας cf. Παῦλος (3). Ἰωάννης (8)
Καισαρείας (2) τῆς μητροπόλεως Καππαδοκίας πρώτης cf. Σωτηρίχου. III Στεφάνου
τῆς Καισαρέων (3), Καισαρείας cf. Ἰωάννης (9). Ἠλίας (6). III Ἀλέξανδρος. Ἀναστάσιος
Καλλιπόλεως cf. Ἁρμονίου
ecclesiae Canusinae, τοῦ Κανουσίου cf. *Sabinus*
Καπετωλιάδος cf. Βάσσης; Καπετωλιαίων cf. Θεοδόσιος (2)
Καράνων ἐπαρχίας Περσαρμενίας cf. Εὐσεβίου (1)
τῆς Καρπαθίων νήσου cf. Μηνᾶς (2)
τῆς Κασατῶν πόλεως cf. Θεόδωρος (7)
τῆς μητροπόλεως Κίου cf. Ἥδιστος
Κιρκινσίου, Κιρκενσίου, Κιρκησίου cf. Δαυίθος
τῆς Κλαυδιουπολιτῶν (1) τῆς Ἰσαύρων χώρας cf. Ἰωάννης (10)
τῆς Κλαυδιουπολιτῶν (2) μητροπόλεως τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας cf. Ὑπάτιος (2). Κλαυδιουπόλεως τῆς μητροπόλεως Ὀνωριάδος cf. Ἐπίκτητος
τῆς Κολβασέων πόλεως, ἡ μία τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ἐστί cf. Τρύφων

Κολωνείας τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν ἐπαρχίας, τῆς Κολωνέων πόλεως cf. Ἀλέξανδρος (3)
τῆς μητροπόλεως Κορίνθου cf. Φωτίου (2). III Διονυσίου. Καλλινίκου
τῆς ἐν Κοτένοις ἐκκλησίας cf. Φλαβιανός
τῆς Κρατιανῶν πόλεως cf. Πλάτων. Κρατίας cf. Ἀβράμιος
τῆς Κυζικηνῶν μητροπόλεως cf. Βασιλίσκος. κατὰ Κύζικον τὴν μητρόπολιν τῆς Ἑλλησποντίων μητροπόλεως cf. Εὐσεβίου (2)
τῆς ἐν Κύμῃ ἐκκλησίας, τῆς Κυμαίων πόλεως cf. Ματθίας
Κωνσταντινουπόλεως [Κ. Ῥώμης 5. 131. 40. 4. 52. 73. 87. 104. 119] cf. Ἰωάννης (11). Ἐπιφάνιος (3). Μηνᾶς (3) et VIII
τῆς κατὰ Κύπρον Κωνσταντίας cf. III Συμεώνης (1)
τῆς Κωρυκεωτῶν πόλεως, Κωρύκου cf. Ἀρχέλαος
τῆς Κώων νήσου cf. Δωρόθεος
Λαρίσσης cf. Εὐσέβιος (3). Στέφανος (3)
τῆς Λιβισίων cf. Ζαχαρίας (1)
τοῦ Μαιουμᾶ (1) Ἀσκάλωνος cf. Στέφανος (4)
Μαιουμᾶ (2) Γάζης cf. Προκόπιος (4)
τῆς Μαξιμιανουπόλεως siue τῆς Μαξιμιανουπολιτῶν πόλεως τῆς δευτέρας Παλαιστινῶν ἐπαρχίας siue Παλαιστίνης δευτέρας cf. Μέγας (2). Δόμνος
τῆς Μαριαμμιτῶν πόλεως τῆς δευτέρας Σύρων ἐπαρχίας, Μαριάμμης cf. Κῦρος. Αἰθερίου. III Ἀρσένιος
κατὰ Μαρκιανὴν τὴν πόλιν cf. Μαρκιανός (2)
τῆς Μελιτηνῶν ἐκκλησίας cf. Μάμας (2)
τῆς Μηρινῶν πόλεως, Μηροῦ cf. Θεόδωρος (8)
Μητροπόλεως τῆς Πισιδῶν χώρας cf. Ἰωάννης (12)
τῆς κατὰ Μιδάειον ἐκκλησίας, τοῦ Μιδαείου cf. Ἰωάννης (13)
τῆς Μιλησίων μητροπόλεως cf. Ὑάκινθος
τῆς Μιτυληναίων μητροπόλεως, τῆς μητροπόλεως Μιτυλήνης cf. Ζαχαρίας (2)
Μονοίδος cf. Ἰωάννης (14). τῆς μηνυτων [leg. Μινωίδος] cf. Στέφανος (5)
Ναζιανζοῦ cf. Σχολαστίκιος
τῆς Ναξίων πόλεως cf. Παῦλος (4)
τῆς Νεαπολιτῶν cf. Προκόπιος (5). Νέας πόλεως cf. Ἰωάννης (15). κατὰ Νεάπολιν cf. III Πατρόφιλος
τῆς Νεοκαισαρέων (1) τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας cf. Κυριακός (4)
Νεοκαισαρείας (2) τῆς μητροπόλεως Πόντου Πολεμωνιακοῦ, τῆς Νεοκαισαρέων μητροπόλεως cf. Βοσπόριος
τῆς Νικαέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας cf. Ἀναστάσιος (4)
τῆς Νικομηδέων μητροπόλεως cf. Στέφανος (6). τῆς Νικομηδέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας, τῆς μητροπόλεως Νικομηδείας cf. Θαλάσσιος (3)
Nicopolitanae (1) *ciuitatis Mysiae secundae*, τῆς Νικοπολιτῶν cf. *Amantius*
Νικοπόλεως (2) cf. Ζηνόβιος (3)
ecclesiae Nolanae, Νόλου, semel Νολάνων cf. *Leo*
τῆς Οἰνοανδέων πόλεως τῆς Λυκίων ἐπαρχίας cf. Παῦλος (5)
Ὀλύμπου τῆς Λυκίων ἐπαρχίας cf. Ἰωάννης (16)
Ὄρδων [ὁράων ἄρδων codd.] cf. Στέφανος (7)
Ὀρεστιάδος cf. Λογγίνου
τῆς Ὀρθωσιέων cf. Στέφανος (8)
τῆς Οὐαμαναδεωτῶν πόλεως τῆς Παμφύλων χώρας cf. Φωτεινός (1)
ουραδιασ (corruptum) cf. Γοργόνιος
Παλαιᾶς πόλεως cf. Εὐσέβιος (4)
τῆς Παλμυρέων ἐκκλησίας cf. III Ἰουλιανός
τῆς κατὰ Πανέμου τεῖχος ἐκκλησίας cf. Ἑλλάδιος
τῆς Πανιτῶν ἤτοι Θεοδοσιουπολιτῶν ἐκκλησίας, τοῦ Πανίου cf. Ἀνδρέας (2)
τῶν Παρεμβολῶν cf. Οὐάλης. Πέτρος (6). cf. *Kyrillos v. Skythopolis* [Texte u. Unters. 49, 2] p. 25, 9. 373
Παρίων Σιφνίων καὶ Ἀμουλγιτῶν cf. Θεόδωρος (9)
τῆς Παρνασέων πόλεως, Παρνασσοῦ cf. Πελάγιος (2)
τῆς κατὰ Πάταρα ἐκκλησίας τῆς Λυκίων ἐπαρχίας cf. Λυκῖνος

Πέλλης cf. Παῦλος (6). τῆς Πελλαίων cf. Ζαχαρίας (3)
τῆς Πελτηνῶν πόλεως, Πελτῶν cf. Ἀνδρέας (3)
τῆς Πενταπόλεως τῆς Ἑλλάδος cf. Ἰσαάκιος (2)
τῆς Περγαίων μητροπόλεως, τῆς μητροπόλεως Πέργης cf. Ἱλαριανός
Πετρῶν cf. Θεόδωρος (10). τῆς κατὰ Πέτραν ἐκκλησίας cf. III Ἀναστάσιος (2). Εὔνομος
τῆς Πισινουντίων ἢ γοῦν Ἰουστινιανουπολιτῶν μητροπόλεως, τῆς Πισινουντίων μητροπόλεως τῆς δευτέρας Γαλατῶν ἐπαρχίας, τῆς Πισινούντων μητροπόλεως cf. Ἀκάκιος
τῆς Πιταναίων [πατρανεων codd.] πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας, τῆς ἐν Πιτάνῃ ἐκκλησίας cf. Ἐπιφάνιος (4)
τῆς κατὰ Ποδάλειαν τὴν πόλιν ἐκκλησίας cf. Ἰωάννης (17)
τῆς Πορφυρεωνιτῶν, τῆς Πορφυρεῶνος cf. Θεόδωρος (11). Πορφυρεῶνος ἐπαρχίας Φοινίκης παράλου cf. Χριστοφόρος
τῆς Πρυμνησίων πόλεως cf. Ἀκύλας
τῆς Πτολεμαίδος, τῆς Πτολεμαίων cf. Ἰωάννης (18). τῆς κατὰ Πτολεμαίδα ἐκκλησίας cf. III Σέργιος
Ῥαφίας cf. Ἐπιφάνιος (5)
τῆς Ῥαχληνῶν, cf. Ζηνοπολιτῶν. cf. Ἠλίας (4)
Ῥεεφάνης cf. Ζωίλος. Ῥεφανίας cf. Νόννος
τῆς Ῥοδιαπολιτῶν ἐκκλησίας, ἥτις ἐστὶ μία τῆς Λυκίων ἐπαρχίας cf. Νικόλαος
τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης cf. Ἀγαπητός. Βιγίλιον
ecclesiae Salernitanae, τῆς Σαλερνιτῶν, Σαλέρνων cf. *Asterius*
Σαριφαίας cf. Στέφανος (9)
τῆς Σεβαστιανῶν siue Σεβαστηνῶν μητροπόλεως τῆς πρώτης Ἀρμενίων ἐπαρχίας cf. Αὐξέντιος (1)
Σεβαστῆς cf. Πελάγιος (3)
τῆς κατὰ Σελεύκειαν Ἰσαυρίας ἐκκλησίας cf. III Τρόφιμος
τῆς κατὰ Σελεύκειαν Συρίας ἐκκλησίας cf. III Ἰωάννης (3)
Σελευκοβήλου cf. Κυριακός (5)
τῆς Σεννέων πόλεως τῆς Παμφύλων χώρας cf. Ἰωάννης (19)
τῆς Σηλυβρηνῶν μητροπόλεως, τῆς μητροπόλεως Σηλυβρίας cf. Αὐξεντίου (2)
τῆς Σιδητῶν μητροπόλεως cf. Κόνων (3)
τῆς Σιδονίων πόλεως cf. Ἀνδρέας (4)
τῆς Σινωπέων τῆς Ἑλενοποντίων ἐπαρχίας cf. Πυθαγόρας
Παρίων Σιφνίων καὶ Ἀμουλγιτῶν cf. Θεόδωρος (9)
τῆς Σκυθοπολιτῶν cf. Θεοδόσιος (3)
τῆς κατὰ Σμύρναν ἐκκλησίας cf. Καλλόας
πόλεως Στεκτορίου, τοῦ Στεκτορίου cf. Παῦλος (7)
τῆς Συέδρων πόλεως cf. Στρατόνικος
Συκομαζόνος cf. Ἅλφιος. Βασίλειος
τῆς Συναδέων μητροπόλεως, τῆς μητροπόλεως Συνάδων cf. Θεαγένης
Σωζούσης cf. Λεόντιος (2)
Σωφανηνῆς ἐπαρχίας Ἀρμενίας πρώτης, τῆς Σοφηνῆς ἐπαρχίας cf. Κυριακός (6)
τῆς κατὰ τὴν Ταρσέων ἐκκλησίας cf. III Παῦλος. Φιλούμενος
Τιβεριάδος cf. Ἰωάννης (20)
τῆς Τιβεριουπολιτῶν ἐκκλησίας, Τιβεριουπόλεως cf. Εὐστάθιος (2)
τῆς Τιανῶν τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας cf. Ἀνδρέας (5). Τίου cf. Εὐγένιος
τῆς Τλωέων πόλεως cf. Εὐστάθιος (3)
τῆς Τραιανουπολιτῶν siue Τραιανουπόλεως ἐπαρχίας Φρυγίας Πακατιανῆς cf. Ἰωάννης (21)
τῆς Τυανέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν ἐπαρχίας cf. Κυριακός (7). τῆς μητροπόλεως Τυάνων cf. Παῦλος (8)
τῆς Τυρίων μητροπόλεως cf. Ἐπιφάνιος (6) et VIII. τῆς κατὰ Τύρον ἐκκλησίας cf. III Ἀθανάσιος
τῆς Ὑδητῶν πόλεως cf. Ἰωάννης (22)
Φαινοῦς cf. Πέτρος (7). Ἰωάννης (23)
Φαναγορέως cf. Ἰωάννης (24)
ecclesiae Faesulanae, τῆς Φεσουλάνων, Φεσούλων cf. *Rusticus*
τῆς Φιλαδελφέων μητροπόλεως [?] τῆς Λυδῶν ἐπαρχίας, τῆς Φιλαδελφέων cf. Εὐστάθιος (4)
τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως, τῆς μητροπόλεως Χαλκηδόνος cf. Μαρκιανός (3). Φωτεινός (2)
Χαραχμώβων cf. Δημήτριος

VII PROVINCIAE ET DIOCESES

πᾶσιν τοῖς κατὰ τὴν Ἀνατολήν p. 41, 20. 23. Ἀ. πᾶσαν p. 39, 11. τὴν Ἀνατολικὴν διοίκησιν p. 61, 8. Ἀ. ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν 5. 68

τῆς πρώτης Ἀρμενίων ἐπαρχίας: Σεβαστιανῶν [c. Αὐξέντιος 1]. Σωφανηνῆς [Κυριακός 6]

ἐπαρχίας τῆς Ἀσίας: Ἀνεατῶν [Μάρκελλος]. τῆς Ἀσιανῶν ἐ.: Ἀντανδρέων [Ζώσιμος]. ἐ. Ἀσίας: Γαργαρέων [Ἰωάννης 4]. τῆς Ἀσιανῶν ἐ.: Ἐφεσίων [Ὑπάτιος 1]. Πιταναίων [Ἐπιφάνιος 4]

τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας: Ἀδριανῶν [Ἡλίου 1]. Ἀπαμέων [Μάρκος]. τ. Β. ἐ. siue Βιθυνίας: Καισαρείας [Ἰωάννης 8]. Βιθυνίας: Καισαρείας [Παῦλος 3]. τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας: Νεοκαισαρέων [Κυριακός 4]. Νικαέων [Ἀναστασίος 4]. Νικομηδέων [Θαλάσσιος 3].

τῆς Γαλατῶν ἐπαρχίας: Ἰουλιουπολιτῶν [Παντολέων]

Γαλατίας πρώτης: Ἀγκύρας [Ἐλπιδίου. III Γαιανοῦ]

τῆς δευτέρας Γαλατῶν ἐπαρχίας: Πισινουντίων [Ἀκάκιος]

τῆς Ἑλενοποντίων ἐπαρχίας: Σινωπέων [Πυθαγόρας]

τῆς Ἑλλάδος: τῆς Πενταπόλεως [Ἰσαάκιος 2]

ἐπαρχίας Ἑλλησπόντου: Γέρμης [Ἐπιτύγχανος]. τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας: Κυζικηνῶν [Εὐσέβιος 2]

τῆς Εὐρωπαίων ἐπαρχίας siue Εὐρώπης: Ἡράκλειαν [Κωνσταντῖνος]

Εὐφρατησίας: Ἱερᾶς πόλεως [III Ἀγάπιος]

Παλαιᾶς τῶν Ἠπείρων ἐπαρχίας: Εὐροιέων [Θεόδοτος 2]

τῆς Ἰσαύρων χώρας: Κλαυδιουπολιτῶν 1 [Ἰωάννης 10]. Σελεύκειαν Ἰσαυρίας [III Τρόφιμος]

partium Italiae 5, 16. 124. τῶν μερῶν Ἰταλίας 5, 37. ἐκ τῆς Ἰταλῶν χώρας 5, 4. 52. 73. 87. 104. p. 38, 20

Καππαδοκίας πρώτης: Καισαρείας [Σωτηρίχου. III Στεφάνου]

τῆς δευτέρας Καππαδοκῶν ἐπαρχίας: Ἰουστινιανουπόλεως [Πέτρος 5]. Κολωνείας [Ἀλέξανδρος 3]. Τυανέων [Κυριακός 7]

τῆς Κρητῶν ἐπαρχίας: Γορτύνης ἡ μητρόπολίς ἐστι τ. Κρ. ἐ. [Θεόδωρος 5]

τῆς κατὰ Κύπρον Κωνσταντίας [III Συμεώνης 1]

τῆς Λυδῶν ἐπαρχίας: Φιλαδελφέων [Εὐστάθιος 4]

τῆς Λυκίων ἐπαρχίας: Εὐδοκιατῶν [Φώτιος 1]. Οἰνοανδέων [Παῦλος 5]. Ὀλύμπου [Ἰωάννης 16]. Πάταρα [Λυκῖνος]. Ῥοδιαπολιτῶν [Νικόλαος]

Mysiae secundae: Nicopolitanae 1 [*Amantius*]

τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας: Ἀδριανούπολιν [Θεόδωρος 1]. τ. Ὀ. ἐ. siue τῆς ἐπαρχίας Ὀνωριάδος: Ἡρακλείας 2 [Ἐπιφάνιος 2]. Κλαυδιουπολιτῶν [Ὑπάτιος 2]; Κλαυδιουπόλεως τῆς μητροπόλεως Ὀνωριάδος [Ἐπίκτητος]. τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας: Τιανῶν [Ἀνδρέας 5]

κατὰ Παλαιστίνας τρεῖς 5, 42. cf. VIII

τῆς δευτέρας Παλαιστινῶν ἐπαρχίας siue τῆς δευτέρας Παλαιστίνης: Μαξιμιανουπόλεως [Δόμνος]

τῆς τρίτης Παλαιστινῶν ἐπαρχίας: Ζωόρων [Ἰωάννης 5]. Ἰωτάβην [Ἀναστάσιος 3]

Κολβασέων, ἡ μία τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ἐστί [Τρύφων]. τῆς Παμφύλων χώρας: Οὐαμανουδεωτῶν [Φωτεινός 1]. Σεννέων [Ἰωάννης 19]

ἐπαρχίας Περσαρμενίας: Καράνων [Εὐσεβίου 1]

τῆς Πισιδῶν ἐπαρχίας siue Πισσιδίας: Ἀντιοχέων 1 [Βάκχος]. τῆς Πισιδῶν χώρας: Μητροπόλεως [Ἰωάννης 12]

Πόντου Πολεμωνιακοῦ: Νεοκαισαρείας 2 [Βοσπόριος]

Σελεύκειαν Συρίας [III Ἰωάννης]

τῆς πρώτης Σύρων ἐπαρχίας siue τοῦ πρώτου Σύρων ἔθνους: Βεροιαίων [Μέγας 1] et VIII

τῆς δευτέρας Σύρων ἐπαρχίας: Ἀπαμέων [Παῦλος 2]. Μαριαμμιτῶν [Αἰθέριος]

ἐπαρχίας Φοινίκης παράλου: Πορφυρεωνιτῶν [Χριστοφόρος]

τῆς Φρυγῶν Πακατιανῆς ἐπαρχίας: Ἀναστασιουπόλεως [Στέφανος 1]. ἐπαρχίας Φρυγίας Πακατιανῆς: Ἀριστιανῶν [Μάμας 1]. τῆς Φρυγῶν Πακατιανῶν ἐπαρχίας: Θεοδοσιουπολιτῶν 2 [Κυριακός 3]. ἐπαρχίας Φρυγίας Πακατιανῆς: Τραιανουπολιτῶν [Ἰωάννης 21]

VIII ECCLESIAE ET MONASTERIA

CONSTANTINOPOLIS

τῆς μεγάλης ἐκκλησίας cf. III Ἀμμώνιος. Θεόκτιστος (2). Ἰουλιανός (9). Ἰωάννης (22). Ῥωμανός (5) p. 67, 39. 71, 31. ἐν τῷ μεσαύλῳ τῷ δυτικῷ τοῦ οἴκου τῆς θεοτόκου Μαρίας τοῦ ὄντος πλησίον τῆς μεγάλης ἐκκλησίας 5, 4. 52. 73. 87. 104. cf. p. 168, 14. 172, 42. 159, 27. 166, 34. τῆς θεοτόκου τῆς διακειμένης ἐν Βλαχέρναις p. 167, 32. τῷ εὐκτηρίῳ οἴκῳ τοῦ ἁγίου Μιχαὴλ τῷ προσκειμένῳ τῷ παλατίῳ p. 160, 2. 175, 2. 159, 16. 176, 10. ἐν τοῖς Ὁρμίσδου ἐν τῷ ἀποστολείῳ p. 159, 16. 160, 3. τῷ εὐκτηρίῳ οἴκῳ τοῦ μάρτυρος Σεργίου ἐν τοῖς Ὁρ-

μίσδου p. 174, 37. ἐν τῶι οἴκωι τοῦ μάρτυρος Λαυρεντίου p. 166, 26. 167, 21. 168, 29. 160, 4. πλησίον τοῦ προφητείου τοῦ Ἡσαίου p. 166, 29. 167, 26. 31. 168, 10. ἐν τῶι εὐκτηρίωι οἴκωι τοῦ μάρτυρος Θύρσου p. 166, 37. 168, 15. 17. — εἰς τὰ Βηρίνης p. 137, 22

μονῆς Ἀββίβου cf. Ἰάκωβος (2)

μονῆς τῆς κατὰ Ἀβράμιον τὸν τῆς ὁσίας μνήμης uel τοῦ ἐν ἁγίοις Ἀ. cf. Ἀντώνιος. Ἀλέξανδρος (2)

μονῆς τῆς πλησίον τοῦ ἀγωγοῦ cf. Ἰωάννης (24)

μονῆς τῶν Αἰγυπτίων cf. Κυρίων

μονῆς τῆς ἐπίκλην αἰθρίου siue τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ τοῦ ἐν τῶι αἰθρίωι cf. Πολυχρόνιος (1)

μονῆς τῶν Ἀκοιμήτων cf. Εὐήθιος

μονῆς Ἀναστασίου ἐν τῶι ἀγωγῶι cf. Κυριακός (3). μ. Ἀ. cf. Ἰωάννης (25)

μονῆς τοῦ ἀποστόλου Ἀνδρέου πλησίον τῆς Σατορνίνου πόρτης siue ἐν τῆι Σατορνίνου πόρτηι cf. Ζωτικός

μονῆς τῶν Ἀστερίου cf. Ἀνατόλιος (1). Τιμόθεος (2)

μονῆς τῆς κατὰ Βασιανὸν τὸν τῆς ἁγίας μνήμης cf. Μαρτύριος (1). Ἐλπίδιος

μονῆς τῆς ἐπιλεγομένης Βεναντίου cf. Παντολέων

μονῆς τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου ἐν τῶι Ξηροκέρκωι cf. Εὐγένιος (2). Κυριακός (3)

μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης [siue ἐν ἁγίοις] Δαλματίου cf. Ἀλέξανδρος (3) ἔξαρχος τῶν μοναστηρίων. Μαριανὸς ἔξαρχος τῶν μοναστηρίων τῆς ἁγίας πόλεως

μονῆς Δανιὴλ τοῦ ἐν τῶι στύλωι καὶ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ ἐν τῶι βάθει καὶ τοῦ ἀποστόλου Ἀνδρέου πλησίον τοῦ στύλου cf. Βαβύλας

μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Δίου cf. Κώνστας. Ἀγαπητός

μονῆς τοῦ ἁγίου μάρτυρος Δομετίου cf. Στρατόνικος

μονῆς Ἐλπιδίου cf. Τρύφων (1)

μονῆς τῆς ἁγίας μάρτυρος Ἑρμιόνης τῆς διακειμένης πλησίον τῶν Ἐλλεβίχου cf. Παῦλος (5)

μονῆς τῶν Εὐκρατάδων πλησίον τῆς ἁγίας Μαύρας cf. Ἀττικός

μονῆς τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς Εὐσεβίου cf. Ἰωάννης (26). Ἀντωνῖνος (4)

μονῆς τῆς ἁγίας Εὐφημίας τῆς ἐν τοῖς Ὀλυβρίου cf. Βασιλίσκος. τῆς μάρτυρος Εὐ. siue τῶν Ὀ. cf. Διόσκορος

μονῆς τοῦ ἐν ὁσίοις Εὐφημίου cf. Ἠλίας (2). Κυριακός (5)

monasterio Euphemii cf. *Iulianus* (10)

μονῆς τοῦ ἁγίου Ζηνοβίου cf. Παῦλος (6)

μονῆς τῆς ἐπίκλην τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Ἠλία cf. Ῥαβουλᾶς. Σίλας

μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Θαλασσίου τῶν ἐπίκλην Ἀνυποδέτων cf. Διογένης (2). Ἀγάπιος

μονῆς τῶν Θεοδότου cf. Ζωίλος

μονῆς Θεοδώρου Αἰγυπτίου cf. Σωφρόνιος (2)

μονῆς τῶν Θεοδώρου ἀπὸ ἐκσκεπτόρων cf. Μάρκος (1)

μονῆς Θεοδώρου ἐν τῆι πέτραι cf. Ἰωάννης (27)

μονῆς ὑπ' ἐμοῦ (Θεοδώρου 1) συστάσης πλησίον τοῦ μάρτυρος Λαυρεντίου cf. Θεόδωρος (1)

μονῆς τῶν Θεοδώρου cf. Δωρόθεος (2). — μ. Θεοδώρου cf. Ῥόδων. — μονῆς τοῦ ἐν ὁσίοις Θεοδώρου cf. Χριστῖνος

μονῆς τοῦ ἁγίου Θωμᾶ πλησίον τῆς κινστέρνης cf. Σάβας

μονῆς τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ ἐν τοῖς Μοδέστου cf. Ἰωάννης (28)

μονῆς τῆς θεοτόκου Μαρίας καὶ τοῦ μάρτυρος Διομήδους ἐπίκλην Ἱερουσαλήμ cf. Μάρκος (2). Πέτρος (2)

μονῆς Ἰσαακίου cf. Ἰωάννης (29)

μονῆς τῆς διακειμένης ἐν Καλῶι ἀγρῶι τοῦ προδρόμου Ἰωάννου cf. Ζήνων (2)

μονῆς Οὐάλεντος τῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ cf. Μαρτύριος (2)

μονῆς τοῦ ἁγίου προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου τοῦ ἐν τοῖς Στουδίου cf. Ἰωάννης (30). Κοσμᾶς (2)

μονῆς τῆς ἐπίκλην Ἰωάννου cf. Ἀρίστων

μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Ἰώβ cf. Δόμνος. Θεόδωρος (2)

μονῆς τῆς ἐπίκλην τῶν Ἰωνᾶ cf. Φωκᾶς (1)

μονῆς τῶν Καιουμᾶ cf. Συμεών (9). Δάδας

μονῆς τῆς ἐπίκλην ἐν τῶι καλάμωι cf. Σωφρόνιος (3). μ. τοῦ καλαμίου cf. Ἀλέξανδρος (4)

μονῆς τῶν Κρητικῶν cf. Πολυχρόνιος (2)

μονῆς τῶν Κυκλωπίων cf. Ἀλέξανδρος (5)

μονῆς τοῦ ἁγίου Συμεὼν ἐπίκλην τῶν Κυρακωνᾶ cf. Βασίλειος (1)

μονῆς τοῦ ἁγίου μάρτυρος Κυριακοῦ cf. Ἀκάκιος (2). Ἐλευθέριος (1)
μονῆς τῆς ἐπίκλην Κυριακοῦ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης cf. Ἀνδρέας (5). Γεννάδιος
μονῆς τοῦ ἁγίου μάρτυρος Κυρίκου cf. Μάρκος (2)
μονῆς τῶν Κύρου πλησίον τοῦ ἁγίου Ῥωμανοῦ ἐν τοῖς Ἑλλεβίχου cf. Ἰωάννης (31). Γεώργιος (1)
μονῆς τῶν ἐπίκλην Κώνστα cf. Ἰωάννης (32). Στέφανος (13)
μονῆς τῶν Λυκαόνων πλησίον τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου cf. Εὐτύχιος. μονῆς Εὐτυχίου τῶν Λυκαόνων πλησίον τῶν Ματρώνης siue πλησίον τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου cf. Ζώσιμος (1)
μονῆς Μοδέστου ἐπίκλην τῶν Λυκαόνων cf. Φλαβιανός. Μόδεστος
μονῆς τῶν Λυκαόνων cf. Παῦλος (7)
μονῆς τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Μανουηλίου cf. Ἰωάννης (33). Τρύφων (2)
μονῆς τῶν Μαξιμίνου cf. Ζώσιμος (2)
μονῆς Μάρα πλησίον τῆς Ἀετίου κινστέρνης cf. Ἰωάννης (34)
μονῆς τῆς θεοτόκου Μαρίας τῶν Βεσσῶν cf. Ἀνδρέας (3)
μονῆς ἁγίας Μαρίας πλησίον τῶν Βουκολίων cf. Ἰάκωβος (3)
μονῆς τῆς θεοτόκου Μαρίας πλησίον τῶν Ἰώβ cf. Θεόκτιστος (3)
μονῆς τῆς ἁγίας Μαρίας τῆς ἐν τῶι λιθοστρώτωι cf. Ἀμβρόσιος. Ἰωσήφ
μονῆς διακειμένης ἐν τῶι οἴκωι τῆς θεοτόκου Μαρίας πλησίον τοῦ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ cf. Ἰορδάνης (1). Ἀνδρέας (4)
μονῆς τῆς οὔσης πλησίον τοῦ οἴκου τῆς θεοτόκου Μαρίας ἐν τῆι πηγῆι cf. Ζήνων (1)
μονῆς Μάρκου cf. Διονύσιος
μονῆς τῶν Μαρωνίου ἐν Συκαῖς cf. Ζηνόβιος. Θεόδωρος (3)
μονῆς τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ τοῦ ἐν τοῖς Πουσίου cf. Λεόντιος (9)
μονῆς Νέωνος cf. Ἀνθέμιος. Ἐλευθέριος (2). notandum eodem tempore duos fuisse praepositos
μονῆς τῶν Ὀλυμπίου cf. Ὑπάτιος (1). Στέφανος (14)
μονῆς Παυλίνου cf. Ἐλευθέριος (3). Μαρῖνος (1)
μονῆς Πέτρου ἤτοι Οὐάλεντος καὶ Δαυδάτου πλησίον τῶν Ἀποστόλων cf. Μαρτύριος (3). Πέτρου καὶ Παύλου τῶν ἀποστόλων, Σεργίου καὶ Βάκχου τῶν μαρτύρων siue τοῦ ἀποστόλου Πέτρου πλησίον τοῦ παλατίου cf. Παῦλος (8)
τῶν Προμώτου cf. Στέφανος (15)
monasterii Romanorum adiacentem cisterna Asparos cf. *Andreas* (6)
μονῆς τῶν Ῥωμαίων πλησίον τῶν Πατροίνου cf. Παῦλος (9)
μονῆς τῶν Ῥωμαίων τῆς ἐν τῶι Πετρίωι cf. Ἰάκωβος (4). Ἀναστάσιος (4)
μονῆς τῶν Ῥωμαίων πλησίον τοῦ ἁγίου Γεωργίου Συκῶν cf. Στέφανος (16)
μονῆς τῆς ἐπίκλην τῶν Ῥωμαίων cf. Βιβέντιος
monasterii Romanorum cf. *Iulianus* (10)
μονῆς Σαμουὴλ τῆς ὁσίας μνήμης τοῦ ὄντος ἐν Συκαῖς cf. Ἠλίας (3). μ. Σαμουὴλ κατὰ τὸν Σκύθην cf. Παῦλος (10)
μονῆς τῆς ἐπίκλην Συμεών cf. Εὐσέβιος (3)
μονῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἐπίκλην τῶν Σύρων cf. Κυριακός (6)
μονῆς τοῦ ἐν ὁσίοις Τρύφωνος cf. Λεόντιος (10). Θεόδωρος (4)
μονῆς τοῦ ἀποστόλου Φιλίππου ἐν τῶι βρεφοτροφείωι cf. Ἀναστάσιος (5). μ. Φιλίππου cf. Ἀνατόλιος (2)
μονῆς τοῦ ἐν ὁσίοις Φωκᾶ cf. Ἰουλιανός (11). Δημήτριος (1)
μονῆς τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ τῆς ἐπίκλην τῶν Χαρισίου cf. Ὑπάτιος (2). Ἰωάννης (35)

CHALCEDON

τῆς μεγάλης μονῆς τῶν Ἀκοιμήτων cf. Ἰωάννης (44)
μονῆς Ἀλαπέδων cf. Πολυχρόνιος (3)
μονῆς ἀνδριάντων cf. Μαρῖνος (3)
μονῆς Ἀντιοχειανῶν cf. Στέφανος (19)
μονῆς Ἀπολλωνίου cf. Θεόδωρος (7)
μονῆς Βαρνάβα cf. Ἰωάννης (45)
μονῆς τῆς μάρτυρος Βάσσης ἐν τῶι Ἰμερίωι cf. Ἰούλιος
μονῆς βρύων cf. Ἰωάννης (46)
μονῆς Γαλακρηνῶν cf. Παῦλος (13)
μονῆς τοῦ Δαλματίου cf. Μάρκελλος (3)
μονῆς τῶν Διαπέτρων (an διὰ πετρῶν?) cf. Εὐγένιος (3)

μονῆς τῆς ἐξαγώνου cf. Ἰωάννης (47)
μονῆς Ζαχαρίου τοῦ Στιβαραχίου cf. Στέφανος (20)
μονῆς τῶν Ζωγραφητῶν cf. Εὐρηνικός
μονῆς τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τῶν σμιλακίων cf. Ἀρδαβούριος
μονῆς τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ Βρόχθων cf. Ἰωάννης (48)
μονῆς τοῦ ἁγίου Θωμᾶ ἐπὶ τῶν δρόμων τῶν ἄνω cf. Ἰωάννης (49)
μονῆς τῆς Ἱερίου cf. Τρύφων (3)
μονῆς τοῦ ἁγίου Ἰουλιανοῦ Βρόχθων cf. Κόνων
μονῆς τοῦ καλαμίου τοῦ κάτω cf. Ἰάκωβος (6)
μονῆς τῶν Κοκκίου cf. Στέφανος (21)
μονῆς Κρανίδων cf. Μεγαλήμερος
μονῆς τοῦ Κριθίνου cf. Ἐλπίδιος (2)
μονῆς τοῦ Λευκαδίου cf. Εὐγένιος (4)
μονῆς τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ Ῥουφινιανῶν cf. Μαρκελλῖνος
μονῆς Ὀρχάδων cf. Στέφανος (22)
μονῆς τῶν Ὁσίας cf. Κυπριανός
μονῆς Πατιόρων cf. Δωρόθεος (3)
μονῆς τῆς πέτρας cf. Ἰορδάνης (2)
μονῆς τῆς πηγῆς cf. Παῦλος (13)
μονῆς τοῦ ἁγίου Πλάτωνος cf. Φωτεινός (4)
μονῆς τῶν Ῥωμαίων πλησίον τῶν Ῥουφινιανῶν cf. Ἐλευθέριος (5)
μονῆς τῶν Στεφανᾶ cf. Στέφανος (23)
μονῆς τοῦ ἁγίου Στεφάνου τῶν Λύδα cf. Θεόδωρος (8)
μονῆς τῶν Σύρων cf. Σεβηριανός (3)
μονῆς τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα cf. Στέφανος (24)
μονῆς Ὑπατίου cf. Σαββάτιος (4)
μονῆς ἰδίας τῆς οὔσης ἐν φυτοῖς πλησίον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἐπιμάχου cf. Ἰσίδωρος
μονῆς τοῦ μάρτυρος Χριστοφόρου τῶν Ταρυλλίου cf. Εὐσέβιος (4)

ANTIOCHIA

μονῆς τοῦ μακαρίου Ἀγαπητοῦ cf. Συμεών (1)
τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Ἀστερίου cf. Κωνσταντῖνος (1)
μονῆς τοῦ μακαρίου Βίζου cf. Ἰάκωβος (1)
μονῆς τοῦ μακαρίου Δωροθέου cf. Κυριακός (1)
μονῆς τοῦ μακαρίου Ἡσυχίου cf. Παῦλος (1)
μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰακώβου cf. Ἅλφιος
μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰωάννου cf. Φίλης
μονῆς τοῦ μακαρίου Μάρωνος cf. Ἰωάννης (4)
μονῆς τοῦ μακαρίου Οὐαλεντίνου τοῦ Καπροέλης [leg. Καπρεόλης] cf. Σολομών
μονῆς τοῦ μακαρίου Παύλου cf. Νόννος (1)
μονῆς Ἰουγάτων τοῦ μακαρίου Παύλου cf. Συμεώνης (2)
μονῆς τοῦ μακαρίου Συμεῶνος cf. Σέργιος (2)

ΑΡΑΜΕΑ

ἐν τῶι Ἀμβροδίκης εὐκτηρίωι p. 402, 3. κατὰ τὸν οἶκον τοῦ μάρτυρος Ἀντωνίνου p. 107, 35. 103, 18. κατὰ τὸν εὐκτήριον τῆς θεοτόκου οἶκον p. 95, 5. 98, 12. 19. 27. 99, 24. 30. 38. ἐν τοῖς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου p. 94, 19. ἐν τῶι σηκρήτωι τοῦ ἁγίου Στεφάνου p. 96, 31. 100, 16. 108, 16. τὸ Καπροκεραμέων χωρίον οὗ πόρρω τυγχάνον τοῦ ὁμολογητοῦ Συμεῶνος p. 106, 28. 40, 1. τῶι Μαρατοζαββδάλης καὶ Νωγέων χωρίωι p. 95, 17. 93, 7. τὸ Νικέρτων p. 107, 5. 33
ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν τῆς Ἀπαμέων ἐνορίας p. 106, 17
μονῆς τοῦ μακαρίου Ἀγαπητοῦ cf. Συμεών (7)
μονῆς τοῦ μακαρίου Βαρσαβᾶ cf. Μουσίλιος
μονῆς τοῦ μακαρίου Βασιλείου cf. Μάρας (1)
μονῆς τοῦ μακαρίου Βηλίου cf. Ἰωάννης (21)
μονῆς τοῦ μακαρίου Γαιανοῦ cf. Τιμόθεος (1)
μονῆς τοῦ τε Ἡσυχίου καὶ τοῦ Δωροθέου ἔξω τυγχάνοντα τῆς μητροπόλεως p. 102, 5. τοῦ μοναστηρίου τῶν Δωροθέου p. 96, 21. 107, 15

μονῆς τοῦ μακαρίου Εὐγραφίου cf. Συμεώνης (8)
μονῆς τοῦ μακαρίου Ἡσυχίου cf. Εὐγένιος (1). p. 102, 5
μονῆς τοῦ μακαρίου Θαλασσίου cf. Σέργιος (1)
μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου cf. Προκόπιος (1)
μονῆς τοῦ ἁγίου Θεοδώρου cf. Στέφανος (11)
μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰακώβου cf. Ῥωμύλος
μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰσαακίου cf. Σαμουήλιος
μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰωάννου cf. Θωμᾶς (2)
μονῆς τοῦ μακαρίου Κυρίλλου cf. Δωρόθεος (1)
μονῆς τοῦ μακαρίου Μάρωνος cf. Ἀλέξανδρος (1)
τοῦ μοναστηρίου τῶν Ματρώνης p. 107, 20
τὸ Ὀράγων μοναστήριον p. 107, 27
μονῆς τοῦ μακαρίου Οὐαλεντίνου τοῦ ἐν τῶι Καπριόλης cf. Παλλάδιος
μονῆς τοῦ Παπούλης cf. Ἰουλιανός (3)
μονῆς τοῦ μακαρίου Παύλου cf. Καιουμᾶς
τὸ λεγόμενον μοναστήριον τοῦ Ῥωμανοῦ p. 97, 5

SYRIA I. II

περιοδευτὴς τῶν ἐκκλησιῶν ἐπὶ χωρίων τῆς πρώτης Σύρων ἐπαρχίας cf. Σέργιος (6). μονῆς Γινδάρου cf. Σέργιος (6)
μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδώρου δευτέρας Συρίας cf. Ἰωάννης (41)
μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰακώβου δευτέρας Συρίας cf. Συμεώνης (10)
μονῆς τοῦ μακαρίου Μάρωνος τῆς ἐξαρχούσης τῶν ἐν τῆι δευτέραι Συρίαι μοναστηρίων [Coll. Auell. p. 568, 15] cf. Παῦλος (11)

τῆς μονῆς Ἀαρών cf. Θωμᾶς (9)
τῆς ἐκκλησίας Ἐρενδηληνῶν cf. Θεόδωρος (12). si E. eandem significat ciuitatem atque VI Ἀρίνδηλα, falso haec ecclesia inter Syras neque inter Palaestinas collocata est
μονῆς Εὐξερίου cf. Στέφανος (18)
μονῆς Ζωόρα τῶν Θερμῶν cf. Σεβηριανός (2)
μονῆς τοῦ κυρίου Θωμᾶ cf. Ἰωάννης (42)
μονῆς Θωμᾶ cf. Ἰωάννης (43)
μονῆς τῶν Λουκᾶ cf. Κασσισᾶς
μονῆς τοῦ ἁγίου Στεφάνου cf. Φωτεινός (3)

PALAESTINA

Ἰδίου μοναστηρίου Λεόντιος (11), ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι καὶ Ἰορδάνηι πατέρων siue τοποτηρητὴς τῆς ἐρήμου πάσης
μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου ὑπὲρ πάσης τῆς ὑπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐρήμου cf. Ἡσύχιος (2). Σωφρονίου . . . πρώτου πάσης τῆς ἐρήμου Ἱεροσολύμων p. 133, 36
ceteris subscriptionibus addi solent ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι Ἱεροσολύμων μοναχῶν siue ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν siue similia
μονῆς τοῦ μακαρίου Θεοδοσίου cf. Ἰουλιανός (13). Νίκων. Πολύευκτος
μονῆς τοῦ μακαρίου Μαρτυρίου cf. Ἀναστάσιος (7). Δομετιανός. Ἰωάννης (38). Μάμας
τῆς Νέας λαύρας cf. Θεόδωρος (9). Κύριλος. Μαρτύριος (4). Τερέντιος
τῆς λαύρας τοῦ μακαρίου Σάββα cf. Κασιανός. Σαββάτιος (3)
τῆς λαύρας τοῦ μακαρίου Φιρμίνου cf. Θεόδωρος (10). Νέσταβος

addi solet ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῶι Ἰορδάνηι μοναχῶν siue ὑπὲρ τῶν ἐν τῆι ἐρήμωι τῆς ἁγίας πόλεως μοναχῶν
λαύρας τῶν πυργίων τοῦ Ἰορδάνου cf. Βασίλειος. Κυριακός (7). Τραιανός
μονῆς τοῦ μακαρίου Σεργίου τῆς ἐν τῶι πεδιάδι cf. Θεόδωρος (11)
λαύρας τῶν ἀμμίων τῆς πεδιάδος cf. Ἰωάννης (39)

μονῆς τοῦ ἁγίου Στεφάνου Μαουζᾶ Ἰαμνίας [Vailhé *Échos d'Orient* 8 p. 80. Raabe, Petrus d. Iberer p. 123, 15 ff.] ὑπὲρ πάντων τῶν ἐκεῖσε κληρικῶν καὶ μοναχῶν cf. Φαυστῖνος-Φωτεινός (2), quae nomina eiusdem hominis esse uidentur

μονῆς τοῦ μακαρίου Ἰωάννου ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι δευτέραι Παλαιστίνηι [siue ὑπὸ Σκυθόπολ.
μοναχῶν cf. Στρατήγιος
ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇι τρίτηι Παλαιστίνηι ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν cf. Κοσμᾶς (4). Σαλαμάνης
ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῶι Αἰλᾶ τῆς τρίτης Παλαιστίνης μοναχῶν cf. Ἰωάννης (40)
ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν Αὐγουστοπόλει τῆς τρίτης Παλαιστίνης μοναχῶν cf. Ἠλίας (4)
ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν Πέτραις τῆς τρίτης Παλαιστίνης μοναχῶν cf. Ἀναστάσιος (8)
τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ καὶ τῆς ἐρήμου [siue λαύρας] Ῥαιθοῦ καὶ τῆς ἐκκλησίας Φαράν cf. Θεωνᾶς (2)

τὸν ἐν Τριπόλει οἶκον τοῦ μάρτυρος Λεοντίου p. 40, 20
Τύρος: ἐν τῇι ἀρχαίαι ἐκκλησίαι p. 85, 3. τὸν εὐκτήριον οἶκον τῆς θεοτόκου καθεστῶτα τοῖς ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπικλησίαν p. 82, 30. ἐν τῶι οἴκωι τῆς ἁγίας Μαρίας τῶι ἐν Ἰαμψούφοις p. 90, 9. p. 83, 2. 83, 8. 86, 28 — 87, 2. 4. 5. 10—18. 23. 88, 25. 28—30. 35. 89, 36. 40. 90, 16. 23

INDICES

I CONTINENTVR

Ἡ διάταξις Ἰουστινιανοῦ βασιλέως κατὰ Ἀνθίμου Σεβήρου Πέτρου καὶ Ζωόρα . . . . . 5, 41 p. 119, 26 — 123, 15
data d. 6. m. Aug. a. 536 p. 123, 14. cf. p. 123, 28. lecta in synodo Hierosolimitana 5, 45. 46

Λόγος τοῦ βασιλέως Ἰουστινιανοῦ καταπεμφθεὶς πρὸς Μηνᾶν τὸν ἀρχιεπίσκοπον τῆς εὐδαίμονος πόλεως καὶ πατριάρχην [cf. p. 208, 18—22] κατὰ Ὠριγένους καὶ τῶν αὐτοῦ δογμάτων . . . . . 6 p. 189, 18 — 214, 9

Ἴσον πράξεως συστάσης ἐπὶ τοῦ τῆς ἐπαρχίας [Syriae II] ἄρχοντος [cf. Prosopogr. 1 Eutychianus] . . . . . 5, 34 p. 92, 32 — 103, 22

Ἴσον ἄλλης πράξεως συστάσης ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἄρχοντος . . . . . 5, 35 p. 103, 24 — 106, 11
gesta sunt a. 519 post d. 6. m. Ianuar. [cf. p. 100, 15] et adiecta epistulae episcoporum Syriae II ad Iohannem Constantinopolis et eius synodum 5, 33, cf. p. 92, 15—18. 108, 21—23

Gesta synodi Constantinopolitanae dd. 2. 6. 10. 21. m. Mai. a. 536 destinata sunt Hierosolima [p. 125, 1. 123, 27. 28] et ibi in synodo lecta [p. 125, 30—32] 5, 52 p. 126, 1 — 131 p. 186, 25

Gesta synodi Constantinopolitanae d. 4. m. Iun. a. 536 . . . . . 5, 4 p. 27, 11 — 40 p. 119, 25
destinata sunt Hierosolima [p. 125, 1. 123, 27. 28], sed lectio differtur [p. 125, 32—34]

Gesta synodi Hierosolimitanae d. 19. m. Sept. a. 536 . . . . . 5, 42 p. 123, 16 — (51 p. 125, 36. 132 p. 186, 26) 133 p. 186, 17

Ἀναφορὰ πρὸς Ἰωάννην πατριάρχην [Constantinopolis] παρὰ τῆς ἐνδημούσης συνόδου a. 518 [cf. p. 85, 9—12], missa Hierosolima [5, 28] et Tyrum [5, 29], lecta in synodo a. 536 . . . . . 5, 25 p. 62, 18 — 66, 34

Epistulae synodicae Agapeti papae Romani uersio . . . . . 5, 71 p. 152, 12 — 153, 28

Epistulae Hormisdae papae Romani ad Epiphanium Constantinopolitanum [d. 26. m. Mart. a. 521 cf. Coll. Auell. 237] atque eiusdem ad clerum et archimandritas Syriae II [d. 10. m. Febr. a. 518] uersiones lectae in synodo Constantinopolitana a. 536 cf. 5, 16—19 et p. 110, 15—17. 113, 19. 20 . . . . . 5, 21 p. 56, 22 — 59, 20. 20 p. 52, 32 — 56, 21

Ἐπιστολὴ Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Τύρου καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν πρὸς τὴν ἐνδημοῦσαν ἐν Κωνσταντινουπόλει σύνοδον; adiectae sunt [cf. p. 84, 9—12] acclamationes quae factae sunt d. 16. m. Sept. a. 518 in ecclesia Tyri. omnia lecta sunt in synodo Constantinopolitana a. 536 cf. 5, 23 p. 59, 33—35 . . . . . 5, 31 p. 80, 31 — 85, [illegible] p. 85, 3 — 90, 25

'Επιστολὴ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου 'Ιωάννου ἰδικὴ γραφεῖσα 'Επιφανίωι τῶι ἐπισκόπωι Τύρωι lecta d. 16. m. Sept. a. 518 Tyri [p. 85, 5. 6] et a. 536 in synodo Constantinopoli 5, 23 p. 59, 30. 31 . . . 5, 29 p. 77, 1—16

'Επιστολὴ 'Ιωάννου τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου γραφεῖσα 'Ιωάννηι τῶι ἀρχιεπισκόπωι 'Ιεροσολύμων καὶ πᾶσι τοῖς μὴ ἐνδημοῦσι τηνικαῦτα μητροπολίταις a. 518, lecta Constantinopoli in synodo a. 536 cf. 5, 23 p. 59, 29. 30 . . . . . 5, 28 p. 76, 26—37

'Αντίγραφον 'Ιωάννου 'Ιεροσολύμων καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπων πρὸς 'Ιωάννην τὸν Κωνσταντινουπόλεως a. 518, lecta Constantinopoli in synodo 536 cf. 5, 23 p. 59, 31—33 . . . . . 5, 30 p. 77, 17 — 80, 30

Epistula Menae Constantinopolitani ad Petrum Hierosolimitanum cf. p. 123, 26—29 . . . . . 5, 48 p. 124, 15 — 125, 18

Epistula episcoporum dioceseos Orientis et Palaestinarum Constantinopoli commorantium ad Agapetum papam Romanum . . . . . 5, 69 p. 147, 5 — 152, 6

'Επιστολὴ τῶν ἐν δευτέραι Συρίαι ἐπισκόπων πρὸς 'Ιωάννην πατριάρχην καὶ τὴν σύνοδον, cui adiecta sunt gesta coram praeside prouinciae 5, 34. 35 cf. supra; scripta est a. 519 [cf. p. 100, 15] et lecta Constantinopoli in synodo a. 536, cf. 5, 23 p. 59, 35—37 . . . . . 5, 33 p. 90, 26— 92, 31

Βασιλεῖ 'Ιουστινιανῶι δέησις καὶ ἱκεσία παρὰ Μαριανοῦ ἐξάρχου τῶν μοναστηρίων τῆς βασιλίδος καὶ τῶν ταύτης ἀρχιμανδριτῶν καὶ παρὰ τῶν ἐνδημούντων ἐν αὐτῆι 'Ιεροσολυμιτῶν καὶ τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ καὶ τῆς δευτέρας Συρίας ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν cf. p. 136, 4—7 5, 59 p. 131, 9 — 134, 11

sequitur eorundem διδακαλικόν . . . . . 5, 62 p. 134, 18 — 136, 10

τῶι ἀρχιεπισκόπωι τῆς πρεσβυτέρας 'Ρώμης 'Αγαπητῶν παρὰ Μαριανοῦ ἐξάρχου τῶν μοναστηρίων τῆς βασιλίδος καὶ λοιπῶν ἀρχιμανδριτῶν τῆς αὐτῆς καὶ παρὰ τῶν ἐνδημούντων ἐν αὐτῆι 'Ιεροσολυμιτῶν καὶ 'Ανατολικῶν ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν . . . . . 5, 68 p. 136, 29 — 147, 4

Φλ 'Ιουστινιανῶι τῶι αἰωνίωι αὐγούστωι καὶ αὐτοκράτορι παρὰ Παύλου ἐπισκόπου 'Απαμείας καὶ τῶν λοιπῶν ἐπισκόπων τῆς δευτέρας Σύρων ἐπαρχίας . . . . . 5, 11 p. 30, 12 — 32, 15

Βασιλεῖ 'Ιουστινιανῶι αὐτοκράτορι αὐγούστωι δέησις καὶ ἱκεσία παρὰ Μαριανοῦ ἐξάρχου τῶν μοναστηρίων τῆσδε τῆς πόλεως καὶ ἀρχιμανδριτῶν τῶν αὐτῶν μοναστηρίων καὶ τῶν ἐν αὐτῆι ἐνδημούντων ἀπὸ τῆς ὑπὸ τὰ 'Ιεροσόλυμα ἐρήμου ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν καὶ τῆς δευτέρας Συρίας καὶ τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ καὶ τῶν τριῶν Παλαιστινῶν . . . . . 5, 12 p. 32, 16 — 38, 12

τῶι ἀρχιεπισκόπωι καὶ πατριάρχηι τῆς βασιλίδος Μηνᾶι καὶ τοῖς ἐνδημοῦσιν αὐτῆι ἐπισκόποις τῆς 'Ιταλῶν χώρας . . . καὶ τῆι ἐνδημούσηι τῆιδε τῆι πόλει ἐπισκόπων συνόδωι παρὰ Μαριανοῦ κτλ similiter atque 5, 12, cf. p. 32, 28. 29. 31 — p. 33, 4 et p. 181, 20. 33—36 . . . . . 5, 14 p. 38, 17 — 52, 4

τῶι ἀρχιεπισκόπωι καὶ οἰκουμενικῶι πατριάρχηι [Constantinopolis] 'Ιωάννηι καὶ τῆι ἐνδημούσηι συνόδωι ἀξίωσις παρὰ κληρικῶν καὶ μοναχῶν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς 'Αντιοχέων μεγαλοπόλεως καθολικῆς ἐκκλησίας oblata a. 518, lecta Constantinopoli in synodo a. 536 cf. 5, 23 p. 25. 26 5, 24 p. 60, 1 — 62, 17

τοῖς ἐπισκόποις Συρίας δευτέρας παρὰ . . . ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν τῆς 'Απαμέων ἐνορίας a. 519, cf. p. 91, 28—34 . . . . . 5, 36 p. 106, 12 — 110, 7

τοῖς ἐπισκόποις τῆς δευτέρας Συρίας παρὰ τοῦ κοινοῦ τῶν κληρικῶν τῆς ἐν 'Απαμείαι τῆι μητροπόλει ἐκκλησίας = τὰ ἐπιδοθέντα διδασκαλικά p. 92, 7. 93, 7. 10. 12. 101, 38. 102, 7. 20, lecta in gestis coram praeside prouinciae 5, 34 [u. s.]. et haec et 5, 36 lecta sunt Constantinopoli in synodo a. 536 cf. quae supra notata sunt ad 5, 33 . . . . p. 93, 18 — 98, 3

λίβελλος τῶν μοναχῶν πρὸς τὴν ἐνδημοῦσαν σύνοδον, ὧι τινι συνέζευκται καὶ ὅπως ἐκηρύχθησαν αἱ τέσσαρες ἐν τῆι ἐκκλησίαι σύνοδοι. oblata sunt synodo d. 20. m. Iul. 518 [p. 62, 33] et adiecta relationi 5, 25. lecta in synodo a. 536 cf. 5, 23 p. 59, 25—27 . . . . . 5, 26 p. 67, 1—71, 29. 5, 27 p. 71, 30 — 76, 25

Ἔκθεσις πίστεως κατὰ ἀποκάλυψιν Γρηγορίου ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας 1 p. 3, 1—13
Βασιλείου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας ἐκ τοῦ περὶ πίστεως λόγου 2 p. 3, 14—16
Symbolum concilii Chalcedonensis . . . . . 3 p. 3, 17 — 6, 26
Epistulae ficticiae ad Petrum Fullonem . . . . . 4 p. 6, 28 — 25, 27
1 Ἀντέωνος ἐπισκόπου Ἀρσενόης p. 6, 28 — 7, 37 = App. 1 p. 217, 1 — 218, 22
II Φαύστου ἐπισκόπου Ἀπολλωνιάδος p. 8, 1 — 9, 9 = App. 5 p. 226, 1 — 227, 10
III Παμφίλου ἐπισκόπου Ἀβύδων p. 9, 11 — 10, 23 = App. 3 p. 223, 1 — 227, 17
IIII Ἀσκληπιάδου ἐπισκόπου Τράλλεων p. 10, 25 — 12, 3 = App. 4 p. 224, 18 — 227, 10
V Ἰουστικίνου ἐπισκόπου Σικελίας p. 12, 5 — 13, 13
VI Φίληκος ἐπισκόπου Ῥώμης p. 13, 15 — 15, 3 = App. 7 p. 230, 1 — 231, 27
VII Κυντιανοῦ ἐπισκόπου Ἀρκουλιανῶν p. 15, 5 — 17, 32 = App. 6 p. 227, 11 — 229, 41
VIII Ἀκακίου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως p. 18, 1 — 19, 29
VIIII Φίληκος ἐπισκόπου Ῥώμης p. 19, 30 — 23, 29
X Φίληκος ἐπισκόπου Ῥώμης Ζήνωνι βασιλεῖ p. 23, 31 — 25, 27

II ADFERVNTVR VEL EXCERPVNTVR

Gen. 1, 3. 24 193, 15
1, 26 191, 18. 192, 27. 193, 16. 197, 17
1, 28 193, 23. 194, 20
2, 7 193, 9. 17
2, 17 20, 22
5, 3 20, 25
22, 18 19, 4
25, 8 135, 38
45, 2 77, 24
Leu. 10, 1 43, 30. 55, 33
Num. 16, 36 sq. 43, 30
22, 6. 12 78, 11
Deut. 6, 4 20, 33
32, 7 132, 7
Ios. 7, 1 sq. 133, 20. 138, 25
1 Reg. 3, 11 77, 33
14, 24 sq. 133, 21. 138, 35
2 Paralip. 26, 16—20 221, 4
Iob 40, 20 18, 36
Ps. 2, 7 15, 25. 228, 1
4, 1 77, 4
5, 5. 6 186, 28
7, 16. 17 41, 17
7, 16 148, 8
16, 8 42, 16
17, 8 18, 4
18, 2 203, 34
19, 8. 9 222, 33
21, 23 22, 1
36, 27 9, 4. 227, 4
39, 3. 4 147, 12
44, 8 210, 17
51, 5—7 14, 1. 230, 23
54, 13—15 139, 8
54, 15 149, 22
57, 4. 5 40, 27
72, 8 77, 36
73, 22. 23 53, 7. 9
74, 6 147, 35
76, 11 77, 29
79, 15. 16 21, 22
95, 11 60, 7
105, 2 77, 31
105, 3 57, 13
105, 37—39 40, 12
109, 1 133, 27
109, 3 15, 26. 228, 2
114, 7 212, 7
117, 24 105, 7
121, 1 77, 28
125, 3 30, 15
135, 2. 5 77, 30
138, 21. 22 133, 16
Prou. 1, 31 111, 11
8, 15. 16 131, 14
8, 22 209, 15
20, 20 133, 25
21, 1 32, 22
22, 28 93, 25
26, 11 40, 23
Eccles. 3, 1 106, 17
Cant. 1, 3 121, 20
Sap. Salom. 7, 26 210, 2
11, 9 111, 27
Sir. 2, 10 204, 36
15, 30 147, 33
22, 16. 17 147, 18
25, 9 [ὁ Σολομών] 54, 7

Ies.	6, 2. 3	210, 11
	6, 3	13, 6. 22, 20
	8, 10	135, 6
	9, 6	7, 8. 217, 21
	34, 5	222, 23
	50, 11	111, 14
	53, 9	25, 12
	66, 24	206, 29
Ier.	1, 10	78, 5. 180, 17
	9, 1	19, 33
Thren.	1, 2	20, 1
	1, 3	20, 3
	1, 5	20, 5
Baruch	3, 36	20, 34
Ezech.	33, 11	23, 18
Dan.	7, 9. 10	206, 10
	7, 10	207, 8
Os.	4, 6	187, 22
	5, 9. 10	187, 36
Amos	5, 10	187, 39
Naum	1, 3	78, 32
Habac.	1, 2	137, 2
	3, 2	210, 13
Zachar.	10, 3	141, 17
	12, 1	192, 33 203, 5
Mt.	1, 1	23, 20
	3, 10	19, 27
	5, 28	95, 27
	5, 29. 30	181, 4
	6, 9. 10	195, 29
	7, 6	112, 31
	7, 13	77, 4
	7, 15	186, 31
	8, 17	7, 12. 217, 24
	10, 17	53, 33
	11, 28	23, 17
	12, 33	219, 16
	13, 12	81, 8
	16, 16—18	24, 10
	16, 16. 17	222, 1
	16, 16	31, 15. 220, 16
	16, 17. 18	25, 4
	16, 18	25, 10. 135, 5
	16, 19	78, 6
	17, 22	21, 28
	18, 2	82, 23
	18, 6	22, 5. 42, 25
	18, 6 (9)	112, 13
	19, 29	133, 29
	21, 23	25, 9
	23, 23	136, 1
	25, 25—27	227, 19
	25, 25	125, 12
	25, 26	78, 15
	25, 29	81, 8
	25, 34	205, 16
	25, 41	205, 18. 206, 26
	25, 46	205, 15. 206, 24. 207, 1
	26, 45	21, 28
	27, 53	204, 25
Mc.	7, 15	91, 1
	9, 48	206, 27. 207, 16
Lc.	1, 1	87, 27
	1, 2	21, 9. 222, 10
	1, 35. 32	24, 30
	1, 68	76, 13. 89, 34. 90, 35
	5, 32	140, 17
	11, 40	197, 15
	12, 42	136, 2
	12, 47. 48	206, 21
	16, 19—28	196, 18
	19, 19	212, 10
	19, 40	96, 27
	21, 19	53, 34
	23, 30	42, 2
	24, 21	226, 20
Ioh.	1, 1. 3	18, 40
	1, 1	21, 13. 23, 24. 199, 9
	1, 14. 18	23, 26
	1, 14	21, 12
	3, 15	148, 28
	6, 45	219, 3
	10, 12 sq.	60, 19
	10, 15	20, 27
	10, 16	109, 7
	14, 27	4, 2. 209, 21
	15, 5. 1	21, 27
	15, 5	21, 37
	17, 3	20, 35. 210, 5
	19, 23	25, 3
Act.	1, 11	204, 20
	9, 15	77, 25
	12, 13. 7. 10	222, 37
	20, 29	113, 11
	21, 38	78, 2
Rom.	1, 1	23, 21
	1, 20	198, 21
	11, 16	219, 15
	11, 24	19, 28
1 Cor.	1, 23	7, 26. 218, 10
	1, 24	3, 2. 209, 14
	2, 2	7, 28. 25, 6. 218, 13
	3, 12. 13	54, 39
	6, 17. 16	54, 28
	11, 16	58, 36
	15, 20	195, 6. 204, 16
	15, 28	211, 29
2 Cor.	5, 10	192, 1. 202, 6
	6, 2	148, 16
	6, 14. 15	149, 2
	6, 14	54, 25
	7, 10	77, 25
	9, 15	90, 34
	10, 4. 5	12, 11

	12, 2	18, 23
	13, 4	217, 22
Gal.	1, 3	7, 27. 218, 12
	1, 8. 9	56, 8. 10
	3, 16	19, 5
	6, 9	57, 12
Eph.	2, 4	195, 10
	4, 5	230, 30
	5, 27	38, 30
	6, 12	203, 26. 213, 4
Phil.	1, 23. 24	212, 25
	2, 7	58, 23
	3, 19	22, 3. 42, 10
Col.	1, 15	3, 4. 209, 12. 210, 4
	1, 18	195, 6
2 Thess.	1, 9	207, 18
1 Tim.	2, 3	160, 27
	3, 2	152, 15
	5, 24	205, 3
	6, 5	139, 23
2 Tim.	2, 5	12, 10
	3, 5	147, 20
	3, 6. 7	131, 33. 138, 5
	3, 13	42, 20
	4, 7	133, 2
Tit.	3, 10. 11	10, 20. 224, 14
	3, 10	111, 21
Hebr.	1, 1	15, 6. 227, 13
	1, 3	3, 4. 18, 39. 209, 13
	2, 16	24, 25
	4, 15	6, 10
	13, 8	15, 26. 228, 2
	13, 17	132, 9
1 Petr.	3, 15	179, 10
	3, 18. 19	18, 31
	4, 1	17, 2. 220, 18. 229, 8
1 Ioh.	1, 1	54, 4
	4, 2. 3	19, 11
	5, 16	111, 31
2 Ioh.	7	9, 7
	10. 11	111, 22

canon Antiochenus 4 . . . . . 112, 15

Ἀθανάσιος [Ἀ. ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας 198, 6]
- ἐν τῇι πρὸς Ἐπίκτητον ἐπιστολῇι [8 p. 13, 7—10 Ludw.] 198, 34
- ἐκ τοῦ κατὰ Ἀρειανῶν δευτέρου λόγου [2, 19 PG 26, 188] 198, 14
- ἐν τῶι λόγωι τῶι εἰς τὸν βίον Ἀντωνίου [PG 26, 948] 198, 6

Βασίλειος [ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας 206, 20]
- ἐν τῶι τρίτωι λόγωι τοῦ ὑπομνήματος τῆς ἑξαημέρου [PG 29, 73] . . 203, 17
- ἐκ τοῦ προτρεπτικοῦ εἰς βάπτισμα λόγου [PG 31, 444]. 207, 3
- ἐν τῶι λόγωι τῶι εἰς τὸ ἐν ἀρχῇι — πρὸς τὸν θεόν [Ioh. 1, 1; PG 31, 477] 199, 8
- ἐκ τοῦ ἀσκητικοῦ βιβλίου 206, 20

Γρηγόριος [ὁ θεολόγος 193, 2. 26. 205, 37]
- τὸ εἰρημένον τῶι θ. Γ. [PG 35, 425] 193, 2
- ἐν τῶι ἀπολογητικῶι λόγωι [PG 35, 437] 205, 37
- ἐν τῶι εἰς τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης λόγωι [PG 35, 945] 206, 1
- ἐν τῶι λόγωι τῶι εἰς τὴν νέαν κυριακήν [PG 36, 612] 193, 26
- ep. 202 [PG 37, 331. 329. 333] . . . . . 131, 36. 137, 1—6. 9—11. 11—13. 33—35. 38. 39—138, 4. 11. 12

Γρηγόριος ὁ Νύσσης
- ἐκ τῆς εἰς τὸν ἄνθρωπον πραγματείας [PG 44, 229. 232] 199, 21. 32

Θεοφίλου [τοῦ ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας 201, 2]
- ἀπὸ τοῦ λόγου τοῦ γραφέντος πρός τινας μοναχοὺς τὰ Ὠριγένους φρονοῦντας 201, 2
- ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τοὺς ἐν τῇι Σκήτει πατέρας 201, 10

Ἰωάννης [ὁ Κωνσταντινουπόλεως πατριάρχης [193, 7. 195, 15. ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως 207, 6]
- ἐκ τοῦ πρὸς Θεόδωρον τὸν μοναχόν [1 p. 38 Montf.] 207, 6
- ἐν τῶι λόγωι τῶι εἰς τὴν ἀνάληψιν [2 p. 449] 195, 13
- ἐν τῶι ἐνδεκάτωι λόγωι τῶι εἰς τὴν κτίσιν [4 p. 100. 102] 193, 7. 194, 5
- ἐκ τοῦ ὑπομνήματος τῆς πρὸς Κορινθίους πρώτης ἐπιστολῆς [10 p. 73] 207, 13

Κύριλλος [ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας 201, 20]
- ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τοὺς ἐν Φουᾶ μοναχούς . . . . . 201, [illegible]
- ἐκ τῆς ἐκτεθείσης ὑπὸ τῶν κατ' Αἴγυπτον καὶ Ἀλεξάνδρειαν ἐπισκόπων συνοδικῆς ἐπιστολῆς κατὰ τῶν Ὠριγένους δογμάτων. . . . 202, [illegible]

Πέτρου [ἐπισκόπου καὶ μάρτυρος τῆς Ἀλεξανδρείας 197, 10]
ἐκ τοῦ πρώτου λόγου περὶ τοῦ μηδὲ προυπάρχειν τὴν ψυχὴν μηδὲ ἁμαρτήσασαν διὰ τοῦτο εἰς σῶμα βληθῆναι [cf. Texte u. Unters. 20, 2 p. 210] 197, 10
ἐκ τῆς μυσταγωγίας ἣν ἐποιήσατο πρὸς τὴν ἐκκλησίαν μέλλων τὸν τοῦ μαρτυρίου στέφανον ἀναδέχεσθαι [cf. Viteau, Passions des saints Écaterine etc. p. 75] 197, 24

Ὠριγένης περὶ ἀρχῶν
ἐκ τοῦ πρώτου λόγου cf. Hieron. ep. 124 p. 97, 10—17 . . . . . 209, 24 exc. VI. 190, 6
ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου cf. Hieron. ep. 124 p. 97, 20—22 . . . . . 210, 1 exc. VII
ἐκ τοῦ πρώτου λόγου τοῦ περὶ ἀρχῶν βιβλίου = Hieron. ep. 124 p. 98, 1—6 . . . . . 208, 26 exc. I. 190, 2—4
cf. Hieron. ep. 124 p. 98, 9—12. 111, 13 sq. . . . . 190, 19—23
ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου cf. Hieron. ep. 124 p. 99, 10. 11 . . . . . 211, 8 exc. XIII. 190, 23. 24
ἐκ τοῦ πρώτου λόγου τοῦ περὶ ἀρχῶν βιβλίου = Rufin. 1, 2^{10} p. 42, 15—20 . . . . . 210, 21 exc. X
ἐκ τοῦ $\bar{\alpha}$ [$\bar{\delta}$ codd.] λόγου τοῦ περὶ ἀρχῶν βιβλίου = Rufin. 1, 3^{4} p. 53, 4—10. . . . . 210, 8 exc. VIII. 190, 5. 6
ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου = Rufin. 1, 4^{5} p. 68, 12—15 . . . . . 210, 25 exc. XI. 190, 18. 19
ἐκ τοῦ πρώτου λόγου τοῦ περὶ ἀρχῶν βιβλίου = Rufin. 1, 6^{2} p. 81, 11—82, 5 = Hieron. ep. 124 p. 98, 24 — 99, 3. . . . . 210, 28 exc. XII
ἐκ τοῦ πρώτου λόγου = Rufin. 1, 7^{4} p. 91, 7—10 . . . . . 212, 20 exc. XXI
ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου = Rufin. 1, 7^{5} p. 93, 13 — 15. 20—26. . . . . 212, 24 exc. XXII
ἐκ τοῦ δευτέρου λόγου τοῦ περὶ ἀρχῶν βιβλίου = Rufin. 1, 8 p. 105, 1—5. Hieron. ep. 124 p. 100, 23—25 . . . . . 211, 17 exc. XV
= Rufin. 2, 1 p. 107, 6—9. 11—15 . . . . . 211, 14 exc. XIIII
ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου = Rufin. 2, 3^{3} p. 118, 7—10. Hieronym. ep. 124 p. 102, 4—9. . . . . 211, 24 exc. XVI
ἐκ τοῦ δευτέρου λογου τοῦ περὶ ἀρχῶν βιβλίου cf. Rufin. 2, 6^{4} p. 143, 26 — 144, 1 . . . . . 210, 15 exc. VIIII
ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου = Rufin. 2, 8^{3} p. 156, 3—12 Hieron. ep. 124 p. 103, 20 — 104, 1 cf. anath. $\bar{\alpha}$ . . . . . 212, 9 exc. XVIII. XVIIII. 190, [15—18
ἐκ τοῦ δευτέρου λόγου τοῦ περὶ ἀρχῶν βιβλίου = cf. Rufin. 2, 8^{3} p. 158, 17 — 159, 2 . . . . . 212, 3 exc. XVIII
ἐκ τοῦ δευτέρου λόγου cf. Rufin. 2, 9. Hieron. ep. 98 p. 201, 10—12. 202, 16—18. . . . . 209, 1. exc. II 190, 8—14
ἐκ τοῦ τρίτου λόγου = Rufin. 3, 6^{2} p. 283, 1—7 . . . . . 211, 28 exc. XVII
ἐκ τοῦ τετάρτου λόγου = Hieron. ep. 124 p. 114, 27— 115, 7 . . . 213, 1 exc. XXIII
ἐκ τοῦ περὶ ἀρχῶν τετάρτου λόγου = Hieron. ep. 124 p. 115, 19 —21. 23 — p. 116, 4 . . . . . 209, 17 exc. V
ἐκ τοῦ τετάρτου λόγου = Hieron. ep. 124 p. 116, 11—17 . . . . . 212, 15 exc. XX
ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου = Philocalia 3 p. 323, 5—7 Koetschau . . . . 213, 8 exc. XXIIII
ἐκ τοῦ τετάρτου λόγου . . . . . 209, 7 exc. III
ἐκ τοῦ τετάρτου λόγου . . . . . 209, 11 exc. IIII
= Hieron. ep. 51 p. 401, 5 . . . . . 190, 4—6
cf. anath. $\bar{\beta}$ 198, 31
cf. anath. $\bar{\varepsilon}$ 204, 10. 11
cf. anath. $\bar{\varsigma}$ 203, 14. 15
cf. anath. $\bar{\theta}$ 205, 9. 10

Cod. Iustinian. I 5, 3. 5 . . . . . 43, 27
ibid. 6. 1 . . . . . 44, 4

Ilias A 4. 5 . . . . . 60, 31

Πέτρου [ἐπισκόπου καὶ μάρτυρος τῆς Ἀλεξανδρείας 197, 10]
ἐκ τοῦ πρώτου λόγου περὶ τοῦ μηδὲ προυπάρχειν τὴν ψυχὴν μηδὲ ἁμαρτήσασαν διὰ τοῦτο εἰς σῶμα βληθῆναι [cf. Texte u. Unters. 20, 2 p. 210] 197, 10
ἐκ τῆς μυσταγωγίας ἣν ἐποιήσατο πρὸς τὴν ἐκκλησίαν μέλλων τὸν τοῦ μαρτυρίου στέφανον ἀναδέχεσθαι [cf. Viteau, Passions des saints Écaterine etc. p. 75] 197, 24

Ὠριγένης περὶ ἀρχῶν
ἐκ τοῦ πρώτου λόγου cf. Hieron. ep. 124 p. 97, 10—17 . . . . . 209, 24 exc. VI. 190, 6
ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου cf. Hieron. ep. 124 p. 97, 20—22 . . . . . 210, 1 exc. VII
ἐκ τοῦ πρώτου λόγου τοῦ περὶ ἀρχῶν βιβλίου = Hieron. ep. 124 p. 98, 1—6 . . . . . 208, 26 exc. I. 190, 2—4
cf. Hieron. ep. 124 p. 98, 9—12. 111, 13 sq. . . . . 190, 19—23
ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου cf. Hieron. ep. 124 p. 99, 10. 11 . . . . . 211, 8 exc. XIII. 190, 23. 24
ἐκ τοῦ πρώτου λόγου τοῦ περὶ ἀρχῶν βιβλίου = Rufin. 1, 2^{10} p. 42, 15—20 . . . . . 210, 21 exc. X
ἐκ τοῦ α̅ [δ̅ codd.] λόγου τοῦ περὶ ἀρχῶν βιβλίου = Rufin. 1, 3^{4} p. 53, 4—10 . . . . . 210, 8 exc. VIII. 190, 5. 6
ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου = Rufin. 1, 4^{5} p. 68, 12—15 . . . . . 210, 25 exc. XI. 190, 18. 19
ἐκ τοῦ πρώτου λόγου τοῦ περὶ ἀρχῶν βιβλίου = Rufin. 1, 6^{2} p. 81, 11—82, 5 = Hieron. ep. 124 p. 98, 24 — 99, 3. . . . . 210, 28 exc. XII
ἐκ τοῦ πρώτου λόγου = Rufin. 1, 7^{4} p. 91, 7—10 . . . . . 212, 20 exc. XXI
ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου = Rufin. 1, 7^{5} p. 93, 13 — 15. 20—26. . . . . 212, 24 exc. XXII
ἐκ τοῦ δευτέρου λόγου τοῦ περὶ ἀρχῶν βιβλίου = Rufin. 1, 8 p. 105, 1—5. Hieron. ep. 124 p. 100, 23—25 . . . . . 211, 17 exc. XV
= Rufin. 2, 1 p. 107, 6—9. 11—15 . . . . . 211, 14 exc. XIIII
ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου = Rufin. 2, 3^{3} p. 118, 7—10. Hieronym. ep. 124 p. 102, 4—9. . . . . 211, 24 exc. XVI
ἐκ τοῦ δευτέρου λογου τοῦ περὶ ἀρχῶν βιβλίου cf. Rufin. 2, 6^{4} p. 143, 26 — 144, 1 . . . . . 210, 15 exc. VIIII
ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου = Rufin. 2, 8^{3} p. 156, 3—12 Hieron. ep. 124 p. 103, 20 — 104, 1 cf. anath. α̅ . . . . . 212, 9 exc. XVIII. XVIIII. 190, [15—18
ἐκ τοῦ δευτέρου λόγου τοῦ περὶ ἀρχῶν βιβλίου = cf. Rufin. 2, 8^{3} p. 158, 17 — 159, 2 . . . . . 212, 3 exc. XVIII
ἐκ τοῦ δευτέρου λόγου cf. Rufin. 2, 9. Hieron. ep. 98 p. 201, 10—12. 202, 16—18 . . . . . 209, 1. exc. II 190, 8—14
ἐκ τοῦ τρίτου λόγου = Rufin. 3, 6^{2} p. 283, 1—7 . . . . . 211, 28 exc. XVII
ἐκ τοῦ τετάρτου λόγου = Hieron. ep. 124 p. 114, 27— 115, 7 . . . 213, 1 exc. XXIII
ἐκ τοῦ περὶ ἀρχῶν τετάρτου λόγου = Hieron. ep. 124 p. 115, 19 —21. 23 — p. 116, 4 . . . . . 209, 17 exc. V
ἐκ τοῦ τετάρτου λόγου = Hieron. ep. 124 p. 116, 11—17 . . . . . 212, 15 exc. XX
ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου = Philocalia 3 p. 323, 5—7 Koetschau . . . . 213, 8 exc. XXIIII
ἐκ τοῦ τετάρτου λόγου . . . . . 209, 7 exc. III
ἐκ τοῦ τετάρτου λόγου . . . . . 209, 11 exc. IIII
= Hieron. ep. 51 p. 401, 5 . . . . . 190, 4—6
cf. anath. β̅ 198, 31
cf. anath. ε̅ 204, 10. 11
cf. anath. ς̅ 203, 14. 15
cf. anath. θ̅ 205, 9. 10

Cod. Iustinian. I 5, 3. 5 . . . . . 43, 27
ibid. 6. 1 . . . . . 44, 4

Ilias A 4. 5 . . . . . 60, 31

CONCILIVM VNIVERSALE CONSTANTINOPOLITANVM SVB IVSTINIANO HABITVM

VOLVMEN PRIMVM

CONCILII ACTIONES VIII
APPENDICES GRAECAE — INDICES

EDIDIT

JOHANNES STRAUB

MDCCCCLXXI

IN AEDIBVS WALTER DE GRUYTER & CO.

BEROLINI

Archiv-Nr. 47 02 701
© 1970 by Walter de Gruyter & Co., Berlin 30
Printed in Germany

Alle Rechte, insbesondere das der Übersetzung in fremde Sprachen, vorbehalten. Ohne ausdrückliche Genehmigung des Verlages ist es nicht gestattet dieses Buch oder Teile daraus auf photomechanischem Wege (Photokopie, Mikrokopie) zu vervielfältigen.
Satz und Druck: Walter de Gruyter & Co., Berlin

PRAEFATIO

Consuetudinis amor magnus est *hatte einst Symmachus beteuert, als er sich einer von Ambrosius befürworteten Neuerung zu erwehren suchte. Der Verzicht auf die zwar immer noch vertraute, aber nicht mehr in dauernder Übung gepflegte Gelehrtensprache, die Eduard Schwartz in gewohnter Meisterschaft beherrschte, gemahnt an dieses Wort. Ein solcher Verzicht mag — im Blick auf das monumentale Werk, das der geniale Philolog und Historiker geschaffen und hinterlassen hat — nicht nur als Zeichen des Respekts vor einer unwiederholbaren Leistung verstanden werden; in ihm soll vielmehr auch die Bereitschaft, ein über die Wirrnisse unserer unruhigen Zeitläufte hinweg verpflichtendes Erbe mit Hilfe der noch zu Gebote stehenden Kräfte zu bewahren, angedeutet werden.*

Dreißig Jahre sind nunmehr vergangen, seitdem Hans Lietzmann mir im April 1940 als wissenschaftlichem Hilfsarbeiter in der Kirchenväterkommission der Preußischen Akademie der Wissenschaften die Edition der Akten des V. Ökumenischen Konzils anvertraut hatte. Aus dem Nachlaß seines Freundes Eduard Schwartz übergab er mir damals die Fotokopien der Handschriften von Paris (N) und St. Gallen (G) und der Surius-Ausgabe (s) sowie ein Exemplar des Labbé-Textes, in dem bis zum Ende der S. 427 (act. I p. 18, 7) die Kollationen eingetragen und die Textverbesserungen vermerkt waren; auf 11 beigelegten Zetteln war der kritische Apparat erstellt. Auf allen übrigen Seiten waren, außer einigen Hinweisen auf Handschriften (z. B. Paris. gr. 1115), Autoren (Facundus, Pelagius) und moderne Publikationen (Coll. Avellana, Konzilstudien), die Querverweise auf Mansi und Surius durchgehend notiert.

Albert Rehm berichtet (Eduard Schwartz' wissenschaftliches Lebenswerk: SB. Bayer. Akad. d. Wiss., phil.-hist. Abt., Jahrg. 1942, H. 4, S. 43), daß Eduard Schwartz „die Herstellung des Druckmanuskripts (von ACO IV 1) gerade noch in Angriff genommen (habe), in den Tagen, da sich die tödliche Krankheit entwickelte. Es war das letzte Mal, daß ich ihn sah. Da wies er auf die Blätter auf seinem Tisch und sagte: Ich hab's gewagt, das noch anzufangen. Ob ich's zu Ende führen kann, steht dahin. Aber die Aufgabe ist nicht besonders schwierig. Dieses Schlußstück können auch andere fertig machen". — Es sollte noch lange dauern, bis ich mich dieser Aufgabe, nachdem ich am 5. Juni 1940 zum Kriegsdienst eingezogen war, widmen konnte. Der Deutschen Akademie der Wissenschaften zu Berlin habe ich es zu verdanken, daß mir durch Herrn Kollegen Irmscher — dem ich zu gleichem Dank verpflichtet bin — die Arbeitsunterlagen, die Hans Lietzmann bis zu seinem unerwartet frühen Tod (1942) verwahrt hatte und die dann noch ausgelagert worden waren, sofort nach meiner Rückkehr aus der Gefangenschaft (1946) zur Verfügung gestellt wurden. Die Deutsche Forschungsgemeinschaft ermöglichte die erste Bibliotheksreise; das Kultusministerium des Landes Nordrhein-Westfalen und die Arbeitsgemeinschaft für Forschung stellten großzügig die Mittel zur Ergänzung der Bibliothek und zur Förderung von Hilfskräften zur Verfügung. Dafür sage ich meinen besonderen Dank; er gebührt zugleich auch denjenigen meiner Schüler, die mir bei der Arbeit geholfen haben: Ernst Ludwig Grasmück, Alfred Bergener, Hans Zosel, Frank Kolb

und vor allem Reinhard Hübner, Rudolf Schieffer und Evangelos Chrysos. Herr Schieffer, der bereits damit begonnen hat, den General-Index für sämtliche Bände der ACO zu redigieren, wird in Bälde den Index der patristischen Autoren vorlegen; er hat gemeinsam mit den Herren Hübner und Chrysos bis zur letzten Korrektur an der Betreuung des Druckes mitgewirkt. E. Chrysos hat zudem durch seine beiden Dissertationen (Die Bischofslisten des V. Ökumenischen Konzils (553): Antiquitas Reihe 1, Bd. 14, Bonn 1966; Ἡ ἐκκλησιαστικὴ πολιτικὴ τοῦ Ἰουστινιανοῦ κατὰ τὴν ἔριν περὶ τὰ τρία κεφάλαια καὶ τὴν ε' οἰκουμενικὴν σύνοδον [The Ecclesiastical Policy of Justinian in the Dispute Concerning the Three Chapters and the Fifth Ecumenical Council], Ἀνάλεκτα Βλατάδων 3, Θεσσαλονίκη 1969) einen wertvollen Beitrag zur historischen Würdigung des Konzils und zur Klärung wichtiger textkritischer und überlieferungsgeschichtlicher Probleme geleistet.

Mein Dank gebührt ferner meiner verehrten Kollegin in der Bonner Evangelisch-Theologischen Fakultät, Prof. Luise Abramowski, sowie den Direktoren, Präfekten und Kollegen, die mich in St. Gallen (Stiftsbibliothek), London (British Museum), Mailand (Biblioteca Ambrosiana), Paris (Bibliothèque Nationale, Institut de recherche et d'histoire des textes), Rom (Biblioteca Vaticana), Venedig (Biblioteca Marciana), Vercelli (Biblioteca capitolare), Wien (Österreichische Nationalbibliothek) sowie auf dem Athos (Bibliothek des Iwiron-Klosters) mit ihrem Rat und ihrer Hilfsbereitschaft unterstützt haben.

Es ist mir schließlich ein besonderes Bedürfnis, Herrn Kollegen Wenzel und seinen Mitarbeitern in der Druckerei und im Verlag Walter de Gruyter für die geduldig und verständnisvoll gewährte Unterstützung zu danken, die ich unerwartet lange in Anspruch nehmen mußte.

Im Gedenken an Eduard Schwartz wird man den bis zum VIII. Ökumenischen Konzil (879/80) reichenden Plan, den er einst entworfen hatte, nicht aufgeben dürfen. Es ist daher zu begrüßen, daß Bestrebungen, die Fortsetzung des Werkes der ACO zu ermöglichen, im Gange sind. Der Anfang ist bereits gemacht: Rudolf Riedinger ist — mit Unterstützung der Deutschen Forschungsgemeinschaft — damit betraut, die Edition der Akten des VI. Ökumenischen Konzils (680/1) vorzubereiten; er wird zuvor die Akten der Lateransynode des Jahres 649 herausgeben — quod felix faustum fortunatumque esse iubeat Deus Ter Optimus Maximus.

Die handschriftliche Überlieferung

Das Authenticum der Akten des V. Ökumenischen Konzils war in griechischer Sprache abgefaßt. Auch die lateinischen Schriftstücke, wie etwa die in der VII. Sitzung vorgelesenen Briefe des Vigilius, waren ins Griechische übersetzt worden (vgl. act. VII p. 184, 28 sq.: omnibus translatis ad Graecam linguam ad faciliorem scientiam uestrae sanctitatis*). Die lateinische Übersetzung ist früh, vielleicht sogar gleichzeitig, besorgt worden (s. S.* XXI*). Als Vigilius, der, wie er selbst bekannte, des Griechischen überhaupt nicht (Const. I 236 = Coll. Avell. 83, p. 297, 2—4:* quia Graecae linguae, sicut cunctis et maxime pietati uestrae notum est, sumus ignari*) oder wenigstens nicht in hinreichendem Maße mächtig war, seine am 8. Dezember 553 ausgefertigte* Epistula II ad Eutychium *(p.* 245—47*) konzipierte, müssen ihm zum mindesten die* Sententia synodica *und die* Canones *in der Übersetzung vorgelegen haben, die er klar erweisbar in seinem* Constitutum II *vom 23. Februar 554 (*Ex Vigilii papae epistula aduersus tria capitula*: ACO IV 2 p. 138 sqq.; s. S.* XXIX*) benutzt hat; auch Pelagius II. (578—590) hat in der*

Epistula III ad episcopos Histriae *(ACO IV 2 p. 112 sqq.) zahlreiche Zitate aus der lateinischen Fassung der Akten übernommen. Dieser Version wird sich gewiß auch Gregor d. Gr. bedient haben, als er der Langobardenkönigin Theodelinde eine Abschrift der* synodus quae piae memoriae Iustiniani tempore facta est *(Reg. XIV 12; MG. Epp. II 430ff.) im Dezember des Jahres 603 übersandte (L. M. Hartmann, Gesch. Italiens im MA. II 1, 1900, 169f.; E. Caspar, Papsttum II 491; R. Devreesse, Essai sur Théodore de Mopsueste: ST 141, 1948, 269 n. 3). Da die auf der Lateransynode i. J. 649 zitierten Canones (und der Auszug aus der* Confessio fidei*) eine andere Version aufweisen, ist anzunehmen, daß dabei der griechische Text unmittelbar zu Grunde gelegt war (vgl. E. Caspar: ZKG 51, 1932, 75ff.), — wie bei den beiden Briefen des Vigilius an Justinian und Theodora, die auf dem VI. Ökumenischen Konzil für gefälscht (*falsae *oder* falsatae*) erklärt wurden (s. S.* XVII sqq.*).*

Das griechische Exemplar der Akten ist bisher nicht aufgefunden worden; allerdings sind in anderen Sammlungen wenigstens einige, und sogar sehr wichtige Exzerpte (s. S. XXIII sqq.*) erhalten.*

Die lateinischen Handschriften

Die lateinische Version ist in zwei Fassungen überliefert. Die longior versio entspricht derjenigen Redaktion der Akten, die unmittelbar nach dem Abschluß des Konzils veranstaltet wurde. Sie ist durch die brevior versio ersetzt worden, nachdem Vigilius am 8. Dezember 553 den Anathematismen des Konzils gegen die Drei Kapitel zugestimmt hatte (s. S. XII sqq.*).*

N *Die longior versio bietet allein der Codex Parisinus latinus 16832 (ol. Notre Dame 88) in folio mai., saec. X. Er stammt aus dem Besitz des Domherren (*cantor et canonicus*) Claude Joly (1607—1700), der ihn der Kirche von Notre-Dame in Paris gestiftet hat. Eine ältere Provenienz ist anscheinend nicht mehr feststellbar. Labbé hatte diesem Codex, obwohl er auf ihn aufmerksam geworden war, kaum Beachtung geschenkt (vgl. u. a. L V 430/1; 562/63). Baluze dagegen, der ihn auch für die versio antiqua des Chalcedonense kollationiert hatte (fol. 124r:* Contuli, Absolvi VI Kalend. April. MDCLXXXIII Stephanus Baluzius*; vgl. auch E. Schwartz: ACO II 3, 1 p. VIII. XVIII), hat zuerst die Bedeutung dieser Handschrift erkannt und „eine auf gründlicher Vergleichung beruhende Variantensammlung zu der Labbé'schen Ausgabe . . . geliefert" (Maassen 759 § 769/770; 739 § 750ff.; Baluz. Nova Collectio conciliorum I [1683], col. 1491—1548; Mansi IX 170 c. XV; vgl. Guenther, Coll. Avell. p. LXXI—LXXIIII).*

Die Handschrift besteht aus zwei Teilen: der 1. Teil enthält die versio antiqua (des Facundus) der Akten von Chalcedon, der 2., wohl etwas jüngere Teil (fol. 125r—189u, zu je zwei Kolumnen) die Gesta des V. Konzils, die mit folgender Formel eingeleitet werden: XPE̅ DNE̅ DS̅ FAUE UOTIS *(Uncialis)* ET DIGNARE NRI̅S̅ PERFICE. COEPTIS *(Capit. rustica)* Hereticorum fraudes publicare dignare Astutiamque eorum calliditatemque subuerte. Catholicam uero fidem populumque tuum in ea congregatum tu d̅s̅ χp̅e̅ qui eam eum *(sic)* uemi . . . bili *(scil.* uenerabili*)* dispensatione per incarnationis tuae sacrum mysterium per beatam uirginem mariam adquisisti et congregasti, Custodi. Custodiendo multiplica. Ab omni labe peccati eruere dignare. Confundens omnes hereses. Sabellios. Eunomios. Arrios. Macedonios. Apollinares. Donatistas. Nestorianos. Euthicyanos. Manicheos. et omnes quotquot sunt hereses a symone mago

usque nunc Et qui repugnare aut aduersari nituntur scae fidei catholicę. INCIPIT CONCILIVM QUINTVM.

Die formula initialis (Christe faue uotis) *könnte, wie Dom M. Huglo (Scriptorium 8, 1954, 108—11) vermutet, auf die italische Herkunft der Vorlage schließen lassen, die in karolingischer Zeit ins Frankenreich gelangt sein mag.*

Der Text ist flüchtig geschrieben und daher oft fehlerhaft (vgl. E. Schwartz: ACO II 3, 1 p. XVIII). Die Präsenzliste ist in actio I und VIII vollständig; nur die ersten zehn Teilnehmer sind in actio II—VII aufgeführt. Die Subskriptionsliste wird nur bis zu Andreas von Ephesus (9) geführt (p. 222, 31: ET SVBSCRIPSI. EXPLICIT SYNODVS QVINTA*). Das Explicit ist deshalb auffällig, weil die Abkürzung der Liste nicht eigens vermerkt wird wie bei den Präsenzlisten (p. 20, 16; 32, 16 etc.) und außerdem* synodus *für* concilium *gewählt ist (vgl. aber das Explicit von b und s, p. 231, 14). Vor der Subskriptionsliste stand bereits:* EPLICIT *(sic)* CONCYLIVS QVINTVS. INCIPIVNT *(corr.)* SVBSCRIPTIONES EPISCOPORVM *(p. 220, 14; vgl. A V:* Et subscripserunt omnes. EXPLICIVNT CAPITVLA XIIII SCORV PATRVM CL*). Es ist daher nicht zu ermitteln, ob die in G und s aufgeführten zusätzlichen Unterschriften derjenigen Bischöfe, die nicht am Konzil teilgenommen hatten, bereits in der ersten Fassung der Akten überliefert waren. Daß auf fol. 173r ein längeres Textstück (p. 175, 21—176, 18) ohne jeden Übergang ausgelassen ist, dürfte wohl auf ein Versehen oder mechanischen Textverlust der Vorlage zurückzuführen sein.*

s *Die brevior versio ist zuerst von L. Surius (Tom. II conciliorum omnium tum generalium tum provincialium atque particularium, Coloniae Agripp. 1567, p. 490—602) ediert worden. Surius hat eine Handschrift benutzt, die verloren ging; sie ist aber nahe verwandt mit dem ebenfalls verlorenen Codex Bellovacensis (b; vgl. S. IX. XXI) und bietet den vollständigen Text der Gesta und die Subskriptionsliste. Surius hat sich allerdings, wie es zu seiner Zeit noch üblich war, öfter eigenwillige Emendationen erlaubt. Ein besonders eklatantes Beispiel bietet p. 102, 24—25, wo anstelle der überlieferten Paraphrase eines Augustinus-Zitats der authentische Wortlaut übernommen ist; vgl. p. 90, 29* Corinthios *NPs* Colossenses *s. Die irreführende Konjektur p. 52, 17* cooperationi intentus *(statt des richtig überlieferten* cooperatione tentus*) hatte schon Guenther moniert; vgl. auch p. 100, 24* ut nec eius creandi haberet episcopi potestatem *N* ut nec ius creandi haberet episcopum *s, ferner p. 31, 6; 52, 31; 100, 3; 142, 27 etc. In bestimmten Fällen — wie z. B. bei der Entscheidung für* substantia *oder* subsistentia *in den Briefen Cyrills (passim, vgl. u. a. p. 148, 16; 149, 12; 161, 32; 162, 17; 164, 1. 25) — mußte daher zugunsten der handschriftlichen Überlieferung (N), trotz ihres singulären und anfechtbaren Charakters, auf die von s bezeugte Lesart verzichtet werden (vgl. auch p. 177, 20).*

G *Die verlorene Vorlage von s ist aufs engste verwandt mit dem Codex Sangallensis 672, der den früheren Editoren bis hin zu Mansi nicht bekannt war. O. Guenther hat ihn für die Rezension des* Constitutum I Vigilii *(Coll. Avell. p. LXXII; CSEL 35/1 [1895]) kollationiert und kurz beschrieben. Eine ausführliche Beschreibung gab A. Bruckner, Scriptoria Medii Aevi Helvetica (Denkmäler schweizerischer Schreibkunst des Mittelalters), vol. III: Schreibschulen der Diözese Konstanz, Sankt Gallen II (Genf 1938), 115f.; vgl. auch Maassen 147. 759f. §§ 129. 769f. und G. Scherrer, Verzeichnis der Handschriften der Stiftsbibliothek von St. Gallen (Halle 1875), 218.*

In seinem heutigen Zustand ist der Band aus zwei etwa zeitgleichen Handschriften zusammengebunden, die beide dem Scriptorium von St. Gallen entstammen. Die erste

(p. 6—135), die die Akten des V. Konzils enthält, ist überdies genau datiert; am unteren Rand der Seiten 64 und 65 ist notiert: hucusque patrauit notker. *(p. 65:)* abhinc uero per quinque annos a quinto bernhardi usque ad quartum salomonis — *also 888—892 —* hoc totum est in commune patratum. *Notker war in jenen Jahren* bibliothecarius, *er hat jedoch nicht, wie zuletzt noch W. von den Steinen annahm, „die Konzilsabschrift . . . in sprunghaften Zeitabständen je nach Muße weitergeführt" (Notker der Dichter und seine geistige Welt, Darstellungsband, Bern 1948, 520); die Notiz kann angesichts der „verschiedenen Hände" nur besagen, daß Notker die Arbeit der Schreiber bis zu S. 64 „beaufsichtigt" hat.*

Die Handschrift bietet nicht den vollständigen Text der Gesta: ihre Wiedergabe wird vielmehr mitten in der IV. Sitzung, auf Seite 112 — also am Ende der siebenten Lage — abgebrochen (p. 63, 23: cum magna compleuit subtilitate*); am unteren Rand ist auf Seite 112 vermerkt:* priora sunt de initiis concilii constantinopolitani. Sequentia uero de ultimis quę et necessariora uidebantur. *Von Seite 113 (neue Lage) bis 135 werden in unmittelbarem Anschluß die Canones und die Subskriptionen gebracht. Das Explicit fehlt; am Anfang wird die Präsenzliste der I. Sitzung nur bis* Diogene reuerentissimo *(p.* 5, 33*) auf Seite 10 geführt, während Seite 11 anschließt:* me ad uestram beatitudinem *(p.* 8, 8*). Schließlich ist, was bisher überhaupt nicht beachtet wurde, die III. Sitzung dreimal hintereinander geschrieben: Die erste Fassung setzt kurz vor dem Ende der Lage III noch auf S. 48 ein, die zweite auf S. 56 oben, die dritte in der Mitte von S. 63, die actio IIII beginnt auf S. 71 (8. Zeile). Hier liegt wohl ein Versehen (in der Zuweisung der Lagen?) vor, für das vielleicht Notker verantwortlich war. Als Kustoden sind die Zahlen* I—IIII *jeweils am Ende der Lage verwendet (S. 16, 32, 48, 64), ab S. 80 (mit dem Vermerk:* propter media praetermissa*) die Silben* si *(80) —* ne *(81) —* nu *(112) —* me *(128) —* ro *(136). S. 97 ist* nu *radiert, weil es nun wieder ans Ende der Lage gesetzt wird (112), wo die Gesta der IV. Sitzung unterbrochen werden; mit der neuen Lage (S. 113ff.) setzen die Canones und die Subskriptionen ein.*

Der besondere Wert der schön geschriebenen Handschrift, in der übrigens die Anbringung der Initialen zu Beginn der einzelnen actiones wie auch an manchen anderen Stellen unterblieben ist, liegt darin, daß sie die brevior versio, die allein durch s und b (s. u.) bezeugt war, bestätigt und wie s die Subskriptionen vollständig wiedergibt.

b *Baluze hat noch eine weitere Handschrift der brevior versio entdeckt, den Codex Bellovacensis, den er ebenfalls mit der Ausgabe von Labbé kollationierte; die von ihm notierten Varianten sind von Mansi in den kritischen Apparat aufgenommen. Die Handschrift ist verloren (vgl. auch E. Schwartz: ACO I 5,1 p. V).*

Einige Exzerpte finden sich auch in anderen lateinischen Handschriften:

1. Die sacra forma Iustiniani (p. 8, 13—14, 27*) ist zusammen mit dem anschließenden Brief des Eutychius an Vigilius und dem Antwortbrief des Vigilius (aber nur bis p.* 17, 16 sapiunt*) überliefert*

P *a) im Codex Parisinus latinus 1451 (ol. Colbert. 1868), saec. IX, fol. 2r—6v. Die Handschrift ist kurz nach 800 in Tours geschrieben und gehörte zum mittelalterlichen Besitz der Abtei St. Maur-des-Fossés bei Paris; vgl. Maassen 613—24 §§ 685—91; Mon. Germ. Conc. I p. XIII; Bibl. Nat. Cat. gén. des mss. lat. II p. 7; E. A. Lowe, Codices Latini Antiquiores 5, p. 4f. n. 528 mit 2 Facs.*

R *b) im Codex Vaticanus Reginensis latinus 1127, saec. IX, fol. 4ᵘ—8ʳ, der am ehesten gleichfalls im heutigen Frankreich entstanden ist und im Mittelalter dem Kloster St. Cybard in Angoulême gehörte; vgl. Mon. Germ. Conc. I p. XIII; A. Raes: ST 238, p. 19 n° 249.*

Für beide Handschriften hat C. H. Turner: Journal of Theological Studies 32 (1931), p. 1ff. (vgl. E. Schwartz: Zs. d. Savigny-Stiftung f. Rechtsgesch., Kan. Abt. 25, 1936, p. 85f.) als gemeinsame Vorlage den Codex Meermanno-Westreenianus 9 (10 B 4) in Den Haag (vgl. E. A. Lowe, Codices Latini Antiquiores 10, p. 39 n. 1572a—b u. P. J. H. Vermeeren—A. F. Dekker, Inventaris van de handschriften van het Museum Meermanno-Westreenianum, 's-Gravenhage 1960, p. 57f. n. 172) erwiesen, der von W. Levison im Neuen Archiv 38 (1913), p. 503—24 beschrieben worden ist. Die seit spätestens 1824 vermißten ersten 36 Blätter enthielten nach dem Zeugnis eines Katalogs von 1764 vor der Collectio Sancti Mauri (Maassen 613ff. §§ 685ff.; L. Duchesne, Lib. Pontif. I p. XLIX—LI), mit der die Handschrift heute beginnt, in gleicher Anordnung wie P und R Acta Concilii V generalis, *also wohl eben die Auszüge aus der I. Sitzung, die heute nur noch in den beiden abhängigen Handschriften überliefert sind. Auf fol. 44ʳ—46ᵘ ihrer jetzigen Foliierung enthält die Haager Handschrift (aber nicht P und R) außerdem innerhalb eines sehr alten Einschubs, den Turner aaO. p. 5 nachgewiesen hat, Exzerpte aus der lateinischen Übersetzung der ephesinischen Akten, die genau mit den auf dem V. Konzil verlesenen Auszügen übereinstimmen, also wohl aus dessen Überlieferung geschöpft sind (vgl. E. Schwartz: ACO I 2 p. VIII); sie sind bereits von Schwartz bei der Rezension der Collectio Veronensis herangezogen worden (ACO I 2 p. 36, 4—11; 37, 17—39, 32; 40, 38—41, 25 vgl. mit ACO IV 1 p. 147, 6—151, 15).*

P und R sind miteinander, aber auch mit G, s und b verwandt; ihre Exzerpte stammen aus der brevior versio:

PR: p. 8, 14 Wandalicus *om.; p.* 9, 18 interioribus*; p.* 9, 37 diuerse atempora *P* diuerse atẽpore *R; p.* 10, 29 χp̄iam dm̄ *P* christiam dm̄ *R.*

GPRs(b): p. 9, 23 demensae mersisset *GR* de mense mersisset *P; p.* 10, 35 iudicat*; p.* 11, 3 blasphemat*; p.* 11, 11 antiquioris Romae*; p.* 14, 26 Datur.

Pb: p. 15, 12 insimilia *b* i̤n similia *corr. P.*

2. Die Canones (p. 215, 9—220, 14*) sind in der Bobbienser Dionysiana (Maassen 471—476 §§ 608—611; Bibl. Lat. jur. manuscr. I 1, p. 412sq.) aus der ursprünglichen Version, die in N, G, s und (b) erhalten ist, überliefert. Die Textzeugen sind*

A *a) der Codex Ambrosianus latinus S 33 sup., in folio, saec. IX, 78ʳ—82ᵘ, in Bobbio unter Abt Agilulf (Ende 9. Jh.) geschrieben; vgl. C. H. Turner: Eccl. Occident. mon. iur. antiq. I 1, p. XI; E. Schwartz: ACO II 2, 2 p. XVIIIsq.*

V *b) der Codex Vercellensis CXI, in folio, saec. X, fol. 57ʳ—61ʳ; vgl. E. Schwartz ebd. sowie R. Pastè, Inventario dei manoscritti dell'archivio capitolare di Vercelli: Mazzatinti-Sorbelli, Inventari . . . d'Italia, vol. XXXI (1924/5), p. 104.*

Vor dem Titel und dem Verzeichnis der in der Sammlung enthaltenen Stücke ist auf fol. 7ᵘ (A) bzw. fol. 5ʳ (V) vermerkt:

ITEM RATIO DE CANONIBUS APOSTOLORUM ET DE SEX SYNODIS PRINCIPALIBUS . . .

fol. 8ᵘ (A) bzw. fol. 5ᵘ (V):

. . . Quinta *(sc.* synodus*)* in constantinopoli contra theodorum mopsuostenum *(sic AV)* et omnes hereticos *(*ereticos *V)*. qui theodorus dicebat alium esse deum uerbum et alium xp̄m̄. et sacram uirginem mariam negabat dei genitricem *(*genetricem *V)* fuisse. Temporibus iustiniani principis. Vigilii *(*uigilii *A)* papę romani. Domini *(sic;* domini *A)* antioceni *(A korr. aus* antiocheni*;* anthioceni *korr. aus* antioceni *V)*. eutichii *(V korr. aus* euthichii*)* constantinopolitani. qui *(*Qui *V)* XIIII capitula anathematizando scripserunt contra theodori et sociorum eius blasphemias . . .

fol. 78ʳ (A) bzw. fol. 57ʳ (V):

INCIP̄ *(*INCIPIT *V)* CAPITULA XIIII S̄CORUM PATRUM SUB IUSTINIANO IMPERATORE HABITA *(nachgetragen A)* IN CONSTANTINOPOLI CONGREGATORUM CENTUM QUINQUAGINTA

fol. 82ᵘ (A) bzw. fol. 61ʳ (V):

Et subscripserunt omnes. EXPLICIUNT CAPITULA XIIII S̄CORUM PATRUM CL.

Es muß danach unentschieden bleiben, ob V direkt von A abhängt oder von der gemeinsamen Vorlage abgeschrieben ist (vgl. INCIP̄ *A* INCIPIT *V).*

Von der Lateransynode (M X 1070 A—D) ist eine andere Version der Canones überliefert, deren Edition R. Riedinger vorbereitet.

Einen zusammenfassenden Auszug aus der Confessio fidei *(act. III p. 37) und den Canones (*I—IIII, XI*) überliefert im Stil der Synodica der Codex Vercell. lat. CLXXV, saec. X, fol. 2ᵘ (vgl. R. Pastè, Inventario, p. 120):*

Haec sunt quatuor synodi principales fidei doctrina *(sic)* plenissime praedicantes. Est etiam magna et sancta quinta synodus que congregata est constantinopoli sub iustiniano aug̃s in qua synodo uenerantes et confirmantes quattuor *(korr. aus* quatuor*)* praecedentes synodos et omnium orthodoxorum *(korr. aus* orthodorum*)* patrum sententias quae de fide in sancta trinitate conscripserunt relegentes et consentientes firmauerunt. *(fol. 3ʳ:)* Id est sancti helarii pectauensis. athanasii alexandrini. ambrosii mediolanensis. agustini *(sic)* ipponiensis. iohannis constantinopolitani. theophili alexandrini. cyrilli alaxandrini *(sic)*. gregorii nanzanzeni. basilii cappadociani *(korr. aus* capadociani*)*. leonis papae et ceterorum orthodoxorum patrum. Post haec anathematizamus omnem heresim. et eos qui contra supradictis quattuor *(korr. aus* quatuor*)* synodis senserunt. id est theodorito. nestorio. apollinare *(korr. aus* apollonare*)*. euticen. arrium. eunomium. origenem cum omnia impia eorum conscripta. et eos qui cum his sapuerunt uel sapiunt uel eorum praua dogmatae *(sic)* defendunt et usque in finem in eā perseuerant perfidia. Hos et horum similibus anathematizat sancta et magna synodos. ut

XI

I si quis non *(nachgetragen)* confitetur patris et filii et sancti spiritus unam naturam
cf. VIII deitatis siue essentiam unam uirtutem et potestatem trinitatem consubstantialem unam deitatem in tribus subsistentis *(sic)* personas adorandum. et

II qui non confitetur dei uerbum esse duas natiuitates et duas operationes diuinam et humanam natiuitates. Unam ante saecula et sine tempore de patre incorporaliter
IIII genitum. Aliam eiusdem corpore incarnatum in utero semper uirginis mariae unitate dei uerbi ad carnem animatam anima rationali et intellectuali secundum substantiam qua *(fol. 3ᵘ:)* dominus noster ih̄s x̄ps unus de sancta trinitate.

si q̄ ita non confitetur et credit, anathema sit. confirmatio V synodi.

DEFINITIO CAPITULARŪ SCA SYNODO URBIS ROME SUB MARTINO PAPA . . .
. . . it cap XX

Si quis calumnians sanctae quintae synodi uel sanctos patres qui ibidem fuerunt, sit condemnatus . . .

Die Überlieferung der beiden Versionen

Baluze hatte es einst beklagt, daß Labbé dem Pariser Codex, der ihm von Claude Joly vermittelt worden war, nicht die gebührende Beachtung geschenkt habe: quod si illum accurate, uti nos fecimus, contulisset cum editionibus (Surii scil. et Romanorum), primo multas varias lectiones deprehendisset quarum nullam mentionem fecit in sua, et praeterea varia fragmenta quae sunt magni momenti . . . *(M IX 170 D—E). Bei der Kollation der beiden Fassungen der Konzilsakten mußten daher von vornherein nicht nur die für die Textemendation bedeutsamen Lesarten beachtet werden; es verstand sich vielmehr von selbst, daß diejenigen Schriftstücke, die in der bisher bekannten Überlieferung — der einzigen, von Surius benutzten Handschrift — nicht enthalten waren, einer besonderen Würdigung bedurften. Baluze selbst hat sich daher eingehend mit den Verhandlungen beschäftigt, die auf dem VI. Ökumenischen Konzil (680/1) in Konstantinopel über die von den päpstlichen Legaten beanstandeten Briefe des Vigilius an Justinian und Theodora geführt wurden (s. S.* XVIII*), aber er hat sich dann letzten Endes doch mit der Erörterung des Problems der an diesen beiden Briefen — angeblich — vorgenommenen Fälschung (*unam operationem*: p.* 187, 32; 188, 14/15*) begnügt, um dabei freilich zugleich auch einige aufschlußreiche Überlegungen über den Ursprung der beiden Überlieferungsstränge anzustellen (s. S.* XVII*). Die Diskussion über die Formel* unam operationem *ist fortgeführt worden, und es sieht fast so aus, als ob sie überhaupt nicht zu einem überzeugenden Schluß gelangen könnte, solange keine anderen Zeugnisse ausfindig zu machen sind, die ein endgültiges Urteil über die monenergetische „Verirrung" des Papstes zu ermöglichen vermöchten.*

Nun steht aber fest, daß außer diesen beiden Briefen noch andere Schriftstücke in der VII. Sitzung verlesen wurden, die nur durch N bezeugt sind, — daß sowohl in dieser VII. Sitzung wie in der I. und II. bestimmte Texte erheblich verkürzt oder im Wortlaut auffallend verändert in der brevior versio wiedergegeben sind und daß eine derartige Veränderung sogar noch in der Sententia synodica *(act. VIII) vorgenommen wurde.*

Man hat sich daher noch ernsthafter als es bisher geschah zu fragen, ob „der Text des Surius wohl nur eine Abkürzung" bringe und ob es zutrifft, daß der Pariser Codex zwar „ausführlicher" sei, daß aber „zwischen beiden Texten . . . kein Widerspruch" zu bemerken sei, obwohl sie allein schon etwa in der Relatio des quaestor sacri palatii Constantinus *(act. VII p.* 184sqq.*) „in hohem Grade voneinander abweichen" (Hefele II 866; 868 n. 1; 887 n. 1; 890; vgl. Chrysos, Eccl. Policy 157ff.). P. Amann hat immerhin zu bedenken gegeben: Tout se passe comme si le texte long était l'original, d'où l'on aurait fait disparaître, avant de le communiquer à Vigile, divers passages où le pape était mis en trop fâcheuse posture" (DTC XV/2, 1950, 1904). Diese Vermutung ist nun durch die eindringliche Studie von Evangelos Chrysos endgültig, wie mir scheint, bestätigt worden; ihm ist der überzeugende Nachweis gelungen, daß die longior versio dem Protokoll entspricht, das unmittelbar nach dem Abschluß des Konzils redigiert und den Bischöfen zur Unterschrift vorgelegt worden war. Nachdem der Papst in der* Epistula II ad Eutychium *(*et sanctam synodum*) der Verurteilung der Drei Kapitel zugestimmt hatte, wurden — sicherlich auf Geheiß des Kaisers und mit bereitwilliger Zustimmung des Konzils — diejenigen Korrekturen am Authenticum vorgenommen, die mit Rücksicht auf die* retractatio *des Papstes geboten schienen.*

Die Antwort auf die Frage nach dem Motiv der vorgenommenen Änderungen wird durch folgende Beobachtungen nahegelegt: et nunc idem religiosissimus Vigilius contrarius factus est suae uoluntatis nolens una cum omnibus secundum quod placuit conuenire *(p.* 12, 21—22*; vgl. p.* 202, 4—5*:* communiter quidem conuenire recusauit, contrarius autem factus est suae uoluntatis ea defendens, quae Nestorii et Theodori sequaces sapiunt*). Vigilius hatte sich beharrlich geweigert, am Konzil teilzunehmen. Nachdem er aber nachträglich seine Zustimmung zur Verurteilung der Drei Kapitel gegeben hatte, waren Kaiser und Konzil, wie man annehmen muß, zur entsprechenden Korrektur der — bereits abgefaßten — Sitzungsberichte bereit. Deshalb wurden, um das gleich vorwegzunehmen, die beiden Briefe des Vigilius an Justinian und Theodora, der Eid des Vigilius und die Urkunde, die das Ansehen des Papstes am nachhaltigsten beeinträchtigt hätte, nämlich das Edikt Justinians über die Streichung des Vigilius aus den Diptychen, aus den Akten entfernt. Aus einem ähnlichen Grund wurde wohl auch auf das Exzerpt aus dem Iudicatum verzichtet: der bloße Hinweis (p.* 11, 23—24 = *p.* 12, 9—10*), der sich übrigens auch in dem Brief des Vigilius an Rusticus und Sebastianus findet (p.* 189, 26sqq.*), war insofern nicht belastend, als vor allem der Kaiser Wert auf die mehrmals wiederholte Feststellung legte, daß Vigilius sowohl in seinen schriftlichen wie in seinen mündlichen Äußerungen zum Dreikapitelstreit sich fortwährend zu demselben Urteil bekannt habe:* semper in eadem uoluntate perseuerauit *(p.* 12, 15—16 = *p.* 11, 28*). Die Verurteilung der Drei Kapitel, die in dem Iudicatum-Exzerpt bezeugt werden sollte, war durch die Epistula II vom 8. Dezember 553 bzw. das Constitutum II vom 23. Februar 554 definitiv sanktioniert; das Iudicatum war ohnehin im Jahre 550 dem Papst zugunsten einer dem bevorstehenden Konzil anzuvertrauenden Entscheidung vom Kaiser zurückgegeben worden (Hefele II 832; Caspar II 262; Schwartz, Vigilius-Briefe 66).*

*Verzichtet wurde nun auch noch auf die ausführliche Wiedergabe der Bedingungen, unter denen der Kaiser bereit gewesen wäre, in die vom Papst geforderte „Beratung" im Kreis der Patriarchen (*ut iudices dentur, *p.* 12, 29*;* per contradictionem causam exercitari, *p.* 12, 29*) einzuwilligen. Über diese Verhandlungen wurde in der II. (p.* 24sqq.*) und VII. (p.* 184sqq.*) Sitzung mit ähnlicher Ausführlichkeit berichtet, da sich in ihnen einerseits die Verzögerungstaktik des Papstes, andererseits das Bemühen von Kaiser und Konzil um die Teilnahme des Papstes an den offiziellen Beratungen manifestieren sollte. Diese Berichte erübrigten sich, nachdem die Verständigung, wenn auch nachträglich, erzielt worden war. Um so aufschlußreicher ist jedoch die Frage, die E. Schwartz im Blick auf den letzten Satz angedeutet hat:* ille uero nobis mandauit quod de praedictis tribus capitulis per semet ipsum faciens porriget nobis. adhortamur igitur etiam uos de his disceptare *(p.* 12, 36—38*). Dieser Satz ist nur in der brevior versio überliefert. Schwartz neigte zu der Annahme, daß er auch für die Vorlage von N postuliert werden dürfe; er hat andererseits vermutet, daß am Anfang des Abschnitts ein Passus aus der brevior versio von N übernommen wurde:* [quod uero eiusdem uoluntatis semper fuit de condemnatione trium capitulorum, et per plurima alia declarauit et per condemnationem Rustici et Sebastiani aliquando diaconorum antiquioris Romae], cuius etiam chirografa apud nos conseruantur *(p.* 11, 15—18*). Es ist kaum zu bestreiten, daß der Hinweis auf die* chirografa *sich an den vor dem „Einschub" liegenden Satz sinnvoller anschließt, während umgekehrt der Hinweis auf die* condemnatio Rustici et Sebastiani, *die ja nach dem Iudicatum erfolgte, in der brevior versio genau der Notiz entspricht, die N nach dem Iudicatum-Exzerpt bringt (p.* 12, 8sqq.*). Schließlich wäre noch an die außergewöhnliche Bezeichnung* antiquioris Romae senioris *(p.* 11, 11—12*) zu erinnern, die sich ausgerechnet an der Stelle findet, an der die beiden Versionen voneinander abzuweichen beginnen:* senioris Romae *kommt in dem ganzen Text nur noch einmal, bei N (p.* 12, 18*;*

vgl. auch Coll. Avell. 83, 4 [p. 231, 14 Guenther]), vor. Es wäre also durchaus denkbar, daß dem Schreiber von N oder seiner Vorlage auch die andere Rezension bekannt war und er zu Beginn der abweichenden Version versucht war, die beiden zunächst einander noch sehr ähnlichen Versionen aufeinander abzustimmen (s. S. XXII*). Die Tatsache, daß die beiden Codices (P und R), in denen die* forma Iustiniani *auch in der brevior versio überliefert ist, noch an anderer Stelle (jeweils fol. 2r)* antiquioris Romae senioris *bzw.* Romae antique *(sic)* senioris *(Chrysos, Eccl. Policy 168) bieten, bringt leider keine befriedigende Lösung des Problems, da noch nicht zu übersehen ist, ob diese Formel nur an der genannten Stelle, also im Bereich, in dem die beiden Versionen überliefert sind, nachzuweisen ist. P ist auf jeden Fall älter als N; deshalb muß die beiden gemeinsame Formel auch auf eine ältere Vorlage zurückgeführt werden. Soviel scheint mir sicher zu sein, daß in der ursprünglichen forma, die dem Konzil in der griechischen Fassung vorgelegt worden war, diese Formel nicht verwandt wurde. Es war darin, wie üblich, von der* πρεσβυτέρα Ῥώμη *die Rede.*

Es bleibt jedoch bemerkenswert, daß selbst die sacra forma nachträglich — aus Rücksicht auf den Papst — verändert wurde und daß sie in der brevior versio Eingang in andere Kollektionen gefunden hat.

Wenn man es daher auch für möglich halten kann, daß genau an derjenigen Stelle, an der zum ersten Mal der ursprüngliche Text zugunsten der brevior versio geändert worden ist, noch die Spuren der Operation sichtbar geblieben sein mögen, so ist andererseits die von Schwartz postulierte Aufnahme eines Passus der brevior versio in die longior versio (p. 12, 36—38*) sicherlich nicht statthaft. Denn die Notiz* quod de praedictis tribus capitulis per semet ipsum faciens porriget nobis *(p.* 12, 37*) kehrt später in ähnlicher Formulierung in der brevior versio wieder, wann immer von dem Versuch des Papstes die Rede ist, in eigener Zuständigkeit ein Votum abzugeben. Die in der brevior versio gewählte Formulierung ermöglicht eine Auslegung, die auf das zweite Constitutum hin orientiert ist:* facere autem per semetipsum in scriptis suam sententiam et offerre piissimo domino *(p.* 25, 37*). Der Papst hat später* per se ipsum *seine* sententia *schriftlich fixiert und gewiß nicht nur Eutychius und dem Konzil, sondern auch dem Kaiser zugestellt. Daß diese Interpretation in der brevior versio intendiert war, wird durch die folgenden Beobachtungen bestätigt.*

Actio II (vgl. Chrysos, Eccl. Policy 168—177): In dem Bericht über die relatio XX episcoporum de Vigilii responsis *(p.* 24, 31—27, 5*) sind wiederum erhebliche Veränderungen vorgenommen worden, vor allem an folgenden Stellen: p.* 25, 1—2. 7—9. 13—14. 18—26, 1 *(vgl. p.* 12, 22sqq. 31—32*)*; 26, 3—6. 9—27, 2. *Nun ist es offenkundig, daß kein Wert mehr auf die Feststellung gelegt wird,* quoniam ad prolixitatem infinitam uidebamus extendi conloquium et nullum finem accipiens *(p.* 27, 1—2*). Der wiederholte Hinweis auf die* dilatio *ist konzilianter formuliert (p.* 25, 41 = 25, 12; 26, 42—43 = 26, 9*; vgl. p.* 26, 16—21*). Verzichtet wird auf die Erklärung:* non placuit separatim nos respondere *(p.* 26, 15*); denn der Papst hat später* separatim *zweimal sein* responsum *abgegeben: im Constitutum I vom 14. Mai und in der Epistula decretalis vom 8. Dezember 553 bzw. im Constitutum II vom 23. Februar 554. Darum ist es noch viel bedeutsamer, daß in der revidierten Fassung der ausführliche Bericht über den Versuch des Papstes, Justinian zur Entgegennahme des Constitutum zu bewegen (act. VII p.* 185, 10—42*), ganz gestrichen und lediglich durch den — aus der actio I bereits bekannten — Hinweis ersetzt ist:* pollicitus est per seipsum facere et dare piissimo domino *(p.* 184, 22*). In der actio II wird deshalb auch über die* indutiae, *die sich der Papst für die Abfassung seines Responsum erbeten hatte, in entsprechend unterschiedlicher Version berichtet: die*

Frist von 20 Tagen (p. 26, 10) wäre mit der nunmehr nahegelegten Auslegung nicht mehr vereinbar gewesen. Der Kaiser hatte allerdings wissen lassen, daß er nur für eine Beratung im Kreis der Patriarchen indutiae *gewähre, und auch dies nur unter der Bedingung, daß die endgültige Definition dem Konzil vorbehalten blieb. Darüber konnte auch in der Kurzfassung berichtet werden (p. 26, 38—39 G = 26, 22—25 N).*

In der Relatio iudicum et episcoporum *(p. 27, 18—28, 21; vgl. Chrysos, Eccl. Policy 177—179) ist es um die Korrekturen nicht anders bestellt: Zunächst (p. 27, 27 bis 28, 5) wird die Alternative (Vorberatung mit den Patriarchen: p. 28, 1—5) gestrichen; dann wird die Ablehnung dieses Kompromißvorschlags durch den Papst (p. 28, 5—7:* . . . non est passus*) nur noch in der Formel angedeutet:* petiuit *(*postulauit*)* autem indutias accipere, ut solus responderet *(*respondeat*; p. 28, 31—32 = 28, 7—8). Auf die Forderung des Papstes wird derselbe Bescheid wie vorher erteilt (p. 28, 8—17; vgl. 34—40), aber die Konsequenz, die aus der Ablehnung gezogen wird, lautet in der ursprünglichen Fassung:* quoniam uero et post tantum tempus uidemus te dilationibus utentem, necesse est nos a religiosissimis sacerdotibus qui ad hoc conuocati tempus tantum hic commorantur, synodice cognoscere qualem pro istis uoluntatem habent *(p. 28, 15—17 N). In Gs (b) dagegen heißt es:* sin autem per semetipsam uult tua beatitudo suam manifestare uoluntatem, necesse est nos etiam ab his qui propter hoc uocati sunt religiosissimi sacerdotes et tantum tempus hic commorati sunt, synodice discere quam de his habent uoluntatem *(p. 28, 37—40). Auf das* etiam *kommt es nun in der Tat an: dem Kaiser ist sowohl an der Synodalentscheidung wie an dem Urteil des Papstes gelegen. Wenn Vigilius darauf beharrt, in eigener Zuständigkeit die Entscheidung zu treffen, dann muß der Kaiser eben auch — und in diesem Fall ohne den Papst — das Konzil bemühen. Der Schluß des Berichtes lautet in N:* saepius petiuimus eum per nos conuenire una cum uestra sancta synodo. ille autem hoc facere non sustinuit *(p. 28, 20—21). In der — wie man jetzt doch wohl mit Recht sagen darf: — späteren Fassung ist auf die Erwähnung der wiederholt vorgetragenen Bitte verzichtet; dafür wird aber der Antwort des Papstes die positive Auslegung zugebilligt:* et iterum promisit solus facere et transmittere piissimo domino *(p. 28, 41—42). Denn der Papst hat, allerdings nach dem Abschluß des Konzils, sein Versprechen mit der Antwort eingehalten, die von ihm schon damals erwartet war.*

Actio VII (vgl. Chrysos, Eccl. Policy 180—190): Nachdem in der VI. Sitzung die Beratung der Drei Kapitel abgeschlossen worden war, mußte endgültig darüber entschieden werden, ob auch ohne Mitwirkung des Papstes finem susciperet causa trium capitulorum. *Vigilius hatte sein Constitutum I verfaßt und sich damit der Absicht des Kaisers und des Konzils widersetzt. In dieser Situation ist die VII. Sitzung einberufen worden, über die das Protokoll der longior versio berichtet. Auch aus ihm sind dann später diejenigen Schriftstücke und Passagen entfernt bzw. verändert worden, die dem Papst in besonderer Weise abträglich waren.*

In der Constantini quaestoris relatio *(p. 184sqq.) wird noch einmal daran erinnert, daß der Papst* numquam intermisit anathematizans quae dicuntur tria capitula *(p. 184, 5—185, 3 = 184, 17—21).* Communiter uero conuenire et hoc cum uestro sancto concilio facere hactenus distulit *(p. 185, 3—4; vgl. p. 184, 21—22:* communiter uero conuenire inuitatus et hoc facere una cum uestra sancta synodo pollicitus est per se ipsum facere*; vgl. p. 28, 41—42; zu p. 185, 4—9 [om. s] vgl. p. 27, 30sq.).*

Ausgelassen ist der ausführliche Bericht über den Versuch des Papstes, dem Kaiser das Constitutum I zu übermitteln (p. 185, 10—42).

*Ausgelassen sind in der Ankündigung der schriftlichen Zeugnisse, die beweisen, daß Vigilius die Drei Kapitel bisher verurteilt hatte, die beiden Briefe an Justinian und Theodora (*chartae quaedam quas et ab initio scribens ad uos destinare promisit*: p.* 185, 44—186, 1*; vgl. p.* 11, 17—18*:* cuius etiam chirografa apud nos conseruantur, *vgl. p.* 12, 16 *und p.* 186, 1—5*).*

Ausgelassen ist der Bericht über die Rückforderung des Iudicatum *und des* Iuramentum *(p.* 186, 12—34*).*

Der Ankündigung entsprechen die Vorlagen; denn in s fehlen:

a) Vigilii epistula ad Iustinianum *(p.* 187, 23—188, 2*)*

b) Vigilii epistula ad Theodoram *(p.* 188, 3—21*)*

c) Vigilii iuramentum *(p.* 198, 30—199, 20*).*

Ein besonderes Schriftstück ist am Schluß der VII. Sitzung verlesen worden:

d) Iustiniani forma de Vigilii nomine a diptychis auferendo *(p.* 200, 37—202, 21*).*

*Es ist datiert zum 14. Juli 553, ist also erst nach dem Abschluß des Konzils öffentlich ausgehängt worden. Es ist zudem bemerkenswert, daß nach dem Protokoll bereits das Ende der Sitzung festgestellt war, als Constantinus quaestor intervenierte und die Entscheidung des Kaisers bekannt gab. Es muß aber verlesen worden sein; denn in der actio VIII ist in N der Papst nur mit dem Namen (*Vigilius*), ohne das ihm gebührende Prädikat (*religiosissimus*), genannt.*

Auch in der actio VIII sind einige Korrekturen vorgenommen worden. Der Verdacht, daß Surius hier eigenmächtig den Text verändert haben könnte, ist unbegründet: Die Korrekturen dienen derselben Rücksicht auf Vigilius, die seit der actio II in der brevior versio zu beobachten war.

In der Sententia synodica 3 (p. 208, 18sqq.*) wird über die Bemühungen von Kaiser und Konzil, den Papst zur Teilnahme an den Sitzungen zu bewegen, referiert. Daß N nur den Namen des Vigilius nennt, während ihm in s wieder — nach seiner Rehabilitierung — der Ehrentitel* religiosissimus *zuerkannt ist, wurde schon gesagt (vgl. p.* 201, 1; 202, 13*); bemerkenswert ist zudem noch die Änderung im Text (p.* 208, 18—19*):* et quia contigit Vigilium in hac regia urbe degere et [cum] omnibus interesse debere, quae de his tribus capitulis mota sunt *(N);* et quia contingit Vigilium religiosissimum in hac regia urbe degentem omnibus interesse, quae . . . annotata sunt *(s; die naheliegende Konjektur* mota *für* annotata *verbietet sich wohl im Hinblick auf die auch hier maßgebliche Rücksicht auf Vigilius).*

So versteht es sich auch (vgl. Chrysos, Eccl. Policy 190—192), daß die Notiz über die „Verzögerung" seiner Antwort auf die Einladung zur Teilnahme am Konzil das eine Mal gestrichen (p. 208, 27—29*), das andere Mal — wie an den entsprechenden Stellen in den früheren Berichten — verändert wird:* cum autem saepius et a nobis omnibus inuitatus et insuper a gloriosissimis iudicibus missis ad ipsum a piissimo imperatore *(vgl. p.* 208, 27—29*; p.* 185, 3—9 = 184, 21—22*; p.* 28, 5sq.*)* promisit per se ipsum de iisdem tribus capitulis sententiam proferre *(p.* 209, 19 *s; vgl. p.* 25, 37; 184, 22*). Dabei ist noch besonders zu beachten, daß diesmal überhaupt nicht von einem Responsum gesprochen wird; die Formel erinnert vielmehr an den Passus der forma Iustiniani:* quod de praedictis tribus capitulis per semet ipsum faciens porriget nobis *(p.* 11, 39—40*), aber selbst der Adressat, nämlich der Kaiser, ist in der letzten Notiz nicht mehr erwähnt.*

Der Versöhnung zuliebe verzichtete man auch auf die unmittelbar für Vigilius bestimmten Bibelzitate: quia si ceciderit unus, eriget eum socius eius. et uae illi uni cum ceciderit, et non est secundus qui eum erigat; et iterum: et si praeualuerit unus, duo

resistunt ei; et: spartum triplex non facile rumpitur *(p. 209, 12—15). Angesichts der anderen Kürzung (*et pronuntiando dicentes quod in unum nobis congregatis *om. s, p. 208, 35; vgl. die Streichung von* omnes *p. 208, 34) könnte man im Zweifel darüber bleiben, ob hier nicht zusätzlich noch eine spätere Hand, etwa Surius selbst, im Spiele war (vgl. z. B. p. 211, 27—28; 213, 23—24). Die letzte Korrektur, die es noch zu erwähnen gilt, zeugt unmißverständlich von der Konzilianz, zu der das Konzil wie der Kaiser bereit waren, ohne auf ihr von der petrinischen Doktrin abweichendes Bekenntnis zu den* apostolorum exempla et patrum traditiones *(vgl. p. 208, 29—30; 209, 4sqq.) verzichten zu müssen. In der ursprünglichen Fassung war im Affront zu Vigilius erklärt worden:* nec enim potest aliquis in fidei causa uniuersitati ecclesiae praeiudicium facere *(p. 209, 8—9 N); nach der Versöhnung mit dem Papst konnte man sich mit der grundsätzlichen Feststellung begnügen:* nec enim potest in communibus de fide disceptationibus aliter ueritas manifestari.

Das Ergebnis, zu dem der Vergleich der beiden Versionen geführt hat, ist, wie mir scheint, kaum zu bestreiten. Nachdem aber auf dem VI. Ökumenischen Konzil das Anathema über Urkunden, die in den Akten des V. Konzils enthalten waren, beschlossen worden ist, muß erneut gefragt werden, wie dieses Ergebnis mit dem Überlieferungsbefund, über den damals sehr eingehende Untersuchungen angestellt wurden, zu vereinbaren ist.

Auf der III. Sitzung des VI. Konzils war aus dem Archiv des Patriarchats von Konstantinopel ein Exemplar der Akten vorgelegt worden, das aus 2 Büchern bestand (M XI 225/26; vgl. 587/88 A. C und 589/90: duo libri membranacei — δύο ἐν σώμασι βιβλία*). Das erste Buch enthielt außer einem, von den päpstlichen Legaten sofort in Frage gestellten, Brief des Patriarchen Menas an Vigilius (M XI 225/26 A:* de eo quod una sit Christi uoluntas — περὶ τοῦ ἓν εἶναι τοῦ Χριστοῦ τὸ θέλημα*) das* Prooemium gestorum eiusdem sanctae quintae synodi *(M XI 225/26 D). Leider ist über den Inhalt dieses* Prooemium *überhaupt nichts vermerkt. Man kann allenfalls mit Baluze (M IX 170) vermuten, daß es sich in ähnlicher Weise wie etwa beim Chalcedonense (vgl. E. Schwartz: ACO II 1, 1 p. VIII sqq.) um eine Sammlung von Briefen und offiziellen Schriftstücken handelte, die dem im 2. Buch dargebotenen Bericht über die Gesta vorangesetzt war. Man könnte dabei auch an Justinians Edikt de recta fide denken — oder an die Akten der σύνοδος ἐνδημοῦσα, die gegen Origenes (und seine Anhänger) die XV Anathematismen beschlossen hatte (s. S.* XXVI*). Aber es ist müßig, sich darüber den Kopf zu zerbrechen. Zwei Notizen allein verdienen noch Beachtung:*

*a) Der Menas-Brief war dem 1. Buch nachträglich an dessen Anfang beigefügt worden, und zwar auf den drei Quaternionen (*τετράδες*), die nicht numeriert und außerdem von anderer Hand geschrieben waren, wie nach dem Einspruch, den die päpstlichen Legaten sofort erhoben, festgestellt wurde. Die Legaten hatten nicht nur an dem monotheletischen Inhalt des Menasbriefes Anstoß genommen; sie hatten vor allem auch geltend gemacht, daß das V. Konzil im 27. Jahr der Regierung Justinians (i. J. 553) sich versammelt habe, als bereits Eutychius Patriarch war. Da ihnen offenbar nicht widersprochen wurde, darf man feststellen, daß nach der auf dem VI. Konzil anerkannten Auffassung unter dem V. Ökumenischen Konzil nur diejenige Synode zu verstehen ist, deren Gesta auf dem Constantinopolitanum III verlesen wurden.*

*b) Das 2. Buch enthielt diese Gesta (*secundus liber gestorum eiusdem sanctae quintae synodi*) bis zur* definitio *(*Ὅρος*), die, wie ausdrücklich bezeugt ist, am Abschluß der Gesta verlesen wurde; auch die Subskriptionen werden schwerlich gefehlt haben. Da im Codex Iwiron der Briefwechsel zwischen Eutychius und Vigilius dem* δεύτερον βιβλίον *zugeschrieben ist, darf man annehmen, daß dessen Vorlage dem Exemplar*

glich, dessen sich das VI. Konzil in Anwesenheit des Kaisers bedient hatte, das demnach als Authenticum anzusprechen wäre. Nun ist aber auch in diesem Buch ein Einschub beanstandet worden: Die beiden Briefe des Vigilius an Justinian und Theodora waren auf einem quadrifolium *vor der sechzehnten Lage (*quaternio*) eingefügt worden — ohne die übliche Kennzeichnung; sie enthielten die monenergetische Formel* unam operationem *und wurden daher auf Antrag der päpstlichen Legaten vom Konzil offiziell nicht nur für gefälscht (an der einen Stelle), sondern für falsch erklärt und mußten kraft des über sie verhängten Anathema in den Akten getilgt werden (M XI 591/92 B—C; 595/96 D).*

Seit der Entdeckung des Codex Parisinus (N) wird über die Konsequenzen, die aus diesem Konzilsbeschluß zu ziehen sind, diskutiert, und man ist im allgemeinen mit Baluze der Auffassung, daß in der Tat nur deshalb die beiden libelli *für unecht (*falsi — φάλσοι*) erklärt wurden, weil die anstößige Formel „erst durch einen Monotheleten interpoliert worden" sei (Hefele II 857). Ob Vigilius selbst ein derartiger Lapsus zugetraut werden darf, ist schwer zu sagen. Leider ist der ebenfalls in Frage stehende Menas-Brief nicht mehr erhalten; deshalb ist eine unbedingt überzeugende Entscheidung nicht möglich. Aber daran ist kaum zu zweifeln, daß die beiden* libelli *dem V. Konzil vorgelegt und zu den Akten genommen waren; sie sind in der ursprünglichen Fassung durch die longior versio überliefert. Man scheint außerdem bisher übersehen zu haben, daß bei der Überprüfung des* Codex membranaceus, *über die noch ausführlicher zu berichten sein wird, nicht nur der Einschub des* quadrifolium, *sondern auch eine „Veränderung" des XV. Quaternio festgestellt wurde (*in secundo libro circa septimam actionem mutatum quidem fuisse quintumdecimum quaternionem, adiectumque esse quadrifolium non superscriptum ante decimum sextum quaternionem — ὑπαλλαγῆναι μὲν τὸ πεντεκαιδέκατον τετράδιον, προστεθῆναι δὲ καὶ τετράφυλλον ἀνεπίγραφον πρὸ τῆς ἑκκαιδεκάτης τετράδος*; M XI 591/92 B). Wenn man diese Angabe wörtlich nimmt, und das ist doch wohl geboten, findet man in ihr die ohnehin naheliegende Vermutung bestätigt, daß dem umstrittenen „Authenticum" noch weitere Reminiszenzen an die ursprüngliche Fassung anhafteten.*

Man hätte sich ohnehin längst fragen müssen, warum ausgerechnet nur die beiden libelli *eingefügt waren: Dieser Einschub ließe sich nämlich nur begreifen, wenn mit ihm die monenergetische Formel „sanktioniert" werden sollte, ob sie nun von Vigilius selbst herrührte oder von einem späteren Fälscher. Sobald man jedoch, und sei es nur um der Hypothese willen, unterstellt, daß im Patriarchat das vorliegende Authenticum mit anderen Exemplaren, die zur Verfügung standen, verglichen und — etwa unter dem Eindruck der in der longior versio enthaltenen „Zusätze" — ergänzt wurde, drängt sich die Vermutung auf, daß diese „Veränderungen" auch die übrigen Partien betreffen mochten, die der Korrektur zum Opfer gefallen waren. Mit anderen Worten: Wenn der XV. Quaternio wirklich „verändert" wurde, ist es denkbar, daß er neu geschrieben wurde und daß in ihm neben dem* iuramentum Vigilii *auch die ausführlichere Fassung der* Relatio *des* quaestor sacri palatii Constantinus *berücksichtigt war; auf die* forma Iustiniani *hätte man allerdings und auf jeden Fall verzichtet. Da die Folien nicht ausreichten, wurde das* quadrifolium *noch hinzugefügt. Die Legaten aber hätten offenbar auch an den* libelli *keinen Anstoß genommen, wenn sie nicht die der Häresie verdächtige Formel enthalten hätten. Merkwürdig bleibt freilich, daß sie sich nicht auf ein Exemplar der Akten beriefen, das sie, wie man erwarten möchte, selbst aus Rom mitgebracht haben müßten.*

Nachdem nun einmal die Hypothese zur Diskussion gestellt ist, empfiehlt es sich, zu prüfen, ob sie durch das Ergebnis der auf dem VI. Konzil auf Befehl des Kaisers angestellten Untersuchungen gestützt werden kann (vgl. Chrysos, Eccl. Policy 147—154).

Der Diakon Georgius, Chartophylax des Patriarchats, legte den Konzilsvätern in der XIV. Sitzung für die Kollation diversi libelli *(διάφοροι λίβελλοι)* aliaque opuscula dogmatica chartacea *(ἕτερα δογματικὰ χαρτῷα συντάγματα)* et libri diversi *(βίβλοι διάφοροι) vor (M XI 587/88 A). Dazu gehörten:*

1. *Die beiden schon erwähnten* membranacei libri
2. *Ein* volumen chartaceum authenticum septimae actionis *(τὸ χαρτῷον αὐθεντικὸν εἰλιτάριον τῆς ἑβδόμης πράξεως τῆς λεχθείσης ἁγίας πέμπτης συνόδου, 587/88 D).*

Dazu hatte er noch im Patriarchat einen weiteren Codex gefunden:

3. alius chartaceus liber *(*synodicus*)* eiusdem sancti quinti concilii *(ἑτέρα χαρτῷα βίβλος τῆς αὐτῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου, 589/90 A).*

Mit diesem Codex wurden die beiden zuerst genannten Exemplare verglichen; bei der Kollation wurden aber auch noch zu Rate gezogen

4. alii antiqui chartacei libri *(ἕτερα χαρτῷα ἀρχαῖα βιβλία)* eiusdem sancti quinti concilii *(589/90 D).*

*Es ergab sich, daß die Nr. 1 und 2 allein die beanstandeten Zusätze (*adiectiones*) enthielten, also die Schrift des Menas und die beiden* libelli *des Vigilius. Diese Zusätze wurden „kassiert"; über sie und diejenigen, die sich der Fälschung schuldig gemacht hatten, wurde das Anathema gesprochen.*

Die endgültige Klärung der Angelegenheit sollte die Erörterung der Vorgänge bringen, die im Zusammenhang mit der Intervention des Macrobius von Seleucia Isauriae erörtert wurden (591/92 D—E).

*Der Mönch Georgius berichtete (593/94 A—D), daß der monotheletische Erzbischof von Antiochia Macarius aus dem Archiv des Patriarchats (von Konstantinopel) Abschriften (τὰ ἴσα) der Vigilius-Libelli erhalten (ἔλαβεν) hatte, von denen er gemeinsam mit dem Mönch Stephanus wiederum mehrere Abschriften herstellen ließ (*et scripsimus in quaterniones, *erklärte Georgius). Ein Exemplar wurde dem Kaiser überreicht; mit den anderen Exemplaren wurde jeder bedacht, der im Besitz der Akten des V. Konzils war und sie um diese Ergänzung bat (*quanticumque libri quinti concilii ad eos pervenerunt, non habentes libellos qui dicuntur Vigilii, addiderunt idem Macarius et Stephanus*; 593/94 C—D). So kam auch ein gewisser Philippus mag. mil. in den Besitz einer solchen Abschrift, als er feststellte, daß in dem Codex, den er aus dem Westen mitgebracht hatte, die beiden* libelli *ebenfalls fehlten. Dieser*

5. Liber *(τὸ βιβλίον)* quinti concilii *(593/94 C) wird allgemein für ein Exemplar der lateinischen Ausgabe der Konzilsakten angesehen. Bedenken sind dabei jedoch angebracht, denn die übrigen Abschriften waren zweifellos griechisch verfaßt. Andererseits ist gleich darauf die Rede von einem*

6. alius Latinus codex *(ἄλλο Ῥωμαϊκὸν βιβλίον)* quinti concilii *(593/94 D), über dessen „Ergänzung" ausführlich berichtet wird. Macarius und Stephanus hatten ihn für 6 solidi von der Frau eines Patricius namens Innocentius erworben. Er ist identisch mit dem* Latinus liber eiusdem concilii, *den der Patriarch Paulus von Konstantinopel beim Besuch des Bischofs Fortunius von Karthago zur Hand nahm, um dem Gast den ihm gebührenden Rang zuzuweisen (593/94 E). Bei dieser Gelegenheit wies er den Diakon Constantinus, der* grammaticus Latinus *war, an, den Codex mit dem griechischen Authenticum zu vergleichen (nach der lateinischen Version war es das* chartaceum authenticum volumen septimae actionis sancti concilii, *nach der griechischen jedoch τὸ χαρτῷον αὐθεντικὸν εἰλιτάριον τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου; 595/96 A); da der* Latinus codex *in der actio VII die beiden* libelli *nicht enthielt, mußte er eine lateinische Über-*

setzung anfertigen, die der Diakon Sergius, dem erst die lateinischen Buchstaben beigebracht werden mußten, ins Reine schrieb und dem Latinus Codex *beifügte (593/94 E bis 595/96 B).*

Das Ergebnis der vom Konzil veranstalteten Untersuchung ist nicht voll befriedigend: Die langen Erörterungen habe keine völlig klare Auskunft auf die Frage gebracht, ob die libelli *tatsächlich im Ganzen als Fälschung (*falsi*) kassiert werden durften oder ob sie nur durch den Einschub der monenergetischen Formel verfälscht (*falsati*) waren.*

Im Blick auf die beiden Versionen ist man ebenfalls nur auf Vermutungen angewiesen: Da sich das Konzil nur für die libelli *interessierte, kann lediglich festgestellt werden, daß wenigstens im Archiv des Patriarchats ein griechisches Authenticum (der VII. Sitzung) aufbewahrt war, das die beiden* libelli *schon zur Zeit des Patriarchen Paulus II. (641—653), also noch vor dem Patriarchat des Theodorus I. (677—679) — und vor dem Patriarchat des Macarius I. von Antiochia († 681) — enthielt. Wenn das* χαρτῶον αὐθεντικὸν εἰλιτάριον *nicht, wie wahrscheinlich auf Grund des Versehens eines Schreibers überliefert ist, alle Gesta des V. Konzils enthielt, sondern nur diejenigen der actio VII — nur diese Angabe ist sonst zu finden (588 E:* τὸ τομάριον τῆς ἑβδόμης αὐθεντικῆς πράξεως τῆς αὐτῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου*; 589 C:* τὸ χαρτῶον εἰλιτάριον*) — dann war selbst im Patriarchat kein einziges, vollständiges Exemplar der longior versio, weder in griechischer noch in lateinischer Version, vorhanden. Denn dem* Codex membranaceus *waren die* libelli *nachträglich eingefügt worden, die, wie sich zeigte, in dem* χαρτῶον συνοδικὸν βιβλίον *überhaupt nicht erwähnt waren, so wenig wie in dem* Latinus Codex, *den Paulus ergänzen ließ, oder in der Handschrift, die Philippus aus dem Westen mitgebracht hatte.*

Das Authenticum der actio VII stellt daher innerhalb der gesamten Überlieferung, die auf dem VI. Konzil bekannt war, ein Unicum dar. Eine Erklärung ist allenfalls in dem Umstand zu suchen, daß auf der VII. Sitzung mehrere Schriftstücke unmittelbar aus der kaiserlichen Kanzlei durch den quaestor palatii Constantinus *überbracht wurden und gesondert zu den Akten genommen wurden.*

Die chartula, *in der das* iuramentum Vigilii *enthalten war, und die im Original vorgelegt wurde, mußte zum Beispiel sofort nach der VII. Sitzung wieder zurückgegeben werden (act. VII p.* 186, 22—24*:* misit ergo et istam chartulam ad uestrum sanctum concilium, ut post insinuationem iterum mihi reddatur, apud quem ipsius pietas aestimauerit custodiendam*). Diese* chartula *gehörte mit den beiden* libelli *des Vigilius zu den* chirografa, *die nach der longior versio bereits in der* sacra forma *Justinians bei der Eröffnung des Konzils angekündigt waren. Sie wird daher im Authenticum nicht gefehlt haben; ob die Abschrift des Originals und die griechische Übersetzung bereits von der kaiserlichen Kanzlei zur Verfügung gestellt war — wie sicherlich die Kapitel Theodors (s. S.* XXXIII*) — oder von den* notarii *besorgt werden mußte, ist in diesem Zusammenhang unerheblich, sofern man nicht annehmen soll, daß für jede Sitzung ein solches Authenticum angefertigt wurde, aus dem dann die Gesamtpublikation erstellt wurde. Der* quaestor Constantinus *hatte es ausdrücklich bestätigt, daß die anderen Schriftstücke überhaupt nur in griechischer Übersetzung vorgelegt wurden (p.* 184, 28 s*); die Papstbriefe sind dann in die versio Latina im originalen Wortlaut aufgenommen worden.*

Bei der Redaktion sind übrigens gewisse — im Grunde sehr aufschlußreiche — Unstimmigkeiten unbemerkt geblieben: z. B. wird p. 210, 10—12 *an die* inclamationes *erinnert, mit denen das Konzil die Verlesung der Theodor-Kapitel unterbrach (p.* 56, 11—16; 72, 10—22*); die zitierten* inclamationes *sind jedoch im Wortlaut nicht nachzuweisen.*

Der Codex Parisinus ist das einzige und deshalb so überaus wichtige Zeugnis für die ursprüngliche Fassung der Akten (Gesta) des V. Ökumenischen Konzils. Die von ihm überlieferte longior versio ist nach wenigen Monaten oder Wochen durch die brevior ersetzt worden; sie wird daher, zumal in der lateinischen Fassung, überhaupt nur wenigen bekannt gewesen sein, und es bleibt vorläufig ein Rätsel, wie sie nach dem Westen gelangte, da nach dem Tod des Vigilius selbst der hartnäckigste Verteidiger der Drei Kapitel, Pelagius, in die Retractatio einstimmte und als dessen Nachfolger auf dem päpstlichen Thron kein Interesse an der Verbreitung der Akten hatte. Die Legaten auf dem VI. Konzil scheinen nicht einmal über ein eigenes Exemplar verfügt zu haben; und dem Konzil selbst stand nur noch die nachträglich im XV. Quaternio erweiterte brevior versio zur Verfügung — außer dem Authenticum der VII. Sitzung, das, wie begreiflich, erst befragt wurde, als der Einspruch der Legaten zur Überprüfung zwang.

Die libelli *des Vigilius wären ohne weiteres akzeptiert worden, wenn sie nicht die monenergetische Formel enthalten hätten; sie waren im Authenticum der VII. Sitzung überliefert: Wenn eine Fälschung überhaupt in Frage kommt, dann betrifft sie lediglich die Formel* unam operationem. *Aber da sie offenbar im Authenticum bezeugt war — und da sie auch in den* libelli *der longior versio belegt ist —, wird man sie Vigilius zuschreiben müssen. N muß eine Vorlage benutzt haben, die vor dem Patriarchen Paulus verfaßt war und die dem Original am nächsten steht; denn dieser Codex bringt sogar die zweite forma Justinians und beweist auch durch den Verzicht auf den Rangtitel* religiosissimus *bei der Erwähnung des Vigilius, daß er bis zu letzten actio (VIII) der ältesten Version folgt. Von Interpolationen kann daher nicht die Rede sein.*

Die Rezension der lateinischen Überlieferung

Bei dem Vergleich der beiden Versionen durfte — zunächst — vorausgesetzt werden, daß das ursprüngliche Protokoll der Gesta bei der zugunsten des Vigilius vorgenommenen Revision lediglich an bestimmten Stellen verändert bzw. gekürzt wurde, im übrigen aber unangetastet blieb. Man müßte sich deshalb fragen, ob sich die korrigierten Partien im Stil und in der Wortwahl von dem originalen Text, der offenbar von einem einzigen Übersetzer herrührt, unterscheiden lassen. Darauf hat Chrysos mit Recht aufmerksam gemacht (Eccl. Policy 159 ff.), doch bedarf dieses Problem einer eingehenden, umfangreichen Untersuchung, für die hier nicht der Ort ist. Darüber besteht jedoch kein Zweifel, daß die beiden Versionen über nachweisbar verschiedene Überlieferungsstränge auf einen gemeinsamen Archetyp zurückführen (vgl. auch Guenther, Coll. Avell. p. LXXIII—LXXIIII).

In der Überlieferung der brevior versio scheint s in besonderer Nähe zu b zu stehen: p. 95, 29 Irenaeum *N* Hierenacum *b* Hierenatum *s;* p. 136, 25 Theopascitae *N* Theopachitae *b* Theopathitae *s;* p. 128, 7 iustinianopolitanae *N* Iustinopolitanae *bs (vgl. Chrysos, Bischofslisten 122 Anm. 66);* p. 122, 4 porrecta *N* oblata *bs;* p. 135, 26 cuniciluciani *N* cynicilitiani *b* Cyni Ciliciam *s;* p. 142, 5 uerborum *N* uelborum *b* uel uerborum *s;* p. 108, 2 configunt *N* configentes *b* confingentes *s;* p. 119, 5 et uicem *N* edicens *b* dicens *s;* p. 211, 38 impiae *N* piae *b* pia *s;* p. 152, 18 contraor *N* conticear *b* conticeo *s;* p. 132, 26 partus *N* patres *b* partes *s* (partus *coniec. Sur.);* p. 105, 12 aduirum *N* aduerum *b* aduersum *s;* p. 104, 27 Romani *N* Romam *b* Romae *s;* p. 133, 16 ad quos *N* ad *(ohne* quos*)* *b* at *s;* p. 149, 22/23 reperietur *N* reperiemus *bs.*

Verwandtschaft von s (und b) mit G bezeugen folgende Beispiele: p. 4, 5 cicurorum *N* cycissorum *Gsb;* p. 4, 22 typasensi *N* otipason *Gs;* p. 4, 31 traianopolitano *N* tranopolitano *Gsb;* p. 4, 34 Cresconio *N* Crisco *Gsb;* p. 56, 18 ***und*** 57, 14 Theodori *om. Gs.*

Während nun aber für Gs(b) die gemeinsame Deszendenz vom Archetyp der brevior versio gesichert ist, verdienen im Blick auf die für sie gemeinsam mit N zu postulierende Herleitung vom Archetyp der longior versio bestimmte Korruptelen in N Beachtung, die auch in jeweils allen Textzeugen der brevior versio wiederkehren, z. B. p. 60, 19 Christum] Iustum *NGs; p.* 100, 11 datus adicitur *N* Dathusa adiicitur *s; p.* 150, 6 manifestiorem] manifestam rem *Ns; p.* 101, 20 recusandum *Ns; p.* 139, 27 positas] aegrotantes *Ns; p.* 151, 8 uenia dignam] ueni ad dignam *Ns. Diese Korruptelen müssen doch wohl der ursprünglichen Fassung der lateinischen Version der Akten zugeschrieben werden; am aufschlußreichsten ist in dieser Hinsicht die Stelle aus dem Ibas-Brief (p.* 139, 27*):* aegrotantes *ist auf einen Lesefehler (beim Übersetzen des griechischen Textes) zurückzuführen (*μακρὰν νοσούσας *statt* μακρὰν οὔσας*). Selbst wenn im Falle von p.* 60, 19 *die richtige Lesart (*Christum*) nicht von Vigilius selbst herrührt, sondern bereits in dem aus der kaiserlichen Kanzlei stammenden Text enthalten war, konnte sich in der dem Konzil übermittelten Abschrift (der Theodor-Exzerpte) der Fehler eingeschlichen haben.*

Ob eine zweite Gruppe von Korruptelen, die N nur mit einem Teil der Überlieferung der brevior versio gemeinsam hat, in dieselbe Richtung weisen könnte, bleibt fraglich: z. B. p. 5, 14 Armeniae *s* cypselon armeniae garzalon *N* cypselon Armeniae Marzalon *b; p.* 5, 15 Nyssae *s* mysie *N* mysiae *b; p.* 27, 8 Vigilium *Ns* Liberium *G* Liberum *b; p.* 54, 3 talibus *NGs* talis *b (vgl. Guenther, Coll. Avell. p. LXXIII). Diese Beispiele könnten — zusammen mit der bereits erwähnten Partie p.* 11, 15—17 *(s. S.* XIII*) — geeignet sein, einen schon von E. Schwartz geäußerten Verdacht zu stützen, wonach der Schreiber von N (bzw. dessen Vorlage) außer einem Exemplar der longior versio auch andere Vorlagen verarbeitet haben mochte. Derartige Mutmaßungen wie vor allem auch die Annahme einer „intrusio" (Schwartz) der brevior versio in die Überlieferung der longior versio müssen vorläufig im Bereich der Hypothesen bleiben. Daß jedoch die brevior versio unmittelbar aus der longior versio des ursprünglich abgefaßten Protokolls, das lediglich an den bereits gekennzeichneten Stellen verändert bzw. gekürzt wurde, hervorgegangen ist, steht außer Frage.*

Die vorliegende lateinische Version folgt in der Regel möglichst genau dem griechischen Authenticum. Wenn dasselbe Zitat an anderer Stelle nicht in demselben Wortlaut wiederholt wird, so braucht dafür keineswegs ein anderer Übersetzer verantwortlich gemacht zu werden; bei der fortlaufenden Übertragung mag sich ein und derselbe Verfasser entweder der Reminiszenz nicht bewußt gewesen sein, oder er hat sich absichtlich die altera versio erlaubt. Derartige Paralleltexte mit mehr oder minder starken Abweichungen in der lateinischen Übersetzung finden sich: p. 56, 20—57, 2 / *p.* 75, 20—30 *(Diodor), p.* 57, 5—13 / *p.* 180, 23—31 *(Theodor), p.* 61, 12—19 / *p.* 76, 12—19 *(Diodor), p.* 61, 21—24 / *p.* 74, 26—30 *(Diodor), p.* 62, 2—7 / *p.* 79, 9—13 *(Theodor), p.* 63, 2—8 / *p.* 83, 33 *bis* 84, 3 *(Theodor), p.* 76, 1—10 / *p.* 111, 4—12 *(Cyrill), p.* 77, 27—30 / *p.* 94, 9—12 *(Theodor), p.* 78, 10—17 / *p.* 94, 15—22 *(Theodor), p.* 78, 18—25 / *p.* 94, 25—33 *(Cyrill), p.* 78, 18—28 / *p.* 111, 15—24 *(Cyrill), p.* 85, 11—22 / *p.* 111, 27—112, 6 *(Proclus), p.* 88, 18—27 / *p.* 211, 32—212, 3 *(Cyrill), p.* 93, 26—94, 4 / *p.* 115, 1—11 *(Gregor Nyss.), p.* 94, 25—33 / *p.* 111, 15—22 *(Cyrill), p.* 101, 29—102, 5 / *p.* 211, 32—212, 3 *(Cyrill), p.* 106, 1—7 / *p.* 110, 9—14 *(Cyrill), p.* 107, 5—11 / *p.* 211, 22—29 *(Cyrill), p.* 112, 9—19 / *p.* 141, 28—142, 2 *(Proclus), p.* 112, 21—28 / *p.* 142, 15—23 *(Proclus), p.* 138, 23—25 / *p.* 178, 7—9 *(Ibas), p.* 162, 25—26 / *p.* 180, 13—14 *(Nestorius): andererseits stimmen wörtlich überein p.* 88, 18—27 *und p.* 101, 29—102, 5 *(Cyrill).*

Einige Texte waren im Original bzw. in autorisierter Übersetzung dem Konzil vorgelegt bzw. zu Protokoll gegeben worden:

der Brief des Eutychius an Vigilius (vgl. Coll. Avellana 83, 11—18 p. 232—34) sowie die Antwort des Papstes (p. 15, 2—18, 14*);*

die Exzerpte aus den Schriften Theodors, die Justinian besorgt und dem Papst übersandt hatte (p. 44, 1—70, 14*), wobei dahingestellt bleiben mag, ob diejenigen Exzerpte, die nicht in das Constitutum I aufgenommen waren, nicht doch bereits in der Sammlung Justinians enthalten und daher wie die anderen übersetzt waren;*

der Brief Leos an Flavian (p. 167, 11—172, 28*; nach der Collect. Novar.);*

die Schriftstücke, die auf der VII. Sitzung vorgelegt wurden (die beiden Briefe des Vigilius an Justinian und Theodora; der Eid des Papstes; die Verurteilung von Sebastianus und Rusticus; die Briefe des Vigilius an Valentinian und an Aurelian).

Benutzt worden sind außerdem bei der Redaktion der lateinischen Version die vorliegenden Übersetzungen der Akten früherer Konzilien, und zwar für das Ephesinum die Collectio Veronensis (p. 147, 8—15; 147, 19—159, 32*) und für das Chalcedonense die versio antiqua (p.* 166, 31—167, 7; 172, 30—173, 7; 173, 9—20; 173, 22—174, 15; 174, 16—18; 194, 3—10, *mit unterschiedlicher Deutlichkeit) sowie in einem Fall die Collectio Hispana (p.* 174, 29—177, 29*). Unberücksichtigt geblieben sind dagegen die älteren lateinischen Konzilsübersetzungen bei vielen einzelnen Väterzitaten, die zusammen mit dem griechischen Original erneut übersetzt worden sind, wie z. B. p.* 70, 16—72, 9 *(Theodor, abweichend von Chalc. act. I 921); p.* 138, 7—140, 23 *(Ibas, vgl. act. X (XI) 138); p.* 144, 29—31 *(Ibas, vgl. act. X (XI) 139); p.* 146, 13—18 *(Eunomius, vgl. act. X (XI) 173) u. a. Eigenständige lateinische Formulierung — im Zuge der fortlaufenden Übersetzung des griechischen Originals — ist im übrigen auch bei einer großen Zahl von Bibelzitaten durch mehr oder minder große Abweichung von der Vulgata zu erkennen.*

Die ersten Belege für die Kenntnis und Benutzung der lateinischen Version finden sich im Constitutum II des Vigilius (Sententia synodica und Canones, s. S. XXIX sq.*),* in der Epistula fidei catholicae in defensione trium capitulorum, *einer späteren Schrift des Facundus (Canones, p.* 218, 15—220, 5*; vgl. Chrysos, Eccl. Policy 157), sowie in* Pelagii papae II epistula III ad episcopos Histriae *(ACO IV 2 p. 112—132; Pelagius übernimmt §§ 67—83 Exzerpte aus der IV. und §§ 85—96 Exzerpte aus der V. Sitzung des Konzils, vgl. die Einzelnachweise in den jeweiligen Referenzen).*

Die griechische Überlieferung

Auf dem VI. Ökumenischen Konzil stand wie auch auf der Lateransynode die griechische Fassung der Akten des V. Ökumenischen Konzils noch zur Verfügung (s. S. XIX*). Im Archiv des Patriarchats von Konstantinopel wurden außer dem Authenticum der VII. Sitzung mehrere Exemplare aufbewahrt. Erhalten geblieben sind in der Überlieferung, abgesehen von den auf dem Konzil in vollem Wortlaut oder in Auszügen zitierten Schriften und Akten (Ephesus, Chalcedon), nur folgende Zeugnisse:*

1. der Brief des Eutychius an Vigilius vom 6. Januar 553 und die Antwort des Papstes (Append. I, p. 235—238*),*

2. ein Auszug aus der Sententia synodica (Append. II 1, p. 239*),*

3. die 14 Canones (Anathematismen) des Konzils (Append. III, p. 240—245*),*

4. der Brief des Vigilius an Eutychius vom 8. Dezember 553 (Append. IIII, p. 245—247*),*

ferner ein Auszug aus dem Schreiben Justinians zur Eröffnung des Konzils (p. 8, 19sqq.*) sowie ein weiteres Bruchstück der Sententia synodica (Append. II 2, p.* 239 *bis*

240), *allerdings nur in stark überarbeiteter Fassung bei Georgius Monachus und Cedrenus; vgl. E. Chrysos,* Τμήματα τῶν πρακτικῶν τῆς ε' οἰκουμενικῆς συνόδου παρὰ Βυζαντίνοις Χρονογράφοις: *Kleronomia 2 (1970), p. 376—401.*

Die unter 1—4 aufgeführten Zeugnisse gehen in ihrer Überlieferung auf eine alte, wohl zweiteilige Aktensammlung zurück, die in allen Handschriften in stets gleicher Anordnung begegnet. Abgesehen von der (getrübten) Chronographen-Tradition des Georgius Monachus sowie den Sonderüberlieferungen der ersten vier Canones und der Origenes-Anathematismen (s. S. XXVI*) verdanken wir allein dieser knappen Zusammenstellung der wichtigsten Konzilsdokumente in griechischer Sprache die Kenntnis der wenigen Bruchstücke, die nach dem Verlust des Originals der Akten des V. Ökumenischen Konzils die Zeiten überdauert haben. Das Alter der Sammlung läßt sich nur grob abgrenzen; ihre Entstehung setzt jedenfalls die Existenz des Originals und verschiedener patristischer Autoren für ein beigefügtes Florileg voraus und dürfte damit erheblich vor den erhaltenen Handschriften liegen, die erst mit dem 12. Jahrhundert einsetzen.*

In ihrer vollen (zweiteiligen) Form begegnet die griechische Aktensammlung nur in einer Handschrift, die seit ihrer Entdeckung durch Petrus de Marca in der königlichen Bibliothek in Paris (vgl. M IX 419/20) die alleinige Grundlage aller bisherigen Editionen gewesen ist, im

Π *a) Codex Parisinus gr. 1115 (Medic. Reg. 2951) chartaceus, den Th. Schermann am ausführlichsten beschrieben hat: Die Geschichte der dogmatischen Florilegien vom V.—VIII. Jahrhundert, TU 28 N.F. 13 H.1 (1904), p. 6ff.; vgl. F. Diekamp, Die origenistischen Streitigkeiten im sechsten Jahrhundert und das fünfte allgemeine Concil (Münster 1899). Leo Kinnamos hat ihn nach einer Vorlage, die er in der apostolischen Bibliothek zu Rom gefunden hatte und die selbst wiederum die im Jahre 759 angefertigte Abschrift einer älteren Sammlung darstellte (vgl. jedoch V. Gardthausen, Griech. Paläographie II², 1913, 439), im Jahre 1276 geschrieben (fol. 306ᵘ). Combefis hatte auf dem vorgesetzten Blatt vermerkt:* multa in hoc codice continentur, quibus illustrari possunt concilia III. IV. V. VI et VII, et in iis quaedam inedita.

*Der erste Hinweis auf das V. Konzil findet sich, im Anschluß an den Brief Theodorets an Johannes von Antiochien (*Ὁ πάντα σαφῶς πρυτανεύων θεὸς . . ., *ep. 171, PG 83, 1484; act. V p.* 134, 30—135, 9*), auf fol. 4ᵘ:* Ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ τετραδίῳ δ' εὑρήσεις κεφάλαια τῆς πέμπτης συνόδου· ἀνάγνωθι οὖν κεφάλαιον ιγ *(?)* καὶ ἐπιστολὴν Βιγιλλίου πάπα. *Es folgen jedoch zunächst andere Zeugnisse bis fol. 31ᵘ:* ἐκ τῶν ὑπομνημάτων τῆς ἁγίας οἰκουμενικῆς ε' συνόδου εὐτυχίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς βιγίλλιον πάπαν ῥώμης. *Die anschließende Aktensammlung enthält dann auf fol. 31ᵘ—34ʳ den Briefwechsel zwischen Eutychius und Vigilius (p.* 235—238*), auf fol. 34ʳ—36ᵘ die Canones (Anathematismen; p.* 240—245*), mit dem Hinweis (fol. 34ʳ):* ἐκ τῆς ὀγδόης πράξεως τῆς ἁγίας οἰκουμενικῆς ε' συνόδου κατὰ θεοδώρου ἐπισκόπου γενομένου μομψουεστίας, *und auf fol. 36ᵘ—38ᵘ den Brief des Vigilius an Eutychius vom 8. Dezember 553 (p.* 245—247*). Am Ende des Briefes ist zwar vermerkt:* τέλος βιβλίου η' τῆς ἁγίας συνόδου τῆς ἐν κωνσταντινουπόλει συναχθείσης· χριστὲ ὁ θεός, δόξα σοι, ἀμήν, *aber es wird noch eine zweite Zusammenstellung von Exzerpten angeschlossen unter der folgenden Rubrica (fol. 38ᵘ), die auch im Cod. Ambros. gr. E 94 sup. (s. S.* XXVI*), fol. 219ʳ, begegnet:* ὅτι οὐ δεῖ σιωπᾶν καὶ ὑποστέλλεσθαι τοῖς ἀντιλέγουσι τῇ ἀληθείᾳ ἤγουν τῇ εὐσεβείᾳ καὶ οἵου δήποτε βαθμοῦ τύχοιεν εἶναι τοὺς ἀντιλέγοντας εἰ καὶ λίαν εἰσὶ τῶν ἐν τέλει καὶ ἀπόρων, πιστοὶ δὲ οἱ ἀντεχόμενοι τῆς ὀρθοδόξου πίστεως.

Τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ε' συνόδου ἐκ τῆς η' πράξεως κατὰ θεοδώρου ἐπισκόπου γενομένου μομψουεστίας· ἁγία σύνοδος εἶπε· τοῦ μεγάλου θεοῦ *κτλ. (Sent. synod., p.* 239, 3sqq.*). Auf fol.* 39^{r} *folgt ein Auszug aus dem in der VI. Sitzung des Konzils vollständig verlesenen Brief des Proclus an Johannes von Antiochia (*'Ο ἦλει ἐκεῖνος . . ., *p.* 141, 12—22*), der zu einem gegen die Drei Kapitel gerichteten Florileg überleitet.*

Neben diese seit Jahrhunderten bekannte Überlieferung treten nun mehrere weitere Handschriften, die jeweils eine der beiden Textgruppen des Parisinus (fol. 31^{u}—38^{u}; 38^{u}—39^{r}*) bieten. Der erste und bedeutendere Teil ist noch zweimal überliefert, nämlich im*

A *b) Codex Arundelianus 529 (Addit. 10445) des Britischen Museums in London; vgl. Catalogue of Manuscripts in the British Museum N. S. I 1 (London 1834), p. 158—160. Nachdem E. Schwartz diese im Jahre 1111 vollendete Palimpsesthandschrift, deren Provenienz ungeklärt ist, bei der Edition der ephesinischen Akten herangezogen hatte (ACO I 1, 1 p. VII), ist ihre Bedeutung für die Überlieferung der Akten des V. Konzils bislang einzig von P. Engelbert Zettl in seiner leider ungedruckt und damit auch stets unbeachtet gebliebenen Dissertation (Vigilii papae epistolae duae ‚Scandala' et ‚Aetius', I—K 936. 937. De authenticitate inquisitio, Romae 1929) erkannt worden. Seine Arbeit, die mir bedauerlicherweise erst unmittelbar vor dem Abschluß dieses Bandes zugänglich wurde, bietet eine eingehende inhaltliche Beschreibung der Londoner Handschrift und kommt zu dem ohne Zweifel zutreffenden Ergebnis, daß ihr eine mit dem Parisinus gemeinsame Vorlage zugrunde liegt, die auch an den weitgehend gleichlautenden Rubricae erkennbar ist.*

Im einzelnen bringt die Handschrift auf fol. 75^{u}—80^{u} *den Briefwechsel zwischen Eutychius und Vigilius, auf fol.* 82^{u}—87^{r} *die Canones (mit einem großen Textverlust vom 1. bis zum 7. Canon, p.* 240, 3—242, 2*) sowie auf fol.* 87^{r}—91^{r} *den zweiten Brief des Vigilius an Eutychius, auf den dann außer der aus dem Parisinus bekannten Schlußrubrica (*τέλος βιβλίου η' . . .*) noch die Worte* Τέλος τῆς ἁγίας οἰκουμενικῆς ε' συνόδου *(fol.* 91^{r}*) als Abschluß der ganzen Sammlung folgen.* A *überliefert somit dieselben Texte wie der*

I *c) Codex Athous Iwiron gr. 381, saec. XV, auf den ich durch S. Helmer hingewiesen wurde; vgl. S. P. Lambros, Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἑλληνικῶν κωδίκων II (Cambridge 1900) 103ff. und E. Schwartz: ACO III p. V sq. In völlig gleicher Anordnung bietet die Handschrift auf fol.* 308^{u} *bis* 316^{r} *ebenfalls die erste Aktensammlung des Parisinus: Auf den Briefwechsel zwischen Eutychius und Vigilius (fol.* 308^{u}—311^{r}*) folgen die Canones (fol.* 311^{r}—314^{u}*); anschließend (fol.* 314^{r}—316^{r}*) findet sich der zweite Brief des Vigilius an Eutychius, der im lateinischen Original verloren ist und daher bisher allein aus dem Parisinus bekannt war (s. S.* XXX*). E. Chrysos hat ihn, als er die Photokopie besorgte, entdeckt.*

Auch für den zweiten und kleineren Teil der Aktensammlung des Parisinus sind weitere Handschriften bekannt geworden, seitdem W. Beneševič, Die Synagoga in 50 Titeln und andere juristische Sammlungen des Johannes Scholastikos (russ.), St. Petersburg 1914, p. 50f. diese Textgruppe bei einem Überlieferungszweig der Kanonessammlung des Johannes Scholastikos nachgewiesen hat. Außer den Codices Mosquensis Synod. 397, saec. XII/XIII, fol. 124^{u}—125^{r} *(vgl. Archim. Vladimir, Systematisches Verzeichnis der Handschriften der Moskauer Synodalbibliothek [russ.], Moskau 1894, p. 438ff. Nr. 316) und Laurentianus V 22, saec. XII, fol.* 172^{r-u} *(vgl. A. M. Bandini, Catalogus codicum manuscriptorum Bibliothecae Mediceae Laurentianae . . . I, Florentiae 1764, p. 48), für deren Lesarten auf den Nachtrag S.* XXXVII *verwiesen wird, handelt es sich dabei um den*

Z *d) Codex Ambrosianus gr. E 94 sup., saec. XIII; vgl. A. Martini-D. Bassi, Catalogus codicum graecorum Bibliothecae Ambrosianae I (1906) 341—347 Nr. 303. Auf fol. 219r enthält die Handschrift in derselben Anordnung wie der Parisinus und die beiden Parallelhandschriften die Notiz:* Ὅτι οὐ δεῖ σιωπᾶν . . ., *den Auszug aus der Sententia synodica (*Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Τοῦ μεγάλου θεοῦ κτλ.*) sowie das Fragment des Proclus-Briefes an Johannes von Antiochia (*Ὁ ἥλει ἐκεῖνος . . .*), während das anschließende Florileg nur teilweise mit* Π *übereinstimmt.*

Außerdem finden sich in derselben Handschrift auf fol. 235r-u unter der Überschrift: Κεφάλαια δογματικὰ τῆς ἁγίας οἰκουμενικῆς ε′ συνόδου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει γενομένης κατὰ Θεοδώρου ἐπισκόπου γενομένου μομψουεστίας *die ersten vier Canones (p. 240, 3—241, 15), die auch in verschiedenen anderen Sammlungen gesondert und unter gleicher Überschrift überliefert sind, so in dem bereits erwähnten Cod. Mosqu. Synod. 397 an anderer Stelle (folg. 41r-u; die Lesarten vgl. im Nachtrag S.* XXXVII*).*

Zur Kollation wurden herangezogen:

Ω *e) Codex Ambrosianus gr. F 48 sup., saec. XII, fol. 85u—87r; vgl. Martini-Bassi I 392—394 Nr. 341. Den Canones* I—IIII *ist hier die Bemerkung angefügt (fol. 87r):* Ἰστέον ὅτι ἡ παροῦσα ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ε′ σύνοδος κανόνας ἐκκλησιαστικοὺς οὐκ ἐξέθετο εἰ μὴ μόνον κεφάλαια θεολογικὰ καὶ οἰκονομικά.

Φ *f) Codex Ambrosianus gr. B 107 sup., saec. XII—XIII, fol. 43u—44r; vgl. Martini—Bassi I 138—144 Nr. 128.*

M *g) Codex Venetus Marcianus (Nanianus) 226, saec. XIII—XIV, fol. 43u—44r; vgl. I. A. Mingarelli, Graeci codices manu scripti apud Nanios patricios Venetos asseruati (1784), p. 414—418.*

Λ *Für den Codex Vaticanus gr. 1455 (a. 1299), fol. 97r—100r, stellte R. Riedinger, der die Edition der Akten der Lateransynode vorbereitet, freundlichst die Kollationen zur Verfügung.*

Origenes

Die Anathematismen (Canones) gegen Origenes und die Origenisten (Append. V,
O *p. 248—249) habe ich nach dem — bisher allein bekannten — Codex historicus gr. 7 der Zeit um 1200 aus der Wiener Nationalbibliothek (vgl. W. Beneševič, a. a. O. p. 108—26 und H. Hunger, Katalog der Griechischen Handschriften der Österreichischen Nationalbibliothek, Wien 1961, S. 10; Lambeck—Kollar VIII 917—922) in die Appendix aufgenommen, weil sie sowohl in der inscriptio dieser Handschrift wie auch in zahlreichen anderen Zeugnissen dem V. Ökumenischen Konzil zugeschrieben werden (F. Diekamp, Origenist. Streitigkeiten; R. Devreesse, Le cinquième concile et l'oecuménicité byzantine: Miscellanea Giov. Mercati, vol. III = ST 123 [Città del Vaticano 1946], 1—15; E. Chrysos, Αἱ μαρτυρίαι τοῦ Κυρίλλου Σκυθοπολίτου περὶ τῆς ε′ οἰκουμενικῆς συνόδου καὶ τῆς καταδίκης τοῦ Ὠριγένους: Θεολογικὸν Συμπόσιον, Thessalonike 1967, 259—273).*

Folgende Nachrichten verdienen besondere Beachtung:

Auf dem V. Ökumenischen Konzil wird festgestellt, daß Origenes von denselben Bischöfen, die nun über die Drei Kapitel zu entscheiden hatten, und von Vigilius verurteilt worden ist: quod etiam nunc in ipso fecit et nostra sanctitas et Vigilius religiosissimus papa antiquioris Romae *(act. V 87, p. 114, 11—12). Da Vigilius an den Ver-*

handlungen über die Drei Kapitel nicht teilgenommen und auch in seiner Epistula II (Constitutum II) Origenes nicht mehr erwähnt, muß über das Anathema, dem der Papst zugestimmt hat, vor dem 5. Mai 553 entschieden worden sein, jedoch von derselben Synode, die als Universalkonzil vom Kaiser einberufen war: vom V. Ökumenischen Konzil, das noch zu Lebzeiten des Patriarchen Menas (im Jahre 552 nach Diekamp, Origenist. Streitigkeiten 103, im Jahre 550 nach Chrysos, Eccl. Policy 71. 91) einberufen wurde, um — unter dessen Nachfolger Eutychius vor Beginn der Verhandlungen über die Drei Kapitel (im März/April 553; Diekamp, Origenist. Streitigkeiten 131f., Chrysos, Κύριλλος Σκυθοπολίτης 261—72) — „die Origenes-Kontroverse endgültig zu entscheiden" (E. Schwartz, Vigiliusbriefe — Zur Kirchenpolitik Iustinians: SB. Bayer. Akad., Jahrg. 1940, H. 2, S. 71). Deshalb konnte auch im Canon XI (p. 218, 9; 242, 33) in das Anathema gegen die namhaftesten Häretiker Origenes aufgenommen werden. In Justinians Edikt de recta fide (ed. Schwartz, Abh. Akad. München 1939) ist im Canon X, den das Konzil im Canon XI wörtlich übernahm, Origenes nicht genannt; das synodale Urteil muß daher nach dem Edikt (551) gesprochen worden sein (vgl. auch die Epistola 3 des Vigilius [E. Schwartz, Vigiliusbriefe 15ff. 17. 67]).

Die Synode von 536 ist durch die Collectio Sabbaitica, die vor 553 entstand, als V. Ökumenisches Konzil bezeichnet worden (vgl. E. Schwartz: ACO III p. VIII—X); darauf darf man mit E. Schwartz die Tatsache zurückführen, daß später auch gelegentlich (Codex Barberini 578; Synode von 757 [M XIII 236], Photius, biblioth. cod. 18) die Verurteilung von Anthimus, Zooras und Severus dem V. Ökumenischen Konzil zugeschrieben wird, während sonst, in Übereinstimmung mit der Lateransynode (M X 1157 B, 1046—53, 887 D) und dem VI. Ökumenischen Konzil (M XI 495/96 D—497/98 A, 631/32 D—633/34 A, 709/10 B—D), vor allem auch die zahllosen Synodica nur Origenes (und Euagrius und Didymus) gemeinsam mit den Drei Kapiteln für das V. Konzil in Anspruch nehmen, z. B.: Cod. Ambros. gr. F 48 sup., fol. 84^{u}; H 257 inf., fol. 174^{r}; C 259 inf., fol. 26^{u} (17^{u}); B 107 sup., fol. 43^{r}; I 88 inf., fol. 77^{r}; E 94 sup., fol. 58^{u}. — Cod. Paris. gr. 1084, fol. 202^{u}; 922, fol. 244^{u}; 1123, fol. 170^{r}; 1319, fol. 4^{r}—5^{r}; 1336, fol. 7^{r}; 1370, fol. 123^{u}; 1371, fol. 29^{r}; Suppl. 483, fol. 168^{u}. — Diese Synodica, die hier nur in einer kleinen Auswahl aufgeführt sind, verdienen eine besondere Untersuchung (vgl. F. Dvornik, The Photian Schism. History and Legend, Cambridge 1948, append. 3, p. 452ff.).

Sehr oft wird in den Synodica ausdrücklich hervorgehoben (wie bei Euagrius und in der epistula synodica des Sophronius an Sergius: M XI 496 C), daß das Konzil zuerst (πρωτοτύπως) Origenes, Euagrius und Didymus, und (dann) auch (ἔτι δὲ καί) Theodor und die Drei Kapitel anathematisiert habe (z. B. Cod. Paris. gr. 425, fol. 5^{r}; Suppl. 483, fol. 168^{u}).

Die XV Anathematismen entsprechen, wie Diekamp nachgewiesen hat, den κεφάλαια, *„die der Kaiser den im Jahre 553 in Konstantinopel versammelten Bischöfen zur Untersuchung und Bestätigung zugeschickt hat" (Origenist. Streitigkeiten 97); die „besondere, ja fast ausschließliche Berücksichtigung des Isochristismus" (aaO. 86) steht in unmittelbarem Zusammenhang mit der Denkschrift der palästinensischen Mönche (Euagrius, Hist. eccl. IV 38; PG 86/2, 2776 B—2777 A). Diekamps Beobachtungen wurden von A. Guillaumont bestätigt: Les six centuries des „Kephalaia Gnostica" d'Évagre le Pontique: Patrologia Orientalis 28, 1 (Paris 1958); Les „Kephalaia Gnostica" d'Évagre le Pontique et l'histoire de l'origénisme chez les Grecs et chez les Syriens: Patristica Sorbonensia 5 (Paris 1962), 143—170.*

Die endgültige Bestätigung ist einem Zeugnis zu verdanken, das Marcel Richard vor kurzem, im Jahr 1961, im Cod. gr. 86 (Mošin 84) des Nationalmuseums von Ochrid entdeckt hat (vgl. V. Mošin, Les manuscrits du Musée national d'Ochrida: Recueil de travaux. Édition spéciale publiée à l'occasion du Xe anniversaire de la fondation du Musée et dédiée au XIIe congrès international des études byzantines, Ochrid 1961, 234f.). Die Handschrift (saec. XIII) enthält den vollständigen Text eines Traktates über die Häresien, der in der ersten Hälfte des 7. Jahrhunderts von dem Mönch und Presbyter Georgius verfaßt worden ist und früher nur durch zwei im Cod. Vatic. gr. 2210 (saec. X), fol. 138^r—141^u überlieferte Fragmente (F. Diekamp, Der Mönch und Presbyter Georgios, ein unbekannter Schriftsteller des 7. Jahrhunderts: Byz. Zs. 9, 1900, 14—51) sowie in der von einem Anonymus gekürzten Fassung aus Cod. Vatopedi 290 (saec. X), fol. 149^r—155^u (M. Richard, Les chapitres à Epiphane sur les hérésies de Georges hiéromoine [VIIe siècle]: Ἐπετηρὶς Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν 25, 1955, 331—362) bekannt geworden war. M. Richard, der den Traktat demnächst in der Revue des études byzantines veröffentlichen wird (Le traité de Georges hiéromoine sur les hérésies), hat mir freundlichst Einsicht in das Manuskript gewährt und in großzügigem Entgegenkommen dessen Benutzung erlaubt.

Der Traktat Γεωργίου μοναχοῦ πρεσβυτέρου πρὸς Ἐπιφάνιον *(*οὐ τὸν Κύπρου *späterer Zusatz)* περὶ αἱρέσεων *ist in der Handschrift von Ochrid auf p. 112—128 überliefert und enthält XVI Kapitel. Das IX. Kapitel ist den Origenisten gewidmet:* Περὶ τῶν Ὠριγενιαστῶν, ἐν ᾧ καὶ περὶ Εὐαγρίου καὶ Διδύμου. *Die §§ 1—3 sind ausschließlich Origenes gewidmet, doch wird am Ende von § 3 auf die Verurteilung von Origenes, Euagrius und Didymus durch das V. Ökumenische Konzil hingewiesen:*

Τοῦτον χρόνοις ὕστερον ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀθροισθεῖσα πέμπτη σύνοδος ἀνεθεμάτισεν ἅμα Εὐαγρίῳ καὶ Διδύμῳ τοῖς τὰ ἐκείνου πεφρονηκόσιν.

I 4 Ὁμοίως γὰρ αὐτῷ καὶ οὗτοι προϋπάρξεις καὶ ἀποκαταστάσεις ἐδόξαζον. Ἀναγκαῖον δὲ λεπτομερέστερον τὰ ἀσεβῆ διεξελθεῖν διδάγματα Ὠριγένους τε καὶ τῶν αὐτοῦ μαθητευόντων Εὐαγρίου, φημί, καὶ Διδύμου. Ἔλεγον γὰρ καὶ ἐδίδασκον, ὡς ἐν *II* τῇ εἰρημένῃ πέμπτῃ συνόδῳ τὰ κατ' αὐτοὺς ἠλέγχθη, ὅτι νόες ἦσαν δίχα παντὸς ὀνόματος ὡς ἑνάδα εἶναι πάντων τῶν λογικῶν τῇ ταυτότητι τῆς οὐσίας καὶ τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἐνεργείας καὶ ὅτι κόρον λαβόντες τῆς θείας ἀγάπης καὶ θεωρίας κατ' ἀναλογίαν ἕκαστος τῆς ἑαυτοῦ ἐπὶ τὸ χεῖρον ροπῆς σῶμα ἠμφιάσατο εἴτε λεπτομερέστερον ἢ παχυμερέστερον καὶ ὀνόματα ἐκληρώσαντο ἐκ τούτων. Τοὺς τὰ λεπτομερέστερα σώματα ἐνδυσαμένους γενέσθαι ἔλεγον Χερουβὶμ καὶ Σεραφὶμ καὶ τὰς ἄλλας ἐπουρανίους δυνά- *III* μεις· ἀλλὰ καὶ τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας λογικὰ εἶναι διεβεβαιοῦντο, *IIII* τοὺς δὲ ἐπὶ πολὺ ἀποψυγέντας τῆς θείας ἀγάπης ψυχὰς ὀνομασθῆναι λογικὰς καὶ σώμασι παχυμέροις ἐμβληθῆναι, τοῖς καθ' ἡμᾶς, τοὺς δὲ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς κακίας ἐληλακότας *V* ψυχροῖς καὶ ζοφεροῖς ἐνδεθῆναι σώμασι καὶ δαίμονας ὀνομασθῆναι, καὶ ὅτι ἐξ ἀγγελικῆς καὶ ἀρχαγγελικῆς τάξεως ψυχικὴ κατάστασις γίνεται καὶ ἐκ ψυχικῆς δαιμονιώδης, καὶ πάλιν ἀπὸ ψυχῆς ἀνθρωπίνης γίνονται ἄγγελοι, εἴπερ καλῶς πολιτεύσοιντο, ἐπεί τοί γε ⟨κακῶς⟩, δαίμονες *(Text nach Richard).*

§ 4 stimmt also, weithin sogar wörtlich, mit dem Inhalt der Anathematismen I—V (und den entsprechenden Stellen im Brief Justinians) überein. Diese und alle übrigen, von Richard gewissenhaft in den folgenden Paragraphen nachgewiesenen Entsprechungen führen zu dem überzeugenden Schluß, daß die XV Anathematismen nicht der **σύνοδος ἐνδημοῦσα** *des Jahres 542 (543?) zugesprochen werden dürfen; sie stehen vielmehr in unmittelbarer Beziehung zu der Verurteilung des Origenes und seiner „Anhänger" (*τῶν μαθητευόντων*) Euagrius und Didymus, die dem V. Ökumenischen Konzil von Justinian noch vor der Verhandlung über die Drei Kapitel aufgetragen war. Deshalb wird von Georgius am Schluß seines Traktates auch noch einmal ausdrücklich vermerkt:*

(§ 16) Τοῖς δὲ ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τὴν πέμπτην σύνοδον πραχθεῖσιν ἐντυγχάνων ὁ βουλόμενος ἅπαντα τὰ κατ' αὐτοὺς γνώσεται, πάμπολλα ὄντα καὶ δυσσεβῆ καὶ ἀπάνθρωπα καὶ τῆς ἀληθείας ἀλλότρια.

Warum im Canon XI nur Origenes genannt ist, während die späteren Zeugnisse, die sich auf die Beschlüsse dieses Konzils berufen, auch Euagrius und Didymus namentlich erwähnen, bleibt allerdings eine Frage, auf die eine hinreichend befriedigende Antwort noch nicht gefunden wurde (vgl. Diekamp, Origenist. Streitigkeiten 131).

Vigilius und das Konzil

Drei Schriften des Vigilius stehen im unmittelbaren Zusammenhang mit den Verhandlungen und mit der definitiven Entscheidung des Konzils, an dem der Papst selbst nicht teilgenommen hat:

a) das Constitutum I vom 14. Mai 553 (Coll. Avell. 83; ed. O. Guenther: CSEL XXXV/1, p. 230sqq.),

b) die Epistula II ad Eutychium (et sanctam synodum) vom 8. Dezember 553 (Append. IIII, p. 245—247),

c) das — sogenannte — Constitutum II vom 23. Februar 554 (ACO IV 2 p. 138 bis 168: ⟨Ex Vigilii papae epistula aduersus tria capitula⟩*).*

*Das in der Collectio Avellana erhaltene Constitutum I hat Vigilius innerhalb der Frist von 20 Tagen, die er sich vom Kaiser ohne Erfolg erbeten hatte (*ut solus responderet, *p.* 28, 8; 28, 32; 25, 37/8*), verfaßt. Auf der VII. Sitzung des Konzils berichtete der* quaestor sacri palatii *(p.* 185, 10—42*) über den vergeblichen Versuch des Papstes, den Kaiser zur Entgegennahme dieser Schrift (*charta*) zu bewegen: Justinian hatte vielmehr verfügt, daß der Name des Vigilius aus den Diptychen zu streichen sei (sacra forma vom 14. Juli 553, dem Konzil bereits in der VII. Sitzung vom 26. Mai 553 mitgeteilt und von ihm anerkannt, p.* 200, 37—202, 21*).*

*Für die Rezension der lateinischen Fassung der Konzilsakten ist von Bedeutung, daß die von Vigilius erörterten Auszüge (*capitula, dogmata*) aus den Schriften Theodors auch auf dem Konzil verlesen wurden. Die lateinische Version, die dem Papst durch Benignus von Heraclea (Pelagoniae) übermittelt worden war, hatte Justinian selbst veranlaßt; sie ist daher unverändert in die lateinischen Akten aufgenommen worden. Während jedoch auf dem Konzil 71 Kapitel zitiert wurden, sind im Constitutum nur 60 aufgeführt (vgl. O. Guenther: CSEL XXXV/1, p. LXXI):*

Konzil	*Constitutum I*
act. IV p. 44, 1—70, 13	*Guenther, p. 237—85*
cap. I—XII	*I—XII*
fehlt	*XIII*
XIII—XXIX	*XIV—XXX*
XXX	*fehlt*
XXXI—XLI	*XXXI—XLI*
XLII	*XLII—XLIII*
XLIII—LVIII	*XLIIII—LVIIII*
LIX—LX	*fehlt*
LXI	*LX*
LXII—LXXI	*fehlt*

Die Übereinstimmung, die einerseits zwischen den beiden Verlautbarungen des Papstes vom 8. Dezember 553 (Epistula II ad Eutychium) und vom 23. Februar 554 (Constitutum II), andererseits zwischen ihnen und den Akten des V. Konzils besteht, ist zwar längst erkannt, bedarf aber, da sie trotz der bereits 1929 verfaßten Arbeit von E. Zettl (s. S. XXV) immer wieder Verdacht erregte (vgl. I. Ortiz de Urbina, Quali sententia Tria Capitula a sede romana damnata sunt?: Orient. Christ. Period. 33, 1967, p. 184 bis 209), einer ausführlicheren Erörterung:

Der Brief des Vigilius vom 8. Dezember 553 war bisher nur durch den von Petrus de Marca entdeckten Codex Parisinus gr. 1115 vermittelt; nun kommt das Zeugnis der Codices Arundelianus 529 und Athous Iwiron 381 hinzu. In allen Handschriften ist ausdrücklich vermerkt, daß der Brief an Eutychius und das Konzil gerichtet war: πρὸς εὐτύχιον . . . καὶ πᾶσαν τὴν προκειμένην ἁγίαν σύνοδον *(p. 245, 9). In* Π *und* A *ist am Schluß des Briefes angefügt:* τέλος βιβλίου η' τῆς ἁγίας συνόδου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει συναχθείσης· χριστὲ ὁ θεός, δόξα σοι· ἀμήν *(*ΠA *p. 247, 39). Das Konzil war am 2. Juni mit der Definition der Sententia synodica und der Canones (Anathematismen) beendet worden; der Brief wurde nachträglich zu den Akten genommen, die mit den Subskriptionen abgeschlossen waren. Der Papst, der selbst dem Konzil ferngeblieben war, hat sich jedoch nicht diesen Unterschriften angeschlossen; er hat seine Zustimmung zur Verurteilung der Drei Kapitel vielmehr in der Form einer Epistula decretalis, eines Constitutum, bekanntgegeben. Er beruft sich mit keinem Wort auf die Entscheidung des Konzils, übernimmt jedoch wörtlich die ihm als maßgeblich erscheinenden Formulierungen der Sententia synodica und — vor allem — der Canones* XII *und* XIIII, *um damit seine Übereinstimmung mit dem Konzil, unter Wahrung der „petrinischen Doktrin", zu bekunden: seine* διατύπωσις *(p. 247, 2; vgl. 245, 22) beginnt, nach den einleitenden Worten, mit einer* Confessio fidei *(*διὰ τοῦτο γινωσκέτω ὑμῶν ἡ σύμπασα ἀδελφότης . . ., *p. 245, 23; 246, 1), die derselben* Confessio *des Konzils in der Sententia synodica entspricht (p. 244, 12—16; vgl. 209, 25—37; 37, 2—12; 12, 29—13, 5). Nach der Begründung seiner Retractatio geht er ausführlich auf diejenigen* βλασφημίαι *Theodors ein, die in augenfälliger Weise die häretische Verirrung gegenüber der gültigen Christologie erweisen, und übernimmt im vollen Wortlaut den Canon* XII *(p. 246, 21—41), ohne die Anathema-Formel. Denn das Anathema über die Drei Kapitel verkündet er unmittelbar darauf (*κατακρίνομεν καὶ ἀναθεματίζομεν, *p. 247, 2sqq.). Mit der Sententia synodica stimmt überein: p. 247, 2—24 = 214, 16—34; p. 247, 9—18 (= Sententia synodica p. 239, 15—240, 2 / 214, 16—28) gibt zugleich den Canon* XIIII *(p. 244, 9—16) wieder.*

Dieselbe Übereinstimmung erweist der Vergleich mit dem Constitutum II (Epistula de tribus capitulis). Aus der Epistula II ist von § 5—§ 11 (p. 246, 17—247, 35) der gesamte Inhalt, Wort für Wort, in das Constitutum II übernommen; allerdings sind hier die einzelnen Abschnitte durch andere Ausführungen voneinander getrennt und teilweise auch in anderer Reihenfolge dargeboten. Es entsprechen sich also:

Constitutum II	*Epistula II*
ACO IV 2 p. 166, 21—45	*ACO IV 1 p. 246, 17 (13)—41*
167, 25—34	247, 1—8
165, 15—24	247, 9—18
168, 3—18	247, 18—35

Aus dem Vergleich läßt sich aber weiterhin erweisen, daß Vigilius, der ja die griechische Sprache nur mangelhaft beherrschte (vgl. S. VI*), auch seine Epistula II in lateinischer Sprache konzipiert hat, und daß ihm dabei bereits die lateinische Version*

der Konzilsakten, zum mindesten der Sententia synodica und der Canones, zur Verfügung stand. Der Weg vom griechischen Text der Canones (a) und der Sententia synodica über deren lateinische Version (b) zu der — im Constitutum wiederholten — lateinischen Fassung der Epistula (c) und zu ihrer griechischen Version (d) mag an einigen besonders instruktiven Beispielen verdeutlicht werden (vgl. J. Straub, Die Verurteilung der Drei Kapitel durch Vigilius: Kleronomia 2, 1970, p. 347—375):

1

(a) καὶ οὕτως ἐκ προκοπῆς ἔργων βελτιωθέντα
(b) et sic ex profectu operum melioratum
(c) ad meliora profectu operum peruenisse
(d) πρὸς τὰ κρείττονα τῇι προκοπῇι τῶν ἔργων ἐληλυθέναι

2

(a) οὗτος δὲ καὶ ..... εἶπε ..... τὸν Θωμᾶν ὑμνῆσαι τὸν θεὸν τὸν ἐγείραντα τὸν Χριστόν
(b) iste enim et ..... inquit ..... Thomam glorificasse deum, qui Christum resuscitauit
(c) hoc quoque ausus est dicere quia ... Thomam glorificasse deum et ita dixisse
(d) ὁμοίως καὶ τοῦτο ἐτόλμησεν εἰπεῖν ὅτι .... τὸν Θωμᾶν δοξάσαι τὸν θεὸν καὶ ταῦτα εἰρηκέναι

3

(a) συγκρίνων ὁ αὐτὸς Θεόδωρος τὸν Χριστὸν Πλάτωνι
(b) Theodorus similem fecit Christum Platoni
(c) idem Theodorus similem fecit Christum Platoni
(d) ὁ αὐτὸς Θεόδωρος ὅμοιον ἐποιήσατο τὸν Χριστὸν Πλάτωνι

4

(a) εὑράμενος οἰκεῖον δόγμα
(b) ex dogmate quod inuenit
(c) ex dogmate quod inuenit
(d) ἐκ τοῦ οἰκείου οὗ εὕρατο δόγματος

5

(a) ὡς ἄλλον εἶναι τὸν θεὸν λόγον καὶ ἄλλον ἄνθρωπον
(b) ut alius sit deus uerbum et alius homo
(c) ut ex hoc alius deus uerbum et alius Christus intellegatur
(d) ὥστε ἐκ τούτου ἄλλον νοεῖσθαι τὸν θεὸν λόγον καὶ ἄλλον τὸν Χριστόν

Die evidente Übereinstimmung darf nicht einem Fälscher (I. Ortiz de Urbina, Quali sententia 197) zugeschrieben werden. Vigilius selbst hat vielmehr durch die διατύπωσις τοῦ παρόντος ἡμῶν γράμματος *(p. 247, 28; =* praesentis nostri plenissimi constituti auctoritas, *ACO IV 2 p. 168, 12), also in einem offiziellen, und nicht, wie Caspar (Papsttum II 282) meinte, in einem privaten Schreiben zunächst Eutychius und den Konzilsvätern, aber zugleich auch „der katholischen Kirche" insgesamt bekanntgegeben, daß er — nunmehr — die Drei Kapitel verurteile. Seine Erklärung mußte und sollte als eine Zustimmung zur Entscheidung des Konzils verstanden werden und an dieser Be-*

stätigung waren der Kaiser sowohl wie die Konzilsväter von Anfang an interessiert gewesen, trotz der auch weiterhin andauernden Divergenz ihrer Auffassung vom Primat der päpstlichen (Lehr-)Autorität.

Ob auch das Constitutum II den Konzilsakten nachträglich beigefügt wurde, bleibt fraglich. Wenn auch E. Schwartz im Hinblick auf die (p. 141, 27—28) apostrophierte fraternitas uestra et uniuersalis ecclesia *meinte: quem alloquatur Vigilius, nescitur, quia initium epistulae omissum est, so darf man doch daran erinnern, daß auch in der Epistula* ἡ σύμπασα ἀδελφότης — σύμπασα ἡ καθολικὴ ἐκκλησία *(p. 245, 23/24; 247, 1) angesprochen war. Das* plenissimum constitutum *war mit der ausführlichen Begründung der Retractatio gewiß vor allem den Bischöfen des lateinischen Westens zugedacht. Mit den beiden Verlautbarungen versuchte der Papst die* auctoritas sedis apostolicae *zu wahren, auf die er sich auch im Constitutum I berufen hatte:* ne ante nostrae, hoc est sedis apostolicae, cui per dei gratiam praesidemus, promulgationem sententiae quicquam proferre temptarent *(Coll. Avell. p. 236, 7—9).*

Justinian und das Konzil

Das Ökumenische Konzil wird vom Kaiser einberufen. Justinian hat das V. Ökumenische Konzil einberufen; er hat jedoch weder selbst an ihm teilgenommen noch Vertreter entsandt. Trotzdem ist der maßgebliche Einfluß, den er auf die Beratungen und auf die Entscheidung über die Drei Kapitel genommen hat, nie verkannt worden.

In der sacra forma, die bei der Eröffnung des Konzils verlesen wurde, ist durch das viermal wiederholte hortamur *(p. 13, 15. 24. 34; 14, 9) der modus procedendi bestimmt worden, an den sich das Konzil — nach den vergeblichen Bemühungen, den Papst zur Teilnahme zu bewegen — von der vierten Sitzung an geflissentlich gehalten hat (vgl. R. Devreesse, Essai sur Théodore de Mopsueste: ST 141, 1948, 231). Die in der vorgeschriebenen Reihenfolge geführten Erörterungen bestätigen sowohl in der Auswahl der testimonia wie in ihrer Bewertung das vorgegebene Urteil des Kaisers, das dieser bereits in dem Schreiben (*Γράμματα*) gegen die Drei Kapitel sowie in seinem Edikt de recta fide (ed. E. Schwartz, Drei dogmatische Schriften Iustinians: Abh. Akad. München, N. F. 18, 1939, p. 47ff. 72ff.) begründet hatte. Die 13 Capitula (*κεφάλαια*) des Edikts (aaO., p. 90/1—94/5) sind vom Konzil in die 14 Canones, weithin sogar in demselben Wortlaut, aufgenommen worden:*

Capitula	*Canones*
1—4	I—IIII
fehlt (vgl. 4)	V
5	VI *(vgl.* V*)*
6	X
7—8	VII
9	VIII
10	XI *(mit Origenes)*
11	XII
12	XIII
13	XIIII
fehlt	IX

In demselben Edikt wird auch auf zahlreiche testimonia hingewiesen, die meist in ausführlicheren Belegen, gelegentlich im gleichen Wortlaut wiederkehren, z. B.:

a) Hinweis auf die Synodus Mopsuestena von 550, im Edikt p. 104, 4/105, 3 (vgl. die vollständigen Gesta im Konzil, p. 115, 27sqq.),

b) Hinweis auf die Verurteilung des Domnus von Antiochien angeblich durch das Konzil von Chalcedon, tatsächlich aber auf der „Räubersynode" von 449 (vgl. ACO II 2, 2 p. 19 [111], 22sq.; II 3, 3 p. 5 [444], 20sq.), im Edikt p. 106, 3—5/107, 2—4 und bereits in den Γράμματα 67 p. 66, 37—67, 2 (vgl. Konzil. p. 179, 20—25),

c) Erwähnung der umstrittenen Formulierung bonus Theodorus *bei Cyrill, im Edikt p. 106, 8/107, 6—7 (vgl. Konzil, p. 96, 7—97, 14),*

d) Erörterung der Haltung orthodoxer Väter zu Häretikern, im Edikt p. 106, 27—29/107, 25—27 (vgl. Konzil, p. 113, 28—114, 8),

e) Brief Gregors von Nazianz an Theodor (vgl. E. Schwartz, ACO II 5 p. XX. XXI), im Edikt p. 106, 34—108, 14/107, 32—109, 14 (vgl. Konzil, p. 96, 9—10; 97, 15—100, 35),

f) Brief des Johannes Chrysostomus an Theodor, im Edikt p. 108, 14—19/109, 14—19 (vgl. Konzil, p. 114, 13—32),

g) Bericht der Kirchengeschichte des Hesychius über Theodor, im Edikt p. 108, 18/109, 18 (im vollen Wortlaut im Konzil, p. 90, 1—91, 7),

h) Zeugnis des Augustinus über die Verurteilung verstorbener Häretiker, im Edikt p. 108, 27—33/109, 26—33 und bereits in den Γράμματα 74 p. 68, 14—17 (vgl. Konzil, p. 103, 5—9),

i) zwei Zitate aus Cyrills Schrift gegen Theodor (Pusey V 521, 2—5; 529, 5—13), im Edikt p. 106, 13—15. 17—23/107, 12—14. 16—22 (vgl. Konzil, p. 76, 1—3; 111, 4—6 und p. 78, 19—25; 94, 26—33; 111, 15—22), wobei das zweite Cyrill-Exzerpt, das in den Akten des Konzils insgesamt dreimal begegnet, an der dritten Stelle (p. 111, 15—22) wörtlich der alten lateinischen Übersetzung des Edikts entspricht.

Diese letzte Beobachtung soll nun keineswegs zu einer voreiligen Schlußfolgerung verführen. Der Verfasser der lateinischen Version der Konzilsakten hat sich bekanntlich (s. S. XXII sq.*) einerseits der bereits vorliegenden Übersetzung bestimmter testimonia bedient, er hat andererseits im Falle der Wiederholung eines Zitats fast nie automatisch die frühere Version übernommen, sondern neu übersetzt oder wenigstens in der Wortwahl und selbst in der Syntax gelegentlich variiert. Da sich nun ähnliche Übereinstimmungen in der lateinischen Version der Canones und der Capitula Iustiniani nachweisen lassen, ist man versucht, für beide Übersetzungen denselben Verfasser anzunehmen. Die Capitula Theodori, die im Constitutum I Vigilii und in den Konzilsakten in derselben Version zitiert sind, scheinen diese Vermutung zu bestätigen. Justinian hatte selbst die Übersetzung der Capitula veranlaßt, die er sowohl dem Papst wie dem Konzil übermittelt hat. Warum sollte er sich um die Übersetzung der anderen testimonia, allein schon mit Rücksicht auf die Okzidentalen, nicht ebenso gekümmert haben? Die Frage kann endgültig nur durch einen eingehenden Vergleich aller mit den Konzilsverhandlungen zusammenhängenden Texte geklärt werden. Wenn Justinian jedoch in seiner forma die Themen benannte, mit denen sich das Konzil zu befassen hatte, dann wird er auch die entsprechenden Unterlagen zur Verfügung gehalten und übermittelt haben.*

Selbst wenn es sich dabei, um zum Schluß noch die Aufmerksamkeit auf die Γράμματα zu richten, erweisen ließe, daß Justinian sich sehr früh, seit Beginn des Streites um die Drei Kapitel, einer Sammlung von Theodorfragmenten bediente, die ohne sein Zutun und vielleicht sogar vor seiner eigenen Zeit entstanden war, dann bliebe es trotzdem bemerkenswert, daß der Kaiser seit seiner ersten Verlautbarung adversus Tria Capitula dieser Sammlung seine besondere Beachtung schenkte und ihr die testimonia entnahm, auf die der Papst und das Konzil gemeinsam mit ihm ihr Urteil über Theodor und seine

häretische Lehre gründen sollten. In dem Schreiben gegen die Drei Kapitel sind folgende Stellen zitiert, die auch in die Konzilsakten und in das Constitutum I Vigilii aufgenommen wurden (der griechische Text ist im gleichen Wortlaut von Leontius überliefert):

Γράμματα	*Konzil*
p. 50, 36—51, 5	*p.* 48, 16—25 *(cap. X)*
51, 18—30	47, 17—19. 28—48, 6 *(VIII)*
53, 12—24	44, 4—18 *(I)*
54, 1—7	45, 1—7 *(I)*
56, 1—13	52, 22—53, 2 *(XVIII)*
60, 14—23	57, 4—13 *(XXVIII) und* 180, 23—31
68, 14—17	103, 6—9

Die Authentizität der Theodorzeugnisse steht hier nicht zur Diskussion (vgl. die Übersicht bei Chrysos, Eccl. Policy 119ff.); entscheidend ist, daß dieselben testimonia, auf die sich Justinian stützte, auch dem Konzil und dem Papst als Grundlage einer Verurteilung der Drei Kapitel vorgelegen haben.

Bemerkungen zur Edition

Für das äußere Druckbild boten die Bände von Eduard Schwartz das bewährte Vorbild, dem ich auch bis in viele Einzelheiten zu folgen bestrebt war. Ich kann mich daher hier auf die wenigen Punkte beschränken, in denen besondere sachliche Rücksichten eine über Schwartz hinausgehende oder von ihm abweichende Entscheidung erforderlich machten.

So habe ich den veränderten textkritischen Erkenntnissen über die Geschichte der lateinischen Überlieferung (s. S. XII*) dadurch Rechnung getragen, daß ich bei den stark divergierenden Textpartien der I., II. und VII. Sitzung (p.* 11, 17—12, 38; 24, 32—27, 5; 27, 27—28, 21; 184, 1—187, 18*) — abweichend von allen früheren Editoren des V. Konzils — die longior versio des Parisinus in den Text gesetzt und die brevior versio von G (P, R) und s zwar nicht in den Apparat verbannt, aber in einem gesonderten Textblock unterhalb der longior versio abgedruckt habe.*

Schwierige Fragen wirft die uneinheitliche Überlieferung der Daten für die einzelnen Konzilssitzungen auf, wie die folgende Gegenüberstellung im einzelnen zeigt:

	N	*G*	*s*	*Labbé/Mansi*	*Hefele*
I *(5. 5.)*	die III nō̄n maī	die III[a] nonarum maiarum	die 4. Nonas Maias	die IV. Nonas Maias *(b:* die III. Non. Mai.*)*	*5. Mai*
II *(8. 5.)*	die VIII IDVS MAĪ	—	die 8. Idus Maias	die VIII. Idus Maias	*8. Mai*
III *(9. 5.)*	DIE IIII idus maī	—	die 7. Idus Maias	die VII. Idus Maias	*9. Mai*
IIII *(13. 5.)*	die III id̄ maī	—	die 4. Idus Maias	die IV. Idus Maias	*12. od. 13. Mai*
V *(17. 5.)*	Die XVI k̄l iūn̄	—	die 8. Idus Maias	die VIII. Idus Maias *(L:* III. Idus*) (M:* XVI. Kal.*)*	*17. Mai*

VI (19. 5.)	die XVI kl̄ iun̄	—	die 14. Calendas Iunias	die XIV. Kalendas Iunias	*19. Mai*
VII (26. 5.)	die III NON̄ IVN̄	—	die decimooctauo Kalendas Iunias	die VII. Kalendas Iunias *(am Rand:* III*)*	*26. Mai*
VIII (2. 6.)	die IIII NOS̄ IVN̄	—	die 4. Nonas Iunias	die IV. Nonas Iunias	*2. Juni*

Es ergibt sich, daß für die Datierung der einzelnen Sitzungen im überlieferten Text nicht in jedem Falle eine zuverlässige Grundlage besteht. Die Eröffnung des Konzils fand am 5. Mai, einem Montag, statt (NGb; 4. Mai s, sonntags wurden jedoch keine Sitzungen veranstaltet). Die Schlußsitzung ist durch Ns sicher für den 2. Juni, ebenfalls einen Montag, bezeugt. Die zweite Sitzung wurde — nach den Verhandlungen mit Vigilius (vgl. p. 24, 33/4*) — am 8. Mai abgehalten (Ns); die dritte Sitzung fand statt am 9. Mai (s), denn die Angabe von N ist auf eine fehlerhafte Abschrift (*IIII *statt* VII id. mai.*) zurückzuführen (vgl.* hesterno die, *p.* 36, 31*). Auch für die vierte Sitzung gibt allein s das wahrscheinlich zutreffende Datum an: 12. Mai (Montag); nach N war es Dienstag, der 13. Mai. Bei den folgenden drei Sitzungen divergieren die Angaben beträchtlich: Die fünfte Sitzung war nach N am 17. Mai; Labbé (S. 456) hatte aus der falschen Angabe des Surius den 13. Mai erschlossen (*III *statt* VIII id. mai.*; vgl. p.* 73, 20. 22 anteriore die *und* altero die*). Für die sechste Sitzung gibt N dasselbe Datum wie für die fünfte (17. Mai); hier müßte man deshalb wieder s folgen: Montag, der 19. Mai (vgl. p.* 137, 19/20 praecedenti die *und* alio die*). Für die siebente Sitzung sind sowohl die Angaben von N (3. Juni) wie von s (*decimooctauo Kal. Iun. *= 15. Mai =* Id. Mai.*!) unbrauchbar; Labbé nennt im Text den 26. Mai (Montag), in der Randnotiz den 30. Mai (*III Kal. Iun. *konjiziert aus* III Non. Iun.*). Da Vigilius sich die* indutiae viginti dierum *(p.* 26, 10*) erbeten hatte, war diese Frist am 25. Mai abgelaufen (vgl. p.* 185, 10sqq.*). Wenn man daher annehmen darf, daß der Papst versucht hatte, termingerecht sein Constitutum (das allerdings bereits zum 14. Mai datiert ist) dem Kaiser zu überreichen, wäre dies am 25. Mai geschehen; da aber für die von Constantinus geschilderte Aktion wohl kaum ein Sonntag in Frage kam, bleibt man auf Vermutungen angewiesen. Nach den üblichen Regeln der Konjekturalkritik läge allerdings die Entscheidung für den 30. Mai näher; mit diesem Datum ließe sich dann vereinbaren, daß das Konzil das vom Kaiser verhängte Urteil über Vigilius durch die Entscheidung über die Drei Kapitel in nahezu unmittelbarer Folge bestätigte.*

Den Brauch, die einzelnen actiones in Gesta und vielfach diese in weitere Paragraphen einzuteilen, habe ich von E. Schwartz übernommen, obgleich sich diese Art der Gliederung nach Sinnabschnitten nie ganz ohne eine gewisse subjektive Färbung anwenden läßt. Bei den in früheren Bänden bereits abgedruckten Texten wurde eine Übernahme der dort angewandten, freilich keineswegs immer konsequenten Einteilungen angestrebt, aber auch sonst sind zum Zitieren eher die Seitenzahlen als die numerierten Gesta zu empfehlen.

In den Referenzen gaben die bereits erörterten engen textlichen Beziehungen zwischen den Verlautbarungen des Kaisers, den Gesta des Konzils und den Äußerungen des Papstes den Ausschlag für das Bemühen, diese Parallelen erschöpfend nachzuweisen. Daneben wurde bei der großen Zahl zitierter Autoren auf den Nachweis der modernen Editionen ein stärkeres Gewicht als in den früheren Bänden gelegt; freilich kann dabei — und erst recht bei der Ermittlung späterer Benutzer der einzelnen Akten — Vollständigkeit nur erstrebt, aber kaum je erreicht werden. Ähnliches gilt für den Nachweis der Bibelstellen am Rande des Textblocks, wobei — über das Vorbild von E. Schwartz hinausgehend —

außer den direkten Zitaten auch mit cf. *Anklänge und biblischer Sprachgebrauch gekennzeichnet worden sind, soweit dies von Fall zu Fall sachlich geboten erschien.*

Bei der Anlage des kritischen Apparates erlaubte die relativ schmale handschriftliche Überlieferung im allgemeinen eine sehr weitgehende Berücksichtigung von Varianten. Soweit allerdings die durchweg mäßige Textqualität der Handschriften dennoch zur Entlastung des Apparates eine Auswahl als wünschenswert erscheinen ließ, wurde inhaltlichen und überlieferungsgeschichtlichen Gesichtspunkten der Vorrang vor graphischen Zufälligkeiten und gängigen Lizenzen mittelalterlicher Schreiber eingeräumt (in diesem Sinne sind z. B. vernachlässigt: 8, 3 misus *N;* 8, 27 condempnata *N;* 8, 27/8 optinere *G;* 9, 7 ereticis *N;* 9, 29 concylio *N;* 9, 35 symborum *G;* 10, 3 quatuor *G;* 10, 26 aplicare *N;* 10, 32 aepistolā *G;* 11, 7 intubitanter *G;* 11, 9 hisdem *NG;* 11, 14 sepius *G etc.). Überdies machte etwa die eigentümliche Überlieferungslage der III. Sitzung einen ausführlicheren Apparat erforderlich, und die Lesarten des Parisinus sowie die spärlich überlieferten Varianten des Bellovacensis wurden in stärkerem Maße eingearbeitet als die orthographischen Glättungen der bisweilen recht eigenwilligen Edition des Surius.*

Eine sehr viel eingehendere Behandlung als dem laufenden Text wurde den Eigennamen, zumal in den Präzenz- und Subskriptionslisten, zugewandt, wo sich nur in wenigen Fällen — im Interesse eines einheitlichen Gebrauchstextes — die Notwendigkeit zu Normierungen ergab; vgl. z. B. 9, 3 apollinario *N* Apollinario *s* apolinario *G (Text:* Apolinario*);* 15, 16 apollonarium *N* Apollinarium *s* apolinarium *G (Text:* Apolinarium*), etc.;* 9, 27 calcędonę *N* calchedone *G* Chalcedone *s (Text:* Calchedone*);* 10, 16 calcidonensem *N* calchedonensem *G* Chalcedonensem *s (Text:* Calchedonensem*), etc.;* 11, 25 scithię *G* Scythię *s (Text:* Scythiae*);* 14, 29 hierosolimitani *NG* Hierosolymitani *s (= Text); vgl. ferner in den Präsenz- und Subskriptionslisten Fälle besonders disparater Überlieferung wie* 4, 14 Bosporio 4, 30 Abramio 4, 34 Cresconio 6, 23 Callinico 6, 34 Thalelaeo 7, 14 Helpidophoro *sowie* 4, 5 Cucusorum 4, 24 Staliensi 5, 12 Iustinianocypselon 6, 4 Ptolomaidis 6, 9 Cuson 7, 4 de Antino, *wobei grundsätzlich auf den Apparat zur Präsenzliste der I. Sitzung (p.* 3sqq.*) zu verweisen ist. Im allgemeinen habe ich mich nämlich nach der Lesart gerichtet, für die sich Eduard Schwartz in dem noch von ihm besorgten Entwurf zur Rezension dieser ersten Liste entschieden hatte (vgl. u. a.* 6, 20 Alicarnasi, *jedoch* 7, 20 Zeugmatis, *gemäß p.* 207, 9*). Da grundsätzlich alle Varianten notiert wurden, ist auch in strittigen oder zweifelhaften Fällen die exakte Kontrolle gewährleistet (z. B.* 4, 17 Theodorus Seleuciae Isauriae, *vgl. dazu den Namen-Index;* 4, 22 Tipasensi, *was auch in den nur von G und s überlieferten Listen [p.* 21, 18; 33, 22*] trotz abweichender Überlieferung beibehalten wurde, vgl. p.* 204, 19*).*

Mit den Indices kann nach 56 Jahren ein Versprechen von Eduard Schwartz eingelöst werden, der in seinem Tomus IV Vol. II Indices erst für die Zeit angekündigt hatte, „quando tomus IIII totus publicatus fuerit". In den Indices des vorliegenden Bandes, die E. Chrysos, von R. Schieffer unterstützt, angefertigt hat, sind daher beide Volumina berücksichtigt und durch I *und* II *(jeweils vor der Angabe der Seitenzahlen) unterschieden. Im prosopographischen Teil ist die von Schwartz vorgezeichnete Gliederung nach kirchlichen Rangstufen trotz der damit verbundenen Schwierigkeiten bei der Auffindung mancher Namen beibehalten worden; dagegen sind die Väterzitate nicht berücksichtigt, weil sie in einen Index aller patristischen Zitate der ACO aufgenommen werden, den R. Schieffer in Bälde als ersten Teil eines künftigen General-Index zum Gesamtwerk vorlegen wird.*

Bonn, am Fest Peter und Paul 1970 *Johannes Straub*

Nachtrag zu p. 239 *(vgl. S.* XXV*)*

Σ *(= Cod. Mosqu. Synod. 397)* B *(= Cod. Laurent. V 22) [usque ad* 14*]*

1 καὶ *om.* ΣB 2 μομψουεστίας Σ 4 ἐν *om.* ΣB τοῖς *om.* Σ 7 ἀμελήσας — 8 ταραχῆς *om.* B 9 ὡς ἡνίκα] ὁπηνίκα ΣB

Nachtrag zu p. 240 *(vgl. S.* XXVI*)*

Σ *[inde a* 3*]*

3 *inscr.* Κεφάλαια δογματικὰ τῆς ἁγίας οἰκουμενικῆς ε̄ συνόδου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει γενομένης κατὰ Θεοδώρου ἐπισκόπου γενομένου μομψουεστίας Σ 5 εἰς] εἰ Σ 11 ὁ τοιοῦτος *om.* Σ

Nachtrag zu p. 241

Σ *[usque ad* 15*]*

7 ἅγιοι *om.* Σ 15 φυλάττει Σ *post* ἐπιδέχεται *adnot.* Σ*:* τὰ δὲ λοιπὰ ἄλλα κεφάλαια ζήτει αὐτὰ εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου.

TABVLA

GESTA CONCILII

pag.

Actio I 3
Actio II 20
Actio III 32
Actio IIII 39
Actio V 73
Actio VI 137
Actio VII 183
Actio VIII 203

APPENDIX (Versiones Graecae)

I 1 Eutychii epistula ad Vigilium 235
2 Vigilii epistula I ad Eutychium 236
II Sententia dogmatica 239
III Canones XIV 240
IIII Vigilii epistula II ad Eutychium 245
V Canones XV contra Origenem siue Origenistas 248

INDICES

I Vetus Testamentum 253
II Nouum Testamentum 255
III Episcopi 260
IIII Presbyteri diaconi monachi 271
V Haeretici philosophi et alii 273
VI Augusti augustae reges 274
VII Officiales ciues 275
VIII Ciuitates 277
VIIII Dioeceses prouinciae etc. 284

N = Codex Parisinus Lat. 16832 s. IX—X
G = Codex Sangallensis 672 s. IX
b = Codex Bellouacensis deperditus
s = Editio L. Surii a. 1567

P = Codex Parisinus Lat. 1451 s. IX
R = Codex Vaticanus Regin. Lat. 1127 s. IX

A = Codex Ambrosianus Lat. S 33 sup. s. IX
V = Codex Vercellensis Lat. CXI s. X

M VIIII 173 **1**
L V 416
Sur II 493
d. 5. m. Mai.
a. 553

Imp̄ domno nostro Iustiniano p̄p aug̃
anno XXVII p̄ c̄ Basilii uc̄ anno XII die III Non̄ Mai̇̄ indictione I
considentibus in secretario uenerabilis episcopii huius regiae ciuitatis
Eutychio sanctissimo patriarcha regiae Constantinopolis nouae Romae
II Apolinario sanctissimo archiepiscopo Alexandrinae magnae ciuitatis
III Domnino sanctissimo patriarcha Theopolitanae magnae ciuitatis
IIII Stephano religiosissimo episcopo Raphiae
V Georgio religiosissimo episcopo Tiberiadis
VI Damiano religiosissimo episcopo Sozusae uicem agentibus Eustochii sanctissimi episcopi Hierosolymitani
VII Benigno religiosissimo episcopo Heracliae Pelagoniae uicem agente Heliae beatissimi episcopi Thessalonicensis
VIII Theodoro religiosissimo episcopo Caesareae primae Cappadociae prouinciae
VIIII Andrea religiosissimo episcopo Ephesi
X Sextiliano religiosissimo episcopo Tuneiensi uicem agente Primosi religiosissimi episcopi Karthaginensis
XI Megethio religiosissimo episcopo Heracliae Thraciae
XII Anastasio religiosissimo episcopo Tabiae uicem agente Dorothei religiosissimi episcopi Ancyrae
XIII Iohanne reuerentissimo episcopo Iliensi uicem agente Euprepii religiosissimi episcopi Cyzicenae ciuitatis
XIIII Eusebio religiosissimo episcopo Tyri

N G s (b)

inscr. INCIPIT CONCILIVM QVINTVM *N om. G* 1 Imp̄ *G* IMPERANTE *N* Imperii *s b* DOMNO NṘO *N* dn̄ *G* domini *s b* iustiniani *G s b* perpetui augusti *s b* 2 p̄c *N* post cons̄ *G* post consulatum *s b* basili *N* uic̄ *G* uiro clarissimo *N om. s* III *N b* III[a] *G* 4 *s* nonarum maiarum *G* nonas maias *s b* indic̄ *N* prima *G s* 3 consedentibus *G s* uenerabili *N* uenerabilibus *G s b* epis̄ *G* episcopis *s b* 4 Euthichio *G* Euthicyo *N* constantinopolitane *N* 5 sq. *numeri ex N adhibentur* Apollinario *N s b* 8 tiueriadis *G* tyberiadis *N* 9 sozysae *G s* sozise *b* agentem *N* eustocii *N* 10 hierosolimitani *N* 11 eracliae *N* Heracleae *s* agentem *N* *uitio forte sollemni* 12 thesalonicensis *N* 13 caesariae *G* caesaraeae *N* capadociae *N* 16 potynienses *G* Tuniensi *s* tiniensi *b* 17 kartaginensis *N* carthaginis *G s b* 18 Megetio *N* traciae *N* 19 patabiae *G* 21 religiosissimo *G s (sed cf. p.* 20, 20; 32, 20; 203, 24*)* hiliense *N* eupraephi *N* 22 cizycenae *N* 23 cyri *b*

	XV	Iohanne religiosissimo episcopo Nicomediae	M VIIII 174
	XVI	Stephano religiosissimo episcopo Nicaeae	
	XVII	Constantino religiosissimo episcopo Calchedonensi	
	XVIII	Petro religiosissimo episcopo Tarsi	
	XVIIII	Iohanne reuerentissimo episcopo Cucusorum uicem agente Palladii religiosissimi episcopi Melitenae	
	XX	Iohanne religiosissimo episcopo Caesareae Palaestinae	
	XXI	Pompeiano religiosissimo episcopo Byzacii	
	XXII	Amazonio religiosissimo episcopo Edessae	
	XXIII	Alexandro religiosissimo episcopo Gangrorum	
	XXIIII	Thoma religiosissimo episcopo Apamiae Syriae	
	XXV	Euphranta religiosissimo episcopo Tyanorum	
	XXVI	Theodoro religiosissimo episcopo Hierapolis Syriae	
27		Bosporio religiosissimo episcopo Neocaesareae	
28	XXVII	Iohanne religiosissimo episcopo Bostrae	
29	XXVIII	Philippo religiosissimo episcopo Myrorum	
30	XXVIIII	Theodoro religiosissimo episcopo Seleuciae Isauriae	
31	XXX	Iuliano religiosissimo episcopo Sardiensi	
32	XXXI	Theodoro religiosissimo episcopo Gortynae	L V 417
33	XXXII	Eustathio religiosissimo episcopo Damasci	
34	XXXIII	Theodosio religiosissimo episcopo Rhodi	
35	XXXIIII	Firmo religiosissimo episcopo Tipasensi Africanae prouinciae	
36	XXXV	Theodoro religiosissimo episcopo Antiochiae Pisidiae	
37	XXXVI	Phoca religiosissimo episcopo Staliensi	
38	XXXVII	Eulogio religiosissimo episcopo Pergae	
39	XXXVIII	Seueriano religiosissimo episcopo Aphrodisiadis	
40	XXXVIIII	Cyriaco religiosissimo episcopo Amidae	M VIIII 175
41	XL	Seuero religiosissimo episcopo Synnadorum	
42	XLI	Petro religiosissimo episcopo Sidae	
43	XLII	Abramio religiosissimo episcopo Sergiopolitano	
44	XLIII	Asignio reuerentissimo episcopo Traianopolitano uicem agente Iohannis religiosissimi episcopi Laodiciae Phrygiae Pacatianae	
	XLV	Iohanne religiosissimo episcopo Adrianopolitano Thraciae	
	XLVI	†Cresconio religiosissimo episcopo Cuiculi	

N G s (b)

1 nichomediae *N* nicomodiae *G* 2 niceae *G s* 3 calchedonense *G* calcaedonense *N* 5 religiosissimo *G s (sed cf. p. 21, 1; 33, 5; 204, 2)* cycissorum *G s b* cicurorum *N* 6 militinae *N* 7 caesariae *G* 8 bizacii *N G* 9 aedese *N* aedesae *G* 11 Apameae *s ut solet* siriae *N* 12 Euphrante *G b* 13 haerapolis *G* hyerapolis *N* 14 Bosphorio *s* Bosporio — Neocaesareae *om. N* neocae syriae *G b* 15 bosre *N* 16 misorum *N* 17 Theodoto *G (ut solet) b* 18 sardiense *N G* 19 zortinae *N* 20 Eustatio *N* Eustachio *s* 21 rodi *G* 22 typasensi *N* otipason *G s* 23 phisidiae *N* 24 istaliense *N* istaliensi *b [cf. Stobi, Στόλοι; RE IV A, 1, 47 sq.; Hieroclis Synecd. 641, 2 (Honigmann* 25 perge *N G* 26 afrodisiadis *N* 27 amidiae *N* 28 sinnadorum *N* 29 sy | | | | diae *corr.* \ 30 Abrahamio *G s* 31 religiosissimo *N* tranopolitano *G s b* 31/32 Iohanni *G* 32 laodociae \ phrigiae *N* frigiae *G (cf. p. 5, 4)* capatianae *N b* 33 hadrianae politano *G* trachiae \ 34 Cresconio *N (approb. Schw.)* Crisco *G s b (sed* Crescens *subscripsit p. 226, 32)* cyicyli *G*

XLVII Theodosio religiosissimo episcopo Iustinianopolitano secundae Cappadociae
XLVIII Stephano religiosissimo episcopo Laodiciae siue Theodoriadis
XLVIIII Auxanone religiosissimo episcopo Hierapolis Phrygiae
L Eustathio religiosissimo episcopo Maximianopolitano
LI Aetherio religiosissimo episcopo Anazarbi
LII Dometio religiosissimo episcopo Chalcidis
LIII Valeriano religiosissimo episcopo Obbae Africanae prouinciae
LIIII Dionysio religiosissimo episcopo Seleuciae Syriae
LV Theodoro religiosissimo episcopo Dryziparon
LVI Seuero religiosissimo episcopo Pompeiopolitano Paphlagoniae
LVII Georgio religiosissimo episcopo Iustinianocypselon
LVIII Romano reuerentissimo episcopo Gabalon
LVIIII Georgio reuerentissimo episcopo Iustinianopolitano Armeniae
LX Iohanne reuerentissimo episcopo Nysae
LXI Basilio reuerentissimo episcopo Iustinianopolitano Camulianorum
LXII Iohanne reuerentissimo episcopo Barcusorum
LXIII Cresconio reuerentissimo episcopo Zattarensi prouinciae Numidiae
LXIIII Sergio reuerentissimo episcopo Cynon secundae Aegypti
LXV Christophoro reuerentissimo episcopo Arcadiopolitano Asiae
LXVI Theodosio reuerentissimo episcopo Bibli
LXVII Leontio reuerentissimo episcopo Arcae
LXVIII Iohanne reuerentissimo episcopo Myrinae
LXVIIII Alexandro reuerentissimo episcopo Amphipolitano
LXX Stephano reuerentissimo episcopo Clysmatis
LXXI Thoma reuerentissimo episcopo Berissae
LXXII Aristodemo reuerentissimo episcopo Philomelii
LXXIII Thalelaeo reuerentissimo episcopo Adrianopolitano Pisidiae
M VIIII 176 LXXIIII Theoctisto reuerentissimo episcopo Erythron
LXXV Diogeniano reuerentissimo episcopo Sozopolitano
LXXVI Basso reuerentissimo episcopo Tamiathensi
LXXVII Anatolio reuerentissimo episcopo Cymae
LXXVIII Diogene reuerentissimo episcopo Cratiae
L V 418 LXXVIIII Restituto reuerentissimo episcopo Mileuitano Africanae prouinciae
LXXX Theodoro reuerentissimo episcopo Leontopolitano Aegypti

N, G [usque ad 33 reuerentissimo*] s (b)*

4 frigiae *N* phrigiae *G* 5 Eustatio *N* 6 Aeterio *N* anaezarbi *N* 7 Domeitio *N* religiosissimi *N* calchidis *N* 8 religiosissimi *N* 9 Dionisio *N G* syriae isauriae *N* 10 driziparon *N G* 11 Seuuero *N* pompoiopolitano *N* baflagoniae *N* romano religiosissimo episcopo gabalongos *eidem numero adiunxit, sed suo loco iterum notauit N* 12 reuerentissimo *N* iustinianocypsalon *N (approb. Schw.)* iustinianocypselon *G* Iustinianae Cypselon *s* 13 religiosissimo *N* gazalon *N* 14 greorgio *N* Gregorio *G s (sed cf. p. 22, 2)* Armeniae] cypselon armeniae garzalon *N* cypselon Armeniae Marzalon *b* 15 mysie *N* mysiae *b* Nyssae *s* 16 cum mulia norum *N* 18 zattarense *N* Zastarensi *b* zattarensis *G* 19 Sergro *G* cynono *N* 20 archadiopolitanae *N* aradiopolitano *G* Archadiopolitano *s* 21 Bybli *s* 22 archae *N* 23 myrrene *N* 24 amphypolitano *N* 25 Stephano *om. N* clismatis *N* 26 uerisse *N* 28 Tallaeleo *G* Taleleo *N* Thallelaeo *b* hadrianopolitano *G* phisidiae *N* 29 erytrhon *N* 30 Diageniano *G* Deogeniano *N* 31 tamatense *N* 32 Anatholio *G* 33 *post* Diogene reuerentissimo *def. G in fine pag. 10* 34 Restuto *s* Mileon *s* myleon *b* africo *N*

	LXXXI	Aemiliano reuerentissimo episcopo Antipyrgi	
	LXXXII	Conone reuerentissimo episcopo Magydensi	
	LXXXIII	Theoctisto reuerentissimo episcopo Prusae	Sur II 494
	LXXXIIII	Georgio reuerentissimo episcopo Ptolomaidis	
	LXXXV	Sotero reuerentissimo episcopo Aulonis	5
	LXXXVI	Zosimo reuerentissimo episcopo Antandri	
	LXXXVII	Cypriano reuerentissimo episcopo Coryci	
	LXXXVIII	Helia reuerentissimo episcopo Diocletianopolitano	
	LXXXVIIII	Theona reuerentissimo episcopo Cuson	
	XC	Theodoro reuerentissimo episcopo Limyron	10
	XCI	Gennadio reuerentissimo episcopo Zenonopolitano	
	XCII	Asyncretio reuerentissimo episcopo Aradi	
	XCIII	Stephano reuerentissimo episcopo Botryon	
	XCIIII	Philippo reuerentissimo episcopo Phelli	
	XCV	Mena reuerentissimo episcopo de Myriangelis	15
	XCVI	Genethlio reuerentissimo episcopo Dorylaeitano	
	XCVII	Thoma reuerentissimo episcopo Constantinae	
	XCVIII	Theodoro reuerentissimo episcopo Leontopolitano	
99	XCVIII	Seuero reuerentissimo episcopo Taborum	
100	XCVIIII	Theoctisto reuerentissimo episcopo Alicarnasi	20
101	C	Cosma reuerentissimo episcopo Malli	
102	CI	Dionysio reuerentissimo episcopo Megarensi	
103	CII	Callinico reuerentissimo episcopo Opuntis	
104	CIII	Paschasio reuerentissimo episcopo Aegii	
105	CIIII	Erasimo reuerentissimo episcopo Cibyrae	25
106	CV	Iohanne reuerentissimo episcopo Neocaesareae Euphratensis	
107	CVI	Nonno reuerentissimo episcopo Dausarorum	
108	CVII	Stephano reuerentissimo episcopo Balaneon	
109	CVIII	Thoma reuerentissimo episcopo Circesii	
110	CVIIII	Anatolio reuerentissimo episcopo Sebastae	30
111	CX	Constantino reuerentissimo episcopo Midaii	
112	CXI	Macario reuerentissimo episcopo Prymnessi	M VIIII 177
113	CXII	Megalo reuerentissimo episcopo Miri	
114	CXIII	Thalelaeo reuerentissimo episcopo Isindorum	
115	CXIIII	Niceta reuerentissimo episcopo Epiphaniae	35
116	CXV	Alexandro reuerentissimo episcopo Dionysii	

N s (b)

1 Emiliano *N* antyphyrgi *N* 2 canone *N* magidensi *N* Magoedensi *s* 3 Theotisto — Prusae *bis N* prysae *b* 4 religiosissimo *s* ptholomaidis *N* 6 agandri *N* 8 episcopo *om. N* 9 cyson *N (obscurum: not. Schw.; cf. Κυσσαί DHGE 13, 1117)* Cysson *s* 10 lymiron *N s* 11 Zenopolitano *s* 12 Asincraetio *N* 13 botrion *N* 14 Phylyppo *N* 15 Moena *N* 16 Genetlio *N* dorililcitano *N* Dorylaii *s* 18 taleondopolitano *N* 20 allicarnensi *N* Halicarnasi *s* Alicarnasi *Schw.* 22 megarense *N* 23 Calinico *N* opyntis *N* 24 egyi *N* 25 Herasimo *N* Acrasimo *b* Erasmo *s* cybire *N* 26 ncocaereae *N* eufratensis *N* 27 dausarnorum *N* 29 cyrcaesio *N* 30 Anatholio *N* 31 mydalae *N* 32 Machario *N* prymnessi *b* primnensi *N* Prymnesiae *s* 33 Magalo *N* myri *N s* Miri *Schw.* 34 Talelleo *N* ysindorum *N* 36 dyonisii *N*

	117	CXVI	Pelagio reuerentissimo episcopo Azanon
	118	CXVII	Hierone reuerentissimo episcopo Anastasiopolitano Phrygiae
	119	CXVIII	Glauco reuerentissimo episcopo Alion
	120	CXVIIII	Procopio reuerentissimo episcopo de Antino
	121	CXX	Petro reuerentissimo episcopo Dometiopolitano
	122	CXXI	Iohanne reuerentissimo episcopo Coloniae
	123	CXXII	Vranio reuerentissimo episcopo Tralliensi
	124	CXXIII	Iohanne reuerentissimo episcopo Cerasuntis
	125	CXXIIII	Phronimo reuerentissimo episcopo Synai
	126	CXXV	Macedonio reuerentissimo episcopo Iustinianopolitano Bithyniae
	127	CXXVI	Ecdicio reuerentissimo episcopo Teni
	128		Eulogio reuerentissimo episcopo Danaborum
	129	CXXVII	Theodoro reuerentissimo episcopo Coradeon
	130	CXXVIII	Helpidophoro reuerentissimo episcopo Anastasiopolitano Cariae
	131	CXXVIIII	Cyrione reuerentissimo episcopo Dadimorum
	132	CXXX	Theodoro reuerentissimo episcopo Laodiciae
	133	CXXX	Sila reuerentissimo episcopo Tiberiopolitano
	134	CXXXI	Diogene reuerentissimo episcopo Augustopolitano
	135	CXXXII	Theodoro reuerentissimo episcopo Ingilon
	136	CXXXIII	Iuliano reuerentissimo episcopo Zeugmatis
	137	CXXXIIII	Dorymenio reuerentissimo episcopo Adraon
		CXXXV	
L V 419	138	CXXXVI	Iohanne reuerentissimo episcopo Leri
	139	CXXXVII	Theodoro reuerentissimo episcopo Gargaron
	140	CXXXVIIII	Theodoro reuerentissimo episcopo Comanorum
	141	CXL	Rufino reuerentissimo episcopo Sebastiae Armeniae
	142	CXLI	Conone reuerentissimo episcopo Semneon
		CXLII	
	143	CXLII	Cyriaco reuerentissimo episcopo Casatorum
		CXLIII	
	144	CXLV	Sisinnio reuerentissimo episcopo Praeneti
	145	CXLVI	Iuliano reuerentissimo episcopo Batnon
	146	CXLVII	Anastasio reuerentissimo episcopo Rachlae
	147	CXLVIII	Theodoro reuerentissimo episcopo Porthmi
	148	CXLVIIII	Paulo reuerentissimo episcopo Stectorii
	149	CL	Stephano reuerentissimo episcopo Amasiae
	150	CLI	Paulo reuerentissimo episcopo Adrassi
	151	CLII	Euandro reuerentissimo episcopo Cnidi
	152	CLIII	Mena reuerentissimo episcopo Carpathi

N s (b)

2 frigiae *N* 3 alioni *N* 4 deanteno *N* de *om. b* Antenon *s (i. q.* Ἀντιώ, Ἀντιόεια, *Antinoupolis: RE I, 2, 2442)* 5 Pretro *N* 9 Ephronimo *N* synaili *N* synati *b* Sinnaii *s* 10 Machedonio *N* bytthimie *N* 11 Ecdico *N* eodicio *b* theni *N* 12 *om. N* danoborum *b* 14 Ilelpidoforo *N* Elpidophoro *s* 18 augustopolitiberiopolitano *N* 19 Ingelon *s* 20 zeumatis *N (approb. Schw.)* 21 Dorimenio *N* adraonleutmatis *N* *sequenti numero* CXXXV *iterum attribuit* dorimenio epō adraon *N* 23 lery *N* Laeri *s* 28/29 *ut errores ex omissionibus orti corrigerentur, numeri in N dupliciter positi sunt, non sine nouo errore* 31 Sisinio *N* 33 raclae *N* 34 phortimni *N* 35 stectori *N* 39 carppati *N*

2 Diodorus archidiaconus et primicerius reuerentissimorum notariorum dixit: M VIIII 178
Theodorus uir spectabilis silentiarius ante religiosissimum uestrum secretarium est, missus a piissimo et Christianissimo imperatore, et suggerimus ad quod placuerit.

3 Sanctissimus archiepiscopus et patriarcha Eutychius dixit: Ingrediatur.

4 Quo facto sanctissimus archiepiscopus et patriarcha Apolinarius dixit: Pro qua causa uestra magnitudo ad nos uenit?

5 Theodorus uir spectabilis silentiarius dixit: Piissimus et Christianissimus noster dominus misit me ad uestram beatitudinem dare uobis piissimam formam legendam ante sanctam uestram synodum.

6 Sanctissimus archiepiscopus et patriarcha Domninus dixit: Piissima forma cuius mentionem fecit Theodorus magnificus, competenter suscepta recitetur.

7 Et cum suscepisset Stephanus diaconus et notarius et instrumentarius, recitauit

In nomine domini dei nostri Iesu Christi Imperator Caesar Flauius Iustinianus PL 69, 30 sq.
Alamannicus Gothicus Francicus Germanicus Anticus Alanicus Wandalicus Africanus pius felix inclitus uictor ac triumphator semper augustus beatissimis episcopis et patriarchis Eutychio Constantinopolitano, Apolinario Alexandrino, Domnino Theopolitano, Stephano, Georgio et Damiano religiosissimis episcopis uicem agentibus Eustochii uiri beatissimi archiepiscopi Hierosolymitani et patriarchae et reliquis
1 religiosissimis episcopis ex diuersis prouinciis in hac regia urbe degentibus. Semper studium fuit orthodoxis et piis imperatoribus patribus nostris pro tempore exortas haereses per congregationem religiosissimorum episcoporum amputare et recta fide sincere praedicata in pace sanctam dei ecclesiam custodire. quapropter et Constantinus piae recordationis Arrio blasphemante et dicente non esse filium consubstantialem deo patri, sed creaturam et ex non extantibus factum esse congregauit Nicaeae ex diuersis diocesibus trecentos decem et octo sanctos patres et, cum ipse etiam concilio interfuisset et adiuuasset eos qui consubstantialem filium patri confessi sunt, condemnata Arriana impietate studium habuit rectam fidem obtinere. exposito itaque sancto symbolo uel mathemate fidei per hoc sancti patres con-

---

13 sq. *eandem uersionem praeb. codd. Paris. Latin. 1451, fol. 2r—6u (P) et Vatic. Regin. Latin. 1127, fol. 4u—8r (R)* 19 Semper sq. *Graece habentur quamuis haud raro mutata uel decurtata apud Georg. Mon. [ed. C. de Boor (Lipsiae 1904) uol. II p. 633 sq.; PG 110, 784 C—791/92; cf. Cedrenus, PG 121, 724 C—729 C].*

N, G [inde a 8 me*], P R [inde a* 13*] s (b)*

1 ARCHI^{E}DIACONUS *N* 1—8 misit *om. G* 2 expectabilis *N* gloriosissimum *b* secretum *s* 3 missus] missus est *b* 4 euticius *N* 5 Apollinarius *N s* 7 expectabilis *N* 8 me] *G incip.* 9 sidonum *N* 10 piissimam *N* forma *om. N* 13 dei *om. NP* Christi *om. N* IM̄P *N* F̄L *N* 14 alamanicus *P* Alemanicus *s* Gotthicus *N* goticus *P* francius *G* frantius *P* Franciscus *N* atticus *P* Aticns *R* Vandalicus *s om. P R* 15 augs̄ *P* aug' *G* 16 Eutycio *N* Eutichio *G* euticio *P* Apollinario *N s* apollinario *corr. P* apo^{l}linario *corr. R* 16/17 tchupolitano *N* 17 uicem — 19 episcopis *in marg. inferiore P* 18 Eustachii *N* ierosolimitani *N* gerosolomitani *P* reliqui *P* 21 heresis *G R* congregationes *P* 23 arrio *bis N* 23/24 c̄substantialem *P* cumsubstantialem *N* 26 cumcylium terfuisset *N* adiuuisset *s* filium *om. P R* 27 contemnata *G* 28 itaque *om. G* symbolo] synodo *G*

L V 420 fessi sunt consubstantialem esse filium deo patri, quod usque tunc apud plurimos
2 dubitabatur. sed et Theodosius senior piae recordationis Macedonio negante deitatem sancti spiritus et Apolinario uel Magno eius discipulo in dispensatione incarnati dei uerbi blasphemantibus et dicentibus sensum humanum non recepisse deum uerbum,
M VIIII 179 sed carni unitum esse animam inrationabilem habenti, congregatis in regia urbe centum quinquaginta sanctis patribus, cum et ipse particeps fuisset concilii, damnatis praedictis haereticis una cum impiis eorum dogmatibus fecit rectam praedicari fidem. secuti enim idem sancti patres expositam rectam fidem a trecentis decem et octo sanctis
Sur II 495 patribus explanauerunt de deitate sancti spiritus et perfecte de dispensatione incarnati
3 dei uerbi docuerunt. iterum Nestorio impio alium dicente deum uerbum et alium Christum et hunc quidem natura filium dei patris, illum autem gratia filium impie introducente et sanctam gloriosam semper uirginem dei genetricem esse negante, cum paene omnes Orientales partes sua impietate adimplesset idem Nestorius, Theodosius iunior piae recordationis congregauit priorem Ephesenam sanctam synodum cui praesidebant Caelestinus et Cyrillus sancti patres, et directis iudicibus qui deberent concilio interesse, compulit et ipsum Nestorium ibi peruenire et iudicium propter eum procedere. et tali examinatione facta secuti idem sancti patres per omnia ea quae de fide definita sunt ab anterioribus sanctis patribus, condemnauerunt Nestorium una cum eius impietate. his ita subsecutis cum insurrexissent contra Cyrillum sequaces Nestorii impii, festinauerunt, quantum in ipsis fuit, refutare condemnationem contra Nestorium factam; sed praedictus piae recordationis Theodosius uindicans ea quae ita recte contra Nestorium et eius impietatem fuerant iudicata, fecit firmiter obtinere contra eum factam condemnationem. et post haec iterum cum Eutyches demens emersisset negando consubstantialem nobis esse carnem domini, multis interea motis tam Constantinopoli quam Ephesi tanta pro illo facta est haereticorum circumuentio, ut etiam
4 eiceretur propter eum Flauianus religiosae memoriae regiae urbis episcopus. piae autem recordationis Marcianus congregauit Calchedone sanctos patres et magna contentione inter episcopos facta non solum per suos iudices, sed etiam per se ipsum in concilio peruenit et ad concordiam omnes perduxit. qui sancti patres in omnibus secuti ea quae pro fide definita sunt a praedictis tribus sanctis conciliis et quae iudicata sunt de haereticorum damnatione et impietate eorum, damnauerunt et anathematizauerunt Eutychen dementem et impia eius dogmata nec non et Nestorium cum impiis eius dogmatibus, quoniam et tunc festinauerunt quidam defendere Nestorium et impia eius dogmata. super haec autem idem in Calchedone sancti patres anathematizauerunt eos qui aliud symbolum tradiderunt aut tradunt praeter hoc quod expositum est a trecentis decem et octo sanctis patribus et explanatum a centum
M VIIII 180 5 quinquaginta sanctis patribus. his itaque omnibus per diuersa tempora subsecutis

---

N G P R s (b)

1 consubstantialem *ex* cũsubstantialem ***alia manu*** *corr. N* μέχρι νῦν ἄιδεται καὶ πιστεύεται *Georg.* 2 macaedonio *N* 3 Apollinario *N s* apolonario *P* 5 congregati *P R* 6 cumcilii *N* 7 rectum *R* praedicare *G P R s (sed cf. p.* 10, 17 *et* 11, 4*)* κηρύττεσθαι *Georg.* 10 alium[1]] alio *P* dicentem *N* alium[2]] filium alium *N* 11 filium[1] *om. N* impio *P* 12 introducentem *N* negantem *N* 13 suam impietatem *N* 16 propter eum contra eum *N* κρίσιν ἐπ' αὐτὸν γενέσθαι *Georg.* 17 de fide *om. N* 18 sint *G* interioribus *P R* 19 et his *N* itaque *R* inresurrexissent *P* 21 recte] secte *P* rectae *R* 22 fuerunt *N* 23 eutychises *G* eutyces *N* eutices *P* eutiches *R* de mense mersisset *P* demensae mersisset *G R* 28 epis̄ *P* 29 c̄cilio *G* Concilium *s* qui] Cui *s* sc̄os *N* 31 impietates *N* 32 euthycem *N* dogmatibus *R* 33 et *om. s* 35 hoc] haec *P R* 37 dinerse atempora *P* diuerse atēpore *R*

praedicti piae recordationis nostri patres ea quae in unoquoque concilio iudicata sunt, legibus suis corroborauerunt et confirmauerunt et haereticos qui definitionibus praedictorum sanctorum quattuor conciliorum resistere et ecclesias conturbare conati sunt, ex- L V 421
6 pulerunt. defuncto autem Marciano diuinae recordationis cum contentio esset per diuersa loca de Calchedonensi sancto concilio, Leo piae recordationis ad omnes ubique sacerdotes scripsit, ut unusquisque eorum propriam sententiam manifestaret de eodem sancto concilio; et cum alius alium episcopum non expectasset, ad hoc quod interrogati sunt, responderunt. exiguo autem tempore transacto iterum insurrexerunt Nestorii et Eutychis sequaces et tantas turbas in sanctis dei ecclesiis fecerunt, ut diuisiones et scismata in eis fierent et nullam communionem ad se inuicem ecclesiae haberent; nec enim praesumebat aliquis de ciuitate ad ciuitatem ueniens communicare nec clericus
7 ex alia ciuitate ad aliam ciuitatem ueniens in ecclesia procedere. cum autem secundum suam misericordiam dominus deus rei publicae gubernationem nobis credidit, initium et fundamentum nostri imperii fecimus coniungere diuisos sacerdotes sanctarum dei ecclesiarum ab Oriente usque Occidentem et omnem contentionem amputantes, quae contra Calchedonensem sanctam synodum ab Eutychis et Nestorii impiorum sequacibus mouebatur, fecimus praedicari eandem sanctam synodum cum praedictis aliis sanctis tribus conciliis in dei ecclesiis, certe scientes quod ea quae ab ea de fide exposita sunt, consonant per omnia aliis tribus sanctis conciliis. et multis quidem ad eandem sanctam synodum contradicentibus satisfecimus, alios autem qui perseuerauerunt eidem sancto concilio contradicentes, expulimus a sanctis dei ecclesiis et uenerabilibus monasteriis, ut concordia et pace sanctarum ecclesiarum et earum sacerdotum firmiter custodita una et eadem fides quam sanctae quattuor synodi confessae sunt, in
8 sanctis dei ecclesiis praedicetur. his ita pro firmitate sanctarum quattuor synodorum deo propitio per nos factis et obtinentibus in sancta dei ecclesia Nestorii sequaces propriam impietatem applicare uolentes sanctae dei ecclesiae et non potentes hoc per Nestorium facere festinauerunt eam introducere per Theodorum Mopsuestenum, doctorem Nestorii, qui multo peiora Nestorio blasphemauit et super alias innumerabiles suas blasphemias contra Christum dominum nostrum factas alium dixit deum uerbum et alium Christum, nec non et per impia conscripta Theodoreti, quae contra rectam fidem et Ephesenam primam sanctam synodum et contra sanctae memoriae Cyrillum et duodecim eius capitula exposuit, et insuper per sceleratam epistolam quam dicitur Ibas ad Marin Persam scripsisse, quae plena est omni impietate Theodori et Nestorii. M VIIII 181
per hanc etenim impiam epistolam non solum impietatem, sed etiam ipsas personas Theodori et Nestorii, quas maxime laudat et uindicat eadem impia epistola, festinauerunt a condemnatione liberare dicentes eam susceptam esse a sancta Calchedonensi synodo. hoc autem dicunt non pro defensione sanctae synodi, sed nomine eius, Sur II 496
sicut putant, suam impietatem confirmare festinantes. certum autem est quod impia intentio est ista uindicantium, ut, si eis euenerit, non praedicetur deus uerbum

24—33 *cf. act. VIII p.* 208, 12—15 *et Iustiniani Γράμματα* 1 *[p. 47, 31—33 (Schwartz)].*

N G P R s (b)

2 hereticus *P R* difinitionibus *G P R* 4 Martiano *N s* diuinae *N* diuae *G R s* piae *P* 7 sancto *om. G* aliis *R* 9 euthicis *N* 10 ecclesias *G P R* 11 communicare — 12 ueniens *om. P R* 12 ad] in *s* et *G* ecclesiam *s* 15 usque in *N* 16 ab — 17 synodum *om. N* 17 praedicare *G P R s (sed cf. p. 9, 7)* 17/18 sanctis aliis *trp. N* 18 cons ab eadem fide *P* exposita] et composita *b* 19 consonent *b* 21 contradicentibus *P R b* 23 confessi *N* 25 s̄cam dī ecclesiam *N* 26 propriā impietate *P R* amplicare *R* 27 inobsestenum *N* inopsuestenum *P R* 29 dn̄m *N G* Deum *s* χρῖαιν dn̄ *P* christiam dn̄ *R* dn̄ dixit *trp. N* 30 et[1] *om. s* teodoreti *N* 31 Ephesinam *s* 32 XII *G* per *om. N s* 33 mari *N P* Marin *G R* 35 iudicat *G P R s* 36 a[1] *om. G P R s b* condemnationem *G s* eos liberare *N* 37 nomini *N* 39 eius *N*

homo factus esse nec sancta gloriosa semper uirgo Maria dei genetrix praedicetur.
L V 422 haec enim Theodorus et Nestorius in suis conscriptis impie exposuerunt, et qui epistolam
9 scripsit, in ea blasphemabat. nos igitur sequentes sanctos patres et uolentes rectam fidem sine quadam macula in dei ecclesiis praedicare et impiorum conatum resecare, primum quidem et in uestris uos degentes ecclesiis interrogauimus de praedictis impiis tribus capitulis; et uestram nobis uoluntatem manifestam fecistis, pro qua et comprobauimus uos, quod indubitanter et cum omni alacritate rectam fidem confessi estis et impiam condemnastis. quoniam uero et post condemnationem a uobis factam in isdem ipsis permanent quidam eadem impia tria capitula uindicantes, ideo uocauimus uos ad regiam urbem hortantes communiter conuenientes, quam habetis pro his uolun-
10 tatem, iterum manifestare. et Vigilio enim religiosissimo papae [antiquioris] Romae senioris, cum ad regiam urbem peruenisset, de praedictis tribus impiis capitulis subtiliter omnibus manifestatis [et] interrogauimus eum, quid de hac causa sapit; et ipse non semel tantum neque bis, sed et saepius tam scriptis quam sine scriptis anathematizauit impia tria capitula. [quod uero eiusdem uoluntatis semper fuit de condemnatione trium capitulorum, et per plurima alia declarauit et per condemnationem Rustici et Sebastiani aliquando diaconorum antiquioris Romae], cuius etiam chirografa
11 apud nos conseruantur. et post haec fecit quod dicitur Iudicatum, quod omnibus sacerdotibus ab ipso editum manifestum factum est, et pariter in eo praedicta impia capitula anathematizauit his uerbis:
JK 922 „Et quoniam ⟨in⟩ his quae nobis de nomine Theodori Mopsuestini scripta porrecta sunt, multa contraria rectae fidei releguntur, nos monita Pauli sequentes apostoli

---

17—12, 38 *aliam recensionem praeb. G P R s (b):* (Romae). qui cum primum suscepissent [susceperunt *s*] factum ab eo Iudicatum, in quo anathematizauit eadem impia capitula, postea susceperunt et defenderunt eorum impietatem. sed etiam Valentiniano episcopo Scythiae et Aureliano Arelati, quae est prima sanctissimarum Galliae ecclesiarum, scripsit et manifestauit de condemnatione istorum capitulorum
M VIIII 182 et praecepit eis nihil suscipere quod a condemnatis diaconis scribitur contrarium praedicto Iudicato. et, compendiose dicere, semper in eadem uoluntate perseuerauit [perseuerauerit *P*]. et haec omnia per suum tempus uobis manifesta faciemus. quoniam [quomodo *s*] uero postea cum peruenissetis, sicut dictum est, ad hanc regiam ciuitatem, scripta facta sunt ad inuicem a [ad *P R*] uestra sanctitate et a Vigilio religiosissimo papa antiquioris Romae, ut omnes uos uniti conueniatis et propter illos qui siue ex ignorantia siue scientia impietatem capitulorum defendunt, congruum iudicium eis quae a sanctis IIII synodis pro fide definita sunt, proferatis, mandauimus illi etiam per nostros iudices et per quosdam ex uobis, ut una cum omnibus conueniret [conuenisset *P*] et [*om. G P R*] communiter disceptaret de praedictis ⟨tribus⟩ [praedictibus *P R*] capitulis, ut forma daretur rectae fidei conueniens et, quod et ipsum et uestram sanctitatem in scriptis interrogauimus de hoc, ut aut tamquam impia capitula ab omnibus condemnarentur [condemnarent *G*] aut, si putat recta ista [rectas ita *G P R* recta *s*] esse, aperte suam uoluntatem manifestaret [manifestaret uoluntatem *P R s*]. alienum enim est Christianorum cum recta fide impia suscipere et non a malis recta discernere. ille uero nobis mandauit quod de praedictis tribus capitulis per semetipsum faciens porriget nobis. adhortamur igitur etiam uos de his disceptare.

N, G P R s (b) [usque ad 17]

3 blasphemat *G P R s* 4 praedicare *N b* praedicari *G P R s* 5 de] et de *N* 8 impia *G P* uero] uro *N* 11 et *om. N* 11/12 antiquioris Romae senioris *N* antiquioris Romae *G P R s* 12 cum — 14 scriptis² *N* cum peruenisset ad hanc regiam ciuitatem, de tribus capitulis subtiliter omnia manifestauimus et interrogauimus eum, quid sapit de hoc; et ipse [ipsi *P R*] non semel nec bis, sed etiam saepius in scriptis [scripti *G P R*] et sine scriptis *G P R s* 13 hac] hoc ac *N* 15 quod — 17 Romae *deleui, quoniam in recensionem N ex G [P R s b] intrusa sunt (Schw.)* 15 eiusdem] eius dixit *N* 17 cyrografa *N* 19 puriter *N* praedicata *N* 21 dicta Vigilii papae *in margine adnot. N* in *add. Schw.* scripta *N* scriptis *Schw.*

1 Thess. 5, 21 dicentis: omnia probate; quod bonum est, retinete, ideo anathematizamus Theodorum qui fuit Mopsuestiae episcopus, cum omnibus suis impiis scriptis et qui uindicant ea. anathematizamus et impiam epistolam quae ad Marin Persam scripta esse ab Iba dicitur, tamquam contrariam rectae Christianorum fidei et omnes qui eam uindicant M VIIII 182 uel rectam esse dicunt. anathematizamus et scripta Theodoreti, quae contra rectam fidem et duodecim capitula sancti Cyrilli scripta sunt." et haec quidem in ea quae dicitur Iudicatum, inserta sunt.

12 putamus autem quod nec hoc uestram latuit religiositatem, quod Rusticum et Sebastianum suos diaconos et alios clericos qui primo quidem susceperunt quod fecit Iudicatum, in quo, sicut dictum est, anathematizauit eadem impia capitula, postea uero uindicarunt et defenderunt eadem impia capitula, deposuit. et non solum hoc, sed etiam ad Valentinianum episcopum Scythiae et Aurelianum episcopum Arelati quae est prima Galliae ecclesiarum, scribens manifestauit condemnationem eorundem capitulorum praecipiens eis nihil suscipere a condemnatis diaconis scriptum contra praedictum Iudicatum. et, conpendiose dicere, semper in eadem uoluntate perseuerauit. et haec omnia iussimus uobis insinuari.

13 quoniam uero, cum postea uenistis ad regiam ciuitatem, scripta facta sunt inter uestram sanctitatem et Vigilium religiosissimum papam senioris Romae, ut uos omnes uniti conueniatis et propter eos qui uel ex ignorantia uel scientia impietatem capitulorum uindicant, conuenientem his quae a sanctis quattuor conciliis de fide definita sunt, sententiam †dare, et nunc idem religiosissimus Vigilius contrarius factus est suae uoluntatis nolens una cum omnibus secundum quod placuit conuenire, sed solos tres patriarchas et alium unum episcopum, ut per contradictionem causa moueretur, dicens tres tantum episcopos ⟨se⟩ habere, cum multi episcopi ab Occidente cum ipso sunt, nos hoc audientes saepius mandauimus ei et per nostros iudices et per aliquantos ex uobis, ut cum omnibus conueniret et communiter disceptaret de praedictis tribus capitulis et sententia detur rectae fidei conueniens uel unusquisque patriarcha una cum quinque aut tribus episcopis conueniret cum ipso et episcopis eius aut, si hoc non elegerit, sed per contradictionem uoluerit causam exercitari, ut iudices dentur secundum consuetudinem synodorum et sicut antecessores nostri fecerunt, qui debent haec quae ab unaquaque parte mouentur, disceptare, eo quod non est possibile eosdem et contradicere et iudicare. cum autem ad nullam propositionem noluisset conuenire, mandauimus ei, quod et uestram sanctitatem et alios patriarchas in scriptis de hoc interrogauimus, ut tamquam impia ista capitula ab omnibus condemnentur uel, si quis putauerit recta ea esse, euidenter suam uoluntatem manifestet. alienum enim Christianis est cum recta M VIIII 183 fide impietatem suscipere et non discernere recta a malis. ⟨ille uero nobis mandauit quod de praedictis tribus capitulis per semet ipsum faciens porriget nobis. adhortamur igitur etiam uos de his disceptare.⟩

14 scire etenim uos uolumus quod nos ea quae a sanctis quattuor conciliis, Nicaeno, Constantinopolitano, Epheseno primo et Calchedonensi, de una eademque fide exposita

---

8—15 *cf. act. VII p.* 188 sq.; 195 sq.; 197 sq. 39—13, 12 *cf. act. III p.* 36, 34—37, 28 *et quae eo loco notaui.*

N, G P R s (b) [inde a 36 ille*]*

1 ideoque *corr. N* 3 eam *N* 12 cythiae *N* 18 ut *ex* et *corr. N* 21 dare *N*] detis *coniciam (*27 detur *et* 11, 33 proferatis*)* contrariae *N* contrarie *b* contrarius *Schw.* 23 ut *Schw.*] et *N* 24 se *add. Baluz.* 28 comuenirent *corr. N* epī² *N* 32 uoluisset *N* 36 *post* malis *nescio an addenda sint, certe quantum ad sensum, quae habentur in G s (et in P R):* ille uero — disceptare *adnot. Schw.* 39 a *om. P R* nicheno *N* 40 primo *om. N*

et definita sunt et de ecclesiastico statu regulariter disposita, seruamus et defendimus et ea sequimur et omnia quae consonant istis, suscipimus et amplectimur; quicquid autem non consonat istis uel a quacumque persona scriptum inueniatur contra ea quae
L V 423 de una eademque fide a sanctis quattuor conciliis uel uno ex his definita sunt, hoc tamquam alienum omnino pietatis exsecramur. sequimur autem in omnibus sanctos patres et doctores sanctae dei ecclesiae, id est Athanasium, Hilarium, Basilium, Gregorium theologum et Gregorium Nysenum, Ambrosium, Theophilum, Iohannem Constantinopolitanum, Cyrillum, Augustinum, Proculum, Leonem, et omnia quae ab his de fide recta et ad condemnationem haereticorum conscripta et exposita sunt, suscipimus. in praedictis igitur omnibus permanentes illos patres et sacerdotes suscipimus, qui ea quae a sanctis quattuor conciliis de fide exposita sunt et a praedictis sanctis patribus
15 praedicata sunt, seruant et praedicant in sancta dei ecclesia. quoniam uero haeretici per omnia Theodorum et Nestorium et eorum impietatem uindicare uolentes, sicut praedictum est, et susceptam esse dicunt a sancto Calchedonensi concilio impiam epistolam quae ad Marin Persam ab Iba scripta esse dicitur, hortamur uos considerare ea quae a Theodoro impie tam in aliis scripta sunt quam in Iudaico symbolo quod et Ephesi et Calchedone prolatum anathematizatum est ab utraque synodo cum his qui ita sapuerunt uel sapiunt, considerare autem et quae de ipso et eius blasphemiis sancti patres conscripserunt et antecessores nostri promulgauerunt, nec non et quae ecclesiasticarum historiarum scriptores de eo exposuerunt. ex his etenim omnibus cognoscitis quod ab illo tempore condemnatus est tam ipse quam blasphemiae eius a sanctis patribus et quod propter istas a superioribus temporibus deletum est et nomen eius a sacris diptychis ecclesiae cuius fuit episcopus.

16 hortamur autem uos etiam illud disceptare, quod uane profertur ab eis qui dicunt non oportere post mortem haereticos anathematizari, et sequi et in hoc doctrinam
Sur II 497 sanctorum patrum qui non solum uiuentes haereticos condemnauerunt, sed et post mortem utpote in sua impietate mortuos anathematizauerunt, sicut eos qui iniuste condemnati sunt, reuocauerunt post mortem et in sacris diptychis scripserunt, quod factum est et in Iohanne et in Flauiano religiosae memoriae episcopis Constantinopolitanis. scit enim uestra reuerentia quod positum est a domino in euangelio de
M VIIII 184 ipso quod qui credit in eum, non iudicatur; qui autem non credit in eum, Ioh. 3, 18 iam iudicatus est, quod non credit in nomine unigeniti filii dei. manifestum autem est quod hoc non tantum de uiuis, sed etiam de his dictum est, qui in
17 sua impietate mortui sunt. insuper autem hortamur uos inspicere et quae impie scripta sunt a Theodoreto contra rectam fidem et Ephesenam primam sanctam synodum et contra sanctae memoriae Cyrillum et contra duodecim eius capitula, et quae impie idem Theodoretus conscripsit pro Theodoro et Nestorio et blasphemiis eorum contra sanctae memoriae Cyrillum, examinare autem et de impia epistola quae dicitur

---

N G P R s (b)

1 definata *N* seruabimus *G P R s* 3 autem] aut *P* consonant *N P R* inuenitur *corr. P* 6 Basylium *N* 7 numusemum *N* nisenum *G* Nyssenum *s* 9 suscepimus *P* 10 suscepimus *R* qui] quia *P R* 12 praedicta *N* seruiunt *corr. G* quando *s* 14 et *om. N* calcidonensi *G* 15 mari *N* marin *G* 16 a] ad *G* impio *R* ludaico *G* 17 Ephesi et *om. N* calcaedono *N* 22 a *om. s* et[2] *om. N* 23 dyptiis *N* epis̄ *l* 24 uos *om. G P R s* uane] uarie *corr. N* 25 post] pp̄t *G* anathematizare *N* et[3] *om. s* hac *N G P R* doctrina *N P R* 26 post] pp̄t *G* 28 dyptyciis *N* tiptychis *G* dypticis *l* dyptychis *R* 29 in[2] *om. N* flabiano *G P R* 30 de se *N* 32 credidit *N* 35 a *om. G P R* 38 exanimare *N*

ab Iba ad Marin Persam scripta esse, in qua scriptor eius abnegat deum uerbum hominem factum esse et sanctam gloriosam semper uirginem Mariam dei genetricem esse. condemnat autem eadem impia epistola et Ephesenam primam sanctam synodum tamquam sine iudicio et quaestione Nestorio condemnato et sanctae quidem memoriae Cyrillum ecclesiae doctorem haereticum uocat et impia dicit duodecim eius capitula, Theodorum autem et Nestorium et eorum impietatem defendit et laudat. et quoniam, sicut dictum est, praesumunt quidam dicere et epistolam quae praedictam impietatem continet, susceptam esse a sancto Calchedonensi concilio, hortamur uos conferre ea quae dicta sunt ab eodem sancto concilio in definitione pro fide exposita, cum his quae in impia epistola continentur, ut undique recta quidem con- L V 424
18 firmentur, impia autem condemnentur. omnia igitur praedicta cum omni subtilitate disceptantes, sicut sacerdotes decet, in mente habentes dei timorem et futurum iudicium et nihil pietati et rectae fidei et ueritati et dei gloriae et honori praeponentes, in mente autem habentes et apostolicam pronuntiationem quae contra eos qui con-
Gal. 1, 8. 9 traria rectae fidei tradunt, prolata est, manifeste dicentem quod licet nos uel angelus de caelo euangelizauerit uobis praeterquam quod euangelizauimus uobis, anathema sit. sicut praediximus, et modo iterum dico: si quis uobis euangelizauerit praeterquam accepistis, anathema sit; scientes
1 Petr. 3, 15 autem et Petri apostoli praeceptum dicentis: parati semper estote ad satisfactionem omni petenti uos rationem de spe quae in uobis est, celeriter de his quae interrogauimus, uestram manifestate uoluntatem. cum enim qui de recta fide interrogatur, diu protrahit, nihil aliud est nisi abnegatio rectae confessionis. in interrogationibus enim et responsis quae de fide sunt, non est primus uel secundus, sed qui in recta confessione paratior inuenitur, acceptabilis apud deum est.

Diuinitas uos seruet per multos annos, sancti ac religiosissimi patres.

DAT III NON MAI CONSTANTINOPOLI IMPI DOMNI IVSTINIANI PP AVG ANNO XXVII PC BASILII VC ANNO XII. d. 5. m. Mai. a. 553

8 Stephanus et Georgius et Damianus religiosissimi episcopi uicem agentes Eustochii sanctissimi patriarchae Hierosolymitani per unum ex ipsis Stephanum reuerentissimum episcopum Raphiae dixerunt: Theodorus uir magnificus exeat, cum satisfecit piissimi imperatoris iussioni. M VIIII 185

9 Et cum exisset uir spectabilis silentiarius, sancta synodus dixit: Certis constitutis quae lecta imperiali forma continentur, quoniam inter nos et Vigilium sanctissimum antiquioris Romae papam scripta quaedam facta sunt ad praesentem causam respicientia, necessarium esse putamus ante alia omnia haec lectione manifestari. M VIIII 186

N G P R s (b)

1 mari *N* 8 continet et *N* 10 in *om. N* impiae ēplae *N* recte *P* 15 uos *b* 15/16 angelos *P R* 16 euangelizauerimus *N* 17 uos *P R* 18 uos *G P R b* 19 dicentes *P R* estote semper *trp. N* 20 ratione *G P R* 22 interrogat *G* 25 sanctos *P* religiosi *P* relegiosissimis *R* 26 Datur *G P R s b* nonas maias *G P s* imp̄ *G* impr̄ *P R* imperii *s* dn̄ *G P R* domini *s* PERPETVO *N* perpetui *s* 27 pt̄ cons̄ *G* post consulatum *s* post cons̄ *P R* BASILI *N* VIRO CLARISSIMO *N* uiri clarissimi *s* 28 epīs *G* agentis *N* eusticii *N* Eustohii *G* 29 religiosissimum *s* reuerentissimum *N G P R* 30 rafiae *N* qui cum *N* 33 continetur *N* uos *G* sanctissimus *P R* 34 scriptā *R* causam *om. N*

10 Et cum suscepisset Stephanus notarius et instrumentarius, recitauit

1 Sanctissimo et beatissimo domino et consacerdoti Vigilio Eutychius. Scientes quantorum bonorum causa est pax dei custodiens corda et sensus fidelium et colligens eos, ut unum idemque sapiant in recta fidei confessione, et ad perficienda diuina mandata et propitium deum faciens in his quae recta sunt, concordantibus, ideo festinantes unitatem conseruare ad apostolicam sedem uestrae beatitudinis manifestum facimus quod nos semper et seruauimus et seruamus fidem ab initio traditam a magno deo et saluatore nostro Iesu Christo sanctis apostolis et ab illis in omni mundo praedicatam et a sanctis patribus explanatam et maxime ab his qui in sanctis quattuor synodis congregati sunt, quos per omnia et in omnibus amplectimur et suscipimus, id est trecentos decem et
L V 425 octo sanctos patres qui Nicaeae congregati sunt et sanctum symbolum siue mathema fidei exposuerunt et Arrianam impietatem anathematizauerunt et eos qui similia eis sapuerunt uel sapiunt. suscipimus autem et centum quinquaginta sanctos patres Constantinopoli congregatos, qui idem sanctum mathema explanauerunt et de deitate sancti spiritus dilucidauerunt et haeresem Macedonianam sanctum spiritum impugnantem et impium Apolinarium condemnauerunt cum his qui similia illis sapuerunt uel sapiunt. suscipimus autem et sanctos ducentos patres in Ephesena prima synodo congregatos, qui per omnia secuti sunt idem sanctum symbolum siue mathema et condemnauerunt Nestorium impium et impia eius dogmata et eos qui similia ei aliquando sapuerunt uel sapiunt. ad haec autem suscipimus et sexcen-
Sur II 498 tos triginta sanctos patres Calchedone congregatos, qui etiam ipsi per omnia consenserunt praedictis sanctis tribus synodis et secuti sunt praedictum symbolum siue mathema a trecentis decem et octo sanctis patribus expositum et a centum quinquaginta sanctis patribus explanatum et anathematizauerunt eos qui aliud praeter praedictum symbolum praesumunt docere aut exponere aut tradere sanctis dei ecclesiis, condemnauerunt autem et anathematizauerunt et Eutychen et Nestorium et impia
2 eorum dogmata et eos qui similia eis sapuerunt uel sapiunt. his ita se habentibus certum facimus quod omnia quae a praedictis sanctis quattuor synodis iudicata et definita sunt, et seruauimus et seruamus, quia, etsi per diuersa tempora praedictae sanctae quattuor synodi factae sunt, tamen unam eandemque confessionem fidei ser-

---

2 Scientes — 16, 12 custodita *eandem uersionem Eutychii epistulae Vigilius Constituto [ed. O. Guenther, Collect. Auell. 83, 11—18 (CSEL 35, 1 p. 232, 23—234, 14)] inseruit; uarias lectiones ex cod. Vatic. Lat. 3787 secundum Gue. (= V^g) notaui. Graecum exemplar edidi in Append. I 1.*

5 ideo — 25 dei ecclesiis *Graeca uersio adhib. in sessione Ferrariensi III (V) concilii Florentini [ed. Jos. Gill S. J., ser. B, uol. V 1 (Romae 1953) p. 78—80] ubi, quae hic citantur, ex epistula Vigilii ad Eutychium desumpta esse dicuntur (cf. p. 16, 17 et Append. I 1 et 2).*

N G P R s (b) V^g Γ [uersio Graeca]

2 Sanctissimo — Eutychius] item exemplar professionis quam residui episcopi theophaniorum die nobis fecerunt *(d. 6. m. Ian. a. 553) Vig., cf. p. 16, 23* sq. sacerdoti *G* euticius *N* euthutius *P* 6 conseruantes *G* 7 et[1] *om. V^g Γ* conseruauimus et conseruamus *V^g et p. 16, 27* 9 in *om. N* 10 quas *s* amplectimur] sequimur *V^g Γ et p. 16, 30* 12 similia (insimilia *b* in similia *corr. P*) eis (eis qui *G*) *N G P R s b, et conc. Flor.*] eam *V^g et p. 17, 2* ταύτην *Γ* 13 suscipiunt *G* 14 constantinopolī *N* qui idem] quidem *N G* scam *G P* 15 heresin *G P R s et conc. Flor.* macedonianam *P* machedoniana *R V^g* 16 apollonarium *N* Apollinarium *s V^g* similia] eadem *P* τὰ αὐτά *Γ et p. 17, 6* illi *G P R* 17 hephesina *G* 17/18 ephesenam primam synodum *N* 18 collectos *V^g et p. 17, 7* eundem idem *N* 19 scelerata *V^g* τὰ μυσαρά *Γ et p. 17, 8* 20 ei *om. P R* 21/22 conseruauerunt *N* 22 sanctis *om. G P R s et conc. Flor., cf. autem p. 17, 11* 24 et *om. N* 26 et[2]] autem et *G* euthicem *N* Eutichen *V^g* 27 qui insimilia ei *b* 28 sanctis *om. P R* quattuor *om. G P R s b* 30 facti *corr. N*

uauerunt et praedicauerunt. suscipimus autem et amplectimur et epistolas M VIIII 137
praesulum Romanae sedis apostolicae tam aliorum quam Leonis sanctae memoriae de
3 recta fide scriptas et de quattuor sanctis conciliis uel uno eorum. cum igitur
praedicta omnia et seruauimus et seruamus et in his nobis ipsis inuicem consentimus,
necessarium est conferri de tribus capitulis, unde quibusdam quaestio nata est; et ideo
petimus praesidente nobis uestra beatitudine sub tranquillitate et sacerdotali mansuetudine propositis sanctis euangeliis communi tractatu eadem capitula in medio proponenda quaeri et conferri et finem quaestioni imponi deo placitum et conuenientem his quae a sanctis quattuor conciliis definita sunt, quoniam ad augmentum pacis et concordiam ecclesiarum pertinet, ut omni de medio dissensione sublata quae a praedictis
quattuor sanctis conciliis definita sunt, inconcussa seruentur sanctarum synodorum reuerentia in omnibus custodita. his autem et subscripsi.

Incolumis in domino ora pro nobis, sanctissime et beatissime frater.

Ego Eutychius misericordia dei episcopus Constantinopolis nouae Romae omnibus suprascriptis subscripsi.

11 Item reuerentissimus Stephanus recitauit L V 427

Ps. 125, 2 1 Dilectissimo fratri Eutychio et episcopis sub te constitutis Vigilius. Repletum JK 932
est gaudio os nostrum et lingua nostra exultatione, quod discordiae confusione submota pacem deus suae reformauit ecclesiae, ut impleretur quod scriptum est:
Ps. 132, 1 ecce quam bonum et quam iucundum habitare fratres in unum. ualde enim
nos in domino exultare conuenit, quod caritatis uestrae scripto nobis est oblata professio, cuius tenor ita sese habet:

2 1 „Scientes quantorum bonorum causa est pax dei custodiens corda et sensus fidelium et colligens eos, ut unum idemque sapiant in recta fidei confessione, et ad perficienda diuina mandata et propitium deum faciens in his quae recta sunt, concordantibus, ideo festinantes unitatem conseruare ad apostolicam sedem uestrae beatitudinis manifestum facimus quod nos semper conseruauimus et conseruamus fidem ab initio traditam a magno deo et saluatore nostro Iesu Christo sanctis apostolis et ab illis in omni mundo praedicatam et a sanctis patribus explanatam et maxime ab his qui in sanctis quattuor synodis congregati sunt, quos per omnia et in omnibus sequimur et suscipimus, id est trecentos decem et octo sanctos patres qui Nicaeae congregati sunt

---

17 Dilectissimo — 18 exultatione *et* 27 nos semper — 17, 14 ecclesiis *aliam haud ita dissimilem uersionem epistulae Vigilii uel potius Eutychii, cuius uerba in hac eadem epistula repetuntur, adfert Andreas de Santacroce in Actis Latinis concilii Florentini [ed. G. Hofmann S. J., ser. B, uol. VI (Romae 1955) p. 123, 16—31]; Vigilii epistulae uersionem Graecam edidi in Append. I 2* 24 et^2 — 17, 31 custodita *om. s.*

N G P R, s [usque ad 24 confessione*] (b) V^g Γ*

2 sedis et *N* 2/3 de recta] directas *P* 3 uel de uno *V^g Γ et p.* 17, 22 4 in his] in hisdem *V^g* in isdem *Guenther et p.* 17, 23 6 urām beatitudinē *R* 7 sanctis propositis *V^g et p.* 17, 25 tractatur *G* 8 confiteri *N* placitam *N* 12 subscripsimus *Vig. et p.* 17, 31 13 incolumis — 15 subscripsi *om. Vig. adnotans:* In hunc modum fratres et coepiscopi nostri Eutychius Constantinopolitanus, Apollinaris Alexandrinus, Domninus Antiochiae Syriae, Helias Thessalonicensis, sed et ceteri qui primam professionem non fecerunt, in hac secunda professione aut suscripserunt aut seorsum eandem fecerunt; *cf. Γ* 14 eutycius *N* Euthychyus *P* euthicyus *R* costantinopolitane *N* 15 scripsi *N* 16 idem *b* inreuerentissimus *G P* 17 EVTYCIO *N* eutochio *G P R* et *om. P R* subde *G* subter *b* constitutus *R ex* constitutus *corr.* constitutis *N* 18 linguae nostrae *b* 19 dictum *G s* 21 scripta *P* nobis] uobis *P* 22 sese] tese *G P R* se *N* 26 sedem] fidem *N* 27 et seruauimus et seruamus *p.* 15, 7 et conseruamus *om. R* 28 traditum *G* 30 sequimur] amplectimur *p.* 15, 10 31 et^1 *om. G*

et sanctum symbolum siue mathema fidei exposuerunt et Arrianam impietatem anathematizauerunt et eos qui eam sapuerunt uel sapiunt. suscipimus autem et centum quinquaginta sanctos patres Constantinopoli congregatos, qui idem sanctum mathema explanauerunt et de deitate sancti spiritus dilucidauerunt et haeresem Macedonianam spiritum sanctum impugnantem et impium Apolinarium condemnauerunt cum his qui eadem illis sapuerunt uel sapiunt. suscipimus autem et sanctos ducentos patres in Ephesena prima synodo collectos, qui per omnia secuti sunt idem sanctum symbolum siue mathema et condemnauerunt Nestorium impium et scelerata eius dogmata et eos qui similia ei aliquando sapuerunt uel sapiunt. ad haec autem suscipimus et sexcentos triginta sanctos patres Calchedone congregatos, qui etiam ipsi per omnia consenserunt praedictis sanctis tribus synodis et secuti sunt praedictum symbolum siue mathema a trecentis decem et octo sanctis patribus expositum et a centum quinquaginta sanctis patribus explanatum et anathematizauerunt eos qui aliud praeter praedictum symbolum praesumunt docere aut exponere aut tradere sanctis dei ecclesiis, condemnauerunt autem et anathematizauerunt et Eutychen et Nestorium et impia eorum dogmata et
2 eos qui similia eis sapuerunt uel sapiunt. his ita se habentibus certum facimus quod omnia quae a praedictis sanctis quattuor synodis iudicata et definita sunt, et seruauimus et seruamus, quia, etsi per diuersa tempora praedictae sanctae quattuor synodi factae sunt, tamen unam eandemque confessionem fidei seruauerunt et praedicauerunt. suscipimus autem et amplectimur et epistolas praesulum Romanae sedis apostolicae tam aliorum quam Leonis sanctae memoriae de recta fide scriptas et de
3 quattuor sanctis conciliis uel de uno eorum. cum igitur praedicta omnia et seruauimus et seruamus et in isdem nobis ipsis inuicem consentimus, necessarium est conferri de tribus capitulis, unde quibusdam quaestio nata est; et ideo petimus praesidente nobis uestra beatitudine sub tranquillitate et sacerdotali mansuetudne sanctis propositis euangeliis communi tractatu eadem capitula in medio proponenda quaeri et conferri et finem quaestioni imponi deo placitum et conuenientem his quae a sanctis quattuor conciliis definita sunt, quoniam ad augmentum pacis et concordiam ecclesiarum pertinet, ut omni de medio dissensione sublata quae a praedictis quattuor sanctis conciliis definita sunt, inconcussa seruentur sanctarum synodorum reuerentia in omnibus custodita. his autem et subscripsimus."

3 huius professionis orthodoxae claritatem libenter amplexi eadem et nos per omnia
M VIIII 190 et in omnibus adprobantes custodituros atque inuiolabiliter seruaturos deo nostro profitemur auctore. omnibus igitur quae professio uestra continet, in sua perenniter firmitate durantibus poposcit uestra fraternitas, ut nobis praesidentibus de tribus capitulis, ex quibus quaestio nata est, sub tranquillitate et sacerdotali mansuetudine sanctis propositis euangeliis conferatur et finis quaestioni ipsi deo placitus et conueniens his quae a memoratis sanctis quattuor conciliis definita sunt, imponatur, ut omni de medio dissensione sublata quae ab eisdem quattuor sanctis synodis definita sunt, inconcussa seruentur earundem synodorum reuerentia in omnibus custodita. quam professionem paternarum

---

N G, s[inde a 31 his*], P R [usque ad* 16 sapiunt*] (b) Γ*

2 ea *N (cf. p.* 15, 12*)* eam *G* eum *P R* 3 constantinopolim *N* qui idem] quidem *G* 4 heresin *G* heresim *N (cf. p.* 15, 15*)* herese in *R* machaedoniam *N* 5 apollinarium *N* 6 eadem] similia *p.* 15, 16 illis *om. N* 7 collectos] congregatos *p.* 15, 18 8 scelerata] impia *p.* 15, 19 scelera *R* 9 ei *om. R* suscepimus *R* 12 expositum — 13 patribus *om. R* 15 et² *om. G P R* euthycem *N* 16 *post* sapiunt *P et R def.* agentibus *G* 17 sanctis *om. N* 23 isdem] his *p.* 16, 4 24 a quibusdam *N* 25 praepositis *N b (cf. p.* 16, 7 *et* 17, 36*)* a *om. N* 32 caritatem *N* et *om. G s* 36 est *om. G* praepositis *G b* 37 ii:

traditionum memorem et sequacem tam in fraternitate uestra quam in omnibus similia confessis atque confitentibus omni laude plenissimam iudicamus et nostros ex ea re uere fratres agnoscimus. unde diuinae clementiae supplicamus, ut omnes nos in hac confessione et in paternis traditionibus permanentes nostro digni reperiamur officio et in die diuini iudicii nulli praeuaricationi paternarum constitutionum inueniamur obnoxii.

4 quibus ita praedictis postulationis uestrae desiderium cognoscentes annuimus, ut de tribus capitulis, ex quibus quaestio nata est, facto regulari conuentu seruata aequitate, mediis L V 428 sacrosanctis euangeliis, conlationem cum unitis fratribus habeamus et finis detur placitus deo et conueniens his quae a sanctis quattuor sunt definita conciliis, scientes utique, sicut et communis professionis testimonio declaratur, memoratarum synodorum in omnibus reuerentiam custodiri.

Deus te incolumem custodiat, frater carissime.

DAT VIII ID IAN IMP DOMNI IVSTINIANI PP AVG ANNO XXVII PC BASILII VC ANNO XII. d. 6. m. Ian. a. 553

12 Sancta synodus dixit: Licet saepius gloriosissimi iudices et quidam ex nobis, M VIIII 189 sicut imperialibus litteris continetur, adhortati sunt Vigilium religiosissimum papam L V 429 antiquioris Romae communiter conuenire pro his quae mouentur de tribus capitulis, rationabile tamen et deo amabile arbitramur esse et nunc conuenire nos apud ipsius sanctitatem et petere eum conuenire nobiscum et de isdem tribus capitulis disceptare et formam una nobiscum imponere rectae fidei conuenientem. hoc igitur iam nunc M VIIII 190 procedat.

13 Et cum accessissent ex petitione sanctae synodi sanctissimi patriarchae Eutychius Constantinopolitanus, Apolinarius Alexandrinus, Domninus Theopolitanus, Benignus Heracliae Pelagoniensis uicem agens Heliae episcopi Thessalonicensis, Theodorus episcopus Caesareae Cappadociae, Andreas Ephesi, Megethius Heracliae Thraciae, Iohannes Nicomediae, Stephanus Nicaeae, Constantinus Calchedonensis, Eusebius M VIIII 191 Tyri, Iohannes Caesareae Palaestinae, Amazonius Edessae, Theodorus Seleuciae Isauriae, Thomas Apamiae Syriae, Pompeianus de Byzacio, Phocas Staliensis prouinciae Praeualiensis, Theodorus Leontopolitanus, Stephanus de Clysmate, Aemilianus Antipyr- Sur II 499 gi religiosissimi episcopi ex nomine totius concilii ad sanctissimum papam Vigilium, aliis episcopis in eodem uenerabili episcopio relictis, et redissent idem sanctissimi patriarchae una cum religiosissimis episcopis, sanctissimi patriarchae et qui cum eis peruenerunt ad sanctissimum papam religiosissimi episcopi, dixerunt: Sicut nobis omnibus uisum est, peruenientes ad sanctissimum papam antiquoris Romae Vigilium

---

N G s (b), Γ [usque ad 14]

2 iudicauimus *s* uera *N G s* 4 repereamus *G* 5 praeuaricationes *G* 6 postulationibus *G s* uestrum *s* 13 Datur *G* Dat *s* VIII] ἑπτὰ *Γ* IDVS *N* ianuarias *G s* dn̄ *G* dn̄i *s* perpetui *s* POST CONSVLATVM *N* p̄t con̄s *G* post cons. *s* BASILI *N* VIRO CLARISSIMO *N* uic̄ *G* uiri cla. *s* 16 continentur *N* 18 nos — 19 conuenire *om. s* 18 apud] ad *b* 19 petere] praeter *b* 20 unam *N* 22 accepissent *corr. N* petitionem *N* synodis *N G* sanctissimi supra scripti patriarchae *N* Eutichius *G* Euthicius *N* 23 Apollinarius *N G s* 24 pelagonicensis *N* 25 caesariae *G ut solet* mejechius *b* trachiae *N* 26 nicheae *N* 27 edesae *G s* aedese *N* 27/28 Theod. Sel. Is. *om. G s (sed cf. p. 24, 21/22)* 28 Thoma *G* uizacio *G* Debizacio *N* taliensis *N* 29 praebaliensis *G s (cf. RE XXII 2, 1679)* Hemilianus *G* 29/30 antipirgi *N* 33 religiosissimi — 34 papam *om. G*

petiuimus eius beatitudinem conuenire et disceptare una nobiscum de tribus capitulis secundum scripta quae inter nos et ipsum facta sunt, manifestantes eius beatitudini quod serenissimus noster imperator pias litteras ad nos direxit adhortans nos de isdem tribus capitulis respondere. qui modo quidem propter corporis infirmitatem dixit non posse ad hanc petitionem respondere, in postero autem die pollicitus est manifestare quod ei de tali conuentu placuerit. oportet igitur praesentem differre diem.

N G s (b)

3 adhortantes *N* 3/4 tribus isdem *trp. N* 5 sollicitus *G* *subscr.* EXP̄L CONSCESSVS PRIMVS INCIP̄ CONCESSVS SECVND̄ *N*

1 Imperii domni Iustiniani p̄p aug̅ M VIIII 191
anno XXVII p̄ c̄ Basilii u̅c̅ anno XII die VIII Id̄ Mai̅ indictione I L V 429/30
considentibus in secretario uenerabilis episcopii huius regiae ciuitatis Sur II 499
I Eutychio sanctissimo patriarcha regiae Constantinopolis nouae Romae d. 8. m. Mai. a. 533
II Apolinario sanctissimo archiepiscopo Alexandrinae magnae ciuitatis
III Domnino sanctissimo patriarcha Theopolitanae magnae ciuitatis
IIII Stephano religiosissimo episcopo Raphiae
V Georgio religiosissimo episcopo Tiberiadis
VI Damiano religiosissimo episcopo Sozusae uicem agentibus Eustochii sanctissimi episcopi Hierosolymitani
VII Benigno religiosissimo episcopo Heracliae Pelagoniae uicem agente Heliae beatissimi episcopi Thessalonicensis
VIII Theodoro religiosissimo episcopo Caesareae primae Cappadociae prouinciae
VIIII Andrea religiosissimo episcopo Ephesi
X Sextiliano religiosissimo episcopo Tuneiensi uicem agente Primosi religiosissimi M VIIII 192
episcopi Carthaginis
11 Megethio religiosissimo episcopo Heracliae Thraciae
12 Anastasio religiosissimo episcopo Tabiae uicem agente Dorothei religiosissimi episcopi Ancyrae
13 Iohanne reuerentissimo episcopo Iliensi uicem agente Euprepii religiosissimi episcopi Cyzicenae ciuitatis
14 Eusebio religiosissimo episcopo Tyri
15 Iohanne religiosissimo episcopo Nicomediae
16 Stephano religiosissimo episcopo Nicaeae
17 Constantino religiosissimo episcopo Calchedonensi
18 Petro religiosissimo episcopo Tarsi

N [usque ad 16] G [inde a 3] s (b)

1 IMP̅I DOMNI IVSTINIANI P̅P̅ A̅G̅ *N* IMPERII DOMINI IVSTINIANI PERPETVI AVGVSTI *s* 2 POST CONSVLATVM *s* BASILI *N* uiro clarissimo *N* uiri clariss. *s* IDVS MA̅I̅ *N* indic̄ prima *N* 3 consedentibus *G* uenerabili epii *N* uenerabilibus episcopis *G s* 4 Euthicio *N* Eutichio *G* patriarchae *G* *numeri* I—X *ex N* 5 Apollinario *G s* Apollonario *N* 7 raphio . 8 reuerentissimo *b* tyberiadis *N G* 9 agente *N* 11 agentem *N* 13 caesariae 15 tuniense *G* Tuniensi *s b* tuneienssis *N* agentem *N* 16 cart^{h}aginis *corr. G* cartaginis . una cum uniuersis coepiscoporum, quorum nomina in prima consessione currunt *adn. N* 20 re uerentissimo *G s (sicut N in actione I)* 21 cizicenae *G*

19 Iohanne reuerentissimo episcopo Cucusorum uicem agente Palladii religiosissimi episcopi Melitenae
20 Iohanne religiosissimo episcopo Caesareae Palaestinae
21 Pompeiano religiosissimo episcopo Byzacii
22 Amazonio religiosissimo episcopo Edessae
23 Alexandro religiosissimo episcopo Gangrorum
24 Thoma religiosissimo episcopo Apamiae Syriae
25 Euphranta religiosissimo episcopo Tyanorum
26 Theodoro religiosissimo episcopo Hierapolis Syriae
27 Bosporio religiosissimo episcopo Neocaesareae
28 Iohanne religiosissimo episcopo Bostrae
29 Philippo religiosissimo episcopo Myrorum
30 Theodoro religiosissimo episcopo Seleuciae Isauriae
31 Iuliano religiosissimo episcopo Sardiensi
32 Theodoro religiosissimo episcopo Gortynae
33 Eustathio religiosissimo episcopo Damasci
34 Theodosio religiosissimo episcopo Rhodi
35 Firmo religiosissimo episcopo Tipasensi Africanae prouinciae
36 Theodoro religiosissimo episcopo Antiochia Pisdiae
37 Phoca religiosissimo episcopo Staliensi
38 Eulogio religiosissimo episcopo Pergae
39 Seueriano religiosissimo episcopo Aphrodisiadis
40 Cyriaco religiosissimo episcopo Amidae
41 Seuero religiosissimo episcopo Synnadorum
42 Petro religiosissimo episcopo Sidae
43 Abramio religiosissimo episcopo Sergiopolitano
44 Asignio reuerentissimo episcopo Traianopolitano uicem agente Iohannis religiosissimi episcopi Laodiciae Phrygiae Pacatianae
45 Iohanne religiosissimo episcopo Adrianopolitano Thraciae
46 †Cresco religiosissimo episcopo Cuiculi
47 Theodosio religiosissimo episcopo Iustinianopolitano secundae Cappadociae
48 Stephano religiosissimo episcopo Laodiciae siue Theodoriadis
49 Auxanone religiosissimo episcopo Hierapolis Phrygiae
50 Eustathio religiosissimo episcopo Maximianopolitano
51 Aetherio religiosissimo episcopo Anazarbi
52 Dometio religiosissimo episcopo Chalcidis
53 Valeriano religiosissimo episcopo Obbae Africanae prouinciae
54 Dionysio religiosissimo episcopo Seleuciae Syriae
55 Theodoro religiosissimo episcopo Dryziparon
56 Seuero religiosissimo episcopo Pompeiopolitano Paphlagoniae
57 Georgio religiosissimo episcopo Iustinianocypselon

G s (b)

1 reuerentissimo *G s (sicut N in actione I)* 2 melitinae *G* 3 caesariae *G ut solet* 4 bi zacii *G* 5 edesae *G s* 8 Euphrampta *G* tranorum *G s* 10 Bosphorio *s* necesariae *G* 13 Theodoto *G* selentio *G* 16 Eustachio *G s* 17 rodi *G* 18 potipason *G s* 19 an tiochia *G* 24 sinnadorum *G* 27 tranopolitano *G s* 27/28 Iohanne religiosissimo episcopo *G* Iohannis *om. s* 28 frigiae *G* 29 reuerentissimo *G s* 30 Cresco *G s (cf. p. 4, 34)* 34 Eustachio *s* 35 Atherio *G* 36 calcidis *G* 41 Iustinianae Cypselon *s*

58 Romano reuerentissimo episcopo Gabalon
59 Georgio reuerentissimo episcopo Iustinianopoleos Armeniae
60 Iohanne reuerentissimo episcopo Nysae
61 Basilio reuerentissimo episcopo Iustinianopolitano Camulianorum
62 Iohanne reuerentissimo episcopo Barcusorum
63 Cresconio reuerentissimo episcopo Zattarensi prouinciae Numidiae
64 Sergio reuerentissimo episcopo Cynon secundae Aegypti
65 Christophoro reuerentissimo episcopo Arcadiopolitano Asiae
66 Theodosio reuerentissimo episcopo Bibli
67 Leontio reuerentissimo episcopo Arcae
68 Iohanne reuerentissimo episcopo Myrinae M VIIII 193
69 Alexandro reuerentissimo episcopo Amphipolitano
70 Stephano reuerentissimo episcopo Clysmatis
71 Thoma reuerentissimo episcopo Berissae
72 Aristodemo reuerentissimo episcopo Philomelii
73 Thalelaeo reuerentissimo episcopo Adrianopolitano Pisidiae
74 Theoctisto reuerentissimo episcopo Erythron
75 Diogeniano reuerentissimo episcopo Sozopolitano
76 Basso reuerentissimo episcopo Tamiathensi
77 Anatolio reuerentissimo episcopo Cymae
78 Diogene reuerentissimo episcopo Cratiae
79 Restituto reuerentissimo episcopo Mileon Africanae prouinciae Sur II 500
80 Theodoro reuerentissimo episcopo Leontopolitano Aegypti
81 Aemiliano reuerentissimo episcopo Antipyrgi
82 Conone reuerentissimo episcopo Magydensi
83 Theoctisto reuerentissimo episcopo Prusae
84 Georgio reuerentissimo episcopo Ptolomaidis
85 Sotero reuerentissimo episcopo Aulonis
86 Zosimo reuerentissimo episcopo Antandri
87 Cypriano reuerentissimo episcopo Coryci
88 Helia reuerentissimo episcopo Diocletianopolitano
89 Theona reuerentissimo episcopo Cuson
90 Theodoro reuerentissimo episcopo Limyron
91 Gennadio reuerentissimo episcopo Zenonopolitano
92 Asyncretio reuerentissimo episcopo Aradi
93 Stephano reuerentissimo episcopo Botryon
94 Philippo reuerentissimo episcopo Phelli
95 Mena reuerentissimo episcopo de Myriangelis
96 Genethlio reuerentissimo episcopo Dorylaii
97 Thoma reuerentissimo episcopo Constantinae
98 Theodoro reuerentissimo episcopo Leontopolitano
99 Seuero reuerentissimo episcopo Taborum

G s (b)

3 nisae *G* Nyssae *s* 6 zattharensi *G* 7 cyn̄ *G* aegyptae *G* 8 archadiopolitano *G s* 10 archae *G s* 16 Thallelaeo *G s* adrianopoli *G* Adrianopolis *s* 17 Theocisto *G* 22 Restuto *s* 24 antiphyrgi *G* 25 machedensi *G s* 26 Theocisto *G* 27 ptolemadis *G* 30 corriti *G* Coriti *s* 32 cusson *G* 36 bothrion *G s* 37 religiosissimo *G s*

100 Theoctisto reuerentissimo episcopo Alicarnasi
101 Cosma reuerentissimo episcopo Malli
102 Dionysio reuerentissimo episcopo Megarensi
103 Callinico reuerentissimo episcopo Opuntis
104 Paschasio reuerentissimo episcopo Aegii
105 Erasimo reuerentissimo episcopo Cibyrae
106 Iohanne reuerentissimo episcopo Neocaesareae Euphratensis
107 Nonno reuerentissimo episcopo Dausarorum
108 Stephano reuerentissimo episcopo Balaneon
109 Thoma reuerentissimo episcopo Circesii
110 Anatolio reuerentissimo episcopo Sebastae
111 Constantino reuerentissimo episcopo Midaii
112 Macario reuerentissimo episcopo Prymnessi
113 Megalo reuerentissimo episcopo Miri
114 Thalelaeo reuerentissimo episcopo Isindorum
115 Niceta reuerentissimo episcopo Epiphaniae
116 Alexandro reuerentissimo episcopo Dionysii
117 Pelagio reuerentissimo episcopo Azanon
118 Hierone reuerentissimo episcopo Anastasiopolitano Phrygiae
119 Glauco reuerentissimo episcopo Alion
120 Procopio reuerentissimo episcopo ⟨de⟩ Antino
121 Petro reuerentissimo episcopo Dometiopolitano
122 Iohanne reuerentissimo episcopo Coloniae
123 Vranio reuerentissimo episcopo Tralliensi
124 Iohanne reuerentissimo episcopo Cerasuntis
125 Phronimo reuerentissimo episcopo Synai
126 Macedonio reuerentissimo episcopo Iustinianopolitano Bithyniae
127 Ecdicio reuerentissimo episcopo Teni
128 Eulogio reuerentissimo episcopo Danaborum
129 Theodoro reuerentissimo episcopo Coradeon
130 Helpidophoro reuerentissimo episcopo Anastasiopolitano Cariae
131 Cyrione reuerentissimo episcopo Dadimorum
132 Theodoro reuerentissimo episcopo Laodiciae
133 Sila reuerentissimo episcopo Tiberiopolitano
M VIIII 194 134 Diogene reuerentissimo episcopo Augustopolitano
135 Theodoro reuerentissimo episcopo Ingilon
136 Iuliano reuerentissimo episcopo Zeugmatis
137 Dorymenio reuerentissimo episcopo Adraon
138 Iohanne reuerentissimo episcopo Leri
139 Theodoro reuerentissimo episcopo Gargaron
140 Theodoro reuerentissimo episcopo Comanorum

G s (b)

1 alicarnassi *G* Halicarnasi *s* 5 Pascasio *G* 6 Aerasino *G* Erasmo *s* cybirae *G s* 7 epō *om. G* neo caesariae eufratensis *G* 10 circisii *G s* 12 midadii *G s* 13 Machario *G* Prymnesiae *s* 14 Myri *s* 15 Thalleleo *G* 17 dyonisi *G* Dionysi *s* 19 phrigiae *G* 20 Clauco *G* 21 de *om. G s* anteno *G s* 22 demetiopolitano *G* 27 iustinianopolitanae *G* 29 daborum *G s* 31 Helpidiphoro *G s* 33 laodicae *G* 34 tyberiopolitano *G* 37 zeugimatis *G*

141 Rufino reuerentissimo episcopo Sebastiae Armeniae
142 Conone reuerentissimo episcopo Semneon
143 Cyriaco reuerentissimo episcopo Casatorum
144 Sisinnio reuerentissimo episcopo Praeneti
145 Iuliano reuerentissimo episcopo Batnon
146 Anastasio reuerentissimo episcopo Rachlae
147 Theodoro reuerentissimo episcopo Porthmi
148 Paulo reuerentissimo episcopo Stectorii
149 Stephano reuerentissimo episcopo Amasiae
150 Paulo reuerentissimo episcopo Adrassi
151 Euandro reuerentissimo episcopo Cnidi
152 Mena reuerentissimo episcopo Carpathi

2 Diodorus archidiaconus et primicerius reuerentissimorum notariorum dixit: Meminit sancta uestra synodus gestorum quae apud uos habita sunt pro insinuatione sacrorum apicum, quos inuictus noster imperator direxit ad uestram beatitudinem, et quod ante duos istos dies iterum conuenistis ad beatissimum papam antiquioris Romae tam Eutychius quam Apolinarius et Domninus sanctissimi patriarchae et religiosissimi episcopi Benignus Heracliae Pelagoniae uicem agens Heliae religiosissimi episcopi Thessalonicensis, Theodorus Caesareae Cappadociae, Andreas Ephesi, Megethius Heracliae Thraciae, Iohannes Nicomediae, Stephanus Nicaeae, Constantinus Calchedonis, Eusebius Tyri, Iohannes Caesareae Palaestinae, Amazonius Edessae, Theodorus Seleuciae, Thomas Apamiae Syriae, Pompeianus Byzacii, Phocas Staliensis, Theodorus Leontopoleos Alexandriae, Stephanus de Clysmate, Aemilianus Antipyrgi, quatenus idem religiosissimus papa secundum promissa sua de suo conuentu manifestet.

3 Sancta synodus dixit: Ordinis gratia ea quae acta sunt in isto sancto concilio, manifestentur. et lecta sunt.

4 Diodorus archidiaconus et primicerius reuerentissimorum notariorum dixit: Petunt omnes alii religiosissimi episcopi et uos sanctissimos patriarchas et religiosissimos episcopos qui uobiscum fuerunt ad sanctissimum papam Vigilium, explanare quae subsecuta sunt.

5 Sanctissimi patriarchae et religiosissimi episcopi qui cum illis conuenerunt ad
1 sanctissimum papam Vigilium, dixerunt: Secundum quod antecedenti conuentu promisit beatissimus papa antiquioris Romae Vigilius, fuimus ad ipsum sexto die instantis mensis Maii, id est ante duos dies istos, reducentes illum ad memoriam eorum quae inter d. 6. m. Mai. a. 553

---

32 secundum — 27, 5 hortentur *aliam uersionem praeb. G s (b):* Secundum promissionem hesterno die factam a beatissimo papa antiquioris Romae Vigilio peruenimus ad eum sexto die instantis Maii mensis,

---

N [inde a 13*], G s (b) [usque ad* 32 dixerunt*]*

6 rahlae *G* 7 Theodoto *G* 11 Gnidi *s* 12 carpathii *G s* 14 scitas *N* 15 scōrū *N* 17 euthycius *N* Apollinarius *N s* 18 Benignus ep̄s *N* 20 Chalcedonensis *s* 21 tyrii *N* edesae *G s* Theodotus *G s* teodorus *N* 22 talliensis *N* staliens *G* 23 Alexandriae *om.* Declismate *N* atepyrgi *N* 25 gratiae *N* ea *om. N* 32 secundum quod *etc. N* secundum promissionem *etc. G s*

d. 5. m. Mai. a. 553 nos scriptis conuenerunt, et hortantes eum secundum quod transacto die promisit manifestam suam facere uoluntatem quam habet pro conuentu quem nobiscum debet facere, ut tractaret et disceptaret pro tribus capitulis, de quibus piissimus imperator tam nos
M VIIII 195 **2** quam ipsius beatitudinem ⟨in⟩ scriptis interrogauit. qui respondit non conuenire nobiscum, dicens multos quidem hic esse Orientales episcopos, paucos autem cum eo; propter hoc etenim et petisse piissimum imperatorem, ut ducantur alii episcopi de
3 Italia. nos autem respondimus ad ipsum quod nec promisimus aliquando Occidentalium episcoporum praesentiam expectare, sed etiam cognouimus de piissimo imperatore, quod nihil tale promisit. scit autem uestra beatitudo, quod in pactis inter nos scriptis habetis: promisistis una cum unitis et communicantibus uobis episcopis conuenire et quaerere de tribus capitulis. nos autem et communicamus et uniti uobiscum sumus et non oportet protrahi conuentum per occasionem praesentiae aliorum episcoporum aut diuidi Occidentales episcopos ab Orientalibus, qui uniti sibi inuicem sunt et eadem sapiunt. nec enim in sanctis quattuor conciliis multitudo Occidentalium episcoporum inuenta est aliquando, sed duo uel tres episcopi et certi clerici. nunc autem multi quidem ab Italia episcopi praesentes sunt; praesto est autem et uestra beatitudo, sunt autem et Africani episcopi et Illyriciani, et nihil prohibet conuenire nobiscum
4 secundum quod in scriptis inter nos placuit. ille iterum nobis dixit: Cum multis quidem conuenire non possum, sed aequo numero conueniamus. et ego quidem adhibeo mecum tres episcopos qui debent conuenire; conueniant autem et tres patriarchae cum uno episcopo, ut inueniamur quattuor et quattuor, quatenus inter nos in scriptis con-
5 feratur de tribus capitulis. nos autem diximus ad eum: Maxime quidem multi Occidentales episcopi praesto sunt una cum uestra beatitudine, sicut ante diximus. tamen nec decet tres patriarchas conuenientes unum tantum episcopum habere; sed si omni modo hoc uultis fieri, oportet unumquemque patriarcham tantos secum episcopos habere suae dioceseos, quantos adsumit uestra beatitudo. tanta autem episcoporum multitudine praesente tres uel quattuor solos conuenire et gesta per se componere absentibus aliis episcopis et despectis nec condecens nec firmum est. continetur hoc in scriptis. interrogatis paucis etenim conuenientibus, si quidem uos uel quidam ex his qui uobiscum sunt, contradicunt, non est possibile eosdem et aduersarios et iudices esse negotii. si
M VIIII 196 autem non in partes uos separatis, necesse autem est communes quaestiones in synodo moueri; scripta quidem secreto fieri sub paucis episcopis et non hoc multis praesentibus

---

id est ante duos dies, commonentes quidem eius beatitudinem eorum [*om. s*] quae inter nos in scriptis complacuerunt, adhortantes uero eum conuenire una nobiscum et tractare et disponere de tribus capitulis, de
M VIIII 195 quibus piissimus imperator nos eiusque beatitudinem in scriptis interrogauit. ille uero respondit non posse una nobiscum conuenire eo quod plurimi quidem hic sunt Orientales episcopi, pauci uero cum eo, facere autem per semetipsum in scriptis suam sententiam et offerre piissimo domino; ideo enim et indutias
Sur II 501 postulasse ab eius serenitate, ut intra eas suam uoluntatem manifestaret. nos uero dicebamus: Scit uestra beatitudo quod in his quae inter nos in scriptis facta sunt, promisistis una cum episcopis qui uobiscum et communicant et uniti sunt, conuenire et requirere de his tribus capitulis. nos uero et communicamus et uniti uobiscum sumus et non decet omnium nostrum conuentum differri propter Occidentales episcopos. nec enim in sanctis quattuor synodis multitudo Occidentalium episcoporum inuenta est unquam, sed duo uel tres episcopi et certi clerici. nunc uero adest quidem uestra beatitudo, multi etiam alii ex Italia praesto
L V 431 sunt episcopi, sunt etiam ex Africa episcopi et ab Illyrico, et nihil est quod prohibet conuenire uos una nobiscum secundum ea quae inter nos in scriptis facta sunt. et melius est cum caritate decente sacerdotes

---

N

4 in *addidi* 8 epōs *corr. N* 10 nobis *N (cf.* uobis *G s)* 17 illiriciani *N* uobiscum *N* 27 praesentet *N* 29 interrogabitis *N*

non est cautum. melius autem ⟨est⟩ cum caritate sacerdotibus conuenientibus conuenire et unam pro causae ordinatione statuere uoluntatem et hanc manifestam facere reliquis sacerdotibus, ut tunc communis in scriptis sententia causae inponatur. cum autem nulli istorum consensit, diximus ad eum quod piissimus imperator tam ad uestram beatitudinem quam ad nos scripsit interrogans, cuius de tribus capitulis sententiae sumus. et si non uultis secundum quod in scriptis inter nos placuit, conuenire, sciat uestra beatitudo quod oportet nos communiter conuenientes nostram manifestare uoluntatem. nec enim iustum est uel tam Christianissimum imperatorem uel fidelem
6 scandalizari populum ex media protractione responsi. ille autem ad haec nobis dixit quod petiui piissimum imperatorem, ut uiginti dierum mihi daret indutias, ut respondeam ad interrogationem quam in scriptis eius tranquillitas ad me fecit. et uobis autem similia dico hoc adiciens quod, nisi intra praedictos dies manifestam meam faciam uoluntatem, quidquid uos de capitulis istis ordinaueritis, sequor uos et non separo
7 me de uestra communione. nos autem respondimus ad ea quod in scriptis quidem quae inter nos facta sunt, non placuit separatim nos respondere, sed communi tractatu pro istis capitulis definire. si autem sub occasione disceptationis dilationem quaerit uestra beatitudo, per septem annos iam ista causa mota, ex quo aduenit uestra beatitudo in hac regia ciuitate, et cum uos pro omnibus subtiliter instructi estis et condemnastis saepius in scriptis et sine scriptis haec tria capitula, non est iustum, cum piissimus imperator et nos et uestram beatitudinem interrogauit, per aliam dilationem protrahi responsum. si autem uolueritis uel cum omnibus nobis uel aliquibus tractare, quatenus sententia prius manifestetur aliis omnibus religiosissimis episcopis qui in hac regia ciuitate praesto sunt, et tunc definitione communi firmetur et causa finem accipiat, concedet omnino piissimus imperator communi data promissione a nobis omnibus pro causae definitione. si autem uultis cum aliis quibusdam tractare, qui non eadem nobiscum sapiunt nec ad ecclesiae pacem festinant, necesse est nos ut interrogatos a piissimo imperatore communiter respondere quod nobis de tribus uidetur capitulis. uerum tamen et hoc pro pace ecclesiarum petimus uos manifestare ⟨quod⟩, si hoc quod intra supradictos dies facitis, non sufficiet ad satisfactionem scandalizatis, permanetis in
8 nostra communione et condemnatis a nobis tribus capitulis. respondit eius beatitudo: Ad hoc non respondeo uobis; nam, quod et ante dixi, pro poena mihi intuli, si mea promissa non adimplebuntur, et non manifestem uoluntatem meam intra eosdem
9 dies. nos autem iterum ad hoc perseuerauimus dicentes quod petimus uos conuenire nobiscum cum caritate sacerdotali communi uoluntate definire de tribus capitulis; ita etenim et uestra beatitudo et nos una cum ea iuste petimus piissimum imperatorem
10 dare nobis certas indutias, utpote communi uoluntate causa de definienda. istis et

---

[sacerdote *G*] conuenire et unam [una *G*] pro causa sententiam statuere, ut tunc quaestio communem in scriptis definitionem suscipiat. hoc enim cognoscens et piissimus imperator indutias dabit omni modo, cum promissio communis a nobis omnibus [*om. G*] ei data fuerit pro causae definitione [diffinitione *G*]. si uero non uultis secundum ea quae in scriptis nobis placuerunt, conuenire, cognoscat uestra beatitudo quod M VIIII 196 oportet [et nos *s*] nos in unum conuenientes nostram manifestare uoluntatem. nec enim iustum est uel tam Christianissimum imperatorem uel fidelem populum scandalizari ex dilatione, quae in medio circa responsionem efficitur. et his dictis promisimus omnia suggerere piissimo domino. quo a nobis facto promisit eius serenitas transmittere quosdam gloriosissimos iudices una cum religiosissimis episcopis ad eundem beatissimum uirum, ut de iisdem etiam iterum eum adhortarentur.

N

1 est[2] *addidi* 15 separatim et separatim diuise *N* 25 definitionem *N* 28 quod[1] *addidi* 31 respedeo *N*

multis talibus motis, quoniam ad prolixitatem infinitam uidebamus extendi conloquium et nullum finem accipiens, promisimus ea suggerere Christianissimo imperatori. quo a nobis facto promisit eius tranquillitas destinare quosdam ex gloriosissimis iudicibus una cum religiosissimis episcopis ad eundem religiosissimum uirum, ut pro isdem ipsis iterum eum hortentur.

d. 7. m. Mai. a. 553 M VIIII 197 L V 431 Sur II 501

6 Diodorus archidiaconus et primicerius reuerentissimorum notariorum dixit: Quoniam, sicut promisit, piissimus imperator hesterno die destinauit ad religiosissimum papam Vigilium Liberium, Petrum, Patricium et Constantinum uiros gloriosissimos, missi autem sunt et a uestro sancto concilio Theodorus Caesareae Cappadociae, Benignus Heracliae Pelagoniae, Andreas Ephesi, Megethius Heracliae Thraciae, Constantinus Calchedonis, Eusebius Tyri, Iohannes Caesareae Palaestinae, Amazonius Edessae, Theodorus Seleuciae, Phocas Staliensis, Theodorus Leontopoleos et Aemilianus Antipyrgi religiosissimi episcopi et praesto sunt praedicti gloriosissimi iudices, iussi a piissimo imperatore dicere ante sanctam synodum quae praesentibus eis subsecuta sunt, hoc ipsum suggerimus.

7 Sancta synodus dixit: Praedicti gloriosissimi uiri secundum quod iussum est a piissimo imperatore, dignentur dicere quae ipsis praesentibus subsecuta sunt.

d. 1. m. Mai. a. 553 d. 7. m. Mai. a. 553

8 Liberius gloriosissimus patricius, Petrus gloriosissimus patricius et magister officiorum, Patricius gloriosissimus patricius et Constantinus gloriosissimus quaestor sacri palatii per gloriosissimum quaestorem Constantinum dixerunt: Et primo die instantis Maii mensis ex iussione piissimi imperatoris fuimus ad beatissimum papam Vigilium una cum gloriosissimis patriciis Belisario, Cethego et Rustico; et septimo die instantis Maii mensis missi fuimus iterum ad eundem beatissimum uirum una cum Theodoro Caesareae Cappadociae, Benigno Heracliae Pelagoniae, Andrea Ephesi, Megethio Heracliae Thraciae, Constantino Calchedonis, Eusebio Tyri, Iohanne Caesareae Palaestinae, Amazonio Edessae, Theodoro Seleuciae, Phoca Staliensis ciuitatis, Theodoro Leontopoleos et Aemiliano Antipyrgi religiosissimis episcopis. in utroque autem die idem responsum diximus a piissimo imperatore, hoc est ut aut conueniret cum omnibus uobis et tractaret pro tribus capitulis, licentia contradicendi uolentibus

---

M VIIII 197 L V 431 Sur II 501

27 in utroque—28, 21 sustinuit *aliam uersionem praeb. G s (b):* In utroque autem die eandem responsionem diximus a piissimo domino, id est [est *om. s*] ut conueniret una uobiscum [nobiscum *s*] omnibus et trac-

---

N, G s (b) [inde a 6 usque ad 27]

8 Vigilium *om. G* Liberium *om. N s, sed cf.* 18, *unde apparet* Liberium *hic nominatum esse* 9 caesariae *N G* 10 haerachiae[1] *corr. N* trachiae *N* 11 calchedonus *N* aedese *N* edaese *G* 12 theodatus *N* Theodotus *G s* seleucia *corr. N* yphocas talliensis *N* et *om. s (cf. 27)* emilianus *N* antypyrgi *N* 14 impro *N* 21 Maii] mali *N* secundum iussionem pii domini peruenimus *G s* ac *N* 22 uilisario *N* bilisario *G* Bylisario *b* Cetego *N* cetheo *G* 23 Maii] mali *N* missi fuimus] peruenimus *G s* 24 Caesareae *om. N* heraclia opellagonie *N* Heracleae *s* pelagoniensis *G s* Andreas *N* Andreae *G* 25 Megetheo *G* heraclia et rachiae *N* iohannes *N* 25/26 caesariae *N G* 26 aedesae *N* edesae *G* theodato *N* Theodoto *G s* seluuciae *N* talliensis *N* 27 leontopolitano *N* et *om. N* antepirgio *N* antypyrgi *G* in utroque *etc. N* 29 et] aut *N*

data, aut, si non uoluerit, conueniret una cum beatissimis patriarchis, id est Euthychio Constantinopolitano, Apolinario Alexandrino, Domnino Theopolitano et aliis et ceteris episcopis, et cum ipsis tractaret pro sententia quae decet pro tribus capitulis dari, et quod eis uisum fuerit, aliis episcopis manifestent, quatenus communi omnium consensu finis inponatur causae trium capitulorum. et multis pro hoc motis conuenire quidem aut cum omnibus religiosissimis episcopis aut cum sanctissimis patriarchis et ceteris episcopis secundum quod piissimus imperator proposuit, non est passus. petiuit autem indutias accipere, ut solus responderet. nos autem ad eum diximus quod solus quidem saepius in scriptis et sine scriptis condemnasti tria ista capitula, piissimus autem imperator communiter te uult cum aliis conuenire et commune pro istis iudicium fieri. de dilatione autem et per alios rettulisti piissimo imperatori. et respondit eius maiestas quod, siquidem conuenire uelis cum beatissimis patriarchis et religiosissimis M VIIII 198 episcopis secundum quod inter uos placuit, ut tractares et communiter de tribus capitulis definiatis, non tantum quantas modo dicitis indutias, do uobis, sed etiam longiores. quoniam uero et post tantum tempus uidemus te dilationibus utentem, necesse est nos a religiosissimis sacerdotibus qui ad hoc conuocati tempus tantum hic commorantur, synodice cognoscere qualem pro istis uoluntatem habent. nos etenim non possumus dei ecclesiam in tanta confusione relinquere, maxime haereticis calumniantibus eius sacerdotes quasi Nestorianam insaniam sapientes. hoc igitur responso per nos facto saepius petiuimus eum per nos conuenire una cum uestra sancta synodo. ille autem hoc facere non sustinuit.

9 Sancta synodus dixit: Et religiosissimi episcopi qui una cum gloriosissimis L V 432 iudicibus ad sanctissimum papam Vigilium fuerunt, quae secuta sunt, dicant. Sur II 501

10 Religiosissimi episcopi dixerunt: Secundum iussionem piissimi imperatoris et praeceptum uestrae sanctitatis fuimus una cum Liberio gloriosissimo patricio, Petro gloriosissimo patricio et magistro officiorum et Patricio gloriosissimo patricio et Constantino gloriosissimo quaestore sacri palatii ad sanctissimum papam Vigilium et ingressis nobis gloriosissimus magister et gloriosissimus quaestor proposuerunt praesentibus nobis iussionem piissimi imperatoris sanctissimo papae. et multa dicta sunt

---

taret de tribus capitulis, his qui uolunt, fiduciam habentibus contradicendi [dicendi *G*], ut per communem consensum omnium finem susciperet causa trium capitulorum. et plurimis de hoc motis postulauit indutias accipere, nt solus respondeat. nos uero ad eum diximus quod solus quidem saepius in scriptis et sine scriptis condemnasti ista tria capitula; piissimus autem dominus in communi uult te una cum aliis conuenire L V 432 et sic de his [eis *b*] iudicium fieri. de indutiis uero et per alios suggessit tua beatitudo piissimo domino et M VIIII 198 respondit eius maiestas quod, si quidem conueniatis una cum beatissimis patriarchis et religiosissimis episcopis secundum quod inter uos uisum est, debentes tractare et communiter de tribus capitulis disponere, praebeo non solum quantas nunc [nunc *om. b*] dicitis indutias, sed etiam longiores; sin autem per semetipsam uult tua beatitudo suam manifestare uoluntatem, necesse est nos etiam ab his qui propter hoc uocati sunt religiosissimi sacerdotes et tantum tempus hic commorati sunt, synodice [synodiae *G*] discere quam de his habent uoluntatem. nos enim non possumus dei ecclesiam ulterius in tanta confusione relinquere, maxime hereticis calumniantibus eius sacerdotes tamquam Nestorii sequaces. et iterum promisit solus facere et transmittere piissimo domino.

N, G s (b) [inde a 22]

1 conuenire *N* conueniret *scripsi* euthicio *N* 2 Apollinario *N* 3 tractare *N* tractaret *scripsi* 5 et — 6 quidem *om. b* 10 commuter *N* 11 imp̄ *N* 16/17 commemorantur *N* 23 subsecuta *G s* 28 ingressus nobiscum *N*

similia illis, quae et ante a uestra sanctitate praecedenti die apud eundem sanctissimum
Sur II 502 papam mota sunt; et quae nunc exposuerunt gloriosissimi iudices, scimus et nos mota esse apud ipsius sanctitatem.

11 Gloriosissimi iudices dixerunt: Nos quidem hoc quod iussi sumus a piissimo imperatore, impleuimus; et imus ad sacrum eius palatium in eius obsequium permansuri. uos autem dei timorem prae oculis habentes celerem finem inponere causae dignamini conuenientem his quae a sanctis quattuor conciliis de fide recta definita sunt, scientes quod piissimus imperator specialiter iussit nobis dicere [et] uestrae sanctitati quod ipse quae a sanctis quattuor conciliis de una eademque fide definita et iudicata sunt, et seruauit et seruat et uindicauit et uindicat et omnia quidem, quae conueniunt his quae ab isdem sanctis conciliis pro recta fide definita sunt, et suscipit et seruat,
M VIIII 199 omnia autem contraria his quae ab ipsis de fide recta iudicata sunt, et reicit et aliena dei ecclesiae iudicat esse. nam et sanctas quattuor synodos maiestas ipsius sacris ecclesiae diptychis inseri et praedicari fecit, quod ante imperium diuinitus ei datum in sancta ecclesia non procedebat.

12 Et cum recessissent gloriosissimi iudices, sancta synodus dixit: Certis constitutis quae et nunc apud beatissimum papam Vigilium secuta sunt per expositionem gloriosissimorum iudicum et religiosissimorum episcoporum, cum nos per omnia quod decet et seruauimus et seruamus et saepius petiuimus sanctissimum papam Vigilium una nobiscum conuenire et definitionem una nobiscum his quae mouentur, imponere, quoniam ex religiosissimis episcopis qui in hac regia ciuitate degere noscuntur, non sunt in nostro concilio praesentes de Africanis quidem Primasius reuerentissimus unus Byzacenae
L V 433 prouinciae episcopus, de Illyrico autem Sabinianus et Proiectus et Paulus religiosissimi episcopi, Theodorus reuerentissimus episcopus Limyron, Anatolius reuerentissimus episcopus Cymae, Diogenianus reuerentissimus episcopus Sozopolitanus una cum Ammonio, Petro et Theodoro reuerentissimis presbyteris et ecclesiae huius regiae urbis defensoribus pergant et adhortentur eos uenire et participes fieri huius sancti concilii.

13 Et cum issent destinati reuerentissimi uiri ad praedictos religiosissimos episcopos et reuersi sunt, Theodorus episcopus Limyron dixit: Pro iussione uestrae beatitudinis fuimus tam ego quam Ammonius reuerentissimus presbyter et huius sanctae magnae ecclesiae defensor in domum Marinae ad Primasium reuerentissimum episcopum Afrum et adhortati sumus eum, ut ueniret et consideret uestrae sanctitati. ille autem dixit: Papa non praesente non uenio.

N G s (b)

1 ante uram scitatem *N* a *om. G* 2 qui *N* scimus — 4 iudices *om. N* 8 spiritaliter *N* nobis iussit *trp. G* et *om. G s* 10 et uindicauit *om. N* 11 isdem] his de *N* 12 quaeque *N* 13 de ecclesia *G s* maiestas *ex* modestas *corr. N* 14 dipticiis *N* praedicare *N* impre *N* 15 sca ecclesiae *N* 17 subsecuta *G s* 18 omnia *om. N* et[2] *om. N* 19/20 nobis *N* 20 de his *N* ex *om. N* 22 uizachenae *N* bizacenae *G* 23 prouinciae] paroeciae *G s* sauinianus *N* preiectus *N (sed cf. p. 30, 24 et 30, 33)* praeiectus *G* 24 episcopus *om. N* limuron *N ut solet* lymoron *G s* Anatholius *N* 25 episcopus[1] *om. G* cumae *N* Digenianis *N* episcopus[2] *om. N G* 26 et[3] *om. N* 27 pergent *G* participes] partem *G s* 29 lymiron *G s* 32 inuenirent *N* cum sederet *N* ura *N* 33 papam *N*

14 Ammonius presbyter et defensor ecclesiae dixit: Vere docuit Theodorus reuerentissimus episcopus Limyron; ita enim et diximus et audiuimus ab eo.

15 Anatolius episcopus Cymae dixit: Secundum iussionem uestrae beatitudinis fuimus tam ego quam Petrus reuerentissimus presbyter et defensor huius sanctae magnae ecclesiae in loco qui dicitur Palea, in domo piissimi et tranquillissimi imperatoris, ad Sabinianum reuerentissimum episcopum Zaparenae ciuitatis Illyricianae dioceseos et adhortati sumus eum, ut conueniret et consideret uestrae sanctissimae synodo. qui dixit non posse uenire eo quod non praesto est archiepiscopus eius Benenatus; dixit autem quod ego illi respondeo.

16 Petrus presbyter et defensor ecclesiae dixit: Vera dixit Anatolius reuerentissimus episcopus Cymae; sic etenim et diximus et audiuimus ab eo.

17 Diogenianus episcopus Sozopolitanus Pisidiae dixit: Secundum iussionem uestrae beatitudinis perueni una cum Theodoro reuerentissimo presbytero et defensore huius magnae sanctae ecclesiae ad Proiectum reuerentissimum episcopum Naisitanum Illyricae dioceseos, qui habitat in domo Maxentiani, et diximus ei tale responsum quod hortantur uos sanctissimi patriarchae et reliqui omnes fratres uestri religiosissimi episcopi uenire in sanctam synodum. et dixit quod archiepiscopum Benenatum accedo et ad eum respondeo. cum autem peruenissemus ad Paulum religiosissimum episcopum secundae Iustinianae, qui habitat in domo Germani prope portum Caesarii, et dixissemus ei quae uestra sanctitas iussit, respondit quod archiepiscopum habeo et ei respondeo. M VIIII 200

18 Theodorus presbyter et defensor ecclesiae dixit: Secundum iussionem uestrae beatitudinis cum peruenissem una cum Diogeniano reuerentissimo episcopo Sozopolitano ad praedictos reuerentissimos episcopos Proiectum Naisitanum et Paulum secundae Iustinianae, adhortati sumus eos uenire in isto sancto concilio; et responderunt illa quae edocuit praedictus reuerentissimus episcopus Diogenianus.

19 Sancta synodus dixit: Oportebat quidem Primasium et Sabinianum et Proiectum et Paulum religiosissimos episcopos conuocatos ab hoc sancto concilio aduenire et participes fieri omnium quae mouentur, maxime cum et piissimus imperator et nos ipsi licentiam dedimus unicuique suam uoluntatem quam pro his quae mouentur, habet, facere manifestam. quoniam uero hoc non fecerunt, de Primasio quidem secundum ecclesiasticam traditionem opportuno tempore quae oportet, disponantur; Sabiniano autem et Proiecto et Paulo reuerentissimis episcopis licebit secundum quod petierunt, L V 434

N G s (b)

2 et[1] *om. s* 3 cumae *N* uestrae *om. G* 5 pale *N* piissimis et tranquilissimis *N* 6 sauinianum *N* reuerentissimus *N* zapharennae *N* hyliiricianae *N* 7 inueniret *N* consederet *N* 8 eius *om. N* 9 ille *N* 10 Anotholius *N* 11 cumae *N* enim *G* 12 phisidie *N* 13 cum perueni *N* 14 magnae *om. s* et ad *N* preiectum *N* praeiectum *G* 15 hilirice *N* 16 hortatur *N* 17 conuenire *N* Benenatum — 19 episcopum *om. N* 19 secundum *N* caesarli *N* 20 diximus *N* 23 uenissem *N* 24 praeiectum *G* proiectum *corr. N* 25 et *om. G s* 26 praedictus *om. N* 27 preiectum *N* praeiectum *G* 30 unicuique *om. G* pro *om. N* 31 primasium *N* 32 oportet uno *N* quo *G* deponatur *G* sauiniano *N* 33 praeiecto *G* proiecto *N*

ad Benenatum religiosissimum episcopum accedere, qui communicat nobiscum et consentit his quae ab ista synodo aguntur, sicut ostendunt ea quae saepius scripsit et fecit, et quod Phocas religiosissimus episcopus sub eius diocesi constitutus praesto est huic sancto concilio et eius uices agit. et haec quidem sic ordinentur. incongruum autem sacerdotibus esse putantes protrahere dandum a nobis responsum Christia- 5
Sur II 503 nissimo imperatori, apostolo maxime Petro dicente oportere nos paratos esse ad satis- cf. 1 Petr.
factionem omni poscenti nos rationem de nostra salute, deo adiuuante futuro die 3, 15
conuenientes quae oportet agemus.

---

6 sq. *cf. act. I p.* 14, 18 sq.

N G s (b)

1 communicant *N* nobis *G s* 1/2 consensit *N* 2 isto *G* 3 phoca *G* 6 oportet *s* 7 ratione *N* iuuante *G s* 8 agamus *N* *subscr.* EXP̄L SEC̄ CONSENSIO: IN̄C TERCIA *N*

1 Impī domni Iustiniani $\overline{pp}$ aug̃ M VIIII 200
L V 434
Sur II 503
d. 9. m. Mai.
a. 553
anno XXVII p̄ c̄ Basilii $\overline{uc}$ anno XII die VII Īd Maī indictione I
considentibus in secretario uenerabilis episcopii huius regiae ciuitatis
Eutychio sanctissimo patriarcha regiae Constantinopolis nouae Romae
II Apolinario sanctissimo archiepiscopo Alexandrinae magnae ciuitatis
III Domnino sanctissimo patriarcha Theopolitanae magnae ciuitatis
IIII Stephano religiosissimo episcopo Raphiae M VIIII 201
V Georgio religiosissimo episcopo Tiberiadis
VI Damiano religiosissimo episcopo Sozusae uicem agentibus Eustochii sanctissimi episcopi Hierosolymitani
VII Benigno religiosissimo episcopo Heracliae Pelagoniae uicem agente Heliae beatissimi episcopi Thessalonicensis
8 Theodoro religiosissimo episcopo Caesareae primae Cappadociae prouinciae
9 Andrea religiosissimo episcopo Ephesi
10 Sextiliano religiosissimo episcopo Tuneiensi uicem agente Primosi religiosissimi episcopi Karthaginis
11 Megethio religiosissimo episcopo Heracliae Thraciae
12 Anastasio religiosissimo episcopo Tabiae uicem agente Dorothei religiosissimi episcopi Ancyrae
13 Iohanne reuerentissimo episcopo Iliensi uicem agente Euprepii religiosissimi episcopi Cyzicenae ciuitatis
14 Eusebio religiosissimo episcopo Tyri

Actionis III gesta ter exhib. G; nomina episcoporum nisi 1—10 *non praeb. N; omnia nomina se recensuisse Baluzius testatur.*

N [usque ad 16*] G*$^{1-3}$ *s (b)*

1—2 *om. G*$^{1-3}$ 1 IMPERANTI DŌM IVSTIANI $\overline{PP}$ AV̄G *N* IMPERII DOMINI IVSTINIANI PERPETVI AVGVSTI *s* 2 POS CONSVLATVM *N* post Consulatum *s* BASYLII *N* VIRO CLARISMO *N* uiri clariss. *s* DIE IIII *N (sed cf. p.* 36, 31*)* idus maī *N* Idus Maias *s* ind̄ prima *N* 3 cretario G^2 uenerabilibus episcopis G^1 G^3 *s* ep̄i *N om.* G^2 4 Euthicio *N* sc̄issimi *N* 5 apollonario *N* *numeri* II—VII *ex N* 8 Gregorio G^1 9 domiano G^2 G^3 reuerentissimo G^1 *s* Sozusae *om. N* sozisae G^1 sozosae G^2 zososae G^3 Sozysae *s* agentem *N* Eustachii G^3 sanctissimi] religiosissimo *N* 11 religī *N* herachie *N* palagoniae G^2 agentem *N* 13 beatissimo *N* 14 Andreas *N* relig̃ ep̄is *N* 15 Sextilianus *N* relig̃ ep̄s *N* tunegensis *N* tyniensis G^1 tuniensae G^2 tuniense G^3 Tuniensi *s* agentem *N* Primosi religiosissimo G^2 Primo regiosissimo G^3 ep̄o G^2 G^3 16 Kartag̃ *N* carthaginis G^1 *s* cartaginis G^2 G^3 *post* Kartag̃: una cum ceteris (teris *N*) coepiscopis (coepīs *N*) suis quorū nomina in prima sessione *adnot. N* 19 cancyrae G^1 20 reuerentissimo] religiosissimo G^3 iliensae G^1 Eup̄pii G^1 Euprcii G^2 21 cyticenae G^1 cyzine G^2 22 Tyri — 33, 2 episcopo *om.* G^3

15 Iohanne religiosissimo episcopo Nicomediae
16 Stephano religiosissimo episcopo Nicaeae
17 Constantino religiosissimo episcopo Calchedonensi
18 Petro religiosissimo episcopo Tarsi
19 Iohanne reuerentissimo episcopo Cucusorum uicem agente Palladii religiosissimi episcopi Melitenae
20 Iohanne religiosissimo episcopo Caesareae Palaestinae
21 Pompeiano religiosissimo episcopo Byzacii
22 Amazonio religiosissimo episcopo Edessae
23 Alexandro religiosissimo episcopo Gangrorum
24 Thoma religiosissimo episcopo Apamiae Syriae
25 Euphranta religiosissimo episcopo Tyanorum
26 Theodoro religiosissimo episcopo Hierapolis Syriae
27 Bosporio religiosissimo episcopo Neocaesareae
28 Iohanne religiosissimo episcopo Bostrae
29 Philippo religiosissimo episcopo Myrorum
30 Theodoro religiosissimo episcopo Seleuciae Isauriae
31 Iuliano religiosissimo episcopo Sardiensi
32 Theodoro religiosissimo episcopo Gortynae
33 Eustathio religiosissimo episcopo Damasci
34 Theodosio religiosissimo episcopo Rhodi
35 Firmo religiosissimo episcopo Tipasensi Africanae prouinciae
36 Theodoro religiosissimo episcopo Antiochiae Pisidiae
37 Phoca religiosissimo episcopo Staliensi
38 Eulogio religiosissimo episcopo Pergae
39 Seueriano religiosissimo episcopo Aphrodisiadis
40 Cyriaco religiosissimo episcopo Amidae
41 Seuero religiosissimo episcopo Synnadorum
42 Petro religiosissimo episcopo Sidae
43 Abramio religiosissimo episcopo Sergiopolitano
44 Asignio reuerentissimo episcopo Traianopolitano uicem agente Iohannis religiosissimi episcopi Laodiciae ⟨Phrygiae⟩ Pacatianae
45 Cresco religiosissimo episcopo Cuiculi
46 Theodosio religiosissimo episcopo Iustinianopolitano secundae Cappadociae
47 Stephano religiosissimo episcopo Laodiciae siue Theodoriadis

---

G$^{1-3}$ *s (b)*

1—2 episcopo *om. G*^{3} 3 calchedonensae *G*^{1} 4 epis *G*^{1} 5 cycissorum *G*^{1} Iohanne — 6 Melitenae *om. s* 6 melitinae *G*$^{1-3}$ 7 reuerentissimo *s* episcopo *om. G*^{3} *s* cesarie *G*^{1} caeccsariae *G*^{2} cesariae *G*^{3} 8 bizantii *G*^{2} Byzacii — 9 episcopo *om. G*^{1} 9 edesae *G*$^{1-3}$ 10 cangrorum *G*^{3} 11 reuerentissimo *G*^{1} *s* 13 hierapoli *G*^{1} *G*^{2} hieropolis *G*^{3} 14 Bosphorio *s* neocaesariae *G*$^{1-3}$ 16 mirorum *G*^{3} 17 theodoto *G*$^{1-3}$ *s* seletiae *corr. G*^{3} 18 sardiense *G*^{1} *G*^{2} sardensi *G*^{3} 19 Theodosio *corr. G*^{3} gortinae *corr. G*^{1} gortine *G*^{3} 20 Eustachio *G*^{3} *s* damasi *G*^{2} 21 rodi *G*$^{1-3}$ 22 potipason *G*^{1} *G*^{2} *s* tibason *G*^{3} 24 staliensae *G*^{1} *G*^{2} staliense *G*^{3} 27 Amydae *s* 28 sinodarum *G*^{1} synadorum *G*^{3} syNnadorum *corr. G*^{2} 30 abrahamio *G*$^{1-3}$ *s* 31 religiosissimo *G*^{2} Iohannes *G*^{2} 32 Phrygiae *om. G*$^{1-3}$ *s* pacaciae *G*^{2} pacatiae *G*^{1} *G*^{3} 33 *ante* Crescum *in ceteris actionibus* Iohannes relig. episc. Adrianopolitanus Thraciae ***nominatus erat. utrum huic conuentioni afuerit an uitio scriptoris nomen eius omissum sit, in dubio relinquamus.*** crisco *G*$^{1-3}$ *s (cf. p. 4, 34)*

48 Auxanone religiosissimo episcopo Hierapolis Phrygiae
49 Eustathio religiosissimo episcopo Maximianopolitano
50 Aetherio religiosissimo episcopo Anazarbi
51 Dometio religiosissimo episcopo Chalcidis
52 Valeriano religiosissimo episcopo Obbae Africanae prouinciae
53 Dionysio religiosissimo episcopo Seleuciae Syriae
54 Theodoro religiosissimo episcopo Dryziparon
55 Seuero religiosissimo episcopo Pompeiopolitano Paphlagoniae
56 Georgio religiosissimo episcopo Iustinianocypselon
57 Romano reuerentissimo episcopo Gabalon
58 Georgio reuerentissimo episcopo Iustinianopolitano Armeniae
59 Iohanne reuerentissimo episcopo Nysae
60 Basilio reuerentissimo episcopo Iustinianopolitano Camulianorum
61 Iohanne reuerentissimo episcopo Barcusorum
62 Cresconio reuerentissimo episcopo Zattarensi prouinciae Numidiae
63 Sergio reuerentissimo episcopo Cynon secundae Aegypti
64 Christophoro reuerentissimo episcopo Arcadiopolitano Asiae
65 Theodosio reuerentissimo episcopo Bibli
66 Leontio reuerentissimo episcopo Arcae
67 Iohanne reuerentissimo episcopo Myrinae
68 Alexandro reuerentissimo episcopo Amphipolitano
69 Stephano reuerentissimo episcopo Clysmatis
70 Thoma reuerentissimo episcopo Berissae
71 Aristodemo reuerentissimo episcopo Philomelii
72 Thalelaeo reuerentissimo episcopo Adrianopolitano Pisidiae
73 Theoctisto reuerentissimo episcopo Erythron
74 Diogeniano reuerentissimo episcopo Sozopolitano
75 Basso reuerentissimo episcopo Tamiathensi
76 Anatolio reuerentissimo episcopo Cymae
77 Diogene reuerentissimo episcopo Cratiae
78 Restituto reuerentissimo episcopo Mileon Africanae prouinciae
79 Theodoro reuerentissimo episcopo Leontopolitano Aegypti
80 Conone reuerentissimo episcopo Magydensi
81 Aemiliano reuerentissimo episcopo Antipyrgi
82 Theoctisto reuerentissimo episcopo Prusae
83 Georgio reuerentissimo episcopo Ptolomaidis
84 Sotero reuerentissimo episcopo Aulonis
85 Zosimo reuerentissimo episcopo Antandri

G^{1-3} *s (b)*

2 Eustachio G^2 G^3 3 episcopo *om.* G^1 4 calchidis G^{1-3} 6 lesaeleuciae G^2 siriae G^2 G^3 7 driziparon G^{1-3} 8 pompegiopolitano G^1 paphilagoniae G^1 G^2 9 Iustinianae Cypselon *s* 10 labalon G^{1-3} *s* 12 nisae G^1 G^2 13 camilianorum G^1 G^3 camylianorum G^2 *s* 14 episcopo *om.* G^3 barcisorum G^1 barcysorum G^2 G^3 *s* 15 Crisconio G^{1-3} episcopo *om.* G^1 zatarensi G^3 *s* nimidiae G^1 16 cyno G^{1-3} *s* 17 arcadiopolino G^2 Archadiopolitano *s* 20 myrenae G^{1-3} *s* 22 chysmatis G^{1-3} 23 beryssae G^1 24 aristemo G^1 25 thallebeo G^{1-3} Thallelaeo *s* 28 tamiathense G^1 G^3 tamiathensae G^2 Tamathensi *s* 30 ratiae G^1 aratiae G^3 31 restuto G^{1-3} *s* mileno G^3 32 egyptię *corr.* G^1 egyptiae *corr.* G^3 egyptia G^2 33 magoediensi G^1 G^2 magno ediensi G^3 Magodiensi *s* 34 Aemilitano G^2 antypirgi G^1 G^2 *(in action. I et II Aemilianus ante Cononem nominatur)* 36 ptolomadis G^2 G^3

86 Cypriano reuerentissimo episcopo Coryci
87 Helia reuerentissimo episcopo Diocletianopolitano
88 Theona reuerentissimo episcopo Cuson
89 Theodoro reuerentissimo episcopo Limyron
90 Gennadio reuerentissimo episcopo Zenonopolitano
91 Asyncretio reuerentissimo episcopo Aradi
92 Stephano reuerentissimo episcopo Botryon
93 Philippo reuerentissimo episcopo Phelli
Sur II 504 94 Mena reuerentissimo episcopo de Myriangelis
95 Genethlio reuerentissimo episcopo Dorylaii
96 Thoma reuerentissimo episcopo Constantinae
97 Theodoro reuerentissimo episcopo Leontopolitano
98 Seuero reuerentissimo episcopo Taborum
99 Theoctisto reuerentissimo episcopo Alicarnasi
100 Cosma reuerentissimo episcopo Malli
101 Dionysio reuerentissimo episcopo Megarensi
102 Callinico reuerentissimo episcopo Opuntis
103 Paschasio reuerentissimo episcopo Aegii
104 Erasimo reuerentissimo episcopo Cibyrae
105 Iohanne reuerentissimo episcopo Neocaesareae Euphratensis
106 Nonno reuerentissimo episcopo Dausarorum
107 Stephano reuerentissimo episcopo Balaneon
108 Thoma reuerentissimo episcopo Circesii
109 Anatolio reuerentissimo episcopo Sebastae
110 Constantino reuerentissimo episcopo Midaii
111 Macario reuerentissimo episcopo Prymnessi
112 Megalo reuerentissimo episcopo Miri
113 Thalelaeo reuerentissimo episcopo Isindorum
114 Niceta reuerentissimo episcopo Epiphaniae
115 Alexandro reuerentissimo episcopo Dionysii
116 Pelagio reuerentissimo episcopo Azanon
117 Hierone reuerentissimo episcopo Anastasiopolitano Phrygiae
118 Glauco reuerentissimo episcopo Alion
119 Procopio reuerentissimo episcopo de Antino
120 Petro reuerentissimo episcopo Dometiopolitano
121 Iohanne reuerentissimo episcopo Coloniae
122 Vranio reuerentissimo episcopo Tralliensi

G^{1-3} *s (b)*

3 cysson G^{1-3} *s* 4 ỹlmyron *corr.* G^1 lymiron G^2 lymyro G^3 5 Gennadio G^1 G^3 Gentiadio G^2 6 Asincretio G^{1-3} aradii G^{1-3} 7 botrion G^{1-3} *s* 10 Genethilio G^3 doryllaii G^1 G^3 dorillaii G^2 12 Halicarnasi *s* *abhinc usque ad* 15 *ordine perturbato:* 13 Cosma . . . Leontopolitano *s* 14 Seuero . . . Taborum *s* 15 Theoctisto . . . Malli *s* 14 alicarnassi G^{1-3} 16 magarensae G^1 megarense G^2 G^3 17 opyntis G^{1-3} 18 Pascasio G^{1-3} 19 Erasino G^{1-3} episcopo *om.* G^2 cybyrae G^{1-3} 20 neocaesariae G^{1-3} eufratensis G^1 22 episcopo *om.* G^2 G^3 23 circisii G^{1-3} *s* 26 Machario G^1 G^2 Micario G^3 Prymnesiae *s* 27 Magalo G^1 Mågalo *corr.* G^2 Myri *s* 28 Thallelco G^1 Thalelaco G^2 Thallelaeo G^3 *s* 31 Pelagius G^2 34 Antinoi *s* 36 coliniae G^2 Colonne *s* 37 trallense G^3 traliensae G^1 G^2

123 Iohanne reuerentissimo episcopo Cerasuntis
124 Phronimo reuerentissimo episcopo Synai
125 Macedonio reuerentissimo episcopo Iustinianopolitano Bithyniae
126 Ecdicio reuerentissimo episcopo Teni
127 Eulogio reuerentissimo episcopo Danaborum
128 Theodoro reuerentissimo episcopo Coradeon
129 Helpidophoro reuerentissimo episcopo Anastasiopolitano Cariae
130 Cyrione reuerentissimo episcopo Dadimorum
131 Theodoro reuerentissimo episcopo Laodiciae
132 Sila reuerentissimo episcopo Tiberiopolitano
133 Diogene reuerentissimo episcopo Augustopolitano
134 Theodoro reuerentissimo episcopo Ingilon
135 Iuliano reuerentissimo episcopo Zeugmatis
136 Dorymenio reuerentissimo episcopo Adraon
137 Iohanne reuerentissimo episcopo Leri
138 Theodoro reuerentissimo episcopo Gargaron
139 Theodoro reuerentissimo episcopo Comanorum
140 Rufino reuerentissimo episcopo Sebastiae Armeniae
141 Conone reuerentissimo episcopo Semneon
142 Cyriaco reuerentissimo episcopo Casatorum
143 Sisinnio reuerentissimo episcopo Praeneti
144 Iuliano reuerentissimo episcopo Batnon
145 Anastasio reuerentissimo episcopo Rachlae
146 Theodoro reuerentissimo episcopo Porthmi
147 Paulo reuerentissimo episcopo Stectorii
148 Stephano reuerentissimo episcopo Amasiae
149 Paulo reuerentissimo episcopo Adrassi
150 Euandro reuerentissimo episcopo Cnidi
151 Mena reuerentissimo episcopo Carpathi

2 Diodorus archidiaconus et primicerius reuerentissimorum notariorum dixit: Hesterno die conuentione facta interlocuta est uestra sanctitas, ut hodierno die sancta uestra synodus colligatur. et suggerimus ad quod placuerit.

3 Sancta synodus dixit: Ordinis gratia omnia quae gesta sunt, recitentur.

4 1 Quo facto sancta synodus dixit: Omnibus proponentes et sacerdotibus conuenire putantes initium facere gestorum quae apud nos habentur de tribus capitulis, de quibus in scriptis interrogati sumus a piissimo et tranquillissimo imperatore, et manifestum

---

N [inde a 30] G^{1-3} s (b)

1 cesaruntis G^1G^3 cesariaruntisense *corr.* G^2 2 Phronnio G^1 Phronnimo G^2 Phronymo *s* Synaii G^{1-3} Sinai *s* 3 Macenio G^2 Maedonio G^3 7 Helpidophoro G^{1-3} *s* 13 episcopo *om.* G^1 14 episcopo *om.* G^1 16 Theodoro—Gargaron *om.* G^3 18 Ruphino G^1 G^2 episcopo *om.* G^1 G^3 sebastiane G^1 sebastinae G^2 arminiae G^3 20 episcopo *om.* G^1 21 Sisinio G^1 episcopo *om.* G^1 22 episcopo *om.* G^1 24 episcopo *om.* G^1 G^3 borthmi G^1 26 episcopo *om.* G^1 28 Gnidi *s* 29 carpathii G^{1-3} *s* 30 reuerentissimorum *om.* *N* 31 hesterno *N* G^1 G^3 *s* hesternå *corr.* G^2 sc̄itatis G^1 G^3 hodierna G^1 hodiernå *corr.* G^2 hodierno *N* G^3 *s* 32 colligatus G^2 G^3 33 genta G^2 34 sancta *om.* *N* proponentibus *N* et *om.* *N* 35 putantibus *N* 36 in *om.* G^{1-3} *s* impr̄ *N*

omnibus facere de fide recta et sanctis patribus et doctoribus qui per diuersa tempora in sancta dei ecclesia splenduerunt, confitemur fidem tenere et praedicare ab initio donatam a magno deo et saluatore nostro Iesu Christo sanctis apostolis et ab illis in uniuerso mundo praedicatam, quam et sancti patres confessi sunt et explanauerunt et sanctis ecclesiis tradiderunt et maxime qui in sanctis quattuor synodis conuenerunt, quos per omnia et in omnibus sequimur et suscipimus cum aliis sanctis patribus, et sanctas quattuor synodos, id est trecentos decem et octo sanctos patres Nicaeae congregatos et centum quinquaginta qui Constantinopoli conuenerunt, et Ephesi prima ducentos et Calchedone sescentos triginta, et omnia quae a praedictis sanctis quattuor conciliis pro una eademque fide definita sunt, suscipimus et omnes condemnatos a praedictis sanctis quattuor conciliis tamquam condemnatos et anathematizatos habe-
2 mus una cum aliis haereticis. his ita se habentibus certum facimus quod omnia quae a praedictis sanctis quattuor conciliis, sicut praedictum est, pro recta fide definita
L V 435 sunt et de statu ecclesiastico regulariter disposita, et seruauimus et seruamus. licet enim per diuersa tempora contra exortos haereticos praedictae sanctae quattuor synodi factae sint, tamen unam eandemque confessionem rectae fidei seruauerunt et praedicauerunt. et ideo omnia quidem consonantia his quae a memoratis sanctis quattuor conciliis pro recta fide definita sunt, suscipimus; omnia uero quae non consonant his quae definita sunt ab isdem sanctis quattuor conciliis pro fide recta uel ad iniuriam uel ad contrarietatem earundem quattuor synodorum uel unius ex his et ad defensionem haereticorum et eorum impietatis scripta sunt, aliena pietatis iudicantes condem-
3 namus et anathematizamus. super haec sequimur per omnia et sanctos patres et
M VIIII 202 doctores ecclesiae, Athanasium, Hilarium, Basilium, Gregorium theologum et Gregorium Nysenum, Ambrosium, Augustinum, Theophilum, Iohannem Constantinopolitanum, Cyrillum, Leonem, Proculum, et suscipimus omnia quae de recta fide et condemnatione haereticorum exposuerunt. suscipimus autem et alios sanctos et ortho-
Sur II 505 doxos patres qui in sancta dei ecclesia rectam fidem inreprehensibiliter usque ad finem
4 suae uitae praedicauerunt. hac igitur recta confessione in sancta dei catholica et apostolica ecclesia seruanda et praedicanda si quis semetipsum ab eius communione separet contraria ei sapiens, talis semetipsum alienans rectae fidei et haereticis connumerans iuste a sancta dei ecclesia condemnatur et anathematizatur.

cf. act. VIII p. 209, 25—37

---

2 confitemur — 28 *cf. Eutychii confessionem (p. 15, 6—16, 3) et Iustiniani (p. 12, 39—13, 12)* 12—31 *aliam uersionem praebet concil. Lateran. [Mansi X 1070 A—D]; ibidem etiam uersio Graeca extat [1069 A—D]* 22 sequimur — 28 *adf. Graece [Demetrius Cydon.], de process. spiritus sancti [PG 154, 956 B—C];* 22—26 *Manuel Caleca, adu. Graecos de processu sancti spiritus [PG 152, 111D]; cf. cod. Vercell. Lat. CLXXV fol. 2u et concil. Florent. sess. IV (VI) Ferr. [ed. I. Gill, ser. B, uol. V 1 (Romae 1953) p. 95, 24—31].*

N G1–3 s (b)

1 a sanctis *N* 3 IHV XPO *N G1–3* aliis *G2* 4 praedictam *N* 6 sequuntur *s* suscimus *G1* suscipimur *G2* 7 decem *om. G1* nichea *N* 8 constantinopolim *N* primo *G1–3 s* 9 sexcentos *N s* calchedonenses centos *G2 G3* calchedonenses centum *G1* a *om. N* 10 eadem *N* a *om. G1–3 s* 13 quae *om. N* definata *corr. G1* 14 seruiamus *G3* 15 sanctae *om. b* 16 facta *G2 G3* sunt *N* una *N* eademque *G1 G2* 18 sonant *G3* c̄sonant *corr. N* 19 eisdem *G1 G2* 19—20 ab eisdem sanctis quattuor conciliis aut uno de eis et in defensionem *celeris omissis concil. Lateran.* (παρὰ τῶν αὐτῶν ἁγίων τεσσάρων συνόδων ἢ μιᾶς αὐτῶν εἰς ἐκδίκησιν τῶν αἱρετικῶν καὶ τῆς αὐτῶν ἀσεβείας γραφέντα *ibid.*) 21 impietates *N* 21/22 condemnemus *G2* 22 haec *om. G1* et2 *om. N* 23 hirarium *N* 25 Leoněm *G3* proclium *corr. N* proculum *G1–3 s* de *om. N G2* 25/26 condentione *G2* condemnationem *G3* 27 s̄cam dī ecclesiam *N* dei *om. G3* 30 separat *N* separȧt *corr. G1* ei] et *G1–3* alienans a *N* et — 31 dei *om. N*

de disceptatione autem trium capitulorum, hoc est de Theodoro Mopsuesteno et scriptis eius et de epistola quae dicitur Ibae ad Marin Persam scripta, et de conscriptis Theodoreti,quae contra rectam fidem et sanctae memoriae Cyrillum et contra duodecim eius capitula exposita sunt, pro quibus et interrogauit nos piissimus et tranquillissimus imperator, quoniam specialis indiget conuentus, alio die deo adiuuante conueniamus.

N G^{1-3} *s (b)*

1 disceptione *N* G^{1-3} 2 marim *N s* mare in G^1 3 qui *N* et^1 *om.* G^{1-3} 4 et tranquillissimus *om. N* 5 indigent *G s* contentus G^2 conueniamur G^2 G^3 *subscr.* EXPLICIT CONSENSVS III INCIPIT IIII *N*

M VIIII 202
L V 435
Sur II 505
l. 13. m. Mai.
a. 553

1 Imperii domni Iustiniani $\overline{pp}$ $aug\bar{}$
anno XXVII $\bar{p}$ $\bar{c}$ Basilii $\overline{uc}$ anno XII die III $I\bar{d}$ Mai indictione I
considentibus in secretario uenerabilis episcopii huius regiae ciuitatis
I Eutychio sanctissimo patriarcha regiae Constantinopolis nouae Romae
II Apolinario sanctissimo archiepiscopo Alexandrinae magnae ciuitatis
III Domnino sanctissimo patriarcha Theopolitanae magnae ciuitatis
IIII Stephano religiosissimo episcopo Raphiae
V Georgio religiosissimo episcopo Tiberiadis
VI Damiano religiosissimo episcopo Sozusae uicem agentibus Eustochii sanctissimi episcopi Hierosolymitani
VII Benigno religiosissimo episcopo Heracliae Pelagoniae uicem agente Heliae beatissimi episcopi Thessalonicensis
VIII Theodoro religiosissimo episcopo Caesareae primae Cappadociae prouinciae
VIIII Andrea religiosissimo episcopo Ephesi
X Sextiliano religiosissimo episcopo Tuneiensi uicem agente Primosi religiosissimi episcopi Karthaginis
11 Megethio religiosissimo episcopo Heracliae Thraciae
12 Anastasio religiosissimo episcopo Tabiae uicem agente Dorothei religiosissimi episcopi Ancyrae
13 Iohanne reuerentissimo episcopo Iliensi uicem agente Euprepii religiosissimi episcopi Cyzicenae ciuitatis
14 Eusebio religiosissimo episcopo Tyri
15 Iohanne religiosissimo episcopo Nicomediae
16 Stephano religiosissimo episcopo Nicaeae
17 Constantino religiosissimo episcopo Calchedonensi
18 Petro religiosissimo episcopo Tarsi

N [usque ad 16] G s (b)

1—2 *om. G* 1 INPERANTI DOMNI IVSTINIANI $\overline{PP}$ A$\overline{VG}$ *N* IMPERII DOMINI IVSTINIANI PERPETVI AVGVSTI *s* 2 POST CONSVLATVM basilii uiro clar̄ *N* POST Consulatum Basilii *s* uiri claris *s* die 4. Idus Maias *s* ind I *N* 3 uenebilis ep̄i *N* uenerabilibus episcopis *G s* 4 *numeros* I—X *praeb. N, om. G s* 4 Eutichio *N* Eutichio *G* patriarcha] archiepiscopo *G* regiae *om. G* constantinopolitanae *N* 5 Apollinario *N G s* 9 Domiano *G* sozusae *om. N* sozosae *G* Sozysae *s* agente *N* Eustocii *N* sanctissimi] uiri religiosissimi *N* 10 hierosolimitano *N* 11 Eliae *s* 13 caesariae *G ut solet* 15 tuhelensi *N* tuniensae *G* Tuniensi *s* 15/16 religiosissimo episcopo *G* 16 carthaginis *G* kar̄tḡ *N* *post* karthaginis: una cum aliis coepiscopis suis quorum nomina in prima ⟨sessione⟩ esse monstrantur *N* 18/19 religiosissimo episcopo *G* 24 Stepha *G*

Iohanne reuerentissimo episcopo Cucusorum uicem agente Palladii religiosissimi episcopi Melitenae
Iohanne religiosissimo episcopo Caesareae Palaestinae
Pompeiano religiosissimo episcopo Byzacii
Amazonio religiosissimo episcopo Edessae
Alexandro religiosissimo episcopo Gangrorum
Thoma religiosissimo episcopo Apamiae Syriae
Euphranta religosissimo episcopo Tyanorum
Theodoro religiosissimo episcopo Hierapolis Syriae
Bosporio religiosissimo episcopo Neocaesareae
Iohanne religiosissimo episcopo Bostrae
Philippo religiosissimo episcopo Myrorum
Theodoro religiosissimo episcopo Seleuciae Isauriae
Iuliano religiosissimo episcopo Sardiensi
Theodoro religiosissimo episcopo Gortynae
Eustathio religiosissimo episcopo Damasci
Theodosio religiosissimo episcopo Rhodi
Firmo religiosissimo episcopo Tipason Africanae prouinciae
Theodoro religiosissimo episcopo Antiochiae Pisidiae
Phoca religiosissimo episcopo Staliensi
Eulogio religiosissimo episcopo Pergae
Seueriano religiosissimo episcopo Aphrodisiadis
Cyriaco religiosissimo episcopo Amidae
Seuero religiosissimo episcopo Synnadorum
Petro religiosissimo episcopo Sidae
Abramio religiosissimo episcopo Sergiopolitano
Asignio religiosissimo episcopo Traianopolitano uicem agente Iohannis religiosissimi episcopi Laodiciae Phrygiae Pacatianae
Iohanne religiosissimo episcopo Adrianopolitano Thraciae
†Cresco religiosissimo episcopo Cuiculi
Theodosio religiosissimo episcopo Iustinianopolitano secundae Cappadociae
Stephano religiosissimo episcopo Laodiciae siue Theodoriadis
Auxanone religiosissimo episcopo Hierapolis Phrygiae
Eustathio religiosissimo episcopo Maximianopolitano
Aetherio religiosissimo episcopo Anazarbi
Dometio religiosissimo episcopo Chalcidis
Valeriano religiosissimo episcopo Obbae Africanae prouinciae
Dionysio religiosissimo episcopo Seleuciae Syriae
Theodoro religiosissimo episcopo Dryziparon
Seuero religiosissimo episcopo Pompeiopolitano Paphlagoniae

G s (b)

2 militinae *G* Melitinae *s* 5 edesae *G* 9 hieropoli *G* 10 Bosphorio *s* neocaesaria *G* 13 Theodoto *G* sauriae *G* 14 episcopo *om. G* sardensi *G s* 16 Eustachio *G* 17 rodi *G* 19 pissidiae *G* 20 staliensae *G* 24 synadorum *G* 25 Sydae *s* 26 Abrahamio *G s* 27 tranopolitano *G s* 27/28 Iohanne religiosissimo episcopo *G* 28 laodicae *G* 29 episcopo Adrianopolitano episcopo *G s* 30 cuculii *G* 34 Eustachio *G s*

57 Georgio religiosissimo episcopo Iustinianocypselon
58 Romano reuerentissimo episcopo Gabalon
59 Georgio reuerentissimo episcopo Iustinianopoleos Armeniae
60 Iohanne reuerentissimo episcopo Nysae
61 Basilio reuerentissimo episcopo Iustinianopolitano Camulianorum
62 Iohanne reuerentissimo episcopo Barcusorum
63 Cresconio reuerentissimo episcopo Zattarensi prouinciae Numidiae
64 Sergio reuerentissimo episcopo Cynon secundae Aegypti
65 Christophoro reuerentissimo episcopo Arcadiopolitano Asiae
66 Theodosio reuerentissimo episcopo Bibli
67 Leontio reuerentissimo episcopo Arcae
68 Iohanne reuerentissimo episcopo Myrinae
69 Alexandro reuerentissimo episcopo Amphipolitano
70 Stephano reuerentissimo episcopo Clysmatis
71 Thoma reuerentissimo episcopo Berissae
72 Aristodemo reuerentissimo episcopo Philomelii
73 Thalelaeo reuerentissimo episcopo Adrianopolitano Pisidiae
74 Theoctisto reuerentissimo episcopo Erythron
75 Diogeniano reuerentissimo episcopo Sozopolitano
76 Basso reuerentissimo episcopo Tamiathensi
Snr II 506 77 Anatolio reuerentissimo episcopo Cymae
78 Diogene reuerentissimo episcopo Cratiae
79 Restituto reuerentissimo episcopo Mileon Africanae prouinciae
80 Theodoro reuerentissimo episcopo Leontopolitano Aegypti
81 Aemiliano reuerentissimo episcopo Antipyrgi
82 Conone reuerentissimo episcopo Magydensi
83 Theoctisto reuerentissimo episcopo Prusae
84 Georgio reuerentissimo episcopo Ptolomaidis
85 Sotero reuerentissimo episcopo Aulonis
86 Zosimo reuerentissimo episcopo Antandri
87 Cypriano reuerentissimo episcopo Coryci
88 Helia reuerentissimo episcopo Diocletianopolitano
89 Theona reuerentissimo episcopo Cuson
90 Theodoro reuerentissimo episcopo Limyron
91 Gennadio reuerentissimo episcopo Zenonopolitano
92 Asyncretio reuerentissimo episcopo Aradi
93 Stephano reuerentissimo episcopo Botryon
94 Philippo reuerentissimo episcopo Phelli
95 Mena reuerentissimo episcopo de Myriangelis
96 Genethlio reuerentissimo episcopo Dorylaii
97 Thoma reuerentissimo episcopo Constantinae
98 Theodoro reuerentissimo episcopo Leontopolitano

G s (b)

1 Iustinianae Cypselon *s* 2 religiosissimo *G* 3 Gregorio *G s* 4 pissae *G* Nyssae *s* 7 Zatarensi *G s* 9 Archadiopolitano *s* 10 Bybli *s* 12 Myrenae *s* 15 barissae *G* 17 Thallelaeo *s* Tallelaeo *G* adrianopoli *G* Adrianopolis *s* 18 cerythron *G s* 20 tamiathensis *G* 23 Restuto *G s* 25 Aemeliano *G* 26 Nonnone *G* magedonii *G* Magoedensi *s* 28 Ptolemaidis *s* 32 Elia *s* 33 cusson *G s* 40 doryllaii *G*

99 Seuero reuerentissimo episcopo Taborum
100 Theoctisto reuerentissimo episcopo Alicarnasi
101 Cosma reuerentissimo episcopo Malli
102 Dionysio reuerentissimo episcopo Megarensi
103 Callinico reuerentissimo episcopo Opuntis
104 Paschasio reuerentissimo episcopo Aegii
105 Erasimo reuerentissimo episcopo Cibyrae
106 Iohanne reuerentissimo episcopo Neocaesareae Euphratensis
107 Nonno reuerentissimo episcopo Dausarorum
108 Stephano reuerentissimo episcopo Balaneon
109 Thoma reuerentissimo episcopo Circesii
110 Anatolio reuerentissimo episcopo Sebastae
111 Constantino reuerentissimo episcopo Midaii
112 Macario reuerentissimo episcopo Prymnessi
113 Megalo reuerentissimo episcopo Miri
114 Thalelaeo reuerentissimo episcopo Isindorum
115 Niceta reuerentissimo episcopo Epiphaniae
116 Alexandro reuerentissimo episcopo Dionysii
117 Pelagio reuerentissimo episcopo Azanon
118 Hierone reuerentissimo episcopo Anastasiopolitano Phrygiae
119 Glauco reuerentissimo episcopo Alion
120 Procopio reuerentissimo episcopo Antinoi
121 Petro reuerentissimo episcopo Dometiopolitano
122 Iohanne reuerentissimo episcopo Coloniae
123 Vranio reuerentissimo episcopo Tralliensi
124 Iohanne reuerentissimo episcopo Cerasuntis
125 Phronimo reuerentissimo episcopo Synai
126 Macedonio reuerentissimo episcopo Iustinianopolitano Bithyniae
127 Ecdicio reuerentissimo episcopo Teni
128 Eulogio reuerentissimo episcopo Danaborum
129 Theodoro reuerentissimo episcopo Coradeon
130 Helpidophoro reuerentissimo episcopo Anastasiopolitano Cariae
131 Cyrione reuerentissimo episcopo Dadimorum
132 Theodoro reuerentissimo episcopo Laodiciae
133 Sila reuerentissimo episcopo Tiberiopolitano
134 Diogene reuerentissimo episcopo Augustopolitano
135 Theodoro reuerentissimo episcopo Ingilon
136 Iuliano reuerentissimo episcopo Zeugmatis
137 Dorymenio reuerentissimo episcopo Adraon
138 Iohanne reuerentissimo episcopo Leri

G s (b)

2 Halycarnasi *s* 3 Coma *G* 4 megarénsis *G* 6 Pascasio *G* 7 Aerasino *G* Erasmo *s* Cybirae *G s* 8 neocaesariae *G ut solet* 11 circisii *G s* 14 Prymnesiae *s* 16 Thallelaeo *G s* 18 dionisi *G* Dionysi *s* 22 antinoi *G* 24 colonio *G* 27 Phronymo *s* synii *G* Sinai *s* 28 iustinianopolitane *G* 29 Eadicio *G* tini *G* 32 Helpidiphero *G* Helpidiphoro *s* 34 Theodoto *s*

139 Theodoro reuerentissimo episcopo Gargaron
140 Theodoro reuerentissimo episcopo Comanorum
141 Rufino reuerentissimo episcopo Sebastiae Armeniae
142 Conone reuerentissimo episcopo Semneon
143 Cyriaco reuerentissimo episcopo Casatorum
144 Sisinnio reuerentissimo episcopo Praeneti
145 Iuliano reuerentissimo episcopo Batnon
146 Anastasio reuerentissimo episcopo Rachlae
147 Theodoro reuerentissimo episcopo Porthmi
148 Paulo reuerentissimo episcopo Stectorii
149 Stephano reuerentissimo episcopo Amasiae
150 Paulo reuerentissimo episcopo Adrassi
151 Euandro reuerentissimo episcopo Cnidi
152 Mena reuerentissimo episcopo Carpathi

2 Diodorus archidiaconus et primicerius reuerentissimorum notariorum dixit: Anteriore die cum conuenisset uestrum sanctum concilium et quaedam lecta fuissent, interlocuti estis, ut alio die de exortis tribus capitulis quaestio procedat. nunc igitur collecta sancta uestra synodo suggerimus ad quod placuerit.

3 Sancta synodus dixit: Quae iam gesta sunt, recitentur.

4 Quo facto sancta synodus dixit: Ad longum tempus extensis quae de Theodoro mouentur, qui Mopsuestenae sanctae ecclesiae fuit episcopus, et epistola quae dicitur Ibae, nec non Theodoreti conscriptis, neminem quidem omnium latuit quae ipse
L V 436 Theodorus in diuersis codicibus exposuit et quae ad aliorum duorum capitulorum
M VIIII 203 examinationem pertinent. necessario autem constituto quaestionem de his communiter procedere notarii nostri prima uice scripta ex Theodori codicibus in medio proferant, quorum gratia et a sanctis patribus scimus eum accusatum esse.

5 Notarii dixerunt: Habemus prae manibus scripta quae ex Theodori codicibus collegistis.

6 Sancta synodus dixit: Legantur.

7 Et cum accepisset Calonymus diaconus et notarius, recitauit

---

N [inde a 15] G s (b)

3 Ruphino *G s* 4 Connone *G* 5 Cyriano *G* 8 episcopo *om. G* 9 porhmi *G* 11 religiosissimo *G* 14 carpathii *G s* 16 cum *om. G* 17 diexhortis *G* 18 uestra sancta *trp. N s* 21 mopsuestiae *N* et *om. N* 22 ipse] ipse quidem *N* 23 ad] ab *N* 26 gratiae *N G* et *om. N* 28 collegis *N* 30 cum *om. N* calonimus *N* diaconus et notarius] dies et *N*

I THEODORI MOPSVESTENI EX TERTIO LIBRO CONTRA IMPIVM APOLINARIVM

Quomodo igitur tu cui super omnes maxime decet dementium regimen, illum qui Swete II 312
ex uirgine natus est, deum esse ex deo consubstantialem patri existimari dicis, nisi — 314, 12
forte sancto spiritui imputare illius creationem nos iubes? sed qui deus est ex deo
consubstantialis patri? ei quidem, qui ex uirgine natus erat, o mirande, et qui per
spiritum sanctum secundum diuinas scripturas plasmatus est et confectionem in
muliebri accepit uentre, inerat forsitan, quia mox quam plasmatus est, et ut templum
dei esset, accepit; non tamen existimandum nobis est deum de uirgine natum esse, nisi
forte idem existimandum nobis est et quod natum est, et quod est in nato, templum Sur II 507
et qui in templo est deus uerbum. non tamen nec secundum tuam uocem pronuntiandum
est omnino ex uirgine natum deum esse et ex deo et consubstantialem patri. nam si
non homo est, sicut dicis, adsumptus qui natus est ex uirgine, deus uero incarnatus,
quomodo qui natus est, deus ex deo et consubstantialis diceretur patri, carne non
potente hanc uocem suscipere? nam est quidem dementia deum ex uirgine natum
esse dicere; hoc enim nihil aliud est quam ex semine eum dicere Dauid de substantia
uirginis genitum et in ipsa plasmatum, quia quod ex semine Dauid et de substantia
uirginis est, in materno uentre constitit et sancti spiritus plasmatum uirtute natum
fuisse dicimus de uirgine. ut autem aliquis et hoc concedat dicere ipsis quod deus et
ex deo et consubstantialis patri natus est ex uirgine eo quod est in templo, nato, sed
non per se natus est deus uerbum, incarnatus uero, sicut dicit iste sapiens. si igitur
cum carne eum natum esse dicunt, quod autem natum est, deus et ex deo et consub-
stantialis patri est, necesse est hoc et carnem dicere. quod si non id caro est, quoniam
nec deus nec ex deo nec consubstantialis patri, sed ex semine Dauid et consubstantialis
ei cuius semen est, non id quod natum est ex uirgine, deus et ex deo et consubstantialis M VIII 204
patri, nisi forte pars nati, prout ipse in inferioribus partem Christi nominat deita-

---

Theodori capitulorum eadem uersio extat in Vigilii Constituto de tribus capitulis [Collect. Auell. ep. 83, 29—198, CSEL 35,1 p. 237—285] et in Pelagii papae II epistula III ad episcopos Histriae 67 sq. [ACO IV 2 p. 120 sq.]; Vigilius [l. c. 83, 28] Theodori uerba quae exhibuit, inuenisse se declarat in prima chartacei uoluminis parte per Benignum episcopum Heracliae Pelagoniae ab Iustiniano transmissi. — quae ratio intercedat inter capitula Theodori in Constitutum recepta et ea quae leguntur in actis concilii quinti, H. O. Guenther iam docuit [CSEL 35, 1 p. LXXI n. 1] Graeca quorundam capitulorum seruauerunt Leontii liber c. Nestorianos et Eutychianos [Script. uet. noua coll. ed. Ang. Mai VI p. 300 sq.; cf. Theod. Mops. (PG 66, 972 sq.)] et Iustiniani Γράμματα quae dicuntur [ed. E. Schwartz, Iustinians Schreiben gegen die drei Kapitel: Drei dogmatische Schriften Iustinians: Abh. d. Bayer. Ak. d. Wiss., N. F. 18 (1939) p. 47 sq.] (Γ^{s}); cf. Devreesse, Essai 246

2—8 natum esse; 10 nec —11 patri *adf. Pelag. 67. 68* 4 sed —18 uirgine *Graeca seruau. Iustiniani Γράμματα 19 [p. 53, 12—24 (Schwartz)] et Leontius 34 [p. 310—311 (Mai)]; cf. Theod. Mops. [PG 66, 997 B—C]* 20 si —25 patri *adf. Pelag. 69.*

N G s (b) V^{g}

1 *Theodori quae sequuntur capitula non numerauerunt N G s* Theori *G* mopsuestem *G* ex tertio libro *om. N* Apollinarium *N G s* 2 clementium *V^{g}* ille *N* 3 et ex^{2} *G s* estimari *N* 4 spirituum putare *G* 4/5 ex deo *om. G* et ex deo *s V^{g}* et consubstantialis *G s V^{g}* θεὸς καὶ ἐκ θεοῦ καὶ ὁμοούσιος Γ^{s} 5 ei] et *s* 6 diuina *N* confictionem *G s* 7 qui *N* esset *N* 8 estimandum *N ut solet* nobis *om. N* 9 et quod natum est *om. N* conatum *V^{g}* templo *V^{g}* 10 deum *N G s V^{g}* deus *uulgo (recte, cf.* ταὐτὸν ἡγητέον ἡμῖν τὸν ναὸν καὶ τὸν ἐν τῶι ναῶι θεὸν λόγον *I^{vg})* 11 esse et] esset *N* et^{2} *om. G s V^{g}* θεὸν εἶναι ἐκ θεοῦ ὁμοούσιον τῶι πατρί Γ^{s} 12 quia *G* est^{2} *om. G* 13 deus *om. N* 17 uirgini *N* in *om. G s* scis *G* 18 et^{1}] ex *V^{g}* illis *G* et^{2} *om. N s* 19 substantialis *N* 20 deus] dns *N* 21 et *om. bis N* 23 consubstantialis^{1}] substantialis *N* 24 et^{1} *om. N*

tem. sed non diuina natura ex uirgine nata est; natus autem est ex uirgine, qui ex substantia uirginis constat. non deus uerbum ex Maria natus est, natus autem est ex Maria, qui ex semine est Dauid. non deus uerbum ex muliere natus est, sed natus est ex muliere, qui uirtute sancti spiritus plasmatus est in ea; non ex matre natus est consubstantialis patri, (sine matre enim iste secundum beati Pauli uocem), sed qui in Hebr. 7, 3
posterioribus temporibus in materno uentre sancti spiritus uirtute plasmatus est, 6
utpote sine patre propter hoc dictus. Hebr. 7, 3

II 8 ET POST ALIA

L V 437 Mox autem in ipso plasmato deus uerbum factus est. nec enim in caelum
Swete II 314, ascendenti solum inerat, sed etiam ex mortuis resurgenti, utpote et resuscitans eum 10
13—22 secundum suam promissionem; nec resurgenti solum inerat, sed etiam crucifixo et baptizato et euangelicam post baptisma conuersationem peragenti nec non etiam ante baptisma legalem adimplenti constitutionem et praesentato secundum legem et circumciso et partus pannis obuoluto. erat autem forte in ipso et nascente et cum in materno utero esset a prima statim plasmatione; dispensationi enim quae circa eum erat, 15
ordinem imponebat, utpote et particulatim ipsum ad perfectionem producens.

III 9 ET POST ALIA

Swete II 314, Et per tempus quidem ad baptisma ducens, post illud autem ad mortem, deinde
23—32 secundum suam pronuntiationem resuscitans, ducens in caelum, conlocans eum ad dexteram dei per suam coniunctionem, ex qua sede et adoratur ab omnibus et omnes 20
iudicabit. istorum autem omnium finem apud se habebat deus uerbum, cum in eo erat, et omnia per ordinem complebat; quem ordinem ipse arbitrabatur bene habere praefinitione quidem et uoluntate quam antea statuit pro his quae euentura erant. et bona uoluntate quam circa eum habebat, ab initio similiter inerat ei, per ordinem autem sibi placitum ad perfectionem ducebat ipsum. 25

IIII 10 ITEM EX EODEM LIBRO

Swete II 315, Suam autem cooperationem ad proposita opera praestabat ei qui adsumptus
1—21 est. ubi hoc facit in loco sensus fuisse deitatem illi qui adsumptus est? nec enim deitas, quibuscumque suam donauit cooperationem, sensus locum illis obtinebat. si autem

---

1 sed —7 dictus *adf. Iustiniani Γράμματα 21* 2 non —3 natus est[1] *adf. Pelag. 70* 9 nec — 12 peragenti *cf. Ioh. Philop. apud Michaelem Syrum VIII 13 [Chabot II p. 93—94].*

N G s (b) V[g]

2 substantia *om. N* 3 est[2] *om. N* 4 est[1] *om. G s* 7 hoc *om. b* propter hoc dictus] predictus *G* 8 *om. G* 9 factum *N* 10 solus *G* 11 resurgenti ex mortuis *s* ex mortuis crucifixo *G* 12 et] ex *N* euangelica *N* conuersatione *N* 13 adimplendi *N* 13/14 circumcisio *N* 14 forte *om. N* nascenti *N G V[g]* 15 esset *om. G* dispensatio *N* 17 *om. G* 18 platisma *N* post] propter *G* illum *N* ad[2] *om. N* 19 ad caelum *N* eum *om. G* 20 per] pater *N* sede et *N G s* sedet et *V[g]* adortatur *N* et omnes] et omnibus *G s l[g]* 21 adiudicauit *N* iudicauit *V[g]* 23 praefinitione *N* per finitionem *l[g]* uoluntatem *N* quęcuentura *N* 26 *om. G* Item *om. s* 27 propositam *N* ei qui *om. G* ei *om. s* 28 nec] ne *G* deitas *scripsi* eis *N G s* 29 illi *G s b* illis *N V[g] [Guenther adnot. ad h. l. „utrumque ut uidetur corruptum, sed* cius *quod uulgo scribitur plane peruersam infert sententiam. fortasse iam Graeca uerba corruptela depranata erant"; sed cf. quae 28 et 46, 2 similiter dicuntur.]*

et modo praecipuam quandam cooperationem donauit illi qui adsumptus est, non hoc M VIIII 20
faciebat locum sensus deitatem obtinere. sed si deitas pro sensu fiebat illi qui adsumptus est, secundum uestra uerba, quo modo timorem in passione suscipiebat? quid uehementioribus orationibus ad imminentem necessitatem indigebat, quas cum magna
cf. Hebr. 5, 7 quidem et clamosa uoce, cum plurimis autem lacrimis secundum beatum Paulum referebat deo? quomodo timore tanto detinebatur, ut ex immensa trepidatione fontes
cf. Luc. 22, 44 sudoris dimitteret, euangelista aperte dicente quod globis sanguinis similis sudor descendebat? quid autem et angeli aduentu et uisitatione egebat animam reficientis in experimento malorum, confortantis eius alacritatem, excitantis eum ad imminentem passionis necessitatem, tolerare fortiter mala suadentis, unguentis ad patientiam et tolerantiam malorum, ostendentis praesentium malorum fructum, ex passione mutatione
cf. Luc. 22, 43 futuram gloriam, bona circa eum post passionem futura? qui enim secundum euangelistae uocem confortabat eum, angelus scilicet, uerbis istis fortem eum faciebat et infirmitate naturae superiorem fieri hortabatur et conroborando cogitationes eius fortem eum faciebat.

V 11 ET POST ALIA IN EODEM LIBRO IDEM THEODORVS ex persona Christi quasi respon-
Matth. 16, 22. 23 dentis ad Petrum dicentem Christo de passione crucis: propitius tibi domine, non erit tibi istud, ita intulit:

Vade post me, satana; scandalum mihi es, quod non sapis ea quae dei Swete II 315,
sunt, sed ea quae hominum. non est confusio mihi mors, non fugiam ipsam ut 22—28
indecentem ad humanam gloriam respiciens; sustinebo autem meliore animo experi- 21
mentum mortis pro plurimis bonis futurae, in quibus et ipse fuero et per me omnes. ne L V 438
mihi animum laedas neque turbes tamquam confusione dignum fugere admonens Sur II 508
mortis experimentum.

VI 12 ET POST ALIA

Matth. 4, 1 Quod enim dictum est: ducebatur a spiritu, aperte hoc significat quod ab eo Swete II 315,
regebatur, ab eo ad uirtutem propositorum confortabatur, ab eo ad haec quae oportebat, 29—316, 11
ducebatur, ab eo quod decebat, docebatur, ab eo cogitationibus corroborabatur, ut ad
Rom. 8, 14 tantum certamen sufficeret, sicut et beatus dicit Paulus: quicumque enim spiritu dei aguntur, hi sunt filii dei, duci spiritu dicens illos qui ab eo gubernantur, ab eo docentur, ab eo ad melius constituuntur, ab eo competentium doctrinam accipiunt.

26—30 dei[2] *adf. Pelag. 71.*

N G s (b) V[g]

2 sensu] sensus *N* fiebat] faciebat *s* 4 quascumque *N* 6 tenebatur *V[g]* 7 similis *om. N* 8 et[1] *om. V[g]* uisitationis *N* euagat *N* animam *om. G s* anima *N* 9 confortantes *l[g]* excitantes *V[g]* imminentis *N* 10 urguentis *N* unguentis *G V[g]* ungentis *s b* 11 mutatione *N* mutationem *G s V[g]* 11/12 mutationem futuram, gloriam bonam circa eum post passionem futuram *Guenther* mutationem, futuram gloriam, bona . . . futura *Sur.* 12 bonam *N* bona *b* futura] futuram *N* qui[a] *N* 14 cohortabatur *G s* 16 et post alia *om. G* idem *om. N* 16—18 intulit *om. V[g]* 17 dicente *N* 19 satanas *N V[g]* est *N* 21 indecenter *N* meliori *N* 22 me *om. G* 23 fugere *om. N* admones *N* 25 *om. G* 26 ducebantur *N* 27 uirtutem uoluntatem *l[N]* propositarum *N* quae portebatur *N* 28 ducebatur — decebat *om. l[N]* ab[1] — docebatur *om. N* 30 quia *G* 31 conpletentum *N*

cum dixisset autem euangelista quod spiritu sancto plenus regressus est ab Iordane, aperte demonstrauit quod huius causa sancti spiritus habitationem in
M VIIII 206 baptismate suscepit, ut inde ad proposita caperet uirtutem. unde et ad certamen illud quod pro nobis erat ad diabolum effecturus, spiritu ducebatur. Luc. 4, 1

VII 13 [POST ALIA]

Swete II 316, 12—23 Dicant igitur nobis omnium sapientissimi, si pro sensu domino Christo qui est secundum carnem, deitas facta esset, sicut dicunt, quid sancti spiritus cooperatione ad haec Christus indigebat. nec enim unigeniti deitas spiritu indigebat ad iustificationem, spiritu indigebat ad uincendum diabolum, spiritu indigebat ad operanda miracula, spiritu indigebat, ut doceretur ea quae decebat, peragere, spiritu indigebat, ut inmaculatus appareret. si enim pro sensu quidem deitas, sufficiebat autem ad omnia eius uirtus, necesse erat inde omnia fieri, ut superflua esset sancti spiritus habitatio. sed nunc unctum esse dicit ipsum spiritu et habitasse in eo spiritum et ad omnia adiutasse proposita et doctrinam inde ipsum accepisse et uirtutem et inde impetrasse iustificationem et inde inmaculatum factum esse.

VIII 14 EIVSDEM THEODORI EX QVARTO LIBRO CONTRA IMPIVM APOLINARIVM

Swete II 319, 28—320, 33 Hoc quod ante saecula erat, dicit in ultimis factum esse temporibus, utpote quibusdam hoc confitentibus, cum nemo ex his qui pietatis curam habet, istum patitur morbum habere dementiae, ut dicat eum qui ante saecula est, in ultimis factum esse. et his infert quod necesse est et hoc quod in ultimis est, ante saecula esse, et accusat eos, qui non omnia similiter cum obuersione dicunt, quasi his qui unum esse filium confitentur, necessitatem habentibus cum obuersione omnia dicere. et quis non beatificet uestram dementiam? quis autem non optet tales impetrare doctores tantam confusionem rationi pietatis introducentes, ut dicerent quod hoc quod ante saecula est, factum est in ultimis, et hoc alienarent sua natura et ad deterius deducerent, deinde obuerterent quod et hoc quod est in ultimis, ante saecula est, cum oporteret forte dicere quod, qui ante saecula erat, adsumpsit hunc qui in ultimis erat secundum beati Pauli uocem? uestras igitur leges sequentes et a tua sapientia constitutam obuersionem, immo magis subuersionem suscipientes age omnia simul confundamus et nulla iam sit discretio nec dei formae nec serui formae nec templi sumpti nec eius qui in templo
L V 439 habitauit, nec eius qui solutus est, nec eius qui suscitauit, nec eius qui perfectus est in cf. Hebr. 1, 2 cf. Ioh. 2, 19

---

6 11 appareret *adf. Pelag. 72* 17—19 factum esse *Graeca seruau. Iustiniani Γράμμ. 14 et Leontius 32; cf. Theod. Mops. [PG 66, 1000 C—D]* 28 uestras —48, 6 *Graeca seruau. Iustiniani Γράμμ. 15 et Leontius 33; cf. Theod. Mops. [PG 66, 1000 D—1001 A].*

N G s (b) V^g

3 suscepit *om. N* propositam *N* V^g 5 POST ALIA *s om. N G* 6 dicunt *N* 7 factus V^g qui *N* 8 ad^2 —10 indigebat^1 *om. N* 10 ut — indigebat *in marg. inf. alia man. adiunxit N* 12 uirtutes *G s* superfluae *G* 13 spiritu] spiritum *N* V^g adiuuasse *G* 16 Apollinarium *N s* 17 esset V^g 18 curam] causam V^g habet *N G s* habent V^g istud *N* 19 et] et in *N* 21 obuersatione *N* 22 diceret et V^g qui *N* beatificat V^g 23 non] quo non *G* oportet V^g talis *G* 23/24 confessionem *G* 24 quod^2 *om. N* 26 quod^2 — oporteret *om. N* 27 quod quia V^g 28 obuersione *N* 30 formae^1] forma *N* templi] dei *G s* 31 solus *G*

cf. Hebr. 2, 6—10 (Ps. 8, 5—7) passionibus, nec eius qui perfecit, nec eius qui memoriam meritus est, nec eius qui memor factus est, nec eius qui uisitatus est, nec eius qui uisitauit, nec eius qui paulo minus ab angelis minoratus est, nec eius qui minorauit, nec eius qui gloria et honore coronatus est, nec eius qui coronauit, nec eius qui constitutus est super opera manuum dei, nec eius qui constituit, nec eius qui accepit ista ad subiectionem, M VIIII 207
cf. 1 Cor. 15, 27 nec eius qui dedit subiectionem.

VIIII 15 ITEM EIVSDEM THEODORI EX TERTIO LIBRO CONTRA IMPIVM APOLINARIVM

Istum igitur uirum in quo statuit omnium facere iudicium ad fidem futurorum, Swete II 316, 24—31
cum resuscitasset eum ex mortuis et iudicem omnium demonstrasset secundum beati
cf. Act. 17, 31 Pauli uocem, merito unitate ad se ipsum dignatus est et per coniunctionem ad se 10
factam talium participem eum fecit, ut et adorationis communionem haberet, omnibus quidem diuinae naturae debitam adorationem reddentibus, conprehendentibus autem adoratione et illum quem inseparabiliter scit sibi coniunctum. ex quo manifestum est quod ad maiora eum perduxit.

X 16 ET POST ALIA 15

„Ego quidem quem uidetis, nihil quidem facere possum secundum meam naturam, Swete II 317, 1—24
Ioh. 14, 10 cum homo sim; operor autem, quia in me manens pater omnia facit. quoniam
enim et ego in patre et pater in me, deus autem uerbum unigenitus dei in me est,
certum est quod et pater cum ipso in me manet et opera facit.“ et non est mirandum
Ioh. 14, 23 de Christo haec existimari, cum euidenter ipse de ceteris hominibus dicit: qui diligit 20
me, meum uerbum obseruet, et pater meus diligit eum, et ad eum ueniemus et mansionem apud eum faciemus. si enim apud unumquemque huiusmodi hominum et pater et filius mansionem faciunt, quid mirandum est, si in domino secundum carnem Christo ambo simul putarentur manere, communione eorum secundum substantiam communionem etiam mansionis forsitan suscipiente? 25

XI 17 ET POST ALIA

Ita et animam utpote humanam et inmortalem constitutam et sensus participem Swete II 317, 25—318, 2
prius accipiens et per resurrectionem in inmutabilitatem constituens sic et nobis Sur II 509
eorundem istorum per resurrectionem praebuit communionem. ideo ante resurrec-
cf. Matth. 16, 23 tionem ex mortuis increpat quidem Petrum ut suis eum uocibus scandalizantem et in 30
cf. Luc. 22, 43 magna trepidatione per tempus passionis constitutus apparitione angeli indiget con-

---

16—22 faciemus *adf. Pelag. 73* 16—25 *Graeca seruau. Iustiniani Ἐρίμη. 11 et Leontius 31; cf. Theod. Mops. [PG 66, 1000 B—C].*

N G s (b) V^{g}

2 eius^{2} *om. N* eius qui^{3} *G bis* 4 supra *G* 5 subuectionem *b* sublectionem *V*^{g} 6 subiectione *G* subuectionem *b* sublectionem *V*^{g} 7 Item *om. G s* Apollinarium *N s* 8 iustum *N* 9 demonstrasset et *N* 10 unitatem *N G* est *om. G s* 11 eum *om. V*^{g} adorationem *N* 13 adorationi *N* adorationem *V*^{g} scit] *fortasse* fecit *Guenther adnot.* 14 ad] a *N* perduxerit *V*^{g} 15 *om. G* 17 opero *N* 18 in^{1} *om. N* dei *om. G* 19 cum] eum *G* 20 omnibus *N* dicat *s* 22 eum] ipsum *G* 23 hominem *N* 25 mansiones *N* suscipientem *V*^{g} 26 *om. G* 27 et animam] etenim N 28 in *om. N G* immutabilem *b* 29 praebunt *N* 30 ut] et *N* 31 apparicini *G*

fortantis eum ad patientiam et ad tolerantiam inminentium malorum. post resurrectionem autem ex mortuis et in caelos ascensum inpassibilis factus et inmutabilis omnino
M VIIII 208 et ad dexteram dei sedens iudex uniuersi est orbis terrarum, utpote in eo diuina natura faciente iudicium.

XII 18 ET POST ALIA

Swete II 318, 3—14 Sic igitur et hic, sapientissime omnium, habere nos doces Christi sensum ut sanctum spiritum habentes illum qui sensus Christo aliquam uirtutem adimplebat, prudentiam ei praestans ad omnia quae agenda erant, sicut et in praecedentibus demonstrauimus quod ab ipso quidem in heremum ad certamina quae contra diabolum erant, ducebatur, unctione autem illius et scientiam et uim eorum quae agenda erant,
L V 440 accipiebat et illius particeps factus non solum miracula faciebat, sed etiam, quomodo uti oportebat miraculis, sciebat subtiliter, ut notam quidem faceret gentibus pietatem, pateretur autem laborantium infirmitates et sic ad effectum suam uoluntatem educeret. et iustificabatur inde et inmaculatus ostendebatur siue separatione peiorum siue custodia meliorum siue etiam paulatim ad meliora profectibus.

XIII 19 (Const. XIIII) ITEM EIVSDEM EX INTERPRETATIONE EVANGELII SECVNDVM IOHANNEM LIB VII

PG 66, 783/4A Hoc quidem quod est ad patrem meum et patrem uestrum et deum meum et deum uestrum, nemo sic demens est, ut alii cuidam conuenire diceret nisi templo dei uerbi, adsumpto pro nostra salute homini, qui et mortuus est et resurrexit et ascensurus esset in caelos et patrem sibi adscripsit cum discipulis deum et ipse gratia adoptionem meritus et deum suum appellat, quia cum ceteris hominibus similiter ut esset, accepit. unde propter communitatem quidem naturae patrem meum et patrem uestrum dicit et deum meum et deum uestrum; diuisit autem iterum suam personam ab ipsis praecipuum gratiae significans, propter quam ad deum uerbum coniunctione in loco ueri filii ab omnibus honoratur hominibus.

Ioh. 20, 17

Ioh. 20, 17

XIIII 20 (Const. XV) ITEM EIVSDEM THEODORI EX EODEM LIBRO COMMENTI SECVNDVM IOHANNEM ⟨EVANGELII⟩, quibus dicit quod dementiae est dicere quod post resurrectionem insufflans dominus suis discipulis dedit illis spiritum sanctum

---

12 sciebat —15 *adf. Pelag. 74* 17 ad —25 ***uersionem Syriacam praeb. Vosté [CSCO 115/Syr. 62 p. 350, 10—22 (CSCO 116/Syr. 63 p. 251, 6—17)]; Vigilii c. XIII abest*** 22 sq. *cf. Devreesse, Essai 416, 23—26; Sullivan, Christology 121 sq.*

N G s (b) V^{g}

1 ad^{2} *om. G s* inminentiam *G* post] propter *G* 2 caelis *N* caelo *b* 3 sedens dei *trp. G s* ea *N* 5 *om. G* 6 si *N* docet *N* 7 sensus Christo *N G s* sensui Christi *V^{g}* aliquando *N* 9 ipse *N* 10 coniunctionem *N* unctionem *G V^{g}* 11 particeps *N* 12 facere et *G* 14 reparatione *V^{g} P^{s}* peiorum *om. P^{s}* 16 Item *om. G s* euangelium *G* lib̄ VII *om. G* libro sexto *s* 18 alicuidam *G* 19 uerbo *N* 20 ascribit *V^{g}* deum] domini *G s* grā *G* 21 adoptionum *G* cūteris ominibus *N* 24 ab *om. V^{g}* 25 coniunctionē *N* fili *N* 26 Item *om. G s* 27 EVANGELII *addidi* in quibus *N* dementia *N* post] p̄pt *G*

Ioh. 20, 22 Hoc quod dictum est accipite, pro ‚accipietis' dicit. si enim, cum insufflasset, PG 66, 783/4
spiritum dedisset discipulis, quod ualde quidam stulte existimauerunt, superfluum
cf. Act. 1, 4 erat dicere postea his, et maxime in tempore ascensus ad caelos, non separari ab Hieru-
Act. 1, 8 salem, sed exspectare promissionem spiritus et in sequentibus: sed accipietis uirtu-
tem superueniente spiritu sancto in uos. et aduentum autem ipsum sancti
spiritus super discipulos aperte Lucas factum esse dicit quinquagesimo die resurrectionis M VIIII 209
post ascensum. et illud autem animaduertendum est quod, si ab insufflatu suscepis-
sent spiritum, non diceret accipite, sed ‚quoniam accepistis'; hoc enim quod dictum
est accipite, his conuenit, qui nondum acceperunt.

XV 21 (Const. XVI)

ITEM EIVSDEM THEODORI EX COMMENTO SECVNDVM IOHANNEM EVANGELII, ubi
Ioh. 20, 28 dicit quod, cum palpasset Thomas post resurrectionem dominum et dixisset:
dominus meus et deus meus, non dixit hoc de Christo tamquam domino et
deo, sed quasi de puro homine, stupefactus quod resuscitauit eum deus, et prop-
ter hoc glorificationem obtulit Thomas deo

Ioh. 20, 27 Dixit ad Thomam: infer digitum tuum huc et uide manus meas et PG 66, 783/4A
porrige manum tuam et mitte in latus meum et noli esse incredulus, sed
fidelis. quoniam, dicit, non credis et tactum solum sufficere tibi ad credendum
putas, (haec enim dicens non me latuisti), tange manu et cape experimentum et disce
Ioh. 20, 28 credere et non diffidere. Thomas quidem cum sic credidisset, dominus meus et
deus meus dicit, non ipsum dominum et deum dicens, (non enim resurrectionis
scientia docebat et deum esse eum qui resurrexit), sed quasi pro miraculo facto deum
conlaudat.

XVI 22 (Const. XVII)

EIVSDEM THEODORI EX COMMENTO QVOD EST IN ACTVS APOSTOLORVM LIBRO L V 441
PRIMO, in quo dicit quod baptizari in nomine Iesu Christi simile est scripto illi
quod baptizati sunt in Moysen, et uocari Christianos simile est illi quod uocan-
tur Platonici et Epicurei et Manichaei et Marcionistae ab inuentoribus dogma-
tum

Ille autem dixit oportere paenitentiam agentes eos pro crucis iniquitate et agnos- PG 66, 785/6
centes saluatorem et dominum et omnium auctorem bonorum Iesum Christum, quoniam
propter ista peruenit et adsumptus est de diuina natura, in ipsum quidem fidem sus-

---

1—9 *uersionem Syriacam praeb. Vosté [CSCO 115/Syr. 62 p. 355, 16—27 (CSCO 116/Syr. 63 p. 254, 29—255,4)]* 15—22 *adf. Pelag. 75; cf. Vosté [CSCO 115/Syr. 62 p. 357, 20—22; p. 358, 2—11 (CSCO 116/Syr. 63 p. 256, 15—17; 27—35)]; Devreesse, Essai 417, 19—24; Sullivan, Christology 131* cap. XIIII — XVI *cf. Iustiniani edict. de recta fide XI [ed. E. Schwartz, Abh. d. Bayer. Ak. d. Wiss., N. F. 18 (1939) p. 92—95, ubi et Graeca et Latina uers. extant], et huius concilii can. XII, p.* 218 *et* 243 23—24 primo; 28—51, 14 apostoli *adf. Pelag. 76* 23—27 *cf. Iustiniani edict. de recta fide XI.*

N G s (b) V^{g}

2 quidem *G V^{g}* 3 postea] propterea *G* 5 superuenientē *N* 7 post] propter *G* animo aduertenduin *N* 10 Item *om. G s* cognomento *G* euangelitam *N* 11 quo *N* post] p̄pt *G* 13 quasis *corr. N* 14 hoc *om. N* deo] deeo *N* 15 dicit *G s V^{g} P^{s}* infers *N* 17 actum *V^{g}* 18 haec dicis *G* dicis *s* 19 sic *s V^{g} P^{s}* si *N G* 20 et *om. N* 21 scientiam *N* deum^{1}] dominum *P^{s}* qui *om. G* miraculoso *s* 22 conlaudat] et laudauit *N* 24 Iesu *om. N* 25/26 uocatur *N* 26 epicuri *N G* martionista *N* martionistae *G* et ab *N* 28 aut *G* 29 dominum] deum *b* quomodo *s* 30 istam *P^{s}* ipsum] spū *P^{s}* quidem *om. V^{g}*

cipere et eius discipulos fieri, ante omnia ad baptisma accedentes, quod et ipse tradidit nobis, praeformationem quidem habens sperationis futurorum, in nomine autem celebrandum patris et filii et sancti spiritus. hoc enim quod est ut baptizetur unusquisque in nomine Iesu Christi, non hoc dicit, ut uocationem quae in nomine patris et filii et sancti spiritus est, relinquentes Iesum Christum in baptismate uocent; sed quale est hoc quod in Moysen baptizati sunt in nube et in mari, ut diceret quia sub nube et ⟨in⟩ mari Aegyptiorum separati sunt, liberati eorum seruitute, ut Sur II 510 Moysi leges adtenderent, tale est ut baptizetur unusquisque in nomine Iesu M VIIII 210 Christi, ut cum ad ipsum accessissent tamquam saluatorem et omnium bonorum auctorem et doctorem ueritatis, ab ipso utpote auctore bonorum et doctore ueritatis uocarentur, sicut omnibus hominibus quamcumque sectam sequentibus consuetudo est ab ipso dogmatis inuentore uocari ut Platonici et Epicurei, Manichaei et Marcionistae et si quidam tales dicuntur. eodem enim modo et nos nominari Christianos iudicauerunt apostoli tamquam per hoc certum facientes quod istius doctrinam oportet adtendere; sic et quod ab ipso datum est, susciperent baptisma in ipso quidem primo constitutum, qui et primus baptizatus est, ab ipso autem et ceteris traditum, ut secundum praeformationem futurorum celebretur.

Act. 2, 38

1 Cor. 10, 2

XVII 23 (Const. XVIII)

EIVSDEM THEODORI EX LIBRO QVARTODECIMO DE INCARNATIONE, ubi dicit quod imago erat Christus dei uerbi et sicut imago imperialis adorabatur ab hominibus

Swete II 309, 9—30 Et secundum duas rationes locum imaginis obtinet. qui enim amant quosdam, post mortem eorum saepius imagines statuentes hoc sufficiens mortis solatium habere arbitrantur et eum qui non uidetur nec praesens est, tamquam in imagine aspicientes putant uidere, ita flammam desiderii et uigorem placantes. sed etiam illi qui per ciuitates habent imperatorum imagines, tamquam praesentes et uidendos honorare uidentur eos qui non sunt praesentes, cultu et adoratione imaginum. ista autem utraque per illum adimplentur. omnes enim qui cum illo sunt, et uirtutem sequuntur et debitorum dei parati redditores diligunt eum et ualde honorant, et caritatem quidem ei diuina natura, licet non aspicitur, adimplet in illo qui ab omnibus uidetur, sic omnibus existimantibus ut ipsum uidentibus per illum et illi semper praesentibus; et honorem uero omnem sic adtribuunt tamquam imagini imperiali, cum quasi in ipso sit diuina natura et in ipso spectatur. si enim et filius est, qui inhabitare dicitur, sed cum eo

---

3 hoc —13 dicuntur *uersionem Syriacam praeb. Isho 'dad [Gibson, Horae Semiticae 10 (1913) p. 15,18—16,5 (p. 11)]; cf. Vosté, Revue Biblique 37 (1928) 398 sq.; Sullivan, Christology 133 sq.*

N G s (b) V^g

1 discipulus P^s omnia autem V^g 2 reformationem quidem habens inspirationis P^s in nomine] nomen P^s 3 ut] et *N* 4 domini Iesu P^s non hoc dicit *om.* P^s uocatione P^s nomine²] nom̄ *G* 6 moyse *N* mosen V^g 7 sub] super *N* et in P^s separati sunt *om. N* 8 mosae *G* mose V^g Moysis *s* moyse *b* legis *G* ut] et *G s* nomine mei ihū *G* 10 doctorem] dolorem *N* auctorem *N* 12 inuentori *N* epicurii *G* epicuri et V^g martionistuae *N* marcianistae P^s 13 quidem *G* P^s nos non in mari *N* 14 apostolica quam *N* 16 aditum *N* 19/20 omnibus *N* omnibus *s* 21 tuas *N* optinent *N* 22 ppt̄ mortem *G* ex morte *N* sufficientes *N* 25 imperatorem *N* 26 adhorationē *N* 27 adimpletur *N* enim *om. N* 28 debitorem *G* caritate *N* V^g 29 non] nos *G* 30 et illis et praesentibus *N* 31 uero *om. G* sic.] sicut *G* sit *om. G* 32 spectatur *N G s* spectetur V^g qui — 52,1 esse *bis N*

est etiam pater, et inseparabiliter omnimodo ad filium esse ab omni creditur creatura. et spiritus autem non abest, utpote etiam [in] loco unctionis factus ei, et cum eo est semper, qui adsumptus est; et non mirandum est, cum etiam in quibuslibet hominibus uirtutem
Ioh. 14, 23 sequentibus cum filio et pater esse dicitur: ueniemus enim et ego et pater et L V 442
mansionem apud eum faciemus. quod autem et spiritus eiusmodi hominum inseparabilis est, certum est omnibus.

XVIII 24 (C. XVIIII) ITEM EIVSDEM THEODORI MOPSVESTENI DE COMMENTO SECVNDVM LVCAM EVANGELII

Luc. 3, 22 Hoc enim quod hic est filius meus dilectus, in quo mihi complacuit, in PG 66, 717
baptismate adoptionem demonstrat secundum comparationem Iudaicae adoptionis, M VIIII 2
Ps. 81, 6 Is. 1, 2 quia et ad illos dictum erat: ego dixi: dii estis et filii excelsi omnes, et: filios genui et exaltaui, eius adoptionis praecipuum eo quod dixit: dilectus, et: in quo mihi complacuit, ostendens. propter hoc et uox patris fiebat adoptionem confirmans et filii nominatione per adoptionem secundum gratiam eum qui uere filius est, demonstrabat; cuius coniunctio ad ueram et firmam adoptionem istum constituebat et spiritus sanctus in specie columbae descendens permansit super eum, quatenus in coniunctione ad eum, qui uere filius est, eius cooperatione tentus maneat firmam adoptionis habens dignitatem. per omnia autem, in quo primo adoptionis praeformabatur baptisma, dico autem domini Christi ex patre et filio et spiritu sancto, hoc quod fiebat, complebatur.

XVIIII 25 (Const. XX) ITEM EIVSDEM EX INTERPRETATIONE OCTAVI PSALMI

Ideo ergo differentiam quidem dei uerbi et recepti hominis tantam nobis ostendit psalmus, diuisa uero haec in nouo testamento inueniuntur, domino quidem in se accipiente primordia psalmi, in quibus factorem eum dicit esse creaturae et eleuatam habere super caelos magnificentiam et mirificari in omni terra, apostolo autem secunda quae de homine sunt, qui tantum beneficium meruit, in Iesu accipiente. quomodo non manifestum quod alterum quidem nos diuina scriptura docet euidenter esse deum uerbum, alterum uero hominem et multam eorum esse ostendit nobis differentiam? nam iste quidem memorat, ille autem memoriam meretur; et iste quidem uisitat, alter autem, cum uisitationem meretur, beatus dicitur; et iste quidem beneficium dando
cf. Ps. 8, 4
Hebr. 2, 7 (Ps. 8, 6) minuit paulo minus ab angelis, ille autem et per talem minutionem beneficium accepit; et iste quidem gloria et honore coronat, alter autem coronatur et pro his beatus dicitur; et iste quidem constituit ipsum supra omnia opera manuum eius et omnia

---

22—53, 2 Graeca seruau. Iustiniani Γραμμ. 34 et Leontius 36; cf. Theod. Mops. [PG 66, 1004 B—D]; alia uersio Latina ext. in cod. Ambros. C 301 inf., fol. 25c—d [Devreesse, Commentaire 46—47]; cf. Sullivan, Christology 112 sq.

N G s (b) V^{g}

2 ab et *N* in *om. N G V*^{g} 4 uenimus *G s* et^{2} *om. N* 5 eum] ipsum *G s* l^{g} spiritū *N* 7 Item *om. G s* mopsuestini *N* mopsuestē *G* documento *N* 7/8 Luca euangelium *N* 10 demonstra *N* 12 adoptionis *om. N* quod] quo *N* 13 confirmans 14 adoptionem *om. N* 15 uera *N* 17 coniunctionē *N* cooperationem *G b, cf. Guenther, qui adnotat ad h. l.:* cooperationi intentus *Surius, falso, cum id uoluerit Theodorus:* spiritus sanctus ... permansit super eum, ut in coniunctione patris is, qui uere filius est, eius (sc. spiritus) cooperatione tentus maneat. maneam *N* 18/19 preformatur *N* preforbatur *G* performabatur l^{g} 21 Item *om. G s* 22 tantum *N V*^{g} 23/24 capiente *G* 24 eleuatum *N* 28 nobis ostendit *trp. G s* 31 minuitur *s* munitionem *V*^{g}

subiecit sub pedibus eius, alter autem meritus est dominari eis quorum antea non habebat potestatem.

XX 26 (Const. XXI) ITEM EIVSDEM EX PRINCIPIO COMMENTI QVOD IN DVODECIM PROPHETAS SCRIPSIT abnegans prophetias de Christo esse praedictas

Sed non uolentes ista considerare uoces omnes trahere ad dominum temptant Christum, ut et quae de populo factae sunt, simili modo intellegerent et risum praestarent Iudaeis, quando ex scriptorum sequentia nihil ad dominum Christum pertinentes ostendunt uoces.

XXI 27 (Const. XXII) Sur II 511 M VIIII 212 ET POST ALIA INFERT

Tale est et: quod non derelicta est anima eius in inferno nec caro eius uidit corruptionem. nam propheta quidem supra modum ipsum ponit circa populum prouidentiam dicens, uolens dicere quoniam inextemptabiles eos ab omnibus conseruauit malis. quoniam autem hoc uerum et ex ipsis rebus euentum accepit in domino Christo, sequentissime de eo loquens beatus Petrus utitur uoce ostendens quoniam quod de populo supra modum dictum est, ex quadam ratione utente uoce propheta, hoc uerum euentum in ipsis rebus accepit nunc in domino Christo. Act. 2, 31 (Ps. 15, 10)

XXII 28 (C. XXIII) L V 443 ITEM POST ALIA

Eundem intellectum habet et illud: diuiserunt sibi uestimenta mea et super uestimentum meum miserunt sortem. quod enim psalmus nullatenus conuenit domino, certum est. neque enim erat domini Christi qui peccatum non fecit, nec dolus inuentus est in ore eius, dicere: longe a salute mea uerba delictorum meorum. sed et ipse dominus secundum communem hominum legem, dum in passione opprimeretur, deus meus, deus meus, quare me dereliquisti? emisit uocem et apostoli diuiserunt sibi uestimenta mea et super uestimentum meum miserunt sortem ad eum traxerunt manifeste, quoniam quod supra modum dictum fuerat prius a Dauid propter inlata ei mala, hoc ex operibus euenit in domino Christo, cuius et uestimenta diuiserunt et sorti tunicam subiecerunt. Ps. 21, 19 1 Petr. 2, 22-2 Ps. 21, 2b Matth. 27, 46 (Ps. 21, 2a) cf. Matth. 27, 35

XXIII 29 (C. XXIIII) PG 66, 663/4 D —665/6 A ITEM EIVSDEM IN PSALMO VICESIMO PRIMO

Foderunt manus meas et pedes: et omnia perscrutabantur, et quae agebam et quae conabar; nam ‚foderunt' ex translatione dixit eorum qui per effossionem scrutari quae in profundo sunt, temptant. dinumerauerunt omnia ossa mea: Ps. 21, 17 Ps. 21, 18a

---

10—16 *cf. Theod. Mops. comm. in ps. XV [Devreesse, Commentaire 99—100], comm. in Ioel. II [PG 66, 232 B—C], comm. in Zach. IX [PG 66, 557 A—B]; Sullivan, Christology 136* 21 longe —23 dereliquisti; 29—31 temptant *cf. Theod. Mops. in ps. XXI [Devreesse, Commentaire 120, 17—19; 122, 1—5].*

N G s (b) V^{g}

1 donari *N* 3 Item *om. G s* conuenti *N* prophetis *N* scribit *N* 4 praedictus *G* 5 non uolentes] nolentes *N* non uoluntas *G* 6 populo] paulo *N* facta *s V^{g}* 8 ostendent *V^{g}* 9 *om. G* 10 et *om. s* 12 inextemptabilis *G* 13 uerbum *G* accipit *V^{g}* 14 frequentissime *s* 17 *om. G* ET POST ALIA INFERT *s* 19 supra *s* uestem meam *b* 21 inuentus est dolus *trp. G s* 22 et *om. N* hominem *G* 22/23 legem dum] legendum *G* 23 passionem *N* meus[1] *om. N* 24/25 uestem meam *N* 26 a] ad *N* 27 sortitum eum subicerunt *V^{g}* 28 Item *om. G s* 29 praescrutabuntur *N* 30 effessionem *N* effusionem *G* fossionem *V^{g}*

totius meae fortitudinis et totius meae substantiae detentatores facti sunt, ut etiam numero mea subicerent. istud autem ex consuetudine quam habent hostes, dixit, qui quando optinuerint, numero et tali[bu]s subtilem notitiam inuentorum faciunt. propterea et sequenter dicens: ipsi uero considerauerunt me et conspexerunt me, intulit: diuiserunt sibi uestimenta mea et supra uestimenta mea miserunt sortem. considerantes enim me ait et conspicientes, quod omnia eis euenerunt in me desiderata, (conspicere enim ita et apud nos dicitur pro eo quod est: uidit in eum, quae uolebat pati eum), iam tamquam me omnino malis dedito sicut hostes mea post uastationem et captiuitatem diuiserunt, sorte diuisionem eorum facientes. et euangelista quidem in domino uerba ex rebus adsumens eis usus est, sicut et in aliis diximus; nam quod non pertinet ad dominum psalmus, in superioribus euidenter ostendimus. at uero beatus Dauid supra modum ista magis ex his quae ab Abessalom facta sunt, dixit, quoniam dum recessisset Dauid, iure belli metropolim ingressus omnes quidem optinuit res regales, non piguit autem etiam patris cubile inquinare.

Ps. 21, 18b
Ps. 21, 19
cf. 2 Sam. 15, 16
cf. 2 Sam. 16, 22
M VIII 213
14

XXIIII 30 (Const. XXV)

ITEM EIVSDEM DE INTERPRETATIONE SEXAGESIMI OCTAVI PSALMI in uerbo illo: Dederunt in esca mea fel et in siti mea potauerunt me acetum

Ps. 68, 22
PG 66, 687/8D —689/90A

Quoniam cibi et potus suaues quidem fiunt in tempore gaudii, insuauia autem et amara in tristitia, talia erant, inquit, quae ab illis fiebant, ut ex tristitia et ira esset quidem mihi in locum fellis cibus, esset autem et potio aceto nihil differens. maxime autem hoc fit in iracundiis quae cum tribulatione fiunt, quod uerisimile erat pati eos contra suos. usus autem est euangelista hoc testimonio in domino et ipse autem dominus: zelus domus tuae comedit me, de se ipso dicens, et beatus Paulus de Iudaeis loquens: fiat mensa eorum et cetera, et beatus Petrus de Iuda: fiat habitatio eius deserta. et certe diuersis constitutis rebus non quasi psalmo modo quidem pro his dicto, iterum autem de illo et iterum de alio, sed quia de Iudaeis dicta sunt plura, qui se separauerunt de deo et lege, conuincentia illorum indeuotionem, necessarius est testimoniorum usus simul et ex rebus captus, quale est: dederunt in esca mea fel et in siti mea potauerunt me acetum.

Ioh. 2, 17
(Ps. 68, 10)
Rom. 11, 9
(Ps. 68, 23)
Act. 1, 20
(Ps. 68, 26)
Ps. 68, 22

XXV 31 (C. XXVI)

ITEM EIVSDEM THEODORI EX LIBRO PRIMO DE INCARNATIONE interpretationem facientis de confessione Petri, in qua dicit: Tu es Christus, filius dei uiui

Matth. 16, 16
L V 444

17—28 *Graecam uersionem praeb. Devreesse, Commentaire 454,11—455,20.*

N G s (b) V^{g}

1 detemptatores *N* detentatores *G s* detentores *V*^{g} etiam in *N* 3 talibus *NGs* talis *b Gue.* 4 me^{1} *om. G s* 5 supra uestimenta mea *N G s* super uestimentum meum *V*^{g} 6 enim] autem *s* 7 et] ut *V*^{g} 8 meam *N* 9 post] propter *G* diuisiones *N* 11 pertineat *V*^{g} 12 at] ut *N* abisalon *N* Absolon *s* abessalon *V*^{g} 13 recessissent *G* 15 Item *om. G s* 16 escam meam *G s* acetum *N G (cf. LXX:* ἐπότισάν με ὄξος*)* accto *s* 17 quoniam] quomodo *s* in] an *N* 19 felli *N* esset] eis et *N* 20 cum in *G* in *s* 21 est *om. N* testimonium *N* 23 fiat^{1} — Iuda *minutis litteris in marg. inf. add. N* 24 psalmi *N* 25 quidem *om. V*^{g} 26 se *om. V*^{g} legem uincentia *b* et conuicentia *N* illorum] eorum *N b* deuotione *N* 27 et *om. V*^{g} 28 acetum *N G* aceto *s* 29 Item *om. G s* 30 facientes *N* Christus *om. N*

Swete II 291, 1—12

Sicut igitur per huiusmodi confessionem non deitatis Nathanael habens scientiam ostenditur, (Iudaei et Samaritae talia sperantes plurimum quantum dei uerbi a scientia longe erant), sic et Martha per confessionem illam non deitatis habens tunc scientiam probatur, manifeste autem nec beatus Petrus. adhuc etenim ipsis sufficiebat tunc reuelationem illam suscipientibus praecipuum aliquid et maius de ipso praeter ceterorum hominum phantasiam accipere; post resurrectionem autem spiritu producti ad scientiam tunc et reuelationis perfectam scientiam suscipiebant, ut scirent quia praecipuum ipsi praeter ceteros homines non aliquo puro honore ex deo peruenit sicut et in ceteris hominibus, sed per unitatem ad deum uerbum, per quam omnis honoris ei particeps est post in caelos ascensum. cf. Ioh. 1, 49 cf Ioh. 11, 27

XXVI 32 (C. XXVII) M VIIII 214

ITEM EIVSDEM DE INTERPRETATIONE SECVNDVM IOHANNEM EVANGELII LIBRO PRIMO

Swete II 291, 13—24 Sur II 512

Matthaeus quidem euangelista post temptationes dicit quod accedentes angeli ministrabant ei, scilicet cum eo constituti et cooperantes et ⟨in⟩ omnibus circa eum deo ministrantes, quod iam per certamina ad diabolum ostensus est clarior. sed et quod passuro ei aderant angeli, ex euangeliis discimus et, cum resurrexit, in monumento uisi sunt. per omnia etenim ista monstrabatur dignitas Christi, quod inseparate ei angeli aderant et ⟨in⟩ omnibus circa eum ministrabant; sicut enim a peccantibus separantur, sic et per meritum honoratis subueniunt. propter quod bene dominus ait quod maius uidebitis, quod et caelum aperietur omnibus per me et omnes angeli semper mecum erunt, nunc quidem ascendentes, nunc uero descendentes sicut ad domesticum dei et amicum. Matth. 4, 11 cf. Luc. 22, 43 cf. Luc. 24, 4 Marc. 16, 5 cf. Ioh. 1, 50

XXVII 33 (C. XXVIII)

ITEM EIVSDEM THEODORI EX LIBRIS DE INCARNATIONE

Swete II 311, 1—23

Plus inquietabatur dominus et certamen habebat ad animae passiones quam corporis et meliore animo libidines uincebat, mediante ⟨ei⟩ deitate ad perfectionem. unde et dominus ad haec maxime instituens uidetur certamen. cupiditate enim pecuniarum non deceptus et gloriae desiderio non tentus carni quidem praebuit nihil; nec enim illius erat talibus uinci. animam autem si non recepisset, sed ⟨si⟩ deitas est, quae ea uicerat, nullatenus eorum quae facta sunt, ad nos respicit lucrum — quae enim ad

---

6 post —10 *uersio Syriaca extat in cod. Brit. Mus. Addit. 12156 [Lagarde, Analecta Syriaca p. 100 (Sachau p. 63)]*

13—22 *uersionem Syriacam praeb. Vosté [CSCO 115/Syr. 62 p. 54—55 (CSCO 116/Syr. 63 p. 38,18—30)]*

24—25 perfectionem *Graeca seruau. Leontius 29; cf. Theod. Mops. [PG 66, 992 C]*

24—26 certamen *adf. Pelag. 77.*

N G s (b) V⁹

1 huius rei *N* Nathanahel *G V⁹* 2 a] ab *N* 5 praecium *N* ceteros *N G V⁹* caeterorum *s* 6 plantansiā *G* post] ppt̄ *G* spiritu *om. N* spū *G* 8 et *om. G s* 9 quem *G s* 11 Item *om. G s* interpretationem *N* secundum Iohannem *om. s* 13 post] ppt̄ *G* 14 scilicet et *N* in *addidi (cf. Vosté p. 38,20)* 16 ex] et *s* resurrexerit *s* 18 angeli *om. N* in *addidi* circa *bis G* in omnibus, quae circa eum contingebant, ministrantes *uersio Syriaca (Vosté p. 38,26—27)* 19 dn̄s bene *trp. G s* 20 et[1] *om. b* 21 mecum erunt] metuerunt *G* nunc[1]] num *N* 22 et dei *trp. G s b* 23 Item *om. G s* 24 tentamen *s* passionis *G* 25 libidinis *G* ei *V⁹ om. N G s P^s* 27 temtatus *ex* temtus *corr. N* praehibuit *N* 28 si *addidi* quae] qui *V⁹* 29 cuicerat *N*

conuersationis perfectionem similitudo deitatis et animae humanae? — et uidentur domini certamina non ad nos respiciens habere lucrum, sed ostentationis cuiusdam gratia fuisse. quod si hoc dicere non est possibile, (certum etenim est, quod illa propter nos facta sunt), et maius certamen instituit ad animae passiones, minus autem ad carnis, quanto et amplius et magis inquietare illas contingebat et magis illa erat, quae et amplioris indigebat medicinae, uidelicet quod et carnem et animam adsumens per utraque pro utrisque certabat, mortificans quidem in carne peccatum et mansuetans eius libidines et facile capiendas meliore ratione animae faciens, erudiens autem animam et exercitans et suas passiones uincere et carnis refrenare libidines. haec enim deitas inhabitans operabatur, haec inhabitans mediabat utrique eorum.

34 Et dum recitabantur blasphemiae Theodori, sancta synodus exclamauit: Haec iam condemnauimus. haec iam anathematizauimus. anathema Theodoro Mopsuesteno. anathema Theodoro et conscriptis eius. haec aliena ecclesiae sunt. haec aliena orthodoxis sunt. haec aliena patribus sunt. haec impietate plena sunt. haec aliena synodis sunt. haec diuinas scripturas impugnant. unus Theodorus, unus Iudas. L V 445 M VIIII 215

XXVIII 35 (C. XXVIIII) Idem reuerentissimus diaconus et notarius de eadem charta sequentia recitauit

EIVSDEM THEODORI EX LIBRO CONTRA SYNVSIASTAS VEL APOLINARISTAS QVAE ET PROPOSVIT BEATVS CYRILLVS ET REFVTAVIT

cf. Luc. 23, 45 cf. Matth. 27, 45 cf. Matth. 27, 51 cf. Exod. 10, 22 cf. Ios. 10, 13 cf. 2 Reg. 20, 10. 11 cf. 2 Reg. 13, 21

Sed si caro erat, inquit, crucifixa, quomodo sol radios auertit et tenebrae occupauerunt terram omnem et terrae motus et petrae disrumpebantur et mortui surrexerunt? quid igitur dicant et de tenebris in Aegypto factis in temporibus Moysi non per tres horas, sed per tres dies? quid autem propter alia per Moysen facta miracula et quae per Iesum Naue qui solem stare fecit, qui sol in temporibus Ezechiae regis et contra naturam retro uersus est, et de Helisaei reliquiis quae mortuum suscitauerunt? si enim uerbum deum passum demonstrant quae in cruce facta sunt, et propter hominem non concedunt haec facta esse, et, quae in temporibus Moysi, propter genus Abraham non erant et quae in temporibus Iesu Naue et quae in Ezechiae regis; quod si illa Pusey V 520, 15—28 R. Abramowski fg. 17bc

20—25 suscitauerunt *adf. Pelag. 78*

20—57, 2 *aliter ex Graeco uersa repetuntur in act. V p. 75, 20—30; uersionem Syriacam praeb. cod. Brit. Mus. Addit. 12156 [Lagarde p. 95,30—96,13; cf. Abramowski fg. 17bc], unde haec uerba non Theodori, sed Diodori esse apparet; cf. M. Richard, Mél. Grat I 105.*

N G s (b) V^{g}

3 fuisset *G s* 4 passionis *G* 5 inquietare — magis^{2} *om. N* erant qui *V*^{g} 6 indigebant *V*^{g} 7 utrisque] utrique *N* utriusque *G* mansuetas *G s N man. 1* mansuetans *V*^{g} *et N man. 2* 9 et^{1} *om. N* 10 mediabatur *N* meditabatur *G s b* mediebat *V*^{g} mediabat *Guenther* 12 haec iam anathematizauimus *om. N* 13 alienae *N* 14 hortodoxi *N* 15 synodi *N* 18—19 Eiusdem Theodori contra sumusiatas que et proposuit Cyrilius et refutauit *N* Item eiusdem ex libro contra synoriastas uel apollenaristas *P*^{s} 18 Theodori *om. G s* Apollinaristas *s* 20 radio *N* 21 dirumpebantur *G s* disruptae sunt *P*^{s} resurrexerunt *b* 22 dicunt *s* in^{3} *om. P*^{s} moysi *N* mose *G V*^{g} Mosis *s* moyse *b* 23 Mosen *s* factas *N* quae] quid *N* 24 sol et *V*^{g} ezechee *N* 25 reuersus *N V*^{g} resuscitauerunt *s V*^{g} *(cf. p. 75, 24)* 26 demonstrat *N* 27 moysi *corr. N* mose *V*^{g} Mosis *s* 28 erunt *N s V*^{g} ihesu *G*

propter Iudaeorum populum mirabiliter facta sunt, quomodo non magis quae in cruce facta sunt, propter dei uerbi templum?

XXVIIII 36 (Const. XXX) ITEM EIVSDEM EX LIBRO OCTAVO DE INCARNATIONE

Swete II 299, 3—26

Manifestum autem est quod unitas conuenit; per eam enim collectae naturae unam personam secundum unitatem effecerunt. sicut enim de uiro et muliere dicitur quod iam non sunt duo, sed una caro, dicamus et nos rationabiliter secundum unitatis rationem quoniam non sunt duae personae, sed una, scilicet naturis discretis. sicut enim ibi non nocet numero duorum unam dici carnem, (certum est enim secundum quod una dicitur), ita et hic non nocet naturarum differentiae personae unitas. quando etenim naturas discernimus, perfectam naturam dei uerbi dicimus et perfectam personam, (nec enim sine persona est subsistentiam dicere), perfectam autem et hominis naturam et personam similiter; quando autem ad coniunctionem respiciamus, unam personam tunc dicimus. Matth. 19, 6

XXX a 37 M VIIII 216 ITEM EIVSDEM THEODORI EX SEPTIMO LIBRO DE INCARNATIONE, in quibus dicit nec secundum substantiam nec secundum operationem unitatem dei uerbi factam esse, sed secundum bonam uoluntatem

Swete II 294, 27—38

Neque igitur substantia dicere neque operatione possibile est habitationem deum uerbum facere. quid itaque superest, qua utamur ratione quae in his propria uidebitur seruari? certum igitur est quod bona uoluntate oportet dicere inhabitationem factam esse; bona autem uoluntas dicitur bona et optima dei uoluntas quam faciat illis placitus, qui ei adhaerere festinant, eo quod bona uisa sunt ei de ipsis.

XXX b 38 ET POST ALIA

Swete II 297, 9—15 Sur II 513

Cognosci autem personae unitatem eo quod omnia per eum perfecit; quae unitas facta est ex inhabitatione quae est secundum bonam uoluntatem. unde dicentes filium dei iudicem uenturum esse de caelis simul hominis et dei uerbi aduentum intel-

---

3 eiusdem — 7/8 discretis *adf. Pelag. 79* 4—13 *Graeca seruau. Iustiniani Γράμματα 52 et Leontius 6; cf. Theod. Mops. [PG 66, 981 A—B]; uersio Syriaca ext. in cod. Brit. Mus. Addit. 12156 [Lagarde p. 104—105]; aliam praeb. cod. Brit. Mus. Addit. 14669 fol. 10r [Sachau p. 69,22—70,13 (p. 43—44)] et Ioh. Philop. Diaitetes [A. Sanda, Opuscula monophysitica (1930) p. 43—44]* 5—13 *alia uersio Latina ext. in Collect. Palat. 41,17 [ACO I 5 p. 169, 16—23], ubi haec ex Theodoreti contra Cyrillum et de incarnatione libris extracta esse dicuntur; sed, sicut E. Schwartz notauit ad hunc locum [ACO I 5 p. 169], „aut collector Theodoreti et Theodori nomina confudit aut Theodoretus exscribit Theodorum"; similiter repetuntur in act. VI p.* 180, 23—31, *cf. Iustiniani edict. de recta fide can. XI et huius concilii can. XII, p.* 218 *et* 243 10 quando —13 *eandem uersionem Syriacam praeb. Theod. Bar Koni [CSCO 69/Syr. 26 p. 190, 13—16 (Scher)]; quae uersiones ualde differunt in usu uocabuli* ὑπόστασις *ab ea traditione quae in hoc textu conseruata est; cf. Richard, Muséon 56 (1943) 64 sq.; Devreesse, Essai 46. 196. 249; Sullivan, Christology 62 sq.* 10 naturas —13 *eandem uersionem atque Collect. Palat. adf. Pelag. 139* 17—21 *Graeca seruau. Leontius 1; cf. Theod. Mops. [PG 66, 973 A—B]* 17—58, 5 *om. Vig.*

N G s (b), V9 [usque ad 13]

3 Item *om. G s* eiusdem sancti Cyrilli *N* 11 substantiam *G* 13 respicienti *N* respicimus *s* diximus *N* 14 Item *om. G s* Theodori *om. G s* dicitur *N* 16 factum *N* 17 substantiam *N* operationem *N* 18 quamutamur *N* 21 et quod bona sunt uisa sunt *N* bona *om. G s* 22 *om. G* 23 cognoscit *N* perfecit *b* perficit *G s* fecit *N* 24 habitatione *N*

legimus, non quod similiter ei deus uerbum traducitur secundum naturam, sed quod bona uoluntate unitus omni modo cum eo erit, ubicumque fuerit, eo quod et omnia per eum perfecit.

XXXI 39 ITEM EIVSDEM EX INTERPRETATIONE SYMBOLI TRECENTORVM DECEM ET OCTO SANCTORVM PATRVM — L V 446

cf. Phil. 2, 7. 9 cf. Rom. 9, 5 Sed Christum quidem secundum carnem adsumptam serui formam, eum autem, qui eam adsumpsit, super omnia nominans deum intulit tamen hoc secundum coniunctionem, ut per significationem nominum naturarum manifestam diuisionem faciat. nemo igitur neque eum qui secundum carnem ex Iudaeis est, dicat deum nec iterum deum qui est super omnia, secundum carnem ex Iudaeis. — Swete II 327, 6—11

XXXII 40 EIVSDEM EX COMMENTO EPISTOLAE AD HEBRAEOS

Act. 10, 38 cf. Hebr. 1, 9 (Ps. 44, 8) Hebr. 1, 9 (Ps. 44, 8) Iesum enim dicit a Nazareth, quem unxit deus spiritu sancto et uirtute; qui autem de⟨i⟩ spiritu unctus est, omnimodo aliquid inde adsumpsit. quis autem furens dicat de spiritu aliquid adsumpsisse diuinam naturam nec non et participium? participes enim eius uidelicet uocat, qui et ipsi uncti sunt; qui autem uncti sunt et in hoc participes eius iuste facti, non aliter unctionis communicare dicantur nisi ei qui adsumptus est. et hoc ipsum autem demonstratur quod mercedem iustam accepit; pro hoc enim, inquit, quod dilexisti iustitiam et odisti iniquitatem, pro his praecipuam unctionem meruisti. — PG 66, 953/4A

XXXIII 41 ITEM EIVSDEM THEODORI DE INTERPRETATIONE SECVNDVM IOHANNEM EVANGELII LIBRO PRIMO — M VIII 217

Ioh. 1, 49 Rabbi, tu es filius dei, tu es rex Israel; hoc est: tu es ille qui de longe praedicatus est Christus; haec enim scilicet de Christo sperabant sicut de domestico constituto praeter omnes deo. — PG 66, 737/8D

XXXIIII 42 ET POST ALIA

Certus quidem et ipse erat filium dei non secundum deitatis dicens natiuitatem, — PG 66, 737/8D

4—10; 12–14; 26—59, 2 *adf. Pelag. 81—83 sub eodem titulo*

6 sed —9 est *uersionem Syriacam praeb. Tonneau, Homélies p. 136,24—138,2 (137—139): hom. VI 4; cf. Vosté, OCP 9 (1943) 214 sq.; McKenzie, Theol. Studies 19 (1958) 352; Sullivan, Christology 91 sq.*

8 nemo —10 *cf. in act. V p. 82, 14—16*

12—13 uirtute *cf. in hac eadem act. p. 60, 2*

12—14 naturam *adf. Pelag. 82; cf. Devreesse, Essai 249 sq.*

22—24 *uersionem Syriacam praeb. Vosté [CSCO 115/Syr. 62 p. 53, 10—14 (CSCO 116/Syr. 63 p. 37, 17—20)]; uersionem Graecam praeb. Devreesse, Essai 318, 12—14 (fg. 16); cf. Sullivan, Christology 108 sq.*

26—59, 2 *adf. Pelag. 83; uersionem Syriacam praeb. Vosté [CSCO 115/Syr. 62 p. 53, 18—23 (CSCO 116/Syr. 63 p. 37, 22—25)]; cf. Devreesse, Essai 318, 17—20 (fg. 16).*

N G s (b) V⁹ [inde a 6]

1 naturam uestram *N* 2 unitas *s* 3 fecit *N* 4 Item *om. G s* ex] *om. G* de *s* 6 et adsumptam *s* 8 manifestandi uisionem *N* et diuisionem *G s* 11 eiusdem *om. N* 13 dei *V⁹* de *N G s P^s* 15 particeps *N* uidelicet et *N* 16 iustificati *G* 17 autem *om. N* 19 praecipuum *G* 20 Item *om. G s* euāngl *N* 21 de libro *s* 23 est *N s* es *G V⁹* haec] hoc *s* sperant *N* de *om. G s* 25 *om. G* 26 certum *N* erat *om. P^s* filius *N* dei se *P^s*

sed secundum quod domesticus deo erat, per quod filii dei per uirtutem domestici deo constituti homines interim uocabantur.

XXXV 43 ITEM EIVSDEM THEODORI EX LIBRO AD BAPTIZANDOS

Swete II 324, 29—37

Quando enim dixerit: de filio suo, qui factus est ex semine Dauid secundum carnem, certum quidem quod filium hic eum qui ex semine Dauid factus est secundum carnem, non deum dicit uerbum, sed adsumptam serui formam. nec enim deus secundum carnem nec deus ex semine factus est Dauid, sed sumptus pro nobis homo, quem filium beatus apostolus manifeste uocat. Rom. 1, 3

XXXVI 44 ITEM EIVSDEM THEODORI EX EODEM LIBRO

Swete II 325, 10—12

Renatus alter factus est pro altero, non iam pars Adam mutabilis et peccatis circumfusi, sed Christi qui omnino inculpabilis per resurrectionem factus est.

XXXVII 45 ITEM EIVSDEM EX EODEM LIBRO

Swete II 325, 13—18

Vt multam quidem eius faceret diligentiam, omnia autem illius propria faceret et toleraret per omnes eo ducto passiones, per quas eum secundum suam uirtutem perfectum fecit, nec a mortuo secundum suae naturae legem recedens, sed sua praesentia et operatione et gratia liberans quidem eum de morte et malis quae inde sunt, resuscitans autem eum de mortuis et ad meliorem finem perducens.

XXXVIII 46 ITEM EIVSDEM THEODORI EX EODEM LIBRO

Swete II 325, 19—25

M VIIII 218

Deinde ostendens cuius gratia passus est, diminutionem infert quatenus citra deum pro omnibus gustaret mortem, quia, diuina natura ita uolente, separata illa ipse per se pro omnium utilitate gustauit mortem; et ostendens quod deitas separata quidem erat illo qui passus est, secundum mortis experimentum, quia nec possibile erat illam mortis experimentum accipere, non tamen illo qui passus est, afuerat secundum diligentiam. Hebr. 2, 9

4—8 *praeb. Marius Mercator, Excerpta Theod. Mops. [PL 48, 1059 A]; cf. Facund. III 6 [PL 67, 601 B—C]; alia uersio Latina, omissis* 5 certum —6 carnem *et* 7 sed—8 homo *extat in Collect. Palat. 51, 14 [ACO I 5 p. 177, 27—30]:* Eiusdem Theodori ex VIII sermone catechismi folio VII*; uersionem Syriacam praeb. Tonneau, Homélies 208, 21—210, 1 (209—211): hom. VIII 16*

10—11 *uersionem Syriacam praeb. Tonneau, Homélies p. 454, 13—17 (p. 455): hom. XIV 25; cf. Sullivan, Christology 149 sq.*

13—17 *cf. uersionem Syriacam: Tonneau, Homélies p. 106,8—10 (p. 107): hom. V 5; cf. Sullivan, Christology 151 sq.; Devreesse, Essai 252*

19—24 *uersionem Syriacam praeb. Tonneau, Homélies p. 198, 5—10 (p. 199): hom. VIII 9; cf. Vosté, OCP 9 (1943) 215 sq.; Sullivan, Christology 152.*

N G s (b) V^{g}

1 deo[1]] dei P^{s} uirtutem] uoluntatem P^{s} 2 uocantur *N* 3 Item *om. G s* 7 est *om. N* 9 Item *om. G s* 10 es *G s* peccati V^{g} 11 circumfuisse *N* 12 Item *om. G s* 14 et — passiones *om. G* dicto *N* passiones *om. N* 15 fecit electum *N* 16 operatione] moderatione *N* et[3]] a *N* 17 de] a *N* 18 Item *om. G s* 19 circa *N* 21 et *om. N* 22 ab illo *s* quia —23 experimentum *om. N* 23 illo] illi *s* 24 aut fuerat *N* ab fuerat *s*

XXVIIII 47 ITEM EIVSDEM EX EODEM LIBRO L V 447

Act. 10, 38 Iesum enim ait a Nazareth, quem unxit deus spiritu et uirtute; eius Swete II 326, 1—5
unctionem meritus et inmaculatus effectus est per omnia et ad diuinam naturam meruit
coniunctionem. neque enim coniunctionem suscepisset illam, nisi prius inmaculatus
factus fuisset, ut sic condeceat illius unitatem. 5

XL 48 ITEM EIVSDEM THEODORI EX INTERPRETATIONE SECVNDVM MATTHAEVM EVANGELII

Matth. 3, 17 Nam et illud: hic est filius meus dilectus, in quo mihi complacuit, insania PG 66, 705/6C
euidens est de deo uerbo putare dicere eum; qui enim dixit: hic est filius meus
dilectus, et intulit: in quo mihi complacuit, significauit quod aperte ad com- 10
parationem hoc dixit aliorum filiorum qui nec dilecti ei facti sunt nec placere nimis
potuerunt ei.

XLI 49 ITEM EIVSDEM EX LIBRO AD BAPTIZANDOS

Permanens autem, donec secundum suam creaturam et uirtutem soluens mortis Swete II 326, 6—9
dolores liberauit eum ineffabilibus illis uinculis, et de mortuis resuscitans transtulit
quidem in inmortalem uitam, incorruptum autem eum et inmortalem et inmutabilem 16
efficiens in caelum duxit.

XLII a 50 ET POST ALIA
(Const. XLII)

Christum iustificatum et inmaculatum factum uirtute sancti spiritus, sicut Swete II 326,
1 Tim. 3, 16 beatus Paulus modo quidem dicit: quod iustificatus est in spiritu, modo uero: 10—16
Hebr. 9, 14 qui per spiritum aeternum inmaculatum se optulit deo, mori quidem fecit 21
secundum legem hominum, utpote autem inpeccabilem uirtute sancti spiritus factum
resuscitauit de mortuis et ad uitam constituit meliorem, inmutabilem quidem animae Sur II 514
cogitationibus, incorruptum autem et indissolutum et carne faciens.

XLII b 51 ET POST ALIA 25
(C. XLIII)

1 Cor. 15, 57 Deo autem gratias, qui nobis dedit uictoriam per dominum nostrum Swete II 326,
Iesum Christum, istorum causam fuisse nobis dicens deum qui contra omnes aduer- 17—23

---

2 Iesum — uirtute *cf. in hac eadem act. p.* 58, 12—13

2—5 *aliam uersionem Latinam praeb. Innocent. Maron. 20 [ACO IV 2 p. 72, 1—5]*

9—10 complacuit *cf. Innocent. Maron. 21*

14—17 *uersionem Syriacam praeb. Tonneau, Homélies p. 106, 17—21 (p. 107): hom. V 6; cf. Vosté, OCP 9 (1943) 217 sq.*

19—24 *uersionem Syriacam praeb. Tonneau, Homélies p. 126,20—128,1 (p. 127—129): hom. V 19; cf. Vosté, OCP 9 (1943) 218 sq.*

26—61, 4 *uersionem Syriacam praeb. Tonneau, Homélies p. 128,21—130,3 (p. 129—131): hom. V 21; cf. Vosté, OCP 9 (1943) 219; Sullivan, Christology 153 sq.*

N G s (b) V^g

1 Item *om. G s* 2 a] de *G s* nataret *G* eius *N* cuius *G s V^g* 5 factus *om. V^g* 6 Item *om. G s* 6/7 euangelistam *N* 9 putare et *N* enim *om. s* 11 dicit *G s V^g* ei *om. V^g* 13 Item *om. G s* ex libro *om. N* 15 de] a *N* 16 incorruptam *G* et[1] *om. N* 17 dixit *N* aeduxit *V^g* 18 *om. G* 19 Christum *V^g (recte)* Iustum *N G s* 21 inmaculatus *G s* quidem *om. G* 22 facto *V^g* 25 *om. G* 26 gratia *G s b* 27 causa *corr. N*

sarios nobis dedit uictoriam siue mortis siue peccati siue cuiuscumque hinc nascendi mali, qui dominum nostrum Iesum Christum pro nobis hominem sumens et ipsum per resurrectionem de mortuis ad meliorem transtulit finem et in dextera sua sedere fecit et nobis ad eum donauit communionem.

XLIII 52 (C. XLIIII) M VIIII 219 Swete II 310, 10—21

ITEM EIVSDEM EX LIBRO DVODECIMO DE INCARNATIONE

Cum ergo interrogent, hominis genetrix aut dei genetrix Maria, dicatur a nobis: utraque, unum quidem natura rei, alterum autem relatione. hominis enim genetrix natura, quia homo erat in uentre Mariae, qui et processit inde; dei autem genetrix, quia deus erat in homine nato, non in illo circumscriptus secundum naturam, sed quod in eo erat adfectu uoluntatis.

XLIIII 53 (Const. XLV) Pusey V 521, 15—25 R. Abramowski fg. 31

ITEM EIVSDEM THEODORI QVAE PROPOSVIT SANCTVS CYRILLVS ET REFVTAVIT

Gratia filius qui ex Maria est homo, natura autem deus uerbum. quod autem secundum gratiam, non natura, et quod secundum naturam, non gratia: non duo filii. sufficiat corpori quod ex nobis est, secundum gratiam filiatio, gloria, inmortalitas; quia templum dei uerbi factum est, non supra naturam eleuetur et deus uerbum pro debita a nobis gratiarum actione non iniurietur. et quae est iniuria? conponere eum cum corpore et putare indigere corporis ad perfectam filiationem. nec ipse deus uerbum uult se Dauid filium esse, sed deum; corpus autem hoc uocari Dauid filium non solum non inuidit, sed et propter hoc adfuit.

XLV 54 (Const. XLVI) L V 448 Pusey V 519, 12—17 R. Abramowski fg. 22b

ITEM EIVSDEM THEODORI EX HIS QVAE REFVTAVIT SANCTVS CYRILLVS

Quando erit quaestio de natiuitatibus secundum naturam, nec Mariae filius deus uerbum existimetur; mortalis enim mortalem generat secundum naturam et corpus simile sibi et duas natiuitates deus uerbum non sustinuit, unam quidem ante saecula, alteram autem in posterioribus temporibus.

6—10 *Graeca seruau. Leontius 28; cf. Theod. Mops., ἐκ τοῦ ιε' λόγου [PG 66, 992 B—C]; uersionem Syriacam praeb. Seueri Philalethes [CSCO 133|Syr. 68 p. 156, 21—28 (Hespel) (CSCO 134|Syr. 69 p. 128,30—129,3)] et contra Grammaticum II 15 [CSCO 111|Syr. 58 p. 134,25—135,2 (Lebon) (CSCO 112|Syr. 59 p. 105,2—9)]; cf. in act. V p.* 80, 9—13 *ex secundo libro Cyrilli de eo quod unus Christus contra Theodorum*

12—19 *alia uersio Latina ext. in act. V p.* 76, 12—19*; non Theodori, sed Diodori Tarsensis esse ex libro I contra Synusiastas testatur Leontius, qui Graeca seruauit [PG 86, 1388 A—B]; uersionem Syriacam praeb. Seueri Philalethes, qui haec Theodoreto attribuit [CSCO 133|Syr. 68 p. 144, 8—21 (Hespel) (CSCO 134| Syr. 69 p. 117, 26—118, 7)]; sed cf. quae M. Richard, Mél. Grat I 104 n. 2, adnotauit; uersio Syriaca ext. in cod. Brit. Mus. Addit. 12156, ubi haec Diodori esse probantur [Lagarde p. 100, 11—13; 13—16; cf. Abramowski fg. 31 abc (Synopsis uersionum)]; de auctoritate fragmentorum disseruit M. Richard, Mél. Grat I 99—116*

21—24 *aliter ex Graeco uersa ext. et in act. V p.* 74, 26—30*; etiam haec esse Diodori (ex libro I contra Synusiastas) constat.*

N G s (b) V^{g}

1 siue^{2}] suae V^{g} 5 Item *om. G s* 6 homines *N* 8 erat et V^{g} inde autem dei *G* 9 in homine nato, non deus, sed quod *N omissis intermediis* in illo *G s* illum V^{g} 10 in eo erat] inerat *b* 11 Item *om. G s* 15 et *om.* V^{g} 18 deum] dominum V^{g} 19 et *om. N* 20 Item *om. G s* qua *N* 23 deum *N* quidam *G* 24 alterum V^{g}

XLVI 55 (C. XLVII) ITEM EIVSDEM EX INTERPRETATIONE EPISTOLAE AD HEBRAEOS

Ergo iam cessabunt ab impudente pugna, desistent autem uana contentione erubescentes euidentiam praedictorum? plurimos enim dicit filios in gloriam ducentem. ecce igitur in filiationis ratione apostolus apparet adsumptum hominem ceteris connumerans non secundum quod similiter illis filiationis particeps est, sed secundum quod similiter gratia filiationem adsumpsit, deitate sola naturalem filiationem possidente.

. Hebr. 2, 10

Swete II 303, 6—18

5

XLVII 56 (C. XLVIII) ITEM EIVSDEM EX LIBRO DVODECIMO DE INCARNATIONE

Sed ad hoc dicunt quod Iesus nomen saluatorem significat; saluator autem, dicunt, quomodo ille homo dicatur? obliti quod Iesus dicebatur etiam et filius Naue et, quod mirandum est, quia non sic uocatus est fortuito in generatione, sed transnominatus a Moyse. certum autem est quod non hoc imponere homini patiebatur, si diuinam naturam omnimodo significabat.

Swete II 304, 17—28

M VIIII 220

11

XLVIII 57 (C. XLVIIII) ITEM EIVSDEM EX EODEM LIBRO

Itaque non solum filium ipsum uocat a deo uerbo separans, sed etiam secundum filiationis rationem connumerans ceteris participibus filiationis conuincitur, quoniam gratia et ipse particeps fuit filiationis, non naturaliter ex patre natus, habens tamen ad ceteros excellentiam, quia unitate ad ipsum filiationem possidet, quod ei firmiorem ipsius rei donat participationem.

Swete II 305, 28—306, 8

17

XLVIIII 58 (Const. L) ITEM EIVSDEM THEODORI EX LIBRO SECVNDO DE INCARNATIONE

Homo Iesus similiter omnibus hominibus nihil differens connaturalibus hominibus quam quae ipsi gratia dedit; gratia autem data naturam non inmutat, sed post mortis destructionem donauit ei deus nomen supra omne nomen.

Phil. 2, 9

20

Swete II 291, 27—292, 1

2—7 *Theodori ex libro XII de incarnatione esse docet Leontius 14 qui Graeca seruauit; cf. Theod. Mops. [PG 66, 985 A—B]; alia uersio Latina ext. in act. V p.* 79, 9—13

9—13 *Graeca seruau. Leontius 16; cf. Theod. Mops. [PG 66, 985 D]*

15—19 *Graeca seruau. Leontius 18; cf. Theod. Mops. [PG 66, 988 A]*

21—23 *aliam uersionem Latinam praeb. Innocent. Maron. 9 [ACO IV 2 p. 70, 4—8]:* Ex sermone Theodori Mampsuestenae ciuitatis episcopi; *cf. act. V p.* 83, 21—24 *(ex libellis Armeniorum) et Pelag. 87.*

N G s (b) V^{g}

1 Item *om. G s* 2 desistunt *G* de uana *G (cf. p.* 79, 9*)* 4 ecce] haec *N* rationem *N V^{g}* narratione *G* 5 commemorans *N* illis similiter *trp. G s* similiter *om. V^{g}* filiationis — 6 similiter *om. G* infiliationem^{1} *G* 8 Item *om. G s* 9 ad *om. N* 10 dicit *N G s V^{g}* dicunt *ex Graeco restituit Gue.* et^{1} *om. s* Nauhe *G* 11 quia] quod *N* quia non] qui ante *s* fortuitō *N* 12 a Moyse] amore *N* si *s V^{g} corr. N* sed *G* εἴπερ *Leont.* 14 Item *om. G s* 15 secundum *om. N* 16 filiationes^{1} *G* rationem] *in ras.* ratio *supra scr., sequ.* — filiationis^{2} *om., minutis litt. in marg. inf. corr.* rationem commemorans ceteris participibus filiationis *N* 18 quia] qui *V^{g}* 19 partici *G* 20 Item eiusdem *om. G s* secundi *G* 22 quamque *N G s b V^{g}* quam quae *cj. Gue.* inminutat *V^{g}* post] propter *G* 23 autem ei *G*

L 59 (Const. LI) Swete II 292, 11—19

ITEM EIVSDEM EX EODEM LIBRO

Sed mei fratres, qui eiusdem mihi matris sunt filii, dicunt mihi: Non separa hominem et deum, sed unum eundemque dic. hominem dicens connaturalem mihi dico; deum si dicam, connaturalem deo dico. quomodo homo et deus unum est? numquid una natura hominis et dei, domini et serui, factoris et facturae? homo homini consubstantialis est, deus autem deo consubstantialis est. quomodo igitur homo et deus unus per unitatem esse potest, qui saluificat et qui saluificatur, qui ante saecula est et qui ex Maria apparuit?

LI 60 (Const. LII)

ITEM EIVSDEM EX QVARTO LIBRO COMMENTI SECVNDVM MATTHAEVM ⟨EVANGELII⟩ DE HECATONTARCHO

PG 66, 708 B

Bene intulit: namque et ego homo sum, ut dicat: nihil mirandum, si hoc potes, cum sis homo accipiens a deo, quoniam et ego, cum hoc sim, accipio oboedientes, semel habens iubendi potestatem propter datoris indulgentiam. Matth. 8, 9

LII 61 (Const. LIII) PG 66, 708 B Sur II 515

ITEM EIVSDEM EX EODEM LIBRO

Quapropter nec incongruum est et te accepta ista a deo potestate uerbo solo iubentem abigere passiones. nec enim tamquam filio dei et ante uniuersam creaturam existenti et creatori eorum quae sunt, accessit centurio. cf. Matth. 8, 5

LIII 62 (Const. LIIII) M VIIII 221 L V 449 Swete II 306, 21—307, 5

ITEM EIVSDEM EX LIBRO TERTIO DECIMO DE INCARNATIONE

Consonantia et apostolus dicit: et manifeste magnum est pietatis mysterium; qui manifestatus est in carne, iustificatus est in spiritu, iustificatum esse in spiritu dicens ipsum siue quod ante baptismum cum subtilitate competente legem custodiuit, siue quod etiam post illud gratiae conuersationem cooperatione spiritus cum magna compleuit subtilitate. 1 Tim. 3, 16

2—8 *cf. in act. V p. 83, 33—84, 3. 16—18; aliam uersionem praeb. Innocent. Maron. 9 [ACO IV 2 p. 70, 17—24]*

6 quomodo —8 *adf. Pelag. 80 (ex libro VIII de incarnatione); cf. Innocent. Maron. 10*

11—13; 15—17 *aliam uersionem Latinam praeb. Facund. III 4 [PL 67, 595 C—D; D—596 A]; Graeca seruau. cod. Vindob. 154 [ed. J. Reuss, Matthäuskommentare der griechischen Kirche, Texte und Untersuchungen 61 (1957) p. 110, 24—30; 109, 9—15]; cf. Devreesse, Essai 36 n. 8*

16 nec —17 *aliam uersionem Latinam praeb. Innocent. Maron. 19 et 22*

20 qui —23 *Graeca seruau. Leontius 21; cf. Theod. Mops. [PG 66, 988 C].*

N G s (b) V^{g}

1 Item *om. G s* 2 mihi[1] *om. N* sunt *om. s* separas *N* separata *V^{g}* separaris *Innocent. Maron.* 3 dicens] dico *s* contra naturalem *G* 3/4 at ego hominem dicens similem hominibus assero *Innocent. Maron.* 4 dico[1] *om. N* 6 deo *om. G* substantialis[s] *G* 7 qui uiuificat et qui uiuificatur, qui saluificat *etc. P^{s}* qui[2] *om. s* 9 Item *om. G s* euangelii *om. N G s* 11 et *om. N G* 12 potest *N* 14 Item *om. G s* 15 *uerba* quapropter *etc. nullis uerbis interpositis ea quae praecedunt excepisse uidentur; priora enim* quapropter ... passiones *etiam ad ea referenda sunt, quae in c. LII de suo Theodorus centurionem dicentem facit: adnot. Gue.* te] ea *N* 16 iubente *N* 17 et *om. G* 18 Item *om. G s* 19 constantia *N* pietatis] patientis *N* 20/21 iustificatus *N* iustificatum esse in spiritu *om. V^{g}* 21 baptisma *V^{g}* competente *om. N* 22 custodiit *G s* quod *om. G* post] propter *G* 22/23 cooperante spiritu *N* 23 subtilitatem *G* priora sunt de initiis concilii Constantinopolitani. Sequentia uero de ultimis. quae et necessariora uidebantur. *G adnot. in marg. inf. pag. 112*

LIIII 63 (Const. LV) ITEM EIVSDEM THEODORI EX QVARTODECIMO LIBRO EIVSDEM OPVSCVLI

Idem hoc dicimus iuste et de domino quod deus uerbum sciens eius uirtutem et secundum praescientiam statim in ipso initio conplasmationis inhabitare bene uoluit et uniens eum sibi affectu uoluntatis maiorem quandam praestabat ei gratiam, utpote gratia quae in eum est, in omnes homines diuidenda; unde et circa bona uoluntatem integram ei custodiebat. non enim hoc dicemus quod ille homo uoluntatem habebat nullam, sed quod uolebat quidem bonum, magis autem ei uoluntarie plurimum aderat et boni desiderium et contrarii odium; conseruabatur uero a diuina gratia illi uoluntas integra ab initio deo, qualis erit, subtiliter sciente, qui et ad confirmandum eum magnam illi cooperationem habitatione sua praestabat pro omnium nostrum salute. unde nec iniustum dicat aliquis esse, quod praeter omnes praecipuum aliquid datum est illi homini qui a domino adsumptus est. Swete II 308, 11—309, 6

LV 64 (Const. LVI) ITEM EIVSDEM THEODORI EX HIS QVAE SVNT IN EVANGELIVM SECVNDVM MATTHAEVM, in quibus dicit quod deus creauit contraria, id est bona et mala

Nam rationalis quidem proprium est discretio bonorum et malorum. cum uero non essent contraria, non erat ei possibile aliquid discernere. primum igitur in his quae creata sunt, magnam contrarietatem fecit. PG 66, 703 D—706 A

LVI 65 (Const. LVII) ITEM EIVSDEM EX EODEM LIBRO, quod deus peccatum docuit et mortem introduxit

Quoniam autem non obaudiuit Adam, deinde subditus est morti. et factum est hoc propter inoboedientiam, quod et citra inoboedientiam propter utilitatem nostram a creatore factum est; edocti sumus omnes peccatum. PG 66, 705/6 A

LVII 66 (C. LVIII) ITEM EIVSDEM THEODORI EX LIBRO QVINTO COMMENTI DE CREATVRA, in quibus et bona et mala a deo esse facta dicit PG 66, 633 A-B

Nec igitur mortem non sponte et praeter iudicium suum intulit hominibus neque peccato aditum ad nullam utilitatem dedit, (nec enim hoc fieri nolens non poterat), sed quoniam sciebat utile esse nobis, magis autem omnibus rationabilibus, prius quidem malorum et deteriorum fieri aditum, postea autem deleri quidem haec, introduci autem meliora, ideo in duos status diuisit deus creaturam, praesentem et futurum, in illo quidem ad immortalitatem et immutabilitatem omnia ducturus, in praesenti uero creatura in mortem et mutabilitatem interim nos dimittens. nam si quidem statim M VIIII 222

2—12 *Graeca seruau. Leontius 27; cf. Theod. Mops. [PG 66, 989 C—992 A]* cap. LVII—LXI *cf. Devreesse, Essai 22 n. 2* 29—31 *cf. p.* 65, 17—19.

N s (b) V^{g}

1 Item *om. s* 2 dicemus *s* 3 praesentiam *V^{g}* initia *N* 5 bonam *N V^{g}* bona *s* *(recte:* τὴν περὶ τὰ καλὰ πρόθεσιν *Leont.)* 6 docemus *s* 9 scientes *N* magna *N* magnum *V^{g}* 11 esse] eosesse *N* 13 Item *om. s* Theori *N* 14 dixit *s* 16 essent] sint *V^{g}* 18 Item *om. s* eodem *om. s* 20 subductus *N* 21 inobedientiam^{a} *s* obaedientiam *N* oboedientiam *V^{g}* unitatem *V^{g}* 22 est] *fortasse* esset *adnot. Gue.* 23 Item *om. s* 24 facta *om. N* 26 peccata *ex* peccatū *corr. N* auditum *V^{g}* uolens *N b* 27 utiles *V^{g}* 29 futuram *N s* 30 et immutabilitatem *om. V^{g}* docturus *N* dicturus *V^{g}*

ab initio inmortales nos fecerit et inmutabiles, nullam differentiam ad inrationabilia haberemus, proprium nescientes bonum; ignorantes enim mutabilitatem inmutabilitatis ignorabamus bonum, nescientes mortem inmortalitatis lucrum nesciebamus, ignorantes corruptionem non laudabamus incorruptionem, nescientes passionum grauamen inpassibilitatem non mirabamur. conpendiose dicere, ne longum sermonem faciam: nescientes malorum experimentum bonorum illorum non poteramus scientiam mereri.

LVIII 67 (C. LVIIII) L V 450 PG 66, 633 B–C

ITEM EIVSDEM DE EISDEM et angelos et homines et daemones similiter malos esse dicentis

Necesse est autem omnia simul rationabilia, inuisibilia dico, et nos ipsos quibus mortale quidem est corpus, anima autem per omnia eiusdem generis inuisibilibus et rationabilibus substantiis, hic quidem praesentem mutabilitatem pati, ut optimam erudiamur doctrinam religiositatis et ad beniuolentiam constituamur.

LVIIII 68 PG 66, 633 C—634 A

ITEM EIVSDEM interimentis iudicium et dicentis quod mutabilia et mortalia omnia facta sunt et iterum omnia inmutabilia et inmortalia statim post resurrectionem erunt secundum similitudinem Christi

Quod quidem placuit deo, hoc erat in duos status diuidere creaturam, unum quidem qui praesens est, in quo mutabilia omnia fecit, alterum autem qui futurus est, cum renouans omnia ad inmutabilitatem transferet. quorum principium nobis ostendit in dispensatione domini Christi quem ex nobis existentem resuscitauit ex mortuis et inmortalem corpore et inmutabilem fecit anima. per quod demonstrauit quia circa uniuersam creaturam hoc futurum est.

LX 69 PG 66, 634 A–B

ITEM EIVSDEM EX QVARTO LIBRO DE CREATVRA

Illo certo constituto quod, quemadmodum nobis per resurrectionem et corpus incorruptum et inmutabilis anima erit, eodem modo et inuisibilibus et rationabilibus naturis tunc inmutabilitatem mereri continget, nunc quidem accipientibus conuersionem, sicut uersa multotiens decem milia daemonum ostendunt, tunc autem in inmutabilitatem nobiscum futuris. Sur II 516 M VIIII 223

LXI 70 (Const. LX) PG 66, 634 B–C

ITEM EIVSDEM EX QVINTO LIBRO quod sciens deus expedire hominibus peccatum hoc fieri disposuit

Nam sciebat quidem quod peccabunt omnino; concedebat uero hoc fieri expedire eis cognoscens, quoniam nec erat possibile eum, qui cum fecerit non extantes et tantorum

---

cap. LVIIII et LX *non extant in Vigilii Constituto* 17—19 *cf. p.* 64,29—31.

N s (b), V^{g} [usque ad 13, *inde a* 31*]*

1 nulla differentia ab inrationabilia *N* 2/3 immutabilitatem *N* 3 bonum *om. N* 4 corruptiones *V^{g}* 8 Item *om. s* ANGELIOS *N* 9 DICENTES *N* 10 *post* omnia *in margine adnot.* immortalis, cum eisdem *s* 11 generis *om. s, cf. Gue.* 12 rationalibus *s* 13 erudimur *N* ad *om. V^{g}* constituamus *N* 14 Item *om. s* et mortalia *om. N* 17 duo *N* 19 tranfert *N* tranferet *s* 21 animā *N* animam *s* 22 facturum *N* 23 Item *om. s* 25 inrationabilibus *N* 26 tunc *om. s* 27 demonē *N* in *om. N* 29 Item *om. s* 31 peccabant *N s* omnimodo *s V^{g}* 32 existentes *V^{g}*

quidem demonstrauerit dominos, tanta uero bona proposuerit, ut eis fruantur, non prohibere peccati aditum, si expedire eis hoc cognosceret. sed enim non erat possibile nos aliter discere peccatum et passionum molestiam et deteriora et nostram infirmitatem in his demonstrandam ad ostendendam magnitudinem inmutabilitatis quam postea nobis esset donaturus, nisi sic ab initio haec fuissent a deo dispensata, ut collatione et experimento infinitorum illorum bonorum possemus scire magnitudinem; et huius gratia utpote profuturum nobis peccatum intrare dimittens magnum in eius bello auxilium inuenit.

LXII 71 ITEM EIVSDEM THEODORI detrahentis quae sunt de flammea framea et de Cherubim dicta PG 66, 634C–636A

Gen. 3, 24 Nam flammeam quidem frameam dicit, ut dicat quia ignis est terribilis coruscans in habitu gladii extensus, ut bifariam terribilis quidam uisus esset uidentium, et ex natura et ex habitu eius quod ostendebatur; quam et uerti dixit, ut adsiduitate motus coruscans terribilem et maiorem uidenti timorem faceret. Cherubim uero animalium dicit quasdam formas terribiles et potentes tremefacere uidentem. sicut enim nos animalia quaedam forsitan ianuis constituimus, sic deus flammeam frameam constituit et Cherubim, ut per ea Adam cum timore, qui est terribili de uisu, prohibitus introitu paradisi merito castigaretur. non enim inuisibiles quasdam uirtutes dicit Cherubim hic, sicut quidam arbitrantur, quoniam non aliquid ualebat inuisibilis natura ibi, cum L V 451 sensibilis uisus esse deberet et quae Adam castigaret. nec igitur flammea framea natura erat ignis, sed talis uisus, nec Cherubim animalia, sed uisus talis.

LXIII 72 ITEM EIVSDEM THEODORI reprobantis et librum Iob et contra conscriptorem eius, id est sanctum spiritum, dicentis quod pagana sapiens hunc librum conscripsit. dicit autem ita PG 66, 697A

His quae pro doctrina hominum scripta sunt, et Salomonis libri connumerandi sunt, id est prouerbia et ecclesiasta, quae ipse ex sua persona ad aliorum utilitatem composuit, cum prophetiae quidem gratiam non accepisset, prudentiae uero gratiam quae euidenter altera est praeter illam secundum beati Pauli uocem. 1 Cor. 12, 8—10

11—21 *uersionem Syriacam praeb. Tonneau, Muséon 66 (1953) p. 56,6—25 (p. 63)*

11—15 uidentem *Graeca seruau. cod. Barb. 569 fol. 79 [Devreesse, Essai 23 n. 4]; cf. Procopii Gazaei Comment. in Genesin [PG 87, 228 D]*

18 non —20 castigaret *Graeca seruau. Procop. [PG 87, 228 D]*

18 non —21 *Graeca seruau. cod. Coisl. 113 fol. 313[u] et Catena Niceph. monach., Fragm. Theod. Mops. In Genesin [PG 66, 641 C]; cf. Theodoret. [PG 80, 141 C]; Devreesse, Essai 23 n. 4.*

N s (b) V[g] [usque ad 8]

1 dn̄s *N* 2 cognoscerem *N* 6 experimentum *N* possumus *V[g]* 7 gratiae *V[g]* 9 Item *om. s* 11 frameam] et de frāmeā *N* dicit] dicunt *s* quia] qui *N* 12 ut] et *N* 13 ex *om. N* adsiduitatē *N* 17 quae *s* terribilis *s* 18 castigetur *N* 20 et *om. N* flāmeā *N* a natura *N* 22 Item *om. s* 23 PAGA *N* 24 dicit autem ita *om.* 25 pro *om. N* commemorandi *N ut solet* 26 ecclesiaste *N* 27/28 gratiam suscepisset quae

LXIIII 73 ET POST ALIA

PG 66, 697 A–B
M VIIII 224

Erat igitur satis idoneum superuacua quidem omnia uerba auferre scripturae, quae autem ad significationem uitae eius necessaria erant, exponere; quae omnia sufficiebant quemlibet ad meliora conuertere et aemulatorem facere boni. nunc uero cum hoc non fecisset, ad uani honoris amorem non necessarium respiciens, non in minimis aestimationi iusti nocuit apud eos qui diuinas scripturas non cum debita deuotione iudicare solent, et ex hoc multos fecit scripta inculpare et ad accusationem ea trahere beati Iob.

LXV 74 ET POST ALIA

PG 66, 697 B–C

Ipsa statim uerba, ex quibus incipere eum dicit conscriptor, cum peruenissent amici, quis consideranter omnia uidens uel dicens putet aut dicat iusti umquam menti conuenire? maledicta enim tam multa colligere statim ab initio et rebus ea imponere, quae maledictum suscipere non possunt, quia nec subsistere creduntur, quis existimet uiro conuenire, qui cum tanta sapientia et uirtute et reuerentia uitam suam gubernasset? cf. Iob. 3, 3—26

LXVI 75 ET PER OMNIA REPROBANS SCRIPTVRAM IOB ET CONSCRIPTORI MALEDICENS (IDEM AVTEM EST DICERE SANCTO SPIRITVI) IN FINE INTERPRETATIONIS BLASPHEMIAE SVAE ITA DICIT

PG 66, 697 C—698 A

Paruum autem et istud flagitium ad hoc quod in fine positum est. hoc enim quod dixit tertiam filiam suam Amaltheae cornu eum uocasse, nihil aliud est quam ostendere eum paganicis fabulis adsentientem et idolatriae figmenta diligentem, certo quidem constituto quod nescire quidem de Ioue et Saturno et Iunone paganicas fabulas poterat beatus Iob, homo barbarus et Edomitanus genere. quod si et sciret, sed non filiae suae mirabiliter diuinitus natae ex idolatriae paganicis fabulis nomen imponeret decorare eam existimans, si ita nominata fuisset. hoc enim erat paganicis fabulis consentientis et idolatriae diligentis figmenta et filiam decorare per ea uolentis et desiderantis et sibi et filiae suae ad fabularum figmenta communionem esse uideri. sed quod omne hoc figmentum est, omnibus certum est. cf. Iob. 42, 14

LXVII 76 ET POST ALIA

PG 66, 698 A–D

Et conscriptor quidem manifestus est ex amore magno et importuno uani honoris hoc passus. ut enim semetipsum ostenderet et extranea eruditum esse doctrina et paganorum fabularum scientiam habuisse, quas de illis quos deos putabant, firmas habebant, minimum existimauit nominationem istam inde acceptam iusto imponere quasi per eam filiam suam decorare uolenti. mihi uero ex tota libri conscriptione certus est conscriptor paganica scientia esse eruditus, ad cuius imitationem praesentem uolens scripturam componere nocuit historiae pulchritudini. qui enim apud illos tragoedias componunt, causas quidem accipiunt ab his quae multi loquuntur, quando

---

N s (b)

4 quemlicet *N* bono *N* 4/5 hoc cum *trp. N* 6 existimationi *s* 9 conscriptos *N* 10 qui *N* omnia uidens omnia *s* dicat] dicet *N* iustum quam *N* 15 REPROBAM̄ *N* 16 FINE AV̄T *N* 17 suae *om. N* 18 positus *N* 19 suam *om. N* 20 idololatriae *s* *ut solet* diligentem *om. N* 21 nec scire *s* 23 ex] et *N* non eū inoponeret *N* 25 per eam *N* 27 certum] creatum *N* 29 conscriptos *N* manifestum *N* 31 paganarum *N* 34 esse] est *N*

etiam eas contigerit quodammodo apud plurimos opinionem ueritatis habere; pura autem causa utentes suam artem et sapientiam in compositione fabularum ostendere festinant et personas introducentes sibi placitas et uoces circumponentes eis, a quibus clariores fieri arbitrantur et decorari, ut et querimoniam et laudem quae a scriptis infertur, siue per intellectum siue per ipsa uerba scriptor peccauerit, non ad personas quarum uerba confingit, legentes referant, sed ad fabulae conscriptorem. et iste autem cum inuenisset et de beato Iob historiam maximam et claram, quae in ore omnium similiter ferebatur non solum Israhelitici generis, sed et aliorum, quam etiam clariorem dei testimonium faciebat, quod factum est ad prophetam, gloriam ex magnitudine causae uolens suscipere hanc scripturam composuit, non cogitans quod multa differentia est inter historiam iusti secundum diuinae scripturae et simplicitatem et subtilitatem propositam et inter uerba superflua et ad probationem conficta. inde et illas plasmationes fecit, in quibus certantem ad deum fecit diabolum, et uoces, sicut uoluit, circumposuit alias quidem iusto, alias uero amicis; in quibus uocibus quantum conpetenti excessit, dictum est etiam in superioribus. illum autem Helium in postremo introduxit tantae iniuriae plena dicentem aduersus iustum et in fine personae magnitudinis diuinae naturae circumposuit talem dictionem, in qua non piguit etiam figmentum coetus addere. ex hoc autem inportuno uani honoris amore et nominationem hanc ex fabulis paganicis arreptam beato Iob applicauit.

M VIIII 2
L V 452
Sur II 517
cf. Iob. 32 sq.
cf. Iob. 40

LXVIII 77 AD HAEC AVTEM DESPERNIT IDEM THEODORVS ET CANTICVM CANTICORVM et sicut ad amatam sibi haec Salomonem scripsisse dicit infanda Christianorum auribus de hoc exponens. habet autem sic

PG 66, 699A

Cum me piguisset cantica canticorum perlegere, quoniam neque secundum propheticam speciem exposita sunt neque secundum historiae traditionem, sicut scriptura regnorum, neque demonstratiua admonitione studii utuntur, nescio quomodo tuarum litterarum praeceptum, de cantico canticorum exigens a nobis inrecusabiliter causam, fecit me circa eam diligentiorem, uiolenter quidem et sic. nec enim cessaui et in initio ipso lectionis quasi studiosa alacritate oscitans frequenter et dormitans, sicut conuiuio codicis nuptiali, et hoc regali, percantatus.

LXVIIII 78 ET POST ALIA

PG 66, 699B–700A

Sed sic per sapientiam gentilibus et Iudaeis praedicabilem et terribilem existentem ut sollertem, unde et pax ei firmior quam in anterioribus temporibus erat timore summae circa eum prudentiae frenatis gentibus bella amantibus, Aegyptiacum conuiuium facit Salomonem apud Iudaeos uitiosum, tamquam legum paternarum praeuaricatorem abdicantium alienigenas nuptias. et ad puellae conuiuium cecidit fugiendae quidem

M VIIII 226
1 Reg. 3, 1
cf. Exod. 34, 16

---

cap. LXVIIII *cf. Theodoreti explanationem in Canticum canticorum [PG 81, 29 A].*

N s (b)

3 festinabant *N* 6 configit *N* referat *N* 7 et[1] *om. N* 8 quem *s* 9 ex] et *N* 13 sicut] si quid *N* 15 heliud *N* Elium *s* heliam *b* 21 Solomonem *s* 23 piguisset] explicuisse placuisset *N* 24 historiarum *s* 25 demonstrat iba *N* utantur *N* 27 me] nec *N* quacidē *N* 28 in *om. s* studiosā alacritatem *N* 29 codices *N* nuptiali *om. N* et ob hoc *N* percun^{o}tatus *corr. N* 30 alia] pauca *s* 31 sic] si ipsum *N* gentibus *s* 33 eā *N* ea *s* eum *scripsi*

etiam ipso patrio deformi colore, (nocturnorum enim colorum Aegyptus genetrix), magis uero fugiendae, quoniam genus habebat ex Cham, qui heres fuit antiquae male- cf. Gen. 9, 25
dictionis Noae. ex quibus passus est aliquid Salomon circa coniugis desiderium et obprobrio praeuaricationis irritatus componit canticam excusationem, ut gratior etiam uxori sit canticis delectatus pro ea factis, et inproperantes sapienter percussit tamquam
conscripti causam illi dantes laetitiarum et non paenitentiae propter nuptias tanquam
L V 453 prauas. unde ab osculis nuptialibus statim ei et initium est tamquam sistenti nouam
nuptam reclamantem uituperantibus: osculetur me sponsus ab osculis oris eius et cf. Cant. 1, 1
uestrum mihi cura nulla obprobrium latrantium. et iterum irritatio ad uituperationes
pro sponsa sua calidior: nigra sum et bona, filiae Hierusalem, sicut tabernacu- Cant. 1, 4
la Cedar, sicut pellis Salomonis. ne mihi, dicit, colorem ad uituperationem
proponite, nisi forte etiam bene compositarum aedificationum ex nigro lapide Arabiae
miraculum uituperationem esse putetis; quorum lapidum mihi membra similia sunt
sicut quidam lapides preciosi. caeruleo enim ipso coloris, quod uituperantes canitis,
similitudo est talium lapidum et regalis purpurae, et regalis non simpliciter, sed qualem
Salomon circumdatur, qui plus omnibus regibus ornamenta amat. sed et ceteri
cantici expositio irritatio est uituperationum tamquam insipientium et sine causa
alienigena uocantium ea quae cognata sunt.

LXX 79 ET POST ALIA

PG 66, 700 A–C

Qui enim canit omnem cantationem, se delectat. ego uero cano quidem propositam
cantationem; quibus uero cano, non cum illis me delectans cano. nolebam enim me-
arum nuptiarum detractionis esse in saecula conscriptor. necessitate autem excusationis
uolens canere, quorum non uolo cantationem canere cogor, ut sit mihi canticum super
morem cantici. canere enimmodo cum sponsa cogor quae uituperant, publicam excusa-
tionem et clamare ea quae abscondere nubentibus decet. quoniam enim confligere
nos uituperationibus putant et reprehensionum obprobriis diuidere, audiant nos nostros
amplexus canentes calidius et nuptialium nostrorum unguentorum amplius odorem
accipiant; circumsonentur canticis tragicis nostrorum osculorum. clama tuam
nigritudinem, sponsa purpurea, gratiosa, clama tuum genus: uituperatur lauda-
bilis originis Israhel congentile. incipe initio responsionis ad eos: ex calidis osculis
M VIIII 227 meis cognoscant quod amatoriis sermonibus adinuicem fruimur; discant percutientes
Sur II 518 uituperationibus tacitam citharam nuptias amantem; cognoscant maledictionibus quod
saltare in meis nuptiis a nobis putati sunt. non maledicere sciant, quod excitauerunt
amorem resonantem iucundiora uituperationibus; intret per aures eorum amarus
aliquis in corde stimulus nostrorum osculorum. sed intellectus quidem conscriptori
eiusmodi est, hebetat uero intellectum eo quod sine nomine conscriptionem fecit,

---

N s (b)

1 nocturnarum *N* 2 quoniam qui *s* 4 canticum excurationem *N* etiam *om. N* 5 uxoris *N* canticus *N* percusserit *N* 8 me] ne *N* ori *N* 9 irritantium *N* 12 aedificationem *N* 13 putatis *s* mihi *om. N* 14 uituperantis cantis *N* 18 cognata *N* cognita *s* 19 IT P ALIA *N* 21 cantionem *N* 23 canitionem *N* 24 amorem *N* morem *s* 26 nos[s] *om. N* 27 ungentorum *N* 28 circumsonent *s* clama tua *corr.* *N* 29 purpurea gratiosa *N* purpuream, gratiosam *s* clama tuum] clamantium *N* uituperan tum *N* 30 oculis *N* 34 uituperatoribus *s* per *om. s* 35 oculorum *N* 36 habeat *N* habeatu *b*

tantummodo non clamans ad Israel, quod non ipsius Salomonis est conscriptum, sed necessitate aemulationis.

LXXI 80 ET POST ALIA PG 66, 700C–D

Quae omnia oportet legentes librum cogitando nec ad impudicitiae hortationem putare esse conscriptionem sapientissimi et propter hoc odisse — qualis enim esset utilitas Salomoni festinare ad conscriptionem impudicitiae, cui et sine conscriptione potestas erat impudicitiae? — nec collaudare codicem sicut habentem propheticam dictionem bonorum ecclesiae. si enim propheticam gratiam meruisset, mentionem alicubi dei fecisset; in nulla enim prophetica scriptura deus non memoratur. sed scire debent omnes aemulationis nuptialis codicem mensale canticum esse, sicut et de amore postea conuiuium Plato conscripsit. unde nec Iudaeis nec nobis publica lectio umquam cantici canticorum facta est, tamquam domesticus et nuptialis Salomonis conuiuiis cantus obprobria sponsae sonans.

ISTI SVNT THESAVRI IMPIETATIS THEODORI L V 454

81 INCIPIT SCELESTVM SYMBOLVM IMPII THEODORI MOPSVESTENI

1 Eos qui nunc primum erudiuntur ecclesiasticorum dogmatum subtilitatem seu ab aliquo haeretico errore transire uolunt ad ueritatem, doceri oportet et confiteri quod credimus in unum deum patrem sempiternum, qui non postea coepit esse, sed supra constitutum sempiternum [sed] neque postremo factum patrem, quia semper et
2 deus erat et pater. credimus autem et in unum filium dei unigenitum qui est de substantia patris, ut uere filium qui et eiusdem substantiae est eius cuius et est et creditur
3 filius, et in spiritum autem sanctum qui ex dei est substantia, qui non filius, deus autem est secundum substantiam, quia illius est substantiae cuius est deus et pater,
1 Cor. 2, 12 ex quo secundum substantiam est. nos enim, inquit, non spiritum huius mundi accepimus, sed spiritum qui ex deo est, a creatura quidem ipsum segregans omni, deo autem coniungens, ex quo secundum substantiam est, propria autem ratione praeter omnem creaturam, quam non secundum substantiam, sed causa opificationis ex deo esse putamus et neque filium putantes neque per filium essentiam accipientem.
4 confitemur patrem unum perfectum persona et filium similiter et spiritum sanctum M VIIII 228

16—72,9 *aliae huius symboli uersiones Latinae extant: 1) in Collect. Palat. 16 [ACO I 5 p. 23,40—25,30]: Marii Mercatoris symboli Theodoreti uersio; 2) in Collect. Palat. 38,30—36 [ACO I 5 p. 97,32—99,26]: gesta Ephesena; 3) in gestorum concilii Epheseni Collect. Turon. 46, quam corrigunt et Collect. Casin. 46,33—93 [ACO I 3 p. 130,4—132,4] et Collect. Veron. 19,1—8 [ACO I 2 p. 67,13—68,42]; 4) in Collect. Sichard. 3 [ACO I 5 p. 249] et in act. gest. Chalced. I 921 [ACO II 3,1 p. 213,5—215,21]*

Graeca seruau. Collect. Athen. 76,4—11 [ACO I 1,7 p. 97,26—100,4]. cf. Cyrilli ep. 72 ad Proclum [E. Schwartz, Codex Vaticanus gr. 1431, Abh. d. Bayer. Ak. d. Wiss. 32,6 (1927) p. 18,13—19]; Cyrilli ep. ad Iohannem, cuius uersiones Latinae extant in Collect. Sichard. 15 [ACO I 5 p. 315,4—11] et in act. V huius concilii p. 106, 1—8; cf. Devreesse, Essai p. 256/57.

N s (b)

1 conscriptor *s* 3 alia] pauca *s* 4 orationem *N* 5 scriptionem *N* 7 nec tum laudare *N* 8 dictationem *s* 13 sanans *N* 15 incipit *om. s* sceleratum *s* SCELESTVM EIVS *N* Mopsuesteni *om. s* 18 qui —19 sempiternum *om. N* 19 sed *N s*] *deleui* 20 et² *om. N* 21 eius *om. s* 24 substantia *N* 26 substantia *N* 27 quam] quae *N* 28 accipientes *corr. N* 29 spiritum autem *s*

eodem modo, salua autem ratione pietatis nobis patrem et filium et spiritum sanctum non tres aliquas substantias diuersas putare, sed unam eandem naturam deitatis cognoscentes.

5 oportet autem et de dispensatione quam pro nostra salute in ea dispensatione quae est circa dominum Christum, dominus effecit deus, scire quod deus uerbum hominem adsumpsit perfectum, a semine constitutum Abraham et Dauid secundum declarationem diuinarum scripturarum, hoc constitutum natura quod erant illi quorum de semine erat, hominem perfectum secundum naturam et ex anima intellectuali et carne consistentem humana. quem hominem constitutum secundum nos natura, spiritus sancti uirtute in uirginis utero factum et natum ex muliere et factum sub lege, Gal. 4, 4. 5
ut omnes nos redimeret ex legis seruitute quam longe ante statuit, adoptionem 11
recipientes, ineffabiliter coniunxit sibi, qui mortem quidem eum secundum legem hominum sustinere fecit, resuscitauit autem ex mortuis et eduxit in caelum et Eph. 1, 20. 21
sedere fecit in dextera dei, unde super omnem constitutus principatum et potestatem et dominationem et uirtutem et omne nomen quod nominatur non solum in hoc saeculo, sed etiam in futuro, ab omni creatura suscipit 15
uenerationem ut inseparabilem ad diuinam naturam habens coniunctionem, relatione
6 dei et intellectu omni ei creatura uenerationem adtribuente. et neque duos dicimus filios neque duos dominos, quoniam unus filius secundum substantiam deus uerbum, unigenitus filius patris, cui iste coniunctus et particeps communionem habet filii 20
nomine et honoris, et dominus secundum substantiam deus uerbum, cui coniunctus iste communionem habet honoris. et ideo nec duos dicimus filios nec duos dominos, quoniam certo constituto secundum naturam domino et filio inseparabilem habens ad eum coniunctionem, qui pro nostra adsumptus est salute, cum illo honorem et nominationem filii et domini habet, non tamquam nostrum unusquisque per seipsum subsistens 25
filius, — unde et filii multi secundum beatum dicimur Paulum, — sed solus praecipuum cf. Gal. 3, 26
L V 455 habens hoc, ut in coniunctione ad deum uerbum tam filiationis quam dominationis particeps sit, amputans omnem intellectum dualitatis filiorum et dominorum, praebet autem nobis in coniunctione ad deum uerbum omnem habere eius et fidem et intellectum et uisionem, pro quibus et uenerationem relatione dei ab omni suscipit creatura. 30
7 unum ergo filium dicimus et dominum Iesum Christum per quem omnia facta sunt, principaliter quidem deum uerbum intellegentes, qui secundum substantiam et filius
Sur II 519 dei et dominus est, deinde simul mente accipientes sumptum Iesum qui est de Nazareth, quem unxit deus spiritu et uirtute, ut coniunctione ad deum uerbum filiationis et Act. 10, 38
M VIIII 229 dominationis participem constitutum. qui secundus Adam a beato uocatur Paulo, cf. 1 Cor. 15, 45
eiusdem quidem naturae constitutus Adam et ostendens nobis futurum statum et 36
tantam habens ad illum differentiam, quanta fiet eius qui ineffabilia praebet futuri status bona, ad eum qui praesentium tristium dedit initium. simili autem modo et secundus homo uocatur ut statum secundum manifestans, quia prioris quidem 1 Cor. 15, 47
initium dedit Adam mortalis et passibilis et multorum pleni dolorum, in quo et demon- 40
strauit ad eum habere similitudinem, secundum autem ostendit dominus Christus. iste de caelis in futuro uisus omnes nos in communionem educet suam. nam primus, 1 Cor. 15, 47
dicit, homo de terra terrenus, secundus homo dominus de caelo, id est inde

---

N s (b)

1 spiritum autem *N* 4 quam — dispensatione *om. N* 5 uerbum] uerum *s* 9 consistente *N* nostram naturam *s* 10 in uirgine *s* utero *om. s* 11 ex] et *N* a *s om. b* quam] quē *N* 14 dexterā *N* 17 ut] et *N* 18 ei] et *N* adtribuentē *N* 24/25 nom̄inē *N* 26 dicimus *s* 30 suscipi *N* 31 et Iesum *N* 34 et unctione *N* 40 plene *N*

1 Cor. 15, 48. 49 in futuro appariturus, ut omnes ad imitationem adducat sui; unde et addit: qualis terrenus, tales et terreni, et qualis caelestis, tales et caelestes, et quomodo induimus imaginem terreni, induamus et imaginem eius qui de caelo est. in eo apparente et eum omnibus uidentibus qui iudicandi sunt, in occulto Act. 17, 30. 31 constituta diuina natura faciet iudicium. tempora enim ignorantiae nostrae despiciens deus nunc adnuntiat hominibus, ut omnes ubique paenitentiam agant, quoniam statuit diem quo iudicet de orbe terrarum in aequitate in uiro cui constituit fidem praestare suscitans eum de mortuis. ista ecclesiasticorum dogmatum doctrina; et omnis qui contraria ei sapit, anathema sit.

82 Et postquam lectae sunt blasphemiae Theodori Mopsuesteni et impium eius symbolum, sancta synodus dixit et exclamauit: Hoc symbolum satanas composuit. anathema ei qui hoc symbolum composuit. hoc symbolum Ephesena prima synodus una cum auctore eius anathematizauit. unum tantummodo fidei symbolum scimus, quod Nicaeni sancti patres exposuerunt et tradiderunt. hoc et sanctae tres synodi tradiderunt; in hoc omnes baptizati sumus et nos in hoc baptizamus. anathema Theodoro Mopsuesteno. iste euangelia reprobauit. iste dispensationem iniuriauit. anathema illis qui non anathematizant eum. defensores eius Iudaei sunt. sequaces eius pagani sunt. multos annos imperatori. orthodoxo imperatori multos annos. Christiano imperatori multos annos. et hoc bonum tibi seruabatur. zizania tu eiecisti. ecclesiam tu emundasti. Theodorum Mopsuestenum omnes anathematizamus. Theodorum et conscripta eius omnes anathematizamus.

83 Et post exclamationes sancta synodus dixit: Multitudo lectarum blasphemiarum quas contra magnum deum et saluatorem nostrum Iesum Christum, immo magis contra suam animam Theodorus Mopsuestenus euomuit, iustam eius facit condemnationem. unde oportebat nos quidem nihil aliud expectantes et per synodicam sententiam anathemati eum subicere. uerumtamen licet manifesta sint quae sancti patres et leges imperiales et historiarum conscriptores contra eum dixerunt, tamen, quia oportet in examinatione quae contra eum procedit, nihil praetermitti subtilitatis, alio die etiam cetera audiamus. M VIIII 230 L V 456

N s (b)

1 et *om. s* 2 caelestus *N* caelesti *N* 2/3 quomodo] quoniam modo *N* 4 et eum] ei cum *N* 5 faciat *N s* 6 adnuntians *N* 8 cui *om. N* 11 dixit et *om. s* 12 ei] et *N* 18/19 multis annis imperatorem: orthodoxum imperatorem multis annis: Christianum imperatorem multis annis *s* 19 multos annos¹] multis annis *N* 20 seruatur *N* et ecclesia *N* ecclesias *s* mundasti *N* 23 acclamationes *s* 26 synodum *s* 27 eum *om. s* 28 historiae *s* 29 prouenit *s* 30 *subscr.* EXPLICIT CONSENSVS IIII INCIP CONSENSVS V *N*

M VIIII 230 **1** Imperante domno Iustiniano pp aug
L V 456 anno XXVII p c Basilii uc anno XII die XVI Kal Iun
Sur II 519 indictione I
d. 17. m. Mai. considentibus in secretario uenerabilis episcopii huius regiae ciuitatis
a. 553 I Eutychio sanctissimo patriarcha regiae Constantinopolis nouae Romae
II Apolinario sanctissimo archiepiscopo Alexandrinae magnae ciuitatis
III Domnino sanctissimo patriarcha Theopolitanae magnae ciuitatis
IIII Stephano religiosissimo episcopo Raphiae
V Georgio religiosissimo episcopo Tiberiadis
VI Damiano religiosissimo episcopo Sozusae uicem agentibus Eustochii sanctissimi episcopi Hierosolymitani
VII Benigno religiosissimo episcopo Heracliae Pelagoniae uicem agente Heliae beatissimi episcopi Thessalonicensis
VIII Theodoro religiosissimo episcopo Caesareae primae Cappadociae prouinciae
VIIII Andrea religiosissimo episcopo Ephesi
X Sextiliano religiosissimo episcopo Tuneiensi uicem agente Primosi religiosissimi episcopi Karthaginis una cum aliis coepiscopis quorum nomina in prima consessione declarantur,

Sur II 521 **2** Diodorus archidiaconus et primicerius reuerentissimorum notariorum dixit: Scit uestra sancta synodus quod anteriore die lectis blasphemiis Theodori Mopsuesteni interlocutionem fecistis ostendentem quidem impietatem ipsius Theodori et eius conscriptorum, iubentem autem altero die recitari quae de ipso sancti patres dixerunt et imperialibus legibus et historicis conscriptis continentur. quoniam igitur haec prae manibus habemus, suggerimus ad quod placuerit.

3 Sancta synodus dixit: Ea quae iam gesta sunt, recitentur.

4 Quo facto sancta synodus dixit: Sicut et antea interlocuti sumus, recitentur ea quae contra Theodorum Mopsuestenum et eius blasphemias sancti patres scripserunt,

---

N s (b)

1 PERPETVO *N* Imperii Domini Iustiniani Perpetui Augusti *s* 2 Post con basili uiro cla *N* post consulatum Basilii uiri clariss. *s* XVI] 8 *s* kl iun. *N* Idus Maias *s* 3 indic prima *N* 4 uenerabiles epi *N* uenerabilibus episcopis *s* 5 *numeros* I—X *exhib. N* 6 Apollinario *N s* 9 tyberiadis *N* 10 Sozusae — agentibus *om. N* 10/11 eustochio scisimo epo hierosolimitano *N* 12 haeraclio *N* Eliae *s* 13 tesalonicensis *N* 16 tunegensi *N* Tuniensi *s* 17 chartaginis *N* una — 18 declarantur *om. s ceteros episcopos enumerans* 17/18 consensione *N* 22 iubente *N* 23 historiis *N* 27 blasphemiis *N*

et quae imperialibus legibus et historicis conscriptis continentur.

5 Et cum suscepisset Theodorus reuerentissimus diaconus et notarius, recitauit

SANCTAE MEMORIAE CYRILLI EX PRIMO LIBRO EORVM QVAE CONTRA THEODORVM SCRIPSIT — Pusey V 518, 1—15

[THEODORI:] Si quis uelit abusiue filium dei, deum uerbum, filium Dauid nominare, propter dei uerbi templum quod ex Dauid est, nominet et illum qui est ex semine Dauid, filium dei gratia, non natura appellet, naturales patres non ignorans neque ordinem subuertens neque eum qui incorporalis est, etiam corpus dicens et ante saecula ex deo et ex Dauid et passum et impassibilem. corpus non est incorporale; quod est deorsum, non est desursum; quod est ante saecula, non est ex semine Dauid; quod passum est, non est inpassibile. nec enim ista ad eundem intellectum obuertuntur; quae sunt corporis, non sunt dei uerbi, et quae sunt dei uerbi propria, non habet corpus. naturas confiteamur et dispensationes non abnegemus. — M VIIII 231 R. Abramowski fg. 27a

SANCTI CYRILLI: Qui dicit oportere non abnegari dispensationes, humanitatis mysterium omnino eradicat. praesumit enim dicere quod neque factus est homo unigenitus dei uerbum neque ex semine apparuit sancti Dauid, sed filiorum introducit aperte dualitatem, inaequalem naturam et falsam nomine. hoc enim quod abusiue dicitur, omnimodo ostendit utique quod uere non est hoc quod dicitur; mutuatur enim alterius appellationem. ergo si abusiue dei uerbum uocatur homo, non est factus homo manifeste. si abusiue filius et deus ille qui ex semine est Dauid, neque deus neque filius natura et ueritate est. falsa igitur in utroque haec appellatio et ipsa res esse merito intellegitur; uterque enim hoc nominatur quod non est. — Pusey V 518, 16—519, 6 / L V 457

6 EX EODEM LIBRO — Pusey V 519, 7—18

THEODORI: Et conuenit eos qui bene sapiunt, quandoquidem naturales patres quaerimus, neque deum uerbum Dauid uel Abrahae filium nominare, sed factorem, neque corpus ante saecula ex patre, sed semen Abrahae et Dauid ex Maria natum. et cum de naturalibus natiuitatibus sit ratio, neque Mariae filius deus esse uerbum existimetur; mortalis enim mortalem generat secundum naturam et corpus quod sibi simile est. duas natiuitates deus uerbum non sustinuit, unam quidem ante saecula, alteram autem in ultimis temporibus; sed ex patre quidem natura genitus est, templum uero quod ex Maria natum est, ex ipso utero sibi fabricauit. — R. Abramowski fg. 22a—c

---

5—9 impassibilem *Graeca seruauit Leontius [PG 86, 1388 C], qui ea non Theodori esse, sed Diodori Tarsensis ex libro I contra Synusiastas testatur; cf. M. Richard, Mél. Grat I 105.* 5—7 appellet *uersionem Syriacam praeb. Seueri Philalethes [CSCO 133 | Syr. 68 p. 144, 20—25 (Hespel) (CSCO 134 | Syr. 69 p. 118, 8—12)]; alia uersio Syriaca ext. in cod. Brit. Mus. Addit. 12156 [Lagarde p. 99, 28—100, 1]; cf. Abramowski fg. 27a (conspectus uersionum)* 13 naturas — abnegemus *uersionem Syriacam praeb. Seueri Philal. [l. c. p. 144, 26 sq.]* 26 et² — 30 temporibus *ext. et in act. IIII p.* 61, 21—24; *cf. quae illo loco notaui.*

N s (b)

4 *post* scripsit *add.* aduersus uerba theodori SCS CYRILLVS *N* 5 Theodori *s om. N* et filium¹ *s* 9 impassibile *s* 11 obuertunt *N* 12 et quae¹ *N* 13 dispositiones *N* 14 SANCTI *om. s* ITEM SANCTI *N* 15 mysterium] ministerium *N* 18 uero *N* mutur *N* 24 sapiunt] adspiciunt *s* saniunt *N* 29 deum *N*

Pusey V 519, 19—26 [CYRILLI:] Deinde breue procedens et quibusdam per medium interpositis iterum dicit

M VIIII 232 R. Abramowski fg. 23 THEODORI: Cum uero de salutari dispensatione ratio mouetur, et deus uocetur homo non quod hoc factus est, sed quod hoc adsumpsit, et homo deus non tamquam incircumscriptibilis factus nec ubique existens; corpus enim erat et post resurrectionem palpabile et tale receptum est in caelum et sic ueniet, sicut receptum est.

Pusey V 519, 27—520, 13 CYRILLI: Ecce plane et euidenter contra diuinam quidem fatetur scripturam, reprobat uero Christi mysterium et quasi increpat deum uerbum quod propter nos exinanitionem pati uoluit; et quod factus est homo, contristare uidetur. interimit enim omnino humanationem et aduersus ineffabilem sapientiam extollit se paene dicens Iudaice omnium nostrum saluatori Christo: de bono opere non te lapidamus, sed de blas- Ioh. 10, 33
Sur II 522 phemia, quod tu, cum sis homo, facis te deum. audiat igitur dicentem aperte: si igitur non facio opera patris mei, nec mihi credite; si uero facio, licet Ioh. 10, 37. 38 mihi non credatis, operibus meis credite. cum enim sciret quod diuina uirtute et potestate utebatur et cum apparuisset homo dei uerbum, abnegat ipsum esse deum et in hominc magis habitasse dicit eum, ut dei uerbum nobis hominem ostenderet adorandum et pura deitatis nominatione honoratum. conuictus igitur est ignorasse omnino uirtutem mysterii Christi.

Pusey V 520, 7 14—28 EX EODEM LIBRO

cf. Luc. 23, 45

R. Abramowski fg. 17 bc THEODORI: Sed si caro, dicit, erat quae crucifixa est, quomodo sol radios auertit et cf. Matth. 27, 45 tenebrae occupauerunt totam terram et terrae motus et petrae disrumpebantur et cf. Matth. 27, mortui resurgebant? quid igitur dicant et de tenebris in Aegypto factis sub tempore 51. 52 Moysei non in tribus horis, sed in tribus diebus? quid uero de aliis per Moysen factis cf. Exod. 10, 22 miraculis et per Iesum Naue qui solem stare fecit, qui sol sub rege Ezechia et praeter cf. Ios. 10, 13 naturam retrouersus est, et de Helisaei reliquiis, quae mortuum resuscitauerunt? si cf. 2 Reg. 20, 10. 11 enim deum uerbum passum esse ostendunt quae in tempore crucis facta sunt, et propter cf. 2 Reg. 13, 21 hominem non concedent ea facta esse, et, quae sub tempore Moysei propter genus Abrahae et quae sub tempore Iesu Naue et Ezechiae regis, non erunt. si uero illa
L V 458 propter Iudaeorum populum miracula facta sunt, multo magis quae in cruce propter dei uerbi templum.

3—4 *uersio Syriaca ext. in cod. Brit. Mus. Addit. 12156 [Lagarde p. 98, 14—17], qui haec non Theodori, sed Diodori esse testatur* 20—30 *ext. et in act. IIII p.* 56, 20—57, 2; *cf. quae illo loco notaui.*

N s (b), V^{g} [inde a 20]

1 THEODORI *N* Cyrilli *s* et] e *N* 2 dixit *s* 3 Theodori *s om. N* 4 quod[1] *om. N* 7 plane *ex* plene *corr. N* euidentur *N* fatetur] fertur *s* 9 contristari *N* interim ita *N* 10 humationem *N* 12 audeat *s* 13 nec] ne *s* 17 nominationē *N* conuinctus *N* 18 omnino *om. N* 19/20 Theodori ex eodem libro *Ns* 20 solus *N* 22 quid] quod si *N* dicunt *s V^{g}* 23 moysei *N* Mosis *s* Moyse *b* Mose *V^{g}* quod *N* Mosen *s* 24 ezechie *N* 25 reliquias *N* 27 concedentes *N* concedant *s* concedunt *V^{g}* ea *om. N* factam *N* moyse *N* Mosis *s* Mose *b* mosę *V^{g}* 28 ihm̄ *N* illi *s*

cf. Ier. 2, 12 cf. Ps. 74, 6

CYRILLI: Stupefactum est caelum super hoc et contremuit amplius uehementer, dicit dominus. o intolerabilem malignitatem! o linguam loquentem iniquitatem aduersus deum et mentem in altitudinem cornu extollentem! paruum esse tibi uidetur adfixum esse ligno dominum gloriae, quem tu quidem neque filium uerum neque deum esse dicis? nos autem credimus quod est uere filius et deus, creator et opifex omnium. neque enim erat homo simpliciter, sed in specie humana, qui est ex deo patre deus uerbum, non translationem uel mutationem quae est in carne, passus, unitus uero magis ei secundum fidem sacrarum litterarum. iste qui in carne passus et suspensus in ligno est, miracula fecit in Aegypto, in omnibus per sapientem Moysen suam gloriam manifestans. Pusey V 521, 1—13 M VIII 233

8 EX EODEM LIBRO

Pusey V 521, 14—25 R. Abramowski fg. 31a—c

THEODORI: Gratia filius qui ex Maria est homo, natura uero deus uerbum. quod uero est gratia, non natura est; et quod est natura, non gratia: non duo filii. sufficiat corpori quod ex nobis est, secundum gratiam filiationis gloria, immortalitas; quod templum dei uerbi factum est, non supra naturam eleuetur et deus uerbum pro debita a nobis gratiarum actione non iniurietur. et quae est iniuria? componere ipsum cum corpore et putare eum ad perfectam filiationem corporis indigere. neque ipse deus uerbum uult seipsum filium Dauid esse, sed deum; corpus uero uocari filium Dauid non solum non inuidit, sed etiam propter hoc peruenit.

Pusey V 522, 1—19

CYRILLI: Ergo quoniam quod est gratia, non natura, et quod est natura, non gratia, non sunt filii duo secundum tuam rationem. qui gratia quidem et non natura filius est, non est uere filius; superest autem, ut staret uerae filiationis gloria in eo qui est natura et non gratia, id est in deo uerbo, qui est ex deo patre. expulsus est igitur, sicut dixi, esse et dici filius dei Christus Iesus, per quem et salui facti sumus mortem eius adnuntiantes et confitentes resurrectionem. uerbum enim fidei quod praedicamus, ad istam nos confessionem perducit. ergo in hominem fides est et non in eum qui et natura et uere dei filius est. si enim uerus est qui dicit gratia filiationem sortitum esse ipsum, multitudini filiorum connumerabitur, id est nobis, quibus superna gratia filiationem donat, ad quam uocati sumus per Iesum Christum qui ex semine Dauid est secundum carnem. et certum te faciat dicens diuinus euangelista: qui uero acceperunt eum, dedit eis potestatem filios dei fieri, credentibus in nomine eius. deinde quomodo qui ab altero datam dignitatem filiationis sortitus est, et nobis ipsis donaret non suam magis, sed adquisitam ei extrinsecus gratiam?

cf. 1 Cor. 12, 26 Rom. 1, 3 Ioh. 1, 12 M VIIII 234

1—10 *aliter uersa repetuntur in hac eadem act. p.* 111, 4—12; *uersionem Syriacam seruauit Seueri Contra Iohannem Grammaticum l. III [CSCO 101/Syr. 50 p. 333, 17—334, 2 (Lebon) (CSCO 102/Syr. 51 p. 246, 4—17)]* 1—3 extollentem *cf. Iustiniani edict. de recta fide p. 106, 13—15 (Schwartz)* 12—19 *ext. et in act. IIII p.* 61, 12—19; *cf. quae illo loco notaui.*

N s (b)

3 cornum *N* paruulum *N* 4 uideatur *N* esse uerum *N* 5 neque deum *om. N* 7 translatione uel mutatione *N* 8 in *om. N* 9 per in omnibus *trp. N* 10 manifestauit *N* 11/12 THEODORI EX EODEM LIBRO *N s* 14 gratia *N* filiatio *s* 15 releuetur *N* 16 a *om. N* 17 corporis *N* 18 dominus *s* dm̄ *N* 22 uerac] uere *N* 24 saluificati *s* 25 fide *supra scr. N* 26 producit *s* 27 et[1] *om. N* 29 filiatione douata *N* 30 dicens diuinus euangelista] dixisse etiam anglis ista *N* 31 eam *N* 33 donaret *scripsi* donare *N s*

Pusey V 522, 20—523, 18

ET POST PAVCA

Dedit seipsum in exinanitionem filius et, cum in omnibus esset perfectus, uoluit pati humilitatem et secundum carnem ex muliere sustinere natiuitatem; et appellatus est filius Abrahae et Dauid. non miratus es tam bonum dispensationis artificium, magis uero reprehendis mysterium iniuriam esse dicens incarnationem unigeniti, increpans consilium dei et patris, inclamans uero etiam ipsum filium qui pati uoluit propter te exinanitionem. cum igitur audieris dicentem ad caelestem patrem et

L V 459 deum: sacrificium et oblationem noluisti, holocausta etiam pro delicto Ps. 39, 7—9 non postulasti, corpus autem perfecisti mihi. tunc dixi: ecce uenio. in capite libri scriptum est de me, ut faciam uoluntatem tuam. deus, uolui, non recta cogitare forsitan filium de sua gloria dices. elegit enim corporis perfectionem et non alii magis factam, sed sibi secundum uerba ipsius: corpus enim perfecisti mihi, Ps. 39, 7 dicit, licet audieris Paulum dicentem de deo uerbo: ergo quia filii participes sunt Hebr. 2, 14

Sur II 523 sanguinis et carnis, et ipse similiter particeps factus est eorundem. et sic sapiens Iohannes scripsit: et uerbum caro factum est et habitauit in nobis. Ioh. 1, 14 surge contra eos clamans: non pro debita gratiarum actione a nobis iniurietur. deus uerbum non factus est caro, deus uerbum non particeps fuit uere sanguinis et carnis; similiter nobis non natus est secundum carnem ex muliere, non appellatus est filius Dauid. hoc enim quod et nominari eum iniurium est et non secundum uoluntatem eius, quomodo pati uoluisset? sed nos, o sapiens, glorificare consueuimus deum et patrem qui corpus perfecerit filio; et ipsum uero dicimus filium factum carnem, id est hominem, passum quidem esse propter nos exinanitionem et nostrae paupertatis subisse humilitatem, permansisse uero et sic deum et filium uerum dei et patris. quomodo igitur non uoluit filius nominari Dauid, si humanatus est, et hoc non inuitus?

Pusey V 528, 9 1—529, 2

EIVSDEM CYRILLI EX SECVNDO LIBRO

Swete II 301, 27—302, 33

VERBA THEODORI: Quid est homo, quod memores eius, aut filius hominis, Ps. 8, 5 quod uisitas eum? consideremus igitur, quis homo sit, de quo stupescit et miratur Hebr. 2, 6 quod unigenitus dignatus est eius memoriam uisitationemque facere. sed quod qui-

M VIIII 235 dem non dictum est de omni ⟨homine⟩, in superioribus demonstratum est; quod autem non de uno quolibet, et hoc certum est. ut autem omnia praetermittamus, quod omnibus credibilius est, apostolicum testimonium excipiamus. scribit igitur apostolus Hebr. 2, 6—8 ad Hebraeos, narrans de Christo personamque suam non acceptabilem apud eos con- Ps. 8, 5—8 firmans ita dicit: testificatus est uero alicubi quidam dicens: quid est homo, quod memor es eius, aut filius hominis, quod uisitas eum? minorasti eum paulo minus ab angelis, gloria et honore coronasti eum, et constituisti eum super opera manuum tuarum; omnia subiecisti sub pedibus eius. et

---

27 consideremus — 30 certum est *aliquantulum mutata repetuntur in hac eadem act. p.* 94, 9—12; *adf. Pelag.* 96.

N s (b)

2 et cum] sed eum *N* 4 *post* Dauid *add.* non rapina arbitratus est *N* es] est *N* 5 reprehendis *ex* deprehendis *corr. N* misterium — incarnationem *in marg. N* 6 increpas *s* inclamas *s* 7 ad] a *N* 8 etiam] et *s* 11 dicens *N* 12 mihi *om. s* 13 audires *N* 14 sanguis *N* 15 scribit *s* 16 a nobis *om. N* 19 nominari eum iniurium] nominariū minimum *N* eius] ipsius *s* 21 qui quia *s* 24 si] sed *N* inuitans *N* 25/26 Theodori ex secundo libro Cyrilli *s* 29 de omni ⟨homine⟩ in superioribus *emendaui (cf. p.* 94, 11)] de omnibus superioribus *N* 36 super] supra *s*

Hebr. 2, 8 cum testimonium dixisset, interpretans ipsum intulit: subiciendo autem omnia nihil dimisit non subiectum. modo autem nondum uidemus omnia ei subiecta. et quis homo est, docens nos, quoniam dubium erat a uoce posita apud
Hebr. 2, 9 beatum Dauid, intulit: paulo autem minus ab angelis minoratum uidemus Iesum propter passionem mortis gloria et honore coronatum. si igitur ex euangeliis quidem erudimur ad dominum dixisse beatum Dauid omnia quae sunt psalmi et cetera et quod memor es et uisitas et minorasti et subiecisti, ex apostolo uero Iesum esse discimus, de quo loquens Dauid dicit et quod eius memor est et quod eum uisitauit, sed etiam quod omnia subiecit ei, cum paulo minus ab angelis minorasset eum, cessate uel uix aliquando a uestra impudentia cognoscentes quod oportet. uidetis enim, omnium hominum sceleratissimi, quanta naturarum est differentia, quod hic quidem stupefactus est, quia et memor esse hominis dignatur et uisitare eum ceterorumque participem facere, quorum eum participem fecit, ille uero e contrario miratur quod tantorum particeps esse supra suam naturam meruit, et hic quidem tamquam beneficium dans mirificatur et magna praestans et supra naturam eius qui consequitur L V 460
beneficium, ille uero tamquam beneficium consequens et maiora quam est ⟨dignus⟩, ab eo suscipiens.

1 Petr. 5, 8 SANCTI CYRILLI: Sobrii estote, ebrii ex uino eorum, adclamet aliquis sic errantiPusey V 529
cf. Ps. 140, 3 bus. impone, homo, tuae linguae ostium et seram; cessa cornu in altitudinem extollens et 3—530, 3
cf. Ps. 74, 6 loquens iniquitatem aduersus deum. quousque insultas patienti Christo? in mente
1 Cor. 8, 12 habe quod scriptum est a diuino Paulo: sic uero peccantes in fratres et percutientes eorum infirmam conscientiam in Christum peccatis, et, ut aliquid
Ez. 16, 52 etiam ex propheticis loquar codicibus: iustificata sunt Sodoma ex te. superasti
cf. 1 Cor. 1, 23 paganorum uerbositates quas fecerunt contra Christum stultitiam existimantes crucem; nihil esse ostendisti Iudaicae superbiae crimina. minorare praesumis et, quod ad
cf. Hebr. 1, 3 te pertinet, detrahis ad infamiam eum qui supernas sedes consedet et una cum deo patre eandem sedem habet. eum enim qui ex mortuis resurrexit, in sedibus deitatis
Hebr. 8, 1 sedere dicit sapientissimus Paulus; dixit enim quod talem habemus principem M VIII 236
Eph. 1, 21 sacerdotum, qui sedet in dextera sedis maiestatis in excelsis; qui est super omnem principatum et potestatem et dominationem et omne nomen quod
Phil. 2, 10—11 nominatur non solum in hoc saeculo, sed et in futuro. flectitur enim ei omne genu et omnis lingua confitetur quod dominus Iesus Christus in gloria est dei patris. et quis est qui in his est tamquam deus? iterum idem ipse
Phil. 2, 7—8. 10 explanauit, qui eius mysteriorum sacerdos est; dixit enim quod exinaniuit seipsum in similitudinem hominis factus et in habitu inuentus tamquam homo. et humiliauit seipsum factus oboediens usque ad mortem, mortem autem

---

10 cessate — 17 *cf. in hac eadem act. p.* 94, 15—22 18—25 crimina *cf. in hac eadem act. p.* 94, 25—33 18—28 Paulus *cf. in hac eadem act. p.* 111, 15—24 19 impone — 25 crimina *cf. Iustiniam edict. de recta fide p.* 106, 17—23 *(Schwartz).*

N s (b)

4 minus *om. N* 5 passionum *N* 8 et[1] *om. s* memor] mors *N* 9 angelo *N* 11 omnium hominum] $\overline{\text{oma}}$ in $\overline{\text{dnm}}$ *N* omnium *om. s* 13 e *om. N* 15 et[2] *om. N* 16 consequens] conquirens *N* dignus *addidi (cf. p.* 94, 21*)* 18 sancti *om. s* declamet *s* 19 hostium *N* 23 ex[1]] per *N* 26 consedet *scripsi* condecet *N s (cf. p.* 111, 23*)* deo] deo et *s* 29 sedet] sedit *N* 30 omne *om. s* 33 gloriam *s* est[1] *om. s* 34 sedipsum *N* 35 similitudine *s* est et *s*

crucis. flectitur igitur omne genu caelestium et terrestrium et infernorum ei qui crucem sustinuit, quem puris et solis humanitatis mensuris iniciens aduersarius memoriam et uisitationem meruisse dicit a deo uerbo, cum certe oportet scire et sapere quod non alter deus uerbum erat praeter ipsum filius separatim et per partem, qui est ex semine Dauid, sicut dicit, homo; sed erat ipse ex deo patre deus uerbum, factus secundum nos homo uidelicet et non alium quendam magis quam seipsum uisitatione et memoria dignans.

Pusey V 530. 4—21 Swete II 303, 6—304, 5 Sur II 524 **10** ITEM EX EODEM LIBRO

THEODORI: Cessabuntne iam ab impudente pugna, desistent uero uana contentione, erubescentes dictorum euidentiam? multos enim dicit filios in gloriam ducentem. cf. Hebr. 2, 10 ecce igitur in ratione filiationis connumerans apostolus apparet adsumptum hominem 11 ceteris, non secundum quod similiter illis filiationis particeps est, sed secundum quod similiter gratia adsumpsit filiationem, deitate sola naturalem filiationem possidente. certum est enim illud quod filiationis gloria praeter ceteros homines inest ei praecipue per unitatem quae est ad illum; unde et in ipsa uoce significante filium similiter etiam 15 ille conprehenditur. sed sermocinantur ad nos: Si duo perfecta dicitis, omni modo et duos filios dicemus. sed ecce et filius dictus est in diuina scriptura per seipsum, deitate excepta ceteris hominibus connumeratus. et non iam duos dicimus filios; unus uero filius in confessione est iuste, quoniam naturarum diuisio necessario debet permanere et personae unitio indissipabilis custodiri. 20

Pusey V 530, 22—531, 11 L V 461 M VIIII 237 CYRILLI: Papae insaniam! ignorauit omnifariam altitudinem mysterii Christi, qui ita frigidis et puerilibus uerbis confisus est. quod autem et prolati scripti uirtutem minime intellegit, rectam uero semitam declinat et transfertur iterum in sceleratam sibi propositam intentionem, statim docemus. quod enim ante omnia studium ei est purum nobis hominem uelle demonstrare consessorem patri et ab uniuersa creatura 25 tamquam deum adorandum, ipse testis ingredietur. his enim qui secundum gratiam filii sunt, et humanae multitudini connumerans eum uerbi deitatem solam uerae filiationis gloriam habere contendit, paene etiam increpans eum qui propter nos exinanitionem pati uoluit, uel forsitan etiam obiciens inhonestam suam dementiam discipulo dicenti: et uerbum caro factum est. sciendum igitur quod, licet unum Ioh. 1, 14 alicubi dicat et non magis duos filios, eiciens omnino esse deum et filium eum qui, sicut 31 ipse dicit, de semine est Dauid, ad solum refert deum uerbum qui ex deo patre est, Ioh. 7, 42 uerae filiationis gloriam. hoc uero nihil aliud est, sicut dixi, quam non suscipere Rom. 1, 3 modum humanitatis, omnino autem interimere dispensationem, per quam et salui facti sumus et mortem et peccatum transiuimus et diabolicae auaritiae iugum de- 35 posuimus.

---

9 cessabuntne — 13 possidente *ext. et in act. IIII p. 62, 2—7; cf. quae illo loco notaui* 9 — 26 ingredietur *Graeca seruau. Leontius 14 [Mai VI p. 306; cf. Theod. Mops., PG 66, 985 A—B].*

N s (b)

4 est *om. s* 8/9 Theodori ex eodem libro *s* 9 uana] una *N* uanae *b* contentiones *b* 12 similiter] similitudinem *N* 13 gratiam *s* filiationem[1]] filiationis *s* possidentē *N* 14 gloria *om. N* 16 sermocinatur *N (sed* λογοποιοῦνται *Leontius)* 18 diuinitate *s* 19 unus] nos *N* 21 **Papae** *N s (i. q.* Βαβαί*)* 22 scripti *om. N* 24 ei] enim *N* 25 purum] parum *N* 26 **gratia** *N* 27 deitate *N* 30 unam *N* 31 eum] meum *N* 32 ad *om. N*

11 EX EODEM LIBRO

Pusey V 531, 12—532, 3 Swete II 310, 1—30

THEODORI: Nemo artificio interrogationum decipiatur. flagitiosum enim
r. 12, 1 est deponere quidem tantam testium nubem, secundum quod apostolus dixit, astutis autem interrogationibus deceptos aduersariorum parti coniungi. quae uero sunt, quae cum arte interrogant? hominis genetrix Maria an dei genetrix? et quis crucifixus est, utrum deus an homo? sed istorum quidem certa est absolutio et ex his quae praediximus in responsis quae ad interrogationes fuerunt; tamen uero dicatur etiam nunc, quae compendiose respondere oportet, ut nulla eis occasio astutiae relinquatur. cum igitur interrogant, hominis genetrix an dei genetrix est Maria, dicatur a nobis: utraque, unum quidem natura rei, alterum uero relatione. hominis enim genetrix est naturaliter, quoniam homo erat in utero Mariae, qui et inde processit; dei autem genetrix, quoniam deus erat in homine nato, non in eo circumscriptus secundum naturam, sed quod in eo est secundum adfectum uoluntatis. itaque utraque quidem dici iustum est, non autem secundum similem rationem: nec enim sicut homo, in utero ut esset, suscepit initium, sic et deus uerbum; erat enim ante omnem creaturam. itaque et utraque dici iustum est et utrumque eorum secundum propriam rationem. idem autem respondendum est et si interrogant: deus crucifixus est an homo? quod utraque quidem, non autem secundum similem rationem; nam hic quidem crucifixus est utpote et passionem suscipiens et ligno adfixus et ab Iudaeis detentus, ille autem, quod erat cum ipso secundum praedictam causam.

Pusey V 532, 4—29

[CYRILLI]: Insuper autem his infert statim procedens quod crucifixus homo erat habens deum inhabitantem.

M VIIII 238

SCI CYRILLI: Quid dicis, o fortis? dei genetrix erat sancta uirgo, quod nato ex ipsa deus inerat habitans secundum solum affectum uoluntatis? istam esse adfirmas unitatem? ergo cum etiam in nobis ipsis mansionem faciat deus existens uerbum, (inhabitat enim animabus sanctorum per sanctum spiritum), confitearisne secundum similem modum etiam nos ipsos ad ipsum habere unitatem? deinde, ubi igitur miraculum mysterii Christi aspiciat aliquis? nam quandoquidem creditur secundum nos homo fieri deus uerbum, mirabile est uere mysterium et miretur utique aliquis hoc merito et uehementer. si autem in homine habitare dicatur secundum affectum uoluntatis, aliam haberet rationem res dispensationis; meruimus enim, sicut dixi, eiusmodi gratiam, qui fide quae in ipsum est, splenduimus. non enim aliquis utique dicat quod non uoluntarie inest nobis, magis uero uoluntarie siue secundum uoluntatem insitam ei ad nos affectum fecerat. sed nec a carne sanctae uirginis initium essentiae habuisse dicimus deum uerbum qui consubstantialis est patri, (erat enim semper una cum eo subsistens); magis autem scimus secundum nos factum esse hominem. itaque ⟨tam⟩ iuste dei genetrix dicatur a nobis sancta uirgo quam hominis genetrix, cum certe secundum carnem Christum peperisset.

L V 462

---

9 cum — 13 uoluntatis *ext. et in act. IIII p.* 61, 6—10; *cf. quae illo loco notaui.*

N s (b)

1/2 TEODORI EX EODEM LIBRO *N s* 6 qui *s* 7 interrogationem *N* 10 dicantur *N* 17 est[1] *om. s* 19 et[1] *om. N* 20 quod] secundum quod *N* secundum *om. N* 21 Cyrilli *om. N* 23 Iterum Cyrilli *s* 24/25 adfirmans *N* 27 deinde *om. s* 31 habet *s* dixit *s* 33 ines *N* siue] siuero *N* 34 in istam *N* 37 tam *in marg. add. s*

12 ET POST ALIA

Cum enim ⟨ei⟩ ad explanationem hoc propositum est quod est: cum introducat Hebr. 1, 6
Sur II 525 primogenitum in orbem terrarum, dicit: et adorent eum uniuersi angeli Ps. 96, 7
dei, scribit iterum sic

Pusey V 533, 1—6 THEODORI: Quis est igitur, qui in orbem terrarum introducitur et dominationem
Swete II 305, 16—22 eius accipit, de qua ei et adorari ab angelis adquiritur? nec enim insaniens aliquis dicat deum uerbum esse introductum, qui omnia non extantia fecit, ineffabili eius uirtute donans eis ut essent.

Pusey V 533, 7—534, 11 SANCTI CYRILLI: Insaniam igitur esse dicis uelle sapere recte et in mente habere ueram et rectam et inadulteratam fidem, cum certe plenos sermones insaniae dicat aliquis esse, et ualde merito, eos qui unigenitum dei uerbum abnegant introductum esse a deo et patre in orbem terrarum, cum factus est homo. qui enim secundum naturam et differentiam aliis omnibus superior est, quoniam est creator eorum, et tantum eis substantialiter superior et superpositus est, quantum est minor factura factore, ingressus est in orbem terrarum, quando appellatus est pars eius secundum quod homo apparuit.

ET POST PAVCA

M VIIII 239 Miror uero aduersarium scripsisse quod numquam coniunctionem ad deum uerbum meruisset Iesus, nisi prius inmaculatus esset effectus per unctionem. nam primum quidem disiungit manifeste et discernit aperte duos dicens filios. deinde dicat, quando, sicut ait, inmaculatus effectus est et ad deum uerbum coniunctionem meruit, utrum ex ipso utero aut cum tricesimo anno esset. peruenit quidem ad Iordanem, cf. Matth. 3, 13 quaesiuit uero etiam Iohannis baptisma. si quidem ex utero sanctus esset, quomodo dicit sanctum effici eum et non magis esse? quod enim dicitur fieri, omnino necesse est intellegere quod non erat quod factum est. sin autem erat sanctus semper et hoc non in tempore factus est, quomodo dicit spiritum super eum deuolasse et coniunctione dignum ipsum demonstrasse et addidisse ei quod deerat? et hoc enim in aliis suis posuit libris. quid enim erat quod omnino ad sanctificationem deerat ei ex ipso utero, magis uero et ante secundum carnem natiuitatem sancto et inmaculato et sanctificanti creaturam? cum igitur dicat quod non utique meruisset Iesus coniunctionem ad deum uerbum nisi prius inmaculatus effectus esset, plurimas simul accusationes aduersus sua scribit uaniloquia. nam primum quidem indecenter dicit meruisse; deinde disiungit
L V 463 in alterum separatim filium qui ex semine est Dauid, quem ipsum solum separatim Iesum nominare inpudenter contendit. ad haec et inmaculatum effici eum dicere tamquam hoc aliquando non habentem, plurimam hoc habet blasphemiam; unitus enim deus uerbum ex ipso utero carni suae unus erat et sic et inmaculatus filius, sanctus

---

N s (b)

1 ET POST ALIA ET NOS TALIA HABVIT *N* 2 ei *b* exemplationem *N* quid *N* 4 SCRIBITVR *N* iterum *om. N* 6 accipit] incipit *s* 7 qui omnia non extantia] q̄m essentia *N* 9 Sancti *om. s* 15 eius esse *N* 18 et Iesus *s* 21 utrum *om. N* 22 baptismum *s* 23 effici eum] efficiemur *N* omnino] omni modo *N* 24 et *om. N* 26 et² *om. N* 27 ei] et *N* 30 plurima *N* sua] enm *N* 31 indecenter] iudicant̄ *N* 32 solum *om. N* 33 nominari *N* inprudenter *N* et *om. s* 34 habet et *s* 35 carnis *N* et² *om. N*

sanctorum, et de sua plenitudine spiritum dans non solum hominibus, sed etiam sursum et in caelo rationabilibus uirtutibus.

13 ET POST PAVCA

THEODORI: Multifarie multisque modis olim deus loquens patribus in prophetis, in nouissimis diebus his locutus est nobis in filio; per filium enim locutus est nobis, certum est uero quod de adsumpto homine. cui enim dixit aliquando angelorum: filius meus es tu, ego hodie genui te? nullum, dicit, angelorum participem fecit dignitatis filii. hoc enim quod dixit: genui te, quasi per hoc participationem filiationis dedit, omnino uero aperte nullam habens ad deum uerbum communionem, apparet hoc quod dictum est.

Hebr. 1, 1. 2
Hebr. 1, 5
(Ps. 2, 7)
Act. 13, 33

Pusey V 534, 12—21
Swete II 304, 29—305, 13
6
10

SANCTI CYRILLI: Certe et in allocutionibus quas fecit ad baptizandos, iterum dicit idem THEODORVS: „Hoc uero non ex nobis ipsis inuenimus testimonium, sed ex diuina edocti sumus scriptura, quoniam et beatus Paulus ita dicit: ex quibus Christus secundum carnem, qui est super omnia deus. non quod ex Iudaeis et secundum carnem est, qui super omnia deus est, sed hoc quidem ad significandam humanam naturam dixit, quam ab Israelitico genere esse sciebat, illud autem ad ostendendam diuinam naturam, quam supra omnia et omnibus dominantem sciebat." O surdi, audite et caeci, uidete, adclamauit aliquis sanctorum eis qui fuerunt ex sanguine Israel. ego autem arbitror et ualde merito hoc aptum esse non habentibus uel non uolentibus recte intellegere Christi mysterium. nam obcaecauit quidem deus saeculi istius intellegentias infidelium et lumen diuinum et intellegibile in mente et in corde non habentes merito errauerunt. si uero quidam sunt inluminati, magis uero etiam doctoribus connumerati, qui similibus morbis nescio quomodo detenti sunt, quid aliud eis aliquis adclamet quam hoc quod a deo dictum est per unum sanctorum prophetarum quod laqueus facti estis speculae in uisitatione et sicut retia extensa in statumine, quam qui uenantur, confixerunt? qui enim quam plurimam utilitatem subiectis magis facere debent, isti fuerunt et laqueus et rete et scandali occasio et petaurum inferni. et ista dico miratus ualde et uidere non potens ad quid respicit intentio aduersarii. nam confessus est quidem euidenter quod per filium locutus est nobis deus et pater, esse uero istum dicit adsumptum hominem, nullam habente deo uerbo ad hoc dictum communionem. quomodo igitur non omnibus manifesta est aduersus beatum Paulum calumnia, magis uero ipsius ueritatis accusatio? nec enim sic intellexit apostolus spiritum habens sanctum. iterum uero deriuat dogmatum rectitudinem ad suam placentiam aduersarius.

Pusey V 534, 22—535, 21
Swete II 326, 24—327, 5
M VIIII 240
16
20
25
30

Rom. 9, 5
Is. 42, 18
cf. 2 Cor. 4, 4
Osee 5, 1

---

12 Hoc — 17 sciebat *uersionem Syriacam praeb. Tonneau, Homélies p. 60/61, 4—12; aliam uersionem Syriacam praeb. Seueri Philalethes [CSCO 133 / Syr. 68 p. 158, 15—22 (Hespel) (CSCO 134 / Syr. 69 p. 130, 10—17)]; cf. Richard, Muséon 56 (1943) p. 70 sq.* 14—17 *cf. act. IIII p.* 58, 8—10.

N s (b)

2 et *om. N* 4 locutus *s* 6 *post* de *add.* id *N* 7 angelorum *om. N* 8 angelorum *om. s* 9 nullam — 10 apparet *om. N* 11 Sancti *om. s* et *om. N* 12 dixit *s* 13 docti *N* 15 et *om. N* significandum *N* 19 autem] enim *N* 20 hoc caecauit *N* deus *om. N* 25 laqueos facietis *N* in spiculae *N* 28 et stadii cõmiratus *N* 29 euidenter] et uidenter *N* 31 habentẽ *N* 33 accusatio nec] accusationẽ *N* 34 deridebat *N*

14 EX LIBELLIS PORRECTIS A PRESBYTERIS ET DIACONIBVS QVI TRANSMISSI SVNT AB EPISCOPIS ET CLERICIS ET MONACHIS ET CETERIS MAGNAE ARMENIAE ET PERSIDIS ET ALIIS GENTIBVS PROCLO SANCTISSIMO EPISCOPO CONSTANTINOPOLITANAE CIVITATIS

Sur II 526

PG 65, 851 C— 856 A

L V 464

M VIIII 241

PG 66, 969 B

PG 66, 969 B–C

1 Fuit aliquis pestis homo, magis autem fera hominis habens formam diabolicam, mentito nomine Theodorus qui schema et nomen episcopi habuit, in angulo et ignobili loco orbis terrarum latitans, in Mopsuesteno secundae Ciliciae uili oppido, uere quidem et principaliter a Paulo Samosateno descendens, licet Photino et ceteris haeresiarchis in libro de incarnatione domini nostri Iesu Christi in toto suo proposito ipsis uerbis inueniatur usus et si quid peius. iste per machinationem et audaciam et errorem diaboli uolebat omnes homines acuta sua, sicut colubrae, lingua et ueneno quod sub 2 lingua est aspidis, deperire. et interim quidem retinebatur suo latibulo timens potestatem eorum qui a magno deo et saluatore nostro Iesu Christo acceperunt calcare super colubras et scorpios et omnes uires inimici, dico autem sanctos apostolos et qui consequenter ab his susceperunt, martyres et confessores et episcopos et ceteros sanctos; inuento autem nescio quomodo tempore coepit repere et extra fines suos, fiduciam gerens, et in parochiam ad eum non pertinentem, tamquam eruditus sermocinator, et 3 in Antiochia Syriae in ecclesia alloquens sic dixit: „Homo Iesus; quid est enim homo quod memor es eius? apostolus autem de Iesu dictum fuisse hoc dixit. eum enim qui paulo minus ab angelis minoratus est, uidemus, inquit, Iesum. quid ergo? homo Iesus similiter omnibus hominibus, nullam habens differentiam ad homines eiusdem generis praeter ea quae gratia ei dedit; gratia autem data naturam non inmutat. sed post mortis destructionem donauit ei deus nomen supra omne nomen. qui donauit, deus est; cui donauit, homo est Iesus Christus, primitiae resurgentium; est enim primogenitus ex mortuis. ascendit ergo et ad dexteram patris sedet et est supra omnia. o gratia, quae super omnia data est Iesu. o gratia, quae superauit omnium naturam. qui est eiusdem mihi naturae, super caelum demonstratus est, in dextera patris sedet; et dico ad eum: Non una natura mea et tua? et tu quidem in caelo, ego autem in terra; et tu quidem in dextera patris, ego autem in passionibus; et tu quidem supra omnem principatum et potestatem, ego autem in caeno. sed audiam ad ea quod bene conplacuit in me patri. numquid dicit fig- 4 mentum ei qui se finxit: quare sic me fecisti? nihil habeo ad hoc quod dicam; sed mei fratres qui eiusdem mihi matris filii sunt, dicunt mihi: Ne disiungas hominem et deum, sed unum eundemque dic. hominem dico, connaturalem mihi dico; deum si dixero, connaturalem deo dico. quomodo homo et deus unum? numquid una natura hominis et dei, domini et serui, factoris et facturae? homo homini

cf. Luc. 10, 19 — Ps. 8, 5 — Hebr. 2, 6 — Hebr. 2, 9 — Phil. 2, 9 — Col. 1, 18 — Apoc. 1, 5 — Rom. 9, 20 (Is. 45, 9)

5—22 dedit *adf. Pelag. 85—87; cf. Schwartz, Konzilstudien II p. 27 adn. 2* 18 Homo — 84, 4 sapientes *aliam uersionem Latinam praeb. Innocent. Maronit. 9 [ACO IV 2 p. 70]* 21—24; sed —3 84, 33 apparuit *cf. in act. IIII p.* 62, 21—23; 63, 2—8 *et quae illis locis notaui.*

N s (b)

1 diaconis *s* 3 PROCVLO *N* Proclo *s ut solet* 5 pestifer *s* 7 mobsuestene *N* mompsuestino P^s bili *N* 11 acta *N* colubri *s* lingua et *N s* linguae P^s 13 saluato *N* 14 colubros *N* supra colubros *s* et[1] *om.* P^s uirus *ex* uiros *corr. N* uires *s* uirtutes P^s 16 tempore *om. N* repetere P^s 17 paroecia *s* pertinente *s* 18 antiochiae *N* 19 autem *om. N* 21 hominibus] omnibus *N* 21/22 ad homines] ab homine P^s 22 natura *N* 24 est[2] *om. s* 25 enim *om. N* 28 dexteram *N* 29 ego[1] — patris *om. s* *N*32 fixit 34 hominem[2]] homine *N*

consubstantialis ⟨est⟩, deus autem deo consubstantialis; quomodo ergo deus et homo unus per unitatem esse possunt, saluans et qui saluatur, qui ante saecula et qui ex Maria apparuit? sed uehementer doleo, quia mei fratres haec mihi dicunt, ut loquar
5 in ecclesia quae non est possibile dicere bene sapientes." haec ab impio Theodoro dicta posuerunt et inferunt sic: „Non qualemcumque autem tumultum ex impiissimis suis uerbis ecclesiae mouens cognitus est huc atque illuc a rectitudine dogmatum declinans; nec enim recta uia eius qui peruersus est. unde multi clericorum tunc fiduciam habuerunt eum conuincentes et miserum autem Nestorium moueri et taediose quae
6 ab eo dicta sunt, suscepisse." et alia multa perturbatio a populo facta est ex dissonantibus Christianorum ecclesiae uerbis eius, sicut continet epistola Iohannis Antiochiae ad Nestorium. multo autem tempore scilicet perseuerans Theodorus M VIIII 242
persuasit multis et Nestorio quod Christus filius dei uiui, qui de sancta uirgine Maria L V 465
natus est, non est qui ex patre natus est deus uerbum, consubstantialis genitori, sed homo pro quantitate suae uoluntatis ex deo uerbo cooperationem suscipiens et non prius meritus coniunctionem dei uerbi, antequam inmaculatus fieret, ut particeps fiat inmaculationis, solius nominis filiationis et dominationis. „Quomodo enim", inquit, PG 66, 969 C
„homo et deus unus per unitatem esse potest, qui saluat et qui saluatur, qui ante
7 saecula et qui ex Maria apparuit, dominus et seruus, factor et factura?" ista et alia ipse Christi impugnator Theodorus ausus est dicere et in suis conscriptis inseri fecit fingens quasi contradicere Arrio et Eunomio et Apolinario et non penitus deo uerbo de substantia dei patris genito dans aut secundum carnem de sancta uirgine Maria natiuitatem aut aliud aliquid de incarnatione et humanatione, sed Iesu Christo qui et unctus est et participatur honorem, cuius particeps est propter ex deo uerbo et uero et consubstantiali filio praeparationem sibi factam, ut conuersetur bene. persuaso autem impio Nestorio una cum aliis gaudebat iam diabolus, quod per filium suum Theodorum persuasit multis et Nestorii errori seruire. non est autem contentus quorundam in
8 locis Syriae perditione, sed uolebat multo amplius terram conprehendere. contigit autem istam ecclesiam uiduam fieri et nescimus, ex quibus peccatis aut quomodo optinuit episcopatum Nestorius quorundam circumuentione non habentium nec ex deo accipientium gratiam; et potestate abutens exultabat sua impietate superare auctorem suum Theodorum. miseratus autem deus ecclesias suscitauit multos contra eum, in quibus et nos humiles constituti nihil praetermisimus usque ad mortem pro ueritate certantes, sicut et in nostris contra Theodorum et scripta eius libellis ad Alexandrinum religiosissimum episcopum Cyrillum diximus et in his quae ad uestram direximus Sur II 527
9 beatitudinem. et petimus, postquam isti perlecti fuerint, et illos perlegere, quatenus fiat unitas uestra contra Theodorum et sacrilega capitula et dogmata eius et eorum qui

---

1 quomodo — 3 *cf.* 16—18 9—11 *cf. Innoc. Maron. 10; 15—17 [ACO IV 2 p. 70; 71]* 11—14 suscipiens *adf. Pelag. 88* 16—18 ***aliter uersa adf. Innoc. Maron. 10; cf. act. IIII p.*** 63, 4—8.

N s (b)

1 est *suppleui (cf. p.* 63,6*)* deus[1] — consubstantialis[2] *om. N et Innoc. Maron.* et *om.* et 2 possunt] *cf.* 17 potest 5 posuerunt] sapuerunt *N* 7 tunc *om. s* 10 uerbi *N* 13 non est qui] *N* qui *N* est[3] *om. s* 14 operationem *N* 17 unus *om. s* 18 ex Maria] ex patre *N* factor] factus *N* ita *s* talia *s* 20 appollinario *N* Apollinario *s* 24 persuasit *N* 26 Nestorio *s* errori *om. N* quosdam *N* 30 et] ut *N* abutentes *N* exaltabat *N* 31 theorum *N* multa *s* 32 nos *om. s* 33 alexandrenum *N* 34 diximus *s*] direximus *N* direximus] dleimus *N s* 35 perlege *N*

similia sapiunt uel docent, et sicut domino placuit condemnari manifeste et nominatim in Epheso ab uniuersali synodo sacrilegum Nestorium, sic per uos etiam antea condemnatum sine nomine sacrilegiorem in uaria impietate Theodorum nominatim condemnari et eos qui secundum impiissimam eius expositionem hactenus in Syria et Cilicia sapiunt et docent.

15 Porrecta sunt autem et impia capitula ex Theodori codicibus sanctae memoriae Proclo ab Armeniis, quorum multa in antelatis continentur. ad tales igitur libellos Armeniorum rescribens sanctae memoriae Proclus inter alia dogmata de Theodoro et eius impietate dicit.

M VIIII 243 **16** PROCLI SANCTAE MEMORIAE EX TOMO AD ARMENIOS SCRIPTO

PG 65, 869 A—C Fugiamus turbulentos et caenosos fallaciae riuos, sectas deum inpugnantes dico, Arrii furorem diuidentem indiuiduam trinitatem, Eunomii audaciam circumclaudentem scientia inconprehensibilem naturam, Macedonii rabiem separantem a deitate inse-
L V 466 parabiliter procedentem spiritum, et nouam istam et recentem blasphemiam quae Iudaismum multo amplius ⟨in⟩ blasphemiam superat. nam illi quidem eum qui est filius, denegant fraudantes ramo radicem; isti uero ei qui est, alterum introducunt detrahentes sinceram naturam utpote multa generantem. dicamus ergo cum Paulo: Christus est pax nostra, qui fecit utraque unum. nam Iudaeum et paganum per baptisma in unum nouum creauit hominem, uirtute uniens conuersatione distantia.
M VIIII 244 terreantur condemnatione nouae impietatis inuentores, siquidem ea quae distant, in consonantiam unita sunt; qui autem uniuit, in dualitatem, quantum ad ipsos, diuisus est.

Eph. 2, 14 cf. Eph. 2, 15

17 IDEM SANCTVS PROCLVS IN EODEM TOMO AD ARMENIOS SCRIPTO ADVERSVS EVNDEM IMPIVM THEODORVM

PG 65, 872 D—873 A Ista autem ad uestram direximus caritatem ex uestris inuitati libellis quos ad nos transmisistis dicentes quosdam pestiferos et monstriloquos homines inuasisse

---

11—17 naturam *adf. Pelag. 87* 11—22 *aliter ex Graeco uersa repetuntur in hac eadem act. p. 111, 27—112, 6; aliam uersionem Latinam praeb. Dionysius Exiguus 27. 28 [ACO IV 2 p. 204]; Graece ext. in Procli Tomo ad Armenios 27. 28 [ACO IV 2 p. 193]; uersionem Syriacam praeb. Land, Anecdota Syriaca t. III p. 103—105 nec non Bedjan, Nestorius, Le livre d'Héraclide p. 610, 16—611, 13 (ex cod. Mus. Brit. 14557)* 25—86, 6 *aliam uersionem Latinam praeb. Dionysius Exiguus 33; Graece ext. in Procli Tomo ad Armenios 33.*

N s (b)

6 teodori *N* 7 proculo *N* 8 proculus *N* tetodoro *N* 10 PROCVLO *N* ex] a *s* 11 caenodoxos P^s caenosos *Ns* deum] dī P^s 12 circumclaudentem *sP*^{s} circumcidentem *N* περικλείουσαν *Procl.* 13 scientiam *NP*^{s} 14 spiritum] spiritalia *N* 14/15 καὶ τὴν νεότευκτον ταύτην καὶ καινὴν βλασφημίαν τὴν τὸν Ἰουδαϊσμὸν κατὰ πολὺ εἰς βλασφημίαν νικῶσαν *Procl.* et^2 *om. NP*^{s} recentem *om. P*^{s}*; cf.* uanam *p. 111, 30* 15 Iudaismi P^s Iudaeorum *s* in *addidi, cf. uers. gr. et p. 111, 31* 15/16 eum filium negant P^s 16 ramos *N* ei] eum P^s *post* introducunt *s adnot. in marg.*: alia versio sic habet: intemerabilem substantiam tamquam in foetu multiplicem diffamare contendunt *(uersio Dionysiana, cf. ACO IV 2 p. 204, 13/14); cf.* diuulgantes tamquam multa generantem incorruptibilem naturam *p. 112, 1/2* στηλιτεύοντες ὡς πολύγονον τὴν ἀκήρατον φύσιν *Procl.* 18 pagani *N* 19 uirtutem *s* 23 PROCVLVS *N*

similia sapiunt uel docent, et sicut domino placuit condemnari manifeste et nominatim in Epheso ab uniuersali synodo sacrilegum Nestorium, sic per uos etiam antea condemnatum sine nomine sacrilegiorem in uaria impietate Theodorum nominatim condemnari et eos qui secundum impiissimam eius expositionem hactenus in Syria et Cilicia sapiunt et docent.

15 Porrecta sunt autem et impia capitula ex Theodori codicibus sanctae memoriae Proclo ab Armeniis, quorum multa in antelatis continentur. ad tales igitur libellos Armeniorum rescribens sanctae memoriae Proclus inter alia dogmata de Theodoro et eius impietate dicit.

M VIIII 243 **16** PROCLI SANCTAE MEMORIAE EX TOMO AD ARMENIOS SCRIPTO

PG 65, 869 A—C Fugiamus turbulentos et caenosos fallaciae riuos, sectas deum inpugnantes dico, Arrii furorem diuidentem indiuiduam trinitatem, Eunomii audaciam circumclaudentem scientia inconprehensibilem naturam, Macedonii rabiem separantem a deitate inse-
L V 466 parabiliter procedentem spiritum, et nouam istam et recentem blasphemiam quae Iudaismum multo amplius ⟨in⟩ blasphemiam superat. nam illi quidem eum qui est filius, denegant fraudantes ramo radicem; isti uero ei qui est, alterum introducunt detrahentes sinceram naturam utpote multa generantem. dicamus ergo cum Paulo: Christus est pax nostra, qui fecit utraque unum. nam Iudaeum et paganum Eph. 2, 14 per baptisma in unum nouum creauit hominem, uirtute uniens conuersatione distantia. cf. Eph. 2,
M VIIII 244 terreantur condemnatione nouae impietatis inuentores, siquidem ea quae distant, in consonantiam unita sunt; qui autem uniuit, in dualitatem, quantum ad ipsos, diuisus est.

17 IDEM SANCTVS PROCLVS IN EODEM TOMO AD ARMENIOS SCRIPTO ADVERSVS EVNDEM IMPIVM THEODORVM

PG 65, 872 D—873 A Ista autem ad uestram direximus caritatem ex uestris inuitati libellis quos ad nos transmisistis dicentes quosdam pestiferos et monstriloquos homines inuasisse

---

11—17 naturam *adf. Pelag. 87* 11—22 *aliter ex Graeco uersa repetuntur in hac eadem act. p. 111, 27—112, 6; aliam uersionem Latinam praeb. Dionysius Exiguus 27. 28 [ACO IV 2 p. 204]; Graece ext. in Procli Tomo ad Armenios 27. 28 [ACO IV 2 p. 193]; uersionem Syriacam praeb. Land, Anecdota Syriaca t. III p. 103—105 nec non Bedjan, Nestorius, Le livre d'Héraclide p. 610, 16—611, 13 (ex cod. Mus. Brit. 14557)* 25—86, 6 *aliam uersionem Latinam praeb. Dionysius Exiguus 33; Graece ext. in Procli Tomo ad Armenios 33.*

N s (b)

6 teodori *N* 7 proculo *N* 8 proculus *N* tetodoro *N* 10 PROCVLO *N* ex] a *s* 11 caenodoxos P^s caenosos *Ns* deum] dī P^s 12 circumclaudentem *sP*^{s} circumcidentem *N* περικλείουσαν *Procl.* 13 scientiam *NP*^{s} 14 spiritum] spiritalia *N* 14/15 καὶ τὴν νεότευκτον ταύτην καὶ καινὴν βλασφημίαν τὴν τὸν Ἰουδαϊσμὸν κατὰ πολὺ εἰς βλασφημίαν νικῶσαν *Procl.* et^2 *om. NP*^{s} recentem *om.* P^s*; cf.* uanam *p. 111, 30* 15 Iudaismi P^s Iudaeorum *s* in *addidi, cf. uers. gr. et p. 111, 31* 15/16 eum filium negant P^s 16 ramos *N* ei] eum P^s *post* introducunt *s adnot. in marg.:* alia versio sic habet: intemerabilem substantiam tamquam in foetu multiplicem diffamare contendunt *(uersio Dionysiana, cf. ACO IV 2 p. 204, 13/14); cf.* diuulgantes tamquam multa generantem incorruptibilem naturam *p. 112, 1/2* στηλιτεύοντες ὡς πολύγονον τὴν ἀκήρατον φύσιν *Procl.* 18 pagani *N* 19 uirtutem *s* 23 PROCVLVS *N*

prouinciam uestram uolentes per malitiosas conscriptiones et obiectiones falsae scientiae peruertere simplicem et sine machinatione orthodoxae fidei pulchritudinem. sed quae sunt beati Pauli, et iterum dico uobis: uidete, ne quis sit qui uos decipiat per philosophiam et nouam fallaciam secundum traditionem uani consilii hominum et non secundum Christum. fundamentum enim aliud ponere nemo potest praeter quod positum est, qui est Christus Iesus.

1 Tim. 6, 20 — Col. 2, 8 — 1 Cor. 3, 11

18 SANCTI CYRILLI AD CLERICOS ET LAMPONEM PRESBYTERVM — M VIII 243

Cum apud Aeliam commorarer, uir aliquis ex his qui nobiliter militant in palatio, epistolam multorum uersuum et grandem obtulit mihi signatam, quam se dicebat accepisse ab Antiochenis orthodoxis; subscriptiones autem erant in ea plurimorum clericorum et monachorum et laicorum. accusabant autem Orientales episcopos quasi tacentes quidem Nestorii nomen et dissimulantes ⟨se⟩ eum auersari, transilientes autem ad Theodori codices de incarnatione factos, in quibus multo peiores Nestorii blasphemiis positae sunt; pater enim fuit Nestorii perfidiae et illius mala locutus impius in his factus est, in quibus modo est. et scripsi quidem reuerentissimo episcopo Antiocheno, ut Theodori impia dogmata in ecclesia nemo loquatur. accedens autem ad Alexandriam reuerentissimus diaconus et archimandrita Maximus plurima inclamauit in Orientales dicens orthodoxos nullum ibi locum habere nec fiduciam loquendi de recta fide. dixit uero quod confingunt quidem confiteri symbolum expositum Nicaeae a sanctis patribus, male autem illud interpretantur, et adhortatus est me omnem expositionem Nicaenae synodi interpretari plane, ut non subripiant quidam alia pro aliis exponentes. quod et feci. habet igitur tomos, ut offerantur et piissimis reginis et Christianissimo et piissimo domino; feci enim in membranis scribi tomum. cum consilio igitur eius, sicut bene habere perspiciatis, opportune offerte. oportet enim nos undique pro recta fide certare et exortam aduersus Christum impietatem, quantum possibile est, e medio expellere festinare.

PG 77, 341 A–C ep. 70 — PG 77, 336 A–B ep. 67 — M VIII 246

19 EIVSDEM SANCTI CYRILLI EPISTOLA AD ACACIVM EPISCOPVM MELITENAE; SCRIPSIT VERO EANDEM AD THEODOTVM ANCYRAE ET AD FIRMVM CAESAREAE CAPPADOCIAE — M VIII 245 — L V 467 — 29

Non oportebat latere sanctitatem tuam, quae forsitan et cognouit, quod omnes Orientales religiosissimi episcopi in Antiochia conuenerunt, cum transmisisset eis

PG 77, 337 C–338 C ep. 68

7—15 factus est *adf. Pelag. 89* 7—26 *alia uersio Latina habetur in Collect. Casin. 297 [ACO I 4 p. 228]; Graece ext. in Collect. Dioscor. 37 [Cod. Vat. gr. 1431, ed. Schwartz, Abh. d. Bayer. Ak. d. Wiss. XXXII, 6 (München 1927) p. 16 sq.]; uersio Syriaca ext. apud Bedjan, l. c. p. 614,* 7—17 30—87, 5 anathematizare *adf. Pelag. 90* 30—87, 11 *alia uersio Latina habetur in Collect. Casin. 303 [ACO I 4 p. 231 sq.].*

N s (b)

1 malitiosa conscripta *s* 2 sine machinatione] ἀμαγγάνευτον *Procl.* 3 et *om. s* 4 nouam] inanem *Dionys.* κενῆς *Procl.* 6 quod *om. s* est[1] *om. s* 7 LAMPONAE *N* 8 Heliam *N P*[s] Eliam *s* in Aelia *Coll. Casin.* ἐν τῇ Αἰλιέων *Coll. Diosc.* 12 quidem *om. N* dissimulantes] simililantes *corr. N* se auersari eum *scrips. Schw. in Coll. Casin. sec. Coll. Diosc.* eum auersari *s* eum aduersari *N* ei aduersari *P*[s] 12/13 transientes *P*[s] 14 blasphemiae *P*[s] nestori perfidi, qui et *P*[s] 18 in *om. N* dicens *om. N* 19 de *om. N* confingunt *N* 20 nicaea *N* 22 thomus *N* 24 habere *om. N* offerentes *N* proferte *Coll. Cas.* 25 undique] ubique *Coll. Cas.* exortamur *N* 27 ACATIVM *N* MELETINAE *N* Melitinae *s* 28 EADEM *N* 30 tuam] uestram *P*[s] quae] *(= ἡ, recte) Coll. Cas.* aut *(= ἢ) N s P*[s] *(adn. Schw.)* et *om. P*[s] 31 episcopi *om. P*[s] Antiochiam *P*[s]

tomum dominus meus sanctissimus episcopus Proclus bonorum plenum intellectuum et rectorum dogmatum. erat enim ei ratio multa et longa de dispensatione domini nostri Iesu Christi, supposuit uero etiam capitula quaedam collecta a Theodori codicibus, quae consonantem Nestorii perfidiis intellectum habent, et adhortatus est eos
Sur II 528 etiam illa anathematizare. illi uero non passi sunt et scripserunt ad me quod, si contigerit anathematizari ea quae sunt Theodori, perueniet omnimodo macula etiam ad sanctos nostros patres, Athanasium dico et Basilium et Gregorios et Theophilum et ceteros. nam scripserunt et ipsi quaedam consonantia eis quae sunt Theodori. et erat necessarium etiam me ad eos rescribere, quae et nota faciet tuae sanctitati reli-
L V 468 giosissimus episcopus Daniel, qui Alexandriae inuentus est et singula eorum quae mota sunt, subtiliter cognoscit.

20 Epistola Cyrilli ad Rabbvlam episcopvm Edessae

PG 77, 347 B—348C ep. 74 Ad incomparabilem quandam alacritatem et ad inexpugnabilem confidentiam nostras excitat animas sapientissimus Paulus sic scribens: quis nos separabit a caritate Christi? tribulatio an angustia an persecutio an fames an nuditas an periculum an gladius? nihil enim intolerabile est eis qui firmiter apud se statuunt certamen fidei certare, cursum perficere, fidem seruare, ut et incorruptionis mereantur coronam. sicut uero solitos optime gubernare non in serenitate nauigare, sed in tempestate posse nauem seruare, probatissimos declarat, sic etiam sortitos ecclesiis praesidere non omnimodo rerum serenitas claros demonstrat, magis uero solertia in tribulationibus et fortitudo et patientia et fortiter resistere instabilibus
M VIIII 246 haereticorum sermonibus. semper quidem tua splenduit sanctitas, praecipue autem modo facta omnibus Orientalibus columna et fundamentum ueritatis et sicut quendam pestiferum expellens morbum nouae et abominandae haereseos, Nestorii blasphemiam. nam procedit quidem ex altera radice, (illius dico, qui de Cilicia erat), ista impietas; arbitratus uero est quod tenebit orbem terrarum propter potentiam nescio quomodo illi datam. rapuit enim sedem fortissimam et factus est cibus draconi multa capita habenti, sperauit uero etiam ipse sanctas dei ecclesias deuorare et omnes adprehendere; et nisi nos saluasset deus omnipotens, praeualuisset utique, quantum ad potentiam conatuum pertinet eius sceleratasque concursiones illorum qui eum continent.

Rom. 8, 35

cf. 2 Tim. 4, 7.3

1 Tim. 3, 15

12—31 *ext. in uersione Syriaca Ephraemi [Overbeck 226, 5—227, 12], qui totam epistulam seruauit.*

N s (b)

1 episcopus *om. P*^{s} plenus *P*^{s} intellectum *N P*^{s} 2 ei *om. s* ei et *N* 3 etiam *om. P*^{s} et *Coll. Cas.* 4 consonatam *N* Nestorii] theodori *P*^{s} 7 Gregorium *N* 12 AEDESE *N* 18 mereant *N* solicitos *s* 22 splendidit *N* 25 erant *N* 26 tenuit *N* 28 habentis. Parauit *N*

21 EPISTOLA CYRILLI AD MONACHOS

Carissimis et desideratissimis Anastasio, Alexandro, Martiniano, Iohanni, Paregorio presbyteris et Maximino diacono et ceteris orthodoxis patribus monachorum et eis qui uobiscum solitariam uitam exercent et in fide dei confirmati sunt, Cyrillus in domino gaudere. PG 77, 289D—292A ep. 55

Desiderium studiumque quod circa doctrinam uestra caritas habet etiamnunc, non mediocriter conlaudaui dignumque esse dico omni ratione. nam diuinas desiderare doctrinas sacrorumque dogmatum solere defendere rectitudinem, quomodo non aliquis miretur? haec enim res uitae infinitae et beatae prouisor est et studium quod in his est, non sine mercede existit.

22 ET POST ALIA

Quoniam uero scripsit uestra reuerentia quod deriuant quidam ad quod non conuenit, uim uerborum quae in symbolo sunt, aut non intellegentes recte aut diligentes quorundam conscripta, in reprobum sensum abducti, ideo scripsistis quod propter hoc oportet me de his ipsis ad uos facere doctrinam et plane interpretari expositionis fidei tenorem; arbitratus sum oportere, quae in mentem ueniunt meam, breuiter dicere. sequimur uero ubique sanctorum patrum confessiones et dogmata recte et indeclinabiliter discutiendo quae ab eis dicta sunt. nam iam quidem et sancta synodus Ephesi collecta dei uoluntate contra Nestorii perfidiam iustam et subtilem sententiam proferens et aliorum uaniloquia, qui post ipsum erunt aut ante ipsum fuerunt aequalia sapientes ei et dicere aut scribere praesumpserunt, cum illo condemnauit similem eis condemnationem imponens. consequens enim erat, uno semel propter tam profana uaniloquia inculpato, non contra unum magis peruenire, sed, ut sic dicam, contra omnem eorum sectam siue calumniam quam fecerunt aduersus pia ecclesiae dogmata, duos colentes filios et diuidentes indiuiduum et crimen adscribentes caelo et terrae tamquam homini seruientibus. adorat enim nobiscum supernorum spirituum sancta multitudo unum dominum Iesum Christum. ne autem apud quosdam tenor huius symboli ignoretur, quod in uniuersis sanctis dei ecclesiis et tenetur et praedicatur, sanctorum patrum dogmata siue expositiones gestis inserui ibi confectis, ut scirent legentes, quem debet intellegi ad modum sanctorum patrum expositio siue sincerum rectae fidei symbolum. arbitror caritatem uestram et legisse librum quem de his ipsis conscripsimus. ipsum uero etiamnunc, sicut dixi, ipsis uerbis adponens symbolum ad hoc conuertar deo iuuante, ut singula plane interpreter quae in ipso posita sunt. PG 77, 293C—296B M VIIII 247 L V 469

2—10 *alia uersio Latina ext. in Collect. Winter. 1, 1 [ACO I 5 p. 343, 1—10]; Graece ext. in Collect. Vatic. 135 [ACO I 1, 4 p. 49, 3—10]* 12 quoniam — 89, 2 *alia uersio Latina ext. in Collect. Winter. 1, 5. 6 [ACO I 5 p. 344]* 18 nam iam — 27 Christum *repetuntur in hac eadem act. p.* 101, 29—102, 5 *et aliter uersa in act. VIII p.* 211, 32—212, 3; *Graece ext. in Collect. Vatic. 135, 5 [ACO I 1, 4 p. 50 sq.].*

N s (b)

1 *om. N* 2 Anastasio *om. N* 4/5 CYRILLVS IN DOMINO GAVDERE SALVTE *N* 6 etiamnum *s* 12 deridebant *N* 13 recta *N* 14 adducti *N* ideo] dehos *N* 15 his *om. N* 17 sequemur *s* 20 qui] quae *s* erunt] ierunt *N* 24 sic] si *N* 25 piam *N* ecclesiam *N* 26 hominis *N* 27/28 tenor apud quosdam Symboli *s* 28 tenet *s* 30 debent *N*

scripsisse enim scio praedicabilem Petrum: parati semper ad satisfactionem 1 Petr. 3, 15
omni petenti uos rationem de spe quae in uobis est.

23 INCIPIT EPISTOLA RABBVLAE BEATAE MEMORIAE SCRIPTA AD SANCTVM CYRILLVM CONTRA IMPIVM THEODORVM

PG 77, 347 A— 1 Iam uero quidam unitatem secundum subsistentiam omnibus modis abdicant.
348 B ep. 73 morbus enim aliquis sublatens inueterauit Orienti, inmedicabilis modo uulneris depascens ecclesiae corpus et plurimos quidem latens, apud autem quasi studiosos et
Sur II 529 supercilia extollentes eruditione latenter honoratus. episcopus enim quidam prouinciae Cilicum Theodorus, uir uerisimilis dicendi et potens persuadere, alia quidem supra tribunali ecclesiae statim dicebat ad populi placentiam, alios autem laqueos perditionis in scriptis ponebat. qui in principio quorundam eius codicum anathemate circumcludebat inspicientem non manifestare aliis scripta. iste primus exposuit non esse uere dei genetricem sanctam uirginem, tamquam deo uerbo non suscipiente secundum nos natiuitatem. hoc usque adhuc latens, ne tempore ampliore confirmatum fortius putaretur, secundum iudicium dei oblitus Nestorius nouae incisionis auctor publicauit.
M VIIII 248 2 Sequitur autem hoc et quod est de humanatione: Nec enim dicunt secundum substantiam uel secundum subsistentiam unitum esse deo uerbo hominem, sed bona uoluntate quadam, tamquam diuina natura non suscipiente alterum modum unitatis propter non circumscriptibile. iste et dominum nostrum Iesum Christum dixit non oportere adorari sicut deum, sed relatione dei honorari sicut imaginem quandam, magis autem manifestius secundum eos dicere, sicut instar aliquid relatione assidentis daemonis. iste et carnem domini pronuntiauit nihil omnino prodesse, dissipans domini uocem quae est: caro nihil prodest. iste et apostolos dicit non cognouisse Christum quod Ioh. 6, 64
deus erat, sed supra fidem quae est in homine, aedificatam esse ecclesiam. de gehenna autem ratiocinationes eorum non est tutum per litteras significare.

Isti sunt thesauri impietatis eorum, quibus iamdudum latenter fruebantur et uolunt, si possibile est, usque ad finem obumbrare et mentes ⟨et⟩ pias aures populi.

5—14 natiuitatem *adf. Pelag. 91* 8 episcopus — 15 publicauit *alia uersio Latina ext. in Collect. Casin. 290 [ACO I 4 p. 212, 23—30]; uersionem Syriacam praeb. Ephraem [Overbeck 225, 4—17]* 16 Nec — 24 ecclesiam *adf. Pelag. 92* 16 — 19 *cf. Theod. Mops. de incarn. [Swete II 294 sq.].*

N s (b)

2 nobis *b* 3 INCIPIT] ex *s* 5 iamque *N* abdicantes *N* 6 sublatens] subflantis *N* 7 latenter *N* studiosus P^s 8 eruditionē *N* 9 cilicium *N* Theodorus *om. Coll. Casin. Ephr.* suadere P^s alia quidem] aliqua *N* super *s* 9/10 tribunal *N* 10 statu P^s perditionis *om.* P^s 11 principiis *s* P^s 11/12 circumcludebant P^s 12 inspicientem non] inspici omnia et uolens *N* ista *s* primum *s* 14 hoc] huc *N* tempus *N* 15 dei] quod *N* 17 uel — subsistentiam *om. b [recte, ut opinor. Videntur enim esse admonitio librarii dubitantis utra lectio esset melior, et lectori iudicium integrum relinquentis: adnot. Baluz.]* ἢ τὴν ἐνέργειαν *Theod.* 18 non^3] quod *N* 19 circum scriptibilem P^s et *om.* P^s dixit *om.* P^s 20 adorare *s* deum] dominum *s* 21 manifestans *N* assiduae *N* 23 caro] clara *corr. N* apostolum *s* 24 hominem *N* 25 autem] huc *s* est] ut *N* totum *N* significarent *N* 27 et mentes] timentes *s* ⟨et⟩ *scripsi*

24 AB ECCLESIASTICA HISTORIA HESYCHII PRESBYTERI HIEROSOLYMORVM DE THEODORO L V 470

Ita Photinum multis et aliis apud eos secutis Theodorus quidam praecipue imitatus est, malitiosus quidem loquendi et lingua paratissimus, et ipse tamen instabilis uoluntate, qui huc et illuc inclinans ferebatur. clericatui enim Antiocheno a prima aetate connumeratus et bene conuersari pollicitus, ad saeculares libidines reuersus iterum delectabatur. in omnibus autem bonis imitabilis et beatus uir Iohannes Constantinopolitanus episcopus scripsit epistolam quae usque adhuc in codicibus legitur, et a peiore ad meliorem poenitentiam eum transferre praeualuit; et iterum bene conuersari, iterum in clericatu esse coepit. et Antiochia relicta in Tarson transmigrauit, ex qua in Mopsuestiam transiit, ordinatus in eam episcopus, nondum deo uolente manifestam impietatis illius praedicationem fieri. prima autem elementa suae doctrinae ex Iudaico uaniloquio incipiens codicem in prophetiam psalmorum conscripsit omnes de domino praedicationes abnegantem; culpatus uero et periclitatus contraria sibi dixit non ex uoluntate, sed compulsus omnium querimoniis, et codicem ipsum delere pollicitus latenter conseruabat Iudaicae impietatis uiaticum. igni enim sua commentaria simulans tradere malitiose abscondere inlecebram conabatur. tempus M VIIII 249 quidem plurimum in exiguo loco praua loquens, qui esset merito, latebat. quoniam uero loquax constitutus, uana solitus loqui doctoris famam consecutus est, paucis quibusdam apud eum studentibus qui ueneno dictionum decipiebantur, calicem bibentes uerbis quidem bene compositis coloratum, blasphemis uero intellectibus et ueneno plenum. senectute iam cana debilitatus et minima pietatis scintilla, si qua forte in eo fuisset, inueterata libros componere aduersus domini dei apparitionem praesumpsit, quorum multitudinem praetermittentes, (nec enim fas est impios eius proferre sermones), unius in praesenti memoriam faciamus. Christum enim Iesum, generis nostri saluatorem et dominum, quem splendorem paternae gloriae et imaginem substantiae
Hebr. 1, 3 Paulus uocat, ferre eum omnia dicens uerbo suae uirtutis, qui purificationem nostrorum fecit peccatorum et ad dexteram paternae maiestatis con-
Col. 1, 16. 17 sedit, de quo ad Colossenses scripsit epistolam, quod in eo omnia sunt creata quae sunt in caelis et in terra, uisibilia et inuisibilia, quod per eum et in eum creata sunt omnia et ipse est ante omnia, — hunc non incarnatum uerbum, sicut euangelicis uerbis edocti sumus, sed hominem per uitae prouectionem et passionum perfectionem coniunctum deo uerbo scripsit stultus in omnibus et haec in mysticis sermonibus ausus est. et ille quidem talia. sed et sequaces eius ex-

---

3—16 uiaticum *adf. Pelag. 93; cf. Iustiniani edict. de recta fide p. 108, 17—19 (Schwartz); Sozomenus VIII 2, 7—11 [GCS 50 p. 350 sq.]; Socrates VI 3 [PG 67, 665 B]; Theodoret. V 40 [GCS 19 p. 347 sq.]; Chron. Paschale [PG 92, 948]* 25 Christum — 34 ausus est *adf. Pelag. 94.*

N s (b)

1 Hesychii] BESICI *N* IEROSOLIMORVM *N* 3 apud eos *N s* eos esse P^s secutis] seculis *s* secutus *b* quadam P^s praecipite *N* 4 est *om. N* linguam *b* in lingua P^s instabili P^s 5 a *om. N* 7 delectabatur] desideria *N* 10 Tharsum *s* tharso P^s 11 mompsuestina P^s transit P^s ornatus P^s eum *b* ea P^s 12 manifestari *N* 13 prophetis *N* 15 omnibus P^s cerimoniis P^s 18 praua] proba *N* 19 loquax] loquens *s* 22 et] sed *s* 24 eius proferre] reuoluere *s* 26 et^2 *om. N* 29 Colossenses *s* corinthios *N* P^s *[erat error scriptoris: adn. Schw.]* 30 et in caelis *s* terris P^s et^3 *om.* P^s 32 uerbis] uocibus *s* P^s 33 stultum P^s

tollebantur, de quibus dicere conuenit: dicentes se sapientes stulti facti sunt; Rom. 1, 22. 23
mutauerunt enim uere et isti gloriam incorruptibilis dei in similitudinem corruptibilis hominis, Christum non sicut deum incarnatum glorificantes, sed sicut unum similem nobis hominem iniuriantes. nos uero ad cetera orationis procedimus. non enim multum tempus superuiuens Theodorus praedictis contra mysterium blasphemiis et nouae Hierusalem iniuriam addidit, minorare et eam tamquam patriam incarnationis mysterii properans.

L V 471 25 LEX DIVINAE RECORDATIONIS THEODOSII ET VALENTINIANI

Debitam a nobis uenerationem piissimae doctrinae reddentes eos qui ausi sunt contra deum impie conscribere, debitae condemnationi subicere et nominibus dignis uocari oportere existimauimus. iustum igitur circumdari eos confusione suorum peccatorum et in tali uocabulo permanere in aeternum, quatenus nec uiui liberentur et post
Sur II 530 mortem permaneant contempti et condemnati. iterum igitur doctrina Diodori et Theodori et Nestorii impiorum et pestiferorum uisa est nobis abominanda esse; similiter autem et omnes qui secuntur eorum errorem et consentiunt eorum impietati,
M VIIII 250 iustum et ipsos eandem nominationem mereri et confusionem indui, ne, dum nominantur Christiani, ex ipso inueniantur decorati uocabulo longe constituti a Christianorum proposito et alienati a recta et inmaculata fide. quapropter per hanc nostram legem sancimus eos qui in omni terra ubicumque inueniuntur impiissimo et instabili Nestorii et Theodori proposito consentientes, Simonianos a praesenti nominari. oportet enim eos qui antea in diuina doctrina creuerunt, postea uero ad illorum impietatem inclinatos et illorum imitatos errorem eadem nominatione Simonianos probari, ad similitudinem Arrii per sanctionem diuinae recordationis mirabilis et praedicabilis Constantini qui constituit Porphyrianos nominari Arrianos, qui propter similitudinem impietatis nominationem Porphyrii imposuit ei qui ausus est et existimauit ueram fidem humanorum potentia uerborum circumscribere et codices pestilentes et ineruditos ad memoriam relinquere posterorum. nemo igitur audeat sacrilegos codices ab eis expositos, et maxime a Theodoro et Nestorio, et contrarios uerae doctrinae et expositioni uenerabilium episcoporum qui Ephesi collecti sunt, legere aut possidere aut scribere. oportet enim eos codices cum omni diligentia requiri et inuentos publice coram omnibus comburi. per hoc enim radix impietatis amputabitur, ne in posterum erroris semina

---

8—92, 12 *haec lex ab Iustiniano est interpolata; eius exemplar Latinum ext. in Collect. Casin. 68 [ACO I 3 p. 181], decurtatum in codd. Theodosiano XVI 5, 66 et Iustiniano I 5, 6; Graece ext. in Collect. Vatic. 111 [ACO I 1, 3 p. 68]; quemadmodum gestorum concilii V uersiones (cf. p. 92, 13—93, 2) ab authentico exemplari differant, disseruit Devreesse, Essai 235 sq.; cf. Schwartz, Konzilstudien II p. 21 adn. 4* 9—18 fide *adf. Pelag. 94.*

N s (b)

5 predictus *N* 8 Valentiani *N* 10/11 dignisuoris epū uocari aut quod possumus subiri oportere *N, quae e. g. ita emendare possis* dignis eorum prauitate uocari aut quod possumus ⟨poenae genus excogitare⟩ subire oportere*: adn. Schw.* 11 circundare *s* confusionē *N* 12 et^{s}] ut *s* 13 remaneant *N* et condemnati *om. P^{s}* iterum *om. P^{s}* Diodori et *om. P^{s}* 14 est *om. P^{s}* 16 ne *s*] nec *N* et *P^{s}* 18 proposita *N* 19 ubique *s* inestimabili *N* 20 theodoro *N* ad praesentem *N* 22 illorum] eorum *N* imitatas *N* eandē nominationē *N* 24 porfirianos *N* 25 porphirii *N* et *om. N* *ante* ueram *suprascr. alia man.* re *N* 28 expositione *N* 29 oportere *s*

generentur ad errorem simplicium qui facile ad illius laqueos conlabuntur. neque de cetero inueniatur praedictorum hominum memoria uel alia appellatio praeter Simonis; sed neque in loco uel in domo uel in uico aut in agro aut in ciuitate uel in eius suburbanis conuenticulum eorum fiat nec in manifesto nec in occulto. tales enim iubemus omni priuari conuenticulo uiuentes. et hoc certum omnibus sit quod, si quis praeterierit praesentem nostram sanctionem et Theodoro et Nestorio adsenserit illorum socios imitans, eius post gladii ultionem omnis substantia fisco addicetur. tua igitur inlustris eminentia praesentem a nobis expositam legem manifestam faciat per omnem terram habitantibus et proponi per singulas ciuitates dignetur, quatenus per huius legis recitationem cognoscant omnes qui in quacumque prouincia sunt, quae super his a nobis disposita sunt. eandem autem legem nostram Graecis et Latinis scripsimus uerbis ad recitantium felicitatem.

26 ITEM ALIA LEX THEODOSII ET VALENTINIANI PIAE RECORDATIONIS IMPERATORVM ADVERSVS NESTORIVM ET THEODORVM ET EOS QVI SIMILIA EIS SAPIVNT

L V 472

Iam prius quidem Nestorius qui Constantinopolitanae ciuitatis fuit episcopus, noua et monstrosa dogmata pertemptans introducere sincerae et orthodoxae fidei Christianorum eiectus est a sancta synodo quae per sanctionem imperialem ex omni orbe terrarum Ephesi congregata est; quae eadem sancta synodus simul etiam confirmauit expositam a Nicaenis trecentis decem et octo episcopis orthodoxam fidem. et nos conroborantes ea quae pie decreta sunt ab eodem sancto concilio Ephesi congregato, generalem constitutionem protulimus condemnantes eundem Nestorium et eos qui similia illi sapiunt, ut non mereantur nominationem Christianorum, sed magis uocentur Simoniani, quoniam Simonis blasphemiam dilexerunt, et statuimus certas aduersus eos poenas quae praesenti constitutione continentur. sed nec habeat aliquis aut legat aut scribat aut proferat Nestorium seu illius libros uel codices omnino nocibiles uel ipsius Nestorii uel alterius et maxime Nestorii aduersus solos Christianos conscripta aut Diodori et Theodori et Theodoreti conscripta; sed unusquisque habens tales codices illos publice proferat et in conspectu omnium igni tradat. et nemo eos qui talem sectam colunt, uel illorum doctores aut in ciuitate aut in agro aut in suburbano suscipiat aut una cum eis conueniat, quod, si quicumque tale aliquid perpetrauerit, publicatus perpetuo tradetur exilio; qui autem habet codices continentes abdicatam fidem Nestorii et Theodori uel illorum interpretationes et allocutiones uel traditiones,

M VIIII 251

---

5 si quis — 7 addicetur *adf. Pelag. 95* 13—93, 2 *ea legis forma quae Iustiniani interpolationibus uacabat, extare non uidetur: adn. Schwartz [ACO IV 2 p. 125]; sed aliam uersionem eiusdem legis esse quae p. 91 citata est, affirmauit Devreesse, Essai p. 236* 24 nec — 28 tradat *adf. Pelag. 95.*

N s (b)

1 collabantur *s* 3 in[4] *om. s* 6/7 et illorum socios imitatur P^s 7 eius *post* omnis *coll.* P^s post] per *s* addicatur P^s 8 faciet *N* 13 Item alia *om. s* TEODOSII *N* 14 et Theodorum et eos] ET EORVM *N* 20 eā *N* decreata *N* 21 condemnantem *s* et eos *N* eosque *s* 23 Symonis *N* 24 nec] nemo P^s 25 omninocibiles *N* P^s 26 et *om. N* 27 Diodori et *om.* P^s et Theodoreti conscripta *om.* P^s *(cf.* 32 Nestorii et Theodori *N s)* 28 publice illos *trp.* P^s 30 suscipiet *N* 31 et qui *N* 32 uel[2]] et *s*

eisdem subicietur suppliciis, licet in nomen aliorum uideantur quae ab illis composita sunt.

27 Et sancti uero Theophilus Alexandrinus et Gregorius Nysenus susceptis querimoniis aduersus Theodorum adhuc uiuentem et aduersus impia eius conscripta scripserunt aduersus eum epistolas quarum pars ista est

28 SANCTAE MEMORIAE THEOPHILI AD PORPHYRIVM ANTIOCHIAE EPISCOPVM

Quod enim non patieris illos qui occasione aduentionis saluatoris nostri Iesu Christi praesumunt renouare Samosateni Pauli dementiam, manifestum est, quoniam et qui in Nicaea conuenerunt patres nostri et istam sectam cum Arrianorum prauitate
Conc. Nicaen. can. XIX anathematizauerunt nec baptisma sequacium Pauli comprobauerunt, sicut scriptae ab eis definitiones continent. et ipse autem beatae memoriae episcopus Athanasius ultimam praedicti Pauli Samosateni impietatem condemnauit in tomo quem dictauit.

Sur II 531 29 ET POST ALIA

M VIIII 252 Quoniam autem accusant quosdam tamquam scribentes ea quae pertinent ad renouationem sceleratae sectae Pauli Samosateni a patribus condemnati, et propter hanc occasionem commouendam porrexisse tuae reuerentiae adfirmant, cuius exemplum litteris ad me directis a tua reuerentia subposuisti, inspiciens tua bonitas una cum conuenientibus religiosissimis episcopis ea quae ab ipsis praetenduntur, (dicunt enim
L V 473 probationes habere se), si inuenerit scripta contraria apostolicis dogmatibus, dignetur apostolicum amplecti zelum aduersus talia innouantes. iustum enim est ea quae impie scripta sunt, pie amputari et nusquam inemendabiles permanere eos qui qualiacumque incaute per inscientiam et uanam gloriam scribere praesumpserunt.

30 Porrecta autem sunt et ipsi sanctae memoriae Theophilo impia capitula ex codicibus Theodori.

SANCTI GREGORII AD THEOPHILVM

uol. III/I p. 120, 12—121, 10 Jaeger Qui Apolinarii dogmata defendunt, per querimoniam quam aduersus nos faciunt, sua confirmare conantur, carnale uerbum et dominum saeculorum hominis filium et mortalem filii deitatem construentes. proferunt enim quod aliqui quasi catholicae ecclesiae existentes duos colunt filios in dogmate, unum quidem secundum naturam, alterum autem secundum adoptionem postea adquisitum, nescio a quo talia audientes et ad quam personam contendentes; nondum enim noui eum qui haec subloquitur. uerumtamen quoniam hanc proponentes aduersus nos causam per hoc quod uidentur huic flagitioso negotio repugnare, suas opiniones conroborant, bonum est tuam in

---

26—94, 4 *cf. in hac eadem act. p.* 115, 1—11.

N s (b)

1 subiicientur *s* in nomen *N* lumen *s*, *in marg.* uidetur esse mendum *adn. Sur.* 3 Nyssenus *s*, *om. N* 4 et *om. N* 5 ista *om. s* 6 teophili *N* porfirium *N* 9 et² *om. N* 10 qui nec *s* 11 ipse hic *s* beatae] bonae *N* 13 alia] pauca *s b* 15 et] ne *N* 16 commonendum *N* commouendum *b* cuius] eius *b* 17 ad[t]ua *corr. N* 18 inuenientibus *N* ostenduntur *s* 19 se *om. N* indignetur *N* 20 amplexo *N* 21 et] ut *N* inexpugnabiles *N* 22 scientiam *N* 26 apollinarii *N s ut solet* quaeri motuam *N* quam *om. N* 28 quasi *om. N* 30 adquisitam *s* tale *N*

Christo perfectionem secundum quod in mente tibi iniciat sanctus spiritus, excindere occasiones eorum qui quaerunt aduersus nos occasiones, et persuadere eis qui ista calumniabiliter adscribunt dei ecclesiae, quod est dogma tale in Christianis nullum neque praedicatur.

31 DE HIS QVAE THEODORETVS DEFENDENS THEODORVM CONTRA CYRILLVM SCRIPSIT, per quae testimonium praebet idem Theodoretus quod Theodori sunt istae impietates, contra quas sanctae memoriae Cyrillus scripsit

Postea interpretationem accusat octaui psalmi et inculpat haec uerba diuini Theodori: „Consideremus igitur quis est homo de quo stupescit et miratur quod unigenitus dignatus est eius memoriam et uisitationem facere. sed quod quidem non dictum est de omni homine, in superioribus demonstratum est; quod autem nec de uno quolibet, et hoc certum est." Pusey V 528, 3—7 M VIIII 253 12

32 ET POST ALIA EIVSDEM THEODORI VERBA POSVIT MEMORATVS THEODORETVS SIC HABENTIA

Cessate uel nunc uix aliquando a uestra inpudentia agnoscentes quod oportet. uidete enim, omnium hominum sceleratissimi, quanta naturarum est differentia, quod iste quidem stupescit, quia et memoriam facere hominis dignatur et uisitare eum et ceterorum participem facere, quorum participem iam fecit ipsum, ille autem e contrario miratur quod tantorum particeps fieri super suam naturam meruit, et ille quidem, utpote beneficium dans, mirificatur magna praestans et super naturam beneficium accipientis, ille autem, utpote beneficium accipiens, et maiora quam est ipse dignus, accipiens. Pusey V 528, 26—529, 2 17 20

33 ET POST HAEC THEODORETVS INTVLIT ISTA

Cum posuisset Cyrillus ex his quae diuinus Theodorus contra Apolinarium scripsit, statim iniurias infert et contumelias et uituperationes et dicit: Sobrii estote, ebrii ex uino uestro, adclamet aliquis ita errantibus. impone, homo, tuae linguae ostium et seram; cessa cornu in altitudinem extollens et loquens contra deum iniquitatem. quousque insultas contra patientem Christum? in mente habe scriptum a diuino Paulo: ita uero peccantes in fratres et percutientes eorum aegrotantem conscientiam in Christum peccatis et, ut aliquid ex propheticis loquar codicibus: iustificata sunt Sodoma a te. superasti paganorum uerbositates quas fecerunt contra Christum stultitiam existimantes crucem; nihil esse ostendisti Iudaicae superbiae crimina. 24 Pusey V 529, 4—13 L V 474 30

1 Petr. 5, 8 cf. Ps. 140, 3 cf. Ps. 74, 6 1 Cor. 8, 12 Ez. 16, 52 cf. 1 Cor. 1, 23

8—12 *adf. Pelag. 96* 9—12 *repetuntur quae in hac eadem act. p. 77, 27—30 ex secundo libro Cyrilli contra Theodorum citata sunt* 15—22 *cf. in hac eadem act. p. 78, 10—17* 25 sobrii —33 *cf. in hac eadem act. p. 78, 18—25 et p. 111, 15—22.*

N s (b)

3 calumnialiter *s* 4 neque *om. N* 5 de] ex *s* 8 inculcat *s* arguit P^s 10 quo P^s 11 autem nec] aut P^s 12 et] ex P^s certum] dictum *s* 13 alia] pauca *s* uerba *om. s* 16 o omnium *b* 20 mirificatum *N* 23 Et *om. s* 25 dixit *N* 26 et clamet *s* 27 hostium *N* 28 insultans *N* habes *N* 29 uero] autem *N* 30 ex] a *N* 31 sunt] est *s*

34 ET CVM HAEC POSVISSET VERBA CYRILLI CONTRA THEODORVM DICTA, THEODORETVS SIC INTVLIT

Quid tibi zelum in tantum inflammauit, o ueritatis defensor, ut hanc et talem aduersus eum pompam faceres et paganis simul et Iudaeis et Sodomitanis ostenderes magis impium et positas contra impios a diuina scriptura uoces adscriberes pietatis propugnatori? nonne dominus Christus in sacris euangeliis in seipsum traxit Dauid diuinationem? nonne pueris clamantibus: Hosanna filio Dauid, ipse dixit Iudaeis: non legistis: ab ore infantium et lactantium perfecisti laudem? non diuinus apostolus ex his deductum uerbum ei adaptauit et cetera psalmi? quid igitur nouum dixit Theodorus, quod tantis eum blasphemiis lapidasti et iubens illi frenare linguam ipse percurrere istam effrenatam dimisisti? uide ne quis te callidiorem existimet his aduersus Theodorum uti iniuriis, quod et ille Apolinarium et qui ea quae
M VIIII 254 sunt illius, sapiunt, sceleratissimos uocauit. si hoc non est, quo absono dicto sicut crapulam quandam eiusmodi aduersus eum blasphemias effudisti? quid autem noui iam praeter ueteres illos doctores dixerit? illorum enim unusquisque humanam naturam
Sur II 532 et uisitatam et adsumptam et unctam esse a sancto spiritu et crucifixam et mortuam esse et resurrexisse et in caelos receptam esse et sedem mereri quae ad dexteram est, aperte et dilucide docuerunt. tu uero cum ineffabilia, ut uidetur, uerba audisses quae Paulus audiuit, magis autem alia quaedam et diuiniora, (alias enim nobis introducis praeter Pauli doctrinas), sic Paulum interpretaris et dicis: „Sed erat ipsum ex deo patre uerbum factus certe secundum nos homo et non alium quendam, sed seipsum uisitatione et memoria dignans." quid his uerbis magis ridiculum? cuius enim deus uerbum uisitationis indigeret? at qui, cum in forma dei esset, non rapinam arbitratus est aequalis esse deo, sed semetipsum exinaniuit formam serui accipiens; et angelicam quidem naturam non adsumpsit, semen autem Abraham adsumpsit. merito igitur Theodorus dixit eum qui accepit, uisitare, adsumptum autem uisitatum esse; ita autem et propheta docens dominum quidem eum qui uisitauit, uocat, hominem uero eum qui uisitationem meruit.

cf. Matth. 22 42—45 Matth. 21, 15. 16 (Ps. 8, 3) cf. 2 Cor. 12, 2—4 Phil. 2, 6. 7 Hebr. 2, 16

35 EX EPISTOLA THEODORETI AD IRENAEVM DIGAMVM testimonium praebentis quod sub accusatione erat Theodorus et dubitabatur de eo

PG 83, 1193 B–C ep. 16 Quoniam uero inculpatis me quod sanctum et beatum reliqui patrem Theodorum in connumeratione doctorum, necessarium existimaui et de hoc breuiter dicere. primum enim, amantissimum mihi caput, multos et alios nobiles uiros et nimis claros factos tacuimus. deinde illud oportet considerare quod, qui accusatur, indubitabiles testes debet producere, quos neque accusatorum aliquis inculpare potest. si autem a persecutoribus accusatos, qui accusatus est, ad testimonium uocet, nec ipse qui iudex
L V 475 est, patiatur suscipere. nam si laudes patrum conscribens istum sanctum praeter-

---

20—22 *locus non inuentus.*

N s (b)

1 Et *om. N* 3 o *om. s* 5 pietati *N* 6 in seipsum] ipse ipsum *N* 9 deductus *N* 11 effrenatam] ex infraenatam *N* 12 theodori *N* uti] ut *N* apollenarium *N* 14 quantas *s* quantam *b* huiusmodi *s* 14/15 noui iam] nouum *s* 16 et[4] *om. N* 18 uideretur *N* 19 autem] hic *s* enim] uero *s* 20 interpraetari et dixisse uetat ipsum ex *N* 21 nos homo] hominem *s* nos *om. b* 22 uisitationē *N* 23 ad *N* 29 Ex *om. N* Hierenatum Hierenacum *b* 30 ACCVSATIONE̅ *N* 31 relinqui *N* 33 enim] etenim *s* 36 accusato accusatus *b* accusator est *N* qui[1]] quia *N*

misi, iniquum fecisse confiteor et circa doctores ingratus fuisse. si uero accusatus satisfactionem obtuli et indubitabiles produxi testes, quid sine causa qui horum nihil uolunt uidere, inculpant? quomodo autem ueneror uirum, testis est qui a nobis pro illo codex conscriptus est, in quo aduersus eum factam inscriptionem dissoluimus non timentes accusatorum potentiam nec futuras contra nos insidias.

36 Diodorus archidiaconus et primicerius reuerentissimorum notariorum dixit: Quoniam quidam dicunt quod sanctae memoriae Cyrillus laudauit Theodorum Mopsuestenum in quodam suo conscripto, in quo dicunt quod scriptum est ,,bono Theodoro", M VIIII 255 et super haec quod et sanctae memoriae Gregorius Nazianzenus litteris usus est ad Theodorum Mopsuestenum laudans eum — qui autem ita haec dicunt, et hoc adiciunt quod non oportet post mortem haereticos anathematizari — hoc hic et ad scientiam uenit sancti uestri concilii. et ne quid eorum indiscussum relinquatur, necessarium putauimus et haec uestrae sanctitati suggerere.

Sancta synodus dixit: Quoniam proferunt quidam quod dictum est ⟨a⟩ sancto Cyrillo, hoc est quod scriptum est ,,bono Theodoro", recitentur tam quae antea quam quae postea per sequentia dicta sunt, ad perfectiorem rei scientiam.

37 Et cum suscepisset Theodulus reuerentissimus diaconus et notarius, recitauit

EX SECVNDO LIBRO CYRILLI EPISCOPI ALEXANDRIAE DE EO QVOD VNVS ⟨EST⟩ CHRISTVS, CONTRA THEODORVM — Pusey V 535, 22—537, 2

38 Quod tamen uoluit impius Nestorius dogmata Theodori sequi, non absolutionem ei accusationum facit, magis uero grandiorem aduersus eum in damnationem operabitur. cum enim liceret ei sanctorum patrum rectis uerbis et inmaculatis de deitate sermonibus potiri, proposuisse dinoscitur ueritati mendacium. praetermisit enim quae illorum sunt; magis uero elegit turpibus adhaerere et tam distortis laetificari sermonibus. hunc uero qui talem habet uoluntatem et dementiam, in hoc desiluisse inculpet aliquis, arbitror, et ualde merito; oportebat enim memoriam habere sanctissimi Pauli
1 Thess. 5, 21. 22 plane scribentis nobis: estote prudentes nummularii, omnia probate; quod bonum est, tenete; ab omni specie mala abstinete uos. quod et agere soliti nos et solidorum probatores imitari festinantes illa quidem quae sunt turpia et reproba dogmata, reprobamus; suscipimus uero, et ualde libenter, omnia quae resplendent clara ueritatis pulchritudine. iterum uero nobis ratio conuertatur ad decentem ei et propositam uiam. † scripti sunt igitur a ,,bono Theodoro" aduersus haeresem Arrianorum et Eunomianorum uiginti paene numero uel ampliores libri nec non etiam alii interpretantes euangelicos et apostolicos libros; quos quidem labores nollet aliquis increpare,

---

7—8 conscripto *cf. Iustiniani edict. de recta fide p. 106, 6—8 (Schwartz)*
32 scripti —97, 1 rectitudo *aliam uersionem Latinam praeb. Facund. III 3 [PL 67, 589 B].*

N s (b)

2 quid] qui *N* 4 scriptionem *N* 5 nos] nob *N* 8 conscripto] scripto *s* dicit *N* 9 nazanzenus *N* 10 adiciunt] audiunt *N* 11 hoc hic] haec autem *N* 12 sacri *b* et *om. s* 13 urā scītate *N* 14 ⟨a⟩ *addidi* 16 sequentiā *N s* rei *om. N* scientia *N* 17 THEODOLVS *N* DIX̄ ET RECITAVIT *N* 18 est *om. N s* 20 docma *N* 21 accusationem *N* unde magis *N* clamationē *N* 24 laetificare *s* 25 hunc uero qui talem] unit uero qualem *N* 28 tenete] retinete *N* 29 soliditorum *N* 31 conuertetur *s* adducentem *N* 32 scripti sunt igitur a bono *in marg. coniec. Lab.*] scriptum est igitur bono *N s* 34 aliquid *N*

magis autem decreto dextro studium honoraret, si inesset eis dogmatum rectitudo. si uero quidam extra destinatum ambulet et rectam uiam ueritatis relinquens per semitam eat distortam simpliciorumque corda uulneret, adulteratorum eis iniciens intellectuum semina, tunc requiescere non sine damno erit eis qui populis praesident;
L V 476 mercedem uero habebunt et lucrum, si resistant. ergo quoniam in his libris siue
M VIIII 256 memorati uiri conscriptis quae modo nominauimus, inuenta sunt quaedam ultimae impietatis plena, quomodo erat consequens uelle tacere? diuidit enim indiuiduum Christum et pro uno filio dualitatem colit a ueritate excidentem et quasi falsis nominibus coloratam. nam deum uerbum, qui ex deo patre est, hominem uocari dicit, non
Sur II 533 tamen et hoc factum esse secundum ueritatem; hominem uero eum qui ex Maria est, sicut dicit, quem et carnem astute nobis nominat, in multis locis dominum quidem dicit et filium dei, non autem hoc esse secundum ueritatem.

39 Sancta synodus dixit: Ostenderunt ea quae recitata sunt, quod arguens magis Theodorum et impia eius conscripta Cyrillus religiosae memoriae, non tamen laudem quandam faciens de eo huiusmodi uerbis usus est. recitentur autem et epistolae Gregorii sanctae memoriae, quas quidam dicunt ad Theodorum Mopsuestenum scriptas esse.

40 Et cum suscepisset idem reuerentissimus Theodulus diaconus et notarius, recitauit

THEODORO GREGORIVS commendans quosdam ad inuicem litigantes et significans quod tam sub sua quam illius gubernatione sunt; dicit autem sic

PG 37, 268C ep. 162 Quae a dominis meis carissimis episcopis scripta sunt ad tuam reuerentiam, haec etiam a nobis ad te scripta esse existimans da, obsecro, manum mulieribus nec despicias eas tyrannicam uiolentiam patientes sub uiri potentia, contra quem interpellauerunt.

41 ET POST PAVCA

PG 37, 269A Duos qui in hac re grauantur, cognosco, id est tuam reuerentiam et nos, si quod iustum est despiciatur; sub amborum enim gubernatione sunt qui iudicantur, et timor est, ne ueritas uerisimilibus uerbis superetur. quapropter et iudica et pro nostra infirmitate pugnare festina.

42 ITERVM ALIAM EPISTOLAM PROFERVNT QUASI AD THEODORVM MOPSVESTENVM SCRIPTAM A PRAEDICTO SANCTO GREGORIO. ex ipsa uero maxime conuincuntur mentientes; adhortatur enim magis Tyanensem episcopum ad martyrum festiuitatem peruenire, quae in Arianzis, praedio eiusdem sancti Gregorii, celebratur

---

20 sq. *cf. Iustiniani edict. de recta fide p. 106, 34—108, 14 (Schwartz) et quae exposuit Schwartz in ACO II 5 p. XX. XXI.*

N s (b)

1 dextro *Fac.* detro *b* uestro *N om. s* honorare *N* 3 eat] et *N* 3/4 intellectum *N* 4 seminat hunc *N* 5 si *om. N* 7 erat] et *N* diuidet *s* 11 quem] que *N* carne *N* dominum] deum *s* 15 autem *om. s* 16 quidem *s* scriptae *N* 17 esse *om. N* 18 sed et cum *N* diaconus et notarius Theodulus *trp. s* 20 et *om. N* 22 a *om. N* meis] eis *N* 23 ne *N* 26 pauca] alia *s* 27 duo *N* grauentur *s* 29 ueritatis *N* iudicia *N* 30 festina[re] *s* 31 alia epistola *N* 32 scriptum *N* 34 ariazis *N*

in mense quem ipse Cappadocum lingua Dathusa nominat. Arianza uero praedium est sub Nazianzo; Nazianzus autem uidelicet sub Tyanensi ciuitate tunc erat. habet autem epistola sic

Debes quidem nobis ut infirmis remedium, cum unum est a mandatis aegrotantium uisitatio. debes autem etiam sanctis martyribus annualem honorem quem in tuis Arianzis sollemniter celebramus die uicesimo secundo nostri mensis Dathusae, et non pauca ecclesiasticorum communis indigent disceptationis. propter omnia igitur impigre peruenire digneris; licet enim nimius sit labor, sed aequalis est merces. PG 37, 216 C—217 A ep. 122

43 ITEM ALIA EPISTOLA AD EVNDEM THEODORVM SCRIPTA, per quam rogat de pauperibus et ptochotrophis suae paroeciae, qui peccauerunt. initium uero epistolae sic est M VIIII 257

Audio te grauiter ferre factas uobis a monachis et pauperibus iniurias. PG 37, 141 C ep. 77

44 ET IN FINE t. I p. 95 Gallay

Nunc puta omnes quidem ante pedes tuos cadere et pauperes et ptochotrophos, omnes uero monachos et uirgines pro eis supplicantes. da omnibus pro his gratiam, quoniam profligati sunt satis, sicut certum est, ex quibus nos rogauerunt; et ante omnes da nobis, qui pro his precamur. et si tibi graue esse uidetur ab illis esse exhonoratum, multo peius esse appareat, si te admonentes haec nos non audiamur. PG 37, 145 C t. I p. 97.98 Gallay L V 477

45 VTVNTVR AVTEM ET ALIA EPISTOLA EIVSDEM SANCTI GREGORII AD EVNDEM THEODORVM habente laudes eiusdem Theodori. ostenditur autem etiam ista magis ad Tyanensem episcopum esse scripta, per quam meminit monasterii adhuc constituti in praedio quod dicitur Pasa, sub Tyanensium positum ciuitate. habet autem sic

Deus te donauit ecclesiis ad gloriam nostram multorumque utilitatem, cum ita sis subtilis cautusque circa spiritalia, ut etiam nos facias cautiores, qui plus aliquid habere per aetatem putamur. quoniam igitur uoluisti participes nos spiritalis habere disceptationis, (dico autem propter iuramentum quod Georgius Pasenus iurasse apparet), quod placuit nobis, tuae reuerentiae demonstremus. et cetera. PG 37, 269 B-C ep. 163

46 ET ALIA EPISTOLA AD EVNDEM, ex qua maxime ostenditur quod ad episcopum Tyanensem omnes sunt scriptae. rogat enim eum dare episcopum Nazianzo tamquam primum prouinciae. habet autem sic

---

12; 14—18 *aliae uersiones Latinae ext. in Collect. Sangerm. 8 [ACO II 5 p. 144 sq.].*

N s (b)

1 in mense] in se *N* 2 est *om. N* 7 indiget *N* 9 ITEM *om. s* SCRIPTAM *N* 10 THOCOTROPHIS *N* 14 thocotrophis *N* 15 da] de *s* pro his] hoc *N* 20 habentē *N* istam *N* 21 esse *om. s* scriptam *N* per quas *N* 24 ad utilitatem *s* 26 uoluistis *s* 27 phasenus *N* 30 TENEANENSEM *N*

PG 37, 257 B—260 A ep. 152

Tempus est mihi dicere quod habet scriptura: ad quem clamabo patiens iniquitatem? quis porriget mihi manum tribulato? in quem grauamen ecclesiae perueniet male sic habentis ac solutae? obtestor coram deo et electis angelis quod non iusta patitur grex dei sine pastore et sine uisitatione constitutus propter nostram infirmitatem. me enim morbus detinet citiusque abduxit ecclesiae et nunc omnino ultima expirantem et amplius contribulatum difficultatibus. et si quidem aliud caput haberet prouincia, ad illud clamare oportebat et testificari; tua autem superposita reuerentia, ad te respicere necesse est. procura tuam ecclesiam per quemuis modum nec eam despicias indigne agentem. ut enim alia praetermittam, qualia nunc aduenientes Apolinarii sequaces aliqua quidem commiserunt, aliqua uero interminantur, a domnis meis presbyteris cognosces, Eulalio chorepiscopo et Eleusio, quos studiose ad tuam reuerentiam direximus. et haec compescere non est nostrae aetatis et infirmitatis, sed tuae sollertiae et uirtutis, quoniam tibi cum aliis etiam praeualere deus praebuit ad commune patrocinium ecclesiae. sin autem haec dicens et scribens non audiar, quod reliquum est, solum hoc fiet: publice praedicare omnibus et notum constituere quod episcopo indiget ecclesia, ne a nostra infirmitate laedatur. uos autem hoc quod sequitur, cognoscetis.

cf. Habac. 1, 2

1 Tim. 5, 21

M VIIII 258

Sur II 534

47 Et aliam epistolam scripsit ad evndem Tyanensem episcopvm, per quam inculpauit eos qui trahere eum uolebant ad episcopatum Sasimorum, et maxime Helladium Caesariae; et cum multa de eo dixisset, rogat et de Bosphorio Doaron episcopo qui ad Tyanensem tunc episcopum accusatus est et iudicabatur apud eum. habet autem sic

PG 37, 300 C—301 A ep. 183

Addetur autem etiam illud litteris: Dominum meum religiosissimum comministrum Bosphorium si quidem uestra examinatio circa fidem inuenerit malum, quod nec dicere fas est, ut relinquam longum tempus nostrumque testimonium, ipsi hoc iudicate. si uero paroeciarum causa perfidiam illi inferunt nouumque crimen, ne criminationibus subtrahamini neque fortiores eas ueritate faciatis, obsecro, ne multis tristitiam iniciatis bene agere uolentibus.

L V 478

48 Et cum surrexisset Euphranta uir religiosissimus episcopus Tyanensis, dixit: Doceo uestram sanctam synodum quae et ante uerba mea cognoscitis, quod sine causa semetipsos decipiunt qui putant quod Gregorius sanctae memoriae ad Theodorum Mopsuestenum scripsit recitatas epistolas. ego enim, ut et Tyanensis ecclesiae episco-

---

1—17 *aliam uersionem Latinam praeb. Facund. VII 7 [PL 67, 708 A—C] et Collect. Sangerm. 4* 5—9 *alia uersio Latina ext. in Collect. Sangerm. 7.*

N s (b)

3 ac solutae] absolute *N* et solutae *b* et desolatae *s* ac dissolutae *Coll. Sang. Fac.* 4 sine[1] *om. N* 5 adduxit *N* 7 tua] tu *N* 8 procurā *N* per *om. N* 9 indigna *s* enim *om. N* aliā *N* 10 Apollinaris *s* 11 dominis *s* cognoscis *N* cor epō *N* quo *N* 14 communē *N* 15 quid *N* 16 quod] quoniam *s* 17 sequetur *s* 18 THIANENSĒ *N* 19 SAOSIMORVM *N* Sasymorum *s* 20 ELLADIVM *N* ET ROGAT ET *N* 24 examinatio] ex damnatione *s* 26 ne] nec *N* 27 subtraimini *N* eas ueritate] ea scueritate *N* 29 thianensis *N* 32 ut et *om. N*

pus constitutus et ex ipsa ortus prouincia, ueritatem expono. Theodorus episcopus fuit in mea ciuitate. ipse accepit epistolas Gregorii sanctae memoriae; praedicatur enim in sacris diptychis pro Eupsychio, Anthemio, Aetherio, Deodato, Caliopio, Longino et Theodoro. in illo autem tempore sub Tyanensi ciuitate erat et Doara et Nazianzus usque ad tempora huius pii imperatoris. piissimus autem imperator, cum metropolitana iura dedisset ciuitati quae quondam quidem dicebatur Mucissos, nunc uero Iustinianopolis nuncupatur, cum aliis ciuitatibus et Doara et Nazianzum subiecit ei. et Arianzus quidem praedium est, unde ortus fuit idem sanctae memoriae Gregorius sub Nazianzo constitutus, in quo praedio et festiuitatem hortatus est facere beatum Theodorum; et mensis autem apud Cappadocas prouinciali uocabulo Dathusa dicitur, cuius et ipsius una ex epistolis memoriam facit. praedium autem quod dicitur Pasa, in quo et monasterium positum est, cui tunc praesidebat Georgius monachus quem epistola Pasinum uocat, duodecim miliis Tyanensis distat metropoleos et sub eadem ciuitate est usque hodie. sed et Doara ciuitas, sicut dixi, sub gubernatione eiusdem Tyanensis metropoleos tunc erat et ordinationem episcoporum Tyanensis episcopus faciebat. unde et hortatur eundem beatum Theodorum tamquam M VIIII 259
metropolitanum praedictarum ciuitatum ipse iam senectute fatigatus ordinare episcopum in Nazianzo pro seipso. secunda uero Cilicia, sub qua Mopsuestia constituta est, nullam communionem nec unquam habuit nec habet ad secundam Cappadociam aut ad praedia uel ad ciuitates eius, cum media sit prima Cilicia et diuidat Cappadociam ac secundam Ciliciam. secundae autem Ciliciae pars Mopsuestia est. nec possibile erat sanctae memoriae Gregorium pro gubernatione ecclesiarum secundae Cappadociae et pro ordinatione episcoporum scribere episcopo oppidi [et] eius sub alia paroecia constituti et sub metropolitano alio, ut nec eius creandi haberet episcopi potestatem.

49 His ita dictis ab Euphranta reuerentissimo episcopo metropolitano Tyanensi surrexit et Theodosius reuerentissimus episcopus ciuitatis quae olim quidem Mucissus, nunc autem Iustinianopolis nuncupatur, et haec dixit: Vere omnia docuit uestram sanctam synodum Euphranta religiosissimus episcopus. ego autem haec scio, quia et de illa prouincia sum et sub mea gubernatione modo est et Doara et Nazianzus, sub qua Nazianzo et Arianzus praedium constitutum est, et nullam communionem umquam habuit ad praedicta praedia uel ciuitates secunda Cilicia uel eius episcopi.

50 Sancta synodus dixit: Et ipsae quidem per se epistolae sancti Gregorii demonstrauerunt quod ad Theodorum religiosissimae memoriae Tyanensem episcopum, quae secundae Cappadociae metropolis est, scriptae sunt, non tamen ad impium Theodorum L V 479
Mopsuestenum. adiectae sunt autem et reuerentissimorum episcoporum depositiones. de eo autem quod oportet et post mortem haereticos anathematizari, iam

---

N s (b)

1 et *om.* *N* prouinciae *s* Theodorus —2 memoriae] Theodorus episcopus fuit in mea ciuitate temporibus Gregorii sanctae memoriae *s* 2 meā ciuitatē *N* 3 diptychis ita *s* epsitio *N* anthimo *N* haeterio *N* Calliopio *s* 4 et[1] *om.* *s* Dohara *s ut solet* 5 nanzanzus *N* imperatoris] imperii *s* 6 dicebatur *om.* *s* 7 nanzianzum *N* 9 nanzianzo *N* constitutum *N* et *om.* *s* et ad *N* horatus *b* adhortatus *s* 10 cappadocos *N* 11 datus adicitur *N* Dathusa adiicitur *s* 13 passinū *N* 14 ad hodie *N* 15 eius *N* 20 ad[2] *om.* *s* diuidit *N b* diuidat *s* 23 et[2] *N s, delendum esse puto* 23/24 aliā paroechiā *N* 24 constituto *N* eius] ius *s* episcopum *s* potestatem *om.* *s* 25 eufrata *N* 26 Mucissos *s* 27 iustinianapolis *N* 28 eufranta *N* episcopus *om.* *s* et ego enim haec *s* quia] qui *s* 29 nanzianzus *N* 30 nanziando *N* areanzus *N* Arianzos *s* 32 ipse *N* 32/33 demonstrant *s* 33 religiosae *s* 36 et *om.* *N*

quidem aliqua lecta sunt; uerumtamen et si quid aliud ad hoc pertinet, recitetur.

51 Diodorus archidiaconus et primicerius reuerentissimorum notariorum dixit: Sunt nobis prae manibus quae electa sunt ad praesentem quaestionem pertinentia eo quod oportet haereticos et post mortem condemnari.

52 Sancta synodus dixit: Recitentur.

53 Et cum suscepisset Photinus reuerentissimus diaconus et notarius, recitauit

Pusey V 523, 19—524, 6

EX PRIMO LIBRO SANCTAE MEMORIAE CYRILLI DE EO QVOD VNVS EST CHRISTVS, CONTRA THEODORVM

Sunt enim, sunt qui redemptorem et dominum suum negant et filium quidem uerum dei patris non dicunt eum esse, qui in ultimis saeculi temporibus ex muliere secundum carnem natiuitatem propter nos sustinuit, apparuisse autem magis orbi terrarum deum recentem et posterum, filiationis gloriam extrinsecus adquisitam habentem sicut et nos et quasi quibusdam adulterinis gloriantem honoribus, ut iam anthropolatria et nihil aliud esset et adoraretur homo aliquis cum sancta trinitate tam a nobis quam a sanctis angelis. haec quidam ualde superbi et magna sapientes in diuinarum scripturarum scientia suis scriptis inseruerunt et, sicut dicit omnium dominus per unum sanctorum prophetarum, laqueum statuit ad corrumpendos homines. quid enim aliud sit quam laqueus et scandalum lingua loquens distorta et sacris litteris abhorrentia et traditioni sanctorum apostolorum et euangelistarum impudenter resistentia? recusandum igitur eos qui tam malis culpis obnoxii sunt, siue in uiuis sint siue non; ab illo enim quod nocet, recedere necessarium est et non ad personam respicere, sed id quod deo placet, oportet considerare.

Sur II 535
M VIIII 260

Ier. 5, 26

54 Quod sanctae memoriae Cyrillus apostolica uerba secutus quae dicunt: haereticum hominem post unam et secundam correptionem recusa sciens quia peruersus est eiusmodi et peccat et est a semetipso damnatus, usus est uerbo quod est et recusandos nobis tales esse, siue in uiuis sint siue non.

Tit. 3, 10—11

55 SED ETIAM IN EPISTOLA AD MARTINIANVM ET ALIOS MONACHOS SCRIPTA IDEM SANCTAE MEMORIAE CYRILLVS ITA DICIT

PG 77, 293C—296A ep. 55

Nam iam quidem et sancta synodus Ephesi collecta dei uoluntate contra Nestorii perfidiam iustam et subtilem sententiam proferens et aliorum uaniloquia, qui post ipsum erunt aut ante ipsum fuerunt aequalia sapientes ei et dicere aut scribere praesumpserunt, cum illo condemnauit similem eis condemnationem imponens. consequens enim erat, uno semel propter tam profana uaniloquia inculpato, non contra

---

20—22 *cf. act. VIII p.* 211, 18—20 29—102, 5 *ext. in hac eadem act. p.* 88, 18—27 *et aliter uersa in act. VIII p.* 211, 32—212, 3; *alia uersio Latina ext. in Collect. Winter. 1, 5 [ACO I 5 p. 344]; uersio Graeca ext. in Collect. Vatic. 135, 5 [ACO I 1, 4 p. 50 sq.].*

N s (b)

3 et lecta *N* 9 sunt[2] *om. N* 11 magis *om. N* 14 adoretur *corr. N* adoretur *s* 17 corrumpendum *N* 20 resistenti *N* recusandum *N s (sed cf. 26)* tamen *N* 21 sunt *s* illorum *N* 22 id] ad *N* 25 eiusmodi — 26 usus est *in marg. N* 25 et[2] *om. N* 27 martynianum *N* Martianum *s* 29 nam] non *s* in epheso *N*

unum magis peruenire, sed, ut sic dicam, contra omnem eorum sectam siue calumniam quam fecerunt aduersus pia ecclesiae dogmata, duos colentes filios et diuidentes indiuiduum et crimen adscribentes caelo et terrae tamquam homini seruientibus. adorat enim nobiscum supernorum spirituum sancta multitudo unum dominum Iesum Christum.

56 Et his recitatis surrexit Sextilianus reuerentissimus episcopus de Africana pro- L V 480
uincia, uicem agens Primosi religiosissimi episcopi Karthaginensis, et in medio stans haec dixit: Quoniam proposita sunt sancta euangelia et oportet unumquemque ea quae sunt suae scientiae ad propositam quaestionem pertinentia facere manifesta, doceo sanctum uestrum concilium quod anterioribus temporibus in nostra prouincia multi episcopi congregati et quaedam de diuersis causis ad ecclesiasticum statum pertinentibus disponentes statuerunt de episcopis defunctis qui haereticis suas facultates relinquunt, ita ut et post mortem anathemati subiciantur. sunt autem etiam Augustini sanctae memoriae epistolae dicentes quod si qui in uita sua non recte sapuerunt, licet non condemnati fuissent adhuc uiuentes, ut demonstrato peccato isti et post mortem anathemati subiciantur. et si placet uobis, haec ad lectionem porrigo. M VIIII 261

57 Sancta synodus dixit: Recitentur.

58 Et cum suscepisset idem diaconus et notarius de manibus eius sublatam cartham, recitauit

SANCTI AUGVSTINI AD BONIFACIVM COMITEM de quibusdam Donatistis accusantibus Caecilianum episcopum quod in uita sua codices Christianicos ad concremandum tradidit, qui propter hanc causam semetipsos separabant ab ecclesia; cuius principium sic habet

Valde mihi gratum est quod inter occupationes bellicas curam quoque religionis habere non neglexisses.

59 ET POST ALIA

Et Caecilianum nequaquam fuisse traditorem, sed a maioribus istorum falsis criminationibus et calumniosis accusationibus appetitum; non quia in eo ecclesiae causa consistat, (nullius enim iniquitas obsistit promissionibus dei nec potest alicuius
Ps. 2, 8 perire criminibus hereditas Christi, quam ei donauit pater dicens: pete a me, et dabo tibi gentes hereditatem tuam et possessionem tuam terminos terrae), tamen quia propter ipsum occasionem inuenerunt schismatis perpetrandi,

---

24 sq. *cf. Augustini De correctione Donatistarum librum seu epistolam CLXXXV 1—4 [CSEL 57 p. 1—4]*

24—25 *Augustini uersionem authenticam praeb. s*

27—103, 6 Haec non tam uerba sunt Augustini quam fere uerborum eius sententia, quod ad hanc epistolam attinet, *iam Surius recte notauerat.*

N s (b)

2 pīa ecclesiā *N* duo *N* 4 unum] omnium *s* 7 religiosis *N* Kartaginensis *N* 11 de *om. N* 13 et *om. s* 14 si *om. N* 16 placuerit *N* 18 de — eius *om. s* oblatam *s* 20 de] audio *N* 21 Christianicos *N s* 24/25] Laudo et gratulor et admiror, fili dilectissime Bonifaci, quod inter curas armorum et bellorum uehementer desideras ea nosse quae dei sunt *s* 28 enim *N* 29 enim *om. N* 32 quia] qui *s*

ostendendum est purgatum fuisse [in] iudicio episcopali et innocentem pronuntiatum non solum ab episcopis iudicibus, sed etiam ab ipso Constantino imperatore, apud quem calumniose ab istorum patribus accusatus est, ut agnoscant, quam iniuste ab ecclesia toto diffusa orbe diuidantur propter eum cuius nullum umquam crimen non ipsi, non praecessores eorum ostendere potuerunt. quamuis, (sicut etiam in memorata
CSEL 57 p. 3, 26—4, 4 epistola diximus), et si uera essent quae ab eis obiecta sunt Caeciliano, et nobis possent aliquando monstrari, ipsum iam mortuum anathematizaremus, sed tamen ecclesiam Christi, quae non litigiosis opinionibus fingitur, sed diuinis adtestationibus comprobatur, propter quemlibet hominem relinquere non debemus.

60 EIVSDEM SANCTI AVGVSTINI EX GESTIS QVAE APVD MARCELLINVM VIRVM CLARISSIMVM TRIBVNVM ET NOTARIVM ACTA SVNT, CAPITVLO CENTESIMO OCTOGESIMO SEPTIMO

Augustinus episcopus ecclesiae catholicae dixit: Non in hominibus spes ponenda est ecclesiae, si boni sunt; neque si mali sunt, iudicanda est ecclesia dei perisse. sed tamen etiam ipsorum causam tamquam fratrum nostrorum suscipimus; et si nobis ostendi potuerint criminosi, hodie illos anathematizamus, non tamen propter illos
Sur II 536 ecclesiam a deo promissam et exhibitam deserimus aut relinquimus.

L V 481 **61** EIVSDEM EX EPISTOLA AD CATHOLICOS

CSEL 52 p. 236, 20—24 Si forte isti libri ita designant traditorem suum, sicut designauit dominus Iudam, legant in eis nominatim et expresse uel Caecilianum uel ordinatores eius eorundem
M VIIII 262 librorum fuisse traditores et, si non eos anathematizo, ipse cum eis iudicer tradidisse.

62 ITEM EIVSDEM EX OPERE ADVERSVS CRESCONIVM GRAMMATICVM DONATISTARVM LIBRO TERTIO

CSEL 52 p. 446, 23—447, 2 Ego in ecclesia sum, cuius membra sunt illae omnes ecclesiae quas ex laboribus apostolorum natas atque firmatas simul in litteris canonicis nouimus. earum communionem, quantum me adiuuat dominus, siue in Africa siue ubicumque non deseram. in hac communione si fuerint, quos nescio, traditores, cum eos demonstraueris, et carne et corde mortuos detestabor, nequaquam tamen a uiuis in eiusdem ecclesiae sanctae unitate manentibus propter mortuos alienabor.

63 ET POST PAVCA

CSEL 52 p. 450, 20—23 Sed dicis licere mihi etiam [hodie] de mortuis iudicare, quia iudicium non tantum de uiuis, sed etiam de mortuis fieri potest. ecce uolo iudicare, sed uos causam ipsam non uultis agere.

5—9 *cf. Iustiniani Γράμματα 74 p. 68 (Schwartz) et Iustiniani edict. de recta fide p. 108, 27—33 (Schwartz)*
6—9 Haec sunt ipsa uerba Augustini, *Surius not.; adf. Pelag. 63 [ACO IV 2 p. 119, 38—42]*
13—17 *adf. Gesta collationis Carthaginensis III 187 [Mansi IV 220 C—D].*

N s (b)

1 in *om.* *N* 3 quam] quia *N* 4 diuiduntur *N* 5 non *om.* *N* 6 ab eis *om.* *N* 7 iam *om.* *N* 11 acta sunt *om.* *N* 13 spes] post *N* 14 ecclesiae] ecclesia *N* 18 ex *om.* *N* 19 designauit] designatur *N* 20 eius *om.* *s* 21 anathematizauero *s* cum eis] eum *s* iudices *N* 22 Item *om.* *s* 25 eorum *N* 26 deeram *N* 27 fuerunt *s* 29 sancta *N* propter mortuos *om.* *N* 31 hodie *om.* *N*

64 Et cum surrexisset Benignus episcopus Heracliae Pelagoniae, uicem agens Heliae uiri reuerentissimi episcopi Thessalonicae, ita dixit: Et quae modo recitata sunt Augustini sanctae memoriae, conueniunt statui tenenti ab initio in ecclesia. impium enim dogma iam inculpatum et condemnatum et eos qui tali dogmati obnoxii sunt, anathematizari uult ecclesiae traditio, licet mortui essent. ideo et sanctae memoriae Augustinus dixit quod, si modo conuinceretur Caecilianus de his quae inferuntur ei, etiam post mortem eum anathematizo. et haec dicebat de Caeciliano episcopo Karthaginis, qui solus ex tota Africa peruenit ad Nicaenum sanctum concilium. sed etiam Valentinum et Marcionem et Basilidem a nulla synodo anathematizatos tamen eo quod alienum pietatis erat dogma quod illi defendebant, etiam post mortem anathematizat dei ecclesia. hoc uero etiam in Eunomium et Apolinarium factum est. hanc uero ecclesiasticam traditionem custodiens et Rabbulas sanctae memoriae episcopus factus Edessenae ciuitatis, qui in sacerdotibus splenduit, Theodorum istum Mopsuestenum etiam post mortem in ecclesia anathematizauit propter impia eius conscripta, sicut testimonium praebet etiam epistola quae ab Iba ad Marim haereticum Persam scripta esse dicitur. nec non etiam illi qui cum Eusebio erant Nicomediae episcopo, prius ea quae sunt Arrii, sapientes, tunc uero consentientes fidei praedicatae a sanctis patribus Nicaeae congregatis et subscribentes in ea, quoniam ad suum uomitum Arrianicae impietatis reuersi sunt, alii quidem uiuentes, alii uero etiam post mortem anathematizati sunt et ex ecclesia dei expulsi sunt, sicut est a sancti Athanasii de hoc scriptis in historica narratione inuenire. maxime uero fidem eis imponit Constantinus piae recordationis per suam rescriptionem ad Theodotum factam, significans per eam quod et Eusebius et Theognis illisque consentientes eiecti sunt uniuersali ecclesia tamquam contraria Nicaenae sanctae synodo sapientes, cuius pars fuerunt. sed etiam Romanorum ecclesia ante paucos annos Dioscorum qui fuit papa eiusdem ecclesiae, et post mortem anathematizauit, cum nec in fidem peccasset; et hoc sciunt omnes qui hic degunt Romani, et maxime qui in dignitatibus existunt, qui etiam eidem Dioscoro communicatores permanserunt usque ad eius mortem. M VIIII 263 L V 482

65 Et postquam dixisset Benignus religiosissimus episcopus propositam depositionem, surrexerunt Theodorus episcopus Caesareae Cappadociae, Iohannes episcopus Nysae, Basilius episcopus nouae Iustinianopoleos quondam Camulianensium, et dixerunt: Iam quidem quam habet uoluntatem sancta synodus uestra de Theodoro Mopsuesteno, fecistis manifestum secundum deum decentem zelum excitati aduersus eum et quae ille blasphemauit contra magnum deum et saluatorem nostrum Iesum Christum. quoniam uero quidam diligentes Nestorii perfidiam, idem autem est dicere Theodori insaniam, non recusant confingere quaedam et utuntur uerbis tamquam in epistola positis scripta a sanctae memoriae Cyrillo ad Iohannem Antiochiae episcopum pro hoc quod non oportet quasi Theodoro insultare eo quod iam defunctus est, ut nihil eorum quae ab eis dicuntur, uestram lateat beatitudinem aut indiscussum permaneat, neces-

24 sq. *cf. Iustiniani Γράμματα 78 p. 68 et Iustiniani edict. de recta fide p. 108,35—110 3 (Schwartz).*

N s (b)

1 Eliae *s* 2 quae] quo *N* 3 statui tenenti] in statutis *N* 4 enim] uero *s* talia dogmata *corr. N* 6 ei *om. N* 7/8 kartaginis *N* 8 solus] o tus *N* 9 marchionē *N* nullo *N* 10 impietatis *N* 11 est *om. s* 12 Rambulas *s* episcopus *om. N* 13 aesene *N* exsplenduit *s* 15 marimbā *N* Marin *s* 20 ex] de *N om. b* 21 eius *N* 22 scriptionem *s* 23 et[1] *om. N* theogenius *N* 25 papae *N* 26 in fide *N* hic *om. s* 27 Romae *s* Romam *b* eidem *om. N* 30 surrexit *s* 31 Nysae *b* museae *N* Nyssae *s* 33 deo *b* decentem *s* docentem *N* 34 *ante* Iesum *suprascr.* dominum *N* 38 eorum] horum *N*

sarium putauimus ista ad uos referre. nusquam enim talis epistola scripta est a sanctae memoriae Cyrillo nec in eius fertur codicibus, qualem diuulgant illi.

66 HABET AVTEM ILLA CONFICTA EPISTOLA SIC

1 Inspexi litteras quibus in unum uestra religiositas congregata tamquam ex communi concilii uoluntate ad me usa est. et de epistolae quidem primordiis aliquid dicere uel etiam eloqui superfluum existimaui, ualde merito. cum enim aspexissem tamquam, ut aliquis dicat, uos spiritu excitatos et nimis obstipuissem, hoc quod
2 necessarium est, facere festinaui. quomodo enim non essem in mente habiturus tam mirandum sollicitumque uestrum studium, addam autem etiam agonem quem
Sur II 537 uniuersaliter suscepistis pro uiro non tantummodo mirabili, sed etiam maximam gloriam apud uos consecuto, Theodoro dico, inclamantes quibusdam, sicut uidetur, odium aduersus uirum habentibus occasionemque facientibus impietatis qua tenentur, quae-
M VIIII 264 dam praua capitula, sicut quidam dixerunt, de quibus etiam uestram reuerentiam perturbauerunt exigentes illorum abdicationem. hoc autem etiam nunc, sicut epistola significat uestra, ad regiam accedentes urbem perturbant, si forte eis contigerit per-
3 suadere ibi circumuentione quorundam per formas imperiales anathemati subici ea quae ab eis proferuntur ad criminandos eorum defensores. et propter hoc, sicut mihi uidetur et omni mentem habenti, non est fas contristari uel grauiter ferre eos qui recte sapiunt, sed etiam quam longissime relinquere eiusmodi habentes uoluntatem, non dicam etiam in mente habere quod excogitauerunt, cum maxime nec certa est persona quam subponunt querimoniae, capitulorum autem conuictio incerta constituta, et iam hi
4 qui hoc egerunt, super incertum currentes et aerem uerberantes inueniuntur. sed cf. 1 Cor. 9, 26 his praetermissis illud dicam quod conuenit eos qui quocumque modo uel docere producuntur uel scribere uolunt, sincero mentis oculo intueri diuinae intellectum scripturae et ad eius intentionem recte pergere et sic suos sermones disponere in iudicium, timentes ne forte aliter quam ut habet, e contrario docentes uel sapientes minimi cf. Matth. 5, 19 uocentur in regno caelorum, cuius desiderium eos qui ad hoc respiciunt, declinare compellit errores uiae quae ad illud regnum perducit, et ad illam beatam uitam festinare. cf. Matth. 7,
5 dicam autem compendiose ad uos, religiosissimi, hoc quod etiam ad reuerentissimum 13. 14
L V 483 episcopum Constantinopolitanae ciuitatis Proclum uestris litteris satisfaciens scripsi

---

4—106, 16 *iam recens. secundum codices N s (b) Schwartz, Konzilstudien p. 69 sq.* 4—106, 15 fiet *alia uersio Latina, qua et Facundus et Vigilius usi sunt, ext. in Collect. Sichard. 15 [ACO I 5 p. 314 sq.]; excerpta aliter uersa praeb. Pelag. diac. In defens. III cap. l. III p. 26 sq. (Devreesse), cf. L. Abramowski, Vigil. Christ. 10 (1956) p. 168 sq.* 9 addam —22 inueniuntur *adf. ex altera uersione Facund. III 6 [PL 67, 605 C—D]* 10 pro uiro —14 abdicationem *cf. Facund. VIII 7 [PL 67, 738 B—C] et IX 5 [PL 67, 758 B—C]* 12 occasionem —14 abdicationem *cf. Facund. VII 7 [PL 67, 709 A] et XII 5 [PL 67, 852 A]* 19 non dicam —22 inueniuntur *adf. ex altera uersione Facund. VIII 5 [PL 67, 728 B]* 20 cum —22 inueniuntur *cf. Facund. X 4 [PL 67, 780 C].*

N s (b)

1 enim] uero *s* 3 illa *om. s* 6 eloqui *N s*] scribere *in marg. s* 7 spm̄ *N* et nimis] et enim his *N* 10 non mirabili *N* sed] seu *N* 11 inclamantes *Schw.*] inclamantibus *N s* 12 aduersus uirum *Schw.*] aduirum *N* aduerum *b* aduersum *s* 16 ibi *Schw.*] tibi *N* cum *s* anathemate *N* 20 nec] non *N* 21 subponunt *Schw.*] subponit *N s* autem *post* incerta *coll. N s* conuictio *b* coniunctio *N* conuinctio *s* 24 syncerae *s* 25 iudicium *Schw.*] iudicio *N s* 27/28 depellit *N* 29 religiosissimi *Schw.*] religiosissimos *N s* ad[3] *om. N* 30 proculum *N*

ipsis uerbis sic, quod prolata apud Ephesenam sanctam synodum expositione tamquam a Theodoro exposita, sicut dicebant qui protulerunt, nihil sanum habente, reprobauit quidem eam sancta synodus tamquam peruersis plenam intellectibus, condemnans autem eos qui ita sapiunt, dispensatiue nullam fecit uiri mentionem nec ipsum nominatim anathemati subiecit nec uero alios propter dispensationem, sicut uidetur, ne forte magnam existimationem uiri qua mirificatur, adtendentes Orientales se ipsos separarent a communione uniuersalis ecclesiae corporis et addantur consortio odioso et exsecrando et quam plurimis occasiones scandalorum generarent. solet enim uulgus rumoribus quibuslibet cum plurima uoluptate aures praestare et dicto citius a
6 competenti ratione recedere. sed iuste audient, licet non uolunt, auctores istorum: latetis uos ipsos aduersus cinerem tendentes arcus; non enim superest qui a uobis accusatur. ac me nemo inculpet in ista uerba prolatum; sed cedo existimantibus graue esse defunctis insultare, licet saeculares sint, quanto magis etiam eis qui in episcopatu a uita decesserunt. prudentium enim est uirorum iustissime cedere praenoscenti uniuscuiusque uoluntatem et scienti qualis unusquisque nostrum fiet. bene ualentes uos et orantes pro nobis conseruet dominus in omnibus, religiosissimi.

67 Et ista quidem continet conficta epistola. quis autem inspiciens eam non statim inueniet alienam esse compositionem intellectuum et uerborum, conferens ea cum aliis scriptis sanctae memoriae Cyrilli? uerumtamen inde aperte falsitas eius ostenditur. Iohannes enim Antiochiae episcopus scripsit ad sanctae memoriae Cyrillum dicens quaedam de hoc quod non oportet anathematizari neque Theodorum ipsum neque conscripta eius tamquam conuenientia dictis a sanctis patribus. et ad ea rescripsit sanctus Cyrillus plane reiciens Theodori conscripta et increpans dicentes ista consonare illis quae sancti patres exposuerunt, addens litteris etiam hoc quod non oportet Theodori scripta defendere tamquam consonantia in omnibus Nestorii uaniloquiis et merito eiecta cum illis, utpote anathemate quod aduersus Nestorium factum est, procedente etiam aduersus eos qui ante illum similia ei sapuerunt. M VIIII 265

68 HABET IGITVR SIC EPISTOLA SANCTI CYRILLI AD IOHANNEM RESCRIPTA PG 77, 332 D—333 A ep. 67

Non requieuit draco apostata, pessima uere ac deum impugnans bestia, nec cessauit umquam ab insita sibi prauitate; infinitam autem inuidiam aduersus sanctas ecclesias nutriens in seipso linguas effrenatas sceleratorum et profanorum hominum

---

1 quod —7 separarent *aliter uersa habentur in Cyrilli ep. ad Proclum Constantinopolitanum, in hac eadem act. p.* 110, 9—14 1 prolata —5 alios *adf. ex altera uersione Vigilii Constitutum 204* 1 prolata —2 protulerunt *adf. ex altera uersione Facund. III 2 [PL 67, 588 C]* 10 sed iuste —15 fiet *adf. ex altera uersione Facund. III 6 [PL 67, 606 B—C] et VIII 5 [PL 67, 728 B—C] et Vigilii Constitutum 207* 14 prudentium —15 uoluntatem *adf. ex altera uersione Facund. X 4 [PL 67, 781 D]* 29—107, 3 *Graece ext. in Collect. Vatic. 133 [ACO I 1, 4 p. 37, 17—22].*

N s (b)

1 expositionem *N* 2 expositam *N* habentē *N* 6 quia *N* 7 coniunctione *s* addantur *b* adduntur *N* adderentur *s* 12 cedo] caelo *N* 13 defuncto *N* 14 discesserunt *s* 14/15 praenoscentibus *N* 17 continet — autem *om. N* 18 intellectum *N* 19 aperte inde *trp. s* 28 ad Iohannem *om. N* 30 cessabit *s* 31 effrenatas] renatas *N*

cauteriatam habentium conscientiam excitare ausus est aduersus dogmata ueritatis. sed captus ubique et uictus est. inefficacem enim eius prauitatem inceptorumque potentiam omnium nostrum saluator Christus demonstrauit. 1 Tim. 4, 2

69 ET POST ALIA

PG 77, 333 D—336 A Erat igitur necessarium claram nos propterea ducere festiuitatem, expulsa certe omni uoce a quocumque dicta quae consonat Nestorii blasphemiis. processit enim aduersus omnes eadem sequentes uel iam secutos, quod absolute nos et uestra sanctitas dixit: anathematizamus illos qui dicunt filios duos et duos Christos. unus enim, ut dictum est, praedicatur a nobis et uobis Christus et filius et dominus unigenitus deus uerbum in similitudine hominum factus et in habitu inuentus ut homo secundum uocem sapientissimi Pauli. cf. 1 Cor. 8, 6 cf. 1 Tim. 2, 5 Phil. 2, 7

L V 484 70 ET ITERVM

PG 77, 336 B Sur II 538 Culpabiles autem sectas Diodori et Theodori et aliorum quorundam quos melius est non laudare, ne aliquid graue dicam, eo quod sicut uelis omnibus deiecti sunt a gloria Christi, ne quis diuulget, rogamus, sanctis et orthodoxis nostris patribus, Athanasio, Basilio, Gregoriis et Theophilo et aliis, ne quo modo scandali occasio res fieret quibusdam putantibus secundum ueritatem sic sapere et docere eos qui totius rectitudinis cultores fuerunt et qui non Nestorii solius blasphemiis codices repugnantes reliquerunt, sed etiam aliorum qui dogmata Nestorii ante eum sapuerunt et conscripserunt.

71 Ista sunt quae uere ad Iohannem Antiochenum scripsit sanctus Cyrillus. quod autem nihil eorum quae in conficta epistola continentur, scriptum est ab ipso, ostenditur etiam ex quibus scripsit ad Acacium Melitenae episcopum, in quibus aperte narrat quae ad Iohannem rescripsit. M VIIII 266

72 HABENT AVTEM DE HOC VERBA EPISTOLAE SIC

PG 77, 337 D—340 C ep. 69 Reuerentissimus et religiosissimus diaconus et archimandrita Maximus ad me peruenit et talem uirum aspexi, sicut oportebat in longo tempore desiderantem uidere. uidi autem zelum eius et rectitudinem et stimulum pietatis quem habebat in Christo; contristatur enim ita et plenum sollicitudinis animum habet, ut et omnem laborem subire uelit, quatenus Nestorii perfidiam a partibus Orientis radicitus perderet. perlegit autem epistolam tuae sanctitatis scriptam ad religiosissimum et reuerentissimum episcopum Antiochiae Iohannem, plurimae plenam confidentiae simul et amoris

---

5—11 *repetuntur in act. VIII p. 211, 22—29; Graece ext. in Collect. Vatic. 133 [ACO I 1, 4 p. 38, 20—27]* 13—20 *Graece ext. in Collect. Vatic. 133 [l. c. p. 38, 31—39, 6]* 15—16 *cf. Collect. Sichard. 14, 7 [ACO I 5 p. 312, 8—11]* 26—108, 18 *alia uersio Latina ext. in Collect. Casin. 296 [ACO I 4 p. 226 sq.]; Graece ext. in Collect. Dioscor. 36 [Cod. Vatic. gr. 1431, ed. Schwartz, Abh. d. Bayer. Ak. d. Wiss. XXXII, 6 (München 1927) p. 15 sq.].*

N s (b)

6 enim *om. N* 13 et Theodori *om. N* 16 Gregoriis] Gregorio *N* Γρηγορίοις *Coll. Vat.* modi *N* 18 solis *N* soli *b* 23 acatium *N* meletine *N* 28 eius *om. N* 29 enim] uero *s* sollicitudini *N* 31 perlegi *s* 32 iohannem antiochaene *N*

dei; scripsi autem et ego tales epistolas ad ipsum. sed, ut uidetur, peiora uincunt. confingentes enim quae Nestorii sunt, odisse alio iterum ea introducunt modo, quae Theodori sunt, admirantes et certe aequalem, magis autem multo peiorem morbum impietatis habentia. nec enim Theodorus Nestorii fuit discipulus, sed iste illius et uelut ex uno locuntur ore et unum malae doctrinae ex suo corde euomunt uenenum. scripserunt ergo ad me Orientales quod non oportet quae Theodori sunt, accusari, ne sicut dicunt et beati Athanasii et Theophili et Basilii et Gregorii dicta accusentur. quae enim locutus est Theodorus, eadem et illi. ego uero scribentes ista non sustinui, sed fiducialiter dixi quod Theodorus quidem blasphemam habuit linguam et calamum ministrantem ei, illi autem fuerunt totius orthodoxiae doctores et splenduerunt in ea. persuaserunt autem ita Orientalibus, ut exclamationes fierent in ecclesiis a populis: „Crescat fides Theodori; sic credimus, sicut Theodorus", cum eum aliquando adlapidassent in sua ecclesia ausum aliquid subloqui breue. sed sicut doctor uult, sic sapit grex. ego quidem nec cessaui increpans ea quae scripserunt, nec cessabo. quoniam autem oportebat et contradictiones scriptas esse apud eos, inspectis Theodori et Diodori libris quos scripserunt non de incarnatione unigeniti, sed magis contra incarnationem, posui aliqua capitulorum et quo potui modo, contradixi eis declarans ubique abominationis plenam esse sectam eorum.

73 SED ETIAM AD THEODOSIVM PIAE RECORDATIONIS IMPERATOREM CONSONANTIA ANTELATIS SCRIBENS ITA DICIT

PG 77, 343A–344A ep. 71 L V 485 M VIIII 267

Theodorus quidam fuit et ante eum Diodorus, hic quidem Tarsi ciuitatis, ille uero Mopsuestiae. isti Nestorii impietatis patres fuerunt; in suis enim libris quos composuerunt, inmaniter blasphemauerunt contra Christum omnium nostrum saluatorem, nescientes ipsius mysterium. uoluit igitur impius Nestorius quae sunt illorum, in medium proferre et expulsus est a deo de sacra aula. cum autem anathemati subiecissent dicta Nestorii, aliqui Orientis episcoporum alio modo iterum ea introducunt admirantes scripta Theodori et dicentes eum recta sapuisse et consonantia sanctis patribus nostris Athanasio et Gregorio et Basilio. mentiuntur uero contra sanctos uiros; scripserunt enim quae Theodori et Nestorii blasphemias impugnant. quoniam igitur didici quod et ad piissimas uestras aures quaedam eorum referunt, rogo ut intactas et inuiolatas animas uestras conseruetis ab impietatibus Theodori et Diodori. sicut enim iam dixi, Nestorius eorum uerba locutus est et propter hanc causam ut impius condemnatus est ab uniuersali synodo quae collecta fuit in Epheso dei uoluntate.

74 Et ista quidem ad conuictionem epistolae quae a defensoribus Theodori falso composita est. conantur autem etiam aliud aliquid malignum peragere; circumcidunt enim uerba quaedam dicta a sancto Cyrillo contra Synusiastas, per quae etiam ipsa uolunt ostendere illum dicentem quod non oportet defunctis insultare. omne autem contrarium continent ea quae ab ipso in eodem libro dicta sunt. dicit enim quod sine causa quidem ferri aduersus defunctos non oportet, ne inimicitiae hoc esse uideantur;

6—7 *cf. Collect. Sichard. 14, 7 [ACO I 5 p. 312, 8—11]* 21—23 *cf. Collect. Casin. 288 [ACO I 4 p. 211, 1—14].*

N s (b)

2 confingunt *N* configentes *b* 4 iste] his *N* 7 et Basilii *om. N* 8 et *om. N* scribentibus *N* 10 hortodoxae *N* 12/13 lapidassent *s* 19 impr̄ *N* 22 impietatibus *N* 23 omnium] omnino *N* 30 dicitur *N* 34 conuinctionem *N* 35 aliud] illud *s* 36 sumusiatas *N* 37 uoluit *N* 39 uideatur *s*

dogmatica uero proposita quaestione, licet defuncti sint illi de quibus dicitur aliquid tale, non oportet tacere, sed conuincere ea quae male illi dixerunt.

75 HABET AUTEM ITA PARS QVAE DE HOC EST

Longa nobis modo elaborata est expositio pro dogmatibus ueritatis certare uolentibus. unum enim dominum Iesum Christum declarat ubique, qui ex deo patre diuine processit deus uerbum, humaniter autem et secundum carnem ex muliere. nec aliquis dicat mentem habens circumspicere singulas res scientem quod talem non habentibus fidem immaniter sumus inuecti, uocante ad hoc interdum quadam tristitia quae ad illos est, quibus contradiximus. habet enim inde res ipsa conuictionem nec ignauam satisfactionem. nam illi quidem iam mortui sunt et ab humanis rebus proficiscentes ad aliam uitam migrauerunt; insipientia uero est omnino non uiuentibus, sed iam defunctis inimicaliter insultare. quoniam uero dogmaticae rectitudinis amatoribus dilecta est ueritas et uera dicere eos necessario decet et exercitatos esse, ut possint uana solentibus loqui fortiter resistere, arbitratus sum oportere innumerabilium multitudinem patrum non mediocriter iniquitatem passam, ex quibus scripserunt de omnium nostrum domino et saluatore Christo Diodorus Tarsi ciuitatis et qui Mopsuestiae fuit episcopus eloquentissimus Theodorus, pauca quaedam dicere ad ea quae illi dixerunt, et sectae amborum deformitatem legentibus demonstrare.

Sur II 539

76 Intentione igitur sancti Cyrilli quae in prolatis continetur, demonstrata certum facimus quod etiam alia utuntur epistola scripta ad sanctum Proclum ab eodem sanctae memoriae Cyrillo quaedam de anathemate Theodori continente. coactus autem est illam scribere ex litteris scriptis ab Iohanne et aliis episcopis Orientalibus pro Theodoro, cum exigerentur anathematizare capitula Theodori, directa ad ipsos a Proclo sanctae memoriae.

M VIIII 268
L V 486

77 HABET AVTEM EPISTOLA AD SANCTVM PROCLVM A SANCTAE MEMORIAE CYRILLO SCRIPTA SIC

PG 77, 344 C—345 A ep. 72

Vix aliquando multisque sudoribus sanctitatis tuae sanctique concilii apud Ephesum congregati Nestorii uaniloquia reiecerunt ubique dei ecclesiae. nimium uero contristantur propter hoc quidam Orientalium, non solum laicorum, sed etiam sacerdotum. sicut enim diuturnae passiones difficiliores ad medicandum existunt uel forsitan etiam hoc omnino abnegant, ita et anima aegrotans peruersorum intellectuum et dogmatum putredine insanabilem habet passionem. uerumtamen dei gratia siue occasione siue ueritate unum Christum et loquuntur et praedicant et impias Nestorii uerbositates anathematizauerunt; et interim multa tranquillitas ibi est et in fide cotidie confirmantur etiam illi qui aliquando dubitabant. nunc uero, sicut scripsit ad me dominus meus sanctissimus episcopus Antiochiae Iohannes, initium apud ipsos

4—18 *initium Cyrilli c. Synusiastas libri esse uidetur, cf. Florileg. Cyrill. 76 sq. [ACO I 1, 1 p. XIIII]:* τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ κατὰ συνουσιαστῶν λόγου, οὗ ἡ ἀρχή· Ὁ μακρὸς ἡμῖν ἀρτίως πεποίηται λόγος, *inuenit R. Schieffer* 27—110, 27 *Graece ext. in Collect. Dioscor. 39 [Cod. Vatic. gr. 1431, p. 17, 26 sq. (Schwartz)].*

N s (b)

4 longe *N* elaboratum *N* 8 adhuc *N* 9 inde *om. N* conuictionem *N* coniunctionem *s* conuinctionem *b* 13 docet *N* exercitos *b* 14 fortiter *om. s* 14/15 innumerabili multitudine fratrum *s* 15 passa *s* 20 scripta *om. N* proculum *N* 21 continentem *N* 23 ad ipsis *corr. N* ipsis *s* proculo *N* 25 proculum *N* 30 passionis *N* 31 ita *om. s* 32 putredine *om. N* habet *om. N* 33 siue ueritate] siueneri^{n}t a te *N*

alterius tempestatis surrexit et plurimus est timor, ne forsitan quidam instabiles ad priora reuertantur. dicunt enim quosdam ad magnam illam ciuitatem peruenisse, deinde interpellasse piissimos et Christianissimos imperatores et postulasse per diuinam eorum sanctionem anathematizari libros Theodori Mopsuesteni ipsumque memoratum uirum; magnum uero eius nomen esse per Orientem et mirificari nimium conscripta eius. et, sicut dicunt, contristantur omnes, quod uir nobilis et defunctus in communione ecclesiarum anathematizatur. nunc uero quod in conscriptis eius inuenimus quaedam nefarie dicta et nimiae plena blasphemiae, nulli dubium est recta sapientium. sciat uero tua sanctitas quod prolata apud sanctam synodum expositione ab eo composita, sicut dicebant qui protulerunt, nihil sanum habente, reprobauit quidem eam sancta synodus utpote peruersis plenam intellectibus et Nestorianam impietatem quasi effluentem. his autem condemnatis qui sic sapiunt, nullam uiri memoriam fecerat dispensatiue nec ipsum nominatim anathemati subiecit propter dispensationem, ne quidam ad existimationem uiri respicientes sese ipsos ab ecclesiis separarent.

78 [ET POST ALIA]

Et per alium uero modum anathematizatis et eiectis Nestorii blasphemiis una cum eis eiecta sunt et quae illius sunt, plurimam habentia ad ista consonantiam. et si quidem hoc agerent indubitanter per Orientem nullumque esset tumultum inde sperare, dicebam utique nullum esse inpedimentum nunc exigi eos etiam in scriptis hoc facere; si uero, sicut scripsit dominus meus sanctissimus episcopus Antiochiae Iohannes, eligant utique magis comburi quam aliquid eiusmodi peragere, quare flammam sopitam resuscitamus sedatosque tumultus non opportune commouemus, ne forsitan umquam ultima primis peiora inueniantur? et haec dico uehementer quidem increpans quae scripsit memoratus Theodorus, timens uero futuros a quibusdam propter eam rem tumultus, ne forsitan aliquo modo ea quae Nestorii sunt, lugere quidam coloratim incipiant secundum illud quod alicubi a poeta dictum est apud Graecos quod occasione Patrocli suas calamitates unaquaeque lugebat.

PG 77, 345 B-D

M VIIII 269

Homer. Iliad. 19, 302

79 Ista omnia demonstrantia intentionem quam habuit sanctus Cyrillus de anathemate Theodori, relinquentes illis utuntur solis, quae propter dispensationem dicta sunt, ut perfecte a Nestoriano errore illos abduceret adhuc in eo detentos et compesceret tumultus, quos ab haereticis fore suspicabantur. Proclus igitur sanctae memoriae, acceptis a sancto Cyrillo scriptis, acceptis uero etiam ab Orientalibus plurimis deprecationibus, ut ne anathematizaretur Theodorus nec impia eius conscripta, scribit adhortans eos uel Theodori blasphemias anathematizare et liberos seipsos tali suspicione demonstrare. quoniam uero eiusmodi dispensationem Cyrilli et Procli sanctae memoriae non susceperunt, e contrario autem permanserunt defendentes etiam ipsas blasphemias Theodori et dicentes eas consonare scriptis a sanctis patribus, uidens sanctus Cyrillus crescentem impietatem et inde simpliciorum laesionem timens coactus

L V 487

Sur II 540

---

9 quod —14 *aliter uersa habentur in Cyrilli ep. ad Iohannem Antioch., in hac eadem act. p.* 106, 1—7.

N s (b)

7 nunc quod enim *N* 8 recte *s* 9 prolatā *N* sanctam *om. N* expositionē *N* 9/10 compositā *N* 10 habentē *N* eam] a *N* 14 separent *s* 15 et post alia *om. N* 17 plurima *N* istam *N* 18/19 speraret *N* 20 scribit *s* 22 suscitamus *N* 25 quidem *s* 27 legebat *N* 29 illius *N* 30 adducere *N* adhoc *N* compescet *N* 31 fore] forte *N* 34 libros *N* 35 uero *om. N* 38 et ex *N* lesionum *N*

est libros conscribere aduersus Theodorum et aduersus eius blasphemias et post mortem eiusdem Theodori et haereticum et impium et super paganos et super Iudaeos blasphemum eum ostendere his uerbis

Pusey V 521, 2—13 **80** Expauit caelum propter hoc et contremuit amplius uehementer, dicit dominus. cf. Ier. 2, 12
o intolerabilem malignitatem! o linguam loquentem iniquitatem contra deum et mentem cornu in altitudinem extollentem! paruum tibi esse uidetur adfixum esse ligno dominum gloriae, quem tu quidem neque filium uerum neque deum esse dicis? nos autem credimus quod uere est filius et deus, creator et opifex omnium. nec enim erat homo simpliciter, sed in specie humana ex deo patre uerbum, non translationem nec mutationem in carnem passum, magis autem unitum ei secundum fidem sacrarum litterarum. iste qui carne passus est et suspensus est in ligno, miracula fecit in Aegypto, per sapientem Moysen suam gloriam manifestans.

cf. Ps. 74, 6

81 ET ITERVM IDEM SANCTVS CYRILLVS ADVERSVS THEODORVM ET EIVS BLASPHEMIAS ITA DICIT

Pusey V 529, 4—17 M VIIII 270 Sobrii estote, ebrii ex uino uestro, adclamet aliquis sic errantibus. inpone, homo, tuae linguae ostium et seram; cessa cornu in altitudinem extollens et loquens iniquitatem aduersus deum. quousque insultas patienti Christo? in mente habe scriptum a diuino Paulo: sic autem peccantes in fratres et percutientes eorum infirmam conscientiam in Christum peccatis, et, ut aliquid ex propheticis loquar codicibus: iustificata est Sodoma ex te. superasti paganorum uerbositates quas contra Christum fecerunt stultitiam existimantes crucem. nihil esse ostendisti Iudaicae superbiae crimina. minorare praesumis et, quod ad te pertinet, detrahis ad infamiam eum qui supernas sedes consedet et una cum patre et deo eandem sedem habet. illum enim, qui ex mortuis resurrexit, in deitatis sedibus sedere inquit sapientissimus Paulus.

1 Petr. 5, 8
cf. Ps. 140, 3
cf. Ps. 74, 6
1 Cor. 8, 12
cf. Ez. 16, 52
cf. 1 Cor. 1, 23
cf. Hebr. 1, 3

82 ET PROCLVS AVTEM SANCTAE MEMORIAE ADVERSVS THEODORVM ET EIVS IMPIETATEM IN TOMO AD ARMENIOS ITA DICIT

Fugiamus turbulentos et caenosos fallaciae riuos, deum impugnantes dico sectas, Arrii insaniam diuidentem indiuiduam trinitatem, Eunomii audaciam circumcludentem scientia inoccupabilem naturam, Macedonii rabiem separantem a deitate inseparabiliL V 488 ter procedentem spiritum, et nouam istam et uanam blasphemiam quae Iudaismum plurimum uincit in blasphemiam. illi enim eum qui est uere filius, reprobant fraudan-

---

4—12 *cf. in hac eadem act. p.* 76, 1—10 15—24 *cf. in hac eadem act. p.* 78, 18—28 15—22 *cf. in hac eadem act. p.* 94, 25—33 27—112, 6 *alia uersio Latina ext. in hac eadem act. p.* 85, 11—22; *cf. quae illo loco notaui.*

N s (b)

6 cornu in] cornui *N* multitudinem *N* 7 deum] dominum *s* 8 filius *om. s* opifex] pontifex *N* 9 translatione *N* 10 mutatione *N* carne *N* ei] es *N* 11 in[1] *om. Λ* fecit] egit *N* 14 ita dicit] tradit *s* 20 est] sunt *N* 21 esse *om. N* ostendistis *Λ* 23 condecet *s* condocet *b* et[1] *om. N* 24 deitate *ex* deitatib; *corr. N* sedibus *om. Λ* 25 proculus *N* 29 scientiam *N* machedonii *N* 30 Iudaeorum *s* 31 in *om. s*

tes ramo radicem; isti autem ei qui est, et alterum superinducunt diuulgantes tamquam multa generantem incorruptibilem naturam. dicamus igitur cum Paulo: Christus
Eph. 2, 14 est pax nostra, qui fecit utraque unum. Iudaeum enim et paganum per baptisma in unum nouum hominem creauit uniens uirtute conuersatione distantia. horreant condemnationem factores nouae impietatis, siquidem distantia in conuentionem unita sunt, ille autem qui unit, in dualitatem, quantum est in eis, diuisus est.

83 ET ITERVM IDEM EX EPISTOLA AD IOHANNEM ANTIOCHENVM EPISCOPVM ADVERSVS EASDEM BLASPHEMIAS THEODORI ITA DICIT

Multi inclamant hic religiosissimum episcopum Edessenorum Ibam, non solum PG 65, 875A
clerici quidam Edesseni et monachi, sed etiam primates et clari militia, quibus rectae ep. 3
fidei calidus zelus accenditur, quia tantum Nestorii dementiam diligit, ut et quaedam 11
capitula quae subposita scripto a nobis ad Armenios tomo direxi tuae reuerentiae, stulta ac profana constituta et omni impietate plena, transferret Syrorum uoce et transmitteret ubique, ut multis simpliciorum inconsiderato auditu laesionem perniciosorum suscipientibus persuaderet ita sapere, sicut abdicatum est dei ecclesiae. quae 15
quando post lectionem cognoueris, festinare digneris cum omni alacritate eum compellere tomo quidem scripto ad Armenios subscribere, uaniloquium autem, magis uero monstriloquium uel, quod est uerius dicere, Iudaicam impietatem capitulorum illorum M VIII 271
condemnantem uiua uoce et sana manu anathematizare dementiam.

84 ET POST PAVCA 20

Hic igitur est unus filius unigenitus, sed non ita sicut quidam peruersa mente et PG 65, 875C–
cogitationis dementia istorum capitulorum genitores facti impiorum abortiuorum et 876A
sibi perniciosorum patres apparuerunt. deinde si memoratus comminister Ibas cognoscit ea quae ad legentium et audientium destructionem euomita sunt capitula, sicut arbitror eum, cum sit prudens et a pueritia diuinis scripturis nutritus, abominari 25
ea et reicere, confidenti uoce et non erubescenti fronte quod in anima sapit, ostendat omnia subposita ad Armenios epistolae capitula reiciens ac deculcans utpote diabolicae insaniae constituta inuentiones et omnia anathemate digna iudicans.

85 Dicant igitur qui utuntur dictis sancti Cyrilli et Procli quae de Theodoro scripta sunt, si non Iudaeis aut paganis aut Sodomitanis et haereticis connumeratur, immo 30
magis eorum omnium impietatem magnitudine suarum blasphemiarum superans et peruersa mente et cogitationis dementia istarum blasphemiarum genitor factus, impiorum abortiuorum et sibi perniciosorum pater apparens et ad destructionem legentium et audientium euomens eiusmodi blasphemias anathemati subiectus est. certum enim est quod qui impius demonstratus est, omni modo separatus est a deo, sicut etiam ille Sur II 541
qui anathematizatus est, tamquam impius separatus est; nihil enim aliud significat 36
anathema nisi a deo separationem. si uero et propter dispensationem aliquid patres dixerunt, ut separarent ab errore Nestorii tunc defensores eius, tamen quoniam nec

9—19 *aliter uersa repetuntur in act. VI p.* 141,28—142, 2
21—28 *aliter uersa repetuntur in act. VI p.* 142, 15—23.

N s (b)

9 edesenorum *N* 10 militiae *s* 11 qui *N* 13 transferre *N* transferret et *b* Syrorum] synodorum *N* 14 transmittere *corr. N* laesionem] lacersione *N* 21 sicut *om. s* 22 ab optiuorum *corr. N* 27 armoenios *N* epistolae *om. N* 28 constitutas *N* omni *N* 30 aut[1] et *N* 31 impietate *N* 34 euomens] ob omnes *N* 36 est[1] *om. s* enim] horum *N* 37 sic *N* 38 separent *N*

susceperunt dicta illorum et tempus quod dispensationis indigeret, praeteriit, iam ad
L V 489 perfectum uenerunt et scripserunt quae superius dicta sunt, et post mortem eius aduersus eum et impia eius conscripta, sicut etiam Paulus apostolus, cum ad tempus con- cf. Act. 16,
cessisset circumcisionem Hebraeis nec non etiam ipse circumcidisset propter dispensationem Timotheum, postea uero quod est perfectum, docens in epistola ad Galatas
inquit: ecce ego Paulus dico uobis: quod si circumcidamini, Christus Gal. 5, 2—6
nihil uobis prodest. testificor autem rursus omni homini circumcidenti se, quoniam debitor est legis faciendae. euacuati estis a Christo qui in lege iustificamini, a gratia excidistis. nos enim spiritu ex fide spem iustitiae expectamus. nam in Christo Iesu neque circumcisio
aliquid ualet neque praeputium, sed fides quae per caritatem operatur. et iterum: ego autem fratres, si circumcisionem praedico, quid Gal. 5, 11. 1
adhuc persecutionem patior? ergo euacuatum est scandalum crucis. utinam et abscindantur qui uos conturbant.

et propter dispensationem iterum quandam castificatus in templo una cum aliis, cf. Act. 21, 26
M VIIII 272 etiam statutas pro castificatione legales oblationes offerens infirmisque condescendens
ad perfectum iterum redit, dicens in epistola ad Colossenses: nemo ergo uos iudicet Col. 2, 16
in cibo aut in potu aut in parte diei festi aut neomeniae aut sabbatorum, quae sunt umbra futurorum. et iterum: si mortui estis cum Christo Col. 2, 20—22
ab elementis mundi, quid adhuc tamquam uiuentes in mundo decernitis? ne tetigeris neque gustaueris neque contrectaueris quae sunt omnia in corruptelam ipso usu secundum praecepta et doctrinas hominum. per ista autem apostolus legalem dispositionem et quasi corporalia legis recusans docet quod interdum dispensatio per congruum tempus prodest et interdum efficit laesionem ad temporis qualitatem. cum enim opus est ignorantes uel errantes
docere, tunc maxima dispensationis utilitas est. quando uero in doctrina perfectionis tempus est, tunc relinquentes patientiam ad perfectionem dogmatum peruenimus. uerumtamen nihil prohibet etiam per alia exempla persuadere defendentibus Theodorum eiusque conscripta, quod nihil prodest impie agentibus, si contigerit quosdam uel ignorantia uel praesumptione uel etiam dispensatione quadam scripsisse aliquid pro
eis. nam Basilius sanctus quaedam scripsit de Apolinario, sed non propter hoc eum condemnatione liberauit.

86 SVNT VERO QVAE BASILIVS AD PATROPHILVM EPISCOPVM AEGEARVM SCRIPSIT ISTA

ep. 244. 2, 48—3, 7 t. III p. 76 Courtonne

Non multum autem tempus in medio et profectio usque ad Cilicias et inde reditus
et statim litterae abdicationem habentes nostrae communionis. causa uero disruptionis, quod Apolinario scripsimus et conpresbyterum nostrum Diodorum habemus nobis communicantem. ego autem Apolinarium quidem inimicum nunquam existimaui, sed sunt pro quibus hominem erubesco; non tamen sic meipsum homini con-

---

28—114, 8 haereticum *cf. Iustiniani edict. de recta fide p. 106, 27—29 (Schwartz).*

N s (b)

3/4 consensisset *b* 5 galathas *N* 7 rursum *s* 12 cirsumcisione *N* 16 statutus *N*
17 ad perfectum *om. s* colosenses *N* 22 incorruptibilia *N* 23 istā *N* 31 eum a *N*
33 aegaerum *N* Megarum *s* 35 cilitias *N* Cilicas *s*

iunxi, ut illius crimina ipse suscipiam, cum habeo quaedam etiam ego accusare eum inspectis quibusdam conscriptis eius.

87 Et Athanasius diuersas epistolas ad Apolinarium scripsit tamquam eadem in fide sapientem; et tamen postea libros integros etiam post mortem Apolinarii scripsit aduersus eum, cognitis illius in scripto blasphemiis. et nihil Apolinario profuerunt quae antea ad illum tamquam eadem in fide sapientem scripta sunt. sed etiam Leo sanctae memoriae papa antiquioris Romae et suscepit Eutychem et rescripsit conprobans eum et tamen postea condemnauit et anathematizauit eum tamquam haereticum. L V 490 et multos quidem etiam alios inuenimus post mortem anathematizatos, nec non etiam Origenem et, si ad tempora Theophili sanctae memoriae uel superius aliquis recurrerit, post mortem inueniet anathematizatum. quod etiam nunc in ipso fecit et uestra sanctitas et Vigilius religiosissimus papa antiquioris Romae.

praesumpserunt uero Theodori defensores etiam Iohannis sanctae memoriae episcopi Constantinopolitani litteras proferre quasi ad Theodorum factas, laudes eius- M VIIII 273 dem Theodori continentes. quod uero falsa ista sunt, testimonium praebent qui ecclesiasticas historias studiose scripserunt aperte narrantes quod ad Theodorum Mopsuestenum, cum a solitaria uita excidisset, scripta est epistola ab Iohanne multorum uersuum et utilissima. sed etiam Theodoretus ipse in sua ecclesiastica historia mentionem fecerat conuersationis quam Iohannes et Theodorus simul in monasterio exercuerunt, quod aperte demonstrat eadem epistola a saeculari conuersatione ad pudicam in monasterio uitam reuocans eum. sin autem et aliquis concedat ad ipsum Theodorum scriptam eam, quod non est, sed certum est quod Iohannes, qui cum per totum suum pontificatum ueritatis uerbum recte tractasset, ignorans tales blasphemias conscripsisse Theodorum, eiusmodi ad illum litteras fecerat. et quod dicitur a quibusdam quod in communicatione et pace ecclesiarum defunctus est Theodorus, mendacium est et calumnia magis aduersus ecclesiam; ille enim in communicatione et pace ecclesiarum defunctus est, qui usque ad mortem recta ecclesiae dogmata et seruauit et praedi- Sur II 542 cauit. quod autem Theodorus non seruauit neque praedicauit recta ecclesiae dogmata, certum est etiam ex eius blasphemiis. uerumtamen testimonium praebet etiam Gregorius Nysenus defensoribus [enim] impietatis Apolinarii criminantibus ecclesiae sacerdotes propter Theodorum Mopsuestenum illiusque blasphemias proferentibus, in quibus aperte duos filios colens ostendebatur.

10; 11/12 canones in Origenem statutos praeb. cod. Vindobon. hist. gr. 7 fol. 84u—86r [H. Hunger, Katalog der Griech. Handschriften der Österr. Nationalbibliothek, Teil 1, Wien 1961, p. 10; Lambeck-Kollar VIII 917—922; F. Diekamp, Die origenist. Streitigkeiten im 6. Jahrh. und das 5. allgem. Concil, Münster 1899, p. 90—96]; edidi in Append. V 13—15 cf. Facund. VII 7 [PL 67, 705C—706B] 17 cf. Iohannis Chrysostomi ep. 112 [PG 52, 668—669] 18 cf. Theodoreti hist. eccl. V 40 [GCS 19 p. 347].

N s (b)

3 anathasius *N* scribit *s* 6 ante *s* tam *N* 6/7 sed etiam leo papa suscepit eutycem et postea condempnauit sed etiam leo sanctae memoriae *etc. N* 13 iohanni *N* 15 uere *N* falsa *om. N* 17 ab] a *N* 18 utilissimā *N* 27 rectae *N* 28 recte *N* 30 musenus *N* Nyssenus *s* enim *om. s* criminans *N*

88 DICIT IDEM GREGORIVS IN EPISTOLA AD THEOPHILVM SIC

uol. III/1, p. 120, 12—121, 10 Jaeger

Apolinarii dogmatum defensores per querimoniam quae contra nos est, conantur sua confirmare, carnale uerbum et dominum saeculorum hominis filium et mortalem filii deitatem facientes. dicunt enim tamquam quibusdam in catholica ecclesia duos filios colentibus in dogmate, unum quidem secundum naturam, alterum autem secundum adoptionem postea adsumptum. nescio a quo tale audierunt et ad quam personam reluctantur; nondum enim cognoui eum qui talia loqui ausus est. uerumtamen quoniam istam proponentes aduersus nos causam per hoc quod uidentur tale flagitium inpugnare, suas sectas confirmant, bonum est ut tua in Christo perfectio, sicut tibi in mentem ducet spiritus sanctus, incidat occasiones quaerentium aduersus nos occasiones et persuadeat eis qui ista calumniabiliter applicant dei ecclesiae, quod nullum est eiusmodi dogma apud Christianos nec praedicatur.

89 Gregorio igitur sancto clamante apud Christianos nullum esse eiusmodi dogma colentium duos filios, Theodoro autem hoc colente per tota sua conscripta, quomodo conantur dicere in communione ecclesiarum talem impium et blasphemum mortuum

M VIIII 274 L V 491

esse, cum neque sancti patres susceperunt eos qui dixerunt aut scripserunt quod consonantia Athanasio et Basilio et Gregoriis et aliis impius Theodorus in suis libris exposuit? et merito; qui enim talia scripserunt, aliena piae doctrinae praedictorum sanctorum patrum sapuerunt, sicut licet uolenti cum scriptis memoratorum sanctorum patrum conferre ea quae sunt Theodori, inuenire. ille enim nimiae blasphemiae sua conscripta adimplens ad perniciem legentium et consentientium illius impietati edidit; isti uero, maxima lumina ecclesiae, constituti super excelsa tecta suorum operum firmae aedificationis pietatem cum plurimis periculis et omni fiducia praedicauerunt. decet igitur uestram sanctitatem ea quidem quae dicta sunt pro haereticis, auersari, traditionem autem ecclesiae, quod certe facietis, in omnibus sequi et ecclesiam liberare criminatione quae infertur ei propter Theodorum et eius conscripta.

90 Diodorus archidiaconus et primicerius notariorum dixit: Prae manibus habemus et gesta quae Mopsuestiae confecta sunt apud religiosam synodum prouinciae secundae Ciliciae, ex quibus manifestatur quod ex antiquioribus temporibus nomen Theodori de sacris diptychis eiectum est.

91 Sancta synodus dixit: Recitentur.

92 Et cum accepisset Theodorus reuerentissimus diaconus et notarius, recitauit

M VIIII 287 L V 502

1 Piissimo et Christianissimo nostro principi merito diuinitus honorato Flauio Iustiniano augusto et imperatori Iohannes, Thomas, Stephanus, Niceta, Andreas, Procopius, Vrbicius, Antoninus et Cosmas, humiles episcopi uestrae secundae Cilicium prouinciae.

2—12 *cf. in hac eadem act. p.* 93, 27—94, 4 27 sq. *cf. Iustiniani edict. de recta fide p.* 105, 3.

N s (b)

2 Apollinarium *s* per querimoniam] p quiri n̄ iā̄ *N* 3 confirmari *N* 4 quibusdam *om. N* 5 colentibus *om. N* 6 adsumptam *N* 9 sectas] rectas *N* Christo] gratia *s* 10 docet *ex* ducet *corr. N* indicat *N* occasiones — nos *om. s. cf. p.* 94, 2 11 calumnialiter *s* 12 praedicatus *N* 14 duo *N* Si theodoro *N* 18 praedicatorum *s* 19 cum] eum *N* 20 conferre ea] conferentia *N* 22 maximalum in ecclesia *N* 24 dictata *N* auersarii *N* 25 facietis *om. N* sequi] qui *N* 29 anterioribus *s* 30 de *om. s* 32 Theodulus *s* 34 Nicetas *s* 35 Antonius *s b* Cilicum *s*

Semper quidem pro pietate ad deum pertinente labores uestrae Christianitatis mirati sumus et mercedem uobis studii quod circa meliora et optima humanorum habetis, reddituram esse credimus caelestis regni participationem. nihilo minus autem et nunc festinantiam, piissime, uestram circa sanctam uniuersalis ecclesiae pacem considerantes ex his quae de Theodoro olim Mopsuestenae ciuitatis episcopo pie nobis directa sunt a uestra Christianissima serenitate, superlaudamus et miramur circa recta dogmata zelum, inuictissime, tuum. accessimus enim ad Mopsuestenam ciuitatem uniuersi qui per uestram secundam Ciliciam sacerdotium sumus sortiti, Marthannio uiro M VIIII 288 magnifico nobiscum ea quae aguntur, conplente, cum hoc uestra pietas iussisset, et religiosissimos eius clericos aduocauimus nec non etiam clarissimos et laudabiles huius habitatores, electis ab ipsis his qui aetate prouecti fuerunt, hoc quod iuste a uobis Christianissimis praeceptum est, interrogabamus quando Theodorus prior sacris diptychis eiectus est, sed etiam quis loco illius inscriptus est. ista autem eos dicere adhortabamur sanctis et adorandis propositis euangeliis. illi autem fidem nobis eorum quae dicenda erant, per uenerabilia iuramenta adfirmantes et aetatem suam explanantes ignorare dicebant, ex quo Theodori uetusti uocabulum sacris diptychis deletum est. Cyrillus autem sanctae memoriae Alexandrinae magnae ciuitatis pontifex in illius loco insertus est. istis consonare etiam ipsa prae manibus habentes sacra diptycha teste deo inuenimus. sanctae enim memoriae pontificum memoratae Mopsuestenae ciuitatis nomina recitantes Theodori quidem nullam memoriam insertam esse repperimus, Cyrillum autem una cum sanctis qui ad deum ante abierunt, conscriptum inuenimus, cum nullus Cyrillus Mopsuestenae fuisset ciuitatis episcopus. in fine autem connumerationis Theodorum conscriptum esse iuniorem inuenimus, qui ex Galatia ortus, unus nostri factus concilii, ante tres annos defunctus est. omnia igitur gestis inserentes et humili huic suggestioni coniungentes manifesta ea quae mota sunt, uobis Christianissimis fecimus orantes magnum et saluatorem deum, ut nobis et paci sanctarum ecclesiarum te longaeuum et uestram Christianissimam serenitatem custodiat. Sur II 543

Iohannes misericordia dei episcopus uestrae Iustinopolitanae metropolis. subscripsi.

Thomas misericordia dei episcopus uestrae Aegeae ciuitatis. referens subscripsi.

Stephanus misericordia dei episcopus Castabalcae ciuitatis. referens subscripsi.

Niceta misericordia dei episcopus uestrae Epiphaniae ciuitatis. suggerens subscripsi.

Andreas misericordia dei episcopus uestrae Flauiadeae ciuitatis. suggerens subscripsi.

Procopius misericordia dei episcopus uestrae Irenopolitanae ciuitatis. subscripsi.

Vrbicius misericordia dei episcopus uestri Alexandrini oppidi. suggerens subscripsi.

N s (b)

1 et ad *N* pertinentem *N* 2 quo *N* meliorē *N* 3 celesti *N* nihil hominus *N* *ut solet* 5 de *om. N* 6 recta *om. N* 8 Marthanio *s* 9 nobis *s* 11 dilectis *N* fuerant *N* 11/12 a Christianissimis uobis *trp. s* 13 scriptus *N* 14 orandis *s* nobis fidem *trp. s* 19 enim *om. N* pontificū̃m *corr. N* 20 nomine *N* 21 inuenimus *om. s* cum² *om. N* 25 nota *N* 28 misericordiā̃ *N* uestro *N* Iustinianopolitanae *N* metropoli *N* 30 Aegeae *N s (cf. 118, 12; 128, 8; 129, 1)*] Aegearum *scribam (cf. 113, 33; sed cf. 119, 21; Aegon)* suggerens *s* 31 *om. N* 32 Nicetas *s* uestrae *om. s* aepiphaniae *N* 34 flauiadae *N* 36 hierenopolitanae *N* 37 uestrae alexandri *N*

L V 503 Antoninus misericordia dei episcopus uestrae Roseae ciuitatis. suggerens subscripsi.

Cosmas misericordia dei episcopus uestrae Mopsuestenae ciuitatis. suggerens subscripsi.

M VIIII 274 **2** EXEMPLVM SACRAE EPISTOLAE SCRIPTAE AD BEATISSIMVM IOHANNEM METROPOLI-
L V 491 TANVM EPISCOPVM

PL 69, 119 Significamus tuae sanctitati colligere omnes religiosissimos episcopos qui de tua synodo sunt, et peruenire in Mopsuestenam ciuitatem et requisitionem subtilem facere conuenientibus uniuersis ibi constitutis senioribus hominibus siue clericis siue laicis et discere ab ipsis, si cognoscunt tempus ex quo ablatum est nomen Theodori sacris diptychis. si autem non meminerint ex quo hoc factum est, confiteantur hoc ipsum quod non cognoscunt insertum aut praedicatum in sanctis diptychis nomen Theodori, et proferantur uobis et ipsa diptycha, ut cognoscatis, quis pro illo insertus est. et tales confessiones gestis recipientes et uestris suggestionibus coniungentes subscribat et tua sanctitas in ipsis et ceteri religiosissimi episcopi et sic dirigite unam quidem ad nos, alteram autem ad sanctissimum papam. et hoc tamen manifestum fiat et unusquisque eorum qui confitentur, dicant et manifestent, quot est annorum. et uos autem in propriis confessionibus significate de praedicto capitulo et quem pro Theodoro insertum inuenistis. scripsimus autem et Marthannio uiro magnifico pro hoc, ut sine ulla dilatione ista agerentur et nobis mitterentur. legi.

M VIIII 275 DAT̄ DECIMO K̄L IVN̄ CONSTANTINOPOLI IMPERII DOMNI NOSTRI IVSTINIANI P̄P
d. 23. m. Mai. AVG̃ ANNO XXIIII P̄ C̄ BASILII V̄ C̄ ANNO NONO.
a. 550

3 COSMAE SANCTISSIMO EPISCOPO MOPSVESTIAE

PL 69, 119 sq. Significamus tuae sanctitati quod iussimus Iohanni beatissimo metropolitano Anazarbenae ciuitatis colligere omnes prouinciae episcopos et peruenire in uestram ciuitatem et subtilem inquisitionem facere conuenientibus omnibus apud uos constitutis
L V 492 senioribus hominibus, siue clericis siue laicis, et discere ab illis, si cognoscunt ex quo ablatum est nomen Theodori a sacris diptychis. si autem non meminerint de tempore et quando hoc ipsum factum est, et hoc ipsum confiteantur quod non cognoscunt nomen Theodori in sanctis diptychis insertum uel praedicatum ipsum in ecclesia. oportet igitur proferri et ipsa sacra diptycha, ut omnes cognoscant religiosissimi episcopi, quo ordine nomina episcoporum in diptychis recitantur, et hoc ipsum manifestum uos facere per suggestionem uestram. et confessiones gestis interuenientibus recipientes et uestris coniungentes suggestionibus subscribite omnes collecti episcopi et sic dirigite unam quidem ad nos, alteram autem ad sanctissimum papam. et hoc

---

N s (b)

1 Antonius *s* 17 quod *N* 19 Marthanio *s* 20 mittantur *N* 21 Datur *s* DECIMV̄ *N* Kalendas Iunias *s* CONSTANTINOPOLİ *N* IMPR̄I *exp. N* domini *s* nostri *om. N* 21/22 perpetuo Augusti *s* 22 uigesimo quarto *s* POST *N s* CON̄ *N* Consulatum *s* BASILI *N* VIRO CLARISSIMO *N* uiri clarissimi *s* 28 sanctis *s* 32 quo] qui *N* manifestemur *N* 33 uos *om. N* 33/34 recipientes] p̄cipientes *N*

autem fiat manifestum in confessionibus eorum, ut unusquisque dicat et manifestet, quot est annorum. legi.

DAT̄ DECIMO K̄L IVN̄ CONSTANTINOPOLI IMPERII DOMNI NR̄I IVSTINIANI P̄P AV̄G ANNO XXIIII P̄ C̄ BASILII V̄ C̄ ANNO NONO. d. 23. m. Mai. a. 550

4 Imperii diuini et piissimi nostri domini Flauii Iustiniani perpetuo augusti et imperatoris anno XXIIII post consulatum Flauii Basilii uiri clarissimi anno nono ante quinto decimo Kalendas Iulias mensis Iunii septimo decimo instantis tertiae decimae indictionis in Mopsuestia colonia Christianissima praesidente in religiosissimo secretario uenerandi episcopii d. 17. m. Iun. a. 550

Iohanne religiosissimo et sanctissimo metropolitano,

considentibus autem

Thoma religiosissimo episcopo Aegeae ciuitatis et
Stephano religiosissimo episcopo Castabaleae ciuitatis et
Niceta religiosissimo episcopo Epiphaneorum et
Andrea religiosissimo episcopo Flauiadeorum et
Procopio religiosissimo episcopo Irenopolitanorum et
Vrbicio religiosissimo episcopo Alexandrini oppidi et
Antonino religiosissimo episcopo Roseorum et
Cosma religiosissimo episcopo Mopsuestiae ciuitatis

nec non etiam

Marthannio uiro magnifico comite domesticorum et
omnibus religiosissimis presbyteris,

praesentibus autem et

omnibus religiosissimis diaconis et subdiaconis et lectoribus praedictae Mopsuestenae ciuitatis sanctissimae ecclesiae, M VIIII 276

insuper praesentibus cum eis etiam

Eumolpio et Theodoro clarissimis comitibus et
Hypatio et Paulo clarissimis tribunis et
Eusebona clarissimo palatino et
Paulo uiro honesto defensore et
Stephano uiro laudabili et

N s (b)

2 quod *N* 3 Datur *s* DECIMV̄ *N* undecimo *s* Kalendas Iunias *s* IMPR̄ *N* domini nostri *s* IVSTIANI *N* perpetuo Augusti *s* 4 uigesimoquarto *s* POST CONSVLATVM *N s* VIRO C̄LAR *N* uiri clarissimi *s* 5 diuini] domni *N* 6 uigesimotertio *s* cō̄ basilii uiro clarissimo *N* 7 iulias *ex* iunias *corr. N* Iunias *s* 8/9 secreto *N s* 9 ep̄i *N* episcopi *s* 10 Iohannē religiosissimū et sanctissimū metropolitanū *N* 11 autem *om. N* 14 epyphaneorum *N* Epiphaniorum *s* 16 hieropolitanorum *N* 18 Antonino *N s* rosseorum *N* 21 Marthannio *s* comite domesticorum] COM DOM M *N* 26 cum — etiam *om. s* 27 olimpio *N (sed cf. p. 120, 25)* clarissimorum *N* 30 uiro honesto] uho *N* et *om. N*

Paulo cognomine Neonis aliisque laudabilibus habitatoribus eiusdem Mopsuestenae ciuitatis

5 Iulianus diaconus et notarius dixit: Piissima iussio serenissimi et Christianissimi
Sur II 544 nostri domini ad uestram peruenit sanctitatem quaedam de Theodoro facto olim istius Mopsuestenae ciuitatis episcopo edicens agere uosmetipsos et uestrum sanctum concilium; et hanc Marthannius uir magnificus per metropolim degenti uestrae sanctitati transmisit. qua suscepta competentibus praeceptis prompto animo finem imponere festinans statim usa est litteris ad omnes sanctissimos prouinciae episcopos adhortando eos celeriter peruenire ad istam Mopsuestenam ciuitatem et agere ea quae pie iussa sunt. similia autem et ad Cosmam religiossimum episcopum huius Mopsuestiae optimae ciuitatis scripta sunt ab eius pietate. cum ista
L V 493 igitur sic processissent, adsunt, sicut uidetis, omnes sanctissimi prouinciae episcopi nec non etiam Marthannius uir magnificus et ipse ex diuinis praeceptis iussus ea quae pie praecepta sunt, ad effectum perducere. adsunt nihilominus ex uestra iussione et omnes religiosissimi clerici per istam ciuitatem sanctae ecclesiae nec non etiam eius defensor honestus uir, insuper et clarissimi istius possessores et laudabiles habitatores et illi quos seniores esse huius defensor putans manifestos nobis fecit. habemus prae manibus utramque piam iussionem; et hoc ipsum per iussionem sanctitatis uestrae suggerimus.

6 Iohannes per misericordiam dei episcopus Iustinopolitanae metropolis et Thomas episcopus Aegon et Stephanus episcopus Castabaleorum et Niceta episcopus Epiphaneorum et Andreas episcopus Flauiadeorum et Procopius episcopus Irenopoleos et Vrbicius episcopus Alexandrini oppidi et Antoninus episcopus Roseorum et Cosmas episcopus Mopsuestiae dixerunt: Primum omnium semper studium facit Christianissimus noster et serenissimus imperator circa deum uigilantiam et inculpabilem uenerationem. cum igitur ad sanctarum ecclesiarum statum quaedam acciderit causa, solitam et deo uere dilectam alacritatem ostendit. et nos igitur piis et deo placitis ab imperatore praeceptis administrantes omnia diligenter agamus, quae iuste placita sunt eius imperio. diuinis igitur in medium prolatis scripturis et his quae aguntur testimonium praebentibus manifestae fiant piissimae iussiones serenissimi imperatoris et agendis anteponantur.

7 Et prolata sunt in medium sancta euangelia et recitatae et antepositae sunt piissimae iussiones.

M VIIII 277 8 Iohannes misericordia dei episcopus et ceteri reuerentissimi episcopi dixerunt: Illos ad explananda et probanda capitula quae a piissimo imperatore exquisita sunt, productos reuerentissimos uiros et aetate subtilem scientiam habentes oportet sua explanare uocabula et quem habendum sacerdotii gradum sortiti sunt. prouectos igitur aetate reuerentissimus ecclesiae defensor ab aliis separet.

N s (b)

5 edicens *b*] dicens *s* et uicem *N* 6 hunc mathannium uirum magnificum *N* 8 est *om. s* litteras *N* 10/11 episcopum *post* ciuitatis *coll. s* 11 Mopsuestenae *s* 13 martannius *N* 14 piae *N* 17 quos] quod *N* 18 utrumque *N* 20 iustinianopolitanae *N* 21 Nicetas *s* 21/22 epyphaneorum *N* 22 Irenopoleos *s* heropoleos *N* 23 urbitius *N* rosseorum *N* 25 deum] dni *N* 26 statum *om. N* causam *N* 27 solitam *om. N* deo et[1] *trp. N* 28 imp̄rto *N* 30 manifesta *N* 35 exemplanda *N* imp̄r *N* 38 reuerentissimi *N* defensores *N* separent *N*

9 Eugenius diaconus et defensor Mopsuestenae sanctissimae ecclesiae dixit: Secundum interlocutionem uestrae sanctitatis prouectos aetate reuerentissimos presbyteros et diacones a ceteris separaui; et stant sicut uidetis.

10 Sanctissimi episcopi dixerunt: Agatur quod pronuntiatum est.

11 Martyrius dixit: Martyrius dicor; presbyter sum istius sanctissimae ecclesiae.
Paulus dixit: Paulus dicor; presbyter sum istius sanctissimae ecclesiae.
Stephanus dixit: Stephanus dicor; presbyter sum istius sanctissimae ecclesiae.
Olympius dixit: Olympius dicor; presbyter sum istius sanctissimae ecclesiae.
Iohannes dixit: Iohannes dicor; presbyter sum istius sanctae ecclesiae.
Thomas dixit: Thomas dicor; presbyter sum istius sanctae ecclesiae.
Theodorus dixit: Theodorus dicor; presbyter sum istius sanctae ecclesiae.
Thomas dixit: Thomas dicor; presbyter sum istius sanctae ecclesiae.
Eudoxius dixit: Eudoxius dicor; presbyter sum istius sanctae ecclesiae.
Paulus dixit: Paulus dicor; presbyter sum istius sanctae ecclesiae.
Theodorus dixit: Theodorus dicor; presbyter sum istius sanctae ecclesiae.
Paregorius dixit: Paregorius dicor; archidiaconus sum istius sanctae ecclesiae.
Iohannes dixit: Iohannes dicor; diaconus sum istius sanctae ecclesiae.
Theodorus dixit: Theodorus dicor; diaconus sum in hac ciuitate natus. L V 494
Paulus dixit: Paulus dicor; diaconus sum in hac ciuitate natus.
Iohannes dixit: Iohannes dicor; diaconus sum in hac ciuitate natus.
Thomas dixit: Thomas dicor; diaconus sum in hac ciuitate natus.

12 Sanctissimi episcopi dixerunt: Idem ipsum agant et clarissimi possessores et laudabiles huius habitatores quos seniores istius ciuitatis honestus defensor demonstrauit; et ab aliis separati sua dicant uocabula et status.

13 Eumolpius dixit: Eumolpius dicor; comes sum in hac ciuitate natus.
Theodorus dixit: Theodorus dicor; comes sum in hac ciuitate natus.
Eusebonas dixit: Eusebonas dicor; palatinus sum in hac ciuitate natus.
Stephanus dixit: Stephanus dicor; praefectianus sum in hac ciuitate natus.
Paulus dixit: Paulus dicor cognomine Neonis; in hac ciuitate natus.
Anatolius dixit: Anatolius dicor; principalis in hac ciuitate natus. M VIIII 278
Martinus dixit: Martinus dicor; in hac ciuitate natus.
Eustathius dixit: Eustathius dicor cognomine Roda; in hac ciuitate natus.
Anatolius dixit: Anatolius dicor; in hac ciuitate natus.
Rufinus dixit: Rufinus dicor; architectus in hac ciuitate natus.
Comitas dixit: Comitas dicor; agens in rebus et pater huius ciuitatis.
Theodorus dixit: Theodorus dicor; agens in rebus in hac ciuitate natus.
Iohannes dixit: Iohannes dicor; tabularius in hac ciuitate natus.

N s (b)

1 diaconus ecclesiae *N* et ecclesiae defensor *s b* sanctae *s* 3 separati *N* 5 Martuius *bis N* sanctae *s* 6 Paulinus *bis s* sanctae *s* 7 sanctae *N* 8 Olimpius *bis N* 12 Thomas² — ecclesiae *om. N* 16 Paregorius *bis s* Paragurius¹ *N* Paragorius² *N* 26 *om. N* 29 cognom̄ *N* 31 Martynus¹ *N* Marinus *bis s* 32 Eustatius *bis N* Eustachius *bis s* Rhoda *s* 33 Anatholius *bis N* 34 *ante* Rufinus *iterum* 31 Martinus — 32 roda *not. N* 35 istius *s*

Addaeus dixit: Addaeus dicor; ciuis sum.
Sur II 545 Marcus dixit: Marcus dicor; praefectianus in hac ciuitate natus.
Iohannes dixit: Iohannes dicor; lecticiarius in hac ciuitate natus.
Niceta dixit: Niceta dicor; tabularius sum in hac ciuitate natus.

14 Sanctissimi episcopi dixerunt: Quoniam adest honestus huius ciuitatis defensor et quae dicta sunt a nostris notariis, audiuit, insuper planius nos per suam doceat uocem, si seniores de his uiris qui ab ipso in praesenti demonstrati sunt, non cognoscit per istam ciuitatem.

15 Paulus praefectianus et defensor dixit: Iussus a uestra sanctitate quos potui inuenire uere seniores in laicis constitutos clarissimos et honestissimos uiros, produxi, qui interrogati propositis scripturis diuinis de suo statu manifestantes subtilius explanant et sua tempora et quae sciunt ipsi illi magis per semetipsos cognoscentes.

16 Sanctissimi episcopi dixerunt: Reuerentissimus sacrorum custos uasorum istius sanctissimae ecclesiae adferat ad considerationem nobis et recitationem huius sacra diptycha, in quibus sanctae memoriae sacerdotum istius optimae ciuitatis scripta continentur uocabula.

17 Iohannes presbyter et cimiliarcha dixit: Secundum iussionem uestrae sanctitatis inter sacra uasa quae a me seruantur, habens diptycha ista protuli et ad recitationem porrigo. habeo autem et alios duos membraneos quaterniones ueteriores istis quae nunc sunt et recitantur; quos et ipsos protuli, sicut uidetis.

18 Sanctissimi episcopi dixerunt: Ad auditum nostrae mediocritatis, sed etiam illorum qui ad testimonium producti sunt reuerentissimi et clarissimi et honestissimi uiri, recitentur sacra diptycha quae declarant sanctae memoriae connumerationem sacerdotum istius Mopsuestenae ciuitatis, ex quo immaculata et orthodoxa fides praedicatur usque ad hunc sacerdotem qui in praesenti tertia decima indictione defunctus est.
a. 549/50

L V 495 **19** Et recitata sunt et habent sic

Pro requiescentibus episcopis Protogene, Zosimo, Olympio, Cyrillo, Thoma, Basiano, Iohanne, Auxentio, Palatino, Iacobo, Zosimo, Theodoro, Simeone.

20 ITEM EX ALIO DIPTYCHO

Pro requiescentibus episcopis Protogene, Zosimo, Olympio, Cyrillo, Thoma, Basiano, Iohanne, Auxentio, Palatino, Iacobo, Zosimo, Theodoro, Simeone.

21 ET EX ALIIS DIPTYCHIS

M VIIII 279 Pro requiescentibus episcopis Protogene, Zosimo, Olympio, Cyrillo, Thoma, Basiano, Iohanne, Auxentio, Palatino, Iacobo, Zosimo, Theodoro, Simeone.

N s (b)

1 Addeus *bis N* 3 lecticianus *N* 4 Nicetas *bis N s, sed cf. p.* 128, 3 6 plenius *N* 10 laicis] locis *N* produxi] probati *N* 12 illi *om. N* pro semetipsis *s* 14 huius] habens *Balux. (cf.* 18*);* nihil hic deest: intelligitur enim uox ecclesiae *recte adnot. in marg. Lab.* 18 habent^es *s* 23 commemorationem *N* 25 indic̄ *N* 27 recitati *s* habet *N* 29 Bassiano *s* ausentio *N* 30 Item *om. s* 35 Zosimo — Simeone *om. s*

22 Sanctissimi episcopi dixerunt: Porrigantur etiam nobis ad recitationem et considerationem quae manifesta facta sunt sacra diptycha, ut unusquisque nostrum ista perlegat et inspiciat.

23 Et porrecta sunt sanctissimis episcopis.

24 Sanctissimi episcopi dixerunt: Sunt etiam alia prolatis ueteriora apud tuam reuerentiam?

25 Iohannes presbyter et cimiliarcha dixit: Ista habeo, domini, quae et protuli.

26 Sanctissimi episcopi dixerunt: Propositis diuinis scripturis hoc ipsum explana.

27 Iohannes presbyter et cimiliarcha dixit: Per istam uirtutem, non habeo alia diptycha istis ueteriora, sed omnia quae habeo, protuli.

28 Sanctissimi episcopi dixerunt: Cum ipsa causa, quoniam ad animae respicit salutem, et reuerentissimus habitus uester adhortatur uos nihil extra ueritatem dicere, certum est quod multam curam subtilitatis facietis. ut autem omnis cogitatio praua foras reiciatur ab his quae aguntur, et uenerabilibus uos oportet iuramentis confirmare quae dicturi estis. sed unusquisque sanctas et inuiolatas tangens scripturas per ipsas fidem praebeat nihil extra ea quae cum ueritate cognoscit, in his quae aguntur, dicere. ad eandem autem iuramenti fidem respicientes etiam suam aetatem explanent et piissimi domini rerum iussionem sequentes dicant, si tempus sciunt et retinent, per quod Theodorus olim episcopus factus istius ciuitatis sacrorum praedicatione diptychorum eiectus est, et quis illius in iisdem sacris diptychis locum subpleuit.

29 Martyrius presbyter dixit: Per istam uirtutem, quicquid scio, ueritatem dicam. sum annorum octoginta plus minus, habeo autem in clero ordinatus sexaginta annos et neque scio neque audiui quod recitatus est Theodorus olim factus episcopus istius ciuitatis in sacris diptychis; sed audiui quod sanctus Cyrillus Alexandriae magnae ciuitatis episcopus factus pro Theodoro taxatus est in diptychis, quibus inscripti sunt defuncti sanctissimi episcopi, et usque adhuc ipse inscriptus est et praedicatur cum aliis episcopis. episcopum enim in nostra ciuitate nomine Cyrillum neque scio neque audiui factum. qui autem nunc insertus est Theodorus, ante tres annos obiit et de Galatia erat.

30 Paulus presbyter dixit: Per istas sanctas scripturas, quod scio, cum ueritate dico. presbyter sum Mopsuestenae sanctissimae ecclesiae et sum annorum septuaginta nouem, habeo autem quadraginta nouem annos in clero et neque scio neque audiui Theodorum ueterem qui fuit episcopus in ista ciuitate, praedicari in sacris diptychis M VIIII 280 sanctissimae nostrae ecclesiae aut quando ablatum est nomen ipsius ex diptychis. audio autem, cum diptycha leguntur in diuino ministerio, nomen Cyrilli in connumeratione requiescentium episcoporum; factum autem episcopum Cyrillum in hac ciuitate neque scio neque audiui.

N s (b)

1 etiam] et *s* 1/2 et considerationem *om. N* 2 ut *om. N* ista *om. s* 4 porrecta *N*] oblata *s b* 5 ueriora *N* 7 cymiliarchis *N* domine *s* 10 ueriora *N* 12 ex ueritate *b* 14 reicietur *N* 17 inspicientes *N* 20 iisdem] sedem *N* 21 Marturius *N* presbyter *om. s b* 22 annos] plus *s* 23 recitatū *N* 25 scripti *N* 26 ipse *om. N* praescriptus *N* praedicatus *N* 30 Paulinus *s* 33 ueterem] uere *N* 35/36 commemoratione *N* connumerationem *s*

L V 496 **31** Stephanus presbyter dixit: Per istam uirtutem, quicquid scio, cum ueritate dico. sexaginta nouem annorum sum plus minus, factus sum autem presbyter ante hos tres annos et nullatenus scio nec audiui Theodorum qui olim in nostra ciuitate fuit episco-
Sur II 546 pus, nominatum in sacris diptychis. cognoui autem, ex quo uenerabili huic connumeror clero, quod illo adempto ex ipsis aliquando Cyrillus Alexandrinae ciuitatis episcopus in illius loco insertus est sacris diptychis requiescentium episcoporum, qui usque nunc pro ipso praedicatur. Cyrillum autem factum nostrae ciuitatis episcopum neque scio neque audiui. Theodorus autem qui inscriptus est sacris diptychis, ante tres annos defunctus est.

32 Olympius presbyter dixit: Per istas sanctas scripturas, quicquid scio, cum ueritate dico. annorum sum sexaginta quinque, in clero autem connumeror annos quinquaginta quinque, et non scio inscriptum fuisse nomen Theodori sacris diptychis, qui antea fuit hic episcopus, neque audiui eum umquam numerari; audiui autem ab illis qui ante me erant, quod pro illo insertus est sanctus Cyrillus qui fuit Alexandrinae ciuitatis episcopus. quando autem ademptum est nomen Theodori et insertus est pro illo Cyrillus, non memini. factum autem episcopum in ista ciuitate Cyrillum numquam audiui; iste enim qui nunc nominatur Theodorus in diptychis, ille est qui ante tres annos defunctus est Galata.

33 Iohannes presbyter dixit: Per istam uirtutem et deum qui locutus est per istas scripturas, ueritatem dico. annorum sum sexaginta quinque plus minus, habeo autem in clero annos uiginti octo et neque scio, nec cum essem laicus nec postquam factus sum clericus, Theodorum qui olim episcopus fuit istius ciuitatis, neque numerari in sacris diptychis nec quando eiectus est; praedicari autem scio in diptychis in connumeratione requiescentium episcoporum nostrae ciuitatis sanctum Cyrillum archiepiscopum Alexandrinae ciuitatis. episcopum autem nomine Cyrillum non scio fuisse neque audiui in nostra ciuitate. ille enim qui nunc nominatur Theodorus in diptychis, ante tres annos obiit et de Galatia erat.

M VIIII 281 **34** Thomas presbyter dixit: Per istas sanctas scripturas et deum qui locutus est per ipsas, quicquid scio, ueritatem dico. sexaginta annorum sum, domine, habeo autem in clero, licet peccator sim, quinquaginta quinque annos, et non scio neque audiui nomen ueteris Theodori qui hic episcopus fuit, praedicari in sacris diptychis nec quando ablatus est, nec quis eum eiecit. audiui autem a senioribus quod Cyrillus qui fuit Alexandrinae ciuitatis episcopus, insertus est sacris diptychis pro Theodoro in connumeratione episcoporum nostrae ciuitatis, qui et usque nunc praedicatur; Cyrillum autem episcopum fuisse hic neque audiui neque scio. iste uero qui nunc nominatur cum mortuis episcopis Theodorus de Galatia oriundus, ante tres annos defunctus est.

35 Theodorus presbyter dixit: Per istam uirtutem, quicquid scio, cum ueritate dico. sum annorum sexaginta duorum plus minus, quinquaginta quinque autem annos habeo in uenerabili clero istius sanctissimae ecclesiae et nunquam audiui nomen Theodori ueteris qui fuit hic episcopus, neque insertum esse sacris diptychis neque recitari.

N s (b)

1 quia quicquid *N* 2 plus minusue sum *trp. s* factus uero sum *s* 3 nec] uel *s* olim *om. N* 4 in uenerabili *N b* 6 insertus] susceptus *N* 8 in sacris *N* 10/11 ueritatem dico *s* 11 annos *om. s* 13 ante *N* hic *om. N* 14 illo] ipso *s* 16 illo] ipso *s* 25 neque] nec *s* 28 per[2]] in *N om. s* 31 quando] qn̄ *s* 32 quis eum] qui ipsum *s* quis ipsum *b* 40 hic *om. N*

audiui autem ab antiquioribus quod pro Theodoro insertus est sanctus Cyrillus episcopus Alexandriae in requiescentibus episcopis. Cyrillum uero fuisse nostrae ecclesiae neque scio neque audiui. iste autem qui nunc insertus est diptychis Theodorus, L V 497
Galata fuit et ante tres annos defunctus est.

36 Thomas presbyter dixit: Per istas sanctas scripturas, quicquid scio, cum ueritate dico. sexaginta annorum sum plus minus, in clero autem quinquaginta annos habeo et non scio neque audiui insertum Theodorum olim nostrae ciuitatis episcopum factum neque audiui ipsum recitari cum requiescentibus sacerdotibus nostrae ciuitatis. fuisse autem in nostra ciuitate episcopum nomine Cyrillum neque scio neque audiui per quodcumque tempus. iste autem qui nunc recitatur Theodorus in sacris diptychis, ille est qui ante tres annos obiit et de Galatia erat.

37 Eudoxius presbyter dixit: Per istas sanctas scripturas ueritatem dico. annos habeo in clero sanctissimae ecclesiae quadraginta duos, sum autem annorum sexaginta trium et, nec cum essem laicus nec clericus factus, scio aut inscriptum esse aut praedicari in sacris diptychis Theodorum ueterem qui fuit hic episcopus, nec quando uel quis deiecit ipsum ex sacris diptychis, scio. audio autem praedicari in diptychis mortuorum episcoporum nostrae ciuitatis Cyrillum episcopum Alexandriae; episcopum enim fuisse in nostra ciuitate nomine Cyrillum neque audiui neque scio. iste autem qui praedicatur Theodorus in diptychis, qui ante tres annos obiit, de Galatia erat.

38 Paulus presbyter dixit: Per istam uirtutem, quicquid scio, ueritatem dico. quin- M VIIII 282
quaginta octo annorum sum, domine, habeo autem in clero uiginti octo annos et non scio Theodorum qui olim fuit episcopus nostrae ciuitatis, praedicari in sacris diptychis, sed neque pro ipso quemquam insertum scio. Theodorus uero qui nunc recitatur, de Galatia erat, qui ante tres annos defunctus est.

39 Theodorus presbyter dixit: Per istam uirtutem, quicquid scio, cum ueritate dico. sum plus minus annorum quinquaginta duorum, ex quo autem clericus sum, uiginti octo sunt anni, et non scio neque audiui, nec cum laicus essem nec ex quo clericus factus sum, Theodorum qui olim fuit episcopus nostrae ciuitatis, recitari uel inscriptum esse sacris diptychis. audiui autem a senioribus quod sanctus Cyrillus episcopus Alexandriae ipse pro illo insertus est sacris diptychis mortuorum episcoporum nostrae ciuitatis. qui autem insertus est sacris diptychis Theodorus, ante tres annos defunctus [est], qui fuit noster episcopus, de Galatia erat. Sur II 547

40 Paregorius archidiaconus dixit: Per istam uirtutem ueritatem dico. annorum sum sexaginta sex, habeo autem connumeratus uenerabili clero annos uiginti octo et non scio, nec cum laicus essem nec postquam factus sum clericus, insertum sacris diptychis nomen Theodori qui antea fuit hic episcopus, neque audiui ipsum recitari. audiui autem a senioribus quod pro ipso insertus est sanctus Cyrillus episcopus Alexandriae ciuitatis, qui et usque nunc praedicatur. hic autem fuisse Cyrillum episcopum neque scio neque audiui. qui uero nunc recitatur Theodorus in sacris diptychis, Galata erat, qui ante tres annos defunctus est.

N s (b)

4 galatha *N* 6 sum] sunt *N* 12 presbyter *om. s* 13 duo *N* 14 aut inscriptum] autem scriptum *b* 23 quendam *N* 27 anni sunt *trp. s* 28 scriptum *N* 30 ipse] ipso *N* 31 *post* ciuitatis *repet.* 29 audiui —31 ciuitatis *N* 32 est *om. s* 33 Paragorius *N* ueritatem *om. N* 35 nec[2]] et *N* 36 ante *s* 37 Alexandrinae *s* 39 galatha *N*

41 Iohannes diaconus dixit: Per istas sanctas scripturas, quicquid scio, cum ueritate
L V 498 dico. annorum sum quinquaginta octo, habeo autem connumeratus uenerabili clero annos quadraginta octo et nescio nec audiui insertum nomen Theodori sacris diptychis, qui antea hic fuit episcopus, nec praedicari ipsum. audiui autem aliquando quod pro ipso insertus est sanctus Cyrillus Alexandriae ciuitatis episcopus qui et usque nunc praedicatur; neque scio neque audiui hic fuisse Cyrillum episcopum. iste autem qui nunc recitatur Theodorus in sacris diptychis, Galata erat, qui ante tres annos defunctus est.

42 Thomas diaconus dixit: Per istas sanctas scripturas ueritatem dico. quinquaginta quinque annorum sum, quadraginta nouem autem habeo annos in clero et non scio neque audiui inscriptum esse sacris diptychis uel recitari eum qui olim fuit nostrae
M VIIII 283 ciuitatis episcopus Theodorus. audiui autem a senioribus hominibus quod beatus Cyrillus pro ipso insertus est Alexandrinae ciuitatis pontifex, qui et usque nunc recitatur in sacris diptychis cum requiescentibus episcopis nostrae ciuitatis. Cyrillum autem episcopum fuisse in nostra ciuitate nescio neque audiui. iste autem qui nunc recitatur in sacris diptychis Theodorus, ante tres annos mortuus, de Galatia erat.

43 Iohannes diaconus dixit: Per istas sanctas scripturas ueritatem dico. annorum sum sexaginta quinque plus minus, habeo autem in clero quinquaginta annos et non audiui umquam Theodorum qui olim fuit episcopus nostrae ciuitatis, praedicari in sacris diptychis nec scio quando insertus est Cyrillus pro memorato Theodoro, scio autem praedicari in diptychis in connumeratione requiescentium episcoporum nostrae ciuitatis Cyrillum pontificem Alexandriae, qui et usque nunc praedicatur. episcopum autem nomine Cyrillum nescio nec audiui nostrae ciuitatis fuisse. Theodorus autem qui nunc recitatur in sacris diptychis, ante tres annos defunctus, de Galatia erat.

44 Paulus diaconus dixit: Per istam uirtutem, quae scio, dico cum ueritate. sum annorum quinquaginta sex plus minus, habeo autem in clero connumeratus annos uiginti tres et, nec cum laicus essem nec postquam factus sum clericus, scio Theodorum ueterem nostrae ciuitatis episcopum inscriptum esse sacris diptychis uel praedicari. audiui autem pro memorato Theodoro sanctum Cyrillum pontificem Alexandrinae ciuitatis insertum esse et praedicari in diptychis in connumeratione requiescentium episcoporum nostrae ciuitatis et usque nunc recitari. Cyrillum autem nomine nostrae ciuitatis fuisse episcopum nec scio nec audiui. iste uero qui nunc recitatur in sacris diptychis Theodorus, ante tres annos defunctus, Galata erat.

45 Sanctissimi episcopi dixerunt: Ista quidem quae reuerentissimorum clericorum scientiae et memoriae sunt, declarant robur eorum quae mota sunt. superest autem, ut etiam praesentem rem testimonium consequatur eorum qui extra sacrum concilium sunt. singillatim igitur praesentes clarissimi et honestissimi et laudabiles uiri introducti, qui etiam aetate priores demonstrati sunt, declarent tam uitae tempus quam ea quaecumque sciunt, propter causam quae nunc mouetur, per praesentia diuina et uenerabilia euangelia prius confirmantes ea quae dicturi sunt.

N s (b)

2 docco *s* 3 non scio neque *s* 5 Alexandrinae *s* episcopus *om. s* 10 autem *om. s* annos *om. s* 19 praedicari *om. s* 20 ne^{c}scio *corr. N* nescio *s* 23 autem^{1} *om. s* nec scio *s* 24 defunctus est *N* 28 sacras *N* 32 fuisse ciuitatis *trp. s* ne^{c}scio *corr. N* nescio *s* in *om. N* 33 defunctus est *N* de Galatia *s* 34 reuerentissimi *N* 35 declarata *N* declarat *b* uota *N* autem *om. N* 40 diuine *N* et *om. N* uenerabilis euangelii *N* dicta *N*

46 Eumolpius comes dixit: Per istam uirtutem, quicquid scio, ueritatem dico. sum annorum plus minus sexaginta. cognouit autem uestra sanctitas quod militabam ministrans diuinis et maximis iussionibus; et cum peruenissem ad istam L V 499
ciuitatem, communicans in sancta ecclesia numquam audiui praedicari in sanctis diptychis nomen Theodori qui fuit, sicut dicitur a senioribus, episcopus huius ciuitatis. M VIIII 284
iste enim qui nunc recitatur Theodorus, de Galatia erat, qui ante tres annos defunctus est.

47 Theodorus comes dixit: Per istas sanctas scripturas, quicquid scio, cum ueritate dico. quadraginta quinque annorum sum plus minus et non scio nomen Theodori ueteris qui dicitur nostrae fuisse ciuitatis episcopus, recitari in sacris diptychis. Theodorus autem qui diptychis nunc inscriptus est et praedicatur cum mortuis episcopis, de Galatia erat et ante tres annos defunctus est.

48 Eusebonas palatinus dixit: Per istam uirtutem sanctorum euangeliorum, quicquid scio, cum ueritate dico. ex quo memini et conuenio in sanctam ecclesiam, non scio nomen Theodori ueteris quem dicunt huius ciuitatis episcopum fuisse, in sacris diptychis praedicatum; plus tamen sum annorum quinquaginta.

49 Stephanus praefectianus dixit: Per istas sanctas scripturas, quicquid scio, ueritatem dico. annorum sum sexaginta unius. nomen Theodori ueteris episcopi Mopsuestenae ciuitatis non audiui in sacris diptychis recitari. audiui autem in connumeratione episcoporum nostrae ciuitatis praedicari Cyrillum qui, sicut dicebant seniores, Sur II 548
fuit episcopus Alexandrinae magnae ciuitatis, qui et usque nunc cum requiescentibus episcopis nostrae Mopsuestenae ciuitatis recitatur, quoniam simplicius magis quam curiosius accedens diuina et inuiolata solitus sum mysteria suscipere. ille enim qui nunc insertus est Theodorus, ante tres annos defunctus, de Galatia erat.

50 Paulus Neonis dixit: Per istas sanctas scripturas, quicquid scio, ueritatem dico. annorum sum septuaginta et neque scio neque audiui praedicari Theodorum ueterem in sacris diptychis, qui fuit episcopus nostrae ciuitatis, nec quando leuatus est uel quis pro illo insertus est, scio nisi istum Theodorum Galatam audio praedicari, qui ante tres annos defunctus est.

51 Anatolius principalis dixit: Per istam uirtutem ueritatem dico. sum annorum sexaginta quinque plus minusue; Theodorum ueterem Antiochenum nostrae ciuitatis episcopum nescio in sacris diptychis recitari nisi Theodorum ante tres annos defunctum, qui de Galatia erat.

52 Martinus praefectianus dixit: Per istas sanctas scripturas, quicquid scio, ueritatem dico. annorum sum sexaginta trium plus minus et non scio uel insertum esse uel praedicari in sacris diptychis nomen Theodori ueteris qui fuit episcopus istius ciuitatis. Theodorus autem qui nunc recitatur, Galata erat et ante tres annos defunctus est.

N s (b)

6 Theodorus *om. N* 9 minusue *b* 10 fuisse nostrae ciuitatis *trp. s* 11 qui in *corr. N* scriptus *N* 16 praedicandum *N* 19 audiui autem] audio uero *s* 21 Alexandriae *s* 24 defunctus est *N* 25 cum ueritate *s* dico] doceo *b* 28 de Galatia *s* 30 Anatholius *N* annorum sum *trp. N* 32 nec scio *N* 34 Marinus *s* praefectianus] uel pbr *exp. N* 35 minusue *s* 36 praedicari *om. N* 37 Theodorum *N* de Galatia *s*

M VIIII 285 **53** Eustathius dixit: Per istam uirtutem, quae scio, cum ueritate dico. sum annorum septuaginta plus minus et non scio nomen Theodori qui olim episcopus fuit Mopsuestenae ciuitatis, insertum esse uel praedicari in sacris diptychis nostrae sanctissimae ecclesiae. qui autem nunc recitatur in diptychis Theodorus ante tres annos defunctus de Galatia erat.

54 Anatolius dixit: Per istas sanctas scripturas, quicquid scio, cum ueritate dico. annorum sum septuaginta trium et nescio uel taxatum in sacris diptychis sacrosanctae
L V 500 ecclesiae uel praedicatum Theodorum ueterem factum nostrae ciuitatis episcopum. qui nunc enim nominatur Theodorus qui ante tres annos defunctus est, Galata erat.

55 Rufinus architectus dixit: Per istam uirtutem, quicquid scio, cum ueritate dico. septuaginta annorum sum et nec a parentibus meis audiui nec scio uel ex alio quodam audiui insertum esse uel praedicari in sacris diptychis nomen Theodori qui olim fuit hic episcopus. Theodorus autem qui nunc praedicatur in sacris diptychis, ille est qui ante tres annos obiit.

56 Comitas agens in rebus et pater ciuitatis dixit: Per istas sanctas scripturas, quicquid scio, cum ueritate dico. nec scio nec audiui recitari nomen Theodori qui olim fuit, sicut dicunt, episcopus nostrae ciuitatis. sum autem annorum quinquaginta.

57 Theodorus agens in rebus dixit: Per istam uirtutem, quicquid scio, ueritatem dico. sum annorum quinquaginta et non scio uel audiui insertum esse sacris diptychis nomen Theodori ueteris qui fuit in hac ciuitate, sicut dicunt, episcopus.

58 Iohannes tabularius dixit: Per istam uirtutem sanctorum euangeliorum, quicquid scio, cum ueritate dico. sum annorum sexaginta septem plus minus et Theodorum ueterem qui fuit nostrae ciuitatis episcopus, non scio recitari. iste autem qui nunc recitatur Theodorus, est Galata qui ante tres annos mortuus est, qui fuit noster episcopus.

59 Addaeus ciuis dixit: Per istas sanctas scripturas, quicquid scio, cum ueritate dico. sum, domine, sexaginta annorum et non scio nec audiui umquam praedicari in sacris diptychis nomen Theodori ueteris qui hic episcopus fuit. ante tres autem annos defunctus est Theodorus Galata qui hic episcopus fuit, et ipse praedicatur cum aliis episcopis mortuis.

60 Marcus praefectianus dixit: Per istam uirtutem sanctorum euangeliorum, quicquid scio, cum ueritate dico. sum annorum quinquaginta quinque et non scio nec
M VIIII 286 audiui in sacris diptychis recitari Theodorum ueterem qui hic episcopus fuit, nisi istum Theodorum Galatam qui ante tres annos mortuus est.

61 Iohannes lecticiarius dixit: Per istas sanctas scripturas, quicquid scio, cum ueritate dico. sum annorum septuaginta et non scio nec audiui praedicari in sacris

---

N s (b)

1 Eustatius *N* 2 minusue *s* nomen *om. s* Theodorum *s* 6 Anatholius *N* 8 praedicari *N* praedicandum *b* 9 enim] uero *s* Theodorus est *s* erat *om. s* 11 ex alio quodam] ex aliqua^{n}dā *corr. N* 13 hic *om. N* 16 cum *om. s* ueritatem *s* nescio *s* 17 quadraginta *s* 21 tabula^{ta}rius *s* 22 ueritatem dico *s* minusue *s* 23 episcopus nostrae ciuitatis *trp. s* 24 recitatur] praedicatur *s* de Galatia *s* 26 Addeus *N* ciuis *om. s* 29 de Galatia *s* 33 sacris] scriptis *N* 35/36 ueritatem dico *s*

diptychis nomen Theodori ueteris qui hic fuit episcopus, nisi istum Theodorum Galatam qui ante tres annos mortuus est.

62 Niceta tabularius dixit: Per istam uirtutem, quicquid scio, cum ueritate dico. sum annorum quinquaginta quattuor et non scio nec audiui nomen Theodori ueteris in sacris diptychis recitari sanctissimae nostrae ecclesiae; sed qui nunc recitatur, Theodorus est qui ante tres annos mortuus est, episcopus.

63 Iohannes misericordia dei episcopus Iustinopolitanae metropoleos et Thomas episcopus Aegeae ciuitatis et Stephanus episcopus Castabaleorum et Niceta episcopus Epiphaneorum et Andreas episcopus Flauiadeorum et Procopius episcopus Irenopolitanorum et Vrbicius episcopus Alexandriae ciuitatis et Antoninus episcopus Roseorum et Cosmas episcopus Mopsuestiae dixerunt: Nec ciuitatem in alto positam tegere aliquis nec abscondere poterit nec ueritatis lumen obumbrare semper aliquis ualet. splendet enim dilucide rectae et inmaculatae fidei lumen et sub nulla haereseos nube tenebris cooperitur et nunc ueritatis reuelata est gratia et ualde euidenter declarata est Theodorum ueterem qui per istam ciuitatem fuit episcopus, in antiquis temporibus extra praedicationem diuini mysterii fuisse et a sacris diptychis eiectum esse, pro illo autem alterum constitutum esse et in illius uocabulum inscriptum esse Cyrillum sanctae memoriae. ista enim demonstrauit plane et sine dubio testimonium quod cum iuramentis factum est uirorum religiosissimorum et clarissimorum et laudabilium qui in praesenti in medium producti sunt. sed etiam nos ipsi sacra prae manibus gerentes diptycha eorum qui antecesserunt, sanctorum huius ciuitatis episcoporum inuenimus cum ueritate Theodori quidem ueteris nullam penitus insertam esse memoriam, Cyrilli uero sanctae memoriae uocabulum insertum esse et inadulterata esse sacra diptycha quae prolata sunt, ex ipso considerauimus uisu. demonstrant autem euidenter Cyrillum sanctae memoriae in alterius loco insertum esse eo quod nullus per istam ciuitatem fuit pastor eiusdem uocabuli secundum quod testimoniorum robur explanat. manifestum autem et illud testium fecit adsertio Theodorum qui in fine sacrorum diptychorum scriptus est, non esse illum ueterem, sed eum qui ante tres annos mortuus est qui ex Galatia erat, quem et nos nostrae connumerationis fuisse cognouimus.

cf. Matth. 5.14 — L V 501 — Sur II 549 — M VIII 287

his igitur pro ueritate demonstratis Christianissimo et piissimo nostro imperatori nota omnia secundum quod placuit eius Christianissimae serenitati, faciemus et in omnibus sanctissimo et beatissimo antiquioris Romae papae. sed et communi omnes uoce caelestem supplicamus deum: saluum fac, domine, imperatorem et exaudi eum in quacumque die te inuocauerit.

Ps. 19, 10

64 Iohannes misericordia dei episcopus Iustinopolitanae metropoleos: Apud me confecta sunt anteposita gesta et subscripsi.

---

16 sq. *cf. Iustiniani edict. de recta fide p. 104, 3—5 (Schwartz).*

N s (b)

3 tabula[ta]rius *s* 7 Iustinopolitanae *s b* iustinianopolitanae *N* 8 Agaeae *s* et[1] *om. N* 9/10 hieronopolitanorum *N* 10 urbitius *N* Alexandrinae *s* antoninus *N s* 14 gratia] ratio *s* 16 a *om. s* 17 scriptum *N* 18 iste *N* testimoniorum *N* 23 insertum] scriptum *N* inadulterata] in altera *N* 25/26 per istam ciuitatem] supstans scs̄ *N* 27 qđ theodorus *N* 29 nos *om. b* 30 cognoscimus *s* 32 Christianae *s* 33 et[2] *om. N* 34 regem *Vulg.* 36 misericordiae *N*

Thomas misericordia dei episcopus Aegeae ciuitatis: In conspectu meo confecta sunt anteposita gesta et subscripsi.

Stephanus misericordia dei episcopus Castabaleorum ciuitatis: Coram me confecta sunt anteposita gesta et subscripsi.

Niceta misericordia dei episcopus Epiphaneorum ciuitatis: Coram me confecta sunt anteposita gesta et subscripsi.

Andreas misericordia dei episcopus Flauiadeorum ciuitatis: Coram me confecta sunt anteposita gesta et subscripsi.

Procopius misericordia dei episcopus Irenopolitanae ciuitatis: Coram me confecta sunt anteposita gesta et subscripsi.

Vrbicius misericordia dei episcopus Alexandrini oppidi: Coram me confecta sunt anteposita gesta et subscripsi.

Antoninus misericordia dei episcopus Roseorum ciuitatis: Coram me confecta sunt anteposita gesta et subscripsi.

Cosmas misericordia dei episcopus Mopsuestenae ciuitatis: Coram me confecta sunt anteposita gesta et subscripsi.

M VIIII 288 65 L V 503 FACTA EST AVTEM ET SVGGESTIO AD SANCTISSIMVM PAPAM ANTIQVIORIS ROMAE VIGILIVM AB ISDEM EPISCOPIS ITA HABENS

Decebat uere, cum primam sacerdotii dignitatem sortiti estis, sanctissime, ea
M VIIII 289 quae ad sanctarum ecclesiarum statum respiciunt, manifesta uestrae diuinitus honoratae beatitudini fieri. hoc uehementer et Christianissimus noster imperator considerans et ad uestram scientiam quaedam quae de Theodoro quondam Mopsuestenae ecclesiae episcopo mota sunt, iussit referri. piissimis enim ad nos litteris destinatis hortatus est ad Mopsuestenam ciuitatem conuenire, quae una secundae Ciliciae est, et cum subtilitate perscrutari, quando Theodorus qui olim praedictae ciuitatis fuit episcopus, sacris diptychis eiectus est, et manifesta ea tam eius tranquillitati quam uestrae diuinitus honoratae facere beatitudini. statim igitur Mopsuestiam accedentes religiosissimum congregauimus clerum et fidelem eius populum, eligentes eos qui seniores sunt, qui et retinere forsitan memoria possent subtilitatem eius quod quaerebatur; et diuina et adoranda eis proponentes euangelia, ut suspicionem sui testimonii emundarent, dicere inuitauimus, si sciunt quo tempore Theodori antiqui nomen sacris eiectum est diptychis. illi autem multos annos et suam excedentes memoriam esse iurauerunt, ex quo nulla eiusdem Theodori memoria sacris diptychis infertur, Cyrillum autem religiosae memoriae Alexandrinae ciuitatis pontificem in eius loco esse inscriptum, quae ex patribus suis audisse adseruerunt. sed eorum quae dicebantur, subtilitatem inuestigantes et perscrutauimus sacra diptycha et mortuorum episcoporum connumerationem considerauimus et Theodori quidem in antiquioribus temporibus nullam memoriam inuenimus; in ipso autem fine sacrorum diptychorum Theodorus scriptus est, quem omnes nuper quidem mortuum dixerunt esse, ex Galatia autem ortum esse prouincia. hunc et nos omnes nostri concilii partem factum ante triennium mortuum esse cog-

N s (b)

1 misericordiae *N* 5 misericordiae *N* Epiphaniorum *b* 7 misericordiae *N* 9/10 *om. N* 9 Hieronopolitanae *b* 11 Vrbitius *N* misericordiae *N* 13 Antonius misericordiae *N* 17 est *om. N* 19 primum *N* sacerdotes *s* sanctissimi *s* 20 honorare *N* 21 beatitudinē *N* uehementer *N*] bene *s* 22 mopsuuestenae *N* 23 destinatis] usus *s* 25 prescrutari *N* 27 mopsuestenam *N* 31 inuitabamus *N* 32 excedentes] excellentes *N* 33 memoriā *N* 34 inscriptum esse *trp. s* 35 adserunt *N* 36 praescrutauimus *N* per ipsa uenimus *s* 37 considerabamus *s* 39 esse dixerunt *trp. s* 40 nostri] uestri *N* 40/130, 1 cognoscimus *s*

nouimus. haec ita habere ipsa gesta uobis sanctissimis manifestent, quae humili suggestioni coniungentes ad scientiam uestram destinauimus. sed petimus diuinitus inspiratos uos religiosissimis et deum placantibus uestris orationibus nos humiles suffulcire. et subscripserunt episcopi in ea.

93 Sancta synodus dixit: Sufficiunt quidem quae dicta et prolata sunt, ecclesiasticam traditionem demonstrare eo quod oportet haereticos et post mortem anathematizari. et reliqua autem omnia quae mota sunt, ostendunt quemadmodum ex prolixis temporibus Theodorus Mopsuestenus propter impia sua conscripta et post mortem a catholica ecclesia eiectus est. sed de his quidem sententiam paulo post manifestemus. nunc autem et quae collecta sunt ex Theodoreti conscriptis contra rectam fidem expositis et contra sanctae memoriae Cyrillum et duodecim eius capitula nec non pro Theodoro et Nestorio et eorum blasphemiis, recitentur. Sur II 550 11 M VIII 290

94 Et cum suscepisset Photinus reuerentissimus diaconus et notarius, recitauit

EX HIS QVAE A THEODORETO SCRIPTA SVNT ADVERSVS DVODECIM CAPITVLA SANCTI CYRILLI L V 504

EX HIS QVAE AD PRIMVM ANATHEMATISMVM SCRIPSIT

Certum igitur est ex praedictis quod dei forma non inmutata in serui formam, sed manens quod erat, sumpsit serui formam. si igitur non factus est caro deus uerbum, sed carnem uiuam et rationabilem recepit, non ipse natura ex uirgine natus est, conceptus et conplasmatus et formatus et initium inde ut esset, accipiens, qui ante saecula est et deus est et ad deum est et cum patre est et cum patre cognoscitur et adoratur; sed cum sibi templum in uirginali utero conplasmauit, cum illo erat qui conplasmatus est et conceptus et formatus et natus est. quapropter et sanctam illam uirginem dei genetricem appellamus, non quod deum natura genuit, sed quod hominem deo unitum, qui eum conplasmauit. Pusey VI 390, 19—392, 6

95 EIVSDEM THEODORETI EX HIS QVAE SVNT ADVERSVS ANATHEMATISMVM SECVNDVM

Vnum quidem Christum confitemur diuinis doctrinis apostolorum oboedientes et eundem propter unitatem et deum et hominem nominamus; unitatem autem quae est secundum substantiam, omnino ignoramus tamquam nouam et alienam diuinarum scripturarum et patrum qui eas interpretati sunt. Pusey VI 402, 11—15

96 EIVSDEM EX HIS QVAE SVNT CONTRA QVARTVM ANATHEMATISMVM

tth. 27, 46 Cui igitur adscribamus hoc quod est: deus meus, deus meus, quare me Pusey VI 422, 5—13

17—25 *alia uersio Latina ext. in Collect. Sichard. 4, 11. 12 [ACO I 5 p. 252 sq.], alia in Collect. Palat. 40, 7. 8 [ACO I 5 p. 143 sq.], Graece in Collect. Vatic. 169, 5—6 [ACO I 1, 6 p. 109, 10—19]* 23 sanctam —25 *adf. Pelag. 130* 28—31 *Collect. Sichard. 4, 22 [l. c. p. 256, 8—11], Collect. Palat. 40, 17 [l. c. p. 146, 11—14], Graece in Collect. Vatic. 169, 19 [l. c. p. 114, 10—13]* 33—131, 6 *Collect. Sichard. 4, 39 [l. c. p. 262, 6—12], Collect. Palat. 40, 31 [l. c. p. 150, 13—19], Graece in Collect. Vatic. 169, 33 [l. c. p. 121, 12—19].*

N s (b)

4 suffulciri *N* 7 ostendere *N* 12 recitetur *N* 17 formam] forma *N* 19 ipsa *b* 20 et[1]] est *s* 22 ille *N* est *om. s* 24 deo *om. N* 29 et[1] *om. s* 30 substantiam *N Coll. Pal.* subsistentiam *s Coll. Sich. (cf. quae in praef. p.* VIII *exposui)* alienigenam *corr. N* alienigenam *s*

dereliquisti? et hoc quod est: pater, si potest fieri, transeat calix iste a me, Matth. 26, 39
et hoc quod est: pater, saluum me fac ab ista hora, et hoc quod est: horam Ioh. 12, 27
illam nemo cognouit neque filius hominis, et alia quae humiliter ab ipso et a cf. Marc. 13, 32
sacris apostolis de ipso dicta et scripta sunt? cui esuritionem et sitim applicemus? cf. Matth. 24, 36
cui laborem et somnum? cui ignorantiam et formidinem? quis est qui angelico
indiguit auxilio? si dei uerbi haec sunt, quomodo ignorauit sapientia?

97 ET POST ALIA

Pusey VI 422, 25—424, 2

Non erat dei uerbi ignorantia, sed serui formae, quae tanta in illo tempore cognoscebat, quanta inhabitans deitas reuelauit.

M VIII 291

98 EIVSDEM [EX IIS QVAE SVNT] ADVERSVS DECIMVM ANATHEMATISMVM

Pusey VI 466, 21—26

Quis est qui laboribus uirtutis perfectus est et non natura perfectus existens? quis est qui experimento cognouit oboedientiam et istam ignorans ante experimentum? quis est qui cum reuerentia uixit et cum clamore forti et lacrimis supplicationes obtulit et saluum se facere non potens, sed obsecrans illum qui poterat saluum facere, et mortis liberationem postulans? non deus uerbum, qui immortalis est, qui impassibilis, qui incorporalis est.

99 ET POST ALIA

Pusey VI 468, 2—9

Sed id quod ex semine Dauid sumptum ab ipso est, quod est mortale, quod est passibile, quod timet et mortem, licet postea destruxerit mortis potentiam propter unitatem dei qui hoc recepit, quod per omnem ambulauit iustitiam et ad Iohannem dixit: sine modo, sic enim decet nos implere omnem iustitiam, hoc summi Matth. 3, 15
sacerdotii appellationem accepit secundum ordinem Melchisedech; illud enim habebat cf. Hebr. 5, 10
naturae infirmitatem.

100 EIVSDEM EX EPISTOLA QVAM AD MONASTERIA CONTRA SANCTVM CYRILLVM SCRIPSIT

PG 83, 1416 D—1417 D ep. 151

L V 505

Qui prope stant, derident nostram pugnam et nostris fruuntur malis et gaudent uidentes nos a nobis ipsis consumptos. causa autem istorum sunt qui apostolicam corrumpere fidem contendunt et euangelicis dogmatibus instabilem doctrinam imponere praesumunt et impia Cyrilli capitula cum anathemate in regiam ciuitatem transmi-

---

8—9 *alia uersio Latina ext. in Collect. Sichard. 4, 39. 46 [ACO I 5 p. 262, 21—23; 264, 29—30], alia in Collect. Palat. 40, 31. 36 [ACO I 5 p. 150, 28—29; 152, 4—5], Graece in Collect. Vatic. 169, 33. 38 [ACO I 1, 6 p. 122, 1—2; 124, 11—12]* 11—16 *Collect. Sichard. 4, 81. 95 [l. c. p. 275, 17—22; 279, 21—25], Collect. Palat. 40, 66. 79 [l. c. p. 159, 36—160, 1; 163, 1—4], Graece in Collect. Vatic. 169, 68. 81 [l. c. p. 136, 22—26; 141, 16—19]* 18—23 *Collect. Sichard. 4, 81 [l. c. p. 275, 27—32], Collect. Palat. 40, 66. 67 [l. c. p. 160, 5—10], Graece in Collect. Vatic. 169, 68 [l. c. p. 137, 1—6].*

N s (b)

4 aplicamus *N* 8 non erat] nemo ergo *N* non ergo *b* forma *N* et quae *N* 10 ex iis quae sunt *add. Romani edit., om. N s* 13 clamore] labore *s* 14 potens] potest *N* 16 est *om. s* 19 et *om. s* 20 haec *N* 21 nos *om. N* 22 Melchizedech *s* 24 quae *N* 29 impii *s*

serunt suscipientes et suis subscriptionibus, ut putauerunt, confirmantes quae manifeste ex amara Apolinarii radice exorta sunt. eandem autem habent Arrii et Eunomii blasphemiam; quod si quis subtiliter perspicere uoluerit, nec ab insania Valentini et Manae et Marcionis aliena sunt. nam in primo quidem capitulo dispensationem pro nobis factam eiecit, non recepisse deum uerbum naturam humanam, sed ipsum in carnem mutatum esse docens et suspicione et phantasia saluatoris nostri humanationem, sed non uere factam esse dogmatizans. haec autem ab impietate Marcionis et Manae et Valentini generata sunt. in secundo autem et tertio capitulo quasi oblitus eorum quae in principiis exposuit, unitatem quae est secundum subsistentiam, introducit et conuentum per unitatem naturalem, temperationem quandam et confusionem per haec nomina factam esse docens diuinae naturae et serui formae. hoc autem ab Apolinarii haeretica insania natum est. in quarto autem capitulo euangelicarum et apostolicarum uocum diuisionem abdicat et non permittit secundum M VIIII 2
orthodoxorum patrum doctrinas illas quidem quae deo conueniunt, uoces in diuina excipere natura, humiliores autem et humaniter dictas receptae applicare humanitati. Sur II 551
et inde igitur est inuenire bene sapientes impietatis cognationem. Arrius etenim et Eunomius creaturam et ex his quae non sunt, et seruum unigenitum dei filium dicentes humilia quae a domino Christo humaniter dicta sunt, deitati ipsius applicare ausi sunt, alienum paternae substantiae et dissimilem inde eum ostendere festinantes. super haec, ut compendiose dicam, ipsam impassibilem et non mutabilem Christi deitatem et pati et crucifigi et mori dicit. hoc autem et Arrii et Eunomii insaniam superat. nec enim hi qui creaturam audent dicere creatorem omnium et opificem, in istam excesserunt impietatem. blasphemat autem et sanctum spiritum non ex patre ipsum procedere dicens secundum domini uocem, sed ex filio esse. et iste autem Apolinarii seminum fructus est. propinquat autem et Macedonii malignae culturae; tales sunt Aegyptii partus maligni, patris uero peior progenies. haec cum oporteret uel abortiua facere in ipsa conceptione aut statim nata corrumpere eos quibus animarum medicina commissa est, utpote perniciosa et nostrae naturae laesiones nutriunt magnanimi et multo digna esse studio iudicant, ad perniciem tam suam quam aliorum, qui aures eis patiuntur praestare.

101 ITEM EX ALLOCVTIONE THEODORETI DICTA ADVERSVS SANCTVM CYRILLVM CALCHEDONE STATIM POST EPHESENAM PRIMAM SYNODVM, cum ab Epheso ascendisset ad Constantinopolim una cum Orientalibus pro Nestorio quasi iniuste condemnato PG 84, 53C–I

Vides quomodo et differentiam naturarum scio et unitatem non soluo, o uere
Act. 2, 23. 24 Christi impugnator, magis autem dei impugnator? hunc praescripto consilio et praescientia dei traditum capientes per manus iniquorum adfigentes

---

N s (b)

1 scriptionibus *s* 3 quod] ita ut *N* 4 mannae *N* et *om. N* marchionis *N* pro] in *N* 5 sed] ad *N* 7 haec autem] quae caute *N* marchionis *N* 14 illas] eas *s* 15 humaniter] humiliter *N* receptae *b*] perfecte *N* recipi et *s* applicari *N* 18 humilia] humana *s* 21 insaniam *om. s (sed coniec. Sur.)* superant *N* 22 hi qui] inquiꝫ *N* in qui *b* 25 macoedonii *N* 26 partes *s (fort. partus in marg. adnot. Sur.)* patres *b* 27 natā *N* 28 naturae *om. N* 30 patiuntur] aspiciuntur *b* 31 Item *om. s* 34 damnato *N* 35 o *om. N* uere] noue *s* 37 manum *s*

interfecistis, quem deus resuscitauit ex mortuis solutis uinculis inferni.

PG 84, 55B–C **102** ITEM EX [ALIA] ALLOCVTIONE IN EADEM CIVITATE DICTA CONTRA SANCTAE MEMORIAE CYRILLVM

Numquid soluo unitatem, o noue haeretice, neque tu confundis naturas? dic inconfusam unitatem et suscipio uocem. sed quid dicis quod una natura duae naturae factae sunt? quis te haec propheta erudiuit? quis apostolorum primus, secundus, medius, ultimus, qui est post duodecim, Paulus, Barnabas? quis posterior illis doctor? disce tuum doctorem. hoc Asterius Arrianus genuit et Apolinarius tuus pater. te ipsum enim filium illius constituisti, cuius dogmatum heres factus es; sis et appellationis heres merito.

M VIIII 293
L V 506

103 ITEM EIVSDEM EX ALLOCVTIONE SCRIPTA IN EADEM CIVITATE PRO NESTORIO

PG 84, 60A
PG 84, 56C. D—57A

Christus nobis praecedat sermonem, Christus propter quem terribiles Propontidis contemnitis fluctus, ut nostram uocem exaudiretis, imaginem putantes esse eam uocis uestri pastoris. desideratis enim audire iucundos sibilos uestri pastoris, quem compastores arundinibus occiderunt, sicut arbitrantur, ad quos deus per prophetam clamat: pastores plurimi corruperunt uineas meas, contaminauerunt portionem meam, posuerunt portionem meam amabilem in desertum inuium. Ier. 12, 10

PG 83, 1463A–C **104** ITEM EPISTOLA THEODORETI AD EPISCOPVM ANDREAM SAMOSATENVM SCRIPTA AB EPHESO
ep. 162

Ab Epheso scribens saluto tuam sanctitatem, quam beatifico quidem infirmitatis, amabilem autem deo existimo, quoniam auditu, non experimento, cognouit mala quae hic facta sunt, mala omnem rationis uim superantia et historicam uincentia narrationem continuisque lacrimis et perpetuis fletibus digna. periclitatur enim ecclesiae corpus disrumpi, magis id autem iam incisionem suscepit, nisi ille sapiens medicus diuisa et putrefacta membra reficeret et coniungeret. insanit iterum Aegyptus aduersus deum et bellat cum Moyse et Aaron et famulis eius et plurima pars Israel aduersariis consentit; nimis autem pauci sunt sani qui et pro pietate labores sponte sustinent. deculcata sunt pietatis uenerabilia. illi qui depositi sunt, sacerdotalia ministeria peragunt et, qui deposuerunt, domi sedent gementes; illi qui cum depositis excommunicati sunt, depositos liberauerunt depositione, sicut arbitrati sunt. talem ludunt synodum Aegyptii et Palaestini et Pontici et Asiani et cum his Occasus; plurima enim pars

---

13—18 *alia uersio Latina ext. in Collect. Casin. 125 [ACO I 4 p. 77, 23—29], alia in Collect. Vinter. 24 [ACO I 5 p. 379, 26—32]; Graece ext. in Collect. Athen. 71 [ACO I 1, 7 p. 82, 16—21]* 21—134, 5 *alia uersio Latina ext. in Collect. Casin. 108 [ACO I 4 p. 59].*

N s (b)

3 Item *om. s* alia *om. N* dicta in eadem ciuitate *trp. s* 5 confundas *N* 8 qui] quis *N* 9 disce tuum] disc & unū *N* 10 filius *N* illius *om. N* 12 Item *om. s* ALLOCVCIONĒ *N* 14 putantem *s* 15 desideratis — pastoris *om. N* 16 at *s* quos *om. s b* 19 Item *om. s* 23 historiam *N* 25 id] his *b om. N* 26 iterum] igitur *N* 27 bella *N* bellati *b* cum *om. N b* Mose *s* et[3] *om. N* consensit *s* 28 sane *N* 30 sedem *N* gemitantes *N* 32 et[1] *om. N* ponti *N*

orbis terrarum morbum suscepit. quales mimi ridiculorum in tempore impietatis, sic pietatem in comoedia deluserunt. qualis uero comoedia scriptor talem unquam fabulam recitauerit? qualis autem tragoedia poeta digne fletus eorum conscripserit? tanta et talia dei ecclesiae mala insultauerunt, magis autem breuissimam particulam narraui eorum quae praesumpta sunt.

105 ITEM EIVSDEM AD NESTORIVM POST VNITATEM INTER ORIENTALES ET SANCTISSIMVM CYRILLVM FACTAM — M VIIII 294

Domino meo reuerentissimo et religiosissimo et sanctissimo patri episcopo Nestorio Theodoretus in domino gaudere. — PG 83, 1485A–1488A ep. 172

Quod non urbana conuersatione delector nec saeculari curatione nec gloria nec altis sedibus sum alligatus, arbitror scire tuam sanctitatem. licet enim et nihil aliud, ipsa tamen solitudo ciuitatis quam gubernare sortitus sum, sufficit hanc me philosophiam docere; non solum enim solitudinem, sed etiam plurimos habet rerum tumultus qui possunt facere pigros etiam eos qui eis ualde gaudent. nemo igitur tuae persuadeat sanctitati quod ego episcopalem sedem — Sur II 552
cupiens, conhibendo oculos meos, tamquam orthodoxas suscepi Aegyptiacas litteras. ut enim cum ipsa ueritate dicam, saepius eas perlegi et subtiliter discussi et haeretica illas amaritudine liberatas esse inueni et timui quandam maculam eis imponere, et certe in odio habens quam alius quidam patrem illarum tamquam auctorem tumultuum — L V 507
existentem orbis terrarum, et spero nullas poenas sustinere huius gratia in die iudicii, quoniam intentionem iustus iudex exquirit. his uero quae aduersus tuam sanctitatem iniuste et contra leges facta sunt, nec si ambas meas manus aliquis incideret, patiar consentire, diuina uidelicet gratia me adiuuante et infirmitatem animae subportante. et hoc certum etiam exigentibus per litteras feci. direxi uero etiam tuae sanctitati quae rescripsimus ad ea quae scripsit nobis, ut cognoscas quod nullum nos tempus propter diuinam uirtutem mutauit nec multipedes uel uersipelliones docuit, quorum hi quidem petras, illi uero folia per colorem imitantur.

Vniuersam fraternitatem quae tecum est, in domino ego et qui mecum sunt, plurimum salutamus.

106 THEODORETI AD IOHANNEM EPISCOPVM ANTIOCHIAE — PG 83, 1484A-B ep. 171

Quia omnia sapienter gubernat deus et nostrae prouidens concordiae et populorum procurans salutem, congregari nos in unum praeparauit et consonantes sibi omnium

---

8—28 *alia uersio Latina ext. in Collect. Palat. 43 [ACO I 5 p. 170 sq.], alia in Collect. Casin. 208 [ACO I 4 p. 149 sq.]* 20—22 consentire *adf. Pelag. 125* 30—135, 9 *alia uersio Latina ext. in Collect. Casin. 183 [ACO I 4 p. 131]; Graece ext. in Collect. Athen. 128 [ACO I 1, 7 p. 163].*

N s (b)

2 comoedia] nichomediae *N* deluserunt — comoediae *om. N* 4 ecclesia aemula *N* 6 Item epistula eiusdem sceleratissimi Theodoriti directa Nestorio iam in exilio pro sua perfidia constituto. qua satisfacit non honoris amore, sed ipsa ueritate conpulsum probasse se dogma beati Cyrilli, quem uocat Aegyptium, in damnatione uero eiusdem Nestorii nullo modo praebere consensum. *Coll. Pal.* Item *om. s* 11 gubernare] uernas *N* 12 hanc *om. N* 14 persuadeat tuae *trp. s* 17 illa *N* 18 tumultum *s* multū *N* 21 manus meas *trp. s* incidet *s* 23 et *om. N* 25 propter] praeter *N* multipedes] uulpedes *N* 26 petrus *N* ille *N* nero *om. s* imitatur *N* 28 plurima *N* 30 quia omnia] quoniam *s b* 31 congregare *s*

ostendit uoluntates. communiter enim perlegentes Aegyptiacas litteras et examinan-
M VIIII 295 tes earum subtiliter sensum inuenimus consonantes dictis a nobis eas quae inde directae sunt, et palam contrarias duodecim capitulis quibus usque ad praesens, ut alienis a pietate, repugnantes permansimus. nam illa quidem habebant carnaliter carnem factum esse dei uerbum et per substantiam unitatem et conuentum per unitatem naturalem et deum uerbum primogenitum factum ex mortuis, abdicabant autem et uocum diuisionem quae de domino factae sunt, et alia uero ad haec habebant apostolicis quidem seminibus aliena, haereticorum autem germina zizaniorum. quae autem nunc directae sunt, euangelica generositate decorantur.

PG 83, 1489 B— 1492 A ep. 180 **107** ITEM THEODORETI AD IOHANNEM ARCHIEPISCOPVM ANTIOCHIAE EPISTOLA SCRIPTA, CVM MORTVVS ESSET CYRILLVS ARCHIEPISCOPVS ALEXANDRIAE

Sero tandem et uix malus homo defunctus est; boni enim et benigni ante tempus inde demigrant, mali uero in multo tempore uitam producunt. et arbitror omnium dispensatorem bonorum prouidentem celerius quam tempus est, humanis tribulationibus eos abducere et tamquam uictores liberare luctationibus et in meliorem uitam transducere; quae uita praemium propositum est his qui pro uirtute luctantur, fine et tristitia et sollicitudine libera. malitiae autem amatores et operatores diutius concedit praesenti uita frui, ut aut satietatem caperent malignitatis et uirtutem postea discerent aut poenas darent et in hoc saeculo pro molestia suorum morum longo tempore amaris et malis uitae praesentis fluctibus aestuantes. illum uero miserum nec ad similitudinem aliorum dimisit nostrarum animarum gubernator diutius eorum potiri quae uidentur esse delectabilia, sed crescentem quotidie uiri malignitatem sciens et corpori ecclesiae nocentem quasi quandam pestem amputauit et abstulit obprobrium a filiis Israel. laetificauit quidem superstites illius discessio, contristauit autem forsitan mortuos et timor est, ne praegrauati eius conuersatione iterum ad nos remittant uel illos diffu-
M VIIII 296 giat qui eum abducunt, sicut ille tyrannus Cynici Luciani. procurandum igitur est et oportet tuam sanctitatem maxime hanc suscipere festinantiam et iubere collegio mortuos absportantium lapidem aliquem maximum et grauissimum sepulchro inponere, ne iterum huc perueniret et instabilem uoluntatem iterum demonstraret.
L V 508 infernis noua dogmata adferat; ibi diu noctuque sicut uult sermocinetur. non enim timemus, ne et illos diuideret aduersus pietatem publice adloquens et morte circumdans naturam immortalem. lapidabunt enim eum non solum qui diuina eruditi sunt, cf. Gen. 10, 8. 9
sed etiam et Nemroth et Pharao et Sennacherip et si quis eorum similis est dei im- cf. Exod. 5
pugnator. sed enim sine causa multa loquor; silet enim miser inuitus. egredietur cf. 2 Reg. 18,
enim, dicit, spiritus eius et reuertetur in puluerem suum; in illo die peri- 13—19. 37
bunt omnes cogitationes eius. iste autem et aliud habet silentium; nuda enim Ps. 145, 4
illius facta alligant linguam, obstruunt os, frenant sensum, silere faciunt, in terram in- 37

10—136, 15 *hanc epistolam aut ad Domnum Antiochenum scriptam esse aut falso de Cyrillo accipi iam Petrus de Marca demonstrauit, quia Iohannes obiit ante Cyrillum [M VIIII 430, cf. 295].*

N s (b)

2 directa *N* 5 subsistentiam *s* 7 diuisionum *N* 8 seminibus *om. s* 9 directa *N* 10 Item *om. s* 15 adducere *N* liberare luctationibus] uera reluctationibus *N* et[2] *om. N* 16 uitae *N* reluctantur *N* 18 aut[1]] autem *N* 19 molestia] laetitia *N* morum *om. N* 20 aestuantes] stantibus *N* 25 pergrauati *N* 26 cuniciluciani *N* cynicilitiani *b* Cyni Ciliciam *s* 28 obportaneium *N* 29 et *om. N* 31 et[1] *om. N* diuideret] dinidere & *N* 32 diuinā *N* 33 Nemrod *s* Sennacherib *s* deo *N* 34 loquar *s* 36 eius *om. s* et *om. N* nudata *s* 37 lingua *N* os] hos *N*

clinare cogunt. ideo plango miserum et ploro; nec enim puram mihi delectationem fecit mortis eius nuntiatio, sed dolore permixtam. laetor enim et iucundor eiusmodi pestilentia communc ecclesiae uidens liberatum; contristor autem et ploro cogitans quod nec requiem malorum miserabilis suscepit, sed maiora et peiora pertentans defunctus est. somniauit enim, sicut dicunt, et regiam urbem perturbare et piis iterum dogmatibus repugnare et tuam sanctitatem accusare utpote ea colentem. sed
cf. Is. 37, 29 uidit dominus et non despexit; inmisit autem fimum in os eius et frenum in labia eius
cf. Gen. 3, 19 et auertit eum in terram ex qua sumptus est. fiat autem orationibus tuae sanctitatis, ut misericordiam et ueniam consequatur et uincat inmensa dei clementia illius malig- Sur II 553
nitatem. rogo autem tuam sanctitatem soluere nobis animae tumultus; plurimae enim et diuersae famae circumsonant nos et perturbant communes calamitates adnuntiantes. quidam autem et tuam reuerentiam proficisci dicunt ad comitatum sine uoluntate; et usque nunc despiciebam utpote falsa ista quae diuulgantur. quoniam uero uidi sola eademque omnes dicentes, necessarium existimaui ueritatem a tua discere sanctitate, ut uel rideamus utpote falsa aut ut uera merito lugeamus.

108 ITERVM POST MORTEM BEATI CYRILLI IDEM THEODORETVS IN ALLOCVTIONE DICTA M VIIII 297
ANTIOCHIAE PRAESENTE DOMNO INSVLTANS MORTI EIVS HAEC DICIT

Nemo neminem cogit iam blasphemare. ubi sunt dicentes quod deus est qui
cf. Ioh. 7, 42 crucifixus est? non crucifigitur deus; homo crucifixus est Iesus Christus qui ex
cf. Rom. 1, 3 semine est Dauid, filius Abrahae. homo est qui mortuus est, Iesus Christus; deus
cf. Gal. 3, 16 autem uerbum resuscitauit suum templum. qui ex semine est Dauid, sicut Dauid est;
cf. Ioh. 2, 21 homo hominem generat. qui autem natura filius dei est, hic est deus uerbum. Christus autem est filius Dauid, sed templum est filii dei. non iam est contentio. Oriens et Aegyptus sub uno iugo est; mortua est inuidia et cum ea obruta est contentio. requiescant Theopascitae.

109 ET ITERVM IN ALIA ALLOCVTIONE SIC DIXIT

Palpauit Thomas eum qui resurrexit, et adorauit eum qui suscitauit.

110 Sancta synodus dixit: Et ex his quae Theodoretus impie conscripsit, miranda est subtilitas sancti Calchedonensis concilii; sciens enim eius blasphemias prius quidem multis saepius usa est contra eum exclamationibus, postea uero non aliter eum suscepisset, nisi prius anathematizasset Nestorium et eius blasphemias, pro quibus antea scripsit defendens eas. cum itaque et quae de his proposita sunt, finem acceperunt, alio die de reliquo capitulo nobis quaestio proponetur.

18—25 *alia uersio Latina ext. in Collect. Palat. 50 [ACO I 5 p. 173, 5—11]; cf. quae ad illum locum adnot. Schwartz.*

N s (b)

2 dolere *N* 4 susceperit *s* 7 uidet *s* dominus] deus *s* os] hos *N* 8 terra *s* 9/10 malignitate *N* 11 circumsonatos et perturbantur *N* et nos et *s* nos et *b* 12 comitatu *N* 13 uoluntate eius quae nunc *N* despiciebant *N* 14 sela *N* solea *b* estimaui *N* 16 et iterum *s* 18 iam cogit *trp. s* 21 qui ex semine est Dauid] qui est ex Dauid *s* sicut Dauid est] sicut idem Dauid ante praedixit *Coll. Pal.* 24 ea] eo *s* 25 Theopathitae *s* Theopachitae *b* 27 resuscitauit *N* 30 usa est *om. N* 32 eam *N* ea *b* di *N* finem autem *N* *subscr.* EXPLICIT CONSENSVS V INCIPT CONSS VI *N*

M VIIII 297 1 Imperii domni Iustiniani pp aug

L V 509 anno XXVII p c Basilii u c anno XII die XIV Kal Iun indictione I

Sur II 553 considentibus in secretario uenerabilis episcopii huius regiae ciuitatis

d. 19. Mai. I Eutychio sanctissimo patriarcha regiae Constantinopolis nouae Romae,

a. 553 II Apolinario sanctissimo archiepiscopo Alexandrinae magnae ciuitatis,

III Domnino sanctissimo patriarcha Theopolitanae magnae ciuitatis,

IIII Stephano religiosissimo episcopo Raphiae,

V Georgio religiosissimo episcopo Tiberiadis,

VI Damiano religiosissimo episcopo Sozusae uicem agentibus Eustochii sanctissimi episcopi Hierosolymitani,

VII Benigno religiosissimo episcopo Heracliae Pelagoniae uicem agente Heliae beatissimi episcopi Thessalonicensis,

VIII Theodoro religiosissimo episcopo Caesareae primae Cappadociae prouinciae,

VIIII Andrea religiosissimo episcopo Ephesi,

X Sextiliano religiosissimo episcopo Tuneiensi uicem agente Primosi religiosissimi episcopi Karthaginis uel uniuersis religiosis episcopis quorum uocabula in prima reperies sessione

Sur II 554 2 Diodorus archidiaconus et primicerius reuerentissimorum notariorum dixit: Scit

M VIIII 298 uestra sancta synodus quod praecedenti die post quaestionem factam de Theodoreti conscriptis promisistis alio die et quod superest examinare capitulum, id est epistolam

Sur II 555 quae dicitur Ibae. hoc ipsum igitur suggerimus ad quod placuerit.

3 Sancta synodus dixit: Quae iam gesta sunt, relegantur.

4 Quo facto sancta synodus dixit: Quoniam piissimus imperator his quae ad nos scripsit, et hoc adiecit quod uindicare quidam conantes epistolam quam Ibas scripsisse dicitur, praesumunt dicere susceptam eam esse a sancto Calchedonensi concilio, uerbis

---

N s (b)

1 IMPI DOMN IVSTINIANI *N* IMPERII DOMINI IVSTINIANI *s* PERPETVI *s* AA *N* AVGVSTI *s* 2 post consulatum *s* uic *N* uiri clariß. *s* XVI *N* 14 *s* kl *N* Calendas Iunias *s* indic prima *N* 3 uenerabiles epci *N* uenerabilibus episcopis *s* 4 *numeros* I—X *exhib. N* constantinopolitanae *N* 5 Apollinario *N s* 8 tyberiadis *N* 9 Sozusae *om. N* Sozysae *s* agentem *N* 10 hierosolimitani *N* 11 Heracleae *s* heracliciae *N* Eliae *s* 12 tesalonicensis *N* 13 capadociae *N* prouinciae *om. N* 15 Tuniensi *s* agente *om. N* 15/16 religiosissimo epo *N* 16 kartaginis *N* Chartaginis *s* uel —17 sessione *om. s b totum catalogum adferentes* 17 *post* sessione *add.* qui cum consedissent *N* 18 scit] sicut *N* 20 conscripta *N* de epistula *N* 21 a quod *N* 22 iesta *N* 23 his] inis *N* 25 eam *om. N* calcaedonense *N*

usi unius uel duorum religiosissimorum episcoporum qui in eodem sancto concilio conuenerunt, quasi pro eadem epistola dictis, cum alii omnes non eiusdem facti sint uoluntatis, necessarium esse putamus proposita quaestione recitationem ad Marim Persam scriptae epistolae fieri.

Et cum suscepisset Theodorus reuerentissimus diaconus et notarius, recitauit

EPISTOLA IBAE EPISCOPI SCRIPTA AD MARIM PERSAM

1 Compendiose autem sapientiae tuae lucidae, quae per pauca multa cognoscit, qualia ante hoc et nunc facta sunt, manifestare festinauimus scientes quia haec tuae reuerentiae scribentes omnibus per tuum studium qui ibi sunt, fuerint manifesta quae a nobis scribuntur, quia nullam inmutationem a deo datae scripturae acceperunt.
2 facio autem initium causae ex uerbis quae et ipse cognoscis. factum est certamen, ex quo tua reuerentia hic fuit, duobus hominibus istis Nestorio et Cyrillo et conscripserunt contra se uerba nocibilia quae scandala erant audientibus. Nestorius enim dixit in suis libris, sicut et tua reuerentia cognoscit, quod beata Maria dei genetrix non est, ut putaretur pluribus de secta Pauli Samosateni esse dicentis hominem purum
3 esse Christum. Cyrillus autem uolens uerba Nestorii refutare lubricauit et inuentus est cecidisse in dogma Apolinarii. conscripsit enim et iste similiter illi quod ipse deus uerbum factus est homo, ut non sit differentia inter templum et inhabitantem in eo. conscripsit enim XII capitula quae puto et tuam reuerentiam cognouisse, quod una natura est deitatis et humanitatis domini nostri Iesu Christi et quod non oportet, inquit, diuidere uoces dictas, quas aut ipse dominus pro se dixit aut euange- M VIIII 299
listae de ipso. omni autem impietate ea plena sunt et antequam nos dicamus, sicut
cf. Ioh. 1, 1 et tua sanctitas cognoscit. quomodo enim possibile est accipi uerbum quod ab initio
Hebr. 2, 7 est, pro templo quod ex Maria natum est, aut illud: minorasti eum paulo minus
(Ps. 8, 6) ab angelis, de deitate unigeniti dictum fuisse? ecclesia enim sic dicit, sicut et tua
reuerentia cognoscit, et ab initio edocta est et firmata diuina doctrina ex uerbis beatis- L V 510
simorum patrum: duae naturae, una uirtus, una persona, quod est unus filius dominus
4 Iesus Christus. propter hoc certamen uictores et pii imperatores iusserunt primates episcoporum in Ephesenam ciuitatem congregari et sub omnibus libros Nestorii et Cyrilli iudicari. antequam autem omnes episcopi qui iussi sunt congregari, in Ephesum peruenirent, antecedens idem Cyrillus aures omnium ueneno obcaecanti oculos

---

7—140, 23 alia uersio Latina (sc. uersio antiqua) totius epistulae ext. in Gest. Conc. Chalced. act. X [XI] 138 [ACO II 3, 3 p. 39 [478] sq.]; aliam praeb. Facund. VI 3 [PL 67, 662 D—665 B]; aliam Pelag. diac. In defens. III cap. l. V p. 36 sq. (Devreesse), cf. L. Abramowski, Vigil. Christ. 10 (1956) p. 173 sq.; Graece ext. in Gest. Conc. Chalced. act. XI 138 [ACO II 1, 3 p. 32 [391] sq.]; uersio Syriaca ext. in Gest. Conc. Ephes. alterius [Flemming, Abhdlg. d. Gött. Ges. d. Wiss., N. F. XV Nr. 1 p. 48, 12—52, 9] 11 facio —19 in eo *adf. Facund. VII 4 [PL 67, 689 A—B]* 16—17 *adf. Pelag. in ep. III 97* 17—22 *adf. Facund. VI 4 [PL 67, 669 D; 670 B]* 23—25 *repet. in hac eadem actione p. 178, 7—9* 25—28 *adf. Facund. II 3 et VII 1 [PL 67, 566 B—C; 683 B]* 28—139, 8 *adf. Facund. VII 2 [PL 67, 685 A—C].*

N s (b)

1 usi] ut si *N* qui] quae *N* 2 sint *s* sunt *N* 4 Persam *om. s* 5 theodolus *corr. N* reuerentissimus *om. N* 6 Interpretatio epistolae quae dicitur ab Iba episcopo scripta esse ad Marim Persam *s* 10 uobis *N* quia *N* qui *s* 18 habitantem *N (sed cf. 140, 20)* 22 omnia *N* 29 Ephesinam *s* 31 obcaecans obcaecantis *N*

sapientium obtinuit; inuenit autem causam ex odio contra Nestorium. et antequam in synodum perueniret uir sanctissimus et reuerentissimus archiepiscopus Iohannes, de episcopatu Nestorium deiecerunt iudicio et inquisitione non facta. post duos autem dies deiectionis eius uenimus in Ephesum et, cum didicissemus quod in deiectione Nestorii quae ab his facta est, XII capitula conscripta a Cyrillo contraria constituta fidei uerae proposuerunt et confirmauerunt et eis consenserunt utpote uerae fidei consonantibus, omnes Orientales episcopi ipsum Cyrillum deiecerunt, contra autem alios episcopos qui consenserunt capitulis, excommunicationem statuerunt. et post hanc confusionem unusquisque in suam ciuitatem reuersus est. Nestorius autem, quoniam odio habebatur suae ciuitati et maioribus in ea constitutis, illuc reuerti non potuit. et mansit synodus Orientalis non communicans episcopis communicanti-
5 bus Cyrillo. et propter haec tribulatio multa inter eos facta est et in certamina episcopi ad episcopos facti sunt et populi ad populos; et quae scripta sunt, opere impleta sunt, quia erunt inimici hominis domestici eius. et ex hoc maleloquia Matth. 10,36
multa contra nos facta sunt tam paganorum quam haereticorum; nec enim audebat aliquis de ciuitate in ciuitatem et a prouincia in prouinciam ire, sed unusquisque proximum ut inimicum persequebatur. multi autem non habentes timorem dei ante oculos occasione zeli pro ecclesiis, quam habebant inimicitiam occultam in corde suo, ad effectum perducere festinauerunt. quorum unus ex ipsis est nostrae ciuitatis tyrannus quem et ipse non ignoras, qui occasione fidei non solum cum eo uiuentes perse-
6 quitur, sed etiam eos qui dudum ad dominum abierunt. qui unus ex ipsis est beatus Theodorus praedicator ueritatis et doctor ecclesiae, non solum in uita sua haereticos
M VIIII 300 percussit in ueram suam fidem, sed etiam post mortem arma spiritalia in suis libris filiis ecclesiae dereliquit, sicut et tua reuerentia cum eo collocuta cognouit et ex his quae ab eo conscripta sunt, credidit. istum ausus est qui omnia audet in ecclesia, manifeste anathematizare, qui propter zelum dei non solum suam ciuitatem ab errore
Sur II 556 in ueritatem conuertit, sed etiam longe positas ecclesias erudiuit sua doctrina. et de codicibus autem eius multa ubique inuestigatio facta est, non quia fidei uerae alieni fuerunt, (uidi enim quod uiuentem illum frequenter laudabat et in codicibus eius legebat), sed propter inimicitiam occultam quam habebat ad eum, quoniam conuicit
7 eum manifeste in synodo. istis autem malis inter eos tenentibus et unoquoque, cf. Ioel. 2, 8

1—11 *cf. Iustiniani ep. adu. III capitula 54 [E. Schwartz, Abhdlg. d. Bayer. Ak. d. Wiss. N. F. 18 (1939), 47 sq.; 60, 36 sq.]* 1—3 *adf. Pelag. in ep. III 98* 8—11 *adf. Facund. VII 4 [PL 67, 689 D]* 9—11 *adf. Vigil. in Const. 265 et Pelag. in ep. III 100* 17—27 *adf. Facund. II 3 [PL 67, 565 D—566 A]* 19—26 anathematizare *cf. Iustiniani ep. adu. III capitula 54 [p. 61, 7—14]* 20 quem —27 *adf. Facund. VII 7 [PL 67, 704 C].*

N s (b)

1 causam] clausam *b* clausas *s* 3 inquisitione] quaestione *s* 5 nesthorii *N* contraria *N* contra *s* 6 praeposuerunt *b* 7 Orientis *s* 7/8 et contra alios *s* 9 in sua ciuitate *N* 12 certamine *s* 14 erunt *N s* ἔσπωσαν *uersio Graeca* mala eloquia *N* 15 audeat *N* 16 de] ae *N* sed iam *b* 21 qui[2] *N s* quorum *ceterae uersiones* 24 collocata *N* 27 positas *Facund. et Gest. Conc. Chalced. codd.* Φ^a *PU* existentes *ceteri codd. [ACO II 3, 3 p. 41[480], 25/6]* (τὰς μακρὰν οὔσας ἐκκλησίας *uersionis Graecae plurimi codd.)* aegrotantes *Ns* (νοσούσας *E. Schwartz, cf. ACO II 1,3 p. 33 [392], 34/5)* 28 non] nam *N* 29 fuerant *s*

ut uolebat, sicut scriptum est, eunte deus noster adorandus qui semper sua clementia curat ecclesiam, excitauit fidelissimi et uictoris imperatoris cor mittere uirum magnum et cognitum de suo palatio, qui compelleret uirum religiosissimum et sanctissimum archiepiscopum Orientis domnum Iohannem conciliari Cyrillo; ab ipso enim episcopatu deiectus erat. et postquam suscepit litteras imperatoris, direxit sanctissimum et reuerentissimum Paulum episcopum Emesae, scribens per eum ueram fidem et mandans ei quod, si isti fidei consenserit Cyrillus et anathematizauerit dicentes quod deitas L V 511 passa est, et dicentes quod una natura est deitatis et humanitatis, ut ei communicet. uoluit autem dominus semper curans pro sua ecclesia sanguine suo redempta et cor Aegyptii mollire, ut sine uexatione fidei consentiret et ut eam susciperet et omnes extra eam credentes anathematizaret. et cum communicassent inuicem, certamen de medio ablatum est et pax in ecclesia facta est et non iam de cetero in ea discidium, 8 sed pax sicut prius est. quae autem sunt uerba a uiro sanctissimo et reuerentissimo archiepiscopo Iohanne scripta et quae rescripta suscepit a Cyrillo, ipsas epistolas huic quae ad tuam reuerentiam scripta est, coniungens direxi tuae reuerentiae, ut legens cognoscas et omnibus fratribus nostris pacem amantibus adnunties quia cer- h. 2, 14 tamen iam cessauit et medius paries ablatus est inimicitiae et, qui inordinate contra uiuentes et mortuos inruerunt, in confusione sunt satisfacientes pro suis culpis et contraria priori suae doctrinae docentes. non enim praesumit aliquis dicere quod una est natura deitatis et humanitatis, sed confitentur in templum et inhabitantem in eo, qui est unus filius Iesus Christus. haec autem scripsi tuae reuerentiae ex multo affectu quem habeo ad te, confidens quod tua sanctitas noctu dieque in doctrina dei teipsum exerces, ut et multis prodesses.

6 Sancta synodus dixit: Scimus Proclum religiosae memoriae litteris usum esse ad Iohannem reuerentissimae memoriae Antiochenum episcopum, in quibus scripsit apud M VIIII 301 se accusatum esse Ibam eo quod Nestorii dogmata diligit et quaedam ex impiis Theodori capitulis in Syrorum transtulit linguam et haec scripta ubique transmisit. relegatur igitur praedicta epistola ad praesentem quaestionem respiciens.

7 Et cum suscepisset Calonymus reuerentissimus diaconus et notarius, recitauit

EPISTOLA PROCLI EPISCOPI CONSTANTINOPOLITANI AD IOHANNEM EPISCOPVM ANTIOCHIAE PG 65, 873 B—876 C ep. 3

1 Arbitror te cognoscere, religiosissime, magis autem certe scio non quamlibet a deo colligere mercedem eos qui indormitabili mentis oculo ecclesiasticis inuigilant necessitatibus nocte dieque procurare et consulere, quatenus bene quidem regatur omne quantum populi familiariter coniunctum est, et a reprobis zizaniis pura sit orthodoxa fides, prouidentiam autem mereatur hoc quod secundum praesumptionem

---

5—8 *adf. Facund. VI 4 [PL 67, 670 C]* 19—21 *adf. Facund. VII 7 [PL 67, 702 D]* 30 sq. *cf. Schwartz, Konzilstudien 29 n. 1.*

N s (b)

3 cognitum] conditum *N* 4 dominum *s* 6 emisaene *N* 10 ut et *trp. b* et[1] *om. s* 12 dissidium *s* 16 legans *N* patribus *s* 19 suae] suo *N* 21 scripsit *N* 22 ad] a *N* sanctitatis *N* diuque *b* 27 scripta] scripsit et *s* scripsit *b* 28 recipiens *N* 29 calonimus *N* 35 est *om. N* zizaneis *N*

interim aduersariorum habeat morbum, ut et id in eundem sensum et oboedientiam transferatur maxime diuina clamante scriptura: qui eduxit dignum ab indigno, cf. Ier. 15, 19 sicut os meum erit. si enim neglegere proximos labentes ad deteriora et socordia praepositi rapinam factos faucibus lupi uoracis hominum inrecusabilis damnationis experimentum minitatur dormitanti, mercennarium, sed non pastorem, desidiosum et cf. Ioh. 10, 12 dissolutum scriptura uocante, quomodo non per omnia iustum est studiosum quidem 6 in talibus persequi, desidiosum autem in urgentibus effugitare? in eodem enim utraque similia ad uituperationem existunt et inrecusabilia ad condemnationem et hoc quod, ex quibus aliquis ipse neglegenter uiuit, uidentes adhortatur in aemulationem
L V 512 deteriorum et quod peccantes in fidem et delinquentes in uitam non statim corrigit, 10 licet despiciens, extra tale supplicium non est constitutus. eiusmodi autem exemplum
2 non ex me refingo, sed ex diuinis scripturis eruditus scribo. Heli ille aetate fati- cf. 1 Sam. gatus et in Silo pertinentia ad legem sacrificans ipse quidem non operabatur quae 2, 12 sq. pueri audebant, cooperabatur autem illis per quae non prohibebat peccantes, quoniam secundum ueram rationem non prohibere flagitia agenti cognatum est. et iterum 15 pueri actionibus gradum iniuriantes indignos se per quae peccabant, sacerdotio de- cf. Rom. 1, 32 monstrantes non solum eis quibus operabantur, cadebant, sed enim et ad peccandum alios euocabant imaginem peccati sese aemulantibus proponentes. propter quod cf. 1 Sam.
M VIIII 302 pariter inlatum est supplicium et eis qui impia fecerunt, et ei qui non prohibuit. patri 4, 10. 11 enim ad uirtutem nocuit socordia, filiis autem perniciem intulit inemendatio et senex 20 in iuuenum tempestate naufragium passus est, pro quibus adfectum non gubernauit
3 increpatione. ita oportet, religiosissime, eum qui sortitus est praeesse populo et tenere habenas sacerdotii, non solum procurare, quomodo ipse probus appareat, sed
Sur II 557 ut et hoc quod ab ipso docetur, sit purum ab omni uituperatione. hoc enim quod prius est, etsi mirandum, sed non tale quale est hoc quod post illud dictum est, quanto 25 illud quidem in unum solum perficientem ea quae ad uirtutem pertinent, concludit, hoc autem multos prouidentia saluos faciens per singulos pietatis induitur confidentiam. ad quid autem haec dico? quod multi inclamant hic religiosissimum Edessenorum episcopum Ibam, non solum quidam clerici Edesseni et monachi, sed enim etiam primates et clari militia, quibus rectae fidei calidus zelus accenditur, quia tantum diligit 30 Nestorii insaniam, ut et quaedam capitula quae subposui scripto a nobis ad Armenios tomo et direxi tuae reuerentiae, quae sunt stulta et profana et omni plena impietate, transferret uoce Syrorum et transmitteret ubique et multis simpliciorum inconsiderato auditu laesionem perniciosorum suscipientibus persuaderet sapere sicut abdicatum est
4 dei ecclesiae. quae quando post lectionem cognoueris, festinare digneris cum omni 35 alacritate eum compellere tomo quidem scripto ad Armenios subscribere, uaniloquium

---

12 Heli —22 increpatione *Graece ext. in cod. Paris. gr. 1115 fol. 39r et in cod. Ambros. gr. E 94 sup. fol. 219r* 28—142, 2 *aliter uersa habentur in act. V p.* 112, 9—19.

N s (b)

1 id *om. s* 4 factores *N* faucis *N* 5 minantur *b* sed *om. s* 6 quidem *om. N* 7 urguentibus *N* 9 uiuentes *N* 13 Sylo *N* 14 per quae *b*] per quam *N* postquam *s* δι' ὧν *uersio Graeca* 15 prohibendi flagitia agendi cognitum *N* 16 graduum *N* 18 sese] se *N* 19 et[1] *om. N* 20 inemendationē *N* 23 quomodo ipse *om. N* 24 docetur *N*] dicitur *s* 25 illūd *corr. N* est[3] *om. s* quanto] quam *N* 26 solum] locum *N* pertinet *N* 27 confidentias *N* 28 haec *om. s* aedesenorum *N* 30 cleri militiam *b* 31 nesturii *N* subposuit *N* armaenios *N* 33 transmittere *N* 34 addicatum *b* 35 post *N*] per *s* 36 Thomoqꝫ descripto *rad. corr. N*

autem, magis uero monstriloquium uel, quod est uerius dicere, Iudaicam impietatem capitulorum illorum condemnantem uiua uoce et sua manu anathematizare dementiam. flagitium enim est uirum non manifeste ostendi qualis est. si quidem enim capitulorum illorum, quod non credo, morbum habeat, defendat; si adest instabilibus cogitationibus fidei uerborum tenor, quomodo duos dicit filios, unum quidem ante saecula, alterum autem in ultimis? uel quomodo Christus alter praeter deum uerbum? uel
Bar. 3, 38 quomodo super terram uisum et cum hominibus conuersatum calumniatur purum aliquem sicut unum ex coitu natis, sed non ipsum qui est sine principio et
Bar. 3, 36 increabilis, ad quem non aestimabitur alter secundum prophetam? si enim et uisus est carne, sed ille erat incarnatus qui omni quidem principio superior, omni autem passione liber, omni autem translatione et immutatione alienus, qui ex patre L V 513 splenduit super sensum et ex uirgine ortus est super rationem, qui hoc quod est creabile, in deitate non admittit et hoc quod est phantasiae, in carne reicit, qui secundum ueritatem et deus est et factus est homo et illud quidem quod erat, permansit, hoc M VIIII 303 autem quod factus est, et saluum fecit. hic igitur est unus filius unigenitus. sed non ita quidam peruersa mente et cogitationis dementia capitulorum istorum genitores
5 facti impiorum abortiuorum et sibi perniciosorum patres apparuerunt. deinde si memoratus comminister Ibas cognoscit ea quae ad detractionem legentium et audientium euomita sunt capitula, sicut et arbitror eum prudentem constitutum et a pueritia diuinis scripturis nutritum abominari ea et reicere, confidenti uoce et non erubescente fronte quod in anima sapit, ostendat omnia subiecta ad Armenios epistolae capitula abiciens et calcans utpote diabolicae insaniae inuentiones constituta et omnia anathemate digna esse iudicans, ut de uiro hoc uerum scientes qui hic sunt omnes, iam indiscre-
6 tam confidenter cogitationem ad illum habeant. nec enim oportet, religiosissime, sicut et ipse nobis consenties, eos despicere qui sine causa laeduntur ad deteriora impetum habentes, sed plurimam facere rationem eorum qui scandalizantur, ut indiscretio extendatur in omnes concordia horrescentes maxime terribilissimam illam in euangeliis
cf. Matth. 18, 5. 6 condemnationem quae pro uno humilium scandalizato infertur audentibus uel despicientibus. si enim et beatus Paulus exempla bonorum operum sacerdotes esse legi-
cf. 1 Tim. 4, 12 et Tit. 2, 7 time statuit, quomodo non magis fidei auctores et doctores, sine qua placere impossibile
cf. Hebr. 11, 6 est? nam aliae quidem uirtutes, utpote ex moribus perfectionem accipientes, naturam habent ad emendationem doctricem, fides autem sola quae est natura et ratione superior, utpote huic propinquans quod semper est et natura ⟨in⟩intellegibile et inoccupabile deprehensione, et omni uirtute melior est per hoc solum cedens caritati, quod qui
7 creditur deus, propter solam caritatem homo factus est. rogo igitur, studium adsit effectui. cognosce enim, religiosissime, quod non alii cuidam gratificabitur memoratus episcopus Ibas obsecundans praesenti epistolae, quantum sibi ipsi. habebit enim non solum eos qui nunc de ipso dubitant, mirantes eum, sed etiam sanctissimum

---

15 hic — 23 iudicans *aliter uersa habentur in act. V p.* 112, 21—28.

N s (b)

1 uero] nere *s* 2 sua] salua *s* 3 ostendit *N* 5 uelborum *b* uel uerborum *s* 7 cum *om. s b* omnibus *b* 9 alter] autem *N* 15 et *om. s* 18 destructionem *s* 22 omni *N* 23 hoc] hos *N* 25 consentiens *N* consentientes *b* 27 cum concordia *s* cumcordia *b* 28 auferatur *N* 29 si] sic *corr. N* et *om. s* 31 quaedam *s* quidam *b* maturam *N* 32 doctrinam *N* 33 intellegibile *N s* inintellegibile *scribam* 34 et] est et *N* caedans *N* 35 scolam *N* caritatis *N* adsit *s b*] sit *N* 36 effectum *s* affectum *b* 37/38 habet enim ibi *N* 38 sedenim etiam *s*

nostrum patrem presbyterum et archimandritam Dalmatium nimium honorantem et mirantem, si uideant sapientem ea quae piae fidei sunt. modo enim, utpote super aliis eo uulgato, memoratus sanctissimus propter caritatem non mediocriter laceratur, quod ii qui debent in diuinioribus praedicari, in aduersis accusantur siue zelo dicentium siue inuidia criminantium. propter quod et Theodotum reuerentissimum nostrae ecclesiae diaconum ad tuam cum chartis reuerentiam direxi, ut cognoscas, religiosissime,
M VIIII 304 quod non contemptibilem, sed studiosam existimo causae perfectionem.

8 Sancta synodus dixit: Omnibus manifestum esse putamus ex epistola a Proclo religiosae memoriae scripta quod non libera est ab accusatione apud eum proposita ad Marim Persam epistola. namque Nestorium uindicat et impia Theodori con-
Sur II 558 scripta per omnia comprobat, quae sanctae memoriae Proclus praecepit eum anathematizare utpote duos filios per haec colentem. consequens autem et ceterorum
L V 514 examinationem procedere, quae ad praesens capitulum pertinent.

9 Et cum surrexissent Theodorus Caesareae Cappadociae episcopus, Andreas
1 Ephesi, Megethius Heracliae Thraciae et Eusebius Tyri, dixerunt: Commonemus uestram sanctitatem subtiliter scientem quod, antequam sancta synodus Calchedone congregaretur, multis uicibus dignoscitur Ibas accusatus propter impia capitula et dogmata inserta epistolae quam ipse ad Marim Persam scripsisse dicitur. et primo quidem aliqui clerici ecclesiae Edessenae ciuitatis et militantes, cum ad regiam urbem peruenissent, interpellauerunt piae recordationis Theodosium et Proclum sanctae memoriae episcopum tunc Constantinopolitanae urbis aduersus eundem Ibam eo quod dicebatur Nestorii defendere impietatem et capitula impia Theodori transtulisse in linguam Syrorum et ubique transmisisse, de quibus etiam scripsit sanctae memoriae Proclus, sicut cognouistis, ad Iohannem episcopum Antiochiae, ut compelleret Ibam
2 recedere ab impietate Nestorii capitulorumque Theodori, de qua accusabatur. cum uero a scriptis Procli religiosae memoriae nulla emendatio pro querimoniis accusatorum facta est, defuncto Iohanne interpellauerunt Domnum eius successorem iterum Ibam accusantes. quoniam autem non eos Domnus suscepisset, iterum idem accusatores occupata regia urbe de isdem interpellauerunt memoratum piae recordationis Theodosium et Flauianum sanctae memoriae tunc episcopum Constantinopolitanae urbis
3 factum post Proclum sanctae memoriae. et precibus susceptis tam diuinae recordationis Theodosius quam Flauianus sanctae memoriae delegauerunt examinationem de quibus Ibas accusabatur, Photio episcopo Tyri et Eustathio episcopo Berytiorum ciuitatis, et deputati sunt executores causae ab imperatore quidem diuinae recordationis Theodosio Damascius tribunus, imperialibus litteris hoc ei permittentibus, a Flauiano uero sanctae memoriae Eulogius diaconus Constantinopolitanae sanctae ecclesiae cum eius litteris factis ad Photium et Eustathium. qui executores cum ad
M VIIII 305 Tyrum peruenissent, duxerunt Ibam et eius accusatores Photio et Eustathio episcopis.

N s (b)

2 uideat *s* 4 praedicare *s* 5 nostri *N* 6 diaconus *N* 8 ad *N* proculo *N* **ut** *solet (sed cf.* 31*)* 10 nam *s* impii *s* 12 duo *s* filios *om. s* 13 pertinet *N* 14 surrexisset *s* capadociae *N* 15 Megetius *N* eracliae trachiae *N* et *om. s* 16 scientes *N* calcaedone *N* 18 persa *N* 22 et *om. s* 22/23 in linguam] lingua *s* 25 impietatē *N* 26 adscriptis *N* religiosissimae *s* 29 occupare *N* 33 Ibas *om. N* tyriae *N* et *om. N* Eustatio *N* Eutychio *s* ueritiorum *N* 37 fotium *N* eusthatium *N* 38 duxerunt *N* deduxerunt *s* eustatio *N*

accusatores igitur Ibae tam alias blasphemias quam impiam epistolam ad criminandum eundem Ibam proposuerunt, quae super aliis insertis ei blasphemiis sanctum quidem Cyrillum haereticum uocat et impia eius duodecim capitula, primam uero Ephesenam sanctam synodum reprobat tamquam sine examinatione et quaestione Nestorio ab ea
4 condemnato. Ibas igitur propositam super his accusationem effugiens et satisfaciens inquit nihil eiusmodi de sancto Cyrillo dixisse, postquam Orientalibus unitus esset. impia autem epistola per illa quae in ea continentur, post unitatem scripta esse ostenditur. apparet igitur Ibas per hoc quod dicit nihil aduersus Cyrillum post unitatem dixisse, abnegans epistolam. Photius uero et Eustathius non eiusmodi abnegatione contenti perspexerunt per suam definitionem Ibam ad Edessam peruenire et manifeste in ecclesia anathematizare Nestorium et impia eius dogmata quae impia epistola uindicabat, et Ephesenam primam synodum ab eadem impia epistola reprobatam suscipere tamquam a sancto spiritu congregatam et aequalem eam habere sanctae
5 synodo trecentorum decem et octo sanctorum patrum. cum haec ita iudicata L V 515
essent et finem non suscepissent, sicut est inuenire ex his quae postea mota sunt, eicitur Ibas ab episcopatu nec non etiam Domnus Antiochiae episcopus, accusati tamquam sanctum Cyrillum et ab eo praedicatam rectam fidem iniuriantes et reprobantes. et in loco quidem Domni ordinatur Maximus, in loco uero Ibae Nonnus Edessenae ecclesiae a Maximo ordinatur. inde sanctissimis episcopis in uniuersalem sanctam synodum Calchedone conuocatis non uocatus est Ibas, sed Nonnus in sancta synodo consedit ut Edessenae ecclesiae episcopus, qui etiam postea cum sua Osrohena synodo ad Leonem piae recordationis interrogantem de Calchedonensi concilio et aliis quibusdam rescribens pars fuit eorum qui encyclias epistolas scripserunt.

6 post pronuntiatam igitur de fide definitionem a sancto Calchedonensi concilio causa de Iba mouetur. et priori uice in his quae contra eum mouebantur, uolens querimonias eorum de quibus accusabatur, euitare ipse quidem usus est iudicio Photii et Eustathii, accusator uero gestis apud eos habitis nec non impia epistola etiam apud Calchedonensem synodum recitata. iterum effugiens Ibas de ea accusationem statim postea recitatam, nulla interlocutione de hoc facta, subripiens idem Ibas dixit: Iubeat uestra clementia litteras recitari clericorum Edessenae ciuitatis, ut cognoscatis quod alienus sum eorum quae mihi inferuntur. et utitur magis litteris clericorum Edessenae
7 ciuitatis, ubique timens pro impia epistola accusationem. et quod ueritatem docuimus, cognoscit uestra sancta synodus in memoria tenens etiam alia et maxime gesta Calchedone confecta. mirari igitur est quomodo his ita subsecutis et manifesta M VIIII 306
impietate constituta quae in epistola continetur, quam etiam ipse Ibas abnegauit, defendere istam aliqui conantur nomine sancti Calchedonensis concilii non tamquam

---

29 Iubeat —31 inferuntur *ext. Graece et Latine in Gest. Conc. Chalced. act. X (XI) 139 [ACO II 1, 3 p. 34 [393], 28—30; ACO II 3,3 p. 43 [482], 3—5]; adf. Vigil. ep. adu. III capitula 72; 78 [ACO IV 2 p. 151. 152] nec non Facund. V 2 [PL 67, 636 A].*

N s (b)

1 aliae *N* 3 uocant *N* 12 uindicat *N* et *om. N* reprobata *N* 18 loco²] locum *N* 19 inde *s* unde *N* 23 encyclias *s b* qui in concylio qui eūcyclios eplas *N* 24 dī fide *N* quae a *N* 25 uico] uoce *N* 26 querimonias eorum] quaerimoniarum *N* 26/27 ipse — Eustathii *in marg. adnot. N* 26 photinó *N* 28 accusatione *N* 29 post eā *N* nullā interlocutionē *N* hoc] hac *N* subsapiens *s* 30 cognosceretis *s* 35 constitutae *N* continentur *N*

Sur II 559 pro illa curam habentes, sed suam confirmantes impietatem. astutia enim haeretica utentes ex interlocutionibus de Iba factis in gestis apud Calchedonensem sanctam synodum habitis una quidem siue secunda utuntur prolata quasi pro epistola ad Marim
8 Persam scripta, temptant uero etiam alias falso interpretari. necessarium igitur esse putauimus uestrae beatitudini etiam haec scienti manifesta facere quae ad hoc pertinent illo certo constituto quod in conciliis non unius uel secundi interlocutionem adtendere oportet, sed haec quae communiter ab omnibus uel amplioribus definiuntur. uerum etiam si aliquis subtiliter requisierit et ea quae ab uno uel secundo quasi pro eadem epistola dicta sunt, planissimam in ipsis inueniet epistolae eiectionem. cum enim etiam ipsi conprobassent iudicium Photii et Eustathii, nihil aliud est quam condemnare impiam epistolam. nam aduersus eam et quae in ea continentur, pronuntiatum est Photii et Eustathii iudicium, per quod iussus est Ibas suscipere Ephesenam primam sanctam synodum ab impia epistola reprobatam et anathematizare auctorem malignae impietatis Nestorium et sequaces eius, quos defendebat eadem impia epistola. hoc autem iudicium Photii et Eustathii etiam omnes episcopi secuti per-
9 spexerunt ipsum anathematizare Nestorium et impia eius dogmata. Iuuenalis
L V 516 uero Hierosolymitanae ciuitatis episcopus ut de haeresi paenitentiam agentem Ibam ueniam et clementiam maxime propter senectutem meruisse interlocutus est secundum ecclesiae traditionem; quam interlocutionem ita aperte prolatam aduersus impiam
10 epistolam male interpretari non recusauerunt eius defensores. Thalassius uero Caesarcae primae Cappadociae episcopus aperte ostendit in sua interlocutione quod numquam suscepisset Ibam, nisi pollicitus esset anathematizare ea quae ab accusatoribus eius in scriptis aduersus eum deposita sunt. certum autem est quod accusatores
11 Ibae epistolam protulerunt ad Marim Persam scriptam in eius accusationem. Iohannes uero Sebastiae episcopus et Seleucus Amasiae et Constantinus Meletinae et Patricius Tyanensium et Petrus Gangrorum et Atarbius Trapezuntensium uicem agens Dorothei Neocaesareae, omnes metropolitani, pariter simul interlocuti eo quod abnegauit Ibas illa quae ei inferebantur ab aduersariis eius, quorum pars magna est epistolae, perspexerunt suscipi eum. habet autem interlocutio sic: Definitio religiosissimorum episcoporum Photii et Eustathii innocentem ostendit reuerentissimum Ibam; similiter autem et abnegatio eius promptiores nos ad suscipiendum eum constituit. placet enim semper Christi misericordia.

M VIIII 307 12 si igitur et Iuuenalis tamquam ab aliqua haeresi paenitentiam agentem Ibam suscipi perspexit et Thalassius et nominati metropolitani tamquam in gestis apud Photium habitis abnegantem ea quae ab aduersariis eius inferebantur, id est prolatam ad accusationem eius epistolam ad Marim Persam scriptam, et omnes religiosissimi

---

16 sq. *cf. Graece et Latine in Gest. Conc. Chalced. act. X (XI) 164; 165; 174 [ACO II 1, 3 p. 40 [399] sq.; ACO II 3, 3 p. 49 [488] sq.]; cf. et Vigil. Const. 241/42; 249; 271/72 nec non Vigil. ep. adu. III capitula 120; 116 [ACO IV 2 p. 160. 159].*

N s (b)

1 enim *om. N* 3 secnndā *N* 4 scriptā *N* falsas *s* 9 eandem *N* 10 eusthatii *N* 13 epistola] aecclesia *N* 14 quos] quae *s* 15 photi *N* eusthati *N* 16 Iuuenalius *N* 17 hierosolimitanae *N* 18 et] ad *N* est] es *N* 20 Talasius *N* uero *om. s* 21 caesariae *N* 24/25 iohannem *N* 25 sebasthiae *N* seleucius *N* 26 atardius *N* Atharbius *s* 27 neocaesarii *N* pariter] aperte *N* interlocuti sunt *N s* 28 ei *om. N* referębantur *N* epistola *s* 29 eum *om. s* 32 Christi] XP̄O *N* 33 sic *N* 34 perspexi *N* talasius *N* nomina *N* 35 habetis *N* prolata *N*

episcopi perspexerunt eum anathematizare Nestorium qui ab epistola defenditur, quomodo praesumunt istius defensores calumniari interlocutionem Eunomii quasi partem quidem condemnantem epistolae, partem autem comprobantem, cum tota epistola impietatis plena est? unde et Ibas eam abnegauit eo quod dicit quia post unitatem non inuenior dixisse aliquid aduersus sanctum Cyrillum, nec non etiam Photio et Eustathio ad eiusmodi abnegationem dicentibus quod sufficit abnegatio haereseos ad pietatem. si uero aliquis concedat, prout illi dicunt, priora quidem epistolae impia esse, ultima uero recta esse, nec sic epistola effugiet debitam sibi condemnationem. in omnibus enim haeresibus, licet contigerit quaedam haereticos recta dicere, non ideo impia condemnatione liberantur. hic uero nullam partem epistolae apparet Eunomius conprobasse; contrarius enim utique per hoc ipse sibi inueniretur eadem conlaudans et uituperans. habet autem interlocutio Eunomii sic:

13 „Ex recitatis ostenditur reuerentissimus Ibas innocens esse. de quibus enim uisus est inculpari tamquam maledixisset sancto Cyrillo, in posterioribus recte confessus recusauit illa de quibus inculpatus est. unde et ego, si anathematizet Nestorium et Eutychem et impia eorum dogmata et consentiat eis quae a religiosissimo episcopo Leone scripta sunt et huic uniuersali synodo, dignum esse episcopatu
14 iudico." ex his Eunomius ostenditur quod eiusmodi fecit interlocutionem gesta apud Photium et Eustathium habita adtendens, in quibus apparet Ibas confessus quod ante unitionem quidem factam inter beatum Cyrillum et Orientales cum aliis ei male- L V 517
dixit; post unitionem uero non inuenitur, sicut dicit, dixisse aliquid aduersus sanctum Cyrillum. qui uero dicunt priora quidem epistolae impia esse, ultima autem recta, calumniatores demonstrantur. posteriora enim inserta epistolae maiore impietate plena sunt, sanctae memoriae Cyrillum et similia ei sapientes iniuriantia et omnino
15 impiam sectam Nestorii uindicantia. propter haec enim omnes simul episcopi consonanter post factas interlocutiones exclamauerunt: „Nestorium modo anathematizet. dogma eius modo anathematizet. et sic Ibas Nestorio anathematizato et Eutyche et impiis eorum dogmatibus nec non etiam anathematizatis omnibus non ita sapientibus sicut sapit sancta synodus, susceptus est." ostenditur igitur Ibas etiam Sur II 560
inde quod non solum abnegauit, sed etiam anathematizauit epistolam contrariam per omnia constitutam expositae definitioni a sancto Calchedonensi concilio, sicut et M VIIII 308
uestra beatitudo per inquisitionem inueniet.

10 Sancta synodus dixit: Scimus et nos haec ita subsecuta esse; tamen cautius aestimantes talia iudicare ex his quae in antecedentibus sanctis synodis disposita sunt, et scientes quod et in Ephesena prima sancta synodo de epistolis sancti Cyrilli et in

---

13—18 *Graece et Latine ext. in Gest. Chalced. act. X (XI) 173 [ACO II 1, 3 p. 41 [400], 23—29; II 3, 3 p. 51 [490], 7—12]; adf. Vigil. et in Const. 248; 270 et in ep. adu. III capitula 120 [ACO IV 2 p. 160] et Facund. V 1; VI 1; VII 5 [PL 67, 631 B; 658 B; 694 A] nec non Iustiniani ep. adu. III capitula 64, p. 65, 23 (Schwartz)* 26—29 *cf. Graece et Latine in Gest. Chalced. act. X (XI) 179; 180 [ACO II 1, 3 p. 42 [401], 9—15; II 3, 3 p. 52 [491], 7—13]; cf. Vigil. Const. 252/53.*

N s (b)

1 episcopi *om. N* 3 condempnauit *N* 4 addicit *b* 14 maledixisse *N* 16 euthycem *N* Eutychen *s* 19 habitam *N* 20 munitionem *N* 21 inueniuntur *s* 22 autem] esse *s* 23 maiori *s* 25 uindicare *N* 26 consonantes *N* 28 euticete *N* eorum] eius *N* 29 sic susceptus *N* 32 inuenit *N* 33 subiecta *N* cautius] cauta satis *N* 35 et[2] *om. s* effesenā *N*

ipso Calchedonensi concilio de epistola sanctae memoriae papae Leonis quaedam mota sunt, necessarium esse putamus ex his quae in praedictis sanctis synodis gesta sunt, partes illas quae haec continent, manifestari, ut pro ampliore subtilitate et inde instructi sic propositorum disceptationem faciamus.

11 Et cum suscepisset Calonymus reuerentissimus diaconus et notarius, recitauit

PARS GESTORVM QVAE IN PRIMA EPHESENA SANCTA SYNODO HABITA SVNT PRO EPISTOLIS SANCTAE MEMORIAE CYRILLI

1 Petrus presbyter Alexandriae et primicerius notariorum dixit: Habemus prae manibus sanctissimi et reuerentissimi Cyrilli archiepiscopi epistolam scriptam ad reuerentissimum Nestorium, suasionis et admonitionis plenam, utpote non recte sapiente eo; quam, si iusserit uestra sanctitas, legam.

2 Acacius episcopus Meletinae dixit: Quoniam religiosissimus et reuerentissimus presbyter Petrus principium sermonis faciens dixit missa esse quaedam a reuerentissimo et sanctissimo episcopo Cyrillo ad reuerentissimum Nestorium utpote non recta doctrina utentem, consequens est et haec legi.

12 Et prolata est epistola sanctae memoriae Cyrilli in Epheso ita habens

Pusey VI 2 sq. ep. 4 REVERENTISSIMO ET DEI CVLTORI ET CONSACERDOTI NESTORIO CYRILLVS IN DOMINO SALVTEM

1 Oblocuntur quidam, sicut audio, de mea opinione apud tuam reuerentiam, et hoc frequentius, conuentus maxime nobilium obseruantes, utpote delectare tuum aestimantes auditum, et inconsultas emittunt uoces, laesi quidem nihil, conuicti autem, et hoc utiliter, unus quidem quia caecos laedebat et pauperes, alter uero quod contra matrem tetendit gladium, alius autem quod cum ancilla aurum furatus sit alienum et huiusmodi semper habens opinionem quam non optet aliquis contingere aliquibus etiam ualde inimicis. uerumtamen non mihi multus de talibus sermo est, ut non ultra dominum et doctorem neque super patres existentis in me breuitatis extendam
L V 518 mensuram. non enim possibile est prauorum inportunitates euitare, si quo modo quis
2 eligat uiuere. sed illi quidem maledictione et amaritudine plenum habentes os reddent cf. Rom. 3, 14 omnium iudici rationem. conuertar autem rursus ego ad hoc quod me magis con-
M VIIII 309 decet, et commemorabo etiam nunc ut fratrem in Christo doctrinae uerbum et fidei

---

8—15; 19—159, 32 *ext. Graece in Collect. Vatic. 44—49 [ACO I 1,2 p. 13—36], Latine in Collect. Veron. 12,29—16 [ACO I 2 p. 36—45], unde haec uersio desumpta est* 19—149, 29 *aliae uersiones Latinae ext. in Collect. Casin. 6 [ACO I 3 p. 20 sq.], Collect. Palat. 26 et Quesnel. 66 [ACO I 5 p. 49 sq.; 337 sq.], conc. Chalced. act. I 240 et II 18 [ACO II 3, 1 p. 82 sq.; II 3, 2 p. 7 [266] sq.], Graece ext. in Collect. Vatic. 4 [ACO I 1, 1 p. 25 sq.], Collect. Seguier. 11, Athen. 12, U 3 et E 3 [ACO I 1, 7 p. 4; 32; 171; 172], conc. Chalced. act. I 240 et III 18 [ACO II 1, 1 p. 104 sq.; II 1, 2 p. 80 [276], 29—35].*

N s (b)

2 putauimus *s* 3 ampliora *N* instructam *s* 5 calonimus *N* 6 effesena *N* sancta *om. N* 8 notarius *s* 9 epistola *N* 10/11 sapientem eum *N* 12 Acatius *N* 13 dixit] ait *s Coll. Ver.* 15 et haec legi *om. N* 17 reuerentissimo — dei *om. N* et[a] *om. N* 20 utpote] ut puto *s Coll. Ver.* 23 gladium *om. N* alienum et] alienus esset *N* 24 oportet *N* 27 quo *N* quoquo *s* 30 cũmemorabo *N* commonebo *in marg. adnot. s* uerbo *N*

cf. Matth. 18,6 sensum cum omni cautela facere ad populos, cogitare etiam quia scandalizare unum solum ex pusillis credentibus in Christum intolerabilem habet indignationem. si autem multitudo sit tanta credentium, quomodo non omni arte necesse est ut oporteat prudentius auferre scandala et sanum fidei dilatare sermonem quaerentibus ueritatem? erit autem hoc et ualde recte, si sanctorum patrum legentes libros magni eos
cf. 2 Cor. 13, 5 aestimare festinemus et probantes nosmet ipsos, si sumus in fide, secundum quod scriptum est, illorum rectis et inreprehensibilibus sectis nostros intellectus optime coniungamus.

3 ait igitur sancta et magna synodus ipsum ex deo et patre naturaliter genitum filium unigenitum, ex deo uero deum uerum, lumen de lumine, per quem omnia fecit pater, descendisse, incarnari, humanari, pati, resurgere tertia die et ascendere ad caelos.

haec et nos sequi oportet uerba et dogmata cogitantes quid incarnari et humanari significet ex deo uerbum. non enim dicimus quia uerbi natura conuersa facta est caro, neque quia in totum hominem qui est ex anima et corpore, translata est; illud autem magis quia carnem animatam anima rationabili uniens uerbum sibi secundum substantiam ineffabiliter et incomprehensibiliter factus est homo et appellatus est filius hominis non secundum uoluntatem solum aut complacitum, sed neque ut in assumptione personae solius et quia differunt quidem quae ad unitatem ueram conlatae naturae, unus autem ex utrisque Christus et filius, non quasi differentia naturarum ablata propter adunationem, perfecerunt autem magis nobis unum dominum et Christum et filium deitatis et humanitatis per ineffabilem et arcanum adunationis concursum.

4 sic etiam dicitur, cum ante saecula habeat essentiam et genitus sit ex patre, nasci etiam secundum carnem ex muliere, non quasi diuina eius natura in sancta uirgine initium ut esset, acceperit, neque quod indiguerit necessario propter se secunda natiuitate post eam quae ex patre est, (est enim fatuum simulque indoctum existentem ante omnia saecula et consempiternum patri dicere opus habere, ut esset, secundum initium); quoniam autem propter nos et propter nostram salutem uniens sibi secundum subsistentiam humanitatem processit ex muliere, ob hoc dicitur nasci carnaliter. non enim primum homo natus est communis de sancta uirgine et sic descendit in eum uerbum, sed ex ipsa uulua adunatam sustinuisse dicitur natiuitatem carnalem, utpote Sur II 561
5 suae carnis natiuitatem faciens propriam. sic dicimus eum et pati et resurgere, non 31
quasi quod dei uerbum passum sit in sua natura aut plagas aut perforaturas clauorum aut quaecumque alia uulnera, (inpassibilis enim est deitas, quia et incorporea est), sed M VIIII 310
quoniam quod factum est eius proprium corpus, passum est haec, iterum ipse dicitur pati pro nobis; erat enim inpassibilis in corpore passibili. secundum eundem autem

9-149,26 *adf. Leo in ep. ad Leonem imp. 27 [ACO II 4 p. 129 sq.]* 9-11 resurgere *adf. Nestorius in ep. ad Cyrillum infra p. 150,31-151,3; cf. quae illo loco notaui* 13-149,22 ratio *Graece ext. in Collect. Dioscor. 66,57 [Cod. Vatic gr. 1431, p. 45 sq. (Schwartz)]* 13-20 adunationem *adf. Ioh. Maxent. lib. fidei 11 [ACO IV 2 p. 5]* 18 quia -21 *adf. Flauianus in ep. ad Leonem [ACO II 1,1 p. 39; II 2,1 p. 23; II 3,1 p. 10] et Collect. Dioscor. 66,6 [l.c., p. 33]* 18 quia -20 adunationem *ext. in Flor. Chalced. 12 [ACO II 1,3 p. 115 [474], 26-28; II 3,3 p. 121 [560], 16-19], adf. Innoc. Maron. in ep. ad Thomam 39 [ACO IV 2 p. 176, 15—17].*

N s (b)

3 sit] sunt *s* tantā *N om. s* credentium] moerentium *s* 4 querentibus *N* 7 reprehensibilibus *N* sectis *N s Coll. Ver., sed cf.* δόξαις *Conc. Chalced. act. I 240 [ACO II 1, 1 p. 105]* definitis *Conc. Chalced act. I 240 [ACO II 3, 1 p. 83]* institutis *Coll. Quesnel. (in marg. adnot. s)* dictis et inreprehensibilibus definitis *Coll. Pal. 26 [ACO I 5 p. 50, 9]* 9 et[a] *om. s* 13 deo uerbo *s* 15 sibi secundum sibi *N* 16 subsistentiam *s* et[1] *om. N* 17 solam *s* aut] et *b* 18 deferunt *N* 21 arcanum] adsanum *N* carnum *b* 24 secundam natiuitatem *N* 25 factum *N* 30 adunitam *s* 35 passibilis *N* eundem *scripsi sec. Coll. Ver.*] eum *s om. N*

modum et in moriendo intellegimus. inmortale etenim secundum naturam et incorruptibile et uita et uiuificans est dei uerbum; quoniam autem proprium eius
L V 519 iterum corpus gratia dei, secundum quod ait Paulus, pro omnibus gustauit mortem, cf. Hebr. 2, 9 dicitur ipse pati pro nobis mortem, non quasi quod in experimentum mortis uenerit quod attinet ad eius naturam, (nefas est istud dicere aut sentire), sed, sicut nuper dixi, caro eius gustauit mortem. sic et resurgente carne eius iterum resurrectio eius dicitur, non quasi quod ceciderit in corruptionem, absit, sed quia iterum eius resurrexit corpus.

6 sic Christum unum et dominum confitemur, non quasi hominem coadorantes uerbo, ut non sectionis phantasia introducatur, cum dicitur 'con', sed unum et eundem adorantes, quia non alienum est a uerbo corpus eius, cum quo et ipsi consedit patri, non ut duobus iterum considentibus filiis, sed ut uno secundum unitionem cum propria carne. si autem secundum substantiam unitionem uel quasi impossibilem aut indecoram recusamus, incidimus ut duos dicamus filios. omnino enim necesse est distinguere et dicere hominem quidem specialiter filii uocatione honoratum, specialiter autem iterum dei uerbum filiationis nomen et rem naturaliter habentem. non ergo
7 diuidendus est in duos filios unus dominus Iesus Christus. proderit autem nullo modo rectae fidei rationi ita dicere, licet personarum unitionem diuulgent quidam. non enim dixit scriptura quia uerbum hominis personam aduniuit sibi, sed quia factum Ioh. 1, 14 est caro. quod uero caro factum est uerbum, nihil aliud est nisi quia similiter cf. Hebr. 2, 14 nobis participauit sanguinem et carnem propriumque corpus nostrum fecit et processit homo ex muliere non abiciens esse deus et ex deo nasci patre, sed in adsumptione carnis permanens quod erat. hoc adnuntiat ubique integrae fidei ratio; ita reperietur sanctos sapuisse patres; sic praesumpserunt dei genetricem dicere sanctam uirginem, non quod uerbi natura aut deitatis eius initium ut esset, accepit a sancta uirgine, sed ut nato ex ipsa sancto corpore, animato etiam rationabiliter, cui et secundum subsistentiam adunitum uerbum nasci dicitur secundum carnem. haec et nunc ex dilectione quae in Christo est, scribo petens ut fratrem et contestans coram deo et cf. 1 Tim. 5, 21 electis angelis haec nobiscum et sapere et docere, ut custodiatur ecclesiarum pax et
M VIIII 311 concordiae et dilectionis uinculum indissolubile permaneat sacerdotibus dei.

8 Cyrillus episcopus Alexandriae dixit: Audiuit sancta et magna haec synodus quae scripsi reuerentissimo Nestorio defendens rectam fidem. certus autem sum quia nullo modo egressus inuenior a rectae fidei ratione aut praetergressus expositum a sancta et magna synodo quae illo tempore in Nicaea congregata est, symbolum; et peto uestram sanctitatem dicere, utrum recte et inreprehensibiliter et consonanter sanctae illi synodo talia scripserim an non.

---

2 quoniam - 6 *ext. in conc. Chalced. act. III (II) 24 [ACO II 1,2 p. 82 [278], 8—11; II 3,2 p. 15 [274], 16—20]* 30—150, 14 *ext. in conc. Chalced. act. I 241—244 [ACO II 1, 1 p. 106 sq.; II 3,1 p. 85 sq.].*

N s (b)

1 inmortalem *N s* 2 incorruptibilē *N* 4 uenerit *Coll. Ver.* uenit *N s* 5 ad] ab *N* natura *N* nefas est] stuporis enim est *s* insania *in marg. adnot. s* 6 eius[8]] ipsius *s* 9 ut] et *s* con *om. N* sed ut *s* et *om. N* 10 est *om. N* 12 subsistentiam *s* 14 honorant *N* 16 proderit autem] pro ueritatē *N* 18 non enim] nō̄ *N* adunauit *N* 19 simili *N* 20 proprium corpus nostrum corpus *N* 21 et *om. N* 22 adnuntiet *N* 22/23 reperiemus *s b* 23 dicere *om. s* 24 uerbi] uera *N* ut *om. s* accepta *s* 28 nobiscum] nobis *N* pax] populos *N* 29 concordia *N* indisruptum *s* 32 recta *s* rationē *N*

9 Iuuenalis episcopus Hierosolymorum dixit: Perlecta sancta fide quae in Nicaea, et epistola sanctissimi et reuerentissimi episcopi Cyrilli et quae a sancta synodo exposita sunt, consona inueniuntur; et his piis dogmatibus consentio et haec probo.

10 Firmus episcopus Caesareae Cappadociae dixit: Conpendiose et capitulariter dicta a sancta synodo quae in Nicaea ⟨congregata⟩ est, exponens tua reuerentia subtiliter et ante pedes manifestiorem nobis et liquidiorem comprehensionem expositae fidei fecit, ut nihil sit in dictis ambiguum, omnibus sibi inuicem consonantibus et fide firmata. his igitur integre se habentibus et inconuertibiliter et nullam innouationem inferentibus et ego consentio eandem gloriam a sanctissimis episcopis meis patribus suscipiens. L V 520

11 Memnon episcopus Ephesi metropoleos dixit: Fidei expositae a sanctis patribus trecentis decem et octo Nicaeae congregatis consona et epistola quae lecta est, sanctissimi et reuerentissimi patris Cyrilli continet, quibus consentimus atque probamus nihil minus inuenientes neque dissonans.

13 1 Et postquam dixerunt centum uiginti quattuor episcopi consonanter, in fine ita scriptum est: Et omnes qui supra scripti sunt episcopi, eadem deponunt et sic credunt, sicut patres exposuerunt et epistola sanctissimi archiepiscopi Cyrilli scripta ad Nestorium episcopum manifestat.

2 Palladius Amasiae episcopus dixit: Consequens est et epistolam reuerentissimi Nestorii relegi, cuius mentionem fecit in initio religiosissimus Petrus presbyter, ut cognoscamus si et illa consonans est his quae exposita sunt a sanctis patribus in Nicaea. et relecta est

3 VENERABILI ET REVERENTISSIMO COMMINISTRO CYRILLO NESTORIVS IN DOMINO SALVTEM PG 77, 49B—57B ep. 5 Loofs, Nestoriana, p. 173, 31—180, 20 Sur II 562 M VIIII 312

1 Iniurias quidem quae contra nos sunt, mirandarum tuarum litterarum dimitto utpote medicinali patientia dignas, dilata rerum ipsarum responsione usque ad tempus idoneum; quod autem taciturnitatem non patitur, quasi magnum ferat, si taceatur, periculum, hoc, ut possibile est, non ad multiloquium tendens compendiosam narrationem facere temptabo obscurae et indigestae loquacitatis cauens fastidium. incipiam autem a sapientissimis tuae dilectionis uocibus, ipsas isdem sermonibus adponens. quae sunt igitur admirandae tuarum litterarum doctrinae uoces? „Sancta inquit et

---

15—16 *cf. quae in Collect. Veron. 14, 12—18 [ACO I 2 p. 39 sq.] adferuntur* 23—154, 5 *aliae uersiones Latinae ext. in Collect. Casin. 7 [ACO I 3 p. 23 sq.], in Collect. Palat. 25 [ACO I 5 p. 46 sq.]; Graece ext. in Collect. Vatic. 5 [ACO I 1, 1 p. 29 sq.], Collect. Seguier. 12 et Athen. 13 [ACO I 1, 7 p. 4; 32]* 31—151, 3 *ext. in hac eadem act. p.* 148, 9—11.

N s (b)

1 hierosolimorum *N* quae] qui *N* 2 sancta] scō *N* 4 capadotiae *N* 5 sancta] sc̄o *N* congregata *scripsi* 6 manifestiorem *Coll. Turon. [cf. ACO I 2 p. 39, 25]* manifestam rem *N s* 7 fide] fidei *s* 9 gloriam *N Coll. Ver.* fidem *s* doctrinam *Conc. Chalced. act. I 243 [ACO II 3, 1 p. 86]* δόξαν *uersio Graeca* 11 Menmon *N* 12 consona et *s (cf.* σύμφωνα καὶ *uersio Graeca)* consonat *N* 13 atque] et quae *Coll. Ver.* nihilo *s* 21 et illa si *trp. N* 22 relicta *N* 23 comministratori *N* 28 multiloquiam *N* 29 cadens *N*

magna synodus ipsum ex deo et patre secundum naturam genitum filium unigenitum, ex deo uero deum uerum, lumen de lumine, per quem omnia fecit pater, descendisse,
2 incarnari, humanari, pati, resurgere." haec sunt tuae reuerentiae uerba et cognoscis forte tua. audi uero et a nobis fraternam pro pietate admonitionem et quam magnus ille Paulus amato a se Timotheo contestatus est: adtende lectionem, 1 Tim. 4, 13. 16
consolationem, doctrinam. hoc enim faciens et teipsum saluum fa- 6
cies et audientes te. quid autem uult hoc quod dico „adtende"? quia sanctorum ex superficie legens traditionem uenia dignam ignorantiam ignorasti, eos passibilem dixisse arbitratus patri consempiternum uerbum. inspice autem, si placet, dicta diligentius et diuinum illum reperies patrum chorum non consubstantialem 10
deitatem passibilem dicentes nec recens natam patri consempiternam nec resurrexisse eam quae solutum templum suscitauit. et si mihi aures in fraternam medellam praebueris ipsas tibi sanctorum patrum uoces apponens, a calumnia quae contra illos est,
3 liberabo et ab illa quae contra diuinas scripturas per illos est. credo igitur et in dominum nostrum Iesum Christum filium eius unigenitum. considera quomodo 15
dominus et Iesus Christus et unigenitus et filius primum ponentes, communia deitatis et humanitatis ut fundamenta nomina, tunc humanationis et passionis et resurrectio-
L V 521 nis superaedificant traditionem, ut nominibus naturae utriusque communibus quibusdam significatiuis propositis neque filiationis proprietates secentur neque ea quae naturarum sunt, in filiationis singularitate confusionis exterminatione periclitentur. 20
4 in hoc enim eis eruditor Paulus factus est, qui humanationis diuinae mentionem faciens et ea quae passionis sunt, inlaturus prius ponens Christus, commune, sicut paulo ante dixi, naturarum nomen, infert dictum utrisque condecens naturis. quid enim dixit? hoc sapiatis in uobis, quod et in Christo Iesu, qui cum in forma dei Phil. 2, 5—8
esset, non rapinam arbitratus est esse se aequalem deo; sed, ne per 25
singula discurram, oboediens factus est usque ad mortem, mortem autem crucis. quoniam enim memoriam mortis facturus erat, ne deum uerbum ex hoc quisquam passibile suspicetur, ponit Christus tamquam inpassibilis et passibilis substantiae in singulari persona appellationem significatiuam, quatenus et inpassibilis
M VIIII 313 Christus et passibilis sine periculo uocetur, inpassibilis quidem deitate, passibilis autem 30
corporis natura.

---

12 et —20 *alia uersio Latina ext. in Collect. Casin. 291, 11 [ACO I 4 p. 216, 36—217, 2]* 15 sq. *cf. uersionem Graecam in Collect. Vatic. 5, 3 [ACO I 1, 1 p. 29, 28—30, 4]:* Σκόπησον ὅπως τὸ κύριος καὶ Ἰησοῦς καὶ Χριστὸς καὶ μονογενὴς καὶ υἱὸς πρότερον θέντες τὰ κοινὰ τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος ὡς θεμελίους ὀνόματα τότε τὴν τῆς ἐνανθρωπήσεως καὶ τῆς ἀναστάσεως καὶ τοῦ πάθους ἐποικοδομοῦσι παράδοσιν, ἵνα τῶν ὀνομάτων τῆς φύσεως ἑκατέρας κοινῶν τινων σημαντικῶν προκειμένων μήτε τὰ τῆς υἱότητος καὶ κυριότητος τέμνηται μήτε τὰ τῶν φύσεων ἐν τῷ τῆς υἱότητος μοναδικῷ συγχύσεως ἀφανισμῷ κινδυνεύῃ.

N s (b)

4 fraterna proprietate *N* admonotione *N* quam] qua *b* 5 amator *N* 6 doctrinae *s b* 8 ex superficie] transitorie *s* uenia dignam *Coll. Ver.* ueni ad dignam *N s* 9 placent *N* 10 repperiens *N* 11 patrum *N* 12 solum *N* fraterna medella *N* 14 per] pro *N* 17 nominat humanationis *N* et passionis *om. N* 18 nominibus] omnibus *b* non naturae *N* 19 filiationis et proprietatis *Coll. Ver.* proprietates — 20 filiationis *om. N* 19 secetur *Coll. Ver.* 19/20 ea quae naturarum sunt *Labbé* ea quae *om. s b* naturam *b* sunt *om. s b* 20 contessionis *N* periclitetur *N s b Coll. Ver.* periclitentur *Coll. Casin.* 21 qui] quod *s* 23 concedens *N* quidem indixit *N* 24 sapiatis *s* sapiatur *N* 25 se *om. s* aequalis *s* 27 factus *N* 28 Christum *s* 29 appellationum significatiua *s* 30 sine] si *N* deitatem *N* 31 naturā *N*

multa de hoc potens dicere et primum quidem [quod] non natiuitatem in dispensatione, sed humanationem sanctos illos patres commemorasse, promissionem breuiloquii a me in principiis factam refrenantem sentio sermonem et ad secundum tuae dilectionis pergentem capitulum, in quo naturarum quidem laudabam diuisionem secundum humanationis et deitatis rationem et earum in unius personae coniunctionem et [quod] deum uerbum secunda ex muliere dicere non eguisse natiuitate et passionis incapabilem profiteri deitatem. orthodoxa enim, ut ueritas habet, haec huiusmodi sunt et omnium haeresium malis sectis circa dominicas naturas contraria. reliqua autem si quidem aliquam sapientiam occultam inferebant legentium auribus incomprehensibilem, tuae est diligentiae scire; mihi enim uidebantur prima peruertere. in primis enim inpassibilem praedicatum et secundae natiuitatis incapabilem, iterum passibilem et recens creatum nescio quo modo intulit, quasi secundum naturam deo uerbo accidentibus templi copulatione corruptis: aut parum aliquid hominibus putatur, quod sine peccato templum et a diuina inseparabile natura pro peccatoribus natiuitatem et
Ioh. 2, 19 mortem sustinuisset, aut non credi debeat dominica uox ad Iudaeos clamans: soluite templum hoc et in tribus diebus suscitabo illud, non: soluite diuinitatem meam
6 et in tribus diebus resurget. iterum et hic latius uolens dicere promissionis meae memoria contrahor; dicendum est tamen breui sermone me utente. ubique diuina scriptura, quandoque memoriam facit dominicae dispensationis, natiuitatem nobis aut passionem non deitatis, sed humanationis Christi tradidit, ut uocetur secundum scrupulosam appellationem sancta uirgo Christi genetrix, non dei genetrix. et audi haec
Matth. 1, 1 euangeliis clamantibus: liber, ait, generationis Iesu Christi, filii Dauid, filii Abraham; et certum est quia Dauid filius deus uerbum non erat. accipe, si placet,
Matth. 1, 16 et aliud testimonium: Iacob autem genuit Ioseph uirum Mariae, ex qua natus est Iesus qui dicitur Christus. considera iterum alteram adtestantem
Matth. 1, 18 nos uocem: Iesu uero generatio ita est. desponsata enim matre eius Maria Ioseph, inuenta est in utero habens de spiritu sancto. creaturam uero spiritus quis utique unigeniti aestimabit deitatem? quid oportet dicere
Ioh. 2, 1 quia mater Iesu erat ibi, et rursus: cum Maria matre Iesu, et: quod in ea LV522
Act. 1, 14
Matth. 1, 20

1—7 *cf. uersionem Graecam in Collect. Vatic. 5 [ACO I 1, 1 p. 30, 15—21]:* Πολλὰ λέγειν περὶ τούτου δυνάμενος καὶ πρῶτόν γε τὸ μηδὲ γεννήσεως ἐπὶ τῆς οἰκονομίας, ἀλλ' ἐνανθρωπήσεως τοὺς ἁγίους ἐκείνους μνημονεῦσαι πατέρας, τὴν τῆς βραχυλογίας ἐν προοιμίοις ὑπόσχεσιν χαλινοῦσαν τὸν λόγον αἰσθάνομαι καὶ πρὸς τὸ δεύτερον τῆς σῆς ἀγάπης κινοῦσαν κεφάλαιον, ἐν ᾧ τὴν μὲν τῶν φύσεων ἐπήινουν διαίρεσιν κατὰ τὸν τῆς ἀνθρωποτότητος καὶ θεότητος λόγον καὶ τὴν τούτων εἰς ἑνὸς προσώπου συνάφειαν καὶ τὸ τὸν θεὸν λόγον δευτέρας ἐκ γυναικὸς μὴ φάσκειν δεδεῆσθαι γεννήσεως καὶ τὸ πάθους ἄδεκτον ὁμολογεῖν τὴν θεότητα. 18 ubique — 21 genetrix² *alia uersio Latina ext. in Collect. Casin. 291, 13 [ACO I 4 p. 217, 26—29]* 23 et — erat *adf. Rusticus c. Acephalos [PL 67, 1245 A].*

N s (b)

1 potest *N* quod *N Coll. Ver. om. s* natiuitate *N* 2 sanctos] quos *N* 2/3 promissione loqui *N* 3 sentio *s*] sententie *N* ad *om. N* 4 secundum — 5 rationem *om. N* 5 quod *om. s b* 6 dicerent *N s b Coll. Ver.* natiuitatē *N* 7 sunt] suum *N* 8 si quidem] si qua autem siquidem *N* 9/10 incomprehensibilem *Labbé, Schwartz [ACO I 2 p. 42, 11/12]* incompraehensibile est tuae diligentiae *N s Coll. Ver.* 9 tuae] fort. meae *in marg. adnot. Sur.* 13 copulationē *N* 14 inseparabili *N* 15 sustinet *s* credi debeat] crediderit *s* dominica . . . clamans *N*] quod dominica . . . clamat *s* 17 persurget *N* 18 contraor *N* contra hos *Coll. Ver.* conticeo *s* conticear *b* breuem sermonis *b* 20/21 scripulosam *N* 21 audit *N* 26 uoce *N* 28 estimauit *N* 29 quia] quod *s*

Sur II 563 natum est, ex spiritu sancto est, et: accipe puerum et matrem eius et Matth. 2, 13
fuge in Aegyptum, et: de filio eius qui factus est ex semine Dauid secundum Rom. 1, 3
carnem, et de passione rursus quia deus suum filium misit in similitudinem Rom. 8, 3
carnis peccati et de peccato condemnauit peccatum in carne, et iterum: 4
7 Christus mortuus est pro peccatis nostris, et Christo passo carne, et 1 Petr. 3, 18
M VIIII 314 hoc est, non deitas, sed corpus meum, quod pro uobis frangitur, et mille aliis 1 Cor. 15, 3
uocibus attestantibus hominum genus, non filii putare deitatem recentem aut passionis 1 Petr. 4, 1
corporeae capabilem, sed coniunctam naturae deitatis carnem. unde et dominum Luc. 22, 19
Dauid Christus semetipsum et filium nominat. quid enim, ait, uobis uidetur de Matth.
Christo? cuius est filius? dicunt ei: Dauid. respondit Iesus et dixit 22, 42—44
eis: quomodo ergo Dauid in spiritu dominum eum uocat dicens: dixit Ps. 109, 1
dominus domino meo: sede a dextris meis? utpote filius existens omnino 12
Dauid secundum carnem, secundum deitatem autem dominus. esse quidem deitatis
filii corpus templum et templum secundum summam quandam et diuinam unitum
coniunctionem, ut quae sunt corporis, deitas propria ducat, bonum est confiteri et 15
euangelicis traditionibus dignum; nomini uero proprietatis adscribere et carnis pro-
prietates, natiuitatem dico et passionem et mortem, aut errantis est, frater, intelle-
gentiae secundum paganos aut desipientis Apolinarii et Arrii et quae sunt aliarum
aegrotantium haeresium, magis autem si quid est illis grauius. necesse est enim
huiusmodi qui proprietatis nomine adtrahuntur, et lactationis consortem propter 20
proprietatem deum uerbum facere et paulatim incrementi participem et pauoris tem- cf. Luc. 22, 43
pore passionis, auxilio etiam angelico indigentem. et taceo circumcisionem et sacri- sq.
ficium et sudores et esuritionem, quae propter nos carni contigerunt, adorabilia contin-
gentia, in deitate uero haec false suscepta et nobis tamquam calumniatoribus iustae
8 condemnationis causa sunt. hae sunt sanctorum patrum traditiones, haec diuina- 25
rum scripturarum praecepta; sic quispiam et quae sunt misericordiae diuinae et quae
sunt auctoritatis diuinae, loquitur: haec meditare, in his esto, ut tuus profectus 1 Tim. 4, 15
manifestus sit omnibus, Paulus ad omnes dicit. quod uero pro scandalizatis curam
geras, bene facis esse sollicitus et gratulamur diuinorum curam gerenti animae tuae et de
nobis sollicitae. cognosce autem deceptum esse temetipsum ab eis qui hic a sancta 30
synodo depositi sunt utpote sapientes ea quae Manichaeorum sunt, aut certe forsitan a
dilectionis tuae clericis. quae sunt enim ecclesiae, cotidie proficiunt et populorum
tanta multitudo crescit per gratiam Christi, ut uidentes multitudines quae sunt,
prophetae clament: implebitur terra ad cognoscendum dominum quasi aqua Is. 11, 9
multa cooperire maria. principes uero incredibile gaudium habent [etiam quae 35
regni sunt] inluminato dogmate. et ut compendiose dicam, illam in omnibus haeresi-
bus quae contra deum certant et contra ecclesiae recta dogmata, cotidie quis reperiet
apud nos uocem impleri: domus Saul ibat et infirmabatur et domus Dauid 2 Sam. 3, 1
ibat et confortabatur.

13—22 indigentem *adf. Rusticus [PL 67, 1245 A—B].*

N s (b)

6 est *om. s* 9 semetipsum] semel ipso *N* 10 respondit eis *N* 11 eis *om. N* 14 unitam *s* 18 desipiens *N* 20 iactationis *N* 22 auxilium *N* 23 sudoris *N* esuritionum *N* esuriem *Coll. Ver.* 24 susceptae *N* et] a *N* 25 hae] haec *N* 26 sic] si *N* misericordiae — 27 sunt *om. N* 27 diuinae *om. Coll. Ver.* loquitur] deificat *Coll. Ver.* 28 in omnibus *N* 30 sancto *N* 31 ea quae] eaq: que *N* a *om. N s* 32 quae] qui *s* 35 princeps *N* principes *et* etiam quae regni sunt *dittographia: iam notauerat Schwartz [ACO I 2 p. 43, 24]* 36 illam *Schwartz l. c.* illa *N s* 38 uoce *s* uocē *N* 39 confortabatur] firmabatur *Coll. Ver.*

1 Cor. 11, 16 9 hae a nobis utpote a fratribus ad fratrem suasiones sunt. si uero aliquis contendit, clamabit per nos ad huiusmodi Paulus: nos talem consuetudinem non habemus nec ecclesia dei. omnem quae tecum est in Christo, fraternitatem ego et qui mecum sunt, plurimum salutamus. saluus et pro nobis orans permaneas, domine honoratissime et dei cultor. M VIIII 315 L V 523

4 Cyrillus episcopus Alexandriae dixit: Quid uidetur sanctae huic et magnae synodo de nuper lecta epistola? putas, uidetur et ipsa consona esse definitae fidei in synodo sanctorum patrum qui illo tempore congregati sunt in Nicaea urbe, an non? 6

5 Iuuenalis episcopus Hierosolymorum dixit: Nullo modo consona existit piae fidei expositae a sanctis patribus qui in Nicaea fuerunt, et anathematizo ita credentes; et aliena omnia haec existunt ab orthodoxa fide. 10

6 Flauianus episcopus Philippensium dixit: Quae sunt in relecta epistola, simul omnia pugnantia existunt omnino et aliena procul dubio ab exposita fide in Nicaea a sanctissimis patribus et alienos esse a recta fide ita credentes iudicamus.

7 Firmus episcopus Caesareae Cappadociae dixit: Formam pietatis adponens in principiis epistolae, procedente sermone nullo modo suum sensum obumbrare ualens, nudum a uelamine suum apposuit sensum dissentientem a fide sanctorum patrum trecentorum decem et octo et epistolae sanctissimi Cyrilli episcopi contraria habentem. 15

8 Valerianus episcopus Iconii dixit: Omnibus conspicua est epistolae aduersitas reuerentissimi Nestorii non solum fidei sanctorum patrum Nicaeae et epistolae reuerentissimi et sanctissimi archiepiscopi Cyrilli dissonans, sed nec sibi conueniens. 20

14 1 Et cum interlocuti essent sequenter triginta tres episcopi, omnes episcopi simul clamauerunt: Qui non anathematizat Nestorium, anathema sit. istum recta fides anathematizat. istum sancta synodus anathematizat. qui communicat Nestorio, anathema sit. omnes anathematizamus epistolam et dogmata Nestorii. haereticum Nestorium omnes anathematizamus. communicantes Nestorio omnes anathematizamus. impiam fidem Nestorii omnes anathematizamus. impium dogma Nestorii omnes anathematizamus. impium Nestorium omnes anathematizamus. omnis mundus anathematizat impiam sectam Nestorii. qui hunc non anathematizat, anathema sit. hunc recta fides anathematizat. hunc sancta synodus anathematizat. qui communicat Nestorio, anathema sit. 25 Sur II 564 30

2 Iuuenalis episcopus Hierosolymorum dixit: Legantur et litterae reuerentissimi et sanctissimi archiepiscopi Romanorum Caelestini, quas destinauit de fide.

N s (b)

1 hac a] quae *N* 3 ecclesiae *s* omnemque *N* 8 nicaeā urbē *N* Nicea *s* 9 hierosolimorum *N* 10 anathematizentur *s* anathematize *b* 11 et *om. s Coll. Ver.* aliena enim haec omnia *s* omnia *om. Coll. Ver.* 15 capadociae *N* 16 uolens *N* 18 et[2] *om. N* 19 Iconii] comi *N* epistola et diuersitas *s* 20 sed et *N* 22 sequentes *N* *post* episcopi[1] ANATHEMA NESTORII *N* 24 anathematizet[1] *N* 25 epistola *N* 30 hunc[1] — 31 sit *om. s* 32 et[1] *om. N* 32/33 et sanctissimi *om. N*

M VIIII 316 **15** INCIPIT EPISTOLA CAELESTINI EPISCOPI VRBIS ROMAE AD NESTORIVM

PL 50, 469B—483C JK 374 **1** Dilectissimo fratri Nestorio Caelestinus

Aliquantis diebus uitae nostrae post nefandum et saepe damnatum dogma Pelagii atque Caelestii catholica fides quietem habuit, quando eos cum suae disputationis sequacibus telo unitae sententiae Occidens Oriensque percussit. denique sanctae recordationis Atticus, catholicae magister fidei et uere beato Iohanni etiam ad ista successor, eos ita persecutus est pro rege communi, ut his ne standi quidem illic copia praestaretur. mansit nos post eius exitum sollicitudo uel maxima, cum, successor eius utrum etiam in eius fidem succederet, quaereremus, quia difficile est continuari quae bona sunt; nam sibi saepe alternis uicibus aduersa succedunt. habuimus tamen L V 524 post hunc a quo eramus continuo deserendi, sanctum Sisinnium celebratum simplicitate et sanctitate collegam eam fidem quam inuenerat, praedicantem. legerat profecto simplex sanctitas et sancta simplicitas timendum magis quam alte sibi esse sapiendum et alibi altiora scrutanda non esse et iterum: si quis aliud praedica- **2** uerit quam quod praedicamus, anathema sit. hoc tamen exeunte de saeculo cum se sollicitudo nostra in tantum, in quantum ei dominus permisit, extenderet, laetificauit animum nostrum uenientium narratio nuntiorum, quam mox firmauit eorum qui interfuerunt ordinationi tuae, relatio collegarum qui tibi testimonii tantum **3** tulerunt, quantum ferri huic debuit, qui aliunde uidebatur electus. tanta ante opinione uixisti, ut tuis te aliena ciuitas inuideret; tanto nunc horrore uitaris, ut tui in aliis uideant, qualiter fuerint liberati. dudum sumpsimus tuas epistolas quibus in angusto nihil potuimus dare responsi; erat enim in Latinum sermo uertendus. quod cum, licet sero, facimus, sancti fratris et coepiscopi mei Cyrilli probatissimi sacerdotis per filium meum Posidonium diaconum talia de te scripta suscepimus, quibus his qui de tua ordinatione rettulerant, perisse suum testimonium doleremus. bonis enim principiis tuis malus, quantum uidemus, successit euentus; bonis, inquam, principiis, quae apud nos ita celebrata fuerant, ut responsum dantes ad relationem fratrum nos faceremus participes gaudiorum. sed considerantes nunc et querelam de te praedicti fratris et interpretatas tandem epistolas tuas, apertas blasphemias continentes, illud nobis apostolicum uidemus esse dicendum: uellem mutare uocem meam, quia confundor in uobis. quin immo mutaui, nisi de praecipiti se reuocet impius M VIIII 317 disputator; necesse est enim malum ex nobis ipsis, sicut praecipitur, auferamus.

4 legimus ergo epistolarum tenorem et eos libros quos illustri uiro filio meo Antiocho reddente suscepimus. in his quidem nobis uestigatus, deprehensus et tentus quodam multiloquio labebaris, dum uera inuoluis obscuris, rursus utraque confundens uel

cf. Rom. 11, 20 cf. Sir. 3, 22 Gal. 1, 9 ep. 3. 4 Gal. 4, 20 cf. 1 Cor. 5, 13

2—159,27 *eandem uersionem praeb. Collect. Veron. 2 [ACO I 2 p. 7 sq.], cf. etiam Collect. Casin. 10 [ACO I 3 p. 37]; Graece ext. in Collect. Vatic. 10 [ACO I 1, 1 p. 77 sq.], Collect. Seguier. 16 et Athen. 7 [ACO I 1, 7 p. 5; 32].*

N s (b)

1 incipit *om. s* urbis *om. s* 4 Caelestini *N* 6 etiam *om. N* 7 etiam eos *N* 8/9 successor eius] successoribus *N* 9 eius¹] suus *s* 10 quae] qđ *N* uocibus *N* 15 quod *om. N* praedicauimus *s* 16 extendere *N* 19 abinde *s* 21 fuerant *s* 24 Possidonium *N s* qui] quae *N* 27 fuerunt *N* relationum *N* 28 et *om. N* de te *om. s* 29 fratres *N* 30 inmutare *s* 31 mutari *N* praecipiti] praecipitiis *s* se reuocet *s* seruocuret *N* 33 epistolarum *s* quos *om. N* anthiocho *N* Antiochio *s* 34 temptus *N* 35 labebaris *N* utebaris *s*

ep. 3. 4 confiteris negata uel niteris negare confessa. sed in epistolis tuis apertam non tam de fide nostra quam de te tulisti sententiam, uolens de deo uerbo aliter quam fides habet
5 omnium, disputare. ecce in quam de te uocamur sententiam. ecce quae tuarum sunt beneficia nouitatum. postquam ignoratus electus es et cognitus accusaris,
Rom. 8, 26 iam nunc cum illo gentium doctore dicendum est: nam quid oremus, secundum quod oportet, nescimus. nonne haec ecclesiae illi uerba conueniunt, quae probatos sibi uiros, non notitiam tuam, sed famam secuta, contempsit? impositum est
cf. Matth. 7, 15 opinioni bene de te credentium. quis enim intra ouile uellus rapacem lupum putaret
1 Cor. 11, 19 abscondi? uox est eiusdem apostoli: oportet enim ⟨et⟩ haereses esse, ut pro-
cf. 2 Tim. 2, 16 bati manifesti fiant. aperi aures tuas et eius ad Timotheum uel Titum dictos
cf. Tit. 3, 9 audito sermones; quid his aliud praecepit quam ut nouitates uitent uocum profanas?
cf. 1 Tim. 1, 3 ad impietatem quippe ista proficiunt, quae semper spinas et tribulos intulerunt. Timotheum certe etiam rogasse se dicit, ut Ephesi remanens denuntiaret quibusdam,
Ier. 5, 30. 31 ne quis aliter praedicaret. ante oculos mihi Hieremiae prophetae uerba sunt: horribilia, inquit, facta sunt super terram; prophetae iniquitatem prophe-
6 tant. haec, dicas uolo, quasi ignota te transeunt aut quasi nota contemnis? si quasi ignota te transeunt, non sit pudoris rectum discere, quando timori non fuit L V 525 docere peruersum; si quasi nota contemnis, intellege te inexcusabilem fore, cum a
Matth. 25, 14 sq. te commissi tibi talenti quaesierit ille rationem, qui per nos de hoc sancto fenore suo lucrum semper expectat. aspice quae poena illum maneat qui abscondit acceptum, qui integrum certe restituit quod accepit. unde euidenter aduerte, quod sit et quale
7 periculum nec hoc quod acceperis, reddidisse. an tu domino nostro dicturus es:
Ioh. 17, 12 quos dedisti mihi, custodiui, cum sic scindi in partes audiamus eius ecclesiam? qua conscientia uiuis paene ab omnibus in hac ciuitate desertus? optaueram eos tunc fuisse tam cautos quam nunc sunt, cum sibi desiderant subueniri. unde tibi in has quaestiones uerba dirigere, quas sit blasphemum cogitasse? unde in populos haec episcopo praedicare, quibus uirginei partus reuerentia saucietur? non debent ueteris fidei puritatem blasphema in deum uerba turbare. quis umquam non dignus Sur II 565 est anathemate iudicatus uel adiciens uel retrahens fidei? plene etenim et manifeste
cf. Apoc. 22, 18. 19 tradita ab apostolis nobis nec augmentum nec inminutionem requirunt. legimus M VIIII 318 libris nostris non addi debere nec retrahi; magna quippe et addentem et retrahentem poena constringit.
8 unde cauterium paramus et ferrum, quia ultra non erunt fouenda uulnera quae merentur abscindi; scimus certe maiora uitia maiore semper dolore sanari. inter multa quae a te impie praedicata uniuersalis recusat ecclesia, symbolo ab apostolis tradito plangimus haec uerba fuisse sublata, quae nobis totius uitae spem salutisque
ep. 3. 4 promittunt. quod quare fiat, locuntur epistolae tuae, de quibus nulla dubitatio est,

---

26 unde —32 *adf. Eutyches [ACO II 2, 1 p. 41].*

N s (b)

1 confiteri *N* 3 uocamus *N* 4 eiectus est *N* 6 illa *b* 7 secutã *N* 9 oportere *s* enim] etiam *s* et *addidi* 11 auditos *N* euitent *s* 16 te *om. N* 17 timoris *Coll. Ver.* 18 contemnitis *s* 18/19 a te] ante *N* 19 commissai *b* talentum *N* talentan *b* quaesiuerint *b* sancto fenore suo] sanctum foenus uel *s* 22 es *om. s* 24 poenae *N* 26 diligere *N* sic *N* cogitasset *N* 28 uteris fide *N* non] ora *N* 29 detrahens *s* et *om. s* 30 legibus *N* 31 nostris libris *s* nec] non *N* retrai *N b* detrahi *s* detrahentem *s* 34 abscidi *N* maiores semper dolores *N*

quia eas ipse misisti, quas in manus nostras nolueramus uenire, ne de tanti cogeremur sceleris genere iudicare. omnium disputationum tuarum uias breuis earum sermo conclusit. extendisti te latius, multis anfractibus circuisti; sero tamen diuerso itinere peruenisti ad impium constitutum. scimus quid ille caucrit, qui praecepit contentiones et pugnas legis esse uitandas; sunt enim, inquit, inutiles et Tit. 3, 9
uanae. quod igitur uanum et inutile iudicatur, nemo dubitet minime profuturum. 6
9 itaque quamuis iam frater Cyrillus secundis te epistolis suis adserat esse conuictum, intellegas uolo post primam et secundam illius et hanc correctionem nostram quam constat esse iam tertiam, ab uniuersitate collegii et conuentu Christianorum te prorsus esse seiunctum, nisi mox quae male dicta sunt, corrigantur, nisi in eam uiam redeas cf. Ioh. 14, 6
quam se Christus esse testatur. male in hunc arma desperatione mouisti, qui te 11
super familiam suam uelut fidelem prudentemque seruum permiserat ante constitui; cf. Matth. 24,
periit tibi huius officii beatitudo promissa. non solum non das cibum in tempore, 45 sq.
uerum etiam ueneno interficis quos ille suo sanguine et sua morte quaesiuit; uenenum cf. Ps. 13, 3
namque est sub tuis labiis, quae maledictionis et amaritudinis plena uidemus, cum 15
10 contra eum qui suauis est, niteris disputare. ubi est diligentia pastoralis? pastor cf. Ps. 33, 9
bonus animam suam ponit pro ouibus suis, mercenarius uero est, qui eas lupis Ioh. 10, 11. 12
dimittit et tradit. quid hic tu pastor acturus es, qui dominicum gregem pro lupis ipse discerpis? ad quae iam grex sanctus saepta confugiet, si intra ouilia ecclesiae
L V 526 saucietur? qua futurus est tuitione defensus qui te patitur pro custode raptorem? 20
et alias, inquit dominus, habeo oues, quae non sunt ex hoc ouili; et illas Ioh. 10, 16
oportet me adducere. ille alias se promittit adducere; tibi pereunt quas habebas, si quidem certum sit, quoties ista contingunt, non oues pastoribus, sed magis ouibus perire pastores. et uocem, inquit, meam audient. quare? ut fiat unus grex. Ioh. 10, 16
ad illius uocem fiat unus grex, ad tuam autem interficitur aut fugatur. durum est, ut 25
M VIIII 319 11 in te de actibus apostolorum beati Pauli uerba conueniant: ego, inquit, scio quia Act. 20, 29. 30
intrabunt post discessum meum lupi graues in uos, non parcentes gregi. et ex uobis ipsis exurgent homines loquentes peruersa, ut abducant discipulos post se. haec a te aliis quam tibi dicta uelimus; docenda enim tibi fuerant, non discenda, quae dicimus. nam quis ferat doceri episcopum, qualiter 30
esse debeat Christianus? diligenter aspice, in quam conditionem uoceris: arcesseris, argueris, accusaris. quid horum conuenit sacerdoti? duris dura responsio, si tamen uicissitudo est uerbis blaphemiam uindicare. an tibi a nobis existimas esse parcendum, cum animae tuae ita ipse non parcas, ut omnibus uelis et praeteritis et
12 praesentibus et futuris beneficium salutis auferre? persequar plane boni domini mei 35
fidelis seruus inimicos, cum propheta adserat eos odio se odisse perfecto. moneor cf. Ps. 138, 22
rursus altero loquente, ne parcam. quem hic ego respiciam? cui honoris aliquid cf. Deut. 13, 8
seruem? quando agitur, ut mihi totius spei meae causa tollatur? ipsius in euange-

---

N s (b)

1 eas ipse] et si p̄ *N* de *om. N* cogeremus *N* 2 sermo] inferno *N* 4 illic habuerit *N* praecipit *s* 7 asserit *s* conuentum *N* conuectum *b* 10 seiunctum] conuinctum *N* 12 constituit *N* 13 dans *N* 15 uidemus *corr. Coll. Ver. [ACO I 2 p. 9, 27]* uideamus *N s* 16 est² *Coll. Ver., om. N s* diligentiā *N* 16/17 pastor bonus] pastoribus *N* 19 quae *s* quem *N* 20 qua] quis *s* es *N* 21 ex] de *s* 25 alius *N* unus fit grex *s* interficitur *scripsi* inficitur *N s* aut uel *N* 28/29 adducant *N* 29 ad te *N* 31 arcesseris *s b* arcersiris *N* incesseris *Coll. Ver.* 32 sacerdotio *N* 33 blasphema *s* estimas *N* 35 boni *om. N* 36 seruum *N* adserat *om. s* pfecto *N* 38 agitur] igitur *N*

cf. Matth. 10, 37 lio uerba sunt domini, quibus ait non sibi patrem, non matrem, non filios, non aliquam necessitudinem debere praeponi. est enim talis frequenter pietas ex qua nascatur impietas, cum uincente carnis affectu caritati illi quae deus est, caritas praeponitur
cf. 1 Ioh. 4, 16 corporalis. eius intuitu aliquibus saepe deferimus; at cum in hunc tenditur, qui est ipsa dilectio, necesse est nec illa seruentur, quorum auctor uocatur ad causam.
13 expergiscere tandem, quia non sunt istae dicendae uigiliae quas non exhibes, custodiae, sed rapinae. dormire te uoluimus in hoc quod praedicas, et uigilare ad hoc quod inpugnas. ⟨quid dico?⟩ leuius certe [te] ferremus, si in utroque dormires. nemo tibi perditus esset, nemo quaesitus; nullo animarum dispendio maereret ecclesia, nullo conpendio laetaretur; satis ei esset, si hanc sponso suo ita ut susceperas, resignares.
cf. 1 Cor. 3, 10. 11 14 sed quid multis immoror? loquente architecto Paulo frustra per te superaedificatum aliquid quaero, in quo non inueni fundamentum. audio uim maximam catholice sentientes quibus nos communicamus, clericos sustinere ita, ut his etiam ciuitas interdicta dicatur. laetamur eos praemium confessionis adquirere, sed dolemus quod
cf. Act. 9 episcopo persequente. beatus apostolus Paulus persecutorem praedicatore mu-
15 tauit; nefas est maximum praedicatorem persecutore mutatum dicere. digere in numerum retro haereticos qui huiusmodi quaestiones ecclesiis intulerunt. quis unquam de hoc certamine uictor reuertitur? habes certe tuae ciuitatis exemplum: Paulus ciuis Samosatenus occupata Antiochena ecclesia cum aliqua praedicaret, collegit suorum seminum messem. reliquos inuentores malorum ecclesiis occupatis sententiae
censura semper non dispar eiecit; hos quoque haereticos, de quibus nos uelut eorum M VIII 320
quae gesta sunt, nescius consulere uoluisti, sedibus suis iniusta dicentes expulit iusta Sur II 566
damnatio. quos illic inuenisse requiem non putamus esse mirandum; inuenerunt enim impiam praedicationem, cuius comparatione se existiment innocentes. L V 527
16 hoc loco, quia opportunitas sermonis exposcit, tacere non possumus quod stupemus. legimus quam bene teneas originale peccatum, qualiter ipsam naturam adseueris debetricem et eum debitum merito reddere qui descenderit de genere debitoris. quid tecum faciunt qui sunt haec negando damnati? nunquam sine suspicione ea quae sibi sunt aduersa, conueniunt; eicerentur denique, si tibi quoque similiter displicerent. cur tamen nunc ea quae in hos tunc sunt acta, quaeruntur, cum certum sit
illinc ad nos catholico tunc antistite Attico gesta directa? cur non sanctae memoriae Sisinnius ista quaesiuit? quia utique sub decessore suo probauerat eos iuste damnatos. defleant infelices spe se hominum fuisse deceptos, quibus iam potuit propter communionem sola poenitentia subuenire. ecce scire de his incipis, si [qua] ante nescisti. causam tuam magis modo quam aliorum catholica et festina
Luc. 4, 23 deliberatione curato, quia conuenienter dicimus: medice, cura teipsum. qui aliis desideras subuenire. aegritudinis tuae qualitas non recipit aut praestari permittit

---

N s (b)

1 aliqua *N* 2 tali *N* 3 deus] dn̄s *N* 4 intu *N* in *om. N* 7 uoluimus *s* uelimus *Coll. Ver., cf. quae Schwartz adnot. ACO I 2 p. 10, 24* 8 quid dico *Balus. ex uersione Graeca adiunxit* leuius certe te ferremus *s* te *om. Coll. Lat. et Graec.* in utroque te ferremus *N* dormies *s* 9 mereretur *N* 10 laetare *N* 12 inuenio *Coll. Ver.* ὁρῶ *Coll. Vat.* catholicos *N* καθολικῶς *Coll. Vat.* 15 praedicatorē *N* 16 persecutorē *N* dicere *s om. N* 16/17 digere in numerum *N Coll. Ver.* enumera *s* 19 antiocaerum *N* collegit] collectis *N* 24 comparatione se] comparationes *N* 26 peccato *N* 27 debito *N* 28 quid] qui *N* ea] mea *N* 30 hos] hoc *N* 34 solu *N s* solam *Coll. Ver.* incepisti *s* 35 si qua *om. s* qua *om. b* catholicae *N* et *om. N* 37 praestare *N*

17 inducias. Alexandrinae ecclesiae sacerdotis fidem et probauimus et probamus; et tu admonitus per eum rursus senti nobiscum, si uis esse nobiscum. cui fratri si a te praebeatur adsensus, damnatis omnibus quae hucusque sensisti, statim haec uolumus praedices quae ipsum uideas praedicare. nos et quod contra fas est, etiam sacerdotes uolumus esse correctos; quibus ut praemissa conuentione consulimus, ita in hos necesse est damnationis sententiam, si abutuntur nostra salubri admonitione, firmemus. hoc tamen erit post damnationem praui dogmatis plenum correctionis indicium, si reuocentur omnes ad ecclesiam, qui propter Christum caput eius uidentur exclusi. reuocentur omnes, quos, nisi fiat quod dicimus, eiciendus eiecit, quamuis in nostra communione sunt isti in quos talis cognoscitur extitisse.

18 ad clerum quoque ecclesiae Constantinopolitanae uel omnes qui censentur nomine Christiano, qualia necessitas exigit scripta direximus, ut si in peruersae disputationis obstinatione persistis nec haec quae frater Cyrillus nobiscum praedicat, praedicaris, a nostro collegio, cum quibus tibi non potest esse communio, te intellegant separatum, scituri et exemplo iam cauti, qualiter animae suae decocto et maturo iudicio debeant prouidere. aperte igitur hanc nostram scias esse sententiam, ut
M VIIII 321 nisi de deo Christo nostro ea praedices, quae et Romana et Alexandrina et uniuersalis ecclesia catholica tenet, sicut et sacrosancta Constantinopolitanae urbis ecclesia ad te usque optime tenuit, et hanc perfidam nouitatem quae hoc quod uenerabilis scriptura coniungit, nititur separare, intra decimum diem a primo innotescentis tibi huius conuentionis die numerandum aperta et scripta professione damnaueris, ⟨noueris⟩ ab uniuersalis te ecclesiae catholicae communione deiectum.

quam formam ad te nostri iudicii per memoratum filium meum Posidonium diaconum cum omnibus chartis ad sanctum consacerdotem meum memoratae Alexandrinae urbis antistitem qui ad nos super hoc ipso plenius rettulit, destinaui, ut agat uice nostra quatenus statutum nostrum uel tibi uel uniuersis fratribus innotescat, quia omnes debent nosse quod agitur, quotiens omnium causa tractatur.

L V 528 19 Petrus presbyter Alexandriae et primicerius notariorum dixit: His quae lecta sunt, consona rescripsit sanctitas reuerentissimi episcopi nostri Cyrilli, quae et prae manibus habemus et, si iubet uestra reuerentia, legimus.

20 Flauianus episcopus Philippensium dixit: Lecta et haec inserantur gestis.

21 Petrus presbyter et primicerius notariorum legit

160, 1—166, 23 *ext. Latine in Collect. Veron. 17, 1—12 [ACO I 2 p. 45 sq.], Collect. Casin. 8 [ACO I 3 p. 26 sq.], Collect. Palat. 56 et Sichard. 1 [ACO I 5 p. 182; 247] et aliter uersa a Dionysio Exiguo [ACO I 5 p. 236 sq.], Graece in Collect. Vatic. 6 et 49 [ACO I 1, 1 p. 33 sq.; I 1, 2 p. 36], Collect. Seguier. 13, Athen. 23 et U 5 [ACO I 1, 7 p. 4; 33; 172].*

N s (b)

1 iuditias *N* 3 praebetur *s Coll. Ver.* δέδοται *Coll. Vat.* sentisti *N* haec] hanc *N* 3/4 uolumus esse correcta. Ipsum uideas praedicare *s* 4 praedicare ad nos. et *N* 5 correptos *N* hos *Coll. Ver.*] hoc *N* nos *s* 8 excludi *N* 8/9 reuocentur omnes *om. s* 9 quos *scripsi (cf. uersionem Graecam)* quod *N s* quod *N Coll. Ver.* quos *s* quamuis *om. s* 10 sunt] sicut *s* in] an *s* 12/13 dispositionis *N* 13 persistes *s* 14 praedicabis *s* 18 et sicut et *N* sacrosanctae *N* ecclesia[2]] ecclesiae *N* 19 per fidem *s* uenerabili *N* 21 diem *N* noueris *Coll. Ver.* 22 ecclesia *N* 23 possidonium *N s* 25 ipso *om. s* 26 statum *N*

REVERENTISSIMO ET SANCTISSIMO COMMINISTRO NESTORIO CYRILLVS ET QVAE CONVENIT SYNODVS ALEXANDRIAE DE AEGYPTIACA DIOCESI, IN DOMINO SALVTEM Pusey VI 12 ep. 17

Matth. 10, 37 1 Saluatore nostro aperte dicente: qui diligit patrem aut matrem super me, non est me dignus, et qui diligit filium uel filiam super me, non est me dignus, quid patiamur nos qui a tua reuerentia exigimur te diligere super saluatorem omnium nostrum? quis nos in die iudicii iuuare poterit aut quam inueniemus excusationem, qui silentium ita longum dileximus de factis a te contra ipsum blasphemiis? et si quidem temetipsum solum laederes talia sapiens et docens, minus utique curae esset. quoniam uero omnem scandalizasti ecclesiam et fermentum insolitae haereseos et extraneae iniecisti populis et non ibi solummodo constitutis, sed enim etiam his qui ubique sunt, (circumducti sunt etenim tuarum expositionum codices), quae iam pro nostra taciturnitate sufficiet ratio aut quomodo non necessarium est Matth. 10,34. 35 meminisse dicentis Christi: non putaueritis quia ueni mittere pacem super terram; non ueni mittere pacem, sed gladium; ueni enim diuidere hominem contra patrem suum et filiam contra matrem suam? cum enim fides laeditur, ualeat quidem ut irrita et infirma circa parentes reuerentia, quiescat autem et quae in filios et fratres est adfectionis lex, et piis iam melior sit mors quam Hebr. 11, 35 uita, ut meliorem resurrectionem mereantur secundum quod scriptum est.

2 ecce igitur una cum synodo quae in magna Roma congregata est, praesidente ei M VIII 322 sanctissimo et reuerentissimo fratre et comministro nostro Caelestino episcopo, etiam tertia te hac contestamur epistola adhortantes desistere a prauis sic et distortis dogmatibus quae et sapis et doces, pro his autem eligere rectam fidem quae ecclesiis ab Sur II 567 cf. Luc. 1, 2 initio tradita est per sanctos apostolos et euangelistas qui et perspectores et ministri uerbi facti sunt. aut si hoc non egerit tua reuerentia secundum statutas indutias in ep. 10 litteris memoratis sanctissimi et reuerentissimi comministri nostri Romanae urbis episcopi Caelestini, cognosce te ipsum nullam communionem habentem nobiscum neque locum aut uerbum inter sacerdotes dei et episcopos. nec enim possibile est despicere nos ecclesias sic perturbatas et scandalizatos populos et rectam fidem dispretam et dissipatos a te greges, qui saluare debueras, si quidem esses secundum nos rectae gloriae amator sanctorum patrum inuestigans pietatem. omnibus autem a tua reuerentia separatis propter fidem uel depositis tam clericis quam laicis communicatores sumus omnes. nec enim iustum est illos qui recte sapere cognouerunt, tuis condemnari sententiis, quia bene facientes contradixerunt tibi. hoc enim ipsum ep. 3, 2 indicasti in epistola quae scripta est a te ad magnae Romae sanctissimum coepiscopum nostrum Caelestinum. non sufficiet autem tuae reuerentiae confiteri solum fidei symbolum quod expositum est illo tempore in sancto spiritu a sancta et magna synodo tunc temporis congregata in Nicaenorum ciuitate, — (intellexisti enim et interpretatus es L V 529 illud non recte, distorte autem magis, quamuis confitearis uoce dictionem), — sed enim consequens est in scriptis et cum iureiurando confiteri quia et anathematizas quidem tua scelerata et abominanda dogmata, sapies autem et docebis ea quae et nos omnes qui per Occidentem et Orientem episcopi et doctores et populis praesidentes sumus. con-

1 sq. *cf. quae notaui p.* 159.

N s (b)

5 patiemur *s* 6 quis] qui *N* diem *N* inueniemur *N* 7 direximus *N* a] ad *N* 10 iniectus *N* ibi] sibi *N* enim *om. s* 11 his *om. N* 12 aut] ut *N* 13 non quia *N* 14 diuidere] uidere *N* 17 est] esse *N* adflictionis *N* 18 memoriorem *b* 19 congregatũ *N* ei *om. s* 21 hac *om. N* 21/22 dogmaticus *N* 25 nostri *om. N* 26 cognosce te] cognoscite *N* habere *s* 30 ad tua *N* 34 aepistolam *N* episcopum *s* 37 congregatam *N* 40 quae nos et nos *N* 41 et[3] *om. N*

sensit autem et Romana sancta synodus et nos omnes ut recte habentibus et inreprehensibiliter epistolis ad tuam reuerentiam scriptis ab Alexandrina ecclesia. subiecimus autem his nostris litteris quae te oporteat sapere et docere et a quibus abstinere conuenit. haec enim est catholicae et apostolicae ecclesiae fides cui consentiunt omnes et qui in Occidente sunt et qui in Oriente episcopi:

3 credimus in unum deum patrem omnipotentem, omnium uisibilium et inuisibilium factorem, et in unum dominum Iesum Christum filium dei, natum de patre unigenitum, hoc est de substantia patris, deum ex deo, lumen ex lumine, deum uerum ex deo uero, natum, non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt quae in caelo et in terra sunt, qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit et incarnatus est et homo factus et passus est et resurrexit tertio die et ascendit in
M VIIII 323 caelos uenturus iudicare uiuos et mortuos, et in spiritum sanctum.

eos autem qui dicunt: „erat aliquando quando non erat", et „priusquam nasceretur, non erat", et quia ex non extantibus factus est aut ex alia substantia aut essentia, dicentes conuertibilem esse aut mutabilem filium dei, eos anathematizat catholica et apostolica ecclesia.

sequentes autem ubique sanctorum patrum confessiones quas fecerunt loquente in eis sancto spiritu, et sensuum qui in eis sunt, inuestigantes intentionem, tamquam regalem semitam ambulantes, dicimus quod ipse unigenitus dei uerbum qui ex ipsa natus est patris substantia, qui ex deo uero deus uerus, lumen de lumine, per quem omnia facta sunt quae in caelo et in terra sunt, propter nostram salutem descendit et semetipsum dedit in exinanitionem et incarnatus est et homo factus est, hoc est carnem accepit de sancta uirgine et suam eam fecit ex utero et secundum nos pertulit natiuitatem et processit homo ex muliere, non hoc quod erat, amittens, sed, quamuis factus est in adsumptione carnis et sanguinis, et sic mansit quod erat, deus uidelicet natura et ueritate. neque autem carnem dicimus in deitatis naturam esse conuersam neque in naturam carnis ineffabilem dei uerbi translatam esse naturam. inconuertibilis cf. Mal. 3, 6 enim est et immutabilis omnino, idem ipse semper manens secundum scripturas. cum uideretur autem et infans et pannis inuolutus adhuc et in sinu genetricis uirginis, et tunc omnem implebat creaturam ut deus et considebat genitori. diuinitas etenim
4 sine quantitate et sine mensura est et circumterminationem non suscipit. unitum autem esse carni secundum substantiam confitentes uerbum unum adoramus filium et dominum Iesum Christum, neque per partem ponentes et diuidentes hominem et deum utpote coniunctos sibi inuicem dignitatis et auctoritatis unitione, (nouitas enim uocis
L V 530 hoc est et aliud nihil), neque uerbum quod ex deo est, specialiter Christum nominantes et simili modo specialiter quasi Christum alterum eum qui ex muliere est, sed unum solum scientes Christum uerbum quod ex deo patre est, cum sua carne. tunc enim humaniter iunctus est nobiscum, ipse dans his qui digni sunt, accipere spiritum et non cf. Ioh. 3, 84 ad mensuram, sicut dicit beatus euangelista Iohannes. sed neque illud dicimus quia habitauit deus uerbum quasi in homine quodam de sancta uirgine nato, ut non deifer homo intellegatur Christus. si enim et habitauit in nobis deus uerbum, Ioh. 1, 14

N s (b)

2 epistolis] episcopis *N* 7 factorem] creatorem *Coll. Ver.* 8 de] ex *s* 11 humanatus *Coll. Ver.* 17 consessiones *s* 17/18 loquente ei *N* 18 et inuestigantes *N* 20 qui] quia *s* 22 examinationem *N* 31 circumterminatione *N* suscepit *s b* 32 subsistentiam *s* 38 unctus *s* κέχριστται *Coll. Vat.* 40 qui habitabit *b* deus *om. b* natum *N* 41 sic *N* deus *om. N*

Col. 2, 9 dictum est autem etiam in Christo quod habitabat omnis plenitudo deitatis corporaliter, sed tamen consideramus quia factus caro non sicut in sanctis habitare dicitur, eodem modo et in eo factam esse habitationem pronuntiamus; sed unitus secundum naturam et non in carnem mutatus talem fecit habitationem, qualem utique habere
5 dicitur et hominis anima in suo corpore. unus igitur Christus et filius et dominus, M VIIII 32
non uelut coniunctionem simpliciter habente homine ad deum per unitatem dignitatis Sur II 568
uel auctoritatis; non enim aequalitas honoris unit naturas. ecce enim Petrus et 7
Iohannes aequales quidem honore sibi sunt eo quod et apostoli et sancti discipuli, uerumtamen duo unus non sunt. neque quidem secundum appositionem intellegimus modum coniunctionis, — non sufficit enim hoc ad unitionem naturalem — 10
neque quasi secundum participationem seruilem factam esse coniunctionem dicimus,
1 Cor. 6, 17 sicutnos adhaerentes domino secundum quod scriptum est, unus spiritus sumus ad eum, magis autem coniunctionis nomen recusamus, quia non potest significare unitionem; sed nec deum aut dominum Christi uerbum quod ex patre est, nominamus, ne iterum aperte incidamus in duo unum Christum et filium et dominum et blasphemiae 15
crimen incurramus deum et dominum sibi ipsum facientes. unitum enim, sicut praediximus, dei uerbum carni secundum subsistentiam deus quidem est omnium, dominatur autem uniuersitati. neque uero ipse sui seruus est aut dominus; stultum
cf. Ioh. 20, 17 enim est, magis autem et impium sic sapere uel dicere. dixit enim deum suum patrem, cum sit deus natura et de substantia eius; sed non ignorauimus quia, cum esset deus, et 20
homo factus est sub deo secundum legem conuenientem naturae humanitatis. ipse uero sui quomodo fieret deus aut dominus? ergo ut homo et quantum pertinet ad
cf. Gal. 4, 4 hoc quod decet, exinanitionis mensuris, sub deo nobiscum semetipsum esse dicit. sic factus est et sub lege, cum certe locutus esset ipse legem et legislator existeret ut deus. 24
6 recusamus autem dicere de Christo: „Propter eum qui induit, eum qui indutus est, Loofs, Nest.
ueneror; propter inuisibilem adoro eum qui uisibilis est". horribile est ad hoc p. 262, 3. 4
etiam illud dicere quod „ille qui adsumptus est, ei qui adsumpsit, coappellatur deus". ibid. 11. 12
qui enim haec dicit, incidit iterum in duos Christos et duos filios et hominem separatim ponit et deum similiter. denegat enim euidenter unitatem, per quam non ut alter quidam alteri coadoratur neque quidem coappellatur deus, sed unus intellegitur 30
Christus Iesus filius unigenitus una adoratione uenerandus cum sua carne. confitemur autem quia ipse qui ex deo patre natus est filius et deus unigenitus, cum utique
cf. 1 Petr. 4, 1 secundum naturam suam impassibilis esset, carne passus est pro nobis secundum scripturas et erat in crucifixo corpore, suae carnis inpassibiliter proprias faciens pas- L V 531
Hebr. 2, 9 siones. gratia autem dei et pro omnibus gustauit mortem, dans ei suum 35
cf. Ioh. 11, 25 corpus, quamuis secundum naturam ipse sit uita et resurrectio. ut enim ineffabili

---

25—26 *ext. in hac eadem act. p.* 180, 13—14, *cf. quae illo loco notaui; Graece ext. in Cyrilli c. Nest. l. 2, 12 [ACO I 1, 6 p. 8; 50]* 27 ille-deus *ext. in Collect. Veron. 17, 26, 15 [ACO I 2 p. 62], Collect. Casin. 24, 108 [ACO I 3 p. 78], Collect. Palat. 38, 72 [ACO I 5 p. 108], conc. Chalced. act. I 944, 15 [ACO II 3, 1 p. 226], Graece in Collect. Vatic. 60, 15 [ACO I 1, 2 p. 49], Collect. Athen. 78, 15 [ACO I 1, 7 p. 109] et Cyrilli c. Nest. l. 2, 13 [ACO I 1, 6 p. 8; 51].*

N s (b)

1 habitat *s* 2 considerantes *b* factus est *corr. b* 4 carne *N* fecit — qualem *om. N* facit *s b* ubique *N* 6 coniunctione *s* habentem *N* homine *N* 7 non — naturas *om. b* 9 quidem] qui *N* 11 seruilem *N s* adfectualem *Coll. Ver. (σχετικήν siue οἰκετικήν uersio Graeca)* 14 aut dominum *om. b* quo *N* 17 substantiam *b* 18 dominator *N* suis seruis *N* 19 deum *om. s* 22 suis *N* 24 est *om. N* 26 horribilis *N* 28 Christum *s* et[1] — filios *om. s* 31 una — 32 unigenitus *om. N*

uirtute calcans mortem in prima sua carne fieret primogenitus ex mortuis et Col. 1, 18
M VIIII 325 primitiae dormientium et uiam faceret etiam humanae naturae ad incorruptionis 1 Cor. 15, 20
recursum, gratia dei, sicut modo diximus, pro omnibus gustauit mortem, tertio Hebr. 2, 9
autem die resurrexit, cum infernum spoliasset. unde licet dicatur per hominem 1 Cor. 15, 21
facta resurrectio mortuorum, sed intellegimus hominem factum ex deo patre 5
uerbum et solutam esse per eum mortis potestatem; ueniet autem in tempore ut unus
filius et dominus in gloria patris, ut iudicet mundum secundum iustitiam, sicut Act. 17, 31
scriptum est.

7 necessario uero et illud adiciemus. adnuntiantes enim secundum carnem
mortem unigeniti filii dei, hoc est Iesu Christi, et ex mortuis resurrectionem et ad 10
caelos ascensionem confitentes sine sanguine in ecclesiis ministerium celebramus.
accedimus etiam ita ad mysticas benedictiones et sanctificamur participes facti tam
sanctae carnis quam uenerabilis sanguinis omnium nostrum saluatoris Christi et non
ut carnem communem accipientes, absit, neque quidem ut uiri sanctificati et coniuncti
uerbo secundum unitionem dignitatis uel etiam quasi inhabitationem diuinam habentis, 15
sed ut uiuificam uere et suam ipsius uerbi. uita enim existens secundum naturam ut
deus, quoniam factus est unum cum sua carne, uiuificam eam ostendit. itaque licet
ad nos dicat: amen, amen dico uobis, nisi manducaueritis carnem filii ho- Ioh. 6, 53
minis et biberitis eius sanguinem, non ut hominis secundum nos unius et hanc
esse aestimamus — quomodo enim hominis caro uiuifica erit secundum naturam 20
suam? — sed ut propriam uere factam eius qui propter nos et filius hominis factus et
appellatus est.

8 euangelicas autem saluatoris nostri uoces nec subsistentiis duabus neque qui-
dem personis diuidimus. nec enim est duplex unus et solus Christus, licet ex duabus
intellegatur et diuersis rebus in unitionem indiuiduam coadunatus sicut certe et homo 25
ex anima intellegitur et corpore et non duplex magis, sed unus ex utroque. sed hu-
manas etiam et praeterea diuinas uoces ab uno dictas esse existimamus recte sapientes.
quando enim diuina dicitur de ipso: qui uidet me, uidet et patrem et: ego et pater Ioh. 14, 9
unum sumus, diuinam eius et ineffabilem intellegimus naturam, secundum quam et Ioh. 10, 30
unum est ad suum patrem propter identitatem substantiae, imago etiam et figura cf. Hebr. 1, 3
et splendor gloriae eius. quando autem humanitatis mensuram non dedignans 31
Iudaeos alloquitur: modo me quaeritis interficere hominem, qui ueritatem Ioh. 8, 40
uobis locutus sum, iterum nihilo minus ipsum qui in aequalitate et similitudine est
patris, deum uerbum et ex humanitatis eius mensuris agnoscimus. si enim est
necessarium credere quia deus existens natura factus est caro siue homo animatus 35
Sur II 569 anima rationali, qualem utique habeat rationem erubescere quosdam in uocibus eius,
si factae sunt homini condecentes? si enim recuset homini decentia uerba, quis est
qui coegit eum fieri secundum nos hominem? qui uero descendit propter nos in
M VIIII 326 spontaneam exinanitionem, ob quam causam recusaret exinanitioni conuenientia
L V 532 uerba? uni igitur personae omnes uoces euangeliis insertae applicandae sunt, id est 40

23—164, 2 *adf. Cyrillus in Apol. c. Orient. 45 [ACO I 1, 7 p. 43 sq.; I 5 p. 125]* 23—24 *cf. Rusticus c. Acephalos [PL 67, 1174 B].*

N s (b)

2 incorreptionis *N* 4 resurrexit] reuixit *N* expoliasset *N* 12 ita *om. N* 19 hanc] hunc *N* 21 filii *N* 23 nec] non *N* 24 ex *om. N* 25 in *om. N* coadunatis *N* 27 aestimamus *N ut solet* 28 diuine *s* 29 et[2]] ut *s* 30 Identitatem] idem unitatem *N* 34 deus *N* sic *N* 37 recusent *N* dicentia *N* 40 insertas aplicandum est *N*

cf. 1 Cor. 8, 6 uni substantiae incarnati uerbi. dominus enim unus Iesus Christus secundum scrip-
cf. Hebr. 3, 1 9 turas. sin autem uocetur apostolus et princeps sacerdotum confessionis nostrae utpote sacrificans deo et patri fidei confessionem quae a nobis ipsi et per ipsum deo et patri offertur nec non et sancto spiritui, iterum ipsum esse dicimus ex deo secundum naturam filium unigenitum et non homini adtribuemus praeter ipsum alteri sacer-
1 Tim. 2, 5 dotii nomen et ipsam rem. factus est enim mediator dei et hominum et conciliator
Eph. 5, 2 in pace, semetipsum dedicans in odorem suauitatis deo et patri. nam et dicebat:
Hebr. 10, 5—7 sacrificium et oblationem noluisti, holocaustomata et de peccato non
(Ps. 39, 7—9) tibi complacuerunt, corpus autem perfecisti mihi. tunc dixi: ecce uenio. in capite libri scriptum est de me facere, deus, uoluntatem
cf. Eph. 5, 2 tuam. obtulit enim pro nobis in odorem suauitatis suum corpus et non magis pro se ipso. qua enim indigeret oblatione uel sacrificio pro se superior omni peccato exi-
Rom. 3, 23 stens ut deus? si enim omnes peccauerunt et deest illis gloria dei secundum quod facti sumus nos prompti ad transgressionem et infirmata est humana natura in peccato, ipse uero non ita, et uincimur ob hoc gloria eius, quomodo iam erit ambiguum quia immolatus est propter nos et pro nobis agnus uerus? et dicere quia obtulit
cf. Is. 53, 9 semetipsum pro se et pro nobis, nullo modo excedit impietatis crimina. deliquit enim
cf. 1 Petr. 2, 22 nullo modo neque fecit peccatum: qua ergo opus habuit oblatione, dum peccatum non
Ioh. 16, 14 10 esset, pro quo merito fieret? cum autem dicit de spiritu: ille me glorificabit, intellegentes recte non ut gloria indigentem alterius dicimus unum Christum et filium a sancto spiritu gloriam accipere, quia nec potior eo est nec supra eum spiritus ipsius est. quoniam autem ad demonstrationem suae diuinitatis utebatur suo spiritu magna operatione, glorificatus esse ab eo dicit uelut si quidam homo dicat de insita sibi fortitudine, forsan uel disciplina qualibet, quia glorificabunt me. quamuis enim est in substantia speciali spiritus — et intellegitur separatim secundum quod spiritus est et
Ioh. 16, 13 non est filius — sed tamen non est alienus ab eo: spiritus enim ueritatis nominatur
cf. Ioh. 14, 6 et est Christus ueritas et effunditur ab eo sicut et ex deo et patre. operatus igitur spiritus et per manus sanctorum apostolorum miracula post ascensum domini nostri Iesu Christi ad caelos glorificauit eum. creditus est enim, quia deus secundum natu-
Ioh. 16, 14 ram est, iterum ipse operans per suum spiritum. propter hoc et dicebat: de meo accipiet et adnuntiabit uobis. et non dicimus quod ex participatione sapiens est spiritus et potens; omnino enim perfectus est et non deest illi quodcumque bonum.
cf. 1 Cor. 1, 24 quoniam autem patris uirtutis et sapientiae quae est filius, spiritus est, uere est sapien- M VIIII 327
11 tia et uirtus. quoniam uero deum unitum carni secundum subsistentiam sancta uirgo genuit carnaliter, ideo et dei genetricem dicimus eam, non quia uerbi natura
Ioh. 1, 1 essentiae suae initium habeat ex carne — erat enim in principio et deus erat uerbum et uerbum erat apud deum et ipse est saeculorum factor consempiternus patri et omnium opifex — sed, sicut iam praediximus, quoniam secundum subsistentiam

---

N s (b)

1 subsistentiae *s* 6 est *om. N* 9 complacuerunt *s* placuit *N* complacuit *b* conplacuisti *Coll. Ver.* 12 omnis peccator *N* 14 transgressiones *b* informata *s* 15 uincitur ab hoc gloria eius *N* uincimur (egemus *in marg.*) ob hoc gloriae eius *s* indigemus ob hoc gloria eius *Coll. Ver.* ἡττώμεθα διὰ τοῦτο τῆς δόξης αὐτοῦ *Coll. Vat.* 16 et[1]] ut *N* 17 crimina *om. N* delinquid *N* 18 qua] quia *N* 19 autem] aut *N* glorificauit *N s (sed cf.* 24 glorificabunt*)* 21 quia nec] qui ante *N* eo *om. N* est[2] *om. s* 22 utebatur *om. N* 23 dicitur *s* ueluti *s* sibi] homo *N* 25 subsistentia *s* specialis *N* 26 ab eo spiritus. Spiritus *N* ueritatis] nouitatis *N* 27 operatur *N* operatus est *Coll. Ver.* est *del. Schwartz (cf. Coll. Vat.)* 28 manum *s* 31 nuntiabit *s* 32 illi] alio *N* bonam *N* 33 sapientia *N* est[3]] et *N* 37 saeculorum] caelorum *s*

uniens sibi humanum et ex ipso utero natiuitatem sustinuit carnalem, non quia indi-
L V 533 gebat necessario propter propriam naturam et generatione temporali et in ultimis saeculi temporibus, sed ut ipsum essentiae nostrae benedicat initium et eo quod peperit eum mulier, cesset iam contra omne genus humanum maledictio, transmittens ad mortem terrena nostra corpora, et illud quod dictum est: in tristitia paries filios, per ipsum Gen. 3, 16
destructum uerum ostenderet, quod per prophetae uocem dictum est: deuorauit Is. 25, 8
mors praeualens, et iterum: abstulit deus omnem lacrimam ab omni facie. Is. 25, 8
propter hanc enim causam dicimus eum dispensatiue et ipsas benedixisse nuptias et cf. Apoc. 7, 17
uenisse uocatum in Canan Galilaeae una cum apostolis. cf. Ioh. 2, 1 sq.

12 haec sapere edocti sumus tam a sanctis apostolis quam euangelistis et ab omni
diuina scriptura et ex beatissimorum patrum uera confessione; in his omnibus et tuam reuerentiam consentire oportet sine omni dolo. quae uero sunt necessario anathe-
Sur II 570 matizare tuam reuerentiam, subiecta sunt huic nostrae epistolae.

I Si quis non confitetur deum esse secundum ueritatem Emmanuhel et propter hoc dei genetricem sanctam uirginem, (genuit enim carnaliter carnem factum uerbum quod est ex deo), anathema sit.

II Si quis non confitetur carni secundum subsistentiam unitum esse uerbum quod est ex deo patre, et unum esse Christum cum sua carne, eundem ipsum uidelicet deum simul et hominem, anathema sit.

III Si quis in uno Christo diuidit substantias post adunationem, sola iungens eas coniunctione quae est secundum dignitatem uel auctoritatem aut potentiam, et non magis concursu secundum naturalem unitionem, anathema sit.

IV Si quis [in] personis duabus seu subsistentiis diuidit uoces in euangelicis uel apostolicis scriptis de Christo a sanctis dictas aut ab ipso de se et quasdam quidem ut homini praeter deum uerbum intellegendo specialiter applicat, quasdam uero ut deo decentes soli uerbo qui est ex deo patre, ascribit, anathema sit.

V Si quis audet dicere hominem deiferum esse Christum et non magis deum esse
M VIIII 328 secundum ueritatem ut unum natura filium, secundum quod ipsum uerbum factum est caro et communicauit similiter nobis sanguini et carni, anathema sit. cf. Hebr. 2, 14

VI Si quis dicit deum aut dominum Christi esse uerbum quod ex deo patre est, et non magis eundem confitetur simul deum et hominem esse, utpote facto carne uerbo secundum scripturas, anathema sit.

VII Si quis ait tamquam hominem purum operationem suscepisse ex deo uerbo cf. Ioh. 1, 14
Iesum et unigeniti gloria circumdatum esse tamquam alterum praeter deum uerbum hominem existentem, anathema sit.

14—166, 23 ext. in Collect. Veron. 17, 12 [ACO I 2 p. 50 sq.], correcta in Collect. Casin. 8, 12 [ACO I 3 p. 33 sq.]; aliae uersiones Latinae ext. in Collect. Palat. 37; 39, 5—105; 40, 4—87; 56 [ACO I 5 p. 71 sq.; 117 sq.; 143 sq.; 182 sq.], in ep. Synodica a Dionysio translata 12 [ACO I 5 p. 242 sq.], in Collect. Sichard. 4, 9—115; 6 [ACO I 5 p. 252 sq.; 288 sq.]; Graece ext. in Collect. Vatic. 6, 12; 148, 4—31; 169, 11—89 [ACO I 1, 1 p. 40 sq.; I 1, 5 p. 16 sq.; I 1, 6 p. 111 sq.] et in Collect. Athen. 24, 5—105 [ACO I 1, 7 p. 34 sq.]; uersio Syriaca ex cod. Mus. Brit. 14557 a P. Bedjan edita est [Nestorius, Le livre d'Héraclide de Damas, p. 523—542].

N s (b)

1 humanum *b* humano *N* humanam naturam *s* 2 et[2] *om. N* 4 *post* mulier *add.* aduni-tum carni *Coll. Ver. (cf. Coll. Vat.)* humanum] hominum *s* 6 destructã *N* 9 Cana *s* 12 sunt *om. s* necessario opportet *s (*ἃ δέ ἐστιν ἀναγκαῖον ἀναθεματίσαι *Coll. Vat.)* 14 *numeros* I—XII *exhib. in marg. N s* XII anathematismi Cyrilli *ante* Si quis *s* 15 factam *N* 17 car-nem *N* 20 iunges *N* 22 esse concursum *N* 23 in[1] *om. N* 26 dicentes *N* 29 san-guinis *N* carnis *N* 30 Christum *s* 34 altero *N*

VIII Si quis audet dicere hominem receptum adorari oportere cum deo uerbo et glorificari et coappellari ut alterum cum altero — nam qui addit 'cum', manifeste ostendit alterum cum altero adorari — et non magis una adoratione honorificat Emmanuhel et L V 534
Ioh. 1, 14 unam ei glorificationem refert propter hoc quod uerbum factum est caro, anathema sit.

VIIII Si quis ait unum dominum Iesum Christum glorificatum esse a spiritu quasi aliena uirtute ab illo data utentem et ab ipso accepisse ut posset operari contra spiritus immundos et adimplere in hominibus deitatis miracula, et non magis eius esse spiritum dicit, per quem et operatus est deitatis miracula, anathema sit.

Hebr. 3, 1 X Principem sacerdotum et apostolum confessionis nostrae factum esse
Eph. 5, 2 Christum diuina dicit scriptura: obtulit enim semetipsum pro nobis in odorem suauitatis deo et patri. si quis ergo principem sacerdotum et apostolum nobis factum esse dicit non ipsum deum uerbum, quando factus est caro et secundum nos homo, sed ut alterum praeter ipsum specialiter hominem ex muliere, aut si quis dicit et pro se ipso obtulisse semetipsum oblationem et non magis pro nobis solis — nec enim indiget oblatione qui nescit peccatum — anathema sit.

XI Si quis non confitetur domini carnem uiuificam esse et propriam ipsius uerbi quod est ex deo patre, sed ut altero quodam praeter ipsum coniuncto ei secundum dignitatem siue ut solam diuinam inhabitationem habente et non magis uiuificam, sicut dixi, quia facta est caro propria uerbi quod omnia uiuificare ualet, anathema sit.

cf. 1 Petr. 4, 1 XII Si quis non confitetur dei uerbum passum carne et crucifixum esse carne et
Col. 1, 18 mortem gustasse carne, factum etiam primogenitum ex mortuis secundum quod uita est et uiuificus ut deus, anathema sit.

16 Et conlatione facta eorum quae a sanctis patribus dicta sunt, et eorum quae M VIIII 32
Cyrillus religiosae memoriae in prolatis duabus epistolis scripsit ad epistolam Nestorii et testimonia eiusdem Nestorii prolata, et sic manifestata impietate Nestorii facta est depositio eius. et haec quidem est pars gestorum quae Ephesi acta sunt.

Pars autem gestorum quae Calchedone habita sunt de epistola sanctae memoriae Leonis, ita habet

17 EX TERTIA ACTIONE EORVM QVAE CALCHEDONE ACTA SVNT

Magnificentissimi et gloriosissimi iudices et amplissimus senatus dixerunt: Priore conuentu de damnatione beatae memoriae Flauiani et Eusebii religiosissimi Sur II 571
episcopi inquisitio facta est et omnibus nobis manifestum est constitutum quam iuste et secundum consequentiam prouenit examinatio, et ostensi sunt tunc crudeliter et non decenter damnati. quae nobis igitur uisa sunt super hoc capitulo fieri oportere, tunc per interlocutiones uobis manifesta facta sunt, nunc autem quaerendum et iudicandum, ut uera fides contineatur, pro qua maxime et concilium factum est. scientes igitur quia et deo rationem reddituri estis tam pro propriis animabus singuli uestrum quam et pro nostris omnibus, qui et doceri quae ad religionem pertinent, recte desidera-

31—167, 7 *ext. in act. III (II) 2 [ACO II 1, 2 p. 77 [273] sq.; II 3, 2 p. 4 [263], 8—24].*

N s (b)

1 adorare *N* 2 addidit *N* cum²] eum *N* 6 dominum] deum *N* 14 aut] et *s* 15 indigeret *s* 16 oblationē *N* 17 domini] dm̄ *N* 19 habitationem *N* habentem *N* 20 dixi *N s* diximus *Coll. Ver. (cf. Coll. Vat.)* 26 manifesta *N* 31 magnificentissimi — dixerunt *om. N* 33 iniuste *N* 38 ratione *N* 39 et¹ *om. s*

mus et omnem ambiguitatem auferri ex omnium sanctorum patrum concordia et consensu et consona expositione et doctrina, festinate sine ullo timore et gratia atque
L V 535 inimicitia fidem puram exponere ita ut qui uidentur non eadem cum omnibus sapere, per ueritatis agnitionem ad concordiam reuocentur. scire enim uos uolumus quia tam sacratissimus et piissimus terrae orbis dominus quam nos catholicam fidem a sanctis trecentis decem et octo et a sanctis centum quinquaginta nec non etiam et a ceteris sanctissimis et gloriosissimis patribus traditam custodimus et secundum ipsam credimus.

18 Et recitato symbolo trecentorum decem et octo sanctorum patrum nec non et expositione centum quinquaginta sanctorum patrum et epistolis sanctae memoriae Cyrilli oblata est legenda et epistola sanctae memoriae Leonis, quae sic habet

19 DILECTISSIMO FRATRI FLAVIANO LEO EPISCOPVS

PL 54, 755 A— 781 A ep. 28 JK 423 1 Lectis dilectionis tuae litteris quas miramur fuisse tam seras, et gestorum episcopalium ordine recensito tandem quid apud uos scandali contigerit atque contra integritatem fidei exortum fuisset, agnouimus et quae prius uidebantur occulta, nunc nobis reserata patuerunt. quibus Eutyches qui presbyteri nomine honorabilis uidebatur,
M VIIII 330 multum inprudens et nimis imperitus ostenditur, ut etiam de ipso dictum sit a propheta: noluit intellegere ut bene ageret; iniquitatem meditatus est in cubili suo. Ps. 35, 4-5 quid autem iniquius quam impia sapere et sapientioribus doctioribusque non credere? sed in hanc insipientiam cadunt qui, cum ad cognoscendam ueritatem aliquo impediuntur obscuro, non ad propheticas uoces, non ad apostolicas litteras nec ad euangelicas auctoritates, sed ad semet ipsos recurrunt et ideo magistri erroris existunt, quia ueritatis discipuli non fuerunt. quam enim eruditionem de sacris noui et ueteris testamenti paginis adquisiuit, qui nec ipsius quidem symboli initia comprehendit? et quod per totum mundum omnium regenerandorum uoce
2 depromitur, istius adhuc senis corde non capitur? nesciens igitur quid deberet de dei uerbi incarnatione sentire, nec uolens ad promerendum lumen intelligentiae in sanctarum scripturarum latitudine laborare, illam saltem communem et indiscretam confessionem sollicito recepisset auditu, qua fidelium uniuersitas profitetur credere se in deum patrem omnipotentem et in Christum Iesum filium eius unicum, dominum nostrum, qui natus est de spiritu sancto et Maria uirgine, quibus tribus sententiis omnium fere haereticorum machinae destruuntur. cum enim deus et omnipotens et pater creditur, consempiternus eidem filius demonstratur, in nullo a patre differens, quia de deo deus, de omnipotente omnipotens, de aeterno natus est coaeternus, non posterior tempore, non inferior potestate, non dissimilis gloria, non diuisus essentia. idem uero sempiterni genitoris unigenitus sempiternus natus est de spiritu sancto et Maria uirgine; quae natiuitas temporalis illi natiuitati diuinae et sempiternae nihil minuit,

---

11—172, 28 *ext. in Collect. Nouar. 5 [ACO II 2, 1 p. 24 sq.], Graece in Epist. Collect. M 11 [ACO II 1, 1 p. 10 sq.]; cf. conc. Chalced. act. III (II) 22 [ACO II 1, 2 p. 81 [277], 20; II 3, 2 p. 14 [273], 29], Epist. ante gesta Collect. 7 [ACO II 3, 1 p. 9], Collect. Ratisb. 5 et Corbei. 3 [ACO II 4 p. 135; 155], Ioh. Maxent. [ACO IV 2 p. 14]* 11—22 *ext. in Vigilii ep. adu. III capit. 15 [ACO IV 2 p. 141]* 31—168, 1 inpendit *adf. Ioh. Maxent. lib. fidei 23 [ACO IV 2 p. 8].*

N s (b)

3 omnibus] hominibus *N* 4 tam] iam *N* 5 terris orbe *N* 6 et³ *om. N* 7 custodiamus *N* 8 recitatos *N* et³ *om. s* 9 epistola *N* 14 uidebatur occultũ *N* 15 eutices *N* praesbiterii *N* 18 doctoribusque *N* 24 generandorum *N* 24/25 uoces edepromitur *N* 25 debere *N* 26 dei incarnatione uerbis *N* 27 ullam salutem *N* 28 recepisse *N* quã *N* 31 aeternus pater *s* 35 et] de *N* 36 et sempiternae *om. s*

nihil contulit, sed totum se reparando homini qui erat deceptus, inpendit, ut et mortem
Hebr. 2, 14 uinceret et diabolum qui mortis habebat imperium, sua uirtute destrueret.
non enim superare possemus peccati et mortis auctorem, nisi naturam nostram ille
susciperet et suam faceret, quem nec peccatum contaminare nec mors potuit detinere.
conceptus quippe est de spiritu sancto intra uterum uirginis matris quae illum ita salua
uirginitate edidit, quemadmodum salua uirginitate concepit. sed si de hoc Chri- L V 536
stianae fidei fonte purissimo sincerum intellectum haurire non poterat, quia splendorem Sur II 572
perspicuae ueritatis obcaecatione sibi propria tenebrarat, doctrinae se euangelicae sub-
Matth. 1, 1 didisset et dicente Matthaeo: liber generationis Iesu Christi, filii Dauid, filii
Abraham, apostolicae quoque praedicationis expetisset instructum et legens in
Rom. 1, 1—3 epistola ad Romanos: Paulus seruus Iesu Christi, uocatus apostolus, segre-
gatus in euangelium dei quod ante promiserat per prophetas suos in
scripturis sanctis de filio suo qui factus est ei ex semine Dauid, se-
cundum carnem, ad propheticas paginas piam sollicitudinem contulisset et inueniens
Gen. 22, 18 promissionem dei ad Abraham dicentis: in semine tuo benedicentur omnes gen- M VIIII 331
tes, ne de huius seminis proprietate dubitaret, secutus fuisset apostolum dicentem:
Gal. 3, 16 Abrahae dictae sunt promissiones et semini eius. non dicit: et semini-
bus, quasi in multis, sed quasi in uno: et semini tuo, quod est Christus.
Matth. 1, 23 Esaiae quoque praedicationem interiore adprehendisset auditu dicentis: ecce uirgo
(Is. 7, 14) in utero accipiet et pariet filium et uocabitur nomen eius Emmanuhel,
quod est interpretatum nobiscum deus, eiusdemque prophetae fideliter uerba
Is. 9, 6 legisset: puer natus est nobis, filius datus est nobis, cuius potestas su-
per humeros eius, et uocabunt nomen eius: magni consilii angelus,
admirabilis, consiliarius, deus fortis, princeps pacis, pater futuri sae-
culi; nec frustratoria eloquentia ita uerbum diceret carnem factum, ut editus utero
uirginis Christus haberet formam hominis et non haberet materni corporis ueritatem.
an forte ideo putauit dominum Iesum Christum non nostrae esse naturae, quia missus
Luc. 1, 35 ad beatam Mariam angelus ait: spiritus sanctus superueniet in te et uirtus
altissimi obumbrabit tibi; ideoque quod nascetur ex te sanctum,
uocabitur filius dei, ut, quia conceptus uirginis diuini fuit operis, non de natura
concipientis fuerit caro concepti? sed non ita intellegenda est illa generatio singu-
lariter mirabilis et mirabiliter singularis, ut per nouitatem creationis proprietas
remota sit generis. fecunditatem enim uirginis spiritus sanctus dedit, ueritas
cf. Prou. 9, 1 autem corporis sumpta de corpore est et aedificante sibi sapientia domum
Ioh. 1, 14 uerbum caro factum est et habitauit in nobis, hoc est in ea carne quam
8 sumpsit ex homine et quam spiritu uitae rationabilis animauit. salua igitur pro-
prietate utriusque naturae et in unam coeunte personam suscepta est a maiestate
humilitas, a uirtute infirmitas, ab aeternitate mortalitas, et ad resoluendum conditionis cf. ACO II 1, 2 p. 8
nostrae debitum natura inuiolabilis naturae est unita passibili, ut quod nostris reme- II 3, 2 p. 15

N s (b)

1 totam *Coll. Non.* homine *N* 4 contaminaret *N* 8 praecipuae *N* 10 praedicatio-
nem *N* 12 euangelio *N* 13 ei *om. s* 15 promissione *N* 17 dictae] date *N* 19 interi-
orē *N* et auditū *N* 20 accipit *b* concipiet *s* uocabunt *s* 21 est *om. N* interpre
tatur *N* 22 et filius *s* 25 frustratorie loquens *s* *(et ceterae uersiones)* dicere *N* 26 ueri
tatem] rem *N* 27 an] ante *N* 28 ait] ut *N* 29 obumbrauit *N* 30 concepit *N* 31 car
nem *corr. N* intellegendū *N* 31/32 singulariter] singularis *N* 33 uirgini *s* 36 homine
hoc etiam *N* 38 mortalitas] mors *N* ad *om. N* 39 inuiolabili *N* natura *N* nostri *N*

diis congruebat, unus atque idem mediator dei et hominum homo Christus Iesus et mori posset ex uno et mori non posset ex altero. in integra ergo ueri hominis perfectaque natura uerus natus est deus, totus in suis, totus in nostris. nostra autem dicimus, quae in nobis ab initio creator condidit et quae reparanda suscepit; nam illa quae deceptor intulit et homo deceptus admisit, nullum habuerunt in saluatore uestigium. nec quia communionem humanarum subiit infirmitatum, ideo nostrorum fuit particeps delictorum. adsumpsit formam serui sine sorde peccati, humana augens, diuina non minuens, quia exinanitio illa qua se inuisibilis uisibilem praebuit et creator ac dominus omnium rerum unus uoluit esse mortalium, inclinatio fuit miserationis, non defectio potestatis. proinde qui manens in forma dei fecit hominem, in forma
L V 537 serui factus est homo; tenet enim sine defectu proprietatem suam utraque natura et
M VIIII 332 sicut formam serui dei forma non adimit, ita formam dei serui forma non minuit. nam quia gloriabatur diabolus hominem sua fraude deceptum diuinis caruisse muneribus et immortalitatis dote nudatum duram mortis subisse sententiam seque in malis suis quoddam de praeuaricatoris consortio inuenisse solatium, deum quoque iustitiae exigente ratione erga hominem quem tanto honore condiderat, propriam mutasse sententiam, opus fuit secreti dispensatione consilii, ut incommutabilis deus cuius uoluntas non potest sua benignitate priuari, primam erga nos dispositionem pietatis suae sacramento occultiore compleret et homo diabolicae iniquitatis uersutia actus in
4 culpam contra dei propositum non periret. ingreditur ergo haec mundi infima filius dei de caelesti sede descendens et a paterna gloria non recedens, nouo ordine, noua natiuitate generatus; nouo ordine, quia inuisibilis in suis, uisibilis est factus in nostris; inconprehensibilis uoluit comprehendi; ante tempora manens esse coepit ex tempore; uniuersitatis dominus formam seruilem obumbrata maiestatis
cf. ACO IV 2 p. 8; 209 suae inmensitate suscepit; impassibilis deus non dedignatus est homo esse passibilis et inmortalis mortis legibus subiacere; noua autem natiuitate generatus, quia inuiolata uirginitas concupiscentiam nesciuit, carnis materiam ministrauit. adsumpta igitur est de matre domini natura, non culpa; nec in domino Iesu Christo ex utero uirginis genito, quia natiuitas est mirabilis, ideo nostri est natura dissimilis. qui enim uerus deus, idem uerus est homo. et nullum est in hac unitate mendacium, dum inuicem sunt et humilitas hominis et altitudo deitatis. sicut enim deus non mu-
cf. ACO II 1, 2 p. 82; II 3, 2 p. 15 Sur II 573 tatur miseratione, ita homo non consumitur dignitate. agit enim utraque forma cum alterius communione quod proprium est, uerbo scilicet operante quod uerbi est, et carne exequente quod carnis est. unum horum coruscat miraculis, aliud succumbit iniuriis. et sicut uerbum ab aequalitate paternae gloriae non recedit, ita caro naturam nostri generis non relinquit; unus enim idemque est, [quod saepe dicendum est], uere dei filius et uere hominis filius: deus per id quod in principio erat uerbum et uerbum erat apud deum et deus erat uerbum, homo per id quod uerbum caro factum est et habitauit in nobis; deus per id quod omnia per ipsum facta sunt et sine ipso factum est nihil, homo per id quod factus est ex muliere, factus sub lege. natiuitas carnis manifestatio est humanae naturae,

1 Tim. 2, 5
cf. Phil. 2, 7
Hebr. 4, 15
Ioh. 1, 1
Ioh. 1, 14
Ioh. 1, 3
Gal. 4, 4

N s (b)

1 congruae *N* hominem *N* 5 saluatoris *N* 6 ne *N* communem *N* infirmitas *N* 7 forma *N* 8 qua] qui *ex* quae *corr. N* 9 inclinatus *N* 10 hominem, idem in *s* 12 forma $^{1\ et\ 2}$] formā *N* adimit] audiuit *N* 13 quia *om. N* 14 seque] sed quae *N* 16 quem in *s* mutasset *N* 17 secredenti *N* dei *N* 18 ergo *N* expositionem *b* 22 quia] qua *N* in suis uisibilis *om. N* 24 cepit *N* 27 et carnis *N* 28 culpa nec] culpante *N* ex *om. N* 29 nostri *N* nostra *b om. s* natura est *trp. s b* 31 dum in inuicem *s* 34 subcondit *N* 36 generis] geris *N* reliquit *s* quod — est *om. N* 41 factus est *s*

partus uirginis diuinae est uirtutis indicium; infantia paruuli ostenditur humilitate cunarum, magnitudo altissimi declaratur uocibus angelorum. similis est rudi-
cf. Matth. 2, 13 sq. mentis hominum quem Herodes impie molitur occidere, sed dominus est omnium, quem magi gaudent suppliciter adorare; iam cum ad praecursoris sui Iohannis baptis- M VIIII 333
mum uenit, ne lateret quod carnis uelamine diuinitas tegeretur, uox patris de caelo
Matth. 3, 17 intonans dixit: hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacuit?
cf. Matth. 4, 1 sq. quem itaque sicut hominem diaboli temptat astutia, eidem sicut deo angelica famulantur officia. esurire, sitire, lassescere atque dormire euidenter humanum est, sed
cf. Ioh. 6, 1 sq. quinque panibus quinque milia hominum satiare et largiri Samaritanae aquam uiuam,
cf. Ioh. 4, 5 sq. cuius haustus bibenti praestet, ne ultra iam sitiat, supra dorsum maris plantis non L V 538
cf. Matth. 14, 25 demergentibus ambulare et elationes fluctuum increpata tempestate consternere sine
cf. Luc. 8, 22 sq. ambiguitate diuinum est. sicut ergo, ut multa praeteream, non eiusdem naturae
cf. Ioh. 11, 35 est flere miserationis adfectu amicum mortuum et eundem remoto quatriduanae ag-
cf. Ioh. 11, 39. 43 gere sepulturae ad uocis imperium excitare rediuiuum aut in ligno pendere et in noctem
cf. Matth. 27, 45. 51 luce conuersa omnia elementa tremefacere aut clauis transfixum esse et paradisi portas
cf. Luc. 23, 43 fidei latronis aperire, ita non eiusdem naturae est dicere: ego et pater unum sumus
Ioh. 10, 30; 14, 28 et dicere: pater maior me est. quamuis enim in domino Iesu Christo dei et hominis cf. ACO II 1, 2 p.
una persona sit, aliud tamen est unde in utroque communis est contumelia, aliud unde II 3, 2 p. 16
communis est gloria. de nostro enim illi est minor patre humanitas, de patre illi est
5 aequalis cum patre diuinitas. propter hanc ergo unitatem personae in utraque
natura intellegendam et filius hominis legitur descendisse de caelo, cum filius dei carnem de ea uirgine de qua est natus, adsumpserit, et rursus filius dei crucifixus dicitur ac sepultus, cum haec non in diuinitate ipsa qua unigenitus consempiternus et consubstantialis est patri, sed in naturae humanae sit infirmitate perpessus. unde
unigenitum filium dei crucifixum et sepultum omnes etiam in symbolo confitemur
1 Cor. 2, 8 secundum illud apostoli dictum: si enim cognouissent, numquam dominum maiestatis crucifixissent. cum autem ipse dominus noster atque saluator
Matth. 16, 13 fidem discipulorum suis interrogationibus erudiret, quem, inquit, dicunt homines
Matth. 16, 15 esse filium hominis? cumque illi diuersas aliorum opiniones retexissent: uos, ait, quem me dicitis esse? me utique, qui sum filius hominis et quem in forma
serui atque in ueritate carnis aspicitis, quem esse me dicitis? ubi beatus Petrus
Matth. 16, 16 diuinitus inspiratus et confessione sua omnibus gentibus profuturus: tu es, inquit, Christus filius dei uiui, nec inmerito beatus est pronuntiatus a domino et a principali petra soliditatem et uirtutis traxit et nominis, qui per reuelationem patris eundem
et dei filium est confessus et Christum, quia unum horum sine alio receptum non
proderat ad salutem et aequalis erat periculi dominum Iesum Christum aut deum M VIIII 334
tantummodo sine homine aut sine deo solum hominem credidisse. post resurrectionem uero domini, quae utique ueri corporis fuit, quia non alter est resuscitatus
cf. Act. 1, 3. 4 quam qui fuerat crucifixus et mortuus, quid aliud quadraginta dierum mora gestum est
quam ut fidei nostrae integritas ab omni caligine mundaretur? conloquens enim cum
discipulis suis et cohabitans atque conuescens et pertractari se diligenti curiosoque

---

N s (b)

1 diuini *N* 4 cum *om. N* 5 a carnis *N* 6 est *om. N* complacuit *N s* 7 diabolica *s* 9 samaritani *N* 10 haustus] ab istis *N* uiuenti *N s* 11 dimergentibus *N* subsidentibus *s* 12 ut] et *N* 13 adfectū *N* 14 in[1] *om. N* 17 enim *om. N* 18 una] humana *N* 20 aequalis] aequalitas *N* ergo *om. s* 21 intellegenda *N* legitur] intellegitur *N* 26 apostoli dictum] apostolicum *N* 27 magestatis *N* 28 quem me *N* 31 ubi] cui *N* 32 profuturam *N* 36 qualis *N* 41 diligente *s*

contactu ab eis quos dubietas perstringebat, admittens ideo et clausis ostiis ad discipulos introibat et flatu suo dabat spiritum sanctum et donato intellegentiae lumine sanctarum scripturarum occulta pandebat et rursus idem uulnus lateris, fixuras clauorum et omnia recentissimae passionis signa monstrabat dicens: uidete manus meas et pedes, quia ego ipse sum, palpate et uidete, quia spiritus carnem et ossa non habet sicut me uidetis habere, ut agnosceretur in eo proprietas diuinae humanaeque naturae indiuidua permanere et ita sciremus uerbum
L V 539 non hoc esse quod carnem, et ut unum dei filium et uerbum confiteremur et carnem. quo fidei sacramento Eutyches iste nimium existimandus est uacuus, qui naturam nostram in unigenito dei nec per humilitatem mortalitatis nec per gloriam resurrectionis agnouit nec sententiam beati apostoli et euangelistae Iohannis expauit dicentis: omnis spiritus qui confitetur Iesum Christum in carne uenisse, ex deo est, et omnis spiritus qui soluit Iesum Christum, ex deo non est, et hic est antichristus. quid autem est soluere Iesum nisi humanam ab eo separare naturam et sacramentum per quod unum saluati sumus, inpudentissimis uacuare figmentis? caligans uero circa naturam corporis Christi necesse est ut etiam in
Sur II 574 passione eius eadem obcaecatione desipiat. nam si crucem domini non putat falsam et susceptum pro mundi salute supplicium uerum fuisse non dubitat, cuius credit mortem, agnoscat et carnem. nec diffiteatur nostri corporis hominem quem cognoscit fuisse passibilem, quoniam negatio uerae carnis negatio est etiam corporeae passionis. si ergo Christianam suscipit fidem et a praedicatione euangelii suum non auertit auditum, uideat quae natura transfixa clauis pependerit in crucis ligno, et aperto per militis lanceam latere crucifixi intellegat unde sanguis et aqua fluxerit, ut ecclesia dei et lauacro rigaretur et poculo. audiat beatum Petrum apostolum praedicantem quod sanctificatio spiritus per aspersionem fit sanguinis Christi, nec transitorie legat eiusdem apostoli uerba dicentis: scientes quod non corruptibilibus argento
M VIIII 335 et auro redempti estis de uana uestra conuersatione paternae traditionis, sed precioso sanguine quasi agni incontaminati et inmaculati Iesu Christi. beati quoque Iohannis apostoli testimonio non resistat dicentis: et sanguis Iesu Christi filii dei emundat nos ab omni peccato; et iterum: haec est uictoria quae uincit mundum, fides nostra. quis est qui uincit mundum nisi qui credit quoniam Iesus est filius dei? hic est qui uenit per aquam et sanguinem, Iesus Christus, non in aqua solum, sed in aqua et sanguine, et spiritus est qui testificatur quoniam Christus est ueritas, quia tres sunt qui testimonium dant, spiritus, aqua et sanguis, et hi tres unum sunt, spiritus utique sanctificationis et sanguis redemptionis et aqua baptismatis, quae tria unum sunt et indiuidua manent nihilque eorum a sui conexione seiungitur, quia catholica ecclesia hac fide uiuit ac proficit, ut nec sine uera diuinitate humanitas, nec sine uera credatur humanitate diuinitas.

6 cum autem ad interlocutionem examinis uestri Eutyches responderit dicens:

cf. Ioh. 20, 19. 22

Luc. 24, 39

1 Ioh. 4, 2. 3

cf. Ioh. 19, 34

1 Petr. 1, 2

1 Petr. 1, 18. 19

1 Ioh. 1, 7

1 Ioh. 5, 4—8

N s (b)

2 introiuit *N* 3 sacrarum *s* figuras *N* 4 uidete — 5 sum *om. N* 7 indiuiduae *N* et *om. N* 8 ut *om. N* confitemur *N* 9 quod *N* sacramentum *N* 10 deo *N* 14 humanū *N* 15 sacramentum fidei *s* 16 corpus *N* 19 diffidatur *N* 21 suscepit *N* 23 effluxerint *s* 24 audiat et *s* Petrum *om. N* 25 fit] sic *b* 26 non *om. N* 30 sanguinis *N* Christi *om. s* 31 uicit[1] *s* uicit[2] *N s* 33/34 per aquam et sanguinem *s* 34 Christus] spiritus *s et uers. Gr.* 36 hii *N om. s* sanguinis[3] *N* 40 exanimis *N* eutyces *N*

„confiteor ex duabus naturis fuisse dominum nostrum ante adunationem, post uero adunationem unam naturam confiteor", miror tam absurdam tamque peruersam professionem nulla iudicantium increpatione reprehensam et sermonem nimis insipientem nimisque blasphemum ita omissum, quasi nihil quod offenderet, esset auditum, cum tam impie duarum naturarum ante incarnationem unigenitus dei filius fuisse dicatur quam nefarie, postquam uerbum caro factum est, natura in eo singularis adseritur.

quod ne Eutyches ideo uel recte uel tolerabiliter aestimet dictum, quia nulla uestra est sententia confutatum, dilectionis tuae diligentiam commonemus, frater karissime, ut, si per inspirationem misericordiae dei ad satisfactionem causa perducitur, imprudentia hominis imperiti etiam ab hac sensus sui peste purgetur. qui quidem, L V 540 sicut gestorum ordo patefecit, bene coeperat a sua persuasione discedere, cum uestra sententia coartatus profiteretur se dicere quod ante non dixerat, et ei fidei adquiescere cuius prius fuisset alienus; sed cum anathematizando impio dogmati noluisset praebere consensum, intellexit eum fraternitas uestra in sua manere perfidia dignumque esse qui iudicium condemnationis exciperet. de quo si fideliter atque utiliter dolet et, quam recte mota sit episcopalis auctoritas, uel sero agnoscit uel si ad satisfactionis plenitudinem omnia quae ab eo male sunt sensa, uiua uoce et praesenti subscriptione damnauerit, non erit reprehensibilis erga correctum quantacumque miseratio, quia
cf. Ioh. 10, 11 dominus noster uerus et bonus pastor qui animam suam posuit pro ouibus suis et qui
cf. Luc. 9, 56 uenit animas hominum saluare, non perdere, imitatores nos suae uult esse pietatis, ut peccantes quidem iustitia coerceat, conuersos autem misericordia non repellat. tunc M VIIII 336 enim demum fructuosissime fides uera defenditur, quando etiam a sectatoribus suis opinio falsa damnatur.

ad omnem uero causam pie ac fideliter exequendam fratres nostros Iulium episcopum et Renatum presbyterum tituli sancti Clementis, sed et filium meum Hilarium diaconum uice nostra direximus, quibus Dulcitium notarium nostrum, cuius fides nobis est saepe probata, sociauimus confidentes adfuturum diuinitatis auxilium, ut is qui errauerat, damnata sensus sui prauitate saluetur.

20 ITEM EX EADEM ACTIONE

1 Atticus reuerentissimus episcopus Nicopolitanae ciuitatis dixit: Quoniam praestitit magnificentia uestra suarum aurium facilitatem cum patientia, precamur et indutias dari nobis, ut intra paucos dies tranquilla mente et inturbato animo quae deo placent, a sanctis patribus ordinentur. quoniam uero nunc domini nostri sanctissimi patris et archiepiscopi Leonis adornantis apostolicam sedem lecta est epistola, oportet uero et beatae memoriae Cyrilli epistolam scriptam ad Nestorium, in qua iubet eum

---

1 confiteor —2 confiteor *cf. Gesta contra Eutychen 145 [ACO II 2, 1 p. 17]* 2 miror — 10 purgetur *adf. Facund. II 6 [PL 67, 580 C—D]* 30—173, 7 *ext. in Gest. Chalced. act. III (II) 29—31 [ACO II 1, 2 p. 82 [278], 37—83 [279], 11; II 3, 2 p. 16 [275], 12—24].*

N s (b)

2 peruersam eius *s* 4 omissum] emissum *Fac.* esset] esse *Fac.* 5 incarnationem] adunationem *Fac.* 9 spirationem *N* perducatur *N* 10 imprudentia] in presentia *N* sensu *N* 16 recta emota *N* agnoscit *N* cognoscit *s* 18 irrepraehensibilis *s* 24 Iulianum *s* 25 rauennatum *N* tituli sancti Clementis *om. N* 26 dulcidium *N* 27 est saepe] esset *N* 29 Item *om. s* 30 Attycus *N* nichopolitanae *N* 31 suorum *N* 32 et non turbato *s* 33 et ea a sanctis *N* nostri et *s* 34 patres *N* 35 cyrillũ *N*

consentire XII capitulis, et hanc dare nobis, ut in tempore disceptationis parati inueniamur.

2 Reuerentissimi episcopi clamauerunt: Si iubetis dari nobis indutias, petimus patres perscrutari.

3 Magnificentissimi iudices et amplissimus senatus dixerunt: Differatur audientia usque ad quinque dies, ut inter hos conueniens uestra sanctitas ad sanctissimum archiepiscopum Anatolium communiter de fide tractetis, ut qui dubitant, doceantur.

21 EX QVARTA ACTIONE EIVSDEM SANCTI CONCILII cf. act. I 1072 (1075)

Magnificentissimi et gloriosissimi iudices et amplissimus senatus dixerunt: Vnusquisque reuerentissimorum episcoporum huius praesentis sancti concilii quomodo credit, per scripturam sine aliquo metu, deum prae oculis habens festinet exponere, sciens quia sacratissimus et piissimus noster dominus secundum expositionem sanctorum patrum trecentorum decem et octo et secundum expositionem sanctorum ⟨patrum⟩ Sur II 575 centum quinquaginta qui post haec collecti sunt, et secundum canonicas epistolas et expositiones sanctorum patrum Gregorii, Basilii, Hilarii, Athanasii, Ambrosii et Cyrilli canonicas duas epistolas quae sunt in primo Epheseno publicatae concilio atque firmatae, credit nullo modo ab eorum fide recedens. L V 541 nam et reuerentissimus archiepiscopus senioris Romae Leo pro contentione quae ab Eutyche infideliter contra catholicam religionem facta est, uidetur ad reuerentissimae memoriae Flauianum epistolam direxisse.

M VIIII 337 **22** ET POST ALIA

1 Gloriosissimi iudices et amplissimus senatus dixerunt: Quoniam sancta euangelia posita a reuerentia uestra perspeximus, singuli reuerentissimi episcopi qui conuenerunt, doceant si expositio trecentorum decem et octo sanctorum patrum qui olim in Nicaea collecti sunt, et post haec centum quinquaginta qui in regia congregati sunt ciuitate, consonat epistolae reuerentissimi Leonis papae.

2 Anatolius reuerentissimus episcopus regiae Constantinopolis dixit: Epistola sanctissimi et apostolici archiepiscopi Leonis consonat symbolo trecentorum decem et octo sanctorum patrum qui apud Nicaeam, et centum quinquaginta qui apud Constantinopolim postea sunt collecti, qui eandem confirmauerunt fidem, sed et iis quae in Epheso sub beatissimo et sanctissimo Cyrillo gesta sunt ab uniuersali et sancto concilio, quando maledictum Nestorium condemnauit. quapropter consensi et eidem epistolae libenter subscripsi.

Paschasinus et Lucensius uiri reuerentissimi episcopi et Bonifatius uir reuerentis-

---

9—20 *ext. in conc. Chalced. act. IV 3 [ACO II 1, 2 p. 92 [288] sq.; II 3, 2 p. 104 [363], 17—29]* 22—174, 15 *ext. in act. IV 8—9 [ACO II 1, 2 p. 93 [289] sq.; II 3, 2 p. 106 [365], 4—30]* 27—174, 13 *adf. Vigilius in ep. adu. III capit. 91 [ACO IV 2 p. 154 sq.].*

N s (b)

1 dari *s* 3 donare *N* 7 anatholium *N* tracteris *N* 13 patrum[1] *om. N* patrum[2] *om. N s* 14 secundum *om. N* et[2] *om. N* 16 primo] principio *N* 18 enticae *N* 22 quoniam] quam *N* euangelica *N* 25 et *om. N* 26 epistola *N* 27 et anattholius *N* Constantinopolis *s* constantinopolitanae *N* 30 postea] post eam *N* iis] in his *N* 34 Lucensius *N* Lucentius *Vig*[4]

simus presbyter, uicarii sedis apostolicae, per Paschasinum dixerunt: Manifestum est nec poterit dubitari unam fidem beatissimi papae sedis apostolicae rectoris Leonis cum trecentorum decem et octo apud Nicaeam patrum concordare atque seruari, sed et centum quinquaginta apud Constantinopolim congregatorum sacerdotum qui eandem fidem firmauerunt, sed et Cyrilli sanctae recordationis uiri apud Ephesum, quando Nestorius pro suo errore damnatus est, statuta in nullo penitus discordare. ideoque etiam beatissimi papae epistola quae eandem fidem exposuisse pro erroris Eutychis causa dinoscitur, uno sensu unoque spiritu uidetur illi fidei esse coniuncta.

Maximus reuerentissimus episcopus Antiochiae Syriae dixit: Concordat epistola sanctissimi archiepiscopi regiae urbis Romae Leonis expositionibus trecentorum decem et octo apud Nicaeam sanctorum patrum et centum quinquaginta apud Constantinopolim nouam Romam et in Epheso a sanctissimo episcopo Cyrillo expositae fidei, et subscripsi.

Stephanus reuerentissimus episcopus Ephesi dixit: Consonat; et subscripsi.

Diogenes reuerentissimus episcopus Cyzici dixit: Consonat; et subscripsi.

23 Et cum omnes sequenter eadem interlocuti essent, omnes reuerentissimi episcopi clamauerunt: Omnes consentimus. omnes confitemur. omnes similiter credimus. omnes eadem sapimus. sic sapimus. sic credimus.

24 Sancta synodus dixit: Ex his quae recitata sunt, manifestum factum est quomodo sanctae synodi ea quae apud eas proferuntur, probare solent. cum enim illi uiri sanctissimi qui recitatas epistolas scripserunt, sic splenduerunt, tamen epistolarum earum comprobationem non simpliciter nec sine inquisitione fecerunt, nisi per omnia M VIIII 338 cognouissent consonare eas expositioni et doctrinae sanctorum patrum, ad quam et L V 542 collatio facta est. unde omnes qui in synodo fuerunt, una uoce et consonantia usi sunt. hanc igitur regulam sequentes perspicimus recitari definitionem pro fide expositam a sancto Calchedonensi concilio.

25 Et cum suscepisset Stephanus reuerentissimus diaconus et notarius et instrumentarius, recitauit

1 Sancta et magna et uniuersalis synodus quae secundum gratiam dei et decretum piissimorum imperatorum Valentiniani et Marciani augustorum congregata est in Calchedonensi ciuitate metropoli prouinciae Bithyniae in basilica sanctae ac triumphatricis martyris Euphemiae, statuit quae subter conprehensa sunt

---

16 omnes² —18 *ext. in conc. Chalced. act. IV 11 [ACO II 1, 2 p. 109 [305], 11—13; II 3, 2 p. 113 [372], 4—6]* 29—177, 29 *ext. in conc. Chalced. act. V 30 (31) —34 [ACO II 1, 2 p. 126 [322] sq.; II 3, 2 p. 134 [393] sq.] et act. VI 8 [ACO II 1,2 p. 141 [337], 9—15; II 3, 2 p. 153 [412] sq.]; aliae uersiones Latinae ext. in Collect. Veron. 1—3 [ACO II 2, 2 p. 105 [197] sq.], in Collect. Vatic. 5 [ACO II 2, 2 p. 11 [103] sq.], in Collect. Dionys. aucta [ACO II 2,2 p. 63 [155] sq.], in Collect. Hisp. act. VI 7—11 [ACO II 2, 2 p. 83 [175] sq.], in Vigil. ep. adu. III capitula 1—14 [ACO IV 2 p. 138 sq.]; uersio Syriaca ext. in Epitoma operis Timothei Aeluri contra synodum Chalcedonensem [Patrologia Orientalis 13 p. 218 sq. (F. Nau)].*

N s (b)

1 per —2 apostolicae *om. N* 5 et *om. N* 10 urbis *om. s* 12 episcopo *om. s* 15 cyzicii *N* 16 sequentes *N* 20 eos *N* 22 eorum *N* 24 et *om. N* 26 a *om. N* 30 marchiani *N* 31 bitthiniae *N* ac *om. N*

Dominus et saluator noster Iesus Christus fidei agnitione proprios confirmans discipulos ait: pacem meam do uobis, pacem meam relinquo uobis, ut nulla Ioh. 14, 27
fidei dissensio inter proximos oriatur, sed ex aequo ueritatis praedicatio ostendatur. sed quia non desinit malignus in ipsis pietatis seminibus zizania sua inserere et noui quiddam aduersus ueritatem semper excogitare, idcirco dominus noster humano generi solito cupiens prouidere piissimum hunc et fidelissimum imperatorem erexit ad zelum, qui undique sacerdotum pontifices ad se conuocauit, ut gratia domini nostri Iesu Christi cooperante omnem mendacii pestilentiam ab ouibus Christi remoueat easque ueritatis germinibus reficiat. quod et communi decreto peregimus erroris quidem sectam abicientes et puram et rectam patrum fidem renouantes, trecentorum decem et octo patrum symbolum omnibus praedicantes et uelut suos patres alios centum quinquaginta huic piissimo titulo consentientes notauimus, qui post haec in amplissima urbe Constantinopolitana conuenientes etiam ipsi eandem fidem consignauerunt. statuimus igitur ordinem et omnes fidei formulas custodientes et nos etiam sanctae synodi dudum Ephesi factae, cuius fuerunt auctores uenerabilis memoriae Caelestinus Romanae urbis et Cyrillus Alexandrinae ecclesiae sacerdotes, ut praefulgeat quidem
Sur II 576 recta et inculpabilis fidei expositio trecentorum decem et octo sanctorum ac beatissimorum patrum qui in Nicaea sub Constantino piae memoriae imperatore conuenerunt, obtinere autem et centum quinquaginta sanctorum patrum qui in urbe Constantinopolitana conuenerunt, decretum ad peremptionem quidem sectarum tunc pullulantium, confirmationem uero ipsius catholicae atque apostolicae nostrae fidei.

2 SYMBOLVM TRECENTORVM DECEM ET OCTO SANCTORVM PATRVM QVI IN NICAEA CONVENERVNT

Credimus in unum deum, patrem omnipotentem, omnium uisibilium et inuisibi-
M VIIII 339 lium conditorem; et in unum dominum Iesum Christum, filium dei, de patre natum unigenitum, hoc est de substantia patris, deum ex deo, lumen ex lumine, deum uerum ex deo uero, natum non factum, homousion patri, hoc est eiusdem cum patre substantiae, per quem omnia facta sunt, quae in caelo et quae in terra, qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit et incarnatus et homo factus passus est et resurrexit tertio die et ascendit in caelos, inde uenturus iudicare uiuos et mortuos. et in sanctum spiritum.

L V 543 eos autem qui dicunt: „erat aliquando, quando non erat" et: „antequam nasceretur, non erat", et quia ex non extantibus factus est, aut ex alia subsistentia uel substantia dicunt esse aut conuertibilem aut mutabilem filium dei, anathematizat catholica et apostolica ecclesia.

14—23 *adf. Vigil. in ep. adu. III capitula 96 [ACO IV 2 p. 155]* 24—35 *ext. in Collect. Casin. 24, 28 [ACO I 3 p. 60 sq.].*

N [usque ad 20 pullulantium*] s (b)*

1 agnitionē *N* propriis *N* 2 discipulis *N* ut ne ulla *N* 3 aequo] quo *N* ueritas *N* 6 solite *s* 11 suos patres *b* suos fratres *N* uos patres *s (scil.* domesticos *[Conc. Chalc. act. VI 8; Vigil. ep. 3] aut* proprios *[Conc. Chalc. act. V 31])* 13 constantinopolitano *N* conuenientes centum quinquaginta *N* 15 factae est *N* 19/20 constantinopolitano *N* 20 a peremptione *N* sectarum *om. N* tunc] hunc *N* 21 confirmationem —176, 18 ueritatis *om. N* 22 INCIPIT Symbolum *s*

3 SYMBOLVM CENTVM QVINQVAGINTA PATRVM

Credimus in unum deum patrem omnipotentem, factorem caeli et terrae, uisibilium omnium et inuisibilium; et in unum dominum nostrum Iesum Christum filium dei unigenitum, ex patre natum ante omnia saecula, deum ex deo, lumen ex lumine, deum uerum ex deo uero, natum non factum, homousion patri, hoc est eiusdem cum patre substantiae, per quem omnia facta sunt, qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit et incarnatus est de spiritu sancto et Maria uirgine, homo factus crucifixus est pro nobis sub Pontio Pilato et sepultus tertio die resurrexit, ascendit in caelos, sedet ad dexteram patris, iterum uenturus est in gloria iudicare uiuos et mortuos, cuius regni non erit finis, et in spiritum sanctum dominum et uiuificatorem, ex patre procedentem, cum patre et filio coadorandum et conglorificandum, qui locutus est per prophetas, in unam catholicam et apostolicam ecclesiam. confitemur unum baptisma in remissionem peccatorum. expectamus resurrectionem mortuorum et uitam futuri saeculi. amen.

4 Sufficeret quidem ad plenissimam pietatis agnitionem et confirmationem sapientissimum hoc et salutare diuinae gratiae symbolum; de patre enim et filio et spiritu sancto doctrinam perfectam edocet et incarnationem domini fideliter suscipientibus manifestat. sed quoniam hi qui praedicationem ueritatis destruere nituntur, quasdam per proprias haereses uocum nouitates parturiunt, — quidam enim dominicae dispensationis mysterium pro nobis actum audentes corrumpere et uocabulum theotocos, quod est dei genetrix, in uirgine denegantes, alii autem temperamentum confusionemque inducentes et unam esse naturam carnis et deitatis insensate conponentes, passibilem unigeniti diuinam naturam tali confusione prodigiose diuulgant, — idcirco omnem aduersus ueritatem obponendam ab ipsis machinationem uolens excludere haec sancta et magna et uniuersalis synodus antiquam praedicationem inmobilem docens statuit M VIIII 340
praecipue trecentorum decem et octo sanctorum patrum fidem incontaminatam 26
manere. et propter eos qui spiritui sancto aduersantur, patrum paulo posteriore tempore in urbe Constantinopolitana centum quinquaginta conuenientium de substantia spiritus sancti traditam doctrinam conroborauit, quam etiam illi omnibus insinuauerunt, non quod praecedentibus aliquid deesset, adicientes, sed de spiritu sancto eorundem intellectum aduersus eos qui deitatis eius dominationem nituntur adimere, scripturarum testimoniis plenius manifestantes. propter eos sane qui dispensationis mysterium temptant corrumpere et purum hominem esse, qui ex sancta uirgine natus est, impudenter diuulgant, beatissimi Cyrilli Alexandrinae quondam ecclesiae sacerdotis synodicas epistolas tam ad Nestorium quam ad ceteros per Orientem congruas
suscepit ad confutationem quidem Nestorianae amentiae, interpretationem uero eorum L V 544
qui religioso zelo salutaris symboli cupiunt intellectum. quibus et epistolam sancti et beatissimi primae sedis archiepiscopi Leonis scriptam ad Flauianum sanctae recordationis archiepiscopum ad perimendam Eutychis malignitatem quaeque magni

---

32—36 amentiae *adf. Vigil. in ep. adu. III capitula 96.*

N [inde a 18 destruere*] s (b)*

2 et] ac *s* 7 et[2]] ex *s* 9 in[1]] ad *s* 15 plenissimam *s* plenam *Conc. Chalc.* 19 heresis *N* 20 audientes *N* theotocus *b* 21 autem *om. N* 24 sanctae *N* 25 et *om. s* 27/28 paulo posteriore patrum tempore *trp. N* 31 qui deitatis] fideitatis *N* 34 quoddam *N* 37 salutaris] saluatoris *N* 37/38 sanctae et beatissimae *N* 38 primae *om. N*

Petri confessioni concordat, et communem quandam paginam existentem contra eos qui male credunt, ad confirmationem catholicae religionis euidenter subiunxit. nam et eos qui in duos filios dispensationis dominicae mysterium scindere moliuntur, execratur et eos qui passibilem diuinitatem unigeniti filii audent asserere, de concilio sacerdotum expellit et eos qui in duabus naturis Christi temperamentum uel confusionem argumentantur, auersatur et, qui caelestem aut alterius cuiuscumque substantiae existere formam serui quam ex nobis adsumpsit, insaniendo asserunt, procul abicit et eos qui duas quidem ante adunationem naturas domini delirant, unam uero post adunationem confingunt, anathema facit.

Sur II 577 consentientes igitur sanctis patribus unum eundemque filium confiteri dominum nostrum Iesum Christum consona uoce pariter edocemus, perfectum eundem in diuinitate, perfectum eundem in humanitate, deum uerum et hominem uerum, eundem ex anima rationali et ex corpore, secundum diuinitatem unius cum patre naturae, secundum humanitatem eundem unius naturae nobiscum, per omnia similem nobis absque cf. Hebr. 4, 15 peccato, ante saecula quidem ex patre natum secundum diuinitatem, in nouissimis uero diebus eundem propter nos et nostram salutem ex Maria uirgine dei genetrice secundum humanitatem, unum eundemque Christum filium dominum unigenitum in duabus naturis inconfuse inmutabiliter indiuise inseparabiliter cognoscendum, in nullo naturarum differentia propter unitatem perimenda, magis autem salua utriusque naturae proprietate et in una persona unaque substantia concurrente, non in duabus personis
M VIIII 341 partiendum uel diuidendum, sed unum eundemque filium unigenitum deum uerbum dominum Iesum Christum, sicut ab exordio prophetae de eo et ipse nos Iesus Christus erudiuit et patrum nobis tradidit symbolum. his itaque cum omni undique subtilitate et diligentia a nobis ordinatis statuit sancta et uniuersalis synodus aliam fidem nulli licere proferre aut scribere aut componere aut sapere aut docere aliter. qui autem audent aut exponere aliam fidem aut proferre aut docere aut tradere aliud symbolum uolentibus conuerti ad scientiam ueritatis ex gentibus aut [ex] Iudaeis uel haereticis quibuscumque, si quidem episcopi aut clerici fuerint, alienos esse episcopos ab episcopatu et clericos a clero, si uero monachi uel laici fuerint, anathema fieri.

26 Sancta synodus dixit: Nunc necessarium nobis esse uidetur conferre epistolam quam Ibas scripsisse dicitur, cum definitione pro fide a Calchedonensi concilio prolata et insuper ad ea quae ibi acta sunt, nec non etiam cum his quae sancti patres scripserunt, considerare autem et quae consonanter praedictae epistolae et a Theodoro et Theodoreto nec non et Nestorio haereticis exposita sunt.

27 Notarii dixerunt: Ea quae pro his annotastis, prae manibus habemus.

28 Sancta synodus dixit: Recitentur.

23—29 *adf. Vigil. in ep. adu. III capitula 99.*

N s (b)

1 Petri] patris *N* confessione *N* 2 qui non *N* 5 repellit *s* duas naturas *N* 8 delirant] declarant *s* fabulantur *Vig*^{s} 11 et docemus *N* 13 ex *om. s* 15 nouis *N* 16 et nostram] et propter nostram *N* 18 in nullo *s* (οὐδαμοῦ *uers. Graec.*) nullū *N* 19 differentia *N* differentias *s* humanitatem *s* perimendā *N* perimendas *s* 20 subsistentia *s* 24 et^{3} *om. N* 27 ex gentibus] exigentibus *N* ex^{3} *om. N* 29 si] sin *N* 31 a *om. s* 33 et^{2} *om. N* a *om. s* 34 Theodoreto — et *om. s* 35 annotatis *N* 36 recitetur *N*

29 Et cum accepisset Thomas reuerentissimus diaconus et notarius, recitauit L V 545

1 Calchedonensis sancta synodus in definitione quam de fide fecit, praedicat deum uerbum natum et hominem factum esse, qui est dominus noster Iesus Christus, unus de sancta trinitate; epistola eos qui deum uerbum incarnatum et hominem factum esse dicunt, haereticos et Apolinaristas uocat. sancta Calchedonensis synodus dei genetricem sanctam uirginem Mariam praedicat. epistola autem sanctam uirginem Mariam abnegat dei genetricem esse; dicit enim: „Quomodo possibile est accipi deum uerbum qui ab initio est, pro templo ex Maria nato, aut illud: minorasti eum paulo minus ab angelis, de deitate unigeniti dici", cum diuina scriptura et sancti patres et doctores ecclesiae exinanitionem et minorationem dei uerbi incarnati esse dicunt.

cf. Ioh. 1, 1 Hebr. 2, 7 (Ps. 8, 6)

2 Iterum Calchedonensis sancta synodus in definitione quam pro fide exposuit, omnes sequi se dicit formas sancti Epheseni primi concilii et Nestorium anathematizat. epistola autem iniuriat Ephesenam primam sanctam synodum et Nestorium defendit tamquam sine examinatione et quaestione ab ea damnatum.

3 Calchedonensis sancta synodus Cyrillum sanctae memoriae patrem et doctorem sibi adscribit et suscipit synodicas eius epistolas, quarum uni duodecim capitula subposita sunt, ex quibus Nestorius condemnatus est. epistola autem de Nestorio quidem, qui tanta blasphemauit et condemnatus est, dicit quod putatus est quibusdam de secta Pauli Samosateni esse, Cyrillum autem sanctae memoriae haereticum uocat et dicit de eo quod lapsus est in Apolinarii dogma eo quod dicit quod ipse deus uerbum homo factus est; et cum impia uocasset duodecim capitula, dicit quod in eis unam naturam M VIIII 342 dixit Cyrillus deitatis et humanitatis domini nostri Iesu Christi, ut non sit differentia inter templum et eum qui in templo habitat. ex quibus manifeste ostenditur scriptor epistolae quod duas introducens personas accusat sanctum Cyrillum qui secutus est anteriores sanctos patres et doctores ecclesiae et duarum naturarum secundum subsistentiam unitatem edocuit, quod non unam naturam deitatis et humanitatis domini nostri Iesu Christi significat, sed quod deus uerbum incarnatus homo factus est. qui enim impietatem Theodori et Nestorii insertam epistolae uindicant, diuisionem diligentes et propter hoc duas personas introducentes accusant unitatem quae secundum subsistentiam est. hanc autem faciunt accusationem contra huiusmodi confessionem, quoniam diuisionem non suscipit. certum etenim est quod unitas secundum subsistentiam inconfusa et indiuisa custodit ea quae conuenerunt, ex quibus ineffabilis unitio facta est.

4 Iterum impiae scriptor epistolae, uolens secundum Theodori et Nestorii impietatem separatim deo uerbo et separatim homini euangelicas et apostolicas uoces diuidere, accusat sanctae memoriae Cyrillum eo quod non secundum eorum insaniam per partes duabus personis uoces diuidit. quod autem sanctae memoriae Cyrillus uocum

---

2 sq. *cf. conc. Chalced. act. XI (X) 138 [ACO II 1, 3 p. 32 [391] sq.; II 3, 3 p. 39 [478] sq.]: cf. in hac eadem act. p.* 138 sq. 7—9 *alia uersio Latina ext. in hac eadem act. p.* 138, 23—25.

N s (b)

2 quam] sua *N* 3 natum] incarnatum *s* et *om. s* 4 trinitate] unitate *N* 5 et *om. N* 9 dici, cum *om. s* dicit enim *b* 12 sequi] qui *N* formam *N* 15 sancta] sanctae *N* patrem *om. s* doctorum *N* 16 suscepit *N* 18 qui tanta] quinta *N* quanta *b* de *om. N* 23 inter] in *N* manifesto *N* 26 et docuit *N* non *om. N* 31 suscepit *N*

L V 546 quidem scit differentiam in uno domino nostro Iesu Christo deo uerbo incarnato, non
Sur II 578 autem diuidit eas per partes et distribuit separatim deo uerbo et separatim homini,
cf. ACO I 1, 6 euidenter in suis expositionibus ita scribit: „Vocum autem differentiam nullo modo
p. 123, 11 interimimus, licet interdiximus diuidere eas ut filio separatim deo uerbo qui ex patre est, et ut homini iterum separatim filio intellegendo, qui ex muliere est". ex quibus ostenditur scriptor epistolae haereticus et calumniator.

5 Iterum Calchedone congregati sancti patres consonanter in gestis apud eos habitis confitentur ita credere sicut exposuit sanctae memoriae Cyrillus, et anathematizant eos qui ita non credunt; epistola de eo et qui similia ei sapiunt, dicit quod in confusione et poenitentia sunt contraria priori suae doctrinae docentes.

6 Calchedonense sanctum concilium in definitione quam de fide exposuit, anathematizat eos qui aliud symbolum praeter quod exposuerunt trecenti decem et octo sancti patres, componunt aut tradunt. epistola laudat Theodorum qui super alias innumerabiles blasphemias ausus est et impium exponere symbolum, in quo alium dicit deum uerbum et alium Christum, et anathematizat idem Theodorus eos qui non secundum sceleratum quasi symbolum ipsius sapiunt, ut secundum insaniam ipsius omnes sanctos patres et doctores ecclesiae condemnaret. hoc autem impium Theodori symbolum in Epheseno primo concilio prolatum anathematizatum est cum suo scriptore.

M VIIII 343 7 Iterum Calchedonensis sancta synodus Domnum Antiochiae episcopum eo quod
PG 83, 1409 C scripsit debere taceri duodecim capitula sanctae memoriae Cyrilli, et post mortem
Theodoreti condemnauit, cum confirmasset condemnationem eius et suscepisset Maximi ordina-
ep. 147 tionem. si igitur propter duodecim capitula Domnus condemnatus est, quomodo dicere praesumunt quidam epistolam quae impia eadem duodecim capitula dicit, susceptam esse a sancto Calchedonensi concilio?

8 Sancti patres et doctores ecclesiae, quos secuta est sancta Calchedonensis synodus, differentiam deitatis et humanitatis significare uolentes, duas dicentes naturas, unitatem earum secundum subsistentiam confitentur, quod est unus dominus Iesus Christus dei uerbum, incarnatus et homo factus. scriptor autem epistolae dicens duas naturas et unam uirtutem et unam personam et unum filium et non confitens quod deus uerbum in carne natus et homo factus est — quod est duarum naturarum secundum subsistentiam unitas, cuius duas naturas dicit — sed certum est quod pro personis naturas ponit et adfectualem unitatem dicit secundum Theodorum et Nestorium impios, quos defendit et laudat scriptor epistolae. et isti enim duas personas et duos Christos et duos filios dicentes, suam impietatem obumbrare uolentes duas naturas et unum filium dixerunt. dicit enim impius Nestorius in epistola ad Alexandrum
Loofs Nest. Hierapolitanum episcopum eadem ei sapientem haec: „Oportet manere naturas in suis
p. 196, 18—20 proprietatibus et sic per mirabilem et omnem rationem excedentem unitatem unam
ibid. 21—23 intellegi gloriam et unum confiteri filium"; et iterum: „Non duas personas unam personam facimus, sed una appellatione Christi duas naturas simul significamus".
L V 547 Theodorus autem, sicut praediximus, adfectualem unitatem dicens et naturas pro

20—25 *cf. Vigilii ep. adu. III cap. 87—88, Pelag. diac. In defensione III cap. p. 63 (Devreesse), Iustiniani Τράμματα 67, p. 66 sq. (Schwartz).*

N s (b)

1 scit] scīs *N* nostro *om. N* 4 interemimus *s* 7 consonantes *N* 9 dicit *om. N* 10 prioris *N* 14 aliud *s* 15 aliud *s* 17 omnes] deum *N* 18 anatthematizandum *N* 21 tacere *N* 24 duodecim] dicit *N* 28 confitemur *N* 31 incarnatus *s* et *om. N* 40 faciamus *N* 41 natura *N*

personis siue subsistentiis accipiens ita dicit in undecimo libro de incarnatione: ,,Ad haec itaque sufficiunt quidem et quae diximus, ubi et naturarum differentiam ostendimus et personae unitatem et quod secundum naturas iste quidem beneficium accipit, ille autem beneficium dat, certa constituta unitate ex qua indiuise ab uniuersa creatura honor impletur". oportet considerare quod, cum naturas dixisset, et ad personas peruenit, inferens quod iste quidem beneficium dat, ille autem beneficium accipit, per solum honorem duarum personarum unitatem dicens, sicut et Nestorius unum filium secundum gloriam confitetur. PG 66, 983/4I Swete II 302 34—37 5

9 Quomodo autem et Nestorius duas dicit naturas et quod pro personis eas accipit, licet uideatur unum dicere filium, euidenter ex eius blasphemiis demonstratur, quas sanctae memoriae Cyrillus contra eum in Epheso protulit ita habentes: ,,Propter hoc et Christus deus uerbum nominatur, quoniam habet coniunctionem ad Christum perpetuam". et in aliis Nestorius dicit: ,,Propter eum qui induit, eum qui indutus est, adoro; propter eum qui occultus est, eum qui apparet, adoro. inseparabilis ab eo qui apparet, deus est; propter hoc eius qui inseparabilis est, honorem non separo, separo naturas, sed unio in adoratione". et iterum: ,,Quoniam enim filius homo est et deus, dicit: destinauit filium suum factum ex muliere, ut cum audieris factum ex muliere, deinde uideris nomen adpositum quod duas naturas significat, ut natiuitatem ex Maria uirgine filium quidem uoces — filium etenim dei peperit et Christotocos uirgo — sed quoniam filius dei duplex est secundum naturas, non genuit quidem filium dei, sed genuit humanitatem quae est filius propter coniunctum ei filium". Theodorus autem in octauo de incarnatione libro et ipse naturas pro personis accipiens ita dicit: ,,Sicut et dominus de uiro et muliere dicit quod iam non sunt duo, sed una caro, dicamus et nos rationabiliter secundum unitatis rationem quoniam non sunt duae personae, sed una, scilicet naturis discretis. sicut enim ibi non nocet numero dualitatis unam dici carnem — certum est enim secundum quod una dicitur — ita et hic non nocet naturarum differentiae personae unitas. quando etenim naturas discernimus, perfectam naturam dei uerbi dicimus et perfectam personam — nec enim sine persona est subsistentiam dicere — perfectam autem et hominis naturam et personam similiter. quando autem ad coniunctionem respicimus, unam personam tunc dicimus". Loofs Nest. p. 275, 9—11 Loofs Nest. p. 262, 3—6 M VIIII 344 Loofs Nest. p. 274, 8—17 18 20 Gal. 4, 4 Matth. 19, 5—6 cf. Swete II 299. 6—26 PG 66, 981 A–B 26 Sur II 579 30

10 Insuper epistola dicit oportere confiteri in templum et in eum qui in templo habitat, quod euidenter duas introducit personas. sed et Nestorius isdem usus uerbis ita dicit: ,,Eamus igitur et naturas confitentes et coniunctionem naturarum constringentes et dignitatem quidem dicentes unam et dominationem unam templi et qui cf. Loofs Nest. p. 340, 17—18

---

1 — 5 *cf. Sachau 49* 11—13 perpetuam *adf. Cyrillus in ep. ad Acac. Melit. 11 [ACO I 1, 4 p. 25; I 3 p. 199] et Innoc. Maron. 14 [ACO IV 2 p. 71]* 13 Propter — 16 adoratione *ext. in Collect. Veron. 17, 26, 15 [ACO I 2 p. 61 sq.], Collect. Casin. 24, 108 [ACO I 3 p. 78], Collect. Palat. 38, 72 [ACO I 5 p. 108], conc. Chalced. act. I 944, 15 [ACO II 3, 1 p. 225]; Graece in Collect. Vatic. 60, 15 [ACO I 1, 2 p. 49] et Collect. Athen. 78, 15 [ACO I 1, 7 p. 109]* 13 Propter — 14 adoro[2] *ext. in hac eadem. act. p.* 162, 25—26 19 filium[2]—22 *adf. Innoc. Maron. 13 [ACO IV 2 p. 71]* 23—31 *ext. in act. IV p.* 57, 5—13; *cf. quae illo loco notaui.*

N s (b)

1 de *om. N* 4 dat *om. N* 5 et *om. N* 7 filium *om. N* 10 uidetur *s* 12 dei *N* 14 adoro[2] — 15 apparet *om. N* 16 unio adorationem *N b* 19 etenim] enim *N* 20 Christotocas *N* 21 coniunctionem *N* 23 et[1] *om. N* 26 quod] quid *s* 30 respiciamus *N* 33/34 usus est uerbis ita dicens *s* 35 dicentes] habentes *N*

cf. Loofs Nest. p. 222, 29—223, 4

in templo habitat, duas autem naturas". et iterum idem dicit: „Dominus enim et templum est propter coniunctam ei dominationem". ex his autem Nestorii uerbis et ex his quae in epistola continentur, manifestum est quod alium dicunt Christum quem templum uocant, et alium deum uerbum quem dicunt habitare in templo, ut secundum impietatem eorum adfectualem dicentium unitatem nulla sit differentia inter Christum et fideles homines, de quibus dixit apostolus: uos templum dei estis et spiritus dei habitat in uobis. 1 Cor. 3, 16

11 Quoniam uero et unam uirtutem in duabus naturis dicit scriptor epistolae, hoc et Theodorus et Nestorius dicunt, quos laudat et defendit. Theodorus quidem in duodecimo libro eiusdem opusculi ita dicens: „Ad haec autem beatus apostolus respondens conatur ostendere quomodo particeps est diuini honoris et quod eo fruitur non propter suam naturam, sed propter inhabitantem uirtutem". oportet et considerare quod purum hominem dicunt Christum non propter suam honorandum naturam, sed propter in eo habitantem uirtutem. Nestorius autem de dicto in euangelio quod simile est regnum caelorum homini regi, ita dicit: „Coniunctionis et dignitatis et ad quod uidetur potentiae et diuinae filiationis et ipsius nominis Christi non est diuisio, rationis autem deitatis et humanitatis est diuisio". hanc autem impietatem unitatis quae secundum uirtutem est, beatus Cyrillus interimens ita dicit: „Si quis dicit per coniunctionem secundum dignitatem uel auctoritatem uel potentiam siue uirtutem et non magis conuentu qui est secundum unitatem naturalem, unitionem factam esse, anathema sit". hanc doctrinam accepimus a sanctis patribus, per quam condemnant eos qui non confitentur quod deus uerbum carni animatae anima rationabili et intellectuali secundum subsistentiam unitus est, sed dicunt unitatem factam esse secundum dignitatem et auctoritatem et uirtutem. una enim uirtus et una gloria uel dignitas non, sicut scriptor epistolae et Theodorus et Nestorius impie exposuerunt, in diuersis naturis dicitur, sed in diuersis personis eundem honorem et dignitatem et aequalitatem habentibus, quod in sancta trinitate confitemur.

L V 548

Swete II 305, 25—27

Matth. 18, 23

Loofs Nest. p. 280, 18—281, 3

M VIIII 345

30 Sancta synodus dixit: Ostendit manifeste facta collatio quod contraria per omnia est epistola quam Ibas scripsisse dicitur, definitioni quam pro recta fide sancta Calchedonensis synodus pronuntiauit. unde et procedentes omnes exegerunt Ibam anathematizare Nestorium quem uindicabat impia epistola, et insuper impia eius dogmata et subscribere definitioni quam pro fide exposuerunt, ad refutanda certe ea quae praedicta epistola uindicabat. et haec fecerunt pro nullo habentes ea quae ab uno uel duobus de eadem epistola dicta sunt, qui et ipsi eiusdem omnibus facti uoluntatis Ibam susceperunt, cum paenitentiam egisset et Nestorium anathematizasset et subscripsisset definitioni ab eodem sancto concilio expositae.

M VIIII 346

31 Omnes episcopi exclamauerunt: Haec omnes diximus. epistola haeretica est. epistolam quae dicitur Ibae, omnes condemnamus. istam omnes anathematizamus. epistola aliena a synodo est. epistola contraria definitioni est. tota epistola haere-

15—17 *Graece adf. Cyrill. c. Nestor. 2, 6 [ACO I 1, 6 p. 42, 1—3], Latine Marius Merc. in Collect. Palat. 29, 17 [ACO I 5 p. 59, 10—11]* 18—21 *cf. Cyrilli anath. III, in hac eadem act. p.* 165, 20—22.

N s (b)

1 idem *om. s* 3 in *om. N* 4 templo] templum *N* ut] et *s* 9 dicit *N* 11 quod eo] quo dō *N* 12 habitantem *N* et *om. N* 13 dicit *N* honorandam *N* 16 nomini *N* 19 secundum] uel *N* 20 conuentū *N* unctionem *N* 21 accepi *s* quam] quem *N* condempnat *N* 25 impiū *N* 28 ostenditur *N* 32 certa *N* 33 uindicat *s* 34 de] pro *s* 37 clamauerunt *N* 38 ista *N* 39 a *om. s*

tica est. tota epistola blasphema est. qui hanc non anathematizat, haereticus est; qui istam suscipit, haereticus est. epistolam definitio sancti Calchedonensis concilii condemnauit. qui eam suscipit, non confitetur deum uerbum hominem factum esse. qui eam suscipit, Cyrillum non suscipit. definitio Calchedonensis concilii epistolam quae Ibae dicitur, eiecit. unus Nestorius, unus Theodorus. anathema Theodoro et Nestorio et epistolae quae dicitur Ibae. qui epistolam suscipit, Cyrillum reicit. qui epistolam suscipit, Calchedonenses sanctos patres reicit. Calchedonensis synodi et Cyrilli aeterna memoria. sanctarum quattuor synodorum aeterna memoria. qui non anathematizat epistolam, Calchedonensem synodum iniuriat. multis annis imperatorem. orthodoxum imperatorem multis annis. L V 549

32 Et post istas exclamationes sancta synodus dixit: Sufficiente quaestione quae pro tribus capitulis facta est, alio die quod agendum est, consideremus.

N s (b)

1 hanc] haec *N* 2 istum *N* definitionē *N* sanctae *s* 5 anatthemat *N* 6 quae] qui *N* 8 aeternā memoriā[1] *N* sanctorum *N* 11 sufficienter *N* questiones *N* 12 factae sunt *N* *postscr.* EXPLICIT CONSESSIO SEXTA INC̄PIT SEPTIMA *N*

M VIIII 345 **1** Imperii domini nostri Iustiniani pp aug

L V 549 anno XXVII p c Basilii uc anno XII die VII Kal Iun indictione I

Sur II 579 considentibus in secretario uenerabilis episcopii huius regiae ciuitatis

d. 26. m. Mai. a. 553
1 Eutychio sanctissimo patriarcha regiae Constantinopolis nouae Romae
2 Apolinario sanctissimo archiepiscopo Alexandrinae magnae ciuitatis
3 Domnino sanctissimo patriarcha Theopolitanae magnae ciuitatis

Sur II 580
4 Stephano religiosissimo episcopo Raphiae
5 Georgio religiosissimo episcopo Tiberiadis
6 Damiano religiosissimo episcopo Sozusae uicem agentibus Eustochii sanctissimi episcopi Hierosolymitani
7 Benigno religiosissimo episcopo Heracliae Pelagoniae uicem agente Heliae beatissimi episcopi Thessalonicensis
8 Theodoro religiosissimo episcopo Caesareae primae Cappadociae prouinciae
9 Andrea religiosissimo episcopo Ephesi
10 Sextiliano religiosissimo episcopo Tuneiensi uicem agente Primosi religiosissimi episcopi Karthaginis et ceteris episcopis quorum nomina in prima sessione inueniuntur,

Sur II 581 **2** Diodorus archidiaconus et primicerius reuerentissimorum notariorum dixit:
M VIIII 347 Superiore die collecta uestra sancta synodus quaedam egit de epistola quae dicitur Ibae, et promisit altera die quae agenda sunt, examinare. et suggerimus ad quod placuerit.

3 Sancta synodus dixit: Quae iam acta sunt, relegantur. et relecta sunt.

4 Et priusquam aliquid apud sanctam synodum ageretur, Constantinus gloriosissimus quaestor sacri palatii missus a piissimo imperatore et ingressus ita dixit:

N s (b)

1 IMPI DOMINI NRI IVSTINIANI PERPETVO AVGVSTO *N* IMPERII DOMINI IVSTINIANI PERPETVI AVGVSTI *s* 2 post consolatum *N* post consulatum *s* basili *N* uiro clarissimo *N* uiri claris. *s* III NON IVN *N* decimo octauo Kalendas Iunias *s* VII Kalendas Iunias *Labbé* ind prima *N* Indictione prima *s* 3 uenerabilis epi *N* uenerabilibus episcopis *s* 4 eutytio *N* 5 Apollinario *N s* 6 Domino *N* 8 thiberiadis *N* 9 Sozusae *om. N* Sozysae *s* agente *N* eusthochii *N* 11 agentē *N* haeliae *N* Eliae *s* 12 thesalonicensis *N* 13 capadociae *N* 15 Tuniensi *s* agentē *N* 16 Carthaginis *s* et —16/17 inueniuntur *om. s ceteros episcopos enumerans sicut in act. IIII* ceteri epi *N* 18 diaconus *N* reuerentissimorum *om. s b* 19 de] pro *N* 20 altero *s b* ad hoc quod *s b* 22 quae iam] QVEDAM *N* 24 impi *N*

1 Certum est uestrae beatitudini, quantum semper studium habuit inuictissimus imperator, ut dubitatio quae exorta est pro tribus capitulis, finem accipiat, pro quibus uobis disceptatio est, et calumnia ex his facta ut dei ecclesia liberetur, non ignorans uestrae rectitudinem sanctitatis et quam pro istis capitulis uoluntatem habetis, sed ut etiam synodice de tribus capitulis sententia proferatur. ergo non intermisit et Vigilium religiosissimum adhortari uobiscum ⟨con⟩uenire et congruum rectae fidei tribus istis capitulis finem imponere. ille uero multociens quidem in scriptis secreto suam uoluntatem manifestauit condemnans ista capitula, quod et sine scriptis saepius dixit coram piissimo imperatore, praesentibus quidem gloriosissimis iudicibus, praesentibus autem

---

1 sq. *duae uersiones inter se nonnullis locis ualde differentes extant, altera quam praebet N [fol. 175^{v} sq.], altera autem quae apud s et b exhibetur:* Certum est uestrae beatitudini, quantum semper studium uictor habuit imperator, ut finem contentio a quibusdam exorta de tribus capitulis, quae nunc apud uos requiruntur, susciperet et calumnia pro his illata liberaretur sancta dei ecclesia, non tamquam ignorans in dogmatibus rectitudinem uestrae sanctitatis et uoluntatem quam de his quae mouentur, habetis, sed ut etiam
2 synodice de his tribus capitulis definitio constituatur. et Vigilium uero religiosissimum adhortatus est una uobiscum conuenire et istorum capitulorum quaestioni rectae fidei conuenientem finem imponere. ille uero saepius in scripturis suam manifestauit uoluntatem, condemnans praedicta tria capitula; quod etiam et sine scriptis saepius dixit coram piissimo domino, praesentibus quidem gloriosissimis iudicibus, praesentibus uero quamplurimis de uestra sancta synodo, et non intermisit semper anathematizans defensores Theodori Mopsuesteni et epistolam quae dicitur Ibae, et conscripta Theodoreti, quae aduersus rectam fidem et duodecim capitula sancti Cyrilli exposuit. communiter uero conuenire inuitatus et hoc
3 facere una cum uestra sancta synodo pollicitus est per seipsum facere et dare piissimo domino. ut igitur etiam ea quae saepius ab ipso facta sunt ad condemnationem trium capitulorum, uos audientes alacriores efficiamini de his formam celeriter proferre, direxit per me uestrae sanctitati condemnationem ab ipso Vigilio religiosissimo prolatam aduersus Rusticum et Sebastianum diaconos Romanae sanctae ecclesiae et alios quosdam nec non etiam litteras, alias quidem ad Valentinianum religiosissimum Scythiae episcopum ab ipso scriptas, alias uero ad Aurelianum religiosissimum qui praesidet Arelati uenerandae ecclesiae quae L V 550
prima est sanctarum Galliae ecclesiarum, omnibus translatis ad Graecam linguam ad faciliorem scientiam uestrae sanctitatis, per quas manifestum facit idem religiosissimus Vigilius quod per totum tempus eorundem trium capitulorum impietatem auersatur. et illud uero pars est eorum quae permisit mihi piissimus
4 dominus uestrae asserere beatitudini. quoniam illi qui istorum impietatem capitulorum applicare dei ecclesiae festinant, dicere tentauerunt ad piissimum dominum quod decet eius pietatem custodire statum ecclesiae, qui tenuit sub diuinae recordationis patre suo, uolens piissimus dominus ostendere uestrae beatitudini, qualem etiam ipse diuinae recordationis pater eius uoluntatem habuit de his quae nunc proposita sunt, sacram epistolam ab illo scriptam ad Hypatium, tum magistrum militum Orientis, direxit uestrae beatitudini, ut cognoscatis quod uoluntatem a patre diuinae recordationis de his acceptam semper custodit, uerumtamen pro recta fide zelum multiplicauit. cum enim suggessissent ab Oriente quidam Iustino piae recordationis quod clerici uenerandae ecclesiae Cyri imaginem Theodoriti rhedae imposuerunt et in praedictam ciuitatem psallentes introduxerunt, Sergius uero tunc ciuitatis episcopus collectionem celebrauit Sur II 582
Theodori et Diodori et Theodoriti et Nestorii tamquam unius sanctorum martyrum, litteris usus est ad Hypatium magistrum militum tunc Orientis, ut hoc requireret et ad imperium referret. et his ita habere demonstratis eiectus est ab episcopatu Sergius et usque ad mortem ita permansit, sicut omnes quidem Theopolitanae sanctae ecclesiae clerici sciunt et Dionysius uero religiosissimus episcopus Seleuciensis ecclesiae et Hermisigenes reuerentissimus presbyter uenerandae ecclesiae regiae urbis nec non etiam Heraclius reuerentissimus presbyter Theopolitanae sanctissimae ecclesiae, scientes quod usque ad mortem permansit Sergius extra sanctam ecclesiam propter condemnationem de his contra illum tunc factam. decet igitur uestram sanctam synodum, cum omnia cognouerit, mirari quidem piissimi domini patientiam, festinare uero celerem imponere causae finem, ne per longiorem dilationem maius scandalum simplicioribus efficiatur et permaneant haeretici semper sanctissimae ecclesiae adscribentes istorum impietatem capitulorum.

N [s (b)]

2 qua *N* 6 adhortari *scripsi*] orthodoxe *N (cf.* adhortatus est *s)* conuenire *scripsi*] uenire *N* 9 impr̄ *N*

plurimis ex uestro sancto concilio, et numquam intermisit anathematizans eos qui uindicant Theodorum Mopsuestenum et epistolam quae dicitur Ibae, et Theodoreti conscripta contra rectam fidem et duodecim capitula sancti Cyrilli. communiter uero conuenire et hoc cum uestro sancto concilio facere hactenus distulit, cum piissimus dominus per suos iudices quorum ego ipse pars fui, adhortatus ipsum ⟨esset⟩ communiter conuenire uobiscum et ea synodice quaerere et fini tradere competenti, sicut et factis inter uos et illum scriptis continetur, — quod si hoc non uoluerit, manifestam suam facere uoluntatem, si trium istorum capitulorum impietatem uindicat. ille uero conuenire quidem hactenus distulit, sicut et uestrae sanctitati cognitum est.

2 hesterna autem die destinauit Seruumdei reuerentissimum subdiaconum Romanae sanctae ecclesiae, per quem ad se uocauit Vilisarium et Cethegum gloriosissimos patricios nec non et Iustinum et Constantianum gloriosissimos consulares et Theodorum et Benignum et Focam religiosissimos episcopos, utpote per eos aliquod responsum piissimo imperatori missurus. qui et abierunt. et paulo post reuersi suggesserunt piissimo domino quod fuimus apud Vigilium religiosissimum episcopum et dixit ad nos quod propterea uos conuocauimus quod scitis ea quae in mediis istis diebus mota sunt. quoniam igitur feci chartam pro tribus capitulis quae mouentur, scriptam ad piissimum imperatorem, dignemini eam relegere et ad eius serenitatem proferre. nos autem cum haec audissemus et uidissemus chartam ad uestram serenitatem scriptam, diximus ad ipsum quod nos chartam ad piissimum imperatorem scriptam sine iussione ipsius suscipere omnino non possumus; habes autem diacones responsales per quos licet tibi eam destinare. ille autem dixit ad nos ut sciatis quia ego chartam feci. nos autem episcopi respondimus ad ipsum: Si secundum quod scriptis placuit inter nos et uestram beatitudinem et sanctissimos patriarchas et religiosissimos episcopos, iubetis conuenire et pro tribus capitulis disceptare et formam cum omnibus dare rectae
M VIIII 349 fidei conuenientem, sicut et sancti apostoli et sancti patres et quattuor concilia fecerunt communi quaestione exorta, et caput et patrem et primos uos habemus. si autem ad piissimum imperatorem fecit chartam uestra sanctitas, habetis responsorios, sicut dictum est, et per illos eam destinate. et cum haec a nobis audisset, misit Seruumdei subdiaconum qui expectat uestrae serenitatis responsum. et cum haec pietas eius audisset, et mandauit per praedictos religiosissimos et gloriosissimos uiros memorato subdiacono renuntiari Vigilio religiosissimo quod nos quidem inuitauimus eum conuenire una cum beatissimis patriarchis et ceteris religiosissimis episcopis et communiter cum ipsis de tribus istis capitulis tam examinare quam iudicare. cum autem hoc recusasti, dicis uero quaedam solus scripsisse per te de his tribus capitulis, si quidem condemnasti ea consonanter his quae iam facta ante sunt, habemus multa talia scripta quae fecisti, et altero non indigemus; si autem aliquid contrarium his quae iam ante facta sunt, in praesenti fecisti, tu te ipsum per tua scripta condemnas a rectis desistens dogmatibus et impietatem defendens. et quomodo a te habemus talem chartam suscipere? et hoc dato responso a piissimo imperatore per eundem diaconum a se scriptam chartam iam non destinauit. et haec omnia certa sine scriptis facta sunt et uestrae beatitudini.

3 propter hoc igitur necessarium esse putauit, priusquam finis perfectus a uobis tribus capitulis imponeretur, chartas quasdam uestro sancto manifestare concilio,

---

N

1 ex *scripsi*] et *N* 5 ego] ergo *N* esset *addidi* 11 caetaegum *N* 20 impr̄ *N* 22 quia *corr.* *N* 28 impr̄ *N* 38 per tua] perpetua *N*

quas et ab initio scribens ad uos destinare promisit. et eas prae manibus habemus, quarum una quidem ad piissimum imperatorem manu Vigilii religiosissimi scripta est, alia uero ad piae recordationis Theodoram dominam nostram facta, alterius quidem scripta manu, subscripta autem ab eodem religiosissimo uiro; in quibus utrisque manifeste est inuenire inpiorum istorum capitulorum condemnationem. est autem et depositio quam fecit in Rusticum suum cognatum et Sebastianum diaconos Romanae sanctae ecclesiae et alios quosdam, et aliae insuper epistolae, alia quidem ad Valentinianum religiosissimum episcopum Scythiae, alia autem ad Aurelianum religiosissimum praesulem Arelatensis ecclesiae quae prima est sanctarum ecclesiarum quae in Gallia sunt; per quas iterum manifestum fecit idem religiosissimus Vigilius quod in ea permanet uoluntate de condemnatione capitulorum.

4 quoniam autem scit uestra beatitudo quod et Iudicatum idem uir religiosissimus ⟨ad⟩ Menam sanctae memoriae huius regiae ciuitatis factum archiepiscopum destinauit manifeste praedicta capitula condemnans et uerbis quibusdam dubiis in eo scriptis promittebat quidem eorum emendationem facere, ut munda undique eorundem capitulorum condemnatio sit, dicebat autem non posse aliter hoc facere nisi recipiat quod fecisset, cum ad omnes Iudicatum directum fuisset ecclesias, multis pro eo motis idem uir religiosissimus paratum se esse dicebat terribilia sacramenta subire quod recipiens praedictum Iudicatum puram trium capitulorum faciet condemnationem. quod ut piissimus imperator, licet difficiliter, tulit et alienum et non conueniens esse putabat sacerdotes talia sacramenta subire, tamen ex eius instantia uictus ⟨est⟩ iuramenta scriptis suscipere. misit ergo et istam chartulam ad uestrum sanctum concilium, ut post insinuationem iterum mihi reddatur, apud quem ipsius pietas aestimauerit custodiendam.

5 ne autem ea quae hodie subsecuta sunt, uestram latere beatitudinem possint, piissimus imperator conuocatis reuerentissimis episcopis Occidentalibus nec non clericis eiusdem religiosissimi Vigilii, insuper autem et Vincentio reuerentissimo episcopo Claudiopolitano misit ad eos Cethegum gloriosissimum patricium et Petrum gloriosissimum patricium et magistrum officiorum et Patricium gloriosissimum patricium et me ipsum una cum eis. et omnibus praesentibus cognouerunt quidem sua signacula eidem chartae imposita Vincentius religiosissimus et Seruusdei reuerentissimus subdiaconus. quibus disruptis lecta est ante omnes charta et cognouit seriem Vincentius reuerentissimus et confessus est quod ipse administrauit negotio subdiaconis Romanae sanctae ecclesiae tunc connumeratus.

6 et hoc autem iussit mihi piissimus imperator ad uestram beatitudinem dicere. quoniam Vigilius religiosissimus et clerici eius frequenter ad piissimum dominum dicebant quod decet eius serenitatem statum ecclesiae seruare, qui temporibus piae recordationis patris eius obtinebat, uolens piissimus imperator ostendere uestrae beatitudini, quam et piae recordationis pater eius de his quae nunc mouentur, uoluntatem habebat, diuinam epistolam ab illo scriptam ad Hypatium tunc magistrum militum Orientis misit uestrae beatitudini, ut ex hac cognoscatis quod piae recordationis patris sui uoluntatem sibi traditam non tantum hactenus custodiuit, sed etiam zelum circa

---

N

2 quorum *N* 3 factā *N* 4 scriptā manū *N* 8 scytiae *N* 13 ad *om.* *N* moenam *N* 14 eos *N* 15 ut] et *N* 19 purum *N* *(sed cf. 15)* 21 est *addidi* 28/29 patritium *N* *ut solet* 39 quae] qui *N* 40 ypatium *N* 42 suae *N*

rectam fidem amplificauit. cum enim quidam Orientales suggessissent Iustino piae recordationis quod clerici Cyrensis uenerabilis ecclesiae Theodoreti imaginem currui imposuerunt et in praedictam ciuitatem psallentes introduxerunt et Sergius tunc temporis episcopus collectam celebrauit Theodori et Diodori et Theodoreti et Nestorii cuiusdam quasi unius de sanctis martyribus, litteras destinauit ad Hypatium magistrum militum tunc tempori[bu]s Orientis, ut ea requirat et suggerat. quo facto eiectus quidem est ab episcopatu Sergius et usque ad mortem in tali mansit infamia, sicut cognoscunt omnes quidem Theopolitani clerici, praesertim uero Dionysius religiosis-
M VIIII 351 simus episcopus Seleuciae sanctae ecclesiae et Hermisigenes reuerentissimus presbyter sanctae ecclesiae huius regiae urbis et Heraclius uir reuerentissimus presbyter Theopolitanae sanctae ecclesiae, quod usque ad mortem Sergius permansit sacerdotio eiectus propter condemnationem tunc temporis contra eum factam.

7 decet igitur uestram sanctam synodum omnia cognoscentem mirari quidem pietatem domini, festinare autem celerem causae finem imponere, ne per longiores ⟨dilationes⟩ scandalum simplicioribus augeretur et permaneant haeretici diutius istorum capitulorum impietatem sanctae dei ecclesiae applicantes. sed audite chartas a piissimo destinatas imperatore, ne quid uos lateret ex his quae de isto negotio adsecuta sunt.

L V 550

Sur II 582 5 Sancta synodus dixit: Chartae quarum gloriosissimus quaestor mentionem fecit, recitentur.

6 Et cum suscepisset Diodorus archidiaconus et primicerius reuerentissimorum notariorum, recitauit

IN NOMINE PATRIS ET FILII ET SP̄VS S̄CI VIGILIVS Ē̄PS SANCTAE ECCLESIAE CATHOLICAE VRBIS ROMAE scribens manu mea totam hanc chartam dico

JK 920 Nos semper per uirtutem sanctae trinitatis haeretici numquam fuimus neque sumus. iura uero quae a deo donata sunt sedi me⟨ae⟩, exigo. hoc ergo ne faciat existimare uestram pietatem quia haereticos defendo. ecce enim satisfaciens uestro inuicto imperio, anathematizans epistolam Ibae quae dicitur ad Marim Persam missa, anathematizans et dogmata Theodoreti, anathematizans Theodorum qui fuit episcopus Mopsuestiae, sicut alienum semper illum fuisse ab ecclesiis et sanctorum patrum aduersarium, qui non confitetur incarnatum deum uerbum, id est Christum, esse unam subsistentiam et unam personam et unam operationem, anathematizamus. et si quis dicit alium passum et alium miracula facientem et non confitetur unius eiusdemque miracula atque passiones quas uoluntarie perpessus est carne quae est

---

23 — 188, 21 *has Vigilii epistolas ad Iustinianum et ad Theodoram directas, quas non praebent s (b), falsas siue falsatas esse in codicibus, ubi exhibebantur, concilium VI in actione XIIII statuit et eas anathematizauit [Mansi XI 595 D—E]* 31—34 *uersio Graeca nec non alia Latina ext. in actis concilii VI [Mansi XI 225/26 D; 589 E — 592 D].*

N, s (b) [inde a 19 usque ad 22]

5 unus *N* ypatium *N* 8 dionisius *N* 9 reuerenter *N* 15 dilationes *addidi (cf. 184, 48)* 17 imp̄r *N* ex *ante* adsecuta *adnot. N* 19 quorum *N* facit *s* 23 SP̄V *N* 26 saedis *N* meae *scripsi]* me *N* 28 inuicta *N* 29 missā *N* 34 carni *N*

rectam fidem amplificauit. cum enim quidam Orientales suggessissent Iustino piae recordationis quod clerici Cyrensis uenerabilis ecclesiae Theodoreti imaginem currui imposuerunt et in praedictam ciuitatem psallentes introduxerunt et Sergius tunc temporis episcopus collectam celebrauit Theodori et Diodori et Theodoreti et Nestorii cuiusdam quasi unius de sanctis martyribus, litteras destinauit ad Hypatium magistrum militum tunc tempori[bu]s Orientis, ut ea requirat et suggerat. quo facto eiectus quidem est ab episcopatu Sergius et usque ad mortem in tali mansit infamia, sicut cognoscunt omnes quidem Theopolitani clerici, praesertim uero Dionysius religiosis-
M VIIII 351 simus episcopus Seleuciae sanctae ecclesiae et Hermisigenes reuerentissimus presbyter sanctae ecclesiae huius regiae urbis et Heraclius uir reuerentissimus presbyter Theopolitanae sanctae ecclesiae, quod usque ad mortem Sergius permansit sacerdotio eiectus propter condemnationem tunc temporis contra eum factam.

7 decet igitur uestram sanctam synodum omnia cognoscentem mirari quidem pietatem domini, festinare autem celerem causae finem imponere, ne per longiores ⟨dilationes⟩ scandalum simplicioribus augeretur et permaneant haeretici diutius istorum capitulorum impietatem sanctae dei ecclesiae applicantes. sed audite chartas a piissimo destinatas imperatore, ne quid uos lateret ex his quae de isto negotio adsecuta sunt.

L V 550

Sur II 582 5 Sancta synodus dixit: Chartae quarum gloriosissimus quaestor mentionem fecit, recitentur.

6 Et cum suscepisset Diodorus archidiaconus et primicerius reuerentissimorum notariorum, recitauit

IN NOMINE PATRIS ET FILII ET SPVS SCI VIGILIVS EPS SANCTAE ECCLESIAE CATHOLICAE VRBIS ROMAE scribens manu mea totam hanc chartam dico

JK 920 Nos semper per uirtutem sanctae trinitatis haeretici numquam fuimus neque sumus. iura uero quae a deo donata sunt sedi me⟨ae⟩, exigo. hoc ergo ne faciat existimare uestram pietatem quia haereticos defendo. ecce enim satisfaciens uestro inuicto imperio, anathematizans epistolam Ibae quae dicitur ad Marim Persam missa, anathematizans et dogmata Theodoreti, anathematizans Theodorum qui fuit episcopus Mopsuestiae, sicut alienum semper illum fuisse ab ecclesiis et sanctorum patrum aduersarium, qui non confitetur incarnatum deum uerbum, id est Christum, esse unam subsistentiam et unam personam et unam operationem, anathematizamus. et si quis dicit alium passum et alium miracula facientem et non confitetur unius eiusdemque miracula atque passiones quas uoluntarie perpessus est carne quae est

---

23 — 188, 21 *has Vigilii epistolas ad Iustinianum et ad Theodoram directas, quas non praebent s (b), falsas siue falsatas esse in codicibus, ubi exhibebantur, concilium VI in actione XIIII statuit et eas anathematizauit [Mansi XI 595 D—E]* 31—34 *uersio Graeca nec non alia Latina ext. in actis concilii VI [Mansi XI 225/26 D; 589 E — 592 D].*

N, s (b) [inde a 19 usque ad 22]

5 unus *N* ypatium *N* 8 dionisius *N* 9 reuerenter *N* 15 dilationes *addidi (cf. 184, 48)* 17 impr̄ *N* ex *ante* adsecuta *adnot. N* 19 quorum *N* facit *s* 23 SPV̄ *N* 26 saedis *N* meae *scripsi*] me *N* 28 inuicta *N* 29 missā *N* 34 carni *N*

nobis consubstantialis, quod graece dicitur homousion, animata anima rationabili et intellegibili, hunc anathematizat et sancta nostra ecclesia et nos ipsi.

7 ITEM EX ALIA CHARTA RECITATVM EST

In nomine patris et filii et spūs scī

Nos semper per uirtutem sanctae trinitatis haeretici numquam fuimus aliquando JK 921
neque sumus, absit, sed ex infantia et Christiani et orthodoxi et fuimus et sumus. 6
iura uero, quae a deo donata sunt nostrae sedi, neque concessi neque concedo, sed quamdiu uiuo, quae iusta sunt iura sedis meae, exigo. hoc ergo ne faciat existimare pietatem uestram quia haereticos defendo. ecce enim ad satisfactionem uestro inuicto imperio subscripsi in hac charta anathematizans et epistolam Ibae quae dicitur ad Marim Persam directa, anathematizans uero et dogmata Theodoreti, anathematizans autem et Theodorum qui fuit episcopus Mopsuestiae, sicut alienum semper ecclesiae et sanctorum ⟨patrum aduersarium⟩, et eos qui non confitentur incarnatum deum uerbum, id est Christum, esse ⟨unam⟩ subsistentiam et unam personam et unam eius operationem, anathematizamus. et si quis dicit alium passum et alium qui miracula fecit, et non confitetur unius eiusdemque miracula siue passiones quas uoluntarie passus ⟨est⟩ carne nostrae consubstantiali, id est homousion, animata anima rationabili et intellectuali, talem anathematizat et sancta nostra ecclesia et nos.

Iuuante xpō dnō nrō Vigilius episcopus sanctae ecclesiae catholicae urbis Romae huic chartulae a me factae subscripsi, legens quae supra scripta sunt, consensi et anathematizans subscripsi.

8 ITEM EX ALIA CHARTA RECITATVM EST

Vigilius episcopus Rustico et Sebastiano

1 Diu uobis, Rustice et Sebastiane, canonibus et ⟨. . .⟩ decessorum nostrorum con- JK 927
gruentem ultionem inferre pro apostolica moderatione distulimus. sed quia doctoris gentium in cordis uestri duritia, (quod a nobis cum nimia tristitia dicitur), uerba
Rom 2, 4. 5 uidemus impleta, quibus ait: nescitis quia patientia dei ad paenitentiam uos adducit? tu autem secundum duritiam tuam et inpaenitens cor thesaurizas tibi iram in die irae, et ut excessus uestros ex plurimis paucos interim, in quantum possumus, designemus, uenientibus nobis hic in regiam ciuitatem tu, Rustice, dum aliqua nobis ignorantibus legeres quae hominem loci tui omnino legere non decebat, et plura committere dicereris, quae etiam nostram, si te non prohibuissemus, quod absit, opinionem atque animam laedere potuissent, dicente quoque de te nobis aliqua Paulo diacono etiam te praesente, sicut oportuit, et pro adfinitate qua nobis a germano quem dileximus, iungebaris, et pro eo quod nos te ad Leuiticum prouexeramus officium, frequenter et secrete paterna monuimus karitate, ut, si ea quae de te diceban- L V 551 M VIIII 35

N, s (b) [inde a 23]

1 nobiscū substantialis *N* 7 sedae *N* 11 directā *N* 13 patrum aduersarium *addidi (cf. p. 187, 31)* 14 unam[1] *addidi* 17 est *addidi* 24 constitutis *seu quoddam simile deesse uidetur* 24/25 congregantem *N* 25 ultione *N* qua *N* 26 cum nimia s cōmodica *N* 27 uos] nos *s* 29 et *om. s* paucos *om. N* 31 hominem] omnem *N* 32 diceris *corr. N* nrūm *N* 36 secrete *om. N* mouimus *N*

tur, ex aliqua parte cognosceres, a talibus temperares, ne, quia dei causam indiscussam
non pateremur qualibet ratione relinquere, canonicum in te iudicium per nos proueniret.
tu autem non solum admonitionem nostram audire maliuolo spiritu noluisti, sed etiam,
sicut scriptum est: argue sapientem, et amabit te, stultum, et odio habebit te, et Prou. 9, 8
iterum: noluit intellegere, ut bene ageret; iniquitatem meditatus est in Ps. 35, 4. 5
cubili suo, ad hoc malitia tua perducta est, ut nostra admonitione contempta in 6
odium potius prosilires et occasionem quaereres quatenus causa capitulorum, id est de
dictis Theodori Mopsuesteni eiusque persona, sed et epistola quae ab Iba ad Marim
Persam perhibetur scripta, nec non et dictorum Theodoreti quae contra rectam fidem
et epistolam beatae recordationis Cyrilli synodicam ad Nestorium cum duodecim capitu- 10
lis, quam et sancta synodus Ephesena prima suscepit et beata Calchedonensis synodus
M VIIII 353 ad conuincendas Nestorii uesanias in definitione fidei legitur posuisse ⟨. . .⟩. quae
te etiam instante certum est flagitata ita ut filiis nostris Sapato et Paulo diaconibus,
sed et Surgentio notariorum primicerio clamitares dicens non solum nomen et scripta
Theodori Mopsuesteni a nobis debere damnari, sed et territorium ipsum ubi positus est, 15
et si ossa eius euulsa quispiam de sepultura eiceret et cum eodem territorio incenderet,
2 gratanter acciperes. et cum necesse esset, ut negotium quod fuerat in iudicio nostro
perductum, te etiam quam maxime inter alios tam sacrati ordinis quam sequentis
consentiente sententia finiretur, (quod constat effectum), et quid de eodem Iudicato
feceris, quomodo etiam in palatio ut fratri nostro Menae, ad quem scripseramus, celeri- 20
ter traderetur, institeris, nulli habetur incertum ita ut filio nostro Surgentio primi-
cerio petenti schedam ipsam Iudicati nostri, ut apud se pro loco suo secundum con-
suetudinem retineret, per multos dies dare penitus noluisses, donec exemplaria per plu-
rimos sacerdotes ac laicos, sed et per gloriosum uirum Turranium magistrum militum
aliosque laicos in Africana prouincia destinares, quod in ecclesia nostra a diacono 25
3 nunquam factum est, ac nobis etiam nescientibus eius exemplaria destinares. nam
et sabbato sancto, quo ipsum te, sicut praefati sumus, inminente protulimus Iudicatum,
in ecclesia nobiscum processisse et communicasse et officium tuum implesse cognos-
ceris, cum et eodem die reuertens ab ecclesia coepiscopo nostro, quantum perhibet,
Iuliano hoc diceres quia melius fieri non potuit quam quod factum est Iudicatum, et 30
hortareris, ut deus oraretur, ne quod factum est tolleretur; quod etiam succedente
dominico die paschae similiter effecisti et diu in eadem perdurando sententia alios, ut
4 Iudicatum nostrum libenti animo sequerentur, nihilo minus hortabaris. nam dum An-
tiochenae ecclesiae apocrisiariis eiusdem Iudicati exemplaria nos dare petentibus
L V 552 differremus et hoc magis iustum esse praedictis apocrisiariis diceremus, ut a fratre 35
Sur II 583 nostro Mena potius exemplaria peterent, ad quem a nobis uidebatur fuisse prolatum,
tu autem publica uoce deposceres dicens domnum Leonem ita de epistola sua diuersis
exemplaria destinasse, nos facere id debere similiter asserendo, quia metueres ⟨ne⟩, nisi

---

N s (b)

2 pateremus *N* per nos in te iudicium *trp. s* prouenire *N* 4 adamabit *s* 8 mobsu-
esteni *N* ibā *N* 9 scriptā *N* theodori et *corr. N* 11 calcedonensis *N* 12 *uerbum
finitum deest* 13 adstante *N* sepato *N* diaconis *s* diaconus *b* 14 Surgentio *om. N*
nomen et] non est *N* 15 territorium eius *s* 16 quisquam *s* incederet *N* 17 acci-
peres *N s* accipere te *scribam* 18 tam *om. N* 19 consentientibus *N* sententiā *N*
20 moenae *N* 21 haberetur *N* 22 petentis *N* scedam credam *N* 24 Tyrannum *s*
Tyrannium *b* 25 Africana prouincia *N s (cf. p.* 190, 19*)* 26 est] esse *N* 27 quo] quod *N*
28 ecclesiam *s* nobiscum] sessum *s* 29 cum *scripsi*] nam *N s* 31 neque *s* 32 senten-
tiā *N* 33/34 antiocaenae *N* 35 et] sed *s* 36 moena *N* 37 dōnū *N* dominum *s*
Leonem *om. N* 38 id *om. s* ne *addidi*

uniuersitas Iudicati nostri exemplaria de scrinio nostro edita non teneret, qualibet ratione postea forsitan celaretur; nam dum occasionem euntis ad Siciliam reperisses et Iudicatum nostrum laudesque eius, ubi etiam filii nostri diacones primiceriusque tecum manifestum est subscripsisse, filiis nostris Pelagio diacono aliisque dirigere uoluisses, pro cautela ne ab aliquo inueniri forsitan potuisset, nobis etiam ignorantibus, in membrana conscriptum et in breuitate quadruplicatum, litteris scriptum minutissimis, destinasti. nam et Vincentio secundae regionis subdiacono iterum M VIIII 354
et a nobis postea ad Siciliam directo, per eum filio nostro Pelagio diacono similiter scripsisti. sed quia ita memoratus subdiaconus prospere nauigauit, ut illum qui in membrana scriptum portauerat, praecedere potuisset, quantum nobis retulit, ea quae in
5 membrana scripseras, Pelagius diaconus ipso praesente percepit. ergo dum et te prae omnibus inminente prolatum fuerit Iudicatum et tanta in eius Iudicati laude succensus per multum tempus scripseris fecerisue, ut numquam te crederemus ab hac posse rectitudine deuiare, inmutatum te subito post haec quadam animi leuitate uulgante opinione comperimus et cum aduersariis ecclesiae, qui contra Iudicati nostri seriem nitebantur et a nobis sunt per Iudicati ipsius tenorem a communione suspensi,
6 secrete tractare. et dum filius noster diaconus Paulus ad Italiam discedere uoluisset, posteaquam et ad eum peruenit quod scandalum ecclesiae in communione adhuc nostra positus secrete et hic et in Africana prouincia, ubi antea defendendo et laudando Iudicatum nostrum eius exemplaria destinasti, facere nitebaris, tunc tibi coepit insistere et dicere ut, si uerum esset, prodere debuisses quod tu conuictus celare minime potuisti. tunc uero memoratus nobis coepit imminere diaconus, ut aut corrigere te ab his quae inlicite faciebas, sub nostra praesentia clericorumque promitteres aut certe petitionem aduersum te et uarietatem tuam atque fallaciam ab eo factam, quam et prae manibus gerebat, debuissemus accipere. ad hoc es propria uoluntate perductus, ut tactis euangeliis sacramenta praestares et uerba tua a notariis scripta in nostro teneantur scrinio, quibus inter alia legeris promisisse te numquam a nostro penitus
7 obsequio discessurum. posteaquam uero peior te Sebastianus pro solo scandalo faciendo, sicut et initia ipsius uenientis in Constantinopolim monstrauerunt et exitus peior edocuit, noscitur aduenisse, ita ut mox tui inmemor sacramenti coniurationem inter uos contra statuta canonum nobis ignorantibus facientes in apertum uterque prorumperetis scandalum.

8 sed ut tua, Sebastiane, non in quantum sunt, sed in quantum referre possumus, mala quae feceris, diuersi cognoscant et iuste te, nam magis tarde, canonicam aduertant subisse sententiam, ad tuae ordinationis ueniamus initia. absentibus filiis nostris diaconibus Pelagio, Anatolio atque Stephano a nobis postulasti, ut ad tempus pro implendo officio absentium loco diaconum te interim faceremus. quod ideo tibi L V 553
ad praesens speranti concessimus, quia ante ordinationem tuam cautionem nobis propria uoluntate legeris emisisse, quam et testibus roborasti, et tactis euangeliis iuramentum corporaliter praestitisti, ut, quidquid tibi a nobis pro ecclesiastica utilitate fuisset iniunctum, fideliter et sine aliqua fraude compleres, officium uero locumque M VIIII 355

N s (b)

1 non *om. s* editaon teneret *b* 2 reperisset *N* 3 diaconus *s* 6 mienbrano *N* 8 et *om. s* 10 membrano *N* scripta *s* 11 membrano *N* 15 quia *b* 17 ab italia *N* 19 africanā prouinciā *N* 21 producere *s* 25 es] ex *N* 26 tacti *N* notario *s* nrā *N* 29 Constantinopoli *s* 32 priorumperetis *N* 34 aduertat *N* 36 diaconis *s* Pelagio *om. s* anatholio *N* 37 absentem *N* 38 sperati *N* 39 propriā uoluntatē *N*

diaconatus sine aliquo uitio, sine aliqua superbia, sine aliquo neglectu, donec reuerterentur diaconi memorati aut quanto te tempore in Leuitarum uoluissemus ordine ministrare, cum omni humilitate et studio sine neglectu modis omnibus impleturum, in eadem cautione tua rursus adiciens quod, si de his omnibus quae cum sacramento tactis corporaliter euangeliis promisisti, aliquid minus implesses, tunc a sancta esses communione suspensus ita ut, si a die excessus tui intra annum paenitentiae noluisses
9 colla submittere, tu tibi anathema manu propria scribendo dixisti. tunc ergo ad praesens factus es sub ea qua sperabas et pollicitus fueras, conditione diaconus. postea uero, ut a nobis ad Dalmatiarum patrimonium mittereris, summis precibus postulasti; quod nos securi, quia talem feceras cautionem, animo libenti concessimus. qui dum in Salonitana urbe pro ordinatione patrimonii aduenisses, quantum ad nos postea est plurimorum relatione perductum, illicitis te et a sede apostolica prohibitis ordinationibus miscuisti et quos Honorius tunc praedictae ciuitatis episcopus contra consuetudinem Romanae uel suae ecclesiae et sedis apostolicae constituta sacris ordinibus applicauerat, non solum prohibere penitus noluisti, sed nec nobis ex hac causa uel scripto referre uel, quando Thessalonicae nobis occurreras, memor conscientiae tuae ne uerbo quidem suggerere uoluisti et cum illis tamquam cum legitimo et rationabili ordine factis cupiditatis spiritu adquieuisti procedere et eorum socius es communionis uenalitate repertus. iterum de Thessalonica ad Dalmatias patrimonii regendi causa remissus es, ex qua prouincia frequenti te auctoritate monuimus ut non ante discederes,
Sur II 584 nisi omnes secundum pollicitationem tuam tam de Dalmatiarum patrimonio quam de
10 Praeualitano colligeres pensiones. sed tu omnia praetermittens ad Constantinopolitanam urbem pro solo faciendo uenire scandalo festinasti, quantum et sequens exitus declarauit. relegens tamen Constituti nostri seriem quam de praefatis capitulis ad Menam huius ciuitatis antistitem dedisse relegimur, in conspectu diaconorum subdiaconorumque uel uniuersorum clericorum publica uoce clamabas, ut de caelo Iudicatum nostrum ordinatum atque prolatum omnibus, sicut praefati sumus, clericis loquereris. dicta uero Theodori Mopsuesteni adserebas te in Romana urbe inter aliquos codices inuenisse, quae confirmabas omni execratione et blasphemiis esse completa. haec dicendo in nostro obsequio et in ecclesia publice et in Placidias officium diaconatus implebas. natiuitatis Christi dei domini et saluatoris nostri secundum carnem praeterito anno dies
M VIIII 356 aduenit. uocauimus te, quia ad nos quae supra meminimus te fecisse in Dalmatiis, de recenti peruenerunt, et, sicut oportuit, diximus tibi, si cum illis qui contra sedis apostolicae constituta in sacratis sunt applicati ordinibus, processisti aut eorum te communioni,
L V 554 sicut dicitur, sociasti, necesse est nobis ut, si nos deus ad nostram dignatur ecclesiam reuocare, quaeramus ista et ueritatem manifestius cognoscentes secundum canones
11 uindicemus. tu uero conscientiae tuae reatu perterritus, quia contra apostolica feceras constituta, occasionem tibi discedendi dissimulans requirebas. nam cum te pro certo mandato cum Iohanne episcopo et Surgentio primicerio atque Saturnino consiliario nostro ad Menam fratrem nostrum huius ciuitatis antistitem misissemus,

---

N s (b)

1 diaconi *s* 2 te *om. N* ordinē *N* ordinationem *b* ordinatione *s* 4 cautionem *N* tua *om. s* 5 si aliquid *N* 8 es] ei *N* quam *s* 15 applicuerat *N* noluistis *N* 16 quando] quomodo *N* 18 factus *N* es] ēe *N* 18/19 cōmunionisue maliguitate *N* 19 de *om. s* 20 es] ē *N* 21 de² *om. N* 25 moenam *N* relegimus *s* 26 laudabas *s* 32 quia] qui *N* 34 sacrati *N* 36 si ista *N* ueritate *N* 37 uindicamus *N* tu] ut *N* 38 discendi *N* te *om. N* 39 mandata *s* 40 consulario *s* moenam *N*

reuersus in Placidias multis praesentibus et officium diaconii tu et Rusticus ex more complestis et, quando clementissimus princeps dominus filius noster, ut alia die ad ecclesiam procedere deberemus, referendarium destinauit, ut ei promitteremus, cum aliis diaconibus et clericis nos tu et Rusticus fuistis hortati. nam et ad refectionem
cf. Ioh. 13, 27 pariter in nostra mensa ambo fuisse simili ratione probamini. sed sicut Iudas, post- 5
quam buccellam accepit, de traditione domini cogitauit, ita et uos nocturnis horis
12 pro concitando scandalo ecclesiae discessistis. nos autem alio die mandauimus uobis, ut aut procederetis locum diaconi ex more complentes aut a communione uos cognosceretis fuisse suspensos, tu uero, Sebastiane, his quos inter alios miseramus, fratribus nostris Iohanni et Iuliano episcopis hoc, quantum renuntiauerunt, dixisti: Ego 10
Iudicatum quod papa protulit, sequor, si tamen in illis uindicat, qui contra Iudicatum faciunt. nam et simili eis, quantum perhibent, ratione dixisti in tantum ut diceres uenisse ibi Lampridium et Felicem monachos qui nostrum Iudicatum suscipere noluerunt, et mandasse uos eis: Non uos possumus uidere, quia uos aliam causam habetis
13 et nos aliam. postea uero ad hoc nequitia uestra peruenit, ut excommunicatis com- 15
municare contra canones superbo praesumeretis spiritu, id est memoratis uel aliis quos pro hoc quod contra Iudicatum nostrum scripserant, per eiusdem Iudicati seriem constabat iam a nobis communione suspensos; cui Iudicato, sicut supra meminimus,
14 uos adquieuisse et consensisse et communicasse catholica probauit ecclesia. unde constat uos secundum regulas canonum iuste damnari. definiunt enim canones: Si 20
quis excommunicatus ante audientiam communicare praesumpserit, ipse in se damnationem protulit. item placuit uniuerso concilio, ut qui excommunicatus fuerit pro suo neglectu, siue episcopus siue quilibet clericus, et tempore excommunicationis suae ante audientiam communicare praesumpserit, ipse in se damnationis iudicetur
15 protulisse sententiam. adiecistis etiam execranda superbia, quae nec leguntur nec M VIIII 357
sine sui pontificis iussione aliquando ordinis uestri homines praesumpserunt, auctori- 26
tatem uobis praedicationis contra omnem consuetudinem uel canones uindicare, Ephesenae primae synodi impugnationem et exprobrationem, sed et beatae recordationis Cyrilli, blasphemias quoque contra Iesum Christum dominum nostrum dictas simili defendentes insania et per omnes prouincias fallaciter scribentes nos aliquid com- 30
misisse quod reperiatur aduersum definitioni sanctae Calchedonensis synodi quae praecedentium se trium, id est Nicaenae, Constantinopolitanae atque Ephesenae primae,
16 concordat fidei synodorum. ita ergo cunctorum animos qui uestram malitiam nescierunt, sed tamquam a Romanis diaconibus suscipientes scripta simpliciter crediderunt, ad tantum scelus operatio fallaciae uestrae peruertit, ut humanus sanguis in aliquibus L V 555
locis intra ecclesiam, quod dici nefas est, funderetur, et omnem legem ecclesiasticam 36

---

20 si — 25 sententiam *canonem 29 conc. Carthag. adf. Dionysius Exiguus [Ad. Strewe, Die Canonessammlung des Dionysius Exiguus in der ersten Redaktion: Arbeiten zur Kirchengeschichte, herausg. von E. Hirsch u. H. Lietzmann 16 (1931) p. 83, 12—16 (can. XXX); cf. PL 67, 192 B].*

N s (b)

1 reuersus *om.* *N* diaconi *s* 2 noster] nrt *N* 3 referendarum *N* 4 diaconis *s* fuissetis *N* 5 probabimini *s* iuda *N* 6 noctis *s* 7 dissentistis *N* mandauimus *scribam*] mandantes *N s* 8 ut aut] ita ut *N* 9 sebastiano *N* 11 illius *N* illis *s b (cf. 193, 21)* qui] quo *N* 12 ut diceres] iudiceres *N* 13 lampraedium *N* Lampredium *s* 15 excōmunicati *N* 16 pra esumere *N* 18 cōmunicare *N* 23 et ex *N* 25 legitur *N* 29 Iesum *om.* *N* Christum *om.* *s* 31 calcedonensis *N* 33 concordiae *N* 34 a *om.* *N* diaconis *s* 35 peruertit *coniciam*] peruenit *N s*

superbo spiritu conculcare uoluistis, sanctarum quoque regularum consequentiam iniuriis adfecistis impia et quae non sunt licita, per uniuersas contra nos prouincias fallaciter indicando. **17** nuper etiam malis uestris addentes peiora prioribus domnum Leonem prodecessorem nostrum in Theodori Mopsuesteni dictis quae contra rectam fidem legitur scripsisse, consensum praebuisse atque firmasse dato scripto ad Christianissimum principem dominum filium nostrum ausi fuistis adstruere. absit ergo quemlibet credere Christianum quod aliquid tale quod contra rectam fidem a quolibet inueniatur scriptum, illius tanti praesulis sanctitas suscepisset, quippe qui in uniuersis
Sur II 585 epistolis suis et Nestorium et Eutychem uel eis similia sapientes pari legitur sententia condemnasse. in quo memorato scripto etiam contra diuinas scripturas non solum pontificibus multis, sed etiam, quod dici nefas est, ipsi quoque principi sacrilegas iniurias inrogare tentastis, quatenus ignorantem Christianum populum diabolica amplius deciperetis astutia.

18 haec ergo sustinentes diu et per multa temporis spatia patientia sacerdotali resecare distulimus credentes uos forsitan resipisci et ab inlicitis temperare. sed quia semel et secundo adhortatione nostra per fratres nostros episcopos, id est Iohannem Marsicanum et Iulianum Cingulanum uel Sapatum filium nostrum atque diaconum, nec non et per gloriosum uirum patricium Cethegum et religiosum uirum item filium nostrum Senatorem aliosque filios nostros commoniti noluistis audire et neque ad ecclesiam neque ad nos reuerti, sicut omnia facitis, uoluistis detestanda superbia, et ideo necesse nobis est in uobis canonice uindicare, ne uideamur scripturarum diuinarum increpationibus subiacere. scriptum est enim: uidebas furem et concurrebas Ps. 49, 18
M VIIII 358 cum eo et cum adulteris portionem tuam ponebas; et ipse dominus ac saluator noster dicit quod si oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum et proice Matth. 5, 29 abs te: expedit enim tibi, ut pereat unum membrum, quam totum cor-
19 pus mittatur in gehennam. et quoniam iste intellectus magis de officiis ecclesiarum uel proximis non recte agentibus et scandala in ecclesiis mittentibus sano sensu debet aptari, sicut et alibi nos admonet dicens: oportet uenire scandala, sed uae Matth. 18, 7 illi per quem ueniunt, et beatus apostolus simili praedicat ratione: utinam et Gal. 5, 12 abscindantur qui uos conturbant, et iterum sancta scriptura nos commonet dicens: eice pestilentem de concilio et exiet cum eo iurgium, oportet ergo nos Prou. 22, 10 iam post tantas admonitiones in uobis, Rustice et Sebastiane, per auctoritatem beati Petri cuius nos dominus sibi uoluit uice seruire, regulariter uindicare propterea ne, si iam diutius differamus, omnis ecclesiasticus ordo soluatur. ideoque, quod a nobis cum gemitu, sed cum beati Petri auctoritate dicendum est, pro suprascriptis excessibus alienos uos a diaconii esse honore decernimus et omni ministerio officii Leuitici praedictum uobis honorem auferentes penitus submouemus nullam ulterius licentiam habentes, ut ex Leuitico nomine aut gradu aliquid facere praesumatis uel sub nomine dia-
L V 556 conorum scribendo iterum dei conturbetis ecclesiam, quippe qui ex apostolica auctoritate et patrum regulis, contra quas multa spiritu superbo atque inreligioso fecistis, uos olim dignos damnatione praesenti auctoritate deponimus.

N s (b)

1 uoluisti *N* 4 prodecessorem *N* praedecessorem *s* dicti *N* 5 firmasse *om. N* 7 quod[1] *om. N* 8 suscepisse *N* 9 suis *om. N* euticem *N* 12 quasi *N* 14 enim ergo *b* diu et] *om. s* debet *b* multis temporibus *N* temporibus *b* 16 adorationē nr̄am *N* 17 diaconem *N* 18 patricium — uirum[2] *om. N* item] idē *N* 20 decertanda *N* 22 simul currebas *s* 23 ac *om. N* 25 membrum tuum *s* 26 gehenna *N* 30 abscidantur *N* nos *om. N* 32 in] iam in *N* 33 nos *om. N* 36 diaconi *s*

20 et ut uniuersi nos haec pro loco, in quo nos deus esse uoluit, et auctoritate beati Petri apostoli recte fecisse cognoscant, canonum constituta posuimus, quae sancta Calchedonensis synodus apud se relecta laudauit. „Aetius archidiaconus relegit: Si Can. Antioch. 5 quis presbyter aut diaconus suum contemnens episcopum a communione semetipsum suspendit ecclesiae et secretius collectam fecit et altare constituit et noluit euocanti episcopo consentire et noluerit eidem adquiescere neque oboedire et prius et secundo uocanti, hunc omnino damnari nec umquam hunc curationem mereri nec recipere eum posse honorem; si autem permanserit turbas faciens et seditiones ecclesiae, per extraneam potestatem tamquam seditiosum debere comprimi. Omnes reuerentissimi episcopi clamauerunt: Haec iusta regula; haec regula patrum."

21 pariter statuentes ut, si nobis uiuentibus, sicut optamus, sub humilitate et mansuetudine canonice paenitentes matrem recognoueritis ecclesiam, competens a nobis uenia concedatur, si uero, quod non optamus, sub regulari paenitentia ad matrem ecclesiam consueta distuleritis redire superbia, conciliorum in uobis, quorum regulas posuimus, censura seruetur, ut nullus post transitum nostrum uos contra Constitutum nostrum quod ex beati Petri cuius locum, licet inmeriti, gerimus, auctoritate proferi-

22 mus canonum regulas exequentes, in ecclesiastico gradu audeat reuocare. Io- M VIIII 359 hannem, Gerontium, Seuerinum, Importunum, Iohannem atque Deusdedit, quos constat uestrae coniurationis et conspirationis esse participes, quos nos putantes bonos militare ecclesiae cui deo praesidemus auctore, nostro tempore feceramus, tamen ut et ipsi possint et diuersi cognoscere, de subdiaconorum et notariorum uel defensorum officio praesenti se sententia nouerint fuisse depositos et nullum penitus in ecclesia nostra gradum ulterius detinere, nisi forte, sicut praefati sumus, nobis in hac luce super-

23 stitibus et ipsi paenitentiae canonicae colla submiserint. Felicem etiam monachum Afrum qui Gillitano monasterio dicitur praefuisse et leuitate sua atque inconstantia congregationem eiusdem monasterii per diuersa loca, certum est, dispersisse et uestrae prauitatis incentor est, cum uniuersis qui eum uel uos tam clerici uel monachi quam laici post praesentia interdicta in aliqua uestra societate polluerint aut consensum consiliumque praebuerint, regularem in his quae item superius legitur, constituimus manere sententiam, quatenus in his remediis ordine seruato canonico nullus praesumat

24 pacem quam dominus diligit, ulterius ecclesiae perturbare. praesentem autem sententiam per Iohannem Marsicanum, Zacchaeum Squillacenum, Iulianum Cingulanum fratres et coepiscopos nostros, sed et Sapatum atque Petrum filios nostros diaconos nec non et filium nostrum Surgentium primicerium notariorum atque Seruumdei subdiaconum regionis primae nec non et Vincentium subdiaconum regionis secundae Sur II 586 nostrae cui deo auctore praesidemus, ecclesiae uobis noscimur transmisisse.

---

3 Si —10 patrum *ext. in Gest. Chalced. act. IIII 90—91 [ACO II 3, 2 p. 124 [383], 15—22; Graece ACO II 1, 2 p. 118 [314], 10—17].*

N s (b)

3 calcedonae *N* aeitius *N* Etius *s* 5 collectum *N* facit *s* euocante *N* 7 uocati *N* 12 competenter *s* 15 uos *om. s* 16 ex] est *N* 17/18 Iohannes *N* 18 in portunum *N* iohannes *N* 19 potentes *s* 22 sententiã *N* nullam *N* 28 aliqu uestrae *N* uestra se *s* polluerunt *N* 29 concylium *N* praebuer̃ *N* idem *N* 30 ca nonico *om. N* 31 quem *N* alterius *N* 32 zaceum *N* Syllacoenum *s* scillacenum 33 adeque *N* 36 deo auctore *om. s*

L V 557 **9** ITEM EX ALIA CARTVLA RECITATVM EST

JK 924 Dilectissimo fratri Valentiniano episcopo de Tomis prouinciae Scythiae Vigilius

1 Fraternitatis tuae relegentes scripta pontificalem in uobis sollicitudinem inesse gratanter accepimus, quia prophetica tibi possunt uerba competenter aptari, quibus ait: saluabo gregem meum et suscitabo super eum pastorem qui pascat eum, seruum meum. oportet ergo caritatem tuam ea quoque domini nostri uerba sectari, per quae dicit: speculatorem te posui domui Israhel et audies de ore meo uerbum et adnuntiabis eis ex me, et conuocatos eos quos scandalizari diuersis rumoribus retulisti, incessanter hortari, ne per hos forsitan seducantur, qui sub praetextu catholico nequissimo spiritu simplicium Christianorum corda fallacia sua decipere moliuntur et patris sui diaboli consuetudinem maligno sectantes spiritu ecclesiam tibi commissam diuersis mendacibus scriptis conturbare desiderant, quibus apostolica lectio congruenter aptatur dicens: rogo autem uos, fratres, ut obseruetis eos qui dissensiones et offendicula praeter doctrinam quam uos didicistis, faciunt, et declinate ab illis; et infra: et per dulces sermones et benedictiones seducunt corda innocentium; uestra autem oboedientia in omni loco diuulgata est, quatenus fraternitatis uestrae adhortatione saepe commoniti nulla fideles eorum animos a rectitudine uiae quae Christus est, qui ait: ego sum uia, ueritas et uita, qualibet maligna adnuntiatione submoueant. sed si, quod non oportet, ab aduersariis conturbati aliquid, quod deus auertat, contra fidem factum forte formidant, cum mansuetudine qua conuenit Christianis, prophetica uerba sectentur dicentis: interroga patrem tuum, et adnuntiabit tibi, [seniores tuos, et dicent tibi]; et alius propheta: labia sacerdotis custodiunt

M VIIII 360

Ez. 34, 22. 23 — Ez. 3, 17 — Rom. 16, 17 — Rom. 16, 18. 19 — Ioh. 14, 6 — Deut. 32, 7 — Mal. 2, 7

2 scientiam et legem requirunt ex ore eius. et quoniam Basilianus inlustris et magnificus uir, filius noster, cum his qui pro actibus tuae fraternitatis ecclesiae in Constantinopoli obseruant, pari ratione dixisse noscuntur etiam hoc dei inimicos fuisse mentitos quod personae episcoporum Ibae atque Theodoreti in nostro, quod absit, fuissent Iudicato damnatae, legant ergo quae de causa quae hic mota est, ad fratrem nostrum Menam Constantinopolitanae urbis episcopum scribentes legimur definisse, et tunc cognoscunt nihil a nobis deo nos custodiente commissum uel certe dispositum quod contra fidem praedicationemque uenerandarum quattuor synodorum, [quae pro una eademque fide definita sunt], id est Nicaenae, Constantinopolitanae, Ephesenae primae et Calchedonensis, reperiatur aduersum aut unius ex his qui definitioni suprascriptae Calchedonensis fidei subscripserunt, tangat iniuriam uel quod decessorum praecessorumque nostrorum inueniatur, quod absit, constitutis forte contrarium, sed in omnibus apostolicae sedis praesulum et beatae recordationis papae Leonis et praedictarum synodorum aduersariis ⟨nos⟩ restitisse. fraternitatem autem uestram

---

N s (b)

1 charta *s* 2 PATRI *N* thomis *N* scytiae *N* 3 relegens *N* 7 dixit *s* 9 ortare *N* 18 quae] qua *N* 19 et ueritas *s* submoueant *coniciam*] submoueat *N s* 20 quod[1]] quod si quod *N* 21 forte *om. N* quae *s b* xpianos *N b* 22/23 seniores — tibi *om. N* 23 labia *om. N* sacerdotes *N* 24 Basinianus *s* 26 constantinopoli *N* hoc *om. N* 27 personã *N* 28 damnati *N* 29 moenam *N* 31 uenerandorum *N* 31/32 quae — sunt *deleui, sed cf. p.* 197, 10/11 33 calcedonensis *N* 34 iniuria *N* 35 constitutus *N* 37 nos *addidi* restituisse *N*

credimus non latere inimicos fidei Christianae hoc semper saeculari et reprobanda molitos astutia, ut euangelistas quattuor contraria sibi, quod absit, dixisse monstrarent; quibus a sanctis patribus per euangeliorum concordiae libros est caelesti sapientia L V 558
3 contradictum. quod nunc quoque sancti Calchedonensis concilii aduersarii, inter quos etiam Rusticum et Sebastianum comperimus istius auctores scandali, quos olim pro meritis suis a sacra communione suspendimus, in quibus nos, si non resipuerint celeriter, fraternitas tua cognoscat canonicam sententiam prolaturos, qui sub praetextu falsae defensionis student, ut eandem synodum contra praedictas tres synodos dixisse, quod absit, ostendant. quibus haec conantibus prophetae dicta consonanter aptantur
Ier. 8, 8. 9 dicentis: uere mendacium operatus est stilus mendax scribarum. uerbum
Ier. 9, 5 domini proiecerunt et sapientia nulla est in eis. docuerunt enim linguam suam loqui mendacium; ut inique agerent, laborauerunt. quibus,
Ps. 8, 3 si non paenituerint, ueniet psalmistae inuocata sententia dicentis: ut destruas inimicum et defensorem. credimus enim catholicis ecclesiae filiis ea quae tunc M VIIII 36
ad fratrem et coepiscopum nostrum Menam scripsimus, id est de blasphemiis Theodori Mopsuesteni eiusque persona uel de epistola quae ad Marim Persam scripta ab Iba dicitur, et scriptis Theodoreti quae contra rectam fidem et duodecim capitula sancti Cyrilli facta sunt, abunde posse sufficere, quippe dum in Constituto nostro superius designato possit diligenter agnosci quia in ipsa definitione fidei quam sancti Calchedonensis concilii sacerdotes secundum praecedentes eam tres alias sanctas synodos protulerunt, non aliquid mutauerunt, sed laudantes omnia quae a superioribus acta sunt,
4 sancta definitione sua perpetuo robore firmauerunt. tamen si post haec aliquis, quod non credimus, dubitare uoluerit, hortamur, ut cum tuae fraternitatis ordinatione ad nos uenire festinet, quatenus lucida admonitione cognoscat omnia quae decessorum nostrorum et antefatarum quattuor synodorum sunt de una eademque fide acta scriptaque temporibus, a nobis inuiolabiliter fuisse seruata. qua ratione percepta sublato, sicut oportet, de Christianissimis animis scandalo pax deo placita in eius ecclesia in-
5 libata perduret. hoc quoque fraternitatem tuam credimus adhortandam, ne ulterius praedictorum Rustici et Sebastiani aut illorum qui prauae eorum praesumptionis probantur esse participes, scripta suscipiat, sed et uniuersos ad tuam pertinentes ordinationem commoneas, ne uel ipsi a praedictis relegant aliquid destinatum uel falsitati eorum ulterius animum suae credulitatis adcommodent. deus te incolomem Sur II 587
custodiat, frater karissime.

DATA XV KL APRL IMPERII DOMINI IVSTINIANI PP AVG ANNO XXIII PC BASILII VC d. 18. m. Mart.
ANNO VIIII per Iohannem presbyterum et apocrisiarium. et ipse direxit eam per Maxen- a. 550
tium hominem suum. 36

N s (b)

1 reprauanda *s* (reprobanda *in marg.*) 2 et ut *N* monstrauit *N* 3 euangelicorum *N* est] et *N* 4 *post* quoque *addam* conantur *uel simile ei uerbum finitum* 5 auctorē *N* 6 in] cum *N* 8 eundem *N* 11 domini nostri *s* 13 psalmistae] plusiuste *N* 15 quo epm̄ *N* moenam *N* 16 scriptā *N* 17 scriptis] scripta *N s* 18 abeunde *N* 20 secū *N* alios sanctos sinodos *N* 22 suo perpetuo honore robore *N* sua perpetuo roborare *s* hac *N* 24 festinent *N* cognoscant *N* 27 in *om. N* 28 adhortandum *N* 29 praua *N* 30 suscipiet *N* 31 commonens *N* 32 falsitatis *N* alterius *N* adcommodat *N* 34 Dat. *s* Kal.*s* Aprilis *s* impi dom̄ *N* perpetuo AVG *N* perpetui Augusti *s* post con̄ *N* post consulatum *s* basili *N* uc̄ *om. N* uiri clarissimi *s* 35 anno XVIIII *N* anno IX*s*

10 ITEM EX ALIA CHARTA RECITATVM EST

JK 925 1 Dilectissimo fratri et coepiscopo Aureliano Arelatensi Vigilius. Fraternitatis
uestrae litteras pridie Iduum Iuliarum [die] Anastasio deferente suscepimus et gratias
referimus diuinae clementiae, quia sollicitudinem uestram in fidei causa uel in nostrae
opinione personae sacris legimus conuenire mandatis, ut digne caritati tuae uerba dei
L V 559 et conuenienter aptentur, quibus ait: elegi te sacerdotem ex omnibus, ut ascendas ad cf. 1 Sam. 2, 28
2 altare meum et portes coram me nomen magnum cunctis diebus uitae tuae. necesse
M VIIII 362 ergo nobis est caritatis uestrae sollicitudinem breui interim, quantum pro temporis
qualitate potuimus, releuare conloquio, quatenus modis omnibus confidatis nihil nos
penitus admisisse quod decessorum nostrorum constitutis uel sanctae quae una eadem-
que est, fidei quattuor synodorum, id est Nicaenae, Constantinopolitanae, Ephesenae
primae atque Calchedonensis, inueniatur, quod absit, esse contrarium aut quod ad
personarum iniuriam pertineat, quae definitioni eiusdem sanctae fidei subscripserunt,
uel sanctorum prodecessorum nostrorum Caelestini, Xysti, Leonis aliorumque prae-
cedentium atque sequentium definitis reperiatur aduersum, sed a nobis omnibus prae-
dictis synodis unam uenerationem unamque fidei credulitatem indubitabiliter ex-
hiberi. et eos qui omnes supra scriptas quattuor synodos in rectitudine fidei non
secuntur uel unam ex ipsis uel omnes in fide reprobant aut reprobare aut iniuriare uel
repudiare nituntur, abicimus, sed et ea quae in eiusdem sanctae fidei iniuriam uerbo
dicta uel reperiuntur scripta, anathematizanda execrandaque iudicauimus et con-
stituimus iudicanda, simili poena plectentes etiam eos qui fidem beati Cyrilli, quam
sanctae recordationis Leo praecessor noster ad praecessores uestros aliosque datis
probauit et laudauit scriptis et Calchedonensis ueneranda synodus legitur pro-
tulisse, aliorumque patrum quos apostolicae sedis praesules susceperunt atque
3 secuti sunt, execranda superbia impiam uocauerunt. fraternitas ergo tua, quem
apostolicae sedis per nos constat esse uicarium, uniuersis episcopis innotescat, ut nullis
aut falsis scriptis aut mendacibus uerbis aut nuntiis qualibet ratione turbentur, sed
potius primi apostolorum, sicut conuenit, uerba sectentur dicentis: aduersarius 1 Petr. 5, 8. 9
uester diabolus ut leo rugiens circuit quaerens quem deuoret; cui re-
sistite fortes in fide, et quod item doctor gentium dicit apostolus: rogo autem Rom. 16, 17
uos, fratres, ut obseruetis eos qui dissensiones et offendicula praeter
doctrinam quam uos didicistis, faciunt, et declinate ab illis, in domino con-
fidentes, quia, sicut praefati sumus, ab apostolis fidem traditam et a praedictis sanctis

---

2—198, 29 *ext. et in Collect. epistularum ecclesiae Arelatensis (codd. Paris. Lat. 2777, fol. 34^{r}—36^{r} [A], Paris. Lat. 3849, fol. 37 [B], Paris. Lat. 5537, fol. 67^{u}—71^{u} [C], cf. Paris. Lat. 16331 et Paris. Lat. 341 bibl. Paris. Armament.), ed. W. Gundlach in Monum. Germ. Hist. Epist. III, p. 67, 14—68, 35; uarias nisi grauioris momenti lectiones non notaui.*

N s (b) A B C

2 et coepiscopo *om. s Gu.* Aureliano episcopo *s* 3 Idus Iulias *s* die *om. s* suscipimus *Gu.* 4 quia] qui *N* 5 opinionis *N* relegimus *s* 6 elegi te] elegit *s* omnibus] uobis *A C* ut] ait *s* ascendens *s* 8 pro *om. N* 9 potuerimus *C* reuelare *N* confidens *N* 12 calcedonensis *N* aut *om. N* 14 praedecessorum *s* xisti *N* Syxti *Gu.* 16 indubitant *N* 18 sequantur *s* reprobant] reprobā *N* repruant *s* reprauare *N s B* 19 abiciamus *N* 20 dictā *N* uel *om. N* 21 quam *A C* quem *s* cuius *N B* cui *b* 22 prodecessor *Gu.* praedecessor *s* praedecessores *C* 23 et probanit *Gu.* calcuedonensis *N* calchidonensis *Gu.* ueneranda sancta *s* 23/24 praetulisse *Gu.* 25 impiam *om. N* impia *s* 27 aut^{3} *om. N* 30 idem *N Gu.* 33 a *om. N*

quattuor conciliis declaratam et a decessoribus nostris et ab antedictis patribus praedicatam atque inuiolabiliter custoditam sincera uoluntate tenuimus, tenemus, uenerati sumus, ueneramur atque defendimus et contra eam facientes apostolica auctori-
4 tate damnamus. sed quanta possumus per filium nostrum Anastasium de his quae gesta sunt, breuiter nos indicare necesse est. et cum nos dominus filius noster
cf. Prou. 21, 1 clementissimus imperator, sicut promisit, deo qui cor eius tenet, iuuante reuerti praeceperit, hominem qui uobis ad singula subtiliter innotescat, deo propitio destinamus. M VIIII 36
quod ideo adhuc non fecimus, quia et hiemis asperitas et Italiae quae uos non latet, necessitas praepediuit, donec serenissimus princeps, sicut desiderat, domino auxiliante
cf. Prou. 18, 19 5 subueniat. illud quoque credimus sperandum ut, quia scriptum est: frater fratrem adiuuans exaltabitur, et sicut de credentibus in domino actuum apostolorum scriptura
Act. 4, 32 testatur quia erat credentibus in domino cor unum et anima una, ut sit fraternitas uestra in hac quoque parte sollicita et glorioso filio nostro Childiberto regi, quem Christianitatis studio uenerationem integram sedi apostolicae cui nos deus praeesse L V 560
uoluit, cognouimus exhibere, supplicare non desinas, quatenus in tanta rerum necessitate circa ecclesiam dei sollicitudinem suam, sicut confidimus, Christiana deuotione persoluat, ut, quia Gothi cum rege suo in ciuitate Romana perhibentur ingressi, hoc ei dignetur scribere, ne se in ecclesiae nostrae praeiudicio, quippe uelut alienae legis, inmisceat et aliquid faciat aut fieri aliqua ratione permittat, unde catholica possit ecclesia perturbari. dignum enim est et catholico, sicut est, regi conueniens, ut
cf. Is. 49, 18 fidem ecclesiae, in qua deus illum uoluit baptizari, omni debeat uirtute defendere.
cf. 1 Sam. 2, 30 6 scriptum est enim: uiuo ego, dicit dominus, quia glorificantes me glorificabo. festina ergo, frater carissime, ut in sancta fidei sinceritate persistens ecclesiarum pacem, quae uel a deo per sacerdotii meritum tibi commissa est uel a nobis per apostolicam auctoritatem uicaria potestate mandatur, competenti sollicitudine, deo propitiante, custodias et uicarium te sedis nostrae dignis deo manifestes operibus. deus te conseruet, frater karissime.

DATA III KL MAI IMPERII DOMINI IVSTINIANI PP AVG ANNO XXIIII P C BASILII d. 29. m. Apr.
V C ANNO NONO per hominem quem Anastasius direxit. a. 550

11 ITEM EX ALIA CHARTA RECITATVM EST

Iurauit beatissimus papa Vigilius domino piissimo imperatori in praesentia JK 926
nostra, id est mei, episcopi Caesareae Cappadociae Theodori, et mei, patricii Cethegi, per uirtutem sanctam clauorum, ex quibus crucifixus est dominus deus noster Iesus Christus, et per sancta quattuor euangelia ita per istam uirtutem sancti freni et

---

N, s (b) A B C [usque ad 29]

2/3 ueneratissimus *N* 3 ea *N Gu.* 5 nos[1] *om. N* 6 eius] ipsius *s Gu.* 7 ad] a *N* de propitio *N* destinabimus *Gu.* festinamus *N* 9 domino sibi *s Gu.* auxiliante *om. s* 10 credidimus *Gu.* 11 apostolicorum *s C* 13 parte *om. N* Childeberto *s Gu.* 16 suam *om. s* et confidimus *s Gu.* 17 goti *N* 18 ei *Gu.* eis *N s B* legis *om. N* 19 qualibet *s Gu.* 20 est[3] *om. N* 21 fidem et ecclesiam *s Gu.* 22 me *om. N* 24 per[1]] pro *N B C* merito *A C* 24/25 pro apostolica auctoritate *Gu.* 26 uicariam *N* manifestis *N A* operibus suscipe *N* conseruet] incolumem custodiat *Gu.* 28 Dat. III Kal. Maias *s* imperii domini nostri *s* IMPR DOM *N* imperante domino Iustiniano *Gu.* perpetui Augusti *s* XXIIII] XXIII *N* uicesimoquarto *s* post consulatum *s Gu.* BASILI *N Gu.* 29 V C] VRC *N* uiri clarissimi *s Gu.* octauo *s* per — direxit *om. Gu.* 32 caesariae *N* 33 scām *N* sanctorum scribam

per ista sancta quattuor euangelia quod cum pietate uestra uno animo, una uoluntate hoc uelle, hoc conari, ita agere, quantum possumus, ut ista tria capitula, id est Theodorus Mopsuestenus cum scriptis suis et epistola quae dicitur Ibae, et conscripta Theodoreti contra orthodoxam fidem et contra duodecim capitula sancti Cyrilli dicta condemnentur et anathematizentur, et nihil pro his capitulis neque per me neque per eos quibus credere possum ex ordine clericatus aut laicis, contra uoluntatem pietatis
M VIIII 364 uestrae aut agere aut loqui aut consilia dare secretius. et si quis mihi aliquid contrarium dixerit aut de istis capitulis aut de fide aut contra rem publicam, istum sine mortis periculo pietati uestrae manifestabo et quae mihi locutus est, ita ut propter locum meum personam meam non prodas. et me ista custodiente pietatem uestram honorem meum in omnibus seruare promisisti, sed et personam opinionemque meam custodire et cum dei adiutorio defendere, sed et priuilegia ecclesiae meae seruare. sed ut chartulae istae nulli ostendantur, nihilominus promisistis. promitto praeterea quod in ista causa trium capitulorum, quodcumque debet fieri, communiter tractamus et quod utile nobis uisum fuerit, hoc faciamus cum adiutorio dei.

d. 15. m. Aug. a. 550 Datum est hoc iuramentum quinto decimo die mensis Augusti ind̄ XIII imperii domini Iustiniani anno XXIIII nouies p̄c Basilii u̅c̅.

Ego Theodorus misericordia dei episcopus Caesareae Cappadociae huic chartulae iuramenti testis subscripsi. Flauius Cethegus gloriosus uir patricius huic chartulae iuramenti testis subscripsi.

12 ITEM EX ALIA CHARTVLA RECITATVM EST

Sur II 588 Lecta sunt nobis gesta confecta apud Antiochenae ciuitatis defensorem, quibus inferebantur testimonia militum significantium, ut compendiose dicamus, quod, priusquam Sergius reuerentissimus Cyrestenam ciuitatem accederet, quidam, id est Andronicus presbyter et defensor et Georgius diaconus, accipientes imaginem Theodoreti qui undique inculpatur propter fidei errorem, currui imposuerunt et in Cyrestenam ciuitatem introduxerunt psallentes et ostendentes quod eiusdem illi sectae sunt. Sergius autem postea cum ciuitatem accessisset, et collectionem celebrauit ipsius Theodoreti et Diodori et Theodori nec non et Nestorii cuiusdam quem martyrem esse dixit, cum prouincia nullum habeat martyrium huic appellationi conueniens. euidenter igitur mirati sumus primo quidem, si latuerunt tuam eminentiam talia gesta in ciuitate confecta, deinde, si, cum cognouisses quod factum est, non sine dilatione quaestionem fecisti negotii, maxime cum ibi degere Sergius diceretur et cum Paulo reuerentissimo esse. uerum etiam lecta sunt nobis paulo post gesta confecta apud Cyrestenae ciuitatis defensorem, quae reuerentissimi responsales Sergii reuerentissimi adduxerunt multorum uoces continentia quod nulla umquam nec praedicata est nec facta est collectio in Nestorii cuiusdam nomine. super haec autem gesta et preces audiuimus tam ipsius Sergii quam reliquorum episcoporum Eufratensis prouinciae, qui repellunt ubique Nestorii nomen et declinare quidem eius sectam confitentur, consentire autem

---

N, s (b) [inde a 21]

2/3 theodorum mopsuestenū *N* 3 epistolā *N* 13 ut *scripsi*] et *N* 16/17 impr̄i dom̄ *N* 17 basili *N* 18 cesareae *N* 19 cetegus *N* 21 charta *s* ita recitatum est *s* 23 inferebatur *N* 26 in currum eam imposuerunt *s* 27 et ostendentes *om. N* 28 accepisset *s* 29 et Theodori *om. N* 30 habebat *s* martyrium *s* martyrem *N* 32 deinde *om. N* 33 ibi *om. s* 34 cyrestenem *corr. N* 35 responsales — reuerentissimi[3] *om. N* adduxerunt] dixerunt *s* 36 quod] quae *N* in nulla *N* praedicatū *N* 39 quidem qui *N* secta *N*

sanctis quattuor conciliis. sancimus igitur nihil subtilitatis uel studii eminentiam tuam relinquere, sed conuocare quidem sine dilatione Cyrestenae ciuitatis episcopum M VIIII 365 ibi degentem, sicut audiuimus, trahere autem ad se milites etiam, qui testimonia in gestis Antiochiae confectis praestitisse inueniuntur de numero tertio Stabilisianorum, nec non etiam Andronicum et Georgium, qui ea quae de imagine dicta sunt, fecisse di- L V 561 cuntur, et singula cum subtilitate requirere, hoc est si, quod dicitur de imagine, factum 6 est et si psalmum cuius mentio gestis Antiochiae confectis inserta est, psallentes ad imaginis honorem praecedebant et si Sergius reuerentissimus, cum haec postea cognouisset, et clericos admisit et diuinis eis communicauit mysteriis et si collectionem Theodoreti et Theodori et Diodori praedicari fecit aut celebrari concessit et si hoc idem factum 10 est et in Nestorii nomine, et omnem circumire uiam tua magnitudo festinet, ut nihil subtilitatis possit latere. ne autem eminentia tua nostram tantummodo timeret indignationem, sed etiam dei iram, non piget nos et iuramentum ei inponere in nomine domini et saluatoris Christi dei nostri, ad quem talia pertinent, ut ipsam ueritatem undique requiras. et si quidem inueniantur milites per omnia falsa dixisse et 15 neque pro imagine neque pro collectione uera dixisse, non tantum ea quae in Nestorium referuntur, sed etiam illa quae in Theodoretum et Theodorum et Diodorum, mox fortissimo numero eiciantur, in quo noscuntur militare, et omnibus tormentis eorum corpora crucientur. si autem ueritatem in suis depositionibus dixerunt siue pro imagine siue pro collectione uel Nestorii uel aliorum trium, de omnibus nobis suggere, 20 ut cognoscere possimus eos qui in ueram et inmaculatam quam et nos colimus, fidem peccauerunt. ne quid autem ex his quae nobis lecta sunt, tuam magnitudinem lateat, iussimus eadem gesta quae Cyri confecta sunt et ad nos relata, nec non rescripta eorum quae Antiochiae confecta sunt, tibi transmitti, ut post confecta omnia quae iussimus, iterum nobis remittantur ipsa quae in Cyro confecta sunt. pro hac 25 etenim causa destinauimus Thomam deuotissimum agentem in rebus et subadiuuam. d. 7. m. Aug. legi. a. 520

DATA VII IDVS AVḠ CONSTANTINOPOLI RVSTICO V̄C C̄OS̄.

13 Sancta synodus dixit: Euidenter et nunc deum placans intentio piissimi et tranquillissimi imperatoris ostensa est, qui omnia semper fecit et facit, quae sanctam 30 ecclesiam et recta dogmata conseruant, qui et modo recitatas chartas direxit manifestantes et ipsas, quod nec latuit aliquem, alienam ab initio esse istorum capitulorum impietatis sanctam dei ecclesiam. et Christianissimus quidem imperator mercedem pro his habebit de Christo magno deo qui talia multiplicare solet. nos autem, orationes cotidianas facientes pro eius serenitate, pro tribus capitulis altero die adiuuan- 35 te deo synodicam sententiam proferemus.

14 Constantinus gloriosissimus quaestor dixit: Dum intersum sancto uestro con- M VIIII 366 cilio propter recitationem chartarum quae apud uos insinuatae sunt, piissimus im-

---

N, s (b) [usque ad 36]

1 igitur] autem *N* 4 antiocaenae *N* Staplisianorum *b* 8 postea] *inter* post *et* ea *repet.* 7 Antiochiae —8 honorem *s* 9 eis *corr. N s* 19 cruciarentur *N* 20 suggerere *N* 21 poterimus *N* potuerimus *b* 22 nobis *om. N* 23 lateant *N* tyrri *N* 25 cyrro *N* 28 Dat. VII Id. August. *s* CONSTĀN *N* Constantinopol. *s* V̄CO CO M̄O *N* uiro clarissimo Cons. *s* 30 qui] quia *N* 31 conseruat *N* qui *om. N* 34 de] in *N* 36 proferimus *N*

perator formam destinauit ad uestram sanctam synodum de Vigilii nomine, ne iam sacris diptychis ecclesiae inferatur propter impietatem quam uindicauit, nec et recitetur uobis et conseruetur tam in ecclesia huius regiae ciuitatis quam in ceteris ecclesiis quae et uobis et reliquis episcopis creditae sunt in re publica a deo ei commissa. audientes autem formam iterum cognoscetis per eam, quantum serenissimus imperator unitatem sanctarum ecclesiarum et puritatem sanctorum mysteriorum procurat.

15 Sancta synodus dixit: Sacra forma competenter suscepta recitetur.

16 Et cum suscepisset Stephanus diaconus notarius et instrumentarius, recitauit

IN NOMINE $\overline{\text{DNI}}$ $\overline{\text{IHV}}$ $\overline{\text{XPI}}$ Imperator C. Fl. Iustinianus Alamannicus Goticus Francicus Germanicus Anticus Alanicus Vandalicus Africanus pius felix inclitus uictor ac triumphator semper augustus beatissimis archiepiscopis et patriarchis Eutychio Constantinopolitano, Apolinario Alexandrino, Domnino Theopolitano, Stephano Georgio et Damiano religiosissimis episcopis uicem agentibus Eustochii beatissimi archiepiscopi Hierosolymitani et patriarchae, et ceteris religiosissimis episcopis ex diuersis prouinciis in hac regia ciutate degentibus.

1 Vna Christianis salus est puro corde et bona conscientia et fide non ficta accedere ad communionem sanctorum sacramentorum; ex hac etenim unusquisque remissionem sperat peccatorum, participationem mysteriorum dignatus a sacerdotibus recte deum colentibus. haec ideo diximus, quoniam quidam Nestorii impietatem colentes applicare eam dei ecclesiae conantur per Theodorum Mopsuestenum et impia eius conscripta nec non per ea quae impie conscripsit Theodoretus et contra rectam fidem et Ephesenam primam synodum et contra sanctum Cyrillum et XII eius capitula et pro defensione Nestorii et Theodori impiorum, et super haec et per impiam epistolam quam Ibas ad Marim Persam scripsisse dicitur, quae super alias insertas ei blasphemias eos qui confitentur deum uerbum hominem factum esse, haereticos uocat et Ephesenam primam synodum reprobat tamquam sine examinatione et quaestione ab ea Nestorio condemnato et sanctae memoriae Cyrillum haereticum uocat et impia duodecim eius capitula dicit, Theodorum autem et Nestorium haereticos uindicat et laudat. etiam quidem de hoc ex multo tempore quibusdam motis et uestra religiositas et alii plures
2 sacerdotes istorum capitulorum impietatem aliena rectae fidei esse iudicastis. quando uero religiosissimus papa antiquioris Romae ad istam magnam ciuitatem peruenit, omnia ista manifestata sunt. et cum haec examinasset, et condemnauit et satisfactionem in scriptis exposuit tam nobis quam piae recordationis tunc coniugi nostrae;
M VIIII 367 nec enim patiebamur nec ab eo nec alio quocumque inuiolatam communionem suscipere, qui non istam impietatem condemnat. sed et sacramenta terribilia in scriptis iurauit, ut in eadem permaneret uoluntate, in condemnatione et anathemate praedictorum trium capitulorum et nullo modo uel tempore conaretur aliquid ad refutationem condemnationis praedictorum impiorum trium capitulorum. quod autem sine scriptis saepius condemnauit impia tria capitula coram gloriosissimis iudicibus et religiosissimis episcopis, et plures ex uobis qui conuenistis, cognoscunt. et haec

---

N

3 ecclesiam *N* 3/4 ceteras ecclesias *N* 10/11 gōt franc germ̄an aīt alān uandīl afric *N* 13 Eutycio *N* apollinario *N* 14 Eusthochii *N* 15 hierosolimitani *N* 20 quoniam] quō *corr. N* quidē *N* 22 et² *addidi* 24 quam] quae *N* 25 dicit *N* ei *scribam*] eis *N* 31 uindicastis *N* 34 coniungi *N* 37 uoluntatē *N*

agens permansit septem annos. postea uero et scripta inter uos et illum processerunt, in quibus inuicem confessi estis conuenire et synodice praedictorum capitulorum facere condemnationem. et postea inuitatus tam a nobis quam a uestra religiosa synodo communiter quidem conuenire recusauit, contrarius autem factus est suae uoluntatis ea defendens quae Nestorii et Theodori sequaces sapiunt. praeterea ipse semetipsum alienum catholicae ecclesiae fecit defendens praedictorum capitulorum
3 impietatem, separans autem semet ipsum a uestra communione. his igitur ab eo factis alienum Christianis iudicauimus nomen ipsius sacris diptychis non recitari, ne eo modo inueniamur Nestorii et Theodori impietati communicantes. unde prius quidem sine scriptis hoc manifestum uobis fecimus, nunc uero et in scriptis certum uobis facimus per nostros ‡prae eius nomen sacris diptychis iam non inferatur. unitatem uero ad apostolicam sedem et nos seruamus et certum est quod et uos custodietis. nec enim Vigilii nec cuiuscumque alterius ad peiora transmutatio [et] paci ecclesiarum nocere potest. diuinitas uos saluet per multos annos, sancti ac religiosissimi patres.

DATA PRIDIE ID. IVL. CALCHEDONE IMPERANTE DOMNO IVSTINIANO PP AVG ANNO XXVII P C BASILII VC ANNO DVODECIMO. d. 14. m. Iul. a. 553

17 Sancta synodus dixit: Et quae nunc piissimo imperatori uisa sunt, congrua sunt laboribus quos pro unitate sanctarum ecclesiarum pertulit. seruemus itaque unitatem ad apostolicam sacrosanctae ecclesiae sedem antiquioris Romae, omnia secundum tenorem lectarum apicum peragentes. de proposita uero quaestione quod iam promisimus procedat.

N

4 contrarius *scribam*] contrariae *N* 11 per — prae] per nostros iudices qnod *coniciam* 13 transmutati et paci *N* 15 calcedona *N* domno *N* ag *N* 16 post c basyli *N* uiro clarissimo *N* duocecimo *N* 17 impr *N* 21 procedant *N* *subscr.* EXPLICIT SESSIO VII INCIPIT OCTAVA *N*

M VIIII 367 **1** Imperante domno Iustiniano p̄p̄ aug̅

L V 561 anno XXVII p̄ c̄ Basilii ū c̄ anno XII die IIII Non̄ Iun̄ indictione I

Sur II 588 considentibus in secretario uenerabilis episcopii huius regiae ciui-

d. 2. m. Iun. tatis

a. 553 I Eutychio sanctissimo patriarcha regiae Constantinopolis nouae Romae

II Apolinario sanctissimo archiepiscopo Alexandrinae magnae ciuitatis

III Domnino sanctissimo patriarcha Theopolitanae magnae ciuitatis

L V 562 IIII Stephano religiosissimo episcopo Raphiae

M VIIII 368 V Georgio religiosissimo episcopo Tiberiadis

VI Damiano religiosissimo episcopo Sozusae uicem agentibus Eustochii sanctissimi episcopi Hierosolymitani

Sur II 589 VII Benigno religiosissimo episcopo Heracliae Pelagoniae uicem agente Heliae beatissimi episcopi Thessalonicensis

VIII Theodoro religiosissimo episcopo Caesareae primae Cappadociae prouinciae

VIIII Andrea religiosissimo episcopo Ephesi

X Sextiliano religiosissimo episcopo Tuneiensi uicem agente Primosi religiosissimi episcopi Carthaginis

XI Megethio religiosissimo episcopo Heracliae Thraciae

XII Anastasio religiosissimo episcopo Tabiae uicem agente Dorothei religiosissimi episcopi Ancyrae

XIII Iohanne reuerentissimo episcopo Iliensi uicem agente Euprepii religiosissimi episcopi Cyzicenae ciuitatis

XIIII Eusebio religiosissimo episcopo Tyri

XV Iohanne religiosissimo episcopo Nicomediae

XVI Stephano religiosissimo episcopo Nicaeae

XVII Constantino religiosissimo episcopo Calchedonensi

N s (b)

1 IMPERANTE DOMNO IVSTINANO PERPETVO aug̅ *N* Imperii Domini Iustiniani Perpetui Augusti *s* 2 post consulatnm *Ns* basili *N* uiri clariss. *s* XII] duodecimo *N* IIII] 4. *s* NO̅S̅ *N* Nonas *s* Iunias *s* IND prima *N* 3 uenerabilibus episcopis *s* 5 Eutycio *N* *numeros* I—CXLVIII *adnot. N* 7 Apollinario *N s* 9 Domino *N* 11 tyberiadis *N* 12 Sozusae *om. N* agentem *N ut solet* 12/13 Eeusthncii *N* 13 herosolimitani *N* 15 eliae *N s* 16 primae *om. N* capadociae *N* 19 Tuniensi *s* 21 Megetio *N* trachiae *N* 22 Anasthasio *N* 24 Iohanni *N* aliense *N* 26 Eusebio uiro *N* tyrii *N* 27 Iohanni *N* 29 calcedonensis *N*

XVIII Petro religiosissimo episcopo Tarsi
XVIIII Iohanne reuerentissimo episcopo Cucusorum uicem
XX agente Palladii religiosissimi episcopi Melitenae
20 XXI Iohanne religiosissimo episcopo Caesareae Palaestinae
21 XXII Pompeiano religiosissimo episcopo Byzacii
22 XXIII Amazonio religiosissimo episcopo Edessae
23 XXIIII Alexandro religiosissimo episcopo Gangrorum
24 XXV Thoma religiosissimo episcopo Apamiae Syriae
25 XXVI Euphranta religiosissimo episcopo Tyanorum
26 XXVII Theodoro religiosissimo episcopo Hierapolis Syriae
27 XXVIII Bosporio religiosissimo episcopo Neocaesareae
28 XXVIIII Iohanne religiosissimo episcopo Bostrae
29 Philippo religiosissimo episcopo Myrorum
XXX Theodoro religiosissimo episcopo Seleuciae ⟨Isauriae⟩
XXXI Iuliano religiosissimo episcopo Sardiensi
XXXII Theodoro religiosissimo episcopo Gortynae
XXXIII Eustathio religiosissimo episcopo Damasci
XXXIIII Theodosio religiosissimo episcopo Rhodi
XXXV Firmo religiosissimo episcopo Tipasensi Africanae prouinciae
XXXVI Theodoro religiosissimo episcopo Antiochiae Pisidiae
XXXVII Phoca religiosissimo episcopo Staliensi
XXXVIII Eulogio religiosissimo episcopo Pergae
XXXVIIII Seueriano religiosissimo episcopo Aphrodisiadis
XL Cyriaco religiosissimo episcopo Amidae
XLI Seuero religiosissimo episcopo Synnadorum
42 XLI Petro religiosissimo episcopo Sidae
XLIII Abramio religiosissimo episcopo Sergiopolitano
44 XLII Asignio reuerentissimo episcopo Traianopolitano uicem agente
XLIII Iohannis religiosissimi episcopi Laodiciae Phrygiae Pacatianae
45 XLIIII Iohanne religiosissimo episcopo Adrianopolitano Thraciae
46 XLV †Cresconio religiosissimo episcopo Cuiculi
47 XLVI Theodosio religiosissimo episcopo Iustinianopolitano secundae Cappadociae
48 XLVII Stephano religiosissimo episcopo Laodiciae siue Theodoriadis
49 XLVIII Auxanone religiosissimo episcopo Hierapolis Phrygiae
50 XLVIIII Eustathio religiosissimo episcopo Maximianopolitano
51 L Aetherio religiosissimo episcopo Anazarbi
52 LI Dometio religiosissimo episcopo Chalcidis

N s (b)

1 tyrsi *N* 2 religiosissimo *N* cursorum *N* 3 meletinae *N* *numerum* XX *falso adnot. N* 6 Amatzonio *N* aedese *N* 9 Eufranta *N* thyanorum *N* 11 Bosphorio *Ns* neocaesariae *N* 12 bosre *N* 13 mirorum *N* *numerum om. N* 14/15 Theodoro—Sardiensi *om. s* 14 Isauriae *om. N* 15 sardicensi *N* 16 Theodoto *s* gortinae *N* 17 Eustatio *N* 18 rodi *N* 19 tipatensi *N* Potipason *s* 20 phisidie *N* 21 staliense *N* 23 frodisiadis *N* 25 sindanorum *N* 26 syde *N* XLI *iterum adnot. N* 27 Abrahamio *s* 27—29 XLIII XLII XLIII *adnot. N* 28 religiosissimo *N* 29 episcopo *N* Phrygiae *om. N* 31 Cresco *s* 35 Auxiano *N* frigiae *N* 36 Eustatio *N* Eustachio *s* 37 anatzarei *N* 38 Domitio *N* chalchidis *N*

53 LII Valeriano religiosissimo episcopo Obbensi Africanae prouinciae
54 LIII Dionysio religiosissimo episcopo Seleuciae Syriae
55 LIIII Theodoro religiosissimo episcopo Dryziparon
56 LV Seuero religiosissimo episcopo Pompeiopolitano Paphlagoniae
57 LVI Georgio religiosissimo episcopo Iustinianocypselon
58 LVII Romano reuerentissimo episcopo Gabalon
59 LVIII Georgio reuerentissimo episcopo Iustinianopolitano Armeniae
60 LVIIII Iohanne reuerentissimo episcopo Nysae
61 LX Basilio reuerentissimo episcopo Iustinianopolitano Camulianorum
62 LXI Iohanne reuerentissimo episcopo Barcusorum
63 LXII Cresconio reuerentissimo episcopo Zattarensi prouinciae Numidiae
64 LXIII Sergio reuerentissimo episcopo Cynon secundae Aegypti
65 LXIIII Christophoro reuerentissimo episcopo Arcadiopolitano Asiae
66 LXV Theodosio reuerentissimo episcopo Bibli
67 LXVI Leontio reuerentissimo episcopo Arcae
68 LXVII Iohanne reuerentissimo episcopo Myrinae
69 LXVIII Alexandro reuerentissimo episcopo Amphipolitano
70 LXVIIII Stephano reuerentissimo episcopo Clysmatis
71 LXX Thoma reuerentissimo episcopo Berissae
72 LXXI Aristodemo reuerentissimo episcopo Philomelii
73 LXXII Thalelaeo reuerentissimo episcopo Adrianopolitano Pisidiae
74 LXXIII Theoctisto reuerentissimo episcopo Erythron
75 LXXIIII Diogeniano reuerentissimo episcopo Sozopolitano
76 LXXV Basso reuerentissimo episcopo Tamiathensi
77 LXXVI Anatolio reuerentissimo episcopo Cymae
78 LXXVII Diogene reuerentissimo episcopo Cratiae
79 LXXVIII Restituto reuerentissimo episcopo Mileuitano Africanae prouinciae
80 LXXVIIII Theodoro reuerentissimo episcopo Leontopolitano Aegypti
81 LXXX Aemiliano reuerentissimo episcopo Antipyrgi
82 LXXXI Theoctisto reuerentissimo episcopo Prusae
83 LXXXII Georgio reuerentissimo episcopo Ptolomaidis
84 LXXXIII Sotero reuerentissimo episcopo Aulonis
85 LXXXIIII Zosimo reuerentissimo episcopo Antandri
86 LXXXV Cypriano reuerentissimo episcopo Coryci
87 LXXXVI Helia reuerentissimo episcopo Diocletianopolitano
88 LXXXVII Theona reuerentissimo episcopo Cuson

N s (b)

1 Obbae *s* 2 Dionisi *N* seleucio *N* 3 driziparon *N* Dryziparon — 4 episcopo *om. s* 4 paflagoniae *N* 5 Iustinianae Cypselon *s* 6 religiosissimo *N* gabadon *N* 7 Gregorio *s* religiosissimo *N* 8 nisae *N* Nyssae *s* 9 episcopo *om. s* 10 byrcusorum *N* 11 zatzarense *N* 13 archadiopolitano *N s* 14 Bybli *s* 15 archae *N* 16 niirenae *N* 18 clismatis *N* 20 polomelii *N* 21 Thaleleo *N* Thallelaeo *s* phisidiae *N* 22 eritron *N* 23 Diogene *N* 24 Bysso *N* tamiatense *N* Tannatensi *s* 25 Anattholio *N* cyne *N* 27 Mileon *s* 28 Aegypti *om. N* 29 Emiliano *N* antyphyrgi *N* *post* Antipyrgi *add. s:* Conone reuerendissimo episcopo *Magoëdensi *(quippe qui subscripserit: p. 227, 28)* 30 rusae *N* 31 pthotomaidis *N* Ptolemaidis *s* 32 Sotthero *N* °tumonis *corr. N* 33 antandre *N* 34 corici *N* 35 Heliae *N* Elia *s* 36 cusson *N s*

89 LXXXVIII	Theodoro reuerentissimo episcopo Limyron	
90 LXXXVIIII	Gennadio reuerentissimo episcopo Zenonopolitano	
91 XC	Asyncretio reuerentissimo episcopo Aradi	
92 XCI	Stephano reuerentissimo episcopo Botryon	
93 XCII	Philippo reuerentissimo episcopo Phelli	
94 XCIII	Mena reuerentissimo episcopo de Myriangelis	
95 XCIIII	Genethlio reuerentissimo episcopo Dorylaii	
96 XCV	Thoma reuerentissimo episcopo Constantinae	
97 XCVI	Theodoro reuerentissimo episcopo Leontopolitano	
98 XCVII	Seuero reuerentissimo episcopo Taborum	
99 XCVIII	Theoctisto reuerentissimo episcopo Alicarnasi	
100 XCVIIII	Cosma reuerentissimo episcopo Malli	
101 C	Dionysio reuerentissimo episcopo Megarensi	
102 CI	Callinico reuerentissimo episcopo Opuntis	
103 CII	Paschasio reuerentissimo episcopo Aegii	
104 CIII	Erasimo reuerentissimo episcopo Cibyrae	
105 CIIII	Iohanne reuerentissimo episcopo Neocaesareae Euphratensis	Sur II 590
106 CV	Nonno reuerentissimo episcopo Dausarorum	
107 CVI	Stephano reuerentissimo episcopo Balaneon	
108 CVII	Thoma reuerentissimo episcopo Circesii	
109 CVIII	Anatolio reuerentissimo episcopo Sebastae	
110 CVIIII	Constantino reuerentissimo episcopo Midaii	
111 CX	Macario reuerentissimo episcopo Prymnessi	
112 CXI	Megalo reuerentissimo episcopo Miri	
113 CXII	Thalelaeo reuerentissimo episcopo Isindorum	
114 CXIII	Niceta reuerentissimo episcopo Epiphaniae	
115 CXIIII	Alexandro reuerentissimo episcopo Dionysii	
116 CXV	Pelagio reuerentissimo episcopo Azanon	
117 CXVI	Hierone reuerentissimo episcopo Anastasiopolitano Phrygiae	
118 CXVII	Glauco reuerentissimo episcopo Alion	
119 CXVIII	Procopio reuerentissimo episcopo de Antino	
120 CXVIIII	Petro reuerentissimo episcopo Dometiopolitano	
121	Iohanne reuerentissimo episcopo Coloniae	
122	Vranio reuerentissimo episcopo Tralliensi	
123 CXX	Iohanne reuerentissimo episcopo Cerasuntis	
124 CXXI	Phronimo reuerentissimo episcopo Synaii	
125 CXXII	Macedonio reuerentissimo episcopo Iustinianopolitano Bithyniae	
126 CXXIII	Ecdicio reuerentissimo episcopo Teni	

N s (b)

1 lymiron *N s* 2 Cennadio *N* zenopolitano *N* 3 Asincretio *N* 4 botrion *N* 5 felli *N* 6 Moena *N* demiri angelis *N* 7 dorlai *N* 11 alicãasse *N* Halicarnasi *s* 13 magarense *N* 14 Calanico *N* 15 Pascasio *N* egii *N* 16 Erasino *N* Erasmo *s* cybi- ae *N* 17 neocesariae eufratensi *N* 18 saudandorum *N* 19 balaneorum *N* 20 cyr- isii *N s* 21 Anattholio *N* 23 Machario *N* priminensi *N* Prymnesiae *s* 25 Tha- leo *N* Thallelaeo *s* ysindorum *N* Isyndorum *s* 27 dionysi *N s* 29 frigiae *N* 30 Clauco *N* 31 Antinoi *s* 33/34 Iohanne — Tralliensi *s, om. N (uterque ceteris actionibus adfuit et canonibus subscripsit, p.* 229, 24 *et* 30*)* 35 caerasintis *N* 36 Fronimo *N* synali *N*

127 CXXIIII Eulogio reuerentissimo episcopo Danaborum
128 CXXV Theodoro reuerentissimo episcopo Coradeon
129 CXXVI Helpidophoro reuerentissimo episcopo Anastasiopolitano Cariae
130 CXXVII Cyrione reuerentissimo episcopo Dadimorum
131 CXXVIII Theodoro reuerentissimo episcopo Laodiciae
132 CXXVIIII Sila reuerentissimo episcopo Tiberiopolitano
133 CXXX Diogene reuerentissimo episcopo Augustopolitano
134 CXXXI Theodoro reuerentissimo episcopo Ingilon
135 CXXXII Iuliano reuerentissimo episcopo Zeugmatis
136 CXXXIII Dorymenio reuerentissimo episcopo Adraon
137 CXXXIIII Iohanne reuerentissimo episcopo Leri
138 CXXXV Theodoro reuerentissimo episcopo Gargaron
139 CXXXVI Theodoro reuerentissimo episcopo Comanorum
140 CXXXVII Rufino reuerentissimo episcopo Sebastiae Armeniae
141 CXXXVIII Conone reuerentissimo episcopo Semneon
142 CXXXVIIII Cyriaco reuerentissimo episcopo Casatorum
143 CXL Sisinnio reuerentissimo episcopo Praeneti
144 CXLI Iuliano reuerentissimo episcopo Batnon
145 CXLII Anastasio reuerentissimo episcopo Rachlae
146 CXLIII Theodoro reuerentissimo episcopo Porthmi
147 CXLIIII Paulo reuerentissimo episcopo Stectorii
148 CXLV Stephano reuerentissimo episcopo Amasiae
149 CXLVI Paulo reuerentissimo episcopo Adrassi
150 CXLVII Euandro reuerentissimo episcopo Cnidi
151 CXLVIII Mena reuerentissimo episcopo Carpathi

2 Diodorus archidiaconus et primicerius reuerentissimorum notariorum dixit: Scit uestra sancta synodus quod ante aliquantos dies in diuersis conuentionibus acta sunt quaedam apud uos de Theodoro Mopsuesteno et quae impie conscripsit Theodoretus, et ⟨de⟩ impia epistola quae dicitur Ibae ad Marim Persam conscripta, et quod in ultima actione promisit uestra sancta synodus perfectam et synodicam sententiam inponere his quae examinantur. quoniam igitur ad hoc ipsum conuenistis, suggerimus ad quod placuerit.

3 Sancta synodus dixit: Ea quae de propositis quaestionibus apud nos acta sunt, manifestentur.

4 Et post lectionem cum suscepisset Calonymus reuerentissimus diaconus et notarius sententiam, recitauit

---

N s (b)

1 danadorum *N* 2 cordeon *N* 3 Helpido *N* 6 Syla *N* tyberiopolitano *N* 8 Ingelon *s* 9 zerginatis *N* 10 Dorumenio *N* 11 aeri *N* 12 Garoaron *s* 16 caratorum *N* 17 Sysinnio *N* 18 batthon *N* 19 raclae *N* 20 Theodoto *N* portyni *N* 21 stectori *N* 24 Euandrio *N* cinidi *N* 25 Maena *N* carpatii *N* 26 scit] sicut *N* 27 allquot *s* 29 de *addidi* conscriptā *N* 33 de *om. N* pposits *N* 35 calonimus *N*

cf. Matth. 25, 1 14—30 Magno deo et saluatore nostro Iesu Christo secundum parabolam in euangeliis dictam pro uniuscuiusque uiribus talenta distribuente et operam eorum opportuno tempore exigente si is qui creditum sibi unum talentum sine diminutione seruauit, eo quod non operatus est et amplificauit hoc quod sibi creditum est, condemnatur, quanto maiori et terribili iudicio subiacet qui non solum de se ipso neglexerit, sed etiam aliis scandali et perturbationis causam praebuerit, cum sit omnibus fidelibus manifestum quod, quando de fide ratio mouetur, non solum impius condemnatur, sed etiam ille qui potest quidem prohibere impietatem, neglegit uero aliorum correptionem. et nos igitur, quibus regere ecclesiam domini creditum est, timentes maledictionem quae M VIII 369
cf. Ier. 48, 10 cf. Matth. 13, 24 sq. inminet his qui neglegenter opera domini faciunt, festinamus bonum fidei semen purum conseruare ab impietatis zizaniis quae ab inimico inseminantur.

2 quoniam igitur uidebamus quod Nestorii sequaces conati sunt per Theodorum impium qui Mopsuestiae fuit episcopus, et impia eius conscripta et insuper per ea quae impie Theodoretus conscripsit, et per epistolam sceleratam quae ab Iba dicitur ad Marim Persam scripta esse, suam impietatem dei ecclesiae applicare, ideo ad eorum quae mouebantur, correptionem surreximus et pro dei uoluntate et iussione piisimi imperatoris uocati ad hanc regiam urbem conuenimus.

3 et quia contigit Vigilium in hac regia urbe degere et [cum] omnibus interesse debere quae de his tribus capitulis mota sunt, et tam sine scriptis quam in scriptis ea saepius condemnasse, postea tamen et consensit in scriptis in concilium conuenire et disceptare una nobiscum de his tribus capitulis, ut definitio communiter ab omnibus nobis praebeatur fidei rectae conueniens, piissimus imperator secundum quod inter nos placuit, tam ipsum quam nos hortatus est communiter conuenire, eo quod sacerdotes decet communibus quaestionibus finem communem imponere. unde necessario petiuimus ipsius reuerentiam scriptas suas promissiones adimplere; nec enim iustum esse amplius scandalum pro tribus istis capitulis crescere et dei ecclesiam conturbari. Sur II 591 cum autem saepius et a nobis omnibus inuitatus et insuper a gloriosissimis iudicibus missis ad ipsum a piissimo imperatore distulit tales petitiones et admonitiones audire et conuenire, ad memoriam eius perduximus magna illa apostolorum exempla et patrum traditiones. licet enim sancti spiritus gratia et circa singulos apostolos abundaret, ut non indigerent alieno consilio ad ea quae agenda erant, non tamen aliter uoluerunt de eo quod mouebatur, si oporteret gentes circumcidi, definire, priusquam L V 563 communiter congregati diuinarum scripturarum testimoniis unusquisque sua dicta confirmauerunt. itaque communiter omnes de eo sententiam protulerunt ad gentes
Act. 15, 25. 28—29 scribentes et pronuntiando dicentes quod in unum nobis congregatis uisum est

---

1—11 *uersio Graeca ext. in codd. Paris. gr. 1115, fol. 38va—39^{r} et Ambros. gr. E 94 sup., fol. 219^{r}; edidi in Append. II 1, p. 239, 3—14 (Γ)* 1—2 dictam *adf. Euagrius, h. e. IV 38 [ed. Bidez-Parmentier p. 188, 8—9]* 12—15 applicare *cf. act. I p.* 10, 24—28.

N s (b), Γ [usque ad 11*]*

2 opera *N* τὴν ἐργασίαν *Γ* 4 quantum *b* 5 se *om. s* neglexerit] necn *N* 7 mouetur *s* 8 potest] post *N* 10 festinemus *N* σπουδὴν ποιούμεθα *Γ* 13 per *om. N* 14 quam Ibas *N* 16 correptione *N* correctionem *s* 17 regia urbe *N* 18—19 sunt] Et quia contingit Vigilium religiosissimum in hac regia urbe degentem omnibus interesse quae his tribus capitulis annotata sunt *s* 18 cum *deleui* 19 et quae *N* de *om. b* scriptis[a]] scripturis *s* 20 concilio *s* 22 recte *N s* uos *N* 27 cum — 29 conuenire *om. s (sed cf. quae p.* 209, 19 sq. *praeb. s)* 29 et pro his ad memoriam *s* 34 itaque] unde *s b* omnes *om. s* 35 et — congregatis *om. s*

spiritui sancto et nobis nihil aliud imponere uobis oneris praeter quae necessaria sunt, ut abstineatis ab immolaticiis simulacrorum et sanguine et suffocato et fornicatione.

4 sed et sancti patres qui per tempora in sanctis quattuor conciliis conuenerunt, antiquis exemplis utentes communiter de exortis haeresibus et quaestionibus disposuerunt certo constituto quod in communibus disceptationibus, cum proponuntur quae
M VIIII 370 ex utraque parte discutienda sunt, ueritatis lumen tenebras expellit mendacii.

5 nec enim potest aliquis in fidei causa uniuersitati ecclesiae praeiudicium facere, cum unusquisque proximi adiutorio indiget, sicut in prouerbiis dicit Salomon: frater Prou. 18, 19
fratri adiutorium praestans exaltabitur sicut ciuitas munita, ualet uero sicut regnum fundatum, et iterum in Ecclesiaste dicit: optimi duo quam Eccl. 4, 9—10
unus, quibus est merces bona in labore ipsorum, quia si ceciderit unus, eriget eum socius eius. et uae illi uni cum ceciderit, et non est secundus qui eum erigat; et iterum: et si praeualuerit unus, duo resistunt ei; et: Eccl. 4, 12
spartum triplex non facile rumpitur. sed etiam ipse dominus dicit: amen Matth. 18,
dico uobis, si duo ex uobis conuenerint super terram, de omni re quam- 19—20
cumque petieritis, continget uobis a patre meo qui in caelis est. ubi- 17
cumque enim fuerint duo aut tres collecti in nomine meo, ego cum eis
6 sum in medio ipsorum. cum autem et post huius modi exemplorum commemorationem distulit una nobiscum conuenire, apostoli admonitiones in corde habentes quod
unusquisque pro se rationem reddet deo, timentes autem et iudicium imminens Rom. 14, 12
eis qui uel unum ex minimis scandalizant, quanto magis imperatorem ita Christianissi- cf. Matth. 18,6
mum et populos et ecclesias totas, et quod dictum est a deo ad Paulum, ne timeas, sed Act. 18, 9—10
loquere et ne taceas, quoniam ego sum tecum, et nemo poterit nocere tibi, congregati ante omnia compendiose confessi sumus fidem illam tenere, quam
dominus noster Iesus Christus uerus deus tradidit sanctis suis apostolis et per eos sanctis ecclesiis, et qui post illos fuerunt sancti patres et doctores ecclesiae, creditis sibi
7 populis tradiderunt. tenere autem et seruare et praedicare sanctis ecclesiis confessi sumus hanc fidei confessionem, quam latius exposuerunt trecenti decem et octo sancti patres Nicaeae congregati qui sanctum mathema siue symbolum tradiderunt, insuper
autem et quae centum quinquaginta Constantinopoli collecti exposuerunt, qui eandem fidei confessionem secuti sunt et eam explanauerunt, et ducentorum sanctorum patrum prius Ephesi collectorum pro eadem fide consensum et quae a sexcentis triginta Calchedone congregatis definita sunt pro una eademque fide, quam et ipsi secuti praedicauerunt. eos autem qui pro tempore condemnati uel anathematizati a catholica ecclesia
et praedictis quattuor conciliis sunt, confessi sumus condemnatos et anathematizatos habere.

---

25 confessi —37 *cf. act. III p.* 37, 2—12.

N s (b)

1 praeterquam *s* 2 necessario *s* sunt *om. s* immolatis *s* 7 ex utraque] extra *N* 8—9 cum] nec enim potest in communibus de fide disceptationibus aliter ueritas manifestari, cum *s* 9 psalomon *N* 12 quia —15 rumpitur *om. s* 16 duobus *N* conuenerit *N* 17 petierint *s* uobis] illis *s* 19 cum —20 habentes] cum autem saepius et a nobis omnibus inuitatus et insuper gloriosissimis iudicibus missis ad ipsum a piissimo imperatore *[hucusque cf. quae p.* 208, 27—28 *praeb. N]* promisit per se ipsum de iisdem tribus capitulis sententiam proferre, huiusmodi responso audito, apostoli nos admonitiones in corde habentes *etc. s* 23 est *om. s* 26 et per eos qui *N* 30 nicea *N* 31 quae *om. s* in Constantinopoli *s* Constantinopolim *N* 33 eandem *N*

8 cumque haec ita confessi sumus, initium fecimus examinationis trium capitulorum. et proposuimus prius de Theodoro Mopsuesteno. et cum in medio prolatae M VIIII 371
sunt blasphemiae codicibus eius insertae, mirati sumus dei in his patientiam, quod
non diuino igni statim incensa est lingua et mens quae haec eructauit; et numquam L V 564
concessissemus procedere lectorem praedictarum blasphemiarum, pro sola memoria
illarum indignationem dei timentes, utpote unaquaque blasphemia magnitudine impietatis antecedentem superante et mentem auditoris funditus permouente, nisi eos qui talibus blasphemiis gloriantur, uideremus indigere confusione per manifestationem earum eis inferenda, ut nos omnes zelo blasphemiarum contra deum expositarum incensi et in medio lectionis et post ipsam inclamationes et anathematismos contra
Theodorum ut uiuentem et praesentem faceremus „propitius sis, domine", dicentes, „nec daemones ausi sunt talia contra te loqui".

9 o intolerabilem linguam illam, o prauitatem uiri, o altam illam manum quam extendit contra creatorem suum! scripturas scire miser ille pollicitus non meminit Oseae
Osee 7, 13. 16 prophetae dicentis: uae illis, quoniam exilierunt a me. famosi facti sunt, quia impii fuerunt in me. iniqua locuti sunt aduersum me et aduersum me excogitantes locuti sunt pessima. ideo cadent in framea propter improbitatem linguae suae. hic contemptus eorum in sinu eorum, quia
Osee 8, 1 transierunt testamentum meum et aduersus legem meam impie egerunt. istis Theodorus impiis merito subicitur. prophetias enim quae de Christo
sunt, reiciens festinauit dispensationis pro nostra salute magnum mysterium, quantum ad se pertinet, reprobare, fabulas tantummodo ad risum propositas gentibus diuina eloquia multis modis conatus ostendere, et contempsit tam alias propheticas pronuntiatio-
Habac. 2, 15 nes contra impios factas et quod dixit diuinus Habacuc de his qui mendaciter docent: uae qui adaequat proximum sibi euersione turbata et inebriat eum, ut inspiciat speluncas eorum, id est tenebrosas et omnino a luce alienas doctrinas eorum. Sur II 592

10 et quid oportet multa dicere? liceat uolentibus codices impii Theodori prae manibus accipere uel quae ex impiis codicibus eius gestis apud nos habitis inserta sunt impia capitula, et inuenire nimiam insaniam eius qui talia dixit. ulterius enim procedere et iterum memoria repetere nefanda illa ueremur.

11 recitata nobis sunt et quaedam a sanctis patribus contra illum et omnes haereticos superantem eius insaniam conscripta et insuper historiae et leges imperiales illius impietatem ab initio diuulgantes.

12 et quoniam post haec omnia impietatis illius defensores, iniuriis contra creatorem suum dictis gloriantes, dicebant non oportere eum post mortem anathematizare, licet
cognosceremus ecclesiasticam de impiis traditionem quod et post mortem haeretici anathematizantur, tamen necessarium putauimus et de hoc perscrutari. et fertur in gestis, quomodo diuersi haeretici et post mortem anathematizati sunt. et per
multa manifestatum est apud nos quod, qui haec dicunt, nullam curam dei iudiciorum M VIIII 372

10—12 *cf. act. IIII p.* 56, 11—16; 72, 10—22.

N s (b)

3 eius *om. s* mirati] irati *N* patientia *N* 5 consensimus *N* 6/7 magnitudinē pietatis *N* 7 superantem *N* funditus et permouentē *N* 7/8 qui eos *trp. N* 8 confusionē *N* 9 inferendā *N* 10 ipsas *N* 11 ut] et *N* deus domine *N* 14 pollicitur *N* 18 contentus *N* sinus *N* 20 impius *s* prophaetas *N* 22 risum] iussum *N* 24 abbacuc *N* uae] o *N* 25 euersionē turbatā *N* 25/26 spiciat *N* 26 a *om. N* 29 insaniam et nefanda illa quae dixit *s* alterius *N* 32 conscriptā *N* 34 impietati *N* 39 iudicatorum *s*

faciunt nec apostolorum pronuntiationum nec paternarum traditionum. libenter utique interrogemus eos, quid dicant de domino dicente de seipso: qui crediderit Ioh. 3, 18
in eum, non iudicatur; qui autem non crediderit in eum, iam iudicatus est, quia non credit in nomine unigeniti filii dei, et apostolo clamante: licet nos, aut angelus de caelo euangelizauerit uobis praeterquam Gal. 1, 8—9
⟨quod⟩ euangelizauimus uobis, anathema sit; sicut praediximus, et 6
nunc iterum dico: si quis uobis euangelizauerit praeterquam quod accepistis, anathema sit. domino enim quod iam iudicatus est, dicente
L V 565 et apostolo etiam angelos, si docerent praeter quod euangelizati sumus, anathematizante, quomodo praesumunt dicere qui omnia audent, de uiuis tantummodo haec dicta 10
esse? aut ignorant, magis autem scientes ignorare confingunt quod iudicium anathematis nihil aliud est nisi separatio a deo, quod impius, licet non uerbo ab aliquo susceperit, tamen anathema re ipsa sibi infert per suam impietatem semetipsum a uera uita
13 separans? quid autem dicunt et ad apostolum iterum dicentem: haereticum ho- Tit. 3, 10. 11
minem post unam et secundam correctionem euita sciens quoniam 15
peruersus est huiusmodi homo et peccat et est a semetipso damnatus? quibus consonantia sanctae memoriae Cyrillus in libris quos contra Theodorum scripsit, ita dicit: „Euitandi sunt illi qui tam pessimis culpis detinentur, siue in uiuis sunt siue non; a nocente enim semper refugere necessarium est et non ad personam magis re-
14 spicere, sed ad hoc quod deo placet". et iterum idem sanctae memoriae Cyrillus scrip- 20
sit ad Iohannem episcopum Antiochiae et congregatam ibi synodum de Theodoro utpote una cum Nestorio anathematizato; ita dicit: „Erat igitur necessarium claram nos propterea ducere festiuitatem, expulsa certe omni uoce a quocumque dicta quae consonat Nestorii blasphemiis. processit enim aduersus omnes qui eadem sapiunt uel sapuerunt aliquando, quod absolute nos et uestra sanctitas dixit: anathematizamus 25
illos qui dicunt filios duos et duos Christos. unus enim, ut dictum est, praedicatur a cf. 1 Cor. 8, 6
nobis et a uobis Christus et filius et dominus unigenitus dei uerbum in similitudine cf. 1 Tim. 2, 5
hominum factus et habitu inuentus ut homo, secundum uocem sapientissimi Phil. 2, 7
Pauli".

15 sed etiam in epistola ad Alexandrum et Martinianum et Iohannem et Paregorium 30
et Maximum prebyteros et patres monachorum et eos qui cum ipsis erant solitariam uitam exercentes, ita dicit: „Iam quidem et sancta synodus Ephesi secundum dei uolun- PG 77, 293C
tatem congregata contra Nestorianam perfidiam iusta et subtili prolata sententia et —296A
aliorum uaniloquia, qui uel postea futuri sunt uel iam fuerunt eadem illi sapientes et dicere uel scribere tale aliquid praesumentes, una cum ipso condemnauit aequalem 35
condemnationem eis imponens. consequens enim erat, uno semel pro suis tam profanis
M VIIII 373 uaniloquiis condemnato, non contra unum tantum uenire, sed, ut ita dicam, contra omnem eorum haeresem siue calumniam quam fecerunt contra pia ecclesiae dogmata,

---

18 euitandi — 20 placet *cf. act. V p.* 101, 20—22 22 erat — 29 *cf. act. V p.* 107, 5—11 *et quae eo loco notaui* 32 Iam — 212, 3 *cf. act. V p.* 88, 18—27; 101, 29—102, 5 *et quae illis locis notaui.*

N s (b)

1 apostolicarum *s* 2 qui dicunt *N* 4 credit *N (cf. Vulg.)* crediderit *s* 6 quod *addidi* 9 et] e *N* 12 quot *N* 14 ad *om. N* 18 et uitandi *N* qui ad tam *N* sunt²] sint *N* 20/21 scribens *s* 22 nos *om. s* 23 expulso *s* et a *N* 24 eandem *N* 26 unum *N* 27 a *om. s* dei — 28 inuentus *om. s* 30 peragorium *N* 34 uel qui *trp. N* eadem et *N* 37 condemnato] *cf.* inculpato *p.* 88, 23; 101, 33 38 pia] impiae *N* piae *b (sed cf. Coll. Wint. 1, 5 [ACO I 5 p. 344, 32]:* [sua] pia*)*

duos colentes filios et diuidentes indiuiduum et anthropolatriae crimen inferentes caelo et terrae. adorat enim nobiscum supernorum spirituum sancta multitudo unum dominum Iesum Christum".

16 sed etiam Augustini religiosae memoriae, qui inter Africanos episcopos splenduit, diuersae epistolae recitatae sunt significantes quod oportet haereticos et post mortem anathematizari.

17 talem autem ecclesiasticam traditionem et alii Africani reuerentissimi episcopi seruauerunt. sed et Romana sancta ecclesia quosdam episcopos et post mortem anathematizauit, licet pro fide in uita sua non essent accusati. et utrumque apud nos habita gesta significant.

18 sed quoniam euidentissime ueritatem impugnantes Theodori et illius impietatis discipuli quaedam uerba sanctae memoriae Cyrilli et Procli proferre conantur quasi pro
Osee 14, 10 Theodoro scripta, opportunum est propositis aptare uerba prophetae dicentis quia rectae sunt uiae domini, et iusti ambulabunt in eis; impii autem infirmabuntur in eis. nam et isti male excipientes ea quae bene et opportune a sanctis istis patribus scripta sunt, et excusantes excusationes in peccatis haec uerba L V 566 proferunt. apparent enim patres non liberantes anathemate Theodorum, sed dispensatiue talibus quibusdam utentes uerbis propter defensores Nestorii et eius impie- Sur II 593 tatis, ut ab huiusmodi errore eos abstrahentes ad perfectum deducerent et docerent non solum discipulum impietatis Nestorium addicere, sed etiam doctorem eius Theodorum. itaque et ipsis dispensationis uerbis suam patres intentionem ostendunt de eo quod oportet anathematizari Theodorum, sicut per plurima in gestis apud nos habitis demonstratum est ex his quae ad condemnationem Theodori et eius impietatis Cyrillus et Proclus sanctae memoriae scripserunt. et talem dispensationem in diuina scriptura
cf. Act. 16, 1.3 est inuenire et hoc et Paulus apostolus in principio praedicationis fecisse ostenditur propter eos qui ex Hebraeis erant, Timotheum circumcidens, ut per hanc dispensationem et condescensionem ad perfectum deduceret eos. unde postea interdicens circ-
Gal. 5, 2 cumcisionem ad Galatas ita scribit: ecce ego Paulus dico uobis quia, si circumcidimini, Christus uobis nihil prodest. inuenimus autem et illud quod solent haeretici facere, et a Theodori defensoribus factum. quaedam enim ex his quae sancti patres scripserunt, circumcidentes, quaedam uero falsa ex semetipsis componentes et confingentes Cyrilli sanctae memoriae epistolam conabantur, quasi ex testimonio patrum, praedictum impium Theodorum anathemate liberare; in quibus et ipsis ueritas demonstrata est, his quidem quae circumcisa erant, per sequentiam anteriorum et posteriorum perlectis, mendacio autem falsitatis per collationem eorum quae uera erant, per M VIIII 374 omnia conuicto. in omnibus autem istis, qui talia uana locuntur, secundum quod
Is. 59, 4. 5 scriptum est, confidunt falsis et locuntur uana, quia concipiunt dolorem et pariunt iniquitatem, telam araneae texentes.

19 his ita de Theodoro et eius impietate discussis pauca et ex his quae impie a Theodoreto conscripta sunt contra rectam fidem et duodecim capitula sancti Cyrilli et

---

N s (b)

2 adorant *N* 5 oporteret *N* 11 oppugnantes *N* illius] ipsius *s* 12 proculi *N* 14 ambulant *s* 18/19 impietatibus *N* 19 ab *om. N* et *b* 20 doctores *N* 21 et in ipsis *s* 25 et[1]] ad *s* 27 eos deduceret *trp. s* eos] cor *N* 28 galattas *N* scripsit *s* quia] quod *s* 30 enim uero *b* 32 epistola *s* quasi *om. N* 34 quidam *N* qui circumcisi *N* 38 tela *N* 39 sic pauca *N*

contra Ephesenam primam synodum, nec non quaedam ad defensionem Theodori et Nestorii impiorum ab eo conscripta ad satisfactionem legentium in gestis apud nos confectis recitari et inseri perspeximus, ut sciant omnes quod iuste isti eiciuntur et anathematizantur.

20 tertio loco epistola quam dicitur Ibas ad Marim Persam scripsisse, ad examinationem proposita necessarium esse perspeximus et eam recitari. statim igitur ex ipsa lectione impietas ei inserta omnibus manifestata est.

21 et oporteret quidem, usque ad hoc quaestione facta, condemnationem et anathematismum praedictorum trium capitulorum facere; sed quia Theodori et Nestorii impiorum defensores alio modo machinabantur confirmare eorum personas et impietatem et dicebant istam impiam epistolam quae laudat et defendit Theodorum et Nestorium et eorum impietatem, susceptam esse a sancto Calchedonensi concilio, necessarium esse putauimus per omnia ostendere liberam esse sanctam synodum ab impietate quae in epistola continetur, eo quod, qui talia dicunt, non fauore sancti **22** concilii hoc faciunt, sed ut per eius nomen suam impietatem confirmarent. et ostendebatur in gestis quod et anterioribus temporibus accusatus est Ibas propter eandem
L V 567 impietatem quae et in epistola continetur, primo quidem apud Proclum sanctae memoriae episcopum Constantinopolitanum, postea uero apud Theodosium piae recordationis et Flauianum qui post Proclum episcopus ordinatus est, qui et causae examinationem delegauerunt Photio episcopo Tyri et Eustathio episcopo Berytiorum ciuitatis. postea **23** uero inculpatus idem Ibas ab episcopatu eiectus est. his ita subsecutis, quomodo praesumunt aliqui dicere istam impiam epistolam susceptam esse a sancto Calchedonensi concilio per omnia contrariam constitutam his quae de fide a praedictis sanctis tribus synodis definita sunt, quas per omnia secutum est sanctum Calchedonense con-**24** cilium ? tamen ne quaecumque remaneret occasio eis qui tales calumnias applicant sancto Calchedonensi concilio, recitari perspeximus ea quae apud sanctas synodos Ephesenam primam et Calchedonensem pro epistolis sanctae memoriae Cyrilli et religiosae memoriae papae antiquioris Romae Leonis mota sunt. et cum ex his accepissemus quod non aliter oportet suscipi quae ab aliquo scribuntur, nisi prius rectae fidei sanctorum patrum consonare demonstrentur, interlocuti sumus recitari et definitionem quae de
M VIIII 375 fide exposita est a sancto Calchedonensi concilio, ut conferantur quae in epistola et **25** quae in definitione continentur. quo facto demonstratum est contrariam per omnia epistolam esse his quae ⟨in⟩ definitione continentur. nam definitio quidem consonat his quae iudicata sunt pro una eademque fide tam a trecentis decem et octo sanctis patribus quam a centum quinquaginta et his qui prius Ephesi conuenerunt; impia autem epistola illa continet quae Theodorus et Nestorius haeretici blasphemauerunt, et **26** defendit eos et doctores sibi adscribit, sanctos autem patres haereticos uocat. et illud autem omnibus facimus manifestum quod nec partes interlocutionum unius uel secundi, quibus utuntur Theodori et Nestorii sequaces, praeterire sustinuimus, sed et istis et aliis omnibus interlocutionibus in medio prolatis et his quae eis continentur, consideratis inuenimus quod non aliter passi sunt praedictum Ibam suscipere, prius-

---

N s (b)

2 conscriptis *N* 5 epistolam quae *N* 6 ppositã *N* 19 est *om. N* 20 Fotio *N* tyrii *N* eustatio *N* ueritiorum *N* 21 deiectus *s* eiustus *exp. et suprascr.* eiectus *N* 22 aliquid *N* 23 per —24 est] eamque per omnia secutum esse *s* 24 calcedonensẽ *N* 25 tamen] tantae *N* quaecumque *N* 26 sancta synodus *N* 31 conferentur *N* epistolae *N* 33 in *om. Ns (sed cf.* 213, 32*)* 37 defendet *N*

quam exegissent eum Nestorium et impia eius dogmata quae in epistola uindicantur, anathematizare. et hoc fecerunt tam alii religiosi episcopi praedicti sancti concilii quam illi duo quorum interlocutionibus quidam uti conantur. hoc enim et in Theo- Sur II 594
doreto obseruauerunt; et exegerunt eum anathematizare ea pro quibus accusabatur. si igitur Ibam non alio modo suscipere sustinuissent, nisi impietatem quae in epistola continebatur, condemnasset et subscripsisset definitioni quae pro fide a sancto concilio data est, quomodo conantur dicere susceptam esse impiam epistolam ab eodem sancto
2 Cor. 6, 14—16 concilio? quae enim, ut uere dicamus, participatio est iustitiae et iniquitati? et quae societas est luci cum tenebris? quae autem conuentio est Christi cum Belial? aut quae pars est fideli cum infideli? quae autem est commixtio templo dei cum idolis?

27 repetitis igitur omnibus quae apud nos acta sunt, iterum confitemur quod suscipimus sanctas quattuor synodos, id est Nicaenam, Constantinopolitanam, Ephesenam L V 568
primam et Calchedonensem, et quae pro una eademque fide definierunt, praedicauimus et praedicamus. eos autem qui haec non suscipiunt, alienos catholicae ecclesiae iudicamus. condemnamus autem et anathematizamus una cum aliis omnibus haereticis qui condemnati et anathematizati sunt a praedictis sanctis quattuor conciliis et a sancta catholica et apostolica ecclesia, et Theodorum qui Mopsuestiae episcopus fuit, et impia eius conscripta et quae impie Theodoretus conscripsit contra rectam M VIIII 376
fidem et contra duodecim capitula sancti Cyrilli et contra Ephesenam primam synodum, et quae ad defensionem Theodori et Nestorii ab eo scripta sunt. super haec anathematizamus et impiam epistolam quam dicitur Ibas ad Marim Persam scripsisse, quae denegat deum uerbum de sancta dei genetrice et semper uirgine Maria incarnatum hominem factum esse et sanctae memoriae Cyrillum qui recte docuit, tamquam haereticum et similiter Apolinario scribentem criminatur et inculpat quidem Ephesenam primam synodum, tamquam sine examinatione et quaestione Nestorio ab ea deposito, et duodecim capitula sancti Cyrilli impia et contraria rectae fidei uocat, defendit autem Theodorum et Nestorium et impia eorum dogmata et conscripta. praedicta igitur tria capitula anathematizamus, id est Theodorum impium Mopsuestenum cum nefandis eius conscriptis et quae impie Theodoretus conscripsit, et impiam epistolam quae dicitur Ibae, et defensores eorum et qui scripserunt uel qui scribunt ad defensionem eorum uel recta ea dicere praesumunt uel omnino impietatem eorum nomine sanctorum patrum aut sancti Calchedonensis concilii defenderunt aut defendere conantur.

28 his ita cum omni subtilitate dispositis, in memoria tenentes promissiones de
Matth. 16, 18 sancta ecclesia factas eius qui dixit quod portae inferni non praeualebunt aduersus eam, id est haereticorum mortiferae linguae, recordantes autem et quae per
Osee 2, 20 Oseam de ea prophetata sunt, in quibus dicit: et sponsabo te in fide mihi et cognosces dominum, haereticorum quidem effrenatas linguas et eorum impiissima conscripta et eosdem ipsos haereticos qui usque ad mortem in sua impietate permanserunt,
Is. 50, 11 patri mendacii diabolo connumerantes illis dicemus: ecce omnes uos ignem accen-

16 condemnamus — 28 conscripta *uersionem Graecam edidi in Append. II 2, p. 239, 15—240, 2; cf. Vigilii epist. II ad Eutychium 9—10, p. 247, 2—24* 21—28 *cf. can. XIV, p. 219, 23 sq.*

N s(b), Γ [inde a 16 usque ad 28]

5 sic *N* 6 continetur *s* 10 cum[1]] ad *N* infidele *N* 14 et[2] *om. s* 15 alienos a *N* 16 omnibus aliis *trp. s* 22 impia epistola *N* 24 qui recte docuit *om. Γ* 25 et similiter Apolinario scribentem *om. Γ* 26 πρώτην ἁγίαν *Γ* 27 sancti Cyrilli capitula *trp. s* 31 qui[2] *om. s* 35 memoriā *N* 36 eius] et *s* 38 oseae *N* mihi in fide *trp. s* 41 m̄dacis *N* illos *N*

ditis et conualescere facitis flammam ignis; ambulabitis in lumine ignis uestri et per flammam quam accendistis. nos autem mandatum habentes cf. Tit. 1, 9 per rectam doctrinam exhortari populum et loqui in cor Hierusalem, id est dei ec- cf. Is. 40, 2 clesiam, merito seminare quidem in iustitia festinamus, uindemiantes autem fructum cf. Osee 10, 12 uitae et inluminantes nobis ipsis lumen scientiae ex diuinis scripturis et patrum doc- trina necessarium esse putauimus capitulis comprehendere et praedicationem ueritatis et haereticorum nec non eorum impietatis condemnationem.

I

M VIIII 375 Si quis non confitetur patris et filii et spiritus sancti unam naturam siue sub-
L V 567 stantiam et unam uirtutem et potestatem, trinitatem consubstantialem, unam deita-
M VIIII 378 tem in tribus subsistentiis siue personis adorandam, talis anathema sit. unus enim 1 Cor. 8, 6
L V 570 deus et pater, ex quo omnia, et unus dominus Iesus Christus, per quem omnia, et unus spiritus sanctus, in quo omnia.

II

Si quis non confitetur dei uerbi duas esse natiuitates, unam quidem ante saecula ex patre sine tempore incorporaliter, alteram uero in ultimis diebus eiusdem ipsius qui de caelis descendit et incarnatus de sancta gloriosa dei genetrice et semper uirgine Maria natus est ex ipsa, talis anathema sit.

III

Si quis dicit alium esse deum uerbum qui miracula fecit, et alium Christum qui passus est, uel deum uerbum cum Christo esse nascente de muliere uel in ipso esse ut alterum in altero, sed non unum eundemque dominum nostrum Iesum Christum, dei uerbum incarnatum et hominem factum, et eiusdem ipsius et miracula et passiones quas uoluntarie carne sustinuit, talis anathema sit.

IIII

Si quis dicit secundum gratiam uel secundum operationem uel secundum dignitatem uel secundum aequalitatem honoris uel secundum auctoritatem aut relationem aut affectum aut uirtutem unitionem dei uerbi ad hominem factam esse uel secundum bonam uoluntatem, quasi quod placuit deo uerbo homo eo quod bene uisum est ei de

---

8 sq. *canonum eandem uersionem praeb. codd. Lat. Ambros. S 33 sup., fol. 78r—82u (A) et Vercell. CXI, fol. 57r—61r (V); aliam uersionem Latinam praeb. concil. Lateran. (a. 649) [Mansi X 1045 D —1053 E]; uersionem Graecam edidi in Append. III, p. 240 sq.*

N s (b), G A V Γ [inde a 9]

1 ambulantes *N* 2 accenditis *s* accendetis *b* 3 doctrinam rectam *trp. s* 4 autem *om. s* 7 eorum *om. N* 8 *numeros* I–IIII *om. N, numeros* V–XII *recte, numeros* XIII, XV, XVI (XIIII *omisso*) *falso in marg. adnot. N* *inscr.* Canones *G numeros* I *sq. omittens* INCIP [INCIPIT *V*] CAPITVLA XIIII SCORVM PATRVM SVB IVSTINIANO IMPERATORE [IMPR *V*] HABITA IN CONSTANTINOPOLI CONGREGATORVM CENTVM QVINQVAGINTA *A V* 9 patri et filio *G* spū *N V* 11 tribus] quibus *G* subsistentis *G* 17 caelo *A V* et gloriosa *G* 18 natus est *om. N* 20 dei uerbum *b* 21 Christo] christum *G* nascendi *N* nascenti *G* de] ex *G* 22 sed] et *s* 23 et factum *G* et[3] *om. G s* 29 bona *V* quasi complacuit *V*

ipso, sicut Theodorus insaniens dicit, uel secundum homonymiam, per quam Nestoriani deum uerbum filium et Christum uocantes et hominem separatim Christum et filium nominantes et duas personas euidenter dicentes per solam nominationem et honorem et dignitatem et adorationem unam personam et unum filium et unum Christum confingunt dicere, sed non confitetur unitatem dei uerbi ad carnem animatam anima rationabili et intellectuali secundum compositionem siue secundum subsistentiam factam esse, sicut sancti patres docuerunt, et ideo unam eius subsistentiam compositam, qui est dominus noster Iesus Christus, unus de sancta trinitate, talis anathema sit. cum enim multis modis unitas intellegitur, qui impietatem Apolinarii et Eutychetis secuntur, interemptionem eorum quae conuenerunt colentes, unitionem secundum confusionem dicunt, Theodori autem et Nestorii sequaces diuisione gaudentes affectualem unitatem introducunt. sancta uero dei ecclesia utriusque perfidiae impietatem reiciens unitionem dei uerbi ad carnem secundum compositionem confitetur, quod est secundum subsistentiam. unitio enim per compositionem in mysterio Christi non solum inconfusa ea quae conuenerunt, conseruat, sed nec diuisionem suscipit. Sur II 595 6 10 M VIIII 379 L V 571 15

V

Si quis unam subsistentiam domini nostri Iesu Christi sic intellegit tamquam suscipientem plurimarum subsistentiarum significationem et per hoc introducere conatur in mysterio Christi duas subsistentias seu duas personas et duarum personarum quas introducit, unam personam dicit secundum dignitatem et honorem et adorationem, sicut Theodorus et Nestorius insanientes conscripserunt, et calumniatur sanctam Calchedonensem synodum utpote secundum istum impium intellectum unius subsistentiae utentem uocabulo, sed non confitetur dei uerbum carni secundum subsistentiam unitum esse et propter hoc unam eius subsistentiam seu unam personam et sic et sanctum Calchedonense concilium unam subsistentiam domini nostri Iesu Christi confessum esse, talis anathema sit. nec enim adiectionem personae uel subsistentiae suscepit sancta trinitas et incarnato uno de sancta trinitate deo uerbo. 20 25

VI

Si quis abusiue, sed non uere, dei genetricem dicit sanctam gloriosam semper uirginem Mariam uel secundum relationem, quasi homine puro nato, sed non deo uerbo incarnato et nato ex ipsa, referenda autem, sicut illi dicunt, hominis natiuitate ad deum uerbum eo quod cum homine erat nascente, et calumniatur sanctam Calchedonensem synodum tamquam secundum istum impium intellectum quem Theodorus execrandus 30

N G A V s (b) Γ

1 nestoriã *G* 2 Ἰησοῦν καὶ Χριστὸν καλοῦντες *Γ* uocant esse hominem *N* 3 per solam] personã *G* 5 confitentur *N A V s* 6 intellectualis *G* substantiam *G* factam — 7 subsistentiam *om. N* 7 ei *G* substantiam *G* 9 unitas *om. G* apollinarii *N s* apolinarii *G* apollinaris *V ex* apollinaris *corr.* apollinarii *A* eutycaetis *N* eutichetis *A V* 10 unitatem *G* qualiter sc̄a ecc̄la unitã dītatē ad dī uerbi incarnationē confiteatur *V in marg. alia manus* 11 unitate *V* 12 uero *om. s* perfidiam *G* impiaetate *V* 13/14 subsistentionem *G* 14 uniti *N* in *om. G* non solum] nr̄ō ihū *G* inconfuse *s* 17 substantiam *G* 18 substantiarum *G* 19 substantias *G* 21 calumniatur *A V Γ* calumniantur *N G s* 22 utpote] tanquam *s* unus *G* 23 carnis *G* initum *G* 24 eius *om. G* consubsistentiam *G* sicu̯t *corr. A* sicut *V* 24/25 calcedonensē *N* 25 substantiam *G* 26 subsistentiam *G* 27 et] ex *s* deo *om. V* 29 sed] et *s* 30 hominē *N* 31 ex] et *G* perferenda *A V* homines *V* natiuitatem *N*

adinuenit, dei genetricem uirginem dicentem uel qui hominis genetricem eam uocat aut Christotocon, tamquam si Christus deus non esset, sed non proprie et uere dei genetricem ipsam confitetur eo quod ipse qui ante saecula ex patre natus est deus uerbum, in ultimis diebus ex ipsa incarnatus et natus est, et sic pie et sanctam Calchedonensem synodum dei genetricem eam esse confessam, talis anathema sit.

M VIIII 382

VII

Si quis in duabus naturis dicens non ut in deitate et humanitate unum dominum
L V 574 nostrum Iesum Christum cognosci confitetur, ut per hoc significet differentiam naturarum, ex quibus inconfuse ineffabilis unitio facta est neque deo uerbo in carnis naturam transmutato neque carne in uerbi naturam transducta, (manet enim utrumque hoc quod est secundum naturam, etiam facta unitate secundum subsistentiam), sed pro diuisione per partem talem excipit uocem in mysterio Christi uel numerum naturarum confitendo in eodem domino nostro Iesu Christo deo uerbo incarnato non intellectu tantummodo differentiam excipit eorum ex quibus et compositus est, non interemptam propter unitatem, (unus enim ex utroque et per unum utraque), sed in hoc numero utitur, ut separatim unaquaque natura suam habente subsistentiam, talis anathema sit.

VIII

Si quis ex duabus naturis deitatis et humanitatis confitens unitatem factam esse uel unam naturam dei uerbi incarnatam dicens non sic ea excipit, sicut patres docuerunt quod ex diuina natura et humana unitione secundum subsistentiam facta unus Christus effectus est, sed ex talibus uocibus unam naturam siue substantiam deitatis et carnis Christi introducere conatur, talis anathema sit. secundum subsistentiam enim dicentes unigenitum deum uerbum carni unitum esse non confusionem aliquam naturarum in se inuicem factam esse dicimus, sed magis permanente utraque hoc quod est, unitum esse carni deum uerbum intellegimus. propter quod et unus est Christus deus et homo, idem ipse consubstantialis patri secundum deitatem et consubstantialis nobis idem ipse secundum humanitatem. aequaliter enim et eos qui per partem diuidunt uel incidunt, et eos qui confundunt diuinae dispensationis mysterium Christi, reicit et anathematizat dei ecclesia.

VIIII

Si quis in duabus naturis adorari dicit Christum, ex quo duae adorationes introducuntur separatim deo uerbo et separatim homini, uel si quis ad interemptionem carnis uel ad confusionem deitatis et humanitatis uel unam naturam siue substantiam

---

N G A V s (b) Γ

1 hominis] omnis *G* eam *om. G s* 2 xp̄o pthocon *N* Christotocon, tamquam si] xpō contra quam si *G post* Christotocon *add.* id est Christi genitricem *s* sed] et *s* 3 deum *N* deus — 4 natus est *V bis* 7 in deitatem *V* humanitatē *G* 8/9 naturam *G* 9 ex] in *s* est facta *trp. G* 10 transinutatio *G* carnē *N* in *om. N* 11 secundum[1] *om. G s* natura *s* 12 excepit *G* 13 intellectum *G* tantu modo *V* 14 excepit *N* eorum *N G A V* earum *s* nonteremptā *G* 15 unus] unum *N* 16 habentē *N* habentem *V* 18 unitatem *G bis* 19 sic] si *N* eā *A* eam *V* excepit *N* 20 factā *N* 21 deitatis *om. G lacuna uacua relicta* 22 conantur *N* 24 permanentē *N* 25 deum] dei *N* 28 uel eos *N* 29 dei *om. G* 31 in *om. N* duae] duas *s* 31/32 introducunt *G s* 32 separatim[1] — et *om. N* adteremptionem *G* 33 carnis *om. G s* uel[2] *om. s*

eorum quae conuenerunt, introducens sic Christum adorat, sed non una adoratione deum M VIIII 383
uerbum incarnatum cum propria ipsius carne adorat, sicut ab initio dei ecclesiae traditum est, talis anathema sit.

X

Si quis non confitetur dominum nostrum Iesum Christum qui crucifixus est carne, L V 575
1 Cor. 2, 8 deum esse uerum et dominum gloriae et unum de sancta trinitate, talis anathema sit. 6

XI

Si quis non anathematizat Arrium, Eunomium, Macedonium, Apolinarium, Nestorium, Eutychen, Origenem cum impiis eorum conscriptis et alios omnes haereticos qui condemnati et anathematizati sunt a sancta catholica et apostolica ecclesia et a 10
praedictis sanctis quattuor conciliis, et eos qui similia praedictis haereticis sapuerunt Sur II 596
uel sapiunt et usque ad mortem in sua impietate permanserunt uel permanent, talis anathema sit.

XII

Si quis defendit impium Theodorum Mopsuestenum qui dixit alium esse deum 15
uerbum et alium Christum a passionibus animae et desideriis carnis molestias patientem et a deterioribus paulatim recedentem et sic ex profectu operum melioratum et a conuersatione inmaculatum factum et tamquam purum hominem baptizatum esse in nomine patris et filii et spiritus sancti et per baptisma sancti spiritus gratiam accepisse et filiationem meruisse et ad similitudinem imperialis imaginis in personam dei uerbi 20
adorari et post resurrectionem immutabilem cogitationibus et impeccabilem omnino factum fuisse, — et iterum dixit idem impius Theodorus talem factam esse unitionem
Eph. 5, 31 dei uerbi ad Christum, qualem dixit apostolus de uiro et muliere: erunt duo in carne una, et super alias innumerabiles blasphemias ausus est dicere quod post resurrectio-
Ioh. 20, 22 nem, cum insufflasset dominus discipulis et dixisset: accipite spiritum sanctum, 25
non dedit eis spiritum sanctum, sed figuratim tantummodo insufflauit; iste enim et confessionem quam fecit Thomas, cum palpasset manus et latus domini post resurrec-
Ioh. 20, 28 tionem, dicens: dominus meus et deus meus, inquit non esse dictam a Thoma de Christo, (nec enim dicit Theodorus deum esse Christum), sed ad miraculum resurrectionis stupefactum Thomam glorificasse deum qui Christum resuscitauit. et, quod 30
peius est, etiam in interpretatione quam in Actus apostolorum scripsit, Theodorus M VIIII 386

15—220, 5 *can. XII—XIIII adf. decurtatos Facund., ep. fidei cath. in defensione III cap. [PL 67, 870 B—C]* 15—219, 11 *can. XII Graece adf. decurtatum [Demetrius Cydonius], de processione spiritus sancti [PG 154, 937 B—C] = Manuel Caleca, adu. Graecos de process. s. spiritus [PG 152, 119 D—120 A]* 15 alium — 219, 4 *cf. Vigilii epist. adu. tria capitula 157—160 [A C O IV 2 p. 166, 26—45]; uersio Graeca ext. in Vigilii epist. II ad Eutychium [Append. IIII, p. 246, 21—41]* 22—24; 24—26; 26—30; 30—219, 4 *cf. act. IIII p.* 57, 4 sq.; 49, 27 sq.; 50, 11 sq.; 50, 24 sq.

N G A V s (b) Γ

1 introducentaes *N* non *om. N* 2 cum *om. G* ecclesia *N* 8 arriũ et *N* calcedonium *N* machedonium *A V* apollinarium *N A V s* 9 eutycem *N* euticen *A V* horigenem *G* 10 condempti *V* a[1]] et *V* 11/12 rapuerunt uel rapiunt *G* 12 suam pietate *V* tales *N* 13 sint *N* 15 mopsueterum *G* deum esse *trp. N* 16 molestiis *G* 18 consonatione *G* *consonatione *s (in marg.* conuersatione *coniciens)* et *s Vig.* ut *N G A V (cf. Γ p.* 243, 3—4*:* οὕτως . . . ὡς φιλὸν ἄνθρωπον βαπτισθῆναι *κτλ.; cf. et p.* 246, 24/25*:* καὶ ὡς φιλὸν ἄνθρωπον βαπτισθῆναι*)* in] et *G* 19 spiritus[1]] spũ *N* scī sp̄s *trp. G* spiritus[1] — baptisma *om.* . et[3] — spiritus[3] *om. V* 20 adfiliationem *G Vig.* affiliationem *A V* persona *s* 21 peccabilem 22 factum] facto *V* dicit *G* 23 duo *om. G* 24 super] per *N* 24/25 resurrectione 25 discipulis *om. G* dixit isset *G* 27 confessione *V* Thomas fecit *trp. N* palparet 28 dicens *om. G* meus[1] *om. G* esset *V* dictum *N s* ad thoma *V* 29 dicit *om.* 29/30 resurrectionem *G* 31 in[1] *om. N G* interpretationē *N* actibus *G Vig.*

similem fecit Christum Platoni et Manichaeo et Epicuro et Marcioni, dicens quod, sicut illorum unusquisque ex dogmate quod inuenit, suos discipulos fecit uocari
L V 578 Platonicos et Manichaeos et Epicureos et Marcionistas, simili modo et, cum Christus dogma inuenisset, ex ipso Christianos uocari. —

si quis igitur defendit praedictum impium Theodorum et impia eius conscripta, in quibus tam praedictas quam alias innumerabiles blasphemias effudit contra magnum deum et saluatorem nostrum Iesum Christum, sed non anathematizat eum et impia eius conscripta et omnes qui suscipiunt uel defendunt eum et dicunt orthodoxe eum exposuisse et qui scripserunt pro eo et eadem illi sapuerunt uel qui scribunt pro eo uel impiis eius conscriptis, et eos qui similia illi sapiunt uel aliquando sapuerunt et usque ad mortem permanserunt uel permanent in tali impietate, talis anathema sit.

XIII

Si quis defendit impia Theodoreti conscripta quae contra rectam fidem et contra primam Ephesenam sanctam synodum et sanctum Cyrillum et duodecim eius capitula exposuit, et omnia quae conscripsit pro Theodoro et Nestorio impiis et pro aliis qui eadem praedictis Theodoro et Nestorio sapuerunt, defendens eos et eorum impietatem et propter hoc impios uocans doctores ecclesiae, qui unitatem secundum subsistentiam dei uerbi ad carnem confitentur, sed non anathematizat ea et eos qui similia eis sapuerunt uel sapiunt, insuper autem et omnes qui scripserunt contra rectam fidem et sanctum Cyrillum et duodecim eius capitula et usque ad mortem in tali impietate permanserunt, talis anathema sit.

XIV

Si quis defendit epistolam quam dicitur Ibas ad Marim Persam haereticum scripsisse, quae abnegat quidem deum uerbum de sancta dei genetrice et semper uirgine Maria incarnatum hominem factum esse, dicit autem purum hominem ex ipsa natum esse, quem templum uocat, ut alius sit deus uerbum et alius homo, et sanctum Cyrillum qui rectam fidem Christianorum praedicauit, tamquam haereticum et similiter Apoli-
M VIIII 387 nario impio scripsisse criminatur et inculpat primam Ephesenam sanctam synodum tamquam sine examinatione et quaestione Nestorium condemnantem, — et duodecim capitula sancti Cyrilli impia et contraria rectae fidei uocat eadem impia epistola et defendit Theodorum et Nestorium et impia eorum dogmata et conscripta, — si quis

---

13—21 *can. XIII adf. decurtatum Manuel Caleca, adu. Graecos de process. s. spiritus [PG 152, 89 D—90 A]; cf. [Demetrius Cydonius], de process. spiritus sancti [PG 154, 956 D—957 A]* 23 epistolam —31 conscripta *cf. Vigilii epist. adu. tria capitula 149 [A C O IV 2 p. 165, 15—24].*

N G A V s (b) Γ

1 manicheo *N G A V* epicoro *N* martioni *G V* 2 dogmata *G* 3 manicheos *N G A V* epicurios *G* epicoreos *N* 4 ipsos *V* 5 XIII *in marg. adnot. N* praedictum *om. G* 7 nostrum *om. G s* sed] et *s* 8 orthodoxo *N* 9 rapuerunt *G* qui[2] *om. G s* scribunt] scripserunt *N* scribant *b* 10 eius *om. G* 11 uel permanent *om. G Γ* tales *N* sint *N* 12 XV *in marg. adnot. N* 13 impietate *G* theodorèti *corr. A* Theodoriti *V*, *s ut solet* descripta *N* 14 et ephesenam *V* epheram *G* Ephesinam *s ut solet* eius] epīs *G* 15 que exposuit *N* 16 cum predictis *N* rapuerunt *G* defendens — impietatem *cf. Γ p. 244, 1* 17 impiorum *G* 18 sed] et *s* ea] eaā *V* τὰ εἰρημένα ἀσεβῆ γράμματα *Γ* 18/19 rapuerunt *G* 19 rapiunt *G* 20 eius *om. G* 21 tales *N* sint *N* 22 XVI *in marg. adnot. N* 23 qua *G* maram *G* marin *A V* 23/24 scribere *G* 24 quae] qui *N* quae — semper *om. G* deum] dei *b* dei *om. N* 25 purum esse *N* 27/28 Apollinario *N A V s* 28 primum *G* scām synodū sca *N* 31 et[3] *om. N*

igitur memoratam impiam epistolam defendit, sed non anathematizat eam et defensores L V 579
eius et eos qui dicunt eam rectam esse uel partem eius, et eos qui scripserunt uel scribunt pro ea uel pro impietate quae in ea continetur, et praesumunt eam defendere uel insertam ei impietatem nomine sanctorum patrum uel sancti Calchedonensis concilii et in his usque ad mortem permanent, talis anathema sit.

Cum igitur haec ita recte confessi sumus, quae tradita nobis sunt tam a diuinis scripturis quam a sanctorum patrum doctrina et ab his quae definita sunt de una eademque fide a praedictis sanctis quattuor conciliis, facta autem a nobis et condemnatione contra haereticos et eorum impietatem nec non etiam contra eos qui defenderunt uel defendunt praedicta impia tria capitula et permanserunt in suo errore uel qui permanent, si quis conatus fuerit contra haec quae pie disposuimus, uel tradere uel docere uel scribere, si quidem episcopus uel clericus sit, iste tamquam aliena a sacerdotibus et statu ecclesiastico faciens denudabitur episcopatu uel clericatu; si autem monachus uel laicus sit, anathematizabitur.

6 1 Eutychius misericordia dei episcopus Constantinopoleos nouae Romae: Decreui quae proposita sunt, et confitens sic habere, sicut omnia supra capitula et dogmata continent, et suscipiens sanctas quattuor synodos, id est Nicaenam, Constantinopolitanam et Ephesenam primam et Calchedonensem, et quae ab ipsis de una eademque fide definita sunt, et in his omnibus permanens, sicut supra scriptum est, condemno et Sur II 597
anathematizo super alios haereticos et impia eorum conscripta Theodorum impium qui fuit Mopsuestiae episcopus, una cum impiis eius conscriptis et omnia quae impie Theodoretus conscripsit, sicut praedictum est, et impiam epistolam quae dicitur Ibae, et qui similia eis sapuerunt et sapiunt. et subscripsi.

2 Apolinarius misericordia dei episcopus Alexandriae: Decreui quae proposita M VIIII 390
sunt, et confitens sic habere, sicut omnia supra capitula et dogmata continent, et suscipiens sanctas quattuor synodos, id est Nicaenam, Constantinopolitanam et Ephesenam primam et Calchedonensem, et quae ab ipsis de una eademque fide definita sunt, et in his omnibus permanens, sicut supra scriptum est, condemno et anathematizo super alios haereticos et impia eorum conscripta Theodorum impium qui fuit Mopsuestiae episcopus, una cum impiis eius conscriptis et omnia quae impie Theodoretus conscripsit, sicut praedictum est, et impiam epistolam quae dicitur Ibae, et qui similia eis sapuerunt et sapiunt. et subscripsi.

3 Domninus misericordia dei episcopus Theopolitanae ciuitatis: Decreui quae proposita sunt, et confitens sic habere, sicut omnia supra capitula et dogmata continent,

---

6—14 *adfertur decurtatum in act. IIII concil. Lateran. [Mansi X 1060 A—B].*

N G s (b), A V [usque ad 14], Γ [usque ad 24]

1 sed] et *s* καὶ Γ 3 pro eo *V* 4 ei *om. G* nomina *N* in sc̄i *G* calcedonensi *N* 5 tales *N* sint *N* 7 doctrinę *G* diffinita *A V* 8 a² *om. G s* 8/9 condemnationē *N* 10 uel¹ qui *V* qui *om. G* 11 deposuimus *G* uel tradere *N bis* 12 a *om. N G A V* 14 *post* anathematizabitur: Et subscripserunt omnes *A V* EXPLICIVNT CAPITVLA XIIII SC̄ORV̄ PATRVM CL *A V* EPLICIT CONCYLIV̄S QVINTV̄S INCIPIVNT SVBSCRIPTIONES EPISCOPORVM *N* 15 Euticius *N* 17/18 nicenū constantinopolitanū et ephesenū primū et calcedonensē *N ut solet* 18 et¹ *om. s* effesenam *G* eadem *G* 19 et¹ *om. G* 22 theodorus *G* quae] qui *N* 23 eis] ei *N* subscripserunt *G* 24 Apollinarius *N s* alexandrine *G* praeposita *G* 25 confidens *G* 26 sc̄os *N* et *om. N* 30 unā *N* eius *om. G* theodorus *G* 31 ei *N* 34 praeposita *G* confidens *G* sicut] ut *N G s*

et suscipiens sanctas quattuor synodos, id est Nicaenam, Constantinopolitanam et Ephesenam primam et Calchedonensem, et quae ab ipsis de una eademque fide definita sunt, et in his omnibus permanens, sicut supra scriptum est, condemno et anathematizo super alios haereticos et impia eorum conscripta Theodorum impium qui fuit Mopsuestiae episcopus, una cum impiis eius conscriptis et omnia quae impie Theodoretus conscripsit, sicut praedictum est, et impiam epistolam quae dicitur Ibae, et qui similia eis sapuerunt et sapiunt. et subscripsi.

M VIIII 389 4 Stephanus misericordia dei episcopus Rapheotanae ciuitatis, uicem agens Eustochii sanctissimi patriarchae Hierosolymitanae ciuitatis una cum Georgio et Damiano religiosissimis episcopis: Decreui quae proposita sunt, et confitens sic habere, sicut omnia supra capitula et dogmata continent, et suscipiens sanctas quattuor synodos, id est Nicaenam, Constantinopolitanam et Ephesenam primam et Calchedonensem, et quae ab ipsis de una eademque fide definita sunt, et in his omnibus permanens, sicut supra scriptum est, condemno et anathematizo super alios haereticos et impia eorum conscripta Theodorum impium qui fuit Mopsuestiae episcopus, una cum impiis eius conscriptis et omnia quae impie Theodoretus conscripsit, sicut praedictum est, et impiam epistolam quae dicitur Ibae, et qui similia eis sapuerunt et sapiunt. et subscripsi.

5 Georgius misericordia dei episcopus Tiberiadis, agens uicem Eustochii sanctissimi patriarchae Hierosolymitanae ciuitatis una cum Stephano et Damiano religiosissimis episcopis: Decreui quae proposita sunt, et confitens sic habere, sicut omnia supra capitula et dogmata continent, et suscipiens sanctas quattuor synodos, id est Nicaenam, Constantinopolitanam et Ephesenam primam et Calchedonensem, et quae ab ipsis de una eademque fide definita sunt, et in his omnibus permanens, sicut supra scriptum est, condemno et anathematizo super alios haereticos et impia eorum conscripta Theodorum impium qui fuit Mopsuestiae episcopus, una cum impiis eius conscriptis et omnia quae impie Theodoretus conscripsit, sicut praedictum est, et impiam epistolam quae dicitur Ibae, et qui similia eis sapuerunt et sapiunt. et subscripsi.

6 Damianus misericordia dei episcopus Sozytanae ciuitatis, agens uicem Eustochii sanctissimi patriarchae Hierosolymitanae ciuitatis una cum Stephano et Georgio religiosissimis episcopis: Decreui quae proposita sunt, et confitens sic habere, sicut omnia supra capitula et dogmata continent, et suscipiens sanctas quattuor synodos, id est Nicaenam, Constantinopolitanam et Ephesenam primam et Calchedonensem, et quae ab ipsis de una eademque fide definita sunt, et in his omnibus permanens, sicut supra scriptum est, condemno et anathematizo super alios haereticos et impia eorum

---

N G s (b)

1 scōs *N* 2 et[1] *om. N* 5 eius impiis *trp. N G* impia *G* theodorus *G* 6 impia epistola *N* dicit *G* 7 ei *N* eis et *G* 8 raphôtanae *corr. N* 8/9 eusthocii *N* 10 p̄posita *G* sicut] ut *N* 11 scōs *N* 12 et[1] *om. N* 15 una cum impiis] et impia *N* 16 conscripta *N* theodorus *G* 17 ei *N* 18 tyberiadis *N* eustocii *N* 19 hierosolymite *G* 21 scōs *N* 21/22 nicanenum constantinopolitanum ephesenum primum *N* 23 scriptum] dictum *N* 24 impia] omnia *N* 26 impiae *N G* theodorus *G* praedictum] supra dictum *G* 27 eis *om. N* 28 dei *om. G* sotitane *G* zositane *N* 28/29 Eustochii *om. N* 30 p̄posita *G* 31 scōs *N* 32 et[1] *om. N* et Epheseuam *om. G*

conscripta Theodorum impium qui fuit Mopsuestiae episcopus, una cum impiis eius conscriptis et omnia quae impie Theodoretus conscripsit, sicut praedictum est, et impiam epistolam quae dicitur Ibae, et qui similia eis sapuerunt et sapiunt. et subscripsi.

7 Benignus misericordia dei episcopus Heracleotanae ciuitatis quae est primae L V 580
Macedoniae, agens uicem Heliae sanctissimi archiepiscopi Thessalonicensium ciuitatis,
tam pro illo quam etiam pro me: Decreui quae proposita sunt, et confitens sic habere, sicut omnia supra capitula et dogmata continent, et suscipiens sanctas quattuor synodos, id est Nicaenam, Constantinopolitanam et Ephesenam primam et Calchedonensem, et quae ab ipsis de una eademque fide definita sunt, et in his omnibus permanens, sicut supra scriptum est, condemno et anathematizo super alios haereticos et impia eorum conscripta Theodorum impium qui fuit Mopsuestiae episcopus, una cum impiis eius conscriptis et omnia quae impie Theodoretus conscripsit, sicut praedictum est, et impiam epistolam quae dicitur Ibae, et qui similia eis sapuerunt et sapiunt. et subscripsi.

8 Theodorus misericordia dei episcopus Caesareae primae Cappadociae: Decreui Sur II 598
quae proposita sunt, et confitens sic habere, sicut omnia supra capitula et dogmata continent, et suscipiens sanctas quattuor synodos, id est Nicaenam, Constantinopolitanam et Ephesenam primam et Calchedonensem, et quae ab ipsis de una eademque fide definita sunt, et in his omnibus permanens, sicut supra scriptum est, condemno et anathematizo super alios haereticos et impia eorum conscripta Theodorum impium qui fuit Mopsuestiae episcopus, una cum impiis eius conscriptis et omnia quae impie Theodoretus conscripsit, sicut praedictum est, et impiam epistolam quae dicitur Ibae, et qui similia eis sapuerunt et sapiunt. et subscripsi.

9 Andreas misericordia dei episcopus Ephesi: Decreui quae proposita sunt, et confitens sic habere, sicut omnia supra capitula et dogmata continent, et suscipiens sanctas quattuor synodos, id est Nicaenam, Constantinopolitanam et Ephesenam primam et Calchedonensem, et quae ab ipsis de una eademque fide definita sunt, et in his omnibus permanens sicut supra scriptum est, condemno et anathematizo super alios haereticos et impia eorum conscripta Theodorum impium qui fuit Mopsuestiae episcopus, una cum impiis eius conscriptis et omnia quae impie Theodoretus conscripsit, sicut praedictum est, et impiam epistolam quae dicitur Ibae, et qui similia eis sapuerunt et sapiunt. et subscripsi.

10 Sextilianus misericordia dei episcopus ecclesiae catholicae Tuneiensis agens uicem Primosi archiepiscopi Iustinianae Carthaginis totiusque concilii prouinciae proconsularis, tam pro illo uel illis quam pro me ipso: Decreui quae proposita sunt, et confitens sic habere, sicut omnia supra capitula et dogmata continent, et suscipiens sanctas

---

N [usque ad 31] G s(b)

1 piis *G* 2 theodorus *G* 3 ei *N* 4 haeracleotanae *N* hierocleotane *G* Heracleatanae *s* 6 p̄posita *G* 7 supra scripta capitula *G* sc̄os *N* 8 nicenum constantinopolitanum *N* et¹ *om. N* ephesenum primum *N* 12 theodorus *G* 13 ei *N* rapuerunt et rapiunt *G* 14 cesariae *G* primae *om. N* capadotiae *N* 15 quae — omnia *om. G* 16 sc̄os *N* 16/17 nicenam et ephesenam politanam et ephesenam primam *G* nicenum constantinopolitanum *N* 17 et¹ *om. N* 18 et in ipsis omnibus permanens sicut supra scriptum est *in marg. adnot. N* 21 theodorus *G* 22 ei *N* 23 gratia Christi *G s* p̄posita *G* 24 sicut — et¹ *om. G* 25 sc̄os *N* nicenum *N* et *om. N* 26 et¹ *om. G* 29 theodorus *G* conscripsit *om. N* 30 dicit *G* ei *N* 31 ET SVBSCRIPSI. EXPLICIT SYNODVS QVINTA *N* 32 dei *om. G* tuniensis *G s* 33 Iustinianae *om. s* 34 p̄posita *G*

quattuor synodos, id est Nicaenam, Constantinopolitanam et Ephesenam primam et Calchedonensem, et quae ab ipsis de una eademque fide definita sunt, et in his omnibus permanens, sicut supra scriptum est, condemno et anathematizo super alios haereticos et impia eorum conscripta Theodorum impium qui fuit Mopsuestiae episcopus, una cum impiis eius conscriptis et omnia quae impie Theodoretus conscripsit, sicut praedictum est, et impiam epistolam quae dicitur Ibae, et qui similia eis sapuerunt et sapiunt. et subscripsi.

11 Megethius gratia Christi episcopus sanctae dei catholicae ecclesiae ciuitatis Heracliae Thraciae: Decreui quae proposita sunt, et confitens sic habere, sicut omnia supra capitula et dogmata continent, et suscipiens sanctas quattuor synodos, id est Nicaenam, Constantinopolitanam et Ephesenam primam et Calchedonensem, et quae ab ipsis de una eademque fide definita sunt, et in his omnibus permanens, sicut supra scriptum est, condemno et anathematizo super alios haereticos et impia eorum conscripta Theodorum impium qui fuit Mopsuestiae episcopus, una cum impiis eius conscriptis et omnia quae impie Theodoretus conscripsit, sicut praedictum est, et impiam epistolam quae dicitur Ibae, et qui similia eis sapuerunt et sapiunt. et subscripsi.

LV 581 12 Anastasius misericordia dei episcopus Tabianensium ciuitatis agens uicem Dorothei religiosissimi episcopi Ancyranorum metropoleos: Decreui quae proposita sunt, et confitens sic habere, sicut omnia supra capitula et dogmata continent, et suscipiens sanctas quattuor synodos, id est Nicaenam, Constantinopolitanam et Ephesenam primam et Calchedonensem, et quae ab ipsis de una eademque fide definita sunt, et in his omnibus permanens, sicut supra scriptum est, condemno et anathematizo super alios haereticos et impia eorum conscripta Theodorum impium qui fuit Mopsuestiae episcopus, una cum impiis eius conscriptis et omnia quae impie Theodoretus conscripsit, sicut praedictum est, et impiam epistolam quae dicitur Ibae, et qui similia eis sapuerunt et. sapiunt. et subscripsi.

13 Iohannes misericordia dei episcopus Iliorum ciuitatis agens uicem Euprepii religiosissimi episcopi Cyzicenorum metropoleos: Decreui quae proposita sunt, et confitens sic habere, sicut omnia supra capitula et dogmata continent, et suscipiens sanctas quattuor synodos, id est Nicaenam, Constantinopolitanam et Ephesenam primam et Calchedonensem, et quae ab ipsis de una eademque fide definita sunt, et in his omnibus permanens, sicut supra scriptum est, condemno et anathematizo super alios haereticos et impia eorum conscripta Theodorum impium qui fuit Mopsuestiae episcopus, una cum impiis eius conscriptis et omnia quae impie Theodoretus conscripsit, sicut praedictum est, et impiam epistolam quae dicitur Ibae, et qui similia eis sapuerunt et sapiunt. et subscripsi.

14 Eusebius misericordia dei episcopus Tyriorum metropoleos: Decreui quae proposita sunt, et confitens sic habere, sicut omnia supra capitula et dogmata continent, et suscipiens sanctas quattuor synodos, id est Nicaenam, Constantinopolitanam et Ephesenam primam et Calchedonensem, et quae ab ipsis de una eademque fide definita sunt, et in his omnibus permanens, sicut supra scriptum est, condemno et ana-

---

G s (b)

4 qui fuit *om. G* 6 eis] eius *G* et[3]] uel *s* rapuerunt et rapiunt *G* 6/7 et subscripsi *om. G* 8 Christi] dei *s* 9 Heracleae *s* Thraciae *om. G* 11 Ephesinam *s* 15 theodorus *G* 17 ciuitatē *G* 18 p̄posita *G* 21 quae *om. G* 24 theodorus *G* 25 impiam eius *G* qui *om. G* 28 zicenorum *G* p̄posita *G* 29 et[2] *om. G* 31 quae ab ipsis *om. G* 34 theodorus *G* 41 omnibus his omnibus *G*

thematizo super alios haereticos et impia eorum conscripta Theodorum impium qui fuit Mopsuestiae episcopus, una cum impiis eius conscriptis et omnia quae impie Theodoretus conscripsit, sicut praedictum est, et impiam epistolam quae dicitur Ibae, et qui similia eis sapuerunt et sapiunt. et subscripsi.

15 Iohannes humilis episcopus Nicomediensium metropoleos: Decreui quae pro- Sur II 599
posita sunt, et confitens sic habere, sicut omnia supra capitula et dogmata continent, 6
et suscipiens sanctas quattuor synodos, id est Nicaenam, Constantinopolitanam et Ephesenam primam et Calchedonensem, et quae ab ipsis de una eademque fide definita sunt, et in his omnibus permanens, sicut supra scriptum est, condemno et anathematizo super alios haereticos et impia eorum conscripta Theodorum impium qui fuit Mopsuestiae 10
episcopus, una cum impiis eius conscriptis et omnia quae impie Theodoretus conscripsit, sicut praedictum est, et impiam epistolam quae dicitur Ibae, et qui similia eis sapuerunt et sapiunt. et subscripsi.

16 Stephanus misericordia dei episcopus Nicaenorum metropoleos: Decreui quae proposita sunt, et confitens sic habere, sicut omnia supra capitula et dogmata conti- 15
nent, et suscipiens sanctas quattuor synodos, id est Nicaenam, Constantinopolitanam et Ephesenam primam et Calchedonensem, et quae ab ipsis de una eademque fide definita sunt, et in his omnibus permanens, sicut supra scriptum est, condemno et anathematizo super alios haereticos et impia eorum conscripta Theodorum impium qui fuit Mopsuestiae episcopus, una cum impiis eius conscriptis et omnia quae impie Theodo- 20
retus conscripsit, sicut praedictum est, et impiam epistolam quae dicitur Ibae, et qui similia eis sapuerunt et sapiunt. et subscripsi.

17 Constantinus misericordia dei episcopus sanctae dei ecclesiae Calchedonensium metropolitanae ciuitatis: Decreui quae proposita sunt, et confitens sic habere, sicut omnia supra capitula et dogmata continent, et suscipiens sanctas quattuor syno- 25
dos, id est Nicaenam, Constantinopolitanam et Ephesenam primam et Calchedonensem, et quae ab ipsis de una eademque fide definita sunt, et in his omnibus permanens, sicut supra scriptum est, condemno et anathematizo super alios haereticos et impia eorum conscripta Theodorum impium qui fuit Mopsuestiae episcopus, una cum impiis eius conscriptis et omnia quae impie Theodoretus conscripsit, sicut praedictum est, et 30
impiam epistolam quae dicitur Ibae, et qui similia eis sapuerunt et sapiunt. et subscripsi.

18 Petrus misericordia dei episcopus Tarsi metropolitanae ciuitatis: Decreui quae proposita sunt, et confitens sic habere, sicut omnia supra capitula et dogmata continent, et suscipiens sanctas quattuor synodos, id est Nicaenam, Constantinopolitanam et Ephe- 35
senam primam et Calchedonensem, et quae ab ipsis de una eademque fide definita sunt, et in his omnibus permanens, sicut supra scriptum est, condemno et anathematizo super alios haereticos et impia eorum conscripta Theodorum impium qui fuit Mopsuestiae episcopus, una cum impiis eius conscriptis et omnia quae impie Theodoretus conscripsit,

---

G s (b)

2/3 theodorus *G* 4 rapuerunt et rapiunt *G* 11 theodorus *G* 12/13 rapuerunt et rapiunt *G* 17 ab ipsis *om. G* 20 eius conscriptis] et conscripsit *G* 20/21 theodorus *G* 21 sicut praedictum est *G bis* 24 metropolita *G* ciuitatis — sic *om. G* 25 omnia *om. G* 29 mopstueste *G* 30 theodorus *G* 39 conscriptis *om. G* theodorus *G* conscripsit *om. G*

sicut praedictum est, et impiam epistolam quae dicitur Ibae, et qui similia eis sapuerunt et sapiunt. et subscripsi.

19 Iohannes misericordia dei episcopus Cucusenorum ciuitatis agens uicem Palladii religiosissimi episcopi Melitenorum metropoleos. similiter.

20 Iohannes misericordia dei episcopus Caesareae Palaestinae. similiter.

M VIIII 390 21 Pompeianus misericordia dei episcopus sanctae ecclesiae catholicae ciuitatis Victorianae prouinciae Byzacenae. similiter.

22 Amazonius gratia Christi episcopus Edessenorum metropolitanae ciuitatis. similiter.

23 Alexander misericordia dei episcopus Gangrenorum metropoleos. similiter.

24 Thomas misericordia dei episcopus Apamenorum metropolitanae ciuitatis. similiter.

25 Euphrantas misericordia dei episcopus Tyanensium metropoleos. similiter.

26 Theodorus misericordia dei episcopus Hierapolitanorum apud Euphratem metropoleos. similiter.

27 Bosporius patientia dei episcopus Neocaesariensium metropoleos. similiter.

28 Iohannes misericordia dei episcopus Bostrenorum metropoleos. similiter.

29 Philippus misericordia dei episcopus Myrensium metropoleos Lyciae prouinciae. similiter.

30 Theodorus misericordia dei episcopus Seleuciensium apud Isauros metropoleos. similiter.

31 Iulianus misericordia dei episcopus Sardianorum metropoleos Lydiae prouinciae. similiter.

32 Theodorus misericordia dei episcopus Gortynae, quae est metropolis Cretensium prouinciae. similiter.

33 Eustathius misericordia dei episcopus Damasci metropolitanae ciuitatis. similiter.

34 Theodosius misericordia dei episcopus Rhodiorum metropoleos. similiter.

35 Theodorus misericordia dei episcopus Antiochensium metropoleos Pisidiae prouinciae. similiter.

36 Eulogius misericordia dei episcopus Pergenorum metropolitanae ciuitatis Pamphyliae prouinciae. similiter.

37 Cyriacus misericordia dei episcopus Amidenorum metropoleos. similiter.

38 Seuerianus misericordia dei episcopus sanctae ecclesiae ciuitatis Aphrodisiadis Carensium prouinciae. similiter.

39 Seuerus misericordia dei episcopus Synnadensium metropoleos Phrygiae Salutaris prouinciae. similiter.

G s (b)

3 coausenorum *G* 4 militanorum *G* 5 cesariae *G* 7 uizacene *G* 8 edesenorum *G* 10 dei *om. G* grangrenorum *G s* 13 Eufrantas *G* Tyanensium *om. G* 14 dei nostri episcopus Gorgitanae *b (sed cf. 24)* hierapolitanarum *G* eufrantā *G* 16 Bosporenos *G* Bosphorius *s* 18 Lydiae *s b* 20 Theodotus *G s* seleucensium *G s* hisauros *G* 24 ep̄s nr̄i gorgitine *G* 26 Eustachius *G* 28 Theodorius *G* hrodiorum *G* 29 antiocensiū *G* 29/30 Pisidiae prouinciae *om. b* 32 phamphilie *G* 33 Amydenorum *s* aminedorum *G* 34 Seuerianus *subscr. ante* Cyriacum *G* 34/35 aphrosidiadis *G* 35 similiter *om. G* 36 simnadensium *G* phrigie *G* 36/37 salutarie *G* Salutariae *s* 37 similiter *om. G*

40 Petrus misericordia dei episcopus Sidetanorum metropoleos Pamphyliae prouinciae. similiter.
41 Abramius misericordia dei episcopus Sergiopoleos metropolitanae ciuitatis. similiter.
42 Asignius misericordia dei episcopus Traianopolitanorum ciuitatis agens uicem Iohannis religiosissimi episcopi Laodicensium metropoleos Phrygiae Pacatianae prouinciae. similiter. M VIII 391 L V 582
43 Iohannes gratia Christi episcopus Adrianopolitanorum metropoleos Haemimontanorum prouinciae. similiter. Sur II 600
44 Iohannes misericordia dei episcopus Maronitanorum metropoleos Rhodopiae prouinciae. similiter.
45 Theodosius misericordia dei episcopus Iustinianopolitanorum metropoleos secundae Cappadocum prouinciae. similiter.
46 Stephanus misericordia dei episcopus Laodiciae metropoleos Theodorianorum prouinciae. similiter.
47 Auxanon misericordia dei episcopus Hierapolitanorum metropoleos. similiter.
48 Eustathius misericordia dei episcopus Maximianopolitanorum metropoleos. similiter.
49 Paulus misericordia dei episcopus Aeniorum metropoleos Rhodopiae prouinciae. similiter.
50 Dometius misericordia dei episcopus Chalcidensium ciuitatis. similiter.
51 Aetherius misericordia dei episcopus Anazarbensium siue Iustinianopolitanorum metropoleos. similiter.
52 Valerianus misericordia dei episcopus sanctae ecclesiae catholicae ciuitatis Obbae prouinciae proconsularis. similiter.
53 Dionysius misericordia dei episcopus Seleuciae ciuitatis. similiter.
54 Theodorus misericordia dei episcopus Dryziparenorum metropoleos. similiter.
55 Seuerus misericordia dei episcopus Pompeiopolitanorum ciuitatis Paphlagoniae prouinciae. similiter.
56 Georgius misericordia dei episcopus nouae Iustinianae Cypselitanorum ciuitatis. similiter.
57 Crescens misericordia dei episcopus sanctae ecclesiae catholicae Cuiculitanae prouinciae Numidiae. similiter.
58 Romanus misericordia dei episcopus Gabalorum. similiter.
59 Georgius misericordia dei episcopus Iustinianopolitanorum ciuitatis magnae Armeniae prouinciae. similiter.
60 Iohannes misericordia dei episcopus Nysenorum ciuitatis. similiter.

G s (b)

1 phamphilie *G* 1/2 prouincie est *G* 3 Abrahamius *G s* dei *om. G* 4 similiter *om. G* 5 tranupolitanorum *G b* Tranapolitanorum *s* 8 hadriapolitanorum *G* 8/9 eminentiorū *G s* emimontiorum *b* Thraciae *in marg. s* 10 rodie *G* Rhodiae *s, cf.* 19 *et p.* 231, 2/3; *Rhodope est nomen prouinciae* 12 Theodorius *G* 13 Cappadociae *b* 16 Auxano *G* similiter *om. G* 17 Eustachius *G* 18 similiter *om. G* 19 Aemorum *s* rodosie *G* Rhodopiae *s* 20 similiter *om. G* 21 calcidensium *G* 27 episcopus *om. G* driciparenorum *G* 28/29 paphalagonie *G* 30 cyprelitanorum *G* 32 Crescus *s* 35 Gregorius *G s; sed cf. act. II p.* 22, 2 histimanopolitanorū *G* 36 armeniorum *b* 37 nyseorum *G* Nysseorum *s*

61 Basilius misericordia dei episcopus nouae Iustinianae Camulianensium. similiter.
62 Iohannes misericordia dei episcopus Iustinianopolitanorum siue Barcusenae ciuitatis. similiter.
63 Sergius misericordia dei episcopus nouae Iustinianae secundae Aegyptiorum. similiter.
64 Christophorus misericordia dei episcopus sanctae ecclesiae Arcadiopoleos Asianorum prouinciae. similiter.
65 Stephanus misericordia dei episcopus Clysmatis. similiter.
66 Theodosius misericordia dei episcopus Bibliorum ciuitatis. similiter.
M VIIII 392 67 Leontius misericordia dei episcopus Arcae Armeniae. similiter.
68 Iohannes misericordia dei episcopus Myrinae prouinciae Asiae. similiter.
69 Alexander episcopus Amphipoleos primae Macedoniae. similiter.
70 Thomas gratia Christi episcopus sanctae ecclesiae Berissorum ciuitatis. similiter.
71 Theodorus misericordia dei episcopus Leontopoleos. similiter.
72 Aemilianus misericordia dei episcopus Antipyrgi ciuitatis. similiter.
73 Aristodemus misericordia dei episcopus Philomelensium ciuitatis. similiter.
74 Thalelaeus misericordia dei episcopus Adrianopolitanorum Pisidiae prouinciae. similiter.
75 Theoctistus misericordia dei episcopus Erythron ciuitatis prouinciae Asiae. similiter.
76 Diogenianus misericordia dei episcopus Sozopolitanorum ciuitatis Pisidiae prouinciae. similiter.
77 Bassus misericordia dei episcopus Tamiatheos. similiter.
78 Anatolius misericordia dei episcopus Cymaeorum ciuitatis prouinciae Asianae. similiter.
L V 583 79 Conon humilis episcopus Magydensium ciuitatis Pamphyliae prouinciae. similiter.
80 Diogenes misericordia dei episcopus Cratianorum ciuitatis. similiter.
81 Theoctistus humillissimus episcopus Prusae ciuitatis. similiter.
82 Georgius misericordia dei episcopus Ptolomaidos. similiter.
83 Helias misericordia dei episcopus Diocletianopoleos. similiter.
84 Theonas misericordia dei episcopus Cusitanorum ciuitatis. similiter.
85 Theodorus misericordia dei episcopus Limyrensium ciuitatis Lyciae prouinciae. similiter.

G s (b)

1 camuliaensium *G* 3 parcusene *G* 4 similiter *om. G* 7 archadiopoleos *G s* 8 similiter *om. G* 10 Theodorius *G* Bybliorum *s* 11 Leoncius *G* arcis *G* anmenie *G* Armeniae primae *b* 12 mirines *G* Myrines *s* 13 Macedoniae] armeniae *G s* 14 nerissorum *G* 17 Aemelianus *G* 18 misericordia dei *abhinc usque ad* 23 *om. G* philomensium *G* 19 Thalleleus *G* Thallelaeus *s* hadrianopolitanorum *G* 25 tannatheos *G* 26 misericordia dei *om. G* cymeorum *G* 28 Magoëdensium *s* Magidensium *b* phamphilie *G* 29 similiter *om. G* 30 misericordia dei *om. G* gratianorum *G* 31 humillimus *s* ep̄ scoporum prusce *G* 32 Ptolemaidos *s* 33 Elias *s* Diocletianopoleos — 34 episcopus *om. G* 34 cussitanorum *G s* 35 misericordia dei *om. G*] humilis *b* lymirensium *G s*

86 Zosimus misericordia dei episcopus Antandrensium ciuitatis. similiter.
87 Asyncretius misericordia dei episcopus Aradiorum ciuitatis. similiter.
88 Stephanus misericordia dei episcopus Botryenorum. similiter.
89 Philippus humilis episcopus Phellitanorum ciuitatis. similiter.
90 Menas misericordia dei episcopus Myriangeli. similiter.
91 Cyprianus misericordia dei episcopus Coryceotanorum ciuitatis. similiter.
92 Restitutus misericordia dei episcopus sanctae ecclesiae catholicae ciuitatis Milei prouinciae Numidiae. similiter.
93 Thomas misericordia dei episcopus Constantineorum ciuitatis Osroenorum prouinciae. similiter.
94 Theodorus misericordia dei episcopus sanctae ecclesiae Helenopoleos. similiter.
95 Seuerus misericordia dei episcopus Taborum. similiter.
96 Theoctistus misericordia dei episcopus Alicarnensium ciuitatis Cariae prouinciae. similiter. M VIIII 393
97 Thomas misericordia dei episcopus Circesii. similiter. Sur II 601
98 Soterus misericordia dei episcopus sanctae ecclesiae Aulonensium. similiter.
99 Gennadius misericordia dei episcopus Zenonopolitanorum ciuitatis Pamphyliae prouinciae. similiter.
100 Cosmas humilis episcopus Malleotanorum ciuitatis. similiter.
101 Dionysius misericordia dei episcopus Megarensium ciuitatis. similiter.
102 Callinicus misericordia dei episcopus Opuntiorum ciuitatis. similiter.
103 Paschasius misericordia Christi episcopus sanctae ecclesiae Aegii ciuitatis. similiter.
104 Erasimus misericordia dei episcopus Cibyritanorum ciuitatis. similiter.
105 Sergius misericordia dei episcopus Himereos. similiter.
106 Iohannes misericordia dei episcopus Neocaesareae Euphratensis. similiter.
107 Thalelaeus misericordia dei episcopus Isindon Pamphyliae prouinciae. similiter.
108 Cresconius misericordia dei episcopus sanctae ecclesiae catholicae municipii Zattarensis prouinciae Numidiae. similiter.
109 Anatolius humilis episcopus Sebastenorum ciuitatis. similiter.
110 Nonnus misericordia dei episcopus Dausaron. similiter.
111 Stephanus misericordia dei episcopus Balaneotanorum. similiter.

G s (b)

1 misericordia dei *om. G* 2 Asincrentius *G* misericordia dei *G bis* similiter *om. G* 4 humilis *om. G*] misericordia dei *b* 6 Cypprianus *G* 7 Restutus *G s* misericordia dei *om. G* 8 Miley *b* Mileon *s* 9 misericordia dei *om. G* constantieorū *G* Constantinorum *s* 14 misericordia dei *om. G* Halicarnassensium *s* 16 circensii *G* 18 misericordia dei *om. G* 18/19 phamphilie *G* 19 similiter *om. G* 21 Dionisius *G* 22 dei] domini Christi *s* 23 Pascasius *G* misericordia Christi *om. G* egii *G* 25 Erasimus — similiter *om. G* Erasmus *s* Cybiratanorum *s* 27 misericordia dei *om. G* neocesarie *G* eufratensiae *G* Euphratesiae *s* 28 Talleleus *G* Thallelaeus *s* misericordia dei *om. G* Isindorum *s* pamphilie *G* 30 misericordia dei *om. G* 31 zattarensi *G* Zatarensis *s* 32 similiter *om. G* 33 ep̄ misericordia dei *trp. G s* dauron *G s*

112 Victor misericordia dei episcopus catholicae ecclesiae municipii Sinna prouinciae proconsularis. similiter.

113 Constantinus misericordia dei episcopus Midaii. similiter.

114 Macarius misericordia dei episcopus Prymnesiorum ciuitatis Phrygiae Salutaris prouinciae. similiter.

L V 584 115 Mega[lu]s misericordia dei episcopus Mirenorum ciuitatis Phrygiae Salutaris prouinciae. similiter.

116 Genethlius misericordia dei episcopus Dorylaii. similiter.

117 Cresciturus misericordia dei episcopus sanctae ecclesiae catholicae ciuitatis Bossae prouinciae proconsularis. similiter.

118 Niceta misericordia dei episcopus Epiphaniensium ciuitatis secundae Ciliciae prouinciae. similiter.

119 Alexander misericordia dei episcopus Dionysii ciuitatis. similiter.

120 Pelagius misericordia dei episcopus Azanorum ciuitatis prouinciae Phrygiae Pacatianae. similiter.

121 Hieron misericordia dei episcopus Anastasiopolitanorum ciuitatis Phrygiae Pacatianae prouinciae. similiter.

122 Glaucus misericordia dei episcopus Alionorum ciuitatis ⟨Phrygiae⟩ Pacatianae prouinciae. similiter.

M VIIII 394 123 Procopius misericordia dei episcopus sanctae ecclesiae Antinoi Thebanae ciuitatis. similiter.

124 Petrus misericordia dei episcopus Dometiopolitanorum ciuitatis Isauriae prouinciae. similiter.

125 Iohannes misericordia dei episcopus Colonensium siue Theodoriadis ciuitatis. similiter.

126 Phronimus misericordia dei episcopus Synaitanorum Phrygiae Pacatianae prouinciae. similiter.

127 Iohannes misericordia dei episcopus sanctae ecclesiae Dorostoli ciuitatis. similiter.

128 Vranius misericordia dei episcopus Trallenorum ciuitatis Lydiae prouinciae. similiter.

129 Iohannes misericordia dei episcopus Cerasenorum ciuitatis Lydiae prouinciae. similiter.

130 Macedonius misericordia dei episcopus nouae Iustinianae Bithyniae prouinciae. similiter.

131 Ecdicius misericordia dei episcopus Teni insulae. similiter.

G s (b)

1 misericordia dei *usque ad* 26 *om. G* 2 similiter *om. G* 3 midei *G* *Midai *s* 4 Marcarius *G* pmnestoriũ *G* phrigie *G* 6/7 Megalus misericordia dei episcopus Myrenorum ciuitatis Phrygiae salutaris prouinciae similiter *s. om. G; sed cf. 138 et Chrysos, Bischofslisten p. 46—49* 10 bosset *G* 11 Niceta *G s* ephanensium *G* 11/12 Ciliciae] alicie *G* 13 dionysi *G s* 14/15 frigie pacatione *G* 16 phrigie *G* 17 similiter *om. G* 18 Glaucos *G* alienorum *G* Phrygiae *om. G s b* 20 Antenon *s* antenoi *G b* 22 domitiopolitanorum *G s* hisaurie *G* 24 ep̄ scolonensium *G* 26 Phronimi *G* Phronymus *s* sinnaitarum *G* Simaitanorum *s* frigie *G* 28 Iohanne *G* 30 Vramus *G* 31 similiter *om. G* 32 Caesarenorum *s* 33 similiter *om. G* 34 Macedomus *G* bythinie *G* 35 similiter *om. G*

132 Eulogius misericordia dei episcopus Danabon ciuitatis. similiter.
133 Theodorus misericordia dei episcopus Coradensium ciuitatis. similiter.
134 Helpidophorus misericordia dei episcopus sanctae ecclesiae Anastasiopoleos Cariae prouinciae. similiter.
135 Cyrion misericordia dei episcopus sanctae ecclesiae Dadimorum. similiter.
136 Theodorus misericordia dei episcopus Laodicensium ciuitatis. similiter.
137 Silas misericordia dei episcopus Tiberiupoleos ⟨Phrygiae⟩ Pacatianae prouinciae. similiter.
138 Megas misericordia dei episcopus Mirenorum ciuitatis agens uicem Diogenis religiosissimi episcopi Augustopolitanae ciuitatis. similiter.
139 Theodorus misericordia dei episcopus Ingilon ciuitatis. similiter.
140 Iulianus misericordia dei episcopus ciuitatis Zeugmatis. similiter.
141 Dorymenes misericordia dei episcopus ciuitatis Adraon Arabiae prouinciae. similiter.
142 Iohannes misericordia dei episcopus Leri ciuitatis. similiter.
143 Theodorus misericordia dei episcopus clarae Gargarensium ciuitatis. similiter.
144 Theodorus misericordia dei episcopus Comanensium ciuitatis secundae Armeniae prouinciae. similiter.
145 Rufinus misericordia dei episcopus Sebastianorum metropoleos. similiter.
146 Conon misericordia dei episcopus Semneatanorum ciuitatis. similiter.
147 Cyriacus ⟨misericordia dei⟩ episcopus sanctae ecclesiae Casatanorum ciuitatis. similiter.
148 Sisinnius misericordia dei episcopus sanctae ecclesiae Praeneti ciuitatis. similiter.
149 Iulianus misericordia dei episcopus Batnon ciuitatis. similiter.
150 Anastasius misericordia dei episcopus Rachlenorum ciuitatis prouinciae Tyriorum. similiter.
151 Theodorus misericordia dei episcopus sanctae ecclesiae Porthmi Graeciae prouinciae. similiter. Sur II 602
152 Paulus misericordia dei episcopus sanctae ecclesiae Stectorii ciuitatis Pentapoliticae regionis Phrygiae Salutaris prouinciae. similiter. L V 585
153 Stephanus misericordia dei episcopus Amasenorum clarae metropoleos. similiter. M VIIII 395
154 Paulus misericordia dei episcopus Adrasenorum ciuitatis. similiter.
155 Euander humilis episcopus sanctae dei ecclesiae Cnidi ciuitatis. similiter.

G s (b)

1 dabon *G s* Danabon *b* 3 Elpidephorus *G* Elpidophorus *s* misericordia dei *om. G* 4 casie *G* 6 Theodurus *G* 7 Silias *b* misericordia dei *om. G* Tiberiopoleos *s* Phrygiae *om. G s* paccatiane *G* 9 myrenorum *G s* 11 ciuitatis *om. G* 14 similiter *om. G* 15 liri *G* 16 Theodorus — 17 similiter *om. s* Gangrensium *b* 18 misericordia dei *om. G* 21 semeatanorum *G* 22 misericordia dei *om. G s* 24 Sisinmus *G* 27 misericordia dei *om. G* 29 ep̄ xp̄i *G* ecclesiae *om. G* porthini grecie *G* 30 similiter *om. G* 31 rectorii *G* 32 frigie *G* 33 clara *G* 34 similiter *om. G*

156 Menas peccator et humilis episcopus Carpathiorum insularum. similiter.
157 Eleusinius misericordia dei episcopus Traianopolitanorum metropoleos Rhodopiae prouinciae. similiter.
L V 586 158 Sabatius misericordia dei episcopus Arcadiopoleos. similiter.
159 Stephanus misericordia dei episcopus metropoleos Iustinianae nouae siue Darasi. similiter.
M VIIII 396 160 Stephanus misericordia dei episcopus Chersonis. similiter.
161 Cyprianus misericordia dei episcopus Adrianutheron ciuitatis. similiter.
162 Iohannes misericordia dei episcopus Apamenorum ciuitatis Pisidiae prouinciae. similiter.
163 Leontius misericordia dei episcopus Amadessenorum ciuitatis. similiter.
164 Theodorus gratia Christi episcopus Bizyenorum metropoleos. similiter.
165 Paulus misericordia dei episcopus Anchiali ciuitatis. similiter.
166 Conon misericordia dei episcopus Adrianitanae ciuitatis. similiter.

G s (b)

1 carpadorum *G* Carpathorum *s* 2 Eleusimus *G* misericordia dei *om. G* tralano politanorū *G* 2/3 rodopie *G* Rhodopiae *s* similiter *om. G* 4 Sabbatius *s* archadii ipoleos *G* Archadiopoleos *s* 5 misericordia dei *om. G* iustimane *G* 8 Ciprianus *G* similiter *om. G* 10 similiter *om. G* 12 Byzienorum *s* similiter *om. G* 14 *post* similiter *adnot.:* Explicit. In hac synodo sederunt episcopi CLXV *s* Explicit. In hac synodo sederunt Episcopi CLXVI *b*

APPENDIX

VERSIONES GRAECAE

I 1 Eutychii epistula ad Vigilium (cf. p. 15, 2—16, 15)
2 Vigilii epistula I ad Eutychium (cf. p. 16, 17—18, 14)

II Sententiae dogmaticae
1 pars prior (cf. p. 208, 1—11)
2 pars posterior (cf. p. 214, 16—28)

III Canones (cf. p. 215—220)

IIII Vigilii epistula II ad Eutychium

V Canones XV (contra Origenem siue Origenistas)

Π = codex Parisinus gr. 1115 a. 1276
A = codex Arundelianus 529 a. 1111
I = codex Athous monasterii Iwiron gr. 381 s. XV
Z = codex Ambrosianus E 94 sup. s. XIII
Ω = codex Ambrosianus F 48 sup. s. XII
Φ = codex Ambrosianus B 107 sup. s. XII—XIII
M = codex Venetus Marcianus gr. 226 s. XIII—XIIII
Λ = codex Vaticanus gr. 1455 a. 1299
O = codex Vindobonensis hist. gr. 7 s. XII—XIII

Τῶι τὰ πάντα ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι κυρίωι ἀδελφῶι καὶ συλλειτουργῶι
M VIIII 185 1 Βιγιλίωι Εὐτύχιος. Εἰδότες ὁπόσων ἀγαθῶν αἰτία ἐστὶν ἡ τοῦ θεοῦ εἰρήνη φρουροῦσα τὰς καρδίας καὶ τὰ νοήματα τῶν πιστῶν καὶ συνάγουσα αὐτοὺς εἰς τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν τῆι περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως ὁμολογίαι καὶ τῆι τῶν θείων ἐντολῶν κατορθώσει καὶ τὸν θεὸν εὐμενῆ καθιστῶσα τοῖς εἰς τὰ ὀρθὰ ὁμονοοῦσι, διὰ τοῦτο σπουδάζοντες τὴν ἕνωσιν φυλάξαι πρὸς τὴν καθολικὴν καθέδραν τῆς ὑμετέρας μακαριότητος φανερὸν ποιοῦμεν, ὅτι ἀεὶ ἡμεῖς ἐφυλάξαμεν καὶ φυλάττομεν τὴν πίστιν τὴν ἐξ ἀρχῆς παραδοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις καὶ παρ' ἐκείνων ἐν παντὶ τῶι κόσμωι κηρυχθεῖσαν καὶ ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων σαφηνισθεῖσαν καὶ μάλιστα ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς ἁγίαις τέτρασι συνόδοις συνελθόντων, οἷς διὰ παντὸς καὶ ἐν πᾶσιν ἀκολουθοῦμεν καὶ δεχόμεθα, τουτέστι τοὺς τριακοσίους δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίους πατέρας τοὺς ἐν Νικαίαι συνελθόντας καὶ τὸ ἅγιον σύμβολον ἤτοι μάθημα τῆς πίστεως ἐκθεμένους καὶ τὴν Ἀρείου μανίαν ἀναθεματίσαντας καὶ τοὺς ταύτην φρονήσαντας ἢ φρονοῦντας. δεχόμεθα δὲ καὶ τοὺς ρν̄ ἁγίους πατέρας τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει συνελθόντας, οἵτινες τὸ αὐτὸ ἅγιον μάθημα ἐσαφήνισαν καὶ τὰ περὶ τῆς θεότητος τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐτράνωσαν καὶ τὴν αἵρεσιν Μακεδονίου τοῦ πνευματομάχου καὶ τὸν ἀσεβῆ Ἀπολινάριον κατέκριναν μετὰ τῶν τὰ αὐτὰ ἐκείνοις φρονησάντων ἢ φρονούντων. δεχόμεθα δὲ καὶ τοὺς σ̄ ἁγίους πατέρας τοὺς ἐν τῆι κατ' Ἔφεσον πρώτηι συνόδωι ἀθροισθέντας, οἵτινες διὰ πάντων ἠκολούθησαν τῶι αὐτῶι ἁγίωι συμβόλωι ἤτοι μαθήματι καὶ κατέκριναν Νεστόριον τὸν ἀσεβῆ καὶ τὰ μυσαρὰ αὐτοῦ δόγματα καὶ τοὺς τὰ ὅμοια αὐτῶι ὁτεδήποτε φρονήσαντας ἢ φρονοῦντας. πρὸς τούτοις δὲ δεχόμεθα καὶ τοὺς χλ̄ ἁγίους πατέρας τοὺς ἐν Χαλκηδόνι συνελθόντας, οἵτινες καὶ αὐτοὶ διὰ πάντων συνήινεσαν ταῖς προρρηθείσαις

Eutychii epistulam ad Vigilium praebent codd. Paris. gr. 1115, fol. 31ᵘ—32ᵘ (Π) et Arundel. 529, fol. 75ᵘ—77ᵘ (A) et Athous Iwiron 381, fol. 308ᵘ—309ᵘ (I); Latine ext. p. 15, 2—16, 15 2—236, 22 *cf. p.* 237, 1—238, 5 5 διὰ τοῦτο — 236, 4 ἐκκλησίαις *adferuntur in sessione Ferrariensi III (V) concilii Florentini [ed. I. Gill S. I., Concilium Florentinum, ser. B, uol. V 1 (Romae 1953) p. 78—80] (φ).*

Π A I, φ *[inde a* 5 διὰ τοῦτο*]*

inscr. Ἐκ τοῦ δευτέρου βιβλίου τῶν πρακτικῶν (ἐκ τῶν ὑπομνημάτων ΠA) τῆς ἁγίας καὶ (*om.* ΠA) οἰκουμενικῆς ε̄ συνόδου. Ἐπιστολὴ (*om.* Π) εὐτυχίου ἀρχιεπισκόπου κωνσταντινουπόλεως πρὸς βιγίλιον (Βιγήλιον A ιιγίλλιον Π) πάπαν ῥώμης ΠAI 2 ιιγιλλίωι Π ιιγηλίωι A ἰδόντες Π, *cf. p.* 237, 1 *et uers. Lat.* 2/3 φρονοῦσα Π 6 καθολικὴν] ἀποστολικὴν Aφ *et p.* 237, 5 *et uers. Lat.* ἡμετέρας A 7 ἡμεῖς ἀεὶ *trp.* φ 9 ὑπὸ] ἀπὸ Aφ καὶ ἀπὸ — 10 μάλιστα *in calce* A 9 ἁγίων *om.* I 10 ἁγίαις] ἄλλαις φ διὰ πάντων Aφ *et p.* 237, 9 11 ἐν ἅπασιν φ *et p.* 237, 9 11/12 ἁγίων πατέρων Π 13 ἀποκηρύξαντας καὶ ἀναθεματίσαντας φ ταύτην] αὐτὴν φ 16 ἀπολλινάριον Π 18 σ̄] διακοσίους Iφ πρώτηι] τρίτηι φ *suprascr.* I 19 καὶ *om.* Π 21 δὲ *om.* Πφ χλ̄] ἑξακοσίους τριάκοντα φ 22 καλχιδόνι A *ut solet* προριθείσαις A

ἁγίαις τρισὶ συνόδοις καὶ ἠκολούθησαν τῶι προειρημένωι συμβόλωι ἤτοι μαθήματι τῶι παρὰ τῶν τιη ἁγίων πατέρων ἐκτεθέντι καὶ ὑπὸ τῶν ρν ἁγίων πατέρων σαφηνισθέντι καὶ ἀνεθεμάτισαν τοὺς ἕτερον παρὰ τὸ εἰρημένον σύμβολον τολμῶντας διδάσκειν ἢ ἐκτίθεσθαι ἢ παραδιδόναι ταῖς ἁγίαις τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις. κατέκριναν δὲ καὶ ἀνεθεμάτισαν καὶ Εὐτυχῆ καὶ Νεστόριον καὶ τὰ ἀσεβῆ αὐτῶν δόγματα καὶ τοὺς τὰ ὅμοια αὐτοῖς φρονή- 5

2 σαντας ἢ φρονοῦντας. τούτων οὕτως ἐχόντων δῆλον ποιοῦμεν, ὅτι πάντα τὰ ὑπὸ τῶν προειρημένων ἁγίων τεσσάρων συνόδων κριθέντα τε καὶ ὁρισθέντα καὶ ἐφυλάξαμεν καὶ M VIII 188 φυλάττομεν, ἐπειδή, εἰ καὶ κατὰ διαφόρους χρόνους αἱ εἰρημέναι ἁγίαι τέσσαρες σύνοδοι ἐγένοντο, ὅμως μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ὁμολογίαν τῆς πίστεως ἐφύλαξαν καὶ ἐκήρυξαν. δεχόμεθα δὲ καὶ περιπτυσσόμεθα καὶ τὰς ἐπιστολὰς τῶν προέδρων τῆς ἐν Ῥώμηι ἀποστολικῆς 10 καθέδρας τῶν τε ἄλλων καὶ Λέοντος τοῦ ἐν ἁγίοις τὰς περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως γεγραμμένας

3 καὶ περὶ τῶν ἁγίων τεσσάρων συνόδων ἢ μιᾶς ἐξ αὐτῶν. ὁπότε τοίνυν τὰ προειρημένα πάντα καὶ ἐφυλάξαμεν καὶ φυλάττομεν καὶ ἐν τούτοις συμφωνοῦμεν ἀλλήλοις, ἀναγκαῖόν ἐστιν ἀντιβληθῆναι περὶ τῶν τριῶν κεφαλαίων, περὶ ὧν τισι ζήτησις ἀνεφύη. καὶ διὰ τοῦτο αἰτοῦμεν προκαθημένης ἡμῶν τῆς ὑμετέρας μακαριότητος ἀταράχως καὶ μετὰ ἱερατικῆς πραιότητος τῶν ἁγίων προκειμένων εὐαγγελίων τὰ αὐτὰ κεφάλαια ἐν μέσωι προτιθέμενα κοινῶι τρακτάτωι ζητηθῆναι καὶ ἀντιβληθῆναι καὶ πέρας ἐπιτεθῆναι τῆι ζητήσει θεῶι ἀρέσκον καὶ σύμφωνον τοῖς παρὰ τῶν ἁγίων τεσσάρων συνόδων ὁρισθεῖσιν, ἐπειδὴ εἰς αὔξησιν τῆς εἰρήνης καὶ εἰς ὁμόνοιαν τῶν ἐκκλησιῶν συντείνει τὸ πάσης διχονοίας ἐκ μέσου ἀναιρουμένης τὰ ὑπὸ τῶν ἁγίων τεσσάρων συνόδων ὁρισθέντα ἀσάλευτα τηρηθῆναι τοῦ σεβάσματος τῶν ἁγίων συνόδων ἐν ἅπασι φυλαττομένου. τούτοις δὲ καὶ ὑπεσημηνάμεθα.

καὶ ὑπογραφή. ἐρρωμένος ἐν κυρίωι ὑπερεύχου ἡμῶν, ἁγιώτατε καὶ μακαριώτατε ἀδελφέ. ἐγὼ Εὐτύχιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης πᾶσι τοῖς προγεγραμμένοις ὑπέγραψα.

Ὁ αὐτὸς λίβελλος ἐγένετο καὶ παρὰ Ἀπολιναρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως καὶ Δομνίνου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Θεουπολιτῶν καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τῶν καὶ ἐνδημούντων ταύτηι τῆι βασιλίδι πόλει πρὸς τὸν αὐτὸν ὁσιώτατον Βιγίλιον.

I 2 VIGILII EPISTVLA I AD EVTYCHIVM

Ps. 125, 2 **1** Τῶι ἀγαπητῶι ἀδελφῶι Εὐτυχίωι καὶ τοῖς ὑπὸ σὲ ἐπισκόποις Βιγίλιος. Ἐπλη- JK 932
ρώθη χαρᾶς τὸ στόμα ἡμῶν καὶ ἡ γλῶσσα ἡμῶν ἀγαλλιάσεως, ὅτι τῆς συγχύ- 31
σεως τοῦ διχονοεῖν περιαιρεθείσης τὴν εἰρήνην ὁ θεὸς τῆι αὐτοῦ ἀποκατέστησεν ἐκκλησίαι,
Ps. 132, 1 ἵνα πληρωθῆι τὸ γεγραμμένον· ἰδοὺ δὴ τί καλὸν ἢ τί τερπνὸν ἀλλ' ἢ τὸ κατοικεῖν ἀδελφοὺς ἐπὶ τὸ αὐτό; πάνυ γὰρ ἡμᾶς ἐν κυρίωι ἀγαλλιᾶσθαι προσήκει, ὅτιπερ ἐγγράφως ἡμῖν προσηνέχθη πληροφορία τῆς ὑμετέρας ἀγάπης, ἧς ἡ δύναμις οὕτως ἔχει· 35

---

30 sq. *Vigilii epist. ad Eutychium ext. in codd. Paris. gr. 1115, fol. 32ᵘ—34ʳ (Π) et Arundel. 529, fol. 77ᵘ—80ᵘ (A) et Athoo Iwiron 381, fol. 309ᵘ—311ʳ (I); uersio Latina ext. p. 16, 17—18, 14; cf. quae eo loco notaui.*

Π A I, φ *[usque ad* 4 ἐκκλησίαις*]*

1 προρρηθέντι Π 2 τιη *om.* I ὑπὸ] ἀπὸ ΠA 6 ὑπὸ] ἀπὸ ΠA 7 τεσσάρων· δ I τε *om.* I 8 εἰ *om.* Π 12 καὶ *om.* Π 14 διαντιβληθῆναι ΠA 15 ἡμῶν *om.* I 18 τεσσάρων] δ I 20 τεσσάρων] δ I 23 καὶ¹ *om.* A καὶ ὑπογραφή *om.* I 25 προγεγραμμένης A 27 μεγαλουπόλεως Π 28 ταύτηι *om.* I 29 ιιγίλλιον Π ιιγίλιον A 30 *inscr.* ἀντίγραφον ἐπιστολῆς Βιγιλίου (ιιγιλλίου Π) τοῦ ὁσιωτάτου πάπα πρὸς εὐτύχιον τὸν ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον κωνσταντινουπόλεως καὶ τὴν ὑπ' αὐτὸν σύνοδον ΠAI 34/35 ἔγγραφος I *corr. ex* ἐγγράφως A 35 ἡμῶν Π ἡμετέρας Π

2 1 Εἰδότες ὁπόσων ἀγαθῶν αἰτία ἐστὶν ἡ τοῦ θεοῦ εἰρήνη φρουροῦσα τὰς καρδίας καὶ τὰ νοήματα τῶν πιστῶν καὶ συνάγουσα [τοὺς] αὐτοὺς εἰς τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν τῇι περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως ὁμολογίαι καὶ τῇι τῶν ἐντολῶν κατορθώσει καὶ τὸν θεὸν εὐμενῆ καθιστῶσα τοῖς εἰς τὰ ὀρθὰ ὁμονοοῦσι, διὰ τοῦτο σπουδάζοντες τὴν ἕνωσιν φυλάξαι πρὸς τὴν ἀποστολικὴν καθέδραν τῆς ὑμετέρας μακαριότητος φανερὸν ποιοῦμεν, ὅτι ἡμεῖς ἀεὶ ἐφυλάξαμεν καὶ φυλάττομεν τὴν πίστιν τὴν ἐξ ἀρχῆς παραδοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις καὶ παρ' ἐκείνων ἐν παντὶ τῶι κόσμωι κηρυχθεῖσαν καὶ ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων σαφηνισθεῖσαν καὶ μάλιστα ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς ἁγίαις τέτρασι συνόδοις συνελθόντων, οἷς διὰ πάντων καὶ ἐν ἅπασιν ἀκολουθοῦμεν καὶ δεχόμεθα, τουτέστι τοὺς τιη ἁγίους πατέρας τοὺς ἐν Νικαίαι συνελθόντας καὶ τὸ ἅγιον σύμβολον ἤτοι μάθημα τῆς πίστεως ἐκθεμένους καὶ τὴν Ἀρείου μανίαν ἀναθεματίσαντας καὶ τοὺς ταύτην φρονήσαντας ἢ φρονοῦντας· δεχόμεθα δὲ καὶ τοὺς ρν ἁγίους πατέρας τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει συνελθόντας, οἵτινες τὸ αὐτὸ ἅγιον μάθημα ἐσαφήνισαν καὶ τὰ περὶ τῆς θεότητος τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐτράνωσαν καὶ τὴν αἵρεσιν Μακεδονίου τοῦ πνευματομάχου καὶ τὸν ἀσεβῆ Ἀπολινάριον κατέκριναν μετὰ τῶν τὰ αὐτὰ ἐκείνοις φρονησάντων ἢ φρονούντων. δεχόμεθα δὲ καὶ τοὺς διακοσίους ἁγίους πατέρας τοὺς ἐν τῇι κατ' Ἔφεσον πρώτηι συνόδωι ἀθροισθέντας, οἵτινες διὰ πάντων ἠκολούθησαν τῶι αὐτῶι ἁγίωι συμβόλωι ἤτοι μαθήματι καὶ κατέκριναν Νεστόριον τὸν ἀσεβῆ καὶ τὰ μυσαρὰ αὐτοῦ δόγματα καὶ τοὺς τὰ ὅμοια αὐτῶι ὁτεδήποτε φρονήσαντας ἢ φρονοῦντας. πρὸς τούτοις δὲ δεχόμεθα καὶ τοὺς χλ ἁγίους πατέρας τοὺς ἐν Χαλκηδόνι συνελθόντας, οἵτινες καὶ αὐτοὶ διὰ πάντων συνήινεσαν ταῖς προρρηθείσαις ἁγίαις τρισὶ συνόδοις καὶ ἠκολούθησαν τῶι προειρημένωι συμβόλωι ἤτοι μαθήματι τῶι παρὰ τῶν τιη ἁγίων πατέρων ἐκτεθέντι καὶ ὑπὸ τῶν ρν ἁγίων πατέρων σαφηνισθέντι καὶ ἀνεθεμάτισαν τοὺς ἕτερον παρὰ τὸ εἰρημένον σύμβολον τολμῶντας διδάσκειν ἢ ἐκτίθεσθαι ἢ παραδιδόναι ταῖς ἁγίαις τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις. κατέκριναν δὲ καὶ ἀνεθεμάτισαν καὶ Εὐτυχῆ καὶ Νεστόριον
2 καὶ τὰ ἀσεβῆ αὐτῶν δόγματα καὶ τοὺς τὰ ὅμοια αὐτοῖς φρονήσαντας ἢ φρονοῦντας. τούτων οὕτως ἐχόντων δῆλον ποιοῦμεν, ὅτι πάντα τὰ ὑπὸ τῶν προειρημένων ἁγίων τεσσάρων συνόδων κριθέντα τε καὶ ὁρισθέντα καὶ ἐφυλάξαμεν καὶ φυλάττομεν, ἐπειδή, εἰ καὶ κατὰ διαφόρους χρόνους αἱ εἰρημέναι ἁγίαι τέσσαρες σύνοδοι ἐγένοντο, ὅμως μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ὁμολογίαν τῆς πίστεως ἐφύλαξαν καὶ ἐκήρυξαν. δεχόμεθα δὲ καὶ περιπτυσσόμεθα καὶ τὰς ἐπιστολὰς τῶν προέδρων τῆς ἐν Ῥώμηι ἀποστολικῆς καθέδρας τῶν τε ἄλλων καὶ Λέοντος τοῦ ἐν ἁγίοις τὰς περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως γεγραμμένας καὶ περὶ τῶν ἁγίων
3 τεσσάρων συνόδων ἢ μιᾶς ἐξ αὐτῶν. ὁπότε τοίνυν τὰ προειρημένα πάντα καὶ ἐφυλάξαμεν καὶ φυλάττομεν καὶ ἐν τούτοις συμφωνοῦμεν ἀλλήλοις, ἀναγκαῖόν ἐστιν ἀντιβληθῆναι περὶ τῶν τριῶν κεφαλαίων, περὶ ὧν τισι ζήτησις ἀνεφύη. καὶ διὰ τοῦτο αἰτοῦμεν προκαθημένης ἡμῶν τῆς ὑμετέρας μακαριότητος ἀταράχως καὶ μετὰ ἱερατικῆς πραιότητος τῶν ἁγίων προκειμένων εὐαγγελίων τὰ αὐτὰ κεφάλαια ἐν μέσωι προτιθέμενα κοινῶι τρακτάτωι

---

4 διὰ τοῦτο — 25 ἐκκλησίαις *cf. quae ad p.* 235, 5—236, 4 ***notaui***.

Π A I, φ *[inde a* 4 διὰ τοῦτο *usque ad* 25 ἐκκλησίαις*]*

2 τοὺς ΠA *om.* I, *cf. et p.* 235, 3 3 θείων ἐντολῶν *p.* 235, 4 εὐμενᾶ A 5 ὑμῶν Π 8 ὑπὸ] ἀπὸ ΠAφ 9 ἁγίαις] ἄλλαις φ 10 τριακοσίους δέκα καὶ ὀκτὼ AI καὶ ἁγίους I 12 ἀποκηρύξαντας καὶ ἀναθεματίσαντας φ ταύτην] αὐτὴν φ ρν] ἑκατὸν πεντήκοντα A 17 πρώτηι] τρίτηι φ 20 δὲ *om.* φ χλ] ἑξακοσίους τριάκοντα Aφ 22 συμιόλου Π τιη] τι καὶ ὀκτὼ I τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ A 23 ὑπὸ] ἀπὸ ΠA ρν] ἑκατὸν πεντήκοντα A καὶ ἀνεθεμάτισαν — 25 δὲ *om.* I 24 ἢ¹ *om.* Π 27 προειρημένων] πρὸ A *om.* I 28 τεσσάρων] δ I 36 ἡμῶν *om.* A *(lacuna erasa)* I 37 ἐμμέσω Π

ζητηθῆναι καὶ ἀντιβληθῆναι καὶ πέρας ἐπιτεθῆναι τῇ ζητήσει θεῶι ἀρέσκον καὶ συμφωνοῦν τοῖς παρὰ τῶν ἁγίων ⟨τεσσάρων⟩ συνόδων ὁρισθεῖσιν, ἐπειδὴ εἰς αὔξησιν τῆς εἰρήνης καὶ εἰς ὁμόνοιαν τῶν ἐκκλησιῶν συντείνει τὸ πάσης διχονοίας ἐκ μέσου ἀναιρουμένης τὰ ὑπὸ τῶν ἁγίων τεσσάρων συνόδων ὁρισθέντα ἀσάλευτα τηρηθῆναι τοῦ σεβάσματος τῶν ἁγίων συνόδων ἐν ἅπασι φυλαττομένου. τούτοις δὲ καὶ ὑπεσημηνάμεθα.

3 Ταύτης τῆς ὀρθοδόξου ὁμολογίας τὴν φαιδρότητα ἀσμένως περιπτυξάμενοι τὰ αὐτὰ ἡμεῖς διὰ πάντων καὶ ἐν ἅπασιν ἀποδεχόμενοι φυλάξειν τε καὶ ἀμωμήτως τηρήσειν τοῦ M VIIII 189
θεοῦ ἡμῶν προηγουμένου ἐπαγγελλόμεθα· ἁπάντων τοίνυν τῶν τῇ ὑμετέραι περιεχομένων ὁμολογίαι ἐν τῇ οἰκείαι δυνάμει εἰς τὸ διηνεκὲς μενόντων ἤιτησεν ἡ ἀδελφότης ὑμῶν, ὥστε ἡμῶν προκαθημένων περὶ τῶν τριῶν κεφαλαίων, ἐξ ὧν ζήτησις ἀνεφύη, ἀταράχως τε καὶ μετὰ ἱερατικῆς πραιότητος τῶν ἁγίων προκειμένων εὐαγγελίων συγκριθῆναι καὶ τέλος τῇ ζητήσει ταύτηι τῶι θεῶι ἀρέσκον καὶ συμβαῖνον τοῖς παρὰ τῶν μνημονευθεισῶν τεσσάρων ἁγίων συνόδων ὁρισθεῖσιν ἐπιτεθῆναι, ἵνα πάσης ἐκ μέσου διχονοίας ἀναιρουμένης τὰ ὑπὸ τῶν ἁγίων τεσσάρων συνόδων ὁρισθέντα ἀσάλευτα φυλαχθείη τοῦ σεβάσματος τῶν αὐτῶν συνόδων ἐν ἅπασι φυλαττομένου. ἥνπερ ὁμολογίαν τῶν πατρικῶν παραδόσεων μνημονεύουσαν καὶ αὐταῖς ἀκολουθοῦσαν τοῦτο μὲν ἐν τῇ ὑμῶν ἀδελφότητι, τοῦτο δὲ ἐν ἅπασι τοῖς τὰ ὅμοια ὁμολογήσασί τε καὶ ὁμολογοῦσι παντὸς ἐπαίνου πεπληρωμένην κρίνομεν καὶ ἡμετέρους ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος ἀληθῶς ἀδελφοὺς ἐπιγινώσκομεν. ὅθεν τὴν τοῦ θεοῦ φιλανθρωπίαν ἱκετεύομεν, ὥστε πάντας ἡμᾶς ἐν ταύτηι τῇ ὁμολογίαι καὶ ταῖς πατρικαῖς παραδόσεσιν ἐμμένοντας ἀξίους εὑρεθῆναι τοῦ ἐπαγγέλματος ἡμῶν καὶ ἐν τῇ ἡμέραι τῆς θείας κρίσεως ἐπ' οὐδεμιᾶι παραβάσει τῶν πατρικῶν διατυπώσεων ὑπεύ-
4 θύνους εὑρεθῆναι. τούτων οὕτως εἰρημένων τῆς ὑμετέρας αἰτήσεως τὸν πόθον ἐγνωκότες ἐπενεύσαμεν, ἵνα περὶ τῶν τριῶν κεφαλαίων, ἐξ ὧν ζήτησις ἀνεφύη, γινομένης κανονικῆς συνόδου καὶ τοῦ δικαίου φυλαττομένου ἐν μέσωι [τῶν] προκειμένων τῶν ἁγίων εὐαγγελίων ἅμα τοῖς ἐνωθεῖσιν ἡμῖν ἀδελφοῖς σύγκρισιν ποιησώμεθα καὶ τέλος δοθῆι τῶι θεῶι ἀρέσκον καὶ συμβαῖνον τοῖς παρὰ τῶν ἁγίων τεσσάρων συνόδων ὁρισθεῖσιν, εἰδότες δηλαδή, καθάπερ καὶ ἡ τῆς κοινῆς ὁμολογίας μαρτυρία δείκνυσιν, ὡς τῶν μνημονευθεισῶν τεσσάρων συνόδων ἐν ἅπασι τὸ σέβας φυλάττεται. ὑπογραφή. ὁ θεὸς σὲ ὑγιῆ διαφυλάξει, ἀδελφὲ τιμιώτατε.

ἐδόθη πρὸ ἑπτὰ εἰδῶν Ἰανουαρίων βασιλείας τοῦ δεσπότου Ἰουστινιανοῦ τοῦ d. 7. m. Ian.
αἰωνίου Αὐγούστου ἔτους εἰκοστοεβδόμου μετὰ τὴν ὑπατείαν Βασιλείου τοῦ λαμπροτάτου a. 553
ἔτους δωδεκάτου.

5 Τῶι αὐτῶι τύπωι ἔγραψε καὶ πρὸς Ἀπολινάριον τὸν ὁσιώτατον ἀρχιεπίσκοπον τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως καὶ πρὸς Δομνῖνον τὸν ὁσιώτατον ἀρχιεπίσκοπον τῆς Θεουπολιτῶν καὶ τὴν ὑπ' αὐτοὺς σύνοδον.

Π A I

1 ἐπιζητηθῆναι τῇι συζητήσει Π 2 τεσσάρων *om.* ΠAI 6 αὐτὰ καὶ I 9 μενόντων μόνον τῶν Π *ex* μόνον τῶν *corr.* A ὥστε] ὧ ὅτε Π 10 ἐξ] *cf. p.* 237, 35 περὶ 12/13 τεσσάρων] δ̄ I 14 ὑπὸ] ἀπὸ ΠA τεσσάρων] δ̄ I 24 ἐμμέσω Π τῶν¹ Π *om.* AI 25 ποιησόμεθα A 28 ὑπογραφή *om.* I 30 ἑπτὰ] VIII *uers. Lat.* 31 ὑπατίαν ΠA βελισαρίου I 32 δωδεκάτου] ιβ̄ I

II SENTENTIA SYNODICA

M VIIII 368 Τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ε̄ συνόδου ἐκ τῆς η̄ πράξεως κατὰ Θεοδώρου ἐπισκόπου γενομένου Μοψουεστίας.

1 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ τὴν ἐν τοῖς εὐαγγελίοις παραβολὴν πρὸς τὴν ἑκάστου δύναμιν τὰ τάλαντα διανείμαντος καὶ τὴν ἐργασίαν τούτων ἐν καιρῷ τῷι δέοντι ἀπαιτοῦντος, εἰ ὁ πιστευθεὶς τὸ ἓν τάλαντον καὶ φυλάξας ἀμείωτον, ἐφ' ᾧι οὐκ εἰργάσατο καὶ ἐπλεόνασε τὸ πιστευθέν, καταδικάζεται, πόσωι μείζονι καὶ φοβερῷι κρίματι ὑπόκειται ὁ μὴ μόνων τῶν καθ' ἑαυτὸν ἀμελήσας, ἀλλὰ καὶ ἑτέροις σκανδάλου καὶ ταραχῆς γενόμενος αἴτιος, προδήλου πᾶσι τοῖς εὐσεβέσι καθεστῶτος ὡς, ἡνίκα περὶ πίστεως λόγος κινεῖται, οὐ μόνον ὡς ἀσεβὴς κατακρίνεται, ἀλλὰ καὶ ὡς δυνάμενος μὲν κωλῦσαι τὴν ἀσέβειαν, ἀμελήσας δὲ περὶ τὴν τῶν ἑτέρων διόρθωσιν. καὶ ἡμεῖς τοίνυν ποιμαίνειν πιστευθέντες τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου, εὐλαβούμενοι τὴν κατάραν τὴν ἀπειλουμένην τοῖς ἀμελῶς τὰ ἔργα κυρίου ποιοῦσι, σπουδὴν ποιούμεθα τὸ καλὸν τῆς πίστεως σπέρμα διαφυλάξαι καθαρὸν ἀπὸ τῶν τοῦ ἐχθροῦ ἐπισπειρομένων τῆς ἀσεβείας ζιζανίων.

cf. Matth. 25, 14—30 cf. Ier. 48, 10 cf. Matth. 13, 24 sq.

2 Κατακρίνομεν δὲ καὶ ἀναθεματίζομεν πρὸς τοῖς ἄλλοις ἅπασιν αἱρετικοῖς τοῖς κατακριθεῖσι καὶ ἀναθεματισθεῖσι παρὰ τῶν εἰρημένων ἁγίων τεσσάρων συνόδων καὶ ἀπὸ τῆς ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας καὶ Θεόδωρον τὸν γενόμενον ἐπίσκοπον Μοψουεστίας καὶ τὰ ἀσεβῆ αὐτοῦ συγγράμματα καὶ τὰ ἀσεβῶς συγγραφέντα παρὰ Θεοδωρήτου κατά τε τῆς ὀρθῆς πίστεως καὶ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου καὶ τῆς ἐν Ἐφέσωι ἁγίας πρώτης συνόδου, καὶ ὅσα ὑπὲρ συνηγορίας Θεοδώρου καὶ Νεστορίου αὐτῶι γέγραπται. καὶ πρὸς τούτοις ἀναθεματίζομεν καὶ τὴν ἀσεβῆ ἐπιστολὴν τὴν λεγομένην παρὰ Ἴβα γεγράφθαι πρὸς Μάριν τὸν Πέρσην, τὴν ἀρνουμένην τὸν θεὸν λόγον ἐκ τῆς ἁγίας Μαρίας τῆς θεοτόκου σαρκωθέντα ἄνθρωπον γεγενῆσθαι καὶ τὸν θεσπέσιον Κύριλλον ὡς αἱρετικὸν διαβάλλουσαν καὶ μεμφομένην μὲν τὴν ἐν Ἐφέσωι πρώτην ἁγίαν σύνοδον ὡς χωρὶς κρίσεως καὶ ζητήσεως Νεστόριον καθελοῦσαν καὶ τὰ δώδεκα

1—14 *initium sententiae dogmaticae ext. in codd. Paris. gr. 1115, fol. 38ᵘ—39ʳ (Π) et Ambros. gr. E 94 sup., fol. 219ʳ (Z), cf. et in praefatione p.* XXV; *Latine ext. p.* 208, 1—11 3 Τοῦ — 4 παραβολὴν *adf. Euagrius, h. e. IV 38 [ed. Bidez-Parmentier p. 188, 8—9]* 15—240, 2 *adf. Georgius Monachus, Chronicon [ed. C. de Boor, uol. II p. 640, 3—21] et Georgius Cedrenus, Compendium historiarum [PG 121, 729 D—732 A]; Latine ext. p.* 214, 16—28 15—22 Πέρσην *adf. Euagrius, h. e. IV 38 [ed. Bidez-Parmentier p. 188, 10—21]* 15—21 γέγραπται *ext. in definitione apocrisiariorum Gregorii papae IX [Mansi XXIII 65/66 A—B] (Apoc.).*

Π Z *[usque ad 14]*

1 καὶ *om.* Z 2 μομψουεστίας ΠZ 3 Ἡ *om.* Π 3/4 κατὰ τῶν εὐαγγελικῶν παραβολῶν Z 4 ἐν *om.* Π τὸ τάλαντον Z 5 εἰ] ἀεὶ Π 6 τὸ — 7 φοβερῷι *om.* Z 7 τῶι κρίματι Z καθ' ἑαυτῶν Z 9 ὡς ἡνίκα] ὁπηνίκα Z πίστεως *om.* Z 12 τὴν *om.* Z ἀπειλούμενοι Z τὰ ἔργα ποιοῦσι τοῦ κυρίου *trp.* Z σπουδὰς Z 13 τῶν *om.* Z τῆς²] τῶν Z 15 *inscr.* λέγει γὰρ ἡ πέμπτη ἁγία καὶ καθολικὴ σύνοδος ἐν πράξει ὀγδόηι οὕτως *Apoc.* 16 παρὰ] ὑπὸ *Georg., Cedr.* παρά τε *Apoc.* 16/17 καὶ ἀπὸ τῆς ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας *om. Georg., Cedr.* 17 ἁγίας *om. Apoc.* καὶ ἀποστολικῆς *om. Apoc.* τὸν *om. Cedr.* λεγόμενον *Euagr.* 18 Μομψουεστίας *Georg.* ἀσεβῆ] δυσσεβῆ *Georg., Cedr.* καὶ² — Θεοδωρήτου] καὶ μέντοι καὶ τὰ κακῶς παρὰ Θεοδωρήτου συγγραφέντα *Georg., Cedr.* 20 πρώτης] τρίτης *Apoc.* 21 αὐτοῦ *Apoc.* καὶ¹ *om. Georg., Cedr.* 23 Μαρίας τῆς θεοτόκου] παρθένου τῆς θεοτόκου Μαρίας *Cedr., cf.* dei genetrice et semper uirgine Maria *uers. Lat.*

κεφάλαια τοῦ μακαρίου Κυρίλλου διαπτύουσαν, ἐκδικοῦσαν δὲ τὸν Νεστόριον καὶ Θεόδωρον καὶ τὰ θεοστυγῆ αὐτῶν συγγράμματά τε καὶ δόγματα.

III CANONES

1 Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος μίαν φύσιν ἤτοι οὐσίαν μίαν τε δύναμιν καὶ ἐξουσίαν, τριάδα ὁμοούσιον, μίαν θεότητα ἐν τρισὶν ὑποστάσεσιν ἤγουν προσώποις προσκυνουμένην, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔστω. εἷς γὰρ θεὸς καὶ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ ἓν πνεῦμα ἅγιον, ἐν ᾧ τὰ πάντα. M VIIII 376 L V 568 1 Cor. 8, 6 L V 569 M VIIII 377 7

2 Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ τοῦ θεοῦ λόγου εἶναι τὰς δύο γεννήσεις, τήν τε πρὸ αἰώνων ἐκ τοῦ πατρὸς ἀχρόνως καὶ ἀσωμάτως τήν τε ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν τοῦ αὐτοῦ κατελθόντος ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντος ἐκ τῆς ἁγίας ἐνδόξου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ γεννηθέντος ἐξ αὐτῆς, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔστω. 10

3 Εἴ τις λέγει ἄλλον εἶναι τὸν θεὸν λόγον τὸν θαυματουργήσαντα καὶ ἄλλον τὸν Χριστὸν τὸν παθόντα ἢ τὸν θεὸν λόγον συνεῖναι λέγει τῶι Χριστῶι γενομένωι ἐκ γυναικὸς ἢ ἐν αὐτῶι εἶναι ὡς ἄλλον ἐν ἄλλωι, ἀλλ' οὐχ ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν τοῦ θεοῦ λόγον σαρκωθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα καὶ τοῦ αὐτοῦ τά τε θαύματα καὶ τὰ πάθη, ἅπερ ἑκουσίως ὑπέμεινε σαρκί, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔστω. cf. Gal. 4, 4 15

4 Εἴ τις λέγει κατὰ χάριν ἢ κατὰ ἐνέργειαν ἢ κατὰ ἀξίαν ἢ κατὰ ἰσοτιμίαν ἢ κατὰ αὐθεντίαν ἢ ἀναφορὰν ἢ σχέσιν ἢ δύναμιν τὴν ἕνωσιν τοῦ θεοῦ λόγου πρὸς ἄνθρωπον γεγενῆσθαι ἢ κατὰ εὐδοκίαν, ὡς ἀρεσθέντος τοῦ θεοῦ λόγου τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τοῦ εὖ

---

3 sq. *Canonum uersio Graeca ext. in codd. Paris. gr. 1115, fol. 34^{r}—36^{u} (Π), Arundel. 529, fol. 82^{u}—87^{r} (A), Iwiron 381, fol. 311^{r}—314^{u} (I), Ambros. B 107 sup., fol. 43^{u}—44^{r} (Φ), Ambros. E 94 sup., fol. 235^{r}—235^{u} (Z), Ambros. F 48 sup., fol. 85^{u}—87^{r} (Ω), Marcian. 226, fol. 43^{u}—44^{r} (M) et in concil. Lateran. (cod. Vatic. gr. 1455, fol. 97^{r}—100^{r} = Λ) [Mansi X 1045 sq. (μ)], cf. et in praefatione p.* XXVI. *Latine ext. p.* 215—220*; quae ratio intercedat inter huius concilii canones et XIII anathematismos a Iustiniano in edicto de recta fide [p. 90—95 (Schwartz)] similiter prolatos, in praefatione notaui.*

Π Ω Φ M I Z Λ μ *[inde a* 3*]*, A *[*3 EI — πνεύματος*]*

1 τὸν *om. Georg., Cedr.* 2 *post* δόγματα *praeb. Georg., Cedr.:* διὸ δὴ τοίνυν τὰς μὲν τῶν αἱρετικῶν τούτων καὶ πάντων ἀθυροστόμους γλώσσας καὶ τὰς τούτων ἀσεβεστάτους συγγραφὰς αὐτούς τε τοὺς αἱρετικοὺς τοὺς μέχρι τέλους ἐμμείναντας τῆι οἰκείαι κακοδοξίαι καὶ πονηρίαι μετὰ τοῦ (τοῦ *om. Cedr.*) πατρὸς τοῦ ψεύδους εἰκότως διαβόλου συναριθμοῦντες ἐροῦμεν· πορεύεσθε τῶι φωτὶ τοῦ πυρὸς ὑμῶν καὶ τῆι φλογί, ἣι ἐξεκαύσατε. 3 *inscr.* Ἐκ τῆς ὁγδόης πράξεως τῆς ἁγίας οἰκουμενικῆς ε̄ συνόδου κατὰ Θεοδώρου ἐπισκόπου γενομένου Μομψουεστίας Π Κεφάλαια δογματικὰ τῆς ἁγίας οἰκουμενικῆς ε̄ συνόδου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει γενομένης (πέμπτης ἐν Κ. γενομένης συνόδου A) κατὰ Θεοδώρου ἐπισκόπου γενομένου (γεναμένου A) μομψουεστίας Ω Φ M I Z A Ὅρος κεφαλαιώδης τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου τῆς ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ τῆς θείας λήξεως ἀθροισθείσης ἐν Κωνσταντινουπόλει μ ἤτοι οὐσίαν *om.* Z 5 εἷς — 7 πάντα *om.* Ω 10 ἐκ τῆς *om.* M ἐνδόξου] καὶ Z 11 ὁ τοιοῦτος *om.* Ω Φ M Z 13 γιννωμένωι I γεννωμένωι Λ 17 κατὰ ἀταξίαν Π 18 πρὸς τὸν IZ 19 τῶι ἀνθρώπωι Ω Φ M IZ Λ μ

καὶ καλῶς δόξαι αὐτῶι περὶ αὐτοῦ, καθὼς Θεόδωρος μαινόμενος λέγει, ἢ κατὰ ὁμωνυμίαν, καθ' ἣν οἱ Νεστοριανοὶ τὸν θεὸν λόγον Ἰησοῦν καὶ Χριστὸν καλοῦντες καὶ τὸν ἄνθρωπον κεχωρισμένως Χριστὸν καὶ υἱὸν ὀνομάζοντες καὶ δύο πρόσωπα προφανῶς λέγοντες κατὰ μόνην τὴν προσηγορίαν καὶ τιμὴν καὶ ἀξίαν καὶ προσκύνησιν καὶ ἓν πρόσωπον καὶ ἕνα Χριστὸν ὑποκρίνονται λέγειν, ἀλλ' οὐχ ὁμολογεῖ τὴν ἕνωσιν τοῦ θεοῦ λόγου πρὸς σάρκα ἐμψυχωμένην ψυχῆι λογικῆι καὶ νοερᾶι κατὰ σύνθεσιν ἤγουν καθ' ὑπόστασιν γεγενῆσθαι, καθὼς οἱ ἅγιοι πατέρες ἐδίδαξαν, καὶ διὰ τοῦτο μίαν αὐτοῦ τὴν ὑπόστασιν, ὅ ἐστιν ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστός, εἷς τῆς ἁγίας τριάδος, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔστω. πολυτρόπως γὰρ νοουμένης τῆς ἑνώσεως οἱ μὲν τῆι ἀσεβείαι Ἀπολιναρίου καὶ Εὐτυχοῦς ἀκολουθοῦντες τῶι ἀφανισμῶι τῶν συνελθόντων προσκείμενοι τὴν κατὰ σύγχυσιν ἕνωσιν πρεσβεύουσιν, οἱ δὲ τὰ Θεοδώρου καὶ Νεστορίου φρονοῦντες τῆι διαιρέσει χαίροντες σχετικὴν τὴν ἕνωσιν
L V 572 ἐπεισάγουσιν. ἡ μέντοι ἁγία τοῦ θεοῦ ἐκκλησία ἑκατέρας αἱρέσεως τὴν ἀσέβειαν ἀποβαλλομένη τὴν ἕνωσιν τοῦ θεοῦ λόγου πρὸς τὴν σάρκα κατὰ σύνθεσιν ὁμολογεῖ, ὅπερ ἐστὶ καθ' ὑπόστασιν. ἡ γὰρ κατὰ σύνθεσιν ἕνωσις ἐπὶ τοῦ κατὰ Χριστὸν μυστηρίου οὐ μόνον
M VIIII 380 ἀσύγχυτα τὰ συνελθόντα διαφυλάττει, ἀλλ' οὐδὲ διαίρεσιν ἐπιδέχεται.

5 Εἴ τις τὴν μίαν ὑπόστασιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ οὕτως ἐκλαμβάνει ὡς ἐπιδεχομένην πολλῶν ὑποστάσεων σημασίαν καὶ διὰ τούτου εἰσάγειν ἐπιχειρεῖ ἐπὶ τοῦ κατὰ Χριστὸν μυστηρίου δύο ὑποστάσεις ἤτοι δύο πρόσωπα καὶ τῶν παρ' αὐτοῦ εἰσαγομένων δύο προσώπων ἓν πρόσωπον λέγει κατὰ ἀξίαν καὶ τιμὴν καὶ προσκύνησιν, καθάπερ Θεόδωρος καὶ Νεστόριος μαινόμενοι συνεγράψαντο, καὶ συκοφαντεῖ τὴν ἁγίαν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον ὡς κατὰ ταύτην τὴν ἀσεβῆ ἔννοιαν χρησαμένην τῶι τῆς μιᾶς ὑποστάσεως ῥήματι, ἀλλὰ μὴ ὁμολογεῖ τὸν τοῦ θεοῦ λόγον σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν ἑνωθῆναι καὶ διὰ τοῦτο μίαν αὐτοῦ τὴν ὑπόστασιν ἤτοι ἓν πρόσωπον, οὕτω τε καὶ τὴν ἁγίαν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον μίαν ὑπόστασιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁμολογῆσαι, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔστω. οὔτε γὰρ προσθήκην προσώπου ἤγουν ὑποστάσεως ἐπεδέξατο ἡ ἁγία τριὰς καὶ σαρκωθέντος τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος θεοῦ λόγου.

6 Εἴ τις καταχρηστικῶς, ἀλλ' οὐκ ἀληθῶς θεοτόκον λέγει τὴν ἁγίαν ἔνδοξον ἀειπάρθενον Μαρίαν ἢ κατὰ ἀναφορὰν ὡς ἀνθρώπου ψιλοῦ γεννηθέντος, ἀλλ' οὐχὶ τοῦ θεοῦ λόγου σαρκωθέντος ⟨καὶ γεννηθέντος⟩ ἐξ αὐτῆς, ἀναφερομένης δὲ κατ' ἐκείνους τῆς τοῦ ἀνθρώπου γεννήσεως ἐπὶ τὸν θεὸν λόγον ὡς συνόντα τῶι ἀνθρώπωι γεννωμένωι, καὶ συκοφαντεῖ τὴν ἁγίαν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον ὡς κατὰ ταύτην τὴν ἀσεβῆ ἐπινοηθεῖσαν παρὰ Θεοδώρου ἔννοιαν θεοτόκον τὴν παρθένον εἰποῦσαν, ἢ εἴ τις ἀνθρωποτόκον αὐτὴν καλεῖ ἢ Χριστοτόκον ὡς τοῦ Χριστοῦ μὴ ὄντος θεοῦ, ἀλλὰ μὴ κυρίως καὶ κατὰ ἀλήθειαν θεοτόκον αὐτὴν ὁμολογεῖ διὰ τὸ τὸν πρὸ τῶν αἰώνων ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα θεὸν λόγον ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐξ αὐτῆς σαρκωθῆναι καὶ γεννηθῆναι οὕτω τε εὐσεβῶς καὶ τὴν ἁγίαν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον θεοτόκον αὐτὴν ὁμολογῆσαι, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔστω.

Π I Λ μ, Ω Φ M Z *[usque ad 15]*

2 καθὼς Λ μ καὶ[1] *om.* Z μ καὶ[2] — 3 ὀνομάζοντες *om.* M κεχωρισμένος Φ 6 ἐψυχωμένην I Λ τῆι ψυχῆι μ 7 ἅγιοι *om.* Ω Φ M Z ὅ] ὃς Ω 7/8 ὃς ἐστιν αὐτὸς ὁ κύριος ἡμῶν Λ μ 8 ὁ εἷς Λ μ τῆς τριάδος τῆς ἁγίας *trp.* Z 10 ἀφορισμῶι Ω τῶν *om.* Φ Z προκείμενοι Π τὴν ἕνωσιν Π 13 θεοῦ *om.* Z 14 γὰρ *om.* Z 15 φυλάττει Ω M Z οὐδὲ] οὔτε Λ μ *post* ἐπιδέχεται *des.* Ω Φ M Z 23 καλχηδόνι I 29 σαρκωθέντος καὶ τῆς ἐξ αὐτῆς Π σαρκωθέντος ἐξ αὐτῆς I Λ μ, *sed cf.* incarnato et nato ex ipsa *uers. Lat.* κατ' ἐκείνου Π, *sed cf.* sicut illi dicunt *uers. Lat.* 31 συκοφαντεῖν Π 34 διὰ τὸ τῶν πρὸ αἰώνων Π I 36 καλχηδόνι I

7 Εἴ τις ἐν δύο φύσεσι λέγων μὴ ὡς ἐν θεότητι καὶ ἀνθρωπότητι τὸν ἕνα κύριον ἡμῶν M VIII 381
Ἰησοῦν Χριστὸν γνωρίζεσθαι ὁμολογεῖ, ἵνα διὰ τούτου σημάνῃ τὴν διαφορὰν τῶν L V 573
φύσεων, ἐξ ὧν ἀσυγχύτως ἡ ἄφραστος ἕνωσις γέγονεν, οὔτε τοῦ λόγου εἰς τὴν τῆς σαρκὸς
μεταποιηθέντος φύσιν οὔτε τῆς σαρκὸς πρὸς τὴν τοῦ λόγου φύσιν μεταχωρησάσης, (μένει
γὰρ ἑκάτερον, ὅπερ ἐστὶ τῇ φύσει, καὶ γενομένης τῆς ἑνώσεως καθ' ὑπόστασιν), ἀλλ' ἐπὶ 5
διαιρέσει τῇ ἀνὰ μέρος τὴν τοιαύτην λαμβάνει φωνὴν ἐπὶ τοῦ κατὰ Χριστὸν μυστηρίου
ἢ τὸν ἀριθμὸν τῶν φύσεων ὁμολογῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἑνὸς κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
τοῦ θεοῦ λόγου σαρκωθέντος μὴ τῇ θεωρίαι μόνῃ τὴν διαφορὰν τούτων λαμβάνει, ἐξ ὧν
καὶ συνετέθη, οὐκ ἀναιρουμένην διὰ τὴν ἕνωσιν, (εἷς γὰρ ἐξ ἀμφοῖν καὶ δι' ἑνὸς ἀμφότερα),
ἀλλ' ἐπὶ τούτωι κέχρηται τῶι ἀριθμῶι, ὡς κεχωρισμένας καὶ ἰδιοϋποστάτους εἶναι τὰς 10
φύσεις, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔστω.

8 Εἴ τις ἐκ δύο φύσεων θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος ὁμολογῶν τὴν ἕνωσιν γεγενῆσθαι
ἢ μίαν φύσιν τοῦ θεοῦ λόγου σεσαρκωμένην λέγων μὴ οὕτως αὐτὰ λαμβάνηι, καθάπερ οἱ
ἅγιοι πατέρες ἐδίδαξαν, ὅτι ἐκ τῆς θείας φύσεως καὶ τῆς ἀνθρωπίνης τῆς ἑνώσεως καθ'
ὑπόστασιν γενομένης εἷς Χριστὸς ἀπετελέσθη, ἀλλ' ἐκ τῶν τοιούτων φωνῶν μίαν φύσιν 15
ἤτοι οὐσίαν θεότητος καὶ σαρκὸς τοῦ Χριστοῦ εἰσάγειν ἐπιχειρεῖ, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔστω.
καθ' ὑπόστασιν γὰρ λέγοντες σαρκὶ τὸν μονογενῆ λόγον ἡνῶσθαι οὐκ ἀνάχυσίν τινα τὴν
εἰς ἀλλήλους τῶν φύσεων πεπρᾶχθαί φαμεν, μενούσης δὲ μᾶλλον ἑκατέρας τοῦτο ὅπερ ἐστίν,
ἡνῶσθαι σαρκὶ νοοῦμεν τὸν λόγον· διὸ καὶ εἷς ἐστὶν ὁ Χριστὸς θεὸς καὶ ἄνθρωπος, ὁ αὐτὸς
ὁμοούσιος τῶι πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιος ἡμῖν ὁ αὐτὸς κατὰ τὴν ἀνθρωπό- 20
τητα· ἐπ' ἴσης γὰρ καὶ τοὺς ἀνὰ μέρος διαιροῦντας ἤτοι τέμνοντας καὶ τοὺς συγχέοντας
τὸ τῆς θείας οἰκονομίας μυστήριον τοῦ Χριστοῦ ἀποστρέφεται καὶ ἀναθεματίζει ἡ τοῦ
θεοῦ ἐκκλησία.

9 Εἴ τις προσκυνεῖσθαι ἐν δυσὶ φύσεσι λέγει τὸν Χριστόν, ἐξ οὗ δύο προσκυνήσεις
εἰσάγονται ἰδίαι τῶι θεῶι λόγωι καὶ ἰδίαι τῶι ἀνθρώπωι, ἢ εἴ τις ἐπὶ ἀναιρέσει τῆς σαρκὸς 25
ἢ ἐπὶ συγχύσει τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος ἢ μίαν φύσιν ἤγουν οὐσίαν τῶν συνελ-
θόντων τερατευόμενος οὕτω προσκυνεῖ τὸν Χριστόν, ἀλλ' οὐχὶ μιᾶι προσκυνήσει τὸν θεὸν
λόγον σαρκωθέντα μετὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ σαρκὸς προσκυνεῖ, καθάπερ ἡ τοῦ θεοῦ ἐκκλησία M VIII 384
παρέλαβεν ἐξ ἀρχῆς, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔστω.

10 Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ τὸν ἐσταυρωμένον σαρκὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν θεὸν L V 576
1 Cor. 2, 8 εἶναι ἀληθινὸν καὶ κύριον τῆς δόξης καὶ ἕνα τῆς ἁγίας τριάδος, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔστω. 31

11 Εἴ τις μὴ ἀναθεματίζει Ἄρειον, Εὐνόμιον, Μακεδόνιον, Ἀπολινάριον, Νεστόριον,
Εὐτυχέα καὶ Ὠριγένην μετὰ τῶν ἀσεβῶν αὐτῶν συγγραμμάτων καὶ τοὺς ἄλλους πάντας
αἱρετικοὺς τοὺς κατακριθέντας καὶ ἀναθεματισθέντας ὑπὸ τῆς ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀπο-
στολικῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν προειρημένων ἁγίων τεσσάρων συνόδων καὶ τοὺς τὰ ὅμοια 35
τῶν προειρημένων αἱρετικῶν φρονήσαντας ἢ φρονοῦντας καὶ μέχρι τέλους τῇι οἰκείαι
ἀσεβείαι ἐμμείναντας, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔστω.

1—11 *adfertur in epist. I Agathonis papae in actis concil. Constantinop. III [Mansi XI 256]* (= κ).

Π, A *[inde a* 2 σημάνηι*]*, I Λ μ, κ *[usque ad* 11*]*

2 γνωρίζεται Π σημάνει A σημαίνηι μκ 5/6 ἐπεὶ διαιρέσει Π ἐπειδὴ αἱρέσει Λμ 7 καὶ ἑνὸς I 8 σαρκωθέντος θεοῦ λόγου *trp.* I 9 ἀνηιρημένην Λμκ 10 ἐπεὶ Λμ εἶναι] εἰ καὶ Π 11 φύσεις λέγων Λμ 12 Εἴ] Ἤ A γεγενεῖσθαι A *ut solet* 13 λαμβάνει ΑΛμ καὶ οἱ Π 17 σαρκὶ *om.* Π 18 ἀλλήλας ΑΛμ τοῦτο *om.* Π 25 ἀναιρέσει] διαιρέσει Λμ 26 ἐπὶ *om.* Λμ ἢ² *om.* IΛ 30 οὐκ A θεὸν *om.* Π 32 Νεστόριον *om.* I 35 ἁγίων — 36 προειρημένων *repet.* Π *om.* I

12 Εἴ τις ἀντιποιεῖται Θεοδώρου τοῦ ἀσεβοῦς τοῦ Μοψουεστίας τοῦ εἰπόντος ἄλλον εἶναι τὸν θεὸν λόγον καὶ ἄλλον τὸν Χριστὸν ὑπὸ παθῶν ψυχῆς καὶ τῶν τῆς σαρκὸς ἐπιθυμιῶν ἐνοχλούμενον καὶ τῶν χειρόνων κατὰ μικρὸν χωριζόμενον καὶ οὕτως ἐκ προκοπῆς ἔργων βελτιωθέντα καὶ ἐκ πολιτείας ἄμωμον καταστάντα ὡς ψιλὸν ἄνθρωπον βαπτισθῆναι εἰς ὄνομα πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος καὶ διὰ τοῦ βαπτίσματος τὴν χάριν τοῦ ἁγίου πνεύματος λαβεῖν καὶ υἱοθεσίας ἀξιωθῆναι καὶ κατ' ἰσότητα βασιλικῆς εἰκόνος εἰς πρόσωπον τοῦ θεοῦ λόγου προσκυνεῖσθαι καὶ μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἄτρεπτον ταῖς ἐννοίαις καὶ ἀναμάρτητον παντελῶς γενέσθαι· καὶ πάλιν εἰρηκότος τοῦ αὐτοῦ ἀσεβοῦς Θεοδώρου τὴν ἕνωσιν τοῦ θεοῦ λόγου πρὸς τὸν Χριστὸν τοιαύτην γεγενῆσθαι, οἵαν εἶπεν ὁ ἀπόστολος ἐπὶ ἀνδρὸς καὶ γυναικός· ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν, καὶ πρὸς ταῖς ἄλλαις ἀναριθμήτοις αὐτοῦ βλασφημίαις τολμήσαντος εἰπεῖν, ὅτι μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἐμφυσήσας ὁ κύριος τοῖς μαθηταῖς καὶ εἰπών· λάβετε πνεῦμα ἅγιον, οὐ δέδωκεν αὐτοῖς πνεῦμα ἅγιον, ἀλλὰ σχήματι μόνον ἐνεφύσησε· οὗτος δὲ καὶ τὴν ὁμολογίαν Θωμᾶ τὴν ἐπὶ τῇ ψηλαφήσει τῶν χειρῶν καὶ τῆς πλευρᾶς τοῦ κυρίου μετὰ τὴν ἀνάστασιν, τὸ ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου, εἶπε μὴ εἰρῆσθαι περὶ τοῦ Χριστοῦ παρὰ τοῦ Θωμᾶ, (οὐδὲ γὰρ αὐτὸν εἶναι λέγει τὸν Χριστὸν θεόν), ἀλλ' ἐπὶ τῶι παραδόξωι τῆς ἀναστάσεως ἐκπλαγέντα τὸν Θωμᾶν ὑμνῆσαι τὸν θεὸν τὸν ἐγείραντα τὸν Χριστόν· τὸ δὲ χεῖρον, καὶ ἐν τῇι τῶν πράξεων τῶν ἀποστόλων γενομένηι παρ' αὐτοῦ δῆθεν ἑρμηνείαι συγκρίνων ὁ αὐτὸς Θεόδωρος τὸν Χριστὸν Πλάτωνι καὶ Μανιχαίωι καὶ Ἐπικούρωι καὶ Μαρκίωνι λέγει, ὅτι, ὥσπερ ἐκείνων
M VIIII 385 ἕκαστος εὑράμενος οἰκεῖον δόγμα τοὺς αὐτῶι μαθητεύσαντας πεποίηκε καλεῖσθαι Πλα-
L V 577 τωνικοὺς καὶ Μανιχαίους καὶ Ἐπικουρείους καὶ Μαρκιωνιστάς, τὸν ὅμοιον τρόπον καὶ τοῦ Χριστοῦ εὑραμένου τὸ δόγμα ἐξ αὐτοῦ τοὺς Χριστιανοὺς καλεῖσθαι· εἴ τις τοίνυν ἀντιποιεῖται τοῦ εἰρημένου ἀσεβεστάτου Θεοδώρου καὶ τῶν ἀσεβῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων, ἐν οἷς τάς τε εἰρημένας καὶ ἄλλας ἀναριθμήτους βλασφημίας ἐξέχεε κατὰ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ μὴ ἀναθεματίζει αὐτὸν καὶ τὰ ἀσεβῆ αὐτοῦ συγγράμματα καὶ πάντας τοὺς δεχομένους ἢ καὶ ἐκδικοῦντας αὐτὸν ἢ λέγοντας ὀρθοδόξως αὐτὸν ἐκθέσθαι καὶ τοὺς γράψαντας ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τὰ αὐτὰ ἐκείνωι φρονήσαντας ἢ καὶ τοὺς γράφοντας ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τῶν ἀσεβῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων καὶ τοὺς τὰ ὅμοια αὐτῶι φρονοῦντας ἢ φρονήσαντας πώποτε καὶ μέχρι τέλους ἐμμείναντας ἢ ἐμμένοντας τῇι τοιαύτηι ἀσεβείαι, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔστω.

Eph. 5, 31 — Ioh. 20, 22 — Ioh. 20, 28

13 Εἴ τις ἀντιποιεῖται τῶν ἀσεβῶν συγγραμμάτων Θεοδωρήτου τῶν κατὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως καὶ τῆς ἐν Ἐφέσωι πρώτης ἁγίας συνόδου καὶ τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου καὶ τῶν δώδεκα αὐτοῦ κεφαλαίων καὶ πάντων, ὧν συνεγράψατο ὑπὲρ Θεοδώρου καὶ Νεστορίου τῶν δυσσεβῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν τὰ αὐτὰ τοῖς προειρημένοις Θεοδώρωι καὶ Νε-

---

1—30 *can. XII adf. decurtatum Manuel Caleca; cf. quae ad p.* 218, 15—219, 11 *notaui* 1 ἄλλον —22 καλεῖσθαι *adf. Vigilius in epist. II ad Eutychium [Appendix IIII, p.* 246, 21—41*]; Latine ext. in Vigilii epist. adu. tria capitula 157—160 [A C O IV 2 p. 166, 26—45]* 31—244, 6 *can. XIII adf. decurtatum Manuel Caleca; cf. quae ad p.* 219, 13—21 *notaui.*

Π A I Λ μ

1 μομψουεστίας ΠA *ut solent* 2 τῶν] τὸν Π 3 χειρόνων] χρόνων I χειρῶν Λ 4 βελτιωθέντα] τελειωθέντα μ βαπτισθέντα Λμ 6 καὶ[1] *om.* μ ἀξιωθῆναι] ἀπολαύειν Λμ 7 προσκυνούμενον Λμ 9 εἶπεν *om.* Π 13 μόνωι Λμ τὴν[2] *om.* I 15 οὐδὲ — 16 θεὸν *om.* Π 15 αὐτὸν *om.* A λέγειν A 16 Χριστὸν *om.* AI τὸν *om.* μ 17 ὅτι καὶ ἐν τῇι AIΛμ τῇι *om.* Π 20 μαθητευθέντας Λμ 21 Ἐπικουρίους ΠAΛμ 22 οἰκεῖον τὸ Λμ τὸ *om.* Π 26 ἢ λέγοντας ἢ Π 27 τὰ αὐτὰ — 28 αὐτοῦ καὶ *om.* Π 28 αὐτῶι] αὐτῶν Π 29 ἐμμείναντας ἢ ἐμμένοντας] ἐμμείνοντας Π 30 ἀσεβείαι] αἱρέσει Π ὁ τοιοῦτος *om.* ΠI 31 θεοδωρίτου Π *ut solet* ὀρθῆς] ἀληθοῦς Π 32 πρώτης καὶ ἁγίας Π 33 θεοδωρίτου ΠΛμ 34 τῶν[3]] ὑπὲρ Π αὐτὰ] λοιπὰ Λμ θεοδωρίτωι Π

στορίωι φρονησάντων καὶ δεχομένων αὐτοὺς καὶ τὴν αὐτῶν ἀσέβειαν, καὶ διὰ τοῦτο ἀσεβεῖς καλεῖ τοὺς τῆς ἐκκλησίας διδασκάλους τοὺς καθ' ὑπόστασιν τὴν ἕνωσιν τοῦ θεοῦ λόγου πρὸς τὴν σάρκα ὁμολογοῦντας, ἀλλὰ μὴ ἀναθεματίζει τὰ εἰρημένα ἀσεβῆ συγγράμματα καὶ τοὺς τὰ ὅμοια τούτοις φρονήσαντας ἢ φρονοῦντας καὶ πάντας δὲ τοὺς γράψαντας κατὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως ἢ τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου καὶ τῶν δώδεκα αὐτοῦ κεφαλαίων καὶ ἐν τῆι τοιαύτηι ἀσεβείαι τελευτήσαντας, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔστω.

14 Εἴ τις ἀντιποιεῖται τῆς ἐπιστολῆς τῆς λεγομένης παρὰ Ἴβα γεγράφθαι πρὸς Μάριν τὸν Πέρσην, τῆς ἀρνουμένης μὲν τὸν θεὸν λόγον ἐκ τῆς ἁγίας θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας σαρκωθέντα ἄνθρωπον γεγενῆσθαι, λεγούσης δὲ ψιλὸν ἄνθρωπον ἐξ αὐτῆς γεννηθῆναι, ὃν ναὸν ἀποκαλεῖ, ὡς ἄλλον εἶναι τὸν θεὸν λόγον καὶ ἄλλον τὸν ἄνθρωπον, καὶ τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον τὴν ὀρθὴν τῶν Χριστιανῶν πίστιν κηρύξαντα διαβαλλούσης ὡς αἱρετικὸν καὶ ὁμοίως Ἀπολιναρίωι τῶι δυσσεβεῖ γράψαντα καὶ μεμφομένης τὴν ἐν Ἐφέσωι M VIII 388
πρώτην ἁγίαν σύνοδον ὡς χωρὶς κρίσεως καὶ ζητήσεως Νεστόριον καθελοῦσαν, — καὶ τὰ δώδεκα κεφάλαια τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου ἀσεβῆ καὶ ἐναντία τῆι ὀρθῆι πίστει ἀποκαλεῖ ἡ αὐτὴ ἀσεβὴς ἐπιστολὴ καὶ ἐκδικεῖ Θεόδωρον καὶ Νεστόριον καὶ τὰ ἀσεβῆ αὐτῶν δόγματα καὶ συγγράμματα — εἴ τις τοίνυν τῆς εἰρημένης ἀσεβοῦς ἐπιστολῆς ἀντιποιεῖται καὶ μὴ L V 580
ἀναθεματίζει αὐτὴν καὶ τοὺς ἀντιποιουμένους αὐτῆς καὶ λέγοντας αὐτὴν ὀρθὴν εἶναι ἢ μέρος αὐτῆς καὶ γράψαντας ἢ καὶ γράφοντας ὑπὲρ αὐτῆς ἢ τῶν περιεχομένων αὐτῆι ἀσεβειῶν καὶ τολμῶντας ταύτην ἐκδικεῖν ἢ τὰς περιεχομένας αὐτῆι ἀσεβείας ὀνόματι τῶν ἁγίων πατέρων ἢ τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου καὶ τούτοις μέχρι τέλους ἐμμείναντας, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔστω.

Τούτων τοίνυν οὕτως ὁμολογηθέντων, ἃ καὶ παρελάβομεν ἐκ τῆς θείας γραφῆς καὶ τῆς τῶν ἁγίων πατέρων διδασκαλίας καὶ τῶν ὁρισθέντων περὶ τῆς μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς πίστεως παρὰ τῶν προειρημένων ἁγίων τεσσάρων συνόδων, γενομένης δὲ καὶ παρ' ἡμῶν τῆς ἐπὶ τοῖς αἱρετικοῖς καὶ τῆς τούτων ἀσεβείας, πρός γε καὶ τῆς τῶν ἐκδικησάντων ἢ ἐκδικούντων τὰ εἰρημένα τρία κεφάλαια καὶ ἐναπομεινάντων ἢ καὶ ἀπομενόντων τῆι οἰκείαι πλάνηι κατακρίσεως, εἴ τις ἐπιχειρήσοι ὑπεναντία τοῖς παρ' ἡμῶν εὐσεβῶς διατυπωθεῖσι παραδοῦναι ἢ διδάξαι ἢ γράψαι, εἰ μὲν ἐπίσκοπος εἴη ἢ ἐν κλήρωι ἀναφερόμενος, ὁ τοιοῦτος ἀλλότρια ἱερέων καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως πράττων γυμνωθήσεται τῆς ἐπισκοπῆς ἢ τοῦ κλήρου, εἰ δὲ μοναχὸς ἢ λαϊκός, ἀναθεματισθήσεται. αἱ ὑπογραφαί.

Εὐτύχιος ἐλέωι θεοῦ ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης· ἐψηφισάμην τὰ προκείμενα καὶ ὁμολογῶ οὕτως ἔχειν, ὡς πάντα τὰ προγεγραμμένα κεφάλαιά τε καὶ δόγματα περιέχει, καὶ δεχόμενος τὰς ἁγίας τέσσαρας συνόδους, τουτέστι τὴν ἐν Νικαίαι καὶ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τὴν ἐν Ἐφέσωι τὸ πρότερον καὶ τὴν ἐν Χαλκηδόνι, καὶ τὰ παρ' αὐτῶν περὶ τῆς μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς πίστεως ὁρισθέντα καὶ πᾶσι τούτοις ἐμμένων,

---

7 τῆς ἐπιστολῆς — 16 συγγράμματα *ext. in Vigilii epist. adu. tria capitula 149 [A C O IV 2 p. 165, 15—24]; cf. p.* 247, 9—18 22—30 *adfertur decurtatum in act. IIII concil. Lateran. [Mansi X 1060 A—B].*

Π A l, Λ μ *[usque ad* 30 ἀναθεματισθήσεται*]*

1 φρονούντων Π δεχόντων Π δεξαμένων Λμ δέχεται A αὐτοὺς *om.* Λμ αὐτούς τε Al διὰ τοῦτο] δι' αὐτῶν τοὺς Π 2 τοὺς καθ' ὑπόστασιν] ὡς Λμ 3 πρὸς τὴν σάρκα *om.* Π φρονοῦντας καὶ ὁμολογοῦντας Π ἀλλὰ μή] καὶ εἴπερ οὐκ Π 5 καὶ[1]] ἢ Π 7 μάρην Π 14 ἀποκαλεῖ] καλεῖ μ 17 αὐτῆς] αὐτὴν Π 17/18 ἢ μέρος *om.* Π *lacuna relicta* 18 αὐτῆς[1]] αὐτῆι Π αὐτὴν A ἢ[1] *om.* Π καὶ[2] *om.* Λμ 19 ταύτην] αὐτὴν Λμ 20 τούτοις] τούτους Π 22 ὁμολογηθέντων παρ' ἡμῶν Λμ 24 τεσσάρων] δ̄ l 25 τούτων] αὐτῶν Π πρὸς δέ γε l 26 καὶ[2] *om.* Π 27 ἐπιχειρήσει Λμ 28 εἰ — ἀναφερόμενος *om.* l ἢ[3] *om.* A 29 ἀλλότριος μ 30 λαϊκὸς εἴη Λμ αἱ ὑπογραφαί] ὑπογραφή l *om.* Π 31 ἐλέει A ἐψηλαφησάμην Πl 34 ἐν[2] *om.* Π

καθὼς προγέγραπται, κατακρίνω καὶ ἀναθεματίζω πρὸς τοῖς ἄλλοις αἱρετικοῖς καὶ τοῖς ἀσεβέσιν αὐτῶν συγγράμμασι Θεόδωρον τὸν ἀσεβῆ τὸν Μοψουεστίας γενόμενον ἐπίσκοπον μετὰ τῶν ἀσεβῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων καὶ πάντα τὰ ἀσεβῶς συγγραφέντα Θεοδωρήτωι, καθ' ἃ προείρηται, καὶ τὴν ἀσεβῆ ἐπιστολὴν τὴν λεγομένην Ἴβα καὶ τοὺς τὰ ὅμοια τούτοις φρονήσαντας ἢ φρονοῦντας. καὶ ὑπέγραψα.

M VIIII 389 Ἀπολινάριος ἐλέωι θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας
Δομνῖνος ἐλέωι θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Θεουπολιτῶν
Ὁμοίως καὶ οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι ὑπέγραψαν.

IIII VIGILII EPISTVLA II AD EVTYCHIVM

M VIIII 413 Τῶι ἀγαπητῶι ἀδελφῶι Εὐτυχίωι Βιγίλιος

JK 936 1 Τὰ σκάνδαλα ἅπερ ὁ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἐχθρὸς τῶι σύμπαντι κόσμωι διήγειρεν, οὐδεὶς ἀγνοεῖ, οὕτως ὡς τὸ οἰκεῖον βούλημα πρὸς τὸ ἀνατρέψαι τὴν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν ἐν ὅληι τῆι οἰκουμένηι διακειμένην ἕκαστον φαύλου σκοποῦ τυγχάνοντα πληρῶσαι, οἵωι δήποτε τρόπωι σπουδάζοντα οὐ μόνον ἐξ ὀνόματος ἰδίου, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἡμετέρου καὶ ἐξ ἄλλων διὰ τοῦ λέγειν ἢ τοῦ γράφειν διάφορα πλάσασθαι, πεποίηκεν εἰς τοσοῦτον, ὅτι ἡμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν καὶ συνεπισκόπων ἡμῶν ἐν τῆι βασιλίδι πόλει διάγοντας καὶ ἴσωι σεβάσματι τὰς τέσσαρας συνόδους ἐκδικοῦντας καὶ ἐν τῆι τῶν τεσσάρων συνόδων μιᾶι καὶ τῆι αὐτῆι πίστει ἀμώμως διατελοῦντας τοῖς σοφίσμασι τῆς οὕτω πονηρᾶς αὐτῶν πανουργίας ἐπεχείρησε διελεῖν, ὥστε ἡμᾶς τοὺς ἐν μιᾶι πίστει ὁμόφρονας γεγονότας καὶ ὄντας,
2 καταφρονήσαντας τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης, εἰς διχόνοιαν ἀπαχθῆναι. ἀλλ' ἐπειδὴ Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν, ὅς ἐστι φῶς ἀληθινόν, ὃν σκότος οὐ καταλαμβάνει, πάσης συγχύσεως τῆς ἡμῶν διανοίας ἀποκινηθείσης πρὸς εἰρήνην τὴν οἰκουμενικὴν ἀνεκαλέσατο ἐκκλησίαν, οὕτως ὥστε τὰ ὀφείλοντα διατυπωθῆναι παρ' ἡμῶν ἀποκαλύπτοντος τοῦ κυρίου καὶ τῆς ἀληθείας ἀνιχνευθείσης σωτηριωδῶς πληρωθῆναι, διὰ τοῦτο γινωσκέτω ὑμῶν ἡ σύμπασα ἀδελφότης, ὅτι περ τὰς τέσσαρας συνόδους, τουτέστι τὴν ἐν Νικαίαι, τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει, τὴν ἐν Ἐφέσωι πρώτην καὶ τὴν ἐν Χαλκηδόνι, ἅμα τοῖς ἡμῶν ἀδελφοῖς ἐν πᾶσι καὶ δεχόμεθα καὶ θεοφιλεῖ διανοίαι προσκυνοῦμεν καὶ ὁμοψύχως φυλάττομεν καὶ, οἵτινες δήποτε ταῖς αὐταῖς ἁγίαις συνόδοις ἐν πᾶσι τοῖς ὑπ' αὐτῶν περὶ τῆς ἁγίας πίστεως ὁρισθεῖσιν οὐκ ἀκολουθοῦσι, τούτους ἀλλοτρίους τοῦ συλλόγου τῆς ἁγίας καὶ καθολικῆς

cf. Ioh. 1, 9
1 Ioh. 1, 5

Haec epistula Vigilii ad Eutychium ext. in codd. Parisino gr. 1115, fol. 36ᵘ—38ᵘ (Π) et Arundel. 529, fol. 87ʳ—91ʳ (A) et Athoo Iwiron 381, fol. 314ʳ—316ʳ (I).

Π A I

1 ἄλλοις ἅπασιν I 6 ἐλέει A 7 ἐλέει A 9 *inscr.* Βιγιλίου (υιγιλλίου Π) ἀρχιεπισκόπου ῥώμης πρὸς εὐτύχιον ἀρχιεπίσκοπον κωνσταντινουπόλεως καὶ πᾶσαν (*om.* Π) τὴν προκειμένην ἁγίαν σύνοδον ΠAI υιγίλλιος Π 16 τεσσάρων τούτων ΠA 21 τὴν οἰκουμένην ἀνεκαλέσατο καὶ ἐκκλησίαν Π 23 ἡ *addidit in marg.* A *om.* Π 25 καλχηδόνι AI ἅμα τοῖς] σὺν αὐτοῖς Π 27 εἴτινες A τὰς αὐτὰς ἁγίας συνόδους ΠA

3 ἐκκλησίας κρίνομεν. διὰ τοῦτο τὴν ὑμῶν ἀδελφότητα τὸ παρ' ἡμῶν γενόμενον εἰδέναι
βουλόμενοι τούτοις τοῖς γράμμασι κατάδηλον αὐτῇ ποιοῦμεν, ἐπειδὴ οὐδενὶ ἀμφίβολόν
ἐστιν, ὁπόσα κεκίνηται περὶ τῶν τριῶν κεφαλαίων, τουτέστι περὶ Θεοδώρου τοῦ ποτε
Μοψουεστίας ἐπισκόπου καὶ τῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῶν Θεο-
δωρήτου συγγραμμάτων καὶ τῆς ἐπιστολῆς τῆς λεγομένης παρὰ Ἴβα γεγράφθαι πρὸς M VIII 416
Μάριν τὸν Πέρσην, καὶ διάφορα περὶ τῶν αὐτῶν κεφαλαίων γεγένηταί τε καὶ γέγραπται· 6
4 καὶ διὰ τοῦτο εἴγε ἐν παντὶ πράγματι ὁ τῆς σοφίας λόγος ἀπαιτεῖ τὸ ζητηθὲν ἀναψηλαφᾶσ-
θαι καὶ οὐκ αἰδὼς εἶναι ὀφείλει, ὥστε τῇ σπουδῇ τῆς ἀληθείας τὸ παρὰ τὴν ἀρχὴν μὲν
παραλειφθέν, εὑρεθὲν δὲ μετὰ ταῦτα δημοσιευθῆναι, πόσωι γε μᾶλλον ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς
ὑποθέσεσι τοῦτο ἁρμόζει φυλάττεσθαι; ὁπότε δῆλόν ἐστι τοὺς ἡμῶν πατέρας καὶ μάλιστα 10
τὸν μακαριώτατον Αὐγουστῖνον, τὸν ἐκλάμψαντα ἐν τοῖς θείοις λόγοις τῆς Ῥωμαϊκῆς
εὐγλωττίας διδάσκαλον, ἀναψηλαφῆσαί τε τοὺς οἰκείους λόγους καὶ διορθώσασθαι τὰ
αὐτῶι εἰρημένα καὶ τὰ παραλειφθέντα, μετὰ ταῦτα δὲ εὑρεθέντα προστεθεικέναι, καὶ
ἡμεῖς ὁμοίως τοῖς τοιούτοις ὑποδείγμασι προτραπέντες ἐν τῇ ὑποθέσει τῶν μνημονευ-
θέντων τριῶν κεφαλαίων οὐδέποτε ἀπέστημεν δι' ἐρεύνης γινόμενοι, τί περὶ τούτων τῶν 15
προειρημένων τριῶν κεφαλαίων ἐν τοῖς τῶν ἡμετέρων πατέρων γράμμασι δύνηται τὸ
5 ἀληθέστερον εὑρεθῆναι. ὅθεν φανερὸν γέγονε διὰ καθαρᾶς ἀληθείας ἐν τοῖς εἰρημένοις Θεοδώ-
ρου τοῦ Μοψουεστίας λόγοις τοῖς πανταχοῦ στηλιτευομένοις τὰ ἐναντία τῇ ὀρθῇ πίστει
καὶ ταῖς διδασκαλίαις τῶν ἁγίων πατέρων περιέχεσθαι, ἀμέλει τε καὶ οἱ ἅγιοι πατέρες κατ'
αὐτοῦ γράφοντες ἰδίους λόγους πρὸς διδασκαλίαν τῆς ἁγίας ἐκκλησίας καταλελοίπασι. 20
καὶ γὰρ ἐν ταῖς ἄλλαις αὐτοῦ βλασφημίαις φανερῶς αὐτὸν εἰρηκέναι εὑρίσκομεν ἄλλον
εἶναι τὸν θεὸν λόγον καὶ ἄλλον τὸν Χριστὸν ὑπὸ τῶν τῆς ψυχῆς παθῶν καὶ τῶν τῆς σαρκὸς
ἐπιθυμιῶν ἐνοχλούμενον καὶ τῶν χειρόνων κατὰ μικρὸν ἀφιστάμενον πρὸς τὰ κρείττονα
τῇ προκοπῇ τῶν ἔργων ἐληλυθέναι καὶ τῇ πολιτείαι ἄμωμον γενόμενον καὶ ὡς ψιλὸν
ἄνθρωπον βαπτισθῆναι ἐν ὀνόματι πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος καὶ διὰ τοῦ 25
βαπτίσματος τὴν χάριν τοῦ ἁγίου πνεύματος εἰληφέναι καὶ υἱοθεσίας ἠξιῶσθαι καὶ καθ'
ὁμοίωσιν βασιλικῆς εἰκόνος εἰς πρόσωπον τοῦ θεοῦ λόγου τὸν Χριστὸν προσκυνεῖσθαι
καὶ μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἄτρεπτον ταῖς ἐννοίαις καὶ παντελῶς ἀναμάρτητον γεγενῆσθαι.
6 πρὸς τούτοις εἶπε τοιαύτην γεγενῆσθαι τὴν ἕνωσιν τοῦ θεοῦ λόγου πρὸς τὸν Χριστόν,
1 Cor. 6, 16 ὁποίαν ὁ ἀπόστολος εἶπε περὶ τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικός· ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα 30
Ioh. 20, 22 μίαν, καὶ ὅτι μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἐμφυσήσας ὁ κύριος τοῖς μαθηταῖς καὶ εἰπών· λάβετε
7 πνεῦμα ἅγιον, οὐ δέδωκεν αὐτοῖς πνεῦμα ἅγιον. ὁμοίως καὶ τοῦτο ἐτόλμησεν εἰπεῖν ὅτι
τὴν ὁμολογίαν, ἣν Θωμᾶς ἐποιήσατο ψηλαφήσας τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν τοῦ κυρίου
Ioh. 20, 28 μετὰ τὴν ἀνάστασιν λέγων· ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου, μὴ εἰρῆσθαι ὑπὸ τοῦ Θωμᾶ
περὶ τοῦ Χριστοῦ, (οὐδὲ γὰρ λέγει Θεόδωρος θεὸν εἶναι τὸν Χριστόν), ἀλλὰ πρὸς τὰ 35
θαύματα τῆς ἀναστάσεως ἐκπλαγέντα τὸν Θωμᾶν δοξάσαι τὸν θεὸν καὶ ταῦτα εἰρηκέναι.
8 τὸ δὲ χεῖρον ἔτι μὴν καὶ ἐν τῇι ἑρμηνείαι, ἣν δῆθεν ἐν ταῖς πράξεσι τῶν ἀποστόλων ἔγραψεν,
ὁ αὐτὸς Θεόδωρος ὅμοιον ἐποιήσατο τὸν Χριστὸν Πλάτωνι καὶ Μανιχαίωι καὶ Ἐπικούρωι
καὶ Μαρκίωνι λέγων ὅτι, ὥσπερ ἕκαστος ἐκείνων ἐκ τοῦ οἰκείου οὗ εὕρατο δόγματος, τοὺς
ἰδίους μαθητὰς ἐκάλεσε Πλατωνικοὺς καὶ Μανιχαίους καὶ Ἐπικουρείους καὶ Μαρκιωνιστάς, M VIIII 417
τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ Χριστὸς τὸ δόγμα εὑρηκὼς ἐξ αὐτοῦ τοὺς Χριστιανοὺς ἐκάλεσεν. 41

13 καὶ ἡμεῖς — 41 ἐκάλεσεν *ext. in Vigilii epist. adu. tria capitula 156—160 [ACO IV 2 p. 166, 21—45]* 21 ἄλλον — 41 ἐκάλεσεν *ext. in can. XII concilii quinti [Appendix III, p. 243, 1—22], Latine p.* 218, 15—219, 4.

Π A I

16 συγγράμμασι AI δύνηται τὸ] δύναιτο A 17 προειρημένοις AI 19 ἀμέλει τε] ἀμελειτοὶ Π ἀμέλη I ἀμέλει A (ἀμέλλη τοι *in marg.*) 24 τὴν προκοπὴν Π καὶ[1] *om.* I 28 ἐννοίαις I 34 ὑπὸ *om.* Π 39 οὗ *om.* ΠA ηὕρατο A 40 ἰδίους] οἰκείους Π ἐπικούρους ΠA

διὰ ταῦτα τοίνυν σύμπασα γινωσκέτω ἡ καθολικὴ ἐκκλησία δικαίως ἡμᾶς καὶ ἀνεπιλήπτως
9 πρὸς τὰ περιεχόμενα ταύτηι ἡμῶν τῆι διατυπώσει ἐληλυθέναι. ὅθεν κατακρίνομεν καὶ ἀναθεματίζομεν ὁμοίως τοῖς ἄλλοις πᾶσιν αἱρετικοῖς τοῖς κατακριθεῖσι καὶ ἀναθεματισθεῖσιν, ὡς φανερόν ἐστιν, ὑπὸ τῶν προειρημένων ἁγίων τεσσάρων συνόδων καὶ ὑπὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καὶ Θεόδωρον τόν ποτε Μοψουεστίας ἐπίσκοπον καὶ τὰ τούτου ἀσεβῆ συγγράμματα, οὐδὲν ἧττον καὶ τὰ παρὰ Θεοδωρήτου συγγραφέντα κατὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως καὶ κατὰ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου καὶ κατὰ τῆς ἐν Ἐφέσωι πρώτης συνόδου καὶ τὰ πρὸς ἐκδίκησιν Θεοδώρου καὶ Νεστορίου ὑπ' αὐτοῦ συγγραφέντα.
10 πρὸς τούτοις ἀναθεματίζομεν καὶ κατακρίνομεν τὴν ἐπιστολὴν τὴν πρὸς Μάριν τὸν Πέρσην τὸν αἱρετικὸν παρὰ Ἴβα γεγράφθαι λεγομένην, ἥτις τὸν θεὸν λόγον ἐκ τῆς ἁγίας θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας σαρκωθέντα ἄνθρωπον γεγενῆσθαι ἀπαρνεῖται, ψιλὸν δὲ ἄνθρωπον ἐξ αὐτῆς γεννηθῆναι λέγει, ὃν ναὸν προσαγορεύει, ὥστε ἐκ τούτου ἄλλον νοεῖσθαι τὸν θεὸν λόγον καὶ ἄλλον τὸν Χριστόν· καὶ τὸν ἅγιον δὲ Κύριλλον, τὸν τῆς ὀρθῆς πίστεως διδάσκαλόν τε καὶ κήρυκα, ὡς αἱρετικὸν καὶ ὅμοια Ἀπολιναρίου γράψαντα διαβάλλει καὶ καταγινώσκει τῆς ἐν Ἐφέσωι πρώτης συνόδου ὡς χωρὶς κρίσεώς τε καὶ ζητήσεως τὸν Νεστόριον κατακρινάσης καὶ τὰ δώδεκα κεφάλαια τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου ἀσεβῆ καὶ ἐναντία τῆι ὀρθῆι πίστει ἀποκαλεῖ ἡ αὐτὴ ἐπιστολή, ἐκδικεῖ δὲ Θεόδωρον καὶ Νεστόριον καὶ τὰ ἀσεβῆ αὐτῶν δόγματα καὶ συγγράμματα. τὰ προειρημένα τοίνυν τρία ἀσεβῆ κεφάλαια ἀναθεματίζομεν καὶ κατακρίνομεν, τουτέστι τὸν ἀσεβῆ Θεόδωρον τὸν Μοψουεστίας μετὰ τῶν ἀσεβῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων καὶ ἅπερ ἀσεβῶς Θεοδώρητος συνεγράψατο, καὶ τὴν ἐπιστολὴν τὴν λεγομένην παρὰ Ἴβα γεγράφθαι, ἤτινι αἱ εἰρημέναι ἀνωτέρω ἀθέμιτοι περιέχονται βλασφημίαι, καὶ τὸν ὄντινα δήποτε ταῦτα ἐν οἱῳδήποτε χρόνωι πιστεύοντα ὀφείλειν δεχθῆναι ἢ ἐκδικηθῆναι ἢ ἐπιχειροῦντά ποτε τὴν παροῦσαν κατάκρισιν ἀνατρέψαι,
11 τῶι ὁμοίωι ἀναθέματι ὑποβάλλομεν. τοὺς δέ, ὅσοι φυλάττοντες τὴν ὀρθὴν πίστιν τὴν ὑπὸ τῶν προειρημένων τεσσάρων συνόδων κηρυχθεῖσαν τὰ μνημονευθέντα τρία κεφάλαια κατέκριναν ἤγουν κατακρίνουσιν, ἀδελφοὺς καὶ συνιερεῖς ὁριζόμεθα. ἅτινα δήποτε εἴτε παρ' ἐμοῦ εἴτε παρ' ἄλλων πρὸς ἐκδίκησιν τῶν προειρημένων τριῶν κεφαλαίων γεγένηται, τῆι διατυπώσει τοῦ παρόντος ἡμῶν γράμματος καταργοῦμεν· πάσας γὰρ τὰς ἐμφερομένας ἀνωτέρω βλασφημίας ἀπέστω τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἵνα τις εἴποι ὅτι αἱ προειρημέναι τέσσαρες σύνοδοι ἢ μία ἐξ αὐτῶν ἐδέξατο ἢ τοὺς τὰ ὅμοια φρονοῦντας καὶ ἀκολουθοῦντας· δηλοῦται ὄντως ὅτι περ ὑπὸ τῶν μνημονευθέντων ἁγίων πατέρων καὶ μάλιστα ὑπὸ τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου οὐδεὶς περὶ οὗ ὑποψία τις γέγονεν, ἐδέχθη, εἰ μὴ ὃς ἀπεβάλετο τὰς ἀνωτέρω ἐμπεριεχομένας βλασφημίας ἤγουν τὰ ὅμοια ταύταις ἢ τὴν αἵρεσιν περὶ ἧς ὕποπτος γέγονεν, ἢ τὰς βλασφημίας ἀπηρνήσατο καὶ κατέκρινε, περὶ ὧν ἐν ὑπονοίαι γέγονεν.

M VIIII 420 d. 8. m. Decemb. a. 553

Ὁ θεός σε ὑγιῆ διαφυλάττοι, ἀδελφὲ τιμιώτατε.

Ἐδόθη τῆι πρὸ ἓξ εἰδῶν Δεκεμβρίων βασιλείας τοῦ δεσπότου ἡμῶν Ἰουστινιανοῦ τοῦ αἰωνίου αὐγούστου ἔτους εἰκοστοῦ ἑβδόμου μετὰ τὴν ὑπατείαν Βασιλείου τοῦ λαμπροτάτου ἔτους δωδεκάτου.

1—8; 9—18; 18—35 *ext. in Vigilii epist. adu. tria capitula 164; 149; 165/6 [ACO IV 2 p. 167, 25—34; p. 165, 15—24; p. 168, 3—18]* 9—18 *cf. can. XIV, p. 244, 7—16.*

Π A l

4 ὡς] ὥστε ΠA ὑπὸ[1]] ἀπὸ ΠA προειρημένων *om.* l τεσσάρων] $\overline{δ}$ l ὑπὸ[2]] ἀπὸ ΠA 7 δώδεκα] $\overline{ιβ}$ l 13 τὸν[3] *om.* ΠA 14 ἀπολιναρίωι l 16 δώδεκα] $\overline{ιβ}$ l 22 ταῦτα] τὰ ΠA 25 ὑπὸ] ἀπὸ ΠA τεσσάρων] $\overline{δ}$ l 27 εἰρημένων Al 30 τέσσαρες] $\overline{δ}$ l 31 ὄντος l ὑπὸ] ἀπὸ ΠA 32 ὑπὸ] ἀπὸ ΠA 35 ὑπογραφή *in marg.* ΠA 38 εἰκοστοεβδόμου Π ὑπατίαν ΠA βελισαρίου l 39 δωδεκάτου] $\overline{ιc}$ A *post* δωδεκάτου *adnot.* ΠA: τέλος βιβλίου ἢ τῆς ἁγίας συνόδου τῆς ἐν κωνσταντινουπόλει συναχθείσης· χριστὲ ὁ θεός, δόξα σοι· ἀμήν.

V CANONES XV (CONTRA ORIGENEM SIVE ORIGENISTAS)

Τῶν ἁγίων ρξε πατέρων τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἁγίας πέμπτης συνόδου κανόνες δεκαπέντε M VIIII 396

1 Εἴ τις τὴν μυθώδη προϋπαρξιν τῶν ψυχῶν καὶ τὴν ταύτηι ἑπομένην τερατώδη ἀποκατάστασιν πρεσβεύει, ἀνάθεμα ἔστω.

2 Εἴ τις λέγει πάντων τῶν λογικῶν τὴν παραγωγὴν νόας ἀσωμάτους καὶ ἀΰλους γεγονέναι δίχα παντὸς ἀριθμοῦ καὶ ὀνόματος, ὡς ἑνάδα πάντων τούτων γενέσθαι τῆι ταυτότητι τῆς οὐσίας καὶ δυνάμεως καὶ ἐνεργείας καὶ τῆι πρὸς τὸν θεὸν λόγον ἑνώσει τε καὶ γνώσει· κόρον δὲ αὐτοὺς λαβεῖν τῆς θείας θεωρίας καὶ πρὸς τὸ χεῖρον τραπῆναι κατὰ τὴν ἑκάστου ἀναλογίαν τῆς ἐπὶ τοῦτο ροπῆς καὶ εἰληφέναι σώματα λεπτομερέστερα ἢ παχύτερα καὶ ὄνομα κληρώσασθαι διὰ τὸ ὡς ὀνομάτων οὕτω καὶ σωμάτων διαφορὰς εἶναι τῶν ἄνω δυνάμεων· καὶ ἐντεῦθεν τοὺς μὲν χερουβίμ, τοὺς δὲ σεραφίμ, τοὺς δὲ ἀρχὰς καὶ ἐξουσίας ἢ κυριότητας ἢ θρόνους καὶ ἀγγέλους καὶ ὅσα ἐστὶν οὐράνια τάγματα γεγονέναι τε καὶ ὀνομασθῆναι, ἀνάθεμα ἔστω.

3 Εἴ τις λέγει τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας καὶ αὐτὰ τῆς αὐτῆς τῶν λογικῶν ἑνάδος ὄντα ἐκ παρατροπῆς τῆς ἐπὶ τὸ χεῖρον γεγονέναι τοῦτο, ὅπερ εἰσίν, ἀνάθεμα ἔστω.

4 Εἴ τις λέγει τὰ λογικὰ τὰ τῆς θείας ἀγάπης ἀποψυγέντα σώμασι παχυτέροις τοῖς καθ' ἡμᾶς ἐνδεθῆναι καὶ ἀνθρώπους ὀνομασθῆναι, τὰ δὲ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς κακίας ἐληλακότα ψυχροῖς καὶ ζοφεροῖς ἐνδεθῆναι σώμασι καὶ δαίμονας ἢ πνευματικὰ τῆς πονηρίας εἶναί τε καὶ καλεῖσθαι, ἀνάθεμα ἔστω. M VIIII 397

5 Εἴ τις λέγει ἐξ ἀγγελικῆς καταστάσεως καὶ ἀρχαγγελικῆς ψυχικὴν κατάστασιν γίνεσθαι, ἐκ δὲ ψυχῆς δαιμονιώδη καὶ ἀνθρωπίνην, ἐκ δὲ ἀνθρωπίνης ἀγγέλους πάλιν καὶ δαίμονας γίνεσθαι καὶ ἕκαστον τάγμα τῶν οὐρανίων δυνάμεων ἢ ὅλον ἐκ τῶν κάτω ἢ ἐκ τῶν ἄνω ἢ ἐκ τῶν ἄνω καὶ τῶν κάτω συνεστηκέναι, ἀνάθεμα ἔστω.

6 Εἴ τις λέγει διττὸν πεφηνέναι τὸ γένος τῶν δαιμόνων συγκροτούμενον ἔκ τε ψυχῶν ἀνθρωπίνων καὶ ἐκ κρειττόνων καταπιπτόντων εἰς τοῦτο πνευμάτων· ἕνα δὲ νοῦν ἐκ πάσης τῆς δῆθεν ἑνάδος τῶν λογικῶν ἀκίνητον μεῖναι τῆς θείας ἀγάπης καὶ θεωρίας, ὃν Χριστὸν καὶ βασιλέα γεγονότα πάντων τῶν λογικῶν παραγαγεῖν πᾶσαν τὴν σωματικὴν φύσιν, οὐρανόν τε καὶ γῆν καὶ τὰ ἐν μέσωι· καὶ ὅτι ὁ κόσμος πρεσβύτερα τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ στοιχεῖα ἔχων ἐνυπόστατα, ξηρόν, ὑγρόν, θερμόν, ψυχρόν, καὶ τὴν ἰδέαν, πρὸς ἣν ἀπετυπώθη, οὕτως γέγονε· καὶ ὅτι οὐχ ἡ παναγία καὶ ὁμοούσιος τριὰς ἐδημιούργησε τὸν κόσμον καὶ διὰ τοῦτό ἐστι γενητός, ἀλλ' ὁ νοῦς, ὃν φασι, δημιουργικὸς προϋπάρχων τοῦ κόσμου καὶ τὸ εἶναι αὐτῶι τῶι κόσμωι παρέχων γενητὸν ἀνέδειξεν, ἀνάθεμα ἔστω.

Canones contra Origenem siue Origenistas praebet cod. Vindobon. hist. gr. 7, fol. 84^{u}—86^{r} [O]; cf. F. Diekamp, Die origenistischen Streitigkeiten im 6. Jahrhundert und das 5. allgemeine Concil, Münster 1899, p. 90—96 Quae ratio intersit inter hos anathematismos et Iustiniani formam contra Origenem scriptam, quam Georgius Monachus [ed. C. de Boor, Lipsiae 1904, uol. II, p. 630 sq.] et Georgius Cedrenus [PG 131, 720 D sq.] tradiderunt, uel Iustiniani edictum contra Origenem [ACO III p. 213 sq.], demonstrauit Diekamp, l. c. p. 83—97 Nonnullas doctrinae damnatae sententias ad Euagrii Pontici Κεφάλαια Γνωστικά [ed. A. Guillaumont, Les six centuries des ‚Kephalaia gnostica' d'Évagre le Pontique, Patrologia Orientalis, uol. 28, 1 (Paris 1958) p. 91 sq.] pertinere A. Guillaumont adseruit [Les ‚Kephalaia gnostica' d'Évagre le Pontique (Patristica Sorbonensia 5, Paris 1962, p. 157 sq.)].

O

7 τῆι *Diek.*] τῆς O 8 αὐτοὺς *Diek.*] αὐτὸν O χεῖρον *Diek.*] χείρων O 12 γεγονέναι *Diek.*] γέγονε O 18 ἐνδεθῆναι *Diek.*] ἐνδεηθῆναι O 19 ἐνδεθῆναι *Diek.*] ἐνδεηθῆναι O 22 ἀνθρωπίνην *Diek.*] ἀνθρωπίνη O 23 τῶν¹ *bis* O 33 τὸ *Diek.*] τῶ O

7 Εἴ τις λέγει Χριστὸν λεγόμενον ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχειν καὶ πρὸ πάντων τῶν αἰώνων ἑνωθέντα τῷ θεῷ λόγῳ ἐπ᾽ ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν κενῶσαι ἑαυτὸν πρὸς τὸ ἀνθρώπινον, ἐλεήσαντα τήν, ὥς φασιν, γενομένην πολυσχεδῆ κατάπτωσιν τῶν τῆς αὐτῆς ἑνάδος καὶ ἐπαναγαγεῖν αὐτοὺς βουλόμενον διὰ πάντων γενέσθαι καὶ σώματα διάφορα μεταμφιάσασθαι καὶ ὀνόματα κληρώσασθαι, πάντα πᾶσι γεγενημένον, ἐν ἀγγέλοις ἄγγελον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμεσι δύναμιν καὶ ἐν ἄλλοις τάγμασιν ἢ εἴδεσι τῶν λογικῶν ἁρμονίως ἑκάστοις μεταμορφῶσθαι, εἶτα παραπλησίως ἡμῖν μετεσχηκέναι σαρκὸς καὶ αἵματος καὶ γεγονέναι καὶ τοῖς ἀνθρώποις ἄνθρωπον, καὶ μὴ ὁμολογεῖ τὸν θεὸν λόγον κενωθῆναί τε καὶ ἐνανθρωπῆσαι, ἀνάθεμα ἔστω.

8 Εἴ τις μὴ λέγει τὸν θεὸν λόγον τὸν ὁμοούσιον τῷ θεῷ καὶ πατρὶ καὶ ἁγίῳ πνεύματι, τὸν σαρκωθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα, τὸν ἕνα τῆς ἁγίας τριάδος κυρίως Χριστόν, ἀλλὰ καταχρηστικῶς διὰ τόν, ὥς φασιν, κενώσαντα ἑαυτὸν νοῦν, ὡς συνημμένον αὐτῷ τῷ θεῷ λόγῳ καὶ κυρίως λεγόμενον Χριστόν, ἀλλ᾽ ἐκεῖνον διὰ τοῦτον Χριστὸν καὶ τοῦτον δι᾽ ἐκεῖνον θεόν, ἀνάθεμα ἔστω.

9 Εἴ τις λέγει, ὅτι οὐχ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ σαρκωθεὶς σαρκὶ ἐμψυχωμένῃ ψυχῇ λογικῇ καὶ νοερᾷ κατελήλυθεν εἰς τὸν ἅιδην καὶ πάλιν εἰς τὸν οὐρανὸν ὁ αὐτὸς ἀναβέβηκεν, ἀλλ᾽ ὁ
M VIIII 400 παρ᾽ αὐτοῖς λεγόμενος νοῦς, ὃν ἀσεβοῦντες λέγουσι κυρίως Χριστὸν τῇ τῆς μονάδος γνώσει πεποιημένον, ἀνάθεμα ἔστω.

10 Εἴ τις λέγει, ὡς τὸ τοῦ κυρίου ἐξ ἀναστάσεως σῶμα αἰθέριόν τε καὶ σφαιροειδὲς τῷ σχήματι καὶ ὅτι τὰ τοιαῦτα καὶ τὰ τῶν λοιπῶν ἐξ ἀναστάσεως ἔσται σώματα καὶ ὅτι αὐτοῦ τοῦ κυρίου πρῶτον ἀποτιθεμένου τὸ ἴδιον αὐτοῦ σῶμα καὶ πάντων ὁμοίως εἰς τὸ ἀνύπαρκτον χωρήσει ἡ τῶν σωμάτων φύσις, ἀνάθεμα ἔστω.

11 Εἴ τις λέγει, ὅτι ἡ μέλλουσα κρίσις ἀναίρεσιν παντελῆ τῶν σωμάτων σημαίνει καὶ ὅτι τέλος ἐστὶ τοῦ μυθευομένου ἡ ἄϋλος φύσις καὶ οὐδὲν ἐν τῷ μέλλοντι τῶν τῆς ὕλης ὑπάρξει, ἀλλὰ γυμνὸς ὁ νοῦς, ἔστω ἀνάθεμα.

12 Εἴ τις λέγει, ὅτι ἑνοῦνται τῷ θεῷ λόγῳ οὕτως ἀπαραλλάκτως αἵ τε ἐπουράνιοι δυνάμεις καὶ πάντες οἱ ἄνθρωποι καὶ ὁ διάβολος καὶ τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας, ὡς αὐτὸς ὁ νοῦς ὁ λεγόμενος παρ᾽ αὐτῶν Χριστὸς καὶ ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων καὶ κενώσας, ὥς φασιν, ἑαυτόν, καὶ πέρας ἔσεσθαι τῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ, ἀνάθεμα ἔστω.

13 Εἴ τις λέγει, ὡς οὐδὲ μίαν παντελῶς ἕξει ὁ Χριστὸς πρὸς οὐδὲ ἓν τῶν λογικῶν διαφοράν, οὐδὲ τῇ οὐσίαι οὐδὲ τῇ γνώσει οὐδὲ τῇ ἐφ᾽ ἅπαντα δυνάμει ἢ ἐνεργείαι, ἀλλὰ πάντες ἐκ δεξιῶν ἔσονται τοῦ θεοῦ, καθάπερ ὁ παρ᾽ αὐτοῖς Χριστός, ὡς καὶ ἐν τῇ παρ᾽ αὐτῶν μυθευομένῃ προϋπάρξει ἐτύγχανον, ἀνάθεμα ἔστω.

14 Εἴ τις λέγει, ὅτι πάντων τῶν λογικῶν ἑνὰς μία ἔσται, τῶν ὑποστάσεων καὶ τῶν ἀριθμῶν συναναιρουμένων τοῖς σώμασι, καὶ ὅτι τῇ γνώσει τῇ περὶ τῶν λογικῶν ἕπεται κόσμων τε φθορὰ καὶ σωμάτων ἀπόθεσις καὶ ὀνομάτων ⟨ἀν⟩αίρεσις ⟨καὶ⟩ταυτότης ἔσται τῆς γνώσεως, καθάπερ καὶ τῶν ὑποστάσεων, καὶ ὅτι ἐν τῇ μυθευομένῃ ἀποκαταστάσει ἔσονται μόνοι γυμνοὶ ⟨οἱ νόες⟩, καθάπερ καὶ ἐν τῇ παρ᾽ αὐτῶν ληρωδουμένῃ προϋπάρξει ἐτύγχανον, ἀνάθεμα ἔστω.

15 Εἴ τις λέγει, ὅτι ἡ ἀγωγὴ τῶν νοῶν ἡ αὐτὴ ἔσται τῇ προτέραι, ὅτε οὔπω ὑποβεβήκεσαν ἢ καταπεπτώκεισαν, ὡς τὴν ἀρχὴν τὴν αὐτὴν εἶναι τῷ τέλει καὶ τὸ τέλος τῆς ἀρχῆς μέτρον εἶναι, ἀνάθεμα ἔστω.

O

3 πολλυσχεδῆ O, *om. Diek.* 16 ἅδην O 23 παντελῆ *Diek.*] παντελεῖ O 26 ἐπουράνιαι O 30 τῶν *bis* O 36 αἱρέσεις O *Diek.* αἵρεσις *Lamb.*, ἀναίρεσις *scribam; cf.* 23 *et* 35 *et uersionem Syriacam [Euagr. Pont. Keph. Gnost. II 17, p. 67]* καὶ[3] *add. Diek.* 38 οἱ νόες *add. Diek.*

INDICES TOMI QVARTI
VOL. I ET II

I VETVS TESTAMENTVM

Genesis

1, 26 II 40, 1 75, 6
1, 31 II 24, 2
2, 7 II 80, 4
3, 16 I 165, 5
3, 19 I 136, 8
3, 22 II 26, 15 42, 4; 6; 9; 12; 13 75, 2; 5 206, 27
3, 24 I 66, 11
4, 5 II 111, 1
9, 25 I 69, 2
10, 8. 9 I 135, 33
17, 2. 22, 17 II 194, 9 204, 30
22,18 I 168, 15
II 194, 11 204, 33
28, 15 II 21, 36
32, 30 II 36, 33
39, 23 II 21, 35

Exodus

3, 14 II 90, 28
4, 22 II 194, 7 204, 28
5 I 135, 33
7, 1 II 19, 18
7, 20 II 190, 11 200, 30
10, 22 I 56, 22 75, 22
II 122, 4
15, 2 II 22, 42
31, 18 II 194, 10 204, 32
33, 20 II 36, 23; 30
34, 16 I 68, 35

Leuiticus

26, 12 II 37, 12

Numeri

22, 28 II 14, 36

Deuteronomium

1, 31 II 194, 8
13, 8 I 157, 37
28, 66 II 31, 8 208, 12
32, 7 I 195, 22

Iosue

10, 13 I 56, 24 75, 23
II 122, 5

I Samuelis

2, 12sq. I 141, 12
2, 28 I 197, 6
2, 30 I 198, 22
4, 10. 11 I 141, 18

2 Samuelis

3, 1 I 153, 38
15, 16 I 54, 12
16, 22 I 54, 13

1 Regum

3, 1 I 68, 34
15, 35 II 119, 25

2 Regum

13, 21 I 56, 25 75, 26
II 122, 7
18, 13—19, 37 I 135, 33
20, 10. 11 I 56, 24 75, 24
II 122, 6

Iob

3, 3—26 I 67, 9
32sqq. I 68, 15
40 I 68, 17
42, 14 I 67, 18

Psalmi

2, 7 I 82, 6
2, 8 I 102, 30
8, 3 I 95, 7 196, 13
8, 4 I 52, 24
8, 5 I 77, 26 83, 18
II 70, 2 123, 10
8, 5—8 I 48, 2 77, 33 78,7
8, 6 I 52, 31 138, 24 178, 8
II 34, 25
13, 3 I 157, 14
15, 2 II 29, 5
15, 10 I 53, 10
16, 5 II 49, 33
18, 5 II 81, 4
19, 6 II 82, 16

19, 10 I 128, 34
20, 2. 3 II 183, 37
21, 2 I 53, 20; 23
21, 17 I 53, 29
21, 18 I 53, 31 54, 4
21, 19 I 53, 18 54, 5
21, 23 II 20, 46
21, 32 II 19, 26
23, 8 II 208, 22
33, 9 I 157, 16
35, 4. 5 I 167, 17 189, 5
II 141, 16
35, 12 II 50, 7
38, 3 II 108, 39
39, 7—9 I 77, 8 164, 8
39, 7 I 77, 12
44, 7. 8 II 8, 22 20, 31
44, 8 I 58, 15; 18
49, 3 II 36, 25
49, 3—6 II 92, 22
49, 7 II 52, 28; 31
49, 18 I 193, 22
54, 7 II 113, 1
54, 19 II 157, 1
54, 22 II 156, 43
68, 10 I 54, 22
68, 22 I 54, 16; 27
68, 23 I 54, 23
68, 26 I 54, 23
74, 6 I 76, 2 78, 20 94, 27 111, 5; 17
81, 6 I 52, 11
93, 18 II 50, 5
96, 7 I 81, 3
99, 3 II 31, 22
109, 1 I 153, 11
115, 7 II 32, 19
117, 13. 14 II 50, 3
125, 2 I 16, 17 236, 30
II 111, 36
128, 2 II 44, 22 48, 34 49, 7
132, 1 I 16, 20 236, 33
II 111, 35
138, 22 I 157, 36
140, 3 I 78, 19 94, 26 111, 16
144, 3 II 80, 15
145, 4 I 135, 34
146, 5 II 39, 43

Prouerbia

8, 22 II 83, 29
9, 1 I 168, 34
II 12, 6
9, 8 I 189, 4
18, 19 I 198, 10 209, 9
19, 5 II 56, 23
21, 1 I 198, 6
22, 10 I 193, 31

Ecclesiastes

4, 9. 10 I 209, 11
4, 12 I 209, 14

Canticum Canticorum

1, 1 I 69, 8
1, 4 I 69, 10

Sapientia

6, 17 II 16, 20

Siracides

3, 22 I 155, 14
4, 28 II 14, 30
4, 33 II 51, 24

Isaias

1, 2 I 52, 11
6, 2. 3 II 6, 35 73, 8
7, 14 I 168, 19
II 193, 13 203, 33
9, 6 I 168, 22
II 15, 23 19, 6; 15; 22; 24 83, 25
11, 9 I 153, 34
25, 8 I 165, 6; 7
37, 29 I 136, 7
40, 2 I 215, 3
42, 13. 14 II 92, 31
42, 18 I 82, 17
45, 9 I 83, 31
II 70, 16
49, 15 II 105, 7
49, 18 I 198, 22
50, 11 I 214, 41
52, 6 II 36, 24
53, 5 II 83, 33; 40
53, 7 II 92, 35
53, 9 I 164, 17
59, 4. 5 I 212, 37
59, 5 II 191, 32 202, 17
63, 1 II 35, 32
64, 4 II 69, 28
66, 15. 16 II 92, 28

Ieremias

1, 5 II 21, 44
2, 12 I 76, 1 111, 4
5, 26 I 101, 17
5, 30. 31 I 156, 14
6, 29 II 112, 31
8, 8. 9 I 196, 10
8, 22 II 113, 18
9, 1 II 112, 42
9, 5 I 196, 11
9, 18 II 112, 43
12, 10 I 133, 17
15, 19 I 141, 2
48, 10 I 208, 9 239, 11
51 [28], 9 II 112, 28

Baruch
3, 36 I 142, 9
3, 36—38 II 37, 4 69, 24 191, 2 201, 21
3, 38 I 142, 7

Ezechiel
3, 17 I 195, 7
16, 52 I 78, 23 94, 31 111, 20
34, 4 II 113, 15
34, 22. 23 I 195, 5
44, 28 II 79, 26

Osee
2, 20 I 214, 38
5, 1 I 82, 25
7, 13. 16 I 210, 15
8, 1 I 210, 19
10, 12 I 215, 4
14, 10 I 212, 13

Ioel
2, 8 I 139, 31

Habacuc
1, 2 I 99, 1
2, 15 I 210, 24
3, 3 II 21, 23

Malachias
2, 7 I 195, 23
3, 6 I 161, 27
3, 8 II 31, 12; 15 208, 15

II NOVVM TESTAMENTVM

Euangelium sec. Matthaeum
1, 1 I 152, 22 168, 9
1, 16 I 152, 24
1, 18 I 152, 26
1, 20 I 152, 29
1, 21 II 192, 18 203, 1
1, 23 I 168, 19 II 193, 13; 14 203, 33; 35
2, 13 I 153, 1 170, 3 II 18, 41
2, 20 II 18, 43
3, 13 I 81, 21
3, 15 I 131, 21
3, 17 I 60, 8—10 170, 6 II 71, 36 72, 11; 15
4, 1 I 46, 26 170, 7 II 120, 26
4, 10 II 6, 24 75, 13
4, 11 I 55, 13
5, 11 II 56, 20
5, 14 I 128, 11
5, 19 I 105, 26
5, 23. 24 II 110, 41
5, 29 I 193, 24
7, 13. 14 I 105, 28
7, 15 I 156, 8
8, 5 I 63, 17 II 71, 39
8, 9 I 63, 11
8, 29 II 94, 28
10, 34. 35 I 160, 13
10, 36 I 139, 14
10, 37 I 158, 1 160, 3
11, 27 II 86, 23
11, 29 II 32, 28
11, 30 II 109, 12
13, 24 I 208, 10 239, 13
14, 25 I 170, 11
16, 13 I 170, 28
16, 15 I 170, 29
16, 16 I 54, 30 170, 32 II 86, 27
16, 18 I 214, 36 II 49, 4 105, 28 110, 28
16, 19 II 105, 27
16, 22. 23 I 46, 17
16, 23 I 48, 30
18, 5. 6 I 142, 28
18, 6 I 148, 1 209, 22
18, 7 I 193, 28
18, 19. 20 I 209, 15
18, 20 II 111, 4
18, 23 I 181, 14
19, 6 I 57, 6 180, 23 II 122, 10
19, 12 II 79, 11
21, 15. 16 I 95, 7
21, 42 II 83, 4
22, 2 I 181, 14
22, 42—45 I 95, 6
22, 42—44 I 153, 9
24, 36 I 131, 4 II 83, 5
24, 45sq. I 157, 12
25, 14—30 I 156, 19 208, 1 239, 3
25, 21 II 67, 42
26, 10. 12 II 29, 45
26, 26. 27. 28 II 30, 35
26, 39 I 131, 1
27, 35 I 53, 25
27, 45 I 56, 20 75, 20 II 83, 18 122, 1
27, 45. 51 I 170, 15 II 84, 6

27, 46 I 53, 23 130, 33
27, 51. 52 I 56, 21 75, 21
II 83, 19 122, 3
28, 19 II 72, 36

Euangelium sec. Marcum

1, 25 II 83, 34
2, 5 II 80, 5 83, 35
3, 24 II 126, 34
5, 7 II 94, 28
6, 34 II 206, 9
8, 23 II 92, 2
13, 32 I 131, 3
14, 18 II 41, 5
16, 5 I 55, 19

Euangelium sec. Lucam

1, 2 I 160, 23
1, 15 II 80, 14
1, 30. 31 II 80, 11
1, 32 II 130, 15
1, 33 II 81, 19
1, 35 I 168, 28
II 130, 12 209, 26
2, 14 II 108, 24
2, 52 II 194, 2
3, 22 I 52, 9; 12
4, 1 I 47, 1
II 130, 19
4, 12 II 82, 7
4, 14 II 130, 21
4, 23 I 158, 36
8, 22sq. I 170, 12
8, 28 II 94, 28
9, 56 I 172, 20
10, 19 I 83, 13
II 123, 6
22, 19 I 153, 6
22, 31. 32 II 105, 20
22, 43 I 46, 12 48, 31 55, 15 153, 21
22, 44 I 46, 7
23, 43 I 170, 16
II 83, 21
23, 45 I 56, 20 75, 20
24, 4 I 55, 18
24, 18 II 41, 9
24, 39 I 171, 4
II 36, 39 179, 15

Euangelium sec. Iohannem

1, 1 I 138, 23 164, 36 169, 37 178, 7
1, 1—3 II 81, 25 90, 30 192, 30 203, 14
1, 3 I 169, 39
II 81, 28
1, 9 I 245, 20
II 90, 31
1, 9. 10 II 81, 28
1, 10. 11 II 81, 30
1, 12 I 76, 31
1, 14 I 77, 15 79, 30 149, 18 161, 41 165, 15; 28; 31; 33 166, 4 168, 35 169, 38
II 8, 7 19, 42 20, 26 34, 36 81, 31 84, 13; 15; 18 189, 32 190, 4; 6; 14 200, 14; 22; 23; 34
1, 15 II 81, 32
1, 16 II 37, 41
1, 18 II 25, 38 36, 20; 30 90, 31
1, 29 II 81, 34 83, 4
1, 49 I 55, 1 58, 22
1, 50. 51 I 55, 20
2, 1 I 152, 29 165, 9
2, 9 II 80, 2
2, 17 I 54, 22
2, 19 I 47, 31 152, 15
II 25, 14 29, 40; 43 30, 6
2, 21 I 136, 21
II 30, 7; 20
3, 6 II 15, 25 20, 6
3, 13 II 11, 35 69, 9 89, 14
3, 18 I 13, 31 211, 2
3, 34 I 161, 38
4, 5sq. I 170, 10
4, 6. 7 II 84, 3
4, 24 II 20, 2
5, 18 II 33, 10 94, 27
5, 19 II 38, 37 79, 37
5, 20 II 36, 3
5, 26 II 86, 6; 21
6, 1sq. I 170, 9
6, 38 II 91, 25
6, 44 II 58, 10
6, 51 II 89, 28
6, 53 I 163, 18
II 25, 16 30, 28
6, 64 I 89, 23
II 124, 24
7, 42 I 79, 32 136, 19
8, 40 I 163, 32
II 33, 8 193, 4 203, 22
8, 58 II 93, 17 194, 1 204, 21
9, 6 II 80, 3 92, 2 93, 19
10, 9 II 33, 41
10, 11 I 172, 19
10, 11. 12 I 157, 16
10, 12 I 141, 5
10, 16 I 157, 21; 24
II 108, 17
10, 30 I 163, 28 170, 16
II 40, 3 82, 9; 10; 11 86, 11; 19 88, 8; 9; 10; 12 93, 23
10, 33 I 75, 11
10, 36 II 88, 11

10, 37. 38 I 75, 13
11, 25 I 162, 36
II 33, 17
11, 27 I 55, 3
11, 34 II 93, 18
11, 35 I 170, 13
11, 39. 43 I 170, 14
11, 43. 46 II 80, 6
12, 27 I 131, 2
13, 23 II 41, 6
13, 27 I 192, 5
13, 34 II 45, 6 52, 14
13, 35 II 108, 13
14, 6 I 157, 10 164, 27 195, 19
II 30, 37
14, 9 I 163, 28
II 86, 10; 20
14, 10 I 48, 17
II 38, 7; 33 93, 23 120, 37
14, 11 II 80, 38
14, 16 II 80, 32
14, 23 I 48, 20 52, 4
II 40, 2 75, 7 121, 3
14, 27 I 175, 2
II 45, 6 52, 15 108, 12 138, 9
14, 28 I 170, 17
15, 1 II 83, 4
16, 13 I 164, 26
16, 14 I 164, 19; 30
16, 15 II 86, 21
16, 32 II 21, 29 80, 27
17, 1. 5 II 32, 26
17, 9—11 II 83, 37 91, 18
17, 12 I 156, 23
17, 22. 23 II 88, 16
19, 34 I 171, 22
20, 12 II 83, 22
20, 17 I 49, 17; 22 162, 19
20, 19 I 171, 1
20, 22 I 50, 1 171, 1 218, 25 243, 12 246, 31
II 166, 35
20, 26 II 86, 32
20, 27 I 50, 15
II 121, 9
20, 28 I 50, 12; 19 218, 28 243, 14 246, 34
II 36, 36; 42 87, 23; 29 121, 14 166, 38
20, 29 II 87, 26
21, 16. 17 II 105, 27

Actus Apostolorum
1, 3. 4 I 170, 39
1, 4 I 50, 3
1, 8 I 50, 4
1, 14 I 152, 29
1, 20 I 54, 23
2, 22 II 193, 2 203, 20
2, 23. 24 I 132, 36
2, 31 I 53, 10
2, 36 II 25, 23 31, 31
2, 38 I 51, 3; 8
II 121, 23; 28
3, 13 II 32, 37
3, 14. 15 II 30, 43
4, 10 II 31, 28
4, 12 II 9, 31
4, 27 II 20, 17
4, 32 I 198, 12
II 53, 7
9 I 158, 15
9, 4 II 35, 9
10, 36—38 II 21, 10
10, 38 I 58, 12 60, 2 71, 34
II 15, 30 21, 28; 32 72, 1 122, 20
13, 18 II 194, 8 204, 29
13, 33 I 82, 8
15, 10 II 119, 14
15, 10. 11 II 10, 2 62, 8
15, 25 I 208, 35
15, 28. 29 I 208, 35
II 176, 1
16, 1 I 212, 25
16, 3 I 113, 3 212, 25
II 175, 39
17, 28 II 41, 19
17, 30. 31 I 72, 5
17, 31 I 48, 10 163, 7
II 193, 2 203, 21
18, 9. 10 I 209, 23
20, 29. 30 I 157, 26
21, 26 I 113, 15
22, 19 II 118, 29

Epistola ad Romanos
1, 1—3 I 168, 11
1, 3 I 59, 4 76, 29 79, 32 136, 19 153, 2
1, 16 II 175, 2
1, 20 II 80, 8
1, 21 II 192, 2 202, 19
1, 22. 23 I 91, 1
1, 32 I 141, 16
2, 4. 5 I 188, 27
3, 14 I 147, 28
3, 23 I 164, 13
4, 20. 21 II 60, 16
5, 12 II 9, 21 10, 36
8, 3 I 153, 3
8, 9 II 9, 37 195, 1 205, 22
8, 14 I 46, 29
II 120, 30
8, 26 I 156, 5
8, 29 II 93, 16
8, 32 II 34, 31

8, 35 I 87, 14
II 107, 43
9, 4. 5 II 194, 6 204, 27
9, 5 I 58, 7 82, 13
II 7, 37 53, 29 90, 32 122, 15 194, 25 205, 10
9, 20 I 83, 31
II 70, 16
10, 2 II 131, 40
10, 6. 7 II 81, 14
11, 6 II 57, 9
11, 9 I 54, 23
11, 20 I 155, 13
11, 35. 36 II 59, 15; 18
12, 3 II 60, 29
14, 12 I 209, 21
16, 17 I 195, 13 197, 30
16, 18. 19 I 195, 15

1 Epistola ad Corinthios
1, 10 II 74, 29 108, 15
1, 11. 12 II 132, 8
1, 13 II 132, 13
1, 23 I 78, 24 94, 32 111, 21
1, 24 I 164, 33
2, 8 I 170, 26 218, 6 242, 31
II 25, 21 31, 18 208, 20
2, 12 I 70, 24
II 40, 33
3, 10 II 45, 31
3, 10. 11 I 158, 11
3, 11 I 86, 5
II 195, 12 205, 32
3, 16 I 181, 6
4, 7 II 58, 23
4, 15 II 19, 27
5, 13 I 155, 32
6, 17 I 162, 12
8, 6 I 107, 8 164, 1 211, 26 215, 11 240, 5
II 40, 24; 41 79, 14 80, 33 87, 9; 10 95, 4 192, 28; 33 196, 15 203, 12; 17 207, 1
8, 12 I 78, 21 94, 29 111, 18
9, 26 I 105, 22
10, 2 I 51, 6
II 121, 26
11, 3 II 76, 6
11, 16 I 154, 1
II 107, 1
11, 19 I 156, 9
12, 3 II 9, 40 81, 12
12, 6 II 62, 3
12, 8—10 I 66, 28
12, 26 I 76, 24
II 105, 12 113, 10
12, 27 II 35, 11
12, 31 II 110, 14
13, 1—3 II 110, 17
13, 3 II 188, 16 198, 26
13, 5 II 112, 18
13, 13 II 110, 24
14, 33 II 107, 3
15, 3 I 153, 5
15, 10 II 58, 1
15, 11 II 58, 4
15, 20 I 163, 2
15, 21 I 163, 4
II 33, 15
15, 27 I 48, 6
15, 33 II 107, 12
15, 45 I 71, 35
15, 47 I 71, 39; 42
II 89, 24
15, 48. 49 I 72, 1
15, 57 I 60, 26

2 Epistola ad Corinthios
2, 16 II 52, 1
4, 4 I 82, 20
4, 16 II 179, 27
5, 17 II 38, 29
5, 19 II 25, 43 38, 9; 15
5, 21 II 83, 2
6, 14 II 109, 10
6, 14—16 I 214, 8
6, 16 II 37, 12
8, 9 II 8, 21 20, 24 81, 37
11, 29 II 105, 10
12, 2—4 I 95, 18
13, 5 I 148, 6

Epistola ad Galatas
1, 1 II 39, 8; 10
1, 8 II 189, 11 199, 26
1, 8. 9 I 14, 15 211, 5
1, 9 I 155, 14
1, 13—16 II 118, 33
1, 15 II 194, 22 205, 7
2, 11. 12 II 119, 4
2, 14 II 119, 8
2, 21 II 61, 26
3, 7—9 II 107, 5
3, 13 II 83, 3; 8
3, 16 I 136, 20 168, 17
3, 26 I 71, 26
4, 4 I 162, 23 169, 40 180, 17 240, 13
II 82, 31; 35; 36; 37
4, 4. 5 I 71, 10
4, 20 I 155, 30
5, 2 I 212, 28
II 175, 40
5, 2—6 I 113, 6
5, 7—9 II 107, 18
5, 10 II 107, 20
5, 11. 12 I 113, 12

5, 12 I 193, 29
II 107, 22 165, 35 168, 26
5, 15 II 107, 23
5, 25. 26 II 107, 25
6, 2 II 107, 27

Epistola ad Ephesios
1, 20. 21 I 71, 13
1, 21 I 78, 29
2, 8 II 59, 1
2, 14 I 85, 18 112, 3 140, 17
II 193, 30 204, 15
2, 15 I 85, 19
3, 14—18 II 107, 28
4, 1—6 II 107, 35
4, 4 II 74, 30
4, 5 II 90, 16 177, 7
5, 2 I 164, 7; II 166, 11
5, 23 II 35, 29
5, 31 I 218, 23 243, 10 246, 30
II 166, 34
6, 23 II 60, 30; 35 62, 4

Epistola ad Philippenses
1, 27. 28 II 195, 13 205, 34
2, 1. 2 II 132, 1
2, 5—8 I 151, 24
2, 6. 7 I 95, 23
II 20, 25 32, 14
2, 7 I 58, 6 107, 10 169, 7
211, 27
II 122, 15 188, 34 190, 4
199, 13 200, 22
2, 7. 8 I 78, 34
2, 9 I 58, 6 62, 23 83, 23
II 70, 7 122, 15
2, 10 I 79, 1
II 190, 33 201, 17
2, 10. 11 I 78, 31
2, 13 II 9, 44
3, 2 II 68, 15
3, 20 II p. XII, 6
4, 3 II 195, 18 205, 38

Epistola ad Colossenses
1, 15 II 86, 3; 9
1, 16. 17 I 90, 29
II 81, 6 125, 11
1, 18 I 83, 25 163, 1 166, 22
II 70, 9
2, 3 II 28, 18
2, 6 II 106, 37
2, 8 I 86, 3
II 84, 21 195, 10 205, 30
2, 9 I 162, 1
II 25, 40 37, 15; 28 38, 13
86, 8; 24
2, 16 I 113, 17
2, 20—22 I 113, 19

1 Epistola ad Thessalonicenses
2, 7. 8 II 182, 37
5, 21 I 12, 1
II 46, 1
5, 21. 22 I 96, 27

2 Epistola ad Thessalonicenses
3, 2 II 60, 7 62, 2

1 Epistola ad Timotheum
1, 3 I 156, 12
1, 7 II 109, 3
2, 5 I 107, 9 164, 6 169, 1
211, 27
II 33, 21
3, 15 I 87, 23
3, 16 I 60, 20 63, 19
4, 2 I 107, 1
4, 12 I 142, 30
4, 13 I 151, 5
4, 15 I 153, 27
4, 16 I 151, 6
5, 21 I 99, 3 149, 27
6, 16 II 36, 21
6, 20 I 86, 1
II 195, 7 205, 28

2 Epistola ad Timotheum
2, 14 II 44, 33 50, 20 114, 14
2, 16 I 156, 10
2, 23. 24 II 106, 43
3, 1. 2. 5 II 45, 20 55, 32
3, 5 II 157, 2
4, 7. 8 I 87, 17

Epistola ad Titum
1, 9 I 215, 2
1, 9—11 II 51, 28
2, 7 I 142, 30
2, 13 II 33, 23
3, 9 I 156, 11 157, 5
3, 10. 11 I 101, 23 211, 14

Epistola ad Hebraeos
1, 1. 2 I 82, 4
1, 1—4 II 34, 13
1, 2 I 47, 27
1, 3 I 78, 26 90, 27 111, 23
163, 30
II 34, 22 125, 9
1, 5 I 82, 6
1, 6 I 81, 2
1, 9 I 58, 15; 18
2, 6 I 77, 26 83, 18
II 70, 2 123, 11
2, 6—8 I 77, 32 78, 7
2, 6—10 I 48, 1
2, 7 I 52, 31 138, 24 178, 8
II 34, 25

2, 8 I 78, 1
2, 9 I 59, 20 78, 4 83, 19 149, 3 162, 35 163, 3
II 34, 4; 10; 26 70, 3 123, 12
2, 10 I 62, 3 79, 10
II 25, 28 33, 33 34, 7; 11; 27
2, 14 I 77, 13 149, 19 165, 29 168, 2
II 8, 2 20, 44 35, 28
2, 16 I 95, 25
3, 1 I 164, 2 166, 10
II 130, 5
4, 15 I 169, 7 177, 14
5, 7 I 46, 5
5, 10 I 131, 22
7, 3 I 45, 5; 7
7, 9. 20 II 24, 20
8, 1 I 78, 28
9, 14 I 60, 21
10, 5—7 I 164, 8
11, 5 II 61, 29
11, 6 I 142, 30
11, 7 II 61, 32
11, 35 I 160, 18
12, 1 I 80, 3
12, 4 II 14, 32
12, 14 II 132, 23
13, 8 II 11, 36
13, 18 II 130, 23

Epistola Iacobi
3, 16 II 107, 16

1 Epistola Petri
1, 2 I 171, 25
1, 18. 19 I 171, 26
2, 22 I 164, 18
2, 22—25 I 53, 20
3, 15 I 14, 19 31, 6 89, 1
II 106, 34 175, 1
3, 18 I 153, 5
4, 1 I 153, 6 162, 33 166, 21
II 82, 25 93, 20
5, 8 I 78, 18 94, 25 111, 15
II 107, 46 112, 37
5, 8. 9 I 197, 28

1 Epistola Iohannis
1, 1. 2 II 36, 8
1, 2 II 36, 17
1, 5 I 245, 20
1, 7 I 171, 29
3, 2 II 76, 27
4, 2. 3 I 171, 12
4, 16 I 158, 4
5, 4—8 I 171, 31

Apocalypsis
1, 5 I 83, 25
II 70, 10
7, 17 I 165, 8
22, 13 II 80, 19
22, 18. 19 I 156, 30

III EPISCOPI

Abrahamius s. u. Abramius
Abramius Sergiopolis
I 4, 30 21, 26 33, 30 40, 26 204, 27 226, 3
Acacius (1) Constantinopolis
II 9, 1 98, 3; 26
Acacius (2) Melitenae
I 86, 27 107, 23 147, 12
II 68, 14; 17; 23 123, 36
Acephali
II 12, 13
Adelphius (Onupheos)
II 93, 4
Aemilianus Antipyrgi
I 6, 1 18, 29 22, 24 24, 23 27, 12; 27 34, 34 41, 25 205, 29 227, 17
Aetherius (1) Anazarbi
I 5, 6 21, 35 34, 3 40, 35 204, 37 226, 22
Aetherius (2) Tyanorum
I 100, 3
Agnellus (1) Aceli
II 132, 40 135, 35
Agnellus (2) Tridenti
II 132, 39 135, 34
Alexander (1) Amphipolis
I 5, 24 22, 12 34, 21 41, 13 205, 17 227, 13
Alexander (2) Dionysii
I 6, 36 23, 17 35, 30 42, 18 206, 27 229, 13
Alexander (3) Gangrorum
I 4, 10 21, 6 33, 10 40, 6 204, 7 225, 10
Alexander (4) Hierapolis (Euphratensis)
I 179, 36
II 129, 19; 22
Alypius Caesareae (Cappadociae I)
II 128, 37; 43
Amazonius Edessae
I 4, 9 18, 27 21, 5 24, 21 27, 11; 26 33, 9 40, 5 204, 6 225, 8
Ambrosius Mediolani
I 13, 7 37, 24 173, 15
II 79, 23; 32 80, 10 81, 20 82, 12; 30 83, 1; 24; 30 84, 1; 8 167, 5 172, 21 179, 23; 32
Amphilochius Iconii
II 95, 10 172, 22

Anastasius (1) Rachlae
I 7, 33 24, 6 36, 23 43, 8 207, 19 230, 27
Anastasius (2) Tabiae
I 3, 19 20, 18 32, 18 39, 18 203, 22 223, 17
Anatolius (1) Constantinopolis
I 173, 7; 27
II 115, 6; 19; 27; 28; 29; 31; 36 116, 32 128, 13; 15; 23; 25 154, 29 158, 11
Anatolius (2) Cymae
I 5, 32 22, 20 29, 24 30, 3; 10 34, 29 41, 21 205, 25 227, 26
Anatolius (3) Sebastae
I 6, 30 23, 11 35, 24 42, 12 206, 21 228, 32
Andreas (1) Ephesi
I 3, 15 18, 25 20, 14 24, 19 27, 10; 24 32, 14 39, 14 73, 15 137, 14 143, 14 183, 14 203, 18 222, 23
Andreas (2) Flauiadeorum
I 115, 34 116, 34 118, 15 119, 22 128, 9 129, 7
Andreas (3) Samosatorum
I 133, 19
II 172, 11
Anthemius Tyanorum
I 100, 3
Anthimus Trapezuntis
II 169, 11
Antoninus Roseae
I 115, 35 117, 1 118, 18 119, 23 128, 10 129, 13
Apolinaristae
I 56, 18 178, 5
II 122, 1 172, 31
Apolinarius (1) Alexandriae (Aegypti I)
I 3, 5 8, 5; 16 18, 23 20, 5 24, 17 28, 2 32, 5 39, 5 73, 6 137, 5 183, 5 201, 13 203, 7 220, 24 236, 26 238, 33 245, 6
Apolinarius (2) Laodiceae (Syriae I)
I 9, 3 15, 16 17, 5 44, 1 47, 16 48, 7 84, 20 93, 26 94, 24 95, 12 99, 10 104, 11 113, 31; 37; 38 114, 3; 4; 5; 30 115, 2 132, 2; 12; 24 133, 9 138, 17 153, 18 178, 20 214, 25 216, 9 218, 8 219, 27 235, 16 237, 15 241, 9 242, 32 244, 12 247, 14
II 120, 11 126, 12; 14 145, 3 146, 4 150, 7 153, 12; 41 161, 2 165, 20 172, 13; 14 173, 8 181, 32
Aristodemus Philomelii
I 5, 27 22, 15 34, 24 41, 16 205, 20 227, 18
Arriani
I 8, 27 15, 12 17, 1 91, 24 93, 9 96, 32 104, 18
II 12, 37 15, 6 19, 32 26, 2 28, 15 38, 46 39, 16; 20 42, 28 43, 7 79, 1 84, 12 93, 6; 22 167, 13 173, 37 177, 34 180, 17
Artanius Trapezuntis
II 159, 25
Asignius Traianopolis (Phrygiae Pacat.)
I 4, 31 21, 27 33, 31 40, 27 204, 28 226, 5
Asterius (Amaseae)
I 133, 9
Asyncretius Aradi
I 6, 12 22, 35 35, 6 41, 36 206, 3 228, 2
Atarbius Trapezuntis
I 145, 26
II 159, 25
Athanasius Alexandriae (Aegypti I)
I 13, 6 37, 23 87, 7 93, 11 104, 20 107, 15 108, 7; 28 114, 3 115, 17 173, 15
II 5, 15 93, 4; 12; 22 172, 3; 20; 24; 33 173, 15; 39 177, 41 180, 32
Atticus (1) Constantinopolis
I 155, 6 158, 31
II 10, 42 172, 22
Atticus (2) Nicopolis (Epiri Veteris)
I 172, 30
Augustinus Hipponis
I 13, 8 37, 24 102, 13; 20 103, 10; 13; 18; 22 104, 3; 6 212, 4 246, 11
II 4, 33 6, 14 10, 42 46, 14 56, 30; 35; 42 57, 2; 26 58, 19 59, 5 60, 6; 10; 32 62, 4; 12 75, 1; 8; 25; 31 76, 5; 9; 16; 23; 26; 30 77, 3; 8; 12; 17; 20; 26 78, 1; 9; 15; 32 79, 1; 13 110, 29 119, 37 132, 18 197, 4; 11 207, 6; 15; 18 208, 31 209, 17; 24
Augustus Concordiae
II 132, 40 135, 33
Aurelianus Arelates
I 11, 25 12, 12 184, 27 186, 8 197, 2
Aurelius Carthaginis
II 209, 23
Auxanon Hierapolis (Phrygiae Pacat.)
I 5, 4 21, 33 34, 1 40, 33 204, 35 226, 16
Auxentius Mopsuestiae
I 121, 29; 32; 35

Basianus Mopsuestiae
I 121, 29; 32; 35
Basilius (1) (Antiochiae Syriae I)
II 116, 18 117, 4
Basilius (2) Caesareae (Cappadociae I)
I 13, 6 37, 23 87, 7 107, 16 108, 7; 28 113, 31; 33 115, 17 173, 15
II 95, 10; 16; 20; 25 104, 2 172, 22 195, 17 205, 38
Basilius (3) Iustinianae Nouae Camulianorum
I 5, 16 22, 4 34, 13 41, 5 104, 31 205, 9 227, 1
Basilius (4) Seleuciae (Isauriae)
II 174, 26
Bassus Tamiatheos
I 5, 31 22, 19 34, 28 41, 20 205, 24 227, 25
Benenatus (Iustinianae Primae)
I 30, 8; 17 31, 1
Benignus Heracleae (Pelagoniae Macedoniae I)
I 3, 11 18, 23 20, 11 24, 18 27, 9; 24 32, 11

39, 11 73, 12 104, 1; 29 137, 11 183, 11 185, 13 203, 14 222, 4
Bonifatius I Romae
II 10, 41
Bonifatius II Romae
II 96, 24 97, 2; 25; 34
Bosphorius Doaron
I 99, 20; 24
Bosporius Neocaesareae (Ponti Polemoniaci)
I 4, 14 21, 10 33, 14 40, 10 204, 11 225, 16

Caecilianus Carthaginis
I 102, 21; 27 103, 6; 20 104, 6; 7
II 119, 39; 43
Caelestinus Romae
I 9, 15 154, 33 155, 1; 2 160, 20; 26; 35 175, 15 197, 14
II 8, 37 10, 41 106, 11 138, 23 155, 12; 33 156, 7
Caliopius Tyanorum
I 100, 3
Callinicus Opuntis
I 6, 23 23, 4 35, 17 42, 5 206, 14 228, 22
Christophorus Arcadiopolis (Asiae)
I 5, 20 22, 8 34, 17 41, 9 205, 13 227, 7
Conon (1) Hadrianorum (Bithyniae)
I 231, 14
Conon (2) Magydi
I 6, 2 22, 25 34, 33 41, 26 227, 28
Conon (3) Semneon
I 7, 27 24, 2 36, 19 43, 4 207, 15 230, 21
Constantinus (1) Calchedonis
I 4, 3 18, 26 20, 25 24, 20 27, 10; 25 33, 3 39, 25 203, 29 224, 23
Constantinus (2) Melitenae
I 145, 25
II 159, 24
Constantinus (3) Midaii
I 6, 31 23, 12 35, 25 42, 13 206, 22 229, 3
Cosmas (1) Malli
I 6, 21 23, 2 35, 15 42, 3 206, 12 228, 20
Cosmas (2) Mopsuestiae
I 115, 35 117, 3; 23 118, 19 119, 10; 23 128, 11 129, 15
Crescens s. u. Cresconius
Cresciturus Bossae
I 229, 9
Cresconius (1) Cuiculi
I 4, 34 21, 30 33, 33 40, 30 204, 31 226, 32
Cresconius (2) Zattarorum (Numidiae)
I 5, 18 22, 6 34, 15 41, 7 205, 11 228, 30
Cyprianus (1) Carthaginis
II 58, 21 91, 21 110, 34 111, 12 132, 19 172, 20 208, 27
Cyprianus (2) Coryci
I 6, 7 22, 30 35, 1 41, 31 205, 34 228, 6
Cyprianus (3) Adrianutheron
I 231, 8
Cyriacus (1) Amidae
I 4, 27 21, 23 33, 27 40, 23 204, 24 225, 33
Cyriacus (2) Casatorum
I 7, 29 24, 3 36, 20 43, 5 207, 16 230, 22
Cyrillus (1) Alexandriae (Aegypti I)
I 9, 15; 19 10, 31 12, 6 13, 8; 36; 38 14, 5 37, 25 38, 3 56, 19 61, 11; 20 74, 3; 14 75, 1; 7 76, 1; 20 77, 25 78, 18 79, 21 80, 21; 23 81, 9 82, 11 84, 34 86, 7; 27 87, 12 88, 1; 4 89, 3 94, 5; 7; 24 95, 1 96, 7; 15; 18 97, 14 101, 7; 23; 28 104, 37 105, 2 106, 19; 20; 23; 28 107, 21 108, 36 109, 19; 21; 25 110, 28; 32; 35; 38 111, 13 112, 29 116, 17; 20; 22 121, 28; 31; 34 122, 24; 35 123, 5; 14; 16; 24; 32 124, 1; 17; 29; 37 125, 5; 13; 20; 22; 29 126, 20 128, 17; 23; 25 129, 33 130, 11; 15 131, 24; 29 132, 31 133, 4 134, 7 135, 11 136, 16 138, 12; 16; 30; 31 139, 5; 7; 12 140, 4; 7; 14 144, 3; 6; 8; 17 146, 5; 14; 20; 22; 24; 35 147, 7; 9; 14; 16; 17 149, 30 150, 2; 13; 17; 23 154, 6; 18; 21 155, 23 157, 7 159, 1; 13; 24; 29 160, 1 166, 25 167, 10 172, 35 173, 15; 31 174, 5; 12 175, 16 176, 34 178, 15; 19; 22; 24; 36; 37 179, 8; 21 180, 11 181, 18 182, 4; 6; 8 184, 21 185, 3 189, 10 192, 29 196, 18 197, 21 199, 4 201, 23; 28 211, 17; 20 212, 12; 23; 32; 40 213, 27 214, 20; 24; 27 219, 14; 20; 26; 30 239, 19; 24 240, 1 243, 32 244, 5; 11; 14 247, 7; 13; 16
II p. XII, 19; 21 3, 23 4, 15 5, 19; 31 7, 46 8, 30; 37 68, 27; 30 106, 12 117, 18 123, 28; 36 124, 8 126, 1; 2; 12; 13; 18 127, 2 129, 11; 29 131, 20 136, 35 138, 23 140, 16 143, 23; 25; 34; 36; 37; 39; 43 144, 20 145, 3; 13; 22 146, 4; 5; 23 147, 38; 41 148, 5 149, 37; 41 150, 1; 5; 7; 10; 12; 13; 18; 21; 22; 25; 27; 30; 35; 38; 39 151, 5 153, 12; 38; 40; 41 154, 6; 33; 31 155, 6; 13; 17; 20; 24; 25; 26; 28; 34 156, 2; 7; 13; 33 157, 8 158, 24 159, 21 160, 19; 31; 32; 36 161, 1; 8; 28 162, 24; 29; 36; 39; 42 163, 1; 3 165, 19; 22 166, 20 167, 33; 40; 43 171, 41 172, 3; 8; 18; 34; 35 173, 14; 15 174, 5; 14; 18 175, 6; 32 176, 9; 14; 26 177, 38 178, 27; 29 179, 21; 39 180, 1 181, 1; 4; 10; 13; 15; 29; 31 182, 4; 10; 16; 17 208, 36
Cyrillus (2) fictus episc. Mopsuestiae
I 122, 27; 36 123, 7; 16; 25; 34 124, 2; 9; 18; 38 125, 6; 14; 23; 31
Cyrion Dadimorum
I 7, 15 23, 32 36, 8 42, 33 207, 4 230, 5

Damasus Romae
II 104, 4 167, 3
Damianus Sozusae
I 3, 9 8, 17 14, 28 20, 9 32, 9 39, 9 73, 10 137, 9 183, 9 201, 14 203, 12 221, 9; 19; 28

Daniel (Faustinopolis ?)
I 87, 10
Demetrius Philipporum
II 169, 13
Deodatus Tyanorum
I 100, 3
Diodorus Tarsi
I 91, 13 92, 27 107, 13 108, 15; 21; 31 109, 16 113, 37 184, 40 187, 4 199, 29 200, 10; 17
II 68, 28 172, 36; 37
Diogenes (1) Augustopolis (Phrygiae Salut.)
I 7, 18 23, 35 36, 11 42, 36 207, 7 230, 9
Diogenes (2) Cratiae
I 5, 33 22, 21 34, 30 41, 22 205, 26 227, 30
Diogenes (3) Cyzici
I 174, 15
II 159, 17
Diogenianus Sozopolis (Pisidiae)
I 5, 30 22, 18 29, 25 30, 12; 23; 26 34, 27 41, 19 205, 23 227, 23
Dionysius (1) (Athenarum) Areopagita
II 172, 5 173, 13
Dionysius (2) Megarorum
I 6, 22 23, 3 35, 16 42, 4 206, 13 228, 21
Dionysius (3) Seleuciae (Syriae I)
I 5, 9 21, 38 34, 6 40, 38 184, 43 187, 8 205, 2 226, 26
Dioscorus (1) Alexandriae (Aegypti I)
II 8, 44 134, 27 136, 28 170, 32; 35 171, 1; 5; 11; 17; 20; 33 175, 26 181, 11
Dioscorus (2) Romae
I 104, 25; 27
II 3, 5 47, 39 51, 15; 17 52, 25 54, 37; 41; 43 97, 25; 29
Dometius Chalcidis
I 5, 7 21, 36 34, 4 40, 36 204, 38 226, 21
Domninus Antiochiae (Theopolis Syriae I)
I 3, 6 8, 10; 16 18, 23 20, 6 24, 17 28, 2 32, 6 39, 6 73, 7 137, 6 183, 6 201, 13 203, 9 220, 33 236, 27 238, 34 245, 7
Domnus Antiochiae (Syriae I)
I 136, 17 143, 27; 28 144, 16; 18 179, 20; 23
II 153, 36; 37; 43 154, 3; 4; 8 157, 27 164, 2
Donatistae
I 102, 20 103, 22
Dorotheus (1) Ancyrae
I 3, 19 20, 18 32, 18 39, 18 203, 22 223, 18
Dorotheus (2) Neocaesareae (Ponti Polemoniaci)
I 145, 27
Dorymenius Adraon
I 7, 21 23, 38 36, 14 42, 39 207, 10 230, 13

Ecdicius Teni
I 7, 11 23, 28 36, 4 42, 29 206, 38 229, 36
Eleusinius Traianopolis (Rhodopae)
I 231, 2
Eleusius chorepiscopus (Cappadociae)
I 99, 11
Elias s. u. Helias
Elpidophorus s. u. Helpidophorus
Ephremius Antiochiae (Syriae I)
II 183, 1
Epiphanius Constantinopolis
II 169, 4; 15 170, 3 182, 25 183, 10; 36
Erasimus Cibyrae
I 6, 25 23, 6 35, 19 42, 7 206, 16 228, 25
Euander Cnidi
I 7, 38 24, 11 36, 28 43, 13 207, 24 230, 36
Eulalius chorepiscopus (Cappadociae)
I 99, 11
Eulogius (1) Danaborum
I 7, 12 23, 29 36, 5 42, 30 207, 1 230, 1
Eulogius (2) Pergae
I 4, 25 21, 21 33, 25 40, 21 204, 22 225, 31
Eunomiani
I 96, 33
II 28, 15
Eunomius (1) (Cyzici)
I 84, 20 85, 12 104, 11 111, 28 132, 2; 17; 21 218, 8 242, 32
II 68, 37 123, 17 136, 27 193, 25 204, 8
Eunomius (2) Nicomediae
I 146, 2; 11; 12; 18
II 158, 37 160, 9; 17; 23 161, 7 193, 25 204, 8
Euphrantas Tyanorum
I 4, 12 21, 8 33, 12 40, 8 99, 29 100, 25; 28 204, 9 225, 13
Euprepius Cyzici
I 3, 21 20, 20 32, 20 39, 20 203, 24 223, 27
Eupsychius Tyanorum
I 100, 3
Eusebius (1) Ancyrae
II 149, 14 159, 17
Eusebius (2) (Caesareae Palaestinae I)
II 131, 29; 30; 32; 33
Eusebius (3) (Dorylaei)
I 166, 32
II 170, 36; 41 171, 1; 9; 15
Eusebius (4) Nicomediae
I 104, 16; 23
II 102, 42 103, 7; 11; 14; 16; 20; 21 180, 30
Eusebius (5) Tyri
I 3, 23 18, 26 20, 22 24, 21 27, 11; 25 32, 22 39, 22 143, 15 203, 26 223, 37
Eustathius (1) Antiochiae (Syriae I)
II 180, 32
Eustathius (2) Beryti
I 143, 33; 37; 38 144, 9; 27 145, 10; 12; 15; 30 146, 6; 19 213, 20
II 141, 35 142, 8 143, 5; 6; 12; 14 144, 2; 29 145, 11 146, 29; 32; 38 147, 1; 4; 35; 36 148, 2; 10; 26; 30; 35; 37 149, 2; 5; 19; 24; 37; 42 151, 2; 4; 10; 13; 16; 24; 40 152, 9; 30; 31 154, 14 157, 19; 21 158, 22; 39 159, 7; 10; 16; 19; 26; 30; 31 160, 25; 28 161, 6; 24; 30; 43 162, 1 163, 12; 17; 28; 32; 36; 37; 41; 43 164, 5; 16; 21; 24; 29; 34 165, 5 181, 22

Eustathius (3) Damasci
I 4, 20 21, 16 33, 20 40, 16 204, 17 225, 26
Eustathius (4) Maximianopolis
I 5, 5 21, 34 34, 2 40, 34 204, 36 226, 17
Eustochius Hierosolymorum
I 3, 9 8, 18 14, 28 20, 9 32, 9 39, 9 73, 10 137, 9 183, 9 201, 14 203, 12 221, 8; 18; 28
Eutychianistae
II 164, 44 170, 30 180, 18
Eutychius Constantinopolis
I 3, 4 8, 4; 16 15, 2 16, 14; 17 18, 22 20, 4 24, 17 28, 1 32, 4 39, 4 73, 5 137, 4 183, 4 201, 13 203, 5 220, 15 235, 2 236, 24; 30 244, 31 245, 9

Faustus (Reiorum)
II 45, 25 56, 25; 34; 37; 43 57, 3; 26; 33 58, 5; 33 59, 23 60, 6; 37 62, 1; 12; 15
Felix (1) I (?) Romae
II 172, 4; 19
Felix (2) IV Romae
II 96, 23; 24; 27 97, 14; 16; 30
Felix (3) Taruisii
II 132, 40 135, 38
Filoxenus s. u. Philoxenus
Firmus (1) Caesareae (Cappadociae I)
I 86, 28 150, 4 154, 15
Firmus (2) Tipasorum
I 4, 22 21, 18 33, 22 40, 18 204, 19
Flauianus (1) Constantinopolis
I 9, 26 13, 29 143, 30; 32; 36 166, 32 167, 11 173, 19 176, 38 213, 19
II 5, 42 8, 12 14, 23 98, 10; 31 106, 17 134, 27 140, 20 141, 11 170, 36; 41 171, 1; 9; 15; 17; 33 174, 24; 29; 32; 34 175, 21; 24; 30 209, 4
Flauianus (2) Philipporum
I 154, 12 159, 31
Focas s. u. Phocas
Fonteius Feltriae
II 132, 40 135, 37
Fotius s. u. Photius

Gelasius Romae
II 209, 26
Genethlius Dorylaei
I 6, 16 22, 39 35, 10 41, 40 206, 7 229, 8
Gennadius Zenonopolis
I 6, 11 22, 34 35, 5 41, 35 206, 2 228, 18
Georgius (1) Iustinianocypselon
I 5, 12 21, 41 34, 9 41, 1 205, 5 226, 30
Georgius (2) Iustinianopolis (Armeniae I)
I 5, 14 22, 2 34, 11 41, 3 205, 7 226, 35
Georgius (3) Ptolemaidis (Libyae Super.)
I 6, 4 22, 27 34, 36 41, 28 205, 31 227, 32
Georgius (4) Tiberiadis
I 3, 8 8, 17 14, 28 20, 8 32, 8 39, 8 73, 9 137, 8 183, 8 201, 14 203, 11 221, 9; 18; 29
Germanus (Capuae ?), legatus eccl. Romanae
II 3, 5
Glaucus Alion
I 7, 3 23, 20 35, 33 42, 21 206, 30 229, 18
Gregorius (1) (Nazianzenus Sasimorum)
I 13, 6 37, 23 87, 7 96, 9 97, 16; 20; 32; 34 98, 19 99, 31 100, 2; 9; 22; 32 107, 16 108, 7; 28 115, 17 173, 15
II 5, 34 93, 30 94, 1; 11; 19; 30 172, 22 179, 22; 25 183, 20 195, 17 205, 38 207, 23 208, 29
Gregorius (2) (Neocaesareae Ponti Polemoniaci)
II 172, 4 173, 9
Gregorius (3) Nyssae
I 13, 7 37, 23 87, 7 93, 3; 25 107, 16 114, 30 115, 1; 13; 17
II 95, 16 96, 1; 4; 9 131, 33 172, 22 179, 23; 30 207, 29
Gregorius (4) Romae
II 134, 3 136, 3; 24

Helias (1) (Aquileiae)
II 105, 2 108, 27 112, 16 133, 25; 35
Helias (2) Diocletianopolis (Thebaidis Super.)
I 6, 8 22, 31 35, 2 41, 32 205, 35 227, 33
Helias (3) Thessalonicae
I 3, 12 18, 24 20, 11 24, 18 32, 11 39, 11 73, 12 104, 1 137, 11 183, 11 203, 15 222, 5
Helladius Caesareae (Cappadociae I)
I 99, 20
Helpidophorus Anastasiopolis (Cariae)
I 7, 14 23, 31 36, 7 42, 32 207, 3 230, 3
Hibas s. u. Ibas
Hieron Anastasiopolis (Phrygiae Pacat.)
I 7, 2 23, 19 35, 32 42, 20 206, 29 229, 16
Hilarius Pictauorum eccl.
I 13, 6 37, 23 173, 15
II 84, 11; 20 85, 3; 12; 18; 23; 34 86, 4; 14; 25; 31 87, 8; 33 88, 14 89, 1; 12 90, 6; 13; 27 91, 5; 12
Himerius Nicomediae
II 129, 17
Honorius Salonarum
I 191, 13
Hormisdas Romae
II 3, 2 44, 8; 10 46, 20 47, 3; 25; 33 48, 4 50, 36; 40 51, 1; 7; 16; 17 54, 33; 35; 36 55, 14
Horontius Vicentiae
II 132, 40 135, 39
Hypatius s. u. Ypatius

Iacobus Mopsuestiae
I 121, 29; 32; 35

Ibas Edessae
I 10, 33 12, 4 13, 15 14, 1 38, 2 43, 22 104, 15 112, 9; 23 137, 21; 24 138, 6 140, 26 141, 29 142, 18; 37 143, 17; 21; 24; 27; 33; 38 144, 1; 2; 5; 8; 10; 16; 18; 20; 25; 28; 29; 35 145, 2; 12; 17; 22; 24; 28; 30; 33 146, 4; 13; 19; 27; 29 177, 31 178, 24; 34 179, 6; 29; 34 181, 8; 29; 30; 35; 38 182, 5; 6 183, 20 184, 20 185, 2 187, 28 188, 10 189, 8 195, 27 196, 16 199, 3 201, 24 207, 29 208, 14 213, 5; 16; 21; 41 214, 5; 22; 31 219, 23 220, 22; 31 221, 6; 17; 27 222, 3; 13; 21; 30 223, 6; 16; 25; 35 224, 3; 12; 21; 31 225, 1 239, 22 244, 7 245, 4 246, 5 247, 10; 21
II 110, 12 126, 10; 30 129, 3 133, 11 136, 33 141, 31; 32 142, 1; 2; 18; 24; 29; 30; 33 143, 1; 3; 5; 8; 17; 20; 39; 40; 41; 42; 44 144, 2; 4; 8; 10; 14; 16; 32; 34 145, 2; 5; 7; 11; 14; 18; 19; 21; 23; 24; 27; 30; 33; 40; 41 146, 7; 10; 13; 14; 19; 24; 31; 35; 41 147, 3; 4; 6; 7; 18; 23; 27; 31 148, 7; 12; 21; 23; 27; 28; 31; 32; 35; 39; 42 149, 1; 5; 8; 10; 11; 15; 18; 20; 22; 23; 28; 32; 33; 43 150, 1; 2; 9; 14; 16; 24; 27; 28; 31; 32; 36; 38; 41; 43 151, 5; 9; 11; 12; 14; 16; 22; 24; 27; 29; 35 152, 1; 3; 5; 6; 11; 12; 16; 22; 30; 32; 36; 39 153, 5; 6; 9; 11; 16; 18; 24; 29; 32; 34; 42 154, 2; 3; 9; 12; 16 157, 17; 20; 22; 23; 25; 28; 34 158, 6; 7; 10; 15; 18; 23; 26; 34; 40 159, 7; 8; 11; 12; 15; 20; 22; 27; 29; 36; 40; 41; 42 160, 1; 9; 12; 15; 18; 23; 25; 27; 29; 31; 34; 35 161, 2; 4; 11; 13; 15; 22; 27; 32; 39; 40; 44 162, 3; 8; 10; 12; 16; 20; 22; 26 163, 11; 16; 19; 20; 25; 28; 31; 35; 37; 44 164, 10; 11; 15; 17; 20; 23; 28; 36; 40 165, 2; 10; 11; 16 168, 4 180, 25 181, 20; 21 182, 16

Ingenuinus (Sabionae)
II 132, 39 135, 29

Innocentius (1) Maroneae
II 68, 3 74, 34 169, 1

Innocentius (2) Romae
II 10, 41

Iohannes (1) Adrianopolis (Haemimonti)
I 4, 33 21, 29 40, 29 204, 30 226, 8

Iohannes (2) Antiochiae (Syriae I)
I 84, 10 86, 15 104, 37 106, 20; 28 107, 21; 24; 32 109, 22; 36 110, 20 112, 7 114, 17; 19; 22 134, 29 135, 10 139, 2 140, 4; 14; 25; 30 143, 24; 27 211, 21
II 71, 15; 18; 30 123, 23 126, 17 129, 24 131, 18 144, 20 150, 23 172, 34 176, 24; 26 181, 3; 8; 14; 33

Iohannes (3) Apameae (Pisidiae)
I 231, 9

Iohannes (4) Barcusorum
I 5, 17 22, 5 34, 14 41, 6 205, 10 227, 3

Iohannes (5) Bizyae
II 169, 9

Iohannes (6) Bostrae
I 4, 15 21, 11 33, 15 40, 11 204, 12 225, 17

Iohannes (7) Caesareae (Palaestinae I)
I 4, 7 18, 27 21, 3 24, 21 27, 11; 25 33, 7 40, 3 204, 4 225, 5

Iohannes (8) Cerasuntis (Cerasarum)
I 7, 8 23, 25 36, 1 42, 26 206, 35 229, 32

Iohannes (9) Coloniae (Armeniae I)
I 7, 6 23, 23 35, 36 42, 24 206, 33 229, 24

Iohannes (10) Constantinae (Osrhoenae)
II 170, 1

Iohannes (Chrysostomus) (11) Constantinopolis
I 13, 7; 29 37, 24 90, 7 114, 13; 17; 19; 22 155, 6
II 124, 32

Iohannes (12) Cucusorum
I 4, 5 21, 1 33, 5 40, 1 204, 2 225, 3

Iohannes (13) Dorostoli
I 229, 28

Iohannes (14) Ilii
I 3, 21 20, 20 32, 20 39, 20 203, 24 223, 27

Iohannes (15) Iustinopolis Anazarbi
I 115, 34 116, 28 117, 5; 24 118, 10 119, 20; 34 128, 7; 36

Iohannes (16) Laodiceae (Phrygiae Pacat.)
I 4, 31 21, 27 33, 31 40, 27 204, 29 226, 6

Iohannes (17) Leri
I 7, 23 23, 39 36, 15 42, 40 207, 11 230, 15

Iohannes (18) Maroneae
I 226, 10

Iohannes (19) Marsorum eccl. (Valeriae?)
I 191, 39 192, 10 193, 16 194, 32

Iohannes (20) Mopsuestiae
I 121, 29; 32; 35

Iohannes (21) Myrinae
I 5, 23 22, 11 34, 20 41, 12 205, 16 227, 12

Iohannes (22) Neocaesareae (Euphratensis)
I 6, 26 23, 7 35, 20 42, 8 206, 17 228, 27

Iohannes (23) Nicomediae
I 4, 1 18, 26 20, 23 24, 20 33, 1 39, 23 203, 27 224, 5

Iohannes (24) Nyssae
I 5, 15 22, 3 34, 12 41, 4 104, 30 205, 8 226, 37

Iohannes (25) II Romae
II 206, 2

Iohannes (26) Sebastiae
I 145, 24
II 159, 23

Iohannes (27) episcopus (?), legatus eccl. Romanae
II 3, 5

Iulianus (1) Batnon
I 7, 32 24, 5 36, 22 43, 7 207, 18 230, 26

Iulianus (2) Cinguli
I 189, 30 192, 10 193, 17 194, 32

Iulianus (3) Co (cf. ACO II 6 p. 33 s. u. Ἰουλιανὸς (3) τῆς Κῶ)
II 73, 30; 32 117, 34; 38 118, 4
Iulianus (4) Sardium
I 4, 18 21, 14 33, 18 40, 14 204, 15 225, 22
Iulianus (5) Zeugmatis
I 7, 20 23, 37 36, 13 42, 38 207, 9 230, 12
Iulius (1) (Putcolorum)
I 172, 24
Iulius (2) Romae
II 172, 4; 21; 26 173, 8
Iunior Veronae
II 132, 40 135, 36
Iuuenalis Hierosolymorum
I 145, 16; 33 150, 1 154, 9; 32
II 158, 37 160, 10; 13; 24 161, 3 209, 1

Laurentius Belluni
II 132, 40 135, 32
Leo Romae
I 13, 8 16, 2 17, 21 37, 25 114, 6 146, 17 147, 1 166, 29 167, 10; II 172, 34 173, 18; 26; 28 174, 2; 7; 10 176, 38 189, 37 193, 4; 8 195, 36 197, 14; 22 213, 28 236, 11 237, 32
II 3, 32 4, 17 8, 12; 18; 29 10, 41 14, 23 69, 32 73, 29; 32 74, 3; 6; 11; 19; 21; 24 98, 10; 30 106, 14; 17; 20 109, 24; 42 113, 38 114, 5; 12; 25; 38 115, 5 116, 3; 13; 15; 18 117, 3; 21; 30 119, 30; 31; 36; 37 126, 12 128, 3; 18; 19; 25; 32; 46 129, 6 140, 19 141, 11; 24 154, 22; 27; 30; 38; 42 155, 4; 14; 16; 18; 24; 25; 26 160, 21 162, 38; 40; 45 167, 36 209, 1; 4 210, 4
Leontius (1) Amadassi
I 231, 11
Leontius (2) Arcae
I 5, 22 22, 10 34, 19 41, 11 205, 15 227, 11
Longinus Tyanorum
I 100, 4
Lucensius (Asculi)
I 173, 34
II 154, 36

Macarius Prymnessi
I 6, 32 23, 13 35, 26 42, 14 206, 23 229, 4
Macedoniani
I 15, 15 17, 4
II 180, 17
Macedonius (1) (Constantinopolis)
I 9, 2 85, 13 111, 29 132, 25 218, 8 235, 16 237, 15 242, 32
II 98, 6 123, 18 136, 27 193, 26 (204, 10)
Macedonius (2) Iustinianopolis (Bithyniae)
I 7, 10 23, 27 36, 3 42, 28 206, 37 229, 34
Maris Persa (Hardaschir)
I 10, 33 12, 3 13, 15 14, 1 38, 2 104, 15 138, 3; 6 143, 10; 18 145, 3; 24; 36 187, 28 188, 11 189, 8 196, 16 201, 25 207, 29 208, 15 213, 5 214, 22 219, 23 239, 22 244, 7 246, 6 247, 9
II 141, 31; 34; 38 142, 25; 31 143, 1; 26; 37 145, 4; 22; 31 146, 1; 21 147, 22 148, 5; 15; 29 149, 8; 35; 41 150, 3; 6; 22 151, 16; 19; 26; 29; 41 152, 3; 4; 16; 18; 21 153, 10; 17; 19; 21; 25; 34; 40 154, 11; 15; 18; 24 155, 19; 27 156, 13; 33; 36; 39 157, 7; 9; 12; 14; 22; 24; 30; 36; 37 158, 20; 29; 34 159, 4; 11; 14; 21; 35; 40 160, 9; 34 161, 1; 5; 14; 26; 27; 38 162, 4; 9; 11; 13; 14; 16; 19; 23; 28; 34; 35 163, 6; 11; 165, 1; 8; 16; 24; 28; 37 166, 16 168, 4; 19 181, 27
Maxentius Iulii
II 132, 39 135, 31
Maximianus Constantinopolis
II 181, 38 182, 18
Maximinus episc. Arrianorum (Gothorum)
II 79, 1 207, 15
Maximus Antiochiae (Syriae I)
I 144, 18; 19 174, 9 179, 22
II 109, 35 128, 7; 19 153, 37 154, 1 155, 3 158, 16 161, 19 162, 32; 37 163, 12; 13; 24 164, 12; 38
Megalus s. u. Megas
Megas Miri
I 6, 33 23, 14 35, 27 42, 15 206, 24 229, 6 230, 9
Megethius Heracleae (Europae)
I 3, 18 18, 25 20, 17 24, 19 27, 10; 25 32, 17 39, 17 143, 15 203, 21 223, 8
Memnon Ephesi
I 150, 11
Menas (1) Carpathi
I 7, 39 24, 12 36, 29 43, 14 207, 25 231, 1
Menas (2) Constantinopolis
I 186, 13 189, 20; 36 191, 25; 40 195, 29 196, 15
Menas (3) Myriangelorum
I 6, 15 22, 38 35, 9 41, 39 206, 6 228, 5

Nestoriani
I 28, 19 110, 11; 30 176, 36 211, 33 216, 1 241, 2
II p. XII, 15 10, 6 14, 24; 38 44, 7 47, 39 48, 18 51, 4 98, 8 143, 24; 36 145, 3 147, 38; 41 149, 37 157, 12 164, 44 165, 41 166, 5; 9; 11 167, 36 180, 18 210, 10
Nestorius Constantinopolis
I 9, 10; 13; 16; 18; 19; 20; 22; 32; 33 10, 8; 16; 25; 27; 28; 33; 35 11, 2 13, 13; 37 14, 4; 6 15, 19; 26 17, 8; 15 28, 41 84, 8; 11; 12; 25; 26; 29 85, 2 86, 12; 13; 14 87, 4; 24 88, 19 89, 15 91, 14; 19; 28 92, 6; 14; 15; 21; 25; 26; 32 96, 20 101, 29 104, 35 106, 25; 26 107, 6; 18; 19; 30 108, 2; 4; 22; 24; 26; 29; 32 109, 28; 33 110, 16; 25 112, 11; 38 130, 12 132, 33 133, 12 134, 6;

8 136, 31 138, 12; 13; 16; 29 139, 1; 3; 5; 9 140, 26 141, 31 143, 10; 22; 25 144, 4; 11 145, 14; 16 146, 1; 16; 25; 26; 27 147, 10; 14; 17 149, 31 150, 17; 20; 23 154, 20; 23; 24; 25; 26; 27; 28; 29; 31 155, 1; 2 158, 32 160, 1 166, 25; 26 172, 35 173, 32 174, 6 176, 35 177, 34 178, 12; 13; 17; 28; 34 179, 33; 36 180, 7; 9; 13; 33 181, 2; 9; 14; 25; 31; 35 182, 5; 6 184, 40 187, 4 189, 10; 12 193, 9 199, 29; 37; 39 200, 11; 16; 20 201, 20; 24; 27; 29 202, 5; 9 208, 12 211, 22; 24 212, 18; 20 213, 2; 9; 12; 36; 39 214, 1; 21; 26; 28 216, 11; 21 218, 8 219, 15; 16; 29; 31 235, 20 236, 5 237, 18; 25 239, 21; 25 240, 1 241, 11; 20 242, 32 243, 33; 34 244, 13; 15 247, 8; 16; 17

II 3, 24 4, 16 5, 19; 31 6, 9 8, 4; 20; 31; 38; 43 12, 10 43, 8 53, 20 68, 6; 9; 11; 32 70, 33; 38 71, 1; 7; 15; 18; 30 98, 24; 32 117, 17 123, 24; 33; 34; 35 124, 6 125, 23; 28; 31; 32 126, 13; 14; 17; 20; 23; 26 129, 15; 18; 21; 25; 27 130, 34 131, 5 136, 28 140, 16; 17 143, 38 144, 17 145, 42 146, 3 148, 6; 13; 15 150, 8 153, 8; 13 154, 34; 41 156, 3; 4; 14 157, 4; 5; 10 158, 24 159, 20; 21; 33 160, 20 164, 19 165, 21; 23; 42; 45 166, 6; 12 167, 19; 34; 39 170, 20 172, 9; 18; 33; 39 173, 22; 24 174, 14 175, 19; 37 176, 12; 14; 22 177, 35 178, 12; 13; 18 180, 27; 39 181, 12; 19; 24; 29; 30 182, 12; 14; 17; 19 183, 21; 22 196, 25 209, 13; 26 210, 2

Niceta Epiphaniae
I 6, 35 23, 16 35, 29 42, 17 115, 34 116, 32 118, 14 119, 21 128, 8 129, 5 206, 26 229, 11

Nonnus (1) Circesii
II 170, 1

Nonnus (2) Dausarorum
I 6, 27 23, 8 35, 21 42, 9 206, 18 228, 33

Nonnus (3) Edessae
I 144, 18; 20

Olympius Mopsuestiae
I 121, 28; 31; 34

Palatinus Mopsuestiae
I 121, 29; 32; 35

Palladius (1) Amasiae
I 150, 19

Palladius (2) Melitenae
I 4, 5 21, 1 33, 5 40, 1 204, 3 225, 3

Paschasinus (Lilybaei)
I 173, 34 174, 1
II 146, 34 154, 36; 37

Paschasius Aegii
I 6, 24 23, 5 35, 18 42, 6 206, 15 228, 23

Patricins Tyanorum
I 145, 25
II 159, 24

Patrophilus Aegearum (Ciliciae II)
I 113, 33

Paulianistae
II 42, 30 43, 7

Paulinus (Antiochiae Syriae I)
II 104, 5

Paulus (1) Adrassi
I 7, 37 24, 10 36, 27 43, 12 207, 23 230, 35

Paulus (2) Aeni
I 226, 19

Paulus (3) Anchiali
I 231, 13

Paulus (4) Constantinopolis
II 180, 32

Paulus (5) Emesae
I 140, 6
II 144, 21 177, 5

Paulus (6) Iustinianae Secundae
I 29, 23 30, 18; 24; 28; 33

Paulus (7) Samosatenus (Antiochiae Syriae I)
I 83, 8 93, 8; 10; 12; 15 138, 15 158, 19 178, 19
II 39, 38 122, 36 181, 30

Paulus (8) Stectorii
I 7, 35 24, 8 36, 25 43, 10 207, 21 230, 31

Pelagiani
II 10, 6 49, 29

Pelagius (1) Azanon
I 7, 1 23, 18 35, 31 42, 19 206, 28 229, 14

Pelagius (2) II Romae
II 105, 1; 3 108, 26; 27 112, 17

Petrus (1) I Alexandriae (Aegypti I)
II 172, 19

Petrus (2) III Alexandriae (Aegypti I)
II 8, 44

Petrus (3) Antiochiae (Syriae I)
II 9, 1

Petrus (4) Dometiopolis
I 7, 5 23, 22 35, 35 42, 23 206, 32 229, 22

Petrus (5) Gangrorum
I 145, 26
II 159, 24

Petrus (6) Sidae
I 4, 29 21, 25 33, 29 40, 25 204, 26 226, 1

Petrus (7) Tarsi
I 4, 4 20, 26 33, 4 39, 26 204, 1 224, 33

Petrus (8) Theodosiopolis (Armeniae ?)
II 169, 27

Philippus (1) Myrorum
I 4, 16 21, 12 33, 16 40, 12 204, 13 225, 18

Philippus (2) Phelli
I 6, 14 22, 37 35, 8 41, 38 206, 5 228, 4

Philoxenus Dulichii
II 169, 27 184, 2

Phocas Staliensis (Stoborum) eccl.
I 4, 24 18, 28 21, 20 24, 22 27, 12; 26 31, 3 33, 24 40, 20 185, 13 204, 21
Photius Tyri
I 143, 33; 37; 38 144, 9; 26 145, 10; 12; 15; 30; 35 146, 5; 19 213, 20
II 141, 35 142, 7 143, 5; 6; 12; 13 144, 2; 29 145, 10 146, 29; 32; 37 147, 1; 4; 34; 36 148, 2; 10; 26; 30; 35; 37 149, 2; 5; 19; 24; 27; 30; 32; 36; 42 151, 2; 4; 10; 13; 15; 23; 40 152, 9; 30; 31 154, 14 157, 19; 20 158, 22; 39 159, 7; 10; 16; 19; 26; 30; 31 160, 25; 28 161, 6; 24; 30; 43 162, 1 163, 11; 17; 28; 32; 35; 37; 41; 43 164, 5; 16; 21; 24; 29; 34 165, 5 181, 22
Phronimus Synai
I 7, 9 23, 26 36, 2 42, 27 206, 36 229, 26
Pompeianus Victorianae (Byzacenae)
I 4, 8 18, 28 21, 4 24, 22 33, 8 40, 4 204, 5 225, 6
Porphyrius Antiochiae (Syriae I)
I 93, 6
Possessor episcopus (?) Africae
II 44, 8; 10 46, 20 48, 14; 21 56, 38 62, 11; 16
Primasius (Hadrumeti)
I 29, 22; 31 30, 27; 31
Primosus Carthaginis
I 3, 16 20, 15 32, 15 39, 15 73, 16 102, 7 137, 15 183, 15 203, 19 222, 33
Proclus Constantinopolis
I 13, 8 37, 25 83, 3 85, 7; 8; 10; 23 87, 1 105, 30 109, 20; 23; 25 110, 31; 35 111, 25 112, 7; 29 140, 24; 30 143, 8; 11; 20; 24; 26; 31 212, 12; 24 213, 17; 19
II 6, 26 7, 17 65, 1 68, 2; 21; 24; 30; 31; 37; 42 69, 18; 38; 42; 44 72, 8; 21; 26; 32 73, 1; 12; 28 74, 4; 5; 8; 19; 21; 24 122, 32 123, 15 124, 3 187, 2 196, 2; 6; 13 197, 20; 24 208, 3; 5
Procopius (1) Antino(upolis)
I 7, 4 23, 21 35, 34 42, 22 206, 31 229, 20
Procopius (2) Irenopolis (Ciliciae II)
I 115, 35 116, 36 118, 16 119, 22 128, 9 129, 9
Proiectus Naisi
I 29, 23 30, 14; 24; 27; 33
Proterius Alexandriae (Aegypti I)
II 173, 4
Protogenes Mopsuestiae
I 121, 28; 31; 34

Rabbulas Edessae
I 87, 12 89, 3 104, 12 139, 20
II 68, 14; 17; 23 124, 8
Redemptus (Ferentiae ?)
II 108, 20
Restitutus Mileui
I 5, 34 22, 22 34, 31 41, 23 205, 27 228, 7
Romanus (1) Gabalon
I 5, 13 22, 1 34, 10 41, 2 205, 6 226, 34
Romanus (2) Myrorum
II 159, 17
Rufinus Sebastiae
I 7, 26 24, 1 36, 18 43, 3 207, 14 230, 20

Sabatius Arcadiopolis (Europae)
I 231, 4
Sabinianus Zaparorum
I 29, 23 30, 6; 27; 32
Seleucus Amasiae
I 145, 25
II 159, 23
Sergius (1) Cynon
I 5, 19 22, 7 34, 16 41, 8 205, 12 227, 5
Sergius (2) Cyri
I 184, 39; 42; 46 187, 3; 7; 11 199, 24; 28; 33; 35; 38 200, 2; 8
II 169, 26
Sergius (3) Himeriae
I 228, 26
Seuerianus Aphrodisiadis
I 4, 26 21, 22 33, 26 40, 22 204, 23 225, 34
Seuerus (1) (Antiochiae Syriae I)
II 169, 6; 18 173, 10
Seuerus (2) Aquileiae
II 133, 39; 43 134, 3; 8; 11; 18 135, 1; 20 136, 9; 10; 12
Seuerus (3) Pompeiopolis (Paphlagoniae)
I 5, 11 21, 40 34, 8 40, 40 205, 4 226, 28
Seuerus (4) Synnadorum
I 4, 28 21, 24 33, 28 40, 24 204, 25 225, 36
Seuerus (5) Taborum
I 6, 19 22, 42 35, 13 42, 1 206, 10 228, 13
Sextilianus Tunetis
I 3, 16 20, 15 32, 15 39, 15 73, 16 102, 6 137, 15 183, 15 203, 19 222, 32
Silas Tiberiopolis
I 7, 17 23, 34 36, 10 42, 35 207, 6 230, 7
Simeon Mopsuestiae
I 121, 29; 32; 35
Sisinnius (1) Constantinopolis
I 155, 8; 11 158, 32
Sisinnius (2) Praeneti
I 7, 31 24, 4 36, 21 43, 6 207, 17 230, 24
Soterus Aulonis (Epiri Nouae)
I 6, 5 22, 28 34, 37 41, 29 205, 32 228, 17
Sozon Philipporum
II 155, 8
Stephanus (1) Amasiae
I 7, 36 24, 9 36, 26 43, 11 207, [illegible] 230, 33
Stephanus (2) Balaneon
I 6, 28 23, 9 35, 22 42, 10 206, [illegible] 228, 34
Stephanus (3) Botryon
I 6, 13 22, 36 35, 7 41, 37 206, 4 228, 3

Stephanus (4) Castabaleorum
I 115, 34 116, 31 118, 13 119, 21 128, 8 129, 3
Stephanus (5) Chersonis
I 231, 7
Stephanus (6) Clysmatis
I 5, 25 18, 29 22, 13 24, 23 34, 22 41, 14 205, 18 227, 9
Stephanus (7) Darae
I 231, 5
Stephanus (8) Ephesi
I 174, 14
II 159, 17
Stephanus (9) Laodiceae (siue Theodoriadis)
I 5, 3 21, 32 33, 35 40, 32 204, 34 226, 14
Stephanus (10) Nicaeae
I 4, 2 18, 26 20, 24 24, 20 33, 2 39, 24 203, 28 224, 14
Stephanus (11) Raphiae
I 3, 7 8, 17 14, 28; 29 20, 7 32, 7 39, 7 73, 8 137, 7 183, 7 201, 13 203, 10 221, 8; 19; 29
Stephanus (12) Seleuciae (Syriae I)
II 169, 11
Successus Diocaesareae
II p. XII, 19 177, 18 178, 24

Thalassius Caesareae (Cappadociae I)
I 145, 20; 34
II 128, 40; 44 129, 1 149, 14 158, 38 159, 6 164, 25; 30
Thalelaeus (1) Adrianopolis (Pisidiae)
I 5, 28 22, 16 34, 25 41, 17 205, 21 227, 19
Thalelaeus (2) Isindorum
I 6, 34 23, 15 35, 28 42, 16 206, 25 228, 28
Theoctistus (1) Alicarnasi
I 6, 20 23, 1 35, 14 42, 2 206, 11 228, 14
Theoctistus (2) Erythron
I 5, 29 22, 17 34, 26 41, 18 205, 22 227, 21
Theoctistus (3) Philae
I 6, 3 22, 26 34, 35 41, 27 205, 30 227, 31
Theodoretus Cyri
I 10, 30 12, 5 13, 35; 37 38, 3 43, 22 92, 27 94, 5; 6; 13; 23 95, 1; 29 114, 18 130, 10; 14; 26; 32 131, 10; 24 132, 31 133, 12; 19 134, 6; 9; 29 135, 10 136, 16; 28 137, 19 177, 34 184, 20; 38; 40 185, 2 187, 2; 4; 29 188, 11 189, 9 195, 27 196, 17 199, 3; 25; 27; 28 200, 9; 17 201, 22 207, 28 208, 14 212, 40 214, 3; 19; 30 219, 13 220, 22; 30 221, 5; 16; 26 222, 2; 12; 21; 29 223, 5; 15; 24; 34 224, 2; 11; 20; 30; 39 239, 18 243, 31 245, 4 246, 4 247, 6; 20
II 117, 18 125, 35 129, 11 131, 1; 5; 9; 14 133, 12 136, 35 167, 32; 35; 40 168, 2; 6 172, 11 180, 25; 28; 35 181, 11; 15; 20 182, 16
Theodorus (1) Antiochiae (Pisidiae)
I 4, 23 21, 19 33, 23 40, 19 204, 20 225, 29
Theodorus (2) Bizyae
I 231, 12
Theodorus (3) Caesareae (Cappadociae I)
I 3, 13 18, 24 20, 13 24, 19 27, 9; 24 32, 13 39, 13 73, 14 104, 30 137, 13 143, 14 183, 13 185, 12 198, 32 199, 18 203, 16 222, 14
Theodorus (4) Comanorum
I 7, 25 23, 41 36, 17 43, 2 207, 13 230, 18
Theodorus (5) Coradeon
I 7, 13 23, 30 36, 6 42, 31 207, 2 230, 2
Theodorus (6) Dryziparon
I 5, 10 21, 39 34, 7 40, 39 205, 3 226, 27
Theodorus (7) Gargaron
I 7, 24 23, 40 36, 16 43, 1 207, 12 230, 16
Theodorus (8) Gortynae
I 4, 19 21, 15 33, 19 40, 15 204, 16 225, 24
Theodorus (9) Hierapolis (Euphratensis)
I 4, 13 21, 9 33, 13 40, 9 204, 10 225, 14
Theodorus (10) Ingilon
I 7, 19 23, 36 36, 12 42, 37 207, 8 230, 11
Theodorus (11) Laodiceae (Pisidiae)
I 7, 16 23, 33 36, 9 42, 34 207, 5 230, 6
Theodorus (12) Leontopolis (Augustamnicae II)
I 5, 35 18, 29 22, 23 24, 22 27, 12; 27 34, 32 41, 24 205, 28 227, 16
Theodorus (13) Leontopolis (Bithyniae)
I 6, 18 22, 41 35, 12 41, 42 206, 9 228, 11
Theodorus (14) Limyron
I 6, 10 22, 33 29, 24; 29 30, 1 35, 4 41, 34 206, 1 227, 35
Theodorus (15) I Mopsuestiae
I 10, 27; 33; 35 11, 2; 21 12, 2 13, 13; 16; 37 14, 6 38, 1 43, 20; 23; 25; 27 44, 1 46, 16 47, 16 48, 7 49, 16; 26 50, 10; 23 51, 18 52, 7; 21 53, 3; 28 54, 15; 29 55, 11; 23 56, 11; 12; 13; 15; 18 57, 3; 14 58, 4; 11; 20 59, 3; 9; 12; 18 60, 1; 6; 13 61, 5; 11; 20 62, 1; 8; 14; 20 63, 1; 9; 14; 18 64, 1; 13; 18; 23 65, 8; 14; 23; 29 66, 9; 22 68, 20 70, 14; 15 72, 10; 16; 20; 21; 25 73, 20; 21; 27 74, 3; 5; 24 75, 3; 20 76, 12 77, 26 79, 9 80, 2 81, 5 82, 4; 12 83, 6 84, 4; 11; 19; 25; 31; 33; 36 85, 3; 6; 8; 24 86, 13; 16 87, 3; 6; 8 89, 4; 9 90, 1; 3 91, 5; 14; 20; 28 92, 6; 14; 27; 32 93, 4; 24 94, 5; 6; 9; 13; 24 95, 1; 10; 12; 26; 30; 31 96, 7; 8; 10; 15; 19; 20; 32 97, 14; 16; 31 98, 19 99, 31 100, 34 101, 8 104, 13; 32; 35; 38 105, 11 106, 2; 21; 23; 25 107, 13 108, 3; 4; 6; 8; 9; 12; 15; 21; 27; 29; 31; 34 109, 17; 21; 22; 23 110, 4; 24; 29; 33; 34; 37 111, 1; 2; 13; 25 112, 8; 29 113, 28 114, 13; 14; 15; 16; 19; 22; 24; 25; 28; 31 115, 14; 17; 20; 26; 29; 32 116, 5; 12; 16; 20 117, 10; 12; 18; 28; 30 119, 4 122, 19; 23; 25; 33 123, 3; 12; 15; 22; 31; 33; 39 124, 1; 7; 15; 22 28; 36 125, 3; 12; 19; 20; 27; 29 126, 5; 9 15; 18; 26; 31; 36 127, 2; 8; 12; 16; 20; 22.

28; 33 128, 1; 4; 15; 22 129, 22; 25; 31; 33; 37 130, 8; 12 139, 22 140, 26 143, 10; 22; 25 177, 33 178, 28; 34 179, 13; 15; 17; 33; 41 180, 22 181, 9; 25 182, 5; 6 184, 20; 40 185, 2 187, 4; 29 188, 12 189, 8; 15 191, 28 193, 4 196, 15 199, 2; 29 200, 10; 17 201, 21; 24; 29 202, 5; 9 207, 28 208, 12 210, 2; 11; 20; 27 211, 17; 21 212, 11; 13; 17; 20; 22; 23; 30; 33; 39 213, 1; 9; 11; 36; 39 214, 18; 21; 28; 29 216, 1; 11; 21; 33 218, 15; 22; 29; 31 219, 5; 15; 16; 31 220, 20; 29 221, 4; 15; 24 222, 1; 11; 19; 28 223, 4; 14; 23; 33 224, 1; 10; 19; 29; 38 239, 1; 17; 20 240, 1 241, 1; 11; 20; 32 243, 1; 8; 18; 23; 33; 34 244, 15 245, 2 246, 3; 17; 35; 38 247, 5; 8; 17; 19

II 6, 9; 27 8, 20; 43 9, 25 68, 9; 21; 23; 24; 28; 32; 36 69, 39; 42; 45 70, 1; 26; 34 71, 13; 19; 31; 33; 35 72, 1; 6; 10; 21 74, 20; 22 110, 12 117, 14 120, 1; 5; 7; 9 121, 8; 17; 35 122, 1; 28; 33; 34 123, 24; 33 124, 6; 13; 28 125, 17; 22; 28; 33 126, 3; 9; 26; 27 131, 7; 10; 15; 18 132, 17 133, 12 136, 33 165, 23; 38; 44 166, 6; 8; 11; 15; 16; 19; 22; 23; 39; 41; 45 167, 1; 2; 6; 8; 11; 27; 31; 34 168, 5 172, 36; 37 196, 7

Theodorus (16) II Mopsuestiae
I 116, 23 121, 29; 32; 35 122, 28 123, 8; 17; 26; 36 124, 3; 10; 19; 23; 31; 39 125, 7; 16; 23; 33 126, 6; 10; 24; 28; 32; 37 127, 4; 9; 13; 24; 29; 34 128, 1; 6; 27 129, 38

Theodorus (17) Porthmi
I 7, 34 24, 7 36, 24 43, 9 207, 20 230, 29

Theodorus (siue Theodotus) (18) Seleuciae (Isauriae)
I 4, 17 18, 27 21, 13 24, 21 27, 12; 26 33, 17 40, 13 204, 14 225, 20

Theodorus (19) Tyanorum
I 97, 20; 33 98, 9; 19; 20; 21; 29 99, 18; 21 100, 1; 4; 10; 16; 33

Theodosius (1) Bibli
I 5, 21 22, 9 34, 18 41, 10 205, 14 227, 10

Theodosius (2) Iustinianopolis (Cappadociae II)
I 5, 1 21, 31 33, 34 40, 31 100, 26 204, 32 226, 12

Theodosius (3) Rhodi
I 4, 21 21, 17 33, 21 40, 17 204, 18 225, 28

Theodotus Ancyrae
I 86, 28

Theodotus Seleuciae s. u. Theodorus (18) Seleuciae

Theognis Nicaeae
I 104, 23
II 103, 29 180, 30

Theonas Cuson
I 6, 9 22, 32 35, 3 41, 33 205, 36 227, 34

Theophilus Alexandriae (Aegypti I)
I 13, 7 37, 24 87, 7 93, 3; 6; 23; 25 107, 16 108, 7 114, 10 115, 1
II 172, 21

Thomas (1) Aegearum (Ciliciae II)
I 115, 34 116, 30 118, 12 119, 20 128, 7 129, 1

Thomas (2) Apameae (Syriae II)
I 4, 11 18, 28 21, 7 24, 22 33, 11 40, 7 204, 8 225, 11

Thomas (3) Berissae
I 5, 26 22, 14 34, 23 41, 15 205, 19 227, 14

Thomas (4) Circesii
I 6, 29 23, 10 35, 23 42, 11 206, 20 228, 16

Thomas (5) Constantinae (Osrhoenae)
I 6, 17 22, 40 35, 11 41, 41 206, 8 228, 9

Thomas (6) Germaniciae
II 169, 27

Thomas (7) Mopsuestiae
I 121, 28; 31; 34

Timotheus (1) II Aelurus Alexandriae (Aegypti I)
II 8, 44

Timotheus (2) II Salafacer Alexandriae (Aegypti I)
II 173, 4

Valentinianus Tomorum
I 11, 25 12, 12 184, 26 186, 7 195, 2

Valerianus (1) Iconii
I 154, 19
II 182, 6

Valerianus (2) Obbae
I 5, 8 21, 37 34, 5 40, 37 205, 1 226, 24

Victor Sinnae
I 229, 1

Vigilius Romae
I 11, 11; 30 12, 18; 21 14, 33 15, 2 16, 17 18, 16; 30; 33; 34 24, 16; 24; 29; 32; 33; 36 26, 45 27, 4; 8; 22; 23 28, 23; 27; 29 29, 2; 3; 17; 19 114, 12 117, 16; 35 128, 33 129, 18 184, 5; 15; 25; 29 185, 15; 32 186, 2; 4; 10; 12; 18; 27; 36 187, 23 188, 19; 23 192, 11 195, 2 197, 2 198, 31 201, 1; 32 202, 13 208, 18 235, 2 236, 29; 30 245, 9
II 101, 2 103, 41 118, 14 133, 13; 16; 20 138, 1

Vincentius Claudiopolis (Honoriadis)
I 186, 27; 31; 32 190, 7; 9 194, 35

Vranius (1) Himeriae
II 142, 8 145, 8 181, 23

Vranius (2) Trallium
I 7, 7 23, 24 35, 37 42, 25 206, 34 229, 30

Vrbicius Alexandriae (Ciliciae II)
I 115, 35 116, 37 118, 17 119, 23 128, 10 129, 11

Xystus III Romae
I 197, 14

Ypatius Ephesi
II 169, 8 170, 27 171, 28 183, 11; 14

Zacchaeus Squillacenus (Scylacii)
I 194, 32

Zosimus (1) Antandri
I 6, 6 22, 29 34, 38 41, 30 205, 33 228, 1
Zosimus (2) I Mopsuestiae
I 121, 28; 31; 34
Zosimus (3) II Mopsuestiae
I 121, 29; 32; 35
Zosimus (4) Romae
II 10, 41

IIII PRESBYTERI DIACONI MONACHI

Abelius presb. (Armeniae)
II 68, 19
Acoemeti
II 210, 9
Aetius presb.
II 117, 21; 23
Aetius archidiac. Constantinopolitanus
I 194, 3
II 138, 3
Alexander presb. et mon. (Aegypti?)
I 88, 2 211, 30
Ammonius presb. et defensor eccl. Constantinopolitanae
I 29, 25; 30 30, 1
Anastasius presb. et mon. (Aegypti?)
I 88, 2
Anastasius (cleric. Arelatensis?)
I 197, 3 198, 4; 29
Anatolius diac. Romanus
I 190, 36
Andronicus presb. et defensor eccl. Cyrestenae
I 199, 24 200, 5
Aquilinus presb. Theopolitanus
II 170, 5
Arrius (presb.) Alexandrinus
I 8, 23 84, 20 85, 12 91, 23 104, 17 111, 28 132, 2; 16; 21 153, 18 218, 8 235, 13 237, 11 242, 32
II 19, 36 68, 37 98, 5 101, 17 103, 20 123, 17 136, 26 172, 12; 13 173, 17; 39 174, 11 180, 31 193, 24 204, 8
Atticus presb.
II 115, 19

Basilius diac. (Constantinopolitanus)
II 68, 25; 29; 31; 35
Blandus presb., legatus eccl. Romanae
II 3, 6
Bonifatius presb. et uicarius eccl. Romanae
I 173, 34
II 146, 34 154, 36
Bonifatius archidiac. Romanus
s. u. Bonifatius II episc. Romae

Calonymus diac. et notarius eccl. (Constantinopolitanae)
I 43, 30 56, 17 140, 29 147, 5 207, 35
Clidonius presb. (Nazianzenus)
II 5, 35 183, 20

Dalmatius presb. et archimandrita (Constantinopolitanus)
I 143, 1; 3
Deusdedit subdiac. et notarius uel defensor eccl. Romanae
I 194, 18
Diodorus archidiac. et primicerius notariorum eccl. Constantinopolitanae
I 8, 1 24, 13; 27 27, 6 36, 30 43, 15 73, 19 96, 6 101, 2 115, 27 137, 18 183, 18 187, 21 207, 26
Dionysius (presb., discipulus Apolinarii Laodiceni?)
II 173, 9
Dionysius mon. (Exiguus)
II p. XI, 42 196, 2
Dioscorus diac., legatus eccl. Romanae
s. u. Dioscorus episc. Romae

Eudoxius presb. Mopsuestenus
I 120, 13 124, 12
Eugenius diac. et defensor eccl. Mopsuestenae
I 119, 38 120, 1
Eulogius (presb.)
II 177, 18; 22
Eulogius diac. Constantinopolitanus
I 143, 36
Eusebius presb. et cimiliarcha s. maioris eccl. Constantinopolitanae
II 170, 2
Eutyches presb. (et archimandrita Constantinopolitanus)
I 9, 23; 32 10, 9; 16 15, 26 17, 15 114, 7 146, 16; 28 167, 15 171, 9; 40 172, 7 173, 18 174, 7 176, 39 193, 9 216, 9 218, 9 236, 5 237, 25 241, 9 242, 33
II 8, 44 98, 24; 32 136, 28 140, 20 141, 14 142, 3; 9; 19; 27 145, 9 147, 8; 20 152, 29 153, 33 155, 1 160, 20 170, 20; 31; 34; 35; 37; 38; 42 171, 1; 9; 11; 14; 32 174, 24 175, 27 180, 39 182, 14 183, 21 209, 15; 26 210, 3

Felicianus (monachus?)
II 196, 1
Felix diac., legatus eccl. Romanae
II 3, 5
Felix mon. (Africanus)
I 192, 13 194, 24

Georgius praepositus monasterii Pasae
I 98, 27 100, 12
Georgius diac. Cyrestenus
I 199, 25 200, 5
Gerontius subdiac. et notarius uel defensor eccl. Romanae
I 194, 18

Heraclianus presb. Constantinopolitanus
II 170, 3
Hermisigenes (1) presb. Constantinopolitanus
I 184, 44 187, 9
Hermisigenes (2) presb. Theopolitanus
II 170, 5
Hesychius presb. Hierosolymitanus
I 90, 1
II 124, 27 131, 21
Hieraclius presb. Theopolitanus
I 184, 44 187, 10
Hieronymus presb. Romanus
II 131, 35
Hilarius diac. Romanus
I 172, 25

Importunus subdiac. et notarius uel defensor eccl. Romanae
I 194, 18
Iohannes (1) presb. et mon. (Aegypti?)
I 88, 2 211, 30
Iohannes (2) presb. et apocrisiarius (eccl. Romanae?)
I 196, 35
Iohannes (3) presb. et cimiliarcha eccl. Mopsuestenae
I 120, 9 121, 13; 17 122, 7; 9 123, 19
Iohannes (1) diac. Mopsuestenus
I 120, 17 125, 1
Iohannes (2) diac. Mopsuestenus
I 120, 20 125, 17
Iohannes (1) subdiac. et notarius uel defensor eccl. Romanae
I 194, 17
Iohannes (2) subdiac. et notarius uel defensor eccl. Romanae
I 194, 18
Iohannes Maxentius mon. (Scytha)
II p. XI, 42 3, 7 10, 6 11, 1; 38 12, 13 14, 24 25, 7; 9 44, 6 46, 19
Iulianus diac. et notarius eccl. Mopsuestenae
I 119, 3

Lampo presb. (Alexandrinus?)
I 86, 7
II 123, 28
Lampridius mon. (Africanus)
I 192, 13
Laurentius presb. Constantinopolitanus
II 170, 4
Leontius presb. (Armeniae)
II 68, 19
Leontius (1) mon. et apocrisiarius monachorum Hierosolymitanorum
II 170, 5
Leontius (2) mon. (Scytha)
II p. XI, 42
Leporius (mon.)
II 209, 23

Magnus presb. Theopolitanus
II 170, 5
Magnus (discipulus Apolinarii Laodiceni)
I 9, 3
Maras (1) (presb.) Edessenus
II 141, 33
Maras (2) presb. (interpres Vranii episc. Emesae)
II 151, 7
Martinianus presb. et mon. (Aegypti?)
I 88, 2 101, 27 211, 30
Martyrius presb. Mopsuestenus
I 120, 5 122, 21
Maxentius s. u. Iohannes Maxentius
Maximinus diac. et mon. (Aegypti?)
I 88, 3 211, 31
Maximus diac. et archimandrita
I 86, 17 107, 26

Olympius presb. Mopsuestenus
I 120, 8 123, 10
Origenes (presb. Alexandrinus)
I 114, 10 218, 9 242, 33
II 131, 28; 30; 33; 35; 36

Paregorius presb. et mon. (Aegypti?)
I 88, 2 211, 30
Paregorius archidiac. Mopsuestenus
I 120, 16 124, 33
Pastor (monachus?)
II 196, 1
Paulus (1) presb. Mopsuestenus
I 120, 6 122, 30
Paulus (2) presb. Mopsuestenus
I 120, 14 124, 20
Paulus (1) (diac. Cyrestenus)
I 199, 33
Paulus (2) diac. Mopsuestenus
I 120, 19 125, 25
Paulus (3) diac. Romanus
I 188, 34 189, 13 190, 17; 22
Pelagius diac. Romanus
I 190, 4; 8; 11; 36
Pelagius (monachus)
I 155, 3
II 9, 8; 25 10, 39 57, 7; 8 59, 10; 22 61, 4
Petrus (1) presb. et primicerius notariorum Alexandrinus
I 147, 8; 13 150, 20 159, 28; 32

Petrus (2) presb. et defensor eccl. Constantinopolitanae
I 29, 26 30, 4; 10
Petrus diac. Romanus
I 194, 33
Photinus diac. et notarius (eccl. Constantinopolitanae)
I 101, 6 102, 18 130, 13
Posidonius diac. (Romanus?)
I 155, 24 159, 23

Quoduultdeus abbas monasterii maioris basilicae b. Petri apostoli (Romae)
II 108, 21

Redemptus (mon.? et) notarius eccl. Romanae
II 97, 33
Renatus presb. tituli s. Clementis (Romae)
I 172, 25
Rusticus diac. Romanus
I 11, 17 12, 8 184, 25 186, 6 188, 23; 24; 31 192, 1; 4 193, 32 196, 5; 29

Samuhelus (presb.?) Edessenus
II 141, 32
Sapatus diac. Romanus
I 189, 13 193, 17 194, 33
Sebastianus diac. Romanus
I 11, 17 12, 9 184, 25 186, 6 188, 23; 24 190, 28; 33 192, 9 193, 32 196, 5; 29
Seruusdei subdiac. regionis primae eccl. Romanae
I 185, 10; 30; 32; 41 186, 31 194, 34
Seuerinus subdiac. et notarius uel defensor eccl. Romanae
I 194, 18
Stephanus presb. Mopsuestenus
I 120, 7 123, 1
Stephanus (1) diac. et notarius et instrumentarius (eccl. Constantinopolitanae)
I 8, 12 15, 1 16, 16 174, 27 201, 9
Stephanus (2) diac. Romanus
I 190, 36
Surgentius (diac. Romanus et) primicerius notariorum
I 189, 14; 21 191, 39 194, 34

Theodorus (1) presb. et defensor eccl. Constantinopolitanae
I 29, 26 30, 13; 22
Theodorus (2) presb. Mopsuestenus
I 120, 11 123, 37
Theodorus (3) presb. Mopsuestenus
I 120, 15 124, 25
Theodorus (1) diac. et notarius (eccl. Constantinopolitanae)
I 74, 2 115, 32 138, 5
Theodorus (2) diac. Mopsuestenus
I 120, 18
Theodotus diac. Constantinopolitanus
I 143, 5
Theodulus diac. et notarius (eccl. Constantinopolitanae)
I 96, 17 97, 18
Theophilus diac. (Edessenus?)
II 148, 22; 43 149, 25 153, 20; 29 157, 23 162, 18 163, 16; 23
Thomas (1) presb. Mopsuestenus
I 120, 10 123, 28
Thomas (2) presb. Mopsuestenus
I 120, 12 124, 5
Thomas (3) presb. Thessalonicensis
II 169, 1
Thomas (1) diac. Mopsuestenus
I 120, 21 125, 9
Thomas (2) diac. et notarius (eccl. Constantinopolitanae)
I 178, 1

Vincentius subdiac. regionis secundae eccl. Romanae
s. u. Vincentius episc. Claudiopolis

V HAERETICI PHILOSOPHI ET ALII

Asterius Arrianus
I 133, 9

Basilides (haeret.)
I 104, 9

Caelestius (haeret.)
I 155, 4
II 9, 8; 25 10, 39

Epictetus (philos.)
II 172, 33

Epicurei
I 50, 26 51, 12 219, 3 243, 21 246, 40
II 121, 33 166, 43
Epicurus (philos.)
I 219, 1 243, 19 246, 38
II 166, 42

Iudaei
I 13, 16 52, 10 53, 7 54, 23; 25 55, 2 57, 1 58, 9; 10 68, 31; 34 70, 11 72, 17 75, 10; 29 78, 25 80, 19 82, 14 85, 18 90, 13; 16 94, 33 95, 4; 7 111, 2; 21 112, 3; 18; 30 142, 1 152, 15 163, 32 177, 27

II 13, 10 14, 20 25, 19 30, 43 31, 11; 23; 27; 34; 35 32, 26 33, 8; 10; 29 34, 45 35, 1; 2 37, 10 39, 12 51, 26 92, 11 94, 25; 27 96, 6; 11; 12 119, 10; 11 122, 18; 19 125, 3; 7 141, 8 152, 38 156, 27 193, 31 194, 4; 5; 28 197, 14 204, 11; 16; 24 205, 14 208, 18

Iudaismus
I 85, 15 111, 30
II 118, 31; 34; 36 123, 20 193, 27

Lucianus (Samosatenus)
I 135, 26

Mana
I 132, 4; 8 219, 1 243, 19 246, 38
II 166, 42

Manichaei
I 50, 26 51, 12 153, 31 219, 3 243, 21 246, 40
II 13, 11 14, 21 15, 10 33, 29 42, 41 65, 31 121, 33 166, 43 175, 28 191, 17 201, 37 (204, 10)

Manichaeus s. u. Mana

Marcio (haeret.)
I 104, 9 132, 4; 7 219, 1 243, 19 246, 39
II 166, 42

Marcionistae
I 50, 26 51, 12 219, 3 243, 21 246, 40
II 121, 33 166, 44

Montanistae
II 65, 31

Photinus (haeret.)
I 83, 8 90, 3
II 123, 1 124, 28

Plato (philos.)
I 70, 11 219, 1 243, 19 246, 38
II 166, 42

Platonici
I 50, 26 51, 12 219, 3 243, 20 246, 40
II 121, 33 166, 43

Porphyriani
I 91, 24

Porphyrius (philos.)
I 91, 25

Sabelliani
II 39, 34 78, 5; 13 173, 36

Sabellius (haeret.)
II 7, 19 39, 38 42, 33 85, 26 93, 27 174, 9 196, 22

Samaritae
I 55, 2
II 94, 25

Simon (haeret.)
I 92, 2; 23

Simoniani
I 91, 20; 22 92, 23

Synusiastae
I 68, 18 108, 36
II 122, 1

Theopaschitae
I 136, 25

Valentinus (haeret.)
I 104, 8 132, 3; 8

VI AVGVSTI AVGVSTAE REGES

Basiliscus imp. aug.
II 180, 21

Childibertus rex
I 198, 13

Constantinus I imp. aug.
I 8, 22 91, 23 103, 2 104, 21 175, 18
II 101, 1; 3 102, 1 139, 2 155, 36

(Eudoxia) augusta
I 86, 23

Gratianus imp. aug.
II 82, 30

Iulianus imp. aug.
II 181, 13

Iustinianus imp. aug.
I 3, 1 8, 3; 8; 13 14, 26; 31 18, 13 19, 3 20, 1 24, 15 25, 3; 6; 9; 35; 37 26, 4; 8; 10; 11; 20; 24; 27; 35; 38; 42; 43; 44 27, 2; 3; 7; 14; 17; 21; 28; 31 28, 7; 10; 11; 12; 24; 29; 33; 34; 35; 42 29, 5; 8 30, 29 31, 6 32, 1 36, 36 38, 5 39, 1 72, 18; 19 73, 1 100, 5 115, 34 116, 1; 6; 11; 25; 27 117, 21 118, 3; 5 119, 4; 11; 25; 28; 30; 35 122, 18 128, 31; 32 129, 21; 26 137, 1; 23 182, 10 183, 1; 24 184, 2; 9; 12; 18; 22; 31; 32; 33; 47 185, 5; 14; 15; 18; 19; 20; 28; 40 186, 2; 20; 26; 35; 36; 38 187, 14; 17 192, 2 193, 6; 11 196, 34 198, 6; 9; 28; 31 199, 17 200, 30; 33; 38 201, 6; 10 202, 15; 17 203, 1 208, 17; 22; 28 209, 22 238, 30 247, 37
II 101, 1 103, 40 113, 33 118, 12 133, 9 135, 14 166, 2 168, 29 169, 3; 16 170, 10; 26 182, 24 183, 7; 10; 35; 37 206, 16; 22 209, 29

Iustinus imp. aug.
I 184, 33; 34; 36; 37 186, 38; 39; 41 187, 1
II 51, 13

Leo imp. aug.
I 10, 5 144, 22
II 110, 3 114, 12; 25; 28 128, 37

Marcianus imp. aug.
I 9, 27 10, 4 167, 5 173, 12 174, 30 175, 6
II 104, 1 106, 13 109, 28; 33 115, 8; 28 116, 31; 36 117, 33; 36; 39 127, 22; 37; 39 134, 24; 30 138, 5; 13

Mauricius Tiberius imp. aug.
II 132, 38; 41 133, 8 134, 15; 17; 42 135, 3; 17 136, 1

Pulcheria augusta
I 86, 23
II 117, 36 118, 3

Theodora augusta
I 186, 3 201, 34

Theodosius I imp. aug.
I 9, 2
II 106, 10 134, 22

Theodosius II imp. aug.
I 9, 13; 21 86, 23 91, 8 92, 13 108, 19; 30 110, 3 138,28 140, 2; 5 143, 20; 29; 32; 35 213, 18
II 5, 43 125, 17; 30 134, 23 141, 35 174, 30; 33; 35 181, 37 196, 6 205, 41

(Totila) rex Gothorum
I 198, 17

Valentinianus III imp. aug.
I 91, 8 92, 13 174, 30
II 125, 17; 30 138, 5 205, 42

Zeno imp. aug.
II 180, 21

VII OFFICIALES CIVES

Ablabius (u. i. ?)
II 96, 1 207, 29

Addaeus ciuis Mopsuestiae
I 121, 1 127, 26

Ampelius u. i. et magnificus (senator Romanns)
II 206, 2

Anatolius (1) habitator Mopsuestiae
I 120, 33 127, 6

Anatolius (2) principalis Mopsuestiae
I 120, 30 126, 30

Antiochus u. i. (praefectus pr. Orientis)
I 155, 33

Appius glor. mem. pater Strategii patricii
II 170, 15

Aristolaus tribunus et notarius Theodosii II imp. aug.
I 140, 2
II 182, 1

Asterius consul (a. 449)
II 141, 22

Auienus (Cassiodorius) u. i. et magnificus (senator Romanus)
II 206, 1

Auitus u. i. et magnificus (senator Romanns)
II 206, 2

Basilianus u. i. et magnificus
I 195, 24

Basilius u. cl., consul (a. 542)
I 3, 2 14, 27 18, 13 20, 2 32, 2 39, 2 73, 2 117, 22 118, 4; 6 137, 2 183, 2 196, 34 198, 28 199, 17 202, 16 203, 2 238, 31 247, 38
fl 103, 42 168, 29

Belisarius u. gl., patricius
I 27, 22 185, 11

Bonifacius comes (Africae)
I 102, 20
II 119, 38

Fl. Cethegus u. gl., patricius
I 27, 22 185, 11 186, 28 193, 18 198, 32 199, 19

Clementinus u. i. et magnificus (senator Romanus)
II 206, 2

Comitas agens in rebus et pater ciuitatis Mopsuestiae
I 120, 35 127, 15

Constantianus u. gl., consularis
I 185, 12

Constantinus u. gl., quaestor sacri palatii
I 27, 8; 19; 20 28, 27; 28 183, 23 187, 19 200, 37

Cresconius grammaticus
I 103, 22

Damascius tribunus
I 143, 35

Dulcitius notarius (eccl. Romanae)
I 172, 26

Eumolpius u. cl., comes Mopsuestiae
I 118, 27 120, 25 126, 1

Eusebonas u. cl., palatinus Mopsuestiae
I 118, 29 120, 27 126, 13

Eustathius cognomine Roda habitator Mopsuestiae
I 120, 32 127, 1

Fidelis u. i. et magnificus (senator Romanus)
II 206, 2

Hilarius (natione Africanus?)
II 46, 14 56, 31 60, 10
Hypatius (1) magister militum Orientis
I 184, 35; 41 186, 40 187, 5
Hypatius (2) u. cl., tribunus
I 118, 28

Iohannes (1) lecticiarius Mopsuestiae
I 121, 3 127, 35
Iohannes (2) tabularius Mopsuestiae
I 120, 37 127, 21
Irenaeus comes
I 95, 29
Iustinus u. gl., consularis
I 185, 12

Fl. Lampadius u. cl., consul (a. 530)
II 98, 1
Laurentius (ciuis Romanus)
II 77, 20
Liberius (1) u. gl., patricius
I 27, 8; 18 28, 25
Liberius (2) u. i. et magnificus (senator Romanus)
II 206, 1

Marcellinus u. cl., tribunus et notarius
I 103, 10
Marcus praefectianus Mopsuestiae
I 121, 2 127, 31
Marthannius u. magnificus, comes domesticorum
I 116, 8 117, 19 118, 21 119, 6; 13
Martinus praefectianus Mopsuestiae
I 120, 31 126, 34
Maxentius homo Iohannis presb. et apocrisiarii
I 196, 35

Neon s. u. Paulus (2) habitator Mopsuestiae
Niceta tabularius Mopsuestiae
I 121, 4 128, 3

Opilio u. i. et magnificus (senator Romanus)
II 206, 2
Orestes (Fl. O. Rufius Genn. Probus) u. cl., consul (a. 530)
II 98, 2

Patricius u. gl., patricius
I 27, 8; 19 28, 26 186, 29
Paulus (1) praefectianus et defensor Mopsuestiae
I 118, 30 119, 16; 17 120, 23 121, 5; 9
Paulus (2) cognomine Neonis habitator Mopsuestiae
I 119, 1 120, 29 126, 25
Paulus (3) u. cl., tribunus
I 118, 28
Petrus u. gl., patricius et magister officiorum
I 27, 8; 18 28, 26; 28 186, 28
Prosper (Tiro natione Aquitanus)
II 46, 15 56, 31 60, 11
Protogenes consul (a. 449)
II 141, 23

Roda s. u. Eustathius habitator Mopsnestiae
Romanus u. gl., patricius (exarchus Italiae)
II 134, 34
Rufinus architectus Mopsuestiae
I 120, 34 127, 10
Rusticius u. cl., consul (a. 520)
I 200, 28
II 46, 18
Rusticus u. gl., patricius
I 27, 22

Saturninus consiliarius Vigilii
I 191, 39
Senator u. i. et magnificus (senator Romanus)
I 193, 19
II 206, 1
Seuerinus u. i. et magnificus (senator Romanus)
II 206, 2
Siluerius u. i. et magnificus (senator Romanus)
II 206, 2
Stephanus praefectianus Mopsuestiae
I 118, 31 120, 28 126, 17
Strategius u. gl., patricius, magister officiorum et comes diuinarum largitionum
II 169, 23 170, 9

Theodorus (1) agens in rebus Mopsuestiae
I 120, 36 127, 18
Theodorus (2) n. cl., comes Mopsuestiae
I 118, 27 120, 26 126, 8
Theodorus (3) u. spectabilis, silentiarius
I 8, 2; 7; 11 14, 30; 32
Theodotus (praef. Aegypti ?)
I 104, 22
Thomas agens in rebus et subadiuua
I 200, 26
Turranius u. gl., magister militum
I 189, 24

Vilisarius s. u. Belisarius
(Vitalianus) Romanus u. gl., magister militum
II 51, 12

Zmaragdus u. gl., exarchus Italiae et chartularius sacri palatii
II 105, 15 112, 6 133, 24; 32

VIII CIVITATES

Acelum (Venetiarum)
cf. Agnellus (1) episc.
Adraa (Arabiae)
cf. Dorymenius episc.
Adrassus (Isauriae)
cf. Paulus (1) episc.
Adrianitana ciuitas s. u. Hadriani
Adrianopolis (Haemimonti)
cf. Iohannes (1) episc.
Adrianopolis (Pisidiae)
cf. Thalelaeus (1) episc.
Adrianutherae s. u. Hadrianutherae
Aegeae (Ciliciae II)
cf. Patrophilus episc.
Thomas (1) episc.
Aegium (Achaiae)
cf. Paschasius episc.
Aelia (Capitolina) s. u. Hierosolyma
Aenus (Rhodopae)
cf. Paulus (2) episc.
Alexandria (Aegypti I)
cf. Apolinarius (1) episc.
Athanasius episc.
Cyrillus (1) episc.
Dioscorus (1) episc.
Petrus (1) I episc.
Petrus (2) III episc.
Proterius episc.
Theophilus episc.
Timotheus (1) II (Aelurus) episc.
Timotheus (2) II (Salafacer) episc.
et I 24, 23 86, 17 87, 10 159, 1; 17; 24 161, 2
II 68, 26; 35 101, 3 173, 3 182, 3
Alexandrina synodus (a. 430)
I 160, 2
Alexandrini
II 103, 20; 30 170, 15
Alexandria (Ciliciae II)
cf. Vrbicius episc.
Alia (Phrygiae Pacat.)
cf. Glaucus episc.
Alicarnasus (Cariae)
cf. Theoctistus (1) episc.
Amadassus (Phrygiae Salut.)
cf. Leontius (1) episc.
Amasea (Helenoponti)
cf. Asterius episc.
Palladius (1) episc.
Seleucus episc.
Stephanus (1) episc.
Amida (Mesopotamiae)
cf. Cyriacus (1) episc.
Amphipolis (Macedoniae I)
cf. Alexander (1) episc.
Anastasiopolis (Cariae)
cf. Helpidophorus episc.
Anastasiopolis (Phrygiae Pacat.)
cf. Hieron episc.
Anazarbus s. u. Iustinopolis
Anchialus (Haemimonti)
cf. Paulus (3) episc.
Ancyra (Galatiae I)
cf. Dorotheus (1) episc.
Eusebius (1) episc.
Theodotus episc.
Antandrus (Asiae)
cf. Zosimus (1) episc.
Antino(upolis) (Thebaidis Infer.)
cf. Procopius (1) episc.
Antiochia (Pisidiae)
cf. Theodorus (1) episc.
Antiochia (Syriae I)
cf. Basilius (1) episc.
Domninus episc.
Domnus episc.
Ephremius episc.
Eustathius (1) episc.
Iohannes (2) episc.
Maximus episc.
Paulinus episc.
Paulus (7) Samosatenus episc.
Petrus (3) episc.
Porphyrius episc.
Seuerus (1) episc.
et I 83, 18 86, 31 90, 10 110, 2 136, 17 158, 18; 19 184, 43; 45 187, 8; 10 189, 33 199, 22 200, 4; 7; 24
II 69, 46 70, 26; 31; 33 71, 13 119, 4 123, 10 124, 2 125, 1 147, 11 170, 4 181, 13 182, 2
Antiocheni
I 86, 10 126, 31
II 123, 31
Antiochenus clericatus
I 90, 5
II 124, 30
Antipyrgus (Lybiae Infer.)
cf. Aemilianus episc.
Apamea (Pisidiae)
cf. Iohannes (3) episc.
Apamea (Syriae II)
cf. Thomas (2) episc.
Aphrodisias (Cariae)
cf. Seuerianus episc.
Aquileia (Venetiarum)
cf. Helias (1) episc.
Seuerus (2) episc.
et II 133, 39 135, 4; 9; 11; 16; 25
Aradus (Phoeniciae I)
cf. Asyncretius episc.

Arca (Armeniae I)
cf. Leontius (2) episc.
Arcadiopolis (Asiae)
cf. Christophorus episc.
Arcadiopolis (Europae)
cf. Sabatius episc.
Arelate (Galliae Viennensis)
cf. Aurelianus episc.
Arianzus (Cappadociae III)
I 97, 34 98, 1; 6 100, 8; 30
Augusta (Vindelicorum Raetiae II ?)
II 135, 13
Augustopolis (Phrygiae Salut.)
cf. Diogenes (1) episc.
Aulon (Epiri Nouae)
cf. Soterus episc.
A(e)zani (Phrygiae Pacat.)
cf. Pelagius (1) episc.

Balanea (Syriae II)
cf. Stephanus (2) episc.
Barcusa (Phoeniciae Libanensis)
cf. Iohannes (4) episc.
Batnae (Mesopotamiae)
cf. Iulianus (1) episc.
Bellunum (Venetiarum)
cf. Laurentius episc.
Berissa (Armeniae II)
cf. Thomas (3) episc.
Berytus (Phoeniciae I)
cf. Eustathius (2) episc.
et II 148, 43
Biblus (Phoeniciae I)
cf. Theodosius (1) episc.
Bizya (Europae)
cf. Iohannes (5) episc.
Theodorus (2) episc.
Bossa (Africae Proconsul.)
cf. Cresciturus episc.
Bostra (Arabiae)
cf. Iohannes (6) episc.
Botrys (Phoeniciae I)
cf. Stephanus (3) episc.
Breonensis eccl.
II 135, 13

Caesarea (Cappadociae I)
cf. Alypius episc.
Basilius (2) episc.
Firmus (1) episc.
Helladius episc.
Thalassius episc.
Theodorus (3) episc.
Caesarea (Palaestinae I)
cf. Eusebius (2) episc.
Iohannes (7) episc.
Calchedon s. u. Chalcedon
Camuliana siue Iustiniana Nona (Cappadociae I)
cf. Basilius (3) episc.

Carpathus (prou. Insularum)
cf. Menas (1) episc.
Carthago (Africae Proconsul.)
cf. Aurelius episc.
Caecilianus episc.
Cyprianus (1) episc.
Primosus episc.
Casata (Pamphyliae)
cf. Cyriacus (2) episc.
Castabal(e)a (Ciliciae II)
cf. Stephanus (4) episc.
Cerasae (Lydiae)
cf. Iohannes (8) episc.
Chalcedon (Bithyniae)
cf. Constantinus (1) episc.
et I 132, 31 133, 3; 12 202, 15
S. Euphemiae basilica
I 174, 32
Chalcedonense concilium uniuersale
I 9, 27; 29; 34 10, 5; 7; 16; 17; 20; 21; 36; 37 12, 40 13, 14; 17 14, 8; 9 15, 21 17, 10 37, 9 136, 29 137, 25 138, 1 143, 16 144, 20; 22; 24; 28; 34; 36 145, 2 146, 17; 29; 31 147, 1 166, 28; 30 173, 8; 10 174, 26; 29 176, 25 177, 25; 31 178, 2; 5; 11; 15 179, 7; 11; 20; 25; 26 181, 29; 36 182, 2; 4; 7; 9 189, 11 192, 31 194, 3 195, 33; 34 196, 4; 8; 19 197, 12; 23 209, 33 213, 12; 13; 15; 22; 24; 26; 27; 31 214, 2; 6; 8; 14; 33 216, 21; 24; 32 217, 4 220, 4; 18; 27 221, 2; 12; 22; 32 222, 8; 17; 26 223, 2; 11; 21; 31; 40 224, 8; 17; 26; 36 235, 22 237, 20 241, 20; 23; 31; 36 244, 20; 34 245, 25 247, 32
II 3, 8; 10; 13; 30; 32 4, 5; 6; 9; 10; 12; 18; 19; 24; 25; 29 5, 38; 40 6, 5; 27 8, 39 10, 11 69, 4 73, 31 98, 8; 29 104, 1 106, 12; 20 109, 22; 24; 26; 27; 32; 37 113, 34; 39; 44 114, 7; 26; 34; 36 115, 5; 7; 9; 12; 13; 17; 20; 22; 30; 32; 35; 37 116, 2; 8; 19; 24; 29; 32; 33; 34; 35 117, 37 118, 1; 9 126, 10; 11; 14; 18; 20; 24; 27; 29; 30; 31; 35; 39 127, 7; 13; 27; 40 128, 5; 6; 8; 17; 18; 20; 24; 33; 39; 41; 42; 43 129, 5; 13; 15; 27 130, 34 131, 4; 5 132, 30 133, 13; 15; 23 134, 15; 25; 31 136, 28 138, 2; 6 140, 6 141, 4; 24; 39 142, 1; 5; 17; 19; 22; 24 143, 9 144, 3 145, 8; 12 147, 8; 9; 13; 15; 30; 34 148, 20; 27; 30; 37; 41 149, 1; 12; 16; 25; 26 151, 2; 14; 20; 38; 40 152, 7; 23; 26; 32 153, 31; 41 154, 6; 8; 18; 20; 26 155, 23; 29; 30 156, 5; 12; 21 157, 13;

18; 21; 27; 29; 33; 38; 41 159, 10; 15; 35 160, 22 161, 13; 32 162, 24; 29 163, 16; 28; 35; 36 164, 21; 25; 45 165, 2; 29; 31; 32 166, 18 167, 37; 38; 41; 42; 44 168, 1; 15; 20; 21; 23 170, 18; 29 171, 21; 23; 24; 36; 37; 39 172, 28 173, 21; 23 174, 13 175, 26 178, 40 180, 18; 27; 36 181, 18; 21 182, 10; 13; 15; 18 183, 21 210, 5

Chalcis (Achaiae)
cf. Dometius episc.

Cherson (Zichiae)
cf. Stephanus (5) episc.

Cibyra (Cariae)
cf. Erasimus episc.

Cingulum (Valeriae)
cf. Iulianus (2) episc.

Circesium (Osrhoenae)
cf. Nonnus (1) episc.
Thomas (4) episc.

Claudiopolis (Honoriadis)
cf. Vincentius episc.

Clysma (Augustamnicae II)
cf. Stephanus (6) episc.

Cnidus (Cariae)
cf. Euander episc.

Colonia (Armeniae I)
cf. Iohannes (9) episc.

Comana (Armeniae I)
cf. Theodorus (4) episc.

Concordia (Venetiarum)
cf. Augustus episc.

Constantina (Osrhoenae)
cf. Iohannes (10) episc.
Thomas (5) episc.

Constantinopolis
cf. Acacius (1) episc.
Anatolius (1) episc.
Atticus (1) episc.
Epiphanius episc.
Eutychius episc.
Flauianus (1) episc.
Iohannes (11) episc.
Macedonius (1) episc.
Maximianus episc.
Menas (2) episc.
Nestorius episc.
Paulus (4) episc.
Proclus episc.
Sisinnius (1) episc.
et I 8, 19 9, 24 11, 10; 12; 30 12, 17 14, 26 26, 18; 23 29, 21; 26; 31 30, 5; 13 84, 28 105, 15 117, 21 118, 3 131, 29 132, 33 139, 10 143, 19; 29; 36 159, 11; 18 184, 44 187, 10 188, 30 190, 29 191, 22 195, 26 200, 28 201, 3; 16; 32 208, 17; 18 236, 29 245, 15
II 3, 1 44, 9 48, 13 50, 37 68, 20; 29 70, 36 98, 27 116, 32 126, 22; 23 136, 16 138, 3 164, 4 168, 30 169, 4; 13 181, 39 205, 41
palatium Hormisdae
II 169, 16
secretarium uenerabilis episcopii
I 3, 3 8, 2 18, 31 20, 3 32, 3 39, 3 73, 4 137, 3 183, 3 203, 3
sancta maior ecclesia
II 170, 3; 16; 22
Germani domus prope portum Caesarii
I 30, 19
Marinae domus
I 29, 31
Maxentiani domus
I 30, 15
oratorium gl. archangeli Michaelis, qnod est in Choclio
II 183, 41
Palea (in domo piissimi et tranquillissimi imperatoris)
I 30, 5
Placidiana domus
I 191, 30 192, 1
Constantinopolitana synodus (a. 448)
II 144, 24 170, 40 174, 24
Constantinopolitanum I concilium uniuersale
I 9, 5; 8; 36 12, 40 15, 14; 23 17, 3; 12 37, 8 167, 6; 9 173, 13; 25; 29 174, 4; 11 175, 13; 19 176, 1; 28 192, 32 195, 32 197, 11 209, 31 213, 35 214, 13 220, 17; 26 221, 1; 12; 22; 32 222, 8; 16; 25 223, 1; 11; 20; 30; 39 224, 7; 16; 26; 35 235, 14 236, 2 237, 13; 23 244, 34 245, 25
II 8, 36 69, 3 98, 6 106, 9 113, 35 132, 31 134, 22 136, 26 138, 20 139, 4; 17 140, 10 141, 26 154, 31; 40 155, 5; 10; 16; 38 156, 8 162, 42 170, 19 180, 17 210, 4
Constantinopolitanum II concilium uniuersale
I 239, 1 248, 1
II 113, 33 118, 12 136, 32

Corada (Phoeniciae II)
cf. Theodorus (5) episc.

Corycus (Ciliciae I)
cf. Cyprianus (2) episc.

Cos (prou. Insularum)
cf. Iulianus (3) episc.

Cratia (Paphlagoniae)
cf. Diogenes (2) episc.

Cucusus (Armeniae I)
cf. Iohannes (12) episc.

Cuicul (Numidiae)
cf. Cresconius (1) episc.

Cusae (Thebaidis Infer.)
cf. Theonas episc.
Cyme (Asiae)
cf. Anatolius episc.
Cyno(polis) (Aegypti II)
cf. Sergius (1) episc.
Cypsela Iustiniana noua (Rhodopae)
cf. Georgius (1) episc.
Cyrestena s. u. Cyrus
Cyrus siue Cyrrhus (Euphratensis)
cf. Sergius (2) episc.
Theodoretus episc.
et I 134, 11 184, 38; 39 187, 2; 3 199, 24; 26; 31; 34 200, 2; 23; 25
Cyzicus (Hellesponti)
cf. Diogenes (3) episc.
Eunomius (1) episc.
Euprepius episc.

Dadima (Mesopotamiae)
cf. Cyrion episc.
Damascus (Phoeniciae Libanensis)
cf. Eustathius (3) episc.
Danaba (Phoeniciae Libanensis)
cf. Eulogius (1) episc.
Dara siue Iustiniana Noua (Mesopotamiae)
cf. Stephanus (7) episc.
Dausara (Mesopotamiae)
cf. Nonnus (2) episc.
Diocaesarea (Isauriae)
cf. Successus episc.
Diocletianopolis (Thebaidis Super.)
cf. Helias (2) episc.
Dionysi(opolis) (Phrygiae Pacat.)
cf. Alexander (2) episc.
Doara (Cappadociae III)
cf. Bosphorius episc.
et I 100, 4; 7; 14; 29
Dometiopolis (Isauriae)
cf. Petrus (4) episc.
Dorostolum (Moesiae Infer.)
cf. Iohannes (13) episc.
Dorylaeum (Phrygiae Salut.)
cf. Eusebius (3) episc.
Genethlius episc.
Dryzipara (Europae)
cf. Theodorus (6) episc.
Dulichium (Thessaliae)
cf. Philoxenus episc.

Edessa (Osrhoenae)
cf. Amazonius episc.
Ibas episc.
Nonnus (3) episc.
Rabbulas episc.
et I 139, 19 144, 10
II 124, 8 144, 16 148, 25 164, 19
Edesseni clerici
I 112, 10 141, 29 143, 19 144, 30; 31
II 142, 15 151, 17; 25; 36; 38; 42 152, 4; 8; 14; 17; 31 153, 6; 15; 17; 18; 21; 23; 26 157, 22 160, 27 161, 22; 23; 30; 37; 42 162, 1; 10; 12; 15; 17; 25; 30; 34 163, 6; 15; 18; 24; 27; 32; 38; 40 164, 6; 8; 10; 11; 13; 32; 36; 40; 42 165, 4; 6; 8; 10
Edesseni monachi
I 112, 10 141, 29
Emesa (Phoeniciae Libanensis)
cf. Paulus (5) episc.
Ephesus (Asiae)
cf. Andreas (1) episc.
Memnon episc.
Stephanus (8) episc.
Ypatius episc.
et I 9, 25 132, 32 133, 20; 21 138, 30 139, 4 156, 13
II 42, 18 129, 26 181, 34
Ephesenum concilium uniuersale
I 9, 14; 15; 17 10, 31 12, 40 13, 17; 35 14, 3 15, 17 17, 7 37, 8 72, 12 85, 2 88, 19 91, 29 92, 18; 20 101, 29 106, 1; 3 108, 33 109, 28 110, 9; 11 132, 32 138, 29 139, 2 144, 3; 12 145, 12 146, 35 147, 6; 16 149, 30 150, 2 154, 6; 24; 30 166, 27 173, 16; 31 174, 5; 12 175, 15 178, 12; 13 179, 18 180, 11 189, 11 192, 27; 32 195, 32 197, 11 201, 22; 26 209, 33 211, 32 213, 1; 26; 35 214, 13; 20; 26 219, 14; 28 220, 18; 26 221, 1; 12; 22; 32 222, 8; 17; 25 223, 1; 11; 20; 30; 40 224, 7; 17; 26; 35 235, 18 237, 17 239, 20; 24 243, 32 244, 12; 34 245, 25 247, 7; 15
II 3, 24 8, 36 68, 7 69, 3 98, 7 106, 10 113, 36 120, 1; 2; 4 126, 16 127, 1; 6 131, 20 132, 31 134, 23 136, 27 138, 22 141, 26 144, 24 145, 44 146, 2; 8; 10; 11; 22 148, 13 150, 19 154, 33; 41 155, 6; 11; 17; 20; 28; 33 156, 7; 10; 15; 19; 30; 34 157, 9 159, 34 161, 28 162, 23; 29; 36; 39; 42 163, 1; 10 165, 21 166, 20 167, 33; 40; 43 172, 10; 12; 18 173, 20; 22 175, 6 176, 22 179, 24; 37; 38 180, 18 181, 5; 9; 31 183, 21 210, 5
Ephesenum concilium (a. 449)
II 134, 26 141, 37 142, 13; 20; 27; 28; 34 143, 2; 6; 10 147, 9; 20; 28; 31 149, 2; 7; 11; 14; 18; 22 152, 24; 27 153, 30; 31; 36 154, 3; 7; 9 157, 19 170, 33 171, 18; 19; 21; 24; 31
Epiphania (Ciliciae II)
cf. Niceta episc.

Erythrae (Cariae)
cf. Theoctistus (2) episc.

Feltria (Venetiarum)
cf. Fonteius episc.
Flauiadea (Ciliciae II)
cf. Andreas (2) episc.

Gabala (Syriae I)
cf. Romanus (1) episc.
Gangra (Paphlagoniae)
cf. Alexander (3) episc.
Petrus (5) episc.
Gargara (Asiae)
cf. Theodorus (7) episc.
Germanicia (Ciliciae II)
cf. Thomas (6) episc.
Gortyna (Cretae)
cf. Theodorus (8) episc.

Hadriani (Bithyniae)
cf. Conon (1) episc.
Hadrianutherae (Hellesponti)
cf. Cyprianus (3) episc.
Halicarnassus s. u. Alicarnasus
Helenopolis s. u. Leontopolis (Bithyniae)
Heraclea (Europae)
cf. Megethius episc.
Heraclea Pelagoniae (Macedoniae I)
cf. Benignus episc.
Hierapolis (Euphratensis)
cf. Alexander (4) episc.
Theodorus (9) episc.
Hierapolis (Phrygiae Pacat.)
cf. Auxanon episc.
Hierosolyma
cf. Eustochius episc.
Iuuenalis episc.
et I 50, 3 69, 10 86, 8 90, 1
II 123, 29 124, 27 170, 6 175, 43
Himeria (Osrhoenae)
cf. Sergius (3) episc.
Vranius (1) episc.
Hippo Regius (Numidiae)
cf. Augustinus episc.

Iconium (Lycaoniae)
cf. Amphilochius episc.
Valerianus (1) episc.
Ilium (Hellesponti)
cf. Iohannes (14) episc.
Ingila (Mesopotamiae)
cf. Theodorus (10) episc.
Irenopolis (Ciliciae II)
cf. Procopius (2) episc.
Isinda (Pamphyliae)
cf. Thalelaeus (2) episc.
Iulium Carnicum (Venetiarum)
cf. Maxentius episc.
Iustiniana s. u. Carthago
Iustiniana Noua s. u. Camuliana
Iustiniana Noua s. u. Cynopolis
Iustiniana Noua s. u. Dara
Iustiniana Secunda (Macedoniae II)
cf. Paulus (6) episc.
Iustinianocypsela s. u. Cypsela Iustiniana Noua
Iustinianopolis (Armeniae I)
cf. Georgius (2) episc.
Iustinianopolis (Bithyniae)
cf. Macedonius (2) episc.
Iustinianopolis (Cappadociae II)
cf. Theodosius (2) episc.
Iustinianopolis s. u. Barcusa
Iustinianopolis s. u. Mucissus
Iustinopolis (Ciliciae II)
cf. Aetherius (1) episc.
Iohannes (15) episc.

Karthago s. u. Carthago
Kyzicus s. u. Cyzicus

Laodicea (Phrygiae Pacat.)
cf. Iohannes (16) episc.
Laodicea (Pisidiae)
cf. Theodorus (11) episc.
Laodicea (Syriae I)
cf. Apolinarius (2) episc.
Laodicea (Theodoriadis)
cf. Stephanus (9) episc.
Leontopolis (Augustamnicae II)
cf. Theodorus (12) episc.
Leontopolis (Bithyniae)
cf. Theodorus (13) episc.
Lerus (prou. Insularum)
cf. Iohannes (17) episc.
Limyra (Lyciae)
cf. Theodorus (14) episc.

Magydus (Pamphyliae)
cf. Conon (2) episc.
Mallus (Ciliciae I)
cf. Cosmas (1) episc.
Maronea (Rhodopae)
cf. Innocentius (1) episc.
Iohannes (18) episc.
Marsorum eccl. (Valeriae)
cf. Iohannes (19) episc.
Maximianopolis (Rhodopae)
cf. Eustathius (4) episc.
Mediolanum (Liguriae)
cf. Ambrosius episc.
Megara (Achaiae)
cf. Dionysius (2) episc.
Melitene (Armeniae I)
cf. Acacius (2) episc.
Constantinus (2) episc.
Palladius (2) episc.
Midaium (Phrygiae Salut.)
cf. Constantinus (3) episc.

Mileuum (Numidiae)
cf. Restitutus episc.
Mirus (Phrygiae Salut.)
cf. Megas episc.
Mopsuestia (Ciliciae II)
cf. Auxentius episc.
Basianus episc.
Cosmas (2) episc.
Iacobus episc.
Iohannes (20) episc.
Olympius episc.
Palatinus episc.
Protogenes episc.
Simeon episc.
Theodorus (15) I episc.
Theodorus (16) II episc.
Thomas (7) episc.
Zosimus (2) I episc.
Zosimus (3) II episc.
et I 83, 7 90, 11 100, 18; 21 116, 7; 22 117, 8; 26 118, 8 119, 9 120, 1 121, 8; 14 122, 31; 34 126, 4 127, 4; 8; 15 128, 5 129, 24; 27 139, 26
II 122, 35 125, 2
secretarium episcopii
I 118, 8
Mopsuesteni pontifices
I 116, 19 121, 15; 24 122, 26; 27; 36 123, 6; 24; 34 124, 2; 8; 17; 30 125, 14; 21; 31 126, 11; 20; 22 127, 30 128, 31 129, 36
Mopsuesteni clerici
I 116, 10 118, 24 119, 15 120, 2 123, 39 124, 13
Mopsuesteni habitatores
I 116, 11 119, 6 125, 36
Mopsuestena synodus (a. 550)
I 115, 32 — 130, 4
Mucissus siue Iustinianopolis (Cappadociae III)
I 100, 6; 26
Myra (Lyciae)
cf. Philippus (1) episc.
Romanus (2) episc.
Myriangeli (Galatiae II)
cf. Menas (3) episc.
Myrina (Asiae)
cf. Iohannes (21) episc.

Nais(s)us (Daciae Mediterran.)
cf. Proiectus episc.
Nazianzus (Cappadociae III)
I 98, 2; 30 100, 5; 7; 9; 18; 29; 30
Neocaesarea (Euphratensis)
cf. Iohannes (22) episc.
Neocaesarea (Ponti Polemoniaci)
cf. Bosporius episc.
Dorotheus (2) episc.
Gregorius (2) episc.
Nicaea (Bithyniae)
cf. Stephanus (10) episc.
Theognis episc.
Nicaenum concilium uniuersale
I 8, 25; 28 9, 8; 36 12, 39 15, 11; 23 16, 31 17, 12 37, 7 58, 4 72, 14 86, 20; 21 92, 19 93, 9 104, 8; 18; 24 144, 14 149, 33; 35 150, 1; 5; 12; 21 154, 8; 10; 13; 18; 20 160, 37 167, 6; 8 173, 13; 24; 29 174, 3; 11 175, 10; 18; 22 176, 26 179, 12 192, 32 195, 32 197, 11 209, 30 213, 34 214, 13 220, 17; 26 221, 1; 12; 21; 32 222, 8; 16; 25 223, 1; 11; 20; 30; 39 224, 7; 16; 26; 35 235, 11 236, 2 237, 10; 22 244, 33 245, 24
II 8, 35 69, 3 98, 5; 29; 101, 9 103, 17 106, 8 113, 35 114, 6 132, 32 136, 26 138, 18 139, 2; 6 140, 8 141, 26 144, 26 145, 44 148, 14 154, 31; 39 155, 5; 8; 16; 36; 39 156, 8 162, 41 167, 3 170, 19 173, 16; 28 175, 6 176, 21 177, 15 180, 17; 30; 33 195, 16 205, 37 207, 4 210, 4
Nicomedia (Bithyniae)
cf. Eunomius (2) episc.
Eusebius (4) episc.
Himerius episc.
Iohannes (23) episc.
et II 102, 1
Nicopolis (Epiri Veteris)
cf. Atticus (2) episc.
Nyssa (Cappadociae III)
cf. Gregorius (3) episc.
Iohannes (24) episc.

Obba (Numidiae)
cf. Valerianus (2) episc.
Opus (Achaiae)
cf. Callinicus episc.

Pasa (praedium sub Tyanensium positum ciuitate)
I 98, 22; 27 100, 12; 13
Perge (Pamphyliae)
cf. Eulogius (2) episc.
Phellus (Lyciae)
cf. Philippus (2) episc.
Philippi (Macedoniae I)
cf. Demetrius episc.
Flauianus (2) episc.
Sozon episc.
Philomelium (Pisidiae)
cf. Aristodemus episc.
Pictauorum eccl. (Aquitaniae II)
cf. Hilarius episc.
Pompeiopolis (Paphlagoniae)
cf. Seuerus (3) episc.

Porthmus (Achaiae)
cf. Theodorus (17) episc.
Praenetus (Bithyniae)
cf. Sisinnius (2) episc.
Prusa (Bithyniae)
cf. Theoctistus (3) episc.
Prymnessus (Phrygiae Salut.)
cf. Macarius episc.
Ptolemais (Libyae Super.)
cf. Georgius (3) episc.

Rachla (Phoeniciae Libanensis)
cf. Anastasius (1) episc.
Raphia (Palaestinae I)
cf. Stephanus (11) episc.
Rauenna (Flaminiae)
II 112, 10 133, 41
Rhodus (prou. Insularum)
cf. Theodosius (3) episc.
Roma
cf. Bonifatius I episc.
Bonifatius II episc.
Caelestinus episc.
Damasus episc.
Dioscorus (2) episc.
Felix (1) I episc.
Felix (2) IV episc.
Gelasius episc.
Gregorius (4) episc.
Hormisdas episc.
Innocentius (2) episc.
Iohannes (25) II episc.
Iulius (2) episc.
Leo episc.
Pelagius (2) II episc.
Vigilius episc.
Xystus III episc.
Zosimus (4) episc.
et I 11, 17; 23 16, 2 17, 20 104, 24 159, 17 184, 25 185, 10 186, 6; 33 191, 14; 28 198, 17 199, 12 202, 19 212, 8 236, 10 237, 31
II 3, 2 45, 23 46, 13 54, 26; 34; 39 56, 7; 9; 12; 13; 15; 16; 31; 32 97, 3; 4; 30; 33 116, 16 134, 5 135, 1 207, 7 209, 30 210, 5; 10
Romani
I 104, 27
Romani diaconi
I 192, 34
Romani patres
II 173, 31 174, 3
Romanus populus
II 55, 3; 20; 23; 25 96, 27
Romanus senatus
II 54, 35; 41 96, 27 97, 17; 23
Romana synodus (sub Caelestino habita)
I 160, 17 161, 1
Romana synodus (sub Damaso habita)
II 167, 4
Romani tituli
II 97, 15
Romanae eccl. patrimonium Dalmatiarum
I 191, 9; 11; 19; 21; 32
Romanae eccl. patrimonium Praealitanum
I 191, 22
Roma Noua s. u. Constantinopolis
Rosea (Ciliciae II)
cf. Antoninus episc.

Salonae (Dalmatiae)
cf. Honorius episc.
et I 191, 11
Samosata (Euphratensis)
cf. Andreas (3) episc.
Sardes (Lydiae)
cf. Iulianus (4) episc.
Sasima (Cappadociae I)
cf. Gregorius (1) Nazianzenus episc.
et I 99, 19
Scylacium (Squillace) (Lucaniae et Bruttiorum)
cf. Zacchaeus episc.
Sebaste (Palaestinae I)
cf. Anatolius (3) episc.
Sebastia (Armeniae II)
cf. Iohannes (26) episc.
Rufinus episc.
Seleucia (Isauriae)
cf. Basilius (4) episc.
Theodorus (18) episc.
Seleucia (Syriae I)
cf. Dionysius (3) episc.
Stephanus (12) episc.
Semnea (Pamphyliae)
cf. Conon (3) episc.
Sergiopolis (Euphratensis)
cf. Abramius episc.
Side (Pamphyliae)
cf. Petrus (6) episc.
Sinna (Africae Proconsul.)
cf. Victor episc.
Sozopolis (Pisidiae)
cf. Diogenianus episc.
Sozusa (Palaestinae I)
cf. Damianus episc.
Staliensis ciu. (Stobi) (Macedoniae II)
cf. Phocas episc.
Stectorium (Phrygiae Salut.)
cf. Paulus (8) episc.
Synaus (Phrygiae Pacat.)
cf. Phronimus episc.
Synnada (Phrygiae Salut.)
cf. Seuerus (4) episc.

Tabae (Cariae)
cf. Seuerus (5) episc.

Tabia (Galatiae I)
cf. Anastasius (2) episc.
Tamiathis (Arcadiae)
cf. Bassus episc.
Tarsus (Ciliciae I)
cf. Diodorus episc.
Petrus (7) episc.
et I 90, 10
II 125, 1 129, 25
Taruisium (Venetiarum)
cf. Felix (3) episc.
Tenus (prou. Insularum)
cf. Ecdicius episc.
Theodosiopolis (Armeniae ?)
cf. Petrus (8) episc.
Theopolis s. u. Antiochia (Syriae I)
Thessalonice (Macedoniae I)
cf. Helias (3) episc.
et I 191, 16; 19
Tiberias (Palaestinae II)
cf. Georgius (4) episc.
Tiberiopolis (Phrygiae Pacat.)
cf. Silas episc.
Tiburnia (Norici)
II 135, 13
Tipasa (Numidiae)
cf. Firmus (2) episc.
Tomi (Scythiae)
cf. Valentinianus episc.
Traianopolis (Phrygiae Pacat.)
cf. Asignius episc.
Traianopolis (Rhodopae)
cf. Eleusinius episc.
Tralles (Lydiae)
cf. Vranius (2) episc.
Trapezus (Ponti Polemoniaci)
cf. Anthimus episc.
Artanius episc.
Atarbius episc.
Tridentum (Venetiarum)
cf. Agnellus (2) episc.
Tunes (Africae Proconsul.)
cf. Sextilianus episc.
Tyana (Cappadociae II)
cf. Aetherius (2) episc.
Anthemius episc.
Caliopius episc.
Deodatus episc.
Euphrantas episc.
Eupsychius episc.
Longinus episc.
Patricius episc.
Theodorus (19) episc.
et I 98, 2; 22 99, 21; 32 100, 4; 13; 14; 15
Tyrus (Phoeniciae I)
cf. Eusebius (5) episc.
Photius episc.
et I 143, 38 230, 28

Verona (Venetiarum)
cf. Iunior episc.
Vicentia (Venetiarum)
cf. Horontius episc.
Victoriana (Byzacenae)
cf. Pompeianus episc.

Zapara (Macedoniae II)
cf. Sabinianus episc.
Zattara (Numidiae)
cf. Cresconius (2) episc.
Zenonopolis (Isauriae)
cf. Gennadius episc.
Zeugma (Euphratensis)
cf. Iulianus (5) episc.

VIIII DIOECESES PROVINCIAE etc.

Aegyptus
I 5, 35 22, 23 34, 32 41, 24 56, 22 69, 1 75, 22 76, 9 111, 12 133, 26 136, 24 153, 2 160, 2 205, 28
II 18, 42; 45; 47 122, 4 170, 15
Aegyptus II
I 5, 19 22, 7 34, 16 41, 8 205, 12 227, 5
Aegyptii
I 51, 7 68, 33 132, 26 133, 32 134, 15 135, 1 140, 10
II 43, 20 121, 27
Africa
I 4, 22 5, 8; 34 21, 18; 37 22, 22 33, 22 34, 5; 31 40, 18; 37 41, 23 103, 26 104, 8 194, 25 204, 19 205, 1; 27
II 10, 42
Africa Proconsularis
I 102, 6; 10 189, 25 190, 19 222, 33 226, 25 229, 1; 10
Africana synodus
II 209, 24
Africani episcopi
I 25, 17; 44 29, 22; 32 212, 4; 7
II 44, 9 56, 38
Gillitanum monasterium Africae
I 194, 25; 26
Arabia
I 69, 12 230, 13

Armenia
I 5, 14 7, 26 22, 2 24, 1 34, 11 36, 18 41, 3 43, 3 86, 1 205, 7 207, 14 226, 36 227, 11
II 68, 14; 18 81, 12 122, 32 187, 2 196, 7 197, 24
Armenia II
I 230, 18
Armenii
I 83, 2 85, 7; 8; 10; 23 111, 26 112, 12; 17; 27 141, 31; 36 142, 21
II 6, 27 68, 13; 24; 25; 26; 31; 38 69, 38 72, 8; 26; 32 73, 28 196, 3

Asia
I 5, 20 22, 8 34, 17 41, 9 205, 13 227, 8; 12; 21; 26
Asiani
I 133, 32

Bithynia
I 7, 10 23, 27 36, 3 42, 28 174, 31 206, 37 229, 34
II 138, 6

Byzacena
I 4, 8 18, 28 21, 4 24, 22 29, 22 33, 8 40, 4 204, 5 225, 7

Cappadocia
I 18, 25 24, 19 27, 9; 24 86, 28 100, 20 143, 14 150, 4 154, 15 198, 32 199, 18
II 95, 10 128, 38 158, 39 164, 25
Cappadocia I
I 3, 13 20, 13 32, 13 39, 13 73, 14 137, 13 145, 21 183, 13 203, 16 222, 14
Cappadocia II
I 5, 1 21, 31 33, 34 40, 31 100, 19; 22; 34 204, 32 226, 13
Cappadoces
I 98, 1 100, 10

Caria
I 7, 14 23, 31 36, 7 42, 32 207, 3 225, 35 228, 14 230, 4

Cilicia
I 85, 4 87, 25 89, 9 113, 35
II 68, 16 124, 13
Cilicia I
I 100, 20
Cilicia II
I 83, 7 100, 18; 21; 29; 31 115, 29; 35 116, 8 117, 25 119, 8; 12 129, 24 229, 11
II 122, 36

Creta
I 225, 24

Euphratensis
I 6, 26 23, 7 35, 20 42, 8 199, 38 206, 17 225, 14 228, 27

Galatia
I 116, 23 122, 29 123, 27; 36 124, 11; 19; 24; 32 125, 16; 24 126, 6; 12; 24; 33 127, 5 128, 29 129, 39
Galata
I 123, 18 124, 4; 39 125, 7; 33 126, 28; 37 127, 9; 24; 29; 34 128, 1

Gallia
I 11, 26 12, 13 184, 28 186, 10
Galli episcopi
II 45, 25 56, 25 135, 10; 13; 16

Gothi
I 198, 17

Graecia
I 230, 29
Graeci (gentiles)
I 110, 26
II 187, 16 193, 31 206, 25
Graeci episcopi
II 98, 3; 26
Graeci codices
II 128, 34
Graeca lingua
I 92, 11 184, 28 188, 1
II p. XII, 20 103, 41
Graecitas
II 118, 16

Haemimontus
I 226, 8

Hebraens sermo
II 131, 36

Histria
II 105, 1; 2 108, 27 112, 16 136, 7; 21

Illyriciana dioecesis
I 30, 6; 15
Illyriciani episcopi
I 25, 17; 44 29, 23
II 155, 7

Isauria
I 4, 17 18, 27 21, 13 33, 17 40, 13 204, 14 225, 20 229, 22
II p. XII, 19

Italia
I 25, 7; 16; 43 190, 17 198, 8
II 50, 37 112, 6 134, 33 136, 18; 20

Langobardi
II 136, 8

Latinae prouinciae
II 118, 14
Latina lingua
I 92, 11 155, 22 246, 11
II 103, 41 196, 3
Latini homines
II 118, 16

Lycia
I 225, 18 227, 35
II 159, 18
Lydia
I 225, 22 229, 30; 32

Macedonia I
I 222, 4 227, 13

Numidia
I 5, 18 22, 6 34, 15 41, 7 205, 11 226, 33 228, 8; 31

Occidens
I 10, 15 133, 32 155, 5
II 54, 13 173, 35; 36; 37
Occidentales episcopi
I 12, 24 25, 7; 13; 14; 23; 41; 42 160, 41 161, 5 186, 26
II 65, 2 208, 3
Oriens
I 9, 13 10, 15 89, 6 107, 30 110, 5; 18 136, 23 140, 4 155, 5 173, 35; 37 176, 35 184, 35; 37; 41 186, 41 187, 6
II 54, 13 124, 10 140, 17 156, 3 183, 3
Orientales episcopi
I 25, 5; 13; 36 86, 11; 18; 31 87, 23 106, 6 108, 6; 11; 26 109, 22; 29 110, 32 132, 33 134, 6 139, 7; 11 144, 6 146, 20 160, 41 161, 5 187, 1
II 123, 32 124, 2 149, 16 150, 5; 35; 39 169, 6 170, 10; 25; 31; 33; 37 172, 32 173, 29; 32 174, 15 175, 37 176, 26 177, 3 178, 9; 13 181, 3; 14 183, 34; 40
Osrhoena
I 144, 21 228, 9

Palaestina
I 4, 7 18, 27 21, 3 24, 21 27, 11; 26 33, 7 40, 3 204, 4 225, 5
II 129, 22 194, 10 204, 32
Palaestini
I 133, 32
II 59, 10
Pamphylia
I 225, 32 226, 1 227, 28 228, 18; 28
Paphlagonia
I 5, 11 21, 40 34, 8 40, 40 205, 4 226, 28
Pelagonia (Macedoniae I)
I 3, 11 18, 24 20, 11 24, 18 27, 10; 24 32, 11 39, 11 73, 12 104, 1 137, 11 183, 11 203, 14
Pentapolitica regio
I 230, 31
Persae
I 83, 2
II 68, 13

Phoenicia
I 230, 28
II 152, 35
Phrygia
I 5, 4 7, 2 21, 33 23, 19 34, 1 35, 32 40, 33 42, 20 204, 35 206, 29
Phrygia Pacatiana
I 4, 32 21, 28 33, 32 40, 28 204, 29 226, 6 229, 14; 16; 18; 26 230, 7
Phrygia Salutaris
I 225, 36 229, 4; 6 230, 32
Pisidia
I 4, 23 5, 28 21, 19 22, 16 30, 12 33, 23 34, 25 40, 19 41, 17 204, 20 205, 21 225, 29 227, 19; 23 231, 9
Pontici
I 133, 32
II 149, 16
Praeualis
I 18, 29
Propontis
I 133, 13

Raetia II
II 132, 39 135, 29
Rhodope
I 226, 10; 19 231, 2

Scythia
I 11, 25 12, 12 184, 26 186, 8 195, 2
II p. XI, 43
Scythae monachi
II 44, 30 47, 3; 4 50, 17; 36; 39 51, 7; 36 52, 3; 15 53, 23 54, 27; 34; 38 55, 13 56, 4; 13
Sicilia
I 190, 2; 8
Syria
I 4, 11; 13 5, 9 18, 28 21, 7; 9; 38 24, 22 33, 11; 13 34, 6 40, 7; 9; 38 83, 18 84, 27 85, 4 174, 9 204, 8; 10 205, 2
II 123, 10 129, 22 155, 3 196, 7
Syri
I 112, 13 140, 27 141, 33 143, 23
II 68, 12 184, 11

Thebais
I 229, 20
Theodorias
I 5, 3 21, 32 33, 35 40, 32 204, 34 226, 14 229, 24
Thracia
I 3, 18 4, 33 18, 25 20, 17 21, 20 24, 20 27, 10; 25 32, 17 39, 17 40 29 143, 15 203, 21 204, 30 223, 6
Venetiae
II 132, 39 136, 21

Acta conciliorum oecumenicorum

Iussu atque mandato Societatis Scientiarum Argentoratensis edidit Eduardus Schwartz. Quart.

Tomus I. Concilium Universale Ephesenum A. 431

Vol. I. Acta Graeca. Pars I—VIII

Pars I. Collectio Vaticana 1—32. — XXVI, 128 S. Nachdr. (1965) 1927. DM 70,—
Pars II. Collectio Vaticana 33—80. — VII, 110 S. Nachdr. (1959) 1927. DM 52,50
Pars III. Collectio Vaticana 81—119. — V, 104 S. Nachdr. (1959) 1927. DM 57,—
Pars IV. Collectio Vaticana 120—139. — XXVIII, 70 S. Nachdr. (1959) 1928. DM 45,—
Pars V. Collectio Vaticana 140—164. — V, 142 S. Nachdr. (1959) 1927. DM 67,50
Pars VI. Collectio Vaticana 165—172. — VI, 169 S. Nachdr. (1960) 1928. DM 67,50
Pars VII. Collectio Seguierana Collectio Atheniensis. Collectiones minores. — XI, 180 S. Nachdr. (1962) 1929. DM 75,—
Pars VIII. Indices voluminis primi. — 67 S. Nachdr. (1962) 1930. DM 39,—
Vol. II. Collectio Veronensis. — XII, 128 S. Nachdr. (1959) 1925/1926. DM 40,50
Vol. III. Collectionis Casinensis sive Synodici a Rustico Diacono compositi. Pars I. — XXI, 255 S. Nachdr. (1959) 1929. DM 120,—
Vol. IV. Collectionis Casinensis sive Synodici a Rustico Diacono compositi. Pars II. — XX, 270 S. Nachdr. (1965) 1922/1923. DM 140,—
Vol. V. Collectio Palatina. — XVII, 416 S. Nachdr. (1963) 1924/1926. DM 180,—

Tomus II. Concilium Universale Chalcedonense

Vol. I. Acta Graeca

Pars I. Epistularum collectiones. Actio prima. — XVI, 196 S. Nachdr. (1962) 1933. DM 72,—
Pars II. Actio secunda. Epistularum collectio B. Actiones III—VII.—XIII, 163 S. Nachdr. (1962) 1933. DM 66,—
Pars III. Actiones VIII—XVII. 18—31. — XXX, 154 S. Nachdr. (1965) 1935. DM 80,—

Vol. II. Versiones particulares

Pars I. Collectio Novariensis de re Eutychis. — XII, 92 S. Nachdr. (1962) 1932. DM 43,50
Pars II. Rerum Chalcedonensium collectio Vaticana. Canones et Symbolum. — XX, 119 S. Nachdr. (1962) 1936. DM 52,50

Vol. III. Versio antiqua a Rustico correcta

Pars I. Epistularum ante Gesta collecta. Actio prima. — XVIII, 259 S. Nachdr. (1962) 1935. DM 102,—
Pars II. Actiones II—VI. — VIII, 180 S. Nachdr. (1965) 1936. DM 80,—
Pars III. Actiones VII—XVII. Canones. Appendix. — XXIV, 162 S. Nachdr. (1960) 1937. DM 69,—
Vol. IV. Leonis Papae I epistularum collectiones. — XXXXVII, 192 S. Nachdr. (1962) 1932. DM 93,—
Vol. V. Collectio sangermanensis. — XXII, 167 S. Nachdr. (1962) 1936. DM 72,—
Vol. VI. Prosopographia et Topographia actorum Chalcedonensium et encyclicorum indices. — VI, 159 S. Nachdr. (1962) 1938. DM 63,—

Tomus III. Collectio Sabbaitica contra Acephalos et Origenistas destinata. Insunt acta synodorum Constantinopolitanae et Hierosolymitanae a. 536. — XIV, 269 S. Nachdr. (1965) 1940. DM 120,—

Tomus IV. Concilium Universale Constantinopolitanum sub Justiniano Habitum

Vol. II. Johannis Maxentii libelli — Collectio Codicis Novariensis XXX — Collectio codicis Parisini 1862 — Procli tomus ad Armenios — Johannis Papae II epistula ad viros illustres. — XXXII, 210 S. Nachdr. (1959) 1914. DM 37,50

Walter de Gruyter & Co · Berlin 30

Patristische Texte und Studien

Im Auftrag der Patristischen Kommission der Akademien der Wissenschaften zu Göttingen, Heidelberg, München und der Akademie der Wissenschaften und der Literatur zu Mainz

herausgegeben von K. ALAND und W. SCHNEEMELCHER

Groß-Oktav. Ganzleinen

Eine Antilogie des Eutherios von Tyana

Herausgegeben von MARTIN TETZ. XLVI, 90 Seiten. 1964. DM 36,— (Band 1)

Das Evangelium nach Philippos

Herausgegeben und übersetzt von WALTER C. TILL. VI, 96 Seiten. 1963. DM 36,— (Band 2)

Das Problem der Abhängigkeit des Basilius von Plotin

Quellenuntersuchungen zu seinen Schriften De Spiritu Sancto von HANS DEHNHARD
VIII, 100 Seiten. 1964. DM 28,— (Band 3)

Die 50 geistlichen Homilien des Makarios

Herausgegeben und erläutert von HERMANN DÖRRIES · ERICH KLOSTERMANN † · MATTHIAS KROEGER
LXVIII, 341 Seiten. 1964. DM 72,— (Band 4)

Studien zur Epistula Apostolorum

von MANFRED HORNSCHUH. VIII, 136 Seiten. 1965. DM 38,— (Band 5)

Das kirchenslavische Evangelium des Thomas

von AURELIO DE SANTOS OTERO. VIII, 193 Seiten. 1967. DM 42,— (Band 6)

Die Schriften des Johannes von Damaskos

Herausgegeben vom Byzantinischen Institut der Abtei Scheyern

Etwa 8 Bände

I. Institutio elementaris. Capita philosophica (Dialectia)
Als Anhang: Die philosophischen Stücke aus cod. Oxon. Bodl. Auct. T. I. 6
Besorgt von P. BONIFATIUS KOTTER, O.S.B. XVI, 198 Seiten. 1969. DM 48,— (Band 7)

Gregor von Nyssa und die Messalianer

Die Frage der Priorität zweier altkirchlicher Schriften von REINHART STAATS
VIII, 144 Seiten. 1968. DM 34,— (Band 8)

Amphilochii Iconiensis Iambi ad Seleucum

Edidit EBERHARD OBERG. VIII, 105 Seiten. 1969. DM 28,— (Band 9)

The Hypostasis of the Archons

The Coptic Text with Translation and Commentary

by ROGER AUBREY BULLARD
with a contribution by MARTIN KRAUSE

Royal octavo. XII, 132 pages. 1970. Cloth DM 42,— (Band 10)

Bibliographia Patristica

Internationale Patristische Bibliographie

Unter Mitarbeit zahlreicher Fachgelehrter herausgegeben von WILHELM SCHNEEMELCHER

Groß-Oktav. Ganzleinen je Band DM 23,—; ab Band VIII je DM 30,—

Band I (1956) — Band X (1965). 1959—1969.

Walter de Gruyter & Co · Berlin 30

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

IVSSV ATQVE MANDATO

SOCIETATIS SCIENTIARVM ARGENTORATENSIS

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

TOMVS QVARTVS

VOLVMEN ALTERVM

MDCCCCXIIII

SVMPTIBVS CAROLI J. TRÜBNER

LIBRARII ARGENTORATENSIS

CONCILIVM VNIVERSALE CONSTANTINOPOLITANVM

SVB IVSTINIANO HABITVM

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

VOLVMEN ALTERVM

IOHANNIS MAXENTII LIBELLI — COLLECTIO CODICIS NOVARIENSIS XXX — COLLECTIO CODICIS PARISINI 1682 — PROCLI TOMVS AD ARMENIOS — IOHANNIS PAPAE II EPISTVLA AD VIROS ILLVSTRES

MDCCCCXIIII

SVMPTIBVS CAROLI J. TRÜBNER

LIBRARII ARGENTORATENSIS

TABVLA

pag.

PRAEFATIO

1. De Iohannis Maxentii libellorum codice unico I
2. De monachis Scythicis V
3. De Iohannis Maxentii libellorum collectione XIII
4. De Collectione Nouariensi XIII
5. De codice Parisino 1682 XX
6. De collectione codicis Parisini 1682 XXII
7. De tomi a Proclo ad Armenios destinati codicibus et uersionibus . . . XXVI
8. De Iohannis papæ II epistulæ codicibus XXVII

IOHANNIS MAXENTII LIBELLI

Libellus fidei 3
Capitula contra Nestorianos et Pelagianos 10
Professio breuissima catholicæ fidei 11
Breuissima adunationis ratio uerbi dei ad propriam carnem 11
Responsio contra Acefalos 12
Dialogi contra Nestorianos libri II 14
Epistula Hormisdæ ad Possessorem 44
Responsio Iohannis Maxentii 46

COLLECTIO CODICIS NOVARIENSIS XXX

Epistula Procli uniformis ad singulos Occidentis episcopos 65
Innocentii episcopi Maroneæ de his qui unum ex trinitate Iesum Christum dubitant confiteri 68
Exempla sanctorum patrum 74
Præceptum papae Felicis 96
Libellus quem dederunt presbyteri LX Bonifatio papæ 97
Quales libellos dederunt episcopi Græci 98

COLLECTIO CODICIS PARISINI 1682

Epistulæ Constantini imperatoris 101
Excerptum ex allocutione synodi Chalcedonensis 104
Epistolæ Pelagii iunioris papæ ad episcopos Histriæ [M VIIII 891—899. 433—454] 105
Suggerendum Mauricio Tiberio [M X 463—466] 132
Mauricius Gregorio [M X 467. 468] 136

pag.
Excerptum ex Gregorii epistula synodica 136
Excerptum ex Vigilii epistula aduersus tria capitula [M VIIII 457—488] 138
Innocentii episcopi Maroneæ epistula de collatione cum Seuerianis [M VIII 817—834] 169

APPENDIX

Procli tomus ad Armenios [M V 421—437] 187
Versio Dionysii exigui 196
Iohannis papæ II epistula ad uiros illustres [M VIII 803—806] 206

Indices addentur quando tomus IIII totus publicatus erit

CORRIGENDA

p. 22, 15. 24, 7 *legas* liniamentis
p. 32, 26 *add. in mg.* Ioh. 17, 5
p. 96, 22 *in adnotatione pro* Gangrensium *legas* Neocæsariensium
p. 98 *in ultima linea adnotationis ad 4—25 legas* t. I 295
p. 104 *in adnotatione ad 2—6 legas* antiqua
p. 169, 1 *in mg. legas* M VIII 817

PRAEFATIO

Quas in hoc uolumine coniunxi libellorum epistularumque collectiones, earum prima et altera ad controuersiam pertinent de uno ex trinitate incarnato et passo, cuius formulæ patrocinium aliquo modo a. 520, aperte et sine ambagibus inde ab a. 527 suscepit Iustinianus; tertiæ pars ad schisma spectat, quod post concilium quintum in Italia superiore et uicinis prouinciis exortum est, cetera cum ipso illo concilio hac uel illa ratione arte cohærent. conexus igitur ac uinculum omnibus quæ in hoc uolumine continentur, est ipse Iustinianus, theologus indefessus ac pertinax. ceterum legem totius conciliorum editionis in hoc quoque uolumine religiose obseruaui, ne collectiones quales codices præbent, rationibus extrinsecus adductis discerperem ac delerem; sicut enim ea quæ iis continentur, illorum temporum historiam illustrant, ita etiam ipsa earum origine compositione ordine ea quæ tum gesta sunt, clariora redduntur.

His præmissis de singulis collectionibus ea depromam quibus lecturo opus est, ita tamen ut nihil exponam nisi necessaria et ea de quibus rationem reddere diligens debeat editor; nam res ipsas accurate et stilo historico enarrare siue omnes quæstiones discutere quæ aliquo modo cum his collectionibus cohærent, hoc a modesto editoris munere alienum putaui. quæ de omnibus huius editionis præfationibus semel dicta esse uelim.

1. De Iohannis Maxentii libellorum codice unico

Bilibaldus Pirckheymer Norimbergensis in epistula qua die 23. m. Decembris 1519 Fulgentii Maxentiique editionem principem Charitati sorori obtulit, narrat haud multo post Trithemii mortem, quam die 13. m. Dec. 1516 accidisse constat, ad se delatum esse codicem uetustum; quem postquam aliquot Fulgentii scripta continere cognouisset, edendum esse ratum se hoc munus Iohanni Cochlæo decano Francfordiensi commisisse, qui ex Italia redux tum Norimbergæ degeret, pestilentia impeditus quominus iter in patriam continuaret. ille eam partem codicis quæ Fulgentium continebat, descripsit et emendauit, ex aliis codicibus quos in monasteriis Norimbergicis inuenerat, alios quosdam Fulgentii libros adiecit, denique litteras dedicatorias ad eandem Pirckheymeri sororem editioni inseruit d. 22. m. Dec. 1519, in quibus se breui Norimberga discessurum et in patriam rediturum esse adnuntiat. Maxentii libellorum exemplar ab alio ex codice descriptum Francfordiam secum tulit ibique recognouit et editioni præparauit; die 9. m. Febr. 1520 hanc tertiam totius libri partem Philippo Fuerstenberger, consuli Francfordiensi dedicauit. librum imprimendum curauerunt Kobergeri Norimbergenses Hagenouiæ in officina Thomæ Anshelmi.

Pirckheymero codex traditus erat per Nicolaum Basellium, monachum quendam Hirsaugiensem; qui ut sibi remitteretur, a Pirckheymero non sine anxietate rogauit litteris d. 5. m. Nou. 1519 datis *[Documenta literaria uarii argumenti in lucem prolata cura I. Heumanni, Altorfii 1758, comm. isagog. 31 sq.]: Prouidentiam tuam mirum in modum ora.um [oratam* ed.*] uenio, quatenus de Fulgentio nostro curam agas, quo is integre atque secure in manus meas Hyrsaugiam restituatur, ut opportune fieri poterit nundinis Decembrialibus ad proxima Christi natalia, quando uel Eslingens. uel Wilens. imperialium ciuitatum institores Noricum concesserint, aut prouida tua humanitas quempiam ex negotio publico senatus tui a pedibus nuntium, cui Fulgentium tuto committere possis, deprehenderit [deprehenderis* ed.*]. Nam ego per sacrum caput meum ad sacramenti uerba, quo Fulgentius Domino suo restituatur, adiuratus [*legas *adiuraui]. Tametsi dulciter cum amicis, ac multo cum honore suo maneat; sollicitus tamen, ne periculum aliquod aut discrimen ex itinere subeat, his breuibus prudentiam tuam commonitam esse uolui. Ceterum si quid pro literario commercio dignum me existimatione tua commune aliquid habere concesseris* [hæc male transscripta esse uidentur], *age, fac, oro, pro innata tibi animi tui clementia, humanitate, benignitate* [,] *in studiosos omnes, rescribas uelim. Nam ego pro antiquitate quicquid in literis tam latinis, quam graecis penitius explorare potero, ea lubens tecum habere commune uolo, siquidem de Fulgentii reliquis a se* [?] *conscriptis opusculis, quando eorundem copiam desideraueris, ex Hyrsaugiana ueteri bibliotheca recipies. Valere prudentiam tuam, cui me tanquam studiosorum omnium asylo iterum atque iterum commendo, sanam et incolumem maximopere cupio. Iterum uale. Ex Peapoli [Neapoli?] cursim, tabida peste grassante. Nonis Nouembris. Anno Christianae salutis supra sesqui millesimum Decimo nono.* Totam transscripsi epistulam, ut Basellium de codicis possessore Pirckheymero nihil prodidisse appareat; quod ille se licentiam codicem transscribendi et publicandi magno pretio emisse narrat, huius quoque negotii Basellium mediatorem fuisse conicias. nihil igitur de codicis origine compertum est neque scio cur Lehmann eum olim fuisse scripserit [*Festgabe H. Grauert p. 208. Unters. z. lat. Philol. d. Mittelalt. IV 1, 176*] in monasterii Sponheimiensis bibliotheca quam Trithemius collegit.

Ex ipsa Fulgentii Maxentiique editione quam Pirckheymeri mandato Cochlæus curauit, codicem continuisse constat primo Fulgentii libros tres ad Monimum, obiectiones Arianorum contra orthodoxos atque Fulgentii responsiones, libros tres ad Trasimundum regem, epistulas septem, id est de coniugali debito, ad Gallam, duo ad Probam, ad Eugippium, ad Theodorum, ad Venantiam; his Fulgentii operibus adnexi erant Maxentii libelli eodem ordine quo in hac editione dispositi sunt; inter responsionem ad Acephalos et dialogum contra Nestorianos inserta erat Leonis epistula celeberrima [28] ad Flauianum de incarnationis dogmate. quo codex postquam descriptus est, delatus esset, prorsus in obscuro erat; id unum per Pirckheymeri præfationem constabat non ipsum codicem, sed copiam eum describendi ab illo emptam fuisse; possessorem aut nesciit aut indignum censuit qui posteritati traderetur. quamuis igitur de codice inueniendo pæne desperarem, tamen ne quidquam intemptatum relinquerem, litteris primo G. Wissowa, tum Ottonem Friebel cui iste Fulgentii in collectione Vindobonensi editionem mandauit, adii rogando num iis aliquis Fulgentii notus esset codex qui præter Fulgentium Maxentii libellos contineret. Friebel respondit unum eiusmodi codicem esse Laudianum miscell. 580 bibliothecæ Bodleianæ; nunc tamen solum Maxentium, non iam Fulgentii scripta illi inesse. cum ex catalogi Coxiani descriptione tum ex imaginibus phototypis quas statim faciendas esse curaui, non sine gaudio cognoui codicem Laudianum ipsum illum esse quem ante hæc quattuor sæcula Pirckheymerus Cochlæusque in manibus habuerunt. idem erat ordo libellorum, ne Leonis quidem epistula suo loco deerat; iidem tituli, summa

denique lectionum concordantia, præter eos locos paucos quidem, quos Cochlaei socius male descripserat, multo uero frequentiores, quos ipse feliciter emendauit. omnes scrupuli sublati sunt subscriptione quam ipse librarius ultimi libelli fini f. 67[u] supposuit:

IN HOC CODICAE CONTINENTVR LIBRI SCI FVLGENTII EPSI
AD MONIMV OBIECTIONIS REGIS AFFRICAE DRASAMVNDI
ITE CONTRA IPSV SCI FVLGENTII EPSI LIBRI. III.
EIVSDE SCI FVLGENCII EPI AD DIVERSOS. MAXENTII IOH
SERVORV DI DIALOGI CONTRA NESTORIANOS

Codex igitur, postquam a Cochlæo et in Cochlæi usum transcriptus est, ab aliquo, ut maiore cum lucro uenderetur, discerptus est: ad Laudium enim non peruenit nisi altera pars qua Maxentii libelli continentur; quo prior delata sit, nescire me fateor.

Quod et Pirckheymer et Cochlæus de codicis litteris Langobardicis lectuque difficillimis queruntur, inde nihil sequitur nisi illos codicum uetustorum non peritos fuisse: adeo pulcrum scripturæ qualis æuo Carolingorum obtinebat, exemplum codice Laudiano præbetur. scriptus est ab uno librario, sed uario ductu, neque ab illo diuersus is fuisse uidetur qui librum perscriptum cum exemplari contulit correxitque; de his correcturis fere semper tacui. compendiis præter nomina sacra paucis librarius usus est et solitis; notatu digna censeat aliquis *apos̄*, *apost̄*, *apst̄* [38, 27] = apostolus; *epis̄* [44, 8. 54, 35]; *om̄* = omnes [48, 42]; *p̄p* = propter; *quō* = quoniam; *dr̄* = dicitur; ∴ [33, 5] = est. orthographiam satis callebat librarius; semper scribit *intellegere intellegentia genetrix*, haud raro *obœdio obœdientia*; antiquam consuetudinem seruauit in *bonifatio* [10, 41], *conectens* [5, 32], *repperiuntur* [23, 19], *rennuimus* [6, 3], *rennuebas* [22, 7]. notabile igitur quod semper *epistola* per *o* scribit, sed *diabulo* [27, 17. 20]. genetiuus *maxenti* numquam nisi trium syllabarum est; *sentierunt* [8, 40/41] lapsus est scriptoris, non librarii. notandum est etiam *loco quod ad manendum acceperant* [55, 14]. restat ut eas scripturas hoc loco collectas proponam quæ aliquam ob causam notabiles uirisque grammaticis utiles uideantur, ab adnotatione tamen critica procul habendæ erant.

ae et *oe* non semper quidem, plerumque tamen retinentur; quod pro dipthongo Græca αι *e* scribitur *[hereticus*, *pedagogorum* [19, 28], *demones* [60, 9], *ellurum* [= αἴλουρον 8,44], *iudei*, *manichei*, *galilea]*, ne falsum quidem est. adnoto *cenobiis* [45, 13. 53, 35]. non desunt loci quibus *æ* falso pro *e* ponatur, maxime in aduerbiis: *propriæ* [7, 35. 44. 10, 12. 12, 26. 17, 9. 22, 19 et sæpius], *nefariæ* [13, 31], *necessæ* [14, 27], *callidæ* [25, 32], *uoluntariæ* [26, 45. 27, 2. 6], *impiæ* [28, 1], *summæ* [29, 11], *multifariæ* [34, 13], *prolixæ* [56, 33]; præterea inueniuntur *antæ* [8, 8], *pernitiæ* [62, 11], *æquidem* [27, 32. 43, 42], *quæunt* [47, 28]; confunduntur uerba quærendi et querendi [16, 7 *quæratur*. 16, 30 *quæritur*. 16, 6 *quærulorum*]; *æ* falso intruditur uocabulis Græcis *euangælizantis* [11, 41], *æcclesia* [35, 17], *blasphæmiis* [39, 1].

e falso pro *i* scribitur in *relegionem* [14, 40. 44, 31. 52, 13], *relegiosa* [14, 39]; inter *superiori* [26, 27] et *superiore* [26, 33] aut librarius uariat aut ipse scriptor. *di* et *de* confunduntur: *difinimus* [35, 26. 39, 22], *difinitum* [44, 2], *diminutio* [41, 10], *distinata* [47, 3]. retinenda erat *i* in *liniamentis* 22, 15. 24, 7. 46, 5. η Græca in *i* transfertur in *clidonium* [5, 35], *chalchidonensis* [3, 20. 4, 6. 18 etc.]. *y* in uocabula latina non inducitur nisi in *myxta* [44, 24].

o pro *u* rarissime inuenitur: *incolomem* [46, 17/8], *consolant* [47, 19]. scriptura uariat inter *moyses* [19, 18. 39] et *moses* [19, 23].

h omittitur in uocabulis latinis: sæpe in *actenus* [17, 3. 46. 22, 6. 7. 29, 30. 38, 12. 44, 1. 55, 41. 56, 37; *hactenus* 33, 30. 34, 40]; ceterum raro: *ac* [17, 26. 33, 6], *abentibus* [9, 5], *umanæ* [26, 39]. neque in uocabulis uel nominibus græcis peccatur nisi

hic uel illic: *erodes* [18, 42; sed *herodes* 18, 45. 20, 19], ORMISDÆ [44, 8; sed 44, 10 HORMISDA], *ereticos* [56, 2; sæpissime per *h*]; semper scribitur *omousion* uel *omousium* [42, 36]. in *emmanuhel* et *israhel* librarius sibi constare uidetur. falso additur *h* in *hac* = ac [17, 26. 39, 21] et *hisdem* [20, 46]; huc pertinet quod *hii* plerumque pro *hi* scribitur [6, 12. 7, 26. 32. 42, 31. 48, 43. 52, 21. 55, 30. 57, 33]. aspiratas recte scribere nullum fere librarium latinum doctum esse notum est: plerumque *scitarum* uel *scytarum*, semel tantum [50, 36] *scytharum*; semper [3, 20. 4, 6. 18. 5, 38. 6, 27. 8, 39. 10, 21] *chalchidonensis*. mira quædam consuetudo emergit in nominum quorundam biblicorum scriptura: *iosehp* [21, 34. 38. 42], *enohc* [61, 15. 24. 29]. raro *f* pro *ph* ponitur: *profetae* [31, 24].

p pro *b* in uocabulo græco: *plasphemantem* [53, 21].

c pro g in uocabulo græco: *docma* [12, 17], sed *dogmatizauit* [6, 28]. *cx* pro *x*: *uncxit* [8, 24; sed *unxit* 20, 33. 21, 15. 22. 20, 18]. *quur* bis inuenitur [52, 24. 59, 15].

in *t* et *d* finalibus librarius nescisse uidetur quam consuetudinem sequatur. solet quidem scribere *inquit* et *apud*, sed est ubi scribat *inquid* [5, 19. 48, 31. 51, 38. 53, 10] uel *inquid* ex *inquit* corrigat [30, 43. 34, 13. 48, 34. 55, 32. 57, 19. 22]; *aput* [46, 29. 48, 10], ex *apud* corrigitur 47, 27. 48, 25; *capud* ex *caput* 35, 29; *illud* ex *illut* 49, 5; *aliud* ex *aliut* 53, 1.

confusionis inter *t* et *c* exempla non frequentiora sunt quamut enumerari possint: *nouitium* [6, 30], *suspitionum* [16, 6], *sermotinationis* [25, 7], *iuditium* [45, 10. 53, 7. 58, 16. 59, 10], *sequatem* [45, 11], *mendatio* [46, 27], *sotiosque* [53, 21], *pernitiæ* [62, 11]; *composicione* [27, 19], *dispensacionem* [45, 18], *racione* [53, 27], *p̄facione* [57, 18], *substancialiter* [24, 36], *adnunciamus* [36, 12], *pronuncias* [28, 2], *tercium* [41, 6], *pocius* [54, 7], *saciatus* [56, 4], *inicio* [57, 27. 59, 5].

consona falso geminatur: *effeso* [8, 36], *ellurum* [8, 44], *affricanæ* [10, 42. 56, 38], *immagines* [55, 15]. sæpius altera omittitur: *musitationibus* [16, 6], *promisa* [60, 15], *suplementum* [59, 14], *difundere* [54, 8], *difamarent* [55, 1], *resurectio* [33, 17], *eclesia* [35, 40]. non lapsu librarii, sed ex grammaticorum inuentis ortæ sunt scripturæ *oportuno* [16, 3], *oportunitas* [52, 24]; ne *quotidie* [55, 42] quidem apud illius sæculi scriptorem mutare ausus sum.

in uocabulis quæ cum præpositionibus con, in, ad uel cum præfixo priuatiuo in — composita sunt, librarius plerumque scriptura utitur etymologica, qua præpositionis consona finalis conseruatur, neque ueretur scribere *inminutione* [22, 22. 39], *inmemor* [57, 16], *inmerito* [52, 4. 53, 22], *inmortalis* [8, 30. 9, 9. 34, 33. 39, 18], *inmutata* [5, 20], *conmunicamus* [43, 19], *adtende* [7. 2, 19, 13. 55, 29. 60, 24], *adtollere* [46, 21], *adtestaris* [54, 24], *adtrahit* [58, 11. 14]. neque tamen desunt exempla scripturæ phoneticæ, qua consonæ, si fieri potest, assimilantur uel n in m commutatur: *impius*, *impietas* semper scribitur, item *imperator*; *imperare* [45, 7. 52, 21]; *impetere* [16, 30]; *implebatur* [44. 22. 50, 1], *adimpleri* [61, 28]; *impetrare* [58, 28]; *imputari* [60, 25]; *compediri* [13, 6. 47, 39]; *competere* [19, 3], *competenter* [57, 19]; *completo* [12, 6]; *complicibus* [9, 2]; *comprimere* [45, 15]; *incomparabiliter* [21, 39]; *incomprehensibilis* [23, 32]; *corruentes* [12, 16]; *affertur* [13, 1]; *ammoneret* [51, 19]; *ammittatur* [35, 4. 39, 45. 46. 45. 30]; *annexam* [22, 15]; *assequi* [19, 13]; *assidue* [16, 18]; *ascendisse* [11. 18. 35]. denique non prætermittendum est librarium in his scripturis sibi non constare: *impellit* [44, 11. 47, 20. 37. 49, 36], sed *inpellitur* [44, 28], *inpulsus* [49, 37. 50, 3], *inpulsu* [26, 42], *inpulsione* [50, 7]; *imperiti* [49, 39], sed *inperite* [33, 44. 39, 21], *inperitia* [33, 42]; *impudenter* [52, 18], multo sæpius *inpudenter* [13, 22. 48, 17. 50, 13. 53, 12. 54, 14. 61, 8], *inpudentiam* [7, 5]; *immobilis* [48, 42. 50, 1]; *componere compositus compositio* frequen-

tissime nec tamen raro *conponuntur* [27, 21. 45, 12], *compositum* [27, 23], *inconpositum* [27, 29], *compositio* [27, 18]; *compulerit* [47, 28. 54, 39. 55, 5], *compulsi* [54, 42. 55, 10], sed *conpulsi* [4, 3. 59, 11]; *affirmare* [58, 35], sed *adfirmare* [9, 26. 26, 13]; *aggrediar* [47, 8. 48, 7], sed *adgrediar* [44, 14]; *ammirabilis* 19, 16, sed *admirabilis* 19, 8; *annuntians* 21, 11, sed *adnuntiamus* [36, 12. 19. 46, 1]; *approbare* [21, 27. 44, 5. 46, 26. 47, 5. 10. 17. 52, 19. 53, 27], sed *adprobare* [44, 3. 57, 28. 60, 7]; *assentior* [23, 26], sed *adsensum* [58, 7]; *asserere*, *assertio* sæpissime, sed *adserunt* [7, 44. 29, 28]; *asseuerent* [26, 18. 53, 37. 61, 18], sed *adseuerare* [13, 17. 29, 28. 46, 32]; *assumere* sæpissime, sed *adsumendo* [8, 3], *adsumptam* [6, 1. 29, 8]; *assurgere* [46, 22], sed *adsurgit* [14, 38. 9, 29]; *astruere* [20, 41] et *asstruere* [53, 13], sed *adstruere* [12, 19. 15, 21. 19, 2. 40, 43. 56, 43]; *attendunt* [24, 4 cf. supra].

his addo *quippiam* [4, 13. 27, 2]; *quemammodum* [14, 8. 22, 36. 56, 7. 62, 10] et *quemadmodum* [14, 6. 39, 24. 56, 15]. *op*— ante *s* et *t* non semper, sed sæpe scribitur: *optinens* [11, 5. 19, 18. 19. 27, 21. 53, 35], *optrectatorem* [53, 39], *opstinationum* [53, 35].

raro inuenitur *assūtum* [27, 32], *tētaret* [36, 17], *peremtoriam* [52, 5].

2. De monachis Scythicis

Monachorum illorum nomina qui, e Scythia prouincia oriundi, annis 519 et 520 formulæ qua Christus incarnatus et passus unus ex trinitate asserebatur, acerrimi extiterunt propugnatores, a Iustiniano produntur in epistula quam a. 519 ad Hormisdam papam scripsit [Coll. Auell. 187, 3]: *sunt autem nomina eorum Achilles Iohannes Leontius et Mauritius.* ex his quattuor unum fuisse Maxentium illum constat, quem Dioscorus, Hormisdæ legatus, in epistula illa una cum Achille describit, qua d. 15. m. Oct. 519 multa de illis monachis refert [Coll. Auell. 224, 11]: *Maxentius tamen quod sub abbatis uocabulo dixit se congregationem habere, si interrogetur aut cum quibus monachis uixit aut in quo monasterio aut sub quo abbate monachus factus est, dicere non potest. similiter et si de Achille dicere uoluero, rem facio superuacuam; cui hoc sufficit, semper latere propter conscientiam suam ab omnibus catholicis damnatam.* iam uero in dialogi contra Nestorianos inscriptione Iohannes Maxentius se ipsum *seruum dei*, in initio libelli *exiguum* nominat, i. e. monachum; libellum a se Dioscoro ceterisque legatis sedis apostolicæ oblatum esse testatur [p. 3, 5]; in responsione contra Hormisdæ epistulam ad Possessorem datam monachorum Scytharum causam acerrime agit: non est igitur dubium quin Maxentii nomen quod Dioscorus usurpauit, signum fuerit, proprio Iohannis nomini additum, quo usus est Iustinianus, cum *de personis Scytharum monachorum* [Coll. Auell. 227, 6] ad papam scripsit.

Familiaritate et genere coniuncti erant illi monachi cum Vitaliano magistro militum, sicut tradit idem Dioscorus [Coll. Auell. 216, 5]: *monachos de Scythia, qui de domo magistri militum Vitaliani sunt . . . . isti monachi, inter quos est et Leontius, qui se dicit parentem esse magistri militum.* de quo etsi latius agere ab hac præfatione alienum est, tamen quæ maxime huc pertinent, prætermitti non possunt: adeo arte cum eo res monachorum illorum cohærent. Patricioli comitis fœderatorum filius [Procop. bell. Pers. 1, 8[3]. Theoph. p. 157, 11. Vict. Tunn. a. 510], natione Gothus [Zachar. 7, 13. 8, 2], primo a. 513 seditione commota, deinde anno insequenti bello etiam felicius renouato ab imperatore Anastasio non tantum impetrauit ut ipsum magistrum militum faceret per Thraciam, sed etiam ut se concilium Heracleam conuocaturum esse promitteret, quo de schismate Acaciano ageretur et sub papæ Romani arbitrio num iure et ceteri episcopi et Macedonius Constantinopolitanus de sedibus remoti essent, diiudicaretur [Ioh. Anti-

ochen. in Exc. de insid. p. 144, 19. 146, 19. Theoph. p. 160, 18—28. Coll. Auell. 107, 3. 109, 2. 116, 20. 116ª, 2]. etsi enim scriptores partis Chalcedonicæ [Theoph. p. 157, 11—13. Marcell. a. 514] eum fidei causa arma sumpsisse non recte dicunt [cf. Ioh. Ant. p. 143, 12 sq.], tamen fidei Chalcedonensis defensorem re uera egit, quia et Seuerum synodi Chalcedonensis aduersariorum principem, qui fauente Anastasio sedem Antiochenam d. 6. m. Nou. 512 [Malal. 400, 9. Euagr. 3, 33] occupauerat, acerrimo odio persequebatur, quippe qui Flauiani, illius decessoris, filius esset spiritalis [Zachar. 8, 2], et societate cum papa Romano inita maius aliquid sperabat. inde enim a Macedonii expulsione, quæ a. 511 facta est, et Symmachus et Hormisda papæ omni opera studioque id egerunt ut episcopi Illyrici communionem cum ecclesia Constantinopolitana dirumperent et cum sede apostolica restituerent Acacio eiusque successoribus expresse damnatis [Coll. Auell. 104. 137, 9 sq. 120—122. Hormisd. epist. 9, 2]. cum igitur Anastasius imperator d. 28. m. Decembr. 514 [Coll. Auell. 107] Hormisdam ad concilium Heracleæ habendum inuitaret, Vitalianus quoque suos homines ad papam destinauit [Coll. Auell. 116, 7]; ille respondit per litteras quas legatos imperatori ipsi relegere uetuit [Coll. Auell. 116, 8]; denique libellos qui ab episcopis et clericis cum sede apostolica communicaturis subscribendi erant [cf. Coll. Auell. 116, 23. 118, 9], per Vitalianum sibi offerri iussit [Coll. Auell. p. 801, 29]. ne Theodericus quidem, imperatoris Constantinopolitani non minus callidus quam pertinax aduersarius, ab istorum consiliorum profunditate procul afuisse uidetur: per illum enim Vitalianus Hormisdæ persuasisse dicitur, ut legatos ad concilium mitteret [Theoph. p. 160, 32. Lib. pontif. p. 126 Momms.]; neque ueri dissimile Gothos illos magistros militum consilia sociasse ut Vitalianus ecclesiarum Romanæ et Constantinopolitanæ discordiam odiumque quo pars Chalcedonica in imperatorem flagrabat, astute in commodum suum uertendo in Oriente ad similem potentiam ascenderet quam Theodericus in Occidente feliciter ac prudenter obtinuerat. at hæc omnia tamquam somnia in fumum abiere, postquam a. 515 Vitaliani classis ab Anastasio deuicta est [Ioh. Ant. p. 146, 22 sq. Mal. p. 402, 22 sq. Euagr. 3, 43]. ipse de magisterio turpiter depositus [Marcell. a. 516 cf. Ioh. Ant. p. 147, 15. Coll. Auell. 113, 3] Anchialum recessit et quieuit [Mal. p. 406, 7. Euagr. 3, 43]; concilium Heracleæ congregatum sine fructu discessit. cum uero Anastasio a. 518 Iustinus successisset pacemque et communionem cum ecclesia Romana omnibus papæ condicionibus acceptis restitueret, Vitalianus, ne nouo imperio periculum afferret, Constantinopolim uocatus et magister militum præsentalis factus [Malal. p. 411, 14. Euagr. 4, 3. Zachar. 8, 2] summa floruit auctoritate et potentia.

Hormisdæ legati, Germanus et Iohannes episcopi, Felix et Dioscorus diaconi, Blandus presbyterus [Coll. Auell. 149, 14. 150, 7] die 25. m. Mart. 519 [Coll. Auell. 167, 5] Constantinopolim peruenerunt. inter eos eminebat Dioscorus Alexandrinus [Coll. Auell. 175], qui patria propter Monophysitarum potentiam relicta Romam uenerat atque in illum clerum receptus erat; a. 506 Theoderico Symmachi papæ libellum obtulerat, ut illi ecclesiæ restituerentur quas Laurentius alter papa in urbe obtinebat [Lib. pont. p. x Momms.]. cum papæ legatis pace feliciter restituta omnia gaudio lætitiaque plena esse uiderentur, subito controuersia exorta est cum Scytharum monachis, Vitaliani amicis et parentibus. quamuis natione Gothi, sermone Romani erant [1] sicut omnes qui in illis prouinciis ad Danubium sitis barbari esse desierant [cf. *Schriften d. Strassb. Wiss. Gesellsch.* 20, 1]. utuntur sacris scripturis latine uersis, Augustino quem totus Oriens ignorat, summo student feruore; Vitaliani amicos parentesque uel

[1] Adonis Viennensis errore [Migne, PL. 123, 107] factum est ut uiri docti Iohannem presbyterum Antiochenum dicerent et eius libelli patrologiae Graecae insererentur.

ante pacis restitutionem cum ecclesia Romana communicasse et Acacium damnasse [p. 54, 13] non mirum. tamen quippe qui Græcis uicini essent, Græcæ linguæ non erant imperiti et quamuis fideliter fidem Chalcedonensem tenerent, de incarnationis dogmate Græcam unius Christi religionem fiducialiter profiteri per illam fidem optime licere iudicabant. cuius religionis formula sollemnis erat Christum incarnatum et passum unum de trinitate esse eiusdemque credi debere miracula et passiones. ne de hac quidem re hoc loco accurate agere possum; satis habeo eos locos adferre, quibus illa formula ante Maxentii aetatem proposita est. quorum maximam partem Norisius cardinalis in historia controuersiæ de uno ex trinitate passo [Opp. III 776 sq. ed. Veron. 1729] collegit; sunt uero quæ addi debeant, imprimis ex libris syriacis, quos ille nouisse non poterat: denique moneo me de illis fictis epistulis quas ni fallor, Acœmetæ monachi Constantinopolitani circa a. 512 de trishagio mutato fabricati sunt, consulto tacere, quoniam de illis in præfatione tomi III latius agendum erit.

Primus Christum incarnatum et passum unum de trinitate dici eidemque et miracula et passiones ascribi debere publice pronuntiauit Proclus episcopus Constantinopolitanus, cum a. 435 tomo ad Armenios destinato Theodorum Mopsuestenum tecte impugnaret: ibi scripsit [19] ὁ αὐτὸς καὶ θαυματουργεῖ καὶ πάσχει et [21] ὁμολογοῦντες τὸν θεὸν λόγον, τὸν ἕνα τῆς τριάδος, σεσαρκῶσθαι, διδόαμεν τὴν αἰτίαν τοῦ νοεῖν τοῖς μετὰ πίστεως ἐρωτῶσιν δι' ὃ ἐσαρκώθη. quibus locis celeberrimis adiungendi sunt et is quem afferunt Facundus [1, 1] atque Liberatus [10 p. 42], et ii quos a Maxentio [16—19] et Innocentio Maronita [26. 27] excerptos esse nuper [cf. *Schriften d. Strassb. Wiss. Ges.* 20, 47] demonstraui ex illa epistula quam paucis annis post episcopis Orientalibus idem Proclus scripsit, cum eis tomum illum subscribendum proponeret. tum in synodi Chalcedonensis actione quarta, quæ habita est d. 17. m. Oct. 451, Dorotheus monachus, Eutychis assecla, deposuit [L IIII 534[b]]: τοῦτον (Christum incarnatum et passum) ἐκ τῆς τριάδος εἶναι ὁμολογοῦμεν .... ὁμολογοῦμεν οὖν τὸν παθόντα ἐκ τῆς τριάδος εἶναι. huius rei mentionem facit Dioscorus Hormisdæ legatus [Coll. Auell. 216, 7]: *istud et Eutychetis discipuli in synodo Chalcedonensi proposuerunt*, cf. etiam Ferrandi epistulam ad Anatolium [Bibl. patr. ed. Gallandi t. XI 353[a]]. Monophysitas illi formulæ studuisse luculentus testis est Iohannes Rufus qui in Plerophoriis [37 = Patrol. orient. 8, 86] eam Petri Iberi uisione quadam confirmatam esse narrat; recepta est etiam in Zenonis imperatoris henoticon [Euagr. 3, 14]: ἑνὸς γὰρ εἶναί φαμεν τά τε θαύματα καὶ τὰ πάθη ἅπερ ἑκουσίως ὑπέμεινε σαρκί. τοὺς γὰρ διαιροῦντας ἢ συγχέοντας ἢ φαν-ασίαν εἰσάγοντας οὐδὲ ὅλως δεχόμεθα, ἐπείπερ ἡ ἀναμάρτητος ἐκ τῆς θεοτόκου κατὰ ἀλήθειαν σάρκωσις προσθήκην υἱοῦ οὐ πεποίηκε. μεμένηκε γὰρ τριὰς ἡ τριάς, καὶ σαρκωθέντος τοῦ ἑνὸς τῆς τριάδος λόγου. henoticon secuntur apocrisiarii Alexandrini in fidei professione quam dederunt a. 497 legatis a Theoderico rege et Anastasio papa Constantinopolim destinatis [Coll. Auell. 102, 11] et ipse imperator Anastasius [cf. Zachar. 7, 8 p. 124 Krüg.], qui numquam aliud quidquam ab episcopis postulauit nisi ut henoticon tenerent, falsoque et antiquo et recenti tempore accusatus est quod synodum Chalcedonensem anathematizari iussisset [cf. quæ ipse ad Hormisdam scribit Coll. Auell. 125, 8 et grauissimum Seueri testimonium in epist. IIII 2, quo corriguntur ea quæ Victor Tunnunensis a. 499 confuse de concilio Sidonio narrat]: quod Dioscorus [Coll. Auell. 216, 7] scribit: *istud Anastasius imperator magnopere catholicis imponere festinauit*, est callida atque tecta henotici uituperatio.

Quæstio uel ea de causa complicata erat, quod ipsa synodus Chalcedonensis in allocutione ad Marcianum imperatorem [L IIII 827[a]] Procli tomum inter orthodoxæ fidei documenta enumerauerat: hoc ipse Maxentius et formulæ illius et

fidei Chalcedonensis tenacissimus primus, ut uidetur, attulit [p. 6, 26], postea commune est argumentum Iustiniani imperatoris [Cod. 1, 7[17]], Facundi [1, 1. 3. 2, 2], Liberati [10], Ephraemii Antiocheni [Phot. 228, 247 b 7]. qui uero feruidissimo zelo orthodoxiam Chalcedonensem defendebant fidelissimosque se præstabant ecclesiæ Romanæ socios monachi Acœmetæ, eos sub Iustiniano demum imperatore formulam ut hæreticam impugnare cœpisse [cf. Coll. Auell. 84, 18. 26. ep. Iohann. 30] nemo crediderit, sed uel tunc illos bellum gessisse probabile est cum iis qui eam symbolo Chalcedonensi contrariam esse negabant. hoc certo constat Scytharum monachos ante aduentum legatorum Romanorum cum Victore quodam diacono litem habuisse *de uno de trinitate crucifixo et de Christo composito* [cf. Maxent. dial. c. Nestor. 2, 2] *et de aliis capitulis* [Coll. Auell. 224, 3]. cum legati illi Constantinopolim ingressi essent, Scytharum monachi eis et Iohanni episcopo Constantinopolitano libellum contra Victorem obtulerunt; illi monachorum sententias non probauerunt [cf. Coll. Auell. 216]. Vitalianus uero partes monachorum suscepit legatosque de controuersia summouit: pergit enim narrare Dioscorus [Coll. Auell. 224, 6]: *postea sine nobis magnificus uir Vitalianus magister militum inter se et episcopum Constantinopolitanum uocauerunt prædictum Victorem, locuti sunt cum eo: quid definierunt inter se, nescimus.* aliam quoque controuersiam Scytharum monachi habuerunt cum Paterno episcopo Tomorum, Vitaliani, ut uidetur, inimico, sed Iustinus imperator illum cum Paterno in gratiam reduxit [Coll. Auell. 217, 6. 7]; etsi de ipsa causa nihil certi Dioscorus Romam scripsit, hoc ex eius narratione elucet Vitalianum arte cum illis coniunctum fuisse: acerbe enim queritur de Vitaliani immutatione olim ecclesiæ Romanæ amici, nunc uero a monachis illis contra legatos sedis apostolicæ instigati [Coll. Auell. 217, 11]. denique omni ratione monachi obstiterunt quominus imperator consilium exsequeretur quod ceperat Dioscorum ecclesiæ Antiochenæ præficiendi [Coll. Auell. 175, 3. 216, 5. 217, 2. 5], nolebant enim negatorem illius formulæ tanta sede dignum haberi.

Cum neque Dioscorus neque monachi de sententia cederent et se inuicem hæreticarum opinionum accusarent, illi Romam proficisci constituerunt suamque sententiam papæ approbandam proponere: dubitari nequit quin Vitalianus huius consilii auctor fuerit, ut per monachos illos antiqua consiliorum cum sede apostolica societas restitueretur, quam Dioscorus imprudenti et uano zelo abreptus turbasse uidebatur. misit enim Vitalianus eodem tempore quo monachi profecti sunt, per Paulinum defensorem ecclesiæ Romanæ [Coll. Auell. 191, 1], qui d. 29. m. Apr. 519 inde Constantinopolim destinatus erat [Coll. Auell. 220, 2], epistulam qua amicos papæ commendaret; et hic [cf. Coll. Auell. 168, 12] et monachi ipsi mense Iunio [cf. Coll. Auell. 216, 6. 217, 5] Constantinopoli discesserunt, Romam uenerunt mense Iulio siue Augusto ineunte [Coll. Auell. 189. 231 = p. 44, 29]. post eorum profectum multa et mala de iis Romam rettulit Dioscorus duabus epistulis [Coll. Auell. 216. 217], quæ d. 29. m. Iun. datæ sunt. Iustinianus miro quodam modo consilia mutauit. primo per Paulinum qui Vitaliani epistulam commendatoriam deferebat, papæ significandum curauit ut illa perficeret *quæ pacem et concordiam sanctis* concederent *ecclesiis* [Coll. Auell. 191], hoc est aperte contra Vitalianum agere non ausus est. tum uero sine dubio Dioscori consilium secutus a papa rogauit ut *præsentibus scriptis* (i. e. Dioscori, cuius epistulas una cum hac Iustiniani Eulogius magistrianus portabat [Coll. Auell. 218, 4]) *causam liuoris eorum cognoscens ita*, ut mererentur, susciperet et *a se longe pellere* dignaretur [Coll. Auell. 187, 2]. sed tam aperte Vitaliano uiro tunc temporis potentissimo aduersari ipsi imperatori Iustino periculosum esse uisum est. et ille igitur et Iustinianus paulo postquam Eulogius magistrianus Romam profectus est, per alium quendam hominem epistulas illuc

destinarunt monachis iam non inimicas; petebatur enim ut papa, *si* esset *possibile*, *celerrimo dato responso et satisfactis religiosis monachis Iohannem* (Maxentium) *et Leontium* Constantinopolim *remitteret* [Coll. Auell. 191, 3].

Hormisda non minus uarie cum monachis egit quam epistulæ Constantinopoli ad eum missæ diuersa suaserunt uel rogarunt. primo Vitaliani amicos parentesque optime recepit, libellum fidei quem Maxentius Constantinopoli legatis frustra obtulerat, coram episcopis populo senatoribus Romanis approbauit [p. 3, 1 sq.], Paulinum Vitaliano et per illum ipsi imperatori acerba in Dioscorum conuicia perferre iussit [p. 51, 18]. postquam uero exeunte mense Augusto et mensis Septembris initio primo Iustiniani litteræ posteriores [cf. Coll. Auell. 189, 2], tum priores una cum Dioscori suggestionibus [Coll. Auell. 216. 217] Romam uenerunt et rem intricatam esse perspexit, præsertim cum concordia inter Vitalianum et Iustinianum concussa esse uideretur, primo monachos remittere totamque inter eos et Dioscorum controuersiam episcopi Constantinopolitani iudicio relinquere uoluit [Coll. Auell. 190, 3. 224, 1]. at monachi qui propter benignam susceptionem publicamque approbationem a papa omnia sperabant, uaria uero et incerta Iustiniani consilia suspecta habebant, papam obsecrauerunt ne eos Constantinopolim redire cogeret: se timere insidias in itinere paratas [Coll. Auell. 190, 3]. hac de causa ille monachos Romæ retinere constituit, dum ipsius legati rediissent; ut sedis apostolicæ honorem augeret, se ipsum de monachis iudicaturum pronuntiauit [p. 54, 40] et postulauit ut Victor diaconus, quem illi accusare pergebant, Romam mitteretur [Coll. Auell. 189].

Huic petitioni ab imperatore Iustinianoque non modo non obtemperatum est, sed etiam noua papæque minime amica consilia parabantur. litteris enim d. 19. m. Ian. 520 datis et Iustinus imperator [Coll. Auell. 181] et Iohannes episcopus Constantinopolitanus [Coll. Auell. 183] et Iustinianus [cf. quæ Guenther ad Coll. Auell. 206 adnotat] Hormisdæ adnuntiant preces sibi admotas esse ex diuersis Orientis prouinciis, quibus illi certa quædam capitula de indiuidua trinitate apud se constituta esse testarentur, a quibus recedere non possent; has supplicationes, quibus Dioscorus legatus oblocutus esset, fore ut legatus quidem Romam deportaret. capitula illa ad formulam de uno ex trinitate passo pertinuisse apparet ex responso quod Hormisda Iustiniani epistulæ, quæ periit, dedit [Coll. Auell. 206, 4]: *sancta trinitas, pater et filius et spiritus sanctus, deus unus est. hanc Israel iussus adorare, cuius inseparabilis et indiscreta substantia non potest diuidi, non potest sacrilega distinctione separari, seruata tamen proprietate sua unicuique personæ.* quæ ab Hormisda ex sententia Dioscori contra formulam illam scripta esse probatur plurimis Maxentii scriptionum locis [cf. e. g. p. 6, 12. 7, 20. 39, 20], quibus Christum unum ex trinitate confiteri idem esse negat atque trinitatem diuidere. sed iterum iterumque legatio illa dilata est; accessit quod Iohannes episcopus Constantinopolitanus paulo postquam illæ epistulæ missæ sunt, mortuus est: d. 25. m. Februarii 520 ordinatus est Epiphanius [Theoph. p. 166, 23]. tandem d. 9. m. Iulio a. 520 [Coll. Auell. 192], cum legati papæ Romam dimitterentur præter Iohannem episcopum, qui ægritudine retinebatur [Coll. Auell. 199. 200], per Iustinianum illa Orientalium supplicatio renouata est [Coll. Auell. 196, 6]: *illud etiam magis magisque deposcimus ut tua sanctitas, concepta gratia cælesti, quæ prætendunt Orientales episcopi, tractare dignetur eorumque fidei competentem præbere consensum. nobis etenim uidetur quoniam filius dei uiui dominus noster Iesus Christus ex uirgine Maria natus. quem prædicat summus apostolorum* [1 Petr. 4, 1] *carne passum, recte dicitur unus in trinitate cum patre spirituque sancto regnare. sicut enim uidetur ambiguum dicere simpliciter » unum de trinitate «, non præmisso nomine domini nostri Iesu Christi, sic eius personam in trinitate*

cum patris spiritusque sancti personis esse non dubitamus. sine Christi namque persona nec credi trinitas religiose potest nec adorari fideliter, quemadmodum sanctus Augustinus ait »an aliqua ex trinitate persona [de trin. 2, 16]« *et alio loco »solus in trinitate corpus accepit* [de trin. 14, 24]« *et iterum »unus trium«* [enchir. 38]. quorum locorum primum et tertium Maxentius quoque in fidei libello quem a. 519 Constantinopoli legatis Romanis obtulerat, adduxerat [p. 6, 19. 21]; tamen Iustinianus non ipsam monachorum sententiam protegendam suscepit, sed aliam quandam ab illa paullulum deflexam. quam quoniam Maxentius Nestorianam increpat [dial. c. Nestor. 2, 20], ueri simile est Dioscorum formulam secundum Leonis tomum [cf. Innocent. Mar. 30] conceptam tolerari posse concessisse [cf. p. 52, 25] et Iustinianum, qui uel tunc res diuinas non minus bene callere quam humanas sibi uidebatur, hac ratione si non ipsos monachos, tamen Vitalianum cum Dioscoro et Hormisda conciliari posse censuisse.

Papa ubi primum Dioscorum ceterosque legatos præter Iohannem domum profectos esse comperit, d. 17. m. Septembr. 520 [Coll. Auell. 195. 196], monachos Scytharum Roma discedere iussit, postquam per quattuordecem menses eius iudicium frustra expectarunt; omnia quæ in ipsos gesta erant, contestati illi Constantinopolim redierunt [Maxent. resp. adu. Horm. 36]. timebat enim Hormisda ne rixa inter Dioscorum monachosque acerbior fieret, si ille iterum cum eis congrederetur, neque commodum ipsi uidebatur eam controuersiam iudicio terminare in qua aut legatorum suorum sententiam reicere aut eos qui Constantinopoli dominabantur, offendere deberet. ibi uero interea res grauiter mutatæ sunt: Vitalianus sub finem mensis Iulii 520 [Marcellin. a. 520. Malal. p. 412] interfectus est Iustinique atque Iustiniani imperium riuali haud spernendo liberatum. neque uero illi formulam cuius Vitalianus olim patrocinium per Scytharum monachos susceperat, statim proiecerunt, immo d. 9. mens. Sept. supplicationes Romam destinarunt [Coll. Auell. 232. 235] quibus Hierosolymitani et Antiocheni et secundæ Syriæ clerici et abbates atque possessores secundæ Syriæ unum ex sancta et unius essentiæ trinitate incarnatum et hominem factum deum uerbum in utraque natura deitatis et humanitatis indiuise et inconfuse cognosci et adorari professi sunt [Coll. Auell. 232 a, 10. 6]. ipse Iustinianus iam magis ad monachorum sententiam accessit, dum scripsit [Coll. Auell. 235, 3]: *nobis etenim uidetur quoniam filius dei uiui dominus noster Iesus Christus ex uirgine Maria natus, quem prædicat summus apostolorum* [1 Petr. 4, 1] *carne passum, recte dicitur unus in trinitate cum patre spirituque sancto regnare, maiestatisque eius personam in trinitate et ex trinitate non infideliter credimus.* iam enim »ex trinitate« concessit, addere tamen pergit personam, quod Maxentius reiecit [dial. c. Nest. 2, 21]. sed Hormisda, caute sane et prudenter, Iustini Iustinianique propositionibus oblocutus est [Coll. Auell. 236], neque illi quicquam rogare uel postulare perrexerunt; Vitalianus enim iam non instabat. Iustino demum mortuo cum solus imperium obtineret et res Occidentales longe aliter se haberent, Iustinianus formulam henotici, quam olim Vitalianus Scytharumque monachi defenderunt, pro orthodoxa habendam esse plus semel edixit, Theodoræ, ni fallor, obtemperans.

Fere eodem tempore quo Iohannes Maxentius cum sodalibus Constantinopolim rediit, illuc epistula Hormisdæ uenit [Coll. Auell. 231 = p. 44, 8 sq.], quam d. 13. m. Aug. 520 ad Possessorem episcopum Africanum destinauerat. qui cum patriam propter Vandalorum, ut uidetur, persecutiones reliquisset, a. 517, Anastasio etiam regnante, per libellum fidei in ecclesiæ Romanæ communionem intrauerat. dum Scytharum monachi Romæ degunt, papam de Fausti Reiensis libris consuluit, Vitalianum quoque et Iustinianum de illis informari desiderare adiciens [Coll. Auell. 230]. quamuis Scytharum monachorum nullam faciat mentionem, tamen illorum rem agi uel inde

apparet quod Maxentius in libello quem a. 519 legatis Romanis obtulerat, seueram Augustini de gratia opinionem, cui Faustus obloquebatur, suam esse profitetur: inde etiam explicatur quod Vitalianus et Iustinianus huic quæstioni, qua cetera ecclesia Orientalis minime mouebatur, operam dederunt. cum d. 18. m. Iulii 520 epistulam Possessoris recepisset, Hormisda aliquanto post, d. 13. m. Aug., respondit epistulæque longam et acerbam monachorum Scythicorum, qui etiam tum Romæ commorabantur, increpationem non sine consilio inseruit; certo non præter eius uoluntatem egit Possessor, cum epistulam receptam Constantinopoli, quo interea monachi redierunt, diuulgaret. summa iracundia commotus Maxentius non sine ingenio ita respondit, ut epistulam non ab ipso Hormisda scriptam, sed a suis aduersariis fictam esse contenderet, quo acerbius eius auctorem castigare posset, neque negari debet luculentum λόγου ἐσχηματισμένου a docto monacho specimen esse confectum. tamen neque ars oratoria neque dogmatum peritia neque pietas ascetica bonis illis monachis multum profuit. postquam amici parentisque Vitaliani potentia atque auxilio priuati sunt, neque papa Romanus neque imperator Constantinopolitanus eorum iam rationem habuisse uidentur; id unum perfecere Petrus Iohannes Leontius monachi et Iohannes lector qui paulo post, certo ante a. 523 Romam iterum profecti sunt, ut per litteras episcopos Africanos qui a rege Trasamundo in Sardiniam relegati erant, aliquo modo sibi conciliarent. probarunt enim illi Augustini de gratia doctrinæ firmos fidelesque asseclas neque tamen Fulgentius, cui episcopi Africani ut monachorum epistulæ responderet, mandauerant, a se impetrauit ut illorum de uno ex trinitate passo doctrinam plenam et integram acciperet, sed nihil concessit nisi unam ex trinitate personam Christum dei filium unicum carne conceptum et natum esse de uentre uirginis matris [de incarn. et grat. 10; cf. Ferrand. ep. ad Seuer. 5. 10. ad Anatol. 14. 15. 18. Innoc. ep. 7. Iohann. ep. 2; denique Facund. 1, 3, qui proxime ad Maxentii sententiam accedit], quam opinionem Maxentium acerbe impugnasse [dial. c. Nest. 2, 21] supra commemoraui. præterea episcopus Ruspensis cautius magisque Romanæ fidei accommodate quam Maxentius uerum Christum in passionibus atque uirtutibus uera fide neque confundi nec diuidi pronuntiauit [l. c. 11]. etsi autem Iohannem illum monachum qui alteri monachorum legationi interfuit, a Maxentio non diuersum fuisse libenter concedo, epistulam quæ ad episcopos Africanos destinata est, ab eo conscriptam esse nego; neque enim ibi eadem ui atque ab illo doctrina de uno ex trinitate passo prædicatur, sed uno tantum loco [4 in.] breuiter commemoratur, et loci Gregorii Cyrillique [3] aliter latine uersi sunt quam in Maxentii libello [5, 32—37].

Quid in hac legatione monachi Romæ egerint quæue postea illis acciderint, de his nihil compertum est. nequod tamen testimonium quod de eis traditum est, a me omittatur, finem huius capituli faciam in epistula dedicatoria qua Dionysius exiguus, monachus et ipse ex Scythia prouincia oriundus, uersionem epistularum Cyrilli ad Successum Iohanni (Maxentio) et Leontio transmittit. quam desumpsi ex editione principe [= s] Iohannis Sichardi [Antidotum contra diuersas omnium fere seculorum hereses, Basileæ 1528 f. 170^{u}], adhibito tamen uno quem inueni codice [= A], Parisino bibliothecæ Armamentarii 341 [cf. *Concilstudien* II = *Schriften d. Straßb. Wiss. Ges.* XX 59]:

Dominis uenerabilibus et carissimis fratribus Iohanni atque Leontio Dionysius exiguus. Nouum forsitan uideatur ignaris, si Scythia, quæ frigoribus simul et barbaris probatur esse terribilis, uiros semper eduxerit calore feruentes et morum placiditate mirabiles; nobis hoc ita esse non solum natiua quadam notitia, uerum etiam experientia

42/3 Dn̄is — dyonisius ep̄s *A* Dionysius exiguus Romanus Iohanni et Leontio charissimis fratribus *s* 43 quæ *s om. A* 45 quedam *A*

magistra compertum est, quos ibidem per dei gratiam constat exposita terrena congregatione sacramento renatos esse baptismatis, qui beatissimorum quoque patrum, quibus illa regio spiritali quodammodo fertilitate gloriatur, cælestem conuersationem in carne fragili meruimus intueri. quorum fides operis conexione resplendens præbebat omnibus uitæ pariter et credulitatis exemplа. hi nullis prorsus mundanæ sollicitu-
Phil. 3, 20 dinis nexibus inuoluti cum apostolo dicere poterant: nostra autem conuersatio in cælis est. penes quos etiam catholicæ fidei dogmata semper intemerata uiguere; nam etsi sermone fuerunt simplices, sed imperiti scientia non fuerunt. horum studia uestra sanctitas æmulata, pro integritate fidei summis uiribus laborat, inertiam quorundam uarietatemque despiciens, qui utilitatem præsentium rebus cælestibus anteponunt; quorum nos flexa fides et erga diuinum cultum fœda mobilitas ualde mæstificat, qui pro uoluptatibus principum suas sententias plerumque commutant, quasi diuina religio humanis umquam possit altercationibus immutari, cum dominicæ promissionis ex apostolica traditione fixa maneat et inconcussa soliditas. quapropter de uniuersali ecclesiæ firmitate securus paruique pendens audaciam aut furorem Nestorianæ perfidiæ, quæ non solum conatibus manifestis, uerum etiam clandestinis semper insidiis stabilitatem catholicæ ueritatis oppugnare molitur, pro facultate quam diuina gratia suggerit, armis eius feralibus salutare nitor munimen opponere et ideo beatissimi Cyrilli Alexandrinæ urbis episcopi duas epistulas ad Successum directas, Isauriæ Diocæsariensis antistitem, uobis potissimum commonentibus de Græca nuper locutione transfudi. et quoniam singulari studio præfati doctoris nosse desideratis opuscula, tribuente Christo deo nostro, quæcumque ex his potuero, transferre curabo, hanc a uobis specialiter uicissitudinem poscens, ut mihi precum uestrarum subsidia sedulæ mentis intentione præstetis.

3 regio *s* religio *A* 4 connexione *s* connexacione *A* præbeat *s* credebat *A* 5 exemplo *A* nullis *s* nullius *A* 9 elaborat *A* 11 flexa *A* fluxa *s* 13 umquam *A* nunquam *s* 19 epī *A* Archiepiscopi *s* 23 subsidio *A*

Ex hac epistula primo apparet monachos Scythicos Græcam linguam non ita calluisse, ut Cyrilli libros Latine legere nollent; nullo igitur modo Leontius Scytha cum scriptoribus homonymis græcis eiusdem sæculi debet confundi. præterea Dionysium connationalibus suis admodum fauisse comperitur, de qua re non recte Duchesne dubitauit [1]). quæritur tamen quo tempore eos propter zelum laudauerit, quo contra Nestorianam perfidiam certarint, id est contra illos qui Christum incarnatum unum de trinitate esse negabant. quos quoniam principum uoluptatibus se accommodare dicit, hæc scribere post illud tempus non poterat, quo Iustinus imperator ab Hormisda postulauit ut illam formulam probaret, sed aut ualde fallor aut anno fere 519 se monachorum Scythicorum fautorem proclamauit, quando illi primo contra Paternum Tomitanum Victoremque diaconum, deinde contra Dioscorum papæ legatum pugnabant. tunc enim Iustinus et Iustinianus illis adeo non fauere uidebantur, ut uel postea, cum Romam peruenissent, Constantinopolim redire nollent insidias timendo. denique in ilud tempus optime quadrat Cyrilli ad Successum epistularum studium. ibi enim eæ ipsæ prædicantur doctrinæ quas contra Victorem et Dioscorum defendebant, de Christo composito [Coll. Auell. 224, 3. Cyrill. ep. ad Success. 1 p. 137e. 2 p. 145] et de una natura uerbi incarnata [Maxent. lib. fid. 13. Cyrill. ep. ad Succ. 1 p. 137e. 2 p. 141$^{b\,e}$. 143e. 145^{a}].

[1]) Mélanges d'archéologie et d'histoire 3, 265: *Rien ne prouve que Denys établi à Rome depuis assez longtemps, ait fait cause commune avec ces désagréables personnages, bien qu'il fût moine comme eux et leur compatriote: au contraire ses bons rapports avec Hormisdas permettent de l'isoler de cette coterie compromettante.*

3. De Iohannis Maxentii libellorum collectione

Qui primum in collectione locum obtinet libellus fidei legatis Romanis a. 519 Constantinopoli oblatus, ei inscriptum est illum in ipsa urbe Roma ab Hormisda papa publice catholicum approbatum esse; quod factum esse et postquam et quia papa sententiam postea mutauerit, clarum est. secuntur huius libelli appendices, quas una cum eo uel Constantinopoli uel Romæ uel utrobique prolatas esse conicere licet; responsionem contra Acephalos, qua formulæ unius ex trinitate passi propugnator se a suspicione doctrinæ monophysiticæ purgabat, arte cum fidei breuissima professione coniunctam esse ipse dicit [p. 12, 15].

Deinde Maxentii scriptionum series in codice Laudiano interrumpitur Leonis epistula dogmatica ad Flauianum interposita. quam collectioni aliunde intrusam esse ab homine aliquo qui libellis professionibusque fidei celeberrimum orthodoxiæ papalis documentum adiungendum esse censuit, inde apparet quod epistulæ textus, quamuis ex optimo et antiquo exemplari, quantum ex apparatu Balleriniorum minime completo iudicare licet, deriuatus sit, uitiis scripturæ grauissimis scatet, ipsius uero Maxentii uerba in codice optime seruata esse uidentur. quoniam uero Scytharum monachos exemplari epistulæ Leonis adeo deprauato usos esse credi nequit, illam collectioni antiquitus non infuisse consequitur.

Libris duo contra Nestorianos, etsi et præfatione præmissa et adhibita dialogi forma altius se et nobilius munus suscepisse prodit, tamen ipsa re nihil Maxentius agit nisi ut eosdem homines quasi hæreticos impetat, a quibus in libello fidei opinionem unius ex trinitate passi defendit. neque enim ipsam Nestorii doctrinam impugnat præter pauca capitula, quæ ab omnibus erant decantata, sed illam rationem secutus est, quam Dioscorus describit [Coll. Auell. 224, 7]: *isti tamen Scythae sciat beatitudo uestra quia omnes accipientes synodum Chalcedonensem Nestorianos dicunt, dicentes »non sufficit synodus contra Nestorium«, et sic debere synodum suscipere quomodo ipsi exposuerint.* re uera enim dialogo non Nestorianos impeti, sed eos qui formulæ unius ex trinitate passi se opponebant, id est ipsum Dioscorum, apparet et ex præfatione et ex ultimis libri alterius capitulis; cf. etiam quæ dicit Maxentius p. 47, 39 *eos quos legatus suus Dioscorus Nestorianae perfidiae laqueis compediuit, filium dei unum negando esse ex sancta et indiuidua trinitate*, et p. 52, 23 sq. cum dialogo 2, 21.

Vltimo loco habetur responsio contra Hormisdæ epistulam quam Possessor monachorum semipelagianus aduersarius, ubi primum accepit, Constantinopoli diuulgauit; ex hac responsione discitur [cf. 20] qua de causa inscriptio illa fidei libello addita sit. neque dubitari potest quin tota collectio non casu coaluerit, sed in certum quendam finem composita sit. tradita est una cum aliquot Fulgentii scriptis, ad Fulgentium sodalesque eius altera illa monachorum legatio epistulam direxit, qua iterum monachorum opiniones defenduntur: quid restat nisi ut ab illa legatione Maxentii libellos ad Fulgentium missos esse concludatur et felici causa factum esse ut inter illius opera chartasque conseruati a curioso quodam homine describerentur?

4. De Collectione Nouariensi

Codicem Nouariensem xxx, postquam F. Maassen in Bibliotheca latina iuris canonici manuscripta *[Sitzungsber. d. Wien. Akad. 53, 387 sq.]* breuiter,[1] A. Reifferscheid longius neque tamen satis accurate de eo rettulit, A. Amelli diligentissime descripsit totumque imprimendum curauit in Spicilegii Casinensis uol. 1. ad quem siquis de

codicis habitu, orthographia ceteris huiusmodi plura scire uoluerit, remitto; hoc unum addo codicis partem primam, de qua sola hic agitur, magis sæculo nono quam decimo mihi quidem ascribendam esse uideri. quamuis Amelli munere librarii non sine summa diligentia functus sit, tamen, ne ullus de codicis lectionibus scrupulus relinqueretur, ipse a. 1912 bis Nouariam adii ibique a canonicis optime et solita clero Italico liberalitate receptus, eam partem quæ ad Acta Conciliorum spectat, arte phototypica expressi.

Sicut dixi, hoc loco de ea tantum agendum est codicis parte, quæ, per librarium a ceteris diuersum conscripta, quaternionibus II—XIII uel f. 12—96 continetur. operum quæ in hac parte descripta sunt, argumentis et ordine probatur illam ex quattuor collectionibus inter se diuersis coaluisse. quarum prima ex fidei libellis composita est; breuis sufficiat enumeratio:

I. f. 5^{r} INCIPIT GREGORII EPISCOPI DE FIDE NICAENA. Est libellus quem quarto sæculo ab homine Occidentali latine scriptum, tamen uel ab Augustino inter Gregorii Nazianzeni orationes a Rufino uersas lectum esse constat [Engelbrecht, Corp. script. eccles. latin. 46 p. XI]; de uariis huius libelli recensionibus cf. A. Wilmart, *Sitzungsber. d. Wien. Akad.* 159, 7 sq., qui etiam codicis Nouariensis rationem habuit [cf. l. c. p. 22^{1}], et C. H. Turner, Ecclesiæ Occidentalis monumenta iuris antiquissima t. I p. 300. in huius libelli textum non foliorum permutatione aut simili casu, sed arte et consilio inculcatæ sunt eclogæ Augustini librorum De trinitate, ne hae quidem ita ut uno tenore decurrerent, sed duobus aliis libellis interruptæ: f. 10^{u} enim extat CONFESSIO FIDAEI CATHOLICAE QVAM PAPA DAMASVS MISIT AD PAVLINVM ANTIOCHAENVM EPISCOPVM [inc. *Post concilium nicaenum* — des. *haec sine dubio credamus*], quam f. 11^{r} sequitur epistula Damasi ad Paulinum [inc. *Dilectissimo fratri paulino damasus. per filium meum* — des. *in suscipiendo tribuat exemplo*]. Damasi et tomum et epistulam ex codice quodam collectionis quam codicis Vaticani appellauit F. Maassen [*Gesch. d. Quell. u. Litt. d. kanon. Rechts* 512], desumpta esse et lectionibus [cf. tomi editionem Turnerianam in Eccles. Occid. mon. iur. antiqui I 283 sq.] et ordine [cf. Maassen l. c. 234] probatur; proprium enim est illius collectionis, ut epistula ad Paulinum tomum sequatur. hanc farraginem secuntur f. 16^{u} EXPOSITIO FIDEI NICAENE, quæ proxime ad eam symboli accedit formam, qualis in collectione Quesneliana inuenitur [cf. Eccles. Occid. mon. iur. ant. I 275], et f. 17^{r} DAMNATIO ARRII EX LIBRO DECIMO HISTORIAE AECCLESIASTICAE EVSEBI CAESARIENSIS INITIVM ET EXITVM ARRII IN CONCILIO NICAENO IN QVO SEDERVNT EPISCOPI CCCXVIII: sunt excerpta ex Rufini Historia ecclesiastica 10, 1. 2 p. 960, 1—961, 26. 5 p. 964, 21—965, 16. 12—14 p. 967, 22—980, 10. finem facit huius partis f. 19^{r} EXPOSITIO FIDEI CATHOLICAE SANCTI AMBROSII EPISCOPI [inc. *Secundum sacramentum sancti symboli dei* — des. *quae per doctrinam sane aecclesiae catholicae docebit*], quo sub nomine latet libellus fidei a Pelagiano quodam oblatus.

II. Longe ab hac rudi indigestaque mole distat altera pars [f. 28^{r}—34^{r}]: eadem est collectio constitutionum et gestorum ad concilium Chalcedonense pertinentium, quæ inest codici Vaticano 1322, olim Veronensi atque a fratribus Ballerinis [S. Leonis M. Opp. t. II 1218 sq.] et F. Maassen [l. c. 737] descripta est. utrumque codicem unius archetypi exemplar esse lectionum summa affinitate demonstratur: collectionem et antiquissimam et peculiarem esse olim probauerunt Ballerini.

III. Ab illa collectione prorsus separanda est tertia, quæ non ad ipsum concilium Chalcedonense, sed ad controuersiam spectat de Eutyche ante concilium exortam. continet

1. f. 34^{r} EXEMPLVM LIBELLI EVSEBII $\overline{\text{EPI}}$ DORSLITANI QVI DATUS EST SYNODO A QVODĀ (legas [SYNODO] AB EODEM) SYNODO CONSTANTINOPOLITANO ET $\overline{\text{SCO}}$ FLAVIANO

EPO CONSTANTINOPL VBI EVTICHES DAMNATVS EST. Inc. *Domino sco et beatissimo epo flauiano et synodo eusebius eps dorsleorum; optaueram non ita.* græce extat L IIII 152.

2. f. 34r GESTA CONTRA EVTYCHEN PBRM. Inc. *Inter cetera gestorum synodalium sci flauiani quibus in eutychen lata sententia est. Scs flauianus archieps dixit. Dicant religiosi notarii. si diaconus.*

Cf. L IIII 153e; secuntur gesta synodi Constantinopolitanæ a. 448, cum subscriptionibus [L IIII 229 sq.], neque tamen ex Actis Chalcedonensibus excerpta.

3. f. 41u. INCIPIT RELATIO FLAVIANI EPI CONSTANTINOPOLITANI AD PAPAM LEONEM DE DAMNATIONE EVTYCHIS. Inc. *Beatissimo et deo amicissimo patri leoni flauianus in dno salutem. Nulla res diaboli.*

Est uersio illa Rustico antiquior, quam Ballerini inter Leonis epistulas n. 22 [t. I p. 757 sq.] publicauerunt.

4. f. 42r. INCIPIT ALIA EPISTOLA FLAVIANI EPI AD PAPAM LEONEM DE EVTVCHEM. Inc. *Sco et beatissimo papae leoni flauianus. piæ et recte honorare uerbum ueritatis.*

Est uersio Rustico antiquior et huc usque ignota epistulæ quæ inter Leonis epistulas n. 26 a Ballerinis numerata est.

5. f. 43r. INCIPIT EPISTOLA PAPAE LEONIS AD FLAVIANVM EPM CONSTANTINOPOLITANVM DE EVTYCHEM. Inc. *Lectis dilectionis* = ep. Leon. 28.

6. f. 46r. LIBELLVS APPELLATIONIS EVTYCHES AD PAPAM LEONEM. Inc. *Domino uenerabili et archiepo gloriosæ urbis leoni eutyches pbr. fidei et spei meæ.*

Altera uersio eiusdem epistulæ extat in Collectione codicis Casinensis 2, cf. Amelli p. 86.

7. f. 47r. HANC SEQVITVR LIBELLVS QVEM DEDIT EVSEBIVS EPS IN ACCVSATIONE EVTICHES FLAVIANO QVI IAM SVPRA IN CAPITE RELEVATVS EST CALCHEDONENSIS (CONSTANTINOPOLITANI Amelli) CONCILII. EXEMPLVM LIBELLI QVEM DEDIT EVTYCHES PBR FLAVIANO EPO VEL SYNODO. Inc. *Contestor uos per dm qui omnia.*

Huius quoque libelli extat altera uersio in Collectione codicis Casin. 2.

8. f. 47r. EXEMPLVM CONTESTATIONIS CATHOLICO ET AMATORI XPI POPVLO CONSTANTINOPOLITANO EVTYCHES PBRT. Inc. *Factionem quidem et calumniam.*

Tam hoc documentum quam quod sequitur atque ab initio contestationi adiunctum fuit, præter collectionem Nouariensem non inueniuntur.

9. f. 47u. EX PATRVM TESTIMONIIS QVAE PRO SE PROPOSVIT EVTYCHES.

10. f. 51r. Sub uariis titulis secuntur Theodosii II sacræ et gesta primæ actionis concilii Ephesini alterius, ex ipsis huius synodi actis græcis neque ex actis Chalcedonensibus translata.

11. f. 67r. INCIPIT LIBELLVS APPELLATIONIS FLAVIANI EPI CONST AD PAPAM LEONEM. Inc. *Religiosissimo et beatissimo patri et archiepo leoni flauianus in dno salutem. Oportunæ quidem ad psens tempus.*

12. f. 68u. INCIPIT LIBELLVS APPELLATIONIS AD LEONEM PAPAM EVSEBI DORSLEORVM ACCVSATORIS EVTYCHEN ARCHIMANDRITE. Inc. *Sco et beatissimo patri et archiepo leoni eusebius exiguus qui fui desuper.*

Ne hi quidem duo libelli ante codicem Nouariensem innotuerunt.

Accuratius de hac collectione in Actorum Chalcedonensium editione agendum erit; hic breuiter dicere sufficiat collectionem optime ordinatam et ex temporum serie dispositam ortam esse a. 450 ante concilium Chalcedonense, quando Leoni papæ plurimum intererat libellos et gesta græca quæ ad controuersiam Eutychianam pertinebant, latine legere; neque mirum ipsius epistulæ quam a. 449 ante concilium Ephesinum alterum ad Flauianum scripsit, exemplar ex registro petitum ceteris documentis esse inter-

positum. denique notandum est ipsam uersionem minime esse habilem atque elegantem, immo similiter rudem et barbaram atque uersionem collectionis Chalcedonensis quæ præcedit.

Adglutinatæ sunt huic collectioni duæ eclogæ ex uersione uolgari Actorum Chalcedonensium:

a. f. 69ᵘ. EXPOSITIO FIDEI SCI CALCHEDONENSI CONCILII FACTA A PATRIBVS. Cf. infra p. 138, 1—139, 5. eam exhiberi uersionis uolgaris formam quæ in collectionem Hadrianam recepta est [cf. Maassen p. 144], in Actorum Chalcedonensium editione probabo.

b. f. 70ʳ. INCIPIT RESPONSIO SIVE ADLOCVTIO SCI ET VNIVERSALIS CALCHEDONENSIS CONCILII HABITA APVT MARCIANVM VENERABILEM PRINCIPEM. Inc. *Quod non innouans aliquid.*

De hoc quoque documento in eadem editione disserendum erit.

IIII. Iam sequitur, nullo rationis uinculo cum eis quæ præcedunt, conexa, ea collectio quæ infra edita est. primo loco extat EPISTOLA SANCTI PROCLI CONSTANTINOPOLITANI EPISCOPI DIRECTA VNIFORMIS AD SINGVLOS OCCIDENTIS EPISCOPOS. hanc epistulam encycliam una cum illa epistula secunda ad Armenios destinata, quam affert Innocentius Maronita [25], mihi probasse uideor [*Concilstud.* 2, 47 sq.] a Græco quodam Pelagianorum amico siue sub Iustino siue primis Iustiniani annis falsatam esse, ut formulæ unius ex trinitate passi defensione impugnatio doctrinæ Augustinianæ de prædestinatione tegeretur. uersione latina usus est Iohannes papa II in epistula ad uiros illustres [11] paulo post illam scripta, quam d. 25. Mart. 534 ad Iustinianum destinauit [Coll. Auell. 84].

2. SANCTI INNOCENTI EPISCOPI MARONIAE DE HIS QVI VNVM EX TRINITATE VEL VNAM SVBSISTENTIAM SEV PERSONAM DOMINVM NOSTRVM IESVM CHRISTVM DVBITANT CONFITERI. quod opusculum Græce ab Innocentio conscriptum dubitari nequit; hominem pro summa imperatoris Iustiniani ueneratione [p. 182, 30 sq.] formulæ ab illo postulatæ studiosum defensorem fuisse luculenter ex altera illa epistula elucet quam de collatione cum Seuerianis scripsit [p. 183, 6 sq.]. non est epistula; neminem enim alloquitur; neque liber publicæ lectioni destinatus; nam caret procœmio: commentarium dixeris, ni fallor, in eum finem scriptum, ut latine uersus Romanis persuaderet ne in illa formula offenderentur. cur enim tantum operæ impenditur ut Procli Leonisque consensus demonstretur, nisi ut formulam illam a fide ecclesiæ Romanæ non distare probetur? Hypatius episcopus Ephesi Demetriusque Philipporum Iustiniani epistulam d. 6. Iun. 533 datam, qua ab Iohanne postulauit ut formulam unius ex trinitate incarnati acciperet, Romam tulerunt [Coll. Auell. 84, 6. 91, 7, cf. Procop. de bell. Goth. 1, 3]; cum illis Innocentius Constantinopoli collationi cum Seuerianis interfuerat: temerarium minime uidetur conicere illos episcopos una cum imperatoris epistula etiam Innocentii commentarium Romam portasse illumque ibi statim esse translatum. constat enim papam hac uersione usum esse, cum epistulam ad uiros illustres de dogmatibus a Iustiniano propositis scriberet [12]. qua ratione eam postea Liberatus in breuiario compilauerit et correxerit, alio loco exposui [*Concilstud.* 2, 37 sq.].

3. Secuntur centum EXEMPLA SANCTORVM PATRVM QVOD VNVM QVEMLIBET ⟨LICET⟩ EX BEATA TRINITATE DICERE. quod florilegium dogmaticum maxime ex latinis patribus ab homine latino compositum, non ex Græco translatum est, in usum Iohannis papæ, qui haud paucos locos inde desumptos in epistulam ad uiros illustres scriptam recepit. commemoratur a Dionysio in præfatione uersionis tomi Procliani [p. 196, 20]: *post auctoritatem apostolicam id ipsum exsequentem* [est 'dogma' de quo loquitur

Iohannes in epistula 1. 2] *multipliciter uenerabilium quoque patrum testimoniis adprobatum est ob distinctionem personarum, cum ratio poposcerit, unum ex tribus fideliter posse prædicari.* in quo loco cauendum est ne *post* de tempore excipiatur; nam florilegium prius compositum est quam Iohannes illam sententiam recepit; sed caute Dionysius florilegii auctoritatem dogmati a papa proclamato postponit.

Omnia tria opuscula in hunc finem apparuit esse siue translata siue composita, ut Iohanni papæ materia pararetur argumentorum et locorum, qua se fidem Romanæ ecclesiæ non uiolasse probaret, cum Iustiniano obsecutus formulam unius ex trinitate incarnati reciperet. simili consilio Dionysius 'exiguus', i. e. monachus Procli tomum ad Armenios transtulit, quo primum formula illa proposita erat; epistulam autem qua uersionem Feliciano et Pastori destinauit, scripsit, postquam Iohannes papa se formulam recipere Iustiniano respondit. iam uero aliquid difficultatis inde oboritur, quod et Dionysii uersione translator Innocentii [24] et hoc ipso Iohannes papa [12] usus est: ita solui potest ut Dionysius uersionem ante sollemnem dogmatis receptionem perfecisse, post illam uero publicasse censeatur. etsi igitur inter eos homines qui materiam illam Iohanni papæ præparabant, et Dionysium conexum quendam fuisse facile concedo, tamen ipsum Dionysium totius huius collectionis auctorem fuisse nego pernegoque. deest in collectione is ipse liber, qui solus se a Dionysio scriptum esse testatur, tomus Procli latine uersus; desunt testimonia ex illo desumpta et in florilegio et in Iohannis epistula. neque uero defuissent, si Dionysius in tota illa materia præparanda principem locum obtinuisset. præterea omnes qui siue olim siue nunc Dionysio has uel illas uersiones uindicare non dubitauerunt, illum accurate et studiose id egisse neglegunt, ut si quæ uerterit, nomen suum silentio non prematur. ecce uersionum Dionysii catalogus, nusquam deest aut epistula dedicatoria aut nominis suscriptio:

1. Codex canonum: extat præfatio Stephano archiepiscopo destinata, cf. Maassen p. 960 sq. Spicil. Casin. 1, 197.

2. Codex canonum Græcorum, in quo canones apostolorum, Serdicenses et Africani omissi erant: præcessit epistula ad Hormisdam papam, cf. Maassen p. 964. Spicil. Casin. 1, 198.

3. Codex decretalium: destinatus est per epistulam Iuliano presbytero tituli s. Anastasiæ, cf. Maassen p. 963.

4. Epistula Proterii paschalis: adiecta est libro de cyclo decemnouali quem Petronio episcopo destinauit, cf. quæ ipse in huius libri præfatione [Ian, hist. cycli Dionys. p. 73] scribit: *id ipsum uero epistula sancti Proterii Alexandrinæ urbis episcopi ad eundem papam Leonem pro hac eadem paschali quæstione directa testatur; quam ante hos* * * [numerus deest] *annos transferentes e Græco huic operi annectendam esse prospeximus.* quod supra conieci uersionem tomi Procliani non statim postquam perfecta sit, esse publicatam, hoc de Proterii epistulæ uersione per testimonium ipsius scriptoris constat.

5. Cyrilli epistula synodica ad Nestorium cum XII anathematismis: dedicata est Petro episcopo cf. L III 411. falso Maassen p. 132 hanc uersionem a Dionysio Mario Mercatori subreptam esse censet; immo uersio Dionysii inter Marii Mercatoris opera recepta est quamuis ab illo aliena.

6. Cyrilli epistulæ ad Successum: missæ sunt ad monachos Scythicos Iohannem et Leontium, cf. supra p. XI.

7. Tomus Procli ad Armenios: destinatus est Feliciano et Pastori.

8. Gregorii Nysseni de conditione hominis: extat epistula ad Eugippium presbyterum in Mabillonii Anal. t. 2.

9. Vita Pachomii: dedicata est dominæ cuidam monachæ, cf. Vita Patr. ed. Rosweyde p. 111.

10. Marcelli historia inuentionis capitis S. Iohannis Baptistæ: dedicata est Gaudentio, cf. Acta SS. Iun. t. IIII 721.

11. Pænitentia sanctæ Taysi: epistulam qua hanc uersionem Pastori monacho dedicat Dionysius, publicauit Amelli in Spicil. Casin. I, L.

Non is igitur erat Dionysius, qui translatoris munere in obscuro et quasi opifex mercenarius fungeretur, sed scriptorem agebat uersiones et collectiones suas præfationibus epistulisque dedicatoriis in sollemnem libri formam redigentem. una restat uersio quæ procemio quidem caret, tamen et ipsa ab ipso sibi uindicata est. libello quem dederunt apocrisarii Alexandrinæ ecclesiæ legatis ab urbe Roma Constantinopolim destinatis, subscriptum est in Collectione Auellana [102]: DIONYSIVS EXIGVVS ROMAE DE GRAECO CONVERTI. hanc propter consuetudinem Dionysii mihi periculosum, ne dicam temerarium uidetur illi alias uersiones adscribere præter eas quibus suum ipse signum notamque impresserit. denique prorsus reicienda est Amelli opinio non eam tantum collectionem Dionysio adscribentis, qua de uno ex trinitate incarnato agitur, sed totam codicis Nouariensis partem primam, quam ex quattuor collectionibus diuersissimæ originis conglutinatam esse uel ex ipsa descriptione apparet. talis confusio aliena est a monachi illius non indocti consuetudine; quod collectionem suam decretalium secundum paparum seriem accurate ordinauit, eum non sæculi mori, sed proprio cuidam sensui ac diligentiæ obtemperasse statim apparebit, siquis ceteras illius temporis collectiones, e. g. Quesnelianæ rudem indigestamque molem contulerit.

Exempla sanctorum patrum ultimis uerbis carent [cf. p. 96, 22]; deriuatus est enim codex Nouariensis ex archetypo, cui hoc ipso loco inserta erant folia quædam ex codice canonum euulsa. inde accidit ut uerbis *et in uerbo quod et*, quæ ad eclogam Gregorii Nysseni pertinent, adnecteretur pars inscriptionis quæ in collectione Dionysiana altera præposita est canonibus synodi Neocæsariensis [1]) [cf. Turner, Eccles. Occid. monum. iur. antiquiss. t. II 117^{b}]: *hæc regulæ post eas quidem probantur esse quæ aput ancyram uel cæsaream expositæ sunt, sed nicænis anteriores repperiuntur.* neque tamen canones Neocæsarienses secuntur, sed epistulæ et synodi Gangrensis sine canonibus et synodi Antiochenæ ex uersione desumptæ quæ dicitur Isidoriana secundum formam uulgatam. his ruderibus a collectione de formula unius ex trinitate incarnati separata sunt quæ iam secuntur PRAECEPTUM PAPAE FELICIS, CONTESTATIO SENATVS, LIBELLVS QVEM DEDERVNT PRESBYTERI LX POST MORTEM DIOSCORI BONIFATIO PAPAE. quæ num coniungenda sint cum illa collectione, quæritur; breuiter sententiam meam significabo iis non repetitis quæ Duchesne Ewald Mommsen [cf. quæ adnotaui p. 96, 23] de his documentis exposuerunt. cum ecclesia Romana summa pecuniæ inopia premeretur, Felix papa paulo ante mortem, quam medio mense Septembri a. 530 accidisse constat, pactum fecit cum Bonifatio archidiacono, magnas diuitias per hereditates adepto, ut ille in pontificatu succederet, si ecclesiæ angustiis sua pecunia subueniret, atque pallium illi uiuus tradidit. pactionis traditionisque documentum publice in ecclesiis Romanis parochialibus proposuit, cuius exemplar seruatum est in codice Nouariensi adiuncto senatus decreto, quod et ipsum publice propositum erat [cf. *Mommsen. N. Arch.* 10, 583 sq.]. post mortem Felicis schisma exortum est; magna enim pars cleri præcepto Felicis non obtemperabat, sed Dioscorum ordinari iussit. cum uero post XXVIII dies, prid. id. Oct. Dioscorus mortem obiret, Bonifatius aduersarios in suam obœdientiam redire libellumque pro satisfactione offerre coegit, qua Dioscorus

[1]) Errore factum est ut in adnotatione hæc uerba ad canones Gangrenses referrem.

damnabatur [1]). huius quoque libelli extat exemplar in codice Nouariensi. atqui Dioscorum acerrime sub Hormisda papa formulam unius ex trinitate passi impugnasse constat neque sententiam eum mutasse probabile est, cum a parte cleri Romani ordinaretur. hæc igitur ut formula commendaretur, probabatur et præcepto Felicis et libello presbyterorum Dioscorum uerum et legitimum pontificem Romanum non fuisse. inde etiam sequitur senatus contestatione non Felicem impugnari, sed eos qui contra illius præceptum de alterius, i. e. Dioscori ordinatione tractaturi esse uidebantur. demonstrasse igitur mihi uideor hæc tria documenta artissime cum controuersia de formula illa cohærere. summopere uero errauerunt uiri docti qui Dioscorum imperatori Constantinopolitano studuisse coniecerunt contra Bonifatium Sigibuldi filium Felicisque successorem, quem iussu Theoderici regis ordinatum esse narrat epitome Cononiana Libri pontificalis. immo dubitari nequit Dioscorum propter fidei rationes Iustiniani aduersarium fuisse. denique non tacendum Agapetum papam statim post Iohannem a. 535 Dioscori memoriam restituisse, cf. quæ narrantur in Libro pontificali p. 142 Momms.: *hic ortum episcopatus sui libellos anathematis quos inuidiæ dolo extorserat Bonifatius presbiteris et episcopis contra canones et contra Dioscorum, in medio ecclesiæ, congregatis omnibus, incendio consumpsit et absoluit totam ecclesiam de inuidia perfidorum.* Agapetus enim Constantinopolim profectus inexorabilem se præstilit Seuerianorum aduersarium; qui uero formulam unius ex trinitate passi propagabant, iterum iterumque uituperabantur, quod Acephalis studerent, cf. e. g. quæ scribit Ferrandus ad Anatolium [Gallandi, Bibl. patr. t. XI 351]: *unum de trinitate passum Nestorianis non immerito displicet; introducere enim quartam personam uolunt, cui accidisse æstimant passiones. Eutychianis autem unum de trinitate passum non recte placet, si tamen placet.*

Appendicis loco adnexus est collectioni libellus fidei, qui etiam in collectione Quesneliana seruatus est. inscriptus est in codice Nouariensi QVALES LIBELLOS DEDERVNT EPISCOPI GRAECI PRO EXCESSV ACACI. quacum inscriptione ipsum libelli argumentum non concordat: deest enim quæuis Acacii mentio. constat autem a Felice et Gelasio Acacii damnationem semper esse postulatam, ne Anastasius quidem papa, cum de ecclesiæ unitione tractaret, Acacio pepercit: scripsit enim ad Anastasium imperatorem [p. 617 Th.]: *precamur igitur clementiam uestram, ut specialiter nomen taceatur Acacii*, i. e. tollatur e diptychis. quantopere uero Symmachus in Acacii memoriam sæuierit, luculentum extat documentum epistula Coll. Auell. 104. libelli denique qualis inde ab Hormisda usque ad Agapetum Romanæ ecclesiæ ab episcopis Græcis et ab ipso imperatore Iustiniano offerebatur, multa extant exemplaria, quæ Guentherus enumerat in Coll. Auell. t. II p. 800: nominatim ibi anathematizantur Timotheus Aelurus, Petri Alexandrinus et Antiochenus, Acacius Constantinopolitanus; cf. etiam fidei libellum a Iohanne Maxentio oblatum [27] et quæ Facundus scribit ad Mocianum [Gallandi, Bibl. patr. t. XI p. 812]: *Acacium...qui mortuus quoque per libellos ordinandorum episcoporum nunc usque damnatus est.* qui igitur titulum libello inditurus erat, ei non PRO EXCESSV ACACII erat scribendum, sed ANTE EXCESSUM ACACII, neque tamen de uitii origine quicquam conicere ausim uel tempus accurate definire, quo post concilium Chalcedonense hic libellus statutus sit; incertissima enim coniectura Balle-

[1]) Cf. libr. pontific. p. 139 Mommsen: *hic* (Bonifatius) *cum Dioscoro ordinatur sub intentione. qui Dioscorus ordinatur in basilica Constantiniana, Bonifatius uero in basilica Iulii; et fuit dissensio in clero et senatu dies XXVIII. eodem tempore defunctus est Dioscorus prid. id. Oct. ipsis diebus Bonifatius zelo et dolo ductus, cum grande amaritudinem sub uinculo anathematis cyrografi reconciliauit clero; quem cyrografum arcibo ecclesiæ retrudit, quasi damnans Dioscorum.*

rini eum ad illam fidei professionem rettulerunt, de qua Leo ad Anatolium papam in ep. 163 scripsit.

In hoc appendice finem posui collectionis; quam enim in lectoris commodum addidi breuiorem libelli formam, ea in codice Nouariensi non extat. ubi quod paginæ reliquum est, catalogo quodam conciliorum breui expletur, secuntur excerpta ex Historia tripartita. quæ omnia ab ipsa collectione aliena esse patet.

5. De codice Parisino 1682

Codici Parisino 1682 [Colb. 4064. Reg. 3989] subscripsit St. Baluzius, præfectus bibliothecæ Colbertinæ: *Codex iste fuit olim doctissimi uiri Nicolai Fabri, qui ex eo descripsit epistolas Constantini, Pelagii II. Papæ, epistolam decem Episcoporum ad Mauritium Imperatorem, Mauritii Imperatoris epistolam ad sanctum Grigorium Papam, collationem cum Seuerianis et ad Baronium misit. Quarum omnium rerum aliud ullum exemplar alibi extare hactenus est incompertum. Quare patet quanti æstimandus sit hic codex, qui præterea continet etiam Vigilii Papæ constitutum pro damnatione trium capitulorum hactenus ineditum.*

Exemplar a Nicolao Fabro ad Baronium missum adseruatur in bibliotheca Barberina nr. 498; quoniam satis neglegenter confectum est et extat codex archetypus, sufficit illud commemorasse. ipse codex Parisinus scriptus est s. VIIII a librario satis accurato neque indocto, qui postquam codicem perscripsit, cum exemplari contulit præcipue ut locos omissos suppleret. de orthographia hæc collegi:

æ siue *e* cum uirgula sæpe falso ponitur pro *e* in aduerbiis: *præcipuæ* [124, 29. 153, 19], *necessariæ* [144, 9], *nefariæ* [149, 7], *contrarię* [156, 34], *superuacuę* [157, 43], *orthodoxę* [178, 7], *multifarię* [182, 41], *secretæ* [183, 7]. præterea adnoto: *istae* pro *iste* [103, 5]; *anthiocęne* [170, 4. 172, 34. 176, 24], *seleucęne* [174, 26]; *ędesseni* [142, 15]; *ecclęsiis* [176, 25]. *depræhensa* etc. [102, 5. 107, 34. 123, 18. 129, 2. 5. 160, 28. 175, 5], *depræcor* etc. [102, 40. 161, 32], *subpręmens* [163, 19] ex compendio $\bar{p}$ orta sunt. confusioni debentur *cædere* [141, 18. 164, 43], *quęstioni* [145, 7], *quęritur* [145, 9].

œ pro *e* raro inuenitur: *cœperat* [103, 19], *pœnitus* [154, 42]. semper scribitur *pœnitet, pœnitentia* [119, 25. 27. 28 etc.].

e et *i* in terminationibus haud raro confunduntur; talia in apparatu critico adnotaui. præterea conferas *demittat* [108, 23. 182, 27], *deuellit* [118, 16], *deiudicandi* [128, 12], sed *disperationis* [111, 10], *discendisse* [167, 29]; *delerantes* [140, 15. 156. 1], *adtenuisse* [159, 22], *resedens* [164, 15], *pereclitantis* [166, 13], *recenseto* [176, 21], *apollenaris* fere semper [126, 12. 145, 3. 146, 4. 150, 7. 153, 12. 41. 161, 2. 165, 20]. recte scribitur *intellegere* præter paucissimos locos [163, 12 *intelligatur*. 179, 1], sed ea constantia *intelligentia*, ut retinere non dubitauerim. præterea adnoto *alligauit* [151, 38] et nomen græcum *clois* [132, 9] = Χλόης, rarissime uero scriptum est *chalcidonensi* [145, 12].

y non inuenitur nisi in uocabulis Græcis; uitiosæ scripturæ exempla sint *bythiniæ* [138, 6], *egiptyorum* [170, 15], *eutichyanam* [170, 30], *dyonisii* [173, 13], *dypticis* [180, 5. 26. 34].

o pro *u*: *iocundum* [111, 35], *incolome* [113, 7. 135, 16], *consoletur* [119, 45], *focatis* [156, 40], *trapezontis* [159, 25]. de *epistula* siue *epistola* non constat, quoniam fere semper compendio [*epla*] scribitur; antiqua scriptura per *u* inuenitur 172, 7. 33; altera per *o* 172, 8. 175, 32.

b pro *u* raram est: *acerbatim* [176, 22]; *iubenalis* [160, 10; correctum est 160, 13. 24. 161, 3].

h omittitur rarissime in uocabulis latinis: *actenus* [105, 6], *ac* = hac [183, 34]; cf. *nihil hominus* [178, 24]; sæpe uero in nominibus uocabulisque Græcis: *armonia* [113, 10], *eptaconco* [169, 25], *ypatius* semper, *enotica* [176, 23. 180, 21].

c = χ raro scribitur rariusque correcturam non subiit: *cristiani* [120, 32], *scismata* [108, 16], *polypticis* [109, 19], *dypticis* [180, 5. 26. 34], *clois* [132, 9], *cimiliarca* [170, 2], *anthiociæ* [180, 32], *anthiocęne* [170, 4. 172, 34], *eutices* [170, 38]; neque *ch* = *c* frequens est: *paræchiam* [123, 9], *machedoniani* [180, 17], *nichomedenæ* [180, 30]. transponuntur *c* et *ch* in *choclio* [183, 42]. scribi solet *Chalcedona, Chalcedonensis*, præter paucos locos, quibus siue *calcedonense* [173, 21. 178, 40] siue *calchedonense* [175, 26. 180, 14. 181, 18. 21. 182, 10. 15. 18], *calchedona* [183, 21] extat. *ch* = θ: *eustachii* [143, 14. 181, 22]. peccatur in *t* et *th*: *thomus* [106, 17. 124, 3], *galathas* [107, 5], *tharso* [125, 1], *anthiociæ* [180, 32. 181, 13. 170, 4. 172, 34]; *baratrum* [122, 27]. *ph* pro *f*: *nephariis* [143, 2].

hii pro *hi* raro scribitur: 174, 20. 175, 22.

quur: 119, 14. *urguente* 112, 39. *ungui* 119, 25.

t et *d* finales: *ad* = *at* [115, 26], *inquid* [123, 13. 130, 5; sæpe *d* in *t* correcta est].

t et *c* confunduntur: *prouintiarum* [118, 14. 133, 16], *acatium* [123, 36], *solatium* [132, 2], *martiani* [134, 24], *martioni* [166, 42]; *bonifacius* [154, 36].

t pro *d*: *dauiticæ* [182, 33].

in priore codicis parte ante *y* semper *k* scribitur: *kyrillus, kyprianus* etc. ab Innocentii uero epistula hic usus alienus est; quod enim bis [172, 35. 173, 14] *kyrillus* inuenitur, inde explicandum est, quod librarius prioris codicis partis consuetudinem retinere cœpit, tum uero exemplar secutus est, quod ab illa parte diuersum fuisse ex hac ipsa scripturæ inæqualitate concluditur.

s per *ex* exprimitur: *explendidissime* [108, 37], *exceleratis* [147, 19], *expretis* [159, 38].

consona falso geminatur: *thallassius* [158, 38. 159, 6. 164, 30. 168, 25], *thallasius* [129, 1], *consummamini* [107, 25], *supprema* [112, 4], *reppertus* [158, 18. 166. 45], *appollo* [132, 9], *damassus* [104, 4], *accussantium* [145, 32. 38. 147, 36. 148, 25. 150, 29], *promississe* [145, 41. 134, 4]. retinui *rennuit* [174, 28]. geminatio omittitur: *amissus* [129, 27], *apellasse* [148, 1. 149, 38], *acusatoribus* [149, 29], *philipensibus* [132, 1,] *gloriosisimus* [170, 9], *conuenisemus* [171, 28]. non mutaui *cotidie* [170, 11] neque *oportunum* [131, 16. 134, 20. 136, 16. 165, 43].

in uocabulis quæ cum præpositionibus uel præfixis con, in, ad, sub composita sunt, solet librarius scriptura uti phonetica; inuenitur etiam *quemammodum* [172, 29. 178, 12. 180, 41. 182, 8]. neque tamen rara sunt exempla scripturæ etymologicæ: *conprobatur* [106, 29. 119, 41. 150, 17], *conpulsus* [125, 6. 135, 7. 171, 8], *conpunctione* [170, 12. 181, 36. 183, 43], *conposita* [170, 25], *conplectar* [178, 13], *conlaudat* [121, 17. 175, 31. 180, 2], *conlatione* [155, 22], *conlocuti* [183, 6], *conligauit* [184, 3]; *inprimitur* [117, 11], *inputare* [120, 13]; *inpugnantes* [123, 16. 126, 32. 36. 141, 33. 143, 22 et sæpissime], *inponentes* [119, 14. 136, 11. 15. 172, 13. 176. 1], *inpulsi* [148, 9], *inpensius* [163, 32], *inluminet* [105, 8. 109, 18], *inlatæ* [133, 40. 151, 18. 152, 14. 27 et sæpius], *inrogatur* [143, 8. 165, 33. 168, 23], *inmissione* [144, 31. 34. 145, 6. 10. 15. 148, 11. 145, 11], *inlustrium* [182, 7], *inprobus* [101, 21. 114, 23], *inparatum* [103, 7], *inportunitate* [134, 6], *inprudens* [141, 15], *inpossibile* [163, 4], *inpeccabilem* [166, 32], *inpassibilis* [178, 35. 179, 8. 183, 17. 24], *inlassabilem* [102, 6], *inlæsa* [102, 19. 108, 19], *inlibatam* [113, 39. 44. 114, 25. 116, 1. 132, 30. 179, 37], *inlicitas* [127, 26], *inretractabilis* [132, 32. 33], *in-*

rationabiliter [171, 17], *inreprehensibilem* [177, 6], *inmortalitas* [102, 7. 24. 142, 21. 147, 15], *inmaculatus* [120, 36. 166, 28. 179, 14], *inmedicabilis* [124, 10], *inmoderatius* [128, 27], *inmanis* [131, 26. 165, 45], *inmutabiliter* [140, 37], *inmunem* [181, 24]; *adprobationem* [109, 32. 115, 16. 116, 34. 35. 119, 27. 128, 18. 129, 4. 136, 29 et sæpissime], *adclamatio* [155, 23[, *adquieui* [118, 41. 129, 24], *adlegasse* [141, 40], *adlatam* [177, 5], *adlocutum* [147, 39], *adfirmant* [109, 4. 122, 31. 145, 5 159, 16. 167, 7. 181, 31], *adferri* [117, 22], *admonitionem* [115, 3], *admiramur* [177, 29], *admittitur* [117, 5], *adnexa* [138, 7. 144, 2], *adnotabantur* [180, 9], *adsequebantur* [103, 8], *adsint* [113, 28], *adsociando* [113, 28], *adsumptis* [114, 12. 121, 20. 122, 15. 16. 21. 22. 130, 2. 140, 27. 151, 29 et sæpissime], *adsenserit* [125, 28], *adseuerare* [130, 30], *adsertorem* [131, 15. 141, 38. 145, 23. 147, 23. 153, 32 et sæpius] *adsignat* [178, 18], *adstruit* [117, 1. 23. 130, 28. 145, 40. 148, 18. 149, 12 et sæpissime], *adstricti* [167, 11], *adscribendum* [109, 5. 138, 19], *adtrahit* [113, 10], *adtestante* [113, 10. 128, 4. 131, 19. 39. 153, 11. 165, 4. 6], *adtendatur* [117, 12. 145, 29. 151, 19], *adtenuisse* [159, 22]; *subripuit* [103, 27. 156, 38], *submittere* [109, 12], *submouerunt* [149, 13], *subportantes* [107, 37], *subpliciis* [117, 27], *subposita* [127, 35], *subpremens* [163, 19. 164, 23. 32. 36].

p pro *b* in compositione: *suptiliter* [102, 2. 144, 33], *optinet* [108, 7. 139, 3. 155, 37], *optulit* [123, 30. 130, 9. 133, 38].

uulgaris sermonis uestigium est *mostretur* [110, 36].

magis ad grammaticam quam ad orthographiam spectat *ipsud* [180, 39. 182, 2] et mira quædam uariatio in genetiuo plurali participiorum: *residentum* [148, 41. 149, 26. 153, 31. 154, 18. 159, 15. 161, 13. 165, 31, 168, 22], *sentientum* [158, 36], *iudicantum* [159, 38] et *residentium* [157, 7. 34], *præcedentium* [159, 5], *comprobantium* [159, 7], *adiudicantium* [159, 7]. *eutychen* præter accusatiuum ablatiuum quoque casum significat [147, 20. 152, 29. 153, 33. 170, 31], qui usus etiam in codice Nouariensi inuenitur, cf. Amelli Spicil. Cas. 1, 446.

6. De collectione codicis Parisini 1682

Codici Parisino 1682 insunt hæc:

1. f. 1r. EPISTVLAE CONSTANTINI IMPERATIORS A IVSTINIANO AVGVSTO INTERPRETATAE AC VIGILIO PAPAE MISSAE. sunt uersiones duæ litterarum Constantini ad Alexandrinos et ad Nicomedienses, quas ab Iustiniano d. 28. Mai a. 547 ad papam Vigilium directas esse subscriptum est [p. 103, 40]. Vigilius d. 25. Ian. 547 Constantinopolim ingressus [1]) rixari cœpit cum Menna patriarcha edicto imperiali de tribus capitulis obsecuto, sed acriter ab Iustiniano pressus atque compulsus die 29. m. Iunii eiusdem anni cum illo pacem fecit [2]). inter machinas quibus imperator papæ animum frangebat, erant et illæ Constantini quem Iustinianus summopere æmulabatur, litteræ in patrium papæ sermonem uersæ, quarum lectione penes imperatorem esse concilium dirigere, ecclesiam unire, hæreticos persequi doceretur Iustinianumque eum esse qui exemplum quod a præcessore in Ario et Eusebio statutum erat, sine scrupulo imitaretur, intellegeret. quod et ex ipsa re elucet et ex uerbis quæ a. 553 Iustinianus ad concilium œcumenicum direxit [L v 419]: *Semper studium fuit orthodoxis et piis imperatoribus*

[1]) Auct. Marcellini [Chron. min. ed. Mommsen t. II 108] a. 547: *papa Vigilius ingressus est Constantinopolim VIII kalendas Februarias*, quod Liber pontificalis [p. 152 Momms.] Vigilium Constantinopolim intrasse narrat *uigiliis domini nostri Iesu Christi*, i. e. d. 24 m. dec. 546, ex confusione mensium Ianuarii et Decembris ortum esse uidetur.

[2]) Cf. Theophan. p. 225, 13 sq. ep. cleric. ad legat. Franc. in Concil. Gall. ed. Sirmond I p. 294.

patribus nostris pro tempore exortas hæreses per congregationem religiosissimorum episcoporum amputare et recta fide sincere prædicata in pace sanctam dei ecclesiam custodire. quapropter et Constantinus piæ recordationis Ario blasphemante..... congregauit Nicææ ex diuersis diœcesibus trecentos decem et octo patres et cum ipse etiam concilio interfuisset et adiuuisset eos qui consubstantialem filium patri confessi sunt, condemnata Ariana impietate studium habuit rectam fidem obtinere.

2. f. 3r. Excerpto breuissimo ex Actis Chalcedonensibus et exemplo Damasi papæ allato iuris esse probatur ut episcopi consacerdotum consensum subscriptione eliciant. periculosum esse concedo de eiusmodi breuitate aliquid conicere; neque tamen taceam hoc mihi pertinere uideri ad defensionem Vigilii, qui postquam a. 547 Iustiniano cessit, ab episcopis Occidentis qui Constantinopoli erant, postulauit ut uota conscripta sibi de tribus capitulis mitterent; cf. Facund. c. Mocian. p. 813: *gestis de medio sublatis, quibus causa cœperat aperiri, et interrupto suo iudicio a considentibus episcopis flagitauit ut quid eis de causa uideretur, prolata quisque in scriptis responsione signarent.*

3. f. 3r. EPLAE PELAGII IVNIORIS PAPAE AD EPOS HISTRIAE. episcopos Histriæ duce Paulino Aquileiæ metropolitano damnationi trium capitulorum concilioque uniuersali quinto assensum negando schisma facere queritur Pelagius papa I [556—561] in epistulis [1]). neque per potestatem exteram in obœdientiam reduci poterant, postquam Langobardi totam illam regionem imperio Romano eripuerunt. ubi primum Zmaragdus, exarchus Italiæ, cum Langobardis paululum repressis pacem fecit, inter a. 584 et 589 [2]), Pelagius papa II [579—590] ad Heliam Aquileiæ ceterosque Histriæ episcopos direxit epistulam [primam, p. 105 sq.] qua eos ut ad unitatem ecclesiæ redirent, moneret. responsum misere schismatici per legatos, se cedere negando legatosque cum papa tractare uetando: hac de causa papa iterum scripsit [p. 108 sq.] et petiit ut instructæ personæ ad se mitterentur [p. 112, 6]. sed et nouo scripto et per legatos scriptum portantes [p. 131, 17] illi se in sua sententia persistere exposuerunt, locis imprimis ex Leonis epistulis allatis: tum denique totam trium capitulorum causam late papa exposuit in epistula tertia et longissima [p. 112 sq.], quam a Gregorio cum diaconus esset, scriptam esse postea scire sibi uidebantur homines, ni fallor, indocti, quibus fidem tribuit Paulus diaconus scribendo [hist. Langob. 3, 20]: *hic Pelagius Heliæ Aquileiensi episcopo, nolenti tria capitula Calchidonensis synodi suspicere, epistulam satis utilem misit; quam beatus Gregorius, cum esset adhuc diaconus, conscripsit.* fabulæ inuentores unam tantum, non tres epistulas nouisse uidentur; quæ tamen adeo inter se et argumentis et orationis similitudine conexæ sunt, ut aut omnes aut nulla ab ipso pontifice abiudicandæ sint.

4. f. 24u. SVGGERENDVM DOMNO NRO CLEMENTISSIMO AC PIISSIMO *domno mauricio Tiberio Humiles uenetiaRV uel secundæ retiæ Ingenuinus. Maxentius. Agnellus. fonteius.*

[1]) Cf. Coll. Brit. epp. Pelag. 11 [JK 983 M VIIII 730]. 40 [JK 1012 L V 794]. 46 [JK 1018 L V 794]. 47 [JK 1019]. 48 [JK 1020]. 57 [Epp. pont. Roman. ed. Loewenfeld 35 p. 18]. aegre fero me his numeris meliora proferre non posse, sed Pelagii I epistulæ atque historia spissis tenebris obrutæ sunt eruntque, dum Collectionis Britannicæ nihil nisi laciniæ sine ordine et consilio publicatæ sunt, cetera et grauissima fœde iacent neglecta.

[2]) Accuratius tempus hucusque definiri nequit. die 4. m. Octobr. 584 Pelagius II ad Gregorium apocrisiarium Constantinopolim scribit Italiam a Langobardis premi neque Decium exarchum illis resistere posse [cf. Iohann. diac. uit. Gregor. 1, 32]. anno uero 589 die V. Pharmuthi [= 31. Mart.] exarchi munere Iulianum quendam functum esse apparet ex inscriptione [Inscr. Christ. ed. de Rossi II 455]. cf. *L. M. Hartmann, Unters. z. Gesch. d. byzant. Verw. in Ital.* 110 sq. ceterum de pace illa hæc refert Paulus diaconus hist. Langob. 3, 18 *post hæc Authari rex cum Smaracdo patricio, qui tunc Ravennæ præerat, usque in annum tertium pacem fecit.*

Laurentius. Agnellus. Felix. Augustus iunior et horontius epi. ne tertia quidem epistula Pelagius quicquam profecit; cum autem Zmaragdus ui in Heliam usus esset, ille precibus ad imperatorem directis consecutus est [p. 133, 24 sq.], ut exarchus iuberetur *nullatenus quemquam sacerdotum pro causa communionis inquietare, ... quousque compressis gentibus ad libertatem omnes sacerdotes nostri concilii sub sancta re publica peruenirent.* tamen Zmaragdus Seuerum Heliæ interim mortui successorem non sine uiolentia Rauennam perduxit custodiæque tradidit [p. 133, 39], cf. Paul. hist. Langob. 3,26: *his diebus defuncto Helia Aquilegensi patriarcha, postquam quindecim annos sacerdotium gesserat, Seuerus huic succedens regendam suscepit ecclesiam. quem Smaracdus patricius ueniens de Rauenna in Gradus, per semet ipsum e basilica extrahens, Rauennam cum iniuria duxit cum aliis tribus ex Histria episcopis, id est Iohanne Parentino et Seuero*[1] *atque Vindemio*[2] *nec non etiam Antonio iam sene, ecclesiæ defensore. quibus comminans exilia atque uiolentiam inferens, communicare conpulit Iohanni Rauennati episcopo, trium capitulorum damnatori, qui a tempore papæ Vigilii uel Pelagii a Romanæ ecclesiæ desciuerat societate* [est error Pauli siue eius auctoris]. *exempto uero anno e Rauenna ad Grados reuersi sunt. quibus nec plebs communicare uoluit nec ceteri episcopi eos receperunt. Smaracdus patricius a dæmonio non iniuste correptus, successorem Romanum patricium accipiens*[3], *Constantinopolim remeauit* [ante a. 589]. *post hæc facta est sinodus decem episcoporum in Mariano, ubi receperunt Seuerum patriarcham Aquilegensem dantem libellum erroris sui, quia trium capitulorum damnatoribus communicarat Rauennæ. nomina uero episcoporum qui se ab hoc scismate* [sc. eo quod Seuerus fecerat cum trium capitulorum damnatoribus communicando] *cohibuerunt, hæc sunt: Petrus de Altino, Clarissimus*[4], *Ingenuinus de Sabione* [Seben], *Agnellus Tridentinus, Iunior Veronensis, Horontius Vicentinus, Rusticus de Taruisio, Fonteius Feltrinus, Agnellus de Acilo* [Asolo], *Laurentius Bellunensis, Maxentius Iuliensis* [Zuglio] *et Adrianus Polensis. cum patriarcha autem communicauerunt isti episcopi: Seuerus, Parentinus Iohannes, Patricius*[5], *Vindemius et Iohannes*[6]. de his discordiis in schismaticorum epistula ad Mauricium directa non sine causa tacetur. cum uero Gregorius papa, qui d. 3. m. Sept. a. 590 consecratus est, ab imperatore iussionem adeptus esset, qua Seuerus Romam deduci iubebatur [cf. Gregor. ep. I 16, quæ scripta est m. Ianuario 591], decem episcopi *ciuitatum et castrorum quos Langobardi tenere dinoscuntur* [p. 136, 8], et quorum nomina p. 135, 29 sq. subscripta sunt, hanc epistulam ad Mauricium imperatorem destinauerunt, neque soli, sed alteram Seuerus Aquileiensis misit cum parte sua [p. 136, 9; cf. supra], tertiam Seuerus solus.

5. f. 27u. IN NOMINE DNI DI NRI IHV XPI IMP CAES FL MAVRICIVS TIBERIVS FIDELIS IN XPO PACIFICVS MANSVETUS MAXIMVS BENEFICVS ALAMANNICVS GREGORIO VIRO SCISSIMO. ET BEATISSIMO ARCHIEPO ALME VRBIS ROME AC PAPE. precibus episcoporum et Seueri obsecutus Mauricius a. 592 [cf. Gregor. ep. II 45] papam ullam molestiam episcopis istis inferre uetuit, dum pax in Italia restitueretur. timebat enim ne isti id ipsum facerent quod in epistula se facturos esse minati erant, et imitati episcopos Breonensem [*Brenner*], Tiburniensem [*Tebern*], Augustanum [*Augsburg*] a Galliarum

---

1) Episcopum Tergestinum dicit chron. patriarch. Grad. [Scriptt. rer. Langob.] p. 393.

2) Episcopus Cessensis [*Sissek*] dicitur l. c.

3) Hoc falsum esse Iulianumque primo, deinde Romanum illius successorem fuisse inscriptione probatur, quam supra attuli.

4) Concordiensis dicitur in chron. patr. Grad. l. c.; uidetur Augusti [135, 33] decessor fuisse, sicut Rusticus Felicis [135, 38] Taruisii.

5) Aemonensis dicitur l. c.; sedes transiit ad Citta Nuoua, sicut adnotat Bethmannus.

6) Episcopus Celeianæ [*Cilly*] dicitur l. c.

archiepiscopis ordinationem acciperent, i. e. ex Romano ad Francorum imperium transirent [1]).

6. f. 27[u]. Sine inscriptione addita est confessio fidei Gregorii I ex epistula eius synodica excerpta.

7. f. 28[r]. Sequitur libellus qui proœmio carens incipit a concilii Chalcedonensis definitione ex uersione uulgari petita, tum trium capitulorum damnationem defendit secundum concilii quinti decreta [cf. 149. 157. 164], imprimis longa et contorta ratiocinatione Hibæ epistulam ad Marim suppositiciam esse euincere conatur. initium truncatum esse apparet ex p. 149, 29, cf. quæ ad initium p. 138 adnotaui; ea de causa nescitur quam fraternitatem p. 147, 27 scriptor alloquatur. truncatæ sunt etiam subscriptiones, feliciter tamen accidit ut temporis notatio [d. 23. Febr. 554] seruata sit. quis libellum scripserit, optime intellexit Stephanus Baluzius [Nou. Coll. conc. I p. 1489]: est epistula Vigilii papæ, cui alii quoque episcopi subscripsere; nemo enim nisi Vigilius talia scribere potuit qualia p. 148, 16 sq. siue p. 168, 10 sq. contra ipsius Constitutum [Coll. Auell. 83] dicuntur. ceterum hæc epistula a nemine commemorata esse uidetur; quos enim locos de consensu a Vigilio per libellum imperatori dato collegit docta Petri de Marca operositas [L v 601 sq.], Euagr. 4, 48, allocutionem synodi sextæ [L vi 1052], Photium de synodis [ep. 1, 18[15]], canones Arabicos, hi omnes huc non pertinent facileque ex ipsis quintæ synodi actis græcis et integris explicantur.

Hæc omnia quæ numeris 1—7 signaui, tempore Gregorii I propter schisma episcoporum Histriæ ex trium capitulorum causa exortum ab homine quodam orthodoxo collecta esse per se patet, neque tamen ex registris pontificalibus; desunt enim temporis notationes in Pelagii epistulis. magis syllogen in ipsa Italia superiore ortam esse crediderim. neque sine ratione proœmium epistulæ Vigilii recisum esse uidetur, ne nomen odiosum causæ orthodoxæ noceret, quæ ratio curiæ quidem Romanæ contraria, ab orthodoxia tamen prouinciali minime aliena erat. quæ iam secuntur, aliunde addita sunt:

f. 54[u]. INCIPIT SERMO $\overline{\text{SCI}}$ AVGVSTINI DE ADAM ET FRVCTV ARBORIS. Inc. *In ueteri testamento id est in Genesi legimus* — des. *absentiam procuret.* SERMO $\overline{\text{SCI}}$ AVGVSTINI DE ADAM ET FRVCTV ARBORIS EXPLICIT.

f. 56[r]. INCIPIT ALIVS DE QVO SVPRA. Inc. *Debitum curo persoluere sermonem* — des. SERMONES $\overline{\text{SCI}}$ AVGVSTINI DE ADAM ET FRVCTV ARBORIS $\overline{\text{EXPLNT}}$: uterque sermo in unum coniunctus inuenitur in editionis Benedictinæ t. v appendice inter spurios cl. I 1.

f. 58[r]. $\overline{\text{DO}}$ AMABILI THOMATI $\overline{\text{PRBO}}$ INNOCENTIVS $\overline{\text{EPS}}$ MARONIAE CIVITATIS IN $\overline{\text{DNO}}$ SALVTEM. est uersio latina epistulæ græcæ quam Innocentius episcopus Maroneæ scripsit ad Thomam presbyterum Thessalonicensem de collatione quam Iustiniani imperatoris iussu episcopi Hypatius Ephesi, Iohannes Bizyæ, Stephanus Seleuciæ, Anthimus Trapezuntis, tum nondum Seueri assecla, Innocentius Maroneæ (Demetrius enim Philipporum propter ægritudinem adesse non poterat) cum episcopis partis Seuerianæ Sergio Cyrrhi, Thoma Germaniciæ, Philoxeno Dolichæ, Petro Theodosiupoleo

[1]) Lepido casu accidit Monumentorum Germaniæ editoribus, ut Pelagii epistulas tres ex codice 1682 loco inepto recenserent, in Gregorii epistularum appendice, nullam aliam ob causam nisi propter fabulam illam de tertia epistula, quam supra refutaui, decem uero episcoporum ad Mauricium Mauriciique ad Gregorium epistulas, quas non minus inepte Gregorii registro inculcauere, ex Baronii editione repeterent, quoniam codex inueniri non potuisset. sed in ipso codice 1682 secuntur Pelagii epistulas. luculento exemplo demonstratur quam sit peruersum propter ficticium quendam ordinem chronologicum codicum collectiones traditas neglegere atque perturbare. altera res est editio philologice instituenda, altera regesta in historicorum usum confecta.

[Resainæ], Iohanne Constantinæ [= Tellæ], Nonno Circesii habuerunt. de eadem collatione referunt etiam qui fertur Zacharias 9, 15 [= Land, Anecd. Syr. 3, 273 sq.], apud quem syriace uersa extat chartula illa de fide, quam allegant Orientales p. 170, 25, et Elias Darensis in Vita Iohannis Tellensis syriace conscripta p. 38 sq. Kleyn., qui errore non sex, sed octo episcopos ab imperatore uocatos esse narrat; quædam ex argumentis quæ Seueriani protulerunt, in catena syriaca codicis Add. Mus. Britann. 12155 f. 110ᵘ—111ᵘ seruata esse notauit Kleyn [*Het leven van Iohannes van Tella door Elias* p. XI]. ipsum collationis tempus nusquam traditum est, tamen computatione satis probabiliter definiri potest. antecessit Seueri itineri Constantinopolitano quod ind. XIII = 534/5 factum esse dicit Zacharias l. c. [p. 279 Land], secuta est uero seditionem Hypatii et Pompei a. 532, sicut ex ordine narrationis apud Zachariam sequitur atque ex ipsa re elucet; inde ab illa enim Iustinianus Theodoræ, quæ tunc imperium seruauit, consilia in rebus ecclesiasticis secutus est, dum post Seueri profectum et Agapeti aduentum a. 536 rationes mutauit, maxime ne ecclesiæ Romanæ fauore in bello contra Gothos gerendo priuaretur. accedit quod Hypatius et Demetrius Iustiniani litteras ad Iohannem papam II d. 6. Iun. 533 datas Romam pertulerunt [cf. supra p. VIII] ibique commorati sunt, dum papæ responsionem d. 25. m. Mart. 534 reportauerunt [Coll. Auell. 84, 29]. quoniam Hypatius Ephesi erat, quando ad collationem uocabatur [p. 169, 8], apparet iter Romanum Constantinopolitano esse posterius, procliuis uero est coniectura Hypatium et Demetrium ex ægritudine restitutum post collationem ab imperatore Constantinopoli Romam missos esse. ex his omnibus sequitur collationem aut sub finem a. 532 aut priore parte a. 533 esse habitam. edidi Innocentii epistulam hoc loco propter argumenti affinitatem et quia eodem codice seruata est quo septem illa scripta; neque uero eidem collectioni eam tribui uelim. nam uel ex re orthographica potest concludi eam ex alio codice esse desumptam; ante y non sicut illic k, sed c scribitur. præterea ipsa argumenta ab Hypatio contra Seuerianos prolata Cyrillo parum nimisque Hibæ fauent quam ut huius epistulæ lectione damnatio trium capitulorum commendetur. unde tamen epistula in hunc codicem delata sit, prorsus incertum est.

Post hanc interruptionem continuatur materies Augustiniana:

f. 73ʳ. INCIPIVNT RESPONSIONES AD EXCERPTA QVAE DE GENVENSI CIVITATE SVNT MISSA. CAMELLO ET THEODVLO VENERABILIBVS PRAESBITERIS PROSPER. IN LIBRIS BEATAE MEMORIAE AVGVSTINI EPI QVORVM TITVLVS EST DE PRAEDESTINATIONE SCORVM quædam scitatem uram.

f. 82ʳ. EPISTOLA GENERALIS SEV APOLOGETICVS CONTRA IOHANNEM RAVENNATEM EPM. Inc. *Magister gentium beatus Paulus*; in fine ab ipso libelli scriptore excerpta ex Gregorio magno adnexa sunt. de libello, ni fallor, inedito et satis memorabili, ab his tamen rebus alieno et ad tempora recentiora pertinenti, spero Gerardum filium aliquando acturum esse.

7. De tomi a Proclo ad Armenios destinati codicibus et uersionibus

Appendicis loco adiunxi Procli tomum ad Armenios [1]) Iohannisque papæ II epistulam ad Auienum, Cassiodorium, quem secundum æqualium consuetudinem nomine proprio Senatorem appellat, aliosque, quia hae scriptiones argumento artissime cum Maxentii libellis et collectione Nouariensi conexæ sunt neque ita certis collectionibus inhærent, ut

[1]) De huius libelli historia latius egi in opusculo *Concilstud. II* [*Schrift. d. Straßb. Wiss. Gesellsch. XX*]. scriptum esse a. 435 auctor est Dionysius in uersione.

in illarum editione aptiorem locum teneant. concedo tomum Procli in duobus Actorum Ephesinorum codicibus inueniri, Atheniensi [A] et Vindobonensi theol. gr. 40 [C], de quibus in illorum editione accuratius agendum erit. sed præterea seruatus est et in codice monophysitico Vat. 1431 [V] f. 233^{u}—241^{u}, quem accurate descripsit Lietzmann [*Apollinaris v. Laodicea* 1, 98], et in duobus codicibus miscellaneis, qui ex nulla possunt deriuari collectione, Parisino 1335 [P] et Bodleiano Auct. E 4 18 [O], qui partem alteram libelli omittit[1]). iam si in ipsum libelli textum inquisiueris, facile inuenies codices non ita distribuendos esse ut AC, codices Actorum Ephesinorum, altera parte stent, altera ceteri, sed O peculiarem locum obtinere quippe qui pessime descriptus sit ex optimo exemplari, cuius lectiones sæpe uersionibus latina et syriaca confirmantur, ceteros uero, ACPV, artissime inter se cognatos alteram præbere recensionem sæpe, quamuis non semper, codicis O archetypo inferiorem. unde mihi quidem sequi uidetur tomum antiquitus collectionibus Actorum Ephesinorum non infuisse, sicut ne Vaticanæ quidem uel Seguierianæ inest, sed postea in hanc uel illam ex ista recensione ACPV esse intrusam. ex codice editus est bis, primo a. 1528 a Sichardo in Antidoto contra diuersas fere omnium sæculorum hæreses, deinde a Vincentio Riccardo Romæ 1630. hic Vaticanum codicem adhibuit, ille gemellum codicis Atheniensis. eius enim plurimæ lectiones singulares in Sichardi editione redeunt: p. 190, 31 ἄλλος: ἄλλοσ θσ̄ CPV; p. 191, 21: λόγου: θῡ λόγου CPV; ibid. ἑνὸς δὲ ὄντος τοῦ: ἑνόσ τε ὄντοσ τοῦ τε PV ἑνὸσ ὄντοσ τοῦ τε C; p. 192, 20 ἁμαρτημάτων τὸν κόσμον: τὸν κόσμον ἁμαρτημάτων CPV; p. 192, 24 τῆς γῆς: γῆσ CPV; p. 192, 24/25 ἀνθρώποις: τοῖσ ἄνοισ CPV; p. 192, 34 ὁ χριστός: χσ̄ CPV; p. 193, 19 δὲ τόκου: τε τόκου CPV. sunt tamen paucæ codicis A lectiones quæ in Sichardi editione non inueniuntur: p. 192, 13 ἡ ἀκρόπολις A: ἀκρόπολις CPV Sich.; p. 192, 15 αὐτὸν A: ἑαυτὸν Sich. ἑαυτὸν CPV; p. 193, 16 τεκούση A: τικτοῦσι Sich. τικτούση CPV; p. 193, 32 φριττέσθωσαν A: φριττέτωσαν CPV Sich.

Dionysium monachum tomi Procli uersionem latinam euulgasse, postquam Iohannes papa II fidei formulas ab Iustiniano propositas litteris recepit d. 25. Mart. a. 534 datis, supra [p. XVII] exposui. uersionis codices sunt nr. 341 bibliothecæ Parisinæ Armamentarii pars tertia, quam descripsi in appendice libelli *Concilstud. II* [*Schrift. d. Strassb. Wiss. Gesellsch. XX*], nr. 16331 bibliothecæ Parisinæ Nationalis, quem accurate me alio loco descripturum esse promitto — ipsum enim non uidi phototypis tantum foliorum quibus uersio Dionysii continetur, usus atque notationes inuentarii parcissimæ sunt —, denique codex a Sichardo adhibitus.

Versionem syriacam [S] ex codice Mus. Brit. Add. 14557 Bedjan publicauit in appendice editionis libri Heraclidæ; ibi [p. 594—596] præmissus est libellus Armeniorum cui Proclus tomo respondit. quem, quoniam nusquam alibi seruatus est, hoc loco propono a me Græce uersum:

Ἀντίγραφον λιβέλλου δοθέντος παρὰ ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων ὄντων ἐν τῇι Μεγάλῃι Ἀρμενίαι Πρόκλωι ἐπισκόπωι πιστῶι Κωνσταντινουπόλεως περὶ τῶν Θεοδώρου Μοψουεστίας βιβλίων

Τῶι ἁγιωτάτωι καὶ θεοφιλεστάτωι ἐπισκόπωι τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας Πρόκλωι παρὰ Λεοντίου καὶ Ἄβελ[2]) πρεσβυτέρων τῆς Μεγάλης Ἀρμενίας καὶ τῶν μεθ' ἡμῶν ἀδελφῶν. Ἡμεῖς μέν, ὦ ἁγιώτατε, κατὰ τὴν τῶν πατέρων παράδοσιν τῶν ἐπισκόπων τῶν ἐν Νικαίαι πιστεύομεν καὶ ὁμολογοῦμεν τὴν ἀληθῆ καὶ ὀρθὴν ὁμολογίαν· ἐπεὶ δὲ τινὲς τῶν Ἀνατολικῶν πρὸς ἡμᾶς παραγενόμενοι ἠβουλήθησαν ἡμᾶς ταράξαι ὡς ἀνθρώπους ἁπλοῦς, φέροντες μετ' αὐτῶν Θεοδώρου συγγράμματα τοῦ γενομένου Μοψουεστίας

[1]) De hoc codice egit J. Remy in *Rev. de l'instr. publ. en Belgique 55.*

[2]) Cf. Innocent. Maron. ep. p. 68, 19.

ἐπισκόπου, ὃς καθὰ ἐμάθομεν παρὰ γραμμάτων τοῦ ἁγιωτάτου Ῥαββούλα ἐπισκόπου Ἐδέσσης καὶ Ἀκακίου Μελιτηνῆς ἀκριβῶς διδαξάντων διαφθείρας ἦν καὶ συγχέας τὴν ἀσύγχυτον πίστιν, ἔνιοι δὲ ἀπὸ Κιλικίας πρὸς ἡμᾶς ἐλθόντες ἐμέμψαντο τῶι ἁγιωτάτωι Ἀκακίωι ἐπισκόπωι Μελιτηνῆς καὶ τῶι θεοφιλεστάτωι Ῥαββούλαι ἐπισκόπωι Ἐδέσσης λέγοντες δι' ἔχθραν καὶ μῖσος αὐτοὺς παραιτῆσαι τὰ Θεοδώρου βιβλία, διὰ τοῦτο ἅπασι τοῖς ἁγιωτάτοις ἐπισκόποις ἔδοξε παρὰ τῆς θεοφιλείας σου μετὰ πολλῆς βουλεύσεως καὶ φροντίδος ἡμᾶς ἐνθάδε πεμφθέντας ἀκριβῶς πυθέσθαι εἰ ἐκεῖνα τὰ συγγράμματα καὶ τὰ ἐκ τῶν συνταγμάτων ὄντως εἴη διεστραμμένα[1]). δεόμεθα τοίνυν σου ἵν' ἡμᾶς ἀξιώσηις γραμμάτων ἐξ ὧν ἡμεῖς καὶ οἱ πέμψαντες μαθησόμεθα εἰ συγκαταθέσθαι χρὴ τοῖς ἀπὸ Κιλικίας παραγενομένοις καὶ ἐνεγκοῦσι τὰ Θεοδώρου συγγράμματα ἢ τοῖς τῶν ἁγιωτάτων Ῥαββούλα καὶ Ἀκακίου ἐπισκόπων γράμμασι προσέχειν τὸν νοῦν. προσέτι δὲ καὶ ἀντίγραφον τῶν Θεοδώρου συνταγμάτων ἔχομεν μετὰ χεῖρας, ὃ δεόμεθα σου ἵν' ἴδηις εἰ ἀρέσκει τὸ ἐν αὐτῶι γεγραμμένον, ἵνα κατὰ τὸ δόξαν τῆι ἁγιότητί σου ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ παιδία τὰ ἐν Μεγάληι Ἀρμενίαι, πᾶς ὁ τῆς ἁγίας ἐκκλησίας λαός, κατηχηθῶσι τὴν πίστιν τὴν ἐκ παραδόσεως βεβαίως παρὰ Ῥωμαίοις ἐκτεθεῖσαν καὶ ἔτι χάριτι θεοῦ καὶ οἱ ἐλθόντες πρὸς τὸ πλανῆσαι ἡμᾶς ἐκ Κιλικίας διὰ τῶν τῆς πίστεώς σου γραμμάτων ἐπανορθωθέντες ἀπὸ ἐκείνου τοῦ ἀνατροπέως ἀποστρέψωνται καὶ τῆι ἀποστολικῆι πίστει τῆι διωρισμένηι παρὰ τῶν τριακοσίων καὶ δέκα ὀκτὼ πατέρων μετὰ κρίσεως προστεθῶσι καὶ αὐτοί· ἣν καὶ ἡμεῖς ὁμολογοῦμεν, ἵν' ἐκείνην ἔχοντες ἐν μιᾶι διανοίαι καὶ μιᾶι ὁμοφροσύνηι ὡς ἀληθῶς ἀδελφοὶ καὶ μέλη σώματος πολιτευσώμεθα μετὰ πάσης εἰρήνης μετ' ἀλλήλων καὶ μήτε διαταρασσώμεθα καὶ ⟨μετὰ⟩ τῶν ἐναντίων δοκούντων ἐν ὁμονοίαι γενώμεθα ὁμολογοῦντες ἕνα κύριον καὶ μίαν πίστιν ἀληθῆ βεβαιωθεῖσαν ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν. μεμνήμεθα τῆς θεοσεβείας σου.

Præclare hoc documento Tillemontii coniectura confirmatur qua illum libellum qui in Actis synodi quintæ loco ex tomo excerpto præmittitur, eum esse negauit, cui Proclus responderet; cf. *Mémoires* 14, 791 et *Concilstud.* 2, 27.

Hanc tomi uersionem syriacam, non ipsum exemplar Græcum fœde Acephali interpolauerunt [Σ], quorum ut rationes paterent, grauissimas mutationes Græce uersas textui supposui: talia enim Græce rectius uerti quam Latine non negant nisi et rerum et linguarum imperiti. quam practerea in codice Add. Mus. Brit. 12156 uersionem extare a SΣ diuersam testatur Wrightii catalogus p. 644, ea nondum in lucem emissa est.

8. De Iohannis papae II epistulae codicibus

Finem facit epistula quam Iohannes papa II paulo postquam litteras [Coll. Auell. 84] d. 25. m. Mart. 534 ad Iustinianum dedit, ad uiros illustres destinauit, quos senatores Romanos et in comitatu regis Athalarici Rauennæ fuisse docte Usener [Comment. in honorem Mommseni p. 765 sq. = *Kl. Schr. IIII 151 sq.*] demonstrauit. illi enim cum ægre ferrent quod papa et rege et se ipsis insciis cum imperatore tractauisset, ab illo postularunt ut quæ ad Iustinianum scripsisset, secum communicaret. qui uerbis et argumentis admodum contortis se excusauit; se olim paginale alloquium ad illos dirigere uoluisse, ubi primum dogma a cuncta ecclesia acceptum esset, sed dogmatis exemplar nondum omnibus locis scripturarum munitum esse et exemplaria epistulæ ad imperatorem destinatæ prius transcribi non potuisse. iam uero postquam se epistulam et dogma mittere iussissent, se non ea quidem ipsa, tamen breuiarium quoddam eorum ad illos destinare.

Epistulam præter Sichardi editionem in duobus codicibus inueni, nr. 351 bibliothecæ Parisinæ Armamentarii inter Augustini et Ambrosii scripta et altero satis antiquo,

[1]) Cf. Innoc. p. 68, 13 sq.

Montepessulano 308, quem quoniam uiri qui bibliothecæ celeberrimæ illius ordinis medicorum præsunt, qua solent liberalitate Friburgiam miserunt, accurate describere possum. quod eo libentius faciam, quo codex ex eo genere librorum est parum noto, quo collectiones libellorum fidei siue excerptorum ad fidem pertinentium continentur.

Codex olim fuit monasterii cuiusdam oppidi Lingonum [*Langres*], tum in bibliothecam Buherianam Diuionem translatus, inde sicut plurimi codices a Buheriis collecti ad ordinem medicorum Montepessulanum perucnit. continet post primam paginam difficilem lectu et excerptis quibusdam impletam ab ipsa codicis collectione alienis

f. 1ᵘ. sine titulo Ambrosii ad Gratianum de fide libros II priores, inc. *Regina austri uenit audire sapientiam.* des. *fidei suæ tropea mereatur.*

f. 28ʳ. INCIPIT DE INCARNATIONE DNI. LIBER SCI AMBROSII. Inc. *Debitum curo soluendum.* des. *per omnia penetrans spirituum intellegibilium.* EXPLICIT LIBER SCI AMBROSII DE INCARNATIONE DNI.

f. 41ᵘ. SENTENTIAE SCI AMBROSII EPI DE FIDE. SVMPTAE EX LIBRIS EXPLANATIONIS EVGLII SECVNDVM LVCAM. Inc. *Nec quisquam putet nos potestatis.* des. *in xpo utique honoratur et caro.*

f. 69ᵘ. OMELIA SCI AVG DE SYMBOLO ET DITATE ET OMNIPOTENTIA PATRIS. Inc. *Ostendimus fratres dilectissimi ut ura certe dilectio recordatur.* des. *studium perficere dignetur cui est honor etc.* est t. V editionis Maurinæ appendicis sermo 237.

f. 70ᵘ. ITEM EIVSDEM DE DNO NRO IHV XPO QVOD ABSQVE INITIO SIT CV PATRE SECVNDV DITATE QVI SCDM HOMINE NOBIS A CERTO INITIO NATVS EX VIRGINE EST. Inc. *Huc usque fratres dilectissimi de do patre in quem creditis.* des. *gratia sua adiutos dignetur adducere. cui est gloria* etc. ibid. sermo 238.

f. 72ᵘ. ITEM EIVSDEM DE SYMBOLO ET DE SPV SCO QVOD EIVSDEM SIT SVBSTANTIAE ATQVE DITATIS CVIVS E PAT ET FILIUS. Inc. *Ordinem symboli frs dilectissimi in quo totius fidei.* des. *unum dm esse dicamus. cui est honor* etc. ibid. sermo 239.

f. 74ʳ. ITEM EIVSDEM DE EO QVOD NEOFYTIS EX OLEO SCO AVRES A SACERDOTIBVS ET NARES INLINIVNTVR. Inc. *Omnis quidem di sermo frs krmi.* des. *ex ura uitæ scitate conscendat per dnm* etc. t. VI p. 1207 Migne.

f. 76ʳ. ITEM EIVSDEM DE MYSTERIO ET SCITATE BAPTISMATIS. Inc. *Promisimus primo tractatu.* des. *non uult mundatos iterum sordidari. huic gloria* etc. t. VI p. 1209 Migne.

f. 78ʳ. ITEM EIVSDEM DE VNCTIONE CAPITIS ET DE PEDIBVS LAVANDIS. Inc. *Huc usque de mysteriis locuti sumus.* des. *do adiuuante uos in scis operibus ipsius dni nri ihu xpi gratia cui e gloria* etc. t. VI p. 1211 Migne.

f. 80ʳ. SCI AVGVSTINI AMMONITIO AD INFANTES AD ALTARE DE SACRAMENTO. Inc. *Hoc quod uidetis in altare di.* des. *non mysterium accipit pro se sed testimonium contra se.* Augustin. sermo 272, qui adfertur a Fulgentio in ep. ad Ferrandum I [12] = Gallandi, bibl. patr. t. XI 325.

f. 80ᵘ. HIC SVBIVNGVNTUR VERBA SCI FVLGENTII AD CONSVLTA FERRANDI DIACONI. Inc. *Arbitror sce frater disputationem nostram* des. *sacramentum significat inuenitur. ora pro nobis semper uegetatus fortis sce in xpo et uenris fr.* Fulgent. l. c. p. 326.

TRACTATVS SCI AVGVSTINI EPISCOPI DE SIMBOLO. Inc. *Pro modulo etatis rudimentorumque nostrorum* des. *eius confessione tamquam signo dato xpianus fidelis agnoscitur.* Augustini sermo 214.

f. 85ʳ. INCIPIVNT FIDEI CATHOLICAE INSTRVMENTA EXCERPTA DE LIBRIS SCI FVLGENTII EPI ET CONFESSORIS CONTRA GESTA QVAE ADVERSVS EVM FABIANVS HERETICVS FALSA CONFINXIT. Inc. *Miror autem cum ex illis nominibus.* des. *hæc igitur et his*

similia si recte cogitaueris rectam fidem de sco spu mox habebis. edidit ex hoc ipso codice P. F. Chifflet in libro Scriptores v ueteres de Fide Catholica a. 1656.

f. 138r. *Leo eps flauiano epo constantinopolitano. lectis dilectionis tuæ* = ep. 28.

f. 142r. ITEM EPLA PAPAE LEONIS AD IVLIANVM EPM COENSEM. *Dilectissimo fri iuliano leo. Licet per nostros* = ep. 35.

f. 143u. EPLA SCISSIMI ARCHIEPI ROMAE LEONIS AD FAVSTVM MARTIANVM ET RELICOS ARCHIMANDRITAS CONSTANTINOPOLIS. *Dilectissimis filiis fausto et marciano et reliquis archimandritis leo eps. Cum propter causam fidei* = ep. 32.

f. 144r. SCISSIMI ARCHIEPI ROMAE LEONIS EPLA SCRIPTA AD SECVNDVM CONCILIV EPHESENV CONTRA EVTHYCEN; QVAE PERDVCTA QVIDEM EST, OCCVLTATA VERO PRO EO QVOD NON FVERIT CCESSA PVBLICARI EPIS A DIOSCORO. *Religiosa clementissimi principis fides* = ep. 33.

f. 145r. EPLA PETRI EPI RAVENNATIS AD EVTHYCEN PRBM SCRIPTA. *Dilectissimo et honore digno filio euthyci prbo petrus eps rauennæ. Tristes litteras tuas* = nr. 25 inter epistulas Leonis.

f. 145u. RESCRIPTVM DE FIDE FACTV MANV PROPRIA FLAVIANI ARCHIEPI CONSTANTINOPOLITANI DATV AB EO POSCENTI IMP. *Flauianus eps constantinopolitanus piissimo et amatori xpi impri nro theodosio salutē. Nihil ita conuenit.* L IIII 15.

f. 146r. DEFINITIO FIDEI CATHOLICE SYNODI CALCHEDONENSIS DCXXX PATRVM. *Sca et magna et uniuersalis synodus — subter annexa.* DNS NRT *et saluator ihs xps notitiam fidei.* est uersio Rustici.

f. 148r. ITEM EIVSDEM CONCILII. Inc. *Dixit fides credo in unu dm patre ompm et in ihm xpm filiu dī.* des. *gregorii ad cledonium epistulā ubique proferimus; et quid oportet plura dicere.* excerptum ex allocutione synodi Chalcedonensis ad imperatorem Marcianum. L IIII 821—825.

f. 149u. ITEM. Inc. *Dolose proposuit eutyches synodum scoru patru quæ in nichæa facta est.* des. *sci patres autem qui post ipsos fuerunt explanauer dicentes de spu sco et maria uirgine.* excerptum est ex prima actione synodi Chalcedonensis L IIII 135.

f. 150r. EX EODEM CONCILIO. Inc. *Exemplar expositionis symboli quam eos qui nunc in primis imbuuntur ecclesiastici dogmatis diligentia aut ex aliquo uolunt heretico errore ad ueritatem conuerti doceri et confiteri oportet. credimus in unum deum patrem sempiternum.* des. *resuscitans eum a mortuis. hæc est ecclesiasticorum dogmatum doctrina et omnis qui his contraria sapit. anathema sit; omnis qui salutarem penitentiam non suscipit. anathema sit; omnis qui non celebrat scm diem paschæ secundum scæ catholicæ ecclesiæ statuta. anathema sit.* hanc *doctrinam* a gestis Chalcedonensibus alienam esse constat; unde tamen desumpta sit, nondum inueni.

f. 150u—152u. 161r—162u. SYNODVS CCRVM EPISCOPORVM *habita aduersus nestorium constantinopolitanum episcopum; Qui purū hominem ex sca uirgine maria natum asseruit, ut aliā personam faceret carnis. aliam dītatis; Nec unum xpm in uerbo dī et carne sentiret. sed separatim atque seiunctim. alterum filium dī. alterum hominis prædicaret. Conuenit autem hæc synhodus theodosio iuniore ter decies et ualentiniano ter consulibus era ccccxviii; Cui synhodo præsedit beatissimus quondam cyrillus alexandriæ eps qui cum omni concilio ad eundem nestorium hæc synodalia decreta transmisit. Credimus in unum dm,* sequitur symbolum Nicænum. *Sequentes itaque per omnia scorum patrum confessiones.* est Cyrilli epistulæ synodalis ad Nestorium et XII capitulorum uersio quæ falso dicitur Marii Mercatoris [p. 360 sq. Baluze] ex collectione Hispana siue Hadriana desumpta; subscripta est EXPLICIT EPLA CYRILLI EPISCOPI DIRECTA AD NESTORIVM CVM CAPITVLIS XII SVBDITIS.

f. 162ᵘ. ITEM EX EPLA EIVSDEM AD SVCCESSVM EPM ISAVRIAE DIOCAESARIENSIS. Inc. *Quia uero in ipso commonitorio tuo.* des. *neque scorū patrum quisquam sensit aut docuit neque nos ita sentimus.* est excerptum ex Dionysii exigui uersione epistulæ prioris Cyrilli ad Successum [Antidot. adu. hæres. Basileæ 1528 f. 171ᵘ sq.].

f. 163ᵘ. EX EPLA SCISSIMI IVLII QVONDA EPI ROMANI AD PROSDECIVM. *Prædicatur uero ad supplementum* etc.

EX EPLA FELICIS EPI ROMANI ET MARTIRIS AD MAXIMIANVM EPM ET CLERICOS ALEXANDRIAE. *De incarnatione uero uerbi* etc.

SCISSIMI GREGORII MAIORIS EPI NANZANZENI EX EPLA AD CLEDONIVM. *Nec decipiant homines neque decipiantur.* sunt excerpta ex testimoniis aduersum Nestorium in prima synodi Ephesinæ actione prolatis, desumpta ex uersione Actorum Chalcedonensium L IIII 287. 288. 289.

f. 164ʳ. EX CONCILIO CALCHID. *Hilarus diac romanus interpretante eum florentio epo lyddæ d*(ixit): *Gloriosissimi et xpianissimi nri impr — quas suscipere et recenseri præcipite.* est excerptum ex synodi Ephesinæ alterius gestis, ex uersione Actorum Chalcedonensium desumptum. L IIII 122.

f. 164ᵘ. *Agatho papa ex rogatu constantini heraclii et tiberii principium* [sic] *piissimorum — sexta hæc de qua in presenti diximus.* est prœmium historicum de sexta synodo nescio unde desumptum.

f. 165ʳ—168ᵘ. 153ʳ—154ᵘ. DEFINITIO ORTHODOXAE FIDEI QVAE CONSTIVTA EST IN SCA ET VNIVERSALI SEXTA SYNODO CONSTANTINOPOLI IN PALATIO QVI APPELLATVR TRVLLVS. Inc. *Scā magna et uniuersalis synodus — decreuit quæ habentur in subditis. Vnigenitus dī patrisque filius et uerbum qui per omnia similis nobis — si autem monachi fuerunt uel layci, etiam anathematizari eos. Credimus in patrem et filium et spm scm trinitatem in unitate.* des. *et quos refutarunt atque anathematizar anathematizamus.* excerpta sunt ex sextæ synodi definitione [L VI 1020—1028] et ex edicto Constantini imperatoris de hac ipsa synodo [L VI 1088—1096].

f. 154ᵘ—160ᵘ. 169ʳ—169ᵘ. INCIPIT DE DVABVS NATVRIS VNIVS DNI NRI IHV XPI SCI GELASI PAPAE ROMANI CONTRA EVTHICIANISTAS ET NESTORIANISTAS. Inc. *Necessarium fuit ut quia multos.* des. *recensita testantur in subditis.* EXPLICIT LIBER DE DVABVS NATVRIS DNI NRI IHV XPI. est tractatus Gelasii de duabus naturis [Epist. pontt. ed. Thiel p. 530 sq.], quem primus edidit Sichardus in Antidot. adu. hær. f. 230ᵘ sq. desunt in codice testimonia quæ Gelasius libro subiunxit.

f. 169ᵘ. *Presbyteris diaconibus archimandritis et cuncto ordini et plebi per illiricum et dardaniam et utramque daciam constitutis. symmachus eps urbis romæ. Quod plebi cupimus fieri.* des. *custodiat frs krmi.* EXPLICIT = Coll. Auell. 104. codicem non nouerat Guentherus.

f. 171ʳ. INCIPIT EPLA PAPAE SYMMACHI AD ANASTASIVM IMPERATOREM. Inc. *Ad augustæ memoriæ gratianum.* des. *persequi qui est prauitatis inmunis.* EXPLICIT. est ep. Symmachi 10 [p. 700 Thiel].

f. 174ʳ. INCIPIT EPISTOLA CONSOLATORIA DATA AB ANTONINO EPO CONSTANTINIENSI AD ARCADIVM PRO FIDE ORTHODOXA IN EXILIVM TRVSVM A GENSIRICO REGE VANDALORVM. Inc. *Perge fidelis anima perge.* des. *quæcūque cōmittere potuisti peccata.* epistulam primus edidit Sichardus in Antid. adu. hær. f. 241ʳ sq.

f. 176ʳ. Inscriptio detrita est; sequitur epistula Iohannis papæ quam edidi.

f. 177ᵘ. Inscriptio præter EPLA detrita est. Inc. *Gregorius quirico epo et ceteris in hiberia* [sic] *catholicis epis. Quos diuidunt loca.* des. DAT DIE.. KL IVL INDICT... Gregor. ep. XI 52 [JK 1844]. plurima detrita et lectu difficilia sunt.

f. 178u. FIDES SCI PELAGII PAPAE. Inc. *Credimus in unum dm patre.* des. *sca et uni uersalis eccla di.* edidit hanc confessionem Pitra in Spicileg. Solesm. 4 p. XII sq. ex codice Vossiano q. 122; quam ineptis ampullis demonstrabat coniecturam hæc a Vigilio conscripta esse et infeliciter probarunt editores regestorum Jaffeanorum [nr. 908], ea codicis Montepessulani inscriptione refutatur. continuatio quæ illic extat [p. XV], inde a uerbis *Secundum igitur ipsius domini doctrinam* deest in Montepessulano. composita est hæc confessio ex Pelagii I epistulis XVI [JK 946] et VII [938].

f. 180r. EXEMPLAR PRECVM [litteris detritis fere totis]. Inc. ..... *imperatori ex do aug et principi iustino xpianissimo — prouinciæ siriæ. haurite aquas.* des. *et..publice disciplina.* Coll. Auell. 232a. codicis a Guenthero non adhibiti usus non magnus est; fere omnia enim perierunt.

fol. 181r. HORMISDA IVSTINO AVG [litteris detritis fere totis]. Inc. ....*quæ ad unitatem eccle pertinentia.* finis periit. Coll. Auell. 236.

Restat ut omnibus bibliothecarum præfectis hoc loco debitas gratias agam, qui me uel ipsis codicibus uel phototypis missis liberaliter adiuuerunt, præcipue uero Aemilio Iacobs amico Friburgensi cuius doctrinæ operæque plurimum me debere libenti animo profiteor.

Argentorati, mense Iunio a. XIIII h. s.

E. Schwartz

IOHANNIS MAXENTII LIBELLI

L = Codex Laudianus miscell. 580 bibliothecae Bodleianae s. VIIII.

f. 2r INCIPIT LIBELLVS FIDEI OBLATVS LEGATIS APOSTOLICAE SEDIS CONSTANTINOPOLIM QVEM ACCIPERE NOLVERVNT SVSCEPTVS EST VERO ROMAE A BEATO PAPA HORMISDA ET IN CONVENTV EPISCOPORVM SIVE TOTIVS ECCLESIAE NEC NON ETIAM OMNIVM SENATORVM LECTVS CATHOLICVS EST PER OMNIA ADPROBATVS

Migne PG 86,75 1 Dominis uiris beatissimis Germano et Iohanni episcopis, Felici et Dioscoro diaconis, Blando presbytero et universae legationi apostolicae sedis libellus ab exiguo Maxentio et omnium qui mecum sunt. Quoniam nonnulli uidentes nos contra eos 76 qui inimico proposito uenerabilis Chalcidonensis concilii fidem nituntur euertere, patrum proferre sententias et nouis prauorum argumentationibus uerbis catholicis obuiare, augmentum aliquod nos in fide facere iudicant aut certe contra statuta uenire concilii, necessario credidimus probabilibus documentis hanc inconuenientem ab eorum animis 77 expurgare opinionem, docentes nullatenus esse contrarium, si ex eorum patrum sententiis quos ipsa recepit synodus, falsam docuerimus hæreticorum esse sententiam, qua eam quasi contraria atque inconvenientia docere his quæ ante se fuerunt conciliis temptant adstruere.

2 Et primo quidem catholicam fidem augmentum aliquod posse recipere inprobum est credere, quia cum sit perfecta et plena in omnibus, augmentum recipere non potest; hoc enim sine dubio augmentum recipit, quod inperfectum est. si autem non de intellegentia fidei, sed de uerbis agitur, hoc non est semper contrarium, quia aliquando explanationem fidei uerborum facit adiectio, aliquando corruptionem, quod non augmen-
f. 2v tum, | sed detrimentum est potius fidei. quapropter tunc adiectio uerborum uerenda est, quando non explanationem, sed corruptionem aut contrarietatem fidei operatur.
3 quod si omnis adiectio uerborum catholicæ fidei noxia creditur, cur beatus Cyrillus, ad destruendam Nestorii impiam interpretationem sancti symboli in concilio Efeseno tam multas sanctorum patrum sententias proferens, nullum reprehensionis dignum L III 507 sq. = M IIII 1184 sq.
4 fecisse augmentum creditur? quod si ideo augmentum fecisse non creditur, quia non in ipso sancti symboli mathemate ipsas sanctorum patrum sententias inseruit, sed eas extrinsecus proferens sincerissimum sensum eiusdem sancti symboli reddidit manifestum, æque ergo eos et de nostra paruitate conuenit iudicare, qui non in ipso termino uenerabilis Chalcidonensis concilii inserimus patrum sententias, sed eas extrinsecus contra inimicos pro ipsius defensione proferimus. sic denique beatus papa Leo etiam ⟨post⟩ definitionem eiusdem concilii coactus est, diuersorum patrum sententiis per illa quæ dicuntur ENCYCLIA, contradicentium ora obstruere et prauorum nouas adinuentiones atque calumnias dissipare. quorum etiam nos exempla sequentes,

Primus edidit Iohannes Cochlaeus post Fulgentii aliqua scripta Hagenouiae a. 1520

1 LEGATVS *L* 3 seruatorum *L* 5 iohanne *L* 6 brō *L* 8 nitur *L* 14 his qui *L* 21 fides *L* 25 multa *L* 26 fecisse¹] fecis *L* 32 post *add. Cochlaeus*

his qui errorem propriæ impietatis quasi ex auctoritate synodi confirmare nituntur et uerba simpliciter atque integre a sanctis patribus edita ad suam prauitatem conantur retorquere, conpulsi sumus sanctorum uirorum probatissimorumque doctorum sententiis armati occurrere et impias assertiones eorum per dei gratiam refutare, euidenter arguentes eos a fide sanctorum patrum eiusdemque concilii esse penitus alienos. quid enim? contra synodum et non magis pro synodo est, si contra inimi|cos Chalcidonensis f. 3r
concilii, qui eam contra sanctorum patrum fidem uenisse calumniantur, sanctorum uirorum, qui ante ipsam in ecclesia claruerunt, sententias proferentes docuerimus nihil nouum aut sanctorum patrum fidei contrarium a memorato fuisse concilio statutum? præsertim cum incipientes beatissimi patres qui in ipsa synodo conuenerunt, sensum
L IIII 566c = M VII 116a propriæ fidei explanare, ita de se manifesta uoce testentur, dicentes: »Sequentes igitur 78
6 et nos sanctissimos patres, confitemur« et cetera. qui autem retractationem concilii esse iudicant contra hæreticorum nouas adinuentiones quippiam ex libris proferre sanctorum ⟨uirorum⟩ aut id quod conuenienti ratione collectum fuerit, primo arguant beatum Cyrillum, qui, sicut superius edocuimus, perfecto et firmo sanctorum patrum manente symbolo ad destruendam impiam interpretationem Nestorii diuersorum patrum sententias protulit, et beatum Leonem, qui similiter sanctorum patrum testimoniis statuta uenerabilis Chalcidonensis synodi cum fide patrum conuenire docuit, et tum demum nos quasi retractatores concilii arguere poterunt, qui per sanctorum patrum bene pro-
7 latas sententias refellimus hæreticorum fallaciam. nemo enim recte reprehenditur retractare synodum, nisi qui de ipsius statutis iudicans, non pro ipsa, sed contra ipsam patrum proferre temptat sententias, sicut hæretici faciunt. qui autem non contra ipsam, sed pro ipsa patrum sententias proferunt, defensores sunt, non retractatores concilii. frustra ergo omnino nos synodum retractare arguunt, quos uident non
L IIII 567c = M VII 116d contra ipsam sed pro ipsa patrum proferre sententias, quia synodus alteram fidem | aut 25 f. 3v
mathema præter sanctorum patrum tradere his qui ad catholicam fidem confugiunt, prohibuit, non autem hæreticorum prauitati aut eis qui sensum eius moliuntur corrum-
8 pere, rationabilibus documentis uetuit obuiare. unde superfluum est etiam illud quod nobis obicitur quia quod synodus non dicit, nullatenus dici debere, quia multa sunt quæ non dicuntur a synodo nec in ulla scriptura canonica, et tamen cum ratio postulauerit, ea nullatenus proferre ambigimus, sicut est trinitas aut cum de patre dicimus quia ingenitus est, et alia plura. nec enim in rebus considerandum est,
de trin. 5, 7 sicut dicit beatissimus Augustinus, quid uel sinat uel non sinat dici usus sermonis
9 nostri, sed quis rerum ipsarum intellectus eluceat.

His ita se habentibus, beatissimi, ad expurgandam et auferendam ab omnium animis suspicionem, sicut iam superius præfati sumus, nunc iam qualiter de incarnatione tantum dominica sentiamus siue quid de gratia dei, non qua creamur, sed de ea qua recreamur, sapiamus, necessario uobis credidimus facere manifestum, quia nulla nobis est nunc de filii dei diuinitate, qua constat et unitus est patri et spiritui sancto, dubietas. si quid ergo in hac satisfactione fidei nostra contrarium catholicæ fidei aut sanctorum patrum traditionibus uestra sanctitas iudicauerit, instruere et emendare
10 dignetur; si autem conuenientem, propria auctoritate firmare.

Igitur sequentes in omnibus fidem sanctorum patrum, confitemur unum eun- 79
demque filium dei dominum nostrum Iesum Christum, perfectum eundem in diuinitate,

---

43—3,11 *desumpta sunt ex symbolo Chalcedonensi*

---

11 dicentur *L* 14 uirorum *add. Schw* 24 synodo *L* 35 hantibus *L* expurgandam *Schw* expugnandam *I.*

perfectum eundem in humanitate, deum uerum et hominem uerum eundem ex anima
f. 4r rationali et corpore, omousion | patri secundum diuinitatem, omousion nobis eundem
secundum humanitatem, per omnia nobis similem absque peccato, ante sæcula quidem
a patre natum secundum diuinitatem, in nouissimis autem diebus eundem propter nos
et nostram salutem ex Maria uirgine ⟨dei⟩ genetrice secundum humanitatem, unum
eundemque Christum filium dominum unigenitum, in duabus naturis inconfuse in-
commutabiliter indiuise inseparabiliter cognoscendum, in nullo naturarum diuersitate
propter unitatem perimenda, sed salua potius proprietate utriusque naturæ in una
persona unaque subsistentia concurrente, non in duabus personis partiendum aut diui-
dendum, sed unum eundemque filium unigenitum deum uerbum, dominum Iesum, sicut
ab initio nobis prophetæ de eo et ipse nos Christus erudiuit et patrum tradidit symbolum.

11 Has igitur duas naturas dei uerbi domini nostri Iesu Christi, hoc est diuinitatis
et humanitatis, naturaliter siue substantialiter secundum traditionem patrum credimus
et confitemur unitas, eo quod natura inuiolabilis dei uerbi naturæ est unita passibili,
beato Athanasio dicente: »uerbum caro, non caro uerbum factum est. uerbum c. Apollin.
autem caro factum dicitur, quia uerbi facta est caro et non alicuius hominis; hoc est, I, 10
deus homo factus est et dicitur caro, ne prætereatis carnis nomen. cur ergo non
80 sufficit uobis naturalis unitio uerbi ad propriam carnem et quia deus homo factus est?«
his congrue beatus Cyrillus ad Nestorium: »non enim«, inquit, »dicimus quod dei natura L III p. 318d = M IIII 888e
conuersa aut inmutata facta sit caro, uel quod in totum hominem, qui est ex anima et
corpore, transformata sit, sed illud magis quod ⟨cum⟩ carnem animatam anima rationali sibi
f. 4v copulauerit uerbum substantialiter, ineffabiliter inconprehensibiliter | factus sit homo
et nuncupatus sit filius hominis, nec nuda tantum uoluntate nec assumptione personæ,
sed quod diuersæ quidem naturæ in unum conuenerint, unus tamen ex utraque Christus
et filius, non euacuata aut sublata naturarum diuersitate propter unitionem.«

12 Horum igitur sanctorum patrum doctrinam sequentes, abominamur omnia eorum
deliramenta qui filium filio copulatum aut dominum domino aut alterum inhabitantem
in altero aut alterum alteri confitentur unitum secundum affectum aut gratiam aut
dignitatem aut æqualem honorem siue auctoritatem aut secundum connuncupationem
aut concordiam aut inlustrationem, siue secundum inoperationem aut personalem
factam credunt unitionem, beato Cyrillo in capitulo tertio contra Nestorium dicente: L III 407d = M IIII 1081c
»Si quis in uno Christo diuidit substantias post unitatem, sola eas societate conectens
secundum dignitatem aut auctoritatem aut potentiam, et non magis conuento ad
unitatem naturalem, anathema sit.« similiter beatus Gregorius in epistola ad
Clidonium: »Si quis«, inquit, »sicut in propheta secundum gratiam dicit inoperasse ep. 101 p. 86
deum uerbum et non substantialiter factam confitetur unitionem, sit uacuus melioris
13 inoperationis, magis autem et plenus deterioris.« unam uero duarum naturarum
81 subsistentiam siue personam, quam nobis ueneranda Chalcidonensis synodus tradidit,
nullius alterius nisi dei uerbi incarnati et hominis facti confitemur; propter quod
nec illam sententiam quam quasi contrariam quidam synodo æstimant, id est unam
naturam dei uerbi incarnatam auertimur, quia nihil aliud nisi unam subsistentiam
siue personam in duabus naturis docet unitis. unde et beatus Flauianus huius
f. 5r urbis episcopus | in libello quod de fide sua Theodosio dedit imperatori, ad ex-
cludendos eos qui sicut duas naturas, ita duas prædicant subsistentias, unam dei L IIII 16d = M VI 541b
uerbi naturam incarnatam confiteri non dubitauit, dicens: »etenim ex duabus naturis

---

2 rationale *L* 5 dei *add. Cochlaeus* genetricem *L* 7/8 diuersitatem — perimendam *L* 10 eundem *L* 14 unita *L* 21 cum *add. Schw* rationale *L* 27 inhabitatem *L* 39 incarnatio *L* 40 synode *L* 45 ex *L Coll. c. Seuer.* 34 ἐν *textus Graecus*

Christum post incarnationem ex uirgine sancta siue post adsumptam naturam humanam in una subsistentia siue persona unum Christum, unum filium, unum dominum con-
14 fitemur, et unam quidem naturam deiuerbi incarnatam non rennuimus confiteri.« quapropter impie quidam personam quidem homini, subsistentiam uero deo uerbo credunt a synodo deputatam, non quo nesciant apud synodum id ipsum esse subsistentiam quod et personam, sed ne aperte uideantur duas subsistentias aut duas personas introducere, hoc pessimo abutuntur argumento. nos autem unum et idem sentientes subsistentiam esse quod et personam, non dicimus trinitatem in Christo inhabitare, sicut Theodori Mampsuesteni et Nestorii sectatores, quasi quod extra trinitatem sit Christus; sed deum uerbum unigenitum filium patris, dominum nostrum Iesum Christum, qui pro nobis passus est carne, unum de tribus subsistentiis unius deitatis credimus
15 esse. nec enim uerendi sunt hi qui nos reprehendere temptant, dicentes eo quod trinitatem diuidere est Christum dicere unum de trinitate, cum et ex trinitate et, quod amplius est, unus trium a beato dictum sit Augustino. denique in libro Enchiridii, dum ageret de id quod dictum est »natum deum uerbum ex spiritu sancto et Maria
38 p. 211f uirgine«, inter cetera ait: »sed cum illam creaturam quam uirgo concepit et peperit, quamuis ad solam filii personam pertinentem tota trinitas fecerit (neque enim separabilia sunt opera trinitatis), cur in ea facienda solus spiritus nominatus est? an et quando
16 unus trium in aliquo opere nominatur, uniuersa opera intellegitur trinitatis?« rursus f. 5u
2,16 p. 781d in libro secundo De trinitate: »utrum«, inquit, »indiscrete deus apparuerit patribus nostris, antequam Christus ueniret in carne, an aliqua ex trinitate persona an singillatim
2,19 p. 783d quasi per uices appareat?« et iterum post pauca: »neque hic ergo«, inquit, »euidenter apparet utrum aliqua ex trinitate persona an dominus ipse trinitas, de quo dictum
Mt. 4, 10 est: dominum deum tuum adorabis, et illi soli seruies, uisus est Abrahæ.«

Sed his paulo manifestius beatus Proclus huius urbis episcopus, quem etiam 82
L IIII 826c = M VII 464d ueneranda recepit synodus Chalcidonensis, ad Armenios, cum contra Theodori blasphemias, qui quaternitatem pro trinitate impie dogmatizauit, petitus ab ipsa gente scriberet eiusdemque blasphemias refutaret, de hac sententia est loquutus, dicens: »sed sciscitaris me fortassis illum nouicium uanumque sensum seu uaniloquium, dicens quia qui confitetur eum qui crucifixus est, Christum deum, et patrem et spiritum sanctum
17 crucifixum confitetur, si una est trinitatis natura. ego autem e contrario obicio tibi et quæro: unus ex trinitate est qui crucifixus est, an alius aliquis extra trinitatem? et si quidem unus, solutum est iurgium; si autem alius aliquis, præter trinitatem quartus
Ies. 6, 2. 3 est sine dubio gloriæ dominus et ab illa glorificatione qua Serafin glorificant, existit extraneus. illa autem animalia trinitatem laudant et unitatem confitentur. hoc autem si non mendaciter docet uox illa, quomodo quartus quos non plasmauit, saluauit aut chirographum peccatorum destruxit in cruce, qui non habet potestatem peccata
18 dimittere, si non est secundum te deus?« et iterum post aliquanta: »si autem pro-

---

30—39 *non extant in tomo graeco Procli ad Armenios, sed ex alia uersione afferuntur ab Innocentio Maronita in libello qui infra editur* 26, *ubi excerpto inscribitur* EX LIBRO TERTIO DE FIDE

39—7,10. 7,11—16 *ne haec quidem in tomo ad Armenios extant, sed habet ex alia uersione idem Innocentius* [27], *inscripta* SANCTI PROCLI DE FIDE

---

3 incarnata *L* 4 quidam *Cochlaeus* quidem *L* 9 theothoriani psesteni *L* trinitate *L* 18 spiritus sanctus *Aug.* 19 operari trinitas intellegitur *Augustinus* 22 appareat *L om. Augustinus* 23 dominus *L* deus *Augustinus* quo *L* quo uno deo *Augustinus* 24 est² *L* fuerit *Augustinus* 28 impie *Cochlaeus* pie *L* 33 extra trinitatem *Cochlaeus cf. infra Innocent.* 26, ex trinitate *L* 33/34 et si — trinitatem *in mg. add. L*

Christum post incarnationem ex uirgine sancta siue post adsumptam naturam humanam in una subsistentia siue persona unum Christum, unum filium, unum dominum con-
14 fitemur, et unam quidem naturam dei uerbi incarnatam non rennuimus confiteri.« quapropter impie quidam personam quidem homini, subsistentiam uero deo uerbo credunt a synodo deputatam, non quo nesciant apud synodum id ipsum esse subsistentiam quod et personam, sed ne aperte uideantur duas subsistentias aut duas personas introducere, hoc pessimo abutuntur argumento. nos autem unum et idem sentientes subsistentiam esse quod et personam, non dicimus trinitatem in Christo inhabitare, sicut Theodori Mampsuesteni et Nestorii sectatores, quasi quod extra trinitatem sit Christus; sed deum uerbum unigenitum filium patris, dominum nostrum Iesum Christum, qui pro nobis passus est carne, unum de tribus subsistentiis unius deitatis credimus
15 esse. nec enim uerendi sunt hi qui nos reprehendere temptant, dicentes eo quod trinitatem diuidere est Christum dicere unum de trinitate, cum et ex trinitate et, quod amplius est, unus trium a beato dictum sit Augustino. denique in libro Enchiridii, dum ageret de id quod dictum est »natum deum uerbum ex spiritu sancto et Maria
38 p. 211f uirgine«, inter cetera ait: »sed cum illam creaturam quam uirgo concepit et peperit, quamuis ad solam filii personam pertinentem tota trinitas fecerit (neque enim separabilia sunt opera trinitatis), cur in ea facienda solus spiritus nominatus est? an et quando
16 unus trium in aliquo opere nominatur, uniuersa opera intellegitur trinitatis?« rursus f. 5u
2,16 p. 781d in libro secundo De trinitate: »utrum«, inquit, »indiscrete deus apparuerit patribus nostris, antequam Christus ueniret in carne, an aliqua ex trinitate persona an singillatim
2,19 p. 783d quasi per uices appareat?« et iterum post pauca: »neque hic ergo«, inquit, »euidenter apparet utrum aliqua ex trinitate persona an dominus ipse trinitas, de quo dictum
Mt. 4, 10 est: dominum deum tuum adorabis, et illi soli seruies, uisus est Abrahæ.«

Sed his paulo manifestius beatus Proclus huius urbis episcopus, quem etiam 82
L IIII 826c = M VII 464d ueneranda recepit synodus Chalcidonensis, ad Armenios, cum contra Theodori blasphemias, qui quaternitatem pro trinitate impie dogmatizauit, petitus ab ipsa gente scriberet eiusdemque blasphemias refutaret, de hac sententia est loquutus, dicens: »sed sciscitaris me fortassis illum nouicium uanumque sensum seu uaniloquium, dicens quia qui confitetur eum qui crucifixus est, Christum deum, et patrem et spiritum sanctum
17 crucifixum confitetur, si una est trinitatis natura. ego autem e contrario obicio tibi et quæro: unus ex trinitate est qui crucifixus est, an alius aliquis extra trinitatem? et si quidem unus, solutum est iurgium; si autem alius aliquis, præter trinitatem quartus
Ies. 6, 2. 3 est sine dubio gloriæ dominus et ab illa glorificatione qua Serafin glorificant, existit extraneus. illa autem animalia trinitatem laudant et unitatem confitentur. hoc autem si non mendaciter docet uox illa, quomodo quartus quos non plasmauit, saluauit aut chirographum peccatorum destruxit in cruce, qui non habet potestatem peccata
18 dimittere, si non est secundum te deus?« et iterum post aliquanta: »si autem pro-

---

30—39 *non extant in tomo graeco Procli ad Armenios, sed ex alia uersione afferuntur ab Innocentio Maronita in libello qui infra editur* 26, *ubi excerpto inscribitur* EX LIBRO TERTIO DE FIDE

39—7,10. 7,11—16 *ne haec quidem in tomo ad Armenios extant, sed habet ex alia uersione idem Innocentius* [27], *inscripta* SANCTI PROCLI DE FIDE

---

3 incarnata *L* 4 quidam *Cochlaeus* quidem *L* 9 theothoriani psesteni *L* trinitate *L* 18 spiritus sanctus *Aug.* 19 operari trinitas intellegitur *Augustinus* 22 appareat *L om. Augustinus* 23 dominus *L* deus *Augustinus* quo *L* quo uno deo *Augustinus* 24 est2 *L* fuerit *Augustinus* 28 impie *Cochlaeus* pie *L* 33 extra trinitatem *Cochlaeus cf. infra Innocent.* 26, ex trinitate *L* 33/34 et si — trinitatem *in mg. add. L*

f. 6r feras mihi«, inquit, »dicens quia qui confitetur crucifixum | deum filium, et patrem et spiritum crucifixum confitetur, super aquam scribis et super harenam ædificas. adtende igitur catholicæ fidei neruos et ablue inpudentiam tuam. quid enim est quod nos sapimus? in hac ipsa essentia qua constat et unitus est filius patri et spiritui, non dicimus eum passum, sed carne qua ex nobis et pro nobis est factus. non autem alius est factus nisi unus de trinitate, et crucifixus est carne qua factus est, et non est passus diuinitate qua unitus est patri et spiritui, ut et ipsos concrucifixos dicamus. si autem diceremus eum diuinitate crucifixum, reuera in trinitate passionem induceremus. si autem dicimus quod in carne sua passiones uerbum suscepit, confitemur quia et
19 unus est de trinitate qui passus est, et trinitatis natura inpassibilis mansit.« et iterum: »si autem incarnatus«, inquit, »non esset passus, haberet fortassis rationem uersutissima obiectio; si autem incarnatus passus est, euidenter, quoniam causa incarnationis est crux, hoc crucifixum est quod incarnatum est. si autem quod incarnatum est, crucifixum est, pater autem et spiritus non est crucifixus, unus ergo de trinitate est crucifixus; diuinitatem uero, qua communicat patri et spiritui, seruauit inpassibilem, carne autem,
20 qua ipse solus est factus, ipsa et solus idem ipse est passus.« quapropter, si quis hanc huius beatissimi patris super splendorem solis lucentem sententiam reprehendere audet, unam totius trinitatis subsistentiam, id est patris et filii et spiritus sancti, mani-
83 feste cum Sabellio credere deprehenditur, quia si secundum ipsos quicunque dixerit unum ex trinitate Christum, qui pro nobis est carne passus, diuisionem facere deprehenditur trinitatis, ergo et quicunque deum ex deo dixerit, diuisionem efficit deitatis.
f. 6v quod si deum ex deo dicere diuisionem non facit deitatis, | præsertim cum una sit deitas trinitatis, multo magis unum ex trinitate dicere diuisionem non facit trinitatis, quia non secundum id quod unus est deus et una deitas est trinitatis, sed secundum id quod
21 tres sunt, id est pater et Christus et spiritus sanctus, unus est Christus de trinitate, qui pro nobis passus est carne. uerum, si uellent aduertere hi qui hanc totius ecclesiæ uocem et apostolicis traditionibus conuenientem temere audent reicere, quomodo unus deus trinitas, et quomodo deus ex deo et unus ex uno, nullatenus dubitarent dicere unum ex trinitate Christum, qui pro nobis passus est carne, quia si non trinitatem, quæ unus est deus, sed deum, qui substantialiter ex deo est, genuit secundum carnem uirgo Maria, sine dubio unus ex trinitate est qui secundum carnem ex ipsa natus est. aut ergo confiteantur hi qui hanc uocem putant catholicæ fidei esse contrariam, deum qui est trinitas, natum ex femina; aut si hoc non audent dicere, dicant unde est deus qui de uirgine natus est, si non est de trinitate, cum præter trinitatem nullum alium deum agnoscant catholici. sed si eam uere et proprie dei crederent genetricem, utique deum uerbum unum esse crederent de trinitate, quia non ex ea deus qui est trinitas, natus est. nam, cum apostolus Christum testetur super omnia deum, trinitas autem Rom 9, 5
unus est deus, non incongrue ab eis quæritur utrum trinitas Christus sit aut alter præter trinitatem deus Christus sit; aut forte etiam super trinitatem deus est Christus, quia super omnia eum deum testatur apostolus. quod si horum trium quodlibet dicere est impium, restat ut unus de trinitate sit deus uerbum, qui de uirgine secundum carnem
22 natus est et, homo factus, passus est carne pro nobis. hinc est quod beatam uirginem
f. 7r Mariam propter honorem tantum | hominis illius qui ex ipsa natus est, quem gratia, non natura deum confitentur, dei adserunt genetricem; nos autem uere et proprie eam dei genetricem credimus et confitemur, quia puerum illum quem ipsa peperit, natura deum agnoscimus et per ipsum facta omnia, secundum beatum Cyrillum dicentem:

---

2 scribes *L* 13/14 crucifixus *L* 19 scabellio *L* 24 deitas est *Schw* deitatis *L*
25 est 2 *Schw* ds *L* 27 reicere *Schw* resistere *L* 31 carne *L* 41 testat *L* carne *L*

Cyrill. Schol. 4 »homo nominatus est, cum sit natura deus dei patris uerbum, quia similiter ut nos
Hebr. 2,14 sanguini communicauit et carni. sic enim terrenis apparuit, non amittens quod erat,
sed adsumendo humanitatis naturam in sua ratione perfectam.« et iterum in primo
L III 407d = M IIII 1081d capitulo contra Nestorium: »Si quis«, inquit, »non confitetur deum esse secundum
ueritatem eum qui est Emmanuhel, et ob hoc ipsum dei genetricem sanctam uirginem; 5 84
peperit enim carnaliter uerbum, quod ex deo est carne factum, secundum quod scriptum
Ioh. 1, 14 est: uerbum caro factum est, anathema sit.«

23 Quapropter duas etiam natiuitates dei uerbi, unam ante sæcula a patre secundum diuinitatem, alteram uero in nouissimis temporibus secundum humanitatem a uirgine sancta confitemur, quia non alium matris, alium patris filium credimus, sed unum 10
eundemque naturalem filium patris, naturalem filium matris agnoscimus, beato papa
ep. 28 p. 805 Leone ad Flauianum dicente: »cum enim deus et omnipotens et pater creditur, consempiternus eidem filius demonstratur, in nullo a patre differens, quia de deo deus, de omnipotente omnipotens, de æterno natus est cœternus, non posterior tempore, non inferior potestate, non dissimilis gloria, non diuisus essentia. idem uero sempi- 15
terni genitoris unigenitus sempiternus natus est de spiritu sancto et Maria uirgine, quæ natiuitas temporalis illi natiuitati diuinæ | et sempiternæ nihil minuit, nihil contulit, sed f. 7u
24 totum se reparando homini, qui erat deceptus, inpendit«. secundum huius beati patris sententiam deus factus Christus, non autem Christus deus factus docetur, sicut dicunt sectatores Theodori Mampsuesteni magistri Nestorii, qui per profectum Christum deum 20
2 Cor. 8, 9 factum credunt, quia non cum esset pauper, diues factus est, sed cum diues esset, pauper
Ps. 44, 7. 8 factus est, ut nos diuites faceret, sicut et psalmista testatur dicens: sedes tua, deus, in sæculum sæculi, uirga æquitatis uirga regni tui. dilexisti iustitiam et odisti iniquitatem, propterea unxit te deus, deus tuus, oleo lætitiæ præ consortibus tuis. quo- 25
25 modo autem deus ungi potuit aut habere consortes, nisi fieret homo? et ideo recte unius eiusdemque dei uerbi incarnati et hominis facti creduntur esse mirabilia et passiones, quia non est alter deus, alter homo, sed idem deus, idem homo, secundum illam
ep. 28 p. 817 beati papæ Leonis sententiam dicentis quia »inpassibilis deus non est dedignatus fieri homo passibilis et inmortalis mortis legibus subiacere«. his congruenter etiam beatus Cy- 30
L III 410d = M IIII 1084e rillus contra Nestorium: »Si quis«, inquit, »non confitetur deum uerbum passum carne, crucifixum carne et mortem carne gustasse factumque primogenitum ex mortuis secundum quod est uita et uiuificat nos tamquam deus, anathema sit.«

26 Secundum horum igitur hunc omnium sanctorum patrum catholicum sensum suscipimus quattuor synodos, id est trecentorum decem et octo, et centum quinqua- 35
ginta qui in hac urbe regia conuenerunt, et eam quæ in Efeso congregata est, cui præfuerunt Cælestinus et Cyrillus beatissimi patriarchæ, cum ⟨secundum⟩ omnia quæ ibi contra Nestorium siue contra quamlibet hæresim acta sunt, nec non etiam eam quam sequimur | et amplectimur, uenerandam synodum Chalcidonensem omniaque scripta f. 8r 85
patrum sanctorum, qui unum et idem secundum horum conciliorum definitiones sen- 40
27 tierunt, anathematizamus omnes, si quis dubitat aut retractat aut inperfecta iudicat, aut qui ea a fide sanctorum patrum æstimat aliena. similiter igitur anathematizamus omnia scripta Theodori Mampsuesteni et Nestorii discipuli eius et omnes qui similiter illis sapiunt, his adicientes Eutychem, Dioscorum, Timotheum Aelurum, Petrum

1—3 *locum inuenit E. Weigl Monacensis*

1 nominatus *Cyrillus* natus *L* 3 natura — perfecta *L* 29 dedignatus est homo esse *Leo* 30 congruenter etiam *Schw* congruentiam *L* 33 uiuificat nos *Cochlaeus* uiuificatos *L* 37 secundum *add. Schw* 44 ellurum *L*

Alexandrinum et Petrum Antiochenum et Acacium Constantinopolitanum cum omnibus sectatoribus corum, successoribus, communicatoribus et complicibus, aut qui quacumque sorte eorum maculantur contagione aut memorias eorum celebrant qui in ipsa damnatione defuncti sunt, aut ⟨ut⟩ innocentes defendunt.

28 His ita se habentibus, beatissimi, nunc iam quid de gratia dei, non qua creamur, sed de ea qua recreamur et renouamur, sentiamus, breuiter exponentes, sanctitati uestræ necessario credidimus facere manifestum, eo quod etiam in hac parte inimici gratiæ dei, id est Pelagii et Cælestii sectatores nimium nobis infesti esse uidentur. igitur confitemur rectum in omnibus a deo creatum Adam, non mortalem nec inmortalem, sed utriusque capacem, habentem in proprii facultate arbitrii et uelle et posse ad omnia, hoc est et ad bonum et ad malum; hunc callidi serpentis deceptum astutia, propria sponte præuaricatorem extitisse diuini præcepti atque ob hoc iusto iudicio dei non solum morte corporis, uerum etiam animæ effectum obnoxium et pristino honore nudatum, iumentis similem factum, non quo inrationabilis sit effectus, sed quia ratio-
f. 8u nalis | uigor eius carnali delectatione est obligatus; sensit denique mox inobœdientiæ merito legem contrariam in propriis membris, repugnantem legi mentis suæ et captiuantem se in lege peccati. quod malum et pœnam mali in uniuersum credimus
29 transisse genus humanum. nec enim mortem corporis tantum, quæ pœna peccati est, sicut quidam dicere uolunt, sed et aculeum mortis, hoc est peccatum ingressum dicimus mundo, quia non istis, sed apostolo potius adquiescimus, qui et peccatum et mortem in omnes homines pertransisse testatur, dicens: p e r u n u m h o m i n e m Rom. 5, 12
p e c c a t u m i n t r a u i t i n m u n d u m , e t p e r p e c c a t u m m o r s , e t
30 i t a i n o m n e s h o m i n e s m o r s p e r t r a n s i u i t , i n q u o o m n e s p e c c a -
30 u e r u n t. propterea et recentes ab utero paruulos non tantum ut adoptionem mereantur filiorum, aut propter regnum cælorum, sicut Pelagii et Cælestii siue Theodori Mampsuesteni discipuli, qui unum et idem naturale et originale peccatum esse adfirmare conantur, sed et in remissionem peccatorum eos credimus baptizari, ne pereant in æternum. infirmatus igitur naturæ uigor per malum præuaricationis, nullatenus ualuit per semet ipsum inde adsurgere, unde per propriam uoluntatem incurrit. quapropter nullum ab Adam nunc usque per naturæ uigorem credimus esse saluatum, nisi dono gratiæ spiritus sancti in fide nominis Iesu, quia n o n e s t a l i u d n o m e n d a t u m Act. 4, 12
h o m i n i b u s s u b c æ l o , i n q u o o p o r t e a t e o s s a l u o s f i e r i , nisi
32 in nomine Iesu Christi. liberum autem naturale arbitrium ad nihil aliud ualere credimus, nisi ad discernenda tantum et desideranda carnalia siue sæcularia, quæ non apud deum,
f. 9r sed apud homines possunt fortassis uideri gloriosa; [ad] ea uero quæ ad uitam | æternam pertinent, nec cogitare nec uelle nec desiderare nec perficere posse nisi per infusionem et inoperationem intrinsecus spiritus sancti, qui est etiam spiritus Christi. spiritum Rom. 8, 9
enim Christi qui non habet, hic non eius est. quod si qui credit in Christo, iam Christi est, sicut et uerum est, non utique per donum naturæ, sed per spiritum sanctum Christi est, qui iam credit in eum qui iustificat impium, ut confiteatur quia dominus est Iesus, 1 Cor. 12, 3
33 quod nemo potest dicere nisi in spiritu sancto. quapropter anathematizamus eos qui naturale aut substantiam aliquam dicunt esse peccatum, abominantes etiam eos qui contra uocem apostoli audent dicere: »nostrum est uelle, dei uero perficere«, cum idem doctor et uelle et perficere donum testetur esse diuinum, ipso dicente: d e u s Phil. 2, 13
e n i m e s t q u i o p e r a t u r i n u o b i s e t u e l l e e t p e r f i c e r e p r o
bona uoluntate, credentes etiam omnes ab Abel usque ad Christum, si qui

2 communicatores et complices *L* 4 ut *suppt. Schw* 10 facultatem *l.* 27 remissione *I.* baptizare *L* 32 hominis *L* 35 ad *del. Schw* 42 dicun *L*

saluati sunt, ea gratia qua et nos, esse saluatos, secundum uocem beati apostoli Petri
Acta 15, 10. 11 dicentis: quid temptatis deum, inponere iugum super ceruices discipulorum, quod neque patres nostri neque nos portare potuimus? sed per gratiam domini Iesu credimus saluari, quemadmodum et illi.

INCIPIVNT CAPITVLA MAXENTI IOHANNIS EDITA CONTRA NESTORIANOS ET PELAGIANOS AD SATISFACTIONEM FRATRVM

A Si quis non confitetur in domino nostro Iesu Christo duas naturas unitas, hoc est diuinitatis et humanitatis, ac si unam naturam dei uerbi incarnatam, et unam naturam dei uerbi incarnatam sicut duas unitas in una subsistentia atque persona, secundum quod nobis tradidit ueneranda synodus Chalcidonensis, anathema sit.

B Si quis non confitetur proprie et uere sanctam Mariam dei genetricem, | sed propter f. 9u honorem tantum hoc ei nomen tribuit, quia peperit hominem qui secundum gratiam dicitur deus, non autem quia peperit deum incarnatum et hominem factum, anathema sit.

Γ Si quis non confitetur substantialem siue naturalem unitatem secundum id quod manens natura deus uerbum naturæ est unitus humanæ, sed subsistentialem siue personalem dicit unitatem aut secundum inlustrationem siue secundum dilectionem aut secundum affectionem, anathema sit.

Δ Si quis non adquiescit confiteri Christum unum de trinitate etiam cum carne propria, qui pro nobis passus est carne, quamuis secundum carnem non sit de substantia trinitatis, sed sit idem ex nobis, anathema sit.

E Si quis puerum illum quem sancta uirgo Maria genuit, non confitetur natura deum et per ipsum facta omnia uisibilia et inuisibilia, cælestia et terrestria, conditoremque omnium, deum fortem, principem pacis, patrem futuri sæculi, anathema sit.

Ϛ Si quis dicit Christum passum carne, deum vero passum carne dicere non adquiescit, quod id ipsum intellegitur Christum passum carne, anathema sit. 25 88

Z Si quis dicit: deus non est factus Christus, Christus autem deus factus est, anathema sit.

H Si quis non confitetur duas natiuitates in uno filio dei, deo uerbo, ante sæcula quidem nato de patre, in nouissimis autem temporibus eodem de matre genito, anathema sit.

Θ Si quis non confitetur compositum Christum post incarnationem, anathema sit.

I Si quis dicit naturale esse peccatum, peccati causam naturarum conditori dementer adscribens, anathema sit.

IA Si quis non confitetur originale peccatum per præuaricationem | Adæ ingressum f. 10r
Rom. 5, 12 mundo secundum apostoli uocem dicentis: per unum hominem peccatum intrauit in mundum, et per peccatum mors, et ita in omnes homines pertransiit, in quo omnes peccauerunt, anathema sit.

IB Item anathematizamus omnem sensum Pelagii et Cælestii et omnium qui illis similia sapiunt, suscipientes omnia quæ in diuersis locis contra ipsos acta sunt et scripta a præsulibus apostolicæ sedis, id est Innocentio, Bonifatio, Zosimo, Cælestino et Leone, Attico etiam Constantinopolitano et Augustino Africanæ prouinciæ episcopis [anathema sit]. EXPLICIVNT CAPITVLA DVODECIM

8—39 *numeri graeci extant in L* 29 filii *L* 33 didicit *L* 36 mundum *L*
42/43 anathema sit *L del. Cochlaeus*

ITEM INCIPIT EIVSDEM PROFESSIO BREVISSIMA CATHOLICAE FIDEI

89 1 Est deus pater, ⟨deus⟩ filius, deus etiam spiritus sanctus, non tres sed unus deus, una substantia siue natura, una sapientia, una uirtus, una dominatio, unum regnum, una omnipotentia, una gloria, tres tamen subsistentiæ siue personæ, unaquæque persona incommutabiliter semper optinens quod proprium est, ita ut nec pater sit filius aut spiritus sanctus, nec filius sit pater aut spiritus sanctus, nec spiritus sanctus pater sit 2 aut filius. filius autem, id est uerbum dei, unigenitus deus, consubstantialis patri, manens in propria subsistentia deus, in nouissimis diebus ex uisceribus beatæ uirginis Mariæ naturam suscepit humanam et, sibi carnem coadunans, homo factus est, habens 3 animam rationalem uel intellectualem. quamobrem fatendum est deum natum ex femina, non secundum diuinitatem, sed secundum humanitatem; deum in cunis iacuisse f. 10ᵘ pannorum sordibus | inuolutum, creuisse et profecisse ætate et sapientia secundum humanitatem, non secundum diuinitatem; deum esurisse, sitisse, lassum ex itinere quieuisse, non secundum diuinitatem, sed secundum humanitatem; deum conprehensum manibus impiorum, iudicatum, damnatum, crucifixum, latus lancea perforatum, non secundum diuinitatem, sed secundum humanitatem; deum mortuum, sepultum, resurrexisse, non secundum diuinitatem, sed secundum humanitatem; deum cum ipsa carne ascendisse in cælum, sedisse ad dexteram patris, inde rursum cum ipsa carne in gloria 90 4 uenturum iudicare uiuos et mortuos. rursus profitendum est Iesum Christum, filium hominis siue hominem, ante sæcula de patre natum, unum ex trinitate, et per eum facta omnia uisibilia et inuisibilia, et sine ipso factum esse nihil, non tamen secundum humanitatem, sed secundum diuinitatem; hunc eundem hominem esse uitam æternam, sapientiam et uirtutem patris, non tamen secundum humanitatem, sed secundum diuinitatem; hunc eundem hominem esse figuram substantiæ siue imaginem patris et emanationem claritatis dei, non tamen secundum humanitatem, sed secundum diuinitatem. 5 rursus dicendum est eum qui est uita æterna, sapientia et uirtus patris, natum secundum carnem ex femina, uitam æternam, sapientiam et uirtutem patris, pannis inuolutum ⟨in⟩ cunis iacuisse; uitam æternam, sapientiam et uirtutem patris passum, 6 crucifixum, mortuum secundum carnem. quæ cum ita sint, nemo potest esse catholicus, nisi qui in uerbo dei filio unigenito duas fuerit professus post adunationem semper f. 11ʳ indissolubiliter manere naturas, id est uerbi et carnis, dei et hominis, | diuinitatis et humanitatis, quia sicut unus de trinitate est et in principio uerbum deus est, ita etiam 7 idem ipse ex nobis est, homo perfectus et uerus. qui enim ex lumbis Abrahæ et ex semine Dauid puer datus est nobis, deus cæli est et princeps pacis, et ideo non duæ, sed una Christi persona est, quia nemo ascendit in cælum, nisi qui de cælo descendit, filius hominis, qui est in cælo, et Iesus Christus heri et hodie ipse et in sæcula. Ioh. 3, 13 Hebr. 13, 8

ITEM INCIPIT EIVSDEM BREVISSIMA ADVNATIONIS RATIO VERBI DEI AD PROPRIAM CARNEM

89 Filius dei uerbum patris, unus ex trinitate, consubstantialis patri, natus de eo ante sæcula, subsistens in propria persona deus, in nouissimis temporibus mox inter euangelizantis angeli uerba et adcommodantis uirginis fidem propria potentiæ uirtute ex uisceribus eiusdem uirginis sine semine uiri carnem sibi coadunans, manens in propria

---

2 deus *suppl. Cochlaeus* 4 subsistentia *L* 12 proficisse *L* 13 deus *L* extinere *L* 15 perforatam *L* 28 in *suppl. Cochlaeus* 29 ista *L* 39 patris *L*

natura deus, homo factus est habens ⟨animam⟩ rationalem siue intellectualem, et ita completo tempore secundum legem humanæ naturæ processit de thalamo uirginali. hac de causa naturalis, non socialis adunatio siue unitio in Christo rectissime dicitur, quia non carni formatæ aut animatæ, quod iam hominis cuiuslibet potest demonstrare personam, semet persona ⟨uerbi⟩ uniuit in utero uirginis, sed ex ipsis eius uisceribus
Prou. 9, 1 sapientia ædificauit sibi domum. alioqui si formatæ aut animatæ carni semet uerbum dei inseruit in utero uirginali, non iam naturalis, sed socialis hæc potius unitio siue adunatio dicenda est nec persona uerbi ad naturam carnis, sed ad personam alicuius hominis concurrisse credenda est. sed hoc qui dicunt, errore Nestorii traducuntur, catholica autem fides non personam uerbi ad personam alicuius iam formati hominis, sed ad naturam carnis conuenisse credit et prædicat, et ideo non socialem, sed naturalem factam docet esse unitionem.

ITEM INCIPIT EIVSDEM RESPONSIO CONTRA ACEFALOS QVI POST ADVNATIONEM STVLTE VNAM PROFITENTVR IN CHRISTO NATVRAM f. 111a

1 Exposita breuiter catholicæ fidei professione, pergimus nunc illorum respondere 111
definitionibus, qui, lapsu miserabili corruentes, nouis et exquisitis argumentationibus nefarium dogma Christi ecclesiis moliuntur inferre et, deum et hominem uerbum et carnem confitentes, unam post adunationem in Christo naturam stulte nimis inprudenterque conantur adstruere, »quia«, inquiunt, »non esse naturam sine persona«.
2 quibus respondetur: si una post adunationem in Christo natura est, ergo nec adunatio 112
carnis facta est. quodsi adunatio carnis facta non est, cur adunationis fit mentio? si uero adunatio carnis facta est, iam non tantum diuina, sed et carnis natura in Christo
3 est: duæ igitur naturæ sine ulla dubitatione post adunationem in Christo sunt. si autem, et adunatione facta, una et sola manet in Christo diuinitas, ergo nec simplex, sed composita passibilisque est eadem uerbi diuinitas, quia quidquid ex adunatione 113
subsistere creditur, nullatenus secundum ueritatem proprie simplex est, sed omnino compositum intellegitur. hoc autem de sola diuinitate Christi sentire probatur esse sacrilegum; restat ergo ut adunatio, quæ compositionem facit, refugiat simplicitatem susceptionemque procul dubio a filio dei humanæ naturæ significet, et ideo constat duas, id est diuinitatis et humanitatis, in filio dei post adunationem esse naturas, ex quibus et in quibus subsistit una et singularis Christi persona.
4 Rursus, si post adunationem una natura in filio dei profitenda est, aut humanitas sola in Christo est aut certe sola diuinitas.
5 Item si non est sine persona natura, | multo magis persona non potest esse sine f 112r
natura. si ergo non est natura sine persona et persona non est sine natura, tres ergo sunt naturæ diuinitatis, non una, quia tres sunt sine dubio subsistentiæ siue personæ patris et filii et spiritus sancti. sed hoc qui dicunt, Arrianis omnino sociantur et pari cautela cauendi sunt, quia similiter ut illi blasphemare noscuntur.
6 Quæramus tamen quid sibi uult adiectio illa significare, cum dicunt »post adunationem«. utrum quia ante adunationem duæ in Christo naturæ fuerint, et ideo dicunt »post adunationem«, an et ante adunationem unam [fuisse dicunt] profitentur fuisse in Christo naturam? quod si ante adunationem unam fuisse dicunt, superfluum omnino est »post adunationem« dicere, quia semper una secundum ipsos constat fuisse et esse in Christo natura. uerum si ita est, omnino fallaciter ab eis etiam mentio

---

1 animam *suppl. Cochlaeus* 3 uerbi *suppl. Cochlaeus* 24 ne *L* 26 ueritate *L*
27 composita *L* 41 fuisse dicunt *del. Cochlaeus*

adunationis affertur, quia, si una et ante et post mansit in Christo natura, nulla omnino facta est adunatio, quia adunationem ex diuersarum rerum naturis fieri nemo ⟨est⟩ qui nesciat. si autem duas ante adunationem fuisse naturas in Christo dixerint, duas etiam sine dubio ante adunationem dicere conuincuntur in Christo fuisse personas, quia secundum ipsos non est natura sine persona. quod cum dicunt, quis eos nesciat Nestorianæ perfidiæ, quod fugiunt, laqueis compediri, qui hominem plenum deo, non deum hominem factum prædicare conuincitur?

7 Item si non est natura sine persona, quæramus ab eis, utrum post adunationem uerbi et carnis in Christo dicant duas esse naturas an denegent. quod si uel uerbi
f. 12v uel carnis essentiam in Christo negauerint, aut Iudæorum impietati omnino | iungendi sunt, qui Christum purum hominem fuisse asserunt, aut Manichæorum sacrilegiis coæquandi, qui carnis in Christo negant essentiam uel naturam. si uero et uerbum et carnem esse in Christo dixerint, duas utique essentias inuiti diuersarum naturarum ipsorum nominum testimonio profitentur, quia non eadem sunt nomina uerbi et carnis; nam uerbum uerbum est et caro caro est. uerum quia nolunt esse naturam sine persona, procul dubio etiam sic secundum hanc stultam et impiam definitionem suam
114 ipsi potius duas inuenientur in Christo adseuerare personas, quia uerbum et carnem etiam post adunationem in Christo negare non possunt, quorum diuersas esse naturas nullus ignorat.

8 »Sed duas«, inquiunt, »ideo non debere dici in Christo post adunationem fatemur esse naturas, quia duo numerus esse non potest indiuisus, cum secundum ueritatem omnis numerus diuisioni subiaceat«. hæc et huiusmodi solet eorum inpudentissima
9 contra catholicam ueritatem argumentari uanitas. et primum quidem non per se ipsum, sed in rerum naturis omnem subsistere numerum euidentissima ratione docemur; deinde, si nullatenus ea quæ secundum aliquid discernuntur et numerantur, possunt in unitate subsistere, quæro, pater et filius et spiritus sanctus, qui non re ipsa, sed cognitione tantum ab inuicem discernuntur, quomodo non in diuisione, sed in naturæ unitate subsistant? quod si hi tres unum sunt et personarum suarum proprietates integras et perfectas inconfuse custodiunt nec in diuisione, sed in unitate subsistunt, restat ut iam non omnia quæ secundum cognitionem numerantes discernimus, etiam rebus ipsis nefarie diuidamus, | quia nec cum carnis et animæ duas pronuntiamus diuersasque naturas, unum hominem in duo diuidimus, quem non rebus, sed sola cognitione discernimus. alioquin diuidant primo, si possunt, non solum intellectu, sed etiam
f. 13r rebus a splendore colorem et calorem a sole, et tunc eorum poterit hæc stulta sententia stabiliri. quod si hoc facere nequeunt, cedant ueritati et duas nobiscum in Christo profiteantur esse naturas, qui eas non rebus ipsis diuidimus, sed cognitione tantum discernimus et probamus.

10 Si uero dixerint: »sicut ex anima et carne una humana natura conficitur, quæ singulari, non plurali numero pronuntiatur, ita ex diuinitate et humanitate una facta est Christi natura«, primo quidem hoc exemplum filio dei minime existimo conuenire, cui subsistendi causa caro non fuit, quippe qui ante sæcula a patre natus in propria persona incommutabiliter subsistit, sed ut uerbum caro fieret, misericordiæ fuit. animam autem humanam ante carnem alicubi subsistere et postmodum carni inseri nemo ausus est adfirmare.

11 Sane quia nulla res siue natura est quæ non proprio appelletur nomine, unius naturæ quam ex diuinitate et humanitate factam esse contendunt, nomen doceant.

---

2 est qui *Cochlaeus* quis *L* 18 quarum *L* 22 diuisionis *L* 34 calorem *Cochlaeus* colorem *L*. 40 exemplo *L*

at si uoluerint dicere uerbum incarnatum siue unam naturam dei uerbi incarnatam, eo ipso quo hoc dicunt, duas procul dubio dicere conuincuntur in Christo naturas duarumque, non unius nomina naturarum, eius uidelicet qui incarnatus est, id est uerbi dei, et eius quæ ab ipso assumpta est, id est carnis. non ergo hoc unius rei nomen est, quæ sic expressam significationem duarum diuersarumque unitarum doceat naturarum, | quemadmodum cum dicitur humana natura, quam ex duabus seu potius in f. 13u duabus diuersisque naturis, id est carnis et animæ, subsistere nemo dubitat, sed quemammodum si dicatur anima incarnata siue una natura animæ incarnatæ; et ideo nomen naturæ unius quæ diuinitatis et humanitatis expressam possit habere significationem,
12 docere coguntur. uerum si in tantum desipuerint, quo dicant eam Christi esse naturam, rursus ab eis quæritur qualis illa sit, quia Christus non naturæ, sed operationis siue efficientiæ, id est unctionis, nomen est, et ideo adhuc coartantur, ut illius naturæ singularis quam post adunationem in Christo esse uolunt, nomen doceant, quia nulla rei natura est, quæ non proprio et singulari nomine secundum specialem uidelicet appel- 116 letur significationem. Christum autem non esse naturæ nomen, sed unctionis, et ex
13 hoc quod multi Christi dicti sunt in uetere testamento, manifestum est. quapropter aut nomen illius naturæ unius, quod ab eis rectissime quæritur, doceant, aut si hoc facere minime possunt, quia omnino est inpossibile, duas non ante, sed post adunationem et deinceps semper indissolubiliter manentes naturas in una Christi persona, spreta erroris sui caligine, profiteri non metuant, ne, aut humanam tantum cum Iudæis aut diuinam tantum cum Manichæis confitentes, ab unica et catholica damnati matre ecclesia, in perpetuo crucientur. EXPLICIT.

Dilectissimo fratri Flauiano Leo. Lectis dilectionis tuæ litteris etc. = *Leo ep.* 28

INCIPIT PRAEFATIO DIALOGI MAXENTI IOHANNIS SERVI DEI CONTRA NESTORIANOS f. 18u

Si in hoc sæculo posset finis esse mendacii, maneret utique quieta Christi ecclesia; f. 19r sed quia inextricabile quodammodo malum numquam desinit humana corda pulsare atque inopinatis argumentis fidem inquietare catholicam, necesse est sectatoribus ueritatis prudenter captiosas eius sententias præuidere sapienterque detegere prolatasque in medium malleo ueritatis conterere et usque ad effusionem sanguinis contra eas pro
Sir. 4, 28 ueritate certare, præsertim cum scriptura diuina moneat et dicat: n e c o n f u n d a r i s l o q u i u e r b u m p r o a n i m a t u a , e t p r o u e r i t a t e c e r t a u s q u e
Hebr. 12, 4 a d m o r t e m. similiter et apostolus quorundam denotans timiditatem: n o n d u m , inquit, u s q u e a d s a n g u i n e m r e s t i t i s t i s a d u e r s u s p e c c a t u m c e r t a n t e s. resistendum igitur nec omnino est parcendum hæreticis, confidentes in tali negotio sermonis copiam minime defuturam. nam si ad confutandam
Num. 22, 28 prophetæ insipientiam os asinæ deus aperuit, quanto magis cor fidelis reserare dignabitur, ut perfidorum dementia confutetur? quapropter quoniam olim in radice prauitas Nestoriana damnata, nunc rursus uiuacior adsurgit quodammodo callidisque syllogismorum argumentis aduersus ipsa catholicæ fidei fundamenta dimicans, sub religiosa pronuntiatione uerborum religionem profanare contendit, necessario credidi, mi Theophile,

6 natura natura *L* 15 significationem *Cochlaeus* scificationem *L* 25 quieta Christi *Cochlaeus* quae et apxi *L* 27 inquietare *Cochlaeus* inequitare *L* rectatoribus *L* 29 mallei ueritate *L* 29/30 et usque — certare *in mg. L* 31 certe *L* 35 confidentes *Cochlaeus* confitentes *L*

tuis adiutus precibus, occultum et sub uerbis catholicis latentem eorum impium prodere intellectum, quatenus detectus et denotatus fiat cunctis ubique perspicuus, agens simul etiam contra eos qui licet Christum deum confiteantur, tamen nescio qua rursus inducti
f. 19ᵘ peruersitate, declinant eum | unum confiteri ex sancta et indiuidua trinitate. quod nolentes asserere, quis eos non intellegat aliis uerbis id ipsum negare quod dicunt, nihilque aliud Christum nisi extraneum a trinitate et iuxta Arrianos credere impie creaturam? si enim uerus est deus, sicut et est, aut trinitas est aut unus ex trinitate. sed quia totam trinitatem Christum credere sacrilegum est, restat ut unus sit deus Christus ex trinitate, nisi forte alium eum deum præter trinitatem esse contendunt, quod non catholicorum, sed Manichæorum est proprium, qui duos deos sibi contrarios introducunt. placuit igitur sub persona interrogantis hæretici et catholici respondentis explicare huius nostræ disputationis opusculum, quo facilius obiectionum absolutio legentibus elucescat. EXPLICIT PROLOGVS

INCIPIVNT CAPITVLA LIBRI PRIMI

I De modo appellationis theotocæ, hoc est dei genetricis: —

II Quod theotocon hæretici beatam uirginem ita fateantur, non quia deum secundum carnem, sed quia hominem deo unitum genuerit: —

117 III Quod nullatenus dicant uere et proprie beatam uirginem theotocon: —

IIII Quod initium dari deo uerbo ex femina stulte calumnientur ⟨ab⟩ his qui uere et proprie deum secundum carnem natum ex femina confitentur: —

V Quod callide et peruerse eam matrem humanitatis adfirment: —

VI Quod ex illis euangelicis uocibus quæ ad Ioseph sponsum sanctæ uirginis factæ leguntur, non deum fortem secundum prophetam, sed puerum tantum, qui propter eum, cui uniri meruit, deus fortis dicatur, de femina natum conentur adstruere: — Ies. 9, 6

f. 20ʳ | VII De eo quod scriptum est: quod natum est de carne, caro est; quod natum est de spiritu, spiritus est: — Ioh. 3, 6

VIII De eo quod non deum factum Christum, sed Christum deum factum callide fateantur: —

VIIII Quod non natura, sed dignitate et unitione deum stulte asserant Christum ob id quod scriptum est in Actibus apostolorum, Petro ad Cornelium dicente: quia deus erat cum illo: — Act. 10, 38

118 X Quod hoc tantum distare a prophetis Christum impie fateantur, quia non sit natus ex semine uiri, et, quamuis non post conformationem, sed in ipsa conformatione, Christo tamen deum uerbum unitum inique contendant: —

XI Quod sicut duas naturas, ita et subsistentias siue personas in Christo fateantur: —

XII Quod assumptum a deo, non deum factum hominem peruerse asserant, et quod id ipsum definiant naturam esse quod persona est: —

XIII Quod alia sint propria nomina naturarum et personæ, quæ nullam faciant quæstionem, alia communia quæ in quæstionem ueniant: —

XIIII Quid inter naturam distet atque personam et quod non omnis sit natura persona: —

XV Quod et deum factum hominem et secundam natiuitatem dei uerbi iuxta carnem hæretici credere detestentur: — EXPLICIVNT CAPITVLA LIBRI PRIMI FELICITER: —

8 totum *L* 19 ab *add. Schw* 27 sed *Cochlaeus* se *L* 33 post *Cochlaeus* potest *L* 39 alia sint *Cochlaeus* alias inter *L*

INCIPIT DIALOGI LIBER PRIMVS

NESTORIANVS. Olim te nostrorum dictorum audiens infamatorem, sæpius in- 117
citabatur animus tecum de diuinæ dispensationis conquirere sacramento; nunc uero oportuno loco et tempore, tua nobis a deo donata præsentia, ualde desidero ut præsens arguas, cui absenti non quiescis detrahere. CATHOLICVS. Qui se non mendacii, sed ueritatis exhibet sectatorem, nullis mouetur mussitationibus querulorum; cuius autem animus de sua est falsitate conscius, licet nemo de eo queratur, suspicionum tamen | stimulis inquietatur assidue. nihil autem prudentibus aufert, immo potius f. 20u
confert mendax infamatio maliuolorum. si enim ueraciter qui de talibus reprehenditur, corrigendum est, ne ulterius reprehendant; si mendaciter, contemnendi sunt potius et dolendi. quapropter si, ut ipse æstimas, tuarum sum ego infamator assertionum, age nunc sicut desiderasti, et te sectatorem ueritatis ostendens, me tuum falsissimum nota accusatorem. NESTORIANVS. Relinquentes, si placet, ista, ea proferamus discutienda in medium, quæ unusquisque nostrum simplici mente catholicis iudicat conuenire dogmatibus, ne in his quæ ad rem non pertinent, tempus uideamur expendere. CATH. Optimum quidem mihi et nimis gratum est, semotis conuiciis semper de ueritate conquirere. NEST. Solent iniuriæ illis præstare suffragium, quibus studium est non de ueritate, sed de propria gloriari uictoria; in his autem, qui tota intentione cupiunt de comperta ueritate gaudere, locum hæc penitus non habent. CATH. Facile solet
Sap. 6, 17 in disputationum semitis se, sicut scriptum est, hilariter ipsa ueritas intimare, cum 118
ad inuestigationem sui disputantium mentes simplici uiderit intentione pertendere. erit igitur procul dubio nostræ disputationis fructuosus finis, si modo furiosa contentio submoueatur e medio. NEST. Mea certe hæc est omnino intentio, si tamen et tu placido animo meis interrogationibus dignum duxeris respondere. CATH. Moue quod uis, ut iam uideamus ea quæ a me scire desideras.

NEST. Volo igitur, ut mihi planum facias quonam modo a uobis beata uirgo I
appelletur | theotocos, hoc est dei genetrix, quam constat genuisse Emmanuhelem. f. 21r
CATH. Ipsa prorsus interrogationis tuæ principia duos te filios credere manifestant. NEST. Noli, quæso te, antequam meorum dictorum rationem diligenter discutias, calumniosis me impetere uocibus. CATH. Nemo recte sibi inferri calumniam queritur, quem non aliena, sed sua potius dicta redarguunt. uerum si ego interrogationis tuæ sententiam minime intellegere potui, deputa hoc inperitiæ, dummodo tu lucidius explices, qui modum theotocæ appellationis planum tibi fieri flagitans, subiecisti »quam constat genuisse Emmanuhelem«. si enim modum appellationis theotocæ perquirens, etiam Emmanuhelem, quem natum dixisti ex uirgine, dei filium crederes, sufficeret dicere »quonam modo theotocos beata uirgo appelletur a uobis«; adiiciendo autem »quam constat genuisse Emmanuhelem«, docuisti, sicut datur intellegi, Emmanuhelem non te filium dei credere.

NEST. Numquam ego, ut tu asseris, Emmanuhelem nisi filium dei credidi, sed 119
scire cupio modum qualiter theotocos beata uirgo appelletur a uobis. CATH. Si Emmanuhel, quem natum a beata uirgine confiteris, filius ⟨dei⟩ a te semper est creditus, filius autem dei non est nisi deus, recte omnino a nobis beata uirgo creditur theotocos. NEST. Cito propositæ quæstionis rationem te æstimas explicasse, quasi non sint ulterius quæ de hac quæstione quærantur. CATH. Dic age, quod uis, nec ullas dilationis patiaris angustias.

---

1 praesens *L* praesentem *Cochlaeus* 12 ueritati *L* 21 uestigationem *L* 33 appellationem *Schw* appellatione *L* 41 dei *add.* *Cochlaeus*

II NEST. Quamuis theotocon beatam uirginem confiteri nec ego refugiam, non
f. 21u tamen quod deum, sed quia hominem genuerit | deo unitum, idcirco eam confiteor theotocon. CATH. Patuit omnino quod hactenus tegebatur. si enim non deum, sed hominem deo unitum genuit sancta uirgo Maria, est sine dubio iuxta te anthropotocos, hoc est hominis genetrix, non theotocos. quo ergo modo theotocon eandem uirginem profiteris, quam non deum, sed hominem tantummodo prædicas genuisse? NEST. Vnitione factum est ut is qui ex ea natus est, deus appelletur, propter deum uidelicet cui uniri unamque cum eo dignitatem et auctoritatem habere promeruit. CATH. Appellatione ergo tantum et dignitate siue honore, non uere et proprie beata uirgo est secundum uos theotocos, quæ non uere et proprie genuit secundum carnem deum uerbum, sed hominem, cui præstitum est ab eo cui uniri meruit, ut deus dicatur, quod non est.

III NEST. Quoniam hoc est quod nos ualde permouet, eo quod uere et propric deum natum ex femina prædicetis atque ob hoc uere et proprie beatam uirginem dei fateamini genetricem, quæro, qui uere et proprie generat utrum eiusdem cuius ipse est, an alterius cuiuslibet substantiæ generet? CATH. Inepta nimis et fatua interrogatio. quis enim aliquando alienæ generator creditur esse substantiæ? NEST. Si fatuum et ineptum iudicas credere quemquam alienæ generatorem esse substantiæ, constat ergo deum uerbum non de matre, sed de patre uere et proprie generatum, cum quo illi est una eademque substantia. alioquin erit procul dubio consubstantialis mater domini non solum deo uerbo, quem uere et proprie iuxta uos creditur genuisse, uerum etiam deo patri, cui idem deus uerbum consubstantialis existit. CATH. Con-
f. 22r substantialem uirgini deum uerbum non secundum deitatem, | quæ illi una eademque cum patre est, sed secundum carnem qui non credit, alienus a fide est. sane quia non hominem quemlibet, qui non sit natura deus, sed deum uerbum incarnatum et
120 ex se hominem factum genuit, hac de causa uere et proprie esse creditur theotocos. NEST. Si deum natura genuit beata uirgo Maria, iam non carnis, sed est genetrix deitatis, et quomodo non deum uerbum secundum deitatem, quæ illi cum patre communis est, sed secundum carnem eum natum ex uirgine prædicatis? CATH. Non est deitatis genetrix, sicut tu nos credere autumas, quamuis uere et proprie sit ⟨dei⟩ genetrix, quia non deitatem dei uerbi, sed deum uerbum ex se hominem factum, sicut superius dictum est, genuit.

IIII NEST. Si uere et proprie deum natum ex uirgine dederimus, uereor ne sine initio deus uerbum initium habere intellegatur ex femina. CATH. Et cur non demus ei ex femina secundum carnem initium, qui est secundum diuinitatem a patre sine initio? NEST. Quomodo secundum ⟨carnem⟩ habere initium a te dicitur is qui est a patre sine initio? non intellego utrum quia is qui a patre est sine initio, ex deitate in carnem uersus dicatur accepisse initium, an quia qui erat sine initio, accepta carne dicitur habere initium. CATH. In carnem conuerti inconuertibilis deus omnino non potest, sed manens deus in propria deitate perfectus, carni et animæ rationali se uniens, cœpit esse homo, quod antea non erat, et hac ratione secundum carnem dicitur habere initium is qui est a patre sine ullo initio.

V NEST. Quoniam de summis et præcipuis rebus quæstio uertitur, quæso ut
f. 22u patienter de his quæ a te quæruntur, respondeas | nec te moueant ea quæ tibi fortassis, antequam intellegas, uidentur esse contraria. CATH. Sic me de patientia commones quasi quod hactenus inpatienter tuis responderim interrogationibus. NEST. Non utique, sed ut in cœpta te lenitate contineas, moneo. CATH. Dei hoc donum est.

30 dei *add. Cochlaeus* 36 carnem *add. Cochlaeus*

NEST. Dominum nostrum Iesum Christum in una an in duabus substantiis confiteris? CATH. In duabus procul dubio, sed naturali, non personali conuentione unitis. NEST. Necdum absoluta, de qua agitur, quæstione, præpropere in aliam prorupisti; sed dilata interim inquisitione de naturali unitione, absolute, quæso, respondeas utrum Christum, quem in duabus naturis confessus es, ex patre tantum an etiam [et] ex matre natum asseras? CATH. Et ex patre et ex matre unum eundemque Christum natum esse confiteor. NEST. Alio modo ex matre, alio ex patre? an unc eodemque modo ex patre et ex matre? CATH. Alio procul dubio ex patre, alio modo ex matre. NEST. Secundum quem modum ex patre siue ex matre eum 121
asseris natum? CATH. Secundum diuinitatem quidem ex patre, eundem secundum humanitatem ex matre. NEST. Cur ergo uere et proprie dei genetrix a uobis mater domini prædicatur, et non magis illius naturæ cuius et mater est, cui dei uerbi unitio diuinitatis suæ contulit uocabulum et dignitatem? CATH. Cuiusnam credis naturam hanc esse humanitatis, quam uere et proprie uis esse ex uirgine? NEST. Procul dubio domini Christi. CATH. Christum quid esse definis? NEST. Deum et hominem. CATH. Dei ergo et hominis facta est natura illa humanitatis, quam uere et proprie dicis esse ex uirgine? NEST. Quis hoc dubitet? CATH. | Et quomodo f. 23r
non est absurdum credere deum et hominem ex uirgine naturam assumpsisse humanam? quod si deus et homo ex uirgine creditur iuxta uos naturam assumpsisse humanam, unde antequam ex uirgine deus assumat naturam humanam, factus homo credendus est, ut sic deus et homo credatur assumpsisse ex uirgine naturam humanam? NEST. Miror te tam temere ridere de ueritate. CATH. Nullatenus ego ueritatem inrideo, sed responsionis tuæ absurditatem uerissima ratione coarguo. NEST. Offenderis, ut mihi uidetur, cum Christum deum audis et hominem. CATH. Non me offendit Christum deum audire et hominem, sed te offendit, qui Christum deum hominem factum non credis. nam cum ego unum eundemque genitum et ex patre secundum diuinitatem et ex matre secundum humanitatem simpliciter tuis interrogationibus respondissem, tu deum ex patre, hominem uero ex matre uolens ostendere, quasi ex consequenti ratione concludis et docere niteris non debere uere et proprie beatam uirginem dei credere genetricem, sed naturæ humanæ cuius et mater est. si igitur deus uerbum, ex maternis uisceribus carnem assumens, semet ipsum formauit hominem, non alterius sine dubio natura humanitatis assumpta ex uirgine nisi illius facta est, qui se ex ipsa formauit hominem, et idcirco [uero] uere et proprie secundum carnem sancta uirgo dei genetrix creditur, quia non deus in carnis naturam conuersus est, ut non esset deus qui natus est, sed manens deus, homo factus et natus est.

NEST. Sursum ac deorsum nihil aliud moliris, ut uideo, nisi ut deum natura VI
doceas eum quem uirgo enixa est; | sed tibi pro me uoces obuiant euangelicæ, quæ te f. 23v
nullatenus permittunt deum prædicare eum qui ex uirgine natus est. CATH. Et quænam illæ uoces sunt, quæ me prohibent deum prædicare natum ex uirgine? NEST. Illæ 122
nimirum quæ ad Ioseph in somnis factæ leguntur. CATH. Et quid tale dictum ad
Mt. 2, 13 eum legitur? NEST. Tolle, inquit, puerum et matrem eius, et fuge in Ægyptum: futurum est enim, ut Herodes quærat perdere
Mt. 2, 20 puerum. et rursus: defuncti sunt omnes qui quærebant animam pueri. numquidnam dictum est ›defuncti sunt qui quærebant animam dei‹ aut: ›tolle deum et fuge in Ægyptum‹ uel certe ›futurum est ut Herodes quærat deum perdere‹? quo quid potest esse iniquius quam ut credatur deus propter hominem fugisse in Ægyptum? unde manifestum est uanis te argumentationibus contra diuino-

3 agitur *Cochlaeus* igitur *L* 6 et *del. Schw* 33 uero *del. Cochlaeus*

rum eloquiorum sententias laborare, quæ puerum, id est hominem, docent eum quem tu deum natura conaris adstruere. CATH. Dum nimis intentus es in his scripturæ diuinæ uocibus quas tuis putas competere partibus, ceteras penitus despicis. an forte uilis tibi et contemnenda uidetur ueteris testamenti auctoritas, quæ puerum quem tu deum denegas, deum fortem, dominatorem prædicat? nonne clamabat ille prophetarum eximius Esaias dicens: P u e r n a t u s e s t n o b i s , e t f i l i u s d a t u s e s t n o b i s , c u i u s p o t e s t a s i n u m e r i s e i u s , e t u o c a t u r m a g n i c o n s i l i i a n g e l u s , a d m i r a b i l i s , c o n s i l i a r i u s , d e u s f o r t i s , d o m i n a t o r , p r i n c e p s p a c i s , p a t e r f u t u r i s æ c u l i ? Numquid hæc te nescire credibile est? nisi forte contrariam illis a te prolatis euangelicis testimoniis hanc prophetæ sententiam iudicas. NEST. Non ego contrariam iudico euangelicis
f. 24r testimoniis prophetæ sententiam, | sed tibi hoc uidetur, qui necdum eorum intellectum assequi potuisti. adtende igitur, si uis, propheticæ sententiæ a te prolatæ purissimum intellectum et uide quam non sit nostris contraria assertionibus. denique puerum natum et filium datum propheta uocari quidem deum, non autem esse testatur: e t u o c a t u r , inquit, m a g n i c o n s i l i i a n g e l u s , a m m i r a b i l i s , c o n s i l i a r i u s , d e u s f o r t i s . neque enim omnia quæ uocantur, continuo etiam uocationis suæ optinent proprietatem. denique deus uocatus est Moyses, sed nullatenus uocationis huius optinere creditur ueritatem. hinc docemur non esse puerum natura deum, sed propter deum qui ei unitus est, deum a propheta uocari. CATH. Impietas manifesta. secundum hunc namque expositionis tuæ sensum ** ergo et quod dicitur p u e r n a t u s nullatenus substantialiter intellegendus est natus; quia si d e u s f o r t i s idem puer, quod a propheta uocatur, iuxta te substantialiter non est, quia et Moses uocatur, ut ais, deus, quod substantialiter non est, ergo et quod dicitur, p u e r n a t u s , non est substantialiter natus, quia multi dicuntur nasci, qui tamen substantialiter non
123 nascuntur, sicut habes: p o p u l u s q u i n a s c e t u r , q u e m f e c i t d o m i n u s , et apostolus ad eos qui iam substantialiter exsistebant: n a m s i d e c e m m i l i a , inquit, p æ d a g o g o r u m h a b e a t i s i n C h r i s t o , s e d n o n m u l t o s p a t r e s . n a m i n C h r i s t o I e s u p e r e u a n g e l i u m e g o u o s g e n u i . contendit denique hæc uestra interpretatio etiam illud quod omnis catholica ecclesia confitetur, filium dei deum natum de patre substantialiter, falsum docere et cum Arrianis natum quidem de patre dicere filium sed non substantialiter de eo natum. et unde iam substantialiter natus credatur deus puer, qui nec de matre nec de patre secundum uos intellegitur substantialiter natus? NEST. Noli,
f. 24v quæso te, in superuacuis tempus expendere. | nos enim deum filium, abominantes impietatem Arrii, substantialiter natum ex deo patre credimus et prædicamus, et puerum natum ex uirgine substantialiter sine dubio confitemur, quem etiam propter eum qui ei unitus est, sequentes prophetam, dicimus deum. CATH. Est ergo puer non natura deus, sed uocatione sicut Moyses? NEST. Si non uocatione et dignitate, sed natura deus est puer, aut consubstantialem deo patri credis carnem aut puerum natum de uirgine incorporeum confiteris. CATH. Tu puerum incorporeum nos credere autumas, nos e contra deum tibi carnem factum iuxta euangelii sententiam prædicamus, cuius carnem non deo patri, sed matri consubstantialem credimus, deitatem uero non matri, sed deo patri consubstantialem fatemur. NEST. Varium quendam et diuersum assertionis tuæ sensum, modo confundentem, modo discernentem naturas, prorsus intellegere non possum. si igitur deitatem patri, carnem uero consubstantialem prædicas matri,

Is. 9, 6

Exod. 7, 1

Ps. 21, 32

1. Cor. 4, 15

Ioh. 1, 14

3 qua *L* 7 umeros *L* 19 hinc *Schw* hic *L* 21 *lacunam statuit Schw, exempli gratia supplendo* (quod quis uocatur, nullatenus substantialiter id esse intellegendus est)

quomodo sanam hanc naturarum confundens discretionem, rursus deum carnem factum
Ioh. 4, 24 asseris, cum sit deus non corpus, sed spiritus, domino dicente: deus spiritus est? CATH. Veram naturarum conuentionem dei uerbi et carnis fatentes, non confundimus, sed unimus, quia non deum in carnem uersum, sed carni unitum factum hominem prædicamus.

Ioh. 3, 6 NEST. Cum dominus dicat, quod de carne natum est, caro est, VII quod autem natum est de spiritu, spiritus est, quomodo puerum natum ex femina non unitione, sed natura deum asseris? CATH. Quia non est alter natus de carne carnaliter caro nisi ille qui de spiritu spiritaliter natus est spiritus, idcirco denique ex duabus et in duabus naturis unitis et inconfusis deum dei filium prædicamus.

NEST. Sed harum naturarum diuersitatem confundis, | deum natura prædi- ⟨VIII⟩ f. 25r
cans eum qui unitione dei uerbi deus dicitur. nam si non unitione, sed natura deus est qui de uirgine natus est, procul dubio deus est unctus et non puer Iesus Christus, 124 sicque iam non Christus factus creditur deus, sed deus iuxta uos factus intellegitur Christus, et mentiuntur discipuli in Actibus apostolorum, non deum, sed puerum Iesum
Act. 4, 27 unctum testificantes atque dicentes: conuenerunt enim uere in ciuitate ista aduersum sanctum puerum tuum Iesum, quem unxisti, Herodes et Pontius Pilatus. CATH. Non confundimus naturarum diuersitatem, sicut iam superius tibi responsum est, quia nec deitatem uerbi in naturam credimus conuersam humanam nec rursus humanam in deitatis transfusam essentiam prædicamus, uerumtamen Christum non, ut tu asseris, deum factum, sed deum factum Christum, quod tibi displicet, confitemur, quia non cum pauper esset, diues factus est,
2 Cor. 8, 9 sed cum diues esset, pauper factus est, ut nos diuites faceret. nec enim cum esset
Phil. 2, 6. 7 in forma serui, formam dei accepit, sed cum esset in forma dei, formam serui accepit.
Ioh. 1, 14 similiter etiam nec cum esset caro, uerbum est factum, sed cum esset uerbum, caro factum est. quod autem dicis: »si natura est deus puer natus de uirgine, fallunt discipuli, in Actibus apostolorum non deum, sed puerum Iesum unctum testificantes«, non illi fallunt, sed tu potius falleris, qui deum secundum carnem unctum non intellegis. nam si non contrario, sed uno spiritu discipulos et prophetam credis loquutos, audi
Ps. 44, 7. 8 prophetam deum unctum manifeste docentem atque dicentem: sedes tua, deus, in sæculum sæculi, uirga æquitatis uirga regni tui. dilexisti iustitiam, et odisti iniquitatem, propterea unxit te deus, deus tuus, | oleo lætitiæ præ participibus tuis. hinc euidenter f. 25v
apparet non alium esse unctum puerum Iesum, nisi deum, nec esse alium deum unctum, nisi puerum Iesum, si tamen non duos, sed unum Christum prophetas et apostolos prædicasse non dubitas.

NEST. Duos Christos prædicantes omnino abominor, quia uno spiritu prophe- ⟨VIIII⟩
tam et discipulos Christi loquutos esse non ambigo, sed te contraria sentientem refuto, qui quasi ex prophetæ sententia, eum quem ipse unctum praedicat, deum natura conaris astruere. nam cum propheta eum deum a deo unctum prædicet, quem et participes docet habere, tu natura deum, qui nullum habet secundum naturam suam participem, unctum docere contendis, cum deus non habeat omnino participes, sicut
Hebr. 2, 14 non habet fratres. sed ille docetur habere participes, de quo ait apostolus: quia ergo pueri communicauerunt carni et sanguini, et ipse
Ps. 21, 23 communicauit isdem. et qui dixit: narrabo nomen tuum fratri-

4 unimus *Cochlaeus* unius *L* 6 *abhinc deficiunt numeri marginales in L* 9 caro *Cochlaeus* uero *L* 34 oleum *L*

bus meis, in medio ecclesiæ laudabo te. unde euidenter apparet non natura, sed unitione deum esse eum quem præ participibus unctum propheta
125 testatur. CATH. Quomodo eos qui duos Christus prædicant, abominari te asseris, cum tu duos filios manifeste prædicare conuinceris? NEST. Et ubi audisti me duos filios prædicare? CATH. In eo cum dicis non eum unctum qui natura est deus, sed eum qui a propheta docetur habere participes, qui unitione dei dicitur deus. NEST. Non duos, ut tu autumas, sed unum prædico filium, quia et eius qui natura deus est, et eius qui unitione dei deus est, unam filii appellationem unamque profiteor dignitatem. quod autem is qui unctus est, non natura, sed unitione dei deus est, audi beatum
f. 26r | Petrum apostolum ad Cornelium dicentem: uerbum, inquit, misit filiis Act. 10, 36-38
Israhel, annuntians pacem per Iesum Christum; hic est omnium dominus. uos scitis quod factum est uerbum per uniuersam Iudæam, incipiens a Galilæa post baptismum quod prædicauit Iohannes, Iesum a Nazareth, quomodo unxit eum deus spiritu sancto et uirtute, qui pertransiit benefaciendo et sanando omnes oppressos a diabulo, quoniam deus erat cum illo. sine dubio non cum deo, sed cum Iesu a Nazareth, uncto spiritu sancto et uirtute, deus esse cognoscitur. nam quomodo non est impium unctum credere natura deum, cui sine dubio nulla ualet natura resistere? sed ille ungitur, qui erat prœliaturus contra diabulum. CATH. Versuta quidem fraude argumentaris, sed nullatenus a duorum filiorum prædicatione discedis. nam si Iesus a Nazareth, quem unxit deus spiritu sancto et uirtute, non est deus, ut asseris, quem deum prædicat propheta uenientem a Libano, dicens: deus Hab. 3, 3
a Libano ueniet, et sanctus de monte umbroso et condenso? Nazareth enim ad istius montis radicem in partibus Galilææ hodieque monstratur, ubi deus Iesus Christus, quem propheta uenisse a Libano prædixit, secundum carnem nutriri dignatus est. quod autem niteris approbare non esse natura deum Iesum Christum, sed unione dei et dignitate, ex eo quod dictum est: deus erat cum illo, miror te eundem dominum non audire dicentem: et non sum solus, sed pater Ioh. 16, 32
mecum est. est ergo natura deus Iesus Christus a Nazareth, sicut a propheta didicimus, et est deus cum illo, sine dubio pater. idcirco denique omnium dominus ipsius apostoli uoce monstratur. alioquin si ob id quod dictum est erat deus cum illo, non pater cum filio, sed deus filius cum Iesu Christo esse intellegendus est,
f. 26v | erit procul dubio omnibus prophetis æqualis uel certe Ioseph filio Iacob, quia et de eo scriptum erat: et erat deus cum illo. ipsi quoque Iacob proficiscenti Gen. 39, 23
in Charram, dicit deus: ero tecum sicut et cum patre tuo. et ideo Gen. 28, 15
nimis ⟨est⟩ impium saluatorem omnium æquare saluatis.
126 ⟨x⟩ NEST. Æqualem neque prophetis neque Iacob aut Ioseph credimus omnium saluatorem, sed incomparabiliter excellentiorem, quia quamuis fuerit deus cum illis, non tamen sine uiri semine, sed nati sunt lege naturæ, Christus autem dominus nouo natiuitatis modo ex spiritu sancto et Maria uirgine natus est atque in ipsa prorsus formatione Christus est factus. CATH. Si non est Christus æqualis prophetis aut Ioseph aut cuilibet sanctorum, erit certe iuxta uos æqualis Iohanni baptistæ uel Hieremiæ, qui in ipsa formatione sanctificati sunt, sicut dicit deus ad Hieremiam: priusquam te Hier. 1, 5
formarem in utero, noui te, et priusquam exires de uulua, sanctificaui te. NEST. Non est Christus æqualis in uulua sanctificatis,

---

24 contenso *L* 26 nutri *L* 37 est *add. Cochlaeus* saluatis *Cochlaeus* salutis *L*
39 quauis *L* 43 certa *L*

XVIII Quod Christum, non carnem Christi a sancta trinitate creatum et resus- 132
citatum asserant, quod dum docere conantur, iuxta Arrianos Christum creaturam credere deprehenduntur: —

XVIIII De eo quod dicunt »omousion diuidere est Christum dicere unum ex trinitate«: —

XX De eo quod aiunt: »quidquid ex aliquo esse dicitur, alterum ostendit ex altero, 6
et ideo Christum non oportere unum ex trinitate fateri, sed unum in trinitate« et qua peruersitate hoc idem ab ipsis hæreticis memoretur: —

XXI Quod unam quidem personam Christum ex trinitate fateantur, Christum autem unum ex trinitate stulte denegent, et quod non ex duabus naturis, sed ex duabus personis unam personam propter unum filii uocabulum et dignitatem et auctoritatem 10
Christum esse impie machinentur: —

XXII De eo quod asserant nihil nos adfirmare debere, quod non in scripturis canonicis continetur, et de ⟨eo⟩ quod dolose dicant sine Christo trinitatem non esse, et quod inuicte contra omnes pæne eorum uersutias opponatur illud quod scriptum
Gen. 3, 22 est: ecce Adam factus est quasi unus ex nobis: — 15

XXIII De eo quod ipsum quidem dolose deum natum ex femina dicere uideantur, Christum uero unum ex trinitate nullatenus asseuerent, et de eo quod dicunt: »sufficit nobis hoc confiteri, uestris autem nolumus uti sermonibus«: —

XXIIII Quod callide dicatur ab eis: »si id ipsum iudicatis esse quod a uobis et a nobis dicitur, quomodo nos ut hæreticos æstimatis, quia uestris nolumus uti ser- 20
monibus, ne occasionem aliis hæreticis præbeamus«: —

XXV De eo quod dicunt nihil amplius oportere nisi quod uerbis synodi continetur, asserere, et quod hæreticos iudicent eos qui similiter ut ipsi respondent: »duas quidem naturas uerbis aliis dicimus; | uestris uero nolumus uti sermonibus, ne f. 31[a]
aliis hæreticis occasionem dare uideamur«: — EXPLICIVNT CAPITVLA: — 25

NESTORIANVS. Memini te et in superiori sermone, cum quæsitum fuisset ⟨i⟩
18, 2 utrum in duabus naturis Christum crederes, respondisse: »in duabus, sed naturali conuentione unitis.« quod quia subito inter alterius quæstionis prorupit indaginem, dilatum est ibi de eo aliquid quærere; nunc uero quoniam nimis impium et catholicis dogmatibus, quantum arbitror, creditur alienum deum uerbum naturaliter humanæ 30
naturæ unitum credere, quonam modo hoc recte possit intellegi, si placet, primitus inquiratur. CATH. Multa quidem in superiore sermone disserentes, nullum apud te prouectum habere potuimus, quia mens non sanari sed uincere cupiens, auersa ab his quæ dicuntur, ad nihil aliud intenta est nisi ut inueniat quod pro suis partibus eloquatur. quapropter oportebat quidem nihil ulterius tecum de re summa disquirere; 35 133
sed ne nos hoc defectu potius rationis quam modestia facere æstimes, cogimur contra propositum tuis obiectionibus respondere. itaque dixisti, ni fallor, deum uerbum naturaliter humanæ naturæ unitum credere impium esse et catholicis dogmatibus alienum; quapropter cur hoc arbitratus es, planius te conuenit explicare. NEST. Quidquid fit naturaliter, non uoluntate, sed necessitate fieri intellegitur, et ideo, si naturaliter 40
deus uerbum propriæ carni unitus est, non iam misericorditer, sed inpulsu naturæ hoc fecisse credendus est. CATH. Definis ergo uniuersa quæ naturaliter fieri dicuntur, necessitate fieri, non uoluntate? NEST. Hoc arbitror; denique | esuriem, sitim, f. 32[r]
somnum non uoluntate, sed naturaliter patimur. quod autem non fit uoluntarie,

---

13 eo *suppl. Schw* dolosi *L* 15 es *L* 16 ipsum quidem *Schw* ipsis quidam *L* ex ipsis quidam *Cochlaeus* 20 uolumus *L* 27 crederes *Cochlaeus* credere *L* 38/39 elienum *L*

geritur sine dubio necessitate naturæ. CATH. Hæc quæ dicis, compositæ et passibilis naturæ sunt propria; inpassibili autem et incompositæ non est aliud naturaliter, aliud uoluntarie quippiam facere. prorsus unum atque id ipsum est, quia ibi non aliud est natura, aliud uoluntas, sed natura uoluntas est et uoluntas natura. idcirco deus uerbum, cui nulla uoluntas est accidens aut natura passibilis, cum dicitur naturaliter carni unitus, non necessitate, sed uoluntate creditur hoc fecisse. alioquin quæro, utrum naturaliter deum credas esse an uoluntarie? si enim uoluntarie dixeris, sequitur ut non sit naturaliter deus; si autem naturaliter pergis asserere, erit ergo iuxta uos deus necessitate, non uoluntate, quod de deo credere magna dementia est. et ideo non est impium nec catholicis dogmatibus alienum deum uerbum naturaliter propriæ carni unitum credere, ad excludendos eos qui naturam inuiolabilem non credunt naturaliter unitam naturæ passibili, sed personæ nescio cuius iam formatæ in utero hominis deum secundum gratiam siue secundum inlustrationem uel certe dilectionem fatentur unitum.

⟨II⟩ NEST. Compositionem quandam et confusionem mihi uideris introducere naturarum, dicens naturaliter naturas unitas. CATH. Quamuis ex diuinitate et humanitate deum nostrum Iesum Christum compositum siue unitum esse fateamur, confusionem tamen naturarum penitus refugimus, quia utrasque naturas credimus manere perfectas. NEST. Conpositio contraria intellegitur unitati, quia aut con-
f. 32ᵘ fusionem efficit aut non caret diuisione; ædificia | denique omnia, quæ compositione constant, nullo dubitante soluuntur, ea uero quæ a pigmentariis e diuersis rebus [naturis] conponuntur, confusa in se sunt nec ulla res prorsus in eis optinet proprietatem. quo-
134 modo ergo uos indiuisas aut inconfusas naturas in Christo potestis dicere, qui Christum conpositum prædicatis? CATH. Omne compositum passibile an inpassibile asseris? NEST. Omnino passibile. CATH. De non conposito quid opinaris? NEST. Profecto ⟨in⟩ inpassibilitate subsistere. CATH. Christum passibilem an inpassibilem asseris? NEST. Post incarnationem prorsus passibilem. CATH. Cur ergo Christum filium dei uiui refugis compositum confiteri, quem sine dubio dicis esse passibilem? NEST. Secundum humanitatem uidelicet Christum compositum fateor, quia et secundum humanitatem eum passibilem credo, secundum diuinitatem autem inconpositum, quia et inpassibilem. CATH. Quid igitur? unum eundemque fateris ex diuinitate et humanitate post incarnationem compositum, quem ante incarnationem constat fuisse incompositum? NEST. Non equidem, sed assumptum hominem compositum dico, eum uero a quo assumptus est, incompositum. CATH. Duos filios procul dubio credere deprehenderis; unum compositum, alterum incompositum. NEST. Negas ergo tu diuinitatis naturam esse simplicem et incompositam? CATH. Nullo modo ego hoc denego. NEST. Compositum fateris hominem an incompositum? CATH. Compositum prorsus. NEST. Quomodo ergo negas Christum compositum esse et incompositum, quem sine dubio deum et hominem confiteris? CATH. Deum quidem et hominem filium dei confiteor, eos autem qui non unum eundemque Christum filium dei et incompositum ante incarnationem et post incarnationem compositum con-
f. 33ʳ fitentur, ualde refugio. NEST. | Contractionem quandam diuinæ naturæ prædicare cognosceris, eundem dicens et ante incarnationem incompositum et post incarnationem compositum. quomodo autem potest incircumscripta et ubique diffusa natura circumscriptæ et in paruo loco constitutæ naturæ secundum compositionem uniri, nisi forte, ut dixi, aut deitatis contractionem aut carnis extensionem factam

---

19 diuisionem *L* 20 e *Cochlaeus* et *L* naturis *del. Schw* 25 in *suppl. Schw* 27 dici *L* 31 incarnatione *L* 35 incompositum *L* 43 potest *Cochlaeus* post te *L* 45 deitas *L* ut *L*

impie fateris? CATH. Opinor corpoream te credere diuinam essentiam, quam modo contrahi ad carnem æstimas, modo extendi cum carne pronuntias. NEST. Absit hoc ab animo Christiano. CATH. Quid ergo sentis diuinam esse naturam? NEST. Virtutem procul dubio magnam et ubique totam. CATH. Totam ubique secundum totum eam dicis existere? NEST. Non utique secundum totum ubique est, sed aliter ab ea rationabilia, aliter inrationabilia, aliter autem omni sensu carentia continentur. CATH. Tota secundum totum in unoquoque rationali animali an particulariter esse cognoscitur? NEST. Particulariter certe inest, non secundum totum, quia singuli quique de plenitudine eius accipiunt. CATH. Quomodo ergo ubique tota est, quæ non est in unoquoque rationali animali tota, sed particulariter? et quomodo particulariter, quæ non est corpus, sed spiritus? NEST. Ipsa quidem ad se ipsam tota et secundum totum ubique est; quantum autem ad creaturam pertinet, non efficit, ut eam rationale animal sibimet adesse aut inesse sentiat nisi quantum ipsa iudicauerit. CATH. Deum uerbum in nullo dissimilem patri te credere opinor. NEST. Arrianorum et Eunomianorum, non catholicorum hoc dogma est, dissimilem patri filium in parte aliqua credere. CATH. Perfectum eum, sicut est patri æqualis, propriæ carni dicis unitum, an secundum aliquid unitum et secundum aliquid non unitum?

Col. 2, 3 NEST. Paulus docuit: in quo sunt omnes | thesauri sapientiæ et f. 33ᵘ scientiæ absconditi. CATH. Tota ergo et secundum totum, ut est perfecta dei uerbi diuinitas æqualis patri, carni unita est? NEST. Nullus hoc dubitat Christianus. CATH. Quid igitur? contractionem diuinitatis an extensionem carnis factam asseris, quia »non potest«, ut dicis, »incircumscripta et ubique diffusa natura circumscriptæ et in paruo loco constitutæ naturæ secundum compositionem uniri«? NEST. Neque diuinæ naturæ contractionem neque extensionem humanæ factam assero, quia hoc proprie corporum est, non autem spiritus et uirtutis, quæ carni uniri secundum compositionem non potest, præsertim incircumscripta, ut dixi, uerbi diuinitas et omnia continens. CATH. Compositum dicis subsistere hominem an incompositum? NEST. Compositum. CATH. Ex quibus rebus? NEST. Ex anima utique et carne. CATH. Animam consubstantialem carni asseris an diuersæ naturæ? NEST. Diuersæ omnino. CATH. Vtrum quia non sit caro et sit corpus, quia, quamuis omnis caro corpus, non tamen omne corpus caro est? NEST. Nullo modo ego corpus dico animam esse. CATH. Quid ergo dicis? NEST. Spiritum sine dubio, sed non incircumscriptum. CATH. Totam fateris eam diffusam per singula membra an maiorem quidem partem eius in maiore membro, minorem uero in minore? NEST. Totam in unoquoque membro corporis sui eam esse credo, quia, licet sit circumscripta, partibus tamen eam constare nullo modo opinor, quia, truncatis membris corporis, ipsa integra perseueret. CATH. Si ergo anima, quæ non est corpus sed spiritus, carni secundum compositionem unita, nullam contractionem in minore, nullam extensionem in maiore patitur membro, sed sine sui confusione tota in maiore, tota esse creditur in minore, quo pacto diuinitas dei uerbi, secundum compositionem propriæ carni unita, contractionem aut extensionem siue confusionem sustinuisse credenda est? exemplo enim animæ ad carnem factæ unitionis, quam secundum compositionem fieri non negasti, omnes doctores ecclesiæ et inlustres uiri | dei uerbi ad propriam carnem unitionem factam docere monstrantur. NEST. f. 34ʳ Omne compositum partibus constare nulli est dubium, pars autem minus est quam totum; est ergo deus uerbum pars Christi, quem ex diuinitate et humanitate compositum asseris; et si deus uerbum pars est Christi, et deus uerbum iuxta uos minor Christo, cuius

---

6 eo *L* 7 unaqq̄ *L* 14 te credere *Cochlaeus* decredere *L* 33 feteris *L* 37 carnis *L* 39 tota esse — minore *in mg. add. L*

et pars est. quod si pars Christi deus est, quomodo deus, si inperfectus est? CATH. Non est inperfectus deus uerbum, quia non ut perficeretur, assumptione carnis indiguit, sed ut caro perficeretur in melius commutata, carni se uniens compositus factus est, qui ante erat sine dubio summe simplex et incompositus perfectusque per omnia, utpote deus. scriptum enim de eo est quia bonorum nostrorum non egeat. nihil enim illi contulit aut detraxit assumpta pro nostra salute humana natura, quam unitione sua ipse potius ineffabiliter glorificauit. neque minor est deus uerbum Christo, quia ipse est Christus, nec se ipso minor esse potest qui et adsumpta carne idem mansit deus, sine dubitatione perfectus. alioquin si et post incarnationem negatur Christus esse compositus, mansit ergo, ut erat antea, simplex et incompositus, et quia res summe simplex et incomposita nullam omnino in se recipit passionem, sicut superius etiam ipse professus es, non est ergo iuxta uos Christus pro humana salute perpessus. si autem, simplex manens et incompositus, passus est, iam non simplex et incomposita natura est inpassibilis. quod si simplex et incomposita natura inpassibilis non est, ergo passibilis est Christi diuinitas. si autem Christi diuinitas inpassibilis permanet, sicut et uerum est, restat ut natura simplex et incomposita non sit passibilis, quia, quamuis Christus diuinitatis suæ simplicitatem et inpassibilitatem etiam post uni-
137 f. 34u tionem compositionemque conseruet, | tamen propter unitam sibi carnem iuste ad ipsam compositus esse credendus est. quapropter, dum non uis post incarnationem Christum fateri compositum, aut diuinitatis eius naturam compositam et passibilem conuinceris credere, aut certe Christum, quem etiam post incarnationem simplicem et incompositum, ut erat antea, asseris, nullatenus passum pro humana salute testeris. NEST. Nec diuinam naturam passibilem credo, quam summe simplicem et incompositam dico, et Christum pro humana salute passum confiteor, quia non deum tantum, sed et hominem eum cognosco. quæro autem utrum compositionem hanc in uulua uirginis factam asseras, an postquam peperit filium suum primogenitum. CATH. In uulua prorsus. nam quomodo deum natura crederem, quem secundum compositionem carni unitum fateor, si post partum compositionem naturarum adsererem? hæc enim nec compositio nec unitio creditur, sed alterius in altero habitatio. NEST. Docuisti certe, quod multis hactenus uerborum ambagibus tegere uidebaris, compositionem nullatenus naturarum seruare proprietatem. CATH. Quonam modo compositionem docui naturarum non seruare proprietatem?

⟨III⟩ NEST. In eo quod inhabitationi eam contrariam iudicas. CATH. Sicut non confundit naturas unitio, ita nec compositio, quia nec animæ aut carnis naturæ, quæ secundum compositionem unitæ sunt, confunduntur in sese. alterius autem in altero inhabitatio prorsus duorum est; deus autem et homo non alter in altero est, sed idem deus, idem homo est.

⟨IIII⟩ NEST. Quamuis secundum unitionem unus idemque sit deus et homo, secundum naturas tamen alter deus est, alter homo. nam si ipse deus homo est etiam secundum naturas, quomodo non dicit: »soluite me«, sed s o l u i t e t e m p l u m h o c , Ioh. 2, 19
f. 35r e t i n t r i d u o s u s c i t a b o i l l u d ? | CATH. Miror te uoces euangelicas quas tuis credis assertionibus conuenire, memoria retinere, eas uero quas tuis partibus agnoscis esse contrarias, quasi numquam audieris, præterire. an uero qui dixit s o l u i t e t e m p l u m h o c , non ipse post infusum a muliere super caput suum unguentum dixisse fertur: s i n i t e e a m , b o n u m o p u s o p e r a t a e s t i n m e ; Mt. 26, 10. 12
m i t t e n s n a m q u e h æ c u n g u e n t u m h o c i n c o r p u s m e u m , a d

4 uniens *Cochlaeus* ueniens *L* erant *L* 11 recepit *L* 16 uerum *Cochlaeus* uerbum *L* 19 compositum *L* 23 summam *L* 30 ullatenus *L*

sepeliendum me fecit? cernis non alium esse sepultum nisi eum cuius et templum est? NEST. Si ille sepultus est, cuius et templum est, restat ut templum nec solutum sit nec sepultum. CATH. Quoniam sub nomine templi alium sepultum, alium insepultum mihi uideris asserere, templum quid intellegis, si placet, lucidius 138
manifesta. NEST. Mea expositione non indiget quod ab euangelista constat ex- 5
pressum; denique post illam domini uocem expositam dicentis soluite templum
Ioh. 2, 21 hoc, et in triduo resuscitabo illud, mox secutus adiunxit: hoc autem dicebat de templo corporis sui. CATH. Corpus hoc dei an hominis esse dicis? NEST. Hominis sine dubio assumpti. CATH. Si hominis assumpti hoc corpus est, corpus ergo hoc assumpti hominis templum est? NEST. Non 10
est templum hominis assumpti, sed eius qui in ipso habitat inuisibiliter. CATH. Et quis est inuisibilis templo inhabitans? NEST. Deus procul dubio. CATH. Est ergo corpus non hominis assumpti, ut asseris, sed dei, cuius et templum est. NEST. Si corpus esset exanime, in quo inuisibilis deus habitaret, esset utique corpus dei, non hominis assumpti; uerum quia corpus animatum est, in quo habitat deus, est corpus 15
non dei, sed hominis assumpti. CATH. Non ergo corpus, sed homo templum est dei, quia in corpore animato, quod est | sine dubio homo, asseris habitare inuisibilem f. 35ᵘ
deum. NEST. Num tibi hoc non uidetur? CATH. Absit; hoc enim omnino contrarium est euangelistæ expositioni, qui non dixit »hoc autem dicebat de templo hominis sui«, sed de templo corporis sui. NEST. Vt mihi uidetur, animam non 20
credis habuisse Christum? CATH. Procul a me omnino sit ista calumnia. NEST. Quomodo ergo quasi contrarium respuis, quod a nobis deus dicitur habitare in homine, si corpus et animam habere Christum fateris? CATH. Quia corpus non hominis assumpti, ut tu asseris, sed dei confiteor, cuius et animam esse credo, et ideo non deum in homine, sed deum in corpore prædico. alioquin nihil est aliud dicere deum in 25
homine, nisi hominem dei, sicque iam non deus homo, sed homo dei intellegitur Christus, quod de omnibus qui deo fideliter seruiunt, dici potest.

Ioh. 6, 53 NEST. Si corpus dei est, non assumpti hominis, cur non est dictum: nisi ⟨V⟩
manducaueritis carnem dei, sed carnem filii hominis, non habebitis uitam in uobis? CATH. Quamuis caro sit filii hominis, ipsa 30
tamen caro filii hominis caro dei est. nam si caro dei non est, quomodo potest uitam æternam præstare credentibus? NEST. Quia hoc illi a deo sibi unito est præstitum. CATH. Si deo unita est caro, quomodo non est caro dei? NEST. Quia contra manifestam euangelii uocem inuerecunde contendis, quæro: quis est qui ad 139
Mt. 26, 26 passionem properans, dicit discipulis suis: accipite et edite ex hoc omnes; 35
cf. 27. 28 hoc est enim corpus meum, quod pro uobis frangetur in
Ioh. 14, 6 remissionem peccatorum? CATH. Ille est nimirum qui dixit: ego sum uia, ueritas et uita.

NEST. Vita ergo manibus comprehenditur impiorum, uita crucifigitur, pos- ⟨VI⟩
tremo moritur uita? et si uita est mortua, quis uitam mortuis præstare credendus 40
est? CATH. Si is qui uita est, non est crucifixus et mortuus, sperare uitam mortui nullatenus debent. uerum quia crucifixus est et mortuus is qui est uita, non me,
Act. 3, 14. 15 sed beatum Petrum ad Iudæos audi clamantem: petistis, inquit, uirum homi- | cidam donari uobis, auctorem uero uitæ interemistis. f. 36ʳ
NEST. Quamuis auctor uitæ proprie deus esse credatur, tamen quia et homines auctores 45
uitæ possumus appellare, qui disciplinam tradunt bene uiuendi, manifestius doce, si uales, crucifixam uel mortuam uitam. CATH. Quamquam non homines qui disci-

34 quis *Cochlaeus* qui *L*

plinam tradunt bene uiuendi, sed deus solus auctor uitæ recte credatur, tamen etsi eum qui est uita, mortuum et crucifixum ex scripturis docuero, rursus ad alia te conuertens, dum non uis credere ueritati, superfluas quæstiones mouere non desinis. NEST. Si nollem cedere ueritati, numquam ea quæ me mouent, in medium discutienda proferrem; tu uero, dum non uales respondere obiectis, nobis quasi superflua quærentibus insultas. CATH. Verum hoc omnino est quod non ego, sed ipse de quo agitur, tuis pro me respondit obiectionibus, teque suum aduersarium notans loquitur in Deuteronomio ad populum Israhel: et uidebitis, inquit, uitam uestram pendentem in ligno, et non credetis ei. Deut. 28, 66

⟨VII⟩ NEST. Et quomodo potest uita per se pendere in ligno? CATH. Illo modo quo deus, qui est uera uita, factus homo creditur. NEST. Deus ergo a Iudæis est crucifixus? CATH. Non mihi, sed prophetæ crede dicenti: si affigit homo deum, quia uos configitis me gens tota. Malach. 3, 8 NEST. Falsum est omnino, numquam hoc in ecclesiasticis libris legitur, quamuis scriptum sit in Malachia propheta: si supplantat homo deum, quia supplantatis me uos gens tota. CATH. Non est dubium, ita ut dicis, in antiqua contineri editione, in nouella uero illud quod a nobis est positum. uerum si tibi recens contemnenda uidetur editionis auctoritas, audi apostolum clamantem: dominum gloriæ crucifixum. 1 Cor. 2, 8

140 ⟨VIII⟩ NEST. Si dominus gloriæ crucifixus deus credendus est crucifixus, est ergo et
f. 36u Iacobus frater dei, quia et frater domini dicitur? | CATH. Non est alter deus, alter dominus, sed dominus ipse est deus, propheta dicente: scitote quod dominus ipse est deus, et ideo recte omnino deus gloriæ a Iudæis creditur crucifixus nec est secundum hanc profetæ uocem contrarium ueritati Iacobum, fratrem domini, fratrem dei dicere secundum carnem. Ps. 99, 3

⟨VIIII⟩ NEST. Noua quædam et intolerabilis doctrina hæc uestra est, quæ deum passibilem prædicat, cum de eo qui a Iudæis est crucifixus, Petrus apostolus in Actibus apostolorum manifeste testificetur, dicens: notum sit omnibus uobis et omni plebi Israhel quia in nomine Iesu Christi Nazareni, quem uos crucifixistis, quem deus suscitauit a mortuis, in hoc iste adstat coram uobis sanus, et iterum: certissime, inquit, sciat omnis domus Israhel, quia dominum eum et Christum deus fecit, hunc Iesum quem uos crucifixistis. cum ergo a deo eum quem Iudæi crucifixerunt, dominum et Christum factum testetur apostolus, non in occulto est qui sit dominus gloriæ intellegendus, uel certe qui a Iudæis credendus est crucifixus; neque enim in tantum erroris abruptum credo uos deuenisse, ut filium dei deum a deo factum dominum esse credatis. unde docemur per hanc apostoli sententiam et illam a te prolatam prophetæ uocem domini nomen non semper deum significare, sed aliquando tantum deum, aliquando hominem tantum, aliquando uero deum et hominem, et ideo non cogimur deum intellegere crucifixum, eo quod ab apostolo dominus gloriæ dicitur crucifixus, nec quia Iacobus frater domini dicitur, fratrem eum credimus dei. CATH. De Iesu Nazareno, quod deus sit, arbitror me sufficienter tam ratione quam etiam testimoniis in superiore sermone docuisse, sed infidelibus totum nihil est; de eo autem quod magnum errorem esse iudicas deum factum dominum a deo credere, quia dictum est a Petro de Iesu crucifixo quia dominum eum et Christum Act. 4, 10 Act. 2, 36

17 nouellam *dicit Maxentius uersionem Hieronymi, cf. Hieronym. t. VI 976 Vall.*

7/8 deuteronomium *L* 9 creditis *L* 21 dei *Cochlaeus* domini *L* 36 abrumtum *L* 45 quia²] qua *L*

deus fecit, | quæro: utrum, cum esset Iesus et tamen non esset dominus, factus est a f. 37r
deo dominus, an cum esset dominus, factus est a deo dominus? NEST. Quomodo, si esset dominus, a deo fieret dominus, cum fiat nemo quod est? sed quia non erat dominus, ideo a deo factus dicitur dominus. CATH. Erat ergo quando non erat Iesus dominus? NEST. Non erat, antequam fieret dominus. CATH. Quomodo ergo dixisti: »si esset dominus, non fieret a deo dominus, sed quia non erat dominus, ideo a deo factus est dominus?« NEST. Quia, antequam nasceretur, non erat qui fieret dominus, nec posteaquam natus est, factus est dominus, sed in ipsa prorsus uulua unitione 141
filii dei factus est dominus. CATH. Alter ergo est filius dei, alter Iesus qui unitione filii dei fit dominus? NEST. Idem ipse est, sicut superius iam dixi, dignitate et auctoritate, non autem secundum naturas. CATH. Secundum naturas ergo duo sunt, sed dignitate et potentia unus est filius, et quis ex his formam serui accepisse credendus est? NEST. Non sunt duo filii, ut tu somnias, sed unus est filius dei, quem tamen
Phil. 2, 6, 7 in duabus naturis unitis credimus, qui etiam, cum esset in forma dei, formam serui accepit. CATH. Accepit ergo filius dei, cum esset deus et dominus, formam serui et factus est seruus in forma serui, an hoc credere errorem fateris? NEST. Qui hoc non credit, prorsus paganus est. CATH. Si ergo non est error, filium dei deum, cum esset deus et dominus, utpote æqualis deo patri, in forma serui factum credere seruum,
Ps. 115, 7 quia hoc etiam ipse de ipso testatur, dicens ad patrem: ego seruus tuus et filius ancillæ tuæ, non est omnino error filium dei deum secundum id quod factus est seruus, credere a deo patre dominum factum, et idcirco non, ut tu dicis, aliquando deus tantum, aliquando homo tantum, aliquando uero deus et homo, sed semper dominus intellegendus est deus et deus intellegendus est dominus, quia non alter | a deo factus dominus prædicatur nisi is qui formam serui acci- f. 37v
piens, factus est seruus, cum esset ante sæcula dominus gloriosus, quem Paulus a Iudæis prædicat crucifixum. hinc est quod clamat ad patrem: pater, glorifica filium tuum ea gloria quam habuit apud te prius-
Mt. 11, 29 quam mundus fieret. numquid uox ista non illius est qui dixit: discite a me quia mitis sum et humilis corde? numquam enim filius dei deus a patre deo fieret dominus, nisi, cum esset ⟨dominus⟩ utpote deus, formam serui accipiendo factus esset seruus, nec se glorificari precaretur a patre, si non cum esset apud patrem, priusquam mundus fieret, gloriosus, semet ipsum sponte pro nostra salute humiliasset. fit ergo dominus et glorificatur a patre Iesus filius dei deus, non ea gloria quam non habuit, sed quam habuit apud patrem, priusquam mundus fieret. quapropter dubitandum omnino non est natura deum esse Iesum, quem sicut dominum a deo factum, ita etiam eum glorificatum a deo prædicat Petrus apostolus, dicens:
Act. 3, 13 deus Abraham et deus Isaac et deus Iacob glorificauit filium suum Iesum, quem uos quidem negastis ante faciem Pilati, iudicante illo dimitti. NEST. Nisi hæc omnia propter unitionem dei ad hominem factam credideris, diuinitatem procul dubio passibilem prædicare conuinceris. CATH. Diuinitatem 140 142
quidem passibilem nullatenus prædico, deum autem carne passum omnino confiteor, quia Iesum Christum deum uerum agnosco. NEST. Nullo modo ego deum passum carne profiteor, quod in scripturis sanctis nullatenus legitur, sed Christum passum carne, sequens Petrum apostolum, fateor. CATH. Ego quidem utrumque confiteor, et deum passum carne et Christum passum carne, quia Christus super omnia deus est; tu autem ideo refugis deum passum carne dicere, quia Christum non credis deum esse. quod si Christum deum esse | non denegas, passum Christum carne hoc est omnino f. 38r

5 quomo *L* 12 qui *L* 16 forma *L* 20 ancilla *L* 30 dominus *suppl. Cochlaeus*

quod deum passum carne dicere, quia Christus qui passus est, ⟨est⟩ sine dubio deus. NEST. Si id ipsum est deum passum carne quod Christum passum carne dicere, est ergo iuxta uos non solum filius, uerum etiam pater Christus, quia deus procul dubio etiam ipse est. CATH. Non est pater Christus, quamuis sit deus, neque id ipsum est deus, quod est Christus; filius autem ideo est Christus, quia non id ipsum est, sed quia ipse est deus Christus. hac de causa utrumque confitentur catholici, et deum passum carne et Christum passum carne.

⟨X⟩ NEST. Si deus est Christus, quis est qui dicit Iudæis: quid me uultis occidere, hominem qui ueritatem locutus sum uobis? Ioh. 8, 40 CATH. Ille omnino, de quo scriptum est quia quærebant eum interficere Iudæi, Ioh. 5, 18 non solum quia soluebat sabbatum, sed quia dicebat patrem suum deum esse, æqualem se faciens deo. numquid relinquitur nobis adhuc ullus ambiguitatis scrupulus, quin credatur natura deus esse Iesus Christus? quia si gratia et non natura deus esset, numquam se æqualem faceret deo. NEST. Fallitur ergo Paulus dicens: per hominem mors et per hominem resurrectio mortuorum? 1 Cor. 15, 21 CATH. Et quomodo per hominem potest esse resurrectio mortuorum, nisi sit ipse homo resurrectio, qui clamat in euangelio: ego sum resurrectio et uita? Ioh. 11, 25 et quia resurrectio et uita omnium non nisi, quia deus, est, procul dubio idem homo deus est, per quem resurrectionem esse apostolus prædicat. NEST. Ignarus ergo omnino huius sacramenti deprehenditur idem apostolus, dicens: mediator dei et hominum, homo Christus Iesus? 1 Tim. 2, 5 CATH. Sicut non est huius sacramenti ignarus apostolus, ita nec sibimet ipsi contrarius, dicens: secundum aduentum magni dei et saluatoris nostri Iesu Christi, qui dedit semet ipsum pro peccatis nostris. Tit. 2, 13 cum ergo homo Iesus Christus mediator dei et hominum magnus deus est,
f. 38u qui dedit semet ipsum pro peccatis nostris, | non est omnino contrarium, sed unum
143 idemque deum passum carne et Christum passum carne modis omnibus confiteri. unde etiam ecclesia dei unius eiusdemque mirabilia et passiones agnoscit. quapropter si quis utrumque non confitetur, aut ut Iudæus fugiendus est aut cauendus ut Manichæus.

⟨XI⟩ NEST. Callida quadam et subtilissima fallendi arte hactenus tibi aditus fuit, nunc autem nullum tibi poterit esse suffugium, unius eiusdemque filii dei prædicanti mirabilia et passiones, cum apostolus manifeste ad Hebræos dominum Iesum Christum a deo uerbo per passiones doceat consummatum, dicens: decebat enim propter quem omnia et per quem omnia, qui multos filios in gloriam adduxerat, auctorem salutis eorum, per passiones consummare. Hebr. 2, 10 cernis a deo uerbo propter quem omnia et per quem omnia, qui multos filios in gloriam adduxerat, auctorem salutis eorum, procul dubio Iesum Christum, per passiones consummatum? quando ergo unius eiusdemque mirabilia et passiones credendæ sunt, cum per passiones alter ab altero consummetur? CATH. Magnum mihi omnino dedisti refugium magnaque mihi adaperta est ianua, in qua illo me ducente ingressus, qui dixit: ego sum ostium, non callidis, ut asseris, ad Ioh. 10, 9 fallendum artibus, sed uerissimis potius documentis tuam inperitiam perfidiamque redarguam. nam cum apostoli sententiam non intellegas, alterum passibilem, alterum inpassibilem dei filium prædicare conuinceris. nec enim, ut inperite asseris, deus uerbum salutis nostræ auctorem consummat per passiones, sed deus pater deum filium

1 est *om. L* 4 neque *Schw* que *L* 8 qui me uult *L* 13 quin̄ *L* 19 procul bio *L* 27 idemque *Cochlaeus* eundemque *L* 43 nam cum *Schw* nondum *L* nam dum *Cochlaeus* 44 dei *L* 45 consumma *L*

Iesum Christum, propter quem omnia et per que momnia, auctorem ⟨salutis⟩ filiorum, consummat per passiones. quis enim hic auctorem salutis filiorum per passiones consummatum alium permittitur intellegere nisi eum qui multos filios in gloriam adduxerat, propter
Hebr. 2, 9 quem omnia et per quem omnia? nam cum superius dixisset: eum qui modicum quam angeli minoratus est, uidemus Iesum propter passionem mortis gloria et honore coronatum, ut gratia dei pro omnibus gustaret mortem, secutus mox intulit, dicens: | decebat enim, hoc est deum patrem, propter quem omnia et per quem omnia, auctorem salutis eorum uidelicet quos in gloriam adduxerat filiorum, qui etiam, cum esset æqualis deo, paulo minus quam angeli minoratus, gratia dei patris pro omnibus gustauit mortem, per passiones consummare. sed manifestius hoc et lucidius in ipsius epistolæ principio perdocemur:
Hebr. 1, 1—4 Multifarie, inquit, et multis modis olim deus loquens patribus in prophetis, nouissime diebus istis loquutus est nobis in filio, quem constituit heredem uniuersorum, per quem fecit et sæcula. qui cum sit splendor gloriæ et figura substantiæ eius portansque omnia uerbo uirtutis suæ, purgationem peccatorum faciens, sedit ad dexteram maiestatis in excelsis, tanto melior angelis effectus, quanto differentius præ illis nomen hereditauit. ecce auctor salutis, qui multos filios in gloriam adduxerat, purgationem faciens peccatorum, quæ nulla utique
Hebr. 9, 22 potest fieri sine sanguinis effusione, sicut alio loco idem docet apostolus, splendor gloriæ et figura substantiæ dei et portans omnia uerbo uirtutis suæ, fit etiam ipse melior angelis et sedit ad dexteram maiestatis, per quem facta sæcula prædicantur, qui paulo minus quam angeli minoratus, gratia dei patris, sicut dictum est, pro omnibus gustauit mortem; de quo dictum est propter quem omnia et per quem omnia, qui multos filios in gloriam adduxerat. non est ergo alter deus uerbum, propter quem omnia et per quem omnia, nisi auctor salutis Iesus, qui purgationem faciens peccatorum, multos filios adduxit in gloriam, a patre per passiones consummatus, sicut idem apostolus de eo ait: qui proprio filio non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum. NEST. | Nihil f. 39ᵛ omnino agit intentio tua, nisi ut, quantum in se est, deum inpassibilem et inmortalem passum et mortuum doceat. CATH. Quia negas deum eum qui pro humana salute est crucifixus, quæro: quem asseris incarnatum? NEST. Verbum procul dubio,
Ioh. 1, 14 sicut euangelista testatur, dicens: et uerbum caro factum est et habitauit in nobis. CATH. Deus uerbum qui incarnatus est, ipse et passus est, an alius incarnatus, alius uero passus est?

NEST. Incarnatus quidem deus est, passus autem deus non est, sed caro ⟨XII⟩ dei. CATH. Magnam nobis spem de te ipso dedisti. nam qui hactenus carnem non dei, sed assumpti hominis asserebas, nunc dei eam confessus es; uerum quia parum liquet quod dictum ⟨est⟩ »non est deus passus, sed caro dei«, si placet, hoc edissere manifestius. nimis enim absurdum esse uidetur quod dicitur; si enim caro dei passa est, quomodo deus carne passus non est? et si deus passus non est carne, quomodo caro dei est passa? nisi forte carnem exanimem et desertam a deo Iudæi crucifixisse credendi

---

1 salutis *add. Schw* 5 angelis *L* 6 gloriam et honorem *L* 16/17 substantia *L* 21 gloria *L* 22 effusionem *L* docet *Cochlaeus* doctor *L* 23 et³ *Schw* est *L* 25/26 angelis minoratur *L* 42 est *add. Cochlaeus* edisserere *L*

sunt. quod quia nimis stultum est, carnem sine anima a Iudæis credere crucifixam, restat ut caro animata dei a Iudæis crucifixa credatur, quod est procul dubio homo. cui assertioni uestræ, hoc est non deum carne, sed carnem dei dicere passam, si credulitas ammittatur, quid aliud creditur nisi quia homo dei est passus? quod etiam ⟨de⟩ Petro
145 et Paulo dicere fas est, quia et ipsi homines dei dicuntur et pro ipso sunt passi.
⟨XIII⟩ NEST. Deus quidem passus non est, quia deum passibilem prædicare sacrilegum est, sed deus sui corporis fecit proprias passiones. CATH. Proprietas multis intellegitur modis. nam et ecclesia corpus eius dicitur eiusdemque ecclesiæ
f. 40r facit deus proprias passiones, pro qua etiam in cælo positus clamat: | Saule, Saule, Act. 9, 4
quid me persequeris, et unusquisque fidelium membrum eius est, sicut idem docet apostolus, dicens: uos estis corpus Christi et membra de mem- 1 Cor. 12, 27
bro; sed et panis ille quem uniuersa ecclesia in memoriam dominicæ passionis participat, corpus eius est. quapropter quomodo deum corporis sui proprias fecisse asseris passiones, exemplis te planum facere conuenit. NEST. Faciam quantum potuero, modo ut te ab hac intentione deuertam, quo ulterius desinas deum uerbum passum carne asserere, quamuis caro dei sit passa. quæ non ita dicitur corpus dei ut ecclesia, nec ita ut panis ille quem in memoriam passionis Christi participat uniuersa ecclesia; sed dei ita dicitur corpus ut alicuius hominis proprium, quod indutus est, uestimentum, quod cum ab aliquo scissum fuerit, iniuria ad eum refertur qui [in] ipso indutus est. secundum hanc igitur rationem facit deus corporis sui proprias passiones. CATH. Facit ergo proprias deus carnis suæ passiones secundum relationem, non secundum ueram et intimam proprietatem; et quomodo fecisse proprias deus carnis suæ passiones prædicatur a uobis, qui non secundum proprietatem, sed secundum relationem facit carnis suæ proprias passiones? quam autem proprietatem potest habere uestimentum ad eum qui ipso indutus est, cum nihil pertineat ad eius substantiam? neque enim cum definimus quid sit homo, etiam uestimentum eius conplectimur, quod utique non eiusdem constat esse substantiæ. facit ergo deus iuxta uos ecclesiæ suæ potius proprias quam sui corporis passiones. illa enim corpus dei dicitur, quia communicauit deus carni Hebr. 2, 14
et sanguini et caput factus est ecclesiæ, ecclesia uero per fidem rursus particeps eius Ephes. 5, 23
efficitur, accipiendo spiritum sanctum. a uobis autem corpus dei instar creditur uesti- menti, quod nihil ad diuinitatis uel carnis eius naturam pertinere uidetur; Esaias autem uestimentum dei nihil aliud prædicat nisi carnem dei, dicens: quis iste est qui Ies. 63, 1
uenit ex Edom, rubicunda ueste ex Bosor? quod si et tu uesti-
f. 40v mentum dei, nihil aliud | intellegis nisi carnem dei, superest ut siue scissionem uestimenti
146 siue passiones carnis ad eum retuleris, cuius uestimentum siue caro est, illius procul dubio iniuria et illius passio credatur esse, cuius caro seu uestimentum est. NEST. Et ubinam corpus dei uerbi in scripturis sanctis legisti ecclesiam et non potius corpus Christi? CATH. Hac assertione tua alterum facis Christum, alterum deum uerbum: quod si non ⟨est⟩ alter Christus, alter deus uerbum, sed deus uerbum ipse est Christus, sicut dicitur corpus Christi ecclesia, ita dicitur corpus dei uerbi. uerum si corpus Christi non est corpus dei uerbi, quomodo dedisti superius carnem dei passam?
⟨XIIII⟩ NEST. Carnem dei dixi passam, non autem dei uerbi, quia deus est honore et dignitate Christus, cuius carnem dixi passam, propter inhabitantem in se deum uerbum. hinc denique et deum negaui passum, et tamen carnem dei passam confessus sum. CATH. Non est ergo deus uerus Christus, sed propter inhabitantem

---

1 animam *L* 3 carne *L* 4 de *add. Cochlaeus* 14 passionis *L* 15 quo *Schw* quod *L* 19 in *del. Schw* 23 nobis *L* 32 dei dicens *Cochlaeus* dc̄ens *L* 33 uesta *L* bosar *L* 39 est *add. Cochlaeus* 41 domini *L* 44 negauit *L*

in se deum uerbum honore et dignitate seu potius nomine tantum secundum uos dicitur deus; et quomodo hoc non est contrarium illi sententiæ Iohannis apostoli? qua dicit:
Ioh. 5, 20 scimus quia uenit filius dei et dedit nobis sensum, ut cognoscamus deum uerum et simus in uero filio eius Iesu Christo; hic est deus uerus et uita æterna.

NEST. Si non propter honorem et dignitatem inhabitantis dei uerbi deum ⟨XV⟩ dixeris Christum, profecto uisum et contrectatum facis ab hominibus deum. CATH. Si
1 Ioh. 1, 1. 2 non est uisus et contrectatus ab hominibus deus, quomodo dicit idem Iohannes: Quod fuit ab initio, quod audiuimus, quod uidimus oculis nostris et perspeximus et manus nostræ tractauerunt, de uerbo uitæ, et uita manifestata est et uidimus et testamur et adnuntiamus uobis uitam æternam, quæ erat apud patrem et apparuit nobis? percurre singula, et uide uisum et contrectatum ab hominibus deum. denique uerbum uitæ, quod fuit ab initio apud patrem, quod ex lege et prophetis audierunt, uisum et perspectum oculis suis propriisque manibus contrectatum testificatur | tantus apostolus. et ne aliud uerbum præter id quod est deus f. 41r apud deum, quilibet uisum et contrectatum temptaret asserere, mox sequitur: et uita, inquit, manifestata est et uidimus et testamur et adnuntiamus uobis uitam æternam, quæ erat apud patrem
Ioh. 1, 18 et apparuit nobis. NEST. Mentitur ergo ipse dominus, dicens: deum
1 Tim. 6, 16 nemo uidit umquam? et apostolus loquens de deo: quem nemo, inquit, hominum uidit, sed nec uidere potest. et ad Moysen dicit deus:
Exod. 33, 20 nemo potest faciem meam uidere, et uiuere. CATH. Si non est
Ies. 52, 6 deus qui uisus est, quomodo ipse dicit: ecce qui loquebar, adsum; et pro-
Ps. 49, 3 pheta: deus manifeste ueniet, deus noster, et non silebit? NEST. Contraria ergo sibimet ipsi loqui credenda est scriptura diuina? CATH. Non 147 est scriptura diuina sibimet ipsi contraria apud eos qui eam pie intellegunt, sed illis uidetur contraria, qui hæretico decepti spiritu non possunt quæ uera sunt, sapere. nam quia nemo corporeis oculis potest uidere naturam diuinitatis, quæ utique non est corpus, sed spiritus, dictum est: deum nemo uidit umquam; et: nemo uidet faciem meam, et uiuet. rursus, quia uidendus est ab hominibus deus in assumpta carne, docet præfiguratio illa facta ad Iacob; denique cum homine
Gen. 32, 30 conluctatur in uisione idem beatissimus patriarcha et, benedictus ab eo, dicit: uidi deum facie ad faciem, et salua facta est anima mea. hinc et Thomas post resurrectionem domini, palpans et contrectans perfossum dominicum
Ioh. 20, 28 latus, exclamat: dominus meus et deus meus. NEST. Multum, licet nolens, nostris partibus profuisti. nam, cum diuina natura non sit corpus, sed spiritus, sicut tu quoque professus es, quæ natura uisa uel confossa sit, ambiguum non est;
Lc. 24, 39 dubitantibus namque de se discipulis idem dominus: palpate, inquit, et uidete quia spiritus carnem et ossa non habet, sicut me uidetis habere. quapropter uisus et palpatus est dominus Iesus Christus, qui confossus est, quem cum agnouisset apostolus post | resurrectionem, exclamat et dicit: dominus f. 41v meus et deus meus. hinc euidenter apparet non esse deum Iesum Christum, quem ex mortuis resuscitatum uidit et contrectauit Thomas, nisi propter ⟨inhabitantem⟩ in eo deum, quem nemo procul dubio hominum uidet, et uiuet. CATH. Nullatenus propter inhabitantem, ut asseris, eum quem uidit et contrectauit, Thomas deum appellat,

---

2 qui (*superscr.*) *L* 9 quod uidimus quod audiuimus *L* 27 illius *L* 33 uisionem *L* 38 est *L* confessa *L* 44 inhabitantem *suppl. Cochlaeus*

quia procul est ab apostolica fide duos filios credere, sed ipsum prorsus, cuius fossuras contrectauit, dominum et deum suum esse testatur; apostolorum enim deus non dignitate, sed natura est deus. apertissime denique de eo qui uisus et contrectatus est, quod natura sit deus, Hieremias propheta testatur, dicens: hic deus noster, et non æstimatur alter ad eum; qui inuenit omnem uiam disciplinæ, et dedit eam Iacob puero suo et Israhel dilecto suo. post hæc in terris uisus est et cum hominibus conuersatus est. quapropter uisus et conuersatus est deus homo Iesus Christus, ad quem non æstimatur alter. NEST. Si nullus alius deus æstimatur ad eum qui confossus et crucifixus est a Iudæis, quis est deus qui resuscitauit deum, cum non sit alter deus qui æstimetur ad crucifixum? CATH. Nullatenus tu recedis a propria intentione, quo Christum non aliud aliquid nisi unum ex illis credas, de quibus dicit deus: quoniam inhabitabo in illis et ambulabo, et ero illorum deus, et ipsi erunt mihi in populum. NEST. Sed de nemine illorum dictum est quod
148 de Christo testatur apostolus, dicens: quia in ipso inhabitat omnis plenitudo deitatis corporaliter. CATH. Plenitudinem deitatis habitantem in Christo quid intellegis?

Baruch 3, 36—38

2 Cor. 6, 16 cf. Leuit. 26, 12

Col. 2, 9

⟨XVI⟩ NEST. Totam procul dubio trinitatem. CATH. Quartus ergo iam Christus est, in quo tota inhabitat trinitas. NEST. Ergo mendacem facimus Paulum, qui hoc asserit? CATH. Non est mendax Paulus, quia non trinitatem dicit in Christo inhabitare, cum Christum nesciat extraneum a trinitate. NEST. Si non inhabitat in Christo trinitas, quomodo in Christo omnis plenitudo deitatis inhabitat? aut enim non inhabitat plenitudo deitatis in Christo, si non inhabitat in Christo trinitas; aut si habitat plenitudo deitatis, procul dubio in Christo trinitas habitat. CATH. Et habitat plenitudo deitatis in Christo et non inhabitat in Christo trinitas, ne sit non
f. 42r trinitas, sed quaternitas. nam cum, nullo dubitante, pater et filius et | spiritus sanctus sit trinitas, quartus intellegitur omnino Christus, si in ipso inhabitat trinitas, et ideo non trinitatem Paulus in Christo docet inhabitare, dicens: quia in ipso inhabitat omnis plenitudo deitatis corporaliter, sed patrem in Christo docet inhabitare. NEST. Si omnis plenitudo deitatis habitans in Christo solus pater intellegendus est, non relinquitur filio et spiritui sancto, ut sit deus. CATH. Plenum et perfectum deum asseris patrem, an perfectionem et plenitudinem eius filium et spiritum sanctum esse testaris? NEST. Plenum procul dubio et perfectum. CATH. Non ergo relinquit plenus et perfectus deus pater, ut sit deus aut filius aut spiritus sanctus? uerum si hoc impium est credere, restat ut non sit contrarium, immo potius ualde congruum ueritati patrem plenitudinem intellegere deitatis, quia sicut ipse plenitudo sua est, similiter et filius plenitudo, et spiritus sanctus plenitudo, et simul omnes, hoc est tota trinitas, non tres, sed una est plenitudo diuinitatis, quia et perfectus pater, et perfectus filius, et perfectus spiritus sanctus, et simul omnes non tres perfectiones, sed una perfectio. si enim filius, sicut de eo testificatur Iohannes, dicitur plenitudo (nos, inquit, omnes de plenitudine eius accepimus), quomodo pater esse negandus est plenitudo? NEST. Vna est deitas trinitatis et unus deus trinitas, an tres dii et tres deitates? CATH. Vna procul dubio deitas trinitatis et unus deus trinitas. NEST. Si ergo una est deitas trinitatis et unus deus trinitas, quomodo non inhabitat in Christo trinitas? * * plenitudo deitatis habitans in
149 Christo, quæ una et sola est? CATH. Non est dubium apud nos Christum in duabu-

Ioh. 1, 16

33 testaris *Cochlaeus* testatur *I.* 38 diuinitatis *superscr. I.* 45 *lacunam statuit Schw. e. supplendo* ⟨an alia est praeter trinitatem⟩ deitas *I.*

naturis unitis subsistere, una diuinitatis et altera humanitatis; et quia una et sola est totius trinitatis deitas, est ergo iuxta uos trinitas et humanitas Christus, qui ex deitate totius trinitatis, quæ una et sola est, et humanitate subsistit. porro si trinitas et humanitas est Christus, iam non habitat trinitas in Christo, sed est ipsa trinitas Christus.

NEST. Non est trinitas et humanitas Christus, et tamen ex deitate | perfecta et humanitate perfecta est Christus et habitat trinitas in Christo et non est quar- 5 f. 42ᵘ ⟨XVII⟩
Ioh. 14, 10 tus, ut tu autumas, Christus. pater enim, nullo dubitante, in filio habitat et filius in patre, a quibus non separatur spiritus sanctus; filius autem deus, in quo inhabitat pater,
2 Cor. 5, 19 ita est in Christo mundum reconcilians sibi, ut propter coniunctum sibi filium unus et ipse sit filius et Christus, et hac ratione habitat trinitas in Christo et non est quartus Christus. CATH. Magna nimis est ista non ratio, sed absurditas. nam cum hactenus trinitatem in Christo contendebas inhabitare, pro eo quod dictum
Col. 2, 9 est: quia in ipso habitat omnis plenitudo deitatis corporaliter, nunc iam non totam trinitatem, sed deum tantummodo filium in Christo esse dicis pro eo quod scriptum est: deus erat in Christo mundum reconcilians sibi. in quo tamen filio quia habitat pater et ipse in patre, a quibus non separatur spiritus sanctus, rursus totam trinitatem secundum hanc uidelicet rationem asseris in Christo inhabitare; sed ideo, inquis, non est quaternitas, quamuis habitat in Christo trinitas, quia deus uerbum ita inest Christo, ut propter coniunctum filium unus sit filius et unus Christus. sed siue trinitatem siue deum uerbum inesse dixeris Christo, quaternitatem omnino, non trinitatem prædicare conuinceris. NEST. Quonam modo, siue trinitatem siue deum uerbum Christo inesse dixero, quaternitatem, non trinitatem prædicare conuincor? CATH. Quia trinitas pater et filius et spiritus sanctus est, sicut superius iam diximus; qui si in Christo inhabitant, quartus intellegetur sine dubio Christus, in quo inhabitat trinitas. rursus, si inest Christo deus filius, non iam ipse est Christus; et si ipse non est Christus, duo sunt omnino deus filius et Christus in quo inhabitat, quamuis callide ad decipiendos simplices unum eos esse argumenteris. apostolus namque superius docuit deum patrem, non deum filium inesse Christo mundum
2 Cor. 5, 17 sibi reconciliantem; denique ait: si qua in Christo noua creatura, uetera transierunt. ecce facta sunt omnia noua, omnia autem per deum, qui reconciliauit nos sibi per Christum. quod si uidetur adhuc dubium quem deum dicat per Christum mundum sibi reconIoh. 14, 10 ciliare, utrum patrem an filium, ab ipso domino doceamur: | pater, inquit, in me f. 43ʳ
manens, ipse facit opera sua.

NEST. Vna et æqualis an diuersa est uirtus et operatio trinitatis? CATH. ⟨XVIII⟩
Vna prorsus. NEST. Vniuersa ergo quæ creantur, a tota trinitate creantur, an
Ioh. 5, 19 tibi hoc non uidetur? CATH. Omnia quæ facit pater, hæc eadem similiter et filius facit, nec sine spiritu sancto pater aut filius aliquid faciunt. NEST. Omne mortale creatum an increatum dicis? CATH. Omnino creatum. NEST. Si ergo omne quod moritur, creatura est, ergo et Christus, pro nostris peccatis mortuus, creatura est, et quia nulla est creatura quam non trinitas operetur, profecto Christus, quem pro nostris peccatis mortuum credimus, a tota trinitate creatus est et resuscitatus a mortuis, quia una est uirtus et operatio trinitatis. quod si non est contrarium ueritati Christum creatum et recuscitatum, sicut ratio docuit, a tota credere trinitate, nec hoc erit contrarium ueritati totam trinitatem fateri in Christo inhabitare, quem sine dubio resuscitauit a mortuis. CATH. Impia omnino et sacrilega atque Arrianorum blas-

1 unam *L* alteram *L* 4 xp̄s *superscr.*, iam non — xp̄s *in mg. add. L* 46 sascrilega *L*

phemiis hæc assertio coæquanda est, quæ Christum non deum prædicat, sed creaturam. nec enim, ut impie argumentatus es, Christum pro nostris peccatis mortuum tota creat aut resuscitat trinitas, cum Christus mortuus pro peccatis nostris non extraneus uel alienus, sed unus ex ipsa sit trinitate. creatur quidem et resuscitatur a tota trinitate non Christus, sed caro sine dubio Christi, et quia caro non alterius, sed ipsius est Christi, creat et resuscitat Christus semet ipsum secundum carnem cum patre et spiritu sancto. nam et apostolus non a trinitate, sed a patre resuscitatum Christum ita testatur dicens: Paulus apostolus, non ab hominibus neque per hominem, Gal. 1, 1 sed per Iesum Christum et deum patrem, qui suscitauit eum a mortuis. nec enim quia dixit: non ab hominibus neque per hominem, sed per Iesum Christum, deum eum tantummodo, non et hominem prædicauit, ⟨sed⟩ scribens Galatis, qui fuerant a Iudæorum pseudo-apostolis pæne decepti, sapienter sermonem temperat, ut nec deum mortuum a deo patre resuscitatum audientes scandalizarentur, duos sibi deos æstimantes ab apostolo prædicari, nec purum hominem crederent Christum a mortuis suscitatum.

f. 43ᵘ ⟨XVIIII⟩ NEST. Cum uelut im|piam et Arrianorum blasphemiis coæquandam assertionem meam arguas, quia dixi creaturam Christum, qui pro nostris peccatis est mortuus, quia
151 omnis utique creatura mortalis, inmortale autem est quod increatum est, et quaternitatem prædicare me æstimes eo quod dixi eundem Christum a tota trinitate creatum et a mortuis resuscitatum, tu omnino iuxta Arrianos omousion diuidere et quaternitatem pro trinitate prædicare es deprehensus. CATH. Quamquam inperite nimis omnem creaturam mortalem esse definias, ubi tamen me omousion diuidere aut quaternitatem pro trinitate prædicare coarguis? NEST. In eo quod dicis unum ex trinitate. CATH. Doce ergo, quæso, quemadmodum hæc dicens, diuisionem ingeram trinitati uel quaternitatem in prædicatione trinitatis inducam. NEST. Omnia quæ insunt factis, infectis inesse non possunt. infecta uero est trinitas, et, ut omittam cetera, inest factis etiam numerus, in numero autem ordo est primi et secundi, in ordine uero maioris minorisque gradatio. sed neque ordo neque gradatio potest accidere trinitati, et ea ratione qua ei non insunt quæ insunt numero, nec numerus inest ei. quapropter non est omnino ueritati congruum unum ex trinitate dicere Christum, quia unum numeri constat esse uocabulum; et quia omnis numerus in diuisione est, diuidere est omousion unum dicere ex trinitate, quam constat in unitate, non in diuisione subsistere. CATH. Multis et superfluis ratiocinationibus nihil prorsus egisti nisi ut te post nimium laborem Sabellianum ostenderes, qui sicut unam naturam, sic unam et subsistentiam siue personam asserit trinitatis. si enim, ut tu uis, in nulla parte aderit numerus trinitati, non iam trinitas, sed tantummodo unio tota secundum totum est; et si tota secundum totum unio est, quomodo trinitas? nisi forte nominibus tantum et non subsistentiis siue personis trinitatem iuxta Sabellium, sicut superius dictum est, et Paulum Samosatenum
f. 44ʳ esse contendis. at si rebus et subsistentiis fateris | subsistere trinitatem et alium dicis patrem, alium filium, alium autem spiritum sanctum, quomodo trinitas non numeratur? nam hoc ipsum quod trinitas dicitur, nonnisi numerum significat. numeratur ergo trinitas et non numeratur; non numeratur secundum naturam, quia de ea scriptum est: et sapientiæ eius non est numerus, numeratur autem secundum Ps. 146, 5 personas, quia tres personæ trinitas, pater et filius et spiritus sanctus. ergo non solum singularis numerus in trinitate, uerum etiam pluralis amnittitur, licet non omnia ei ammitti queant, quæ insunt numero. secundum pluralem namque numerum dictum

---

2/3 creata ut *L* 12 sed *add. Schw* 18 inmortalis *L* 22/23 quaternitate *L* 31 diuione *L* 35 adit *L* trinitati *Schw* trinitatem *L* 36 tota² *Cochlaeus* totum *L* 39 ac *L* 45 trinitatem *L*

Gen. 1, 26 est: faciamus hominem ad imaginem et similitudinem no-
Ioh. 14, 23 stram et: ueniemus ego et pater, et mansionem faciemus
Ioh. 10, 30 apud eum et: ego et pater unum sumus, unum secundum naturam, non secundum personas. hinc docemur unum non esse numerum, quamuis sit origo uel principium numeri, quod solidum semper indiuisumque subsistit. alioquin si unum a te reputetur in numero, non solum secundum personas, uerum etiam secundum 152 naturam trinitas numerabitur, et quia, ut dicis, omnis numerus in diuisionem cadit, a te potius, non a nobis omousion diuiditur, qui unum credis posse uel numerari uel diuidi. sed si unum, quod perfectum est et indiuiduum, non potest in diuisionem numeri aliqua ratione recedere, non diuidimus omousion, cum Christum unum ex trinitate esse ueraciter confitemur. neque enim omnia quæ numerantur, etiam rebus pariter diuiduntur, quamuis omnia quæ diuiduntur rebus, simul etiam numerentur. numeramus ergo, cum dicimus duas efficacias solis, splendorem uidelicet et calorem, nec tamen eas rebus diuidimus, quia tantummodo eas cognitione percipimus. similiter etiam numeramus, cum dicimus Christum dominum nostrum in duabus naturis unitis, sed non | ideo rebus easdem naturas diuidimus, quas sola tantum cognitione discernimus. f. 44ᵘ trinitatem autem, sicut iam superius dictum est, secundum personas et numeramus et discernimus, quam tamen secundum naturam, quæ una et sola est, nec discernimus nec numeramus, quia unitas siue singularitas seu certe, quod melius dici puto, unio deitatis nec discernitur nec numeratur. dicitur ergo Christus unus ex trinitate et non diuiditur omousion, quia non secundum id quod numeratur trinitas, sed secundum id quod ⟨non⟩ numeratur, unus ex trinitate Christus asseritur, præcipue quia et unum nequaquam, ut dictum est, reputetur in numero et omnia quæ intellectu numerantur, non
1 Cor. 8, 6 protinus rebus etiam diuiduntur. hinc et Paulus: unus, inquit, deus pater, ex quo omnia, et unus dominus noster Iesus Christus, per quem omnia. quapropter tam ratione quam his diuinis testimoniis uana et inanis docetur illa tua multis syllogismis collecta conclusio, quæ dicit non conuenire ueritati Christum unum ex trinitate dicere, quia unum numeri proprium est, numerus autem omnis in diuisione est.

NESTORIANVS. Quidquid ex aliquo esse dicitur, aut per generationem aut ⟨XX⟩ per processionem alterum ostendit ex altero; per generationem, ut a patre filius, deus enim ex deo dicitur; per processionem uero similiter spiritus sanctus, nam et de
1 Cor. 2, 12 eo scriptum est: nos autem non spiritum huius mundi accepimus, sed spiritum qui ex deo est. quod si Christus ex trinitate est, aut per generationem alter est, et est filius trinitatis; aut per processionem alter est, quasi a trinitate procedens. et quod nobis dicere putatis, uos potius quartum et extraneum a trinitate Christum deprehendimini prædicare, dicentes eum esse ex trinitate. quapropter unum in trinitate Christum fateri, catholicum iudico, non autem unum ex trinitate. CATH. Sicut per generationem et per processionem alter ostenditur esse 153 ex altero, ita et per creationem procul dubio alter docetur ex altero, quia et de creatura
1 Cor. 8, 6 dicitur omnia ex deo. | quapropter qui Christum a trinitate creatum et resus- f. 45ʳ citatum asserunt, quartum eum euidenter extraneum a trinitate per creationem statuunt; quod quia tu superius adstruere conatus es, ideo hic per generationem et processionem alterum esse docens ex altero, per creationem dicere noluisti, ne contra te ipsum agere uidereris. nos autem neque per generationem neque per processionem

4 non¹ *Cochlaeus* sumus *L* 13 efficias *L* 16 dicernimus *L* 22 non *add. Schw* 31 processionem *Cochlaeus* successionem *L* 33/34 accipimus *L* 36 (de) nobis dicere ⟨posse⟩ *Schw* 40 creationem *Schw* processionem *L*

neque per creationem, sed iuxta numerum Christum unum fatemur ex trinitate, sicut solemus unum quemlibet ex duobus uel tribus pluribusque specialiter demonstrare, iuxta quem modum nec deminutio fit nec augmentum eius numeri quo unus quilibet specialiter demonstratur. neque enim deminutus est uel auctus numerus apostolorum, cum dicitur: u n u s e x u o b i s t r a d e t m e ; aut se ipsum Iohannes alienum 5 Mc. 14, 18
facit a duodecim aut tertium decimum probat, cum dicit de se ipso: e t e r a t r e - Ioh. 13, 23
c u m b e n s u n u s e x d i s c i p u l i s e i u s i n s i n u I e s u , q u e m d i l i g e b a t p l u r i m u m ; aut certe augmentum ibi aut deminutio aliqua facta est duorum discipulorum euntium Emmaus, cum dicitur: e t e r a t u n u s e x i l l i s C l e o - Lc. 24, 18
p a s. quapropter neque augmentum neque deminutio fit trinitati Christum dicere unum ex trinitate, sed speciali adsignatione unum eum ex trinitate esse monstrantes, et eos qui confusionem subsistentiarum prædicant, abicimus, et eos qui eum extraneum credunt a trinitate, alienos a catholica ueritate declaramus. quod quia tu ueritati hoc contrarium esse iudicas, aut subsistentiarum confusionem credere deprehenderis, aut extraneum a trinitate Christum prorsus intellegis. unum autem in trinitate
f. 45u dicere Christum et unum eum ex trinitate | denegare non catholicorum, ut asseris, sed illorum est proprium, qui Christum a trinitate creatum ita esse credunt in trinitate, ut non sit de trinitate, hoc est non eum secundum esse, sed secundum inesse cognoscant, sicut et unusquisque nostrum est in trinitate, quia unus est deus, in quo u i u i m u s Act. 17, 28
e t m o u e m u r e t s u m u s, uel certe sicut ⟨cum⟩ dicitur »pater in filio«, alter docetur in altero, ita cum esse dicitur Christus in trinitate, alius præter trinitatem inesse intellegitur trinitati, quod nihil est aliud nisi quaternitatem procul dubio prædicare.

⟨XXI⟩ NEST. Nihil quod tibi obiciam, occurrit ulterius, nisi quia non unum ex trinitate, sed unam personam Christum ex trinitate melius arbitror confiteri, præcipue quia tres personæ sunt trinitatis. CATH Catholicos non latet a quibusdam ita unam personam dici Christum, ut tamen non ille qui pro nobis carne est crucifixus, una sit ex trinitate persona. non enim ex duabus naturis naturaliter unitis unam credunt
154 Christi personam, sed ex duabus personis per coniunctionem et gratiam copulatis unam personam Christi factam esse commemorant, dicentes Christum unam ex trinitate personam, unum Christum ex trinitate fateri nullatenus adquiescunt. ex quibus te unum esse probas, quia unam personam Christum dicens ex trinitate, unum eum dicere ex trinitate declinas. quis enim tam stultus et uecors est, qui dicat: »Petrus ex hominibus una persona est, non est autem unus ex hominibus Petrus«? quapropter catholica est definitio deum uerbum dominum nostrum Iesum Christum cum propria carne unum fateri ex trinitate, licet non sit secundum carnem de substantia trinitatis.
f. 46r ⟨XXII⟩ NEST. Numquam ego | Christum unum ex trinitate confiteor, quia in nulla hoc scriptura canonica legitur. exemplum autem illud quod de Petro proferre uoluisti, nihil ad causam pertinere cognoscitur, quia singuli quique homines ab inuicem sunt diuisi; quod de illa indiuidua et inseparabili trinitate credere omnino impium conprobatur. illud autem fatendum est quia sine Christo trinitas non est. CATH. Si numquam nisi quod in scripturis canonicis continetur, te dicere protestaris, ubinam in ipsis legisti unum in trinitate Christum aut unam personam ex trinitate uel certe quod non sit trinitas sine Christo? quod cum dicitur, quis non intellegat quaternitatem eos qui hoc asserunt, prædicare? si enim non est trinitas sine Christo, est ergo trinitas cum Christo. nam et cum unoquoque nostrum est trinitas deus, qui non

---

6 ipsum *L* 20 cum *suppl. Schw* 29 commemorant *L* cum asseuerant *Schw* 31 probes *L*

de ipso, sed in ipso sumus, sicut iam superius, apostolo teste, probauimus. quartus est ergo Christus, cum quo est trinitas, pater et filius et spiritus sanctus. uerum quia Christum unum ex trinitate dicere ueritati contrarium iudicas, cuiusnam uocem illam
Gen. 3, 22 esse dicis, qua dictum est: f a c t u s e s t A d a m q u a s i u n u s e x n o b i s? NEST. Dei procul dubio. CATH. Plures ergo et non unus est deus, ex quibus unus dicit ad ceteros: f a c t u s e s t A d a m q u a s i u n u s e x n o b i s? NEST. Non sunt plures dii, sed unus est deus pater et filius et spiritus sanctus. CATH. Quid ergo? huius dei, qui est pater et filius et spiritus sanctus, uocem illam esse profiteris? et si huius dei uox illa est, ad quem dicit: f a c t u s e s t A d a m t a m q u a m u n u s e x n o b i s? NEST. Deus procul dubio pater ad deum filium. CATH. Cum ergo pater et filius et spiritus sanctus sit procul dubio unus deus trinitas, cum pater ad filium dicat: e c c e f a c t u s e s t A d a m t a m q u a m u n u s e x n o b i s, non tibi uidetur dicere t a m q u a m u n u s e x n o b i s, hoc est qui sumus trinitas? NEST. Licet hoc dicat pater ad filium, ergo tamen, quod dicitur ab scriptura, etsi nolens, fateor; quod autem ipsis uerbis non exprimit, dicere omnino non audeo, sed sufficit mihi, ut 155 calumniæ contentione carcam, hoc tantum de filio dicere, quod in symbolo continetur, deum scilicet et filium et unigenitum patris natum | de spiritu sancto ex Maria uirgine. f. 46ᵘ CATH. Sed deum natum ex uirgine etiam ille dixit, qui apud Ephesum condemnatus est, non quo uere et proprie natum confiteretur deum ex femina, sed propter unitionem dei uerbi ad hominem factum, quem uirgo enixa est.

NEST. Ego deum uerbum secundum carnem natum dico ex femina. CATH. ⟨XXIII⟩ Deum uerbum, quem natum dicis ex femina, extra trinitatem aut trinitatem aut unum ex trinitate profiteris? NEST. Neque trinitatem neque ex⟨tra trinitatem neque unum ex⟩ trinitate deum uerbum confiteor, sed filium dei deum pro nostra salute ex femina secundum carnem natum passumque confiteor, tuis autem nolo uti sermonibus nec eum unum ex trinitate confiteor. CATH. Non meis, ut mihi uidetur, uis uti sermonibus, præsertim cum non mea, sed ueritatis hæc uerba sint, sed tuis potius uis abuti, more hæretico hoc ipsum quod dicitis, abnegando. nam et Arriani nobiscum tres personas fatentur, patrem et filium et spiritum sanctum, sed nolentes omousion dicere damnati sunt. similiter omousion Paulianistæ nobiscum prædicant, sed quia tres personas denegant trinitatis, hæretici iudicati sunt. æque ergo et hi qui deum quidem uerbum dicunt natum secundum carnem ex uirgine, sed nolunt confiteri eum unum ex trinitate, aut cum Sabellio unam personam totius trinitatis intelleguntur asserere aut alium nescio quem deum uerbum prædicare, non eum qui ex trinitate est, confutantur. NEST. Sed aliud est dicere tres personas et trinitatem unius essentiæ denegare aut omousion confiteri et tres personas nulla ratione recipere, quod rebus ipsis a ueritate dissentit, et aliud est rebus congruere et uerbis tantummodo dissonare. CATH. Quid ergo? catholicum esse dicis et ueritati congruum unum dicere Christum ex trinitate? NEST. Nihil uolo de hac re ulterius tecum conquirere. CATH. Mecum conquirere ulterius non alia te causa prohibet, nisi | quia sensu hæretico nescio f. 47ʳ quem deum uerbum, non eum qui ex trinitate unus est, iuxta Manichæos prædicare conuinceris. si enim non in sensu, sed tantum in sermonibus dissonares a nobis, probares utique catholicum esse unum ex trinitate Christum fateri. NEST. Non tibi uidetur id ipsum esse quod tu dicis, et quod ego, an tu alium nescio quem, non deum

---

1 probabimus *L* 2 est *Schw* et 23/24 extra — trinitate *Schw* ex trinitate *L* 30 paulinianistae *L* 31 sint *L* 32/33 con⟨fiteri eum⟩ *Schw* cum *L* eum confiteri *Cochlaeus* 33 asabellio *L* 36 omousium *L*

156 uerbum Iesum Christum dicis esse unum ex trinitate? CATH. Ipsum sine dubio, nec alterum aliquando cognoui.

⟨XXIIII⟩ NEST. Si ergo id ipsum est, audes me hæreticum dicere, si tuis sermonibus uti noluero, ne, dum tibi satisfacio, aliis hæreticis occasionem sui erroris uidear exhibere? CATH. Si ob id non est Christus fatendus unus ex trinitate, ne dare occasionem uideamur hæreticis, non sunt confitendæ tres personæ et trinitas, ne demus Arrianis occasionem, nec rursus confitendum est omousion, ne similes uideamur Paulianistis. postremo negentur duæ naturæ, quia eas Nestorius semper et ubique professus est; quod si fiat, quid confitendum sit, nescio. uerumtamen, si quis tibi dixerit: »Christotocon beatam fateor uirginem, theotocon uero dicere nullatenus adquiesco«, catholicum hunc an hæreticum esse pronuntias? NEST. Hæreticum procul dubio fateor, quia hoc iam synodus statuit, sicut et illa omnia quæ a te superius sunt prolata. CATH. Rursus qui tibi dicit: »unam naturam dei uerbi incarnatam et animatam anima rationali et intellectuali Christum confiteor, duas uero naturas fateri non audeo«; uel certe qui tibi dixerit: »ex duabus naturis credo Christum, in duabus autem eum non possum credere, ne uidear occassionem dare hæreticis«, quid de talibus censes? num audes eos hæreticos dicere, cum aliis uerbis duas fateri naturas intellegantur in Christo, sed ne uideantur dare occasionem hæreticis, duas non adquiescunt uerbis ipsis exprimere? NEST. Tales ego non solum alienos a ueritate iudico, uerum etiam anathematizo; hæc namque et non alia causa est qua non conmunicamus Ægyptiis. CATH. Si
f. 47u ergo et hos qui aliis uerbis | duas naturas prædicant, sed nolunt hoc idem ipsis uerbis exprimere, quamuis præpropere, tu hæreticos non solum censes, uerum etiam anathematizas, et eos qui Christotocon dicunt beatam Mariam, theotocon autem eam fateri non adquiescunt, similiter damnas, cum constat Christum deum esse et deum Christum, quomodo nos catholicos et non hæreticos iudicabimus eos qui dicunt deum uerbum natum secundum carnem de uirgine et passum carne pro nobis et negant eum esse unum ex sancta et indiuidua trinitate, præcipue quia dicunt hoc catholicæ fidei nullatenus conuenire?

⟨XXV⟩ NEST. Sed et duas naturas et theotocon dicere synodus definiuit, hoc autem nulla synodus statuit. CATH. Nihil igitur arbitraris dicendum præter id quod synodicis litteris continetur? NEST. Nihil omnino. CATH. Si tibi ab aliquo fuerit obiectum, utrum deum patrem genitum an ingenitum fatearis, quid ei es responsurus? NEST. Ingenitum procul dubio. CATH. Si tibi dixerit: »hoc non accipio, quia nulla hoc statuit synodus?« NEST. Respondeo quia nec dicere uetuit.
157 CATH. Rursus, si tibi obiecerit trinitatem dici non debere, quia hoc nulla synodus statuit? NEST. Hoc ipsum ei respondebo et nihil aliud, quia sicut dicendum non statuit, ita nec omnino prohibuit. CATH. E contra ille si dixerit: »sicut non uetuit, ita quod in uerbis non continetur conciliorum, dicere omnino non conuenit«, quid ad ista respondebis? NEST. Hæc de patrum possum scriptis ostendere. CATH. Sed et nos quod unus ex trinitate Christus sit, ex patrum scriptis ostendimus. NEST. Quamquam et hoc ex patrum scriptis doceri facile credo, sed ego dicere nullatenus adquiesco nec tecum ulterius
158 sermonem conseram, sed meam tenaciter fouebo sententiam. CATH. Mirabar equidem uincere te posse humanam gloriam, ut nulla te confusio superaret, quatenus congruam

---

7 omousion *in* omousios *corr. L* 13 anima *Cochlaeus* in *L* 18 acquiescunt *Cochlaeus* quiescunt *L* 19 ego *Cochlaeus* ergo *L* 24 acquiescunt *Cochlaeus* quiescunt *L* 25 iudicauimus *L* 35 si tibi *Cochlaeus* sibi *superscr. L* 37 ita *Schw* et *L* 39 patrum *Cochlaeus* patre *L* 43 ut *Cochlaeus* et *L*

ueritati sententiam, quam hactenus inpugnaueras, diuina correptus auctoritate, reciperes; uerum quia apud te definitum est in tua ⟨te⟩ continere sententia quam ueram confessionem amore æternæ beatitudinis adprobare, nec ego te umquam aliud aliquid quam hæreticum | iudicabo, qui deum uerbum dominum nostrum Iesum Christum, qui pro nostra f. 48r salute passus est carne, unum esse ex sancta et indiuidua trinitate non approbas; cui est honor et gloria in sæcula sæculorum. amen. MAXENTI IOHANNIS SERVI DEI DIALOGI LIBRI II EXPLIC CONTRA NESTORIANOS

INCIPIT EPISTOLA QVAE DICITVR ESSE PAPAE HORMISDAE AD POSSESSOREM EPISCOPVM AFRICAE QVI EST CONSTANTINOPOLI

1 DILECTISSIMO FRATRI POSSESSORI HORMISDA. Sicut rationi congruit ut consulant ambigentes, ita par est respondere consultos, quia ipse impellit in errorem qui non instruit ignorantem, nec quicquam aptius est studioso religionis quam inquisitio ueritatis, quando facilius deuium uitat qui iter per quod gradiatur, rogat.
2 Sed priusquam respondendi curam de his quæ dilectio tua percontatur, adgrediar, libenter in litteris tuis fidei tuæ me fateor inuenisse feruorem, cuius calore suscensus rediuiuam in illis partibus infidelium peruersitatem uigere suspiras. dignissimus dolor qui dedita deo corda contristet; nec enim est apud eos lapsus inlamentabilis, quibus est igni-
3 culus caritatis, quia unum spiritalium uotum est salus inconcussa cunctorum. sed non est ignota ecclesiis dei de huiusmodi procellis aut insueta tempestas; quamuis rectoris sui gubernaculo inconcussa persistat, uariis tamen insurgentium fluctuum
4 laborat uexata turbinibus. nam unde est psalmidici uox prophetæ? qui, ipsius
Ps. 128, 2 ecclesiae personam spiritu quo implebatur, assumens, saepe, inquit, expugnauerunt me a iuuentute mea; etenim non potuerunt mihi. concutiunt, sed in nihilo præualebunt. adhuc in area sumus, mixta sunt frumenta cum paleis, gemunt boni consortia malorum; sed superest flamma non necessariis
5 et parata sunt horrea iam probatis. ubi terrarum non est ista permixtio? nos fixis decet stare uestigiis; | proficiemus inter aduersantes propriis bonis, si erroribus f. 48v non inuoluamur alienis. probat enim uirtutis suæ ualidum robur qui, cum inpellitur, non mouetur. ubi non uariae temptationis aculei? quales super hunc fere iugem annum quorundam Scytharum, qui monachos præferebant specie non ueritate, professione non opere, subtili tectas calliditate uersutias et sub religionis obtentu famulantia odiis suis uenena pertulimus, studentes eos ab interno uulnere medica-
2 Tim. 2, 14 bilis patientiæ moderatione sanare, beati Pauli monita non tacentes: noli uerbis

---

8 sq. Extat in Collectione Avellana 231 [Corp. scriptt. ecclesiast. 35, 196 sq.] V = Vat. 3787. uitia leuiora non attuli. eorum locorum lectiones, qui infra ab ipso Maxentio adferuntur, littera L^1 significaui

---

1 receperis *L* 2 te *suppl. Cochlaeus* 10 HORMISDA POSSESSORI EPISCOPO *V* 11/12 errore *L* 12 studiosae *L* 13 aequando *L* facilium *L* 15 in *VL*^{1} *om. L* suscensus *L* sussensus *V* succensus *L*^{1} 16 partibus *L*^{1}*V* patribus *L* peruersitate *L* suspiras *L*^{1}*V* suspirans *L* 17 contristet *L*^{1}*V* contristat *L* enim *LV om. L*^{1} quibus *LV* apud quos eos *L*^{1} 18 inconcussa *L*^{1}*V* inconcursa *L* 19 ignata *L* insuete *L* 20 inconcussa *L*^{1}*V* inconcursa *L* insurgentium *LV* incursantium *L*^{1} 23 a *L*^{1}*V* in *L* 24 concutiunt *L*^{1}*V* concuti *L* nihilo *L*^{1}*V* illo *L* 26 est *L om. L*^{1}*V* nos *L*^{1}*V* non *L* 27 stare *LL*^{1} instare *V* 27/28 non inuoluamur erroribus *L*^{1} 29 mouetur *L*^{1}*V* moueatur *L* super *LL*^{1} per *V* 31/32 obtentu *L*^{1}*V* intentu *L* 32 uenene *L* 33 patientiae *L*^{1}*V* penitentiae *L* moderatione *LL*^{1} moderamine *V* tacentes *L*^{1}*V* tenentes *L* noli *L*^{1}*V* nolite *L*

contendere; ad nihil enim utile est nisi ad subuersionem
7 audientium. sed quando uirus quod uiscera penetrarit, euellitur? quando
corda male sibi credula ueritatis obtemperant institutis? quando induit oboedientiæ
humilitatem opinionibus suis uallata superbia? quando adquiescunt paci contentio-
num studiis adsueti, sola certamina auentes de religione captare et mandata neglegere?
8 numquam apud eos caritas nouo commendata praecepto, numquam pax dominico Ioh. 13, 34
relicta discessu; una pertinacis cura propositi rationi uelle imperare, non cedere; con- Ioh. 14, 27
temptores auctoritatum ueterum, nouarum cupidi quæstionum; solam putantes scien-
tiae rectam uiam qualibet conceptam facilitate sententiam; eo usque tumoris elati,
ut ad arbitrium suum utriusque orbis putent inclinandum esse iudicium, nec in numero
f. 49r fidelium deputantes sequacem traditionis paternæ, si suæ uiderint | credere nolle
sententiae; docti crimina serere, obtrectationum uenena conponere, integrum ecclesiæ
corpus odisse, seditiones instruere, inuidiam concitare et pro oboedientia quæ in cœno-
biis principatum regularis obtinet disciplinæ, obstinationem pertinacis amare superbiæ.
9 non illos potuimus monitis, non mansuetudine, non auctoritate comprimere; in publicum
usque prodiere conuentum, ad concussionem quietis circa regum etiam statuas incla-
mantes, et, nisi fidelis populi constantia restitisset, per diabolicæ semina nefanda ziza-
niae apud illos dissipationem et discordiam commouissent, per quos adiutorio dei de
regionibus eorum est pulsa dissensio. sero probauimus prophetica apostolum uoce
dixisse in nouissimis diebus instare tempora periculosa et fore homines sui tantum 2 Tim. 3, 1. 2. 5
amatores, habentes formam pietatis, uirtutem autem eius abnegantes, itaque esse
10 uitandos. hæc ideo dilectioni uestræ indicanda sub occasione credidimus, ne si illuc
fuerint forte delati ignorantes quemammodum se ⟨in⟩ Romana urbe tractauerint, sub
aliqua uerborum simulatione deciperent.

Hi uero quos uos de Fausti cuiusdam Galli antistitis dictis consuluisse litteris
indicastis, id sibi responsum habeant, neque illum neque quemquam, quos in auctori-
f. 49v tatem patrum non recipit examen catholicæ fidei, aut ecclesiasticæ | disciplinæ ambi-
guitatem posse gignere aut religiosis præiudicium conparare. fixa sunt a patribus
quæ fideles sectari debeant instituta; siue interpretatio seu prædicatio seu uerbum pro
populi ædificatione compositum, si cum fide recta et doctrina sana concordat, ammittitur;
si discordat, aboletur. unum est fundamentum, extra quod quælibet fabrica si 1 Cor. 3, 10
consurgit, infirma est; super illud quisquis superædificat, seu uilia seu pretiosa, con-
11 sideret. errat autem is a uia, qui quam patrum electio monstrauit, exorbitat. nec
tamen inprobatur diligentia per multa discurrens, sed animus a ueritate declinans.
sæpe ex his necessaria prouidetur, de quibus ipsi æmuli conuincantur, instructio, nec
uitio dari potest nosse quod fugias, atque ideo non legentes incongrua in culpam ueniunt,
sed sequentes. quod si ita non esset, numquam doctor ille gentium adquieuisset

---

1 enim *LV om.* L^1 2 penetrarit *V* penetraret L^1 penetret *L* 3 obtemperant LV^1 obtemperet, e *in* a *corr.* *L* 5 studiis *LV* stimulis L^1 auentes *Cochlaeus* habentes LL^1 amantes *V* 9 quolibet *L* conceptam *L* concepta *V* susceptam L^1 tumores *L* 11 sequacem L^1 sequatem *L* sequaces *V* 11 credere LL^1 *[corruptela Maxentio antiquior]* cedere *V* 13 instruere L^1V struere *L cf. 54, 5* 15 non^2 L^1V *om.* *L* 16 ad *LV* et ad L^1 concussionem *L* concursionem *V* confusionem L^1 *cf. 55, 8* 16/17 inclamantes L^1V inclinantes *L* 18 illos *LV* eos L^1 dissipationem L^1 dispensationem *V* dispensacionem *L* 19 probabimus *L* 21 autem *LV om.* L^1 22 credidimus *LV* credimus L^1 23 quemammodo *L* in *V om.* LL^1 24 deciperent *V* decipere *L* *[corruptela Maxentio antiquior esse uidetur]* aliquos possint decipere L^1 25 quos *V* quod *L* dictis *V om.* *L* 26 id *V* his *L* 27/28 ambiguitate *L* 29 sectare *L* 32 infirma *V* infima *L* aedificat *V* 35 prouidentur *L*

1 Thess. 5, 21 adnuntiare fidelibus: omnia probate; quod bonum est, tenete. non
12 ab re est, etsi mundanum, non tamen a ratione discretum miscere sermonem. fertur quidam nobilis arte pingendi, cum equum periculo uellet explicare, asellum sibi proposuisse pingenti, asserens, non ut iumentum imitaretur informe, sed ne in alicuius deformis liniamenti similitudinem lapsus incideret. non inprouide patrum ueneranda sapientia fideli posteritati, quæ essent canonica dogmata, definiuit, | certa librorum f. 50r etiam ueterum in auctoritatem recipienda, sancto spiritu instituente, præfigens, ne opinioni suæ lector indulgens non quod ædificationi ecclesiasticæ conueniret, sed quod uoluntas sua concepisset, assereret. quid ergo calumniantibus opus extra constitutos ecclesiæ terminos porrigere quæstiones et de his quæ ita habentur dicta quasi dicta non sint, mouere certamina? cum Christiana fides canonicis libris et synodalibus disciplinis et patrum regularibus constitutis stabili et inconcusso tramite limitetur. de arbitrio tamen libero et gratia dei, quid Romana, hoc est catholica sequatur et seruet ecclesia, licet et uariis libris beati Augustini et maxime ad Hilarium et Prosperum abunde possit agnosci, tamen et in scriniis ecclesiasticis expressa capitula continentur, quæ, si ibi desunt et necessaria creditis, destinamus, quamquam qui diligenter apostoli dicta considerat, quid sequi debeat, euidenter agnoscat. deus te in-
13. Aug. 520 columem custodiat, frater carissime. Dat̃ idus Augustas Fl. Rusticio uc̄ cons.

INCIPIT RESPONSIO MAXENTI IOHANNIS SERVI DEI ADVERSVS EPISTOLAM QVAM AD POSSESSOREM A ROMANO EPISCOPO DICVNT HAERETICI DESTINATAM

1 Quamuis semper inuicta maneat ueritas, numquam tamen aduersus eam se adtollere 93
desinit falsitas, et quia aperta fronte contra eam non est | ausa assurgere, ne mox uali- f. 50u
dissimis eius iaculis prosternatur, ipsius adumbrata specie aduersus eam dimicat, atque ita non solum leues et incautos, uerum etiam aliquando prudentes et graues decipit animos, quos cum suis oppleuerit tenebris, cogit eos insano mentis iudicio detrectare 94
quæ uera sunt, et approbare quæ sua sunt. nam cum non sit uirtus cuius non est origo ueritas, nec uitium quod non a mendacio sumit initium, nullatenus ueraciter uitiosum arguere posse credendus est auctor et defensor mendacii, et ideo non est mirum, si apud eos uirtus reputetur in uitium, qui deserti lumine ueritatis fallaciæ nebulis
2 obcæcantur. hinc denique eos quos ad sui erroris dedecus inclinare nequiuerint, 95
inreligiosos, superbos et inuidos accusare non metuunt, cum hæc de illis potius integro et uero adseuerentur iudicio, qui erroris tenebris delectantur, non de illis qui fixis permanent in ueritate uestigiis. nam cum suæ peruersitatis hæretici nequiuerint reddere rationem, ad maledicta conuertuntur, et propria in eos mala traicientes quos prauitati suæ sentiunt inimicos, aditum sibi per hoc ad decipiendos simplices æstimant aperire.
3 agunt enim omnia callide, quo infamando et obtrectando catholicos, suam ualeant tegere turpitudinem, fingentes etiam aduersus eos quædam scripta sub eorum nomine qui

---

21 sq. litterarum Hormisdae lectiones in locis quos adfert Maxentius, littera L[s] significaui

---

1 nuntiare *V* 2 fert *V* 3 pintendi *L* explicare *L* explicare perfectum *V* 3/4 proposuisse *L* profuisse *V* 5 deformis *L* formis *V* 6 posteritate *L* definiuit *L* definiunt *V* 10 quaestiones *V* que rationis *L* 12 disciplinis *L* al. disciplinis V^{m} *m 1* praeceptis *V* 14 et[3] *L* et in *V* 15 abunde *L om. V* cognosci *V* 16 qui *om. L* 17/18 deus — carissime *L om. V* incolomen *L* 18 Fl. — cons. *om. V* consublibus *L* 25 oppleuerit *uulgo* subpleuerit *L* 29 in uitium *Cochlaeus* initium *L* 30 decus *L* 34 eos *Cochlaeus* eis *L* 36 enim *Cochlaeus* eum *L*

f. 51r uidentur in ecclesia eminere, | quatenus omnium animos contra hos facile ualeant concitare. quapropter, quoniam quædam fertur ab inimicis ubique epistola quasi a Romano episcopo destinata, in qua multa inaniter contra Scytharum monachos digesta repperiuntur, necessario consideraui ipsius epistolæ dictis respondere eosdemque monachos omni huiusmodi culpa liberos approbare. nec me quilibet rite arguat ad scribendum pro eis leuiter prosiluisse, cum sciat nos debitores esse pro fratribus etiam animas ponere.

4 Vnde securus iam hunc laborem, deo me adiuuante, aggrediens, primo, obsecro, eadem epistola a pastore ecclesiæ an sit potius ab inimicis, uideamus, composita. ambigo enim quomodo illæ sacerdotales litteræ approbandæ sint, quæ nulla luce radiant ueritatis nec aliquam in se doctrinæ continent rationem. nam qui quemlibet quasi errantem obiurgat nec instruit quid sequatur, non beniuolus doctor ostenditur, sed criminator inuidus denotatur. unde non est facile credendum hanc illius esse epistolam cuius fertur nomine titulata, præsertim cum in ea nihil, ut diximus, rationis aut consequentiæ repperiatur, sed tota criminationibus obtrectationibusque uanis, quæ solent
f. 51v 5 ex rancore aduersantis procedere animi, uideatur referta. | nam si, ut hæretici uolunt, uere ipsius est, ex ipso sui principio proprio auctori contraria penitus approbatur; denique ita incipit:

44, 10—12 »Sicut rationi congruit ut consulant ambigentes, ita par est respondere consultos, quia ipse impellit in errorem qui non instruit ignorantem.«

6 Doctoris certe dicta factis eius non debent esse contraria, quia tunc magnam ad docendum probantur habere auctoritatem, quando inuicem se non destruunt. alioquin non ad aliorum instructionem proficiunt, sed sui potius confusionem demonstrant. cum ergo non aliis, sed istis ipsis aduersus quos haec scripta sunt, monachis responsum quærentibus Romanus episcopus dare omnino distulerit eosdemque post multa maris pericula longique itineris uexationem nec non etiam afflictionem prolixi temporis quo eos apud se detinuit, uacuos et sine ullo effectu ad has partes uenire compulerit, quod omnibus pæne catholicis notum est nec ipsi queunt hæretici denegare, quomodo non sibi ipsi repperitur in hac epistola scripsisse contraria? si tamen
96 non est, quod magis credendum æstimo, ab hæreticis ficta, qui ad conturbandos fidelium animos et ad commouendam memorato uiro inuidiam ipsam sub eius nomine titulatam
f. 52r 7 ubique proferunt, perpetuam uolentes | inter ecclesias esse discordiam. alioquin si, ut isti affirmant, hæc Romani episcopi scripta credenda sunt, qualis iam iste sit qui et ad hæreticos epistolas dirigit et factis suis contraria scribere non confunditur, non iam a me uolo quærat, sed proprio iudicio prudens lector intellegat. nam si, ut dicit, rationi congruit respondere consultos, cur ipse nullatenus adquieuit dare responsum interrogatus? unde iuxta propriam definitionem ipse ignorantes plenius impulisse conuincitur in errorem, qui recti tramitis indicia nullatenus adquieuit requirentibus demonstrare eosque quos legatus suus Dioscorus Nestorianæ perfidiæ laqueis compediuit, filium dei unum negando esse ex sancta et indiuidua trinitate, nullo salubris doctrinæ
44, 12—13 8 suffragio, liberare. rursus, si, ut sequens adiungit, »nihil est aptius studioso religionis
45, 8 quam inquisitio ueritatis«, quomodo inferius nouarum cupidos quæstionum accusat
44, 13 ueritatis inquisitores? et si deuia uitat, ut dicit, »qui iter per quod gradiatur, rogat«,

---

4 necessari *L* 5 arguat *Schw* arguit *L* 8 obsecro *Cochlaeus* abscreto *L* 11 continet *L* 14 titulatam *L* 41 *ante* liberare *aliqua excidisse uidentur, e. g.* erroris uinculo 42 inquisiti *L*

cur deuia uitare uolentibus iter per quod graderentur, noluit edocere? an forte illis ideo dare responsum distulisse credendus est qui percontanti in hac pollicetur epistola respondere, quia suæ fidei eos iudicauit?

9 Sed utrum ita sit de Romano episcopo, suo loco uidebimus; nunc certe auctorem | huius epistolæ hæreticum esse, quisquis ille est, et inimicum catholicæ ueritatis non 5 f. 52u est dubium, quod mox ex ipsius dictis docebimus. denique ita sequitur:

»Sed priusquam respondendi curam de his quæ dilectio tua percontatur, aggrediar, 44, 14—18 libenter in litteris tuis fidei tuæ me fateor inuenisse feruorem, cuius calore succensus rediuiuam in illis partibus infidelium peruersitatem uigere suspiras. dignissimus dolor qui dedita deo corda contristet, nec est apud eos lapsus inlamentabilis, apud quos 10 est igniculus caritatis, quia unum spiritalium uotum est salus inconcussa cunctorum.«

10 Catholicorum atque fidelium in hac urbe, eorum dumtaxat qui uere fideles sunt, ambigit nemo Possessorem, ad quem et de quo hæc iste scribit, non solum non confiteri Christum filium dei uiui unum ex sancta et indiuidua trinitate, sed et aduersari eis 15 qui hoc fiducialiter confitentur, atque infideles et perfidos nefanda accusare temeritate. unde denique ad hoc ubique hanc ipsam inpudenter proferunt epistolam, quatenus et Christus filius dei unus negetur esse ex sancta et terribili trinitate et Nestoriana prauitas
11 a suis fautoribus libere ualeat prædicari. quis ergo iam dubitet hunc qui se huius fidei feruorem libenter in eius litteris inuenisse testatur, unum ex eorum numero esse qui huic 20 sanctæ sententiæ impie contradicunt? suspirat namque idem Possessor, non fidei, ut iste dicit, sed, ut ueritas docet, hæretico calore succensus, nec quia infidelium | per- f. 53r uersitatem uigere in his partibus uidet, sed quia fidelium assertiones ferre non potest, 97 ingemescit, unde iam non dignissimus, sed ualde turpissimus dolor talium conprobatur, qui non deo, sed errori dedita corda fidelium æmulatione contristat, nec apud eos cari- 25 tatis igniculus inueniri posse credendus est, qui prauitatis suæ malitia excæcati lapsos et lamentabiles iudicant qui armis catholicæ ueritatis instructi hæreticorum inimica destruunt argumenta, quia reuera unum spiritalium, non autem hæreticorum uotum est salus inconcussa cunctorum.

Post hæc ita sequitur: 30

12 »Sed non est«, inquit, »ignota ecclesiis dei de huiusmodi procellis aut insueta 44, 18—24 tempestas; quamuis rectoris sui gubernaculo inconcussa persistat, uariis tamen incursantium fluctuum laborat uexata turbinibus. nam unde est psalmidici uox prophetæ?
Ps. 128, 2 qui ipsius ecclesiæ personam spiritu quo implebatur, assumens: s æ p e, inquit, e x - p u g n a u e r u n t m e a i u u e n t u t e m e a; e t e n i m n o n p o t u e r u n t 35 m i h i. concutiunt, sed in nihilo præualebunt.«

13 Vera dei ecclesia, cui non sunt hæreticorum ignotæ procellæ, non est illa quæ Christum gratia, non natura deum confitetur, sed illa quæ deum uerum, et ob hoc unum ex trinitate prædicat Emmanuhelem. propterea denique uariis incursantium fluc- 40 tuum laborat quidem uexata turbinibus, sed nullo pacto subruitur. manet namque semper immobilis, quia ueri dei regitur gubernaculo. aduersus hanc omnes hæretici, | tam qui ab ea manifeste abscisi atque diuisi sunt, quam hi qui intra eam positi spiri- f. 53v

---

2 epistole *L* 10 nec *L* nec enim L^aV 10 apud quos eos *L* quibus L^aV
15 eos *L* 17 profer *L* 22 succensos *L* 32/33 incursantium *L* insurgentium L^aV

taliter ab ea dissentiunt, quos fortiter sancta fidelium tolerat caritas, semper arma corripiunt eamque falsis criminationibus insectari non desinunt atque eos quos suis potuerint inretire erroribus, in eius nituntur inuidiam concitare. sed in nihilo prævalent, quia ueraciter a deo uero, quem colit et prædicat, illi promissum est nullatenus aduersus eam Mt. 16, 18 portas inferi prævalituras. huic denique illud procul dubio propheticum conuenienter competit testimonium, quod quasi ex persona eiusdem ecclesiæ iste protulit, dicens: sæpe expugnauerunt me a iuuentute mea; etenim non potuerunt mihi.

14 Sed iam nunc ea quæ secuntur, consideremus:

44, 24—26 »Adhuc«, inquit, »in area sumus, mixta sunt frumenta cum paleis, gemunt boni consortia malorum; sed superest flamma non necessariis et parata sunt horrea iam probatis.«

In his remorari diutius superfluum æstimo. quis enim nesciat, sicut frumentis horrea, ita paleis flammam esse paratam? sed in hac area, hoc est in ecclesia, in qua mixta sunt frumenta cum paleis et gemunt boni consortia malorum, quis eos necessarios aut certe non ut paleas perpetuo igni cremandos esse iudicet, qui, ore sacrilego natura deum negantes Emmanuhelem, a catholica ueritate desciscunt, et apostatæ
f. 54r effecti, armis propriæ impietatis aduersus eam | quæ eos genuit, dimicant? sciendum
98 tamen posse etiam ueræ professionis amatorem, si in malis operibus conuersetur, inter non necessarias paleas deputari, numquam autem fautorem falsæ professionis posse inter frumenti optima grana connumerari, etiamsi bonis uideatur operibus decoratus, quia nullatenus illa opera bona sunt iudicanda, quibus non est ueritas fundamentum.

His adiungit et dicit:

44, 26—28 15 »Sed ubi terrarum non ista permixtio? nos fixis decet stare uestigiis; proficiemus inter aduersantes propriis bonis, si non inuoluamur erroribus alienis«.

Cum ubique terrarum permixtionem istam esse non ambigas, cur in qua parte fixis deceat stare uestigiis, omnino non explicas, præsertim cum hoc doctrinæ exigat ratio, ne minus instructi, qui te audiunt, alienis inuoluantur erroribus, nisi quia callide tuam niteris occultare perfidiam? sed te splendore suo detegit catholica ueritas et iuxta cetera mala etiam superbissimæ Pelagianæ perfidiæ inuolutum erroribus cunctorum oculis anteponit, qui inter aduersantes non dei munere, sed propriis bonis proficere te posse tumida elatione confidis, quia si propriis bonis et non dei auxilio inter aduersantes posset proficere natura humana, numquam propheta spiritu dei repletus oraret dicens: perfice gressus meos in semitis tuis, ut non moueantur uestigia mea. Ps. 16, 5

16 Adhuc sane antedictæ hæreseos spiritu animatus sequeris et dicis:

44, 28—29 »Probat enim uirtutis suæ ualidum robur qui, cum impellitur, non mouetur«,

cum non semper, sed tunc quilibet utiliter | et salubriter non moueatur inpulsus, quando a ueritate fidei non deicitur diuersis temptationibus inquietatus. frequenter
f. 54v etenim imperiti errorem pro ueritate defendunt et in falsis bonis seu potius in ueris malis pertinaciter perseuerant, quod non probatæ uirtutis est ualidum robur, sed improbabilis uitii inbecilla temeritas. sed quis sua uirtute et non auxilio crucifixi

12 remorare *L* superfluctu *L* 16 desciscunt *Cochlaeus* desciscum *L* 23 non *LV* non est *I.*[a] 24 non — erroribus *L* erroribus non inuoluamur *I.*[a]*I'* 28 deteget *L* 31 deo *L* 36 uirtus *L*

in ueritate fidei se immobiliter posse perseuerare confidit, nisi qui utique superbiæ spiritu excæcatus euidenter diuinis contradicit eloquiis? cum propheta non nisi
Ps. 117, 13. 14 diuini muneris hoc opus esse testetur, dicens: inpulsus uersatus sum, ut caderem, et dominus suscepit me. fortitudo mea et laus
Ps. 93, 18 mea dominus, et factus est mihi in salutem, et iterum: si dicebam, »motus est pes meus«, misericordia tua, domine,
Ps. 35, 12 adiuuabat me. et rursus, ne contraria moueretur inpulsione, orat dicens: non ueniat mihi pes superbiæ, et manus peccatoris non moueat me.

17 His denique ita præmissis, specialiter iam contra eos pro quibus agimus, monachos iracundiæ facibus accensus et inuidiæ stimulis incitatus totus intendit, et, licet eos, publicam ueritus conscientiam, manifeste hæreticos non audeat accusare, oblique tamen et callide hoc uult de eis intellegi, dumque ipsos iniquis inpudenter obtrectationibus lacerat falsisque criminationibus nititur offuscare, se ipsum tætri erroris nigredine adopertum cunctorum aspectibus anteponit. adiungit namque et dicit:

»ubi non uariæ temptationum | aculei? quales super hunc fere iugem annum f. 55r 44,29–45,2 quorundam Scytharum, qui monachos præferebant specie non ueritate, professione non opere, subtili tectas calliditate uersutias et sub religionis obtentu famulantia odiis suis uenena pertulimus, studentes eos ab interno uulnere medicabilis patientiæ moderatione sanare, beati Pauli monita non tacentes: noli uerbis contendere;
2 Tim. 2, 14 ad nihil utile est nisi ad subuersionem audientium.«

18 Principalis professio omnium in commune Christianorum est uiam ueritatis et caritatis duce Christo uigilanter ingredi. quapropter si professione saltem aut specie esset iste catholicus qui specie et professione tantum, non opere et ueritate religiosos eos contra quos agit, audet dicere monachos, credi forsitan poterat recto de eis haec et uero exaggerare iudicio. at uero ubi inimicum eum catholicæ ueritatis sua ipsius dicta redarguunt, quis ambigat hæretico eum spiritu exagitatum inique hæc omnia aduersus eosdem monachos euomuisse? neque enim illi ⟨qui,⟩ catholica sequentes dogmata, Christum filium dei uiui unum confitentur esse ex sancta et unius essentiæ trinitate, sed iste potius qui hoc impie denegat, subtili tectas calliditate quasdam uersutias machinari ac fidelium animos inquietare et sub obtentu religionis famulantia non tantum odii, sed et erroris sui uenena per omne corpus ecclesiæ uelle diffundere manifestissime confutatur, præsertim qui hanc sanctam et catholicam uocem temptationis
19 sibimet aculeum esse testatur. | an forte non est catholicum Christum filium dei f. 55v uiui unum confiteri ex sancta et indiuidua trinitate? pro hac etenim sola sententia Scytharum monachos constat ad Romanum fuisse profectos episcopum, sicut omnibus pæne non solum in hac regia urbe, uerum etiam in uniuersa Italia catholicis notum est. nam et ipsi hæretici, ut superius dictum ⟨est⟩, ad hoc ubique hanc ipsam cui respondimus epistolam proferunt, quatenus et sæpe dictis monachis inuidiam concitent et omnes quasi ex auctoritate eiusdem Romani episcopi prohibeantur Christum filium dei unum confiteri ex trinitate. sed quis hanc sententiam catholicam non esse ausus est profiteri, quam uniuersa ueneratur et amplectitur dei ecclesia? confidenter etenim dicere audeo, non quia ⟨si⟩ per epistolam, sed si uiua uoce hic in præsente positus

---

1 utique *Cochlaeus* uti se *L* 3 numeris *L* 12 publica — conscientia *L* hereticus *L* 21 nihil *L* nihil enim L^2V subuersione *L* 23 salutem *L* 28 qui *suppl Cochlaeus* 35 sanctae *L* 38 est *om. L* 42 confidenter *Cochlaeus* confitentur *L* 43 si *om. L*

idem Romanus prohiberet episcopus Christum filium dei unum confiteri ex sancta et indiuidua trinitate, numquam eidem dei ecclesia adquiesceret, numquam ut episcopum catholicum ueneraretur, sed omnino ut hæreticum penitus execraretur, quia quisquis
100 hoc non confitetur, non est dubium esse quod Nestorianæ perfidiæ tenebris excæcatus quartum et extraneum a sancta et ineffabili trinitate eum qui pro nobis crucem sustinuit, prædicare contendat. sed absit ut ex qualibet parte catholicæ professioni Romanus episcopus contradicat. numquam etenim Scytharum monachos, quos non simplici sermone, sed etiam scriptis Christum filium dei unum ex trinitate nouerat
f. 56r confiteri, | per quattuordecim pæne menses, quamdiu eos ibi detinuit, ⟨sibi⟩ communicare permisisset, si, ut hæretici uolunt, hanc prædicationem catholicæ fidei contrariam iudicaret, qui etiam, ut se a prauitate proprii legati purificaret, multis idoneis uiris præsentibus, Romanum uirum gloriosissimum magistrum militum deprecatus est, quatenus sua uerba piissimo imperatori insinuaret, quæ fuere huiusmodi: »nisi Christum filium dei, qui pro nobis passus est carne, unum esse ex sancta et indiuidua trinitate fuerit
21 confessus Dioscorus, pelago demergatur.« unde quis facile credere audeat hanc a memorato uiro, ut sæpe diximus, directam epistolam? nisi forte, quod de tanto antistite credere inportunum est, a memorato Dioscoro postea deprauatus, contra suam ipsius sententiam hæc scripsisse credendus est. uerumtamen, siue ab hoc siue a quolibet alio hæc sit scripta epistola, non est dubium auctorem eius esse hæreticum, qui contentionem uerborum et subuersionem audientium iudicat Christum filium dei uiui unum fateri ex trinitate. apostolus etenim non ueridicas assertiones, ex quibus fidelium animæ ædificantur et hæreticorum prauitas confutatur, sed inanes et ueritati
22 contrarias docet esse uerborum contentionem subuersionemque audientium. alioquin numquam nos scriptura diuina ammoneret, dicens: ne confundaris loqui Sir. 4, 33
uerbum pro anima tua, et pro ueritate certa usque ad mor-
f. 56v tem; numquam etiam idem apostolus contradicentes Iudæos | siue gentiles reuincere potuisset, nisi legitime decertasset. hinc denique inter cetera, ubi de electione episcopi proprium in fide filium instruit, præcipit, dicens: amplectentem eum, Tit. 1, 9—11
qui secundum doctrinam est, fidelem sermonem, ut potens
sit exhortari in doctrina sana et contradicentes reuincere.
sunt enim multi inoboedientes, uaniloqui et seductores,
maxime qui de cirumcisione sunt, quos oportet redargui,
qui uniuersas domos subuertunt, docentes quæ non oportet,
turpis lucri gratia. quocirca non est mirum si catholica sanitas uulnus ab hæreticis æstimetur, sicut et ab hoc qui studium medicabilis patientiæ moderatione adhibuisse se iactat, quo Scytharum monachos a proprio sanaret uulnere.

Vnde sequitur:

45, 2—5 23 »Sed quando«, inquit, »uirus quod uiscera penetrarit, euellitur? quando corda male sibi credula ueritatis obtemperant institutis? quando induit obœdientiæ humili-
101 tatem opinionibus suis uallata superbia? quando adquiescunt paci contentionum stimulis adsueti, sola certamina auentes de religione captare et mandata neglegere?«

24 Non est dubium catholica dogmata, sicut fidelibus salutifera, ita esse mortifera

---

6 professionis *L* 8 simplicis *L* 9 detinuit *superscr. L* sibi *add. Cochlaeus* 10/11 iudicare *L* 26 *post* etiam *repetit* usque ad — etiam *L* 28 proprio — filio *L* instruet *L* 30 exortare *L* 31 enim] eum *L* 34 turpi *L* 38 penetrarit *V* penetraret *L* penetret L^a 41 stimulis *L* *cf. 52,10* studiis L^aV 41 auentes *Cochlaeus* habentes LL^1 amantes *V* regione *L*

2 Cor. 2, 16 infidelibus. hinc denique beatus apostolus quibusdam odorem se dicit esse uitæ in uitam, quibusdam uero odorem mortis in mortem, ex quibus unus iste esse omnino conuincitur qui sanctam et ueritati conuenientem Scytharum, immo uniuersæ ecclesiæ professionem uirus noxium arbitratur. nec inmerito; uidet namque propriæ perfidiæ hanc esse sententiam | sine dubio peremtoriam, quæ ab eorum uisceribus, quos 5 f. 57r
diuina custodit gratia, ideo numquam euellitur, quia eius uitalis suauitudo nutrit et fouet corda fidelium. hic autem idcirco nullatenus huius gratiæ suauitudini adquiescit, quia, sicut ipse ait, »numquam male sibi credula corda ueritatis obtemperant institutis, numquam induit obœdientiæ humilitatem opinionibus suis uallata superbia«. unde non iam illi qui hæreticam pacem refugiunt, sed iste potius contentionum stimulis 10
adsuctus penitus conprobatur, qui ueritati impie resistens a catholica pace dissentit. nec mandata Christi neglegunt, sicut inique obloquitur, sed omnino custodiunt qui non falsa, sed uera exercent pro catholica religione certamina.

Ioh. 13, 34 **25** Adhuc odii sui ueneno turbatus, sequitur et numquam caritatem nouo præcepto 45, 6–7
Ioh. 14, 27 commendatam, numquam pacem dominico discessu relictam apud Scytharum monachos 15
esse conqueritur, quia eos prospicit pro zelo catholicæ fidei non fidelium, sed infidelium uigilanter per dei gratiam declinare consortia, eosdemque una pertinacis propositi cura 45, 7
deditos rationi uelle imperare, non cedere impudenter accusat, cum eos ueritas suis penitus approbat rationibus subiectos. an forte illos rationi cedere, non imperare iudicat, qui Christum unam personam quidem ex trinitate, non autem unum ex trinitate 20
esse fatentur? sed hi qui hoc dicunt potius rationi uelle imperare, non cedere penitus conuincuntur. quis enim | tam stultus et uecors sit, quo dicere audeat Paulum ex f. 57v
26 apostolis unam esse personam, non autem unum esse ex apostolis Paulum? loci oportunitas exigit ut demonstretur a nobis qualiter et quur hæretici, ex quibus unus Dioscorus, unam personam Christum prædicantes ex trinitate, unum ex trinitate Christum 25
confiteri nullatenus adquiescant. personam igitur dei uerbi habere asserunt Christum, non autem quod ipse deus uerbum sit Christus, sicut personam dei uidebatur habere
Ps. 49, 7 propheta qui dicebat ad Israhelem: audi, populus meus, et loquar, Israhel, testificabor tibi: deus deus tuus sum ego, cum tamen non esset ipse deus, sed ille qui hæc contestabatur Israheli per eum, et tamen 30
quasi ipse esset deus, dicebat: deus deus tuus sum ego. secundum hunc ergo modum Christum unam personam asserunt hæretici esse ex trinitate, non quod hic Christus unus sit ex trinitate, sed quia dei uerbi in se habitantis personam habeat, 102
quæ est una ex trinitate, ut iam sic uicarius quodammodo siue minister sit dei uerbi Christus, non autem ipse deus uerbum sit Christus; quod quam sit impium, etiam ipsi 85
qui hoc asserunt, credo, animaduertunt. hac denique calliditate unam quidem personam Christum fatentur ex trinitate, unum autem ex trinitate eum nolunt penitus con-
27 fiteri. qui autem non dei uerbi personam Christum habere fatentur, sed ipsum deum uerbum Christum credunt et confitentur, sicut unam personam ex trinitate, ita et unum ex trinitate prædicant Christum, quia si deus uerbum est Christus et Christus deus 40
uerbum, sicut catholica sanitas credit, quomodo non est Christus unus ex trinitate, si una persona est deus uerbum ex trinitate? nisi forte deum uerbum siue Christum aliquid aliud præter | naturalis personæ asserunt esse uocabulum, quod, credo, nullus f. 58r
umquam ausus fuit hæreticorum dicere. si autem deum uerbum siue Christum

---

7 suauitudinis *L* 15 dominica *L* 17 gratia *L* *aut* uni — curae *scribere aut* deditos *non addere debuit Maxentius* 18 suus *L* 24 exigit *Cochlaeus* exiit *L* 34 cōmodammodo *L*

non aliud aliquid, sed naturalis personæ uocabulum esse intellegunt, quomodo non est Christus unus ex trinitate, si una naturalis persona est idem Christus ex trinitate?
28 sed in his tenebris ideo deuoluuntur, quia non iuxta compositionem deum uerbum et ab eo susceptam naturam humanam unum intellegunt Christum, sed iuxta alterius in altero habitationem, sicut superius edocuimus, siue secundum gratiam duarum personarum socialem unitionem unam personam Christum intellegunt secundum illud quod in Actibus apostolorum propter concordem uoluntatem legitur multorum discipulorum unum esse cor et unam animam. Act. 4, 32

Sed iam quod sequitur, uideamus.

45, 7—9 29 »Contemptores«, inquit, »auctoritatum ueterum, nouarum cupidi quæstionum, solam putantes scientiæ rectam uiam qualibet susceptam facilitate sententiam.«

O inpudens et stulta hæreticorum temeritas, quæ sub specie pietatis impietatem conatur asstruere. non enim putant, ut ais, o infelix perfidia, sed omnino rectam credunt esse scientiæ uiam, qui Christum deum uerbum et ob hoc unum fatentur ex trinitate. nec contemptores, sed potius ueneratores auctoritatum ueterum conprobantur qui hanc sanctam et totius ecclesiæ sententiam, non, sicut tu temere insultas, qualibet facilitate susceptam, sed iuxta diuinorum eloquiorum et sanctorum patrum traditionem fideliter confitentur. et ideo non illi quos falso arguis, sed tu
f. 58u potius nouarum cupidus quæstionum detegeris, | qui deum Christum quartum et alienum a sancta et indiuidua trinitate conaris asserere, quod nullus umquam præter Nestorium sociosque eius prædicare in ecclesia usurpauit, quem talia blasphemantem a fidelium numero non inmerito sanctorum patrum exclusit et abiecit auctoritas.

45, 9—12 103 30 Exaggeras sane adhuc et dicis eosdem monachos eo usque tumoris elatos, ut ad arbitrium suum utriusque orbis putent inclinandum iudicium nec in numero fidelium deputent sequacem traditionis paternæ, quem suæ uiderint credere nolle sententiæ, cum hoc uere de eis assereres, si eorum sententiam contrariam catholicis posses dog-
31 matibus approbare. at uero cum hoc nulla ualeas ratione edocere, inique omnino tantopere contra eos inueheris, qui iuxta sanctorum patrum traditionem Christum, quem super omnia deum testatur apostolus, unum confitentur ex sancta et unius essentiæ trinitate. quorum sententiis non sequaces paternæ traditionis, sed illi a numero fidelium excluduntur, qui eorum, immo totius ecclesiæ confessioni existunt contrarii. Rom. 9, 5
32 Iam uero in consequentibus quis non uideat quanta eos repletus dementia laceres?

45, 12—14 »Docti«, inquis, »crimina serere, obtrectationum uenena componere, integrum ecclesiæ corpus odisse, seditiones instruere, inuidiam concitare et pro obœdientia, quæ in cœnobiis principatum regularis optinet disciplinæ, opstinationem pertinacis amare superbiæ,«

cum hæc omnia non nisi de illis uero et certo asseuerentur iudicio, qui tenebris
f. 59r nefandi erroris cæcati catholicæ ueritati resistunt. | quapropter te potius criminatorem et optrectatorem, seditiosum quoque et inuidum atque amatorem pertinacis superbiæ et inobœdientem non humanus error, sed ipsa ueritas prodit, cuius te inimicum esse non dubium est, sicut superius sæpe probauimus. leuius etenim est cuiuslibet hominis

52,44/1 xpm non aliud xpm aliquid *L* 10 auctoritatem *L* 11 scientiae L^2V *cm. L* susceptam *L* conceptam L^2V 21 plasphemantem *L.* 24 utrosque *L* 28 tantumper econtra *L* 30 trinitatem *L* 33 obtractationum *L* 34 instruere *LV* struere L^2 35 opstinationum *L* 40 ipse *I.* 41 probabimus *L*

quam dei esse criminatorem. an non est aduersus deum crimina serere et obtrectationum uenena componere, de eo quæ falsa sunt, prædicare aduersariosque eius defendere? quis autem tam stultus et hebes sit, quo non eum inobœdientem, superbum et pertinacem iudicet, quem uidet in proprio errore obstinate persistere et catholicis nolle dogmatibus cedere? aut quis non eum potius certo et uero iudicio seditiones struere et inuidiam concitare arguat, quem perspicit aduersus catholicos iniqua dilatare mendacia? quomodo autem non integrum ecclesiæ corpus odisse illi potius iudicandi sunt qui perfidiæ suæ uenena in eius membra conantur diffundere eaque a propria et salutifera professione auertere? quod te et omnes qui tibi consentiunt, implere uelle non dubium est, qui callida tergiuersatione Christum filium dei unum non esse ex trinitate prædicare contenditis. monachi autem quos inique laceras, in tantum ab hoc crimine alieni sunt, ut numquam per dei gratiam catholica communione discesserint, licet ad tempus ob nonnulla scandala in Orientis partibus orta Occidentalibus ecclesiis communicauerint.

84 Adhuc sane non confunderis, sed inpudentissima fronte | sequeris et dicis: f. 59u

»Non illos potuimus monitis, non mansuetudine, non auctoritate comprimere.« 15 45, 15

Sed a quo errore, a qua insolentia uestris monitis uestraque mansuetudine uel auctoritate minime eos comprimere potueritis, nullatenus exprimis, quod ideo callide prætermittis, ne hoc faciens temet ipsum profanum et impium detegas. et, o inuicta ueritas quæ æmulorum obtrectationes in famulorum tuorum conuertis gloriam, numquam etenim, reor, quamuis laudandi fideles cupidus, ad eorum præconia constantius hæc dicere potuisses, quæ nunc quasi in uituperationem monachorum, contra quos agere uideris, conscripsisse te credis. nam quomodo non in eorum laudem et ad tuam confusionem hæc scripsisse ueraciter intellegendus es, qui non monitis, non mansuetudine, non auctoritate eos ad tuam prauitatem potuisse detorqueri propriis adtestaris assertionibus? 104

85 Nunc iam sequentia consideranda sunt, ubi peruerso ordine ea quæ Romæ contra ipsos acta sunt monachos, digerens, cuncta mentitus es.

»In publicum«, inquis, »usque prodiere conuentum, [et] ad concussionem quietis circa regum etiam statuas inclamantes, et nisi fidelis populi constantia restitisset, per diabolicæ semina nefanda zizaniæ apud eos dissipationem et discordiam commouissent, per quos adiutorio dei de regionibus eorum est pulsa dissensio.« 45, 15—19

86 O mira furiosorum cæcitas et a ueritate alienatarum mentium criminosa fallacia; | neque enim fas est tam aperte posse mentiri Romanum episcopum. bene certum f. 60r est omnibus Romæ degentibus quod ipsi monachi de his quæ circa se acta sunt, tam memorato episcopo quam etiam senatoribus nec non uniuersæ ecclesiæ scriptis contestati sunt. humana namque temptatione præuentus idem Romanus episcopus, utpote mortalitatis adhuc sarcina prægrauatus, postquam comperit reuerti Dioscorum, uolens ei præstare hoc beneficium, ne in publico ab eisdem monachis argueretur hæreticus, missis defensoribus cum ingenti uiolentia eos ab urbe Roma subito exire compulit, quamquam sæpius publice et priuatim, ⟨tam⟩ in conuentu ecclesiastico quam etiam omnium senatorum, eis ueniente Dioscoro audientiam dare esset pollicitus. qui cum ab istis defensoribus egredi urgerentur, compulsi sunt in locis publicis populum contestari, ne post suum discessum clam eos recessisse fautores Dioscori apud ecclesiam

6 inuidia *L* 17 minine *L* 18 nec *L* 19 obtractationes *L* 27 ipsis — monachis *l.* 28 et *L om. L²V* concussionem *L²* concursionem *V* confusionem *L cf.* 55, 8 35 quem *L* 40 tam *suppl Cochlaeus* 42 issis *L*

diffamarent; unde factum est ut saltim eis parua dilatio præstaretur, quamdiu se exinde egredi præpararent, sub quo tempore scriptis omnia quæ in se gesta sunt, facultas data est contestandi. quod tamen numquam facere potuissent, nisi hoc eis Romanus populus præstitisset, qui, licet pro eis aperte minime proclamaret, ipsa tamen sua tacita murmuratione defensores, qui eos exinde egredi compellebant, deterrens, fecit ut eorum
105 uiolenta expulsio uniuersæ ecclesiæ innotesceret. non ergo, ut iste mentitur, populus,
f. 60ᵘ sed defensores | ecclesiæ eos exinde egredi compulerunt. neque enim sponte sua in publico prodierunt, ut merito ad concussionem quietis siue ad dissipationem et discordiam commouendam hoc eos fecisse quilibet recte diiudicaret, sed uiolenter ad hoc sunt uenire compulsi. nam ita hæc se habere etiam ex ipsius istius uerbis facile edocemur, quibus eos circa regum statuas asserit inclamasse, quod nullus nisi qui uiolentissime molestatur, facere compellitur, quamuis non quasi regiæ potestatis auxilium flagitantes, sicut hæretici iactitant, sæpe dicti monachi circa regum statuas inclamauerint, sed postquam a loco quod ad manendum acceperant, pro mandato eiusdem Romani episcopi fuerant expulsi, in publico consistentes, ubi casu regum imagines fuerant, cum petitioni suæ audientia denegaretur, populo contestati sunt. cur ergo eis fidelis populi constantia, ut iste dicit, resisteret, quos uidebat pro sibi ingesta uiolentia progressos ad publicum? sed neque eis aliqua fuit in publico disceptatio, ut merito exaspe-
37 ratus populus eos a suis expelleret regionibus. uerum si diligentius hæc istius uerba consideres, inuenies eum etiam Romanum populum, quem fidelem asserit, non solum uiolentum, uerum etiam hæreticum accusare. nam si de illa sententia quam uniuersa dei tenet et defendit ecclesia, monachis in publico disputantibus, hoc est quia Christus filius dei unus esse creditur ex sancta et ineffabili trinitate, Romanus populus
f. 61ʳ restitit, iam non tantum iste qui erroris sui tenebris | excæcatus diabolicæ semina nefanda zizaniæ hanc sanctam sententiam asserit, uerum etiam omnis antedictus populus hæreticus, quod absit, esse conuincitur. si autem usque ad æmuli sui præsentiam eisdem monachis ibidem remorari uolentibus, quo ipso præsente causa eorum æquo ordine ⟨terminaretur⟩, populus restitit, stultus et iniquus idem populus, qui audientiam iure petentibus denegauit eosque a suis uiolenter reppulit regionibus. huc adtendant et confundantur hi qui exinde eos fugisse iactitant.

38 Nunc quæ sint sequentia, uideamus.

45, 19—22 »Sero«, inquit,»probauimus prophetica apostolum uoce dixisse in nouissimis diebus instare tempora periculosa et fore homines sui tantum amatores, habentes formam pietatis, uirtutem eius abnegantes, itaque esse uitandos.« 2 Tim. 3, 1. 2. 5

Si formam pietatis, [uirtutem eius abnegantes] non uirtutem iudicantur habere qui fideliter catholicis dogmatibus adquiescunt, quanto magis nec ipsam formam pietatis habere, sed euidenter impii iudicandi sunt qui Christum filium dei unum esse negant ex sancta et terribili trinitate? unde non illi, sed isti potius sui amatores et uitandi iuxta apostolum uerissime edocentur, qui propriis decepti opinionibus resistunt aper-
106 tissimæ ueritati. quod autem sero se probasse fatetur hoc apostolum prophetica
f. 61ᵘ uoce dixisse, non est mirum si hactenus surdis auribus eundem audierit | apostolum hoc quotidie in ecclesia proclamantem, qui ne nunc quidem uim apostolicæ sententiæ

---

16 cum *Schw* cui *L* denegetur *L* fideles *L* 17 constantia ut *Cochlaeus* contestati aut *L* pro *Cochlaeus* per *L* 24 resistit *L* 27 eosdem monachos *L* remorare *L* 28 terminaretur *add Cochlaeus* 30 fugisse *Cochlaeus* fuisse *L* 33 fori *L* 34 uirtutem *L* uirtutem autem L^2V uitandus *L* uirtutem — abnegantes *eiecit Cochlaeus*

intellexisse conuincitur, ecclesia autem dei, his olim monitis præmunita, sciens numquam hæreticos posse quiescere, uigilanter occurrens eorum falsas destruit assertiones.

39 Post hæc tandem satiatus nec habens, credo, quod aduersus eosdem monachos sua sibi fallacia suggerat, adiungit et dicit: 6

»Hæc ideo dilectioni uestræ indicanda sub occasione credidimus, ne si illuc fuerint 45, 22–24
forte delati ignorantes quemammodum se ⟨in⟩ Romana urbe tractauerint, sub aliqua uerborum simulatione aliquos possint decipere.«

qualiter ipsi monachi se ⟨in⟩ Romana urbe tractauerint qui uere scire desiderat, ex eorum contestationibus, quas in eadem urbe locis publicis defixerunt, magis 10
agnoscet quam ex istius scriptis, qui non eorum tantum, sed et totius ecclesiæ inimicus agnoscitur. nam et ipsius Romanæ ecclesiæ, cuius se quasi defensorem simulat, in tantum aduersarius denotatur, ut si memorati monachi, quos quasi eiusdem ecclesiæ contrarios æstimat, inique aduersus eam in his partibus aliqua fingere uoluissent, numquam, credo, ita eiusdem ecclesiæ fidem derogare præualuissent, quemadmodum iste 15
qui ex persona ipsius ecclesiæ ideo inique eos obtrectat et lacerat, quia iuxta diuinis eloquiis et sanctorum patrum tra|ditionibus ⟨approbata⟩ Christum filium dei, quem f. 62r
in duabus naturis essentialiter siue iuxta compositionem unitis et inconfusis docet fides catholica, confitentur. et illis quidem huius falsitas non solum auferet nihil, uerum
Mt. 5, 11 etiam multam spem beatitudinis conferet, domino dicente: beati estis cum 20
uos exprobrauerint homines et persecuti fuerint et dixerint omne uerbum malum aduersus uos mentientes propter
Prou. 19, 5 me, sibi autem perpetuam sine dubio contulit mortem, quia falsus testis non erit inpunitus.

40 His ita finitis, multa et non necessaria de libris Fausti cuiusdam Galli episcopi 25
in consequentibus loquitur, nec ad id quod quæritur, respondens, sed alia nescio quæ ad rem non pertinentia inani et prolixo sermone digerit. nam cum de ipsis libris non utrum legendi sint, sed utrum sint catholici, uertatur quæstio, iste non de ipsis quid sentiendum sit, sed eos quamuis non in auctoritate habendos, tamen legendos esse decernit. uerumtamen, quia eos libros quos beatissimus Augustinus episcopus 30
ad Hilarium scripsit et Prosperum, in fine huius epistolæ Romanam testatur suscipere ecclesiam et quid de gratia dei et libero humano arbitrio eadem teneat et seruet ecclesia, ex ipsis libris abunde posse sciri asserit, omittentes ea quæ superflue et prolixe in ista digesta probantur epistola, conueniens credidi aliqua tam de Fausti quam de ante|dictis libris eiusdem sanctissimi uiri Augustini certa capitula decerpere, et huic nostro 35 f. 62v
opusculo inserere, ut cum, in breui collocata ab inuicem, contraria sibi reperta fuerint, 107
euidenter clareat libros Fausti esse hæreticos sicque confundantur omnes qui eos hactenus defendunt catholicos. quorum princeps et auctor est Possessor Africanus episcopus, si tamen in hac parte non huius reputat sententiam, cuius, ut Christus filius dei uiui, qui pro humana salute carne est crucifixus, unus negetur ex trinitate, magnam prædicat 40
auctoritatem.

42 Sed antequam ipsa a nobis inserantur capitula, quid beatissimus Augustinus in ipsius libris defendat et statuat, quid e contra Faustus in suis conetur adstruere, breuiter

---

6 credidimus L^2V credimus L 7 in V *om.* LL^2 8 aliquos possint decipere L decipere L^2 deciperent V in *om.* L 17 approbata *suppl. Schw* 18 unitis *Schw* unitionis L 31 finem L 32 et seruet *repetitum* L ecclesiae L 33 abunde *repetitum* L 36 collocata *Schw* collota L collata *Cochlaeus* 43 ipsius *Schw* ipsis L

lectorem instruere necessarium credidi, quo facile eorum intentiones discernere ualeat. igitur idem beatissimus Augustinus ita ⟨liberum⟩ humanum arbitrium docet, ut inluminatio, uirtus et salus illi a Christo et per Christum et cum Christo sit, Faustus uero ita liberum Christianum arbitrium docere conatur, ut inluminatio eius, uirtus et salus non a Christo, sed natura sit, et ut planum fiat quod dicimus, ille nos Christianos fideles atque obœdientes deo salubriter gratia Christi, quam nobis incarnationis suæ donauit præsentia, esse definit, iste iuxta profana commenta Pelagii naturaliter esse decernit.

f. 63r refutans namque callide eiusdem Pelagii sensum | et quasi exprobrans quod omnino Christi negauerit gratiam, nec non et illos qui nullis præcedentibus meritis iuxta aposto- Rom. 11, 6
lum gratiam dei hominibus dari fatentur, ipse quasi sapientissimus et * * secundum meritum fidei et laboris dari nititur edocere, ut iam sic dei gratia non sit gratia. nam cum nemo obœdiat siue laboret nisi uolens, nemo uelit, nisi scierit quid ei conueniat, laborare, iste post scientiam et uoluntatem seu obœdientiam humano labori adiungit gratiæ adiutorium, ut uidelicet gratia et labor humanus, cuius possibilitatem non per eandem gratiam, sed naturaliter inesse omnibus asserit, pariter sociati reliqua perficiant opera. et hoc quidem se pollicetur defendere, postea autem inmemor sui promissi, totam plenius gratiam euacuare conuincitur.

43 Denique in præfatione sua inter cetera ita loquitur:

»Studium«, inquit, »asserendæ gratiæ competenter et salubriter suscipit qui obœdientiam famuli laboris adiungit.« Faust. de grat. p. 3, 18. 19

44 Et iterum in capitulo primo libri primi: Faustus p. 8, 16—19

»Si ergo partibus«, inquit, »proprietates suas reddas et Christum deum et hominem credas et asseras, perinde est ac si gratiam cum labore coniungas et ab adiutorio dei conatum hominis non repellas.«

45 Cui assertioni in primo eorum libro quos supra memoraui, ita contradicit beatissimus
108 Augustinus, ut credas eum iam tunc non nisi contra scripta Fausti respondere. denique post aliquanta quæ scribit de initio fidei, quod nobis non nisi desuper dari certissimis adprobat documentis, exprobrans hunc sensum infert et dicit:

f. 63v | »Nolens ergo his tam claris testimoniis repugnare et tamen uolens a se ipso sibi esse quod credit, [et] quasi componit homo cum deo, ut partem sibi fidei uindicet atque illi partem relinquat, et, quod est elatius, primam sibi, sequentem dat illi, et in eo quod esse dicat amborum, primum se facit, posteriorem deum.« August. de praedest. sanct. 6 p. 793d

46 Sed Faustus, inquiunt hi qui cum catholicum conantur defendere, primas partes non homini, sed gratiæ dei tribuit. quamuis hoc nec me lateat; nam in sexto eius- Faust. p. 20, 3—8
dem libri capitulo, cum apostoli sententiam dissereret, ita loquitur:

---

1 instruere *Schw* perstruere *L* 2 liberum *post* arbitrium *add Cochlaeus om. L* 6 gratiam *L* 7 praesentiam *L* 10 *lacunam statuit e. g. supplendo* doctissimus magister arguens dei gratiam *Schw* prudentissimus nouus nouae prauitatis apostolus gratiam dei *tacite ins Cochlaeus* 16 se pollicetur *Cochlaeus* repollicetur *L* 19 asserendae *Faustus* efferendae *L* 22 deum et hominem *L* deum simul atque hominem *Faustus* 23 gratia *L* 27 scribit *Schw* sibi *L* 29 his tam *Augustinus* istam *L* sibi *Augustinus* scribi *L* 30 et *L om. Augustinus* fidei sibi *Augustinus* 31 sibi *L* tollit ipse *Augustinus* 32 dicit esse *Augustinus* primum refacit *L* priorem se facit *Augustinus* 33 catholicam *L* 34 tribuet *L* sexto] *cf. Engelbrecht, Studien ü. d. Schriften des Faustus p. 21*

1 Cor. 15, 10 »Gratia dei, inquit, sum id quod sum. primas partes soli gratiæ pie subiectus adscribit, media quæque labori magister obœdientiæ deputat, utrumque in consummatione moderatus gratiam laboremque coniunxit. non dicit
1 Cor. 15, 11 »ego sine gratia« aut »gratia sine me«, sed »gratia dei mecum«;

sed gratiam, cui hoc loco primas partes Faustus tribuit, non eam quæ per spiritum sanctum fit, ut uerbo dei forinsecus intonanti adsensum præbeamus et obœdientes efficiamur, sed prædicationem diuinorum asserit eloquiorum, ut uidelicet gratiæ sit quod nobis diuina eloquia prædicantur, nostrum autem sit, ut eidem prædicationi con-
47 sentiamus. denique in capitulo octauo decimo eiusdem libri primi disserens domini-
Ioh. 6, 44 cam sententiam qua ait: nemo uenit ad me, nisi pater adtraxerit eum, ita inter cetera loquitur:

Faustus p. 52, 9—14 »Clamat«, inquit, »uoluntas, quia sola per se eleuari nescit infirmitas. ita dominus inuitat uolentem, adtrahit desiderantem, erigit adnitentem. quid est autem adtrahere, nisi prædicare, nisi scripturarum | consolationibus excitare, increpationibus deterrere, f. 64r desideranda proponere, intentare metuenda, iudicium comminari, præmium polliceri?« 15

48 Quod si sola prædicatio, sicut iste uult, gratia dei credenda est, quæ per Iesum Christum facta est, ergo iam non saluator, sed prædicator tantummodo idem deus et dominus noster Iesus Christus, quod absit, credendus est. sed hunc nefarium eius sensum ita exprobrat et refutat beatissimus Augustinus, * * denique mox post illam sententiam, cuius superius fecimus mentionem, sequitur et dicit: 20

August. 7 p. 793e sq. Cyprian. test. 3, 4 1 Cor. 4, 7 »Non sic pius atque humilis doctor ille sapiebat (Cyprianum beatissimum loquor) qui dicit in nullo gloriandum, quando nostrum nihil sit. quod ut ostenderet, adhibuit apostolum testem dicentem: quid autem habes quod non accepisti? si autem accepisti, quid gloriaris quasi non acceperis? quo præcipue testimonio etiam ipse conuictus sum, cum similiter errarem, putans 25 fidem qua in deum credimus, non esse donum dei, sed a nobis esse in nobis et per illam nos impetrare dei dona quibus temperanter et iuste et pie uiuamus in hoc sæculo. neque enim fidem putabam dei gratia præueniri, ut per illam nobis daretur quod utiliter 109 posceremus, nisi quia credere non possemus, si non præcederet præconium ueritatis; ut autem prædicato nobis euangelio consentiremus, nostrum esse proprium et nobis 30 ex nobis esse arbitrabar. quem meum errorem nonnulla opuscula mea indicant ante episcopatum meum scripta.«

49 Iste errorem dicit fidem non dei donum credere, sed a nobis esse in nobis; Faustus autem non dei donum, sed a nobis in nobis esse affirmare conatur. in capitulo namque

---

1 gratia — quod sum *L* gratia inquit dei sum *Fausti codex* 2 subiectos *L* adscribit *L* adscripsit *Faustus* quoque *L* labori *Faustus* laboris *L* deputat *L* deputauit *Faustus* 3 dicit *L* dixit *Faustus* 4 aut *L* uel *Faustus* 5 tribuet *L* 6 uerbum *L* 7 gratia *L* 9 octauo decimo] *cf. Engelbrecht l. l. p. 22* 17 et *Cochlaeus* est *L* 19 lacunam statuit *Schw e. g. supplendo* ut ei ipsi respondere credendus sit 22 dicit *L* dixit *Augustinus* 24 autem *L* autem et *Augustinus* 25 praecipue *Augustinus* praecipuo *L* 28/29 utiliter posceremus *L* posceremus utiliter *Augustinus* 31 indicant *L* satis indicant *Augustinus* 32 *post* meum *repetit* indicant *L*

VII libri primi exponens illud apostoli: g r a t i a s a l u i f a c t i e s t i s p e r f i d e m , Ephes. 2, 8
f. 64u | e t h o c n o n e x u o b i s , ⟨ s e d ⟩ d e i d o n u m e s t , post aliquanta sequitur:

»Tempus«, inquit, »gratiæ quo redempti sumus, meritum hominis non exspectauit, Faustus p. 21, 11—13
opera ⟨penitus⟩ non quæsiuit, sola fidei nostræ deuotione contentus fuit.«

50 E contra beatissimus Augustinus inter initia antedicti primi libri sui:

»Sed nunc«, inquit, »istis respondendum esse uideo, qui diuina testimonia quæ de August. 3. 4 p. 791d sq.
hac re adhibuimus, ad hoc dicunt ualere, ut nouerimus ex nobis quidem nos habere ipsam fidem, sed incrementum eius ex deo, tamquam fides non ab ipso donetur, sed ab ipso tamen augeatur in nobis eo merito quo cœpit a nobis. non ergo receditur ab ea sententia quam Pelagius ipse in episcopali iudicio Palæstino, sicut in eodem gesta testantur, damnare conpulsus est, gratiam dei secundum merita nostra dari, si non pertineat ad gratiam dei quod credere cœpimus, sed illud potius quod propter hoc nobis additur, ut plenius perfectiusque credamus; ac per hoc initia fidei nostræ priores damus deo, ut retribuatur nobis supplementum eius et si quid aliud fideliter prospicimus. sed contra hæc quur non potius audimus: q u i s p r i o r d e d i t e i , e t Rom. 11, 35. 36
r e t r i b u e t u r i l l i , q u o n i a m e x i p s o e t p e r i p s u m e t i n i p s o s u n t o m n i a ? et ipsum igitur initium fidei nostræ ex quo nisi ex ipso ⟨est? neque enim hoc excepto ex ipso sunt cetera, sed e x i p s o⟩ e t p e r i p s u m , e t i n i p s o s u n t o m n i a. quis autem dicat eum qui iam cœpit credere, ab illo in quem credidit, nihil mereri? unde fit ut iam merenti cetera dicantur addi retributione diuina ac per hoc gratiam dei secundum merita nostra dari, quod obiectum sibi Pelagius, ne damnaretur, ipse damnauit.«

f. 65r 51 Sed Faustus qui superius dixerat: »tempus gratiæ quo redempti sumus, | merita Faustus p. 21, 11—13
hominum non expectauit, opera penitus non quæsiuit, sed sola fidei nostræ deuotione contentus fuit«, mox in eodem capitulo post paululum sequitur suamque ipse sententiam destruens, sicut fidem, ita etiam opera dicit ad hominem pertinere:

»Sicut enim«, inquit, »ad deum largitio remunerandi, ita ad hominem deuotio Faustus p. 21, 25—29
respicit inquirendi. sed dices fidem ipsam non omnibus posse competere. non mirum si homini, ad quem denegas opera pertinere, etiam fidem studeas derogare.«

52 Rursus in capitulo eiusdem libri quinto decimo, agens contra eos qui non generale,
110 sed speciale asserunt donum esse credulitatis, ita inter cetera loquitur:

---

1 VII] *cf. Engelbrecht l. l. p. 21* 2 sed *om. L* 3 meritum *L* merito *L infra 23* merita *Faustus* 4 penitus *L infra 24 Faustus om. L* sola *L* sed sola *L infra 24* sola deus *Faustus* nostra *L* 6 istis *L* eis *Augustinus* 7 nos *Augustinus* non *L* 8 donetur *L* donetur nobis *Augustinus* 10 in eodem *Schw* in eadem *L* eadem *Augustini edd* 10/11 testatur *L* 11 gratia *L* 11/12 pertineat *L* pertinet *Augustinus* 12 gratiam dei *L* dei gratiam *Augustinus* 13 initia *L* initium *Augustinus* 14 nobis *L* nobis et *Augustinus* 14/15 prospicimus *L* poscimus *Augustini edd.* 16 per ipsum *ex* pso *corr L* 17/18 est — ipso *Augustinus om. L* 21 ac per hoc *Augustinus* hac per deo *L* gratia *L* 23 gratiae *bis scripsit L* merita *Faustus* merito *L* meritum *supra 3* 27 remunerandi *Faustus* munerandi *L* 28 dices *L* dicis *Fausti codex* 30/31 generalem — specialem *L* 31 arserunt *L*

»Sed dicis«, inquit, »quia non omnibus detur, sed donum sit personale credulitas et illis tantum credere suppetat, quibus deus specialiter donauit ut crederent. non ita est. nam dum eam dominus etiam ab incredulis exigit, omnibus eam insertam esse demonstrat. cui autem etiam ipsa naturæ lege non suppetat credere, quando et dæmones credunt et contremescunt?«

53 Hic iam non Augustino tantum, uerum etiam apostolo omnino Faustus contrarius
2 Thess. 3, 2 adprobatur. nam cum idem apostolus dicat: n o n e n i m o m n i u m e s t f i d e s, iste omnibus eam naturaliter dicit esse insertam, cui si adquiescatur, non solum hæretici et gentiles, uerum etiam dæmones fideles esse credendi sunt, quia in quo est fides, infidelis dici nullo pacto potest. sed longe aliter beatissimus Augustinus ad Hilarium scribens et Prosperum docet, | qui non tantum ut fideliter operemur, uerum etiam ipsam fidem f. 65u a deo nobis donari, sicut superius edocuimus, in eodem libre penitus protestatur, ita dicens:

August. 6 p. 793a sq. »Cauendum est, fratres dilecti a deo, ne homo se extollat aduersus deum, cum se dicit facere quod promisit deus. nonne fides gentium promissa est Abrahæ, et ille
Rom. 4, 20. 21 d a n s g l o r i a m d e o p l e n i s s i m e credidit, q u o n i a m q u æ p r o m i s i t, p o t e n s e s t e t f a c c r e? ipse igitur fidem gentium facit, qui potens est facere quod promisit. porro si deus operatur fidem nostram, miro modo agens in nostris cordibus ut credamus, numquid metuendum est ne totum facere non possit, et ideo sibi homo primas eius uindicat partes, ut nouissimas ab illo accipere mereatur? uidete si aliquid agitur isto modo ⟨nisi⟩ ut gratia dei secundum merita nostra detur quolibet modo ac sic gratia non sit gratia. redditur namque hoc pacto debita, non donatur gratis. datur enim credenti, ut a domino ipsa fides eius augeatur et sit merces fidei cœptæ fides aucta. nec adtenditur, cum hoc dicitur, non secundum gratiam, sed secundum debitum istam mercedem credentibus imputari. cur autem non totum tribuatur homini, ut qui sibi potuit instituere quod non habebat, ipse quod instituit, augeat, omnino non uideo, nisi quia resisti non potest diuinis manifestis testimoniis, quibus et fides, unde pietatis exordium sumitur, donum dei esse monstratur,
Rom. 12, 3 quale est illud q u o d u n i c u i q u e d e u s p a r t i t u s e s t m e n s u r a m f. 66r
Eph. 6, 23 f i d e i, | et illud: p a x f r a t r i b u s e t c a r i t a s c u m f i d e a d e o p a t r e et d o m i n o I e s u C h r i s t o, et cetera talia.«

54 Et rursus idem beatissimus Augustinus post aliquanta:

August. 7 p. 794d »Vtrumque enim nostrum est,« inquit, »propter arbitrium uoluntatis, et utrumque tamen datum est per spiritum fidei et caritatis. neque enim sola caritas, sed sicut scriptum est, c a r i t a s c u m f i d e a d e o p a t r e et d o m i n o I e s u C h r i s t o.«

55 Euacuans namque donum dei Faustus omneque gratiæ adiutorium, mox in præ- 111

1—5 *locus in Fausti codice excidit, cf. Engelbrecht l. l. p. 22*

6 augustinum *L* 11 operemus *L* 15 fides *bis scripsit L* 16 quae *L* quod *Augustinus* 18 deus operatur *L* operatur deus *Augustinus* 19 nostris cordibus *L* cordibus nostris *Augustinus* 20 sibi homo *L* homo sibi *Augustinus* 21 aliquid *L* aliud *Augustinus* nisi *Augustinus om L* 22 non *L* iam non *Augustinus* 23 gratias *L* datur *L* debetur *Augustinus* 29 mensura *L* 33 enim *L* ergo *Augustinus* 37 omnemque *L*

fatione sua misericordiam dei, qua gratis iustificamur, non nisi fide et operibus promerendam docere nititur, dicens:

»Asserentibus nobis quod dei misericordia fide et operibus promerenda est, catholicam uocem ad Pelagii sensum discretionis nescius quilibet adiudicet.« Faustus p. 4, 13—15

56 Vnde et in libro secundo per naturalem uigorem absque gratiæ adiutorio multos non solum ante aduentum domini, uerum etiam et ante legem litteræ saluatos atque ad plenam cordis puritatem perfectamque iustitiam peruenisse filiosque dei fieri meruisse inpudenter et procaciter asseuerat. denique in nono capitulo eiusdem libri inter cetera dicit:

»Cum homines ita fuerint ad imaginem et similitudinem dei prædíti, ut multi etiam filii dei meruerint nuncupari, uel paucis adhuc exemplis præstringere nos oportet, quanti ante legem litteræ, erudiente lege naturæ, quæ prima, ut diximus, gratia dei est, uestibula salutis intrauerint.« Faustus p. 79, 30—80, 3

57 Et iterum post pauca:

»Vnde Enoch«, inquit, »cum deo ambulare uel deo placere potuisset, nisi eum
f. 66u lex uisceribus infusa secreto magisterio inluminasset | in tantum, ut, nihil terrenum sapiens, mirabiliter a terra deo assumente raperetur? qui dum fidei merito in prima sæculi illius ætate ceteros antecellit, fidem ipsam cum lege naturæ sibi traditam fuisse perdocuit.« Faustus p. 80, 14—18

58 Et iterum post aliquanta:

»Qualem quantamque«, inquit, »legem prima conditione susceperit, perfecta etiam Noe iustitia declarauit, qui generalia fidei dona speciali in se studio uirtutum sectator excoluit.« Faustus p. 81, 5—7

59 Si secundum huius impium sensum et Enoch omni fæce terrena in tantum purgari potuit per naturæ uigorem, ut nihil terrenum saperet, et Noe ad perfectam iustitiam peruenire, ergo Christus gratis mortuus est. si enim per naturæ uigorem Gal. 2, 21
carnalis sapientia, quae deo est inimica, plenius expurgari potuit et perfecta iustitia
112 adimpleri, quid necesse erat deo carne assumpta pro humano genere mori? sed numquid apostolus tacuit, unde Enoch et Noe deo placere potuerint? dicens: fide Hebr. 11, 5
Enoch translatus est, ne uideret mortem, et non inuenie-
batur, quia transtulit illum deus. ante translationem
enim testimonium habebat placuisse deo, et reliqua: fide Noe Hebr. 11, 7
responso accepto de his quæ adhuc non uidebantur, metuens
aptauit arcam in salutem domus suæ, per quam damnauit
mundum, et iustitiæ quæ per fidem est, heres est institutus.

---

4 adiudicet *L* adplicaret *Faustus* 5 *de loco qui sequitur, loquitur Maxentius neque obliuiscendum particulam* denique *apud eum nihil aliud significare nisi* nam 10 ad imaginem et similitudinem *l* imagine et similitudine *Faustus* 12 gratia dei *L* dei gratia *Faustus* 17 fide *L* 21 legem *l* homo a deo legem *Faustus* 22 iustitiam *L* qui *L* quia *Fausti codex* 26 peruenire *Schn* peruenirent *L* 31 traslatione *L*

60 quam fidem idem apostolus | non, ut delirat Faustus, generalem sed specialem docet, f. 67r
2 Thess. 3, 2 dicens: non enim omnium est fides; neque naturaliter omnibus inesse,
1 Cor. 12, 6 sed a deo donari, qui operatur omnia in omnibus, sicut et alibi idem
Eph. 6, 23 apostolus dicit illud quod superius beatissimus posuit Augustinus: pax fratribus et caritas cum fide a deo patre et domino Iesu Christo. 5
non ergo per legem naturæ, sed per gratiam omnes sancti ante aduentum domini deo placuerunt secundum quod et beatissimus Petrus testatur in Actibus apostolorum,
Act. 15, 10. 11 dicens: nolite iugum inponere super ceruices discipulorum, quod neque nos neque patres nostri portare potuimus, sed per gratiam Christi speramus salui fieri, quemammodum 10
61 et illi. eat nunc Possessor et adhuc in pernicie propria et eorum qui sibi consentiunt, defendat Fausti libros catholicos, quos non solum scriptis sanctissimi uiri Augustini, uerum etiam summorum et præcipuorum Christi apostolorum sententiis contrarios penitus ueritas docet, sicut hoc loco manifesta ratione probauimus. nam ideo certas sententias tam ex præfatione librorum Fausti quam etiam ex capitulis primo et septimo 15
prioris libri inserere hoc loco necessarium consideraui, quia se idem Possessor ita solet callide excusare quod non amplius nisi octo capitula libri primi legerit, ut sic saltim confusus aliquando resipiscat, ea quæ | proprio ore legisse se asserit, catholica nefario f. 67v
ausu pronuntiare. EXPLICIT.

---

1 delerat *L* 11 ea *L* 13 summosum *[sic]* et praecipuum — apostolum *L* 15 capituli primi et septimi *L* 16 solat *L* 18 asseret *L*

COLLECTIO CODICIS NOVARIENSIS XXX

N = Codex Nouariensis XXX s. VIIII

f. 73ᵘ INCIPIT EPISTOLA SANCTI PROCLI CONSTANTINOPOLITANI EPISCOPI DIRECTA VNIFORMIS AD SINGVLOS OCCIDENTIS EPISCOPOS

1 Inobscurabilis cunctis bene sentientibus cara deo ueritas existit, id quod clarum et purum est, ex se esse demonstrans. nam solis huius fulgore splendidior atque nitidior scientia dei piis animabus inserta est, ita ut qui ab eius rectitudine deuiant et cogitationum prauitate cum immutatione rationalis discretionis contra se mendacium renouant, formantes in suo pectore quasdam falsissimas imaginationes profanasque nouitates instigante diabolo suis peruersis mentibus inserentes, isti abominabiles aput 2 deum et aput homines odibiles approbentur. quapropter, uenerabilis, noli auditum tuum quorundam prodigiosis accommodare sermonibus, sed fidem rectam inmaculatamque, quam prædicas, usque ad finem in tui pectoris penetrabilibus serua, quæ tibi et in præsenti munimen et in futuro subsidium sit bonorum. recta namque fides sicut quidam radius inlustrans animam præuentionis ac stultiloquii caliginem pellit, docens quia unus est deus uniuersorum conditor et creator, cuncta uero per deum facta sunt opera et de nullis extantibus procreata. non enim hæc suæ originis causa sunt nec sine initio, quæ sunt, ex inani substiterunt; quibus etiam iuxta naturam 3 præsto est passio, cui necessario conserta corruptio. claret igitur non multos, sed unum creatorem esse cunctorum; si enim quæ facta sunt, multa esse probantur, naturaliter uero inter ⟨facturam⟩ factoremque plurimum distat, manifestum quod multiplicitas in his quæ facta sunt, obtinet locum, singularitas uero effectricem substantiam 4 proprie ueraciterque demonstrat. unus igitur creator est omnium deus, qui non inchoauit esse quod factus est, sed in eo quod semper est, infinitatem suæ maiestatis ostendit; hic autem est pater et filius et spiritus sanctus, unus deus, cuius natura non est diuisa nominibus nec personæ uel subsistentiæ propter naturam ulla sunt ratione
f. 74ʳ confusæ. | nam simplex et inuiolata substantia omni diuisione est confusioneque superior, ut cum deus asseritur, simul et una eademque natura sit et distinctio personarum, neutro alteri penitus obuiante. sic itaque confitentes, non tres deos per numerum nostræ introducimus fidei, quia deitas significatiua probatur essentiæ, trinitatis autem numerus non essentiæ, sed personarum demonstratiuus existit.

5 Confitemur ergo personas uel subsistentias inconfusas esse atque discretas, ne Manichæis adæquemur uanissimis et his qui ex Montanistarum prauitate descendunt, qui dicunt eundem filium esse quem patrem eumque se ipsum genuisse; sed unam quidem naturam deitatis agnoscimus, personis tamen eam uel subsistentiis sequestramus, id

Collectionem ex codice primus publicauit A. Amelli in Spicilegii Casinensis t. 1 p. 144 sq.

4 fulgori *N* 8 diaboli *N* 9 odibilis *N* approbantur *N* 16 quae sunt | quae sunt *N* inani *Schw* maria *N* mari *Amelli* subsistiterunt *N* 19 facturam factoremque *Schw* factorem quae *N* 22 incoabit *N* 25 diuisioni *N* 26 asseretur *N*

est patrem a filio et filium a patre sanctumque spiritum a patre et filio, hoc est a mente uerboque, distare profitentes. essentia autem differt a persona uel subsistentia hoc modo quod essentia quidem id quod est, recte significat, persona uero uel subsistentia id quod quid est, euidenter informat. cum igitur dicimus patrem, testamur quia genuit, et prædicantes filium, quia natus est, indicamus itemque cum adicimus spiritum
6 sanctum, non natiuitatem eius asserimus, sed distinctam processionem fatemur. si quis autem piam diuisionem hanc in personis uel subsistentiis fortasse non dederit ita ut pater genuerit, non genitus sit, et filius genitus sit, non genuerit, et spiritus sanctus neque genuerit neque genitus sit, sed tantummodo procedat, non iam ⟨secundum⟩ proprietatem uocabula uidetur ueraciter affirmare, sed in falsa prolatione uocis id quod adoramus, calumniis probatur appetere. quapropter patrem in filio inconfuse et filium in patre incircumscripte cognoscimus, mentem suo uerbo indiuisibilem et uerbum suæ mentis inseparabile. spiritum quoque sanctum sicut spiritum, non corpus, factorem, non facturam, in patre ac filio credimus permanere ita ut in sua persona uel existentia non negetur.

7 Super hæc etiam confitemur unum ex trinitate increata atque ineffabili deum uerbum factum hominem nequaquam conuersionem suæ inmensæ sustinuisse substantiæ, eo quod mutatio mater corruptionis existat; diuinitas autem omni corruptione est initioque superior. igitur simplex et inæstimabilis deus incommutabiliter factus est homo, non aspernatus id fieri quod ipse formauerat, ut lutum figulus solita clementia reformaret; nihil enim sic æstimo diuinam decere naturam quam ut erga delinquentes
8 compatientis inclinetur affectu. qui autem incarnationis mysterium negant, alterum e duobus eos sustinere necesse est, ut aut humanitatis pudore aut humilitatis infirmitate moueantur. sed nihil habet homo fœditatis utpote creatus a deo |, qui bonus bonorum f. 74ᵘ est, non turpium conditor; sed nec humilitatis eius inclinatio inbecilla uel impotens æstimatur. omnipotens namque est qui misericorditer incarnari dignatus est, et hoc ipsum magnitudinem uirtutis eius sub ammiratione commendat, quod etiam homo factus nequaquam quod deus est, immutatur omnique turpitudine carens creator secundum carnem nascitur ex ea muliere quam ipse creauerat, sic item declarans omnipotentiam suam, quia quidquid facere uoluerit, uirtute præualente in nullo deficiat. alienum quippe est diuinæ naturæ aliqua infirmitate succumbere.

9 Veraciter itaque deus incarnatus est, uolens, non obsequens, nec ut nonnulli iactitant, qui iuxta naturam denegant arbitrii libertatem, ad præstandam opem indigentibus quadam necessitate conpulsus est; omnipotentis enim consilio omnia postponuntur. nec est consequens dicere quia necessitate ad actiones impellimur, qui libera uoluntate moderamur. si enim secundum naturam cogitamus, in cogitationibus autem uoluntas nostra formatur et in uoluntate uirtus agnoscitur, secundum naturam igitur uirtus esse monstratur; e contra uero malitia iuxta peruersitatem morum non naturaliter nobis probatur inserta. quapropter si nihil in nostra situm est uoluntate idque uerum est, frustra homo rationabilis indicatur, non sponte se regens, sed iugo necessitatis inseruiens; superfluo quoque sunt coronæ propositæ, inrationabiles etiam uidebuntur et pœnæ nec ulla lex habebit locum imperans quod agendum est, interdicens quæ fugienda, ut hinc appareat quod in uolentis proposito, non in cogentis
10 necessitate sit rei utriusque selectio. insuper etiam deus, iudex iustus, iniquitatis

16 Iohannes papa II in epistula [II]: Item ex epistola Procli ad Occidentales: Super — factum homine

9/10 secundum proprietatem uocabula *Schw* proprietatem uocabula *N* proprietatem uocabuli *Amelli*
17 conuersionem *Schw* conuersionis *N* 21 decere *Amelli* dicere *N* 37 uirtus *Amelli* uirtutis
43 fugienda *Schw* fugiendū *N*

arguitur, si eum puniat qui non iuxta propriam regitur uoluntatem, sed astrorum motu atque impulsione raptatur, ex quo auferatur procul dubio delinquentis arbitrium atque necessitatis actio præscribatur. cur igitur, si ita est, non ipsum fatum punitur ante, quod ad culpam uidetur impellere? si autem iuxta arbitrii libertatem uel iustitiæ modum uel excessum iniquitatis appetimus, sicuti uerum est, non tam fati necessitati seruimus, sed spontaneis nisibus in id quod placuerit, inclinamur. sed et ipsum fati nomen in nuda tantummodo sermonis prolatione concipitur, non secundum subiectum esse declaratur. denique si fatum ulla natura est, dicant nobis: a semet ipso est an ab alio facit an patitur? et si quidem ab ipso est et facit, claret quod ea quæ facit, iuxta potentiam faciat; si autem non est natura subsistens, sicut nec est, restat accidentem fateri; quod autem in aliquo accidit, propriam existentiam non habet.
f. 75r quomodo igitur regit eos | qui natura sunt, res quæ naturam propriam non habet? quippe cum id quod ex toto non est, cum his quæ sunt, nec nudis saltem uerbis ulla poterit æstimatione conferri.

11 Aliter etiam quid eos consequatur ineptiæ, contuendum. simul namque contraria omnino esse non possunt et secundum id ipsum tempus numquam erit ipsa res bona simul et mala, sed malum aut boni præsentia locum non habet aut certe boni priuatione contingit. uidemus autem, sicut eorum uerba pronuntiant, in fato contraria iuxta id ipsum tempus accidere. si enim gestorum causa pendet ex fato, in gestis autem est contrarietas, id ipsum itaque et praui causa repperitur et optimi, bonos quidem ad uirtutis celsa compellens, malos autem ad nequitiæ prærupta deiciens. igitur assertio fati non habet locum. propria namque uoluntate ⟨homo⟩ rationalis inspirante domino regitur; si autem rationale animal necessitas obtinet, non uoluntas, id quod rationale est, necesse est auferatur.

12 Haec credimus, hæc fatemur; trinitatem prædicamus unius essentiæ, deum etiam hominem factum, uerbum mirabiliter incarnatum, et unum quemque nostrum uel liberari uoluntate propria uel puniri. his adicimus quod baptismi gratia redimat peccatores, abluens a delictorum sordibus dono sancti spiritus innouatos. si quis autem præter hæc sentit, dementiam suam sibimet reputet et causas ultionis adscribat; quicumque enim segniter in diuinis rebus agit et utilitatem animæ suæ despicit, uelut in socordem ac salutem propriam neglegentem pœna diuinitus inrogatur. si qui etiam in hominem et in deum uerbum unum Christum dominum partiuntur, suas magis animas diuidunt. nam summam illam unitatem dei uerbi ad carnem propriam quam sumpsit ex uirgine, nulla poterunt ratiocinatione conuellere, quia quod uerbum caro factum est nec secundum confusionem nec secundum diuisionem, est penitus asserendum. hæc

13 rectorum fides est dogmatum, hæc prædicantes iugiter perduramus. tuæ itaque reuerentiæ est accipere armaturam spiritus sancti ac feruentissimam æmulationem pro sanctitate religionis assumere luposque gregi dominico pestilentiam deferentes, id est omnes hæreticos, effugare ac lapillis coercitionis obruere, deiciens non corpus inualidum, sed pestiferum sensum, animarumque tibi creditarum talenta multiplicans, ita ut cum sorte capitis offerens operationis usuram in die iudicii mercedem percipias opulentam et sentias approbantem te benignissimum dominum ac dicentem: euge, serue Mt. 25, 21
f. 75v bone et fidelis |, super pauca fuisti fidelis, supra multa

---

2 atque *Amelli* et quae *N* 3 fatum *Amelli* factum *N* 5 non tam *Amelli* notam *N* 6 necessitate *N* 11 accedentem *N* 13 saltem *Amelli* salutem *N* 17 praesentiã *N* 18 contingat *N* 19 fato *Amelli* facto *N* 22 homo *add Schw* 30/31 uelut in socordem ac *Schw* uel utenso corde hac *N* 31 si quis *N* 37 ac *Amelli* ad *N* 38 dominico *Schw* dño quo *N* 39 coercitionis *Schw* quod herectionis *N* 41 diem *N*

te constituam; intra in gaudium domini tui. EXPLICIT EPISTOLA SANCTI PROCLI CONSTANTINOPOLITANAE VRBIS ARCHIEPISCOPI

INCIPIT SANCTI INNOCENTI EPISCOPI MARONIAE DE HIS QVI VNVM EX TRINITATE VEL VNAM SUBSISTENTIAM SEV PERSONAM DOMINVM NOSTRVM IESVM CHRISTVM DVBITANT CONFITERI

1 Post Nestorii damnationem, cum sectatores eius mortiferos libros illius in publicum proferre non possent, quia et anathematibus a sancta synodo quæ primum aput Ephesum conuenerat, editis et imperiali constitutione prohibiti fuerant lectitari, cœperunt iam Theodori Mampsuestenæ ciuitatis episcopi, qui quondam Nestorii magister extiterat, circumferre uolumina et simplices quosque mortiferis laqueis inretire. tantum uero studii gesserunt per eum eiusdem Nestorii dilatare contagia, ut ipsa uolumina eius ad læsionem et interitum simplicissimarum, ut dictum est, animarum in linguam Syrorum
2 Armeniorum Persarumque transferrent. sed ubi hæc agnouerunt beatæ memoriæ uiri Rabbula Edessenæ et Acacius Melitinæ ciuitatis antistites, scripserunt in Armeniam
Phil. 3, 2 sanctis episcopis ne ea susciperent, apostolice denuntiantes atque dicentes: uidete canes, uidete malos operarios, uidete concisionem. Ciliciæ uero episcopis insimulantibus eosdem uiros Rabbulam et Acacium quod non ex caritate hoc, sed ex æmulatione atque contentione fecissent, in unum omnes Armeniæ regionis sanctissimi conuenientes episcopi duos uenerabiles presbyteros Leontium et Abelium ad urbem regiam Constantinopolim destinarunt; qui libellos pro more facientes nec non et unum uolumen blasphemiarum Theodori deferentes secum beatissimo Proclo Constantinopolitanæ urbis archiepiscopo supplices obtulerunt, scire desiderantes quænam doc-
3 trina, utrum Theodori an Rabbulæ et Acacii episcoporum uera esse probaretur. beatissimus itaque Proclus et libellos Armeniorum et uolumen Theodori diligenter examinans, admirabilem illam ad Armenios scripsit epistolam; quam sumens Basilius quidam diaconus Alexandriam uenit et libellos Armeniorum suis annectens obtulit beatissimo Cyrillo eiusdem ciuitatis antistiti. quibus, ut fertur, ualde permotus aduersus Theodorum et Diodorum mirabile uolumen explicuit. post hæc antefatus Basilius Constantinopolim ueniens alios libellos composuit et sancto archiepiscopo Proclo porrexit, cuncta quæ beatissimo Cyrillo antehac optulerat, suis libellis adsocians.
4 | sed beatissimus Proclus et priusquam Basilii preces acciperet, Armeniorum, ut dictum f. 76r est, libellis et Theodori uolumine, qui iuxta Nestorii similitudinem pro trinitate quaternitatem docere deprehendebatur, instructus, illam superius nuncupatam scripsit epistolam. puto namque quia secundam post hæc edidit paginam, propter quod Basilius in suis libellis unam tantum Alexandriam se detulisse memorauit; uerumtamen, siue prius hanc seu postea scripserit, sic in ea docuit, libros Theodori esse uitandos
5 sicut Arrii Eunomiique blasphemias. iam uero postmodum memoratus pontifex sermonem de fide conscripsit, in quo iuxta similitudinem epistolarum Armeniis directarum et alia quidem plura deo digna composuit et unum tamen ex trinitate deum uerbum quod incarnatum est, esse prædicauit; quem quia nonnulli calumniis appetunt quod quasi diuinitatem passibilem dixerit, dum unum trinitatis dominum nostrum Iesum Christum esse fateatur, idcirco satisfacimus asserentes quod beatissimus Proclus

6—37 *in breuiarium* [10] *non sine additamentis recepit Liberatus*

14 meletinae *N* 17 rabulam *N* 19 abelium *Liberati codd. antiqui* abellium *N* 20 nennō *N* 23 rabulae *N*

nec patrem passibilem dixit, sicut male quidam suspicati sunt, nec spiritum sanctum, sed nec unigeniti diuinitatem, sed iuxta symbolum sanctorum patrum qui tam aput Nicæam quam aput urbem regiam Constantinopolim conuenerunt, quod et in Epheseno et Chalcedonensi conciliis a beatissimis patribus constat esse firmatum, ueraciter docuit dominum nostrum Iesum Christum filium dei unigenitum omnium creatorem, per quem sæcula facta sunt, deum uerbum descendisse et incarnatum esse atque hominem factum passum esse et resurrexisse a mortuis, ascendisse etiam in cælos et consedisse ad dexteram patris secundum uocem ipsius magni dei et saluatoris nostri Iesu Christi, quæ dicit quia nemo ascendit in cælum nisi qui de cælo de- Ioann. 3, 13
6 scendit, filius hominis qui est in cælo. sicut autem sanctissimi illi et beatissimi patres nostri qui in quattuor illis conciliis affuerunt, primum diuinitatem prædicantes unigeniti et ueri domini nostri Iesu Christi et dicentes eum deum ex deo, lumen ex lumine, deum uerum ex deo uero, natum non factum, homousion patri, hoc est unius cum patre substantiæ, per quem omnia facta sunt in cælo et in terra, postea prosecuti sunt asserentes: »qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit et incarnatus est de spiritu sancto et Maria sancta et dei genetrice uirgine et homo factus crucifixus est pro nobis sub Pontio Pilato«, non nudæ diuinitati eius, sed incarnationi passiones ueraciter adscribentes, ita et beatissimus Proclus iuxta eorum imitationem unum trinitatis pro eo ac si unam personam uel subsistentiam ex sancta trinitate descendisse et incarnatam esse, passiones quoque sustinuisse et a mortuis resurrexisse firmauit, non quod diuina eius natura, quæ patri et spiritui sancto con-
f. 76u 7 substantialis est, passa sit, sed quod sancti corporis sui proprias | fecerit passiones. sicut enim inuisibilis existens ante incarnationem, uisibilis dignatus est fieri, quando factus est homo, iuxta beatum Hieremiam dicentem: hic deus noster, non Baruch 3, 36. 37
æstimabitur alter ad eum. adinuenit omnem uiam disciplinæ, dedit eam Iacob puero suo et Israel dilecto suo. post hæc in terris uisus est et cum hominibus conuersatus est et iuxta beatissimum Esaiam similiter asserentem: a sæculo non audi- es. 64, 4
uimus nec oculi nostri uiderunt deum præter te et secundum reliquas sanctas scripturas, quæ dei filium testantur propter incarnationem factum esse uisibilem, sic etiam impassibilis deus existens »non dedignatus est homo esse Leo ep. 28, 4
passibilis et immortalis mortalis legibus subiacere«, sicut beatissimus papa Leo in epistola sua disseruit, et quemadmodum natiuitatem sacræ carnis suæ propriam faciens, puer non aspernatus <est> esse, deus fortissimus permanens et filius hominis dignatus fieri, futuri sæculi pater existens, sic et passibilis et mortalis, ut sæpe dictum est, fieri uoluit immortalis et inpassibilis perseuerans dei uerbum dominus noster Iesus Christus sibique passiones
8 sacratissimæ suæ carnis adscribens. quod autem non nouitatibus studens beatissimus Proclus in epistola ad Armenios unum ex trinitate Christum dominum prædicauit, sed ut Theodori profanas uocum nouitates argueret, qui purum hominem Christum gratia deum factum suis scriptis frequenter adstruxit, et ut breuiter colligam, non deum incarnatum, sed hominem deum factum euidenter exposuit, necessarium credidi certa capitula tam ex Theodori prauo dogmate quam ex beatissimi Procli prædicatione præsenti satisfactioni subnectere, ut ex collatione dictorum qui legunt, intellegant cui se debeant consociare doctrinæ, utrum beatissimi Procli unum ex trinitate propter hæretici impiissimam nouitatem Christum esse prædicantis an Theodori peruersitatibus, qui purum hominem Christum suis blasphemiis asseuerare detectus est; qui aput Antiochiam splendidissimam ciuitatem in sancta ecclesia docens uerbis ipsis ita disseruit:

34 est *add Schw* 40 non deum *Schw* nondum *N* 43 satisfactione *N*

L V 464 = M VIIII 241b

EX SERMONE THEODORI MAMPSVESTENAE CIVITATIS EPISCOPI

Ps. 8, 5 9 Homo est, inquit, Iesus; quid enim est homo quod memor es eius?
Hebr. 2, 9 apostolus autem hoc de Iesu dictum esse testatus est: nam modicum quid ab angelis minoratum uidimus Iesum. quid igitur? homo est Iesus similis cunctis hominibus, nihil ab his differens qui eiusdem sunt naturæ uel generis; aut præ ceteris eminet in his quæ illi gratia contulit, collata uero gratia non potest
Phil. 2, 9 immutare naturam. sed posteaquam mortem morte destruxit, donauit illi dominus nomen ⟨supra omne nomen⟩; qui donauit, deus est, cui donatum
Col. 1, 18 est, Christus Iesus, primitiæ resurgentium; | nam et primogenitus ex mortuis f. 77r dictum est. ascendens igitur sedet ad dexteram patris et est super omnia. o 10 gratia quæ cunctorum naturam supergredi tribuit, per quam is qui eiusdem est naturæ cuius ego, super cælos euectus est et ad patris dexteram collocatus; cui etiam si dixero »nonne mea et tua una natura est? et tu quidem in cælis, ego uero in terris; tu ad dexteram patris et ego in passionibus; et tu super omnem principatum et potestatem, ego autem in cæno«, ad hæc protinus audiam: »quoniam sic conplacuit pater in me.
Rom. 9, 20 numquid dicit figmentum ei qui se finxit: quare me sic finxisti?« nihil habeam contra quod dicam; uerumtamen fratres mei, filii matris meæ, dicunt mihi: »non separaris hominem et deum, sed unum eundumque profitere«. at ego hominem dicens similem hominibus assero; deum si dixero, similem deo dicam. quomodo enim potest homo et deus unum esse? numquid hominis et dei una natura est, domini et serui, factoris et figmenti? homo homini consubstantialis est, ⟨deus autem deo consubstantialis est⟩; quomodo igitur homo et deus unus per unitatem poterit approbari, qui saluum facit et qui saluus efficitur, qui ante sæcula est et qui ex Maria nuper exortus est? idcirco confratres mei male doleo quod hæc a ⟨me⟩ male loquenda in ecclesiis exigunt, quæ qui sana sapiunt, approbare non possunt.

10 Hæc cum Theodorus aput Antiochiam in sancta ecclesia diceret purumque hominem Christum saluum factum gratia et uoluntate dei patris assereret nec solum naturas atque substantias diuideret, sed etiam in personas et subsistentias unum dominum partiretur dicendo: »quomodo deus et homo per unitatem unus poterit approbari? nonne duo sunt qui saluum fecit et qui saluus factus est, qui ante sæcula est et qui ex Maria nuper exortus est, dominus et seruus, factor et figmentum?«, tanta perturbatio in ipsa Antiochensium sancta ecclesia facta est, ut non solum orthodoxum clerum et populum sanctæ illius ecclesiæ commoueret, sed et ipsum Nestorium nimis offenderet, qui priusquam Constantinopoli ordinaretur episcopus, ibidem morabatur, eundemque Theodorum grauiter tunc ipse notaret. uerum qui eo tempore hunc culpauit hæreticum, in tantum postmodum eius extulit prauitatem, ut et ipse aput Constantinopolim in sancta ecclesia ita prædicaret et diceret;

Loofs, Nestoriana frg. 18o. 28a

EX SERMONE NESTORII QVONDAM CONSTANTINOPOLITANI EPISCOPI

11 »Noli gloriari, carissime; Maria namque deum non genuit, sed hominem, deitatis
L III 519e = M IIII 1197c **12** scilicet instrumentum,« et iterum »transisse deum per uirginem quæ Christum genuit, e sanctis scripturis edoctus sum; natum autem deum ex illa nusquam didici.«

---

4 quid igitur *Schw* qui dicitur *N* 6 potes *N* 8 supra-nomen *suppl Schw* 11 his *N* 14 super *Amelli* semper *N* 21/22 deus — est *suppl Schw ex Actis conc. V* 23 saluis *N* 23/24 quia ex *N* 24 me *add Schw* 28 patiretur *N* 34 constantinopolim *N* 41 e *Schw* et *N*

ITEM EIVSDEM NESTORII

f. 77u 13 | Filium namque dei genuit uirgo quæ Christum protulit; sed quia filius dei duplex est in naturis, non quidem deitatem genuit, sed humanitatem, quæ est filius propter coniunctum filium. L III 519c = M IIII 1197b

Coniunctum igitur filium filio professus duos asserit filios; qui simili blasphemiae spiritu deprauatus iterum dicit:

EIVSDEM NESTORII

14 Propterea deus uerbum Christus appellatur, quod habet ad Christum coniunctionem continuam. L III 523d = M IIII 1201d

Filium ergo filio coniungens et Christum dicens ad Christum coniunctionem habere continuam, profecto et duos filios et duos Christos sine aliqua ambiguitate prædicasse 15 reuictus est. sed hic talis tantusque sacrilegus postmodum deprehensus tunc tamen in Antiochena ecclesia ministrans adeo in blasphemiis audaciorem se Theodorum repperit, ut eum fiducialiter argueret tamquam magistrum exteræ doctrinæ nec recte prædicantem uerbum ueritatis, sicut epistola quoque Iohannis Antiocheni episcopi Nestorio directa testatur, in qua commonet eum dei genetricem sanctam uirginem confiteri, ipsis uerbis ita significans:

EX EPISTOLA IOHANNIS ANTIOCHENI EPISCOPI NESTORIO DESTINATA

16 Memor, inquit, es, ut arbitror, cum Theodorus episcopus in sermone suo diceret aliqua quæ non recta crederentur, primum a te fiducialiter per id tempus, dein a cunctis auditoribus probe tum esse correptum, et quemadmodum sentiens ille læsionem, quam tunc paruum murmur effecerat, et perpendens quod perturbatio tanta diuisionem faceret uel contradictionem potius excitaret, amantibus hominibus accepta occasione in rebus talibus huc illucque dispergi, malumque contradictionis augeret paruam scintillam scandali, quæ putabatur, exortam, sicut et nunc a uobis factum est, non post multos dies uir egregius exsurgens ad utilitatem ecclesiæ deposito pudore correxit emendatusque motam circa se criminationem protinus aboleuit. et hoc scientes cuncti quod subito quidem id quod ab eo tunc dictum fuerat, esset expromptum, idcirco receperunt eum salubriter immutatum. L III 391 = M IIII 1064

17 Et hæc quidem epistola Iohannis Antiocheni episcopi Nestorio directa testatur; qualiter autem per singula capitula quæ et in libellis aduersus eundem Theodorum oblatis annexa sunt, in duas personas duosque filios unum dominum nostrum Iesum Christum unigenitum et primogenitum idem Theodorus diuidat, certa quædam ad refellendam prauitatem mentis eius apponantur, in quibus his ipsis uerbis ita disseruit:

THEODORI MAMPSVESTENI EPISCOPI

18 »Nam et quod dictum est: h i c e s t f i l i u s m e u s d i l e c t u s i n q u o m i h i c o n p l a c u i, hoc existimare dictum de uerbo aperta dementia est.« Mt. 3, 17 L V 447a = M VIIII 218a

f. 78r et iterum post | aliquanta: »nec enim,« inquit, »tamquam ad filium dei qui ante 19 omnem creaturam extaret cunctaque condiderit, accessit ille centurio in euangelio.« L V 448e = M VIIII 220d Mt. 8, 5

6 sps *N* 21 probe tum *Schw* probetur *N* correptum *Schw* correptus *N* 22 effecerat *N* 25 exortam *Schw* exorta *N* 27 mota *N* cuncti *Schw ex Graeco* uincti *N* 34 apponantur *Schw* apponat *N* deseruit *N*

L V 447a = 20
M V IIII 218a
Act. 10, 38

Item in aliis idem Theodorus ait: Iesus a Nazaret, quem unxit deus spiritu sancto et uirtute, hanc adeptus unctionem inmaculatus effectus est; qui per spiritum, inquit, sanctum semet ipsum inmaculatum deo optulit coniunctionemque diuinæ naturæ promeruit. nec enim coniunctionem illam susciperet, non ante inmaculatus effectus, ut ita per eius claresceret unitatem.

21 Igitur propter hæc eadem aliaque simillima Theodori capitula, quæ in duos filios duosque Christos unum unigenitum et primogenitum diuidunt, conpulsus est sanctæ memoriæ Proclus tam Armeniis scribens quam in sermone de fide unum ex trinitate eum qui incarnatus et homo factus crucifixus et sepultus est, deum uerbum dominum nostrum Iesum Christum prædicare, non sicut Theodorus, qui dicit apertam esse demen-
Mt. 3, 17 tiam de dei uerbo existimare dictum hic est filius meus dilectus, in quo mihi conplacui. qui autem apertam dementiam hoc esse dicit, aperte unum unigenitum et primogenitum in duos filios diuidit, alterum dicens esse deum uerbum unum ex trinitate et alterum filium extra trinitatem quartum sibi introductum, qui per gratiam audire promeruit: hic est filius meus dilectus, in quo
22 mihi conplacui. et iterum »non«, inquit, »tamquam ad dei filium, qui ante omnem creaturam extaret et cuncta condiderit, accessit ille centurio«, sed tamquam ad alterum filium secundum eius blasphemiam, qui recens deus existeret. nam si non ita saperet, non diceret »nec enim coniunctionem diuinam susciperet Christus,
23 nisi ante inmaculatus fuisset effectus, ita ut per eius claresceret unitatem.« propter has igitur, ut sæpe dictum est, Theodori blasphemias sanctus Proclus unum ex trinitate deum, qui incarnatus [est] et homo factus crucifixus et passus est atque a mortuis resurrexit, dominum nostrum Iesum Christum confidenter adstruxit, non alterum passibilem et alterum inpassibilem prædicans, sed unum eundemque dicens esse qui et passus est et inpassibilis mansit, impassibilis quidem ut deus, ut homo uero passibilis, ipsis uerbis ita pronuntians:

SANCTI PROCLI EX EPISTOLA PRIMA AD ARMENIOS DESTINATA

Procl. ad Armen. 21 ex uersione Dionysii Exigui [= Δ]

24 Quid igitur nos dicimus? quia secundum rationem diuinitatis sancta trinitas et unius est essentiæ et impassibilis perseuerat. nec enim dicentes filium passum, ratione diuinitatis eum pati potuisse sentimus, diuina si quidem natura nullam prorsus recipit passionem; sed confitentes deum uerbum unum ex trinitate incarnatum, tribuimus intellegendi materiam his qui fideliter sciscitantur cur incarnari dignatus est.

| EIVSDEM SANCTI PROCLI EX EPISTOLA SECVNDA AD ARMENIOS DESTINATA f. 78u

25 Salutis etenim uias nobis patefaciens deus scripturæ diuinæ tribuit instrumentum, docens nos unitatem credere trinitatis unius essentiæ, nullam differentiam substantiæ propter personas insinuans, sed potius incommutabilitatem naturæ ex nominum coniunc-
Mt. 28, 19 tione demonstrans. patrem namque dixit et filium et spiritum sanctum, ita ut id quod summæ illius naturæ singulare est et indiuiduum, nullatenus separet enumeratio personarum. eadem quoque diuina scriptura nos instruit unum ex trinitate iuxta personæ ⟨proprietatem⟩, id est deum uerbum factum hominem, humanam naturam miserando atque parcendo, spontanea uirtute, non ministratoria necessitate in hoc esse conpulsum.

9/10 factus — Christum *Schw* factus est dm̄ uerbum — xpm̄ crucifixus et sepultus est *N* 14 trinitate *N* 16 conplacuit *N* 22 est *del. Schw* 27 nos *N* ad ista nos Δ quia *N* quoniam Δ 27. 29 diuinitatis *N* deitatis Δ 29 pati potuisse *N* passum fuisse [*uel* passum potuisse *uel* passum pati *uaria lectio*] Δ 39 proprietatem *add Amelli*

ITEM EIVSDEM EX LIBRO TERTIO DE FIDE

26 Sed iterum forsitan interrogabis me, nouum illud atque ineptum uaniloquium proferens quia qui Christum dei asserit crucifixum, et patrem et spiritum sanctum crucifixum pariter confitetur, quippe cum trinitatis una natura sit. ego uero respondens contra tibi obicio: utrum unus est ex trinitate qui crucifixus est, aut alter extra trinitatem est? et si quidem unus ex trinitate est, soluta contentio est; si uero alter est, præter trinitatem quartus est dominus gloriæ et extra glorificationem illam quam Seraphim exhibent, existere conprobatur. illa namque animalia trinitatem glorificant et unitatem fatentur; hoc enim ueracissima ille uox edocet. quomodo etiam quartus iste quos non formauit, saluos facere potuit, uel quomodo chirografum peccatorum disrupit in cruce, qui potestatem non habet peccata remittere? Ies. 6, 2. 3

ITEM EIVSDEM SANCTI PROCLI EX SERMONE DE FIDE

27 Recte, inquit, fidei neruos adtende et inuerecundiam dilue. quid enim nos sapimus atque sentimus? quia in ipsa diuina natura qua coniunctus et unitus est filius patri sanctoque spiritui, non dicimus eum passum fuisse, sed carne quam pro nobis adsumpsit ex nobis. unus igitur ex trinitate crucifixus est carne qua factus est, nec tamen deitate qua unitus est patri et spiritui sancto, perpessus est, ne et illos crucifixos pariter asseramus. si enim diceremus cum deitate crucifixum, consequenter passionem trinitati adscribere uideremur. porro dicentes quia carne sua uerbum passiones sustinuit, fatemur quod unus ex trinitate ⟨est⟩ qui crucifixus est, et inpassibilis natura trinitatis existit. nam si non incarnatus passus esset, haberet ueri similitudinem eorum propositio captiosa; si autem incarnatus passus est, manifestum est quod incarnatio causa passionis existat. hoc ergo quod incarnatum est, crucifixum est, pater autem
f. 79r et spiritus sanctus non sunt incarnati; | nec pater igitur nec spiritus sanctus crucifixi sunt, sed unus ex trinitate incarnatus est filius, deitatem quidem quæ communicat patri et spiritui sancto, impassibilem seruans, carne uero quam solus ipse suscepit, passiones solus excipiens.

28 Et hæc quidem beatissimus Proclus tam in utrisque epistolis ad Armenios destinatis quam in his quæ de ratione fidei conscripsit, exposuit; beatissimus autem Leo antiquissimæ Romæ urbis quondam archiepiscopus in epistola ad Iulianum episcopum Co, quæ etiam in sancta Calchedonensi recepta est synodo, sic ipsis uerbis asseruit:

BEATISSIMI PAPAE LEONIS EX EPISTOLA AD IVLIANVM EPISCOPVM

29 Quod, inquit, deitatis est, caro non minuit, et quod carnis est, deitas non peremit. idem namque est et sempiternus ex patre et temporalis ex matre, in sua quidem uirtute inuiolabilis, in nostra uero infirmitate passibilis; in deitate trinitatis cum patre et cum Leo ep. 35, 2 p. 879

2—11 idem excerptum ex alia uersione habet Iohannes Maxentius 16. 17 [= M] et tomo ad Armenios adscribit

13—28 et haec ex alia uersione adfert Iohannes Maxentius 18. 19, quasi in tomo ad Armenios extent

13—18 quid enim — asseramus] adfert Iohannes papa II [= I] in epistula [12] post excerptum ex epistula de fide [cf. supra p. 66, 16] sub inscriptione: Item eiusdem

10 cyrografum *N* 15 passum *N* deitate passum *I* 16 nec *N* non *I* 20 est *add. Schw ex M* 21 nam *N* et iterum: nam *M ita ut nouum introducatur excerptum* 26 carnem *N* 28 utriusque *N* 30/1 Co, quae *Schw* quoq. *N* 32 BEATISSIMAE, A *erasa N* 33 et *N om. Leo* 34 namque est *N* enim *Leo* 34/35 quidem *et* uero *om. Leo* 35 cum[3] *om. Leo*

spiritu sancto unius eiusdemque [susceptione nominis] naturæ, in susceptione autem hominis non unius substantiæ, sed unius eiusdemque personæ.

30 Nonnulli quidem differre putant inter se illa quæ ⟨a⟩ beatissimo papa Leone dicta sunt, et quæ superius a sancto Proclo prolata noscuntur, quod beatissimus quidem Proclus unum ex trinitate dominum nostrum Iesum Christum esse docuit, beatissimus autem Leo non ex trinitate, sed in trinitatis deitate cum patre et cum spiritu sancto
31 adorandum esse prædicauit. ego uero aliis quidem uerbis, sed unum idemque ab utrisque dictum esse non dubito, si quidem beatissimus Proclus incarnatum et hominem factum, crucifixum quoque pro nobis sub Pontio Pilato deum uerbum unum ex trinitate esse docuit propter eos qui dicunt alterum esse deum uerbum et alterum Christum, qui etiam quaternitatem pro trinitate supponunt, beatissimus autem Leo ipsum incarnatum deum uerbum posteaquam incarnatum est, in trinitatis deitate cum animata carne anima rationali adorandum esse prædicauit, ita ut nullæ personæ uel subsistentiæ
32 propter incarnationem filii facta probetur adiectio. itaque per dissimilia uerba unam eandemque rectæ fidei confessionem uterque declarauit. nam sicut beatissimi euangelistæ Mathæus et Lucas non sibi probantur aduersi, cum Mathæus de superioribus ad inferiora, dico autem ab Abraham usque ad Ioseph generationem Christi proferat, Lucas autem ab inferioribus ad superiora, id est ab Ioseph usque ad Adam deumque conscendat, sic etiam et beatissimi Proclus et Leo in nullo sibi extitere contrarii, sed
33 concordem utrique aduersus hæreticos sententiam protulerunt. illis igitur a Theodoro dictis et his a beatissimis Proclo et Leone declaratis, in arbitrio legentis sit, utrum Theodorum sequi uelit, qui quaternitatem | pro trinitate dementer adstruxit, dum f. 79ᵘ alterum dixit esse filium ante sæcula natum ex patre deum uerbum et alterum qui ex Maria processit, hominem Christum Iesum, an beatissimos Proclum atque Leonem cunctosque sanctissimos patres, qui unum ex trinitate esse docuerunt unigenitum et primogenitum deum uerbum dominum nostrum Iesum Christum et unius filii tam
34 passiones quam miracula esse dixerunt. sit uero potissimum nobis duobus his dogmatibus uelut duobus callibus propositis præruptam quidem atque mortiferam blasphemiæ
1 Cor. 1, 10 uiam fugere, salutiferum uero rectæ confessionis iter eligere, ut i-d i p s u m dicamus
Ephes. 4, 4 o m n e s e t n o ń s i n t i n nobis s c h i s m a t a, simus a u t e m p e r f e c t i i n e o d e m s e n s u e t i n e a d e m s e n t e n t i a, s i c u t e t u o c a t i sumus i n u n a s p e u o c a t i o n i s nostræ, gratia et misericordia magni dei et saluatoris nostri Iesu Christi, cui est gloria et imperium cum patre et spiritu sancto in sæcula sæculorum. amen. EXPLICIT SANCTI INNOCENTI EPISCOPI

INCIPIVNT EXEMPLA SANCTORVM PATRVM QVOD VNVM QVEMLIBET ⟨LICET⟩ EX BEATA TRINITATE DICERE

1 Cum ratio postulauerit, ob distinctionem personarum minime dubitare debeamus et quod Christus uerbum, uirtus et sapientia patris, sicut ante, sic et post incarnationem unus ex trinitate sit, quia incarnatio illa quam pro generis humani redemptione suscepit, sicut nihil ei contulit, ita quoque nihil ademit, quominus idem ipse qui utriusque naturæ una persona est, non unus beatæ trinitatis esse credatur.

1 susceptione nominis *om. Leo* 2 unus eiusdemque *N* 3 a *add Amelli* 15 eademque *N* 35 INCIPIVNT EXEMPLA *Schw* INCIPIT EXEMPLAR *N* LICET *add Schw cf. Dionysium Exiguum in uersionis tomi Procliani praefatione* et quia nunc aliqui ob iniectum scrupulum de uera fide trepidant et unum quemlibet ex beata trinitate pronuntiare diffugiunt, ne scilicet diuisionem trinitati uideantur inferre 39 quam *Schw* quem *N*

SANCTI AVGVSTINI EPISCOPI DE LIBRO VNDECIMO EXPOSITIONIS GENESIS AD LITTERAM 11, 39

2 Et dixit deus: Ecce Adam factus est tamquam unus ex nobis in cognoscendo bonum et malum. quoniam hoc, per quodlibet et quomodolibet dictum sit, deus tamen dixit, non aliter intellegendum est quod ait unus ex nobis, nisi propter trinitatem numerus pluralis accipiatur, sicut dictum erat faciamus hominem, sicut etiam dominus de se et patre ait: ueniemus ad eum et mansionem aput eum faciemus. Gen. 3, 22 Gen. 1, 26 Ioann. 14, 23

EIVSDEM SANCTI AVGVSTINI EX LIBRO SECVNDO DE TRINITATE

3 Vtrum indiscrete deus apparuerit patribus nostris, antequam Christus ueniret in carne, an aliqua ex trinitate persona, an singillatim quasi per uices. 2, 16 p. 781d [= Maxent. lib. fidei 16]

ITEM EX EODEM LIBRO 2, 19 p. 783e [= Maxent. l. c.]

4 Neque hic ergo euidenter apparet utrum aliqua ex trinitate persona an deus ipse trinitas, de quo uno deo dictum est: dominum deum tuum adorabis et illi soli seruies, uisus fuerit Abrahæ. Mt. 4, 10

ITEM EX EODEM LIBRO SECVNDO

5 Vtrum deus trinitas an pater an filius an spiritus sanctus proprie loquebatur. uerumtamen siquid hinc sine adfirmandi temeritate modeste atque cunctanter coniectare conceditur, si unus ex trinitate potest intellegi, cur non spiritum sanctum potius intellegimus? 2, 26 p. 787d

ITEM EX EODEM LIBRO II

f. 80r 6 | Deum quidem non per substantiam suam quæ inuisibilis et incommutabilis manet, sed per illam speciem creaturæ illic apparuisse cognoscimus; sed aliquam ex trinitate personam signo quodam proprio, quantum ad mei sensus capacitatem pertinet, non uidemus. 2, 26 p. 787f

EIVSDEM EX LIBRO TERTIO DE TRINITATE

7 Iam enim quæsitum atque tractatum est in illis antiquis corporalibus formis et uisis non tantummodo ⟨patrem nec tantummodo⟩ filium nec tantummodo spiritum sanctum apparuisse, sed aut indifferenter dominum deum, qui trinitas ipsa intellegitur, aut quamlibet ex trinitate personam quam lectionis textus indiciis circumstantibus significaret. 3, 3 p. 794e

EIVSDEM EX LIBRO QVARTO DE TRINITATE

8 Vt quoniam quattuor considerantur in omni sacrificio, cui offeratur, a quo offeratur, quid offeratur, pro quibus offeratur, idem ipse unus uerusque mediator per sacrificium pacis reconcilians nos deo unum cum illo maneret cui offerebat, unum in se faceret pro quibus offerebat, unus ipse esset qui offerebat et quod offerebat. 4, 19 p. 823b

---

1 LITERA *N* 8 SECVDO *N* 13 trinitas *Augustinus et Maxentius* trinitatis *N* 18 una ex trinitate persona *Augustinus* sps scs *N* 27 patrem — tantummodo *Augustinus om. N* 32 a quo offeratur *bis scripsit N* 34 deo *Augustinus* ds̄ *N*

ITEM EX EODEM LIBRO

4, 30 p. 830f **9** Nullum enim horum trium nominum est quod non et memoria et intellectus et uoluntas mea simul operata sint; ita trinitas simul operata est et uocem patris et carnem filii et columbam spiritus sancti, cum ad personas singulas hæc singula referebantur.

6, 10 p. 850a EIVSDEM EX LIBRO SEXTO DE TRINITATE

1 Cor. 11, 3 **10** Caput autem Christi deus. sed rursus ⟨si⟩ deus non nisi omnia simul tria, quomodo deus caput Christi, id est caput Christi trinitas, cum in trinitate sit Christus, ut sit trinitas?

EIVSDEM EX LIBRO SEPTIMO DE TRINITATE

7, 11 p. 861d **11** Non enim aliud est deo esse, aliud personam esse, sed omnino idem. nam si esse ad se dicitur, persona uero relatiue, ut sic dicamus tres personas patrem et filium et spiritum sanctum, quemammodum dicuntur aliqui tres amici aut tres propinqui aut tres uicini, quod sint ad inuicem, non quod unusquisque eorum sit ad se ipsum, quapropter quilibet ex eis amicus est duorum amicorum aut propinquus aut uicinus, quia hæc nomina relatiuam significationem habent.

EIVSDEM EX LIBRO OCTAVO DE TRINITATE

8, 1 p. 865b **12** Ideoque dici tres personas uel tres subsistentias, non ut aliqua intellegatur diuersitas essentiæ, sed ut uel uno aliquo uocabulo responderi possit, cum dicitur quid tres uel quid tria, tantamque esse aequalitatem in ea trinitate, ut non solum pater non sit maior quam filius, quod attinet ad diuinitatem, sed nec pater et filius simul maius aliquid sint quam spiritus sanctus, aut singula quæque persona quælibet trium minus aliquid sit quam ipsa trinitas.

EIVSDEM EX LIBRO DVODECIMO DE TRINITATE

12, 9 p. 917e **13** Aut si et una persona hominis ex tribus potest dici imago dei, sicut ipsa | summa trinitas et unaquæque persona deus est, cur et mulier non est imago dei? f. 80u

14, 24 p. 964c EIVSDEM EX LIBRO QVARTODECIMO DE TRINITATE

1 Ioh. 3, 2 **14** Quamquam possit hoc a Iohanne apostolo etiam de immortalitate corporis dictum uideri. et in hac quippe similes erimus deo, sed tantummodo filio, quia solus in trinitate corpus accepit, in quo mortuus resurrexit atque id ad superna perduxit.

EIVSDEM EX LIBRO QVINTODECIMO DE TRINITATE

15, 5 p. 968g **15** Etiam in hoc libro apparuit trinitatis æqualitas nec quasi aliquid duplum esse

3 ita *Augustinus* in *N* 4 singula haec *Aug.* referebatur *N* referantur *Augustinus* 6 si *Augustinus om. N* 7 caput Christi deus *Aug.* 11 ut *N om. Augustin edd.* 13 ad se *Augustinus* adesse *N* 14 amicorum *N* ceterorum *Aug.* quia *Augustinus* qui *N* 17 dici *Augustinus* dicit *N* subsistentias *N* substantias *Augustinus* 18 possit *Augustinus* posset *N* 24/25 ipsa — et *N* in ipsa summa trinitate *Augustinus edd.* 29 peruexit *Augustinus* 30 QVARTODECIMO *N* 31 aequalitas *N* aequalitas et non deus triplex sed trinitas *Augustinus*

patrem et filium ad simplum spiritum sanctum, ubi nec tria plus aliquid sunt quam horum unum.

EIVSDEM EX EODEM LIBRO

16 Ratione etiam reddita intellegentibus clarum est in substantia ueritatis non solum patrem filio non esse maiorem, sed nec ambos simul aliquid esse maius quam solum spiritum sanctum, aut quoslibet duos in eadem trinitate maius esse aliquid quam unum, aut omnes simul tres maius aliquid esse quam singulos. 15, 5 p. 969b

EIVSDEM EX EODEM LIBRO

17 Sciunt ergo inuicem pater et filius, sed ille gignendo, iste nascendo, et omnia quæ sunt in eorum scientia, in eorum essentia, unusquisque eorum simul uidet, non particulatim aut singillatim. 15, 23 p. 984f

EIVSDEM EX EODEM LIBRO

18 Nunc de spiritu sancto quantum deo donante uidere conceditur, disserendum est. qui spiritus sanctus secundum scripturus sanctas nec patris est solius nec filii solius, sed amborum, et ideo communem, quia inuicem se diligunt pater et filius, nobis insinuat caritatem. 15, 27 p. 987b

EIVSDEM EX EODEM LIBRO

19 Sed uoluntas dei si et proprie dicenda est aliqua in trinitate persona, magis hoc nomen spiritui sancto competit sicut caritas. 15, 38 p. 994c

EIVSDEM SANCTI AVGVSTINI EX LIBRO ENCHIRIDION AD LAVRENTIVM DESTINATO

20 Sed cum illam creaturam quam uirgo concepit et peperit, quamuis ad solam personam filii pertinentem tota trinitas fecerit (neque enim separabilia sunt opera trinitatis), cur in ea facienda solus spiritus sanctus nominatus est? an et quando unus trium in aliquo opere nominatur, uniuersa operari trinitas intellegitur? ita uero est et exemplis doceri potest. 38 p. 211f [= Maxent. lib. fid. 15]

EIVSDEM EX LIBRO DE PERSEVERANTIA VEL PRAEDESTINATIONE SECVNDO

21 Fidelis, inquam, qui in Christo ueram naturam credit et confitetur humanam, id est nostram, quamuis singulariter suscipiente deo uerbo in unicum dei filium sublimatam, ita ut qui suscepit et quod suscepit, una esset in trinitate persona. neque enim homine adsumpto quaternitas facta est [nomine adsumpto], sed trinitas mansit, adsumptione illa ineffabiliter faciente personæ unius in deo et homine ueritatem. 67 p. 857f

---

4—7 adfert Iohannes papa II in epistula [8]

---

2 unum horum *Augustinus* 5 esse maius *N Ioh* maius esse *Augustinus* 9 iste *Aug.* ille *N* 10 scientia *N* scientia, in eorum sapientia *Augustinus* 14 solius est *Augustinus* 15 qua *Augustinus* 16 insinuat *Augustinus* insinuant *N* 18 si et *Augustinus* ē si *N* 22 eam faciendam *N* 24 uinuersa operari trinitas intellegitur *Augustinus* uniuersa opera trinitas intellegitur *N* uniuersa opera intellegitur trinitatis *Maxentius* 28 filium dei *Aug.* 30 nomine adsumpto *N om. Aug.*

EIVSDEM EX LIBRO DECIMO DE CIVITATE DEI

10, 24 **22** | Nos itaque ita non dicimus duo uel tria principia, cum de deo loquimur, sicut f. 81r
nec duos deos uel tres nobis licitum est dicere, quamuis, de unoquoque loquentes, uel de patre uel de filio uel de spiritu sancto, etiam singulum quemque deum esse fateamur, nec dicamus tamen quod hæretici Sabelliani, eundem esse patrem qui est filius, et eundem esse filium qui est pater, et eundem spiritum sanctum qui est et pater et filius, sed patrem esse filii patrem et filium patris filium et patris et filii spiritum sanctum nec patrem esse nec filium.

EIVSDEM EX LIBRO XI DE CIVITATE DEI

11, 10 **23** Et hæc trinitas unus est deus nec ideo non simplex, quia trinitas. neque enim propter hoc naturam istam boni simplicem dicimus, quia pater in ea solus aut solus filius aut solus spiritus sanctus, aut uero sola est ista nominis trinitas sine subsistentia personarum, sicut Sabelliani hæretici putauerunt, sed ideo simplex dicitur, quia quod habet, hoc est.

ITEM EIVSDEM EX EODEM LIBRO XI DE CIVITATE DEI

11, 24 **24** Credimus et tenemus et fideliter prædicamus quod pater genuerit uerbum, hoc est sapientiam, per quam facta sunt omnia, unigenitum filium, unus unum, æternus coæternum, summe bonus æqualiter bonum, et quod spiritus sanctus simul et patris et filii sit spiritus, et ipse consubstantialis et coæternus ambobus, atque hoc totum et trinitas sit propter proprietatem personarum et unus deus propter inseparabilem diuinitatem, sicut unus omnipotens propter inseparabilem omnipotentiam, ita tamen ut etiam cum de singulis quæritur, unusquisque eorum et deus et omnipotens esse respondeatur, cum uero de omnibus simul, non tres dei uel tres omnipotentes, sed unus deus omnipotens. tanta ibi est in tribus inseparabilis unitas, quæ sic se uoluit prædicari. utrum autem boni patris et boni filii spiritus sanctus, quia communis ambobus est, recte bonitas dici possit amborum, non audeo temerariam præcipitare sententiam. uerumtamen amborum eum dicere sanctitatem facilius ausus fuero, non amborum quasi qualitatem, sed ipsum quoque substantiam et tertiam in trinitate personam. ad hoc enim me probabilius ducit quod cum sit et pater spiritus et filius spiritus et pater sanctus et filius sanctus, proprie tamen ipse uocatur spiritus sanctus tamquam sanctitas substantialis et consubstantialis amborum.

ITEM EIVSDEM EX EODEM LIBRO XI DE CIVITATE DEI

11, 29 **25** Illi quippe angeli sancti non per uerba sonantia deum discunt, sed per ipsam præsentiam immutabilis ueritatis, hoc est uerbum eius unigenitum, et ipsum uerbum et patrem et eorum spiritum sanctum, eamque esse inseparabilem trinitatem singulasque in ea personas esse substantiam et tamen omnes non tres deos esse, sed unum deum ita nouerunt, ut eis magis ista quam nos ipsi nobis cogniti simus.

16—23 credimus — respondeatur *adfert Iohannes papa II in epistula* [6]

16—20/21 credimus — diuinitatem *Dionysius Exiguus* [= Δ] *in uersionis tomi Procliani praefatione*

---

5 est et filius *Augustinus* 5/6 et — pater¹ *om. Augustini edd.* 11 simplice *N* 13 quia *N* quoniam *Aug.* 17 quam *N Aug. Ioh.* quem Δ 17/18 coaeternus coaeternum Δ 19 quo aeternus *N* 19/20 totum trinitas Δ *Ioh* 25 sci̅ *N* 28 substantia *N* tertia *N* 37 simus *Augustinus* sumus *N*

EX LIBRO II SANCTI AVGVSTINI CONTRA MAXIMINUM ARRIANORVM EPISCOPVM

26 Porro autem Christus una persona est geminæ substantiæ, quia et deus et homo 2. 10, 2 p. 698d
f. 81u est, | nec tamen deus pars huius personæ dici potest: alioquin filius dei deus, antequam susciperet formam serui, non erat totus et creuit, cum homo diuinitati eius accessit. quod si in una persona absurdissime dicitur, quia pars rei ullius esse non potest deus, quanto magis pars trinitatis esse non potest quicunque unus in tribus.

ITEM IBI POST PAVLVLVM

27 In trinitate igitur quæ deus est, et pater deus est et filius deus est et spiritus p. 698f
sanctus deus est, et simul hi tres unus deus. nec huius trinitatis tertia pars est unus nec maior pars duo quam unus est ibi nec maius aliquid sunt omnes quam singuli, quia spiritalis hæc, non corporalis est magnitudo. qui potest capere, capiat; Mt. 19, 12
qui autem non potest, credat et oret ut quod credit, intellegat.

ITEM EIVSDEM EX EODEM LIBRO 2, 23, 3 p. 729d

28 Ecce dixit apostolus: unus deus pater ex quo omnia et nos 1 Cor. 8, 6
in ipso, et unus dominus Iesus Christus per quem omnia et nos per ipsum. omnino duas personas, unam patris, alteram filii sine ulla confusione et sine ullo errore distinxit. neque enim duo sunt dei patres, sed unus deus pater, sed nec duo sunt domini Iesu Christi, sed unus dominus Iesus Christus. in illa quippe trinitate quæ deus est, unus est pater, non duo uel tres, et unus filius, non duo uel tres, et unus amborum spiritus, non duo uel tres, et ipse unus pater utique deus est et ipse unus filius etiam uobis fatentibus deus est et ipse amborum spiritus etiam uobis negantibus deus est.

SANCTI AMBROSII EPISCOPI MEDIOLANENSIS EX SERMONE NATALIS DOMINI INTER CETERA

29 Videte miraculum matris dominicæ: uirgo concepit, uirgo peperit; uirgo grauida, cf. Maxim. Taur. hom. 5 p. 1
uirgo post partum, sicut in Hiezechiel dicitur: et porta erat clausa et non est aperta, quia dominus transiuit per eam. Ez. 44, 28
gloriosa uirginitas et præclara fecunditas; dominus mundi nascitur et nullus est gemitus parientis; uacuatur uterus, infans excipitur nec tamen uirginitas uiolatur. fas erat ut deo nascente merito cresceret castitas, ne per eius egressum uiolarentur integra, qui uenerat sanare corrupta.

ITEM EIVSDEM DE EXPOSITIONE EVANGELII SECVNDVM LVCAM

30 Ea potissimum electa est ut deum pareret, quae erat desponsata uiro. 2, 1

Natum certe ex uirgine deum prædicat, matrem Mariam dei nominat.

ITEM EX EODEM OPERE

31 Non, inquit, dissimiles in dissimilibus uidentur, sed ubi unitas operationis est 1, 7
atque uirtutis, et filius in patre et pater uidetur in filio; quæ ego, inquit, opera facio, Ioh. 5, 19

3 pote ē *N* 4 diuinitatis *N* 5 illius *N* 8—10 et pater deus — unus est *adfert Iohannes papa II in epistula* [7] 10 tibi *N* 11 haec *N om. Aug. edd.* 18 sed nec *N* nec *Augustinus* 36 dissimilis *N*

et ille facit. in operibus Iesus uidetur, in operibus filii et pater cernitur. uidit
Ioh. 2, 9 Ies im qui Galilæum illud mysterium uidit, quod nemo posset nisi mundi dominus elementa
Ioh. 9, 6 conuertere. uideo Icsum, quando lego quia cæco linuit oculos | luto et reddidit uisum; f. 82r
cf. Gen. 2, 7 ipsum enim recognosco, qui de luto finxit hominem et ei uiuendi spiritum, uidendi lumen
Mc. 2, 5sq. infudit. uideo Icsum, quando peccata condonat; nemo enim potest peccata dimittere
Ioh. 11, 43. 46 nisi solus deus. uideo Icsum, quando Lazarum suscitat, et non uiderunt qui uiderunt.
uideo Iesum, uideo etiam patrem, quando oculos ad cælum erigo, ad maria conuerto,
Rom. 1, 20 ad terram retorqueo; inuisibilia enim eius per ea quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur.

2, 10 ITEM EIVSDEM EX EODEM OPERE LIBRI SECVNDI

Lc. 1, 30, 31 **32** Et ait ei angelus domini: Ne timeas, Maria; inuenisti enim gratiam apud deum, et ecce concipies in utero et paries filium et uocabis nomen eius Iesum. hic erit magnus.
Lc. 1, 15 dictum est quidem etiam de Iohanne ab angelo quia erit magnus; sed ille quasi
Ps. 144, 3 homo magnus, hic quasi deus magnus: magnus enim dominus et laudabilis nimis et magnitudinis eius non est finis.

ET POST ALIQVANTA

2, 11. 12 **33** Magnus ergo, inquit, Iohannes, sed huius magnitudo habet principium ⟨, habet
Apoc. 22, 13 finem; dominus autem Iesus idem est finis atque principium⟩, idem primus et nouissimus: nihil ante primum, nihil ultra nouissimum. neque te generationis humanæ consuetudo in uitium trahat, ut putes non primum esse, quia filius est; sequere scripturas, ut errare non possis.

ITEM POST ALIQVANTA

2, 12 **34** Audeo dicere: »primus est filius, sed solus non est«, et bene dico et religiose dico. quid erigitis ad impietatem, hæretici, aures? laqueos quos tetendistis, incidistis. primus est filius et solus non est; primus, quia cum patre semper est; solus non est,
Ioh. 16, 32 quia sine patre numquam est. non ego hoc dico, sed ipse dixit: et non sum solus, quia pater mecum est. solus pater, quia unus deus; solus pater, quia sola diuinitas patris et filii et spiritus sancti, et quod unum est, solum est. solus pater, solus unigenitus, solus et spiritus sanctus; neque enim qui filius, et pater, aut qui pater, et filius, aut qui spiritus sanctus, et filius. alius ⟨pater, alius⟩ filius, alius
Ioh. 14, 16 spiritus sanctus; legimus enim: rogato patrem et alium paracletum
1 Cor. 8, 6 dabit uobis. solus deus, quia unus est ex quo omnia, solus filius, quia unus dominus per quem omnia. solum diuinitas facit; generatio et patrem testificatur et filium, ut nusquam filius sine patre aut pater uideatur esse sine filio.

2, 12, 13 ET POST PAVLVLVM

Ioh. 14, 11 **35** Vide ne illa sit lux inaccessibilis, quam habitat pater, habitat et filius, quia pater in filio et filius in patre. bene ergo magnus: late enim funditur dei uirtus, late

---

18/19 habet — principium *Ambrosius om. N* 21 te *Ambrosius* et *N* 25 tenditis *Ambrosius* 26 est[3] *om. Ambr.* 31 pater alius *Ambrosius om. N* 33 dñs *N et* dñs *et* pater *Ambr. coll.* est *N* deus *Ambr.* 35 ut nusquam *Ambrosius* unus quam *N*

cælestis substantiæ magnitudo porrigitur. nihil præscriptum, nihil circumscriptum, nihil emensum, nihil dimensum trinitas habet; non loco clauditur, non opinione conprehenditur, non æstimatione concluditur, non ætate uariatur. dedit quidem dominus Iesus hominibus magnitudinem; in omnem enim terram exiuit sonus Ps. 18, 5
f. 82u eorum et in fines orbis terræ uerba eorum; non in | fines tamen 5
mundi, non in fines cæli, non in ultra cælos. at uero in domino Iesu omnia con- Coloss. 1, 16.
dita sunt in cælis et in terra, uisibilia et inuisibilia, et 17
ipse est ante omnes et omnia in ipso constant. cælum aspice, Iesus illic est; terram intuere, Iesus adest; ascende uerbo in cælum, descende uerbo in infernum, Iesus adest. etenim si ascenderis in cælum, Iesus illic est; si descen- 10
deris in infernum, adest. hodie cum loquor, mecum est intra hoc punctum, intra hoc momentum; et si in Armenia nunc loquitur Christianus, Iesus adest: nemo 1 Cor. 12. 3
enim dicit dominum Iesum, nisi in spiritu sancto. abyssos
opinione si penetres, illic quoque Iesum uidebis operari; scriptum est enim: ne dixe- Rom. 10, 6. 7
ris in corde tuo 'quis ascendit in cælum', id est Christum 15
deducere, aut 'quis descendit in abyssum', hoc est Christum
ex mortuis deducere. ubi ergo non est qui cælestia inferna terrena compleuit? bene ergo magnus, cuius uirtus mundum repleuit, qui ubique est et erit
semper, quia regni eius non erit finis. Lc. 1, 33

ITEM EIVSDEM EX EODEM LIBRO II 20

36 Breuiter sanctus Lucas et quo modo et quo tempore et quo loci secundum carnem 2, 40
Christus natus sit, explicauit; at uero de cælesti generatione si quæris, lege euangelium sancti Iohannis, qui a cælestibus exorsus ad terrena descendit. illic inuenies et quando erat et quomodo erat et quid erat, quid egerat, quid agebat et ubi erat et quo uenerit, quomodo uenerit, quo tempore uenerit, qua causa uenerit. in principio, 25 Ioh. 1, 1
inquit, erat uerbum: habes quando erat; et uerbum erat aput deum:
habes quo modo erat; habes etiam quid erat, et deus, inquit, erat uerbum;
quid egerat, omnia per ipsum facta sunt; quid agebat, erat lux Ioh. 1, 3. 9. 10
uera, quæ inluminat omnem hominem uenientem in hunc
mundum; et ubi erat, in hoc mundo erat; quo uenerit, in sua pro- 30 Ioh. 1, 10. 11
pria uenit; quomodo uenerit, uerbum caro factum est; quando Ioh. 1, 14
uenerit, Iohannes testimonium perhibet de ipso dicens: hic Ioh. 1, 15
est de quo dixi, qui post me uenit, ante me factus est, quia
prior me erat; qua causa uenerit, Iohannes ipse testatur: ecce agnus dei, Ioh. 1, 29
ecce qui tollit peccatum mundi. 35

ET POST ALIQVANTA 2, 41

37 Qui cum diues, inquit, esset, propter uos pauper factus est, 2 Cor. 8, 9
ut illius inopia uos ditaremini. meum ergo paupertas illa patrimonium est et infirmitas domini mea uirtus est. maluit sibi egere, ut omnibus abundaret. me illi infantiæ uagientis abluunt fletus; mea lacrimæ illæ delicta la- 40
uerunt. plus igitur, domine Iesu, iniuriis tuis debeo, quod redemptus sum, quam operibus, quod creatus sum. non prodesset nasci, nisi redimi profuisset.

3 dedit quidem *Ambrosius* deditq. *N* 6 in ultra *N* ultra *Ambrosius* 17 et terrena *Ambrosius* 16 aut] ad *N* 27 quomodo *Ambrosius* quando *N* 38 ditaremihi *N*

EX EODEM LIBRO CIRCA FINEM

2, 91 **38** O uere diuinam in ipsa humilitate domini prospicientiam: quanto enim abiectior humilitas, tanto diuinior prouidentia. iniuriarum suarum acerbitate deus proditur et remediorum suorum usu qui nullis remediis indiget, deus probatur.

ITEM EX LIBRO QVARTO IPSIVS OPERIS

4, 27 **39** | Ergo et hic diabolus quoniam fortem sensit, iactantiam prætendit, quæ etiam f. 83r
Lc. 4, 12 fortes decipit. sed dominus respondit ei: non temptabis dominum deum tuum, in quo et dominum et deum Christum et patrem et filium potestatis
Ioh. 10, 30 unius esse cognoscis iuxta quod scriptum est: ego et pater unum sumus. et ideo si unum obtendit diabolus, occurres ei quia scriptum est sumus, et distingue unum, ne discernas potestatem, distingue unum, ne patrem filiumque secernas.

EIVSDEM SANCTI AMBROSII EX LIBRO DE INCARNATIONE DOMINI

35 **40** Aduersus omnes hæreses generalis ista est fides quia Christus dei filius et sempiternus ex patre est et natus ex uirgine, quem quasi gigantem sanctus Dauid propheta describit, eo quod biformis geminæque naturæ unus sit consors diuinitatis et corporis,
Ps. 19, 6 qui tamquam sponsus procedens de thalamo suo exultauit ut gigans ad currendam uiam.

et post pauca

36 **41** Generatio generationi non præiudicat nec caro diuinitati, quia nec pignus patri nec uoluntas passioni nec passio uoluntati. idem enim patiebatur et non patiebatur, moriebatur et non moriebatur, sepeliebatur et non sepeliebatur, resurgebat et non resurgebat, quia corpus proprium suscitabat.

ITEM EX EODEM LIBRO

44. 45 **42** Quod enim caro uerbi patiebatur uel manens in carne dei uerbum patiebatur
1 Petr. 4, 1 carne, sicut scriptum est Christo in carne passo, in se utique pro corporis adsumptione referebat, ut quæ nostra sunt, ipse susciperet et suis circumuestiret humana. recte igitur secundum naturam suam et caro passa est nec ea corporis passione uerbi natura mutata est. in ueritate enim nostra est resurrectio et ideo in ueritate Christi passio prædicatur.

ITEM EIVSDEM EX PRIMO LIBRO DE FIDE AD GRATIANVM IMPERATOREM

1, 94 **43** Si mihi non credunt, credant apostolo dicenti: postquam uenit plenitudo temporis, misit deus filium suum factum ex muliere,
Gal. 4, 4 factum sub lege. filium, inquit, suum, non unum de multis, non communem, sed suum; suum cum dicit, generationis æternæ proprietatem signauit, hunc postea factum ex muliere ⟨adseruit, ut factura non diuinitati, sed adsumptioni corporis adscriberetur, factum ex muliere⟩ per carnis susceptionem, factum sub lege per obseruantiam legis. generatio autem illa cælestis ante legem, ista post legem.

---

4 indigeret *Ambr.* 14 est *om. Ambr.* Maria uirgine *Ambr.* 26 ferebat *N* in se ipse *Ambr.* 35/36 adseruit — muliere *Ambrosius om. N*

44 EIVSDEM EX LIBRO SECVNDO DE FIDE 2, 93–95

Mihi enim prodest scire quia propter me Christus suscepit meas infirmitates, mei corporis subiit passiones, pro me peccatum, pro me maledictum factus, pro me atque in me subditus atque subiectus, pro me agnus, pro me uitis, pro me lapis, pro me seruus, pro me filius ancillæ, pro me diem iudicii ignorans, pro me nesciens diem aut horam. nam quomodo posset diem ⟨nescire qui dies fecit et tempora? quomodo posset diem⟩ ignorare iudicii, qui et horam iudicii futuri expressit et causam? factus ergo maledictum non secundum diuinitatem, sed secundum carnem; scriptum est enim: m a l e d i c t u s Gal. 3, 13 Gal. 3, 13 Cor. 5, 21. Io. 1, 29. 15, 1. Mt. 21, 42 5 Mt. 24, 36

f. 83u o m n i s | q u i p e p e n d i t i n l i g n o. secundum carnem utique pependit, et ideo maledictum, quia nostra maledicta suscepit. ille fleuit, ne tu homo diu fleres, ille iniuriam passus est, ne tu iniuriam tuam doleres. grande remedium solacium habere de Christo.

ET POST PAVCA

45 Videsne illas quas putas Christi infirmitates, tuas esse uirtutes? cur de remediis nostris ei quæstionem mouemus? lacrimæ illae nos lauant, fletus illi ⟨nos⟩ abluunt, dubitatio illa nos firmat, ne tum cum cœperis dubitare, desperes. quanto maior est iniuria, tanto uberior debetur gratia. sed in ipsis iniuriis cognosce diuinitatem. in cruce pendebat, et elementa omnia seruiebant, sol refugit, dies occidit, offusæ et circumfusæ tenebræ. terra tremuit, non tremuit qui pependit. quid aliud hæc quam auctoris reuerentiam signant? quia in cruce est, uides; quia regnum dei donat, non uides? quia mortem gustauit, legis; quia latronem quoque ad paradisum inuitauit, non legis? mulieres flentes intueris ad tumulum; non intueris angelos excubantes? 2, 95. 96 Mt. 27, 45 Mt. 27, 51 Lc. 23, 43 Io. 20, 12

EIVSDEM EX LIBRO TERTIO DE FIDE

46 Nam sicut in Esaia habes: p u e r n a t u s e s t n o b i s, f i l i u s d a t u s e s t n o b i s, ita hic quoque ante præmisit creaturam carnis et subtexuit assertionem diuinitatis, ut scires non duos Christos sed unum esse, qui et ante sæcula generatus ex patre sit et ultimis temporibus creatus ex uirgine, hoc est, ego sum ille creatus ex homine, creatus ad causam, qui sum generatus ante sæcula. 3, 60 Ies. 9, 6 Prou. 8, 22

EIVSDEM EX LIBRO QVARTO DE FIDE

47 Nisi forte debilitatem illam, impii, putabitis, quando uulnera uidebatis. erant quidem illa corporis uulnera, sed non erat uulneris illius ulla debilitas, ex quo uita omnium profluebat; unde et propheta dicit: l i u o r e e i u s s a n a t i s u m u s. an qui uulnere debilis non erat, erat in maiestate? quomodo, quæso, cum dæmoniis imperaret et reis peccata dimitteret? an cum rogaret patrem? quo loco fortasse dicant: 'quomodo pater et filius unum sunt, si filius nunc imperat, nunc precatur'? et unum sunt et imperat et precatur; sed neque cum imperat, solus est, nec cum precatur, infirmus est. solus non est, quia quæcunque filius facit, pater facit; infirmus non est, quia etsi in carne infirmatus est propter peccata nostra, tamen illa nostra erat in eo pacis eruditio, sicut scriptum est, non suæ maiestatis infirmitas. 4, 54. 55 Ies. 53, 5 Mc. 1, 25 Mc. 2, 5 Ioh. 17, 9–11 Ies. 53, 5

3 peccatum, hoc est pro omni homine *Ambr.* factus est *Ambr.* 4 lapsis *N* 6 nescire — diem *Ambrosius om. N* 7 futuri iudici *Ambr.* 11 iniurias *Ambr.* dolores *N* 14 tu putas *Ambr.* 15 nos² *Ambrosius om. N* 16 ac dubitatio *Ambr.* tum cum *N* tu si *Ambrosius edd.* 18 ei omnia *Ambr.* 28 sit ex patre *Ambr.* 31 putabatis *Ambr.* 32/33 omnium uita *Ambr.* 33 dixit *Ambr.* 34 in uulnere *Ambr.* 36 sum *N* 37 est *om. Ambr.* 38 est¹ *om. Ambr.* filius facit, pater *N* pater facit, eadem similiter et filius [Ioh 5, 19] *Ambrosius edd*

EIVSDEM EX LIBRO QVINTO DE FIDE

5, 54 **48** Multa ergo secundum incarnationis legimus et credimus sacramentum, sed ⟨in⟩
Ioh. 4, 6. 7 ipsa naturæ humanæ affectione maiestatem licet spectare diuinam. fatigatur ex itinere Iesus, ut reficiat fatigatos; petit bibere daturus; esurit, cibum salutis esurientibus traditurus; moritur uiuificaturus; sepelitur resurrecturus; tremulo pendet in ligno, con-
Mt. 27, 45. 51 firmaturus trementes. cælum caligine | obducit, ut inluminet; terram tremere facit, f. 84r
ut solidet; maria conturbat, ut mitiget. reserat tumulos mortuorum, ut ostendat domicilia esse uiuorum. creatur ex uirgine, ut ex deo natus esse credatur.

ITEM EIVSDEM EX HYMNO VESPERTINO

49 Christum rogemus et patrem Christi patrisque spiritum; unum potens per omnia, foue precantes, trinitas.

1, 11 SANCTI HILARII PICTAVIENSIS EPISCOPI EX LIBRO PRIMO DE FIDE CONTRA ARRIANOS

Ioh. 1, 14 **50** Verbum caro factum est, ut per deum uerbum carnem factum caro proficeret in deum uerbum. ac ne uerbum caro factum aut aliquid aliud esset quam deus uerbum aut non nostri corporis caro esset, habitauit in nobis, ut dum habitat, non aliud quam deus maneret, dum autem habitat in nobis, non aliud quam nostræ carnis deus caro factus esset, per dignationem adsumptæ carnis non inops suorum,
Ioh. 1, 14 quia tamquam unigenitus a patre, plenus gratiæ et ueritatis, et in suis perfectus sit et uerus in nostris.

1, 13 EIVSDEM EX EODEM LIBRO

Col. 2, 8 sq. **51** Respuit captiosas et inutiles philosophiæ quæstiones fides constans, neque humanarum ineptiarum fallaciis succumbens spolium se præbet ueritas falsitati, non secundum sensum communis intellegentiæ deum retinens neque de Christo secundum mundi elementa decernens, in quo diuinitatis plenitudo corporaliter inhabitat, ut dum infinitas æternæ in eo est potestatis, omnem terrenæ mentis amplexum potestas æternæ infinitatis excedat; qui nos ad diuinitatis suæ naturam trahens, non etiam nunc corporali præceptorum obseruatione destrinxerit neque per legis umbram ad sollemnia desecandæ carnis imbuerit, sed ut omnem naturalem corporis necessitatem circumcisos a uitiis criminum spiritus emundatione purgaret; cuius morti consepeliremur in baptismo, ⟨ut⟩ in æternitatis uitam rediremus, dum generatio ad uitam mors esset e uita et morientes uitiis immortalitati renasceremur, ipso pro nobis ex immortalitate moriente, ut ad immortalitatem una cum eo excitaremur ex morte. carnem enim peccati recepit, ut in adsumptione carnis nostræ delicta donaret, dum eius fit particeps adsumptione, non crimine, delens per mortem sententiam mortis, ut noua in se nostri generis creatione constitutionem decreti anterioris aboleret, cruci se permittens, ut maledicto crucis oblitterata terrenæ damnationis maledicta configeret, omnia ad ultimum in homine passus, ut potestates dehonestaret, dum deus secundum scripturas moriturus et in

---

2 in *om. N* 5 surrecturus *N* 6 tremefacit *Ambr.* 14 uerbum² *N* uerbum deus *Hilarius* 18 gratia et ueritas *N* 24 inbabitet *Hilarius* 26 infirmitatis *N* 28 circumcisus *Hilarii edd* 29 spiritus criminum *Hil.* emundationem *N* ut *Hilarius om. N* 30 regeneratio *Hilarius* ex *Hilarius* et *N* 33 in *N om. Hilarius* nostrae carnis *Hilarius* 34 generis nostri *Hilarius* 35 aboleret *ex* abdoleret *corr N* crucis se *N* cruci se figi *Hilarii edd* 36 figeret *Hilarius* 37 de honore staret *N*

his uincendis in se fiducia triumpharet, dum immortalis ipse neque morte uincendus pro morientium æternitate moreretur.

EIVSDEM EX EODEM LIBRO

52 Nam ut de ceteris hæreticorum stultissimis studiis sileam, de quibus tamen sicubi 1, 16
f. 84u occasionem sermonis ratio præbebit, non tacebimus, quidam | ita euangelicæ fidei cor- 5
rumpunt sacramentum, ut sub unius dei pia tantum professione natiuitatem unigeniti dei abnegent, ut protensio sit potius in hominem quam descensio, neque ut qui filius hominis secundum tempora assumptæ carnis fuit, idem antea semper fuerit atque sit dei filius, ne in eo natiuitas dei sit, sed ex eodem idem sit, ut unius dei, ut putant, in- uiolabilem fidem series ex solido in carnem deducta conseruet, dum usque ad uirginem 10 pater protensus ipse sibi sit natus in filium.

EIVSDEM EX EODEM LIBRO

53 Sed nos edocti diuinitus neque duos deos prædicare neque solum, hanc euangelici 1, 17 atque prophetici præconii rationem in confessione dei patris et dei filii asserimus, ut unum in fide nostra sint uterque, non unus, neque eundem utrumque neque inter 15 uerum ac falsum aliud confitentes, quia, deo ex deo nato, neque eundem natiuitas per- mittit esse neque aliud.

EIVSDEM EX EODEM LIBRO

54 Te æternum deum æterni unigeniti dei patrem et unum te sine natiuitate, et unum 1, 38 dominum nostrum Iesum Christum ex te natiuitatis æternæ, non in deorum numerum 20 ueritatis diuersitate referendum neque non ex te genitum, quia deus unus es, præ- dicandum neque aliud quam deum uerum, qui ex te uero patre natus est, confitendum.

EIVSDEM EX LIBRO SECVNDO DE FIDE

55 Pater enim quomodo erit, si non quod in se substantiæ atque naturæ est, ut 2, 3. 4 agnoscat in filio? hæc igitur licet mutare de eo quod sint, nullo modo possint, afferunt 25 tamen doctrinas nouas et humana commenta, ut Sabellius patrem extendat in filium idque nominibus potius confitendum putet esse quam rebus, cum ipsum sibi filium, ipsum proponat et patrem; ut Hebio nomine, initium ex Maria concedens, non ex deo hominem, sed ex homine deum proferat neque subsistens antea quod in principio apud deum erat deus uerbum, uirgo susceperit, sed carnem genuerit per uerbum, quia in 30 uerbo antea non existentis unigeniti dei naturam dicat, sed sonum uocis elatum, ut aliqui nunc huius temporis prædicatores, qui ex nihilo atque a tempore formam et sapientiam et uirtutem dei prouehunt.

ITEM EIVSDEM EX EODEM LIBRO

56 Est pater ut est, et ut est, esse credendus est. filium mens consternatur attin- 35 2, 8

1 uincendis *N* uincentis *et* uincendis *Hilarii codd* 7 homine *N* 9 filius dei *Hilarius* 11 natus sit *Hil.* 14 asserimus *N* asserimus *et* asseremus *Hilarii codd* 21 quia *N* quia *et* qui *Hilarii codd* 22 uerum *Hilarius* uerbum *N* 24 enim *N* autem *Hilarius* ut *N om. Hilarii edd* 25 agnoscat *N* agnoscat *et* genuerit *Hilarii codd* 28 hebio nomine *N* Hebion omne *Hilarii edd* 32 huius nunc *Hilarius*

gere et trepidat omnis sermo se prodere; est enim progenies ingeniti, unus ex uno, uerus a uero, uiuus a uiuo, perfectus a perfecto, uirtutis uirtus, sapientiæ sapientia, gloria
Col. 1, 15 gloriæ, imago inuisibilis dei, forma patris ingeniti.

EIVSDEM EX EODEM LIBRO SECVNDO

2, 11 **57** Est filius ab eo patre qui est, unigenitus ab ingenito, progenies a parente, uiuus
Ioh. 5, 26 a uiuo, quia, ut pater uitam in semet ipso habet, ita et filio data est uita in semet ipso, perfectus a perfecto, quia totus a toto, non diuisio aut | discissio, quia alter ab altero, f. 85r
Col. 2, 9 sed plenitudo diuinitatis in filio, incomprehensibilis ab incomprehensibili, nouit enim
Col. 1, 15 nemo nisi inuicem, inuisibilis ab inuisibili, quia imago dei inuisibilis est et
Ioh. 14, 9 quia qui uidit filium, uidit et patrem, alius ab alio, quia pater et filius,
Ioh. 10, 30 non natura diuinitatis alia et alia, quia ambo unum, deus a deo, ab uno ingenito deo unus unigenitus deus, non di duo, sed unus ab uno, non ingeniti duo, quia natus ab innato, alter ab altero nihil differens, quia uita uiuentis in uiuo est.

EIVSDEM EX LIBRO SECVNDO

2, 20 **58** Et deus qui a deo natus est, non posteaquam natus est, effectus est deus, sed nascendo deus extitit. nascens enim a uiuo uiuus, a uero uerus, a perfecto perfectus, non sine potestate natiuitatis suæ natus est, natiuitatem uidelicet suam non postea sentiens, sed se deum in eo ipso quod deus ex deo nascebatur, intellegens. hoc uni-
Ioh. 10, 38 genitus ab ingenito; hoc ego et pater unum sumus, in confessione patris
Ioh. 14, 9 et filii deus unus; hoc filius in patre et pater in filio, hinc qui me uidit, uidit
Ioh. 16, 15. 5, 26 et patrem; hinc omnia quæ habet pater, dedit filio, hinc sicut habet pater uitam in semet ipso, ⟨ita dedit filio uitam habere in semet
Mt. 11, 27 ipso⟩; hinc nemo nouit filium nisi pater, neque patrem
Col. 2, 9 nisi filius; hinc in eo plenitudo diuinitatis corporaliter.

EIVSDEM EX LIBRO SECVNDO

2, 23. 24 **59** Vnum igitur est hoc immobile fundamentum, una hæc felix fidei petra Petri ore
Mt. 16, 17 confessa: tu es Christus filius dei uiui, tanta in se argumenta sustinens ueritatis quantæ peruersitatum quæstiones et infidelitatis calumniæ mouebuntur. iam in ceteris dispensatio est uoluntatis paternæ, uirgo partus et corpus, post quæ crux mors inferi salus nostra est.

3, 20 EIVSDEM EX LIBRO TERTIO DE FIDE

Ioh. 20, 26 **60** Adstitit dominus clausa domo in medio discipulorum et filius est natus ex patre. noli negare quod steterit, quia per intellegentiæ infirmitatem consistentis non consequeris introitum; noli nescire quod ab ingenito et perfecto deo patre unigenitus per-

1 se *Hilarius* sed *N* 6 quia *N om. Hilarii edd* pater — habet *N* patri uita in semet ipso *Hilarius* 7 ab *N* ab *et* in *Hilarii codd* 8 sed *N* et *Hilarii edd* filio *N* filio est *Hilarii edd* 11 diuinitatis *Hilarius* diuinitas *N* 15 effectus est deus *N et Hilarii cod. om. Hilarii codices alii* 16 uiuo *N* uiuente *Hilarius* 19 in *N* hoc in *Hilarii edd* 20 filius in patrem et pater in filium *N* pater in filio et filius in patre *Hilarius* 22/23 ita — ipso *om. N* 24 eo *N* ipso inhabitat omnis *Hilarii edd* 26 hoc est *Hilarius* 27 $\overline{\text{xps}}$ *N om. Hilarius* sustinens argumenta *Hilarius* 29 est — paternae *N* uoluntatis — est *Hilarius* uirgo *N* uirgo et *Hilarius* post quae *N* postque *Hilarii edd* 33/34 consequaeris *N* consequaris *Hilarius* 34 et perfectus *Hilarius*

fectus filius deus natus sit, quia sensum et sermonem humanæ naturæ uirtus generationis excedat.

EX EODEM LIBRO

61 Audis patrem et filium: ne ambigas esse quod nuncupantur. summa dispensationis est filio, ut noueris patrem: quid irritum facis opus prophetarum, uerbi incarnationem, uirginis partum, uirtutem operationum, crucem Christi? tibi hæc omnia impensa, tibi præstita sunt, ut per hæc manifestatus et pater tibi esset et filius. 3, 22 5

EIVSDEM EX LIBRO QVARTO DE FIDE 4, 6

62 Nouit enim ecclesia unum deum, e x q u o o m n i a; nouit enim et unum dominum nostrum Iesum Christum, p e r q u e m o m n i a; unum ex quo et unum per quem; ab uno uniuersorum originem, per unum cunctorum creationem. in uno ex quo, auctoritatem innascibilitatis intellegit; in uno per quem, potestatem nihil differentem ab auctore ueneratur. 1 Cor. 8, 6 10

f. 85u | ITEM EX LIBRO QVINTO DE FIDE

63 O hæretica inpudentia et stulta mundi sapientia, opprobrium Christi non intellegens dei esse uirtutem et stultitiam fidei non sentiens dei esse sapientiam. deus ergo idcirco tibi Christus non est, quia qui erat, nascitur, quia qui indemutabilis est, crescit ætate, quia impassibilis patitur, quia uiuens moritur, quia mortuus uiuit, quia omnia in eo contra naturam sunt? rogo: quid aliud est quam omnipotentem esse, quod deus est? nondum uos, sacra et ueneranda euangelia, contingo, ut ex uobis Christus Iesus in his passionibus deus sit. 15 5, 18 20

ITEM EX LIBRO SEXTO DE FIDE

64 Veritatem igitur euangelici sacramenti Thomas intellegens dominum suum et deum suum esse confessus est. non hic honoris est nomen, sed naturæ confessio est. rebus enim ipsis atque uirtutibus deum credidit et dominus professionis huius religionem non honoris esse docuit, sed fidei, dicens: q u i a u i d i s t i, c r e d i d i s t i. b e a t i q u i n o n u i d e r u n t e t c r e d i d e r u n t. uidens enim Thomas credidit. sed quid credidit? quæris. et quid aliud credidit quam professus est, d o m i n u s m e u s e t d e u s m e u s? resurrexisse enim per se ex mortuis in uitam nisi dei natura non potuit, et creditæ religionis fides hoc est professa quod deus est. anne ergo nomen dei non naturæ res existimabitur, cum professio nominis fidem naturæ creditæ sit secuta? 25 30 7, 12 Ioh. 20, 28 Ioh. 20, 29

ITEM EIVSDEM EX LIBRO SEPTIMO DE FIDE

65 Ea nunc quoque ex euangeliis proferamus, ut qui filius uerus est, uerus quoque deus esse noscatur, quia neque uerus filius erit, nisi uerus et deus est, neque uerus deus, nisi uerus et filius est. 7, 2 35

4 nuncupantur *Hilarius* nuncupatur *N* 7 manifestatus — tibi *N* manifestus tibi et pater *Hilarius* 9 ecclesia *om. Hilarius; add excerptor* enim[2] *om. Hil.* 15 inpudentia *N* imprudentia *Hilarii edd* 19 rogo *N* rogo hoc *Hilarius* 22 SEXTO *N*; *est error excerptoris* 26 fidei *Hilarius* si fidei *N* 27 uidens *Hilarius* uidit *N* 34 proferamus *N* proferimus *Hilarius* qui *N* quia *Hilarius*

EX EODEM LIBRO

7, 15 66 Quis porro dubitabit quin indifferentem naturam natiuitas consequatur? hinc enim est sola illa quæ uera esse possit æqualitas, quia naturæ æqualitatem sola possit præstare natiuitas; æqualitas uero numquam ibi esse credetur, ubi unio est, nec tamen illic repperietur, ubi differt. ita similitudinis æqualitas nec solitudinem habet nec diuersitatem, quia omnis æqualitas nec diuersa nec sola sit.

7, 25 ITEM EX EODEM LIBRO

Ioh. 10, 30 67 Nam e g o e t p a t e r rerum nomina sunt; u n u m uera naturæ professio est, quia in eo quod est, uterque non differat. s u m u s autem non patitur unionem, et ubi quod u n u m s u m u s, unio non est, unum eos efficit esse natiuitas. hoc Ioh. 10, 36 enim totum ex eo est, quod dei se filium sanctificatus a patre profitetur, et professio dei filii hoc quod e g o e t p a t e r u n u m s u m u s, confirmat quia natiuitas non aliam possit nisi eam ex qua subsistit, ferre naturam.

ITEM EIVSDEM EX LIBRO OCTAVO DE FIDE

8, 13 68 Quisquis ergo naturaliter patrem in Christo negabit, neget prius non naturaliter cf. Ioh. 17, 22. 23 uel se in Christo uel Christum sibi inesse, quia in Christo pater et Christus in nobis unum | in his esse nos faciunt. si uere igitur carnem corporis nostri Christus assumpsit f. 86r et uere ille qui ex Maria natus fuit, Christus est nosque uere sub mysterio carnem corporis eius sumimus et per hoc unum erimus, quia pater in eo est et ille in nobis, quomodo uoluntatis unitas adseritur, cum naturalis per sacramentum proprietas perfectæ sacramentum sit unitatis?

EX EODEM LIBRO

8, 26 69 Habitat enim in nobis Christus et habitante Christo habitat deus. et cum habitat in nobis spiritus Christi, habitante tamen in nobis spiritu Christi, non alius tamen habitat in nobis spiritus quam spiritus dei. quodsi per spiritum sanctum Christus in nobis esse intellegitur, hunc tamen ita spiritum dei ut spiritum Christi esse noscendum est. et cum per naturam dei natura ipsa habitet in nobis, indifferens natura filii esse credetur a patre, cum spiritus sanctus, qui et spiritus Christi et spiritus dei est, res naturæ esse demonstretur unius.

ITEM EX EODEM LIBRO

8, 53 70 De mundo est et doctrinas hominum sapit et philosophiæ præda est quisquis Christum uerum deum nescit, quisquis in eo plenitudinem diuinitatis ignorat. humana mens hoc solum sapit quod intellegit, et mundus hoc tantum quod potest, credit, secundum elementorum naturam id tantum possibile existimans quod aut uideret aut crederet.

---

3 uere *Hilarius* 4 ibi esse *Hilarius* abiesse *N* 13 afferre *Hil.* 15 negauit *N* 17 nos *Hilarius* non *N* 18 ille *N* homo ille *Hilarius* fuit *Hilarius* sit *N* 19 eius *N* sui *Hilarius* 20 adseritur *Hilarius* adscribitur *N* 21 unitatis *Hilarius* unitas *N* 24 $\overline{\text{sp}}$ *ex* $\overline{\text{sps}}$ *corr N* 25 habitat in nobis $\overline{\text{sps}}$ *N* spiritus habitat *Hilarius* 31/32 quisquis *bis N* 34 naturas *Hilarius* 35 crederet *N* ageret *Hilarius*

ITEM EIVSDEM EX LIBRO NONO DE FIDE

71 Hæc autem iam ante conditionem mundi sacramenta sunt cælestium mysteriorum 9, 7
constituta, ut unigenitus deus homo nasci uellet mansuro in æternum in deo homine;
ut deus pati uellet, ne passionibus humanæ infirmitatis diabolus desæuiens legem
in nobis peccati, deo infirmitatem nostram adsumente, retineret; ut deus mori uellet,
nequa insolens potestas aduersus deum esset neque creatæ in se uirtutis posset usurpare
naturam, cum se immortalis deus intra legem mortis habuisset. nascitur itaque
deus assumptioni nostræ, patitur uero innocentiæ, postremo moritur ultioni, dum et
homo noster in deo permanet et infirmitatum nostrarum passiones deo sociæ sunt et
spiritales nequitiæ ac malitiæ potestates triumpho carnis, deo in carne moriente, sub-
duntur.

EIVSDEM EX LIBRO DECIMO DE FIDE

72 Hinc igitur maximum illud ac pulcherrimum suscepti hominis sacramentum 10, 16
dominus ipse ostendit, dicens: n e m o a s c e n d i t i n c æ l u m n i s i q u i d e Ioh. 3, 13
c æ l o d e s c e n d i t , f i l i u s h o m i n i s q u i e s t i n c æ l o. quod de cælo
descendit, conceptæ de spiritu originis causa est; non enim Maria corpori originem
dedit, licet ad incrementa partumque corporis omne quod sexus sui est naturale, con-
tulerit. quod uero hominis filius est, susceptæ in uirgine carnis est partus.

EX EODEM LIBRO DECIMO DE FIDE

73 Dum uerbum caro factum est, et de cælo est et hominis filius est et in cælo est, 10, 16. 17
f. 86u quia et uerbi uirtus, incorporalibus modis manens, nec deerat unde | descenderat, et
caro non aliunde originem sumpserat quam de uerbo, et uerbum caro factum, cum
caro esset, non tamen non erat et uerbum. absolute autem beatus apostolus huius
inenarrandæ corporeæ natiuitatis sacramentum locutus est, dicens: p r i m u s h o m o 1 Cor. 15, 46
d e t e r r a t e r r e n u s , s e c u n d u s h o m o d e c æ l o.

EX EODEM LIBRO

74 Ipse autem dominus huius natiuitatis suæ mysterium pandens, sic locutus est: 10, 18
e g o s u m p a n i s u i u u s , q u i d e c æ l o d e s c e n d i ; s i q u i s m a n - Ioh. 6, 51
d u c a u e r i t d e p a n e m e o , u i u e t i n æ t e r n u m , se panem dicens; ipse
enim corporis sui origo est. ac ne uerbi uirtus atque natura defecisse a se existi-
maretur in carnem, rursus panem suum esse dixit, ut per hoc quod descendens de cælo
panis est, non ex humana conceptione origo eius corporis æstimaretur, dum cæleste
esse corpus ostenditur. at uero cum suus panis est, adsumpti per uerbum corporis
est professio.

EX EODEM LIBRO

75 Huius igitur corporis homo Christus Iesus et dei filius et hominis est filius. ex 10, 19
forma dei se exinaniens, formam serui accepit, non alius filius hominus quam qui filius
dei est, neque alius in forma dei quam qui in forma serui perfectus homo natus est.

---

6 nequa *Hilarius* nequam *N* in se uirtutis *Hilarius* in seruitutis *N* 9 permaneret *N*
10 in carne *N* per carnem *Hilarius* 15 quod N^1 *Hilarius* quo *N corr* 16 corpori Maria *Hil.*
20 est filius *Hil.* 21 non corporalibus *Hil.* 22 de *N* ex *Hilarius* 24 natiuitas *N* 31 panem
suum rursus *Hil.* caelis *Hilarius* 32 eius *N* esse *Hilarius* caelestem *N* 36 Iesus Christus
Hilarii edd ex *N* et ex *Hilarius*

EX EODEM LIBRO

10, 22 **76** Natus autem est dominus Iesus Christus, non ut esset alius atque alius, sed ut ante hominem deus suscipiens hominem homo deus possit intellegi. nam quomodo Iesus Christus dei filius natus ex Maria est nisi quia uerbum caro factum est, scilicet quod filius dei, cum in forma dei esset, formam serui accepit?

EIVSDEM EX EODEM LIBRO

10, 22 **77** Itaque cum Iesus Christus et natus et passus et mortuus et sepultus sit et resurrexerit, non potest in his sacramentorum diuersitatibus ita ab se diuisus esse, ne Christus sit, cum non alius Christus quam qui in forma dei erat, formam serui acceperit, ne alius quam qui natus est, mortuus sit, neque alius quam qui mortuus est, resurrexerit, neque alius quam qui resurrexit, sit in cælis, in cælis autem non alius sit quam qui descendit ante ⟨de⟩ cælis.

ITEM EIVSDEM EX LIBRO VNDECIMO DE FIDE

11, 2—4 **78** Qui igitur aliter Christum quam est, prædicat, id est nec filium nec deum, alium Christum prædicabit. sed nec in unius baptismi fide una est, quia secundum apostolicam doctrinam eius unius baptismi fides una est, cuius unus dominus et dei filius Christus et deus sit. non enim negari iam Christus quin Christus sit, potest neque mundo ignorabilis effici. hunc prophetiæ uolumina consignant, hunc temporum cotidie proficiens plenitudo testatur, hunc apostolorum et martyrum per uirtutum operationes | loquuntur sepulcra, hunc potestas nominis sui probat, hunc inmundi f. 87r spiritus confitentur, hunc punitorum dæmoniorum resonat mugitus. sed in his omnibus uirtutis suæ dispensatio est; ceterum fide nostra talis qualis est, prædicandus est, ut non nomine, sed confessione in unius baptismi fide una unus nobis dominus sit, quia secundum unum dominum Christum unus deus pater est. sed nunc hi noui prædicatores cuncta negando quæ Christi sunt, alium dominum Christum sicuti alium deum ⟨patrem⟩ prædicant.

Ephes. 4, 5

ITEM EIVSDEM EX LIBRO DVODECIMO DE FIDE

12, 24. 25 **79** Quod igitur et per Moysen de deo significatum et per communem sensum nihil aliud nobis intellegendum permittitur, [quam] id ipsum unigenito deo proprium esse euangelia testantur cum in principio erat uerbum et cum hoc apud deum erat et cum lumen erat uerum et cum unigenitus deus in sinu patris est et cum Iesus Christus super omnia deus est. erat igitur atque est, quia ab eo est qui quod est, semper est; ab eo autem esse, id est ex patre esse, natiuitas est; esse autem semper ab eo qui est semper [esse], æternitas est; æternitas uero non ab ⟨se⟩ esse sed ab æterno; ex æterno autem nihil

Exod. 3, 14
Ioh. 1, 1
Ioh. 1, 9. 18
Rom. 9, 5

---

2 dominus — xps *N om. Hilarius* 3 ds̄ *N* deus *et* et deus *Hilarii codd* posset *Hilarius* 4 quia *N* quod *Hilarius* 7/8 resurrexit *Hilarius* 8 diuersitati us *N* diuiduus *Hil.* 10 ne *N* neque *Hil.* resurrexit *N* 11 surrexerit *N* 12 de *Hilarius om. N* 14 praedicant *N* praedicabit *Hilarii edd* dm̄ *N* deum esse *Hilarius* 15 praedicauit *N* fides *N* 16 dī *N* dei sit *Hilarius* 17 qui in *N* 19 uirtutes *N* 21 resonant *Hilarius* 24 noui *N* noui Christi *Hilarius* 26 patrem *Hilarius om. N* 29 quam *N om. Hilarius* esse proprium *Hilarius* 31 erat lumen *Hilarius* 34 esse *N om. Hilarius* 35 ab se esse *Schw* ex se *Hilarius* abesse *N*

aliud quam æternum. quodsi non æternum, iam nec pater, qui generationis est auctor, æternus est. quod cum illi patrem semper esse atque huius filium semper esse sit proprium esse et in eo quod est, significatur æternitas, per id quoque cui quod est, proprium est, ⟨proprium est et⟩ æternum.

EIVSDEM EX EODEM LIBRO

80 Ego quidem, in quantum concesso a te spiritu uigebo, sancte pater omnipotens 12, 52
deus, ut æternum te deum, ita æternum et patrem confitebor neque in id umquam stultitiæ atque impietatis erumpam, ut omnipotentiæ tuæ sacramentorumque arbiter hunc infirmitatis meæ sensum ultra infinitatis tuæ religiosam opinionem et significatam mihi æternitatis fidem erigam, ut te aliquando sine sapientia et uirtute et uerbo tuo, unigenito tuo, domino meo Iesu Christo fuisse præfiniam.

EIVSDEM EX EODEM LIBRO

81 Conserua, oro, hanc fidei meæ incontaminatam religionem et usque ad excessum 12, 57
spiritus mei dona mihi hanc conscientiæ meæ uocem, ut quod in regenerationis meæ symbolo baptizatus in patre et filio et spiritu sancto professus sum, semper optineam te patrem, scilicet deum nostrum, filium tuum una tecum adorem, sanctum spiritum tuum, qui ex te per unigenitum tuum est, promerear, quia mihi idoneus ad fidem testis est, dicens: p a t e r , o m n i a m e a t u a s u n t e t t u a m e a , dominus meus Ioh. 17, 10
Iesus Christus, manens in te, ex te et apud te, semper deus, qui est benedictus in sæcula sæculorum. amen.

SANCTI CYPRIANI EPISCOPI CARTHAGINENSIS ET MARTYRIS DE EPISTOLA QVAE PRAENOTATVR DE PATIENTIA

82 Quæ gloria est similem deo fieri, qualis et quanta felicitas habere in uirtutibus De bono pat.
f. 87ᵘ | quod diuinis laudibus possit æquari. nec hoc, fratres dilectissimi, Iesus Christus 5. 6
dominus et deus noster tantum uerbis docuit, sed impleuit et factis, et qui ad hoc Ioh. 6, 38
descendisse se dixerat, ut uoluntatem patris faceret, inter cetera ammirabilia uirtutum quibus indicia diuinæ maiestatis expressit, paternam quoque patientiam tolerantiæ tenore seruauit. omnis denique actus eius ab ipso statim aduentu patientia comite signatur, quod primum de illa sublimitate cælesti ad terrena descendens non aspernatur dei filius carnem hominis inducre et, cum peccator ipse non esset, aliena peccata portare. immortalitate interim posita fieri se et mortalem patitur, ut innocens pro nocentium salute perimatur. dominus baptizatur a seruo, et remissam peccatorum daturus, ipse non dedignatur lauacro regenerationis corpus abluere. diebus quadraginta ieiunat per quem ceteri saginantur; esurit et famem sentit, ut qui in fame sermonis et gratiæ fuerant, cælesti pane saturentur.

ET POST PAVLVLVM

83 Sub ipsa autem passione et cruce, priusquam ad crudelitatem necis et effusionem De bono pat.
7. 8

4 proprium est et *Hilarius om. N* 6 concesso *N* concesso mihi hoc *Hilarius* sancte *Hilarius* scire te *N* 8 arbiter *Hilarius* arbitrer *N* 11 unigenito tuo *N* unigenito deo *Hilarius* 14 regenerationis *Hilarius* generationis *N* 16 te — nostrum *N* patrem scilicet te nostrum *Hilarii edd* 19 ex *N* et ex *Hilarius* 34 ceteris *N*

sanguinis ueniretur, quæ conuiciorum probra patienter audita, quæ contumeliarum
Mc. 8, 23 tolerata ludibria, ut insultantium sputamina exciperet qui sputo suo cæci oculos paulo
Ioh. 9, 6 ante formasset, et cuius nomine a seruis nunc eius diabolus cum angelis suis flagellatur, flagella ipse pateretur, coronaretur spinis qui martyras floribus coronat æternis, palmis in faciem uerberaretur qui palmas ueras uincentibus tribuit, spoliaretur ueste terrena qui indumento immortalitatis ceteros uestit, cibaretur felle qui cibum caelestem dedit, aceto potaretur qui salutari poculo propinauit. ille innocens, ille iustus, immo innocentia ipse et ipse iustitia inter facinorosos deputatur et testimoniis falsis ueritas premitur, iudicatur iudicaturus et dei sermo ad uictimam tacens ducitur, et cum ad crucem domini confundantur sidera, elementa turbentur, contremescat terra, nox diem cludat, sol, ne Iudæorum facinus aspicere cogatur, et radios et oculos suos subtrahat, ille non loquitur nec mouetur nec maiestatem suam sub ipsa saltem passione profitetur. usque ad finem perseueranter et iugiter tolerantur omnia, ut consummetur in Christo plena et perfecta patientia. et post ista adhuc interfectores suos, si conuersi ad eum uenerint, suscipit et patientia salutari ad conseruandum benignus ecclesiam suam nemini cludit. illos aduersarios, illos blasphemos, illos nominis sui semper inimicos, si pœnitentiam delicti agant, si ammissum facinus agnoscant, non solum ad indulgentiam criminis, sed ad præmium regni cælestis ammittit. quid potest patientius, quid benignius dici? uiuificatur Christi sanguine etiam qui fudit sanguinem Christi.

| ET CIRCA FINEM IPSIVS EPISTOLAE PONIT ET DICIT f. 88r

De bono pat. 22. 23 84 Quod iterum legimus in psalmis, ubi dei iudicis prædicatur aduentus censuræ
Ps. 49, 3—6 suæ maiestate uenerandus: deus manifestus ueniet, deus noster, et non silebit. ignis ante eum ardebit et in circuitu eius procella nimia. uocauit cælum sursum et terram, ut discerneret populum suum. colligite illi iustos eius, qui disponunt testamentum eius in sacrificiis, et adnuntiabunt cæli iustitiam eius, quoniam deus iudex est. et Esaias eadem
Ies. 66, 15. 16 prænuntiat, dicens: ecce dies domini: sicut ignis ueniet, et sicut procella, currus eius, retribuere in ira uindictam. in igne enim domini iudicabuntur et in gladio eius uulnerabuntur.
Ies. 42, 13. 14 et iterum: dominus deus uirtutum prodibit et comminuet bellum, excitabit certamen et clamabit super inimicos suos cum fortitudine. tacui: numquid semper tacebo? quis autem est hic qui tacuisse se prius dicit et non semper tacebit? utique ille
Ies. 53, 7 qui sicut ouis ad uictimam ductus est et sicut agnus coram tondente se sine uoce, non aperuit os suum in humilitate; utique ille qui non clamauit neque in plateis uox eius audita est; utique ille qui non fuit contumax neque contradixit, cum dorsum suum poneret ad flagella et maxillas ad palmas, faciem autem suam non auertit a fœditate sputorum; utique ille qui, cum accusaretur a sacerdotibus et senioribus, nihil respondit. et ammirante Pilato patientissimum silentium tenuit. hic est qui cum in passione tacuerit,

4 ipse *Cyprianus* ipsa *N* coronat *Cyprianus* coronata *N* 6 caeleste *N* 13 consumetur *N* 16 nomini *N* 21 iterum *N* item *Cyprianus* 24 uocauit *N* uocauit *et* uocabit *Cypriani codd* 24/25 discerneret *N* separet *Cyprianus* 25 eius *N* eius eos *Cyprianus* 26/27 adnuntiabunt *N* nuntiabunt *Cyprianus* 28 dies domini *N* enim dominus *Cyprianus* 31 prodebit *N* 32 clamauit *N* 36 tondentes *N* in humilitate *N om. Cyprianus* 39 auertit *N* auerteret *Cyprianus* 40/41 ammirante *N* admirante *et* mirante *Cypriani codd*

in ultione postmodum non tacebit; hic est deus noster, id est non omnium, sed fidelium et credentium deus, qui cum in secundo aduentu manifestus uenerit, non silebit. nam cum in humilitate prius fuerit occultus, ueniet in potestate manifestus.

SANCTI ATHANASII EPISCOPI ALEXANDRINI EX EPISTOLA ADELPHIO EPISCOPO DESTINATA

85 Non creaturam nos adoramus, quod absit; gentilium namque et Arrianorum est ista dementia; sed dominum creaturæ, incarnatum dei uerbum suppliciter adoramus. nam licet caro ipsa per se ipsam pars creaturæ sit, sed tamen dei corpus effecta est, et neque tale corpus secundum se adoramus sequestrantes a uerbo neque uerbum adorare uolentes sequestramus illud a carne, sed agnoscentes, sicut prædiximus, quod uerbum caro factum sit, hoc et in carne factum cognoscimus deum. Epist. ad Adelph. 3

EIVSDEM SANCTI ATHANASII

86 Non poterat domini corpus, quando propter nos homo factus est, insensibile esse, quia non corporis nostri tantummodo, sed et animæ in ipso uerbo salus effecta est. Tom. ad Antioch. 7
f. 88u nam cum ueraciter esset filius dei, idem factus est filius | hominis, et unigenitus existens filius dei, idem primogenitus in multis factus est fratribus. idcirco nec alter est ante Rom. 8, 29
Abraham nec alter est ⟨post Abraham, nec alter est⟩ qui suscitauit Lazarum, et alter Ioh. 8, 58
qui de eo sciscitatus est, sed idem ipse est humanitus dicens: ubi est positus Lazarus?, Ioh. 11, 34
ac diuinitus eum resuscitans, idemque ipse est qui licet corporaliter expuit, diuinitus Ioh. 9, 6
tamen ut dei filius cæci oculos a natiuitate reserauit, et carne quidem passus est, ut 1 Petr. 4,
Petrus asseruit, deitate uero mortuos exsuscitans monumenta patefecit.

EIVSDEM EX SERMONE CONTRA ARRIANOS c. Ar. 3, 3. 4

87 Ego et pater unum sumus. intulit etiam: ego in patre et pater in me, ut eandem quidem deitatem et unitatem demonstraret essentiæ. Ioh. 10, 30. 14, 10
unum namque sunt, non tamquam unus in duas iterum partes diuisus, et nihil existens præter unus, nec tamquam unus bis appellatus, ita ut idem ipse modo quidem pater, modo uero sit filius; hoc enim Sabellius sentiens hæreticus est probatus. sed duo quidem sunt, quia pater pater est et non ipse est filius et filius filius est et non ipse est pater; una uero natura est, quia non est natus genitori dissimilis.

SANCTI GREGORII NANZAZENI EPISCOPI EX LIBRO APOLOGETICI

88 Finis, inquit, omnium Christus aduenit; hoc est quod agit euacuata diuinitas, hoc promouet carnis adsumptio et hoc est quod ex utroque mercamur. hæc ⟨est⟩ noua illa commixtio dei et hominis, ut per unum utrumque habere possimus. propterea namque deus corpori anima mediante commixtus est, ut coniungeret separata atque in concordiam et pacem discordantia reuocaret, in unum se et per se reuocans omnia. Or. 2, 23 Rufin. [CSEL 46] p. 23, 18 — 24, 1

1 ultionem *N* deus *Cyprianus* dominus *N* 17 post — est *add Schw ex Graeco om. N*
19 ac *Schw* haec *N* 29 genitore *N* 33 est *Rufinus om. N*

ITEM EIVSDEM EX EODEM LIBRO

Or. 2, 98 = 89 Rufin. p. 73, 13—74, 3

Per omnes Christi appellationes uirtutesque decurrat, per opera et scientiam siue corum quæ summa sunt, seu quæ propter nos inferiora sunt eius et nouissima, id est scire quod deus est, et quod filius dei, scire etiam quomodo est, quod imago est, quod uerbum, quod sapientia, quod ueritas, quod lux, quod uita, quod uirtus, quod uapor, quod emanatio, quod splendor, quod creator est, quod rex, quod caput, quod lex, quod uia, quod ostium, quod fundamentum, quod petra, quod margarita, quod pax, quod iustitia, quod sanctificatio, quod redemptio, quod homo, quod seruus, quod pastor, quod agnus, quod sacerdos, quod hostia, quod primogenitus omnis creaturæ, quod primogenitus ex mortuis, quod resurrectio.

EIVSDEM EX SERMONE NATALIS DOMINI

Or. 38, 13 = 90 Rufin. p. 101, 3—11

O noua et inaudita permixtio, o mira et exquisita compago: qui erat, fit, et creator creatur, et qui inmensus est, capitur, mediante anima deo et carni, et ille qui omnes diuites facit, pauper efficitur; pauper namque | est, in mea carne degens, ut ego possim f. 89r suscipere diuitias deitatis eius. ille qui perfectus et plenus est, euacuatur; euacuauit ⟨enim⟩ se a forma et gloria dei ad tempus, ut et ego possim de illius perfectione ditari. quænam sunt istæ diuitiæ bonitatis dei? quid istud, quæso, est quod erga me mysterium consummatur?

EIVSDEM EX EODEM SERMONE

Or. 38, 15 = 91 Rufin. p. 103, 24—104, 8

Ecce quæ patitur etiam [et] nunc uerbum dei: ab aliis quidem ueneratur ut deus, sed confunditur et permiscetur, ab aliis uero pro carnis adsumptione inferior habetur et a deitate separatur. quibus magis irascatur, immo quibus magis indulgeat, his qui male iungunt an his qui sceleratius separant? nam et illos oportebat secernere et istos sociare, id est illos proprietatem filii patrisque secernere, istos deitatis substantiam in nullo penitus separare. offendit te caro? hoc et Iudæos et Samaritas. non credis deitati? hoc iam nec dæmones fecerunt. quid agitis uos, si et supra Ioh. 5, 18 Iudæos infideles et supra dæmones increduli inueniamini? Iudæi cognominationem Mt. 8, 29. Mc. 5, 7. Lc. 8, 28 filii æqualitatem deitatis intellexerunt; dæmones eum qui se de obsessis corporibus effugabat, deum credebant.

EIVSDEM SANCTI GREGORII EX SERMONE CVIVS TITVLVS EST DE LVMINIBVS. ID EST DE EPIPHANIA

Or. 39, 11 = 92 Rufin. p. 121, 9—17

Deum cum nomino, uno lumine inlustramini simul et tribus, tribus quidem secundum uniuscuiusque proprietates, siue subsistentias, sicut placet aliquibus dicere, siue personas (nihil enim pro uocabulorum diuersitate dissidendum est, cum ad eundem sensum nominum diuersitas prouocet intellectum); uno autem secundum substantiæ

32—95, 2 *hanc eclogam Iohannes papa II in epistulam recepit.*

2 uirtutisque *N* 6 emanatio *N* aporroea *Rufinus* 7 uia *Rufinus* uita *N* 16 enim *Rufinus om. N* ut et *N* ut et *et* ut *Rufini codd* 17 bonitas *N* quod *N* 18 consummatur *N* 20 etiam *Rufinus* etiam et *N* 22 ad *N* separetur *N* 30 EST¹ *Schw* ET *N* 32 inlustramini *N Iohannes* inluminamini *Rufinus* simul *N Iohannes om. Rufinus* 33 sicut — dicere *N Iohannes* ut aliquibus dicendum uidetur *Rufinus*

uel deitatis rationem. diuiditur ergo, ut ita dicam, indiuisibiliter et coniungitur diuisibiliter; una est enim in tribus deitas et tria sunt in quibus est deitas.

Or. 39, 12 = Rufin. p. 121, 23—122, 7

ET POST PAVLVLVM

93 Vnus deus pater, ex quo omnia, et unus dominus Iesus Christus, per quem omnia, et unus spiritus sanctus, in quo omnia. hoc ipsum autem quod dicimus »ex quo omnia« et »per quem »et« in quo«, non naturam secamus; neque enim præpositionum syllabæ ueritatem mutabunt, sed unius naturæ sui cuiusque nominis proprietatem designant, quod manifestissime indicatur ex eo quod rursum in unum reuocatur ista ipsa diuersitas. 1 Cor. 8, 6

SANCTI BASILII EPISCOPI CAESAREAE CAPPADOCIAE EX OPVSCVLO AD AMPHILOCHIVM EPISCOPVM

94 Igitur iuxta proprietatem personarum unus et unus, iuxta communionem uero naturæ unum uterque. cur igitur, si unus et unus, non sunt duo dei? quia et imperator et imperatoris imago, et non sunt duo imperatores; nec potentia namque diuiditur nec gloria separatur. De spir. s. 45

f. 89u | EIVSDEM EX EPISTOLA AD FRATREM SVVM

95 Per quaslibet intellegentias magnitudinem uniuscuiusque eorum qui in sancta trinitate creduntur, quisque conspexerit, incommutabiliter considerare gloriam patris et filii et sancti spiritus adducetur. Epist. 38, 4

EIVSDEM SANCTI BASILII EX SERMONE DE FIDE

96 Ibi ergo existit spiritus sanctus, immo ibi est, in illa beata natura, nec in numero reliquæ multitudinis numeratur, sed in trinitate perspicitur, et in illa unitate conprehenditur nec reliquis substantiis annectitur. sicut enim pater unus est et filius unus est, ita et spiritus sanctus unus est. Hom. 15, 3 = Rufin. p, 740 Garnier

ITEM EIVSDEM EX SERMONE DE INCARNATIONE DOMINI

97 Nascitur, ut diximus, deus homo, illa substantia media existente. cui itaque contra naturam non erat corpus adsumere, * * sed neque rursum anima illa utpote substantia rationalis contra naturam habuit capere deum, in quem, ut superius diximus, uelut uerbum et sapientiam tota iam cesserat. unde et merito pro eo uel quod tota esset in filio dei uel totum in se caperet filium dei, etiam ipsa cum ea quam assumpserat carne, dei filius et dei uirtus [Christus] et dei sapientia appellatur, et rursum dei filius, per quem omnia creata sunt, Iesus Christus et filius hominis nominatur.

25 *sermo de incarnatione inter Basilii homilias non fertur. unde ecloga excerpta sit, nescio; mihi quidem a Basilio aliena esse uidetur*

6 omnia *N om. Rufinus* 7 ueritatem *N* mutatae naturae ueritatem *Rufinus* 18 quique *N* 21 existit *N* assistit *Rufini ed* 22 reliquie *N* numeratur *N* numeratus *Rufini ed* 23 nec *Rufinus* ne *N* 24 est 1 *N om. Rufini ed* 27 *lacunam statuit Schw* 29 cesserat *Schw* cesserant *N* 30 qua *N* 31 Christus *del Schw*

SANCTI GREGORII NYSSENI EPISCOPI EX EPISTOLA AD ABLABIVM

Quod non sint tres dii p. 20ª

98 Existimet, hæc opera utrum uni adsignetur personæ eorum qui in sancta trinitate cr- duntur, an per tres eat uirtutis effectus.

EIVSDEM EX LIBRO CATECHETICI

Or. catech. 1 p. 45

99 Quia ratio religionis et in ipsa unitate diuinitatis diuersitatem subsistentiarum fatetur, cauendum est ne dum pro fide cum gentili congredimur, Iudæum ad pertinaciam erroris animemus, et ideo huic quoque errori arte simplici et rationibus ad uerum ducentibus præbenda medicina est.

EIVSDEM EX EODEM LIBRO

Or. catech. 1 p. 47. 48

100 Iam non uerebimur ne, dum errorem gentilium confutamus, uideamur in pertinaciam Iudaicæ superstitionis incidere, sed caliginem utriusque uitabimus, dum uerbum dei et uiuum et opifex confitemur, quod Iudæus ignorat, et tamen asserimus non dissidere a natura illius cuius est, uerbum. nam sicut in nobismet ipsis uerbum dicimus de mente proficisci et tamen uerbum nostrum nec mentem esse dicimus nec a mente memoramus alienum (nam quia ex mente proficiscitur, aliud quam mens est, sed quia per ipsum mens innotescit, non alienum a mente credendum est), sed cum sit naturaliter idem, aliud subsistentialiter habetur, ita et dei uerbum, quoniam habet subsistentiam suam, ab illo diuisum est, a quo substantiam sumpsit, et quia eadem in se demonstrat quæcunque in deo sunt, idem esse credendum est. nam siue bonitatem siue uirtutem seu sapientiam sine perpetuitatem siue auersionem a malo, | a corruptione uel morte, siue plenissimam perfectionem ⟨siue⟩ signa et quodammodo liniamenta patris esse dicamus, eadem inueniamus et in uerbo quod ex ⟨illo subsistit.⟩ f. 90r

---

INCIPIT PRAECEPTVM PAPAE FELICIS f. 91r

Præceptum papæ Felicis morientis, per quod sibi Bonifatium archidiaconum suum post se substituere cupiebat.

Dilectissimis fratribus et filiis episcopis presbyteris diaconis uel cuncto clero, senatui et populo Felix episcopus. De quiete uestra et pace cogitantes ecclesiæ, quæ plurimis debitis tenetur obnoxia, quia omnes clericis et pauperibus sollemnes erogationes impleui et octauæ præteritæ indictionis uel pæne nullas pro temporis qualitate pensiones accepi, ideoque ista considerans, deum quibus possum precibus exorando,

1 Sept. 529 —31. Aug. 530

2/3 *hanc eclogam in epistolam recepit Iohannes papa II*

23—98, 2 *haec tria documenta ante Spicilegium Casinense ab Amelli publicata sunt in ephemeride Mediolanensi La scuola cattolica ann. 11. t. XXI fasc. 122 (Amelli¹), post spicilegium Casinense in appendice libelli S. Leone magno e il primato del romano pontefice in Oriente Montecassino 1908. egerunt de eis L. Duchesne in Mélanges d'archéologie et d'histoire t. 3, 239 sq. P. Ewald in Neues Archiv 10, 412 sq. Mommsen ibidem p. 581 sq.; ex ipso codice edidit Mommsen in Neues Archiv 11, 367 sq. 644.*

2 existimet *N* aestimet *Iohannes* eorum qui *N* earum quae *Iohannes* 21 siue *ex Graeco add Schw* 22 ex — subsistit *ex Graeco* τὸν ἐξ ἐκείνου ὑφεστῶτα λόγον et *N pergens sine ulla interruptione* haec regulae post eas quidem probantur esse quae aput ancyram uel caesaream expositae sunt, sed nicaenis anteriores reperiuntur, *quae uerba ad inscriptionem canonum Gangrensium pertinent* 24 bonifacium *N* 25 poste subsistuere *N* 27 cogitans *Mommsen* 29 nullas *Ewald* nudas *N*

hoc mihi [in] ipso fateor adspirante conpactum ut si me deus pro uoluntate sua de hac luce, sicut habet humana condicio, transire præceperit, [ut] Bonifatius archidiaconus, qui ab ineunte ætate sua in nostra militauit ecclesia, episcopatus honore suscepto, in
f. 91u qua | proceditis, Romanam deo adiuuante gubernet ecclesiam. cui etiam præsentibus presbyteris et diaconis et senatoribus atque patriciis filiis meis, quos interesse contigit, pallium tradidi, mihi tamen si ⟨in⟩ hac fuero luce ⟨relictus⟩, reddendum. et quamuis pro dei timore et Christianis ⟨decenti⟩ deuotione credam meum uos sequi et seruare posse sine aliqua dubitatione iudicium, tamen ne quis prauis persuasionibus et ambitione hoc agat ut per uos ecclesiæ matris, dissensiones et studia faciendo, membra discerpat, nouerit qui ista fecerit uel facienti consenserit, nec ecclesiæ se esse filium et a dominici corporis esse communione suspensum. quam ordinationem meam ne quis sibi incognitam diceret, in omnium uolo propter futurum dei nostri iudicium peruenire notitiam; quare hanc uoluntatem meam et domnis et filiis nostris regnantibus indicaui. quam etiam recognoui. et manu Felicis papæ: recognoui.

Hoc per omnes propositum est titulos Romanos iubente papa beatæ memoriæ Felice, atque senatus talia proposuit:

Senatus amplissimus presbyteris diaconis et uniuerso clero. In sanctitatis uestræ notitiam duximus perferendum senatum amplissimum decreuisse ut quicunque uiuo papa de alterius ordinatione tractauerit uel quicquam acceperit tractantique consenserit, facultatis suæ medietate multetur fisci uiribus applicanda; is uero qui tam inprobum ambitum fuerit habuisse conuictus, bonis omnibus amissis in exilio se nouerit esse pellendum, atque ideo his agnitis ab omni inhibito studio uos conuenit amoueri.
EXPLICIT CONTESTATIO SENATVS.

INCIPIT LIBELLVS QVEM DEDERVNT PRESBYTERI LX POST MORTEM DIOSCORI BONIFATIO PAPAE

Non est dubium, beatissime papa, quod a primo homine peccet humanitas. hinc est quod excessum correctione præuenire desiderans, ne obstinatum mors secunda detineat, errorem meum hac cupio satisfactione corrigere, ob quam rem anathematizans Dioscorum persuasorem, qui contra constitutum decessoris uestri beatæ recordationis papæ Felicis ad episcopatum Romanæ adspirauit ecclesiæ, promittens me sub diuini testificatione iudicii numquam [me] similia temptaturum. quodsi aliquando similia temptauero in ea causa in qua ueniam ab apostolatu uestro merui, tunc ecclesiasticæ subiaceam ultioni. quam libelli mei seriem Redempto notario ecclesiæ Romanæ scribendam dictaui, cuique propia manu subscripsi et beatitudini uestræ, Bonifati

---

17—23 *Hoc senatus consultum commemoratur in epistulis Athalarici regis ad Iohannem papam II et ad Saluentium praefectum urbis* [*Cassiod. Var. VIIII 15. 16*]

24 sq. *conferi Duchesne libellum a Iohanne diacono papae Symmacho oblatum* [*Thiel p. 697*]. *inde apparet formulas sollemnes huic libello male et inconcinne esse adaptatas*

---

1 in *om. Amelli*[1] conpactum *Schw* conpunctum *N* compertum *Amelli*[1] 2 ut *del Schw* bonifacius *N* 3 nr̄am — aecclesiam *N* 5 contigit *Duchesne* contingit *N* 6 in *add Schw* relictus *add Mommsen om. N* 7 Christianis decenti *Schw* xp̄ianis *N* Christiana *Duchesne* Christiani *Mommsen* meum uos sequi *Duchesne* meum nosse qui *N* 12 futuram *N* 13 quare *Schw* quia et *N* qui et *Mommsen* hanc *Duchesne* hinc *N* 15 beatae memoriae *Schw* b̄m *N* bonae memoriae *Mommsen* 16 felicem *N* 19 *post* acceperit *suppl* a tractante *Mommsen* 20 medietatem — applicandam *N* his *N* 21 ambitum *Ewald* ambitium *N* 28 haec *N* ob quam rem *male insertum* 31 me *del. Duchesne* 32 apostulatu *N* 33 quam *Ewald* quando *N* 34 beatitudine *N* bonifacii *N*

paoa uenerabilis, et sub præsentia sacerdotum optuli sub die VI kal. Ian. Fl(auiis) Lam-
27. Dec. 530 padio et Oreste uu. cc. consulibus.

QVALES LIBELLOS DEDERVNT EPISCOPI GRAECI PRO EXCESSV ACACII

Ego ille hac scriptura, quam manu mea perscripsi, profiteor sequens sanctum iudicium patrum Nicænæ synodi trecentorum decem et octo, in qua Arrius | damnatus est, et 5 f. 92r
centum quinquaginta contra Macedonium Constantinopolim congregatorum, in quo spiritus sancti personam unius esse substantiæ cum patre et filio decreuerunt, uel Epheseni concilii decreta, in quo hæresis Nestoriana cum auctore suo damnata ⟨est⟩ et Calchedonensis synodi uniuersale concilium, cuius definitionem sedes apostolica confirmauit, quod etiam beatissimi papæ Leonis epistola ad sanctæ memoriæ Flauianum Constantinopolitanæ urbis episcopum nostrum data prædicatione lucidissimæ ueritatis exposuit, confiteor unum eundemque dominum nostrum Iesum Christum unigenitum dei patris, perfectum eundem in deitate, perfectum eundem in humanitate, deum uere et hominem uere ipsum eundemque ex anima rationabili et carne, consubstantialem patri secundum deitatem, consubstantialem nobis eundum secundum humanitatem, in omnibus similem nobis absque peccato, ante sæcula quidem de patre genitum secundum deitatem, in nouissimis uero diebus eundem propter nos et propter nostram salutem de uirgine Maria, quæ eundem deum peperit, secundum humanitatem, unum eundemque Christum filium dei dominum unigenitum, in duabus naturis inconfuse inconuertibiliter indiuidue et inseparabiliter cognitum, nequaquam naturarum differentia sublata propter unitionem, sed potius salua manente proprietate utriusque naturæ in unam, non in duas concurrisse personas, sed unum eundemque filium unigenitum, deum uerbum dominum Iesum Christum, sicut olim prophetæ de eo uel ipse nos Christus per semet ipsum dominus erudiuit. qui autem ita non sentiunt, cum Nestorio et Eutyche uel eorum sectatoribus æterno anathemate dignos esse pronuntio. EXPLICIT EXEMPLVM LIBELLORVM A GRAECIS DATORVM PROPTER EXCESSVS ACACI

Ego ille Constantinopolitanæ ecclesiæ diaconus uel presbyter hac scriptura, quam manu mea perscripsi, profiteor me de incarnatione domini nostri Iesu Christi eam fidem tenere, quam sacrosancta synodus Nicæna et uenerandum Calchedonense concilium euangelica et apostolica auctoritate firmarunt, et quam beatissimi papæ Leonis epistula ad sanctæ memoriæ Flauianum Constantinopolitanæ urbis episcopum prædicatione lucidissimæ ueritatis exposuit. Nestorium uero et Eutychen cum dogmatibus et sectatoribus suis æterno anathemate dignos esse pronuntio.

4—25 *Extat praeterea in collectione Quesneliana* [= *Q*], *quae tradita est codicibus Einsidlensi 191, Atrebatensi 644, Parisinis 1454. 3842 A. 3848 A, Vindobonensibus 2141. 2147. quorum consensum adnotasse satis habui quoniam non inter se discrepant nisi in rebus minutis. ceterum dubito num recte in codice N hic libellus propter excessus Acacii datus esse dicatur; cf. quae in prolegomenis exposui. ex Quesneliana et collectione codicis Vaticani post Damasi tomum* [*cf. Ecclesiae occidentalis monumenta iuris antiquissima ed. C. H. Turner t. 295*] *breuiorem eiusdem libelli formam addidi.*

12—24 unum eundemque — erudiuit *desumpta sunt ex definitione synodi Chalcedonensis*

1 FFLL *N* 3 QVALES — ACACII *N* INCIPIT FORMVLA LIBELLI FIDEI *Q* 5 in qua — et *N* uel *Q* 7 persona *N* 8 hereses *N* est *om. N* 13 humanitatem *N* 15 humanitatem *N* humanationem *Q* 23 domnus *N* 24 non *Q* annon *N* eutychen *N* 25/26 EXEMPLVM — ACACI *N om. Q*

COLLECTIO CODICIS PARISINI 1682

P = codex Parisinus 1682 s. VIIII

EPISTOLAE CONSTANTINI IMPERATORIS A IVSTINIANO AVGVSTO INTERPRETATAE AC VIGILIO PAPAE MISSAE

1 CONSTANTINUS AVGVSTVS CATHOLICAE ALEXANDRINAE ECCLESIAE. Gaudete, dilecti fratres: perfectam a diuina prouisione accepimus gratiam, ut ab omni errore libe-
2 rati unam et eandem fidem cognoscamus. nihil iam diabolo licet contra nos; omne enim quod malitiose machinans conatus est, funditus sublatum est. discordias discidia tumultus illos et dissensionum, ut ita dicam, uenena mortifera per iussionem dei ueritatis claritas superauit. unum igitur omnes et nomine ueneramur et esse credidi-
3 mus. ut hoc autem fieret, ammonitione dei conuocaui in Nicænam ciuitatem plurimos episcoporum, cum quibus sicut unus ex uobis ego, conseruus uester supra modum
4 esse gaudens, et ipse ueritatis examinationem recepi. dicta sunt igitur omnia et subtiliter examinata sunt, quæ dubitationem uel occasionem discordiæ generare uidebantur, et parcat diuina maiestas, qualia et quam acerba de nostro saluatore, de spe et de uita nostra indecenter aliqui blasphemizabant, diuinis scripturis et sanctæ fidei
5 contraria loquentes et credere confitentes. trecentis igitur et pluribus episcopis, pudicitia et sagacitate mirandis, unam et eandem fidem, quæ et ueritate diuinæ legis subtilis est fides, esse confirmantibus, solus Arrius manifestatus est diabolica superatus operatione et hoc malum primum quidem apud uos, deinde et apud alteros impia
6 disseminans sententia. suscipiamus igitur quam omnipotens sententiam præbuit; redeamus ad dilectos nostros fratres, a quibus nos diaboli quidam inprobus minister
7 separauit; ad commune corpus et propria nostra membra omni studio eamus. hoc enim et sagacitati et fidei et sanctitati uestræ decet, ut errore conuicto illius quem
8 ueritatis inimicum esse constitit, ad diuinam redeatis gratiam. quod enim trecentis
f. 1u simul placuit episcopis, nihil est alterum quam dei sententia, maxime ubi | sanctus spiritus talium et tantorum uirorum mentibus insitus diuinam declarauit uoluntatem. ideo ne quis dubitet, ne quis differat, sed alacriter omnes in uerissimam redite uiam, ut quando ad uos celeriter perueniam, debitas inspectori omnium deo uobiscum gratias confitebor, quod sinceram fidem demonstrans optandam nobis reddidit caritatem.

Graece extat ap. Athanasium post libellum de decretis Nicaenae synodi in collectione nondum impressa [cf. Mitthl. d. Gött. Ges. d. Wiss. 1904, 392], Socr. 1, 9, 17—25 et Gelas. 2, 37 p. 188 sq. Balfore [= g]. alia uersio latina inuenitur in Collectione Theodosii diaconi = Cod. Veron. LX.

---

4 accipimus *P* 5 diabolo licet *Schw cf.* τῶι διαβόλωι ἔξεστι *g* diabolicæ *P* 8 ἐνίκησε *g* superabit *P* 15 ὁμολογοῦντες *g* confidentes *P*

9 CONSTANTINVS AVGVSTVS CATHOLICAE ECCLESIAE NICOMEDENSIVM. Dominum deum scilicet et saluatorem Christum suptiliter omnes cognoscitis, dilecti fratres, patrem et filium esse, patrem dico sine principio sine fine generatorem sæculi ipsius, filium autem, hoc est uoluntatem patris, quæ nec per cogitationem aliquam recepta est nec ad perfectionem operum per aliquam exquisitam substantiam deprehensa est. qui enim hoc et intellegit et intellexerit, iste habebit ad omne genus pœnæ inlassabilem 10 patientiam. sed enim dei filius Christus, opifex omnium et ipsius inmortalitatis dator, genitus est quantum pertinet ad fidem cui credidimus, natus est, magis autem processit ipse qui et semper in patre est, ad condecorationem illorum quæ ab ipso facta sunt. 11 genitus est igitur indiuidua processione; uoluntas enim et in habitaculo suo simul fixa est et ista quæ diuerso indigent cultu, secundum uniuscuiusque qualitatem et agit et administrat. quid igitur? est aliquid inter deum patrem et filium? nihil scilicet; ipsa enim rerum plenitudo sensu accepit uoluntatis præceptum, non autem diuisam ex 12 patris substantia uoluntatem separauit. quod autem ista sequitur, quis est qui Christi mei domini sequax per reuerentiam magis uel stultitiam reformidat? igiturne patitur numen, cum uenerabilis corporis habitatio ad cognitionem suæ sanctitatis ruit, uel tactui succidit illud quod corpore superius est? nonne distat hoc ⟨quod e⟩ corporis humilitate ablatum est? non autem uiuimus, licet ad mortem animæ gloria corpus ad- 13 uocauerit? quid igitur hic inlæsa et sincera fides dignum dubitatione occupauit? an non uides quod uenerabilissimum corpus deus elegit, per quod fidei argumenta et propriæ uirtu|tis exempla manifestare futurus esset et iam confusam exitiali errore f. 2r humani generis perditionem expellere et nouam religionis dare doctrinam et castitatis exemplo indignos mentis actus expurgare, deinde autem mortis quidem tormentum 14 dissoluere, inmortalitatis autem præmia pronuntiare? sed uos, quos iam fratres communio caritatis merito ex me appellari facit, non ignoratis me uestrum conseruuum, non ignoratis uestræ munimen salutis, cuius curam diligenter suscepi et per quod inimicorum nostrorum non solum arma expugnauimus, sed etiam uiuos adhuc animam in- 15 clusimus ad manifestandam ueram fidem clementiæ. sed ego super istis donis propter renouationem maxime orbis terrarum gaudebam; etenim dignum erat uere miraculo in concordiam tot gentes adducere, quæ paulo ante ignorare deum dicebantur. 16 tamen quid haberent istæ gentes cognoscere, quæ nullam certaminis curam susceperunt? quid igitur intellegitis, dilecti fratres? nam uos ipsos accuso: Christiani sumus et mediocri 17 affectu dissentimus? hæcine est nostra fides, hæc sanctissimæ legis doctrina? sed quæ causa est, propter quam præsentis mali exitium suscitatum est? o flagitium, o odium supra modum omnis indignationis magnitudinem superans! quæ istius latrocinii atrocitas extitit, quæ filium dei abnegat ex indiuidua patris substantia pro- 18 cessisse? nonne ubique est deus, cum certe istum semper nobis adesse sentimus? nonne per eius uirtutem omnium decoratio constat, cum certe separatione dissipationis 19 carcant? num igitur uobis aliquid actum est? o dilecti fratres, considerate modo, deprecor, tormenta præsentis doloris: confessores uos esse istius promittebatis, quem 20 esse denegatis, in hoc uobis doctore persuadente in omnibus perdito. supplico, quis est qui ista docuit ita simplicem multitudinem? Eusebius scilicet, qui tyrannicæ

Primus edidit Baronius ad a. 329 c. 12 ex apographo cod. P [Barber. 498]. Graece extat apud Athanas. post libellum de decretis Nicaenæ synodi in collectione nondum impressa [Mitthl. d. Gött. Ges. d. Wiss. 1904, 394] et Gelas. 3 p. 217 Balf.; inde a p. 102, 42 etiam apud Theodoret. 1, 20 et Gelas. 1, 10

---

11 ὅπερ *g* qua *P* 15 uel = ἤ [quam] 16 numen *GLoeschcke ex* τὸ θεῖον *g* nomen *P* 17 quod e *suppl. Schw. ex* ὅπερ ἐκ *g* 17/18 humilitati *P*

crudelitatis conscius est. quod enim ubique tyranni factus est cliens, ex multis est peruidere. tam enim cædes episcoporum testantur, sed uere episcoporum, quam
21 sæuissima Christianorum persecutio manifeste clamat. nihil enim de factis in me
f. 2v iniuriis modo dicam, per quas, | cum maxime aduersarum partium festinauerunt concursiones, iste et oculos speculatores contra me submittebat et pæne etiam armata tyranno ministeria conferebat. nec me quidam esse arbitretur ad istorum probationem inparatum; argumentum enim subtile est, quod presbyteros et diaconos qui Eusebium
22 adsequebantur, manifeste a me comprensos esse constat. sed ista quidem prætermitto, quæ nunc non indignationis causa, sed ad illorum confusionem a me prolata sunt; illud autem solum timeo, illud cogito quod uos uideo ad criminis uocari communionem.
nam per Eusebii conuersationem et peruersionem conscientiam suscepistis a ueritate
23 separatam. sed est non tardum remedium, si episcopum fidelem et integrum uel nunc accipientes ad deum respiciatis, quod in præsenti in uobis est et iam pridem oportebat a uestro pendere iudicio, nisi prædictus Eusebius cum turbulenta multitudine eorum qui eum sequebantur, huc peruenisset et ordinis rectitudinem impudenter conturbasset.
24 sed quoniam de ipso Eusebio ad uestram caritatem pauca oportet dicere, meminit uestra patientia in Nicæna ciuitate factum esse concilium, cui et ipse ego decenter aderam seruitute conscientiæ meæ ninil alterum uolens quam concordiam omnibus operari et ante omnia conuincere et hanc causam depellere, quæ initium quidem ceperat per Arrii Alexandrini insolentiam, conroborata est autem statim per Eusebii flagitiosam
25 et perniciosam festinationem. sed iste ipse Eusebius, amicissimi et carissimi, cum quanta putatis concursione, quando ab ipsa conscientia uincebatur, cum quanta autem confusione undique conuictum falsiloquium defendebat, submittens quidem mihi diuersos pro ipso supplicantes, postulans autem ex me aliquid auxilii, quatenus uel in tanto
26 conuictus delicto ⟨non⟩ eiciatur honore quem habebat? testis mihi est in hoc deus ipse, qui mihi et uobis benignus permaneat, quoniam et me ille peruertit et indecenter subripuit, quod et uos cognoscetis. omnia enim tunc acta sunt sicut ipse desiderabat, omne quodlibet malum in sua mente abscondens; | sed pridem, ut cetera eius
f. 3r prauitatis prætermittam, quid maxime cum Theognio, quem dementiæ consortem
27 habet, peregerit, audite, supplico. Alexandrinos quosdam qui a nostra fide recesserunt, huc iussi transmitti, quia per istorum ministerium ignis discordiæ surgebat. sed isti boni et benigni episcopi, quos semel concilii ueritas ad pænitentiam seruauit, non solum illos susceperunt et apud se seruauerunt, sed etiam consortes morum fuerunt eorum
28 prauitatis. propter quod circa istos ingratos hoc agere censui: raptos enim eos iussi quam longissime exterminari. nunc uestrum est ad deum fide illa respicere, quam semper et fuisse constat et esse decet, et sic peragere, ut episcopos castos et orthodoxos et clementes habentes gaudeamus. si quis autem uel ad pestiferorum memoriam illorum uel ad laudem inconsulte exardere audeat, confestim a sua audacia per operationem serui dei, hoc est mei, compescetur. deus uos conseruet, fratres dilectissimi.

29 Hæc exemplaria duarum epistolarum domnus imperator Iustinianus beatissimo papæ Vigilio translatas de Græco in Latino direxit die quinto kalendarum Iuniarum
28. Mai 547 sexies post consulatum Basilii ū. c̄.

---

3 manifesta *P* 5 armatas *P* 8 comprensos *Schw* ex συνειλημμένους *g* compressos *P*
9 confusione *P* προενήνεκται *g* probata *P* 11 τῆς ἀληθείας *g* uarietate *P* 14 pondere *P*
21 eusebii *P* 25 non *suppl. Schw ex g* 27 ἐπιγνῶσεσθε *g* cognoscitis *P* 32 seruabit *P*
35 quam *Schw* qua *P* 39 ἐμοῦ *g* me *P* 42 basili uiro clarissimo *P*

L IIII 826 = 30
M VII 464

Ad locum ex relatione sanctæ synodi Chalcedonensis data ad principem Marcianum.

Sic magnus ille Basilius, minister gratiæ, subsistentiarum per epistolam euidentiam iure declarauit et sancti spiritus doctrinam diligentius tradidit consacerdotum suorum eliciens etiam subscriptione consensum. sic quoque Damasus, Romanæ urbis decus, litteris ad Paulinum datis dispensationis sacramenta patefecit, ammonens ut his quæ bene decreta sunt, si qui communionis suæ participes uelint esse, consentiant.

2—6 *nondum constat utrum ex Versione antiquo an Rustici desumpta sint*

5 dispensationibus *P*

EPISTOLAE PELAGII IVNIORIS PAPAE AD EPISCOPOS HISTRIAE

1 Dilectissimis fratribus Heliæ aliisque episcopis uel uniuersis filiis ecclesiæ Histriæ partibus constitutis Pelagius episcopus sanctæ ecclesiæ catholicæ urbis Romæ. Quod
f. 3ᵛ ad di|lectionem uestram, fratres filiique karissimi, nostra tardius scripta dirigimus, non maliuolæ uoluntatis aut dissimulationis uel neglegentiæ fuisse credatis, sed, sicut nostis,
2 temporalis qualitas et hostilis necessitas hactenus impediuit. nam sicut ait dominus per prophetam, n u m q u i d o b l i u i s c i t u r m u l i e r f i l i u m u t e r i s u i ? Ies. 49, 15 non ergo credatis nos uiscerum nostrorum diuisionem non cum graui fletu ac gemitu doluisse, sed utinam, karissimi, inluminet dominus oculos cordis uestri, ut nostri cordis
3 gemitum pro uobis uidere possit. q u i s enim, sicut ait beatus apostolus, i n f i r - 2 Cor. 11, 29 m a t u r, e t e g o n o n i n f i r m o r ? q u i s s c a n d a l i z a t u r, e t e g o n o n u r o r ? et alibi quia s i p a t i t u r u n u m m e m b r u m, c o m p a t i u n t u r 1 Cor. 12, 26
4 o m n i a m e m b r a. postea ergo quam deus omnipotens pro felicitate Christianissimorum principum per labores atque sollicitudinem filii nostri excellentissimi domni Zmaragdi exarchi et chartularii sacri palatii pacem nobis interim uel quietem
donare dignatus est, cum omni sollicitudine festinamus præsentia ad uos scripta dirigere, hortantes et obsecrantes ne in diuisione ecclesiæ ulterius quisquam studeat permanere.
5 nos enim secundum euangelicam uocem studemus fraternitati ac dilectioni uestræ, in quantum fragilitas nostra sufficit, quæ nobis iussa sunt, cum sinceritate cordis humiliter exhibere; nostis enim in euangelio dominum proclamantem S i m o n, S i m o n, Luc. 22, 31. 32 e c c e s a t a n a s e x p e t i u i t u o s, u t c r i b r a r e t s i c u t t r i t i c u m; e g o a u t e m r o g a u i p r o t e p a t r e m, u t n o n d e f i c i a t f i d e s t u a,
6 et t u c o n u e r s u s c o n f i r m a f r a t r e s t u o s. considerate, karissimi, quia ueritas mentiri non potuit nec fides Petri in æternum quassari poterit uel mutari. nam cum omnes discipulos diabolus ad cribrandum poposcerit, pro solo Petro se dominus rogasse testatur et ab eo ceteros uoluit confirmari; cui etiam pro maiori dilectione quam præ ceteris domino exhibebat, pascendarum ouium sollicitudo commissa est; cui et Ioh. 21, 16. 17 claues regni cælorum tradidit et super quem suam ecclesiam ædificaturum esse promisit Mt. 16, 19. 18
7 nec portas inferni aduersus eam præualere testatus est. sed quia inimicus humani
f. 4ʳ generis usque in finem sæculi non quiescit in domini ecclesiam bono semini super|seminare zizania, ideoque, ne forte quisquam maligno studio aliqua de fidei nostræ integritate diaboli instigatione fingere præsumpserit ⟨et⟩ augmentari et ex hoc uestri fortasse

Tres epistulas Pelagii II ad episcopos Histriae primus ex apographo codicis P [Barber. 498] edidit Baronius ad a. 586 c. 29 sq., quem repetierunt Collectores conciliorum, deinde ex ipso codice L. M. Hartmann in Monum. Germ. Epist. t. II p. 442 sq. JK 1054—1056.

17 diuisionem *P* 20 pro *ex* prę *corr. P* 27 pro *P* 30 seminis *P* 31 zizaniam *P* 32 et *om. P* augmentari *P* ac commentari *Mommsen, sed cf. Vigilii epistulam 52*

uideantur animi perturbari, necessarium iudicauimus per præsentem epistolam nostram et ad uiscera uos matris ecclesiæ ut reuerti debeatis, cum lacrimis exhortari et de nostræ fidei integritate uobis satisfactionem nostram mittere, quatenus nulla possit in uestris cordibus de nobis remanere suspicio, ut in diuini tremendique iudicii die de taciturnitate mea reus inueniri non possim.

8 Nos enim illam fidem prædicamus, tenemus et cum omni puritate conscientiæ usque ad sanguinis effusionem defendimus, quæ ab apostolis tradita et per successores eorum inuiolabiliter custodita reuerenda Nicæna synodus trecentorum decem et octo 9 patrum suscepit atque redegit in symbolum, sed et Constantinopolitanam centum quinquaginta patrum sub piæ memoriæ Theodosio seniore principe factam; etiam Ephe- 10 10 senam primam, cuius præsides fuerunt beatæ recordationis prodecessor noster Cælestinus 11 Romanæ urbis antistes et Kyrillus ecclesiæ Alexandrinæ episcopus; sed et Chalcedonensis sexcentorum triginta patrum, quæ sub piæ memoriæ Marciano imperatore conuenit cuique sanctæ recordationis prodecessor noster papa Leo per legatos suos uicariosque præsedit, et ut diuersarum hæresum damnanda exigebat aduersitas, eandem fidem uno 15 12 eodemque sensu declamantes latius ediderunt. sed et epistolam prædicti beatæ recordationis Leonis ad Flauianum Constantinopolitanum episcopum datam, quæ et tomus appellatur, per omnia ueneramur tenemus defendimus atque secundum eius tenorem 13 adiuuante domino prædicamus. et sicut sæpe dictus prodecessor noster beatæ memoriæ papa Leo synodum Chalcedonensem suscepit atque firmauit, ita et nos per omnia, operante 20 diuina gratia, ueneramur custodimus atque defendimus. si quis autem contra hanc fidem aut sapit aut credit aut docere præsumit, secundum eorundem patrum sententiam 14 damnatum atque anathematizatum se esse cognoscat. non ergo patiamini falsis suspicionibus aut rumoribus | denuo agitari et in diuisione ecclesiæ malorum hominum f. 4ᵘ 15 persuasionibus, quod auertat dominus, remanere. quid enim uos a sanctæ ecclesiæ 25 unitate diuiditis, quando nihil noui, nihil, quod absit, contrarium in dei ecclesia prædicari cognoscitis uel teneri, sed unam eamdemque fidem, quæ ab apostolis tradita et a sanctis patribus in prædictis quattuor synodis explanata atque confirmata dinoscitur, 16 sincerissime teneri atque defendi modis omnibus conprobatur? ubi ergo de fidei firmitate nulla uobis poterit quæstio uel suspicio generari, in unitate fidei atque in sinu 30 sanctæ matris catholicæ et apostolicæ ecclesiæ permanentes, si quid forte causæ est, unde uestri scandalizari animi uideantur, manentes in unitatis caritate, eligite de fratribus ac filiis nostris, quos ad nos ad inquirenda de quibus mouemini, transmittere debeatis:
1. Pet. 3, 15 et parati sumus secundum præceptionem apostolicam et cum caritate eos suscipere et cum humilitate deo placita satisfactionis reddere rationem et sine aliquo impedimento 35 17 cum omni dilectione, quando reuerti uoluerint, uoluntate sincerissima relaxare. audia-
Coloss. 2, 6 mus autem doctorem gentium clamantem: sicut accepistis Christum Iesum dominum, in ipso ambulate, radicati et superædificati in ipso, et confirmati in fide, sicut didicistis, abundantes in gratiarum actionem. uidete ne quis uos decipiat 40 18 per philosophiam et inanem fallaciam. nec ad contentiones aut superfluas quæstiones uestra ulterius studia conuertatis; uocem eiusdem apostoli cum
2 Tim. 2, 23. humilitate cordis adtendite; sic enim scribens ad Timotheum ait: stultas autem
24 et sine disciplina quæstiones deuita, sciens quia generant lites; seruum autem domini non oportet litigare, et iterum ad 45

7—8 *postulatur* quam — traditam — et custoditam, *sed cf.* 109, 45 14 prędecessor o *ex* ę *corr P* 20 chalcedonense *P* 26/27 prædicare *P* 29 conprobatis *P* 30 sinum *P* 38 ipsum *P* 39 confirmate *P* 42/43 apostolicam humilitate *P* 44/45 sciens — lites *superscr P*

Corinthios: si quis autem uidetur inter uos contentiosus esse, nos talem consuetudinem non habemus neque ecclesia dei, 1 Cor. 11, 16
19 et iterum post alia: non est deus dissensionis, sed pacis. con- 1 Cor. 14, 33
siderate ergo quia quicumque in pace et unitate ecclesiæ non fuerit, deum habere non poterit. item ad Galatas scribens ait: qui ex fide sunt, hi sunt filii 5 Gal. 3, 7—9
Abrahæ. prouidens autem scriptura quia ex fide iustificat gentes deus, prænuntiauit Abrahæ quia benedicentur in
f. 5r te omnes gentes. | igitur qui ex fide sunt, benedicentur
20 cum fideli Abraham. quam ergo excusationem apud deum post præsentem satisfactionem nostram ulterius habere potestis, quando nulla uobis de fidei nostræ 10
sinceritate et puritate contraria suspicio remanebit? audite protestantem et commonentem eundem apostolum: nolite seduci, corrumpunt mores 1 Cor. 15, 33
bonos colloquia mala. non ergo circumueniamur a satana; non enim
21 ignoramus cogitationes eius. cum dilectione ergo fraterna et humilitate deo placita, si cuius forte animi scandalizari uidentur in aliquo, manens in unitatis caritate perquirat 15
22 atque cognoscat. nam sicut beatus Iacobus apostolus ait: ubi zelus et con- Iac. 3, 16
tentio, ibi et inconstantia et omne opus prauum, et iterum doctor gentium: quis uos impediuit caritati non obœdire? per- Gal. 5, 7—9
suasio non est ex eo qui uocauit uos. modicum fermentum
totam massam corrumpit, et alibi: ego confido in domino quod 20 Gal. 5, 10
nihil aliud sapiatis; qui autem conturbat uos, portabit iudicium quicumque est ille, et in subsequenti ait: utinam abs- Gal. 5, 12
cidantur qui uos conturbant, et rursus ammonens dicit: quod si Gal. 5, 15
inuicem mordetis, et comeditis, uidete ne ab inuicem consumamini, et iterum: si spiritu uiuimus, spiritu et ambulemus; 25 Gal. 5, 25. 26. 6, 2
non efficiamur inanis gloriæ cupidi, inuicem prouocantes, inuicem inuidentes. alter alterius onera portemus, et sic
23 adimplebimus legem Christi. et alibi idem apostolus ait: flecto Ephes. 3, 14—18
genua mea ad deum patrem domini nostri Iesu Christi, ex quo omnis paternitas in cælis et in terra nominatur, ut 30
det uobis secundum diuitias gloriæ suæ uirtutem, corroborari per spiritum eius in interiorem hominem, habitare Christum per fidem in cordibus uestris; in caritate radicati et fundati, ut possitis comprehendere cum omnibus
24 sanctis, et post alia: obsecro itaque uos ego uinctus in domino, 35 Ephes. 4, 1—6
ut digne ambuletis uocatione qua uocati estis, cum omni humilitate et mansuetudine, cum patientia subportantes inuicem in caritate, solliciti seruare unitatem spiritus in uinculo pacis. unum corpus et unus spiritus, sicut uocati estis in una spe uocationis uestræ. unus dominus, una 40
f. 5v fides, unum baptisma, unus deus | et pater omnium, qui
25 super omnes et per omnia et in omnibus nobis. et dum tales exhortationes et ammonitiones apostolicas habeamus, quis nos separabit a Rom. 8, 35
caritate, quæ est in Christo Iesu domino nostro? si enim cum humilitate et fletu diligenter intendimus, consideramus et intellegimus quod ille sit insidiator noster 45
de quo dictum est quia aduersarius uester diabolus sicut leo 1 Pet. 5, 8

---

10 de *superscr P* 15 scandalizare *P* 24/25 consummamini *P*

1 Pet. 5, 9 rugiens circuit quærens quem deuoret, cui secundum eiusdem apostoli exhortationem cum omni nos concordia et unitate in fortitudine fidei resistere
26 atque obuiare necesse est. exemplo enim omnes didicimus, karissimi fratres ac filii, quanta mala quantaque flagella diuisionem ecclesiæ fuerint subsecuta; unde in ipsius misericordia, licet indigni, confidimus quia si ecclesiam suam adunari atque pacificari concesserit, omnia a nobis quæ pro delictis nostris suscepimus flagella celerius remouentur et unitas ac firmitas pacis ecclesiæ pacem nobis et temporalem optinet et æternam.
27 tantummodo rogamus et obsecramus et per diuinum uos tremendumque dei iudicium obtestamur, ubi sibi nullus hominum poterit argumentis uel excusationibus subuenire, ne ulterius per uos dei diuidatur ecclesia, sed hereditatem domini communi teneamus et
28 possideamus studio. quæ autem sit eius hereditas, ipsius uerba quæ ad discipulos
Ioh. 14, 27 dicta sunt, audiamus: pacem meam do uobis, pacem meam relinquo
Ioh. 13, 35 uobis, et iterum: in hoc cognoscent omnes quia mei estis discipuli, si dilectionem habueritis ad inuicem. id ipsum
1 Cor. 1, 10 autem, sicut ait uas electionis, dicamus omnes, et non sint in nobis schismata, simus autem perfecti in eodem sensu et in eadem
Ioh. 10, 16 scientia, ut in sinu matris ecclesiæ congregati efficiamur unus grex, ut unius Christi pastoris custodia ab omnibus externi internique hostis insidiis eius protectione atque defensione seruemur inlæsi.
29 Hæc autem ad uos direximus per fratrem et coepiscopum nostrum Redemptum et Quoduultdeum abbam monasterii maioris basilicæ beati Petri apostoli; quos uestra dilectio et complacita deo caritate suscipiat et ad nos cum unitatis uestræ gaudio sine mora reuerti dimittat, quatenus cognoscentes dilectionem atque obœdientiam caritatis
Luc. 2, 14 uestræ, cum sanctis angelis communiter atque ueraciter dicere mereamur: gloria in altissimis deo et in terra pax hominibus bonæ uoluntatis.

ITEM PELAGII PAPAE AD EOSDEM EPISCOPOS

1 |Dilectissimis fratribus Heliæ uel aliis episcopis Histriæ Pelagius episcopus. Dilec- f. 6r
tionis uestræ per eos quos direxistis, scripta suscepimus relectisque his graui sumus mærore et dolore perculsi, cur neque his quæ nos uobis scripsimus, respondistis, neque ut fraternam decuerat caritatem, fidei nostræ satisfactione suscepta ad unitatem ecclesiæ reuertendi obœdientiam commodastis, postremo nec taliter eos qui uenerunt, dirigere pertulistis, ut apertissimam lucidissimamque satisfactionem se paterentur accipere, sed scripto nobis quasi capitularem uel interdictum potius ostenderunt, nihil iniunctum sibi a uobis aliud asserentes nisi ut uestræ tantummodo essent portitores epistolæ.
2 in qua tamen nullam rationis satisfactionem quæsisse uos legitur, sed uelut iudicatum quid a nobis fieret, expressisse; quod quam prauum sit, quam iniustum patrumque regulis inimicum, si uolueritis ad cognitionem ueritatis accedere, splendidissime cum
3 diuino auxilio potestis addiscere. unde nos cum propheta lacrimabiliter conuenit
Psal. 38, 3 exclamare: obmutui et humiliatus sum et silui a bonis et dolor cordis mei renouatus est. renouatus est dolor cordis nostri, quando diuturnæ diuisionis scandalum minime tanto fidei fulgore superatur, maxime quia prauorum hominum persuasione decepti, scripta nobis diuersis infecta contagiis direxistis, eo quod in epistolis patrum quædam testimonia non incongrua solum, sed nec ad causam pertinentia temptastis inserere, ita ut nec ordinem testimoniorum qui in ipsis epistolis

5 pacificare *P* 21 abba *P* quod *P* 23 demittat *P* 24 atque ueraciter *susperscr P*
29 mgmore *P* 35 uos *susperscr P* 36 expressisset *P* 37 explendidissime *P*

patrum legitur, seruaretis quippe ut quod scriptum nomine alterius fuerat, alterius nominis titulo poneretis; in quo euidenter dictum uobis apostolicum constat aptari
nescientes neque de quibus dicunt neque de quibus ad- 1 Tim. 1, 7
4 firmant. quod quidem non uestræ malitiæ uel calliditati credimus adscribendum, sed ueneno hostis malignissimi perspicimus exquisitum, qui zizania seminare per uasa 5
5 iræ usque in finem sæculi in dei ecclesia non quiescit. ex quo intellegimus fraternitatem uestram epistolas de quibus posuistis testimonia, non legisse; neque enim si uobis earum scriptura constaret, illa quæ apertissime pro fidei tantummodo causa sunt posita,
6 aliis congruere fingeretis. propter quod ab errore diuisionis, in quem falsis opinionibus
f. 6u incidistis, | hortor et opto uos celerius reuocari et non, sicut scriptum est, iugum cum 10 2 Cor. 6, 14
infidelibus ducere, sed illi iterum iugo mansueta colla submittere, de quo ipse dominus
dicit: iugum enim meum suaue est et onus meum leue est; quod Matth. 11, 30
nullo modo poterit quis uel ferre uel discere, nisi eidem iugo caritatis uinculis fuerit subiugatus ⟨et⟩ ipsi oneri per dilectionem, quippe ut spiritali sarcinæ, mentis humeros
7 uiresque subdiderit. sicut namque animositas abscisionis intellectum facit per super- 15
biam caligare, ita recuperatæ caritatis humilitas mentes in unitate fidei perdurantes
8 ad cognitionem ueritatis inluminat. propter quod præsentium portitoribus, quos fraternitas uestra direxit, et ex codicibus et ex antiquis polypticis scrinii sanctæ sedis apostolicæ relecta sunt aliqua, quibus euidenter ostenditur nihil eorum quæ in uestra posuistis epistola, causæ trium capitulorum conuenire ullatenus aut uerisimiliter coap- 20
9 tari. ideoque necesse est uos omnes epistolas synodales sollicite uigilanterque percurrere, ut euidentius agnoscatis quia sancti patres nihil aliud de Chalcedonensi synodo
10 in suis epistolis firmauerunt nisi ut inuiolabilis fidei definitio seruaretur. nam ad eandem synodum confirmandam beatæ recordationis prodecessor noster papa Leo
11 scribens inter alia sic ait: »ne ergo per malignos interpretes dubitabile uideatur utrum 25 Leo ep. 114
quæ in synodo Chalcedonensi per unianimitatem uestram de fide statuta sunt, approbem, p. 1195
hæc ad omnes fratres et coepiscopos nostros qui prædicto concilio interfuerunt, scripta direxi, quæ gloriosissimus et clementissimus princeps, sicut poposci, in notitiam uestram mittere pro catholicæ fidei amore dignabitur, ut et fraterna uniuersitas et omnium fidelium corda cognoscant me non solum per fratres qui uicem meam executi sunt, sed 30
etiam per adprobationem gestorum synodalium propriam uobiscum unisse sententiam, in sola uidelicet fidei causa, quod sæpe dicendum ⟨est⟩, propter quam generale concilium et ex præcepto Christianissimorum principum et ex consensu apostolicæ sedis placuit
12 congregari.« sed ne forte animis uestris aliqua adhuc uideatur quæstio aut dubietas
f. 7r remanere, apertius quæ ad Maximum Antiochenæ ecclesiæ antistitem scripserit, | pariter 35
uobis curauimus indicare. post plurima itaque sic ait: »si quid sane ab his fratribus Leo ep. 119
quos ad sanctam synodum uice mea misi, præter id quod ad causam fidei pertinebat, p. 1217
gestum esse perhibetur, nullius erit penitus firmitatis, quia ad hoc tantum ab apostolica sunt sede directi, ut excisis hæresibus catholicæ essent fidei defensores. quicquid enim præter speciales causas synodalium conciliorum ad examen episcopale defertur, potest 40
13 ⟨aliquam⟩ diiudicandi habere rationem.« ecce, sicut superius dictum est, cognoscitis, fratres karissimi, nihil aliud sæpe fatum prodecessorem nostrum quam ea quæ de fidei firmitate definita sunt, confirmasse; quod pæne in omnibus epistolis eius, si uolueritis,
14 plenius potestis cognoscere. nam priuatæ causæ quæ illic post definitionem fidei actæ
15 sunt, non solum minime confirmauit, sed et retractari atque diiudicari concessit. in 45

1 nomini *P* 14 et *add. Schw* mentis *Schw* mentes *P* 24 eandem — confirmandam a *ex* u *corr P* 22. 26 chalcedonense *P* 31 unisse *Leo* munisse *P* inisse *P infra in ep. 3, 30* 32 causa fidei *L.o* est *infra p. 115, 16 Leo om. P* 37 uicem meam *P* aliquam *infra p. 128, 12 Leo om. P*

enkycliis uero, quod est episcopalium collectio litterarum, ex quibus aliqua in scriptis uestris testimonia incongrue similiter posuistis, unde mota sit causa uel quid piæ recordationis Leo imperator per uniuersas prouincias sacerdotibus scripserit consulendo aut qualiter ab ipsis responsa susceperit, nobis quoque tacentibus, eorum lectione ualebitis plenius informari, ut nulla de cetero in uestris cordibus malignæ excogitatio prauitatis
16 locum subreptionis inueniat. nos enim propter prolixitatem huius epistolæ ordinem causæ ipsius declinauimus indicare. nam si cum studio caritatis quæ a nobis scribuntur, cum timore domini sollicite uigilanterque relegetis, facile sentietis quantum sit periculum pro superfluis quæstionibus et hæreticorum defensione capitulorum tam
17 diu ab uniuersali ecclesia segregari. nolite ergo amore iactantiæ, quæ superbiæ semper est proxima, in obstinationis uitio permanere, quando in die iudicii nullus uestrum excusare se ualeat et neque Theodorus Mombsuestinæ neque Ibæ epistola, quæ ab
18 aduersariis est prolata, ante tribunal tanti iudicis uobis ualeat subuenire. doctori
1 Cor. 12, 31 itaque gentium pareamus, qui in prima ad Corinthios epistola dicit: æmulamini charismata meliora et adhuc excellentiorem uobis uiam demonstro. quæ ergo maiora sint et a se demonstranda promittit, ex ipsius
1 Cor. 13, 1—3 uoce | audiamus intentius: si linguis hominum loquar et angelorum, caritatem autem non habeam, factus sum sicut æs sonans aut kymbalum tinniens, et si habuero prophetiam et nouerim omnia mysteria et si habuero omnem fidem, ita ut montes transferam, et si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas et si tradidero corpus meum ut ardeat, caritatem ⟨autem⟩ non habuero, nihil mihi prodest, et iterum:
1 Cor. 13, 13 fides, spes, caritas, tria hæc, maior autem his caritas.
19 quam igitur ante deum poteritis habere fiduciam, quando nullum scandalum generari uobis de fidei nostræ integritate cernentes, tantis temporibus per superfluas quæstiones
20 ab ecclesia dei, quæ una est, et a fraterna diuidi uos caritate duratis. ubi namque
Mt. 16, 18 sit ecclesia constituta, licet ipsius domini uoce in sancto euangelio sit apertum, quid tamen beatus Augustinus eiusdem dominicæ memor sententia definierit, audiamus. in his namque ait esse dei ecclesiam constitutam, qui sedibus apostolicis per successiones præsulum præsidere noscuntur, et quicumque ab earundem sedium se communione uel auctoritate suspenderit, esse in schismate demonstratur. et post alia: »positus foris, etiam pro Christi nomine mortuus, eris. inter membra Christi patere pro Christo;
21 hærens corpori, pugna pro capite.« sed et beatus Cyprianus egregius martyr in libro
Cypr. de unit. 4 quem de unitatis nomine titulauit, inter alia sic dicit: »exordium ab unitate proficiscitur et primatus Petro datur, ut una Christi ecclesia et cathedra monstretur, et pastores sunt omnes, sed grex unus ostenditur, qui ab apostolis unianimi consensione pascatur.«
22 et post pauca: »hanc ecclesiæ unitatem qui non tenet, tenere se fidem credit? qui cathedram Petri, super quam ecclesia fundata est, deserit et resistit, in ecclesia se esse con-
de unit. 11 23 fidit?« item post alia: »ad pacis præmium peruenire non possunt, quia pacem domini
unit. 13. 14 24 discordiæ furore ruperunt.« item ex eodem libro sic ait: »ad sacrificium cum dissensione
Matth. 5, 23. uenientem reuocat ab altari et iubet prius concordare cum fratre, tunc cum pace
24

29 *locus nondum inuentus*

8 relegitis *P* 12 monbsuestinæ *P* 23 autem *om. P* 24 tria hæc *superscr P* 36/37 *pro* et primatus — pascatur *antiquissimi Cypriani codices nihil habent nisi* ut ecclesia Christi una monstretur, *cf. Chapman, Rev. Bénédict. 19, 246 sq.* 36 mostretur *P* 38/39 cathedram — deserit] *antiquissimi Cypriani codices habent* ecclesiæ renititur 40 uenire *Cypr.* quia *P* qui *et* quia *Cypriani codd.* 42 ueniente *P*

redeuntem domino munus offerre, quia nec ad Cain munera respexit deus; neque enim habere pacatum dominum poterat qui cum fratre pacem per zeli discordiam non habebat. Gen. 4, 5
f. 8r quam sibi igitur pacem promittunt inimici fratrum? quæ sacrificia cele|brare se credunt æmuli sacerdotum? secum esse Christum, cum collecti fuerint, opinantur hi Mt. 18, 20
qui extra ecclesiam colliguntur? tales etiam si occisi in confessione nominis Christi fuerint, macula ista nec sanguine abluitur: inexpiabilis et grauis culpa discordiæ, quæ nec passione purgatur. esse martyr non potest qui in ecclesia sancta non est: ad regnum peruenire non poterit qui eam quæ regnatura est, derelinquit.« et post alia:
25 »cum deo manere non possunt qui esse in ecclesia dei unianimiter noluerunt; ardeant de unit 14
licet flammis et ignibus traditi uel obiecti bestiis animam suam ponant, non erit illa fidei corona, sed pœna perfidiæ, nec exitus gloriosus, sed desperationis interitus. occidi
26 talis potest, coronari non potest.« item eiusdem: »an ⟨esse⟩ sibi cum Christo uidetur de unit. 17
qui aduersus sacerdotes Christi facit? qui se a cleri eius et plebis societate secernit? arma ille contra ecclesiam portat, contra dei dispositionem repugnat. hostis altaris, aduersus sacrificium Christi rebellis, pro fide perfidus, pro religione sacrilegus, inob-
sequens seruus, filius impius, frater inimicus, contemptis episcopis et dei sacerdotibus
27 derelictis constituere audet aliud altare.« item cuius supra: »peius schismatis crimen de unit. 19
est quam quod hi qui sacrificauerunt; qui tamen in paenitentia criminis constituti deum plenissimis satisfactionibus deprecantur. illic ecclesia quæritur et rogatur, hic ecclesiæ repugnatur. illic qui lapsus est, sibi tantum nocuit, hic qui schisma facere
conatur, multos secum trahendo decipit. illic animæ unius est damnum, hic periculum plurimorum. certe peccasse se ille intellegit et lamentatur et plangit, hic tumens in peccato suo et ipsis sibi delictis placens, a matre filios segregat, oues a pastore sollicitat, dei sacramenta disturbat, et cum lapsus semel peccauerit, hic cotidie peccat. postremo lapsus martyrium postmodum consecutus potest regni promissa percipere, hic si extra
28 ecclesiam fuerit occisus, ad ecclesiæ non potest præmia peruenire.« item cuius supra: »quod si in scripturis sanctis frequenter et ubique disciplina præcipitur et fundamentum de hab. uirg. 2
religionis ac fidei ⟨de⟩ obseruatione ac timore proficiscitur, quid cupidius appetere,
f. 8v | quid magis uelle ac tenere nos conuenit quam ut radicibus fortius fixis et domiciliis nostris super petram robusta mole solidatis, inconcussi ad procellas ac turbines sæculi
29 stemus, ut ad dei munera per diuina præcepta uenire possimus?« et ideo hortamur et obsecramus dilectionem uestram, ut tam terribilia patrum testimonia cognoscentes nullo modo patiamini ulterius in diuisione ecclesiæ persistere, sed in uiscera sanctæ matris catholicæ atque apostolicæ regredi tota mentis intentione celerate, ut radicati in caritate unitatis atque fundati dicere mereamur: e c c e q u a m b o n u m e t q u a m Ps. 132, 1
i o c u n d u m h a b i t a r e f r a t r e s i n u n u m, ueraciter exclamantes: r e p l e -
t u m e s t g a u d i o o s n o s t r u m e t l i n g u a n o s t r a e x u l t a t i o n e. Ps. 125, 2

---

1 redeunte *P* deo *Cypriani codd. antiquissimi* 2 deum *et* dominum *Cypriani codd. antiq.* 5 Christi ecclesiam *Cypr.* $\overline{\text{xpi}}$ *P om. Cyprianus* 6 quæ *P om. Cyprianus* 7 $\overline{\text{sca}}$ *P om. Cyprianus* 8 derelinquit *P* dereliquit derelinquit reliquit *Cypriani codd.* 9 unanimes *Cyprianus* 10 obiectis *P* animas suas *Cyprianus* 11 exigitur *P* religiosæ uirtutis exitus *Cyprianus* disperationis *P* 12 esse *om. P suppl. ex Cypriano* 17 schismatis *P* hoc *Cyprianus* 18 hi qui sacrificauerunt *P* admisisse lapsi uidentur *Cyprianus*; *primitiua eius lectionis quam Pelagius inuenit, forma erat* quam quod hi qui sacrificauerunt, admisisse uidentur 19 plenis *Cyprianus* 19 sq. hic *et* illic *in plurimis Cypriani codd. commutantur, cf. Chapman l. c. p. 359. 20 p. 46* 20 *post* repugnatur *add. apud Cyprianum* hic (illic) potest necessitas fuisse, illic (hic) uoluntas tenetur in scelere hæresin uel schisma *Cyprianus* 21 conatus est — decepit *Cyprianus* 22 et intellegit *Cyprianus* 23 in ipsis *Cyprianus* 27 fundamentum omne *Cyprianus* 28 de *Cyprianus om. P* appeteret *P* 31 ad *et* ut ad *Cypriani codd.* ueniamus *Cyprianus* 32 terribilium *P*

30 Quibus breuiore quidem stilo, abundanti tamen caritate responsis, et de fraternitatis uestræ mentibus et de diuinæ misericordiæ uirtute confidimus sanctæ uos citius reformari indubitanter ecclesiæ. si tamen pro nostris adhuc delictis aliquid inimicus animarum uobis obstinationis, quod absit, aut dubietatis intulerit, secundum quod interlocutio nostra gestorum apud nos habitorum suprema complectitur, et sicut excellentissimo domno filio nostro Zmaragdo exarcho Italiæ supplicare curauimus, instructas huc ad nos personas quibus facilius reddenda recipiendæ⟨satisfactionis⟩ sit ratio, destinate, ut nulla deinceps consensus uestri dubietas supersit aut tarditas, si eis satisfactio plena reddatur. uel si hoc pro longinquitate locorum uel temporum qualitate pauescitis, illic Rauennæ fiat congregratio sacerdotum, quo nos etiam qui loco nostro intersint, diuinitate propitia dirigamus, a quibus satisfactionis rationem plenissimam capiatis, ne amplius animæ simplices diuisæ a sancta ecclesia pro superfluis quæstionibus tam longa obstinatione remaneant nec per uos, quos dominici gregis decet esse pastores, oues a sæptis ecclesiasticis euagantes rapacis lupi dentibus consumantur.

ITEM AD EOSDEM EPISCOPOS EPISTOLA TERTIA

1 Dilectissimis fratribus Heliæ uel uniuersis episcopis Histriæ partibus constitutis Pelagius episcopus. Virtutum mater caritas, quæ redemptoris sui lucris seruiens
1 Cor. 13, 5 numquam ea | quæ sua sunt, quærit, desiderio anhelanti me impulit dudum fraternitati f. 9r
uestræ plena dulcedinis scripta transmittere, quæ disiuncta diu possint suo corpori Christi membra sociare. in quibus plus precibus quam monitis loquens, affectu quo ualui, exhortari curaui, ut quos aptos discutiendæ rationi præuiderit, huc dilectio uestra dirigeret, quatenus in trium capitulorum negotio uel quæquæ aperta sunt, cognoscerent, uel quæquæ forsan obscura uiderentur, hæc eis collatio pacificæ intentionis aperiret.
2 tandem dilectionis uestræ scripta suscepi, quæ non rationis causas quærerent, sed deliberati apud uos iudicii sententia imperarent. hoc autem quod uos audere de uestra sapientia uideo, fateor, dolens miror. et quidem per epistolas exempla, ut puto, humilitatis ostendi, amoris specimen præbui; sed dum nihil apud uos repperi ammoni-
Ierem. 51 [28], 9 3 tionis meæ uerba proficere, flens gemensque cum propheta cogor exclamare: curauimus Babylonem, et non est sanata. ignem quantum ualui, caritatis accendi et tantæ scissionis exurere rubiginem uolui; sed impletam prophetæ sen-
Ierem. 6, 29 tentiam peccatis exigentibus inueni, qui ait: frustra conflauit conflator, scoriæ eius non sunt consumptæ. nulla in rescriptis flamma caritatis aspicitur, nullam uel post exemplum dulcedinem redolent in cunctis suis sermonibus,
4 nihil quod ad pacem perueniat, sonat. pensate, quæso, hoc, quod dicere nisi singultu interrumpente non ualeo, longo diuisionis usu quanto mentis frigore fraternitas uestra torpuerit, quæ nec confricta recalescit. quid igitur inter hæc faciam nisi ut pro uobis
1 Petr. 5, 8 5 ad lacrimas uertar? quia enim leo rugiens circuit quærens quem deuoret, scio, et uos stantes extra caulas ouium uideo. aptos fructibus palmites attendo, sed abscisos a radice uites aspicio, et sudantes uos operarios cerno, sed tamen
6 laborare extra uineam non ignoro. ecce urguente fine, cuncta uastantur, ad solitudinem terra redigitur, atque, ut ita dixerim, procella diluuii mundum subruit et uestra frater-
Ierem. 9, 1 7 nitas arcam fugit. cum Hieremia dicam: quis dabit capiti meo | aquam f. 9v
Ierem. 9, 18 et oculis meis fontem lacrimarum, et rursum: deducant oculi nostri lacrimas et palpebræ nostræ defluant aquis. dicam cum

5 supprema *P* 7 satisfactionis *suppl. Schw* destinate *Mommsen* festinate *P* 14 rapaces *P* *ex* consummantur *corr. P* 21 exhortare *P* 25 audere *Baronius* audire *P* 39 accendo *P* uitis *P*

illo iterum: plorabo et requiescam; quia enim quietem concordiæ in uestro Ps. 54, 7?
corde non inuenio, fessæ menti lacrimas sterno. quæ enim mei spiritus esse requies
8 potest, si ab occulto hoste inflictum uulnus mederi non potest? ecce in cunctis mundi
partibus sancta et uniuersalis ecclesia unitatis suæ radiis fulget, sed tamen adhuc um-
bram uestræ diuisionis sustinet. ubique in fidei statu perdurat, sed gaudere eam
9 de sua salute prohibet uulnus quod de uestra abscisione tolerat. neque enim sanum
caput brachiis marcentibus gaudet nec se quasi incolume esse pectus lætatur, cum
subiectorum uiscerum doloribus tangitur. tota namque corporis compago afficitur,
si pars eius uel extrema laceratur. quicquid ergo est quod aliam pati sentit, in se
armonia caritatis adtrahit, Paulo adtestante, qui ait: et si quid patitur unum 1 Cor. 12, 26
10 membrum, compatiuntur cetera membra. nos itaque sumus,
qui uestro dolore transfigimur, nos, qui uestris scissionibus secamur. tanto igitur
damnis uestris festina debemus consolatione succurrere, quanto ea per caritatem co-
gimur ut nostra sentire. nam etsi differre forsitan uolumus, supernæ increpationis
uoce terremur, quæ ignauos pastores increpans dicit: quod fractum erat, Ezech. 34, 4
non alligastis, et quod abiectum, non reduxistis, et quod
11 perditum, non quæsistis. si differre uolumus, ui districtæ inuentionis
increpamur, qua per prophetam dominus dicit: numquid resina non est Ier. 8, 22
in Galaad aut medicus non est ibi? quare ergo non est
obducta cicatrix filiæ populi mei? quid enim per resinam, quæ
fomentum ignis est, quæ et in ornamentum domus marmora dissipata coniungit, nisi
caritas designatur, quæ et in amore corda succendit et ut sanctam ecclesiam unitatis
ornamento componat, discordes hominum mentes per pacis in se studium ligat? quid
per Galaad, quæ aceruus testimonii interpretatur, nisi in scripturæ sacræ altitudine
innumera sententiarum densitas dicitur? quid per medici uocabulum nisi unusquis-
f. 10r que prædicator? quid per non obductam filiæ cicatricem | nisi culpa plebis ante
12 dei oculos nuda monstratur? resina ergo in Galaad defuisse conuincitur, si pro osten-
denda ueritate, cum tanta adsint scripturæ sacræ testimonia, adsociando uos sanctæ
ecclesiæ nequaquam digni ardoris caritas exhibetur; et uelut absente medico cicatrix
non obducitur, si exhortatione cessante tantæ scissionis culpa nullo uelamine subse-
quentis pacis operitur. sed iam tempus est ipsa nos suspicionum uestrarum uulnera
tangere eisque auctore deo medicamina patefactæ ueritatis adhibere.

13 Per ea quæ piæ memoriæ Iustiniani principis temporibus acta sunt, fraternitas
uestra suspicatur sanctam Chalcedonensem synodum fuisse conuulsam. sed absit
14 hoc a Christiano opere, a Christiana cogitatione. in ipsa quippe Nicæna, Constan-
tinopolitana ac prima synodus Ephesina firmata est, et quisquis eandem parte aliqua
conuellere nititur, illas nimirum funditus, quæ per hanc firmatæ sunt, destruere conatur.
15 cui suspicioni in scriptis uestris ex sancti prodecessoris nostri Leonis epistolis ac enkycliis
testimonia adiungitis, ut præfatam sanctam Chalcedonensem synodum inlibatam debere
16 seruari monstretis. quæ quidem, fratres karissimi, ex paucis epistolis sumpta per-
mixto ordine confusoque posuistis, ut dum interiecta alia epistola ad alia prioris epistolæ
uerba recurritur, quasi ex multis epistolis prolata uiderentur. et ualde miramur cur
fraternitas uestra de tam, sicut diximus, paucis epistolis non pauca sumpserit, cum
constet quod de sanctæ Chalcedonensis synodi inlibata ueneratione et prodecessorum
nostrorum assertio innumera et multorum patrum consensus in enkycliis quasi quæ-

7 incolome *P* 19. 24 galaad, d *in* t *corr. P* 24 aceruum testimonium *P*, *cf. Hieronym. t. III 11 Vall.* altitudinem *P* 25 dicitur *Schw* dicit *P* 36 partem *P* 38 ex *Baronius* et *P* 40 sumpti *P*

dam se inundatio nobis infudit. sed quia semper dictandi ordo tanta sibimet conexione subiungitur, ut et præcedentia subsequentibus seruiant et subsequentia ex præcedentibus suspendantur, eorum sensum quæ prolata sunt, melius pandimus, si infra supraque legentes, uel quo tendunt uel unde pendeant, demonstremus.

17 A dilectione igitur uestra primum testimonium sancti prodecessoris nostri Leonis
Leon. ep. 162 p. 1341 ponitur, quod in eius epistola ultima conti|netur, quo ait: »de rebus apud Nicæam et f. 10ᵛ
apud Chalcedonam, sicut deo placuit, definitis nullum audeamus inire tractatum, tam-
18 quam dubia uel infirma sint quæ tanta per spiritum sanctum fixit auctoritas.« cui
secundum testimonium ex ea epistola a uobis adiungitur, quod illic paulo superius
p. 1340 habetur, quo dicitur: »quia, sicut sancte ueraciterque dixistis, perfectio incrementum,
19 et adiectionem plenitudo non recipit«. interiectis autem duobus testimoniis de enkycliis adsumptis, præfati prodecessoris nostri idem ad Leonem principem scripto uestro
Leo ep. 164 p. 1345 20 uerba replicantur quibus dicitur: »legitimas et diuinitus inspiratas constitutiones uelle
mouere, non est pacifici animi, sed rebellis, dicente apostolo: u e r b i s c o n t e n d e r e
2 Tim. 2, 14 a d n i h i l e s t u t i l e n i s i a d s u b u e r s i o n e m a u d i e n t i u m. nam si
humanis persuasionibus semper disceptare sit liberum, numquam deesse poterunt qui
Leo ep. 164 p. 1345 21 ueritati audeant resultare.« et eius rursus ad eum: »non sinas contra dexteræ omnipotentis dei triumphos rediuiuis exurgere motibus extincta certamina.« cuius adhuc
ibid. testimonium post pauca subdidistis: »nihil prorsus de bene compositis retractetur.«
22 ultimum uero a uobis ponitur testimonium, quod in priori eius epistola, de qua multa
iam testimonia prolata fuerant, continetur primum, quo dicitur: »quæ patefacta sunt,
Leo ep. 162 p. 1339 quærere, quæ perfecta sunt, retractare, et quæ sunt definita, conuellere, quid aliud
est quam de adeptis gratias non referre et ad interdictæ arboris cibum inprobos appe-
23 titus mortiferæ cupiditatis extendere«? hæc sunt, fratres dilectissimi, quæ beati
Leonis ad Leonem principem uerba posuistis, quæ uidelicet ab eo pro custodia inlibatæ
fidei, non autem pro causis episcoporum specialibus quæ apud Chalcedonam gestæ sunt,
proferuntur. nam quia pro solius fidei intemerata obseruatione dixerit, pensandum
Leo epist. 162 pag. 1339 24 est in eadem epistola quid præmisit. ait enim ad eundem principem loquens: »supra
curam rerum temporalium religiosæ prouidentiæ famulatum diuinis et æternis dispositionibus perseueranter impenditis, ut scilicet catholica fides, quæ humanum genus
sola uiuificat, sola sanctificat, in una confessione permaneat et dissensiones, quæ de
terrenarum | opinionum uarietate nascuntur, a soliditate illius petræ supra quam ciuitas f. 11ʳ
25 dei ædificatur, abigantur.« si igitur fidem, fratres karissimi, in cunctis mundi partibus
uno ac solido statu uigere non cernitis, conuulsum quicquam de sancta Chalcedonensi
synodo recte diceretis; at postquam nihil nunc aliud nisi de personis agitur, nihil de
sanctæ Chalcedonensis synodi professione truncatur, quid aliud quam in uerbis pacis
26 iurgia quæritis et auctoritatem patrum quasi sequendo declinatis? namque ut isdem
beatus Leo ostenderet retractari quæ perfecta sunt, non deberi, qua hæc intentione
Leo ep. 162 p. 1339 dixisset, ilico subdidit: »quia ad pacem uniuersalis ecclesiæ et ad custodiam catholicæ

6—8 *locus allatus a Facundo 5, 5 et Vigilio in Constituto de tribus capitulis 291* [*Coll. Avell. ed. Guenther ep. 83*].

13—17. 17—18. 19 *locus allatus a Facundo 2, 6 et Vigilio l. c. 292*

21—24 *locus allatus a Vigilio l. c. 290*

1 se inundatio *Schw* se mundo *P* sumendo *Baronius* lux mundo se *Labbaeus* 6 apud *P Facundus* et apud *Leo et Vigilius* 7 audemus *Leo Facundus Vigilius* 14 mouere *P* (post legitimas — constitutiones uelle) confligere *Leo Facundus Vigilius* pacifici est animi *Leo Facundus Vigilius* uerbis enim *Leo Facundus Vigilius* 17 sinas *P Vigilius* sinantur *Leo Facundus* 18 dei *P om. Leo Facundus Vigilius* exurgere *P Vigilius* assurgere *Leo Facundus* 29 cura *P* 36/37 synodi — iurgia *in mg. add. P*

27 fidei cura dignamini sollicitiore respicere.« quid igitur? cum prohiberet definita conuelli, admonitionem protinus de custodia catholicæ fidei subiunxit, et quia non hoc de retractandis causis specialibus, sed de sola fidei professione dixisset, indicauit. illa namque nunc in uestra quæstione uertuntur, quæ ipse quoque prodecessor noster beatus Leo diiudicat, dum non nisi ea quæ apud Chalcedonam de fide sunt statuta, 28 confirmat. ipse quippe ad Anatolium Constantinopolitanæ urbis episcopum scribens, dum eum de quodam nouo ausu corriperet, dicit: »ut sanctam synodum ad extinguendam solum hæresim et ad confirmationem fidei catholicæ studio Christianissimi principis 29 congregatam in occasionem ambitus trahas«, et rursum: »ita abuti uoluit concilio synodali, ut fratres in fidei tantummodo negotio conuocatos et definitione eius causæ quæ erat curanda, perfunctos, ad consentiendum sibi aut deprauando traduceret aut terrendo 30 compelleret.« qui ut nihil se omni modo de Chalcedonensi synodo suscipere nisi quod de sola fide gestum fuerat, demonstraret, eidem synodo scribens, ait: »et fraterna uniuersitas et ⟨omnium⟩ fidelium corda cognoscant me non solum per fratres qui uicem meam executi sunt, sed etiam per adprobationem gestorum synodalium propriam uobiscum unisse sententiam, in sola uidelicet fidei causa, quod sæpe dicendum est.« qui ergo unitum Chalcedonensi synodo in sola fidei causa se memorat, a cunctis quæ f. 11u 31 illic specialiter gesta sunt, se procul dubio extraneum demonstrat. | hinc est rursum ⟨quod⟩ cum præfato Anatolio de recipiendo Attico presbytero scriberet, dicit: »ita ut Chalcedonensis synodi definitionem de fide, cui etiam dilectio tua subscribendo consensit et quam apostolicæ sedis firmauit auctoritas, profiteatur se per omnia seruaturum.« 32 qui Chalcedonensis synodi definitionem dicens, uigilanter etiam »de fide« non adderet, nisi causas quæ illic motæ sunt, alias uitaret. et quidem si unam tantummodo quæ illic specialiter mota fuerat, reprobasset, solam nihilominus exciperet quæ ei singulariter displiceret; at postquam nihil aliud synodi nisi definitionem fidei recepit, quid est aliud 33 nisi quod cetera quæ illic specialiter mota sunt, refutauit? neque enim si uellet unam tantummodo causam præfati Anatolii reprehendere, uereretur, qui hanc suo iudicio non approbatam et serenissimis principibus et auctori eius eidem Anatolio non est ueritus scriptis discurrentibus indicare; cum uero et de illa præfato Anatolio priuate loquitur et rursum ad synodum scribens, quod de sola fide gestum fuerat, se recipere confitetur, constat quod et Anatolium de speciali criminis causa redarguit et cuncta priuata negotia quæ mota in synodum fuerant, retractari concessit.

Leo ep. 106 p. 1161

ibid. p. 1163

Leo ep. 114 p. 1195 = supra p. 109, 30—33

Leo ep. 163 p. 1343

34 Rursum in scripto uestro testimonium ex epistola de enkycliis ponitis, quod multi episcopi simul dicunt: »neque unum iotam uel apicem possumus aut commouere aut 35 commutare eorum quæ apud Chalcedonam decreta sunt«. cui aliud quoque testimonium quasi ex eadem epistola subiunxistis, quod uidelicet Anatolii Constantinopolitanæ urbis episcopi esse non dubium est, quo ait: »de uero Chalcedonensi sancta synodo dico quoniam ipsum quærere omnino aut reuoluere aliquid eorum quæ ab ipsa finita sunt, hominum est insidiantium tantummodo ecclesiis et uniuersali Christi paci.« quæ 36 in quo reuolui et conuelli prohibeat, ipse subiungat; ait enim: »quando apostolica quidem et paterna dogmata olim nobis tradita in eo roborata sunt atque firmata.« si igitur insidiantium est hominum apostolica dogmata et paterna conuellere, quique eadem

34—35 *eandem uersionem adfert Facundus 2, 5*

3 dixisse *P* 9 occasione *P* consilio *P* 10 definitione eius causæ *Leo* definitionis eius causa *P* 11 perfunctos *Leo* perfructos *P* 14 omnium *om. P* 16 inisse *P* *cf. p. 109, 32* causa fidei *Leo* 19 quod *om. P* 20 scribendo *P* 23/24 motæ sunt — illic *in mg. add. P* 31 criminis *Baronius* crimen *P* 34 unum apicem *Facundus* 35 apud illam *Facundus* 39 paci. quæ *Schw* paciq. *P* 42 apostolica — paterna *superscr. P*

paterna et apostolica dogmata inlibata recipiunt, constat procul dubio quia insidiantes
non sunt ** eiusdem namque synodi fidem intemeratam deo auctore retinemus | et f. 12
sic priuata negotia quæ illic gesta sunt, cum sancto et prodecessore nostro Leone præ-
37 terimus, ut definitionem fidei illic prolatam proposita etiam morte seruemus. in
præcedenti autem testimonio multorum simul episcoporum utrum dictator an scriptor
errauerit, ignoramus. neque enim in enkycliis continetur, ut ipsi in scripto uestro
posuistis: »neque unum iotam uel apicem possumus aut commouere aut commutare eorum
L IIII 907c = M VII 540a quæ apud Chalcedonam decreta sunt«, sed ita illic scriptum est: »neque unum iotam
aut unum apicem ⟨possumus⟩ aut commouere aut uiolare eorum quæ ab ea recte sunt
et inculpabiliter definita«, et longe est aliud non posse commoueri ea quæ decreta sunt,
38 et non posse commoueri ea quæ recte et inculpabiliter sunt decreta. sciebant enim
uiri doctissimi ea quæ illic gesta fuerant de causis specialibus, a prodecessore nostro
Leone recepta omni modo non fuisse, et idcirco cautissime scribunt commoueri aut
uiolari quæ recte ab ea et inculpabiliter definita sunt, non deberi, ne si cuncta con-
firmare se dicerent, sententiæ sæpe fati prodecessoris nostri Leonis obuiarent. unde
et illic ilico subiungunt: »ita sapiamus semper, sicut sapit apostolica Romanorum sedis
ecclesia.«

Leo ep. 39 149 p. 1310 Post hæc quoque ex epistola eiusdem prodecessoris nostri Leonis ad Basilium
episcopum testimonium posuistis, quo ait: »obsecro dilectionem tuam, ut a Chalce-
donensis synodi definitionibus in nullo animum relaxetis et quæ ex diuina sunt inspi-
ibid. p. 1311 ratione composita, nulla patiamini nouitate temerari.« et rursum: »ut autem possit
hæc exhortatio ad omnium fratrum et coepiscoporum notitiam peruenire, diligentiæ
uestræ fraternitatis cura perspiciat, quia, quod sæpe dicendum est, tota religio Christiana
turbatur, si quicquam de his quæ apud Chalcedonam constituta sunt, conuellatur.«
40 sed utrum hæc de causis quarundam personarum specialibus an de sanctæ fidei defini-
ibid. p. 1310 tione asserat, inquiratur ipse quid superius dicat. ait enim: »hæc scripta direxi, qui-
bus dilectionem uestram credidi commonendam ut sceleratis ausibus sancta constantia
resistatis, ne in quoquam nostrum communis fides aut trepida inueniatur aut tepida.«
qui igitur ammonitionem seruandæ fidei præmisit, ubi custodiri synodum uoluit, | indi- f. 12v
41 cauit. si autem in huius epistolæ sermonibus ambigimus, eum ex aliis suis epistolis
quo sensu hæc dixerit, requiramus. Marciano namque Augusto scripta sua pro eadem
Leo ep. 115 p. 1201 synodo dirigens, ait: »ad gloriam uestram et ad Constantinopolitanum antistitem scripta
direxi quæ euidenter ostenderent me ea quæ de fide catholica in prædicta synodo definita
fuerant, adprobare.« qui si cunctas et speciales causas eiusdem synodi recepit, cur
ea se adprobare quæ de catholica fide in prædicta synodo definita sunt, specialiter asserit?
ibid. 42 p. 1203 rursum quoque præfato principi scribens ait: »quia omnibus modis obœdiendum est
potestati uestræ et religiosissimæ uoluntati, constitutionibus synodalium, quæ mihi de
confirmatione fidei catholicæ placuerunt, libens adieci sententiam.« si ergo confir-

---

21—24 *similia, ex Leonis epistula ad Anatolium, quæ iam non extat, adfert Vigilius in Constituto de tribus capitulis = Coll. Auell. 83, 293*

---

2 etiam nos insidiantes non esse constat *suppl. Schw ut sententia, non ut uerba ipsa restituantur* 8 chalcedona *P* 9 possumus *om. P* 11/12 decreta — quæ *superscr. P* 13 recepta *Baronius* reperta *P* 16 sic sapimus *Cod. encycl. cf. Baluze, Noua coll. p. 1425* sedes *P* 19 uestram *Leo* 20 animos *Leo* 21/22 autem hæc — nostrorum possit notitiam *Leo* 22/23 diligentiæ uestræ fraternitatis *Schw* diligenti uestræ fraternitatis *P* diligenter uestræ fraternitatis *Baronius* diligenti uestra fraternitas *Hartmann* diligentiæ uestræ *Leo* 23 perspiciat *P Vigilius* prospiciat *Ieo* 24 quæ *superscr. P* constituta sunt *P Vigilius* sunt statuta *Leo* 25 quorundam *P* an de *ex* unde *corr. P* 28 nostrum *Leo* nostra *P* 33 me ea *Leo* mea *P* 37 potestati uestræ et *P* pietatis uestræ *Leo* synodalibus *Leo* 38 *post* catholicæ *add.* et de hæreticorum damnatione *Leo* sententiam meam *Leo*

mationem fidei catholicæ sibi placuisse eique sententiam adiecisse se adstruit, in his in quibus confirmatio fidei non fuit, constat quia sententiam non adiecit.

43 Adhuc autem ex eiusdem beati Leonis epistola testimonium scriptis uestris inseritis, quo ad Basilium dicit: »pie nobis et constanter utendum est, ne dum talium disputatio admittitur, eorum quæ diuinitus definita sunt, auctoritati derogetur«, et infra: »nec in aliquam disceptationem plene definita reuocanda sunt, ne ad arbitrium damnatorum ipsi de his uideamur ambigere, quæ manifestum est per omnia propheticis 44 et euangelicis atque apostolicis auctoritatibus consonare.« quæ autem uel superius definita diuinitus uel inferius plene definita asserat, ex ipsa uel ex aliis eius epistolis uestra fraternitas penset, in quibus numquam specialia gesta commemorat, sed sola quæ de fide sunt prolata, confirmat. unde in his quoque uerbis uigilanter inprimitur et quæ plene definita dixerit, adtenditur, cum dicit »ne de his ipsi uideamur ambigere, quæ manifestum est per omnia propheticis et euangelicis atque apostolicis auctoritati- 45 bus consonare.« pensate, quæso, fratres karissimi, si scripta Theodori propheticis et euangelicis atque apostolicis auctoritatibus consonant, quæ redemptorem nostrum f. 13r iniquis ausibus deum negant; | pensate si illa epistola propheticis, euangelicis atque apostolicis auctoritatibus consonare uideatur, in qua et hostis ecclesiæ Nestorius defenditur et defensor ecclesiæ Kyrillus accusatur; pensate si illa Theodoriti scripta propheticis, euangelicis atque apostolicis auctoritatibus consonant, quæ prius contra rectam fidem edita, ipse postmodum conuersus damnat.

Leo ep. 164 p. 1347 Leo ep. 162 p. 1340

46 Extremum quoque sæpe fati sancti Leonis ad Aetium presbyterum testimonium ponitis, quo ait: »ne patiatur sopitarum rerum certamen adferri, quarum retractator non nisi sacrilegus inuenitur.« quod de quibus rebus adstruat, ad eundem Aetium scribens ipse manifestat, dicens: »nihil ab apostolis umquam potero sentire diuersum nec a mea ipse deuiare sententia, ut quod sancto spiritu reuelante confessus sum quodque, mecum totius synodi professione prædicante, patefeci, aliqua uarietate commutem, cum facilius mihi sit quibuslibet et subpliciis ab hoc mundo auferri quam ab ea quam generaliter reddidi professione mutari.« si ergo cuncta res quæ retractari non debet, sola est professio fidei, ille retractator rerum erit sacrilegus, qui professioni eius fuerit 47 diuersus. nam quia idem beatus Leo solam in synodo professionem fidei summo ardore custodiat, innumeris epistolis demonstrat, ex quibus breuiter pauca perstrin- 48 gimus, ut in eis certior facta uestra fraternitas colligat quam multa taceamus. hinc est enim quod Marcianum Augustum scripto suo alloquitur, dicens: »fratri autem meo Iuliano episcopo nouerit uestra clementia hoc me proprie delegasse, ut quicquid illic ad custodiam fidei pertinere probauerit, meo nomine uestræ fiducialiter suggerat potestati.« 49 hinc est quod Pulcheriæ Augustæ scribens ait: »quod uero piissimus imperator ad omnes episcopos qui Chalcedonensi synodo interfuerunt, uoluit me scripta dirigere quibus ea quæ 50 illic de fidei regula sunt definita, firmarem, libenter impleui.« hinc est quod Iuliano episcopo scribit, dicens: »quod necessarium credidit clementissimus imperator, liben-

Leo ep. 115 p. 1205 Leo ep. 116 p. 1207 Leo ep. 117 p. 1208

4—5 *non ex epistula Leonis ad Basilium, sed ad Leonem Augustum desumpta sunt. recte locum allegat Vigilius in Constituto = Coll. Auell. 83, 293*

6—8 *ne haec quidem ex epistula Leonis ad Basilium, sed ex epistola ad Leonem Augustum, nec tamen eadem qua supra, desumpta sunt. schismaticorum errorem non correxit Pelagius*

22—23. 24—28 *haec epistula periit, cf. Leon. epist. I p. 1456*

4 *male et schismatici et Vigilius inutium sententiae omiserunt* qua sancti spiritus... doctrina 5 disputatio *P Vigilius* disceptatio *Leo* eorum — auctoritati *P* his — auctoritas *Leo Vigilius* 6 pie et plene *Leo* 9 plena *P* 10 penset *Baronius* pensat *P* 12 adtendatur *P* ipsis *P* 22 sopitorum *P* 24 ab *superscr. P* 25 ut *Baronius* et *P* 29 rerum *P* uere *Schw* 30 quia *Schw* qui *P* 35 pietati *Leo* 37 cbalcedonense *P*

ter impleui, ut ad omnes fratres qui Chalcedonensi synodo interfuerunt, scripta dirigerem quibus placuisse mihi quæ ⟨a⟩ sanctis fratribus | nostris de regula fidei confirmata f. 13v
Leo ep. 51 sunt, demonstrarem.« hinc est quod Pulcheriæ Augustæ iterum scribens ait: »circa
112 p. 1189 fratrem autem meum ueneratorem uestrum Iulianum episcopum quantum debeat crescere uestra dignatio, apostolicæ sedis æstimate iudicio, cum in causa fidei, cui gloriose pietas uestra famulatur, uicem ipsi meam eatenus delegarim, ut ab ea quæ uobis debetur obseruantia non recedens, me pietati uestræ præsentare non desinat.« causam quippe fidei memorans, nequaquam »eatenus« diceret, nisi quicquid extra fidem ageretur in synodo, excludi uoluisset.

52 Rursum per epistolam uestram dicitis a sede apostolica uos edoctos atque ab scrinio sanctæ ecclesiæ cui deo auctore præsumus, confirmatos, ne huic rei quæ sub piæ memoriæ Iustiniano principe gesta est, consentire debeatis, atque hanc opitulationem excusationi uestræ adiungitis, dicentes quod in causæ principio et sedes apostolica per Vigilium papam et omnes Latinarum prouinciarum pontifices damnationi trium capitu-
53 lorum fortiter restiterunt. in quibus uerbis adtendimus quod res quæ prouocare uos ad consensum debuit, a consensu uos ipsa diuellit. Latini quippe homines et Græcitatis ignari, dum linguam nesciunt, errorem tarde cognouerunt, et tanto eis celerius post cognitionem credi debuit, quanto eorum constantia, quousque uerum cognoscerent, a certamine non quieuit. quorum consensum certe fraternitas uestra despiceret, si ausu præcipiti, priusquam uerum cognoscerent, consensissent; at postquam diu ab eis laboratum est et longo tempore ad iniurias usque certatum, hinc uestra fraternitas
54 penset quia tot labores repente non relinquerent, nisi quæ uera sunt, agnouissent. quid enim diuini consilii fuisse credimus, fratres, quod diu Saulum omnipotens deus repugnatorem suæ fidei esse permisit et sic eum eiusdem fidei prædicatorem fecit, nisi ut cunctis quibus per illum fuerat prædicaturus, ostenderet quia ualde uerum esset dei euangelium, quod et tanta duritia inclinata prædicaret, ut dum ea auditores eius quæ ab illo contra fideles fuerant gesta, recolerent, repente eum ad fidem uersum non sine
55 euidenti ratione sentirent? unde ipse quoque dum prædicationem suam | debere f. 14r
Act. 22, 19 facile ab infidelibus recipi domino diceret, ait: domine, ipsi sciunt quia ego eram concludens in carcere et cædens per synagogas
56 eos qui credebant in te. et cum Galatas, relicta euangelii regula, in Iudaismi conspiceret errorem declinasse, suam eis priorem contra euangelium duritiam
Galat. 1, 13—16 rettulit et ab intentione perfidiæ eorum mentes retorsit, dicens: audistis conuersationem meam aliquando in Iudaismo, quoniam supra modum persequebar ecclesiam dei et expugnabam illam et proficiebam in Iudaismo supra multos coætaneos in genere meo, abundantius æmulator existens paternarum mearum traditionum. cum autem placuit ei qui me segregauit de utero matris meæ et uocauit per gratiam suam, ut reuelaret filium suum in me, ut euangelizarem illum in
57 gentibus, continuo non adquieui carni et sanguini. ecce, fratres karissimi, Paulus egregius doctor, quia diu ueritati restitit, inde ad confirmanda corda audientium in eiusdem prædicatione ueritatis adiutorium sumpsit, ostendens profecto quia fidem cui tanto prius labore restiterat, postmodum sine magnæ rationis
58 certitudine non tenebat. debet ergo perpendere uestra dilectio quia prodecessorum nostrorum in hac causa consensus tanto post inanis non fuit quanto prius duris contra-

---

2 a *om. P* 4 autem *om. Leo* 5/6 gloria uestra *Leo* 6 deligarem *P* 7 pietati me *Leo* 7 non *superscr. P* 16 deuellit *P* 32 errore *P*

dictionum laboribus insudauit. sed his insuper factum Petri, qui et Paulum superat, uestra fraternitas ad memoriam reducat. diu quippe restitit ne ad fidem gentes sancta ecclesia sine circumcisione reciperet, diu se a conuersarum gentium communione subtraxit, Paulo attestante, qui ait: cum uenisset Antiochiam, in faciem ei restiti, quia reprehensibilis erat. prius enim quam uenirent quidam ab Iacobo, cum gentibus edebat; cum autem uenissent, subtrahebat et segregabat se, timens eos qui ex circumcisione erant. Galat. 2, 11. 12

et paulo post: et cum uidissem quod non recte ambularet ad ueritatem euangelii, dixi Petro coram omnibus: Si tu, cum Iudæus sis, gentiliter et ibid. 14

59 non Iudaice uiuis, quomodo gentes cogis iudaizare? qui tamen ab eodem Paulo postmodum ratione suscepta, dum quosdam conspiceret quod

f. 14ᵛ gentiles ad ecclesiam uenientes pondere | seruandæ circumcisionis onerarent, dicit: quur temptatis deum, inponentes iugum ceruicibus discipulorum, quod neque patres nostri neque nos portare potuimus? Act. 15, 10

Numquid, fratres dilectissimi, Petro apostolorum principi sibi dissimilia docenti debuit ad hæc uerba respondi: hæc quæ dicis, audire non possumus, quia aliud

60 ante prædicasti? si igitur in trium capitulorum negotio aliud cum ueritas quæreretur, aliud autem inuenta ueritate dictum est, cur mutatio sententiæ huic sedi in crimine obicitur, quæ a cuncta ecclesia humiliter in eius auctore ueneratur? non enim mutatio sententiæ, sed inconstantia sensus in culpa est. quando ergo ad cognitionem recti intentio incommutabilis permaneat, quid obstat, si ignorantiam suam deserens uerba

61 permutet? de ipso quoque auctore omnium deo scriptura adtestante cognoscimus quia dum consilium non mutet, sæpe sententiam mutat. neque enim inopinatus ei prouentus accesserat, cum de eo quem ipse ungui præceperat, dicebat: pœnitet me Saulem unxisse regem in Israel. 1 Reg. 15, 35

hoc quippe se facturum etiam tunc præsciuit, cum eum quasi adprobando prætulit, nec ad pœnitentiam quasi inopinatus dolor accessit; sed tamen pœnitere se insinuat, quia non mutato consilio ea quæ dudum dixerat de illo uerba permutat.

62 In his autem testimoniis quæ ex epistolis Leonis prodecessoris nostri posuistis, præmisistis dicentes: »doctrina uestræ reuerendæ sedis est per beatum Leonem successoresque eius, unde pauca commemorare præsumpsimus, mortuum ab hominibus damnari nullatenus oportere«, et tamen nulla eius testimonia subdidistis, quibus hanc sententiam firmaretis. ea enim quæ a uobis subiuncta sunt, retractationem fidei fieri prohibent, non autem damnari infideles mortuos contradicunt. sed neque hoc beatum

63 Leonem prodecessorem nostrum quodam loco dixisse meminimus. quis autem nesciat quod in nullo sibi eiusdem sancti Leonis et beati Augustini prædicatio contradicat? ipse namque ad Bonifatium comitem scribens ait: »si uera essent quæ ab eis obiecta Aug. ep. 185, 4

f. 15ʳ sunt Cæciliano, et nobis possent aliquando monstrari, ipsum iam mortuum ana|thematizaremus. sed tamen ecclesiam Christi, quæ non litigiosis opinionibus fingitur, sed diuinis attestationibus conprobatur, propter quemlibet hominem relinquere non

64 debemus.« ecce mirabilis prædicator et scissionem sanctæ ecclesiæ propter hominem uetat et si qua peruersa deprehendat, eum quem publice defendebat Cæcilianum se etiam post mortem anathematizare non abnegat, quia uidelicet tunc uiuentibus uere

65 consuletur, cum culpa in fide perpetrata nec morte interueniente laxetur. si uero hoc ⟨non⟩ faciendum dicere fortasse præsumimus, hoc procul dubio facimus, quod

---

2 resistit *P* 6 sedebat *P* 14 temptastis *P* 28 pœniteri *P* 39 possint *P*
45 console///tur *P* 46 non *suppl. Schw*

fieri uitamus. Theodorum quippe mortuum sancta synodus prima Ephesena damnauit. nam cum ab eius discipulis dictatum ab illo symbolum in eadem synodo fuisset prolatum, ilico illic a sanctis patribus cum auctore damnatum est. et quidem ipsi sancti patres in eadem synodo residentes ad deum iam recepti sunt, postquam Theodorum damnauerunt; et si damnari non debuisse mortuum dicimus, procul dubio
66 mortuos accusamus et incipimus committere quod nitimur prohibere. sed cur diu et quæ nostis, loquimur? eiusdem Theodori ex libris illius dicta replicemus, et si Iesum deum ac dominum nostrum post mortem uiuere, immo quia uiuere creditis, post mortem Theodorum postposita dubitatione damnate; neque enim uestra fides patitur ut qui tot blasphemiis redemptori nostro hostis extitit, a uobis ulterius defendatur. ipse
L V 436 = M VIIII 203 Vigil. Const. 29. 30 67 quippe contra Apollinarem in libro tertio loquens ait: »quomodo igitur tu, cui super omnes maxime decet dementium regimen, illum qui ex uirgine natus est, deum esse et ex deo, consubstantialem patri existimari dicis, nisi forte sancto spiritui inputare illius creationem nos iubes? sed qui deus est et ex deo et consubstantialis patri, ei quidem, qui ex uirgine natus erat, o mirande, et qui per spiritum sanctum secundum diuinas scripturas plasmatus est et confictionem in muliebri accepit uentre, inerat forsitan, quia mox quam plasmatus est, et ut templum dei esset, accepit, non tamen existimandum
68 nobis est deum de uirgine natum esse.« et post pauca: »nec secundum tuam uocem pronuntiandum est omnino ex uirgine natum deum esse et ex deo, | consubstantialem f. 15v
Vigil. 32. 33 69 patri.« et post pauca: »si igitur cum carne eum natum esse dicunt, quod autem natum est, deus et ex deo et consubstantialis patri est, necesse est et hoc carnem dicere. quod si non hoc caro est, quoniam nec deus nec ex deo nec consubstantialis patri, sed ex semine Dauid et consubstantialis ei cuius semen est: non id quod natum est ex uir-
Vigil. 34 70 gine, deus et ex deo et consubstantialis patri.« et post pauca: »non deus uerbum ex Maria natus est, natus autem est ex Maria qui ex semine est Dauid; non deus uerbum
L V 438 = M VIIII 205 Vigil. 45 Mt. 4, 1 71 ex muliere natus est.« et iterum: »quod enim dictum est d u c e b a t u r a b s p i r i t u, aperte hoc significat quod ab eo regebatur, ab eo ad uoluntatem propositorum confortabatur, ab eo ad hæc quæ oportebat, ⟨ducebatur, ab eo quod decebat⟩ docebatur, ab eo cogitationibus roborabatur, ut ad tantum certamen sufficeret, sicut et beatus
Rom. 8, 14 Paulus docet: q u i c u m q u e e n i m s p i r i t u d e i a g u n t u r, h i s u n t
Vigil. 48 72 f i l i i d e i.« idem cuius supra: »dicant igitur nobis omnium sapientissimi, si pro sensu domino Iesu Christo, qui est secundum carnem, deitas facta esset, sicut dicunt, quid sancti spiritus cooperatione ad hæc Christus indigebat? nec enim unigeniti deitas spiritu indigebat ad iustificationem; spiritu autem indigebat ad uincendum diabolum, spiritu indigebat ad operanda miracula, spiritu indigebat, ut doceretur ea
73 quæ decebat, peragere, spiritu indigebat ut inmaculatus appareret.« et post pauca:
L V 439 = M VIIII 207 Vigil. 58. 59 Ioh. 14, 23 »ac si dicat Iesus: ego quidem, quem uidetis, nihil quidem facere possum secundum meam naturam, cum homo sim; operor autem, quia in me manens pater omnia facit. quoniam enim et ego in patre et pater in me, deus autem uerbum unigenitus dei in

2—3 *Acta Ephes. L III 678 = M IIII 1348 cf. Acta Constant. L V 454 = M VIIII 227*

11—122, 25 *Theodori capitulorum eadem uersio extat in Actis Constantinopolitanis [N = Paris 16832, G = Sangallensis 672, S = Surii editio Colon.] et in Vigilii Constituto [Coll. Auell. 83, V = Vat. 3787]. uariam lectionem horum codicum non attuli nisi grauiorem*

9 damnate *Schw* damnatis *P* 14 nos *NGSV* non *P* 15 ei *NGV* et *PS* 16 confictionem *GSV* confectionem *P N* 21 et hoc *P* hoc et *NGSV* 22 hoc *P* id *NGSV* ex consubstantialis *P* 27 uoluntatem *P* uirtutem *NGSV* 28 ducebatur — decebat *om. P*, docebatur *in* ducebatur *corr.* 29 roborabatur *P* corroborabatur *NGSV* 30 paulus docet *P* dicit paulus *NGSV* 32 ihū *P om. NGSV* 34 autem *P om. GSV propter lacunam deficit N* 37 ac si dicat ihs *P om. NGSV*

me est, certum est quod et pater cum ipso in me manet et opera facit. et non est mirandum de Christo hæc existimari, cum euidenter ipse de ceteris hominibus dicit: qui diligit me, meum uerbum obseruet, et pater diliget eum et ad eum ueniemus et mansionem apud ipsum faciemus.« Ioh. 14, 23

74 et iterum: »sciebat subtiliter, ut notam quidem faceret gentibus pietatem, pateretur autem laborantium infirmitates et sic ad effectum suam uoluntatem educeret; et iusti- 5 L V 440 = M VIIII 208 Vigil. 65
f. 16r ficabatur inde et immaculatus ostendebatur siue reparatione siue | custodia meliorum
75 siue etiam paulatim ad meliora profectibus.« et post pauca: eiusdem Theodori ex commento secundum Iohannem: »dicit ad Thomam: infer digitum tuum huc et uide manus meas et porrige manum tuam et mitte in latus meum, et noli esse incredulus, sed fidelis. quoniam, dicit, non credis et tactum solum sufficere tibi ad credendum putas (hæc enim dicens non me latuisti), tange manu et cape experimentum et disce credere et non diffidere. Thomas quidem cum sic credidisset, dominus meus et deus meus dicit, non solum ipsum dominum et deum dicens (non enim resurrectionis scientia docebat et dominum esse cum qui resurrexit), sed quasi pro miraculo facto deum conlaudat.« Vigil. 76 Ioh. 20, 27 Ioh. 20, 28

76 eiusdem Theodori ex commento quod est in Actibus apostolorum libro primo: »ille autem dixit oportere pœnitentiam agentes eos pro crucis iniquitate et agnoscentes saluatorem et dominum et omnium auctorem bonorum Iesum Christum quoniam propter istam peruenit et adsumptus est de diuina natura, in ipsum quidem fidem suscipere et eius discipulos fieri, ante omnia ad baptisma accedentes, quod et ipse tradidit nobis, reformationem quidem habens inspirationis futurorum, nomen autem celebrandum patris et filii et sancti spiritus. hoc enim quod est ut baptizetur unusquisque in nomine domini Iesu Christi, ⟨non hoc dicit⟩, ut uocationem quæ in nomine patris et filii et sancti spiritus est, relinquentes, Iesum Christum in baptismate uocent; sed quale est hoc quod in Moysen baptizati sunt in nube et in mari, ut diceret quia sub nube et in mari Aegyptiorum separati sunt, liberati eorum seruitute, ut Moysi leges adtenderent, tale est ut baptizetur unusquisque in nomine Iesu Christi, ut cum ad ipsum accessissent tamquam saluatorem et omnium bonorum auctorem et doctorem ueritatis, ab ipso utpote auctore bonorum et doctore ueritatis uocarentur, sicut omnibus hominibus quamcumque sectam sequentibus consuetudo est ab ipso dogmatis inuentore uocari, ut Platonici et Epicurei, Manichæi et Marcianistæ, et si quidam tales dicuntur. L V 441 = M VIIII 209 Vigil. 78—81 Act. 2, 38 1 Cor. 10, 2

77 eodem enim modo et nos nominari Christianos iudicauerunt apostoli.« eiusdem
f. 16v | Theodori de libris de incarnatione: »plus inquietabatur dominus et certamen habebat ad animæ passiones quam corporis, et meliori animo libidines uincebat, mediante deitate ad perfectionem. unde et dominus ad hæc maxime instituens uidetur certamen.« L V 444 = M VIIII 214 Vigil. 115

5 *male in excerpendo initium sententiae praetermisit Pelagius*

3 pater *P* pater meus *NGSV* diligit *PNGSV* 4 ipsum *PGV* eum *NS* 7 reparatione *P* reparatione peiorum *V* separatione peiorum *NGS* 13 manu *NG* manum *PV* 14 sic *PVS* si *NG* 15 solum *P om. NGSV* (*recte*) 16 dominum *P* deum *NGSV* (*recte*) 20 istam *P* ista *NGSV* ipsum *NGSV* spū *P* quidem *PNGS om. V* 21 discipulus *P* omnia *PNGS* omnia autem *V* 22 reformationem — inspirationis *P* præformationem — sperationis *NGSV* (*recte*) nomen *P* in nomine *NGSV* (*recte*) 24 domini *P om. NGSV* non hoc dicit *om. P* 24/25 uocatione *P* 27 diceret — mari *superscr. P* in² *P om. NGSV* 32/33 inuentu reuocari *P in mg. m. 2* alibi inuentore reuocari 33 epicurei *PNS* epicurii *G* epicuri et *V* marcianistæ *P* marcionistæ *GSV* martionistuæ *N* quidam *NSV* quidem *PG* 36 mediante *PNGS* medianie ei *V*

L V 445 = M VIIII 215 Vigil 120 78 item eiusdem ex libro contra Synusiastas uel Apollinaristas: »sed si caro erat, inquit, crucifixa, quomodo sol radios auertit et tenebrae occupauerunt terram omnem et terræ Matth. 27, 51 motus et petræ disruptæ sunt et mortui surrexerunt? quid igitur dicant et de tene- Exod. 10, 22 bris in Aegypto factis temporibus Moysi non per tres horas, sed per tres dies? quid Iosue 10, 13 autem propter alia per Moysen facta miracula, et quæ per Iesum Naue, qui solem stare 4 Reg. 20, 11 fecit, qui sol temporibus Ezechiæ regis et contra naturam retro uersus est, et de Helisei 4 Reg. 13, 21 79 reliquiis, quæ mortuum suscitauerunt?« eiusdem ex libro octauo de incarnatione: Vigil. 123 »manifestum autem est quod unitas conuenit; per eam enim collectæ naturæ unam personam secundum unitatem effecerunt. sicut enim de uiro et muliere dicitur quod Mt. 19, 6 i a m n o n s u n t d u o , s e d u n a c a r o , dicamus et nos rationabiliter secundum unitatis rationem quoniam non sunt duæ personæ, sed una, scilicet naturis discretis.« 80 et post pauca: »quomodo igitur homo et deus unus per unitatem esse potest? qui uiui- ficat et qui uiuificatur, qui saluificat et qui saluificatur, qui ante sæcula est et qui ex L V 446 = M VIIII 216 Vigil. 126 81 Maria apparuit.« eiusdem ex interpretatione symboli trecentorum decem et octo patrum: »sed Christum quidem secundum carnem adsumptam serui formam, eum Phil. 2, 7. 9 autem qui eam adsumpsit, super omnia nominans deum, intulit tamen hoc secundum coniunctionem, ut per significationem nominum naturarum manifestam diuisionem faciat. nemo igitur neque eum qui secundum carnem ex Iudæis est, dicat deum; Vigil. 128 82 nec iterum deum qui est super omnia, secundum carnem ex Iudæis. Iesum enim Act. 10, 38 dicit a N a z a r e t h , q u e m u n x i t d e u s s p i r i t u s a n c t o e t u i r t u t e ; qui autem de spiritu unctus est, omni modo aliquid inde adsumpsit. quis autem Vigil. 133 83 furens dicat, de spiritu aliquid adsumpsisse diuinam naturam?« et iterum: »certus quidem et ipse, filium dei se non secundum deitatis dicens natiuitatem, sed secundum quod domesticus dei | erat, per quod filii dei per uoluntatem domestici deo constituti f. 17r homines interim uocabantur.«

84 Hæc de innumeris pauca protulimus, ut quasi per foramen angustum, quam nimium barathrum intus lateat, monstraremus; ecce quales plus quam decem milia libros Theodorus scripsisse perhibetur. pensate, quæso, si non tanto acriora tormenta promeruit, quanto pluriora conscripsit. sed hæc illius dicta quæ prolata sunt, utrum eius sint, fortasse dubitatur; patrum, si placet, scripta proferamus, ut apud uos libros eius, quos de perfidia illius testes deduximus, deductis insuper testibus adfirmemus.

L V 463 sq. = M VIII 240 85 Armeniæ quippe episcopi Proclo Constantinopolitanæ urbis antistiti libellos contra Theodorum porrigentes, dicunt: »fuit aliquis pestis homo, magis autem fera hominis habens formam diabolicam, mentito nomine Theodorus, qui schema et nomen episcopi habuit, in angulo et ignobili loco orbis terrarum latitans, in Mompsuestino secundæ Ciliciæ uili oppido, uere quidem et principaliter a Paulo Samosateno descendens, licet

1—7 *locum qui a Cyrillo ex Diodoro Tarsensi excerptus erat* [*L V 457 = M VIIII 232*], *falso Theodoro Acta et hic et illic* [*cf. Fritzsche, de Theodori M. uita et scriptis p. 91*]

12—14 *locus deest et in Actis et apud Vigilium*

33— 126, 6 *Actorum Constantinopolitanorum in his locis unici testes sunt NS; ex B*[*ellouacensi*] *Baluzius fere nihil adnotat*

1 synusiastas *GS* synoriastas *P* sumusiatas *N* uel apollenaristas *P* uel apolinaristas quæ et proposuit beatus cyrillus et refutauit *GS* que et proposuit cyrillus et refutauit *N* 3 disruptæ sunt *P* disrumpebantur *N* dirumpebantur *GSV* 4 in temporibus *NGSV* 6 temporibus *P* in temporibus *NGS* et in temporibus *V* uersus *PGS* reuersus *NV* 7 qui *P* suscitauerunt *PNG* resuscitauerunt *SV* 17 manifestam diuisionem *PV* manifestandi uisionem *N* manifestam et diuisionem *GS* 19 ihm̄ *P* (*per neglegentiam excerptoris*) eiusdem ex commento epistolæ ad ebræos ibm̄ *GS* ex comento eplǣ ad hebreos ihm̄ *N* 21 de *PNGS* dei *V* 23 ipse *P* ipse erat *NGSV* se *P om. NGSV* (*recte*) 24 dei *P* deo *NGSV* filii *NGSV* filius *P* uoluntatem *P* uirtutem *NGSV* 35 mompsuestino *P* mobsuestene *N* 36 uili *S* bili *N* uel *P*

Photino et ceteris hæresiarchis in libro de incarnatione domini nostri Iesu Christi in toto suo proposito ipsis uerbis inueniatur usus, et si quid peius. iste per machinationem et audaciam et errorem diaboli uolebat omnes homines acuta sua, sicut colubræ,
86 lingua et ueneno quod sub lingua aspidis est, deperire. et interim quidem retinebatur suo latibulo, timens potestatem eorum qui a magno deo et saluatore nostro Iesu Christo acceperunt calcare super colubras, scorpios et omnes uirtutes inimici, dico autem sanc- Luc. 10, 19
tos apostolos et qui consequenter ab his susceperunt, martyres et confessores et episcopos et ceteros sanctos; inuento autem nescio quomodo tempore, cœpit repere et extra fines suos, fiduciam gerens, et in parœciam ad eum non pertinentem, tamquam
87 eruditus sermocinator, et in Antiochia Syriæ in ecclesia alloquens, sic dixit: »homo Ps. 8, 5
Iesus; q u i d e s t enim h o m o q u o d m e m o r e s e i u s ? apostolus autem de Iesu Hebr. 2, 6
dictum fuisse hoc dixit. e u m e n i m q u i p a u l o m i n u s a b a n g e l i s Hebr. 2, 9
f. 17u m i n o r a t u s e s t , | u i d i m u s , inquit, I e s u m. quid ergo? homo Iesus
similiter omnibus hominibus, nullam habens differentiam ab homine eiusdem generis præter ea quæ gratia ei dedit.« quibus Proculus Constantinopolitanæ urbis episcopus
rescribens, ait: »fugiamus turbulentos et cænodoxos fallaciæ riuos, sectas dei inpug- L V 465 = M VIIII 243
nantes, dico Arrii furorem diuidentem indiuiduam trinitatem, Eunomii audaciam circumclaudentem scientia inconprehensibilem naturam, Macedonii rabiem separantem a deitate inseparabiliter procedentem spiritum, et nouam istam blasphemiam, quæ Iudaismi multo amplius blasphemiam superat. nam illi quidem eum ⟨qui est,⟩ filium
negant, fraudantes ramo radicem; isti uero ei qui est, alterum introducunt, detrahentes sinceram naturam.«

88 Rursus de huius errore Ioannes quoque Antiochenæ ecclesiæ antistes ait: »multo L V 464 = M VIIII 242
autem tempore perseuerans Theodorus persuasit multis et Nestorio quod Christus filius dei uiui, qui de sancta uirgine Maria natus est, non est qui ex patre natus est deus uerbum consubstantialis genitori, sed homo pro qualitate suæ uoluntatis ex deo uerbo cooperationem suscipiens.«

89 Rursus de eius errore Kyrillus ad Lamponem presbyterum scribens, ait: »cum L V 466 = M VIIII 243
apud Heliam commorarer, uir aliquis ex his qui nobiliter militant in palatio, epistolam multorum uersuum et grandem optulit mihi signatam, quam se dicebat accepisse ab Antiochenis orthodoxis; subscriptiones autem erant in ea plurimorum clericorum et monachorum et laicorum. accusabant autem Orientales episcopos, quasi tacentes quidem Nestorii nomen et dissimulantes ei aduersari, transilientes autem ad Theodori codices de incarnatione factos, in quibus multo peiores Nestorii blasphemiis positæ sunt; pater enim fuit Nestorii perfidiæ, qui et illius mala locutus, impius et in his factus
90 est.« rursum de errore illius idem Kyrillus Alexandrinæ urbis episcopus ad Acacium

28—36 *Graece extat in Opp. Cyrilli ed. Aubert t. V 2 p. 198; alia uersio habetur in Synodico Casinensi 206*

4 lingua et *NS* linguae *P* aspidis est *PS* est aspidis *N* 6 scorpios *P* et scorpios *NS* uirtutes *P* uiros o *in* u *corr. N* uires *S* 8 repetere *P* 9 parrœchiam *P* parochiam *N* paroecia *S* 11 autem *PS om. N* 13 uidimus *P* uidemus *NS* ihm̄ *NS*· ihs̄ *P* 14 ab homine *P* ad homines *NS* 16 cænodoxos *P* cænosos *NS* dī *P* dm̄ *NS* 17/18 circumclaudentem *PS* circumcidentem *N* 18 scientia *S* scientiam *PN* 19 nouam istam *P* nouam istam recentem *N* nouam istam et recentem *S* 20 eum filium negant *P* eum qui est filius denegant *NS* 21 ei *NS* eum *P* 23 antistis *P* 24 tempore *P* tempore scilicet *NS* 26 qualitate *P* quantitate *NS* 27 cooperationem *PS* operationem *N* 29 heliam *PN* Eliam *S* ἐν τῇ Αἰλιέων *Graecus* 33 ei *P* eum *NS* aduersari *PN* auersari *S* transilientes *NS* transientes *P* 34 blasphemiis *NS* blasphemiæ *P* 35 nestorii perfidiæ *NS* nestori perfidi *P* qui *P om. NS Graecus* et² *P om. NS Graecus* 36 est *P culpa excerptoris* est in quibus modo est (= ἐν τούτοις γέγονεν ἐν οἷς νῦν ἐστι) *NS* idem *ex* quidem *corr. P* 36/124, 1 ēps — urbis *superscr. P*

L V 467 = M VIIII 245 Melitinæ urbis episcopum scribens, ait: »non oportebat latere sanctitatem uestram aut forsitan cognouit quod omnes Orientales religiosissimi ⟨episcopi⟩ in Antiochiam conuenerunt, cum transmisisset eis tomum domnus meus sanctissimus Proclus | bonorum f. 18r plenum intellectuum et rectorum dogmatum. erat enim ei ratio multa et longa de dispensatione domini nostri Iesu Christi, supposuit uero capitula quædam collecta a Theodori codicibus, quæ consonantem Nestorii perfidiis intellectum habent, et adhortatus est eos etiam illa anathematizare.«

91 Rursus de errore illius Edessenæ ecclesiæ antistes ad beatum Kyrillum scribens,
L V 469 = M VIIII 247 ait: »iam uero quidam unitatem secundum subsistentiam omnibus modis abdicant. morbus enim aliquis sublatens inueterauit Orienti, inmedicabilis modo uulneris depascens ecclesiæ corpus et plurimos quidem latens, apud autem quasi studiosos et supercilia extollentes eruditione latenter honoratus. episcopus enim quidam prouinciæ Cilicum Theodorus, uir uerisimilis dicendi et potens suadere, alia quidem supra tribunali ecclesiæ statim dicebat ad populi placentiam, alios autem laqueos in scriptis ponebat. qui in principiis quorundam eius codicum anathemate circumcludebat inspicientem non manifestare aliis scripta. iste primus exposuit non esse uere dei genetricem sanctam uirginem, tamquam deo uerbo non suscipiente secundum nos natiuitatem.« et post
92 pauca: »nec enim dicunt secundum substantiam uel secundum subsistentiam unitum esse deo uerbo hominem, sed bona uoluntate quadam, tamquam diuina natura non suscipiente alterum modum unitatis propter non circumscriptibile. iste dominum nostrum Iesum Christum non oportere adorari sicut deum, sed relatione dei honorari sicut imaginem quandam, magis autem manifestius secundum eos dicere, sicut instar aliquid relatione assidentis dæmonis. iste et carnem domini pronuntiauit nihil omnino
Ioh. 6, 63 prodesse, dissipans domini uocem quæ est: caro nihil prodest. iste et apostolos dicit non cognouisse Christum quod deus erat, sed supra fidem quæ est in homine, ædificatam esse ecclesiam.«

93 Rursum de errore illius Hisychius Hierosolymorum presbyter, ecclesiasticæ hi-
L V 470 = M VIIII 248 storiæ scriptor, ait: »ita Photinum multis et aliis ⟨apud⟩ eos secutis, Theodorus quidam præcipue imitatus est, malitiosus quidem loquendi et in lingua paratissimus, et ipse tamen | instabili uoluntate, qui huc et illuc inclinans ferebatur. clericatui enim Antio- 30 f. 18v cheno a prima ætate connumeratus et bene conuersari pollicitus, ad sæculares libidines reuersus iterum delectabatur. in omnibus autem bonis imitabilis et beatus uir Iohannes Constantinopolitanus episcopus scripsit epistolam, quæ usque adhuc in codicibus legitur, et a peiore ad meliorem pœnitentiam eum transferre præualuit, et iterum bene conuersari,

---

1—7 *alia uersio extat in Synodico Casinensi 212*

8 *Rabbulæ epistulæ inde ab* episcopus enim (*12*) *alia uersio extat in Synodico Casin. 200*

---

1 uestram *P* tuam *NS Synod.* 2 aut [= ἤ] *PNS* quæ [= ἥ, *recte*] *Synod.* forsitan *P* forsitan et *NS* episcopi *NS om. P* antiochia *NS* 3 proclus *P* $\overline{\text{eps}}$ proclus *NS Synod.* 4 plenum intellectuum *S* plenum intellectum *N* plenus intellectum *P* ei *P* ei et *N om. S* 5 uero *P* uero etiam *NS* uero et *Synod.* 6 nestorii *NS Synod.* theodori *P* 9 iam *PS* iamque *N* abdicant *PS* abdicantes *N* 10 sublatens *PS* subflantis *N* 11 latens *PS* latenter *N* studiosus *P* 13 suadere *P* persuadere *NS* alia quidem *PS* aliqua *N* tribunali *PS B(ellouac.)* tribunal *N* 14 statim *NS* statu *P* laqueos *P* laqueos perditionis *NS* 15 principiis *PS* principio *N* circumcludebat *NS* circumcludebant *P* inspicientem non *PS* inspici omnia et uolens *N* 18 uel secundum subsistentiam *PNS om. B(ellouac.)* 20 non *PS* quod *N* circumscriptibilem *P* iste *P* iste et *NS* 21 $\overline{\text{xpm}}$ *P* $\overline{\text{xpm}}$ dixit *NS* 22 manifestius *PS* manifestans *N* 25 homine *PS* hominem *N* 28 apud eos *NS* eos esse *P* quidam *NS* quadam *P* 29 est *PS om. N* in *P om. NS B[ellou.]* 30 instabili *P* instabilis *NS* 31 a *PS om. N* 32 delectabatur *PS* desideria *N*

iterum in clericatu esse cœpit. et Antiochia relicta, in Tarson transmigrauit, ex qua in Mompsuestinam transiit, ordinatus in ea episcopus, nondum deo uolente manifestam impietatis illius prædicationem fieri. prima autem elementa suæ doctrinæ ex Iudaico uaniloquio incipiens, codicem in prophetiam psalmorum conscripsit, omnes de domino prædicationes abnegantem; culpatus uero et periclitatus, contraria sibi dixit, non ex uoluntate sed conpulsus omnium querimoniis, et codicem ipsum delere pollicitus, latenter
94 conseruabat Iudaicæ impietatis uiaticum.« et post pauca: »Christum enim Iesum generis nostri saluatorem et dominum, quem splendorem paternæ gloriæ et imaginem substantiæ Paulus uocat, ferre eum omnia dicens uerbo suæ uirtutis, qui purificationem nostrorum fecit peccatorum et ad dexteram paternae maiestatis consedit, de quo ad Corinthios scripsit epistolam quod in eo omnia sunt creata quæ sunt in cælis et in terris, uisibilia et inuisibilia quod per eum ⟨et⟩ in eum creata sunt omnia et ipse est ante omnia. hunc non incarnatum uerbum, sicut euangelicis uocibus edocti sumus, sed hominem per uitæ prouectionem et passionum perfectionem coniunctum deo uerbo scripsit stultus in omnibus et hæc in mysticis sermonibus ausus est.« Hebr. 1, 3 Coloss. 1, 16

Contra errores eiusdem Theodori piæ recordationis Theodosius et Valentinianus legem promulgantes, inquiunt: »debitam a nobis uenerationem piissimæ doctrinæ reddentes, eos qui ausi sunt contra deum impie conscribere, debitæ condemnationi subicere et nominibus dignis uocari oportere existimauimus. iustum igitur circumdari
f. 19r eos confusione suorum peccatorum et in tali uocabulo per|manere in æternum, quatenus nec uiui liberentur et post mortem permaneant contempti. igitur doctrina Theodori et Nestorii impiorum et pestiferorum uisa ⟨est⟩ nobis abominanda esse; similiter autem et omnes qui secuntur eorum errorem et consentiunt eorum impietati, iustum et ipsos eandem nominationem mereri et confusionem indui, ne dum nominantur Christiani, ex ipso inueniantur decorati uocabulo longe constituti a Christianorum proposito et
95 alienati a recta et immaculata fide.« et post pauca: »si quis præterierit præsentem nostram sanctionem et Theodoro et Nestorio adsenserit et illorum socios imitatur, post gladii ultionem omnis eius substantia fisco addicatur.« rursum contra errores illius piæ recordationis Theodosius et Valentinianus legum promulgantes, inquiunt: »nemo habeat aut legat aut scribat aut proferat Nestorium seu illius libros uel codices omni nocibiles uel ipsius Nestorii uel alterius, et maxime Nestorii aduersus solos Christianos conscripta aut Theodori; sed unusquisque habens tales codices, publice illos proferat
96 et in conspectu omnium igni tradat.« et si adhuc fortasse post tot prolatas patrum contra illum sententias uestra fraternitas dubitat, Theodoriti libros legat, in quibus L V 471 = M VIIII 249 L V 471 = M VIIII 251

17—29 *est lex ab Iustiniano interpolata, cuius exemplar Latinum sed non plenum extat in Theodosiano 16, 5, 66, Graecum et plenum in Act. Ephes. L III 1210 = M V 413*

30—34 *ea legis forma quæ Iustiniani interpolationibus uacabat, extare non uidetur*

1 tarson *N* tharsum *S* tharso *P* ex qua — ornatus *in mg. add. P* 2 mompsuestina *P* mopsuestiam *NS* transiit *NS* transit *P* ornatus *P* ea *P* eam *NS* 4 prophetiam *PS* prophetis *N* 5 prædicationes *PNS* prædictiones *Labbaeus* 6 omnibus cerimoniis *P* 8 et² *PS om. N* 11 corinthios *PN* Colossenses *S erat error scriptoris* 12 terris *P* terra *NS* 13 et *NS om. P* 14 uocibus *PS* uerbis *N* 16 stultum *P* 19 condemnationis *P* 20 dignis uocari *PS* dignisuoris epū uocari aut quod possumus subiri *N, quae e.g. ita emendare possis* dignis eorum prauitate uocari aut quod possumus (pœnæ genus excogitare) subire 22 contempti *P* contempti et condemnati *NS* igitur *P* iterum igitur *NS* theodori *P* diodori et theodori *NS* 23 est *NS om. P* 25 ne *S* nec *N* et *P* 28 et³ — imitantur *P* imitans *NS* 28/29 post — omnis eius *P* eius post — omnis *N* eius per — omnis *S* 29 addicatur *P* addicetur *NS* 30/31 nemo habeat *P* sed nec habeat aliquis *NS* 32 nociuiles *P* et *PS om. N* 33 theodori *P* diodori et teodori et teodoreti conscripta *NS* publice illos *P* illos puplice *NS*

dum contra Kyrillum Alexandrinæ urbis antistitem eum defendere nititur, uerius ac-
L V 473 = M VIIII 252 cusat, dicens: »interprctationem Kyrillus accusat octaui psalmi et arguit hæc uerba diuini Theodori: consideremus igitur quis est homo de quo stupescit et miratur quod unigenitus dignatus est eius memoriam et uisitationem facere. sed quod quidem non dictum est de omni homine, in superioribus demonstratum est; quod autem ⟨nec⟩ de uno quolibet, ex hoc certum est.« deductis itaque tot testibus blasphemias has eius esse quis dubitet, et tantis blasphemiis illius cognitis, eum damnatum iure quis neget?

97 Discusso ergo primo de Theodori damnatione capitulo, nunc ad dicta epistolæ ⟨Ibæ⟩ indaganda transeamus. cuius tota series si sollerter aspicitur, sanctæ Chalcedonensi synodo quam sit aduersa, pensatur. in gestis namque eiusdem | synodi f. 19ᵘ Leonis ac * * Kyrillus in Apollinaris dogma corruens reprobatur. scriptum quippe
L IIII 662 = M VII 244 in ea est: »Kyrillus autem libros Nestorii uolens destruere, lapsus est et inuentus est 98 in Apollinarii dogma cadens.« in gestis synodi Nestorius ut redemptoris nostri aduersarius iure damnatus ostenditur; uerbis uero epistolæ damnatus iniuste memoratur.
L IIII 663 = M VII 244 sic quippe in ea dicitur: »antequam in synodo adueniret reuerentissimus et sanctissimus archiepiscopus Iohannes, Nestorium ex episcopatu deposuerunt, iudicio et inquisitione 99 non facta.« in gestis synodi in dei et domini nostri una persona duas naturas Kyrillus confessus ostenditur; in uerbis epistolæ unam naturam credere dicitur atque ab hoc 100 sensu correptus uix sero resipuisse narratur. in gestis synodi anathematizatus Nestorius etiam post mortem dicitur, in uerbis uero epistolæ etiam post depositionem suam pro solo ciuium suorum odio ad ciuitatem suam non redisse perhibetur. sic quippe illic scriptum est: »Nestorius autem quia in suæ erat odio ciuitatis et uirorum qui in 101 ea sunt maximorum, illic reuerti non potuit.« in gestis ac definitionibus synodi unus
L IIII 666 = M VII 249 filius Iesus Christus deus et dominus prædicatur; in uerbis uero epistolæ unus filius dominus Iesus Christus dicitur et iuxta doctrinam Theodori atque Nestorii deus tacetur. et in gestis synodi nusquam Theodorus ueritatis doctor dicitur; in uerbis uero epistolæ
L IIII 663 = M VII 245 idem cuius blasphemias supra protulimus, ueritatis doctor clamatur. qui nimirum 102 si uera dixit, falsa erunt quæ de ueritate synodus protulit. quisquis igitur epistolam quæ Ibæ dicitur, ostendere quod sit ex synodo, nititur, quid aliud quam gesta eiusdem synodi destruere conatur? si enim sibimet ipsis diuersa sunt, nulla procul dubio auctoritate subsistunt, quia quæ se inpugnando destruunt, alios ædificare non possunt. si sibimet ipsis diuersa sunt, nulla firmitate conualescunt, domino attestante qui ait:
Mc. 3, 24 103 r e g n u m i n s e d i u i s u m n o n s t a b i t. sed absit hoc, absit ab illo uenerando concilio, ut sibimet contraria sapiat et uel superiora subsequentibus discordia præferat uel inferiora præcedentibus inpugnatura subiungat. sancta enim fides, quæ uno illic spiritu | accepta est, uno sensu credita, una est etiam uoce prædicata, et idcirco f. 20ʳ in cunctis mundi partibus forma nostræ professionis facta est, quia in præ⟨di⟩cantium 104 uocibus sibimet ipsa dissimilis non est. sed cur tantummodo sanctam Chalcedonensem synodum conuelli dicimus, si auctoritatem huic epistolæ præbeamus? quæ nimirum

---

13—14. 16—18. 23—24 *usus est Pelagius uersione antiqua Actorum Chalcedonensium, quae seruata est in codd. B(arberino 680), Parisino 16832 (= N), R(eginensi 1045)*

---

2 interpretationem kyrillus *P* postea interpraetationem *NS* arguit *P* inculpat *N* inculcat *S* 4 quo *P* 5 autem nec *NS* aut *P* 6 ex *P ex* et *corr. N* et *S* certum *PN* dictum *S* 10 Ibæ *om. P* 12 *lacunam statuit Schw; parum feliciter Baronius locum ita refinxit* ac scriptis Leonis Cyrillus prædicatur, in epistola uero illa Theodoreti (!) apollenaris *P* 13 est² *P om. BNR* 14 apollenarii *P* 28 isdem *P* 38 prædicantium *Schw* præcantium *P*

si uera creditur, etiam tota sanctæ Ephesenæ synodi fides ac reuerentia dissipatur. hæc quippe ait quod in ea Kyrillus præmiorum medicamine sapientum oculos excæcauit. L IIII 663 = quid ergo illic de ueritate certum dicitur, ubi ipsa ueritas sacerdotibus uendita esse M VII 244 perhibetur? sed quis hoc dicere, quis hoc consentiat patienter audire? reprobetur ergo una epistola mentiens, ne utraque sancta synodus tantæ falsitatis crimen sustineat. uestræ fidei fundamentum tenemus, ne postquam sancta prima Ephesena synodus quasi uenalis arguitur, Chalcedonensis etiam, quod absit, culpa uarietatis notetur. quæ ut in uerbis suis quantæ sit concordiæ, clareat, necesse est ut uestra fraternitas, ubi sit completa, cognoscat.

105 Omnes namque nouimus quod in synodum numquam canones nisi peractis definitionibus fidei, nisi perfectis synodalibus gestis habeantur, ut seruato ordine, cum prius synodus ad fidem corda ædificarit, tunc per regulas canonum mores ecclesiæ actusque componat. uigilanti ergo cura respicite quia in sexta illius actione sanctæ fidei professio consummatur moxque in septima ad instructionem iam fidelium regula canonum figitur, ulterioribus uero actionibus nihil de causa fidei, sed sola negotia priuata uer-
106 santur. quod dum responsales uestri ita esse ambigerent, curæ nobis fuit ex prolatis
107 multis hoc codicibus demonstrare. nos tamen hac de re numquam dubitari posse credidimus, quia et eadem series sic se insinuat, ut credi aliter contradicat, primum quidem, quia, sicut dictum est, dum definita fidei regula in actione sexta ostenditur,
108 ordo causæ indicat ut in actione subiuncta canonum forma sequeretur. secundum
f. 20u uero est quia et in actionis sextæ terminum iam canonum | norma prælibatur, dum illic a principe uenerabilibus episcopis dicitur: »aliqua sunt capitula quæ ad honorem L IIII 610 = uestræ reuerentiæ uobis reseruauimus, iustum existimantes hæc a uobis regulariter M VII 173
109 per singulam synodum firmari« et cetera. prælibatione itaque sextæ actionis ostenditur quia iure constitutiones canonum non nisi in septima continentur. quid enim supererat quod perfecta fidei professione fieret, nisi ut quorundam fidelium actiones inlicitas
110 sancta synodus positis regulis limitaret? quamuis ⟨si⟩ sollerter aspicimus, canonum regulas positas non, sicut putatur, in septimæ, sed in textu sextæ actionis inuenimus. nam cum in eisdem constitutionibus sanciendis non dies, non imperium ponitur, non qui residerent, describuntur, procul dubio, cum non consueto exordio cœptæ sunt,
111 quia præcedenti actioni subnexæ sint, demonstrantur. quia uero in actione sexta fidei causa perficitur, ipsa episcoporum omnium generali subscriptione declaratur. nam qui post sententiam subscripserunt, cuncta quæ de fide agenda fuerant, finita testati sunt. unde et in causis post specialibus nudis tantummodo uerbis loquuntur atque
112 ea quæ decernentes dixerant, nulla subposita subscriptione firmauerunt. qui reueren-
tissimi episcopi ita in actione sexta omnia quæ de fide agenda fuerant, cognoscebant, ut, sicut illic scriptum est, clamarent: »supplicamus, dimitte nos; pie imperator, dimitte L IIII 611 = nos.« qui quia non pro fide, sed pro specialibus causis detenti sunt, principali illic M VII 177
113 responsione monstratur, cum dicitur: »sacratissimus et piissimus domnus noster Marcianus Augustus ad sanctam synodum dixit: »laborastis multo spatio fatigationem perpessi; sustinete autem tres aut quattuor dies adhuc et præsentibus magnificentissimis iudicibus nostris singula quæquæ uultis, digno auxilio merituri, mouete.« qui

22—24. 37—41 *ex antiqua uersione Actorum Chalcedonensium desumpta sunt*

6 tenemus *Baronius* tenens *P* 12 ædificarit *Schw* ædificat *P* 23 reseruauimus *P* seruauimus *BNR* 24 singulam *BNR* [*cf. Graeca* κατὰ σύνοδον] singula *P* firmari *P* formari *BNR* [*cf. Graeca* τυπωθῆναι] 27 limitaret *Schw* litigaret *P* si *suppl. Baronius* 31 actionis *P* 39 augustus *P* $\overline{\text{pp}}$ (*i. e.* perpetuus) aug *BNR* 41 quæq. *P* quæ *BNR*

igitur ad singula quæquæ uellent, motura retenti sunt, liquet quia nequaquam ultra actionis sextæ terminum pro fidei causa restiterunt.

114 Sed cur de his extensa ratione agimus, qui tanta prodecessoris nostri beati Leonis | auctoritate fulcimur? ipse namque, sicut multa superius epistolarum eius adtesta- f. 21r
tione docuimus, gesta multiplicia causarum specialium reprobando, auctoritatem synodi in sola fidei definitione constrinxit. hinc est enim quod peracta synodo cunctas nobis suspicionum nebulas tergens, aperte ad Maximum Antiochenæ sedis antistitem scribit,

Leon. ep. 119 p. 1217 cf. p. 109, 37—42

115 dicens: »si quid sane ab his fratribus, quos ad sanctam synodum uice mea misi, præter id quod ad causam fidei pertinebat, gestum esse perhibetur, nullius erit penitus firmitatis, quia ad hoc tantum ab apostolica sunt sede directi, ut excisis hæresibus, catholicæ essent fidei defensores. quicquid enim præter speciales causas synodalium conciliorum ad examen episcopale defertur, potest aliquam diiudicandi habere rationem.«

116 sed solent nonnulli dicere hæc eum pro Anatolii Constantinopolitanæ urbis episcopi præsumptione dixisse; qui si et res gestas et ea quæ nunc protulimus epistolæ uerba considerant, suspicari protinus falsa cessent. namque cum prædictus Constantinopolitanæ urbis episcopus nouum aliquid conatur arripere, constat illic ei legatos sedis apostolicæ cum summa auctoritatis libertate restitisse; quod et factum in synodo legitur

117 et eiusdem synodi ad præfatum prodecessorem nostrum epistolis adprobatur. a sæpe fato autem eodem prodecessore nostro ad Maximum, sicut prædiximus, nouimus scriptum: »si quid sane ab his fratribus quos ad sanctam synodum uice mea misi, præter id quod ad causam fidei pertinebat, gestum esse perhibetur, nullius erit penitus firmitatis, quia ad hoc tantum ab apostolica sunt sede directi, ut excisis hæresibus catholicæ essent

118 fidei defensores.« si ergo de Anatolii causa loquens, hoc quod a uicariis suis actum in synodo fuerat, redarguit, nimirum quia contradixerant, reprehendit; et quis hæc

cf. Leon. ep. 106

uel stultus sentiat? dum constat quod hac de re beatus Leo Anatolio conquerenti multa in uicariorum suorum, quia contradixerant, laude rescribat; cuius epistolæ nunc idcirco

119 uerba non ponimus, ne uolumen hoc inmoderatius ex|tendamus. cum uero et sub- f. 21v
icitur »quicquid enim præter speciales causas synodalium conciliorum ad examen episcopale defertur, potest aliquam diiudicandi habere rationem«, aperte nobis licentia tribuitur, ut quidquid illic extra fidei causas de personis gestum est, retractetur. speci-
alis quippe synodalium conciliorum causa est fides; quicquid ergo præter fidem agitur,

120 Leone docente ostenditur quia nihil obstat, si ad iudicium reuocetur. quia uero et apud eosdem episcopos qui in Chalcedona resederunt, in ueneratione synodus nonnisi usque ad fidei definitionem fuit, per hoc aperte ostenditur, quod plerique Græci antiquiores codices continere synodum nonnisi in sex actionibus subiunctis canonibus demonstrantur, ut omnino cetera quæ priuato studio fuerant mota, non habeant. unde

121 et enkyclia hæc ita esse testantur. nam Leoni Augusto Alypius episcopus Cæsareæ

L IIII 953 = M VII 596

Cappadociæ scribens, ait: »sic se habentibus, uestræ pietati significo quia ea quidem quæ particulariter examinata sunt et quæ gesta a sanctis episcopis in Chalcedonensi ciuitate collectis, non legi. neque enim a sanctæ memoriæ tunc episcopo Thalassio, qui interfuit sancto concilio, aliquid hic amplius est allatum ex his quæ gesta noscuntur, sed tantummodo definitionem expositam ab illo sancto concilio huc delatam inspexi.«

122 attestante ergo Alypio episcopo perdocemur quia præter causam fidei nil de synodo in ueneratione Thalassius tenuit, qui illic et præter causam fidei episcoporum negotiis priuatis interfuit. si igitur in actione sexta professio fidei consummatur moxque canonum regula figitur, si beatus Leo negotiis quæ illic priuate mota sunt, contradicit,

---

1 quæq. *P* liquet *Labbae·s* licet *P* 8 quos *Leo* quod *P* 10 excisis *in* excissis *corr. P*
12 deiudicandi *P* 15 cessent *Schw* cessant *P* 42 huc *Baluze* hac *P* 45 fidei *superscr. P*

si hoc quod ultra fidem gestum est, nec is qui fecit Thalassius tenuit: cur nos hæreticam
epistolam retractasse reprehendimur, qui hac in re cunctorum nos præcedentium aucto-
123 ritate roboramur? et quamuis ab eadem epistola alienum se Iba respondeat, quam-
uis quia adprobata sit, aut difficulter aut nullatenus demonstratur: licenter tamen
f. 22r unusquisque eam repre|henderet, etiamsi episcopi in eodem concilio residentes suis
illam subscriptionibus approbassent, quia postquam beato Leone scribente ius retractandi
et diiudicandi conceditur, etiamsi qua esse poterat eorum qui interfuerant, in priuatis
negotiis auctoritas, uacuatur.

124 Discusso itaque secundo capitulo, tertium superest, quod tanto debemus in bre-
uitate constringere, quanto et uos nobis hac in re non credimus resultare. neque
enim Theodoriti omnia scripta damnamus, sed sola quæ contra duodecim Kyrilli capi-
tula, sola quæ contra rectam fidem aliquando scripsisse monstratur, quæ tamen et
ipse damnasse cognoscitur, qui in sancta Chalcedonensi synodo uera confessus inue-
nitur. nam quomodo post errorem recte sapiat, et ea quæ prius scripserat, et ea quæ in
125 Chalcedonensi synodo ab illo sunt gesta, manifestant. ipse namque Nestorio scribens,
ait: »in his quæ in tuam uenerationem iniuste atque inique prolata sunt, nec si mihi Theodoret. ep. 172
126 utramque manum quis absciderit, potero præbere consensum.« Himerio quo-
que Nicomediæ episcopo scribens, ait: »damnationi uenerandi et sanctissimi Nestorii, ibid. 174
127 quæ facta dicitur, non debemus præbere consensum.« ad Alexandrum quoque Hiero-
politanum episcopum scribens, ait: »et ante tuæ sanctitati prædixi quia si domini mei ibid. 175
uenerabilis et sanctissimi episcopi Nestorii fuerit dogma damnatum, nec ego ⟨his⟩ qui
128 hoc faciunt, communicabo.« ad Alexandrum uero Syriæ Palæstinarum præsulem
scribens, ait: »existimo præ omnibus maxime satisfactum esse domino meo sanctissimo ibid. 178
et uenerando Iohanni episcopo quod nullatenus adquiescam in damnatione domini
mei sanctissimi et uenerandi Nestorii episcopi præbere consensum, quæ in Tarso et
129 in Epheso facta est.« qui postmodum tamen, quamuis cum resistentium certamine,
sancto Chalcedonensi concilio ammissus, aperte anathema in Nestorium protulit sequc
orthodoxum, ipso hæretico reprobato, monstrauit. dudum namque sanctæ ecclesiæ
130 diuersa sentiens et contra beati Kyrilli duodecim capitula scribens, ait: »sanctam uir- L III 894b = M V 88c
f. 22v ginem theotocon uocamus, non quod deum peperit | per naturam, sed quod hominem
131 ediderit coniunctum deo, quem ipse formauit.« et post pauca: »si naturalis coniunctio L III 902c = M V 97a
facta est formæ dei et formæ ⟨seruilis, compellente quadam necessitate, non sua cle-
mentia, deus uerbum coniunctum est formæ⟩ seruili et inuenietur legislator necessitatis

---

16—17 *Pelagius uti uidetur Marii Mercatoris quae fertur uersione p. 333 sq. Baluz., aliae extant et in Actis Constantinopolitanis [L V 507 = M VIIII 294] et in Synodico Casinensi 120*

17—19 *epistula per unum Marium Mercatorem seruata est [p. 337 sq. Baluz.]*

20—22 *est uersio Marii Mercatoris p. 338; alia extat in Synodico Casinensi 99*

22—26 *ex Mario Mercatore 336 sq. Baluz. desumpta sunt; falso Pelagius hunc Alexandrum ab eo quem modo attulit, diuersum esse putauit. alia uersio extat in Synodico Casinensi 66*

29—31 *est uersio Marii Mercatoris p. 276 Baluz.*

31—130, 1 *est uersio Marii Mercatoris p. 284 Baluz.*

---

1 thallasius *P* 7 deiudicandi *in* diiudicandi *corr. P* 14 et¹ *Baronius* ut *P* 16 in his *P* his *Mar. Merc.* in *P* contra *Mar. Merc.* prolata *P* patrata *Mar. Merc.* 17 Himerio *Mar. Merc.* æmero *P* 19 debemus *ex conexu add. Pelagius* 20 ante *P* ante iam *Mar. Merc.* quia si *Mar. Merc.* quasi *P* 21 his *Mar. Merc. om. P* 25/26 in tharso et in epheso *P* in Tarso et Chalcedone et Epheso *Mar. Merc.* 27 amissus *P* 29/30 uirginem sanctam *Mar. Merc.* 30 peperit *P* pepererit *Mar. Merc.* 31 ediderit *P om. Mar. Merc.* quem ipse formauit *P* qui ipsum formauerat *Mar. Merc.* 32/33 seruilis -- formæ *Mar. Merc. om. P* 33 necessitatis *Schw* necessitatibus *P* necessariis *Mar. Merc.* ἀναγκαστικοῖς νόμοις *Graece*

L III 915c = M V 112b legibus seruiens.« et rursum: »nomine communicationis utentes, ut unum quidem filium adoramus et eum qui adsumpsit et eum qui adsumptus est; differentiam tamen cognoscimus naturarum. theophoron autem dicere [portans uel deum indutus] ho-
133 minem Christum, ut a multis sanctis patribus dictum est, non recusamus.« et post
L III 931c = M V 128c Hebr. 3, 1 alia: »considerate, inquit, apostolum et pontificem confessionis nostræ Iesum, fidelem ei qui fecit illum, sicut et Moyses in omni domo sua. facturam autem eum quis esse dixerit recta sentiens, increatum et cum patre coæternum et deum uerbum? sed eum qui est ex semine Dauid, qui liber ab omni peccato, pontifex noster fuit et uictimam ipse se pro nobis optulit
134 deo, habens in se certe dei uerbum adunatum sibi inseparabiliterque coniunctum.« et rursus, ut eum quasi ostenderet ad deitatem per incrementa creuisse, in eodem opere
Mar. Merc. p. 326 Baluz. Lc. 1, 35 subiungit, dicens: »ait angelus uirgini: spiritus sanctus superueniet in te et uirtus altissimi obumbrabit tibi, ideoque quod nascetur ex te sanctum, uocabitur filius dei. considerate hic etiam
Lc. 1, 32 quia cuncta humanitus dicuntur. erit, inquit, magnus, non dixit est; et filius altissimi uocabitur, non dixit uocatur; et dabit ei dominus sedem Dauid patris sui, non dixit habet, sed dabit ei dominus; et regnabit, non dixit regnat; et super quos? super domum Iacob,
Mar. Merc. p. 327 Bal. Lc. 4, 1 Lc. 4, 14 **135** non dixit super angelos et archangelos.« rursum in eodem libro secundo ait: »Iesus autem ⟨plenus⟩ spiritu sancto regressus est a Iordane et iterum: regressus est Iesus in uirtute spiritus in Galilæam. non dei uerbum cooperatione uel auxilio eguisse spiritus sancti arbitreris, sed uisibile
Mar. Merc. p. 328 Bal. Hebr. 13, 18 **136** templum uariis sancti spiritus donationibus fruebatur.« et post alia: »Iesus Christus, inquit, heri et hodie ipse et in sæcula. quomodo igitur, o sapientissimi, debemus aduertere? quomodo idem ipse heri et hodie et in sæcula, et temporaliter | et æternus, et in tempore et super tempora? nam si æternus est, tem- f. 23r
Mar. Merc. p. 331 Bal. **139** poralis non est, et si in tempore est, super tempus non est.« et rursum in domino deo nostro Iesu Christo deitatis et humanitatis quasi unitatem adstruens, ait: »naturas discernimus, dei uerbi naturam integram dicimus et personam sine dubitatione perfectam; nec enim sine persona fas est adseuerare substantiam. perfectam quoque humanam naturam cum sua persona similiter confitemur. cum uero ad coniunctio-
140 nem respicimus, tunc demum unam personam merito nuncupamus.« quis hæc, fratres karissimi, plena omni impietate non uideat? a quibus tamen constat quod se postmodum ipse correxit, qui in sancta Chalcedonensi synodo Nestorium anathematizare

---

1—4 *est uersio Marii Mercatoris p. 297 Baluz.* 5—10 *est uersio Marii Mercatoris p. 312 Baluz.*

---

1 communicationes *P* 3 naturarum *P* naturarum et *Mar. Merc.* dicere *P om. Mar. Merc. et Graeca* portans — indutus *P om. Mar. Merc.; est glossa marginalis* 4 xp̄m *P om. Mar. Merc. et Graeca* dictum *P* dictus *Mar. Merc.* 5 apostolum et *Mar. Merc.* apostolus *P* 6 ipsum *Mar. Merc.* 7 eum quis esse *P* esse quis unquam *Mar. Merc.* 8 et² *P om. Mar. Merc. et Graeca* deum uerbum *Mar. Merc. et Graeca* adm̄ uerum *P* m̄ *in* eū *corr.* 9 et uictimam — optulit *P* uictimam — offerens *Mar. Merc.* 10 inseparabiliterque *P* et inseparabiliter *Mar. Merc.* 12 ait — uirgini *P* et respondens angelus dixit ei *Mar. Merc.* 14/15 hic etiam quia *P* quod hic etiam *Mar. Merc.* 15 humanitus dicuntur *P* dicantur humanitus *Mar. Merc.* 16 uocatur *P* uocatur aut est *Mar. Merc.* 17 habet — dominus *P* habet sedem Dauid patris sui sed dabit ei deus sedem Dauid patris sui *Mar. Merc.* 20 plenus *Mar. Merc.* ab *P, sed erasit* est *om. Mar. Merc.* 21 egressus *Mar. Merc.* galilea *P* 22 sancti *P om. Mar. Merc.* 23 sc̄i sp̄s *P* spiritus sancti *Mar. Merc.* 24 inquit *P om. Mar. Merc.* igitur *P* igitur hoc *Mar. Merc.* 26 temporaliter *P* temporalis *Mar. Merc.* 28 naturas *P neglegenter excerpendo* cum naturas *Mar. Merc.* 29/30 perfectum *P* 31 humanam naturam *P* naturam humanam *Mar. Merc.*

consensit. quis non uideat quanta temeritate plenum sit Theodoriti scripta superbiendo defendere, quæ eundem ipsum constat, recta post profitendo, damnasse? dum uero eius et personam recipimus et ea quæ dudum latuerunt praue scripta, reprobamus, in nullo a sanctæ synodi actione deuiamus, quia sola eius hæretica scripta respuentes, et cum synodo adhuc Nestorium insequimur et cum synodo Theodoritum profitentem
141 recta ueneramur. alia uero scripta illius non solum recipimus, sed eis etiam contra aduersarios utimur. nam cum Theodorus canticorum canticum uellet exponere et non ad commenta, sed potius ad deliramenta laberetur, per hunc librum Aethiopissæ reginæ Salomonem blanditum fuisse professus est; quod Theodoritus reprehendens,
142 nomen quidem eiusdem Theodori supprimit, sed tamen uesaniam patefecit. eiusdem namque libri commenta conscribens, ait: »audio plures canticum canticorum detrahentes et non credentes spiritalem esse librum, fabulas autem quasdam aniculares per uesaniam texentes componere et præsumere dicentes quia sapiens Salomon ad se ipsum et filiam Pharaonis hunc librum conscripsit.« quomodo ergo nulla scripta eiusdem Theodoriti recipimus, qui illum etiam contra Theodorum adsertorem ueritatis inuenimus? Theodoret. opp. ed. Scbulze t. II 2. 3

f. 23u 143 Hæc | ad scripta uestra respondimus; sed oportunum ualde iudicamus, ut ⟨ad⟩ ea quæ sine scripto ⟨a⟩ responsalibus uestris audiuimus, breuiter uerba replicemus. dixerunt enim Theodorum a Iohanne Antiochenæ urbis episcopo mira per epistolam adtestatione laudatum; quod uerum nos nullo modo credimus. si tamen et tale aliquid fortasse repperitur, plus fidem primæ Ephesenæ synodo, plus Kyrilli libris,
144 plus Hisychii quam aliis quæ innotescere nunc usque nequiuerunt epistolis commodamus. debemus tamen [ac]cedere et iam concedentes aliquid dicere. ita ergo ut responsales uestri asserunt, esse sentiamus. uos scitis, fratres dilectissimi, quod res quæ dubietati
145 subiacet, in parte semper est interpretanda meliori. quid itaque obstat, si dum de eius errore occultum adhuc et dubium fuit, ab uno patre laudatus est, et innotescente post perfidia, pæne omnium magnorum patrum sententiis uelut inmanis bestia quasi
146 crebrescentibus iaculis est confossus? an non et malos a bonis aliquando laudatos nouimus nec tamen eisdem laudibus defensos? quid namque in hæresiarchis Origene deterius, et quid in historiographis inueniri Eusebio honorabilius potest? et quis nostrum nesciat in libris suis quantis Origenem Eusebius præconiis adtollat? sed quia sancta ecclesia suorum fidelium corda benignius quam uerba districtius pensat, et plus in hæreticis sensum proprium ⟨reprobauit⟩ quam testatio Eusebii absoluere
147 potuit, nec rursus Eusebium laudati Origenis culpa damnauit. an non et Gregorius Nysæ urbis episcopus cum canticorum canticum exponit, sicut inueniri in plerisque codicibus solet, magnis Origenem laudibus præfert? an non et Hieronymus nostræ ecclesiæ presbyter et singularis Hebræi sermonis interpres, tanto erga Origenem fauore impenditur, ut pæne discipulus esse uideatur? sed quia plus causa quam uerba pensanda sunt, nec istis sua benignitas nocuit nec illum a reatu proprio fauor alienæ adtestationis excusauit. cf. Patrol. Gr. 44 p. 764b

148 Cogor post hæc, fratres karissimi, dolens cum Paulo dicere: testimonium Rom. 10, 2
f. 24r perhibeo uobis quod | æmulationem dei habetis, sed non secundum scientiam; cuius erga unitatem sanctæ ecclesiæ dum uiscera caritatis
149 aspicio, discordes uos intolerabilius ingemesco. pensate, quæso, quo ardore sanctæ

18—19 *cf. Facundum 2, 2. Konzilstudien II, Beilage*

8 laberetur *Schw* laboret *P* 13 *locus male uersus*; componere *delendum et scribendum erat* præsumentes dicere, *cf. Græca* μύθους δέ τινας οὐδὲ γραιδίοις παραληροῦσιν ἁρμόττοντας ὑφαινόντων καὶ λέγειν τολμώντων 16 ad *suppl. Schw* 17 a *om. P* 22 cedere *Schw* accedere *P* 27 confossus *ex* confusus *corr. P* 28 heresiarebos *P* 32 reprobauit *suppl. Schw*

Phil. 2, 1. 2 unitatis anhelabat, cum Philippensibus diceret: si qua consolatio in Christo, si quod solacium caritatis, si qua societas spiritus, si qua uiscera et miserationes, implete gaudium meum, ut idem sapientes, eandem caritatem habentes, unianimes id ipsum sentientes. qui igitur unianimitatem locuturus, tot et tales inquisitiones præmisit, quantum esset huius uirtutis meritum, non explendo, sed in-
150 quirendo monstrauit. at contra quam sit malum discordiæ, loquens Corinthiis ostendit;
1 Cor. 1, 11. 12 ait enim: significatum est enim mihi de uobis, fratres, ab his qui sunt Clois, quia contentiones sunt inter uos, hoc autem dico quod unusquisque uestrum dicit: ego quidem sum Pauli, ego autem Apollo, ego uero Cephæ, ego autem Christi. quod cum quanta animaduersione loquatur, agnoscimus, si subiunctæ increpatio-
1 Cor. 1, 13 nis uerba pensamus. ait enim: diuisus est Christus? numquid Paulus crucifixus est pro uobis? aut in nomine Pauli baptizati estis? considerate igitur, fratres mei, et dum, deo adhuc expectante, omni incerti uitæ fini permittimur, uigilanti cura perpendite quia illam scissionem sanctæ ecclesiæ pro Theodoro facere fraternitas uestra non metuat, quam pro se uel profiteri Paulus ex-
151 pauit. cur non ad memoriam pro unitate seruanda beati Augustini dicta reducitis?
Aug. de unico bapt. 22 [t. VIIII 538] qui dum de unico baptismate loqueretur, idcirco Kyprianum martyrem, qui de iterando baptismate scripserat, defunctum perhibuit, quia licet paruum quid senserit, numquam tamen se a totius ecclesiæ communione suspendit. si igitur permanere in sanctitate seruauit, constat, fratres dilectissimi, quia dum uos ab ecclesiæ unitate disiungitis, omne uirtutis meritum perdidistis, etiam si recte teneatis; scriptum quippe est: pacem
Hebr. 12, 14 sequimini cum omnibus et sanctimoniam, sine qua nemo uidebit deum.

152 Multa locuti sumus, | quia et ad multa ratiocinando respondimus. et cum f. 24[a]
testimonia ex patrum dictis innumera suppeterent, perpauca posuimus, uidelicet cupientes ut scripta nostra in causis singulis narratio breuiata succingeret, ne fortasse tædium legenti generarent. unum tamen quod iam superius diximus, non tædet, si etiam crebro replicemus: quia fidem sanctæ Chalcedonensis synodi inlibatam per omnia deo auctore seruamus eiusque definitiones, sicut Ephesenæ primæ, Constantinopolitanæ ac Nicænæ synodi inretractabiles nunc usque tenuimus et uel morte proposita inretractabiles custodimus. uestra igitur dilectio communionem fidelium orthodoxorumque fratrum non fugiat, ne præsentis uocis nostræ adiutorium si audire neglexerit, contra se in testimonium uertat; nos autem ad deum post uerba recurrimus eumque, quantum possumus, fletibus exoramus, ut hoc quod uobis ad sequendam concordiam a nobis dicitur, ipse in uestris mentibus manu intimæ inspirationis operetur.

SVGGERENDVM DOMNO NOSTRO CLEMENTISSIMO AC PIISSIMO DOMNO MAVRICIO TIBERIO HVMILES VENETIARVM VEL SECVNDAE RAETIAE INGENVINVS MAXENTIVS AGNELLVS FONTEIVS LAVRENTIVS AGNELLVS FELIX AVGVSTVS IVNIOR ET HORONTIVS EPISCOPI

1 Pietatis uestræ est, clementissime dominator, preces humilium sacerdotum imperiali dignatione suscipere, quod etiam supplices deprecamur per dominum deum nostrum Iesum Christum saluatorem omnium, per fidem catholicam et regnum, quod

38 sq. *Primus impressit Baronius a. 590 n. XXVIII, cuius editio repetita est in Monumentis Germaniae Epist. t. I p. 16 sq.* [= *Gregorii registrum I 16[a]*]

1 philipensibus *P* 11 appollo *P* 16 fine permittimus *P*

meruistis a deo concessum, atque salutem dominorum filiorum uestrorum, quibus perpetuum imperium deo gubernante permaneat, ut aditum inueniat supplicatio nostra
f. 25r apud pias aures uestras et cum fiducia | recurrentes ad principalia remedia mereamur
2 quæ petimus, impetrare. nam etsi nos peccata nostra ad tempus grauissimo iugo gentium summiserunt, auxiliante nobis domino nullo pondere pressurarum ab integritate catholicæ fidei inuenimur ullo modo titubare; deinde nec obliti sumus sanctam rem publicam uestram, sub qua olim quieti uiximus et adiuuante domino redire totis
3 uiribus festinamus. suggerimus etenim, domine piissime princeps, scandalum ecclesiæ, quod tempore diuæ memoriæ Iustiniani principis totius mundi ecclesias conturbauit, nostrarum quoque prouinciarum partibus ex tunc iam esse compertum, damnationem scilicet trium capitulorum, id est epistolæ uenerabilis Ibæ episcopi Hedessenæ ciuitatis, personæ quoque Theodori Mompsuestinæ episcopi atque scriptorum Theo-
4 doriti episcopi Kyrri. quæ in sancta synodo Chalcedonensi recepta sunt, et Vigilio tunc Romano præsuli atque omnibus pæne sacerdotibus damnatio ipsa, sicut reuera contraria sancti Chalcedonensis concilii, execrabilis noscitur extitisse. qui etiam Vigilius scripta sua per omnes prouincias mittens anathematis uinculis omnem populum
5 obligauit, si quis damnationi trium capitulorum præberet aliquando consensum. et licet postea imperiali pondere ad consensum damnationis capitulorum ipsorum paulatim singuli tunc fuerint coartati, nostrarum tamen prouinciarum uenerandi decessores, quibus indigni successimus, prædicti quondam Vigilii instructionibus informati, ad
6 hoc inclinari nullo modo potuerunt. quorum nos exempla deo propitiante seruantes cum uniuerso populo nobis credito, sequentes etiam in omnibus definitionem sancti Chalcedonensis concilii, defensioni capitulorum ipsorum et reuerentiam exhibemus et a communione damnantium cum diuina gratia abstinere dinoscimur, et dum Zmaragdus gloriosus chartularius patrem nostrum sanctæ memoriæ Heliam archiepiscopum Aqui-
f. 25v liensis ecclesiæ | pro causa ipsa uicibus contristaret, cum nostro omnium consilio atque consensu direxit ad pia uestigia principatus uestri preces, supplicans ut expectata dei misericordia, reuocatis omnibus consacerdotibus synodi nostri in potestate sanctæ rei publicæ, ad uestræ clementiæ præsentiam ueniretur et uestrum in causa ipsa expec-
7 taretur iudicium. quod pietas uestræ mansuetudinis ad mercedem et laudem imperii sui clementi dignatione suscipiens, iussionem suam dedit ad prædictum gloriosum Zmaragdum, ut nullatenus quemquam sacerdotum pro causa communionis inquietare præsumeret, sed dei misericordia operante sustineretur quousque compressis gentibus
8 ad libertatem omnes sacerdotes nostri concilii sub sancta re publica peruenirent. deinde defunctus est memoratus archiepiscopus noster Helias; nos uero pro impetratis precibus eiusdem cum omnibus populis nostris ⟨ex⟩ ardentibus deuotiores effecti, si fieri potuisset, eisdem diebus ad uestra certabamur redire uestigia, et gratias deo rettulimus et pro uita imperii uestri, sicut ipse nouit dominus, assiduas preces eius optulimus maiestati.
9 post hoc ordinato in sancta Aquiliensi ecclesia beatissimo archiepiscopo nostro Seuero quæ contumeliæ inlatæ sint et quibus iniuriis ac cæde corporali fustium et qua uiolentia ad Rauennatem fuerit ciuitatem perductus atque redactus in custodia, quibusque necessitatibus oppressus atque contritus fuerit, potuit ad domini nostri pias aures sine dubio peruenire; nos autem tam inauditis calamitatibus patrem et archiepiscopum

15—17 *eiusmodi epistulam Vigilius numquam scripsit*

2 permaneat *Schw* permanet *P* 26 uicibus *P* pluribus uicibus *Baronius* uicibus nostris *Schw* 35 impetratis *Ewald* imperatis *P* 36 ex *suppl. Schw* 38 imperi *P* 39 aquilensi *P* 41 rabennatim *P*, b *in* u *corr.*

nostrum, quod numquam sub Christianos principes factum dinoscitur, cognoscentes
10 afflictum, insanabilium dolorum sumus stimulis uulnerati. nam in hoc tempore iterum
cognouimus reuerendum papam Gregorium ad eiusdem patris nostri exhibitionem
misisse cum sacratissima uestrae pietatis iussione, ut pro causa ipsa communionis ad
Romanam deberet ciuitatem deduci; quod audientes, quamuis certi essemus talem
iussionem domni nostri specialiter aduersariorum improba inportunitate subreptam,
| contabuimus et contriti atque luctu grauissimo sauciati ad ultimam desperationem f. 26r
peruenimus, ut ad illius iudicium metropolita noster cogeretur occurrere, cum quo causa
ipsa esse dinoscitur et cuius communionem ab initio motionis causæ huius usque nunc
11 decessores nostri et nos cum omni populo euitamus. et quidem memoratum bea-
tissimum archiepiscopum nostrum frequenti contestatione conuenimus, ne nobis ab-
sentibus et a se ad præsens diuisis de communi causa ecclesiæ aliquid audeat definire,
quoniam, piissime domne, sic accensi sunt omnes homines plebium nostrarum in causa
ista, ut ante mortem perpeti quam ab antiqua catholica patiantur communione diuelli.
re uera, clementissime dominator, fidem catholicam conseruantes et Chalcedonensis
concilii definitiones in omnibus uenerantes ut quibuslibet occasionibus contristentur,
12 nec deo nec uestræ pietati placere credendum est. ergo, mitissime dominator, totius
concilii nostræ paruitatis hæc est deliberatio, sicut et eidem patri et archiepiscopo nostro
scripsimus, ut pro reddenda ratione communionis nostræ, contrito dei iudicio [in]
iugo barbarico, oportuno tempore ad uestræ pietatis uestigia occurramus, habentes
præ oculis exempla fidelia, quibus edocti sumus * * omnes intentiones sopitæ sunt.
13 sic Theodosii senioris Constantinopolitana synodus, deo propitiante, sedatis est scandalis
confirmata; sic deinde Ephesena prima synodus diuæ memoriæ Theodosio iuniore dis-
ponente bene noscitur definita; sic ad postremum præsentia Marciani diui principis
14 abscisis omnibus scandalis pax catholica in Chalcedonensi concilio reformata est. nam
per absentiam Christianissimorum principum in Ephesena secunda episcoporum con-
gregatione a Dioscoro Alexandrino Flauianus sanctissimus regiæ uestræ urbis episcopus
ueritatem catholicæ fidei defendens occisus est aliique episcopi assertores orthodoxæ
fidei iniuste deiecti sunt et scandalum ecclesiæ pessimum generatum est, quod cum
15 magno labore postea diuæ memoriæ Marcianus imperator, auus uestræ pie|tatis, sua f. 26v
præsentia in sancto Chalcedonensi consilio amputans, catholicam pacem uniuersali
16 ecclesiæ restaurauit. hoc tantum prostrati deposcimus ut quia misericordia dei
circa sanctam rem publicam operante, in meliori statu Italiæ partes, laborante fideliter
glorioso Romano patricio, dignanter perduxit et credimus nos celeriter deuictis gentibus
ad pristinam libertatem reduci, cesset uiolentia militaris, quam uestro felicissimo tem-
pore deus fieri non permittat: sint indutiæ, et cum iussione sacratissimi imperii uestri
parati erimus ad pedes uestræ pietatis occurrere et nostræ fidei atque communionis
plenam reddere rationem. nam cum quo nobis ipsa causa est et quem in communione
uitamus, iudicem experiri non possumus, quod etiam sacratissimis legibus uestris sta-
tutum est nullum posse iudicem esse in causa qua aduersarius comprobatur. sed
sicut semper deus præsentia Christianorum principum intentiones ecclesiasticas sedare
dignatur, hoc et nunc fieri supplicamus. si enim aliter, clementissime domne, actum

2—5 *est epistula Gregorii I 16, mensis Ianuarii 591*
39. 40. *Ewald adferi Cod. Iust. 3, 5*

19 in *P del. Ewald* 21 *lacunam statuit Schw; sensus postulat eiusmodi supplementum* (quod præsentia Christianorum principum) 36 imperi *P* 42 si enim *Schw* enim si *P*

fuerit, ut archiepiscopum nostrum, quod absit, ad Romanam contingat uiolenter exhiberi ecclesiam, spes iam nulla erit conseruandæ iustitiæ, sed tantum pondus gra-
17 uissimæ uiolentiæ. suggerimus etenim, pie dominator, quia tempore ordinationis nostræ unusquisque sacerdos in sancta sede Aquiliensi cautionem scriptis emittimus studio seu fide ordinatoris nostri nos fidem integram sanctæ rei publicæ seruaturos; quod ipse nouit dominus nos fideliter toto corde et seruasse et huc usque iugiter con-
18 seruare. si conturbatio ista et conpulsio piis iussionibus uestris remota non fuerit, si quem de nobis, qui nunc esse uidemur, defungi contigerit, nullus plebium nostrarum ad ordinationem Aquiliensis ecclesiæ post hoc patietur accedere, sed quia Galliarum archiepiscopi uicini sunt, ad ipsorum sine dubio ordinationem occurrent et dissoluetur metropolitana Aquiliensis ecclesia sub uestro imperio constituta, per quam deo propitio
f. 27r ecclesias in gentibus possidetis. quod ante annos | iam fieri cœperat et in tribus ecclesiis nostri concilii, id est Breonensi, Tiburniensi et Augustana, Galliarum episcopi constituerant sacerdotes; et nisi eiusdem tunc diuæ memoriæ Iustiniani principis iussione commotio partium nostrarum remota fuisset, pro nostris iniquitatibus pæne omnes
19 ecclesias ad Aquiliensem synodum pertinentes Galliarum sacerdotes peruaserant. ergo, domne pie, quia semper piissimorum principum fides pro tranquillitate ecclesiæ uigilauit et hoc studio, repensante deo, contrariæ gentes diuina manu compressæ sunt, mereamur nos humillimi sacerdotes supplicationis nostræ sortiri effectum. nam qui aliter pio domno nostro subrepere cupiunt, nec dei iudicium habent præ oculis nec utilitatem sanctæ rei publicæ uestræ seu opinionem pii imperii, quam lacerari non metuunt de murmuratione totius populi partium istarum, qui persecutionem euidenter Christianis fieri suspicantur. præsentem igitur supplicem relationem confidenter direximus, quam pia clementia dignetur placida aure recipere, ut effectum nostræ supplicationis, deo uobis aspirante, sortiti pro quiete matris nostræ Aquiliensis ecclesiæ sacratissimis iussionibus releuemur et pro incolumitate domni nostri ac dominorum filiorum uestrorum domino deo nostro iugiter supplicemus.

20 ET SVBSCRIPTIO

Ingenuinus episcopus sanctæ ecclesiæ secundæ Rætiæ hanc relationem a nobis factam subscripsi

Maxentius episcopus sanctæ ecclesiæ Iuliensis ut supra

Laurentius episcopus sanctæ catholicæ ecclesiæ Bellunatæ ut supra

Augustus episcopus sanctæ catholicæ Concordiensis ecclesiæ ut supra

Agnellus episcopus sanctæ Treientinæ ecclesiæ ut supra

Agnellus episcopus sanctæ Acelinæ ecclesiæ ut supra

Iunior episcopus sanctæ ecclesiæ catholicæ Veronensis ut supra

f. 27v | Fonteius episcopus sanctæ Feltrinæ ecclesiæ ut supra

Felix episcopus sanctæ Teruisianæ ecclesiæ ut supra

Horontius episcopus sanctæ catholicæ ecclesiæ Vicentinæ ut supra

---

4 aquiliensis *P* 5 seu *Schw* sed *P* 10 occurrunt *P* dissoluitur *P* 20 qualiter *P* 25 aquiliensi *P* 26 releuemur *Schw* releuetur *P* incolomitate *P* 31 iuliensi *P* 39 uetetinæ *P*, *cf. Paul. Diac. hist. Lang.* 3, 26 Horontius Vicentinus

IN NOMINE DOMINI DEI NOSTRI IESV CHRISTI IMP CAES FL MAVRICIVS TIBERIVS FIDELIS IN CHRISTO PACIFICVS MANSVETVS MAXIMVS BENEFICVS ALAMANNICVS GREGORIO VIRO SANCTISSIMO ET BEATISSIMO ARCHIEPISCOPO ALMAE VRBIS ROMAE AC PAPAE

1 Consuetam et deo placitam uestram sanctitatem scientes et quod rectam catholicæ nostræ ecclesiæ dogmatum ⟨in⟩ omnibus doctrinam exercetis, scire uos uolumus quod episcopi Histriensium prouinciarum per clericos aliquos ad nos directos suggestiones nobis transmiserunt, unam episcoporum ciuitatum et castrorum quos Langobardi tenere dinoscuntur, aliam Seueri Aquiliensis episcopi aliorumque episcoporum qui cum illo sunt, et tertiam solius eiusdem Seueri, in quibus omnes dixerunt tuam beatitudinem milites ad illos transmisisse cum uno tribuno et excubitore, necessitatem inponentes præfato reuerentissimo Seuero et testibus episcopis, ut ad tuam beatitudinem perueniant propter diuersam uoluntatem quam habent ad sacra et catholica dogmata
2 sacrosanctæ nostræ ecclesiæ. et supplicauerunt nos indutias ad hoc sibi fieri et nullam eis interim necessitatem inponi ad uestram sanctitatem peruenire, pollicentes quod tempore oportuno ad hanc sacratissimam urbem accedentes per se ipsos suggerere nobis habent quæ sibi obstare uidentur. quia igitur et tua sanctitas cognoscit præsentem rerum Italicarum confusionem et quod oportet temporibus competenter uersari, iubemus tuam sanctitatem nullatenus molestiam eisdem episcopis inferre, sed concedere eos otiosos esse, quousque prouidentia dei et partes Italiae paceales constituantur et ceteri episcopi Histriæ seu Venetiarum iterum ad pristinum ordinem redigantur. tunc enim perfectius omnia pro pace et diuersitate dogmati cum antecedentibus tuis orationibus cor|rigentur. ET SVBSCRIPTIO: Diuinitas te seruet per multos annos, sanctissime f. 28r ac beatissime pater. EXP

Fateor me sicut sancti euangelii quattuor libros, sic quattuor concilia suscipere et uenerari, Nicænum scilicet, in quo peruersum Arrii dogma destruitur, Constantinopolitanum quoque, in quo Eunomii et Macedonii error conuincitur, Ephesenum etiam primum, in quo Nestorii impietas iudicatur, Chalcedonense uero, in quo Eutychis Dioscorique prauitas reprobatur, tota deuotione complector, integerrima adprobatione custodio, quia in his, uelut in quadrato lapide, sanctæ fidei structura consurgit et, cuiuslibet uitæ atque actionis exsistat, quisquis eorum soliditatem non tenet, etiamsi lapis esse cernitur, tamen extra ædificium iacet. quintum quoque concilium pariter ueneror, in quo epistola quæ Ibæ dicitur, erroris plena reprobatur, Theodorus personam mediatoris dei et hominum in duabus subsistentiis separans ad impietatis perfidiam cecidisse conuincitur, scripta quoque Theodoriti per quæ beati Kyrilli fides reprehenditur, ausu

1 *sq. Mauricii imperatoris rescriptum primus publicauit Baronius a. 590 n. XXVIII; inde repetitum est in Mon. Germ. Epist. t. I 21 sq.* [*Gregorii registrum ed. Ewald I 16b*]

8/9 *est epistula quae praecedit*

18 sq. *cf. epistulam quam mense Iulio a. 592 Gregorius Iohanni episcopo Rauennæ scripsit* [*II 45*]: de causa uero episcoporum Histriæ omnia quæ mihi uestra fraternitas scripsit, ita esse iam ante deprehendi in his iussionibus quæ ad me a piissimis principibus uenerunt, quatenus me interim ab eorum compulsione suspenderem

25 sq. *excerpta sunt ex synodica Gregorii papae* [*I 24 p. 36, 19 sq.*]

4 PAPAE *P* PATRIARCHAE *Ewald* 5 rectam *Schw* rectæ *P* 6 in *suppl. Schw* 15 pollicentes *Schw* ut licentes *P* s *in* r *corr.* 20 prouidentiam *P* 22 perfectius *Baronius* perfectis *P* 31 actioni *P*

dementiæ reprobata refutantur. cunctas uero quas præfata concilia personas respuunt, respuo; quas uenerantur, amplector, quia dum uniuersali sunt consensu constituta, se et non illa destruit quisquis præsumit aut soluere quos religant, aut ligare quos soluunt. quisquis ergo aliud sapit, anathema sit; quisquis uero prædictarum synodorum fidem tenet, pax ei sit a deo patre per Iesum Christum filium eius, qui cum eo uiuit et regnat consubstantialiter deus in unitate spiritus sancti per omnia sæcula sæculorum. amen. EXPLIC

1 reprobata *P* prolata *Gregorius* præfata *P* præfata ueneranda *Gregorius* 4 uero *Gregorius* ergo *P*

⟨EX VIGILII PAPAE EPISTVLA DE TRIBVS CAPITVLIS⟩

DEFINITIO FIDEI SANCTI CHALCEDONENSIS CONCILII

M VIIII 457

L IIII 562 sq. = M VII 108 sq. **1** Aetius archidiaconus Constantinopolis nouæ Romæ dixit: »Sancta et magna et uniuersalis synodus quæ secundum dei gratiam et sanctionem piissimorum Christianissimorumque imperatorum nostrorum Valentiniani et Marciani Augustorum congre- 5
|gata apud Chalcedonam metropolim Bithyniæ prouinciæ in martyrio sanctæ et uene- f. 28u
rabilis martyris Euphimiæ, definiuit subter adnexa.

2 Dominus noster et saluator Christus notitiam fidei confirmans discipulis suis ait:
Ioh. 14, 27 p a c e m m e a m d o u o b i s , p a c e m m e a m r e l i n q u o u o b i s , ne ullus
a proximo suo dissonet in doctrina pietatis, sed æqualiter prædicationem ueritatis 10
ostendat. sed quoniam non quiescit nequissimus per sua zizania insurgens sationibus
pietatis inspergere et noui aliquid contra ueritatem semper inueniens, ob hoc consuete
dominus noster prouidens humano generi, pium hunc et fidelissimum principem ad
zelum fidei suscitauit et undique sacerdotii principes ad se conuocauit, quatenus, gratia
domini omnium nostrum Christi operante, ab ouibus Christi omnem pestem quidem 15
3 mendacii submoueret, germinibus autem ueritatis pingues efficeret. quod qūidem
et fecimus, communi decreto dogmata fugantes erroris, integram patrum renouantes
fidem, trecentorum decem et octo symbolum [in] omnibus prædicantes et tamquam
domesticos, qui pietatis huius compositionem receperunt, patres adscribentes, qui postea 458
apud magnam Constantinopolim conuenerunt centum quinquaginta, qui et ipsi eandem 20
4 fidem subsignauerunt. definimus igitur ordinem et omnes formas fidei conseruantes
nos quoque ⟨quæ⟩ apud Ephesum olim facta est sancta synodus, cuius præsides fuerunt
sanctæ memoriæ Cælestinus Romanæ urbis antistes et Kyrillus Alexandrinæ ecclesiæ,

---

JK 937. Primus Vigilii constitutum de damnatione trium capitulorum in P inuenit et publicauit St. Baluzius in Noua Collectione Conciliorum p. 1551 sq.

3—141, 10 *usus est Vigilius uersione antiqua Actorum Chalcedonensium, cuius extant codices tres: B(arberinus 680), N = Parisinus 16832, R(eginensis 1045). definitio fidei actionibus et quintae [B N R] et sextae [B_1 N_1 R_1] inserta est. uitia leuia et orthographica non enotaui*

21—139, 6 *repetuntur infra p. 155, 32—40 [= P_1]*

---

1 *titulum, qui deest in P, addidi; epistulam [cf. p. 141, 27* fraternitas uestra*] non ipsam seruatam esse, sed epitomam inde sequitur quod deest initium [cf. p. 141, 29* de supra scriptis trium capitulorum quæstionibus*] et Leonis epistolæ omittitur maxima pars* 3 dixit *P* legit *B N R* B_1 N_1 R_1 4 dī gratiam *P* B_1 N_1 R_1 gratiam dī *B N* gratiam *R* sanctionem *P* sanctiones *N* B_1 sancciones *B* santiones *R* scantiones R_1 sanctione N_1 11 per *P* B_1 N_1 R_1 *om. B N R* διὰ (τῶν ἑαυτοῦ ζιζανίων . . ἐπιφυόμενος) *Graeca* 12 pietatis *P B N R* R_1 ueritatis B_1 N_1 inspergere *codd. omnes; coaluit versio quae est* per . . zizania . . . insurgens *cum altera quae est* zizania . . inspergere 15 $\overline{\text{xpi}}^{\text{i}}$ *BNR* B_1 N_1 R_1 $\overline{\text{xpo}}$ *P* 16 germinibus — efficeret *superscr. P* 18 omnibus *B N R* B_1 N_1 R_1 in omnibus *ex* nominibus *corr. P* 21 fidei *P* P_1 *B N R* R_1 *om.* B_1 N_1 22 quoque quæ *B N R* quoque, o *in* æ *corr. P* que quæ B_1 N_1 R_1 P_1 sancta *P* P_1 *B N R* R_1 *om.* B_1 N_1 23 romanæ *P* P_1 *B N R* R_1 romæ B_1 N_1 antistes *P* P_1 *N R* R_1 antistites *B* B_1 N_1

præfulgere quidem rectæ et immaculatæ fidei expositionem trecentorum decem et octo sanctorum et beatissimorum patrum apud Nicæam sub piæ recordationis Constantino principe congregatorum, optinere autem etiam centum quinquaginta sanctorum patrum apud Constantinopolim definita, ad interemptionem quidem tunc exortarum hæreseon, confirmationem uero eiusdem catholicæ nostræ fidei.

SYMBOLVM APVD NICAEAM TRECENTORVM DECEM ET OCTO

5 Credimus in unum deum patrem omnipotentem, factorem cæli et terræ, uisibilium
f. 29r omnium et | inuisibilium; et in unum dominum Iesum Christum, filium dei unigenitum,
qui natus est ex patre ante omnia sæcula, deum uerum de deo uero, natum non factum,
consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt, qui propter nos homines et propter
salutem nostram descendit et incarnatus est atque humanatus est et passus est, et
459 resurrexit tertia die et ascendit in cælos, uenturus iudicare uiuos et mortuos; et in
spiritum sanctum. eos autem qui dicunt: erat aliquando quando non erat, et prius-
quam nasceretur, non erat, et quia ⟨ex⟩ non exstantibus factus est, aut ex alia sub-
sistentia uel substantia dicentes esse aut conuertibilem aut mutabilem filium dei, hos
anathematizat catholica et apostolica ecclesia.

IDEM ETIAM CENTVM QVINQVAGINTA SANCTORVM PATRVM QVI CONSTANTINOPOLIM CONGREGATI SVNT

6 Credimus in unum deum patrem omnipotentem, factorem cæli et terræ, uisibilium
omnium et inuisibilium; et in unum dominum Iesum Christum filium dei unigenitum,
natum ex patre ante omnia sæcula, deum uerum de deo uero, natum non factum, con-
substantialem patri, per quem omnia facta sunt, qui propter nos homines et salutem
nostram descendit et incarnatus est de spiritu sancto et Maria uirgine, et humanatus
⟨est,⟩ et crucifixus est pro nobis sub Pontio Pilato, et sepultus est et resurrexit tertia
die, ascendit in cælos et sedet ad dexteram patris, iterum uenturus cum gloria iudicare
uiuos et mortuos, cuius regni non erit finis; et in spiritum sanctum dominum et uiui-
ficantem, ex patre procedentem, cum patre et filio coadorandum et conglorificandum,
qui locutus est per sanctos prophetas, et in unam catholicam et apostolicam ecclesiam.
confitemur unum baptisma in remissionem peccatorum. speramus resurrectionem
mortuorum, uitam futuri sæculi. amen.

7 Sufficeret quidem ad plenam cognitionem pietatis et confirmationem sapiens hoc
et salutare diuinæ gratiæ symbolum; de patre enim et filio et sancto spiritu perfectionem
f. 29u 8 docet et domini humanationem fideliter accipientibus repræ|sentat. sed quoniam
hi qui ueritatis reprobare prædicationem conantur, per proprias hæreses nouas uoces

---

6—16 *non est ipsum Nicaenum symbolum, sed Constantinopolitano adaptatum*

---

3 autem *P P*$_1$ *R B*$_1$ *N*$_1$ *R*$_1$ *om. B N* 10 consubstantialem *P B*$_1$ *N*$_1$ *R*$_1$ cumsubstantialem *R* consubstantiionem *N* consustantionem *B* 11 salutem nostram *P R R*$_1$ nostram salutem *B N B*$_1$ *N*$_1$ descendit *P B N R B*$_1$ *R*$_1$ descendit de cælis *N*$_1$ 12 in' *P B N B*$_1$ *N*$_1$ *R*$_1$ ad *R* 14 ex non *R B*$_1$ *N*$_1$ *R*$_1$ non ex non *N*, *B* [non ex *erasa*], non *P* 21/22 cumsubstantialem *R* 24 est *B N R B*$_1$ *N*$_1$ *R*$_1$ *om. P* 25 in *P BN B*$_1$ *N*$_1$ *R*$_1$ ad *R* sedet *BN B*$_1$ *N*$_1$ *R*$_1$ sedit *P R* uenturus *PBNR* uenturus est *B*$_1$ *N*$_1$ *R*$_1$ 27 coadorandum *P* adorandum *B N R B*$_1$ *N*$_1$ *R*$_1$ 28 sanctos prophetas *P R B*$_1$ *N*$_1$ prophetas sanctos *BNR*$_1$ et in *P* in *B N R N*$_1$ *R*$_1$ in *erasit B*$_1$ 29 in *B N R B*$_1$ *N*$_1$ *R*$_1$ et *P* speramus *P* expectamus *B N R B*$_1$ *N*$_1$ *R*$_1$ 32 $\overline{\text{sco}}$ $\overline{\text{spu}}$ *P R R*$_1$ $\overline{\text{spu}}$ $\overline{\text{sco}}$ *BN B*$_1$ *N*$_1$

genuerunt, hi quidem mysterium quod pro nobis est domini dispensationis corrumpere præsumentes et dei genetricis uocem de uirgine Maria dicere renuentes, alii uero confusionem permixtionemque introducentes et unam esse naturam carnis et deitatis stulte confingentes et passibilem unigeniti diuinam naturam per confusionem portentuose dicentes, ob hoc illis omnem machinationem contra fidem uolens claudere præsens nunc sancta et magna atque uniuersalis synodus, prædicationem hanc ab initio inconcussam docens, definiuit principaliter trecen-
9 torum decem et octo sanctorum patrum fidem manere intemptabilem. et propter illos quidem qui aduersum sanctum spiritum pugnant, posteriori tempore a patribus apud Constantinopolim CL congregatis de substantia spiritus traditam doctrinam corroborat, quam illi omnibus notam fecerunt, non quasi quod aliquid esset minus in præcedentibus, inferentes, sed de sancto spiritu intellectum eorum aduersus eos qui dominationem eius respuere temptauerunt, scripturarum testimoniis declarantes; propter illos uero qui mysterium dispensationis corrumpere moliuntur et purum
10 hominem esse qui ex sancta uirgine Maria natus est, impudenter delirantes, epistolas beati Kyrilli Alexandrinæ ecclesiæ præsulis synodicas ad Nestorium et ad alios per Orientem congruas exsistentes suscepit ad conuincendas Nestorii uesanias, interpretatio-
11 nem uero eorum qui salutaris symboli pio zelo nosse desiderant; quibus etiam epistolam magnæ et senioris urbis præsulis beatissimi et sanctissimi archiepiscopi Leonis, quæ scripta est ad sanctæ memoriæ archiepiscopum Flauianum ad perimendam Eutychis malam intelligentiam, utpote et magni illius Petri confessioni congruentem et communem quandam columnam nobis aduersus praua dogmata exsistentem, ad confirmationem
12 rectorum dogmatum utique | intellectum coaptauit. his namque qui in duos filios f. 30r dispensationis diuinæ mysterium discerpere nituntur, obsistit, et illos qui passibilem deitatem unigeniti ausi sunt dicere, a sacro cœtu expellit; et his qui in duabus naturis Christi temperamentum aut confusionem exquirunt, resistit, et eos qui cælestem aut alterius alicuius esse substantiæ dicunt quam ex nobis adsumpsit serui formam, ut dementes abigit, et qui duas quidem ante unitionem naturas domini fabulantur, unam
13 uero post unitionem confingunt, condemnat. sequentes igitur sanctos patres unum eundemque confiteri filium et dominum nostrum Iesum Christum consonanter omnes docemus, eundem perfectum in deitate, eundem perfectum in humanitate, deum uere et hominem uere, eundem ex anima rationali et corpore, consubstantialem patri secundum deitatem, consubstantialem nobis eundem secundum humanitatem, per omnia nobis similem absque peccato, ante sæcula quidem de patre genitum secundum deitatem, in nouissimis autem diebus eundem propter nos et propter salutem nostram ex Maria uirgine dei genetrice secundum humanitatem, unum eundemque Christum filium dominum unigenitum, in duabus naturis inconfuse inmutabiliter indiuise inseparabiliter agnoscendum, nusquam sublata differentia naturarum propter unitionem magisque salua proprietate utriusque naturæ, et in unam personam atque subsistentiam concurrentem,

---

14—17 *repetuntur infra p. 155, 40—156, 4*

---

15 delerantes $P P_1$ 18 nosse $P R B_1 N_1 R_1$ nos $B N$ *post* desiderant *postulatur* intellectum, *cf. Graeca* τῶν . . τοῦ σωτηρίου συμβόλου ποθούντων τὴν ἔννοιαν. *u. infra ad 23* 19 magnæ $B N N_1 R_1$ magne $R B_1$ magnam P 20 eutychis P eutyches BNR eutychetis $B_1 N_1 R_1$ 23 utique intellectum $P B N R$ atque intellectum $B_1 N_1 R_1$ intellectum *huc ex 18 antiquissimo uitio translatum est* 29 sequentes $B N R B_1 N_1 R_1$ sequenter P 30 consonanter $B N R B_1 N_1 R_1$ consonantes P 35 salutem nostram $P R R_1$ nostram salutem $B N B_1 N_1$ 36/37 dn̄m $P B R N_1 R_1$ dm̄ $N B_1$ 39 in $P R B_1 N_1 R_1$ *om.* $B N$ subsistentiam $P B N B_1 N_1 R_1$ substantiam R concurrentem $P B B_1 N_1 R_1$ concurrente $N R$ (*recte*)

non in duas personas partitum atque diuisum, sed unum et eundem filium unigenitum, deum uerbum dominum Iesum Christum, sicut ante prophetæ de eo et ipse nos Iesus
14 Christus crudiuit et patrum nobis symbolum tradidit. his igitur cum omni undique scrupulositate et diligentia a nobis dispositis, definiit sancta et uniuersalis synodus alteram fidem nulli licere proferre uel conscribere aut componere aut sentire aut docere aliter; eos autem qui ausi sunt componere fidem alteram aut proferre aut docere aut tradere alterum symbolum uolentibus uel ex gentilitate ad agnitionem ueritatis uel
f. 30ᵘ ex Iudæis uel ex hæresi quacumque | conuerti, hos, si episcopi fuerint aut clerici, alienos esse episcopos ab episcopatu et clericos a clero; si uero monachi aut laici fuerint, anathematizari.«

15 »Dilectissimo fratri Flauiano Leo. Lectis dilectionis tuæ litteris, quas miramur Leon. ep. 28
fuisse tam seras, et gestorum episcopalium ordine recensito, tandem quid apud uos
459 scandali contra integritatem fidei exortum fuisset, agnouimus, et quæ prius uidebantur occulta, nunc nobis reserata patuerunt. quibus Eutyches, qui presbyterii nomine honorabilis uidebatur, multum inprudens et nimis imperitus ostenditur, ut etiam de ipso dictum sit a propheta: n o l u i t i n t e l l e g e r e u t b e n e a g e r e t , i n i - Ps. 35, 4. 5
q u i t a t e m m e d i t a t u s e s t i n c u b i l i s u o. quid autem iniquius quam impia sapere et sapientioribus doctioribusque non cedere? sed in hanc insipientiam cadunt qui cum ad cognoscendam ueritatem aliquo impediuntur obscuro, non ad propheticas uoces, non ad apostolicas litteras nec ad euangelicas auctoritates, sed ad semet ipsos recurrunt; et ideo magistri erroris existunt, quia ueritatis discipuli non fuerunt« et cetera quæ in eadem epistola usque ad finem continentur. Data Idus Iunias Asterio et Protogene consulibus. 13 Iun. 449

16 Posteaquam beati Chalcedonensis concilii expositionem uel beati Leonis epistolam de sancta et orthodoxa fide posuimus, quæ una eademque est trium præcedentium synodorum, id est Nicænæ, Constantinopolitanæ atque Ephesenæ primæ, et deo iuuante in ea nos omni sinceræ mentis deuotione persistere fraternitas uestra et uniuersalis cognoscit ecclesia, necessarium ualde credimus pro eius seruanda per omnia reuerentia de supra scriptis trium capitulorum quæstionibus diligenter debere nos cuncta discutere
17 et cauta promulgatione sententiæ definire. arbitramur ergo esse conueniens primum, sicut proposuimus, quid de epistola quæ ab Iba ad Marim Persam scripta dicitur, * * apertissima demonstratione declarare. dum igitur Ibas episcopus improbe a Samuhelo,
f. 31ʳ | Mara aliisque suis clericis impetitus et pro graui tamquam inpugnatæ ab eo sanctæ fidei crimine epistola ad Marim Persam ei ab eisdem accusatoribus fuisset opposita nec non a Photio et Eustathio episcopis fuisset absolutus, quibus tunc a Theodosio piæ recordationis principe fuerat delegata cognitio, ac postea pro isdem a quibus fuerat purgatus criminibus per nefaria illa gesta Epheseni secundi concilii absens falsorum responsis testium, quam maxime eandem ad Marim epistolam eius esse adserentium, fuisset addictus, ueniens ad sanctam Chalcedonensem synodum hæc pro sua purgatione legitur adlegasse:

3—10 *repetuntur infra p. 156, 23—29 [= P_1]*
27 fraternitas uestra] *quem alloquatur Vigilius, nescitur, quia initium epistulae omissum est*
29 *cf. quae ad caput epistulae adnotata sunt*

---

4 definiit *ex* definiuit *corr. P* definiit *R* N_1 P_1 definiuit R_1 definit *B N* B_1 9 clericos *B N R* B_1 N_1 R_1 P_1 clerici *P* 14 nomine *Leo* nomen *P* 18 doctioribusque *ex* doctoribusque *corr. P*
23 progene *P* 31 *lacunam statuit Schw, supplendo e. g.* ⟨iudicandum est⟩

DE SYNODO CHALCEDONENSI IN ACTIONE DE IBA EPISCOPO HABITA POST ALIA ITA

L IIII 626 = M VII 196 18 Ingressus Hibas reuerentissimus Edessenæ ciuitatis episcopus dixit: »Iniustitiam ab Eutychen et falsa figmenta perpessus absens a quadraginta mansionibus et condemnatus, hic adueni impetrare clementiam, et adii sacrum et immortalem uerticem, et iussit uestram magnificentiam cum sancta hac et uniuersali synodo quæ aduersum me sunt gesta, perquirere. deprecor igitur uos ut cognoscatis quia falsam accusationem pertuli et calumniam a quibusdam clericis. iubete ergo ea quæ iudicata sunt a Photio et Eustathio reuerentissimis episcopis, relegi. Vranius enim episcopus Hemeriorum, pro gratia Eutychis omnia agens, præparauit quosdam clericos accusare me et iudicium sibi prædictisque transmitti, et inuentus sum innocens a blasphemiis quæ mihi inlatæ sunt, et iudicatum datum est a præfatis reuerentissimis episcopis, accusationes quidem aduersum me per calumniam factas arguens, testificans autem me esse catholicum. iubete omnia quæ per absentiam meam in Epheso gesta sunt, euacuari et iustitiam mihi seruari, qui sum in nullo culpabilis, et reddi mihi episcopatum pariter et ecclesiam. nam et omnes clerici Edesseni per quos scripserunt præfatis episcopis, testantur me esse catholicum et alienus sum a nefariis blasphemiis quæ mihi inferuntur« et cetera.

ITEM EX EIVSDEM SYNODI | ACTIONE VNDECIMA f. 31

L IIII 634 = M VII 204 19 Ingressus Ibas prædictus reuerentissimus uir dixit: »Deprecor magnificentiam uestram et hanc uniuersalem sanctam synodum. Eutyches aduersum me pro fide quædam falsa confinxit nec me in sancta synodo introire permisit.« et post alia: »ob hoc etenim, sicut iam edocui, adii sacrum et inmortalem uerticem, et iussit uestram magnificentiam et sanctam synodum audire quæ aduersum me gesta sunt, et cognouistis ex decreto quia in nullo culpabilis sum repertus.«

20 Claret igitur ab ipso initio quo Hibas Edessenæ ciuitatis episcopus sanctam Chalcedonensem synodum monstratur ingressus, epistolam quæ ⟨ad⟩ Marim Persam ab eo scripta confingitur, quia sua fuerit, denegasse, adeo ut apertissime fateatur in secundi illius Epheseni concilii nefariis gestis iniustitiam se ab Eutyche et falsa figmenta per-
23 pessum. constat autem in eadem secunda Ephesena audientia aduersus absentem prædictum episcopum hoc quam maxime flagitatum ut responsis testium iam pridem productorum accusatores eius niterentur ostendere Ibam episcopum
21 eam quæ ad Marim Persam scripta fuerat epistolam suam fuisse confessum. ex qua causa apparet eum, sicut ipse queritur, iniusta sententia fuisse damnatum. quod quia Ibas episcopus falsis figmentis falsaque accusatione et per calumniam aduersum se in secundo Epheseno prauo iudicio asserit concinnatum, euiden-

---

2 sq. *utitur Vigilius Actorum Chalcedonensium uersione antiqua, cuius extant codices B(arberinus 680), Parisinus 16832 = N, R(eginensis 1045); uitia leuia et orthographica non attuli*

17 *quae in uersione antiqua actio est undecima, Rusticus quem Conciliorum Collectores secuntur, fecit decimam*

3/4 condemnatus *P R* condemnatur *B* condempnatur *N* 5 sancta *B N R* secunda *P* 6 quia *P* quoniam *B N R* 8 hemeriorum *P* emeriorum *B N* emenorum *R* 9 eutychis *R* eutichis *B N* eutyches *P* 10 blasphemiis *P R* blasphemis *BN* inlatæ *P* inlata *B N R* 13 sunt *P cum Graecis* sunt sub dioscoro *B N R* 15 per quos *est falsa uersio eius quod in Graecis est* δι' ὧν 16 *translator miscuit constructiones, cf. Graeca* ὅτι περ ὀρθόδοξος τυγχάνω καὶ ἀλλότριός εἰμι blasphemiis *P R* blasphemis *BN* 25 ad *om. P* 26 confingitur *Harduinus* conpingitur *P* 27 eutyche// *P*

tissime declaratur a sæpe dicto Hiba episcopo memoratam ad Marim Persam scriptam
23 epistolam quia sua fuerit, denegatam. huc accedit quod in illius concilii nefariis
gestis ipsa [a] responsorum testium ab aduersariis episcopi Hibæ prolatio, quibus epistolam eius fuisse falso nitebantur ostendere, nihil aliud indicat nisi quia in memoratorum
24 Photii et Eustathii iudicio esse eiusdem Hibæ episcopi probari non potuit. nam si
probata illic esset, gestis potius apud Photium et Eustathium habitis in Ephesena
f. 32r secunda synodo accusatores quam testibus uterentur; non enim de manifestis, | sed
de incertis rebus producendorum testium necessitas inrogatur. unde iustissime Hibas
episcopus, agens apud sanctum Chalcedonense concilium, falsos eosdem testes redarguens, se absentem in secunda Ephesena synodo per figmenta potius quam per ueritatem accusationem perpessum esse conqueritur, quippe qui nouerat se in iudicio
præfatorum episcoporum Photii et Eustathii nulla ab eisdem accusatoribus obiectione
conuictum; contraque ad demonstrandam plenius innocentiam suam, Photii atque
25 Eustathii episcoporum iudicatum relegi postulauit. in quorum iudicio dum ab accu-
satoribus libellus fuisset oblatus, incipiens ita: »Nos equidem optabamus omne tempus L IIII 643 =
uitæ sine litigio uiuere; quoniam autem ea quæ audacter gesta sunt aduersus nostram M VII 220
ecclesiam et sanctissimam patrum nostrorum fidem a uenerabili episcopo nostro Hiba
iniustitiæ proxima, impulerunt nos ad hanc accusationem descendere« et reliqua, dum-
461 que ab eisdem cognitoribus per interlocutionem decretum fuisset, ut a generali accu- L IIII 646d =
satione descendentes, singillatim ex scripto accusatores quæ aduersus Hibam episcopum M VII 221b
dicerent capitula designarent, nihil aliud, quantum ad fidei causas pertinet, id est quod
patrum fidem, ut accusatores dixerant, inpugnare uideretur, nisi hoc tantummodo
ab eis accusatio scriptis oblata noscitur continere, quia beatum Kyrillum appellat
26 hæreticum et ob hoc Nestorianus esse monstratur. ita enim dicit: »quia Nestorianus L IIII 650c =
est et beatum Kyrillum episcopum hæreticum appellat.« quod in se maxime quæ M VII 225c
ad Marim Persam scripta legitur, certum est epistolam continere, quodque statim iudices
pro graui hæreseos dictum pondere se suscepisse sua interlocutione testati sunt, dicentes
27 ita: »Quando obiurgatio capitulum sequitur animæ periculum ferens, superfluum L IIII 651a =
iudicamus inquisitionem fieri ceterorum. quæ igitur manifeste interdicta sunt et ca- M VII 228c
nonibus et legibus et sunt aperte odiosa deum timentibus, hæc eligite primitus et his
instate. uidetur autem nobis hæc esse integra, primo quidem rectæ esse fidei oportere
f. 32v 28 qui sacerdo|tio fungitur, et ita esse totius luxuriæ liberum« et cetera. quis ergo dubitet
ex eo iudices capitulum ad animæ periculum pertinere dixisse et ex eo censendum non
rectæ fidei sacerdotem qui beatum Kyrillum appellauit hæreticum, cum nihil aliud
in accusatione ante hanc interlocutionem. propositam de causis ad fidem pertinentibus
29 dictum sit nisi quia »Nestorianus est et beatum Kyrillum appellauit hæreticum.« ex
quo satis apertum est epistolam ad Marim Persam scriptam, quæ beati Kyrilli dogmata,
quibus non consentientem Nestorium constat esse damnatum, definiendo rectæ fidei
esse contraria, beatum Kyrillum appellaret hæreticum, ab aduersariis Hibæ episcopi,
quia eiusdem Hibæ fuerit, nullo modo comprobatam nec eundem Hibam quia eius
fuerit, fuisse confessum, quoniam si apud præfatos iudices ab Iba factam doceri potuisset
epistolam, numquam eorum sententia Ibas meruisset absolui, cum tanto interlocutionis
suæ pondere fidei prius causam quæri magnopere uoluerunt, quam in beatissimo Kyrillo,
qui ab Iba nominatus dicebatur hæreticus, æstimauerunt fuisse grauissimam.

---

3 a *del. Schw* prolatio *Harduinus* prælatio *P* 9 chalcedonensem *P* 10 absente *P* 12—14 nulla — episcoporum *in mg. P* 22 fide *P* 28 superflua *B N R* 29 manifesta *B N R* indicta *P* 31 uidetur *P R* uidentur *B N* integra] *pro* τὰ καίρια *interpres uidetur legisse* ἀκήρια 32 et ita *P* ita *B N R* εἶτα *Graeca* 33 cessendum *P* 42 tanto *Schw* tantæ *P* 44 grauissima *P*

30 Nam et subsequens constituti textus his conuenire quæ dicta sunt, per sua loca subter adnexa euidenter ostenditur. ad petitionem namque Hibæ Photii atque Eustathii episcoporum in memorato sancto Chalcedonensi concilio relecta serie iudicati, hæc post aliqua prædictos iudices, dum de accusationis aduersus Ibam episcopum institutæ ordine loquerentur, in sua claret dixisse sententia, quæ ita se habent:

L IIII 627 = M VII 197 31 »His ergo dantibus capitula quædam et rogantibus ut horum fieret subtilis inquisitio, incumbentes nos capitulis et inuenientes in his inmissionem quandam aduersus Hibam reuerentissimum episcopum, quasi non recte saperet, sed alia præter piam doctrinam doceret, necessarie ex hoc prius inquisitionem cum magna diligentia facere sumus inpulsi. præcepimus etenim accusatoribus dici quæ essent quæ ab episcopo Hiba dicerentur, sicut | ipsi dicebant, pii dogmatis aliena. dixerunt eorum ipsorum quædam, f. 33r
32 et cum multa mota fuissent, quæ in actis inserta sunt«, et post pauca iidem iudices
L IIII 630 = M VII 200 ita dixerunt: »et consiliis, pietatem ubique præponentes et inquirentes, præparauimus reuerentissimum Hibam episcopum, quod et ipse ad satisfactionem eorum quæ leui 462 dicta fuerant, sapuit ex scripto dare quid sentit uel sapit de pia nostra fide; quod et fecit. ex abundanti autem prædictus reuerentissimus uir promisit et in suæ ⟨ea⟩ eloqui ciuitatis ecclesia et manifeste anathematizare malignæ impietatis principem Nestorium et eos qui sicut ille sapiunt et qui uel libris uel codicibus eius utuntur. confessus est autem sic se credere, sicut continent litteræ quæ uenerant inter reuerentissimæ et sanctissimæ memoriæ Iohannem magnæ Antiochenæ ciuitatis episcopum et Kyrillum maximæ Alexandrinorum ciuitatis episcopum, quibus ministrauit beatæ memoriæ Paulus Emesinorum ciuitatis episcopus, ex quibus uniuersalis consensus efficitur, consentire autem et in omnibus quæ nuper gesta sunt a sancta synodo quæ conuenit in regia et Christiana Constantinopoli ciuitate, habere autem omnia quæ placuerunt in Epheseno metropolitano concilio quod a sancto spiritu mouebatur, æqua autem huic iudicare quæ in Nicæa sunt constituta, et nullam differentiam arbitrari eius ad aliam. et nimis eius sanctitatem laudauimus, quod prone sapuerit curare eos qui uel suspicione uel alio quoquo modo eius læderent opinionem doctrinæ« et cetera.

33 Constituti igitur quod a uiris uenerabilibus Photio et Eustathio prolatum est, tenore perpenso, in quo dicitur »dantibus capitula accusatoribus«, quæ utique dari, sicut superius legitur, nisi scripto minime potuerunt, inuenta[m] illic inmissione[m] aduersus Hibam episcopum facta[m] quod alia præter piam doctrinam saperet uel doceret, nihil aliud pronuntiasse iudices clarum est, negotio, ut ipsi memorant, suptiliter inquisito, | quam per inmissionis figmenta calumniose aduersus Hibam episcopum f. 33v

---

23—24 *i. e. synodus quae a. 448 inde ab 8. usque ad 22. Nov. Constantinopoli a Flauiano contra Eutychen habita est*

---

13 consiliis *P* multis usi consiliis *B N R sicut Graeca* 14/15 eorum quæ leui dicta fuerant *uitio non tantum translatoris quantum librarii laborant; ex Graecis enim* τῶν λεγόντων βεβλάφθαι *apparet in* leui *latere* lædi 15 sapuit *P BN* rapuit *R* ἁρπάσαντα *Graeca cf. ad* 27 16 /// abundantia *P* abundanti *B R* habundanti *N* suæ eloqui *P* sua ea eloqui *B N R* ciuitatis *PR* ciuitatem *BN* 19 uenerant *P* uenerunt *B N R; expectatur* conuenerunt, *cf. Graeca* τὰ γράμματα τὰ τῆς συμβάσεως τῆς γεγενημένης μεταξὺ κτλ. 24 constantinopolim ciuitate *P* constantinopolim ciuitatem *B N R* 24/25 *ex Graecis quae sunt* ἔχειν δὲ τὰ δεδογμένα ἐν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει ἅπαντα ὡς παρὰ συνόδου ὑπὸ ἁγίου πνεύματος κινηθείσης *apparet haec corrupta esse ex* Ephesena metropoli tam⟨quam a⟩ concilio 25 æqua *et* sunt *ex* aequam *et* est *antiquitus corrupta; cf. Graeca* ἴσην τε αὐτὴν ἡγεῖσθαι τῇ ἐν Νικαίᾳ συγκροτηθείσῃ quæ *B NR* qui *P* 27 sapuerit *PBNR* = ἁρπάσασαν 28 qui læderent opinionem = τοὺς . . . βεβλαμμένους περὶ τὴν ὑπόληψιν 31/32 inuentam — inmissionem — factam *P emend. Schw*

34 accusationem esse propositam, non studio ueritatis. et quid est quod in capitulis scripto porrectis accusatores contra episcopum Hibam de fidei causa detulerant, nisi quod Nestorianus esset beatum Kyrillum hæreticum nominando, quem in Apollinaris L IIII 662d = incidisse hæresem et hæretica conscripsisse epistola quæ ad Marim Persam scripta per- M VII 244a hibetur, adfirmat? unde clarum est Hibæ episcopi eandem epistolam non fuisse, cum ei per inmissionis falsitatem quod eadem epistola continet, iudices testentur ob-
35 iectum. quem memorati superius constituti locum questioni episcopi Hibæ manifestum est conuenire, per quam in sancto ac reuerendo Chalcedonensi concilio Vranium L IIII 626e = episcopum queritur pro Eutychis agentem gratia quosdam clericos qui suæ accusationi M VII 196b insisterent, præparasse; ex quo satis apparet ipsam inmissionem in sua sententia Photium et Eustathium iudices tacito inmittentis nomine lacerasse, quam Hibas episcopus palam in sancta Chalcedonensi synodo expresso concinnatoris uocabulo denotauit. non est igitur ambiguum hoc quod ad criminandum beatum Kyrillum pertinet et pro hæresi ⟨seu⟩ scismate Hibæ constat obiectum idque epistolam continere manifestum est, ab accusatoribus inmissionis calliditate confictum et accusati negatione et iudicum defi- 15 nitione fuisse monstratum.

36 Adicitur quoque eiusdem pagina constituti quod »ad satisfactionem eorum quæ« p. 144, 14 ab accusatioribus »leui dicta fuerant, sapuit« Hibas episcopus »ex scripto dare quid
463 sentit uel sapit de pia fide«. unde apparet consequenter Hibæ episcopi accusatores notari per omnia falsitatis, qui inconsulto simultatis calore lapsi, leuiter potius quam uere criminati fuisse Hibam monstrantur episcopum, adeo ut aduersus ea quæ tenor epistolæ ad Marim Persam scriptæ in obtrectationem beati Kyrilli et duodecim capitulorum eius adseruit et eadem accusatorum leuitate atque falsitate obiecta Hibas dixisse conuinci non potuit, ex scripto insuper idem Hibas episcopus quid de pia fide sentiret,
f. 34r ostenderet, tamquam puritati suæ sufficere non iudicans quod conuin|ci aliquid contra rectam fidem dixisse non potuit, nisi etiam ipsam fidem qualiter semper retinuisset animo, sua sententia publicaret; quod uel iudicibus uel ipsi Hibæ episcopo necessarium minime fuerat, si supra dicta epistola et eius esse et orthodoxo sensu dictata potuisset
37 ostendi. quapropter diligenter adtendendum est quod dicitur ad satisfactionem eorum quæ leui dicta fuerant, prone sapuisse Hibam episcopum ex scripto ostendere quid de pia fide sentiret. euidenter etenim clarum est ita epistolæ ad Marim textum pio dogmati inueniri contrarium, ut quamuis leuitate accusantium quam rerum ueritate Hibæ episcopo firmetur obiecta, tamen ne uel hoc quod false ipsius dicta fuerat, eius catholicæ fidei derogaret, prone sapuit contra illius impietatem quid de pia fide sentiret, ostendere. neque enim de orthodoxæ fidei sinceritate quid sapiebat, neces- sarium esset scripto depromere, nisi in illa epistola quæ ei obiecta fuerat, clareret perfidiæ macula quam uitabat. constat igitur et eius non esse epistolam, quæ leuitate accusantium obiecta firmatur, et fidei rectæ aduersariam, contra cuius obiectionem ex scripto recta fides opponitur.

38 Rursus consequenter et euidentius ad Hibæ episcopi purgationem in eodem ad- p. 144, 16 struitur iudicato quod Hibas episcopus ex abundanti promisisse memoratur manifeste anathematizare malignæ impietatis principem Nestorium et eos qui sicut ille sapiunt uel qui libris aut codicibus eius utuntur, habere autem se omnia quæ placuerant in Ephesceno concilio, quod a sancto spiritu mouebatur, nihilque a Nicæno differre con-

---

3 apollenaris *P* 4 incidisset *P* hæretica *Schw* hereticam *P* epistola *Schw* ēplam *P* 14 seu *suppl. Schw* 15/16 et accusati — monstratum *in mg. add. P* 26 dixisse — fidem *in mg. add. P* 32 pio *Schw* pium *P* 35 ostendere *Schw* ostenderet *P* 36 depromere *Schw* depromeret *P* 41 iudicato *Schw* iudicatum *P*

39 cilio. porro autem epistola quæ ad Marim Persam scripta relegitur, non solum non habere quæ in Epheseno primo concilio gesta sunt, sed etiam graui execratione respuisse
L IIII 663b = M VII 244c et condemnasse monstratur, quippe cum et Nestorium iudicio et inquisitione non facta
p. 145, 3 memoret esse damnatum et beatum Kyrillum in Apollinaris hæresem incidisse et ei similia scripsisse pertinaci ac | sacrilego errore definiat et duodecim beati Kyrilli capitula 5 f. 34a
40 omni impietate plena et rectæ fidei contraria nuncupasset. unde euidentissime declaratur quia ex professione Hibæ episcopi, per quam ex abundanti, ut attestantur iudices, uniuersa quæ in Epheseno primo concilio gesta sunt, seruare et recipere profitetur, quia eius fuerit, epistolam denegatam. nam si eius esse constitisset epistolam, in qua, ut dictum est, Ephesena prima synodus inpugnatur, non dicerent iudices Hibam 10 episcopum ex abundanti inter alia promisisse habere omnia quæ placuerunt in Epheseno primo concilio, sed pro correctione potius declaranda dicerent necessarie coactum prædictum episcopum illa recipere quæ ab eo pridem per epistolam fuerant improbata; non enim ex abundanti professus Hibas diceretur episcopus, si ipsa rerum necessitate 464
41 cogente, ut appareret orthodoxus, fateretur. cui etiam dilucidæ rationi consequenter 15
p. 144, 26 quæ inferius continentur eiusdem iudicati uerba proficiunt, quibus dicitur: »ita etenim eius sanctitatem laudauimus quod prone sapuerit curare eos qui uel suspicione uel quoquo modo eius læderent opinionem doctrinæ« et cetera. ex quibus uerbis apertissime claret ex abundanti hoc quoque Hibam episcopum fuisse professum, per quod non ueritas, quæ de eo probata non fuerat, sed etiam suspicio, si potuisset accedere, 20
42 purgaretur. cum autem epistola ad Marim Persam scripta non ea quæ quandam suspicionem facerent, sed apertissima et manifesta Ephesenæ primæ synodi et duodecim capitulorum beati Kyrilli legatur crimina continere, nemini uenit in dubium quin Hibæ episcopi minime probata fuisset epistola, qui ex abundanti etiam de suspicionibus liber ostensus est; et quomodo de ueritate reprehensibilis facti argui poterit 25 qui de suspicione quoque reddi uoluit alienus?

43 His igitur ita se habentibus congruenter et una eademque suadente iustitia, etiam legatorum sedis apostolicæ interlocutio prolata subsequitur, quæ ex decreto proprio Photii atque Eustathii uenerabilium episcoporum, | tam de his quæ ex scripto accu- f. 35r satores dederunt, quam de his quæ inter gesta locuti sunt, id est ab omni accusatione 30 inculpabilem et liberum Hibam fatetur episcopum repperiri, et id tantummodo postulat, ut utrum sententiam suam Photius atque Eustathius uenerabiles uiri recognoscerent, sua professione signarent. ita enim se habet:

L IIII 631c = M VII 204a 44 Paschasinus et reliqui episcopi per presbyterum apostolicae sedis dixerunt: »Sanctissimi episcopi qui decreto proprio et inculpabilem et omni accusatione liberum Hibam 35 reuerentissimum declararunt, si propriam sententiam recognoscunt, edicant.«

Photius reuerentissimus episcopus Tyru dixit: »Etiam; nostrum est decretum.«

Eustathius reuerentissimus episcopus Berytu dixit: »Mea ⟨est⟩ subscriptio«, et reliqua.

45 Ex qua inquisitione cum tantummodo de recognoscenda sententia iudices monu- 40 issent, nihil de qualitate sententiæ dubitantes, immo etiam quia per eam Hibas episcopus liber ab omni accusatione inuentus sit, adprobantes, dilucide aperteque monstratur

---

4 apollenaris *P* 5 pertinaci ac *Harduinus* pertinacia *P* 9 epistolam[3] *Schw* epistola *P* 16 ita etenim *P* et nimis *supra p. 144, 26 cum B N R* 17 laudabimus *P* 21 scriptam *P* 28 quæ *Schw* qua *P* 31 fatetur *Schw* fateretur *P* 32 cognoscerent *P* 35 et[1] *P om. B N R cum Graecis* 37 tyru *P* tyri *B N R* 38 uerytu *P* beritu *B* beritii *N* byritu *R* est *B N R om. P*

decreto uenerabilium Photii atque Eustathii episcoporum etiam legatorum apostolicæ sedis indubitabilem accessisse consensum quia, sicut dictum est, ab omni accusatione liber Hibas extitisset episcopus.

46 Relecto itaque Photii atque Eustathii episcoporum quod pro se Hibas episcopus protulit, iudicato et ab eisdem iudicibus, sicut supra dictum est, repetita professione recognito, cum in subsequentem diem de persona eiusdem Hibæ episcopi fuisset cognitio protelata, rursus ingressus Hibas episcopus hæc legitur fuisse conquestus:

47 »Deprecor magnificentiam uestram et hanc uniuersalem sanctam synodum. Euty- L IIII 634b = M VII 204d
ches aduersum me pro fide quædam falsa confinxit nec me in sancta synodo introire permisit; per quadraginta mansiones inuicem per diuersos ordines direxit me; uiginti et amplius carceres mutaui, tamquam non esset carcer in Antiochia, in ordine comitianorum dicentibus mihi quia 'damnatus es'. si uidetur ergo magnificentiæ uestræ et sanctæ uestræ synodo quæ sine iudicio in absentia mea aduersum me gesta sunt, infringere, in uestra erit potestate. ob hoc etenim, sicut iam edocui, adii sacrum
465 et inmortalem uerticem, et iussit uestram magnificentiam et sanctam synodum audire
f. 35u quæ aduersum me gesta sunt, et cognouistis ex decreto | quia in nullo culpabilis sum repertus.

48 His ergo in querelam deductis claret Hibam episcopum apertissimis deplorationibus allegare quod in secretario superiore conquestus est, ea quæ in sceleratis illis gestis Ephesenæ secundæ synodi aduersus eum de fide gesta sunt, ab Eutychen fuisse conficta, ubi, sicut iam superius dictum est, per introducta contra absentem responsa p. 143, 2 sq.
49 testium maxime epistolam ad Marim Persam eiusdem fuisse docere conati sunt. quam epistolam in hoc loco duplici modo ab Hiba episcopo, sicut et superius adsertum est, denegatam euidenter apparet. primo quod accusatoribus eius ipsa productio testium nisi contra negantem necessaria non fuisse conuincitur; nemo enim contra illum testium responsis indiget, quem uiderit quod ab eo factum arguit, confiteri. quam negationem suam Hibas episcopus euidentius ex formidine accusatoris ostendit, dicens: »nec me in synodo introire permisit«; ita enim contra se falsos testes eum præparasse testatur, ut cum suam aduersarii studio profligatam queratur absentiam, confirmet se præsentem
50 non potuisse conuinci. deinde quod in sancto ac reuerendo Chalcedonensi concilio præsens Hibas episcopus, dum ea quæ aduersus eum in Ephesena secunda testibus aliisque modis gesta sunt, ficta conqueritur, epistolam quam eius esse illic responsis testium dictum false fuerat, aliena⟨m a se e⟩sse procul dubio profitetur. unde et competenter sequitur quia sancti illic in Chalcedona residentes iudices ex decreto Photii atque Eustathii in nullo eum cognouerint esse culpabilem, apertissime profitentem quod ea quæ de fide aduersus eum accusatores tam in libello apud Photium et Eusta- p. 143, 15 sq.
thium episcopos oblato, in quo dixerunt eum plurima contra fidem patrum dicere, quam in capitulis ex scripto datis, in quibus dixerunt »Nestorianus est et beatum Kyrillum p. 143, 24
appellat hæreticum«, nec non ⟨quæ⟩ et in his sunt dicentes eum publice adlocutum »non inuideo Christo facto deo; in quantum enim factus est, et ego«, quam accusationem L IIII 651d = M VII 237c
uidere licet eorum et in quibus eum Nestorianum esse et beatum Kyrillum hæreticum

---

5 iudicatum *P* 11 mutaui *PBN cum Graecis* mutauit *R* 11/12 *falsa uersio est Graecorum quae sunt* ὡς εἰμι [= dum sum] ἐν φυλακῇ ἐν Ἀντιοχείαι ὑπὸ τὴν κομητικὴν τάξιν, λέγουσί μοι [= dicunt mihi] ὅτι »καθηιρέθης« *pro* εἰμι ἐν *legit interpres* εἰ μὴ ἦν 13 gesta sunt *PBN* gestum est *R* 19 alligare *P* in exceleratis *P* 21 conficta *Harduinus* confecta *P* 29 aduersari *P* 31 testibus *Harduinus* testatus *P* 33 alienam a se esse *Baluze* alienasse *P* 39 quæ *add. Schw* 41 uidere licet *Schw* uidelicet *P*

appellasse dixerunt, false aduersus se ab accusatoribus fuerint intimata et ita iudicato | quoque uencrabilium Photii atque Eustathii episcoporum quia leuiter ⟨ac⟩ false f. 36r
dicta sint, ⟨sit⟩ constitutum, adeo ut ex eodem decreto ab omni accusatione liber et
51 in nullo inuentus culpabilis diceretur. quod cum ita sit, euidenter ostenditur epistolam
p. 146, 3 sq. ad Marim Persam scriptam, quæ duodecim beati Kyrilli capitula omni impietate plena
et rectæ fidei dicit esse contraria et Nestorium iudicio et inquisitione non facta damnatum, nullo modo quia Hibæ fuerit, adprobatam, quippe cum ipse de se apertissime fateatur quod ea quæ de fide aduersus se accusatores dixerint, false dixissent; cum si aut ipse suam esse epistolam fateretur aut ab accusatoribus aliqua fuisset probatione conuictus, non utique Photii atque Eustathii episcoporum iudicio, in quorum examine
hæc fuerunt flagitata, absolutissime censeretur quod leuiter ac false ac per inmissionem
52 quandam ab accusatoribus suis Hibas episcopus fuerit impetitus, ⟨cum sine⟩ necessitate
et Nestorium anathematizauerit et omnia quæ in Epheseno primo placuerunt concilio, 466
se habere tamquam ea quæ in Nicæa acta sunt, uoluntaria professione testatus sit; quæ utique ab epistola quæ ad Marim Persam scripta dicitur, excusato Nestorio constat
esse reiecta, propter quod nulli uenit in dubium quod ea quæ aduersus nos false dici asserimus, neque a nobis dicta neque a nobis facta esse omnimodis fateamur et quæ ex abundanti recepisse adstruimur, et antea tenuisse firmemur.

53 Ad huius quoque indubitabiliter ostendendæ negationis augmentum commode sequentium gestorum ordo conectitur. cum enim quidam iam in sancta Chalce-
donensi synodo absolutioni Hibæ episcopi uocem curassent contradictionis opponere et ingredi eius accusatores iudices præcepissent, ingressus Theophilus diaconus cum aliis, dum interrogaretur utrum accusaturus Hibam uenisset episcopum, ita respondit:
L IIII 634e = M VII 205d »Accusatores manifesti sunt, et hic non sunt. ego diaconus sum, et scio uiolentiam ciuitatis; et si accuso, testes non adsunt, et denegat.« quæ accusatoris responsio
manifestat quod ita ea quæ apud Photium et Eustathium episcopos obiecta sunt, denegauerit Hibas | episcopus, ut in Chalcedonensi synodo, cum ipsa idem a se obicienda f. 36v
54 nosset, ab Hiba episcopo deneganda confirmet. unde quorundam ualde est stupenda contentio, qui epistolam ad Marim Persam scriptam, ab accusatoribus pro magno crimine obiectam et in Chalcedonensi synodo ex gestis apud Photium atque Eustathium epi-
scopos habitis rursus ad conuincendum, ut putabant, Hibam episcopum proferendam, eundem Hibam episcopum quia sua fuerit, mentiuntur esse confessum, cum, ⟨ut⟩ supra dictum est, accusatores ipsius, præcedentes negationes eius experti, ea quæ a se ex
55 memoratis gestis obicienda nouerant, certissime negaturum esse testentur. in tantum enim in illo Photii atque Eustathii episcoporum iudicio Hibam episcopum, conscientiæ suæ ueritate subnixum, sciebant ea quæ ab accusatoribus proposita fuerant, denegasse, ut in sancto Chalcedonensi concilio etiam ipsis Photio atque Eustathio præsentibus, quorum pridem iudicio res fuerat agitata, confirment denuo negaturum; numquam enim accusator, isdem rursus in cognitione sedentibus, Hibam episcopum diceret negaturum, si apud eos in priore iudicio sciret iam fuisse confessum.

L IIII 635a 56 = M VII 205d Post hæc cum interlocutio iudicum in Chalcedona residentum quæreret ab accusatoribus Hibæ episcopi, utrum scriptas probationes præbere de re aliqua potuissent, Theophilus diaconus dixit: »Habeo monumenta quæ super hoc gesta sunt in Beryto,
57 et quæ in Epheso« et cetera. animaduertendum est igitur quod nihil aliud contra

2 ac *suppl. Schw* 3 sit *suppl. Schw* 7 adprobata *P* 9 fuisse *P* 11 flagitate *P* agitata *Baluze, sed cf. p. 142, 29* 12 cum sine *suppl. Schw* 19 **arguimentum** *Baluze, sed cf. Pelagii epistulam primam p. 105, 32* 32 ut *suppl. Baluze* 36 subnixum *Harduinus* subnexum *P* 38 negatorum *P*

Hibam episcopum aduersarii eius quod in Chalcedonensi proferrent synodo, se habere dixerunt nisi ea quæ apud Photium et Eustathium episcopos et postea in Ephesena
58 secunda de eo sunt habita monumenta. ex quo apparet non sibi eos iudicasse sufficere, immo contra se futurum potius æstimasse, si ea tantummodo quæ apud memoratos Photium et Eustathium episcopos aduersus Hibam episcopum gesta sunt, legerentur, in quibus neque testibus neque sua monstrabatur confessione conuictus, nisi
f. 37r et ea proferri quæ nefarie in secunda Ephesena synodo acta sunt, poposcissent, | in
467 quibus illis falsis testibus uterentur, qui Hibam episcopum epistolam quæ ad Marim Persam scripta est, mendaciter suam esse dixerunt confessum. certum est igitur nullum aduersus Hibam probationis, ut putabant, habuisse eius aduersarios documentum, nisi hoc solummodo quod in illa non dicenda synodo aduersum se Hibas episcopus
59 per sui absentiam adstruit fuisse confictum. quod in sancta Chalcedonensi synodo L IIII 635b = M VII 208b residentes iudices rei ueritate permoti, suæ interlocutionis iustitia submouerunt, interrogantes Thalassium atque Eusebium episcopos, qui tunc in secunda Ephesena cum aliis adfuerunt, utrum eorum audientiam præsens Hibas fuisset expertus. qui dixerunt: »Non aderat.« qua responsione cognita, Orientales et Pontici episcopi in Chal-
60 cedonensi concilio clamauerunt: »Absentem nullus addicit.« quorum interlocutio, ita prolata, ea quæ aduersus Hibam episcopum in secunda Ephesena gesta sunt, euidenter euacuat, ad illorum, id est Photii et Eustathii, consequenter omne remittens
61 acta negotium, quorum iam sententia Hibam episcopum nouerant absolutum. quod in sequentibus euidentiore iudicum interlocutione signatur, qui gesta nefaria secundæ L IIII 674b = M VII 257b Ephesenæ synodi contra Hibam episcopum pro execratione atque mendacio sui habita relegi uetuerunt. nam ut apertius manifestetur intellegi, Hibam episcopum uniuersa quæ ab aduersariis in iudicio Photii atque Eustathii episcoporum obiecta fuerant et nunc in sancto Chalcedonensi concilio ex gestis quæ Theophilus proferebat, obicienda erant, indubitabiliter denegasse, interrogatio iudicum in Chalcedona residentum uel responsio Photii episcopi sine cuiusquam ambiguitatis patefecit obstaculo, quæ ita se habent:

62 »Magnificentissimi et gloriosissimi iudices dixerunt: »Hibas igitur reuerentissimus L IIII 635c = M VII 208d a suis accusatoribus est conuictus?«
Photius reuerentissimus episcopus dixit: »Non«, et cetera.

Quid hac probatione clarius, quid euidentius dici potest quam ut ea quæ accusator
f. 37v propositurus negaturum Hibam confirmauit episcopum, hæc quoque | ipse Photius iudex, apud quem pridem gestum fuerat, confitens, quia non conuictus esset Hibas
63 episcopus, eum procul dubio quæ obiecta sunt, negasse testetur? quam negationem maxime ad epistolam quæ ad Marim Persam scripta legitur, pertinere sequentium declarat ordo gestorum. nam cum ad documentum eorum quæ in iudicio Photii et Eustathii ex scripto dederant, id est quia Nestorianus esset et beatum Kyrillum p. 147, 37sq. appellasset hæreticum, blasphemias illas protulissent, quas se putabant testibus probaturos, id est »non inuideo Christo deo facto«, et reprobatis testibus nihil ex eis ostendere potuissent, ad illa quæ pridem ex scripto dederant, redeuntes, hoc quod epistola L IIII 659 = M VII 240b ad Marim Persam scripta continet, obiecerunt, id est quia beatæ memoriæ Kyrillum
64 et duodecim eius capitula appellasset hæretica. cui parti Photius atque Eustathius iudices, sicut superius ipsi professi sunt, diligentius incumbentes, modo ab eodem Hiba episcopo perscrutantes, modo probationes ab accusatoribus exigentes, utrum aliquid

4 si *Schw* se *P* 13 suæ *Schw* sunt *P* 21 iudicium *P* 22 sui *P* superflua *Schw* 29 acusatoribus *P*

post unitatem ecclesiarum factam in obtrectatione beati Kyrilli a sæpe dicto Hiba episcopo dictum sit, uehementer et sagacissime quæsiuerunt; aduersum quæ Hibas respondens episcopus omnibus exceptionibus suis eam quæ ad Marim Persam scripta legitur, inpugnauit epistolam, asserendo quia post unitatem et pacem inter beatum 468
65 Kyrillum et Orientales factam in nullo beato Kyrillo derogasset. porro autem sæpe 5
dicta ad Marim Persam scripta epistola iam post unitatem pacemque ecclesiis restitutam
p. 146, 3 sq. et beatum Kyrillum incidisse in Apollinaris hæresem eique similia conscripsisse confirmat et duodecim eius capitula asserit rectæ fidei esse contraria, Nestorium autem iudicio et inquisitione non facta damnatum. quod scriptor epistolæ non per suum aut alicuius alterius intelligentiæ euenisse dicit errorem, ut beatus Kyrillus conscripsisse 10
hæretica dogmata putaretur, sed ita in ea prauitate idem confictor epistolæ permanens, illa orthodoxa beati Kyrilli dogmata hæretica uidetur | adstruere, ut ab eis potius f. 38r
L IIII 666b = M VII 248b 66 beatum Kyrillum ueluti abnegantem quæ praue conscripserat, asserat recessisse. quæ omnia Hibæ episcopi professioni qua se ab aduersariorum obiectione tuetur, esse con-
L IIII 659b = M VII 240a traria quicumque pio ac recto corde legit, intellegit. neque enim ipsi iudices tanta 15
diligentia, si quid uel leui derogatione post unitatem dictum sit, exquirentes, Hibam episcopum, si eius esse tam aperte blasphemantem epistolam conprobassent, paterentur
67 sine ultione transire aut dicerent non esse conuictum. quæ autem beati Kyrilli maior iniuria potest uel exquiri uel fieri quam dogmata eius quæ in Ephesena prima exposuit, hæretica definire, per quorum orthodoxam prædicationem uiuus ac mortuus 20
omnibus honorabilis et reuerendus existit? quæ dogmata beati Kyrilli dum per epistolam ad Marim Persam scriptam, posteaquam adunati sunt beatæ memoriæ Kyrillus et Iohannes Antiochenæ ciuitatis episcopi, constet profana uoce omnimodis inpugnari, quis sana mente possit aduertere Hibam, negantem quia post unitatem aliquid aduersum beatum Kyrillum dixerit, epistolam non negasse, quæ post illam unitionem 25
68 eius dogmata esse definit hæretica. nisi forte aliquis ita ab humani sensus ratione discedat, ut credat Hibam nihil de beato Kyrillo dixisse contrarium, si eum hæretica conscripsisse testetur et circa eius personam arbitretur eundem Hibam seruasse reuerentiam, si sanctam doctrinam, qua reuerendus est omnibus, accusauit. atque ideo si singularis beati Kyrilli iniuria est eius damnasse doctrinam et hæreseos aperta uidetur 30
professio prædicationi derogare catholicæ, si Hibæ probaretur epistola, in qua utraque manifestum est contineri, numquam Hibas episcopus, utrumque negando, ex utroque meruisset absolui.

69 Huc accedit quod luce clarius demonstratur nullum etiam tempus inueniri posse, neque ante adunationem neque post unitionem beati Kyrilli cum Orientalibus factam, 35
quo eadem epistola ab Hiba episcopo scripta doceatur. nam ⟨cum⟩ ipsius tenor epistolæ euidenter | ostendat quia post unitatem pacemque ecclesiis reformatam in f. 38v
derogatione beati Kyrilli eiusque dogmatum facta sit, Hibas uero post adunationem beati Kyrilli cum Orientalibus factam nihil se tale aliquando dixisse testetur, constat neque ante adunationem, quia hoc in eiusdem epistolæ tenore non legitur, neque post 40
adunationem, quia hoc Hibas sua professione denegat, ab eodem Hiba memoratam
70 epistolam fuisse conscriptam. et ut nulli prorsus habeatur ambiguum in eadem negatione qua cœperat, Hibam episcopum perstitisse et hoc ex præsentis Hibæ uerbis 469
iudices ita sensisse et accusatores eum tamquam negantem uoluisse nec præualuisse

---

7 apollenaris *P* 9 iudicio *Baluze* iudicium *P* 12 uidetur *Schw* uideretur *P* 14 qua se *Schw* quare *P* 23 inpugnari *Schw* inpugnare *P* 28 *postulatur* idem Hibas 34 accidit *P* nullus *P* 36 quo *Baluze* quod *P* cum *suppl. Schw* 39 aliquando *Schw* aliquid *P* 42 habeatur *Baluze* habetur *P*

conuincere, ipsius necesse est interlocutionis iudicum et prosecutionis accusatorum quæ in sancta Chalcedonensi synodo ex gestis Photii et Eustathii releguntur uerba pensemus, quæ ita se habent:

»Reuerentissimi episcopi«, id est Photius et Eustathius, »dixerunt: »Si post mor- L IIII 662b = tem beati Kyrilli reuerentissimus Hibas episcopus eum uisus est hæreticum nominasse M VII 241a et hæreticum habuisse, monstrate.«

Maras dixit: »Probamus«.

Quod procul dubio neque iudices adhuc probari quærerent neque accusatores repromitterent probaturos, si hoc Hibas episcopus non negasset.

71 Licet ea quæ superius in gestis apud Photium et Eustathium habitis eorumque iudicato ad negationem Hibæ episcopi demonstrandam multimode ex interlocutionibus iudicum et accusatorum prosecutionibus ipsiusque Hibæ exceptionibus claruerunt, abunde sufficerent, tamenetsi minus aliquid in Photii atque Eustathii episcoporum iudicio legeretur expressum, ea quæ in Chalcedonensi synodo continetur Hibæ episcopi
72 negantis epistolam satisfaceret sola professio. lecta enim ex gestis apud Photium et Eustathium habitis epistola ad Marim Persam scripta, confestim Hibas uocem negan- L IIII 666d = tis opposuit, dicens: »Iubeat uestra clementia relegi litteras clericorum Edessenorum, M VII 249a ut cognoscatis quia et ab his quæ mihi inlata sunt, alienus existo et uiolentiam sum
f. 39r 73 perpessus.« ubi primum diligenter est adtendendum quod post lectum | ad Marim Persam scriptæ epistolæ textum eandem epistolam iudices in Chalcedona residentes suo probantur omisisse silentio, quippe quam nouerant totiens iam accusati negationibus refutatam. nam si uidissent in ea esse aliquid quod Hibæ episcopi absolutioni proficeret, mox eius lectione permoti decernerent frustra accusatores ex gestis Photii et Eustathii episcoporum pro crimine hæreseos illa producere, quibus e contrario Hibas episcopus ostendebatur orthodoxus; postremo nec iuberent suis interlocutionibus Edessenorum epistolam recenseri, quam contra eam quæ ad Marim Persam scripta dicitur, Hibas episcopus pro se relegi postulauit, si per eam quam accusator protulerat, laudabile
74 potius et non magis uituperabile accusati meritum monstrabatur. quid quod ipse Hibas episcopus, relecta eadem ad Marim Persam epistola, non eius adsumpsit defendere qualitatem nec suæ fidei rectitudinem ex eiusdem epistolæ professione monstrare? continuo enim, si suam esse aut recta nouisset dogmata continere, contra suos accusatores insurgeret dicens: »cæco corde me impetunt, ut ea mihi pro hæreseos crimine obiciant, unde possum orthodoxus comprobari; immo se ostenderunt hæreticos,
75 qui epistolam cuius dictatio catholicam fidem adstruit, hæreticam criminantur.« uerum Hibas episcopus, sciens nec suam esse epistolam et per omnia piis dogmatibus inimicam, aduersus eam magis illam Edessenorum epistolam, quæ eum nihil aliquando contra catholicam fidem dixisse attestabatur, opposuit, illud secutus quod supra, ingressus sanctum Chalcedonense concilium, allegauit, dicens: »nam et omnes Edesseni clerici p. 142, 15 per quos memoratis episcopis scripserunt, testantur me esse catholicum.« in tantum iam tunc in Photii et Eustathii iudicio et postea in sancta Chalcedonensi synodo ob-
470 iectam sibi ad Marim Persam epistolam negans suam, orthodoxæ fidei sciit esse contrariam, ut propriæ fidei documentum non de istius textu, sed de Edessenorum clericorum
f. 39v 76 attestatione requireret. si igitur iudices non solum nihil ex ea æstiman|tes accusati

---

2 synodo *Baluze* synodi *P* 4 si *B N R* se *P* 5 beati *P* beatissimi *B N R* 5/6 nominasse et hereticum *P om. B N R* 6 monstrate *P R* monstrare *B N* 16 ēplam — scriptam *P* 31 nouisset *Cotelerius* non esse *P* 38 chalcedonensem *P* alligauit *P*

Hibæ episcopi iuuari negotium, immo uidentes absolute contrariam, aliam, quam pro sui purgatione accusatus expetiit, statuerunt suis interlocutionibus relegendam et ipse accusatus Hibas episcopus non illam ad Marim Persam defendendo, immo potius eius refutandæ causa illam Edessenorum relegi postulauit, constat eam quæ ad Marim Persam scripta est, interlocutione iudicum et professione Hibæ episcopi quia eius fuerit, ab-
77 negatam, et quia scelesta dogmata contineat, adprobatum. ergo Hibas episcopus innocentis animi sui feruore permotus, euidentioris negationis etiam in Chalcedonensi synodo festinans adicere documentum, relegendas Edessenorum litteras ex gestis idem apud Photium et Eustathium habitis, quæ aduersarius eius protulerat, postulauit; quorum gestorum hanc partem, sicut in consequentibus demonstratur, ex industria accusator omiserat, qua Hibam euidentius nouerat adiuuari.

78 Deinde quid ipsa uerba Hibæ episcopi lucide adstruant, intuendum. prose-
p. 151, 17 quitur enim, ut supra meminimus, ita: »Iubeat uestra clementia relegi litteras clericorum Edessenorum, ut cognoscatis quia et ab his quæ mihi inlata sunt, alienus existo et
79 uiolentiam sum perpessus.« quibus uerbis apertissime declaratur quod quia e uestigio post lectam epistolam ad Marim Persam adstruit Hibas episcopus alienum se et ab his quæ sibi inferuntur, existere et uiolentiam se perpessum atque ob hoc Edessenorum debere relegi litteras clericorum, euidenter, tamquam manu ipsa epistolæ ad Marim Persam ostenderet lectionem, a cuius se purgari crimine festinaret, dixit »et ab his quæ mihi inferuntur, alienus existo«, ostendens et ab aliis quæ præcedenti loco ei obiecta sunt, et ab epistola ad Marim Persam scripta, quæ statim relecta fuerat, alienum se
p. 147, 8 sq. 80 per omnia demonstrari. ubi illud quoque quod supra ingressus Hibas episcopus sanctam Chalcedonensem synodum grauissime legitur fuisse conquestus, a falsis se in secunda Ephesena accusationibus impetitum, | in concilium ingredi non fuisse permissum, f. 40r
uiginti aut amplius carceres permutasse, nunc post lectionem epistolæ non omisit ad-
iungere, ut appareat illud quod, sicut dictum est, ingressus sanctam Chalcedonensem synodum de iniustitia in secunda Ephesena sibi inlata conqueritur, ad huius causam epistolæ pertinere, post cuius lectionem adstruens alienum se ab his quæ sibi inferuntur,
81 existere, uiolentiam quam ab Eutychen est perpessus, adiunxit. lecta itaque, ut Hibas petiit, ex gestis Photii atque Eustathii iudicum, ad quos utique directa fuerat,
L IIII 667c = M VII 252a Edessenorum epistola clericorum, qui eam ut Photius et Eustathius in gestis suis innecterent, petiuerunt, quæ gesta ab aduersariis Hibæ episcopi in Chalcedonensi synodo sunt prolata, ob quam causam eiusdem epistolæ desiderata sit lectio, ipsius uerbis agnoscitur, quæ ita se habent:

L IIII 667a 82 = M VII 249b »A multis atque diuersis de Phynicia ad nos uenientibus cognouimus ea quæ ab his qui insurrexerunt in sanctissimum et reuerentissimum episcopum nostrum Hibam, gesta sunt. perterriti in eo quod dictum est (transcendunt enim et illos qui sine deo
471 sunt et infideles et hæretici et Iudæi et pagani, quæ dicta sunt nobis quia nobis præsentibus dixisset idem reuerentissimus episcopus: 'non inuideo Christo facto deo, quoniam et ego, si uolo, possum fieri secundum illum'), omnes nos, quos dicunt audisse ea quæ dicunt, manifestum facimus uestræ reuerentiæ coram dei clementia quia neque ab eo neque ab ullo alio tale dictum aliquando audiuimus neque in aures nostras ingressum est tale aliquid aliquando, anathematizantes nos ipsos et terribili gehennæ nosmet ipsos obnoxios facientes, si nouimus aliquid tale dictum ab eo aut aliquid aliud

---

2 expetiit *Baluze* est petiit *P* 4 causam *P* 18 ipsa *Schw* ipsam *P* 35 phynicia *P* phœnitia *R* phenitia *B N* 36 in *P* et in *B N R* 36 scissimum et reuerentissimum epm nrm hibam *P* scissimo et reuerentissimo epo nro iba *B N R* 38 sunt nobis *P* nobis sunt *B N R*

contrarium catholicæ fidei. si enim, aliquo tali dicto, passi fuissemus communicare ei qui dixit, aut missas cum eo tenere, ultimo supplicio fuissemus obnoxii, tamquam communicantes tali errori« et cetera.

83 Quibus ita se habentibus euidenter ostenditur omnia in quibus ab accusatoribus,
f. 40ᵛ tam ex scripto libellis oblatis quam deinceps | inter gesta loquentibus, Hibas dixisse arguebatur episcopus, quia Hibas episcopus non dixerit, Edessenos clericos fuisse testatos. nam cum dicant se non nosse quod uel tale dictum, id est »non inuideo Christo facto deo«, uel huic simile, hoc est quod ex quacumque parte Nestorii uideatur dogmatibus conuenire, uel aliud aliquid rectæ fidei contrarium dixerit Hibas episcopus, apertissime clarum est quod et ab his quæ epistola ad Marim Persam scripta continet,
84 Hibam episcopum sua adtestatione purgauerint. cum enim sæpe dicta epistola, dicendo beatum Kyrillum in Apollinaris hæresim incidisse et ei similia conscripsisse p. 146, 3 eiusque duodecim capitula omni impietate plena et et fidei rectæ contraria Nestoriumque iudicio et inquisitione non facta damnatum, non solum uideatur aliquid contra rectam fidem dicere, uerum etiam ipsam rectam fidem inpugnando respuere, Edesseni uero clerici nihil Hibam episcopum suum rectæ fidei contrarium dixisse testentur, constat ex attestatione Edesseni cleri memoratam quæ ad Marim Persam scripta legitur, Hibæ epistolam non fuisse. et ut euidentius agnoscatur prolatis Edessenorum clericorum litteris illam præcipue quæ ad Marim Persam scripta legitur, fuisse epistolam
85 confutatam, quid e uestigio Theophilus accusator fuerit prosecutus, diligentius oportet attendi. qui non hanc Edessenorum uelut superfluam aut ad epistolæ ad Marim Persam scriptæ subuersiones nihil iudicans profuturam, credidit omittendam, sed magno- L IIII 674ᵃ = M VII 256ᵈ pere tota mentis intentione asserere nisus est has Edessenorum litteras clericorum esse falsatas, ex eo scilicet ualde permotus, quod nihil contrarium catholicæ fidei Hibam dixisse testati sunt. quo dicto uidens continuo illam epistolam ad Marim Persam scriptam, quæ contra rectam fidem apertissime loquitur, inpugnatam, istam Edessenorum epistolam uoluit arguere falsitatis, per quam uidebat omnes obiectiones suas fuisse
f. 41ʳ 86 conuictas. | cui rei adstruendæ proficit subsequens ordo gestorum. dum enim Theophilus aduersarius Hibæ, sicut iam supra, ita et in hoc loco quæri ex gestis in Ephesena secunda habitis quæ nitebatur astruere, poposcisset ab omni episcoporum concilio in Chalcedona residentum, gesta in secunda Ephesena habita sunt prohibita recenseri. ex qua prohibitione constat adsertionem Hibæ episcopi comprobatam, p. 142, 33 sq. qua se per calumniam et falsis figmentis ab Eutychen perhibuit impetitum, ubi menda-
472 cibus productis testibus quia epistolam ad Marim Persam scriptam suam esse Hibas
87 episcopus dixerit, constat esse confictum. in his autem patrum interlocutionibus quæ de euacuanda Ephesena secunda synodo sunt prolatæ, nihil aliud præter Domni depositionem et ordinationem Maximi certum est esse firmatum; Domnum uero pro cf. L V 546ᶜ = nullo alio crimine nisi quod beati Kyrilli duodecim capitula prohibuerat prædicari, M VIIII 343ᵃ clarum est fuisse damnatum. unde manifesta ratione et euidenti ueritate constat, si epistolam ad Marim Persam, quæ duodecim capitula beati Kyrilli esse definit hæretica ipsumque beatum Kyrillum Apollinari similia conscripsisse, sancti patres in Chalcedona residentes Hibæ episcopi [eundem] fuisse quoquo modo repperissent, eundem nullatenus in grauiori eiusdem causæ crimine absoluendum esse decernerent, qui Domni Antiocheni episcopi damnationem de sola tantummodo eorundem duodecim capitu-

10 ēplm *P* 11 purgauerit *P* 12 apollenaris *P* 16 testetur *P* 17 clerici *P* 35 episcopus *Baluze* esse *P* 39 manifesta ratione *Baluze* manifestatione *P* 41 apollenari *P* 42 eundem *del. Schw* eundem *Schw* eum *P*

lorum prædicatione prohibita factam conuelli non passi sunt et ordinationem Maximi
88 firmauerunt. quomodo enim ipsi idem iudices in uno eodemque negotio Hibam et Domnum, ab Ephesena secunda synodo condemnatos, sua interlocutione Hibam absolui decernerent, Domnum paterentur manere damnatum, nisi eum quem absolui decreuerunt, approbassent in eodem crimine non teneri? nam cum apud sanctam Chalcedonensem synodum tam execrabilis obtrectatio beati Kyrilli et duodecim capitulorum eius fuerit, ut pro eis etiam in reproba Ephesena secunda | synodo addictum f. 41u Domnum paterentur manere damnatum, quanta apud memoratam sanctam Chalcedonensem synodum innocentia Hibæ episcopi claruit, ut eum in eiusdem Ephesenæ secundæ nefario examine pro eodem adiudicatum crimine definiret absolui! in qua causa numquam innocens claruisset, si illa ad Marim Persam scelesta epistola eiusdem Hibæ episcopi potuisset ostendi.

89 Tractatis igitur omnibus et dilucida ratione dissertis per quæ tam ex gestis apud Photium et Eustathium episcopos habitis quam ex eorum iudicato aliisque pluribus modis euidenter apparuit quod epistolam ad Marim Persam scriptam suam per omnia negauerit Hibas episcopus numquamque potuerit ex eiusdem obiectione conuinci, restat ut ueritate simili declaremus quemadmodum a sensu uel definitione siue professionibus uenerabilium patrum in Chalcedona residentum sæpe dicta epistola ad Marim Persam
90 scripta aliena uideatur existere et eorum sententiis obuiare. quod ut omnium reddatur sensibus manifestum, primitus inspicere nos oportet quid patres nostri in Chalcedonensi synodo residentes in prædicatione receptioneque beatæ recordationis prodecessoris nostri papæ Leonis epistolæ uel in explanatione sanctæ fidei sint professi et pia tenendum doctrina tradiderint, ut his inspectis, quantum ab eorum definitione traditioneque epistola ad Marim Persam scripta dissonet existatque contraria, demonstretur et
91 ob hoc appareat eam patrum nostrorum sententiis nullo modo comprobatam. in actione quarta synodi Chalcedonensis, dum post lectam beatæ recordationis papæ Leonis epistolam patres nostri de confirmatione eiusdem epistolæ loquerentur, ita dixerunt:

L IIII 472 = M VII 9 Anatolius reuerentissimus episcopus regiæ Constantinopolis dixit: »Epistola sanctissimi et apostolici archiepiscopi Leonis consonat symbolo trecentorum decem et octo sanctorum patrum qui apud Nicæam, et centum quinquaginta qui apud Con- 473 stantinopolim postea sunt collecti, qui eandem fidem confir|mauerunt, sed et his quæ f. 42r in Epheseno sub beatissimo et sanctissimo Kyrillo gesta sunt ab uniuersali et sancto concilio, quando maledictum Nestorium condemnauit. quapropter consensi et eidem epistolæ libenter subscripsi.«

Paschasinus et Lucentius uiri reuerentissimi episcopi et Bonifatius presbyter, uicarii sedis apostolicæ, per Paschasinum dixerunt: »Manifestum est nec poterit dubitari unam fidem beatissimi papæ sedis apostolicæ rectoris cum trecentorum decem et octo apud Nicæam patrum concordare atque seruari, sed et centum quinquaginta apud Constantinopolim congregatorum sacerdotum, qui eandem fidem firmauerunt, sed et Kyrilli sanctæ recordationis uiri apud Ephesenum, quando Nestorius pro suo errore damnatus est, statuta in nullo penitus discordare, ideoque etiam beatissimi papæ episto-

---

9 innocentiæ *P* 17 ad sensum *P* 23 tradiderit *P* 24 existatque *Schw* ex his atque *P* 32 et *P* et in *B N R* 33 epheseno *P* epheso *B N R* 36 lucentius *P* lucensius *N R* lucensinus *B* 37 dubitari *P* dubitare *B N R* 41 ephesenum *P* ephesum *B N R* 42 statuta *B N* statua *R* statuto *P*

lam, quæ illam fidem exposuisse pro erroris Eutychis causa dinoscitur, uno sensu unoque spiritu uidetur illi fidei esse coniunctam.«

Maximus reuerentissimus episcopus Antiochiæ Syriæ dixit: »Concordat epistola sanctissimi archiepiscopi regiæ Romæ Leonis expositionibus trecentorum decem et octo apud Nicæam sanctorum patrum et centum quinquaginta apud Constantinopolim nouam Romam et in Epheso a sanctissimo Kyrillo episcopo expositæ fidei, et subscripsi.«

92 et post reliquos similia interloquentes episcopi Illyriciani triginta duo ex charta dicta- L IIII 492b = M VII 29c
uerunt notis per Sozontem episcopum Philippon ita: »Sanctorum patrum trecentorum decem et octo fidem, quæ est salus nostra, et seruamus et cum ipsa uitam nostram complere oramus. et centum quinquaginta ante dictæ fidei consonat. et seruantes perexequimur et omnia quæ acta sunt et decreta in prima Ephesena synodo, cuius præsides fuerunt beatissimus Cælestinus apostolicæ sedis princeps et beatissimus Kyrillus magnæ ciuitatis Alexandriæ. et orthodoxum esse sanctum patrem nostrum archiepiscopum Leonem cognouimus.« sed et reliqui episcopi similia sunt professi.

93 His ergo se ita habentibus, nulli uenit in dubium quin patres nostri ita a se uene-
f. 42u rabiliter crederent suscipi beati Leonis | epistolam, si eam cum Nicænæ ⟨et⟩ Constinopolitanæ synodorum, tum etiam beati Kyrilli in Ephesena prima expositis assererent conuenire doctrinis. et si illa tanti pontificis et tanta orthodoxæ fidei luce præfulgens epistola his exigitur comparationibus approbari, quomodo illam ad Marim Persam epistolam, quæ specialiter Ephesenam primam synodum respuit et beati Kyrilli exposita dogmata definiuit hæretica, ab isdem patribus credatur orthodoxa nominari, cum illa condemnet, quorum conlatione tanti pontificis, ut dictum est, meruit doctrina
94 laudari? nam et uniuersalis synodi Chalcedonensis adclamatio unam fuisse utriusque, id est beati Leonis et beati Kyrilli fidem atque doctrinam euidentissime comprobauit, ita dicens: »pie et uere Leo docuit. Kyrillus ita docuit. Kyrilli æterna memoria. L IIII 367b = M VI 972b
95 Leo et Kyrillus similiter docuerunt. anathema qui sic non credit.« unde fit ut illa epistola ad Marim Persam non solum non suscepta, uerum etiam anathematizata monstretur, dum dogmata Kyrilli in Ephesena prima exposita appellat hæretica, quæ qui non sequitur, anathematis ex sententia sanctæ Chalcedonensis synodi pœna dam-
474 96 natur. huc accedit eiusdem uenerandæ Chalcedonensis synodi etiam fidei explanatione sententia, quæ ad locum ita se habet:

»definimus igitur ordinem et omnes formas fidei conseruantes nosque quæ apud p. 138, 21 sq.
Ephesum olim facta est sancta synodus, cuius præsides fuerunt sanctæ memoriæ Cælestinus Romanæ urbis antistes et Kyrillus Alexandrinæ ecclesiæ, præfulgere quidem rectæ et inmaculatæ fidei expositionem trecentorum decem et octo sanctorum et beatissimorum patrum apud Nicæam sub piæ recordationis Constantino principe congregatorum, optinere autem etiam centum quinquaginta sanctorum patrum apud Constantinopolim definita, ad interemptionem quidem ⟨tunc⟩ exortarum hæreseon,
f. 43r confirmationem uero eiusdem catholicæ | nostræ fidei. Symbolum apud Nicæam CCCXVIII.« et post alia: »propter illos uero qui mysterium dispensationis p. 140, 14 sq.

---

1 eutyches *P* 2 coniunctam *Schw* coniunctum *P* coniuncta *B R* coniunta *N* 6 noua roma *P* Kyrillo epō *P* *ilemque infra p. 162, 42/43* epō cyrillo *R* epō cirillo *B N* 8 filippon *B N R* philoppon *P* 9 ipsam *P* ipso *B N R* 10 antedictæ fidei *B N R* antedicta fide *P* consonat *B N R* consonant *P* 16 et *add. Schw* 19 exigitur *Schw* exigit *P* 23 una *P* 24 comprobabit *P* 30/31 explanatione *Schw* exclamatione *P* 32 nosque quæ *P*, *cf. adnotationem ad p. 138, 22* 38 tunc *suppl. Schw cf. p. 139, 4 om. P*

corrumpere moliuntur, et purum hominem esse qui ex sancta uirgine Maria natus est, impudenter delirantes, epistolas beati Kyrilli Alexandrinæ ecclesiæ præsulis synodicas ad Nestorium et ad alios per Orientem congruas existentes suscipit ad conuincendas Nestorii uesanias« et reliqua.

97 Ecce omnium fidelium sensibus patet quod sancti patres nostri in Chalcedona residentes, cum iam de catholicæ fidei explanatione censerent, ordinem et omnes formas fidei quæ in Ephesena prima, cui beatæ memoriæ Cælestinus et beatus Kyrillus Alexandrinus episcopus præsiderunt, habitæ sunt, sicut Nicæni atque Constantinopolitani communi circumspectione se seruare professi sunt, illorum definita suam procul dubio fidem esse testantes. per quod apparet omne quicquid ab ordine uel formis in Ephe- 10
seno primo concilio habitis discrepat eisdemque monstratur esse contrarium, beatorum
98 Chalcedonensium quoque patrum inpugnare sententias. porro autem epistola ad
p. 146, 3 Marim Persam scripta, dicendo beatum Kyrillum hæreticum eiusque duodecim capitula impia et fidei rectæ contraria Nestoriumque iudicio et inquisitione non facta damnatum, omni ordini atque omnibus formis in Ephesena prima synodo habitis manifestatur 15
esse contraria. unde fit ut ualde demonstretur absurdum eorum decretis illam putari epistolam esse susceptam, quæ apertissime ipsorum inpugnat de fide iudicium, ut per hoc non solum præcedentes patres, sed semet ipsos, quod uel dici nefas est, aliqua
99 uideantur contrarietate destruere. nam huiusmodi omnia quæ in derogatione Ephe-
seni primi concilii dicta sunt uel dicenda erant, etiam in hac quam de fide sancti patres 20
Chalcedonensis synodi protulerunt explanatione fuisse damnata ex his quæ subsecuntur, | euidentissimæ ueritatis luce conspicitur, quæ ita se habent: f. 43u

p. 141, 3 sq. »his igitur cum omni undique scrupulositate et diligentia a nobis dispositis, definiit sancta et uniuersalis synodus alteram fidem nulli licere proferre uel conscribere aut componere aut sentire aut docere aliter; eos autem qui ausi sunt componere fidem 25
alteram aut proferre aut docere aut tradere alterum symbolum uolentibus uel ex gentilitate ad agnitionem ueritatis uel ex Iudæis uel ex hæresi quacumque conuerti, hos, si episcopi fuerint aut clerici, alienos esse episcopos ab episcopatu et clericos a clero; si uero monachi aut laici fuerint, anathematizari.«

100 Cum ergo dixerint patres nostri ordinem et omnes formas fidei Epheseni primi 30
concilii se seruare et nulli licere alteram fidem proferre, conscribere uel sentire seu tradere aut aliter docere omnesque qui præsumunt talia, esse damnatos, epistolam 475
uero ad Marim Persam scriptam, inpugnantem per omnia beati Kyrilli expositam in Ephesena prima doctrinam, non solum aliter sed et contrarie non dubitemus adstruere, constat synodali iudicio eiusdem damnationis sententia comprehensam, ac propterea 35
ab eis a quibus epistola ad Marim Persam apertissime prædamnata legitur, multo magis clarum est non fuisse susceptam.

101 Nec quemquam debet permouere fidelium quod quidam subripiendo nituntur adstruere quædam in hac epistola ad Marim ita dicta, ut quasi his quæ bene dicuntur, possint conuenientia demonstrari, cum hæreticorum consuetudo sit uenena sua fucatis 40
celare sermonibus et uerba præmittere, quæ quasi orthodoxis uideantur professionibus consonare, et reseruare indulgentia malignos aditus per quos eorum pestilentia intro-
Ps. 54, 22 mittatur erroris, sicut de eis propheta testatur: m o l l i e r u n t s e r m o n e s s u o s

---

2 impudentes *P* delerantes *P* 3 suscepit *supra omnes codices* 9 circumspectionem *P*
10 omnem *P* 12 sententiis *P* 21 chalcedonensi *P* fuisset *P* 39 ut *Schw* et *P* 40 focatis *P*

super oleum, et ipsi sunt iacula, et iterum: quoniam in multis Ps. 54, 19
erant mecum; de quibus etiam et doctor gentium dicit apostolus: habentes 2 Tim. 3, 5
102 formam pietatis, uirtutem autem eius abnegantes. neque
f. 44r enim Nestorio prodest | duas naturas et unum filium confiteri, quamuis et orthodoxis
sit communis ista professio, cum idem Nestorius duarum naturarum unam subsistentiam,
quod est proprium orthodoxorum, dicere recusans, fraudulenter se duas naturas et
103 unum filium dixisse euidenter aperiat. unde quia ante dicta epistola ad Marim
Persam per hoc tam manifestum malum quod de beato Kyrillo et de patribus qui in
Epheseno primo conuenerunt, adseruit, non dubitatur quid eius scriptor defendendo
Nestorio aut praua eius recipienda doctrina senserit, qui de eiusdem Nestorii dam-
natoribus uel sanctis eorum dogmatibus tam impia et nefanda conscripsit, aperta ue-
ritate fit cognitum eandem ⟨ad⟩ Marim Persam epistolam Nestoriani sensus fraude atque
peruersitate conscriptam, et ideo quamuis hoc solum ad reuerentiam sanctæ Chalce-
donensis synodi conseruandam et ad hæreticorum excludendas insidias, qui ad Marim
Persam epistolam a nostris adprobatam patribus mentiuntur, uideatur satis superque
sufficere, quod de eadem suscipienda patres nostros nullo modo iudicare potuisse mul-
tipliciter superius disserta testantur, quibus ab ipso initio quo Hibas episcopus sanctam
Chalcedonensem synodum uidetur ingressus, uiolentiam se et falsas criminationes in
secunda Ephesena queritur fuisse perpessus, ex gestis Photii et Eustathii eorumque
104 iudicato Hibæ claruit epistolam non fuisse. quod post lectum ex gestis Photii et
Eustathii eiusdem epistolæ in Chalcedonensi concilio textum manifestissime ostendit
negantis quoque Hibæ professio, ad excludendam illam ad Marim aliam Edessenorum
pro se relegi postulantis; quod Theophili inimici Hibæ episcopi, deserti suffragio ueri-
tatis, demonstrat nihilominus euidenti ratione suffragium, qui non illam ad Marim,
quam obiecerat, præsumpsit adstruere, sed illam potius quam pro se Hibas episcopus
relegi poposcerat, etsi incompetenter, tamen nisus est arguere falsitatis; quod ipsorum
f. 44v patrum nostrorum in Chalcedona residentium | Domnum, in eodem accusatum negotio,
permittens manere damnatum Hibamque absoluendum patefecit absque ambiguitate
476 sententia; quod idem eiusdem uenerandi Chalcedonensis synodi euidentius multipliciter
decretis ostenditur, dicentis suam fidem esse quam illa ad Marim inpugnat epistola,
et ob hoc eam eorum damnatam fuisse iudicio, quorum fingitur interlocutione suscepta.
105 Quamuis igitur et ex supra scriptis luce ueritatis indubitanter appareat nulla
nos necessitate constringi quærere ex cuius epistolæ textu aliqui patrum ⟨in⟩ Chalce-
dona residentium suis interlocutionibus Hibam episcopum pronuntiauerint apparuisse
catholicum, quod nobis ualde sufficiat euidentissime demonstratum quod de epistola
ad Marim Persam scripta nullum tale potuerint proferre iudicium (hoc enim nobis suf-
ficienter contra hæreticorum machinas suffragatur, qui uolunt hanc ad Marim Persam
epistolam a sancta Chalcedonensi synodo uideri susceptam, quod non solum docuimus
non uideri susceptam, uerum etiam a patribus nostris omni modo refutatam fuisse
monstrauimus, quippe qui eam inter hostes suæ rectæ fidei euidentissime prolata sen-
106 tentia damnauerunt), ergo, quia, ut diximus, contra aduersarios sanctæ Chalcedonensis
synodi, utrum suscepta an non suscepta uere possit ostendi, uidetur nobis fuisse nego-
tium et, illis susceptam superuacue suspicantibus, nos ex ipsis etiam patrum uocibus
potius declarauimus improbatam, non est necessarium nos cogi dicere de qua epistola

---

4 Nestorio *Baluze* nestorium *P* 8/9 in Epheseno primo *Schw* primo in epheseno *P*
12 ad *om. P.* 26 etsi *Schw* et se *P* 28 permittens *Schw* permittentes *P* 30 dicentes *P*
illam — ēplam *P* 31 damnata *P* 32 scriptis *Schw* scripta *P* 33 in *suppl. Schw*
36 talem *P* 41/44 ergo — non est necessarium *pendet de* quamuis (32)

patres nostri in illis suis interlocutionibus senserint, cum nobis abunde sufficiat quod de ista unde uertatur causa, non senserint, tamen inspectis singulorum patrum interlocutionibus et superiori, quam disseruimus, rectitudini coaptatis, hoc quoque de qua
107 epistola locuti sunt, facile piam sectantibus intelligentiam poterit apparere. ubi primum omnium nobis est diligenter atque sagaciter intuendum quod patrum nostrorum uno sensu unaque mente de absolutione Hibæ episcopi consonæ fuerint prolatæ sententiæ, dicentium quod idem Hibas episcopus ab omnibus quæ ei ab accu|satoribus f. 45r
108 obiecta sunt, sit innoxius adprobatus. legatorum enim sedis apostolicæ interlocutio in prima sui parte ita se habet:

L IIII 675e = M VII 261b »Relectis chartis agnouimus ex sententia reuerentissimorum episcoporum Hibam reuerentissimum innoxium adprobari.« quam euidenter ab Anatolio Constantinopolitano episcopo interlocutio prolata subsequitur, exprimens quod ab his quæ in eum accusatores intulerunt, innocens fuisset inuentus. sic enim dicit: »Reuerentissimorum episcoporum et iudicum fides ac lectio omnium quæ sunt subsecuta, demonstrant innoxium Hibam reuerentissimum ab his quæ in eum accusatores intulerant.« cui planius adhuc superiorum sensum adstruens Maximi Antiocheni sententia consequenter adiungitur, ita se habens: »Ex his quæ modo relecta sunt, manifestum est quia ab omnibus ei inlatis reuerentissimus Hibas innocens est repertus.«

109 Oportet igitur intueri quemadmodum in principio interlocutionum trium istorum primum locum tenentium iudicum ad abiciendam et reprobandam ad Marim Persam epistolam sententia, etsi diuerso prolata ore, uno tamen spiritu dictata conueniat. quid est enim quod dicitur per Photii et Eustathii constitutum et ex relectis chartis Hibam innoxium ab omnibus quæ ei accusatores intulerunt, adprobari, nisi quia epistola illa, in obtrectationem doctrinæ beati Kyrilli et in defensionem Nestorii, ipsius, ut ita dicamus, orthodoxæ fidei nitens fundamenta subuertere, ab aduersariis, sicut reuera 477
est, pro magno crimine Hibæ obiecta episcopo, ab eodem aliena reperta, supra scripto-
110 rum, ut dictum est, trium patrum decretis euidentissime reprobatur? neque enim ab omnibus quæ ab accusatoribus ei inlata sunt, iuste pronuntiari innocens uidebitur, si epistolam ad Marim Persam, quæ maxima pars est criminum, immo in qua omnia ei obiecta crimina continentur, his interlocutionibus non probetur exclusa, et ideo, quoniam certum est, si eius doceretur epistola, quod innocens pronuntiari non possit, constat, quia innocens pronuntiatus est, eius epistolam non fuisse.

111 His igitur interlocutionibus quia maxime | ad excludendam atque refutandam f. 45u ad Marim Persam epistolam conuenienti sensu atque studio pro absolutione Hibæ episcopi sint prolatæ, apertissime demonstratis, consequens est ut ceterorum patrum idem sentientum definitiones pari ueritate debeamus inspicere, tacitis paulisper reuerentissimorum Iuuenalis atque Eunomii episcoporum interlocutionibus, quas licet ex alia
L IIII 678d 112 = M VII 264c parte, ipsi tamen sensui conuenire suo loco monstrabimus. itaque Thalassius Cæsareæ Cappadociæ episcopus sic dicit: »Reuerentissimis episcopis Photio et Eustathio comprobantibus Hibæ negotium et non adiudicantibus eum, horum opinione suasus

10—11. 13—15 17—18 *adferuntur a Vigilio in Constituto de tribus capitulis = Coll. Auell. 83, 238—240*
39—159,3 *adferuntur a Vigilio in Constituto de tribus capitulis = Coll. Auell. 83, 242*

8 innoxius *Baluze* obnoxius *P* 11 adprobari *PBNR* demonstrari *Coll. Au.* 14 lectio omnium *P Coll. Au. cum Graecis* lectio horum *B N* lectiorum *R* 15 quæ — intulerant *PBNR* accusationibus quæ ei inlatæ sunt *Coll. Au. secundum Graeca* 18 reppertus *P* 20 ad abiciendam *Baluze* adiciendam *P* 24 defensione *P* 38 monstrabimus *Schw* monstrauimus *P* thallassius *P*

et ego uolo haberi eum in sacerdotio, sicut et sanctissimis præsulibus uisum est, quia maxime gestis suscepit ut anathematizaret illa quæ eius accusatores aduersus eum
113 deposuerant ex scripto.« cui fidelium et perspicuæ ueritatis amatori non clareat omnem quam de abnegata uel refutata ad Marim Persam epistola superius reddidimus rationem et præcedentium patrum interlocutionibus conuenire monstrauimus, hac
114 quoque reuerentissimi Thalassii prolata sententia plene ac breuiter explicari? cum enim dicit Photii et Eustathii comprobantium Hibæ negotium et non adiudicantium eum sequi sententiam et consequenter adiungit quod ipse Hibas episcopus ad innocentiæ suæ cumulum quæ ei sunt ab accusatoribus ex scripto obiecta, damnauerit, indubitanter ostendit ita et in Chalcedonensis synodi examine et in illo Photii et Eustathii iudicio ab illius epistolæ ad Marim Persam crimine alienam Hibæ dictationem atque conscientiam fuisse repertam, ut illic omnia, non solum aduersariis non probantibus aut Hiba episcopo denegante, uerum etiam damnante, fuerint improbata. unde constat epistolam ad Marim Persam, illa quæ accusatores obiecerant crimina continentem, non solum patrum in Chalcedona residentum iudicio, sed ipsius Hibæ sententia, sicut Photii atque Eustathii constituto edocti memorati patres adfirmant, fuisse damna-
f. 46r **115** tam. Eusebii quoque | Ankyræ, Stephani Ephesi, Diogenis Kyzici et Romani Myrorum Lyciæ, quamuis diuersis locis, uno tamen sensu prolatæ sententiæ superiorum iudicum decreta confirmant. nam alii Photii et Eustathii faciendo iudicati memoriam, alii ex damnatione Nestorii eiusque hæresis Hibæ episcopi innocentiam comprobantes, epistolam ad Marim Persam, quæ excusat Nestorium et beatum Kyrillum appellat hæreticum, ad Hibam episcopum non solum non adtenuisse, uerum etiam ab eo damnatam esse testantur. Iohannes episcopus Sebastiæ, Seleucus episcopus Amasiæ, Constantinus episcopus Melitinæ, Patricius episcopus Tyanorum, Petrus episcopus Gangrorum et Artanius episcopus Trapezuntis similiter censuerunt, ita dicentes: »Definitio reuerentissimorum episcoporum Photii et Eustathii demonstrat innoxium reuerentissimum Hibam. similiter autem et eius abnegatio facit nos in eo quod receperit proniores.« qua interlocutione memoratorum sacerdotum euidenter apparet per hæc duo Hibam episcopum de his quibus accusatus est, innoxium esse repertum, id est
117 ex definitione Photii atque Eustathii episcoporum et ex sua abnegatione. porro definitione Photii et Eustathii declaratur quia licet false ab accusatoribus fuerit impetitus, tamen ad satisfactionem uel false obiectorum prone sapuerit ex scripto quid de recta fide senserit, profiteri et ex abundanti anathematizauerit Nestorium et habere se dixerit omnia quæ in Epheseno primo concilio placuerunt; deinde quia eius quoque abnegatio per quam se etiam in Chalcedonensi concilio post lectionem ad Marim Persam epistolæ, quæ eiusdem Hibæ episcopi apertissimæ et piæ professioni contraria est, ab his quæ sibi inlata sunt, existere perhibuit alienum, proniores efficeret animos iudicantum, ut crederent quia spretis et refutatis quæ ab eo negata sunt, illa tantum et antea
118 habuerit, quæ se habuisse et recepisse professus est. quibus ita monstratis, clarum est epistolam ad Marim Persam, omnibus quæ se recepisse Hibas dixit, contrariam
f. 46u existentem et illa potius quæ anathematizauit Hibas episcopus, defendentem, | nullatenus ab Hiba episcopo fuisse dictatam. nam ut omnibus fieret manifestum quod

L IIII 678 sq. = M VII 264 sq.

p. 144, 14 sq.

---

1 haberi eum in sacerdotio *P* haberi eum sacerdotio *BNR* habere eum sacerdotium *Coll. Au.* ἔχεσθαι τῆς ἱερωσύνης *Graeca* et *P om. B N R Coll. Auell.* 2 gestis *P Coll. Auell.* in gestis *B N R* 3 deposuerunt *Coll. Au.* 6 thallassii *P* 14 obiecerat *P* 16/17 damnata *P* 25 artanius *P B* artanius *ex* artanaus *corr. R* artanus *N* atarbius *Coll. Au. secundum Graeca* trapezuntis *B N R* trapezontis *P* 27 in eo quod receperit *est mala uersio Graecorum quae sunt* περὶ τὸ δέξασθαι αὐτόν 28 qua *Baluze* quia *P* 36 professionis *P* 38 expretis *P*

Hibas negando ea quæ ab accusatoribus inlata sunt, illa quæ de pia fide confessus est, reddiderit certiora, ita interlocutio dicit: »et abnegatio eius fecit nos in eo quod receperit, proniores«, ac si diceret: ex eo credibilius quæ de pia est fide professus, accipimus, quod illa quæ ei obiecta fuerant, abnegauit, ut non uelut obiectorum ueritate conuictus, tamquam ex necessitate corrigens, quid de pia fide sentiret, ostenderet, sed obiectorum magis negatione purgatus, ita et antea sensisse, quemadmodum sentire professus est, crederetur. sicut enim facti confessio nocentem uel in præteritum facere potuit,
119 ita non conuicta negatio reddidit etiam de præteritis innocentem. cui negationi, per quam Hibas episcopus epistolam ad Marim Persam ostenditur refutasse, Eunomii atque Iuuenalis episcoporum interlocutio competenter aptatur. quas interlocutiones primitus sibi consonare deo iuuante monstrandum est, deinde docendum quemadmodum epistolam ab Hiba negatam esse confirment. quæ ita se habent:

L IIII 678c = M VII 264b **120** Iuuenalis reuerentissimus episcopus Hierosolymitanus dixit: »Qui conuertuntur, hos scriptura diuina suscipi iubet, quapropter et ab hæreticis reuertentes suscipimus. unde et præuideo reuerentissimum Hibam mereri clementiam, quia et senex est, et ut habeat episcopatus gradum, esse catholicum.«

L IIII 679c = M VII 265d Eunomius episcopus Nicomediæ dixit: »Iam quidem ex his quæ relecta sunt, innoxius adprobatus est uenerabilis Hibas. in quibus etenim dicendo male culpare uisus est beatissimum Kyrillum, in postremis recte confessus, illa quæ culpauerat, refutauit. unde et ego anathematizantem eum Nestorium et Eutychen et impia eorum dogmata et consentientem his quæ a sanctissimo archiepiscopo Leone scripta sunt et ab hac uniuersali synodo, dignum esse episcopatu decerno.« 479

121 Antea ergo nobis inspicienda est Eunomii interlocutio, quæ planius | Hibæ episcopi f. 47r intellectum adserens, quid ex ea re etiam episcopus Iuuenalis sensit, exponit. dicens enim ex his quæ relecta sunt, Hibam innoxium comprobatum, Photii et Eustathii, sicut et superiores patres, comprobat sine ambiguitate iudicium, ut his uerbis etiam negationem Hibæ episcopi et pro eodem Hiba attestationem Edessenorum epistolæ clericorum
122 comprehendere uideatur. pro qua re gestorum apud Photium et Eustathium habitorum ordinem competenter attendens, ne quis in aliquorum animis aduersus Hibam episcopum ex hoc scrupulus remaneret, quod aliquando ante unitionem aliter intellegens beati Kyrilli doctrinæ fuerat oblocutus, necessarie purgat quod correcta Hibas intellegentia sua, beati Kyrilli orthodoxa dogmata suscipiens et ea recta esse confessus, prioris intelligentiæ quam ante unitionem ecclesiarum habuit, refutauit errorem, ostendens euidentissime ab Hiba episcopo quod eius fuerit quæ ad Marim Persam legitur epistola,
123 denegatum. cum enim adprobet ab his quæ ante unitionem ecclesiarum Hibas de beato Kyrillo dixerat, recedentem, post unitatem quia se recte habeant, fuisse confessum.

13—22 *adferuntur a Vigilio in Constituto de tribus capitulis = Coll. Auell. 83, 241. 248*

17—22 Iam quidem — decerno *in Graecis desiderantur et Eunomii sententia cum Iohannis Seleuci Constantini ceterorum quae sequitur, coniuncta est*

---

6 quemadmodum sensisse quemadmodum sentire *P* 10 iubenalis *P* 12 ad *P* 13 $\overline{\text{eps}}$ hierosolimitanus *P* hierosolymitanus episcopus *Coll. Au.* herosolimitanus episcopus *R* hierosolimatus $\overline{\text{eps}}$ *B N* 14 hos *PBNR om. Coll. Au.* scriptura *B N R Coll. Au.* scripta *P* suscipimus *P Coll. Au.* suscepimus *B N R* 15 et *P om. B N R Coll. Au.* præuideo *P Coll. Au.* peruideo *B R* prouideo *N* συνορῶ *Graeca* 16 esse catholicum *P B N R* catholicum existentem *Coll. Au. secundum Graeca* 18 etenim *PBNR* enim *Coll. Au.* 19 beatissimum *P R Coll. Au.* beatum *B N* 22 ab *P om. B N R Coll. Au.* esset *P* 27 attestatione *P* 30 remanere *P* unitione *P* 35 denegatam *P*

epistola autem ad Marim Persam post unitatem scripta beati Kyrilli dicta esse hæretica mentiatur ipsumque in Apollinaris hæresem incidisse confingat, certum est hanc ab Hiba
124 etiam præsentis interlocutionis testimonio denegatam. cui sensui Iuuenalis episcopi conuenit sine ambiguitate sententia. quæ cum adstruit Hibam orthodoxum extitisse, ostendit ab eo epistolam quæ ad Marim Persam scripta est, denegatam, quippe tamquam rectis dogmatibus inimicam, et Photii atque Eustathii ceterorum decretis conueniens adprobat iudicatum; cum uero conuersum dicit debere suscipi, Eunomii interlocutioni congruens, de beati Kyrilli dogmatibus, de quibus ante unionem aliter senserat, eum iam post recte, sicut oportuit, sentientem ad congruæ intelligentiæ sensum
f. 47u adprobat esse conuersum. per quod, sicut multipliciter iam ostensum est, | constat illam epistolam quæ post unitionem contraria loquitur, Hibæ episcopi non fuisse.

125 Quamuis igitur idonee sufficienterque tam ex supra memoratis omnibus adsertionibus quam ex interlocutionibus patrum in Chalcedona residentum de Hibæ episcopi absolutione sibi per omnia consonantibus fuerit demonstratum quia epistola ad Marim Persam, rectis inimica dogmatibus et eiusdem Hibæ professioni contraria, ab eodem fuerit abnegata et patrum multimode refutata iudicio, et per hoc clareat a nullo ex eodem patrum numero potuisse suscipi quam et ipse cui obiecta est, negando a se repulit et ubique eorundem patrum de pia fide sententia prolata damnauit, tamen ex abundanti intellegere adiacet, de qua epistola legatorum sedis apostolicæ uel Maximi Antiocheni sensisse interlocutio uideatur, et ut illud quod fidelium decet sensibus inhærere,
126 nihil in patrum decretis inueniri contrarium, demonstremus. apertissime creditur de epistola Edessenorum clericorum, quam Hibas episcopus pro se relegi postulauit, patres nostros in suis fecisse interlocutionibus mentionem. quam utique Edessenorum
480 clericorum epistolam ex illa parte gestorum apud Photium et Eustathium habitorum, quam callide ac fraudulenter aduersarius eius omiserat, relegi festinauit, ut illam ad Marim quæ ex ipsis idem gestis contra eum relecta fuerat, confutaret, per quam supra dictam ad Marim Persam epistolam quia Hibas episcopus rectam fidem inpugnauerit et beati Kyrilli dogmata in Ephesena prima synodo tradita omni impietate plena
127 et rectæ fidei dixerit esse contraria, aduersarii ostendere nitebantur. unde necesse fuit illam quæ, dirigentibus Edessenis clericis, Photio et Eustathio episcopis iam pridem tradita fuerat et in eorum recensita iudicio ipsisque gestis inserta, ad sui purgationem Hibas in Chalcedonensi quoque synodo relegi precaretur, quæ inter cetera ita dicit:
f. 48r »anathematizantes nos ipsos et terribili ge|hennæ nosmet ipsos obnoxios facientes, p. 152, 43 sq.
si nouimus aliquid tale dictum ab eo aut aliquid aliud contrarium catholicæ fidei. si enim, aliquo tali dicto, passi fuissemus communicare ei qui dixit, aut missas cum eo tenere, ultimo supplicio fuissemus obnoxii, tamquam communicantes tali errori« et cetera, ut per hoc quod asserunt Edesseni clerici, nihil eum tale uel aliquid aliud orthodoxæ fidei dixisse contrarium, illa omnia quæ rectæ fidei contraria ad Marim Persam epistola continebat et ab aduersariis ad inpugnationem Hibæ episcopi, quia ab eo dicta fuerint, fingebantur, excluderet et negationem suam idem Hibas episcopus, in qua paulo ante dixerat »quia et ab his quæ mihi inlata sunt, alienus existo«, apertissime confir- p. 152, 14
128 maret. hanc ergo Edessenorum clericorum legati apostolicæ sedis ante oculos habentes epistolam, dum prius ex lectione chartarum et ex iudicato Photii et Eustathii episcoporum dixissent Hibam innoxium comprobatum, secuti sunt dicentes: »relecta enim L IIII 675e = enim eius epistola agnouimus eum esse catholicum«, ut primum ex ipso rerum apud M VII 261b

44/45 adferuntur a Vigilio in Constituto de tribus capitulis = Coll. Auell. 83, 238

2 apollenaris *P* 40 excluderet *Schw* excludere *P*

⟨Photium et Eustathium⟩ gestarum ordine de ea, id est Edessenorum quæ apud eos postremo loco relecta monstratur epistola suis credantur interlocutionibus censuisse.
129 quod autem eius, id est Hibæ episcopi eam significasse uidentur epistolam signante magis hanc ipsius appellando quam pro se relegi petiit, illam potius ad Marim Persam, quæ contra eum prolata est, ostendunt ipsius non fuisse, illo loquendi modo quo indubitanter omnes homines et de aliis et de se uti solent, ut eorum documenta chartæ epistolæ
130 dicantur, qui eis pro se utuntur et quorum ostenduntur prodesse negotiis. quam enim illi sanctissimi cognitores potius Hibæ, quem absoluebant, esse epistolam iudicarent, illam ad Marim Persam, quam pro magnis criminibus quæ in ea epistola continentur, ad Hibam inpugnandum obiecerant aduersarii eius, an [ad] illam Edessenorum, quæ eum ab omnibus purgat obiectis? illam ad Marim epistolam, quam obiectam sibi ipse Hibas, sicut multipliciter ostensum est, | abnegauit, an illam Edessenorum, quam f. 48a
ad illius epistolæ ad Marim inpugnationem et pro suæ orthodoxæ fidei adprobatione ut relegeretur, exegit? illam ad Marim Persam, quæ eum, si ipsius probaretur, rectam fidem inpugnasse adstruit, an illam Edessenorum, quæ eum contra catholicam fidem
p. 152, 15 sq. nihil dixisse testatur? illam ad Marim Persam, post cuius lectionem statim Hibas episcopus intulit quia et ab his quæ sibi inlata essent, alienus existeret, an illam Edes- 481
p. 153, 21 sq. senorum, per quam Theophilus aduersarius eius cognoscens se fuisse conuictum, eam falsitatis crimine nitebatur infringere? ergo illa ad Marim Persam accusatoris potius, qui eam protulit nec probauit, quam Hibæ, qui eam negauit, esse iustissime ab omnibus
131 uel æstimata est uel æstimari debet epistola. nunc illud nihilominus est sagacius intuendum per quam potissimum orthodoxus Hibas episcopus a uicariis sedis apostolicæ fuerit iudicatus, per illam ad Marim Persam, quæ cum apertissime Ephesenæ primæ et beati Kyrilli fidei ibi expositæ, quam Chalcedonense concilium firmat ac sequitur, contradicit, scriptorem suum ostendit hæreticum, an per istam Edessenorum, quæ
nihil Hibam episcopum catholicæ fidei contrarium umquam dixisse sub terribilis iurisiurandi et anathematis interpositione confirmans, ab aduersariorum obiectione purgatum, pronuntiari fecit orthodoxum? per illam ad Marim Persam, quam inter eos qui non credunt sicut in Ephesena prima synodo Kyrillus exposuit, sancta Chalcedonensis synodus anathematis pœna percussit, an per illam Edessenorum, quæ eorundem patrum
iudicio consonans; eis magis qui aliquid contra fidem catholicam dicentibus communicant,
132 infligit anathema? quæ omnia etiam interlocutioni Maximi Antiocheni episcopi
L IIII 678b = M VII 264a conuenire eadem quæ disserta est ueritate perspicitur. qui rescriptum epistolæ nominando, non de illa ad Marim Persam, sed de Edessenorum clericorum epistola sensisse monstratur. quomodo enim de epistola ad Marim Persam, a qua primam
Ephesenam synodum | et beati Kyrilli illic prædicatam certum est inpugnari doctrinam, f. 49r
p. 155, 3 aliquid memoratus Maximus orthodoxum dixisse putandus est, qui, sicut supra plene iam diximus, dum de recipienda beatæ recordationis papæ Leonis epistola censeretur, eam ob hoc recipiendam statuit, quia beati Kyrilli in Epheso expositæ fidei conueniret, dicendo ita: »Concordat epistola sanctissimi archiepiscopi regiæ Romæ Leonis exposi- 40
tionibus trecentorum decem et octo apud Nicæam sanctorum patrum et centum quinquaginta apud Constantinopolim nouam Romam et in Epheso a sanctissimo Kyrillo
133 episcopo expositæ fidei, et subscripsi.« quis igitur sic a totius humanitatis ratione sepositus inuenitur, ut credat hunc sacerdotem in causa uel definitione fidei ita sibi extitisse contrarium, ut qui tam præclari pontificis atque doctoris, id est beati Leonis

---

1 Photium et Eustathium *suppl. Baluze* 3 signanter *Harduinus* 8 quem *Baluze* quam *P*
10 ad *P del. Baluze* 13 adprobatione ut *Schw* adprobationem *P* 16 post *Baluze* pro *P*
20 eam *Schw* eum *P* 26 umquam *Schw* numquam *P* 39 quia *Baluze* qui *P*

epistolam, aperte pia dogmata continentem, beati Kyrilli quæ in Epheso est exposita, comparando doctrinæ, iudicauit orthodoxam, illius e contrario epistolæ orthodoxum diceret esse scriptum, quod hæretica uoce ipsa beati Kyrilli dogmata molitur euertere? cum ergo inpossibile sit uideri unum eundemque iudicem in definitione fidei aut respuisse quod sibi placuit, aut idem sibi dicere placuisse quod respuit, necesse est ut omnibus clareat non eum de illa epistola ad Marim Persam, sed de ista potius Edessenorum, quæ posterius lecta est, quia sit eius orthodoxa declarata dictatio, censuisse. nec aliquem moueat illud quod in eadem interlocutione memoratur rescriptum epistolæ, quod prolatum est ab eo qui eius aduersarius existit, ut ex his uerbis, sicut inimici
134 orthodoxæ fidei ad inpugnandam primam Ephesenam synodum adstrui cupiunt, quasi
482 de illa quæ ad Marim Persam legitur epistola, quam contra Hibam episcopum in Photii et Eustathii iudicio eius aduersarii protulerunt, intellegatur ita Maximum Antiochenum episcopum iudicasse. quod longe ab eiusdem Maximi esse sensibus alienum superius
135 idonea et multiplici ratione probauimus. nam illud quod ab aduersario eius scrip-
f. 49u tum prolatum nominat, de ista Edessenorum | clericorum dictum esse non dubium est. cum enim nihil aliud Theophilus aduersarius Hibæ episcopi contra eum in Chalcedonensi synodo nisi gesta apud Photium et Eustathium habita protulisset et eam partem gestorum, ut euidenter apparet, in qua continebatur Edessenorum epistola clericorum, maliuole subprimens, illam tantum per quam grauari putabat Hibam episcopum, fecisset recitari, tunc Hibas episcopus, ut eum euidentius confutaret ex ipsis quæ ab eodem aduersario prolatæ fuerant chartis, illam partem ab eo fraudulenter omissam relegi petiit, per quam illa epistola quæ aduersus eum lecta fuerat, probatur exclusa, ut per hoc quod ipse aduersarius Theophilus protulerat, conuinci efficacius monstraretur.
136 unde et Maximus episcopus, uim idoneæ probationis exprimens, post relectam Edessenorum epistolam clericorum ex his chartis quas aduersarius protulerat, ostensum Hibam
137 pronuntiauit orthodoxum. ut autem plenius contentiosi hæreticorum animi superentur, diuersis modis ostenditur hanc Edessenorum epistolam non uelut nouam in Chalcedonensi concilio ab Hiba prolatam, sed olim Photio et Eustathio episcopis contraditam et eorum gestis insertam. primo enim ex eo quod tempore iudicii ad eos data legitur, eis ad quos directa est, tradita nullo modo dubitatur, quippe cum in eorum iudicio per eam Hibas ad purgationem eorum quæ obiecta fuerant, indiguerit adiuuari.
138 deinde quod in eadem epistola petisse a memoratis Photio et Eustathio inpensius Edesseni p. 152, 31
clerici releguntur, ut suis eam curarent gestis inserere, quod fieri nihilominus et ipse iudicii ordo poscebat. quæ ita gesta non solum ueritas præsentis ratiocinationis ostendit, sed et ipsius Hibæ testatur superius et in Chalcedonensi synodo et in Photii atque Eustathii examine deprompta professio, siquidem sanctum Chalcedonense concilium episcopus Hibas ingressus, dum se adserit absolutum Photii et Eustathii constituto, ita dicit: »nam et omnes clerici Edesseni per quos scripserunt præfatis episcopis, p. 151, 38
f. 50r testantur me esse catholicum«; ostendens | utique ad eos scriptum et in illorum iam iudicio Edessenorum clericorum rescripto se ab obiectis omnibus absolutum et catholi-
139 cum declaratum. deinde dum in illa parte gestorum apud Photium et Eustathium habitorum, quam, ut dictum est, contra eum aduersarii relegi petiuerunt, tres testes quos in Photii et Eustathii iudicio aduersus eum aduersarii producere nitebantur, memoratus Hibas episcopus reprobaret, ita dixit: »Est clerus noster plus minus nomi- L IIII 654b =
num ducentorum aut plurimum; neque enim retineo numerum. omnes clerici testati M VII 232a

8 aliquem *Baluze* aliquid *P* 15 nominat *Schw* nomina *P* 19 subpraemens *P* 20 fecisset *Baluze* fuisse *P* 28 ad hiba *P* 36 chalcedonensem *P* 44 plus minus *B N R* plurimus *P* 45 plurimum *P B N R est uitium antiquissimum pro* plurium retineo *P* et in eo *B N R*

sunt, siue orthodoxus sim siue hæreticus, et per confessiones scriptas, quæ et directæ sunt sanctissimo episcopo Domno, et ad uestram reuerentiam scripserunt. si consonat tantorum testimonium clericorum tribus, sicut dicit ipse, testibus qui cum ipsis uenerunt ad accusandum in Constantinopolim et nunc cum ipsis existunt, uestrum est iudicare.«

140 ex quo euidenter apparet ita eum in ipso Photii et Eustathii iudicio ad confutandos 6 483
testes ab aduersario producendos clericorum Edessenorum epistolæ fecisse memoriam, ut et eam iudicibus iam traditam demonstraret et ex cognito isdem iudicibus totius Edesseni cleri rescripto paucorum clericorum exigeret non debere testificationes ammitti. unde minime dubitatur [per] illam partem gestorum fuisse ab aduersariis ex studio prætermissam, in qua Edessenorum clericorum pro Hiba litteræ tenebantur 10
insertæ, et Hibam necessarie hanc ipsam Edessenorum epistolam ex ea parte quæ suppressa fuerat, relegi postulasse ac propterea episcopum Maximum pronuntiasse ex relecto rescripto de gestis ab aduersario prolatis ipsius rescripti epistolæ, id est Edesse-

141 norum, dictationem orthodoxam declaratam. omissam uero ab aduersariis illam gestorum partem qua Hibas episcopus ab obiectis euidentius purgabatur, et aliis modis 15
ostenditur. nam in eadem Photii atque Eustathii sententia qua referunt uniuersa
p. 144, 15 sq. quæ ab Hiba episcopo in suo fuerint acta iudicio, continetur quod prone sapuerit Hibas episcopus ex scripto dare | quid de pia fide sentiret, et ex abundanti anathematizauerit f. 50ᵘ
Nestorium et ea se in suæ promiserit eloqui ciuitatis ecclesia et alia, quæ eiusdem iudicati

142 tenore monstrantur. quæ omnia pars illa gestorum pro aduersariorum Hibæ episcopi 20
uoto in Chalcedonensi synodo relecta non continet; gesta tamen in Photii atque Eustathii iudicio esse eorum sententia declaratur. per quod constat sine dubio eas partes ab aduersariis malitiose subpressas, quas sciebant Hibæ episcopo amplius profuturas.

143 nam ut hæc apud Photium et Eustathium episcopos actis inserta fuisse minime dubitetur, Thalassii episcopi Cæsariæ Cappadociæ in Chalcedona residentis manifestat absque 25
p. 159, 2 ambiguitate sententia, quæ post alia ita dicit: »quia maxime gestis suscepit ut ana-

144 thematizaret illa quæ eius accusatores aduersus eum deposuerant ex scripto.« quod utique quia in parte illa gestorum quæ aduersariis episcopi Hibæ desiderantibus recensita est, non legitur, manifestum est ex his quæ Photius et Eustathius in suo iudicio gesta referunt quia actis inserta fuerint, memoratum episcopum Thalassium 30
cognouisse, et ideo omni ueritatis luce probatum est ita et illam partem gestorum, in qua Edessenorum clericorum continebatur epistola, ab aduersariis fuisse subpressam, sicut et hæc pars, ne relegeretur, omissa est, quæ non ex illa parte quam aduersarii relegi uoluerunt, sed ex Photii atque Eustathii episcoporum, quæ apud eos acta sint,

145 sententia declaratur. igitur indubitanter apparet ex illis gestis quæ ab aduersariis 35
prolata quidem sunt, sed studiose pro parte subpressa, Edessenorum epistolam Hibam episcopum pro se relegi poposcisse et de eius epistolæ rescripto, quod ab aduersario

146 prolatum sit, Maximum Antiochenum episcopum sua interlocutione dixisse. cuius autem epistolæ orthodoxa potuit pronuntiari dictatio, ualde est superius adprobatum et ex hoc manifestius apparebit, quia in præcedenti prosecutione sua Hibas ex Edesseno- 40
rum rescripto se adseruit orthodoxum comprobari. unde consequenter ortho|doxa f. 51ʳ
dictatio eiusdem Edessenorum epistolæ dicta est, per quam et ipse se orthodoxum

147 petiit a iudicibus æstimari et eorum sententia est declaratus orthodoxus. cedat itaque impudentia peruersorum tam Eutychianæ hæreseos quam Nestorianæ sequacium, 484
qui hæretica fraude nituntur suadere quod quilibet in Chalcedonensi synodo residens 45

---

1 et² *P om. B N R* 3 dicit ipse *P* ipse dicit *B N R* 5 ipsos *P* 8 cleri *Baluze* clerici *P* 8/9 amitti *P* 9 per *del. Schw* 12 postulasset *P* 23 ad *P* 24 fuisset *P* 25 thalassii *P* 30 qui *P* thallassium *P* 37 poposcisse *Baluze* poposcissent *P* 45 resedens *P*

de illa ad Marim Persam epistola totius impietatis plena aliquid orthodoxum dicere uel sentire potuerit. cum enim Hibas episcopus in principio quo sanctæ Chalcedonensis synodi examen ingressus est, ita fuerit prosecutus dicendo se per clericorum p. 142, 15
Edessenorum adtestationem æstimatum fuisse uel æstimari debere catholicum, idem
apud Photium et Eustathium episcopos ad purgationem suam adseruerit oportere suf- 5
ficere quod adtestati sint Edesseni clerici per confessiones suas quas ad eosdem episcopos
148 scripserunt, se esse catholicum, rursus in eadem defensione permanens, post illius ad
Marim Persam epistolæ lectionem Edessenorum clericorum pro se relegi, cuius sæpe p. 152, 17
mentionem fecerat, epistolam postulasset, quis tam lucidæ ueritatis inpugnator existat,
qui non ex istius Edessenorum epistolæ textu, per quam ipse accusatus Hibas ⟨se⟩ æstimari 10
poposcit orthodoxum, a patribus orthodoxam dictationem et eundem Hibam catholicum pronuntiatum fuisse cognoscat, sed illius epistolæ ad Marim Persam dictationem
putet orthodoxam iudicatam, quæ ei et pro crimine hæreseos obiecta est et si eius probata fuisset, hæreticus potuit iudicari?

149 Itaque anathematizamus atque damnamus supra scriptam epistolam quam ad 15
Marim Persam hæreticum scripsisse Hibas confingitur, quæ deum uerbum de sancta L V 577 = M VIIII 385
dei genetrice et semper uirgine Maria incarnatum et hominem factum esse abnegat,
sed purum hominem ex ipsa natum esse dicit, quem templum appellat, ut ex hoc alius
deus uerbum et alius Christus intellegatur, et sanctum Kyrillum, qui rectæ fidei doctor
f. 51ᵘ et prædicator extitit, ut hæreticum et similia Apollinari scribentem criminatur | et 20
culpat primam Ephesenam synodum tamquam sine examinatione et inquisitione Nestorium condemnauerit, et duodecim capitula sancti Kyrilli impia et contraria rectæ fidei
uocat eadem epistola, defendit autem Theodorum et Nestorium et impia eorum dog-
150 mata et conscripta. prædictam igitur epistolam ad Marim Persam anathematizamus atque damnamus, in qua nefandæ superius designatæ blasphemiæ continentur, 25
et quicumque ea quoquo tempore crediderit accipienda uel defendenda aut conatus
fuerit aliquando præsentem damnationem resoluere, pari anathemate condemnamus;
eos autem qui memoratam epistolam ad Marim Persam, designatas superius blasphemias
continentem, a sancta Chalcedonensi synodo a præsenti tempore, innotescente sibi
nostri serie constituti, contenderent esse susceptam uel a quocumque eorundem patrum 30
in Chalcedona residentum orthodoxam pronuntiatam nituntur adstruere, pari anathematis pœna percellimus, quoniam non solum sancto ac reuerendo Chalcedonensi concilio
inrogare moliuntur iniuriam, uerum etiam incentores ac renouatores se sopiti scandali
profitentur, per quod uniuersalis rursus concuti possit ecclesia, ut doctoris gentium
apostoli iuste uideantur feriri sententia qua dicit: u t i n a m e t a b s c i d a n t u r 35 Gal. 5, 12
q u i u o s c o n t u r b a n t.

151 Expletis quæ de sopienda primi capituli quæstione, id est de epistola ad Marim
485 Persam disserenda uel definienda erant, necesse nobis est, quid de Theodoro Mompsuesteno eiusque dictis ecclesiasticæ unitatis ratio uel fidei a sanctis patribus traditæ
cautela fieri exigit, expedire. perpendimus itaque quod huius quoque quæstionis 40
152 exordium ex hæreticorum cænoso fonte manauerit. cum enim Nestoriani ante plures
annos non ualerent impia eius dogmata sub ipsius damnati Nestorii nomine quorundam
sensibus decipiendis inserere, hinc proferendi erroris sui oportunitatem exquisitis
fraudibus inuenerunt, ut ex Theodori Mompsuesteni libris, quem iactitant in pace
f. 52ʳ ecclesiæ defecisse, impia | rursus Nestorii dogmata blasphemiis inmanioribus innouata 45

---

2 $\overline{\text{sci}}$ *P* 5 adseruerit *Schw* adstruit *P* 10 se *post* aestimari *ins. Harduinus* 20 apollenari *P* 34 ecclesiam *P* 41 caeneso *P* 43 proferendi *Baluze* proferenti *P*

introducere niterentur. quorum uenena, diuturnis temporibus occulte serpentia, nunc aperta professione manantia, nostros et Christianissimi principis omniumque orthodoxorum animos permouerunt, attendentium non esse ulterius differenda remedia, ubi, per patientiam dissimulatione nutrita, tam magni mali uidetur creuisse pernicies.

153 hoc enim memoratos Nestorianos publice et incessanter adstruere nulli uenit in dubium, dicentes: »nos patrem non tam Nestorium quam Mompsuestenum Theodorum ueneramur eiusque libros tota nostræ deuotione mentis amplectimur, nec erit quisquam qui nobis obsistere ⟨ualeat⟩, cum dogma nostrum sic antiqui doctoris Theodori ubique uulgatis codicibus adstruatur«; quorum Nestorianorum uocibus nonnullus ineruditi uulgi

154 numerus cotidianis diebus praua seductione decipitur. cum ergo constet amplius per defuncti Theodori nomen atque conscripta Nestorianæ hæresis errorem populis intromitti quam uiuus potuit inferre Nestorius, non tam neglegentiæ quam coniuentiæ discrimen nos credidimus incursuros, si tam necessariæ correctionis, quam periclitantis

155 ecclesiæ dispensatio flagitat, differri ulterius remedia pateremur. neque enim, ut quidam inaniter diffamabant, Theodori eiusque dictorum poterit excusationi proficere

L IIII 663d = M VII 245b quod in epistola ad Marim Persam nomen Theodori uel scripta eius uidentur copiose laudari, cum et præcedenti adsertione multipliciter fuerit demonstratum eandem epistolam, sicut a nobis, ita et a sanctis patribus in Chalcedona residentibus iuste damnatam et hoc potius ad malorum Theodori demonstrationem abunde sufficiat quod illic nomen scriptaque eius laudata sunt, ubi beatus Kyrillus et Ephesena prima synodus inpug-

156 natur. quæ cum ita sint, non tamen destitimus per fideliores interpretes scripta eiusdem Theodori perscrutari, quamuis nobis et ante | utcumque fuerint publicata, ex f. 52u quo nunc perclaruit lucidissima ueritate prædicti Theodori Mompsuesteni libris contraria rectæ fidei et sanctorum patrum contineri doctrinis; unde et sancti patres, contra

157 eum scribentes, suos libros ad instructionem sanctæ ecclesiæ reliquerunt. nam inter

L V 576 = M VIIII 384 alias blasphemias euidenter eum dixisse comperimus alium esse deum uerbum et alium Christum a passionibus animæ et desideriis carnis molestias patientem, et a deterioribus paulatim recedentem ad meliora profectu operum peruenisse et conuersatione inmaculatum factum, et tamquam purum hominem baptizatum esse in nomine patris et filii et spiritus sancti et per baptismum gratiam sancti spiritus accepisse et adfiliationem meruisse, et ad imperialis imaginis similitudinem in personam dei uerbi Christum adorari, 486 et post resurrectionem immutabilem cogitationibus et omnino inpeccabilem factum.

158 dixit etiam talem factam esse unitionem dei uerbi ad Christum, qualem apostolus dixit

1. Cor. 6, 16 de uiro et muliere: e r u n t d u o i n c a r n e u n a, et quod post resurrectionem, cum

Ioh. 20, 22 insufflasset dominus in discipulis et dixisset a c c i p i t e s p i r i t u m s a n c t u m,

159 non dedit eis spiritum sanctum. hoc quoque ausus est dicere quia confessionem quam fecit Thomas, cum palpasset manus et latus domini post resurrectionem, dicens

Ioh. 20, 28 d o m i n u s m e u s e t d e u s m e u s, non esse dictam a Thoma de Christo (nec enim dicit Theodorus deum esse Christum), sed ad miraculum resurrectionis stupefactum

160 Thomam glorificasse deum et ista dixisse. et quod peius est, etiam in interpretatione quam in Actibus apostolorum scripsit idem Theodorus, similem fecit Christum Platoni et Manichæo et Epicuro et Marcioni, dicens quod sicut illorum unusquisque ex dogmate quod inuenit, suos discipulos fecit uocari Platonicos et Manichæos et Epicureos et Marcionistas, simili modo et cum Christus dogma inuenisset, ex ipso Christianos

161 uocari. quarum blasphemiarum ex libris Theodori Mompsuesteni peruersitate reperta,

---

1 introducere niterentur *Baluze* introducerent terentur *P* 2 principi *P* 3 accendentium *P* 8 ualeat *suppl. Baluze* doctores *P* 12 conhibentiæ *P em. Harduinus* 13 tam *Harduinus* tamen *P* 16 epistolam *P* 19 quod *Baluze* quo *P* 24 continere *P* 42 epicureo *P* u *ex* o *corr.* 45 repperta *P*

f. 53r euidenter apparet falsissime quosdam fouentes dicta Theodori | opinari quod memoratus Theodorus non fuerit in sua uita damnatus, cum perspectis prodecessoris nostri beatæ recordationis Damasi synodalibus constitutis, quæ post Nicænum concilium de spiritu sancto tractantibus et conuenientibus in urbem Romam catholicis episcopis et beatæ recordationis Ambrosio Mediolanensis ciuitatis antistite sunt edita longe antequam Theodorus Mompsuestinæ officium episcopatus adsumeret, inueniremus plenissime definitum eos qui duos filios adfirmant, unum ante sæcula et alterum post adsumptionem carnis ex uirgine, sicut superius Theodorum adseruisse monstratum est, anathematis pœna percussos, ubi non solum illi qui eodem tempore ipsius erant hæresis sectatores, uerum etiam illi qui succedentibus temporibus eundem sequerentur errorem, eiusdem Turner, Eccl. Occid. mon. iur. aut. I 286

162 anathematis uinculis repperiuntur adstricti. cui damnationi Theodorum quoque Mompsuestiæ necesse est fuisse subiectum, qui prædamnatæ hæresis sectator et prædicator effectus est; neque enim aliter eos quos nunc in Arrianam uel in aliam quamlibet hæresem repperimus implicatos, iam anathematis pœna damnatos accipimus, nisi quia in prædamnatis quos sectantur, erroribus inueniuntur ipsi quoque damnati. nec illud omittendum esse perspicimus quod hi qui in suis libris ac disputationibus duos filios credi docent, negent tamen se duos filios profiteri, cum eis nihil prosit hoc uacuis negare sermonibus, quod dolose per sua dogmata, libris etiam conuincuntur adstruere.

163 sic etenim Nestorius, ut superius iam diximus, duas naturas, unum filium se simulans confiteri et alterum esse qui ex deo patre natus est, alterum qui ex uirgine matre progenitus, in suis disputationibus omni fraudis intentione suadere persistens, non potuit debitæ pœnam damnationis effugere, nec eum liberare ualuit illa unius filii dolosa professio, cuius aliud conuincebatur continere doctrina, quia peruersitatis huiusmodi sectatores se ipsis puniuntur auctoribus, qui quod | erubescunt profiteri, docere non desinunt,

487 f. 53u 164 et quæ loquenda negant, legenda non scribunt. pro his igitur omnibus ecclesia uniuersalis agnoscat cuius utilitati, ne Christi dei nostri plebs amplius seducatur, nostra seruit intentio; quam utilitatem per Theodori nomen atque scripta lædi supra * * meminimus iuste nos et sine aliqua reprehensione ad ea quæ præsenti auctoritate statuimus, descendisse, et ideo condemnamus et anathematizamus similiter ut alios omnes hæreticos quos condemnatos et anathematizatos constat a sanctis quattuor conciliis et a catholica ecclesia, et Theodorum, qui quondam Mompsuestiæ episcopus fuit, et eius impia conscripta; nihilominus et quæ Theodoritus conscripsit contra rectam fidem et contra XII sancti Kyrilli capitula et contra primam synodum Ephesenam, et quæ ad defensionem Theodori et Nestorii ab eo scripta sunt, quia [pro] ecclesiasticæ utilitatis causa poposcit etiam memorata Theodoriti scripta damnari, eo quod sæpe dicti Nestoriani sub eius episcopi nomine, qui a beatæ recordationis Leone papa et a sancta Chalcedonensi synodo legitur fuisse susceptus, eadem scripta ad adstruendi sui erroris uidentur adhibere suffragium, non aspicientes quod non solum sancti patres in Chalcedona congregati, damnato Nestorio cum suis dogmatibus, et ista damnauerint, sed etiam ipse episcopus Theodoritus omnia dicta quæ beati Kyrilli in Ephesena prima expositis uidebantur contraire dogmatibus, in sancta Chalcedonensi synodo aperta professione respuerit et susceperit definitionem sancti Chalcedonensis concilii, in qua beati Kyrilli in Ephesena prima expositam manifestum est prædicari doctrinam, et ita, sicut omne concilium sanctæ Chalcedonensis synodi interlocutum est, ab eadem synodo constat fuisse susceptum; propter quod clarum est nihil noui nos per hanc damnatio- L V 577 = M VIIII 385 L IIII 622 = M VII 189

1 euidentur *P* 11 uinculi *P* 27 *lacunam statuit Schw, qua interierunt quae Vigilius de ipsius Constituto de tribus capitulis* [= *Coll. Auell. 83*] *exposuit* 29 discendisse *P* 34 pro *del. Schw* 43 exposita *P* 45 noui *Baluze* nobis *P*

nem statuere, sed ea anathematizasse, quæ et sancta Chalcedonensis synodus respuit et ipse quoque Theodoritus episcopus illic sua professione damnauit.

165 Prædicta igitur tria impia | capitula anathematizamus atque damnamus, id est f. 54r
epistolam quæ dicitur Hibæ ad Marim Persam, in qua nefandæ superius designatæ 488
blasphemiæ continentur, et impium Theodorum Mompsuestenum cum nefandis eius
conscriptis, et quæ impie Theodoritus conscripsit; et quicumque ea quoquo tempore
crediderit accipienda uel deferenda aut conatus fuerit aliquando præsentem damna-
tionem resoluere, pari anathemate condemnamus, eos autem qui conseruantes rectam
fidem prædictis quattuor synodis prædicatam, memorata tria capitula damnauerunt uel
166 damnant, fratres et consacerdotes habemus. quæcumque uero siue meo nomine
siue quorumlibet pro defensione memoratorum trium capitulorum prolata fuerint uel
ubicumque reperta, præsentis nostri plenissimi constituti auctoritate uacuamus. quas
omnes designatas blasphemias absit ab uniuersali ecclesia ut quisquam prædictas quat-
tuor synodos uel unam ex eis adserat suscepisse uel eos qui talia sapuerunt atque secuti
sunt, cum constet a sanctis memoratis patribus et maxime a sancto Chalcedonensi
concilio nullum de quo fuit suspicio, fuisse susceptum nisi qui superius designatas blas-
phemias uel his similia aut hæresim de qua suspectus fuit, respuit aut blasphemias de
167 quibus de eo dubitatum est, abnegauit atque damnauit. et ideo eos qui memoratam
epistolam ad Marim Persam, designatas superius blasphemias continentem, a sancta
Chalcedonensi synodo a præsenti tempore, innotescente sibi huius nostri serie constituti,
adserere uoluerint esse susceptam uel a quocumque eorundem patrum in Chalcedona
residentum orthodoxam pronuntiatam nituntur adstruere, pari anathematis pœna
percellimus, quoniam non solum sancto ac reuerendo Chalcedonensi concilio inrogare
moliuntur iniuriam, uerum etiam incentores se ac renouatores sopiti scandali profi-
tentur, per quod uniuersalis rursus concuti possit ecclesia, ut doctoris ⟨gentium⟩
Gal. 5, 12 apostoli iuste uideantur feriri sententia, qua dicit: | utinam et abscidantur f. 54v
qui uos conturbant.

168 Et post subscriptiones: Dat̄ VII Kalendarum Martiarum, imperante domino 23. Febr. 554
Iustiniano perpetuo Augusto anno XXVII et post consulatum Basilii ū. c̄. anno XIII
Constantinopoli.

---

20 nostri serie *Baluze* nostræ seriæ *P* 22 pronuntiata *P* anathematizatis *P* 25 gentium *add. Schw.*

f. 58r 1 L IIII 1763= M VIIII 817 DEO AMABILI THOMATI PRESBYTERO INNOCENTIVS EPISCOPVS MARONIAE CIVITATIS IN DOMINO SALVTEM. Scripsit mihi tua deo amabilis caritas, eo quod susceptis humilitatis nostræ litteris una cum exemplaribus piissimi atque amatoris dei principis nostri 2 et sanctissimi archiepiscopi litterarum præcipientium me ad regiam pergere ciuitatem, in grandi sollicitudine deuenerit nesciens occasionem euocationis nostræ. propterea 3 significo, uenerande frater, eo quod propter orientales episcopos qui cum Seuero a sancta catholica et apostolica ecclesia separati sunt, euocati sumus. scriptum est autem de hac eadem re primori quidem loco domino meo reuerentissimo ac deo amabili Ypatio Ephesinæ ciuitatis archiepiscopo atque idem domino meo Iohanni Vezinæ ciuitatis episcopo et meæ, sicut dictum est, humilitati; dominus enim meus uir uenerabilis epi- scopus Stephanus Seleucensium ciuitatis et idem dominus meus Anthimus Trapezuntinæ ciuitatis episcopus, qui nobiscum una in conlatione fuerunt, iam præcessissent in regia f. 58u ciuitate cum do|mino meo Demetrio Philippinæ ciuitatis episcopo, etsi ipse propter corporalem ægritudinem præsens esse non potuit.

4 Ante collationem igitur euocauit sanctissimum archiepiscopum tranquillissimus imperator in uenerabili palatio suo quod cognominatur Hormisdæ, relictoque sacratissimo senatu, cum eo parumper secedens, conuocauit et nos, et cœpit nobis dicere eo quod »pro his qui cum Seuero episcopo ab ecclesia desciuerunt, conuocaui uos, ut de his quibus ambigunt, conferatis cum eis cum omni mansuetudine et patientia, sicut 5 decet orthodoxos et sanctos uiros. etsi enim illi exasperati fuerint, uos tamquam dei amatores cum omni mansuetudine et tranquillitate eis satisfacite; nolo autem sub mei præsentia fieri collationem, ne in contemptu ueniant, sed præcipio gloriosissimo patricio Strategio (ille enim eo tempore locum tuebatur gloriosi magistri officii), ut uobiscum una resideat.«

6 Prima itaque die conuenimus in eodem eptaconco triclinio in quo et tunc pietas eius nos susceperat. et nos quidem eramus quinque, illi uero sex, Sergius ciuitatis Cyrri, Thomas ciuitatis Germaniciæ, Filoxenus Dulichii, Petrus de Theodosiopoli,

---

Innocentii Maronitae ad Thomam presbyterum Thessalonicensem [cf. p. 182, 36] epistula Graeca periit. Latina uersio primum impressa apud Baronium ann. 532, 31—56, deinde in Conciliorum Collectiones recepta est sub nomine 'Collationis Catholicorum cum Seuerianis' quod nomen codicis auctoritate caret. epistulam laudat Liberatus 9 p. 40 Hypatius Ephesiorum episcopus in collatione quam contra Acephalos suscepit iussione Iustiniani principis medio Strategio comite sacrarum largitionum in palatii loco qui [quod *codd.*] dicitur Eptaconcos [eptacon contra *et* epta contra *codd.*]

---

3 princis *P* 9 Vezinae ciuitatis = Βιζύη 11 trapeguntinæ *P* 12 in *superscr. P* 15 transquillissimus *P* 17 eos *P* 22 in contentionem ueniam *Schw* præcipuo *P*

Iohannes Constantinæ, Nonnus Ceresinæ, et reliqui tam clerici quam monachi; nobiscum uero dominus uir uenerabilis Eusebius presbyter et cimiliarcha sanctissimæ maioris ecclesiæ et uiri reuerentissimi presbyteri et syncelli beati archiepiscopi Epifanii Heraclianus atque Laurentius, sed et Antiochenæ siue Theopoleos ciuitatis uenerabiles pres- L 1764
byteri et œconomi atque apocrisarii Hermisigenes, Magnus et Aquilinus una cum Leontio 5 M 818
7 uiro uenerabili monacho et apocrisario patrum in sancta ciuitate constitutorum. et ut ex pluribus quæ illic dicta sunt, breuiter referam quasi capitulatim, si enim omnia uoluero scribere, tempus me ante deficiet: sedentibus ergo nobis, cœpit præfatus gloriosissimus patricius Strategius, qui nunc | comes diuinarum ubique largitionum est, ad f. 59r
8 Orientales ita dicere: »Piissimus atque tranquillissimus noster dominus, tamquam 10
orthodoxus et rectam fidem cotidie augere desiderans, conuocauit uestram religionem non ex auctoritate principali, sed paterna et sacerdotali conpunctione, quod de his quibus ambigitis, a præsentibus sanctissimis episcopis satisfiat uobis, qui propter hoc ab eius pietate sunt euocati. scitis autem et uos quoniam gloriosæ memoriæ pater meus Appius, ex Aegyptiorum oriundus prouincia et tam uestras quam Alexandrino- 15
rum secutus sectas, dubitabat communicare sanctæ maiori ecclesiæ in hac ciuitate constitutæ; sed piissimi atque fidelissimi nostri imperatores ratione ei persuaserunt eo quod aliud non symbolum uel aliam fidem tradiderunt nobis hi qui in Chalcedona congregati sunt reuerentissimi uiri episcopi, nisi eandem quæ in Nicæa et in Constantinopoli et Epheso confirmata est, ipsi quoque fidem decreuerunt et Nestorium et Euty- 20
chen, qui nouas hæreses inducebant, condemnarunt; qua ratione persuasus communicauit sanctæ ecclesiæ. et uos igitur non contentiosa mente, sicut decet uenerabiles uiros, quæcumque uobis dubia uidentur, opponite coram religione horum, et deus per ipsos satisfaciet uobis.«

9 Orientales dixerunt: »Nos satisfactionis chartulam de fide nostra conpositam 25
piissimo imperatori porreximus et in ea omnia quæ nobis ambigua uidebantur et scan-
10 dalizabant nos, intexuimus.« Reuerentissimus archiepiscopus Ypatius, os nostrum factus sicut et beatus Petrus apostolorum, respondit dicens: »Chartulam illam peruidimus, in qua tam supra quam infra Chalcedonense concilium criminamini, quod aduersus Eutychianam est hæresim congregatum; propter quod dicite nobis qualem opinionem 30
de Eutychen habetis?« Orientales dixerunt: »Tamquam hæreticum, magis autem
11 principem hæresis.« uir reuerentissimus episcopus dixit: »De Dioscoro uero et secundo in Epheso concilio, quod ab ipso congregatum est, qualem?« Orientales: »Tamquam orthodoxorum.« episcopus dixit: »Si Eutychen uelut hæreticum condemnatis, M 819
quemadmodum Dioscorum et cum eo congregatos orthodoxos dicitis esse, qui Eutychen 35
quidem hæreticum iustificarunt, Flauianum uero | et Eusebium condemnarunt?« f. 59v
12 Orientales: »Eutychen tamquam acta forsitan pœnitentia iustificarunt.« episcopus: »Si ergo pœnituit Eutyches, quemadmodum illum anathematizatis?« illis uero ad L 1765
13 hanc responsionem hæsitantibus, rursus episcopus: »In tantum non pœnituit, quia et antequam implerentur quæ in Constantinopolitana urbe aduersus eum gesta sunt, 40
illum quidem tamquam orthodoxum iustificarunt, Flauianum uero et Eusebium uelut hæreticos condemnarunt. si enim pœnituit Eutyches, rogari oportuit eos, non con-
14 demnari. ut autem dicamus secundum uos confessionem duarum naturarum esse

---

25—27 *extat haec chartula Syriace uersa in Anecdot. Syr. ed. Land III 273 sq. = Scriptt. sacri et prof. 3, 189 sq.*

---

1 iohannis *P* Circesinæ *Harduinus et Schw* 3 epifani *P* 5 echonomi *P*
hermisigenis *P* 7 illi///edicta *P* 9 comis *P* 18 tradiderunt nobis ***delendum***
25 composita *P* 31 hereticus *P* 39 quia = ὡς *consecutiuum*: *cf. p. 180, 28*

hæreticam, quam exigebatur Eutyches confiteri ab Eusebio et Flauiano, decebat Dioscorum laudare eum tamquam non suscepta duarum naturarum confessione; ut autem consubstantialem patri secundum deitatem et consubstantialem matri secundum humanitatem [dicere], oportuit cum omni subtilitate exigere eum, ut confiteretur, et nisi
15 hoc fuisset confessus, suscipi eum non oportuit. Dioscorus uero non solum quia
non exegit ab eo consubstantialis confessionem, sed magis consensit contrariæ eius et peruersæ confessioni, quæ dicit: 'ante unitionem quidem ex duabus naturis confiteor, post unitionem uero unam naturam', et conpulit omnes qui cum eo erant, uociferare Eutychen quidem orthodoxum esse, Flauianum uero et Eusebium impios et
16 hæreticos. quid ergo uobis de istis apparet?« contradicentes dixerunt: »Reuera
oportuit exigi Eutychen a Dioscoro consubstantialis confessionem; sin autem sine ista suscepit eum et iustificauit, cæcitatem passus est.« et episcopus: »Si ergo illum cæcitatem passum esse fatemini, ea quæ superius dicta sunt, repetamus: orthodoxum aut hæreticum Eutychen dicitis fuisse?« contradicentes dixerunt: »Hæreticum.« et episcopus: »Iuste ergo ab Eusebio accusatus, condecenter uero a Flauiano dam-
17 natus est«. contradicentes dixerunt: »Iuste.« et episcopus: »Si ergo iuste condemnatus a Flauiano est, iniuste et inrationabiliter suscepit eum Dioscorus et cum eo
f. 60r congregatum concilium an non?« contradicentes: »Procul dubio apparet | quod iniuste.« episcopus: »Quoniam ergo totum illud uniuersale concilium quod cum Dioscoro congregatum est, consensit, sicut uos ipsi fatemini, iniustitiæ et cæcitati, oportebat uniuersalis illius concilii iniustitias et cæcitates ab altero uniuersali emendari
18 concilio, an non?« contradicentes dixerunt: »Modis omnibus ita fieri oportebat.« episcopus dixit: »Chalcedona itaque iuste congregatum concilium est, ut ea quæ uniuersale concilium deliquerat uel, sicut uos dicitis, minus uiderat, ab uniuersali concilio corrigerentur.« contradicentes dixerunt: »Bene quidem et necessarie congregatum est, si et iustum finem suscepisset.« his ergo per plures sermones, sicut supra dictum est, habitis, primi diei conuentus est dissolutus.

M 820 19 Secundo autem die cum conuenissemus, uir reuerentissimus archiepiscopus Ypatius ait: »Recordamini finem hesternæ conlationis et nullius estis obliti, tamen si placet, iterum commemoremus uos.« contradicentes dixerunt: »Recordamur quidem; atta-
20 men ad pleniorem dictorum cognitionem et iterum reuoca nobis in mentem.« episcopus dixit: »Confessi estis hesterna secundum ueritatem hæreticum esse Eutychen et iuste a Flauiano religiosæ memoriæ condemnatum et iniuste susceptum a Dioscoro uel ab eo congregato concilio, et quia oportuit uniuersalis illius concilii culpas ab altero concilio idem uniuersali corrigi, et quia propter prædictas occasiones iuste congregatum est Chalcedonense concilium.« contradicentes dixerunt: »Recordamur hæc omnia.«
L 1766 episcopus dixit: »Ostensum ergo uobis est quia iuste est congregatum Chalcedonense concilium.« contradicentes dixerunt: »Iuste conuenit, si et iustum finem susce-
21 pisset.« episcopus dixit: »Quid enim reprehenditis illud peccasse concilium, ut aduersus hoc possimus uobis reddere rationem?« contradicentes: »Ante omnia duarum naturarum nouitatem. beato enim Cyrillo et antecessoribus eius ex duabus naturis unam naturam dei uerbi incarnatam post unitionem prædicantibus, illi in duabus naturis
f. 60u innouare præsumpserunt.« episcopus dixit: | »Omnis quidem nouitas peregrina

---

1 decebat *Schw* docebat *P* 2 susceptam — confessionem *P* 4 dicere *del. Schw* 5 non solum quia = οὐχ ὅτι 6 exigit *P* 12 et² *superscr. P* 16/17 damnatus, con *superscr P* 17 eum *P* 20 iniustitiæ, titiæ *ex corr. P* 26 sic *P* suscipiet *P cf.* 38/39 28 conuenisemus *P* 42 incarnatum *P* illi *Schw* illis *P*

est, non tamen omnis obnoxia. ipsi ergo secundum quam rationem dicitis innouan⟨tes
22 damnan⟩dos illos, secundum peregrinam uocem an secundum noxiam?« contra-
dicentes dixerunt: »Secundum utraque; beato enim Cyrillo et beato Athanasio Alexandrinæ ciuitatis episcopis, Felice etiam et Iulio Romanæ ecclesiæ, Gregorio quin etiam mirabilium factore et Dionysio Areopagita unam naturam dei uerbi decernentibus post unitionem, hos omnes transgressi illi præsumpserunt duas naturas post unitionem
23 prædicare.« episcopus: »In tantum falsæ sunt epistolæ siue testificationes illæ quas dicitis, ut neque unam ex illis beatus Cyrillus uoluerit recordari, nec in epistolis quas ad Nestorium scripsit, uel in his quas contra blasphemias eius protulit testificationes in sancta synodo Ephesena, quando maxime debuit proferre eas, sed nec in expositione duodecim capitulorum aduersus Theodoritum et Andream scribens, qui contra eadem
L III 597b = M IIII 1268c capitula scripserunt, sed nec aduersus Orientale concilium, quod unde nescio Arrii illi uel Apollinarii opinionem inposuisse uisum est; neque enim Arrius aliquando uel Apollinarius duas naturas confessi sunt, sed unam naturam dei uerbi incarnatam ipsi magis nouiter protulerunt, ut creatam et passibilem ipsam diuinam uerbi naturam introducerent. aduersus quos duas substantias atque naturas omnes sancti patres
24 decreuerunt. sed et hoc dicimus quia duodecim gloriosorum patrum testimonia aduersus Nestorii blasphemias in Epheso beatus Cyrillus proferens, id est sancti Petri episcopi Alexandrinæ et martyris, sancti Felicis episcopi Romanæ et martyris, Cypriani episcopi Carthaginiensium et martyris, beati Athanasii et beati Theofili episcoporum Alexandriæ, Iulii episcopi Romæ, Ambrosii et Basilii, Gregorii et alterius Gregorii, Amfilochii de Iconio et Attici Constantino- M 821
politani, nullum testimonium eorum de una natura protulit, sed non solum ⟨non⟩ aliorum, sed nec beati Athanasii, qui a uobis profertur in unius naturæ incarnati dei uerbi confessione, cum certe diuersa testimonia eius illic intexuerit, sed et beati Iulii, | eo quod dei genetrix sit sancta uirgo et deum esse eum qui carne f. 61r
passus est. si ergo sciebat de una natura quemquam ex his dixisse, illic maxime proferre habuit, ubi tantum erat et tale uniuersale concilium. si autem illic non L 1767
25 sunt prolatae, quemammodum nunc a uobis proferantur, satis admiror.« contradicentes: »Quid ergo suspicamini? quia nos eas falsauimus?« episcopus: »Vos non suspicamur, sed antiquos hæreticos Apollinaristas, qui reprehendunt eum in epistola quam ad Orientales pro unitione et pace de duabus naturis scripsit, quoniam et hi qui cum Nestorio sapiunt, falsauerunt ad Epictetum sancti Athanasii epistolam, sicut
L III 1111c = M V 309b beatus Cyrillus beato Iohanni Antiochenæ ciuitatis episcopo scribens docuit nos.« contradicentes: »Possumus ostendere quia et beatus Cyrillus usus est istis testimoniis in libris aduersus Diodorum et Theodorum editis.« episcopus: »Modo maxime et illos aduersus Diodorum et Theodorum libros ambiguos facitis tamquam fictos, aduersus mortuos prolatos dicentes non poterant refellere falsitatem. si enim aduersus mortuos prolati sunt, multo magis aduersus Nestorium et eos qui contra capitula eius

3—5 *cf. Lietzmann, Apollinaris v. Laodicea 124*

35/36 *cf. Liberat. p.* 47 *Garn.* Cyrillus quattuor libros scripsit, tres aduersus Diodorum et Theodorum quasi Nestoriani dogmatis auctores et alium de incarnatione librum, in quibus continentur antiquorum patrum corrupta testimonia, id est Felicis papæ Romani, Dionysii Corinthiorum episcopi (*confuse meminit Liberatus Iulii Romani epistulae suppositiciae ad Dionysium Corinthium, cf. Lietzmann, Apollinaris p.* 92) et Gregorii mirabilis thaumaturgos cognominati

1/2 innouantes damnandos *Baronius* innouandos *P* 4 felicem *P* 5 factorem *P* areopagitam *P* 12 quod] cui *Schw* 22 amfiloci *P* de Iconio *Schw* idconio *P* 23 non *suppl. Schw* 31 in epistola = ἐπὶ τῆι ἐπιστολῆι 34 ep̄s *P* 38 prolata dicentes ⟨quorum⟩ non poteratis *Schw* 39 prolata *Schw*

scripserunt, proferre habuit eadem testimonia; sed nunc uidetur quoniam et in illis libris hæretici falsantes addiderunt ea.« contradicentes dixerunt: »Si ergo ex antiquis rescriptis et ex archiuis Alexandriæ potuerimus utraque ostendere sic habentia, quid estis dicturi«? episcopus: »Si sub temporibus beati Proterii uel Timothei cognomine Salafaceri haec ostensa sunt, indubitabilia erant; quoniam uero iam a multis hi qui aduersantur orthodoxæ duarum naturarum confessioni, illa antiqua apud se retinent, indulgete nobis, si aduersarios nostros testes suscipere dubitamus. nam et beati Iulii famosam illam epistolam manifeste Apollinaris ostendimus fuisse scriptam ad Dionysium; illam autem quam sancti Gregorii mirabilium factoris dicitis testificationem, suadete Seuero et his qui ea quæ ille sapiunt, confiteri quia incorruptum carnis ipse decreuit, et tunc uobis credendum est quoniam et ea quæ de una natura
26 dicta sunt, ipsius sunt. quod autem prius dici debuit, hoc in ultimo dicimus: illa
f. 61ᵘ enim | testimonia quæ uos beati Dionysii Ariopagitæ dicitis, unde potestis ostendere uera esse, sicut suspicamini? si enim eius erant, non potuissent latere beatum Cyrillum.
27 quid autem de beato Cyrillo dico? quando et beatus Athanasius, si pro certo scisset eius fuisse, ante omnia in Nicæno concilio de consubstantiali trinitate eadem testimonia protulisset aduersus Arrii diuersæ substantiæ blasphemias. si autem nullus ex anti-
28 quis recordatus est ea, unde nunc potestis ostendere quia illius sint, nescio.« contradicentes dixerunt: »Si hæc falsa dicitis esse testimonia, ⟨epistolam⟩ duodecim capitulorum, quæ inserta est in Epheseno sancto concilio, quam neque uos potestis denegare
M 822 synodicam esse, cur non recepit Chalcedonense concilium?« episcopus: »Si omnes formas et definitiones fidei in Epheso aduersus Nestorium facti concilii suscepit et confirmauit Chalcedonense concilium, quemadmodum hanc habuit refellere? sed quia aduersus Nestorii blasphemias, quæ duas naturas in duas personas et duas subsistentias
L 1768 diuidunt, unam personam et unam ⟨subsistentiam⟩ uolebant definire, illa autem epistola duarum subsistentiarum intulit mentionem, propterea proprie eam nominare distulerunt, ut non inuenirentur aut illi aut sibi esse contrarii, sed magis illam alteram epistolam eius præposuerunt, quæ super consensu symboli Nicæni concilii laudata est, et eam
29 quæ ad Orientales scripta est.« contradicentes dixerunt: »In epistola XII capitulorum duas subsistentias pro duabus naturis dicit.« episcopus: »Antiqui patres et maxime Romani pro substantia et natura subsistentiam nuncupabant; unde sicut unam naturam et unam substantiam, ita et unam subsistentiam sanctæ trinitatis esse dicebant. Orientalibus uero sanctis patribus pro persona suscipientibus subsistentiam et sicut tres personas, ita et tres subsistentias in sancta trinitate dicentibus, per multa tempora discidium factum est inter Orientales et Occidentales sanctas ecclesias, Orientalibus quidem Occidentales Sabellianam sectam defendere suspicantibus, quia unam dicebant esse in trinitate subsistentiam, Occidentalibus uero Orientales Arrianam sectam sequi dicentibus, eo quod tres subsistentias siue tres alterius substantiæ uel naturæ personas pro-
f. 62ʳ ferrent secundum imita|tionem Arrii. quam diuisionem per sanctum Athanasium

---

7—9 *cf. Lietzmann, Apollinaris p. 147. 256 sq.*

9 *est qui Gregorii fertur* ἡ κατὰ μέρος πίστις [*Lietzmann, Apollinaris p. 167 sq.*]; *non recte dubitat Lietzmann p. 129*

25/26 *Cyrillus ep. III ad Nest. anath. 3* [*L III 407 d* = *M IIII 1081 e*] εἴ τις ἐπὶ τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ διαιρεῖ τὰς ὑποστάσεις μετὰ τὴν ἕνωσιν κτλ.

---

5 salafaceri *P uulgo appellabatur* Σαλοφακιολος 10 hi *P* ille *Schw* illi *P* 16 fuisset *P* eadem *ex* eandem *corr. P* 19 epistolam *suppl. Schw* 21 recipit *P* 25 subsistentiam *om. P* 26 ea *P* 31 naturam *P* 38 siue *Schw* in *P* i. e. [= id est] *Loofs Texte u. Unters. 3, 44*

30 deus uniuit. utriusque enim linguæ peritus utrasque partes per dei gratiam ad concordiam reuocauit et ab eo tempore usque in hodiernum diem et apud nos et apud Romanos sicut una substantia et una natura in trinitate suscipitur et sicut tres per-
31 sonas in sancta trinitate confitemur, ita et tres subsistentias glorificamus. si audetis igitur ⟨dicere⟩ quoniam indifferenter beatus Cyrillus idem dicebat esse subsistentiam quod naturam uel substantiam et ideo in illis duodecim capitulis suis pro duabus substantiis uel naturis duas subsistentias posuit, ostendite nobis et in sancta trinitate ita indifferenter eum dicere et pro tribus personis uel subsistentiis unam personam secundum Sabellium confiteri et unam subsistentiam in sancta trinitate glorificantem et pro una trium personarum substantia uel natura tres in eadem trinitate naturas atque substantias secundum imitationem Arrii prædicantem, et ⟨quia⟩ ita et uos confitemini uel potestis glorificare, et tunc credemus uobis quia pro duabus naturis duas docuit
32 dici subsistentias«. contradicentes: »Et hæ ipsæ quæ nominatim in Chalcedonense concilium positæ sunt epistolæ beati Cyrilli, id est tam illa quæ ad Nestorium quam quæ ad Orientales scripta est, ex duabus naturis * * et in duabus?« contradicentes dixerunt: »Plurimum.« episcopus dixit: »Quam hanc?« contradicentes: »Quod ex duabus quidem naturis dicere unam significat dei uerbi naturam incarnatam secundum beatum Cyrillum et sanctos patres, in duabus autem naturis duas personas et duas subsistentias significat. episcopus: »Si in duabus naturis duas personas et duas subsistentias significat, pro certo et hi qui ex duabus naturis unam naturam dicunt, M 823
inuenientur et ipsi ex duabus personis atque substantiis unam personam atque sub-
33 sistentiam declarare. contradicentes: »Quemadmodum?« episcopus dixit: »Sicut L 1769
uos dicitis, unam * * et sancta synodus utrosque sermones pari honore suscepit. [et]
L IIII 176d = M VI 680b pertractate quæ in Constantinopoli acta sunt aduersus Eutychen, et inuenietis Flauianum archiepiscopum et alios cum ipso quosdam | ex duabus naturis accusantes, beatum f. 62u
L IIII 181c = M VI 685b autem Basilium Seleucenæ ciuitatis episcopum cum aliis iterum quibusdam in duabus naturis, et neque isti illos reprehenderunt neque illi istos, tamquam unius honoris arbitrati uoces utrasque, quando et unam naturam dei uerbi incarnatam non rennuit beatus Flauianus in confessione quam propria manu scripsit, dicere, quæ piæ recordationis Theodosio data est. nam confessio manu eius perscripta his ipsis sermonibus declarat:

Exemplum rescripti fidei Flauiani archiepiscopi Constantinopolitani datæ ab eo petenti imperatori

L IIII 16 = M VI 540 Flauianus episcopus Constantinopolitanus piissimo atque amatori dei imperatori
34 Theodosio salutem. Nihil ita congruum est sacerdoti et diuina docenti dogmata,

---

34—175, 23 *differt uersio ab ea quam Rusticus actis Chalcedonensibus inseruit.* Γ = *textus græcus*

---

5 dicere *suppl. Schw* 5/6 subsistentiam *Schw* substantiam *P* 6 substantiam *Schw* subsistentiam *P* 10 natura — trinitate *in mg. add. P* 11 quia [= ὅτι] *suppl. Schw* 12 credemus *Schw* credimus *P* prae *P* 15 *lacunam posuit Schw, sensum ita fere explendo:* ⟨»continent, non et in duabus.« episcopus: »num diuersitatem statuitis inter ex duabus naturis⟩ 16 plurimam *Schw* 23 *lacunam pos. Schw, de supplemento desperans* 24 pertractate quæ *Schw* et pertractat equæ *P* equæ *in* ea quæ *corr.* 25 accusantes = κατηγοροῦντας *sensu logico* 27 isti illos —istos *per corr. ins. P* 32 exemplum rescripti = ἀντίγραφον data *P* 35 οὕτω Γ itaque *P* ἱερεῖ Γ sacerdotibus *P*

sicut esse semper paratum ad satisfactionem omni exigenti eum rationem de spe quæ 1 Petr. 3, 15
in nobis est, et gratia. nec enim erubescimus euangelium; uir- Rom. 1, 16
tus enim dei est ad salutem omni credenti. quoniam ergo et
nos misericordia omnipotentis dei prædicationem euangelii sortiti sumus, recte sapimus
et sine reprehensione, semper diuinas secuti scripturas et expositiones sanctorum patrum,
tam in Nicæa congregatorum quam in Epheso sub beatæ memoriæ Cyrillo episcopo
Alexandrinæ ciuitatis. prædicamus itaque dominum nostrum Iesum Christum ante
sæcula a patre sine initio natum secundum diuinitatem, in ultimis uero diebus eundem
propter nos et propter nostram salutem ex Maria uirgine secundum humanitatem,
deum perfectum et hominem perfectum eundem cum adsumptione animæ rationalis
et corporis, consubstantialem patri secundum deitatem et consubstantialem matri
eundem secundum humanitatem. nam ex duabus naturis Christum post incarna-
tionem ex sancta uirgine sumptam in una subsistentia et in una persona, unum Christum,
unum filium, unum dominum confitemur. et unam quidem dei uerbi naturam,
f. 63r | incarnatam tamen, dicere non negamus, quia ex utrisque unus idemque dominus
noster Iesus Christus est. nam eos qui duos filios uel duas subsistentias uel duas
personas denuntiant et non unum eundemque dominum Iesum Christum filium dei
uiui prædicant, anathematizamus et alienos ecclesiæ decernimus. et ante omnes
quidem Nestorium impium anathematizamus et eos qui cum eo sapiunt uel eadem
dicunt; quibus et contingat ut excidant tales ab adoptione promissa recte credentibus.
Subnotatio eiusdem ex notis: Sic domine Christe auxiliare nobis deus. Et iterum:
Hæc scripsi propria manu ad satisfactionem tuæ serenitatis et ut confundantur hi qui
simplicem conuersationem nostram in Christo calumniantur.

35 Episcopus dixit: »Ecce satisfactio beati Flauiani manu eius perscripta ex duabus
M 824 confitetur dominum nostrum Iesum Christum, et tamen ex duabus ei dicenti naturis
non pepercit bonus ille Dioscorus. propterea itaque cognoscens sanctum Chalce- L 1770
donense concilium, quia nihil ita recreat eos qui cum Eutychen aduersantur orthodoxæ
duarum naturarum confessioni, nisi confusa et conmixta et imaginaria uel Manichaica
unius naturæ confessio, explanatiuam potius uocem præposuit, ut in duabus naturis
unam personam et unam subsistentiam confitentem; sed et beati Flauiani rectam fidem
36 conlaudans, omnia quæ ab eo dicta sunt, confirmauit.« contradicentes dixerunt:
»Nos, sicut et superius dictum est, beati Cyrilli proferimus epistolas in quibus duas
f. 63v subsistentes naturas confiteri post unitionem abdicat.« episcopus dixit: | »Nos ea
quæ epistolis eius synodicis consentiunt, suscipimus; quæ autem non consentiunt,
neque damnamus neque uelut legem ecclesiasticam sequimur. synodicas autem
eius dico, sicut superius dictum est, epistolas quæ a sanctis conciliis et susceptæ et
confirmatæ sunt, id est tam eam quæ ad Nestorium quam eam quæ ad Orientales scriptæ
37 sunt. nam contrarias his neque damnamus neque sicut illas, suscipimus, quia et in
Actibus sanctorum apostolorum inuenimus quia dispensationis gratia beatus Paulus Act. Ap. 16, 3
Timotheum circumcidit, qui certe Galatis scripsit: quoniam si circumcidi- Gal. 5, 2
mini, Christus uos nil adiuuabit. sed et beatus Petrus dispen-
satiue aliquotiens quidem cum gentilibus comedebat, aliquotiens uero subtrahebat se
et secernebat ab eis; postquam uero utrique in Hierosolymis ascenderunt et cum omni-
bus apostolis uel senioribus magnum illud decretum decreuerunt per quod dicunt:

---

4 prædicatione *P* 11 patri — consubstantialem *superscr. P²* 12 ex duabus naturis *P*
Ioann. Maxent. lib. fid. 13 Liberatus p. 68 Garn. Rusticus ἐν δύο φύσεσιν Γ 13 sumpta *P*
14 unum *P* 26/27 calchedonense *P* 29 suscepimus *P* 38 contrarias *Schw* contraria *P*

Act. Ap. 15, 28. 29 placuit spiritui sancto et nobis nullum ultra oneris inponere uobis nisi quod ex necessitate est, hoc est ⟨abstinere a⟩ sacrificato idolis et sanguine et necato et fornicatione, ex quibus custodientes uos bene agetis. ualete, ab eo tempore ea quidem quæ communi consensu scripta sunt et a sancto spiritu confirmata, sicut legem ecclesiasticam suscipimus; quæ autem dispensationis gratia ab
38 unoquoque singillatim facta sunt, neque æmulamur neque damnamus. sicut ergo hæc in Actibus sanctorum apostolorum inuenientes, non similiter his atten|dimus, ita f. 64r et illic, etiamsi profiteamur (secundum indulgentiam tamen dictum sit) beati Cyrilli esse quæ a uobis proferuntur, epistolas (aduersantur autem prædictis synodicis rectæ fidei eius epistolis, in quibus duarum naturarum aperte decreuit confessionem), neque
39 damnamus neque sicut eas, suscipimus. continet autem illa ad Nestorium epistola de inconfusa et indiuisa duarum naturarum unitate his sermonibus,

BEATI CYRILLI EX EPISTOLA AD NESTORIUM

L III 318e = M IIII 889a quia »diuersæ quidem sunt quæ ad unitatem ueram conuenerunt naturæ, unus autem ex utrisque Christus et filius et dominus, non naturarum diuersitate sublata propter unitatem«.

si autem non est sublata duarum naturarum diuersitas propter unitatem, saluatur ergo et post unitatem in una persona et in una substantia magni dei et saluatoris
40 nostri Iesu Christi. et quemadmodum suscepta uel confirmata est, paucis expediam. recenseto symbolo sancti Nicæni concilii et uenerabili hac epistola, omne quod aduersus Nestorium congregatum est illic concilium, non aceruatim, sed singuli per nomen L 1771 et personam confessi sunt parem atque consimilem eam esse sancto illi symbolo. eno- M 825 tica autem et pacifica ad Iohannem Antiochenæ ciuitatis episcopum epistola ἑius, per quam unitatem et pacem sanctis ecclesiis suis deus donauit, his uerbis continet ita:

BEATI CYRILLI EX EPISTOLA AD IOHANNEM ET AD ORIENTALES

L III 1107 = M V 305 41 Confitemur itaque dominum nostrum Iesum Christum, | dei filium unigenitum, f. 64v deum perfectum et hominem perfectum ex anima rationali et corpore, ante sæcula quidem ex patre genitum secundum deitatem, in ultimis uero diebus eundem propter nos et propter nostram salutem ex Maria sancta uirgine secundum humanitatem, [et] consubstantialem patri secundum deitatem et consubstantialem nobis secundum humanitatem. duarum enim naturarum unitio facta est, propter quod unum Christum, unum filium, unum dominum confitemur. secundum hunc inconfusæ unitionis intellectum confitemur sanctam uirginem dei genetricem, ob id quod deus uerbum ex ea incarnatus est et ex ipsa conceptione uniuit sibi templum quod ex ea processit. euangelicas autem et apostolicas de saluatore uoces scimus mirificos uiros quasdam quidem communicantes tamquam in una persona, quasdam uero diuidentes tamquam

15—17 *uersio et a Mario Mercatore et a ceteris Collectionibus latinis Actorum Ephesinorum differt*
27—177, 2 *uersio differt a ceteris uersionibus*

2/3 abstinere a *suppl. Baronius* 3 sacrificat idōl *P* 3/4 fornicationi *P* 4 agitis *P* 12 suscipimus *ex* susceρimus *corr. P* 18/19 saluatur (*sc. naturarum diuersitas*) *Schw* saluator *P* 22 illi *P* acerbatim *P* 30 et *del. Schw* 36 mirificos = θεηγόρους *quod uocabulum cum* θαυματουργούς *confundebatur*

in duabus naturis, et deo quidem dignas secundum diuinitatem Christi, humiles autem secundum humanitatem eius tradentes.

42 Si uero dicetis non esse has uoces illius, sed Orientalium, cognoscite quia cum multis laudibus eis consensit et tamquam suas, ita eas in propria epistola cum laudibus intexuit, superius quidem dicens chartam sibi adlatam a uiro uenerabili Paulo episcopo inreprehensibilem continentem fidei confessionem, inferius uero: 'has sacras uestras uoces contemplati, sic et nos sapere inuenientes (unus enim dominus, una fides, unum baptisma), glorificauimus omnium saluatorem deum, inuicem congratulantes quoniam f. 65r diuinis scripturis et traditioni sanctorum patrum conso|nantem habent fidem tam quæ **43** apud nos, quam quæ apud uos sunt sanctæ ecclesiæ.' hæc synodicæ et rectæ fidei epistolæ de inconfuse et indiuise unitis et extantibus duabus naturis docuerunt; quales ergo ex his præferamus, quæ in secreto scriptæ ad unum uel secundum amicum uel familiarem sunt, quæ et facillime potuerunt a quolibet deprauari, an istas quæ in certamine dictæ sunt et ab uniuersalibus conciliis tam laudatæ quam confirmatæ sunt et super consensu symboli sancti Nicæni concilii sunt laudatæ? nonne potius has quæ synodicæ sunt, suscipiemus et præferemus et tamquam legem ecclesiasticam recipiemus, uelut a tantis sanctis patribus cum iudicio confirmatas, sicut sæpe retulimus?« L 1772 **44** contradicentes: »Nos non solum ad Eulogium, sed etiam ad Successum secundam et alteras epistolas eius uolumus relegere; uos autem cum neque unam audissetis, iam condemnastis eas.« episcopus: »Quantascumque uultis prælegere, sine præiudicio M 826 relegite, ut ex consensu uel dissensu possit ueritas apparere.« his ergo dictis cœperunt contradicentes legere ad Eulogium epistolam, et cum ad illud capitulum peruenissent **45** in quo dicitur: 'sed et illud non ignorent quoniam ubi unitio dicitur, non unius rei declaratur conuentus, sed duarum uel plurium dissimilium secundum naturam', episcopus: »A superioribus et ex ipsis pæne principiis nobis epistola ista opitulatur, et si in quibusdam locis falsata est, tamenetsi omnia secundum uestram haberet intentio- **46** nem, hoc capitulum sufficiebat omnem contradictionem compescere. si enim ⟨dicit f. 65v quia⟩ unitio | 'non unius rei conuentum declarat, sed duarum uel plurium dissimilium secundum naturam' et quia qui 'dicunt duas naturas, ita confitentur', admiramur quemadmodum habentes hæc ac relegentes, a nobis quæritis suaderi, qui etiam alios ex his orthodoxam esse duarum naturarum confessionem suadere potestis uel debetis. **47** cum enim mox in principio ipsius epistolæ relegatis dicentem eum quia 'non omnia quæ dicunt hæretici, fugere nos uel auersari oportere; multa enim ex his confitentur quæ et nos confitemur. quando enim dicunt Arriani patrem deum esse et omnium creatorem, numquid nos oportet tales eorum uoces auersari? sic et Nestorius: etiamsi duas dicat naturas, diuersitatem significat carnis et uerbi; alia enim natura carnis et alia uerbi.' si autem alteram confessus est carnis naturam et alteram uerbi, quam ex his duabus naturis uos uel minuatam dicitis uel subreptam, beato Cyrillo, sicut ipsi narratis, in altera dicente epistola neque minuatam neque subreptam humanam naturam? cum et inferius dicat: 'compelle autem illos attendere ad lectionem epistolæ beati papæ Athanasii. illic enim contendentibus quibusdam quia ex propria natura corpus sibi passibile ipsum creauerit uerbum, et supra et infra nititur dicens quia non est consubstantiale uerbo corpus. si autem non est consubstantiale, alia atque alia necesse est ut sit natura ex quibus unus et solus intellegitur Christus.' ecce etiam hic aperte duas substantias in duabus naturis exposuit, ex hoc hæreticos arguens,

L III 1106c = M V 304d

L III 1107e = M V 305r

Eph. 4, 5

L III 1147e = M V 345b

L III 1150a = M V 345c

L III 1147b = M V 344d

Ep. ad Succ. 11 p. 143d

L III 1147d = M V 345b

7 εὑρίσκοντες *Cyrillus* inuenimus *P* 10/11 synodica — ẽpla *P* 22 illum *P* 25 a *Baronius* ad *P* 27/28 dicit quia *suppl. Schw* 32 cum enim — relegatis = ἐπεὶ [= nam] ἀνέγνωτε 43 uerbo — consubstantiale *superscr. P* 45 ex *Baronius* et *P*

qui | consubstantiale uerbo etiam corpus esse dicunt. quam ergo ex istis duabus f. 66r
naturis uel substantiis dicitis minuatam, ipsi fatemini. sed et idem mox in sequenti
p. 177, 23. 24 48 uersu ita addidit dicens: 'sed et hoc non ignorent: ubi enim unitio dicitur, non unius
significatur rei conuentus, sed duarum uel plurium et diuersarum secundum naturam.
si ergo dicimus unitionem, procul dubio confitemur quia carnis animatæ et uerbi. sed
49 et hi qui duas naturas dicunt, idem sentiunt.' ille ergo qui totiens in superioribus
epistolæ suæ partibus ita duas naturas orthodoxe et aperte prædicauit, sed et post eos
L III 1150a = M V 345c qui falsati sunt sermones qui dicit: 'etsi parum circa proprietatem sermonis obscurati
sunt«, dicens de Orientalibus duas naturas manifeste confitentibus, 'qui enim confiten-
tur quia ex deo patre natus unigenitus uerbum, idem ipse natus est secundum carnem
ex muliere, quoniam et dei genetrix est sancta uirgo, et quia una persona est et non
duo filii neque duo Christi, quemammodum cum Nestorii blasphemiis consentiunt?' L 1773
Nestorius enim duos dicit filios et dominos et Christos, ut breuiter conplectar, 'Orien-
tales autem fratres nil tale dixerunt, sed tantummodo uoces diuidunt. diuidunt M 827
autem secundum hunc modum dicentes eo quod quædam ex his deo dignæ sunt, quæ-
dam uero homine, quædam autem communiter prolatæ sunt tamquam habentes tam
dignationem diuinam quam | humanitatem; sed tamen ab uno eodemque prolatas, et non f. 66v
sicut Nestorius, qui quasdam quidem deo uerbo proprie adsignat, quasdam uero nato
ex muliere quasi alteri filio. aliud autem est uocum scire diuersitatem, aliud di-
uidere in duabus personis tamquam alteri et alteri.' qui enim superius illa, inferius
autem hæc dixit, numquid in medio loco poterat semet ipsum conuellere? absit; sed
contrarii sermones synodicis eius epistolis ab hæreticis, sicut apparet, falsati sunt.«
50 proferentibus autem his qui contradicebant, tamquam inuictum scutum secundæ ab
p. 145a ipsis prolatæ ad Successum epistolæ capitulum illud quod dicit: 'repugnat nihilo minus
unam dicentibus filii naturam incarnatam, et uelut cassum uolentes illud ostendere,
51 contendunt ubique duas naturas subsistentes ostendere', postquam recensetum est,
dicentibus illis: »Ecce ubique rennuit beatus Cyrillus duas dici naturas post unitionem«,
episcopus: »Nullo præiudicio habito, sicut sæpe diximus, orthodoxæ fidei, etiamsi demus
Cyrilli esse nuper relectam epistolam, multo magis duabus naturis existentibus ad-
uocationem præbuit post unitionem quam uni dei uerbi incarnatæ, ex eo quod dicit:
l. c. p. 142a 'uestitus uero etiam nostra natura, etiamsi non est consubstantiale ex deo patre pro-
cedenti uerbo corpus quod uniuit sibi.' si ergo non est consubstantiale uerbo corpus
quo circumdata est dei uerbi natura, alia modis omnibus atque alia pro certo natura
l. c. p. 142d 52 est. sed et | illud quod ait, carne eum passum et non deitate, aliam iterum atque f. 67r
aliam ostendit naturam. altera enim carnis natura passibilis et altera uerbi in-
l. c. p. 142c passibilis, sicut et uos ipsi fatemini. et iterum quod dicit quia 'semen Abrahæ
suscipiens et formam serui accipiens', alteram illam seruilem ex Abraham susceptam
53 naturam docet et alteram illam dominicam dei uerbi naturam. sed et quod ait:
l. c. p. 143b 'non est confusum, sicut illis placet, * * sed nec carnis in eius, sed in proprietate secun-
dum naturam utrasque tam intellegi quam permanere', ex his magis ille quam Chalce-

8 *falsatam dicit sententiam, quae in Cyrilli epistula sequitur* πλὴν τῆς ἑνώσεως ὁμολογουμένης, . . . εἷς λοιπὸν υἱός, μία φύσις αὐτοῦ, ὡς σαρκωθέντος τοῦ λόγου

6 sentiant *P* 8 dicit *Schw* dicunt *P* 16 homini *P* quædam *Schw ex Graeco* quæ *P* 20 qui enim *continuat periodum cuius initium extat ante excerpta ex Cyrillo 6—8* ille qui . . sed et . . . qui dicit 24 repugnat *Schw cf. textum Graecum* μάχεται . . τὸ πρόβλημα repugnant *P* nihil hominus *P* 27 rennuit *Schw* renuntiat *P* 30 uni *Schw* unius *P* 31 naturam *P* 37 suscipiens et *Schw ex Graeco* suscipiet *P* 39 *excidit uersio sententiae quae in Graeco extat* οὔτε μὴν εἰς τὴν τῆς σαρκὸς φύσιν μεταπεφοίτηκεν ἡ τοῦ λόγου φύσις 40 utrasque — permanere = ἑκατέρου μένοντός τε καὶ νοουμένου

54 donense concilium in una persona duas existentes naturas decreuit intellegi. sed et I. c. p. 143d
quod ait non minuatam neque subreptam humanam naturam, manifeste duas naturas
existentes ostendit, diuinam scilicet naturam quæ adsumpsit, et quæ adsumpta est,
55 humanam. sed et quod ait: 'recte et nimis prudenter tua perfectio de salutari passione I. c. p. 144b
sermonem protulit, non illum unigenitum dei filium secundum quod intellegitur et est
deus, passum in propria natura ea quæ sunt corporis, confitendo, sed magis passum
eum natura terrena', aperte etiam hic duas naturas docuit subsistentes, et terrenam
M 828 56 passibilem et deitatis inpassibilem; sed et in fine epistolæ suæ illud quod ait: 'quid I. c. p. 145d
enim est humana natura nisi caro animata sensibiliter? sed et passum carne dicimus
dominum'. ecce in ipsa quæ a uobis prolata est epistola, licet falsata est, non totiens
f. 67u de una natura | quantum de duabus naturis fidei rectæ tribuit aduocationem non solum
L 1774 post unitionem, quæ in uirginis facta uulua est, sed et post passionem et resurrectio-
nem magni dei saluatoris nostri Iesu Christi, qui post resurrectionem ostendit perfora-
tas inmaculatas manus suas et transfixos pedes suos sanctis discipulis suis, ostendens se
57 uiuum eis et unum esse in una persona et in duabus naturis. quod enim dicit: u i d e t e Luc. 24, 39
m a n u s m e a s e t p e d e s m e o s, q u o n i a m e g o i p s e s u m, unam eius
personam ostendit incarnatæ deitatis; quod autem addidit: p e r t r a c t a t e e t
u i d e t e q u o n i a m s p i r i t u s c a r n e m e t o s s a n o n h a b e t, s i c u t
m e u i d e t i s h a b e n t e m, diuersitatem ostendit in semet ipso duarum naturarum,
tam adsumentis deitatis quam adsumptæ humanitatis magni dei saluatoris nostri Iesu
58 Christi. in tantum autem afuit beatus Cyrillus a contradictione orthodoxæ duarum
naturam confessionis, ut etiam confirmatores huiuscemodi confessionis, Gregorium
Nanzanzenum et Gregorium Nyssenum et Ambrosium Mediolani protulit in sæpe dicto
59 Efesiaco sancto concilio ac ueluti sibi eos aduocans produxit. quorum prior his
uerbis dixit: [beati Gregorii Nanzanzeni episcopi] 'naturæ quidem duæ, deus et homo, L III 515b =
nam et anima et caro; filii autem non duo neque dei. nec enim hic duo homines, M IIII 1192d
etsi ita Paulus tam interiorem quam exteriorem hominem appellauit, et si licet breuiter 2 Cor. 4, 16
dicere, aliud quidem et aliud, ex quibus saluator, si reuera non est idem uisibile et in-
f. 68r 60 uisibile, et temporale et sine tempore. non autem alter et alter: absit.' | item beatum L III 515c =
Gregorium Nyssenum protulit dicentem:' quid humilius in deo quam forma seruilis? M IIII 1193c
aut quid humilius in rege omnium quam in communionem nostræ exiguæ naturæ propria
61 uoluntate descendere'? per beatum autem Ambrosium in eodem duas naturas esse L III 514 =
ita adprobauit dicens: 'custodiamus diuersitatem carnis et diuinitatis. unus enim M IIII 1192a
dei filius in utroque loquitur, quia utraque natura in eo est. attende in ipso nunc
quidem gloriam dei, nunc uero hominis passiones. sicut deus, docet diuina, quo-
niam uerbum est; sicut homo, loquitur humana, quoniam in mea loquitur natura.'
62 hæc testimonia ad confirmationem rectæ et inlibatæ fidei suæ in Efesiaco concilio pro-
63 tulit, et sicut rectæ fidei ea sanctum illud concilium confirmauit. quanticumque
ergo sermones sub nomine eius prolati istis consentiunt, tamquam sancti Cyrilli sus-
cipimus; quanti uero his aduersantur, aut non sunt illius aut certe falsati sunt, etiamsi

33—36 *est Latina uersio uersionis Graecae*

8—10 *locus iste a fine epistulae Graecae satis longe abesse uidetur; at uersio latina quae extat in Synodico Casinensi* [*nr. 215*], *epistulam terminat haud multo post hunc locum in sententia* igitur non simpliciter proferunt uerba, sed cum quodam dolo atque insidiis malignis = p. 146a ὥστε οὐχ ἁπλῶς τὰς λέξεις προφέρουσιν, ἀλλά μετά τινος δόλου καὶ κακουργίας 21 affuit *P* 25 beati — episcopi *nota marginalis* 28/9 uisibilem et inuisibilem *P* 29 a beatum *P* a *in* ad *corr.* 31/32 re]ge — beatum *in ras. P* 31 communionem *Schw ex Graeco* communem *P* 39 eius *superscr. P*

concedamus illius esse. ideo neque condemnamus talem patrem, sed nec ad præiudicium rectæ fidei conlaudamus quæ ex persona eius proferuntur diuersa latrantes epistolæ.

64 Contradicentes: »Concilia pro unitate [sanctorum] sanctarum ecclesiarum in diuinis diptycis intexta sunt aut pro maiori diuisione?« episcopus: Quid autem? et ante- 6
quam nominatim insererentur, numquid in omnibus ecclesiis quæ sub cælo sunt, non M 829
65 recitabantur? contradicentes: »Quomodo recitabantur qui nec nominabantur?« episcopus: »Etsi nominatim concilia ipsa non recitabantur, tamen in propriis regionibus et ciuitatibus singuli quique | adnotabantur. si ergo in propriis ciuitatibus unusquis- f. 68ᵘ
que, in quocumque subscripsit concilio, recitabatur, quanto magis rationabilius erat eos 10
qui cum labore et sudore in unum conuenerunt aduersus hæreticos et deo placitum L 1775
prœlium susceperunt et bonam illam uictoriam per gratiam dei uicerunt, uno consensu inseri in gloriam dei et laudem certantium, ad maiorem adhortationem eorum qui post
66 certaturi sunt?« contradicentes: »Sicut prius recitabantur, neminem scandalizabant; nunc autem plurimos scandalizant.« episcopus: »Si cœperimus per singulos 15
de his qui scandalizantur hæreticis concilia auferre, inueniemur fidem nostram denegantes. Arriani enim scandalizantur in Nicæno concilio, Macedoniani in Constantinopolitano, Nestoriani in Efeseno, Eutychianistæ in Chalcedonensi; si ergo illos uo-
67 luerimus placare, deum offendemus, fidem nostram denegantes. nam et uos quanta per singula tempora innouastis, imperatores, qui a uobis persuaderentur, indepti, sicut 20
encyclia Basilisci aduersus orthodoxam fidem et enoticum Zenonis et trisagii nouitatem et alia multa huiuscemodi, quæ ad euersionem fidei facta sunt et orthodoxos non sine causa scandalizant. hæc enim nullum fidelium scandalizant; si autem infideles hæretici scandalizantur, ⟨scandalizentur;⟩ nec enim ex hoc conscientia nostra pertur-
68 batur.« contradicentes: »Ibas ergo et Theodoritus sicut rectæ fidei suscepti sunt 25
a synodo et sicut rectæ fidei in diuinis diptycis recitantur?« episcopus: »Vtrique Nestorium anathematizantes suscepti sunt in sancto concilio.« con|tradicentes: f. 69ʳ
»In tantum per dolum anathematizauit Theodoritus, quia postquam ex necessitate
L IIII 622ᶜ = M VII 189ᵇ 69 anathematizauit, discedens dixit eis: Valete.« episcopus: »Quid ergo? quoniam Eusebius Nicomedenæ et Theognius Nicænæ et alii quidam cum ipsis et in ipso Nicæno 30
sancto concilio ficte subscripserunt et post hæc aperte Arrium secuti ecclesiam deuastarunt et sanctos patres nostros Eustathium Antiochiæ, Athanasium Alexandriæ et Paulum Constantinopolitanum fugauerunt, propter illos nec Nicænum sanctum concilium debe-
70 mus suscipere aut in diuinis id diptycis non recitare? absit; nos autem non tamquam Theodoritum defendentes, uel ea quæ præcesserunt, diximus, uel quæ sequentur, dicemus, 35
sed ueritatem et sanctum concilium quod eum iuste suscepit. uolens enim satisfacere quemadmodum saperet, nec tamen permissus [est] propter anticipatos quosdam atque in eo scandalizatos, postquam uidit non suscipi satisfactionem suam, anathematizans Nestorium et Eutychen addidit: 'Valete.' cur autem hoc ipsud dixerit
L IIII 622ᵃ = M VII 189ᵃ 'ualete', superius manifestauit dicens: 'quoniam nec sedem ambio nec pro episcopatu 40
sollicitus ueni, sed ut persuadeam quemammodum credo. propter quod anathematizo, sicut iubetis, et uale uobis facio.' unde neque sanctum concilium neque gloriosissimi M 830
iudices ad iniuriam hunc sermonem susceperunt, pro certo scientes quia antequam

---

2 latrantes *Schw* lacerantes *P* 4 scorum *del. Schw* 9 inter ciuitatibus *et* unusquisque *add.* singuli quique adnotabantur. si ergo in propriis ciuitatibus *P* 10 suscripsi *P* 15 per singulos = δι' ἑκάστους 16 inueniemur *Schw* inuenimus *P* 18 calchedonensi *P* 19 offendemus *Schw* offendimus *P* 20 indempti *P* 21 endodia *P* 24 hæretici *Schw* hæreticis *P* scandalizentur *suppl. Schw* 35 sequenter, r *ex* s *corr. P* 37 est *del. Schw*

sanctum istud concilium fieret, pacificatus esset beato Cyrillo, qui ab eo iniuriatus
71 est in contradictoriis libris duodecim capitulorum.« contradicentes: »Et unde hoc
f. 69u potestis ostendere?« | episcopus: »Ex ipsa quæ ad Ioannem et Orientales scripta
est epistola beati Cyrilli pro unitate ecclesiarum.« contradicentes: »Non habetis
L 1776 unde ostendere quia indulsit eis.« episcopus: »Nos ad omne Orientale concilium
epistolam ipsam scriptam inuenimus; ostendite autem uos quod in unitione hos ex
72 illa pacifica et coadunante epistola sua subtraxit. quid autem est amplius, uerbis
detrahere an per condemnationem inferre contumeliam? si ergo ipsi beato Iohanni
et omnibus qui cum eo fuerant in Efeso et per condemnationem eum iniuriantes, indul-
sit beatus Cyrillus, multo magis qui tantummodo uerbo in eo peccauerunt, indulgentiam
73 præstitit. sed et inuenimus in Theodoriti litteris quas ad Dioscorum fecit, quia et Theodoret. ep.
secundo in his quæ contra Nestorium scripta sunt, subscripserit, et quando contra 83 p. 1150 Schulze
Iulianum uel apopompæon conscripsit libros, ipsos destinauit in Antiochia beatus Cyrillus
et rogauit beatum Iohannem ostendere illos Orientalibus præclaris doctoribus, et quia
ostensis eis scripsit ei Theodoritus et rescripsit ei beatus Cyrillus, et diligentiam et
affectum eius testificans, et quia duas ab ipso suscepit affectiosas epistolas, quæ et
custodiuntur apud eum, nullam de eo contumeliam designantes. sed tamen et his
ita scriptis atque dictis, non aliter eum suscepit sanctum Chalcedonense concilium,
nisi clare sub conspectu omnium anathematizasset Nestorium et omnes definitiones
74 eius.« his autem ita de Theodorito dictis, contradicentes: »Et Ibas ergo iuste
susceptus est a Chalcedonensi concilio?« episcopus: »Ibæ et accusantium eum L IIII 626 sq. =
f. 70r iudicium ex imperiali auctoritate delegatum est Fotio episcopo Tyri | et Eustathio M VII 196 sq.
episcopo Beryti et Vranio Imerinæ ciuitatis episcopo; qui reuerentissimi uiri et nimium
horrentes Nestorii blasphemias, cum omni diligentia discutientes eum, inmunem et sine
culpa eum decreuerunt, sicut et acta ipsorum et relatio manifestat. quem ergo iudices
75 iustificauerunt, quemadmodum concilium poterat condemnare?« contradicentes: »Et
illa ergo quæ ad Marin Persam epistola eius scripta est, recte continet?« quæ et
prolata ab eis et relecta nobis est et inuenta est narrationem habens actorum inter L IIII 662 sq. =
beatum Cyrillum et nefandum Nestorium, eo quod quasi per istos duos homines omne M VII 241 sq.
sæculum conturbatum esset, Nestorio quidem ea quæ Paulus Samosatenus saperet,
adfirmante et propter hoc a beato Cyrillo in Efeseno concilio condemnato, Cyrillum
autem suspicantibus quasi cum Apollinario saperet in illis duodecim capitulis, et propter
hoc condemnato a Iohanne Antiochenæ ciuitatis episcopo et cum eo habito concilio;
et quia propter hanc causam cum inimicitia de Efeso discesserunt et propter illam
M 831 inimicitiam diuisæ sunt omnes ubique ecclesiæ et fideles populi, aliquantis quidem huic
parti consentientibus, aliis uero illi; et quia dum in his essent rebus, conpunxit deus
piissimum imperatorem Theodosium conuocare uirum reuerentissimum episcopum
Constantinopolitanæ ciuitatis Maximianum et eos qui tunc forte in eadem gloriosa
aderant ciuitate, hortarique et sollicitudinem habere uel cogitare de pace sanctarum

---

36—182, 3 *haec ipsa ab Iba non narrantur, sed addita sunt ad narrationem eius multo breuiorem explicandam, cf. constitutionem Theodosii* 11. Σκοπὸς ἡμῖν *L III 1082e = M V 280b*

---

6 unitionem *P* 9 *postulatur* iniuriauerant, *sed mala subesse potest uersio uerborum Graecorum* 12 subscripserit *Schw ex Graeco* scripserit *P* 13 apopompeos *P cf. textum Græcum* καὶ ἡνίκα δὲ τὰ κατὰ Ἰουλιανοῦ συγγράμματα εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἐκπέπομφεν, ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ εἰς τὸν ἀποπομπαῖον [*L III 1130 = M V 328*] 15 ei *Labbaeus* eis *P* 21 calchedonense *P* 22 eustachio *P* 23 ciuitas *P* 24 omnia *P* 28 actorum *ex* auctorum *corr. P*

ecclesiarum, et post illam pacificam cogitationem destinauit piissimus imperator Aristolaum tribunum et notarium ob hoc ipsud; qui perueniens | tam in Antiochia quam f. 70ᵛ
in Alexandria utrasque partes miserante deo ad pacem perduxit. his ergo per episto- L 1777
76 lam declaratis, episcopus dixit: »Hæ litteræ etiam in uita beati Cyrilli diuulgatæ sunt,
et non solum quia non mouerunt eum propter factam pacem et unitatem propter deum,
L III 1175c = M V 372c sed et Valeriano scribens episcopo Iconii talia de ipsis satisfecit dicens: 'nam si epistolas
sibi componentes quidam circumferunt tamquam ex persona scriptas inlustrium uirorum,
non debent credi; qui enim semel scriptis fidem propriam confessi sunt, quemammodum
diuersa possunt scribere tamquam ex pænitentia ad non bene credendum traducti?'
77 sed tamen et beato Cyrillo ita pro eis testificante et recenseta præfata epistola in Chalce-
L IIII 678 sq. = M VII 265 sq. donensi sancto concilio, non tamen aliter præuidit suscipi eum propter suspiciones in
eadem epistola insertas, nisi et ipse Nestorium et omnia eius decreta anathematizasset;
et postquam anathematizauit, tunc susceptus est in sancto concilio. nec tamen de
his solis dico, sed et Nestorius et Eutyches simili modo, si proprias hæreses anathemati-
78 zassent, modis omnibus etiam illi suscepti fuissent a sanctis conciliis. Chalcedonense
ergo concilium circa Ibam et Theodoritum districtius agit quam beatus Cyrillus.
beatus enim Cyrillus contentus fuit in consensu damnationis Nestorii et ordinatione
beati Maximiani, qui pro illo in hac ciuitate factus episcopus est; Chalcedonense autem
sanctum concilium, nisi sub præsentia sua anathematizassent Nestorium et omnia
dogmata eius | et scriptis inter acta insertæ fuissent uoces eorum, non fuit contenta f. 71ʳ
suscipere eos.« in his ergo dictis, contradicentes: »De his quidem persuasum est
nobis.«

79 Et ita secundæ diei conuentu dissoluto et discedentibus nobis et multa testimonia
de duabus naturis præparantibus, piissimus atque amator dei imperator noster accer-
sito sanctissimo archiepiscopo patriarcha Epifanio, præcipiens etiam nos ingredi cum
ipso et postquam per confabulationem locutus ei quæ deus illi inspirauit, ipsum quidem
dimisit, secundum morem oratione facta pro eius pietate, nos autem una cum uenerando
80 senatu retinuit censuitque etiam contradicentes ingredi. quibus ingressis, ipsos
quidem præcepit in uno scamno sedere, nos autem in altero una cum gloriosissimis
iudicibus, et omnibus nobis tacentibus, pietas eius tanta ac talia ad eos locuta est cum
omni mansuetudine et tranquillitate, ut si alter mihi diceret ab eius pietate hæc dicta, M 832
uix crederem, nisi ipse auribus meis audissem quæ cum magna gratia dei ex benedicto
eius ore prolata sunt. nam Dauiticæ mansuetudinis et Mosaicæ patientiæ et aposto-
licæ clementiæ instar in eo conspexi. etsi enim non isdem sermonibus quibus beatus
Paulus, sed tamen eadem mente qua ille ad sanctam ecclesiam uestram scripsisset,
locutus est cum eis; de qua idem beatus Paulus sanctæ ecclesiæ uestræ, sicut dictum
1 Thess. 2, 7.8 est, scripsit dicens: q u i a f u i m u s i n m e d i o u e s t r u m t r a n q u i l l i , e t
t a m q u a m n u t r i x f o u e n s f i l i o s s u o s ; i t a c u m b o n a u o l u n | t a - f. 71ᵘ
t e f e s t i n a m u s t r a d e r e u o b i s n o n s o l u m e u a n g e l i u m d e i , s e d
e t p r o p r i a s a n i m a s ; p r o p t e r q u o d d i l e c t i n o b i s f a c t i e s t i s .
81 et ut ex paucis possitis conicere quæ multifarie multisque modis tam illo die ab eius
pietate ad eos dicta sunt, quam in reliquis confabulationibus, ⟨ex⟩ exemplaribus piæ L 1778

---

4 sq. *cf. Liberat. 9 p. 40* ex hac conclusione epistulae suae in qua dicit Cyrillus »si uero epistolas sibimet componentes quidam circumferunt« et cetera, probat Hypatius .... Cyrillum epistolae hic fecisse mentionem scriptæ ad Marim Persam 5 non solum quia *cf. p. 171, 5* 7 circumferunt *Baronius* circumfuerunt *P* 17 ordinationem *P* 18 calchedonensem *P* 20 contenta *sc.* ἡ σύνοδος 21 in — dictis = ἐπὶ τούτοις οὖν τοῖς λεγομένοις 25 patriarchæ *P* 26 postquam *superfluum traductoris additamentum* 27 demisit *P* 39 festinamus = εὐδοκοῦμεν *:interpres imperfectum non agnouit* 42 ex *suppl. Baronius*

eius epistolæ [quæ] cognoscetis, quæ scripta est ad Efremium uirum reuerentissimum Theopolitanæ ciuitatis archiepiscopum, ut per hoc appareat omnibus qui ab ipsis decepti sunt in Oriente. quæ præsenti subiungentes epistolæ, uestræ uenerationi transmisimus, ut per eam cognoscatis quanta dei gratia per benedictum os eius tam primo die quam reliquis locuta est ad eos.

82 Et postquam in nomine domini conlocuti sumus inuicem, accusare nos temptantes contradicentes ad piissimum imperatorem, secrete suggesserunt ei per quendam, tamquam non confitentibus nobis deum passum carne uel unum eum esse de sancta trinitate nec eiusdem esse personæ tam miracula quam passiones. ingresso itaque sanctissimo patriarcha in uenerando palatio ad piissimum imperatorem et domno uiro reuerentissimo archiepiscopo Ypatio cum eo, percontata est pietas eius ab ipsis, his uerbis:

83 »Non confitemini eiusdem personæ domini nostri esse Iesu Christi tam passiones quam miracula uel deum esse qui carne passus est, atque unum eum esse de trinitate?« re-

84 spondit idem reuerentissimus uir: »Nos, domine, magis autem mater uestra catholica et apostolica sancta dei ecclesia eiusdem personæ magni dei et saluatoris nostri Iesu Christi

f. 72r prædicat et passiones et miracu|la, non tamen eiusdem naturæ, sed sicut docuerunt sancti patres, 'passibilem carne, inpassibilem deitate, circumscriptum corpore, incircumscriptum spiritu, terrenum et cælestem, uisibilem et intellegibilem, ut integro homini eidem et deo integer homo cohæreat, qui ceciderat sub peccato', sicut beatus Gregorius Nanzanzenus docuit in epistola scripta ad Cledonium et utraque sancta concilia tam in Epheso aduersus Nestorium quam in Chalcedona aduersus Eutychen

Greg. Naz. ep. 1 ad Cledon. p. 85

85 et Nestorium congregata consenserunt et confirmauerunt. sed et deum carne passum ita rursus confitemur propter eos qui confundunt uel diuidunt, ut passibilem eum dicentes carne, inpassibilem confiteamur deitate, similiter et unum esse ex trinitate secundum diuinam naturam tam credentes quam confitentes, secundum carnem uero unum ex

M 833 nobis placuisse ei credimus fieri, et sicut consubstantialem patri secundum deitatem, ita nobis consubstantialem secundum humanitatem, et sicut perfectum in deitate, ita

86 perfectum et in humanitate. si autem illi aliter dicunt et præsumunt eum dicere, ut secundum carnem quidem ante sæcula sit, secundum deitatem uero in nouissimis diebus, uel creaturam eum esse secundum deitatem, non creatum autem secundum humanitatem, uel uisibilem et passibilem secundum deitatem, inuisibilem uero ⟨et inpassibilem⟩ secundum humanitatem, tunc calumnient nos tamquam frustra contrarios sibi.«

87 Post ⟨con⟩lationem ergo habitam cum Orientalibus episcopis ac nostræ tenuitatis

f. 72v uel piissimi nostri imperatoris, | rursus alia uice ingressis nobis in uenerabili palatio eius una cum domino meo archiepiscopo uel aliis qui cum eo conuenerant reuerentissimis episcopis, piissimus imperator exultans in uirtute dei et gaudens in salutari eius ac

Ps. 20, 2. 3

L 1779 lætus nimis, quia desiderium cordis eius secundum propheticam uocem præstiterat ei et uoluntate labiorum eius non priuauit eum, cœpit dicere ad nos, præsente uenerabili

88 senatu, quia »postquam locuti estis cum Orientalibus episcopis per duos dies, tertio die conuocatis tam uobis quam illis, antequam susciperem uos, ingressus sum in oratorio gloriosi archangeli Michaelis, quod est in choclio, et rogaui deum dicens quia 'si in ueritate uniri habent nobis, magis autem sanctæ ecclesiæ tuæ, conpunge eos uelociter consentire nobis; sin autem nolunt, præpedi eos, ut ex ipsis magis culpa nascatur et non

1 *haec Iustiniani epistula non extat* 8—9 *cf. constitutiones Iustiniani Cod. I 1, 5 et 6*

1 quæ *del. Schw* aeque *Baronius* eufremium *P* 17 carnem — deitatem *P* 24 deitatem *P* 31/32 et inpassibilem *suppl. Schw* 34 lationem *P* hac *P* 39 uoluntatem *P*

ex nobis.' et cognouistis quantis propositionibus rationabilibus et pacificis cum omni mansuetudine et patientia prolatis a nobis, uir reuerentissimus episcopus Filoxenus M 834 tantummodo persuasus est; ceterorum uero peruersitatem cordis deus aspiciens, conligauit linguas eorum, ut neque satisfactionem inuenirent neque ueritati consentirent,
89 ut ex ipsis fiat occasio auersionis eorum et non ex nobis.« et hæc quidem gratias agens deo dixit eius tranquillitas de eorum peruersitate; sed tamen et usque hactenus omni continentia et beneficio dignatus eos adtendere, non cessauit expectans propter deum conuersionem eorum ad bonum. quæ illum spes non | fefellit; nam etsi episcopi f. 73u usque hactenus in sua dissuasione permanserunt, sed tamen plurimi clericorum et monachorum qui cum his conuenerunt, ad sanctam communionem cum gaudio remea-
90 runt in ecclesiis suis ac monasteriis. ex quibus quidem lingua Syriatica per interpretes locuti sunt nobis, dicentes quia 'ab illis decepti, et nos euersi sumus et multas animas euertimus; dicebant enim nobis eo quod sanctus spiritus recessit ab ecclesiis et baptismate communione eorum, et ideo hæc audientes et ueluti ueracibus credentes, decepti sumus. sed gloria deo qui satisfecit nobis de errore eorum et uniuit nos catholicis et apostolicis sanctis ecclesiis suis; confidimus enim in bonitate eius quoniam dabit nobis uirtutem, ut eorum quos euertimus, pluriores iterum conuertamus ad sanctas ecclesias eius, in gloriam et laudem sancti nominis eius.'

7 dignatus *Schw* dignatur *P*

APPENDIX

I. PROCLI CONSTANTINOPOLITANI TOMVS AD ARMENIOS

II. IOHANNIS PAPAE II EPISTVLA AD AVIENVM CASSIODORIVM CETEROS

PROCLI CODICES

A = Codex Atheniensis Societatis archaeologicae Christianae 9 s. XIII

C = Codex Vindobonensis theol. gr. 40 s. XIII

O = Codex Bodleianus Auct. E 4 18 [misc. 61] s. XI

P = Codex Parisinus 1335 s. XIII

V = Codex Vaticanus 1431 s. XI

Δ = Versio latina Dionysii Exigui, cuius codices sunt

A = Codex Parisinus Bibliothecae Armamentarii 341 s. XIII

P = Codex Parisinus Bibliothecae Nationalis 16331 s. XIII

s = editio princeps Sichardi [Antidotum contra diuersas omnium fore saeculorum haereses. Basileae, excudebat Henricus Petrus mense Augusto MDXXVIII f. 178—181]

Σ = Versio syriaca [Anecdota syriaca ed. Land t. III p. 103—115]. uariam lectionem graece transtuli

S = Versio syriaca altera, quam ex cod. Mus. Brit. 14557 publicanit Bedjan in libro syriaco 'Nestorius, le livre d'Héraclide' Parisiis p. 596—615

IOHANNIS EPISTVLAE CODICES

M = Codex Montepessulanus 308 s. VIIII/X

A = Codex Parisinus Bibliothecae Armamentarii 351 s. XII

s = editio princeps Sichardi u. s.

Migne, PG 65, 856

1 Τοῖς θεοφιλεστάτοις καὶ θεοσεβεστάτοις ἐπισκόποις καὶ πρεσβυτέροις καὶ ἀρχιμανδρίταις τοῖς οὖσι κατὰ πᾶσαν τὴν Ἀρμενίαν τῆς ὀρθοδόξου ἁγίας ἐκκλησίας Πρόκλος ἐν κυρίωι χαίρειν. Οὐ μετρίως, ἀδελφοί, συνέχεεν ἡμῶν τὴν ψυχὴν καὶ τὸν λογισμὸν τῆι τυράννωι λύπηι κατέτρωσεν ἡ φήμη τῶν νεαρῶν τῆς ἀπάτης ζιζανίων, ἅπερ ἔναγχος τῆι ὑμετέραι πανούργως ἐπέσπειρεν χώραι ὁ κοινὸς τῆς φύσεως ἐχθρός. πλήττειν γὰρ ἀφορήτως ἡ τῶν ἀπευκτῶν εἴωθεν ἀκοὴ τὴν μήπω προγυμνασθεῖσαν ἐν τῆι τοιαύτηι μελέτηι ψυχὴν καὶ τοσούτωι πλέον χαλεπώτερον τοξεύει, κατὰ βάθους εἰσωθοῦσα τὰ βέλη, ὅσωι τὸν κίνδυνον οὐ περὶ τὴν τοῦ σώματος ἵστησι παχύτητα, ἀλλὰ τὸ ἄυλον πολιορκεῖ, ταῖς φήμαις τὸ ἔντιμον τῆς πίστεως διαθρυλοῦσα ἢ ἐλεεινῶς διερρῆχθαι ἢ παντελῶς σεσυλῆσθαι ἱμάτιον.

2 πᾶσα μὲν γὰρ ἀρετὴ περισπούδαστος ὑπάρχει τοῖς τὸ λογικὸν μὴ ἀμαυρωθεῖσιν ὑπὸ τῆς ὕλης, πᾶσα δὲ κακία βδελυκτὴ οὐκ ἀπεικότως τοῖς εὖ φρονοῦσιν κρίνεται, οἷα δὴ κατ' ἐναντιότητα πολεμοῦσα τῆι φύσει τῶι παρὰ φύσιν. ὥσπερ γὰρ τὸ συμφέρον τοῖς αἱρουμένοις ἀναγκαίως περιμάχητον, οὕτως τὸ μὴ τοιοῦτον ἀλλ' ἀντικείμενον ἢ παρὸν ἀποβολῆς ἄξιον ἢ προσδοκώμενον τοῦ μὴ συμβῆναι φροντίδος οὐκ ἀλλότριον.

3 Ἀρετῆς μὲν οὖν εἴδη πολλά, διαφόρως δὲ ὡρίσαντο περὶ ταύτης οἵ τε ὑπὸ πλάνης ἀγχόμενοι Ἕλληνες καὶ τὸ ἀκριβὲς τῆς διακρίσεως ὑπὸ τῆς περὶ τὸ θεῖον ἀγνοίας ἐπισκοτούμενοι καὶ οἱ διὰ πίστεως τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς διανοίας πεφωτισμένοι Χριστιανοὶ καὶ πρὸς τὸν τῆς δικαιοσύνης ἥλιον τρανῶς διὰ τῆς ὁμολογίας ἀτενίζειν δυνάμενοι. οἳ μὲν γὰρ τοῖς οἰκείοις λογισμοῖς ὥσπερ ἐν σκότει προσπταίοντες καὶ ἀνηγεμόνευτον ἔχοντες ὑπὸ προλή-

Σ 1—3 Τοῖς—χαίρειν *om.* 3—9 Οὐ — ἱμάτιον] Τὸ τῆς ἀληθοῦς πίστεως μυστήριον, ἀγαπητοί, ἐστὶν ἀληθὴς ἀγάπη καὶ καθαρὰ ἄνευ δισταγμοῦ ὁμολογία τῆς ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου καὶ προσθήκην οὐ δεχομένης τριάδος καὶ βεβαία διάνοια μὴ ἐφ' αἱρέσει [ܟܬܢܘܝ] μεταλλασσομένη ἐν τῆι εἰς θεὸν πίστει, ἣν τὴν πίστιν οὐκ ἐν πλαξὶν λιθίναις ὥσπερ ἐν τύπωι κρατοῦμεν, ἀλλ' ἐν πλαξὶν τῆς καρδίας ἡμῶν ὥσπερ ἐν μυστηρίωι φοροῦμεν [*cf. 2 Cor. 3, 3*] ταῖς προσηλωμέναις τῶι σταυρῶι καὶ τῶι τοῦ αἵματος τοῦ θεοῦ ῥαντισμῶι ἐσφραγισμέναις· οὐδὲ πιστεύειν μόνον προσήκει ἡμῖν, ἀλλὰ καὶ διώκειν τὰς ἀρετὰς καὶ πολιτείαν πίστεως ἀξίαν. 11—14 πᾶσα δὲ — ἀλλότριον *om.* 17—188, 8 καὶ οἱ διὰ — λογισμοῖς *om.*

Titulum præmittunt πρόκλου ἀρχιεπισκόπου κωνσταντινουπόλεως λόγος πρὸς ἀρμενίους περὶ πίστεως C ἐπιστολὴ πρόκλου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου κωνσταντινουπόλεως πρὸς ἀρμενίους περὶ πίστεως P Πρόκλου ἐπισκόπου κωνσταντινουπόλεως [κων|τινουπόλεωσ V] πρὸς ἀρμενίους περὶ πίστεως AV
1 θεοφιλεστάτοις καὶ θεοσεβεστάτοις ACPV εὐλαβεστάτοις καὶ θεοφιλεστάτοις συλλειτουργοῖσ OS
3 καὶ ACPV τὲ καὶ O τῆ ACPV καὶ τῆ O 4 κατέτρωσεν OACP καὶ τέτρωσεν V
5 ὑπέσπειρε C φύσεως ὡς O πλήττει V 6 ἀπευκταίων O μήπω ACPV μὴ O προσγυμνασθῆσαν V τῆ ACPV *om.* O 7 βάθοσ C 8 τὸ ἄυλον ACPV τὴν ἄυλον ψυχὴν OS statum mentis Δ 11 τοῖς ACPV παρὰ τοῖς O 12 αἱρουμένοις ACPV ἐρρωμένοις O
14 τοῦ OS (si metuitur) ne (accidat) Δ τῶ AP το V *om.* C 15 ἀρετῆς ACPV ἀλλ' ἀρετὴς O
16 ἀγχόμενοι OACPVΣS quos . . exagitat Δ 17 τῆς πίστεως O πεφωτισμένως O
17/18 Χριστιανοὶ — τρανῶς *om.* O 19 ἀπὸ O

ψεως τὸν νοῦν, ἐπισφαλῶς ὁδεύουσι τοῖς λογισμοῖς, μόνην ἐν οἷς δογματίζουσιν ψηλαφῶντες τὴν ῥέουσαν καὶ ἄστατον τῶν ὁρωμένων φύσιν, τὸ δὲ τῆς ἀληθοῦς θεωρίας ὄμμα
4 ἢ ἀμβλυώττοντες ὑπὸ χρόνου ἢ πηρωθέντες ὑπὸ πλάνης. καὶ φασὶν ἀρετῆς τέτταρα εἴδη εἶναι, δικαιοσύνην φημὶ καὶ φρόνησιν σωφροσύνην τε καὶ ἀνδρίαν· ἅπερ εἰ καὶ καλὰ δοκεῖ 857
τυγχάνειν, χθαμαλά τε ἕρπει καὶ περὶ γῆν νήχεται καὶ κατώτερα τῆς τοῦ οὐρανοῦ τυγχάνει 5
ἀψῖδος. ἀνδρίαν γὰρ φήσαντες τὴν πρὸς τὴν ὕλην πάλην καὶ σωφροσύνην τὸ κατὰ τῶν παθῶν κράτος καὶ φρόνησιν τὴν ἐν ταῖς πολιτείαις ἀριστοκρατίαν καὶ δικαιοσύνην τὴν ἀρίστην τοῦ ἴσου μερίδα, τῶι βίωι, ὡς γε ἐνόμισαν, τάξιν ἐνομοθέτησαν, χαλινώσαντες τῶι ὄρωι τὴν ἐφ' ἑκάτερα τοῦ πλείονος ἀμετρίαν· ὑψηλὸν δὲ καὶ τῆς παρούσης λήξεως κρεῖττον οὐδὲ νοῆσαι οὐδὲ ἐκθέσθαι τι ἠδυνήθησαν, ἀλλὰ τῶι ἀσυνέτωι τῆς πεπωρωμένης 10
καρδίας βιασάμενοι, τό γε ἐπ' αὐτοῖς, τὴν ἀρετήν, τοῖς ὁρωμένοις αὐτὴν περιέκλεισαν μόνον,
5 μηδὲν συγχωρήσαντες αὐτὴν ἔχειν ὑψηλόν τε καὶ τῆς τῶν οὐρανῶν εὐκοσμίας ἐφάμιλλον. οἱ δέ γε πεφωτισμένοι διὰ πίστεως τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας, ὧν καθηγητὴς καὶ διδάσκαλος ὁ μακάριος ὑπάρχει Παῦλος, ἀρετὴν ὡρίσαντο τὴν πρὸς τὸν θεὸν ἀναπτεροῦσαν καὶ τὰ περὶ γῆν ἐν τάξει
6 πηδαλιουχοῦσαν. τοιγαροῦν αὐτὸς οὗτος ὁ ἐν πᾶσιν ἀοίδιμος πολλὰ μὲν ἀπηρίθμησεν 15
1 Cor. 13, 3 ἀρετῆς εἴδη, τρία δὲ ταῦτα ἐξαίρετα ἀνεβόησεν, πίστιν, ἐλπίδα καὶ ἀγάπην· ὧν ἡ μὲν πίστις χαρίζεται τοῖς ἀνθρώποις τὰ ὑπὲρ φύσιν, τοῖς νοητοῖς ἤδη καταμιγνῦσα τὸν ἔτι φοροῦντα τὸ πολυπαθὲς τῆς ὕλης ἱμάτιον. ἃ γὰρ ἡ τῶν ἀγγέλων καὶ τῶν λοιπῶν ἀσάρκων δυνάμεων ἠγνόησεν διὰ μέγεθος φύσις, τούτων τοῖς χαμαὶ βαδίζουσιν καὶ ἐπὶ γῆς καλινδουμένοις ἀνθρώποις τὴν ἐπιστήμην χαρίζεται ἡ πίστις, προσάγουσά τε τῶι βασι- 20
λικῶι καὶ ἀσχηματίστωι θρόνωι καὶ ἀκριβῆ τὴν ἔλλαμψιν ἐνιεῖσα τῆς ἀνάρχου καὶ ἀκτίστου φύσεως
τῆι τε οἰκείαι ἀστραπῆι τὴν ἀχλὺν τῶν αἰσθήσεων ἀπελαύνουσα καὶ εἴ τι παχὺ καὶ νεφῶδες τῶν τῆιδε, τοῦ νοῦ ἀποψήσασα, ποιεῖ τρανῶς ἐκεῖνα ὁρᾶν, ἃ τῶι μὴ φθάνεσθαι ὁρᾶται καὶ
7 τῶι ἀπροσίτωι καταλαμβάνεται. ἡ δὲ ἐλπὶς οὐκ ὀνειροπολεῖν ἀξιοῖ, ὡς ἄν τις εἴποι, ἀλλὰ γενναίως κρατεῖν ἐν τοῖς παροῦσι παρασκευάζει τὰ μέλλοντα, τῆς ἀναμφιβόλου πλη- 25
ροφορίας τὸ μήπω παρὸν τῶι χρόνωι, ὡς ἐνεστὸς ἤδη, τῶι λογισμῶι ἐγχειριζούσης καὶ σχεδὸν τὰ προσδοκώμενα ὑπ' ὄψιν ἀγούσης. ὑπερβᾶσα γὰρ ἡ ἐλπὶς τὰ ἐμποδὼν κωλύματα, συνάπτει τὸ ποθοῦν πρὸς τὸ ἐρώμενον, τὸ παραρρέον τοῦ χρόνου τῆι τοῦ μέλλοντος
8 σχέσει νικῶσα. ἡ δὲ ἀγάπη τοῦ καθ' ἡμᾶς μυστηρίου ἐστὶ τὸ κεφάλαιον· αὕτη γὰρ τὸν θεὸν λόγον, ἐπὶ γῆς ἀεὶ παρόντα, ἐλθεῖν διὰ σαρκὸς ἐδυσώπησεν. ἑκάτερα τοίνυν 30
ἀλλήλαις συμβαίνει· ἡ μὲν γὰρ πίστις ἔσοπτρόν ἐστιν ἀγάπης, ἡ δὲ ἀγάπη βεβαίωσις ὑπάρχει πίστεως. πιστεύομεν ὅτι ὁ θεὸς λόγος ἀπαθῶς ἐσαρκώθη, καὶ εὐσεβῶς πιστεύομεν· αὕτη γὰρ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας ἡ κρηπίς· ἀλλὰ καὶ ἀγαπῶμεν τὸν δι' ἡμᾶς τὴν τοῦ δού-
Phil. 2, 7 λου μορφὴν λαβόντα μήτε φύσεως τροπὴν ὑπομείναντα μήτε προσθήκην τῆι τριάδι ἐργασάμενον.

Σ 5/6 καὶ κατώτερα — ἀψῖδος *om.* 6 ὕλην] ὠμὴν φύσιν [= S] 12 μηδὲν — ἐφάμιλλον *om.* 28/29 τὸ παραρρέον — νικῶσα *om.* 30 *post* παρόντα *add.* καὶ παντὶ πλησίον καὶ μετὰ παντὸς ὄντα καὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν πληροῦντα *post* ἐδυσώπησεν *add.* καὶ θεὸς ὢν ἐγένετο καὶ ἄνθρωπος τηρῶν τὸ οἰκεῖον δι' ἑαυτὸν καὶ ὢν ὡς ἡμεῖς δι' ἡμᾶς 32 ἀτρέπτως 33/34 ἀλλὰ — λαβόντα *om.*

1 λογισμοῖς ACPVΔ λόγοις OS μόνην ACPV μόνον O οἷς ACPVΔ τοῖς O 2 ὄμμα OAC, V^{m} m. 2 ὄνομα PV^{1} 3 πλάνης OSΔ πλάνης ἀπώλεσαν ACPV τέτταρα εἴδη ACP τέττερα εἴδη V εἴδη τέτταρα O 5 γῆν OACV τὴν γῆν P 6 ὕλην OACPV rebus aduersis Δ 9 λήξεως OΔ λέξεως ACPV 12 αὐτὴν OΔ *om.* ACPV εὐκοσμίας OAPV βασιλείας C 14 τὸν ACPV *om.* O γῆν ἐν τάξει ACPV τὴν σύνταξιν O 15 αὐτὸς ACPV *om.* O 16 πίστιν ACPV πίστιν καὶ O 17 νοητοῖς ACPV ΣS inuisibilibus Δ ἀθανάτοις O 18 καὶ ACPV καὶ ἡ O 19 ἠγνώησε δυνάμεων P 20 καλινδουμένοις O κυλινδουμένοις ACPV 21 ἐνιεῖσα ACPV ἐνθεῖσα O 23 ἀποψήσασα OΔΣS ἀποστήσασα ACPV ποιεῖ OACPΣS ποιεῖ γὰρ V 24 ἀξιοῖ ὡς Δ ἀξίως ὡς ACPV ἀξίως O 24/25 εἴποι — παροῦσι *om.* P 25 κρατεῖν ACV τὸ κρατεῖν O παρασκευάζει ACV κατασκευάζει O σκευάζη P 26 τῶν λογισμῶν O 28 ὁριμενον Δ 29 αὕτη OCP αὐτὴ A αὐτῆ V 31 ἀλλήλοις O μὲν *om.* O 32 ὁ *om.* O 34 λαβόντα OΔ λαβόντα καὶ ACPV

860 9 Πᾶς τοίνυν Χριστιανὸς ὁ μὴ πλουτῶν πίστει καὶ ἐλπίδι καὶ ἀγάπηι οὐκ ἔστιν ὃ λέγεται, ἀλλ' εἰ καὶ δοκεῖ πολλάκις δουλαγωγεῖν τὸ σῶμα καὶ τῶν τῆς ψυχῆς παθῶν ἐλευθεριάζειν, τὴν ἠθικὴν μόνην ἀρετὴν κατορθώσας, τῶν τῆς νίκης στεφάνων οὐκ ἀξιοῦται, οἷα δὴ πρὸς ἐκεῖνον τῆι θεολογίαι μὴ φθάσας τὸν βραβευτὴν ὄντα τῶν στεφάνων τοῖς ὑπὲρ ἀρετῆς γενναίως ἀθλήσασιν. πίστις τοίνυν, καθὰ προέφην, πάντων τῶν ἀγαθῶν ὑπάρχουσα κεφάλαιον, φυλαττέσθω ἀνόθευτος, μηδὲν κίβδηλον ἐπαγομένη ἐκ λογισμῶν ἀνθρωπίνων μηδὲ μὴν βεβήλοις κενοφωνίαις ἐπιθολουμένη, ἀλλ' εἴσω τῶν εὐαγγελικῶν τε καὶ ἀποστολικῶν μένουσα ὅρων, μηδενὸς τολμῶντος παρεγχειρεῖν τῆι δι' ἧς ἐσώθημεν καὶ 10 ἣν ἐν τῶι βαπτίσματι τῆι γλώττηι ἐχειρογραφήσαμεν. ἀποπέμπεται γὰρ τὸ ὕψος τῆς πίστεως πᾶσαν ἔφοδον θράσους καὶ τόλμαν, οὐ μόνον ἀνθρωπίνην, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ φύσεως ἀσάρκου κορυφουμένην, τοῦ μακαρίου Παύλου βοῶντος· ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐ- Gal. 1, 8 ρανῶν εὐαγγελίσηται ὑμῖν παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. λειτουργεῖν γὰρ ἄγγελος ἐτάχθη, οὐ δογματίζειν, καὶ ἐπισφαλὲς τυγχάνει τὸ μὴ ἕκαστον ἐν οἷς ἐτάχθη, ἐμμένειν, ἀλλ' ἐπιχειρεῖν τοῖς ὑπὲρ φύσιν· ὥστε εἰ καὶ τὸ τῆς φύσεως ὁ τολμῶν ἐπάγοιτο 11 ἀξιόπιστον, ἀπαράδεκτος ἔστω ἡ καινοτομία τοῦ κηρύγματος. φυλάξωμεν τοίνυν ἀνυστάκτως ὃ παρελάβομεν, ἀμετεώριστον ἀεὶ ἐπὶ τῶι θησαυρῶι τῆς πίστεως τὸ τῆς ψυχῆς διανοίγοντες ὄμμα. τί δὲ ἐκ τῶν γραφῶν παρελάβομεν ἢ πάντως τοῦτο; ὅτι ὁ θεὸς ἐδημιούργησεν λόγωι τὸν κόσμον καὶ παρήγαγεν οὐ πρότερον οὖσαν τὴν κτίσιν, ὅτι νόμωι φυσικῶι τὸ λογικὸν ἐτίμησε ζῶιον, ὅτι δέδωκεν ἐντολὴν τῶι αὐτεξουσίωι ὑποδεικνὺς τὸ συμφέρον, ἵνα φύγηι τῆι καλλίστηι αἱρέσει τὸ βλάπτον, καὶ ὅτι ἡ ἐθελούσιος πρὸς τὸ χεῖρον τοῦ ἀνθρώπου ὁρμὴ ἐξόριστον ἐποίησε τὸν ἀπειθῆ τοῦ παραδείσου, ὅτι διὰ πατέρων καὶ πατριαρχῶν καὶ νόμου καὶ κριτῶν καὶ προφητῶν ἐπαίδευσεν ὁ πλάστης τὴν φύσιν κατα- 12 φρονεῖν μὲν τοῦ ἁμαρτάνειν, φροντίζειν δὲ τοῦ δικαιοπραγεῖν· ὅτι τέλος, ὡς ἐπεκράτει βουλομένων ἡμῶν ἡ ἁμαρτία, ὁ δὲ διάβολος δίκην τοῦ πλημμελεῖν ἀπήιτει τὴν τῆς φύσεως πανωλεθρίαν, οἷα δὴ καὶ τοῦ φυσικοῦ νόμου ἀμαυρωθέντος καὶ τοῦ γραπτοῦ φαυλισθέντος καὶ τῶν προφητῶν ὡς ἀνθρώπων ὑπομνησάντων τοῦ πρακτέου, ἀλλ' οὐκ ἐξαρπασάντων τοῦ χείρονος, αὐτὸς ὁ θεὸς ὁ ἀσχημάτιστος καὶ ἄναρχος καὶ ἀπερίγραπτος καὶ παντοδύναμος λόγος ἐλθὼν ἐσαρκώθη (τὸ γὰρ δυνατὸν παρῆν αὐτῶι βουλομένωι) καὶ λαβὼν τὴν τοῦ δούλου μορφήν, ἐγένετο σὰρξ καὶ ἐτέχθη ἐκ παρθένου, πανταχοῦ βουλόμενος δεῖξαι ὅτι κατὰ ἀλήθειαν γέγονεν ἄνθρωπος. ἀναγκαίως γὰρ τῆι φύσει παρέπονται αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ σχήματα καὶ τὰ πάθη. οὐδὲ γὰρ λέγει ὁ εὐαγγελιστὴς ὅτι εἰσῆλθεν εἰς τέλειον ἄνθρω- 861 πον, ἀλλ' ἐγένετο σάρξ, ἐπ' αὐτὴν τὴν καταβολὴν τῆς φύσεως φθάσας καὶ εἰς τὴν Ioh. 1, 14 13 ἀρχὴν τῆς γενέσεως ἀναδραμών. ὥσπερ γὰρ ὁ τικτόμενος κατὰ φύσιν ἄνθρωπος οὐκ εὐθὺ τέλειος ταῖς ἐνεργείαις πρόεισιν, ἀλλ' αὐτὴ ἡ καταβολὴ τῆς φύσεως πρῶτον γίνεται σάρξ, εἶτα τῶι χρόνωι κατὰ μικρὸν προσλαμβάνει τὰς πρὸς ἀπαρτισμὸν τῶν αἰσθήσεών τε καὶ ἐνεργειῶν συντελούσας δυνάμεις, οὕτως ὁ θεὸς λόγος ἐπ' αὐτὴν τὴν ἀρχὴν καὶ

Σ 7 *post* ἐπιθολουμένη *add* μηδ' ἐξηγήσει τῶν δοκησισόφων διότι ἀνεξήγητος ἡ πίστις. μυστήριον ἡ πίστις 18 *post* ὅτι *add* κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν αὐτοῦ ἐποίησε τὸν ἄνθρωπον καὶ 24/25 ὁ δὲ — πανωλεθρίαν *om.* 29 *post* σάρξ *add* εἷς ὢν τῆς τριάδος 30 31 ἀναγκαίως — τὰ πάθη *om.*

---

4 ὄντα ΛCPV *om.* O 5 πάντων τῶν ἀγαθῶν OΔΣS πασῶν τῶν ἀρετῶν ACPV 7 μηδὲ O μήτε ACPV καινοφωνίαις Δ ἀλλ' OACPV ἡ Δ 8 τῆ APV τί OC 12 ὑμῖν OCPΔ ὑμᾶς AV 13 ἄγγελος ἐτάχθη OAVΔ ἄγγελοι ἐτάχθησαν P οὐχὶ P ἐν ACPV *om.* O 14 ὁ τολμῶν ACPV τολμῶν O *om.* Δ ἐπάγοιτο ACP ἐπάγοι τὸ V ἐπάγει τὸ O 16 ὃ OΔ ἃ ΛCPV 17 δὲ OCPΔ δὴ AV ὁ ACPV *om.* O 19 τῶ αὐτεξουσίω ACPVΣS αὐτῶ αὐτεξούσιον O 20 καλλίστη OACV καλῆ P meliori Δ 22 23 καταφρονεῖν ACPV κατωλιγορεῖν O 29 πανταχῆ O 32 καταβολὴν OACV καταβολὴν τὴν P 34 εὐθὺς P τέλειος *om.* O 35 κατα ΛCPV καὶ κατα O 36 θς καὶ λόγος C

ρίζαν τῆς ἀνθρωπείας γένεσεως ἀναδραμών, πρῶτον γέγονε σάρξ, οὐ τραπεὶς εἰς σάρκα, μὴ γένοιτο· μένει γὰρ ἡ θεότης ἀλλοιώσεως ἀνωτέρα, ἐπείπερ τὸ τρεπτὸν παραρρεούσης
14 φύσεως πάθος, τῆς δὲ ἀϊδίου καὶ ἀεὶ ὡσαύτως ἐχούσης τὸ ἄτρεπτον ἴδιον. φαμὲν οὖν
Ioh. 1, 14 ἑκατέραις κεχρημένοι ταῖς γραφικαῖς φωναῖς ὅτι καὶ ἐγένετο σὰρξ καὶ ἔλαβεν τὴν τοῦ
Phil. 2, 7 δούλου μορφήν, καὶ ἑκάτερα εὐσεβῶς νοούμενα, σωτηρίας ἡμῖν τυγχάνει σπέρματα. διὰ μὲν γὰρ τοῦ ἐγένετο τὸ ἀδιαίρετον τῆς ἄκρας ἑνώσεως ὁ εὐαγγελιστὴς ὑπαινίττεται. ὥσπερ γὰρ ἡ μονὰς οὐκ ἂν τμηθείη εἰς μονάδας δύο· ἡ γὰρ εἰς ταύτας διαιρουμένη οὐκ ἂν εἴη μονάς, ἀλλὰ δυάς· οὕτως τὸ ἓν κατὰ τὴν ἄκραν ἕνωσιν οὐκ ἂν διαιρεθείη εἰς δύο. τὸ δὲ ἔλαβεν βοᾶι τὸ ἄτρεπτον τῆς φύσεως· ἐπειδὴ γὰρ πᾶν τὸ γινόμενον ἢ ἐξ οὐκ ὄντος γίνεται, ὡς ὁ οὐρανὸς μὴ πρότερον ὤν, ἢ ἐκ τοῦ ὑπάρχοντος ἀλλοιοῦται, ὡς τὸ
Exod. 7, 20 Νειλῶιον ῥεῖθρον ἐξ ὕδατος εἰς αἷμα μετεβλήθη· ἑκάτερα δὲ ἐπὶ τῆς θείας φύσεως ἀνάρμοστα· οὔτε γὰρ ἐξ οὐκ ὄντων παρήχθη ὁ ἀεὶ ἄναρχος οὔτε ἐξ ὄντων ἐτράπη ὁ ἀναλλοίωτος λόγος· διὰ τοῦτο δι' ἑκατέρων καὶ τὸ ἄτρεπτον τῆς θεότητος καὶ τὸ ἀδιαίρετον τοῦ μυστηρίου ἡ θεία ὑπεμφαίνουσα γραφὴ τὸ ἐγένετο εἶπεν καὶ τὸ ἔλαβεν ἐκήρυξεν, ἵνα διὰ μὲν τοῦ προτέρου τὸ ἑνικὸν τοῦ προσώπου παραστήσηι, διὰ δὲ τοῦ ἑτέρου
15 τὸ ἀναλλοίωτον τῆς φύσεως ἐκβοήσηι. ἐγένετο τοίνυν ὁ θεὸς λόγος τέλειος ἄνθρωπος, οὐ κολοβώσαντος τὴν ἄτρεπτον φύσιν τοῦ ὑπὲρ ἔννοιαν θαύματος· ἀλλὰ πίστει τὸ τοιοῦτο μεμαθήκαμεν, οὐκ ἐρεύνηι κατειλήφαμεν. καὶ γενόμενος ἄνθρωπος, σώιζει τῶι ὁμοιοπαθεῖ τὸ κατὰ σάρκα ὁμόφυλον γένος, ἐκτίσας μὲν τῆς ἁμαρτίας τὸ χρέος τῶι ὑπὲρ ἁπάντων ἀποθανεῖν ὡς ἄνθρωπος, καταργήσας δὲ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τὸν διάβολον, ὡς μισοπόνηρος θεός, τοῦ τε νόμου τὸ ⟨ἀδύνατον⟩ δυνατὸν ὑπέδειξεν διὰ τοῦ πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην, καὶ τῆι φύσει τὴν προτέραν εὐγένειαν ἀπέδωκεν διὰ τοῦ
16 τιμῆσαι τῶι ἐνανθρωπῆσαι τὴν ἐκ γῆς παρ' αὐτοῦ διαπλασθεῖσαν φύσιν. εἷς τοίνυν ἐστὶν υἱός· τριάδα γὰρ ὁμοούσιον προσκυνοῦντες, τέταρτον τῶι ἀριθμῶι οὐκ ἐπεισφέρομεν, ἀλλ' ἔστιν εἷς υἱὸς ὁ ἀνάρχως ἐκ πατρὸς γεννηθείς, δι' οὗ τοὺς αἰῶνας πιστεύομεν γεγενῆσθαι,
ὁ συναΐδιος τῆι ῥίζηι κλάδος, ὁ ἀρεύστως ἐκ πατρὸς ἐκλάμψας, ὁ ἀχωρίστως τοῦ νοῦ 864
προιών τε καὶ μένων λόγος· εἰ γὰρ καὶ ἐπὶ γῆς ὤφθη, ἀλλὰ τοῦ γεννήσαντος οὐκ ἐχωρίσθη. οὗτος ἠθέλησεν σῶσαι ὃν ἔπλασεν, καὶ ἔσωσέν γε, μήτραν οἰκήσας τὴν κοινὴν τῆς φύσεως πύλην, ἣν καὶ τῆι οἰκήσει εὐλογήσας καὶ τῆι γεννήσει σφραγίσας, ἔδειξεν τῶι ὑπὲρ φύσιν τόκωι ἑαυτὸν ὑπὲρ λόγον ἐνανθρωπήσαντα.

17 Οὐκ ἄλλος οὖν ὁ Χριστὸς καὶ ἄλλος ὁ θεὸς λόγος, ⟨μὴ γένοιτο⟩. δύο γὰρ υἱοὺς ἡ θεία φύσις οὐκ οἶδεν· ὁ μόνος μονογενῆ ἐγέννησεν. ἔνθα γὰρ οὐκ ἔστι συζυγία τῶν τικτόντων,
Phil. 2, 10 ἐκεῖ οὐχ εὑρίσκεται δυὰς τῶν τικτομένων. ἐν τῶι ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ πᾶν γόνυ κάμπτει ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων. εἰ δὲ ἄλλος ἐστὶν ὁ Χριστὸς παρὰ τὸν θεὸν λόγον, ἀναγκαίως ψιλὸς ἄνθρωπος ὁ Χριστός, ⟨κἂν ἦι ναὸς τοῦ θεοῦ⟩ κατὰ τὸν τῶν ἐμπλήκτων λόγον· εἰ δὲ ψιλὸς ἄνθρωπος ὁ Χριστός, πῶς τοῦ κατὰ φύσιν

Σ 1—16 πρῶτον γέγονε — ἐκβοήσηι *om.* 30 *post* ἐνανθρωπήσαντα *add* οὐ γὰρ ἔστιν οὔτ' ἄνωθεν οὔτε κάτωθεν εἰδέναι πῶς ἐνηνθρώπησεν

3/4 οὖν ἑκατέραις ACPVΔ οὐκ ἂν ἑτέραις O 6 τοῦ ACPV τοῦ τε O ἄκρας ACPV ἀκραν O 7 ταύτας OΔ ταῦτα CPV ταῦθα A 9 γὰρ ACPV *om.* OΔ 10 ὄντων OP¹, *corr.* P ὁ ACPV *om.* O τοῦ ὑπάρχοντος ACPVΔ προυπάρχοντος O 12 ὄντων OACV οὐκ ὄντων P 14 ἐγένετο OAPV ἀδιαίρετον C 15 τὸ ἑνικὸν τοῦ προσώπου] personæ singularitatem naturæ utriusque Δ *(est interpolatio Chalcedonica)* ἑτέρου ACPVΔ δευτέρου O 19 *in uerbis* ὁμόφυλον γένος *finem facit* O τῶι ACV² τὸ PV¹ 21 ἀδύνατον Δ *om.* ACPVΣS 23 γῆς — αὐτοῦ APV τῆς — αὐτοῦ σοφίας C 24 υἱός ACPVΣS υἱός, εἷς κύριος Δ 26 ἀρεύστως APVΣS ἀρρεύστως C ἀρρήτως Δ 28 οὕτωσ C 31 ἄλλος² AΔΣS ἄλλος θ̄ς CPV μὴ γένοιτο ΔΣS *om.* ACPV 34 κάμπτει CVΔ κάμψει APΣS ἄλλως Δ 35 κἂν — θεοῦ S *om.* ACPV 36 κατὰ — χ̄ς *in margine add* V¹ *om.* ΔΣ φύσιν APV φύσιν υἱοῦ C

αὐτὸν προτιμᾶι τὰ οὐράνια καὶ γονυπετεῖ τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ ἥττονος; πῶς κἂν δεξώμεθα τὰς προφητικὰς φωνὰς βοώσας· ὁ θεὸς ἡμῶν ἐπὶ γῆς ὤφθη καὶ τοῖς ἀνθρώ- Baruch 3, 36.
ποις συνανεστράφη; ὀπτασίαν γάρ φησι τὴν κατὰ σάρκα φανέρωσιν καὶ συναναστρο- 38
φὴν ὀνομάζει τὴν ἐπὶ καιροῦ μετὰ ἀνθρώπων πολιτείαν, ἐν ἧι δημοσιεύων ὁ ἄφθονος τὸ παντοδύναμον ἔδειξεν ὅτι ὡς παντοκράτωρ, καὶ ὃ ἦν, ἔμεινεν δι' ἑαυτὸν καὶ ὃ ἠθέλησεν, γέγονεν δι' ἡμᾶς.

18 Εἰ δέ τισιν σκανδάλου παραίτια γίνεται τὰ σπάργανα καὶ ἡ ἐν φάτνηι ἀνάκλισις καὶ ἡ ἐν χρόνοις κατὰ σάρκα αὔξησις καὶ τὸ καθευδῆσαι ἐν πλοίωι καὶ τὸ κοπιᾶσαι ὁδοιπορήσαντα καὶ τὸ πεινῆσαι ἐν καιρῶι καὶ ὅσα τῶι κατὰ ἀλήθειαν γεγονότι συμβαίνει ἀνθρώπωι, ἴστωσαν ὡς κωμωιδοῦντες τὰ πάθη ἀρνοῦνται τὴν φύσιν, ἀρνούμενοι δὲ τὴν φύσιν οὐ πιστεύουσι τῆι οἰκονομίαι, μὴ πιστεύοντες δὲ τῆι οἰκονομίαι ζημιοῦνται τὴν σωτηρίαν. εἰ μὲν γὰρ ἐξωλίσθησεν ἀπὸ γένεσεως κόσμου εἰς τὸν βίον ἄνθρωπος ἑτέραν παρὰ ταύτην φύσεως βαδίσας ὁδὸν, δεικνύτωσαν οἱ φιλόνεικοι, καὶ τότε τοὺς οἰκείους ὑφαινέτωσαν λήρους· εἰ δὲ αὕτη τῆς κοινῆς φύσεως ἡ ἀρχή, ὁ δὲ θεὸς λόγος κατὰ ἀλήθειαν γέγονεν ἄνθρωπος, τοῦ χάριν συνομολογοῦντες τὴν φύσιν σκώπτουσιν τὰ πάθη; θάτερον οὖν ἑκατέρων ἐπιλεξάσθωσαν· ἢ ἐπαισχυνόμενοι τὰ πάθη, ἀρνείσθωσαν τὴν φύσιν καὶ τὰ Μανιχαίων φρονοῦντες τοῖς ἀσεβέσι συντετάχθωσαν, ἢ εἰ προσίενται τὸ ἐκ τῆς ἐνανθρωπήσεως κέρδος, ὁμολογοῦντες τὴν φύσιν, μὴ αἰσχυνέσθωσαν τὰ τῆι φύσει
19 συμβαίνοντα πάθη. θαυμάζω δὲ καὶ τὴν φρενοβλάβειαν τῶν καινὰς ὁδοὺς ἀπάτης ἀνατεμνόντων. ἐγὼ γὰρ ἕνα εἰδώς τε καὶ διδαχθεὶς εὐσεβῶς υἱόν, μίαν ὁμολογῶ τὴν τοῦ
865 σαρκωθέντος θεοῦ λόγου ὑπόστασιν. ἑνὸς δὲ ὄντος τοῦ τε τὰ πάθη ὑπομείναντος καὶ τοῦ τὰ θαύματα τελεσιουργήσαντος, τοῦ χάριν τὰ θειότερα σιωπῶντες, τὰ ἥττονα κωμωιδοῦσιν; ἵνα γὰρ πιστώσηται ὅτι θεὸς ὢν καὶ λόγος ὑπάρχων καὶ μείνας ὃ ἦν, γέγονεν σάρξ καὶ βρέφος καὶ ἄνθρωπος, μηδεμιᾶς τροπῆς τὸ μυστήριον ὑβριζούσης, ὁ αὐτὸς καὶ θαυματουργεῖ καὶ πάσχει, διὰ μὲν τῶν σημείων τὸ εἶναι ὃ ἦν, αἰνιττόμενος, διὰ δὲ τῶν παθῶν τὸ γενέσθαι ὃ ἔπλασεν, πιστούμενος. ἕνα τοίνυν καὶ τὸν αὐτὸν ἀιδίως τε καὶ ἐπ' ἐσχάτων σαρκωθέντα ὁμολογοῦμεν υἱόν, μηδὲν ἐπεισάγοντες τῆι φύσει νόθον· οὐδὲν γὰρ περιττὸν ἐν τῶι θρόνωι.

20 Ἀλλὰ πάντως ἐκεῖνο τὸ πολυθρύλητόν μοι ἐροῦσιν, πλέκοντες συλλογισμοὺς ἀράχνης ἀσθενεστέρους· >εἰ ἡ τριάς<, φησίν, >ὁμοούσιος, ἡ τριὰς ἀπαθής· ὁ δὲ θεὸς λόγος ἐν τῆι τριάδι ὁρᾶται· καὶ ὁ λόγος ἄρα ἀπαθής. εἰ δὲ ὁ θεὸς λόγος ἀπαθής, εὑρεθήσεται ὁ σταυρωθεὶς ἕτερος παρὰ τὸν θεὸν λόγον τὸν ἀπαθῆ.< ὄντως ἴστὸν ἀράχνης ὑφαί- Ies. 59, 5

Σ 10/11 τὴν φύσιν *bis*] τὴν οἰκονομίαν *bis* τῆι οἰκονομίαι *bis*] τῆι σαρκώσει *bis* 13 φιλόνεικοι νέοι Ἰουδαῖοι 15 τὴν φύσιν] τὴν οἰκονομίαν 17 τὴν φύσιν] τὴν οἰκονομίαν τὰ Μανιχαίων φρονοῦντες *om.* 18 ἐνανθρωπήσεως] οἰκονομίας 20 *post* εἰδώς *add* ἐκ τῶν ἁγίων γραφῶν 21 ὑπόστασιν] φύσιν 21—24 ἑνός τε — ὑβριζούσης *om.* 25—27 διὰ μὲν — υἱόν] καὶ ἐγεννήθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ πρὸ πάντων καὶ ἐσαρκώθη ἐπ' ἐσχάτων καὶ ἐτέχθη ἐκ Μαρίας τῆς θεοτόκου καὶ ὁμολογοῦμεν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ ἐπὶ πάντων θεός 27 τῆι φύσει] τῆι θεότητι 28 τῶι θρόνωι] τῆι ὁμοουσίωι τριάδι, ἀλλ' ὁ αὐτὸς κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς δι' οὗ τὰ πάντα [1 Cor. 8, 6], καὶ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν φέρει καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται, ὡς εἶπεν ὁ προφήτης [Ies. 53, 4], καὶ ὁ αὐτὸς ἐθαυματούργησε καὶ ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν 29 *post* ἐροῦσιν *add* οἱ νέοι Ἰουδαῖοι 30/31 ὁ δὲ θεὸς — λόγος ἀπαθής] καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν τῆι τριάδι ἀριθμεῖται καὶ αὐτὸς θεὸς ὁ λόγος, ἀπαθὴς ἄρα ἐστι καὶ

---

1 τὰ APV εἰς τὰ C ἥττονος ACVΔ κρείττονος P κἂν *Schw* etiam Δ δ' ἂν ACPV 10/11 ἀρνούμενοι — φύσιν *om.* P 13 βαδίσας φύσεως P φιλόνικοι V 14 αὕτη τῆς ACV^{r} αὐτὸ τῆς P αὐτῆς V 15 τὴν *om.* C 17 εἰ *om.* V^{1} *add.* V^{r} 19 καινὰς PΔΣS κενὰς ACV 20 τε *om.* P 21 θεοῦ *om.* A δὲ A τε PV *om.* C τε CPV *om.* A 29 συλλογισμούς ACV τοὺς συλλογισμούς P 30/31 ὁ δὲ — ἀπαθής *om.* P 31 ἀριθμεῖται ΣS εὑρεθήσεται ὁ σταυρωθεὶς *om.* P 32 ὄντως ΔΣS οὕτως ACPV

νουσιν οἱ ταῦτα λέγοντες καὶ καθ' ὑδάτων γράφουσιν οἱ τὰ κενὰ ταῦτα μελετῶντες προ-
Rom. 1, 21 βλήματα. φάσκοντες γὰρ εἶναι σοφοί, ἐμωράνθησαν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος
αὐτῶν καρδία· λημῶν γὰρ ὀφθαλμὸς ἡλίου ἀκτῖνας καθαρῶς οὐ δέχεται καὶ ἀσθενοῦσα
21 διάνοια πίστεως οὐ προσίεται ὕψος. τί τοίνυν φαμὲν ἡμεῖς; ὅτι κατὰ τὸν λόγον τῆς
θεότητος ἡ τριὰς ὁμοούσιός ἐστι καὶ ἀπαθής. οὐδὲ γὰρ φάσκοντες αὐτὸν πεπονθέναι, 5
τῶι λόγωι τῆς θεότητός φαμεν αὐτὸν πεπονθέναι· ἀνεπίδεκτος γὰρ ἡ θεία φύσις παντὸς
πάθους· ἀλλ' ὁμολογοῦντες τὸν θεὸν λόγον, τὸν ἕνα τῆς τριάδος, σεσαρκῶσθαι, διδόαμεν
τὴν αἰτίαν τοῦ νοεῖν τοῖς μετὰ πίστεως ἐρωτῶσιν, δι' ὃ ἐσαρκώθη. ἐπειδὴ γὰρ ἠβούλετο
ὁ θεὸς λόγος καταργῆσαι τὰ πάθη, ὧν πέρας ἦν ὁ θάνατος, προσίεσθαι δὲ πάλιν τὰ πάθη
ἡ ἀνώλεθρος φύσις οὐχ οἵα τε ἦν· εἰ γὰρ πᾶν πάθος στάσις ἐστὶ καὶ μάχη τῶν συνθέτων, 10
περὶ δὲ τὸ ἄυλον καὶ μόνον οὐδεμία σύνθεσις, οὐκ ἄρα ἐκεῖ ἔφθανεν πάθος, ἔνθα οὐδὲ
σύνθεσις τυγχάνει· βουληθεὶς τοιγαροῦν τὰ τυραννοῦντα τὴν λογικὴν σάρκα πάθη καταρ-
γῆσαι, καθὰ προέφημεν, ὧν ἀκρόπολις ὑπῆρχεν ὁ θάνατος, σαρκοῦται ἐκ παρθένου, ὡς
οἶδεν, ὁ θεὸς λόγος καὶ σχηματίζεται ὡς ἄνθρωπος· τοῦτο γὰρ ἠὐδόκησεν· καὶ κενοῖ
ἑαυτὸν ἐν δούλου μορφῆι, μηδεμίαν τῆς θεότητος περιγραφὴν ὑπομείνας, καὶ οὕτω σώιζει 15
πᾶν τὸ ἀνθρώπινον γένος, ἐν τῆι σαρκὶ μὲν αὐτοῦ καταργήσας τὰ πάθη, φυλάξας δὲ αὐτοῦ
22 ἀπαθῆ τὴν θεότητα. διὰ τοῦτο καὶ ὁ Γαβριὴλ εὐαγγελιζόμενος τὴν τοῦ τεχθέντος αὐθεν-
Mt. 1, 21 τίαν καὶ δύναμιν, ἐβόα πρὸς τὴν Μαριάμ· αὐτὸς γάρ, φησίν, σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ
ἀπὸ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν. λαὸς δὲ οὐκ ἂν εἴη ἀνθρώπου, ἀλλὰ θεοῦ, οὐδ' ἂν 868
ἀπαλλάξειεν τὸν κόσμον ἁμαρτημάτων ὁ μετὰ φθορᾶς εἰσπηδήσας εἰς τὸν βίον καὶ τὴν 20
ἀρχὴν τῆς γενέσεως οὐκ ἐσχηκὼς ἀκατηγόρητον· ἀλλὰ ἀναγκαίως ὁ αὐτὸς θεός τε ὢν καὶ
ἄνθρωπος, οὐ διαιρούμενος εἰς δύο, ἀλλὰ μένων εἷς, διὰ μὲν τοῦ ἐκ γυναικὸς γεννηθῆναι
δεικνὺς ὅτι ἄνθρωπος, διὰ δὲ τοῦ ἀσυνδυάστως καὶ φυλάξαι τὴν τεκοῦσαν παρθένον μαρ-
τυρόμενος ὅτι ἐστὶ θεός, ἔσωσεν τὸν κόσμον Ἰησοῦς ὁ Χριστός, ἐλθὼν ἐπὶ γῆς καὶ τοῖς
23 ἀνθρώποις συναναστραφείς. εἰ δὲ ὁ Χριστὸς ψιλός ἐστιν ἄνθρωπος καὶ οὐκ αὐτὸς ὁ 25
θεὸς λόγος, πῶς ἔκτισεν τὰ πάντα ἐν ἀρχῆι, τότε οὐκ ὤν; εἰ γὰρ μεταγενέστερος τῆς
δημιουργίας ὁ ἄνθρωπος, εὔδηλον ὡς τοῖς πρὸ αὐτοῦ τὴν γένεσιν οὐκ ἐχαρίσατο ὁ Χριστός,
1 Cor. 8, 6 οἷα δὴ μεταγένεστερος προαχθεὶς ὡς ψιλὸς ἄνθρωπος. πῶς οὖν Παῦλος ἐβόα· εἷς
κύριος Ἰησοῦς ὁ Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα; εἰ γὰρ διὰ Χριστοῦ τὰ πάντα, εὔδηλον
Ioh. 1, 4—3 ὅτι Χριστὸς θεός ἐστι λόγος, τοῦ εὐαγγελιστοῦ βοῶντος· ἐν ἀρχῆι ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ 30
λόγος ἦν πρὸς τὸν θεὸν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. οὗτος ἦν ἐν ἀρχῆι πρὸς
τὸν θεόν. πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο. εἰ τοίνυν ὁ εὐαγγελιστὴς βοᾶι ὅτι διὰ
τοῦ λόγου τὰ πάντα ἐγένετο, καὶ ὁ Παῦλος τοῦτο ἑρμηνεύων λέγει εἷς κύριος Ἰησοῦς
ὁ Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα, εὔδηλον ὅτι Χριστὸς θεός ἐστι λόγος.

Σ 6 τῶι — θεότητός] φυσικῶς ἡ θεία φύσις] ἡ φύσις αὐτοῦ 8 *post* ἐπειδὴ γὰρ *add* ἄνθρωπος ὁ κατὰ εἰκόνα θεοῦ κτισθείς, ὧι τὸ αὐτεξούσιον ἐδόθη, τῶι αὐτεξουσίωι ἐπλανήθη καὶ τῆι τοῦ ἐπιβούλου συμβουλῆι ἀχθεὶς τῆι πλάνηι ἐνέδωκεν καὶ ἐδουλώθη τοῖς τῆς ἐπιθυμίας πάθεσιν τοῖς πάντων κρατοῦσι τῶν συνθέτων ὧν πέρας ἔστι θάνατος καὶ τοῖς κτισθεῖσι οὐκ ἔστι καταργῆσαι αὐτά 9 *post* θάνατος *add* ἠβούλετο δὲ σαρκωθῆναι καὶ γενέσθαι σύνθετον, τοῦτ' ἐστὶ ἄνθρωπος τέλειος ἐν παντὶ ὡς ἡμεῖς πλὴν ἁμαρτίας 10 *post* ἀνώλεθρος *add* καὶ ἀῒττητος καὶ ἀόρατος 14 σχηματίζεται ὡς ἄνθρωπος] καὶ γίνεται ἄνθρωπος τελείως ὑπάρχων ὁ ἐπὶ πάντων θεός· οὐ γὰρ καταλιπὼν τὸ ἑαυτοῦ ἐγένετο ὡς ἡμεῖς, ἀλλὰ ὑπάρχων θεὸς ἐγένετο ἄνθρωπος 15 *post* ἑαυτὸν *add* ἐκὼν *post* μορφῆι *add* καὶ ἐγένετο ἄνθρωπος καὶ ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν ἑκών 16/17 ἐν τῆι — θεότητα *om.* 20/21 καὶ — ἀκατηγόρητον *om.* 21/22 θεός — ἄνθρωπος *om.* 22 *post* δύο *add* μὴ γένοιτο 23 ἄνθρωπος] ἀληθῶς ἔμενεν ἄνθρωπος 25 *post* συναναστραφείς *add* καθάπερ μαρτυροῦσιν αἱ ἅγιαι γραφαί

1 καινὰ ΣS 3 ἀκτῖνας ἡλίου C 4 προίεται V^1 *corr.* V^r τὸν *om.* P 9 δ' AC *om.* PV 11 ἔφθανεν V ἔφθανε AP ἔφθασε C 13 ἡ ἀκρόπολις A 15 αὐτὸν A 20 ἁμαρτημάτων τὸν κόσμον Λ 23 24 μαρτυρόμενος P^1 μαρτυρούμενος ACV 24 τῆς γῆς A τοῖς *om.* A 29 ὁ *om.* P^1 32/33 εἰ τοίνυν — ἐγένετο *om.* Δ 34 ὁ χς A

24 Εἰ δὲ προφέροιεν τὰς ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς φωνὰς ἐν αἷς κέκληται ἄνθρωπος, τοῦ Πέτρου λέγοντος Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρὲτ ἄνδρα, καὶ τοῦ Παύλου λέγοντος ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισεν πίστιν παρασχών, καὶ αὐτοῦ τοῦ δεσπότου περὶ ἑαυτοῦ λέγοντος τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι ἄνθρωπον, ἴστωσαν ὡς ἢ διὰ νωθείαν ἀπελείφθησαν τῆς γραφικῆς ἐννοίας ἢ διὰ πονηρίαν πρὸς τὴν ἑαυτῶν μοχθηρίαν διαστρέφουσι τὰ καλῶς γραφέντα. καὶ ἄνθρωπος γάρ ἐστι κατὰ ἀλήθειαν ὁ Χριστός, ἀλλὰ τοῦτο γέγονεν, οὐ πρότερον ὢν εἰ μὴ μόνον θεός. ὥσπερ γὰρ θεὸς οὐ κτιστός, οὕτως ὁ αὐτὸς καὶ ἄνθρωπος οὐ φανταστός, καὶ ὥσπερ τῷ πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα ὁμοούσιος, οὕτως ὁ αὐτὸς καὶ τῇ παρθένῳ κατὰ τὴν σάρκα ὁμόφυλος, πανταχοῦ τῆς ἀληθείας τοῦ μυστηρίου προλαμπούσης καὶ πάσης ἀπάτης σχολαζούσης. εἰ δὲ μὴ ἔτεκεν θεὸν ἡ παρθένος, οὐδὲ πολλοῦ θαύματος ἀξία ἡ ἄφθορος· πολλαὶ γὰρ καὶ ἄλλαι γυναῖκες ἐκαρποφόρησαν τῷ βίῳ **25** δικαίους. εἰ δὲ προφητῶν γλῶσσαι, τὸ ἄρρητον προσαλπίζουσαι μυστήριον, βοῶσιν· ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει, καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὃ ἑρμηνεύων ὁ Γαβριὴλ φάσκει· μεθ' ἡμῶν ὁ θεός, τοῦ χάριν **26** διὰ τὴν τοῦ τεχθέντος συγκατάβασιν τὴν δόξαν τῆς τεκούσης περικόπτουσιν; ἀλλ' ἀντιτιθέασι πάντως τοῦτο· »πᾶν τὸ τικτόμενον«, φησίν, »ὁμόφυλον ὑπάρχει τῇ τικτούσῃ· εἰ 869 τοίνυν ἄνθρωπος ἡ τεκοῦσα, ἄνθρωπος ἀναγκαίως καὶ ὁ τεχθείς.« εὐλόγως φατέ, ὦ οὗτοι· ἀλλὰ τὸ ὁμόφυλον τίκτει ἡ ὠδίνουσα, ὅταν κατὰ φύσιν προβαίη ὁ τόκος, φυσικοῦ τε τόκου τὸ προοίμιον φθορά, ἐπειδὴ καὶ μῖξις προηγεῖται τῆς φθορᾶς. ἐνθάδε δὲ τῆς ὕβρεως ταύτης οὐδὲ ἔννοια, ἀλλ' ἐσχεδιάσθη ὑπὲρ λόγον τὸ θαῦμα. ὅπου ὑπὲρ φύσιν **27** ὁ τόκος, ἐκεῖ ὁ τεχθεὶς θεός. ὁμολογοῦμεν τοίνυν τὸν αὐτὸν καὶ τὸν κόσμον παραγαγόντα καὶ τὸν νόμον δεδωκότα καὶ ἐν προφήταις ἐμπνεύσαντα καὶ ἐπ' ἐσχάτων σαρκωθέντα καὶ τοὺς ἀποστόλους εἰς σωτηρίαν ἐθνῶν τε καὶ λαῶν ἁλιεύσαντα· φύγωμεν τοὺς θολεροὺς καὶ βορβορώδεις τῆς ἀπάτης ῥύακας, τὰς θεομάχους λέγω αἱρέσεις, τὴν Ἀρείου μανίαν διαιροῦσαν τὴν ἀμέριστον τριάδα, τὴν Εὐνομίου τόλμαν περικλείουσαν τῇ γνώσει τὴν ἀκατάληπτον φύσιν, τὴν Μακεδονίου λύσσαν χωρίζουσαν τῆς θεότητος τὸ ἀχωρίστως ἐκπορευόμενον πνεῦμα, καὶ τὴν νεότευκτον ταύτην καὶ καινὴν βλασφημίαν τὴν τὸν Ἰουδαϊσμὸν κατὰ πολὺ εἰς βλασφημίαν νικῶσαν. οἱ μὲν γὰρ τὸν ὄντα υἱὸν ἀθετοῦσιν, ζημιοῦντες τὴν ῥίζαν τοῦ κλάδου· οἱ δὲ τῷ ὄντι καὶ ἕτερον ἐπεισάγουσι, στηλιτεύοντες ὡς πολύγονον τὴν **28** ἀκήρατον φύσιν. εἴπωμεν οὖν μετὰ Παύλου· Χριστός ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἕν· Ἰουδαῖον γὰρ καὶ Ἕλληνα διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς ἕνα καινὸν ἔκτισεν ἄνθρωπον, ἑνώσας τῇ δυνάμει τὰ τῇ πολιτείαι διεστῶτα. φριττέτωσαν τὴν κατάκρισιν οἱ νεωτεροποιοὶ εἰς ἀσέβειαν, εἴ γε τὰ μὲν διεστῶτα εἰς συμφωνίαν ἡνώθη, ὁ δὲ ἑνώσας εἰς δυάδα τό γε ἐπ' αὐτοῖς διηρέθη.

29 Ἀλλὰ λοιπὸν τὸ μῆκος τῶν λόγων παρείς, ἐπὶ τὴν συντομίαν ἐλεύσομαι τοῦ ὀρθοῦ

Act. 2, 22 · Act. 17, 31 · Ioh. 8, 40 · Ies. 7, 14 · Mt. 1, 24 · Eph. 2, 14

23—34 *extant in uersione latina, quæ non Dionysii est, Actorum concilii Constantinopolitani L V 465. 487 = M VIIII 243. 270*

Σ 8—10 οὐ φανταστός — σχολαζούσης] κατ' ἀλήθειαν, ὁρικῶς καὶ ἀληθινῶς, ἄνευ τροπῆς ἢ πάθους ἢ φαντασίας· καὶ οὐχ ὁμολογοῦμεν τὸ τοῦ κυρίου σῶμα εἶναι ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἀναθεματίζομεν πάντα τὸν τοῦτο λέγοντα, ἀλλ' ὁμολογοῦμεν εἶναι ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ δυνάμεως τοῦ ὑψίστου τῆς τῇ ἁγίαι παρθένῳ ἐνοικησάσης, Μαρίαι τῇ θεοτόκῳ 11/12 πολλαὶ — δικαίους *om.* 22 *post* ἐσχάτων *add* διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων 27 *post* καινὴν βλασφημίαν *add* τοῦ Νεστορίου 29 *post* τῷ ὄντι *add* ἀπ' αἰῶνος καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν σαρκωθέντι 30 *post* ἀκήρατον *add* καὶ μόνην ἐκ μόνου ἡ εἰρήνη ἡμῶν *om*

1 γραφὰς P 16 τεκούση A 17 καὶ ACVΣS *om.* PΔ 19 τε CV τι P δὲ A ἐπειδὴ AP ἐπειδὴ δὲ CV ταῖς φθοραῖς P ἐνθάδε δὲ ACPV ἔνθα δέ ΔΣS 20 ἀλλ' *om.* C 26 μακεδονίου ACPVΣS Manichæi Δ 27 κενὴν V¹ 30 παύλου APV τοῦ παύλου C 32 ἄνον ἔκτισεν P φριττέσθωσαν A 33 τὴν ACPV^r οἱ V¹

Ioh. 8, 58 δόγματος. εἴ τις θέλει γνῶναι κατὰ ἀλήθειαν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ εἷς καὶ μόνος υἱὸς ὁ
Luc. 2, 52 πρὶν ἢ τὸν Ἀβραὰμ γένεσθαι ὢν καὶ ἐπ' ἐσχάτων προκόψας σοφίαι καὶ ἡλικίαι κατὰ σάρκα
(ἔχει γὰρ ἀεὶ ἡ θεότης αὐτοῦ τὸ τέλειον), ἐρωτάτω Παῦλον, καὶ αὐτὸς βροντήσει τὴν εὐσέ-
βειαν, δεικνὺς ὅτι, καὶ ἐξ Ἰουδαίων προελθὼν τὸ κατὰ σάρκα, θεὸς ὑπάρχει προαιώνιος.
φάσκων γὰρ περὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ σεμνύνων τὸ ἀχάριστον καὶ θεομάχον ἔθνος διὰ τὴν
Rom. 9, 4. 5 ῥίζαν, τὸν Αβραάμ, καὶ τὸ σπέρμα, τὸν δεσπότην Χριστόν, οὕτως λέγει· ὧν, φησίν, ἡ
Exod. 4, 22 υἱοθεσία (ἐβόα γὰρ θεὸς ἐν προφήταις υἱὸς πρωτότοκός μου Ἰσραήλ) καὶ ἡ δόξα
Act. 13. 18. [μου], ἄμετρον γὰρ προσώδευεν δόξαν τοῖς τροφοφορουμένοις τὰ ἐπάλληλα θαύματα, καὶ
Deut. 1, 31 Gen. 17, 2. αἱ διαθῆκαι αἱ πρὸς τὸν Ἀβραὰμ τὸ πλῆθος καὶ τὴν εὐλογίαν παρεγγυῶσαι καὶ ἡ νομο-
22, 17 θεσία ἡ ἐν ὄρει δακτύλῳ θεοῦ γραφεῖσα καὶ αἱ ἐπαγγελίαι ἥ τε γῆς τῆς Παλαιστίνης
Exod. 31, 18 Gen. 22, 18 καὶ τὸ διὰ σπέρματος τοῦ Ἀβραὰμ εὐλογηθῆναι πάντα τὰ ἔθνη, ὧν οἱ πατέρες οἱ ἐν τῇ 872
νυκτὶ τῆς πλάνης ἀνατείλαντες ὡς πίστεως φωστῆρες καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστός. καὶ οὐκ
ἔστη μέχρι τούτων Παῦλος· οὐδὲ γὰρ ἀφ' οὗ ὁ ἐκ Μαρίας τόκος, ἔκτοτε τοῦ ἀνάρχου
λόγου ἡ ὕπαρξις, ἀλλ' εὐθὺς ἐπήγαγεν τὸ κατὰ σάρκα, ἵνα ὑποσημήνηται τὴν κατὰ
30 σάρκα φάνερωσιν, ἀλλ' οὐ τὴν κατὰ θεότητα γέννησιν. τίς μὲν οὖν ἐστιν οὗτος ὁ
Χριστὸς ὁ ἐκ παρθένου γεννηθείς, ὁ ἐν σπηλαίῳ χωρηθεὶς ὡς οἶδεν, ὁ ἐν φάτνῃ ἀνακλι-
θείς, ὁ τῷ χρόνῳ κατὰ σάρκα αὐξήσας, ὁ μέχρι τῶν κατωτάτω τῆς γῆς καταβάς, ὁ πάντα
τὰ τῆς σαρκὸς ὑπομείνας, ἵνα πιστώσηται ὅτι κατὰ ἀλήθειαν γέγονεν ἄνθρωπος, ὁ οὐκ
ἄλλος ὢν παρὰ τὸν καταβάντα, ἀλλ' αὐτὸς ὢν καὶ ὁ καταβὰς καὶ ὁ ἀναβάς (οὐ γὰρ ἀνέβη
πρότερον, ἀλλὰ κατέβη, οἷα δὴ οὐκ ἐκ προκοπῆς θεός· μὴ γένοιτο· ἀλλὰ δι' εὐσπλαγχνίαν
ἄνθρωπος· τούτου γὰρ ἐδεόμεθα), μὴ παρ' ἐμοῦ μάθῃς ἢ παρ' ἄλλου τινός, ἀλλὰ παρὰ
Gal. 1, 15 Παύλου τοῦ παρὰ πατρὸς ἐν ἀποκαλύψει μαθόντος τὸν υἱὸν καὶ φάσκοντος· ὅτε δὲ
εὐδόκησεν ὁ θεὸς ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ καλέσας διὰ
31 τῆς χάριτος αὐτοῦ ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί. οὗτος γάρ σε διδάξει
Rom. 9, 5 ἀληθῶς τίς ἐστιν Ἰησοῦς ὁ Χριστός, βοῶν ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὢν
ἐπὶ πάντων θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. ποίαν παρείσδυσιν συκοφαντίας
οὐκ ἀποτειχίζει τὰ Παύλου ῥήματα τοῖς φιλολοιδόροις; εἶπεν αὐτὸν Χριστόν, ἵνα δείξῃ ὅτι
κατὰ ἀλήθειαν γέγονεν ἄνθρωπος· εἶπεν αὐτὸν ἐξ Ἰουδαίων τὸ κατὰ σάρκα, ἵνα δείξῃ ὅτι
οὐκ ἀφ' οὗ ἐσαρκώθη, ἔκτοτε μόνον ὑπάρχει· εἶπεν αὐτὸν ὄντα, ἵνα ἄναρχον βροντήσῃ·
εἶπεν αὐτὸν ἐπὶ πάντων, ἵνα τῆς κτίσεως δεσπότην κηρύξῃ· εἶπεν αὐτὸν θεόν, ἵνα μὴ 30
πρὸς τὰ πάθη καὶ τὸ σχῆμα δελεασθέντες τὴν ἀνώλεθρον αὐτοῦ ἀρνησώμεθα φύσιν· εἶπεν
αὐτὸν εὐλογητόν, ἵνα ὡς παντοκράτορα προσκυνήσωμεν, ἀλλ' οὐχ ὡς σύνδουλον συκοφαν-
τῶμεν· εἶπεν αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας, ἵνα δείξῃ ὅτι περ ὁ λόγῳ τούτους δημιουργήσας
32 ἀιδίως ἐν αὐτοῖς θεολογεῖται. ἔχοντες οὖν τὸν Χριστὸν καὶ ὄντα ⟨καὶ⟩ θεὸν καὶ εὐλογη-

---

Σ 2/3 προκόψας — τέλειον] σαρκωθείς 12 *post* Χριστός *add* ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεός 14/15 ἀλλ' εὐθύς — γέννησιν *om.* 15/16 ὁ — γεννηθείς] ὁ γεννηθεὶς ἐκ πατρὸς πρὸ τῶν αἰώνων καθὰ οὐ καταλαμβάνει ὁ τῶν κτισθέντων νοῦς, καὶ ἐπ' ἐσχάτων σαρκωθεὶς καὶ ἐνανθρωπήσας ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου θεοτόκου 18 *post* ὑπομείνας *add* ἑκών 20 οἰκονομίαν 21/22 παρὰ Παύλου τοῦ] παρὰ Πέτρου καὶ Παύλου, τοῦ μὲν Πέτρου λέγοντος σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος [Mt. 16, 16], Παύλου δὲ 27 Πέτρου καὶ Παύλου 33 τούτους] τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα 34 αἰδίως *om.* καὶ ὄντα — εὐλογητόν] ὄντα ἐπὶ πάντων θεόν

---

1 idem ipse Δ αὐτός S αὐτὸς ACPV μόνος ACPV non solum Δ 4 προαἰῶνιος V αἰώνιος ACP 6 τὸ *om.* C 7/8 δόξα Δ δόξα μου ACPVΣS 8 τροφοφορουμένοις ACV προφορουμένοις P τροποφορουμένοις (eis qui probati tunc erant moribus) Δ 10 *post* γραφεῖσα *add* et obsequium quo diuino cultui seruiebant Δ *om.* ACPVΣS γῆς *Schw* γῇ ACPV 11 τὰ *om.* V 13 ὁ παῦλος C 15 τὴν κατὰ ACPΔ κατὰ τὴν V 16/17 ἀνακλιθείς P ἀνακληθείς ACV 19 idem Δ αὐτὸς ΣS αὐτὸς ACPV 20 εὐσπλαγχνίας V¹ *corr.* V² 23 ὁ θς ACPV *om.* Δ 32 προσκυνῶμεν C ῶ in ras. 34 ἰδίως S καὶ θεὸν καὶ ΔS θν καὶ ACV θν P

τόν, αὐτῶι προσκυνήσωμεν, λέγοντες πρὸς τοὺς ἑτεροδόξους· εἴ τις πνεῦμα Χριστοῦ Rom. 8, 9
οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν, διὸ καὶ προσδεχόμεθα τὴν δόξαν τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς ἀποδώσει τοῖς μὲν εὐσεβοῦσι τὰ τῆς δόξης ἔπαθλα, τοῖς δὲ ἀθετοῦσι τὰ τῆς τόλμης ἐπίχειρα.

33 Ταῦτα δὲ πρὸς τὴν ὑμετέραν ἐπεστείλαμεν ἀγάπην, ἐκ τῶν ὑμετέρων προτραπέντες 5
873 λιβέλλων ὧν πρὸς ἡμᾶς διεπέμψασθε, φήσαντες λυμεῶνάς τινας καὶ τερατολόγους ἀνθρώπους ἑαυτοὺς ἐπεισφρῆσαι τῆι ὑμετέραι χώραι, βουλομένους διὰ πονηρῶν γραμμάτων καὶ τῶν 1 Tim. 6, 20
ἀντιθέσεων τῆς ψευδωνύμου γνώσεως διαστρέφειν τὸ ἁπλοῦν καὶ ἀμαγγάνευτον τῆς ὀρθοδόξου πίστεως κάλλος. ἀλλὰ τὰ τοῦ μακαρίου Παύλου καὶ πάλιν φημὶ πρὸς ὑμᾶς· βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς 10 Col. 2, 8
ἀπάτης κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν εἰκαιοβούλων ἀνθρώπων καὶ οὐ κατὰ Χριστόν. θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι εὐσεβοῦς πίστεως παρὰ τὸν κεί- 1 Cor. 3, 11
μενον, ὅς ἐστι Χριστὸς Ἰησοῦς. στήκετε τοίνυν ἐν ἑνὶ πνεύματι, μιᾶι Phil. 1, 27.
ψυχῆι συναθλοῦντες τῆι πίστει τοῦ εὐαγγελίου καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν 28
μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων, ἀλλὰ φυλάττοντες τὰς παραδόσεις ἃς παρελάβετε 15
τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι τὴν ὀρθόδοξον πίστιν ἐκθεμένων καὶ τῶν περὶ τὸν ἅγιον καὶ μακάριον Βασίλειον καὶ Γρηγόριον καὶ τῶν λοιπῶν τῶν αὐτοῖς ὁμοφρόνων, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλωι ζωῆς. Phil. 4, 3

34 Πᾶσαν τὴν σὺν ὑμῖν ἐν Χριστῶι ἀδελφότητα ἐγώ τε καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ προσαγορεύομεν.

5—13 *extant in uersione latina Actorum concilii Constantinopolitani L V 466 = M VIIII 244*

Σ 5—8 ταῦτα — διαστρέφειν] βλέπετε δέ, ἀδελφοί, μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ πονηρῶν λόγων καὶ διὰ ψευδωνύμου γνώσεως διαστρέφων 11 καὶ — Χριστόν] τῶν οὐ κατὰ τοὺς προφήτας καὶ τοὺς ἀποστόλους διδασκόντων, ἀλλὰ τῆι οἰκείαι σοφίαι πλανωμένων καὶ τὴν τῶν ἰδίων ἐπινοημάτων ἑρμηνείαν διωκόντων, δι' ὃ ἡ διδασκαλία αὐτῶν σκάνδαλόν ἐστι τῆι ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ τῆι διὰ τοῦ τιμίου αἵματος αὐτοῦ ὠνηθείσηι 13 Χριστὸς Ἰησοῦς] εἷς θεὸς πατὴρ παντοκράτωρ καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, ὁ ὢν ἀπ' αἰῶνος πρὸς τὸν πατέρα ἐξ αὐτοῦ καὶ ὁμοούσιος αὐτῶι, καὶ ἓν πνεῦμα ἅγιον κύριον καὶ ζωοποιοῦν, ἐκπορευόμενον παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ σὺν πατρὶ καὶ υἱῶι συμπροσκυνούμενον καὶ συνδοξαζόμενον 16—18 ἐν Νικαίαι — ζωῆς] τῶν ἀπὸ πάσης τῆς οἰκουμένης συναχθέντων δι' ἐνέργειαν π εύματος ἁγίου καὶ τὴν ἀληθῆ καὶ ἄμωμον πίστιν ἡμῖν κηρυξάντων τὴν ὑπάρχουσαν ἡμῖν ἀπὸ περάτων εἰς πέρατα γῆς

---

10 ὑμᾶς ACVΔ *Act. Const.* ΣS *om.* P 11 εἰκαιοβούλων ACV *Act. Const.* οἰκειοβούλων P *om.* Δ 13 χ̄ς ις A, C in ras., PΔ *Act. Const.* ις χς VS μιᾶ ACVΔ καὶ μιᾶ PΣS 14 πτυρόμενοι ACV πτερνούμενοι P 19 Πᾶσαν — προσαγορεύομεν *om.* ΣS ἐν χῶ ACPΔ *om.* V *temporis indicatio quae extat in* Δ, *in* ACPV *omissa est*

Dominis sanctis et in Christi uisceribus honorandis Feliciano et fratri Pastori Dionysius exiguus. Venerationis uestræ iussione commonitus beati Procli Constantinopolitanæ episcopi urbis litteras ad Armenios destinatas Latino eloquio uestris auribus exhibere curaui, non parum præsentibus æstimans profuturas, quando eandem nunc ecclesiis moueat quæstionem tunc repulsa temeritas, quæ sub colore religionis fidem molitur euertere. temporibus antistitis memorati, Theodosio imperatore regente rem publicam, per Syriam atque Armeniam discipuli Theodori Mopsuestenae ciuitatis episcopi prauam fidem corrupto symbolo rudibus populis exorsi sunt intimare, calliditate subtilissima beatam trinitatem sic unius essentiæ prædicantes, ut Christum dominum nostrum, conditorem uniuersitatis, unum ex trinitate nullatenus faterentur. unde sequebatur hæc inepta suæ temeritatis absurditas, ut quem Christum constat uerum esse deum ac dominum, ** quattuor personas in tribus astruerent duosque dei filios procul dubio prædicarent. sed huic impietati mire pontifex antefatus obsistens docuit
Procl. ep. 23 Christum, dominum nostrum et in principio uerbum apud deum, deum uerbum, unum
1 Cor. 8, 6 de trinitate esse, per quem omnia facta sunt, beato Paulo testante: unus dominus Iesus Christus, per quem omnia, et pro salute nostra eundem uerum hominem factum unum mansisse filium nec quartam in trinitate creuisse personam. et quia nunc aliqui ob iniectum scrupulum de uera fide trepidant et unum quemlibet ex beata trinitate pronuntiare diffugiunt, ne scilicet diuisionem trinitati uideantur inferre, post auctoritatem apostolicam id ipsum exequentem multipliciter uenerabilium quoque patrum testimoniis adprobatum est ob distinctionem personarum, cum ratio poposcerit, unum ex tribus fideliter posse prædicari, maxime contra Sabellium, qui sanctam trinitatem unius credit esse personæ eamque nominibus tantum fatetur esse [non] tribus, quam nos unius uenerantes essentiæ personarum solummodo cognitione discernimus. Nestorii quoque sectatoribus hac fide salutifera nihilo minus obuiamus, qui Christum dominum nostrum unum de trinitate minime confitentur, dum negant deum uerbum ex beata uirgine secundum carnem genitum ceteraque pro redemptione humani generis esse perpessum. nonnullorum etiam opinionem auctoritate paterna redarguit, qui unum ex tribus asserentes unum ex trinitate dicere nulla ratione con-

---

Inscribitur Incipit prefatio dionisii feliciano et pastori *A om. s. epistula deest in P*

1/2 Dominis — exiguus *A* DIONYSIVS EXIGVVS ROMANVS FELICIANO ET PASTORI *s* 2 iussioni *A* 2/3 constantinopolitani epi urbis *A* Constantinopolitanæ urbis Episcopi *s* 5 repulsa temeritas *s* repulsata heresis *A* 5/6 religionis fidem *A* religionem *s* 6 theodisio *A* 7 Syriam *s* ciriam *A* mopsivestene *A* Mousuestenæ *s* 11 sequebatur *s* sequitur *A* 12 *lacunam statuit Schw* 15 sunt *A* sint *s* 18 quia *s* qui *A* aliqui ob *Schw* aliquibus *As* trepidant et *Schw* trepidare ut *As* 19 scilicet *A om. s* 24 non *As del. Schw* quam *A* quem *s* 27 deum *A* dei *s*

sentiunt; qui uocabulum trinitatis non personarum esse significatiuum, sed substantiæ suspicantur. quibus ⟨sci⟩licet ad informationem ueri debuerat appellatio ipsa sufficere, quæ uim pluralis numeri resonans non essentiam, sed personas indubitanter expromit. ne tamen ulterius inter catholicos contentio uitanda calescat, beati Augustini episcopi unum de multis testimonium huic præfationi amore sanctæ religionis adnexui, qui in undecimo De ciuitate dei libro ita de hac re paucis eloquitur: »credimus et tenemus et fideliter prædicamus quod pater genuerit uerbum, hoc est sapientiam, per quem facta sunt omnia, unigenitum filium, unus unum, coæternus coæternum, summe bonus æqualiter bonum, et quod spiritus sanctus simul et patris et filii sit spiritus, et ipse consubstantialis et coæternus ambobus, atque hoc totum trinitas sit propter proprietatem personarum et unus deus propter inseparabilem diuinitatem.« ecce doctor excellentissimus atque ueridicus rem de qua agitur, aperte distinguit: trinitatem dici non propter substantiam, sed propter personas confidenter exposuit. hæc autem confessio nos ab hæreticis, Iudæis gentibusque discernit, qui trinitatem unius essentiæ prædicamus, cum omnes illi aut pæne omnes unum se deum colere fateantur; sed mysterium trinitatis aut non recte pronuntiant aut prorsus ignorant. si ergo trinitas non personas exponit sed substantiam, est autem una substantia trinitatis, erit ergo secundum istos substantia unius substantiæ, quod nimis probatur absurdum. idcirco colligitur ut appellatio trinitatis unius essentiæ tres personas unius omnipotentiæ atque diuinitatis insinuet. sed iam beatus Proclus in medio prodeat, laturus et ipse testimonium ueritati; quem benignis precor animis audiatis orationumque uestrarum suffragia pro hoc opere mihi rependere iubeatis. 11, 24

Venerabilibus et sanctis episcopis, presbyteris atque archimandritis commanentibus per omnem Armeniam sanctæ catholicæ ecclesiæ Proclus in domino salutem.
1 Non mediocriter, fratres, confudit animum nostrum et mærore ualidissimo sauciauit fallaciæ rumor nouellorum zizaniorum, quæ nuper uestræ regioni callidissimus naturæ communis inimicus inseuit. intolerabiliter enim tristis auditus consueuit animam uulnerare, quæ huiusmodi meditationibus exercitata non fuerit, tantoque perniciosius iaculatur in altum tela defigens, quanto discrimen non corpus appetit, sed statum mentis expugnare contendit, opinione disseminans uenerandum fidei uestimentum aut
2 discissum lacrimabiliter aut furto penitus esse sublatum. omnis quippe uirtus expe-

---

6—11 *Coll. Nouar. p. 78, 15. ep. Iohann. 6*

23 *Inscribitur* Explicit prefacio sci dionisii Incipit epistola scilicet procli constantinopolitane urbis epi ad usos hereticos et maxime nestorianorum prauitatem ad armenios destinata *A* Incipit epistola sci procli constantinopolitane urbis epi ad armenios destinata aduersus hereticos *P*

---

1 substantiæ *s* substanciis *A* 2 scilicet *Schw* licet *s* libet *A* debuerat *A* debuerit *s* 4 expromit *A* expromat *s* calescat *A* coalescat *s* 5 episcopi *A om s* 6 undecimo *s* decimo *A* 6/7 tenemus et *s Augustinus Coll. Nouar. Iohannis epist. om. A* 7 quem *As* quam *Aug. Coll. Nou. Ioh.* 8 æternus *Aug. Coll. Nou. Ioh.* 10 totum *As Ioh* totum et *Aug. Coll. Nou.* 12 distinguit *Schw* distingui *A* distinguens *s* dici *A* dicit *s* 14 gentibusque *A* gentilibusque *s* 15 se deum *A* deum se *s* 18 istos *s* ista *A* 19 omnipotentiæ *s* potencie *A* 20 insinuet *s* insinuat *A* medio *A* medium *s* 21 ueritati *s* ueritatis *A* benignis precor *s* benignus pretor *A* orationumque uestrarum *Schw* orationum uestrarumque *A* orationum uestrarum *s* 22 rependere *s* dependere *A* 23/24 Venerabilibus — salutem *AP* PROCLVS CONSTANTINOPOLITANVS EPISCOPVS VENERABILIBVS — PRESBYTERIS, ARCHIMANDRITIS PER ARMENIAM, DIONYSIO EXIGVO INTERPRETE *s* 25 confodit *P* nostrum *om. A* 26 fallaciæ *Schw ex Graeco* fallacium *A* fallacissimus *P* fallax *s* regioni *s Graeca* religioni *AP* 27 animum *s* 30 disseminans *s* deseminans *P* designans *A* fide *P* 31 quippe *P* quidem *As*

tenda his quibus ratio non est rebus materiæ aliquibus obscurata, omnisque malitia bene sentientibus non immerito fugienda iudicatur, utpote quæ e regione aduersatur essentiæ, ipsa contra naturam sine dubitatione subsistens. nam sicut aliquid utilissimum necessarie custoditur, ita quod non expedit sed probatur aduersum, aut cum præsto est, repellendum est, aut si metuitur ne accidat, sollicite præcauendum.

3 Virtutis itaque species plurimæ; hanc autem uarie definierunt siue gentiles, quos error exagitat lumenque discretionis eorum ignoratio diuinitatis obscurat, seu Christiani, qui fide recta mentis oculos illuminatos habentes solem iustitiæ per confessionem clarius intuentur. illi namque in suis consiliis uelut in tenebris oberrantes habentesque sensum sine rectore præcipitem cogitationibus nituntur incertis, nihil in his quæ discernunt, præter fluxam et instabilem naturam rerum uisibilium perscrutantes, ueræ autem contemplationis intuitum aut causis temporalibus habentes implicitum aut erroribus ob-
4 cæcatum. aiunt enim quattuor species esse uirtutis, id est iustitiam, prudentiam, fortitudinem, temperantiam, quæ licet bonæ sint, humi tamen repunt et erga terrena proiectæ sunt, dum inferiores cælesti fastigio comprobantur. fortitudinem namque dixerunt quæ rebus obluctatur aduersis, temperantiam quæ de uitiorum sumit subiugatione uictoriam, prudentiam quæ in conuersatione ciuili optima continet instituta, iustitiam quæ sua cuique distribuit. hunc autem, ut putabant, uitæ ordinem lege sanxerunt, immoderatum atque illicitum reprimentes huiusmodi definitionibus appetitum. altum uero et præsenti uita sublimius neque cogitare neque depromere ualuerunt, sed insipienti et obscurato corde nisi sunt uirtutem, quantum ad se, uisibilibus tantummodo
5 rebus includere, nihil ei tribuentes eximium et cælesti habitatione condignum. qui uero per fidem illuminatos habent oculos cordis, quorum præsul atque magister est beatissimus Paulus, eam definiunt esse uirtutem quæ nos ad deum semper eleuans ordinanter
6 regit in terris. hic igitur per omnia uenerabilis apostolus multas quidem species
1 Cor. 13, 3 uirtutis enumerat, sed præcipue fidem, spem et caritatem commendat. quarum fides super naturam merita hominibus bona largitur, inuisibilibus eos admiscens qui adhuc multiplicibus obnoxia passionibus indumenta circumferunt. quæ enim angelorum reliquarumque incorporearum uirtutum natura pro sui sublimitate nesciuit, horum disciplinam hominibus, qui gradiuntur humi et uolutantur in puluere, fides attribuit, regali throno et inuisibili, qui caret omni forma, nos exhibens certamque illustrationem naturæ increatæ semper et sine initio manentis insinuans, quæ etiam fulgore suo sensum materialem discutiens crassumque ac nebulosum intuitum nostræ

---

1 his — obscurata *om. A* est *s* ex *P* materiæ *Schw ex Graeco* metitur *P* metiri *s* malitia a *s* 2 indicatur *A* utpote *Ps* ut puta *A* aduersetur *s* 3 nam *AP* non *s* aliquid *P* quod *A* id quod *s* 4 necessarie *P* est necessarie *s* necessariumue *A* custoditur *P* custodit *s* custodiendum *A* 5 aut *As* ac *P* accidat *s Graeca* accedat *AP* 8 fide recta *A* fidei recte *P* fide rectæ *s* 10 decernunt *Ps* 11 fluxum *As* ueræ *s* uere *A* uerum *P* 12 intuitum *s Graeca* in tantum *AP* habentes — erroribus *s Graeca om. AP* 14 liceat *s* 15 proiecta *P* inferiores *A* inferiora *Ps* comprobantur *P* comprobentur *As* 16 de uitiorum *P corr, s* diuortiorum P^1 differentiarum *A* 18 putabant *A* putabantur *Ps* lege *Ps om. A* 20 ualuerunt *.l* uoluerunt *Ps* 21 obscurato *As* obscurate *P Dionysius aut scripsit* obdurato *aut* πεπωρωμένης *cum* πεπηρωμένης *confudit* 21/22 tantummodo rebus *s* tantum odoribus *P* tantum rebus *A* 25 regit *s* agit *A* agitur *P* 26 et *P Graeca om. As* quarum *Ps* quare *A* 27 supra *s* qui *As* quia *P* 28 que *A Graeca* qui *s* quia *P* 29 natura *Schw ex Graecis* naturam *As om. P* pro sui *A* propositi *Ps* sublimitatem *P* nesciuit *Schw ex Graecis* nesciunt *A Ps* 30 horum *As* harum *P* hominibus *As* homines *P* 31 regali throno et inuisibili *As* regalem thronum et inuisibilem *P* nos *As* nobis *P* exhibens *As* exigens *P* certamque *As* certam *P* 32 et *.l om. Ps* manentia *P* 33 crassumque *Ps* crassum *A*

mentis expurgans, ⟨facit⟩ erga illa clare conspicere, quæ tunc ex parte possunt uideri,
7 cum censentur inuisibilia, et comprehendi, cum inaccessibilia esse creduntur. spes autem non dignata somniis, ut dicitur, inhærere, sed credita fortiter retinens, in præsentibus sibi futura iam propagat et ad excludendam dubietatem quod nec adest, tamquam præsens cogitatione complectitur, sub aspectu pæne quæ præstolatur, adducens. aduersa denique spes impedimenta transgrediens propemodum uisibilibus rebus ea quæ desiderantur, adnectit, fluxam temporis inanitatem futurorum dilectione
8 prorsus exsuperans. caritas uero sanctæ religionis nostræ culmen et caput est; per hanc enim deus uerbum, cum præsens iugiter esset in terris, ad nos per carnem uenire dignatus est. utraque igitur merito sibi consentiunt: fides enim caritatis est speculum et caritas fidei probatur existere firmamentum. credimus enim quod deus uerbum impassibiliter incarnatus est, et pie credimus; hæc enim credulitas salutis nostræ fundamentum esse cognoscitur. idcirco eum qui propter nos suscepit formam serui, dili- Phil. 2, 7
gimus, qui nec naturæ suæ ullam mutabilitatem sustinuit nec augmentum trinitati arcessiuit.

9 Omnis itaque Christianus qui non est diues fide, spe et caritate, id quod dicitur, non est, sed etsi uideatur suum castigare corpusculum et animæ passionibus liber esse, in moralem tantummodo uirtutem iste proficiens, nequaquam coronam uictoriæ consequitur utpote qui non ad illum se per agnitionem diuinitatis extenderit, qui coronas tribuit his qui fortiter pro uirtute luctantur. ideoque fides, quæ omnium, sicut prædixi, bonorum caput est, seruetur intacta, nihil humanis adinuentionibus præferens dissonum, in nullis profanis uocum nouitatibus insolescens; quæ manens intra euangelicos atque apostolicos terminos nullius peruicaci furore uioletur transgredientis.
10 propter hanc enim saluati sumus et huic in baptismate lingua subscripsimus. altitudo siquidem fidei cunctam insurgentis audaciam temeritatemque prosternit nec humanam tantum, sed et illorum qui natura incorporea sublimantur, beato Paulo dicente: a t Gal. 1, 8
s i n o s a u t a n g e l u s d e c æ l i s e u a n g e l i z a u e r i t u o b i s p r æ t e r
i d q u o d a c c e p i s t i s , a n a t h e m a s i t. ministrare namque præceptum est angelo, non dogma componere, et periculosum nimis est singulis non in his in quibus ordinati sunt, permanere, sed appetere uelle supra mensuram quæ eminenti naturæ concessa sunt. ideoque etsi substantiæ præferat quod fide dignum esse uideatur,
11 non erit receptabilis innouatus prædicationis [respondit]. quod accepimus igitur, indormitabili cura seruemus, ad thesaurum fidei mentis oculos iugiter eleuantes. quid autem de scripturis accepimus? nisi quod deus uerbo suo mundum condidit et creaturam, quæ non erat, produxit ex nihilo et quia naturali lege rationale animal hono-

---

1 expurgans *Ps* expurgat *A* facit *suppl. Schw ex Graecis* erga illa clare *P* ergo illa clare *s* ergo clare illa *A* 4 futura iam *As* iam futura *P* nec *Ps* non *A* 5 præstolantur *s* 6 denique *Schw* de quibus *APs* 7 temporis *s* temporibus *AP* 9 uerbum *om. s* 11 enim *A* autem *Ps* 14 trinitatis *P* 15 arcessiuit *Schw* accessiuit *P* accessit *As* 16 non est diues *Ps* diues non est *A* 17 etsi *om. P* uidetur *s* 18 in moralem *Schw ex Graecis* īmortalem *AP* in mortalem *s* iste proficiens *As* proficiens iste *P* 18/19 consequitur *Ps* consequi poterit *A* 19 qui *Ps* ubi *A* illum *A* illam *Ps* se per *AP* semper *s* agnitionem *As* cognitionem *P* qui *A* que *P* quæ *s* 20 pro uirtute *Schw ex Graecis* per uirtutem *APs* 21 seruetur *As* seritur *P* 21/22 præferens dissonum *A* dissonum præferens *Ps* 22 manens *As* manet *P* intra *Schw ex Graecis* infra *APs* 23 nullius *s* nullus *A* nullus qui *P* uioletur *s* uiolentus *AP* transgredientis *Schw* transgrediens *AP om. s* 26 et *s om. AP* at *A* aut *Ps* 29 periculum *P* 30 appetere *As* aperte *P* super *P* eminenti *P* minime *As* 31 concessa *Ps* confessa *A* substantie *P* substantia *As* *cf. Graeca* præferat *As* præferatur *P* quod — dignum *As* que — digna *P* 32 erit *om. P* receptibilis *s* respondit *APs del. Schw cf. p. 203, 24* 33 seruemus *As* seruet nos *P* thesaurum *As* thesauros *P* 35 rationale animal *s* rationalem animam *AP*

rauit, datur enim mandatum, ut quod erat optimum, non lateret eius arbitrium, sed meliore proposito noxia declinaret; et quod ille spontanea uoluntate in deteriora prolapsus extorris paradisi per inobœdientiam factus est; quod denique per patres, patriarchas, legem, iudices et prophetas naturam qui formauit, instruxit, ut peccata quidem caueret, ad facienda uero quæ recta sunt, sollicitudinem gereret, sic ut delicta imperium
12 nobis quoque uolentibus obtinerent, et horum causa, cum diabolus in naturæ desæuiret exitium, utpote cum lex naturalis obsoleta sordesceret et scripta præuaricatione torperet, prophetæ quoque, sicut homines, monerent quæ oporteret fieri, sed ab imminente pernicie liberare non possent, deus forma carens, sine initio, incircumscriptus et omnipotens uerbum in carne ueniens (adest enim illi posse quod uult), sumpsit formam serui, caro factus ex uirgine, uolens ubique monstrare quia secundum ueritatem fieri homo dignatus est. naturam siquidem corpoream et exordia et habitus passionesque necessario subsecuntur. non enim dicit euangelista quod in hominem per-
Ioh. 1, 14 fectum deus ingressus est, sed quia f a c t u s e s t c a r o , naturæ nostræ primordia
13 ipsa contingens. sicut enim homo naturaliter editus non statim procedit operatione perfectus, sed primum ipsa depositio seminis efficitur caro, deinde processu temporis uim sumit, quæ consummationem sensuum operationumque contineat, ita deus uerbum ipsa initia et radicem humanæ institutionis attingens primum factus est caro, non conuersus, quod absit, in carnem; manet enim diuinitas omni mutabilitate superior, quod mutatio naturæ fluentis est passio, illius autem perennis sempiterneque ita se
14 habentis essentiæ proprium est ut incommutabilis perseueret. utrisque ergo diuinæ
Phil. 2, 7 scripturæ utentes uocibus, dicimus quia et caro factus est et formam serui accepit, et utraque pie intellecta semina nobis salutis existunt. per id enim quod u e r b u m c a r o f a c t u m e s t , indiuiduum summæ ipsius adunationis euangelista declarat. sicut enim singularitas in duas singularitates dirimi non potest (alioquin, in has diuisa, iam non erit singularitas, sed dualitas), ita quod unum est iuxta summam adunationem, nequaquam in duo poterit ulla ratione partiri. per id autem quod f o r m a m s e r u i a s s u m p s i t , naturæ diuinæ incommutabilitas intimatur, quia omne quod fit aut ⟨ex eo⟩ quod ⟨non⟩ extiterat, factum est ut cælum, quod ante non erat, aut ex eo
Exod. 7, 20 quod est, in aliud conuertitur, ut fluenta Nili fluminis in sanguinem commutata, sed uterque modus diuinæ substantiæ probatur incongruus. nam nec ex nullis extantibus processit semper sine initio permanens nec ex aliqua materia conuersus est deus uerbum in sua incommutabilitate persistens. idcirco per hæc et deitatis immutabilitatem et indiuiduum sacramenti diuina scriptura testatur, quod f a c t u m e s t , demonstrans et quod a s s u m p s i t , insinuans, ut per primum personæ singularitatem naturæ utriusque commendet, per alterum uero incommutabilitatem substantiæ diuinæ
15 pronuntiet. deus ergo uerbum factus est homo perfectus, non immutata natura deitatis; adstipulantes miraculo quod intellegentiam nostræ mentis excedit, id ipsum percipimus fide, non inquisitione colligimus. et factus homo cognato secundum

---

1 enim *P* ei *As* 5 delecta *A* dilecta *P* imperia *P* 6 quoque nobis *s* obtineret *P* cum *A om. Ps* deseruiret *P* 7/8 præuaricatione torperet *Schw ex Graecis* præuaricatio retorperet *s* preuaricatio retorqueret *AP* 8/9 imminenti *P* 10 carnem *A* 14/15 ipsa primordia *A* 17 operationemque *P* 19 carne *P* manet *A* manens *Ps* 20 quod *A* que *P* quæ *s* sempiternæque *s* 21 utriusque *P* ergo *A* igitur *Ps* 22 est et *Ps om. A* 23 et *AP* ex *s* pia *P* 25 dirimi *As* diuidi *P* has *As* duas *P* 28 aut *AP* ad *s* 29 ex eo *suppl. Schw* non extiterat *Schw* existeret *As* existerit *P* 31 nec *s* non *A om. P* 33/34 incommutabilitatem *s* 34 indiuiduo *P* 36 naturæ utriusque *est interpolatio Chalcedonica quam Dionysius in codice Graeco inuenit* 37 ergo *A* igitur *Ps* imminuta *s* 38 adstipulantes *Schw* adstipulante *Ps* astipulante *A* 38 miraculo *add P*[2] 39 cognato *Schw ex Graecis* cognatus *APs*

carnem generi salutem tribuit per similitudinem passionum, peccati quidem debitum soluens, dum quæ sunt hominis, perpessus pro omnibus moritur, destruens autem eum qui habebat mortis imperium, id est diabolum, sicut aequissimus deus. legis etiam quod erat impossibile, fecit esse possibile omnem implendo iustitiam et substantiæ nostræ pristinam nobilitatem claritatemque restituit per hoc quod homo factus
16 [est] honorauit eum quem ipse de terra formauerat. unus igitur est filius, unus est dominus. trinitatem namque unius essentiæ confitemur, quartam nullatenus admittentes in trinitate personam; sed, ut diximus, unus est filius sine initio de patre natus, per quem facta credimus sæcula, ramus ex radice consempiternus, de patre ortus ineffabili modo, uerbum mentis inseparabiliter procedens et intimus permanens. nam etsi in terris uisus est, sed non est a genitore diuisus. hic uoluit saluare quem condidit, quin immo saluauit, uuluam communem naturæ ianuam dignanter inhabitans, quam et sua sanctificauit præsentia et natiuitate signauit, partu qui supra naturam est, in-
17 comprehensibiliter factum hominem se demonstrans. non igitur alter est Christus et alter deus uerbum, quod absit; duos enim filios natura diuina non nouit. unus unigenitum genuit; ubi enim non est generantium copula, illic dualitatem non poteris inuenire nascentium. in nomine Iesu Christi omne genu flectitur Phil. 2, 10 cælestium, terrestrium et infernorum. si alter est Christus præter deum uerbum, necesse est ut purus homo sit Christus; et quomodo eum ultra naturæ meritum cælestia uenerantur et ei qui minor est, genu flectunt? quomodo etiam propheticis attendamus oraculis clamantibus quoniam deus noster in terris Baruch 3, 36. uisus est et cum hominibus conuersatus est? uisionem namque 38
dicit propheta manifestationem quæ facta est in carne, et conuersationem, qua temporaliter cum hominibus commoratus est. cuius sine inuidia bonitas potestatis suæ declarauit aduentum, quia, sicut omnipotens, et quod erat, mansit propter se, et quod
18 uoluit, factus est propter nos. quod si forte cuiquam scandali causam commouent infantiæ rudimenta et in præsepe reclinatio atque in tempore secundum carnem profectus nec non et quod dormierit in naui, quod ex itinere fatigatus est, quod post ieiunia esurierit, et illa omnia quæ secundum ueritatem facto homini contigerunt, nouerint qui ista reprehendunt, quod humanam negent in Christo naturam, negantes autem naturam dispensationi minime credant, non credentes uero dispensationi salutis damna persentient. et si quod a constitutione mundi, qua in hanc uitam constat hominem esse proiectum, aliud iter quisquam præter hoc carnis ingressus est, ostendant contentiosi et tunc demum sua deliramenta contexant. si uero ista sunt communis naturæ primordia, deus autem uerbum secundum ueritatem factus est homo, confitentes naturam cur uituperant passionem? alterum igitur eligant e duobus: aut erubescentes de contumeliis abiurent naturam, ut Manichæorum morbis affecti cum impiis deputentur,

---

1 generi *Ps* humano generi *A* 3 legis *As* legimus *P* 4 etiam *Ps* autem *A* 6 est *del. Schw* 6/7 filius unus est dominus *As* dominus unus filius *P* 7/8 admittens *P* 8 unius *A* 9/10 ineffabili *ex* inestimabili *corr. P* 10 uerbo *P* mentis *Ps* manens *A* 11 est a genitore *Ps* a genitore est *A* 12 quam *A* quem *Ps* 13 sanctificauit *Ps* significauit *A* partu *Schw ex Graecis* partim *P* partum *s* uerbum *A* 16 genuit *ex* nouit *corr. P* 17 genu *in mg. P*^{2} 18 aliter *s* 19 homo *om. P* 20 et *P om. As* flectunt *A* flectent *s* flectitur *P* 21 attendemus *s* dominus deus *P* 22 est^1 *P om. As* 23 facta est in carne *P* facta in carne est *A* in carne facta est *s* et *om. s* 24 commoratus est *P in mg.* potestatis *Schw ex Graecis* pietatis *APs* 26 cuiquam *AP* unquam *s* causa *P* 27 præsepi *s* 28 est *AP* sit *s* 29 et illa *A* illa *P* illaque *s* facto homini *As* facta hominem *P* 31 credunt *Ps* dispensationis *s* 31/32 persentient *Ps* persenciant *A* 32 si *As om. P* qui *P* 33 est *om. P* 34 communis *Ps* omnis *A* 36 igitur eligant *s* eligant igitur *P* igitur eligunt *A* 37 ut *A* in *s om. P* deputantur *P*

aut si lucrum quod est ex incarnatione, suscipiunt, fatentes substantiam non confun-
19 dantur de passionibus, quæ substantiam consequuntur. admiror et eorum dementiam,
qui noua deceptionis itinera gradiuntur. ego namque unum filium, sicut edoctus sum,
pie cognoscens, unam dei uerbi incarnati substantiam esse profiteor. uno autem
existente eo qui passiones pertulit atque miracula operatus est, qua ratione diuiniora
reticentes humilioribus derogant? ut enim fidem faceret deus uerbum ⟨quia⟩ manens
quod erat, factus est caro, id est homo perfectus, tanto sacramento nulla conuersione
uiolato, idem ipse perficiebat miracula et iniurias sustinebat, per signa quidem diuina
mansisse id quod erat, insinuans, per passiones autem factum quod formauerat, mani-
festans. unum igitur eundem⟨que⟩ filium prædicamus et patri consempiternum et
in nouissimis temporibus incarnatum, nihil adulterinum diuinæ naturæ penitus in-
20 ferentes; non enim potest esse aliquid in throno superfluum. sed illud mihi sæpe-
numero uulgatum fortasse subicient, nectentes syllogismos infirmiores araneæ: »si trini-
tas est unius essentiæ, perfectio trinitatis impassibilis permanet; quodsi trinitas
⟨impassibilis est⟩ et deus uerbum in trinitate conspicitur impassibili permanens, et
deus uerbum impassibilis approbatur; quodsi deus uerbum impassibilis est, inuenietur
Ies. 59, 5 qui crucifixus est, alter præter impassibilem deum uerbum.« uere t e l a m t e x u n t
a r a n e æ qui ista depromunt; in aquis scribunt qui propositiones ineptissimas medi-
Rom. 1, 21 tantur. qui cum essent sapientes, stulti facti sunt, e t o b s c u r a t u m e s t i n-
s i p i e n s c o r e o r u m. lippus enim oculus solis radios pure non recipit et in-
21 firmus animus altitudinem fidei non ualet intueri. quid igitur ad ista nos dicimus?
quoniam secundum rationem deitatis sancta trinitas et unius est essentiæ et impassi-
bilis perseuerat. nec enim dicentes filium passum, ratione deitatis eum passum fuisse
sentimus, diuina siquidem natura nullam prorsus recipit passionem; sed confitentes deum
uerbum unum ex trinitate incarnatum, tribuimus intellegendi materiam his qui fideliter
sciscitantur cur incarnari dignatus est. quia enim decreuerat deus uerbum destruere
passiones, quarum mors terminus habebatur, suscipere uero passionem inuiolabilis
natura non poterat, quia omnis passio rebus compositis probatur inferre luctamen,
in spiritali autem et singulari substantia compositio nulla est nec illuc passio pertin-
gebat, ubi compositio non erat — uolens, ut prædixi, destruere passiones, quæ rationale
corpus oppresserant, quarum interitus erat suprema munitio, ut nouit, deus uerbum
incarnatur ex uirgine et habitu inuenitur ut homo, quoniam sic exinanire se uoluit,
formam serui quodammodo suscipiens, nullam tamen circumscriptionem suæ deitatis
admittens; per quam etiam salutem omni humano generi contulit, carne sua passiones
22 exterminans, deitatem propriam impassibilem seruans. idcirco Gabriel auctoritatem

---

21—26 quid igitur — dignatus est] *hac uersione usus est translator Innocentii epistulae [24]*

---

2 et *s om. AP* 3 nouo—itinere *A* ergo *P* 4 unam *Schw ex Graecis* quam *AP* quem *s* 4/5 uno—existente eo *s* unum — existentem eum *AP* 5 oratione *P* 6 reticentes *P* reticent *A* reticentur *s* derogat *A* deus *AP om. s* quia *add. Schw ex Graecis om. APs* 7 conuersatione *P* 10 que *add. Schw* et² *om. P* 13 subiiciant *s* 15 impassibilis est *add. Schw* impassibili *Schw* impassibilis *APs* permanens *A* permanet *s om. P* 16 approbatur — impassibilis *Ps om. A* inuenietur *s* inuenitur *AP* 17 telam *P* tela *s* telas *A* texunt *Ps* texant *A* 20 radios *Ps* radium *A* recipit *As* respicit *P* 21 ad ista *om. Innoc. cum Graecis* 22 qui *P* quia *Innoc.* diuinitatis *Innoc.* essentiæ *s Innoc.* essencie *A* substantie *P* 23 diuinitatis *Innoc.* passum fuisse *A* passum pati *s* passum potuisse *P* pati potuisse *Innoc.* 25 quis *P* 29 illic *P* 31 minucio *A* 32 incarnatus *P* sic *As om. P* 33 serui *P om. As* 34 quam *As* quem *P* salutem *om. P* genere *P* carne sua *As* carnis sue *P*

atque potentiam nascentis insinuans aiebat ad Mariam: ipse, inquiens, saluum Matth. 1, 21
faciet populum suum a peccatis eorum. populus autem non
potest hominis esse, sed dei, nec mundum ab iniquitatibus eruit qui hanc uitam
pariter ⟨cum⟩ corruptione intrauit, inculpabile non habens natiuitatis exordium. sed
necessarie deus simul et homo, non diuisus in duo, sed permanens unus, per id quod
ex muliere nascitur, hominem se demonstrans, per id autem quod matrem seruat intac-
tam, deum prorsus insinuans, saluum fecit populum suum [qui] Iesus Christus, qui
23 uenit in terras et cum hominibus conuersatus est. si autem Christus purus homo est
et non ipse est deus uerbum, quomodo in principio creauit omnia, cum tunc, ut impii
asserunt, non erat? nam cum postremus in creaturis homo sit, si Christus homo
purus est, constat quod ea quæ ante se erant, nequaquam creare potuerit uelut post-
modum factus. et quomodo Paulus aiebat: unus dominus Iesus Christus, 1 Cor. 8, 6
24 per quem omnia? si autem per Christum facta sunt omnia, manifestum est
quod Christus deus est uerbum, euangelista testante: in principio erat uer- Ioh. 1, 1
bum et uerbum erat apud deum et deus erat uerbum. hoc
erat in principio apud deum. omnia per ipsum facta sunt.
et ipsum quoque Paulus interpretans ait: unus dominus Iesus Christus
per quem omnia; quare colligitur quoniam Christus est deus uerbum. si
autem illas proferunt uoces diuinis litteris editas, quibus Christus homo est appellatus,
dicente Petro Iesum a Nazareth uirum approbatum a deo in 20 Act. 2, 22
uobis et Paulo testante similiter in uiro in quo præfiniuit fidem Act. 17, 31
præstans omnibus et ipso domino de se clamante quid me quæritis Ioh. 8, 40
occidere hominem, nouerint [autem] per incuriam se scripturæ sanctæ
intellegentia priuari aut certe per malitiam [deseri uelint] quæ bene conscripta sunt,
ad propriam reflectere prauitatem. nam et homo secundum ueritatem dicitur Christus,
sed hoc factus est, quod prius non erat nisi tantummodo deus. sicut enim deus in-
creatus est, sic idem ipse homo perfectus est nullam suspicionem fantasiæ prorsus ad-
mittens, et quemadmodum est patri secundum deitatem consubstantialis, sic idem
sanctæ uirgini secundum carnem probatur esse consimilis, ubique ueritate relucente
25 mysterii omnique remota penitus falsitate. si autem deum uirgo non genuit, nec
magno censebitur intacta miraculo, multæ siquidem et aliæ mulieres iustos sæculo
protulerunt. nam linguæ propheticæ ineffabilitatem huius sacramenti præcinentes
aiebant: ecce uirgo in utero concipiet et pariet filium et Ies. 7, 14
uocabitur nomen eius Emmanuel, quod Gabriel interpretatus est
dicens nobiscum deus. cur propter nascentis inclinationem gloriam parientis Mt. 1, 24
26 attenuant? sed hoc fortassis opponunt, dicentes: »omne quod nascitur, generanti
simile comprobatur. si igitur homo est quæ genuit, necessarie qui ex ea natus est,
homo est.« quasi uerisimili ratione uos ista depromitis. sed tunc parem sibi per

---

4 cum corruptione *Schw* corruptionis *APs* inculpabile *A* inculpabilem *Ps* 5 duo *A* deo *P* deum *s* 7 suum *om. A* qui *del Schw* 8 terras *As* terris *P* 11/12 postmodo *s* 13 si — omnia *s om. AP* 18 colligitur *Schw* dicitur *As* P^3 *in mg.* ducitur P^1 19 proferunt *s* preferunt *A* perferunt *P* 23 occidere *Ps* interficere *A* hominem *Ps* hominem qui ueritatem dico uobis *A* nouerunt *P* autem *del. Schw* se per incuriam *P* 24 intelligentiam *P* deseri uelint *s* deseri uelintque *A* deseri uelli *P del Schw cf. p. 199, 32* quæ *s* que *A* quod *P* 25 reflectere *Ps* flectere *A* dicit *A* 26 factum *P* deus *om. A* 28 patri *s* patris *AP* 29 uirgini *s* uirginis *AP* probatus *P* 31 magna *P* censebitur *A* censebatur *s* censabatur *P* intacta *Ps* tacta *A* 32 propbetie *P* 34 uocabit *A* gabriel *As* euangelista *P* 35 parientis *Schw ex Graecis* pacientis *AP* patientis *s* 37 que *A* quem *Ps*

omnia parturiens edit, quando iuxta naturam contingit et partus; naturalis autem parturitionis exordium corruptio est, quia et commixtio præcedit. cum autem huius iniuriæ nec suspicio est, sed supra humanum intellectum constat esse miraculum, ubi
27 supra naturam partus est, ibi qui nascitur, deus est. confitemur igitur eum et mundum fecisse de nihilo et legem dedisse, prophetas quoque inspirasse et nouissimis incarnatum esse temporibus, apostolos etiam ad salutem misisse gentium atque populorum; fugiamus itaque consilia seductionis, fluenta hæreticorum dico perniciosa deoque inimica contagia, Arrii uesaniam, qui trinitatem inseparabilem substantiis diuidit, Eunomii audaciam, qui naturam incomprehensibilem intra scientiam humanitatis includit, Manichæi rabiem, qui sequestrat ab essentia deitatis spiritum sanctum et inseparabiliter procedentem, nec non et hanc nuperrimam nouamque blasphemiam, quæ Iudæorum impietatem multipliciter exsuperare dinoscitur. illi namque filium negantes ramum nituntur a radice euellere, hi uero huic qui est, alium superinducentes, intemerabilem substantiam tamquam in fetu multiplicem diffamare contendunt. dicamus
28 Eph. 2, 14 ergo cum Paulo: Christus est pax nostra, qui fecit utraque unum; Iudæum namque et gentilem per baptismum in unum nouum hominem reformauit, coniungens uirtute quos conuersatio sequestrabat. idcirco repertores nouæ impietatis damnationem quæ sibi imminet, contremiscant, quando in unam separata rediere concordiam et qui uniuit, in duo, quantum ad illos attinet, diuidatur.

29 Sed omissa iam prolixitate sermonis ad compendium recti dogmatis ueniam. siquis uult nosse ueraciter quomodo idem ipse sit unus et non solum filius ante Abraham manens, sed in nouissimis secundum carnem sapientia et aetate proficiens (nam deitas eius semper id quod perfectum est, possidet), interroget Paulum, et ipse pietatis sacramentum protinus intonabit, ostendens quod etiam ex Iudæis ortus secundum carnem deus sempiternus existat. loquens enim de Hebræis et rebellem nationem ingratamque collaudans propter radicem, uidelicet Abraham, et propter semen Christum, ita
Rom. 9, 4. 5 pronuntiat: quorum, inquit, est adoptio filiorum (clamat enim deus
Exod. 4, 22 in prophetis filius meus primogenitus Israel) et gloria (infinitam namque gloriam eis qui probati tunc erant moribus, diuina miracula conferebant)
Gen. 17, 2. 22, 17 et testamenta per quæ Abrahæ multiplicatio seminis est promissa, et
Exod. 31, 18 legislatio quæ in monte digito dei conscripta est, et obsequium quo diuino cultui seruiebant, et promissa quibus uel terra Palæstina uel certe benedictio
Gen. 22, 18 in semine Abrahæ gentibus collata est uniuersis; quorum patres qui in hac ignorantiæ nocte uelut luminaria fidei probantur exorti, et ex quibus Christus. nec in his stetit Paulus, nec enim ex quo partus de Maria, ex eo est uerbi sine initio extantis essentia; sed mox intulit secundum carnem, ut manifestationem
30 quæ facta est in carne, non illam diuinam natiuitatem æternamque significet. quis igitur est hic Christus, qui est natus ex uirgine, quem spelunca cepit, ut ipse nouit et

---

1 contigit *P* autem *om. A* 2 corruptio est *s* corruptionem *AP* commixtio *Schw* commixtionem *APs* 3 ne *A* 5 de *Ps* ex *A* dedisse *Ps* dedisse et *A* 6 esse *om. A* misisse ad salutem *s* 9 intra *Schw* infra *APs* 10 Manichæi] Μακεδονίου *Proclus* sanctum spiritum *s* 11 qui *A* 12 namque *Ps* enim *A* 13 euellere *P* conuellere *As* hii *A* nam *Ps* superinducentes *As* superbi ducentes *P* 14 fetu *A* fetum *P* foetum *s* 17 uirtuti *P* 18 contremiscunt *A* quando *As* quoniam *P* separata *A* separatam *Ps* 19 rediere *s* redire *AP* uniuit *Ps* unum *A* 20 omissam — prolixitatem *P* ueniamus *P* 21 ueraciter nosse *P* idem ipse *Ps* ipse idem *A* sit *om. P* 22 sed *A* et *Ps* 27 quorum *As* quorum quidem *P* est *om. P* 28 et gloria *om. P* 33 collata *s* conlata *A* collocata *P* est *om. A* 35 stetit *Ps* restitit *A* paulus *P* beatissimus paulus *As* partus *Schw* patres *APs* de maria *Ps* marie *A* est *ex* si *corr. in mg. P* 37 natiuitatem diuinam *s* 38 est *AP* esset *s* est natus *A* natus est *Ps*

uoluit, qui in præsepe iacuit, qui secundum carnem temporibus creuit quique ad inferiora terræ descendens omnia quæ carnis sunt, mirabili dignatione sustinuit, ut fidem faceret quia ueraciter homo factus est nec alter est præter eum qui descendit, sed idem qui descendit, ipse est et qui ascendit (non enim prius ascendit, sed descendit utpote qui non secundum profectum deus est, sed propter misericordiam qua indigebamus, homo dignanter effectus est), quis est, a me uel a quolibet alio non requirat, sed ab apostolo, qui filium per reuelationem didicit patris, cum dicit: cum autem placuit ei qui me segregauit de utero matris meæ et uocauit Gal. 1, 15
31 per gratiam suam, ut reuelaret filium suum in me. hic namque e quibus est Iesus Christus, ueraciter edocebit, exclamans: ex quibus Christus secundum carnem, qui est super omnia deus benedictus in sæcula. Rom. 9, 5 hæc Pauli uerba quam subreptionem calumniæ eos qui praua diligunt, habere permittunt? dixit enim Christum, ut ostendat quoniam secundum ueritatem deus factus est homo; dixit eum ex Iudæis secundum carnem, ut insinuet quia non ex illo tempore quo est incarnatus, existat; dixit eum qui est, ut eum sine initio declaret; dixit eum super omnia, ut totius creaturæ dominum prædicet; dixit eum deum, ne passionibus habituque traducti intemeratam eius audeamus negare substantiam; dixit benedictum, ut adoremus eum tamquam omnipotentem suppliciter nec ut conseruum calumniis appetamus; dixit eum in sæcula, ut demonstret ut is qui
32 nos uerbo creauit, pro sua diuinitate iugi a nobis honore celebretur. habentes itaque Christum et existentem et deum et benedictum in sæcula, ueneremur eum ut dominum, dicentes assertoribus exterorum dogmatum: si quis spiritum Christi non habet, Rom. 8, 9 hic non est eius. nos autem sensum Christi habemus; idcirco et expectamus aduentum gloriæ magni dei et saluatoris nostri Iesu Christi, qui pie quidem uiuentibus gloriæ reddet coronam, his autem qui exacerbant eum, audaciæ eorum condigna restituet.

33 Hæc uestræ caritati direximus pro libellis uestris, quos ad nos destinare curastis, asseuerantes quosdam pestiferos homines uerborum portenta promentes irruisse uestræ prouinciæ, uolentes quibusdam scriptis et oppositionibus falsi nominis scientiæ simplicem 1 Tim. 6, 20 et infucatam rectæ fidei pulcritudinem constantiamque peruertere. sed ego uos iterum beati Pauli uerbis ammoneo: uidete ne quis uos decipiat per Col. 2, 8 philosophiam et inanem fallaciam secundum traditionem hominum et non secundum Christum. fundamentum autem 1 Cor. 3, 11 aliud sanctæ fidei nemo potest ponere præter id quod positum est, quod est Christus Iesus. state igitur in uno spiritu Phil. 1, 27. 28 unanimes collaborantes fidei euangelii, et in nullo terreamini ab aduersariis, custodientes traditiones quas accepistis siue a sanctis et beatissimis patribus qui apud Nicæam rectam fidem promulgasse noscuntur, seu a sanctis et uenerandis Basilio Gregorioque ac reliquis eadem sentientibus, quorum Phil. 4, 3 nomina in libro uitæ scripta sunt.

34 Omnem fraternitatem quæ uobiscum in Christo est, ego et qui mecum sunt, plurimum salutamus. Data Constantinopoli consulatu piissimorum Theodosii XV et 435 Valentiniani IIII.

---

2 terra *A* ut *om. s* 3 est[2] *A* esse *Ps* 6 a quolibet *As* ab *P* ab *om. P* 7 dicit *P* 9 hic *Schw ex Graecis* hiis *Ps om. A* 10 ex *A* 11 $\overline{\text{xpc}}$ $\overline{\text{ihc}}$ *P* deus *om. P* 12 sub repetitionem *P* eos *A* eorum *Ps* 13 permittunt *As* dicunt *P* quoniam *Ps* quem *A* 15 non *om. P* existit *A* 17 deum *P* dominum *As* 17 audiamus *A* 23 habentes *P* et *om. P* expectemus *P* 25 reddet glorie *P* 26 caritati ure *A* 28 scientia *s* 28/29 simplicemque et infugatam *P* 33 aliud *Ps* illud *A* fidei $\overline{\text{scē}}$ *A* 35 euangelium *A* et *Ps* ut *A* 38 uenerandis basilio *As* beatissimis patribus *P* 41/42 Data —IIII *om. A* 41 Theodosii Augusti *s* XV *Schw* XII *P v s*

1 Dominis filiis merito inlustribus atque magnificis Auieno, Senatori, Liberio, L IIII 1751 = M VIII 803
Seuerino, Fideli, Auito, Opilioni, Siluerio, Clementino et Ampelio Iohannes episcopus. Olim quidem, inlustres et magnifici filii, ad hoc sententiæ meæ summa constiterat, ut ante iussionem uestram, postquam epistolæ uel dogmatis tenorem cuncta ecclesia, hoc est sacerdotum, senatus et populi probauit assensus, sub paginali alloquio uestris etiam sensibus intimanda dirigerem; sed consilii ordinem illa res uertit, quia et dogmati per dies singulos diuinæ scripturæ subduntur et inperfecta destinari non poterant, et ea quæ per legatos directa sunt, prius non poterant in exemplaribus scripta transmitti.
Mc. 6, 34 nouimus enim quod domino docente præceptum est, quod pastor diligens gregis salubria ultro non desistat ingerere, quia res quæ ad salutem animæ pertinent, omnibus necesse est sensibus intimari. proinde, inlustres et magnifici filii, quia festinatio non pertulit portitoris, ut ea scribi et dirigi potuissent, in continenti tamen, si dictis diuinus fauor arriserit, tam epistolæ quam dogmatis exemplaria destinabimus; nunc tamen, ne quid uestris sensibus relinquatur ambiguum, quid epistolæ tenor habeat, quid textus dogmatis contineat, breuiter insinuare curaui.

Coll. Auell. 84, 7 sq. = 91, 8 sq. 2 Iustinianus siquidem imperator filius noster, ut ex eius epistolæ tenore cognouistis, de his tribus quæstionibus orta certamina fuisse significauit, utrum unus ex M 804
trinitate Christus et deus noster dici possit, hoc est una de tribus personis sanctæ trinitatis sancta persona; an deus Christus carne pertulerit impassibilis deitate; an proprie et ueraciter ⟨dei genetrix materque dei uerbi ex ea incarnati⟩ mater domini nostri Iesu Christi Maria semper uirgo debeat appellari. probauimus in his catholicam imperatoris fidem et ita esse propheticis et apostolicis uel patrum exemplis euidenter ostendimus.

3 Vnum enim ex sancta trinitate Christum esse, hoc est unam de tribus sanctæ trinitatis personis sanctam esse personam siue subsistentiam, quam Græci ypostasin dicunt, his exemplis euidenter ostendimus:

Gen. 3, 22 4 In libro Genesi per Moysen trinitas ipsa sic dicit: e c c e A d a m f a c t u s e s t q u a s i u n u s e x n o b i s. et iterum uas electionis Paulus ad Corinthios ita

---

Primus edidit Io. Sichardus in Antidoto contra diuersas omnium fere saeculorum haereses, Basileae 1528 f. 238. 239. JK 885.

Inscribitur Incipit epistola iohannis pape uobis rome de fide contra euticianistas de duabus naturis in una persona dn̄i nostri ihesu xpisti *A scriptura euanuit in M* 1/2 Dominis — episcopus *MA* IOHANNES EPISCOPUS ROMANVS ILLVSTRIBUS AC MAGNIFICIS VIRIS — AMPHELIO DE DVABVS NATVRIS ADVERSVS EVTYCHIANISTAS *s* 1 AVIENO *s* auteno *MA* 2 siluerio *MA* IOANNI SYLVERIO *s* 6 dirigerem *MA* digererem *s* 9 enim *MA* etenim *s* quod¹ *s* quid *MA* gregis *MA* gregem *s* 10 ultra *A* pertinent *A* pertinet *s*, *M ut uidetur* 12 portitores *s* dictus *s* diuinis *MA*¹ 14 quid¹ *MA* quid de *s* 17 significauit *A* signauit *Ms* 19 impassibili *s* 20 dei — incarnati *add. Schw cf.* 209, 7. 8 nostri *MA* nostri dei *s* 24 unam *A* unum *Ms* 25 ypostasin *A* ipostasin *M* 26 his *A* in his *M* in hiis *s* 28 quasi *MA* tanquam *s* iterum *MA* item *s* ita *s om. MA*

euidenter expressit: unus deus pater, ex quo omnia et nos in ipso, et unus dominus noster Iesus Christus, per quem omnia et nos per ipsum. 1 Cor. 8, 6

5 In symbolo synodi Nicænæ: Credimus in unum deum patrem omnipotentem, et in unum dominum nostrum Iesum Christum unigenitum.

6 Sanctus Augustinus, cuius doctrinam secundum præcessorum meorum instituta Romana sequitur et seruat ecclesia, in libro undecimo De ciuitate dei sic dicit: Credimus et tenemus et fideliter prædicamus quod pater genuerit uerbum, hoc est sapientiam, per quam facta sunt omnia, ⟨unigenitum filium,⟩ unus unum, æternus coæternum, summe bonus æqualiter bonum, et quod spiritus sanctus simul et patris et filii sit spiritus, et ipse consubstantialis et coæternus ambobus, atque hoc totum trinitas sit propter proprietatem personarum et unus deus propter inseparabilem diuinitatem, sicut unus L 1752 omnipotens propter inseparabilem omnipotentiam, ita tamen, ut etiam cum de singulis quæritur, unusquisque eorum et deus et omnipotens esse respondeatur. 11, 24

7 Item eiusdem ex libro secundo Contra Maximinum: Et pater deus est et filius deus est et spiritus sanctus deus est, et hi simul tres unus deus est, nec huius trinitatis tertia pars est unus nec maior pars duo quam unus. 2, 10, 2 p. 698f

8 Item eiusdem in libro xv De trinitate: Ratione etiam reddita intellegentibus clarum est in substantia ueritatis non solum patrem filio non esse maiorem, sed ⟨nec⟩ ambos simul aliquid esse maius quam spiritum sanctum, aut quoslibet duos in eadem trinitate maius esse aliquid quam unum, aut omnes simul tres maius aliquid esse quam singulos. 15, 5 p. 969b

9 Gregorius ex sermone de epiphania: Deum cum nomino, uno lumine illustramini, simul et tribus. tribus quidem secundum uniuscuiusque proprietates siue subsistentias, sicut placet aliquibus dicere, siue personas (nihil enim pro uocabulorum diuersitate dissidendum est, cum ad eundem sensum nominum diuersitas prouocet intellectum), uno autem secundum substantiam uel deitatis rationem. diuiditur ergo, ut ita dicam, indiuisibiliter ⟨et⟩ coniungitur diuisibiliter; una est ⟨enim⟩ in tribus deitas. Or. 39, 11 = Rufin. p. 121, 9—17

10 Item ex epistola Gregorii Nysseni ad Ablamium: Aestimet hæc opera utrum Quod non sint tres dii p. 20a

7—14 *ex Collectione Nouariensi 78, 16; hoc epistulae loco usus est Dionysius in uersione tomi Procliani*
15—17 *ex Coll. Nou. p. 79, 8*
18—22 *ex Coll. Nou. p. 77, 4*
23—28 *ex Coll. Nou. p. 94, 32*
29—208, 2 *ex Coll. Nou. p. 96, 2*

3 ipso *s* 4 In *MA* et in *s* synhodo *M* Niceni *s* in *om. M* 5 in *superscr. M* genitum *M* 6 S$\overline{\text{cs}}$ *MA* Item sanctus *s* præceptorum *M* statuta *s* 8 sapientia *M* 9 unigenitum filium *Augustinus Coll. Nou. Dion. om. MAs* 10 summe *Augustinus Coll. Nou. Dion.* summus *MAs* 11 totum *MAs Dion.* totum et *Augustinus Coll. Nou.* 12 diuinitatem *MA* unitatem *s* sicut *As* sit unus omnipotens propter inseparabilem diuinitatem sicut *M* 14 et[2] *MA om. s* 15 item *MA om. s* et pater — 209, 21 simul *intercidерunt folii defectu in M* 16 simul hi *Aug. Coll. Nou.* est *As om. Augustinus Coll. Nou.* nec *s* non *A* 17 terna *Augustinus Coll. Nou.* unus[2] *A* unus est *s* unus est ibi *Augustinus Coll. Nou.* 18 Item — xv *A* In libro sancti Augustini quinto decimo *s* 19 clarum *Augustinus Coll. Nou.* parum *As* sed nec *Augustinus Coll. Nou.* sed *As* 20 ambos *A corr.* ambo *A*[1]*s* quam *As* quam solum *Augustinus Coll. Nou.* 21 maius[2] *A* maior *s* 23 Gregorius *A* Gregorius Nazanzenus *s* Deum cum nomino *Ruf. Coll. Nou.* Cum deum nomino *A* Deum cum omnino *s* inlustramini *Coll. Nou.* illustramur *As* 24 proprietatis *s* substantias *s* 26 prouocet et *s* 27 unum *s* ratione *s* ergo *s Ruf. Coll. Nou.* autem *A* 28 et — diuisibiliter *om. A* et *Ruf. Coll. Nou. om. s* est enim *Ruf. Coll. Nou.* est *s om. A* 29 niseni *A* Nusseni *s* ablamium *As* ABLABIVM *Coll. Nou.* æstimet *As* existimet *Coll. Nou.*

uni assignentur personæ earum quæ in sancta trinitate creduntur, an per tres eat uirtutis effectus.

66, 16 **11** Item ex epistola Procli ad Occidentales: Super hæc etiam confitemur unum ex trinitate increata atque ineffabili deum uerbum factum hominem. M 805

12 Item eiusdem: Quid enim nos sapimus atque sentimus? quia in ipsa diuina natura qua coniunctus et unitus est filius patri sanctoque spiritui, non dicimus eum deitate passum fuisse, sed carne quam pro nobis assumpsit ex nobis. unus igitur ex trinitate crucifixus est carne qua factus est, non tamen deitate qua unitus est patri et spiritui sancto, perpessus est, ne et illos crucifixos pariter asseramus.

13 Hæc igitur ex plurimis pauca digessimus. deum uero carne passum his nihilo minus probamus exemplis:

Deut. 28, 66 **14** In libro Exodi per Moysen dominus locutus est: et uidebitis uitam uestram in ligno pendentem. deum autem esse uitam dominus noster 14, 6 in euangelio Iohannis prædicat dicens: ego sum uia, ueritas et uita.

Mal. 3, 8 **15** Item propheta dicit: Si affigit homo deum suum, quia uos me affigitis.

16 Princeps quoque apostolorum beatus Petrus in Actibus apostolorum ita dicit, 3, 14 dum impietates Iudæorum argueret: Vos autem uirum homicidam petistis dimitti uobis, auctorem autem uitæ peremistis.

1 Cor. 2, 8 **17** Item uas electionis et doctor gentium sic prædicat: Si enim cognouissent, numquam dominum gloriæ crucifixissent. dominus Ps. 23, 8 autem gloriæ est deus, sicut psalmographus ante prædixit: quis est iste rex gloriæ?

20, 28 **18** Item in Actibus apostolorum: Attendite uobis et uniuerso gregi, in quo uos spiritus sanctus constituit episcopos rectores ecclesiæ dei, quam adquisiuit sanguine suo.

De bono pat. 7 **19** Cyprianus episcopus et martyr in epistola de patientia: Iudicatur iudicaturus et dei sermo ad uictimam tacens ducitur. L 1753

Or. 45, 28 **20** Gregorius Nazanzenus: Et indiguimus deum incarnatum et mortificatum, ut nos uiuamus.

sermo 2 de caritate t. V p. 1348[t] **21** Ex libro sancti Augustini de caritate: Ille enim qui uenit per crucis irrisionem carnis perimere corruptionem et uetustatem uinculi mortis nostræ suæ mortis nouitate dissoluere, mandato nouo fecit hominem nouum. res enim uetus erat, ut homo moreretur; quod ne semper ualeret in homine, res noua facta est, ut deus moreretur. sed quia in carne mortuus est, non in diuinitate.

22 Cyrillus capitulo XII: Si quis non confitetur uerbum passum carne et crucifixum carne et mortem carne gustasse factumque primogenitum ex mortuis secundum quod uita et uiuificans est ut deus, anathema sit.

5—9 *ex epistula Innocentii Maronitae 27 p. 73, 13*
12—13 *cf. Ioh. Max. p. 31, 8*
15. 16 *cf. Ioh. Maxent. p. 31, 12*
27. 28 *ex Coll. Nou. p. 92, 9*
36—38 *ex uersione Dionysii exigui*

---

1 earum quæ *A* eorum quæ *s* eorum qui *Coll. Nou.* 2 effectus *s Coll. Nou.* affectus *A* 3 confitemur *s* confitetur *A* 5 Item *A om. s* 7 deitate *As om. Innoc.* 8 nec *Innoc.* 10 hic *s* 11 probamus *A* roboremus *s* 12 In *A* Ex *s* 16 me affigitis *A* affixistis me *s* 17 apostolorum *A om. s* 22 est[1] *s om. A* 25 rectores ecclesiæ *A* regere ecclesiam *s* 29 deum — mortificatum *A* deo incarnato et mortificato *s* 31 irrisiones *s* 35 *culpa excerptoris ecloga in media sententia abrumpitur* 38 ut *Dionysius* et *s om. A*

23 Item in epistola papæ Leonis ad Iuuenalem: Veram igitur ⟨Christi⟩ generationem crux uera confirmat, quoniam ipse in carne nostra nascitur qui in nostra carne crucifigitur. ep. 139 p. 1291

24 Item eiusdem ex epistola ad Flauianum: Impassibilis deus non dedignatus est homo esse passibilis et immortalis mortis legibus subiacere. ep. 28 p. 817

25 Ex hac quoque parte plura ex dogmatis lectione poteritis agnoscere. gloriosam uero sanctam semper uirginem Mariam et proprie et ueraciter dei genetricem matremque dei uerbi ex ea incarnati ab omnibus catholicis confiteri recte docemus. proprie namque et ueraciter idem ipse ultimis temporibus incarnatus ex sancta et gloriosa uirgine matre nasci dignatus est. propterea ergo, quia proprie et ueraciter dei filius ex ea incarnatus et natus est, ideo proprie et ueraciter matrem dei ex ea incarnati et nati
M 806 esse confitemur, et ⟨proprie quidem⟩, ne dominus Iesus per honorificentiam uel gratiam nomen dei accepisse credatur, sicut Nestorius sentit insulsus, ueraciter autem ideo ne in fantasmate aut aliquo modo non ueram sumpsisse carnem credatur ex uirgine, sicut asseruit impius Eutyches. cuius rei probamenta ex patrum traditionibus consecuntur:

26 Sanctus Augustinus in libro primo Prædestinationis: Prædestinatus est ergo Iesus, ut futurus secundum carnem filius Dauid esset, in uirtute autem filius dei ⟨secundum spiritum sanctificationis, quia natus est de spiritu sancto et uirgine Maria. ipsa est illa ineffabiliter facta hominis a deo uerbo susceptio singularis, ut filius dei⟩ simul et filius hominis, ⟨filius hominis⟩ propter susceptum hominem et filius dei propter suscipientem unigenitum deum proprie et ueraciter diceretur. De praed. sanct. 31 t. X p. 810e

27 Item Leporius in epistola quam Aurelius episcopus Carthaginensis et beatus Augustinus et synodus Africana firmauit: Nascitur ergo nobis proprie de spiritu sancto et Maria semper uirgine deus homo Iesus ⟨Christus⟩ filius dei. Sirmond. opp. 1, 350

28 Papa Gelasius ex libro aduersus Nestorium et Eutychen: P r o p t e r e a q u o d e x t e n a s c e t u r s a n c t u m, u o c a b i t u r f i l i u s d e i. e x t e n a s c e t u r ait, ut proprietatem de matre sumendam nostræ conditionis exprimeret. tract. 3, 2 Luc. 1, 35

29 His igitur euidenter ostensum est, inlustres et magnifici filii, quid sperauerit imperator, quid Romana sequatur et colat ecclesia, scilicet Christum dominum nostrum unum esse, ut sæpe diximus, sanctæ trinitatis, ex duabus naturis cognoscendum,
L 1754 hoc est in deitate et humanitate perfectum, non antea existente carne et postea unita uerbo, sed in ipso deo uerbo initium, ut esset, accipiente. ideo enim quia uerbi ex materno corpore caro sumpsit initium, salua proprietate uel ueritate utriusque naturæ, hoc est diuinitatis atque humanitatis, dei filium dominum nostrum Iesum Christum catholice confitemur, omni posthac commutatione uel confusione summota. neque enim naturas in eo aliter agnoscimus, nisi differentias intellegentes et confitentes diuinitatis atque humanitatis. sed nec duas personas in Christo intellegimus per id quod

---

1 Item *A om. s* pape *A om. s* Christi *Leo om. As* 4 Item *A om. s* 6 lectionum *s* 8 omnibus *A* hominibus *s* recte *A* recte esse *s* 8/9 namque *A om. s* 9 idem *A* et idem *s* 12 proprie quidem *add. Schw* 13 nomen dei *A* dei nomen *s* 14 in fantasmate *A* phantasma *s* 15 cui *s* 15/16 consequenter *s* 18 futurus *s om. A* qui futurus erat *Augustinus* in uirtute autem *As* tamen in uirtute *Augustinus* 18/20 secundum — filius dei *Augustinus om. As* 21 et filius hominis simul filius hominis *Augustinus* simul et filius hominis *As* et filius hominis *M in folii initio* 22 deum *MA Augustinus* dn̄i *s* diceretur *Augustinus* dicitur *MAs* 23 Item *om. s* 24 affricano *M* ergo nobis *s Leporius* nobis ergo *MA* 25 Christus *Leporius om. MAs* 26 Papa *MA om. s* 27 nascitur *s* 27/28 nascitur *s* 30 scilicet *MA* atque igitur *s* 33 accipiente *Schw* accipiens *MAs* quia uerbi *A* uerbi *M* uero *s* 36 posthac *A corr* post hanc *s* post hoc A^1 *de M propter scripturam euanidam non constat* commutatione uel *MA* commutationis *s* 37 differentias *MA* differentiam *s* 38/210, 1 personas — duas *s om. MA*

dicimus duas naturas, ut adunationis diuisionem facere uideamur et sit, quod absit, quaternitas, non trinitas, sicut Nestorius sentit insanus, nec confundimus easdem unitas naturas, cum unam personam Christi confitemur, ut Eutyches impius credit. tomum uero papæ Leonis omnesque epistolas nec non et quattuor synodos, Nicænam, Constantinopolitanam et Ephesenam primam et Calchidonensem, sicut Romana hactenus suscepit et ueneratur ecclesia, sequimur, amplectimur atque seruamus. hoc est enim nostræ fidei firmamentum, hæc fidei nostræ petra firmissima.

Hæc ergo, inlustres et magnifici filii, agens gratias sollicitudini uestræ, pauca intimare curauimus, plenius tamen directis exemplaribus poteritis cognoscere. Aquimitos uero, qui se monachos dicunt, quia Nestoriani euidenter apparuerunt, Romana etiam eos damnat ecclesia; ⟨de⟩ quibus uos propter canonem qui cum excommunicatis Christianum nec loqui nec communicare permittit, diligentia pastorali admonere non desino, ut eorum etiam simplicem collocutionem uitetis nihilque uobis cum eis æstimetis esse commune. quod ideo facio, ne reus silentii inueniar, si hæc ad uestram minime, Christianissimi filii, notitiam pertulissem.

Et alia manu. Incolumem magnitudinem uestram deus noster custodiat, domini filii merito inlustres atque magnifici.

---

5 ephesenam *M* ephesinam *As* 8 ergo *MA* autem *s* 9 exemplarius *M* cognoscere *MA* agnoscere *s* 11 de *Schw* a *s om. MA* 16 et — manu *MA om. s*

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

SVB AVSPICIIS

ACADEMIAE SCIENTIARVM BAVARICAE
EDITA

SERIES SECVNDA

VOLVMEN SECVNDVM

PARS QVARTA

DE GRUYTER

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

SVB AVSPICIIS

ACADEMIAE SCIENTIARVM BAVARICAE

EDITA

SERIES SECVNDA

VOLVMEN SECVNDVM

PARS QVARTA

DE GRUYTER

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

SVB AVSPICIIS

ACADEMIAE SCIENTIARVM BAVARICAE

EDITA

SERIES SECVNDA

VOLVMEN SECVNDVM

PARS PRIMA

MCMXC

IN AEDIBVS WALTER DE GRUYTER & CO.

BEROLINI

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

CONCILIVM VNIVERSALE CONSTANTINOPOLITANVM TERTIVM

CONCILII ACTIONES XII – XVIII
EPISTVLAE
INDICES

EDIDIT

RUDOLF RIEDINGER

MCMXCII

IN AEDIBVS WALTER DE GRUYTER & CO.

BEROLINI

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:38 AM

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:38 AM

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

SVB AVSPICIIS

ACADEMIAE SCIENTIARVM BAVARICAE

EDITA

SERIES SECVNDA

VOLVMEN SECVNDVM

PARS SECVNDA

MCMXCII

IN AEDIBVS WALTER DE GRUYTER & CO.

BEROLINI

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:38 AM

Die Deutsche Bibliothek – CIP-Einheitsaufnahme

Acta conciliorum oecumenicorum / sub auspiciis Academiae Scientiarum Bavaricae ed. – Berolini : de Gruyter.
Ser. 2.

Vol. 2. Concilium Constantinopolitanum <03, 680–681>: Concilium Universale Constantinopolitanum Tertium. Ps. 2. Concilii actiones XII–XVIII, epistulae, indices. – 1992

Concilium Constantinopolitanum <03, 680–681>: Concilium Universale Constantinopolitanum Tertium / ed. Rudolf Riedinger. – Berolini : de Gruyter.
(Acta conciliorum oecumenicorum : Ser. 2 ; Vol. 2)
NE: Riedinger, Rudolf [Hrsg.]; HST

Ps. 2. Concilii actiones XII–XVIII, epistulae, indices. – 1992
ISBN 3-11-012935-3

© Copyright 1992 by Walter de Gruyter & Co., D-1000 Berlin 30. –

Dieses Werk einschließlich aller seiner Teile ist urheberrechtlich geschützt. Jede Verwertung außerhalb der engen Grenzen des Urheberrechtsgesetzes ist ohne Zustimmung des Verlages unzulässig und strafbar. Das gilt insbesondere für Vervielfältigungen, Übersetzungen, Mikroverfilmungen und die Einspeicherung und Verarbeitung in elektronischen Systemen.

Printed in Germany
Satz und Druck: Arthur Collignon GmbH, Berlin
Buchbinderische Verarbeitung: Lüderitz & Bauer, Berlin

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:38 AM

TABULA

EINLEITUNG VII

DIE GRIECHISCHEN HANDSCHRIFTEN XXXIII

DIE LATEINISCHEN HANDSCHRIFTEN XXXIV

ACTIO DUODECIMA 514

ACTIO TERTIADECIMA 568

ACTIO QUARTADECIMA 628

ACTIO QUINTADECIMA 664

ACTIO SEXTADECIMA 682

ACTIO SEPTIMADECIMA 705

ACTIO OCTAUADECIMA 752

CONSTANTINI IV IMPERATORIS EDICTUM 832

CONSTANTINI IV IMPERATORIS DIUALIS SACRA AD SYNODUM ROMAE 856

LEONIS II PAPAE EPISTULA AD CONSTANTINUM IV IMPERATOREM 866

IUSTINIANI II IMPERATORIS EPISTULA AD IOHANNEM V PAPAM 886

EPISTULA CONCILII AD AGATHONEM PAPAM 888

CONSTANTINI IV IMPERATORIS DIUALIS SACRA AD LEONEM II PAPAM 894

AGATHONIS DIACONI ET CHARTOPHYLACI EPILOGUS 898

IOHANNIS VI ARCHIEPISCOPI CONSTANTINOPOLEOS EPISTULA AD CONSTANTINUM PAPAM 901

INDICES 909

Scriptura sacra 911

Nomina ciuitatum et regionum 917

Nomina personarum et rerum 922

Series episcoporum qui praesentes fuerunt et subscripserunt 935

Series magistratuum et monachorum 944

Auctores et superscriptiones 945

Initia patrum et superscriptiones 954

Regesta de causa monenergetica et monotheletica 961

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:38 AM

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:38 AM

EINLEITUNG

DAS KONZIL

Nachdem am 13. Februar 1940 EDUARD SCHWARTZ gestorben war, ein Philologe ungewöhnlichen Profils, der sich annähernd 30 Jahre lang mit der Alten Kirche beschäftigt und das Riesenwerk der Neuedition der Akten der ökumenischen Konzilien in Angriff genommen hatte, erhielt der damals 28jährige JOHANNES STRAUB bereits im April 1940 von HANS LIETZMANN den Auftrag, mit der Ausgabe der Akten des V. Konzils das Werk von EDUARD SCHWARTZ abzuschließen. Es sollte aber noch 31 Jahre dauern, bis dieser Auftrag ausgeführt war.[1] Um zum Ausdruck zu bringen, daß mit der Vollendung seines Bandes der wichtigste Teil der alten Konzilsakten herausgegeben war, unterzog sich RUDOLF SCHIEFFER der Aufgabe, in drei Registerbänden die damals vorliegende Konzilsedition zu erschließen.[2]

EDUARD SCHWARTZ hatte ursprünglich Editionen bis zum VIII. ökumenischen Konzil von 879/80 geplant, und dieser Plan sollte nicht aufgegeben werden. Deshalb erhielt ich im Jahre 1967 von JOHANNES STRAUB den Staffelstab mit dem Auftrag, die Akten des VI. ökumenischen Konzils von 680/81 zu edieren.[3] Bald stellte sich heraus, daß diese Aufgabe schwerlich sinnvoll zu bewältigen war, ehe die zwar rangniedrigeren, inhaltlich aber nahezu gleichbedeutenden Akten einer Regionalsynode, nämlich der Lateransynode von 649, herausgegeben waren. EDUARD SCHWARTZ hatte keine Listen der Handschriften beider Synoden hinterlassen, so daß die erste Aufgabe darin bestand, in den Handschriftenkatalogen die griechischen und lateinischen Handschriften der Akten aufzusuchen. Weil es unökonomisch gewesen wäre, nur diese beiden Synoden vorzubereiten, wurden auch die Handschriften des VII. und VIII. ökumenischen Konzils aufgenommen und zum Teil auf Mikrofilmen bereitgestellt.

Bekanntlich sind weit mehr lateinische als griechische Handschriften erhalten geblieben. Auch werden heute viele griechische Handschriften, besonders diejenigen, die in den Westen gelangten, weit entfernt von ihrem Entstehungsort aufbewahrt, während die lateinischen Manuskripte vielfach noch heute in der Nähe des Ortes liegen, an dem sie einmal entstanden waren. Was die lateinischen Handschriften der Lateransynode und des VI. Konzils betrifft, ist festzuhalten, daß sie nur über wenige Wege auf uns gekommen sind. Saint-Amand (Salzburg) und Beauvais im Frankenreich und Bobbio-Nonantola in Italien sind die wichtigsten Orte, an denen sie geschrieben oder ursprünglich aufbewahrt wurden. Konzilsakten waren in der Regel nur dann von Interesse, wenn sie als Muster für zeitgenössische Konzilien dienen konnten. Zwar gab es auch in Fulda vor dem 30jährigen Kriege eine Handschrift der Lateranakten, doch selbst so alte und stabile Sammlungen wie diejenigen der Bodenseeklöster, von St. Gallen und St. Emmeram in Regensburg haben vermutlich niemals Vollhandschriften der alten Konzilien besessen.

Nachdem die Kollation der Akten beider Synoden abgeschlossen worden war, gab es erste Anzeichen dafür, daß diese Akten neu zu bewerten sind. Die Lateransynode, die nach Aussage ihrer Akten im Oktober 649 in fünf Sitzungen (secretarii) abgehalten wurde,

---

1 Concilivm vniversale Constantinopolitanvm svb Ivstiniano habitvm, ed. JOHANNES STRAUB, ACO IV 1 (1971).

2 Index Generalis Tomorvm I–IIII, congessit RVDOLFVS SCHIEFFER, ACO IV 3,1–3 (1974–1982–1984).

3 Seit dem 1. Januar 1971 hat sich die Bayerische Akademie der Wissenschaften dieses Vorhabens angenommen.

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:38 AM

galt bisher als das Werk Papst Martins I. und seiner größtenteils italischen Bischöfe.[4] Wenn dem so gewesen wäre, hätte man die Verhandlungen in der Basilika des Laterans in lateinischer Sprache geführt, und der lateinische Protokolltext wäre anschließend ins Griechische übersetzt worden. Diese Übersetzung konnte man mit einigem Recht dem Abbas Maximus[5] und seinen 35 Begleitern zuschreiben, die in der zweiten Sitzung einen Libellus unterschrieben (S. 57,1–39) und als Byzantiner an dieser römischen Synode teilnahmen. Bei einem detaillierten Vergleich der in zwei Sprachen überlieferten Akten fanden sich nun Übersetzungsfehler, und zwar nicht etwa im griechischen, sondern im lateinischen Text. Die Teilnehmer an dieser römischen Synode führten ihre Verhandlungen jedoch sicherlich nicht in griechischer Sprache. Wenn nun aber das Griechische die ursprüngliche Sprache der Akten und das Lateinische lediglich die Sprache der Übersetzung ist, dann ist es unmöglich, in diesen Akten das getreue Protokoll von Verhandlungen zu erblicken, die so in Rom geführt worden waren. Deshalb wurde vorgeschlagen, den griechischen Text der Akten als eine Art „Textbuch" anzusehen, welches von Maximus und seinen Gefährten schon vorher angefertigt worden war und anschließend ins Lateinische übertragen wurde. Diese lateinische Übersetzung konnte man dann im Oktober 649 an fünf verschiedenen Tagen vor den Teilnehmern des Konzils verlesen, um damit den Anforderungen an eine synodale Beschlußfassung Genüge zu tun. Ein so publizierter Text konnte als das Wort der Synode gelten, und dieses Wort besaß durch die Unterschriften der 105 Bischöfe eine weit höhere Geltung als all das, was Maximus als Privatmann zur theologischen Diskussion beigetragen hatte. Aus alter Zeit gibt es denn auch keinerlei Einwände gegen die Historizität der Lateransynode, sie war anerkannt, auch wenn die Übernahme ihrer Lehre durch Konstantinopel noch einige Zeit auf sich warten ließ.[6]

Diese neue Wertung der Akten der Lateransynode erfährt nachträglich manch inhaltliche Bestätigung, denn wie soll man es sich vorstellen, daß lateinische Theologen in Rom und italische Bischöfe, „die mitten in das Getriebe der Völker gestellt sind und um das tägliche Brot in Unsicherheit körperlich arbeiten müssen"[7], die Hinterlassenschaft der griechischen Kirche so umfassend kennen, daß sie aus diesem Erbe mehr als 250 Testimonien auswählen und zitieren können. Auch die zweite Übersetzung der 20 Canones der Lateranakten ist – nach einer sehr mangelhaften ersten – ein Indiz dafür, daß es Byzantiner waren, die diese Canones zuerst in griechischer Sprache formulierten, bevor sie sie zunächst fehlerhaft und mit Textlücken, einige Jahre später aber nahezu fehlerlos ins Lateinische übersetzten.[8]

Es waren also Byzantiner, die den Text der Akten der ersten römischen Synode verfaßten, von der die Akten erhalten sind. Diese Erkenntnis war auch beim Kollationieren der Akten des VI. Konzils dauernd präsent und ließ bei vielen Fehlern und Absonderlichkeiten des lateinischen Übersetzungstextes die Frage aufkommen, wie man sich diese Fehler zu erklären habe. Bei den Akten der Lateransynode waren es Übersetzungsfehler gewesen, die schließlich die Übersetzungsrichtung erkennen ließen, das waren noch leicht durch-

4 Vgl. ERICH CASPAR, Die Lateransynode von 649, Zeitschrift für Kirchengeschichte 51 (1932) 75–137, und DERS., Geschichte des Papsttums, 2 (Tübingen 1933) 553–573.

5 Auch wenn sich dabei Härten und gelegentliche Inkonsequenzen ergeben, werden in dieser Einleitung und in den Indices alle Namen latinisiert, um eine Harmonisierung zu erreichen.

6 Die Vorarbeiten, die zu diesen Ergebnissen führten, werden von RUDOLF RIEDINGER, Der Codex Vindobonensis 418, seine Vorlage und seine Schreiber, Steenbrugge 1989 (Instrumenta Patristica XVII), S. 9–23, vorgestellt. Vgl. auch PIETRO CONTE, Il Sinodo Lateranense dell'ottobre 649. La nuova edizione degli atti a cura di RUDOLF RIEDINGER. Rassegna critica di fonti dei secoli VII–XII. Vaticano 1989 (Collezione Teologica 3).

7 So ERICH CASPAR, Geschichte ... (Anm. 4), S. 593.

8 Vgl. Concilivm Lateranense a. 649 celebratvm, ed. RUDOLF RIEDINGER, ACO ser. II vol. I (1984), S. 368–389.

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:38 AM

die schließlich die Übersetzungsrichtung erkennen ließen, das waren noch leicht durchschaubare Vorgänge. Wollte man aber die Unregelmäßigkeiten verstehen, die von tausenden lateinischer Textvarianten dargeboten werden, dann galt es, eine Leitvorstellung zu entwickeln, die Raum für so verschiedenartige Varianten bot. Diese Leitvorstellung war von Anfang an die Frage nach der Schriftart, die durch ihr Aussehen die Möglichkeit zu eben diesen Verlesungen offenhielt. Diese Schriftart mußte in der zweiten Hälfte des 7. Jahrhunderts bekannt und in Rom in Gebrauch gewesen sind, wo diese Übersetzungen entstanden.

Es würde zu weit führen, alles zu wiederholen, was an anderer Stelle zu der These vorgetragen worden ist, daß die Authentica der lateinischen Übersetzungen der Akten der Lateransynode und des VI. ökumenischen Konzils in der Reservatschrift der päpstlichen Kanzlei geschrieben worden sind.[9] Auf *eine* Buchstabenanalyse soll aber hingewiesen werden, weil sie die Argumentation von dem Verdacht bloßer Zufälligkeit befreit. Nachdem sich nämlich die kursiv-kuriale Form des Buchstabens a im Codex Vindobonensis 418 als charakteristisches Kriterium herausgestellt hatte, wurde dieses a im Gegensatz zu seinen Minuskelformen im ganzen Codex Seite für Seite gezählt, und zwar in der Weise, daß immer auch der Buchstabe vor diesem a berücksichtigt wurde. Diese Statistik über alle 23 Lagen der Handschrift ergab ein sehr aussagekräftiges Bild. Nicht nur die Schreiber der einzelnen Lagen, auch Schreiber einzelner Blätter in den ersten sechs Lagen dokumentieren durch die Verwendung oder Vermeidung dieser Verbindungen den stilistischen Abstand zum Schriftbild ihrer kurialen Vorlage. Damit lieferten sie einen in Zahlen faßbaren „Code" für ihren individuellen Schreibstil.[10] Mit solchen objektiven Argumenten konnte begründet werden, daß am Codex Vindobonensis 418 21 oder 22 Hände beteiligt sind, eine Zahl, die einen bisher nicht vermuteten Umfang des Skriptoriums von Saint-Amand belegt.[11]

Wer aber waren die Übersetzer der Akten des VI. Konzils, die in Rom arbeiteten? Für die Akten der Lateransynode kommen nur Maximus Confessor und seine Begleiter in Frage, die ihren griechischen Grundtext selbst ins Lateinische übertragen mußten. In den Jahren 682 – 701 (vgl. 887,21 App.) aber waren es andere, nun namentlich nicht bekannte Byzantiner, die vor den Arabern nach Rom geflohen waren und dort den „griechischen Päpsten" ihr Wissen und Können angeboten hatten.[12] Nicht nur die Form der Buchstaben a und q deutet an, daß es seit dem ehemaligen „Chef der kaiserlichen Kanzlei" Maximus dem Bekenner Byzantiner waren, die die „römische Kuriale in der päpstlichen Kanzlei" entwickelt hatten.

---

9 Vgl. Rudolf Riedinger, In welcher Richtung wurden die Akten der Lateransynode von 649 übersetzt, und in welcher Schrift war der lateinische Text dieser Akten geschrieben? in: *Martino I Papa (649 – 653) e il suo tempo*. Atti del XXVIII Convegno storico dell' Accademia Tudertina e del Centro di studi sulla spiritualità medievale (Todi, 13 – 16 ottobre 1991), Spoleto, Centro italiano di studi sull' alto medioevo, 1992, p. 1 – 16. – Außerdem Paul Rabikauskas, Die römische Kuriale in der päpstlichen Kanzlei. Rom 1958 (Miscellanea Historiae Pontificiae XX).

10 Vgl. Rudolf Riedinger, Der Codex ... (Anm. 6), S. 51 – 86.

11 Vgl. Rudolf Riedinger, In welcher Richtung ... (Anm. 9), S. 15 – M. Flodr, Scriptorium olomoucké. Prag 1960, konnte nachweisen, daß auf einer kulturhistorisch vergleichbaren Entwicklungsstufe unter dem Pontifikat von Bischof Heinrich Zdik (1126 – 1150) in der Schreibschule von Olmütz rund 30 Schreiber arbeiteten, nicht selten gleichzeitig an einer einzigen Handschrift.

12 Walter Berschin, Bonifatius Consiliarius, Ein römischer Übersetzer in der byzantinischen Epoche des Papsttums, in: *Lateinische Kultur im VIII. Jahrhundert*, Traube-Gedenkschrift. St. Ottilien 1989, S. 25 – 40, hat im 7. – 8. Jahrhundert einen Römer ausfindig gemacht, der imstande war, aus dem Griechischen ins Lateinische zu übersetzen. Dazu war auch Ioannicius von Ravenna fähig (unten, S. XX). Damit dürften aber die wenigen Übersetzer lateinischer Muttersprache schon genannt sein. Man fände diese beiden nicht erwähnenswert, wenn sie nicht seltene Ausnahmen wären. Es gibt keinen Hinweis darauf, daß Bonifatius Consiliarius an der Übersetzung der Akten des VI. Konzils beteiligt war, die zu seiner Zeit (er ist vom Jahre 654 bis 704 nachweisbar) in Rom vorgenommen wurde.

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:38 AM

Nachdem also mit der Feststellung der Übersetzungsrichtung in den Akten der Lateransynode ein wesentlicher Beitrag zum Verständnis dieser Akten geleistet war, bereitete die Erkenntnis, daß die lateinischen Authentica beider Synoden in Rom von eingewanderten Byzantinern erstellt worden waren, die Grundlage für die Beurteilung der lateinischen Übersetzungen. Die Übersetzungen beider Synoden sind vor allem deshalb von großer Bedeutung, weil die Überlieferung des griechischen Aktentextes jeweils von geringer Qualität ist. Seit dem Bilderstreit waren den byzantinischen Theologen andere Fragen wichtiger als die des Monotheletenstreites, und man vernachlässigte die Weitergabe seiner Dokumente. Diese Dokumente aber sind außer in den Akten der Lateransynode vor allem in den Akten des VI. Konzils enthalten. Sie sind in der Reihenfolge zu sichten, wie sie vom Konzil behandelt wurden.[13]

Die Akten des VI. Konzils beginnen mit einer Sacra des Kaisers Constantinus IV. Pogonatus an Papst Donus vom 12. August 678.[14] Donus war bereits am 11. April 678 verstorben, so daß sein Nachfolger, der Sizilianer Agatho (27. 6. 678 – 10. 1. 681) diese kaiserliche Sacra erhielt. Darin drängte der Kaiser auf eine Einigung der Patriarchate. Er hielt die Meinungsverschiedenheiten für so geringfügig, daß es lediglich eines Einigungsgesprächs bedürfe, keines Konzils.

Sein Urteil über die theologischen Differenzen gewann in den folgenden Jahren an Kompetenz, so daß am 10. Sept. 680 eine Sacra an Georgius, den erst 10 Monate vorher inthronisierten Patriarchen von Konstantinopel erging, durch die nun doch ein Konzil einberufen wurde. Die Patriarchate von Konstantinopel und Antiochia wurden gesondert eingeladen. Papst Agatho hatte seine Legaten bereits nach Konstantinopel entsandt.

In der 1. *Sitzung* (7. Nov. 680) hatten die päpstlichen Legaten, der Vertreter des Patriarchats Jerusalem und die Delegierten der römischen Synode ihren Platz zur Linken des Kaisers. Zu seiner Rechten saß die Gegenpartei, die Vertreter der Patriarchate Konstantinopel, Alexandria und Antiochia. Als erstes berichteten die päpstlichen Legaten von den beiden Schreiben, die sie mitgebracht hatten, und klagten sogleich namentlich die Männer an, die sie des Monotheletismus bezichtigten. Macarius, der Patriarch von Antiochia, und sein Berater, der Priestermönch Stephanus, sowie zwei Bischöfe seines Sprengels berufen sich in ihrer Erwiderung auf ältere Konzilsentscheidungen. Um diese zur allgemeinen Kenntnis zu bringen, werden zunächst zwei Bände mit den Akten des Ephesenums aus dem Archiv herbeigeschafft. In bezug auf ein Zitat aus Cyrillus von Alexandria in diesen Akten behauptet Macarius, hier werde von *einem* Willen in Christus gesprochen. Die Römer fallen ihm ins Wort: nicht von *einem* Willen, sondern von dem *allmächtigen* Willen sei hier die Rede. Auch der zweite Codex der Akten des Ephesenums wird verlesen.

Folgerichtig werden in der 2. *Sitzung* (10. Nov. 680) die Akten des Konzils von Chalcedon verlesen. Als nun bei dem vielgenannten Leo-Zitat die Römer behaupten, hier spreche der Papst von zwei Wirkweisen bei Christus, widerspricht Macarius. So verstehe er Leo nicht. Er selber wolle keine Zahl verwenden, sondern mit dem Areopagiten von der „gottmenschlichen Energie" reden.

In der 3. *Sitzung* (13. Nov. 680) werden zwei Pergamentbände mit den Akten des V. Konzils vorgelegt und verlesen. Sogleich entsteht ein Streit über die Echtheit des Schreibens des Patriarchen Menas von Konstantinopel an Papst Vigilius. Dieser Streit um

13 Diese Fragen hat FRIEDHELM WINKELMANN, Die Quellen zur Erforschung des monenergetisch-monotheletischen Streites. Klio 69 (1987) 515 – 559, so umfassend behandelt, daß seine Regesten, welche die Lateranakten und das VI. Konzil betreffen, in einem Register am Ende dieses Bandes (S. 961 – 962) auf den neuen Stand gebracht werden.

14 Den Verlauf des VI. Konzils beschreiben je aus ihrer Sicht ERICH CASPAR, Geschichte ... (Anm. 4), S. 593 – 619 und JAN LOUIS VAN DIETEN, Geschichte der Patriarchen von Sergius I. bis Johannes VI. (610 – 715), Amsterdam 1972 (Geschichte der griechischen Patriarchen von Konstantinopel 4), S. 130 – 145.

Brought to you by | New York University Bobst Library, Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/5/15 1:38 AM

die Echtheit des Briefes wird in der 14. Sitzung seine Fortsetzung finden, denn die römischen Legaten bezeichnen den Brief als Fälschung.[15] Er steht auf drei unbezeichneten Lagen vor dem Proömium der Synode und wurde von einer anderen Hand geschrieben. Beim zweiten Pergamentband der Akten entsteht ein weiterer Streit über die Echtheit der Briefe des Papstes Vigilius an Iustinian und Theodora, die von den Römern als interpoliert bezeichnet werden.[16]

Zu Beginn der 4. *Sitzung* (15. Nov. 680) erinnert Paulus, ein kaiserlicher Sekretär, daran, daß Georgius von Konstantinopel den Antrag gestellt habe, das Schreiben des Papstes Agatho an Kaiser Constantinus IV. und seine Mitregenten zur Verlesung zu bringen. Dieses Schreiben war ein lateinisches Original, das in Konstantinopel ins Griechische übersetzt worden war. Auf eine Einleitung (S. 53,17 – 59,22) folgt eine Darstellung der apostolischen Überlieferung und ein ausführliches Glaubensbekenntnis (S. 59,23 – 83,24) mit zahlreichen Bezugnahmen auf die Bibel, die Väter (Ambrosius, Athanasius, Augustinus, Leo I. und Gregor von Nazianz) und die Definitionen von Chalcedon und Konstantinopel II. Schließlich werden 14 Testimonien aus den rechtgläubigen Vätern (S. 83,26 – 103,22) und als Gegenstück dazu – wie in den Lateranakten – 9 Testimonien aus den Schriften der Häretiker wiedergegeben (S. 103,22 – 111,16).[17] Beide Reihen werden jeweils durch Interpretationen verbunden. Am Ende wird der Kaiser um Billigung dieser Darlegungen gebeten.

Auch das Schreiben Agathos und seiner römischen Synode war in Konstantinopel ins Griechische übersetzt worden (S. 123 – 139). Dabei handelt es sich auch um ein Glaubensbekenntnis, wie die Aufnahme beider Symbole in die griechischen Handschriften K und v beweist (S. 127,23 – 131,18). Die Synode erinnert an Papst Martin (S. 131,20 – 25) und zählt die Gegner seines Bekenntnisses auf (S. 133,5 – 13). Das späte Erscheinen der Legaten in Konstantinopel wird mit den weiten Wegen und mit der Erwartung entschuldigt, daß auch Erzbischof Theodor von Canterbury an der Reise hätte teilnehmen sollen (S. 133,18). Es wird an die Langobarden, Slaven, Franken, Gallier und Goten erinnert, deren Bischöfe ebenfalls hatten mitreisen wollen. Je mehr sich der Brief seinem Ende nähert, desto zahlreicher werden die Bibelzitate (S. 139,8 – 22). Im Anschluß an den Text finden sich die Unterschriften von 125 Bischöfen (S. 141,1 – 159,31), darunter auch diejenige von Wilfried von York (S. 149,4 = Nr. 49). Wenn es diese Unterschriften nicht in beiden Überlieferungen gäbe, wäre ihre Abfolge nicht zu rekonstruieren, denn sowohl der lateinische als auch der griechische Text enthalten Versehen der Kopisten.[18]

Während der 3. Sitzung (S. 45,20 – 28) hatten Macarius und seine Gefolgsleute Testimonien angeboten, welche die eine Energie und den einen Willen in Christus belegen sollten. Macarius legt nun in der 5. *Sitzung* (7. Dez. 680) zwei Codices mit Auszügen aus den Vätern vor. Man verliest diese Testimonien. Weil man jedoch zu dem Ergebnis gelangt, daß es sich um Zeugnisse für den einen Willen innerhalb der Trinität handele, werden sie nicht zu den Akten genommen.

Auch in der 6. *Sitzung* (12. Feb. 681) wird ein Codicellum mit Testimonien des Macarius vorgelegt, die nicht in die Akten aufgenommen werden. Alle drei Codices werden versiegelt.

---

15 FRIEDHELM WINKELMANN (Anm. 13), S. 517, hält diesen Brief unter Berufung auf GRUMEL, Nr. 243, für „sicher echt".

16 Vgl. ACO IV 1 (1971) 187,23 – 188,21 und ERICH CASPAR, Geschichte ... (Anm. 4), S. 253 – 254.

17 Die Qualifikation „Häretiker" in dieser Einleitung und in den Indices folgt dem Urteil des Konzils aus dem 7. Jahrhundert.

18 Die Wiedergabe der Eigennamen in dieser Liste richtet sich zunächst nach ihrer Überlieferung in den Handschriften. Korrekturen werden im Apparat versucht. Für die korrekten Namensformen in den Indices (die Namen im 7. Jahrhundert und in der Gegenwart) habe ich die Hilfe von Don PIETRO CONTE, Mailand, erhalten, dem ich für seine Bemühungen besonderen Dank schulde.

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:38 AM

Die römischen Legaten machen darauf aufmerksam, daß Macarius lediglich Belege für den einen Willen innerhalb der Trinität vorgebracht habe, zudem in seinem Sinne verstümmelt. Man solle diese Texte überprüfen, dann werde sich herausstellen, daß nur Häretiker die Meinung des Macarius von der einen Energie und einem Willen in Christus vertreten hätten.

In der 7. *Sitzung* (13. Febr. 681) legen die römischen Legaten ihre Testimoniensammlung vor, die Stephanus, ein Priestermönch des römischen Klosters Domus Arsicia, verliest. Der Kaiser fordert die Römer dazu auf, weitere Belege vorzutragen. Die Römer halten ihre Testimonien für ausreichend und richten an die Patriarchen von Konstantinopel und Antiochia die Frage, was sie dazu zu sagen hätten. Die beiden Patriarchen wollen jedoch ihrerseits zuerst die Integrität der vorgelegten Texte prüfen. So wird auch der Codex der Römer versiegelt.

Während der 8. *Sitzung* (7. März 681) findet bereits die erste Scheidung zwischen standhaften Monotheleten und solchen statt, die es vorziehen, auf die Linie des Konzils einzuschwenken. Der Kaiser fordert die Patriarchen von Konstantinopel und Antiochia auf, sich zu den beiden römischen Schreiben zu äußern. Sofort stimmt der Patriarch Georgius von Konstantinopel diesen Schreiben zu, und 14 Bischöfe seiner Jurisdiktion schließen sich ihm an. Nur der Bischof des armenischen Melitene, der sich selbst als ungebildet bezeichnet – offenbar versteht er nicht genügend Griechisch – weist ein schriftliches Glaubensbekenntnis vor und benennt drei andere Bischöfe, fünf Beamte des Patriarchats von Konstantinopel und einen Antiochener, die seine Meinung teilten. Ihr Glaubensbekenntnis stamme von Abbas Stephanus, dem Schüler (oder Lehrer? vgl. S. XXIII – XXIV) des Macarius von Antiochia. – Nachdem auch die anderen Bischöfe des Sprengels von Konstantinopel gemeinsam ihre Zustimmung zu der Auffassung des Konzils erklärt haben, bezeichnen alle, die Theodor von Melitene als seine Gefolgsleute ausgegeben hatte, diesen als Lügner und schließen sich der Ansicht des Patriarchen von Konstantinopel an. Dann beantragt Georgius von Konstantinopel die Wiederaufnahme des Papstes Vitalianus in die Diptychen. Dem wird stattgegeben, und schließlich akklamiert die Synode dem Kaiser, dem Papst Agatho und dem Patriarchen Georgius von Konstantinopel.

Nun wendet man sich an den Patriarchen Macarius von Antiochia und fordert ihn zur Zustimmung auf. Vier Bischöfe des Sprengels von Antiochia erklären ihre Zustimmung zum Inhalt der römischen Briefe, was den Abfall von ihrem Patriarchen bedeutet. Die drei versiegelten Codices des Macarius werden herbeigebracht, und ihre Echtheit wird von Macarius beglaubigt. Macarius und sein Begleiter, der Abbas Stephanus, werden nach ihrem Glauben befragt, und Macarius gibt eine mündliche Erklärung ab. Im Anschluß daran erfolgt die Verlesung seines umfangreichen Glaubensbekenntnisses (S. 219 – 231), das einige implizite Zitate aus älteren Theologen und Konzilsakten enthält. Am eindrucksvollsten ist das Zitat aus einer Schrift Gregors von Nyssa (S. 224,20 – 24), das im Florilegium der Lateranakten unvollständig zitiert worden war.[19] Wenn man Gregor von Nyssa im 4. Jahrhundert Monotheletismus unterstellen will, dann würde diese Lehrmeinung durch dieses Zitat bestätigt. Allerdings handelt es sich um eine „ungeschützte" Aussage des Nysseners, der von den Fragen, die so viel später aktuell wurden, nichts wissen konnte. In der lateinischen Übersetzung des Macarius-Briefes finden sich übrigens die ersten Wörter in griechischer Majuskel (ab S. 223,19). – Auf die Frage des Kaisers, ob Macarius jetzt den Römern beipflichten wolle, antwortet dieser, er ließe sich lieber in Stücke reißen und ins Meer werfen. Aus den Testimonien des Macarius werden nun lange Stücke aus Ps.-Athanasius (de incarnatione contra Apollinarem) verlesen; deren Verstümmelungen werden

19 Concilium Lateranense ... (Anm. 8), S. 428, Nr. 28. Hier fehlen die Zeilen 224,22 – 24 der vorliegenden Ausgabe: ἐνεργεῖ γὰρ ... τὴν ἐνέργειαν.

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:38 AM

von den Konzilsteilnehmern beanstandet (S. 234,2 – 242,2). Der Wortlaut dieser Athanasiuszitate folgt, wie eine Nachfrage bei den Herausgebern des kritischen Textes ergab, einer genau zu bestimmenden Teilüberlieferung des Athanasius-Textes. Eine solche Engführung auf einen bestimmten Überlieferungsstrang war beim Athanasius-Text schon im Florilegium der Lateranakten zu beobachten (S. 426, Nr. 7 und 8).

Macarius antwortet zum wiederholten Male auf die Frage, weshalb er die Väterzitate verkürzt zitiere, daß er die Auswahl nach seinen eigenen Interessen getroffen habe. Nachdem das Konzil seine Verwünschungen gegen ihn ausgesprochen hat, wird er von Theophanes aus dem sizilianischen Kloster τῶν Βαίων befragt. Anschließend fragt Dometius von Prusa die beiden Antiochener, die ihre Meinung jedoch nicht aufgeben wollen. – Aus den rechtgläubigen Vätern werden noch Testimonien des Athanasius, Augustinus, Ambrosius, Ps.-Dionysius und Iohannes Chrysostomus verlesen – auch diese hatten die Antiochener verstümmelt – und damit schließt die 8. Sitzung.

Auf der *9. Sitzung* (8. März 681) erinnert der Diakon und Primicerius notariorum Constantinus daran, daß man noch andere Testimonien des Macarius und Stephanus zu prüfen habe. Außerdem teilt er mit, daß elf Bischöfe und Mönche darum bitten, vorgelassen zu werden. Es werden Testimonien von Athanasius, Gregor von Nazianz und Cyrillus von Alexandria verlesen, und wiederum entsteht eine Diskussion darüber, wieviel dabei von Macarius weggelassen worden ist. Es folgen Akklamationen an den Kaiser. Sodann wird der Abbas Stephanus von Antiochia als neuer Eutyches und Apollinaris ausgestoßen. Die angemeldeten Bischöfe und Mönche wollen die Libelli ihres Bekenntnisses vorlegen. Dieser Vorgang wird vertagt.

Auch die *10. Sitzung* (18. März 681) beginnt der Diakon und Primicerius notariorum Constantinus mit einer Erinnerung an die genannten Libelli, aber wiederum wird zuerst verlesen, was verhandelt worden war. Der Kaiser bestätigt, daß die Testimonien des Macarius und Stephanus deren Ansicht nicht gestützt hätten. Die Behandlung der Libelli der Bischöfe und Mönche wird zurückgestellt, und statt dessen wird die Testimoniensammlung der Römer untersucht, die mit den in Konstantinopel vorhandenen Codices verglichen wird. Die Sammlung der Römer (S. 289 – 369) umfaßt 48 längere Stücke von 13 Autoren, unter denen Cyrillus von Alexandria am häufigsten vertreten ist. Auch Kaiser Iustinian I. wird als Autorität zitiert und wiederum Leo I., Ambrosius und Augustinus als Zeugen der lateinischen Kirche.

Das erinnert an die Testimonienreihen der Lateranakten, wo auf S. 258,1 – 314,13 in vier Gruppen 123 Auszüge aus den Schriften orthodoxer Väter vorgelegt worden waren. Gleichzeitig wird aber auch der Unterschied in der Zitierweise beider Synoden sichtbar. Die Lateranakten bringen 123 Auszüge, die Sammlung der Römer auf dem VI. Konzil nur 48, und sie gliedert diese Zitate nicht in vier Gruppen, wie es die Lateranakten getan hatten. Daraus wird man schließen dürfen, daß die Sammlung der Lateranakten von kenntnisreichen und gewissenhaften Autoren zielbewußt zusammengestellt wurde. Ihre Differenzierung erreicht die jüngere Sammlung nicht mehr, deren Auszüge jedoch jeweils umfangreicher sind als die der Lateranakten. Auch aus den Schriften der Häretiker werden nur 20 Auszüge vorgelegt, in den Lateranakten waren es deren 43.

Jetzt endlich können auch die Bischöfe und Mönche ihre Bekenntniserklärung unter Eid vorlegen (S. 391 – 399). Am Schluß dieses langen Arbeitstages beantragt Georgius von Jerusalem die Verlesung der Synodica des Patriarchen Sophronius von Jerusalem. – Wie die Zählung der Tomoi des griechischen Aktentextes und die Notizen in den lateinischen Handschriften VP bezeugen, endet damit in der Überlieferung der Konzilsakten deren erste Hälfte.[20] Wenn in der vorliegenden Edition auch die 11. Sitzung in den ersten

20 Vgl. Rudolf Riedinger, Der Codex ... (Anm. 6), S. 68 – 71.

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:38 AM

Halbband aufgenommen wurde, dann geschah das lediglich zum Ausgleich des Umfangs beider Halbbände.

Zusammen mit der 4., der 8. und der 10. gehört die *11. Sitzung* (20. März 681) zu den umfangreichsten dieser Akten. Während in der 4. Sitzung die beiden Handschriften K und v den Text der griechischen Übersetzung gegenüber dem lateinischen absichern, treten beim Sophroniusbrief (S. 410,13 – 494,9) nicht nur die Pariser Handschrift K zu der nicht eben guten Überlieferung von MTO hinzu, sondern auch die Handschriften LFV + A. Diese vier Handschriften repräsentieren nicht den griechischen Text der Synodica an den konstantinopolitanischen Patriarchen Sergius (Sergius hatte sich geweigert, diese Synodica anzunehmen, vgl. S. 398,15 – 17), sondern das Exemplar, das Sophronius an Papst Honorius geschickt hatte (S. 492,12, App.). Damit steht der auch hier reichen lateinischen Überlieferung endlich eine griechische gegenüber, die diskutable Varianten aufweist. In diesen Akten eröffnet sich damit erstmals ein weites Feld für textkritische Überlegungen, denn einige Lesarten des griechischen Originals lassen sich durch Varianten der lateinischen Übersetzung absichern. Dieser Vergleich belegt freilich nur den griechischen Text, den die Übersetzer nach dem Jahre 682 in Rom vor sich hatten. Abgesehen vom Schluß (S. 492,12, App.) unterscheiden sich die Synodica an Sergius und Honorius nur unwesentlich und können zu einem einheitlichen Text vereinigt werden. Das Exemplar an Honorius aber war bereits nach dem Jahre 636 in Rom ins Lateinische übertragen worden. Auf diese älteren Übersetzer weist der Umstand hin, daß in den Lateranakten πρεσβεύειν viermal (S. 55,25; 139,2; 383,5 – 6 und 383,18 – 19) mit *uenerari* übersetzt wird, im Sophroniusbrief aber viermal mit *obsecrare* (S. 421, 13; 437,13; 443,13 und 449,12), zweimal mit *exorare* (S. 423,10 und 491,6) und im Edictum Constantini auf S. 841,6 wie in den Lateranakten mit *uenerari*. *Uenerari* ist zwar generell eine richtige Nebenbedeutung von πρεσβεύειν, hier aber ist es eine falsche Bedeutungswahl, die an diesen Stellen den Sinn von πρεσβεύειν nicht trifft, denn es müßte *praedicare*, *confiteri* oder *pronuntiare* heißen. Die zweite Übersetzung der Canones in den Lateranakten korrigiert dementsprechend auch zu *confiteri* (S. 383,5 – 6) und *dogmatizare* (S. 383,18 – 19). Außerdem erscheint im Sophroniusbrief viermal die Übersetzung *patrare* für δρᾶν, was vom *Corpus Glossariorum Latinorum* nicht belegt wird (S. 443,14; 451,19; 455,11 und 457,7). Für δρᾶν heißt es sonst *operari* und *efficere*.

Es läßt sich mit Sicherheit sagen, daß der stilistisch anspruchsvolle Sophroniusbrief von Männern übersetzt wurde, die nur hier tätig waren. Der Schluß dieser Sitzung (S. 494,12 – 512,23) aber wurde so fehlerhaft übersetzt, daß auch für diesen Abschnitt eigene Übersetzer anzunehmen sind.

Für die Wirkungsgeschichte des Sophroniusbriefes ist die Tatsache bedeutsam, daß bereits an der Wende vom 7. zum 8. Jahrhundert vier Komplexe aus dem Brief ausgehoben worden waren, die sich nicht nur in der Handschrift der *Doctrina Patrum* (Cod. Vat. gr. 2200) und in der *Doctrina* selbst finden (CPG 7781, S. 272,1 – 15). Diese vier Exzerpte entwickeln eine eigene Überlieferung, die bis ins 11. Jahrhundert reicht.[21]

Ohne den Kaiser, der sich wieder den Staatsgeschäften zugewandt hatte und auch mit dem Feldzug gegen die Bulgaren beschäftigt war (vgl. S. 694,27 und 900,8), und mit nur vier seiner 13 Beamten beginnt am 22. März die *12. Sitzung*. Wie bei der 11. Sitzung am 20. März sind 92 der Synodalen anwesend, die am Schluß unterschreiben.

Der Archidiakon Constantinus, Primicerius der Notare des Patriarchen, meldet den Patricius und Quaestor Iohannes an, der im Auftrag des Kaisers verschiedene Schriften des Macarius vorzulegen hat, die der Kaiser nicht zur Kenntnis genommen, deren Versie-

21 Vgl. RUDOLF RIEDINGER, Die Nachkommen der Epistula Synodica des Sophronios von Jerusalem (a. 634; CPG 7635). Römische Historische Mitteilungen 26 (1984) 91 – 106.

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:38 AM

gelung aber angeordnet hatte. Der *Sermo acclamatorius* des Macarius und eine Charta werden zurückgewiesen.

Nach der Verlesung eines Briefes des Sergius an Cyrus von Phasis (S. 528,1 – 530,24) will man auch den Brief des Menas an Papst Vigilius verlesen. Die Römer protestieren und behaupten, dieser Brief sei gefälscht worden. Man liest die Akten der 7. und 8. Sitzung des V. Konzils von 553 nach den Authentica des Patriarchalarchivs. Auch von der 7. Sitzung des V. Konzils behaupten die Römer, sie sei verfälscht.

Sodann wird der Schriftwechsel zwischen Sergius und Honorius verlesen (S. 534,4 – 546,25 und 548,4 – 558,8), der zu den wichtigsten Dokumenten des Monotheletenstreits gehört.[22] Der Sergiusbrief ist gut überliefert und übersetzt worden. Er enthält auf S. 540,14 – 19 die bemerkenswerte Erklärung des Sergius, Sophronius von Jerusalem sei nicht in der Lage gewesen, die Testimonien für zwei Energien in Christus beizubringen, von denen Stephan von Dor der Lateransynode geschrieben hatte. Die Antwort des Honorius an Sergius war von der päpstlichen Kanzlei in lateinischer Sprache abgefaßt worden. Wir haben davon nur noch die griechische Übersetzung, die Sergius vorgelegen hatte, und einen lateinischen Text, der vermutlich Teil der vollständigen Übersetzung der Konzilsakten aus den Jahren nach 682, in diesem Falle also eine Rückübersetzung aus dem Griechischen ist. Die gefährlichen Honoriusbriefe waren in Rom anscheinend nicht mehr vorhanden. Die Edition der griechischen Übersetzung der Honoriusbriefe zusammen mit ihrer lateinischen Rückübersetzung ist eine fast unlösbare Aufgabe. Auch mit Benutzung der besonderen Hilfsmittel, die für die Ausgabe der Akten der beiden Synoden erstellt worden sind,[23] wird es schwerlich gelungen sein, alle Schwierigkeiten kenntlich zu machen oder gar zu beseitigen, die diese Parallelüberlieferung bietet.

Nach der Verlesung dieser Briefe verlangt man von dem Diakon und Chartophylax Georgius die vollständige Vorlage aller Dokumente, die sich auf Sergius und Honorius, aber auch auf Cyrus und Sophronius beziehen, und prüft deren Vollständigkeit. Die Schriftstücke, die aus seinem Besitz stammen, schickt man an den gefangengesetzten Macarius und läßt diesen bestätigen, daß es seine eigenen Werke sind.

Als dann die kaiserlichen Beamten die Konzilsteilnehmer befragen, ob man einen reuigen Macarius nicht wieder in sein Amt einsetzen könne, lehnt das Konzil ab. Daraufhin bitten die Antiochener, für Macarius einen Nachfolger zu bestimmen. In der Präsenzliste der 14. Sitzung vom 5. April 681 wird der Priestermönch Theophanes aus dem sizilianischen Kloster τῶν Βαίων erstmals als Patriarch von Antiochia genannt (S. 630,1).

Zu Beginn der 13. *Sitzung* am 28. März verurteilt das Konzil Sergius, Cyrus, Pyrrhus, Paulus und Petrus, Theodor von Pharan und Papst Honorius, erkennt aber die Rechtgläubigkeit des Sophronius von Jerusalem an. Obwohl Papst Agatho in seinen Briefen das meiste davon schon entschieden hatte, fordert das Konzil den Diakon und Chartophylax Georgius auf, alles vorzulegen, was er im Archiv des Patriarchats außerdem noch hatte finden können. Der Lector und Notarius Antiochus verliest nun zwei Briefe des Cyrus an Sergius (S. 588,7 – 592,4 und 592,6 – 594,15) und die *Satisfactio* zwischen Cyrus und der Partei der Theodosianer in Alexandria (S. 594,17 – 600,20). Das 7. Kapitel dieser Satisfactio war bereits auf der Lateransynode verlesen worden (S. 134,4 – 29). Auch die 11 Exzerpte aus den Schriften des Theodor von Pharan (S. 602,1 – 606,14) finden sich in den Akten der Lateransynode (S. 120,5 – 124,7), allerdings mit einer anderen lateinischen

22 Dazu vgl. GEORG KREUZER, Die Honoriusfrage im Mittelalter und in der Neuzeit. Stuttgart 1975 (Päpste und Papsttum 8), S. 12 – 57.

23 Vgl. RUDOLF RIEDINGER, Lateinische Übersetzungen griechischer Häretikertexte des siebenten Jahrhunderts. Österr. Akademie der Wiss., Phil.-Hist. Klasse, Sitzungsberichte, 352. Band, Wien 1979, und DERS., Sprachschichten in der lateinischen Übersetzung der Lateranakten von 649. Zeitschrift für Kirchengeschichte 92 (1981) 180 – 203.

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:38 AM

Übersetzung. Das Gleiche gilt auch von einem Auszug aus dem dogmatischen Brief des Pyrrhus (S. 606,16 – 608,5) und von einem Exzerpt aus dem Briefe des Patriarchen Paulus an Papst Theodor (S. 608,11 – 22), der im Jahre 649 vollständig wiedergegeben worden war (S. 196,16 – 204,8). Das VI. Konzil verfügte demnach entweder über die Akten der Lateransynode oder folgte, was wahrscheinlicher ist, Beweisgängen des Maximus Confessor zuweilen wörtlich, zuweilen nach denselben Dokumenten. – Bei der Verlesung des Briefes des Patriarchen Petrus an Papst Vitalianus monieren die Römer, daß dessen Testimonien unberechtigterweise gekürzt worden seien. Wieder wird betont, daß bereits Papst Agatho in seinem Schreiben an den Kaiser diese häretischen Schriften verworfen habe. – Der Vollständigkeit halber werden jetzt auch die Schriften der Patriarchen Thomas II. (667 – 669), Iohannes V. (669 – 675) und Constantin I. (675 – 677) vorgelegt (S. 612,8 – 616,17) und als rechtgläubig anerkannt.

Der Diakon und Chartophylax Georgius muß auf die Evangelien schwören, daß er von diesen drei Patriarchen nichts anderes mehr gefunden habe. Mit dieser Beweisaufnahme wollte das Konzil also nicht die Glaubensentscheidung Papst Agathos zurückweisen,[24] sondern in Konstantinopel alle Dokumente prüfen, die man in dieser Vollständigkeit in Rom schwerlich besitzen konnte. Georgius legt einen zweiten Brief des Papstes Honorius an Sergius sowie ein weiteres Schreiben des Patriarchen Pyrrhus an Papst Iohannes vor. Aus dem zweiten Honoriusbrief werden zwei Auszüge verlesen (S. 622,1 – 10 und 622,12 – 624,20), aus dem Pyrrhusbrief nur ein sehr kurzes Exzerpt (S. 626,6 – 9). Die als häretisch erkannten Schriften werden verbrannt.

Der Chartophylax Georgius hatte während der 13. Sitzung διάφοροι λίβελλοι, ἕτερα δογματικὰ χαρτῷα συντάγματα und βίβλοι διάφοροι vorgelegt (S. 638,4 – 5 = S. 582,13; 584,14 – 586,21; 588,1 und 626,15 – 16), die am Schluß der 13. Sitzung verbrannt worden waren (S. 626,19).[25] Während der 3. Sitzung (S. 40,12 – 44,8) waren die Akten des V. Konzils in zwei Pergamentbänden herbeigebracht worden und hatten schon damals zu einem Protest der römischen Legaten geführt. Auch jetzt, auf der *14. Sitzung* am 5. April, werden diese beiden Pergamentbände des V. Konzils von Georgius hervorgeholt; darin stehen zunächst auf 3 Quaternionen der Brief des Menas an Papst Vigilius und im zweiten Band die Libelli des Vigilius an Iustinian und Theodora. Dazu wird die „authentische" Papyrus-Rolle mit der 7. Sitzung des V. Konzils aus dem Archiv geholt. Weil er sich aber im Archiv genauer umgesehen hatte, fand Georgius dort noch einen Papyrus-Codex des V. Konzils, den er ebenfalls vorlegt. Dieser Papyrus-Codex wird mit den beiden Pergamentbänden verglichen. Georgius beschwört nun als Chartophylax, daß diese drei Bände und die Rolle unversehrt seien und keine Veränderungen erfahren hätten. Die Bischöfe prüfen diese vier Stücke, dazu noch „andere alte Papyrus-Codices" des Konzils, von denen nicht gesagt wird, woher sie stammen, und sagen: Auf Anforderung der römischen Legaten haben wir diese beiden Pergamentbände und die Papyrus-Rolle untersucht und mit dem Papyrus-Codex und den „anderen alten Papyrus-Codices" verglichen. Dabei habe sich herausgestellt, daß die Pergamentbände und die Papyrus-Rolle miteinander übereinstimmten und gleicherweise den Brief des Menas an Vigilius und die Libelli des Vigilius an Iustinian und Theodora enthielten. Diese Dokumente wurden auf Quaternionen, die nicht numeriert sind, in sichtbar anderer Schrift geschrieben und eingeschoben. Im Papyrus-Codex und in den „anderen alten Papyrus-Codices" finden sie sich hingegen nicht. Die eingeschobenen Dokumente sollen in den beiden Pergamentbänden mit Tilgungszeichen

24 So Erich Caspar, Geschichte ... (Anm. 4), S. 602.

25 Zum folgenden vgl. Johannes Straub in seiner *Praefatio* (ACO IV 1), S. XVIII – XX. Außerdem Rudolf Riedinger, Erzbischof Arn von Salzburg und die Handschriften Vat. Regin. Lat. 1040 und Vindob. Lat. 418. Mitteilungen der Gesellschaft für Salzburger Landeskunde 124 (1985) 305 – 318, auf S. 312, Anm. 16.

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:38 AM

versehen und damit gestrichen werden. Auch die authentische Papyrus-Rolle soll so behandelt werden. Gegen denjenigen aber, der diese Fälschungen veranlaßt habe, sei das Anathem verhängt.

An dieser Stelle sei angemerkt, daß es nicht nur sehr gewagt ist, von einer „offiziellen" authentischen Papyrus-Rolle der 7. Sitzung zu behaupten, sie sei gefälscht worden, sondern daß es auch technisch schwierig sein dürfte, an einer Papyrus-Rolle etwas zu ändern.

Was nun folgt, soll eine umfassende Fälscheraktion des Macarius und des Stephanus beweisen. Ein Mönch namens Georgius wird vorgeführt, der mit eigener Hand auf Veranlassung des Macarius die gefälschten Zusätze mehrfach angefertigt haben will, die man dann in alle erreichbaren Exemplare der Akten des V. Konzils eingeschoben habe. Detailreich wird sogar von zwei lateinischen Codices des V. Konzils berichtet, die ebenfalls ergänzt und gefälscht worden seien.

Hält man alles zusammen, dann ergibt sich folgendes Bild: Die beiden Pergamentbände des V. Konzils und die Papyrus-Rolle der 7. Sitzung, die angeblich gefälscht worden waren, dürften die vertrauenswürdigsten Textzeugen sein. Und so, wie sich das Konzil verhält, waren sie das auch im Jahre 681. Von dem Papyrus-Codex und den „anderen alten Papyrus-Codices" wird nur berichtet, daß sie die fraglichen Dokumente nicht enthalten. Den Wahrheitsgehalt der fakten- und namenreichen Berichte von der systematischen Aktion der beiden Antiochener können wir nicht mehr nachprüfen. Diese Berichte machen sich aber dadurch verdächtig, daß sie – vor byzantinischen Akteuren – auch von zwei lateinischen Exemplaren der Akten des V. Konzils wissen, die ebenfalls gefälscht worden seien. Die Unwahrscheinlichkeit ihres Berichtes verführt seine Urheber sogar zu der Erfindung eines Diakons Sergius mit dem Beinamen Antipisides, dem man beibringen mußte, wie lateinische Buchstaben zu schreiben sind.

Nach diesen farbigen Berichten über die Fälschung älterer Konzilsakten erklären drei cypriotische Bischöfe, sie hätten verschiedene Testimonien für die beiden φυσικὰ θελήματα καὶ ἐνεργείαι Christi vorzulegen; wiedergegeben wird aber nur ein längerer Abschnitt aus einer sonst nicht überlieferten Athanasius-Homilie (S. 658,1 – 662,17), aus der es in den Akten der Lateransynode bereits zwei kürzere Exzerpte gibt (S. 660,10 – 14 und 660,15 – 17). Wenn diese Athanasius-Zitate aber schon im Jahre 649 in Rom bekannt waren, dann wird die Einführung des ganzen Abschnittes durch die drei cypriotischen Bischöfe, die ja etwas Besonderes vorlegen wollen, erneut fragwürdig, denn das, was sie als Neuigkeit einführen, war im fernen Rom längst bekannt gewesen.

Diese 14. Sitzung vom 5. April 681 enthält alles, was das Konzil noch an einschlägigen Argumenten vorzubringen vermochte. Trotzdem konnte man es zu diesem Zeitpunkt nicht abschließen, denn zum Ritual der Abschlußsitzung gehörte der Kaiser, der seine Unterschrift leisten sollte.[26] Der Kaiser aber war seit dem 21. März nicht mehr in seiner Residenzstadt. Am Ende der 14. Sitzung schlug Dometius von Prusa vor, den Priestermönch Polychronius dem Konzil vorzuführen, der als Parteigänger des Macarius nicht wenige schlichte Gemüter mit seinen Lügengeschichten verführt habe. Das Reichskonzil mit seinen kaiserlichen Beamten und mit 97 Bischöfen ist sich nun nicht zu gut, diesem Manne am 26. April die ganze *15. Sitzung* zu widmen. Polychronius weist eine schriftliche Ἔκθεσις πίστεως an den Kaiser vor und will dieses Glaubensbekenntnis auf einen Toten legen. Wenn der Tote auf das Gebet des Polychronius hin von Christus auferweckt werde, dann sei damit sein Glaube bestätigt. Wenn das aber nicht geschehe, dann sollen das Konzil und der Kaiser mit ihm machen, was ihnen beliebt. Das Konzil verschafft diesem Gottesurteil eine gehörige Öffentlichkeit. Man zieht zu den Thermen des Zeuxippus, wo auf

26 Dazu vgl. HEINZ OHME, Zum Vorgang der kaiserlichen Subskription auf Ökumenischen Konzilien, Zeitschrift für Kirchengeschichte 102 (1991) 145 – 174, der seinen Untersuchungen die Edition von MANSI zugrundelegte.

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:38 AM

einer silbernen Totenbahre ein Verstorbener aufgebahrt worden ist. Vor den Teilnehmern des Konzils und vor vielen Zuschauern murmelt Polychronius stundenlang vergeblich seine Gebete und muß schließlich eingestehen, daß es ihm nicht gelungen sei, den Toten zum Leben zu erwecken. Er wird beschuldigt, wie Ananias und Sapphira den heiligen Geist versucht zu haben, wird seiner Priesterwürde entkleidet und mit dem Anathem belegt.

Dreieinhalb Monate lang, vom 26. April bis zum 9. August, findet keine Sitzung mehr statt, doch steigt die Zahl der Bischöfe von 97 auf 149 an. Im Frühsommer ist gut reisen, und niemand muß mehr befürchten, in einen kontroversen Disput gezogen zu werden. Auf der *16. Sitzung* (9. August 681) meldet sich der Presbyter Constantinus aus der Diözese Apamea (Syria II) beim Konzil. Er erinnert an die Leiden der Bulgarenkriege und bittet die Konzilsteilnehmer inständig, sich zu einigen und Frieden zu schließen, denn Frieden und gegenseitige Liebe gefielen Gott am meisten. Sein Glaubensbekenntnis wolle er in syrischer Sprache vorlegen, um es ins Griechische übersetzen zu lassen. Das Bekenntnis des Konzils von Chalcedon sei auch das seine: Zwei Naturen in Christus, aber nur ein Wille – Vater, Sohn und heiliger Geist hätten nur einen Willen. – So hatten schon Macarius und seine Anhänger des öfteren argumentiert und die beiden Willen in der gottmenschlichen Person Christi mit dem einen Willen in der Trinität verwechselt. Der Presbyter Constantinus wird einem Verhör unterzogen, dessen Subtilitäten ihn offensichtlich nicht nur in sprachlicher Hinsicht überfordern, verurteilt und ausgestoßen.

Georgius, der Patriarch von Konstantinopel, bittet das Konzil, seine vier Vorgänger auf dem Thronos der Hauptstadt (Sergius, Pyrrhus, Paulus und Petrus) nicht namentlich zu anathematisieren. Das Konzil erwidert, daß der, welcher verurteilt und aus den Diptychen gestrichen worden sei, auch namentlich verurteilt werde. Es folgen lange Akklamationen, die das bestätigen.

Die kaiserlichen Beamten fragen das Konzil, ob damit alles untersucht worden sei. Das Konzil bejaht diese Frage und verspricht, in der nächsten Sitzung eine Glaubensdefinition vorzulegen.

Während die vorliegende Ausgabe wenigstens im griechischen Text bis zu dieser Stelle keine wesentlichen Abweichungen von den bisherigen Drucken aufweist, beginnen mit der *17. Sitzung* (11. Sept. 681) 200 Textseiten, die neue Einsichten in den Ablauf des Konzils vermitteln. Das betrifft zunächst die Überlieferung des griechischen und lateinischen Textes.

Seit den ersten lateinischen Drucken dieser Konzilsakten (JACOB MERLIN, Paris 1524 und Köln 1530) war immer auch eine 17. Sitzung gedruckt worden. Diese frühen lateinischen Drucke enthalten Lesarten erster und zweiter Hand unserer Handschrift B (London, British Library, Cotton Claudius B. V.) und beruhen letzten Endes auf dem Text dieser Handschrift.[27] Seit der griechisch-lateinischen *Editio Romana* (III [1612] 5–294) aber folgen die Drucke der griechischen Überlieferung, die diese 17. Sitzung nicht mehr kennt.

---

27 Einige Beispiele für Spuren der zweiten Hand von B in den Drucken. Die Lesarten von B^2 sind sonst in keiner anderen Handschrift vorhanden und werden nach MANSI zitiert, um sie auffindbar zu machen. Bei Mansi XI 722 C 7 = S. 863,4 steht in B^2: enim *non solum* ex und im Druck: enim *non tantum* ex. Hierbei handelt es sich um einen Zusatz von B^2 und um eine stilistische Korrektur der Drucke. Bei Mansi XI 730 D 14 = S. 875,13 gibt es nur in B^2 einen Zusatz: et *cui* pro, der von den Drucken übernommen wird. Auf S. 879,4 (Mansi XI 731 D 7–8) lautet der Text in den Handschriften: *sed profana proditione immaculatam fidem dari*. CB^1R schreiben für *proditione* – *pro traditione*, nur B^2 liest richtig *proditione*; *fidem dari* ist die falsche Lesart aller Handschriften für das richtige *f⟨oe⟩dari*, nur B^2 versucht eine Korrektur: *fidem uiolari*. Davon angeregt drucken Merlin und Mansi: *fidem subuertere*. – Auf S. 881,10–11 (Mansi XI 734 C 2–3) lautet der Text: *dignata est, ut salutarem doctrinam*. Nur B^2 schreibt *salutari*. Das wird von Merlin übernommen, der *doctrinam* an *salutari* angleicht. Merlin und Mansi lesen dann: *salutari doctrina*. –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:38 AM

MANSI XI 621–624 druckt von der 17. Sitzung nur noch ein merkwürdig verstümmeltes Fragment ab. Die Ursache dieser Verstümmelung ist in den Vorgängen beim Konzil selbst zu suchen. Seitdem man am 5. April 681 die 14. Sitzung abgehalten hatte, war zum Thema nichts Wesentliches mehr gesagt worden, lediglich die Anzahl der Bischöfe hatte stark zugenommen. Nach fünf Monaten, die man weitgehend untätig zugebracht hatte, zeichnete sich zu Beginn des Septembers endlich die Rückkehr des Kaisers ab, in dessen Gegenwart die Schlußsitzung zelebriert werden sollte. Es wurde deshalb versucht, diese Schlußsitzung am 11. September abzuhalten, ein Vorhaben, das sich schwerlich kurzfristig improvisieren ließ. Der Wortlaut dieser Sitzung war in griechischer Sprache vorformuliert worden und so auch nach Rom gelangt, wo er in den Jahren 682–701 ins Lateinische übersetzt wurde. Dafür gab es auch eine vorbereitete Subskriptionsliste und Akklamationen, aber das Wichtigste fehlte: die Unterschrift des Kaisers. So jedenfalls wird die 17. Actio überliefert. Weil also die Unterschrift des Kaisers fehlt, wird man schließen dürfen, daß das Konzil voreilig gehandelt hatte; der Kaiser war, aus welchen Gründen immer, nicht anwesend. Nur wenige Tage später, am 16. September, feierte man nach einer mit der 17. Sitzung identischen Präsenzliste die *18. Actio*, diesmal mit einer leicht veränderten Subskriptionsliste. Diese Subskriptionsliste bietet die Unterschriften von 157 Teilnehmern (zu denen noch 9 Namen hinzugekommen waren, die nicht in den Präsenzlisten stehen, in der 17. Sitzung insgesamt 166, in der 18. Sitzung 163) und die Unterschrift des Kaisers LEGIMUS ET CONSENSIMUS, eine Unterschrift, die noch von den relativ jungen griechischen Handschriften MTO in lateinischen Majuskelbuchstaben des 7. Jahrhunderts getreulich nachgemalt wird.[28]

Die ursprünglichen Konzilsakten, die man im Sommer 682 nach Rom gebracht hatte, enthielten also eine mißglückte 17. Sitzung und den Wortlaut der gelungenen 18. Sitzung. Die römischen Übersetzer hielten sich in gebotener Ehrfurcht genau an ihre griechische Vorlage und übersetzten das, was sie vorfanden. Der Text der 17. Sitzung wird denn auch von VPG, CBR und MNL vollständig dargeboten. Während nun die 18. Sitzung von MTO in voller Länge griechisch wiedergegeben wird, verhalten sich die drei lateinischen Abschriften der Übersetzung jeweils unterschiedlich. CBR erspart sich wie bisher auch hier die Wiedergabe der Präsenzliste, die nur in VPG steht. Als aber nach S. 767,20 erneut die Symbole und die Unterschriften folgen sollen, bricht CBR die Wiedergabe seiner Vorlage abrupt ab und setzt sie erst mit der Unterschrift des Kaisers fort (S. 797,26–27). Dagegen findet sich in VPG nach der Überschrift des Symbols (S. 769,1–4) folgender Vermerk: *et quia iam in superiore actione definitio fidei scripta est, in actione hac non eam scripsi, sed episcoporum subscriptiones et imperatoris tantum*, womit die Vorlage bis S. 777,27 verlassen wird. Nur von MNL wurde von S. 769,6–777,27 auch diesmal alles abgeschrieben, was das Authenticum der Übersetzung bot.

Die Verhaltensweise der Kopisten VPG, CBR und MNL erinnert hier an ihre Behandlung der Präsenzlisten.[29] Nur VPG gibt diese Listen so vollständig wieder, wie sie sich im griechischen Text finden, CBR aber läßt die 11.–17. Liste ersatzlos weg und MNL bietet vier verschiedene Präsenzlisten für die Sitzungen 1–11, 12–14, 15–16 und 17–18. Auch hier konnte festgestellt werden, daß die lateinischen Kopisten dort, wo sie kürzen, nur ans Kürzen denken, nicht aber das Gewicht dessen im Auge haben, was sie kürzen.

Besonders eindrucksvoll ist Mansi XI 738 A 5 = S. 887,2. Der richtige Text heißt hier: eorum *fecisse* omnesque, das hatte B zu eorum *fericisse* omnesque verschrieben. B^2 ergänzt den Buchstaben i zu eorum *fiericisse* omnesque, und davon übernehmen die Drucke: eorum *fieri* omnesque.

28 Vgl. die Abbildung bei RUDOLF RIEDINGER, Kuriale und Unziale in der lateinischen Überlieferung der Akten des VI. oekumenischen Konzils (680/81) (CPG 9416–9442), in ΑΝΤΙΔΩΡΟΝ, Hommage à Maurits Geerard, I (Wetteren 1984) 145–167, auf S. 151, und HEINZ OHME, Zum Vorgang ... (Anm. 26).

29 Vgl. RUDOLF RIEDINGER, Der Codex ... (Anm. 6), S. 16.

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:38 AM

Der griechische Originaltext unserer Konzilsakten geriet unter Kaiser Philippicus Bardanes (Dez. 711 – 3. Juni 713) in höchste Gefahr, denn dieser bekannte sich erneut zum Monotheletismus und ordnete die Vernichtung aller Exemplare der Akten des VI. Konzils an. Nur der Chartophylax Agatho, der als Lector und Notarius am Konzil teilgenommen hatte, bewahrte unter hohem persönlichen Risiko ein Exemplar des Aktentextes auf, das er im Jahre 713 erneut publizierte.[30] Man hat also bei der Beurteilung seines griechischen Textes zu bedenken, welche Fährnisse dieser zu überstehen hatte und welche Fortschreibungen Agatho im Jahre 713 gelegentlich vorgenommen habe könnte. Als geübter Notar und Archivar wußte Agatho, daß dem Text der verunglückten 17. Sitzung keinerlei rechtlicher Wert beizumessen war, ließ diese Sitzung deshalb wegfallen und bezeichnete die ehemals 18. nun als 17. Sitzung. Gegenüber der älteren griechischen Fassung von 681, die ins Lateinische übersetzt worden war, nahm er für seine „Zweite Auflage" eine weitere Gliederung vor. Er teilte den gesamten Aktentext in 8 Tomoi ein, und zwar: 1. die beiden Sacra des Kaisers und die 1. – 3. Sitzung, 2. die 4. Sitzung, 3. die 5. – 9. Sitzung, 4. die 10. Sitzung, 5. die 11. Sitzung. 6. die 12. – 13. Sitzung, 7. die 14. – 16. Sitzung und 8. die 17. (= 18.) Sitzung mit den Briefen.

Wir haben also für die 17. Sitzung eine vorzügliche Bezeugung ihrer lateinischen Übersetzung, aber keine griechische Handschrift mehr. Unter diesen Umständen ist es ein Glücksfall, daß auf dem Wiener Papyrus G. 3 die Unterschriften von 35 Bischöfen überliefert werden (S. 732,9 – 738,10).[31] Der Papyrus hat seit dem 16. Jahrhundert eine wechselvolle Einordnung erfahren (Mansi XI 693 – 697) und konnte erst 1979 mit Sicherheit der Unterschriftenliste der 17. Sitzung zugeordnet werden, die sich von der Liste der 18. Sitzung deutlich unterscheidet.[32] Nachdem Agatho diesen Papyrus der 17. Sitzung aus den Akten ausgeschieden hatte, dürfte er von dem Kalligraphen Iohannicius von Ravenna aus Konstantinopel nach Ravenna gebracht worden sein.[33] Einen Kalligraphen dieser Zeit mußten jedenfalls die verschiedenen Schriftformen faszinieren, in denen die Bischöfe ihre Unterschriften geleistet hatten. Sie schrieben nämlich zum Teil noch in Majuskeln (γράμματα ἐκκλησιαστικά), aber auch in deutlichen Vorstufen der sogenannten halbkursiven Buchminuskel, für die es die frühesten datierten Belege aus dem 9. Jahrhundert gibt. Wenn die Umstände richtig beurteilt werden, unter denen dieser Papyrus erhalten blieb, dann bestand für die Zeitgenossen kein Anlaß, diese Unterschriften so sorgfältig zu kopieren, daß man heute nicht mehr entscheiden kann, ob es sich um ein Original oder um eine

30 Vgl. den Epilog des Chartophylax Agatho im vorliegenden Band auf S. 898,3 – 901,12.

31 Von diesem Papyrus berichtet HANS GERSTINGER in seiner Abhandlung: Johannes Sambucus als Handschriftensammler, in: *Festschrift der Nationalbibliothek in Wien.* Wien 1926, S. 251 – 400, auf S. 294 – 295: „Auch den ersten in den Besitz unserer Bibliothek gelangten griechischen Papyrus, wohl den ersten Papyrus, der nach dem Untergang des antiken Papyrusbuchwesens wieder über die Alpen nach dem Norden gegangen ist, hat Sambucus 1553 in Padua gekauft: ein Fragment eines Originalaktes des Konzils von Konstantinopel vom Jahre 680/681. Diesen ursprünglich in der Parochialkirche von Ravenna verwahrten Papyrus hatte dortselbst Bartolomeo Bembo, der Großvater des Kardinals Pietro Bembo an sich und in den Besitz seiner Familie gebracht; ein Mitglied derselben, der Abt Torquato Bembo, veräußerte ihn 1553 zu Padua an Sambucus. Der Papyrus kam anscheinend erst mit dem zweiten Bibliothekskauf (1587) an die Hofbibliothek, ging 1596 an Rudolph II. zur Ansicht nach Prag, von wo er erst 1723 wieder zu uns zurückgelangte. 1741 ließ ihn Nicol. Forlosia auf Pergament aufspannen und unter Glas und Rahmen legen."

Dem Direktor der Papyrussammlung an der Österreichischen Nationalbibliothek Wien, Herrn Universitätsdozent Dr. HERMANN HARRAUER, habe ich dafür zu danken, daß er mir jede mögliche Hilfe gewährte.

32 Vgl. RUDOLF RIEDINGER, Die Präsenz- und Subskriptionslisten des VI. Oekumenischen Konzils (680/81) und der Papyrus Vind. G. 3. Bayerische Akademie der Wiss., Philos.-Hist. Klasse, Abhandlungen, NF 85, München 1979, S. 22 – 27.

33 Vgl. RUDOLF RIEDINGER, Griechische Konzilsakten auf dem Wege ins lateinische Mittelalter. Annuarium Historiae Conciliorum 9 (1977) 253 – 301, auf S. 295, Anm. 17.

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:38 AM

Kopie handelt. Demnach können die Unterschriften des Wiener Papyrus nur Originalunterschriften sein. – Als der Papyrus, damals vermutlich umfangreicher als heute, einmal in Ravenna war, mußte er Jahrhunderte warten, ehe ihn IOHANNES SAMBUCUS (1531–1584) fand und nach Wien brachte.

Für die lateinische Übersetzung der 17. Sitzung gibt es auch einen indirekten Textzeugen. Im Winter der Jahre 683–684 war der Notarius regionarius Petrus, der unter den Persönlichkeiten des Konzils nicht zu finden ist, von Rom nach Spanien aufgebrochen, um den dortigen Kirchen die bis dahin übersetzten Teile der Konzilsakten vorzulegen.[34] Zu dieser Zeit hatte man nur die Dokumente übersetzt, die man als die wichtigsten ansah, die *Confessio fidei* und die Akklamationen der Bischöfe (S. 712,17–726,17 und 750,1–10). Es ist bezeichnend für die Verfahrensweise der in Rom arbeitenden Übersetzer, daß man dafür nicht die synodalrechtlich entscheidende 18. Sitzung benutzt hatte, sondern die erste in der Reihenfolge, wie sie in Rom bekannt war, das heißt die 17. Sitzung. Während der Text der *Confessio fidei* in beiden Sitzungen übereinstimmt, sind die Akklamationen jedenfalls nur hier vorhanden (S. 750,1–10). Der Wortlaut dieser Übersetzung wäre uns heute nicht mehr bekannt, wenn er sich nicht in der *Collectio Hispana* erhalten hätte, und wir könnten ihn nicht mehr im einzelnen beurteilen, wenn es davon nicht seit kurzem eine kritische Ausgabe gäbe.[35]

So aber ist es möglich, die Übersetzung der *Collectio Hispana* vor die Übersetzung des Konzils zu stellen. Dabei sieht man, daß die *Collectio Hispana* eine Vorübersetzung enthält, die für die nachfolgende Übersetzung der gesamten Akten überarbeitet worden ist. Auf diese Weise ist – nach den sprachlich öfter verschiedenen Übersetzungen einzelner Testimonien in den Akten der Lateransynode und des VI. Konzils – ein umfangreiches Beispiel dafür entstanden, wie man damals in Rom im Abstand von wenigen Jahren dieselbe griechische Vorlage auf verschiedene Weise ins Lateinische übersetzte.

Der Text der 17. Sitzung mußte also für die vorliegende Ausgabe nach drei verschiedenen Quellen rekonstruiert werden. Entscheidend ist natürlich die Übersetzung des gesamten Aktentextes, zumindest interessant ist aber auch die Vorübersetzung in der *Collectio Hispana*. Für die Subskriptionsliste der 17. Sitzung aber ist der Wiener Papyrus von größtem Wert, weil er trotz der überall unsicheren Wiedergabe von Eigennamen in diesem Abschnitt gelegentlich sogar deren Orthographie bestätigt.

Daß das griechische Symbolum noch von f gesondert überliefert wird (S. 768,1–776,27), sei am Rande vermerkt, denn der Text dieser Handschrift ist nicht besser als derjenige der Konzilshandschriften MTO. Nur VPG bringt auf S. 779,2–797,24 die lateinische Subskriptionsliste der 18. Sitzung, aber die einzelnen Schreiber V–P–G oder schon deren Vorlage erlaubten sich viele Kürzungen, die aufgelöst werden mußten. Bei ihren Unterschriften schreiben nur die Bischöfe selbst ὁρίσας ὑπέγραψα = *definiens* subscripsi, während die gelegentlichen Stellvertreter eines Bischofs ὁρίσας = *definiens* weglassen. Die Bedeutung dieser rechtlich keineswegs belanglosen Formel scheinen die Kopisten von VPG und MNL nicht mehr zu kennen, denn VPG kürzt oft mit *ut supra* und MNL mit *similiter*. In der 18. Sitzung aber ließ VPG diese Formel meist ganz weg.

Die 18. Sitzung wird mit umfangreichen Akklamationen fortgesetzt (S. 798,5–22), deren Gliederung durch den Druck hervorgehoben wird. Danach gibt der Kaiser noch einmal eine Erklärung zur Glaubensfrage ab (S. 800,1–802,3), und das Konzil antwortet mit neuerlichen Akklamationen. Der Kaiser dankt dem Konzil für sein geduldiges Ausharren

34 Vgl. RUDOLF RIEDINGER, Die Dokumente des Petrus Notarius regionarius auf seiner Reise von Rom nach Spanien im Jahre 683/4. Burgense 29 (Burgos 1988) 233–250.

35 La Colección Canónica Hispana, Tom. III (CCH III), Monumenta Hispaniae sacra, edd. GONZALO MARTÍNEZ DÍEZ–FÉLIX RODRÍGUEZ. Madrid 1982, S. 181–205.

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:38 AM

und nimmt den Λόγος προσφωνητικός entgegen (S. 804,14–829,6). Auch dieser *Sermo acclamationis* besitzt neben den griechischen Handschriften des Konzils (MTO) eine gesonderte Überlieferung (l), die dem Text von MTO allerdings nicht überlegen ist. Griechische Wörter, die auch in seiner Übersetzung stehen, werden im *Sermo acclamationis* mit lateinischen Majuskeln geschrieben (S. 805,15; 805,21; 809,18 und 819,3). Auf S. 807,11–12 ([paginam] = ⟨imaginem⟩) und 817,16 (studium = stadium) wird das lateinische Autograph von den Kopisten falsch verstanden, dieses leistet sich aber auch eine gedankenlose Fehlübersetzung (S. 807,16): ἱεράρχαις = [auctoribus sacerdotum] = ⟨pontificibus⟩). Die Unterschriften unter dem *Sermo acclamationis* auf S. 822,2–829,6 hat die lateinische Übersetzung ausgelassen.

Die nun folgende Bitte der Synode an den Kaiser, er möge die Glaubensdefinition unterschreiben (S. 829,9–12), wird ebenso wenig wie seine Antwort ins Lateinische übersetzt. Das kann ein Versehen der Übersetzer sein, die schon die Unterschriften nicht mehr berücksichtigt hatten. Die Bitte der Synode präzisiert jedoch den Zeitpunkt, zu dem die Unterschrift des Kaisers vollzogen wurde, nämlich erst nach der Verlesung der Huldigungsadresse an den Kaiser.

Der Kaiser veranlaßt noch, daß zwei Bischöfe, die nicht in den Präsenzlisten genannt werden (Citonatus und Theodotus), das Symbolum unterschreiben. Sodann bittet das Konzil um die Unterschrift des Kaisers auf den fünf Exemplaren der Konzilsakten, die den Patriarchaten ausgehändigt werden. Dann aber folgt ein Zusatz (S. 830,1–16), der höchstwahrscheinlich im Jahre 713 von Agatho hinzugefügt wurde, denn in diesem Zusatz heißt es, daß der Priestermönch Georgius von Sebaste Patriarch von Antiochia geworden war.[36] Damit wird die 18. Sitzung abgeschlossen.

Auf die 18 Sitzungen folgen 8 Briefe, von denen lediglich 4 auch lateinisch überliefert werden. Damit wird deutlich, daß man die Überlieferung der lateinischen Übersetzung aus den Jahren 682–701 von der Überlieferung der zweiten griechischen Ausgabe des Chartophylax Agatho aus dem Jahre 713 deutlich zu unterscheiden hat. Um das anschaulich zu machen, wird die überlieferte Reihenfolge nach jeweils einer Handschrift der lateinischen und der griechischen Überlieferung wiedergegeben.[37]

Im Codex Vindobonensis 418 steht auf

f. 159v–165r	edictum	S. 832,1 –856,6
165r–167r	sacra	856,10–866,9
167r–171r	Leo II.	866,10–884,19
171r–171v	Iustinian II.	886,3 –887,21

Im Codex Monacensis graecus 186 steht auf

f. 276v–279v	an Agatho	S. 888,3 –894,13
279v–285r	edictum	832,1 –856,6
285r–287r	Constantin	894,17–897,30

36 Es handelt sich um Georgius II., der seit 685 und vielleicht bis zum Jahre 702 Patriarch von Antiochia gewesen ist. Nach ihm blieb der Thronos bis zum 19. Juni 742 unbesetzt. Georgius II. unterzeichnet auch das Trullanum von 692. Vgl. HEINZ OHME, Das Concilium Quinisextum und seine Bischofsliste. Studien zum Konstantinopeler Konzil von 692. Berlin 1990 (Arbeiten zur Kirchengeschichte 56), S. 145.

37 Diese Briefe werden in den modernen Regestenwerken wie folgt notiert:
888,3 –894,13: CONTE, Nr. 242; CPG 9437 (3)
832,1 –856,6 : DÖLGER, Nr. 245; CPG 9438
894,17–897,30: DÖLGER, Nr. 247; CONTE, Nr. 244; CPG 9439
856,10–866,9 : CONTE, Nr. 245; CPG 9440
866,12–884,19: CONTE, Nr. 249; CPG 9441
886,3 –887,21: DÖLGER, Nr. 254; CONTE, Nr. 272; CPG 9442
901,15–908,27: GRUMEL, Nr. 322.

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:38 AM

f. 287r – 288v	sacra	S. 856,10 – 866,9
289r – 293v	Leo II.	866,10 – 884,19
293v – 296r	Agatho chart.	898,3 – 901,12
296r – 298v	Iohannes V.	901,15 – 908,27
(bricht auf S. 905,30 ab)		

Die griechischen Akten des VI. Konzils, die im Sommer 682 nach Rom gelangten, enthielten nur zwei dieser Briefe, das *Edictum Constantini* (S. 832,1 – 856,6) und seine *Sacra* an die römische Synode (S. 856,10 – 866,9), denn diese beiden Schreiben des Kaisers datieren vom 16. September und 23. Dezember 681, waren also vor der Abreise der römischen Legaten im Frühjahr 682 verfügbar. Das *Edictum* wurde nach der griechischen Fassung im dritten Narthex der Hagia Sophia ausgehängt, seine lateinische Übersetzung ist „an unser gesamtes Volk in den westlichen Landesteilen" adressiert. Die Antwort Leos II. auf den Brief des Kaisers vom 13. Dezember 681 konnte erst im Sept. – Dez. des Jahres 682 erfolgen, denn Leo war am 17. August 682 zum Papst geweiht worden. Ihr lateinisches Original gibt man in Rom zu den Akten (S. 866,10 – 884,19), die griechische Übersetzung blieb in Konstantinopel erhalten. In Rom hat man noch die *Diuina iussio* Iustinians II. an Papst Iohannes V. vom 17. Februar 687 zu den Akten genommen (S. 886,3 – 887,21), deren griechisches Original als nicht mehr zum Thema gehörend angesehen oder einfach übersehen wurde, es ist jedenfalls nicht überliefert.

Anders als diese ältere lateinische Überlieferung wird die griechische aus dem Jahre 713 angeordnet. Sie beginnt mit dem Schreiben der Synode an Papst Agatho (gest. am 10. Jan. 681), das erst sein Nachfolger Leo II. (17. Aug. 682 – 3. Juli 683) erhalten haben kann (S. 888,3 – 894,13). Dieses Schreiben wurde bald nach dem 16. Sept. 681 verfaßt, wäre also den römischen Legaten vor ihrer Abreise aus Konstantinopel ebenfalls verfügbar gewesen. Es wird immerhin noch von 56 Synodalen unterschrieben. Hatte man in Rom kein Interesse an einer lateinischen Übersetzung dieses Briefes, der Papst Honorius zu den Häretikern zählt (S. 888,31)? Wie in der lateinischen Überlieferung folgt darauf das *Edictum Constantini* (S. 832,1 – 856,6), dann aber die *Sacra* Constantins an Papst Leo II. (S. 894,17 – 897,30) vom 13. Dez. 681, für die es wieder keine lateinische Übersetzung gibt, ohne daß sich für diese Auslassung eine Erklärung anböte. In derselben Reihenfolge steht die *Sacra* an die römische Synode (S. 856,10 – 866,9), und von dieser Sacra heißt es ausdrücklich, sie sei von den Legaten des Papstes befördert worden. Mit der griechischen Übersetzung des Briefes von Leo II. an den Kaiser (S. 866,10 – 884,19) von Sept. – Dez. 682 schloß das Briefcorpus ab, das der Chartophylax Agatho zusammen mit den Akten der Synode über die gefährliche Zeit des Philippicus Bardanes hinweggerettet hatte.

Von seinen Bemühungen berichtet Agatho dann in einem *Epilog* (S. 898,3 – 901,12), einer stilistisch mäßigen Leistung, die eine kostbare Perle enthält. Auf S. 898,15 bezeichnet er die Schrift, die Guglielmo Cavallo *Maiuscola biblica* genannt hat, mit ihrem zeitgenössischen Namen γράμματα ἐκκλησιαστικά. An seinen Epilog hängt er noch den Brief seines Patriarchen Iohannes V. an Papst Constantin, ein Schreiben, das nach dem Tode des Philippicus Bardanes am 3. Juni 713 verfaßt wurde (S. 901,15 – 908,27). Es ist ein altes Beispiel für eine Apologie, die zu erklären versucht, weshalb man in der Zeit einer Tyrannei gegen sein Gewissen geredet und gehandelt habe.

In diesen Briefen am Schluß der Akten gibt es eine bemerkenswerte Beurteilung des Priestermönchs Stephanus, der in den Akten selbst stets als Schüler (μαθητής) seines antiochenischen Patriarchen Macarius bezeichnet wird (S. 24,7; 178,11 – 12; 216,2 – 3; 268,6; 276,5 und im Symbolum, S. 772,9 – 10). Diese Qualifizierung wird zwar auch vom Λόγος προσφωνητικός (S. 816,3 – 4), vom *Edictum Constantini* (S. 834,18 – 19) und vom Brief Leos II. übernommen (S. 879,8), aber der Λόγος προσφωνητικός korrigiert μαθητής zu καθηγητής und das Edict φοιτητής zu εἰσηγητής. Davon hängt das Urteil im Brief

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:38 AM

Leos II. ab, der zu *discipulus* auch *magister* hinzufügt, was mit διδάσκαλος übersetzt wird. Wenn also der Priestermönch Theophanes des sizilianischen Klosters τῶν Βαίων für den fähigsten Kopf unter den Konzilstheologen gehalten wird,[38] dann ist der Antiochener Stephanus, und nicht dessen Patriarch Macarius als das Haupt der monotheletischen Gegenpartei anzusehen.

ZUR LATEINISCHEN ÜBERSETZUNG

Die theologischen und historischen Fragen, die von diesen Konzilsakten ausgehen, können hier nicht beantwortet werden.[39] Der Herausgeber hat jedoch darüber zu berichten, wie er zu seinem Text gelangt ist, vor allem darüber, welche neuen Gesichtspunkte sich dabei ergeben haben. Der griechische Text dieser Akten ist so konservativ, daß er einem Byzantinisten kaum neue Erkenntnisse vermitteln wird. Innerhalb der griechischen Überlieferung ist der Wiener Papyrus G. 3 ohne Zweifel das wichtigste Stück, zumal er unser Wissen von der frühesten Entwicklung der griechischen Buchminuskel entscheidend erweitern kann.

Die lateinischen Übersetzungen der Akten der Lateransynode von 649 und des VI. ökumenischen Konzils von 680–681 aus den Jahren 682–701 sind die weitaus umfangreichsten lateinischen Texte, die aus dem 7. Jahrhundert erhalten sind. Daß es sich dabei um Konzilsakten handelt, also um Dokumente, für deren Entstehung ursprünglich die Kanzlei der Päpste zuständig war, hebt sie aus anderen literarischen Erzeugnissen heraus. Dazu kommt, daß im 7. Jahrhundert in Italien und in Rom eine einzigartige kulturelle Situation bestand, in der die Aktivitäten der einheimischen Kräfte nahezu auf den Nullpunkt abgesunken waren.[40] Demgegenüber hatte sich im Zeitalter der „griechischen Päpste" der Zustrom hochgebildeter byzantinischer Flüchtlinge verstärkt, die vor dem arabischen Ansturm aus den Ländern des östlichen Mittelmeeres in den Westen geflohen waren. Die lateinischen Übersetzungen dieser Akten sind das genaue Abbild der genannten Komponenten, die sich, wie manche anderen historischen Ereignisse auch, nur zu dieser Zeit und nur für diese Gelegenheit bündeln. Als Ergebnis besitzen wir lateinische Übersetzungen, die von Byzantinern angefertigt und niedergeschrieben worden sind.[41] Griechen übersetzen ins Lateinische, ein nicht eben gewöhnlicher Vorgang, der auch ein einzigartiges Ergebnis haben muß. Und Griechen schreiben ihre lateinische Übersetzung in lateinischen Buchstaben, auch das eine Besonderheit, die sich nicht wiederholen sollte.

An dieser Stelle kann nicht so verfahren werden wie in den zitierten Arbeiten,[42] in denen Beispiele gesammelt und Abbildungen geboten wurden, um aus konkreten Einzelheiten das Aussehen der lateinischen Authentica in der päpstlichen Kanzlei zu rekonstruieren. Es geht auch nicht an, die bereits genannten Beispiele nach Seite und Zeile der nunmehr abgeschlossenen Neueditionen zu lokalisieren. Im folgenden soll vielmehr versucht werden, das Authenticum und seine drei wichtigsten Abschriften näher zu charakterisieren, Eigenarten zu beschreiben, die der Benutzer dieser Akten allein beim Lesen kaum erkennen kann. Denn nach der Entstehung der römischen Urschrift der lateinischen Übersetzung gestatten uns die Abschriften, die zu den Handschriftengruppen VPG, CBR

38 So wiederum HENRY CHADWICK im Journal of Ecclesiastical History 42 (1991) 632.

39 Vgl. aber PIETRO CONTE., Il sinodo Lateranense ... (Anm. 6), und FRIEDHELM WINKELMANN, Die Quellen ... (Anm. 13).

40 Vgl. GEORG JENAL, Monaci e vescovi al tempo di Martino I (649–653) in: *Martino I Papa (649–653) e il suo tempo* (Anm. 9).

41 Vgl. die Arbeiten, die in Anm. 6, 9 und 28 zitiert werden.

42 Vgl. Anm. 41.

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:38 AM

und MNL führen, Einsichten in ihre besondere Situation, die sie deutlich voneinander abhebt. Es dürfte keinen anderen lateinischen Text geben, in dessen Überlieferung sich die Eigenarten zweier verschiedener lateinischer Kopistengruppen von denjenigen einer griechisch beeinflußten Gruppe trennen lassen.

Wenn hier nach Kriterien gesucht wird, mit deren Hilfe sich das Aussehen des Authenticums erschließen läßt, dann muß auf eine Vorarbeit verwiesen werden, die dazu den ersten Anstoß lieferte.[43] Der Cod. Vat. Regin. Lat. 1040 (unser C) wurde nach BERNHARD BISCHOFF vermutlich von Saint-Amand-Händen in einem frühen Stadium der Schriftentwicklung dieses Klosters geschrieben (um das Jahr 785). Arn, der an der Jahrhundertwende Abt dieses Klosters war, hatte diese Handschrift auf eine seiner vier Reisen nach Rom mitgenommen, um sie dort vergleichen und korrigieren zu lassen. Auf den 89 erhaltenen Blättern finden sich jedenfalls etwa 150–200 Korrekturen in grauer Unziale, wie sie in Italien noch bis ins 9. Jahrhundert gebräuchlich war. Welche Vorlage hielt Arn für so bedeutsam, daß er seine Handschrift damit vergleichen ließ? Er konnte schwerlich wissen, daß sie selbst nach einer Kopie des römischen Authenticums gefertigt war. Auf f. 63a^{v} weist C eine Notiz in kurialer Schrift auf (S. 711,27 App.), die den Wegfall der Präsenzliste an dieser Stelle fälschlicherweise damit begründet, daß hier „die Namen der Bischöfe wie weiter oben" stünden.

Aus der Gruppe VPG ist die Wiener Handschrift V mit Sicherheit um das Jahr 800 ebenfalls von Saint-Amand-Händen geschrieben worden. Diese Gruppe gibt ihre Vorlage vollständiger wieder als die Gruppe CBR. Daraus wurde geschlossen, daß sich Arn die Mutterhandschrift von VPG in Rom anfertigen ließ, weil er C, seine ältere Handschrift, als unvollständig und korrekturbedürftig erkannt hatte.[44] Die gemeinsame Ursache seiner Bemühungen kann dann nur das römische Authenticum der Übersetzung gewesen sein, das man ihm in Rom gezeigt hatte. Dieses Authenticum war für ihn der Maßstab, an dem er C messen und nach dem er die Mutterhandschrift von VPG anfertigen lassen konnte. Dieses Authenticum war höchstwahrscheinlich auf Papyrusrollen geschrieben und zwar in einer Schrift, die für Arn ebenso neu war wie die altertümliche Buchform der Rolle, die ihm nur noch aus dem liturgischen Gebrauch bekannt war.

Wenn wir annehmen wollen, daß alle Korrekturen in grauer italischer Unziale, die sich in C finden, aus dem römischen Authenticum stammen, ist für diese Annahme der Beweis zu erbringen. Diese Korrekturen können jedenfalls nicht aus der Vorlage von CBR stammen, denn diese Vorlage las auf S. 811,11 *tenendum* anstelle des richtigen *tacendum*, was C^{2} durch die darüber geschriebenen Unzialbuchstaben AC korrigierte. Eine ähnliche Korrektur gibt es auf S. 595,9, wo nur C^{1}BR anstelle von *honorabilium* das Wort *amabilium* schreiben und C^{2} wiederum über *amabilium* HONORA schreibt. Von solchen Korrekturen gibt es mehrere Dutzend. Korrekturen, mit denen sich beweisen läßt, daß C^{2} keine andere Vorlage als das römische Authenticum für seine Korrekturen benutzt haben kann, sind demgegenüber äußerst selten.[45]

Die beiden folgenden Unzialkorrekturen setzen jeweils einen Fehler im Authenticum voraus. Die eine davon steht auf S. 553,19, wo die Übersetzung von μὴ προσκρούσωμεν richtig *minime offendamus* lautet. So schreiben aber nur C^{1}BRG und M. Die Mutterhandschrift der Gruppe CBRG wurde ebenso wie die Handschrift M von Schreibern

43 RUDOLF RIEDINGER, Die lateinischen Handschriften der Akten des VI. Konzils (680/681) und die Unzialkorrekturen im Cod. Vat. Regin. Lat. 1040. Römische Historische Mitteilungen 22 (1980) 37–49.

44 RUDOLF RIEDINGER, Erzbischof Arn von Salzburg ... (Anm. 25).

45 Auch die Vorlage von VPG kommt dafür nicht in Frage, denn diese Kopie wurde unseres Wissens nur in Saint-Amand und Beauvais benutzt, lag also im Frankenreich und konnte dort keine italischen Unzialkorrekturen erhalten. Die Vorlage von MNL befand sich zwar in Italien, ist aber später entstanden als die Unzialkorrekturen in C.

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:38 AM

lateinischer Muttersprache (außerhalb Italiens: Kultursprache und daher Schulsprache) geschrieben, denen ein Fehler ihrer Vorlage leichter auffallen konnte. Die Handschriften VP, die eine bemüht getreue Kopie des Autographs nachschreiben, lesen an dieser Stelle *offendam*, eine Lesart, die auch in NL steht. Das heißt, die gemeinsame Mutter von M und NL hatte den Fehler *offendam* ebenso wie VP. Diese Verschreibung wäre für sich damit zu erklären, daß hier das Zeichen für *-us* nicht vorhanden oder schlecht zu lesen war. Überraschenderweise korrigiert C^2 mit den Unzialbuchstaben NT zu *offendant*. Zur Erklärung dieser Korrektur müssen die Akten der Lateransynode herangezogen werden. Hier (S. 143,9) ist das äußerst selten zu belegende Wort *infidiam* das Ergebnis einer Konjektur, denn die Handschriften lesen anders, L^1: *infidiant*, L^2: *inficiant*, und DV: *insidiatur*. Das den Kopisten unbekannte *infidiam* löste eine allgemeine Ratlosigkeit aus. Daß aber in L^1 und L^2 für ein *m* ein *nt* zu lesen ist (und DV immerhin *tur* schreiben), interpretiert die Lesart von C^2 *offendant*: ein *m* konnte wegen seines in der Kuriale gebauchten Schlußstrichs in den Akten beider Synoden als *t* gelesen werden, denn in der Kuriale ist auch das *t* ein kreisförmiger Buchstabe.[46]

Der andere Fehler im Autograph, den C^2 nachschreibt, ist leichter zu erklären. Auf S. 557,18 heißt es richtig *fluctiuaga*, das aber steht aus denselben Gründen, die soeben genannt wurden, nur bei BG und M. VP schreiben *flutigaua*, N *fluctiga* und C^1 *fluctia*. Diese Lesart korrigiert C^2 mit den Unzialbuchstaben GABA, das heißt mit der Buchstabenfolge von VP, die auch in C^1 und N ihre Spur hinterlassen hat. Das Authenticum las also an dieser Stelle *fluctigaua* oder *fluctigaba*. Die byzantinischen Übersetzer, die C^2 als Vorbild für seine Korrektur benützt, hatten ein für sie schwieriges lateinisches Wort verschrieben. Aus all dem läßt sich folgern, daß die Unzialkorrekturen von C^2 auch dort, wo derartige Differenzen der Überlieferung nicht erhalten sind, in Rom nach der Urschrift aller lateinischen Handschriften vorgenommen worden sind.

C wurde aber nicht nur nach dem Authenticum in Rom korrigiert, es wurde auch (in Saint-Amand?) nach der gemeinsamen Mutterhandschrift von CBR verbessert, was nun Korrekturen in fränkischer Halbkursive ergab. Auf S. 773,22 steht deshalb *synodus fideliter*, was nur C^1 übersehen hatte, über der Zeile in Unzialbuchstaben und unter der Zeile in Halbkursive. Einer der beiden Korrektoren hatte nicht bemerkt, daß diese Korrektur bereits vollzogen war.

Wenn hier die Korrekturen der Handschrift C ausführlicher behandelt worden sind, weil sie über die Lesarten einer Handschrift hinaus zum Authenticum zurückführen, muß für andere Eigentümlichkeiten des Authenticums auf den Apparat verwiesen werden, der Übersetzungs- und Lesefehler, doppelte und sogar dreifache Übersetzungen (so auf S. 861,9–10) verzeichnet. Diese Mehrfachübersetzungen sind als verschiedene Versuche der Übersetzer zu verstehen, die von nachfolgenden Kopisten allesamt übergenau abgeschrieben worden sind.

Zum Latein dieser Konzilsakten können hier nur vereinzelte Beobachtungen festgehalten werden. So fällt beispielsweise auch in diesen Akten auf, was OSKAR HAAG zu „Fredegar", einer Chronik des 7. Jahrhunderts, schreibt: „in einer außerordentlich großen Zahl von Beispielen nähert sich *ipse* dem Gebrauch als Artikel".[47] Dafür gibt es auch in diesen Akten an die 30 Beispiele (auf S. 241,2; 245,8; 365,3; 607,4; 661,1–2; 661,19 usw.).

---

46 Erst nachdem diese Sachlage geklärt ist, erhalten ähnliche Verschreibungen in den Akten des VI. Konzils ihr Gewicht. Auf S. 67,17 schreiben VP für *dicant – dicam*, und auf S. 325,19 V allein für *ceterum – ceterunt*. Auf S. 661,18 lesen CRG für *dicam – dicat*, und auf S. 777,6 schreiben C^1BR für *dabimus – dabit*, was C^2 mit Unzialbuchstaben korrigiert.

47 OSKAR HAAG, Die Latinität Fredegars, nachgedruckt in: Mittellateinische Philologie, hrsg. von ALF ÖNNERFORS, Darmstadt 1975 (Wege der Forschung 292), S. 13–87, auf S. 69.

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:38 AM

In den original lateinischen Briefen der 4. Sitzung wird *eorum* mit ὑμῶν übersetzt (auf S. 55,19–20; 58,1; 59,2; 59,8; 117,19; 121,13; 135,17 und 139,20), aber BR schreibt auf S. 55,20 anstelle von *eorum* – *uestrae* und bei 59,2 *eius*. Auf S. 121,13 läßt B *eorum* ausfallen, nur R bietet hier ein verschriebenes *coram*. Das läßt vermuten, daß bereits das *eorum* des lateinischen Originals anstößig sein konnte.

Die Tatsache, daß Byzantiner ins Lateinische übersetzen, läßt auf S. 253,24 *discipulo increpabat* (aus τῷ μαθητῇ ἐπιτιμῶν) entstehen, was nur B^2 und M zu *discipulum* korrigieren. Auf S. 271,2 heißt es dann richtig *increpans ... eum*, aber auf S. 299,14–15 steht wieder *increpuit autem ei*, von MNL zu *eum* korrigiert und von R übergangen.

In den Akten der Lateransynode (S. 67,6) überliefert die entscheidende Handschrift L *dignate*, was von DV sogleich zu *dignemini* korrigiert wird. Im VI. Konzil steht auf S. 495,1 *largite*. Das veranlaßte die Mutterhandschrift von CBR offensichtlich zu einer Korrektur, denn nur B liest ebenfalls *largite*, CR aber hilflos *largitate*. Auf S. 625,6 wird ἐξαιρεθείσης τῆς προσηγορίας mit *auferto ... uocabulo* übersetzt, was auch R bestätigt, während B wiederum mit *auferte* zu bessern versucht.

Auf S. 656,3 steht ἀναδιδάσκομεν mit dem Accusativ, die Übersetzung schreibt zunächst korrekt *suggerimus gloriae uestrae ac uniuersali*, dann aber statt *uestro concilio* (so nur M) *uestri concilii*. Auch bei 862,20 steht πῶς ἀπελάκτισας mit dem Accusativ, was die Übersetzung mit *quomodo recalcitrasti ... diligentes et inuitantes* (S. 863,20) nachbildet, obwohl *recalcitrare* den Dativ erfordert. Wenn sogar im Agatho-Brief (S. 101,22) *ex diuersorum probabilium patrum* steht (griechisch mit ἐκ διαφόρων ἐκκρίτων πατέρων übersetzt), dann scheint das darauf hinzudeuten, daß auch dieser lateinisch konzipierte Brief Byzantiner zu Autoren hatte. Auf S. 103,17: *quia uerus est et deus* (so nur P^2 und MNL) dürfte es eine Verlesung und keine falsche Wortwahl sein, wenn BRG *uerbum* und VP^1 gar *uerbus* schreiben.

Von den zahlreichen Fehlübersetzungen des Authenticums, die der Druck kenntlich macht, sei nur eine erwähnt. Auf S. 477,20 wird *Euphrates* nicht als Angehöriger der gnostischen Sekte der Peraten erkannt, sein Beiname *Perates* wird vielmehr mit *transmarinus* „übersetzt". Die wichtigste fehlerhafte Transkription aber findet sich auf S. 486,20 = 487,20, wo ΚΘΚΩΦΩΤΑΙ mit ΙΑΚΑΦΑΤΑΙ transliteriert wird, das heißt, zweimal wird ein Omega als kuriales A gelesen. Diese Ausführungen können nur Anregungen sein, das Autograph der lateinischen Übersetzung dieser Akten weiter zu studieren, das in römischer Kuriale geschrieben war und deshalb Fehlleistungen aller Art hervorrief.

Wenn wir die Eigenarten der Gruppe CBR zu charakterisieren versuchen, einer Überlieferung, die von Anfang an von Kopisten lateinischer Muttersprache (außerhalb Italiens: Kultursprache – Schulsprache) bestimmt wurde, dann ist es am leichtesten, die orthographischen Besonderheiten zu nennen, die in dieser Gruppe fast durchgängig üblich sind: Verwechslungen von *i* und *e* sogar bei *contenens*, *tradedit*, *anathima*, *semul* und *helarius* (*Hylarius*), Verwechslungen von *o* und *u* in *prumpta*, *utpute*, *uolontas*, *Theopoleus*, *Constantinopoleus* („latinisiert"), aber auch *Eotychius* („gräzisiert") und Verwechslungen von *c* und *g* in *Euacrius* und *Magario*, aber auch anderes wie *praesbyter*, *apostholus occansio* und *cetera*, dieses Wort jeweils mit *&* geschrieben. Diesen Kopisten fiel es schwer, die Vokale *i* und *e*, und *o* und *u*, sowie die Konsonanten *c* und *g* phonetisch zu unterscheiden. Weil es sich um Lateiner handelte, die über einen großen lateinischen Wortschatz verfügten, machten sie öfter Fehler, indem sie ihre oberflächlich gelesene Vorlage durch ein Wort verändern, das nicht in diesen Zusammenhang paßt.[48] So zum

48 Vgl. Rudolf Riedinger, Kuriale und Unziale ... (Anm. 28), S. 163, Anm. 57, und ders., Der Codex ... (Anm. 6), S. 48, Anm. 42.

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:38 AM

Beispiel auf S. 63,24 *conferet* zu *confirmat* und auf S. 525,4 *confirmandus* zu *conferendus*, desgleichen auf S. 531,21 *ascribat* zu *tribuat*. Die gemeinsame Mutterhandschrift von CBR, also eine Kopie des Authenticums, war für Verwechslungen von m – q – p besonders anfällig. Eindrucksvoll ist jedenfalls zweimal die Verwechslung von *omnium* mit *quoque* (S. 297,15 und 853,21), die eine paläographische Begründung erlaubt[49] und durch die Verlesung von *quippe* zu *quipque* (S. 327,18) geradezu interpretiert wird. Auf S. 861,7 schreiben CB anstelle von *euersionem turbidam – euersionemque turbidam*. Auf S. 647,4 hatte die Nachbarschaft von *m* und *p* vermutlich schon im Autograph Verwirrung erzeugt, denn VP und MN lesen fälschlich *et unamque personam*, aus dem die Handschriften CR *que* weglassen.

Wie die Mutterhandschrift von CBR gelegentlich mit dem Text „mitgedacht" hat, zeigt S. 21,23, wo sie wie in liturgischen Lesungen zu *qui in tempore* ein *illo* hinzufügt: *qui illo in tempore*, aber auch S. 119,18, wo sie verdoppelnd *quod porro longe sit* schreibt, weil sie offensichtlich das lateinisch bessere *longe* vermißt. Auf S. 609,5 versucht sie, die Verdoppelung *aperte plane* durch ein eingeschobenes *et* zu rechtfertigen.

Es wäre interessant, die Aberrationen zu verstehen, die zu Zeilenverlusten geführt haben. Leider läßt sich die Länge dieser Verluste auch nicht annähernd über die Zahl der verlorenen Buchstaben bestimmen, weil es niemals sicher ist, welche Kürzungen dabei zu berücksichtigen sind. Auf S. 335,12 hat R die Wörter *adiecit – carnem* verloren und C^2 ergänzt die auch bei ihm entstandene Lücke mit Unzialbuchstaben. C^1 und R gehen also auf eine gemeinsame Mutterhandschrift zurück, in der diese Wörter fehlten. Auch auf S. 345,13 weisen beide dieselbe Textlücke auf. In Zeile 361,3 fehlen die Wörter *dispensatione siue apparitionis*. Auf S. 487,1–2 übergehen C^1RG sechs Wörter, die C^2 in Halbkursive ergänzt, sie stehen aber in B, die Ergänzung wurde also nach der Mutterhandschrift von CBRG vorgenommen. Auf S. 455,16–17 vertauscht dann B allein zwei Zeilen seiner Vorlage, indem es zuerst *praedicantem et flagranter* ausläßt und diese drei Wörter nach dem anschließenden *annuntiantem unus itaque idemque* einschiebt. Wenn man diese Aberrationen untereinander vergleicht, sieht man, daß es sich überall um kurze Textstücke handelt. Die Mutterhandschrift von CBR war offensichtlich in Kurzzeilen geschrieben.

Bei diesen Aberrationen war mehrfach zu sehen, daß CR und B getrennte Wege gehen. Nun ist C unsere älteste Handschrift (um 785) und R unsere jüngste (s. XII), aber R bietet den reinen Text seiner Gruppe, der durch keinen Textvergleich getrübt wird. CR allein lassen bei 447,10 *et secundum* und *caro*^{2} ausfallen und schreiben beide statt *animata – anima*. Das sind kleine, aber eindeutige Gemeinsamkeiten. Zwischen S. 533,9 (*eiusdem*) und S. 539,18 (*inquiente*) fehlen in C 73 Zeilen unseres Druckes. R, eine Handschrift des 12. Jahrhunderts, in der auch die pseudoisidorischen Dekretalen stehen, schreibt diesen Abschnitt, der in C fehlt, auf den Buchstaben genau zweimal nacheinander. Einerseits ist es also völlig eindeutig, daß CBR (und einzelne Lesarten in G) Abkömmlinge einer einzigen Vorlage sind, andererseits ist es ebenso eindeutig, daß C und R besonders eng miteinander verwandt sind, ohne daß diese Verwandtschaft überall in gleicher Deutlichkeit zu erkennen und zu erklären wäre.

Wie getreu die Handschriften VP ihre Vorlage nachschreiben (und diese das Authenticum), zeigt auf S. 605,9 das Wort APXOEIΔOC = ωPXOEIΔOC, wo nur VP das kuriale *a* = ω erhalten haben. Mit hoher Wahrscheinlichkeit wurde die Mutterhandschrift von VP um das Jahr 800 in Rom von Byzantinern geschrieben, und es ist nicht auszuschließen, daß auch einige Schreiber der Handschrift V aus Rom nach Saint-Amand gekommen

49 Vgl. Rudolf Riedinger, Der Codex ... (Anm. 6), S. 48–49.

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:38 AM

waren.[50] Damit ergeben sich ganz andere Voraussetzungen als bei der Gruppe CBR, an der ausschließlich Kopisten lateinischer Muttersprache gearbeitet haben. Die Vorlage von VPG kopierte das Authenticum mit großer Treue, die Fehler, die ihr dabei unterlaufen, sind jedoch keine Fehler, die aus einem großen Wortschatz stammen, es sind meist sinnlose Fehler aus Verlesungen kurialer Buchstaben und aus irrtümlichen Angleichungen an unverstandene lateinische Wortfolgen.

So wird sehr oft *et* mit *ex* verwechselt (etwa auf S. 171,20; 177,1; 187,5; 187,20; 197,22; 227,1 usw.) und das kuriale *a* = ω wird immer wieder als *a* + *c* geschrieben. Diese falsche Interpretation des Schriftbildes gibt es vor allem im Namen *Macarius* = *Maccarius* (S. 167,4; 167,11; 167,19; 169,2; 169,4; 189,7; 277,5 usw.), aber auch bei *ac gentibus* (S. 55,3: *agentibus*), *Peraticorum* (S. 485,6: *peracticorum*), *sacellarium* (S. 547,8: *saccellarium*) und *Macedonius* (S. 809,17: *maccedonius*).

Vier benachbarte Wortendungen auf *-am* veranlassen VP dazu, auf S. 487,8 statt *contra* – *contram* zu schreiben. Aus einem gekürzt geschriebenen *suprascriptarum* wird auf S. 579,25: *sanctarum*, auf S. 583,16 wird aus *secta* – *recta*. *Mel* wird als *uel* gelesen (S. 659,16) und auf S. 667,21 wird aus *agente* – *regentis*. Die Ähnlichkeit von *d* und *b* in der Kuriale verführt zu der Fehlinterpretation *obuenit* anstelle von *aduenit* (S. 695,21) und auf S. 521,16 zur Verschreibung von *Psibilorum* zu *psidilorum*. Kurzwörter, die mit *p* beginnen, wurden gekürzt, und die Auflösung dieser Kürzungen durch die Kopisten erforderte einige Kenntnisse der lateinischen Sprache. Die Gruppe VPG verschreibt unter anderem dreimal *post* zu *per* (S. 587,12; 599,24 und 627,4). Die Unterscheidung von *ct* und *pt* im Authenticum bereitete den Kopisten Schwierigkeiten, denn auf S. 815,19 schreiben BR und MNL fälschlicherweise *sectis* und nur VP *septis*. Dasselbe geschieht auf S. 833,23, wo BR und M *eructuantia* lesen, VP und NL aber das richtige *eruptuantia*. Daß VP an diesen beiden Stellen das Richtige treffen, dürfte weniger mit ihren Lateinkenntnissen zu erklären sein als damit, daß ihre Mutterhandschrift an diesen Stellen das Authenticum besser lesen konnte. Daraus folgt nicht, daß ihr das überall möglich war. Der letzte Abstrich des *m*, der in der Kuriale stark gebaucht war, führte zu Verlesungen mit *m*, *q* und *p*. So lesen VPG auf S. 461,5 statt *et tactu manuum* die Wörter *et tactuque manuum*, das heißt ein durch das *m* beeinflußtes zusätzliches *que*. Auf S. 497,5 tritt zu VPG noch die Gruppe MNL hinzu und beide lesen statt *et alia plurima* – *et aliam plurima*. Die Handschriften VPG bestätigen diese Schwierigkeiten, wenn sie auf S. 519,18 anstelle von *Hypeporum* – *hypemorum* schreiben.

Auch bei VP gibt es Aberrationen, die in diesen Handschriften jedoch ganz mechanisch abbrechen. Auf 857,18 lassen VP die Worte *pacificare didicistis et compugnare eruditi estis* so aus, daß sie *pacificare|tis* schreiben. Die Lücke beginnt also mit *didicistis* und endet mit *es*. Auf S. 431,20 hatte P^1 *incarnatus est qui erat* ausgelassen (darauf folgt *incarneus*), was P^2 ergänzen konnte. Auf S. 675,4 – 5 ergänzt P^2 eine wiederum mechanisch entstandene Lücke in P^1: *sanctum concilium dixerunt ingre[diatur*. Diese Beispiele bezeugen auch in VPG wie in CBR Kurzzeilen der jeweiligen Vorlage.

Die Vorlage von MNL zeigt sich am deutlichsten in der Lücke auf S. 439,13 – 441,12, wo 22 Zeilen dieses Druckes ausgefallen sind, etwa ein Drittel des Verlustes, den CR für ihre Vorlage bezeugten (73 Zeilen). Auf S. 433,10 läßt M allein die Wörter *et cognato*

50 In Der Codex ... (Anm. 6), S. 57, Anm. 44, hatte ich geschrieben, daß die Budapester Paulus-Handschrift des Ungarischen Nationalmuseums, Cod. lat. medii aevi 1, eine Arn-Handschrift, nicht unbedingt in Salzburg, sondern eher in Saint-Amand geschrieben sein könnte. Wenn BERNHARD BISCHOFF (gest. am 17. Sept 1991), dem ich seit 30 Jahren viel zu verdanken habe, das noch gelesen haben sollte, könnte sein Hinweis an HERMANN JOSEF FREDE, diese Handschrift sei in Saint-Amand geschrieben worden, bedeuten, daß er meinen Ergebnissen später positiver gegenübergestanden wäre. Vgl. Vetus Latina, 25. Band, Pars II, S. 1003 – 1004.

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:38 AM

cognatum saluificaret ausfallen und auf S. 821,13 alle drei (MNL) die Wörter: *saluabit te adducet super te iocunditatem.*

Wie oben (S. XXVII) zu sehen war, gehören MNL, vor allem aber M, zu denjenigen Handschriften dieser Überlieferung, die am vermeintlich fehlerhaften Text selbständige Korrekturen vornehmen. M ist in der zweiten Hälfte des 9. Jahrhunderts in Bobbio geschrieben worden, und N stammt aus Nonantola. MNL bezeugen also eine Kopie des Authenticums, deren Abkömmlinge unseres Wissens nur in Italien Verbreitung fanden. Entsprechend gut ist die sprachliche Schulung ihrer Kopisten, und entsprechend hoch ist deren Anspruch, ihre Vorlage korrigieren zu können. M allein schreibt zum Beispiel auf S. 429,12 für *figurant – significant.* Im übrigen aber verhält sich die Gruppe MNL ähnlich wie CBR. Sie liest ihre kuriale Vorlage öfter mit ungenügender Aufmerksamkeit, verkennt dabei manche Buchstaben, die in kurialer Schrift ähnlich aussehen und kommt so zu Fehlinterpretationen. Davon einige Beispiele: S. 123,22: *donet* zu *donec* (*t – c*) MN; S. 145,27: *Nursinae* zu *nupsine* (*r – p*) MNL; S. 147,9: *Bibonensis* zu *dibonensis* (*b – d*) MNL; S. 353,6: *aperte* zu *a parte* (*e – a*) MNL; S. 459,12: *operationem* zu *quae rationem* (*op – qe*) MNL; S. 459,12: *ascendit* zu *ostendit* (*asc – ost*) MNL und S. 537,20: *dispensatione* zu *disputatione* (*ens – ut*) MNL.

Ihre Fähigkeit „weiterzudenken" beweist die Gruppe MNL auf S. 475,15, wo aus *quinque – qui non quae* und auf S. 607,21, wo aus *deiloqui – de illo qui* wird. Auf 649,21 führt das „Weiterdenken" allerdings zur Groteske, denn aus *bifolio* wird in M *uitofolie*, in N *VI.folio* und in L *sestofolio*, eine „Lesart", die in die *Editio Romana* eingegangen ist, denn bei MANSI (XI 594 A 10) liest man *sexto folio.*

Wenn man diese Tendenz im Auge behält, ist es nicht schwer, die mißglückten Korrekturen von MNL zu erkennen. Im übrigen aber können Lesarten von MNL dort wertvoll sein, wo sie entweder den Text von VPG oder den von CBR bestätigen, denn wo zwei dieser drei Gruppen dieselbe Lesart aufweisen, erhöht sich die Wahrscheinlichkeit, daß auch das Authenticum so las.

Der umfangreiche Variantenapparat dieser Edition verzeichnet darüber hinaus Lesarten einzelner Handschriften, welche die Herausgeber des 19. Jahrhunderts beiseite gelassen hätten, weil sie zu deren vorrangiger Absicht, den „Urtext" zu finden, nichts beitragen können. Solche Lesarten „belasten" den Apparat. Die vorliegende Ausgabe hat sich nun nicht allein zum Ziele gesetzt, den vom Authenticum ursprünglich intendierten lateinischen Text zu finden. Weil diese lateinische Übersetzung für Philologen des Mittellateins mindestens so wichtig sein dürfte wie für Theologen und Historiker, ist ihre weitere Entwicklung bis ins 12. Jahrhundert von einigem Interesse. Wenn es nur die jüngeren Handschriften dieser Überlieferung gäbe, nicht aber die fünf Handschriften aus den Jahren 785 – 890, hätten wir für unseren Text eine sehr mangelhafte Grundlage.

Von den Lesarten der jüngeren Handschriften seien nur einige Typen erwähnt, die immer wiederkehren. So schreibt N fast immer anstelle von *diaconus – diacono* und bezeugt damit den Sprachstand seiner Entstehung. Sehr oft finden sich hyperkritische Lesarten wie *captolica* (*catolica*), *scruptantibus* (*scrutantibus*), *substentari* (*sustentari*), aber auch *subiessit* (*subgessit*), *fabor* (*fauor*), *exurgentes* (*exsurgentes*), *michi* (*mihi*), *nichil* (*nihil*), *olym* (*olim*), *dyonisius* (*dionysius*), *hiis* (*his*), *iusta* (*iuxta*) und andere mehr.

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:38 AM

ZU DEN INDICES

Während die Erstellung der Register der Bibelstellen keine besonderen Schwierigkeiten bereitete,[51] traten solche bei der Abfassung des Index der *Nomina ciuitatum et regionum* auf; obwohl nämlich die meisten dieser Orte unschwer zu identifizieren sind, handelt es sich bei einigen Siedlungen um Orte, die entweder seit dem 7. Jahrhundert aufgegeben wurden, deren Bischofssitze verlegt wurden oder einen anderen Namen erhalten haben. Für die Bistümer der östlichen Reichshälfte ist RUDOLF SCHIEFFERS *Index Topographicvs* ein zuverlässiger Wegweiser.[52] Einige Städtenamen in Italien sind nur schwer zu verifizieren. Die ältere Untersuchung von FRANCESCO LANZONI behandelt die Bistümer Italiens bis zum Jahre 604,[53] eine ähnlich umfassende Arbeit ist seitdem nicht mehr erschienen. Unter diesen Umständen war es eine große Hilfe, daß Don PIETRO CONTE nicht nur die Namen der italischen Bistümer kontrollierte, die in den Akten des VI. Konzils genannt werden, sondern auch die Fehler im Index der Akten der Lateransynode (S. 448–451) korrigierte, die damals vor allem dadurch zustande gekommen waren, daß der Bearbeiter zu unangemessener Eile getrieben wurde.[54] Im Index der Lateranakten wurden auch die italienischen Namen der Städte genannt. Dasselbe geschieht jetzt im Index der Akten des VI. Konzils, der zudem die von den griechischen Handschriften öfter mißverstandenen Namen italischer Städte normalisiert.

Bei den *Nomina personarum* war bereits im Index der Akten der Lateransynode die Nummer angegeben worden, unter der ein Bischofssitz als einer von 105 in den fünf gleichlautenden Präsenzlisten und in der Subskriptionsliste erscheint. Das VI. Konzil kennt in den 10 Monaten seiner Durchführung eine stark ansteigende Anzahl von Teilnehmern, so daß kaum eine Präsenzliste der anderen gleicht. Außerdem gibt es neben der Subskriptionsliste der 17. Sitzung eine solche der 18. Sitzung, in der die griechischen und lateinischen Handschriften nicht völlig übereinstimmen. Wegen ihrer stark veränderten Abfolge ist schließlich noch die Subskriptionsliste unter dem Λόγος προσφωνητικός von Interesse.

Man könnte nun die Namen aller Teilnehmer und deren Bischofssitze in die allgemeinen Indices aufnehmen und die jeweiligen Positionen in wenig aussagekräftigen Zahlenreihen verschwinden lassen. Wirkliche Anschaulichkeit dieser Vorgänge kann nur in einer Weise erreicht werden, wie das bereits im Jahre 1979 angestrebt worden ist.[55] In den hier vorgelegten Tabellen (S. 935–943) kann man sehen, von welcher Sitzung an der jeweilige Teilnehmer anwesend ist, in welcher Reihenfolge er in die Präsenzlisten aufgenommen wird und an welcher Stelle er jeweils unterschreibt. Als Maßstab dieser Abfolge sind allein die Präsenzlisten der 17. und 18. Sitzung geeignet, die genau übereinstimmen und

---

51 Es sei betont, daß die Septuaginta durchweg nach der Ausgabe von ALFRED RAHLFS zitiert wird und das Neue Testament nach der Edition von EBERHARD und ERWIN NESTLE.

52 Index Generalis Tomorum I–IIII, ACO IV 3,3, Berlin 1984.

53 FRANCESCO LANZONI, Le diocesi d'Italia dalla origini al principio del secolo VII (a. 604), I–II, Faenza 1927 (Riprod. anast. 1963).

54 Hier werden nur die korrigierten Namen der Städte verzeichnet: Aiacium (Aiaccio – Corsica); Alesa (Ἄλαισα – Sicilia); Blera (Blera); Carini (Carina); Falerii Noui (Falerii Novi); Fauentia (Faenza); [Ferentum] Polymartium (Bomarzo); Formiae (Formia); Leontini (Lentini); Locri (apud Locri); Manturianum (Monterano?); Numana (Numana); [Popilia] Forum Popilii (Forlimpopoli); Scylacium, Squillacium (Squillace); Taurianum (Taureana); Tarracina (Terracina); Thermae Himerenses (Termini Imerese); Thurii (Thurii); Triocala, Trocali (Triocala); Trapeia, Trop(a)ea (Tropea); [Uibo] Hipponium, Uibo Ualentia (Bivona, Vibo Valentia).

Im ersten Halbband der Edition des VI. Konzils (1990) wurde nach der letzten Revision die Verteilung der Zeilen im Textblock auf 34 Seiten verändert. Das Verhältnis von Text und Variantenapparat wurde dadurch gestört. Auf diese Weise sind 24 neue Fehler entstanden, auf S. 335 allein deren 12.

55 Vgl. RUDOLF RIEDINGER, Die Präsenz- und Subskriptionslisten ... (Anm. 32), S. 14–21.

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:38 AM

so die Ansicht der maßgebenden Notare des Konzils an seinem Ende wiedergeben. Von dieser Abfolge weicht die Reihenfolge aller anderen Listen in verschiedener Weise ab. Den Namen der einzelnen Bischöfe und ihrer Städte wurde deshalb die laufende Nummer beigegeben, die sie in den Präsenzlisten der 17. und 18. Sitzung haben. Während in den Indices die Titel der anderen kirchlichen Würdenträger und der kaiserlichen Beamten verwendet werden, wird auf die Nennung des häufigsten Titels (ep.) durchwegs verzichtet.

Anders als in den Akten der Lateransynode finden sich in den Präsenzlisten des VI. Konzils auch die Namen von kaiserlichen Beamten[56] und am Ende die Namen von Mönchen verschiedener Klöster.[57] Auch von diesen beiden Gruppen werden Tabellen vorgelegt (S. 945). Die Beamten erhalten in der allgemeinen Namensliste Nummern mit römischen Zahlen, die Mönche der einzelnen Klöster die Großbuchstaben A – G.

Die Liste der *Auctores* wird wie in der Edition der Akten der Lateransynode gestaltet. Mit den Nummern der *Clavis Patrum Latinorum* und der *Clavis Patrum Graecorum* sind die einzelnen Schriften eindeutig identifiziert. Das Konzil selbst bedient sich der antiken Manier, ein bestimmtes Schriftwerk mit seinem Initium zu bezeichnen. Von den mehr als 80 *Initien und Superscriptiones* in den Akten des VI. Konzils finden sich etwa 35 nicht in der Sammlung von CHRYSOSTOMUS BAUR,[58] so daß es angemessen scheint, alle Initia zu erfassen, die sich in den Akten des VI. Konzils nachweisen lassen, und die von CHRYSOSTOMUS BAUR nicht verzeichneten mit einem Asteriscus zu versehen.

FRIEDHELM WINKELMANN hat im Jahre 1987 Regesten der Quellen des Monotheletenstreites vorgelegt, die 185 Nummern umfassen.[59] Weil heute nicht allein die Akten der Lateransynode, sondern auch die Akten des VI. ökumenischen Konzils in Neuauflagen vorliegen, schließen die Indices des VI. Konzils mit einer Liste ab, die Winkelmanns Nummern mit den Fundorten in den Akten beider Synoden verbindet.

Schließlich ist beabsichtigt, nach dem Vorbild der beiden Thesaurusbände des *Corpus Glossariorum Latinorum*[60] Wortregister beider Synoden herzustellen. Ob diese Wortregister jemals abgeschlossen werden können, liegt nicht mehr im Ermessen des Bearbeiters.

Wie beim ersten Halbband habe ich auch bei diesem zweiten Frau Dr. RENATE FROHNE und Herrn Prof. SVEN LUNDSTRÖM zu danken, ebenso den Herren Dr. ERICH LAMBERZ, Dr. ECKHARD REICHERT und Herrn Prof. Dr. ERNST VOGT.

Bei diesem zweiten Halbband habe ich von den Herren Professoren Don PIETRO CONTE (Milano), Dr. HERBERT HUNGER und Dr. OTTO KRESTEN (Wien) besondere Hilfe erfahren. Herr OTTO KRESTEN hat mir seine Umschrift des Pap. Vindob. G. 3 zur Verfügung gestellt. Für ihre Mithilfe bei der Korrektur der Einleitung und der Indices danke ich den Herren MICHAEL KOHLBACHER, Dr. HEINZ OHME und Dr. ANDREAS SCHMINCK.

Würzburg, im August 1992 Rudolf Riedinger

56 Vgl. RALPH-JOHANNES LILIE, „Thrakien" und „Thrakesion". Zur byzantinischen Provinzorganisation am Ende des 7. Jahrhunderts. Jahrbuch der Österr. Byzantinistik 26 (1977) 7 – 13.

57 Vgl. JEAN-MARIE SANSTERRE, Les moines grecs et orientaux à Rome aux époques byzantine et carolingienne (milieu du VIe s. – fin du IXe s.). Bruxelles I (1980) 37 – 38 und öfter.

58 Vgl. CHRYSOSTOMUS BAUR, Initia Patrum Graecorum I – II. Città del Vaticano 1955 (Studi e Testi 180 – 181).

59 Vgl. FRIEDHELM WINKELMANN, Die Quellen ... (Anm. 13).

60 Vgl. Corpus Glossariorum Latinorum, edd. GEORG GOETZ – GUSTAV LOEWE – GOTTHOLD GUNDERMANN. Leipzig – Berlin 1888 – 1923.

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:38 AM

Pap. Vindob. G. 3 = Wien, Österreichische Nationalbibliothek, (a. 681) (vorhanden sind S. 732,9 – 738,10)

M = München, Bayerische Staatsbibliothek, Cod. gr. 186 (a. 1446), ff. 131^{r} – 298^{v} (vorhanden bis S. 905,30)

T = Turin, Biblioteca Nazionale, Cod. gr. 67 (s. XIII), ff. 1^{r} – 207^{v} (vorhanden bis S. 908,27)

O = Ochrid, Bibliothèque Saint-Clément, Cod. gr. 84 (s. XIII), pp. 1 – 141 (mit Lücken vorhanden bis S. 908,9). Die Lücken auf S. 570,9 – 576,19; 602,4 – 620,8; 628,25 – 636,18; 666,26 – 672,16; 684,2 – 694,6; 842,4 – 888,3 und 894,13 – 902,13.

---

f = Florenz, Biblioteca Laurenziana, Plut. IX – 8 (s. XII), ff. 190^{v} – 193^{r} (vorhanden sind S. 768,1 – 776,27; 798,4 – 22 und 802,16 – 804,2)

l = Leiden, Universiteits-Bibliotheek, Cod. 60 A (s. XIII – XIV), ff. 143^{v} – 145^{r} (vorhanden sind S. 804,14 – 820,17)

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

V = Wien, Österreichische Nationalbibliothek, Cod. 418 (s. VIII – IX), ff. $1^{r}-171^{v}$ (vorhanden bis S. 887,21))

P = Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. lat. nouv. acq. 1982 (s. IX^{1}), ff. $1^{r}-176^{v}$ (vorhanden bis S. 859,13)

G = Berlin, Deutsche Staatsbibliothek, Cod. Lat. F 626 (s. XII), ff. $93^{r}-148^{v}$ (vorhanden bis S. 791,13)
VPG haben eine gemeinsame Lücke auf S. 769,5 – 777,27.

C = Rom, Bibliotheca Apostolica Vaticana, Cod. Regin. lat. 1040 (s. VIII), ff. $1^{r}-89^{v}$ (mit Lücken vorhanden bis S. 887,11). Die Lücken auf S. 533,9 – 539,18; 597,8 – 639,10 und 815,1 – 847,21.

B = London, British Library, Cotton Claudius B.V. (s. IX), ff. $1^{r}-131^{v}$ (mit einer Lücke vorhanden bis S. 887,21). Die Lücke auf S. 627,13 – 705,6.

R = Rom, Bibliotheca Apostolica Vaticana, Cod. lat. 631 (s. XII), ff. $408^{r}-466^{v}$ (mit einer Lücke vorhanden bis S. 887,21). Die Lücke auf S. 859,14 – 873,12.
CBR haben gemeinsame Lücken auf S. 515,10 – 521,31; 571,9 – 577,18; 629,11 – 637,17; 665,17 – 673,18; 683,20 – 695,4; 706,1 – 711,26; 753,11 – 765,22 und 767,20 – 797,26.

M = Mailand, Bibliotheca Ambrosiana, Cod. M 67 sup. (s. IX^{4}), ff. $1^{r}-169^{r}$ (vorhanden bis S. 887,21).

N = Rom, Biblioteca Nazionale Centrale Vittorio Emmanuele, Cod. lat. 1326 (s. XI), ff. IV – 204^{v} (vorhanden bis S. 887,21).

L = Rom, Bibliotheca Apostolica Vaticana, Cod. lat. 1326 (s. XI), ff. $1^{r}-62^{v}$ (mit Lücken vorhanden bis S. 853,6). Die Lücken auf S. 555,3 – 559,1; 809,14 – 815,1 und 841,17 – 845,14.
MNL haben gemeinsame Lücken auf S. 515,10 – 521,31; 571,9 – 577,18; 665,17 – 673,18; 683,20 – 695,4; 705,11 – 711,26; 753,11 – 765,22 und 779,1 – 797,26.

Pseudoisidor = New Haven, Yale University, Beinecke Library, Cod. lat. 442 (s. IX), ff. $252^{rb}-253^{ra}$ (cf. ACO ser. II vol. II pars I, p. XIV) Nr. 1 = Cyrillus (Alexandria), ep. 17 ad Nestorium, ACO I 2 (1925 – 26) 46,3 – 5 = ACO I 1,1 (1927) 33,18 – 21; Nr. 2 = p. 213,14 – 17; Nr. 3 = p. 213,21 – 24; Nr. 4 = p. 215,1 – 4; Nr. 5 = p. 227,9 – 11; Nr. 6 = p. 243,9 – 16; Nr. 7 = p. 249,1 – 2; Nr. 8 = p. 249,5 – 11; Nr. 9 = p. 249,21 – 23; Nr. 10 = p. 259,1 – 3; Nr. 11 = p. 399,7 – 8; Nr. 12 = p. 841,9 – 11 + 18; Nr. 13 a = p. 851,5 – 853,18; Nr. 13 b = p. 861,6 – 9; Nr. 13 c = p. 865,15 – 19; Nr. 13 d = p. 875,16 – 19; Nr. 14 = p. 883,1 – 2; Nr. 15 = p. 883,15 – 16; Nr. 16 = p. 863,9 (cf. p. 201,23 – 25); Nr. 17 = p. 881,10 – 885,11; Nr. 18 = p. 643,7 – 15.

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

ΤΟΜΟΣ ΕΚΤΟΣ
ΠΡΑΞΙΣ ΔΩΔΕΚΑΤΗ

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν
βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσπότων Φλαβίων Κωνσταντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως αἰωνίου αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος ἔτους εἰκοστοεβδόμου καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου πραότητος ἔτους τρισκαιδεκάτου Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου τῇ εἰκάδι δευτέρᾳ τοῦ Μαρτίου μηνός
ἰνδικτιῶνος ἑνάτης.

Προτεθειμένου τοῦ σεβασμιωτάτου σένσου τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτω ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης ἐκ προσώπου αὐτοῦ παρόντων
καὶ ἀκροωμένων
Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ οἴκου τῶν Ὁρμίσδου
Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτου
Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ
Πέτρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων.

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, τουτέστι
Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος, καὶ
Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ
Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως καὶ
Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων

ΜΤΟ

---

1 ἕκτος] ϛ′ ΜΤΟ 2 δωδεκάτη] ιβ′ ΤΟ 6 μὲν *om.* Μ 7 εἰκοστοεβδόμου] κζ′ Ο 8 τρισκαιδεκάτου] ιγ′ Ο 9 εἰκοστοδευτέρου] κβ′ Ο 10 ἑνάτης] θ′ ΤΟ 14 τρούλλῳ] τρούλῳ Ο 16 κωνσταντίνου] νικήτα Ο 16 – 17 κουράτωρος … ὁρμίσδου] μαγίστρου τῶν βασιλικῶν ὀφφικίων Ο 30 – 31 τῆς θεοφυλάκτου τῶν ἀλεξανδρέων Ο

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

ACTIO DUODECIMA

In nomine domini et dominatoris Iesu Christi dei et saluatoris nostri imperantibus
a deo coronatis ac serenissimis nostris domnis Flauiis Constantino quidem piissimo
et a deo decreto magno principe perpetuo augusto et imperatore anno uicesimo septimo
et post consulatum eius a deo instructae mansuetudinis anno tertio decimo
Heraclio ⟨uero⟩ atque Tiberio a deo conseruandis eius fratribus anno uicesimo secundo
die uicesima secunda mensis Martii indictionis nonae.

Praeposito uenerando sessu piissimi et Christo amabilis magni imperatoris Constantini in
secretario sacri palatii, ⟨quod⟩ cognominatur Trullus, et secundum iussionem eius deo
instructae serenitatis ex persona eius presentibus et audientibus
Constantino gloriosissimo exconsule patricio et curatore imperialis domus Hormisdae
Anastasio ⟨gloriosissimo⟩ exconsule patricio et loci seruatore comitis imperialis excubiti
Polieucto glorioso exconsule
Petro glorioso exconsule.

⟨Con⟩ueniente quoque [etiam] et sancto ac uniuersali concilio quod per imperialem
sanctionem congregatum est in hac a deo conseruanda regia urbe, id est
Theodoro et Georgio uenerabilibus presbiteris et Iohanne uenerabili diacono, locum
representantibus sanctissimi ac beatissimi papae antiquae Romae Agathonis, et
Georgio uenerabili et sanctissimo archiepiscopo huius magnisonae Constantinopoleos
nouae Romae et
Petro presbitero deo amabili monacho et loci posito sedis Alexandrinae magnae ciuitatis
et
Georgio deo amabili presbitero monacho et apochrisiario Theodori sanctissimi loci posito
sedis Hierusolymorum

VPG CBR(10) MNL(10)

---

1 duodecima] XII BRG N 3 et dominatoris] nostri VPG · καὶ = et² *om.* VPG CB ML imperantibus] impbb P imperantibus beatissimis G 3–4 imperantibus a deo *om.* N 4 ac] et CBR domnis] dominis P CB MNL constantino] constantinus G N quidem *om.* G 4–7 quidem ... anno] data CBR 4 piissimo] piissimus G N 5 principe magno L uicesimo] uicessimo P uigesimo N 6 et post consulatum *om.* VPG consulatum] consolatum N 7 heraclio] heraclyo N δὲ = ⟨uero⟩ *om.* VPG CBR MNL tiberio] tyberio PG M uicesimo secundo] XXII VPG CBR L 8 uicesima secunda] XXII VPG L *om.* CBR mensis] mens P¹ mensi P² martii] mart B mar M martiis N marcii L indictionis nonae] indictione VIIII CBR 10 praeposito ... 521,31 roma *om.* CBR MNL 11 sacri] magni G ⟨quod⟩] qui VPG 13 constantino gloriosissimo] gloriosissimo constantino VPG exconsule] exconsulis VP hormisdae] ormisdae V 14 ⟨gloriosissimo⟩ *om.* VPG exconsule] exconsulis P 15 polieucto] poli;eucto VP (*cf.* 517,23) 18 συνελθούσης = ⟨con⟩ueniente] ueniente VPG δὲ = quoque [etiam] VPG 19 regia urbe] urbe regia VPG 20 theodoro] theodero V¹ uenerabili] uenerabile VP diacono] diacone P 22 huius *om.* V 24 presbitero petro VP amabili] amabilis VP 26 amabili] amabilis VP apochrisiario] apochrisiaria VP apocrisario G theodori] teodoro G 27 hierusolymorum] hyerusolymorum P hierosolimorum G

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Πόρτου, Ἀβουνδαντίου ἐπισκόπου πόλεως Πατέρνου, Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην ὁσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνόδου τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ' αὐτῶν ἀναφορᾷ, καὶ

Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥαβέννης Θεοδώρου

Ἰωάννου ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης

Βασιλείου ἐπισκόπου πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου

Φιλαλήθους ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας

Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἐφέσου

Σισινίου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θρᾴκης

Πλάτωνος ἐπισκόπου Ἀγκύρας Γαλατίας

Γεωργίου ἐπισκόπου Κυζίκου

Μαρίνου ἐπισκόπου Σάρδεων

Πέτρου ἐπισκόπου Νικομηδείας

Φωτίου ἐπισκόπου Νικαίας

Ἰωάννου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος

Ἰωάννου ἐπισκόπου Σίδης

Θεοδώρου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς

Ἰουστίνου ἐπισκόπου Τυάνων

Ἀλυπίου ἐπισκόπου Γαγγρῶν

Κυπριανοῦ ἐπισκόπου Κλαυδιουπόλεως

Πολυεύκτου ἐπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας

Θεοδώρου ἐπισκόπου Σταυρουπόλεως Καρίας

Τιβερίου ἐπισκόπου Λαοδικείας Φρυγίας

Κοσμᾶ ἐπισκόπου Συνάδων

Στεφάνου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Πισιδίας

Ἰωάννου ἐπισκόπου Πέργης

Θεοπέμπτου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως ἤτοι Μωκισσοῦ

Ἰσιδώρου ἐπισκόπου Ῥόδου

Σισινίου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως Φρυγίας

MTO

---

1 πόλεως[1]] πόλεως πόλεως M ἐπισκόπου[2] *om.* O (*et ita usque ad* 520,21) πόλεως[2] *om.* O 2 ἐπισκόπου πόλεως *om.* O 3 ἑκατὸν εἴκοσι πέντε] ρνε' O 9 ἐπισκόπου πόλεως *om.* O 12 σισινίου] σισιννίου O 20 μελιτηνῆς] μελιτήνης T μελιτινῆς O 21 τυάνων] τυανῶν O 30 μωκισσοῦ] μοκισσοῦ T μωκισοῦ O 32 σισινίου] σισιννίου O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Iohanne episcopo ciuitatis Portuensis, Abundantio episcopo ciuitatis Paternae, Iohanne episcopo ciuitatis Regitanae, locum representantibus sancti concilii centum uiginti quinque uenerabilium episcoporum antiquae Romae, qui etiam per subscriptiones suas declarantur in suggestione ab eis facta ad Constantinum piissimum principem, et

Theodoro relegioso presbitero et locum seruatori Theodori deo amabilis archiepiscopi Rauennae

Iohanne episcopo Thes⟨s⟩alonicensi

Basilio episcopo ciuitatis Gortinae insule Crete

Philaletis episcopo Caesareae Capadociae

Theodoro episcopo Ephesorum

Sisinnio episcopo Eracliae Thraciae

Platone episcopo Ancyrae Galatiae

Georgio episcopo Cyzicensi

Marino episcopo Sardeorum

Petro episcopo Nicomediae

Photio episcopo Nice⟨ae⟩

Iohanne episcopo Calchedona⟨e⟩

Iohanne episcopo Sidensi

Theodoro episcopo Meletenensi

Iustino episcopo Tyanorum

Alipio episcopo Gangrensi

Cypriano episcopo Claudiopoleos

Polieucto episcopo Mirorum Liciae

Theodoro episcopo Staurupoleos Cariae

Tiberio episcopo Laodiciae Frigiae

Cosm⟨a⟩ episcopo Sinadorum

Stephano episcopo Antiochiae Pisidiae

Iohanne episcopo Pergensi

Theopempto episcopo Iustinianupoleos siue Muccissi

Hisidoro episcopo Rodi

Sisinio episcopo Gerapoleos Frigiae

VPG

---

1 abundantio] habundantio PG ciuitatis²] ciuitate P 2 ciūitatis] ciūitate P 2 – 3 centum uiginti quinque] CXXV VG centum XXV P 3 subscriptiones] subscriptionis VP 5 relegioso] religioso G 7 episcopo] ēpī VP (*ita saepe, aut*: ēpīs) thes⟨s⟩alonicensi] thesalonicensi VP tesalonicensi G 9 philaletis] philalethis P caesareae] cessareae P cesariae G capadociae] capodociae V capadotie G 11 eracliae] heracliae G thraciae] traciae V¹G 13 cyzicensi] cycycensi G¹ cyzycensi G² 14 sardeorum] sartheorum G 15 nicomediae] nichomediae G 16 nice⟨ae⟩] nice VP nicae G 17 calchedona⟨e⟩] calchedona VP calcedona G 19 meletenensi] meletensi G 20 iustino] iustiano G¹ iustiniano G² 22 cypriano] cyprino V 23 polieucto] poli;eucto V (*cf.* 515,15) 24 staurupoleos] stauropoleos P¹ cariae] caria V 25 tiberio] tyberio V 26 cosm⟨a⟩] cosme VP cosmae G 27 antiochiae] anthiochiae V pisidiae] pissidae G¹ pissidiae G² 28 iohanne] iohannis P 29 iustinianupoleos] iustinianupoleus V 30 hisidoro] hysedoro V¹ hysidoro V² rodi] rode G 31 sisinio] sisinnio G gerapoleos = hierapoleos] ierapoleos G

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Θεοδώρου ἐπισκόπου Ταρσοῦ
Μακροβίου ἐπισκόπου Σελευκίας Ἰσαυρίας
Γεωργίου ἐπισκόπου Βυζίης Θρᾴκης
Ζαχαρίου ἐπισκόπου Λεοντουπόλεως Ἰσαυρίας
Γρηγορίου ἐπισκόπου Μιτυλήνης
Γεωργίου ἐπισκόπου Μιλήτου
Σεργίου ἐπισκόπου Σηλυβρίας
Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μεθύμνης
Θεογνίου ἐπισκόπου Κίου
Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Εὐχαίτων
Πέτρου ἐπισκόπου Μεσημβρίας
Πέτρου ἐπισκόπου Σωζοπόλεως Θρᾴκης
Ἰωάννου ἐπισκόπου Νύσσης
Θεοδώρου ἐπισκόπου τῶν Βασιλικῶν Θερμῶν
Γεωργίου ἐπισκόπου Καμουλιανῶν
Ζωΐτου ἐπισκόπου Χριστουπόλεως Ἀσίας
Πατρικίου ἐπισκόπου Μαγνησίας
Ἀντωνίου ἐπισκόπου Ὑπαίπων
Θεοδώρου ἐπισκόπου Περγάμου
Γενεσίου ἐπισκόπου Ἀναστασιουπόλεως
Πλάτωνος ἐπισκόπου Κίννης
Στεφάνου ἐπισκόπου Βηρινουπόλεως
Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μνίζου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Μιλητουπόλεως
Ἰωάννου ἐπισκόπου Φιλαδελφείας
Θεοδώρου ἐπισκόπου Πραινέτου
Ἰωάννου ἐπισκόπου τοῦ Δασκυλίου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου
Μηνᾶ ἐπισκόπου Καραλίας Παμφιλίας
Καλλινίκου ἐπισκόπου Κολωνείας Ἀρμενίας
Θεοδώρου ἐπισκόπου Βερίσσης
Τιβερίου ἐπισκόπου Ἀμισσοῦ
Σεργίου ἐπισκόπου Σινώπης

MTO

---

3 βυζίης] βιζύης TO 7 σηλυβρίας] σιλυβρίας T σηλυμβρίας O 16 ζωΐτου] ζωιτοῦ M ζωήτου O χριστουπόλεως] πόλεως O 18 ὑπαίπων] ὑπέπων TO 19 περγάμου] περγαμῶν O 22 βηρινουπόλεως] βηρνουπόλεως O 23 μνίζου] μνιζοῦ O 24–25 O *transp.* 26 πραινέτου] πρενέτου O 27 δασκυλίου] δασκυλέου M 30 καλλινίκου] καλινίκου M κολωνείας] κολωνίας T 32 ἀμισσοῦ] ἀμινσοῦ M ἀμισοῦ O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Theodoro episcopo Tharsensi
Macrobio episcopo Seleuciae Hisauriae
Georgio episcopo Bizyensi Traciae
Zacharia[e] episcopo Leontopoleos Hisauriae
Gregorio episcopo Mitilenensi
Georgio episcopo Mileti
Sergio episcopo Sylimbriae
Andrea episcopo Methimnensi
Theognio episcopo Chiensi
Epiphanio episcopo Euchaitorum
Petro episcopo Misembriae
Petro episcopo Sozopoleos Thraciae
Iohanne episcopo Nisaeno
Theodoro episcopo Imperialium Thermarum
Georgio episcopo Camulianorum
Zoeto episcopo Christupoleos Asiae
Patricio episcopo Magnisiae
Antonio episcopo Hype⟨p⟩orum
Theodoro episcopo Pergameno
Genesio episcopo Anastasiupoleos
Platone episcopo Cinne
Stephano episcopo Uirinupoleos
Andrea episcopo Mnizi
Iohanne episcopo Militupoleos
Iohanne episcopo Philadelphiae
Theodoro episcopo Praeneti
Iohanne episcopo Dascilii
Theodoro episcopo ⟨Iustiniano⟩politano Gordi
Mena episcopo Caraliae Pa⟨m⟩philiae
Callinico episcopo Coloniae Armeniae
Theodoro episcopo Berissae
Tiberio episcopo Amissi
Sergio episcopo Sinopis

VPG

1 tharsensi] tarsensi G 2 hisauriae] hissauriae G 3 episcopo *om.* VP bizyensi] biziensi P 3–6 bizyensi ... episcopo *om.* G 4 zacharia[e]] zachariae VPG 7 sylimbriae] silimbriae G 8 andrea] andreae V methimnensi] methimnemsi G 9 chiensi] chyensi P 11 misembriae] misimbriae P 12 sozopoleos] soacopoleos V socopoleos P thraciae] thrciae G 13 nisaeno] nyseno G 16 christupoleos] christopholeos P cyhystapoleos G 18 hype⟨p⟩orum] hypemorum VPG 20 anastasiupoleos] anastasiupoleus V 21 platone] platoni VP cinne] cynnae G 22 stephano] stephani VP uirinupoleos] uirinipoleos VP uerinupoleos G 23 andrea] andreae VP mnizi] mynizi VG 24–25 militupoleos ... episcopo *om.* G 25 philadelphiae] philadeliphiae P 26 praeneti] preneti VG 27 dascilii] dascillii VP 28–30 theodoro ... armeniae P^2 *add.* 28 ⟨iustianiano⟩politano] hirapolitano VP haerepolitano G 29 mena] menna G pa⟨m⟩philiae] panphiliae VP^2G panpilie P^1 30 callinico] callicino V^1P^1 31 berissae] berisrae VP 32 amissi] ammissi G 33 sinopis] sinnopis P synopis G

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Γεωργίου ἐπισκόπου Ἰουνοπόλεως
Στεφάνου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου
Λογγίνου ἐπισκόπου Τίου
Δομετίου ἐπισκόπου Πλουσιάδος
Γεωργίου ἐπισκόπου Κρατίας
Πλάτωνος ἐπισκόπου Ἀδριανουπόλεως
Σολομῶνος ἐπισκόπου Κλανέου
Γεωργίου ἐπισκόπου Κώου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἐρίζων
Ἰωάννου ἐπισκόπου Μύνδου
Πατρικίου ἐπισκόπου Ἰλούζων
Πέτρου ἐπισκόπου Ἀππίας
Ἀλεξάνδρου ἐπισκόπου Νακωλείας
Δομετίου ἐπισκόπου Πρυμνησσοῦ
Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Βαράτης
Θεοδο⟨σί⟩ου ἐπισκόπου Ψιβίλων
Παύλου ἐπισκόπου Σωζοπόλεως Πισιδίας
Πλουσιανοῦ ἐπισκόπου τοῦ Συλλέου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ
Δημητρίου ἐπισκόπου Τίνου
Στεφάνου ἐπισκόπου Πάρου
Γρηγορίου ἐπισκόπου Καντάνου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Λάππης
Εὐλαλίου ἐπισκόπου Ζηνωνουπόλεως
Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Δαλισανδοῦ
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ὄλβης
Θεοφάνους τοῦ θεοσεβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου τοῦ ἐν Σικελίᾳ εὐαγοῦς μοναστηρίου ἐπιλεγουμένου Βαίων
Γεωργίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ῥενάτης διακειμένης ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ
Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης Δόμου Ἀρσικίας διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην.

MTO

---

1 ἰουνοπόλεως] ἰωνουπόλεως M 11 ἰλούζων] ἰουλίζων O 13 νακωλείας] νακολείας M νακολίας T **14** δομετίου] δομετρίου O πρυμνησσοῦ] πρυμνήσου T 16 θεοδο⟨σί⟩ου] θεοδώρου MTO ψιβίλων] ψιβήλων TO 18 τοῦ *om.* M συλλέου] συλαίου M 19 ναζιανζοῦ] νανζιανζοῦ T 20 δημητρίου] βμητρίου O 22 καντάνου] καντανοῦ M 24 ζηνωνουπόλεως] ζηνουπόλεως M ζινουπόλεως O 27 σικελίᾳ] σικελλίᾳ O 29 τῇ πρεσβυτέρᾳ *om.* O 31 κόνωνος] κώνωνος T 32 ὡσαύτως *om.* O πρεσβυτέραν *om.* O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Georgio episcopo Iunopoleos
Stephano episcopo Haeracliae Ponti
Longino episcopo Tiensi
Dometi[c]o episcopo Plusiados
Georgio episcopo Cratiensi
Platone episcopo Hadrianopoleos
Salomone episcopo Clanei
Georgio episcopo Choensi
Iohanne episcopo Erizorum
Iohanne episcopo M⟨y⟩ndi
Patricio episcopo Hiluzorum
Petro episcopo Appiae
Alexandro episcopo Nacoliae
Dometio episcopo Pr⟨y⟩m⟨n⟩issi
Constantino episcopo Baratis
Theodosio episcopo Psi⟨b⟩ilorum
Paulo episcopo Sozopoleos Pisidiae
Plusiano episcopo Sillei
Theodoro episcopo Nazianzeno
Demetrio episcopo Tini
Stephano episcopo Pari
⟨Gregorio⟩ episcopo Cantani
Iohanne episcopo Lappis
Eulalio episcopo Zinonupoleos
Constantino episcopo Dal⟨i⟩sandi
Theodoro episcopo Olbis
Theophane deo amabili presbitero et abbate ⟨uenerabilis⟩ monasterii ⟨quod apellatur Baiarum⟩ Siciliae
Georgio presbitero monacho monasterii Renati positi in antiqua Roma
Conone et Stephano presbiteris et monachis monasterii quod cognominatur domus Arsicia adaeque positi in antiqua Roma.

VPG

2 haeracliae] herecliae G 3 tiensi] ciensi G 4 dometi[c]o] dometico VPG 6 platone] platoni V hadrianopoleos] hydrianopoleos VP¹ hydrianopoleus P² 7 salomone] solomone P 9 iohanne] iohannis P¹ 10 iohanne] iohannis P¹ m⟨y⟩ndi] mundi VPG 11 hiluzorum] heluzorum G 14 pr⟨y⟩m⟨n⟩issi] promissi VPG 16 psi⟨b⟩ilorum] pisidilorum V psidolorum P psidilorum G 17 sozopoleos pisidiae] zolopoleos phisidae G 18 sillei] syllei G 19 nazianzeno] nazianteno G 20 tini] tyne G 22 ⟨gregorio⟩] georgio VP gaeorgio G 24 zinonupoleos] zynonupoleos V 25 dal⟨i⟩sandi] dalasandi VPG 27 theophane] theophano V¹ τοῦ ... εὐαγοῦς = ⟨uenerabilis⟩ *om.* VPG 27–28 ἐπιλεγομένου βαίων = ⟨quod apellatur baiarum⟩] quampuadarum VP campalarum G 29 georgio] georgios P presbitero] preşbiteri V 30 conone] canone G stephano] sthephano V arsitia domus G

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Καθεσθέντων τε τῶν ἐνδοξοτάτων πατρικίων καὶ ὑπάτων ἐκ πλαγίου τοῦ σεβασμιωτάτου σένσου τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως Κωνσταντίνου καὶ πάντων δὲ τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλῶν ἐπισκόπων ὡσαύτως καθεσθέντων κατὰ τάξιν ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Τρούλλου σεκρέτῳ προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἁγίων Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν εὐαγγελίων, Κωνσταντῖνος ὁ θεοσεβέστατος ἀρχιδιάκονος τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ πριμμικήριος τῶν θεοσεβεστάτων νοταρίων τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως Γεωργίου εἶπε·

Πάντα ἀνελλιπῶς καὶ πρὸς ἀκριβῆ κατάληψιν τῆς ὀρθοδόξου καὶ ἀμωμήτου ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν πίστεως ἐπισκεπτομένη ἥ τε ὑμετέρα ἐνδοξότης καὶ ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος γινώσκει, ὡς κατὰ τὴν προλαβοῦσαν συνέλευσιν – ἀναγινωσκομένου τοῦ ὡσανεὶ γενομένου προσφωνητικοῦ λόγου παρὰ Μακαρίου πρὸς τὸν εὐσεβέστατον καὶ θεόστεπτον ἡμῶν δεσπότην καὶ μέγαν βασιλέα – διαλαλῆσαι κατηξίωσεν ἡ αὐτοῦ θεόσοφος γαλήνη χαρτία τινὰ ἐπιδεδόσθαι αὐτῷ παρὰ Μακαρίου, μὴ ἐντυχεῖν δὲ αὐτοῖς μέχρι τοῦ παρόντος, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ καθ' ἑτέραν τῇ ἁγίᾳ ὑμῶν προκομίζειν συνόδῳ ὀφειλούσῃ τὴν εἴδησιν αὐτῶν λαβεῖν. ἔστηκε τοίνυν πρὸ βήλου Ἰωάννης ὁ ἐνδοξότατος πατρίκιος καὶ κοιαίστωρ ἀποσταλεὶς παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ γαληνοτάτου ⟨μεγάλου⟩ ἡμῶν βασιλέως χάρτας τινὰς ἐπιφερόμενος, καὶ ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Τέως ἡ τῶν ἤδη πραχθέντων ἀκολούθως γινέσθω ἀνάγνωσις.

Καὶ ἀνεγνώσθησαν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Εἰσίτω Ἰωάννης ὁ ἐνδοξότατος πατρίκιος καὶ κοιαίστωρ.

Καὶ εἰσῆλθεν.

MTO

---

1 σεβασμιωτάτου] εὐσεβεστάτου O 4 τρούλλου] τρούλου O 5 ἀρχιδιάκονος] διάκονος O 6 πριμμικήριος] πριμμικίριος T 7 κωνσταντινουπόλεως *om.* O 8–9 τῶν χριστιανῶν *om.* O 9 ὑμετέρα] ἡμετέρα M 10 ὑμῶν] ἡμῶν O 12 θεόστεπτον] θεοπρεπῆ M 14 προκομίζειν] προσκομίζειν M 16 κοιαίστωρ] κϋαίστωρ T 17 ⟨μεγάλου⟩ = magno *om.* MTO 21 καὶ ἀνεγνώσθησαν *om.* O 23 ἰωάννης ... κοιαίστωρ *om.* M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Residentibus quoque gloriosissimis patriciis et consulibus ex latere uenerandi sessi piissimi et Christi amatoris imperatoris nostri Constantini omnibusque sanctissimis et deo amabilibus episcopis similiter in eodem Trulli secretario ex ordine residentibus prepositis in medio sacrosanctis Christi dei nostri euangeliis, Constantinus deo amabilis ⟨archi⟩diaconus hic sitae sanctae dei catholicae atque apostolicae magnae ecclesiae et primicerius deo amabilium notariorum Georgii sanctissimi archiepiscopi Constantinopoleos dixit:

Omnia indeminute et [ob] ⟨ad⟩ exactissimam conprehensionem orthodoxae atque inmaculatae nostrae Christianorum fidei considerans hoc quidem uestra gloria hoc autem sanctum et uniuersale uestrum concilium nouit, quod in preterito conuentu, dum relegeretur quasi acclamaturius ⟨sermo⟩ Macarii ad piissimum et a deo coronatum domnum nostrum et magnum imperatorem factus, interloqui dignata est eius deo instructa serenitas chartas quasdam ei fuisse porrectas a Macario, non autem eas usque actenus relegisse, sed et has subsequenter in sancto uestro proferre concilio, quatenus earum scientiam percipere debeat. prae uelo igitur astat Iohannes gloriosissimus patricius et questor missus a piissimo et serenissimo magno ⟨nostro⟩ imperatore chartas quasdam deferens, et suggerimus quid uidetur.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Interim eorum quae dudum gesta sunt consequenter proueniat lectio.

Et relecta sunt.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Ingrediatur Iohannes gloriosissimus patricius et questor.

Et ingressus est.

VPG CBR MNL

---

1 residentibus *inc.* CBR MNL (515,10) residentibus] resedentibus CB consulibus] consolibus B^1C^2 2 imperatoris] imperatori N 3 similiter] simili C^1 residentibus] resedentibus CB 4 sacrosanctis] sacrumsanctis N sacrissanctis L christi dei nostri M *add.* 4 – 5 ἀρχιδιάκονος = ⟨archi⟩diaconus? (*textus graecus a.* 713!) 5 diaconus] diaconos P diacono N sanctae C *add.* sede R *om.* MNL catholicae] captolice L atque ... ecclesiae P^2 *add.* atque] adque P^2 magnae dei ecclesiae G 5 – 6 primicerius] primecerius M 6 notariorum] naturiorum N georgii] georrii L sanctissimi archiepiscopi] ep̄ī sanctissimi archi VP constantinopoleos] constantinupoleos V N constantinopoleus CBR 8 indeminute] indeminutae VP πρὸς = ⟨ad⟩] [ob] VPG CBR MNL conprehensionem] comprehensionem ML orthodoxae] ortodoxe VP^1 atque] adque P 9 inmaculatae] immaculatae ML nostrae *om.* N nostrae et christianorum V hoc ... gloria *om.* CBR gloria *om.* MNL 10 uniuersale] uenerabile L concilium nostrum L conuentu] conuento VP N 11 acclamaturius] acclamaturis VP adclamaturius CBR acclatorius M^1 aclamatorius N acclamatorius G M^2L λόγου = ⟨sermo⟩ *om.* VPG CBR MNL macarii] macharii PG macari CBR macarii et ad MNL a deo] ad V deo L domnum] dominum CB^2G MNL domini B^1 12 imperatorem] imperatore N dignata est] dignitatem L 13 chartas] carthas G cartas R L quasdam] qusdam P^1G^1 macario] machario G eas] eos NL actenus] hactenus R M relegisse] legisse P^1 14 uestro *om.* CBR proferre] proferrere P B *om.* N scientiam] scientia N 15 debeat] debeatis CBRG (*cf.* 525,7) astat] stat C^1 iohannes] iohannis P patricius] patritius B questor] quaestor CB M 16 a piissimo] apostlco V apiso P serenissimo] serenisimo P ἡμῶν = ⟨nostro⟩ *om.* VPG CBR MNL imperatore] imperatori G chartas] carthas G cartas R L quasdam] quadam G 17 suggerimus] sugerimus G 18 concilium] concȳ P 19 – 525,1 interim ... dixerunt *om.* L 19 consequenter] consequantur C^2 22 patricius] patritius B N questor] quaestor CB M 23 ingressus] ingresus G

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Διεξίτω Ἰωάννης ὁ ἐνδοξότατος πατρίκιος καὶ κοιαίστωρ τίνος χάριν εἰς ἡμᾶς παραγέγονεν.

Ἰωάννης ὁ ἐνδοξότατος πατρίκιος καὶ κοιαίστωρ εἶπεν·

Ὁ πανάγαθος καὶ θεοστήρικτος ἡμῶν δεσπότης καὶ μέγας νικητὴς βασιλεὺς περὶ τῶν κατὰ τὴν προτεραίαν ἐπιμνησθέντων ἐπιδοθῆναι αὐτῷ χάρτων παρὰ Μακαρίου πόθῳ τοῦ στέψαντος αὐτὸν θεοῦ συνεχόμενος καὶ δι' ἐρεύνης γενόμενος, ἅπερ ἐπιφέρομαι χαρτία τε καὶ κωδίκια ἐπιδέδωκέ μοι κελεύσας δι' ἐμοῦ ταῦτα τῇ ἁγίᾳ ὑμῶν ἐπιδοθῆναι συνόδῳ ὀφειλούσῃ τὴν τούτων ποιήσασθαι ἀνάκρισιν· καὶ τοῦτο καταξιώσας δι' ἐμοῦ δηλοποιηθῆναι ὑμῖν, ὅτι οὐκ ἀνέγνω αὐτὰ ἡ θεοτείχιστος αὐτοῦ ἡμερότης μέχρι τοῦ παρόντος, ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἐπιγραφὴν αὐτῶν, εὑρηκέναι δὲ αὐτὰ ἔνδον τῶν παρόντων κωδικίων, ἅτινα κωδίκια καὶ μετὰ τῶν τοιούτων χάρτων, ὡς ὁρᾶτε, ἀπέστειλε τὰ πάντα ἐσφραγισμένα.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Οἱ προκομισθέντες χάρται καὶ κωδίκια παρὰ Ἰωάννου τοῦ ἐνδοξοτάτου πατρικίου καὶ κοιαίστωρος ὑποδεχέσθωσαν.

Καὶ ἐπεδόθησαν δύο χαρτία ἐσφραγισμένα ἀπὸ κηρίου ἐκτυποῦντα μονόγραμμον Κωνσταντίνου δεσπότου, ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ προδηλούμενα κωδίκια τὴν αὐτὴν σφραγῖδα ἔχοντα.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Ὁ μὲν παρὼν ἐνδοξότατος πατρίκιος καὶ κοιαίστωρ τὸ ἀποχρῶν τῇ βασιλικῇ ποιησάμενος κελεύσει πρὸς τὰ οἰκεῖα χωρείτω, τὰ δὲ εἰρημένα χαρτία ἀναγνώσει ὑποβαλλέσθωσαν.

Καὶ λαβὼν Ἀντίοχος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἓν ἐκ τῶν κωδικίων ἀνέγνω ἔχον ἐν προγραφῇ οὕτως·

Λόγος προσφωνηθεὶς τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ εἰρηνοποιῷ μεγάλῳ βασιλεῖ Κωνσταντίνῳ παρὰ Μακαρίου ἐπισκόπου Θεουπόλεως.

---

25 – 526,5 cf. Macarius Ant., sermo prosphoneticus

MTO

---

1 ἡ *om.* M 2 κοιαίστωρ] κϋαίστωρ T εἰς] ὡς MO 2 – 3 παραγέγονεν] παραγένομεν O 4 πατρίκιος καὶ κοιαίστωρ *om.* O κοιαίστωρ] κϋαίστωρ T 6 αὐτῷ *om.* M χάρτων] χάρτην T 8 τῇ ἁγίᾳ ὑμῶν ταῦτα M 15 κοιαίστωρος] κϋαίστωρος T 16 ἀπὸ] ὑπὸ M 20 κοιαίστωρ] κϋαίστωρ T ἀποχρῶν] ἀποχρον T (!) 21 εἰρημένα] προειρημένα O 21 – 22 ὑποβαλλέσθωσαν] ὑποβαλέσθωσαν M 23 εὐλαβέστατος] εὐσεβέστατος O 24 προγραφῇ] ἐπιγραφῇ O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Prosequatur Iohannes gloriosissimus patricius et quaestor cuius rei gratia ad nos uenit.
Iohannes gloriosissimus patricius et questor dixit:

Benignissimus et a deo confirmandus domnus noster et magnus uictor imperator de chartis in transacto memoratis, quae ei oblata sunt a Macario, coartatus amore dei coronatoris sui et inquisitionem efficiens chartas, quas mecum defero, atque codicia contradidit mihi iubens per me haec sancto uestro offerre concilio, quatenus eorum debeat discussionem efficere; et hoc per me dignatus est insinuare uobis, quod nequaquam eas usque actenus legit a deo munita eius mansuetudo, sed nec superscriptionem earum, inuenisse autem eas intra haec codicia quae codicia, una cum huiusmodi chartis, sicut conspicitis, misit omnia sigillata.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Chartae quae prolatae sunt atque codicia a Iohanne gloriosissimo patricio et questore suscipiantur.

Et porrectae sunt duo chartae habentes sigillum ex cera exprimentem monogrammon Constantini domini, similiter autem et praememorata codicia eundem sigillum habentia.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Memoratus ⟨gloriosissimus⟩ patricius et questor debitum iussis imperialibus exhibens ad propria repetat, suprascriptae autem chartae lectioni summitantur.

Et accipiens Antiochus relegiosus lector et notarius sanctissimi patriarchae Constantinopoleos unum ex codicibus relegit habentem praescriptionem ita:

Sermo acclamatus apud piissimum ac pacificum magnum imperatorem Constantinum a Macario episcopo Theupoleos.

VPG CBR MNL

---

2 patricius] patritius B quaestor] questor P NL 3 iohannes] iohannis B patricius] patritius B questor] quaestor CB M 4 a *om.* L confirmandus] conferendus CBR (*cf.* 63,24: conferet] confirmat Bm) domnus] dominus P CB MN magnus] nus P^1 5 chartis] carthis G cartis R ML transacto] trasacto B^1 memoratis] memoratos B^1 ei *om.* MNL oblata] oblatae B MNL macario] machario PG coartatus] coartus VP 6 inquisitionem] inquaesitionem B chartas] carthas G cartas R M mecum *om.* N codicia] coditia N 7 mihi] michi G N offerre] offerri PG MNL debeat] debeatis CBR (*cf.* 523,15) 8 discussionem] disscussionem G^1 discussio rem MN eas] ea M 9 actenus] hactenus PG R antenus B^1 munita] minuta N superscriptionem] superscribtionem C 10 autem] aut C^1R codicia[1]] codicea V coditia N quae codicia[2] *om.* C^1BR M^1N quae haec codicia G codicia[2]] codicea VP chartis] carthis G cartis R ML 11 conspicitis] conspicis L omnia] om C^1 12 dixerunt *om.* N 13 chartae] charte VP carthae G carte R L sunt *om.* VP CB NL codicia] codicea BP coditia N iohanne *om.* V patricio] patritio B questore] quaestore CB M 14 suscipiantur] suspicantur P 15 duo] duae CBG M chartae] carthae G cartae R ML ex] et R cera] aera B exprimentem] exprementem C expraementem B monogrammon] monogramum CBR monogrammum MN monogramentum L 16 constantini] constanti G^1 constantino M domini] domni C^1 praememorata] premorata G codicia] codicea VPG coditia N 17 gloriosissimi] glors V glori PG 18 memoratus] meneratus L ἐνδοξότατος = ⟨gloriosissimus⟩ *om.* VPG CBR MNL patricius] patritius B questor] quaestor B M exhibens] exibens G L 19 repetat] repedat G suprascriptae] superscriptae CB MNL chartae] charte VP N carthe G carte R L lectioni] leccioni V lectionis B summitantur] submittantur CBR M 20 accipiens autem antiochus NL relegiosus] religiosus G MNL notarius] notario N 20 – 21 constantinopoleos] constantinopoleus CBR constantinupoleos N 21 praescriptionem] perscriptionem L 22 magnum *om.* N 23 macario] machario PG magario CR theupoleos] poteupoleos VP theopoleus CBR theopoleos G ML

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Καὶ τῆς ἀναγνώσεως ἐπ' ὀλίγον γενομένης οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Ὁ λεγόμενος προσφωνητικὸς ὡσανεὶ λόγος καὶ κατὰ τὴν προτεραίαν παρόντος τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοστηρίκτου μεγάλου ἡμῶν βασιλέως ἐν ἑτέρᾳ βίβλῳ ἀνεγνώσθη, καὶ περισσὸν ὑπάρχει καὶ αὖθις τοῦτον ἀναγνωσθῆναι· τὸ δὲ σὺν τῷ αὐτῷ κωδικίῳ εὑρεθὲν χαρτίον ἀναγινωσκέσθω.

Καὶ λαβὼν Ἀντίοχος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος ἀνέγνω ἔχον οὕτως·

»Παρασημείωσις μηνὶ Σεπτε⟨μ⟩βρίῳ εἰκάδι δευτέρᾳ, ἰνδικτιῶνος ἑβδόμης.«

Ζαχαρίας ἐπίσκοπος Κλαυδιουπόλεως καὶ Γεώργιος ἐπίσκοπος Ἀδρασσοῦ τῆς Ἰσαυρίας καὶ Τιβέριος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπον·

Ἀπέστειλεν ἡμᾶς ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης ἡμῶν πρὸς τὸν ἁγιώτατον πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως ἐπιφερομένους ὑπαναγνωστικὸν διὰ σημείων· καὶ ἐξέλαβεν ὁ εἷς ἡμῶν Τιβέριος διάκονος καὶ νοτάριος, καὶ ἀνελθόντων ἡμῶν εἰς τὸ πατριαρχεῖον ἐξῆλθεν ὁ χαρτοφύλαξ, καὶ εἴπομεν αὐτῷ ὅτι „μήνυσον ἡμᾶς" καὶ λέγει· „τί ἐστι τὸ πρᾶγμα;" καὶ εἴπομεν αὐτῷ· „θέλομεν εἰσελθεῖν καὶ προσκυνῆσαι τὰ ἴχνη αὐτοῦ."«

Καὶ τῆς ἀναγνώσεως γινομένης οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Ἐπεὶ καὶ ἡ δύναμις ἡ ἐν τῷ περιεχομένῳ χάρτῃ οὐδὲν πρὸς τὴν παροῦσαν συντείνει ὑπόθεσιν, συνορῶμεν μηδὲ τὴν τούτου γενέσθαι ἀνάγνωσιν· τὰ δὲ λοιπὰ ἀναγινωσκέσθωσαν.

Ἔτι λαβὼν ὁ αὐτὸς εὐλαβέστατος Ἀντίοχος ἕτερον κωδίκιον ἀνέγνω ἔχον ἴσον ἐπιστολῆς Σεργίου τοῦ γενομένου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Κῦρον ἐπίσκοπον τοῦ Φάσιδος ἔχον ἐπὶ λέξεως οὕτως·

---

8 a. 679

MTO

---

3 παρόντος καὶ τοῦ M 4 μεγάλου *om.* O 7 λαβὼν ὁ ῥηθεὶς ἀντίοχος O ὁ … νοτάριος *om.* O 8 σεπτε⟨μ⟩βρίῳ] σεπτεβρίῳ M σεπτ TO εἰκάδι δευτέρᾳ] κβ' MT ἑβδόμης] ζ' MTO 9 ἀδρασσοῦ] ἀδρασοῦ T ἀδράσου O 12 ἐξέλαβεν] ἐξέβαλεν O 13 πατριαρχεῖον] πατριαρχίον T 15 καὶ *om.* T 20 ἔτι λαβὼν] καὶ λαβὼν ἔτι M αὐτὸς *om.* O 21 κῦρον] κύρον T 22 φάσιδος] φασίδος O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Et dum ad modicum lectio fieret, gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Qui quasi acclamatorius dicitur liber etiam in transactis praesente piissimo et a deo confirmato magno ⟨nostro⟩ imperatore et in altero codice lectus est, et superfluum exsistit hunc denuo legi; chartula uero, quae cum eodem codicio inuenta est, relegatur.

Et accipiens idem Antiochus relegiosissimus lector et notarius relegit continens ita:

»Adnotatio mense Septembrio die uicesima secunda feria quinta indictione septima.«

Zacharias episcopus Claudiopoleos et Georgius episcopus Adrasi Hisauriae et Tiberius diaconus et notarius dixerunt:

Misit nos sanctissimus patriarcha noster ad sanctissimum patriarcham Constantinopoleos deferentes ad relegendum in notis; et excepit unus nostrum Tiberius diaconus et notarius, et ascendentibus nobis in patriarchium egressus est chartophilax, et diximus ei quia „nuntia nos" et dicit „quae causa est?" et diximus ei „uolumus ingredi salutare uestigia eius".«

Et dum lectio fieret, gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Quoniam et uirtus, quae in praesenti charta continetur, nihil ad praesentem pertinet causam, praeuidimus nec huius fieri lectionem; reliqua uero relegantur.

Item accipiens idem relegiosus Antiochus alterum codicium relegit habens exemplar epistulae Sergii quondam patriarchae Constantinopoleos ad Cyrum episcopum Phasidis habens in uerbis ita:

VPG CBR MNL

---

1 gloriosissimi] glr V gloriosi G 2 acclamatorius] acclamaturius CBR liber = sermo 3 ἡμῶν = ⟨nostro⟩ *om.* VPG CBR MNL imperatore] imperatori N lectus] lectum G superfluum] super filium N exsistit] existit V^1PG R MNL 4 legi *om.* N chartula] cartola CB chartola G cartula R L eodem] eo MNL codicio] codicello CBR 5 accipiens] accipientes L antiochus] anthicus B^1 anthiocus B^2 anthiochus G L relegiosissimus] relegiosus CBR religiosissimus G MNL notarius] notarios P notario N continens] contenens CB 6 adnotatio] anotatio VPG^2 atatio G^1 adnotacio B uicesima secunda] .XII. CB .XXII. L feria quinta (*cf. Graeca*) quinta] .V. V R L indictione] indiccione V indicione P editione G inditione L septima] .VII. V 7 claudiopoleos] claudiupoleos V claudiupuleos P claudiopoleus CBRG et^1 *om.* N adrasi] adras G hisauriae] hissauriae PG bysauriae R tiberius] tyberius CBR N 8 diaconus] diacono N notarius] notario N 9 noster sanctissimus patriarcha VPG noster] noter C^1 patriarcham] patriarcha C 9–10 constantinopoleos] constantinopoleus CBR 10 relegendum] legendum M excepit] cepit B exeptis M nostrum] nom̄ V nr̄m̄ P NL nm̄ G tiberius] tyberius CBR MN diaconus] dyaconus R diacono N 11 notarius] notario N chartophilax] carthofilax CR chartofilax B cartopilax G cartophilax M catophilax N carthophilax L 12 quia nuntia] quia nontia VP qui admintiat G qui annuntia N quia ... ei *om.* R nuntia ... ei *om.* B nos] de nobis CG ei uolumus *om.* N uolumus] uolomus C salutare] sulutare CR 15 et *om.* C^1BR charta] carta V^1 CBR ML continetur] contenetur CB nihil] nichil RG N pertinet] pertenet CB 16 fieri] fieret M^1NL fierit M^2 lectionem] lectioni R lectione NL reliqua] reliqui G 17 item] iter VP accipiens] recipiens VPG idem *om.* CBR id est N relegiosus] religiosus G MNL codicium] coditium N codicum L 18 epistulae] epistule P BR N aepistole C epistolae G L quondam] qd VG quod P quoddam CBR NL patriarchae] patritii CBR constantinopoleos] constantinupoleos P constantinupoleus CB^2R constatinopoleus B^1 cyrum] cirum V phasidis] fasidis CB falsidis R

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Ἐφάνη μὲν ἡμῖν καὶ ἀπὸ πρώτης εὐθέως πείρας τὸ πυκνὸν καὶ ἐπιμελὲς τοῦ τρόπου τῆς θεοφιλίας ὑμῶν, πλέον δὲ νῦν διὰ τῶν παρ' αὐτῆς γραφέντων τὸ φιλόπονον αὐτῆς καὶ φιλομαθὲς κατεμάθομεν.

Ἐντυχεῖν γὰρ σημάνασα τῇ πρὸς Ἀρκάδιον τὸν τῆς Κυπρίων νήσου θεοφιλῆ πρόεδρον γενομένῃ πανευσεβεῖ κελεύσει παρὰ τοῦ κρατίστου καὶ θεοστηρίκτου ἡμῶν βασιλέως κατὰ Παύλου τοῦ κεφαλαιωτοῦ τῆς τῶν Ἀκεφάλων πονηρᾶς συμμορίας καὶ τὴν εἰρημένην εὐσεβῆ κέλευσιν εὑρεῖν δύο κωλύουσαν ἐπὶ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν λέγειν ἐνεργείας, ἠρώτησεν ἡμᾶς διὰ τῆς οἰκείας μηνύσεως, πότερον χρὴ δύο πρεσβεύειν ἐνεργείας ἢ μίαν τοῦ κυρίου λέγειν ἐνέργειαν. ὅθεν ἡμεῖς ἁπλῷ καὶ συντόμῳ λόγῳ κεχρήμεθα καὶ τὰ τῆς ἡμετέρας ἐροῦμεν εἰδήσεως. ἐροῦμεν τοίνυν, ὡς ἐν μὲν ταῖς ἁγίαις μεγάλαις καὶ οἰκουμενικαῖς συνόδοις οὐδεμία περὶ τούτου κίνησις γέγονεν, οὐδὲ ἔστι περὶ τῆς τοιαύτης ζητήσεως ὅρον ἐξενεχθέντα τὸν οἰονοῦν παρά τινος τῶν ὀρθοδόξων συνόδων εὑρεῖν. τῶν δέ γε ἐκκρίτων πατέρων ἑνίους ἐπιστάμεθα καὶ κατ' ἐξαίρετον τὸν ἁγιώτατον Κύριλλον τὸν τῆς Ἀλεξανδρέων ἀρχιεπίσκοπον ἔν τισι τῶν ἰδίων συγγραμμάτων μίαν *ζωοποιὸν* ἐνέργειαν Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν εἰρηκότα· ἀλλὰ μὴν καὶ Μηνᾶς ὁ ἐν ἁγίοις ἀρχιεπίσκοπος τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως λόγον συνέταξε προσφωνηθέντα πρὸς Βιγίλλιον τὸν ἁγιώτατον τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης γενόμενον πάπαν, ἐν ᾧ τὸν ὅμοιον καὶ αὐτὸς τρόπον ἓν τὸ *τοῦ ⟨μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ⟩ Χριστοῦ* θέλημα καὶ μίαν *ζωοποιὸν* ἐνέργειαν ἐδογμάτισε. καὶ ὥστε μὲν τὴν συνετωτάτην ὑμῶν φιλοπονίαν ἐντυγχάνουσαν τὴν ἐμπεριεχομένην αὐτῷ δύναμιν γνῶναι, ἀναγκαίως τὸν εἰρημένον λόγον μεταγραφῆναι παρεσκευάσαμεν ὑποκειμένων αὐτῷ καὶ χρήσεων διαφόρων πρὸς σύστασιν τοῦ προκειμένου σκοποῦ, καὶ τοῦτον σὺν τοῖς ἡμετέροις αὐτῇ σταλῆναι γράμμασιν ἐπετρέψαμεν.

Ἐπειδὴ δέ φησιν ἡ θεοφίλεια ὑμῶν τὸν ἁγιώτατον πάπαν τῆς Ῥωμαίων Λέοντα διὰ τοῦ λέγειν „ἐνεργεῖ ⟨γὰρ⟩ ἑκατέρα μορφὴ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας" δύο ἐνεργείας ἐπὶ

14+19 cf. Joh. 5,21 18 Tit. 2,13

528,1–530,24 Sergius Const., epist. ad Cyrum ep. Phas. 25 cf. Leo papa, epist. 11,4 ad Flavianum, ACO II 1,1 p. 14,27–28

MTO

---

1 ἐφάνη] †ἐφάνη M 2 ὑμῶν] ἡμῶν T 4 τῇ] τὴν TO 5 πανευσεβεῖ] πανευσεβῆ O 12 εὑρεῖν συνόδων O 13 γε ἐκκρίτων] ἐγκρίτων O ἁγιώτατον] ἅγιον MO 14 συγγραμμάτων] γραμμάτων M 17 βιγίλλιον] βιγίλιον T 18 magni dei et saluatoris nostri iesu = ⟨μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ⟩ *om.* MTO 22 ἡμετέροις] εἰρημένοις O 24 ἐπειδὴ] ἐπεὶ M θεοφίλεια] θεοφιλία T λέοντα *om.* O 25 enim = ⟨γὰρ⟩ *om.* MTO

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Apparuit quidem nobis statim et a primo experimento uehementia et sedulitas sensus deo amabilitatis uestrae, nunc autem multo amplius per haec quae scripsit solertiam eius atque diligentiam addidicimus.

Insinuans quippe relegisse diuinam iussionem fortissimi et a deo conseruandi nostri imperatoris ad Arcadium reuerentissimum praesulem insulae Cypri contra Paulum priorem maligni coetus Acephalorum et inuenisse praedictam piam iussionem prohibentem duas in Christo deo nostro dicere operationes, interrogauit nos per nuntionem suam, utrum oporteat duas praedicare operationes an unam dicere in domino operationem. unde nos simplici et conpendioso sermone utimur et quae nostrae sunt scientiae perhibemus.

asserimus igitur, quod in sanctis quidem magnis et uniuersalibus conciliis nulla de hoc motio facta est, nec inuenire est de huiusmodi quaestione definitionem quamlibet esse prolatam a quodam orthodoxorum conciliorum. nonnullos uero probabilium patrum scimus et praecipue sanctissimum Cyrillum Alexandriae archiepiscopum in quibusdam scriptis suis unam *uiuificam* operationem Christi ueri dei nostri dicentes; sed et Menas sanctae memoriae quondam archiepiscopus a deo conseruandae huius regiae urbis sermonem composuit acclamatum ad Uigilium quondam sanctissimum papam antiquae Romae, in quo et ipse simili modo unam uoluntatem et unam *magni dei et saluatoris nostri Iesu Christi* ⟨*uiuificam*⟩ operationem astruxit. et ut prudentissima uestra diligentia relegens uigorem, [quae] ⟨qui⟩ in [ea] ⟨eo⟩ continetur, agnoscat, necessario praefatum sermonem transscribi fecimus subnectentes ⟨ei et⟩ testimonia diuersa ad stabiliendam propositam intentionem, et hunc una cum nostris litteris ad eam destinare precipimus.

Quoniam igitur asseruit reuerentia uestra Leonem sanctissimum papam Romanum in eo, quod dicit „operatur enim utraque forma cum alterius communione", duas operationes

---

VPG CBR MNL

---

1 apparuit] aparuit G a *om.* N primo] principio C^1BR experimento = πείρας (peritia) experimento] experimenti B uehementia = τὸ πυκνὸν (prudentia) (uehementia = σφοδρότης) uehementia] uehe M sensus = τοῦ τρόπου (modi – moris) 2 deo amabilitatis = τῆς θεοφιλίας (*cf.* 529,22; 531,19: reuerentia) amabilitatis] ammabilitatis G uestrae] nostrae G haec] his VP hoc G scripsit] scribssit C scribis B solertiam] solerciam V sollertiam M sollertia N 3 atque] adque V addidicimus] addicimus VPG addididicimus N 4 relegisse diuinam] relegis sed diuinam G diuinam = πανευσεβεῖ (piissimam, *cf.* 529,6: piam) 5 imperatoris] imperii MNL arcadium] archadium CRG M reuerentissimum] reuerendissimum L praesulem] praesolem CB cypri] ciprie V cyprie P cypriae G cybri C^1 contra] con P^1 paulum] paululum V priorem = κεφαλαιωτοῦ (primatem) 6 coetus] cetus V NL caetus G acephalorum] acefalorum CB iussionem] iusionem G^1 prohibentem] proibentem B prohibente NL 7 dicere] dice P^1 nuntionem] notionem CBRG nuntiationem M^2 nunctionem L^1 suam M^2 add. utrum] trum N 10 asserimus] adserimus CB asserimus ... sanctis *om.* L quidem] quinto est L et innumerabilibus in uniuersalibus L^1 11 motio] mocio V definitionem] diffinitionem G ML 12 a] ad VP quodam] quondam B orthodoxorum] ortodoxorum V^1 C^1 nonnullos] nonnullus V^1 probabilium] probalium BG 13 praecipue] praecipuae B N cyrillum] cocirillum L alexandriae] alexandrinae VP^1 archiepiscopum] archiepiscopus N quibusdam] quidem B N 14 menas] mennas L 15 quondam] quod VP quodam CBR quoddam NL 16 composuit] conposuit CBR acclamatum] adclamatum CBR quondam] quod VP quidem G quodam CBR quoddam N 17 uoluntatem] uolontatem C 18 ζωοποιὸν = ⟨uiuificam⟩ *om.* VPG CBR MNL 19 uigorem ⟨qui⟩] uigorem [quae] VPG CBR MNL 20 sermonem ... ⟨ei⟩] sermonem ... [ea] VPG CBR MNL transscribi] transcibi PG CB L αὐτῷ καὶ = ⟨ei et⟩ *om.* VPG CBR MNL 21 destinare] distinare V CB precipimus] praecepimus PG C ML 22 asseruit] adseruit CB N leonem] leone V leon& P 23 communione] conmunione B

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Χριστοῦ τοῦ ⟨ἀληθινοῦ⟩ θεοῦ ἡμῶν παραδιδόναι τε καὶ κηρύττειν, χρεὼν αὐτὴν εἰδέναι, ὡς – πολλῶν τοῦ δυσσεβοῦς κατὰ Σεβῆρον τὸν κατάρατον τμήματος τῶν ἀεὶ πρὸς τὰ τῆς εὐσεβείας δόγματα διαμαχομένων καὶ τῆς τοῦ εἰρημένου πανευφήμου πατρὸς καθυλακτησάντων ἐπιστολῆς, ἥτις κοινὴ τῷ ὄντι „τῆς ὀρθοδοξίας στήλη" καθέστηκε –, διάφοροι τῶν ἐκκρίτων τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας διδασκάλων πρὸς δικαίαν καὶ ἀληθῆ συνηγορίαν τῆς λελεγμένης διανέστησαν ἐπιστολῆς, καὶ οὐδένα ἴσμεν ἐκείνων εἰπόντα ἐπὶ τοῦ προκειμένου ῥητοῦ δύο ἐνεργείας τὸν ἐν ἁγίοις εἰρηκέναι Λέοντα. ἀλλ' ἵνα μὴ πάντας αὐτοὺς εἰς μέσον ἄγοντες τὸ γράμμα μηκύνωμεν, ἑνὸς τούτων πολὺν ἐπὶ τῇ τῶν ἀληθῶν δογμάτων διδασκαλίᾳ παρὰ πάντων ἀπενεγκαμένου τὸν ἔπαινον, φημὶ δὴ οὖν Εὐλογίου τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης τῆς Ἀλεξανδρέων γενομένου ποιμένος, λόγον ὁλόκληρον ὑπὲρ τῆς εἰρημένης γεγραφότος ἐπιστολῆς χρῆσιν εἰς τὸ προκείμενον φερομένην ῥητὸν τῷ ἀνωτέρω μνημονευθέντι λόγῳ μετὰ τὰς πατρικὰς χρήσεις καθυποταγῆναι παρεσκευάσαμεν.

Οὔτε οὖν οὕσπερ ἐπιστάμεθα τῆς πολλάκις λεχθείσης εὐσεβῶς ὑπεραγωνισαμένους ἐπιστολῆς, οὔτε ἄλλον τινα τῶν θεοπνεύστων τῆς ἐκκλησίας μυσταγωγῶν ἄχρι καὶ σήμερον εὕρομεν δύο ἐνεργείας ἐπὶ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν εἰρηκότας· εἰ δέ τις τῶν ἀκριβεστέρων δεῖξαι δυνηθείη τινὰς τῶν ἐκκρίτων καὶ θεοφόρων ἡμῶν πατέρων, ὧν τὰ δόγματα νόμος τῇ καθολικῇ καθέστηκεν ἐκκλησίᾳ, δύο ἐνεργείας ἐπὶ Χριστοῦ λέγειν παραδιδόντας, δεῖ πάντως ἀκολουθῆσαι· πᾶσα γὰρ ἀνάγκη μὴ μόνον κατ' ἔννοιαν τοῖς τῶν ἁγίων πατέρων ἕπεσθαι δόγμασιν, ἀλλὰ καὶ ταῖς αὐταῖς ἐκείνοις κεχρῆσθαι φωναῖς καὶ μηδὲν τὸ παράπαν καινοτομεῖν. ἃ μὲν οὖν ἐπιστάμεθα τοῦ προκειμένου χάριν κεφαλαίου ταῦτά ἐστι· δεχομένη δὲ ἡ θεοφίλεια ὑμῶν καὶ καθεξῆς τοῖς σταλεῖσιν αὐτῇ παρ' ἡμῶν ἐντυγχάνουσα τὰ μὲν τῆς ὠφελείας τῷ τῶν γνώσεων θεῷ καὶ τοῖς πατράσι τῶν τοιούτων ἐπιγραφέτω λόγων καὶ πονημάτων, δῶρον δὲ τῆς ἡμῶν ὑπερευχέσθω ταπεινώσεως καὶ τὰ περὶ τούτων ἀντίγραφα διὰ τάχους ἡμῖν στειλάτω.

---

4 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,15 9 – 12 Eulogius Alex., apol. pro syn. Chalc. (CPG 6976)

MTO

---

1 uero = ⟨ἀληθινοῦ⟩ *om.* MTO 2 σεβῆρον] σέβηρον T 3 διαμαχομένων] μαχομένων M 5 ἐκκρίτων] ἐγκρίτων O 6 λελεγμένης] λεγομένης O ἐκείνων] ἐκεῖνον M *om.* O 7 – 8 πάντας αὐτοὺς] πάντα σαφῶς O 8 γράμμα] πρᾶγμα O πολὺν] πολλὴν O 9 ἀπενεγκαμένου] ἀνενεγκαμένου M 13 οὕσπερ] ὥσπερ M ὑπεραγωνισαμένους] ὑπεραγωνισαμένου O 15 εὕρομεν] ηὕρομεν T 16 ἐκκρίτων] ἐγκρίτων O ἡμῶν *om.* O 18 κατ' ἔννοιαν *om.* O 19 αὐταῖς *om.* O 21 θεοφίλεια] θεοφιλεία M θεοφιλία T καὶ *om.* O 24 διὰ τάχους] διευτυχοῦσα O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

in Christo uero deo nostro tradere atque praedicare, oportet eam scire, quod – multis ex impio scismate maledicti Seueri aduersum pietatis dogmata iugiter decertantibus et aduersum praedicti egregii patris epistulam latrantibus, quae communiter ut est „rectae fidei fundamentum" exsistit –, diuersi probabilium catholicae ecclesiae doctorum ad iustam et ueram aduocationem praedictae epistulae adsurrexerunt, et nullum horum scimus dixisse, quod in praesenti libro duas operationes Leo sanctissimus asseruisset.
sed ut non omnes hos ad medium deducentes litteras extendamus, unius eorum, qui plurimam ob doctrinam ueracium dogmatum ab omnibus laudem adeptus est, Eulogium dico uenerabilis memoriae quondam Alexandrinorum pastorem, librum, ⟨qui⟩ integrum pro praefata scripsit epistula testimonium ad praesentem pertinens, textum superius memorato sermoni subnecti post paterna testimonia fecimus.

Neque ergo eos, quos scimus pie pro ⟨saepius⟩ dicta epistula propugnasse, neque alium quemquam deo inspirabilium ecclesiae institutorum usque hodie duas operationes in Christo deo nostro repperimus astruxisse; si quis uero de solertioribus ostendere ualuerit quemquam probabilium et deo inspirabilium patrum nostrorum, quorum dogmata lex catholicae exsistunt ecclesiae, duas operationes in Christo dicere tradidisse, oportunum est per omnia sequi; omnino enim necesse est non solum secundum sensum sequi sanctorum patrum dogmata, sed et eisdem uocibus uti cum illis nihilque penitus innouare.
quae igitur nouimus propositi capituli gratia haec sunt; suscipiens autem deo amabilitas uestra et sequenter ea, quae a nobis missa sunt, relegens quae sunt aedificationis quidem in huiusmodi sermonibus atque opusculis ipsi scientiarum deo et patribus ascribat.
gratis autem pro nostra exoret humilitate et horum rescripta ad nos uelociter dirigat.

VPG CBR MNL

---

1 tradere] dradere P oportet] oportit C 2 ex] et R scismate] schismate CB maledicti] malediccio V maledictio P MNL maledicti seueri] maletiosisuiris C malitiosusuiris B^1 malitiosisuiris B^2 maliciosisuiris RG aduersum] aduersus M^1 pietatis] piaetatis V iugiter] igitur VPG 3 egregii] egregi N epistulam] aepistolam C epistolam BG NL 4 exsistit] existit RG MNL probabilium] probalium PG probabiles C^1BR doctorum] doctores CBRG dogmatorum MNL 5 epistulae] epistule P aepistolae CG aplice R epistole N adsurrexerunt] assurrexerunt M 6 scimus] simus B dixisse ... sanctissimus *om.* L ῥητοῦ = libro (*cf.* 531,10: textum) asseruisset] adseruisset CB asseruisse MNL 7 non ut B hos] homines G M^2 *add.* τὸ γράμμα = litteras] lecterius V licterius P litterius CB N litteris R ulterius M luteris L 8 plurimam] plurimum G ueracium] ueratium VP C^1 N eulogium] eologium CB 9 quondam] quodam CBR quoddam MN librum ⟨qui⟩] librumque VPG CBR MNL integrum] intengrum P^1 10 praefata] profata L epistula] aepistola CG epistolam N pertinens] pertenens C 11 memorato] nominato B memorati G sermoni] sermonis VPG sermone CBR subnecti] subiecti VPG MNL 12 neque[1]] nequae C quos scimus] quoscimus B N πολλάκις = ⟨saepius⟩] superius VPG CBR MNL epistula] aepistola C propugnasse] propugnase M^1 13 quemquam] quemque MNL inspirabilium] insperabilium P inspirabilem R inseparabilium N institutorum] institutorem CR usque] neque R hodie] hodiae P^2 14 repperimus] reperitur CBR astruxisse] abstrucxisse G adstruxisse N solertioribus] sollertioribus N ualuerit] maluerit MNL 15 quemquam] quequam V quaemquam N inspirabilium] insepaerabilium V insperabilium P N lex *om.* C^1BR 16 catholicae] captolice L exsistunt] existunt RG MNL tradidisse] tradedisse V^1 17 enim *om.* MNL secundum G^2 *add.* sequi] sed V 18 patrum sequi dogmata VP eisdem] isdem N uocibus] uobis M nihilque] nichilque RG N penitus] paenitus P poenitus C^1 innouare] innouari CBR 19 nouimus] nouissimus B 20 a *om.* N sunt missa V aedificationis] edificationis R M hedificationis L quidem *om.* MNL 21 huiusmodi] huius R eiusmodi G ipsi] ipsis CBR MNL ascribat] adscribat C^2 NL tribuat C^1BR 22 exoret] exhoret P N dirigat] diregat B

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Καὶ μετὰ τὸ συμπέρασμα τῆς ἀναγνώσεως τῆς τοιαύτης ἐπιστολῆς ὁ αὐτὸς εὐλαβέστατος Ἀντίοχος ἀνέγνω ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου λόγον ὡσανεὶ Μηνᾶ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Βιγίλλιον πάπαν Ῥώμης· καὶ τούτου ἀναγινωσκομένου οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Περιττὴ καὶ ἡ τοῦ παρόντος λόγου ἀνάγνωσις καθέστηκεν ἐπειδὴ πάντῃ πλαστὸς καὶ φάλσος ἐστί, καθὸ οὔτε ἐν τοῖς ἀποκειμένοις ῥεγέστροις ἐν τῷ εὐαγεῖ τῶν ἐνταῦθα πατριαρχείῳ τῶν γενομένων ἐπιστολῶν ὑπὸ Μηνᾶ τοῦ ἐν ὁσίᾳ τῇ μνήμῃ προεδρεύσαντος τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως ὁ λεγόμενος Μηνᾶ πρὸς Βιγίλλιον εὕρηται λόγος, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν προανατεταγμένην τρίτην πρᾶξιν τηνικαῦτα ἀναγινωσκομένης τῆς πρώτης βίβλου τῶν πεπραγμένων τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου εὑρέθησαν κατὰ προσθήκην φάλσοι τρεῖς τετράδες διαγορεύουσαι τὸν τοιοῦτον λόγον. τὰ δὲ ὑπόλοιπα τοῦ αὐτοῦ κωδικίου ἀναγινωσκέσθωσαν.

Ἔτι ἀνέγνω ὁ αὐτὸς εὐλαβέστατος Ἀντίοχος ἴσα τῆς ἑβδόμης καὶ ὀγδόης πράξεως τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς πέμπτης συνόδου μεταγραφέντα ἐκ τῶν αὐθεντικῶς πεπραγμένων τῶν ἀποκειμένων ἐν τῷ εὐαγεῖ πατριαρχείῳ. τῆς τούτων τοίνυν ἀναγνώσεως γινομένης οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Ἤδη καὶ αἱ πράξεις αἱ παροῦσαι ἑβδόμη καὶ ὀγδόη κατὰ τὴν γενομένην ἀνάγνωσιν τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου ἐδηλοποιήθησαν ἡμῖν, ἀλλὰ καὶ διὰ μνήμης ἔχομεν, ὡς τηνικαῦτα διεξῆλθον οἱ τοῦ μέρους τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης φαλσευθῆναι τὴν προλεχθεῖσαν ἑβδόμην πρᾶξιν, καθὸ οὐκ εἰσὶν ἀληθεῖς οἱ ἐν αὐτῇ ἐμφερόμενοι δύο λίβελλοι, οἱ ὡσανεὶ προδοθέντες ἀπὸ Βιγιλλίου Ἰουστινιανῷ καὶ Θεοδώρᾳ τοῖς ἐν εὐσεβεῖ τῇ μνήμῃ, καὶ περιττὴ καθέστηκε καὶ ἡ τῶν εἰρημένων δύο πράξεων ἀνάγνωσις.

Αὖθις τοίνυν ἐπεδόθη τῷ προδηλουμένῳ εὐλαβεστάτῳ Ἀντιόχῳ ἕτερον κωδίκιον, ὅπερ ἀνέγνω φέρον οὕτως·

---

13 – 15 cf. ACO IV 1 (1971) 183 – 220

MTO

---

1 τὸ συμπέρασμα *om.* M ἀναγνώσεως *om.* O 3 βιγίλλιον] βιγίλιον T τοῦτου] τοῦτο M 5 πάντῃ *om.* T 6 ῥεγέστροις] ῥεγεστρίοις O 6 – 7 πατριαρχείῳ] πατριαρχίῳ T 7 ὑπὸ μηνᾶ] ὑπόμνημα M 8 βιγίλλιον] βιγίλιον T εὕρηται] ηὕρηται T καὶ *om.* M 9 κατὰ τὴν] ταύτην T 10 εὑρέθησαν] ηὑρέθησαν T 13 ἴσα] Ἴσα O ἑβδόμης] ζ′ O ὀγδόης] η′ O 14 αὐθεντικῶς] αὐθεντικῶ⟨ν⟩? 15 πατριαρχείῳ] πατριαρχίῳ T 17 πράξεις αἱ² *om.* O παροῦσαι] προσοῦσαι T ὀγδόη πρᾶξεις κατὰ O 19 τῆς πρεσβυτέρας ῥώμης *om.* O 21 οἱ *om.* M προδοθέντες] προσδοθέντες O βιγιλλίου] βιγιλίου T 22 τοῖς] τῆς T 25 εὐλαβεστάτῳ *om.* O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Et post finem lectionis huius epistulae idem relegiosus Antiochus relegit ex eodem codice sermonem quasi Menae quondam patriarchae Constantinopoleos ad Uigilium papam Romanum, et dum hic relegeretur, gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Superflua etiam praesentis lectio sermonis exsistit, quia paenitus finctus et falsus est, eo quod neque in repositis regestis hic siti uenerabilis patriarchii epistularum Menae sanctae memoriae huius regiae urbis antestitis sermo qui dicitur Menae ad Uigilium inuenitur, sed et in superius posita tertia actione, dum relegeretur primus liber gestorum sancti quinti concilii, inuenti sunt additi tres falsi quaterniones hunc sermonem astruentes. reliqua uero eiusdem codicii relegantur.

Item relegit idem relegiosissimus Antiochus exemplaria septimae et octauae actionis sancti et uniuersalis quinti concilii transscripta ⟨ab⟩ actis [principalibus] ⟨authenticis⟩ reiacentibus in uenerabile patriarchio. dumque haec [igitur] releguntur, gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Iamdudum et praesentes septima atque octaua actiones, dum relegeretur sanctum quintum concilium, declaratae sunt nobis, sed et in memoria habemus, quod tunc prosecuti sunt, qui ex parte apostolicae sedis antiquae Romae sunt, falsatam fuisse praedictam septimam actionem, eo quod non sint ueraces duo libelli, qui in ea continentur, quasi porrecti a Uigilio Iustiniano et Theodorae piae memoriae, et superflua exsistit etiam praefatarum duarum actionum lectio.

Item quoque porrectus est a suprascripto relegiosissimo Antiocho alterum codicium, quod et relegit continens ita:

VPG C(9)BR MNL

---

1 lectionis] lectionem VPG huius lectionem G epistulae] aepistolae CG epistolae NL idem] id est V N relegiosus] religiosus RG MNL 2 menae] maene V B mene P R L maenae G quondam] quodam CR quidam B patriarchae] patriarcha CBR NL constantinopoleos] constantinopoleus CBR 3 romanum] romanam B^1 *om.* N et^1 *om.* VP hic M^2 *add.* gloriosissimi] gloriosm V glor P glosi G 4 lectio] leccio V sermonis] sermones C^1 exsistit] existit RG MNL paenitus] penitus G MNL finctus] fictus R M 5 ἀποκειμένοις = repositis (*cf.* 533,11 – 12: reiacentibus) patriarchii] patriarchi VPG MN patriarcha L epistularum] aepistolarum C epistolarum G NL menae] mene VP maenae G N 6 memoriae] mene L antestitis] antistitis PG R MNL antestis B menae] mene V mane PG maene B maenae MN 7 et *om.* M superius] supuerius M tertia] tercia G relegeretur] relegetur CR 8 concilii et inuenti G quaterniones] quaternionis P astruentes] adstruentes CB eiusdem 533,9 ... inquiente 539,18 *om.* C 9 eiusdem] eiudem P^1 eius N codicii] codici VPG 10 item] idem VG idaem P relegiosissimus] religiosissimus RG ML religiosus L exemplaria] exsemplaria B 11 transscripta ⟨ab⟩ actis] transactis N ἐκ τῶν = ⟨ab⟩ *om.* VPG BR MNL αὐθεντικῶς = ⟨authenticis⟩] [principalibus] VPG BR MNL (αὐθεντικῶν?) 12 uenerabile] uenerabili BRG L^1 τοίνυν = dumque + [igitur] gloriosissimi] glrs V glori P glosi G 13 et] ex N 14 atque] adque P et L octaua] optaua L actiones] actionis V L octiones P 15 concilium] conclium M^1 et *om.* G M prosecuti] persecuti G 16 ex ... sunt *om.* R fuisse] se B praedictam] predicta N 17 sint] sunt L continentur] contenentur B 18 theodorae] theodoro RG L exsistit] existit RG MNL 19 praefatarum] praefatorum VPG 21 αὖθις = item (iterum?) (πάλιν – ὁμοίως = item) τοίνυν = quoque (igitur?) porrectus] porrectum N a *om.* VPG MNL suprascripto] sacrelegio P suprascripto ac (a G) relegiosissimo VPG relegiosissimo] religiosissimo RG NL antiocho G *add.*] antioco N codicium] coditium N 22 continens] continentem VPG contenens B

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Ἴσον ἐπιστολῆς Σεργίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Ὀνώριον πάπαν Ῥώμης.

Οὕτω τοῖς ἁγιωτάτοις ὑμῖν ὁλικῶς τε καὶ συμφυῶς εἰς *ἑνότητα* συνεσφίγμεθα *πνεύματος*, ὡς σπεύδειν ἡμᾶς πάντων τῶν ἡμετέρων βουλευμάτων καὶ πράξεων συλλήπτορας τοὺς ἱερωτάτους ἔχειν ὑμᾶς, καὶ εἰ μὴ πολὺ τὸ διεῖργον ἡ τῶν τόπων παρεῖχε διάστασις, τοῦτο ἂν καθ' ἡμέραν ἐπράττομεν τῇ ὀχυρᾷ καὶ τετειχισμένῃ τῆς τιμίας καὶ ὁμοψύχου ὑμῶν ἀδελφότητος ἑαυτοὺς περιφράττοντες συμβουλίᾳ· ὅμως ἐπείπερ ἡμῖν καὶ καμάτου χωρὶς ὁ λόγος τε καὶ τὸ γράμμα τὸ σπουδαζόμενον δίδωσιν, αὐτίκα τὰ περὶ ὧν τοῦτο χαράσσομεν ἐν ἀφηγήσει ποιούμεθα.

Πρό τινος φανεροῦ χρόνου, ἡνίκα τὴν κατὰ Περσῶν ἐκστρατείαν ὁ καλλίνικος καὶ θεοστήρικτος δεσπότης καὶ μέγας βασιλεὺς ἐποιεῖτο διὰ τοὺς ὑπὲρ τῆς παρὰ τοῦ θεοῦ καταπιστευθείσης αὐτῷ φιλοχρίστου πολιτείας ἀγῶνας καὶ ἐπὶ τὰ τῆς Ἀρμενίων χώρας γέγονε μέρη, ⟨τις⟩ τῶν πρωτευόντων τῆς δυσσεβοῦς Σεβήρου τοῦ καταράτου μερίδος Παῦλος τοὔνομα ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις ἀναφανεὶς προσέλευσιν τῇ αὐτοῦ ἐποιήσατο εὐσεβείᾳ τὸν ὑπὲρ τῆς κατ' αὐτὸν πεπλανημένης αἱρέσεως προβαλλόμενος λόγον καὶ τοῦτο δῆθεν συνηγορῶν, ἐφ' οἷς ἡ πανευσεβὴς αὐτοῦ καὶ βασιλικὴ μεγαλόνοια – μετὰ γὰρ τῶν ἄλλων τοῦ θεοῦ χαρισμάτων καὶ τὴν τῶν θείων δογμάτων καταπλουτεῖν ἔλαχε γνῶσιν – διελέγξασά τε καὶ θριαμβεύσασα τὴν μοχθηρὰν τούτου δυσσέβειαν ταῖς αὐτοῦ βεβήλοις κακοτεχνίαις τὰ τῆς ἁγιωτάτης ἡμῶν ἐκκλησίας ὡς ἀληθὴς ταύτης ὑπέρμαχος ὀρθὰ καὶ ἀμώμητα ἀντεξήγαγε δόγματα, ἐν οἷς καὶ μιᾶς ἐνεργείας Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐποιήσατο μνήμην.

Μετά τινα δὲ καιρὸν ὁ αὐτὸς θεοστήρικτος βασιλεὺς κατὰ τὴν Λαζῶν γενόμενος χώραν τῆς, ὡς εἴρηται, γενομένης αὐτῷ πρὸς τὸν αἱρετικὸν ἐκεῖνον Παῦλον διαλέξεως ἀνεμνήσθη παρουσίᾳ Κύρου τοῦ ἁγιωτάτου, τηνικαῦτα μὲν τὸν τῆς αὐτῆς φιλοχρίστου Λαζῶν χώρας μητροπολιτικὸν ἐπέχοντος θρόνον, νυνὶ δὲ τὴν μεγάλην ποιμαίνοντος Ἀλεξάνδρειαν. ὁ δὲ

---

4 cf. Eph. 4,3

---

4 – 546,25 Sergius Const. ad Honorium papam

MTO

---

1 Ἴσον] Ἶσον TO 5 σπεύδειν] παιδεύειν M 6 ὑμᾶς] ἡμᾶς T 13 ἀρμενίων] ἀρμενίας O 14 unus = ⟨τις⟩ *om.* MTO πρωτευόντων] προτευόντων O 16 τοῦτο = hoc] τούτῳ TO 17 μεγαλόνοια] μεγαλώνοια O 23 λαζῶν] λέξων T^1 24 τῆς] τῇ T γενομένης αὐτῷ] γενομένη σαυτῶ T 26 ἀλεξάνδρειαν] ἀλεξανδρείαν T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Exemplar epistulae Sergii ⟨archiepiscopi⟩ Constantinopolitani ad Honorium papam Romanum.

In tantum uobis sanctissimis [consonanter in omnibus] ⟨integre coherentes⟩ in ⟨*unitate*⟩ *spiritus* constringimur, ut studeamus omnium consiliorum nostrorum et actionum uos sacratissimos habere praesidiantes, et nisi plurimum ⟨separantis⟩ locorum distantia seiungeret, hoc utique cotidie gereremus uestrae honorandae unianimisque fraternitatis munito muratoque nosmetipsos circumsaepientes consultu; attamen quoniam nobis etiam sermo atque absque labore littera quod studeamus inpertit, confestim ea pro quibus hoc scribimus enarramus.

Ante aliquod certum tempus, cum aduersus Persas a deo confirmatus domnus noster et magnus uictor imperator promouebat exercitum propter certamina a deo sibi creditae Christo amabilis rei publicae et ad partes Armeniae prouinciae peruenisset, unus ex primatibus impiae partis Seueri exsecrabilis nomine Paulus in illis locis apparens ad eius piaetatem accessit sermonem pro sua errabunda herese proferens et hoc [profecto] dumtaxat satisfaciendo, in quibus piissima eius ac regalis magnanimitas – cum ceteris enim donis dei etiam diuinorum dogmatum locupletari scientiam meruit – dum redarguisset ac depompasset prauam eius impiaetatem profanis eius astutiis sanctae nostrae ecclesiae, ut uerus eius propugnator recta atque inmaculata e diuerso protulit dogmata, inter quae et unius operationis Christi ueri dei nostri mentionem effecit.

Post aliquod uero tempus idem a deo confirmatus imperator in prouintiam Lazorum aduenies recordatus est disputationis quam, sicut diximus, fecerat ad Paulum illum hereticum praesentia Cyri sanctissimi, tunc quidem eiusdem Christo amabilis Lazorum prouinciae mitropolitanam sedem tenentis, nunc autem magnam Alexandriam regentis.

VPG BR MNL

1 epistulae] epistula V epistolae G epistola NL ἀρχιεπισκόπου = ⟨archiepiscopi⟩ *om.* VPG BR MNL constantinopolitani] constantinopolitanae BR 4 ὁλικῶς τε καὶ συμφυῶς = ⟨integre coherentes⟩] [consonanter in omnibus] VPG BR MNL εἰς ἑνότητα = in ⟨unitate⟩] in unanimitate VPG BR MNL 5 constringimur] constringamur V^1 constringitur P constringemur BR ut ... omnium *om.* G studeamus] studiamus VP consiliorum] consilium N 6 τὸ διεῖργον = ⟨separantis⟩ *om.* VPG BR MNL distantia] distantiae VPG 7 cotidie] cotidiae B cottidie MN gereremus] geremus VP N egeremus G unianimisque] unianimis B uniamisque G fraternitatis] fraternitati BR 8 nosmetipsos] nobismetipsos BR circumsaepientes] circumsapientes VPG circumsepientes B MNL attamen] adtamen B 9 absque *om.* L studeamus] studemus BR ML studeorum N inpertit] impertit R MNL 10 enarramus] ennarramus B enarrabimus G 11 aliquod] aliquot B aliquid NL domnus] dominus B MNL 12 magnus] magnos V uictor] uietor B^1 sibi creditae] siue credita N 13 armeniae] armini ae B armaeniae R N prouinciae] prouintiae B prouinciae peruenisset *om.* N 14 primatibus] principibus BR partis] partes V exsecrabilis] execrabilis VPG MNL exceptibilis R 15 piaetatem] pietatem PG B MNL herese] heresae P 15–16 δῆθεν = [profecto] + dumtaxat 16 piissima] piissama P^1 regalis] regales VP regal G cum] con VP 17 locupletari] locupletare V locuplectari NL scientiam] scientia ML scientiae N 18 ac] atque BR depompasset] adepompasset P deponpasset G depomposset ML depompasset et prauam MNL impiaetatem] impietatem PG B MNL profanis] prophanis BR astutiis] adstutiis B astutius R astuciis M 19 inmaculata] immaculata ML protulit] optulit N inter quae] uterque L 20 effecit] efficit G 21 aliquod] aliquot BG idem uero a G^1 prouintiam] prouinciam G prouintia B MN prouincia R L 22 ad] a VP 23 lazorum] lazarum G 24 prouinciae] prouintiae P B N mitropolitanam] metropolitanam RG M mitropolitana N patropolitana L tenentis sedem G alexandriam magnam VP regentis] regentes B

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

ῥηθεὶς ἁγιώτατος ἀνὴρ τούτων ἀκούσας πρὸς τὴν αὐτοῦ ἀπεκρίθη γαλήνην μὴ εἰδέναι ἀκριβῶς, εἴ τε μίαν εἴ τε δύο ἐνεργείας Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν χρεών ἐστι δογματίζειν. καὶ δὴ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ εὐσεβείας διὰ γραμμάτων οἰκείων ἐπηρώτησεν ἡμᾶς ὁ ῥηθεὶς ἁγιώτατος ἀνήρ, πότερον χρὴ μίαν ἐνέργειαν ἢ δύο ἐπὶ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν λέγεσθαι Χριστοῦ, καὶ εἴπερ τινὰς οἴδαμεν τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων μίαν εἰρηκότας ἐνέργειαν. ὅθεν ἡμεῖς τὰ τῆς οἰκείας εἰδήσεως αὐτῷ δι' ἡμετέρων ἐσημάναμεν ἀντιγράφων – στείλαντες καὶ λόγον Μηνᾶ τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως γενομένου προσφωνηθέντα καὶ ἐπιδοθέντα παρ' αὐτοῦ ἐνταῦθα παρόντι Βιγιλλίῳ τῷ ἐν ἁγίοις τὴν ὑμετέραν προηγησαμένῳ ἁγιωσύνην, ἔχοντα καὶ χρήσεις πατρικὰς διαφόρους περὶ μιᾶς ἐνεργείας καὶ ἑνὸς θελήματος τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ – οὐδὲν μέντοι παντάπασιν ἴδιον ἐν τοῖς τοιούτοις ἡμῶν ἀντιγράφοις ἀπεφηνάμεθα, ὡς ἔστι γνῶναι τοὺς πανιέρους ⟨καὶ ὁμοψύχους⟩ ὑμᾶς τοῖς ἀποσταλεῖσιν ἰσοτύποις αὐτῶν ἐντυγχάνοντας, καὶ σιγὴν μὲν ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου τὸ τοιοῦτον κεφάλαιον ἔλαβεν.

Ἐπειδὴ δὲ πρὸ ὀλίγου καιροῦ συνεργίᾳ καὶ χάριτι τοῦ *πάντας ἀνθρώπους θέλοντος σωθῆναι θεοῦ ⟨καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν⟩* εὐσεβεῖ τε ζήλῳ τοῦ κρατίστου καὶ καλλινίκου μεγάλου βασιλέως παρορμηθεὶς Κῦρος ὁ ἁγιώτατος τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως πατριάρχης καὶ κοινὸς ἡμῶν ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς φιλοθέως τε καὶ ἐπιεικῶς προετρέψατο τοὺς κατὰ τὴν Ἀλεξανδρέων μεγαλόπολιν τὰ Εὐτυχοῦς καὶ Διοσκόρου, Σεβήρου τε καὶ Ἰουλιανοῦ τῶν θεοστυγῶν νοσοῦντας τῇ καθολικῇ προσελθεῖν ἐκκλησίᾳ καὶ μετὰ πολλὰς διαλέξεις καὶ καμάτους, οὓς μετὰ πλείστης φρονήσεως καὶ λυσιτελεστάτης οἰκονομίας ἐν τῷ πράγματι κατεβάλετο, τὸ σπουδαζόμενον διὰ τῆς ἄνωθεν κατώρθωσε χάριτος· γεγόνασι μεταξὺ μέρους ἑκατέρου δογματικά τινα κεφάλαια, ἐφ' οἷς ἅπαντες οἱ πρώην μὲν εἰς διαφόρους ἀπεσχοινισμένοι μερίδας προπάτορας δὲ Διόσκορον καὶ Σεβῆρον τοὺς ἀλητηρίους ἐπιγραφόμενοι ἡνώθησαν τῇ ἁγιωτάτῃ καὶ μόνῃ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ *μία* τε *ποίμνη* Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν ἅπας ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων φιλόχριστος γέγονε

15 – 16 1. Tim. 2,4 25 – 26 cf. Joh. 10,16

MTO

2 χρεών] χρεὸν TO 3 καὶ δὴ] ἤδη O 9 βιγιλλίῳ] βιγιλίῳ T ὑμετέραν] ἡμετέραν TO 10 πατρικὰς χρήσεις O μιᾶς] μίας T 10 – 11 ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ O 12 ἀπεφηνάμεθα] ἀπεφαινόμεθα O et unanimes = ⟨καὶ ὁμοψύχους⟩ *om.* MTO 15 ἐπειδὴ] ἐπεὶ M 16 et ad agnitionem ueritatis uenire = ⟨καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν⟩ *om.* MTO εὐσεβεῖ] εὐσεβείας O καὶ *om.* M 22 κατώρθωσε] κατορθώσεως T 26 τῆς] τῶν M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

praedictus igitur sanctissimus uir his auditis eius serenitati respondit nescire subtiliter, utrum unam an duas operationes Christi ueri dei nostri [oportunum] astruere necesse sit. ergo per iussionem eius piaetatis per litteras proprias interrogauit nos praedictus sanctissimus uir, utrum unam operationem an duas in saluatore nostro Christo necesse sit dicere, et si quosdam noscamus sanctorum ac beatissimorum patrum unam dicentes operationem. unde nos quae nostrae erant scientiae per nostra rescripta ei significauimus – dirigentes etiam sermonem acclamatorium Menae sanctissimi quondam patriarchae huius a deo conseruandae regiae urbis porrectum ab eo hic praesenti Uigilio sanctae memoriae praedecessori sanctitatis uestrae, habentem et diuersa paterna testimonia de una operatione et una uoluntate saluatoris nostri Christi ueri dei nostri – nihil tamen proprium paenitus in huiusmodi nostris rescriptis promulgauimus, sicut suppetit nosse uos sacratissimos et unanimes relegentes eorum quae missa sunt exemplaria, et silentium quidem ex illo tempore huiusmodi suscepit capitulum.

Quia igitur ante paruum tempus cooperante gratia *dei, qui omnes homines uult saluos fieri et ad agnitionem ueritatis uenire*, pio zelo fortissimi ac inuictissimi magni imperatoris excitatus Cyrus santissimus Alexandrinae magnae ciuitatis patriarcha et communis frater noster et consacerdos deo amabiliter et modeste adortatus est eos, qui in magna ciuitate Alexandrinae a parte Eutychetis et Dioscori, Seueri quoque et Iuliani sunt deo odibilium languentes, ad catholicam ecclesiam accedere, et post multas disputationes et labores, quos cum nimia prudentia et saluberrima dispensatione in hac causa inpendit, hoc quod festinabat per supernam gratiam ordinauit factaque sunt inter utrasque partes dogmatica quaedam capitula, in quibus omnes, qui antea quidem in diuersas portiones diuisi fuerant, proauosque sibi Dioscorum atque Seuerum erraticos ⟨con⟩scribentes coadunati sunt cum

---

VPG BR MNL

---

1 uir *om.* B auditis] audientis B serenitati] serenitate V serenitatis BR NL nescire] aduertere B nesciri R subtiliter] suptiliter P 2 duas] dua.s P *ras.* χρεὼν = [oportunum] + necesse sit sit] est MNL *om.* G 3 piaetatis] pietatis PG BR MN 3–4 praedictus igitur sanctissimus L 6 unde] uñ M erant *om.* G ei significauimus] eis signauimus G dirigentes] diregentes B 7 etiam *om.* N acclamatorium] adclamaturium BR menae] maene VP N maenae G M mene L quondam] quod VP quotdam B patriarchae] patriarcha NL 8 praesenti] praesente V uigilio] uigilii B 9 sanctitatis ... et *om.* N et de una MNL 10 nihil] nichil RG N paenitus] poenitus P penitus G MNL 11 nostris] nostri L promulgauimus] promulgamus G prouulgauimus L suppetit] subpetit B 12 unanimes] una animes B exemplaria] emmplaria G 14 homines *bis* G *om.* N 15 ad *om.* RG ueritatis *om.* G L pio] pro R ac inuictissimi *om.* N imperatoris] imperatori N 16 excitatus] exitatus M alexandrinae] alexandriae RG L^1 frater] frā P fr̄ G 17 consacerdos] consacerdus B^1 deo *om.* B modeste] honeste L adortatus] adhortatus BG MN adoratus L in magna] immagna P magna R 18 alexandrinae] alexandrina BR MNL a parte] qua VP L quae G N *om.* M (p-q) eutychetis] euticetis B N euthicetis M tichetis L 19 languentes] languente VPG languentem ML ad *om.* MNL catholicam ecclesiam] catholica ecclesia MNL multas] multos VP disputationes] disputationis B^1 20 saluberrima dispensatione] saluberrimam dispensatiònem V dispensatione] disputatione MNL inpendit] impendit P ML 21 festinabat et per L factaque] facta V inter] in G utrasque] utrosque R dogmatica] dagmatica V 22 capitula] caprula VP^2 crapula P^1 diuersas] diuersos P diuersis N portiones] potiones N fuerant] fuerunt R NL 23 seuerum] seuerus VP erraticos] erraticus P hereticos BRG ἐπιγραφόμενοι = ⟨con⟩scribentes] erraticos scribentes V erraticus scribentes P scribentes BRG MNL coadunati] ...quoadhuniti P *ras.* quoadunati B

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

λαὸς καὶ πᾶσα σχεδὸν πρὸς τούτοις ἡ Αἴγυπτος καὶ Θηβαΐς καὶ Λιβύη καὶ αἱ λοιπαὶ τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως ἐπαρχίαι, οὕστινας ἦν ἰδεῖν πρίν, ὡς εἰρήκαμεν, εἰς ἀναρίθμητον πλῆθος αἱρέσεων διεσκεδασμένους, εὐδοκίᾳ δὲ νῦν τοῦ θεοῦ καὶ σπουδῇ θεαρέστῳ τοῦ ῥηθέντος ἁγιωτάτου τῆς Ἀλεξανδρέων ἱεράρχου ἓν ⟨χεῖλος⟩ γεγόνασι πάντες, μία φωνή, καὶ ἑνότητι πνεύματος τὰ ὀρθὰ τῆς ἐκκλησίας ὁμολογοῦντες δόγματα· τῶν εἰρημένων δὲ καὶ ἐστοιχημένων ἓν καθέστηκε κεφάλαιον τὸ περὶ μιᾶς ἐνεργείας Χριστοῦ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν.

Τούτων οὕτως προεληλυθότων Σωφρόνιος ὁ ὁσιώτατος μοναχός, ὁ τανῦν – ὡς ἐξ ἀκοῆς καὶ μόνης μεμαθήκαμεν – τῆς Ἱεροσολυμιτῶν χειροτονηθεὶς πρόεδρος – οὔπω γὰρ αὐτοῦ τὰ ἐξ ἔθους συνοδικὰ μέχρι τοῦ νῦν ἐδεξάμεθα – κατὰ τὴν Ἀλεξανδρέων τηνικαῦτα γενόμενος καὶ τῷ ῥηθέντι ἁγιωτάτῳ πάπᾳ συνών, ἡνίκα τήν, ὡς εἴρηται, πρὸς τοὺς πρώην αἱρετικοὺς εὐδοκίᾳ θεοῦ κατώρθου παράδοξον ἕνωσιν καὶ σὺν αὐτῷ τὰ περὶ τῶν τοιούτων διασκοπούμενος κεφαλαίων, ἠναντιώθη καὶ ἀντεῖπε πρὸς τὸ τῆς μιᾶς ἐνεργείας κεφάλαιον δύο παντὶ τρόπῳ ἐνεργείας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἀξιῶν δογματίζεσθαι.

τοῦ δὲ λεχθέντος ἁγιωτάτου πάπα μάλιστα μὲν χρήσεις τινὰς αὐτῷ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων προαγαγόντος σποράδην ἔν τισι τῶν οἰκείων συγγραμμάτων μίαν ἐνέργειαν εἰρηκότων, ἔτι δὲ καὶ ἐκ περιουσίας φάσκοντος, ὡς πολλάκις οἱ ἅγιοι πατέρες ἡμῶν διὰ τὸ κερδᾶναι πλειόνων ψυχῶν σωτηρίαν τοιούτων ἀναφυέντων κεφαλαίων θεαρέστοις οἰκονομίαις χρησάμενοι φαίνονται καὶ συμβάσεσι μηδὲν τῆς ἀκριβείας τῶν ὀρθῶν τῆς ἐκκλησίας δογμάτων παρασαλεύσαντες, καὶ λέγοντος, ὡς ἄρα χρὴ καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος τοσούτων μυριάδων λαοῦ σωτηρίας ἐν χερσὶ προκειμένης μηδὲν περὶ τοῦ τοιούτου

MTO

3 τοῦ θεοῦ *om.* T 4 labium = ⟨χεῖλος⟩ *om.* MTO 5 εἰρημένων] ἠρημένων M 6 κεφάλαιον] κεφαλαίων MO 8 τανῦν] τὰ νῦν T 9 μόνης] μονῆς T ἱεροσολυμιτῶν] ἱεροσολυμητῶν T 12 κατώρθου] κατόρθου T 17 ἔτι] εἶτα TO ἅγιοι] ἁγιώτατοι M 18 ἀναφυέντων] ἀναφανέντων M 19 ὀρθῶν] νόθων M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

sanctissima et sola catholica ecclesia, et *unus grex* Christi ueri dei nostri omnis Christo amabilis Alexandriae populus factus est et paene uniuersa cum eis Aegyptus et Thibais et Libia et caeterae Aegyptiacae dispositionis regiones, quos olim considerabantur, ut diximus, in innumerabilem copiam heresum [multitudinem] discissos, nunc autem beneplacito deo et studio ⟨deo placito⟩ predicti sanctissimi Alexandrinorum antestitis unum labium facti sunt omnes, una uox, et in unitate spiritus recta ecclesiae dogmata confitentur; ex his autem, quae dicta atque stabilita sunt, unum exsistit capitulum de una operatione Christi magni dei et saluatoris nostri.

His ita prouenientibus Sophronius uenerabilis monachus, qui nunc – ut ex auditu solo didicimus – Hierusolymitarum praesul est ordinatus – necdum enim actenus eius ex more synodica suscepimus – apud Alexandriam tunc temporis positus cum prefato sanctissimo papa, quando, sicut diximus, ammirabilem illam circa eos, qui dudum heretici fuerant, deo beneplacito unitatem conponebat atque cum eo de eisdem capitulis pertractabat, aduersatus est et contradixit ad unius operationis capitulum duas omnimodo operationes Christi dei nostri dignum inquiens censeri. praenominato autem sanctissimo papa praesertim testimonia ei quorumdam sanctorum patrum nostrorum proferente dispersim in quibusdam opusculis suis unam operationem asserentium, adhaec quoque et ex abundanti inquiente, quod multotiens sancti patres nostri, ut lucrarentur plurium animarum salutem dum talia emergerent capitula, deo placitis dispensationibus ac placiti usi fuisse uidentur nihil de subtilitate rectorum ecclesiae dogmatum exagitantes, et dicente, quod oporteat utique etiam in praesenti, dum tantorum milium [dum] populi

---

VPG C(18)BR MNL

---

1 et[1]] et et M catholica] captholica L catholica ecclesia] catholicae ecclesiae VPG ecclesia] aecclesia N 1–2 omnes christo amabiles R christo deo amabilis P 2 paene] poene V penae P pene RG MNL aegyptus] egyptus P R MNL egiptus G thibais] hibais VP[2]G ibas P[1] thybais B MNL thebais R 3 caeterae] cetere P NL ceterae B M crete R aegyptiacae] aegyptiaecae VP egyptiacae ML dispositionis] disposicionis P dispositiones G quos olim] quo solum G 4 in *om.* R N innumerabilem] ennumerabilem V[1] πλῆθος αἱρέσεων = copiam heresum + [multitudinem] heresum] haeresum P discissos] discisas VP discissa G discisos B decisos R 4–5 beneplacito] beneplacitum L 5 θεαρέστῳ = ⟨deo placito⟩ *om.* VPG BR MNL antestitis] antistitis PG R MNL 6 recta] recte VP NL rectae BG M dogmata] dogmatica N 7 sunt atque stabilita RG stabilita] stabiltra N exsistit] exstic B[1] existit RG MNL 8 saluatoris] saluatores V[1] 9 prouenientibus] preuenientibus MNL sophronius] sopronius V[1] sophonius G sofronius BR ut nunc ex solo auditu M ut *om.* BR NL solo *om.* BR NL 10 hierusolymitarum] hierusolimitarum P M iherosolimitarum G hyerosolimitarum N hierosolimitarum L praesul] praesol B[1] enim *om.* L actenus] hactenus PG R eius *om.* R MNL 11 synodica] sinodica P BG L suscepimus] suscipimus VP alexandriam] alexandria BR N falexandriam G prefato] praefato B prefacto N 12 ammirabilem] admirabilem BR M ammirabile N heretici] heretica L 13 fuerant] fuerunt NL beneplacito] beneplacitam M beneplacato L conponebat] componebat NL eisdem] hisdem N 14 duas] daias V[1] 15 dei] domini G ἀξιῶν = dignum inquiens censeri] conseri R 16 papa *om.* L ei *om.* VPG quorumdam] corundam P nostrorum *om.* L 17 opusculis] opussculis G asserentium] adserentium B asserpentium N 18 et] ut V abundanti] habundanti V[2]PG MN quod *inc.* C (533,9) multotiens] multociens RG M lucrarentur] lucrentur C[1] 19 plurium] plurimam CBR M plurimum G NL placitis] placidis N 20 placiti] placitis VPG placit M placid NL usi] osi CBR esi MNL nihil] nichil RG N subtilitate] subplitate P sanctitate C[1]BR sciptiltate C[2] sublimitate G ecclesiae] aecclesiae G MN 21 dicente] dicentes VG CBR praesenti] presente G [dum] VPG CBR MNL

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

κεφαλαίου ἐριστικῶς ζυγομαχεῖν διὰ τό, ὡς εἴρηται, καὶ ὑπό τινων θεσπεσίων πατέρων τὴν τοιαύτην εἰρῆσθαι φωνὴν καὶ μηδὲν περὶ τούτου τὸν τῆς ὀρθοδοξίας παραβλάπτεσθαι λόγον, ὁ ῥηθεὶς θεοφιλὴς Σωφρόνιος τὴν τοιαύτην οἰκονομίαν οὐδαμῶς κατεδέξατο.

ἐπεὶ οὖν τούτου ἕνεκα μετὰ γραμμάτων τοῦ αὐτοῦ ἁγιωτάτου ἡμῶν συλλειτουργοῦ πρὸς ἡμᾶς παραγέγονε, τὸν περὶ τούτου τε καὶ παρ' ἡμῖν ἀνεκίνησε λόγον ἐνιστάμενος τῶν τοιούτων ἐξαιρεθῆναι κεφαλαίων μετὰ τὴν γενομένην ἕνωσιν τὴν τῆς μιᾶς ἐνεργείας φωνήν – σκληρὸν ἡμεῖς ἡγησάμεθα τοῦτο· πῶς γὰρ σκληρὸν οὐκ ἦν; – καὶ σφόδρα βαρύτατον ἅτε δὴ μέλλον ἀναλύειν τε καὶ ἀνατρέπειν ὅλην ἐκείνην τὴν καλῶς γεγενημένην ὁμόνοιάν τε καὶ ἕνωσιν κατά τε τὴν Ἀλεξανδρέων πόλιν καὶ κατὰ πάσας τὰς ὑπ' αὐτὴν ἐπαρχίας τὰς ἐν μηδενὶ καιρῷ μέχρι τοῦ νῦν καταδεξαμένας ὄνομα γοῦν ἁπλῶς τοῦ θεσπεσίου καὶ ἀοιδίμου πατρὸς ἡμῶν Λέοντος ἢ τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης καὶ οἰκουμενικῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου ἐπὶ μνήμης φέρειν, νυνὶ δὲ λαμπρᾷ καὶ μεγάλῃ τῇ φωνῇ ἐν ταῖς θείαις μυσταγωγίαις ταύτην ἀνακηρύττοντας.

Πολλῶν τοίνυν περὶ τούτου κεκινημένων λόγων ἡμῖν πρὸς τὸν εἰρημένον ὁσιώτατον Σωφρόνιον τέλος προετρέψαμεν αὐτὸν χρήσεις ἡμῖν προκομίσαι ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων, ἐκείνων μέντοι προδήλως, οὓς ἅπαντες κοινοὺς διδασκάλους ὁμολογοῦμεν καὶ τὰ τούτων δόγματα νόμον αἱ ἅγιαι τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαι γινώσκουσι, δύο ῥητῶς καὶ αὐταῖς λέξεσιν ἐνεργείας ἐπὶ Χριστοῦ λέγειν παραδιδούσας, ὁ δὲ τοῦτο ποιῆσαι παντοίως ἠπόρησεν. ἡμεῖς οὖν τὴν ἐντεῦθεν ἀρξαμένην ἐξάπτεσθαί τισι τῶν ἐνταῦθα ἀμφισβήτησιν κατανοήσαντες καὶ εἰδότες, ὡς ἐκ τῶν τοιούτων ἀεὶ φιλονεικιῶν αἱ τῶν αἱρέσεων διχοστασίαι γεγόνασιν, ἀναγκαῖον ἐκρίναμεν πᾶσαν θέσθαι σπουδὴν πρὸς τὸ καταπαῦσαί τε καὶ ἐκκόψαι τὴν περιττὴν ταύτην λογομαχίαν καὶ πρὸς μὲν τὸν συχνῶς εἰρημένον ἁγιώτατον

14 – 19 cf. Stephanus Dor., ACO ser. II vol. I p. 40,19 – 21 (41,19 – 20)

MTO

1 καὶ *om.* O 2 τούτου] τοῦτον T τὸν *om.* T 5 παραγέγονε] παραγέγονεν ἐν T 6 ἐξαιρεθῆναι] ἐξενεχθῆναι O 8 μέλλον] μᾶλλον O τε *om.* O 9 τε *om.* O ὑπ'] ἐπ' M 15 ἐκκρίτων] ἐγκρίτων O 17 τούτων] ἔκτων O 18 παντοίως τοῦτο ποιῆσαι O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

salus prae manibus praeponitur, nihil de hoc ⟨capitulo⟩ per contentionem altercare idcirco quod, sicut dictum est, etiam a quibusdam sacris patribus uox huiusmodi dicta est nihilque de hoc laedatur rectae fidei ratio, memoratus deo amabilis Sophronius talem dispensationem nullatenus accepto tulit. quia igitur pro hoc cum litteris eiusdem sanctissimi nostri comministri ad nos [coniunxit] ⟨uenit⟩, de hoc quoque etiam apud nos sermonem mouendo insistens, ut de talibus adimeretur capitulis post factam unitionem uox unius operationis – durum nos hoc arbitrati sumus; quomodo enim non esset durum? – et ualde onerosum, quando hoc resoluere euertereque erat futurum quidem omnem illam concordiam atque unitatem, quae bene fuerat effecta tam apud Alexandrinam magnam ciuitatem quamque per uniuersas sub eam prouintias, quae nullo tempore usque nunc acquieuerant nomen saltem simplex diuini atque laudabilis patris nostri Leonis aut sanctae et magnae atque uniuersalis Chalcedonensis concilii mentionem facere, nunc uero praeclara et magna uoce in diuinis missarum archanis hoc praedicantes.

Multis igitur a nobis de hoc motis sermonibus ad praenominatum uenerabilem Sophronium postremo adhortati eum sumus testimonia nobis proferre sanctorum et probabilium patrum, illorum uidelicet, quos omnes communiter doctores confitemur et horum dogmata legem sanctae dei cognoscunt ecclesiae, duas nominatim et ipsis uerbis operationes in Christo dicendas tradentia, ille autem hoc facere penitus non ΗΠΟΡΗϹϴΝ ualuit. nos uero considerantes incipientem ex hoc inter quosdam hic contentionem exardescere et scientes, quod semper ex huiusmodi decertationibus illae heresum dissensiones effectae sunt, necessarium iudicauimus omnem studium ponere ad sedandum atque amputandum

---

VPG CBR MNL

---

1 praeponitur] ponitur CBR MNL nihil] nichil RG N κεφαλαίου = ⟨capitulo⟩ *om.* VPG CBR MNL 2 nihilque] nichilque RG N 3 laedatur] ledatur CBG NL leditur R fidei] iudei B ratio memoratus] rati memoratus V rationem oratus PG sophronius] sofronius CBR 4 κατεδέξατο = accepto tulit (*cf.* 567,17: accepto ferente) pro hoc *om.* G 5 nostri *om.* CBR comministri] conministri CB παραγέγονε = ⟨uenit⟩] [coniunxit] VPG CBR MNL (*cf.* 499,11–12: παραγενόμενος = introiens-coniungens) apud] aput V B 6 adimeretur] admiretur G adimmeretur N capitulis] capitulum MNL 7 operationis] perationis P^1 sumus] summus C esset] esse G et *om.* MNL 8 onerosum] honerosum V R MN unerosum P honesosum L hoc] haec N euertereque] euerdereque R cumterequae L 9 quae] qui N effecta] efecta N effecta tam] effectam L 10 eam] ea G ML prouintias] prouicias C^2G ML nullo tunc tempore G nunc] ñ V huc M^1 11 acquieuerant] acquieuerat P^1 adquieuerant CBG atque euertant L saltem] saltim CBR simplex] subplecat C subplicat B supplicat R simplex *sup. ras.* N diuini] diuina G patris nostri] patribus nostris VP 12 et magnae] imaginae VP^2G^2 imagnae P^1G^1 magnae memoriae atque G uniuersalis] uniuersa N chalcedonensis] calcedonensis V^1 CBR ML calchedonensis P chalcedonenses N 13 et] ex B μυσταγωγίαις = missarum archanis archanis] arcans P^1 arcanis P^2 carnis M 14 a nobis] abis B uenerabilem] uenerabil N 14–15 sophronium] sofronium CBR 15 postremo] postermo G postremo uero adhortati N adhortati] adortati L eum G *add.* sumus] summus CB suorum N proferre] proferrere VPG probabilium] probalium N 16 confitemur] confitentur G 17 cognoscunt] cognuscunt V^1 nominatim] nominati VP ipsis] ipsi V in C^2 *add.* 18 dicendas] diligendas N tradentia] tradetia G^1 penitus] paenitus P CB^2 poenitus N non *om.* V ΗΠΟΡΗϹϴΝ] ΗΠΟΡΙϹϴΝ VPG CB ML ΗΤΙΟΡΙϹϴΝ N 19 contentionem] contionem P^1 exardescere] exardiscere V^1 20 illae] ille P^1G CBR MNL heresum] haeresum P dissensiones] desensiones G dissentiones R descensiones N discensiones L 20–21 effectae sunt] effecta erunt CBR MNL (s-r) 21 iudicauimus] iudicabimus N omnem] omne G ML sedandum] sedandam G^1 N amputandum] ambutandum C^1 amputandam G^1

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

τῆς Ἀλεξανδρέων πατριάρχην γεγραφήκαμεν, ὥστε αὐτὸν τὴν πρὸς τοὺς πάλαι χωριζομένους ἕνωσιν σὺν θεῷ κατορθώσαντα μηκέτι τοῦ λοιποῦ τινι συγχωρεῖν μίαν ἢ δύο προφέρειν ἐνεργείας ἐπὶ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ἀλλὰ μᾶλλον, καθάπερ αἱ ἅγιαι καὶ οἰκουμενικαὶ παραδεδώκασι σύνοδοι, ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν υἱὸν μονογενῆ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν θεὸν ἐνεργεῖν ὁμολογεῖν τά τε θεῖα καὶ τὰ ἀνθρώπινα, καὶ πᾶσαν θεοπρεπῆ καὶ ἀνθρωποπρεπῆ ἐνέργειαν ἐξ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ σεσαρκωμένου θεοῦ λόγου ἀδιαιρέτως προϊέναι καὶ εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ἀναφέρεσθαι διὰ τὸ τὴν μὲν τῆς μιᾶς ἐνεργείας φωνήν, εἰ καί τισι τῶν ἁγίων εἴρηται πατέρων, ὅμως ξενίζειν καὶ θορυβεῖν τάς τινων ἀκοὰς ὑπολαμβανόντων ἐπ' ἀναιρέσει ταύτην προφέρεσθαι τῶν ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ ἡμῶν ἀσυγχύτως καὶ καθ' ὑπόστασιν ἡνωμένων δύο φύσεων (ὅπερ οὐκ ἔστι ποτὲ μηδὲ γένοιτο)· ὡσαύτως δὲ καὶ τὴν τῶν δύο ἐνεργειῶν ῥῆσιν πολλοὺς σκανδαλίζειν οἷα μηδέ τινι τῶν θεσπεσίων τε καὶ ἐκκρίτων τῆς ἐκκλησίας εἰρημένην μυσταγωγῶν, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἕπεσθαι ταύτῃ τὸ καὶ δύο πρεσβεύειν θελήματα ἐναντίως πρὸς ἄλληλα ἔχοντα, ὡς τοῦ μὲν θεοῦ λόγου τὸ σωτήριον θέλοντος ἐκπληρωθῆναι πάθος, τῆς δὲ κατ' αὐτὸν ἀνθρωπότητος ἀντιπιπτούσης τῷ αὐτοῦ θελήματι καὶ ἐναντιουμένης, καὶ ἔνθεν δύο τοὺς τἀναντία θέλοντας εἰσάγεσθαι, ὅπερ δυσσεβές. ἀδύνατον γὰρ ἐν ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ ὑποκειμένῳ δύο ἅμα καὶ κατὰ ταυτὸν ⟨ἐναντία⟩ ὑφεστάναι θελήματα ἡ δὲ σωτήριος τῶν θεοφόρων πατέρων διδασκαλία ἐναργῶς ἐκπαιδεύει τὸ μηδέποτε τὴν νοερῶς ἐψυχωμένην τοῦ κυρίου σάρκα κεχωρισμένως καὶ ἐξ οἰκείας ὁρμῆς ἐναντίως τῷ νεύματι τοῦ ἡνωμένου αὐτῇ καθ' ὑπόστασιν θεοῦ λόγου τὴν φυσικὴν αὐτῆς ποιήσασθαι κίνησιν, ἀλλ' ὁπότε καὶ οἵαν καὶ ὅσην αὐτὸς ὁ θεὸς λόγος ἐβούλετο, καί, σαφῶς εἰπεῖν, ὃν τρόπον τὸ σῶμα τὸ ἡμέτερον

14 cf. Mt. 26,39

2 – 3 cf. Ecthesis, ACO ser. II vol. I p. 160,4 – 19 4 – 5 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,30; p. 130,1 – 2 10 – 11 cf. Macarius Ant., confessio fidei, p. 225,2 – 3 (*om.* Ecthesis ACO ser. II vol. I p. 160,13) 14 – 16 cf. Ecthesis ACO ser. II vol. I p. 160,15 – 19 16 – 17 cf. Apollinaris Laod., Doctrina patrum, 41 XVII p. 307,5 – 9

MTO

4 μονογενῆ] μονογεννῆ M μονογῆ T 7 τῆς *om.* T 11 – 12 μηδέ τινι] μηδέτι O 12 ἐκκρίτων] ἐγκρίτων O εἰρημένην] ἐρημένων M 14 λόγου τὸ *om.* O 16 τῷ αὐτῷ] ταυτῷ M 17 contrarias = ⟨ἐναντία⟩ *om.* MTO 18 ἐψυχωμένην] ἐμψυχωμένην O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

talem superfluum uerborum conflictum, et ad saepe dictum sanctissimum Alexandriae patriarcham scripsimus, ut, postquam unitatem cum his, qui pridem separabantur, deo auxiliante conposuit, de cetero nullum permitteret unam aut duas operationes proferre in Christo deo nostro, magis autem, sicut sancta et uniuersalia tradiderunt concilia, unum eundemque filium unigenitum dominum nostrum Iesum Christum uerum deum operatum confiteri tam diuina quamque humana, et omnem deo decibilem et homine[m] dignam operationem ex uno eodemque incarnato deo uerbo indiuise procedere et ad unum eundemque redigere, eo quod unius quidem operationis uox, quamquam a quibusdam sanctis dicta est patribus, uerumtamen peregrina uideri et perturbare aures quorundam suspicantium ad peremptionem hanc proferri inconfuse atque secundum subsistentiam unitarum in Christo deo nostro duarum naturarum (quod non est umquam nec fiat); similiter autem et duarum operationum dictio multos scandalizet utpote a nullo sanctorum et probabilium ecclesiae institutorum edictam; insuper et consequens ei est duas praedicari uoluntates contrariae se circa inuicem habentes, tamquam deo quidem uerbo salutarem uolenti adimpleri passionem, humanitatem uero eius obsistente eius uoluntati et resistente, et perinde duo contraria uolentes introduci, quod impium est. inpossibile quippe est in uno eodemque subiacenti duas simul et erga hoc ipsum contrarias subsistere uoluntates; nam salutaris deum gerentium patrum doctrina [opere pretium] ⟨manifeste⟩ instruit, quod numquam intellectualiter animata domini caro separatim et ex appetitu proprio contrarie nutui uniti sibi secundum subsistentiam dei uerbi naturalem motum suum effecisse, sed quando et qualem et quantam ipse deus uerbum uolebat, et, ut planius

VPG CBR MNL

1 ad] a L saepe] se.pe G *ras.* 2 patriarcham] p. .riarcham P^2 *ras.* separabantur] reparabantur V CBR M^1L (r-s) reparabuntur M^2 3 conposuit] conposui P^1 composuit G NL de cetero] deceterum CBR decaeterum G proferre operationes CBR proferre] proferrere VP^2 C^2 (!) 4 uniuersalia] uniuersalisi G unum P^2 *add.* 6 diuina] diuinam CBR quamque] quam V B humana] humanam CBR L humam N decibilem] docibilem VG NL dicibilem P decebilem CR homine[m]] hominem VP CBR MNL homini G dignam] digna MN 7 operationem] operatione M ex] et L eodemque] eodemqui N indiuise] indiuse N unum] .unum M *ras.* unam N 8 eundemque] eudemque P^1 quidem *om.* G 9 sanctis M *add.* scissi N^1 uerumtamen] ueruntamen N quorundam] quorumdam G N 10 peremptionem] peremtionem G atque] adque P 11 in C^2 *add. marg.* umquam] unquam G 12 dictio] dicto N multos *om.* L scandalizet] scandalizat M utpote] utpute CBR 13 institutorum] institutorem C^1 edictam] et dictam R editam M praedicari] praedicare CBR 14 uoluntates] uolontates C contrariae se] contrariae sunt V contrarie se P^1 NL contrariae s̄ē P^2 contrariae si CR contrariae G inuicem] unicum R deo] dei MNL salutarem] salutare L 15 adimpleri] adimplere M^1 passionem] passione NL humanitatem] humanitate ML obsistente] obsistentem G eius^2 *om.* G uoluntati] uolontati C et *om.* MNL 16 duo] dua N inpossibile] impossibile R ML 16–17 est quippe MNL 17 eodemque] eademque VP edeque G^1 subiacenti] subsacenti B et *om.* M erga] ergo M contrarias] contraria N 18 uoluntates] uolontates C salutaris] salutares C salutare R gerentium] gentium V ἐναργῶς = ⟨manifeste⟩] [opere pretium] (= ἐνεργῶς) VPG CBR MNL [opere pretium]] opere precium V opere praecium C^1 opere preci B^1 operantium R operare pretium MN 19 numquam] nec R nunquam L domini] dei M et *om.* C^1B C^2M^2 *add.* appetitu] appeditum B apetitum G 20 contrarie] contrario CRG contrariae B M subsistentiam] substsistentiam P subsistentia N naturalem] naturale G 21 effecisse] efficisse VP fuisse G^1 sed] se M^1 quantam et qualem G

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

ἡγεμονεύεται καὶ κοσμεῖται καὶ τάττεται ὑπὸ τῆς νοερᾶς καὶ λογικῆς ἡμῶν ψυχῆς, οὕτως καὶ ἐπὶ τοῦ δεσπότου Χριστοῦ ὅλον τὸ ἀνθρώπινον αὐτοῦ σύγκριμα ὑπὸ τῆς αὐτοῦ τοῦ λόγου θεότητος ἀεὶ καὶ ἐν πᾶσιν ἀγόμενον θεοκίνητον ἦν κατὰ τὸν Νύσσης Γρηγόριον λέγοντα ἐν τοῖς κατ' Εὐνομίου οὕτως· „καθὸ θεὸς ὁ υἱός, ἀπαθὴς πάντως ἐστὶ καὶ ἀκήρατος· εἰ δέ τι πάθος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ περὶ αὐτοῦ λέγοιτο, διὰ τοῦ ἀνθρωπίνου πάντως τοῦ δεχομένου τὸ πάθος τὸ τοιοῦτον ἐνήργησεν. ἐνεργεῖ γὰρ ὡς ἀληθῶς ἡ θεότης διὰ τοῦ περὶ αὐτὴν σώματος τὴν τοῦ παντὸς σωτηρίαν, ὡς εἶναι τῆς μὲν σαρκὸς τὸ πάθος, τοῦ δὲ θεοῦ τὴν ἐνέργειαν."

Ταύτην τοίνυν, ⟨ὡς εἴρηται,⟩ τὴν ἀρξαμένην ἀνάπτεσθαι φιλονεικίαν ἑωρακότες ἀναγκαῖον ἐκρίναμεν ταῖς τετριμμέναις μᾶλλον τῶν ἁγίων πατέρων φωναῖς καὶ συνοδικῶς ὡρισμέναις διὰ πάντων ἀκολουθῆσαι καὶ μήτε τὰ σπανίως ὑπό τινων πατέρων εἰρημένα καὶ οὐ περὶ αὐτὰ τὸν σκοπὸν ἐσχηκότων, ὥστε σαφῆ καὶ ἀναμφίλεκτον τὴν περὶ αὐτῶν ἐκθέσθαι διδασκαλίαν εἰς κανόνα καὶ νόμον πάντως ἄγειν δογματικόν, ὁποῖόν ἐστι καὶ τὸ περὶ μιᾶς ἐνεργείας αὐτοῖς εἰρημένον, μήτε μὴν τὰ μηδαμῶς εἰρημένα τοῖς ἐκκρίτοις πατράσιν, ὑπό τινων δὲ νῦν προφερόμενα, φημί, δὴ τὰς δύο ἐνεργείας ὡς δόγμα προφέρειν ἐκκλησιαστικόν. καὶ πέρας ἔδοξε καὶ ἐστέρχθη, ὥστε τὸν εἰρημένον ὁσιώτατον Σωφρόνιον μηδένα τὸ λοιπὸν περὶ μιᾶς ἢ δύο ἐνεργειῶν λόγον κινεῖν, ἀλλ' ἀρκεῖσθαι τῇ προλελεγμένῃ ἀσφαλεῖ τε καὶ τετριμμένῃ τῶν ἁγίων πατέρων ὀρθοτομίᾳ τε καὶ διδασκαλίᾳ.

τούτοις οὖν ἀρκεσθεὶς ὁ συχνῶς εἰρημένος ὁσιώτατος ἀνὴρ καὶ παραφυλάττειν αὐτὰ διαβεβαιωσάμενος ᾔτησεν ἡμᾶς καὶ δι' ἐπιστολῆς τὴν περὶ τούτων αὐτῷ παρασχεῖν ἀπόκρισιν, ὥστε τὴν τοιαύτην αὐτόν, ὡς εἰπεῖν, ἐπιστολὴν ἐπιδεικνύναι τοῖς ὡς εἰκὸς ἐπερωτᾶν αὐτὸν περὶ τῆς εἰρημένης ζητήσεως βουλομένοις, ὃ δὴ καὶ ἀσμένως πεπράχαμεν. ὁ μὲν οὖν ἐπὶ τούτοις ἐντεῦθεν ἐξέπλευσεν.

4–8 Gregorius Nyss., adv. Eunomium 3 (4) 8, PG 45,713 A; ed W. Jaeger II (1960) 136,19–24; cf. Flor. dyothel., ACO ser. II vol. I p. 428 Nr. 28

MTO

---

3 τὸν τῆς νύσσης T 4 ἀκήρατος] ἀόρατος O 6 ἐνεργεῖ] ἐνήργει O 9 ut dictum est = ⟨ὡς εἴρηται⟩ *om.* MTO 10 ἐκρίναμεν *om.* T καὶ συνοδικῶς φωναῖς O 11 ὡρισμέναις] ὁρισμέναις M 14 ἐκκρίτοις] ἐγκρίτοις O 17 ἀρκεῖσθαι] ἀρκεῖσθε T 18 πατέρων *om.* M 19 οὖν *om.* O 20 αὐτῷ] αὐτῶν T 22 περὶ ... ζητήσεως *om.* O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

dicatur, quemadmodum corpus nostrum regitur et ornatur et disponitur ab intellectuali et rationali anima nostra, ita et in domino Christo tota humana eius consparsio ab ipsius uerbi deitate semper et in omnibus mota ΘΕΟΚΙΝΗΤΟΝ deimobilis erat secundum Nisenum Gregorium dicentem contra Eunomium ita: „secundum quod deus erat filius, inpassibilis utique est et inmortalis, si qua autem passio de eo in euangelio dicitur, per humanitatem profecto, quae suscipiebat passionem, huiusmodi operatus est. operatur quippe uere deitas per corpus quod circa ipsam est, omnium salutem, ut sit carnis quidem passiones, dei autem operationem."

Hanc igitur, ut dictum est, contentionem incipientem accendi uidentes necessarium iudica⟨ui⟩mus adtritas potius sanctorum patrum uoces et sinodice definitas semper sequi et neque quae raro a quibusdam patribus dicta sunt et non circa haec intentionem habentibus, [quasi] ⟨quatenus⟩ planam et inambiguam de eis doctrinam exponerent ad regulam et legem per omnia dogmaticam [reducere] ⟨per⟩ducere, quale est et quod de una operatione ab eis dictum est, neque iterum quae nullatenus dicta sunt a probabilibus patribus, nunc uero a quibusdam proferuntur, duas inquam operationes, tamquam dogma ecclesiasticum proferre. et ad ultimum stetit ac placuit, quatenus praedictus Sophronius uenerabilis nullum sermonem de cetero de una siue de duabus operationibus mouere debeat, sed ei sufficiat praefata cautaque adtrita sanctorum patrum recta traditio atque doctrina. his itaque contentus sepe nominatus uenerabilis uir et haec custodire certificans petiit nos etiam per epistulam de his ei praebere responsum, quatenus huiusmodi epistulam, ut ait, ostendat his, qui forsan interrogare eum de praedicta questione uoluerint, quod et [alacriter] ⟨iucunde⟩ egimus. et ille quidem in his hinc enauigauit.

VPG CBR MNL

---

1 dicatur] dicant L 2 et rationali *om.* L et² *om.* B in C *add.* tota] tata G¹ consparsio] conspersio ML² compersio L¹ 3 deitate] deitates VP et *om.* CBR ΘΕΟΚΙΝΗΤΟΝ *om.* VPG ΘΕΟΚΙΝΗΤΟΝ] ΘΕΟΚΑΙΥΤΟC CBR M ΘΕΟΡΑΤΥΤΟC N ΘΕΟΚΑΙΥΤΟΟ L 4 nisenum] nysenum V N niseum CBR n.ysaenu M misenum L gregorium] egregorium N eunomium] eumomnium VPG eonomium CBR 5 inpassibilis] impassibilis M est *om.* N inmortalis] immortalis ML dicitur] legitur G 6 suscipiebat] susci.piebat P *ras.* passionem] paspassionem N operatur] operator P¹ 7 uere] uera MNL ipsam] ipsum VPG² sit] sicut P sint M² 8 passiones] passionis CBR 10 iudica⟨ui⟩mus] iudicamus VPG CBR MNL (*cf.* 547,19 = a-ui) adtritas] adtritus VP MNL attritas R potius] pocius R G sinodice] synodicae CG synodice R M definitas] diffinitas G M 11 et¹ *om.* MNL patribus *om.* G 12 ὥστε = ⟨quatenus⟩] [quasi] VPG CBR MNL planam] plenam L 12 – 13 de ... legem N *iter.* 12 eis] eius N 13 dogmaticam] dogmatica CBR MNL ἄγειν = ⟨per⟩ducere] [reducere] VPG CBR MNL et² *om.* VPG 14 dictum] dic.tum B¹ *ras.* dicytum B² est dictum PG NL est *om.* M quae *om.* N dicta sunt *om.* MNL probabilibus] probalibus G 15 uero] uera VPG a *om.* VP tamquam] tanquam L 16 ecclesiasticum] aecblesiasticum N proferre] proferrere P² proferere N (!) quatenus] quatinus G 16 – 17 sophronius] sofronius CBR 17 cetero] ceterum CBR de³ *om.* L 18 ei] dei G adtrita] atrita VPG attrita R MNL traditio] tradicio VG 19 contentus] contentu B sepe] saepe M 20 certificans] cestificans B testificans R (!) petiit] tuam petimus C¹BR petimus C² epistulam] epistolam CG L ei] et MNL praebere] praehibere CBR responsum] possimus R quatenus] quatinus G 21 epistulam] epistolam CG R L ut ait M² *add.* his] huius VP ab hiis R *om.* MNL forsan] forsa VP forsitan CB²R forsitant B¹ uoluerint] uoluerit P¹ 22 quod] quo VP²G ἀσμένως = ⟨iucunde⟩] [alacriter] (= προθύμως) VPG CBR MNL his etiam hinc G

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Ἀρτίως δὲ ὁ πανευσεβὴς καὶ θεοστήρικτος ἡμῶν δεσπότης κατὰ τὴν Ἐδεσσηνῶν διατρίβων πόλιν πανευσεβῆ κεραίαν ἐποιήσατο πρὸς ἡμᾶς παρακελευομένην, ἵνα τὰς πατρικὰς ἐκείνας παρεκβάλλωμεν χρήσεις τὰς ἐμφερομένας τῷ γενομένῳ, ὡς εἴρηται, παρὰ τοῦ ἐν ἁγίοις Μηνᾶ πρὸς τὸν ἁγιώτατον Βιγίλλιον δογματικῷ περὶ μιᾶς ἐνεργείας καὶ ἑνὸς θελήματος λόγῳ· καὶ ταύτας τῇ θεοσόφῳ αὐτοῦ ἀποστείλωμεν γαληνότητι, ὃ δὴ καὶ πρὸς ἔργον ἠγάγομεν, ἡμεῖς δὲ τὴν τῶν ἤδη κεκινημένων ἔχοντες μνήμην καὶ τὸν ἐκ τῆς τοιαύτης κινήσεως ἀρξάμενον θόρυβον ἐπιστάμενοι ἀνηγάγομεν τῇ αὐτοῦ πανευσεβεῖ γαληνότητι διὰ μετρίας ἡμῶν ἀναφορᾶς καὶ γραμμάτων πρὸς τὸν εὐκλεέστατον βασιλικὸν σακελλάριον τῶν περὶ τούτου παρ' ἡμῶν γενομένων ἅπασαν ἐξῆς τοῦ κεφαλαίου τὴν λεπτομέρειαν, καὶ ὡς οὐ χρὴ τὰ περὶ τῆς τοιαύτης ζητήσεως ἐρευνᾶν, ἀλλ' ἐμμένειν τῇ τετριμμένῃ καὶ συμφώνως παρὰ πάντων ὁμολογουμένῃ πατρικῇ διδασκαλίᾳ περὶ τοῦ τοιούτου ζητήματος, καὶ ὁμολογεῖν τὸν μονογενῆ υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν ὄντα κατὰ ἀλήθειαν θεὸν ἅμα καὶ ἄνθρωπον, τὸν αὐτὸν ἐνεργεῖν τὰ θεῖα καὶ τὰ ἀνθρώπινα καὶ ἐξ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ σεσαρκωμένου θεοῦ λόγου, καθὰ φθάσαντες ἔφημεν, πᾶσαν προϊέναι ἀμερίστως καὶ ἀδιαιρέτως θείαν τε καὶ ἀνθρωπίνην ἐνέργειαν. τοῦτο γὰρ ἡμᾶς ὁ θεοφόρος ἐκδιδάσκει Λέων διαρρήδην εἰπών· „ἐνεργεῖ γὰρ ἑκατέρα μορφὴ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ὅπερ ἴδιον ἔσχηκεν." ἐφ' οἷς ἀντίγραφον πανευσεβῆ κέλευσιν τοῦ πανημέρου αὐτοῦ ἐδεξάμεθα κράτους τὰ πρέποντα τῇ θεοδηγήτῳ αὐτοῦ περιέχουσαν γαληνότητι.

Τούτων οὖν ἁπάντων ἄνωθεν οὕτω παρηκολουθηκότων εὔλογον ἅμα καὶ ἀναγκαῖον ἐκρίναμεν τῶν κατὰ μέρος μεμνημονευμένων τὴν εἴδησιν τῇ ὑμετέρᾳ ἀδελφικῇ καὶ ὁμοψύχῳ μακαριότητι παρασχεῖν διὰ τῶν ἐσταλμένων παρ' ἡμῶν ἰσοτύπων, καὶ προτρέπομεν τοὺς πανιέρους ὑμᾶς τούτοις ἅπασιν ἐντυχεῖν καὶ τῇ προσούσῃ ὑμῖν θεαρέστῳ καὶ πληρεστάτῃ ἀγάπῃ καὶ νῦν ἑπομένους, εἴ τί περ ἴσως ἐλλεῖπον εὑρηται, τοῦτο τῇ δεδωρημένῃ ὑμῖν ἐκ θεοῦ χάριτι ἀναπληρῶσαι καὶ δι' ὁσίων ὑμῶν συλλαβῶν σὺν τῇ ὑμετέρᾳ εὐκταίᾳ ῥώσει τὰ περὶ τούτων ὑμῖν δοκοῦντα σημάναι.

---

23 – 24 cf. 1. Cor. 16,17; Phil. 2,30

---

1 – 2 cf. Heraclius imp. ad Sergium Const., Dölger, Reg. 204, a. 633 8 – 9 cf. Sergius Const. ad Heraclium imp., V. Grumel, Reg. 289, a. 633 12 – 13 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,25 16 – 17 cf. Leo papa, epist. 11,4 ad Flavianum, ACO II 1,1 p. 14,27 – 28

MTO

---

1 πανευσεβὴς] πανευσεβέστατος O ἐδεσσηνῶν] ἐδεσηνῶν M αἰδεσσηνῶν T 3 παρεκβάλλωμεν] παρεκβάλλομεν M παραβάλωμεν O 3 – 4 παρὰ ... βιγίλλιον *om.* O 4 βιγίλλιον] βιγίλιον T 5 ἀποστείλωμεν] ἀποστείλομεν T 10 λεπτομέρειαν] λεπτομερίαν TO 12 μονογενῆ] μονογεννῆ M 15 θεοφόρος] θεόσοφος O 16 διαρρήδην] διαρήδην M 20 μεμνημονευμένων] ἐμνημονευμένων T 22 πληρεστάτῃ] πληρέστη O 23 ἑπομένους] ἐπημένου O τί *om.* O εὑρηται] ηὕρηται T 23 – 24 τοῦτο ... ἀναπληρῶσαι *om.* O 23 ὑμῖν] ἡμῖν T ἐκ *om.* M 24 ὑμῶν] ἡμῶν T 25 ὑμῖν] ἡμῖν T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Nuper autem piissimus et a deo coronatus dominus noster apud Edessenam demorans ciuitatem pios ad nos apices fecit praecipientes, ut paterna illa testimonia defloremus, quae continentur in libro dogmatico, sicut dictum est, facto a sanctae memoriae Mena ad sanctissimum Uigilium de una operatione et una uoluntate; et haec a deo instructae eius serenitati dirigere deberemus, quod et ad effectum perduximus. nos autem quae dudum mota sunt memoria retinentes et tumultum, qui ex huiusmodi motione coepit, scientes suggessimus eius piissimae serenitati per mediocrem nostram suggestionem et scripta ad excellentissimum sacellarium imperialem consequenter huius capituli omnem subtilitatem horum quae a nobis pro hoc actitata sunt, et quod non oporteat de huiusmodi inquisitione perscrutari, sed permanere in adtrita patrum doctrina, quam omnes consone confitentur de huiusmodi questione, et confiteri unigenitum filium dei, qui ueraciter deus simul et homo est, eundem operari diuina et humana et ex uno eodemque incarnato deo uerbo, sicut quod occurentes iam sumus effati, inseparabiliter atque indiuise omnem diuinam atque humanam operationem procedere. hoc namque nos Leo dei portitor instruit manifeste perhibens: „agit enim utraque forma cum alterius communione quod proprium habet". in quibus rescriptum pie iussionis ab eius mansuetissima suscepimus fortitudine, quae a deo conseruandam eius serenitatem condecent continentem.

His igitur omnibus a principio ita prouenientibus rationabilem simul et necessarium iudicauimus de his, quae partim memorata sunt, cognitionem dare uestrae fraternae atque unianimi beatitudini per exemplaria, quae a nobis directa sunt, et adhortamur uos, sacratissimi, haec omnia relegere et deo placitam ac plenissimam caritatem, quae in uobis est, nunc quoque sequentes, si quid amplius minusue inueneritis, hoc per datam uobis a deo gratiam adimplere atque per sanctas sillabas uestras una cum uestra obtabili sospitate quaeque super his uobis fuerint placita significare.

VPG CBR MNL

---

1 a *om.* VP edessenam] edessinam B cccam R aedessenam G essenam MNL 2 paterna] fraterna VPG deflo⟨ra⟩remus? 3 continentur] contenentur CB continetur N facto] factum MNL mena] maena PG M mene C menae B *om.* R 4 et de una MNL 5 eius *om.* G serenitati] serenitate B serenitatem R dirigere] diregere CB ad effectum] affectum B 6 dudum] dodum P^1 dum CR mota sunt] motas NL memoria] memoriae MN memorie L retinentes] retenentes CB tumultum] tumulum N huiusmodi] huiuscemodi CR coepit] cepit CBR caepit G N ceperet L 7 nostram] eius L 8 scripta] scriptam CBR M excellentissimum] exellentissimum M sacellarium] saccellarium VP NL (ω – ca) imperialem] inperialem V huius] huiusmodi G capituli omnem] capitulionem M 9 subtilitatem] suptilitatem P horum quae] horumque quae B actitata] actita VP CRG N 10 inquisitione] inquisitioni P inquaesitione C^1B^2 inquesitione C^2B^1 perscrutari] perscruptari L permanere] manere P^1 adtrita] atrita VP N attrita R M actrita L consone] consonanter CBR 11 huiusmodi] huius R huiuscemodi G 12 simul *om.* V semul C similis N 13 sumus effati] summus efati CBR inseparabiliter] separabiliter VP B MNL 14 nos C^2 *add., om.* R L leo] deo L portitor] portotor C^1 pertito L 15 agit] ait P NL communione] communionem P 16 rescriptum est pie C^1R pie] piae BG M iussionis eius ab M^1 mansuetissima] mansuetissimam NL fortitudine] fortitudinem NL 17 condecent] condecedent N continentem *om.* VPG contenentem CB continenter L 18 his igitur] ....gitur P *ras.* hiis igitur R a principio] apprincipi N aprincipi L rationabilem] rationabile M simul] semul C 19 iudicauimus] iudicamus VPG (*cf.* 545,10) memorata sunt] memoratas N nobis memoratas L fraternae] fraternitati G 20 unianimi] hunanimi V unanimi PG MNL et C^2 *add.* adhortamur] adortamor P adadhortamur C adostamur B 21 sacratissimi et haec C^1R 22 quid] quod N minusue] minus sue VP minusuae B minus M inueneritis] inueneretis B 23 sillabas] sillubas P syllabas CB ML sylabas G uestras *om.* G obtabili] optabili CBG^1 MNL sospitate] sosplate VP 24 fuerint] fuerunt G

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου ἀντίγραφος ἐπιστολὴ Ὀνωρίου πάπα Ῥώμης πρὸς τὸν αὐτὸν Σέργιον, ἔχουσα οὕτως

Τὰ γραφέντα παρὰ τῆς ὑμετέρας ἀδελφότητος ἐδεξάμεθα, δι' ὧν φιλονεικίας τινὰς καὶ νέας φωνῶν ζητήσεις ἔγνωμεν εἰσενεχθείσας παρὰ Σωφρονίου τινὸς τηνικαῦτα μὲν μοναχοῦ, νυνὶ δέ, ὡς ἀκούομεν, ἐπισκόπου καθεστῶτος τῆς Ἱεροσολυμιτῶν πόλεως κατὰ Κύρου τοῦ ἡμετέρου ἀδελφοῦ τῆς Ἀλεξανδρέων πόλεως προέδρου μίαν ἐνέργειαν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῖς ἐπιστρέψασιν ἐκ τῶν αἱρέσεων κηρύξαντος. ὅστις Σωφρόνιος παραγενόμενος πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀδελφότητα καὶ τὴν τοιαύτην ἀποτιθέμενος μέμψιν πολυτρόπως παιδευθεὶς ᾔτησε περὶ ὧν παρ' ὑμῶν κατηχήθη ἐγγράφως αὐτῷ σαφηνισθῆναι. ὤντινων γραμμάτων πρὸς τὸν αὐτὸν Σωφρόνιον πεμφθέντων παρ' ὑμῶν δεξάμενοι τὰ ἴσα καὶ ἐντυχόντες ἐπαινοῦμεν τὴν ὑμετέραν ἀδελφότητα μετὰ πολλῆς προνοίας τε καὶ ἐπισκέψεως γράψασαν, περιαιροῦσαν τὸ καινὸν τῆς ὀνομασίας δυνάμενον τοῖς ἁπλουστέροις σκάνδαλον εἰσάγειν.

Ἡμᾶς γὰρ δέον ἐστὶ *βαδίζειν ὥσπερ ἐλάβομεν*, καὶ γὰρ προηγουμένου τοῦ θεοῦ παραγενόμεθα πρὸς τὸ *μέτρον* τῆς *πίστεως*, ἥντινα οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀληθείας [τῷ φωτὶ] ⟨τῷ σχοινίῳ⟩ τῶν θείων γραφῶν ἐξέτειναν, ὁμολογοῦντες τὸν κύριον *Ἰησοῦν Χριστὸν μεσίτην θεοῦ καὶ ἀνθρώπων*, ἐνεργοῦντα τὰ θεῖα μεσιτευούσης τῆς ἀνθρωπότητος τῆς ἑνωθείσης αὐτῷ τῷ θεῷ λόγῳ καθ' ὑπόστασιν καὶ τὸν αὐτὸν ἐνεργοῦντα τὰ ἀνθρώπινα ἀφράστως καὶ [μονογενῶς] ⟨μοναδικῶς⟩ προσληφθείσης τῆς σαρκὸς ἀδιαιρέτως, ἀτρέπτως, ἀσυγχύτως τελεί⟨α⟩ς τῆς θεότητος, καὶ ὁ ἐκλάμψας ἐν σαρκὶ τοῖς θαύμασι τελείᾳ θεότητι, αὐτός ἐστιν ὁ καὶ τῆς σαρκὸς τὰς διαθέσεις τοῖς ὀνειδισμοῖς τοῦ πάθους ἐνεργήσας, τέλειος θεὸς καὶ ἄνθρωπος, *εἷς μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων* ἐν ἑκατέραις ταῖς φύσεσι, *λόγος σὰρξ γενόμενος καὶ ἐνῴκησεν ἐν ἡμῖν* αὐτὸς υἱὸς ἀνθρώπου *καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ, εἷς* καὶ ὁ αὐτός,

---

15 1. Thess. 4,1 16 cf. Rom. 12,3 17–18 1. Tim. 2,5 23 1. Tim. 2,5 23–24 Joh. 1,14 24 Joh. 6,41

4–558,8 Honorius papa, epist. I ad Sergium Const. 20–21 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,31 21 cf. Leo papa, epist. 11,4 ad Flavianum, ACO II 1,1 p. 14,29–15,1

MTO

---

4 φιλονεικίας = intentiones (σκοποὺς – contentiones) 5 εἰσενεχθείσας = introductas (εἰσαχθείσας – illatas, *cf.* 558,2) 6 ἱεροσολυμιτῶν] ἱεροσολυμητῶν T 7 ἀδελφοῦ καὶ τῆς O πόλεως] μεγαλοπόλεως M 10 παιδευθεὶς = eruditus (*cf.* 550,5: παιδεύουσα – instruens) παρ' ὑμῶν *om.* O κατηχήθη = instructus (καταρτίζειν – institutus) ἐγγράφως = paginalibus sillabis (in scripto – in scriptis) 10–11 σαφηνισθῆναι = reserari (ἀποκαλύπτειν – explanare, declarare) 11 πεμφθέντων = directarum (ἀποστελλόντων – missarum) ὑμῶν] ὑμῖν M ἡμῶν O 13 ἐπισκέψεως = circumspecteque (περισκέψεως – inspecteque) γράψασαν] γράψαντες T ὀνομασία = uocabulum (= προσηγορία 5 ×, ἐπωνυμία 3 ×, ὄνομα 1 ×, φωνή 1 ×) 14 εἰσάγειν = generare (*cf.* 556,8: τίκτειν – generare) 15 ὥσπερ ἐλάβομεν] ὡς παρελάβομεν M = sicut percepimus in quo peruenimus = ⟨εἰς ὃ παραγενόμεθα⟩ 16–17 [τῷ φωτὶ] ⟨τῷ σχοινίῳ⟩ = funiculo – (lumine) 20 [μονογενῶς] ⟨μοναδικῶς⟩ = singulariter – (unigenite) ἀδιαιρέτως = ⟨in⟩discrete (*cf.* 550,6) 21 τελεί⟨α⟩ς τῆς θεότητος = plena diuinitate] τελείως MTO 24 ἐνῴκησεν] ἐνοίκησεν O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Item relectum est ex eodem codicio rescriptum epistulae Honorii papae Romani ad eundem Sergium continens ita:

Scripta fraternitatis uestrae suscipimus, per quae intentiones quasdam et nouas uocum quaestiones cognouimus introductas per Sophronium quendam tunc monachum, nunc uero ex auditu episcopum Hierusolimitanae urbis constitutum, aduersus fratrem nostrum Cyrum Alexandrinae ciuitatis antistitem unam operationem domini nostri Iesu Christi conuersis ex heresi praedicantem. qui denique ad uestram fraternitatem Sophronius ueniens quaerellamque huiusmodi deponens multiformiter eruditus petiit de his, quae a uobis fuerat instructus, paginalibus sibi sillabis reserari. quarum litterarum ad eundem Sophronium directarum suscipientes et exemplar intuentes satis prouide circumspecteque fraternitatem uestram scripsisse laudamus nouitatem uocabuli auferentem, quod posset scandalum simplicibus generare.

Nos enim *in quo [peruenimus] ⟨percepimus⟩ oportet ambulare,* enimuero duce deo peruenimus usque ad *mensuram* rectae *fidei*, quam apostoli ueritatis scripturarum sanctarum funiculo extenderunt, confitentes dominum *Iesum Christum mediatorem dei et hominum*, operatum diuina media humanitate uerbo dei [naturaliter] ⟨secundum subsistentiam⟩ unita – eundemque operatum humana ineffabiliter atque singulariter – assumpta carne ⟨in⟩discrete, inconfuse atque inconuertibiliter plena diuinitate –, et qui coruscauit in carne plena diuinitate miraculis, ipse est et carnis affectus plene deus ⟨et⟩ homo passionis opprobriis operator, *unus mediator dei et hominum* in utrisque naturis; *uerbum caro factum est et habitauit in nobis*, ipse filius hominis *de caelo descendens,*

VPG CBR MNL

1 rescriptum honorii papae L *marg.* codicio] codicello C¹BR codicillo C² codice G coditio N romani] romanae CBR romano G¹ eundem] eum NL 2 continens] contenens B 4 suscipimus] suscepimus B² MNL sucipimus G¹ intentiones] intentionis CB¹R 5 quaestiones] questiones V quescientes P introductas] introducta NL sophronium] sofronium CBR quendam] quemdam L monachum] monacum L 6 hierusolimitanae] hierusolymitanae CB iherosolimitanae G hyerusolimitanae M hierosolimitanae N hyerosolimitanae L fratrem] frater N 7 antistitem] antestitem V CB antistites N antistem L 8 conuersis] conuersi N ex heresi] ex heresim C N ad heresim L qui denique] quidemque VP R uestram] nostram N sophronius] sofronius CBR 9 quaerellamque] querellamque P B¹ M querelamque RG NL petiit] petit G 10 uobis] nobis L sillabis] syllabis CBG ML reserari] reseruari G 11 sophronium] sofronium CBR et *om.* PG CBR MNL (et-ex) circumspecteque] circumspectateque L¹ 14 [peruenimus]] peruenemus C¹ ἐλάβομεν = ⟨percepimus⟩ *om.* VPG CBR MNL duce] ducae P 15 peruenimus] peruenemus C¹ apostoli] apli P N apostholi CB apostolice L 15–16 sanctarum scripturarum G sanctarum] sacrarum L 16 funiculo] finiculo P¹ funiculos G dominum nostrum iesum L 17 hominum] hominem V diuina] de una VP deuina C diu.nam G *ras.* media] aeilia G 17–18 καθ' ὑπόστασιν = ⟨secundum subsistentiam⟩] [naturaliter] VPG CBR MNL 18 humana] humanam CR NL atque] adque C 19 assumpta] adsumpta CB ἀδιαιρέτως = ⟨in⟩discrete] discretae VP¹ discrete P² CBRG MNL atque] adque C inconuertibiliter] inconuentibiliter N diuinitate miraculis et C¹ 19–20 et ... diuinitate *om.* R L 20 coruscauit] corruscauit G et carnis] et in carne B² affectus] afectus CB effectus MNL plene] planae G plenae M (τέλειος) καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG CBR MNL 21 opprobriis] obprobriis CRG MNL obpropriis B operator] operatur C¹B¹RG *del.* C²B² unus] unusque C¹BR et hominum] atque hominis L in *om.* NL utrisque] utriusque B L 22 factum] statum B¹ est *om.* P CB¹ MN descendens] discendens V C¹B

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

καθὼς γέγραπται, *σταυρωθεὶς ὁ κύριος τῆς δόξης*, ὁπόταν ὁμολόγηται τὴν θεότητα μηδαμῶς δύνασθαί τινα ὑπομεῖναι ἀνθρώπινα πάθη, καὶ οὐκ *ἐξ οὐρανοῦ*, ἀλλ' ἐκ τῆς ἁγίας θεοτόκου προσελήφθη ἡ σάρξ, δι' ἑαυτῆς γὰρ ἡ ἀλήθεια ἐν τοῖς εὐαγγελίοις οὕτως εἶπεν· *οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβὰς ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ*· δηλαδὴ παιδεύουσα ἡμᾶς, ὅτι τῇ θεότητι ἡνώθη ἡ παθητὴ σὰρξ ἀφράστως καὶ [μονογενῶς] ⟨μοναδικῶς⟩, ὡς διακεκριμένως καὶ ἀσυγχύτως οὕτως καὶ ἀδιαιρέτως δόξῃ ἑνοῦσθαι, ὅπως ἀναμφιλέκτως θαυμαστῷ λόγῳ νοηθείη μενουσῶν τῶν διαφόρων ἑκατέρων φύσεων ἑνοῦσθαι. ὥτινι ὁ ἀπόστολος συνᾴδων πρὸς Κορινθίους εἶπε· *σοφίαν λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου, οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργουμένων· ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸς εἰς δόξαν ἡμῶν πρὸ τῶν αἰώνων, ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνω⟨κεν⟩· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν.* ὁπόταν δηλαδὴ ἡ θεότης οὐδὲ σταυροῦσθαι ἠδύνατο οὐδὲ παθῶν ἀνθρωπίνων πεῖραν λαμβάνειν, ⟨ἀλλὰ διὰ τὴν ἄφραστον συνάφειαν τῆς ἀνθρωπίνης καὶ θείας φύσεως⟩, διὰ τοῦτο κατ' ἀμφότερα καὶ θεὸς λέγεται παθεῖν καὶ ἡ ἀνθρωπότης *ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατεληλυθέναι* μετὰ τῆς θεότητος. ὅθεν καὶ ἓν θέλημα ὁμολογοῦμεν τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐπειδὴ προδήλως ἐκ τῆς θεότητος προσελήφθη ἡ ἡμετέρα φύσις, *οὐχ ἁμαρτία* ἐν ἐκείνῃ δηλαδὴ ἡ φύσις ἡ πρὸ τῆς ἁμαρτίας κτισθεῖσα, οὐχ ἥτις μετὰ τὴν παράβασιν ἐφθάρη. Χριστὸς γὰρ ὁ κύριος *ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας* παραγενόμενος *τὴν ἁμαρτίαν ἀφείλατο τοῦ κόσμου, καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν*, καὶ *μορφὴν δούλου λαβὼν ἐν σχήματι εὑρέθη ὡς ἄνθρωπος*, ἐπειδὴ γὰρ *χωρὶς ἁμαρτίας* συνελήφθη ἐκ πνεύματος ἁγίου, διὰ τοῦτο καὶ *χωρὶς ἁμαρτίας* ἐστὶν ὁ τόκος ὁ ἐκ τῆς ἁγίας ἀχράντου παρθένου καὶ θεοτόκου ⟨οὐδεμιᾶς⟩ μετασχὼν πείρας τῆς ἁμαρτησάσης φύσεως. τὸ γὰρ τῆς σαρκὸς ὄνομα κατὰ δύο τρόπους διὰ τῶν θείων λογίων ἐπὶ

---

1 1. Cor. 2,8 4–5 Joh. 3,13 9–13 1. Cor. 2,6–8 15–16 Joh. 6,41 18 cf. Hebr. 1,15 19 Rom. 8,3 20 cf. Joh. 1,29 Joh. 1,16 21+22 Phil. 2,7 cf. Hebr. 4,15

MTO

---

1 τῆς δόξης = maiestatis (*cf.* 550,12) (gloriae) ὡμολόγηται] ὁμολογῆται T 2 μηδαμῶς (= nullas) 6 [μονογενῶς] ⟨μοναδικῶς⟩ = singulariter διακεκριμένως = discrete (*cf.* 548,20) 7 δόξῃ = uidetur 8 διαφόρων] διαφορῶν M ὥτινι] ὥντινι M πρὸς τοὺς κορινθίους M 10 σοφίαν τὴν ἐν T 10–11 μυστηρίῳ τὴν ἀποκεκρυμμένην O 11 πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν = NT 12 ἔγνω⟨κεν⟩] ἔγνω MTO (= Pap. 46) τῆς δόξης (*cf.* 550,1) 14 πεῖραν λαμβάνειν = experiri uel perpeti 14–15 sed ... naturae = ⟨ἀλλὰ ... φύσεως⟩ *om.* MTO 15 κατ' ἀμφότερα = [ut ubique] ⟨in utrisque⟩ (ὡς πανταχοῦ) 18 ἁμαρτία ἐν] ἁμαρτίαν O 19 παραγενόμενος] γενόμενος = NT (ueniens – factus) 21 εὑρέθη] ηὑρέθη T 23 nullum = ⟨οὐδεμιᾶς⟩ *om.* MTO

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

unus atque idem, sicut scriptum est, *crucifixus dominus maiestatis*, dum constet diuinitatem nullas posse humanas perpeti passiones et non *de caelo*, sed de sancta est assumpta caro dei genetrice, nam per se ueritas in euangelio ita inquid: *nullus ascendit in caelum, nisi qui de caelo descendit filius hominis qui est in caelo*, profecto nos instruens, quod diuinitati unita est caro passibilis ineffabiliter atque singulariter, ut discrete atque inconfuse sic ⟨et⟩ indiuise uideretur coniungi, ut nimirum [stupenda mente] mirabiliter manentibus utrarumque naturarum differentiis cognoscatur uniri. cui apostolus concinens ad Corinthios ait: *sapientiam loquimur inter perfectos, sapientiam uero non huius saeculi neque principum huius saeculi qui destruuntur, sed loquimur dei sapientiam et misterio absconditam, quam praedistinauit deus ante saecula in gloriam nostram, quam nemo principum huius saeculi cognouit. si enim cognouissent, numquam dominum maiestatis crucifixissent.* dum profecto diuinitas nec crucifigi potuit nec passiones humanas experiri uel perpeti, sed propter ineffabilem coniunctionem humanae diuinaeque naturae, idcirco ut ubique et deus dicitur pati et humanitas *e celo* cum diuinitate *descendisse.* unde et unam uoluntatem fatemur domini Iesu Christi, quia profecto a diuinitate assumpta est nostra natura, non culpa ⟨in⟩ illa profecto ⟨natura⟩, quae ante peccatum creata est, non quae post praeuaricationem uitiata. Christus enim dominus *in similitudinem carnis peccati* ueniens *peccatum mundi abstulit, et de plenitudine eius ⟨nos⟩* omnes accepimus, et *formam serui accipiens habitu inuentus ut homo est*, quia *sine peccato* conceptus de spiritu sancto, etiam *absque peccato* est partus de sancta et inmaculata uirgine ⟨et⟩ dei genetrice nullum experiens contagium uiciatae naturae. carnis enim uocabulum

VPG CBR MNL

1 unus] onus B^1 atque] adque C maiestatis] magistatis B^1 2 humanas] humanes C assumpta] adsumpta CB 3 genetrice] genitrice RG ML euangelio] euungelio L ita inquid] ait G inquid] inquit VG ML nullus = nemo 4 nisi] nis B^1 descendit] discendit V C^1 instruens] instrues N 5 atque^1] adque C atque^2] adque C 6 καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG CBR MNL coniungi] coniugi VP ut *om.* G θαυμαστῷ λόγῳ = [stupenda mente] + mirabiliter manentibus] man.entibus G *ras.* 7 cognoscatur] cognuscatur V cognoscamus C^1B concinens] continens R L 7–8 corinthios] corintheus CB^1 chorinthios G 8 sapientiam^1] sapientia L loquimur] loquitur C^1 inter perfectos] interfectos P (p-f) sapientiam^2] sapientia L huius saeculi] husseculi P saeculi] mundi G 8–9 neque ... saeculi *om.* VPG N 9 destruuntur] distruuntur CB^1 sed qui loquimur G et = in? misterio] ministerio VPG mysterio CB L 10 praedistinauit] praedestinauit MNL saecula] saeculam N in gloriam nostram ante saecula G (!) principum] principium N 11 dominum] domini V^1 maiestatis] aiestatis V^1 magestatis B^1 gloriae MNL 12 dum perfecte profecto C^1B^1 (pro – per) uel perpeti B^2 *del.* 13 coniunctionem] coniunctio P^1 humanae C^2 *marg.* diuinaeque] diuinecque V diuineque PG B^1 NL ut] et C^1R ut C^2 *add.* B^2 *del.* et *om.* CR 14 e celo] eccelo VPG N de caelo M^1 e celo cum] et locum R descendisse] discendisse CB^1 15 domini nostri iesu C^1G assumpta] assumta P adsumpta CB ἡμετέρα = nostra] nostri VPG CR MNL nostre B^1 nostra B^2 16 ἐν = ⟨in⟩ *om.* VPG CBR MNL ἡ φύσις = ⟨natura⟩ *om.* VPG CB MNL quae] qui N 17 praeuaricationem] praeuaricatione CB^1 uitiata] uiata P^1 uiciata CBR dominus] deus M^2 similitudinem] similitudine VPG 18 ἡμεῖς = ⟨nos⟩ *om.* VPG CBR MNL accepimus] actipiens P accipimus N 19 formam] forma VP CB^1 accipiens] suscipiens CBR ML silscipiens N habitu] abitu V^1 habita G conceptus] conceptu L 20 sancto *om.* M absque] sine N inmaculata] immaculata ML καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG CBR MNL 21 genetrice] genetricae VP^2 genitrice RG MNL genitrice et nullum N uiciatae] ui..e P^1 uiate P^2 uicittae C^2 uiciate BR uicii G uitiate NL

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

καλῷ καὶ ἐπὶ κακῷ ἔγνωμεν λαμβάνεσθαι, καθὼς γέγραπται· *οὐ μὴ καταμείνῃ τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις εἰς τὸν αἰῶνα, διότι εἰσὶ σάρξ.* καὶ ὁ ἀπόστολος· *σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι,* καὶ πάλιν· *τῷ νῷ δουλεύω τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας· θεωρῶ δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσί μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου καὶ αἰχμαλοτίζοντά με* ⟨*ἐν*⟩ *τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας, ὅς ἐστιν ἐν τοῖς μέλεσί μου.* καὶ πολλὰ τοιαῦτα ἐπὶ κακῷ ἀπολύθως εἴωθε νοεῖσθαί τε καὶ λέγεσθαι. ἐπ' ἀγαθῷ δὲ οὕτως Ἡσαίου τοῦ προφήτου λέγοντος· *ἐλεύσεται ἅπασα σὰρξ ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν μου.* καὶ ἐν τῷ Ἰώβ· *ἐν τῇ σαρκί μου ὄψομαι τὸν θεόν,* καὶ ἀλλαχοῦ· *ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ,* καὶ ἄλλα διάφορα, οὐ προσελήφθη οὖν, καθὼς εἰρήκαμεν, ἀπὸ τοῦ σωτῆρος ἡ ἁμαρτήσασα φύσις, ἡ *ἀντιστρατευομένη τῷ νόμῳ τοῦ νοός,* ἀλλ' *ἦλθε ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός,* τουτέστι τὴν ἁμαρτήσασαν τοῦ ἀνθρωπείου γένους φύσιν. *ἕτερος* γὰρ *νόμος τοῖς μέλεσιν* ἢ θέλημα διάφορον ἢ ἐναντίον οὐ γέγονεν ἐν τῷ σωτῆρι, ἐπειδὴ καὶ ὑπὲρ νόμον ἀνθρωπίνης [φύσεως] ⟨αἱρέσεως⟩ ἐτέχθη. κἂν γὰρ γέγραπται· *οὐκ ἦλθον ποιῆσαι τὸ θέλημά μου, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρός,* καί· *οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὅπερ σὺ θέλεις, πάτερ* καὶ ἄλλα τοιουτότροπα, οὐκ εἰσὶ ταῦτα διαφόρου θελήματος, ἀλλὰ τῆς οἰκονομίας τῆς ἀνθρωπότητος τῆς προσληφθείσης. ταῦτα γὰρ δι' ἡμᾶς ἐλέχθη, οἷς δέδωκε παράδειγμα, *ἵνα τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ ἐφώμεθα,* ὁ τῆς εὐσεβείας διδάσκαλος τοὺς μαθητὰς διδάσκων, ἵνα μὴ τὸ ἴδιον ἕκαστος ἡμῶν, ἀλλὰ τὸ τοῦ κυρίου μᾶλλον ἐν πᾶσι προτιμήσῃ θέλημα.

Ὁδῷ τοίνυν βασιλικῇ πορευόμενοι δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τῶν θηρευτῶν τὰς περικειμένας παγίδας ἐκφεύγοντες *πρὸς λίθον* τὸν ἡμέτερον μὴ προσκρούσωμεν *πόδα,* τοῖς Ἰδουμαίοις, τουτέστι τοῖς γηΐνοις ⟨καὶ⟩ αἱρετικοῖς τὰ οἰκεῖα καταλιμπάνοντες, μήτε εἰς ἴχνος ποδὸς γῆς, τουτέστιν εἰς τὴν φαύλην αὐτῶν διδασκαλίαν, παντὶ τρόπῳ αἱ διάνοιαι ἡμῶν προσψαύσωσιν, ὅπως δυνηθῶμεν καταντῆσαι πρὸς τοὺς πατρῴους ὅρους ταῖς τρίβοις

1–2 Gen. 6,3 2–3 1. Cor. 15,50 3–4 Rom. 7,25 4–6 Rom. 7,23 7–8 Is. 66,23 8–9 Iob 19,26 9 Is. 40,5; Lc. 3,6 11 Rom. 7,23 Lc. 19,10 12 Rom. 7,23 14–15 Joh. 6,38 15 Mt. 26,39 16 cf. Joh. 20,31 18 cf. 1. Petr. 2,21 21 cf. Ps. 91,92; Mt. 4,6 22 cf. 3. Reg. 18,18

20 cf. Sophronius Hieros., p. 438,6

MTO

1 καθὼς γέγραπται *om.* O 2 εἰς τὸν αἰῶνα = ⟨in aeternum⟩? 5 in = ⟨ἐν⟩ *om.* MTO ὅς] ὅ TO 7 ἅπασα] πᾶσα O 8–9 Iob 19,26 = Vulg.! 12 ἀνθρωπείου] ἀνθρωπίνου T 13 ἢ² *om.* O 14 [φύσεως] ⟨αἱρέσεως⟩ = conditionis 16 τοιουτότροπα] τοιουτοτρόπα T 17 δέδωκε] δέδοται O παράδειγμα = exemplum (ὑπογραμμὸν = NT) 18 ἐφώμεθα = assequamur (ἀκολουθήσωμεν = NT) ἐφώμεθα M *marg.* ἀκολουθήσωμεν = M *txt.* ὁ τῆς εὐσεβείας = pius 22 atque = ⟨καὶ⟩ *om.* MTO 24 καταντῆσαι πρὸς] κατανοῆσαι M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

duobus modis sacris elogiis boni malique cognouimus nuncupari, sicut scriptum est: *non permanebit spiritus meus in hominibus istis* ⟨*in aeternum*⟩, *quia caro sunt.* et apostolus: *caro et sanguis regnum dei non possidebunt*, et rursum: *mente seruio legi dei, carne autem legi peccati* et: *uideo* ⟨*autem*⟩ *aliam legem in membris meis oppugnantem legi mentis meae et captiuum me trahentem in legem peccati, quae est in membris meis.* et alia multa huiusmodi in malo absolute solent intellegi uel uocari. in bono autem ita Esaia propheta dicente: *ueniet omnis caro in Hierusalem et adorabit in conspectu meo.* et Iob: *in carne mea uidebo deum*, et alias: *uidebit omnis caro salutare dei*, et alia diuersa.

non est ⟨itaque⟩ assumpta, sicut praefati sumus, a saluatore uitiata natura, *quae repugnaret legi mentis eius,* sed *uenit querere et saluare quod perierat*, id est uitiatam generis humani naturam. nam *lex alia in membris* aut uoluntas diuersa non fuit uel contraria saluatori, quia super legem natus est humanae conditionis. et si quidem scriptum est: *non ueni facere uoluntatem meam, sed eius qui misit me patris*, et: *non quod ego uolo, sed quod tu uis, pater,* et alia huiusmodi, non sunt haec diuersae uoluntatis, sed dispensationis humanitatis assumptae. ista enim propter nos dicta sunt, quibus *dedit exemplum, ut assequamur uestigia eius*, pius magister discipulos imbuens, ut non suam unusquisque nostrum, sed potius domini in omnibus praeferat uoluntas.

Uia igitur regia incedentes dextrorsum uel sinistrorsum uenatorum laqueos circumpositos euitantes *ad lapidem pedem* nostrum minime offendamus, Idumeis, id est terrenis atque hereticis propria relinquentes, nec uestigium quidem pedis sensus nostri terram, id est prauam eorum doctrinam omnimodo atterentes, ad id quo tendimus, hoc est fines

---

VPG CBR MNL

---

1 elogiis] eulogiis R eloquiis L boni malique] bonum aliquo MNL nuncupari] noncupari P M nonconpari G 2 spiritus ... istis] meis in istis omnibus G hominibus] omnibus N εἰς τὸν αἰῶνα = ⟨in aeternum⟩ *om.* VPG CBR MNL sunt] est L apostolus] apostulus P apostholus B 4 δὲ = ⟨autem⟩ *om.* VPG CBR MNL membris] menbris BG NL oppugnantem] obpugnantem CB MNL 5 αἰχμαλωτίζοντά με = captiuum me trahentem legem] lege CR membris] menbris G 6 absolute] obsolute N intellegi] intelligi RG ML esaia] esaie V esia P¹ ysaia G isaia M aesaia N esaya L 7 propheta *om.* VPG dicente] dicentem NL caro] cari B¹ hierusalem] ierlm N hyerusalem L adorabit] adorauit VPG CB¹R N 8 alias et uidebit NL uidebit] uidebi M¹ omnis] hominis G 9 οὖν = ⟨itaque⟩ *om.* VPG CBR MNL assumpta] adsumpta P¹ CB praefati] praefecti B uitiata] uiciata P CBR M natura] naturae G 9–10 repugnaret] repugnare CB¹R repugnaret ..legi P *ras.* 10 legi] legem C¹B¹R legim C²B² mentis] mentes VP B querere] quaerere CB M uitiatam] uicitam B¹ uiciatam B²R M 11 naturam] natura P N in membris] in menbris G L inembris N 12 conditionis] condicionis V 13 uoluntatem] uolontatem C sed *om.* N 14 tu uis] tuus N uoluntatis] uolontatis C dispensationis] dispositionis G 15 humanitatis *om.* G assumptae] adsumptae CB 16 assequamur] asseqmur V¹ asseqamur V² sequamur C¹R adsequamur C²B N discipulos] discipulus P¹ imbuens] impuens V¹ inbuens CRG 17 potius] pocius G praeferat] preferatur M uoluntas] uolontatem C uoluntatem BRG 18 incedentes dextrorsum] incedenfes destrorsum L uel M *add.* sinistrorsum] sinestrorsum VP² sinistrum G uenatorum] uenectorum L 19 euitantes] seuitantes B¹ offendamus] offendant C² idumeis] idomeis CB id *om.* P 20 atque] adque C hereticis] heticis M¹ relinquentes ut nec B² uestigium] uestigio B² pedis id est sensus B² 21 doctrinam eorum G omnimodo] omnimo B¹ omnino B² atterentes] acterentes VP adterentes CB quo] quod VPG CBR NL fines] finis V² fides MNL

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

τῶν ἡγουμένων ἡμῶν βαδίζοντες. καὶ κἂν εἴ τινα ψελλίζοντες, ἵνα οὕτως εἴπωμεν, ἐπεχείρησαν προφέροντες ἐκθέσθαι τυποῦντες αὐτοὺς ἐν σχήματι [διδασκάλων] ⟨τρεφόντων⟩, ὅπως δυνηθῶσι τὰς διανοίας [τυπῶσαι] ⟨διδάσκειν⟩ τῶν ἀκροατῶν. οὐ χρὴ ταῦτα πρὸς δόγματα ἐκκλησιαστικὰ μεταστρέφειν, ἅπερ οὐδὲ σύνοδοι κατεξέτασαν οὐδὲ αὐθεντίαι κανονικαὶ ἔδοξαν σαφηνίζειν, ἵνα μίαν ἢ δύο ἐνεργείας τις τολμήσῃ ἐπὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ κηρύξαι, ἃς οὐδὲ εὐαγγελικὰ οὐδὲ ἀποστολικὰ γράμματα οὐδὲ συνοδικαὶ κρίσεις ⟨περὶ τούτων γενόμεναι⟩ φαίνονται ὁρίσασαι, εἰ μὴ ⟨ἴσως⟩, ὡς προείπομεν, τινὲς ψελλίζοντές τινα ἐδίδαξαν συγκαταβαίνοντες πρὸς τὸ τυποῦν τὰς διανοίας καὶ ἐννοίας τῶν ἔτι νηπιαζόντων, ἅτινα πρὸς τὰ ἐκκλησιαστικὰ δόγματα φέρεσθαι οὐκ ὀφείλει, ἅπερ εἷς ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ λογισμῷ πλημμυρῶν ὡς οἰκείαν γνώμην προφέρει.

ὅτι γὰρ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ υἱὸς καὶ λόγος τοῦ θεοῦ, *δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο*, εἷς καὶ ὁ αὐτός ἐστιν ἐνεργῶν τὰ θεῖα καὶ τὰ ἀνθρώπινα, τελείως αἱ θεῖαι γραφαὶ καὶ φανερῶς ἀποδεικνύουσι. πότερον δὲ διὰ τὰ ἔργα τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος μία ἢ δύο ἐνέργειαι ὤφελον παραγόμεναι λέγεσθαι ἢ νοεῖσθαι, ταῦτα πρὸς ἡμᾶς ἀνήκειν οὐκ ὤφελον, ἀλλὰ καταλιμπάνομεν ταῦτα τοῖς γραμματικοῖς ἤγουν τεχνογράφοις, οἵτινες εἰώθασι τοῖς παισὶν ἐν τῷ παραγωγὰς ποιεῖν τὰ ἐφευρισκόμενα παρ' αὐτοῖς ὀνόματα πιπράσκειν. ἡμεῖς γὰρ οὐ μίαν ἐνέργειαν ἢ δύο τὸν κύριον [ἡμῶν] Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τὸ αὐτοῦ ἅγιον πνεῦμα διὰ τῶν ἁγίων γραφῶν παρελάβομεν, ἀλλὰ πολυτρόπως ἔγνωμεν αὐτὸν ἐνεργοῦντα· γέγραπται γάρ· *ὃς οὐκ ἔχει τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ.* καὶ πάλιν· *οὐδεὶς δύναται λέγειν κύριον Ἰησοῦν εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ. διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσί, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσίν, ὁ αὐτὸς δὲ κύριος· καὶ διαρέσεις ἐνεργειῶν εἰσίν, ὁ αὐτὸς δὲ θεός, ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.* ἐὰν γὰρ αἱ *διαιρέσεις τῶν ἐνεργειῶν* πολλαί εἰσι, καὶ ταύτας πάσας *ὁ θεὸς ἐν* πᾶσι *τοῖς μέλεσι* τοῦ πεπληρωμένου σώματος *ἐνεργεῖ*, πόσῳ μᾶλλον ἐν *τῇ κεφαλῇ* ἡμῶν Χριστῷ τῷ κυρίῳ ταῦτα δύνανται πληρέστατα ἁρμοσθῆναι, ὅπως καὶ *ἡ κεφαλὴ* καὶ τὸ σῶμα ἓν εἴη τέλειον, ἵνα δηλαδὴ συνδράμῃ, ὡς γέγραπται, *εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ*

---

11 Joh. 1,3 19–20 Rom. 8,9 20–23 1. Cor. 12,3–6 23–24 cf. Rom. 7,5 24–25 cf. Eph. 4,15 26–556,1 Eph. 4,13

MTO

---

2 προφέροντες] προσφέροντες M αὐτοὺς] ἑαυτοὺς O 2–3 [διδασκάλων] ⟨τρεφόντων⟩ = nutritorum 3 [τυπῶσαι] ⟨διδάσκειν⟩ = inbuere (*cf.* 554,8: τυποῦν – informandas) 5 ἐνεργείας = energias! τις *om.* O 6 κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ O ἰησοῦ = ⟨iesu⟩? 7 super his habita = ⟨περὶ τούτων γενόμεναι⟩ *om.* MTO φαίνονται ὁρίσασαι] φέρονται ὁρίσασθαι O fortassis = ⟨ἴσως⟩ *om.* MTO 10 ὀφείλει] ὠφελεῖ M ὤφειλεν O προφέρει = explicare 13–14 μία ἢ = ⟨una aut⟩? 14 ὤφελον] ὤφειλον M παραγόμεναι = deriuatae (παρηγμένα – peruenire, *cf.* 554,16: παραγωγάς) 15 ὤφελον] ὤφειλον MT ἤγουν τεχνογράφοις = ⟨aut rhetoricis⟩? 17 [ἡμῶν] *om. lat.* 19 οὗτος] οὕτως T 20 κύριον ἰησοῦν] κύριος ἰησοῦς T (= NT + lat.) 21–22 δὲ αὐτὸς M 22 ἐνεργειῶν = operationum! (ἐνεργημάτων = NT) 24 πεπληρωμένου = pleni πόσω δὲ μᾶλλον M 26 συνδράμῃ] σύνδρομοι O ὡς γέγραπται O *lac.*

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

patrios, peruenire possumus ducum nostrorum semita gradientes. et si forte quaedam balbutientes, ut ita dicamus, nisi sunt proferentes exponere formantes se in specimen [nutritorum] ⟨doctorum⟩ ut possint mentes inbuere auditorum. non oportet ad dogmata haec ecclesiastica retorquere, quae neque sinodales apices super hoc examinantes neque auctoritates canonicae uisae sunt explanasse, ut unam uel duas energias aliquis praesumat ⟨Iesu⟩ Christi domini praedicare, quas neque euangelicae uel apostolicae litterae neque sinodalis examinatio super his habita uisae sunt terminasse, nisi fortassis, sicut praefati sumus, quidam aliqua balbutiendo docuerunt condescendentes ad informandas mentes atque intellegentias paruulorum, quae ad ecclesiastica dogmata trahi non debent, quae unusquisque in sensu suo habundans uidetur utcumque propriam sententiam explicare. nam quia dominus Iesus Christus filius ac uerbum dei, *per quem facta sunt omnia*, ipse sit unus operator diuinitatis atque humanitatis, plenae sunt sacrae litterae ⟨et⟩ luculentius demonstrantes. utrum autem propter opera diuinitatis et humanitatis ⟨una aut⟩ geminae operationes debent deriuatae dici uel intellegi, ad nos ista pertinere non debent, relinquentes ea grammaticis ⟨uel rhetoricis⟩, qui solent paruulis exquisita deriuando nomina uendicare. nos enim non unam operationem uel duas dominum ⟨nostrum⟩ Iesum Christum eiusque sanctum spiritum sacris litteris percepimus, sed multiformiter cognouimus operatum; scriptum est enim: *si quis spiritum Christi non habet, hic eius non est.* et alibi: *nemo potest dicere dominus Iesus nisi in spiritu sancto. diuisiones uero gratiarum sunt, idem autem spiritus; et diuisiones ministrationum sunt, idem autem dominus; et diuisiones operationum sunt, idem uero deus, qui operatur omnia in omnibus.* si enim *diuisiones operationum* multae sunt, et has omnes *deus* in membris omnibus pleni corporis *operatur*, quanto magis *capiti* nostro Christo domino haec possunt plenissime coaptari, ut ⟨et⟩ *caput* et corpus unum sit perfectum, ut profecto occurrat, sicut scriptum est, *in*

VPG CBR MNL(3)

---

1 patrios] proprios R possumus] possimus CBG semita] semitam MNL 1–2 quaedam] quedam VP (quidam?) 2 balbutientes] balbucientes BR dicamus] dicam; C dicam R specimen] spicimen VP NL 3 διδασκάλων = [nutritorum] ⟨doctorum⟩ *om.* VPG CBR MNL ut ... 559,1 nos *om.* L (*folium*?) possint] possent C inbuere] imbuere V B M oportet] oportit CB¹ 4 haec *om.* VPG ecclesiastica] haecclesiastica P aecclesiastica G aecclaesiastica N sinodales] synodales RG MN 5 auctoritates] auctoritatis V¹ uisae] iusse N energias (ἐνεργείας) 6 ἰησοῦ = ⟨iesu⟩? apostolicae] apostholicae C 7 sinodalis] synodalis G MN his habita] auita MN uisae] uisse N fortassis] fortasis G 8 quidam] quidem VP balbutiendo] balbuciendo BR M condescendentes] condiscendentes CB¹ 9 atque] adque C intellegentias] intelligentias RG M paruulorum] paruolorum V N quae] quia B² 10 sensu] senso P CB¹ habundans] abundans CB utcumque] utque P¹ explicare] explecare C 11 christus V *add.*, *om.* R 12 atque] adque C plenae] plene VP B¹R NL sacrae] sacri V² sacre P B¹ N καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG CBR MN 13 μία ἢ = ⟨una aut⟩ *om.* VPG CBR MN 14 operationes] operationis CR debent] debebent VP¹ debeant M deriuatae] deribatae VP intellegi] intelligi RG M ista] istas V pertinere] pertenere C¹B¹ 15 grammaticis] gramaticis CBR ἤγουν τεχνογράφοις = ⟨uel rhetoricis⟩ *om.* VPG CBR MN exquisita] exquesita CB deriuando] deribando V diribando P dirriuando C diriuando BG 16 uendicare] uindicare VPG M uenditare CB non *om.* N ἡμῶν = ⟨nostrum⟩? 17 multiformiter] multiformi N 17–18 cogno..imus P *ras.* 18 est¹ B² *add.* enim] en.. P *ras.* non est eius M est²] habet VP 19 diuisiones] diuisionem VP 20 spiritus ... autem *om.* MN spiritus] p̄p̄r̄s̄ P (s-p) 21 diuisiones uero operationum G 22 sunt multae sunt G membris] menbris N pleni] plenae CB² plene B¹R plenis N 23 quanto] quantum C¹B¹R capiti] capito G possunt] possint VP 24 ὅπως καὶ = ut ⟨et⟩ *om.* VPG CB MN ue ⟨et⟩ R caput] capud V perfectum] fectum N

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

πληρώματος τοῦ Χριστοῦ. εἰ γὰρ ἐν ἄλλοις, τουτέστιν *ἐν τοῖς μέλεσι* τοῖς ἰδίοις, τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ πολυτρόπως ἐνεργεῖ, *ἐν ᾧ ζῶσι καὶ κινοῦνται καὶ εἰσί*, πόσῳ μᾶλλον δι' ἑαυτοῦ *τοῦ μεσίτου θεοῦ καὶ ἀνθρώπων* πληρέστατα καὶ τελειότητα καὶ πολυτρόπως καὶ ἀφράστως ἡμᾶς δέον ἐστὶν ὁμολογεῖν τῇ κοινωνίᾳ ἑκατέρας φύσεως αὐτῶν ἐνεργεῖν.

Καὶ ἡμᾶς μὲν χρὴ κατὰ τὰ θεσπίσματα τῶν θείων λογίων φρονεῖν καὶ [ἀναπνεῖν] ⟨προσδοκεῖν⟩ ἐκεῖνα δηλαδὴ ἀνατρέποντας, ἅτινα καινισμῷ φωνῆς γινώσκονται ταῖς ἁγίαις τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις σκάνδαλα τίκτειν, μήπως οἱ νηπιάζοντες τῇ ἐπωνυμίᾳ τῶν δύο ἐνεργειῶν προσκόψαντες τὴν Νεστοριανὴν μανίαν ἡμᾶς φρονεῖν νομίσωσιν, ἢ ἐὰν [δηλαδὴ] ⟨ὄντως⟩ πάλιν μίαν ἐνέργειαν τοῦ κυρίου [ἡμῶν] Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁμολογητέαν εἶναι δοξάσωμεν, τὴν μωρὰν τῶν Εὐτυχιανιστῶν ταῖς ἐμβροτήτοις ἀκοαῖς ἄνοιαν ὁμολογεῖν νομισθῶμεν, παραφυλαττόμενοι, ἵνα μὴ ὧν τὰ μάταια καὶ κενὰ ὅπλα συνεκαύθησαν, τούτων αἱ τέφραι ἀνακαινίσωσι τοὺς πύρσους ἀναζωπυρηθέντας τῶν φλογοφόρων ζητήσεων, ἁπλότητι καὶ ἀληθείᾳ ὁμολογοῦντες τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ἐνεργοῦντα ἐν τῇ θείᾳ καὶ ἀνθρωπίνῃ φύσει βέλτιον ὑπολαμβάνοντες, ἵνα οἱ μάταιοι τῶν φύσεων σταθμισταὶ ἀργοὶ καὶ [παγανικώτατοι] ⟨πραγματικώτατοι⟩ φιλόσοφοι τύφον ἔχοντες καὶ οἰδαίνοντες καθ' ἡμῶν ἐπιψοφήσωσι ταῖς φωναῖς τῶν βατράχων, εἴπερ ἵνα οἱ ἁπλούστεροι καὶ *ταπεινοὶ τῷ πνεύματι* λαοὶ τῶν Χριστιανῶν δυνηθῶσι μένειν νήστεις. οὐδεὶς γὰρ *ἀπατήσει διὰ φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης* τοὺς μαθητὰς τῶν ἁλιέων τοὺς ἑπομένους τῇ τούτων διδασκαλίᾳ· πᾶσα γὰρ ἡ ὑπόθεσις ἡ πετρώδης καὶ περιρρέουσα πανούργου συλλογισμοῦ ἐν τοῖς τούτων δικτύοις συνετρίβη.

---

1 cf. Rom. 7,5 2 Act. 17,28 3 1. Tim. 2,5 12 cf. Ez. 39,9 – 10 18 Mt. 5,3 19 Col. 2,8

17 – 18 cf. Gregorius Nyss., c. Eunomium, PG 45,540 B 19 – 20 cf. Leo papa, epist. 164 ad Leonem, ACO II 4 p. 111,5

MTO

3 τελειότητα] τελέστατα O 5 αὐτῶν] αὐτοῦ T αὐτὸν O 6 – 7 [ἀναπνεῖν] ⟨προσδοκεῖν⟩ = sperare (spirare) 8 τίκτειν = generare (*cf.* 548,14) νηπιάζοντες = lactantes (γαλακτοτρέφοντες – paruuli) 10 [δηλαδὴ] ⟨ὄντως⟩ = certe (profecto) [ἡμῶν] *om.* lat. 11 εὐτυχιανιστῶν] εὐτυχιανιτῶν O ἐμβροτήτοις] ἐμβροτίτοις TO 13 πύρσους] πυρσοὺς O ἀναζωπυρηθέντας διὰ τῶν M 14 ζητήσεων] ζητίσεων O 15 βέλτιον = electius βέλτιον μᾶλλον ὑπολαμβάνοντες TO 16 [παγανικώτατοι] ⟨πραγματικώτατοι⟩ = negotiosi 17 τύφον ἔχοντες = typhantes 18 εἴπερ] ἤπερ O = ⟨siquidem⟩ 19 νήστεις] νῆστις O 20 ἡ[1] *om.* O 21 περιρρέουσα] περιρριρέουσα M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

uirum perfectum, in mensuram aetatis plenitudinis Christi. si enim in aliis, id est *in membris* suis, spiritus Christi multiformiter operatur, *in quo uiuunt, mouentur et sunt*, quanto magis per semetipsum *mediatorem dei et hominum* plene ac perfecte multisque modis et ineffabilibus confiteri nos communione utriusque naturae ⟨eorum⟩ condecet operatum.

Et nos quidem secundum sanctiones diuinorum eloquiorum oportet sapere uel sperare illa uidelicet refutantes, quae nouae uocis noscuntur sanctis dei ecclesiis scandala generare, ne aut duarum operationum uocabulo offensi lactantes Nestoriana nos uesania sapere arbitrentur, aut certe, si rursum unam operationem domini Iesu Christi fatendam esse censuerimus, stultam Eutichianistarum attonitis auribus dementiam fateri putemur, praecauentes, ne quorum ⟨uana et⟩ inania arma conbusta sunt, eorum cineres rediuiuos ignes flammiuomarum denuo renouent questionum, simpliciter atque ueraciter confitentes dominum Iesum Christum unum operatorem diuinae atque humanae naturae electius arbitrantes, ut uani naturarum ponderatores otiosi atque negotiosi typhantes et turgidi aduersus nos insonent uocibus ranarum philosophi, [quam] ⟨siquidem⟩ ut simplices et *humiles spiritu* populi Christiani possint remanere ieiuni. nullus enim *decipiat per philosophiam et inanem fallaciam* discipulos piscatorum eorum [enim] doctrinam sequentes; omnia ⟨enim⟩ argumenta scopulosa disputationis callide atque fluctiuaga intra eorum retia sunt collisa.

VPG CBR MN

---

1 mensuram] mensura CR 2 membris] menbris N 3 quanto] quantum CB^1R ac] hac P 4 confiteri nos VPG *bis* communione] communionem M utriusque] utrisque B^1 αὐτῶν = ⟨eorum⟩ *om.* VPG CBR MN 4 – 5 condecet et operatum VPG MNL 5 operatum] operatam G 6 sanctiones] sanctionis C^1R 7 quae] quae quidem CB^2R qui N uocis] uoces CBR M 8 offensi] ofensi B lactantes] luctantes G nestoriana] nestorianam B^2 uesania] uesiana C^1R uesaniam B^2 sapere] sapore G rapere M repere N 9 rursum] rorsum V rursus CBR unam] hunam P^1 domini nostri iesu M fatendam] fatenda VPG CR N 10 censuerimus] censeremus C^1 censaremus B^1 censeamus C^2B^2 stultam] stulta N eutichianistarum] euthichianistarum M eunuchianistarum N attonitis] adtonitis CB dementiam] clementiam N fateri] pateri VPG (f-p) 10 – 11 praecauentes] praecabentes P 11 μάταια καὶ = ⟨uana et⟩ *om.* VPG CBR MN inania] inana CB^1 conbusta] combusta P cineres] cinerem N rediuiuos] rediuibos VP ignes] ignis P CBR N 12 flammiuomarum] flammiuomerum CB^1R renouent] renobent VP 13 unum] onum P operatorem] operatorum VPG atque] adque C humanae] umane P 14 uani] bani VP boni G atque ut uani N otiosi] otiose C ocioso B ociose R ociosi G atque *om.* CBR negotiosi] negucio C negocio BR typhantes] thypantes V sythiphantes CBR 15 ranarum] uanarum R philosophi] filosophi CB εἴπερ = [quam] ⟨siquidem⟩ *om.* VPG CBR MN simplices] simplici VP 16 christiani] cristiani C possint] possent CB^1R possunt G ieiuni] ieiunii N 16 – 17 philosophiam] phylosophiam V filosophiam CB 17 inanem] inanam R inanem philosophiam et G fallaciam] falaciam P fallatiam BG N discipulos] dicipulos G^1 [enim] *om.* MN 18 γὰρ = ⟨enim⟩ *om.* VPG CBR MN scopulosa] scopolosae C^1 scopulosae $C^2B^2G^2$ scopulose B^1G^1 scopulo R disputationis] disputionis M callide] callidae B^2 M callida B^3G atque] adque C fluctiuaga] fluctigaua VP fluctia C^1 fluctigaba C^2 (!) fluctiue R fluctiga N (!) fluctiuaga quam intra B^3 19 retia] recia RG collisa] conlisa CB^1 N 19 – 559,1 conlisa euademus haec B^3

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Ταῦτα μεθ' ἡμῶν ἡ ἀδελφότης ἡ ὑμετέρα κηρύξει, καθὼς καὶ ἡμεῖς ταῦτα μεθ' ὑμῶν ὁμοψύχως κηρύσσομεν προτρέποντες ὑμᾶς, ἵνα τὴν εἰσαχθεῖσαν προσηγορίαν τῆς νέας φωνῆς τῆς μιᾶς ἢ τῶν δύο ἐνεργειῶν ἐκφεύγοντες ἕνα μεθ' ἡμῶν τὸν κύριον *Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ* τοῦ ζῶντος, *θεὸν ἀληθινὸν* ἐν δύο φύσεσιν ἐνεργοῦντα τὰ τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος, ὀρθοδόξῳ πίστει καὶ ἑνότητι καθολικῇ κηρύξητε.

Ἡ ὑπογραφή

Ὁ θεός σε ἐρρωμένον φυλάξαι, ἀγαπητὲ καὶ ἁγιώτατε ἀδελφέ.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Δέον ἀχθῆναι πρὸς ἡμᾶς τὰ ῥέγεστρα καὶ δογματικὰ συγγράμματα τὰ ἐκτεθέντα ὑπὸ Σεργίου τοῦ γενομένου πατριάρχου τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως, εἴ τε πρὸς Ὀνώριον ἢ Κῦρον ἢ Σωφρόνιον ἢ καὶ πρὸς ἕτερα πρόσωπα ἢ καὶ ἀπὸ Ὀνωρίου πρὸς Σέργιον γενόμενα τῆς παρούσης ἕνεκεν δογματικῆς ζητήσεως καὶ ἀποκείμενα ἐν τῷ ⟨θείῳ⟩ χαρτοφυλακίῳ τοῦ εὐαγοῦς τῶν ἐνταῦθα πατριαρχείου, πρὸς ἀντιβολὴν τῶν παρὰ Μακαρίου ἐπιδοθέντων κωδικίων τῷ εὐσεβεστάτῳ ἡμῶν ⟨δεσπότῃ καὶ⟩ βασιλεῖ τῶν καὶ νῦν ἀναγνωσθέντων. Γεώργιος τοίνυν ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας μετὰ πάσης σπουδῆς ἀπερχόμενος ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου τὰ λεχθέντα ἀγαγέτω ῥέγεστρά τε καὶ συγγράμματα.
Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ εἶπε·

_ Καθὼς ἐκέλευσεν ἥ τε ὑμετέρα ἐνδοξότης καὶ ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος, παραχρῆμα ἀπέρχομαι καὶ ὅσα εὑρεῖν δυνηθῶ φέρω μεθ' ἑαυτοῦ.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

3–4 1. Joh. 5,20

MTO

---

1 ὑμετέρα] ἡμετέρα T ὑμῶν] ἡμῶν T 2 κηρύσσομεν] κηρύσομεν O ὑμᾶς] ἡμας O εἰσαχθεῖσαν = inductum (*cf.* 548,2) 3 κύριον ἡμῶν ἰησοῦν O 8 φυλάξαι] φυλάξει T 11 ἡμᾶς] ὑμας M 13 καὶ² *om.* M 14 δογματικῆς *om.* O ζητήσεως] ζητίσεως O καὶ *om.* O sacro = ⟨θείῳ⟩ *om.* MTO χαρτοφυλακίῳ] χαρτοφυλακείῳ O 15 πατριαρχείου] πατριαρχίου T 16 domno = ⟨δεσπότῃ καὶ⟩ *om.* MTO 18–19 χαρτοφυλακίῳ] χαρτοφυλακείῳ O 19 πατριαρχείου] πατριαρχίου T ῥέγεστρά] ῥέγιστρά T τε *om.* M 20 εἶπε] εἶπεν T 21 ὑμετέρα] ἡμετέρα T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Haec nobiscum fraternitas uestra praedicet, sicut et nos ea uobiscum unanimiter praedicamus hortantes uos, ut unius uel geminae nouae uocis inductum operationis uocabulum aufugantes unum nobiscum dominum *Iesum Christum filium dei* uiui, *deum uerissimum* in duabus naturis operatum diuinitatis atque humanitatis, fide orthodoxa et unitate catholica praedicetis.

Et subscriptio

Deus te incolumen custodiat, dilectissime atque sanctissime frater.

Gloriosissimi iudices et sancta sinodus dixerunt:

Oportet ad nos afferi regesta ac dogmatica scripta, quae exposita sunt a Sergio quondam patriarcha huius regiae urbis, siue ad Honorium uel Cyrum uel Sophronium aut etiam ad alias personas seu ⟨et⟩ ab Honorio ad Sergium facta super praesenti dogmatica quaestione ⟨et⟩ reiacentia in sacra chartophilatio huius uenerabilis patriarchii, ut conferantur cum codiciis, qui piissimo domno nostro principi a Macario oblati sunt et nunc relecti.
Georgius igitur deo amabilis diaconus et chartophilax huius sanctissimae magnae ecclesiae cum omni festinantia pergens in chartophilatium uenerabilis patriarchii eadem regesta et scripta quae dicta sunt deferat.
Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax dixit:

Sicut iussit uestra ⟨gloria et⟩ sancta ⟨ac uniuersalis uestra⟩ synodus, confestim uado et quanta inuenire potuero mecum defero.
Gloriosissimi iudices et sancta synodus dixerunt:

VPG CBR MNL(1)

---

1 ea *inc.* L 555,3 2 ut] et N uocis nouae G inductum] indutum VPG 3 uocabulum] uocabilum V aufugantes] aufugientes G unum C *bis et del.* 4 atque] adque C orthodoxa] orthodoxe B^1 orthodoxae B^2 horthodoxa M et] ut R 5 catholica] captolica L 6 – 8 et ... frater *om.* NL 6 et *om.* P subscriptio] superscriptio CB 8 incolumen] incolumnem P incolomem C M incolomen B atque] adque C 10 gloriosissimi] gloriosissime B sancta sinodus] santum concilium R sinodus] synodus PG MNL sinodos B 11 oportet] oportit CB^1 oportet ad] oporteat G afferi] apperi V aperi PG (f-p) dogmatica] domatica N quondam] qda V qd P quodam CBR 12 regiae] rei C^1 honorium] horium VP L (n-r) sophronium] soprhonium P sofronium CBR sepfronium N 13 καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG CBR MNL honorio] onorio P sergium] sergiam VP facta] factam CBR super] sub MN 14 καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG CBR MNL reiacentia] retacentia N chartophilatio] chartofilatio CBR charthophylatio G cartophilatio M carthophilatio L patriarchii] patriarche N conferantur] cumferantur VPG confiteantur R conferatur N 15 codiciis] codicibus G coditiis N domno] domino G MNL principi] principe CBR macario] machario PG CR N oblati] ablati N nunc *om.* L relecti] relicti CR 16 igitur *om.* G diaconus] diaci P dyaconus R diacono N chartophilax] carthofilax CBR charthophilax G cartopylax M cartophilax N carthophilax L ecclesiae] aecclesiae G N 17 chartophilatium] carthophilacium V carthofilatium C carthofilacium BR carthophilatium G L cartopylatium M regesta] reiesta CR 17 – 18 quae dicta sunt et scripta R 18 scripta] superscripta MNL deferat] deferant VP referant C^1R deferet C^2 *marg.* deferens G 19 deo amabilis *bis* P diaconus] diati P dyaconus R diacono N chartophilax] carthofilax CBRG cartopylax M^1 cartophylax M^2 cartophilax N carthophilax L 20 ἐνδοξότης καὶ = ⟨gloria et⟩ *om.* VPG CBR MNL καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν = ⟨ac uniuersalis uestra⟩ *om.* VPG CBR MNL synodus] sinodus CB uado] ..ado N *ras.* 21 potuero] potero P^1G 22 synodus] sinodus CB

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Τὸ μὲν παρ' αὐτοῦ Γεωργίου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ χαρτοφύλακος ὑποσχεθὲν πρὸς τέλειον πέρας ἀγέσθω. οἱ δὲ ὑπεκλαμβάνοντες τὰ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ταύτῃ ἁγίᾳ συνόδῳ πραττόμενα, γινέσθωσαν ἅμα Ἰωάννῃ τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ πόλεως Ῥηγίου, Γεωργίῳ τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ Κυζίκου καὶ Δομετίῳ τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ πόλεως Πλουσιάδου πρὸς Μακάριον καὶ ὑποδεικνύτωσαν αὐτῷ τά τε δύο βιβλία καὶ τὸ σὺν αὐτοῖς χαρτῷον τετράδιον καὶ πυνθανέσθωσαν παρ' αὐτοῦ, εἰ ἀληθῶς ταῦτα πονήματα αὐτοῦ Μακαρίου τυγχάνουσιν· ὡσαύτως δὲ ὑποδεικνύτωσαν αὐτῷ καὶ τὰ τρία κωδίκια καὶ τὸν ἕνα χάρτην τὰ καὶ νῦν ἐπὶ ἡμῶν ἀναγνωσθέντα, εἰ ἄρα καὶ ταῦτα αὐτὸς ἐπιδέδωκε τῷ εὐσεβεστάτῳ ἡμῶν δεσπότῃ καὶ μεγάλῳ βασιλεῖ, καὶ τὴν ἐξ αὐτοῦ διδομένην ἀπόκρισιν παραυτὰ πρὸς ἡμᾶς ἀγαγέτωσαν.

Καὶ πρὸς ὀλίγον ὑπεξελθόντες οἱ εἰρημένοι θεοφιλεῖς ἐπίσκοποι ἅμα Παύλῳ καὶ Ἰωάννῃ τοῖς μεγαλοπρεπεστάτοις ἀσηκρῆτοις καὶ σεκρεταρίοις βασιλικοῖς καὶ Ἀγάθωνι τῷ εὐλαβεστάτῳ ἀναγνώστῃ καὶ νοταρίῳ τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ παραγενόμενοι πρὸς Μακάριον καὶ μετὰ βραχύ τε ἀνθυποστρέψαντες εἶπον·

Ἀπελθόντες κατὰ τὴν κέλευσιν τῆς τε ὑμετέρας ἐνδοξότητος καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ὑμῶν συνόδου ἀνήλθομεν ἐν τῷ εὐαγεῖ πατριαρχείῳ καὶ εἰσελθόντες ἐν ἑνὶ κελλίῳ, ἔνθα ἐστὶ Μακάριος· ὡς ἐκελεύσατε, ἐπηρωτήσαμεν αὐτόν, εἰ ἐπιγινώσκει τὰ δύο βιβλία τὰ εἰς ὄνομα αὐτοῦ ἐπιγράφοντα καὶ τὸ ἓν σὺν αὐτοῖς χαρτῷον τετράδιον, καὶ εἰ πονήματα αὐτοῦ τυγχάνουσιν. ὅστις Μακάριος κομισάμενος αὐτὰ καὶ ἀναπτύξας καὶ κανονίσας εἶπε· „ναί, δέσποτα, ἀκριβῶς ἐμὰ πονήματά εἰσι καὶ ἐπιγινώσκω αὐτά." ὁμοίως δὲ ὑπεδείχθησαν αὐτῷ καὶ τὰ τρία κωδίκια καὶ τὸ ἓν χαρτίον, ἅπερ καὶ κατὰ τὴν σήμερον

MTO

---

2 ἡμᾶς] ὑμᾶς T ταύτῃ ἁγίᾳ] ἁγίᾳ ταύτῃ T ἁγιωτάτῃ O 4 κυζίκου] κιζύκου T 7 πονήματα τοῦ αὐτοῦ M δὲ καὶ ὑποδεικνύτωσαν M 10 παραυτὰ] παρ' αὐτὰ T 12 ἀσηκρήτοις] ἀσηκρῆτες M ἀσεκρέτοις T καὶ[1] *om.* MT 14 καὶ *om.* O 16 ὑμῶν *om.* O πατριαρχείῳ] πατριαρχίῳ T 19 ὅστις] ὅς τις TO κανονίσας = inspiciens (*cf.* 561,20: aspiciens) 20 δὲ ὑπεδείχθησαν] ὑπεδείχθη M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Quae promissa quidem sunt ab eodem Georgio deo amabili diacono et chartophilace ad effectum proueniant. hii autem qui [uero] excipiunt quae geruntur in hac [gesta] sancta nostra synodo, eant una cum Iohanne reuerentissimo episcopo ciuitatis Regitanae, Georgio deo amabili episcopo Cyzici et Dometio ⟨deo amabili⟩ episcopo Plusiados aput Macarium et ostendant ei tam illos duos libros et chartacium quaternionem, qui cum eis est, et sciscitentur ab eo, si uere haec opuscula eiusdem Macarii exsistunt; similiter autem ostendant ei et tria codicia et illam unam cartam, quae nunc quoque coram nobis relecta sunt, si haec utique quoque ipse obtulit piissimo nostro domino et magno imperatori, et responsum, quod eis dederit, ad nos statim perducant.

Et paululum recedentes praefati reuerentissimi episcopi una cum Paulo et Iohanne magnificis asecretis atque imperialibus secretariis et Agathone relegioso lectore et notario sanctissimi patriarchae Constantinopoleos et uenientes ad Macarium atque paulo post reuertentes dixerunt:

Secundum iussionem uestrae gloriae ⟨et⟩ sanctae uniuersalisque uestrae synodi pergentes ascendimus in uenerabilem patriarchium et intrantes unam cellulam, in qua est Macarius; sicut iussistis interrogauimus eum, si recognoscit illos duos libros, qui in nomine eius superscripti sunt, et unum, qui cum eis est chartacium quaternionem, et si opuscula eius exsistunt. qui Macarius accipiens ea et reuoluens ac inspiciens dixit: „etiam, domine, pro certo mea opuscula sunt et recognosco ea." similiter autem ostensa sunt ei et tria codicia et una charta, quae hodierna die relecta sunt, et aspiciens ⟨et⟩ ea dixit:

VPG CBR MNL

---

1 quidem *om.* G ab eodem] a G chartophilace] chartophilacae P^2 B^2 carthofilace CB^1R L cartophylace M cartophilace N 1–2 πρὸς τέλειον πέρας = ad effectum hii] hi G M δὲ = autem + [uero] autem] uero G qui uero excipiunt VP MN qui uere excipiunt G qui non excipiunt L excipiunt] exipiunt M 2–3 ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ταύτῃ ἁγίᾳ σύνοδῳ πραττόμενα = quae geruntur in hac [gesta] sancta nostra synodo 2 sancta] sancto P sancta [gesta] VPG 3 synodo] sinodo CB eant] ea N regitanae] regitane VP R NL 4 amabili] amabile CBR cyzici] cizici P R cyczici C cyzio ML tizio N dometio] domecio C τῷ θεοφιλεστάτῳ = ⟨deo amabili⟩ *om.* VPG CBR MNL aput] apud P C^1R ML ad B macarium] macharium PG N 5 ostendant] ostendent N illos] illo G duos] duo VP N libros] lib N liberos L^1 chartacium] cartacium P R M carthacium CB carthatium G chartatium N carthachium L eis] eo N 6 sciscitentur] siscitentur N uere] uero CR nere L macarii] macharii PG exsistunt] existunt RG exsistunt macarii CBR MNL 7 ei *om.* N tria] trea CB codicia] coditia V N cartam] chartam PG N quoque] q̄q̄ P quoquae N 7–8 coram ... quoque *om.* L 7 nobis *om.* N relecta] relicta CR 8 quoque] sunt quae CBRG (!) obtulit] optulit RG domino] domno V 9 eis] ei NL dederit] dederint G statim] tatim B stratim G^1 perducant] deducant G 10 paululum] paulolum CB 11 atque] adque C agathone] agathonae B^2 agatone L relegioso] religioso RG MN glorioso L 12 constantinopoleos] constantinopoleus CB macarium] macharium PG N macharium uenientes atque P atque] adque C 13 reuertentes] reuerentes VP 14 gloriae] gloriose L καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG CBR MNL sanctae *om.* G uniuersalisque] uniuersalesque B uestrae] nostre L synodi] sinodo C^1 sinodi C^2B 15 ascendimus] discendimus VP discedimus G ascendemus L^2 uenerabilem] uenerabile M cellulam] cellam CBR 16 macarius] macharius PG iussistis] iusistis G M eum] eos L recognoscit] recognoscet VP recognoscat G 17 superscripti] scripti G eis *bis* G est *om.* R M *add.* chartacium] carthacium CB L carthatium G cartacium R M chartatium N si *om.* MNL opuscula] epistula MNL 18 exsistunt] existunt RG MNL macarius] macharius PG et] ac VP ac] in hac N inspiciens] inspitiens N 19 mea] meo N opuscula ea sunt G recognosco] recognusco V 20 tria] trea CB codicia] coditia N charta] carta V^1 CG M cartha BR L aspiciens] aspitiens N καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG CBR MNL

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

ἡμέραν ἀνεγνώσθησαν, καὶ κανονίσας καὶ αὐτὰ εἶπε· „ναί, δέσποτα, γνωρίζω αὐτά· κατὰ γὰρ τὸν περυσινὸν χρόνον ἐπιδέδωκα αὐτὰ τῷ δεσπότῃ καὶ ἀληθῶς ἐπιγινώσκω αὐτά."

Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ εἰσελθὼν ἐν μέσῳ τῆς ἁγίας συνόδου εἶπε·

Κατὰ τὰ κελευσθέντα μοι παρά τε τῆς ὑμετέρας ἐνδοξότητος καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου ἀπελθὼν ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου, ἅπερ εὑρεῖν ἠδυνήθην κωδίκια ἤτοι ῥέγεστρα ἐπιφέρομαι πρὸς τὸ ὑμῖν παραστησόμενον.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Ἐπιδιδότω Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ πρὸς ἀνάγνωσιν ἤτοι ἀντιβολὴν τῶν ἐπιδοθέντων παρὰ Μακαρίου κωδικίων τῷ εὐσεβεστάτῳ ἡμῶν βασιλεῖ, ἅπερ ἐπιφέρεται κωδίκια ἤτοι ῥέγεστρα.

Καὶ λαβὼν Ἀντίοχος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος Γεωργίου τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως κωδίκιον ἤτοι ῥέγεστρον διαφόρων ἐπιστολῶν Σεργίου γενομένου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἀνέγνω ἐπιστολὴν τοῦ αὐτοῦ Σεργίου πρὸς Κῦρον ἐπίσκοπον γενόμενον Λαζικῆς, καὶ ἀντεβλήθη πρὸς τὸ προσενεχθὲν διὰ Ἰωάννου τοῦ ἐνδοξοτάτου κοιαίστωρος κατὰ Μακάριον κωδίκιον, καὶ ἐστοίχησεν.

Ἔτι προσηνέχθη ἕτερον κωδίκιον ἤτοι ῥέγεστρον ἀναγνωσθὲν ὁμοίως διὰ τοῦ αὐτοῦ εὐλαβεστάτου Ἀντιόχου ἔχον ἐπιστολὴν Σεργίου πατριάρχου γενομένου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Ὀνώριον γενόμενον πάπαν Ῥώμης, καὶ ἀντεβλήθη πρὸς τὸ ἐπιδοθὲν κωδίκιον παρὰ Μακαρίου τῷ εὐσεβεστάτῳ βασιλεῖ, καὶ ἐστοίχησεν.

MTO

---

1 καὶ² *om.* M 2 περυσινὸν] περισινὸν M¹ περυσηνὸν T προπερίσυ O χρόνον] καιρὸν O 4 θεοσεβέστατος] θεοφιλέστατος O ἐν τῷ μέσῳ M 6 τε *om.* M 7 χαρτοφυλακίῳ] χαρτοφυλακείῳ O πατριαρχείου] πατριαρχίου T 8 ὑμῖν] ὑμῶν M 10 ἐπιδιδότω] ἐπιδιδώτω M 12 ῥέγεστρα] ῥεγέστρα T 14 ῥέγεστρον] ῥεγέστρον T 16 λαζικῆς] λαζίκης T 17 κοιαίστωρος] κυαίστορος T μακάριον] μακαρίου O 18 ῥέγεστρον] ῥεγέστρον T ῥέγεστρον καὶ ἀναγνωσθὲν M 19 ἔχον οὕτως ἐπιστολὴν O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

„etiam, domine, cognosco ea; anno enim praeterito obtuli ea domino et uere recognosco ea."

Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax ingressus in medium sancti concilii dixit:

Iuxta quae mihi iussa sunt a uestra gloria et a sancto et uniuersali concilio pergens in chartophilacium uenerabilis patriarchii codicia siue regesta, quae inuenire potui, defero ad quod uobis placuerit.

Gloriosissimi iudices et sancta synodus dixerunt:

Offerat Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax ad relegendum atque conferendum cum codiciis a Macario porrectis piissimo nostro principi codicia siue regesta quae detulit.

Et accipiens Antiochus relegiosus lector et notarius Georgii sanctissimi archiepiscopi Constantinopoleos codicium siue regestum diuersarum epistularum Sergii quondam patriarchae Constantinopoleos relegit epistulam eiusdem Sergii ad Cyrum quondam episcopum Lazicae, et collata est cum codicio Macarii, quod prolatum est per Iohannem gloriosissimum quaestorem, et constitit.

Item prolatum est aliud codicium siue regestum relectum similiter per eundem relegiosum Antiochum habens epistulam Sergii quondam patriarchae Constantinopoleos ad Honorium quondam papam Romanum, et collata est cum codicio, quod a Macario datum est piissimo principi, et constitit.

VPG CBR MNL

1 cognosco] cognusco V recognosco R anno ... ea *om.* MNL obtuli] optuli PG R recognosco] recognusco V cognosco CBRG 3 diaconus] dyaconus R diacono N chartophilax] carthofilax CBRG cartophylax M cartophilax N 4 mihi] michi G N nihil L gloria] gloriosa L a² *om.* L et² *om.* G N *add.* M 5 chartophilacium] cartophilacium V¹ M carthofilacium CBR carthophilatium G chartophilatium NL patriarchii] patriarchi VPG B patriarcii R codicia] coditia N regesta] reiesta CR inuenire] inueniri CBR 6 placuerit] placuit R 7 synodus] sinodus CB dixerunt] dx̄r̄ V dixit P dix̄ G 8 diaconus] dyaconus R diacono N chartophilax] carthofilax CBRG L cartophilax MN atque] adque C 9 codiciis] codicis VPG coditiis N macario] machario PG mario C¹ principi] principe CBR codicia] coditia N regesta] reiesta CR 11 antiochus] anthiochus VG L anthiocus BR relegiosus] religiosus CRG MNL notarius] notario N georgii] georgius G *om.* N 12 constantinopoleos] constantinopoleus CBR codicium] coditium P N codicum C¹R regestum] regesta V¹ regestu V² reiestarum C¹R diuersarum C² *add.* epistularum] epistolarum G L quondam] qd VP quodam CBR quoddam N 12 – 13 patriarchae] patriarchi P patriarche CB¹R patriarcha NL 13 constantinopoleos] constantinopoleus CBR epistulam] epistolam G L ad] a P quondam] quoddam VP N quodam CBR 14 lazicae] lazycae V CR lazice P¹ L laziae G¹ lazige N collata] conlata CB est¹ M *add.* codicio] coditio N macarii] macharii VPG² machario G¹ macari CB iohannem] iohanne P 15 gloriosissimum] gloriosisimum N quaestorem] questorem VPG R NL 16 aliud] aliut P alium N aliud pro codicium L codicium] coditium P N regestum] reiestum CR relectum est similiter ML relegiosum] religiosum RG MNL 17 antiochum] anthiocum R L epistulam] epistolam RG L quondam] quod VP quodam CBR quoddam N 17 – 18 patriarchae ... quondam *om.* B 17 patriarchae] patriarchi N patriarchii L constantinopoleos] constantinupoleos P² constantinopoleus CBR 17 – 18 honorium] onorium P 18 quondam] quod VP quodam CBR quoddam N papam] papa VP N collata] conlata CB collatum R codicio] coditio P quod] quodam C¹ M¹ quod a R N quoddam L macario] machario PG 18 – 19 est² et piissimo L

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Ὁμοίως προσηνέχθη παρὰ Γεωργίου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ χαρτοφύλακος αὐθεντικὴ ἐπιστολὴ Ῥωμαϊκὴ Ὀνωρίου γενομένου πάπα Ῥώμης πρὸς Σέργιον πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως μετὰ καὶ τῆς αὐτῆς ἑρμηνείας, καὶ ἀντεβλήθη ἡ αὐτὴ Ῥωμαϊκὴ ἐπιστολὴ διὰ Ἰωάννου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου πόλεως Πόρτου, ἑνὸς τυγχάνοντος τῆς συνόδου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ ἐστοίχησεν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον·

Τὴν εἴδησιν λαβοῦσα ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος καὶ τῶν νῦν ἀναγνωσθέντων καὶ ἀντιβληθέντων περί τε Σεργίου τοῦ γενομένου πατριάρχου τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως ⟨καὶ περὶ⟩ Ὀνωρίου τοῦ γενομένου πάπα Ῥώμης, ἔτι δὲ καὶ Σωφρονίου τοῦ γενομένου πατριάρχου Ἱεροσολύμων, τὰ δοκοῦντα αὐτῇ διεξίτω.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε·

Κατὰ τὰ διαλαληθέντα παρὰ τῶν ἐνδοξοτάτων ὑμῶν ἕνεκεν τῶν ἀναγνωσθέντων ἡμῖν ἔκ τε τῶν ῥεγέστρων τῶν γραφεισῶν ἀπὸ Σεργίου ἐπιστολῶν καὶ τῆς αὐθεντικῆς Ῥωμαϊκῆς Ὀνωρίου ἐπιστολῆς, εἶτα δὲ καὶ περὶ τῶν συνοδικῶν Σωφρονίου τῶν ἤδη ἀναγνωσθέντων ἡμῖν, ἀκριβέστερον περὶ αὐτῶν διασκεπτόμενοι καθ' ἑτέραν πρὸς τοὺς ἐνδοξοτάτους ὑμᾶς τὰ δέοντα λέξομεν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον·

Τοῦτο μὲν ἡ ἁγία ὑμῶν σύνοδος πραξάτω. ὁ εὐσεβέστατος δὲ καὶ θεοστήρικτος ἡμῶν δεσπότης καὶ μέγας βασιλεὺς τὸν στέψαντα αὐτὸν θεὸν φιλανθρωπίᾳ ἐν πᾶσι μιμούμενος καὶ τὴν ἐπιστροφὴν ἐκδεχόμενος Μακαρίου δι' ἡμῶν τῶν ἀναξίων αὐτοῦ δούλων

MTO

---

1 προσηνέχθη] προήχθη M προηνέχθη O 4 πόλεως *bis* M 9 quam de = ⟨καὶ περὶ⟩ *om.* MTO 12 διαλαληθέντα] λαληθέντα M 13 ῥεγέστρων] ῥεγεστέρων T 14 ἐπιστολῆς ὀνωρίου M δὲ *om.* O 18 ὑμῶν] ἡμῶν T^1 δὲ *om.* O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Similiter prolatum est a Georgio deo amabili diacono et chartophilace epistula authentica Latina Honorii quondam papae Romani ad Sergium quondam patriarcham Constantinopoleos una cum eius interpretatione, et collata est eadem Latina epistula per Iohannem reuerentissimum episcopum ciuitatis Portuensis, qui unus extitit de concilio antiquae Romae, et constitit.

Gloriosissimi iudices dixerunt:

Cognitionem accipiens sanctum uestrum et uniuersale concilium et eorum, quae nunc relecta atque collata sunt, tam de Sergio quondam patriarcha huius regiae urbis quam de Honorio quondam papa Romano, adhaec et Sophronio quondam patriarcha Hierusolimorum, quae ei uisa fuerint prosequatur.

Sancta synodus dixit:

Secundum interlocutionem gloriae uestrae de his, quae nobis relecta sunt, tam de regestis scriptarum a Sergio epistularum, quam et authentica epistula Honorii Latina, adhaec etiam et de synodicis Sophronii, quae iam nobis relecta sunt, accuratius de eis pertractantes futuro secretario uobis gloriosissimis quae oportuna sunt edicemus.

Gloriosissimi iudices dixerunt:

Hoc quidem sancta synodus peragat. piissimus uero atque a deo confirmandus dominus noster et magnus imperator deum coronatorem suum clementia in omnibus imitatus et penitentiam expectans Macarii per nos indignos eius famulos uestram scisci-

---

VPG CBR MNL

---

1 similiter *om.* G prolatum] prolata C^2BR amabili] amabile P chartophilace] cartophilace P MN carthofilace CB carthophilace RG L chartophylace M epistula] epistola G L authentica] autentica CBR M auttentica G 2 honorii] honori CB quondam^1] quod VP quodam CBR quoddam N papae] papa V NL pape P CR romani] romane CB^1R romanae B^2 quondam^2] quod VP^2 quodam P^1 CBR quoddam N patriarcham] patriarcha N 2 – 3 constantinopoleos] constantinopoleus CBR 3 eius] eiu N interpretatione] interpraetatione CB collata] conlata CB eadem] ad MN *om.* L latina] latinam M epistula] epistola G L iohannem] iohanne P 4 extitit] exstitit PG existit N 5 romae] romane C^1 6 iudices] iudicies M^1 7 cognitionem uero accipiens N uniuersale] uniuersalem G concilium] concilii G et^2 *om.* CBR 8 atque] adque C collata] conlata CB quondam] quod VP quid G quodam CBR quoddam N regiae] regio P NL quam de] quamque L 9 quondam^1] quod V quodam P CBR quoddam N papa ... quondam *om.* G papa] pape VP^1 papae P^2 N romano] romanus NL sophronio] suffronio P sofronio CBR quondam^2] quod VPG quodam CBR quoddam N 9 – 10 hierusolimorum] hierusolymorum P C hierosolimorum G N hyerosolimorum L 10 prosequatur] persequatur L 11 synodus] sinodus CB 12 interlocutionem] interluquutionem C interloquutionem B interlocnitionem M de his P^2 *add.* 13 regestis] reiestis CR scriptarum] scripturarum VP C^1 NL epistularum] epistolarum G L quam *om.* VP MNL authentica] authenticha P autentica CBRG L epistula] epistola G honorii] honori CB latina] latanam C^1 14 synodicis] sinodicis CB sophronii] suffronii P sofronii CBR nobis iam CR sunt] est N accuratius] accuratus P accusatus G accuraticis MNL 15 gloriosissimis *om.* G edicemus] aedicaemus P aedicemus G edicimus CBR 17 synodus] sinodus CB piissimus et uero G^1 atque] adque C 18 dominus] domnus V coronatorem suum] coronatore sui N clementia] clementiam VPG N *om.* L 19 imitatus] imitatum MNL penitentiam] paenitentiam P poenitentiam M expectans] exspectans P macarii] macharii PG indignos] indegnos V^1 famulos] famulus B N^1 19 – 567,1 sciscitatur] suscitatur P^1 sciscitantur L

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

τὴν ὑμετέραν πυνθάνεται ⟨ἀεὶ⟩ ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον, εἴπερ τούτου ἐπιστρέφοντος μετὰ τὴν ἐκ τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου γενομένην ἐπ' αὐτῷ καθαίρεσιν ἐν τῷ ἰδίῳ ἀποκαθίστασθαι θρόνῳ.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε·

Τὸν παλαιωθέντα Μακάριον ἐν τοῖς τῆς ἀσεβείας δόγμασι, καὶ οὐ μόνον τὸν ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει οἰκοῦντα πάντα φιλόχριστον λαὸν *ἀνατροπὴν θολερὰν ποτίσαντα* καὶ φαλσεύσαντα τὰς χρήσεις τῶν ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων, καὶ τὰς μὲν περικόψαντα, ταῖς δὲ προσθέντα καὶ κατὰ τὸ δόξαν αὐτῷ παρ' ὁδὸν βαλόντα τὸν εὐσεβέστατον καὶ θεόστεπτον ἡμῶν βασιλέα διὰ τῶν ἐπιδοθέντων παρ' αὐτοῦ κωδικίων, ἀλλὰ μὴν καὶ *ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου μέχρι δυσμῶν* διά τε γραμμάτων αὐτοῦ καὶ ἀνθρώπων ἀποσταλέντων πάντας συνταράξαντα καὶ ἀπὸ τῆς ἀληθοῦς πίστεως ἀποστήσαντα καὶ δικαίως καὶ κανονικῶς ἀπὸ τοῦ ἀρχιερατικοῦ σχήματος γυμνωθέντα οὐδαμῶς ὁ θεῖος κανὼν παραδέχεται τοῦ λοιποῦ εἰς διδασκαλικὸν καθίσαι θρόνον, ὅπως μὴ ἐντεῦθεν τὸ τῆς οἰκείας αὐτοῦ αἱρέσεως πλειόνως ἀναζωπυρηθείη φρόνημα καὶ *γένηται* κατὰ τὸ γεγραμμένον *τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων.* καὶ μάλιστα διαφόρως κατὰ παρουσίαν τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου καὶ μεγάλου βασιλέως καὶ πάσης τῆς καθ' ἡμᾶς συνόδου ἐρωτηθέντος, εἰ ἔπεται καὶ συνομολογεῖ μετὰ πάντων ἐπὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὥσπερ δύο φύσεις οὕτω καὶ δύο θελήματα φυσικὰ καὶ δύο ἐνεργείας φυσικάς, καὶ μὴ καταδεξαμένου αὐτοῦ τὸ σύνολον, ἀλλ' ἐπιβεβαιώσαντος τὰ ἤδη ἀσεβῶς παρ' αὐτοῦ ὁρισθέντα καὶ λέξεσιν αὐταῖς εἰρηκότος ὅτι „ἐὰν τέμνωμαι κατὰ μέλη καὶ μέλη καὶ ῥίπτωμαι εἰς τὴν θάλασσαν, ἐγὼ οὔτε δύο θελήματα οὔτε δύο ἐνεργείας λέγω ἐπὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος", ἐντεῦθέν τε, ὡς εἴρηται, συνοδικῶς καθαιρεθέντα καὶ ἀναθεματισθέντα οὐδαμῶς τοῦτον Μακάριον τοῦ λοιποῦ, ὡς ἀνωτέρω λέλεκται, ἡ ἁγία αὕτη καθ' ἡμᾶς σύνοδος εἰς ἱερατικὸν δέχεται θρόνον, ἀλλὰ καὶ δεόμεθα ἔξω τῶν ὅρων αὐτὸν γενέσθαι τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως μετὰ καὶ τῶν τὰ ὅμοια αὐτῷ φρονούντων.

---

6 – 7 Hab. 2,15 10 Ps. 49,1 14 – 15 cf. Mt. 12,45; Lc. 11,26

---

20 – 22 cf. Macarius Ant., p. 232,11 – 13

MTO

---

1 semper = ⟨ἀεὶ⟩ *om.* MTO 2 ὑμῶν] ἡμῶν T^1 5 τὸν^2] τοῦ T 6 πόλει *om.* O 7 ἐκκρίτων] ἐγκρίτων O 8 ταῖς] τὰς M in deuia = παρ' ὁδὸν] πάροδον MT βαλόντα πρὸς τὸν M 12 γυμνωθέντα] γυμνωθέντος M 14 αὐτοῦ κακοδόξου αἱρέσεως M 15 τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου] αὐτοῦ O 16 διαφόρως καὶ κατὰ M 18 ἰησοῦ χριστοῦ *om.* O 20 ὁρισθέντα] ὡρισθέντα T 21 κατὰ μέλη καὶ μέλη] κατὰ μελιδόνα T μεληδὸν O 23 τε ὡς] τέως MTO τοῦτον τὸν μακάριον M 24 αὕτη] ταύτη O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

tatur semper sanctam et uniuersalem synodum, si forsan eo penitente post depositionem a sancta uestra synodo in eum perpetratam in propria sede restituendus est.
Sancta synodus dixit:

Inueteratum Macarium impietatis dogmatibus, et non solum uniuersam Christo amabilem plebem, quae hanc a deo conseruandam regiam urbem inhabitat, *euersione turbulenta potantem* testimoniaque sanctorum et probabilium patrum falsantem et quaedam quidem abscidentem quaedam uero addentem, et secundum quod ei uidebatur in deuia mittentem piissimum et a deo coronatum nostrum principem per oblata ab eo codicia, sed et *a solis ortu usque ad occasum* per litteras suas et per homines, quos mittebat, uniuersos perturbantem et a fide uera segregantem et iuste atque regulariter a pontificali habitu denudatum nullatenus diuina regula de cetero suscipit in doctoris sede residere, ne ex hoc propriae suae hereseos multo amplius recrudescere faciat intellegentia et *fiat*, iuxta quod scriptum est, *nouissima illius hominis deteriora prioribus.* et maxime cum diuersis uicibis in praesentia piissimi nostri domini et magni imperatoris et cuncti nostri concilii interrogatus sit, si sequitur et una cum omnibus confitetur in domino nostro Iesu Christo sicut duas naturas ita et duas uoluntates naturales et duas operationes naturales, et eo nullatenus accepto ferente, sed et confirmante quae dudum ab eo impie definita sunt et ipsis sermonibus astruente quia „si membratim incidar et iacter in mare, ego neque duas uoluntates neque duas operationes dico in domino nostro Iesu Christo uno sanctae trinitatis", et ex hoc, ut dictum est, synodice depositum et anathematum nullo modo hunc Macarem de cetero, sicut superius dictum est, hoc sanctum ⟨nostrum⟩ concilium in sacerdotali suscipit sede, sed et obsecramur extra terminos a deo conseruandae huius regiae urbis hunc fieri una cum similia ei sentientibus.

VPG CBR MNL

---

1 sanctam et uniuersalem] sancta et uniuersale N synodum] sinodum P CB forsan] forsitan CBR L penitente] paenitente P poenitente M penitentem N 2 synodo in eum] sinodo in eo CBR sede restituendus] sedere statuendus G 3 synodus] sinodus CB 4 macarium] macari in V macharii in G N macarin in M impietatis] inpietatibus R inpietatis N solum] solam CBR uniuersam] uniuersalem ML uniuersale N 5 regiam in urbem C^1 6 potantem] putantem CBR potentem G quaedam] quae V M^1ML quae..... P *ras.* 7 abscidentem] absidentem M^1 quaedam] quendam L deuia] deuiam L^1 8 mittentem] mitentem P codicia] coditia N 9 et^1 *om.* N ortu] ostu B per^2 P *add.* homines] omnes G mittebat] mitebat P 10 perturbantem] perturbantes M^1 perturbante NL fide nostra uera L segregantem] segrantem N segregante L et^2 *om.* G atque] adque C 11 habitu] abitu M cetero] ceterum CBR suscipit] suscepit B N sede residere] sedere sedere G residere] resedere CBG ne] nec M^1NL 12 suae] suos G hereseos] haereseus C hereseus B hereses eius R recrudescere faciat] recrudes resaciat VG recrudesre faciat P retrudescere faciat G L recrudiscere faciat CB intellegentia] intelligentia G intelligentiam ML 13 nouissima] nouissimo P^1 14 διαφόρως = diuersis uicibus uicibus] uiciis C^1 domini] domni V C^1 cuncti] cunti P^1 15 si N *add.* una] unam N 16 ita *om.* MNL duas naturales uoluntates L uoluntates et naturales VPG naturales *om.* L et^2 ... naturales P^2 *add.* 17 accepto ferente (*cf.* 541,4: accepto tulit) ferente] ferentes R L impie] impiae P definita impie CBR definita] diffinita G M 18 astruente] astruentes R membratim] menbratim L iacter] lacter P 19–20 uno ... trinitatis] una sancta trinitas G 19 sanctae] sancta VP 20 synodice] sinodice CB depositum] dispositum VPG anathematum] anathimatum CB anathematizatum G hunc] hucn G C *add.* 21 macarem] macharem P macharium G macaren C MNL cetero] ceterum CBR est *om.* G καθ' ἡμᾶς = ⟨nostrum⟩ *om.* VPG CBR MNL 22 sacerdotali] sacerdali G suscipit] suscepit CBR obsecramur] obsecramus P MN

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι καὶ οἱ εὐλαβέστατοι κληρικοὶ οἱ ὑπὸ τὸν θρόνον τυγχάνοντες τῆς Ἀντιοχέων πόλεως προσελθόντες τοῖς ἐνδοξοτάτοις ἄρχουσιν εἶπον·

Αἰτοῦμεν τὴν ὑμετέραν ἐνδοξότητα τοῦ ἀναγάγαι τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ θεοστέπτῳ ἡμῶν δεσπότῃ καὶ μεγάλῳ βασιλεῖ ἕτερον ἀντὶ Μακαρίου τοῦ γενομένου ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου εἰς τὸν ἀρχιερατικὸν θρόνον Ἀντιοχείας προελθεῖν διὰ τὸ μὴ χηρεύειν τὸν τοιοῦτον θρόνον.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον·

Κατὰ τὰ συνεωραθέντα παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ὑμῶν συνόδου καὶ κατὰ τὰ αἰτηθέντα παρὰ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων καὶ εὐλαβεστάτων κληρικῶν τῶν ὑπὸ τὸν θρόνον τελούντων τῆς Ἀντιοχέων πόλεως ⟨ἐκκλησίας⟩, διαπραξόμεθα, τῆς ὑμετέρας ἁγίας συνόδου καθ' ἑτέραν τὰ ὑποσχεθέντα ἕνεκεν Σεργίου, Ὀνωρίου καὶ Σωφρονίου ἔργῳ πληρούσης.

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΣΚΑΙΔΕΚΑΤΗ

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσπότων Φλαβίων Κωνσταντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου ⟨καὶ θεοψηφίστου⟩ μεγάλου βασιλέως αἰωνίου αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος ἔτους εἰκοστοεβδόμου καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου πραότητος ἔτους τρισκαιδεκάτου Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου τῇ εἰκάδι ὀγδόῃ τοῦ Μαρτίου μηνός ἰνδικτιῶνος ἑνάτης.

Προτεθειμένου τοῦ σεβασμιωτάτου σένσου τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως Κωνσταντίνου ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτω ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης ἐκ προσώπου αὐτοῦ παρόντων καὶ ἀκροωμένων

MTO

---

2 ἀντιοχέων] ἀντιοχείων T 10 ecclesiae = ⟨ἐκκλησίας⟩ *om.* MTO διαπραξόμεθα] διαπραξώμεθα O 15 τρισκαιδεκάτη] ιγ′ TO 19 et a deo decreto = ⟨καὶ θεοψηφίστου⟩ *om.* MTO 20 εἰκοστοεβδόμου] κβ′ O 21 τρισκαιδεκάτου] ιγ′ O 22 εἰκοστοδευτέρου] κβ′ O 23 ἑνάτης] θ′ TO 27 τρούλλῳ] τρούλῳ O ἐκ προσώπου αὐτοῦ *om.* O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι καὶ οἱ εὐλαβέστατοι κληρικοὶ οἱ ὑπὸ τὸν θρόνον τυγχάνοντες τῆς Ἀντιοχέων πόλεως προσελθόντες τοῖς ἐνδοξοτάτοις ἄρχουσιν εἶπον·

Αἰτοῦμεν τὴν ὑμετέραν ἐνδοξότητα τοῦ ἀναγάγαι τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ θεοστέπτῳ ἡμῶν δεσπότῃ καὶ μεγάλῳ βασιλεῖ ἕτερον ἀντὶ Μακαρίου τοῦ γενομένου ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου εἰς τὸν ἀρχιερατικὸν θρόνον Ἀντιοχείας προελθεῖν διὰ τὸ μὴ χηρεύειν τὸν τοιοῦτον θρόνον.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον·

Κατὰ τὰ συνεωραθέντα παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ὑμῶν συνόδου καὶ κατὰ τὰ αἰτηθέντα παρὰ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων καὶ εὐλαβεστάτων κληρικῶν τῶν ὑπὸ τὸν θρόνον τελούντων τῆς Ἀντιοχέων πόλεως ⟨ἐκκλησίας⟩, διαπραξόμεθα, τῆς ὑμετέρας ἁγίας συνόδου καθ' ἑτέραν τὰ ὑποσχεθέντα ἕνεκεν Σεργίου, Ὀνωρίου καὶ Σωφρονίου ἔργῳ πληρούσης.

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΣΚΑΙΔΕΚΑΤΗ

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσπότων Φλαβίων Κωνσταντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου ⟨καὶ θεοψηφίστου⟩ μεγάλου βασιλέως αἰωνίου αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος ἔτους εἰκοστοεβδόμου καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου πραότητος ἔτους τρισκαιδεκάτου Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου τῇ εἰκάδι ὀγδόῃ τοῦ Μαρτίου μηνός ἰνδικτιῶνος ἑνάτης.

Προτεθειμένου τοῦ σεβασμιωτάτου σένσου τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως Κωνσταντίνου ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτω ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης ἐκ προσώπου αὐτοῦ παρόντων καὶ ἀκροωμένων

MTO

---

2 ἀντιοχέων] ἀντιοχείων T 10 ecclesiae = ⟨ἐκκλησίας⟩ *om.* MTO διαπραξόμεθα] διαπραξώμεθα O 15 τρισκαιδεκάτη] ιγ′ TO 19 et a deo decreto = ⟨καὶ θεοψηφίστου⟩ *om.* MTO 20 εἰκοστοεβδόμου] κβ′ O 21 τρισκαιδεκάτου] ιγ′ O 22 εἰκοστοδευτέρου] κβ′ O 23 ἑνάτης] θ′ TO 27 τρούλλῳ] τρούλῳ O ἐκ προσώπου αὐτοῦ *om.* O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Reuerentissimi episcopi ac uenerabiles clerici, qui sub sede sunt Antiochenae ciuitatis, accedentes ad gloriosissimos iudices dixerunt:

Petimus uestram gloriam suggerere piissimo et a deo coronato nostro domino et magno imperatori alterum pro Macario, qui fuerat archiepiscopus noster, ad pontificalem sedem Antiochiae prouenire, ut non sit uidua huiusmodi sedes.

Gloriosissimi iudices dixerunt:

Secundum quae considerata sunt a sancto et uniuersali uestro concilio et iuxta petitionem reuerentissimorum episcoporum relegiosorumque clericorum, qui sub iure sunt sedis Antiochenae ciuitatis ecclesiae, peragemus, uestra sancta synodo in futuro secretario quae promissa sunt super Sergio, Honorio atque Sophronio opere adimplente.

ACTIO TERTIADECIMA

In nomine domini et dominatoris Iesu Christi dei et saluatoris nostri imperantibus a deo coronatis ac serenissimis nostris dominis Flauiis Constantino quidem piissimo et a deo decreto magno principe perpetuo augusto et imperatore anno uicesimo septimo et post consolatum eius a deo instructae mansuetudinis anno tertio decimo Heraclio uero atque Tiberio a deo conseruandis eius fratribus anno uicesimo secundo die uicesima octaua mensis Marcii indictionis nonae.

Praeposito uenerando sesso piissimi et Christo amabilis nostri imperatoris Constantini in secretario sacri palatii quod cognominatur Trullus et per iussionem eius a deo instructae serenitatis ex persona eius presentibus et audientibus

---

VPG CBR MNL

---

1 clerici] clereci C antiochenae] antiocene V antiochiae G antiochinae CB anthiochine R anthiocenae M 2 accedentes] aedentes G^1 (a – cc) 3 petimus] petim L gloriam uestram G suggerere] suggere N a *om.* L domino] domno V 4 imperatori] imper.. P^1 *ras.* imperio P^2 macario] macchario P machario G archiepiscopus] archiepisci VP ad] a VP L pontificalem sedem] pontificali sede VP NL 5 antiochiae] anthiociae V anthiochiae M antiocie L sit] sint L^1 sedes] sedis CBR 7 quae] quod G considerata] considera.ta P *ras.* uniuersali] uniuersale CB uniuersali synodo uestro L iuxta] iusta L 7 – 8 petitionem] peticionem G 8 relegiosorumque] religiosorumque RG ML religiosum que N clericorum] clerecorum C iure] iurae PG sedis] sedes V saedis G 9 antiochenae] anthiocene V antiochiae G antiochinae CB anthiochine R anthiocenae MN antiocene L peragemus] peragimus CBR peragamus G synodo] synodus V sinodo CB 10 sophronio] sofronio CBR 13 tertiadecima] XIII CBRG terciadecima M 16 coronatis] coronatoris B^1 ac] et L dominis nostris L 17 decreto *om.* G augusto] agusto P uicesimo septimo] XXVII VP XXVIII CBRG 18 consolatum] consulatum G ML eius et patri (patrui V) eius a deo VPG tertio decimo] XIII V CBG L 19 heraclio] haeraclio P heracleo CBR atque] adque P tiberio] tyberio RG M uicesimo secundo] XXII VPG CBR NL uicesimo M^1 20 mensi marcii die XXVIII VPG NL mensis marcii die uicesima octaua VPG M mensis] mens V mensi P mense G ML marcii] marc V marcio P L martio G indictionis] indic VP inditione CB L indictione R nonae] nona CR L 22 uenerando] uenerandos P sesso] sessu G M piissimi] piissimo V imperatoris V *supr. ras.* 23 secretario] sacratario V palatii] palacii BR a *om.* VPG CR instructae] instructue P^1 instructuae P^2 24 serenitatis] serenetatis C^1 ex] et R

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ τῶν Ὁρμίσδου οἴκου
Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτου
Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ
Πέτρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων.

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, τουτέστι
Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος, καὶ
Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου ταύτης Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ
Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως καὶ
Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων
Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Πόρτου, Ἀβουνδαντίου ἐπισκόπου πόλεως Πατέρνου, Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην ὁσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνόδου τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ' αὐτῶν ἀναφορᾷ, καὶ
Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥαβέννης Θεοδώρου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης
Βασιλείου ἐπισκόπου πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου
Φιλαλήθους ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἐφέσου
Σισινίου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θρᾴκης
Πλάτωνος ἐπισκόπου Ἀγκύρας Γαλατίας
Γεωργίου ἐπισκόπου Κυζίκου
Μαρίνου ἐπισκόπου Σάρδεων
Πέτρου ἐπισκόπου Νικομηδείας

MTO(9)

---

9 πόλει τῆς καὶ πολλάκις καθ' ὄνομα μνημονευθείσης O (*om. usque ad* 576,19) 19 πόλεως[1] *om.* M 27 πόλεως *om.* M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Constantino gloriosissimo exconsule patricio et curatore imperialis domus Hormisdae
Anastasio gloriosissimo exconsule patricio et loci seruatore comitis imperialis excubiti
Polieucto glorios⟨issim⟩o exconsule et
Petro gloriosissimo exconsule.

Conueniente quoque et sancto ac uniuersali concilio, quod imperiali decreto congregatum est in hac a deo conseruanda urbe regia, id est
Theodoro et Georgio uenerabilibus praesbiteris et Iohanne uenerabili diacono, locum repraesentantibus Agathonis sanctissimi ac beatissimi papae antiquae Romae, et
Georgio uenerabili atque sanctissimo archiepiscopo huius magnisonae Constantinopoleos nouae Romae et
Petro deo amabili praesbitero monacho ⟨et⟩ loci seruatore sedis Alexandriae ⟨magnae⟩ ciuitatis ⟨et⟩
Georgio relegioso presbitero monacho et apocrisiario Theodori uenerabilis loci seruatoris sedis Hierusolimorum
Iohanne episcopo ciuitatis Portuensis, Abundantio episcopo ciuitatis Paternensis, Iohanne episcopo ciuitatis Regitanae, locum representantibus sancti concilii antiquae Romae centum uiginti quinque uenerabilium episcoporum, qui etiam per suas subscriptiones declarantur in suggestione, quae ab eis facta est, ad Constantinum piissimum principem, et
Theodoro uenerabili presbitero et uicario Theodori reuerentissimi archiepiscopi Rauennae
Iohanne episcopo Thessalonicae
Basilio episcopo ciuitatis Gortinae insulae Cretae
Philalithae episcopo Cesariae Cappadociae
Theodoro episcopo Effesi
Sisinnio episcopo Heracliae Thraciae
P⟨l⟩atone episcopo Ancyrae Galatiae
Georgio episcopo Cyzicensi
Marino episcopo Sardeorum
Petro episcopo Nico⟨me⟩diae

VPG CBR(9) MNL(9)

---

1 exconsule] exconsole P exconsolu C^1 patricio] patritio CB 1–2 et ... patricio *om.* B 1 hormisdae] ormisdae VPG 2 exconsule] exconsole P C^1 patricio] patritio CR 3 polieucto] polyeucto CBR ἐνδοξοτάτου = glorios⟨issim⟩o] glorioso VPG CB exconsule] exconsole P et *om.* CBR 4 gloriosissimo] glorioso VP religioso G 6 uniuersali] uniuersale CB imperiali decreto] per imperialem decretum CB 7 urbe regia] regia urbe V 8 iohanne] iohannis P uenerabili] uenerabile CBRG^2 diacono] diaconi P dyaconi R 9 repraesentantibus] representantibus VG praesentantibus CBR et ... romae (577,18) *om.* CBR MNL 10 uenerabili] uenerabile P archiepiscopo] archiepi VP (*et ita usque ad* 577,11) 12 καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG 12–13 μεγαλοπόλεως = ⟨magnae⟩ ciuitatis *om.* VPG 13 καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG 14 relegioso] religioso G apocrisiario] apocrisario V theodori] theodoro VP τοῦ ὁσιωτάτου = uenerabilis uenerabilis] uenerabili V 15 hierusolimorum] hierosolimorum G 16 portuensis ... ciuitatis^2 *om.* G 17 ciuitatis] ciuitate P 18 per suas *om.* G subscriptiones] subscriptionis V subscristiones P^1 22 thessalonicae] thesalonicae G 23 ciuitatis gortinae] ciuitati gortynae P cretae] creta P 24 philalithae] philalitae P^1G cesariae] cessariae VP cappadociae] capadociae G 26 sisinnio] sisimnio G thraciae] traciae V 27 p⟨l⟩atone] phatoni VP phatone G 28 georgio] georgii P cyzicensi] cizycensi V cyziensi G^1 30 petro] petri P^1 nico⟨me⟩diae] nichodiae VG nicodiae P

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Φωτίου ἐπισκόπου Νικαίας
Ἰωάννου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος
Ἰωάννου ἐπισκόπου Σίδης
Θεοδώρου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς
Ἰουστίνου ἐπισκόπου Τυάνων
Ἀλυπίου ἐπισκόπου Γαγγρῶν
Κυπριανοῦ ἐπισκόπου Κλαυδιουπόλεως
Πολυεύκτου ἐπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας
Θεοδώρου ἐπισκόπου Σταυρουπόλεως Καρίας
Τιβερίου ἐπισκόπου Λαοδικείας Φρυγίας
Κοσμᾶ ἐπισκόπου Συνάδων
Στεφάνου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Πισιδίας
Ἰωάννου ἐπισκόπου Πέργης
Θεοπέμπτου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως ἤτοι Μωκισσοῦ
Ἰσιδώρου ἐπισκόπου Ῥόδου
Σισινίου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως Φρυγίας
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ταρσοῦ
Μακροβίου ἐπισκόπου Σελευκίας Ἰσαυρίας
Γεωργίου ἐπισκόπου Βυζίης Θρᾴκης
Ζαχαρίου ἐπισκόπου Λεοντουπόλεως Ἰσαυρίας
Γρηγορίου ἐπισκόπου Μιτυλήνης
Γεωργίου ἐπισκόπου Μιλήτου
Σεργίου ἐπισκόπου Σηλυβρίας
Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μεθύμνης
Θεογνίου ἐπισκόπου Κίου
Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Εὐχαίτων
Πέτρου ἐπισκόπου Μεσημβρίας
Πέτρου ἐπισκόπου Σωζοπόλεως Θρᾴκης
Ἰωάννου ἐπισκόπου Νύσσης
Θεοδώρου ἐπισκόπου τῶν Βασιλικῶν Θερμῶν
Γεωργίου ἐπισκόπου Καμουλιανῶν
Ζωΐτου ἐπισκόπου Χριστουπόλεως Ἀσίας

MT

---

4 μελιτηνῆς] μελιτήνης T 19–22 M *transp.*: μιτυλήνης – μιλήτου – βυζίης – λεοντουπόλεως 19 βυζίης] βιζύης T 27 μεσημβρίας] μεσηβρίας T 29 *νύσσης*] νύσης T 32 ζωΐτου] ζωϊτοῦ M ζωήτου T χριστουπόλεως] χαριστουπόλεως MT

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Photio episcopo Niceae
Iohanne episcopo Calcidonensi
Iohanne episcopo Sidis
Theodoro episcopo Meleten⟨en⟩si
Iustino episcopo Tyanorum
Alipio episcopo Gangrorum
Cypriano episcopo Claudiupoleos
Polieucto episcopo M⟨y⟩rorum Liciae
Theodoro episcopo Stauropoleos Cari⟨ae⟩
Tiberio episcopo Laodiciae Phrigiae
Cosm⟨a⟩ episcopo Sinnadorum
Stephano episcopo Antiochiae Pisidiae
Iohanne episcopo Pergis
Theopempto episcopo Iustinianupoleos siue Muccissi
Hisidoro episcopo Rodi
Sisinnio episcopo Hierapoleos Phrigiae
Theodoro episcopo Tharsensis
Macrobio episcopo Seleuciae Hisauriae
Georgio episcopo Biziae Thracensis
Zacharia episcopo Le⟨o⟩ntopoleos Hisauriae
Gregorio episcopo Mit⟨y⟩lenae
Georgio episcopo Mileti
Sergio episcopo Silimbriae
Andrea episcopo Metimneo
Theognio episcopo Chii
Epiphanio episcopo Euchaitorum
Petro episcopo Mesembriae
Petro episcopo Sozopoleos ⟨T⟩hraciae
Iohanne episcopo Niseno
Theodoro episcopo Imperialium Thermarum
Georgio episcopo Chamulianorum
Zoito episcopo Christopoleos Asiae

VPG

1 photio] phocio VP^1 niceae] nicaeae G 2 calcidonensi] calcedonensi G 4 meleten⟨en⟩si] meletensi VP neletensi G 5 tyanorum] thianorum V 8 polieucto] polieuctu V polieuicto P m⟨y⟩rorum] murorum VPG liciae] lyciae P 9 cari⟨ae⟩] cario VP *om.* G 10 tiberio] tyberio VG laodiciae] lauditiae P 11 cosm⟨a⟩] cosme VPG 12 antiochiae] anthiociae V pisidiae] pisidae G 13 pergis] perdis G^1 13–14 pergis ... episcopo P^2 *add.* 14 muccissi] muscissi V^1 mucissi G 15 hisidoro] hisidero VG rodi] rodis V 16 sisinnio] sisinno V hierapoleos] herapoleos V 18 macrobio] macrubio V seleuciae] releuciae VP^2 leuciae P^1 seleutiae G 19 thracensis] traciensis V thraciensi G 20 zacharia] zachariae V le⟨o⟩ntopoleos] lentopoleos VPG hisauriae] hissauriae G 21 mit⟨y⟩lenae] mitulenae VG mytulenae P 22 mileti] militi P 23 sergio] segio P^1 silimbriae] silinibriae P sylimbriae G 24 metimneo] metymneo P methimneo G 25 theognio] theoginio P theogneo G chii] chi G 26 epiphanio] ephiphanio G euchaitorum] euchattorum G 28 ⟨t⟩hraciae] chraciae VPG 31 chamulianorum] thamulianorum V 32 zoito] zoyto P zoitho G

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Πατρικίου ἐπισκόπου Μαγνησίας
Ἀντωνίου ἐπισκόπου Ὑπαίπων
Θεοδώρου ἐπισκόπου Περγάμου
Γενεσίου ἐπισκόπου Ἀναστασιουπόλεως
Πλάτωνος ἐπισκόπου Κίννης
Στεφάνου ἐπισκόπου Βηρινουπόλεως
Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μνίζου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Μιλητουπόλεως
Ἰωάννου ἐπισκόπου Φιλαδελφείας
Θεοδώρου ἐπισκόπου Πραινέτου
Ἰωάννου ἐπισκόπου ⟨τοῦ⟩ Δασκυλίου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου
Μηνᾶ ἐπισκόπου Καραλίας Παμφυλίας
Καλλινίκου ἐπισκόπου Κολωνείας Ἀρμενίας
Θεοδώρου ἐπισκόπου Βερίσσης
Τιβερίου ἐπισκόπου Ἀμισσοῦ
Σεργίου ἐπισκόπου Σινώπης
Γεωργίου ἐπισκόπου Ἰουνοπόλεως
Στεφάνου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου
Λογγίνου ἐπισκόπου Τίου
Δομετίου ἐπισκόπου Πλουσιάδος
Γεωργίου ἐπισκόπου Κρατίας
Πλάτωνος ἐπισκόπου Ἀδριανουπόλεως
Σολομῶνος ἐπισκόπου Κλανέου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἐρίζων
Ἰωάννου ἐπισκόπου Μύνδου
Πατρικίου ἐπισκόπου Ἰλούζων
Πέτρου ἐπισκόπου Ἀππίας
Ἀλεξάνδρου ἐπισκόπου Νακολίας
Δομετίου ἐπισκόπου Πρυμνησσοῦ
Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Βαράτης
Θεοδοσίου ἐπισκόπου Ψιβίλων

MT

---

1 πατρικίου] πατροκίου T μαγνησίας] μαγνισίας T 2 ὑπαίπων] ὑπέπων T 7 μνίζου] μνιζοῦ M 8 μιλητουπόλεως] μιλήτου πόλεως T 11 ⟨τοῦ⟩ *om.* MT δασκυλίου] δασκύλου M 13 καραλλίας παμφιλίας T 15 βερίσσης] βιρίσσης T 16 ἀμισσοῦ] ἀμινσοῦ M 17 σινώπης] σινόπης T 18 ἰουνοπόλεως] ἰωνουπόλεως M 28 ἀππίας] ἀπίας T 30 πρυμνησσοῦ] πρυμνισσοῦ M πρυμνήσου T 32 ψιβίλων] ψιβήλων M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Patricio episcopo Magnesiae
Antonio episcopo Hypeporum
Theodoro episcopo Pergame⟨no⟩
Genesio episcopo Anastasiupoleos
Platone episcopo Cynnae
Stephano episcopo Uerinupoleos
Andrea episcopo Mnizi
Iohanne episcopo Miletopoleos
Iohanne episcopo Philadelphiae
Theodoro episcopo Praenetino
Iohanne episcopo Dasciliensi
Theodoro episcopo Iustinianupoleos Gordi
Men⟨a⟩ episcopo Caraliae Pamphiliae
Callinico episcopo Coloniae Armeniae
Theodoro episcopo ⟨B⟩erissae
Tiberio episcopo Ammiseno
Sergio episcopo Sinopensi
Georgio episcopo Iunupoleos
Stephano episcopo Heracliae Ponti
Longino episcopo Tiensi
Dometio episcopo Plusiados
Georgio episcopo Cratiae
Platone episcopo Adrianupoleos
Salomone episcopo Clanense
Iohanne episcopo Erizorum
Iohanne episcopo Myndi
Patricio episcopo Iluzorum
Petro episcopo Appiae
Alexandro episcopo Nacoliano
Dometio episcopo Primneseno
Constantino episcopo Baratis
Theodo⟨sio⟩ episcopo ⟨P⟩sibilorum

VPG

3 pergame⟨no⟩] pergame VPG 4 anastasiupoleos] anastasiupoleus V anastasioposleus P anastasiopoleos G 5 platone] platoni V² cynnae] tynnae V cinnae G 7 andrea] andreae V mnizi] mynzi G 8 miletopoleos] miletupoleos G 10 theodoro] teodolo P 12 theodoro] teodoro P iustinianupoleos] iustinianipoleos P 13 men⟨a⟩] mene VP menae G caraliae] carraliae G pamphiliae] phamphiliae VG 15 ⟨b⟩erissae] paerissae V perissae PG 16 ammiseno] ammisseno G 17 sinopensi] sinopesi P¹ 19 heracliae] eracliae P¹ 22 cratiae] craciae P 24 salomone] salomon P clanense] clamense G 28 – 32 petro ... ⟨p⟩sibilorum *om.* G 30 dometio] domicio P 31 baratis] barattis P 32 theodo⟨sio⟩] theodore V theodoro P ⟨p⟩sibilorum] sibilorum VP

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Παύλου ἐπισκόπου Σωζοπόλεως Πισιδίας
Πλουσιανοῦ ἐπισκόπου τοῦ Συλ⟨λ⟩έου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ
Γεωργίου ἐπισκόπου Κώου
Δημητρίου ἐπισκόπου Τίνου
Στεφάνου ἐπισκόπου Πάρου
Γρηγορίου ἐπισκόπου Καντάνου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Λάππης
Εὐλαλίου ἐπισκόπου Ζηνωνουπόλεως
Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Δαλισανδοῦ
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ὄλβης
Θεοφάνους τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου τοῦ ἐν Σικελίᾳ εὐαγοῦς μοναστηρίου ἐπιλεγομένου Βαίων
Γεωργίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ῥενάτης διακειμένης ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ
Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης Δόμου Ἀρσικίας διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην.

Καὶ καθεσθέντων τῶν τε ἐνδοξοτάτων πατρικίων καὶ ὑπάτων καὶ πάντων τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλῶν ἐπισκόπων κατὰ τάξιν ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Τρούλλου σεκρέτῳ, προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν εὐαγγελίων, Κωνσταντῖνος ὁ θεοσεβέστατος [ἀρχι]διάκονος τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ πριμμικήριος τῶν θεοσεβεστάτων νοταρίων τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως Γεωργίου εἶπεν·

Ἐπὶ μνήμης φέρει ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος, ὡς κατὰ τὴν προλαβοῦσαν συνέλευσιν διελαλήθη αὐτῇ ἐκ τῶν ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων, ἐφ' ᾧ τὴν οἰκείαν ἀποφήνασθαι γνώμην περί τε Σεργίου, Ὁνωρίου καὶ Σωφρονίου τῶν γενομένων πατριαρχῶν, καὶ ὑπέσχετο τοῦτο καθ' ἑτέραν διαπράττεσθαι, καὶ ὡς μετὰ ⟨τὸ⟩ τὰ συνεωραθέντα παρὰ

MTO(19)

2 συλ⟨λ⟩έου] συλαίου M συλέου T 3 ναζιανζοῦ] νανζιανζοῦ T 7 καντάνου] καντανοῦ M 9 ζηνωνουπόλεως] ζηνουπόλεως M 14 ῥενάτης] ῥενᾶ τῆς T 20 τρούλλου] τρούλλω O 22 [ἀρχι]διάκονος = diaconus (*cf.* 522,5) 23 πριμμικήριος] πριμμικίριος T 28 ⟨τὸ⟩ *coni.* Lu, *om.* MTO

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Paulo episcopo Sozopoleos Pisidiae
Plusiano episcopo Silleno
Theodoro episcopo Nazianzeno
Georgio episcopo Co[l]ensi
Demetrio episcopo Tinensi
Stephano episcopo Pario
Gregorio episcopo Cantanensi
Iohanne episcopo Lappis
Eulalio episcopo Zenonopoleos
Constantino episcopo ⟨D⟩alisandi
Theodoro episcopo ⟨Ol⟩uiensi
Theophane relegioso presbitero et abbate uenerabilis monasterii, quod appellatur Baias, Sicilia constituti
Georgio presbitero et monacho monasterii Renati, quod situm est in antiqua Roma
C⟨o⟩none et Stephano presbiteris et monachis monasterii, quod cognominatur Domus Arsicia, quod similiter situm est in antiqua Roma.

Resìdentibus quoque gloriosissimis patriciis et consulibus et omnibus sanctissimis et deo amabilibus episcopis per ordinem in eodem secretario Trullo, praepositis in medio sacrosanctis ⟨et intemeratis⟩ Christi dei nostri euangeliis, Constantinus deo amabilis diaconus huius sanctae dei catholicae et apostolicae magnae ecclesiae et primicerius deo amabilium notariorum Georgii sanctissimi patriarchae huius a deo conseruandae regiae urbis dixit:

Meminit sanctum et uniuersale uestrum concilium, quod in praecedenti conuentu interlocutum est ei a gloriosissimis iudicibus, quatenus proprium promulgaret intentum super Sergio, Honorio et Sophronio quondam patriarchis, et promisit, quod in altero hoc

---

VPG CBR(18) MNL(18)

---

1 pisidiae] pisside G 2 silleno] sylleno P syleno G 3 theodoro] theodori P^1 nazianzeno] namnizeno P nizianteno G 4 co[l]ensi] colensi VG colensis P 7 gregorio] georgio G cantanensi] cathanensi G 8–9 episcopo lappis zenonopoleos V^1 9 zenonopoleos] zenenupoleos G 10 ⟨d⟩alisandi] talisandi VPG 11 theodoro] thodoro G ⟨ol⟩uiensi] uiensi VPG 12 theophane] theophanae P relegioso] religioso G abbate] abbt VG abba P monasterii] ministerio P appellatur] apellatur V baias] uias V^1 uaias V^2PG 14 monasterii renati] monasterio senati P 15–16 c⟨o⟩none ... roma *om.* G 15 c⟨o⟩none] canone VP stephano] sthephano V monasterii] monasterio P 16 arsicia] arsitia P 18 CBR MNL *denuo inc.* residentibus] resedentibus CB patriciis] patris VP patritiis CB et consulibus] exconsulibus PG et consolibus C 19 amabilibus] amabilis VP eodem *om.* L trullo] trulli ML 19–20 sacrosanctis] sacrosancti G 20 καὶ ἀχράντων = ⟨et intemeratis⟩ *om.* VPG CBR ML euangeliis] euuangeliis G L 21 dei P^2 *add.* catholicae] catholicam P captolice L et ... magnae M *marg.* apostolicae] apostholicae B magnae ecclesiae] magna ecclesia VP primicerius] primiceris VP primicirius CB 22 georgii] georgi CB 24 uniuersale] uniuersalem V praecedenti] praedenti C^1 presenti R 25 interlocutum] interlocutu P ei] et MNL proprium] prium P^1 promulgaret proprium G γνώμην = intentum (*cf.* 583,18: σκοπόν = intentionem *et* 581,7: γνώμην = mentem) 26 honorio] honorario P^1 sophronio] sofronio CBR quondam] qda V quodam P CBR quoddam NL patriarchis] apatriarchis G in P^2 *add.* altero] altera VPG altero secretario hoc M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου προελθεῖν τε καὶ κυρωθῆναι ἐπὶ Μακαρίῳ ἠτήσαντο οἱ ὑπὸ τὸν θρόνον τελοῦντες τῆς Ἀντιοχέων πόλεως θεοφιλεῖς ἐπίσκοποι καὶ εὐλαβέστατοι κληρικοὶ ἀνενεχθῆναι τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ γαληνοτάτῳ ἡμῶν δεσπότῃ καὶ μεγάλῳ βασιλεῖ ἕτερον προχειρισθῆναι εἰς τὸν τῆς Ἀντιοχέων πόλεως θρόνον, καὶ ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Ἀναγινωσκέσθωσαν τὰ ἤδη πραχθέντα.

Καὶ ἀνεγνώσθησαν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον·

Διεξίτω ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος τὰ κατὰ τὴν προτεραίαν ὑποσχεθέντα παρ' αὐτῆς.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε·

Κατὰ τὴν γενομένην τῇ ὑμετέρᾳ ἐνδοξότητι παρ' ἡμῶν ὑπόσχεσιν ἀνακρίναντες τὰς ὡς ἀπὸ Σεργίου τοῦ γενομένου πατριάρχου ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως γραφείσας δογματικὰς ἐπιστολὰς πρός τε Κῦρον τὸν τηνικαῦτα γενόμενον ἐπίσκοπον τοῦ Φάσιδος καὶ Ὀνώριον τὸν γενόμενον πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, ὡσαύτως δὲ καὶ τὴν ἀπ' ἐκείνου, τουτέστιν Ὀνωρίου, πρὸς αὐτὸν Σέργιον ἀντιγραφεῖσαν ἐπιστολὴν καὶ ταύτας εὑρηκότες πάντῃ ἀλλοτρίας τυγχανούσας τῶν ἀποστολικῶν διδαγμάτων καὶ τῶν ὁρισθέντων ὑπὸ τῶν ἁγίων συνόδων καὶ πάντων τῶν ἐκκρίτων πατέρων, ἑπομένας δὲ ταῖς τῶν αἱρετικῶν ψευδοδιδασκαλίαις, ταύτας πάντῃ ἀποβαλλόμεθα καὶ ὡς ψυχοφθόρους βδελυττόμεθα· ὧν δέ, τουτέστιν τῶν αὐτῶν, ὧν τὰ ἀσεβῆ ἀποστρεφόμεθα δόγματα, τούτων καὶ τὰ ὀνόματα ἐκ τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἐκβληθῆναι ἐκρίναμεν, τουτέστι Σεργίου τοῦ γενομένου προέδρου ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως, τοῦ ἀρξαμένου περὶ τοῦ τοιούτου ἀσεβοῦς συγγράφεσθαι δόγματος, Κύρου τοῦ Ἀλεξανδρείας, Πύρρου, Παύλου καὶ Πέτρου, καὶ αὐτῶν προεδρευσάντων ἐν τῷ θρόνῳ τῆς θεοφυλάκτου ταύτης πόλεως καὶ τὰ ὅμοια ἐκείνοις φρονησάντων, εἶτα δὲ καὶ Θεοδώρου τοῦ τῆς Φαρὰν γενομένου ἐπισκόπου, ὧν πάντων προγεγραμμένων προσώπων ἐπεμνήσθη ἐν τῇ πρὸς

MTO

---

3 καὶ² *om.* O 9 ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον O 13 ἐνδοξότητι] ἐνδοξοτάτῃ T ἡμῶν] ὑμῶν T τὰς *om.* M 18 καὶ] κατὰ M 19 ἐκκρίτων] ἐγκρίτων O 21 τῶν] τούτων O 25 πύρρου] πύρου T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

perageret, et quia, posteaquam quae considerata sunt a uestro sancto concilio, ut prouenirent atque confirmarentur super Macario, petierunt reuerentissimi episcopi, qui sedi subiacent Antiochenae ciuitatis, et relegiosi clerici ad suggerendum piissimo ac serenissimo nostro domino et magno principe alterum promoueri in sede Antiochenae ciuitatis, et suggerimus ad quod placuerit.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Relegantur acta praeterita.

Et relecta sunt.

Gloriosissimi iudices dixerunt:

Prosequatur sanctum et uniuersale uestrum concilium quae in antelatis ab eo promissa sunt.

Sanctum concilium dixit:

Secundum promissionem, quae a nobis ad uestram gloriam facta est, retractantes dogmaticas epistulas, quae tamquam a Sergio quondam patriarcha huius a deo conseruandae regiae urbis scriptae sunt, tam ad Cyrum, qui tunc fuerat episcopus Phasidis, quam ad Honorium quondam papam antiquae Romae, similiter autem et epistulam ab illo, id est Honorio, rescriptam ad eundem Sergium hasque inuenientes omnino alienas exsistere ab apostolicis dogmatibus et a definitionibus sanctorum conciliorum et cunctorum probabilium patrum, sequi uero falsas doctrinas hereticorum, eas omnimodo abicimus et tamquam animae noxias exsecramus; quorum autem id est eorundem ⟨quorum⟩ impia exsecramus dogmata, horum et nomina a sancta dei ecclesia proici iudicauimus, id est Sergii quondam praesulis huius a deo conseruandae regiae urbis, qui aggressus est de huiusmodi impio dogmate conscribere, Cyri Alexandriae, Pyrrhi, Pauli et Petri, qui et ipsi praesulatu functi sunt in sede huius a deo conseruandae ciuitatis et similia eis senserunt, adhaec et Theodori quondam episcopi Pharan, quarum omnium suprascriptarum perso-

---

VPG CBR MNL

---

1 quia] quae N posteaquam] posteaquae CBR post ea [quam] quae? considerata sunt] considera N a ... concilio M^2 *add.* a] ad VP^2 M^1 1–2 prouenirent] prouenire VP 2 sedi] sedis VPG C 3 antiochenae] antiocenae MNL ciuitatis] ciuitates PG relegiosi] religiosi RG MN clerici] cleri VP clereci C gloriosi N ac serenissimo *om.* VPG 4 domino] domno V principe] principi MNL pro. .moueri V *ras.* antiochenae] antiochiae G anthiocenae MNL 5 ad] et N 6 iudices] iudicis P 7 praeterita] praetereta G^1 9 gloriosissimi iudices] glorioso iudicio P 10 uniuersale] uniuersalem VP C^1 concilium uestrum VPG promissa] promisa P 13 retractantes] retrantes N 14 epistulas] epistolas G L tamquam *om.* CBR (quae – tamquam) quondam] quoddam VP N quodam CB patriarcha] patriarche VP a *om.* N 15 phasidis] presidis VP fasidis CB MN fasidi R 16 honorium] horium C^1 quondam] quoddam V N quodam PG CBR similiter] simliter C^1 epistulam] epistolam G L 17 rescriptam] rescripta NL ad] ab B^1 inuenientes] inueniens V^1 inuenientes sunt P NL 18 exsistere] existere PG R MNL apostolicis] apostholicis C definitionibus] definicionibus P addfinitionibus B^1 diffinitionibus R M 19 probabilium] probalium PG^1 abicimus] abimus C^1 20 exsecramus] execramus RG MNL id est] item N eorundem] eorumdem P ὧν = ⟨quorum⟩ *om.* VPG CBR MNL 21 exsecramus] execramus V^1G R MNL exsecramur P ecclesia] ecclesiae VP aecclesia G MN iudicauimus] iudicabimus CBR 22 quondam] quoddam VP N quodam CBR praesulis] praesolis CB regiae] regi P aggressus] adgressus CB ἀρξαμένου = exorsus (*cf.* 583,19) 23 pyrrhi] phyrhi V pyrhi PG pyrri R MNL 24 praesulatu] praesobto C presolato B presulatum M huius a deo *om.* G ciuitatis] regie urbis L 25 quondam] quoddam V N quodam P CBR episcopi] epis P pharan] faran CBR MNL suprascriptarum] sanctarum VP supra scripturarum NL

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

τὸν εὐσεβέστατον καὶ θεοστήρικτον ἡμῶν δεσπότην καὶ μέγαν βασιλέα ἀναφορᾷ Ἀγάθων ὁ ἁγιώτατος καὶ τρισμακάριστος τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πάπας καὶ ἀπεβάλλετο ὡς ἐναντίως τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως φρονήσαντας, οὓς καὶ ἀναθέματι καθυποβληθῆναι ὁρίζομεν. πρὸς τούτοις δὲ συνεκβληθῆναι ἐκ τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ ⟨καθολικῆς⟩ ἐκκλησίας καὶ συναναθεματισθῆναι συνείδομεν καὶ Ὀνώριον τὸν γενόμενον πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης διὰ τὸ εὑρηκέναι ἡμᾶς διὰ τῶν γενομένων παρ' αὐτοῦ γραμμάτων πρὸς Σέργιον κατὰ πάντα τῇ ἐκείνου γνώμῃ ἐξακολουθήσαντα καὶ τὰ αὐτοῦ ἀσεβῆ κυρώσαντα δόγματα. διεσκεψάμεθα δὲ καὶ τὰ συνοδικὰ Σωφρονίου τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης γενομένου [πατριάρχου] ⟨ἀρχιεπισκόπου⟩ τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Ἱεροσολυμιτῶν πόλεως, καὶ ταῦτα εὑρηκότες τῇ ἀληθεῖ πίστει συμβαίνοντα καὶ ταῖς ἀποστολικαῖς καὶ τῶν ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων διδασκαλίαις ἐφάμιλλα ὡς ὀρθόδοξα ἐνεκρίναμεν καὶ ὡς ἐπωφελῆ ὄντα τῇ ἁγίᾳ καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ παραδεξάμεθα καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνταγῆναι ἐν τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν δίκαιον εἶναι ἐκρίναμεν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον·

Τὸ ἀποχρῶν τῇ ἐρωτήσει ποιησαμένη ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος ἕνεκεν τῶν παρ' ἡμῶν προταθέντων αὐτῇ προσώπων Σεργίου καὶ Ὀνωρίου τῶν γενομένων πατριαρχῶν, ἔτι δὲ καὶ Σωφρονίου τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης γενομένου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων, διεξελθοῦσα δὲ καὶ περὶ Πύρρου, Παύλου καὶ Πέτρου τῶν γενομένων προέδρων τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως, πρὸς τούτοις δὲ καὶ Κύρου τοῦ γενομένου πάπα Ἀλεξανδρείας καὶ Θεοδώρου τοῦ γενομένου ἐπισκόπου πόλεως Φαράν, διαλαλήσει πρὸς Γεώργιον τὸν θεοσεβέστατον διάκονον καὶ χαρτοφύλακα τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης

MTO

---

2 ἀπεβάλλετο] ἀπεβάλετο T 4 catholicae = ⟨καθολικῆς⟩ *om.* MTO 8–10 O *marg.*: περὶ τοῦ πατριαρχίου ἱεροσ⟨ολύ⟩μων 9 [πατριάρχου] ⟨ἀρχιεπισκόπου⟩ = archiepiscopi (*cf.* 580,18) 11 καὶ² *om.* M ἐκκρίτων] ἐγκρίτων O πατέρων *om.* M ἐφάμιλλα] ἐφάμιλα MO 12 ἐνεκρίναμεν] ἐκρίναμεν O 16 ἀποχρῶν] ἀποχρὸν T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

narum mentionem fecit Agatho sanctissimus ac ter beatissimus papa antiquae Romae in suggestione, quam fecit ad piissimum et a deo confirmatum dominum nostrum et magnum imperatorem eosque abiecit utpote contraria rectae fidei nostrae sentientes, quos et anathemati summitti definimus. cum his uero simul proici a sancta dei catholica ecclesia simulque anathemari praeuidimus et Honorium, qui fuerat papa antiquae Romae, eo quod inuenimus per scripta, quae ab eo facta sunt ad Sergium, quia in omnibus eius mentem secutus est et eius impia dogmata confirmauit. pertractauimus autem et sinodica Sophronii uenerabilis memoriae quondam archiepiscopi sanctae ⟨Christi⟩ dei Hierusolimorum ciuitatis, et haec repperientes cum uera fide conuenientia apostolicisque et sanctorum atque probabilium patrum doctrinis paria, utpote quae sunt orthodoxa, recepimus et ut salubria sanctae catholicae et apostolicae ecclesiae suscepimus et nomen eius inseri in sacris diptychis sanctarum ecclesiarum iustum esse iudicauimus.

Gloriosissimi iudices dixerunt:

Satisfaciens interrogationi sanctum uestrum et uniuersale concilium propter personas, quas ei proposuimus, id est Sergii et Honorii quondam patriarcharum nec non et Sophronii uenerabilis memoriae, qui fuit archiepiscopus Hierusolimorum, adsecuta est et de Pyrrho, Paulo et Petro et his quondam praesulibus huius a deo conseruandae ciuitatis, super his et Cyri, qui fuerat papa Alexandriae, et Theodori quondam episcopi ciuitatis Faran, interloquatur ad Georgium [deicolam] ⟨deo amabilem⟩ diaconum et chartophilacem huius

---

VPG CBR MNL

---

1 agatho] agato L papa] pape V B 2 suggestione] sugestionae B fecit dominus ad G¹ 3 eosque] eos qui G abiecit] abicit CBR utpote] utpute CBR contraria] contrarie M¹ et *om.* CBR 4 anathemati] anathimati CB summitti] submitti CBR MNL definimus] diffinimus R M simul] semuł C 4 – 5 ecclesia catholica MNL 4 catholica] catholicae VP ML captolica L 5 simulque] semulque C anathemari] anathimari C¹B honorium] honorum P¹ fuerat] fuerad B¹ 6 inuenimus] inuenemus C ab] hab B¹ facta] facti VP M *marg.*: de honorio papa NL *marg.*: honorius papa hereticus quia] qui P¹ quae N 6 – 7 mentem eius G 6 mentem] mente N confirmauit] firmauit P¹ autem] au P 8 sinodica] synodica RG MNL sophronii] sophroni VP sofroni CBR memoriae uenerabilis L uenerabilis] uenerabili N quondam] quodam VP CBR quoddam NL archiepiscopi] arciepiscopi P χριστοῦ = ⟨christi⟩ *om.* VPG CBR MNL 9 hierusolimorum] hierusolymorum V hierosolimorum G N hyerosolimorum L ciuitatis] ciuitates P repperientes] reperientes P CBR uera] uenera C¹ 9 – 10 apostolicisque ... patrum *om.* L 10 et C *add.* paria] patria C¹ utpote] utpute CBR quae *om.* G orthodoxa] ortodoxa P 11 recepimus] recipimus P¹ MNL suscepimus R recaepimus B ut M *add.* salubria] sabria P¹ salubriae G catholicae] captolice L suscepimus] suscaepimus B 12 sacris] sanctis CR diptychis] diptycis P CBG dipticis M dyptichis R N dicticis L sanctarum] sanctorum V esse] esset VP essae B iudicauimus] iudicabimus N 14 uestrum sanctum G uniuersale] uniuersali CB uniuersalem N 15 proposuimus] proposuemus C quondam] quod VP quodam CBR quoddam NL patriarcharum] patriacharum G sophronii] sofronii CBR 15 – 16 sophronii quondam uenerabilis G 16 hierusolimorum] hierusolymorum C hierosolimorum G N hyerosolimorum L adsecuta] adsecutus V assecuta R M pyrrho] purrho VP pyrro CBRG ML pirro L 17 et² *om.* MN quondam] quandam V quadam P quodam CBR quoddam NL praesulibus] praesolibus CB 18 cyri] cyrri N fuerat] fuerad B alexandriae] elexandriae V quondam] quodam VP CBR quoddam L episcopi] epis P N ciuitatis *om.* R M *add.* faran] faram VPG 19 georgium] gregorium G θεοσεβέστατον = [deicolam] ⟨deo amabilem⟩ *om.* VPG CBR MNL [deicolam]] deicola NL diaconum] diaconus P dyaconum R diacono NL chartophilacem] carthophilacem V M chartofilacem CBR cartophilacem N cartophilace L

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας τοῦ εἰς μέσον πρὸς ἀνάγνωσιν ἀγαγεῖν τὰ ἀποκείμενα ἐν τῷ εὐαγεῖ πατριαρχείῳ τῶν εἰρημένων προσώπων συνοδικὰ ἢ καὶ δογματικὰ συγγράμματα ἢ καὶ ἐπιστολὰς πρὸς τὸ καὶ ἡμᾶς λαβεῖν τὴν αὐτῶν κατάληψιν. περὶ γὰρ τῆς γενομένης αἰτήσεως παρὰ τῶν ὑπὸ τὸν θρόνον τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως τελούντων θεοφιλῶν ἐπισκόπων καὶ εὐλαβεστάτων κληρικῶν ἕνεκεν τοῦ προχειρισθῆναι πρόεδρον ἐν τῷ τῆς Ἀντιοχέων πόλεως θρόνῳ, ἀνηγάγομεν ἐπὶ τὰς θεοσόφους ἀκοὰς τοῦ κρατίστου καὶ θεοτειχίστου ἡμῶν βασιλέως, καὶ ἐκέλευσεν ἡ αὐτοῦ γαλήνη ψήφισμα γενέσθαι κατὰ τὴν συνήθη ἀκολουθίαν ἐκ τῶν ὑπὸ τὸν εἰρημένον θρόνον θεοφιλῶν ἐπισκόπων τε καὶ κληρικῶν καὶ τοῦτο ἐπιδοθῆναι τῷ πανημέρῳ αὐτοῦ κράτει.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν·

Ἐπιζητησάσης τῆς ὑμῶν ἐνδοξότητος εἰς μέσον ἀγαγεῖν Γεώργιον τὸν θεοσεβέστατον διάκονον καὶ χαρτοφύλακα τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τὰς γραφείσας ἐπιστολὰς δογματικὰς ἢ καὶ ἕτερα συγγράμματα δογματικὰ ἀπό τε Πύρρου, Παύλου καὶ Πέτρου τῶν γενομένων πατριαρχῶν ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως, ἔτι δὲ καὶ Κύρου τοῦ γενομένου πάπα Ἀλεξανδρείας καὶ Θεοδώρου τοῦ γενομένου ἐπισκόπου τῆς πόλεως Φαράν, πρὸς τὸ ταῦτα ἀνακριθῆναι τοῦτο γενέσθαι περιττὸν ἡγοῦμεθα διὰ τὸ καὶ τὴν ἐκείνων φανερὰν πᾶσιν ὑπάρχειν δόξαν περί τε θελήματος ἑνὸς καὶ μιᾶς ἐνεργείας·

εἶτα δὲ καὶ Ἀγάθωνα τὸν ἁγιώτατον τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πρόεδρον διὰ τῆς οἰκείας αὐτοῦ ἀναφορᾶς τὸν ἐκείνων ἀποκαλύψαντα ἐναντίον σκοπόν, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ δηλοποιήσαντα, ὡς τὰ ὅμοια ἐφρόνησαν Σεργίῳ τῷ ἐναρξαμένῳ καινοφωνίαν ἤτοιγε κακόδοξον καὶ βλάσφημον εἰσαγαγεῖν ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ διδασκαλίαν, διὸ καὶ τούτους μετὰ τῶν οἰκείων συγγραμμάτων ὁ προδηλούμενος ἁγιώτατος πάπας ἀπεβάλετο.

MTO

---

2 πατριαρχείῳ] πατριαρχίῳ T 4 ὑπὸ τὸν θρόνον] θρόνων O 7 ἡμῶν] ἡμῶν ἡμῶν M 9 πανημέρῳ] πανιέρῳ O 11 ἐπιζητησάσης] ἐπιζητούσης O 14 τῆς θεοφυλάκτου ταύτης O 15 πάπα *om.* O γενομένου² *om.* O 16 τῆς *om.* TO πόλεως *om.* O 17 ὑπάρχειν πᾶσι O 21 εἰσαγαγεῖν] εἰσαγεῖν O 22 τούτους] τοὺς T ἀπεβάλετο] ἀπεβάλλετο O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

sanctissimae magnae dei ecclesiae, quatenus in medium proferat ad legendum quaeque reiacent in uenerabili patriarchio siue sinodica ⟨aut⟩ dogmatica opuscula uel epistulas ⟨supra⟩scriptarum personarum, ut et nos eorum percipiamus cognitionem. de petitione uero, quae facta est a reuerentissimis episcopis et relegiosissimis clericis subiacentibus sedis Antiochenae magnae ciuitatis pro ordinando praesule in sede Antiochenae ciuitatis, suggessimus deo instructis auribus fortissimi et a deo muniti nostri imperatoris, et iussit eius serenitas decretum secundum solitam [consequentiam] ⟨normam⟩ fieri a reuerentissimis episcopis et clericis suprascriptae sedis et hoc offerri mansuetissimae eius fortitudini.

Sanctum concilium dixit:

Inquirente uestra gloria, ut Georgius deo amabilis diaconus et cartophilax huius sanctissimae magnae ecclesiae quatenus ad medium deducat quascumque siue dogmaticas epistulas seu et alia opuscula ⟨dogmatica⟩, quae tam a Pyrro, Paulo et Petro quondam patriarchis huius a deo conseruandae regiae urbis quamque a Cyro quondam papa Alexandriae et Theodoro quondam episcopo ciuitatis Pharan, ad retractandum ea hoc fieri superfluum iudicamus, eo quod et secta eorum omnibus manifesta est de una uoluntate et una operatione, dehinc uero et Agatho sanctissimus antiquae Romae praesul per suggestionem suam eorum reuelauit contrariam intentionem, immo magis etiam declarauit eos, qui similia senserunt cum Sergio, qui exorsus est nouitatem uocis ⟨siue⟩ CACODOXAN [quae] et blasphema introducere in catholica ecclesia doctrina, unde etiam hos

VPG CBG MNL

1 dei *om.* VPG ecclesiae] aecclesiae BG N in] ad MNL proferat] proferad B 2 reiacent] raiacent N uenerabili] uenaeribili B^1 uenaerabili B^2 patriarchio] patriarhio B^1R sinodica] sidonica B synodica RG MNL ἢ καὶ = ⟨aut⟩ *om.* VPG CBR MNL epistulas] epistolas BG 3 τῶν εἰρημένων = ⟨supra⟩scriptarum] superscriptarum VPG CBR ML superscripturarum N et *om.* M κατάληψιν = cognitionem (comprehensionem – διάγνωσιν) 4 petitione] peticione V petione M relegiosissimis] religiosissimis G MN clericis] clerecis C 5 sedis] sedi M antiochenae] anthiocene V ML antiocene N magnae P^2 *add.* pro] per V 5–6 pro ... ciuitatis P^2 *add.* 5 ordinando] ordenando CB praesule] praesole C praesolae B in C^2 *add.* sede] solae B antiochenae] anthiocenae MN antiocene L 6 fortissimi] fortissimis P^1 deo] domino L imperatoris] imperatori VPG imperii NL 7 eius] deo G solitam] solidam CR ἀκολουθίαν = [consequentiam] ⟨normam⟩ *om.* VPG CBR MNL a] ac VG 8 et clericis *om.* VP clericis] clerecis C clis M suprascriptae] sstae VP supraccripta G^1 suprascripta G^2 offerri] offeri N 9 fortitudini] fortitudinis CB 11 inquirente] inquaerente C inquirentae B inquirentem N amabilis] amabili P diaconus] diaci P dyaconus R diacono N cartophilax] chartophilax P carthofilax CBRG 11–12 sanctissimae] sanctissimi N 12 quascumque] quascunque L 13 epistulas *om.* L seu et alia] siue alia VPG siue talia B seu alia L δογματικὰς = ⟨dogmatica⟩ *om.* VPG CBR MNL et^2 *om.* G quondam] quod VP quodam CB quoddam NL 14 quamque] quam R a *om.* B quondam] quodam VP CBR quoddam N papa] papae VPG CBR 15 alexandriae urbis et G quondam] quodam VP CBR quoddam NL episcopo] epi V epis P pharan] pharam VPG faran CB ML fratan R retractandum] retractandam VP^2 setractandam P^1 16 iudicamus] iudicauimus CBR secta] recta VPG manifesta] manifestata G uoluntate] uolontate C 17 et de una N dehinc] de hoc CBR et^2 *om.* N antiquae] atque G^1 praesul] praesol C 18 reuelauit] reuelabit B 19 ὡς = eos qui senserunt] senserint L nouitatem] nobitatem VP nobilitatem G ἤτοιγε = ⟨siue⟩ *om.* VPG CBR MNL 19–20 cacodoxan] cacodixan B^1 cathodoxan G 20 [quae] *om.* B et] e N blasphema] blasphemiam C^2 L plasphemia B blaspheimam R catholica] captolica L catholica ecclesia] (catholicae ecclesiae?) catholicam ecclesiam M doctrina] doctrinam M hos cum B^2 *add.*

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον·

Εἰ καὶ κατὰ πάντα ὀρθόδοξος ἡ ἀναφορὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ τρισμακαρίστου πάπα Ἀγάθωνος τυγχάνει καὶ τῇ ἀληθείᾳ συμβαίνει, ἀλλὰ τῶν ἀναγκαίων καθέστηκε πάντως τὰ τῶν προλεχθέντων προσώπων συντάγματα εἰς μέσον ἐνεχθῆναι κατὰ τὰ πρότερον παρ' ἡμῶν διαλαληθέντα διὰ τὸ πλειόνως φανερωθῆναι τὴν τῶν αὐτῶν προσώπων δόξαν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν·

Ἡνίκα πρὸς τὸ ἀκριβέστερον διαγνῶναι τὰ περὶ Πύρρου, Παύλου καὶ Πέτρου καὶ Κύρου τοῦ γενομένου πάπα Ἀλεξανδρείας καὶ Θεοδώρου τοῦ γενομένου ἐπισκόπου τῆς Φαρὰν ἡ ἐνδοξότης ὑμῶν ἐνίσταται, Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας εἰς μέσον ἀγαγέτω τὰ ὑπὸ τῶν εἰρημένων προσώπων δογματικῶς γραφέντα πρὸς τὸ πάντας ἐν πληροφορίᾳ γενέσθαι, ὡς καὶ αὐτοὶ κατὰ πάντα τῇ Σεργίου κατηκολούθησαν κακοδοξίᾳ.

Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ εἶπε·

Κατὰ τὰ ἤδη ἐν τῇ προλαβούσῃ πράξει διαλαληθέντα παρὰ τῆς ἁγίας ὑμῶν καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τηνικαῦτα ὑπεξελθὼν ἀνεζήτησα ἅπερ ἐκελεύσατε. καὶ κατὰ πρώτην τάξιν εὗρον ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου πρὸς τοῖς ἤδη προκομισθεῖσι παρ' ἐμοῦ ἐπιστολὴν Κύρου ἐπισκόπου τηνικαῦτα τοῦ Φάσιδος τυγχάνοντος σταλεῖσαν πρὸς Σέργιον τὸν γενόμενον πατριάρχην τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως πρὸ πεντήκοντα ἓξ χρόνων κατὰ τὴν τεσσαρεσκαιδεκάτην ἐπινέμησιν τοῦ προπαρελθόντος κύκλου, ἐρωτήσαντος αὐτοῦ διὰ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς τὸν εἰρημένον Σέργιον περὶ τοῦ ζητήματος τῶν ἐνεργειῶν· ὡσαύτως δὲ καὶ ἑτέραν ἐπιστολὴν

MTO

---

2 καὶ[1] *om.* M πάντα] τὰ παρόντα O 4 συντάγματα] συγγράμματα O ἐνεχθῆναι] ἐχθῆναι O 8 τοῦ[2] … ἐπισκόπου *om.* O 10 τοῦ θεοῦ *om.* MT ἀγαγέτω] ἀγέτω M 12 κακοδοξίᾳ] διδασκαλίᾳ M 14 πράξει] τάξει MT 16 εὗρον ἐν] εὕρομεν T χαρτοφυλακίῳ] χαρτοφυλακείῳ O πατριαρχείου] πατριαρχίου T 19 τεσσαρεσκαιδεκάτην] ιδ' T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

cum propriis eorum scriptis praefatus sanctissimus papa proiecit.
Gloriosissimi iudices dixerunt:

Quamquam in omnibus orthodoxa sit suggestio sanctissimi ac ter beatissimi Agathonis papae et ueritati conueniens, attamen omnino necessarium exsistit, ut praenominatarum personarum scripta ad medium producantur secundum anteriorem interlocutionem, quam fecimus, ut in amplius manifestetur secta earundem personarum.
Sanctum concilium dixit:

Postquam ob accuratius cognoscendum de Pyrrho, Paulo et Petro atque Cyro, qui fuit papa Alexandriae, et Theodoro quondam episcopo Pharanitano insistit uestra gloria, Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax huius sanctissimae magnae dei ecclesiae ad medium deducat quae a supradictis personis dogmaticae scripta sunt, quatenus omnibus satisfiat, quod et ipsi in omnibus Sergii errorem secuti sunt.
Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax dixit:

Secundum quae dudum in anteriorem actionem interlocutum est uestrum sanctum et uniuersale concilium, tunc egressus perquisiui quae iusseratis. et primum quidem inueni in chartophilatio uenerabilis patriarchii super haec, quae a me prolata sunt, etiam epistulam Cyri episcopi, qui tunc Phasidis fuerat, missam ad Sergium quondam patriarcham huius a deo conseruandae regiae urbis ante quinquaginta sex annos per quartamdecimam indictionem praeteriti circuli, interrogantis per eandem epistulam praedictum Sergium de questione operationum; similiter et alteram epistulam directam ab ipso

---

VPG CBR MNL

---

1 sanctissimus] sanctissime VP proiecit] proicit CBR relegit G^1 prolegit G^2 *om.* N 2 gloriosissimi] gloriosi ML 3 quamquam] quanquam M orthodoxa] ortodoxa V ordodoxa C orthodoxas B suggestio] suggesti P^1 sugestio B suggessio N agathonis] agatonis L 4 ueritati] ueritate V ueretati C attamen] actamen VP adtamen CB actum R omnino] omno B^1 exsistit] existit B^1R MNL ut] et R 4 – 5 praenominatarum ... scripta] prenominata rescripta G 5 interlocutionem] interloquutionem CB 6 ut in] ut BG M aut L secta] se ita G earundem] earum V earumdem PG 8 ob] ab VP NL *om.* M accuratius] accusatius VP accuracius C^1 accuraeius B acuratius G acupatius N^1 accupatius N^2 cognoscendum] cognuscendum V C pyrrho] purrho VP pyrro CBRG MNL atque] adque B 9 theodoro] teodoro G quondam] quodam VP CBR episcopo] epis P pharanitano] faranitano CBR MNL 10 diaconus *om.* BR diacono N chartophilax] cartophilax V NL chār̄ P carthofilax CBRG cartophylax M sanctissimae magnae] sanctissimus magni VP magnae sanctissimae MNL dei *om.* B 11 dogmaticae] dogmatice PG NL 12 satisfiat] satisfiad B satisfaciat L in omnibus] in om in omnibus B secuti] sequuti BR 13 georgius] georgios P diaconus] dyaconus R diacono N chartophilax] carthofilax C^1B cartofilax C^2R cartphylax M cartophilax N carthophilax L 14 quae] quod G anteriorem] anterioraem B anteriore G NL actionem] actione VPG M interlocutum] interloquutum B 15 uniuersale] uniuersalae B uniuersalem N tunc] t̊ VG perquisiui] perquaesiui C perquesiui B exquisiui M^1 16 chartophilatio] carthofilatio CBR cartophilatio MN carthophilatio G L uenerabilis] uenerabili G patriarchii] partriarchio CR 17 epistulam] epistolam G L episcopi] epis P qui] quae CBRG (!) phasidis] fasidis CBR MN fuerat] fuerad B missa fuerat G missam] missa CBRG quondam] quod VP quodam CBR quoddam N 17 – 18 patriarcham] patriarcha N 18 huius] huis N quinquaginta] quinquagenta P quinquaginta sex] .LVI. CBRG 18 – 19 quartamdecimam] .XIIII. VPG 19 indictionem] indictionis VP inditionem L praeteriti] praeterita B^1 circuli] concilii L interrogantis] interrogans CBR interrogantes NL eandem] eadem G epistulam] epistolam G L praedictum] praedictorum N 20 questione] quaestionae B operationum] operationem C^1 et alteram *om.* G directam] directa VPG

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

σταλεῖσαν παρὰ τοῦ αὐτοῦ Κύρου πρὸς τὸν λεχθέντα Σέργιον μετὰ τὸ ἐκ τῆς ἐπισκοπῆς τοῦ Φάσιδος αὐτὸν μετατεθῆναι ἐν τῷ τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως θρόνῳ σημαίνουσαν τὴν γενομένην ἕνωσιν τῶν λεγομένων Θεοδοσιανῶν μετὰ καὶ ἴσου πληροφορίας τῆς τε προελθούσης μεταξὺ τῶν τε αὐτῶν Θεοδοσιανῶν καὶ τοῦ λεχθέντος Κύρου ἑνώσεως·
ὁμοίως δὲ καὶ Θεοδώρου τοῦ γενομένου ἐπισκόπου τῆς Φαρὰν βιβλία διάφορα παρεκβληθέντα ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου, ἐν οἷς ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ ⟨Θεοδώρου⟩ πρὸς Σέργιον ἐπίσκοπον τοῦ Ἀρσενοΐτου περὶ μιᾶς ἐνεργείας, ὡσαύτως δὲ καὶ ἑρμηνεῖαι διαφόρων πατρικῶν χρήσεων. παρεξέβαλον δὲ ἐκ τῆς αὐτῆς βιβλιοθήκης καὶ ἕτερα βιβλία ἓξ ἔχοντα συντάγματα Πύρρου τοῦ γενομένου μετὰ Σέργιον πατριάρχου ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως, τὰ πολλὰ ἰδιόχειρα αὐτοῦ τυγχάνοντα περὶ θελήματος καὶ ἐνεργείας καὶ ἑτέρων τινῶν. ὁμοίως δὲ παρεξέβαλον ἐκ τοῦ χαρτοφυλακίου τοῦ μνημονευθέντος εὐαγοῦς πατριαρχείου ῥέγεστρον διαφόρων ἐπιστολῶν Παύλου τοῦ μετ' αὐτὸν Πύρρον γενομένου πατριάρχου τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως, ἐν ᾧ φέρεται ἐπιστολὴ γραφεῖσα παρὰ τοῦ αὐτοῦ Παύλου πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις Θεόδωρον τὸν γενόμενον πάπαν Ῥώμης περὶ ἑνὸς θελήματος καὶ προσφωνητικοὺς τοῦ αὐτοῦ Παύλου τόμους τρεῖς πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις γενόμενον ἡμῶν βασιλέα καὶ πατέρα τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου καὶ μεγάλου βασιλέως περὶ θελήματος καὶ ἐνεργείας.
ἔτι μὴν καὶ Πέτρου τοῦ γενομένου πατριάρχου ὡσαύτως μετὰ τὸν αὐτὸν Παῦλον τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως ῥέγεστρον ὁμοίως διαφόρων ἐπιστολῶν, ἐν ᾧ ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ δογματικὴ γραφεῖσα πρὸς Βιταλιανὸν τὸν ἐν ἁγίᾳ τῇ μνήμῃ γενόμενον πάπαν Ῥώμης καὶ ἀμφότερα ἐπικομίζομαι πρὸς τὸ ὑμῖν παραστησόμενον.
Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν·
Ἅπερ μετὰ χεῖρας ἔχει Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ τῆς ἐνταῦθα

MTO

---

4 τε *om.* O 5 γενομένου *om.* O τῆς *om.* O 6 ἐκ *om.* M πατριαρχείου] πατριαρχίου T 6–7 theodori = ⟨θεοδώρου⟩ *om.* MTO 7 ἀρσενοΐτου] ἀρσενοήτου T 9 ἓξ ἔχοντα] ἐξέχοντα T 12 χαρτοφυλακίου] χαρτοφυλακείου O πατριαρχείου] πατριαρχίου T ῥέγεστρον] ῥεγέστρον T 14 πόλεως *om.* O 16 ἡμῶν *om.* M 18 ἔτι γε μὴν O 19 ῥέγεστρον] ῥεγέστρον T 20 βιταλιανὸν] βιτάλιον O 23 ἅπερ] ὅπερ T καὶ χαρτοφύλαξ *om.* O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Cyro ad eundem Sergium, postquam ab episcopatu Phasidis translatus est ad sedem Alexandriae, magnae ciuitatis, insinuante unitatem factam cum his, qui Theodosiani dicuntur, una cum exemplari satisfactionis de unitate, quae prouenit inter hos ipsos Theodosianos et praedictum Cyrum; pariterque et Theodori quondam episcopi Pharanitani libros diuersos prolatos ex bibliotheca uenerabilis patriarchii, inter quae et epistulam eiusdem Theodori ad Sergium episcopum Arsenuitam de una operatione, similiter et interpretationes diuersorum paternorum testimoniorum. excussi uero ex eadem bibliotheca et alios sex libros habentes scripta Pyrrhi, qui factus est post Sergium patriarcha huius a deo conseruandae regiae urbis; plurima horum ⟨propria⟩ manu eius scripta sunt de uoluntate et operatione et quibusdam aliis. similiter autem protuli ex chartophilatio memorati uenerabilis patriarchii regestum diuersarum epistularum Pauli, qui fuit post eundem Pyrrhum patriarcha huius regiae urbis, in quo iacet epistula scripta ab eodem Paulo ad sanctae memoriae Theodorum, qui fuit papa Romanus, de una uoluntate, et tres prosphoneticos, id est acclamatorios, tomos eiusdem Pauli ad sanctae memoriae quondam imperatorem nostrum et patrem piissimi nostri domini et magni imperatoris de uoluntate et operatione. adhaec et Petri, qui factus est patriarcha post eundem Paulum huius regiae urbis, similiter regestum diuersarum epistularum, in quo est epistula eiusdem dogmatica scripta ad Uitalianum sanctae memoriae quondam papam Romanum, et utraque prae manibus habeo ad quod uobis placuerit.

Sanctum concilium dixit:

Libros atque regesta uel chartas, quas prae manibus habet Georgius deo amabilis

---

VPG CBR MNL

---

1 cyro] caro C^1 eundem] eundaem B postquam] per quam VPG ab] per G ad L^1 episcopatu] episcopato B episcopatum L^1 phasidis] fasidis CBR est *om.* CBR sedem] sedaem B 2 insinuante] insinuantae B factam] *om.* R facta N 3 dicuntur] uocantur G exemplari] exemplaria CBR (!) de unitate] dae unitatae B 4 theodosianos] theosianos C^1 L quondam] quodam P CBR quoddam N 5 pharanitani] faranitani CBR MNL pharanitani tam libros VPG MNL prolatos] prolatus L bibliotheca] biblioteca M uenerabilis patriarchii] uenerabili patriarchi N patriarchii] patrii arhii B^1 patrii archii B^2 quae] quos CBR (?) 6 epistulam] epistolam G theodori] theoodori N arsenuitam] arsenuita VP MNL operatione] oratione C^1 operationae B 7 interpretationes] interpraetationis CBR 8 ex *om.* G eadem] edam B^1 bibliotheca] bibliotecha R biblioteca M sex] ex G pyrrhi] pyrrii VPG pyrri CBR ML pyri N 9 patriarcha] patriarha B patriarcham L regiae] raegiae B ἰδιόχειρα = ⟨propria⟩ manu] ⟨propria⟩ *om.* VPG CBR MNL 10 de uoluntate et operatione] dae uoluntatae et operationae B quibusdam] quibusdem C autem *om.* L protuli] protulit M 11 chartophilatio] cartofilatio CR carthofilatio B carthophilatio G L cartophylacio M cartophilatio N uenerabilis] uenerabili N regestum] reiestum R epistularum] epistolarum G L pauli] paulum V 12 pyrrhum] pyrrum CBRG MNL regiae] raegiae B regie R NL in quo] ubi G iacet] iacit C^1BR epistula] epistola G L 14 prosphoneticos] prosponeticos V prosphonetiquos P acclamatorios] aclamatorios VP adclamaturios CBR adclamatorios G acclamatorius N adamatorius L tomos] thomos C^1BRG M tomus N 15 quondam] quodam VP CBR quoddam N domini] domni V 16 operatione] operationae B et^2 *om.* G est G *add.* 16–17 patriarcha ⟨similiter⟩ post? 17 regestum] urbescum R epistularum] epistolarum PG L 18 epistula] epistola PG L *om.* N quondam] quodam VP CBR quoddam N 19 papam] papa VP utraque] utraquae B habeo] abeo PG NL placuerit] placuit R 21 atque] adquae P atquae B regesta] reiesta R uel] et L chartas] cartas V^1 C^1BR ML amabilis] amabiliis P

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας βιβλία, ῥέγεστρα καὶ χάρτας, ταῦτα ὑποδεχόμενοι οἱ ἡμᾶς ὑπεκλαμβάνοντες κατὰ τάξιν ἀναγινωσκέτωσαν.

Καὶ λαβὼν Ἀντίοχος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τὰς γραφείσας ἀπὸ Κύρου πρὸς Σέργιον δύο ἐπιστολὰς μετὰ καὶ τοῦ λεχθέντος τῆς πληροφορίας ἴσου ἀνέγνω ἐχούσας ἐπὶ λέξεως οὕτως·

Τῷ θεοτιμήτῳ ⟨μου⟩ δεσπότῃ, ἀγαθῷ ἀρχιποιμένι, πατρὶ πατέρων, οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ Σεργίῳ παρὰ Κύρου ἐλαχίστου ὑμετέρου.

Προθυμηθέντι μοι τὴν παροῦσαν ἀναφορὰν ἀνατεῖναι τῷ θεοτιμήτῳ μου δεσπότῃ διάφοροι εἰσήεσαν λογισμοὶ καὶ δυσὶ γνώμαις τὴν ψυχὴν ἐμεριζόμην. ἆρά γε, φησί, πεισθείην τῷ διδάσκοντι *ὑψηλότερά σου μὴ ζήτει καὶ βαθύτερά σου μὴ ἐρεύνα* καὶ κλεῖθρα ἐπιβαλὼν τοῖς χείλεσι σιγὴν ἀσκήσω ἢ ἀκούσοιμι τοῦ λέγοντος· *ζητῶν ζήτει καὶ παρ' ἐμοὶ μένε;*

Εἶτα ἱκανῶς ἐμαυτὸν ἐν τούτῳ βασανίσας τότε καὶ γράφειν ἐπαρρησιαζόμην, ὅτε τὴν τῶν τρισμακαρίστων ὑμῶν θεόπνευστον διδασκαλίαν κατὰ νοῦν ἐλάμβανον, πεπεισμένος, ὅτι δυοῖν θάτερον ἢ καὶ ἑκάτερα ἐκ τούτου μοι περιγένηται· ἢ γάρ, φησίν, ἀποδειχθείην ἢ πάντως διορθωθείην ἐπὶ τοῖς ἀναφερομένοις οὖσιν ἐν τούτοις ἀξιωθείς, θεοτίμητοι, τῶν πανευσεβῶν ἰχνῶν τοῦ θεοστηρίκτου ἡμῶν δεσπότου· ἅμα δὲ καὶ τῆς θεομιμήτου αὐτοῦ συγκαταβάσεως τυχὼν παρρησίας μετελάμβανον θείᾳ κελεύσει τῆς αὐτῶν ἡμερότητος ἐντυχεῖν πρὸς Ἀρκάδιον τὸν ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου κατὰ Παύλου τοῦ κεφαλαιώτου τῶν ἀνεπισκόπων μάλα θεοπρεπῶς συνταγείσῃ, ἧς ἐπαινετὸς καὶ θεοφιλὴς ὡς

11 Sir. 3,21 12 – 13 Is. 21,12

MTO

1 ῥέγεστρα] ῥεγέστερα T ἡμᾶς] ὑμᾶς M 7 mihi = ⟨μου⟩ *om.* MTO 10 εἰσήεσαν] εἰσίεσαν TO 16 περιγένηται] περιγένοιτο T ἢ] εἰ O 18 θεοστηρίκτου] θεοτιμήτου O 21 ἀνεπισκόπων] ἐπισκόπων O συνταγείσῃ] συνταγεῖσιν O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

diaconus et chartophilax sanctae huius magnae ecclesiae, haec suscipientes hii, qui a nobis excipiunt, per ordinem relegant.

Et accipiens Antiochus relegiosus lector et notarius duas epistulas a Cyro scriptas ad Sergium una cum praenominato satisfactionis exemplar relegit sic continentes in uerbis:

Deo honorabili mihi domino, benigno principi pastorum, patri patrum, uniuersali patriarchae Sergio a Cyro humili uestro.

Prompto me exsistente praesentem suggestionem porrigere deo honorabili meo domino, diuersae mihi subibant cogitationes et in duabus sententiis animam partiebar. putasne, inquid, docenti consentiam *altiora te ne quesieris et potiora te ne scrutatus fueris* et claustra labiis inponens silere studeam aut abscultem eum qui dixit: *quaerens quaere et apud me mane?*

Dehinc in hoc meipsum sufficienter examinans etiam scribendi sumebam fiduciam, cum ter beatitudinis uestrae a deo inspiratam doctrinam in mente perciperem, [satisfactus] ⟨certus sum⟩, quod unum e duobus siue etiam utrumque ex hoc mihi conquiritur; aut enim, inquid, suscipiar aut per omnia emendabor in his quae suggeruntur ita sese habent, dum dignus fuissem effectus, deo honorabiles, piissimis uestigiis a deo confirmati nostri domini; simulque et deo imitabilem eius condiscensionem indeptus fiduciam capiebam diuinam iussionem eorum serenitatis relegendi, quae ad Arcadium sanctissimum archiepiscopum Cypri contra Paulum primatem exepiscoporum nimium deo decenter constructa

VPG CBR MNL

1 diaconus] dyaconus R diacono N chartophilax] carthofilax C¹BR charthofilax C² carthophilax G L cartophylax M ecclesiae] aecclesiae G N hii] hi G M 2 excipiunt] exipiunt M relegant] legant M¹ 3 antiochus] antiocus R relegiosus] religiosus RG MNL lector] legtor G notarius] notarios G notario N epistulas] *om.* G epistolas L a cyro] a syro R adcyros NL¹ 4 exemplar] exemphar C (*cf.* 595,17) exemplari ML sic] si N continentes] continentis VPG contenentem CB continentem R 6 mihi] michi N L *marg.*: epistola cyri, epistola missa ad sergium uniuersali] uniuersale G 7 a] ad M¹ 8 prompto] promto V¹ prumpto CB me] mae B prompto me] presbitero thome N exsistente] existente PG R MNL existentae B suggestionem] sugestionem B subgestionem N porrigere] porregere CB 9 mihi subibant] michi subuniant N partiebar] patiebar V paciebar R 10 inquid] inquit P ML quid R altiora te] altior a te G te¹] tae B *om.* L quesieris et et potiora C potiora] pora P¹ pociora C¹B potiora te] potior a te G te²] tae B scrutatus] scruptatus L 11 claustra labiis] claustralibus G inponens] imponens ML abscultem] obscultem CBR (*cf.* 706,3) auscultem ML oscultem N eum] meum C quaere] quaerae B 12 apud] aput V C mane] manae B 13 dehinc] de hic VP deinde CBRG in *om.* N sumebam] summebam L fiduciam] fidutiam BR N 13–14 cum ter] cunter L 14 beatitudinis] baeatitudinis B a deo] ad eo G inspiratam *om.* N mente] mentem N perciperem] perceperem C percipere G 14–15 πεπεισμένος = [satisfactus] ⟨certus sum⟩ (πληροφορεῖν = satisfacere) 15 quod in unum C e] et N mihi] michi N conquiritur] conquiretur CBR 16 inquid] inquam CR M inquedam B inquit L suscipiar] suspiciar G emendabor] enimendabor B¹ emendabar G¹ hemendabor N suggeruntur] suggerentur B suggerunt N sese] se L habent] habent⟨ia⟩ *coni.* Lu 17 effectus a deo N honorabiles] honorabilis CBRG piissimis] piissimi G 18 simulque] simulquae P² B semulque C imitabilem] inmutabilem G immitabilem N condiscensionem] condescensionem MN indeptus] inde post L fiduciam] fiunciam R fidutiam N capiebam] capiendam C¹ 19 eorum] eius CBR arcadium] archadium VG C¹BR ML 20 primatem] primitatem N exepiscoporum] episcoporum M et episcoporum L nimium] minimum V decenter] dicenter B¹

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

ἀληθῶς ἅπας μὲν ὁ σκοπὸς εὐσεβῶς τὴν ἀμώμητον ἡμῶν ὀρθοδοξίαν θρησκεύων, δύο δὲ ἐνεργείας ἐπὶ τοῦ δεσπότου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τὴν ἕνωσιν λέγεσθαι κωλύουσαν. αὐτὴν εὑρηκὼς ἀνένευον καὶ προφέρειν ἐπειρώμην τοῦ μακαρίου Λέοντος τὴν πάντιμον ἐπιστολὴν δύο ἐνεργείας μετὰ τῆς ἀλλήλων δηλαδὴ κοινωνίας, καθὼς διδάσκει ὁ πανάγιός μου δεσπότης, ἀναφανδὸν βοῶσαν. ἐνθένδε λοιπὸν ὁρμηθέντος ἡμῖν τοῦ λόγου πάντιμον ἀναφορὰν τῶν θεοπνεύστων ὑμῶν εἰς ἀνάγνωσιν ἐγχειρίζεσθαι ἐκελευόμην, ἀντίγραφον εἶναι λεγομένην καὶ δοκοῦσαν τῆς ῥηθείσης εὐσεβοῦς κελεύσεως· μνήμην γὰρ ἐποιεῖτο ἐκείνου Παύλου τοῦ φαύλου, ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦ τῆς κελεύσεως ἴσου καὶ τὸν ἐγγεγραμμένον αὐτῷ νοῦν ἀπεδέχετο. εἰκότως οὖν τηνικαῦτα ἡσυχίαν ἄγειν καὶ ἥκιστα ἀντιλέγειν ἐπαιδευόμην, ἐπὶ δὲ τὴν ὑμετέραν θεόφραστον διδασκαλίαν καταφεύγειν ἔγνων τιμίων αὐτῆς κεραιῶν ἀξιωθῆναι δεόμενος τηλαυγέστερον διασαφούντων, ὅπως δύο ἐνεργείας λέγειν μετὰ τὴν ἕνωσιν παραιτούμενοι εἰς μίαν ἤγουν ἐνικὴν ἐνέργειαν δυνάμεθα ἐπὶ πᾶσι τοῖς θείοις λογίοις συγκλείειν τό τε παθητὸν καὶ ἀπαθὲς τῆς ἀρρήτου οἰκονομίας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τῆς θεοφανοῦς παιδεύσεως τῶν θεοδιδάκτων ὑμῶν φωταγωγηθὲν ἡμῶν τὸ ἀπαίδευτον ἴσως κἂν ἐν τούτῳ μιμήσηται τὴν πίονα καὶ εὐθαλῆ γῆν καὶ τὸν καταβαλλόμενον τοῦ λόγου *κόκκον* ἀσμένως ὑποδεξάμενον πρὸς εὐκαρπίαν διασώσῃ.

Τὰς δὲ θεοπειθεῖς αὐτοῦ προσευχὰς συνήθως ἐπιχορηγῆσαι τῇ ἐμῇ βραχύτητι καὶ τοῖς σὺν ἐμοὶ ὁ ἀγαθός μου δεσπότης καταξιώσει.

---

8 cf. Act. 13,9 16 cf. Joh. 12,24

MTO

---

1 MT *marg.*: σῃ 5 ἐνθένδε] ἐνθέντε O 9 ἀπεδέχετο] ἀποδέχεται O 11 κεραιῶν] κερεῶν M διασαφούντων] διασαφουσῶν M 12 ἤγουν ἐνικὴν] ἡγουμενικὴν T 13 δυνάμεθα] δυνόμεθα O λογίοις] λόγοις O 16 γῆν *om.* O 19 καταξιώσει] καταξιώσοι M καταξιώσῃ O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

est, cuius laudabilis ac deo amabilis uere est omnis quidem intentus piae inmaculatam nostrae fidei rectitudinem allegans, duas autem operationes in domino nostro Iesu Christo, ut post unitionem dicatur, prohibentem eam inueniens abnuebam et proferrere temptabam honoratissimam Leonis epistulam duas operationes cum alterutrum scilicet communionem, quemadmodum docet sanctissimus meus dominus, manifestissime praeclamantem. ex hoc ergo deinceps nobis exorto sermone uenerandam suggestionem deo inspirabilium uestrorum ad relegendum iubebar suscipere, quae dicebatur ac putabatur praefatae piae iussionis esse rescriptum; mentionem enim faciebat illius Pauli, qui et fauli, sed et iussionis exemplaris et intentum eorum, quae in eo scripta fuerant, ammittebat.
oportune ergo nunc silentium gerere et nequaquam contradicere perstruebar, ad uestram uero deo [eruditam] ⟨dictam⟩ doctrinam confugere didici uenerabiles eius sillabas postulans promereri liquidius declarantes, qualiter duas operationes post unitionem dicere recusantes in una, id est singulari, operatione in omnibus diuinis eloquiis possimus concludere tam quod passibile quam quod inpassibile est ipsius ineffabilis dispensationis saluatoris nostri Iesu Christi, quatenus a deo illustrata eruditione deo instructorum uestrorum inluminata imperitia nostra forsitan uel in hoc imitabitur pinguissimam atque fertilem terram seminat⟨u⟩mque uerbi *granum* libenter suscipiens ad fecunditatem saluum perducat.

Deo acceptas denique sui orationes solite ministrare tam meae paruitati quamque his qui mecum sunt benignus meus dominus dignetur.

VPG CBR MNL

---

1 ac] a V C^1 omnis *om.* G inmaculatam] immaculata ML inmaculata N 2 rectitudinem] rectitudine NL 3 post] pre N dicatur] diicatur L prohibentem] propter habentem R abnuebam] adnuebam P annuebam G N proferrere] proferere P proferreret C^1 proferret BR proferre G MN preferre L temptabam] initabam C^1B *om.* R 4 honoratissimam] honoratissimi G epistulam] epistolam G L alterutrum] alterum L communionem] communione CR M communionae B 5 quemadmodum] quemammodum P manifestissime] manifestissimae B 5–6 praeclamantem] proclamantem M 6 sermone] sermonae B deo *om.* N 7 iubebar] iubear P^1 iubere C^1 iubetae B iube R iubebas M quae] qui R MNL dicebatur] dicebantur G 8 praefatae] prefata VP esse *om.* NL 8–9 rescriptum ... iussionis *om.* L 8 enim *om.* B φαύλου = fauli fauli] sauli VPG R ML pauli N 9 iussionis] iussiones CBR exemplaris] exemplares CBR exemplar M quae] qui NL scripta] scripti VP ammittebat] admittebat CBR ammitebat G admittebar M amittebat L 10 oportune] oportunae P^2 B nunc] hunc G nequaquam] inequaquam N perstruebar] perferuebar B perscrutabar R (*cf.* 605,8) 11 uero om. G θεόφραστον = deo [eruditam] ⟨dictam⟩ ἔγνων = didici uenerabiles] uenerabilis C^1 NL uēn̄ M sillabas] syllabas P B^2 ML syllabes B^1 sylabas G 12 promereri] promeriri CB^2 promemiri B^1 13 una] uia MNL operatione] operationae B diuinis] diuinus VP eloquiis] eloquis C^1 14 concludere] concluderae B quod G *add.* que L passibile] passibilae B quam quod inpassibile *om.* M] quamque impassibile L est *om.* G 14–15 dispensationis saluatoris] dispensatioris R 15 christi] christus M illustrata] inlustrata V CB eruditione] eruditionae B deo² P^2 *add.* instructorum] instructurum C^1 16 inluminata] illuminata PG ML imperitia] inperitia BG N impericia R M nostra] uestra G ML forsitan] forsitam C uel *om.* N] et L imitabitur] mutabitur R inmitatur N imitabatur L pinguissimam] pinguissima N atque] adque B 17 seminat⟨u⟩mque] seminatamque VPG C^2BR NL semitamque C^1 M libenter] liuenter P 19 sui] siui B solite] solitae C ministrare] mynistrare P ministrarae B meae] maeae B mee G L paruitati] paruitate V prauitati G quamque] quam M 20 benignus] benignimes N

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Ἡ ὑπογραφή

Κῦρος ἐλάχιστος ὑπερευχόμενος τῆς παντιμίου εὐζωΐας τοῦ θεοτιμήτου μου δεσπότου ἀνήγαγον.

Ἑτέρα ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ γραφεῖσα ἀπὸ Ἀλεξανδρείας.

Ἰδίῳ δεσπότῃ τὰ πάντα θεοτιμήτῳ καὶ τρισμακαρίστῳ ⟨ἀγαθῷ ποιμένων ποιμένι⟩, πατρὶ πατέρων, οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ Σεργίῳ Κῦρος ἐλάχιστος ὑμέτερος.

Εὐφορίας καὶ πάλιν πνευματικῆς διὰ τῶν εὐπροσδέκτων εὐχῶν τῆς τοῦ θεοτιμήτου μου δεσπότου μακαριότητος γεωργηθείσης τῇ διδαχῇ καὶ τοῖς πανευσεβέσι χρόνοις τῶν θεοφρουρήτων καὶ κατὰ ἀλήθειαν φιλοχρίστων ἡμῶν δεσποτῶν συμβαινούσης, καὶ νῦν ἀξιοῦμαι τῷ τρισμακαρίστῳ μου δεσπότῃ *τὰς ἀπαρχὰς ἀναφέρειν.*

Δῆλον γὰρ ποιοῦμαι, ὡς ἅπαντες οἱ τοῦ δόγματος τῶν λεγομένων Θεοδοσιανῶν κατὰ ταύτην τὴν Ἀλεξανδρέων φιλόχριστον πόλιν κληρικοί, ἅμα καὶ τοῖς ἐν ἀξίαις καὶ στρατείαις διαλάμπουσιν, ἔτι δὲ καὶ τοῖς εἰς δῆμον τελοῦσιν εἰς χιλιάδας συντείνοντες, κατὰ τὴν τρίτην τοῦ Ἰουνίου μηνὸς ἑνωθέντες τῇ καθ' ἡμᾶς ἁγιωτάτῃ τοῦ θεοῦ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ τῶν ἀχράντων τοῦ θεοῦ σὺν ἡμῖν μυστηρίων μετέλαβον, ὁδηγηθέντες πρὸς τοῦτο ἡγουμένης προδήλως τῆς τοῦ παντοδυνάμου θεοῦ εὐδοκίας τῇ χορηγηθείσῃ μοι διδαχῇ παρά τε τῶν φιλαγάθων καὶ καλλινίκων ἡμῶν δεσποτῶν, παρά τε τῆς τοῦ δεσπότου μου θεοπνεύστου παναγιστείας – ὡς ἐντεῦθεν συστῆναι κατὰ τὸ γεγραμμένον *ἐν τοῖς πυκάζουσιν ἑορτὴν μέχρι τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου*, εἰ δὲ δεῖ τἀληθέστερον λέγειν, οὐκ *ἐν τοῖς πυκάζουσι* μόνον οὐδὲ *μέχρι τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου*, ἀλλὰ κατὰ πᾶσαν τὴν Ἀλεξανδρέων φιλόχριστον πόλιν καὶ τὰς ὑπ' αὐτὴν ἐνορίας μέχρι τῶν νεφελῶν αὐτῶν καὶ τούτων ἐπέκεινα τῶν οὐρανίων τάξεων τῇ τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν εἰρήνῃ καὶ τοῖς

12 cf. Lev. 23,10 20 – 22 Ps. 117,27

MTO

3 μου *om.* M 7 benignissimo pastorum pastori = ⟨ἀγαθῷ ποιμένων ποιμένι⟩ *om.* MTO 9 τοῦ *om.* M 15 συντείνοντες] συντείναντες O 16 ἰουνίου] ἰουλίου O (N – Λ) 17 μυστηρίων σὺν ἡμῖν M 19 καλλινίκων] καλλινικῶν M 21 λέγειν] εἰπεῖν O 23 ἐνορίας] ἐνωρίας O 24 τῇ] ἢ O τῇ ἁγιωτάτῃ τῶν M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Et subscriptio

Cyrus humilis exorans pro honoratissima uita deo honorabilis mei domini suggessi.

Alia epistula eiusdem Cyri scripta ab Alexandria.

Proprio domino per omnia a deo honorando atque [et] ter beatissimo benigno pastorum pastori, patri patrum, uniuersali patriarchae Sergio Cyrus humilis uester.

Fecunditatem et iterum spiritalem fructificatam per [deo] acceptabiles orationes beatitudinis deo honorabilis mei domini, quae concurrit doctrinae piissimisque temporibus a deo conseruandorum et ueraciter Christo amabilium dominorum nostrorum, et nunc promereor ter beatissimo meo domino *primitias suggerere.*

Notum enim facio, quod omnes, qui dicuntur dogmatis Theodosianorum circa hanc Alexandrinorum Christo amabilem ciuitatem clerici una cum his, qui in dignitatibus et militibus clarent, insuper et qui ex plebe sunt in milibus constituti, per tertiam Iunii mensis adunati sanctae nostrae catholicae dei ecclesiae intemerabilia nobiscum dei misteria perceperunt, ad hoc adducti praeuiante profecto beneplacito omnipotentis dei consilio per collatam mihi doctrinam tam a piissimis ac inuictissimis nostris dominis quamque a deo inspirata domini mei sanctitate – ut per hoc stabiliretur secundum quod scriptum est *in confrequentationibus dies festus usque ad cornu⟨a⟩ altaris*, si autem oportet ueratius dicere, non *in confrequentationibus* tantum neque *usque ad cornu⟨a⟩ altaris*, sed et in omnem Alexandrinorum Christo amabilem ciuitatem eiusque confinia usque ad nubes ipsas et ultra haec caelestibus officiis in pacem sanctarum ecclesiarum et in his qui ad

VPG CBR MNL

3 exorans] exhorans P domini] dominis VP suggessi] subgessi N 5 alia] aliam CBRG NL epistula] epistulam CBR N epistolam G L cyri] cyris B scripta] scriptam CRG L alexandria] alexandrio N 6 proprio] propri N a *om.* G honorando] honoranda B atque] adque B^1 atque [et] ter VPG CB MNL ter] inter N 7 pastori] procedi VP NL *om.* G pastori proceri patri M patrum *om.* G uniuersali] uniuersale P patriarchae] patriarchi G 8 et *om.* C^1BRG spiritalem] spiritali VP NL spirituali M fructificatam] fructificata V CBR MNL (m – p) fructificato P διὰ τῶν εὐπροσδέκτων = per [deo] acceptabiles (ĒŸ – ΘŸ) 9 quae *om.* M concurrit] currit G doctrinae] doctrinis VPG doctrina C^1BR doctrine NL piissimisque] piissimorum CBR 10 nunc] non L 11 promereor] promerear V^1 beatissimo] bacatissimo B suggerere] suggere P suggererae B 12 omnes] omnis V^1 dogmatis] dogmates V *om.* N theodosianorum] theodoxianorum L 13 alexandrinorum] alexandrianorum C^1R ciuitatem] ciuitate P clerici] clereci C dignitatibus] dignitatis N 14 clarent] clarem B darent R in] ex M^1 tertiam] terciam PG R iunii] unius R 15 mensis collectionem (conlectionem G) adunati C^1BG adunati] adhunati B^1 adunatae G dei ecclesiae nostrae catholicae G catholicae] captolice L ecclesiae] hecelesiae B^1 intemerabilia nobiscum] intemerabiliumobiscum L^1 misteria] mysteria CB NL misericordia G 16 perceperunt] perciperunt CBG^2 perciperent G^1 praeuiante] praeueniante B consilio *om.* VPG MNL per] pe P 16 – 17 per collatam *om.* L 17 collatam] conlatam CB mihi] michi N a^1 *om.* B N ac] ad N quamque in a N 18 mei *om.* L hoc] haec V^1 stabiliretur] stabileretur C stabiletur G 19 – 20 cornu⟨a⟩] cornu VPG CBR MNL 19 autem *om.* N oportet] oportit C^1B ueratius] ueracius PG C^1R ML 20 dicere] dicerae B confrequentationibus] frequentationibus G L tantum] totum B usque] usquae B N et *om.* L 22 ipsas] ipsius G (!) caelestibus] acelestibus B (!) pacem] pacae G pace MNL sanctarum] santarum G^1 qui] quae V

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

πρὸς αὐτὴν ἐπιστρεφομένοις εὐφραινομένων, ὅπως δὲ τὰ τῆς τοιαύτης ἑνώσεως παρηκολούθησε –, λεπτομερῶς τολμήσας ἀνήγαγον ἐπὶ τὰς πανευσεβεῖς ἀκοὰς τῶν ἀηττήτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσποτῶν διὰ τοῦ συνδούλου μου Ἰωάννου τοῦ θεοφιλεστάτου διακόνου πᾶσι τοῖς κινηθεῖσι παρατυχόντος, καὶ πέπεισμαι, ὅτι καὶ ἐν τούτῳ ἀποδέχεται τὸν ἐλάχιστον αὐτοῦ δοῦλον ὁ πανάγιός μου δεσπότης.

Δέομαι οὖν τοῦ τρισμακαρίστου μου δεσπότου, ὅπως ἐν εἰδήσει περὶ πάντων γενόμενος, εἴ τι μοι κατὰ τὴν τοιαύτην κίνησιν ὡς εἰκὸς καθυστέρηται ἢ κατ' ἄγνοιαν τοῦ δέοντος διημάρτηται, διορθώσασθαι τὸν ἐλάχιστον αὐτοῦ δοῦλον· ἔργον γὰρ τοῦτο τῶν θεοτιμήτων ὑμῶν πάσαις ταῖς θεϊκαῖς κεκοσμημένων γραφαῖς καὶ τετελειωμένων ταῖς ἄνωθεν ἀρεταῖς.

Ἡ ὑπογραφή

Κῦρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος ὑπερευχόμενος τῆς θεοτιμήτου εὐζωΐας τοῦ τρισμακαρίστου μου δεσπότου ἀνήγαγον.

Ἴσον τῆς γενομένης πληροφορίας μεταξὺ Κύρου τοῦ γενομένου πάπα Ἀλεξανδρείας καὶ τῶν τῆς μερίδος τῶν Θεοδοσιανῶν.

Τοῦ δεσπότου Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν πάντων προλάμποντος καὶ πάντας εἰς τὴν σωτήριον καὶ ἀληθινὴν αὐτοῦ πίστιν ἰθύνοντος καὶ εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἁγίαν αὐτοῦ ἐκκλησίαν συγκαλοῦντος τὴν παροῦσαν πληροφορίαν πεποιήμεθα ἐπὶ τῇ ἑνώσει τῶν ἁγίων τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν μηνὶ Παῦνι ἰνδικτιῶνος ἕκτης.

Πληροφορία γενομένη παρὰ Κύρου ἐλέῳ θεοῦ ἐπισκόπου τὸν τόπον ἐπέχοντος κατὰ θεῖον θέσπισμα τῶν ἁγαθῶν καὶ καλλινίκων ἡμῶν δεσποτῶν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου ταύτης τῆς Ἀλεξανδρέων φιλοχρίστου πόλεως.

---

20 cf. 1. Tim. 2,4 20 – 21 cf. 1. Cor. 14,23

---

22 a. 633 VI 3

MTO

---

1 τῆς *om.* M 1 – 2 παρηκολούθησε] παρηκολούθησα T 2 ἀηττήτων] ἀητήτων T 5 αὐτοῦ ἐλάχιστον O 7 καθυστέρηται ἢ] καθυστερεῖται καὶ O 9 ἄνωθεν *om.* M 22 ἕκτης] ϛ′ TO

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

eam conuertuntur laetantibus, qualiter autem haec adunatio assecuta est –, subtiliter praesumens suggessi piissimis auribus inuictissimorum ac serenissimorum nostrorum dominorum per confamulum meum Iohannem deo amabilem diaconum, qui affuit in omnibus quae mota sunt, et certus sum, quia et in hoc acceptat ultimum suum famulum sanctissimus meus dominus.

Quaeso namque ter beatissimum meum dominum, quatenus cognitionem omnium faciens, si quid mihi in tali motione forsitan defuit aut per ignorantiam de competentibus [frustratus] ⟨contestatus⟩ sum emendare exiguum suum famulum; opus enim hoc deo honorabilium uestrorum est, qui omnibus diuinis scripturis decoramini et desuper uirtutibus perficimini.

Et subscriptio

Cyrus humilis episcopus orans pro deo honorabilis mei domini ⟨ter beatissimi⟩ uita suggessi.

Exemplar satisfactionis factae inter Cyrum quondam papam Alexandriae et eorum, qui erant ex parte Theodosianorum.

Domino Christo uero deo nostro omnibus praefulgente omnesque ad saluberrimam et ueram eius fidem dirigente et in unam eandemque sanctam suam ecclesiam conuocante praesentem satisfactionem facimus pro unitate sanctarum dei ecclesiarum mense Payni indictione sexta.

Satisfactio facta a Cyro misericordia dei episcopo per diuinam sanctionem benignissimorum atque triumphatorum dominorum nostrorum locum exhibente apostolicae sedis huius Alexandrinae Christo amabilis ciuitatis.

VPG CBR MNL

---

1 adunatio] adunitio V adunicio P assecuta] adsecuta CB NL subtiliter] similiter C^1B 2 inuictissimorum] inuictorum R ac serenissimorum C^2 *add.* *om.* R 3 dominorum] domnorum V meum] eum R diaconum] diacom P diacono N et uenerabilem dyaconum R affuit] adfuit CB MNL 4 quae mota sunt *om.* N mota] nota G quia et in hoc] que N et^2 *om.* B in *om.* L ultimum] timum P^1 (at – ul) 6 quaeso] quesso P namque] namquae C^1 dominum meum B quatenus] quiatenon N cognitionem] cogitationem VP 7 mihi] michi N motione] motionae B competentibus] conpetentibus G 8 διημάρτηται = [frustratus] ⟨contestatus⟩ sum (διαματαιόω) [frustratus] sum *om.* N ⟨contestatus⟩ *om.* VPG CBR MNL hoc] oc P hoc deo *om.* N 9 honorabilium] amabilium C^1BR uestrorum] nostrorum G^1 decoramini] dedecoramini G 9 – 10 uirtutibus] uiribus C^1R uirilibus C^2B 10 perficimini] perficamini N 12 et subscriptio *om.* B M *add.* et superscriptio R 14 cyrus] cirus N cyrus humilis] cyri humili V cyrys humili P episcopus] epis P pro deo] deo pro deo B τοῦ τρισμακαρίστου = ⟨ter beatissimi⟩ *om.* VPG CBR MNL uita] uitam N 17 exemplar] exemphar C (*cf.* 589,4) satisfactionis *om.* G factae] facta G quondam] quodam VP CBR quoddam N papam] papa N 18 ex parte] experte L *marg.* theodosianorum] theodoxianorum L^1 19 domino yesu christo L ad saluberrimam] a suluberrimam V 20 fidem] fide N dirigente] diregente C diligente N eandemque] eademque V B eamdemque R conuocante] conuocantem G ML conuocatum N 21 praesentem] ferentem VPG (pres-fer) facimus *om.* N unitate] unitatem VP N mense] mensis CBR 22 payni] paynu CBR indictione] indiccione V R inditione L sexta] .VI. VG R N 23 episcopo] epis P sanctionem] santionem G 24 triumphatorum] triumphatorem VPG triumfatorum CB exhibente] exibente B L apostolicae] apostholicae CB sedis] sidis B 25 alexandrinae] alexandriae CR

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Κεφάλαιον α′

Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα, τριάδα ὁμοούσιον, μίαν θεότητα ἐν τρισὶν ὑποστάσεσιν, ἀνάθεμα ἔστω.

Κεφάλαιον β′

Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ „τὸν ἕνα τῆς ἁγίας τριάδος" τὸν θεὸν λόγον, τὸν πρὸ αἰώνων ἀχρόνως γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρός, καὶ κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ τῆς δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας ἐνδόξου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ ἐνανθρωπήσαντα, παθόντα τῇ ἰδίᾳ σαρκὶ καὶ ἀποθανόντα καὶ ταφέντα καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς γραφάς, ἀνάθεμα ἔστω.

Κεφάλαιον γ′

Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ τοῦ αὐτοῦ καὶ ἑνὸς κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ τά τε πάθη καὶ τὰ θαύματα, ἀλλ' „ἄλλου καὶ ἄλλου", ἀνάθεμα ἔστω.

Κεφάλαιον δ′

Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ ἐξ αὐτῆς ἅκρας ἑνώσεως τὸν θεὸν λόγον ἐν τῇ γαστρὶ τῆς ἁγίας θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας ὑποστῆσαι ἑαυτῷ καθ' ἕνωσιν σάρκα ἐξ αὐτῆς τῆς ἁγίας θεοτόκου τὴν ἡμῖν ὁμοούσιον ἐμψυχωμένην ψυχῇ λογικῇ τε καὶ νοερᾷ ἑνώσει φυσικῇ τε καὶ καθ' ὑπόστασιν καὶ οὕτως προελθεῖν ἐξ αὐτῆς ἕνα ὄντα, ἀσύγχυτόν τε καὶ ἀδιαίρετον, ἀνάθεμα ἔστω.

Κεφάλαιον ε′

Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ τὴν ἁγίαν δέσποιναν ἡμῶν καὶ ἀειπάρθενον Μαρίαν κυρίως καὶ

---

2 – 3 cf. Sergius Const., ACO ser. II vol. I p. 136,26 – 27 6 – 9 cf. Sergius Const., ACO ser. II vol. I p. 136, 27 – 30 13 – 14 cf. Apollinaris Laod., ACO ser. II vol. I p. 322,23 – 24 18 – 20 cf. Sergius Const., ACO ser. II vol. I p. 136,30 – 32

MTO

---

1 κεφάλαιον *om.* T (usque *ad* 600,14) 6 ἁγίας *om.* M 8 ἁγίας καὶ ἐνδόξου O 13 ἀληθινοῦ ἡμῶν θεοῦ O 14 τε *om.* M 19 ἐμψυχωμένην] ἐψυχωμένην M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Capitulum primum

Si quis non confitetur patrem et filium et sanctum spiritum, trinitatem consubstantionalem, unam deitatem in tribus subsistentiis, anathema sit.

Capitulum secundum

Si quis non confitetur „unum sanctae trinitatis" deum uerbum, qui ante saecula sine tempore natus est ex patre, et discendisse de caelis et incarnatus esse ex spiritu sancto et domina nostra sancta gloriosa dei genetrice semperque uirgine Maria et humanatum, passum esse propria carne et mortuum et sepultum et resurrexisse tertia die secundum scripturas, anathema sit.

Capitulum tertium

Si quis non confitetur unius eiusdemque domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri tam passiones quamque miracula, sed „alterius et alterius", anathema sit.

Capitulum quartum

Si quis non confitetur ex ipsa summa unitione deum uerbum in utero sanctae dei genetricis semperque uirginis Mariae constituisse sibi per unitionem carnem ex ipsa sancta dei genetrice nobis consubstantialem, animatam anima rationali et intellectuali unitione naturali atque secundum subsistentiam, et sic processisse ex ea unum exsistentem, inconfusum atque indiuisum, anathema sit.

Capitulum quintum

Si quis non confitetur sanctam dominam nostram semperque uirginem Mariam propriae

---

VPG C(8)BR MNL

---

1 capitulum primum *om.* G primum] .I. N 2 confitetur] confitet B^1 spiritum sanctum CBRG MNL trinitatem] in trinitate N 2 – 3 consubstantionalem] consubstantialem VG R ML 3 subsistentiis] substantiis V anathema] anathima CB 5 capitulum secundum *om.* G secundum] .II. V MN 6 confitetur] confitet B^1 7 tempore] temporae B patre] patrae B discendisse] discendissae B descendisse RG MNL de caelis] daecelis B incarnatus] incarnatum G ML esse] essae B ex spiritu] expu C^1 8 sancta ... antiquae 639,10 *om.* C genetrice] genetricae VP B genitrice RG MNL maria semperque uirgine G humanatum] humatum M^1 9 propria] pripria B^1 resurrexisse] resurrexissae B tertia] terci P die] diae V B 10 anathema] anth V anathima B 12 capitulum tertium *om.* G tertium capitulum P BR ML tertium] terctium P B (!) tercium R M tertium] .III. V N 13 eiusdemque] eiusdem R ueri dei nostri *om.* N 14 passiones] passionis V et alterius B^2 *add.* anathema sit] anth; V anathima sit B 16 capitulum quartum *om.* G quartum capitulum P BR ML quartum] .IIII. V N 17 ex] et N summa] suma M unitione] unicione P unitionem N deum] domini B 18 genetricis] genitricis RG MNL constituisse] constituissae B sibi per] super B unitionem] unicionem P unionem L carnem B *bis* carne R *om.* N ipsa] ipse VPG sancta] sanctae V^1 19 genetrice] genitrice RG MNL anima] animi M rationali] racionali P rationalis M^1 19 – 20 et ... naturali *om.* G 19 unitione] unicione P 20 atque] adque B^1 subsistentiam] substantiam B unum] una V^2 unam PG exsistentem] existentem B^1RG MNL existentae B^2 existente N 20 – 21 inconfusum] confusum R inconfusam G 21 atque] adque B indiuisum] diuisam G indiusum M^1 anathema] anathima B 23 capitulum quintum *om.* G quintum capitulum P BR ML quintum] .V. V MN 24 sanctam dominam] sancta domina B^1 secundum dominam R uirginem] uirgine N mariam] mariame B *om.* M maria N propriae] propie B

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

κατὰ ἀλήθειαν θεοτόκον εἶναι, ὡς τὸν θεὸν λόγον σεσαρκωμένον κυήσασαν καὶ τεκοῦσαν, ἀνάθεμα ἔστω.

Κεφάλαιον ϛ′

Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ ἐκ δύο φύσεων, τουτέστι θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος, ἕνα Χριστόν, ἕνα υἱόν, „μίαν τοῦ θεοῦ λόγου φύσιν σεσαρκωμένην" κατὰ τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως, ἀναλλοιώτως ἤγουν μίαν ὑπόστασιν σύνθετον, ὅπερ ἐστὶν αὐτὸς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, „εἷς ὢν τῆς ἁγίας ὁμοουσίου τριάδος", ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔστω.

Κεφάλαιον ζ′

Εἴ τις τὸν ἕνα κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν δυσὶ θεωρεῖσθαι λέγων ταῖς φύσεσιν οὐχ „ἕνα τῆς ἁγίας τριάδος" τὸν αὐτὸν ὁμολογεῖ, τὸν ἀϊδίως μὲν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα θεὸν λόγον, *ἐν ἐσχάτοις δὲ τοῦ αἰῶνος καιροῖς* τὸν αὐτὸν σαρκωθέντα καὶ τεχθέντα ἐκ τῆς παναγίας καὶ ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, ἀλλ' „ἕτερον τοῦτον" οἷδε „καὶ ἕτερον", καὶ οὐχ „ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν" κατὰ τὸν σοφώτατον Κύριλλον „ἐν θεότητι τέλειον καὶ ἐν ἀνθρωπότητι τέλειον τὸν αὐτόν", καὶ κατὰ τοῦτο καὶ μόνον „ἐν δύο" θεωρούμενον „φύσεσι τὸν αὐτὸν πάσχοντα καὶ μὴ πάσχοντα κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο", ὡς ὁ αὐτὸς ἐν ἁγίοις ἔφησε Κύριλλος, πάσχοντα μὲν ἀνθρωπίνως σαρκὶ καθὸ ἄνθρωπος, μένοντα δὲ ὡς θεὸν ἀπαθῆ ἐν τοῖς τῆς ἰδίας σαρκὸς πάθεσι, καὶ τὸν αὐτὸν ἕνα Χριστὸν καὶ υἱὸν ἐνεργοῦντα τὰ θεοπρεπῆ καὶ ἀνθρώπινα „μιᾷ θεανδρικῇ ἐνεργείᾳ" κατὰ τὸν ἐν ἁγίοις Διονύσιον· θεωρίᾳ μόνῃ διακρίνων τὰ ἐξ ὧν ἡ ἕνωσις γέγονε, καὶ ταῦτα τῷ νῷ διασκοπῶν ἄτρεπτα καὶ ἀσύγχυτα μετὰ τὴν αὐτῶν φυσικὴν καὶ καθ' ὑπόστασιν ἕνωσιν μένοντα, καὶ ἐν τούτοις ἀδιαιρέτως καὶ ἀχωρίστως τὸν ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν Χριστὸν καὶ υἱὸν γνωριζόμενον, καθὸ δύο τὰ ἀλλήλοις ἀσυγχύτως συνηνεγμένα καθορᾶ τῷ νῷ, πραγματικὴν αὐτῶν

14 Hebr. 1,2

5 – 8 cf. Sergius Const., ACO ser. II vol. I p. 138,2 – 5 13 cf. Iustinianus imp., confessio fidei, Abh. BAdW NF 18 (1939) 72,33 15 – 18 cf. Sergius Const., ACO ser. II vol. I p. 138,5 – 12 21 cf. Ps.-Dionysius Areop., epist. IV, PG 3,1072 C 1

MTO

1 κυήσασάν τε καὶ O 8 ἰησοῦς ὁ χριστός M 12 ταῖς *om.* O 13 τὸν[1] *om.* M 15 παναγίας] ἁγίας M καὶ ἀχράντου] ἡμῶν O ἡμῶν] καὶ ἀχράντου O 18 ἄλλο[2]] ἄλλον T 21 τὰ *om.* M 21 – 22 μιᾷ ... διονύσιον *om.* O 22 διακρίνων τὰ] διακρίνοντα O ἕνωσις] ἐξώνησις O 23 αὐτῶν] αὐτὴν O 24 – 25 γνωριζόμενον] γνωριζόμενος T 25 συνηνεγμένα] συνηγμένα M καθορᾷ] καθ' ὁρατῶ T καθορατὸν O νῷ] ὡς οὐ O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

et secundum ueritatem ΘΕΟΤΟΚΟΝ, id est dei genetricem, utpute quae deum uerbum incarnatum concepit et genuit, anathema sit.

Capitulum sextum

Si quis non confitetur ex duabus naturis, id est deitate et humanitate, unum Christum, unum filium, „unam dei uerbi naturam incarnatam" secundum sanctum Cyrillum inconfuse, inconuertibiliter, inmutabiliter siue unam subsistentiam conpositam, quod est ipse dominus noster Iesus Christus, qui „unus est de sancta consubstantiali trinitate", talis anathema sit.

Capitulum septimum

Si quis unum dominum nostrum Iesum Christum in duabus considerari dicens naturis, non eundem „unum ⟨sanctae⟩ trinitat⟨is⟩" confitetur, sempiterne quidem ex patre genitum deum uerbum, *in nouissimis autem saeculi temporibus* eundem incarnatum atque genitum ex sanctissima et intemerata domina nostra dei genetrice semperque uirgine Maria, sed „alterum hunc" noscit „et alterum", et non „unum eundemque" secundum sapientissimum Cyrillum „in deitate perfectum et in humanitate eundem perfectum", ex hocquae solo „in duabus" contemplandum „naturis eundem passum et non passum secundum aliud et aliud", sicut idem sanctus Cyrillus ait, patientem quidem humanitus carne secundum quod homo est, permanentem uero inpassibile ut deum in passionibus propriae carnis eundemque unum Christum et filium operantem deo decibilia et humana „una deiuirili operatione" secundum sanctum Dionisium, sola contemplatione discernens ea, ex quibus unitio facta est, ⟨et⟩ haec intellectu considerans inconuertibilia et inconfusa post eorum naturalem et secundum subsistentiam unitione manentia, in hisque indiuise atque inseparabiliter unum eundemque Christum et filium recognoscens, iuxta quod duo

VPG BR MNL

1 ΘΕΟΤΟΚΟΝ] ΘΕΤΟѠΟΝ V ΘΕΟΤΟѠΟΝ PG theotokon B genetricem] genetricaem B genitricem RG M genitrice NL utpute] utpote MNL 2 anathema sit] anth. V anathima sit B 4 capitulum sextum *om.* G sextum capitulum P BR ML sextum] .VI. V N 5 non G *add.* humanitate] unitate G 6 dei *om.* N incarnatam] incarnatum VPG secundum P^2 *add.* cyrillum] cyrilllum N 7 inconuertibiliter] inconuertiuiliter N inmutabiliter] immutabiliter PG M unam ΘΕΟΤΟΚΟΝ subsistentiam PG subsistentiam] sistentiam P^1 substantiam B conpositam] compositam L est *om.* VP 8 consubstantiali] consubstantiale N 9 anathema] anathima B 11 capitulum septimum *om.* G septimum capitulum P BR ML septimum] .VII. V MN 12 unum *om.* L naturis dicens VPG 13 eundem] eum de VPG unum] una G τῆς ἁγίας = ⟨sanctae⟩ *om.* VPG BR MNL trinitat⟨is⟩] trinitate VPG BR trinitatem MNL confitetur] confitentur VPG BR confitentem L sempiterne] sempiternae B 14 deum] dominum L temporibus saeculi PG B MNL atque] adque B^1 15 genetrice] genetricae B genitrice RG MNL 16 sed et alterum G noscit] non scit ML non sit N 17 in² B^2 *add.* *om.* N humanitate] umanitate B eumdem G *add.* perfectum et ex G 18 hocquae] hoc G et non passum *om.* N 19 secundum] eundem MNL idem] indem B^1 sanctus *om.* M 20 carne] carnae B carnes G homo] omo B^1 permanentem] permanente NL uero inpassibile] non passibile L inpassibile] impassibilem M (!) 21 operantem] operante B N decibilia] decybilia B decebilia R deciuilia N 22 una *om.* G dionisium] dyonisium R L 23 καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG BR MNL inconuertibilia] inconuertiuilia N 24 post] per VPG subsistentiam] substantiam B unitione] unitionae B καὶ ἐν τούτοις = in hisque 25 atque] adque B inseparabiliter] inspirabiliter B

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

τὴν θεωρίαν ποιούμενος, ἀλλ' ⟨οὐ⟩ φαντασίᾳ ψευδεῖ καὶ διακένοις νοῦ διαπλάσμασι, διιστῶσι δὲ οὐδαμῶς ὡς ἀνῃρημένης ἤδη τῆς εἰς δύο διατομῆς διὰ τὴν ἄφραστον ⟨καὶ ἀσύγχυτον⟩ καὶ ἀπερινόητον ἕνωσιν, λέγων κατὰ τὸν ἅγιον Ἀθανάσιον· „ἅμα γὰρ σάρξ, ἅμα θεοῦ λόγου σάρξ, ἅμα σὰρξ ἔμψυχος λογική, ἅμα θεοῦ λόγου σὰρξ ἔμψυχος λογική", ἀλλ' ἐπὶ διαιρέσει τῇ ἀνὰ μέρος τὴν τοιαύτην ἐκλαμβάνει φωνήν, ἀνάθεμα ἔστω.

Κεφάλαιον η'

Εἴ τις οὐκ ἀναθεματίζει Ἄρειον, Εὐνόμιον, Μακεδόνιον, Ἀπολινάριον τὸν αἱρετικόν, Νεστόριον, Εὐτυχέα τὸν δυσώνυμον καὶ Κῦρον καὶ Ἰωάννην τοὺς Αἰγεώτας καὶ πάντας τοὺς ἀντειρηκότας καθ' οἷον δήποτε τρόπον τοῖς δώδεκα κεφαλαίοις τοῦ ἁγιωτάτου Κυρίλλου καὶ μὴ μετανοήσαντας, ἀλλ' ἐν τῇ τοιαύτῃ πλάνῃ ἀποθανόντας, καὶ τοὺς τὰ ὅμοια αὐτῶν φρονήσαντας ἢ φρονοῦντας, ἀνάθεμα ἔστω.

Κεφάλαιον θ'

Εἴ τις οὐκ ἀναθεματίζει τὰ συγγράμματα Θεοδωρίτου τὰ κατὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου, καὶ τὴν λεγομένην Ἴβα ἐπιστολήν, καὶ Θεόδωρον τὸν Μομψουεστίας καὶ τὰ συγγράμματα τοῦ αὐτοῦ, καὶ εἴ τις οὐ δέχεται τὰ συγγράμματα τοῦ ἁγίου Κυρίλλου καὶ μάλιστα τὰ κατὰ Θεοδώρου καὶ Θεοδωρίτου καὶ Ἀνδρέου καὶ Νεστορίου καὶ τῶν τὰ ὅμοια αὐτοῖς καὶ ἑνὸς αὐτῶν πεφρονηκότων ἢ φρονούντων, ἀνάθεμα ἔστω.

1–3 cf. Sergius Const., ACO ser. II vol. I p. 138,10–12 3–4 cf. Ps.-Athanasius, epist. ad Iovinianum, PG 28,532 A; cf. Sophronius Hieros., p. 432,20–21; cf. ACO ser. II vol. I p. 134,27–28

MTO

---

1 ἀλλ'] ἀλλὰ MTO non = ⟨οὐ⟩ *om.* MTO 2 διιστῶσι] διίστησι ACO ser. II. vol. 1., p. 134,25 δὲ] δὴ T 2–3 et inconfusam = ⟨καὶ ἀσύγχυτον⟩ *om.* MTO 4 ἅμα³ … λογική *om.* O 9 εὐτυχέα τὸν δυσώνυμον νεστόριον κῦρον M αἰγεώτας] αἰγαιάτας O 10 οἷον δήποτε] οἷον δήτινα M 16 μομψουεστίας] μοψουεστίας T 17 τοῦ¹ *om.* O τοῦ² *om.* O 19 ἢ] καὶ O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

adinuicem inconfuse conuenientia considerat intellectu, [causatiuam] ⟨rerum peritam⟩ eorum contemplationem faciens, et non fantasia mendaci atque inanibus mentis figmentis, nullatenus uero disiungit tamquam perempta iam illa, quae in duo est sectione, propter ineffabilem et inconfusam et inexcogitabilem unitionem, dicens secundum sanctum Athanasium: „simul enim caro, simul dei uerbi caro, simul caro animata rationalis, simul dei uerbi caro animata rationalis", sed ad diuisionem per partes huiusmodi assumit uocem, anathema sit.

Capitulum octauum

Si quis non anathematizat Arrium, Eunomium, Macedonium, Apollinarem hereticum, Nestorium, Eutichem nec nominabilem et Cyrum et Iohannem [et] Aegeotas et omnes, qui quocumque modo contradixerunt duodecim capitulis sanctissimi Cyrilli et paenitentiam non egerunt, sed in hoc errore sunt mortui, et quiqui similia eis sapuerunt aut sapiunt, anathema sit.

Capitulum nonum

Si quis non anathematizat scripta Theodoriti, quaeque sunt contra rectam fidem et sanctum Cyrillum, et epistulam quae dicitur Hibae, et Theodorum Mobsuestenum et scripta eius, et si quis non suscipit scripta sancti Cyrilli et maxime quae sunt contra Theodorum et Theodoritum Andreamque et Nestorium et quiqui similia eis uniusue eorum sentierunt aut sentiunt, anathema sit.

VPG BR MNL

---

1 adinuicem] autinuicem N considerat] considerad B^1 πραγματικὴν = [causatiuam] ⟨rerum peritam⟩ (αἰτιολογικὴν) causatiuam] causatibam VPG^1 2 fantasia] fantasiam BR NL phantasiam M mendaci] mendacii ML mendatii N mendaci atque] mendatium adque B mendacium atque R 3 disiungit] disiugit N tamquam] sicut R perempta] perimita B illa] illam BR 4 inconfusam] confusam N unitionem] unicionem PG 4 – 5 athanasium] athanisium B^1 anastasium G L 5 simul[1]] semul B simul[2]] semul B simul[3]] semul B 5 – 6 simul[4] ... rationalis *om.* NL 5 simul[4]] semul B 6 assumit] adsumit B N 7 anathema sit] anath; V anathima sit B 9 capitulum octauum] cap .VIII. V N octauum capitulum PG BR ML octauum] octabum P L 10 anathematizat] anathimatezat B anatematizat G^1 eunomium] eonomium BR macedonium] macedoneum VP macaedonium B apollinarem] appollinarem P M apolinaraem B apolinarem R hereticum] hereticos BR MNL 11 nestorium] nestoriam L eutichem] euthicem BG M euticem R eutycem N eutychem L nominabilem] nomibilem V memorabile L [et] VPG BR MNL aegeotas] egeotas P BR MNL egeothas G 12 quocumque] cocumque V cumque RG MN^2 contradixerunt] contradixerit N duodecim] XII M capitulis] capituli N 12 – 13 paenitentiam] penitentiam P BRG NL poenitentiam M 13 et *om.* L quiqui] quique M quequi NL similia] simili B 14 anathema] anathima B 16 nonum capitulum P BRG L nonum] .VIIII. VG MN 17 anathematizat] anathimatizat B theodoriti] theodoreti VP M theodorici G N quaeque sunt] qui querunt VPG quequae s̄ B 18 quae] qui V N hibae] hybae V ibae B hibe N theodorum] theodo B mobsuestenum] et in obsuestenum R mopsuestenum M 19 suscipit] suscepit V BRG 20 theodoritum] theodoricum R andreamque] andream G quiqui] qui P quique M^1 uniusue] unius ut R 21 sentierunt] senserunt BRG M anathema] anathima B sit] sint M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Ἔτι λαβὼν ὁ αὐτὸς εὐλαβέστατος Ἀντίοχος ⟨ἀναγνώστης καὶ νοτάριος⟩ βιβλίον Θεοδώρου ἐπισκόπου γενομένου τῆς Φαρὰν ἀνέγνω λόγον τοῦ αὐτοῦ πρὸς Σέργιον ἐπίσκοπον γενόμενον τοῦ Ἀρσενοΐτου τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως, ἐν ᾧ περιέχεται οὕτως·

1 Πᾶν ὅ τι οὖν ἱστόρηται ἢ εἰπὼν ἢ δράσας ὁ κύριος διὰ νοῦ καὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητηρίων καὶ εἶπε καὶ ἔπραξε· καὶ οὕτως αὐτοῦ ὡς ὅλου καὶ ἑνὸς μία ἐνέργεια τοῦ λόγου, τοῦ νοῦ, τοῦ αἰσθητικοῦ σώματος καὶ ὀργανικοῦ, τὰ πάντα λεχθείη.

2 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου·

Ἐπειδὴ προηγουμένως διά τινα θείαν καὶ σοφωτάτην οἰκονομίαν ὕπνον ⟨καὶ⟩ κάματον καὶ πεῖναν καὶ δίψαν προσήκατο ὁπότε καὶ ἠβουλήθη, καὶ μάλιστα δικαίως καὶ τὴν ἐν τούτοις κίνησιν καὶ ἠρεμίαν τῇ πανσθενεῖ καὶ πανσόφῳ τοῦ λόγου ἐνεργείᾳ προσάπτομεν, καὶ ἐντεῦθεν μίαν τοῦ αὐτοῦ καὶ ἑνὸς Χριστοῦ ἐνέργειαν προσαγορεύομεν.

3 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου·

Ἱκανῶς οἶμαι παρέστησεν ἡμῖν ὁ λόγος διὰ τῆς ἐξετάσεως, ὅτι πάντα ὅσα ἱστόρηται περὶ τοῦ δεσπότου Χριστοῦ, εἴτε θεοῦ, εἴτε ψυχῆς, εἴτε σώματος ἢ τοῦ συναμφοτέρου, ψυχῆς λέγω καὶ σώματος, μοναδικῶς ἅμα καὶ ἀδιαιρέτως ἐπράττετο, ἀρχόμενα μὲν καί, οἷον εἰπεῖν, πηγάζοντα ἐκ τῆς τοῦ λόγου σοφίας καὶ ἀγαθότητος καὶ δυνάμεως διὰ μέσης [δὲ] ψυχῆς νοερᾶς καὶ σώματος προϊόντα· καὶ διὰ τοῦτο μία ἐνέργεια ὅλου ὡς ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ σωτῆρος ἡμῶν ταῦτα πάντα καὶ εἰσὶ καὶ ἐλέχθησαν.

4 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου·

Ἔχομεν ἄρα ἐκ τούτων σαφῶς, ὅτι ἔργον θεοῦ ἅπαντα ὅσα περὶ Χριστοῦ καὶ ἀκούομεν καὶ πιστεύομεν, εἴτε τῇ θείᾳ φύσει προσεοικότα εἴτε τῇ ἀνθρωπίνῃ, καὶ κατὰ τοῦτο μία ἐνέργεια ταῦτα τῆς τε θεότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνθρωπότητος εὐσεβῶς ὠνόμασται.

8–9 cf. Mt. 8,24 cf. Joh. 4,6 cf. Mt. 4,2 cf. Joh. 4,15

1–606,14 cf. ACO ser. II vol. I p. 120,1–124,7; cf. SiBer. ÖAdW 352 (1979) 26–39 10 cf. Symb. VI concilii, p. 774,24

MTO(4)

---

1 lector et notarius = ⟨ἀναγνώστης καὶ νοτάριος⟩ *om.* MTO 3 περιέχεται] περιέχονται MT¹ 4 ὅ τι … πόλεως 620,7 *om.* O 8 et = ⟨καὶ⟩ (*cf.* 120,15) 17 [δὲ] *om.* ACO ser. II. vol. 1., p. 120,26 μία ἐνέργεια] μιᾷ ἐνεργείᾳ T 21–22 μία ἐνέργεια] μιᾷ ἐνεργείᾳ T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Item accipiens idem Antiochus relegiosus lector et notarius codicem Theodori, qui fuit episcopus Pharan, relegit librum eius scriptum ad Sergium quondam episcopum Arsenuitam Aegyptiacae dioceseos, in quo continebatur ita:

1 Omne ⟨igitur⟩ quicquid describitur seu locutus siue operatus dominus per mentem et sensum atque sententia organa, quae dicuntur AICΘHTHPIA; et dixit et operatus est; et sic eius tamquam totius et unius una operatio uerbi, mentis, sensibilis et organici corporis, cuncta dicantur.

2 Eiusdem ex eodem sermone:

Quoniam quidem primordialiter propter quandam diuinam et sapientissimam dispensationem somnum et fatigium, esuriem et sitim ammisit quando et uoluit, et maxime merito etiam in his motum horum et quietem ad illam omnipotentissimam ac sapientissimam uerbi operationem applicamus, et ex hoc unam unius eiusdemque Christi operationem appellamus.

3 Eiusdem ex eodem sermone:

Affatim ut opinor nobis sermo discutiendo monstrauit, quia omnia quaecumque scripta sunt de domino Christo, siue dei, seu animae, siue corporis, seu utriusque, animae inquam atque corporis, singulariter simul et inseparabiliter agebantur, incipientia quidem et, ut est dicere, affluentia ex uerbi sapientia et benignitate atque uirtute mediante intellectuali anima et corpore procedentia; et ideo una est operatio totius utpote unius eiusdemque saluatoris nostri haec omnia et sunt et dicta sunt.

4 Eiusdem ex eodem sermone:

Habemus utique ex his manifestum, quia opus dei sunt omnia quae de Christo audimus et credimus, siue diuinae naturae congruentia siue humanae, et ideo una operatio ista tam deitatis eius quamque humanitatis pie nominata sunt.

VPG BR MNL

---

1 item] idem P antiochus] antiocus R anthiochus ML relegiosus] relegiosis P religiosus RG MNL notarius] notario N 2 episcopus] epis P pharan] faran BR NL eius scriptum] est conscriptum P quondam] quodam V R qd P quoddam N episcopum] epis P 2 – 3 arsenuitam] arsinuitam BR arsenoitum M arsenoitam N arsonoitam L 3 aegyptiacae] egyptiacae P aegiptiacae B aegitiace N egyptiace R L aegyptiacae dioceseos] aegiptiam codices eos G dioceseos] diuceseus B in quo] in quibus G continebatur] contenebatur B continebar N 4 οὖν = ⟨igitur⟩ *om.* VPG BR MNL (*cf.* 121,9) quicquid] quidquid B L describitur] discribitur B M locutus] locutis VP siue] sium V mentem] mente N 5 atque] adque B^1 sententia] sapientiam BR sapientia G sentientia M AICΘHTHPIA] AIeCΘIΓIPIA V AIeCΘITIPIA P AICeNTHPIA B aicontupia R AICONTHPIA MNL 6 eius] eus L totius] tocius RG torius L unius] unicus B 7 cuncta] cunta N cuncra L 8 eiusdem] eiusque V (*cf.* 603,14) sermone] sermonae B^1 10 somnum] sonum B sompnium R sumnum G somnium ML fatigium] fastigium R esuriem] esurientem P^1 ammisit] amisit V NL admisit BR M et^{3+4} *om.* BR maxime] maxme P maxie L 11 quietem] quiaetem N ac] et L 12 uerbi *om.* N applicamus] adplicamus B appellamus G applicamur N 13 appellamus] apellamus V B 14 eiusdem] eiusdemque V NL (*cf.* 603,8) sermone] sermonae B^1 15 affatim] adfatim B affatum L opinor] opinior P discutiendo monstrauit quia] discutiende monstrabit et N quaecumque] quaecumquae B scripta] scripti VP 17 atque] adque B^1 siue G simul] semul B et^1] eut B et ut] aut N 18 est V *add.* uerbi] uerbis P BG M^1ML et] atque G atque] adque B^1 19 corpore] corporae B est una G est] & M^1 totius] tocius G utpote] utpute BR 21 eodem] edem P^1 sermone] sermonem NL 22 utique *om.* M his] is B hiis R opus *om.* BR christo] ipso L audimus] audiuimus VG BR 24 quamque *om.* N nominata] nominati N

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

5 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου·

...ὡς εἶναι πᾶσαν τὴν ἐνανθρώπησιν ἀπὸ ἀρχῆς μέχρι τέλους καὶ ὅσα ταύτης μικρά τε καὶ μεγάλα μίαν ἀληθῶς ὑψηλοτάτην καὶ θείαν ἐνέργειαν.

6 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ λόγου, ὅ⟨ν⟩περ ἐποίησεν εἰς τὰς ἑρμηνείας τῶν πατρικῶν χρήσεων·

Τὸ δὲ θεϊκὸν θέλημα ὅπερ ἐστὶν αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ, αὐτοῦ γὰρ τὸ θέλημα ἕν ἐστι καὶ τοῦτο θεϊκόν.

7 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου·

Διὰ τούτων ἄρα χωρὶς πάσης [ἀμφιλογίας] ἀμφι⟨β⟩ο⟨λ⟩ίας παιδευόμεθα, ὅτι πάντα ⟨τὰ⟩ τῆς σωτηριώδους οἰκονομίας, εἴτε θεῖα εἴτε ἀνθρώπινα, περὶ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ ἀνιστόρηται. ἀρχοειδῶς μέν, οἷον εἰπεῖν, ἐκ τοῦ θείου τὴν ἔνδοσιν καὶ τὴν αἰτίαν ἐλάμβανε, διὰ μέσης δὲ τῆς νοερᾶς καὶ λογικῆς ψυχῆς ὑπουργεῖτο παρὰ τοῦ σώματος, εἴτε θαυματοποιόν τινα δύναμιν εἴποις εἴτε καὶ φυσικήν τινα τοῦ ἀνθρώπου κίνησιν, οἷον τροφῆς ὄρεξιν, ὕπνον, κάματον καὶ πόνων ἀντίληψιν, λύπην καὶ ἀδημονίαν, ἃ καὶ πάθη κατὰ σύγχρησιν ὀνομάτων ἐκ τῆς συνηθείας προσαγορεύεται. κυρίως δὲ φυσικῆς κινήσεως διὰ τοῦ ἐμψύχου καὶ αἰσθητικοῦ ζῴου πεφύκασι, καὶ αὐτὰ δέ, ἅπερ κυρίως ἐστὶ καὶ λέγεται πάθη, ὁ σταυρός, ἡ νέκρωσις, οἱ μώλωπες, ἡ ὠτειλὴ καὶ καθήλωσις, τὰ ἐμπτύσματα, τὰ ῥαπίσματα, πάντα ταῦτα ὀρθῶς ἂν καὶ δικαίως κληθείη μία καὶ τοῦ αὐτοῦ ἑνὸς Χριστοῦ ἐνέργεια.

8 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου·

Νοείσθω οὖν ἡμῖν ἐκ παντὸς ἅπαντα τὰ κατὰ τὴν τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ ἐνανθρώπησιν μία θεία τε καὶ σωτηριώδης ὄντως ἐνέργεια.

9 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου·

Ἐκ τούτων γε πάντων καὶ τῶν ὁμοίων εὖ γε καὶ μάλα δικαίως μία θεοῦ ἐνέργεια πάντα ⟨τὰ⟩ τῆς ἐνανθρωπήσεως ἴδια πιστευέσθω καὶ λεγέσθω.

---

13 cf. Mt. 8,24 cf. Joh. 4,6 cf. Lc. 22,43 – 44

MT

---

4 τοῦ αὐτοῦ λόγου M quem = ὅ⟨ν⟩περ] οὔπερ MT 8 ambiguitate = ἀμφι⟨β⟩ο⟨λ⟩ίας (*cf.* 122,8) [ἀμφιλογίας] MT 9 ⟨τὰ⟩ (*cf.* 122,8) 12 θαυματοποιόν] θαυματοποιοῦν T 14 σύγχρησιν] συγχώρησιν T 16 καὶ καθήλωσις] αἱ καθηλώσεις *coni.* Lu 16 – 17 τὰ ῥαπίσματα *om.* M 20 ἐκ παντὸς] ἐκτὸς M 21 ὄντως] ὄντος T 24 ⟨τὰ⟩ *om.* MT

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

5 Eiusdem ex eodem sermone:

... ut sit omnis humanatio a principio usque ad finem et quaeque eius sunt parua et magna una ueraciter sublimissima et diuina operatio.

6 Eiusdem ex sermone, quem fecit in interpretatione paternorum testimoniorum:

Diuina uero uoluntas, quae est ipsius Christi, ipsius enim uoluntas una est et haec diuina.

7 Eiusdem ex eodem sermone:

Per haec igitur absque ulla ambiguitate instruimur, quod omnia salutaris dispensationis, seu diuina siue humana, de saluatore nostro Christo descripta sunt. APXOΘIΔΩC, id est principaliter, quidem, ut est dicere, ex diuinitate facultatem originemque accipiebant, mediante tamen intellectuali atque rationali anima per corpus gerebantur, siue mirificam quandam uirtutem dixeris siue etiam naturalem aliquam hominis motionem, ut est ciui appetitum, somnum, fatigium et dolorum susceptionem, tristitiam ⟨et⟩ anxietatem, quae etiam per [in]usitationem nominum ex consuetudine passiones appellantur. propriae uero naturalis sunt motionis per animatum ac sensuale animal, et ipsa uero, quae reuera sunt et dicuntur passiones, crux, mortificatio, plagae, cicatrix, acclauationes, consputationes, alapae, omnia haec recte utique et iuste uocanda sunt una eiusdemque ⟨unius⟩ Christi operatio.

8 Eiusdem ex eodem sermone:

Intellegenda ergo sunt nobis omnino quaeque sunt circa saluatoris Christi humanationem ⟨una⟩ diuina et profecto salutaris operatio.

9 Eiusdem ex eodem sermone:

Ex his igitur omnibus et his similibus apte et satis iuste una dei operatio cuncta quaeque sunt propriae humanationis propria credenda atque dicenda sunt.

VPG BR MNL

---

1 sermone] sermonae B^1 2 humanatio] umanatio P una natio M 4 ex] ea P sermone] sermonae B^1 in *om.* RG NL interpretatione] interpretationae B interpretationem NL 5 diuina] diuine N quae ... uoluntas *om.* R est in ipsius G^1 et haec] adhaec N 8 ambiguitate] ambiguitatem VP instruimur] inferuemur B^1 infestremur B^2 instruemur R dispensationis] dispensationes M 9 seu diuina *om.* B saluatore] salluatore N^1 descripta] disscripta B deo discripta MN deo descripta L APXOΘIΔΩC] ΩPXOeidoσ VP aPXOeiaOC B M apxocidoc R aOXOΘIaOC G APXOΘIAOC N aPXOΘIaOC L 10 ex] et R originemque] et originem VPG accipiebant] accipiebat BR 11 tamen] cum R atque] adque B^1 atque rationali *om.* N rationali] racionali P per] perque M^2 per corpus] corporis R 12 aliquam] alteram BR hominis] hominus P motionem] mutionem P^1 munitionem B unitioni R 12 – 14 ut ... in usitationem *om.* L 12 ut est ciui] utemciui N ciui] cybi B cibi R M qui G 13 somnum] sompnum R fatigium] fastigium R tristitiam] tristiciam G καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG BR MNL (*cf.* 123,14) 14 σύγχρησιν = [in]usitationem] inuisitationem N passiones] passionis L appellantur] apellantur P B propriae] propria M proprie L uero] non L 15 naturalis] naturales BR ML motionis] motiones VP B M moxionis N animatum] aranimatum B^1 animatam G sensuale] sensualem VPG animal] animam G reuera] reuer N 16 mortificatio] mortificatione VP acclauationes] acclabationes VP acclauiationes R aclauationes N 17 uocanda] uocande V uocandae P 17 – 18 una ... operatio *om.* B 17 ἑνὸς = ⟨unius⟩ *om.* VPG BR MNL (*cf.* 123,18) 19 sermone] sermonae B^1 20 intellegenda] intelligenda R ML nobis sunt MNL quaeque] quequae B quaequae N 21 μία = ⟨una⟩ *om.* VPG BR MNL (*cf.* 123,23) salutaris] saluatoris G L 22 sermone] sermonae B^1 23 apte] aptae VP aperte R abte N iuste] iustae P una dei] unaadei P 24 sunt^1 *om.* B propriae VPG B MNL (!) humanationis sunt propria VPG atque] atquae P B sunt^2 *om.* G

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

10 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου·

Ἡ μὲν γὰρ ἡμετέρα ψυχὴ οὐ πέφυκε τοσαύτης δυνάμεως εἶναι, ἵνα ⟨καὶ⟩ τὰς φυσικὰς τοῦ σώματος ἰδιότητας ἐξ αὐτοῦ τε καὶ ἑαυτῆς ἀπελαύνῃ, ἀλλ' οὐδὲ κυρία τοσοῦτον ὤφθη ⟨ἡ⟩ λογικὴ ψυχὴ τοῦ ἰδίου σώματος, ὥστε καὶ τῶν κατ' αὐτὸ καὶ συμφυῶν αὐτῷ ὄγκου καὶ ῥοῆς καὶ χρώματος ἐπικρατῆσαι καὶ ἔξω τούτων αὐτὸ καταστῆσαί ποτε, ἅπερ ἅπαντα κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν [Ἰησοῦ] Χριστοῦ καὶ ἱστόρηται καὶ γεγένηται ἐν τῷ θείῳ καὶ ζωοποιῷ σώματι· καὶ γὰρ ἀόγκως καί, οἷον εἰπεῖν, ἀσωμάτως ἄνευ διαστολῆς προῆλθεν ἐκ μήτρας καὶ μνήματος καὶ θυρῶν καὶ ὡς ἐπ' ἐδάφους τῆς θαλάσσης πεζεύει.

11 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου·

Δέον οὖν ⟨ἐστιν⟩ οὕτω φρονεῖν τε καὶ λέγειν ἡμᾶς, πάντα τὰ κατὰ τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ ἱστορούμενα εἶναι μίαν γινώσκειν ἐνέργειαν, ταύτης δὲ τεχνίτην καὶ δημιουργὸν τὸν θεὸν λόγον, ὄργανον δὲ τὴν ἀνθρωπότητα. τά τε οὖν ὡς θεοῦ, τά τε ἀνθρωποπρεπῶς περὶ αὐτοῦ λεγόμενα πάντα ἐνέργειά ἐστι τῆς τοῦ λόγου θεότητος.

Ἔτι λαβὼν ὁ αὐτὸς εὐλαβέστατος Ἀντίοχος βιβλίον ἔχον ἐν ἐπιγραφῇ· *Πύρρου ἐλαχίστου ἐπισκόπου περὶ θελήματος καὶ ἐνεργείας*, ἀνέγνω τόμον δογματικὸν τοῦ αὐτοῦ Πύρρου, ἐν ᾧ περιέχεται οὕτως·

Ἑνὸς δέ, ὡς εἴρηται, καὶ μόνο⟨υ⟩ ἐπελάβετο κεφαλαίου Σωφρόνιος ὁ [εὐλαβέστατος] ⟨θεοφιλέστατος⟩, ὡς χρῆσιν Διονυσίου τοῦ θεοφόρου παραποιήσαντος διδασκάλου „μιᾶς" φωνῆς ἐν ἀμείψει, εἰκότα δὴ λέγων ἐν τούτῳ μάλιστα ὁ ἀνὴρ καὶ ἀσφαλείας ἐχόμενα· ἐν οἷς φησιν ἐκεῖνος· „ἀλλ' ἀνδρωθέντος θεοῦ καινήν τινα τὴν θεανδρικὴν ἐνέργειαν ἡμῖν πεπολιτευμένος"· „μίαν" γὰρ ταῖς ἀληθείαις ἀντὶ τοῦ „καινὴν" περιεῖχεν ὁ χάρτης, οὐ

16 – 608,5 cf. ACO ser. II vol. I p. 152,27 – 39

MT

2 et = ⟨καὶ⟩ *om.* MT (*cf.* 122,32) 3 ἀπελαύνῃ] ἀπελαύνει M 4 ⟨ἡ⟩ (*cf.* 122,33) αὐτὸ] αὐτῷ T 5 ῥοῆς] ῥωῆς T 6 [ἰησοῦ] *om.* ACO ser. II. vol. 1., p. 122,36 7 ἀσωμάτως] ἀσώματος M 8 καὶ[3] *om.* M 11 ⟨ἐστιν⟩ *om.* MT (*cf.* 124,3) 13 λόγον *om.* T 14 τῆς *om.* M 19 μόνο⟨υ⟩ (*cf.* 152,30)] μόνον MT (tantum) [εὐλαβέστατος] = relegiosus (152,30) 20 deo amabilis = ⟨θεοφιλέστατος⟩ *om.* MT (*cf.* 152,30) 23 πεπολιτευμένος] πεπολιτευμένως T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

10 Eiusdem ex eodem sermone:

Nostra quidem anima non habet insitum talius esse uirtutis, ut et naturales corporis proprietates ab eo et a semetipso expellat, sed neque domina in tantum apparuit rationalis anima ipsius proprii corporis, ut etiam quae circa hoc sunt huicque sunt insita, id est molem fluxumque et colorem, optineat idque et citra haec umquam constituat, quae omnia in dispensatione Christi saluatoris nostri et conscripta et facta sunt in illo diuino et uiuifico corpore; etenim absque mole et, ut ita dicatur, incorporaliter absque ΔΙΑCΤΟΛΗC direptione de uulua processit et sepulcro et ianuis et tamquam super pauimentum supra mare ambulare.

11 Eiusdem ex eodem sermone:

Oportunum quippe est nos ita sentire et dicere, omnia quaeque in humanatione de saluatore Christo esse scribuntur unam cognoscere operationem, huius autem opificem et creatorem ipsum deum uerbum, instrumentum uero humanitatem. quaeque igitur tamquam dei et quaeque humanati congruentia de eo dicta sunt, omnia ipsius deitatis uerbi est operatio.

Item accipiens idem relegiosus Antiochus librum in superscriptione continentem: *Pyrrhi humilis episcopi de uoluntate et operatione*, relegit tomum dogmaticum eiusdem Pyrrhi, in quo continebatur ita:

Unum autem, ut dictum est, tantum reprehendit capitulum Sophronius deo amabilis, tamquam qui testimonium Dionisii deiloqui doctoris dissimulasset per inmutationem „unius" uocis, congrua quippe in hoc maxime dicens idem uir et cautelam habentia, in quibus ait ille: „sed uirificati dei nouam quandam deiuirilem operationem nobis morigerans"; „unam" enim in ueritate pro „noua" continebat eadem charta, non malitiose, quod

---

VPG BR MNL

---

1 eodem G *add.* sermone] sermonem VP 2 insitum] intum P^1 naturales] naturalis G 3 proprietates] proprietatis G^1 ab eo] habeo M semetipso] semet VP R MN aseniet L domina] domna P^1 4 proprii] propriae N ut *om.* V] suo P sui G 5 molem] moles P^1 optineat idque et citra] obteneadque et circa B obtineat que et cetera R citra] circa L umquam] unquam G L cum qua N constituat] constituad B 6 saluatoris] saluam P in illo] nullo R 7 incorporaliter] incorporabiliter MNL absque] absquae B 7–8 ΔΙΑCΤΟΛΗC] ΔΙΑCΤΟΛΙC VP ΔΑCΤΟΔΗC BR diaCTOaiC G ΔiaCTOaNC MNL 8 direptione] directione B L diremtione R sepulcro] sepulchro PG MN ianuis] quis R 9 ambulare] ambulauit G 11 oportunum] denuo B oportuno G 12 saluatore] saluatores B^1 saluatori B^2 saluatore nostro christo G cognoscere] cognuscere V autem] au P 13 instrumentum] instrumen V^1 13–14 tamquam] sicut R 14 humanati] humanam P umanati B L humanitati MN uerbi] ubi M 17 item] ite G relegiosus] religiosus RG MNL relegiosus lector antiochus V^1G librum] lib M in superscriptione] superinscriptione P superscriptione] superscriptionae B pyrrhi] pyrhi V pyrthi G pyrri BR MN pyrchi L 18 episcopi] epis N de una uoluntate N tomum] thomum BR M omnium G dogmaticum] dogmatum cum N pyrrhi] pyrri BR ML pyrthi G 20 unum] u.num B *ras.* autem] au P M sophronius] sofronius BR 21 qui testimonium] questimonium L dionisii] diunisii B dyonisii R dyonisyi G dyonisi N deiloqui] deiqoqui G^1 de illo qui MNL inmutationem] immutationem V MNL 22 unius] ipsius G congrua] congruit P congrue B quippe] quippae B^1 hoc] ha M hac NL 23 uirificati] uirificate VPG deiuirilem] deiuirile N^1 nobis] nobi G 23–24 morigerans] morigerens V^1 24 enim] quippe G noua] no. .a L *ras.* eadem] eidem N charta] carta BR M cartha L (uolumen, 153,34) malitiose] maliciose VP malitiosae B

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

κακούργως μᾶλλον, μὴ γένοιτο, κατά γε τὸν ἐμὸν λόγον, ἀλλ' ὡς οὐκ ἂν ἄλλως ⟨νοεῖσθαι⟩ τῆς „καινῆς" ἢ „μιᾶς" δυναμένης παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου Κύρου τῆς τοιᾶσδε φωνῆς ἐντεθείσης· τῇ γὰρ ἀποφάσει τῶν ἄκρων „μίαν" φησὶν ὁ θεῖος διδάσκαλος κατάφασιν ποιησάμενος καὶ ταύτην μοναδικῶς ἐκφωνήσας, τί ἄλλο γε ἢ „μίαν" ὁμολογεῖν „ἐνέργειαν" ὡς ἑνὸς τοῦ Χριστοῦ, καθ' ὅν τινα οὖν λόγον σαφῶς παραδέδωκεν;

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἀπὸ ῥεγέστρου διαφόρων ἐπιστολῶν ἴσον ἐπιστολῆς Παύλου τοῦ γενομένου προέδρου ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως γραφείσης πρὸς Θεόδωρον τὸν γενόμενον πάπαν Ῥώμης, ἧς ἡ ἀρχή· *Ἰδοὺ δὴ τί καλὸν ἢ τί τερπνὸν ἀλλ' ἢ τὸ κατοικεῖν ἀδελφοὺς ἐπὶ τὸ αὐτό.* ἔχει δὲ μετά τινα ἡ αὐτὴ ἐπιστολὴ οὕτως·

Ἑνὸς δὲ καὶ τοῦ αὐτοῦ θεοῦ λόγου σεσαρκωμένου τά τε θαύματα κηρύττομεν καὶ τὰ πάθη γνωρίζομεν, ἅπερ σαρκὶ δι' ἡμᾶς ἑκουσίως ὑπέμεινεν. ὅθεν καὶ θεὸς λέγεται παθεῖν καὶ υἱὸς ἀνθρώπου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατεληλυθέναι διὰ τὴν ὑπὲρ νοῦν καὶ ἀδιάσπαστον καθ' ὑπόστασιν τῶν δύο φύσεων ἕνωσιν· διὰ τοῦτο καὶ ἓν θέλημα τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ νοοῦμεν, ἵνα μὴ ἐναντίωσιν ἢ διαφορὰν θελημάτων ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ προσώπῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ περιάψωμεν, ἢ αὐτὸν ἑαυτῷ διαμαχόμενον δογματίσωμεν ἢ δύο τοὺς θέλοντας εἰσαγάγωμεν· οὐκ ἐπὶ συναλοιφῇ παντοίως ἢ συγχύσει τῶν δύο φύσεων τῶν ἐν αὐτῷ θεωρουμένων τὴν τοιαύτην τοῦ ἑνὸς θελήματος προσφέροντες φωνήν, ἢ ἐπὶ ἀναιρέσει θατέρας μόνην τὴν ἑτέραν εἶναι πρεσβεύοντες, ἀλλὰ τοῦτο διὰ τῆς τοιαύτης σημαίνοντες φωνῆς, ὡς ἡ αὐτοῦ λογικῶς τε καὶ νοερῶς ἐψυχωμένη σάρξ, ἐξ αὐτῆς ἄκρας ἑνώσεως ἀρρήτως τὰ θεῖα καταπλουτήσασα τὸ τοῦ ἑνώσαντος αὐτὴν ἑαυτῷ καθ' ὑπόστασιν ⟨λόγου⟩ θεῖον ἐκέκτητο καὶ οὐ διάφορον θέλημα.

---

9 – 10 Ps. 132,1

---

11 – 22 cf. ACO ser. II vol. I p. 200,22 – 34

MT

---

1 intellegi = ⟨νοεῖσθαι⟩ *om.* MT (*cf.* 152,35) 2 τῆς τοιᾶσδε παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου κύρου MT 9 τὸν γενόμενον *om.* M 17 συναλοιφῇ] συναλειφῇ T 20 ἐψυχωμένη] ἐμψυχωμένη T 22 uerbi = ⟨λόγου⟩ *om.* MT (*cf.* 200,33)

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

absit, secundum meum sermonem, sed utpote quae non aliter „noua“ intellegi ualuisset ⟨quam „una“⟩ a Cyro sanctissimo huiusmodi uox est apposita; per extremitatum quippe negationem „unam“ diuinus doctor asseruit affirmatiuam faciens et hanc singulariter exprimens, quid aliud quam „unam“ confiteri „operationem“ tamquam unius Christi, secundum quem sermonem aperte [plane] contradidit?

Item relectum est ex regesto diuersarum epistularum exemplar epistulae Pauli quondam praesulis huius a deo conseruandae regiae urbis scriptae ad Theodorum quondam papam Romanum, cuius initium: *Ecce quam bonum et quam iocundum habitare fratres in unum.* habet autem post aliqua eadem epistula ita:

Unius autem eiusdemque dei uerbi incarnati tam miracula praedicamus quam passiones agnoscimus, quas carne pro nobis sponte sustenuit. unde et deus dicitur passus et filius hominis de caelo discendisse propter illam quae super sensum est inseparabilem et secundum subsistentiam duarum naturarum unitionem; propterea et unam uoluntatem domini nostri Iesu Christi intellegimus, ne aduersitatem uel differentiam uoluntatuum uni eademque personae domini nostri Iesu Christi adnectamus, aut eumue sibi reluctantem doceamus aut duos uolentes introducamus; non pro commixtione prorsus uel confusione duarum naturarum, quae in eo considerantur, huiusmodi unius uoluntatis uocem proferentes, [ob] ⟨ad⟩ peremptionem alterius solam alteram esse pronuntiantes, sed id per huiusmodi uocem insinuantes, quod eius rationaliter ac intellectualiter animata caro, ex ipsa principali unitione ineffabiliter quaeque diuina sunt locupletata, eam sibi unientis secundum subsistentiam uerbi ipsam diuinam possidebat et non differentem uoluntatem.

VPG BR MNL

1 utpote] utpute BR non aliter] equaliter BR intellegi] intelligi RG L ualuisset] uoluisset MNL 2 ἡ „μιᾶς“ = ⟨quam „una“⟩ *om.* VPG BR MNL (*cf.* 153,35) cyro] cypro N apposita] aposita B 3 negationem] nagatione N „unam“] „unum“ B asseruit] adserit B asserit R affirmatiuam] afirmatiuam V affirmatiuum P¹ hanc] han B¹ 4 exprimens] expremens B aliud] aliter P alium NL „unam“] „unum“ P christi] christum BR 5 quem *om.* BR aperte et plane BR σαφῶς = aperte + [plane] contradidit] contradicit B 7 diuersarum] diuinarum P (r-n) epistularum] epistolarum G L exemplar] exemplum G epistulae] epistula B¹ epistolae G L pauli] palli N quondam] qd VP quodam B quoddam N 8 praesulis] praesolis B¹ ad] a N quondam] quodam VP B quoddam N 9 cuius initium *om.* N initium] inicium G iocundum] iucundum M 10 autem *om.* G post] p; P 11 eiusdemque] eius quem VP 12 carne] carnae B¹ sustenuit] sustinuit RG MNL sustesustenuit B 13 discendisse] descendisse PG R MNL 15 intellegimus] intelligimus RG M intellegiorum N differentiam] differentia NL uoluntatuum] uoluntatum RG ML 16 eademque] eaedemque M¹ eidemque M²L adnectamus] adnectamen B¹ acnectamus G aut eumue] autemue B aute eum uel N aut cum uerbi L 17 doceamus] docemus V duos] duo VP R N duas B L uolentes] uoluntes G uoluntates L commixtione] conmixtionae B prorsus] prussus B passus G¹ prorssus G² (r-s) confusione] confusionem N 18 considerantur] considerantur B unius uoluntatis *om.* G 18 – 19 proferentes] proferentis V¹ proferentes unius uoluntatis ob G 19 ἐπὶ = ⟨ad⟩] [ob] VPG BR ML [ob] peremptionem] ob perimitionem B o pereptionem N esse alteram G esse] eise B pronuntiantes] pronunciantes M id] hic M 20 huiusmodi] huius R uniusmodi G rationaliter] racionaliter P naturaliter R¹ intellectualiter enim animata VP caro *om.* N 21 ipsa] ipso N principali] principalia N unitione] unicione V unitionem M locupletata] locuplectata L unientis] uenientis V unientes RG 22 possidebat] possedebat V differentem] diffentem G

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἀπὸ ἑτέρου ῥεγέστρου ἐπιστολὴ Πέτρου καὶ αὐτοῦ γενομένου προέδρου τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως πρὸς Βιταλιανὸν τὸν ἐν ὁσίᾳ τῇ μνήμῃ γενόμενον πάπαν Ῥώμης, ἧς ἡ ἀρχή· *Πνευματικῆς εὐφροσύνης πρόξενον ἡμῖν τὸ γράμμα τῆς ὑμετέρας ὁμοψύχου καὶ ἁγίας ἀδελφότητος γέγονε.*

Καὶ ἀναγινωσκομένης τῆς τοιαύτης ἐπιστολῆς ἐχούσης διαφόρους πατρικὰς χρήσεις οἱ τὸν τόπον ἐπέχοντες Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης εἶπον·

Διδάσκομεν τὴν ὑμῶν ἐνδοξότητα, ὡς αἱ ἐμφερόμεναι πατρικαὶ χρήσεις ἐν τῇ παρούσῃ καὶ νῦν ἀναγινωσκομένῃ Πέτρου ἐπιστολῇ περικεκομμένως παρεξεβλήθησαν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Πέτρου διὰ τὸ παραστῆσαι αὐτὸν ἐθέλειν τὸν αὐτοῦ περὶ ἑνὸς θελήματος καὶ μιᾶς ἐνεργείας σκοπόν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον·

Ἔγνωμεν ἀκριβῶς κατὰ τὰ παρὰ τῶν θεοφιλῶν ὑμῶν λεχθέντα, ὡς αἱ τοιαῦται ἐμφερόμεναι χρήσεις ἐν τῇ παρούσῃ ἐπιστολῇ περικεκομμένως ἐνετέθησαν· καὶ εἰ δοκεῖ τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ, εἰς τὰ πρόσω μὴ χωρείτω ἡ τῆς τοιαύτης ἐπιστολῆς ἀνάγνωσις.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε·

Πρὸς τὰ παρὰ τῆς ὑμῶν ἐνδοξότητος ἀρτίως διαλαληθέντα ἀρκούντως ἔχει τῆς παρούσης ἐπιστολῆς ἡ ἀνάγνωσις. Ἰδοὺ δὲ κατὰ τὰ παρὰ τῶν ἐνδοξοτάτων ὑμῶν διαλαληθέντα ἤγουν ἐπιζητηθέντα – εἰς μέσον ἐλθόντων τῶν τε δογματικῶν ἐπιστολῶν τε καὶ συγγραμμάτων ἀπό τε Πύρρου, Παύλου καὶ Πέτρου τῶν γενομένων πατριαρχῶν τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως, καὶ Θεοδώρου ἐπισκόπου τῆς Φαράν, καὶ Κύρου τοῦ γενομένου πάπα Ἀλεξανδρείας, καὶ εἰς ἐπήκοον ἡμῶν καὶ τῆς ὑμῶν ἐνδοξότητος ὑπαναγνωσθέντων, φανερῶς τε καὶ μίαν ἐνέργειαν καὶ ἓν θέλημα ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν ἀσεβῶς δογματίσαι αὐτοὺς ἀποδηλωσάντων ἐν πάσῃ πληροφορίᾳ ὀφείλει ἡ ὑμετέρα ἐνδοξότης γενέσθαι –· ὡς καλῶς καὶ δικαίως ἤδη

---

1 – 4 cf. V. Grumel, Reg., Nr. 303 22 – 23 cf. p. 619,2 – 4

MT

---

17 δὲ] δὴ M 18 τε γινομένων δογματικῶν T 21 ὑμῶν] ἡμῶν M 22 καὶ[1] *om.* M 24 ὀφείλει] ὤφειλεν T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Item relectum est ex altero regesto epistula Petri et ipsius quondam praesulis huius regiae ciuitatis ad Uitalianum sanctae memoriae, qui fuit papa Romanus, cuius est initium: *Spiritalem nobis laetitiam peperit littera uestrae unianimis et sanctae fraternitatis.*
Dumque relegeretur eadem epistula habens diuersa patrum testimonia, hii qui locum gerebant Agathonis sanctissimi papae Romani, dixerunt:

Innotescimus uestrae gloriae, quod paterna testimonia, quae continentur in praesenti quae nunc relegitur Petri epistula, circumrescisae deflorata sunt ab eodem Petro, eo quod ex hoc ostendere uoluisset suam super una uoluntate et una operatione intentionem.
Gloriosissimi iudices dixerunt:

Conperimus diligenter iuxta quae a uestra reuerentia dicta sunt, quod talia testimonia, quae continentur in praesenti epistula, detruncata posita sunt; et si placet uestro sancto ac uniuersali concilio, in amplius huiusmodi epistulae lectio non procedat.
Sanctum concilium dixit:

Ad haec, quae uestra gloria nuper interlocuta est, satis est praesentis epistulae lectio. ecce autem secundum quae iam uestra interlocuta est gloria siue inquisiuit – in medium uenientibus tam dogmaticis epistulis quam scriptis, quae fecerunt Pyrrhus, Paulus et Petrus quondam patriarchae huius regiae urbis, nec non quae a Theodoro, qui fuit Pharan episcopus, et Cyro quondam papa Alexandriae, et ante nostros uestraeque gloriae relectis [auditur] auditu⟨s⟩ aperte ⟨et⟩ unam operationem et unam uoluntatem in incarnationis dispensatione domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri eos impie praedicasse declarantibus –; omnem satisfactionem uestra gloria debet percipere, quod bene atque iuste eos

VPG BR MNL

1 est *om.* G epistula] epistola G L quondam] quoddam VP² NL quodam P¹ B praesulis] praesolis B¹ 2 qui fuit sanctae memoriae MNL papa] pape P papam NL romanus] romanum L inicium est G 3 spiritalem] spiritualem M spiritalem ... peperit] πνευματικῆς εὐφροσύνης πρόξενον ... γέγονε = spiritalis nobis laetitia ⟨accepta fuit⟩ γέγονε = peperit (γεγέννηκε) laetitiam] leticiam RG letitiam NL littera] litterae MNL uestrae] uestri G unianimis] umanis B¹ unanimis R 4 dumque relegeretur] dum quae relegetur P B epistula] epistola G L hii] hi G MNL 5 agathonis] agatonis L sanctissimi] sanctissimus VP romani] romane B¹R romanae B² 6 innotescimus] innotiscimus V innotiscim P innotiscemus B innotescemus R innotescimus uel uestrae VP quod] quodam VP quedam G paterna] paternam N 7 epistula petri M¹ epistula] apostoli G epistola L circumrescisae] circumrecise P¹ R MNL circumrescisse B 8 suam super una] conseruam R una¹] unam BR MNL uoluntate ... operatione] uoluntatem et unam operationem B¹R NL una² *om.* G 10 conperimus] conperuimus N iuxta] iusta L a *om.* N 11 praesenti] persenti P epistula] epistola G detruncata] de trinitate B¹ si] ipsi N 12 epistulae] epistolae L lectio non] lectionem MNL procedat] procedit R 14 gloria *om.* N interlocuta] locuta BRG¹ praesentis] presenti N epistulae] epistolae L 15 uestra gloria interlocuta P¹ inquisiuit] inquesiuit BR 16 dogmaticis] dogmatis V¹ dogmatibus P¹ epistulis] epistolis B NL quam scriptis] conscriptis M quae] quas G² pyrrhus] pyrrhys P pyrrus B MN pyrthus G pirrus R L 17 quondam] quoddam VP quodam B quondam patriarchae] queque deo amabilis patriarchii M quoque deo patriarchii NL huius] hius P non *om.* G a] ad B pharan] faran BR 18 episcopus] epis P N epc RG quondam] quoddam VP N qui fuit BR papa] pape N nostros] nostrorum MNL (s-r) relectis] relictis L 19 εἰς ἐπήκοον ἡμῶν = ante nostros ... auditu⟨s⟩ auditu⟨s⟩] [auditur] VP BR MN audiatur G καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG BR MNL 20 impie] impiae P N praedicasse] praedicassae B 21 omnem] omnes M satisfactionem] satisfactionum M percipere] percip. .ere M *ras.* atque] adque B iuste] iustae P

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

τούτους ἀπεβάλετο Ἀγάθων ὁ ἁγιώτατος τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πάπας διὰ τῆς παρ' αὐτοῦ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον καὶ καλλίνικον ⟨μέγαν⟩ ἡμῶν βασιλέα γενομένης ἀναφορᾶς. συνῳδὰ δὲ αὐτῷ καὶ ἡμεῖς ὡς τἀναντία τῆς ὀρθῆς πίστεως φρονήσαντας τούτους ἀποβληθῆναι ἐκ τῶν ἱερῶν διπτύχων καὶ ἀναθέματι καθυποβληθῆναι ἐκρίναμεν καὶ τὰ αὐτῶν συγγράμματα ὡς ἀσεβείας ἀνάμεστα βδελυσσόμεθα καὶ ἀφανισμῷ ὀφείλοντα ὑποβληθῆναι ἀποφαινόμεθα.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον·

Εἰ οἱ μετὰ Πέτρον ἐπισκοπήσαντες ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως, τουτέστι Θωμᾶς, Ἰωάννης καὶ Κωνσταντῖνος, φαίνονται εἴτε ἐπιστολὰς γράψαντες εἴτε λόγους συντεθεικότες περὶ τῆς νῦν ἀσεβῶς εἰσαχθείσης καινοφωνίας εἰς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν, τὰ τούτων ἴσα ἤτοι ῥέγεστρα ἢ καὶ αὐθεντικὰ εἰς μέσον ἀγαγέτω Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ πρὸς τὸ καὶ τὴν τούτων εἴδησιν λαμβάνουσαν τὴν ἁγίαν ὑμῶν σύνοδον τὰ τῷ καλῶς ἔχοντι συμβαίνοντα ἀποφήνασθαι· ὡσαύτως καὶ εἰ φαίνονται, εἴτε ἐπίσκοποι, εἴτε κληρικοί, εἴτε μοναχοί, εἴτε ἕτεροί τινες λιβέλλους ἀπαιτηθέντες παρὰ τῶν ἐπισκοπησάντων ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως περὶ μιᾶς ἐνεργείας καὶ ἑνὸς θελήματος· καὶ ταῦτα συνείδομεν τὸν εἰρημένον θεοσεβέστατον διάκονον καὶ χαρτοφύλακα Γεώργιον εἰς μέσον προαγαγεῖν ἀπαραλείπτως πρὸς τὸ καὶ ταῦτα κατὰ τὴν κρίσιν τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου ἀφανισμῷ παραδοθῆναι.

Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ εἶπε·

Τὸ κωδίκιον, δέσποτα, ἤτοι ῥέγεστρον τὸ ἔχον τὰ ἰσότυπα τῶν γενομένων συνοδικῶν ἀπό τε Θωμᾶ, Ἰωάννου καὶ Κωνσταντίνου τῶν ἐν ἁγίᾳ τῇ μνήμῃ γενομένων πατριαρχῶν τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως ὕπεστί μοι ἐνταῦθα, πρὸς τούτοις καὶ τὰ αὐθεντικὰ συνοδικὰ

22 – 614,1 cf. V. Grumel, Reg., Nr. 307

MT

2 magnum = ⟨μέγαν⟩ *om.* MT 3 αὐτῷ] αὐτοῦ T 5 βδελυσσόμεθα] βδελυττόμεθα T 10 καινοφωνίας] κενοφωνίας T 12 τὸ] τὸν T 14 – 15 ἀπαιτηθέντες] ἀποτιθέντες M 18 ὑμῶν *om.* T 22 πρὸς τούτοις] ὡσαύτως δὲ M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

iam abiecit Agathon sanctissimus papa antiquae Romae per suggestionem, quam fecit ad piissimum ac triumphatorem magnum nostrum imperatorem. et nos quoque consonanter cum eo utpote hos aduersa rectae fidei sentientes expelli de sacris dipticis et anathemate percelli censuimus eorumque scripta ut impietate repleta abominamur et ut exterminio debeant submitti decernimus.

Gloriosissimi iudices dixerunt:

Si hii, qui post Petrum episcopi fuerunt huius a deo conseruandae regiae urbis, id est Thomas, Iohannes et Constantinus, uidentur seu epistulas scripsisse siue sermones conposuisse de nouitate uocum, quae nuper impie in catholicam ecclesiam intromissa est, eorum exemplaria siue regesta uel authentica in medium proferat Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax, quatenus et eorum cognitionem percipiens sanctum uestrum concilium quae aequitati conueniunt decernat; similiter, et si uidentur, siue episcopi siue clerici uel monachi ceteriue quidam libellos fuisse exacti ab his, qui episcopatum gesserunt huius a deo conseruandae regiae urbis, de una operatione et una uoluntate; etiam haec praeuidimus, ut praedictus Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax ad medium indiminute deducat, ut et ipsa secundum iudicium sancti uestri concilii exterminio contradantur.

Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax dixit:

Poliptichum, domine, siue regestum, in quo continentur exemplaria synodicorum, quae facta sunt tam a Thoma, Iohanne et Constantino sanctae memoriae quondam patriarcharum huius regiae urbis hic mihi praesto est, cum his et authentica synodica bullata, quae

---

VPG BR MNL

---

1 iam] tam N abiecit] abicit BR agathon] agato M^1 agatho M^2 agaton L papa] pape B^1 suggestionem] sugestionem N quam] quae N ad] a B^1 2 ac] et NL triumphatorem] triumfatorem B 3 utpote] utpute BR hos] os P^1 *om.* M eos dum N rectae] recta G fidei] fidi P^2 expelli] expellit BR de] da P dipticis] dypticis N anathemate] anthemate V anathimate B 4 censuimus] censuemus B^1 censemus R eorumque] ...pereorumque G *ras.* repleta] replata B^1 abominamur] abhominamur R N exterminio] extermino P (*cf.* 613,16) ettermino G 7 hii] hi PG MNL qui post] quippe B qui p G episcopi] episcopum BR MNL 8 thomas] thomus B^1 iohannes] iohannis B uidentur] uidenter B uiderunt M seu] se M^1 epistulas] epistolas L scripsisse] scripxisse L 8 – 9 conposuisse] conposuissae B composuisse G NL 9 nouitate] uomitate VP (!) catholicam] chatolicam V catolicam M captolicam L est] sunt L 10 siue] siuae G authentica] autentica B ML auttentica R proferat] proferad B^1 11 diaconus] dyaconus R diacono N chartophilax] carthofilax BR carthophylax G cartophylax M carthophilax L cognitionem] cognicionem P 12 conueniunt] conueniant G siue[1]] siu P^1 seu BR MNL episcopi] epis P 13 uel *om.* B ceteriue] ceteri uero MNL libellos] libellus B fuisse] fuissae B exacti] exhacti P 14 una[1]] huna P^1 haec] et G 15 diaconus] diacono N chartophilax] carthofilax B cartofilax R chartophylax G cartophylax M carthophilax L 16 indiminute] indeminute BR MNL et B^2 *add.* iudicium] iuditium B concilii *om.* L exterminio] extermino B^1 (*cf.* 613,4) 18 deo B^2 *add.* diaconus] dyaconus R diacono N chartophilax] carthofilax BR carthophylax G cartophylax M carthophilax L dixit *om.* V B M 19 poliptichum] polyptio B poliptice R polypticum G polypticus MN *om.* L synodicorum] sinodicorum B 20 thoma] thomo R thoma iohanne] toma et iohanne L memoriae] moriae V^1 mem̃ P quondam] quod VPG quodam B quoddam N 20 – 21 patriarcharum] patriarcarum L 21 urbis] hurbis B^1 mihi] michi G N praesto] praestu B^1 authentica] autentica BRG ML synodica] sinodica V bullata] uullata BR N illata L

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

βεβουλλωμένα τὰ γενόμενα ὑπὸ Θωμᾶ τοῦ ἐν ἁγίᾳ τῇ μνήμῃ γενομένου πατριάρχου πρὸς Βιταλιανὸν τὸν ἐν ἁγίᾳ τῇ μνήμῃ γενόμενον πάπαν Ῥώμης, ἅτινα καὶ ἀποστεῖλαι πρὸς αὐτὸν βουληθέντος αὐτοῦ διὰ τὴν γενομένην, ὡς ἐπίστασθε, τῶν ἀθέων Σαρακηνῶν ἐπι⟨κεί⟩μ⟨ε⟩νον καταδρομὴν καὶ παράστασιν εἰς τὸν διετῆ χρόνον, ὃν ἐπεσκόπησεν, ἐκπέμψαι οὐκ ἴσχυσε καὶ ταῦτα παρευθὺ κελευόντων ὑμῶν προφέρω. τὴν μέντοι ἀναζήτησιν τῶν γενομένων λιβέλλων ἀπὸ διαφόρων ἐπισκόπων ἢ μοναχῶν ἢ κληρικῶν ἢ λαϊκῶν περὶ θελήματος καὶ ἐνεργείας μετὰ ἀκριβείας ἐποιησάμην καὶ τούτους παρεξέβαλον καὶ εἰσὶν ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ πρὸς τὸ ὑμῖν παραστησόμενον.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Ἅπερ ἔφησε Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ μετὰ χεῖρας ἔχειν ῥέγεστρα συνοδικῶν τῶν γραφέντων ἀπὸ Θωμᾶ, Ἰωάννου καὶ Κωνσταντίνου τῶν ἐπισκοπησάντων τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως, εἶτα δὲ καὶ τὰ αὐθεντικὰ συνοδικά, ἅπερ εἶπε γράψαι Θωμᾶν πρὸς Βιταλιανὸν τὸν ἐν ἁγίᾳ τῇ μνήμῃ γενόμενον πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, εἰς μέσον ἀγαγέτω, καὶ ταῦτα ὑποδεχόμενοι οἱ ἡμᾶς ὑπεκλαμβάνοντες εἰς ἐπήκοον πάντων ἡμῶν ἀναγινωσκέτωσαν.

Καὶ λαβὼν Ἀγάθων ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τὸ αὐθεντικὸν συνοδικὸν γράμμα τοῦ ἐν ἁγίᾳ τῇ μνήμῃ Θωμᾶ βεβουλλωμένον, καὶ τῆς ἐν αὐτῷ ἐπικειμένης βούλλας ἐπὶ πάντων ἀφαιρεθείσης ἀνέγνω ἔχον ἐν ἐπιγραφῇ οὕτως·

Τῷ τὰ πάντα ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ Βιταλιανῷ Θωμᾶς ἀνάξιος ἐπίσκοπος ἐν κυρίῳ χαίρειν.

οὗ ἡ ἀρχή· *Ὁ μὲν ἐξ οὐκ ὄντων εἰς τὸ εἶναι παραγαγὼν τὰ σύμπαντα.*

---

21 – 23 cf. V. Grumel, Reg., Nr. 307

MT

---

4 ἐπι⟨κεί⟩μ⟨ε⟩νον] ἐπίμονον MT ὃν *om.* T 10 ἅπερ] ὅπερ T 13 θωμᾶν] θωμᾶς M βιταλιανὸν] βιταλλιανὸν M 14 ἡμᾶς] ὑμᾶς M 19 βούλλας] βούλλης M 20 ἐν ἐπιγραφῇ] ἐπιγραφὴν M 21 καὶ συλλειτουργῷ *om.* M 23 οὗ] ὧν? (*cf.* 616,10 *et* 616,17)

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

facta sunt a Thoma sanctae memoriae quondam patriarcha ad Uitalianum sanctae memoriae quondam papam Romanum, quae etiam uolens ad eum dirigere propter impiorum Sarracinorum incursum assidue inminentem, ut nostis, et obsessionem quae facta est per biennium, quo gessit episcopatum, non ualuit dirigere, et haec ergo statim uobis iubentibus profero. perscrutatus sum uero libellos, qui facti sunt a diuersis episcopis seu monachis siue clericis ac laicis de uoluntate et operatione diligenter et hos protuli et sunt in chartophilatio ad id quod uobis placuerit.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Regesta synodicorum, quae asseruit Georgius deo amabilis diaconus et carthophilax prae manibus habere scriptorum a Thoma, Iohanne et Constantino, qui episcopatum gesserunt huius a deo conseruandae regiae urbis, nec non et authentica synodica, quae dixit scripsisse Thomam ad Uitalianum sanctae memoriae quondam papam antiquae Romae, ad medium proferat, et haec suscipientes, qui nos excipiunt, [ob] ⟨ad⟩ auditum nostrum omnium relegant.

Et accipiens Agatho relegiosus lector et notarius sanctissimi patriarchae Constantinopoleos synodicum autenticum sanctae memoriae Thomae bullatum et coram omnibus bullam, quae in eo inpressa fuerat, auferens relegit habens in superscriptione ita:

Per omnia sanctissimo ac beatissimo fratri et consacerdoti domno Uitaliano Thomas indignus episcopus in domino salutem. cuius initium est: *Qui cuncta ex nihilo quidem ut exsisterent protulit.*

VPG BR MNL

1 thoma] toma N quondam] qd V quodam P B quoddam N quomdam L patriarcha] patriarcharum R N patriarcarum L 2 quondam] quodam VP B quoddam N papam] papa VP dirigere] diregere B 3 sarracinorum] saracinorum B sarcinorum N assidue] adsiduae N inminentem] imminentem P B MNL obsessionem] obsesionem VP 4 biennium] uiennium PG urennium N quo] quod G quoquo N gessit] iessit B dirigere] diregere VP haec] hac G ergo non statim G 5 profero] recolo R perscrutatus] perscruptatus L sum] est R libellos] de libellis G qui] que B a clericis diuersis G a diuersis] aduersus N aduersis L 6 laicis] laycis R lacis L 7 chartophilatio] cartophilatio P carthofilatio BR carthophilatio G cartophylatio M carthophilacio L 8 iudices] iudicis P 9 synodicorum] sinodicorum B asseruit] adserit B diaconus] dyaconus R diacono N chartophilax] carthofilax B cartofilax R carthophilax G L cartophylax M 10 thoma et iohanne NL et *om.* N 11 authentica] autentica BR ML synodica] sinodica B *om.* N 12 scripsisse] scribissae B scripsit R thomam ad uitalianum] thoma a uitalium B^1R thoma ad uitalium B^2 quondam] quoddam VP N quodam B 13 proferat] proferad B nos] a nobis BR excipiunt] exipiunt M εἰς ἐπήκοον = ⟨ad⟩ auditum] [ob] VG BR MNL ab P 15 accipiens] acipiens P^1 agatho] aghatho G a͡gato ML relegiosus] religiosus RG MNL notarius] notario N sanctissimi] sanctissimus N sanctissimum L patriarchae V^2 *add.* patrearche P patriarchii M patriarcham NL constantinopoleos] constantinopoleus BR constantino N 16 synodicum] sinodicum B synodicium N autenticum] authenticum PG NL bullatum] uallatum G uullatum NL bullam] nullam B uullam R N ullam L 17 inpressa] impressa ML pressa N fuerat] fuerad B^1 superscriptione] superscriptionem P B^2R ML 18 consacerdoti] consacerdi V^1 domno] domino MNL 19 episcopus] epis VP episcopus in domino *om.* G initium] inicium G nihilo] nichilo RG N L *marg.*: epistola thome ad uitalianum papam romanum 20 quidem] fidem M exsisterent] existerent P BRG MN existerem L

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Ὅπερ συνοδικὸν ἀντεβλήθη πρὸς τὸ ῥέγεστρον τὸ προκομισθὲν παρὰ Γεωργίου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ χαρτοφύλακος, καὶ ἐστοίχησεν ἀπὸ ἀρχῆς ἕως τέλους ἀπαραλείπτως.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου ἤτοι ῥεγέστρου ἰσότυπα τῶν συνοδικῶν Ἰωάννου τοῦ ἐν ἁγίᾳ τῇ μνήμῃ ὡσαύτως γενομένου πατριάρχου τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως ἔχοντα ἐν ἐπιγραφῇ οὕτως·

Τῷ τὰ πάντα ὁσιωτάτῳ καὶ ἁγιωτάτῳ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ Μακαρίῳ Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος.

ὧν ἡ ἀρχή· *Τίς λαλήσει τὰς δυναστείας τοῦ κυρίου;*

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου ἤτοι ῥεγέστρου ἰσότυπα τῶν συνοδικῶν Κωνσταντίνου τοῦ ἐν ὁσίᾳ τῇ μνήμῃ γενομένου πατριάρχου τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως ἔχοντα ἐν ἐπιγραφῇ οὕτως·

Τῷ τὰ πάντα ὁσιωτάτῳ καὶ ἁγιωτάτῳ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ Μακαρίῳ Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος.

ὧν ἡ ἀρχή· *Ἄλλοι μὲν ἴσως ἐπιεικείᾳ μείζονι τῆς τῶν πολλῶν καταλήψεως.*

Τούτων τοίνυν ἀπὸ ἀρχῆς μέχρι τέλους ἀπαραλείπτως ἀναγνωσθέντων ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν·

Ἐν ἀκροάσει γενόμενοι τῶν γραφέντων συνοδικῶν ἐπιστολῶν παρά τε Θωμᾶ, Ἰωάννου καὶ Κωνσταντίνου τῶν γενομένων πατριαρχῶν τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως καὶ εὑρηκότες μηδὲν ἐναντίον αὐτοὺς περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως φρονήσαντας ἢ γράψαντας, συνείδομεν τὸν θεοσεβέστατον διάκονον καὶ χαρτοφύλακα Γεώργιον τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας ἐπ' ὄψεσιν ἡμῶν ἐπὶ τῶν προκειμένων ἀχράντων τοῦ θεοῦ λογίων πληροφορῆσαι ἡμᾶς, ὡς διὰ πάσης ἐρεύνης ἐλθὼν οὐχ εὗρε λιβέλλους γραφῆναι ἀπό τινων καὶ

10 Ps. 105,2

10 cf. V. Grumel, Reg., Nr. 308 17 cf. V. Grumel, Reg., Nr. 309

MT

2 ἀπὸ] ἀπ' T 8 τὰ πάντα ὁσιωτάτῳ] πανοσιωτάτῳ M 14 ἐπιγραφῇ] προγραφῇ T 15 τὰ πάντα] πάντων M 24 γεώργιον *om.* T 26 εὗρε] ηὗρεν T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Quod sinodicum collatum est cum regesto, quod protulit Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax, et constitit ab initio usque ad finem indiminute.

[Similiter] ⟨Item⟩ relectum est ex eodem ⟨polipticho seu⟩ regesto exemplar synodicorum Iohannis sanctae memoriae, qui fuit similiter patriarcha huius regiae urbis, continentium in superscriptionem ita:

Per omnia sanctissimo ⟨ac beatissimo fratri⟩ et consacerdoti Macario Iohannes indignus episcopus. quorum initium est: *Quis loquitur potentias domini?*

Item relecta sunt ex eodem polipticho atque regesto exemplaria synodicorum Constantini uenerabilis quondam patriarchae huius regiae urbis continentia in superscriptione ita:

Per omnia uenerabili atque sanctissimo ⟨fratri et⟩ consacerdoti Macario Constantinus indignus episcopus. quorum est initium: *Alii quidem fortassis maiore modestia ex comprehensione multorum.*

His ergo ab initio usque in finem indiminute relectis sanctum concilium dixit:

Auditum accipientes synodicarum epistularum, quae scripta sunt a Thoma, Iohanne et Constantino quondam patriarchis huius regiae urbis et nihil inuenientes contrarium de orthodoxa fide eos sensisse siue scripsisse, praeuidimus ut Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax huius sanctae magnae ecclesiae in conspectu nostro coram positis sacrosanctis ⟨dei⟩ eloquiis satisfaciat nobis, quod omnibus modis perscrutatus nequaquam

---

VPG BR MNL

---

1 sinodicum] synodicum PG synodica MNL collatum] conlatum B quod²] quodam P diaconus] dyaconus R diacono N 2 chartophilax] carthofilax B cartofilax R carthophilax G L cartophylax M constitit] constituit V constit P initio] inicio P indiminute] indeminute MNL 4 ἔτι = ⟨item⟩] [similiter] VPG BR MNL relectum est] relecta sunt G ex eodem regesto *om.* G eodem] edem B¹ κωδικίου ἤτοι = ⟨polipticho seu⟩ *om.* VPG BR MNL exemplar] exempla VPG (r-s) synodicorum] sinodicorum B 5 iohannis] iohannes B regiae] raegie B ἔχοντα = continentium] contenens B 6 in *om.* M superscriptionem] superscriptione B¹ L scriptione R 7 καὶ ἁγιωτάτῳ ἀδελφῷ = ⟨ac beatissimo fratri⟩ *om.* VPG BR MNL macario] machario G M iohannes] iohannis B 8 episcopus] epis VP initium] inicium G loquitur] loquetur G 10 relecta] relecte B polipticho] polyptico P¹ M polypticho P² poliptico BG polipthico N policticho L atque] adque B¹ synodicorum] sinodicorum BG constantini] constantino N 11 uenerabilis ... superscriptione *om.* G quondam] qd VP quodam B quoddam N patriarchae] patriarchii NL regiae] raegie B continentia] contentia N superscriptione] superscriptionem P B NL 12 atque] adque B¹ ἀδελφῷ καὶ = ⟨fratri et⟩ *om.* VPG B MNL macario] snachario G machario M 13 episcopus] epis P N initium est B initium] inicium G M alii quidem] aliquidem VPG BR N fortassis] portassis VP (f-p) fortassi B maiore] maiora B 14 ex] et R comprehensione] conprehensione N 16 his] bis V R initio] inicio PG in] ad BRG N indiminute] indimminute P indeminute BR M *om.* G deminute NL relectis] relictis R L concilium] concilio N 17 synodicarum] sinodicarum V epistularum] epistolarum BRG L scripta] scriptae G et *om.* NL 18 quondam] quod VP quodam B qui quondam ML qui quoddam N (q-q) patriarchis] patriarches MN patriarchos L patriarches fuerunt huius M huius a deo conseruandae regiae G nihil] nichil RG N 19 sensisse] sensissae B scripsisse] escripsissae B seripssisse G ut] et L georgius] georgium VP amabilis] amabile P diaconus] diacono P N dyaconus R 20 chartophilax] carthophilax BG L cartofilax R cartophylax M cartophilax N sanctae *om.* B magnae dei ecclesiae RG ecclesiae] haecclesiae B 21 θεοῦ = ⟨dei⟩] [christo] VPG B [christi] R MNL satisfaciat] satisfaciad B¹ nobis *om.* BR perscrutatus] perscruptatus L

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

προσδοθῆναι τοῖς εἰρημένοις τρισὶ πατριάρχαις Θωμᾷ, Ἰωάννῃ καὶ Κωνσταντίνῳ, ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν δηλοῦντας ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν.

Καὶ ἁψάμενος τῶν προκειμένων ἀχράντων τοῦ θεοῦ λογίων Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ ὥμοσεν οὕτως·

Μὰ τὰς ἁγίας γραφὰς ταύτας καὶ τὸν θεὸν λαλήσαντα δι' αὐτῶν διὰ πάσης ἐρεύνης ἐλθὼν οὐχ εὗρον λιβέλλους γενομένους ἀπό τινων καὶ προσδοθέντας τοῖς εἰρημένοις τρισὶν ἁγιωτάτοις πατριάρχαις Θωμᾷ, Ἰωάννῃ καὶ Κωνσταντίνῳ περὶ ἑνὸς θελήματος καὶ μιᾶς ἐνεργείας.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε·

Τοῦ σωματικοῦ λόγου εἰς ἐπήκοον ἡμῶν καὶ τῶν συμπαρόντων ἡμῖν ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων καταβληθέντος παρὰ Γεωργίου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ χαρτοφύλακος τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ πληροφορίαν ἡμῖν τελείαν διὰ τοῦ τοιούτου παρασχόντος σωματικοῦ λόγου, ὡς οὐδαμῶς οἱ αὐτοὶ ἐν ἁγίᾳ τῇ μνήμῃ Θωμᾶς, Ἰωάννης καὶ Κωνσταντῖνός τινας εἰσέπραξαν λιβέλλους περὶ ἐνεργείας καὶ θελήματος, τοὺς τοιούτους ἐν ἁγίᾳ τῇ μνήμῃ τρεῖς ἄνδρας, τουτέστι Θωμᾶν, Ἰωάννην καὶ Κωνσταντῖνον, συνείδομεν ἐν τῇ ταυτότητι μεῖναι καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις ἀναφέρεσθαι τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν, ὡς οἷα ἐν ἅπασιν ἀμωμήτων αὐτῶν καὶ ἀνεπιλήπτων εὑρεθέντων περὶ τὴν ὀρθόδοξον ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν πίστιν. οὓς δὲ ἔφησε Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ ἔχειν λιβέλλους ἀπὸ διαφόρων προσώπων γενομένους ἐπὶ Σεργίου, Πύρρου, Παύλου καὶ Πέτρου, παραχρῆμα πρὸς ἡμᾶς ἀγαγέτω, ἐφ' ᾧ τὸν ἀφανισμὸν αὐτῶν προσφόρως γενέσθαι.

Καὶ ὑπεξελθὼν πρὸς βραχὺ Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ καὶ μετ' ὀλίγον ἀνθυποστρέψας διαφόρους τε χάρτας ἐπιφερόμενος εἶπε·

MT

---

1 ἰωάννῃ θωμᾶ M 7 εὗρον] ηὗρον T 11 sacramento = ὅρκου? (*cf.* 618,14: λόγου = uerbo) 13 ἡμῖν *om.* M 15 κωνσταντῖνος συνείδομεν ἐν τῇ ταυτότητι μεῖναί τινας M^1 17 ταυτότητι] αὐτότητι T 18 ἅπασιν] πᾶσιν T 21 ᾧ] ὧν M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

repperit libellos scriptos fuisse a quibusdam atque oblatos praedictis tribus patriarchis Thomae, Iohanni et Constantino, unam uoluntatem et unam operationem [astruentes] ⟨asserentes⟩ in incarnationis dispensatione unius de sancta trinitate domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri.

Et tactis praepositis sacrosanctis dei [euangeliis] ⟨eloquiis⟩ Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax iurauit hoc modo:

Per has sanctas scripturas et deum, qui per eas locutus est, omnia perscrutatus non inueni libellos fuisse factos a quibusdam et oblatos praedictis tribus sanctissimis patriarchis Thomae, Iohanni atque Constantino de una uoluntate et una operatione.

Sanctum concilium dixit:

Corporali sacramento in nostra audientia et gloriosissimorum iudicum, qui nobiscum sunt, persoluto a Georgio deo amabili diacono et chartophilace sanctae huius magnae dei ecclesiae perfectamque nobis satisfactionem per huiusmodi corporali uerbo praebente, quod nullatenus sanctae memoriae Thomas, Iohannes atque Constantinus a quibusdam libellos extorserunt de operatione et uoluntate, hos sanctae memoriae tres uiros, id est Thomam, Iohannem et Constantinum, praeuidimus in identitate manere atque in sacris dipticis sanctarum ecclesiarum recitari, utpote qui in omnibus inmaculati et inreprehensibiles inuenti sunt circa rectam nostram Christianorum fidem. libellos uero, quos asseruit Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax se habere factos a diuersis personis sub Sergio, Pyrro, Paulo et Petro, statim ad nos perducat, quatenus horum conpetenter fiat exterminatio.

Et paululum egressus Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax et post modicum regrediens cartasque diuersas deferens dixit:

VPG BR MNL

---

1 repperit] reperit BR libellos] libello P^1 NL atque] adque B^1 patriarchis] patriarchiis L 2 thomae] thoma G iohanni] iohanne BRG iohani L 2 – 3 astruentes] inastruentes VP asstruentes G δηλοῦντας = ⟨asserentes⟩] [astruentes] VPG BR MNL 3 dispensatione] dispensationi V 4 ueri] uiri B^1R 5 tactis] tractis V tactus ML actus N sacrosanctis] sacrosancto V^1 sacrosancti V^2PG λογίων = ⟨eloquiis⟩] [euangeliis] VPG BR MNL diaconus] *om.* R diacono N 6 chartophilax] carthofilax BR carthophilax G L cartophylax M cartophilax N iurauit] G *marg.*: quomodo iuratum est M *marg.*: iuramentum georgii cartophylacis L *marg.*: georgius hic iurat sic 7 sanctas] sacrosanctas M sacras sanctas NL eas] as B^1 perscrutatus] perscruptatus L 8 oblatos] oblatus NL patriarchis] patriarchiis L 9 iohanni] iohanne P^2G M iohannis BR atque] adque B^1 et G constantino] constantini B 11 gloriosissimorum] glorosissimorum M^1 iudicum] iudicium VP N 12 persoluto] persaluto NL amabili] amabile P BR chartophilace] cartofilacae B carthofilace R carthophilace G L cartophylace M cartophilace N huius sanctae ML dei *om.* B 13 perfectamque] perfectaque B prefatamque R per *om.* VPG (m – p) corporali uerbo] corporale uerbum M praebente] perhibente BR 14 iohannes] iohannis B atque] adque B quibusdam] quibusda P 15 libellos] libellis G operatione] operationae B hos] .ho.s P *ras.* tres uiros] thesauros R id est *om.* V 16 constantinum] constantinos P identitate] indemptitate R identitatem MNL 17 dipticis] tipticis V dypticis G N ecclesiarum] aecclesiarum G N recitare utpote] non recusari utpute B recusari utpute R inmaculati] immaculati ML 17 – 18 inreprehensibiles] inreprehensibilis B reprehensibiles N 18 nostram *om.* N asseruit] adseruit B 19 diaconus] dyaconus R diacono N chartophilax] carthofilax BR carthophilax G L cartophylax M 20 pyrro] pyro P^1 conpetenter] competenter L fiat] fiad B^1 22 paululum] paulum V^1G diaconus] diacono N chartophilax] cartophilax VP carthofilax B carthophilax G L cartophylax M post modicum] postmodum G 23 cartasque] charthasque P deferens] deferreos N referens L

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Κατὰ τὰ παραστάντα τῇ ἁγίᾳ ὑμῶν συνόδῳ πάντας τοὺς γενομένους λιβέλλους καὶ καταθέσεις καὶ ἑτέρους χάρτας εἰς τὴν παροῦσαν συντείνοντας δογματικὴν κίνησιν καὶ εὑρεθέντας ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου παρεξέβαλον, ἐν οἷς καὶ ἑτέρα Ῥωμαϊκὴ ἐπιστολὴ Ὀνωρίου τοῦ γενομένου πάπα Ῥώμης πρὸς τῇ ἤδη προσενεχθείσῃ αὐτοῦ ἐπιστολῇ εὕρηται μετὰ τῆς αὐτῆς ἑρμηνείας. ἔτι δὲ ἐπιφέρομαι καὶ βιβλίον ἐν σώμασιν ἔχουσαν ἴσα διαφόρων ἐπιστολῶν δογματικῶν, ἐν ᾗ ἔγκειται ἐπιστολὴ δογματικὴ Πύρρου τοῦ γενομένου ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως γραφεῖσα πρὸς Ἰωάννην τὸν ἐν ὁσίᾳ τῇ μνήμῃ γενόμενον πάπαν Ῥώμης, καὶ ἅπαντα ἐπιφέρομαι πρὸς τὸ ὑμῖν παραστησόμενον.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν·

Οὕσπερ ἔφησε Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας λιβέλλους καὶ ἕτερα χαρτία εἰς τὴν παροῦσαν δογματικὴν φερόμενα κίνησιν εἰς μέσον ἀγαγέτω πρὸς τὸ ταῦτα διασκεπτομένους ἡμᾶς· εἰ ἐναντία τῆς ὀρθοδοξίας εὕρωμεν, τῷ ἁρμοδίῳ ὑποβληθῆναι ἀφανισμῷ ἐπιτρέψομεν. ἦν δὲ ἐπὶ τοῦ παρόντος εὑρηκὼς εἶπε μετὰ χεῖρας ἔχειν ὁ αὐτὸς θεοσεβέστατος ⟨διάκονος καὶ⟩ χαρτοφύλαξ Γεώργιος Ῥωμαϊκὴν Ὀνωρίου γενομένου πάπα Ῥώμης ἐπιστολὴν μετὰ τῆς αὐτῆς ἑρμηνείας, ὡσαύτως καὶ τὴν βίβλον, ἐν ᾗ φέρεται ἡ ἐπιστολὴ Πύρρου πρὸς Ἰωάννην τὸν γενόμενον πάπαν Ῥώμης, ἐπιδιδότω πρὸς ἀνάγνωσιν πρὸς τὸ τὴν τούτων λαβεῖν ἡμᾶς εἴδησιν.

Καὶ προεκομίσθη ἡ τοιαύτη Ῥωμαϊκὴ Ὀνωρίου ἐπιστολὴ μετὰ τῆς αὐτῆς ἑρμηνείας ἔχουσα ἐν προγραφῇ οὕτως·

Τῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ Σεργίῳ Ὀνώριος.

ἧς ἡ ἀρχή· *Τὰ γραφέντα παρὰ τοῦ ἀγαπητοῦ ἡμῶν τέκνου Σηρίκου τοῦ διακόνου.*

Ἔχει δὲ ἡ αὐτὴ ἐπιστολὴ μετά τινα οὕτως·

MTO(8)

---

1 ὑμῶν] ἡμῶν T 3 πατριαρχείου] πατριαρχίου T 4 προσενεχθείσῃ] προενεχθείσῃ T 5 εὕρηται] ηὕρηται T 6 δογματικὴ ἐπιστολὴ M 8 γραφεῖσα *inc.* O (*cf.* 602,4) 15 diaconus et = ⟨διάκονος καὶ⟩ *om.* MTO 16 γεώργιος *om.* O ἐπιστολὴν] ἐπιστολὴ MT 21 ἐν προγραφῇ] ἐπὶ λέξεως M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Secundum quod placuit uestro sancto concilio omnes libellos professionesque et ceteras chartas, quae factae sunt ad praesentem dogmaticam motionem pertinentes quaeque inuentae sunt in chartophilacio uenerabilis patriarchii, protuli, in quibus et altera Latina epistula Honorii, qui fuit papa Romanus, praeter illam epistulam eius, quae iam prolata est ⟨inuenta est⟩ cum eius interpretatione. item defero et librum membranatium habentem exemplaria diuersarum dogmaticarum epistularum, in qua iacet epistula dogmatica Pyrrhi quondam archiepiscopi huius a deo conseruandae regiae urbis, quam scripsit ad Iohannem sanctae memoriae quondam papam Romanum, et omnia defero ad quod uobis placuerit.
Sanctum concilium dixit:

Libellos et ceteras chartas, quas asseruit Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax sanctae huius magnae ecclesiae ad praesentem dogmaticam motionem ducentes in medium proferat, quatenus haec pertractantes, si contraria rectae fidei inuenerimus, congruenti exterminio summitti praecipiamus. epistulam uero Latinam, quam in praesenti dixit inuenisse ac prae manibus habere idem deo amabilis diaconus et chartophilax Georgius Honorii quondam papae Romani cum interpretatione sua pariterque et librum, in quo continetur epistula Pyrrhi ad Iohannem quondam papam Romanum, contradat ad legendum, ut horum scientiam accipiamus.
Et prolata est huiusmodi Honorii Latina epistula cum interpretatione sua habens in superscriptione ita:

Dilectissimo fratri Sergio Honorius. cuius initium fuit: *Scripta dilectissimi filii nostri Sirici diaconi.*
Habet autem eadem epistula post pauca haec:

VPG BR MNL

---

1 professionesque] professionisque V professiones quae N 2 chartas] cartas BRG M carthas L factae] facta VP ad] a VP M^1NL praesentem] praesente P NL quaeque] quaque B 3 chartophilacio] carthofilatio B cartofilatio R chartophilatio G N cartophylatio M patriarchii] patriarchi VP altera latina] alteram latinam BR MNL 4 epistula] epistulam BR epistolam MNL epistulam] epistolam L eius] ei B iam prolata] in prolate B 5 est *om.* B M^2 *add.* εὕρηται = ⟨inuenta est⟩ *om.* VPG B MNL interpretatione] interpretationem B intepretatione G defero] refero L membranatium] membranaticum G N membranacium M menbranacium L 6 epistularum *om.* B epistolarum L qua] quo M epistula] epistola L pyrrhi] pyrrhy P pyrri BRG MNL 7 quondam] qd VP quodam B quoddam N archiepiscopi] arciepiscopi V^1PG 8 sanctae memoriae *om.* G quondam] quodam V B quod P quoddam N ad] at P 10 chartas] charthas P cartas BRG MN carthas L asseruit] adseruit B diaconus *om.* V dyaconus R diacono N chartophilax] carthofilax B cartofilax R carthophilax G L cartophylax M 11 ducentes] deducens B deductus R dicentes M 12 proferat] proferad B^1 inuenerimus] inueneremus R 13 summitti] submitti BR M praecipiamus] preciamus B^1 epistulam] epistolam G L 14 habere] haberae B^1 diaconus] dyaconus R diacono N chartophilax] carthofilax B cartofilax R carthophilax G cartophylax M cartophilax NL 15 quondam] quodam V B quod P quoddam N 16 epistula] epistola L pyrrhi] pyrrhy P pyrthi G pyrri BR MNL quondam] quoddam VP N quodam B romanum] romanam G 17 horum] thronum N 18 M *marg.*: honorii L *marg.*: epistola honorii pape epistula honorii latina G epistula] epistola L habens] abens B 19 superscriptione] superscriptionem M superscriptione sua ita G 20 sergio] sergii VP initium] inicium G 21 sirici] syrici BG L cyrici R diaconi] dyaconi R diacono N 22 epistula] epistola L 22 – 623,1 haec nec] huc R

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

...οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πρὸς Κῦρον τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, τὸν τῆς Ἀλεξανδρέων πόλεως πρόεδρον, εἰς τὸ ἀνατραπῆναι τὴν ἐπωνυμίαν τῆς νέας ἐφευρέσεως τῆς μιᾶς ἢ τῶν δύο ἐνεργειῶν, ὡς μὴ ὀφείλειν τῷ λαμπρῷ κηρύγματι τῶν τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν τὴν ἀχλὺν τῶν συνεσκιασμένων φιλονεικιῶν περιχεθῆναι ἤγουν περιρραίνεσθαι, ἀλλ' ἐκβληθῆναι δηλαδὴ τὴν προσηγορίαν τῆς νεωστὶ εἰσαχθείσης μιᾶς ἢ διπλῆς ἐνεργείας ἀπὸ τοῦ κηρύγματος τῆς πίστεως. οἱ γὰρ ταῦτα λέγοντες, τί ἕτερον ὑπονοοῦσιν ἢ καθ' ὁμοιότητα τῆς προσηγορίας τῆς μιᾶς ἢ τῶν δύο φύσεων Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν οὕτως καὶ μίαν ἢ δύο ἐνεργείας, περὶ οὗ λαμπρῶς ἡ θεία γραφὴ διαγορεύει· μιᾶς δὲ ἐνεργείας ἢ δύο εἶναι ἢ γεγονέναι τὸν *μεσίτην θεοῦ καὶ ἀνθρώπων* τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν νοεῖν ἢ προφέρειν πάνυ μάταιον.

Ἔχει δὲ καὶ πρὸς τὸ τέλος ἡ αὐτὴ ἐπιστολὴ οὕτως·

Καὶ ταῦτα μὲν τῇ ὑμετέρᾳ ἁγιωτάτῃ ἀδελφότητι συνείδομεν διὰ τῶν παρόντων γραμμάτων κατάδηλα ποιήσασθαι πρὸς καταρτισμόν τε καὶ γνῶσιν τῶν ἀμφιβαλλόντων. τὸ δὲ λοιπὸν ὅσον πρὸς τὸ δόγμα τὸ ἐκκλησιαστικὸν συντείνει, καὶ τίνα τε ὀφείλομεν κρατεῖν ἤγουν κηρύττειν διὰ τὴν ἁπλότητα τῶν ἀνθρώπων καὶ εἰς τὸ περιελεῖν τὰς δυσχερεῖς περιόδους τῶν ζητήσεων, ὡς ἀνωτέρω εἴπομεν, οὐδὲ μίαν οὐδὲ δύο ἐνεργείας ἐπὶ τοῦ *μεσίτου θεοῦ καὶ ἀνθρώπων* ὁρίζειν, ἀλλ' ἑκατέρας τὰς φύσεις ἐν τῷ ἑνὶ Χριστῷ τῇ φυσικῇ ἑνότητι ἡνωμένας μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ἐνεργούσας καὶ πρακτικὰς ὁμολογεῖν ὀφείλομεν, καὶ τὴν μὲν θείαν ἐνεργοῦσαν ἃ εἰσὶ τοῦ θεοῦ, τὴν δὲ ἀνθρωπίνην ἀποτελοῦσαν τὰ τῆς σαρκός, οὐ διῃρημένως οὐδὲ συγκεχυμένως ἢ τραπεῖσαν τὴν τοῦ θεοῦ φύσιν εἰς ἄνθρωπον, οὐδὲ τὴν ἀνθρωπείαν τραπεῖσαν εἰς θεότητα ἐκδιδάσκοντες, ἀλλὰ τὰς διαφορὰς τῶν φύσεων ἀκεραίας ὁμολογοῦντες· εἷς γὰρ καὶ ὁ αὐτός ἐστι ταπεινὸς καὶ ὑψηλός, *ἴσος τῷ πατρὶ* καὶ *ἥττων τοῦ πατρός*, αὐτὸς ὁ πρὸ τῶν αἰώνων τεχθεὶς ἐν χρόνῳ ἐγένετο, δι' οὗ οἱ αἰῶνες ἐγένοντο, ἐγένετο ἐν τῷ αἰῶνι, καὶ ὁ νόμον δεδωκὼς *γέγονεν ὑπὸ νόμον, ἵνα*

9 1. Tim. 2,5 17 1. Tim. 2,5 22–23 Joh. 10,30 Joh. 14,28 24–624,1 Gal. 4,4–5

1–10 Honorius papa, epist. II ad Sergium, frgm. I 12–624,20 Honorius papa, epist. II ad Sergium, frgm. II 18–19 cf. Leo papa, epist. 11,4 ad Flavianum ACO II 1,1 p. 14,27–29

MTO

3 ἀχλὺν] ἀχλὴν T 6 ὁμοιότητα] ὁμοιότα M 11 αὐτὴ] τοιαύτη M 14 δὲ *om.* O 18 πρακτικὰς] πατρικῶς M 21 ἀνθρωπείαν] ἀνθρωπίαν T 23 τῶν *om.* O 24 ἐγένοντο *om.* O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

... nec non et Cyro fratri nostro Alexandrinae ciuitatis praesuli, quatenus nouae adinuentionis unius uel duarum operationum uocabulum refutatum claro dei ecclesiarum praeconio nebulosarum concertationum caligines offundi non debeant uel aspergi, ut profecto unius uel gemine operationis uocabulum nouiter introductum a praedicatione fidei eximatur. nam qui haec dicunt quid aliud nisi iuxta unius uel gemine naturae Christi dei ⟨nostri⟩ uocabulum ita et operationes unam uel geminam suspicantur, super quod clara sunt diuina eloquia ⟨asserentia⟩; unius autem operationis uel duarum esse uel fuisse *mediatorem dei et hominum* dominum Iesum Christum sentire uel depromere satis ineptum est.

Habet autem et circa finem eadem epistula sic:

Et haec quidem quantum ad instruendam notitiam ambigentium sanctissimae fraternitati uestrae per [eam] ⟨eas litteras⟩ insinuandum praeuidimus. ceterum quantum ad dogma ecclesiasticum pertinet ⟨et⟩ quae tenere uel praedicare debemus propter simplicitatem hominum et ⟨ad⟩ amputandas inextricabiles questionum ambages, sicut superius diximus, non unam uel duas operationes in *mediatorem dei et hominum* definire, sed utrasque naturas in uno Christo unitate naturali copulatas cum alterius communione operantes atque operatrices confiteri debemus, et diuin⟨a⟩m quidem quae dei sunt operantem, humanam autem quae carnis sunt exsequentem, non diuise neque confuse aut conuertibiliter dei natura in homine, nec humanam in deo conuersam edocentes, sed naturarum differentias integras confitentes; unus atque idem est humilis et sublimis, *aequalis patri* et *minor patre*, ipse ante tempora natus in tempore ⟨factus⟩ est, per quem facta sunt saecula factus in saeculo est, et qui legem dedit *factus sub lege est, ut eos, qui sub lege*

VPG BR MNL

1 alexandrinae] alexandrini B praesuli] praesoli B¹ 2 refutatum] reputatum V rephutatum P (f – p) refutandum G 3 praeconio] procomo B¹ proconio B² caligines] caligiones VP NL caliginis BR offundi] obfundi BR MNL offendi G aspergi] aspargi B 4 uel gemine] agmine G¹ adgemine G² gemine] gemini B geminae M a] ac V ad N 5 eximatur] exhimatur V exeimatur N qui] quid B haec] huc R hoc G quid aliud] quod alius N iuxta] iusta L gemine] geminae G M 6 ἡμῶν = ⟨nostri⟩ *om.* VPG BR MNL uocabulum] uocabuli N operationes] operationis B geminam] giminam B¹ 7 clara] declara B διαγορεύει = ⟨asserentia⟩ *om.* VPG BR MNL (?) fuisse] fuissae B² 8 hominum] hominem V christum iesum G depromere] promere BR (ul = uel-de) ineptum] ineptis L 10 autem *om.* G eadem] eandem L¹ epistula] epistola L 11 quantum] qui tantum VP qui tantam G (qua-quita) instruendam] instruendum V¹ adstruendam B notitiam] noticiam G fraternitati] frater natiuitati N 12 διὰ τῶν ... γραμμάτων = per ⟨eas litteras⟩] per [eam] VPG BR MNL ceterum] certum N 13 ecclesiasticum] ecclesiasticam PG καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG BR MNL praedicare] pridicarae B propter] preter G 14 hominum] ominum B εἰς = ⟨ad⟩ *om.* VPG BR MNL τὰς δυσχερεῖς περιόδους = inextricabiles ambages 15 in *om.* NL mediatorem] mediatore PG BR N hominum] ominum B¹ definire] difinire P diffinire M 15 – 16 utrasque naturas] utraque natura R 16 unitate] unitatem M naturali unitate G 17 atque] adque B¹ diuin⟨a⟩m] diuinum VPG BR MNL 17 – 18 operantem et umanam BR 18 humanam] humana L autem *om.* BR L] hec G exsequentem] exequente VPG R exsequente B exequentem MNL diuise] diuisae V M confuse] confusae V B² 19 natura] naturam B (?) naturae G humanam] humana M naturarum] naturum VP necturarum B¹ 20 atque] adque B¹ 21 tempora] tempore VPG tempore] temporem B ἐγένετο = ⟨factus⟩ est *om.* VPG BR MNL 22 factus est in VPG est¹ *om.* G legem] degem P¹ lege est] legem N

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσηται, αὐτὸς ἐσταυρώθη, αὐτὸς τὸ χειρόγραφον ὅπερ ἦν καθ' ἡμῶν καταργῶν, ἐν τῷ σταυρῷ ἐκ τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν ἐξουσιῶν ἐθριάμβευσεν.
ἐξαιροῦντας οὖν, ὡς εἴπομεν, τὸ σκάνδαλον τῆς νέας ἐφευρέσεως, οὐ δέον ἡμᾶς ὁρίζειν ἢ κηρύττειν μίαν ἢ δύο ἐνεργείας, ἀλλ' ἀντὶ μιᾶς, ἣν τινες λέγουσιν ἐνέργειαν, δέον ἡμᾶς τὸν ἕνα ἐνεργοῦντα Χριστὸν τὸν κύριον ἐν ἑκατέραις ταῖς φύσεσιν ἀληθῶς ὁμολογεῖν καὶ ἀντὶ τῶν δύο ἐνεργειῶν ἐξαιρεθείσης τῆς προσηγορίας τῆς διπλῆς ἐνεργείας αὐτὰς μᾶλλον τὰς δύο φύσεις μεθ' ἡμῶν κηρύξωσι, τουτέστι τῆς θεότητος καὶ τῆς σαρκὸς τῆς προσληφθείσης, ἐν τῷ ἑνὶ προσώπῳ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ πατρὸς ἀσυγχύτως, ἀδιαιρέτως, ἀτρέπτως ἐνεργούσας τὰ ἴδια. καὶ ταῦτα μὲν τῇ μακαριωτάτῃ ὑμῶν ἀδελφότητι συνείδομεν κατάδηλα ποιῆσαι, ἵνα τῇ προθέσει τῆς μιᾶς ὁμολογίας δείξωμεν ὁμοψυχήσαντας ἑαυτοὺς τῇ ὑμῶν ἁγιότητι, δηλαδὴ συμφωνοῦντες ἐν ἑνὶ πνεύματι τῇ ἴσῃ διδαχῇ τῆς πίστεως γράφοντες· ἔτι μὴν καὶ τοῖς κοινοῖς ἀδελφοῖς ἡμῶν Κύρῳ καὶ Σωφρονίῳ τοῖς ἐπισκόποις, ἵνα μὴ τῇ νεαρᾷ φωνῇ, τουτέστι τῇ προσηγορίᾳ τῆς μιᾶς ἢ διπλῆς ἐνεργείας, ἐνίστασθαι ἢ ἐπιμένειν φανῶσιν, ἀλλὰ περιαιρεθείσης τῆς προσηγορίας τῆς τοιουτοτρόπου νέας φωνῆς τὸν ἕνα Χριστὸν κύριον μεθ' ἡμῶν κηρύξωσιν ἐνεργοῦντα τὰ θεῖα καὶ τὰ ἀνθρώπινα ἐν ἑκατέραις ταῖς φύσεσιν, κἂν εἰ τὰ μάλιστα τούτους, οὓς πρὸς ἡμᾶς ὁ προλεχθεὶς ἀδελφὸς καὶ συνεπίσκοπος ἡμῶν Σωφρόνιος ἀπέστειλε, παρεσκευάσαμεν, ἵνα μὴ δύο ἐνεργειῶν ἐπωνυμίαν τοῦ λοιποῦ κηρύττειν ἐπιμείνῃ, ὅπερ καὶ πάντως ἐπηγγείλαντο τὸν προλεχθέντα ἄνδρα μέλλειν ποιεῖν, εἴγε Κῦρος ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν καὶ συνεπίσκοπος ἀπὸ τῆς προσηγορίας τοῦ λέγειν μίαν ἐνέργειαν ἀποστῇ.

1 – 2 Col. 2,14 – 15

MTO

1 ἐξαγοράσηται] ἐξαγοράσῃ M χειρόγραφον ἡμῶν ὅπερ O 3 ἐφευρέσεως] ἐφευρήσεως O 3 – 4 ἢ κηρύττειν *om.* O 7 ἡμῶν] ὑμῶν T^1 κηρύξωσι] κηρύξουσι O τῆς[1] *om.* M 12 γράφοντες] γράφοντας O 15 χριστὸν καὶ κύριον O ἡμῶν] ὑμῶν T^1

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

erant, redemeret, ipse crucifixus, ipse *cyrographum, quod erat contra nos, euacuans, in cruce de principatibus et potestatibus triumphauit.* auferentes ergo, sicut diximus, scandalum nouellae adinuentionis, non nos oportet unam uel duas operationes definientes praedicare, sed pro una, quam quidam dicunt operatione, oportet nos unum operatorem Christum dominum in utrisque naturis ueridice confiteri et pro duabus operationibus auferto gemine operationis uocabulo ipsas potius duas naturas, id est diuinitatis et carnis assumptae, in una persona unigeniti [dei] ⟨filii⟩ patris inconfusae, indiuisae atque inconuertibiliter nobiscum praedicet propria operantes. et haec quidem beatissimae fraternitati uestrae insinuandum praeuidimus, quatenus unius confessionis propositum [unianimitati] ⟨unanimes nosmetipsos⟩ uestrae sanctitatis monstraremus, ut profecto in uno spiritu anelantes pari fidei [documento] ⟨doctrina⟩ inspiremus scribentes; etiam communibus fratribus ⟨nostris⟩ Cyro et Sophronio antistibus, ne nouae uoci, id est unius uel gemine operationis uocabulo, insistere uel inmorari uideantur, sed abrasa huiusmodi nouae uocis appellatione unum Christum dominum nobiscum in utrisque naturis diuina uel humana praedicent operantem, quamquam ⟨praesertim⟩ hos, quos ad nos praedictus frater et coepiscopus noster Sophronius misit, instruximus, ne duarum operationum uocabulum deinceps praedicare innitatur; quo [instantissime] ⟨et per omnia⟩ promiserunt praedictum uirum esse facturum, si etiam Cyrus frater et coepiscopus noster ab unius operationis uocabulo discesserit.

VPG BR MNL

---

1 redemeret] redimeret V^1G R MNL cyrographum] chyrographum P chirographum N erat] erad B^1 euacuans] euacuatis P 2 principatibus] principatus V principibus B potestatibus et principatibus MNL potestatibus] potantibus R triumphauit] triumfauit B ergo] autem R 3 nos M *ras.* definientes] diffinientes M 4 una quam quidam] unaquamque ML unamquamque N quidam] quidem B dicunt *om.* G operatione] operationem M oportet nos M *add.* operatorem] operatore G 5 dominum] deum L ueridice] uere dicere V^1 ueri dicere V^2P ueridicae B^2 confiteri] confitiri V^1 B et] ut M 6 ἐξαιρεθείσης = auferto VPG R MNL auferte B (ablato) gemine] geminae P^2G M operationis] operationes V potius] post R pocius G 7 assumptae] adsumpte B^1 adsumptae B^2 assumpte R NL υἱοῦ = ⟨filii⟩] [dei] VPG BR MNL inconfusae indiuisae] inconfuse indiuise P^1 BR MNL atque] adque B^1 at G 8 nobiscum *om.* BR praedicet] predicare BRG operantes] operantem BR haec] ec B^1 9 fraternitati] fraternitatin B confessionis] confusionis R M 10 ὁμοψυχήσαντας ἑαυτοὺς = ⟨unanimes nosmetipsos⟩ [unianimitati] VPG BR MNL unianimitati] unianimitate VP profecto] profectu V 11 anelantes] hanelantes R adhelantes N διδαχῇ = ⟨doctrina⟩] [documento] VPG BR MNL 12 communibus] cum omnibus G ἡμῶν = ⟨nostris⟩ *om.* VPG BR MNL cyro] caro VP sophronio] sophornio P sofronio BR antistibus] antestibus V B antistitibus PG ne *om.* B L uoci] uoci; V uocis BR L 12 – 14 id est ... uocis *om.* B 13 gemine] geminae M inmorari] immorari PG ML abrasa] arasa ML arese N 14 appellatione] appellacione P apellatione B appellationem N unum ipsum christum L dominum] deum L naturis operantibus diuina VPG MNL 15 humana] umana B^1 operantem] operante NL τὰ μάλιστα = ⟨praesertim⟩ *om.* VPG BR MNL 16 coepiscopus] coepiscopis NL sophronius] sophoronius P sopho G^1 sophro G^2 sofronius BR operationum] operaonum N 17 deinceps] deum BR innitatur] innitamur V^1 initatur B inmitatur G quo] quod P^1 M^2 καὶ πάντως = ⟨et per omnia⟩] [instantissime] VPG BR MNL (ἐνστατικῶς) 18 praedictum] praedicto L etiam] tam B coepiscopus] quoepiscopus B unius] unus P^2

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Ὡσαύτως ἐπεδόθη καὶ ἡ βίβλος, ἐν ᾗ ἐπεφέρετο ἐπιστολὴ Πύρρου τοῦ γενομένου προέδρου τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως πρὸς Ἰωάννην τὸν ἐν ὁσίᾳ τῇ μνήμῃ γενόμενον πάπαν Ῥώμης, ἧς ἡ ἀρχή·

Ὁ κύριος ἡμῶν καὶ θεὸς Ἰησοῦς Χριστὸς μέλλων εἰς οὐρανοὺς ἀνιέναι.

Ἔχει δὲ μετά τινα ἡ αὐτὴ ἐπιστολὴ οὕτως·

Τίς γὰρ ἐκείνων βλέπων οὕτω διακειμένους ἡμᾶς ἐχθρωδῶς καὶ τοὺς ἱεράσθαι λαχόντας ὀνείδεσι βαλλομένους ἀπὸ τῶν ποιμαίνεσθαι τεταγμένων, οὐ διαπαίζεται καὶ ἀπογνώσεται τῆς ἡμετέρας γνώμης καὶ ἀφορμὴν τῆς ἰδίας ἀσεβείας τὴν ἐν ἡμῖν ἀταξίαν ποιήσεται; οὔπω ὁ περὶ δύο φύσεων καταλέλυται πόλεμος καὶ ἕτερον ἑαυτοῖς ἐπεισάγομεν θόρυβον;

Ὁμοίως προηνέχθησαν καὶ ἀνεγνώσθησαν καὶ οἱ ἀνωτέρω ἐπιμνησθέντες λίβελλοί τε καὶ ἕτεροι χάρται.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε·

Τῶν προκομισθέντων ἡμῖν παρὰ Γεωργίου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ χαρτοφύλακος τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ⟨τοῦ θεοῦ⟩ ἐκκλησίας λιβέλλων τε καὶ χάρτων καὶ ἑτέρων συνταγμάτων τὴν εἴδησιν λαβόντες ἔγνωμεν εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀσέβειαν φέρεσθαι, καὶ συνείδομεν ταῦτα ὡς βέβηλα καὶ ψυχοφθόρα παραχρῆμα πρὸς τέλειον ἀφανισμὸν πυρὶ παραδοθῆναι.

Καὶ ἐκαύθησαν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Ἀρκούντως ἔχει καὶ τὰ κατὰ τὴν σήμερον ἡμέραν πραχθέντα.

1–9 cf. V. Grumel, Reg., Nr. 296; cf. ACO ser. II vol. I p. 338,16–22

MTO

---

4 καὶ θεὸς *om.* O ἰησοῦς] ὁ T 7 ὀνείδεσι] ὀνήδεσι T 8 ποιήσεται] ποιήσηται T 11 προηνέχθησαν] προσηνέχθησαν M 15 dei = ⟨τοῦ θεοῦ⟩ *om.* MTO 21 ἡμέραν *om.* O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Similiter datus est etiam liber, in quo continebatur epistula Pyrrhi quondam praesulis huius regiae urbis ad Iohannem sanctae memoriae, qui fuit papa Romanus, cuius initium est: *Dominus et deus noster Iesus Christus futurus in caelos ascendere.*

Habet autem eadem epistula post aliqua haec:

Nam quis illorum uidens sic nos ex aduersu positos et qui sacerdotio fungimur exprobrationibus summitti ab eis, qui constituti sunt [regi] reg⟨ere⟩, non derideat et desperet nostrum consilium, et oportunitatem impietatis propriae nostram instabilitatem effaciet? nondum de duabus naturis destructum est bellum et alterum nobis ipsis turbulentiam introducimus?

Similiter prolati et relecti sunt libelli, qui superius memorantur, et caeterae chartae.

Sanctum concilium dixit:

Cognitionem accipientes prolatorum nobis a Georgio deo amabili diacono et cartophilace huius sanctae magnae dei ecclesiae libellorum atque chartarum siue aliorum opusculorum comperimus in unam eandemque impietate concurrere, et praeuidimus haec tamquam prophana et animae pernitiosa continuo [ob] ⟨ad⟩ perfectum exterminium igne concremari.

Et conbusta sunt.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Satis habet et quae hodierna die peracta sunt.

VPG B(13)R MNL

---

1 L *marg.*: epistola pyrri continebatur] contenebatur B epistula] epistola L pyrrhi] phyrri P^1 phyrrhi P^2 pyrthi G pyrri BR MNL quondam] quod VP quodam B quoddam N praesulis] praesolis B^1 2 memoriae] memeriae G 3 et *om.* N et deus *om.* VPG futurus] futuros P^1 in caelos] incaelo incelo B in celo R L in caelo MN 4 epistula] epistola L post] per VPG haec] hoc G 5 – 6 nam ... exprobrationibus *om.* N 5 aduersu] aduersa G aduerso B^2R ML positos] positus B et *om.* BR qui] quia L 6 exprobrationibus] et probrationibus R exprobationibus L summitti] submitti BR ML ποιμαίνεσθαι = reg⟨ere⟩] regi VPG MNL (?) a rege BR derideat] deridead B et] ac BR 7 desperet] disperet VP dispiciat BR consilium] concilium R oportunitatem] opportunitatem G oportunitate inuenta impietatis BR 8 effaciet] efficiet V faciet BR et faciet MNL faciet eo quod nondum BR est] sit B sic R bellum] uellum P alterum] alteram BRG M^2 ipsis] ipsi G 8 – 9 turbulentiam] turbolentiam BR MN 10 relecti] relicti P N recti BR memorantur] memoranter B nominantur G caeterae] cetere P BR L ceterae G M caetere N chartae] charte P carte BR L cartae G M 12 accipientes] accepientes M^1 amabili] amabile P BR MNL 12 – 13 cartophilace] chartophilace P^1 chartophilacae P^2 cartofilace B cartophylace M 13 sanctae *om.* BR chartarum] chartarium P cartarum RG M cartharum L siue ... ampliorem *om.* B (705,5), *lac. inter ff.* 112 *et* 113 14 comperimus] conperimus N unam eandamque] unum eundemque G impietate] impiaetate V impietatem R ML inpietatem N concurrere] concurre P^1 haec] huic R 15 prophana] profana G ML profane N πρὸς = ⟨ad⟩] [ob] VPG R MNL perfectum] perfectam VPG 16 concremari] cremari M^1 congremari N 17 conbusta] combusta P M 18 dixerunt] quod G 19 hodierna] odierna P die] diae V

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

ΤΟΜΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ
ΠΡΑΞΙΣ ΤΕΣΣΑΡΙΣΚΑΙΔΕΚΑΤΗ

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσπότων Φλαβίων Κωνσταντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως αἰωνίου αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος ἔτους εἰκοστοογδόου καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου πραότητος ἔτους τρισκαιδεκάτου Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου τῇ πέμπτῃ τοῦ Ἀπριλλίου μηνός ἰνδικτιῶνος ἑνάτης.

Προτεθειμένου τοῦ σεβασμιωτάτου σένσου τοῦ αὐτοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτω ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης ἐκ προσώπου αὐτοῦ παρόντων καὶ ἀκροωμένων
Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ τῶν Ὀρμίσδου οἴκου
Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτου
Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ
Πέτρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων.

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, τουτέστι
Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος, καὶ
Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ
Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως καὶ

MTO(25)

---

15 τρούλλῳ] τρούλῳ O προσώπου τοῦ αὐτοῦ M 17 κωνσταντίνου μὲν τοῦ M 25 πόλει τῆς καὶ πολλάκις ῥητῶς μνημονευθείσης κατ' ὄνομα O *desin. usque ad* 636,18: ῥώμην 31 πρεσβυτέρου *om.* M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

ACTIO QUARTADECIMA

In nomine domini et dominatoris Iesu Christi dei et saluatoris nostri imperantibus a deo coronatis ac tranquillissimis nostris dominis Flauiis Constantino quidem piissimo et a deo decreto magno principe perpetuo augusto et imperatore anno uicesimo octauo et post consulatum eius a deo instructae serenitatis anno tertio decimo Heraclio uero atque Tyberio a deo conseruandis eius fratribus anno uicesimo secundo die quinta mensis Aprilis indictionis nonae.

Praeposito uenerando sessu piissimi et Christo amabilis magni imperatoris Constantini in secretario sacri palatii, qui cognominatur Trullus, et per iussionem eius a deo instructae serenitatis ex persona eius praesentibus et audientibus
Constantino gloriosissimo exconsule patricio et curatore imperialis domus Hormisdae
Anastasio gloriosissimo exconsule patricio et loci seruatore comitis imperialis excuuiti
Polieucto gloriosissimo exconsule ⟨et⟩
Petro gloriosissimo exconsule.

Conueniente quoque etiam sancto ac uniuersali concilio, quod per imperialem sanctionem congregatum est in hac a deo conseruanda regia urbe, id est
Theodoro et Georgio uenerabilibus presbiteris et Iohanne deo amabili diacono, locum repraesentantibus Agathonis sanctissimi ac beatissimi archiepiscopi antiquae Romae, et
Georgio uenerabili atque sanctissimo archiepiscopo huius magnisonae Constantinopoleos nouae Romae et
Petro deo amabili presbitero monacho et uicario sedis Alexandrinae magnae ciuitatis et

---

VPG R(11) MNL

---

2 quartadecima] .XIIII. V R 4 dominatoris nostri iesu M et²] atque R MN 5 ac] hac P tranquillissimis] tranquinlissimis P nostris] nostri NL flauiis] flauius P constantino] constantinus PG¹ constantinum G² 6 piissimo] piissimus V piissimum PG et¹] aet N decreto magno principe] decretum magnum principem VPG principe et perpetuo R augusto] agusto P imperatore (αὐτοκράτορος)] eius imperio VPG 6–7 uicesimo octauo] .XXVIII. VPG R M 7 consulatum] consalatum P consolatum R tertio decimo] .XIII. VPG R M 8 heraclio] haeraclio P heracleo R tyberio] tiberio NL conseruandis] conseruande VG consers P eius *om.* G uicesimo secundo] .XXII. VPG R M 9 mensis] mense NL nonae] nona M .VIIII. NL 11 praeposito ... romam (637,17) *om.* R sessu] sesso MNL christo] christi VPG magni] magno VP N imperatoris] imperatori P constantini] constantino P² N² 12 palatii] palati M 13 ex] et N 14 constantino] constantini P gloriosissimo] glorioso G MNL patricio *om.* N 15 anastasio gloriosissimo] anastasius gloriosus P loci] locis N seruatore] seruantibus G excuuiti] excons V excuui P excubiti M 16 polieucto] polyeuto M καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG MNL 17 gloriosissimo] glorioso G M exconsule] exconsul N 19 quoque] quaeque VP sancto *om.* G 20 regia] regiae V urbe] urbae P 21 theodoro] theodorus N amabili] amabile P amabilis N 22 repraesentantibus] repraesentantis VP praesentantibus ML agathonis] agathon V agothonis P agathoni N sanctissimi ac beatissimi archiepiscopi] sanctissimus ac beatissimus archiepiscopus VP 24 atque] atquae P sanctissimo archiepiscopo] sanctissimi archiepiscopi VP magnisonae] magnesone N 26 amabili] amabile P presbitero] presbiteri V

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Θεοφάνους τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας καὶ
Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων
Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Πόρτου, Ἀβουνδαντίου ἐπισκόπου πόλεως Πατέρνου, Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην ὁσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνόδου, τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ' αὐτῶν ἀναφορᾷ, καὶ
Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥαβέννης Θεοδώρου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης
Βασιλείου ἐπισκόπου πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου
Φιλαλήθους ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἐφέσου
Θεοδώρου ἐπισκόπου πόλεως Τριμιθούντων ἐπέχοντος τὸν τόπον Ἐπιφανίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Κύπρου
Σισινίου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θρᾴκης
Πλάτωνος ἐπισκόπου Ἀγκύρας Γαλατίας
Γεωργίου ἐπισκόπου Κυζίκου
Μαρίνου ἐπισκόπου Σάρδεων
Πέτρου ἐπισκόπου Νικομηδείας
Φωτίου ἐπισκόπου Νικαίας
Ἰωάννου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος
Ἰωάννου ἐπισκόπου Σίδης
Θεοδώρου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς
Ἰουστίνου ἐπισκόπου Τυάνων
Ἀλυπίου ἐπισκόπου Γαγγρῶν
Κυπριανοῦ ἐπισκόπου Κλαυδιουπόλεως

MT

---

24 ἰωάννου ... σίδης *om.* T 28 κλαυδιουπόλεως φρυγίας T^1

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Theophane uenerabili atque sanctissimo archiepiscopo Theopoleos Antiochiae et
Georgio relegioso presbitero monacho et apocrisiario Theodori uenerabilis uicarii sedis Hierusolimorum
Iohanne episcopo ciuitatis Portuensis, Habundantio episcopo ciuitatis Paternensis, Iohanne episcopo ciuitatis Regitanae, locum repraesentantibus sancti concilii antiquae Romae centum uiginti quinque deo amabilium episcoporum, qui etiam per subscriptiones suas declarantur in suggestione ab eis facta ad Constantinum piissimum principem, et
Theodoro relegioso presbitero et locum agente Theodori uenerabilis archiepiscopi Rauennatis
Iohanne episcopo Thessalonicensi
Basilio episcopo ciuitatis Gurtinae insulae Cretae
Philalithe episcopo Cesareae Cappadociae
Theodoro episcopo Ephesi
Theodoro episcopo ciuitatis Tremithuntorum, locum repraesentante Epiphanii deo amabilis archiepiscopi Cypri
Sisinnio episcopo Heracliae Traciae
Platone episcopo Ancyrae Galatiae
Georgio episcopo Cyziceno
Marino episcopo Sardeorum
Petro episcopo Nicomediae
Photio episcopo Niceae
Iohanne episcopo Calcidonensi
Iohanne episcopo Sidensi
Theodoro episcopo Meleten⟨en⟩si
Iustino episcopo Tyanensi
Alippio episcopo Gangrorum
Cypriano episcopo Claudiupoleos

VPG MNL

1 theophane] thephanae P stephano G atque] adquae P sanctissimo archiepiscopo] sanctissimi archiepiscopi VP antiochiae] anthiociae V 2 georgio] georgium VP apocrisiario] pochrisario V pochrisiario P apocrisario MNL theodori] theodoro V theodero P uenerabilis] uenerabili N 3 hierusolimorum] hierosolimorum G N hyerosolimorum L 4 iohanne] iahanne P ciuitatis[1] *om.* G M[1] ciritatis NL habundantio] abundantio P MN abundatio L iohanne] iohanis P 5 concilii] concilio P antiquae romae] atque romane L 6 centum uiginti quinque] centum XXV VP CXXV G M subscriptiones] suscriptiones P superscriptiones N 8 theodoro ... agente *om.* G relegioso] religioso MNL agente] agentem VP theodori] theodoro VP theodoris NL uenerabilis] uenerabili G N archiepiscopi] archiepiscopo VP 8–9 rauennatis] reuennatis P 11 episcopo] episcopi VP gurtinae] gortinae G L 12 philalithe] philalitae P L philalethe G philalitho M cesareae] cesarieae PG cappadociae] capadociae G M 14 repraesentante] repraesentantem VP epiphanii] ephiphanii P L epiphanius N 14–15 amabilis] amabili N 16 sisinnio] sisinno N heracliae] heracleae M traciae] thraciae M 17 ancyrae] ancire G anquirae MNL 18 cyziceno] ciziceno NL 19 sardeorum] sardaeorum M sartieorum L 21 photio] potio V[1] fotio MNL niceae] niciae N nicee L 22 calcidonensi] calcedonensis G calcedonensi ML chalcedonensi N 23 sidensi] sidens; V sydensis G sindensi M 24 theodoro] teodori P meleten⟨en⟩si] mele VP meletensi G MNL 25 tyanensi] tyā VP tyanorum G tianensi M tranensi N 26 alippio] alyppio P alipio MNL gangrorum] grangorum MNL

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Πολυεύκτου ἐπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας
Θεοδώρου ἐπισκόπου Σταυρουπόλεως Καρίας
Τιβερίου ἐπισκόπου Λαοδικείας Φρυγίας
Κοσμᾶ ἐπισκόπου Συνάδων
Στεφάνου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Πισιδίας
Ἰωάννου ἐπισκόπου Πέργης
Θεοπέμπτου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως ἤτοι Μωκισσοῦ
Ἰσιδώρου ἐπισκόπου Ῥόδου
Σισινίου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως Φρυγίας
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ταρσοῦ
Μακροβίου ἐπισκόπου Σελευκίας Ἰσαυρίας
Γεωργίου ἐπισκόπου Βυζίης Θρᾴκης
Ζαχαρίου ἐπισκόπου Λεοντουπόλεως Ἰσαυρίας
Γρηγορίου ἐπισκόπου Μιτυλήνης
Γεωργίου ἐπισκόπου Μιλήτου
Σεργίου ἐπισκόπου Σηλυβρίας
Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μεθύμνης
Θεογνίου ἐπισκόπου Κίου
Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Εὐχαίτων
Πέτρου ἐπισκόπου Μεσημβρίας
Πέτρου ἐπισκόπου Σωζοπόλεως Θρᾴκης
Ἰωάννου ἐπισκόπου Νύσσης
Θεοδώρου ἐπισκόπου τῶν Βασιλικῶν Θερμῶν
Γεωργίου ἐπισκόπου Καμουλιανῶν
Ζωΐτου ἐπισκόπου Χριστουπόλεως Ἀσίας
Πατρικίου ἐπισκόπου Μαγνησίας
Ἀντωνίου ἐπισκόπου Ὑπαίπων

MT

1 πολυεύκτου *om.* T
12 βυζίης] βϊζύης T
16 σηλυβρίας] σϊληβρίας T
22 νύσσης] νύσης T
25 ζωΐτου] ζωϊτοῦ M
βωίτου T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Polieucto episcopo Myrorum Lyciae
Theodoro episcopo Staurupoleos Chariae
Tyberio episcopo Laodiciae Phrigiae
Cosma episcopo Synadorum
Stephano episcopo Antiochiae Pisidiae
Iohanne episcopo Pergensi
Theopempto episcopo Iustinianupoleos siue Muccissi
Hisidoro episcopo Rodi
Sisinio episcopo Hierapoleos Phrigiae
Theodoro episcopo Tarsensi
Macrobio episcopo Seleuciae Hisauriae
Georgio episcopo Biziae Thraciae
Zacharia episcopo Leontopoleos Hisauriae
Gregorio episcopo Mitilenensi
Georgio episcopo Mileti
Sergio episcopo Silimbriae
Andrea episcopo Methimnae
Theognio episcopo Cii
Epiphanio episcopo Euchaitorum
Petro episcopo Mesembriae
Petro episcopo Sozopoleos Thraciae
Iohanne episcopo Niseno
Theodoro episcopo Imperialium Thermarum
Georgio episcopo Chamulianensi
Zoito episcopo Christopoleos Asiae
Patricio episcopo Magnisiae
Antonio episcopo Ypeporum

VPG MNL

1 polieucto] poleuctus VP polyeuto M myrorum] mirorum V mirrorum M lyciae] luciae VP N latiae G 2 staurupoleos] stauropoleos MNL chariae] cariae MNL 3 tyberio] tiberio MNL laodiciae] laudiciae M laoditie N phrigiae] phrygie P frigiae MNL 5 antiochiae] anthiociae V antiotiae N pisidiae] pissydae G pysidiae MNL 6 iohanne] iohannis P 7 theopempto] teopempto M iustinianupoleos] iustianupoleos P iustinianopolis MN muccissi] mucissi G 8 hisidoro] hysidero V hisodero P hysidoro G M^1L rodi] rodis VPG 9 sisinnio] sysinnio V phrigiae] frigiae MN 10 theodoro] theodori VP episcopo] episcopi P tarsensi] tharsensi NL 11 macrobio] macrabio N seleuciae] saleuciae VP seleutiae G M 12 biziae] byziae M thraciae] traciae VPG thratiae N 13 zacharia] zachariae VP macaria N leontopoleos] leuntopoleos G lonthopoleos L 14 gregorio] georgio V N mitilenensi] mitulensi V mittilenensae G mitilempsi M milensi N mitilensi L 15 georgio] gregorio L mileti] myleti N mitilensi L 16 silimbriae] sylimbriae N sylinbriae L 17 methimnae] metempne VPG methinne L 18 theognio] theogenio N cii] centumduo NL 19 epiphanio] ephiphanio P ephyphanio L euchaitorum] eucaitorum L 21 thraciae] traciae P M tratie N 22 niseno] nisseno MNL 23 thermarum] termarum L 24 georgio] georgi P chamulianensi] camuliensi M^1 camulianensi M^2 camulienensi N 25 zoito] zoyto P christopoleos] christopolis ML christopoli N asiae] assiae P 26 patricio] patritio NL 27 antonio] antomi P^1 antomio P^2 ypeporum] yppeporum M ippeporum N

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Θεοδώρου ἐπισκόπου Περγάμου
Στρατονίκου ἐπισκόπου Σόλων καὶ Τύχωνος ἐπισκόπου τοῦ Κιτίου, ἀμφοτέρων τῆς συνόδου τυγχανόντων τῆς φιλοχρίστου τῶν Κυπρίων νήσου
Γενεσίου ἐπισκόπου Ἀναστασιουπόλεως
Πλάτωνος ἐπισκόπου Κίννης
Στεφάνου ἐπισκόπου Βηρινουπόλεως
Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μνίζου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Μιλητουπόλεως
Ἰωάννου ἐπισκόπου ⟨Φιλαδελφείας⟩ [Φλαβιάδος]
Θεοδώρου ἐπισκόπου Πραινέτου
Ἰωάννου ἐπισκόπου τοῦ Δασκυλίου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου
Μηνᾶ ἐπισκόπου Καραλίας Παμφυλίας
Καλλινίκου ἐπισκόπου Κολωνείας Ἀρμενίας
Θεοδώρου ἐπισκόπου Βερίσσης
Τιβερίου ἐπισκόπου Ἀμισσοῦ
Σεργίου ἐπισκόπου Σινώπης
Γεωργίου ἐπισκόπου Ἰουνοπόλεως
Στεφάνου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου
Λογγίνου ἐπισκόπου Τίου
Δομετίου ἐπισκόπου Πλουσιάδος
Γεωργίου ἐπισκόπου Κρατίας
Πλάτωνος ἐπισκόπου Ἀδριανουπόλεως
Σολομῶνος ἐπισκόπου Κλανέου
Γεωργίου ἐπισκόπου Κώου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἐρίζων
Ἰωάννου ἐπισκόπου Μύνδου
Πατρικίου ἐπισκόπου Ἰλούζων
Πέτρου ἐπισκόπου Ἀππίας

MT

---

2 στρατονίκου] στρατωνίκου T τοῦ *om.* M 9 ⟨φιλαδελφείας⟩] [φλαβιάδος] MT 16 ἀμισσοῦ] ἀμινσοῦ M ἀμύσου T 17 σινώπης] σινόπης T 18 ἰουνοπόλεως] ἰωνουπόλεως M 29 ἀππίας] ἀπίας T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Theodoro episcopo Pergameno
Stratonico episcopo Solorum et Tychone episcopo Citii, utrisque ex synodo exsistentibus Christo amabilis Cypriorum insulae
Genesio episcopo Anastasiupoleos
Platone episcopo Cinnae
Stephano episcopo Berinupoleos
Andrea episcopo Mnizorum
Iohanne episcopo Miletupoleos
Iohanne episcopo [F⟨l⟩abiados] ⟨Philadelphiae⟩
Theodoro episcopo Praenetino
Iohanne episcopo Dascilii
Theodoro episcopo Iustinianupoleos Gordi
Mena episcopo Caraliae Pamphiliae
Callinico episcopo Coloniae Armeniae
Theodoro episcopo Uerissae
Tiberio episcopo Amissi
Sergio episcopo Sinopino
Georgio episcopo Iunopoleos
Stephano episcopo Heracliae Ponti
Longino episcopo Tiano
Dometio episcopo Plusiados
Georgio episcopo ⟨C⟩ratiae
Platone episcopo Adrianupoleos
Salomone episcopo Clanei
Georgio episcopo Choensi
Iohanne episcopo Erizorum
Iohanne episcopo Myndi
Patricio episcopo Eluzorum
Petro episcopo Appiae

VPG MNL

1 pergameno] pergamenso VP pergamensi G 2 stratonico] stranonico N solorum] lororum L tychone] thyacone G^1 thycone G^2 M thicone N tycone L episcopo citii *om.* M citii] sitii P ciz N ciiti L synodo] syno VPG sinodo M exsistentibus] existentibus G MNL 3 amabilis] amabiles G cypriorum] cipriorum N 4 anastasiupoleos] anastasiopoleos G M 5 platone] platoni V cinnae] cynne NL 6 episcopo berinupoleos] meletupolis N berinupoleos] brinupoleos V uerinupoleos MN uerinupolus L 7 mnizorum] innizorum VPG onizorum N omnizorum L 8–9 miletupoleos ... episcopo *om.* N 8 miletupoleos] meletupoleos ML 9 f⟨l⟩abiados] f⟨l⟩auiados MNL = ⟨philadelphiae⟩ 10 praenetino] praenetico M 11 dascilii] dasilii M daschilii L 12 episcopo *om.* G iustinianupoleos] iustanianupoleos P iustinianopolis MNL gordi] gurdu M gurdii L 13 mena] menae VPG pamphiliae] panphiliae N 14 callinico] callinoco VP gallinico M calinico NL coloniae] colloniae V sinopio G^1 *ras.* 15 uerissae] birisse V binisse P byrissae G 16 tiberio] tyberio G M 17 sinopino] synopio G synopino MN 18 iunopoleos] iunupoleos VP inunopoleos N 19 heracliae] haeracliae P heraciliae G 20–21 tiano ... episcopo *om.* N 21 episcopo] episcopi VP 22 ⟨c⟩ratiae] gratiae VPG MNL 23 adrianupoleos] aidrianupoleos VP (a-ai) adrianopoleos ML adrianopolis N 24 salomone] solomone G 26 erizorum] herizorum MNL 27 myndi] mindi MNL 28–637,1 episcopo ... alexandro *om.* L 28 eluzorum] euluzorum N 29 petro] alexandro M appiae] apiae M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Ἀλεξάνδρου ἐπισκόπου Νακολίας
Δομετίου ἐπισκόπου Πρυμνισσοῦ
Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Βαράτης
⟨Θεοδοσίου⟩ ἐπισκόπου Ψιβίλων
Παύλου ἐπισκόπου Σωζοπόλεως Πισιδίας
Πλουσιανοῦ ἐπισκόπου τοῦ Συλλέου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ
Δημητρίου ἐπισκόπου Τίνου
Στεφάνου ἐπισκόπου Πάρου
Γρηγορίου ἐπισκόπου Καντάνου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Λάππης
Εὐλαλίου ἐπισκόπου Ζηνωνουπόλεως
Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Δαλισάνδου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ὄλβης
Γεωργίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ῥενάτης διακειμένης ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ
Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης Δόμου Ἀρσικίας διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην.

Καθεσθέντων τε τῶν ἐνδοξοτάτων πατρικίων καὶ ὑπάτων καὶ πάντων τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλῶν ἐπισκόπων κατὰ τάξιν ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Τρούλλου σεκρέτῳ, προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν εὐαγγελίων, Κωνσταντῖνος ὁ θεοσεβέστατος ἀρχιδιάκονος τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ πριμμικήριος τῶν θεοσεβεστάτων νοταρίων τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως Γεωργίου εἶπεν·

MTO(20)

---

1 νακολίας] νακολείας M ἀκολίας T 2 πρυμνισσοῦ] πρυμνήσου T 4 theodosio = ⟨θεοδοσίου⟩] [θεοδώρου] MT 6 τοῦ συλλέου] συλαίου M τοῦ συλέου T 7 ναζιανζοῦ] νανζιανζοῦ T 10 καντάνου] καντανοῦ M 12 ζηνωνουπόλεως] ζηνουπόλεως M 20 καθεσθέντων *inc.* O (*cf.* 628,25) 21 τρούλλου] τρούλῳ O 22 μέσῳ] μέσων O 23 ἀρχιδιάκονος] διάκονος O¹ 24 πριμμικήριος] πριμμικίριος T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Alexandro episcopo Nacolias
⟨Dometio⟩ episcopo Pr⟨i⟩m⟨n⟩issi
Constantino episcopo Barattis
Theodosio episcopo Psibilorum
Paulo episcopo Sozopoleos Pisidiae
Plusiano episcopo Silleno
Theodoro episcopo Nazianzeno
Demetrio episcopo Tinni
Stephano episcopo Pari
⟨Gregorio⟩ episcopo Cantani
Iohanne episcopo Lappis
Eulalio episcopo Zenonupoleos
Constantino episcopo Dalisandeno
Theodoro episcopo Olbis
Georgio presbitero et monacho monasterii Renati, quod situm est apud antiquam Romam
Conone et Stephano presbiteris et monachis monasterii quod appellatur Domus Arsicia, quod situm est similiter apud antiquam Romam.

Residentibus quoque gloriosissimis patriciis et consulibus et omnibus uenerabilibus ac deo amabilibus episcopis per ordinem in eodem secretario Trulli, prepositis in medio sacrosanctis et inmaculatis Christi dei nostri euangeliis, Constantinus deo amabilis diaconus huius sanctae dei catholice et apostolice magne ecclesiae et primicerius deum colentium notariorum Georgii sanctissimi patriarchae huius a deo conseruandae regiae urbis dixit:

VPG R(19) MNL

---

1 alexandro] iohanne M nacolias] nicolias NL 2 δομετίου = ⟨dometio⟩] iohanne VPG MNL πρυμνισσοῦ = pr⟨i⟩m⟨n⟩issi] promissi VPG MNL 3 barattis] banattis VP barnatis G baratis N baractis L 4 theodosio] theuodosio N episcopo] episcopi VP psibilorum] sibsibilorum V ypsibilorum P ypsidilorum G sybulorum M^1 psybulorum M^2 5 pisidiae] pysidiae M psidie N psydie L 6 plusiano] plusiado N silleno] sylleno NL 7 nazianzeno] nazyanzeno V nazianteno G nazianzenon NL 8 demetrio] dometio L tinni] tynni PG thinni MNL 9 pari P^2 *add.* pari georgio episcopo pari VPG 10 γρηγορίου = ⟨gregorio⟩] georgio VPG MNL 11 lappis] lapcis V^1 lapsis V^2PG 12 zenonupoleos] zenupoleos VPG zynupoleos M^1 zynunopoleos M^2 zinunopoleos NL 13 dalisandeno] dalisandi G dalinsandeno M 15 presbitero] episcopo N monacho] manacho N monaco L apud] aput V 16 conone] canone PG M stephano] sthepano V quod appellatur] quam VP (!) quod cognominatur G qui appellatur MN arsicia] arsiciae V arsitia G N arsiccia L 17 quod ad situm G apud] aput VG^1 VP *add. marg.*: romam .II. 19 residentibus] resedentibus *inc.* R (629,11) esidentibus N quoque] que VP quoquae N gloriosissimis] gloriosissimus P gloriosissimi N^1 patriciis] patris VP patriarchiis L uenerabilibus] sanctissimis N ac] et NL 21 sacrosanctis] sacris sanctis G sacrosanctis et inmaculatis] et inmaculatis sacriosanctis VP sacrosanctis inmaculatis ML christi *om.* G euangeliis christi dei nostri L deo *om.* VP 21 diaconus] dyaconus R diacono N dei catholice et apostolice magne ecclesiae] magnae dei ecclesiae VP ML magnae ecclesiae G 23 deum colentium] deo colentium R deo amabilium N

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Ἐν εἰδήσει τυγχάνει ἥ τε ὑμετέρα ἐνδοξότης καὶ ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος, ὡς κατὰ τὴν εἰκάδα ὀγδόην τοῦ διελθόντος Μαρτίου μηνὸς προηνέχθησαν παρὰ Γεωργίου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ χαρτοφύλακος τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας διάφοροι λίβελλοι καὶ ἕτερα δογματικὰ χαρτῷα συντάγματα καὶ βίβλοι διάφοροι, ἅτινα καὶ ἐκ διαλαλιᾶς τῆς ὑμετέρας ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου ἀφανισμῷ παρεδόθησαν. μέμνηται δὲ πάντως ἡ ὑμετέρα ἐνδοξότης καὶ ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος, ὡς ἐν τοῖς ἤδη κεκινημένοις προεκομίσθησαν ἐκ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως δύο ἐν σώμασι βιβλία τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου μετὰ τὴν γενομένην ἀνάγνωσιν τῶν λοιπῶν συνόδων· καὶ ὡς ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ ἐν προοιμίοις εὑρέθησαν τρεῖς τετράδες ἀνεπίγραφοι κείμεναι, διαγορεύουσαι τὸν λεγόμενον Μηνᾶ λόγον πρὸς Βιγίλλιον τὸν τηνικαῦτα πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, ὃν ἠτιάσαντο οἱ τοῦ μέρους Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, λέγοντες πλαστὸν ὑπάρχειν, καὶ ὡς μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ τοιούτου βιβλίου, ἀναγινωσκομένου καὶ τοῦ δευτέρου βιβλίου τῆς αὐτῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου εὑρέθησαν οἱ λεγόμενοι δύο λίβελλοι Βιγιλλίου πρός τε Ἰουστινιανὸν τὸν ἐν εὐσεβεῖ τῇ λήξει γενόμενον βασιλέα καὶ Θεοδώραν τὴν γενομένην αὐγούσταν, εἰς οὓς λιβέλλους οἱ τοῦ αὐτοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου ὑπέκρουσαν λέγοντες, ὅτι καὶ οἱ τοιοῦτοι λίβελλοι φάλσοι ὑπάρχουσι καὶ ὡς ἠτήσαντο τὰ τοιαῦτα βιβλία εὐκαίρως ἀνακριθῆναι, καὶ ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Τέως ἡ πρόσφορος τῶν ἤδη πραχθέντων γενέσθω ἀνάγνωσις.

Καὶ ἀνεγνώσθησαν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

MTO

---

7 ὡς M *add.* πατριαρχείου] πατριαρχίου T 8 – 9 πέμπτης καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου O 10 εὑρέθησαν] ηὑρέθησαν T 11 βιγίλλιον] βιγίλιον T 12 τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου *om.* M 15 εὑρέθησαν] ηὑρέθησαν T βιγιλλίου] βιγιλίου T 16 θεοδώραν] θεοδόραν T 17 ὑπέκρουσαν] ἀπέκρουσαν T τοιοῦτοι] τοιοῦ M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Notionem habet tam uestra gloria quamque sanctum et uniuersale uestrum concilium, quod per uicesimam octauam transacti Marcii mensis prolati sunt a Georgio deo amabili diacono et chartophilace huius sanctae magnae dei ecclesiae diuersi libelli aliaque opuscula dogmatica chartacia et libri diuersi, quae et sunt per interlocutionem uestri sancti et uniuersalis concilii in perditum tradita. memor quoque est per omnia tam uestra gloria quamque sanctum et uniuersale uestri concilium, quod in antelatis prolati sunt ex uenerabili patriarchio huius a deo conseruandae regiae urbis duo libri in membranis sancti quinti concilii ⟨post⟩quam facta est lectio ceterorum conciliorum, et quia in primordiis primi libri tres quaterniones inuenti sunt positi insuperscripti, astruentes libellum, qui dicitur Menae ad Uigilium, tunc temporis papa antiquae Romae, quem et accusauerunt qui a parte sunt Agathonis sanctissimi papae apostolicae sedis antiquae Romae, dicentes falsum eum esse, et quia post lectionem huiusmodi libri, dum legeretur etiam secundus liber eiusdem sancti quinti concilii, inuenti sunt duo libelli, qui dicebantur Uigilii ad Iustinianum quondam diuae memoriae imperatorem et Theodoram, quae fuit augustam, in quibus libellis qui apostolicae sedis sunt ΥΠΕΚΡΟΥCΑΝ opposuerunt dicentes, quod hii libelli falsi exsistunt et quod poposcerent eosdem libros oportune retractari, unde suggerimus ad quod placuerit.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Interim oportuna fiat de antelatis lectio.

Et relecta sunt.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

VPG C(10)R MNL

---

1 notionem] notitionem M uestrum] uestrae VP *om.* G uestri NL concilium] conciliauit VP 2 uicesimam octauam] XXVIII diem R octauam] VIIIvam G octaua N marcii] marci VP martii RG MN mensis] mens V menses P deo amabili] uenerabili G amabili] amabile P R NL 3 chartophilace] chartpl V cartofilax R carthophilace G L cartophylace M cartophilace N aliaque] alique P¹ 4 dogmatica] dogmata G chartacia] chartatia P N carthatia G cartacia R M carthacia L et² *om.* VP² interlocutionem] interlucutionem N¹ uestri] uestrae VP nostri L 5 uniuersalis] uniuersali G perditum] predictum G est] et NL 5 – 6 tam uestra gloria per omnia G 6 uniuersale] utile R uniuersalis N uestri] uestrum RG in *om.* N antelatis] atelatis G¹ 7 urbis V *add.* membranis] membrani G menbranis L 8 quinti] quintini V¹ μετὰ = ⟨post⟩quam] quam VPG R MNL 9 primi libri] *om.* VPG libri primi MNL tres] III G L tercii N insuperscripti] insuperscripto M¹ 10 menae] mene R NL tunc] tinc P temporis] t.mporisus P¹ *ras.* papa] papam RG papae M pape NL antiquae *inc.* C (*cf.* 597,8) et *om.* L 11 agathonis] agatonis R L sanctissimi] sanctissime VP sedis] sedi G¹ 12 quia] quae N lectionem] leccionem V legeretur] relegeretur N 12 – 13 etiam ... liber G *ponit post*: concilii 13 dicebantur] dicebatur P decebantur R 14 quondam] quodam VP C diuae] diuina V diuinae PG R M quae] qui P N fuit *om.* G augustam] agustam PG augusta ML 15 ΥΠΕΚΡΟΥCΑΝ] ΥΠΕΚΡΟΑCΑΝ VPG C yriekpoacan R YaTERPECaN M ΥΙΤΕRΡΟCΑΝ N ΥΙΤeRΡΘC L opposuerunt] obposuerunt C 15 – 16 quod et hii P¹ 16 hii] hi G MNL libelli hi L falsi] fal P¹ exsistunt] existunt PG R MNL poposcerent] poposcerint MNL libros] liber N retractari] tractari L 17 quod uobis placuerit V 18 dixerunt] dix̄r̄ V đđ P dixit G 19 – 21 interim ... dixerunt *om.* G 20 relecta] relicta P 21 gloriosissimi] gloriosissimo P¹ dixerunt] dix̄r̄ V đđ P

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Δέον τὰ δύο ἐν σώμασι βιβλία τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου, ἅπερ καὶ ἤδη παρὰ Γεωργίου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ χαρτοφύλακος ἐπεδόθησαν, καὶ αὖθις εἰς μέσον ἀχθῆναι δι' αὐτοῦ πρὸς τὸ ἀκριβέστερον διαγνῶναι ἡμᾶς, εἰ κατὰ τὰ ἐπιμνησθέντα παρὰ τῶν ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος ταῦτα ἐφαλσεύθησαν· ὡσαύτως δὲ προενεχθῆναι καὶ τὸ χαρτῷον αὐθεντικὸν εἰλιτάριον τῆς ἑβδόμης πράξεως τῆς λεχθείσης ἁγίας πέμπτης συνόδου πρὸς τὸ καὶ αὐτὸ κανονίσαι ἡμᾶς καὶ δεόντως ἀνακρῖναι, εἰ ἀνεπιβούλευτον μεμένηκε.

Καὶ προηνέχθησαν τὰ αὐτὰ δύο ἐν σώμασι βιβλία καὶ τὸ χαρτῷον εἰλιτάριον παρὰ τοῦ αὐτοῦ θεοσεβεστάτου χαρτοφύλακος Γεωργίου.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Λεγέτω Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, εἰ τὰ προκομισθέντα δύο βιβλία καὶ τὸ χαρτῷον εἰλιτάριον αὐτὰ εἰσίν, ἅπερ ἤδη προεκόμισε.

Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ εἶπεν·

Ἀσφαλῶς, δέσποτα, ταῦτά εἰσι τὰ δύο τεύχη τὰ φέροντα τὰ πεπραγμένα τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς πέμπτης συνόδου καὶ τὸ τομάριον τῆς ἑβδόμης αὐθεντικῆς πράξεως τῆς αὐτῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου, καθ' ὃν τρόπον αὐτὰ καὶ ἤδη προεκόμισα. ἀκριβέστερον δὲ ἀναζητήσας ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου εὗρον καὶ ἑτέραν χαρτῶαν βίβλον τῆς αὐτῆς πέμπτης συνόδου, ἥντινα καὶ ἐπιφέρομαι, καὶ εἰ παρίσταται τῇ ἁγίᾳ ὑμῶν συνόδῳ, κελεύσατε ταύτην προκομίσαι μέ.

MTO

---

1 δύο … ἤδη M *ponit post* 2: χαρτοφύλακος 5 εἰλιτάριον] εἰλητάριον M 6 ἑβδόμης] θ' O συνόδου καθ' ὃν τρόπον αὐτὰ καὶ ἤδη προεκόμισα πρὸς O (*cf.* 640,17) 8 τὸ *om.* M εἰλιτάριον] εἰλητάριον M 10 εἶπον + 638,21–23 τέως … ἐνδοξότατοι T *add. et del.* 11–12 τῆς … ἐκκλησίας *om.* O 12 εἰλιτάριον] εἰλητάριον M 13 ἅπερ καὶ ἤδη T 14 ὁ … χαρτοφύλαξ *om.* O 15 τὰ πεπραγμένα O *ponit post:* 16 συνόδου 16 τομάριον] εἰλητάριον M 18 εὗρον] ηὗρον T χαρτῶαν] χαρτῷον T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Oportet duos membranatios libros sancti quinti concilii, qui iam a Georgio deo amabili diacono et chartophilace porrecti sunt, ⟨et⟩ iterum ab eo ad medium deducantur, uti scrupulosius cognuscamus, si, iuxta quae memorauerunt locum repraesentantes Agathonis sanctissimi papae antiquae Romae, haec infalsata sunt; similiter autem proferri et uolumen chartatium autenticum septimae actionis praefati sancti quinti concilii, quatenus etiam ⟨id⟩ consideremus et conpetenter retractemus, si inmutilatum permansit.

Et prolati sunt idem duo membranatii libri et uolumen chartacium ab eodem Georgio deo amabili chartophilace.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Edicat Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax sanctae huius magnae dei ecclesiae, si libro duo, qui prolati sunt et chartacium uolumen ipsa sunt, quae dudum protulerat.

Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax dixit:

Pro certo, domni, hii sunt duo codices, qui continent acta sancti quinti uniuersalis concilii et tomus septimae authenticae actionis eiusdem sancti quinti concilii, quemadmodum ea etiam dudum protuleram. subtilius autem in bibliotheca uenerabilis patriarchii scrutinatus inueni et alium chartacium librum eiusdem sancti quinti concilii, quem et defero, et si uidetur sancto uestro concilio, iubeat hunc me proferre.

VPG CR MNL

---

1 duos] duo VP N membranatios] membranatius CR membranticos G membranaciorum N menbranacios L georgio] georgium VP amabili] amabile CR amabilis N 2 chartophilace] carthofilace C cartofilace R carthophilace G cartophylace M cartophilace L καὶ = ⟨et⟩] [ut] VPG CR MNL ad] in MNL medium] medio L deducantur] adducantur VPG uti] ut VP utin CRG 3 scrupulosius] scrupolosius P scropulosius G cognuscamus] agnoscamus R cognoscamus G MNL iuxta] iusta L repraesentantes] sepresentantes P agathonis] agathoni VP agatonis R L 4 antiquae G *bis* romae *om.* G autem] hoc G 5 chartatium] chartacium P carthatium CG cartacium R ML autenticum] authenticum P autheticum G 6 αὐτὸ = ⟨id⟩ *om.* VPG CR MNL consideremus] consideramus L¹ conpetenter] competenter L retractemus] res hactenus M si inmutilatum] summitilatum L inmutilatum] immutilatum P M 7 prolati] prolata L membranatii] membranacii P MN menbranacii L chartacium] carthacium V L carthatium G cartacium CR M chartatium N 8 amabili] amabile CR amabili diacono et G amabili et chartophilace VG chartophilace] chart V chantophilace P carthofilace C cartofilace R carthophilace G L cartophylace M 9 dixerunt] dx̄r̄ V 10 diaconus] dyaconus R diacono N chartophilax] chartplx V carthofilax C cartofilax R carthophilax G L cartophylax M cartophilax N sanctae *om.* L huius sanctae magnae R N dei *om.* VPG CR 11 chartacium] cartacium C M carthatium G chartatium N carthacium R L dudum] duplum R 12 protulerat] protulerunt M¹ protulerant N prolata sunt ab eo L 13 amabilis] amabiliter G¹ diaconus] dyaconus R diacono N chartophilax] chartl V chartofilax P carthofilax CR carthophilax G L cartophylax M cartophilax N 14 domni] domini PG C MNL hii sunt duo N *bis* continent] contenent C sancti *om.* G quinti ac uniuersalis G 15 et tomus ... concilii *om.* L tomus] thomus G thomum C¹R M tomum C² N authenticae] autenticae CR M² 15 – 16 quemadmodum] quemammodum P 16 ea] *om.* CR eam ML etiam N etiam dudum] et iamdudum C protuleram] postularam V¹ postuleram V²P autem] hoc G bibliotheca] biblioteca C¹ ML bibliotecha R patriarchii] patriarchae C¹ 17 scrutinatus] scrutatus G scrutinati sunt M crucinatus L inueni] inuini C chartacium] chartatium P N cartacium CR M carthatium G carthacium L sancti *om.* M quinti *om.* L et² *om.* G 18 uestro] uestri NL hunc] hun P huic C NL huc M proferre] proferere P

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν·

Ἥνπερ μετὰ χεῖρας ἔχειν διεξῆλθε χαρτῶαν τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου βίβλον Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ τοῦ ἐνταῦθα εὐαγοῦς πατριαρχείου πρὸς ἀντιβολὴν τῶν ἤδη προκομισθέντων δύο ἐν σώμασι βιβλίων προκομιζέτω.

Καὶ προεκομίσθησαν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε·

Παρελθέτω εἰς μέσον Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ καὶ τῶν προκειμένων ἀχράντων ⟨Χριστοῦ⟩ τοῦ θεοῦ ἡμῶν εὐαγγελίων ἐφαπτόμενος πληροφορησάτω ἡμᾶς, εἰ ταῦτα τὰ προδηλούμενα δύο βιβλία καὶ τὸ εἰλιτάριον, ὃν τρόπον εὗρεν αὐτὰ καὶ παρέλαβεν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου, οὕτως καὶ νῦν εἰσι.

Καὶ ἁψάμενος τῶν προκειμένων ἀχράντων τοῦ θεοῦ εὐαγγελίων ὁ αὐτὸς θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ Γεώργιος εἶπε·

Μὰ τὰς ἁγίας δυνάμεις ταύτας καὶ τὸν θεὸν τὸν λαλήσαντα δι' αὐτῶν σὺν ἀληθείᾳ, ταῦτα τὰ δύο ἐν σώμασι βιβλία τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου καὶ τὸ εἰλιτάριον τῆς ἑβδόμης πράξεως τῆς αὐτῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου, καθὼς καὶ ἤδη προηνέχθησαν καὶ προεκομίσθησαν, οὕτως καὶ νῦν τυγχάνουσιν ἀκριβῶς, ὡς καὶ ἤδη αὐτὰ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου εὗρον καὶ παρέλαβον, καὶ οὔτε προσετέθη ἐξ ἐμοῦ τί ποτε, οὔτε ὑφῃρέθη, οὔτε εἰδήσει μου ἐξ οἱουδήποτέ τινος τῶν πάντων, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπὶ τοῦ παρόντος εὑρεθὲν παρ' ἐμοῦ ἐν τῇ αὐτῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου χαρτῷον βιβλίον τῆς αὐτῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου οὕτως ἐστί, καθὼς ἐκεῖσε εὑρέθη ἀποκείμενον.

MTO

---

3 διάκονος καὶ *om.* O τοῦ … πατριαρχείου *om.* O 7 μέσον ὁ αὐτὸς γεώργιος O ὁ … χαρτοφύλαξ *om.* O 8 christi = ⟨χριστοῦ⟩ *om.* MTO 9 εἰλιτάριον] εἰλητάριον M εὗρεν] ηὗρεν T 10 οὕτως] οὕτω O 12 διάκονος καὶ *om.* O γεώργιος *om.* O 14 εἰλιτάριον] εἰλητάριον M 15 ἁγίας *om.* M πέμπτης] ε' O 17 εὗρον] ηὗρον T 18 ὑφῃρέθη] ὑφαιρέθη M 19 αὐτῇ *om.* O πατριαρχείου] πατριαρχίου T 20 ἐστί *om.* O εὑρέθη] ηὑρέθη T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Sanctum concilium dixit:

Librum chartacium, quem Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax huius uenerabilis patriarchii prae manibus gerere prosecutus est, sancti quinti concilii proferat ad conferendum cum duobus membranatiis libris iam ab eo prolatis.

Et prolati sunt.

Sanctum concilium dixit:

Transeat in medium Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax tactisque praepositis sacrosanctis Christi dei nostri euangeliis satisfaciat nobis, si praesignati hii duo libri et uolumen, quomodo ea inuenit et in bibliotheca uenerabilis patriarchii percepit, ita etiam nunc sunt.

Tangens igitur preposita sacrosanta dei eloquia idem deo amabilis diaconus et chartophilax Georgius dixit:

Per istas sanctas uirtutes et deum, qui locutus est per eas, cum ueritate hii duo libri membranatii sancti quinti concilii et uolumen septimae actionis eiusdem sancti quinti concilii, iuxta quod iam et excussi sunt et prolati, ita etiam nunc manifeste sunt, sicut et pridem ea in bibliotheca uenerabilis patriarchii inueni atque suscepi, et neque additum est quicquam a me neque subtractum neque per me neque cum scientia mea a quocumque omnium, sed et liber chartacius eiusdem sancti quinti concilii, qui in praesentia mea inuentus est in eadem bibliotheca uenerabilis patriarchii, ita est, sicut ibidem inuentus est depositus.

VPG CR MNL

---

2 chartacium] cartacium CR M carthatium G carthacium L carthatium dixit quem G^1 diaconus] dyaconus R diacono N chartophilax] chartpl V chartafilax P carthofilax CR carthophilax G L cartophylax M cartophilax N 3 patriarchii] patriarchi VP 4 duobus] duabus NL membranatiis] membranaciis C M menbranaciis NL prolatis] prolati sunt L 5 et ... sunt *om.* L 7 diaconus] dyaconus R diacono N chartophilax] chart V char P carthofilax C cartofilax R carthophilax G L cartophylax M cartophilax N 7 – 8 praepositis] propositis N 8 sacrosanctis] sacrosancti N christi *om.* N euangeliis] euuangeliis L praesignati] prosignati CR hii] hi G M 9 libri] liber N bibliotheca] biblioteca M bibliotheca huius uenerabilis R uenerabilis] uenerabili V uenerint L patriarchii] patriarchi G N percepit] precepit R percepi G percepit ita] comperta L 10 etiam qui nunc N 11 – 12 M *marg.*: satisfactio altera georgii N *marg.*: iuramentum 11 idem] id est N diaconus] dyaconus R diacono N chartophilax] chart V char P carthofilax CR carthophilax G L cartophylax M cartophilax N 13 locutus] loquutus P hii] hi PG MNL 14 membranatii] membranacii PG M menbranacii L membranatii libri sancti VPG C membranacii librum sancti MNL quinti ... sancti *om.* L quinti] quintini G^1 14 – 15 concilii quinti L 15 et^1 *om.* G NL M^2 *add.* prolati sunt ita L^1 ἀκριβῶς = manifeste manifeste] manifesta C^1R 16 bibliotheca] uibliothica P biblioteca R ML uenerabilis] uenerabili N inueni *om.* R N suscepi] suscepti R 16 – 17 additum ... neque^2 *om.* C^1R (C^2 *add.*) 17 est *om.* L quicquam] quiquam C^2G subtractum] subtrahe eum V subtrate cum P neque^2 *om.* C^2 neque^3] nequae P cum scientia] constientia C inconscientia R conscientia MNL quocumque] quoque CR NL quoquam M 18 omnium] hominum M chartacius] chartatius V cartatius CR carthatius G cartacius M chartacium N carthacium L concilii quinti L 19 est^1 C^2 *add. unc.* bibliotheca] uibliothica P biblioteca M bibliothecha L uenerabilis M^2 *add.* patriarchii] patriarchi G ita est] inest CR N ita G sicut] sic.ut N *ras.*

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Καὶ ἀναστάντες οἱ τῆς ἁγίας συνόδου θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι καὶ ἐν χερσὶ λαβόντες τά τε εἰρημένα δύο ἐν σώμασι βιβλία καὶ τὸ χαρτῷον εἰλιτάριον, καὶ ἀκριβῶς τοῖς κατηγορηθεῖσιν ἐν αὐτοῖς τόποις κατεπισκήψαντες καὶ ἀντιβαλόντες αὐτὰ πρὸς τὸ χαρτῷον βιβλίον τὸ ἐπὶ τοῦ παρόντος προκομισθὲν ὑπὸ Γεωργίου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ χαρτοφύλακος, ἔτι μὴν καὶ πρὸς ἕτερα ἀρχαῖα χαρτῷα βιβλία τῆς αὐτῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου, εἶπον·

Τοῖς προκομισθεῖσι δύο ἐν σώμασι βιβλίοις παρὰ Γεωργίου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ χαρτοφύλακος τῆς ἐν ταύτῃ τῇ βασιλευούσῃ πόλει ἁγίας τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ τῷ χαρτῴῳ εἰλιταρίῳ τῆς ἑβδόμης πράξεως τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου ἀκριβῶς ἐπισκήψαντες κατὰ τὴν γενομένην αἴτησιν παρὰ τῶν ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος, καὶ ταῦτα ἀντιβαλόντες μετά τε τοῦ ἀρτίως προκομισθέντος χαρτῴου συνοδικοῦ βιβλίου καὶ ἑτέρων ἀρχαίων χαρτῴων βιβλίων τῆς αὐτῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου, καὶ εὑρηκότες τὰ αὐτὰ δύο ἐν σώμασι βιβλία καὶ τὸ χαρτῷον εἰλιτάριον τῆς ἑβδόμης πράξεως συμφωνοῦντα μὲν ἑαυτοῖς, προσθήκας δὲ ἔχοντα τόν τε λεγόμενον Μηνᾶ πρὸς Βιγίλλιον λόγον καὶ ἀπὸ Βιγιλλίου λιβέλλους ὡσανεὶ δύο πρός τε Ἰουστινιανὸν τὸν τῆς θείας λήξεως γενόμενον βασιλέα καὶ τὴν αὐτοῦ σύμβιον Θεοδώραν, ἐν οἷς λιβέλλοις ἔδοξε καὶ ἀναθεματίζειν Θεόδωρον τὸν Μομψουεστίας ἐπίσκοπον καὶ τὴν λεγομένην Ἴβα ἐπιστολὴν καὶ τὰ συγγράμματα Θεοδωρίτου τὰ κατὰ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου τοῦ τῆς Ἀλεξανδρέων γενομένου ἐπισκόπου δογματικῶς τε τῷ δοκεῖν ὁρίζειν ἐν αὐτοῖς ἐπὶ λέξεως οὕτως· „Ἀναθεματίζομεν δὲ καὶ Θεόδωρον τὸν Μομψουεστίας γενόμενον ἐπίσκοπον

21 – 646,3 *cf.* Conc. oec. V, ACO IV 1, p. 187,28 – 32; p. 188,11 – 15; Conc. oec. VI, ACO ser. II, vol. II 1, p. 42, 17 – 20.

MTO

2 τε *om.* O εἰλιτάριον] εἰλητάριον M 3 τὸ *om.* M 4 διακόνου καὶ *om.* O 5 χαρτῷα ἀρχαῖα T αὐτῆς *om.* M 7 – 8 διακόνου καὶ *om.* O 8 τῆς ... ἐκκλησίας *om.* O 9 τῷ *om.* T εἰλιταρίῳ] εἰληταρίῳ M τῆς² ... συνόδου *om.* O 14 εἰλιτάριον] εἰλητάριον M 15 ἑαυτοῖς] αὐτοῖς MT λεγόμενον *om.* M βιγίλλιον] βιγίλιον T 16 βιγιλλίου] βιγιλίου T ὡσανεὶ] ὡς ἂν οἱ T 18 μομψουεστίας] μοψυεστίας T ἴβα] ἰβᾶ T τὰ] τοῦ T 20 τῷ] τὸ T 21 μομψουεστίας] μοψουεστίας T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Et surgentes reuerentissimi episcopi eiusdem sancti concilii assumentesque in manibus tam praedictos duos libros membranacios et uolumen chartatium accurateque eadem loca inspicientes, quae accusata sunt eaque conferentes cum chartatio libro, quem in recenti protulerat Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax nec non et cum aliis antiquis chartatiis libris eiusdem sancti quinti concilii, dixerunt:

Hos duos libros in membranis, qui prolati sunt a Georgio deo amabili diacono et chartophilace huius sanctae magnae regiae urbis ecclesiae, et uolumen chartatium septimae actionis sancti quinti concilii diligenter considerantes secundum quod poposcerunt locum repraesentantes Agathonis sanctissimi papae apostolicae sedis antiquae Romae, et haec conferentes tam cum nunc prolato sinodico chartacio libro quamque cum aliis libris antiquis chartaciis eiusdem sancti quinti concilii, et inuenientes eosdem duos membranatios libros et uolumen chartatium septimae actionis sibimet quidem consonantes, adiectiones uero habentes tam librum qui dicitur Menae ad Uigilium et a Uigilio quasi duos libellos ad Iustinianum diuae memoriae quondam imperatorem et Theodoram eius coniugem, in quibus libellis ei placuit et anathemare Theodorum Mompsuestiae episcopum et epistulam quae dicitur Hibae et scripta Theodoriti contra duodecim capitula sanctae memoriae Cyrilli Alexandriae quondam episcopi dogmatice, quae putauit his sermonibus definire:

VPG CR MNL

---

1 et surgentes] exsurgentes R reuerentissimi] uenerabiles L sancti *om.* G sancti quinti concilii MNL (!) assumentesque] adsumentisque C^1 adsumentesque C^2 1–2 in ... accurateque *om.* G 2 praedictos] praedictus N^1 duos codices libros L^1 membranacios] membranatius VP membrancios R membranatios N menbranacios L uolumen] bolumen P chartatium] carhacium C^1 carthacium C^2 cartacium M carthacium R L accurateque] accusateque VPG (!) accurrateque C 3 inspicientes] inspicienter P NL insipienter CR inspicerent L^1 accusata] acusata G accusati N eaque] atque L chartatio] chartacio P carthatio C^1G charthatio C^2 cartacio R M 4 diaconus] dyaconus R diacono N chartophilax] chart V car P carthofilax CR carthophilax G L cartophylax M cartophilax N aliis *om.* R 5 chartatiis] chartaciis P carthatiis G carthaciis C^1 charthaciis C^2R cartaciis ML libris] lib VP N 6 membranis] menbranis L amabili] amabile P C NL amibile M amabile et diacono P 7 chartophilace] char VP carthofilace C^1 charthofilace C^2 cartofilace R carthophilace G L cartophylace M chartophilace N magnae] aecclesiae G ecclesiae *om.* G chartatium] carthacium CR L carthatium G cartacium M 8 quod M^2 *add.* poposcerunt] poposcerat G 9 agathonis] agatonis L 9–10 haec conferentes] hoc confitentes G 10 prolato sinodico] prolatos modico VP NL prolatus modico CR chartacio] carthatio C^1G chartatio C^2 N cartacio R ML libris] lib VP liber N 11 chartaciis] carthaciis C^1R L carthatiis G cartaciis M chartatiis N duos] duo VP L^1 dua N membranatios] membranacios M menbranacios L 12 libros] lib V chartatium] carthacium C^1 chartacium C^2 carthatium RG L cartacium M chartachium N consonantes] consonontes G 13 uero] uerbo N tam *om.* G librum] lib VPG menae] mene VPG L maene M et a uigilio *om.* N quasi] cum R duos] duo V N 14 iustinianum] iustianum P^1G diuae] dibae VP diue CR NL quondam] quod VP quodam C imperatorem] imperatoriem P imperatore N 15 et^1] ut G M anathemare *coni.* Lu] anathemaret VP MNL anathimaret C anathematizaret G mompsuestiae] momsuesthiae VPG mopsuestenum CR mopsuestiae M opsuestie N mopsuehie L epistulam] epistolam V aepistolam C 16 hibae] ibae C ibe R hybae G M hybe N bybe L scripta] scriptae VPG theodoriti] theodorius R theoderici G duodecim] duodecem VP 17 quondam] quod VP N quodam C episcopi] episcopus L dogmatice] dogmaticae V docmatice P definire] diffinire R M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

ὡς ἀλλότριον ἀεὶ γεγονότα καὶ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἁγίων πατέρων ἐναντίον, ὃς οὐχ ὁμολογεῖ σαρκωθῆναι τὸν θεὸν λόγον, τουτέστι Χριστὸν εἶναι μίαν ὑπόστασιν καὶ ἓν πρόσωπον καὶ μίαν ἐνέργειαν," ταῦτα ἔγνωμεν καθὼς καὶ διεβεβαιώσαντο οἱ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης μήτε γεγενῆσθαι μήτε γεγράφθαι τῷ καιρῷ τῆς εἰρημένης ἁγίας πέμπτης συνόδου, ἀλλ' ἐν προσθήκῃ μὲν εἶναι τὰς τρεῖς τετράδας τοῦ πρώτου βιβλίου τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου, ἐν αἷς φέρεται ὁ λεγόμενος λόγος Μηνᾶ· εἶτα δὲ καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ κατὰ τὴν ἑβδόμην πρᾶξιν ὑπαλλαγῆναι μὲν τὸ πεντεκαιδέκατον τετράδιον, προστεθῆναι δὲ καὶ τετραφύλλιον ἀνεπίγραφον πρὸ τῆς ἑξκαιδεκάτης τετράδος, ἐν ᾧ φέρονται οἱ λεγόμενοι δύο λίβελλοι Βιγιλλίου γεγενῆσθαι πρὸς Ἰουστινιανὸν καὶ Θεοδώραν τοὺς ἐν θείᾳ τῇ λήξει, ἀμφότερα ἀνεπίγραφα τυγχάνοντα· τοὺς δὲ φαλσεύσαντας τὰ εἰρημένα δύο βιβλία καὶ τὸ χαρτῷον εἰλιτάριον – ὡς ἐκ προσηγορίας ἐκείνων πονηρευσαμένους κατὰ τῶν ὀρθῶν δογμάτων ταῦτα ἐνθεῖναι, καθὸ οὐδὲ ἐν τοῖς προκομισθεῖσι νῦν ἀρχαίοις καὶ ἀνεπιβουλεύτοις βιβλίοις τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου, οὐδὲ ἐν τῷ ἐπὶ τοῦ παρόντος εὑρεθέντι ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου χαρτῴῳ βιβλίῳ, ἔγκεινται οἱ τοιοῦτοι λόγοι ἀπό τε Μηνᾶ πρὸς Βιγίλλιον καὶ ἀπὸ Βιγιλλίου πρὸς Ἰουστινιανὸν καὶ Θεοδώραν τοὺς ἐν θείᾳ τῇ λήξει, ἀλλὰ ταῦτα εὑρηκότες πλαστῶς ἐντεθῆναι, ὡς διαβολικῆς ἐνεργείας μετεσχηκότα ἐκ τῶν ταῦτα φαλσευσάντων· τὸ μὲν χαρτῷον φαλσευθὲν εἰλιτάριον ὁρίζομεν χιωθῆναι κατὰ τοὺς τόπους, ἐν οἷς αἱ

MTO

---

1 καὶ¹ *om.* M οὐχ] οὐκ T 2 τὸν θεὸν λόγον σαρκωθῆναι O εἶναι] ἕνα M 3 ταῦτα] καὶ ταῦτα O 6 λόγος μηνᾶ] μηνᾶς O 7 μὲν] μετὰ M 8 τετραφύλλιον] τετραφύλλιν O 9 βιγιλλίου *om.* M βιγιλίου T γεγενῆσθαι] γενέσθαι M 11 εἰλιτάριον] εἰλητάριον M 12 ἐνθεῖναι] ἐντεθῆναι O 14 εὑρεθέντι] εὑρεθῆναι T 15 βιγίλλιον] βιγίλιον T 16 βιγιλλίου] βιγιλίου T θείᾳ] εὐσεβεῖ M 18 φαλσευθὲν *om.* M εἰλιτάριον] εἰλητάριον M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

„Anathematizamus autem et Theodorum quondam episcopum Mompsuestenum, utpote qui alienus semper et ab ecclesiis extitit et sanctissimis patribus aduersarius, qui non confitetur incarnatum esse deum uerbum, id est Christum esse unam subsistentiam et unam personam et unam operationem." haec cognouimus quemadmodum et adfirmant qui ab apostolica sede antiquae Romae sunt neque facta neque scripta fuisse in tempore memorati sancti quinti concilii, sed adiectos quidem esse tres quaterniones in primo libro sancti quinti concilii, in quibus ⟨fertur⟩ libellus qui dicitur Menae, post haec et in secundo libro circa septimam actionem mutatum quidem fuisse quintum decimum quaternionem adiectumque esse quadrifolium non superscriptum ante sextum decimum quaternionem, in quo feruntur duo libelli Uigilii, qui dicuntur facti fuisse ad Iustinianum et Theodoram diuae memoriae, utrique alteram litteram habentes; hos uero, qui falsauerunt praefatos duos libros et chartacium uolumen – ⟨utpote⟩ ex illorum uocabulis maliciose aduersus recta dogmatica haec interiecisse, eo quod neque in nunc prolatis antiquis et inmutilatis libris eiusdem sancti quinti concilii neque in chartatio libro, qui in recenti inuentus est apud bibliothecam uenerabilis patriarchii, reiacent idem ipsi libelli seu Menae ad Uigilium siue a Uigilio ad Iustinianum et Theodoram diuae memoriae, sed hos fallaciter inuenientes insertos, utpote qui diabolica operatione per eos, qui haec falsauerunt, sint conplices; chartacium quidem uolumen, qui falsatus est, decernimus

VPG CR MNL

1 anathematizamus] anathemathizamus P anathizamus C¹ anathimatizamus C² anamatizamus G et *om.* G quondam] quoddam VP quodam C quod N mompsuestenum] momsuesthenum VPG mopsuestenum CR ML mobsuesthenum N 2 utpote] utpute CR et¹] ab G et ab ecclesiis] ab reliquis R ab *om.* VPG extitit] exististit P et euangeliis G aduersarius] aduersarios CR aduersariis N 3 deum] dei C¹ MNL unam] una MN subsistentiam] subsistentia. M *ras.* substantiam L 4 et¹ *om.* G M *ras.* unam¹] unamque VP MN (p – q) haec] hoc G quemadmodum] quemammodum P 5 adfirmant] affirmant RG ML qui] quod CR apostolica] apostolicae VPG apostolica ecclesia sedis L neque² *om.* N fuisse] fuisset VPG CR NL 6 memorati] memorata R quinti] sexti VP N 6 – 7 sed ... concilii *om.* L 6 esse] esses CR tres] .III. N 7 libro *om.* G φέρεται = ⟨fertur⟩] [uidetur] (φαίνεται) VPG CR MNL libellus] libellos CR menae] maene V maenae P M mene RG NL haec] hoc G 8 in *om.* CR septimam] septanam G¹ quintum decimum] quintam decimam VP .XV. mum N quindecimum L 9 esse] fuisse G¹ superscriptum] suscriptum N sextum decimum] XVI mum MN 10 libelli] libri C iustinianum] iunianum G iustianum N 11 theodoram] theodorum P R diuae] diui C ἀμφότερα ἀνεπίγραφα = utique alterus iam litteram V utrique alter iam litteram P utrique alteram litteram G utrisque alter iam litteram C utrique alteri iam litteram M utrisque alteri iam litteram NL (alteratam litteram?) uero] uiros CR 12 chartacium] arthatium C¹ carthacium C²R carthatium G NL cartacium M ὡς = ⟨utpote⟩ *om.* VPG CR MNL 13 maliciose] maliciosae P maliciosi CR aduersus] aduersum VPG recta] scripta R secta M dogmatica] dogmata V¹G L 14 inmutilatis] inmulatis V¹ inmmutilatis P² immaculatis R immutilatis ML imm labris N in¹ *om.* L chartatio] chartacio P L carthatio CRG cartacio M 15 apud] aput V āp̄ M bibliothecam] bibliotecam M uenerabilis] uenerabili G patriarchii] patriarche CR ipsi] ipse N 16 menae] mene RG NL maenae M siue] seu G a] ad VP N uigilio] uigiliu V¹ C theodoram] theodorum R diuae] diuine V R diuene P diue C NL 17 utpote] utpute CR M haec] hoc G 18 conplices] complices V chartacium] carthacium C¹ L charthacium C² cartacium R carthacium G chartatium N quidem uolumen N *lac.* qui falsatus] quod falsatum G L

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

προσθῆκαι γεγόνασι, τὰ δὲ βιβλία καὶ αὐτὰ ὀβελισθῆναι, ἐν οἷς ἐραδιουργήθησαν τόποις, καὶ χιωθῆναι – τοὺς δὲ ταῦτα φαλσεύσαντας ἀναθεματισμῷ ὑποβληθῆναι καὶ ὀνομαστὶ σὺν αὐτοῖς ἀναθεματισθῆναι τόν τε λεγόμενον λόγον Μηνᾶ πρὸς Βιγίλλιον καὶ τοὺς ἀπὸ Βιγιλλίου πρὸς Ἰουστινιανὸν καὶ Θεοδώραν τοὺς τῆς θείας λήξεως δύο ὡσανεὶ λιβέλλους.

Μακρόβιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Σελευκείας Ἰσαυρίας εἶπεν·

Ἀναφέρω τοῖς τε ἐνδοξοτάτοις ὑμῖν καὶ τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ ὑμῶν συνόδῳ, ὡς περιῆλθεν εἰς ἐμὲ βιβλίον τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου δοθέν μοι ἀπό τινος Φιλίππου στρατηλάτου τοῦ βασιλικοῦ ὀψικίου, ᾧτινι ἐντυχὼν εὗρον πεφαλσευμένον αὐτὸ εἶναι κατὰ τὴν ἑβδόμην πρᾶξιν· καὶ ἐρωτήσαντός μου τὸν αὐτὸν Φίλιππον ὅτι „πώποτε δέδωκας τὸ βιβλίον"; εἶπέ μοι ὅτι „Στεφάνῳ τῷ μοναχῷ τῷ μαθητῇ Μακαρίου δέδωκα αὐτό"· τὰ οὖν γράμματα, ἐν οἷς ἡ ῥαδιουργία τοῦ βιβλίου γέγονεν, ἰδιόχειρα Γεωργίου τοῦ μοναχοῦ τοῦ κατὰ Μακάριον ἀσφαλῶς τυγχάνουσιν, ἐπειδὴ ὅτε ἦν πατριάρχης μου ὁ εἰρημένος Μακάριος εἰσηρχόμην εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἐθεώρουν αὐτὸν Γεώργιον τὸν μοναχὸν πολλάκις γράφοντα, καὶ γινώσκω ἀκριβῶς ὅτι ἰδιόχειρα αὐτοῦ ὑπάρχουσιν. αἰτῶ οὖν τήν τε ὑμῶν ἐνδοξότητα καὶ τὴν ἁγίαν σύνοδον εἰς μέσον ἐρχόμενον τὸν αὐτὸν Γεώργιον τὸν μοναχὸν τὰ περὶ τούτου ἐρωτηθῆναι.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Ὁ ἐπιμνησθεὶς Γεώργιος ὁ ⟨εὐλαβέστατος⟩ μοναχὸς ἐλθέτω εἰς μέσον.

Καὶ εἰσῆλθεν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Τῷ εἰς μέσον ἑστῶτι Γεωργίῳ τῷ εὐλαβεστάτῳ μοναχῷ ὑποδειχθήτω ἡ παροῦσα βίβλος πρὸς τὸ ἐπιγνῶναι αὐτόν, εἰ ἰδιόχειρα αὐτοῦ τυγχάνουσι τὰ ἐν τῷ ἐκ προσθήκης ὄντι ἐν αὐτῷ διφυλλίῳ ὑπάρχοντα γράμματα.

MTO

---

3 μηνᾶ πρὸς βιγίλλιον λόγον O βιγίλλιον] βιγίλιον T 4 βιγιλλίου] βιγιλίου T 5 μακρόβιος ὁ θεοφιλέστατος] μακάριος ὁ θεοφιλής M 7 τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου βιβλίον O 8 στρατηλάτου] στρατηγέτου O εὗρον] ηὗρον T 9 πώποτε] τῷ ποτέ M 10 βιβλίον καὶ εἶπε M 11 τοῦ βιβλίου *om.* O 12 μου *om.* O 14 ὑπάρχουσιν] τυγχάνουσιν T 15 τε ὑμῶν] ὑμετέραν M 18 relegiosus = ⟨εὐλαβέστατος⟩ *om.* MTO 23 γράμματα *om.* M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

caxari in locis, in quibus adiectiones sunt factae, uerum libros etiam eos OBЄΛICΘHNAI obelis obduci in locis, quibus deprauati sunt, et caxari –, eos autem qui falsauerunt anathemati summitti et nominatim cum eis anathemari libellum, qui dicitur Menae ad Uigilium et duos libellos quasi a Uigilio ad Iustinianum et Theodoram diuae memoriae.
Macrobius reuerentissimus episcopus Seleuciae Hisauriae dixit:

Suggero uestrae gloriae et huic sancto ac uniuersali ⟨uestro⟩ concilio, quod peruenit ad me liber sancti quinti concilii datus mihi a quodam Philippo magistro militum imperialis obsequii, quem relegens inueni eum falsatum esse in septima actione; et interrogans eundem Philippum, quia „alicubi dedisti hunc librum"? dixit mihi, quia „Stephano ⟨monacho⟩ discipulo Macharii eum dedi"; litterae uero, in quibus falsitas libri facta est, propriae manus Georgii monachi cata Macarium certe sunt, quia cum esset patriarcha meus ipse Macarius, ingrediebar in domum eius et aspiciebam eundem Georgium monachum sepius scribentem, et scio accurate, quia propriae eius manus sunt. peto itaque tam uestram gloriam quamque sanctum concilium, ut ad medium ueniat suprascriptus Georgius monachus et de hoc interrogetur.
Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Georgius relegiosus monachus, cuius mentio facta est, in medium ueniat.
Et ingressus est.
Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

In medio assistenti Georgio relegioso monacho praesens liber ostendatur, ut recognoscat, si litterae propriae eius manus sunt, quae [opes] ⟨per⟩ additamentum in bifolio scriptae sunt.

VPG CR MNL

---

1 caxari] taxari R cassari G L locis] locys P adiectiones] adiectionis VP libros] librum C¹R N obelis OBЄΛICΘHNAI VPG OBЄΛICΘHNAI] OѠOXIΘINAI VP OѠOYIЄINNAI G obeaicΘINai C *om.* R OBЄΛICeNAI M OBЄΛTCeINAI NL 2 obduci nisi in L¹ locis in quibus ML quibus *om.* N deprauati] deputati L caxari] taxari R cassari G L eos eos autem C eos ut R 3 anathemati] anathemate CR anathematizati G summitti] summi VP submitti CR M et *om.* G NL anathemari] anathimatizare C anathematizari G anathematizare R menae] mene V R maenae P 4 duos] duo VP N *om.* L libellos] libellus P theodoram] theodorum R 5 macrobius] macrabius N seleuciae] sileuciae C syleuciae R seuleutie N hisauriae] hissauriae C hysauriae R M 6 ὑμῶν = ⟨uestro⟩ *om.* VPG CR MNL 7 mihi] michi G N philippo] philippum VP filippo C phylippo G L 8 obsequii] obsequi C 9 philippum] filippum C phillippum M¹ quia] si G πώποτε = τῷ ποτε? = alicubi VPG CR MNL dedisti] differrae G dixit mihi] dicit michi N quia stephano] quod a stephano L 10 τῷ μοναχῷ = ⟨monacho⟩ *om.* VPG CR MNL macharii] macarii V M¹ machar C¹ machari C² N macharii eum] macarium R dedi] dedit G 11 cata] a VP ad G (!) macarium] macharium PG C¹R N certe] certae G quia cum] qui cum M 12 macarius] macharius PG C¹R M ingrediebar] ingredibar G 13 sepius *om.* M accurate] accusate V acusate P (!) *om.* G eius C² *add.* manus eius V¹G 14 gloriam *om.* G sanctum] sanctorum NL sanctum uestrum concilium C¹ ad medium] admodum L 15 monachus] monacho N 17 relegiosus] religiosus RG MNL 20 assistenti] assestenti P asistenti G adsistente C assistente R M¹ adsistenti NL relegioso] religioso RG MNL monacho relegioso V ostendatur liber MNL recognoscat] recognuscat VP 21 manus eius G manus] manu VP τὰ ἐν τῷ ἐκ προσθήκης ὄντι = quae ⟨per⟩ [opes] additamentum ... sunt] [opes] VPG CR MNL bifolio] illo folio G uitofilio M VI.folio N sestofolio L

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Γεώργιος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς ἐπισκήψας τῇ τοιαύτῃ βίβλῳ εἶπεν·

Αὕτη ἡ βίβλος ἡ νῦν προκομισθεῖσα ὑπὸ Μακροβίου τοῦ ὁσιωτάτου μητροπολίτου Σελευκείας καὶ ὑποδειχθεῖσά μοι ἐγένετο Φιλίππου τοῦ στρατηλάτου τοῦ βασιλικοῦ ὀψικίου. οὗτος δὲ Φίλιππος γείτων ἦν τοῦ πατρὸς Στεφάνου τοῦ πεσόντος τοῦ κατὰ Μακάριον τοῦ αἱρετικοῦ. ὅτε οὖν ἐγένετο ἡ ζήτησις μεταξὺ Θεοδώρου τοῦ γενομένου πατριάρχου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως καὶ τοῦ εἰρημένου Μακαρίου περὶ πίστεως, ἔλαβον τὰ ἴσα ἀπὸ τοῦ πατριαρχείου, ὡς εἶπον Μακάριος καὶ Στέφανος, τῶν λεγομένων λιβέλλων Βιγιλλίου, καὶ ἐγράψαμεν εἰς τετράδας, καὶ ἐπεδόθησαν παρ' αὐτῶν τῷ εὐσεβεστάτῳ ἡμῶν βασιλεῖ. ἐθάρρησαν οὖν οἱ περὶ Στέφανον καὶ Μακάριον ὡς ἐπιδεδωκότες τῷ δεσπότῃ τὰς τετράδας, καὶ ἑκάστῳ τῶν ἐρχομένων πρὸς αὐτοὺς ὑπεδείκνυον· ὁ οὖν Φίλιππος ἐκεῖνος ἔχων τὸ βιβλίον τοῦτο ἤγαγεν αὐτὸ πρὸς Στέφανον τὸν αἱρετικὸν πρὸς ἐπίσκεψιν λέγων ὅτι „ἐλθὼν ἀπὸ τῆς δύσεως ἤγαγον βιβλίον τῆς πέμπτης συνόδου καὶ βλέπε, εἰ καλῶς ἔχει". τοῦτο δὲ τὸ βιβλίον οὐκ εἶχε τοὺς λεγομένους λιβέλλους Βιγιλλίου· καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ αἱρετικὸς Στέφανος ὅτι „ἵνα οἶδας παραλέλειπται εἰς αὐτό". ὁ οὖν αὐτὸς Φίλιππος παρεκάλεσεν αὐτὸν εἰπών „εἴ τι γινώσκεις, ὅ τι ἐστὶ παραλελειμμένον ἀναπλήρωσον". ὁ οὖν αὐτὸς Στέφανος εἶπέ μοι γράψαι τοὺς αὐτοὺς λιβέλλους, καὶ ἔγραψα ἐκ τῶν εἰρημένων ἴσων καὶ δέδωκα αὐτῷ Στεφάνῳ, καὶ κατὰ ἀλήθειαν ταῦτα ἰδιόχειρά μού εἰσι καὶ ἐπιγινώσκω αὐτά. οὐ μόνον δὲ ἐν τούτῳ αὐτῷ τῷ βιβλίῳ τὴν προσθήκην ταύτην τῶν λεγομένων λιβέλλων Βιγιλλίου ἐποίησαν, ἀλλὰ καὶ ὅσα δήποτε βιβλία τῆς πέμπτης συνόδου ἦλθον εἰς αὐτοὺς μὴ ἔχοντα τοὺς λεγομένους λιβέλλους Βιγιλλίου, προσέθηκαν οἱ αὐτοὶ Μακάριός τε καὶ Στέφανος.

ἐνέπεσε δὲ αὐτοῖς καὶ ἄλλο Ῥωμαϊκὸν βιβλίον τῆς πέμπτης συνόδου, ὅπερ εἶπον ἀγοράσαι παρὰ τῆς γενομένης γυναικὸς Ἰννοκεντίου τοῦ πατρικίου εἰς νομίσματα ἓξ· τὸ δὲ περὶ τοῦ τοιούτου Ῥωμαϊκοῦ βιβλίου κεφάλαιον ἀσφαλῶς ἐπίσταται καὶ Κωνσταντῖνος ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας καὶ γραμματικὸς Ῥωμαϊκός.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

---

5 – 7 cf. V. Grumel, Reg., Nr. 310 c

MTO

---

1 τοιαύτῃ] αὐτῇ O 4 οὗτος] αὐτὸς T δὲ ὁ φίλιππος M 6 μακαρίου εἰρημένου O 8 βιγιλλίου] βιγιλίου T 12 ἐλθὼν] ἔλθον O 13 πέμπτης] ε' O 14 βιγιλλίου] βιγιλίου T αὐτῷ] αὐτὸς O οἶδας] εἴδης M οἶδες T 16 εἶπέ] εἶπον ? 17 δέδωκα αὐτῷ] ἐπιδέδωκα αὐτὸ O καὶ[3] *om.* T 19 βιγιλλίου] βιγιλίου T 20 ἦλθον εἰς αὐτοὺς τῆς ε' συνόδου O 21 βιγιλλίου] βιγιλίου T τε *om.* M 22 πέμπτης] ε' O 23 ἰννοκεντίου] ἰνοκεντίου MO περὶ] παρὰ M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Georgius relegiosus monachus intuens in eundem librum dixit:

Hic liber, qui nunc prolatus est a Macrobio sanctissimo metropolitano Seleutiae mihique ostensus est, Philippi magistro militum imperialis obsequii erat. ipse autem Philippus uicinus erat de patre Stephani, qui cecidit cata Macharium hereticum. quando ergo facta est questio inter Theodorum, qui fuerat patriarcha huius a deo conseruandae regiae urbis, et praefatum Macarium de fide, tulerunt [a paribus] ⟨exemplaria⟩ libellorum, qui dicuntur Uigilii, de patriarchio, sicut dixerunt Macarius et Stephanus, et scripsimus in quaterniones, et oblati sunt ab eis piissimo nostro principi. praesumptione autem accepta qui circa erant Stephanum et Macarium, utpote qui obtulerunt principi eosdem quaterniones, unicuique ad eos uenienti monstrabant; idem uero Philippus habuit hunc librum, adduxit eum ad Stephanum hereticum, ut eum consideraret dicens quia „ueniens de occidente adduxi librum quinti concilii et uide, si bene habet", nam hic codex non habuit libellos, qui dicuntur Uigilii. et dixit ei Stephanus hereticus „ut scias quia minus habet". idem ergo Philippus rogauit eum dicens „si quid scis, quia deest, imple". et ipse Stephanus dixit mihi, ut scriberem eosdem libellos, et scripsi de memoratis exemplaribus et dedi eidem Stephano, et in ueritate haec propriae manus meae sunt et agnosco ea. non solum autem in hoc libro addiderunt istos, qui dicuntur libelli Uigilii, sed et quanticumque libri quinti concilii ad eos peruenerunt non habentes libellos, qui dicuntur Uigilii, addiderunt idem Macarius et Stephanus. incidit autem eis et alius Latinus codex quinti concilii, quem dixerunt sex solidis se conparasse ab uxore, quae fuit quondam Innocenti patricii; de capitulo autem eiusdem Latini libri certissime scit ⟨et⟩ Constantinus reuerentissimus presbiter huius sanctae magnae ecclesiae et Latinus grammaticus.

Gloriosissimi iudices et sancta synodus dixerunt:

VPG CR MNL

---

1 relegiosus] religiosus RG ML monachus] monacho N 2 sanctissimo] piissimo L metropolitano] mitropolitano P C seleutiae] sileuciae CR seleuciae M mihique] michique G N 3 philippi] filippi C magistro] magistri G M *om.* L militum et imperialis R imperialis] cimperialii C obsequii] obsequi VP M¹ ipse] ipso ipse N philippus] filippus C 4 τοῦ πατρὸς = de patre stephani] stephane M staphani N macharium] macarium C²R NL 5 patriarcha] patriarchis N a deo conseruandae huius CR 6 praefatum] praefato CR precatum MNL macarium] macharium PG machario C¹R macario C² fide] fede CR τὰ ἴσα = ⟨exemplaria⟩] [a paribus] VPG CR M a patribus NL 7 patriarchio] patriarchiis C¹ patriarchii C²R macarius] macharius C¹G M scripsimus] scripsemus P 8 praesumptione ... accepta] presuptionem ... acceptum M paxsumptionem ... accepta N presumptionem ... accepta L 9 macarium] macharium PG C¹R utpote] utpute CR obtulerunt] obtulerant CRG NL obtulerat M 10 monstrabant] monstrabat CR monstrant MNL philippus] filippus C 11 consideraret] considerare N ueniens] uenienf L 12 uide] inde L codex] quodex VP 13 ei *om.* CR stephanus] sthefanus V stephanum NL hereticus] hereticum NL 14 philippus] filippus C quid] quis VP quod MNL quia] quid C¹ *om.* G deest] deesse G ipse stephanus] ipstephanus N 15 mihi] michi G N de memoratis] demoratis N memoratis et exemplaribus C¹R (!) dedi eidem] deeidem N 16 stephano] sthephano C¹ haec] hae G hec NL propriae haec MNL propriae] propria M agnosco] agnusco V ea] eas MNL 17 istos] eos G libelli] libri G 18 peruenerunt] preuenerunt VP 19 idem] *om.* M autem NL macarius] macharius C¹RG M 20 solidis] soledis V conparasse] comparasse G NL quondam] quam V que P quodam C 21 autem *om.* CR libri latini MNL καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG CR MNL 21 – 22 presbiter reuerentissimus VPG 22 presbiter] praesbiter C magnae sanctae N grammaticus] gramaticus C N 23 synodus] sinodus C¹

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Παρὼν Κωνσταντῖνος ὁ θεοσεβέστατος πρεσβύτερος καὶ γραμματικὸς Ῥωμαϊκὸς λεγέτω, εἰ ἀληθεύει Γεώργιος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς ἕνεκεν τοῦ ἐπιμνησθέντος αὐτῷ Ῥωμαϊκοῦ βιβλίου.

Κωνσταντῖνος ὁ θεοσεβέστατος πρεσβύτερος καὶ γραμματικὸς Ῥωμαϊκὸς εἶπεν·

Οἶδα, δέσποτα, ἐπὶ τῶν χρόνων Παύλου τοῦ γενομένου πατριάρχου ἐλθόντος Φορτουνίου τοῦ γενομένου ἀρχιεπισκόπου Καρθαγένης καὶ μέλλοντος αὐτοῦ λειτουργεῖν ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, ἐζητήθη, ὅπως ὤφειλε καθίσαι, εἴτε πρὸ τῶν μητροπολιτῶν τῶν ἐνδημούντων ἐνταῦθα, εἴτε μετ' αὐτούς. καὶ δὴ ζητοῦντος τοῦ αὐτοῦ Παύλου τοῦ γενομένου πατριάρχου τὸ βιβλίον τῆς πέμπτης συνόδου, ἵνα γνῶ, πῶς ὤφειλον καθίσαι, εὑρέθη κατὰ συγκυρίαν καὶ Ῥωμαϊκὸν βιβλίον τῆς αὐτῆς συνόδου, κἀκεῖθεν ὁδηγηθεὶς ὁ αὐτὸς Παῦλος ἐποίησεν αὐτὸν κατὰ τάξιν καθίσαι. ἐξήγαγε δὲ αὐτὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν βιβλίον ἐκ τῆς βιβλιοθήκης καὶ λέγει μοι „θεώρησον αὐτό, εἰ ἄρα πρὸς τὸ χαρτῷον αὐθεντικὸν εἰλιτάριον τῆς ⟨ἑβδόμης πράξεως τῆς⟩ ἁγίας πέμπτης συνόδου πεπλήρωται". καὶ εὗρον τὸ αὐτὸ Ῥωμαϊκὸν βιβλίον λεῖπον ἐν τῇ ἑβδόμῃ πράξει πρὸς τὸ χαρτῷον εἰλιτάριον. καὶ λέγει μοι ὁ αὐτὸς Παῦλος ὁ πατριάρχης ὅτι „λαβὲ τὸν διάκονον Σέργιον μετά σου, τὸν λεγόμενον Ἀντιπισίδην, ἐπειδὴ καλῶς καλλιγραφεῖ, καὶ ὑπόδειξον αὐτῷ, πῶς ὀφείλει γράψαι τὰ Ῥωμαϊκὰ γράμματα, καὶ πρόσθες τὰ λείποντα". εἰσὶ δὲ ἅπερ προσεθήκαμεν εἰς τὸ αὐτὸ Ῥωμαϊκὸν βιβλίον ἐν τῇ ἑβδόμῃ πράξει οἱ λεγόμενοι λίβελλοι Βιγιλλίου τοῦ γενομένου πάπα Ῥώμης, οὓς καὶ μετέφρασα Ῥωμαϊστὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ εἰλιταρίου καί, ὡς εἴρηται, ἔγραψεν ὁ μνημονευθεὶς Σέργιος ὁ διάκονος. τὰ δὲ γραφέντα παρὰ τοῦ αὐτοῦ Σεργίου διακόνου τοῦ λεγομένου Ἀντιπισίδου ἐνέβαλεν ἐν τῷ αὐτῷ Ῥωμαϊκῷ βιβλίῳ Θεόδωρος ὁ καλλιγράφος, ὅστις εἶχε τὸ ἐργαστήριον εἰς τὸν ἅγιον Ἰωαννοφωκᾶν.

ταῦτα, δέσποτα, σὺν ἀληθείᾳ οἶδα γεγενῆσθαι.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

MTO

5–6 φορτουνίου] φροντωνίου M φρουτουνίου O 7 καθίσαι] καθῆσαι M 9 πέμπτης] ε' O ὤφειλον καθίσαι] ὤφειλε καθῆσαι M 10 εὑρέθη] ηὑρέθη T 11 αὐτὸν *om.* M καθίσαι] καθῆσαι M 13 εἰλιτάριον] εἰλητάριον M septimae actionis = ⟨ἑβδόμης πράξεως τῆς⟩ *om.* MTO εὗρον] ηὗρον T 14 εἰλιτάριον] εἰλητάριον M 15 ὅτι *om.* M 16 αὐτῷ] αὐτὸ O ὀφείλει] ὤφειλε O 18 βιγιλλίου] βιγιλίου T 19 εἰλιταρίου] εἰλητορίου M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Edicat praesens Constantinus deo amabilis presbiter et grammaticus Latinus, si uerum dicit Georgius relegiosus monachus de illo libro Latino, cuius mentionem fecit.
Constantinus deo amabilis presbiter et grammaticus Latinus dixit:

Scio, domni, temporibus Pauli quondam patriarchae uenisse Fortunium, qui fuit archiepiscopus Chartaginensis, et cum missas acturus esset in sancta magna ecclesia, quaesitum est, quomodo sedere debuisset, utrumne ante metropolitanus, qui hic morabantur, an post eos. et requirente eodem Paulo quondam patriarcha in bibliotheca patriarchii librum quinti concilii, ut cognosceret, quomodo sedere debuisset, contigit, ut inueniretur et Latinus liber eiusdem concilii, et exinde instructus idem Paulus fecit eum ordinabiliter sedere. protulit uero eundem Latinum librum de bibliotheca et dicit mihi „aspice illum, si secundum chartacium authenticum uolumen septimae actionis sancti ⟨quinti⟩ concilii conpletum est". et inueni eundem Latinum librum in septima actione minus habentem ad illum uolumen chartacium. et dicit mihi idem Paulus patriarcha quia „assume tecum Sergium diaconum, qui dicitur Antipisidius, quia bonus scriptor est, et ostende ei, quomodo debeat litteras Latinas scribere, et adde quae minus sunt". sunt autem quae addidimus in eodem Latino libro in septima actione libelli, qui dicuntur Uigilii papae Romani, quos et interpretatus sum Latine ex ipso uolumine et, ut dictum est, scripsit ipse Sergius diaconus. quae uero scripta sunt ab eodem Sergio diacono, qui dicitur Antipisidius, interposuit in eodem Latino libro Theodorus librarius, qui habuit stationem ad sanctum Iohannophocam. haec, domni, in ueritate scio facta fuisse.
Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

VPG CR MNL

---

1 edicat] et dicat P N grammaticus] gramaticus C NL 2 relegiosus] religiosus RG MNL monachus] monacho N monacus L 3 grammaticus] gramaticus CR N latinus G *add.* 4 scio] stio C^1 tu R domni] domne C domini G MNL temporibus] temporebus C^1 pauli] paulo VP quondam] quod VP quodam C patriarchae] patriarchii L fortunium] fortunum NL 5 chartaginensis] chartaginensi V cartaginensi P carthaginensis C^1G L cartaginensis R cartagiriensis M magna dei ecclesia C 6 debuisset] debuissent MNL metropolitanus] metropolitanos G^1 metropolitas nos G^2 morabantur] mirabantur CR rememorabantur M^1 remorabantur M^2NL 7 quondam] quodam VP C *om.* R quoddam N patriarcha] patriarchis N bibliotheca] biblioteca R M bibliotecha L patriarchii] patriarchi VPG N 8 ut *om.* NL cognosceret] cognusceret P cognoscere L contigit] contingit L inueniretur] inueneretur CR et inueniretur L 9 instructus] constructus G ordinabiliter] ordenabiliter C 10 librum latinum CR librum] liber N bibliotheca] biblioteca R ML mihi] michi G N 11 chartacium] chartatium P N carthacium C^1R L carthatium G cartacium M authenticum] autenticum CG MNL auttenticum R πέμπτης = ⟨quinti⟩ *om.* VPG CR MNL 12 conpletum] completum L inueni] inuini C actione] actionem N minus] inter M intus NL 13 illum] illud G chartacium] chartatium PG N carthacium C^1RG cartacium M mihi] michi G N idem] id est N quia] qui G assume] adsume C assumme L 14 diaconum] dyaconum R diacono N ostende] ostendi N ei *om.* R 14–15 quomodo] comodo P 15 scribere latinas V^1 quae^1] qui V^1 autem] haec G 16 addidimus] addimus VPG L libro in *om.* M uigilii] uiginu L 17 ipse *om.* VPG 18 diaconus] dyaconus R diacono N quae ... dicitur *om.* N diacono] dyacono R diaconus L antipisidius] antetipisidius C antesipidius R antipissidius G antipisilius M antepisidius N 19 interposuit] interposui VP CR NL theodorus] theodorius L librarius] liberarius C stationem] statiotionem N ad sanctum *om.* L 20 iohannophocam] iohannem focam CR iohannem phocam G iohannofocam MNL 21 gloriosissimi] gloriosissime P

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Παρὼν Σέργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ ἐπακούσας τῶν παρὰ Κωνσταντίνου τοῦ θεοσεβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ γραμματικοῦ Ῥωμαϊκοῦ λεχθέντων τὰ τῆς οἰκείας εἰδήσεως σὺν πάσῃ ἀληθείᾳ διεξίτω.

Σέργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος τῆς ἁγιωτάτης ⟨τοῦ θεοῦ⟩ μεγάλης ἐκκλησίας εἶπε·

Πρὸ τούτων πλείστων χρόνων μετεστείλατό με Παῦλος ὁ γενόμενος πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως καὶ λέγει μοι· „βλέπε, τί μεταβάλλει ὁ κῦρις Κωνσταντῖνος ὁ γραμματικὸς ὁ Ῥωμαϊκὸς ἐκ τοῦ εἰλιταρίου τῆς πέμπτης συνόδου καὶ γράψον αὐτὸ ἐν Ῥωμαϊκοῖς γράμμασι"· καὶ ταῦτα ἀκούσας παρ' αὐτοῦ ὡς δοῦλος καὶ ὑποκείμενος ὑπήκουσα καὶ ἔγραψα καὶ δέδωκα αὐτὰ τούτῳ αὐτῷ τῷ κυρῷ Κωνσταντίνῳ τῷ πρεσβυτέρῳ καὶ γραμματικῷ.

Ἡ ἁγία σύνοδος ἐξεβόησεν·

Ἀνάθεμα τῷ λεγομένῳ λόγῳ Μηνᾶ πρὸς Βιγίλλιον καὶ τοῖς πλασαμένοις αὐτὸν ἤγουν συγγραψαμένοις· ἀνάθεμα τοῖς λεγομένοις γεγενῆσθαι λιβέλλοις ἀπὸ Βιγιλλίου πρὸς Ἰουστινιανὸν καὶ Θεοδώραν τοὺς ἐν θείᾳ τῇ λήξει τοῖς καὶ φάλσοις ἀποδειχθεῖσιν· ἀνάθεμα περιεκτικῶς τοῖς φαλσεύσασι τὰ πεπραγμένα τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς πέμπτης συνόδου· ἀνάθεμα τοῖς διδάξασι καὶ ἐκθεμένοις καὶ διδάσκουσιν ἢ καὶ μέλλουσι διδάσκειν ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν, τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος.

Ταῖς ἁγίαις τετράσι συνόδοις αἰωνία ἡ μνήμη· τῇ ἁγίᾳ πέμπτῃ συνόδῳ αἰωνία ἡ μνήμη· πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως· Κωνσταντίνου μεγάλου βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη· εἰρηνοποιοῦ βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη· τοῦ φύλακος τῆς ὀρθοδοξίας πολλὰ τὰ ἔτη.

Υἱὲ θεοῦ, ζωὴν αὐτῷ· υἱὲ θεοῦ, νίκας αὐτῷ.

Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος πόλεως Τριμιθούντων τῆς Κυπρίων νήσου ἐπέχων τὸν τόπον Ἐπιφανίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς αὐτῆς Κυπρίων νήσου, ἅμα Στρατονίκῳ τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ Σόλων καὶ Τύχωνι τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ

MTO

---

2 θεοσεβεστάτου] θεοφιλεστάτου O ῥωμαϊκοῦ *om.* O 3 διεξίτω] διεξιέτω T 4 σέργιος] γέργιος M dei = ⟨τοῦ θεοῦ⟩ *om.* MTO 6 – 7 ὁ² … ῥωμαϊκὸς] ὁ ῥωμαϊκὸς γραμματικὸς O 7 εἰλιταρίου] εἰληταρίου M τῆς ἁγίας πέμπτης O καὶ *om.* TO αὐτὸ] αὐτὰ O 12 λόγῳ *om.* T βιγίλλιον] βιγίλιον T 13 συγγραψαμένοις αὐτὸν ἀνάθεμα M βιγιλλίου] βιγιλίου T 14 καὶ² *om.* M 17 ἡμῶν *om.* O 21 εἰρηνοποιοῦ] εἰρηνουποιοῦ M 22 ὀρθοδοξίας] ὀρθοδόξου πίστεως M 25 πόλεως *om.* T τριμιθούντων] τριμυθούντων MO

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Praesens Sergius deo amabilis diaconus et inauriens quae a Constantino deo amabili presbitero et Latino grammatico dicta sunt, quae scit cum omni ueritate prosequatur.
Sergius deo amabilis diaconus sanctae magnae dei ecclesiae dixit:

Ante hos multos annos conuocauit me Paulus quondam patriarcha Constantinopolitanus et dicit mihi „uide, quae interpraetatur domnus Constantinus grammaticus Latinus ex uolumine quinti concilii, et scribe ⟨ea⟩ in Latinis litteris"; et haec audiens ab eo, sicut seruus et subiectus, oboediui et scripsi et dedi ea domno Constantino presbitero et grammatico.

Sanctum concilium exclamauit:

Anathema libro, qui dicitur Menae ad Uigilium, et qui eum finxerunt siue scripserunt! anathema libellis, qui dicuntur facti fuisse a Uigilio ad Iustinianum et Theodoram diuae memoriae, qui et sunt ⟨falsi⟩ demonstrati! anathema simul qui falsauerunt acta sancti et uniuersalis quinti concilii! anathema qui docuerunt et exposuerunt docentibusue uel qui postea docituri sunt unam uoluntatem et unam operationem in incarnationis dispensatione domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri unius de sancta trinitate!

Sanctis quattuor conciliis sempiterna memoria! sancti quinti concilii sempiterna memoria! multos annos imperatori! Constantino magno imperatori multos annos! pacifico imperatori multos annos! conseruatori rectae fidei multos annos!

Fili dei, da illi uitam! fili dei, da illi uictorias!

Theodorus deo amabilis episcopus ciuitatis Tremithuntorum insulae Cypri locum gerens Epiphanii sanctissimi archiepiscopi eiusdem insulae Cypri, una cum Stratonico ⟨deo

---

VPG CR MNL

1 diaconus] dyaconus R diacono N inauriens] inaurientes VP inhauriens R M amabili] amabile CR MNL 2 presbitero] presbytero G grammatico] gramatico CR MN scit] sit M scit cum] scitrum N 3 diaconus] dyaconus R diacono N dei magnae G MNL ecclesiae] aecclesiae N 4 conuocauit] comuocauit P μετεστείλατο = conuocauit (συνεκάλεσε) quondam] quodam V C qd P quoddam N patriarcha constantinopolitanus] patriarcham constanus N 5 dicit] dixit R dicens M mihi] michi G N domnus] domno P dn̄s G *om.* MNL grammaticus] gramaticus CR L latinus *om.* L 6 scribe] scribae P scibe L αὐτὸ = ⟨ea⟩ *om.* VPG CR MNL 7 oboediui] obediui RG L obaediui M ea] eam NL domno] donec VP domino MNL 7–8 grammatico et presbitero CR 8 grammatico] gramato C^1 gramatico C^2 N 9 exclamauit] exclamat G 10 anathema] anathima C menae] maenae P M mene RG NL scripserunt] scripsere L 11 a *om.* VPG (!) iustinianum] iustianum P theodoram] theoderam P theodorum R 12 τοῖς καὶ φάλσοις = qui et sunt ⟨falsi⟩ *om.* VPG CR MNL simul] semul C^1 13 sancti] sanctis N concilii *om.* N 14 docentibusue] docentibus G NL qui *om.* L docituri sunt] docituris VP NL^2 dicturis G doceturis C docturis R docturi sunt M uoluntatem] uolontatem C in *om.* VPG 17–18 sancti ... imperatori² C^2 *marg.* sancti ... memoria *om.* L 18 multos annos] multus annus C^2 annos] anno G^1 19–20 multos annos *om.* G 21 fili¹] filii P R fili²] filii R uictorias] uictoriam VPG 23 tremithuntorum] tremithantorum G thremithuntorum CR N tremituntorum L cypri] cipri C 23–24 locum ... cypri *om.* G 24 stratonico] stratonio V 24–657,1 τῷ θεοφιλεστάτῳ = ⟨deo amabili⟩ *om.* VPG CR MNL

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

τοῦ Κιτίου, ἀμφοτέρων τῆς συνόδου τυγχανόντων τῆς εἰρημένης φιλοχρίστου τῶν Κυπρίων νήσου, εἶπον·

Ἀναδιδάσκομεν τοὺς ἐνδοξοτάτους ὑμᾶς καὶ τὴν ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν ὑμῶν σύνοδον, ὡς χρήσεις διαφόρων ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων ἐπιφερόμεθα δηλούσας δύο φυσικὰ θελήματα καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν, ἐν αἷς ἔγκειται χρῆσις τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ γενομένου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐκ τοῦ λόγου τοῦ ἐπιγεγραμμένου εἰς τὸ εὐαγγελικὸν ῥητὸν τὸ φάσκον· *νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται.* ὕπεστι δὲ ἡμῖν κατὰ χώραν καὶ ἡ βίβλος τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἡ ἔχουσα ἐφ' ὁλοκλήρῳ τὸν τοιοῦτον αὐτοῦ λόγον. εἰσελθόντων δὲ ἡμῶν ἀρτίως ἐνταῦθα κατὰ κέλευσιν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοστέπτου μεγάλου ἡμῶν βασιλέως καὶ ἀναζητησάντων βίβλους, ὧν ἐπιφερόμεθα πατρικῶν χρήσεων εἰς τὸ ταύτας προκομίσαι τῇ ἁγίᾳ ὑμῶν συνόδῳ, εὕρομεν χαρτῷον παλαιότατον βιβλίον ἔχον διαφόρους ὁμιλίας τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, ἐν αἷς ἔγκειται καὶ ὁ αὐτὸς εἰς τὸ *νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται* λόγος. αἰτοῦμεν οὖν τήν τε ὑμετέραν ἐνδοξότητα καὶ τὴν ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν ὑμῶν σύνοδον, εἰ παρίσταται αὐτῇ τὸ τοιοῦτον βιβλίον ἐν χερσὶν ἡμῶν ὑπάρχον ἐπιδοῦναι ἡμᾶς πρὸς ἀνάγνωσιν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Ἥνπερ ἔφησαν μετὰ χεῖρας ἔχειν τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου βίβλον οἱ θεοφιλεῖς ἐπίσκοποι τῆς Κυπρίων νήσου, ταύτην ὑποδεχόμενοι οἱ ὑπεκλαμβάνοντες τὰ ἐν τῇ παρούσῃ ἁγίᾳ συνόδῳ πραττόμενα εἰς ἐπήκοον πάντων ἡμῶν τὸν ἐν αὐτῇ φερόμενον εἰς τὸ *νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται* λόγον ἀναγινωσκέτωσαν.

Καὶ λαβὼν Ἀγάθων ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τὸ αὐτὸ βιβλίον ἀνέγνω τὸν ἐν αὐτῷ ἐμφερόμενον λόγον ἔχοντα ἐπὶ λέξεως οὕτως·

8; 14; 20 – 21; 658,1 Joh. 12,27

MTO

---

1 ἀμφοτέρων ... τυγχανόντων] ἀμφότεροι ... τυγχάνοντες M εἰρημένης *om.* O 4 ἐκκρίτων] ἐγκρίτων O 6 ἡμῶν *om.* O 9 ἡ² *om.* M ἐφ'] ἐπὶ M ἐπ' T 10 δὲ] καὶ T 12 εὕρομεν] ηὕρομεν T 14 τε *om.* O 15 αὐτῇ] αὐτὴ T 16 ἡμῶν] ἡμῖν M ἡμᾶς] ὑμᾶς O 19 ὑπεκλαμβάνοντες] ὑπεκλαβόντες O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

amabili〉 episcopo Solorum et Tychone 〈deo amabili〉 episcopo Citii utrisque ex sinodo exsistentibus antephate Cypri Christo amabilis insulae, dixerunt:

Suggerimus gloriae uestrae ac uniuersali uestri concilii, quod testimonia diuersa sanctorum probabiliumque patrum deferimus asserentia duas naturales uoluntates et duas naturales operationes in incarnationis dispensatione domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri, quibus interiacet testimonium sancti Athanasii quondam archiepiscopi Alexandriae ex libro, qui subter scribitur de textu euangelii, quo ait: *nunc anima mea turbata est.* e〈s〉t uero apud nos in prouincia etiam liber eiusdem sancti Athanasii habens ex integro eundem eius librum. ingredientibus autem nobis huc nuper ex iussione piissimi domni nostri et a deo coronati magni imperatoris et inquirentibus libros patrum, quorum testimonia deferimus, ut eos proferremus uestro sancto concilio, inuenimus codicem chartacium uetustissimum habentem diuersa adlocutiones eiusdem sancti Athanasii, quibus interiacet etiam praedictus sermo *nunc anima mea turbata est.* petimus igitur tam uestram gloriam quamque sanctum et uniuersale uestrum concilium, si ei placuerit huiusmodi codicem, qui et prae manibus nostris est, offerimus ad legendum.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Librum sancti Athanasii, quem asseruerunt prae manibus habere deo amabiles episcopi insulae Cypri, accipientes quiqui acta praesentis sancti concilii suscipiunt ad inauriendum nos omnes 〈sermonem〉, qui in eo continetur, in *nunc anima mea turbata est*, legant.

Et accipiens huiusmodi codicem Agatho relegiosus lector et notarius sanctissimi patriarchae Constantinopoleos relegit sermonem, qui in eo continetur, habentem in uerbis ita:

VPG CR MNL

---

1 tychone] tychono VP thychono G thyconam CR thycone ML thiconem N τῷ θεοφιλεστάτῳ = 〈deo amabili〉 *om.* VPG CR MNL episcopo] epis P epm C citii] cytii CR cycii M sinodo] sinedo VP synedo G synodo MNL 2 exsistentibus] existentibus G MNL antephate] antefatae C M antefate R NL amabilis] amabile VP amabili G 3 uestrae gloriae MNL uestri concilii] uestro concilio M (!) testimonia] testimonium N διαφόρων = diuersa 4 probabiliumque] probaliumque G deferimus] defferimus M asserentia] adserentia C naturales] naturas N uolontates naturales C uoluntates naturales R 5 operationes] operationis C incarnationis] incarnationes VP domini] ueri dei G christi *om.* V 5–6 ueri dei nostri *om.* G N 6 interiacet] interiacit C^1 testimonium *om.* L athanasii] athanasi C atanasii R quondam] quodam V C quod P quoddam N *om.* L archiepiscopi] archiepiscopo V archiepiscopis P archi N 7 libro] sermone? textu] texto C 8 e〈s〉t] et VPG CR MNL uero] uere G MNL apud] aput V prouincia] prouintia V C^1 N etiam] terminatum CR (= tiaetiam) athanasii] athanasi C ex] in G^1 integro] ingro C^1 9 eius *om.* G ingredientibus autem] haec G autem V *add.* piissimi *om.* N domni] domini VPG MNL 10 coronati magni] coronatis magnis MNL imperatoris] imperatori VP N imperatoribus ML inquirentibus] inquaerentibus C quorum] horum M 11 testimonia C^2 *add.* eos *om.* CR proferremus] proferamus VP M proferreremus C proferemus R N profereremus L sancto C^2 *add.* inuenimus] inuinimus C et nonuininis R 12 chartacium] chartatium PG N carthacium C^1RG cartacium M habentem] habente P habentem sunt diuersa VP diuersa] diuersas RG M diuersam N adlocutiones] allocutiones G M adlectiones L sancti] sanctissimi CR athanasii] athanasi C 13 interiacet] interiacit CR mea ..... turbata V *lac.* petimus] petemus C 14 uestram] uestra N et uniuersale *om.* G uestrum *om.* VPG 16 gloriosissimi] gloriosissime VP groriosissimi G 17 athanasii] atanasii P^1 asseruerunt] adseruerunt C asserunt L amabiles] amabilis P NL episcopi] epō V epīs P 18 quiqui] quique V quequi MN quequia L suscipiunt] sunt CR inauriendum] inhauriendum R M 19 λόγον = 〈sermonem〉 *om.* VPG CR MNL 20 relegiosus] religiosus RG MNL notarius] notario N sanctissimi] sanctissimae V sanctissimus N 20–21 patriarchae] patriarchii L 21 constantinopoleos] constantinopoleus C sermonem] L *marg.*: sancti athanasii pulchra expositio

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας εἰς τὸ *νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται.*

Τῆς ὁμοιώσεως τοῦ κυρίου τῆς πρὸς ἡμᾶς ἡ ὠφέλεια μεγάλη, ὅτι καὶ ἡμεῖς ὁμοιούμεθα πρὸς αὐτόν. εἰ γὰρ μὴ αὐτὸς ὡμοίωτο πρὸς ἀνθρώπους, οὐκ ἠδύναντο ἄνθρωποι ὁμοιοῦσθαι πρὸς θεόν, ἀλλὰ πρὸς θεὸν ἄνθρωπον γενόμενον ὁμοιοῦνται ἄνθρωποι. ἔδει δὴ τὸν εἰς ὁμοίωσιν ἡμῶν καταβαίνοντα κατὰ τοῦτο μάλιστα ὁμοιωθῆναι, καθ' ὃ μεταβολῆς ἐδεόμεθα· μεταβολῆς δὲ ἐδεόμεθα κατὰ τὰ πάθη, ἵνα ταῦτα εἰς ἀπάθειαν μεταστῇ. μηδεὶς δὴ ἀπιστείτω περὶ τῶν παθῶν οἰόμενος τρέπεσθαι τὴν θεότητα· ἀλλὰ προσγενόμενον αὐτῇ τὸ πάθος ἀπὸ τοῦ σαρκικοῦ καὶ ψυχικοῦ κινήματος ἐνθυμείσθω καὶ προσγινόμενον καὶ νικώμενον. διὰ γὰρ τοῦτο προσγέγονεν ἵνα νικηθῇ, καὶ διὰ τοῦτο νενίκηται, ἵνα ἡ πᾶσα ἀνθρώπων φύσις κατὰ τὸ συγγενὲς εὐεργετηθῇ. ἐκεῖθεν γὰρ ἀρξάμενοι μετασχηματιζόμεθα πάντες ἐκ πασχόντων ἀπαθεῖς, καὶ ἀπὸ νεκρῶν ζῶντες καθιστάμενοι. μὴ οὖν ταραττέσθω τις εἰς ἀπιστίαν, εἰ λέγει θεὸς ὢν ὁ κύριος ἅμα καὶ ἄνθρωπος· *νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται,* τοῦτο γὰρ ἐγένετο τῆς μὲν θεότητος εἰκούσης, τῆς δὲ σαρκὸς ἐγειρομένης· δυνατὸν ⟨γὰρ⟩ ὂν τῇ θεότητι κωλῦσαι τὴν ταραχήν, ἀλλ' οὐ βουλομένης αὐτῆς, ἵνα μὴ τὴν ὁμοίωσιν τὴν πρὸς ἡμᾶς διαλύσῃ.

Τοιοῦτο δή τι νοητέον ἐκ τῶν καθ' ἡμᾶς πραγμάτων. κεκραμένον μέλι πρὸς ὕδωρ, οὐ δὴ τὸ μέλι μεταβέβληται, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ἐπλεόνασεν. ὅτε δὴ κίνημα τὸ τῆς σαρκὸς ἐν τῷ κυρίῳ, τοιοῦτό τι λάβωμεν ὁμοίωμα ὥσπερ ὕδατος ἐν μελικράτῳ, ⟨οἷον ἐν μέλι κεκραμένῳ⟩ πλεονασμόν· ὅτε δὲ πάλιν τὸ θεϊκὸν ἐκφαίνηται καὶ ἐνεργεῖ δυνάμεις καὶ δείκνυσι τὴν ἐξουσίαν, τοιαύτην ὁμοίωσιν λάβωμεν ὥσπερ τοῦ μέλιτος ἐπικρατοῦντος τὸ ὕδωρ. δυνατὸν γὰρ τῇ θεότητι τοῦτο ποτὲ μὲν τῇ σαρκὶ παραχωρεῖν εἰς τὸ πλεονάσαι, ποτὲ δὲ αὐτὴν ἐπικρατῆσαι ἀναιροῦσαν τὸ πάθος καὶ τὸ τῆς σαρκὸς ἀσθενές. τεκμήριον δὲ *τεσ-*

---

4 cf. Joh. 1,14 10 – 11 cf. Phil. 3,21 12 – 13 Joh. 12,27 22 – 660,2 cf. Mt. 4,2; Lc. 4,2

---

1 – 662,17 Athanasius Alex., hom. in illud: nunc anima mea turbata est (CPG 2161)

MTO

---

2 ἡ] ἤ MT *om.* O 3 ἠδύναντο ἄνθρωποι] ἠδύνατο ἄνθρωπος M ἠδύναντο ⟨ἄν⟩ ἄνθρωποι *coni.* Frohne 6 μεταβολῆς δὲ ἐδεόμεθα *om.* MT 7 δὴ ἀπιστείτω] διαπιστείτω O 8 προσγινόμενον] προσγενόμενον O 14 enim = ⟨γὰρ⟩ *om.* MTO 15 ὁμοίωσιν τὴν *om.* M 16 τοιοῦτό] τοιοῦτόν T 18 μελικράτῳ] μέλιτι κρατῷ O id est in melle temperato = ⟨οἷον ἐν μέλι κεκραμένῳ⟩ *om.* MTO 19 ὅτε] ὅταν O 20 τοιαύτην] τὴν αὐτὴν O 22 τῆς *om.* MO

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

Athanasii archiepiscopi Alexandriae in *nunc anima mea turbata est.*

Similitudinis domini ad nos utilitas magna est, eo quod et nos assimulamur ad eum. nisi enim ille assimulatus fuisset hominibus, non poterant homines deo assimulari, sed ad deum hominem factum adsimulantur homines. oportuerat itaque eum qui, ut nobis similis fieret, discendit, in hoc maxime similem effici, in quo transmutari indigebamus; transmutari autem aegebamus secundum passiones, ut haec in impassibilitatem transferentur. nullus igitur diffidat de passionibus [audiens] existimans uerti deitatem, sed superuenisse ei passionem ex carnali atque anima⟨li⟩ motione coniectet et superuenisse et uinctam fuisse. ideo namque aduenit, ut uincatur ideoque uictum est, ut omnis natura humana per cognationem beneficium capiat. ex hoc quippe incipientes transfiguramur omnes ex passibilibus inpassibiles, et ex mortuis uiuentes effecti. nullus igitur perturbetur ad infidelitatem, si dicit, dum deus sit dominus pariterque et homo; *nunc anima mea turbata est*, hoc enim factum est deitate quidem adquiescente, carne autem insurgente; possibile enim erat deitati prohibere perturbationem, sed noluit, ut similitudinem, quam ad nos habuit, non dissolueret.

Tale ergo aliquid intellegendum est ex rebus, quae circa nos sunt. temperatum mel cum aqua, non quod mel mutatum est, sed aqua superhabundauit. quando dumtaxat motio carnis est in domino, talem quandam similitudinem assumamus sicut aquam in melicrato, id est in melle temperato, superhabundantem; quando iterum quod diuinum est demonstratur et operatur uirtutes et ostendit potestatem, talem similitudinem assumamus sicut dum mel aquam exsuperat. hoc enim possibile [enim] est deitati aliquando quidem carnem permittere, ut superhabundet, aliquando uero eam superare ad perimendam passionem

---

VPG CR MNL

---

1 athanasii] athanasi G alexandriae] alexander VP est *om.* M 2 domini *om.* L 2–3 assimulamur ... ille *om.* N 2 assimulamur] adsemulamur C assimilamur RG adsimilamus M assimilamus L ad eum] ac... L *ras.* 3 enim C^2 *add.* ille] illae P assimulatus] adsemulatus C assimilatus RG M adsimilatus NL assimulari] assimilari PG R M adsimulari C adsimilari NL sed et ad N 4 factum] factus VPG adsimulantur] adsimilantur P MNL assimilantur RG homines *om.* M oportuerat] oporte erat N similis] similes CR N 5 fieret] fierent R fuerat L discendit] descendit RG MNL maxime] maximae VP C maximae in hoc similem VP effici] officii VG offici P *om.* N indigebamus] indigeamus N 6 autem] hoc G aegebamus] agebamus V C^1R egebamus PG MNL passiones] passionis CR impassibilitatem] inpassibilitate CR inpassibilitatem NL transferentur] transferrentur CG ML transferantur R 7 diffidat] difidat C οἰόμενος = [audiens] + existimans existimans] exsistimans P exaestimans C uerti] uere VPG deitatem] dei ueritatem R 8 ei] et NL ex] et M ψυχικοῦ = anima⟨li⟩] animae VPG CR MNL motione] motionem MNL uinctam] uictam CR N unitam G 9 namque] nanque L ut^1] et G N^1 ideoque] ideo C^1G idemque R ideo quoque MNL 10 cognationem] cognitionem G cognatione N ex^1] et R transfiguramur] transfiguramen N 11 inpassibiles] impassibiles ML perturbetur] perturbatur R perturbet L 12 dum dicit deus N 13 deitate] dei. .tate V *ras.* insurgente] insciente C^1R possibile] possibili VPG CR 14 deitati] deitate VPG CR prohibere] prohibente G perturbationem] perturbatione VPG quam] quia G 16 intellegendum] intelligendum RG ML mel] uel VPG 17 superhabundauit] superabundauit C ML 18 assumamus] adsumatur C assumant R assummamus L aquam] aqua V C^1 melicrato] mellicrato CR^{1}G meliorato R^2 L 19 superhabundantem] superabundantem VPG N quod] quidem C^1 20 assumamus] adsumamus C assummamus L 21 aquam] aqua P [enim] *om.* C^1RG MN C^2 *add.* (!) carnem] carne N 22 superhabundet] superabundet C M insuperhabundet R superare] supaerare N perimendam] perimendum VPG perimandam N

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

σαράκοντα ὅλας *ἡμέρας* ἀπέχεται τροφῆς σωματικῆς καὶ οὐ πεινᾷ τὸ σῶμα· μετὰ γὰρ ταῦτα, καθὼς γέγραπται, *πεπείνακεν* ἐνταῦθα σαρκὸς πλεονασμός, εἶτα *ἐπείνασε* μετὰ τὸν τοσοῦτον χρόνον ἐπλεόνασε τὸ τῆς σαρκός· διὰ τοῦτο ἵνα καὶ πεῖρα προσενεχθῇ καὶ ὁ πειράζων καταισχυνθῇ καὶ ὁ ἐξ ἀρχῆς ἄνθρωπος διὰ βρῶμα πεσὼν δι' ἐγκράτειαν βρώματος ἀναστῇ. φέρει δὴ καὶ τὴν ταραχὴν τῆς σαρκὸς ἐπὶ τῷ θανάτῳ προσιόντι· καὶ πῶς γὰρ ἔμελλεν *ὑπήκοος* γενέσθαι τὴν ἡμετέραν ὑπακοὴν πληρῶν ἀνθ' ἡμῶν, εἰ μὴ καὶ πρὸς ἐναντίωμα ἔσχε καὶ τοῦ ἐναντιώματος ἐπεκράτησεν. ἡμῖν γάρ, ἐπειδάν τι ἐκ τῆς σαρκὸς ἐναντίωμα γένηται, εἰ παρακούσαιμεν τοῦ προστάγματος νικηθέντες σαρκί, τοῦτον τὸν τρόπον ἡ ἁμαρτία συμβαίνει. οὐκοῦν καὶ ἐν τῷ κυρίῳ τὸ μὲν ἐναντίωμα ἔδει γενέσθαι τὸ ἀπὸ τῆς σαρκός, νικῆσαι δὲ τὴν ὑπακοήν. εἰ γὰρ καὶ θεὸς ⟨ἦν⟩, ἀλλ' ἐν σαρκὶ καὶ κατὰ σάρκα, τὴν ὑπακοὴν πληροῖ καὶ τοῦ θελήματος τῆς σαρκὸς τῷ θελήματι τῆς θεότητος κρατεῖ, καθὰ ⟨προ⟩είρηκεν, *ὅτι καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατρός*, ἴδιον λέγων θέλημα αὐτοῦ τὸ τῆς σαρκός, ἐπεὶ καὶ ἡ σὰρξ ἰδία αὐτοῦ γέγονεν. οὐ γάρ ἐστι θέλημα υἱοῦ θεϊκὸν θελήματος θεοῦ κεχωρισμένον. ἔδει δὴ τὸ τῆς σαρκὸς θέλημα κινηθῆναι, ὑποταγῆναι δὲ τῷ θελήματι τῷ θεϊκῷ, καὶ οὕτως αἱ τῶν ἀνθρώπων παρακοαὶ λύονται διὰ τῆς παραδόξου ταύτης ὑπακοῆς, ἣν Χριστὸς ὑπήκουσεν ὑπὲρ ἡμῶν.

Ὅρα δὴ τοῦ κινήματος τοῦ σαρκικοῦ γενομένου τί φησι· *καὶ τί εἴπω; πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης; ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην. πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα.* τό· *τί εἴπω; πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης* ἐφθέγξατο κατὰ τὴν κίνησιν τῆς σαρκός, τό· *διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην* ⟨τῆς θεότητος ὑπερνικώσης⟩ φθέγγεται, σχεδόν τι μηδὲ φανῆναι τῷ σαρκικῷ θελήματι συγχωροῦντος τοῦ θεϊκοῦ. τὸ

4 cf. Gen. 3,1 – 7 5 cf. Phil. 2,8 12 – 13 Joh. 6,38 18 – 21 Joh. 12,27 – 28

10 – 14 cf. ACO ser. II vol. I p. 284,12 – 15 15 – 17 cf. ACO ser. II vol. I p. 284,19 – 21

MTO

2 ἐνταῦθα γὰρ σαρκὸς M^1 4 ἐγκράτειαν] ἐγκρατείας M 5 δὴ] δὲ O 6 γενέσθαι] γίνεσθαι M καὶ *om.* M 7 ἐκ τῆς] ἐκ T ἐξ O 8 εἰ παρακούσαιμεν] εἴπερ ἀκούσαιμεν O 10 ⟨ἦν⟩ (*cf.* ACO ser. II vol. 1 p. 284,12) ἐν τῇ σαρκὶ O 12 καθὰ ⟨προ⟩είρηκεν] καθάπερ εἴρηκεν MTO 13 θέλημα^1 *om.* O 16 ταύτης] αὐτῆς M 17 ἦν ὁ χριστὸς O 21 diuinitate superuincente = ⟨τῆς θεότητος ὑπερνικώσης⟩ *om.* MTO

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

ipsam et carnis infirmitatem. indicium uero est *quadraginta* totis *diebus* abstinuit corporali cibo, et non esurit ipsum corpus; post haec quippe, sicut scriptum est, *esuriit* hic carnis exuberantia, deinde *esuriit* post tantum tempus exsuperauit quod carnis est; idcirco ut et temptatio ingeretur et temptator confunderetur et homo, qui a principio per cibum lapsus est, per abstinentiam cibi resurgeret. tollerat autem et perturbationem carnis [sub] ⟨ob⟩ ipsa morte adueniente; et quomodo ergo *oboediens* futurus esset nostram pro nobis oboedientiam complens, nisi et contra aduersitatem haberet et uinceret aduersitatem. nobis enim, si quando ex carne infestatio fit, si inoboedientes fuerimus mandato uicti carne, hoc modo peccatum emergit. ergo et in domino aduersitatem quidem oportebat fieri a carne, oboedientiam uero uincere. quamuis enim deus est, uerum in carne et secundum carnem, oboedientiam complet et uoluntatem carnis uoluntate praeualet deitatis, sicut praedixit: *quia discendi de caelo, non ut faciam uoluntatem meam, sed uoluntatem eius qui misit me, patris*, propriam uoluntatem dicens ipsam carnis, nam et caro propria eius erat. neque enim est uoluntas filii diuina a uoluntate dei separata. oportebat quippe moueri carnis uoluntatem, subici uero uoluntati deitatis, et ita hominum inoboedientiae soluuntur per hanc ammirabilem oboedientiam, qua Christus oboediuit pro nobis.

Considera igitur facta motione carnali quid asserat: *et quid dicam? ⟨pater,⟩ salua me ex hac hora? sed ideo ueni in hanc horam. pater, glorifica nomen tuum.* ipsum: *quid dicam? ⟨pater,⟩ salua me ex hac hora* asseruit secundum motionem carnis, *ideo ueni in hanc horam* diuinitate superuincente effatus est, pene nec apparere carnalem uoluntatem

---

VPG CR MNL

---

1 indicium] indictum MNL quadraginta] quadrigenis ergo C^1 quadragenis ergo G .XL. R MNL totis *om.* CRG abstinuit] abstenuit C 2 cibo] cybo VP esurit] esuriit CRG sicut] ut N esuriit] ersuriit C esurit G N esuritt M 3 exuberantia] exsuperantia CR exuperantia L^1 esuriit] esurtit M exsuperauit] exuperauit P exuberauit MNL et ut L 4 ingeretur] ingeretor P ingereretur RG ML (?) temptator] temptor VP temptatur C qui a] quia a CR quia G cibum] cybum VP ciuum N 5 abstinentiam] abstenentiam C cibi] cybi V tollerat] tolerat V ML tolleranti N carnis] corporis MNL ἐπὶ = ⟨ob⟩] [sub] VPG CR MNL 6 oboediens] inoboediens V^2 oboedies C obediens RG L futurus] ..futurum N *ras.* 7 oboedientiam] obedientiam RG NL complens] conplens CRG et^1] e G 8 ex] in C^1 inoboedientes] inobedientes VG R L fuerimus] fueremus C^1 fueramus R fugerimus N 9 emergit] inmergit CR NL immergit M aduersitatem *om.* L 10 oboedientiam] obedientiam RG L 11 oboedientiam] obedientiam RG NL complet] conplet CRG uoluntate] uoluntatem VPG MNL uolontas C^1R^1 et uolontate C^2R^2 12 discendi] descendi C^2G MNL descendit R faciam] factam N uoluntatem] uolontatem C uoluntates G 13 uoluntatem^1] uolontatem C uoluntatem^2] uolontatem C carnis] carnem CR 14 neque] naemque N est *om.* CR L uoluntas] uolontas C filii] fili V uoluntate] uolontate C 14–15 dei ... uoluntatem *om.* L 15 uoluntatem] uolontatem C uero *om.* VPG uoluntati] uolontati C 16 inoboedientiae] inobedientiae V^1G R L ammirabilem] admirabilem CR ML oboedientiam] obedientiam CRG NL oboediuit] obediuit CRG NL 16–17 obediuit patri pro G 18 facta] facto N motione] monitione CR motioni M mentione L quid asserat] quidam erat VP quid amiserat G quid adserat C quod asserat N quid] quidquid CR dicam] dicat CRG πάτερ = ⟨pater⟩ *om.* VPG CR MNL 19 hora] ora P C N ideo ueni] ideuini C^1 ideouini C^2 horam] oram P C N osce R glorifica] glorica N ipsum C^2 *add.* ipse M 20 πάτερ = ⟨pater⟩ *om.* VPG CR MNL hora] ora P C N asseruit] adseruit C ueni] uini C 21 horam] oram P C N unam R diuinitate] diuinitatem MNL superuincente] superueniente G superuincentem MNL effatus] efactus C^1 efatus C^2 affectus R effactus N pene] per me G apparere] conpere R appareret L carnalem] carnem C^1R carnelem N uoluntatem] uolontatem C

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

γάρ· *τί εἴπω;* ὥσπερ ἐγκόπτοντός ἐστι ῥῆμα, ὡς φανῆναι μὲν ἡμῖν, ὅτι καὶ σὰρξ ἀληθής, ὑποταττομένη δὲ ἡ σὰρξ καὶ οὐ δυναμένη περισπάσαι καθάπερ ἵππος τὸν ἐπιβάτην, οὐδ' ὅσον ὀκλάσαι τὴν χεῖρα τὴν ἡνιοχοῦσαν. καὶ δὴ καὶ τί λογίζεται τὸ πάθος; οὐκ ἀδοξίαν, οὐκ αἰσχύνην, ἀλλὰ δόξαν ἑαυτοῦ καὶ πατρός, καὶ ἐπισπεύδει μᾶλλον ἢ ἀποτρέπει τὸ πάθος *πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα*· οὐκ ἔσται, φησίν, οὐδεμία παραίτησις παρ' ἐμοῦ, ἀλλ' εἴξει τὸ παραιτούμενον καὶ κρατήσει τὸ μὴ παραιτούμενον. σαρκικὴ μὲν γὰρ φύσις παραιτεῖται τὸν θάνατον, καὶ ἦν τοῦτο ἐν Χριστῷ, ἐπειδὴ καὶ *γέγονε σὰρξ ὁ λόγος* ἀληθῶς, θεϊκὴ δὲ βούλησις αἱρεῖται τὴν κόσμου σωτηρίαν, ἣν ὁ θάνατος κατειργάσατο. εἶτα πληρουμένη φαίνεται τό· *ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με* λέγει ὁ Χριστός· *πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα*, καὶ ἀπόκρισις ἐξ οὐρανοῦ· *καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω*, ἵνα ἴδωμεν, ὅτι διάστασις οὐδεμία, οὐδὲ χωρισμὸς πατρὸς καὶ υἱοῦ, μᾶλλον δὲ ἵνα κερδάνωμεν τὴν συνάφειαν ἡμῶν τὴν πρὸς θεὸν ἐν Χριστῷ γενομένην. οὐδεὶς μὲν γὰρ ἀνθρώπων, ὃς οὐκ ἀπέσπασεν ἑαυτὸν ἀπὸ θελήματος θεοῦ κατά τι μέρος ἢ πράγματος ἢ χρόνου· ἐν μόνῳ δὲ Χριστῷ τὸ ἀχώριστον τῆς θελήσεως ἐφυλάχθη, ᾧ συνακολουθοῦντες κερδαίνομεν τὴν συνάφειαν τὴν πρὸς θεόν, καὶ τὴν ἕνωσιν τὴν σωτήριον καθ' ὁμοίωσιν αὐτοῦ, καθ' ὁμοίωσιν τῆς θείας ἑνώσεως, ὡς αὐτὸς εἴρηκεν· *ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν*, οὕτω καὶ οὗτοι ἐν ἡμῖν ἓν ὦσιν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε·

Σαφῶς καὶ νῦν ἐν τῷ ἀναγνωσθέντι λόγῳ δύο φυσικὰ θελήματα ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν ὁ ἀοίδιμος ἐτράνωσεν Ἀθανάσιος.

Δομέτιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Πλουσιάδος εἶπεν·

Ἀναφέρω τῇ τε ὑμῶν ἐνδοξότητι καὶ τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ ὑμῶν συνόδῳ, ὡς Πολυχρόνιός τις πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς ὁμόφρων ὑπάρχων Μακαρίου καὶ Στεφάνου

---

5 Joh. 12,28 7 Joh. 1,14 9 Joh. 4,34; Joh. 6,38 10 Joh. 12,28 16 Joh. 10,30

MTO

---

1 abscidentis = ἐγκόπτοντός (ἐκκόπτοντος?) 6 εἴξει] ἥξει T εἶξει O. 7 τὸν θάνατον] θανάτου O 9 πληρουμένη] πληροῦν O 12 μὲν *om.* O γὰρ *om.* M 13 οὐκ ἀπέσπασεν] οὐ κατέσπασεν M 16 ὡς αὐτὸς] ὡσαύτως TO 19 θελήματα καὶ δύο ἐνεργείας ἐπὶ O 22 θεοφιλέστατος] θεοφιλὴς M 24 καὶ μοναχὸς *om.* M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

permittente diuina. ipsum igitur *quid dicam?* tamquam abscidentis est sermo, ut appareret quidem nobis, quia et caro uera, subiecta uero ⟨caro⟩ et non ualens circumducere sicut equus sessorem, nec quantum est ipsam manum, quae regit, inflectere. denique quid arbitratur passionem? non ignominiam, non confusionem, sed gloriam suam et patris, et accelerat magis quam euitat passionem. *pater, clarifica nomen tuum!* non erit, inquid, ulla a me recusatio, sed recusans obtemperat et non recusans obtinet. carnalis enim natura recusat mortem, et erat hoc in Christo, quoniam *uerbum caro* ueraciter et *factum est*, deitatis autem uoluntas elegit mundi salutem, quam mors operata est. dehinc adimpleta uidetur id *ut faciam uoluntatem eius qui misit me*, dicit Christus, *pater, clarifica nomen tuum*, et responsum de caelo *et clarificaui et iterum clarificabo*, ut sciamus quia distantia nulla est neque separatio patris et filii, magis autem ut lucremur coniunctionem nostram, quae ad deum in Christo facta est. nullus quippe hominum est, qui non seipsum abstraxit a uoluntate dei ex aliqua parte uel re uel tempore; in solo autem Christo inseparabilitas uoluntatis seruata est, quem assequentes coniunctionem ad deum lucrabimus unitionemque salutarem ad similitudinem ⟨eius, ad similitudinem⟩ diuinae unitionis, sicut ipse perhibuit: *ego et pater unum sumus*, ita et hii in nobis unum sint.

Sanctum concilium dixit:

Aperte etiam nunc in sermone, qui relectus est, duas naturales uoluntates in incarnationis dispensatione unius de sancta trinitate domini Iesu Christi ueri dei nostri laudabilis Athanasius declarauit.

Dometius reuerentissimus episcopus Plusiados dixit:

Suggero tam uestrae gloriae quamque sancto ac uniuersali concilio, quod Polichronius quidam presbiter et monachus consentaneus exsistens Macarii et Stephani hereticorum,

---

VPG CR MNL

---

1 permittente] permittende V permittentem NL diuina] diuinam R MNL ipsum] ipsam L abscidentis] abccidentis C¹ sermo] homo C¹ rō R appareret] apparet R 2 uera] uerbo M ἡ σὰρξ = ⟨caro⟩ *om.* VPG CR MNL non] mon L¹ circumducere] icircumducere N 3 equus] aequus C ipsam] ipsa G manum] manu C quae regit] qua eregit V qua regit G denique] deniquae P quid] quod MNL 4 arbitratur] arbitramus C¹ arbitramur R arbitratus N confusionem] confussionem P 5 accelerat] acceleratur L¹ clarifica] glorifica N non] nulla L erit] erat CR inquid] inquit RG ML 6 ulla *om.* L recusans] recusant VP² recusat P¹ obtinet] optinet RG NL 7 quoniam] quando G uerbum] uerbo C¹ N et² *om.* CR 8 uoluntas] uolontas C mundi salutem] mundis aliter N adimpleta] adinpleta P 9 ut *om.* N faciam] faciat M uoluntatem] uolontatem C *om.* G me V² *add.* dicit] dicet CR 10–11 nulla est distantia MNL 11 nulla] nulle C¹ filii] fili V lucremur] lucremus MNL 12 christo] christum VPG 13 uoluntate] uolontate C 14 uoluntatis] uolontates C quem] quam P¹ assequentes] adsequentes C NL asequentes G ad deum] a deo CR lucrabimus] lucrauimus CR MNL² lucramus L¹ 15 αὐτοῦ, καθ' ὁμοίωσιν = ⟨eius, ad similitudinem⟩ *om.* VPG CR MNL perhibuit] peribuit R L 16 sumus et ita P¹ hii] hi G M in *om.* VPG 18 qui *om.* L relectus] relictus VP rectus C¹R uoluntates] uolontates C incarnationis] incarnationes VPG 19 domini nostri iesu VPG CR christi V *add.* 20 athanasius] anathamasius VP declarauit] declaruit C 21 dometius] domecius C reuerentissimus] reuerentissimis G¹ reuerendissimus L episcopus] epīs PG¹ 22 uniuersali ⟨uestro⟩? polichronius] policronius V R M 23 quidam *om.* M monachus] monacus G monacho N consentaneus] constantinus C¹R exsistens] existens PG R MNL macarii] macharii C¹RG M hereticorum] heretici L

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

τῶν αἱρετικῶν, ἐκείνων τε συνιστᾶν τὰ ἀσεβῆ βουλόμενος δόγματα οὐ μετρίως τοὺς ἁπλουστέρους ἀπατᾷ διὰ τῆς ἀσεβοῦς αὐτοῦ ψευδοδιδασκαλίας. εἰ οὖν παρίσταται τῇ τε ὑμῶν ἐνδοξότητι καὶ τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ ὑμῶν συνόδῳ, τοῦτον [ὡς] ⟨πρὸς ἡ⟩μᾶς γενέσθαι καὶ τὰ περὶ τῆς οἰκείας αὐτοῦ πίστεως διεξελθεῖν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Ἀρκούντως μὲν ἔχει τὰ κατὰ τὴν σήμερον ἡμέραν πραχθέντα. Πολυχρόνιος δὲ ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς καθ' ἑτέραν πρὸς ἡμᾶς ἀγέσθω ὀφείλων περὶ τῆς οἰκείας αὐτοῦ ἐπερωτηθῆναι πίστεως.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΝΤΕΚΑΙΔΕΚΑΤΗ

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσπότων Φλαβίων Κωνσταντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως αἰωνίου αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος ἔτους εἰκοστοογδόου καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου πραότητος ἔτους τρισκαιδεκάτου Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου τῇ εἰκάδι ἕκτῃ τοῦ Ἀπριλλίου μηνός ἰνδικτιῶνος ἑνάτης.

Προτεθειμένου τοῦ σεβασμιωτάτου σένσου τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτω ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης ἐκ προσώπου αὐτοῦ παρόντων καὶ ἀκροωμένων

Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ τῶν Ὁρμίσδου οἴκου

Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτου

Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ

Πέτρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων.

MTO

---

2 ἀπατᾷ] ἅπαντες O ψευδοδιδασκαλίας λυμήνατο O 3 τε *om.* O ὑμῶν² *om.* O 3 – 4 ad nos = ⟨πρὸς ἡ⟩μᾶς] [ὡς ὑ]μᾶς MTO 6 μὲν *om.* O 7 ἀγέσθω] ἀγαγέσθω M 14 τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος M 17 εἰκοστοογδόου] κζ′ O 18 τρισκαιδεκάτου] ιγ′ O 19 ἔτους *om.* M εἰκοστοδευτέρου] κβ′ O 20 ἑνάτης] θ′ TO 23 κωνσταντίνου *om.* O 24 ἐκ προσώπου αὐτοῦ *om.* O 26 κωνσταντίνου μὲν τοῦ M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:40 AM

τῶν αἱρετικῶν, ἐκείνων τε συνιστᾶν τὰ ἀσεβῆ βουλόμενος δόγματα οὐ μετρίως τοὺς ἁπλουστέρους ἀπατᾷ διὰ τῆς ἀσεβοῦς αὐτοῦ ψευδοδιδασκαλίας. εἰ οὖν παρίσταται τῇ τε ὑμῶν ἐνδοξότητι καὶ τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ ὑμῶν συνόδῳ, τοῦτον [ὡς] ⟨πρὸς ἡ⟩μᾶς γενέσθαι καὶ τὰ περὶ τῆς οἰκείας αὐτοῦ πίστεως διεξελθεῖν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Ἀρκούντως μὲν ἔχει τὰ κατὰ τὴν σήμερον ἡμέραν πραχθέντα. Πολυχρόνιος δὲ ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς καθ' ἑτέραν πρὸς ἡμᾶς ἀγέσθω ὀφείλων περὶ τῆς οἰκείας αὐτοῦ ἐπερωτηθῆναι πίστεως.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΝΤΕΚΑΙΔΕΚΑΤΗ

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσπότων Φλαβίων Κωνσταντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως αἰωνίου αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος ἔτους εἰκοστοογδόου καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου πραότητος ἔτους τρισκαιδεκάτου Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου τῇ εἰκάδι ἕκτῃ τοῦ Ἀπριλλίου μηνός ἰνδικτιῶνος ἑνάτης.

Προτεθειμένου τοῦ σεβασμιωτάτου σένσου τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτω ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης ἐκ προσώπου αὐτοῦ παρόντων καὶ ἀκροωμένων

Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ τῶν Ὁρμίσδου οἴκου

Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτου

Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ

Πέτρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων.

MTO

---

2 ἀπατᾷ] ἅπαντες O ψευδοδιδασκαλίας λυμήνατο O 3 τε *om.* O ὑμῶν² *om.* O 3 – 4 ad nos = ⟨πρὸς ἡ⟩μᾶς] [ὡς ὑ]μᾶς MTO 6 μὲν *om.* O 7 ἀγέσθω] ἀγαγέσθω M 14 τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος M 17 εἰκοστοογδόου] κζ′ O 18 τρισκαιδεκάτου] ιγ′ O 19 ἔτους *om.* M εἰκοστοδευτέρου] κβ′ O 20 ἑνάτης] θ′ TO 23 κωνσταντίνου *om.* O 24 ἐκ προσώπου αὐτοῦ *om.* O 26 κωνσταντίνου μὲν τοῦ M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

et illorum impia stabilire cupiens dogmata non mediocriter simplices decipit per suam impiam falsamque doctrinam. si ergo placet tam uestrae gloriae quamque sancto et uniuersali concilio, hunc ad nos aduenire et de propria fide sua explanet.
Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Sufficienter quidem habet, quae hodierna die gesta sunt. Polichronius autem relegiosus presbiter et monachus in subsequenti ad nos perducatur de propria fide sua interrogandus.

ACTIO QUINTADECIMA

In nomine domini et dominatoris Iesu Christi dei atque saluatoris nostri imperantibus a deo coronatis et serenissimis nostris dominis Flauiis Constantino quidem piissimo et a deo decreto magno principe perpetuo augusto et imperatore anno uicesimo octauo et post consulatum eius a deo instructae mansuetudinis anno tertio decimo Heraclio uero atque Tiberio a deo conseruandis eius fratribus anno uicesimo secundo die uicesima sexta mensis Aprilis indictionis nonae.

Preposito uenerabili sessu Constantini piissimi et Christo amabilis magni imperatoris in secretario sacri palatii quod appellatur Trullus et ex iussione deo instructae eius serenitatis ⟨ex persona eius⟩ praesentibus et audientibus

Constantino gloriosissimo exconsule patricio et curatore ⟨imperialis⟩ domus Hormisdae
Anastasio gloriosissimo exconsule patricio et loci seruatore comitis imperialis excuuiti
Polieucto gloriosissimo exconsule et
Petro gloriosissimo exconsule.

VPG CR(17) MNL(17)

---

1 decipit] decepit V CR 2 falsamque doctrinam] falsaque doctrina C M^1 sancto] sanctorum N 3 uniuersali ⟨uestro⟩? uniuersali] uniuersale C^1 ad] a VG^1 M an P aduenire] uenire MNL et] ut M de *om.* CR NL propria fide sua] propriam fidem suam VPG^1 4 gloriosissimi] gloriosi L sanctum *om.* N 5 gesta sunt] gestant G^1 gestantur G^2 polichronius] policronius V R L polychronius C MN relegiosus] relegiosius P^1 C^2 *add.* religiosus RG MNL 6 monachus] monacus G L monacho N 10 quinta decima] XV V CR G *marg.* 12 domini nostri et VPG atque] adque P nostri *om.* VP 13 et] ac CR dominis flauiis] domnis flauis C^1 quidem V *add.* 14 augusto] agusto P uicesimo] uicensimo VP 15 post] per VP consulatum] consolatum CR a *om.* VPG mansuetudinis] mansuetudines VPG tertio decimo] XIII VG CR 16 heraclio] haeraclio P hieracleo C heracleo R tiberio] tyberio RG 16 – 17 uicesimo secundo] XXII VPG CR 17 uicesima] uicessima P uicesima sexta] XXVII CR sexta] VI V indictionis] indicione CR nonae] VIIII V nona CR *et* MNL *desin.* (673,18) 19 constantini] constantissimi P 20 sacri] magni G palatii] palacii P 21 ἐκ προσώπου αὐτοῦ = ⟨ex persona eius⟩ *om.* VPG 23 τοῦ βασιλικοῦ = ⟨imperialis⟩ *om.* VPG 24 seruatore] serum P excuuiti] excuit V exciuitatis P 25 polieucto] polieuctu VP exconsule *om.* G

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, τουτέστι
Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος, καὶ
Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου ταύτης Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ
Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως καὶ
Θεοφάνους τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας καὶ
Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων
Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Πόρτου, Ἀβουνδαντίου ἐπισκόπου πόλεως Πατέρνου, Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην ὁσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνόδου, τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ' αὐτῶν ἀναφορᾷ, καὶ
Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥαβέννης Θεοδώρου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης
Βασιλείου ἐπισκόπου πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου
Φιλαλήθους ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἐφέσου
Θεοδώρου ἐπισκόπου πόλεως Τριμιθούντων, ἐπέχοντος τὸν τόπον Ἐπιφανίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντίας Κύπρου
Σισινίου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θρᾴκης
Πλάτωνος ἐπισκόπου Ἀγκύρας Γαλατίας
Γεωργίου ἐπισκόπου Κυζίκου
Μαρίνου ἐπισκόπου Σάρδεων
Πέτρου ἐπισκόπου Νικομηδείας
Φωτίου ἐπισκόπου Νικαίας
Ἰωάννου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος
Ἰωάννου ἐπισκόπου Σίδης

MTO

---

6 ὁσιωτάτου καὶ *om.* O 7 καὶ] T² *marg.*: καὶ σὺν αὐτοῖς 10 ἁγιωτάτου *om.* M 15 ἑκατὸν εἴκοσι πέντε] ρκε' O 24 τριμιθούντων] τριμυθούντων M ἐπιφανίου *om.* M 25 κωνσταντίας] κωνσταντίνου M¹ 26 σισινίου] σισιννίου O ἐπισκόπου *om.* O (*ita usque ad* 672,12) θρᾴκης *om.* O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Conueniente quoque et sancto ac uniuersali concilio, quod ex imperiali sanctione congregatum est in hac a deo conseruanda regia urbe, id est
Theodoro et Georgio uenerabilibus presbiteris et Iohanne uenerabili diacono, locum praesentantibus Agathonis sanctissimi ac beatissimi archiepiscopi antiquae Romae, et
Georgio uenerabili atque sanctissimo archiepiscopo huius magnae Constantinopoleos nouae Romae et
Petro reuerentissimo presbitero monacho et locum gerenti sedis Alexandrinae magnae ciuitatis et
Theo⟨phane⟩ uenerabili atque sanctissimo archiepiscopo Theupoleos Antiochiae et
Georgio relegioso presbitero ⟨monacho⟩ et apocrisiario Theodori uenerabilis uicarii sedis Hierusolymorum
Iohanne episcopo ciuitatis Portuensis, Abundantio episcopo ciuitatis Paterni, Iohanne episcopo ciuitatis Regitanae, locum gerentibus sancti concilii antiquae Romae centum uiginti quinque uenerabilium episcoporum, qui et per suas subscriptiones declarantur in suggestione, quam fecerunt ad Constantinum piissimum principem, et
Theodoro relegioso presbitero et uicario Theodori reuerentissimi archiepiscopi Rauennatis
Iohanne episcopo Thesalonicae
Basilio episcopo ciuitatis Gurtinae insulae Cretensium
Philalethe episcopo Cesareae Capadociae
Theodoro episcopo Ephesi
Theodoro episcopo ⟨ciuitatis⟩ Tremithuntorum, locum ⟨a⟩gent⟨e⟩ Epiphanii uenerabilis archiepiscopi Constantiae Cypri
Sisinnio episcopo Heracliae Thracensis
Platone episcopo Ancyrae Galatiae
Georgio episcopo Cizici
Marino episcopo Sardeorum
Petro episcopo Nicomediae
Photio episcopo Niciae
Iohanne episcopo Chalcedone
Iohanne episcopo ⟨Sides⟩

VPG

---

1 ac] hac P quod] quam VP 2 conseruanda regia] conseruandae regiae VP 3 georgio] georgii VP uenerabilibus] uenerabilis VP iohanne uenerabili] iohannis uenerabilis P 5 uenerabili atque] uenerabilis adquae P archiepiscopo] archiepiscopi VP 9 theo⟨phane⟩] theodoro VPG uenerabili] uenerabilis P sanctissimo] sanctissimis P archiepiscopo] archiepiscopi V archiepiscopis P theupoleos] theopoleos G antiochiae] anthiociae V 10 μοναχοῦ = ⟨monacho⟩ *om.* VPG apocrisiario] apocrisario V 11 hierusolymorum] hierusolimorum G 12 episcopo[1]] epi V epis P (*ita saepe*) abundantio] habundantio G ciuitatis] ciuitate P paterni] paternae G 13 – 14 centum uiginti quinque] CXXV VG 16 relegioso presbitero] religioso presbytero G theodori] theodoro V archiepiscopi reuerentissimi VP reuerentissimi] reuerentissimus P archiepiscopi] archiepiscopo V archiepiscopis P 19 philalethe] philalethae V philalete G cesareae] cesaraeae V cesariae G 21 πόλεως = ⟨ciuitatis⟩ *om.* VPG tremithuntorum] trimithuntorum V tremithuntorii G ⟨a⟩gent⟨e⟩] regentis VPG 22 constantiae] constantinae V 23 sisinnio] sinnio P[1] thracensis] tracensis V[1]P 25 cizici] cyzici P 27 nicomediae] nichomediae G 28 photio] potio V[1] 29 chalcedone] calcedone G 30 σίδης = ⟨sides⟩ VPG *lac.*

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Θεοδώρου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς
Ἰουστίνου ἐπισκόπου Τυάνων
Ἀλυπίου ἐπισκόπου Γαγγρῶν
Κυπριανοῦ ἐπισκόπου Κλαυδιουπόλεως
Πολυεύκτου ἐπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας
Θεοδώρου ἐπισκόπου Σταυρουπόλεως Καρίας
Τιβερίου ἐπισκόπου Λαοδικείας Φρυγίας
Κοσμᾶ ἐπισκόπου Συνάδων
Στεφάνου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Πισιδίας
Ἰωάννου ἐπισκόπου Πέργης
Θεοπέμπτου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως ἤτοι Μωκισσοῦ
Ἰσιδώρου ἐπισκόπου Ῥόδου
Σισινίου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως Φρυγίας
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ταρσοῦ
Μακροβίου ἐπισκόπου Σελευκείας Ἰσαυρίας
Γεωργίου ἐπισκόπου Βυζίης Θρᾴκης
Ζαχαρίου ἐπισκόπου Λεοντουπόλεως Ἰσαυρίας
Γρηγορίου ἐπισκόπου Μιτυλήνης
Γεωργίου ἐπισκόπου Μιλήτου
Σεργίου ἐπισκόπου Σηλυβρίας
Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μεθύμνης
Θεογνίου ἐπισκόπου Κίου
Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Εὐχαίτων
Πέτρου ἐπισκόπου Μεσημβρίας
Πέτρου ἐπισκόπου Σωζοπόλεως Θρᾴκης
Ἰωάννου ἐπισκόπου Νύσης
Θεοδώρου ἐπισκόπου τῶν Βασιλικῶν Θερμῶν
Γεωργίου ἐπισκόπου Καμουλιανῶν
Ζωΐτου ἐπισκόπου Χριστουπόλεως Ἀσίας
Πατρικίου ἐπισκόπου Μαγνησίας
Ἀντωνίου ἐπισκόπου Ὑπαίπων
Θεοδώρου ἐπισκόπου Περγάμου

MT

1 μελιτηνῆς] μελιτήνης T 11 ἐπισκόπου *om.* MO μωκισσοῦ] μωκησοῦ O 13 σισινίου] σισιννίου O 16 – 17 γεωργίου … ἰσαυρίας *om.* O 16 βυζίης] βιζύης T 20 σηλυβρίας] σιλυβρίας T 26 νύσης] νύσσης M 29 ζωΐτου] ζωϊτοῦ M ζωητοῦ O 31 ὑπαίπων] ὑπέπων TO

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Theodoro episcopo Militenae
Iustino episcopo Tyanorum
Alippio episcopo Gangrorum
Cypriano episcopo Claudiupoleos
Polieucto episcopo Mirorum Liciae
Theodoro episcopo Stauropoleos Cariae
Tiberio episcopo Laodiciae Phrigiae
Cosma episcopo Sin[d]a⟨d⟩orum
Stephano episcopo Antiochiae Pisidiae
Iohanne episcopo Pergis
Theopempto episcopo Iustinianupoleos siue Mucissi
Hisidoro episcopo Rodi
Sisinnio episcopo Hierapoleos Phrigiae
Theodoro episcopo Tarsensi
Macrobio episcopo Seleuciae Hisauriae
Georgio episcopo Byz⟨i⟩is Thraciae
Zacharia episcopo Leont[i]opoleos Hisauriae
Gregorio episcopo Mitilenae
Georgio episcopo Mileti
Sergio episcopo Silimbriae
Andrea episcopo Methimnae
Theognio episcopo Ciensi
Epiphanio episcopo Euchaitorum
Petro episcopo Mesembriae
Petro episcopo Soz⟨o⟩poleos Thraciae
Iohanne episcopo Niseno
Theodoro episcopo Imperialium Thermarum
Georgio episcopo Chamulianorum
[A]Zoito episcopo Christopoleos Asiae
Patricio episcopo Magnesiae
Antonio episcopo Hypeporum
Theodoro episcopo Pergami

VPG

3 gangrorum] grangorum G^2 5 liciae] byciae P lyciae G 6 stauropoleos] staurapoleos VP 7 tiberio] tyberio G 8 cosma] cosme VP^1G sin[d]a⟨d⟩orum] sindanorum VPG 9 antiochiae] anthiociae VPG pisidiae] pissidiae G 11 theopempto] theopiempto P theoptempto G iustinianupoleos] iustianipoleos P iiustinianopoleos G mucissi] micissi V mycissi P 12 hisidoro] hysodoro V hisydero P rodi] rodis VG 13 hierapoleos] hyrapoleos G phrigiae] phrygiae P 14 episcopo *om.* G tarsensi] tharsensi P tarsensis G 15 seleuciae hisauriae] seleutiae hissauriae G 16 βυζίης = byz⟨i⟩is] bizuis VP byzuis G thraciae] traciae V 17 leont[i]opoleos] leontiopoleos VPG 18 gregorio] gregorius PG^2 episcopo] episcopus P mitilenae] mitylenae P mytilenae G 19 mileti] mileos G 21 episcopo *om.* G 25 soz⟨o⟩poleos] sozupoleos VP^2G sozupoleus P^1 26 episcopo *om.* G 28 chamulianorum] camulianorum G 29 [a]zoito] azoito VPG 30 magnesiae] magnae siae P 32 pergami] pergam V

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Στρατονίκου ἐπισκόπου Σόλων καὶ Τύχωνος ἐπισκόπου τοῦ Κιτίου, ἀμφοτέρων τῆς συνόδου τυγχανόντων τῆς φιλοχρίστου τῶν Κυπρίων νήσου
Γενεσίου ἐπισκόπου Ἀναστασιουπόλεως
Πλάτωνος ἐπισκόπου Κίννης
Στεφάνου ἐπισκόπου Βηρινουπόλεως
Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μνίζου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Μιλητουπόλεως
Ἰωάννου ἐπισκόπου Φιλαδελφείας
Θεοδώρου ἐπισκόπου Πραινέτου
Ἰωάννου ἐπισκόπου τοῦ Δασκυλίου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου
Μηνᾶ ἐπισκόπου Καραλίας Παμφυλίας
Καλλινίκου ἐπισκόπου Κολωνείας Ἀρμενίας
Θεοδώρου ἐπισκόπου Βερίσσης
Τιβερίου ἐπισκόπου Ἀμισ⟨σ⟩οῦ
Σεργίου ἐπισκόπου Σινώπης
Γεωργίου ἐπισκόπου Ἰουνοπόλεως
Στεφάνου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου
Λογγίνου ἐπισκόπου Τίου
Δομετίου ἐπισκόπου Πλουσιάδος
Γεωργίου ἐπισκόπου Κρατίας
Πλάτωνος ἐπισκόπου Ἀδριανουπόλεως
Σολομῶνος ἐπισκόπου Κλανέου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἐρίζων
Ἰωάννου ἐπισκόπου Μύνδου
Πατρικίου ἐπισκόπου Ἰλούζων
Πέτρου ἐπισκόπου Ἀππίας
Ἀλεξάνδρου ἐπισκόπου Νακολίας
Δομετίου ἐπισκόπου Πρυμνισσοῦ
Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Βαράτης
Θεοδ⟨οσίου⟩ ἐπισκόπου Ψιβίλων

MT

---

1 στρατονίκου] στρατωνίκου T τοῦ *om.* M 5 βηρινουπόλεως] βιρηνουπόλεως T 6 μνίζου] μνιζοῦ MO 10 τοῦ δασκυλίου] δασκυλέου M τοῦ δασκύλου O 11 ἐπισκόπου *om.* MO 12 καραλίας] καραλείας T καραλλίας O παμφυλίας] παμφιλίας T 13 κολωνείας] κολωνίας T 15 ἀμισ⟨σ⟩οῦ] ἀμινσοῦ M ἀμίσου T ἀμισοῦ O 16 σινώπης] σινόπης T 17 ἰουνοπόλεως] ἰωνουπόλεως M 23 σολομῶνος] σόλωνος T 25 μύνδου] μίνδου TO 27 ἀππίας] ἀπίας T 28 νακολίας] νακολείας M νακωλείας O 29 πρυμνισσοῦ] πρυμνήσου T πρυμνησοῦ O 31 θεοδ⟨οσίου⟩] θεοδώρου MTO ψιβίλων] ψιβήλων M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Stratonico episcopo Solorum et Tycone episcopo Citii, utrisque ex synodo exsistentibus Christo amabil⟨is⟩ insulae Cypriorum
Genesio episcopo Anastasiupoleos
Platone episcopo Cinnae
Stephano episcopo Uerinupoleos
Andrea episcopo M[i]nizi
Iohanne episcopo Milet⟨u⟩poleos
Iohanne episcopo Philadelfeno
Theodoro episcopo Praeneti
Iohanne episcopo Dascilino
Theodoro episcopo Iustinianupoleos Gordi
Mena episcopo Caraliae Pamphiliae
Callinico episcopo Coloniae Armeniae
Theodoro episcopo Uerisseno
Tiberio episcopo Amisseno
Sergio episcopo Sinopis
Georgio episcopo Iun⟨o⟩poleos
Stephano episcopo Heracliensi Ponti
Longino episcopo [Ci] Tii
Dometio episcopo Plusiados
Georgio episcopo Cratiae
Platone episcopo H⟨a⟩dri⟨a⟩nupoleos
Salomone episcopo Clanei
Iohanne episcopo Haerizorum
Iohanne episcopo Mundino
Patricio episcopo Elyzorum
Petro episcopo Appiae
Alexandro episcopo N⟨a⟩coliano
Dometio episcopo Pr⟨i⟩m⟨n⟩issi
Constantino episcopo Barattino
Theodos⟨i⟩o episcopo P[er]sibilorum

VPG

1 stratonico] strathonico G tycone] thicone G citii] cytii G synodo] sinodo V exsistentibus] existentibus G 2 amabil⟨is⟩] amabilium VPG cypriorum] cipriorum P cyprorum G 4 cinnae] cynnae VG 6 andrea] andraea P μνίζου = m[i]nizi] minizi VP minimzi G 7 milet⟨u⟩poleos] miletipoleos VG miletypoleos P 8 philadelfeno] philadelpheno G 9 theodoro] thaeodoso G 11 gordi] geordi P 13 armeniae] arminiae V 14 theodoro] theodorus V uerisseno] uerisse: G 15 amisseno] amiseno G 17 iun⟨o⟩poleos] iunupoleos VPG 18 heracliensi] hieracliensi P 19 longino] longini P¹ τίου = [ci]tii] citii VPG 20 dometio] domecio P plusiados] plusiades P 21 georgio] georgius P cratiae] chratiae V craciae PG 22 platone] palatone P h⟨a⟩dri⟨a⟩nupoleos] hydrinupoleos VPG 23 salomone] salomon VG solomone P clanei] clarei P (!) 24 haerizorum] herizorum G 26 episcopo G *add.* elyzorum] elizorum G 28 alexandro] alezandro P¹ n⟨a⟩coliano] nicoliano V necoliano P neccoliano G 29 dometio] domecio P pr⟨i⟩m⟨n⟩issi] promissi VPG 30 barattino] baratino G 31 theodos⟨i⟩o] theod VP theodoso G p[er]sibilorum] persibilorum VP sibilorum G

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Παύλου ἐπισκόπου Σωζοπόλεως Πισιδίας
Πλουσιανοῦ ἐπισκόπου τοῦ Συλαίου
Πλάτωνος ἐπισκόπου Μαγίδων
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ
Γεωργίου ἐπισκόπου Κώου
Δημητρίου ἐπισκόπου Τίνου
Στεφάνου ἐπισκόπου Πάρου
Γρηγορίου ἐπισκόπου Καντάνου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Λάππης
Εὐλαλίου ἐπισκόπου Ζηνωνουπόλεως
Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Δαλισάνδου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ὄλβης
Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ῥενάτης διακειμένης ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ
Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης Δόμου Ἀρσικίας διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην.

Καθεσθέντων τε τῶν ἐνδοξοτάτων πατρικίων καὶ ὑπάτων καὶ πάντων τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλῶν ἐπισκόπων κατὰ τάξιν ἐν τῷ αὐτῷ σεκρέτῳ, προκειμένων τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν εὐαγγελίων, Θεόδωρος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ πριμμικήριος τῶν θεοσεβεστάτων νοταρίων τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως Γεωργίου εἶπε·

Μέμνηται πάντως ἥ τε ὑμετέρα ἐνδοξότης καὶ ἡ παροῦσα ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ὡς κατὰ τὴν προτεραίαν συνέλευσιν Δομέτιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Πλουσιάδος τὴν ἁγίαν ὑμῶν ἐδίδαξε σύνοδον Πολυχρόνιον τὸν εὐλαβέστατον πρεσβύτερον καὶ μοναχὸν ὑπερασπίζοντα τῶν δογμάτων Μακαρίου τε καὶ Στεφάνου τῶν δυσσεβῶν τινας τῶν τοῦ φιλοχρίστου λαοῦ διὰ τῆς ματαίας αὐτοῦ διαστρέφειν διδασκαλίας, καὶ ὥστε τοῦτον ἀχθῆναι παρὰ τῇ ἁγίᾳ ὑμῶν συνόδῳ ὀφείλοντα περὶ τῆς οἰκείας ἀνακριθῆναι πίστεως, καὶ ὡς τηνικαῦτα συνεῖδεν ἥ τε ὑμετέρα ἐνδοξότης καὶ ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος

MTO (18)

2 τοῦ συλαίου] συλαίου M τοῦ συλέου T 4 ναζιανζοῦ] νανζιανζοῦ T 8 καντάνου] καντανοῦ TO 10 ζηνωνουπόλεως] ζηνουπόλεως MO 11 δαλισάνδου] δαλισανδοῦ M 13 ῥενάτης] ῥενᾶ τῆς T 16 πρεσβυτέραν *om.* O 18 τε] δὲ T 21 πριμμικήριος] πριμμικίριος T 24 παροῦσα *om.* O 25 προτεραίαν] προτέραν T πλουσιάδος ἐπίσκοπος MT 29 οἰκείας αὐτοῦ ἀνακριθῆναι O 30 ἡ² *om.* O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Paulo episcopo ⟨S⟩o⟨z⟩opoleos Pisidiae
Plusiano episcopo Silleno
Platone episcopo Magidorum
Theodoro episcopo Nanzianzeno
Georgio episcopo Choensi
Demetrio episcopo Tini
Stephano episcopo Pari
⟨Gregorio⟩ episcopo Cantani
Iohanne episcopo Lap⟨p⟩is
Eulalio episcopo Zinonupoleos
Constantino episcopo Dalisandeno
Theodoro episcopo Olbis
Georgio relegioso presbitero et monacho monasterii Renati, quod situm est apud antiquam Romam
Conone et Stephano presbiteris et monachis monasterii, ⟨quod appellatur⟩ Domus Arsicia, quod situm est similiter apud antiquam Romam.

Residentibus quoque per ordinem gloriosissimis patriciis et consulibus omnibusque uenerabilibus et reuerentissimis episcopis in eodem secretario, praepositis sacrosanctis et inmaculatis Christi dei nostri euangeliis, Theodorus reuerentissimus diaconus huius sanctae magnae dei ecclesiae et primicerius deo amabilium notariorum Georgii sanctissimi archiepiscopi huius a deo conseruandae regiae urbis dixit:

Meminit per omnia tam uestra gloria quamque praesens sanctum et uniuersale concilium, quod in praeterito conuentu Dometius reuerentissimus episcopus Plusiados sancto uestro suggessit concilio, quod Polichronius relegiosus presbiter et monachus defendens dogmata impiorum Macarii et Stephani quosdam de Christo amabili populo per uanam doctrinam suam euerteret, et ut adduceretur ad sanctum uestrum concilium, quatenus deuere de propria fide sua perquiri, et quod tunc temporis praeuidit tam uestra gloria

---

VPG CR(18) MNL(18)

---

1 ⟨s⟩o⟨z⟩opoleos] coxopoleos VPG² colopoleos G¹ pisidiae] pissidae G 2 silleno] sileno G 4 nanzianzeno] nazantene G 5 georgio] georgo G¹ choensi] coensi G 8 γρηγορίου = ⟨gregorio⟩] georgio VPG 9 lap⟨p⟩is] lapis VPG 10 zinonupoleos] zinunupoleos V 11 dalisandeno] dalisendeno P dalisandae G 12 theodoro] theodosio G 13 relegioso presbitero] religioso presbytero G renati] renatis G 15 – 16 conone ... romam *om.* G 15 conone] canone P ἐπιλεγομένης = ⟨quod appellatur⟩] quam VP arsicia] arsitia V 16 apud] aput V 18 residentibus] resedentibus CR MNL (inc. 665,19) esidentibus NL consulibus] consolibus C 19 reuerentissimis] reuerendissimis L eodem] eode G secretario] secroto V secreto P NL sacratario C praepositis] positis G repositis N 20 inmaculatis] immaculatis ML reuerendissimus episcopus L¹ 21 sanctae et magnae VP MN ecclesiae] aecclesiae CRG M 21 – 22 georgii sanctissimi] georgius sanctissimus G 23 meminit] memini G¹ praesens et sanctum VPG 23 – 24 concilium et uniuersale VPG concilium] concilio C 24 praeterito] praeteritu C dometius] demetius V domecius C¹ M 25 suggessit] suggesit MN quod N *add.* polichronius] poluchronius VP policronius CRG polochronius M relegiosus] religiosus RG MNL monachus] monacho N 26 impiorum] imperiorum N macarii] macrii P¹ machari C macharii G amabili] amabile CR 27 euerteret] &uerteret P euertere NL et *om.* M uestrum sanctum V CR 27 – 675,1 quatenus ... concilium *om.* L 28 deuere] de uera G deberi CR *om.* N perquiri] perqueri CR

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

τὸν μνημονευθέντα Πολυχρόνιον καθ' ἑτέραν [ὡς] ⟨πρὸς⟩ ὑμᾶς παραγίνεσθαι. ἰδοὺ οὖν πρὸ βήλου ἕστηκεν ἐπὶ τοῦ παρόντος ὁ λεχθεὶς εὐλαβέστατος Πολυχρόνιος, καὶ ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Εἰσίτω Πολυχρόνιος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ μοναχός.

Καὶ εἰσῆλθεν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Λεγέτω Πολυχρόνιος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς τὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ, τὸ ὅπως ὁμολογεῖ ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν.

Πολυχρόνιος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς εἶπεν·

Ἐγὼ δίδωμι τὴν ἔκθεσιν τῆς πίστεώς μου ἐπὶ ἔργῳ νεκροῦ, παρακαλῶν περὶ αὐτοῦ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, ἵνα ἐγείρῃ αὐτόν· εἰ δὲ μὴ ἀναστῇ, ἰδοὺ σύνοδος καὶ βασιλεύς, καὶ τὰ δοκοῦντα αὐτοῖς ἐπ' ἐμοὶ γίνονται.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν·

Ὁποίαν ἔκθεσιν πίστεως βούλει ἐπὶ τῷ νεκρῷ θεῖναι, ἵνα ἐγερθῇ, γνῶναι θέλομεν.

Πολυχρόνιος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς εἶπεν·

Ἐγὼ τίθημι τὴν ἔκθεσίν μου ὑπεράνω τοῦ νεκροῦ, καὶ τότε αὐτὴν ἀναγινώσκετε.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν·

Ἰδοὺ ὁ νεκρὸς ηὐτρέπισται· τὴν οὖν ἔκθεσιν τῆς πίστεώς σου προκόμισον ὀφείλουσαν ἐπιτεθῆναι τῷ νεκρῷ καὶ ἐγεῖραι αὐτόν, καθὼς εἶπας.

Καὶ προεκόμισεν ὁ αὐτὸς εὐλαβέστατος Πολυχρόνιος χαρτίον βεβουλλωμένον διὰ βούλλας ἐκτυπούσης μονόγραμμον „Πολυχρονίου ὁμολογητοῦ" ἔχον ἐπιγραφήν· „Κωνσταντίνῳ τῷ

MTO

1 καθ' ἑτέραν *om.* M ad nos = ⟨πρὸς⟩ ὑμᾶς] [ὡς] ὑμᾶς MTO παραγίνεσθαι] παραγενέσθαι O 4 ἡ] οἱ M 5 καὶ μοναχός *om.* M 8 ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς *om.* O 9 ἡμῶν *om.* O 11 ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς *om.* O 13 – 14 καὶ τὰ δοκοῦντα] κατὰ τὸ δοκοῦν O 17 ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς *om.* O 21 ἐγεῖραι] ἔγειραι T 22 εὐλαβέστατος *om.* O βούλλας] βούλλης M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

quamque sanctum et uniuersale uestrum concilium memoratum Polichronium in subsequenti ad nos aduenire. ecce ergo in praesenti prae uelo assistit idem relegiosus Polichronius, et suggerimus ad quod placuerit.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Ingrediatur Polichronius relegiosus presbiter et monachus.

Et ingressus est.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Edicat Polichronius relegiosus [presbiter et] monachus quae de fide eius sunt, quomodo confitetur in incarnationis dispensatione domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri, qui unus est de sancta trinitate.

Polichronius relegiosus monachus dixit:

Ego expositionem fidei meae do in opere mortui, rogans pro ipso filium dei, ut suscitet eum. sin autem non surrexerit, ecce concilium et imperator, et quae eis placuerit in me fiant.

Sanctum concilium dixit:

Qualem expositionem fidei uis supra mortuum ponere, ut resurgat, agnoscere uolumus.

Polichronius relegiosus monachus dixit:

Ego pono expositionem meam supra mortuum, et tunc eam relegitis.

Sanctum concilium dixit:

Ecce mortuus praeparatus est. expositionem ergo fidei tuae profer, quae debeat superponi mortuo, ut suscitet eum, sicut dixisti.

Et protulit isdem relegiosus Polichronius chartulam bullatam bulla exprimente monogrammum „Polichronii confessoris“, quae habebat superscriptionem „Constantino a deo

---

VPG CR MNL

---

1 uniuersale] uniuersalem VP concilium uestrum VPG polichronium] polychronium C policronium RG in *om.* VPG 2 aduenire] uenire MNL assistit] adsistit C NL asistit G relegiosus] religiosus RG MNL 3 polichronius] polychronius C policronius RG quod] quoddam N placuerit] placuerint L 4 – 6 sanctum ... ingre] P^2 *add.* 5 polichronius] policronius CRG polochronius M relegiosus] religiosus RG MNL monachus] monacho N 8 polichronius] policronius VG CR polochronius MN relegiosus] religiosus RG MNL [presbiter et] *om. Graec.* (*cf.* 677,22; 681,4 *etc.*) et *om.* P monachus] monacho N de] di C quomodo] quomo N^1 9 in *om.* CR N dispensatione] dispensationi R 11 polichronius] policronius CR polychronius M relegiosus] religiosus RG MNL monachus] monacho N 12 expositionem] exposicionem P expositionis N meae] maee VG do in] de R suscitet] resuscitet G 13 surrexerit] resurrexerit V resurrexit L ecce] ec C^1 imperator] imperatorem CR quae] quod R in] im G 14 fiant] fiat R 15 dixit] dum R, L *marg.*: nota finctionem per dyabolicam illusionem 16 agnoscere] agnuscere V 17 polichronius] policronius VG C^1R polychronius M policrhonius N relegiosus] religiosus RG MNL monachus] monacho N dixit] dum R 18 meam *om.* G supra] super VPG M^1 et tunc eam] ituncea L eam *om.* G relegitis *om.* L 19 dixit] dum R 20 est praeparatus M expositionem] exposisionem C ergo *om.* RG 21 – 23 [poni ... super *om.* L 21 mortuo] mortui P^1 ut suscitet eum *om.* G 22 isdem] eisdem C^1R hisdem G relegiosus] religiosus RG MN polichronius] policronius C^1RG polychronius M chartulam] cartolam C^1 chartolam C^2 carthallam G cartulam R M bullatam bulla] uullatam uulla MN exprimente] expraemente C et primente R 22 – 23 monogrammum] m.n.grammum P^1 *ras.* monoirammum R monogramnum G monogramum MN 23 polichronii] policroni C^1 polichroni C^2 policronii RG quae] qua VPG quam M superscriptionem] suprascriptionem R N

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

θεοστέπτῳ καὶ πανσόφῳ μεγάλῳ βασιλεῖ Πολυχρόνιος" καὶ εἶπεν·

Ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ πίστις μου, καὶ οὕτως ἐγνώρισέ μοι ὁ θεός, καὶ τιθῶ αὐτὸ ἐπάνω τοῦ νεκροῦ· καὶ ἐὰν μὴ ἐγερθῇ, ἰδού, προεῖπον, ὅτι βασιλεύς ἐστι καὶ σύνοδος, καὶ ὡς κελεύουσι κρίνουσιν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν·

Ὁ προενεχθεὶς χάρτης παρὰ Πολυχρονίου τοῦ εὐλαβεστάτου μοναχοῦ ἀποβουλλωθήτω καὶ ἀναγνωσθήτω.

Καὶ ἀποβουλλωθέντος τοῦ τοιούτου χάρτου λαβὼν Ἀντίοχος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἀνέγνω τὸν λεχθέντα χάρτην ἔχοντα ἐπὶ λέξεως οὕτως·

Κωνσταντίνῳ τῷ πανημέρῳ καὶ θεοστέπτῳ μεγάλῳ βασιλεῖ. ἐγὼ Πολυχρόνιος ὡς παρὼν ἀσπάζομαι καὶ προσκυνῶ. καὶ ὅτι εἶδον πλῆθος ἀνδρῶν λευχειμονούντων καὶ εἰς τὸ μέσον ἄνδρα, οὗ τὴν ἀρετὴν διηγήσασθαι οὐ δύναμαι, λέγοντά μοι ὅτι „νέαν πίστιν κατασκευάζει, σπεῦσον καὶ εἰπὲ τῷ βασιλεῖ Κωνσταντίνῳ· μὴ ποιήσῃ νέαν πίστιν μηδὲ καταδέξῃ", καὶ ἐλθόντός μου ἀπὸ Ἡρακλείας ἐν Χρυσοπόλει, καὶ στάντός μου εἰς τὸ ἡλιακόν, ἦν ὡσεὶ ὥρα ἑβδόμη τῆς ἡμέρας, εἶδον ἄνδρα φοβερὸν λευχειμονοῦντα σφόδρα καὶ ἔστη ἔμπροσθέν μου λέγων ὅτι „ὁ μὴ ὁμολογῶν ἓν θέλημα καὶ θεανδρικὴν ἐνέργειαν, οὐκ ἔστι Χριστιανός", ἐγὼ δὲ εἶπον „τοῦτο καὶ Κωνσταντῖνος ὁ σοφώτατος βασιλεὺς προώρισεν, ἓν θέλημα καὶ θεανδρικὴν ἐνέργειαν," ὁ δὲ ἔφη „πάνυ καλῶς καὶ θεαρέστως".

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε·

Λεγέτω Πολυχρόνιος ὁ εὐλαβέστατος μοναχός, εἰ τὰ γράμματα τὰ ἐν τῷ παρόντι ἐμφερόμενα χάρτῃ ἰδιόχειρα αὐτοῦ τυγχάνουσι, καὶ εἰ αὐτός ἐστιν ὁ χάρτης ὁ ὀφείλων ἐπιτεθῆναι τῷ νεκρῷ καὶ ἐγεῖραι αὐτόν.

Πολυχρόνιος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς εἶπεν·

MTO

---

1 πανσόφῳ *om.* M 2 – 3 ἐπάνω τοῦ νεκροῦ αὐτό M 4 κρίνουσιν] κρινοῦσιν O 6 παρὰ *om.* MO 8 χάρτου] χαρτίου O 9 καὶ … κωνσταντινουπόλεως *om.* O 13 νέαν] ἐὰν M 14 καὶ *om.* TO ποιήσῃ] ποιήσῃς T 15 καταδέξῃ] καταδόξῃ M καταδέξηται T χρυσοπόλει] χρυσουπόλει TO μου *om.* O 16 ἡμέρας καὶ εἶδον O 17 ἔστη] ἐπέστη O 18 τοῦτο] τούτῳ O 21 – 23 πολυχρόνιος … αὐτόν *om.* O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

coronato et sapientissimo magno principi Polichronius" et dixit:

In hoc est fides mea, et ita mihi ostendit deus, et ponam eam super mortuum; et si non surrexerit, ecce, praedixi, quia et imperator est et concilium, et quomodo iusserint iudicent.
Sanctum concilium dixit:

Chartula, quae prolata est a Polichronio relegioso monacho, disbulletur atque relegatur. Et disbullata est huiusmodi chartula; quam accipiens Antiochus relegiosus lector et notarius sanctissimi patriarchae Constantinopoleos relegit praedictam chartulam habentem his uerbis ita:

Constantino a deo coronato ac mansuetissimo magno principi. Ego Polichronius tamquam praesens saluto et adoro. et quia uidi multitudinem uirorum [et] candidatorum et in medio uirum, cuius uirtutem narrare non ualeo, dicentem mihi quia „nouam fidem conponit, festina et dic imperatori Constantino: non facias nouam fidem neque adquiescas", et ueniente me ab Heraclia in Chrisopolim et stante me in solario, hora erat quasi septima diei, uidi uirum terribilem candidatum ualde et stetit coram me dicens quia „qui non confitetur unam uoluntatem et deiuirilem operationem, non est Christianus", ego autem dixi „hoc et Constantinus sapientissimus imperator praefiniuit, unam uoluntatem et deiuirilem operationem", ille autem dixit „multum bene et deo placite".
Sanctum concilium dixit:

Edicat Polichronius relegiosus monachus, si litterae quae in praesenti continetur chartula propria eius manus exsistunt, et si ipsa est chartula, quae debeat supra mortuum poni et suscitare eum.
Polichronius relegiosus monachus dixit:

VPG CR MNL

---

1 principi] impr V polichronius] policronius CRG polychronius M dixit] dum R 2 mihi] michi R N et²] ut CR eam] eum R 3 et¹ *om.* N 5 chartula] cartola C¹ chartola C² cartula RG ML polichronio] policronio C¹RG relegioso] religioso RG MNL disbulletur] disbullaretur R disuulletur MN disuulgetur L 6 disbullata] disuullata MN disuulta L chartula] cartola C¹ carthola C² cartula RG MNL relegiosus] releosus C religiosus RG MNL 7 patriarchae] patriarce C patriarchii ML constantinopoleos] constantinopoleus P C constantinopolis N chartulam] cartolam C¹ chartolam C² cartulam RG ML 9 coronato] coronata P principi] principe VPG polichronius] policronius C¹RG polochronius M 10 tamquam] tanquam ML multitudinem] multitudine VP MN [et] VPG CR M¹ML *del.* M² 11 uirum] uirorum G dicentem] dicente G mihi] michi N 12 conponit] conponis CR componit G MNL 12 – 13 adquiescas] acquiescat P hoc quiescas G acquiescas R L 13 heraclia] haeraclia P eraclea CR chrisopolim] chrysopolim P crisopolim G crisopoli CR christopoleos M christopolis N crisopol L stante] state P stantem CRG NL hora] ora C 14 qui *om.* VPG L 15 uoluntatem] uolontatem C 16 imperator] imperatore N uoluntatem] uolontatem C 17 operationem] *om.* R operatione N 19 polichronius] policronius C¹RG relegiosus] religiosissimus R religiosus G MNL monachus] monacho N in P² *add.* continetur] continentur RG ML chartula] cartola C¹ chartola C² cartula RG L 20 propria] propriae M manus eius VP MNL eius *om.* R manus] manu L exsistunt] existunt PG R MNL chartula] cartola C¹ carthola C² cartula RG ML supra] super CR et²] ex C 21 suscitare] resuscitare CR 22 polichronius] policronius C¹RG polochronius M polychronius L relegiosus] religiosus RG ML relegiosus monachus] religioso monacho N dixit] dum R

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Ὄντως, δέσποτα, ἰδιόχειρά μου τυγχάνουσι, καὶ οὗτος ἐστὶν ὁ χάρτης ὁ ὀφείλων παρ' ἐμοῦ ἐπιτεθῆναι τῷ νεκρῷ καὶ ἐγεῖραι αὐτόν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Συνείδομεν τὸν ἀναγνωσθέντα χάρτην ἐπὶ νεκρῷ τεθῆναι ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Πολυχρονίου κατὰ τὴν παρ' αὐτοῦ γενομένην πρότασιν, ἔξω τοῦ ἐνταῦθα θείου [μεγάλου] παλατίου ἐν δημοσίῳ τόπῳ κατὰ παρουσίαν ἡμῶν τε καὶ τοῦ εὑρισκομένου λαοῦ εἰς τὸ πληροφορηθῆναι τὸν φιλόχριστον λαόν, τὸ ὅπως ὁ θεὸς τὴν ἀλήθειαν ἀποδείκνυσι.

Καὶ ἐξελθόντων τῶν τε ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων καὶ τῆς ἁγίας συνόδου, καὶ πλείστου λαοῦ συναθροισθέντος ἐν τῷ μεσαύλῳ τοῦ δημοσίου λουτροῦ τοῦ οὕτω ἐπιλεγομένου Ζευξίππου, προκειμένου τε ἐν ἀργύρῳ ἐξοδιακῷ κραββάτῳ τοῦ νεκροῦ, κατὰ παρουσίαν ὡσαύτως τῶν τε ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων καὶ τῆς ἁγίας συνόδου καὶ πλείστου εὑρεθέντος ἐκεῖσε φιλοχρίστου λαοῦ, ἐπιστὰς ὁ αὐτὸς Πολυχρόνιος ἐπιτέθεικε τῷ νεκρῷ τὸν τοιοῦτον τῆς πίστεως αὐτοῦ χάρτην καὶ πλείστας ὥρας μείνας καὶ ἐπιψιθυρίσας αὐτῷ καὶ μηδὲν τῶν παρ' αὐτοῦ ἀτόπως καὶ βλασφήμως ὑποσχεθέντων ἰσχύσας πρᾶξαι ὁ αὐτὸς Πολυχρόνιος εἶπεν·

Ἀδυνάτως ἔχω ἐγεῖραι τὸν νεκρόν.

Ὁ οὖν παρὼν ἐκεῖσε λαὸς ἀνεβόησε λέγων·

Τῷ νέῳ Σίμωνι ἀνάθεμα Πολυχρονίῳ λαοπλάνῳ ἀνάθεμα.

Καὶ αὖθις εἰσελθόντες οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ, παρόντος τοῦ αὐτοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ Πολυχρονίου, εἶπον·

MTO

---

1 οὗτος] αὐτὸς T 5 [μεγάλου] MTO *om. Lat.* 6 ἐν τῷ δημοσίῳ O 6–7 πληροφορηθῆναι] πληροφορῆσαι M 7 τὸ *om.* M 8 τε *om.* O 9 μεσαύλῳ] μεσιαύλῳ MO μεσαυλίῳ T 10 ἀργύρῳ] ἀργυρῷ M ἀργυρέῳ O 12 ἐπιτέθεικε] τέθεικε O 13 αὐτοῦ *om.* M 19 καὶ οἰκουμενικὴ *om.* O 21 μοναχοῦ καὶ πρεσβυτέρου M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Ita est, domini, propriae meae manus exsistunt, et ista est chartula, quae debeat a me superponi mortuo eumque suscitare.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Praeuidimus ut chartula, quae relecta est, super mortuum poni ab eodem Polichronio iuxta propositionem, quae ab eo facta est, extra hoc sacrum palatium in loco publico in praesentia nostra et plebis quaeque inuenta fuerit ad satisfactionem Christo amabilis populi, qualiter deus ueritatem demonstrat.

Et egredientibus tam gloriosissimis iudicibus et sanctum concilium, et plurimo populo congregato in atrio publici lauacri, quod dicitur Zeuxippus, appositus est in argenteo exsequiali feretro mortuus, similiter coram gloriosissimis iudicibus et his, qui erant ex sancto concilio, plurimoque Christo amabili populo ibidem inuento, superassistens idem Polichronius posuit supra ipsum mortuum huiusmodi fidei suae chartulam perque plures horas perseuerans et insusurrans ei, nihilque horum, quae ab eo stolide ac blaspheme promissa fuerant, ualente peragere idem Polichronius dixit nullatenus se posse mortuum suscitare.

Populus itaque, qui ibidem aderat, exclamauit dicens:

Nouo Symoni anathema Polichronio ΛΑΟΠΛΑΝΩ seductori populi anathema.

Et iterum ingredientes gloriosissimi iudices et sanctum et uniuersale concilium in secretario sacri palatii, quod appellatur Trullus, praesente eodem relegioso presbitero et monacho ⟨Polichronio⟩ dixerunt:

VPG CR MNL

---

1 ita] ista V^1 N proprie domini N exsistunt] existunt VPG R MNL chartula] cartola C^1 carthola C^2 cartula RG L chartola M 2 suscitare] resuscitare CRG 3 gloriosissimi] gloriosi V 4 ut] in R N chartula] cartola C^1 chartola C^2 cartula RG L quae] qua P C M^1 quam L polichronio] policronio C^1RG polychronio N 5 iuxta] iusta L propositionem] prepositionem VPG palatium] palium C^1 palicum C^2 palacium R publico] puplico G 6 satisfactionem] sanctisfactionem P^1 satisfactioni R 7 deus eius ueritatem PG^2 ueritatem] eius V uoluntatem G^1 ueritate N 8 gloriosissimis iudicibus] gloriosissimi iudices N iudicibus] iudicimus P sanctum concilium] sancto concilio M^2L concilium] concilio G 9 publici] puplici G lauacri] labacri CR M zeuxippus] zeuxyppus C appositus] adpositus C est in in VPG 10 exsequiali] exequiali PG N exsiquiales C exequiales R exsequali M^1 similiter] similit C^1 coram] quoniam N gloriosissimis] gloriosissimi N ex] a L 11 amabili] amabilis NL superassistens] superadsistens C N superasistens G 12 polichronius] policronius C^1RG polychronius M supra] super V N chartulam] cartolam C^1 chartolam C^2 cartulam RG NL perque] perquae P plures] plurimas G 13 horas] oras C ora si R ei] e N nihilque] nichilque RG N horum] eorum G stolide ac] stilode hac V blaspheme] blaspemae C blapheme N 14 peragere] agere M polichronius] policronius C^1RG polichremius L dixit] dum R se *om.* N 16 aderat] erat L 17 symoni] simoni P C N synodi L anathema] anathima C anatheo R polichronio] policronius C^1R polichronius C^2 policronio G ΛΑΟΠΛΑΝΩ] ΑΑΟΠΑΑΝΩ M ΜΟΤΥΛΑΝΩ N ααοiΤαΝω L seductori] seductor G sediuctori N populi] populo NL anathema] anathima C 18 ingredientes et gloriosissimi CR et^3] ac MNL secretario] secratario C 19 palatii] palacii C M quod] quae V que P qui CR MNL^1 eodem] et audiente L relegioso] religioso RG MNL presbitero et *om.* L 20 πολυχρονίου = ⟨polichronio⟩ *om.* VPG CR MNL

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Λεγέτω καὶ πάλιν Πολυχρόνιος ὁ μοναχός, εἰ ὁμολογεῖ δύο φυσικὰ θελήματα καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν.

Πολυχρόνιος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς εἶπε·

Καθὼς ἔχει τὸ χαρτίον, ὅπερ ἐπιδέδωκα καὶ τέθεικα ἐπάνω τοῦ νεκροῦ, οὕτως πιστεύω „ἓν θέλημα καὶ θεανδρικὴν ἐνέργειαν" καὶ ἕτερόν τι οὐ λέγω.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Τὸ χαρτίον, ὅπερ ἐπιδέδωκας, τίς γεγράφηκε;

Πολυχρόνιος εἶπεν·

Ἰδιόχειρά μου τυγχάνουσιν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν·

Ἡνίκα Πολυχρόνιος ὁ μοναχὸς τῇ οἰκείᾳ κακοδοξίᾳ ἕως γήρους ἐνέμεινε, νῦν δὲ καὶ προτραπεὶς παρ' ἡμῶν, ὅπως φρονεῖ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν, ἐδοκίμασε *πειράσαι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον* καὶ βλάσφημον συντάξας χάρτην ἀπηναισχύντησε φήσας τοῦτον ἐπιτιθέναι ἐπὶ νεκρῷ καὶ εἰς βεβαίωσιν τῆς ἐν αὐτῷ γεγραμμένης βλασφημίας (ἵνα μὴ εἴπωμεν πίστεως) τὸν τοιοῦτον ἀνίστασθαι νεκρόν, ἡμεῖς τῷ εἰρημένῳ παρὰ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου ἀναθέματι ἤδη τοῦτον κατὰ ψυχὴν ἐβάλλομεν, ἀλλ' εἰς πληροφορίαν τῶν φιλοχρίστων λαῶν, ὧν πλείστους ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις ἠπάτησαν αὐτός τε καὶ οἱ τούτου ὁμόφρονες, παρεχωρήσαμεν τὴν τοιαύτην αὐτοῦ αὐθάδειαν καὶ μανιώδη καὶ τολμηρὰν πρότασιν δημοσίᾳ γενέσθαι, καὶ τοῦ ἐπιζητηθέντος παρ' αὐτοῦ νεκροῦ εἰς μέσον ἀχθέντος παρουσίᾳ ἡμῶν τε καὶ τῶν ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων καὶ πλήθους τοῦ φιλοχρίστου λαοῦ, καὶ καθὼς ἐκεῖνος προέτεινε τὸ τοιοῦτον αὐτοῦ ἀσεβὲς σύνταγμα ἐπιτεθεικὼς καὶ πλείστην ὥραν, ὅσην αὐτὸς ἐβούλετο, ἐπιστὰς τῷ τοιούτῳ νεκρῷ καὶ ἐπιψιθυρίσας καθ' ἑαυτὸν ἅπερ ἐνόμισεν, ἕως οὗ αὐτὸς εἶπε

14 cf. Act. 5,9 17 cf. 1. Cor. 5,3 – 5

MTO

1 ὁ μοναχὸς *om.* T 2 ἡμῶν *om.* O 6 τι *om.* M 13 ἡμῶν² *om.* O 15 ἀπηναισχύντησε] ἀπηνεσχύντησε M 17 εἰρημένῳ τοῦτον παρὰ O τοῦτον] τὸν τοιοῦτον M (*cf.* 1. Cor. 5,5) 19 ἠπάτησαν] ἠπάτησεν M 20 αὐθάδειαν] αὐθάδη MT καὶ² *om.* MO 22 πλήθους] πλείστων O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Edicat ⟨et⟩ iterum Polichronius monachus, si confitetur duas naturales uoluntates et duas naturales operationes in incarnationis dispensatione domini nostri Iesu Christi, qui unus est de sancta trinitate, ueri dei nostri.

Polichronius relegiosus monachus dixit:

Sicut continet chartula, quam obtuli et posui supra mortuum, ita credo „unam uoluntatem et deiuirilem operationem" et alterum quid non dico.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Chartulam, quam obtulisti, quis scripsit?

Polichronius dixit:

Propria mea manus exsistit.

Sanctum concilium dixit:

Postquam Polichronius monachus in proprio errore usque in senium perseuerauit, nunc autem etiam a nobis commonitus, quomodo sentiat de humanatione domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri, conatus est *temptare spiritum sanctum* et blasphemam componens chartulam obstinanter effatus est ponere eam super mortuum et ad firmitatem blasphemiae, quae in ea fuerat scripta (ut non dicamus fidei), huiusmodi mortuum resurrecturum, nos iuxta quod dictum est a sancto Paulo apostolo anathemati iam hunc secundum animam summisimus, sed ad satisfactionem Christo amabilium populorum, quorum plurimos praeteritis temporibus tam ipse quam eius consentanei deceperant, permisimus talem eius praesumptionem demoniosamque ac temerariam propositionem publicae fieri et mortuum, quem quesierat, in medium deduci praesentia nostra et gloriosissimorum iudicum et multitudinis Christo amabilis populi; ⟨et sicut⟩ ille proposuit tale eius impium scriptum superponens et plurimam horam, quantam ipse uoluit, superassistens eidem mortuo et supersusurrans intra semetipsum quaeque putauit, donec ⟨ipse⟩ dixit non se

---

VPG CR MNL

---

1 καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG CR MNL iterum] igitur V polichronius] policronius C^1RG polochronius M polichronius relegiosus monachus CR monachus M^2 *add.* monacho N uoluntates] uolontates C 2 operationes] operationis P C christi *om.* L christi ueri dei nostri qui CR 3 ueri dei nostri *om.* CR 4 polichronius] policronius C^1RG polychronius M relegiosus] religiosus RG ML relegiosus monachus] religioso monacho N dixit] dum R M^2 *add.* 5 sicut] sic L chartula] cartula PG R L cartola C chartuli N obtuli] optuli RG M supra] super VPG 5 – 6 uoluntatem] uolontatem C 6 et alterum quid] & alte qui M^1 uel alter quod M^2 quid] quod V MNL 8 chartulam] cartam C^1R chartam C^2 cartulam G L obtulisti] optulisti RG M quis] qui R NL 9 polichronius] policronius C^1RG 10 exsistit] existit PG R MNL 11 dixit] dum R 12 polichronius] policronius C^1RG polichromius L in^1 M^2 *add.* senium] saenium PG xenium M^1 exenium N 13 a nobis *om.* L commonitus] communitus PG 14 ueri dei nostri *om.* N blasphemam] blaspemam C ablephemam N blasphema L componens] conponens C 15 chartulam] cartolam C^1 chartolam C^2 cartulam RG L obstinanter *om.* G obstinenter NL effatus] afactus C^1 afatus C^2 affatus R eam G *add.* 15 – 16 blasphemiae] plasphemiae VG^1 blaspemiae C blaphemiae N 16 fuerat] erat G^1 huiusmodi] huius R uniusmodi G resurrecturum] resuscitaturum C^1R 17 quod] ut M anathemati] anathimati C anathea tuam R 18 summisimus] submisimus CR summissimus G M^1 ad *om.* G 19 consentanei] consentanii C permisimus] permissimus PG 20 eius *om.* L praesumptionem] praesumtionem P^1 demoniosamque] demoniosam atque R demoniosamque ... propositionem *om.* G publicae] puplice PG publice R MN publicam L 21 deduci] duci L^1 nostra] uestra G gloriosissimorum] gloriosorum L 22 καὶ καθὼς = ⟨et sicut⟩ *om.* VPG CR MNL proposuit] preposuit VP MN 23 quantam] quartam R^1 quantum M ipse] ipsam N superassistens] superadsistens C superasistens G N 24 putauit] potauit G αὐτὸς = ⟨ipse⟩ *om.* VPG CR MNL

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

μηδὲν δύνασθαι ποιεῖν, – πῶς γὰρ ἂν καὶ ἐδύνατο βλασφημῶν εἰς θεὸν δυνάμεις ἐπιτελεῖν; – συνείδομεν τοῦτον ὡς λαοπλάνον καὶ ἀπατεῶνα καὶ πρόδηλον αἱρετικὸν πάσης ἱερατικῆς τάξεώς τε καὶ λειτουργίας γυμνωθῆναι.

Καὶ καθαιρεθέντος αὐτοῦ ἡ ἁγία σύνοδος ἐξεβόησε·

Πολυχρονίῳ αἱρετικῷ καὶ τοῖς ὁμόφροσιν αὐτοῦ ἀνάθεμα Μακαρίῳ καὶ Στεφάνῳ καὶ Πολυχρονίῳ ἀνάθεμα ἡ τριὰς τοὺς τρεῖς καθεῖλεν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον·

Ἀρκούντως ἔχει καὶ τὰ κατὰ τὴν σήμερον ἡμέραν πραχθέντα.

ΠΡΑΞΙΣ ΕΚΤΗΚΑΙΔΕΚΑΤΗ

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσπότων Φλαβίων Κωνσταντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως αἰωνίου αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος ἔτους εἰκοστοογδόου καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου πραότητος ἔτους τρισκαιδεκάτου Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοτρίτου τῇ ἐνάτῃ τοῦ Αὐγούστου μηνός ἰνδικτιῶνος ἐνάτης.

Προτεθειμένου τοῦ σεβασμιωτάτου σένσου τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτω ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης ἐκ προσώπου αὐτοῦ παρόντων καὶ ἀκροωμένων

Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ οἴκου τῶν Ὁρμίσδου

Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτου

Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ

Πέτρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων.

---

1 cf. Dan. 3,29

MTO

---

1 καὶ *om.* M ἐδύνατο] ἠδύνατο O 2 συνείδομεν] συνίδωμεν T 3 τε *om.* M 4 καθαιρεθέντος] καθεσθέντος O 6 καὶ τῷ πολυχρονίῳ T 11 ἑκτηκαιδεκάτη] ις′ MTO 14 φλαβίων *om.* M 16 εἰκοστοογδόου] κη′ O 17 τρισκαιδεκάτου] ιγ′ O 18 εἰκοστοτρίτου] κγ′ O ἐνάτῃ] θ′ T 19 ἐνάτης] θ′ TO 23 τρούλλῳ] τρούλῳ O 26 τῶν ὁρμίσδου οἴκου O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

μηδὲν δύνασθαι ποιεῖν, – πῶς γὰρ ἂν καὶ ἐδύνατο βλασφημῶν εἰς θεὸν δυνάμεις ἐπιτελεῖν; – συνείδομεν τοῦτον ὡς λαοπλάνον καὶ ἀπατεῶνα καὶ πρόδηλον αἱρετικὸν πάσης ἱερατικῆς τάξεώς τε καὶ λειτουργίας γυμνωθῆναι.

Καὶ καθαιρεθέντος αὐτοῦ ἡ ἁγία σύνοδος ἐξεβόησε·

Πολυχρονίῳ αἱρετικῷ καὶ τοῖς ὁμόφροσιν αὐτοῦ ἀνάθεμα Μακαρίῳ καὶ Στεφάνῳ καὶ Πολυχρονίῳ ἀνάθεμα ἡ τριὰς τοὺς τρεῖς καθεῖλεν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον·

Ἀρκούντως ἔχει καὶ τὰ κατὰ τὴν σήμερον ἡμέραν πραχθέντα.

ΠΡΑΞΙΣ ΕΚΤΗΚΑΙΔΕΚΑΤΗ

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσπότων Φλαβίων Κωνσταντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως αἰωνίου αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος ἔτους εἰκοστοογδόου καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου πραότητος ἔτους τρισκαιδεκάτου Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοτρίτου τῇ ἐνάτῃ τοῦ Αὐγούστου μηνός ἰνδικτιῶνος ἐνάτης.

Προτεθειμένου τοῦ σεβασμιωτάτου σένσου τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτω ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης ἐκ προσώπου αὐτοῦ παρόντων καὶ ἀκροωμένων

Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ οἴκου τῶν Ὁρμίσδου

Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτου

Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ

Πέτρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων.

---

1 cf. Dan. 3,29

MTO

---

1 καὶ *om.* M ἐδύνατο] ἠδύνατο O 2 συνείδομεν] συνίδωμεν T 3 τε *om.* M 4 καθαιρεθέντος] καθεσθέντος O 6 καὶ τῷ πολυχρονίῳ T 11 ἑκτηκαιδεκάτη] ις′ MTO 14 φλαβίων *om.* M 16 εἰκοστοογδόου] κη′ O 17 τρισκαιδεκάτου] ιγ′ O 18 εἰκοστοτρίτου] κγ′ O ἐνάτῃ] θ′ T 19 ἐνάτης] θ′ TO 23 τρούλλῳ] τρούλῳ O 26 τῶν ὁρμίσδου οἴκου O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

posse facere, – quomodo namque et esset possibile blasphemantem in deum uirtutes operari? – unde praeuidimus hunc tamquam seductorem populi et deceptorem et manifestum hereticum omni sacerdotali ordine et officio denudari.
Et deposito eo sanctum concilium exclamauit:
Polichronio heretico et consentaneis eius anathema Macario et Stephano et Polichronio anathema trinitas istos tres deposuit.
Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:
Sufficiunt et quae hodierna die acta sunt.

ACTIO SEXTADECIMA

In nomine domini et dominatoris Iesu Christi dei atque saluatoris nostri imperantibus a deo coronatis et tranquillissimis nostris dominis Flauiis Constantino quidem piissimo et a deo decreto magno principe perpetuo augusto et imperatore anno uicensimo octauo et post consulatum eius a deo instructae mansuetudinis anno tercio decimo Heraclio uero atque Tiberio a deo conseruandis eius fratribus anno uicensimo tertio die nona mensis Augusti indictionis nonae.

Praeposito sacratissimo sesso Constantini piissimi et Christo amabilis magni imperatoris in secretario sacri palatii, quod appellatur Trullus, et per iussionem eius deo instructae serenitatis ex persona eius praesentibus et audientibus
Constantino gloriosissimo exconsule, patricio et curatore imperialis domus Hormisde
Anastasio gloriosissimo exconsule patricio et loci seruatori comitis imperialis excubiti
Polieucto gloriosissimo exconsule patricio et
Petro gloriosissimo exconsule.

VPG CR(20) MNL(20)

1 esset] faciet C^1 esse R M^1L possibile] possibilem N blasphemantem] blaspemantem C plasphemantem G^1 blasphemiantem L 2 operari] operare CR tamquam] tanquam M^2 populi et deceptorem *om.* N 3 omni] omne VP ordine] ordinem N officio] offitio M 5 polichronio] polychronio C M policronio RG polychromio L heretico] hereticho L consentaneis] consentaniis C consentaneus R consentanei L eius et anathema G anathema] anathima C macario] machario PG R et² *om.* PG stephano] staephano C et³] similiter V *om.* PG 6 polichronio] polychronio C L policronio R G *add.* anathema] anathima C tres *om.* G 8 hodierna] odierna P 11 sexta decima] XVI VG^2 *marg.* CR MN 13 domini G^2 *marg.* dei *om.* G atque] adque P 14 a] et V et tranquillissimis] ac serenissimis C 15 piissimo] piissimi P augusto] agusto P uicensimo] uicesimo G 15 – 16 uicensimo octauo] XXVIII C 16 octauo] VIII V octabo P consulatum] consolatum P CR mansuetudinis] mansuetudines VPG tercio decimo] XIII V CR 17 heraclio] haeraclio P heracleo CR tiberio] tyberio CRG MN 17 – 18 uicensimo tertio] XXIII CRG 18 nona *om.* VPG VIIII C .IX. R augusti] agusti P indictionis nonae] indictiones none P indictionis nonae G indictione nona C indictione .IX. R 20 – 695,4 *om.* CR MNL 20 sesso] sessu G constantini] constantinus P piissimi] piissimus VP amabilis] amabile P 21 quod] qui VP 22 persona] personae V 23 gloriosissimo] glorioso VPG (*et ita saepe*) domus imperialis G imperialis] imperiali VP 24 excubiti] excuuiti G 25 exconsule] exconsulae P 26 exconsule] exconsulae P

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, τουτέστι
Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν θεοφιλεστάτων πρεσβυτέρων καὶ Ἰωάννου τοῦ θεοφιλεστάτου διακόνου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος, καὶ
Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ
Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως καὶ
Θεοφάνους τοῦ ὁσιωτάτου ⟨καὶ ἁγιωτάτου⟩ ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας καὶ
Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων
Ἰωάννου ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης
Θεοδώρου τοῦ θεοσεβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥαβέννης Θεοδώρου
Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Πόρτου, Βασιλείου ἐπισκόπου πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου, Ἀβουνδαντίου ἐπισκόπου πόλεως Πατέρνου καὶ Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον ἅμα Ἰωάννῃ τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ πόλεως Πόρτου τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην ὁσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνόδου, τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ' αὐτῶν ἀναφορᾷ
Φιλαλήθους ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἐφέσου
Θεοδώρου ἐπισκόπου πόλεως Τριμιθούντων, ἐπέχοντος τὸν τόπον Ἐπιφανίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Κυπρίων νήσου
Σισινίου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θρᾴκης
Πλάτωνος ἐπισκόπου Ἀγκύρας Γαλατίας
Γεωργίου ἐπισκόπου Κυζίκου
Μαρίνου ἐπισκόπου Σάρδεων
Πέτρου ἐπισκόπου Νικομηδείας
Φωτίου ἐπισκόπου Νικαίας
Ἰωάννου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος
Ἰωάννου ἐπισκόπου Σίδης

MTO(2)

---

1 καὶ[1] *om.* M 2 πόλει καὶ πολλαχοῦ δηλωθείσην κατ' ὄνομα O (*et desin. usque ad* 694,6) 4 τὸν *om.* M 10 atque sanctissimi = ⟨καὶ ἁγιωτάτου⟩ *om.* MT 13 ἰωάννου] φωτίου M 17 καὶ *om.* M 18 τοῦ τὸν τόπον ἐπεχόντων T ἅμα … πόρτου *om. Lat.* 24 τριμιθούντων] τριμυθούντων M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Conueniente quoque etiam sancto ac uniuersali concilio, quod ex imperiali sanctione congregatum est in hac a deo conseruanda regia urbe, id est
Theodoro et Georgio reuerentissimis presbiteris et Iohanne reuerentissimo diacono, locum praesentantibus Agathonis sanctissimi ac beatissimi archiepiscopi antiquae Romae, et
Georgio uenerabili atque sanctissimo archiepiscopo huius magnae Constantinopoleos nouae Romae et
Petro reuerentissimo presbitero monacho et uicario pontificalis sedis Alexandriae magnae ciuitatis et
Theophane uenerabili atque sanctissimo archiepiscopo Theopoleos Antiochiae et
Georgio relegioso presbitero monacho et apocrisiario Theodori uenerabilis loci seruatoris sedis Hierusolimorum
Iohanne episcopo Thesalonicensi
Theodoro reuerentissimo presbitero et loci seruatore Theodori reuerentissimi archiepiscopi Rauennantium
Iohanne episcopo ciuitatis Porti, Basilio episcopo ciuitatis Gortinae insulae Cretae, Abundantio episcopo ciuitatis Paternae et Iohanne episcopo ciuitatis Regitanae locum representantibus centum uiginti quinque uenerabilium episcoporum sancti concilii antiquae Romae, qui etiam per subscriptiones suas demonstrantur in suggestione, quae ab eis facta est ad Constantinum piissimum principem
Philalethae episcopo Caesariae Cappadociae
Theodoro episcopo Ephesi
Theodoro episcopo ciuitatis Tremithuntorum locum representante Epiphanii uenerabilis archiepiscopi insulae Cypriorum
Sisinnio episcopo Heracliae Thraciae
Platone episcopo Ancirae Galatiae
Georgio episcopo Ciziceno
Marino episcopo Sardeorum
Petro episcopo Nicomediae
Photio episcopo Niceae
Iohanne episcopo Calcedonensi
Iohanne episcopo Sidensi

VPG

---

1 imperiali ac sanctione G sanctione] sactione V 2 hac] hanc P¹ urbe] urbae VP 3 reuerentissimo diacono] reuerentissimus diaconus PG 4 praesentantibus] repraesentantibus G πάπα = archiepiscopi 5 sanctissimo archiepiscopo] sanctissimus archiepiscopus P 7 ἀρχιερατικοῦ = pontificalis (praesularis?) 9 theophane] theophanae P² stephane G sanctissimo] sanctissimis P¹ antiochiae] anthiochiae V 10 relegioso] religioso G uenerabilis] uenerabili G 11 hierusolimorum] iherosolimorum G 12 thesalonicensi] thesalonicense G 13 loci] lici V seruatore] seruatoris G theodori] theodoro VG theodorus P reuerentissimi archiepiscopi] reuerentissimo archiepiscopo G 15 porti] portae G gortinae] gortunae P gostunae G 17 centum uiginti quinque] CXXV V centum XXV G 18 per *om.* G suggestione] sugestione V 20 philalethae] philaletae VG caesariae] cessariae P cappadociae] capadociae G 21 – 22 ephesi ... episcopo *om.* G 22 tremithuntorum] tremithumtorum P tremituntorum G representante] representantibus G epiphanii] ephiphanii P¹ 23 cypriorum] cypbrum G 24 heracliae] haeracliae P thraciae] traciae V thrae P 25 platone] phatonae P platonae G ancirae] ancira V ancs P 26 ciziceno] cizici V cizicíceno P 27 sardeorum] sardiae G 29 photio] potio V¹ 30 episcopo *om.* V calcedonensi] chal P

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀμασείας
Θεοδώρου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς
Ἰουστίνου ἐπισκόπου Τυάνων
Ἀλυπίου ἐπισκόπου Γαγγρῶν
Κυπριανοῦ ἐπισκόπου Κλαυδιουπόλεως
Ἰωάννου ἐπισκόπου Πισινούντων
Πολυεύκτου ἐπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας
Θεοδώρου ἐπισκόπου Σταυρουπόλεως Καρίας
Τιβερίου ἐπισκόπου Λαοδικείας Φρυγίας
Κοσμᾶ ἐπισκόπου Συνάδων
Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Βαράτης, ἐπέχοντος τὸν τόπον Παύλου ἐπισκόπου τοῦ Ἰκονίου
Στεφάνου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Πισιδίας
Ἰωάννου ἐπισκόπου Πέργης
Θεοπέμπτου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως ἤτοι Μωκισσοῦ
Ἰσιδώρου ἐπισκόπου Ῥόδου
Σισινίου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως Φρυγίας
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ταρσοῦ
Στεφάνου ἐπισκόπου Ἀναζάρβου
Μακροβίου ἐπισκόπου Σελευκείας Ἰσαυρίας
Γεωργίου ἐπισκόπου Βυζίης Θράκης
Θεοδώρου ἐπισκόπου Πομπηϊουπόλεως
Ζαχαρίου ἐπισκόπου Λεοντουπόλεως Ἰσαυρίας
Γρηγορίου ἐπισκόπου Μιτυλήνης
Γεωργίου ἐπισκόπου Μιλήτου
Σεργίου ἐπισκόπου Σηλυβρίας
Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μεθύμνης
Θεογνίου ἐπισκόπου Κίου
Ἀλεξάνδρου ἐπισκόπου Κοτράδων
Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Εὐχαίτων
Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἡρακλειουπόλεως ἤτοι Πιδαχθόης
Πέτρου ἐπισκόπου Μεσημβρίας

MT

---

1 ἀμασείας] ἀμασίας T 2 μελιτηνῆς] μελιτήνης T 11 τοῦ ἐπισκόπου M 20 βυζίης] βιζύης T
25 σηλυβρίας] σιλυβρίας T 29 εὐχαίτων] εὐχαιτῶν M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Iohanne episcopo Am⟨a⟩siae
Theodoro episcopo Melitenae
Iustino episcopo Tyanorum
Alipio episcopo Gangrensi
Cypriano episcopo Claudiopolitano
Iohanne episcopo Pis⟨i⟩n⟨u⟩ntorum
Polieucto episcopo Mirorum Lyciae
Theodoro episcopo Stauropolitano Cariae
Tiberio episcopo Laodiciae Phrigiae
Cosma episcopo Synna⟨d⟩orum
Constantino episcopo Baratae locum exhibente Pauli episcopi Iconii
Stephano episcopo Antiochiae Pisidiae
Iohanne episcopo Pergensi
Theopempto episcopo Iustinianupoleos siue Mucissi
Hisidoro episcopo Rodi
Sisinnio episcopo Hierapolitano Phrigiae
Theodoro episcopo Tharsensis
Stephano episcopo Ana⟨zarb⟩ensi
Macrobio episcopo Seleuciae Hisauriae
Georgio episcopo Biziae Tracensis
Theodoro episcopo Pompeiopolitano
Zacharia episcopo Leontopolitano Hisauriae
Gregorio episcopo Mitilinensi
Georgio episcopo Mileti
Sergio episcopo Sylimbriae
Andrea episcopo Metymnensi
Theognio episcopo Ciensi
Alexandro episcopo Cotradorum
Epiphanio episcopo Euchaitorum
Iohanne episcopo Heracliae Ponti siue Pidacto[r]es
Petro episcopo Mesembriae

VPG

1 ἀμασείας = am⟨a⟩siae] amesiae VP amaesiae G 2 theodoro] theodorus P 4 alipio] alippio G gangrensi] grangorum VP 6 πισινούντων = pis⟨i⟩n⟨u⟩ntorum] pisnantorum VPG 7 polieucto] poleucto P mirorum] myrorum P lyciae] liciae G 9 tiberio] tyberio G phrigiae] phrygiae P 10 synna⟨d⟩orum] synnatorum VPG 11 baratae episcopo G exhibente] exhibentes VG exibentes P pauli] paulo V 12 antiochiae] anthiociae V anthiochiae G 14 iustinianupoleos] iustinianopoleos G 15 hisidoro] isidoro P isydoro G rodi] rodis VG 16 phrigiae] phrygie P 17 tharsensis] tarsensis G 18 ana⟨zarb⟩ensi] anasbazensi VPG 19 seleuciae] seleutiae PG hisauriae] hysauriae G 20 georgio] georgius P 21 theodoro] theodorus P 22 zacharia] zacharie V¹P hisauriae] hysauriae G 23 gregorio] georgio V 25 sylimbriae] silimbriae V 26 metymnensi] metimnensi VP¹ metymnemsi G 27 theognio] thognio V ciensi] ciesi V 28 cotradorum] cotrodorum VP 29 euchaitorum] euchatorum G 30 heracliae] hecliae V πιδαχθόης = pidacto[r]es] pidactores VP pydactores G

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Πέτρου ἐπισκόπου Σωζοπόλεως Θράκης
Ἰωάννου ἐπισκόπου Στόβων
Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν
Ἰωάννου ἐπισκόπου τοῦ Ἄργους
Θεοδοσίου ἐπισκόπου Λακεδαιμονίας
Ἰωάννου ἐπισκόπου Νύσσης
⟨Θεοδώρου⟩ ἐπισκόπου τῶν Βασιλικῶν Θερμῶν
Γεωργίου ἐπισκόπου Καμουλιανῶν
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἀκελετζινῆς ἤτοι Ἰουστινιανουπόλεως τῆς μεγάλης Ἀρμενίας
Γεωργίου ἐπισκόπου Δαρανάλεως ἤτοι τοῦ Καμάχων
Ζωΐτου ἐπισκόπου Χριστουπόλεως Ἀσίας ἤτοι Διὸς ἱεροῦ
Θεοδώρου ἐπισκόπου Περγάμου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Μασταύρων
Πατρικίου ἐπισκόπου Μαγνησίας
Ἀντωνίου ἐπισκόπου Ὑπαίπων
Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀνέων
Σισινίου ἐπισκόπου Νύσων
Στρατονίκου ἐπισκόπου Σόλων καὶ Τύχωνος ἐπισκόπου τοῦ Κιτίου, ἀμφοτέρων τῆς συνόδου τυγχανόντων τῆς φιλοχρίστου τῶν Κυπρίων νήσου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Λάππης
Γρηγορίου ἐπισκόπου Καντάνου
Ῥηγίνου ἐπισκόπου τοῦ Πανίου
Μαρτυρίου ἐπισκόπου Ἰουλιουπόλεως Γαλατίας
Μιχαὴλ ἐπισκόπου Ἀσπόνης
Πλάτωνος ἐπισκόπου Κίννης
Γενεσίου ἐπισκόπου Ἀναστασιουπόλεως
Στεφάνου ἐπισκόπου Βηρινουπόλεως
Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μνίζου
Γεωργίου ἐπισκόπου Ποιμανηνοῦ
Ἰωάννου ἐπισκόπου Μιλητουπόλεως
Κυρίκου ἐπισκόπου Ἀδριανείας
Ἰωάννου ἐπισκόπου Φιλαδελφείας

MT

---

4 τοῦ *om.* M 7 theodoro = ⟨θεοδῶρου⟩] ἰωάννου MT 8 καμουλιανῶν] καμουλιάνων T 9 ἀκελετζινῆς] μελετζινῆς M ἐκελενζινῆς T 11 ζωΐτου] ζωϊτοῦ M 13 μασταύρων] σταυρῶν M 14 μαγνησίας] μαγνισίας T 15 ὑπαίπων] ὑπέπων T 17 νύσων] νυσῶν M 18 στρατονίκου] στρατωνίκου T 21 καντάνου] καντανοῦ M 29 ποιμανηνοῦ] πημανινοῦ T 31 κυρίκου] κυριακοῦ M κηρύκου T ἀδριανείας] ἀδρινίας T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Petro episcopo Sozopolitano Thraciae
Iohanne episcopo Stoborum
Iohanne episcopo Athen[at]orum
Iohanne episcopo Argorum
Theodosio episcopo Lacedemoniensi
Iohanne episcopo Niseno
Theodoro episcopo Imperialium Thermarum
Georgio episcopo Camulianorum
Theodoro episcopo Acele[u]zinensi siue Iustinianupolitano magnae Armeniae
Georgio episcopo Daranaliensis siue Chamachorum
Zoito episcopo Christopolitano Asiae siue Dio⟨s⟩ ierensi
Theodoro episcopo Pergameno
Theodoro episcopo Mastaurorum
Patricio episcopo Magnisiae
Antonio episcopo Hypeporum
Iohanne episcopo Aneorum
Sisinnio episcopo Nysorum
Stra⟨to⟩nico episcopo Solonensi et Thichone episcopo Citiense, utri[u]sque de sinodo exsistentibus Christo dilectae Cypriorum insulae
Iohanne episcopo Lappeno
Gregorio episcopo Cantano
Regino episcopo Paniensi
Martyrio episcopo I⟨u⟩liopolitano Galatiae
Michahele episcopo Asponensi
Platone episcopo Cinnensi
Genesio episcopo Anastasiopolitano
Stephano episcopo Uerinopolitano
Andrea episcopo M⟨n⟩izeno
Georgio episcopo P⟨oi⟩manino
Iohanne episcopo Militopolitano
Cyrico episcopo Hadrianensi
Iohanne episcopo Philadelphiae

VPG

1 thraciae] traciae V thrciae G 3 athen[at]orum] athenathorum V athenatorum PG 7 theodoro] theodori VP 9 theodoro] theodori VP ἀκελετζινῆς = acele[u]zinensi] aceleuzinensi VP aceleuchinensi G armeniae] armaniae P 10 daranaliensis] darnaliensis V darali.ensis P¹ *ras.* darienaliniensis G 11 asiae] asyae G dio⟨s⟩ ierensi] dionerensi V diofierensi PG 12 pergameno] pergamento G 14 patricio] paritio P¹ patritio P² 15 antonio] antonino VP 16 aneorum] anaeorum G 17 sisinnio] sisinio P nysorum] nisorum V 18 stra⟨to⟩nico] stranico VPG et thichone] et thicone V euthycone P¹ euthychone P² euthichone G citiense] cithyense G utri[u]sque] utriusque VPG sinodo] synodo G 19 exsistentibus] existentibus G cypriorum] cyprorum G 21 cantano] cantino V 23 martyrio] martirio G i⟨u⟩liopolitano] iliopolitano V illiopolitano PG galatiae] galaciae V 24 michahele] mihahele V 25 cinnensi] cynnensi G 28 m⟨n⟩izeno] mizeno V myzeno P nyzeno G 29 ποιμανηνοῦ = p⟨oi⟩manino] pymanino VPG 30 episcopo *om.* G 31 hadrianensi] adrianensi P

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Ἀνδρέου ἐπισκόπου Σιλάνδου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Σίτων
Θεοδότου ἐπισκόπου Δάλδης
Ἰωάννου ἐπισκόπου τοῦ Δασκυλίου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Πραινέτου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀδριανῶν
Γεωργίου ἐπισκόπου τοῦ Γάλλου
Σισινίου ἐπισκόπου Βασιλινουπόλεως
Πολυχρονίου ἐπισκόπου Θεουπόλεως ἤτοι Προύσης
Ἀναστασίου ἐπισκόπου Θεοτοκιανῶν ἤτοι Ἀπολλωνιάδος
Θεοδώρου ἐπισκόπου Καισαρείας Βιθυνίας
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου
Μηνᾶ ἐπισκόπου Καραλίας Παμφυλίας
Κοσμᾶ ἐπισκόπου Μαναύων
Νικήτα ἐπισκόπου τοῦ Κορακησίου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Βερίσσης Ἀρμενίας
Καλλινίκου ἐπισκόπου Κολωνείας ⟨Ἀρμενίας⟩
Τιβερίου ἐπισκόπου Ἀμισ⟨σ⟩οῦ
Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀνδράπων
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἰβόρων
Σεργίου ἐπισκόπου Σινώπης
Γρηγορίου ἐπισκόπου Ἄρκης
Ἰωάννου ἐπισκόπου Φαυστινουπόλεως
Γεωργίου ἐπισκόπου Ἰουνουπόλεως
Φωκᾶ ἐπισκόπου Δαδίβρων
Πλάτωνος ἐπισκόπου Ἁδριανουπόλεως
Γεωργίου ἐπισκόπου Κρατίας
Δομετίου ἐπισκόπου Πλουσιάδος
Στεφάνου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου
Λογγίνου ἐπισκόπου Τίου
Ἀναστασίου ἐπισκόπου Πολεμωνίου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Κομάνων

MT

---

1 σιλάνδου] σιλανδοῦ M 7 γάλλου] γάλου T 13 καραλίας παμφυλίας] καραλλίας παμφιλίας T 14 μαναύων] μανάνων M μανούων T 17 armeniae = ⟨ἀρμενίας⟩ *om.* MT 18 ἀμισ⟨σ⟩οῦ] ἀμινσοῦ M ἀμίσου T 20 ἰβόρων] ἰβώρης M 21 σινώπης] σινόπης T 24 ἰουνουπόλεως] ἰωνουπόλεως M 25 φωκᾶ] φωτίου M δαδίβρων] δαδύβρων T 31 πολεμωνίου] πολεμονίου T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Andrea episcopo Silandi
Iohanne episcopo Sitorum
Theodoto episcopo Dalden[en]o
Iohanne episcopo Dascilino
Theodoro episcopo Prenetino
Iohanne episcopo Adrianorum
Georgio episcopo Galli
Sisinnio episcopo Uasilinopolitano
Polichronio episcopo Theopolitano siue Pruseno
Anastasio episcopo Theotocianorum siue Apoloni⟨a⟩dis
Theodoro episcopo Cesariae Bytiniae
Theodoro episcopo Iustinianupoletano Gordi
Mena episcopo Caraliae Pamphiliae
Cosma episcopo Managorum
Niceta episcopo Coracisiano
Theodoro episcopo Berisses Armeniae
Callinico episcopo Coloniae Armeniae
Tiberio episcopo Amiseno
Iohanne episcopo Andraporum
Theodoro episcopo Hiborum
Sergio episcopo Sinopeno
Gregorio episcopo Arces
Iohanne episcopo Faustinopolitano
Georgio episcopo Iunopolitano
Phoca episcopo Dadibrorum
Platone episcopo Hadrianopolitano
Georgio episcopo ⟨C⟩ratiae
Dometio episcopo Plusiados
Stephano episcopo Heracliae Ponti
Longino episcopo Tieno
Anastasio episcopo Polemoniensi
Iohanne episcopo Comanorum

VPG

2 sitorum] scitorum P^1 sytorum G 3 δάλδης = dalden[en]o] daldeneno VPG 4 dascilino] discilino G 5 prenetino *om.* G 6 adrianorum] hadrianorum G 8 uasilinopolitano] basilinopolitano P 9 polichronio] policronio G pruseno] proseno P^1 10 anastasio] anastasiu V^1 theotocianorum] theodocianorum P ἀπολλωνιάδος = apoloni⟨a⟩dis] apolonidis VG apol.nitis P^1 *ras.* apolinitis P^2 11 cesariae] cessariae VP bytiniae] uytiniae PG 12 iustinianupoletano] iustinianupoleos V iustinianupoleotanos PG 14 managorum] magnagorum V^1 18 tiberio] tyberio VG 19 iohanne] iohannu P^1 20 theodoro] theodorus P hiborum] hyborum G 22 arces] artes G 25 dadibrorum] dadybrorum P dalibrorum G 26 hadrianopolitano] adrianopolitano V 27 ⟨c⟩ratiae] traciae V thraciae PG 28 plusiados] plusiadis VP 29 heracliae] haeracliae P 30 tieno] tyeno G 31 polemoniensi] polemoliensi V

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Κερασούντων
Σολομῶνος ἐπισκόπου Κλανέου
Θεοδώρου ἐπισκόπου τοῦ Ἀμορίου
Ζιμάρχου ἐπισκόπου Σιδύμων
Γεωργίου ἐπισκόπου Οἰνιάνδων
Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἐρίζων
Ἰωάννου ἐπισκόπου τοῦ Μύνδου
Πατρικίου ἐπισκόπου Ἰλούζων
Κυρίκου ἐπισκόπου Ἀγκυροσυνάου
Πέτρου ἐπισκόπου Ἀππίας
Ἀλεξάνδρου ἐπισκόπου Νακολίας
Δομετίου ἐπισκόπου Πρυμνισσοῦ
Θεοδοσίου ἐπισκόπου Ψιβήλων
Παύλου ἐπισκόπου Σωζοπόλεως Πισιδίας
Μαρίνου ἐπισκόπου τοῦ Φιλομηλίου
Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Τιμβριάδων
Πλάτωνος ἐπισκόπου Μαγίδων
Πλουσιανοῦ ἐπισκόπου τοῦ Συλλέου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ
Θεοδώρου ἐπισκόπου Δοάρων
Γεωργίου ἐπισκόπου Κώου
Γεωργίου ἐπισκόπου Χίου
Στεφάνου ἐπισκόπου Πάρου
Γεωργίου ἐπισκόπου Ναξίας
Δημητρίου ἐπισκόπου Τίνου
Εὐτυχίου ἐπισκόπου Μήλου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Κωρύκου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀδάνων
Γεωργίου ἐπισκόπου Φλαβιάδος
Εὐλαλίου ἐπισκόπου Ζηνωνουπόλεως
Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Δαλισανδοῦ
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ὄλβης

MT

---

4 ζιμάρχου] ζημάρχου T 5 οἰνιάνδων] οἰνιάδων M 7 τοῦ *om.* M μύνδου] μίνδου T 8 ἰλούζων] ἰλάζων T 9 κυρίκου] κυριακοῦ M ἀγκυροσυνάου] ἀγκυρασυνάου T¹ 11 νακολίας] νακολείας M 12 πρυμνισσοῦ] πρυμνήσου T 14 πισιδίας] πισιδείας T 15 τοῦ φιλομηλίου] φιλομιλίου M 16 τιμβριάδων] τιβριάδων T 17 μαγίδων] μαγύδων MT 18 συλλέου] ἀλλαίου M συλέου T 19 ναζιανζοῦ] νανζιανζοῦ T 27 κωρύκου] κορύκων M κορύκου T 29 φλαβιάδος] φλαμιάδος M 30 ζηνωνουπόλεως] ζηνουπόλεως M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Theophilacto episcopo Cerasuntorum
Solomone episcopo Clanei
Theodoro episcopo Am⟨o⟩rino
Z⟨imarcho⟩ episcopo Sidimorum
Georgio episcopo ⟨O⟩en⟨i⟩andorum
Iohanne episcopo Erizorum
Iohanne episcopo Myndi
Patricio episcopo Hil⟨u⟩zorum
Cyrico episcopo Ancyrosynano
Petro episcopo Appiae
Alexandro episcopo Nacoliae
Dometio episcopo Primneseno
Theodo⟨s⟩io episcopo P[er]sibilorum
Paulo episcopo Sozopolitano Pisidiae
Marino episcopo Philomileno
Constantino episcopo Timbriadorum
Platone episcopo Magidorum
Plusiano episcopo Silleno
Theodoro episcopo Nazianzeno
Theodoro episcopo D⟨o⟩arorum
Georgio episcopo Coensi
Georgio episcopo Chiensi
Stephano episcopo Pario
Georgio episcopo Naxiae
Demetrio episcopo Tinensi[m]
Eutichio episcopo Melensi
Iohanne episcopo C⟨o⟩rici
Iohanne episcopo A[n]danorum
Georgio episcopo Flauiadis
Eulalio episcopo Zinonupolitano
Constantino episcopo Dalisandi
Theodoro episcopo Olbes

VPG

1 theophilacto] theophylacto P episcopo *om.* G 2 solomone] salomone V 3 theodoro] theodorus P am⟨o⟩rino] amarino VPG 4 ζιμάρχου = z⟨imarcho⟩] zacharia VPG sidimorum] sydymorum P sydynorum G 5 οἰνιάνδων = ⟨o⟩en⟨i⟩andorum] cenoandorum VPG 7 myndi] mindi G 8 hil⟨u⟩zorum] hilozorum V hilizorum P hylyzorum G 9 ancyrosynano] ancirosinano V ancirosynano G 12 primneseno] prymneseno P 13 theodo⟨s⟩io] theodor V theodori P¹ theodoro P² theodorio G ψιβίλων = p[er]sibilorum] persibilorum VPG 14 pisidiae] pyssidiae G 15 philomileno] phylomileno V 16 timbriadorum] tymbriadorum V timbriandorum G 18 silleno] sileno G 19 episcopo *om.* PG nazianzeno] nazyanzeno V nazianteno G 20 d⟨o⟩arorum] duarorum VPG 22 chiensi] chyensi G 24 naxiae] naziae G 25 τίνου = tinensi[m]] tinensim VP tynensim G 26 eutichio] euthicio P euthichio G melensi] melemsi G 27 κορύκων = c⟨o⟩rici] cyrici VG cyrisi P 27–28 adanorum – corici V¹PG *transp.* 28 ἀδάνων = a[n]danorum] andanorum VPG 30 zinonupolitano] zynonupolitano V

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ῥενάτης διακειμένης ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ

Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης Δόμου Ἀρσικίας διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην.

Καθεσθέντων τε τῶν ἐνδοξοτάτων πατρικίων καὶ ὑπάτων καὶ πάντων τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλῶν ἐπισκόπων κατὰ τάξιν ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Τρούλλου σεκρέτῳ, προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν εὐαγγελίων, Θεόδωρος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ πριμμικήριος τῶν θεοσεβεστάτων νοταρίων τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως Γεωργίου εἶπε·

Διδάσκομεν τοὺς ἐνδοξοτάτους ὑμᾶς καὶ τὴν ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν ὑμῶν σύνοδον, ὡς Κωνσταντῖνος λέγων ἑαυτὸν εἶναι πρεσβύτερον τῆς ἐν Ἀπαμείᾳ οὔσης ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας τῆς δευτέρας τῶν Σύρων ἐπαρχίας πρὸ βήλου ἔστηκε καὶ δέεται εἰσόδου τυχεῖν, ἐφ' ᾧ ἀναδιδάξαι τὴν ἁγίαν ὑμῶν σύνοδον τινὰ συντείνοντα εἰς τὴν παροῦσαν δογματικὴν κίνησιν, καὶ ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Εἰσίτω ὁ μνημονευθεὶς εὐλαβέστατος πρεσβύτερος.

Καὶ εἰσῆλθεν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν·

Ὁ ἑστὼς εὐλαβέστατος Κωνσταντῖνος τὰ οἰκεῖα γνωρίσματα λεγέτω καὶ τὴν αἰτίαν δι' ἣν παραγέγονε.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος εἶπε·

Κωνσταντῖνος λέγομαι, πρεσβύτερός εἰμι τῆς ἐν Ἀπαμείᾳ οὔσης ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας τῆς δευτέρας τῶν Σύρων ἐπαρχίας, χειροτονηθεὶς ὑπὸ Ἀβραμίου ἐπισκόπου Ἀρεθούσης, ἦλθον πρὸς τὴν ἁγίαν ὑμῶν σύνοδον, ἐφ' ᾧ ἀναδιδάξαι ὑμᾶς, ὅτι, ἐὰν εἰσηκούσθην, ἃ ἐπάθομεν ἐφέτος, οὐκ εἴχομεν παθεῖν, τουτέστιν εἴ τι ἐπάθομεν εἰς τὸν πόλεμον Βουλγαρίας.

MTO(6)

---

6 *inc.* O (*cf.* 684,2) τε] δὲ O 7 τοῦ τρούλλου *om.* O 10 πριμμικήριος] πριμμικίριος T 12 – 15 ὡς ... σύνοδον *om.* O 13 – 14 ἐν ... τῆς *om.* M 15 συντείνοντα] συντείνυντα O 23 κωνσταντῖνος ... εἶπε *om.* M 24 ἀπαμείᾳ] ἀπαμίᾳ T 24 – 25 ἀρεθούσης καὶ ἦλθον M 27 ἐπάθομεν[1]] ἐπάθαμεν O ἐπάθομεν[2]] ἐπάθαμεν TO

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Georgio relegioso presbitero et monacho monasterii Renati, quod situm est apud antiquam Romam

Conone et Stephano presbiteris et monachis monasterii, quod cognominatur Domus Arsiciae, quod situm est similiter apud antiquam Romam.

Residentibus quoque gloriosissimis patriciis et consulibus omnibusque uenerabilibus et deo amabilibus episcopis iuxta ordinem in eodem secretario ⟨Trulli⟩, praepositis in medio sanctis atque inmaculatis Christi dei nostri euangeliis, Theodorus deo amabilis diaconus huius sanctissimae ⟨dei catholicae atque apostolicae⟩ magnae ecclesiae et primicerius deo amabilium notariorum Georgii sanctissimi archiepiscopi huius a deo conseruandae regiae urbis dixit:

Edocemus uestram gloriam et sanctum ac uniuersale uestrum concilium, quod Constantinus, qui se dicit esse presbiterum sanctae dei ecclesiae, quae est in Apamia[e] secundae Syrorum prouinciae, prae uelo assistit rogans ingressum adipisci, quatenus instruat uestrum sanctum concilium quaedam quae ad praesentem dogmaticam pertinet motionem, et suggerimus iuxta quod placuerit.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Introeat memoratus Constantinus relegiosus praesbiter.

Et ingressus est.

Sancta synodus dixit:

Constantinus relegiosus qui astat sui cognitionem edicat et causam ob quam aduenit.

Constantinus relegiosus dixit:

Constantinus dicor, presbiter sum sanctissimae dei Apamiensis ecclesiae secundae Syrorum prouinciae, ordinatus ab Abrahamio episcopo Arethusio, ueni ad sanctum uestrum concilium, ut instruam uos, quia, si auditus essem, quae passi sumus hoc anno, non habuimus perpeti, hoc est quod passi sumus in proelio ⟨Bulgariae⟩. uolui

---

VPG CR(6) MNL(6)

---

1 relegioso] religioso G 3 conone] canone G 4 ἀρσικίας = arsiciae] arsitiae V arsitia G apud] daapud G^1 6 resedentibus CR (*inc. et* MNL) quoque] quidem V quod P *om.* G^1 gloriosissimis patriciis] glorioso patriis P et consulibus] exconsulibus V et exconsulibus PG exconsolibus C et consuli R omnibusque] omnibus G 7 iuxta] iuxa G^1 secretario] secreto VP τοῦ τρούλλου = ⟨trulli⟩ *om.* VPG CR MNL 8 atque] adque P inmaculatis] immaculatis ML euangeliis] euuangeliis G 9 diaconus] dyaconus R diacono N τοῦ θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς = ⟨dei catholicae atque apostolicae⟩ *om.* VPG CR MNL magnae dei ecclesiae MNL 10 georgii] georgius N 12 edocemus] et docemus N uestrum V^2 *add.* 13 dicit] dicat N presbiterum] praesbiterum P apamia[e]] apamiae VPG CR MNL secundae] secundo CR sede L 14 syrorum] sirorum M assistit] asistit C^1G adsistit C^2 NL adipisci] adepisci C 15 concilium] conlium C^1 dogmaticam] dommaticam P pertinet] pertenet C pertinent L motionem] commotionem L 16 iuxta] ad G iux N 17 gloriosissimi] gloriosi P gloriosismi R 18 relegiosus] religiosus RG MNL praesbiter] pbt V CR MNL 20 synodus] sinodus P C M 21 relegiosus] religiosus RG MNL qui astat] qui stat VG (!) qui adstat C M qui asstat N cognitionem] cognicionem P causam] cusam C^1 aduenit] obuenit VPG (!) 22 relegiosus] religiosus G MNL 23 dicor *om.* N sum] sume dei L apamiensis] apimiensis VPG ecclesiae] aecclesiae G N 24 syrorum] sysorum P (!) prouinciae] prouintiae V N ordinatus] ordenatus C abrahamio] abranio G abramio MN arethusio] aretusio C aretuso G sanctum] secundum L 25 instruam uos] instruamus N passi] passe V apassi NL sumus] sunt VPG CR NL 26 habuimus] habemus CR proelio] prelio VG R MNL βουλγαρίας = ⟨bulgariae⟩ *om.* VPG CR MNL

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

ἠθέλησα γὰρ ἀπὸ ἀρχῆς εἰσελθεῖν εἰς τὴν σύνοδον καὶ παρακαλέσαι, ἵνα γένηται εἰρήνη, ἵνα τί ποτε ἐνωτικὸν γένηται εἰς μέσον, καὶ μηδὲ ἐκεῖνοι θλίβωνται μηδὲ ἐκεῖνοι, τουτέστιν οἱ λέγοντες ἓν θέλημα καὶ οἱ λέγοντες δύο θελήματα. καὶ ἀπῆλθον ἐγγὺς τοῦ πατρικίου Θεοδώρου τοῦ στρατηγοῦ καὶ παρεκάλησα αὐτόν, ἵνα αὐτὸς λαλήσῃ ὑπὲρ ἐμοῦ εἰς τὴν σύνοδον, ἵνα γένηται ἀγάπη καὶ εἰρήνη, ὅτι εἰρήνην καὶ ἀγάπην πλέον ὅλων *ἀγαπᾷ ὁ θεός.* καὶ ἄρτι, ἐὰν κελεύητε, ἵνα, ὃ δέδωκέ μοι ὁ θεὸς περὶ πίστεως, γράψω Συριστὶ καὶ ἑρμηνεύεται Γραικιστί.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε·

Καθὼς τὰ οἰκεῖα γνωρίσματα ἐδήλωσας ἡμῖν Γραικιστί, ὡσαύτως καὶ τὰ τῆς πίστεώς σου ὑπαγόρευσον.

Κωνσταντῖνος πρεσβύτερος εἶπε·

Διωρίαν, ⟨δέσποτα,⟩ λάβω ἡμερῶν ἓξ καὶ γράφω καθ' ἑαυτὸν τὴν πίστιν μου καὶ φέρω αὐτὴν πρὸς τὴν ἁγίαν ὑμῶν σύνοδον.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Κατὰ πρότασίν σου παρεγένου πρὸς ἡμᾶς ὀφείλων τὰ τῆς πίστεώς σου εἰπεῖν· τῶν ἀναγκαίων οὖν καθέστηκε παραχρῆμα τὰ τῆς πίστεώς σου ἐξειπεῖν ἡμῖν καὶ τὸν τρόπον, οὗπερ εἶπας, γενέσθαι ἐνωτικοῦ.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος εἶπεν·

Ἐγὼ δύο φύσεις λέγω, ὥσπερ ἐρρέθη ἐν Χαλκηδόνι, καὶ δύο ἰδιώματα, καὶ περὶ ἐνεργείας μάχην οὐκ ἔχω, ἐὰν ὡς ἰδιώματα λέγετε αὐτά· θέλημα δὲ ἓν λέγω τοῦ προσώπου τοῦ θεοῦ λόγου ⟨τῆς ὑποστάσεως. ἐὰν γὰρ βούλησθε ἐξειπεῖν τὴν ἀλήθειαν καλῶς, τί ἐστιν ὑπόστασις, οὐκ οἶδα, θέλημα δὲ λέγω εἶναι τοῦ προσώπου τοῦ θεοῦ λόγου⟩ καὶ μετὰ τὴν σάρκωσιν· πατὴρ γὰρ καὶ υἱὸς καὶ ἅγιον πνεῦμα ἓν ἐστι θέλημα.

---

6 cf. Ps. 83,12

MTO

---

2 μηδὲ[1]] μὴ T 3 ἐγγὺς] ἐνγὺς O 6 κελεύητε] κελεύετε T κελεύηται O 7 καὶ *om.* O γράικιστί] συριστί M 12 διωρίαν] διορίαν T domini = ⟨δέσποτα,⟩ *om.* MTO ἑαυτὸν] ἐμαυτὸν? 15 πρότασίν] πρόθεσίν M σου *om.* M 20 λέγετε] λέγητε M[1]T τοῦ[2] *om.* M 21 – 22 ⟨τῆς ... λόγου⟩ MT *lac., om.* O (*cf.* 702,10 – 12) 23 καὶ[1] *om.* M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

enim ⟨ab exordio⟩ ingredi in synodo et rogare, ut pax fieret, quatenus aliquod ENOTICUM, id est adunatorium, fieret in medio, ⟨et⟩ neque illi neque illi contristarentur, hoc est qui dicunt unam uoluntatem et qui dicunt duas uoluntates. et profectus sum ad Theodorum patricium strategum et rogaui eum, quatenus ipse pro me loqueretur ad sinodum, ut fieret caritas et pax, quia pacem et caritatem plus omnibus *diligit deus*. et nunc, si iubetis, ut, quod mihi dedit deus de fide, conscribam Syriatice et interpretetur Grece.

Sancta synodus dixit:

Quemammodum proprietatis indicia insinuasti nobis Grece, similiter et quae fidei tuae sunt dic t⟨u⟩.

Constantinus presbiter dixit:

Indutias, domini, accipiam sex dierum et scribo apud me fidem meam et defero eam ad sanctum uestrum concilium.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Iuxta propositionem tuam aduenisti ad nos, ut deberes quae fidei tuae sunt dicere; necessarium ergo exsistit, ut confestim quae fidei tuae sunt edicas nobis et modum ENOTICI, id est adunatorii, quod dixisti fieri.

Constantinus relegiosus presbiter dixit:

Ego duas naturas dico sicut dictum est in Chalcedona, et duas proprietates, et de operationibus contentionem non habeo, si[c]ut proprietates eas dicitis; uoluntatem uero unam dico personae dei uerbi ipsius subsistentiae. nam si uolueritis ediscere ueritatem bene, quid sit HYPOSTASIS, id est subsistentia Graece, nescio, uoluntatem uero dico esse personae dei uerbi et post incarnationem; pater quippe ⟨et⟩ filius et spiritus sanctus una est uoluntas.

VPG CR MNL

---

1 ἀπὸ ἀρχῆς = ⟨ab exordio⟩ *om.* VPG CR MNL in synodo ingredi G synodo] sinodo P C rogare] pare G^1 quatenus] quatinus G aliquod] aliquid L 2 adunatorium] adunatorum P^1 καὶ = ⟨et⟩] [ut] VPG CR MNL neque illi² *om.* R M qui] quod R 3 uoluntatem] uolontatem C uoluntates] uolontates C 4 patricium] patriarchium L strategum] stratecum C^1R quatenus] quatinus G loqueretur] loquaeretur N 5 sinodum] synodum G MNL diligit] dilegit C 6 quod] quid N mihi] michi G N deus dedit CR conscribam] scribam MNL syriatice] syriacae VG^1 syriaticae C M^1 8 synodus] sinodus P C^1 9 quemammodum] quemadmodum CRG MNL proprietatis] propriaetatis P^2 proprietas L indicia] inditia CR MN insinuasti] insinuatis M^1NL 10 ὑπαγόρευσον = dic t⟨u⟩] dicta VPG CR MNL 11 dixit *om.* L 12 indutias] inducias VPG C^1R ML apud] aput V 14 gloriosissimi] gloriosi L sanctum concilium] sancta synodus CR (sinodus C^1) 15 iuxta] iusta L deberes] deberis CR 16 necessarium enim ergo L^1 exsistit] existit PG MNL fidei] fi P^1 ENOTICI] ENODICI VPG 17 adunatorii] adunatorium MNL 18 relegiosus] religiosus RG MNL 19 chalcedona] calcedona C^1 MNL calchedona R calcedonia G de] duae V due P duorum G 20 operationibus] operationum G contentionem] contententionem L^1 habeo] habe P^1 babeo M^1N ἐὰν ὡς = si[c]ut] sicut VPG CR MNL proprietates] proprietatis V uoluntatem] uolontatem C uoluntate R uero] uera M^1 ueram NL 21 ipsius] unius N uolueritis] uoluerit VPG uolueretis CR ediscere] se discere VPG edicere R 22 HYPOSTASIS] YPOSTASSIS V IPOSTASIS P YPOSTASIS R YPOTASIS G subsistentia *om.* V graece] agrece M^1N nescio] necio G^1 nesio L^1 uoluntatem] uolontatem C 22–23 personae esse G 23 καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG CR MNL 24 uoluntas] uolontas C

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τὸ ἓν θέλημα, ὅπερ λέγεις, τῆς θείας αὐτοῦ ὑπάρχει φύσεως ἢ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως;

Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος εἶπε·

Τῆς θεότητος λέγω εἶναι τὸ θέλημα.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Ἡ ἀνθρωπίνη φύσις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶχε θέλησιν ἢ οὐχί;

Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος εἶπε·

Φυσικήν, ναί· εἶχε γὰρ αὐτὴν ἀπὸ γαστρὸς ἕως σταυροῦ, καὶ ἰδίωμα λέγω αὐτό, καὶ ἰδίωμά ἐστιν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Τί οὖν; ἀπὸ τοῦ σταυροῦ τὴν φύσιν τὴν ἀνθρωπίνην εἴασεν ὁ Χριστός;

Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν·

Οὐκ ἔμεινε μετ' αὐτοῦ τὸ ἀνθρώπινον θέλημα, ἀλλ' ἔμεινε μετὰ τοῦ αἵματος καὶ τῆς σαρκός, ὅτι οὐ χρῄζει οὐδὲ *φαγεῖν* οὐδὲ *πιεῖν* οὐδὲ *κοιμηθῆναι* οὐδὲ περιπατῆσαι.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Πρὸ τούτου ἔφησας, ὅτι ἓν θέλημα εἶχε τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ λόγου, καὶ μετὰ ταῦτα εἶπας, ὅτι φυσικὴν εἶχε θέλησιν ἡ ἀνθρωπότης αὐτοῦ· ὅθεν κατὰ τοὺς σοὺς λόγους ἓν εἶχε προσωπικὸν θέλημα καὶ ἓν φυσικόν, καὶ πῶς σὺ ἓν θέλημα δοξάζεις ἐπὶ Χριστοῦ;

Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν·

Ὁ Χριστὸς ἀφῆκε καὶ ἀπεδύσατο αὐτὸ μετὰ τοῦ αἵματος καὶ τῆς σαρκός.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Ποῦ γὰρ ἔμεινεν ἡ σὰρξ καὶ τὸ αἷμα;

Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν·

Ἀπεδύσατο αὐτό.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Τίς ἀπεδύσατο τὴν σάρκα;

---

15 cf. Joh. 21,13 cf. Joh. 4,7 cf. Mt. 8,24

9 cf. Maximus conf., disputatio c. Pyrrho, PG 91,300 C

MTO

3 φύσεως² *om.* O 4 εὐλαβέστατος πρεσβύτερος εἶπε M 9 ἕως τοῦ σταυροῦ O 13 ὁ εὐλαβέστατος *om.* O 14 ἔμεινε²] ἐνέμεινε M 15 οὐ] οὐδὲ M 17 ὅτι *om.* T 20 ὁ εὐλαβέστατος *om.* O 24 ὁ εὐλαβέστατος *om.* O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Gloriosissimi iudices et sancta synodus dixerunt:

Ipsam unam uoluntatem, quam dicis in dispensatione incarnationis domini nostri Iesu Christi, diuinae eius naturae est an humanae eius naturae?

Constantinus relegiosus dixit:

Diuinitatis dico esse uoluntatem.

Gloriosissimi iudices et sancta synodus dixerunt:

Humana natura domini nostri Iesu Christi habuit uoluntatem an non?

Constantinus relegiosus dixit:

Naturalem, etiam; habuit namque eam ab utero usque ad crucem, et proprietatem hanc dico, et proprietas est.

Gloriosissimi iudices et sancta synodus dixerunt:

Quid ergo? ab ipsa cruce naturam humanam deseruit Christus?

Constantinus relegiosus dixit:

Non mansit cum eo humana uoluntas, sed mansit cum sanguine et carne, quia non indiget neque *comedere* neque *bibere* neque *dormire* neque ambulare.

Gloriosissimi iudices et sancta synodus dixerunt:

Ante hoc effatus es, quod unam uoluntatem habuit persona dei uerbi, et post hoc dixisti, quia naturalem habuit uoluntatem humanitas eius; unde secundum sermones tuos unam habuit personalem uoluntatem et unam naturalem, et quomodo tu unam uoluntatem sentis in Christo?

Constantinus relegiosus dixit:

Christus deseruit et exuit eam cum carne et sanguine.

Gloriosissimi iudices et sancta synodus dixerunt:

Ubi itaque remansit ipsa caro et sanguis?

Constantinus relegiosus dixit:

Exuit eam.

Gloriosissimi iudices et sancta synodus dixerunt:

Qui⟨s⟩ exuit carnem?

VPG CR MNL

---

1 sancta synodus] sanctum concilium G synodus] sinodus P C¹ 2 unam *om.* V L uoluntatem] uolontate C dispensatione in incarnationis N 4 relegiosus] piissimus R religiosus G MNL religiosus presbiter dixit G 5 uoluntatem] uolontatem C 6 sancta synodus] sanctum concilium VPG synodus] sinodus C¹ dixerunt *om.* N 7 iesu christi nostri P uoluntatem] uolontatem C 8 relegiosus] religiosus RG MN *om.* L 9 naturalem] naturale C namque] nanque L eam] ea VPG utero] utro VP 11 synodus] sinodus C¹ 12 ab] ad MNL (!) ipsa cruce] ipsam crucem M 13 relegiosus] religiosus RG MNL 14 uoluntas] uolontas C sed] et L carne et sanguine G carne] carnae C 15 comedere] commedere MNL neque bibere *om.* N 16 sancta synodus] sanctum concilium VPG R synodus] sinodus C¹ 17 effatus es] effactus est M¹ et factus es N uoluntatem] uolontatem C persona] personam N hoc *om.* G 18 uoluntatem] uolontatem C humanitas] humanitatis M 19 habuit unam VPG uoluntatem¹] uolontatem C quomodo] comodo P quō R uoluntatem²] uolontatem C 21 relegiosus] religiosus RG MNL 22 christus] x̄p̄c̄ G (*ita saepe*) exuit] exiuit P eam] aeam N 23 synodus] sinodus P C¹ 25 relegiosus *om.* G religiosus R MNL 26 exuit] exiuit P¹ 27 iudices] iudicis P synodus] sinodus P C¹ 28 τίς = qui⟨s⟩] qui VPG CR MNL exuit] exiuit P carnem] carne C

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν·
Ὁ Χριστός.
Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·
Καὶ τὸ ἀνθρώπινον θέλημα συναπεδύσατο τῇ σαρκί;
Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος εἶπε·
Ναί, δέσποτα, τὴν θέλησιν ἐκείνην.
Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·
Μακάριος ὁ γενόμενος πατριάρχης Ἀντιοχείας οὕτως ἐπίστευσεν, ὡς σὺ λέγεις.
Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν·
Ναί, δέσποτα, ὡς ἐγὼ λέγω „ἓν θέλημα", οὕτως καὶ Μακάριος ἔλεγεν, οὕτως γὰρ καὶ ἤκουσα ἐξ αὐτοῦ.
Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν·
Οὕτως φρονεῖς καὶ οὕτως ἐμμένεις μέχρι τέλους ἐν τῇ αὐτῇ δόξῃ;
Κωνσταντῖνος ⟨ὁ εὐλαβέστατος⟩ εἶπε·
Ναί, δέσποτα, οὕτως φρονῶ καὶ οὕτως πιστεύω, καὶ οὐκ ἐνδέχεται ἄλλως.
Ἡ ἁγία σύνοδος ἐξεβόησεν·
Αὕτη ἡ δόξα τῶν Μανιχαίων ἐστίν· αὕτη ἡ πίστις Ἀπολιναρίου ἐστίν· ἀνάθεμα αὐτῷ μετὰ τῶν δογμάτων αὐτοῦ· τῷ νέῳ Μανιχαίῳ ἀνάθεμα· τῷ νέῳ Ἀπολιναρίῳ ἀνάθεμα· ἔξω βληθήτω ὁ Μανιχαῖος· πᾶσι τοῖς αἱρετικοῖς ἀνάθεμα·

Καὶ μετὰ τὸ ἐκβληθῆναι τὸν αὐτὸν Κωνσταντῖνον Γεώργιος ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως εἶπεν·
Ἐγὼ καί τινες ὀλίγοι τῶν ὑπὸ τὸν κατ' ἐμὲ θρόνον ὁσιωτάτων ἐπισκόπων δι' οἰκονομίαν τινὰ παρακαλοῦμεν, ἵνα, εἰ τῶν ἐνδεχομένων ἐστίν, ὀνομαστὶ μὴ ἀναθεματισθῶσι τὰ πρόσωπα εἰς τὰς ἐκβοήσεις, τουτέστι Σέργιος, Πύρρος, Παῦλος καὶ Πέτρος.

MTO

---

1 ὁ εὐλαβέστατος *om.* O 5 ὁ εὐλαβέστατος *om.* O 8 ἐπίστευσεν] ἐπίστευεν M σὺ *om.* O 9 ὁ εὐλαβέστατος *om.* O 10 καὶ[1] *om.* O καὶ[2] *om.* M 13 ἐν τῇ αὐτῇ δόξῃ μέχρι τέλους M 14 relegiosus = ⟨ὁ εὐλαβέστατος⟩ *om.* MTO 19–20 πᾶσι … ἀνάθεμα *om.* T 24 ὀλίγοι] ἐπίσκοποι O ὁσιωτάτων ἐπισκόπων] ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι T ὁσιώτατοι O 25 μὴ ἀναθεματισθῶσι ὀνομαστὶ O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Constantinus relegiosus dixit:

Christus.

Gloriosissimi iudices et sancta synodus dixerunt:

Et humanam uoluntatem simul exuit cum carne?

Constantinus relegiosus dixit:

Etiam, domini, uoluntatem illam.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Macarius, qui fuit patriarcha Antiochiae, sic credebat, ut tu dicis.

Constantinus relegiosus dixit:

Etiam, domini, sicut ego dico „unam uoluntatem", ita et Macarius dicebat, sic namque et ex eo audiui.

Sancta synodus dixit:

Ita sentis et ita perseueras usque in finem in hac secta?

Constantinus relegiosus dixit:

Etiam, domini, sic sentio et sic credo, et non est possibile aliter.

Sancta synodus exclamauit:

Haec secta Manicheorum est! haec fides Apollinarii est! anathema illi cum dogmatibus suis! nouo Manicheo anathema! nouo Apollinario anathema! foras mittatur Manicheus! omnibus hereticis anathema!

Et postquam expulsus est idem Constantinus, Georgius sanctissimus archiepiscopus huius a deo conseruandae regiae urbis dixit:

Ego et quidam parui, qui sub sede mea sunt uenerabiles episcopi, propter dispensationem rogamus, ut, si possibile est, nominatim non anathementur personae in exclamationibus, id est Sergius, Pyrrus, Paulus et Petrus.

VPG CR MNL

---

1 relegiosus] religiosus G MNL 2 exuit eam christus L christus] spiritus VPG 3 synodus] sinodus P C^1 4 uoluntatem simul] uolontatem semul C 5 relegiosus] religiosus RG MNL 6 domini] domine M^1 uoluntatem] uolontate C 8 macarius] macharius G M patriarcha antiochiae] patriharcha anthiochiae P 9 relegiosus] religiosus RG MNL 10–15 sicut ... domini M *repet.* uoluntatem] uolontatem C macarius] macharius G M^1 macharas M^2 macaras N 11 et *om.* G N 12 synodus] sinodus P C 13 hac] hanc VP ac C 14 relegiosus] religiosus RG MNL 15 sic^2] si P 16 synodus] sinodus P C^1 17 secta] sextam N apollinarii] apolinarii CR N apolonarii P^1 apollonarii P^2G est^2 *om.* C anathema] anathima C 18 $anathema^1$] anathima C apollinario] apollenario VP N apolinario CR apollonario M^1 appollinario M^2 18–19 $anathema^2$] anathima C 19 foras] foris V^1P NL manicheus] ma.nicheus P *ras.* omnibus] omnibusque CR omibus G hereticis] aereticis P anathema] anathima C 21 postquam] poquam P^1 idem *om.* VPG id est N 23 ego quidem et L sede mea] sede me R demea N uenerabiles] uenerabilis P^1 N propter] prbi V (= presbiteri) p̄p̄ P R δι' οἰκονομίαν τινὰ = propter ⟨quandam⟩ dispensationem? 24 si] qui R *om.* MNL possibile] possibili VPG nominatim] nominatum P^1 nomenatim C nomen a quibus R nominati N *om.* L non M *del.* anathementur] hanathamentur P anathimentur C anathematizentur R in exclamationibus] non ex inclamationibus N exclamationibus] exclamacionibus V 25 pyrrus] pyrrhus P phyrrus CRG

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε·

Τοὺς καθάπαξ κατακρίτους ἀποδειχθέντας καὶ κατὰ ἀπόφασιν ἡμετέραν ἤδη ἐκβληθέντας ἐκ τῶν ἱερῶν διπτύχων δέον καθέστηκε καὶ εἰς τὰς ἐκβοήσεις τούτους ὀνομαστὶ ἀναθεματισθῆναι.

Γεώργιος ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως εἶπεν·

Ἐπειδὴ τοῦ πλήθους ἤτοι τῶν πολλῶν πανταχοῦ ἡ βουλὴ κρατεῖ, ἀναγκαῖόν ἐστιν ὀνομαστὶ τὰ λεχθέντα πρόσωπα ἀναθεματισθῆναι.

Καὶ ἐξεβόησαν ἅπαντες·

Πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως· Κωνσταντίνου μεγάλου βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη· ὀρθοδόξου βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη· ⟨εἰρηνοποιοῦ βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη· Κωνσταντίνου νέου Θεοδοσίου πολλὰ τὰ ἔτη· Κωνσταντίνου νέου Μαρκιανοῦ πολλὰ τὰ ἔτη·⟩ Κωνσταντίνου νέου Ἰουστινιανοῦ βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη· τοῦ φύλακος τῆς ὀρθοδοξίας πολλὰ τὰ ἔτη· τὸ στήριγμα τῶν ἐκκλησιῶν, κύριε, φύλαξον· τὸν φύλακα τῆς πίστεως, κύριε, περίσωσον· Ἀγάθωνος πάπα Ῥώμης πολλὰ τὰ ἔτη· Γεωργίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως πολλὰ τὰ ἔτη· Θεοφάνους πατριάρχου Ἀντιοχείας πολλὰ τὰ ἔτη· ὀρθοδόξου συνόδου πολλὰ τὰ ἔτη· ὀρθοδόξου συγκλήτου πολλὰ τὰ ἔτη.

Θεοδώρῳ αἱρετικῷ τῷ Φαρανίτῃ ἀνάθεμα· Σεργίῳ αἱρετικῷ ἀνάθεμα· Κύρῳ αἱρετικῷ ἀνάθεμα· Ὀνωρίῳ αἱρετικῷ ἀνάθεμα· Πύρρῳ αἱρετικῷ ἀνάθεμα· Παύλῳ αἱρετικῷ ἀνάθεμα· Πέτρῳ αἱρετικῷ ἀνάθεμα· Μακαρίῳ καὶ Στεφάνῳ καὶ Πολυχρονίῳ αἱρετικοῖς ἀνάθεμα· Ἀπεργίῳ τῷ Πέργης ἐπισκοπή-

---

21 cf. p. 686,13; cf. G. Kreuzer, Die Honoriusfrage ..., p. 91

MTO

---

5 βασιλίδος ταύτης πόλεως] μεγάλης πόλεως ταύτης O 7 ἀναθεματισθῆναι τὰ λεχθέντα πρόσωπα O 10 – 12 pacifico ... annos = ⟨εἰρηνοποιοῦ ... ἔτη⟩ *om.* MTO (*cf.* 696,21 – 22) 12 βασιλέως *om. Lat.* 13 – 14 κύριε φύλαξον *om.* T 14 πίστεως] ἐκκλησίας M 17 ὀρθοδόξου ... ἔτη *om.* M 19 πύρρῳ] κύρρω T 21 καὶ[1] *om.* M αἱρετικοῖς *om.* M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Sancta synodus dixit:

Eos, qui semel condemnabiles demonstrati sunt et secundum sententiam nostram iamdudum eiectos de sacris diptichis, oportunum exsistit etiam in exclamationibus hos nominatim anathemare.

Georgius sanctissimus archiepiscopus huius regiae ciuitatis dixit:

Quoniam multitudinis siue multorum ubique consilium obtinet, necessarium est nominatim memoratas personas anathemari.

Et exclamauerunt uniuersi:

Multos annos imperatori! Constantino magno imperatori multos annos! orthodoxo imperatori multos annos! pacifico imperatori multos annos! Constantino nouo Theodosio multos annos! Constantino nouo Marciano multos annos! Constantino nouo Iustiniano multos annos! conseruatori rectae fidei multos annos! firmamentum ecclesiarum, domine, custodi! conseruatorem fidei, domine, conserua! Agathoni papae Romano multos annos! Georgio patriarchae Constantinopoleos multos annos! Theophanio patriarchae Antiochiae multos annos! orthodoxo concilio multos annos! orthodoxo senatui multos annos!

Theodoro haeretico Pharanitano anathema! Sergio haeretico anathema! Cyro haeretico anathema! Honorio haeretico anathema! Pyrrho haeretico anathema! Paulo haeretico anathema! Petro haeretico anathema! Macario haeretico anathema! Stephano haeretico anathema! Polichronio haeretico anathema! Apergio Pergensi ⟨episcopo⟩ anathema! omnibus

VPG CR MNL

1 synodus] sinodus P C¹ 2 condemnabiles] condempnabiles RG L 3 eiectos] eiectis CR (eiecti sunt) eiecti M diptichis] dipticis CR MN dypticis G L exsistit] extitit VPG existit R MNL exclamationibus] exclamacionibus M 4 anathemare] anathimare C anathematizare R 6 consilium] concilium R obtinet] obtenet C optinet RG MNL 7 anathemari] anathimari C anathematizari R 8 et *om.* N exclamauerunt] clamauerunt C¹ 9 annos²] anos N 10 pacifico ... annos *om.* N annos² *om.* L 11 marciano] martiano MN 12 annos²] annus P 13 custodi] custodius R 14 agathoni] agatoni L papae] papa M¹ romano] romani N annos] annus P 15 patriarchae] patriarchi V patriarcha C constantinopoleos] constantinopolitano VPG constantinopoleus CR constantinopolis N constantinopoli L theophanio] theofanio C patriarchae²] patriarcha VP antiochiae] antioceno V antiocheno PG anthiochiae CR antiotiae M antiociae NL 16 annos¹ *om.* P orthodoxo senatui multos annos concilio orthodoxo G orthodoxo²] horthodoxo P 16 – 17 multos annos *om.* G 18 L *marg.*: nomina hereticorum qui anathematizati fuerunt haeretico¹] heretico P¹G C MN¹L episcopo R anathema¹] anathima C anathoma R haeretico²] haerico P¹ haeritico P² heretico CRG MNL anathema²] anathima C 19 haeretico¹] heretico CG MNL anathema¹] anathima C haeretico²] heretico CRG MNL anathema²] anathima C pyrrho] pyr..rho P *ras.* phyrro CG M pyrro R NL haeretico³] heretico CG MNL 20 anathema¹] anathima C haeretico¹] heretico CG MNL haeretico²] heretico CG MNL anathema³] anathima C 21 macario] macaro P macharo G macharrio M haeretico¹] heretico CG MNL anathema¹] anathima C stephano] sthephano G haeretico²] heretico CRG MNL anathema²] anathima C polichronio] polichonio P¹ polychronio C N policronio R polycronio ML 22 haeretico] heretico CRG MNL anathema¹] anathima C apergio] apegio VPG pergensi] pargensi VPG ἐπισκοπήσαντι = ⟨episcopo⟩ *om.* VPG CR MNL anathema²] anathima C anathema² apegio omnibus G

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

σαντι ἀνάθεμα· ὅλοις τοῖς αἱρετικοῖς ἀνάθεμα· πᾶσι τοῖς ἀντιποιουμένοις τῶν αἱρετικῶν ἀνάθεμα.

Αὔξοι ἡ πίστις τῶν Χριστιανῶν· ὀρθοδόξου καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου πολλὰ τὰ ἔτη·

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον·

Λεγέτω ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος, εἴ τι τῶν εἰς ἀκριβεστέραν κατάληψιν συντεινόντων ὑπολέλειπται τῆς παρούσης ἕνεκα ὑποθέσεως καὶ δέον ὑπάρχει πλείονος ἐρεύνης ἢ ζητήσεως ἐντὸς γενέσθαι τὴν ὑμῶν ἁγιότητα.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν·

Ἀρκούντως μὲν ἔχει τὰ μέχρι τοῦ νῦν πραχθέντα τε καὶ διηγωνισμένα καὶ εἰς τὴν παροῦσαν δογματικὴν ζήτησιν συντείνοντα, καθ' ἑτέραν δὲ τῇ ἐπιφοιτήσει τοῦ παναγίου καὶ ζωοποιοῦ πνεύματος ὅρον τὸν τῇ ὀρθοδοξίᾳ συμβαίνοντα συνοδικῶς ψηφιούμεθα.

MTO

---

3 αὔξοι] αὔξει TO 10 μὲν *om.* M νῦν] παρόντος M 12 τὸν *om.* T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

haereticis anathema! omnibus qui suffragantur haereticis anathema!

Augeatur fides Christianorum! orthodoxo et uniuersali concilio multos annos!

Gloriosissimi iudices dixerunt:

Edicat sanctum et uniuersale uestrum concilium, si quicquam de his, quae ad scrupulosiorem indagationem pertinent, relictum est super praesenti capitulo et debeat ampliorem scrutinationem et inquisitionem [circa] ⟨citra⟩ id adhibere sanctitas uestra.

Sancta synodus dixit:

Sufficienter quidem habet quaeque usque nunc gesta ac decertata sunt et ad praesentem dogmaticam inquisitionem intendunt. in sequenti uero inspiratione sancti et uiuifici spiritus definitionem rectae fidei conuenientem synodaliter statuemus.

ACTIO SEPTIMADECIMA

DEFINITIO ORTHODOXAE FIDEI FACTA IN REGIA URBE TEMPORIBUS PIISSIMI AC TRANQUILLISSIMI DOMINI NOSTRI CONSTANTINI MAGNI UICTORIS IMPERATORIS

In nomine domini et dominatoris Iesu Christi dei et saluatoris nostri imperantibus a deo coronatis et tranquillissimis nostris dominis Flauiis Constantino quidem piissimo et a deo decreto magno imperatore perpetuo augusto anno XXVIII et post consulatum eius deo instructae mansuetudinis anno XIII Heraclio uero et Tyberio a deo conseruandis eius fratribus anno XXIII die XI mensis Septembrii indictionis decimae.

VPG CB(6)R MNL(10)

---

1 haereticis[1]] hereticis CRG MNL anathema[1]] anathima C haereticis[2]] hereticis CRG MNL anathema[2]] anathima C 2 augeatur] augitur C[1] augiatur C[2] christianorum] christi annorum PG orthodoxo] orthodoxorum VPG annos P[2] *add.* 4 edicat] et dicat L uniuersale] uniuersalem P M[1] si] sic N ad] a C[1] 4 – 5 scrupulosiorem] scrupulusiorem CR scrupuliorem M[1] scrupolosiorem N 5 indagationem] indagacionem G pertinent] pertinet C[1]R relictum] relectum CR MN relatum G rectum L praesenti] praesente CR 6 scrutinationem *inc.* B (*cf.* 627,13) scrutinationem] scruptinationem L et inquisitionem *om.* N inquisitionem] inquaesitionem C inquesitionem B inquisicionem G ἐντὸς = ⟨citra⟩] [circa] VPG CBR MNL 7 synodus] sinodus P CB 8 usque] sisque L ac gesta sunt decertata V ac] recta R hac NL decertata] decerta MN decreta L 9 inquisitionem] inquesitionem CB inquisicionem G sequenti] secuti CBR inspiratione] insperatione P inspiracione G inspiratio L uiuifici] uiuifi ēp̄s̄ N 10 definitionem] diffinitionem R definicionem G definitione N synodaliter] sinodaliter CB 13 septima decima] XVII VG CBR 15 definitio] defenitio P definicio G diffinitio R urbe] ybe C 16 domini] domno V imperatoris et uictoris B 18 domini nostri et VPG dominatoris] dominathoris P et[2]] atque CBR 19 et] ac CBR tranquillissimis] serenissimis CBR dominis nostris G 20 imperatore] imperatori G principe CBR augusto et imperatore CBR 21 post consulatum eius] pat V pater P patri G consulatum] consolatum CBR deo instructae eius VPG heraclio] haeraclio P eracleo C heracleo BR et] atque CR adque B 22 tyberio] tiberio P B conseruandis] conseruandorum VPG XXIII] XXII B XI] XII B[1] 23 indictionis] indictione G decimae] X VG B decim P decima C

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

haereticis anathema! omnibus qui suffragantur haereticis anathema!

Augeatur fides Christianorum! orthodoxo et uniuersali concilio multos annos!

Gloriosissimi iudices dixerunt:

Edicat sanctum et uniuersale uestrum concilium, si quicquam de his, quae ad scrupulosiorem indagationem pertinent, relictum est super praesenti capitulo et debeat ampliorem scrutinationem et inquisitionem [circa] ⟨citra⟩ id adhibere sanctitas uestra.

Sancta synodus dixit:

Sufficienter quidem habet quaeque usque nunc gesta ac decertata sunt et ad praesentem dogmaticam inquisitionem intendunt. in sequenti uero inspiratione sancti et uiuifici spiritus definitionem rectae fidei conuenientem synodaliter statuemus.

ACTIO SEPTIMADECIMA

DEFINITIO ORTHODOXAE FIDEI FACTA IN REGIA URBE TEMPORIBUS PIISSIMI AC TRANQUILLISSIMI DOMINI NOSTRI CONSTANTINI MAGNI UICTORIS IMPERATORIS

In nomine domini et dominatoris Iesu Christi dei et saluatoris nostri imperantibus a deo coronatis et tranquillissimis nostris dominis Flauiis Constantino quidem piissimo et a deo decreto magno imperatore perpetuo augusto anno XXVIII et post consulatum eius deo instructae mansuetudinis anno XIII Heraclio uero et Tyberio a deo conseruandis eius fratribus anno XXIII die XI mensis Septembrii indictionis decimae.

VPG CB(6)R MNL(10)

---

1 haereticis[1]] hereticis CRG MNL anathema[1]] anathima C haereticis[2]] hereticis CRG MNL anathema[2]] anathima C 2 augeatur] augitur C[1] augiatur C[2] christianorum] christi annorum PG orthodoxo] orthodoxorum VPG annos P[2] *add.* 4 edicat] et dicat L uniuersale] uniuersalem P M[1] si] sic N ad] a C[1] 4 – 5 scrupulosiorem] scrupulusiorem CR scrupuliorem M[1] scrupolosiorem N 5 indagationem] indagacionem G pertinent] pertinet C[1]R relictum] relectum CR MN relatum G rectum L praesenti] praesente CR 6 scrutinationem *inc.* B (*cf.* 627,13) scrutinationem] scruptinationem L et inquisitionem *om.* N inquisitionem] inquaesitionem C inquesitionem B inquisicionem G ἐντὸς = ⟨citra⟩] [circa] VPG CBR MNL 7 synodus] sinodus P CB 8 usque] sisque L ac gesta sunt decertata V ac] recta R hac NL decertata] decerta MN decreta L 9 inquisitionem] inquesitionem CB inquisicionem G sequenti] secuti CBR inspiratione] insperatione P inspiracione G inspiratio L uiuifici] uiuifi ēp̄s̄ N 10 definitionem] diffinitionem R definicionem G definitione N synodaliter] sinodaliter CB 13 septima decima] XVII VG CBR 15 definitio] defenitio P definicio G diffinitio R urbe] ybe C 16 domini] domno V imperatoris et uictoris B 18 domini nostri et VPG dominatoris] dominathoris P et[2]] atque CBR 19 et] ac CBR tranquillissimis] serenissimis CBR dominis nostris G 20 imperatore] imperatori G principe CBR augusto et imperatore CBR 21 post consulatum eius] pat V pater P patri G consulatum] consolatum CBR deo instructae eius VPG heraclio] haeraclio P eracleo C heracleo BR et] atque CR adque B 22 tyberio] tiberio P B conseruandis] conseruandorum VPG XXIII] XXII B XI] XII B[1] 23 indictionis] indictione G decimae] X VG B decim P decima C

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Praeposito sacratissimo sesso Constantini piissimi et Christo dilecti magni imperatoris in secretario diualis palatii, quod sic appellatur Trullus, et secundum iussionem eius a deo instructae tranquillitatis ex persona eius praesentibus atque ascultantibus
Cons⟨tantino⟩ gloriosissimo exconsule, patricio et curatore [diualis] imperialis domus Hormisde
Anastasio gloriosissimo exconsule, patricio et loci seruatore comitis imperialis excubiti
Polieucto gloriosissimo exconsule et
Petro gloriosissimo exconsule.

Conueniente quoque sancto atque uniuersali concilio, quod secundum imperiale decretum congregatum est in hanc a deo custoditam regiam urbem, hoc est
Theodoro et Georgio deo amabilibus presbiteris et Iohanne reuerentissimo diacono locum gerentibus Agathonis sanctissimi ac beatissimi archiepiscopi antiquae Romae atque
Georgio uenerabili ac beatissimo archiepiscopo a deo custoditae huius regiae urbis Constantinopolitanae nouae Romae et
Petro deo amabili presbitero et monacho et locum gerente praesularis sedis Alexandrinae magnae ciuitatis atque
Theophanio uenerabili ⟨atque sanctissimo⟩ archiepiscopo Theupoleos Antiochiae et
Georgio deo amabili abbate presbitero et apocrisiario Theodori uenerabilis presbiteri locum gerentis sedis Hierusolimitanae
Iohanne episcopo Thesalonicense
Theodoro episcopo Tremithuntorum, locum gerente Epiphanii uenerabilis archiepiscopi Constantiae Cypri
Theodoro deo amabili presbitero et locum gerente Theodori deo amabilis archiepiscopi Rauennatis
Iohanne episcopo ciuitatis Portuensis, Stephano episcopo Chorintheo, Basilio episcopo ciuitatis Gortinae insulae Cretae, Abundantio episcopo ciuitatis Paternensis et Iohanne episcopo ciuitatis Regitanae locum gerentibus simul cum Iohanne deo amabili episcopo Portuensis sanctissimi concilii centum uiginti quinque reuerentissimorum episcoporum antiquae Romae, qui et per proprias subscriptiones designantur in suggestione, quae ab ipsis facta est ad piissimum imperatorem Constantinum

---

VPG

---

1 CBR *desin. usque* 711,26 sesso] sessu G sesso et constantini VP constantini] constantino P 2 diualis] dibalis P palatii] palacii VG 3 ascultantibus] auscultantibus G (?) 4 cons⟨tantino⟩] cons V consunt P *om.* G gloriosissimo] georgio VP glorioso G [diualis]] dibalis P 6 anastasio] anasthasio V excubiti] excuuiti G 8 gloriosissimo] geor VP glorioso G 10 atque] acque P 12 iohanne] iohannes P¹ 13 agathonis] agatonis G ac] hac P 14 archiepiscopo] archeepiscopo V 17 ciuitatis atque] ciuitate adquae P 18 uenerabili] uenerabis P ⟨atque sanctissimo⟩ *om.* VPG theupoleos] theopoleos G antiochiae] anthiociae P 19 amabili] amabilis P apocrisiario] apocrisario V aprochrisiario P theodori] theodoris P 20 sedis *om.* G hierusolimitanae] hierusolymitanae V hierosolimitanae G 22 theodoro] teodoro G¹ tremithuntorum] tremi VP tremithontorum G epiphanii] epyfanii G 23 cypri] cifri P (!) 24 theodoro] theodorus P theodori] theodorus P archiepiscopi] archi VP¹ 25 rauennatis] rauenatis P 26 iohanne] iohannes P stephano] stefano G 27 abundantio] abundand V 29 portuensis] portuense PG centum uiginti quinque] CXXV V centum XXV PG 30 subscriptiones] descriptiones G suggestione] subgestione G¹ 31 constantinum] constinum P¹

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Philalithae episcopo Cesareae Capadociae
Theodoro episcopo Epheseno
Sisinnio episcopo Heracliae Thraciae
Platone episcopo Ancyrae Galatiae
Georgio episcopo Ciziceno
Marino episcopo Sardense
Petro episcopo Nicomediae
Photio episcopo Niceno
Iohanne episcopo Chalcedona
Iohanne episcopo Sidense
Iohanne episcopo Amasiae
Theodoro episcopo Melitinense
Iustino episcopo Tianense
Alipio episcopo Gangrense
Cypriano episcopo Claudiopolitano
Iohanne episcopo Pissinuntorum
Polieucto episcopo Mirorum Liciae
Theodoro episcopo Stauropolitano Carias
Tiberio episcopo Laodiciae Phrigiae
Cosma episcopo Sinadense
Constantino episcopo Baratense, locum gerente Pauli episcopi Hiconii
Stephano episcopo Antiochiae Pisidiae
Iohanne episcopo Pergense
Theopempto episcopo Iustinianae ciuitatis siue Moccissi
Isidoro episcopo Rodi
Sisinnio episcopo Hierapoleos Phrigiae
Theodoro episcopo Tharsen⟨s⟩e
Stephano episcopo Anazarui
Macrobio episcopo Seleuciae Hisauriae
Georgio episcopo Bi[a]zois Thraciae

VPG

1 cesareae] chesaraee V cessareae P capadociae] capadotiae VG 2 theodoro] theodorus P epheseno] efheseno G^1 (!) 3 thraciae] traciae V thratiae G 4 platone] plathone G ancyrae] ancurae G galatiae] galaciae V 5 georgio] georgius G^1 ciziceno] scisiceno G^1 9 chalcedona] calabriae G 11 iohanne] iohanni G 12 theodoro] theodorus PG^1 melitinense] melitense G 13 tianense] thianense G 14 gangrense] gangr V pagang P 15 claudiopolitano] claud VP claudis G 16 iohanne] iohannis P pissinuntorum] pissinnuntorum V pyssinuntorum G 17 mirorum] mir V myr P mirrae G 18 stauropolitano carias] stauropol carias V staur carias P stauro carias G 19 tiberio] tyberio G laodiciae] laodis G phrigiae] phyrg P 20 sinadense] sinandense G 21 gerente locum PG hiconii] iconii G 22 stephano] sthephano P antiochiae] antiociae V pisidiae] pyssidiae G 24 ἰουστινιανουπόλεως = iustinianae ciuitatis ciuitatis] ciuitates PG moccissi] moccesu V mocissi G 25 rodi] rodis VG 26 hierapoleos] hierapoleus G^1 phrigiae] phrigyae P 27 tharsen⟨s⟩e] tharsenne V tarsenne P^1 tharsennae G 28 anazarui] anazarii G 29 macrobio] .....robi P *ras.* seleuciae] seluciae P releuciae G hisauriae] hissauriae G 30 bi[a]zois] biazois VPG thraciae] traciae V

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Theodoro episcopo ⟨Pompeiopolitano
Zacharia episcopo⟩ Leontopoleos Hisauriae
Gregorio episcopo Mytilinense
Georgio episcopo Militense
Sergio episcopo Silimbriae
Andrea episcopo Metimnae
Theognio episcopo Ciense
Alexandro episcopo Cotra⟨d⟩ense
Epiphanio episcopo Euchaitae
Iohanne episcopo Eracliopoleos hoc est Pidacthois
Petro episcopo Mesembriae item
Petro episcopo Sozopoleos Thraciae
Iohanne episcopo Stoborum
Iohanne episcopo Atheniense
Iohanne episcopo A⟨r⟩gi
Theodosio episcopo Lacedemoniense
Iohanne episcopo Lappitano
Gregorio episcopo Cantanense
Stratonico episcopo Solense et Ticone episcopo Citense, utrisque de sinodo exsistentibus Christo dilectae Cypri insulae
Iohanne episcopo Niseno
Theodoro episcopo Imperialium Thermarum
Georgio episcopo Camuliano
Theodoro episcopo ⟨A⟩celezinis; hoc est Iustinianupoleos magnae Armeniae
Georgio episcopo Daranaleos hoc est Camacorum
Zoito episcopo ⟨Christo⟩poleos, hoc est Dios hieru Asiae prouinciae
Theodoro episcopo Pergamense item
Theodoro episcopo Mastaurense
Theodoro episcopo Adramitense
Patricio episcopo Magnense
Antonio episcopo Ipeporum
Iohanne episcopo Aneorum

VPG

1–2 ⟨pompeiopolitano, zacharia episcopo⟩ *om.* VPG 2 leontopoleos] leontopoleus V^1 hisauriae] hissauriae G 3 gregorio] georgio G mytilinense] mytylinense PG 4 georgio ... militense *om.* G 6 metimnae] mitimnae V metymne P maetimnae G 7 ciense] cyense G 8 cotra⟨d⟩ense] cotranense VP chotranensae G 9 epiphanio] ephiphanio G 10 pidacthois] pidactios G^1 pidacthios G^2 12 sozopoleos] sazopoleos VP thraciae] traciae V tharaciae P 14 atheniense] antheniense P 15–16 iohanne ... lacedemoniense P^2 *add.* 15 a⟨r⟩gi] angi VPG 17 lappitano] lappithano G 18 gregorio] georgio G^1 19 ticone] thichone P^1 tichone P^2 thycone G citense] citense.. P *ras.* cytense G sinodo] sinedo P exsistentibus] existentibus G 22 imperialium] imperalium G 24 theodoro] teodoro G ⟨a⟩celezinis] ecelezinis VP et elezinis G iustinianupoleos] iustinianopoleos P^1 iustinianiipoleos G 24–26 magnae ... ⟨christo⟩poleos *om.* G 24 armeniae] arminiae V^2 26 ⟨christo⟩poleos] poleos VP hieru] geru V heru G 27 episcopo *om.* PG 31 antonio] anto. .nio P *ras.* ipeporum] epeporum V peporum G 32 aneorum] aeneorum G

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Sisinnio episcopo Nisorum
⟨R⟩e[r]gino episcopo Paniense
Martirio episcopo Iu⟨l⟩iopoleos Galatiae
Michael episcopo Asponense
Platone episcopo Cinnis
Genesio episcopo Anastasiupoleos
Stephano episcopo Uerinupoleos
Andrea episcopo ⟨M⟩nizene
⟨Mercurio⟩ episcopo Poemaniense
Iohanne episcopo Miletupoleos
Constantino episcopo Lampsaceno
Cyrico episcopo Hadrianiae
Iohanne episcopo Philadelphiae
Andrea episcopo Silandense
Iohanne episcopo Sitorum
Theodoto episcopo Daldiense
Iohanne episcopo Dascillense item
Iohanne ⟨episcopo⟩ A[n]dria⟨nense⟩
Sisinnio episcopo Basilinupoleos
Theodoro episcopo Prenetino
Leontio episcopo ⟨H⟩elinupoleos
Georgio episcopo de Gallis
Theodoro episcopo Caesareae Bithiniae
Polichronio episcopo Theupoleos hoc est Prusae
Anastasio episcopo Theotocianorum hoc est Apolloniados item
Theodoro episcopo Iustinianupoleos Gordi
Mena episcopo Caraliae Pamphiliae
Cosma episcopo Manauense
Niceta episcopo Coracisitano
Theodoro episcopo Uerissitano
Callinico episcopo Coloniae Armeniae
Tiberio episcopo Amisi
Iohanne episcopo Andraporum
Theodoro episcopo Hiburiense

VPG

2 ⟨r⟩e[r]gino] sergino VPG 3 martirio] martyrio P iu⟨l⟩iopoleos] iuriopoleos VPG 4 michael] mihael V¹ michahel P michaeli G 6 anastasiupoleos] anastasiupoleus PG 7 stephano ... uerinupoleos *om.* V 8 ⟨m⟩nizene] nizene VP nizenae G 9 ⟨mercurio⟩] georgio VPG 11 lampsaceno] lamsaceno G 12 hadrianiae] adrianiae V 13 philadelphiae] philad V phil P philalithe G 14 silandense] sylandensae G 15 sitorum] sytorum G 16 episcopo P² *add.* 17 dascillense] dascilinae G 18 ⟨episcopo⟩ *om.* VPG a[n]dria⟨nense⟩] andria V andriam P andriano G 19 basilinupoleos] basillinupoleos V 21 ⟨h⟩elinupoleos] elinupoleos VPG 22 georgio] georgius P 23 caesareae] cessareae P cesariae G bithiniae] bytiniae V bityniae P 24 polichronio] policronio G 29 coracisitano] coracisitana V coracirytano G 30 uerissitano] uericissitano V 31 callinico] calnico V¹ 32 tiberio] tiberi VP tyberio G amisi] amesi V amissy G 34 hiburiense] hyburiense G

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Sergio episcopo Sinopeno
Gregorio episcopo Arces
Iohanne episcopo Faustinupoleos
Irenarcho reuerentissimo diacono, locum gerente Comitae episcopi Amastr⟨i⟩n⟨ae⟩
Georgio episcopo Iunupoleos
Phoc[e]a episcopo Dadybrense
Platone episcopo Adrianupoleos Honoriados
Georgio episcopo Cratiense
Dometio episcopo Plusiados
Stephano episcopo Heracliae Ponti
Longino episcopo Tii
Anastasio episcopo de Polemonio
Iohanne episcopo Comanorum
Theophilacto episcopo Cerasuntorum
Theodoro episcopo Trapezuntorum
Salomone episcopo Clanei
Theodoro episcopo [T]Amori⟨n⟩o
Zimarcho episcopo Sidymorum
Georgio episcopo ⟨O⟩en⟨i⟩andorum
Iohanne eipscopo Erizorum item
Iohanne episcopo Mindi
Patricio episcopo Hiluzorum
Cyrico episcopo Ancyrosynai
Petro episcopo Appiae
Alexandro episcopo N⟨a⟩c⟨o⟩l[on]itano
Dometio episcopo Primnense
Theodosio episcopo P⟨si⟩bilorum
Paulo episcopo Sozopoleos Pisidiae
Cosma episcopo Cot⟨i⟩aii
Marino episcopo Ph⟨i⟩lomilino
Constantino episcopo Timbriadorum
Platone episcopo Magidorum

VPG

---

4 irenarcho] irenarco V yrenarcho G comitae] comita VP amastr⟨i⟩n⟨ae⟩] amastrani VPG 6 phoc[e]a] phocea VPG dadybrense] dad. .bense P^1 *ras.* 7 honoriados *om.* G 8 cratiense] craciensae G 9 dometio] dometico VP 10 heracliae ponti] heracl V heraclep P 12 anastasio] anastasii P 14 theophilacto] theopylacto G 15 theodoro] theodorus P 16 salomone] salomon VP 17 [t]amori⟨n⟩o] tamorio VP thamorio G 18 zimarcho] zimarco V zymarco G sidymorum] sidynorum V sydimorum G 19 ⟨o⟩en⟨i⟩andorum] enandorum V enamdorum PG 20 erizorum] serizorum P^1 21 mindi] myndi G 22 patricio] patritio P hiluzorum] eluzorum V hylazorum G 23 ancyrosynai] ancyrosinaci V ancyrosynay G 25 n⟨a⟩c⟨o⟩l[on]itano] nicalonitano VPG^2 nicolaonitano G^1 26 primnense] primnensei G 27 p⟨si⟩bilorum] pyebilorum VP prebilorum G 28 pisidiae] pyssidiae G 29 cot⟨i⟩aii] cotaii VPG 30 ph⟨i⟩lomilino] pholimilino V pholomilino PG 31 timbriadorum] tymbriadorum G

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Plusiano episcopo Silleiano
Theodoro episcopo Nazianzeno item
Theodoro episcopo Doarorum
Georgio episcopo Choense item
Georgio episcopo Chiense
Stephano episcopo Pari
Georgio episcopo Naxiae
Demetrio episcopo Tinense
Georgio episcopo de Thiras
Euthichio episcopo Milino
Iohanne episcopo Corici item
Iohanne episcopo Adanense
Georgio episcopo Flauiados
Eulalio episcopo Zinonupoleos
Constantino episcopo Dalisandi
Theodoro episcopo O⟨l⟩biorum
Georgio relegioso presbitero et monacho monasterii Renati, quod situm est in Romana ciuitate
Conone atque Stephano presbiteris et monachis monasterii, quod cognominatur Domus Arsicia⟨e⟩, quod similiter situm est in Romana ciuitate
Leontio relegioso diacono et monacho monasterii, quod cognominatur Cella Noua, quod similiter situm est in eadem antiquam Romam
Iordane et Polichronio relegiosis presbiteris monachis a[n]t[i]quae responsalibus sanctae Christi dei ciuitatis Hierusolymorum.

Residentibus itaque gloriosissimis patriciis et consulibus et omnibus sanctissimis et deo amabilibus episcopis in eodem secretario iuxta ordinem, praepositis in medio sanctis Christi dei nostri euangeliis, Theodorus deo amabilis diaconus huius sanctissimae dei catholicae et apostolicae magnae ecclesiae et primicerius deo amabilium notariorum uenerabilis atque sanctissimi Georgii archiepiscopi a deo conseruandae huius regiae urbis dixit:

VPG CBR(26) MNL(26)

---

1 silleiano] sillaeiano P syleiano G 3 episcopo *om.* G 4 choense] coense G¹ item *om.* VG 5 georgio ... chiense *om.* G 7 georgio] georgior P (georgius) 8 tinense] tynense G 9 de] da V 10 euthichio] euthycio V 11 corici] coricy G 14 zinonupoleos] zynonupoleos VG 16 o⟨l⟩biorum] obbiorum VPG 17 relegioso] religioso G 19 atque] atquae P² 19–23 presbiteris ... relegiosis *om.* G 20 arsicia⟨e⟩] arsicia V ars P 23 monachis] monachis religiosissimis G a[n]t[i]quae] antiquae VPG 24 hierusolymorum] hierusolimorum G 26 residentibus] resedentibus CBR MNL (*inc.* 706,1) itaque] itaquae P quoque L gloriosissimis] gloriosis V consulibus] consolibus CB consularibus G 27 episcopis] C *marg. scriptura cur.*: n⟨omin⟩a episcoporum ut super⟨ius⟩ sanctis] sacrosanctis CBR sancti G sacris L 28 euangeliis] euangelii G diaconus] dyaconus R diacono N 29 catholicae] captolice L et apostolicae *om.* L primicerius] primicaerius P 30 uenerabilis] uenerabili N atque] atquae P sanctissimi] sanctissimus V archiepiscopi] archiepiscopus V conseruandae] comseruandae M¹

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Concilivm Constantinopolitanvm II

Synodus habita Constantinopolim CLXIII episcoporum extra uicarios XI qui ad uicem suorum praesulum subscripserunt, temporibus Constantini imperatoris, aera DCCXX.

Sancta, magna atque uniuersalis synodus, quae secundum Dei gratiam et piissimam sanctionem clementissimi et fidelissimi magni imperatoris Constantini congregata est in hac a Deo conseruanda regia Constantinopoli, noua Roma, in secretario diuini palatii qui cognominatur Trullus, decreuit quae inferius continentur:

Vnigenitus Dei Patrisque Filius et Verbum, qui per omnia similis nobis absque solo peccato factus est homo, Christus, uerus Deus noster, per euangelicas uoces praeclare praedicauit: „Ego sum lux mundi, qui sequitur me non ambulat in tenebris, sed habebit lumen uitae", et iterum: „Pacem meam do uobis, pacem meam relinquo uobis". In hac diuinitus edita pacis doctrina gradiens mansuetissimus noster imperator, qui et propugnator exstitit rectae fidei, expugnator uero prauae doctrinae, sanctum hoc ex nobis uniuersale congregans concilium totius ecclesiae adunauit compaginem.

Vnde haec nostra sancta et uniuersalis synodus impietatis errorem qui a quibusdam per tempora et nunc usque procul abiciens, sanctorum autem et probabilium Patrum

---

17–18 cf. Hebr. 4,15 18 1. Joh. 5,20 19–20 Joh. 8,12 20 Joh. 14,27

17–726,17; 750,1–10 cf. La Colección Canonica Hispana III (Madrid 1982) 181–190 13–719,3 cf. Symbola, ACO II 1,2 p. 126,8–128,14 (gr.) ACO II 2,2 p. 83,14–84,28 (lat.)

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Conpertum habet sanctum et uniuersale uestrum concilium, quae dudum in ultima actione sunt gesta, quoniam interlocuta est sufficere quidem haec quae acta sunt; pollicita est uero per diuinam gratiam Christi ueri dei nostri futuram esse definitionem rectae fidei conuenientem promulgare. ad memoriam ergo deducimus, quid uidetur.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Ordo lectionis de his, quae dudum acta sunt, proueniat.

Et relecta sunt.

Sanctum concilium dixit:

Definitio orthodoxae fidei, quae a nobis constituta est, relegatur.

Et accipiens Agatho reuerentissimus lector et notarius Georgii uenerabilis archiepiscopi a deo custodiendae huius regiae urbis relegit eandem definitionem ita continentem:

Sancta magna atque uniuersalis synodus, quae per gratiam dei et piam sanctionem Constantini piissimi et fidelissimi magni imperatoris congregata est in hac a deo conseruanda regia Constantinopolim noua Roma in secretario diualis palatii, quod cognominatur Trullus, decreuit quae habentur in subditis.

Unigenitus dei patrisque filius et uerbum, qui per omnia similis nobis *absque peccato* factus est homo, *Christus uerus deus* noster, per euangelicas uoces flagranter praedicauit: *ego sum lux mundi. qui sequitur me, non ambulat in tenebris, sed habebit lumen uitae.* et iterum: *pacem meam do uobis, pacem meam relinquo uobis.* hac proinde diuinitus edita pacis doctrina deo instruente mansuetissimus noster imperator institutus propugnator quidem est rectae fidei, expugnator uero prauae doctrinae hoc sanctum et uniuersale nostrum congregans collegium totius ecclesiae adunauit conpaginem. unde hoc sanctum nostrum et uniuersale concilium impietatis errorem nunc usque qui a quibusdam temporibus factus est procul abiciens, sanctorum autem ac probabilium patrum inoffense

---

VPG CBR MNL

---

1 conpertum] compertum VP L uniuersale] uniuersalem VP 2 actione] accione P C^1 agnitione M sunt^1 *om.* L quoniam] quo G interlocuta] intelocuta C^1 locuta N 3 futuram] futurum V infuturam R definitionem] diffinitionem RG M 4 deducimus] reducimus MNL quid] quod V^1 5 concilium] cocilium C^1 6 proueniat] proueniant V B 6–7 proueniat ... sunt *om.* M 7 relecta] relicta P 9 definitio] defenitio B^1 diffinitio R M^1 10 agatho] agato L notarius] noctarius M georgii] georgi P uenerabilis] uenerabili N 11 custodiendae] custodiente VPG regiae *om.* M eandem definitionem] eadem definitione N definitionem] diffinitionem VP R diffinicionem G 13 sancta] sanctam VP magna] magnam N atque] et VPG uniuersalis] huniuersalis C synodus] sinodus C^1B gratiam] gratia N sanctionem] scantionem C^1B santionem C^2 14 constantini ... magni] constantinus piissimus et fidelis magna VP congregata] congraegata P 15 regia urbe constantinopolim L constantinopolim] constantinopoli V costantinopolim P secretario] secraetario V palatii] palacii P C^1BRG cognominatur] cognimatur G^1 cgnominatur M 17 patrisque] patris et CBR patrisequae N 18 est P^2 *add.* uerus] uer M^1 flagranter] fraglanter VPG flagrantes MNL 20 et *om.* P meam^2 *om.* M hac] hoc V ac CBRG M diuinitus] diuitus L 21 instruente] instructe G instruenter N mansuetissimus] manifestissimus R 22 est rectae fidei *om.* N fidei et expugnator L expugnator] expugnatur CBR uero *om.* CBR et *om.* PG CBR MNL 23 collegium totius ecclesiae *om.* N totius] tocius C^1BRG conpaginem] compaginem VG M^2 24 nostrum] uestrum N et *om.* CR nunc] unc B^1 qui a] quia et V quia e P quia CBG L *om.* M^1 quiabusdam N (= ἀπό τινων καὶ ὧδε) 25 inoffense] inoffenso CBR

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

inoffense iter assequens, sanctis et uniuersalibus quinque synodis pie in omnibus consonauit:

Trecentorum in quibus decem et octo sanctorum Patrum qui in Nicaea conuenerunt aduersum insaniam Arrii, et postea in Constantinopoli CL Deo inspiratorum uirorum aduersum Macedonium impugnatorem Spiritus et Apollinarem impium, similiter et quae in Epheso prius aduersum Nestorium Iudaicae intelligentiae congregata est CC uenerabilium uirorum, et quae in Chalcedona DCXXX Deo inspiratorum Patrum aduersus Euticem et Dioscorum Deo odibilium, super has et ultimae harum quintae sanctae synodi quae hic congregata est aduersus Theodorum Mopsuestenum, Origenem, Didymum et Euagrium et scripta Theodoreti aduersum XII capitula laudabilis Cyrilli et epistolam, quae dicitur Ibae, ad Marin Persam scriptam. Pietatis quidem restaurans sanctiones in omnibus illibatas, profana uero impietatis proiciens dogmata, et id quod a CCCXVIII Patribus expositum est, itemque quod a CL Deo inspiratis uiris confirmatum est, quod et ceterae sanctae synodi ad peremptionem totius pestiferae haeresis prompte susceperunt ratumque habuerunt symbolum, et haec nostra sancta et uniuersalis a Deo inspirata consignauit synodus.

1 cf. Is. 11,3

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

recto tramite iter consecuta sanctas et uniuersales quinque synodos pie eis in omnibus consonauit, trecentorum inquimus decem et octo sanctorum patrum, qui in Niceam conuenerunt aduersus Arrium furiosum, et ei quae a centum quinquaginta deo inspiratis uiris post hanc apud Constantinopolim aduersus Macedonium inpugnatorem spiritus et Apollinarem impium, similiter et ei quae in Epheso prius aduersus Nestorium Iudaicae intellegentiae congregata est ducentorum uenerabilium uirorum, atque ei quae in Calcedona sexcentorum triginta deo inspiratorum patrum aduersum Eutychem et Dioscorum deo odibilium, super has et ultime harum quintae sanctae synodi, quae hic congregata est aduersus Theodorum Mobsuestenum, Origenem, Didimum et Euagrium et scripta Theodoriti aduersum duodecim capitula laudabilis Cyrilli et epistulam, quae dicitur Ibae ad Marim Persam scriptam, inmutilatas quidem in omnibus pietatis renouans sanctiones, profanas uero impietatis expellens doctrinas, et id quod est a trecentis decem et octo patribus editum et dehinc a centum quinquaginta deo instruente confirmatum est, quod et ceterae sanctae synodi ad extinguendam omnem pestiferam heresem alacriter susceperunt et confirmauerunt symbolum, et hoc nostrum sanctum et uniuersale deo inspiratum consignauit concilium.

VPG CBR MNL

1 iter] inter VP¹G C¹ consecuta] consecute V¹ consecuta est sanctas M et C² *add.* ac R quinque] quin P¹ synodos] sinodos P sinodus CB synodus M²L eis] eius M 2 trecentorum inquimus] tricentorum in quibus MNL decem] decim CB decem et octo] X et VIII G in niceam] etiam R niceam] neceam P ceam C¹ nicean MN 3 aduersus] aduersum VPG MN arrium] aarrium G ei] e B¹ centum quinquaginta] .CL. VPG CBR 4 apud] aput VP apud C² *add.* aduersus] aduersum VPG macedonium] macedoneum P machedonium NL 5 apollinarem] apolinarem VP CBR quae] qui VP CBR MNL epheso] effeso P MN efiso C effiso B efeso L aduersus] aduersum VPG 6 intellegentiae] intelligenciae RG intelligentiae L ducentorum] CCrum VP² *add.* uirorum C² *add.* 7 calcedona] chalcedona V N calcedonia L sexcentorum] DCrum V sexentorum M triginta] treginta C M¹ inspiratorum] inspiratorem G¹ patrum M² *add.* 8 eutychem] eutichem C euthecem B eundem R eutice M¹ euticen M²NL deo odibilium] uenerabilium B odibilium] odibiles G amabilium L ultime] ult me C hult me B ultiem R 9 synodi] sinodi P C¹B quae] qui N aduersus] aduersum G mobsuestenum] momsuesthenum VP mopsuestenum G mobsuesthenum MN *om.* L origenem] originem VP M¹N didimum] dydimum V 10 euagrium] euacrium CBR et² *om.* VP¹G theodoriti] theodoreti VP M² aduersum] aduersus ML duodecim] dodecim P .XII. CBRG capitula] crapitula P¹ cyrilli] cirilli G cyrillis B¹ 11 epistulam] epistolam ML ibae] ibe VPG BR hybae M hibe NL inmutilatas] in multilatas VP immutilatas M inmutilatam L 12 pietatis] piaetatis V renouans] ronouans L¹ sanctiones] scanctiones B santiones M sanctionem L profanas] prophanas R impietatis] impiaetatis V impietates CB expellens] expollens R 13 quod] quid N trecentis] tricentis B NL decem et octo] XVIII G octo] otto L editum] edictum V aeditum G a² *om.* V centum quinquaginta] .CL. V CBRG 14 instruente] instructe G est] et G ceterae] cetere VP caeterae G ceteri CBR synodi] sinodi P C¹B 15 pestiferam] praestiferam P heresem] haeresem P heresim RG susceperunt] susciperunt VP NL¹ suscepterunt C² symbolum] simbolum P 15 – 16 sanctum nostrum MNL 15 nostrum] uestrum N 16 consignauit concilium] congregauit concilii L

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Symbolum Nicaeni concilii CCCXVIII Patrum.

Credimus in unum Deum: Patrem omnipotentem, omnium uisibilium et inuisibilium factorem; et in unum Dominum Iesum Christum, Filium Dei, qui natus est ex Patre, unigenitum, hoc est de essentia Patris, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum uerum de Deo uero, natum non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt quae in caelo et quae in terra, propter nos homines et propter nostram salutem descendentem incarnatumque et humanatum, passum et resurgentem tertia die et ascendentem in caelos et uenturum iudicare uiuos et mortuos; et in Spiritum Sanctum. Eos uero qui dicunt quia erat aliquando quando non erat, et ante quam nasceretur non erat, et quia ex nihilo factus est, uel ex altera substantia uel essentia dicentes esse, aut mutabilem aut conuertibilem Filium Dei, hos anathematizat catholica et apostolica ecclesia.

Item et CL sanctorum Patrum Constantinopoli congregatorum.

Credimus in unum Deum Patrem omnipotentem, factorem caeli et terrae, uisibilium omnium et inuisibilium conditorem; et in unum Dominum Iesum Christum, Filium Dei unigenitum, qui ex Patre natus est ante omnia saecula, lumen de lumine, Deum uerum de Deo uero, natum non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt, propter nos homines et propter nostram salutem descendentem de caelis et incarnatum de Spiritu Sancto et Maria uirgine et humanatum, crucifixumque pro nobis sub Pontio Pilato et passum et sepultum et resurgentem tertia die secundum Scripturas, et ascendentem in caelis et sedentem ad dexteram Patris, et iterum uenturum cum gloria iudicare uiuos et mortuos, cuius regni non erit finis; et in Spiritum Sanctum, dominum et uiuificantem, qui ex Patre procedit, qui cum Patre et Filio coadoratur et conglorificatur, qui locutus est per prophetas; in unam sanctam, catholicam et apostolicam ecclesiam. Confitemur

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Symbolum Nicenum trecentorum decem et octo ⟨sanctorum patrum⟩.

Credimus in unum deum patrem omnipotentem, omnium uisibilium et inuisibilium factorem; et in unum dominum Iesum Christum filium dei, qui natus est ex patre unigenitum, hoc est de essentia patris, deum de deo, lumen de lumine, deum uerum de deo uero, natum, non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt, quae in caelo et quae in terra, propter nos homines et propter nostram salutem descendentem de caelo incarnatumque et humanatum, passum et resurgentem tertia die et ascendentem in caelos ⟨et sedentem ad dexteram patris⟩, et uenturum iudicare uiuos et mortuos; et in spiritum sanctum.

Eos uero qui dicunt quia „erat aliquando quando non erat" et „antequam nasceretur non erat", et quia „ex nihilo factus est" uel „ex altera substantia uel essentia" dicentes esse aut „uertibilem aut mutabilem" filium dei, hos anathematizat catholica et apostolica ecclesia.

Et centum quinquaginta sanctorum patrum Constantinopolim congregatorum.

Credimus in unum deum patrem omnipotentem, factorem caeli et terrae, uisibilium omnium et inuisibilium; et in unum dominum Iesum Christum filium dei unigenitum, qui ex patre natus est ante omnia saecula, lumen de lumine, deum uerum de deo uero, natum non factum, cumsubstantialem patri, per quem omnia facta sunt, propter nos homines et propter nostram salutem discendentem de caelis, et incarnatum de spiritu sancto et Maria uirgine et humanatum crucifixumque pro nobis sub Pontio Pilato et passum et sepultum et resurgentem tertia die secundum scripturas, et ascendentem in caelis et sedentem ad dexteram patris, et iterum uenturum cum gloria iudicare uiuos et mortuos, cuius regni non erit finis; et in spiritum sanctum, dominum et uiuificatorem, ex patre procedentem, cum patre et filio coadorandum et conglorificandum, qui locutus est per prophetas; in

---

VPG CBR MNL

---

1 symbolum] symbulum V simbulum P simbolum N sinbolum N trecentorum decem et octo] CCC XVIII V trecentorum XVIII G decem] decim CB μακαρίων πατέρων = ⟨sanctorum patrum⟩ *om.* VPG CBR MNL 2–3 et inuisibilium factorem *om.* N 4 unigenitum] hunigenitum P de² *om.* N de lun deo G 5 uero] ueru B¹ consubstantialem] consupstancialem G 6 quae *om.* L descendentem] discendentem V C 7 humanatum] umanatum B¹ tertia] tercia CRG die] diae B 8 in¹] ad L καὶ ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς καθήμενον = ⟨et sedentem ad dexteram patris⟩ *om.* VPG CBR MNL 10 eos C² *add.* uero *om.* CBR quia] quod N qui L quando] aliquando VP *om.* G 11 nihilo] nichilo RG N ex altera] extera C¹ substantia] substancia RG essentia] scentia P essencia G 12 esse] esset VP uertibilem] uestibilem R NL mutabilem] mu.tabilem C *ras.* anathematizat] anathimatizat CB anathemat N catholica et] captolica atque L apostolica] apostholica C 13 ecclesia] ecclesiam N 15 centum quinquaginta] .CL. VPG CBR constantinopolim] constantinopoli VGP L *marg.*: symbolum .cl. patrum in constantinopolim congregatorum 16 omnipotentem *om.* L factorem *om.* N 17 dominum nostrum iesum VPG 18 est M² *add.* deum] dominum C¹ 19 cumsubstantialem] consubstantialem CBR ML consupstancialem G consubstantiale N patri] patris V omnia] omsa B¹ 20 discendentem] descendentem PG R MNL caelis] caelo MNL et²] ex P R 21 crucifixumque] crucifixum N pro *om.* P pontio] poncio CG pilato] pylato R N 22 tertia] tercia C¹RG caelis] caelos G 23 et¹ C² *add.* 24 dominum *om.* P deum C¹ 25 coadorandum] quoadorandum CR M¹ adorandum N conglorificandum] cumglorificandum R M¹NL prophetas] prophetam M in] et in NL

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

unum baptisma in remissionem peccatorum. Speramus resurrectionem mortuorum et uitam futuri saeculi. Amen.

Sufficiebat quidem ad perfectam orthodoxae fidei scientiam et confirmationem pium atque orthodoxum hoc diuinae gratiae symbolum, sed quoniam non destitit adinuentor antiquae malitiae cooperatorem sibi serpentem reperiens et per eum uenenosam humanae naturae inferens mortem, ita et nunc organa ad suam propriam uoluntatem apta inueniens, Theodorum dicimus Pharanitanum episcopum, Sergium, Paulum, Pirrum, Petrum, qui fuerunt huius regiae urbis praesules, insuper et Honorium qui fuit Papa antiquae Romae, et Cirum qui Alexandriae tenuit episcopatum, Macarium quoque, qui fuit nuper Antiochiae praesul, et Stephanum eius discipulum, non quieuit per eos plenitudini ecclesiae erroris scandala excitare, unius uoluntatis et unius operationis in duabus naturis unius de Sancta Trinitate Christi, ueri Dei nostri, orthodoxae plebi consonanter disseminando haeresim consentaneam insanae ac malitiosae sectae impiorum Apollinarii, Seueri atque Temestii, quae conata est exstinguere perfectionem humanitatis unius eiusdemque Domini Iesu Christi Dei nostri per quamdam callidam adinuentionem ex hoc quod absque uoluntate et absque operatione intellectualiter animatam eius carnem blasphemando intromisit.

14–15 cf. 1. Joh. 5,20

3–4 cf. ACO II 1,2 p. 128,15–16

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

unam sanctam catholicam et apostolicam ecclesiam. confitemur unum baptisma in remissionem peccatorum. speramus resurrectionem mortuorum et uitam futuri saeculi. amen.

〈Sanctum et uniuersale concilium dixit:〉

Sufficiebat quidem ad perfectam orthodoxae fidei cognitionem atque confirmationem pium atque orthodoxum hoc diuinae gratiae symbolum; sed quoniam non destitit ab exordio adinuentor malitiae cooperatorem sibi serpentem inueniens et per eum uenenosam humanae naturae deferens mortem, ita et nunc organa ad propriam sui uoluntatem apta reperiens – Theodorum dicimus qui fuerat episcopus Faran, Sergium, Pyrrhum, Paulum, Petrum, qui fuerunt huius regiae urbis antistites, insuper et Honorium, qui fuit papa antiquae Romae, et Cyrum, qui Alexandriae tenuit episcopatum, Macarium quoque, qui nuper fuerat Antiochiae praesul et Stephanum eius discipulum –, non uacauit per eos plenitudini ecclesiae erroris scandala suscitare unius uoluntatis et unius operationis in duabus naturis unius de sancta trinitate Christi ueri dei nostri, orthodoxae plebi 〈noui〉sone disseminando heresem consentaneam insanae ac malitiosae sectae impiorum Apollinarii, Seueri atque Themestii, et perfectionem [humanitatis] 〈humanationis〉 unius eiusdemque domini Iesu Christi dei nostri molita est per quandam dolosam adinuentionem perimere, per hoc inuoluntariam et inoperatricem carnem eius, quae intellectualiter animata est, infamiter introducens.

VPG CBR MNL

1 catholicam] cathocatholicam N captolicam L apostolicam] apostholicam B confitemur] confiteor V¹G N confiteomur B confitemus L baptisma] baptismam C babtisma B L¹ 1–2 remissionem] remisionem P remissione MN 2 futuri] futuris N 5 ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος εἶπεν· = 〈sanctum et uniuersale concilium dixit〉 *om.* VPG CBR MNL 6 sufficiebat] suffitiebat B sufficiat M¹ suffiebat L perfectam] perfecta N atque] adque P B¹ 7 atque] adque P B¹ orthodoxum] orthoxum P orthodoxam G gratiae] graciae C¹G symbolum] simbolum N destitit] distitit C desistit L 8 malitiae] malitia V maliciae P CR malicia G cooperatorem] quooperatorem CR sibi] siui P¹ siue G eum] eam RG uenenosam] uenenosa N 9 nunc *om.* C¹BR uoluntatem] uolontatem C 10 reperiens] repperiens G repetens L faran] pharan G MN pyrrhum] pyrrum V¹ R MN pyrrhon P phyrrhon G phyrrum CB pirrum L 10–11 paulum et petrum V 11 fuerunt] fuerat L antistites] antistes M¹NL 12 qui alexandriae] quilexandriae P (!) qui alexandrine R episcopatum] epatu CBR macarium] macharium G 13 antiochiae] anthiochiae VG CB anthyochie R anthiotiae N praesul] praesol CB uacauit] uocauit M¹ 14 plenitudini] plenitudine CBR ecclesiae et erroris B uoluntatis] lontatis C¹ uolontatis C² 15 plebi] plebe B¹ 16 καινοφώνως = 〈noui〉sone] unisonae V unisoni CB²R uniussoni B¹ unisione N disseminando] diseminando VP heresem] heresim G herese M consentaneam] consentaniam B insanae] insani CB ac] hac N malitiosae] maliciose C¹ malicio G 17 apollinarii] apollonarii V appollinarii P MN apolinarii CBR apollinari L seueri] seuerii CB¹R ἐνανθρωπήσεως = 〈humanationis〉] [humanitatis] VPG CBR MNL 18 dei M *add.* molita] mollita G molestia L 19 perimere] perhimere MNL inuoluntariam] inuolontariam C 20 infamiter] infirmiter N introducens] intruducens L

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Excitauit igitur Christus Deus noster fidelissimum imperatorem, nouum Dauid, „uirum secundum cor suum“ inueniens, qui non dedit, iuxta quod scriptum est, „somnum oculis suis et palpebris suis dormitationem“ donec per hunc nostrum a Deo congregatum sacrumque conuentum ipsam rectae fidei repperit perfectam praedicationem; secundum enim a Deo editam uocem, „ubi duo uel tres fuerint congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum“.

Quae praesens sancta et uniuersalis synodus fideliter suscipiens et expansis manibus amplectens, tam quae a sanctissimo ac beatissimo Agathone Papa antiquae Romae facta est suggestio ad piissimum atque fidelissimum nostrum imperatorem Constantinum, quae nominatim refutat eos qui docuerunt uel praedicauerunt, sicut superius dictum est, unam uoluntatem et unam operationem, in incarnationis dispensationem Christi ueri Dei nostri; ad haec quoque amplexa est et quae missa est a sacro concilio, quod sub eodem sanctissimo Papa est CXXV Deo amabilium episcoporum, alteram synodalem suggestionem ad eius a Deo instructam tranquillitatem, utpote consonantes sancto Chalcedonensi concilio et tomo sacratissimi et beatissimi Papae eiusdem antiquae Romae Leonis, qui directus est ad sanctum Flauianum, quem et titulum rectae fidei huiusmodi synodus appellauit, ad haec et synodicas epistolas quae scriptae sunt a beato Cyrillo aduersus impium Nestorium et ad Orientales episcopos.

Secuta uero sancta quinque uniuersalia concilia et sanctos atque probabiles Patres, consonanterque confiteri definiens Dominum nostrum Iesum Christum uerum Deum nostrum, unum de sancta et consubstantiali et uitae originem praebente Trinitate, perfectum in Deitate et perfectum eundem in humanitate, Deum uere et hominem uere eundem

1–2 1. Reg. 13,14 2–3 Ps. 131,4 5–6 Mt. 18,20 20 cf. 1. Joh. 5,20

21–722,12 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,24–130,3

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Excitauit igitur Christus deus noster fidelissimum imperatorem nouum *Dauid, uirum secundum cor suum inueniens*, qui *non dedit*, iuxta quod scriptum est, *somnum oculis suis et palpebris suis dormitationem*, donec per hunc nostrum a deo congregatum sacrumque conuentum ipsam rectae fidei repperit perfectam praedicationem, secundum enim a domino editam uocem *ubi duo uel tres fuerint congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum*. quae praesens sancta et uniuersalis synodus fideliter suscipiens et expansis manibus amplectens tam suggestionem, quae a sanctissimo ac beatissimo Agathone papa antiquae Romae facta est ad Constantinum piissimum atque fidelissimum nostrum imperatorem, quae nominatim abiecit eos, qui docuerunt atque praedicauerunt, sicut superius dictum est, unam uoluntatem et unam operationem in incarnationis dispensatione domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri, adaeque amplexa est et alteram synodalem suggestionem, quae missa est a sacro concilio, quod est sub eodem sanctissimo papa centum uiginti quinque deo amabilium episcoporum, ad eius a deo instructam tranquillitatem, utpote consonantes sancto Calcedonensis concilio et Tomo sacratissimi et beatissimi papae eiusdem antiquae Romae Leonis, qui directus est ad sanctum Flauianum, quem et „titulum rectae fidei" huiusmodi synodus appellauit, adhaec et synodicis epistolis, quae scriptae sunt a beato Cyrillo aduersus impium Nestorium et ad orientales episcopos, assecutum quoque sancta quinque uniuersalia concilia et sanctos atque probabiles patres consonanterque confiteri definiens dominum nostrum Iesum *Christum uerum deum* nostrum unum de sancta et consubstantionali et uitae originem prebente trinitate, „perfectum in deitate et perfectum eundem in humanitate, deum uere et hominem uere, eundem ex anima

VPG CBR MNL

1 uirum *om.* B L 2 cor suum] cor unum R M^2 *add.* iuxta] iusta L somnum] sompnum R somnium G 3 dormitationem] dormitionem L hunc] hanc P deo] domino PG M^2NL congregatum] conseruatum R 4 repperit] reperit CBR 5 editam] aeditam C congregati fuerint MNL in nomine] inomine C^1 6 medio eorum] medieorum N eorum] erum P^1 uniuersalis] uniuersali M^1 synodus] sinodus P B L synodis M^1N synodus fideliter C^2 *add. bis, unc. et min.* et^2 *om.* N 7 suggestionem] suggescionem P suggestione B subiestionem L ac] a B^1 agathone] agatone M agathone papa] agathonae CBR 8 atque] adque B^1 9 docuerunt] ducuerunt N καὶ = atque] uel CBR MNL 10 uoluntatem] uolontatem C dispensatione] dispensationem VP 11 nostri^1 *om.* VPG adaeque] adeaque NL amplexa] amplexus R et] ad R ut L synodalem] sinodalem C^1B suggestionem] suggestione N 12 concilio] con.cilio M *ras.* 12–13 centum uiginti quinque] CXXV VPG CBR centum XXV L 13 a *om.* G L instructam] instuctam M^1 utpote] utpute CBR 14 consonantes] consononantes B^1 calcedonensis] chalcedonensi R ML chalcedonensis N et tomo] et thomo C^1BRG M^2 ex tomo M^1NL sacratissimi] sacrissimi C sacrissimo B^1 et^2] ac BR 15 est *om.* G et titulum] &itulum C^1 titulum R 16 apellauit huiusmodi synodus G synodus] sinodus P C^1B appellauit] apellauit BG et M^2 *add.* synodicis] sinodicis P C^1B sydicis G 17 cyrillo] cirillo P nestorium] nestorum P et *om.* L episcopos] episcopus P^1 assecutum] assecutum et VP adse...cutum C^1 *ras.* adsecutum C^2B 18 sancta] statim M quinque et uniuersalia VPG atque] adque P C probabiles] probabilis V 19 definiens] definientes CB diffinientes R diffiniens G 20 et^1 *om.* VPG consubstantionali] consubstenciali C^1 consubstantiali C^2BR ML et uitae] et uice R trinitate L originem] origenem CR prebente] preuentae VP M^1 praehibente C praehibentem B preuentem N trinitate *om.* L 20–21 in deitate et perfectum C^2 *add.* 20 deitate] ciuitate R 21 eundem *om.* G humanitate] umanitate P humanitate eundem deum G L uere^1] uerum C^1 L

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

ex anima rationali et corpore, consubstantialem Patri secundum Deitatem, et consubstantialem nobis eundem secundum humanitatem, per omnia similem nobis absque peccato, ante saecula quidem ex Patre genitum secundum Deitatem, in ultimis autem diebus eundem propter nos et propter nostram salutem de Spiritu Sancto et Maria uirgine proprie et ueraciter Dei Genitrice secundum humanitatem, unum eundemque Christum Filium Dominum unigenitum in duabus naturis inconfuse, inconuertibiliter, inseparabiliter, indiuise cognoscendum; nusquam exstincta harum naturarum differentia propter unitionem, saluata magis dumtaxat proprietate utriusque naturae et in unam personam et unam substantiam concurrente, non in duas personas partitum uel diuisum sed unum eundemque Filium unigenitum, Deum Verbum, Dominum Iesum Christum, iuxta quod olim prophetae de eo et ipse nos Dominus Iesus Christus edocuit et sanctorum Patrum nobis tradidit symbolum.

Et duas naturales uoluntates in eo et duas naturales operationes indiuise, inconuertibiliter, inseparabiliter, inconfuse secundum sanctorum Patrum doctrinam aequaliter praedicamus, et duas naturales uoluntates non contrarias, absit, iuxta quod impii asseruerunt haeretici, sed sequens humana eius uoluntas et non resistens uel reluctans, sed potius et subiecta diuinae eius atque omnipotenti uoluntati. „Oportebat enim carnis uoluntatem moueri, subici uero uoluntati diuinae“ iuxta sapientissimum Athanasium; sicut enim eius caro Dei Verbi dicitur et est, ita et naturalis carnis eius uoluntas propria Dei Verbi dicitur et est, „sicut ipse ait: ‚Quia descendi de caelo non ut faciam uoluntatem meam, sed uoluntatem eius qui misit me Patris‘, propriam dicens uoluntatem quae erat carnis eius, nam et caro propria eius facta est“.

Quemadmodum enim sanctissima atque immaculata animata eius caro deificata non est perempta, sed in suo proprio statu et ratione permansit, ita et humanitatis eius uoluntas

---

2 cf. Hebr. 4,15 3 cf. Hebr. 1,2 20–21 Joh. 6,38

13–14 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,31 17–18 cf. p. 661,12–14; cf. ACO ser. II vol. I p. 284,19 18–20 cf. Ps.-Athanasius, ad Iovinianum imp., PG 28,532 A 20–23 cf. p. 661,15; cf. ACO ser. II vol. I p. 284,13–15

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

rationali et corpore, consubstantialem patri secundum deitatem et consubstantionalem nobis eundem secundum humanitatem, per omnia similem nobis *absque peccato*, ante saecula quidem ex patre genitum secundum deitatem, *in ultimis autem diebus* eundem propter nos et propter nostram salutem de spiritu sancto et Maria uirgine propriae et ueraciter dei genetricae secundum humanitatem, unum eundemque Christum filium dominum unigenitum in duabus naturis inconfuse inconuertibiliter inseparabiliter indiuise cognoscendum, nusquam extincta harum naturarum differentia propter unitionem saluataque magis propriaetate utriusque naturae et in unam personam et unam subsistentiam concurrentem, non in duas personas partitum uel diuisum, sed unum eundemque filium unigenitum deum uerbum dominum Iesum Christum, iuxta quod olim prophetae de eo et ipse nos dominus Iesus Christus erudiuit et sanctorum patrum nobis tradidit symbolum",

et duas naturales uoluntates in eo et duas naturales operationes indiuise inconuertibiliter inseparabiliter inconfuse secundum sanctorum patrum doctrinam.

Adaeque praedicamus et duas naturales uoluntates non contrarias, absit, iuxta quod impii asseruerunt heretici, sed sequentem humanam eius uoluntatem et non resistentem uel reluctantem, sed potius et subiectam diuinae eius atque omnipotenti uoluntati: „oportebat enim carnis uoluntatem moueri, subici uero uoluntati diuinae" iuxta sapientissimum Athanasium. sicut enim eius caro ⟨caro⟩ dei uerbi dicitur et est, ita et naturalis carnis eius uoluntas propria dei uerbi dicitur et est, sicut ipse ait: *quia descendi de caelo non ut faciam uoluntatem meam, sed uoluntatem eius, qui misit me patris*, suam propriam dicens uoluntatem, quae erat carnis eius, nam et caro propria eius facta est, quemadmodum enim sanctissima atque inmaculata animata eius caro deificata est; non est perempta, sed in proprio sui statu et ratione permansit; ita et humana eius uoluntas deificata non est

---

VPG CBR MNL

---

1 consubstantialem] consubstentialem C patri] patris MNL secundum] secudum B^1 consubstantionalem] consubstantialem V B ML consubstentialem C constantialem N 2 nobis^1 C^2 *add.* eundem *om.* CBR MNL 3 ultimis] intimis B^1 autem] his G 4 et^2] ex L uirgine] uirginae C propriae C^2 *add.* 5 genetricae] genetricem CB genetrice M^1 genitrice RG M^2NL genetricem et secundum C^1R unum et eundemque M^1NL 5–6 dominum] dei C 6 duabus] duabusque BR inconfuse] confuse L inconuertibiliter] inconuertabiliter B 7 cognoscendum] cognuscendum VP B^1 extincta] extinctam NL unitionem] uitionem B^1 8 propriaetate] proprietate CBG MNL in *om.* CR L et^2 in unam CBRG M et inam N subsistentiam] subsistentia VP substantiam C^1R 9 concurrentem] concurrente VP partitum] partium B 10 deum] dominum C^1 L dominum] *om.* R deum L iuxta] iusta L de eo] deo V eo G 11–13 nobis ... patrum P^2 *marg.* 11 symbolum] simbolum P^2 12 uoluntates] uolontates C indiuise] indiuisae P 12–13 inconuertibiliter] inconuertibilem B 13 inseparabiliter *om.* N inconfuse] inconfusae P B^2 14 adaeque] adeque V R L^1 adaequae C M uoluntates naturales V^1 uoluntates] uolontates C 15 impii] impi V asseruerunt] asseuerunt V adseruerunt CB asser̄ M asser̄t N uoluntatem] uolontatem C non resistentem] consistentem L^1 16 uel reluctantem C^2 *add.* potius] pocius C^1RG diuinae] diuina C^2 uoluntati] uolontati C 17 uoluntatem] uolontatem C uoluntati] uolontati C 18 athanasium] atanasium P σὰρξ = ⟨caro⟩ *om.* VPG CBR MNL naturalis] natulis C^1 19 carnis *om.* G uoluntas] uolontas C propria *om.* C^1B et est sicut ipse] et ipsa sicut ipsa N ipse] ipsae C descendi] discendi V C^1B 20 faciam] fatiam B faciat N uoluntatem^1] uolontatem C uoluntatem^2 *om.* CBR me *om.* CR 21 uoluntatem] uolontatem C 22 atque] adque B inmaculata] immaculata ML deificata] sanctificata G deifacta L est^1 *om.* G perempta] perimpta CB sed] et R 23 proprio] propria VPG statu] istu C^1 istatu C^2 usu R uoluntas] uolontas C deificata] deifica PG MN deificata non] deificationem L

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

deificata non est perempta, saluata est magis secundum deiloquum Gregorium dicentem: „Nam illius uelle, qui in Saluatore intelligitur, non erat contrarium Deo, deificatum totum".

Duas uero naturales operationes indiuise, inconuertibiliter, inconfuse, inseparabiliter in eodem Domino Iesu Christo uero Deo nostro glorificamus, hoc est: diuinam operationem et humanam operationem secundum diuinorum praedicatorem Leonem manifestissime inquientem: „ Ait enim utraque forma cum alterius communione quod proprium est, Verbo scilicet operante quod Verbi est et carne exsequente quod carnis est".

„Nec enim in quoquam unam dabimus naturalem operationem Dei et creaturae, ut neque quod creatum est in diuinam eleuemus essentiam neque quod eximium est diuinae naturae ad competentem creaturis locum deiciamus. Vnius enim eiusdem tam miracula quamque passiones cognoscimus secundum aliud et aliud earum ex quibus et constat naturarum et in quibus habet esse", sicut admirabilis inquit Cyrillus. Vndique igitur inconfusum atque indiuisum conseruantes celeri uoce cuncta proferimus: unum sanctae Trinitatis et post incarnationem Dominum nostrum Iesum Christum uerum Deum nostrum esse credentes, dicimus duas eius esse naturas in una eius radiantes subsistentia, in qua tam miracula quamque passiones per omnem suae dispensationis conuersationem, non secundum phantasiam, sed ueraciter demonstrauit, dum naturalis differentia in eadem una substantia cognoscatur in hoc quod cum alterius communione utraque natura indiuise, inconfuse propria uult atque operatur; iuxta quam rationem et duas naturales uoluntates et operationes confitemur ad salutem humani generis conuenienter concurrentibus.

2–3 cf. Gregorius Naz., or. 30,12, PG 36,117 C 6–7 7–8 cf. Leo papa, epist. ad Flavianum, ACO II 2,1 p. 28,12–14 9–13 cf. Cyrillus Alex., thes. c. 32, PG 75,453 B 13–C 3

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

perempta, saluata est autem magis secundum deiloquum Gregorium dicentem „nam illius uelle qui in saluatore intellegitur, non est contrarium deo deificatum est totum".

Duas uero naturales operationes indiuise inconuertibiliter inconfuse inseparabiliter in eodem domino Iesu Christo uero deo nostro [glorificamus] ⟨confitemur⟩, hoc est diuinam operationem et humanam operationem secundum diuinorum praedicatorem Leonem apertissime asserentem: „agit enim utraque forma cum alterius communione quod proprium est, uerbo scilicet operante quod uerbi est, et carne exsequente quod carnis est".

nec enim in quoquam unam dabimus naturalem operationem dei et creaturae, ut neque quod creatum est in diuinam educamus essentiam, neque quod eximium est diuinae naturae ad competentem creaturis locum deiciamus. unius enim eiusdem tam miracula quamque passiones cognoscimus secundum aliud et aliud eorum, ex quibus est naturis, et in quibus habet esse, sicut ammirabilis inquid Cyrillus.

Undique igitur inconfusum atque indiuisum conseruantes breuiuoce cuncta proferimus, unum sanctae trinitatis et post incarnationem dominum nostrum Iesum Christum uerum deum nostrum esse credentes, asserimus duas eius esse naturas in una eius radiantes subsistentia, in qua tam miracula quamque passiones per omnem sui [dispensationem]⟨dispensatiuam⟩ [conuersatus] ⟨conuersationem⟩, non per fantasiam, sed ueraciter haec demonstrauit ob naturalem differentiam in eadem una subsistentia cognoscenda, dum cum alterius communione utraque natura indiuse et inconfuse propria uellet atque operaretur. iuxta quam rationem et duas naturales uoluntates et operationes confitemur ad salutem humani generis conuenienter in eo concurrentes.

VPG CBR MNL

---

1 secundum] secum VP deiloquum] de eiloqum B dei eloquum G dei loquium N gregorium] gregrorium P gregorium ita dicentem G illius *om.* C^1B 2 saluatore] saluatori C salutari R intellegitur] intelligitur RG ML est^2] et R 3 inconuertibiliter] inconuertiliter C^1 inseparabiliter] insaeparabiliter C inseparabiliter et in G 4 domino nostro iesu G δοξάζομεν = ⟨confitemur⟩] [glorificamus] VPG CBR MNL 5 operationem^2 *om.* G praedicatorem] praedicatorum C^1R 6 asserentem] adserentem CB agit] ait V 7 uerbo] uerbi N et M^2 *add.* ex N exsequente] et sequente R exequente G est^3 om. M 8 dabimus] dabit C^1BR dauimus MN creaturae] craeaturae P M^2 creatoris CBR creatorae M^1 neque] nequae P 9 essentiam] esentiam C essenciam G eximium] exiguum L 10 competentem] conpetentem CBR creaturis] creatoris VPG CB M^1NL creaturae M^2 deiciamus] deicimus B tam] tamquam R 11 passiones] passionis CR cognoscimus] cognoscemus C^1B et aliud *om.* L 12 ammirabilis] admirabiles CR admiraculis B admirabilis M^2L inquid] inquit MNL cyrillus] cyrillis P 13 inconfusum] incunfussum G breuiuoce] breuiuocae V^1 brebiuocae V^2 brebiuoce R cuncta] cancta G^1 14–15 uerum deum nostrum *om.* L 15 credentes] credentis P asserimus] adserimus CB eius^1 C^2 *add.* radiantes] radiante CBG L 16 subsistentia] substancia G in qua tam] incoatam R 16–17 οἰκονομικῆς = ⟨dispensatiuam⟩] [dispensationem] CBR MNL dispensatione VP dispensacionem G 17 ἀναστροφῆς = ⟨conuersationem⟩] [conuersatus] VPG CBR MNL fantasiam] phantasiam NL 18 differentiam] differenciam G subsistentia] substantia C^1B substancia G cognoscenda] cognuscenda V 19 cum] tamen R communione] cummuninone C^1 communionem C^2G comunione M uellet] uelit C ualet B 20 operaretur] operetur VPG rationem] racionem G uoluntates] uolontates C operationes et uoluntates L operationes] operaciones G confitemur] confirmemur V

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

His igitur cum omni undique diligentia et cura a nobis definitis, decernimus aliam fidem nulli licere proferre aut conscribere uel componere aut sapere uel etiam docere aliter. Eos autem qui praesumpserint uel componere fidem aliam uel proferre uel docere uel tradere alium symbolum uolentibus ex gentilitate conuerti ad agnitionem ueritatis uel ex Iudaismo siue ex qualibet haerese, seu nouitatem uocis siue sermonis adinuentionem ad subuersionem introducendam eorum quae nunc a nobis determinata sunt, hos, siquidem episcopi exsistunt aut clerici, alienos esse, episcopos quidem ab episcopatu, clericos uero a clero; si autem monachi exsistunt uel laici anathematizare eos.

Et subscriptiones:

Theodorus, humilis presbyter sanctae Romae ecclesiae, locum repraesentans Agathonis ter beatissimi uniuersalis Papae urbis Romae, subscripsi.

Georgius, humilis presbyter sanctae Romae ecclesiae, ut supra.

Ioannes, humilis diaconus sanctae Romae ecclesiae, ut supra.

Item Georgius, misericordia Dei episcopus Constantinopoleos nouae Romae, definiens subscripsi.

Et ceteri similiter.

Legimus et consensimus.

1–8 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 130,4–11

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

„His igitur cum omni undique cautela atque diligentia a nobis formatis definimus aliam fidem nulli licere proferre aut conscribere, conponereue aut sapere uel etiam aliter docere. qui uero praesumpserint fidem alteram uel componere uel proferre uel docere uel tradere aliud symbolum uolentibus conuerti ad agnitionem ueritatis ex gentilitate uel ex Iudaismo aut ex qualibet herese", aut qui nouitatem uocis uel sermonis adinuentionem ad subuersionem eorum, quae nunc a nobis determinata sunt, introducere, „hos siquidem episcopi fuerint aut clerici, alienos esse episcopos quidem ab episcopatu, clericos uero a clero; si autem monachi fuerint uel laici, etiam anathematizari eos".

VPG CBR MNL

1 atque] adque L diligentia] diligencia G formatis] formatius L definimus] defenimus B difinimus M^1 diffinimus R M^2 1–2 aliam fidem] alia infidem G 2 proferre] proferere VP profitere L conponereue] componere VP conponere: G componereue MNL sapere] sapaere P M^1 3 uero] uerum N componere] conponere CBR N proferre] proferere M^1NL^2 profitere L^1 4 aliud] aut CBR MNL symbolum] symbulum VP simbolum N 5 herese] haerere V herere P nouitatem] nouitate L adinuentionem] adintentionem N ad] at C aut R 6 a nobis *om.* N siquidem] quidem si G 7 esse] esset VP episcopos] episcopus VP ab *om.* L episcopatu] episcopatum VP NL clericos] clericus VP clerecos C cleros L a] ad V clero] clerti B^1 8 uel] aut G etiam] et B anathematizari] anatimathizare C anathimatizare B anathematizare R anathemari G^1

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

ET SUBSCRIPTIONES

Theodorus humilis presbiter sanctae Romanae ecclesiae locum gerens Agathonis ter beatissimi uniuersalis papae urbis Romae subscripsi

Georgius humilis presbiter sanctae Romanae eccclesiae et locum gerens Agathonis ter beatissimi uniuersalis papae urbis Romae subscripsi

Iohannis humilis diaconus sanctae Romanae ecclesiae et locum gerens Agathonis ter beatissimi uniuersalis papae urbis Romae subscripsi

Georgius misericordia dei episcopus Constantinopoleos nouae Romae definiens subscripsi

Petrus misericordia dei presbiter et locum seruans apostolicae sedis Alexandrinae magnae ciuitatis subscripsi

Theophanes misericordia dei episcopus Theopoleos id est Antiochiae definiens subscripsi

Georgius humilis presbiter locum gerens Theodori deo amabilis presbiteri et loci seruatoris apostolicae sedis sanctae Christi dei nostri Hierusolimorum ciuitatis subscripsi

Iohannis misericordia dei episcopus Thesalonicensis et uicarius apostolicae sedis Romae et legatus definiens subscripsi

Theodorus misericordia dei episcopus ciuitatis Tremithuntae insulae Cypri et locum gerens Epiphanii sanctissimi archiepiscopi eiusdem insulae Cypri definiens subscripsi

Theodorus humilis presbiter sanctae Rauennatis ecclesiae locum gerens Theodori beatissimi archiepiscopi subscripsi

Iohannis indignus episcopus sanctae Portuensis ecclesiae legatus totius concilii sanctae sedis apostolicae urbis Romae definiens subscripsi

---

VPG CBR MNL

---

4 presbiter et sanctae M^1NL romanae] romae VP romani CB^1 locum] logum N 5 subscripsi] subscripsit VPG 6 georgius] geogius C^1 caeorgius B 6–14 georgius ... gerens *om.* L 6 presbiter *om.* VPG 6–7 sanctae ... subscripsi] sicut supra CBR 6 romanae] romae VP ecclesiae romanae MN 6–7 et ... subscripsi] ut supra VPG 8 iohannis] iohannes G M diaconus] dyaconus R diacono N 8–9 sanctae ... subscripsi] sicut supra CBR 8 romanae] romae VP ecclesiae romanae MN 8–9 et locum ... subscripsi] ut supra VP 10 georgius] geogius C^1 constantinopoleos] constantinopoleus CB constantinopolis N definiens] diffiniens R 11 alexandrinae] alexandriae V B^1R 12 ciuitatis definiens subscripsit VPG 13 theophanes] theofanes CBR teophanius M theopoleos] theupoleos VP theopoleus CB antiochiae] antiochyae C anthiochie B anthiotiae N definiens] definien M 14 georgius] georgio P presbiter et locum P theodori] theodorus VP teodori M theodoris N presbiteri] praesbiteri C *om.* G et *om.* B seruatoris] seruator G 15 apostolicae] apostholicae C apostolicis B 15–16 sanctae ... sedis *om.* B 15 sanctae] sancta VP christi *om.* L dei] domini P hierusolimorum] hyerusolimorum C hierosolimorum G M hyrosolimorum N hyerosolimorum L subscripsi] subscripsit G 16 iohannis] iohannes RG ML thesalonicensis] thessal P tesalonicensis CR thesalonicen M thesalonicense N thessalonicensis L apostolicae] apostholicae C 17 et *om.* CBR MNL subscripsi] subscripsit G 18 ciuitatis] ciuitate VPG tremithuntae] tremitunthae V^1 tremithunthae V^2 thremitante G remithuntae MN tremituntorum L cypri] icypri P 18–19 et ... cypri *om.* L 18 gerens] tenens R 19 epiphanii] epiphane V epiphanu P ephiphanius G epifani CB ephiphani R sanctissimi *om.* VPG CBR cypri] cipri G definiens] defiens P diffiniens R subscripsi] subscripsit G 20 theodorus] theodoro P rauennatis] rauatis V rauenatis C reuenatis B rauennis G gerens] gerrens P gerentis L theodori] theodorus G 20–21 beatissimi *om.* V beatissimus P sanctissimus G 21 subscripsi] subscripsit G 22 portuensis] portuense VPG legatus] legatis VP totius] tocius RG 23 sedis] senedis VP synodus G apostolicae] apostholicae C subscripsi] subscripsit G

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Stephanus misericordia dei episcopus Corinthi et legatus apostolicae sedis antiquae Romae definiens subscripsi

Basilius misericordia dei episcopus et metropolitanus ciuitatis Gortinae insulae Cretae et legatus totius concilii apostolicae principalis sedis antiquae Romae definiens subscripsi

Abundantius humilis episcopus sanctae ecclesiae ciuitatis Tempsanae legatus totius concilii sanctae sedis apostolicae urbis Romae definiens subscripsi

Iohannis indignus episcopus sanctae ecclesiae Regitanae legatus totius concilii sanctae sedis apostolicae urbis Romae definiens subscripsi

Philalithes indignus episcopus Caesareae magnae ciuitatis primae Capadociae prouinciae et primatum habens Pontice dispensationis definiens subscripsi

Theodorus misericordia dei episcopus Ephesiorum metropoleos Asianae prouintiae et primatum habens Asianae dispensationis definiens subscripsi

Sisinnius misericordia dei episcopus Heracliae metropoleos prouinciae Europeorum definiens subscripsi

Plato misericordia dei episcopus Ancyrae metropoleos primae Galatiae prouinciae definiens subscripsi

Georgius misericordia dei episcopus Cizici metropoleos prouintiae Helesponti definiens subscripsi

Marinus indignus episcopus Sardeorum metropoleos prouintiae Lidiae definiens subscripsi

Petrus indignus episcopus Nicomediae metropoleos Bithiniae prouintiae definiens subscripsi

---

VPG CBR MNL

---

1 stephanus] sthephanus P R stefanus CB misericordia] minimus L corinthi] chorinti P^1 chorinthi P^2 R apostolicae] apostholicae CB 2 definiens subscripsi] diffiniens subscripsit RG 3 misericordia dei *om.* M minimus dei L metropolitanus] mitropolis CB metropolis R metropoli N gurtine ciuitatis VPG gortinae] gurtine VPG cretae] crete P R NL chrete G 4 legatus] gatus N totius] tocius VG R apostolicae] apostholicae C principalis *om.* VPG (κορυφαίου) definiens] idef P diffiniens R ut supra G subscripsi] subscripsit G 5 abundantius] habundantius VP habundancius G abundatius L tempsanae] themsanae CBR tempsarie L totius *om.* VP tocius RG 6 apostolicae] apostholicae C urbis *om.* VP definiens subscripsi] ut supra G 7 iohannis] iohannes RG L ecclesiae] aecclesiae N totius] tocius RG 7–8 sedis sanctae M 8 sedis] synodus V senedus P apostolicae] apostholicae C urbis] urbe V definiens subscripsi] ut supra G 9 philalithes] philalites PG R phylalithes L caesareae] caesariae V BR cesari P capadociae] cappadociae V^2P NL capodociae B 10 dispensationis] dispensacionis G definiens] diffiniens P R subscripsi] subscripsit G 11 metropoleos] metropolis CBR N asianae] asiana V assiana P prouintiae] prouinciae CG L 12 asianae] adriane L dispensationis] dispensationes C dispensacionis G subscripsi] subscripsit G 13 sisinnius] sisinius BR metropoleos] mitropeleos P metropolis CBR N europeorum] eurupeorum C^1R erupeorum B 13–14 definiens subscripsi] ut supra VPG 15 plato] platone N dei *om.* P ancyrae] anure V^1 anore V^2 ancirce P ancire G cyrae CB M cyre R NL metropoleos] mitropoleos P metropolis CBR 15–16 definiens *om.* VPG 16 subscripsi] ut supra G 17 georgius] georum V cizici] cyzici CB ciziti G cigici ML cagici N metropoleos] metropolis CBR N helesponti] elesponti VP elisponti CBR 17–18 definiens subscripsi] ut super V ut supra PG 19 episcopus indignus VP misericordia dei episcopus G metropoleos] metropolis CBR N lidiae] lydiae C NL *om.* B M lidie R definiens subscripsi] ut supra VPG 20 metropoleos] metropolis CBR N bithiniae] bitiniae V bytynie P bythiniae C bithiniiae M^1 prouintiae bithiniae MNL definiens C^2 *add.* 20–21 subscripsi] subsubscripsi B definiens subscripsi] ut supra VPG

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μελιτηνῶν μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

Ἰουστῖνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Τυανέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Καππαδόκων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

Ἀλύπιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Γαγγρηνῶν μητροπόλεως τῆς Παφλαγόνων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

Κυπριανὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κλαυδιοπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πισινουντίων μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

Πολύευκτος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μυρέων μητροπόλεως τῆς Λυκίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σταυροπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Καρῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

9 – 738,10 Pap. Vindob. G. 3

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Photius misericordia dei episcopus Nicenae metropoleos Bithiniae prouintiae definiens subscripsi

Iohannis misericordia dei episcopus Calcidonensis metropoleos Bithiniae prouinciae definiens subscripsi

Iohannis misericordia dei episcopus Sidensis metropoleos Pamphiliae prouinciae definiens subscripsi

Iohannis misericordia dei episcopus Amasiae metropoleos Helenoponti prouinciae definiens subscripsi

Theodorus misericordia dei episcopus Miletensis metropoleos primae Armeniae prouinciae definiens subscripsi

Iustinus misericordia dei episcopus Tyanensis metropoleos secundae Capadociae prouinciae definiens subscripsi

Alipius misericordia dei episcopus Gangrensis metropoleos P⟨a⟩phlagoniae prouinciae definiens subscripsi

Cyprianus misericordia dei episcopus Claudiupoleos metropoleos Honoriadis prouinciae definiens subscripsi

Iohannis misericordia dei episcopus Pisinunti metropoleos secundae Galatiae prouinciae definiens subscripsi

Polieuctus misericordia dei episcopus Mirorum metropoleos Liciae prouintiae definiens subscripsi

Theodorus misericordia dei episcopus Stauropoleos metropoleos Cariae prouinciae definiens subscripsi

---

VPG CBR MNL

1 photius] fotius CBR phocius G L nicenae] niceni CBR metropoleos] metropolis CBR N bithiniae] bitiniae V bitynie P bythiniae CB 1–2 definiens subscripsi] ut supra VPG 3 iohannis] iohannes RG L calcidonensis] calcidoninsis P calcedonensis CBR L chalcedonensis N metropoleos] metropoleus CBR matropolis N bithiniae] bitiae V^1 bitiniae V^2 bityniae P bythiniae CBR 3–4 definiens subscripsi] ut supra VPG 5 iohannis] iohannes G L sidensis] sindensis M metropoleos] metropolis CBR N pamphiliae] phamphiliae V pampilie P *om.* R pamphyliae L 5–6 definiens subscripsi] ut supra VPG 7 iohannis] iohannes G L amasiae] amasye R metropoleos] metropolis CBR N helenoponti] elenoponti G 7–8 definiens subscripsi] ut supra VPG 9 dei misericordia ML miletensis] militensis V BR NL milytensis C 9–10 metropoleos ... definiens *om.* B 9 metropoleos] metropoleus CR metropolis N armeniae] arminiae C 10 definiens subscripsi] ut supra G subscripsi] subscps V 11 tyanensis] tianensis V tyanenses P metropoleos] metropolis CBR N capadociae] capadotiae V M capodociae B cappadociae NL 12 definiens subscripsi] ut supra VPG 13 alipius] alypius C 13–14 alipius ... subscripsi *om.* N 13 episcopus *om.* L gangrensis] gangensis G metropoleos] metropolis CBR N p⟨a⟩phlagoniae] pephlagoniae VP^2 CR pephagoniae P^1 peplagoniae B ML 14 definiens subscripsi] ut supra VPG 15 cyprianus] cyprinus G^1 ciprianus L claudiupoleos] claudiupoleus V^1 claudiopoleus CB metropoleos *om.* CBR MNL honoriadis] onoriadis VP thonoriadis MNL 16 definiens subscripsi] ut supra VPG 17 iohannis] iohannes RG L pisinunti] pysinunti CB N pisinuntorum G metropoleos] metropolis CBR NL metrepoleos G secundae] *om.* R sedis L 18 definiens subscripsi] ut supra VPG 19 polieuctus] polyeuctus C N poleuctus G mirorum] myrorum N metropoleos] metropolis CBR liciae] luciae VP lyciae C licie RG 19–20 definiens subscripsi] ut supra VPG 21–22 theodorus ... subscripsi *om.* L 21 stauropoleos] stauropoleus CBR metropoleos] metropolis CBR 21–22 definiens subscripsi] ut supra VPG

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Τιβέριος ἐλέῳ θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Λαοδικέων μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν Πακατιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

Κοσμᾶς ἐλέῳ θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Συνναδέων μητροπόλεως τῆς Σαλουταρέων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

Κωνσταντῖνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βαρατέων πόλεως τῆς Λυκαόνων ἐπαρχίας, τόπον ἐπέχων Παύλου τοῦ ἁγιωτάτου μου μητροπολίτου τῆς Ἰκονιέων μητροπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα

Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων μητροπόλεως τῆς Πισιδῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Περγέων μητροπόλεως τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

Θεόπεμπτος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἰουστινιανουπολιτῶν ἤτοι Μωκισσηνῶν μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Καππαδόκων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

Ἰσίδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ῥοδίων μητροπόλεως τῶν Κυκλάδων νήσων ὁρίσας ὑπέγραψα

Σισίννιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἱεραπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν Πακατιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ταρσέων μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Κιλίκων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

Pap. Vindob. G. 3

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Tiberius misericordia dei episcopus Laodiciae metropoleos Phrigiae Pacatianae prouinciae definiens subscripsi

Cosmas misericordia dei episcopus Synadorum metropoleos Phrigiae Salutariae prouinciae definiens subscripsi

Constantinus misericordia dei episcopus Baratensis ciuitatis Licaoniae prouinciae et locum gerens Pauli sanctissimi metropolitani mei Hiconiensis definiens subscripsi

Stephanus misericordia dei episcopus Antiochiae metropoleos Pisidiae prouinciae definiens subscripsi

Iohannis misericordia dei episcopus Pergi metropoleos Pamphiliae prouinciae definiens subscripsi

Theopemptus misericordia dei episcopus Iustinianupoleos siue Muccissinorum metropoleos secundae Capadociae prouinciae definiens subscripsi

Hisidorus misericordia dei episcopus Rodi metropoleos Cycladum insularum definiens subscripsi

Sisinnius misericordia dei episcopus Hierapoleos metropoleos Phrigiae Pacacianae ⟨prouinciae⟩ definiens subscripsi

Theodorus misericordia dei episcopus Tarsensis metropoleos primae Ciliciae prouinciae definiens subscripsi

---

VPG CBR MNL

---

1 tiberius] tyberius V CBR M misericordia dei *om.* M laodiciae] laoditiae V N laudiciae P CR laudatiae B lodicie G laudotiae M laudocie L metropoleos] metropoleus CBR metropolis N phrigiae] frigiae R MNL pacatianae] pagacianae CBR pacacianae G prouinciae C^2 *add.* 2 definiens subscripsi] ut supra VPG subscripsi] subscrisi B 3 cosmas] quos C^1 quosmas C^2BR cosma N synadorum] synodorum G metropoleos] metropolis CBR N phrigiae] frigiae MNL salutariae V^2 *add.* 4 definiens subscripsi] ut supra VPG 5 baratensis] baracensis R barattensis M barathensis L licaoniae] licaniae V^1 licaonice L 6 gerens pauli] geren paulis C pauli *om.* R metropolitani] metropolitanus VPG^1 metropoleos G^2 metropolis CBR N hiconiensis] hiconiens VP N coniensis RG L hiconueniensis M definiens subscripsi] ut supra VPG 7–8 stephanus ... subscripsi *om.* L 7 stephanus] stepanus M^1 antiochiae] antio.chiae V *ras.* anthiochiae B N metropoleos] metropolis CBR N pisidiae] pysidiae B N pissidie G 7–8 definiens subscripsi] ut supra G 9 iohannis] iohannes RG L pergi] nigi R pergis G metropoleos] metropolis CBR N pamphiliae] pamphyliae C pampiliae M 9–10 definiens subscripsi] ut supra G 11 theopemptus] theophemptus B theopemtus M iustinianupoleos] iustinianupoli VP iustinianopoleus CB iustiniapoleos R iustinianopolis N iustiniapolis L muccissinorum] moccissinorum V moccisinorum P muccisenorum CBR 11–12 metropoleos] metropolinitanos P metropoleus CB metropolis N 12 secundae] secundum P capadociae] cappadociae NL prouinciae *om.* CBR MNL definiens subscripsi] ut supra VPG 13 hisidorus] qisidorus R hysidorus M ysodorus N ysidorus L rodi] rhodis G metropoleos] metropolis CBR N cycladum] cicladum VPG M definiens] deniens V 13–14 definiens subscripsi] ut supra G 15 sisinnius] sisius CBR misericordia dei *om.* N dei episcopus P^2 *add.* hierapoleos] hierapolius C hierapoleus B ierapoleos R metropoleos] metropolis CBR N phrigiae] frigiae R MNL pacacianae] pacatiane P L pagapoanae CBR capatiane N 16 ⟨prouinciae⟩ *om.* VPG CBR MNL definiens subscripsi] ut supra VPG 17 misericordia dei *om.* N tarsensis] tharsenensis CR tharsenesis B tharsis M^1 tharsensis M^2N metropoleos] metropoleus CB metropolis N ciliciae] ceciliae VP ciliae B^1G cylicie R celicie L 18 definiens subscripsi] ut supra VPG

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀναζαρβέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Κιλίκων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

Μακρόβιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σελευκέων μητροπόλεως τῆς Ἰσαύρων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

Ἰωάννης ἐλεεινὸς ἐπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ ληγάτος τῆς ἁγίας συνόδου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ὁρίσας ὑπέγραψα

Γεώργιος χάριτι θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βιζυηνῶν πόλεως τῆς Θρᾳκῶν χώρας ὁρίσας ὑπέγραψα

Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πομπηϊουπολιτῶν πόλεως τῆς Παφλαγόνων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

Ζαχαρίας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Λεοντοπολιτῶν τῆς Ἰσαύρων χώρας ὁρίσας ὑπέγραψα

Γρηγόριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μιτυλινέων πόλεως τῆς Λεσβίων νήσου ὁρίσας ὑπέγραψα

Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Μιλησίων πόλεως τῆς Καρῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

Σέργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σιλυμβρινῶν πόλεως τῆς Εὐροπέων ἐπαρχίας τῆς Θρᾳκῶν χώρας ὁρίσας ὑπέγραψα

Ἀνδρέας ἐλεεινὸς ἐπίσκοπος τῆς Μεθυμνέων πόλεως τῆς Λεσβίων νήσου ὁρίσας ὑπέγραψα

Θεόγνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κιανῶν πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Γεωργίου διακόνου καὶ οἰκονόμου τῆς κατ' ἐμὲ ἁγιωτάτης ἐκκλησίας διὰ τὸ ἐν ἀσθενείᾳ με εἶναι

Pap. Vindob. G. 3

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Stephanus misericordia dei episcopus Anazarbi metropoleos secundae Ciliciae prouinciae definiens subscripsi

Macrobius misericordia dei episcopus Seleuciae metropoleos Hisauriae prouinciae definiens subscripsi

Iohannis humilis episcopus Atheniensium ciuitatis et legatus sancti concilii apostolicae sedis antiquae Romae definiens subscripsi

Georgius misericordia dei episcopus ciuitatis Bizois prouinciae Thraciae definiens subscripsi

Theodorus misericordia dei episcopus Pompeioupoleos [metropoleos] ⟨ciuitatis⟩ Paphlagoniae prouinciae definiens subscripsi

Zacharias misericordia dei episcopus Leontopoleos Hisauriae prouinciae definiens subscripsi

Gregorius misericordia dei episcopus Mitilenae ciuitatis Lesborum insulae definiens subscripsi

Georgius indignus episcopus Milissiorum ciuitatis Cariae prouinciae definiens subscripsi

Sergius misericordia dei episcopus Silimbriae ciuitatis Eurupeorum prouinciae Thraciae definiens subscripsi

Andreas misericordia dei episcopus Metymnae Lesuiorum insulae definiens subscripsi

Theognius misericordia dei episcopus ciuitatis C⟨i⟩anorum Bithiniae prouinciae definiens subscripsi per manus Georgii diaconi et dispensatoris sanctae ecclesiae meae pro infirmitate qua detineor

---

VPG CBR MNL

---

1 stephanus] stepanus G anazarbi] unazarbi VP anazarbis G metropoleos] metropolis CB N ciliciae] cecili V cyliciae BR prouinciae *om.* B 2 definiens subscripsi] ut supra VPG 3 macrobius] macrouius CR misericordia dei *om.* N episcopus P^2 *add.* seleuciae] selucie P sileuciae CBR metropoleos] metropolis CBR N hisauriae] hysaurie R ysauriae ML 3–4 definiens subscripsi] ut supra G 5 iohannis] iohannes RG L humilis *om.* N atheniensium] athiniensium VP ciuitatis] ciuitatem CBR NL^2 apostolicae] apostholicae C 6 definiens subscripsi] ut supra G 7 episcopus *om.* P bizois] byzois CR uizois MNL thraciae] trhaciae P trachie R taratiae M thratie N 7–8 definiens subscripsi] ut supra VPG 9 misericordia dei *om.* N episcopus P^2 *add.* pompeioupoleos] pompioleus C^1 pompiopoleus C^2B pompiopoleos R iustinianupoleos G pompioypoleos MN pampioypoleos L [metropoleos]] [metropolis] CBR N ⟨ciuitatis⟩ *om.* VPG CBR MNL 9–10 paphlagoniae] paplagoniae B paphagoniae G paphiagonie L 10 definiens subscripsi] ut supra VPG 11 misericordia dei *om.* N leontopoleos] leontiopoleos VP leuncicopoleos G leotopoleus CB leotopoleos R hisauriae] ysaurie MNL 11–12 definiens subscripsi] ut supra VPG 13–14 gregorius ... subscripsi C *bis* 13 gregorius] gregogius P georgius RG episcopus P^2 *add.* mitilenae] mitylenae P C mythylene B mytilene R mithilene G lesborum] lisborum CB lysborum R 13–14 definiens subscripsi] ut supra VPG 15 milissiorum] milisiorum B ciuitatis] ciuitate VP *om.* R definiens] definies C diffiniens R definiens subscripsi] ut supra VPG 16 dei *om.* M episcopus P^2 *add.* silimbriae] silymbrie P B sylimbrie CR M eurupeorum] erupeorum G europeorum M eutropeorum L 17 definiens subscripsi] ut supra G 18 andreas] andrea N misericordia dei *om.* M metymnae] methymnae CB methimne R metymlenae M metimlene N metimnae L lesuiorum] lesbiorum CBR L definiens subscripsi] ut supra VPG 19 theognius] theomnius CR theogenius N ciuitatis] ciuitate VP c⟨i⟩anorum] canorum VPG CBR MNL bithiniae] bityniae VP bihyniae B^1 bithyniae B^2 19–20 definiens subscripsi] ut supra G 20 subscripsi] subscripsit P georgii] georgi B gordii N dispensatoris] dispensatorum V meae *om.* VG me P 20–21 pro mea infirmitate V 21 detineor] detenetur VP detinetur G denuncior CR denuntior B deteneor N

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Ἀλέξανδρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Κοτράδων τῆς Ἰσαύρων χώρας ὁρίσας ὑπέγραψα
Ἐπιφάνιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Εὐχαϊτινῶν πόλεως τῆς Ἑλενοποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἡρακλειουπόλεως Ἀρμενίας δευτέρας ὁρίσας ὑπέγραψα
Πέτρος χάριτι Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπίσκοπος τῆς Μεσημβρινῶν φιλοχρίστου πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα
Πέτρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Σωζοπόλεως Θρᾴκης ὁρίσας ὑπέγραψα
Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Στοβῶν ὁρίσας ὑπέγραψα
Στρατόνικος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Σολῶν τῆς Κυπρίων νήσου ὁρίσας ὑπέγραψα
Τύχων ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Κιτίου τῆς Κυπρίων νήσου ὁρίσας ὑπέγραψα

Pap. Vindob. G. 3

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Alexander misericordia dei episcopus ciuitatis Co[n]tradorum Hisauriae prouinciae definiens subscripsi
Epiphanius misericordia dei episcopus Euchaitorum ⟨Helen⟩oponti prouinciae definiens subscripsi
Iohannis misericordia dei episcopus Heracliopoleos ciuitatis secundae Armeniae prouinciae definiens subscripsi
Petrus gratia Christi dei nostri episcopus Mesembriae ciuitatis definiens subscripsi
Petrus misericordia dei episcopus Sozopoleos Thraciae definiens subscripsi
Iohannis misericordia dei episcopus ciuitatis Stoborum definiens subscripsi
Stratonicus misericordia dei episcopus Soliorum ciuitatis Cypri insulae definiens subscripsi
Tychon misericordia dei episcopus ciuitatis Citii insulae Cypri definiens subscripsi
Iohannis misericordia dei episcopus Argiborum ciuitatis definiens subscripsi
Theodosius misericordia dei episcopus Lacedemoniorum ciuitatis definiens subscripsi
Iohannis humilis episcopus ciuitatis Lappis Cretae insulae definiens subscripsi
Gregorius misericordia dei episcopus Cantani ciuitatis insulae Cretae definiens subscripsi
Iohannis misericordia dei episcopus Nisene ciuitatis primae Capadociae prouinciae definiens subscripsi

---

VPG CBR MNL

---

1 misericordia dei *om.* N co[n]tradorum] contradorum VG MN contradarum P quodraptorum CR codratorum B cotrodorum L hisauriae] hysauriae R M 1–2 definiens subscripsi] ut supra VPG 3 epiphanius] epi.phanius V *ras.* ephiphanius P epifanius CBR misericordia dei *om.* N euchaitorum] euchatatorum CB eucathatorum R eucatorum G ⟨helen⟩oponti] aleoponti VPG eleoponti CBR MNL 3–4 definiens subscripsi] ut supra VPG 5 iohannis] iohannes RG L misericordia dei *om.* N dei episcopus *om.* P heracliopoleos] eracliopoleos V heracliopoleo P^1 hieracliopeleus C heracleopoleus B sachopoleos R ciuitatis] ciuitate P armeniae] arminiae CBR 6 definiens subscripsi] ut supra VPG 7 petrus] petri CB gratia ... nostri *om.* N christi *om.* G M nostri *om.* G nostri domini episcopus M ciuitatis] ciuitate P definiens subscripsi] ut supra VPG 8 petrus ... subscripsi *om.* L misericordia dei *om.* N sozopoleos] sozopoleus CB thraciae] traciae BG tratiae MN definiens subscripsi] ut supra VPG 9 iohannis] iohannes RG L misericordia dei *om.* N ciuitatis *om.* VPG stoborum] scoborum R stoborum ciuitatis N definiens subscripsi] ut supra VPG 10 stratonicus] straconicis V^1P^1 straconicos V^2 straconius P^2 straconicus G stranicus N misericordia dei *om.* N soliorum] siliorum B cypri] cipri P definiens subscripsi] ut supra VPG 11 tychon ... subscripsi B^2 *add.* tychon] tiochon P tvionicon G thychon C thicon B MN thycon R thicus L misericordia dei *om.* N citii] cythi V citi PG cypri] cipri P definiens subscripsi] ut supra VPG 12 iohannis] iohannes G L misericordia dei *om.* N argiborum] argiuorum L definiens subscripsi VPG 13 misericordia dei] dei gratia R *om.* N lacedemoniorum] lacademoniorum VP lacedomoniorum B lacedaemoniorum M late demoniorum N ciuitatis] ciuitate V definiens subscripsi] ut supra VPG 14 iohannis] iohannes RG L humilis *om.* N lappis] lapis P lappae G *om.* CBR MNL insule crete N definiens subscripsi] ut supra VPG 15 gregorius] georgius G misericordia dei *om.* N cantani] catani BG ciuitatis cantani VPG definiens] definibus L definiens subscripsi] ut supra VPG 16 iohannis] iohannes RG L misericordia dei *om.* N nisene] nysene C nicene R nissene N capadociae] cappadociae P NL capodociae B prouinciae *om.* L 16–17 definiens] definibus L definiens subscripsi] ut supra VPG

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Theodorus misericordia dei episcopus Therminae ciuitatis primae Capadociae ⟨prouinciae⟩ definiens subscripsi
Georgius gratia Christi dei nostri episcopus ciuitatis Camulianorum definiens subscripsi
Theodorus humilis episcopus Iustinianopoleos Armeniae definiens subscripsi
Georgius misericordia dei episcopus regionis Daranaleos hoc est ciuitatis Analiborum definiens subscripsi
Zoitus misericordia dei episcopus Christopoleos siue Dios ⟨ieru⟩, quod est Iouis tumuli, Asianae prouinciae definiens subscripsi
Theodorus misericordia dei episcopus ciuitatis Pergami Asianae prouinciae definiens subscripsi
Theodorus misericordia dei episcopus Mastaur[e]orum ciuitatis Asianae prouinciae definiens subscripsi
Antonius misericordia dei episcopus Hypeporum ciuitatis Asianae prouinciae definiens subscripsi
Patricius misericordia dei episcopus Magnisiae ciuitatis circa Meandrum Asianae prouinciae definiens subscripsi
Iohannis misericordia dei episcopus ciuitatis Aneatorum definiens subscripsi
Sisinnius misericordia dei episcopus ciuitatis Nisae Asianae prouinciae definiens subscripsi
Theodorus misericordia dei episcopus ciuitatis Adramytinorum definiens subscripsi
Reginus misericordia dei episcopus Panii ciuitatis Europae prouinciae definiens subscripsi

---

VPG CBR MNL

---

1 misericordia dei *om.* N therminae] thermentine N capadociae] cappadociae P NL capodociae B 1–2 ⟨prouinciae⟩ *om.* VPG CBR MNL 2 definiens subscripsi] ut supra VPG 3 gratia ... nostri *om.* N christi *om.* G christi et dei VPG MNL ciuitatis *om.* VPG camulianorum] camalianorum CR MNL camilianorum B definiens subscripsi] ut supra VPG 4 humilis] humiles C *om.* N iustinianopoleos] iustinianopoleus CBR iustinianupoleos G iustinianopolis NL armeniae] arminiae B carmeniae M (!) definiens subscripsi] ut supra VPG 5 misericordia dei *om.* N regionis] regione V daranaleos] daranaleus CB hoc] haec M ciuitatis] ciuitas MNL analiborum] analibrorum VPG analiborunt N analibons L 6 definiens subscripsi] ut supra VPG 7 zoitus] loitus C zoicus R szoitus N misericordia dei *om.* N dei *om.* G christopoleos] cristopoleus CBR christo polis NL dios ⟨ieru⟩] dios sorsu V dios soiru CB dios sorcu R diossorum MN diossoro L est C^2 *add.* iouis] iobis CBR MNL tumuli] tumulis VP N tumulus G tomolis CBR 8 asianae] sianae M^1 definiens subscripsi] ut supra VPG 9 misericordia dei episcopus *om.* N ciuitatis] ciuitate VP ML *om.* RG prouinciae *om.* CBR 9–10 definiens subscripsi] ut supra VPG 11 misericordia dei *om.* N dei *om.* G dei episcopus *om.* P mastaur[e]orum] mastaureorum VPG B MNL mastoreorum C mafri deorum R asianae] asyanae G 11–12 definiens subscripsi] ut supra VPG 13 antonius] anthonius CB misericordia dei *om.* N hypeporum] ipeporum VP yppeporum G asianae] asyanae G 13–14 definiens subscripsi] ut supra VPG 15 patricius] patrius P patritius N misericordia dei *om.* N meandrum] meand..rum M *ras.* asianae] asyanae G 16 definiens subscripsi] ut supra VPG 17 iohannis] iohannes RG L misericordia dei *om.* N aneatorum] aniatorum C amatorum R ancanorum L definiens subscripsi] ut supra VPG 18 misericordia dei *om.* N dei *om.* G nisae] nysae G L definiens subscripsi] ut supra VPG 19 misericordia dei *om.* N dei *om.* G ciuitatis] ciuitate P *om.* R N adramytinorum] adramyttinorum CB adramitinorum M adramittinorum R NL definiens subscripsi] ut supra VPG 20 reginus] teginus N theginus L misericordia dei *om.* N dei *om.* G panii] pamoi CBR panni N ciuitatis] ciuitati V europae] eurupae CB eoropae M definiens subscripsi] ut supra VPG

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Martirius misericordia dei episcopus Iuliopoleos ciuitatis primae Galatiae prouinciae definiens subscripsi

Michael misericordia dei episcopus Asponitanae ciuitatis primae Galatiae prouinciae definiens subscripsi

Plato misericordia dei episcopus Cinninorum ciuitatis primae Galatiae prouinciae definiens subscripsi

Genesius humilis episcopus Anastasiupolitanae ciuitatis definiens subscripsi

Andreas misericordia dei episcopus ciuitatis Mnizi definiens subscripsi

Stephanus misericordia dei episcopus Berinupoleos ciuitatis primae Galatiae prouinciae definiens subscripsi

Cyricus misericordia dei episcopus Adrianensis Helesponti prouinciae definiens subscripsi

Iohannis misericordia dei episcopus ciuitatis Militupoleos Helesponti prouinciae definiens subscripsi

Mercurius misericordia dei episcopus ciuitatis Poemaninae Helesponti prouinciae definiens subscripsi

Andreas misericordia dei episcopus ciuitatis Selandi Lydiae prouinciae definiens subscripsi

Iohannis misericordia dei episcopus ciuitatis Philadelphiae Lydiae prouinciae definiens subscripsi

Iohannis misericordia dei episcopus ciuitatis Sitorum Lidiae prouinciae definiens subscripsi

Theodotus misericordia dei episcopus ciuitatis Daldes Lidiae prouinciae definiens subscripsi

---

VPG CBR MNL

---

1 martirius] martyrius VG N macarius R martinus L misericordia dei *om.* N iuliopoleos] iuliopoleus CB iuliopolis N iuliopoli L galatiae] galaciae VPG CR 2 definiens subscripsi] ut supra VPG 3 michael] michahel VP B N misericordia dei *om.* N asponitanae] chasponitanae C^1 hasponitanae C^2B galatiae] galaciae VG CR 4 definiens subscripsi] ut supra VPG 5–6 plato ... subscripsi *om.* VPG 5 plato] palato N misericordia dei *om.* N 7 humilis *om.* N anastasiupolitanae] anastasiupoline V anastasiopolitanae CB M anastasiopoliane R anastasius N 7–8 ciuitatis ... ciuitatis *om.* L 7 definiens subscripsi] ut supra VPG 8 misericordia dei *om.* N dei *om.* G mnizi] ninizi VPG L nizi B minizi N definiens subscripsi] ut supra VPG 9 misericordia dei *om.* N dei episcopus P^2 *add.* berinupoleos] brinupoleos V uerinupoleus CB uerinopoleos R galatiae] gallatiae P 10 definiens subscripsi] ut supra VPG 11 cyricus] syricus VG siricus P ciricus N cyne L misericordia dei *om.* N dei *om.* G dei episcopus P^2 *add.* adrianensis] hadrianensis CBR NL helesponti] elesponti CBR M definiens subscripsi] ut supra VPG 12–13 iohannis ... subscripsi *om.* VPG M^2 *add.* 12 iohannis] iohannes L militupoleos] militupoleus CB myritopolis M militopolis N melitopolis L helesponti] elesponti CR definiens] diffiniens R M 14–16 andreas – mercurius *transp.* G 14 misericordia dei *om.* N episcopus misericordia dei L ciuitatis *om.* R poemaninae] poemnine VP poemirinae G poemanitae CB poemanice R poemanie N helesponti] helisponti CBR 14–15 definiens subscripsi] ut supra VPG 16 misericordia dei *om.* N lydiae] dae V de P ae G lidiae R ML lie N definiens subscripsi] ut supra VPG 17–18 iohannis ... subscripsi *om.* V 17 misericordia dei *om.* N philadelphiae] philadelfie P filadelphiae C filadelphye B filadelfiae N lydiae] lidie P NL 17–18 definiens subscripsi] ut supra PG 19 iohannis] iohannes RG L misericordia dei *om.* N sitorum] sidorum VPG lidiae] lydiae CB definiens subscripsi] ut supra VPG 20 theodotus] theodorus BR NL misericordia dei *om.* N dei episcopus P^2 *add.* episcopus M^2 *add.* daldes] daldae M dalde NL lidiae] lydiae CBR 20–21 definiens subscripsi] ut supra VPG

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Iohannis misericordia dei episcopus Da⟨s⟩cilentium ciuitatis Bithiniae prouinciae definiens subscripsi

Sisinnius misericordia dei episcopus ⟨ciuitatis⟩ Basilinupoleos Bithiniae prouinciae definiens subscripsi

Georgius misericordia dei episcopus ciuitatis Cadosiae Bithiniae prouinciae definiens subscripsi

Theodorus misericordia dei episcopus Praeneti ciuitatis Bithiniae prouinciae definiens subscripsi

Polichronius misericordia dei episcopus Theupoleos Bithiniae prouinciae definiens subscripsi per Theodosium archipresbiterum meum propter senectutem meam

Theodorus misericordia dei episcopus ciuitatis Cesareae Bithiniae prouinciae definiens subscripsi

Anastasius humilis episcopus Theotocianorum ciuitatis siue Apollonensis definiens subscripsi

Theodorus misericordia dei episcopus Iustinianopoleos Bithiniae prouinciae definiens subscripsi

Menas misericordia dei episcopus ciuitatis Caraliae Pamphiliae prouinciae definiens subscripsi

Cosmas misericordia dei episcopus ciuitatis Cantanensium Pamphiliae prouinciae definiens subscripsi

Nicetas misericordia dei episcopus ciuitatis Coracisii definiens subscripsi

---

VPG CBR MNL

---

1 iohannis] iohannes RG L misericordia dei *om.* N da⟨s⟩cilentium] dalcilentium VPG MNL dalcylentium CR dallentium B bithiniae] bythiniae V CBR bithyniae P bethinie L 1–2 definiens subscripsi] ut supra VPG 3 misericordia dei *om.* N ⟨ciuitatis⟩ *om.* VPG CBR MNL basilinupoleos] basilnnupoleos P basiliinupoleos G basilinaepoleus C basilinepoleus B basilinopoleos R bithiniae] bythiniae V bithyniae P prouinciae] ciuitatis L 3–4 definiens subscripsi] ut supra VPG 5 misericordia dei *om.* N ciuitatis] ciuitate P cadosiae] cadosyae G adosiae MNL (!) bithiniae] bithyniae VP bythiniae CBRG 5–6 definiens subscripsi] ut supra VPG 7 misericordia dei *om.* N praeneti] praeneci V praen&i P B preneti RG praenetinae M prenetine NL bithiniae] bithyniae V bythiniae CBG bithie N pethinie L^1 bethinie L^2 7–8 definiens subscripsi] ut supra VPG 8 polichronius] policronius CBRG L polychronius N misericordia dei *om.* N theupoleos] theupoleus P CB theopoleos R theopolis M theupolis NL bithiniae] bithyniae V bythiniae CBRG 9–10 subscripsi] subscrpsi VP subcripsi G 10 archipresbiterum] archipraesbiterium C 11 misericordia dei *om.* N cesareae] cessaraeae V cessareae P caesariae CB cesariae RG bithiniae] bithyn-.niae V *ras.* bithyniae P bythiniae CBRG 11–12 definiens subscripsi] ut supra G 13 humilis *om.* N umilis L theotocianorum] thotocianorum C^1 theodocianorum R theoticianorum G theodotianorum N apollonensis] appollensis N apollensis L 13–14 definiens subscripsi] ut supra VPG similiter NL 15 misericordia dei *om.* N iustinianopoleos] iustinianopolius C iustinianopoleus B iustinianupoleos G iustinianopoli MNL bithiniae] bythiniae V R bithy P^1 bithynie P^2 15–16 definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 17 menas] meras VPG misericordia dei *om.* N caraliae] cardiae G carallis NL pamphiliae] pamphyliae V prouinciae pamphiliae RG 17–18 definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 19 cosmas] quosmas CBR cosma N misericordia dei *om.* N cantanensium] catanensium PG M^2 cathanensium B L 19–21 cantanensium ... ciuitatis *om.* N 19 pamphiliae] pamphyliae V pamphili M 19–20 definiens subscripsi] ut supra VPG similiter ML 21 coracisii] coraci C^1 coracii C^2B coracuti R coracissii G caracii L definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Theodorus misericordia dei episcopus Berissae secundae Armeniae prouinciae definiens subscripsi

Callinicus misericordia dei episcopus Coloniae ciuitatis magnae Armeniorum prouinciae definiens subscripsi

Tiberius gratia Christi episcopus Amissae ciuitatis Helenoponti prouinciae definiens subscripsi

Iohannis gratia Christi episcopus Andrapinorum ciuitatis Helenupoleos prouinciae definiens subscripsi

Sergius misericordia dei episcopus Sinopis ciuitatis definiens subscripsi

Theodorus misericordia dei episcopus ciuitatis Hiborensis Helenoponti prouinciae definiens subscripsi

Theodorus misericordia dei episcopus Trapezunti ciuitatis definiens subscripsi

Anastasius misericordia dei episcopus ciuitatis Polemonii definiens subscripsi

Gregorius misericordia dei episcopus ciuitatis Arcis primae Armeniae prouinciae definiens subscripsi

Iohannis indignus episcopus Faustinopolitanae ciuitatis secundae Capadociae prouinciae definiens subscripsi

Georgius humilis episcopus ciuitatis Iunopolitanae definiens subscripsi

Phocas misericordia dei episcopus ciuitatis Dadybriensium definiens subscripsi

Plato misericordia dei episcopus Hadrianopoleos ciuitatis Honoriados prouinciae definiens subscripsi

---

VPG CBR MNL

---

1 misericordia dei *om.* N berissae] uerisse CBR ueris MN uerisis L secundae V^2 *add.* secudae C^1 armeniae] arminiae CB 1–2 definiens subscripsi] ut supra VPG 3 callinicus] callimeus R callinicas G ...llinicus M *ras.* collicus N misericordia dei *om.* N armeniorum] arminiorum C arminorum B 4 definiens subscripsi] ut supra VPG 5 tiberius] tyberius CR N thiberius G gratia christi] misericordia dei G humilis N amissae] amise VP helenoponti] helesioponti CBR thelonoponti M thelenoponti NL 5–6 definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 7 iohannis] iohannes RG L gratia christi *om.* N andrapinorum] andiasmorum R helenupoleos] helenupoleus VP helenopoleos G helinopoleus CBR elinuponti MN helenuponthi L 7–8 definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 9 sergius] .ergius M *ras.* misericordia dei *om.* N sinopis] synopis G N sinopis ... subscripsi] synopis cium similiter MN scinopis cium similiter L definiens subscripsi] ut supra VPG 10 misericordia dei *om.* N ciuitatis *om.* CBR MNL hiborensis] hyborensis RG yborensis MN helenoponti] helenopon P^1 elenoponti C^1RG 10–11 definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 12 misericordia dei *om.* N trapezunti] trapezunci B trabezunti R trapezunticium N tropezuntium L ciuitatis *om.* L definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 13 anastasius] anasthasius CB^2 misericordia dei *om.* N definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 14 gregorius] georgius MNL misericordia dei *om.* N arcis] archis MNL armeniae] arminiae CB prouinciae *om.* G 14–15 definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 16 iohannis] iohannes L faustinopolitanae] fostinopolitane CR faustopolitate L capadociae] capodociae B 17 definiens subscripsi] ut supra VPG 18 georgius] georsius L humilis] hiumilis V^1 *om.* N iunopolitanae ciuitatis VPG definiens subscripsi] ut supra VPG 19 phocas ... subscripsi *om.* N phocas] pocas P^1 dei episcopus P^2 *add.* dadybriensium] dadibriensium RG dabriensium M didabriensium L definiens subscripsi] ut supra VPG 20 plato] platone N misericordia dei *om.* N hadrianopoleos] andrianopoleos V hadrionopoleus CB adrionopoleus R adrianopolis MNL honoriados] honoriandos VP 20–21 definiens subscripsi] ut supra VPG

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Georgius misericordia dei episcopus ciuitatis Cratiae definiens subscripsi
Dometius misericordia dei episcopus Prusiadensis ciuitatis definiens subscripsi
Stephanus humilis episcopus Heracliae Ponti definiens subscripsi
Longinus misericordia dei episcopus ciuitatis Ti[n]i definiens subscripsi
Iohannis misericordia dei episcopus ciuitatis Comanae definiens subscripsi
Theophilactus misericordia dei episcopus ciuitatis Caerasuntae definiens subscripsi
Salomon misericordia dei episcopus ciuitatis Clanei secundae Galatiae prouinciae definiens subscripsi
Theodorus misericordia dei episcopus ciuitatis Amorii definiens subscripsi
Georgius misericordia dei episcopus ciuitatis ⟨O⟩iniandi Liciae prouinciae definiens subscripsi
Zimarcus misericordia dei episcopus ciuitatis Sidimi Liciae prouinciae definiens subscripsi
Iohannis humilis episcopus ciuitatis Aeriz⟨orum⟩ Cariae prouinciae definiens subscripsi
Iohannis misericordia dei episcopus ciuitatis Myndi Cariae prouinciae definiens subscripsi
Patricius misericordia dei episcopus Eluzorum ciuitatis Phrigiae ⟨P⟩a⟨c⟩atianae prouinciae definiens subscripsi
Cyricus misericordia dei episcopus ciuitatis Ancyrae Phrigiae ⟨P⟩a⟨c⟩atianae prouinciae definiens subscripsi

---

VPG CBR MNL

---

1 misericordia dei *om.* N ciuitatis] ciuitate V M cratiae] craciae CRG gcraciae B gratiae MNL definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 2 dometius] domecius CB dometio N misericordia dei *om.* N prusiadensis] prosiadensis VPG plusiadensis MNL ciuitatis plusiadensis L definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 3 humilis *om.* N heracliae] heracleae CR heraclye N ponti] pontis B definiens subscripsi] ut supra VPG 4 longinus] longenus CBR misericordia dei *om.* N ciuitatis] ciuitate V M ti[n]i] tini VP CBR MNL 4–5 ti[n]i ... ciuitatis *om.* G 4 definiens subscripsi] ut supra VP similiter MNL 5 iohannis] iohanis V^1 iohannes RG L misericordia dei *om.* N comanae] commanae VP cumane L definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 6 theophilactus] theofilactus CB theodorofilactus L misericordia dei *om.* N caerasuntae] cerasuntae V caerasunte C caerasinite R carasumpte L definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 7 salomon] solomon G misericordia dei *om.* N galatiae] galaciae CBRG 7–8 definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 9 theodorus] theodeorus V^1 misericordia dei *om.* N amorii] amor̄ V amori PG definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 10 misericordia dei *om.* N sinianda ciuitatis G ⟨o⟩iniandi] siniandi V CB MNL simanda P ciniandi R liciae] litiae VP liae G litiae MN 10–11 definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 12 zimarcus] zymarcus CB .marchus M^1 *ras.* simarchus M^2 zimarchus N misericordia dei *om.* N sidimi] sidymi VP B sydymi G liciae] litiae VP lyciae CB licie R definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MN similiter subscripsi L 13 iohannis] iohannes R L humilis *om.* N aeriz⟨orum⟩] aerizai VPG cyzi C cizy B cyri R herizi MNL cariae] chariae M definiens subscripsi] ut supra VPG similiter N 14 misericordia dei *om.* N myndi] mundi MNL definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 15 patricius] patritius N misericordia dei *om.* N eluzorum] eluzicium VPG eluzi CBR ML eleuzi N ciuitatis eluzorum VPG phrigiae] phrygiae V prigiae P^1 frigiae CBR MNL ⟨p⟩a⟨c⟩atianae] capatianae VPG CBR MNL 16 definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 17 cyricus] syricus M misericordia dei *om.* N ancyrae] ancirae P pocyre CB potire R ancyrre L phrigiae] phrygiae V frigiae CBR MN ⟨p⟩a⟨c⟩atianae] capatiane VPG capadociae CR capodociae B capazianae MNL 18 definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Petrus misericordia dei episcopus ciuitatis Appiae Phrigiae ⟨P⟩a⟨c⟩atianae prouinciae definiens subscripsi

Alexander indignus episcopus ciuitatis Nacoliae Phrigiae Salutariae prouinciae definiens subscripsi

Paulus humilis episcopus ciuitatis Sozopolitanae Pisidiae prouinciae definiens subscripsi

Constantinus humilis episcopus Tymbria⟨d⟩is ciuitatis Pisidiae prouinciae definiens subscripsi

Marinus humilis episcopus ciuitatis Philomeli⟨i⟩ Pisidiae prouinciae definiens subscripsi

Plato humilis episcopus Magidi ciuitatis Pamphiliae prouinciae definiens subscripsi

Plusianus humilis episcopus ciuitatis Sillei Pamphiliae prouinciae definiens subscripsi

Theodorus misericordia dei episcopus Nazianzi ciuitatis definiens subscripsi

Theodorus misericordia dei episcopus ciuitatis Doari⟨um⟩ definiens subscripsi

Georgius misericordia dei episcopus insulae Coensium definiens subscripsi

Georgius misericordia dei episcopus insulae Chiorum definiens subscripsi

Stephanus humilis episcopus insulae Par⟨i⟩ definiens subscripsi

Georgius misericordia dei episcopus insulae Naxiae definiens subscripsi

Demetrius humilis episcopus ciuitatis insulae Tini definiens subscripsi

Georgius misericordia dei episcopus ciuitatis insulae Thiras definiens subscripsi

---

VPG CBR MNL

---

1 misericordia dei *om.* N appiae] apiae CBR phrigiae] phrygiae V frigiae CBR MNL ⟨p⟩a⟨c⟩atianae] capatiane VPG capacianae CBR capazianae MNL 2 definiens subscripsi] ut supra VPG similiter L 3 alexander] halexander P aexander L indignus *om.* N nacoliae] nicoliae B phrigiae] phrygiae V frigiae CB MNL 3–4 definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 5 humilis *om.* N humilis misericordia dei episcopus V ciuitatis] ciuitate V sozopolitanae] sozpplitanae CB sorphitane R sozopplitanae MN sozoplitane L pisidiae] pysidie N pissidie L definiens subscripsi] ut supra VPG 6–7 constantinus ... subscripsi *om.* M 6 humilis *om.* N ciuitatis tymbria⟨d⟩is VPG tymbria⟨d⟩is] tymbriaris VPG CBR tympriaris N timbriaris L pisidiae] persidie R pysidiae N pissidie L 6–7 definiens subscripsi] ut supra VPG 8 humilis *om.* N philomeli⟨i⟩] phylomeli V philomeli PG filome CR filomae B philonae M philome NL pisidiae] pysidie N pissidie L prouinciae *om.* V definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 9 plato ... subscripsi *om.* MNL magidi] magidy PG magid CBR magid⟨orum⟩? pamphiliae] pamphyliae V pampiliae P^1 phaphi G definiens] deficiens C^1 definiens subscripsi] ut supra VPG 10 humilis *om.* N episcopus humilis L episcopus nazianzi ciuitatis C^1 sillei] uellsillei V uelsyllei P uelsilei G uelsylci R sylei MNL pamphiliae] phamphiliae G definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL subscripsi + plato ... similiter M (746,9) 11 misericordia] misecordia C^1 misericordia dei *om.* N ciuitatis nazianzi G nazianzi] nazianti V nazyanzi C nazaranti R nanzianzi MN nanziani L definiens subscripsi] ut supra VPG 12 misericordia dei *om.* N doari⟨um⟩] doari VPG CBR N doaridae M dorai L definiens subscripsi] ut supra VPG 13 misericordia dei *om.* N coensium] cohensium MNL definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 14 misericordia dei *om.* N definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 15 stephanus] ste.phanus V *ras.* humilis] misericordia dei VPG M^1 *om.* N par⟨i⟩] paro VPG CB MN parode R patro L definiens subscripsi] ut supra VPG similiter NL 16 misericordia dei *om.* N episcopus ciuitatis insulae VPG CB MNL naxiae] noxiae V B narie L definiens subscripsi] ut supra VPG 17 demetrius] dometrius NL humilis *om.* N definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 18 misericordia dei *om.* N 18–747,1 ciuitatis ... episcopus *om.* L 18 insulae] insula VP thiras] thyras CRG tyras MN definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Constantinus misericordia dei episcopus Dalisandi Hisauriae prouinciae definiens subscripsi

Theodorus misericordia dei episcopus ciuitatis Olbeorum Hisauriae prouinciae definiens subscripsi

Iohannis misericordia dei episcopus Corici ciuitatis primae Ciliciae prouinciae definiens subscripsi

Iohannis misericordia dei episcopus ciuitatis Adanae primae prouinciae Ciliciae definiens subscripsi

Eulalius misericordia dei episcopus Zenonopoleos Hisauriae prouinciae definiens subscripsi

Georgius misericordia dei episcopus ciuitatis Flauiades secundae Ciliciae prouinciae definiens subscripsi

Irenarcus humilis diaconus Amastri⟨n⟩ae sanctae dei ecclesiae et locum tenens Comite sanctissimi mei episcopi eiusdem Amastrinae ciuitatis subscripsi

Euthychius misericordia dei episcopus ciuitatis insulae Meli definiens subscripsi

Cosmas indignus episcopus ciuitatis Cotyaeorum definiens subscripsi

Dometius misericordia dei episcopus ciuitatis Pr⟨y⟩m⟨n⟩issi definiens subscripsi

Leontius misericordia dei episcopus Helenopolitanae ciuitatis definiens subscripsi

Theodosius misericordia dei episcopus ciuitatis ⟨P⟩sibilorum Licaoniae prouinciae definiens subscripsi

---

VPG CBR MNL

---

1 misericordia dei *om.* N dalisandi] dasilandi G hisauriae] hissauriae G hysauriae R L 1–2 definiens subscripsi] ut supra VPG similiter M 3 misericordia dei *om.* N ciuitatis *om.* N olbeorum] albeorum R olbeorum hisauriae] olbeoauriae M 3–4 definiens subscripsi] ut supra VPG similiter M iohannis ... corici *et* iohannis ... adanae *transpon.* VP¹ CBR MN 5–6 iohannis ... supra P² *add.* 5 misericordia dei *om.* N corici] cori VPG corrici C cotrici R ciliciae] cyliciae C 5–6 definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 7 iohannis] iohannes L misericordia dei *om.* N adanae] adane V NL adani CB adam R ciliciae prouinciae MNL ciliciae] cili.ciae V *ras.* cyliciae CB 7–8 definiens subscripsi] ut supra VPG similiter N 9 eulalius] eolalius CBR eulalios N¹ misericordia dei *om.* N zenonopoleos] zenonopoleus CBR zenonupoleos G zenopolis M¹ zenonopolis M²N 9–11 zenonopoleos ... episcopus *om.* L 9 hisauriae] hisariae P 9–10 definiens subscripsi] ut supra VPG 11 misericordia dei *om.* N flauiades] flauiadis CBR flauiados G flauiadae M ciliciae] cyliciae C N cylitiae B cilitiae M 11–12 definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 13 irenarcus] hirenachus CBR yrenarcus G hrenarchus M insenarcus N irenarchus L diaconus] dyaconus R diacono N amastri⟨n⟩ae] anastriae VPG amastriae CBR MN amaferie L comite] comitate VP comitatus G comitem L 14 episcopi] episcopo V amastrinae] magistine R amastriae M¹ amistrine N subscripsi] ut supra G similiter MNL 15 euthychius] euthycius V eotichius C eothichius B euthicius R euthrochius G euticius MNL misericordia dei *om.* N meli] mele RNL definiens subscripsi] ut supra G similiter MNL 16 cosmas] quosmas CBR cosma N indignus] indignissimus L cotyaeorum] cotiaeorum VPG contracorum L definiens subscripsi] ut supra VPG 17 dometius] domecius CB L misericordia dei *om.* N pr⟨y⟩m⟨n⟩issi] promissi VPG CBR MNL definiens subscripsi] ut supra VPG 18 leontius] leoncius V CR leongius N misericordia dei *om.* N helenopolitanae] elenopolitanae MNL definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 19–20 theodosius ... subscripsi *om.* MNL 19 ⟨p⟩sibilorum] sibilorum VP CBR MNL sybilorum G licaoniae] liconiae V¹G¹ bycaoniae P¹ lycaoniae P² R 19–20 definiens subscripsi] ut supra VPG

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Constantinus misericordia dei episcopus ciuitatis La⟨m⟩psaci definiens subscripsi
Iohannis misericordia dei episcopus Adrianopoleos Bithiniae prouinciae definiens subscripsi
Theodosius misericordia dei episcopus Sebastinorum metropoleos ⟨secundae Armeniae prouinciae⟩ definiens subscripsi
Siluanus misericordia dei episcopus insulae Limniorum definiens subscripsi
Isidorus misericordia dei episcopus Abydinorum ciuitatis definiens subscripsi
Andreas misericordia dei episcopus Neapolitanae ciuitatis Cariae prouinciae per Theodorum metropolitam meum subscripsi propter infirmitatem qua detineor
Iohannis misericordia dei episcopus insulae Carpathi definiens subscripsi
Dauid misericordia dei diaconus Uosphoritanae sanctae ecclesiae et locum gerens Andreae sanctissimi episcopi mei subscripsi
Theodorus indignus episcopus Phasidis Lazicae prouinciae definiens subscripsi
Citonatus indignus episcopus sanctae ecclesiae Caralitanae insulae Sardiniae definiens subscripsi
Theodotus misericordia dei episcopus ciuitatis Aureliopoleos Libiae prouinciae definiens subscripsi

---

VPG CBR MNL

---

1 constantinus ... subscripsi *om.* N constantinus] theodosius L episcopus *om.* P la⟨m⟩psaci] lapsaci VPG lapfaci CBR ML (!) definiens subscripsi] ut supra VPG similiter ML 2 iohannis] iohannes R L adrianopoleos] hadranupoleus CB hadianopoleus R adrianopolis ML adrianorum ciuitatis? bithiniae] bythiniae V bithyniae P bititiniae G 2–3 definiens subscripsi] ut supra VPG similiter ML 4 theodosius] theodorus L misericordia dei *om.* N sebastinorum] sebastianorum VPG sibastinorum CBR metropoleos] metropolis CBR MNL 4–5 ⟨secundae armeniae prouinciae⟩ *om.* VPG CBR MNL 5 definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 6 misericordia dei *om.* N dei M^2 *add.* limniorum] linniorum VP limorum M^1NL^1 liniorum M^2L^2 definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 7 isidorus] hysidorus C L hysodorus B N ysidorus R M misericordia dei *om.* N episcopus dei G abydinorum] abhydinorum VP abyclinorum G abidinorum R MNL ciuitatis] ciuitate VG definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 8 andreas] andraeas C misericordia dei *om.* N neapolitanae] nepolitanae VPG 8–9 theodorum] teodorum P 9 metropolitam] metropolitaneum G metropolytam M meum *om.* G subscripsi] subsubscripsi B *om.* G detineor] deteneor CB N detineor ut supra G 10 iohannis] iohannes R L misericordia dei *om.* N carpathi] carphathi VP carpanthi L definiens subscripsi] ut supra VPG 11 misericordia] misericodiae P diaconus] codiaconus B^1 dyaconus R uosphoritanae] bosphoritane CR L bosphiritanae B uosporitanae G bosforitane MN gerens] gerendis L andreae] adreae VPG 12 episcopi mei *om.* B mei episcopi N subscripsi] ut supra G 13 indignus *om.* N phasidis] phasilis G lazicae] lazici CBR latiae G laziae M lazic N laxine L definiens subscripsi] ut supra G 14 citonatus] citonatis V^1 ctconatus M caralitanae] carilitanae B 14–15 definiens subscripsi] ut supra VPG 16 theodotus] thedotus V theodorus R L misericordia dei *om.* N ciuitatis *om.* CBR aureliopoleos] aurieliopoleos V auriaeliopoleos P aureliopoleus CBR aureliopolim MNL 16–17 definiens subscripsi] ut supra VPG

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Sancta synodus exclamauit:

Multos annos imperatori. Christo dilecto imperatori multos annos. Orthodoxe omnes credimus. Illuminatorem pacis, Domine, conserua. Marciano nouo Constantino aeterna memoria. Item nouo Iustiniano Constantino aeterna memoria. Qui deposuit haereticos, Domine, conserua. Nestorio, Eutice atque Seuero anathema sit. Similia eis sapientibus anathema. Theodoro Pharanitano anathema. Sergio et Honorio anathema. Pirro et Paulo anathema. Cyro et Petro anathema. Macario et Stephano anathema. Policrinio nouo Simoni anathema. Omnibus haereticis anathema. His qui praedicauerunt uel praedicant et sperant docere unam uoluntatem et unam operationem in incarnationem dispensationis Christi ueri Dei nostri, anathema.

1–10 *cf.* p. 712

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

Sancta synodus exclamauit:

Multos annos imperatori Christo dilecto imperatori multos annos orthodoxe omnes credimus inluminatorem pacis, domine, conserua.

Marciano nouo Constantino aeterna memoria nouo Iustiniano Constantino aeterna memoria qui deposuit haereticos, domine, conserua.

Nestorio, Eutychi atque Seuero anathema similia eis sapientibus anathema Theodoro Pharanitano anathema Sergio et Honorio anathema Pyrro et Paulo anathema Cyro et Petro anathema Macario et Stephano anathema Polichronio nouo Simoni anathema omnibus haereticis anathema.

His qui praedicauerunt uel praedicant et sperant docere unam uoluntatem et unam operationem in incarnatione dispensationis Christi ueri dei nostri anathema.

VPG CBR MNL

---

1 synodus] sinodus P CBG 2 – 3 orthodoxe] orthodoxae VP^2 orthodoxiae P^1 3 inluminatorem] inlumiatorem P^1 illuminatorem RG M^2 inlumitorem L 4 marciano] martiano G MN aeterna memoria] da aeternam memoriam G aeterna] deterna P iustiniano] iustinianum B^1 constantino] uconstantino N 5 haereticos] heredicos C 6 nestorio] nestorium M nestorio heredici (heretico B, heretici R) CBR eutychi] eotici CR eutici B euthico G euthicem M atque] adque B seuero] seuerum M anathema^1] anathima CB similia ... anathema *om.* L eis] es B^1 anathema^2] anathima CB 7 theodoro] theodora P pharanitano] faranithano C faranitano BR anathema^{1+2}] anathima CB honorio] onorio B pyrro] pyrrho P^2 et^2 *om.* P 8 anathema^{1+2}] anathima CB cyro] cyrro L macario] machario RG M anathema^3] anathima CB 9 polichronio] policronio P^{1}G R L polycronio CB polychronio MN nouo M^2 *add.* simoni] symoni V symony B simonia L anathema^1 *om.* CBR haereticis] heredicis C anathema^2] anathima CB 10 sperant] sperauerunt VPG uoluntatem] uolomtatem C 11 in *om.* C incarnatione] incarnationi B^1 incarnationis RG L incarnationem N dispensationis] dispensatione RG L anathema] anathima CB

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:41 AM

ΤΟΜΟΣ ΟΓΔΟΟΣ
ΠΡΑΞΙΣ ΕΠΤΑΚΑΙΔΕΚΑΤΗ

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσπότων Φλαβίων Κωνσταντίνου μὲν τοῦ πραοτάτου καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως αἰωνίου αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος ἔτους εἰκοστοογδόου καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης ἔτους τρισκαιδεκάτου Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοτρίτου τῇ ἐξκαιδεκάτῃ τοῦ Σεπτε⟨μ⟩βρίου μηνός ἰνδικτιῶνος δεκάτης.

Προκαθημένου τοῦ αὐτοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτω ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης παρόντων καὶ ἀκροωμένων

Νικήτα τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ μαγίστρου τῶν βασιλικῶν ὀφφικίων

Θεοδώρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ὀψικίου καὶ ὑποστρατήγου Θράκης

Σεργίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου

Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου

Ἰουλιανοῦ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ στρατιωτικοῦ λογοθέτου

Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ οἴκου τῶν Ὁρμίσδου

Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτου

Ἰωάννου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κοιαίστωρος

Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων

MTO

---

2 ὄγδοος] ὄγδος O 3 ἑπτακαιδεκάτη] ιζ′ MT 8 εἰκοστοογδόου] κζ′ O (!) 9 τρισκαιδεκάτου] ιγ′ O 10 εἰκοστοτρίτου] κγ′ O ἐξκαιδεκάτῃ] ις′ O σεπτε⟨μ⟩βρίου] σεπτεβρίου MTO δεκάτης] ι′ TO 13 τρούλλῳ] τρούλῳ O 22 τῶν ὁρμίσδου οἴκου O 25 κοιαίστωρος] κυαίστορος T κοιαίστορος O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

ACTIO OCTAUADECIMA

In nomine domini et dominatoris Iesu Christi dei et saluatoris nostri imperantibus piissimis et a deo coronatis nostris dominis Flauiis Constantino quidem mansuetissimo et a deo decreto magno imperatore perpetuo augusto et principe anno uicessimo octabo et post consulatum eius a deo instructae serenitatis anno tertio decimo Heraclio autem et Tiberio a deo conseruandis eius fratribus anno uicessimo tertio die sexta decima mensis Septembrii indictionis decimae.

Praesedente eodem piissimo et Christo dilecto Constantino magno imperatore in secretario diualis palatii, quod cognominatur Trullus, et per iussionem eius a deo instructae tranquillitatis praesentibus et audientibus
Niceta gloriosissimo exconsule patricio et magistro imperialium officiorum
Theodoro gloriosissimo exconsule patricio et comite imperialis obsequii et substratego – id est subpraetore – Thraciae
Sergio gloriosissimo exconsule ⟨patricio
Paulo gloriosissimo exconsule patricio
Iuliano gloriosissimo exconsule⟩ patricio et militari logotheta
Constantino ⟨gloriosissimo⟩ exconsule patricio et curatore regiae domus Hormisdae
Anastasio ⟨gloriosissimo⟩ exconsule patricio et loci seruatore comitis imperialis excubiti
Iohanne gloriosissimo exconsule patricio et quaestore
Polieucto gloriosissimo exconsule

VPG CBR(11) MNL(11)

---

2 octaua decima] XVIII VG CBR N decima octaua L 4 nomine] nostri P domini nostri et V et saluatoris nostri iesu christi dei et dominatoris G et²] atque CR adque B 4–5 imperantibus ... et] imperatoribus C¹B 5 piissimis] piis MNL coronatis ac serenissimis nostris CBR dominis] domiminis P constantino] constantinus V N quidem] qui.dem V *ras.* 5–6 mansuetissimo] mansuetissimus V N piissimo CBR 6 a P² *add.* decreto] decetum V magno *om.* G imperatore] principe CB imperatori G perpetuo] p̄p̄ VP N principi G et principe *om.* G principe] imperatore CB 6–7 uicessimo octabo] XXVIII CBRG MNL 7 post consulatum] pat V pati P consulatum] consolatum CBR consolatu N instructae a deo serenitatis VPG serenitatis] mansuetudinis CBR tertio decimo] XIII CBRG MNL 8 heraclio] heracli V haeracli P heracleo CB heraclii MNL autem] uero CBR et] adque C atque BR tiberio] tiberi VP thiberio G tyberio CR tiberii ML tyberii N conseruandis] conseruandorum VP MNL fratribus] fratrum MNL fratribus triumph anno VP¹ uicessimo tertio] XXII CBR XXIII G NL uicesimo tertio M 9 die] diae C sexta decima die CBR sexta decima] XVI⁰ RG septembrii] septb V septembri P R setebrii N indictionis] inditionis CBR inditione L decimae] .X. V CBR MNL (*et desin.* CBR MNL 765,20) 11 praesedente] praesidente G et] ex V¹ constantino] constantinus V constanti P imperatore] imperatori G 12 palatii] palacii V cognominatur] cognomatur V 13 praesentibus] praesidentibus VPG 14 niceta] niteta G¹ exconsule] exconsulae VP 15 exconsule] exconsulae P obsequii] obsequi V substratego] substrathego G 17–19 πατρικίου ... ὑπάτων = ⟨patricio. paulo gloriosissimo exconsule patricio. iuliano gloriosissimo exconsule⟩ *om.* VPG 19 logotheta] logothetha G 20 τοῦ ἐνδοξοτάτου = ⟨gloriosissimo⟩ *om.* VPG curatore] corat V curam P 21 τοῦ ἐνδοξοτάτου = ⟨gloriosissimo⟩ *om.* VPG seruatore] seruatr V seruatur P comitis] compts V excubiti] excuuiti G 23 polieucto] polieuc.to V *ras.*

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Θωμᾶ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων
Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ διοικητοῦ τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν
Πέτρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων
Λεοντίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ δομεστίκου τῆς βασιλικῆς τραπέζης.

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, τουτέστι
Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν θεοφιλεστάτων πρεσβυτέρων καὶ Ἰωάννου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πάπα τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος καὶ
Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ
Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως καὶ
Θεοφάνους τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως ἤτοι Ἀντιοχείας καὶ
Γεωργίου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων
Ἰωάννου ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης
Θεοδώρου ἐπισκόπου πόλεως Τριμιθούντων, ἐπέχοντος τὸν τόπον Ἐπιφανίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Κυπρίων νήσου
Θεοδώρου τοῦ θεοσεβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥαβέννης Θεοδώρου
Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Πόρτου, Στεφάνου ἐπισκόπου πόλεως Κορίνθου, Βασιλείου ἐπισκόπου πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου, Ἀβουνδαντίου ἐπισκόπου πόλεως Πατέρνου καὶ Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον ἅμα Ἰωάννῃ τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ πόλεως Πόρτου τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην ὁσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνόδου, τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ' αὐτῶν ἀναφορᾷ
Φιλαλήθους ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἐφέσου
Σισινίου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θρᾴκης
Πλάτωνος ἐπισκόπου Ἀγκύρας Γαλατίας

MTO

8 θεοσεβεστάτου] θεοφιλεστάτου O 13 ἀρχιερατικοῦ *om.* O 15 ἤτοι *om.* O 20 τριμιθούντων] τριμυθούντων M ἐπέχοντος] ἐπεχόντων O 20 – 21 θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου ἐπιφανίου τοῦ κυπρίων O 28 ἑκατὸν εἴκοσι πέντε] ρκε' O 33 σισινίου] σισιννίου O ἐπισκόπου *om.* O *usque ad* 764,12

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Thoma gloriosissimo exconsule
Paulo gloriosissimo exconsule et dispensatore orientalium regionum
Petro gloriosissimo exconsule
Leontio gloriosissimo exconsule et domestico imperialis mensae.

Conueniente quoque et sancto ac uniuersali concilio, quod per imperialem sanctionem congregatum est in hac regia et a deo custodienda ciuitate, id est
Theodoro et Georgio uenerabilibus presbiteris et Iohanne reuerentissimo diacono, locum exhibentibus Agathonis sanctissimi et beatissimi papae apostolicae sedis antiquae Romae et
Georgio uenerabili et sanctissimo archiepiscopo huius magnisonae Constantinopoleos nouae Romae et
Petro deo amabili presbitero monacho et loci seruatore pontificalis sedis magnae ciuitatis Alexandrinorum et
Theophane uenerabili atque sanctissimo archiepiscopo Theopoleos Antiochiae et
Georgio deo amabili presbitero monacho et responsali Theodori uenerabilis loci seruatoris sedis Hierusolimorum
Iohanne episcopo Thesalonicense
Theodoro episcopo Trimithuntorum, locum exibente Epiphanii deo amabilis archiepiscopi insulae Cypri
Theodoro deo amabili presbitero et locum agente Theodori deo amabilis archiepiscopi Rauennae
Iohanne episcopo ciuitatis Portuensis, Stephano episcopo ⟨ciuitatis⟩ Corinthi, Basilio episcopo ciuitatis Gurtinae insulae Cretae, Abundantio episcopo ciuitatis Paternensis et Iohanne episcopo ciuitatis Regitanae, locum exhibentibus una cum Iohanne deo amabili episcopo ciuitatis Portuensis uenerabilis concilii, quod circa antiquam Romam est centum uiginti quinque reuerentissimorum episcoporum, qui et ⟨per⟩ proprias subscriptiones insinuantur in suggestione, quae ab eis facta est ad piissimum Constantinum imperatorem
Philali⟨th⟩e episcopo Caessariae Capadociae
Theodoro episcopo Ephesi
Sisinnio episcopo Haeracliae Thraciensis
Platone episcopo Ancyre Galatiae

VPG

---

6 ac] hac P 8 georgio] georgius V uenerabilibus] uenerabilis VP reuerentissimo] reuerentissimus P 9 sanctissimi et beatissimi] sanctissimus et beatissimus P 11 et *om.* VP 13 seruatore] seruatori V magnae ciuitatis] manae ciuitate V 15 theophane] theophanae V uenerabili] uenerabilis V^1P 16 deo amabili] uenerabili G 17 hierusolimorum] hierosolimorum G 18 iohanne] iohannis VPG thesalonicense] thessalonicense P 19 trimithuntorum] tremithumtorum G exibente] exiuente P exhibente G epiphanii] epipanii V^1 archiepiscopi] archiepiscopo VP 21 amabili] amabilis P agente] agentes VP deo *om.* V archiepiscopi] archiepiscopo VP 23 portuensis] postuensis P (!) πόλεως = ⟨ciuitatis⟩ *om.* VPG 25 exhibentibus] exibentibus V exhiuentibus P 27 centum uiginti quinque] CXXV VPG δι' = ⟨per⟩ *om.* VPG 28 in suggestione] ingsuggestione V^1 30 philali⟨th⟩e] philaled V philalide P philialide G caessariae] cessariae V cesariae G capadociae] capadotiae PG 32 haeracliae] heracliae G 33 ancyre galatiae] ancire galaciae G

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Γεωργίου ἐπισκόπου Κυζίκου
Μαρίνου ἐπισκόπου Σάρδεων τῆς Λυδῶν ἐπαρχίας
Πέτρου ἐπισκόπου Νικομηδείας
Φωτίου ἐπισκόπου Νικαίας
Ἰωάννου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος
Ἰωάννου ἐπισκόπου Σίδης
Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀμασείας
Θεοδώρου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς
Ἰουστίνου ἐπισκόπου Τυάνων
Ἀλυπίου ἐπισκόπου Γαγγρῶν
Κυπριανοῦ ἐπισκόπου Κλαυδιουπόλεως τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας
Ἰωάννου ἐπισκόπου Πισινούντων
Πολυεύκτου ἐπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας
Θεοδώρου ἐπισκόπου Σταυρουπόλεως Καρίας
Τιβερίου ἐπισκόπου Λαοδικείας Φρυγίας
Κοσμᾶ ἐπισκόπου Συνάδων
Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Βαράτης ἐπέχοντος τὸν τόπον Παύλου ἐπισκόπου τοῦ Ἰκονίου
Στεφάνου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Πισιδίας
Ἰωάννου ἐπισκόπου Πέργης
Θεοπέμπτου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως ἤτοι Μωκισσοῦ
Ἰσιδώρου ἐπισκόπου Ῥόδου
Σισινίου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως Φρυγίας
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ταρσοῦ
Στεφάνου ἐπισκόπου Ἀναζάρβου
Μακροβίου ἐπισκόπου Σελευκείας Ἰσαυρίας
Γεωργίου ἐπισκόπου Βυζίης Θρᾴκης
Θεοδώρου ἐπισκόπου Πομπηϊουπόλεως
Ζαχαρίου ἐπισκόπου Λεοντουπόλεως Ἰσαυρίας
Γρηγορίου ἐπισκόπου Μιτυλήνης
Γεωργίου ἐπισκόπου Μιλήτου
Σεργίου ἐπισκόπου Σηλυβρίας
Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μεθύμνης

ΜΤΟ

---

6 ἰωάννου … σίδης *om.* T 8 μελιτηνῆς] μελιτήνης T μιλιτηνῆς O 11 ὀνωρεατῶν] ὀνωρεάτων T 17 ἐπισκόπου² *om.* M 20 μωκισσοῦ] μωκησοῦ O 22 σισινίου] σισιννίου O 26 βυζίης] βιζύης TO 27 πομπηϊουπόλεως] πομπιουπόλεως O 31 σηλυβρίας] σιλυβρίας T σηλυμβρίας O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Georgio episcopo Ciziceno
Marino episcopo Sardeorum prouinciae Lydorum
Petro episcopo Nicomediensi
Photio episcopo Niceno
Iohanne episcopo Chalcedoninse
Iohanne episcopo Sidei
Iohanne episcopo Amasiae
Theodoro episcopo Meliteno
Iusti[nia]no episcopo Tyanorum
Alipio episcopo Gangrensi
Cypriano episcopo Claudiupolitano prouinciae Honoreadis
Iohanne episcopo Pisinuntorum
Polieucto episcopo Mirorum Liciae
Theodoro episcopo Stauropolitano Cariae
Tiberio episcopo Laodiciae Frygiae
Cosma episcopo Sinnadorum
Constantino episcopo Uaratis locum exhibente Pauli episcopi Iconii
Stephano episcopo Antiochiae Pisidiae
Iohanne episcopo Pergeno
Theopempto episcopo Iustinianopolitano ⟨siue⟩ Muccissi
Isidoro episcopo Rodio
Sisinnio episcopo Hierapolitano Phrygiae
Theodoro episcopo Tarsensi
Stephano episcopo Ana⟨zarb⟩ensi
Macrouio episcopo Seleuciae Hisauriae
Georgio episcopo Biziensi Thraciae
Theodoro episcopo Pompeiopolitano
Zacharia episcopo Leontopolitano Hisauriae
Gregorio episcopo Mitilinense
Georgio episcopo Myliteno
Sergio episcopo Silimbriae
Andrea episcopo Metym[p]nensi

VPG

---

2 marino] marinus P 3 nicomediensi] nicomediensis V 5 chalcedoninse] chalcedonins V calcedonense G 6 iohanne ... sidei *om.* G 9 iusti[nia]no] iustiniano VPG 11 honoreadis] honoriadis G 12 pisinuntorum] pisinuntur V pisinumtorum G 13 polieucto] poli.eucto V *ras.* mirorum] myrorum G liciae] lyciae V licyae P 14 theodoro] theodorus P 15 tiberio] tyberio G laodiciae] laodaciae V laodatiae P frygiae] phrigiae G 16 sinnadorum] synnadorum G 17 exhibente] exibente V^1 exiuente P episcopi] episcopo VP 18 pisidiae] pysidiae G 20 ἤτοι = ⟨siue⟩ *om.* VPG muccissi] muccisi P mucensi G 21 isidoro] hisidero PG rodio] rodis G 22 hierapolitano phrygiae] herapolitano phrigiae G 23 theodoro episcopo] theodorus episcopus P 24 ana⟨zarb⟩ensi] anarbazensi VP anabartensi G 25 macrouio] macrobio V seleuciae] releuciae PG 26 biziensi] byziensi G 27 theodoro] theodurus P 28 zacharia] zachariae VP leontopolitano] leontiopolitano G 29 gregorio] georgio G mitilinense] mitylinense PG 30 myliteno] mileteno P 32 andrea] andraea P metym[p]nensi] metimpnense V metympnensi PG

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Θεογνίου ἐπισκόπου Κίου
Ἀλεξάνδρου ἐπισκόπου Κοτράδων τῆς Ἰσαύρων χώρας
Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Εὐχαίτων
Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἡρακλειουπόλεως ἤτοι Πιδαχθόης
Πέτρου ἐπισκόπου Μεσημβρίας
Πέτρου ἐπισκόπου Σωζοπόλεως Θρᾴκης
Ἰωάννου ἐπισκόπου Στόβων
Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν
Ἰωάννου ἐπισκόπου τοῦ Ἄργους
Θεοδοσίου ἐπισκόπου Λακεδαιμονίας
Ἰωάννου ἐπισκόπου Λάππης
Γρηγορίου ἐπισκόπου Καντάνου
Στρατονίκου ἐπισκόπου Σόλων, Τύχωνος ἐπισκόπου τοῦ Κιτίου ἀμφοτέρων τῆς συνόδου τυγχανόντων τῆς φιλοχρίστου τῶν Κυπρίων νήσου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Νύσσης
Θεοδώρου ἐπισκόπου τῶν Βασιλικῶν Θερμῶν
Γεωργίου ἐπισκόπου Καμουλιανῶν
Θεοδώρου ἐπισκόπου ⟨Ἀ⟩κελετζινῆς ἤτοι Ἰουστινιανουπόλεως τῆς μεγάλης Ἀρμενίας
Γεωργίου ἐπισκόπου Δαρανάλεως ἤτοι τοῦ Καμάχων
Ζωΐτου ἐπισκόπου Χριστουπόλεως ἤτοι Διὸς ἱεροῦ τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας
Θεοδώρου ἐπισκόπου Περγάμου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Μασταύρων
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἀδραμυτοῦ
Πατρικίου ἐπισκόπου Μαγνησίας
Ἀντωνίου ἐπισκόπου Ὑπαίπων
Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀνέων
Σισινίου ἐπισκόπου Νύσης Ἀσίας
Ῥηγίνου ἐπισκόπου τοῦ Πανίου
Μαρτυρίου ἐπισκόπου Ἰουλιουπόλεως ⟨Γαλατίας⟩
Μιχαὴλ ἐπισκόπου Ἀσπόνης

MTO

---

2 ἰσαύρων] ἰσαυρίας T 4 πιδαχθόης] πιδάχθοης O 8 ἀθηνῶν] ἀληθινῶν M 10 θεοδοσίου] θεοδώρου M 15 νύσσης] νύσης TO 17 καμουλιανῶν] καμουλιάνων T 18 ⟨ἀ⟩κελετζινῆς] κελετζινῆς M ἐκλεντζίνης T κελτζινῆς O 19 τοῦ *om.* M 20 ζωΐτου] ζωϊτοῦ M ζωητοῦ O 23 ἀδραμυτοῦ] ἀτραμύτου O 25 ὑπαίπων] ὑπέπων TO 26 ἀνέων] ἄνεων O 27 σισινίου] σισιννίου O νύσης] νύσσης M 29 galatiae = ⟨γαλατίας⟩ *om.* MTO

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Theognio episcopo Ciensi
Alexandro episcopo Cotradorum Hisauriae regionis
Epiphanio episcopo Euchaitarum
Iohanne episcopo Heracliupolitano siue Pidacthoeno
Petro episcopo Mesembriae
Petro episcopo Sozopoleos Thraciae
Iohanne episcopo Stoborum
Iohanne episcopo Athenarum
Iohanne episcopo Argorum
Theodosio episcopo Lacedemoniae
Iohanne episcopo Lappes
Gregorio episcopo Cantanensi
Stratonico episcopo Solorum et Tichone episcopo Citii utrisque de sinodo exsistentibus Christo amabilis insulae Cypriorum
Iohanne episcopo Niseno
Theodoro episcopo Imperialium Thermarum
Georgio episcopo Camulianorum
Theodoro episcopo ⟨A⟩celezianensi siue Iustinianopolitano magnae Armeniae
Georgio episcopo Daranaleo⟨s⟩ siue Camachorum
Zoito episcopo Christopolitano siue Dios hieru, quod est Iobis sacru⟨m⟩, regionis Asianorum
Theodoro episcopo Pergami
Theodoro episcopo Mastaurorum
Theodoro episcopo Adramitino
Patricio episcopo Magnisiae
Antonio episcopo Hypeporum
Iohanne episcopo Aneorum
Sisinnio episcopo Nisorum ⟨Asiae⟩
Regino episcopo Paniensi
Martirio episcopo Iuliopolitano Galatiae
Michahele episcopo Asponensi

VPG

2 hisauriae] hissauriae G 4 heracliupolitano] haeracliupolitano P pidacthoeno] pidactoeno V^1 6 thraciae] traciae PG 8 episcopo *om.* P 10 lacedemoniae] lacedaemoniae P 11 lappes] lappis G 12 gregorio] geregorio V^1 georgio G cantanensi] cathanensi G 13 stratonico] strathonico G tichone] thicone G utrisque] utriusque V sinodo] sinedo VP synodo G exsistentibus] existentibus V^1G 16 episcopo *om.* VP imperialium] imperiali.um V *ras.* 18 ⟨a⟩celezianensi] ecelezianensi VP aecclesiae zianensi G iustinianopolitano] iustiniano V 19 daranaleo⟨s⟩] daranaleo VPG camachorum] thamachorum G 20 dios] dos V^1 sacru⟨m⟩] sacru VP sacrae G 20–21 asianorum] asyanorum G 22 theodoro] theodorus P 23 mastaurorum] maustarorum G 24 theodoro] theodorus P adramitino] adramitano V adramittino P adramatino G 25 patricio] patricinio V 26 antonio] anthonio PG hypeporum] hipeporum P 28 ἀσίας = ⟨asiae⟩ *om.* VPG 30 martirio] martyrio G 31 michahele] michahel V michaele G

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Πλάτωνος ἐπισκόπου Κίννης
Γενεσίου ἐπισκόπου Ἀναστασιουπόλεως
Στεφάνου ἐπισκόπου Βηρινουπόλεως
Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μνίζου
Μερκουρίου ἐπισκόπου Ποιμανηνοῦ
Ἰωάννου ἐπισκόπου Μιλητουπόλεως
Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Λαμψάκου
Κυρίκου ἐπισκόπου Ἀδριανίας
Ἰωάννου ἐπισκόπου Φιλαδελφείας
Ἀνδρέου ἐπισκόπου Σιλάνδου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Σίτων
Θεοδότου ἐπισκόπου Δάλδης
Ἰωάννου ἐπισκόπου τοῦ Δασκυλίου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀδριανῶν
Σισινίου ἐπισκόπου Βασιλινουπόλεως
Θεοδώρου ἐπισκόπου Πραινέτου
Λεοντίου ἐπισκόπου Ἑλενουπόλεως
Γεωργίου ἐπισκόπου τοῦ Γάλλου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Καισαρείας Βιθυνίας
Πολυχρονίου ἐπισκόπου Θεουπόλεως ἤτοι Προύσης
Ἀναστασίου ἐπισκόπου Θεοτοκιανῶν ἤτοι Ἀπολλωνιάδος
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου
Μηνᾶ ἐπισκόπου Καραλίας Παμφυλίας
Κοσμᾶ ἐπισκόπου Μαναύων
Νικήτα ἐπισκόπου τοῦ Κορακησίου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Βερίσσης
Καλλινίκου ἐπισκόπου Κολωνείας Ἀρμενίας
Τιβερίου ἐπισκόπου Ἀμισ⟨σ⟩οῦ
Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀνδράπων
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἰβόρων
Σεργίου ἐπισκόπου Σινώπης
Γρηγορίου ἐπισκόπου Ἄρκης
Ἰωάννου ἐπισκόπου Φαυστινουπόλεως
Εἰρηνάρχου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου ἐπέχοντος τὸν τόπον Κομιτᾶ ἐπισκόπου Ἀμάστριδος

MTO

---

3 βηρινουπόλεως] βιρηνουπόλεως T 5 ποιμανηνοῦ] πημανινοῦ T ποιμανινοῦ O 8 κυρίκου] κυριακοῦ M 10 σιλάνδου] σιλανδοῦ M 15 σισινίου] σισιννίου O 19 βιθυνίας καισαρείας O 24 μαναύων] μαννάβων O 25 κορακησίου] μορακησίου M 28 ἀμισ⟨σ⟩οῦ] ἀμινσοῦ M ἀμίσου T ἀμισοῦ O 30 ἰβόρων] ἰβώρων M 34 κομιτᾶ] κόμητα O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Platone episcopo Cinnensi
Genesio episcopo Anastasiupolitano
Stephano episcopo Uerinupolitano
Andrea episcopo M[i]nizeno
Mercurio episcopo Poemanino
Iohanne episcopo Miletopolitano
Constantino episcopo Lampsaceno
C⟨y⟩rico episcopo Hadrianensi
Iohanne episcopo Philadelphiae
Andrea episcopo Silandeno
Iohanne episcopo Sitorum
Theodo⟨t⟩o episcopo Daldeno
Iohanne episcopo Dascilino
Iohanne episcopo Hadrianorum
Sisinnio episcopo Basilinopolitano
Theodoro episcopo Praenetino
Leontio episcopo Helenopolitano
Georgio episcopo Galli
Theodoro episcopo Caessariae Bithiniae
Polichronio episcopo Theopolitano siue Pruseno
Anastasio episcopo Theotocianorum siue Apolloniadis
Theodoro episcopo Iustinianupolitano Gordi
Mena episcopo Caraliae Pamphiliae
Cosma episcopo Manau[g]orum
Niceta episcopo Coraciseno
Theodoro episcopo Berisseno
Callinico episcopo Coloniae Armeniae
Tiberio episcopo Amiseno
Iohanne episcopo Andraporum
Theodoro episcopo Hiborum
Sergio episcopo Sinopeno
Gregorio episcopo Arcensi
Iohanne episcopo Faustinopolitano
Hirenarcho relegioso diacono locum exhibente Comit[i]ae episcopi Amas⟨trini⟩

VPG

1 cinnensi] cinensi V 2 episcopo] episcopi P 4 m[i]nizeno] minizeno VPG 7 lampsaceno] lapsaceno G 8 c⟨y⟩rico] caerico VPG hadrianensi] adrianensi VG 10 silandeno] siladeno V sylandeno G 11 sitorum] sito. .rum P *ras.* 12 theodo⟨t⟩o] theodoro VPG 14 hadrianorum] adriarum V 15 basilinopolitano] basilinopolitane V 16 theodoro] theodorus P praenetino] praenitino P 17 leontio] lontio V 19 theodoro] theodorus P caessariae] cessariae V caesariae G bithiniae] uithiniae P 20 polichronio] policronio P¹G theopolitano] teopolitano G 21 theotocianorum] theothocianorum G apolloniadis] apollonidis V apoloniadis G 22 theodoro] theodorus P iustinianupolitano] iustinianopolitano V¹ 24 manau[g]orum] manaugorum VPG 25 coraciseno] coroniseno G¹ 28 tiberio] tyberio G 30 hiborum] hiborrum VP hyborum G 31 sinopeno] sinopono V synopeno G 34 hirenarcho relegioso] hirenarco religioso G exhibente] exibente P comit[i]ae] comitiae VPG amas⟨trini⟩] amas VPG

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Γεωργίου ἐπισκόπου Ἰουνουπόλεως
Φωκᾶ ἐπισκόπου Δαδύβρων
Πλάτωνος ἐπισκόπου Ἀδριανουπόλεως ⟨τῶν Ὀνωρεατῶν⟩
Γεωργίου ἐπισκόπου Κρατίας
Δομετίου ἐπισκόπου Πλουσιάδος
Στεφάνου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου
Λογγίνου ἐπισκόπου Τίου
Ἀναστασίου ἐπισκόπου τοῦ Πολημωνίου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Κομάνων
Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Κερασούντων
Θεοδώρου ἐπισκόπου Τραπεζούντων
Σολομῶνος ἐπισκόπου Κλανέου
Θεοδώρου ἐπισκόπου τοῦ Ἀμορίου
Ζιμάρχου ἐπισκόπου Σιδύμων
Γεωργίου ἐπισκόπου Οἰνιάνδων
Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἐρίζων
Ἰωάννου ἐπισκόπου Μύνδου
Πατρικίου ἐπισκόπου Ἰλούζων
Κυρίκου ἐπισκόπου Ἀγκυροσυνάου
Πέτρου ἐπισκόπου Ἀππίας
Ἀλεξάνδρου ἐπισκόπου Νακολίας
Δομετίου ἐπισκόπου Πρυμνισσοῦ
Θεοδοσίου ἐπισκόπου Ψιβήλων
Παύλου ἐπισκόπου Σωζοπόλεως Πισιδίας
Κοσμᾶ ἐπισκόπου τοῦ Κοτυαείου
Μαρίνου ἐπισκόπου τοῦ Φιλομηλίου
Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Τιμβριάδων
Πλάτωνος ἐπισκόπου Μαγύδων
Πλουσιανοῦ ἐπισκόπου τοῦ Συλαίου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ
Θεοδώρου ἐπισκόπου Δοάρων
Γεωργίου ἐπισκόπου Κώου

MTO

---

1 ἰουνουπόλεως] ἰωνουπόλεως M ἰουνοπόλεως TO 2 φωκᾶ] φωτίου M 3 honoriadis = ⟨τῶν ὀνωρεατῶν⟩ *om.* MTO 4 γεωργίου] σεργίου O 8 τοῦ *om.* M πολημωνίου] πολημονίου TO 10 κερασούντων] κερασοῦντος O 11 τραπεζούντων] τραπεζοῦντος O 12 σολομῶνος τοῦ κλανέου O 13 τοῦ *om.* T ἀμορίου] ἀμωρίου O 14 ζιμάρχου] ζημάρχου TO σιδύμων] σιδίμων M 15 οἰνιάνδων] οἰνιάδων M 17 μύνδου] μίνδου T 19 κυρίκου] κυριακοῦ M κηρύκου T ἀγκυροσυνάου] ἀγκυροσυναοῦ T 21 νακολίας] νακολείας M νακωλείας O 22 πρυμνισσοῦ] πρυμνήσου T πρυμνησοῦ O 23 ψιβήλων] ψιβύλλων O 25 τοῦ *om.* M κοτυαείου] κοττιαίου T 27 τιμβριάδων] τιβριάδων T 28 μαγύδων] μαγίδων T 29 τοῦ *om.* M συλαίου] συλέου T 30 ναζιανζοῦ] νανζιανζοῦ T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Georgio episcopo Iunupolitano
Phoca episcopo Dadybrorum
Platone episcopo Adrianopolitano Honoriadis
Georgio episcopo Cratiae
Dometio episcopo Plusiadis
Stephano episcopo Haeracliae Ponti
Longino episcopo Tieno
Anastasio episcopo Polemoniensi
Iohanne episcopo Comanorum
Theophilacto episcopo Caerasuntorum
Theodoro episcopo Trapezuntorum
Solomone episcopo Claneno
Theodoro episcopo Amorino
Zymarcho episcopo Sidimorum
Georgio episcopo ⟨O⟩en⟨i⟩a⟨n⟩dorum
Iohanne episcopo Haerizorum
Iohanne episcopo Myndi
Patricio episcopo Hiluzorum
C⟨y⟩rico episcopo Ancirosinnano
Petro episcopo Appiae
Alexandro episcopo Nacoliae
Dometio episcopo Prymneseno
Theodosio episcopo P⟨si⟩uilorum
Paulo episcopo Sozopolitano Pisidiae
Cosma episcopo Cotiaieno
Marino episcopo Philomelii
Constantino episcopo Ty⟨m⟩briadensi
Platone episcopo Magydorum
Plusiano episcopo [P]Silleno
Theodoro episcopo Nazianzeno
Theodoro episcopo Doarorum
Georgio episcopo Coensi

VPG

2 dadybrorum] cladibrorum G 3 adrianopolitano] adrianopolitane V 4 cratiae] craciae G 6 stephano] sthephano P haeracliae] heracliae G 7 longino] longio P¹ tieno] tyeno G 10 theophilacto] theophilato VP 12 solomone] salomone V claneno] claneo G 14 sidimorum] sidymorum P sydymorum G 15 ⟨o⟩en⟨i⟩a⟨n⟩dorum] cenoadorum VP cenadorum G 16 haerizorum] erizorum V herizorum G 17 myndi] mindi G 18 hiluzorum] hyluzorum G 19 c⟨y⟩rico] cerico VG ceryco P ancirosinnano] ancire sinnanno G 22 dometio] domecio P 23 p⟨si⟩uilorum] preulorum V¹ preuilorum V²PG 24 pisidiae] pysidiae G 25 cotiaieno] cotiaseno G 27 ty⟨m⟩briadensi] typriadensi V tybriadensi PG 28 magydorum] magidorum G 29 plusiano] plussiano P episcopo *om.* G [p]silleno] psilleno VPG 32 georgio] geōr V georgi P

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Γεωργίου ἐπισκόπου Χίου
Στεφάνου ἐπισκόπου Πάρου
Γεωργίου ἐπισκόπου Ναξίας
Δημητρίου ἐπισκόπου Τίνου
Γεωργίου ἐπισκόπου Θήρας
Εὐτυχίου ἐπισκόπου Μήλου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Κωρύκου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀδάνων
Γεωργίου ἐπισκόπου Φλαβιάδος
Εὐλαλίου ἐπισκόπου Ζηνωνουπόλεως
Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Δαλισανδοῦ
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ὄλβης
Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ῥενάτης διακειμένης ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ
Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπονομαζομένης Δόμου Ἀρσικίας διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην
Λεοντίου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου καὶ μοναχοῦ μονῆς ἐπιλεγομένης Κέλλα⟨ι⟩ Νόβων τυγχανούσης ὁμοίως ἐν τῇ αὐτῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ
Ἰορδάνου καὶ Πολυχρονίου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων μοναχῶν καὶ ἀποκρισιαρίων τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἡμῶν πόλεως Ἱεροσολύμων.

Καθεσθέντων τε τῶν ἐνδοξοτάτων πατρικίων καὶ ὑπάτων καὶ πάντων τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλῶν μητροπολιτῶν τε καὶ ἐπισκόπων κατὰ τάξιν ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Τρούλλου σεκρέτῳ, προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν εὐαγγελίων, Θεόδωρος ὁ θεοσεβέστατος ἀρχιδιάκονος τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ πριμμικήριος τῶν θεοσεβεστάτων νοταρίων τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Γεωργίου εἶπε·

Μείζονος εὐσεβείας καθέστηκε γνώρισμα, παγγάλην δέσποτα, τὸ πρώτως τοῖς περὶ τὸ θεῖον σέβας ἀνήκουσιν ἐξαίρετον τὴν ἐπιμέλειαν τίθεσθαι, εἶθ' οὕτως τὰ τῇ φιλοχρίστῳ πολιτείᾳ προσήκοντα πράγματα εὐθυβόλως ἰθύνεσθαι.

MTO

---

6 μήλου] μίλου T 7 κωρύκου] κορύκου MT 8 ἀδάνων] ἀσάνων M 9 φλαβιάδος] φλαμιάδος M 10 ζηνωνουπόλεως] ζηνουπόλεως MO 11 δαλισανδοῦ] δαλισάνδου O 13 τοῦ *om.* T ῥενάτης] ῥενᾶ τῆς T 13–14 ἐν ... ῥώμῃ] κατὰ τὴν πρεσβυτέραν ῥώμην M 17 κέλλα⟨ι⟩ νόβων] κελλανόβων MT κελανοβῶν O 18 αὐτῇ] τοιαύτῃ T 22 τε] δὲ O τῶν² *om.* M 23 τε *om.* O τρούλλου] τρούλω O 24 καὶ *om.* T 25 θεοσεβέστατος] εὐλαβέστατος M 26 πριμμικήριος] πριμμικίριος T 28 πρώτως] πρῶτον O 29 ἐξαίρετον] ἐξαιρέτως O 30 πολιτείᾳ] δεσποτείᾳ O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Georgio episcopo Chiensi
Stephano episcopo Pari[o]
Georgio episcopo Naxiae
Demetrio episcopo Tinensi
Georgio episcopo Thirensi
Eutichio episcopo Milensi
Iohanne episcopo Corici
Iohanne episcopo Adanorum
Georgio episcopo Flauiadis
Eulalio episcopo Zen⟨u⟩nopolitano
Constantino episcopo Dalisandi
Theodoro episcopo Olbis
Georgio relegioso presbitero et monacho monasterii Renati, quod situm est aput antiquam Romam
Conone et Stephano presbiteris et monachis monasterii, quod cognominatur Domus Arsicia, quod similiter situm est aput antiquam Romam
Leontio relegioso diacono et monacho monasterii, quod cognominatur Cellae Nouae, quod pariter situm est aput antiquam Romam
⟨Iordane et Polichronio relegiosis presbiteris monachis atque responsalibus sanctae Christi dei ciuitatis Hierusolymorum⟩.

Residentibus itaque gloriosissimis patriciis et consulibus et omnibus uenerabilibus ⟨et deo amabilibus⟩ metropolitanis ⟨et⟩ episcopis ⟨iuxta ordinem in eodem secretario Trulli,⟩ praepositis in medio sanctis et intemeratis Christi dei nostri euangeliis, Theodorus deo amabilis diaconus huius sanctissimae dei catholicae et apostolicae magnae ecclesiae et primicerius deo amabilium notariorum Georgii uenerabilis atque sanctissimi patriarchae Constantinopolitani dixit:

Maxime pietatis exsistit cognitio, tranquillissime domine, ut principaliter quae ad culturam diuinitatis adtinent praecipuam diligentiam adhibere, dehinc causas, quae Christo amabili rei publicae conpetunt, recta consideratione dirigere.

VPG CBR(22) MNL(22)

---

1 episcopo *om.* P 2 pari[o]] pario VPG 3 naxiae] nacziae G 4 episcopo] episcopi P 5 thirensi] tyrensi G 6 eutichio] euthicio G milensi] milense G 7 corici] corichi V corychi P chorici G 8 episcopo *om.* P 10 zen⟨u⟩nopolitano] zennopolitano VPG 12 theodoro] theoro P^2 olbis] holbis V^1 13 relegioso] religioso G monasterii] monasterio VP aput] apud G antiquam] antiqaam V^1 15 conone] canone G et² *om.* G monachis] monacho V quod] quae VP 16 aput] apud G 17 relegioso] religioso G cellae] celle VP 18 pariter] pari P^1 aput] apud PG 19–20 Ἰορδάνου ... Ἱεροσολύμων = ⟨iordane ... hierusolymorum⟩ *om.* VPG (*cf.* 711,23–24) 22 residentibus] resedentibus *inc.* CBR MNL (753,11) presidentibus N gloriosissimis] gloriosis ML consulibus] consolibus CB 22–23 καὶ θεοφιλῶν = ⟨et deo amabilibus⟩ *om.* VPG CBR MNL 23 καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG CBR MNL κατὰ τάξιν ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ τρούλλου σεκρέτῳ = ⟨iuxta ... trulli⟩ *om.* VPG CBR MNL 24 medio] medeo C^1 euangeliis] euungeliis G 25 ἀρχιδιάκονος (a. 713) = diaconus (a. 681)] dyaconus R diacono N catholicae] captolice L et *om.* MN 26 uenerabilis] uenerabili N atque] adque P 27 constantinopolitani] constanopolitani V constantinopolitane CR MNL 28 maxime] maximae P exsistit] existit RG MNL cognitio] cognito L tranquillissime] tranquilsissime N 29 adtinent] adtenet C^1 adtenent C^2B attinet R attinent MNL praecipuam] praecipuae CR dehinc quae causas quae C^1G^1 30 conpetunt] competunt M^2L dirigere] diregere CB

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Ὃ δὴ καὶ πράττεις ἐπιεικῶς, ἡμερώτατε, πᾶσαν μὲν τὴν περὶ τῶν κοσμικῶν πραγμάτων ὄχλησιν ἀποθέμενος, τὴν δὲ περὶ τὰ θεῖα φροντίδα τε καὶ σπουδὴν ἀναδεξάμενος *τῇ τοῦ πνεύματος χάριτι*, καὶ τοῦτο ὑμῶν ἔκκριτον ἐγκαλλώπισμα τοῦ ἐξ εὐσεβείας κατὰ τοῦ διαβόλου συγκροτῆσαι στρατόπεδον καὶ κατὰ τῆς ἀσεβοῦς αὐτοῦ φάλαγγος ἱερὸν συναθροῖσαι κατάλογον· φαμὲν δὴ τὴν ἁγίαν ταύτην καὶ μεγάλην καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον, ἥτις, ὡς ἔδει, μετὰ πολλῆς ὅσης τῆς ἐμμελείας ἐκ πολλῶν ἡμερῶν τὸ περὶ τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν πίστεως πρακτέον διήνυσε, πρόμαχον εὐτυχήσασα τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν· καὶ τὴν ὁπωσοῦν ἀναφυεῖσαν κατὰ τῆς ὀρθοδοξίας διχόνοιαν ἐκποδὼν πεποίηκεν, ἐπερειδομένη μὲν τοῖς τῆς ἀληθείας διδάγμασι, κρατυνομένη δὲ ταῖς τῶν μακαριωτάτων πατέρων ἀνεπιλήπτοις καὶ θείαις ὡς ἀληθῶς παραδόσεσιν, ὡς ἔστιν ἐκ τῶν ἐγγράφως πεπραγμένων ἐφ' ἑκάστῳ τῶν παρακολουθησάντων κατανοῆσαι. ὅρον δὲ νῦν ἐξεφώνησεν ἁπλανῆ τῇ δυνάμει τῶν θείων γραφῶν σεμνυνόμενον καὶ τὴν τῶν ἁγίων πατέρων διδασκαλίαν ἐπιγραφόμενον εἰς βεβαίωσιν μὲν τῶν ὀρθῶν τῆς εὐσεβείας δογμάτων, καύχημα δὲ τῆς ὑμετέρας εὐσεβοῦς βασιλείας· καὶ τοῦτον μετὰ χεῖρας ἐπιφερόμεθα, εἰ παρίσταται τῷ σκοπῷ τῆς ὑμῶν γαληνότητος ἀναγνωσθησόμενον.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν·

Ὁ ἐπιμνησθεὶς ὅρος ἀναγινωσκέσθω.

Καὶ λαβὼν Ἀγάθων ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως Γεωργίου ἀνέγνω τὸν ὅρον ἔχοντα ἐπὶ λέξεως οὕτως·

---

2 – 3 cf. Hebr. 10,29

MTO

---

2 τε *om.* O 3 πνεύματος] χριστοῦ M θεοῦ O ὑμῶν] μὲν M ἡμῶν T ἔκκριτον] ἔγκριτον O τοῦ[1]] τὸ O 9 μακαριωτάτων] μακαρίων M 17 ἐπιμνησθεὶς] ἐπιμνημονευθεὶς O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Quod profecto ΕΠΙΕΙΚΩC benigne peragis, mansuetissime, omnem quidem saecularium causarum sollicitudinem reponens, pro diuinis uero curam et studium *per spiritus sancti gratiam* assumens, et hic uester est acceptabilis ornatus per pietatem aduersus diabolum accersire militiam et contra impietatis eius cohortem sacrum aggregare collegium hoc consultum; aiemus sanctum et magnum atque uniuersale concilium, quod, sicut congruum fuerat, cum pluri quanta debuit sedulitate ex multis diebus super inmaculata nostra Christianorum fide, quod agendum fuerat, gessit, propugnatricem adeptum uestram pietatem; dissensionem uero, quae quoquo modo exorta est, aduersus rectitudinem fidei post tergum effecit, innisa quidem ueritatis doctrinis, corroborata uero beatissimorum patrum inreprehensibilibus et uere diuinis traditionibus; ex ipsis actorum scriptis in unoquoque quae prouenerunt considerandum est. definitionem autem nunc promulgauit sine mendatio diuinarum scripturarum uigore pollentem sanctorumque patrum doctrinam superscriptum ad confirmationem quidem rectorum ⟨pietatis⟩ [ueritatis] dogmatum, gloriam uero imperii uestri; et hanc prae manibus deferimus, si constat uestrae serenitatis proposito recensendum.

Constantinus piissimus imperator dixit:

Quae memorata est definitio relegatur.

Et accipiens Agatho relegiosus lector et notarius Georgii uenerandissimi atque sanctissimi archiepiscopi huius a deo conseruandae regiae urbis eandem definitionem relegit in his uerbis.

VPG CBR MNL

1 ΕΠΙΕΙΚΩC] ΕΠΙΕΙΚΟC VPG M ΕΠΙCΙΚΟC C ΕΠCΙΚΟC B enicykoc R ΕΠΤΕΙΝΟC N ΕΠΤΕΙΚΟC L benigne] benignae C peragis] peragit CBR pagis N mansuetissime] mansuetissimae P omnem] omnium MNL 2 sollicitudinem] solicitudinem G pro] per NL studium] istudium C istidium R 3 gratiam] grattiam V^1 graciam C^1R assumens] adsumens CB diabolum] diabulum P diaboli CB dyaboli R 4 accersire] arcessire B militiam] miliciam CBR aggregare] adgregare CB 5 consultum] consulto VPG aiemus] agimus CB agemus MNL atque] adque P B^1 concilium] concillium V^1 quod] que VPG sicut] sicuti CBR L 6 cum pluri] compleri M^2 *marg.* pluri] plurimi VP plurimum G quanta] quata P^1 sedulitate] sedulttate R sedutilitate M^1 sed utilitatem N inmaculata] immaculata M 7 fide] fi.de V *ras.* fuerat] fu.erat V *ras.* adeptum] adeptam G ademptum M 8 quae quoquo] quoque quo V quae quo G MNL exorta] exhorta C aduersus] ad.uersum V *ras.* aduersum PG rectitudinem] herectitudinem C^1 heretici idiem R 8–9 fidei uestrae post G 9 post tergum] postergum VP CB MNL effecit] efficit BG innisa] innissa L 10 patrum] patrem C inreprehensibilibus] inrepraehensibilibus CG actorum] atorium V^1 actorium V^2P auctorum CBR L scriptis] scip.tis V *ras.* 11 unoquoque] unaquoque L quae] quamque P^1 que P^2 *om.* G prouenerunt] peruenerunt ML definitionem] diffinitionem RG 12 mendatio] mendacio C^2 L (errore?) uigore] uigorem N pollentem] pollicentem CBR 13 superscriptum] superscriptam G M^2 confirmationem] confirmatione C εὐσεβείας = ⟨pietatis⟩] [ueritatis] VPG C^2BR MNL ueritas C^1 13–14 dogmatum] docmatum P dogmaticum MNL 14 gloriam] gloria M si constat *om.* CBR si consta N 15 serenitatis] serenitati R proposito] propositum M recensendum] censendum G 17 definitio] diffinitio RG 18 agatho *om.* CBR agato L relegiosus] religiosus RG MNL notarius] notario N georgii] georgi P atque] adque VP B^1 19 eandem] eadem CB N eamdem R L definitionem] definitione C diffinitionem RG definitionem et relegit CBR M^1NL 20 uerbis CBR *explic. usque ad* 797,26

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Ἡ ἁγία καὶ μεγάλη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἡ κατὰ θεοῦ χάριν καὶ πανευσεβὲς θέσπισμα τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ πιστοτάτου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου συναχθεῖσα ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι Κωνσταντινουπόλει νέᾳ Ῥώμῃ ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ ὥρισε τὰ ὑποτεταγμένα·

Ὁ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς μονογενὴς υἱός τε καὶ λόγος, ὁ κατὰ πάντα ὅμοιος ἡμῖν *χωρὶς ἁμαρτίας* γενόμενος ἄνθρωπος *Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς θεὸς* ἡμῶν ἐν εὐαγγελικαῖς διαπρυσίως ἐκήρυξε φωναῖς· *ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου, ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.* καὶ πάλιν· *εἰρήνην τὴν ἐμὴν ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν.* ταύτῃ τοι τῇ θεολέκτῳ τῆς εἰρήνης διδασκαλίᾳ θεοσόφως ὁ πραότατος ἡμῶν βασιλεὺς ὁδηγούμενος ὁ τῆς μὲν ὀρθοδοξίας ὑπέρμαχος, τῆς δὲ κακοδοξίας ἀντίμαχος τὴν καθ' ἡμᾶς ἁγίαν ταύτην καὶ οἰκουμενικὴν συναθροίσας ὁμήγυριν τὸ τῆς ἐκκλησίας ἅπαν ἥνωσε σύγκριμα. ὅθεν ἡ καθ' ἡμᾶς ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος τὴν ἀπό τινων καὶ ὧδε χρόνων τῆς δυσσεβείας πλάνην πόρρωθεν ἀπελάσασα καὶ τῇ τῶν ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων ἁπλανῶς εὐθείᾳ τρίβῳ κατακολουθήσασα, ταῖς ἁγίαις καὶ οἰκουμενικαῖς πέντε συνόδοις ἐν ἅπασιν εὐσεβῶς ὡμοφώνησε. φαμὲν τῇ τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων ἁγίων πατέρων κατὰ τοῦ μανιώδους Ἀρείου, καὶ τῇ μετ' αὐτὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα θεοφόρων ἀνδρῶν κατὰ Μακεδονίου τοῦ πνευματομάχου καὶ Ἀπολιναρίου τοῦ δυσσεβοῦς, ὁμοίως καὶ τῇ ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον κατὰ Νεστορίου τοῦ ἰουδαιόφρονος συναγηγερμένων διακοσίων θεσπεσίων ἀνδρῶν, καὶ τῇ ἐν Χαλκηδόνι τῶν ἑξακοσίων τριάκοντα θεοπνεύστων πατέρων κατ' Εὐτυχοῦς καὶ Διοσκόρου τῶν θεοστυγῶν, πρὸς ταύταις καὶ τῇ τελευταίᾳ τούτων πέμπτῃ ἁγίᾳ συνόδῳ τῇ ἐνταῦθα συναθροισθείσῃ κατὰ Θεοδώρου τοῦ Μομψουεστίας, Ὠριγένους, Διδύμου τε καὶ Εὐαγρίου καὶ τῶν συγγραμμάτων Θεοδωρίτου τῶν κατὰ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἀοιδίμου Κυρίλλου καὶ τῆς λεγομένης Ἴβα ἐπιστολῆς πρὸς Μάριν γεγράφθαι τὸν Πέρσην, ἀκαινοτόμητα μὲν ἐν πᾶσι τὰ τῆς εὐσεβείας ἀνανεωσαμένη θεσπίσματα, τὰ βέβηλα δὲ τῆς δυσσεβείας ἐκδιώξασα δόγματα. καὶ τὸ παρὰ τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ πατέρων ἐκτεθέν, καὶ αὖθις παρὰ τῶν ἑκατὸν

6–7 cf. Hebr. 4,15 7 1. Joh. 5,20 8–9 Joh. 8,12 9–10 Joh. 14,27 15 cf. Is. 11,3

1–770,35 cf. ACO II 1,2 p. 126,8–128,14 (gr.); ACO II 2,2 p. 83,14–84,28 (lat.)

MTO f(1)

1 f *superscriptio:* ὅρος τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἐν κωνσταντινουπόλει ἕκτης συνόδου ἁγία καὶ μεγάλη TO] καὶ μεγάλη T *add.* καὶ οἰκουμενικὴ μεγάλη M 3 κωνσταντινουπόλει νέᾳ ῥώμῃ] πόλει f 4 τρούλλῳ] τρούλῳ O 6 μονογενὴς] μονογεννὴς M 7 ἐν εὐαγγελικαῖς] εὐαγγελικῶς f διαπρυσίως] διαπρυσίαις f 8 περιπατήσῃ] περιπατήσει f 9–10 ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν ἀφίημι ὑμῖν f 10 τοι *om.* T 14 τῇ] τὴν f 15 ἐκκρίτων] ἐγκρίτων O f πατέρων T*add.* εὐθείᾳ τρίβῳ] εὐθεῖαν τρίβον T 18 τῇ] τὴν f 20–21 θεσπεσίων διακοσίων M 24 μομψουεστίας] μοψουεστίας T f διδύμου *om.* O καὶ διδύμου καὶ τῶν O θεοδωρίτου] θεοδωρήτου f 25 ἀοιδίμου] ἁγίου O ἴβα] ἰβὰ T 26 μάριν] μάρην T f 26–27 ἀνανεωσαμένη] ἀνανεωσάμενοι O 28 ὀκτὼ θεοφόρων πατέρων f

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Sanctum magnum et uniuersale concilium, quod per gratiam dei et piam sanctionem Constantini piissimi ac fidelissimi magni imperatoris congregata est in hac a deo conseruanda regia Constantini urbe noua Roma in secretario diualis palatii, quod cognominatur Trullus, definiuit quae subter adnexa sunt:

Absque solo *peccato* factus est unigenitus dei patrisque filius et uerbum, qui per omnia similis nobis homo *Christus uerus deus* noster, per euangelicas uoces flagranter praedicauit: *ego sum lux mundi, qui sequitur me non ambulat in tenebris sed habebit lumen uitae*; et iterum: *pacem meam do uobis, pacem meam relinquo uobis.* ac proinde diuinitus edita pacis doctrina deo instruente mansuetissimus noster imperator institutus propugnator quidem est rectae fidei, expugnator uero prauae doctrinae, hoc sanctum uniuersale nostrum congregans collegium totius ecclesiae adunauit conpaginem.
unde sanctum hoc nostrum concilium et uniuersale impietatis errorem nunc usque, quia quibusdam temporibus factus est, procul abiciens, sanctorum autem ac probabilium patrum inoffense recto tramite iter consecutum, sanctas et uniuersales quinque synodos pie eis in omnibus consonauit. trecentorum inquimus decem et octo sanctorum patrum, qui in Niceam conuenerunt aduersum Arrium furiosum, et ei quae a centum quinquaginta deo inspiratis uiris post hanc apud Constantinopolim aduersum Machedonium inpugnatorem spiritus et Apollinarem impium, similiter et ei quae in Epheso prius aduersum Nestorium Iudaicae intellegentiae congregata est ducentorum uenerabilium uirorum, atque ei quae in Calcedona sexcentorum triginta deo inspiratorum patrum aduersum Euthicem et Dioscorum deo odibilium, super has et ultimae harum quintae sanctae synodi, quae hic congregata est aduersum Theodorum Mobsuestenum, Origenem, Didimum et Euagrium et scripta Theodoriti aduersum duodecim capitula laudabilis Cyrilli, et epistolam, quae dicitur Hibae ad Marim Persam scriptam, immutilatas quidem in omnibus pietatis renouans sanctiones, profanas uero impietatis expellens doctrinas et id quod est a trecentis decem et octo patribus

---

VPG(6) MNL

---

1 et uniuersale magnum concilium V concilium magnum et uniuersale P per *om.* N gratiam] misericordiam L 2 constantini piissimi ac fidelissimi] constantinus piissimus ac fidelissimus VPG magni] magnus V imperatoris] imperator V imperii G congregata] congregatum M^2 3 constantini] L *marg.*: *nota*: reformatio synodi secretario] secreto VPG diualis] diuinalis VP 4 adnexa] abnexa VPG MN sunt. et quia iam in superiore (superiori G) actione definitio (diffinitio G) fidei scripta est, in actione (hactione V) hac (ac VPG) non eam (moneam VPG) scripsi (scrpsi V), sed episcoporum subscriptiones et imperatoris tantum VPG *et explic. usque ad* 777,27 6 per] pre N 7 flagranter] flagrantes L 8 sum] solum N 9 ac] hac N hanc L 10 diuinitus edita] diuinitatem sed ita L^1 imperator] imperatore N imperato L 11 sanctum] secundum L 12 uniuersale] uniuersalem N totius *om.* N adunauit] adunauimus L conpaginem] compaginem M^2L 13 nostrum hoc L uniuersale] uniuersalem M^1NL errorem] errore N nunc usque] nuntius que L quia] quod N 14 procul *om.* M 15 inoffense] inoffenso M consecutum] consecuta M^1NL synodos] synonodos N synodus L 16 eis] ei L 17 niceam] nicea L aduersum] aduersus L furiosum] furio.sum M *ras.* 19 machedonium] macedonium N inpugnatorem] impugnatorem L apollinarem] appollinarem M apolinarem L et² *om.* N quae] qui M^1NL 20 intellegentiae] intelligentiae L 21 calcedona] chalcedona N sexcentorum] sexentorum M 22 aduersum] aduersus M euthicem] euthice M^1 euthicen M^2 23 aduersum] aduersus NL 24 mobsuestenum] mobsuesthenum N origenem] originem M^1N euagrium] euagrum L theodoriti] theodonthi L 26 immutilatas] immutilitas M 27 impietatis] impietates M^1NL

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

πεντήκοντα θεοφρόνως βεβαιωθέν, ὅπερ καὶ αἱ λοιπαὶ ἅγιαι σύνοδοι ἐπ' ἀναιρέσει πάσης ψυχοφθόρου αἱρέσεως ἀσπασίως ἐδέξαντο καὶ ἐπεκύρωσαν σύμβολον καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ θεοπνεύστως ἐπεσφράγισε σύνοδος.

Ἔκθεσις πίστεως τῶν ἐν Νικαίᾳ τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων·

Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητήν· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, τὸν γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς μονογενῆ, τουτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρός, θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, τά τε ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν τῇ γῇ, τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ⟨ἐκ τοῦ οὐρανοῦ⟩ καὶ σαρκωθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα, παθόντα καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς καθήμενον καὶ ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα.

Τοὺς δὲ λέγοντας· „ἦν ποτε ὅτε οὐκ ἦν" καὶ „πρὶν γεννηθῆναι οὐκ ἦν" καὶ ὅτι „ἐξ οὐκ ὄντων ἐγένετο" ἢ „ἐξ ἑτέρας ὑποστάσεως ἢ οὐσίας" φάσκοντες εἶναι ἢ „τρεπτὸν ἢ ἀλλοιωτὸν" τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, τούτους ἀναθεματίζει ἡ ἁγία τοῦ θεοῦ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία.

Ἔκθεσις πίστεως τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἑκατὸν πεντήκοντα ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων.

Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων, φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα, σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου καὶ παθόντα καὶ ταφέντα καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς γραφάς, καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ καθεζόμενον ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος· καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ κύριον καὶ ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ σὺν πατρὶ καὶ υἱῷ συμπροσκυνούμενον καὶ συνδοξαζόμενον, τὸ λαλῆσαν διὰ τῶν προφητῶν· εἰς μίαν ἁγίαν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν· ὁμολογοῦμεν ἓν βάπτισμα εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, προσδοκῶμεν ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. ἀμήν.

MTO f

---

1 θεοφρόνως βεβαιωθὲν *om.* M 3 θεοπνεύστως] θεόπνευστος M 5 τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων τριακοσίων δέκα ὀκτὼ πατέρων f καὶ² *om.* MO f 6 παντοκράτορα ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς πάντων f 7 ποιητήν *om.* O 8 μονογενῆ] μονογεννῆ M φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἐκ θεοῦ O 11 de caelo = ⟨ἐκ τοῦ οὐρανοῦ⟩ *om.* MTO f 23 μονογενῆ] μονογεννῆ M 31 τὸ κύριον *om.* M καὶ τὸ ζωοποιόν O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

editum et dehinc a centum quinquaginta deo instruente confirmatum est, quod et ceterae sanctae synodi ad extinguendam omnem pestiferam heresem alacriter susceperunt et confirmauerunt symbolum et hoc nostrum sanctum et uniuersale deo inspiratum consignauit concilium.

Simbolum Nicenum CCCX et VIII.

Credimus in unum deum patrem omnipotentem, omnium uisibilium et inuisibilium factorem, et in unum dominum Iesum Christum filium dei, qui natus est ex patre unigenitum, hoc est de essentia patris, deum de deo, lumen de lumine, deum uerum de deo uero, natum non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt, quae in caelo et quae in terra, propter nos homines et propter nostram salutem descendentem de caelo incarnatumque et humanatum, passum et resurgentem tertia die et ascendentem in caelos ⟨et sedentem ad dexteram patris⟩ et uenturum iudicare uiuos et mortuos; et in spiritum sanctum.

Eos uero, qui dicunt quia „erat aliquando quando non erat" et „antequam nasceretur non erat" et quia „ex nihilo factus est" uel „ex altera substantia uel essentia" dicentes esse aut „uertibilem aut mutabilem" filium dei, hos anathematizat catholica et apostolica ecclesia.

Et centum quinquaginta sanctorum patrum Constantinopolim congregatorum:

Credimus in unum deum patrem omnipotentem, factorem caeli et terrae, uisibilium omnium et inuisibilium; et in unum dominum Iesum Christum filium dei unigenitum, qui ex patre natus est ante omnia saecula, lumen de lumine, deum uerum de deo uero, natum non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt, propter nos homines et propter nostram salutem descendentem de caelis et incarnatum de spiritu sancto et Maria uirgine et humanatum crucifixumque pro nobis sub Pontio Pilato et passum et sepultum et resurgentem tertia die secundum scripturas, et ascendentem in caelis et sedentem ad dexteram patris et iterum uenturum cum gloria iudicare uiuos et mortuos, cuius regni non erit finis; et in spiritum sanctum, dominum et uiuificatorem, ex patre procedentem, cum patre et filio coadorandum et cumglorificandum, qui locutus est per prophetas; in unam sanctam catholicam et apostolicam ecclesiam. confitemur unum baptisma in remissionem peccatorum, speramus resurrectionem mortuorum et uitam futuri saeculi. amen.

MNL

1 a centum] ab centum M^1 2 heresem *om.* N 6 simbolum ... VIII *om.* M symbolum nicenum CCC X et VIII patrum hic confirmatum L 7 omnium M^2 *add.* 8 filium] filiu N est *om.* N 9 hoc est] homine N de^2 *om.* N deo] domino M^1 10 natum non factum] nato non facto M^1 13 καὶ καθεζόμενον ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς = ⟨et sedentem ad dexteram patris⟩ *om.* MNL (*cf.* 717,8) 15 quia] qui M^1N 16 nihilo] nichilo N dicentes] dicente N 17 aut mutabilem *om.* L catholica] captolica L 20 L *marg.*: symbolum constantinopolim .CL. sanctorum patrum 23 natum *om.* L 24 nos *om.* N 29 uiuificatorem] uiuificatore N uiuificantem L 30 cumglorificandum] conglorificandum M^2 31 catholicam] captolicam L confitemur] confiteor N 32 – 33 saeculi mei amen L

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος εἶπεν·

Ἤρκει μὲν οὖν εἰς ἐντελῆ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἐπίγνωσίν τε καὶ βεβαίωσιν τὸ εὐσεβὲς καὶ ὀρθόδοξον τοῦτο τῆς θείας χάριτος σύμβολον· ἀλλ' ἐπεὶ οὐκ ἐπαύσατο ἀρχῆθεν τῆς κακίας ὁ ἐφευρετὴς συνεργὸν τὸν ὅφιν εὑράμενος καὶ δι' αὐτοῦ τὸν ἰοβόλον τῇ ἀνθρωπείᾳ φύσει προσαγόμενος θάνατον, οὕτω καὶ νῦν ὄργανα πρὸς τὴν οἰκείαν αὐτοῦ βούλησιν εὑρηκὼς ἐπιτήδεια, Θεόδωρόν φαμεν τὸν γενόμενον τῆς Φαρὰν ἐπίσκοπον, Σέργιον, Πύρρον, Παῦλον, Πέτρον τοὺς γενομένους προέδρους τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως, ἔτι δὲ καὶ Ὀνώριον τὸν γενόμενον πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, Κῦρον τὸν Ἀλεξανδρείας ἐπισκοπήσαντα, Μακάριόν τε τὸν Ἀντιοχείας προσεχῶς γενόμενον πρόεδρον καὶ Στέφανον τὸν τούτου μαθητήν, οὐκ ἤργησε δι' αὐτῶν τῷ τῆς ἐκκλησίας πληρώματι τῆς πλάνης ἐπεγείρειν τὰ σκάνδαλα ἑνὸς θελήματος καὶ μιᾶς ἐνεργείας ἐπὶ τῶν δύο φύσεων τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος *Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ* ἡμῶν, τῷ ὀρθοδόξῳ λαῷ καινοφώνως ἐνσπείρας τὴν αἵρεσιν τῇ Ἀπολιναρίου, Σεβήρου καὶ Θεμεστίου τῶν δυσσεβῶν φρενοβλαβεῖ κακοδοξίᾳ συνᾴδουσαν, καὶ τὸ τέλειον τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ αὐτοῦ ἑνὸς κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἀνελεῖν διά τινος δολερᾶς ἐπινοίας σπουδάσασαν, ἀθέλητον ἐντεῦθεν καὶ ἀνενέργητον τὴν νοερῶς ἐμψυχωμένην αὐτοῦ σάρκα δυσφήμως εἰσάγουσαν.

Ἐξήγειρε τοίνυν Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν τὸν πιστὸν βασιλέα, τὸν νέον *Δαυίδ, ἄνδρα κατὰ τὴν ἑαυτοῦ καρδίαν εὑρηκώς*, ὃς *οὐκ ἔδωκε*, κατὰ τὸ γεγραμμένον, *ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ καὶ τοῖς βλεφάροις αὐτοῦ νυσταγμόν*, ἕως ὅτου διὰ τῆς καθ' ἡμᾶς θεοσυλλέκτου ταύτης καὶ ἱερᾶς ὁμηγύρεως τὸ τῆς ὀρθοδοξίας εὗρε τέλειον κήρυγμα, κατὰ γὰρ τὴν θεόλεκτον φωνὴν *ὅπου ἐάν εἰσι δύο ἢ τρεῖς ἐπὶ τῷ ἐμῷ ὀνόματι συνηγμένοι, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν*, ἥτις παροῦσα ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος πιστῶς δεξαμένη καὶ ὑπτίαις χερσὶν ἀσπασαμένη τήν τε τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος γενομένην ἀναφορὰν πρὸς τὸν εὐσεβέστατον καὶ πιστότατον ἡμῶν βασιλέα Κωνσταντῖνον τὴν ἀποβαλλομένην ὀνομαστὶ τοὺς κηρύξαντας καὶ διδάξαντας, ὡς προδεδήλωται, ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας ⟨τοῦ κυρίου ἡμῶν *Ἰησοῦ*⟩ *Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ* ἡμῶν, ὡσαύτως δὲ προσηκαμένη καὶ τὴν ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν αὐτὸν ἁγιώτατον πάπαν ἱερᾶς συνόδου τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων ἑτέραν συνοδικὴν ἀναφορὰν ⟨ἀπεσταλμένην⟩ πρὸς τὴν αὐτοῦ θεόσοφον γαληνότητα, ὡς ἅτε συμφωνούσας τῇ τε ἁγίᾳ ἐν Χαλκηδόνι συνόδῳ καὶ τῷ Τόμῳ τοῦ πανιέρου

---

12 cf. 1. Joh. 5,20 18 – 19 1. Reg. 13,14 19 – 20 Ps. 131,4 22 – 23 Mt. 18,20 28 cf. 1. Joh. 5,20

---

2 – 3 cf. ACO II 1,2 p. 128,15 – 16

MTO f

---

2 οὖν *om.* TO 4 ὁ *om.* O f εὑράμενος] εὑρόμενος f 7 προέδρους ταύτης τῆς f ταύτης *om.* f 9 καὶ *om.* M 10 τῷ] τὸ f 11 ἐπεγείρειν] ἐπεγείρων O 12 τριάδος κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ O τῷ ὀρθοδόξῳ λαῷ *om.* f 12 – 13 καινοφώνως] κενοφώνως f 13 αἵρεσιν] ἕνωσιν M σεβήρου] σευήρου O f 14 κακοδοξίᾳ] καρδίᾳ M 15 τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ O 16 νοερῶς] νοερὰν f ἐμψυχωμένην] ἐψυχωμένην M 17 εἰσάγουσαν] σπουδάσασαν M 21 εὗρε] ηὗρε T 22 συνηγμένοι ἐπὶ τῷ ἐμῷ ὀνόματι O 26 διδάξαντας καὶ κηρύξαντας f 27 – 28 domini nostri iesu = ⟨τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ⟩ *om.* MTO f 28 ἀληθινοῦ *om.* M f προσηκαμένη δὲ O 30 quae missa est = ⟨ἀπεσταλμένην⟩ *om.* MTO f 31 χαλκηδόνι] χαλκηδόνῳ f

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

⟨Sanctum et uniuersale concilium dixit:⟩

Sufficiebat quidem ad perfectam orthodoxae fidei cognitionem atque confirmationem pium atque orthodoxum hoc diuinae gratiae symbolum; sed quoniam non destitit ab exordio adinuentor malitiae cooperatorem sibi serpentem inueniens et per eum uenenosam humanae naturae deferens mortem, ita et nunc organa ad propriam sui uoluntatem apta repperiens, Theodorum dicimus, qui fuerat episcopus Pharan, Sergium, Pyrrum, Paulum, Petrum, qui fuerunt huius regiae urbis antistites, insuper et Honorium, qui fuit papa antiquae Romae, et Cyrum, qui Alexandriae tenuit episcopatum, Macharium quoque, qui nuper fuerat Antiochiae praesul, et Stephanum eius discipulum, non uacauit per eos plenitudini ecclesiae erroris scandala suscitare unius uoluntatis et unius operationis in duabus naturis unius de sancta trinitate *Christi ueri dei* nostri orthodoxae plebi ⟨noui⟩sone disseminando heresem consentaneam insanae ac malitiosae sectae impiorum Apollinarii, Seueri atque Themestii, et perfectionem [humanitatis] ⟨humanationis⟩ unius eiusdemque domini Iesu Christi dei nostri molita est per quandam dolosam adinuentionem perimere, per hoc inuoluntariam et inoperatricem carnem eius, quae intellectualiter animata est, infamiter introducens.

Excitauit igitur Christus deus noster fidelissimum imperatorem, nouum *David, uirum secundum cor suum inueniens*, qui *non dedit*, iuxta quod scriptum est, *somnum oculis suis et palpebris eius dormitationem*, donec per hunc nostrum a deo congregatum sacrumque conuentum ipsam rectae fidei repperit perfectam praedicationem, secundum enim a deo editam uocem *ubi duo uel tres congregati fuerint in nomine meo, ibi sum in medio eorum*, quae praesens sancta et uniuersalis synodus fideliter suscipiens et expansis manibus amplectens tam suggestionem, quae a sanctissimo ac beatissimo Agathone papa antiquae Romae facta est ad Constantinum piissimum atque fidelissimum nostrum imperatorem, ⟨quae⟩ nominatim abiecit eos, qui docuerunt uel praedicauerunt sicut superius dictum est, unam uoluntatem et unam operationem in incarnationis dispensatione domini nostri Iesu *Christi ueri dei* nostri, adaeque amplexa est et alteram synodalem suggestionem, quae missa est a sacro concilio, quod est sub eodem sanctissimo papa centum uiginti quinque deo amabilium episcoporum ad eius deo instructam tranquillitatem, utpote consonante sancto Calcedonensi concilio et Tomo sacratissimi et beatissimi papae eiusdem

MNL

1 ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος εἶπεν· = ⟨sanctum et uniuersale concilium dixit:⟩ *om.* MNL (*cf.* 719,5) 3 diuinae] diuinum L symbolum] simbolum N 4 adinuentor] abinuentor N adinuictos L uenenosam] uenenosa NL 6 repperiens] reperiens NL 7 antistites] antistes NL 8 papa] pape N episcopatum] principatum L macharium] macarium NL 9 antiochiae] anthiotiae N uacauit] uacuit N 10 plenitudini] plenitudine M^1N plenitudinem L ecclesiae] aecclesiae N scandala] candala M^1 11 ueri *om.* N plebi] plebis N 12 ⟨noui⟩sone] unisone ML unisione N malitiosae] militiose N 13 apollinarii] appollinarii M themestii] senestii L τῆς ἐνανθρωπήσεως = ⟨humanationis⟩] [humanitatis] MNL 14 molita] mollitia L^1 19 palpebris eius] palbebris suis N palpebris suis L 20 rectae] rectam N repperit] reperit L 21 editam] aeditam N 22 uniuersalis synodus] uniuersali sinodus N et^2 *om.* N 23 amplectens *om.* L tam *om.* N 24 piissimum *om.* M^1L piissimum atque *om.* N 24–25 imperatorem] imperatori M^1 25 ⟨quae⟩] qui MNL eos] eas N 27 synodalem] sinodalem M 27–28 suggestionem ... concilio N *bis* 29 eius *om.* N instructam] instructa NL 30 consonante] consonantes NL calcedonensi] calcedonense M calcedonensis NL tomo] thomo M^2 et beatissimi *om.* L

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

καὶ μακαριωτάτου πάπα τῆς αὐτῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέοντος, τῷ σταλέντι πρὸς Φλαβιανὸν τὸν ἐν ἁγίοις, ὃν καὶ „στήλην ὀρθοδοξίας" ἡ τοιαύτη σύνοδος ἀπεκάλεσεν· ἔτι μὴν καὶ ταῖς συνοδικαῖς ἐπιστολαῖς ταῖς γραφείσαις παρὰ τοῦ μακαρίου Κυρίλλου κατὰ Νεστορίου τοῦ δυσσεβοῦς καὶ πρὸς τοὺς τῆς ἀνατολῆς ἐπισκόπους ἑπομένη τε ταῖς ἁγίαις καὶ οἰκουμενικαῖς πέντε συνόδοις καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ ἐκκρίτοις πατράσι καὶ συμφώνως ὁρίζουσα ὁμολογεῖν τὸν κύριον ἡμῶν *Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν θεὸν* ἡμῶν, τὸν ἕνα τῆς ἁγίας ὁμοουσίου καὶ ζωαρχικῆς τριάδος, „τέλειον ἐν θεότητι καὶ τέλειον τὸν αὐτὸν ἐν ἀνθρωπότητι, θεὸν ἀληθῶς καὶ ἄνθρωπον ἀληθῶς τὸν αὐτὸν ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος, ὁμοούσιον τῷ πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν τὸν αὐτὸν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, κατὰ πάντα ὅμοιον ἡμῖν *χωρὶς ἁμαρτίας*, πρὸ αἰώνων μὲν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα κατὰ τὴν θεότητα, *ἐπ' ἐσχάτων δὲ τῶν ἡμερῶν* τὸν αὐτὸν δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου τῆς κυρίως καὶ κατὰ ἀλήθειαν θεοτόκου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν Χριστὸν υἱὸν κύριον μονογενῆ, ἐν δύο φύσεσιν ἀσυγχύτως ἀτρέπτως ἀχωρίστως ἀδιαιρέτως γνωριζόμενον, οὐδαμοῦ τῆς τῶν φύσεων διαφορᾶς ἀνῃρημένης διὰ τὴν ἕνωσιν, σῳζομένης δὲ μᾶλλον τῆς ἰδιότητος ἑκατέρας φύσεως καὶ εἰς ἓν πρόσωπον καὶ μίαν ὑπόστασιν συντρεχούσης, οὐκ εἰς δύο πρόσωπα μεριζόμενον ἢ διαιρούμενον, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν υἱὸν μονογενῆ θεὸν λόγον κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καθάπερ ἄνωθεν οἱ προφῆται περὶ αὐτοῦ καὶ αὐτὸς ἡμᾶς Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ἐξεπαίδευσε καὶ τὸ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῖν παραδέδωκε σύμβολον", καὶ δύο φυσικὰς θελήσεις ἤτοι θελήματα ἐν αὐτῷ καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἀδιαιρέτως ἀτρέπτως ἀμερίστως ἀσυγχύτως κατὰ τὴν τῶν ἁγίων πατέρων διδασκαλίαν.

Ὡσαύτως κηρύττομεν καὶ δύο μὲν φυσικὰ θελήματα οὐχ ὑπεναντία, μὴ γένοιτο, καθὼς οἱ ἀσεβεῖς ἔφησαν αἱρετικοί, ἀλλ' ἑπόμενον τὸ ἀνθρώπινον αὐτοῦ θέλημα καὶ μὴ ἀντιπίπτον ἢ ἀντιπαλαῖον, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ ὑποτασσόμενον τῷ θείῳ αὐτοῦ καὶ πανσθενεῖ θελήματι· „ἔδει γὰρ τὸ τῆς σαρκὸς θέλημα κινηθῆναι, ὑποταγῆναι δὲ τῷ θελήματι τῷ θεϊκῷ" κατὰ τὸν πάνσοφον Ἀθανάσιον. ὥσπερ γὰρ ἡ αὐτοῦ σὰρξ σὰρξ τοῦ θεοῦ λόγου λέγεται καί ἐστιν, οὕτως καὶ τὸ φυσικὸν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ θέλημα ἴδιον τοῦ θεοῦ λόγου λέγεται καί ἐστι, καθά φησιν ὁ αὐτός· *„ὅτι καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατρός* ἴδιον λέγων *θέλημα* αὐτοῦ τὸ τῆς *σαρκός*, ἐπεὶ καὶ ἡ σὰρξ ἰδία αὐτοῦ γέγονεν." ὃν γὰρ τρόπον ἡ παναγία καὶ ἄμωμος ἐμψυχωμένη αὐτοῦ σὰρξ θεωθεῖσα οὐκ ἀνῃρέθη, ἀλλ' ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτῆς ὅρῳ τε καὶ λόγῳ διέμεινεν, οὕτως καὶ τὸ ἀνθρώπινον αὐτοῦ θέλημα θεωθὲν οὐκ ἀνῃρέθη, σέσωσται δὲ μᾶλλον κατὰ τὸν θεολόγον Γρηγόριον λέγοντα· „τὸ γὰρ ἐκείνου θέλειν τοῦ κατὰ τὸν σωτῆρα νοουμένου οὐδὲ ὑπεναντίον θεῷ, θεωθὲν ὅλον."

---

6 cf. 1. Joh. 5,20 10 cf. Hebr. 4,15 11 cf. Hebr. 1,2 28 – 29 Joh. 6,38

---

2 Symb. Chalc. ACO II 1,2 p. 129,15 7 – 19 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,24 – 130,3 20 – 21 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,31 25 cf. p. 660,15 – 16; cf. ACO ser. II vol. I p. 284,19 26 – 27 cf. Ps.-Athanasius, ad Iovinianum imp., PG 28,532 A 28 – 30 cf. p. 660,12 – 14; cf. ACO ser. II vol. I p. 284,13 – 15 33 – 34 cf. Gregorius Naz., or. 30,12; PG 36,117 C 6 – 7

MTO f

---

1 αὐτῆς *om.* O 2 φλαβιανὸν] φλαυιανὸν f 5 πέντε καὶ οἰκουμενικαῖς f ἐκκρίτοις] ἐγκρίτοις O f 6 ὁμολογεῖν] ὁμολογεῖ f 7 ἁγίας καὶ ὁμοουσίου M f 8 – 10 θεὸν ... ἀνθρωπότητα *om.* O 13 κατὰ ἀλήθειαν] ἀληθῶς M θεοτόκου] κυρίου O υἱὸν *om.* f 14 μονογενῆ] μονογεννῆ M 17 μονογενῆ] μονογεννῆ M 19 ἁγίων *om.* M 28 ὁ *om.* MT καταβέβηκα] καταβέβημαι M^2 τὸ θέλημα *om.* O 30 ἡ[1] *om.* M ἐμψυχωμένη] ἐψυχωμένη M 32 θεωθὲν] θεόθεν T 34 θεῷ] θεὸν f θεωθὲν] θεόθεν T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

antiquae Romae Leonis, qui directus est ad sanctum Flauianum, quem et „titulum rectae fidei“ huiusmodi synodus appellauit; adhaec et synodicis epistolis, quae scriptae sunt a beato Cyrillo aduersum impium Nestorium et ad orientales episcopos assecutus quoque sancta quinque uniuersalia concilia et sanctos atque probabiles patres consonanterque confiteri definiens dominum nostrum Iesum *Christum uerum deum* nostrum unum de sancta et consubstantiali et uitae originem praebente trinitate, „perfectum in deitate et perfectum eundem in humanitate, deum uere et hominem uere eundem ex anima rationali et corpore, consubstantialem patri secundum deitatem et consubstantialem nobis secundum humanitatem, per omnia similem nobis *absque peccato*, ante saecula quidem ex patre genitum secundum deitatem, *in ultimis autem diebus* eundem propter nos et propter nostram salutem de spiritu sancto et Maria uirgine proprie et ueraciter dei genetrice secundum humanitatem, unum eundemque Christum et filium dominum unigenitum in duabus naturis inconfuse inconuertibiliter inseparabiliter indiuise cognoscendum, nusquam extincta harum naturarum differentia propter unitionem, saluataque magis proprietate utriusque naturae et in unam personam et unam subsistentiam concurrentem, non in duas personas partitum uel diuisum, sed unum eundemque filium unigenitum deum uerbum dominum Iesum Christum, iuxta quod olim prophetae de eo et ipse nos dominus Iesus Christus erudiuit et sanctorum patrum nobis tradidit symbolum“, et duas naturales uoluntates in eo et duas naturales operationes indiuise inconuertibiliter inseparabiliter inconfuse secundum sanctorum patrum doctrinam.

Adaeque praedicamus et duas naturales uoluntates non contrarias, absit, iuxta quod impii asseruerunt heretici, sed sequentem humanam eius uoluntatem et non resistentem uel reluctantem, sed potius et subiectam eius diuinae atque omnipotenti uoluntati. „oportebat enim carnis uoluntatem moueri, subici uero uoluntati diuinae“ iuxta sapientissimum Athanasium. sicut enim eius caro ⟨caro⟩ dei uerbi dicitur et est, ita et naturalis carnis eius uoluntas propria dei uerbi dicitur et est, sicut ipse ait: „*quia descendi de caelo, non ut faciam uoluntatem meam, sed uoluntatem eius qui misit me patris*; suam propriam dicens *uoluntatem* quae erat *carnis* eius, nam et caro propria eius facta est.“ quemadmodum et sanctissima atque inmaculata animata eius caro deificata est non est perempta, sed in proprio sui statu et ratione permansit, ita et humana eius uoluntas deificata non est perempta, saluata est autem magis secundum deiloquum Gregorium dicentem: „nam et illius uelle, qui in saluatore intellegitur, non erat contrarium deo, deificatum est totum.“

MNL

1 flauianum] flabianum N 2 et haec et L 4 consonanterque] consonantesque L 6 originem] origine N praebente] preuente NL 8 corpore et consubstantialem N patri] patris MNL 11 genetrice] genitrice M^1NL 12 eundemque] eumdem NL dominum filium L 13 inseparabiliter *om.* L 14 extincta] extinctam NL differentia] differentiam L 15 et^2 in unam L 17 christum iesum iusta L de eo] deco M 18 symbolum] simbolum N 20 doctrinam] doctrina N 21 adaeque] ad ea que L 22 asseruerunt] asserunt NL sed M^2 *add.* 23 et *om.* L 25 σὰρξ = ⟨caro⟩ *om.* MNL 25–26 ita et ... est *om.* L 27 meam] eam N 28 eius propria N 29 animata] anima L deificata] dei facta L 30 sed M^2 *add.*] si NL 31 deiloquum] dei eloquium M^1 dei loquium N dei locum L 32 intellegitur] intelligitur L

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Δύο δὲ φυσικὰς ἐνεργείας ἀδιαιρέτως ἀτρέπτως ἀμερίστως ἀσυγχύτως ἐν αὐτῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν *Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ ἀληθινῷ θεῷ* ἡμῶν δοξάζομεν, τουτέστι θείαν ἐνέργειαν καὶ ἀνθρωπίνην ἐνέργειαν κατὰ τὸν θεηγόρον Λέοντα τρανέστατα φάσκοντα· „ἐνεργεῖ γὰρ ἑκατέρα μορφὴ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας, ὅπερ ἴδιον ἔσχηκε, τοῦ μὲν λόγου κατεργαζομένου τοῦτο ὅπερ ἐστὶ τοῦ λόγου, τοῦ δὲ σώματος ἐκτελοῦντος ἅπερ ἐστὶ τοῦ σώματος." „οὐ γὰρ δήπου μίαν δώσομεν φυσικὴν τὴν ἐνέργειαν θεοῦ καὶ ποιήματος, ἵνα μήτε τὸ ποιηθὲν εἰς τὴν θείαν ἀναγάγωμεν οὐσίαν, μήτε μὴν τῆς θείας φύσεως τὸ ἐξαίρετον εἰς τὸν τοῖς γεννητοῖς πρέποντα καταγάγωμεν τόπον." ἑνὸς γὰρ καὶ τοῦ αὐτοῦ τά τε θαύματα καὶ τὰ πάθη γινώσκομεν, „κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο" τῶν ἐξ ὧν ἐστι φύσεων καὶ ἐν αἷς τὸ εἶναι ἔχει, ὡς ὁ θεσπέσιος ἔφησε Κύριλλος.

Πάντοθεν γοῦν τὸ ἀσύγχυτόν τε καὶ ἀδιαίρετον φυλάττοντες συντόμῳ φωνῇ τὸ πᾶν ἐξαγγέλλομεν· ἕνα τῆς ἁγίας τριάδος καὶ μετὰ σάρκωσιν τὸν κύριον ἡμῶν *Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν θεὸν* ἡμῶν εἶναι πιστεύοντές φαμεν τὰς δύο αὐτοῦ φύσεις ἐν τῇ μιᾷ αὐτοῦ διαλαμπούσῃ ὑποστάσει, ἐν ᾗ τά τε θαύματα καὶ τὰ παθήματα δι' ὅλης αὐτοῦ τῆς οἰκονομικῆς ἀναστροφῆς οὐ κατὰ φαντασίαν, ἀλλ' ἀληθῶς ἐπεδείξατο τῆς φυσικῆς ἐν αὐτῇ τῇ μιᾷ ὑποστάσει διαφορᾶς γνωριζομένης τῷ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ἑκατέραν φύσιν ἀδιαιρέτως καὶ ἀσυγχύτως θέλειν τε καὶ ἐνεργεῖν τὰ ἴδια· καθ' ὃν δὴ λόγον καὶ δύο φυσικὰ θελήματά τε καὶ ἐνεργείας δοξάζομεν πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καταλλήλως συντρέχοντα.

„Τούτων τοίνυν μετὰ πάσης πανταχόθεν ἀκριβείας τε καὶ ἐμμελείας παρ' ἡμῶν διατυπωθέντων ὁρίζομεν ἑτέραν πίστιν μηδενὶ ἐξεῖναι προφέρειν ἢ γοῦν συγγράφειν ἢ συντιθέναι ἢ φρονεῖν ἢ διδάσκειν ἑτέρως, τοὺς δὲ τολμῶντας ἢ συντιθέναι πίστιν ἑτέραν ἢ προκομίζειν ἢ διδάσκειν ἢ παραδιδόναι ἕτερον σύμβολον τοῖς ἐθέλουσιν ἐπιστρέφειν εἰς *ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας* ἐξ Ἑλληνισμοῦ ἢ ἐξ Ἰουδαισμοῦ ἢ γοῦν ἐξ αἱρέσεως οἵας οὖν" ἢ καινοφωνίαν ἤτοι λέξεως ἐφεύρεσιν πρὸς ἀνατροπὴν εἰσάγειν τῶν νυνὶ παρ' ἡμῶν διορισθέντων, „τούτους, εἰ μὲν ἐπίσκοποι εἶεν ἢ κληρικοί, ἀλλοτρίους εἶναι τοὺς ἐπισκόπους τῆς ἐπισκοπῆς, καὶ τοὺς κληρικοὺς τοῦ κλήρου· εἰ δὲ μονάζοντες εἶεν ἢ λαικοί, ἀναθεματίζεσθαι αὐτούς."

2+7–8 *cf.* 1. Joh. 5,20 23–24 *cf.* 1. Tim. 2,4 etc.

3–5 cf. Leo papa, epist. ad Flavianum, ACO II 2,1 p. 28,12–14 6–8 cf. Cyrillus Alex., thes. c. 32, PG 75,453 B 13 – C 3 20–27 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 130,4–11

MTO f

---

1 ἀσυγχύτως ἀμερίστως f 2 ἡμῶν[1] *om.* O 3 τρανέστατα] τρανότατα M 6 δώσομεν] δώσωμεν f 7 ἀναγάγωμεν] ἀναγάγομεν f 8 γεννητοῖς] γενητοῖς f καταγάγωμεν] καταγάγομεν M καὶ O *add.* 11 τε *om.* T 13 ἡμῶν *om.* f 14 διαλαμπούσῃ] διαλαπούσας MO διαλάμπουσα T διαλάμπουσας f τὰ[2] *om.* O f 15 οἰκονομικῆς *om.* f 16 ἑκατέραν φύσιν] ἑκατέρᾳ φύσει O 17 ἀδιαιρέτως καὶ ἀσυγχύτως *om.* MTO 20 ἐμμελείας] ἐπιμελείας O 23 ἐθέλουσιν] θέλουσιν M f 27 αὐτούς *desin.* f

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Duas uero naturales operationes indiuise inconuertibiliter inconfuse inseparabiliter in eodem domino Iesu *Christo uero deo* nostro [glorificamus] ⟨confitemur⟩, hoc est diuinam operationem et humanam operationem secundum diuinorum praedicatorem Leonem apertissime asserentem: „agit enim utraque forma cum alterius communione quod proprium est, uerbo scilicet operante quod uerbi est et carne exsequente quod carnis est." „nec enim in quoquam unam dabimus naturalem operationem dei et creaturae, ut neque quod creatum est in diuinam educamus essentiam, neque quod eximium est diuinae naturae ad competentem creaturis locum deiciamus." unius enim eiusdem tam miracula quamque passiones cognoscimus „secundum aliud et aliud" eorum, ex quibus est naturis et in quibus habet esse, sicut ammirabilis inquit Cyrillus.

Undique igitur inconfusum atque indiuisum conseruantes breui uoce cuncta proferimus, unum sanctae trinitatis et post incarnationem dominum nostrum Iesum *Christum uerum deum* nostrum esse credentes, asserimus duas eius esse naturas in una eius radiantes subsistentia, in qua tam miracula quamque passiones per omnem sui dispensationem conuersatus, non per fantasiam, sed ueraciter haec demonstrauit ob naturalem differentiam in eadem una subsistentia cognoscendam, dum cum alterius communione utraque natura indiuise et inconfuse propria uellet atque operaretur; iuxta quam rationem et duas naturales uoluntates et operationes confitemur ad salutem humani generis conuenienter in eo concurrentes.

„His igitur cum omni undique cautela atque diligentia a nobis formatis definimus aliam fidem nulli licere proferre aut conscribere componereue aut sapere uel etiam aliter docere, qui uero praesumpserint fidem alteram uel componere uel proferre uel docere uel tradere aliud symbolum uolentibus conuerti ad *agnitionem ueritatis* ex gentilitate uel ex Iudaismo aut ex qualibet herese", aut qui nouitatem uocis uel sermonis adinuentionem ad subuersionem eorum, quae nunc a nobis determinata sunt, introducere, „hos, si quidem episcopi fuerint aut clerici, alienos esse episcopos quidem ab episcopatu, clericos uero a clero; si autem monachi fuerint aut laici, etiam anathematizari eos."

MNL

---

1 indiuise et inconuertibiliter N 2 domino nostro iesu L δοξάζομεν = ⟨confitemur⟩] [glorificamus] MNL 3 et humanam operationem *om.* L 4 agit] ait N 5 est[1] *om.* L exsequente] exequente NL 6 dabimus] dauimus N naturalem *om.* L 7 essentiam] essentia N sententiam L^1 8 competentem creaturis] conpetentem locum creatoris M^1NL 10 ammirabilis] admirabilis M^2L inquit] inquid N 12 unum] unam M^1 dominum ... christum] domini nostri iesu christi L 13–14 radiantes subsistentia] radiantem subsistentiam L 15 fantasiam] phantasiam N fanthasiam L 16 una subsistentia] unam subsistentiam M cognoscendam] cognoscenda N 17 operaretur] operatur M^1 iuxta] iusta L 19 in eo *om.* M ine N 20 cum N *add.* 23 symbolum] simbolum N 24–25 subuersionem] subuersione N 25 determinata] determina N 26 episcopatu] episcopatum NL^1 27 aut laici *om.* N

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

ΑΙ ΥΠΟΓΡΑΦΑΙ

Ᾱ Θεόδωρος ἐλάχιστος πρεσβύτερος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ῥώμης καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Ἀγάθωνος τοῦ μακαριωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πάπα πόλεως Ῥώμης ὑπέγραψα

Β̄ Γεώργιος ἐλάχιστος πρεσβύτερος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ῥώμης καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Ἀγάθωνος τοῦ μακαριωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πάπα πόλεως Ῥώμης ὑπέγραψα

Γ̄ Ἰωάννης ἐλάχιστος διάκονος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ῥώμης καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Ἀγάθωνος τοῦ μακαριωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πάπα πόλεως Ῥώμης ὑπέγραψα

Δ̄ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης ὁρίσας ὑπέγραψα

Ε̄ Πέτρος πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως ὑπέγραψα

Ϛ̄ Θεοφάνης ἐλέῳ θεοῦ ἐπίσκοπος Θεουπόλεως ἤτοι Ἀντιοχείας ὁρίσας ὑπέγραψα

Ζ̄ Γεώργιος ἐλάχιστος πρεσβύτερος ἐπέχων τὸν τόπον Θεοδώρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν πόλεως Ἱεροσολύμων ὑπέγραψα

Η̄ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Θεσσαλονίκης καὶ βικάριος τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Ῥώμης καὶ ληγατάριος ὁρίσας ὑπέγραψα

Θ̄ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Τριμιθούντων τῆς Κυπρίων νήσου καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Ἐπιφανίου τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ὁρίσας ὑπέγραψα

Ῑ Θεόδωρος ἐλάχιστος πρεσβύτερος καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Θεοδώρου τοῦ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥαβεννησίων πόλεως ὑπέγραψα

ΙᾹ Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Πόρτου καὶ ληγάτος πάσης τῆς συνόδου τῆς ἁγίας καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου πόλεως Ῥώμης ὁρίσας ὑπέγραψα

ΙΒ̄ Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κορίνθου καὶ ληγατάριος τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου ⟨πόλεως⟩ Ῥώμης ὁρίσας ὑπέγραψα

ΜΤΟ

---

5 μακαριωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ] ἁγιωτάτου O πάπα τῆς πρεσβυτέρας ῥώμης O 7 μακαριωτάτου] ἁγιωτάτου MO 9 μακαριωτάτου] ἁγιωτάτου O 10 ἐλέει] ἐλέῳ T (*ita saepe*) 18 ὁρίσας *om.* O 19 τριμιθούντων] τριμυθούντων M 22 ῥαβεννησίων] ῥαββεννησίων M 23 ληγάτος] ληγατάριος M λεγάτος O 23 – 24 τῆς συνόδου πάσης O 26 στέφανος] στεφανᾶς O ληγατάριος] ληγάτος T λεγάτος O 27 urbis = ⟨πόλεως⟩ *om.* MTO

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

〈ET SUBSCRIPTIONES〉

1 Theodorus humilis presbiter sanctae 〈ecclesiae〉 Romae et locum gerens Agathonis beatissimi et uniuersalis papae urbis Romae subscripsi

2 Georgius humilis 〈presbiter〉 sanctae ecclesiae Romae et locum gerens Agathonis beatissimi et uniuersalis papae urbis Romae subscripsi

3 Iohannis humilis diaconus sanctae ecclesiae Romae et locum gerens Agathonis beatissimi et uniuersalis papae urbis Romae subscripsi

4 Georgius miserante deo episcopus Constantinopoleos nouae Romae definiens subscripsi

5 Petrus presbiter et locum seruans apostolicae sedis Alexandrinae 〈magnae〉 ciuitatis subscripsi

6 Theophanis misericordia dei episcopus Theopoleos seu Antiochiae 〈definiens〉 subscripsi

7 Georgius humilis presbiter locum gerens Theodori deo amabilis presbiteri et loci seruatoris apostolicae sedis sanctae Christi dei nostri ciuitatis Hierus〈olymorum〉 subscripsi

8 Iohannis misericordia dei episcopus Thesalonicae et uicarius apostolicae sedis Romae et legatus 〈definiens〉 subscripsi

9 Theodorus misericordia dei episcopus ciuitatis Tremithuntorum insulae Cypri locum gerens Epiphanii sanctissimi archiepiscopi definiens subscripsi

10 Theodorus humilis presbiter et locum gerens Theodori beatissimi archiepiscopi ciuitatis Rauennae subscripsi

11 Iohannis indignus episcopus sanctae ecclesiae Portuensis et legatus totius concilii sanctae atque apostolicae ecclesiae 〈apostolicae〉 sedis urbis Romae 〈definiens〉 subscripsi

12 Stephanus misericordia dei episcopus Corinthi et legatus apostolicae sedis Romae urbis 〈definiens〉 subscripsi

---

VPG

---

2 αἱ ὑπογραφαί = 〈et subscriptiones〉 *om.* VPG 4 theodorus] theoderus V (*inc.* VPG) theodericus G ἐκκλησίας = 〈ecclesiae〉 *om.* VPG 5 uniuersalis] uniuersales P 6 πρεσβύτερος = 〈presbiter〉 *om.* VPG romae] romam VP romanae G locum gerens] legatus G 7 uniuersalis] unium VP 8 locum gerens] legatus G 9 uniuersalis] unum P uniuersali G papae] papa VP subscripsi] ut supra G 10 constantinopoleos] constantinopeleos P 10 – 11 definiens subscripsi] ut supra G 12 et *om.* V μεγαλοπόλεως = 〈magnae〉 ciuitatis *om.* VPG 13 subscripsi] ut supra G subscripsi item petrus presbiter et locum seruans apostolicae sedis alexandrinae magnae ciuitatis subscripsi VP 14 theophanis] thaophanus P^1 theophanus P^2 theophanes G antiochiae] anthiochiae G ὁρίσας = 〈definiens〉 *om.* VPG 14 – 15 subscripsi] ut supra G 16 locum *om.* P amabilis] amabis P presbiteri] presbyteri G 17 dei christi G ἱεροσολύμων = hierus〈olymorum〉] hierusalem VPG 17 – 18 subscripsi] ut supra G 19 episcopus ciuitatis thesalonicae V 20 ὁρίσας = 〈definiens〉 *om.* VPG subscripsi] subsubscripsi V subs P su. G 21 tremithuntorum] trimithuntorum P tremithontorum G cypri et locum G^1 22 epiphanii] epphanii V^1 epifhanii P (!) epyphanii G definiens subscripsi] ut supra G 24 rauennae] reuennae VG rauenae P 25 iohannis] iohannes G portuensis] portunesis P^1 portunensis P^2 totius] tocius V concilii] consilii V^1 26 τοῦ ἀποστολικοῦ = 〈apostolicae〉 *om.* VPG sedis] seds V^1 ὁρίσας = 〈definiens〉 *om.* VPG subscripsi] ut supra G 27 stephanus] sthephanus P 27 – 28 urbis romae G 28 urbis ... subscripsi] ut supra G ὁρίσας = 〈definiens〉 *om.* VP subscripsi] subscripsit P

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

ΙΓ Βασίλειος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος μητροπόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου καὶ ληγάτος τῆς ἁγίας συνόδου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ὁρίσας ὑπέγραψα

ΙΔ Ἀβουνδάντιος ἐπίσκοπος Τεμψάνης καὶ ἀποκρισιάριος πάσης τῆς συνόδου τοῦ ἁγίου καὶ ἀποστολικοῦ θρόνου πόλεως Ῥώμης ὁρίσας ὑπάγραψα

ΙΕ Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως τοῦ Ῥηγίου καὶ ἀποκρισιάριος πάσης τῆς συνόδου τοῦ ἁγίου καὶ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ὁρίσας ὑπέγραψα

ΙΣΤ Φιλαλήθης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Καισαρέων μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας καὶ ἔξαρχος τῆς Ποντικῆς διοικήσεως ὁρίσας ὑπέγραψα

ΙΖ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἐφεσίων μητροπόλεως καὶ ἔξαρχος τῆς Ἀσιανῆς διοικήσεως ὁρίσας ὑπέγραψα

ΙΗ Σισίννιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἡρακλεωτῶν μητροπόλεως τῆς Εὐρωπέων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΙΘ Πλάτων ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀγκυρανῶν μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

Κ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κυζικηνῶν μητροπόλεως τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΚΑ Μαρῖνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σάρδεων μητροπόλεως τῆς Λυδῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΚΒ Πέτρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Νικομηδέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΚΓ Φώτιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Νικαέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΚΔ Ἰωάννης ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Χαλκηδονέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

MTO

---

1 τῆς … νήσου *om.* O ληγάτος] λεγάτος O 2 τοῦ … θρόνου *om.* O 3 ἀβουνδάντιος] ἀβουνδαντῖνος T ἀβουδάντιος O 3 – 4 ἁγίου καὶ *om.* O 4 πόλεως … ὁρίσας *om.* O 6 ἁγίου καὶ ἀποστολικοῦ *om.* O ὁρίσας *om.* O 11 σισίννιος] σισίνιος MT ἡρακλεωτῶν] ἡρακλεοτῶν T^1 εὐρωπέων] εὐροπιανῶν T 15 κυζικηνῶν] κυζηκηνῶν O ἑλλησποντίων] ἑλησπόντου O 23 χαλκηδονέων] χαλκηδονίων M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

13 Basilius misericordia dei episcopus Gortinae metropoleos Crete insulae et legatus sancti concilii apostolicae sedis antiquae Romae definiens subscripsi

14 Habundantius episcopus Tempsanae et responsalis totius concilii sanctae et apostolicae sedis ⟨urbis⟩ Romae ⟨definiens⟩ subscripsi

15 Iohannis indignus episcopus ⟨ciuitatis⟩ Regii et responsalis totius concilii sanctae apostolicae sedis urbis Romae definiens subscripsi

16 Philalithes misericordia dei episcopus Caesariae metropoleos primae Cappadocum regionis et prima⟨s⟩ Ponticae dio⟨e⟩caeseos ⟨definiens⟩ subscripsi

17 Theodorus misericordia dei episcopus Ephesi⟨orum⟩ metropoleos et prima⟨s⟩ Asianae dio⟨e⟩ceseos definiens subscripsi

18 Sisinnius misericordia dei episcopus Heracliae metropoleos Eurupeorum regionis definiens subscripsi

19 Platon misericordia dei episcopus Ancire metropoleos primae Galatiae regionis definiens subscripsi

20 Georgius misericordia dei episcopus ⟨Cizicenorum⟩ metropoleos Ellesponti regionis definiens subscripsi

21 Marinus misericordia dei episcopus Sardis metropoleos Lydiae regionis ⟨definiens⟩ subscripsi

22 Petrus indignus episcopus Nicomediae metropoleos prouinciae Bythiniae ⟨definiens⟩ subscripsi

23 Photio⟨s⟩ misericordia dei episcopus Nicae⟨ae⟩ metropoleos Bithiniae regionis definiens subscripsi

24 Iohannis misericordia dei episcopus Calcedoneae metropoleos Bithiniae regionis ⟨definiens⟩ subscripsi

---

VPG

---

1 insulae ut supra et G 2 definiens subscripsi *om.* G subscripsi] subscripsit VP 3 habundantius] habundanti P habundantius misericordia dei episcopus V tempsanae] temsane VP totius] tocius VP 4 πόλεως = ⟨urbis⟩ *om.* VPG ὁρίσας = ⟨definiens⟩ *om.* VPG subscripsi] subscripsit P ut supra G 5 iohannis] iohannes G episcopus indignus PG πόλεως = ⟨ciuitatis⟩ *om.* VPG totius] tocius V 6 urbis G *add.* romae] nrome P^1 definiens subscripsi] ut supra G 7 philalithes] philalitis V caesariae] caessariae P cesariae G cappadocum] cappadociae V 8 ἔξαρχος = prima⟨s⟩] prima VPG dio⟨e⟩caeseos] diocaeseos VP dioceseos G ὁρίσας = ⟨definiens⟩ *om.* VPG subscripsi] ut supra G 9 ἐφεσίων = ephesi⟨orum⟩] ephesi VPG ἔξαρχος = prima⟨s⟩] prima VPG 9–10 asianae] asyae G 10 dio⟨e⟩ceseos] dioceseos VPG definiens] difiniens P definiens subscripsi] ut supra G 11 heracliae] haeracliae P 12 definiens] difinitiō P definiens subscripsi] ut supra G 13 ancire] ancyrae G 13–14 definiens *om.* PG 14 subscripsi] ut supra G 15 κυζικηνῶν = ⟨cizicenorum⟩ *om.* VPG ellesponti] cellesponti V elesponti G 16 definiens subscripsi] ut supra G 17 ὁρίσας = ⟨definiens⟩ *om.* VPG 18 subscripsi] ut supra G 19 petrus] petrius V^1 nicomediae ut supra metropoleos G bythiniae] bythymiae P bythimiae G ὁρίσας = ⟨definiens⟩ *om.* VPG 21 photio⟨s⟩] photio VP hotio G ἐλάχιστος = misericordia dei (*et ita usque ad* 783,3) νικαέων = nicae⟨ae⟩] nicae VPG bithiniae] bythiniae V bityniae P^1 bithyniae P^2 22 subscripsi] ut supra G 23–24 iohannis ... subscripsi P^2 *marg.* 23 iohannis] iohannes G calcedoneae] chalcedoneae P^2 metropoleos] mitropoleos P^2 bithiniae] bythiniae V bithyniae P^2 23–24 ὁρίσας = ⟨definiens⟩ *om.* VPG 24 subscripsi] ut supra G

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

ΚΕ Ἰωάννης ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Σιδιτῶν μητροπόλεως τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΚΣΤ Ἰωάννης ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Ἀμασέων μητροπόλεως τῆς Ἑλενοποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΚΖ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μελιτηνῶν μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΚΗ Ἰουστῖνος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Τυανέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΚΘ Ἀλύπιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Γαγγρηνῶν μητροπόλεως τῆς Παφλαγόνων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

Λ Κυπριανὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κλαυδιουπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΛΑ Ἰωάννης ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Πισινουντιέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΛΒ Πολύευκτος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μυρέων μητροπόλεως τῆς Λυκίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΛΓ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σταυρουπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Καρῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΛΔ Τιβέριος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Λαοδικέων μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν Πακατιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΛΕ Κοσμᾶς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Συναδέων μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν Σαλουταρῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΛΣΤ Κωνσταντῖνος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Βαρατέων πόλεως τῆς Λυκαόνων ἐπαρχίας καὶ τὸν τόπον ἀναπληρῶν Παύλου τοῦ ἐπισκόπου Ἰκονίου ὁρίσας ὑπέγραψα

ΛΖ Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων μητροπόλεως τῆς Πισίδων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

MTO

---

1 ἐλάχιστος] ἐλέῳ θεοῦ T σιδιτῶν] σιδητῶν T παμφύλων] παμφίλων T 3 ἀμασέων] ἀνασέων T 5 μελιτηνῶν] μελιτινῶν O 7 τυανέων] τυάνων O 9 παφλαγόνων] παμφλαγόνων T 13 πισινουντιέων] πισινουντίων M πισνυννντιέων T πισινουντιαίων O 15 μυρέων] μυραίων O 19 λαοδικέων] λαοδικαίων O πακατιανῶν] καπατιανῶν M παπακατιανῶν O 21 συναδέων] συνάδων M συνναδέων T² σαλουταρῶν] σαλουστάρων O 23 ἐλάχιστος *om.* M 24 τοῦ *om.* O ἐπισκόπου τοῦ T 25 πισίδων] πισιδῶν O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

25 Iohannis misericordia dei episcopus Sides metropoleos Pamphiliae regionis definiens subscripsi

26 Iohannis misericordia dei episcopus Amasiae metropoleos Helenoponti ⟨regionis⟩ definiens subscripsi

27 Theodorus misericordia dei episcopus Meleti metropoleos primae Armeniorum regionis ⟨definiens⟩ subscripsi

28 Iustinus misericordia dei episcopus Tyanae metropoleos secundae Capadociae regionis ⟨definiens⟩ subscripsi

29 Alipius misericordia dei episcopus Gangrae metropoleos Paflagoniae regionis ⟨definiens subscripsi⟩

30 Cyprianus misericordia dei episcopus Claudiopolitanae ⟨magnae⟩ ciuitatis Honoriae regionis ⟨definiens subscripsi⟩

31 Iohannis misericordia dei episcopus Pisinunti metropoleos secundae Galatiae regionis ⟨definiens subscripsi⟩

32 Polieuctus misericordia dei episcopus Mirorum metropoleos Lyciae regionis ⟨definiens subscripsi⟩

33 Theodorus misericordia dei episcopus Stauropoleos metropoleos Cariae regionis ⟨definiens subscripsi⟩

34 Tiberius misericordia dei episcopus Laodiciae metropoleos Phrygiae ⟨P⟩a⟨c⟩ati⟨a⟩ne regionis ⟨definiens subscripsi⟩

35 Cosmas ⟨misericordia dei episcopus Synadorum metropoleos Phrigiae Salutariae regionis definiens subscripsi

36 Constantinus⟩ misericordia dei episcopus Baratae ciuitatis Lycaoniae regionis et locum exhibens Pauli sanctissimi metropolitani mei Iconii metropoleos ⟨definiens subscripsi⟩

37 Stephanus misericordia dei episcopus Antiochiae metropoleos Pisidiae regionis ⟨definiens subscripsi⟩

VPG

---

1 sides] sedis V sydes G regionis] regione V 2 subscripsi] ut supra G 3 misericordia ... episcopus *om.* G helenoponti] helonoponti P (!) ἐπαρχίας = regionis *om.* VPG 4 subscripsi] ut supra G 5 meleti] mele V¹ 6 ὁρίσας = ⟨definiens⟩ *om.* VPG subscripsi] ut supra PG (!) 7 iustinus] iusti V¹ ἐλάχιστος = misericordia dei (*cf.* 783,9) capadociae] cappadociae P 8 ὁρίσας = ⟨definiens⟩ *om.* VPG subscripsi] subscripsi ut supra V ut supra PG 9 alipius] alippius VPG ἐλάχιστος = misericordia dei VPG paflagoniae] puiflagoniae V¹ paiflagoniae V²P pa.flagoniae G *ras.* 9 – 10 ὁρίσας ὑπέγραψα = ⟨definiens subscripsi⟩] uttsp̄ VP vtsup̄ G 11 – 13 misericordia ... iohannis G *marg.* 11 claudiopolitanae] claudiupolitanae G μητροπόλεως = ⟨magnae⟩ ciuitatis *om.* VPG honoriae = honoria⟨dis⟩ ? 12 ὁρίσας ὑπέγραψα = ⟨definiens subscripsi⟩] ut supra VPG (*et ita usque ad* 797,24) 13 ἐλάχιστος = misericordia dei VPG 15 polieuctus] poliuctus G lyciae] liciae G 19 tiberius] tyberius V theod G ἐλάχιστος = misericordia dei laodiciae] laodociae V¹PG phrygiae] prygiae G ⟨p⟩a⟨c⟩ati⟨a⟩ne] capacione V cappatione PG 21 – 23 ἐλέει θεοῦ ... κωνσταντῖνος] ⟨misericordia ... constantinus⟩ *om.* VPG 23 ἐλάχιστος = misericordia dei baratae] barathae G lycaoniae] licaoniae G regionis ut supra et G 24 pauli] pali P 24 – 25 ⟨definiens subscripsi⟩] ut supra VP *om.* G 26 antiochiae] antiotiae V¹ antiothiae V² pisidiae] pissidiae G

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

ΛΗ̄ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Περγέων μητροπόλεως τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΛΘ̄ Θεόπεμπτος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἰουστινιανουπολιτῶν ἤτοι Μωκισσηνῶν φιλοχρίστου μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

Μ̄ Ἰσίδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ῥοδίων μητροπόλεως τῶν Κυκλάδων νήσων ὁρίσας ὑπέγραψα

ΜᾹ Σισίνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἱεραπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν Πακατιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΜΒ̄ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ταρσέων μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Κιλίκων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΜΓ̄ Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀναζαρβέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Κιλίκων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΜΔ̄ Μακρόβιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σελευκέων μητροπόλεως τῆς Ἰσαύρων χώρας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΜΕ̄ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ ληγάτος τῆς ἁγίας συνόδου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ὁρίσας ὑπέγραψα

ΜΣ̄Τ̄ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Στοβέων πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα

ΜΖ̄ Θεοδόσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Λακεδαιμονίων πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα

ΜΗ̄ Γρηγόριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Καντάνου τῆς Κρητῶν νήσου ὁρίσας ὑπέγραψα

ΜΘ̄ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βιζυηνῶν πόλεως τῆς Θρᾳκῶν χώρας ὁρίσας ὑπέγραψα

Ν̄ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Πομπηϊουπόλεως τῆς Παφλαγόνων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΝᾹ Ζαχαρίας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Λεοντουπολιτῶν πόλεως τῆς Ἰσαύρων χώρας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΝΒ̄ Γρηγόριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μιτυληναίων πόλεως τῆς Λεσβίων νήσου ὁρίσας ὑπέγραψα

MTO

---

1 ἐπίσκοπος *om.* M παμφύλων] παμφίλων T 3 μωκισσηνῶν] μωκησοῦ O 4 τῶν *om.* M 5 τῶν … νήσων] τῆς κυκλάδ νήσου O 7 σισίνιος] σισίσινιος M σισίννιος O 7 – 8 πακατιανῶν] καπατιανῶν M 13 μακρόβιος] μακάριος T 15 ληγάτος] λεγάτος O 17 στοβέων] στόβεων M στοβαίων O 19 καντάνου] καντανοῦ M 20 γεώργιος] σεώργιος T βιζυηνῶν] βυζιηνῶν M 22 πομπηϊουπόλεως] πομπιηουπόλεως O 24 λεοντουπολιτῶν] λεοντοπολιτῶν M 26 τῆς[1] *om.* MT μιτυληναίων] μιτυληνῶν M μιτυληνέων T πόλεως] μητροπόλεως O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

38 Iohannis misericordia dei episcopus Pergae metropoleos Pamphiliae regionis ⟨definiens subscripsi⟩
39 Theopemptus misericordia dei episcopus Iustinianupoleos seu Muci⟨ssi⟩n⟨orum⟩ metropoleos Christo amabilis secundae Cappadociae regionis ⟨definiens subscripsi⟩
40 Hisidorus misericordia dei episcopus Rodi metropoleos Cicladum insularum ⟨definiens subscripsi⟩
41 Sisinnius misericordia dei episcopus Hierapoleos metropoleos Phrigiae Pacati⟨a⟩nae regionis ⟨definiens subscripsi⟩
42 Theodorus misericordia dei episcopus Tarsi metropoleos primae Ciliciae regionis ⟨definiens subscripsi⟩
43 Stephanus misericordia dei episcopus Anazarui metropoleos secundae Ciliciae regionis ⟨definiens subscripsi⟩
44 Macrobius misericordia dei episcopus Seleuciae metropoleos Hisauriae regionis ⟨definiens subscripsi⟩
45 Iohannis misericordia dei episcopus Athenarum et legatus sancti concilii apostolicae sedis priscae Romae ⟨definiens subscripsi⟩
46 Iohannis misericordia dei episcopus ciuitatis Stoborum definiens subscripsi
47 Theodo⟨si⟩us misericordia dei episcopus ciuitatis Lacedemoniorum ⟨definiens subscripsi⟩
48 Gregorius misericordia dei episcopus Cantane Crete insulae definiens ⟨subscripsi⟩
49 Georgius misericordia dei episcopus Uizyis ciuitat⟨is⟩ Thraciae regionis ⟨definiens subscripsi⟩
50 Theodorus misericordia dei episcopus Pompeiopoleos Pa[m]f⟨l⟩agoniae regionis ⟨definiens subscripsi⟩
51 Zacharias misericordia dei episcopus Leontopoleos Hisauriae regionis ⟨definiens subscripsi⟩
52 Gregorius misericordia dei episcopus Metylenae ciuitatis ⟨Lesbiae⟩ insulae ⟨definiens subscripsi⟩

VPG

---

1 iohannis] iohannes G 3 episcopus *om.* P iustinianupoleos] iustininupoleos V iustiniapoleos P muci⟨ssi⟩n⟨orum⟩] mucinae VPG 4 amabilis] amlabile V^1 amabile V^2P cappadociae] cappaditiae P capodotiae G 5 hisidorus] hisydorus G cicladum] ciuitatis claudii G 7 metropoleos V *add.* phrigiae] prygiae P pacati⟨a⟩nae] pacatione VG pagatione P 9 tarsi] tharsis G ciliciae] cilitiae G 11 anazarui] anazarii G metropoleos] methropoleos G ciliciae] liciae G 13 macrobius] macrouius PG hisauriae] hissauriae G 15 iohannis] iohannes G episcopus V *add.* 16 priscae] prisci VP 17 iohannis] iohannes G ciuitatis *om.* G stoborum] stobrom P stobron G definiens subscripsi] ut supra G 18 theodo⟨si⟩us] theodorus VG theod P 20 crete] cretate P definiens *om.* G ⟨subscripsi⟩] ut supra VG 21 βιζυηνῶν = uizyis (βιζύης) ciuitat⟨is⟩] ciuitate VPG 23 pompeiopoleos] pom.peiopoleos V *ras.* pa[m]f⟨l⟩agoniae] pamfagoniae VP pamphagoniae G 25 zacharias] za.charias V *ras.* hisauriae] hissauriae G 27 gregorius] georgius G metylenae] metilenae G λεσβίων = ⟨lesbiae⟩] [neruiae] VPG

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

ΝΓ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μιλησίων πόλεως τῆς Καρῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΝΔ Σέργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σηλυβρηνῶν πόλεως τῆς Εὐρωπέων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΝΕ Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μεθυμναίων πόλεως τῆς Λεσβίων νήσου ὁρίσας ὑπέγραψα

ΝΣΤ Θεόγνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κιανῶν πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΝΖ Ἀλέξανδρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κοτράδων ⟨τῆς Ἰσαύρων ἐπαρχίας⟩ ὁρίσας ὑπέγραψα

ΝΗ Ἐπιφάνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Εὐχαϊτηνῶν πόλεως τῆς Ἑλενοποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΝΘ Στρατόνικος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σολίων πόλεως τῆς Κυπρίων νήσου ὁρίσας ὑπέγραψα

Ξ Τύχων ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Κιτίου τῆς Κυπρίων νήσου ὁρίσας ὑπέγραψα

ΞΑ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νυσσαέων πόλεως τῆς πρώτης τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΞΒ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Θερμηνῶν πόλεως τῆς πρώτης τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΞΓ Γεώργιος χάριτι θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Καμουλιανῶν πόλεως τῆς πρώτης τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΞΔ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἰουστινιανουπολιτῶν πόλεως ἤγουν τοῦ κλίματος ⟨Ἀ⟩κελετζινῆς ὁρίσας ὑπέγραψα

ΞΕ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τοῦ κλίματος Δαρανάλεως τῆς μεγάλης Ἀρμενίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΞΣΤ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Λάππης τῆς Κρητῶν νήσου ὁρίσας ὑπέγραψα

ΞΖ Ζωϊτὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Χριστουπόλεως ἤτοι Διὸς ἱερὸν τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΞΗ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Περγαμηνῶν πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

MTO

---

1 μιλησίων] μελισινῶν O 3 σηλυβρηνῶν] σιλυβρηνῶν T εὐρωπέων] εὐρωπαίων M εὐροπέων T 5 μεθυμναίων] μεθυμνέων T 7 κιανῶν] κυανῶν O 9 hisauriae regionis = ⟨τῆς ἰσαύρων ἐπαρχίας⟩ *om.* MTO 15 πόλεως *om.* O 16 νυσσαέων] νυσαέων O πρώτης *om.* O 22 ἰουστινιανουπολιτῶν] ἰουστινιανιτῶν O 23 ⟨ἀ⟩κελετζινῆς] κελετζινῆς M ἐκλεντζίνης T κελτζινῆς O 24 δαρανάλεως] δραναλέως T 27 ζωϊτὸς] ζωητὸς O διὸς ἱερὸν] διοσ σώρων M διὸς σορῶν T διοσούρων O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

53 Georgius misericordia dei episcopus Milisi ciuitatis Cariae regionis ⟨definiens subscripsi⟩
54 Sergius misericordia dei episcopus Silimbriae ciuitatis Europae regionis Traciae prouinciae ⟨definiens subscripsi⟩
55 Andreas misericordia dei episcopus ciuitatis Metymne Lesbiae insulae ⟨definiens subscripsi⟩
56 Theognius misericordia dei episcopus ciuitatis Ciane Bithiniae regionis ⟨definiens subscripsi⟩
57 Alexander misericordia dei episcopus Cotradae Hisauriae regionis ⟨definiens subscripsi⟩
58 Epiphanius misericordia dei episcopus Euchaitae ciuitatis Helenoponti regionis ⟨definiens subscripsi⟩
59 Stratonicus misericordia dei episcopus Soliorum ciuitatis Cipri insulae ⟨definiens subscripsi⟩
60 Tychon misericordia dei episcopus ciuitatis Cythii Cypri insulae ⟨definiens subscripsi⟩
61 Iohannis misericordia dei episcopus Nisae ciuitatis primae Cappadociae regionis ⟨definiens subscripsi⟩
62 Theodorus misericordia dei episcopus Thermis ciuitatis primae Cappadociae regionis ⟨definiens subscripsi⟩
63 Georgius misericordia dei episcopus Camulianae ciuitatis primae Cappadociae regionis ⟨definiens subscripsi⟩
64 Theodorus humilis episcopus Iustinianupoleos ciuitat⟨is⟩ siue territori⟨i⟩ Aeclezinis ⟨definiens subscripsi⟩
65 Georgius misericordia dei episcopus territori⟨i⟩ Daranalis magnae Armeniorum regionis ⟨definiens subscripsi⟩
66 Iohannis misericordia dei episcopus ⟨ciuitatis⟩ Lappis Crete insulae ⟨definiens subscripsi⟩
67 Zoitus misericordia dei episcopus Christ⟨o⟩poleos siue Dios ⟨ie⟩rum, quod est Iobis tumulus, Asianae regionis ⟨definiens subscripsi⟩
68 Theodorus misericordia dei episcopus Pergami ciuitatis Asianae regionis ⟨definiens subscripsi⟩

VPG

3 europae] eurupepe V traciae] thraciae V traciae G *add.* 5 metymne] metympne P metimpnae G 7–8 *cf.* 737,19–21 9 cotradae] cotradiae G hisauriae] hissauriae G 11 euchaitae] eucaitae V¹ euchaithae G ciuitatis] ciuitate P helenoponti] heleponti V heslenoponti G 13 cipri] cypri V 15 cythii] cytri G 17 iohannis] iohannes G nisae] nysae G cappadociae] cappadocia VP 19 theodorus] theoderus V theod P theodosius G thermis] termis G primae] primam VG 21 χάριτι θεοῦ = misericordia dei cappadociae] cappadaciae P 23 ἐλέει θεοῦ = humilis iustinianupoleos] iustinianepoleos V iustianupoleos P ciuitat⟨is⟩] ciuitate VPG territori⟨i⟩] teritori V territori PG aeclezinis] aeclezenis V aeelezinis G 25 territori⟨i⟩] territori VPG 27 iohannis] iohannes G πόλεως = ⟨ciuitatis⟩ *om.* VPG 29 christ⟨o⟩poleos] christipoleos VPG dios ⟨ie⟩rum] diossorum VP diosorum G 30 asianae] asinae V¹ asyanae G 31 theodorus] theoderus V theod PG asianae] asinae V¹ asyanae G

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

ΞΘ Θεόδωρος ἐλέῳ θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μασταυρηνῶν πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

Ο Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀδραμυτηνῶν πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΟΑ Πατρίκιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μαγνητῶν πρὸς τῷ Μεάνδρῳ πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΟΒ Ἀντώνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ὑπαιπηνῶν πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΟΓ Ἰωάννης ἐλέῳ θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀνεατῶν πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΟΔ Σισίννιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νυσαέων πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΟΕ Ῥηγῖνος ἐλέῳ θεοῦ ἐπίσκοπος τοῦ Πανίου τῆς Θρᾳκῶν χώρας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΟΣΤ Ἰωάννης ἐλέῳ θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἡρακλειουπολιτῶν πόλεως τῆς δευτέρας τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΟΖ Μαρτύριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἰουλιοπολιτῶν πόλεως τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΟΗ Μιχαὴλ ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀσπονιτῶν πόλεως τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΟΘ Πλάτων ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κιννηνῶν πόλεως τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

Π Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Μνιζοῦ τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΠΑ Γενέσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀναστασιουπολιτῶν πόλεως τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΠΒ Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βηρινουπολιτῶν πόλεως τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΠΓ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μιλητουπολιτῶν πόλεως τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

MTO

1–2 θεόδωρος … ὑπέγραψα *om.* M 1 μασταυρηνῶν] μανσταυρηνῶν T 3 ἀδραμυτηνῶν] ἀδραμυτινῶν O 5 μαγνητῶν] μαγνιτῶν MT πρὸς τῷ μεάνδρῳ πόλεως] πρὸς τὸ μεανδροπόλεως T πρὸς ᾧ μαιανδροπόλεως O 6 ὁρίσας *om.* O 7 ὑπαιπηνῶν] ὑπεπηνῶν TO 11 σισίννιος] σισίνιος MT νυσαέων] νυσσαέων T 14 ἡρακλειουπολιτῶν] ἡρακλειουτῶν O 16 ἰουλιοπολιτῶν] ἰουλιουπολιτῶν T ἡλιουπολιτῶν O 17 ὁρίσας *om.* O 18 ἀσπονιτῶν] ἀσπονητῶν T 22 πόλεως *om.* O μνιζοῦ] μνίζου T μνηζοῦ O 25 ὁρίσας *om.* O 26 βηρινουπολιτῶν] βιρηνουπολιτῶν T 26–27 τῆς … γαλατῶν] τῆς γαλατῶν πρώτης M 28 ἑλλησποντίων] ἑλληνοποντίων M πρώτης τῶν γαλατῶν O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

69 Theodorus misericordia dei episcopus Ma⟨s⟩taurorum ciuitatis Asianae regionis ⟨definiens subscripsi⟩
70 Theodorus misericordia dei episcopus Adramiti ciuitatis Asiane regionis ⟨definiens subscripsi⟩
71 Patricius misericordia dei episcopus Magnetis iuxta Meandrum ciuitat⟨is⟩ Asiane regionis ⟨definiens subscripsi⟩
72 Antonius misericordia dei episcopus Hypeporum ciuitatis Asiane regionis ⟨definiens subscripsi⟩
73 Iohannis misericordia dei episcopus Aneatorum ciuitatis Asiane regionis ⟨definiens subscripsi⟩
74 Sisinnius misericordia dei episcopus ⟨N⟩ysaeorum ciuitatis Asiane regionis ⟨definiens subscripsi⟩
75 Reginus misericordia dei episcopus Pa⟨n⟩ii Thraciae prouinciae ⟨definiens subscripsi⟩
76 Iohannis misericordia dei episcopus Hae⟨ra⟩cleopolitane ciuitatis secundae Armeniae regionis ⟨definiens subscripsi⟩
77 Martyrius misericordia dei episcopus Iuliopoleos ciuitatis primae Galatiae regionis ⟨definiens subscripsi⟩
78 Michael misericordia dei episcopus Aspo⟨n⟩itae ciuitatis primae Galatiae regionis ⟨definiens subscripsi⟩
79 Platon humilis episcopus Cinnae ciuitatis primae Galatiae regionis ⟨definiens subscripsi⟩
80 Andreas misericordia dei episcopus ciuitatis ⟨M⟩nizi primae Galatiae regionis ⟨definiens subscripsi⟩
81 Genesius humilis episcopus Anastasiupolitane ciuitatis primae Galaciae regionis ⟨definiens subscripsi⟩
82 Stephanus misericordia dei episcopus Uerinupolitane ciuitatis primae Galatiae regionis ⟨definiens subscripsi⟩
83 Iohannis misericordia dei episcopus Miletopolitanae ⟨ciuitatis⟩ Helesponti regionis ⟨definiens subscripsi⟩

VPG

1–2 theodorus ... subscripsi P^2 *marg.* 1 theodorus] theoderus V theod P^2G ma⟨s⟩taurorum] maptaurorum VPG asianae] asine V^1 asyanae G 3 adramiti] adramati V adramithi G asiane] asine V^1 asyanae G 5 ciuitat⟨is⟩] ciuitate VPG asiane] asine V^1 aranae PG 7 antonius] anthonicus V asiane] asine V^1 asyanae G 9 iohannis] iohannes G aneatorum] anteatorum V anaeatorum P^2 asiane] asine V^1 11 ⟨n⟩ysaeorum] mysaeorum VP miseorum G asiane] asin V^1 asian V^2 13 dei *om.* G pa⟨n⟩ii thraciae] paliteracio V phali thraciae P palii thraciae G 15 iohannis] iohannes G hae⟨ra⟩cleopolitane] haecleopolitane VPG secundae] secundum P armeniae] armine V 16 regionis] ciuitatis G^1 17 martyrius] martirius V iuliopoleos] iuleopoleos V^1 galatiae] galitiae P 19 michael] michahel V aspo⟨n⟩itae] aspolite VPG galatiae] galitiae P 21 platon] planton V ἐλέει θεοῦ = humilis galatiae] galiciae P^1 23 ⟨m⟩nizi] ninizi VPG 25 ἐλέει θεοῦ = humilis humilis episcopus] misericordia dei G galaciae] galiciae P galatiae G 27 stephanus] sthephanus V uerinupolitane] ueriniupolitane V^1 uerinopolitane PG 29 iohannis] iohannes G dei *om.* P miletopolitanae] myletopolitanae P πόλεως = ⟨ciuitatis⟩ *om.* VPG

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

ΠΔ Μερκούριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ποιμανηνοῦ τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΠΕ Δομέτιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Πρυμνησοῦ τῆς Φρυγῶν Σαλουταρῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΠΣΤ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ἰβώρων ὁρίσας ὑπέγραψα

ΠΖ Κυρικὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ἀδριανίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΠΗ Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Σιλανδοῦ τῆς Λυδῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΠΘ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Φιλαδελφέων πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα

Ϙ Θεόδοτος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Δάλδης ἐπαρχίας Λυδίας ὁμοίως ὑπέγραψα

ϘΑ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Σίτων ἐπαρχίας Λυδίας ὁμοίως ὑπέγραψα

ϘΒ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Δασκυλεωτῶν πόλεως τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ϘΓ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πραινετέων πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ϘΔ Ἰωάννης ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Ἀδριανῶν πόλεως τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ϘΕ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Καδοσίας τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ϘΣΤ ⟨Θεόδωρος⟩ ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Καισαρέων πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ϘΖ Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Θεοτοκιανῶν πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ϘΗ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος νέας Ἰουστινιανουπόλεως ἤτοι Μέλης τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ϘΘ Μηνᾶς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Καραλέων πόλεως τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

MTO

---

1 ποιμανηνοῦ] ποιμανινοῦ TO ἑλλησποντίων] ἑλληνοποντίων M ἑλησπόντου O 3 πρυμνησοῦ] πρυμνισσοῦ M πρυμνήσου T σαλουταρῶν] σαλουστάρων O 5 ἰβώρων] ἰβόρων TO 6 κυρικὸς] κυριακὸς M κήρικος O 12 τῆς[1] *om.* M δασκυλεωτῶν] δασκυλεόντων T πόλεως *om.* M ἑλλησποντίων] ἑλησποντίων M[1] ἑλησπόντου O 14 πραινετέων] πραινετίων T πραινετῶν O 16 ἐλάχιστος] ἐλέει θεοῦ MT ἑλλησποντίων] ἑλληνοσποντίων M ἑλησπόντου O (bitiniae?) 19 theodorus = ⟨θεόδωρος⟩] στέφανος MTO 25 καραλέων] καραλλέων O[2]

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

84 Mercurius misericordia dei episcopus ⟨ciuitatis⟩ P⟨oe⟩mani⟨nae⟩ Helespon⟨ti⟩ regionis ⟨definiens subscripsi⟩
85 Dometius misericordia dei episcopus ciuitatis Promissi ⟨Phrygiae Salutariae regionis definiens subscripsi⟩
86 Theodorus misericordia dei episcopus ⟨ciuitatis⟩ Hiborum ⟨definiens subscripsi⟩
87 Cyricus misericordia dei episcopus ciuitatis Hadrianae ⟨definiens subscripsi⟩
88 Andreas misericordia dei episcopus ciuitatis Sylandi Li⟨di⟩ae regionis ⟨definiens subscripsi⟩
89 Iohannis humilis episcopus ciuitatis Philadelphiae Lidiae regionis ⟨definiens subscripsi⟩
90 Theodotus misericordia dei episcopus ⟨ciuitatis⟩ Daldis Lidiae regionis ⟨definiens subscripsi⟩
91 Iohannis misericordia dei episcopus ciuitatis Sitorum Lidiae regionis ⟨definiens subscripsi⟩
92 Iohannis misericordia dei episcopus Dascilii ⟨ciuitatis⟩ Bitiniae regionis ⟨definiens subscripsi⟩
93 Theodorus misericordia dei episcopus ciuitatis Preneti ⟨Bitiniae regionis definiens subscripsi⟩
94 Iohannis humilis episcopus Adrianupoleos Bitiniae regionis ⟨definiens subscripsi⟩
95 Georgius misericordia dei episcopus ciuitatis Cadosiae ⟨Bitiniae regionis definiens subscripsi⟩
96 Theodorus misericordia dei episcopus Cesareae ciuitatis Bitiniae regionis ⟨definiens subscripsi⟩
97 Anastasius misericordia dei episcopus ciuitatis Theotocianorum ⟨Bitiniae regionis definiens subscripsi⟩
98 Theodorus misericordia dei episcopus ciuitatis Iustinianopoleos Gordi ⟨Bitiniae regionis definiens subscripsi⟩
99 Menas misericordia dei episcopus ciuitatis Caraliae Pamphiliae ⟨regionis definiens subscripsi⟩

VPG(13)

---

1 – 2 mercurius ... subscripsi P^2 *marg.* 1 πόλεως = ⟨ciuitatis⟩ *om.* VPG p⟨oe⟩mani⟨nae⟩] paemani VP phemani G helespon⟨ti⟩] helespona VP^2 helesponae P^1G 3 πρυμνησοῦ = promissi 3 – 4 τῆς φρυγῶν ... ὑπέγραψα = ⟨phrygiae ... subscripsi⟩ *om.* VPG 5 episcopus *om.* G πόλεως = ⟨ciuitatis⟩ *om.* VPG hiborum] hyborum VG 6 episcopus *om.* G hadrianae] adrianus V thadrianae G 7 episcopus *om.* G li⟨di⟩ae] liae VPG 9 iohannis] iohannes G ἐλέει θεοῦ = humilis philadelphiae] philadelphyae V lidiae] liddiae G 11 theodotus] theodorus VG πόλεως = ⟨ciuitatis⟩ *om.* VPG lidiae] liddiae G 13 iohannis] iohannes G episcopus G *et explic.* ciuitatis] ciuitatem V 15 πόλεως = ⟨ciuitatis⟩ *om.* VP ἑλλησποντίων = bitiniae 17 ciuitatis] ciuitatem V preneti] praeneti P^2 17 – 18 τῆς βιθυνῶν ... ὑπέγραψα = ⟨bitiniae ... subscripsi⟩ *om.* VP 19 ἐλέει θεοῦ = humilis adrianupoleos = adrianorum ciuitatis? (*cf.* 749,2) ἑλλησποντίων = bitiniae bitiniae] bytiniae V bityniae P 22 bitiniae] bythiniae V bityniae P 24 – 25 τῆς βιθυνῶν ... ὑπέγραψα = ⟨bitiniae ... subscripsi⟩ *om.* VP 26 νέας ἰουστινιανουπόλεως ἤτοι μέλης = iustinianopoleos gordi VP 26 – 27 τῆς βιθυνῶν ... ὑπέγραψα = ⟨bitiniae ... subscripsi⟩ *om.* VP 28 pamphiliae] pampiliae V 28 – 29 ἐπαρχίας ... ὑπέγραψα = ⟨regionis ... subscripsi⟩ *om.* VP

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Ρ̄ Κοσμᾶς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Κοτανῶν τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΡᾹ Νικήτας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως τοῦ Κορακησίου ὁρίσας ὑπέγραψα

ΡΒ̄ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Βερίσσης Ἀρμενίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΡΓ̄ Καλλίνικος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κολωνείας Ἀρμενίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΡΔ̄ Τιβέριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀμισοῦ τῆς Ἑλενοποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΡΕ̄ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀνδραπηνῶν πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα

ΡΣ̄Τ̄ Σέργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Σινώπης τῆς Ἑλενοποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΡΖ̄ Γρηγόριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ἄρκης τῆς πρώτης τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΡΗ̄ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Φαυστινουπολιτῶν πόλεως τῆς δευτέρας τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΡΘ̄ Εἰρήναρχος ἐλέει θεοῦ διάκονος τῆς ἐν Ἀμάστριδι ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας καὶ τὸν τόπον ἀναπληρῶν Κομιτᾶ τοῦ ἁγιωτάτου μου ἐπισκόπου ὑπέγραψα

ΡῙ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἰουνουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα

ΡῙᾹ Φωκᾶς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Δαδύβρων ὁρίσας ὑπέγραψα

ΡῙΒ̄ Πλάτων ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀδριανουπόλεως Ὀνωριάδος ὁρίσας ὑπέγραψα

ΡῙΓ̄ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κρατίας Ὀνωριάδος ὁρίσας ὑπέγραψα

ΡῙΔ̄ Δομέτιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Προυσιαδέων πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα

ΡῙΕ̄ Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἡρακλείας Πόντου ὁρίσας ὑπέγραψα

ΡῙΣ̄Τ̄ Λογγῖνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Τίου ὁρίσας ὑπέγραψα

ΡῙΖ̄ Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τοῦ Πολεμωνίου ὁρίσας ὑπέγραψα

ΡῙΗ̄ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κομανῶν ὁρίσας ὑπέγραψα

ΡῙΘ̄ Θεοφύλακτος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Κερασούντων ὁρίσας ὑπέγραψα

ΡΚ̄ Σολομὼν ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κλανέου ὁρίσας ὑπέγραψα

ΡΚ̄Ᾱ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τοῦ Ἀμορίου ὁρίσας ὑπέγραψα

ΡΚ̄Β̄ Ζήμαρχος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Σιδύμων ὁρίσας ὑπέγραψα

MTO

---

1 κοτανῶν] κοντάνων T κουστάνης O παμφύλων] παμφίλων T 3 ἐπίσκοπος τῆς πόλεως M 5 κολωνείας] κολωνίας T 6 ἀμισοῦ] ἀμινσοῦ M ἀμίσου T ἑλενοποντίων] ἑλληνοποντίων M ἑλενοπόντου O 7 ἀνδραπηνῶν] ἀδραπηνῶν M 8 σινώπης] σινόπης T ἑλενοποντίων] ἑλληνοποντίων M ἑλενοπόντου O 13 ὁρίσας *om.* O 14 εἰρήναρχος] εἰρηνάρχος T ἀμάστριδι] ἀμάστρῃ T ἀμάστρει O 15 κομιτᾶ] κομητᾶ O 16 ἰουνουπόλεως] ἰωνουπόλεως M ἰουνοπόλεως TO 20 προυσιαδέων] προυσιάδων M 23 ἐλέει θεοῦ] χάριτι χριστοῦ T πολεμωνίου] πολεμονίου TO 24 κομανῶν] κομάνων T 25 θεοῦ *om.* MO πόλεως *om.* MO κερασούντων] κερασοῦντος O 26 ὁρίσας *om.* O 27 ἀμορίου] ἀμωρίου O 28 ζήμαρχος] ζίμαρχος M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

100 Cosmas misericordia dei episcopus Cantani ⟨ciuitatis⟩ Pamphiliae regionis ⟨definiens subscripsi⟩
101 Nicetas misericordia dei episcopus ciuitatis Coracisii ⟨definiens subscripsi⟩
102 Theodorus misericordia dei episcopus Uerissae ⟨Armeniae definiens subscripsi⟩
103 Callinicus misericordia dei episcopus Coloniae Armeniae ⟨definiens subscripsi⟩
104 Tiberius gratia dei episcopus ciuitatis Amissi Helenoponti regionis ⟨definiens subscripsi⟩
105 Iohannis misericordia dei episcopus Andr⟨a⟩pinae ciuitatis ⟨definiens subscripsi⟩
106 Sergius misericordia dei episcopus ciuitat⟨is⟩ Sino⟨p⟩es ⟨Helenoponti regionis definiens subscripsi⟩
107 Gregorius misericordia dei episcopus ciuitatis Arcis primae Armeniae regionis ⟨definiens subscripsi⟩
108 Iohannis misericordia dei episcopus ciuitatis Faustinupoleos ⟨secundae Cappadociae regionis definiens subscripsi⟩
109 Hirenarcus misericordia dei diaconus sanctae Amastrinae eccclesiae ⟨et⟩ locum exhibens Comite sanctissimi episcopi mei ⟨subscripsi⟩
110 Georgius misericordia dei episcopus Iunupoleos ⟨definiens subscripsi⟩
111 Phocas misericordia dei episcopus ciuitat⟨is⟩ Dadybr⟨o⟩rum ⟨definiens subscripsi⟩
112 Platon misericordia dei episcopus Adrianupoleos Honoriadis ⟨definiens subscripsi⟩
113 Georgius misericordia dei episcopus ciuitatis Cratiae ⟨Honoriadis definiens subscripsi⟩
114 Dometius misericordia dei episcopus Prusiadis ciuitatis ⟨definiens subscripsi⟩
115 Stephanus misericordia dei episcopus Haeracliae Ponti ⟨definiens subscripsi⟩
115 Longinus misericordia dei episcopus ciuitat⟨is⟩ Tii ⟨definiens subscripsi⟩
117 Anastasius misericordia dei episcopus Polemonii ⟨definiens subscripsi⟩
118 Iohannis misericordia dei episcopus ciuitatis C⟨o⟩manae ⟨definiens subscripsi⟩
119 Theophilactus misericordia dei episcopus ciuitat⟨is⟩ Caerasuntae ⟨definiens subscripsi⟩
120 Solomon misericordia dei episcopus ciuitat⟨is⟩ Clanei ⟨definiens subscripsi⟩
121 Theodorus misericordia dei episcopus ciuitatis Amorii ⟨definiens subscripsi⟩
122 Zimarcus misercordia dei episcopus ciuitat⟨is⟩ Sidimorum ⟨definiens subscripsi⟩

VP

---

1 πόλεως = ⟨ciuitatis⟩ *om.* VP pamphiliae] pamphileae V^1 4 ἀρμενίας ... ὑπέγραψα = ⟨armeniae ... subscripsi⟩ *om.* VP 6 ἐλέει θεοῦ = gratia dei VP 8 andr⟨a⟩pinae] adrupinae V^1 andrupinae V^2P 9 ciuitat⟨is⟩] ciuitatem VP sino⟨p⟩es] senonas V sinones P 9 – 10 τῆς ἑλενοποντίων ... ὑπέγραψα = ⟨helenoponti ... subscripsi⟩ *om.* VP 13 – 14 τῆς δευτέρας ... ὑπέγραψα = ⟨secundae ... subscripsi⟩ *om.* VP 15 hirenarcus] hyrenarcus V hirenarchus P^2 amastrinae] amastrina P καὶ = ⟨et⟩ *om.* VP 16 comite] comites VP 18 ciuitat⟨is⟩] ciuitate VP dadybr⟨o⟩rum] dadybrarum VP 19 platon] pla.ton V *ras.* platonus P 20 cratiae] craciae V *add.* 20 – 21 ὀνωριάδος ... ὑπέγραψα = ⟨honoriadis ... subscripsi⟩ *om.* VP 23 episcopus *om.* P *ras.* 24 ciuitat⟨is⟩] ciuitate VP 26 κομανῶν = c⟨o⟩manae] cumanae VP 27 ciuitat⟨is⟩] ciuitate VP 29 solomon] salamon V episcopus *om.* P *ras.* ciuitat⟨is⟩] ciuitate VP 31 zimarcus] zymarcus V zimarchus P ciuitat⟨is⟩] ciuitate VP

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

ϘΚΓ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Οἰνιάνδων ὁρίσας ὑπέγραψα
ϘΚΔ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ἐρίζων ὁρίσας ὑπέγραψα
ϘΚΕ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Μύνδου ὁρίσας ὑπέγραψα
ϘΚΣΤ Πατρικίου ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ἰλούζων ὁρίσας ὑπέγραψα
ϘΚΖ Πέτρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ἀππίας ὁρίσας ὑπέγραψα
ϘΚΗ Ἀλέξανδρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Νακωλείας ὁρίσας ὑπέγραψα
ϘΚΘ Κύρικος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀγκύρας Φρυγίας ὁρίσας ὑπέγραψα
ϘΛ Παῦλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Σωζοπόλεως τῆς Πισιδῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
ϘΛΑ Μαρῖνος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τοῦ Φιλομηλίου ὁρίσας ὑπέγραψα
ϘΛΒ Κωνσταντῖνος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Τιμβριάδων ὁρίσας ὑπέγραψα
ϘΛΓ Πλάτων ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Μαγύδων ὁρίσας ὑπέγραψα
ϘΛΔ Πλουσιανὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τοῦ Συλλαίου ὁρίσας ὑπέγραψα
ϘΛΕ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ναζιανζοῦ ὁρίσας ὑπέγραψα
ϘΛΣΤ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Δοάρων ὁρίσας ὑπέγραψα
ϘΛΖ Δημήτριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος νήσου Τίνου ὁρίσας ὑπέγραψα
ϘΛΗ Στέφανος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος νήσου Πάρου ὁρίσας ὑπέγραψα
ϘΛΘ Εὐτύχιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος νήσου Μήλου ὁρίσας ὑπέγραψα
ϘΜ Γεώργιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος νήσου Θήρας ὁρίσας ὑπέγραψα
ϘΜΑ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ἀδάνων ὁρίσας ὑπέγραψα
ϘΜΒ Γεώργιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Φλαβιάδος ὁρίσας ὑπέγραψα
ϘΜΓ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Κωρύκου ὁρίσας ὑπέγραψα
ϘΜΔ Εὐλάλιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ζηνωνουπόλεως Ἰσαυρίας ὁρίσας ὑπέγραψα
ϘΜΕ Κωνσταντῖνος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Δαλισανδοῦ ὁρίσας ὑπέγραψα
ϘΜΣΤ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ὀλβέων πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα
ϘΜΖ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κώων νήσου ὁρίσας ὑπέγραψα
ϘΜΗ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Χίου τῆς νήσου ὁρίσας ὑπέγραψα
ϘΜΘ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ναξίας τῆς νήσου ὁρίσας ὑπέγραψα
ϘΝ Κωνσταντῖνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Λαμψάκου ὁρίσας ὑπέγραψα
ϘΝΑ Θεοδόσιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος ⟨πόλεως⟩ Ψιβήλων τῆς Λυκαονίας ὁρίσας ὑπέγραψα

MTO

---

1 πόλεως *om.* O οἰνιάνδων] οἰνιάδος M οἰνιάνδου T 2 ἐλέει θεοῦ *om.* O (*et ita usque ad* 794,6) 3 πόλεως *om.* O 6 νακωλείας] νακολείας M νακολίας T 7 ὁρίσας *om.* O 8 ἐλέει θεοῦ] ἐλάχιστος T *om.* O πισιδῶν] πισίδων T ὁρίσας *om.* O 9 φιλομηλίου] φιλομήλου MO ὁρίσας *om.* O 10 ἐλάχιστος *om.* O τιμβριάδων] τιμβριάδος M τιβριάδων T 11 ἐλάχιστος *om.* O 12 ἐλέει θεοῦ *om.* O συλλαίου] συλλέου T συλ O 13 πόλεως *om.* O ναζιανζοῦ] νανζιανζοῦ T ὁρίσας *om.* O 14 ἐλέει θεοῦ *om.* O πόλεως *om.* MO 15 ἐλέει θεοῦ *om.* O ὁρίσας *om.* O 16 ἐλάχιστος *om.* O 17 ἐλάχιστος *om.* O μήλου] μίλου M 18 ἐλάχιστος *om.* O 19 ἐλέει θεοῦ *om.* O 20 ἐλάχιστος *om.* O φλαβιάδος] φλαμιάδος M ὁρίσας *om.* O 21 ἐλέει θεοῦ *om.* O (*et ita usque ad* 796,2) πόλεως *om.* O κωρύκου] κορύκου T 22 ζηνωνουπόλεως] ζηνουπόλεως MO ὁρίσας *om.* O 23 πόλεως *om.* O δαλισανδοῦ] δαλισάνδου O ὁρίσας *om.* O 25 κώων] κώου M κῶ O 29 θεοδόσιος] θεόδωρος M ἐλάχιστος] ἐλέει θεοῦ M *om.* O ἐπίσκοπος τῆς ψιβήλου T ⟨πόλεως⟩ *om.* MTO ψιβήλων] ψιβήλου M βήλων T λυκαονίας] λυκαονείας T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

123 Georgius misericordia dei episcopus ciuitatis ⟨O⟩en⟨i⟩andorum ⟨definiens subscripsi⟩
124 Iohannis misericordia dei episcopus ciuitat⟨is⟩ Erizorum ⟨definiens subscripsi⟩
125 Iohannis misericordia dei episcopus ciuitatis Myndi ⟨definiens subscripsi⟩
126 Patricius misericordia dei episcopus ciuitatis Hil⟨u⟩zorum ⟨definiens subscripsi⟩
127 Petrus misericordia dei episcopus ciuitatis Appiae ⟨definiens subscripsi⟩
128 Alexander misericordia dei episcopus ciuitatis Nacoliae ⟨definiens subscripsi⟩
129 Cyricus misericordia dei episcopus ciuitatis Ancyre Phrygiae ⟨definiens subscripsi⟩
130 Paulus misericordia dei episcopus ciuitatis Soz⟨o⟩poleos Pisidiae ⟨regionis definiens subscripsi⟩
131 Marinus humilis episcopus ciuitat⟨is⟩ Philomilii ⟨definiens subscripsi⟩
132 Constantinus humilis episcopus ciuitatis Timbriadorum ⟨definiens subscripsi⟩
133 Platon misericordia dei episcopus ciuitatis Magidorum ⟨definiens subscripsi⟩
134 Plusianus ⟨misericordia dei⟩ episcopus ciuitatis Sillei ⟨definiens subscripsi⟩
135 Theodorus misericordia dei episcopus ciuitatis Nazianzi ⟨definiens subscripsi⟩
136 Theodorus misericordia dei episcopus ⟨ciuitatis⟩ Doarorum ⟨definiens subscripsi⟩
137 Demetrius humilis episcopus ciuitat⟨is⟩ insulae Tini ⟨definiens subscripsi⟩
138 Stephanus humilis episcopus insulae Pari[i] ⟨definiens subscripsi⟩
139 Euthych⟨i⟩us humilis episcopus insulae Meli ⟨definiens subscripsi⟩
140 Georgius humilis epicopus insulae Thirae ⟨definiens subscripsi⟩
141 Iohannis misericordia dei episcopus ciuitatis Ad⟨a⟩norum ⟨definiens subscripsi⟩
142 Georgius humilis episcopus ciuitatis Flauiadis ⟨definiens subscripsi⟩
143 Iohannis humilis episcopus ciuitatis Corici ⟨definiens subscripsi⟩
144 Eulalius misericordia dei episcopus Zinonupoleos Hisauriae ⟨definiens subscripsi⟩
145 Constantinus misericordia dei episcopus ciuitat⟨is⟩ Dalisandi ⟨definiens subscripsi⟩
146 Theodorus misericordia dei episcopus ciuitatis Olbeorum ⟨definiens subscripsi⟩
147 Georgius misericordia dei episcopus insulae Cohensium ⟨definiens subscripsi⟩
148 Georgius misericordia dei episcopus ciuitatis Chii ⟨insulae definiens subscripsi⟩
149 Georgius humilis episcopus insulae Naxiae ⟨definiens subscripsi⟩
150 Constantinus humilis episcopus La⟨m⟩psaci ⟨definiens subscripsi⟩
151 Theodo⟨si⟩us humilis episcopus ⟨P⟩sibelensium L⟨y⟩caoniae regionis ⟨definiens subscripsi⟩

VP

1 οἰνιάνδων = ⟨o⟩en⟨i⟩andorum] cenandorum VP 3 ciuitat⟨is⟩] ciuitate VP 4 myndi ciuitatis P 5 hil⟨u⟩zorum] hiljizorum V hyliizorum P 7 alexander] alexarder P 8 cyricus] ciricus P ancyre] ancure V ancire P 9 soz⟨o⟩poleos] sozupoleos VP 9–10 ἐπαρχίας ... ὑπέγραψα = ⟨regionis ... subscripsi⟩ *om.* VP 11 ciuitat⟨is⟩] ciuitate VP 12 timbriadorum] thimbriadorum V tymbriadorum P 13 ἐλάχιστος = misericordia dei VP 14 ἐλέει θεοῦ = ⟨misericordia dei⟩ *om.* VP 16 πόλεως = ⟨ciuitatis⟩ *om.* VP 17 ἐλέει θεοῦ = humilis VP ciuitat⟨is⟩] ciuitate VP 18 pari[i]] parii VP 19 euthych⟨i⟩us] ethicus V^1 euthicus V^2 euthychus P 21 ad⟨a⟩norum] adonorum V corici P (*cf.* 795,23) 23 ἐλέει θεοῦ = humilis VP corici] adanorum P (*cf.* 795,21) 24 episcopus P^2 *add.* 25 ἐλάχιστος = misericordia dei VP ciuitat⟨is⟩] ciuitate VP 28 ciuitatis] cium V τῆς νήσου ... ὑπέγραψα = ⟨insulae ... subscripsi⟩ *om.* VP 30 λαμψάκου = la⟨m⟩psaci] lapsaci VP 31 theodo⟨si⟩us] theodorus V theod P ἐλέει θεοῦ = humilis VP episcopus *om.* P ψιβήλου = ⟨p⟩sibelensium] sibelensium VP l⟨y⟩caoniae] lacaoniae VP

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

ΡΝΒ Κοσμᾶς ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Κοτυαέων πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα

ΡΝΓ Πολυχρόνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Θεουπολιτῶν πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Θεοδοσίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου τῆς κατ' ἐμὲ ἁγιωτάτης ἐκκλησίας

ΡΝΔ Πέτρος χάριτι ⟨Χριστοῦ τοῦ⟩ θεοῦ ⟨ἡμῶν⟩ ἐπίσκοπος τῆς Μεσημβρινῶν πόλεως τῆς Ἐμιμοντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΡΝΕ Πέτρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Σωζοπολιτῶν πόλεως τῆς Ἐμιμοντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΡΝΣΤ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Τραπεζουντίων πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα

ΡΝΖ Λεόντιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἑλενουπολιτῶν πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΡΝΗ Θεοδόσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σεβαστηνῶν μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΡΝΘ Σιλουανὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Λημνίων νήσου ὁρίσας ὑπέγραψα

ΡΞ Ἰσίδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀβυδηνῶν πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα

ΡΞΑ Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νεαπολιτῶν πόλεως τῆς Καρῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Θεοδώρου τοῦ ἐμοῦ μητροπολίτου διὰ τὴν συνέχουσάν με τῶν ὀμμάτων στέρησιν

ΡΞΒ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Καρπαθίων νήσου ὁρίσας ὑπέγραψα

ΡΞΓ Δαυὶδ ἐλάχιστος διάκονος τῆς ἐν Βοσπόρῳ ἁγιωτάτης ἐκκλησίας καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Ἀνδρέου τοῦ ὁσιωτάτου μου ἐπισκόπου ὑπέγραψα

ΡΞΔ Κιτωνάτος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Καράλεως νήσου Σαρδινίας ὁρίσας ὑπέγραψα

ΡΞΕ Θεόδοτος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Αὐριλλιουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα

Ἡ ὑπογραφὴ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως Κωνσταντίνου

LEGIMUS ET CONSENSIMUS

Ἀνέγνωμεν καὶ συναινέσαμεν

MTO

---

1 ἀνάξιος *om.* O κοτυαέων] κοτιαέων T 2 θεουπολιτῶν] θεοπολιτῶν M βιθυνῶν] βιθύνων T 5 χάριτι] ἐλέει O christi dei nostri = ⟨χριστοῦ τοῦ⟩ θεοῦ ⟨ἡμῶν⟩ *om.* MTO μεσημβρινῶν] μεσημβρηνῶν T 6 ἐμιμοντίων] ἐμημοντίων M 7 σωζοπολιτῶν] σωζωπολιτῶν T ἐμιμοντίων] ἐμημοντίων M 9 τραπεζουντίων] τραζουντίων M¹ τραπεζουντίνων T πόλεως τῆς ἐμιμοντίων ἐπαρχίας ὁρίσας O 10 τῆς ... ἐπαρχίας *om.* O βιθυνῶν] βιθύνων T 12 σεβαστηνῶν] σεβαστιανῶν O 14 ἐλέει θεοῦ *om.* O λημνίων] λιμνίων T ὁρίσας *om.* O 15 ἐλέει θεοῦ *om.* O ὁρίσας *om.* O 16 ἐλέει θεοῦ *om.* O 17 ὀμμάτων] ὁμάτων M 19 ὁρίσας *om.* O 21 ἐπισκόπου ὁρίσας ὑπέγραψα MO 22 κιτωνάτος] κιτονάτος O καράλεως] καραλλέως O σαρδινίας] σαρδηναίας T 26 φιλοχρίστου μεγάλου βασιλέως O 28 συναινέσαμεν] συηνέσαμεν O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

152 Cosmas indignus episcopus ciuitat⟨is⟩ Cothyahi ⟨definiens subscripsi⟩
153 Polichronius misericordia dei episcopus Theupolitane ciuitatis Bithiniae regionis ⟨definiens⟩ subscripsi per Theodosium relegiosum presbiterum sanctissimae [magnae] ecclesiae meae
154 Petrus gratia Christi dei nostri episcopus ciuitatis Mesembrinorum Hemimontis regionis ⟨definiens subscripsi⟩
155 Petrus indignus episcopus Sozopoleos ⟨ciuitatis⟩ Hemimontis regionis ⟨definiens subscripsi⟩
156 Theodorus misericordia dei episcopus ciuitatis Trapez⟨u⟩ntiorum ⟨definiens subscripsi⟩
157 Leontius misericordia dei episcopus Helenopolitanae ciuitatis ⟨Bithiniae regionis definiens subscripsi⟩
158 Theodosius misericordia dei episcopus Sebastiae metropoleos secundae Armeniae regionis ⟨definiens subscripsi⟩
159 Siluanus misericordia dei episcopus Lymni insulae ⟨definiens subscripsi⟩
160 Hisid⟨o⟩rus misericordia dei episcopus Abydi ciuitatis ⟨definiens subscripsi⟩
161 Andreas misericordia dei episcopus ciuitatis Neapolitanae Cariae regionis definiens subscripsi per Theodorum metropolitanum meum propter infirmitate⟨m⟩ qua ⟨deti⟩neor
162 Iohannis misericordia dei episcopus Carp[h]athi insulae ⟨definiens subscripsi⟩
163 Dauid misericordia dei diaconus sanctissimae ecclesiae, quae est in Uosporo, et locum exhibens Andreae uenerabili⟨s⟩ episcopi mei ⟨subscripsi⟩
164 Citonatus misericordia dei episcopus sanctae ecclesiae Caralitanae insulae Sardiniae ⟨definiens subscripsi⟩
165 Theodotus misericordia dei episcopus A⟨u⟩reliupoleos ⟨definiens⟩ subscripsi

Et subscriptio piissimi et Christo dilecti Constantini imperatoris
LEGIMUS ET CONSENSIMUS

VP CBR(26) MNL(26)

1 episcopus *om.* P ciuitat⟨is⟩] ciuitate VP cothyahi] cothyachi V 2 polichronius] policronius V bithiniae] bythiniae V 3 ὁρίσας = ⟨definiens⟩ *om.* VP [magnae]] magnae VP 5 gratia] gracia V mesembrinorum] mensembrinorum V¹ hemimontis] hemimonti P 7 sozopoleos] sozopoleus V πόλεως = ⟨ciuitatis⟩ *om.* VP 9 theodorus] theodorum P trapez⟨u⟩ntiorum] trapezantiorum VP 11–12 τῆς βιθυνῶν ... ὑπέγραψα = ⟨bithiniae ... subscripsi⟩ *om.* VP 13 secundae] secundus V 16 hisid⟨o⟩rus] hisiderus VP 18 theodorum] theodorus V metropolitanum] metropolitanom V¹ infirmitate⟨m⟩] infirmitate VP qua] quae P ⟨deti⟩neor] teneor VP 19 carp[h]athi] carphati V carphathi P 20 ἐλάχιστος = misericordia dei VP 21 andreae] andrehe V uenerabili⟨s⟩] uenerabili VP 22 ἀνάξιος = misericordia dei VP sardiniae] ardiniae V¹ 24 a⟨u⟩reliupoleos] areliupoleos VP ὁρίσας = ⟨definiens⟩ *om.* VP subscripsi] subscripsit V 26 et subscriptio *inc.* CBR MNL dilecti] dilecto B¹ constantini] constantino V¹ imperatoris] in primo V in prima R 27 consensimus] conscripsimus M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε·

Λεγέτω ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, εἰ κατὰ συναίνεσιν πάντων τῶν ὁσιωτάτων ἐπισκόπων ὁ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀναγνωσθεὶς ὅρος ἐξεφωνήθη.

Ἡ ἁγία σύνοδος ἐξεβόησε·

Πάντες οὕτως πιστεύομεν μία πίστις πάντες τὸ αὐτὸ φρονοῦμεν πάντες συναινέσαντες καὶ ἀσμενίσαντες ὑπεγράψαμεν ὀρθοδόξως πάντες πιστεύομεν.

Αὕτη ἡ πίστις τῶν ἀποστόλων αὕτη ἡ πίστις τῶν πατέρων αὕτη ἡ πίστις τῶν ὀρθοδόξων.

Πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως τὰς τελειότητας τῶν δύο φύσεων Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν σὺ ἐτράνωσας τὸν φωστῆρα τῆς εἰρήνης, κύριε, φύλαξον Μαρκιανῷ νέῳ Κωνσταντίνῳ αἰωνία ἡ μνήμη νέῳ Ἰουστινιανῷ Κωνσταντίνῳ αἰωνία ἡ μνήμη ὅλους τοὺς αἱρετικοὺς σὺ ἐδίωξας τὸν καθελόντα τοὺς αἱρετικούς, κύριε, φύλαξον τοὺς διαιροῦντας καὶ συγχέοντας σὺ ἐδίωξας.

Ἀπέστω φθόνος τῆς βασιλείας ὑμῶν ὁ θεὸς φυλάξῃ τὸ κράτος ὑμῶν ὁ θεὸς τὴν βασιλείαν ὑμῶν εἰρηνεύσῃ ἡ ὑμετέρα ζωὴ τῶν ὀρθοδόξων ζωή οὐράνιε βασιλεῦ, τὸν ἐπίγειον φύλαξον διὰ σοῦ ἡ οἰκουμενικὴ ἐκκλησία εἰρήνευσε.

Νεστορίῳ καὶ Εὐτυχεῖ καὶ Διοσκόρῳ ἀνάθεμα Ἀπολιναρίῳ καὶ Σεβήρῳ ἀνάθεμα τοῖς ὁμόφροσιν αὐτῶν ἀνάθεμα Θεοδώρῳ τῷ τῆς Φαρὰν ἀνάθεμα Σεργίῳ καὶ Ὀνωρίῳ ἀνάθεμα Πύρρῳ καὶ Παύλῳ ἀνάθεμα Κύρῳ καὶ Πέτρῳ ἀνάθεμα Μακαρίῳ καὶ Στεφάνῳ καὶ Πολυχρονίῳ ἀνάθεμα ὅλοις τοῖς αἱρετικοῖς ἀνάθεμα τοῖς κηρύξασι καὶ κηρύττουσι καὶ μέλλουσι διδάσκειν ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας *Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ* ἡμῶν ἀνάθεμα.

---

22 1. Joh. 5,20

MTO f(4 – 22)

---

5 οὕτως] οὕτω O τὸ αὐτὸ] οὕτως MTO 6 καὶ ἀσμενίσαντες *om.* O 12 καθελόντα] καθαιλόντα f 13 τοὺς … ἐδίωξας *om.* f 14 φυλάξῃ] φυλάξαι M φυλάξει TO f 15 εἰρηνεύσῃ] εἰρηνεύσαι M εἰρηνεύσει TO 16 ἐπίγειον φύλαξον] ἐπὶ γῆς διαφύλαξον O 17 καὶ διοσκόρῳ … ἀπολιναρίῳ *om.* f *et* Lat. ἀπολιναρίῳ] ἀπολληναρίῳ T σεβήρῳ] σευήρῳ O 17 – 18 τοῖς ὁμόφροσιν αὐτῶν ἀνάθεμα, ἀπολιναρίῳ καὶ σεβήρῳ ἀνάθεμα O 18 τοῖς … ἀνάθεμα *om.* f 20 καὶ πολυχρονίῳ *om.* Lat. 22 ἀληθινοῦ *om.* MTO ἡμῶν *om.* f ἀνάθεμα. αἰωνία ἡ μνήμη τῷ βασιλεῖ. αἰώνιος διαμείνῃ ἡ ὑμῶν βασιλεία f *et desin.* (*cf.* 802,14)

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Constantinus piissimus imperator dixit:

Edicat sanctum et uniuersale concilium, si cum consensu omnium uenerabilium episcoporum promulgata est definitio, quae in praesenti relecta est.

Sanctum concilium exclamauit:

Omnes ita credimus una fides omnes idipsum sentimus omnes consentientes et amplectentes subscripsimus orthodoxae omnes credimus.

Haec est fides apostolorum haec est fides patrum haec est fides orthodoxorum.

Multos annos imperatori integritates duarum naturarum Christi dei nostri tu declarasti luminarium pacis, domine, conserua Marciano nouo Constantino aeterna memoria nouo Iustiniano Constantino aeterna memoria omnes haereticos tu effugasti deiectorem hereticorum, domine, conserua diuidentes et confundentes tu persecutus es.

Absit inuidia a uestro imperio deus custodiat fortitudinem uestram deus regnum et imperium uestrum pacificet uestra uita orthodoxorum uita est celestis rex, terrestrem conserua per te uniuersales ecclesiae pacificatae sunt.

Nestorio et Euthici ⟨et Dioscoro anathema Apollinari⟩ et Seuero anathema consentaneis eorum anathema Theodoro Pharanitae anathema Sergio et Honorio anathema Pyrro et Paulo anathema Cyro et Petro anathema Macario et Stephano ⟨et Polichronio⟩ anathema omnibus hereticis anathema qui praedicauerunt et praedicant et docturi sunt unam uoluntatem et unam operationem in ⟨incarnationis⟩ dispensatione *Christi ueri dei nostri* anathema.

VP CBR MNL

---

2 edicat] et dicit L uniuersale] uniuersali V consensu] consenso B uenerabilium] uerabilium V^1 3 definitio] definicio V diffinitio R in praesenti] ad praesente CB a presente R relecta] relicta VP 5 idipsum] adipsum L omnes^3 C^2 *add.* 6 consentientes] consencientes V C sentientes MNL orthodoxae] orthodoxe B^1R MNL 7 fides^3 est CBR 7–8 orthodoxorum] horthodoxorum V^1 9 annos] annus VP integritates] integritatis VP duarum *om.* VP duorum C^1 nostri. . . .tu M *ras.* 10 declarasti] declasti L luminarium] lumenarium V marciano] martiano C MN nouo *om.* N 10–11 nouo ... memoria^1 *om.* R N 11 iustiniano] iustiano C 12 haereticos] hereticus V effugasti] efugasti CB deiectorem] deiectorum V CBR 14 absit] abscit N absi L deus^1] dominus L fortitudinem] fortitudine N 15 τὴν βασιλείαν = regnum et imperium uestra] uestram VP orthodoxorum] ortodoxorum V N 16 celestis] caelestis P C celesti N per te] parte N uniuersales] uersalis V^1 uniuersalis V^2P MN ecclesiae] acclesiae C 17 euthici] uthici V euthychi P eotici C eutici B eothici R καὶ διοσκόρῳ ... ἀπολιναρίῳ = ⟨et dioscoro ... apollinari⟩ *om.* VP CBR MNL seuero] siuero C anathema^2] anathima CB anathama R 18 consentaneis] consentaniis C anathema^1] anathima CB theodoro] theodero V theodorus NL pharanitae] paranithae V faranite CBR pharanitensis L anathema^2] anathima CB 18–19 sergio ... anathema^1 *om.* N 19 anathema^1] anathima CB pyrro] pyrrho P^2 pirro R et^1 *om.* VP anathema^2] anathima CB cyro] cyrro L anathema^3] anathima CB 20 macario] macari C machario M καὶ πολυχρονίῳ = ⟨et polichronio⟩ *om.* VP CBR MNL anathema^1] anathima CB anathema^2] anathima CB 21 praedicauerunt] praecauerunt M^1 docturi] doctori CR uoluntatem] uolomtatem C 22 τῆς ἐνσάρκου = ⟨incarnationis⟩ *om.* VP CBR MNL ueri *om.* CBR MNL anathema] anathima CB

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε·

Τὸν θεὸν μάρτυρα προφέρομεν τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ ὑμῶν συνόδῳ, ὡς χωρὶς οἱασδήποτε προσπαθείας ἢ ἀντιπαθείας πρώτη ἐπιθυμία καὶ ζῆλος καθέστηκεν ἡμῖν τοῦ ἀδιάβλητον εἶναι τὴν ἀμώμητον ἡμῶν ⟨ὀρθόδοξον⟩ τῶν Χριστιανῶν πίστιν καὶ ἐν σταθηρότητι ἡμᾶς αὐτὴν παραφυλάττειν ἐν ὀνόματι τοῦ θεοῦ κατὰ τὴν διδασκαλίαν καὶ παράδοσιν τὴν παραδοθεῖσαν ἡμῖν διὰ τοῦ εὐαγγελίου καὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ διὰ τῶν ἐκθέσεων τῶν ἁγίων πέντε οἰκουμενικῶν συνόδων καὶ τῶν ἁγίων ἐκκρίτων πατέρων· καὶ οὐ μικρῶς ἡμᾶς συνώθει ἡ περὶ τούτου ἐπιθυμία, ἐξ ὅτου κατὰ κέλευσιν τοῦ θεοῦ ἡμῶν αὐθεντικῶς ἐπελαβόμεθα τοῦ θρόνου τῆς βασιλείας ἡμῶν. ὅτε οὖν εὐδόκησεν ὁ θεὸς καιρὸν παρασχέσθαι, προετρεψάμεθα γενέσθαι τὴν συνάθροισιν ὑμῶν πρὸς τὸ κανονίζοντας ὑμᾶς τὰς ἁγίας τοῦ θεοῦ γραφάς, πᾶσαν καινοφωνίαν ἢ καινοτομίαν προσαφθεῖσαν τῇ ἀμωμήτῳ ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν πίστει ἐν τοῖς προσεχέσι τούτοις χρόνοις ὑπό τινων κακοδόξων ἐξωθῆσαι καὶ καθαρωτάτην ἡμῖν αὐτὴν παραδοῦναι, καθὼς προείρηται, ὡς πρὸς τὰς ἁγίας καὶ οἰκουμενικὰς πέντε συνόδους καὶ τὰς ἐκθέσεις τῶν ἁγίων ἐκκρίτων πατέρων εἰς τὸ οὕτως ἡμᾶς αὐτοὺς παραφυλάττειν μέχρι θανάτου.

ἐκεῖ οὖν δικασόμεθα ὑμῖν ἐν τῷ φοβερῷ *βήματι τοῦ θεοῦ*, ὅτε μέλλει κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς, εἴπερ τι συγγινώσκετε παραλελειμμένον ἐν τῷ παρ' ὑμῶν ἐκτεθέντι ὅρῳ, εἰ καί τις ἐξ ὑμῶν, ὡς εἰκός, βούλεται εἰπεῖν, ὅπως διαδερομένου τοῦ προαγομένου παρά τινος ἐξ ὑμῶν λόγου πάντοθεν, τὸ ἀκριβὲς χάριτι καὶ ἐπιφοιτήσει τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου ἐπιλαβέσθαι ἡμᾶς τῆς ἐκδοθείσης ἡμῖν ἁγίας τε καὶ ἀμωμήτου πίστεως ἀπό τε τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ μαθητῶν τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ *Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν* καὶ τῶν καθεξῆς εὑρεθέντων ἐκκρίτων πατέρων καὶ τῶν ἁγίων πέντε οἰκουμενικῶν συνόδων, ὅπως ἐν ἑνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ ὑμνον

16 Rom. 14,10 21 – 22 1. Joh. 5,20

MTO

2 προφέρομεν] προφέρομαι M 4 orthodoxam = ⟨ὀρθόδοξον⟩ *om.* MTO 5 – 6 παραφυλάττειν ... παράδοσιν *om.* T 7 ἐκκρίτων] ἐγκρίτων O 9 αὐθεντικῶς] αὐθεντῶς TO 10 εὐδόκησεν] ηὐδόκησεν T 11 ἢ καινοτομίαν *om.* M 12 προσαφθεῖσαν] προσαναφθεῖσαν M 15 ἁγίων καὶ ἐκκρίτων M ἐκκρίτων] ἐγκρίτων O 17 συγγινώσκετε] συγγινώσκεται M ἐκτεθέντι] ἐκταθέντι M εἰ] ἢ TO 18 διαδερομένου] διαδαιρομένου O 22 ἐκκρίτων] ἐγκρίτων O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Constantinus piissimus imperator dixit:

Deum testem proferimus sancto et uniuersali uestro concilio, quod absque quolibet fauore et inuidia principale desiderium et zelus extitit nobis inreprehensibilem esse inmaculatam nostram orthodoxam Christianorum fidem et cum stabilitate nos eam conseruare in nomine dei secundum doctrinam atque traditionem, quae tradita est nobis, tam per euangelium quamque per sanctos apostolos et per statuta sanctorum quinque uniuersalium conciliorum sanctorumque probabilium patrum; et non mediocriter nos pro hoc desiderium coartabat, ex quo iubente deo nostro auctoraliter accepimus solium imperii nostri. cum ergo deo conplacuit tempus concedere inuitauimus fieri collectionem uestram ad considerandum uobis sanctas dei scripturas omnemque uocis siue assertionis nouitatem, quae adiecta est ad intemeratam nostram Christianorum fidem in his uicinis temporibus a quibusdam praua sentientibus expellendum mundissimamque nobis hanc contradendum, sicut praedictum est, quatenus secundum sancta et uniuersalia quinque concilia et statuta sanctorum uenerabilium patrum ⟨ut⟩ ita eam et nos custodiamus usque in mortem. ibi ergo iudicemur uobiscum apud terribile *tribunal dei*, quando futurus est iudicare uiuos et mortuos, si forsitan aliquid umquam conscientiam habetis fuisse intermissum in difinitione, quae a uobis est promulgata, sed et si quisquam ex uobis forsitan uult dicere, uti, examinato sermone, qui fuerit a quolibet ex uobis prolatus ex omni parte, per gratiam et inspirationem spiritus sancti TO AKPIBϴC su⟨ptil⟩itatem conprehendamus sanctae et inmaculatae fidei, quae tradita est nobis a sanctis apostolis et discipulis domini et saluatoris nostri *Iesu Christi ueri dei nostri* et eis, qui deinceps reperti sunt probabilibus patribus et sanctis quinque uniuersalibus conciliis, quatenus in

VP CBR MNL

1 piissimus] piisimus V *om.* B 2 deum] domini B et et uniuersali M uniuersali uersali uestro C concilio] conlio V^1 quod] quo L quolibet] qualibet NL 3 et^2 *om.* R extitit] extit V^1 inreprehensibilem] inrepraehensibilem C inrepreensibiles M^1 3 – 4 inmaculatam] immaculatam M 4 nostram *om.* L christianorum] christoanorum V^1 stabilitate] stabilitatem N 5 atque] adque C traditionem] rationem M 6 apostolos] apostulos P CB statuta] stutam V^1 stautam V^2 statum M statu N 6 – 7 uniuersalium conciliorum] synodorum uniuersalium L 7 probabilium] probabilum V mediocriter] medicriter B^1 pro] per NL 8 coartabat] coarbat R coarthabat L ex] et V^1 auctoraliter] autoraliter V totaliter R auctoritaliter M^1 9 deo p conplacuit V^1 conplacuit] placuit CBR MNL inuitauimus] inuitabimus V fieri] fier P^1 collectionem] colectionem V collectione N 10 uobis *om.* L sanctas] sanctus V omnemque] omneque V B N assertionis] adsertionis CB asseritionis L 11 intemeratam] intemaeratam P 12 a] aut V^1 mundissimamque] mundisimamque P^1 13 contradendum] tradendum B contrahendum R contra. .dendum M *ras.* sancta] sanctam N quinque] quique V 14 concilia] conconcilia V εἰς τὸ = ⟨ut⟩ *om.* VP CBR MNL et nos eam VP 15 ergo] er C^1 terribile] terribilem CB^2R NL dei *om.* M 16 forsitan] forsan VP C aliquid] alieliquid V umquam] unquam M^2L conscientiam] consientiam V conscienciam CR conscientia MNL 17 intermissum] intermisum P intermissas CBR difinitione] difinicione V diffinitione R definitione NL uobis] nobis NL et *om.* N 18 uult] uul C uti] utique CBR examinato] exaimatio M^1 exanimatio NL fuerit] fuerat V^1 L^1 19 inspirationem] inspiratione N TO AKPIBϴC] TOΛNPIBϴC N TOaKPIBϴC L su⟨ptil⟩itatem] summitatem VP CB^2R sumitate B^1 M summitate NL 20 conprehendamus] conpraehendamus C M inmaculatae] immaculatae M^2 apostolis] apostulis V 21 discipulis] discipolis C ueri] uiri C eis] eas L qui. .deinceps N *ras.* 22 et...sanctis V *ras.*

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

ἀναπέμπωσιν ἐπὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν τῷ πολυελέῳ θεῷ ἡμῶν *ὀρθοτομοῦσαι τὸν λόγον τῆς* αὐτοῦ *ἀληθείας*, σβεσθείη δὲ πάσης αἱρετικῆς αὐθαδείας φρύαγμα τελείως παρὰ τῆς αὐτοῦ ἀγαθότητος.

Ἡ ἁγία σύνοδος ἐξεβόησε·

Πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως φιλοχρίστου βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη τὸν εὐσεβέστατον χριστιανὸν βασιλέα, κύριε, φύλαξον.

Τὴν ὀρθοδοξίαν σὺ ἐστήριξας ὁ ὅρος ὀρθόδοξός ἐστι τῷ ἀντιλέγοντι τῷ ὅρῳ ἀνάθεμα ὁ ἀντιλέγων τῷ ὅρῳ αἱρετικός ἐστιν ὁ ἀντιλέγων τῷ ὅρῳ διαιρέτης ἐστίν ὁ μὴ δεχόμενος τὸν ὅρον Ἀπολιναριστής ἐστιν ὁ ἀντιλέγων τῷ ὅρῳ Νεστοριανός ἐστιν ὁ μὴ δεχόμενος τὸν ὅρον Εὐτυχιανιστής ἐστι τοῖς Νεστοριανοῖς ἀνάθεμα τοῖς Εὐτυχιανισταῖς ἀνάθεμα τοῖς Ἀπολιναρισταῖς ἀνάθεμα πάσαις ταῖς χριστομάχοις αἱρέσεσιν ἀνάθεμα.

Αἰωνία ἡ μνήμη τῷ βασιλεῖ αἰώνιος διαμείνῃ ἡ ὑμῶν βασιλεία.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν·

Εἰ καὶ πάντως ἡ ὑμῶν ὁσιότης τε καὶ εὐλάβεια *κέκμηκεν ἔκ* τε *τῆς* μακρόθεν *ὁδοιπορίας* καὶ χρονίας ἐνταῦθα διατριβῆς, ἀλλ' οὖν χάριν ἐπάξιον μετὰ τὴν ἐκ τῆς ἄνω ῥοπῆς ἀντίδοσιν καὶ παρὰ τῆς ἡμῶν λήψεται βασιλείας, ὅτι πολλῶν πλανηθέντων περὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν ἀναιρεθείσης τῆς διχονοίας εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ὁμολογίαν ὁμοφώνως

---

1 – 2 2. Tim. 2,15 17 Joh. 4,6

MTO f(16 – 804,2)

---

1 ἀναπέμπωσιν] ἀναπέμπουσιν T ὑμῶν θεῷ T ἡμῶν θεῷ O 2 τελείως *om.* O 7 εὐσεβέστατον χριστιανὸν] εὐσεβῆ τῶν χριστιανῶν MT 10 ἀπολιναριστής] ἀπολληναριστής T 12 ἀπολιναρισταῖς] ἀπολληναρισταῖς T ἀπολιναριασταῖς O 14 βασιλεῖ] βασιλέων O διαμείνῃ] διαμείνοι M διαμείνει T διαμενεῖ O 17 ὑμῶν] ὑμέτερα f τε[1] *om.* f τε[2] *om.* M 20 ὁμοφώνως] ὁμοφρόνως f

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

uno ore unoque corde omnes ecclesiae dei hymnum offerant in tempore regni nostri misericordissimo deo nostro *recte annuntiantes uerbum ueritatis* eius, et perfectius extinguatur omnis hereticae praesumptionis iactantia ab eius benignitate.

Sancta synodus exclamauit:

Multos annos imperatori Christo dilecto imperatori multos annos pium et christianum imperatorem, domine, conserua.

Orthodoxiam tu confirmasti definitio orthodoxa est contradicenti huic definitioni anathema qui contradixerit huic definitioni hereticus est qui contradixerit huic definitioni diuisor est qui non susceperit hanc definitionem Apollinarista est qui contradixerit huic definitioni Nestorianus est qui non susceperit hanc definitionem Euticianista est Nestorianis anathema Euticianis anathema Apollinaristis anathema omnibus Christo rebellibus haeresibus anathema.

Aeterna memoria imperatori aeternum permaneat uestrum imperium.

Constantinus piissimus imperator dixit:

Et si procul dubio uestra uenerabilitas atque relegio *delassata est ex* longinquo *itinere* et diurna hic commoratione, uerumtamen gratiam dignam cum uicissitudine illa superni nutus etiam ab imperio nostro percipiet, eo quod multis errantibus circa orthodoxam fidem extincta dissonantia in unam eandemque confessionem consonanter omnes conue-

---

VP CBR MNL

---

1 uno ore] una hora L^1 ore] hore V unoque] uno quoque L omnes] omnis C omnesque M hymnum] hympnum R ymnum MN innum L regni] regi V^1 2 annuntiantes] adnuntiantes CBR perfectius] perfectus V^1 3 omnis] omnes V R praesumptionis] praesumptiones CR praesumtionis M iactantia] iactancia C benignitate] begnitate M^1 5 synodus] sinodus V C^1B 6 multos^1] multus VP^2 multis P^1 imperatori^2] imperii VP multos^2] multus P 7 imperatorem] imperium MNL 8 orthodoxiam] ortodoxiam VP orthodoxam CR M tu *om.* V B orthodoxa] orthodoxam B contradicenti] contradicentibus B 9 anathema] anathima CB contradixerit] contradixerunt N definitioni] definitione CB diffinitioni R 9 – 10 hereticus ... definitioni *om.* MNL 9 hereticus] diuisor V^1P diuersior C^1R diuisior C^2 9 – 10 qui ... est P^2 *marg.* 10 definitioni] definitione C diuisor] hereticus P^2 C MNL 10 – 11 qui ... est^1 *om.* MNL 10 susceperit] susceperint V^2P susciperit CB 11 apollinarista] apolinarista CBR definitioni] definitione CB^2 diffinitioni R 12 susceperit] susciperit CB euticianista] euthichianista P eoticianista CR eutycianista M eutychianista NL nestorianis] nestorianus VP C^1 NL nestorianista R anathema] anathima CB euticianis] et utichianis V euthichianis P eoticianus CR eutycianis M eutichianis N eutychiani L 13 anathema^1] anathima CB apollinaristis] apollenaristis P apolinaristis CBR apolinaristi L anathema^2] anathima CB haeresibus] haerecosibus P 14 anathema] anathima CB 15 imperatori] imperii N aeternum] aeternam V^1 eternum N permaneat] permanet VP permanea L^1 17 imperator] imperatores V^1 18 relegio] religio R MNL delassata] delasata CB M delata R est *om.* CBR ex] et L longinquo] lonquo V^1 longinco CB longinquibus M 19 diurna] deurna V diuturna CBR L commoratione] commemoratione M^1L uerumtamen] uerumptamen R ueruntamen N uicissitudine] uicisitudine P 19 – 20 superni nutus] superni redditus C^1 superna editus B^1 superni reditus B^2 20 imperio nostro] inperio uestro V nostro] non B percipiet] perciperet L errantibus] erantibus V C^1 circa] circha V 21 unam] una MN eandemque] eademque M eundemque NL confessionem] confessione M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

πάντες συνήλθομεν ἐλπίζοντες τὴν ἀληθῆ καὶ ταχίστην σωτηρίαν παρὰ τοῦ μεγαλοδώρου θεοῦ πρεσβείαις τῆς ἁγίας ἀχράντου θεοτόκου καὶ τῆς ὑμῶν ἁγιότητος δέξασθαι.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν·

Εὐσεβέστατε δέσποτα καὶ γαληνότατε, λόγον προσφωνητικὸν πρὸς τὸ θεομίμητον ὑμῶν κράτος κατὰ τὸ εἰωθὸς συνετάξαμεν, καὶ εἰ παρίσταται τῇ εὐσεβείᾳ ὑμῶν, τοῦτον ἀναγνωσθῆναι κελεύσατε.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν·

Ὁ παρὰ τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου συνταγεὶς προσφωνητικὸς λόγος ἐπιδιδόσθω καὶ ἀναγινωσκέσθω.

Καὶ ἐπεδόθη καὶ ἀνεγνώσθη ἔχων ἐπὶ λέξεως οὕτως·

Λόγος προσφωνητικὸς παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς [ἕκτης] συνόδου πρὸς τὸν εὐσεβέστατον καὶ φιλόχριστον βασιλέα Κωνσταντῖνον

Ὑπὸ τῆς τοῦ παντὸς ποιητικῆς τε καὶ συνεκτικῆς δεξιᾶς ⟨τοῦ θεοῦ⟩ τὸ τῆς αὐτοκρατορικῆς ἐξουσίας διάδημα κατ' ἀξίαν δεξάμενος, φιλόχριστε βασιλεῦ, φιλανθρωπίᾳ καὶ ἡμερότητι καὶ τῇ συμφύτῳ περὶ τὴν πίστιν εὐσεβείᾳ τε καὶ εὐθύτητι τὸν βασιλεύσαντά σε θεὸν φιλεῖς ἀνταμείβεσθαι. τοιούτοις γὰρ ἀντιδώροις οἶδας αὐτὸν ἐξιλάσκεσθαι, οἷς ἀγαπᾷ θεραπεύεσθαι. τίς δὲ θεῷ παρ' ὑμῶν φιλοτιμοτέρα δώρων προσένεξις ἀλλ' ἢ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀγάπης καὶ πίστεως ἡ διάπυρος ἔνδειξις καὶ τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν ἡ δι' ὑμῶν εἰρηναία κατάστασις; διὸ καὶ μάλιστα πλείστους ἀγῶνας μεθ' οὗσπερ ἔχεις ἐτέλεσας τὴν ὁμογνωμοσύνην τῶν διεστώτων πραγματευόμενος. ὑμεῖς μὲν γὰρ διὰ Χριστοῦ χρηστῶς βασιλεύετε, Χριστὸς δὲ δι' ὑμῶν ἀγαπᾷ ταῖς ἐκκλησίαις αὐτοῦ τὴν εἰρήνην βραβεύεσθαι. αὐτὸς καὶ νῦν τὴν ὑμετέραν γαλήνην ἐξήγειρε καὶ πρὸς τὸν τῆς ὀρθοδοξίας

1–2 cf. Jac. 1,17

MTO f(2) l(14)

1 πάντες] ἅπαντες f μεγαλοδώρου] μεγαλοδωίου M 2 ἁγίας *om.* O f ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου f τῆς ... δέξασθαι] ὑμῶν εὐχαῖς λήψεσθαι f 4 δέσποτα] βασιλεῦ O θεομίμητον] θεοτίμητον T 10 ἐπεδόθη] ἀπεδόθη M 14 *inc.* Cod. Leiden 60 A (= l) προσφωνητικὸς] προσφωνηθεὶς l [ἕκτης]] ς' T l *om. Lat.* 17 dei = ⟨τοῦ θεοῦ⟩ *om.* MTO l 19 τῇ] τὴν l 20 ἐξιλάσκεσθαι] ἐξηλάσθαι l 21 τίς δὲ θεῷ] τῇ δὲ θεο l 22 διάπυρος] διαπυρὰς l ἡ²] εἰ l 23 οὗσπερ] οὕπερ l ἐτέλεσας] τελέσας l 24 ὁμογνωμοσύνην] εὐγνωμοσύνην l 25 χρηστῶς] χῶ l χριστὸς] χ̄ε̄ l ὑμῶν] ἡμῶν l 26 αὐτὸς] αὐτὸ l

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

nimus sperantes ueram atque celerem salutem *a multorum munerum datore* deo intercessionibus sanctae et inmaculatae dei genetricis et uestrae sanctitatis suscipere.
Sanctum concilium dixit:

Piissime et tranquillissime domine, sermonem acclamatorium ad deo imitabilem uestrum potentatum iuxta morem conposuimus, et si placuerit pietati uestrae, hunc perlegi iubete.
Constantinus piissimus imperator dixit:

Acclamationis sermo, qui conpositus est a sancto uestro concilio, deferatur et relegatur.
Qui datus est et in his sermonibus ita relectus est:

Sermo acclamationis, qui prosphoneticus dicitur, a sancto et uniuersali concilio ad piissimum et Christo dilectum Constantinum imperatorem

A dextera dei, qui cuncta creauit et continet, imperialis potestatis merito DIADEMA suscipiens, Christo dilecte imperator, humanitate ac mansuetudine et circa fidem insitam pietatem atque rectitudinem deum remunerare diligis, qui te regnare disposuit. tales quippe munerum uices scis eum habere conplacitas, quibus sibi diligit famulari. quae uero est alia deo liberalior a uobis donorum oblatio quam caritatis et fidei circa eum flagrans demonstratio sanctarumque dei ecclesiarum per uos pacificus status? propter quod et maxime plurimos AGONES super his quos habes consumasti, ut unanimitatem acquireres dissidentium. uos enim per Christum benigne regnatis, Christus uero per uos ecclesiis suis pacem diligit inpertire. ipse et nunc uestram suscitauit serenitatem et ad rectae fidei zelum

VP CBR MNL

1 sperantes] sperantem M atque] atquae P munerum] numerum N datore] datorem VP B^1 2 genetricis] genitricis R NL suscipere] susci....pere B *ras.* recipere R suscipererem N susciperem L 3 dixit] L *marg.*: acclamatorius sermo concilii ad imperatorem 4 piissime] piissimae C tranquillissime] tranquillisime P^1 sermonem] sermone N acclamatorium] adclamatorium CB ad deum R aclamatorium M ad deo] adeo M^1L imitabilem] mutabilem R 5 potentatum] potentiatum L iuxta] iusta L morem] mortem B conposuimus] conpossuimus V conposuemus CB^1 composuimus MNL hunc] hanc M^1 iubete] iubite C 7 acclamationis] adclamationis CBR aclamationis M^1 acclamationus L conpositus] compositus M uestro sancto MNL concilio] concili V^1 8 et M *add.* 12 acclamationis] adclamationis CBR acclamatorius L prosphoneticus] prosponethicus VP^1 prophonicus L uniuersali] uniuersale C 12 – 13 ad piissimum V *add.* 15 a] ad V N continet] contenit CB continuit R imperialis] imperialem MN imperiale L 16 dilecte] dilectae C dilecto M^1 NL imperator] imperatore V imperatori M^1NL insitam] insita P 17 pietatem] piaetate V pietate P atque] adque B^1 rectitudinem] rectitudine N deum] dominum CR remunerare] renumerare N diligis] dilegis CB tales] talis CBR 18 munerum] numerum V uices] uis V^1 conplacitas] conplatitas V complacitas MNL diligit] dilegis CB diligis R famulari] familiari CBR quae uero] quero V^1 19 caritatis] caritas B et de fidei P^1 flagrans] fraglans VP N fragrans L 20 pacificus] pacificos CBR 21 et *om.* V maxime] maximae C plurimos] plurimus V agones] agenes V^1 consumasti] consummasti VP consumati C^1R unanimitatem] animitatem V nanimitatem P^1 unianimitatem B acquireres] acrequires VP adquireres CBR N 22 dissidentium] desidentium L regnatis] regnantis V^1 christus] xp̄os̄ V 23 diligit] dilegit CB inpertire] impertire VP inpertiri M^2 impartire L suscitauit] excitauit L

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

ζῆλον κεκίνηκεν, ὥστε τὴν οἰκουμενικὴν ταύτην ἐφ' ἑαυτὸν συγκαλέσασθαι σύνοδον καὶ τὸ μὲν τῆς προσεχῶς φυείσης αἱρέσεως ἀνατρέψαι καινούργημα, τῆς ἀληθείας δὲ κυρῶσαι τὸ κήρυγμα, ἵνα τούτου προβαίνοντος εὐσταθές τε καὶ ἀστασίαστον ἔσται τῆς ἐκκλησίας τὸ σύστημα. οὐκ ἀνεκτὸν γὰρ ἡγήσασθε, σοφώτατε βασιλεῦ, τὰ μὲν ἄλλα πρὸς ἑαυτοὺς ὁμονοεῖν ἡμᾶς καὶ συμφέρεσθαι, περὶ αὐτὸ δὲ τῆς ζωῆς ἡμῶν τὸ κεφάλαιον ἑαυτῶν ἀπορρήγνυσθαί τε καὶ ἀποσχίζεσθαι καὶ ταῦτα μελῶν ἀλλήλων ὄντων ἡμῶν καὶ τὸ ἓν *σῶμα* συνιστώντων *Χριστοῦ* διὰ τῆς πρὸς αὐτόν τε καὶ ἀλλήλους ὁμοδοξίας, ⟨ἐπινοίας⟩ καὶ πίστεως. τί δὲ καὶ μάλιστα βασιλεῖ πρεπωδέστερον ἢ πρὸ παντὸς εὐσεβείᾳ κατακοσμεῖν τὸ ὑπήκοον; δι' οὗ κἀν τοῖς ἄλλοις εὐδαιμονεῖ τὸ πολίτευμα καὶ δὴ ταῖς θειοτάταις ὑμῶν προστάξεσιν εἴξαντες ὅτε τῆς πρεσβυτάτης Ῥώμης καὶ ἀποστολικῆς ἀκροπόλεως ἀρχιερατικώτατος πρόεδρος καὶ ἡμεῖς οἱ ἐλάχιστοι, Χριστοῦ δὲ ὅμως ἱερεῖς καὶ θεράποντες, ὁ μὲν ἀνθ' ἑαυτοῦ τὴν τῶν γραμμάτων εἰκόνα καὶ τοὺς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ διαγράφοντας ἱερέας συνέστησεν, οἱ δὲ σὺν αὐτοῖς καὶ πάντες ἅμα τὸν θεομίμητον θρόνον τοῦ κράτους σου σωματικῶς περιέστημεν. εἰ μὲν οὖν ἅπαντες ἁπλῶς τε καὶ ἀπανουργεύτως ἀνέκαθεν τὸ εὐαγγελικώτατον παρεδέξαντο κήρυγμα καὶ ταῖς ἀποστολικαῖς διατάξεσιν ἱκανώθησαν, καλῶς ἂν εἶχε καὶ εἰκότως τὰ πράγματα καὶ οὔτε τοῖς αἱρεσιάρχαις οὔτε τοῖς ἱεράρχαις ἀγώνων πόνοι συνεκεκρότηντο. ἔδει γάρ, ἔδει τοὺς μὲν ἡρεμοῦντας τὴν σωτηρίαν πορίζεσθαι, τοὺς δὲ πρὸς τὸ μάχεσθαι μὴ ἀνθέλκεσθαι καὶ τὸν τῆς γαλήνης καιρὸν τοῖς θορύβοις μερίζεσθαι, ἀλλ' ἡσυχίαν φιλοσοφεῖν καὶ θεῷ συλλαλεῖν καὶ τοῖς ὑπὸ χεῖρα κατορθωμάτων τύπον καθίστασθαι.

7 cf. Col. 2,17

MTO l

5 αὐτὸ] αὐτῶ l ἑαυτῶν] ἑαυτῷ l 6 μελῶν ἡ ἀλλήλων l ὄντων ἀλλήλων O 7 καὶ πρὸς ἀλλήλους O intellegentiae = ⟨ἐπινοίας⟩ *om.* MTO l 8 ἢ] εἰ l 9 κἀν] καὶ l εὐδαιμονεῖ] ἡδαιμονεῖ l 10 εἴξαντες] ἥξαντες l πρεσβυτάτης] πρεσβυτέρας O 10–11 ἀρχιερατικώτατος] ἀρχιεραρχικώτατος M 11 ἡμεῖς] ὑμεῖς l 13 θεομίμητον] θεοτίμητον T 14 εἰ μὲν] ἡμεῖς l 15 ταῖς ἀποστολικαῖς] τὰς ἀποστολικὰς l 17 πόνοι συνεκεκρότηντο] πόνοις συνεκρότητο l 19 χεῖρα] χείραν l

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

commouit hanc uniuersalem ad temetipsum synodum conuocandi et nuper quidem exhortae hereseos nouitatem distrueret, ueritatis autem praedicationem firmaret, ut hoc proueniente stabilem et inconcussum sit ecclesiae ipsius collegium. intollerabilem enim existimasti, prudentissime imperator, in ceteris quidem adinuicem nos consentire atque concurrere, circa ipsum autem uitae nostrae capitulum ab inuicem disrumpi atque discindi et haec nobis alterutrum membra exsistentibus et in uno *Christi corpore* constituamur per eandem quae ad ipsum et ad inuicem intellegentiae atque fidei consonantiam. quid uero est et praesertim imperatori decibilius quam prae omnibus pietate adornare subiectos, per quod et in ceteris felicitetur res publica uerumtamen diualibus uestris praeceptis acquiescentes tam antiquae Romae et apostolicae summitatis pontificalis antistes et nos humiles, Christi, tamen sacerdotes atque ministri, ille quidem pro se litterarum [paginam] ⟨imaginem⟩, eosque qui eius personam describerent sacerdotes constituit, nos autem omnes cum eis simul deo imitabile solium tuae fortitudinis corporaliter circumstetimus.

si igitur omnes simpliciter et absque calliditate a principio euangelicam praedicationem suscepissent apostolicisque institutionibus essent contenti, bene utique et apte sese causae haberent et neque auctoribus heresum neque [auctoribus sacerdotum] ⟨pontificibus⟩ certaminum labores exercerentur. oportebat enim, oportebat illos quidem in silentio degentes salutem acquirere, istos uero ad reluctandum non prouocari et tranquillitatis tempus tumultibus conpartire, sed silentium prudenter amplecti et deo colloqui et subiectis formula uirtutum exsistere.

VP CBR MNL

---

1 hanc] hac P^1 uniuersalem] uniuersale VP N ad] at VP synodum] sinodum C^1B sonodum N conuocandi] conuecandi R 1–2 exhortae] exorthate V exortate P^1 exhortate P^2 exortae BR M 2 hereseos] hereseus CB nouitatem] nouitates L distrueret] distruere VP destrueret R MNL ut et hoc VP 3 proueniente] prouenientes MNL stabilem] stabile M inconcussum] inconfusum V ecclesiae] aecclesiae N intollerabilem] intolerabilem M 4 existimasti] exestimasti C exaestimasti B prudentissime] prudentisime V^1 ceteris] caeteris P 5 concurrere] concurere V circa] circum L^1 nostrae] uestrae V ab] ad M disrumpi] disiungi R discindi] discendi V^1P^1 C^1R 6 membra] menbra L exsistentibus] existentibus B^1R MNL in *om.* V christi] christo VP constituamur] constitua.ur C *ras.* constituamus MN 7 intellegentiae] intelligentiae R L atque] adque V atquae P consonantiam] consonantia B quid] quod N 8 imperatori] imperator VP decibilius] decibilibus VP^1 adornare] adhornare V subiectos] subiectis V^1 subiectus CBR 9 ceteris] caeteris P felicitetur] feliciter M res publica] resbublica P diualibus] dualibus M daialibus N 10 acquiescentes] atquiescentis VP adquiescentis CR adquiescentes B aquiescentes M^1 antiquae] antaqua V^1 antiqua V^2 romae] roma VP summitatis] sumitatis N pontificalis] pontificales CR antistes] antestis V antestites C^1B antistites C^2 antistiatis R 11 humiles] humilis V^1 11–12 εἰκόνα = ⟨imaginem⟩] [paginam] VP B MNL [paginam]] paginem CR 12 eosque qui] eos quique V describerent] disiberent V^1 discriberent V^2 constituit] constuit C^1 13 omnes] omnis VP cum eis simul] semul cum C simul cum BR imitabile] imitabilem B^2 mutabile R circumstetimus] circastetimus V^1 circum sentimus M^1 14 calliditate] caliditate V euangelicam] euuagelicam B 15 suscepissent] suscipssent V^1 suscipissent V^2P C apostolicisque] apostholicisque C essent] esse VP sese] sere VP 16 heresum ... auctoribus *om.* L heresum] neresum VP auctoribus^2] autoribus B^1 N ἱεράρχαις = ⟨pontificibus⟩] [auctoribus sacerdotum] VP CBR MN 17 labores] laboris CB exercerentur] exerceremur C 18 acquirere] adquerere CB aquirere M^1 istos VP *bis* reluctandum] reluctanum M^1 19 tumultibus non conpartire CBR conpartire] compartire MNL colloqui] conloqui CB complecti ML conplecti N subiectis] subicitis CBR 20 formula] furmola CR furmula B formola N exsistere] existere BR MNL

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Ἐπεὶ δὲ τοῦ σατὰν ἡ ἀντίπαλος δύναμις ἠρεμεῖν οὐκ ἀνέχεται, ἀλλ' ὥσπερ αἰχμηφόρους καὶ βεληφόρους ⟨κατὰ Χριστοῦ⟩ τοὺς οἰκείους ὑπηρέτας κατεξανίστησι τοῖς τῆς πλάνης διδάγμασιν οἷα κρυπταῖς μαχαίραις τὴν τῶν πολλῶν δολοφονοῦντας διάνοιαν, τοῦ γε χάριν καὶ *Χριστὸς* ὁ θεὸς ἡμῶν ἡ τοῦ *πατρὸς σοφία καὶ δύναμις*, δι' ἧς τὸ πᾶν συνέστη τε καὶ συνέχεται, τοὺς ἰδίους κατ' αὐτῶν ὁπλίτας ἐπικαίρως ἀντεξανίστησι τὴν *τοῦ πνεύματος* ἀναλαμβάνοντας *μάχαιραν* πρὸς ἐκτομὴν καὶ ἀναίρεσιν τῶν ἀνταιρόντων χεῖρα κατὰ περιουσίου λαοῦ αὐτοῦ καὶ τὰ τῆς ἐκκλησίας βασίλεια πειρωμένων ληστρικῶς παραστήσασθαι καὶ τοὺς ἐντὸς *μαργαρίτας* τὰ θειότατα λόγια, συλῆσαί τε καὶ *πατῆσαι* τοῖς *χοιρώδεσι* δόγμασι. πρὸς οὓς καὶ ῥομφαία, φησί, κελεύεται παροξύνεσθαι· „ῥομφαία ἐξεγέρθητι ἐπὶ τοὺς λύκους ποιμένας καὶ τοὺς τὰ πρόβατα συνταράσσοντας διακέχρησο."

οὕτως ἄρα καὶ τῶν ὅλων συνόδων αἱ καθ' ἓν ἀθροίσεις γεγένηνται πρὸς τὸ ταράττον ἀεὶ καὶ μαχόμενον τῶν τε αὐτοκρατόρων τῶν τε προπατόρων ὁπλιζομένων.

Ἄρειος διαιρέτης καὶ κατατομεὺς τῆς τριάδος ἐγήγερται καὶ παραυτίκα Κωνσταντῖνος ὁ ἀεισέβαστος καὶ Σίλβεστρος ὁ ἀοίδιμος τὴν ἐν Νικαίᾳ μεγάλην τε καὶ περίβλεπτον συνέλεγον σύνοδον, δι' ἧς ἡ τριὰς τό τε τῆς πίστεως ὑπηγόρευσε σύμβολον, τῆς τε Ἀρειανῆς κακοτεχνίας κατεψηφίσατο καὶ τῇ δικαίᾳ ποινῇ τῆς ἐκκλησίας τὸν Ἄρειον ἐν ἀτίμοις ἀλλ' ὁμοτίμοις ἐκείνῳ τόποις ἐτιμωρήσατο. Μακεδόνιος τὴν τοῦ πνεύματος ἠθέτει θεότητα καὶ τὸ δεσπόζον ὁμόδουλον ἐδογμάτιζεν, ἀλλ' ὁ μέγιστος βασιλεὺς Θεοδόσιος καὶ Δάμασος ὁ ἀδάμας τῆς πίστεως, ὁ ταῖς ἑτεροδόξοις προσβολαῖς τε καὶ προσαρράξεσι τὴν ἀντίτυπον γνώμην οὐ τιτρωσκόμενος, Γρηγόριός τε καὶ Νεκτάριος τὸν ἐν ταύτῃ τῇ βασιλίδι πόλει συνήθροιζον σύλλογον καὶ τὴν μὲν ἀνίερον γλῶτταν τοῦ

4 cf. 1. Cor. 1,24 4 – 5 cf. Col. 1,17 5 – 6 cf. Eph. 6,17 8 – 9 cf. Mt. 7,6

MTO l

1 ἐπεὶ δὲ] ἐπειδὴ T σατὰν] σατανᾶ l 2 aduersus christum = ⟨κατὰ χριστοῦ⟩ *om.* MTO l 3 μαχαίραις] μαχαῖρες l τοῦ] τούτου l 5 ἐπικαίρως ἀντεξανίστησι] ἐπικαιροὺς κατεξανίστησεν l 6 ἀναλαμβάνοντας] ἀναλαμβάνεσθαι M καὶ ἀναίρεσιν] ἀναιρέσεις l 7 κατὰ τοῦ περιουσίου O 8 ἐντὸς] ἐτῶς l 10 συνταράσσοντας] συνταράττοντας l 11 ἀθροίσεις] ἀθρύσις l τὸ *om.* T 12 προπατόρων] πατέρων O 13 διαιρέτης τις καὶ l ἐγήγερται] ἐγένετο M ἐγείγερτο T 15 σύνοδον συνέλεγον l 16 κατεψηφίσατο ... ἐκκλησίας *om.* l ἄρειον] ἄρεα MT l 19 προσβολαῖς] προβολαῖς l 19 – 20 προσαρράξεσι] προσαράξεσι MT l ἀρράξεσι O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Sed quia aduersa uis satanae quiescere minime sinit, sed tamquam armigeros atque telorum portitores aduersus Christum proprios ministros exsuscitat errorum doctrinis uelut occultis gladiis multorum mentes fraudulenter perimentes, huius rei gratia et *Christus* deus noster, qui *patris* est *sapientia et uirtus*, per quam uniuersa constituta sunt et continentur, suos aduersus illos praeliatores apto tempore suscitauit *gladium spiritus* arripientes ad abscidendum ac perimendum eos, qui manum extollunt aduersus populum eius copiosum et ecclesiae aulas nitebantur latronum more captas tenere et interiores *margaritas* diuina eloquia, rapere atque *conculcare porcinis* dogmatibus. ad quos et gladius, inquid, iubetur exacui: „framea, exsurge super lupos pastores et eos, qui oues conturbant, interfice." sic utique et omnium synodorum uniuscuiusque conuentus effecti sunt aduersus id quod tumultuabatur et reluctabatur tam principibus quamque priscis patribus semper armatis.

Arrius diuisor atque partitor trinitatis insurgebat et continuo Constantinus semper augustus et Siluester laudabilis magnam atque insignem in Niceam synodum congregabant, per quam ipsa trinitas tam fidei symbolum dictauit quamque aduersus Arrianam malitiam sententiam promulgauit et iusta paena Ar⟨riu⟩m ecclesiae in locis indignis sed illi condignis cruciauit. Macedonius spiritus denegabat deitatem et dominantem cumseruum praedicabat, sed maximus imperator Theodosius et Damasus fidei ADAMAS, cuius solidam mentem aggressiones atque conflictus alienarum sectarum nullatenus sauciarunt, Gregoriusque et Nectarius in hac regia urbe conuentum congregabant et sacrilegam quidem

VP CBR MNL(14)

1 quia] qui V^1 aduersa uis] aduersabis V aduersa his P aduersarius B^1R M^1 quiescere] requiescere CBR armigeros] armigerus CBR 1–2 atque ... ministros V^2 *marg.* 1 atque] ad C^1 adque C^2 at M 1–2 atque telores atque telorum N 2 telorum] celorum R portitores] portitoris C^1B^1 errorum] errorem V 3 uelut] uelud NL occultis] ocultis P C multorum] multo N fraudulenter] fraudolenter CB M^1L rei] regi VP dei L gratia] gracia V gratiam CR 4 et^1 *om.* CBR MNL quam] quaem V constituta] constructa L 5 continentur] contenentur CB continentes N suos *om.* N praeliatores] proeliatores V p̄eliatores P apto tempore] aptum tempus M 6 ac] et R ad MNL manum extollunt] in uanum extolluntur L 7 copiosum C^2 *add.* et^1 *om.* VP et qui M^1 nitebantur] nitaebantur C latronum] licaonum R more] mores N captas] captis VP interiores] interriores V 8 margaritas] magaritas B^1 diuina] diuinae VP eloquia] eloqua C^2 rapere] sapere N porcinis] portinis V 9 gladius] gladios CBR inquid] inquit P R NL framea] framer R exsurge] exurge N exurgere L lupos] lupus V pastores] pastares P 10 interfice] interficere L synodorum] sinodorum C^2B^2 sanodorum B^1 uniuscuiusque] unuscuiusque V 11 id] ad MNL et reluctabatur *om.* R L reluctabatur] reluctuabatur B^2 principibus] principi. .us M *ras.* quamque] quam N 12 priscis] principis V princis P armatis] arma.tis P *ras.* 13 arrius] arrios V partitor] partitur V^1 14 augustus] augusto VP magnam] magna VP atque] atquae P insignem] insegnem V bisignem P inmsignem C^2 14–815,1 in niceam ... operationes *om.* L 14 niceam] neceam V synodum] sinodum CB M 15 ipsa] ipsam V *om.* N trinitas] trinitatis VP B^1 tam] tamquam V symbolum] symbulum VP simbolum CB aduersus] atuersus C arrianam] arrianum V arianam C 16 iusta paena] iusta poenam C N iustam penam BR ar⟨riu⟩m] artem VP CBR N arcem M ecclesiae] aecclesiae V C^2 *add.* illi] illis B 16–17 condignis cruciauit] condigni scrutauit N 17 cruciauit] crutiauit B macedonius] maccedonius VP (!) spiritus] episcopus B MN denegabat] denegauit B cumseruum] conseruum VP R cumseruo M 18 imperator] imperatur VP^1 adamas] adamrias C^2 19 aggressiones] agressiones VP N adgressionis CB aggressionis R conflictus] conflictis B^1 ἑτεροδόξοις = alienarum sectarum 19–20 gregoriusque] georgius CR gregorius B 20 in hac regia] inagregia P inacrigia C^1 inacregia C^2 inaccigia R

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

ἱερατεύειν ἀπέκοπτον, βλασφημίαις ἐξαγίστοις κατακοντίζουσαν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ δὲ τῆς πίστεως αὖθις προσανέπτυσσον σύμβολον, ὅτε *θεὸς τὸ πνεῦμα* κυρώσαντες, δι' ὧν τρανότερον ἐξειργάσαντο· οὕτω μὲν οὖν τοὺς τῆς τριάδος τὴν ἕνωσιν λύοντας ἡ τῆς τριάδος κατέλυσε δύναμις. πολλὴ δὲ πάνυ καὶ πολυσχεδὴς καὶ ἡ περὶ τὴν τοῦ μονογενοῦς οἰκονομίαν ἀντίρρησις, ἀλλὰ τὰ γενικώτερα διεξελθεῖν ὁ λόγος ἐπείγεται. πάλιν Νεστόριος καὶ πάλιν Κελεστῖνος καὶ Κύριλλος. ὁ μὲν γὰρ τὸν Χριστὸν διῄρει καὶ κατεδίχαζεν, οἱ δὲ τῷ δεσπότῃ [συλλαμβανόμενοι] ⟨συμπνεύσαντες⟩ σὺν τῷ τῶν σκήπτρων δεσπόζοντι τὸν κατατομέα κατέβαλον. Ἔφεσος ταῦτα καὶ τῶν ἐκεῖσε πραχθέντων οἱ πίνακες δι' ἐγγραμμάτου φωνῆς σιγῶσαι λαλοῦσι τὰ πράγματα. εἶτα τῆς Εὐτυχοῦς ἀνοίας ληρωδούσης ἕτερον μύθευμα καὶ τοῦ σωτῆρος πάντῃ παραιτουμένου τὴν ἐνανθρώπησιν καὶ σκιοειδῆ τινα τὴν πρὸς ἡμᾶς αὐτοῦ τερατολογοῦντος ὁμοίωσιν ἆρα σιωπᾶν ἐχρῆν; καὶ οὐχὶ τοὺς πνευματοφόρους ἄνδρας ἀνίστασθαι ταῖς θεολογίαις τὰς ψευδολογίας κατασιγάζοντας; καὶ πῶς ἂν οὐκ ἠγανάκτει θεὸς βλασφημούμενος καὶ μὴ διεκδικούμενος; Λέοντος τοίνυν ἡ δέλτος καθάπερ λέοντος βρύχημα ῥωμαλέον ἐκ Ῥώμης ἠχήσασα τὸν τέως ἀρχιμανδρίτην θῆρα κατεξεφόβησε τῆς τε μοναστικῆς ἀγέλης ἀπήλασε καὶ τὴν αὐτοῦ φαντασίαν καὶ δόκησιν ἀπεδοκίμασε καὶ ἠφάνισε. ταύτην ἄρα τὴν θεόγραπτον δέλτον Μαρκιανὸς ὁ βασιλεὺς ὁ θειότατος καὶ Ἀνατόλιος ὁ Κωνσταντινουπόλεως πρόεδρος σὺν ἅπαντι τῷ κατὰ Χαλκηδόνα χριστολέκτῳ συλλόγῳ περιεπτύξαντο καὶ

2 Joh. 4,24

MTO l

2 ὅτε] ὅτι l 3 ἐξειργάσαντο] ἐξειργάσατο l τοὺς] τοῦ M *om.* O λύοντας] λύοντος M 4 δὲ *om.* M πολυσχεδὴς] πολυσχιδὴς T 5 οἰκονομίαν] οἰκονομίαλίαν l 6 κελεστῖνος] κελευστῖνος T l 7 conspirantes = ⟨συμπνεύσαντες⟩] [συλλαμβανόμενοι] MTO l τῷ²] τὸ l 8 σκήπτρων] σκήπτωρ l κατατομέα] κατὰ τὸν μεα l κατέβαλον] κατέβαλλον T l ἐκεῖσε] ἐκεῖ l 10 μύθευμα] μύθημα T πάντῃ] παντὶ l 11 σκιοειδῆ] σκιωειδῆ T σκιώδη l τερατολογοῦντος] l *marg.*: ὑποκριτικῶς 12 οὐχὶ] οὐ T ἄνδρας *om.* T 13 – 14 l *marg.*: σῆ δ' ἔνθα ἀπομνημονεύεται σύνοδος 14 ῥωμαλέον] ῥωμαλαῖον M 15 ἠχήσασα] ἠχήσατο T τῆς τε μοναστικῆς] καὶ τῆς μοναδικῆς M τῆς τε μοναχικῆς l 17 θειότατος] θεότατος MT 18 ἅπαντι τῷ] ἅπαντα τὸ l κατὰ τὴν χαλκηδόνα O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

linguam a sacerdotio abscidebant, quae blasphemiis exsecrabilibus spiritum sanctum iaculabatur, fidei uero symbolum denuo explanabant, quod *deus est spiritus* confirmantes per ea quae manifestius exposuerunt. sic igitur eos qui trinitatis unitatem soluebant trinitatis uirtus distruxit. multum uero ualde et multifariae et super ipsa unigeniti dispensatione facta est oppositio, sed generalia [sermo] ⟨uerbum⟩ exsequi festinat. iterum Nestorius et iterum Caelestinus et Cyrillus. ille quidem Christum diuidebat et partiebat, hii uero cum domino conspirantes una cum sceptrorum domino diuisorem deiciebant. Ephesus et ibidem gestorum tabulae per litterariam uocem dum sileant causas ipsas loquuntur. deinde Euticetis insania delirante alteram fabulam ipsiusque saluatoris [humanitatem] ⟨humanationem⟩ penitus recusante et umbrosam quandam eius ad nos similitudinem praestigante, putasne tacendum erat? et non spiritales uiros insurgere, qui diuinis uerbis falsidicos compescerent? et quomodo non indignaretur deus, qui blasphemabatur et non defendebatur? Leonis igitur tabula tamquam leonis rugitus uiriliter ex Roma uociferans interim archimandritam bestiam perterruit et a monachico grege proiecit eiusque fantasiam atque putationem reprobauit et uaniscere fecit. hanc profecto a deo inscriptam tabulam Marcianus sacratissimus imperator et Anatolius Constantinopolitanus antistes cum omni Calcedonense a Christo collecta congregatione amplexi sunt atque

VP CBR MN

1 linguam] lingam C abscidebant] abcidebant P^1 abscindebant R blasphemiis] blaspemiis P^1 blaspemias C blasphemus B exsecrabilibus] execrabilibus R M execralibus N 2 symbolum] symbulum VP simbulum C simbolum N denuo] denue N 3 quae *om.* CBR sic] si C^1BR eos] eo V trinitatis] trinitate C 4 distruxit] destruxit P R MN uero ualde] uerouualde C^1 multifariae] multifaria P N multifariam M unigeniti] ungeniti C 5 oppositio] apositio VP obpositio CB generalia] geralia CB generaliam N ὁ λόγος = ⟨uerbum⟩] [sermo] VP CBR MN exsequi] exequi R N festinat] festinant M^1 6 nestorius] nestoruus V^1 caelestinus] celestinus VP^1 B N cyrillus] cycirilrillus V^1 ille] illae C partiebat] partiebatur MN^1 7 hii] hi M conspirantes] cospirantes M^1 sceptrorum] speceptrorum V^1 isceptrorum C hiis ceptrorum R sceptorum M^1 7–8 domino ... gestorum *om.* N 7 diuisorem] diuisorum V^1 deiciebant] deiciebat VP diciebant B^1 8 ephesus] aeffusus C^1 aeeffesus C^2 efesus B effusus R tabulae] turbulae CR turbolae B litterariam] literaliam M litteraliam N causas] cassas C^1 caussas C^2 9 loquuntur] loquentur C^1R loquntur C^2 (!) locuntur B M^1 euticetis] euthycetis V eutycetis P^1 eutychetis P^2 eoticetis C delirante] delerante CR delarante B 10 ἐνανθρώπησιν = ⟨humanationem⟩] [humanitatem] VP CBR MN penitus] paenitus P C et penitus R recusante] recusantem CR N recusasantem B recusantes M umbrosam] umbrosa N ad] et CR 11 putasne] putasnae V tacendum] tenendum C^1BR uiros] ueros CR 12 falsidicos compescerent] falsedicos compescerent CBR deus V *add.* 12–13 blasphemabatur] blasphemabantur P^1 blasfemabatur R 13 defendebatur] defendabatur B tabula] turbla C^1 turbula C^2B tabulam N tabula tamquam] bullatam quam R rugitus] ruitus N 14 interim *om.* N archimandritam] archimandrita N bestiam] uestiam MN perterruit] perter....ruit P *ras.* perterruit eam et N monachico] monachicon VP monahico C^2B^1 monachio R monastico M proiecit] proicit CBR 15 fantasiam] phantasiam N putationem] putatione C reprobauit] reprouabit P uaniscere] uanescere R MN profecto] propheto V profeto P 16 inscriptam] inistam C^1BR instam C^2 inscripta N tabulam] turbulam CBR marcianus] martianus P MN imperator] imperatore N anatolius] cinatolius VP (!) anatholius CBR 17 antistes] antestis V antestites C^1B antistites C^2R calcedonense] calcaedonense P calcidonense M^1 amplexi] amplexae M amplexe N

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

χειρὶ καὶ γλώττῃ συνετίθεντό τε καὶ συνυπέγραφον καὶ ταύτῃ τὸ σύστοιχον Εὐτυχεῖ τοῦ Διοσκόρου κατήργησαν φρόνημα. οὕτω γοῦν μετὰ ταῦτα Βιγίλλιος Ἰουστινιανῷ τῷ πανευσεβεῖ συμπεφώνηκε καὶ τὸ τῆς πέμπτης συνέστη συνέδριον τὰ φωραθέντα καὶ λαθόντα τινῶν ἀναθεματίζον συγγράμματα βδελυρίας πληρέστατα.

Τούτων οὕτως ἐχόντων ἀναγκαῖον ἐτύγχανε καὶ τὴν ὑμετέραν φιλόχριστον ἡμερότητα τὴν πανίερον ταύτην καὶ πολυάνθρωπον συναγείρειν ὁμήγυριν τῷ καλῶς ποιεῖν νομίζειν ἀμφότερα καὶ τὸ μὲν αἴτιον τῆς τῶν ἐκκλησιῶν διαστάσεως ἀποσείσασθαι, τὰ δὲ διεζευγμένα πρὸς ἕνωσιν ἐφελκύσασθαι. οὐκ ἔφερες γάρ, θεομίμητε δέσποτα, τὴν ἔναγχος ὑφανθεῖσαν τῆς ψευδοδιδασκαλίας ἐπίνοιαν τὸν τῆς ὀρθοδοξίας χιτῶνα μέχρι πολλοῦ καθορᾶν περισχίζουσαν, ἀλλ' ὡς δι' ὀργάνων τολμῶμεν λέγειν τοῦ πνεύματος δι' ἡμῶν τε καὶ μεθ' ἡμῶν τὸ διερρωγὸς ἐξανύφανας καὶ τῇ ὁλοκληρίᾳ συνήρμοσας, καὶ δὴ τῇ συμπνοίᾳ τοῦ παναγίου συμπνεύσαντες πνεύματος ἀλλήλοις τε πάντες ὁμοφωνήσαντες καὶ ὁμονοήσαντες καὶ τοῖς Ἁγάθωνος τοῦ μακαριωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ κορυφαιοτάτου πάπα δογματικοῖς ⟨ἀπεσταλμένοις⟩ πρὸς τὸ ὑμέτερον κράτος ὁμοφρονήσαντες γράμμασι, τῇ τε τῆς ὑπ' αὐτὸν ἁγίας συνόδου τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε πατέρων ἀναφορᾷ συναινέσαντες ἕνα τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ σαρκωθέντα τῆς ἁγίας τριάδος δοξάζομεν „ἐν δύο" τελείαις ταῖς „φύσεσιν ἀδιαιρέτως ἀσυγχύτως" ὑμνούμενον. ὡς μὲν γὰρ λόγος ὁμοούσιός ἐστι καὶ συναΐδιος τῷ θεῷ καὶ γεννήτορι, ὡς δὲ σάρκα λαβὼν „ἐκ τῆς" ἀχράντου „παρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας ἄνθρωπός ἐστι τέλειος, ὁμοούσιος ἡμῖν" καὶ ὑπὸ χρόνον γενόμενος „τέλειον οὖν ἐν θεότητι καὶ τέλειον τὸν αὐτὸν ἐν ἀνθρωπότητι" κατά τε τὰς πατρικὰς ἄνωθεν παραδόσεις καὶ τὸν ἐν Χαλκηδόνι θεῖον ὅρον κηρύττομεν. καὶ ὥσπερ δύο παρειλήφαμεν φύσεις οὕτω καὶ δύο φυσικὰ θελήματα καὶ δύο φυσικὰς αὐτοῦ

9 cf. Joh. 19,23

17 – 20 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,24 – 31

MTO l

1 γλώττῃ] γλώσσῃ O συνετίθεντό] συνεπείθεντο T 2 κατήργησαν] κατηγόρησαν l 3 συμπεφώνηκε] συνεπεφώνικε l συνέδριον καὶ τὰ O l 4 ἀναθεματίζον] ἀναθεματίζων T ἀνεθεματίζον O συγγράμματα βδελυρίας] συντάγματα βδελλυρίας O 6 τῷ] τὸ l 8 θεομίμητε] θεοτίμητε T 9 χιτῶνα] χειτόνα l 11 ἐξανύφανας] ἐξανύφηνας M ἐξύφανας O ἐξύφινας l 12 – 13 ὁμονοήσαντες καὶ ὁμοφωνήσαντες TO l 14 missis = ⟨ἀπεσταλμένοις⟩ *om.* MTO l ὁμοφρονήσαντες γράμμασι] ὁμοφωνήσαντες δόγμασι O 15 αὐτὸν] αὐτῶν l ἑκατὸν εἴκοσι πέντε] ρ̄κ̄ē TO l ἀναφορᾷ] ἀναφορὰς l 18 συναΐδιος τῷ *om.* O 21 τὸν] τῶν l 22 παρειλήφαμεν] παρειλήφομεν T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

manu et lingua consentiebant et pariter subscribebant et cum hac consona Euticheti Dioscori intellegentiam euacuerunt. sic igitur post haec Uigilius Iustiniano piissimo consonauit et quintum concilium constitutum est et quorundam opuscula, quae in latenti reperta sunt, repleta abominatione anathematizabant.

His ita se habentibus necessarium exsistebat et uestram Christo amabilem mansuetudinem sacratissimum hunc et copiosum congregare conuentum, dum utraque benefacere putarentur, et causam quidem dissensionis ecclesiarum repellere, distantia uero ad unitatem reducere. nec enim sufferebas conspicere, deo imitabilis domine, ut nuper contexta falsae doctrinae adinuentio tunicam rectae fidei usquequaque conscinderet, sed audenter dicimus tamquam per organa spiritus per nos et una nobiscum quod excisum erat retexuisti et ad soliditatem conpaginasti [integritatique restituisti], proinde inspirationi sancti spiritus conspirantes et ad inuicem omnes consonantes atque consentientes et Agathonis beatissimi patris nostri et summi papae dogmaticis litteris ad uestram fortitudinem missis consentientes nec non et suggestioni sanctae quae sub eo est synodi centum uiginti quinque patrum concordantes unum de sancta trinitate dominum nostrum Iesum Christum etiam incarnatum praedicamus „in duabus“ perfectis „naturis indiuise inconfuse“ laudandum. ut enim uerbum consubstantialis est et consempiternus deo genitori, ut autem carnem sumens „ex“ intemerata „uirgine deique genetrice Maria homo perfectus est consubstantialis nobis“ factusque sub tempore, „perfectum igitur in deitate et perfectum eundem in humanitate“ secundum priscas patrum traditiones et Chalcedonensem diuinam definitionem praedicamus. et quemadmodum duas percepimus

VP CBR MN

1 consentiebant] consentiebat C^1 subscribebant] subscripsebant N hac] ac C hanc MN consona] consonantia CBR euticheti] euthyceti V eutycheti P eothicheti CR eoticheti B eutyceti M 2 intellegentiam] intellegentium V euacuerunt] euarŧ P^1 euacurŧ P^2 euacuarunt CBR M sic] si CB uigilius post haec iustiniano CB 3 quorundam] corundam C in *om.* CR 4 reperta] repperta MN anathematizabant] anathamatizabant VP anatimatizabant C^1 anatimathizabant B 5 habentibus] abentibus V exsistebat] exsistebant C existebant R existebat B MN 6 hunc *om.* VP copiosum] coposum C^1 copiosum hunc et congregare N congregare] congraegare C congregatore N dum ut utraque N 7 causam] causa M dissensionis] dissentionis R repellere] reppellere M 7–8 unitatem] unitate N 8 sufferebas] subferebas CR sufferabas N imitabilis] inmitabilis V imitabiles M^1 9 contexta] texta V usquequaque] usquaequaque C conscinderet] conscindere CBR consinderet M^1 10 audenter] audienter M^1 excisum] scisum VP excissum C N 11 καὶ τῇ ὁλοκληρίᾳ συνήρμοσας = [integritatique restituisti] et ad soliditatem conpaginasti soliditatem] solitudinem V soliditem C^1 solemnitatem B conpaginasti] compaginasti V M^2N 12 inspirationi] insp.rationi P *ras.* inspirationis CB MN conspirantes] conspirataes V conspirates P ad *om.* N 12–13 atque consentientes *om.* N 13 agathonis] hagathonis P nostri] nosti P summi] summis VP summe B 14 nec non C^2 *add.* suggestioni] suggestionae C suggestione B synodi] sinodi CB 15 centum uiginti quinque] CXXV VP CB centum XXV. N concordantes] concordiantes C^1 16 indiuise] indiuisae C 17 inconfuse] inconfusae V C laudandum] laudandtium P M^1 consubstantialis] cumsubstantialis VP consubstentialis C^1 consempiternus] cumsempiternus V consempiternis C 18 uirgine] uirgini V deique] dei N genetrice] genitrice R M^2N 19 perfectus] factus N consubstantialis] cumsubstantialis V consubstentialis C 20 perfectum] inperfectum N traditiones] traditionis V^1 C tradictionis M 20–21 chalcedonensem] calcedonensem C^1B M 21 diffinitionem diuinam M definitionem] difinitionem V diffinitionem M^2 quemadmodum] quemammodum P percepimus] percipimus CBR

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

τὰς ἐνεργείας γνωρίζομεν οὐδετέραν γὰρ τῶν ἐν Χριστῷ φύσεων ἐπὶ τῆς οἰκονομίας αὐτοῦ τολμήσομεν ἀθέλητον ἢ ἀνενέργητον ἀποφήνασθαι, μήπως αὐτῶν ἀναιροῦντες τὰ ἰδιώματα καὶ τὰς ὥνπερ εἰσιν ἰδιώματα φύσεις συναναιρήσομεν. οὐ γὰρ ἀρνούμεθα τὸ φυσικὸν αὐτοῦ τῆς ἀνθρωπότητος θέλημα ἢ τὴν κατὰ φύσιν ἐνέργειαν, ἵνα μὴ καὶ τὸ τῆς σωτηρίας ἡμῶν οἰκονομικὸν κεφάλαιον ἀθετήσωμεν καὶ τῇ θεότητι τὰ πάθη προσάψωμεν. τοῦτο γὰρ ἔσπευδον οἱ προσεχῶς ἓν ἐπ' αὐτοῦ τὸ θέλημα καὶ τὴν μίαν ἐνέργειαν ἀνοσίως καινοτομήσαντες, τὴν Ἀρείου τε καὶ Ἀπολιναρίου καὶ Εὐτυχοῦς καὶ Σεβήρου κακοδοξίαν ἀνανεούμενοι. εἰ γὰρ ἀθέλητόν τε καὶ ἀνενέργητον τὴν ἀνθρωπίνην τοῦ κυρίου φύσιν λέγειν παρήσομεν, ποῦ τὸ „τέλειον ἐν ἀνθρωπότητι" σέσωσται; οὐδὲν γὰρ συνίστησιν ἕτερον τῆς ἀνθρωπίνης οὐσίας τὴν τελειότητα εἰ μήτοιγε τὸ οὐσιῶδες θέλημα, δι' οὗ καὶ ἡ τῆς αὐτεξουσιότητος ἐν ἡμῖν χαρακτηρίζεται δύναμις. οὕτως ἐχέτω καὶ ἡ οὐσιώδης ἐνέργεια. πῶς γὰρ πάλιν φαμὲν αὐτὸν „ἐν ἀνθρωπότητι τέλειον" μηδὲν ἀνθρώπινον παθόντα ἢ ἐνεργήσαντα; ὥσπερ οὖν ἡ τῶν δύο φύσεων συνδρομὴ μίαν ἡμῖν ἀσύγχυτόν τε καὶ ἀδιάτμητον ἐφύλαξε τὴν ὑπόστασιν, οὕτω καὶ ἡ μία ὑπόστασις ἐν δύο διαλάμπουσα φύσεσι τὰ ἑκατέρᾳ προσήκοντα παρεδείκνυεν ἴδια.

Δύο γοῦν ἐπ' αὐτοῦ φυσικὰ θελήματα καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας κοινωνικῶς τε καὶ ἀδιαιρέτως προϊούσας δοξάζομεν, τὰς δὲ κενὰς καινοφωνίας καὶ τοὺς τούτων ἐφευρετὰς πόρρω που τῶν ἐκκλησιαστικῶν περιβόλων ἐκβάλλομεν καὶ τῷ ἀναθέματι δικαίως καθυποβάλλομεν, φαμὲν δὴ Θεόδωρον τὸν τῆς Φαράν, Σέργιόν τε καὶ Παῦλον, Πύρρον ἅμα καὶ Πέτρον τοὺς Κωνσταντινουπόλεως προεδρεύσαντας, ἔτι δὲ καὶ Κῦρον τὸν τῆς Ἀλεξανδρέων

2 cf. Symb. VI. concilii, p. 772,16

MTO l

1 οὐδετέραν] οὐδετέρα M 2 – 3 ἰδιώματα ... συναναιρήσομεν] ἰδιωμάτων ... συναναιρήσωμεν O 7 ἀπολιναρίου] ἀπολεναρίου T 10 μήτοιγε] μή τι γε O μὴ τό γέ l 13 ἡ] ἤ O εἰ l 14 τε *om.* O ἐφύλαξε] διεφύλαξε O 17 κενὰς] καινὰς O 18 ἐκβάλλομεν] ἐβάλομεν T 18 – 19 καὶ ... καθυποβάλλομεν *om.* O καθυποβάλλομεν] καθυπεβάλομεν T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

naturas ita et duas naturales uoluntates et duas naturales ⟨eius⟩ operationes agnoscimus neutram enim eorum, quae Christi sunt naturarum, in eius dispensatione audemus absque uoluntate uel absque operatione pronuntiare, ne forte earum perimentes proprietates etiam naturas quorum sunt proprietates pariter perimamus. nec enim negamus naturalem humanitatis eius uoluntatem aut naturalem operationem, ne et quod pro salute nostra est dispensationis capitulum denegemus et deitati passiones applicemus. hoc quippe conabantur qui nuper in eo unius uoluntatis et unius operationis exsecrabilem nouitatem introduxerunt Arrii et Apollenarii et Eutychetis atque Seueri malignam sectam restaurantes. si enim absque uoluntate et absque operatione humanam domini naturam dicere cesserimus, ubi „perfectum in humanitate" saluatum est? nihil enim aliud substituit humanae substantiae integritatem nisi essentialis uoluntas, per quam liberi arbitrii uigor in nobis designatur. sic se habeat et substantialis operatio. quomodo enim a⟨i⟩emus eum „in humanitate perfectum", si nihil humanum passus est aut operatus? quemadmodum enim duarum naturarum concursus unam nobis inconfusam atque indiuisam conseruauit ⟨subsistentiam⟩, ita et una subsistentia in duabus coruscans naturis, quae utrique conueniunt, propria demonstrabat.

Duas igitur in eo naturales uoluntates et duas naturales operationes communiter atque indiuise procedentes praedicamus, superfluas autem uocum nouitates et harum adinuentores procul quodam ab ecclesiasticis septis abicimus et anathemati merito subicimus, id est Theodorum Pharanitanum, Sergium et Paulum, Pyrrum simul et Petrum, qui Constantinopoleos praesulatum tenuerunt, insuper et Cyrum, qui Alexandrinorum sacerdo-

VP C(1)BR MNL(1)

1 uoluntates] uolontates C operationes B αὐτοῦ = ⟨eius⟩ *om.* VP CBR MN operationes] rationes L *inc.* (*cf.* 809,14) agnoscimus C *desin.* (*cf.* 847,21)] agnoscemus B 2 neutram] neutra MN naturam L eorum] earum? naturarum] natuturarum V 3 uoluntate uel absque uoluntate uel P^1 absque] asque M^1 proprietatęs] propriaetates P proprietatis N 4 quorum] quarum B L 4–5 humanitatis] humanitate B 5 aut] et L 6 deitati] deitate V^1 passiones applicemus] passionis adplicemus B possessionis applicemus R 6–7 ἔσπευδον = conabantur (properabant) 7 uoluntatis] uoluntates B unius²] unus V^1 exsecrabilem] execrabilem V R NL nouitatem] ....tatem M *ras.* 8 introduxerunt] interduxerunt V arrii] arii V^1 apollenarii] apolonari V apollonarii P apolinarii BR appollinarii N apollinarii L et² *om.* VP BR MN eutychetis] euticheti B euticis R euticetis M eutycetis NL seueri] seuer. M *ras.* malignam] magnam L κακοδοξίαν = malignam sectam sectam] isectam N 9–10 humanam ... in *om.* N 9 humanam] humanum V 10 cesserimus] censerimus V censserimus P cesseremus B censemus R humanitate] humanitatis MNL nihil] nichil R N 11 nisi essentialis] nesienssentialis V^1 nesiessentialis V^2 uoluntas] natura L quam] quem V liberi] libera V^1 uigor] uogor M 12 designatur] designatus L et] ut BR quomodo] quo L a⟨i⟩emus] agemus VP MNL agimus B 13 nihil] nichil R L passus] passum M^1 quemadmodum] quemammodum V^1P 14 concursus] concur currus B inconfusam] inconfussam V indiuisam] indeuisam V conseruauit] conseruabit VP BR 15 ὑπόστασιν = ⟨subsistentiam⟩] substantiam VP BR MNL una] unam M subsistentia] subsstantia V subssistentia P sba R subsistentiam M coruscans] corruscans L utrique] utique L 16 propria] propriae B^2 proprie R demonstrabat] demontrabat M^1 17 operationes] operationis V 18 indiuise] idiuise B^1 superfluas] superfluus B^1 uocum *om.* N harum] horum BR 18–19 adinuentores] adinuentiones NL 19 quodam] quosdam M^2 quadam N quondam L septis] sectis BR MNL et ... subicimus *om.* MNL anathemati] anathamati V anathimati B 20 theodorum pharanitanum] thedorum faranitanum BR et¹ *om.* N pyrrum] pyrrhum P 20–21 constantinopoleos] constantipoleos P^1 constantinupoleos P^2 constantinopoleus B 21 cyrum] cyrrum V N 21–817,1 sacerdotium] sacerdocium V sacerdotuim B^1

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

ἱερατεύσαντα, καὶ σὺν αὐτοῖς Ὀνώριον τὸν τῆς Ῥώμης γενόμενον πρόεδρον ὡς ἐκείνοις ἐν τούτοις ἀκολουθήσαντα. καὶ πρός γε τούτοις κατ' ἐξαίρετον λόγον ἀναθεματίζομεν καθαιρήσαντες Μακάριον τὸν γενόμενον τῆς Ἀντιοχέων ἐπίσκοπον καὶ Στέφανον τὸν τούτου μαθητὴν μᾶλλον δὲ λέγειν καθηγητήν, τὴν τῶν πρὸ αὐτῶν διεκδικεῖν ἀγωνισαμένους δυσσέβειαν, καὶ πᾶσαν ὡς ἔπος εἰπεῖν *τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντας* καὶ τοῖς μὲν πανταχοῦ λοιμώδεσι γράμμασι, ταῖς δὲ καθ' ἕκαστον δολεραῖς κατηχήσεσι τὴν τῶν πολλῶν ληϊσαμένους ἁπλότητα, ὁμοίως δὲ καὶ Πολυχρόνιον τὸν νηπιόφρονα καὶ ληρήσαντα γέροντα τὸν τοὺς νεκροὺς ἐγείρειν ἐπαγγελλόμενον καὶ τῷ μὴ ἐγείρειν γελώμενον, καὶ πάντας τοὺς θεματίσαντας ἢ θεματίζοντας ἢ θεματίζειν τολμῶντας ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐπὶ τῆς οἰκονομίας Χριστοῦ τὴν ἐνέργειαν. καὶ μή τινες ἴσως ἐπιμεμφέσθωσαν τῆς τε τοῦ παναγίου πάπα θείας παραζηλώσεως τῆς τε παρούσης ἀγγελικῆς συνελεύσεως.

ἡμεῖς τε γὰρ ταῖς ἐκείνου καὶ πρὸ ἡμῶν καὶ σὺν ἡμῖν ἐκεῖνος ταῖς ἀποστολικαῖς τε καὶ πατρικαῖς ἠκολουθήσαμεν παραδόσεσι καὶ οὐδὲν ἀπᾷδόν τε καὶ ἀσύμφωνον τῆς αὐτῶν στοιχειώσεως ἐφευράμεθα. ἄλλως τε καὶ πρὸς τοὺς ἐπαναστάντας ἀντεπανέστημεν, ἀλλ' οὐ προεπανέστημεν καὶ οὐχ ἡμεῖς τῆς συμβολῆς ἀπηρξάμεθα, τοῖς δὲ προαρξαμένοις ἀνθοπλισάμεθα.

Τίς ἑώρακεν ἄρα τηλικαῦτα παράδοξα; πνευματικὸν ἡμῖν ἄρτι προετίθετο στάδιον καὶ ὁ τῆς *ψευδωνύμου γνώσεως* προαπεδύετο πρόμαχος. οὐκ ἤδει δὲ μὴ κομίζεσθαι τῆς νίκης τὸν στέφανον ἀλλὰ καὶ συνεκδύεσθαι τῆς ἱερωσύνης τὸν στέφανον. ὁ δὲ κορυφαιότατος ἡμῖν συνηγωνίζετο πρωταπόστολος. τὸν γὰρ ἐκείνου μιμητὴν καὶ τῆς καθέδρας διάδοχον εἴχομεν ὑπαλείφοντα καὶ τὸ τῆς θεολογίας μυστήριον διὰ γραμμάτων ἐκφαίνοντα. ὁμολογίαν σοι θεοχάρακτον ἡ Ῥώμη πόλις ἡ πρεσβύτις ἀνέτεινε, τὴν τῶν δογμάτων ἡμέραν

5 cf. Act. 17,6 18 cf. 1. Tim. 6,2 18 – 19 cf. 1. Cor. 9,25

MTO l

2 – 3 καθαιρήσαντες] καθαιροῦντες M 3 τῆς ἀντιοχέων γενόμενον O 8 – 9 καὶ ... γελώμενον *om.* T 10 τὴν ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς οἰκονομίας χριστοῦ l 13 ἠκολουθήσαμεν] ἠκολούθησαν μὲν T 14 ἐφευράμεθα] ἐφηυράμεθα T 15 οὐ ... καὶ *om.* l προεπανέστημεν] προσεπανέστημεν MT 21 ἐκφαίνοντα] ἐμφαίνοντα T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

tium gessit, et cum eis Honorium, qui fuit Romae praesul, utpote qui eos in his secutus est. super his praecipua ratione anathematizamus deponentes Macarium, qui fuit Antiochenus episcopus, et Stephanum huius discipulum et ut potius dicamus magistrum, qui praecessorum suorum impietatem defendere conati sunt, et ut uerbialiter dicatur *totum orbem terrarum concitauerunt* et omnes quidem ubique pestiferis litteris, fraudulentis uero institutionibus unumquemque, multorum tamen simplicitatem deuastauerunt, similiter autem et Polichronium infantilis intellegentiae delirum senem, qui mortuos suscitare pollicitus, dum non suscitaret, derisus est, et omnes, qui constituerunt uel constituunt constituereue praesumpserint unam uoluntatem et unam ⟨Christi⟩ operationem in dispensatione, et ne forte quidam reprehendant seu sanctissimi papae diuinam aemulationem siue presentem angelicum conuentum. nos enim illius et ante nos et nobiscum ille apostolicas et paternas traditiones sumus secuti et nihil dissonum aut discrepans ab eorum informatione adinuenimus insuper et contra insurgentes nobis restitimus, sed non anticipauimus et neque nos congressionem assumpsimus, praeincipientibus uero e diuerso sumus armati.

Quis igitur aspexit talia mirabilia? spiritale nunc proponebatur st⟨a⟩dium et propugnator *falsidicae scientiae* iam ante exuebatur. ignorabat autem, quod non adipisceretur coronam uictoriae, sed et exueretur coronam sacerdotii. summus autem nobiscum concertabatur apostolorum princeps. illius enim imitatorem et sedis successorem habuimus fautorem et diuini ⟨uerbi⟩ [sacramenti] mysterium per litteras inlustrantem confessionem tibi a deo inscriptam illa Romana antiqua ciuitas optulit et dogmatum diem a uespertinis

---

VP BR MNL

---

1 honorium] homorium P^1 utpote] utpute BR qui²] que V eos] eo N 2 anathematizamus] anathamatizamus V anathimatizamus B deponentes] depo.entes P *ras.* macarium] macharium V M 2 – 3 antiochenus] antiocenus ML anthiocenus N 3 stephanum] sthephanum P stephanus M^1 4 praecessorum] praecessorem B defendere] defende. .e P *ras.* et *om.* N dicatur] dicatum M^1 totum] totom V 5 pestiferis] pestifieris V litteris] literas V^1 litteras V^2 fraudulentis] fraudolentis B ML 6 tamen in simplicitate B simplicitatem] simplicitate BR MNL deuastauerunt] deuestauerunt V 7 autem *om.* M polichronium] polychronium P polocronium B ML polochronium N infantilis] in fontibus R infantilis intellegentiae] infantulis intelligentiae L delirum] delerum BR senem] senum V mortuos] mortuus B^1 8 pollicitus] pollititus V omnes *om.* B 9 constituereue] constituere uel V constituere M^1 χριστοῦ = ⟨christi⟩ *om.* VP BR MNL 9 – 10 dispensatione] dispensationem P 10 quidam] quidem V reprehendant] reprehendat V^1 L sanctissimi] sanctissimae VP aemulationem] aemulacionem V emulationem BR MNL 12 apostolicas] apostilicas V apostolicus MNL^1 nihil] nichil R N dissonum] desonum V aut] au V^1 13 adinuenimus] adinuenemus B adinueniemus R et *om.* BR nobis *om.* L 13 – 14 προεπανέστημεν = anticipauimus? 14 nos *om.* B ἀπηρξάμεθα = assumpsimus? assumpsimus] adsumpsimus B praeincipientibus] praeincipientes BR praeincientibus N e diuerso] aduerso N 16 mirabilia] miracula BR proponebatur] propenebatur B στάδιον = st⟨a⟩dium] studi.um V *ras.* studium P BR MNL 17 falsidicae] falsedicae V falsidices N scientiae] stientiae P adipisceretur] adepisceretur B 18 coronam¹ ... exueretur P^2 *marg.* et *om.* MNL exueretur] exuretur B coronam²] corona M sacerdotii] sacerdotum MNL summus] sumus MN^1 19 apostolorum] apostulorum VP apostholorum B imitatorem] imitator est B imitationem R 19 – 20 et ... fautorem V^2 *marg.* 19 sedis] sedes V successorem] successores M^1 habuimus] habuemus B 20 fautorem] fauctorem N τῆς θεολογίας = diuini ⟨uerbi⟩ *om.* VP BR MNL [sacramenti] *cf.* mysterium mysterium] misterium VP N mysterii B misterii R litteras] literas P inlustrantem] illustrantem P R M^2L 21 inscriptam] conscriptam L optulit] obtulit V^1 B ML

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

ἐκ τῆς ἑσπέρας ἀνέτειλε, χάρτης καὶ μέλαν ἐφαίνετο καὶ δι' Ἀγάθωνος ὁ Πέτρος ἐφθέγγετο καὶ τῷ συμβασιλεύοντι παντοκράτορι βασιλεὺς αὐτοκράτωρ συνεψηφίζου σύ, θεοψήφιστε, καὶ Σίμωνες παράσημοι τῷ τῆς ἀθετήσεως πτερῷ κατέπιπτον ἀνιπτάμενοι καὶ στήλη τούτων ἡ κατάβλησις ἵσταται καὶ ἡ πίστις ἀνίσταται καὶ τῶν λαῶν ἡ ὁμόνοια πρὸς τὸν οἰκεῖον κόσμον ἀποκαθίσταται. *ἐπήρθη ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη ἔστη ἐν τῇ τάξει αὐτῆς*, φησὶν ὁ προφήτης. εἰς φῶς *ἐπήρθη ὁ ἥλιος*, ὁ νοῦς ὁ ὑμέτερος, πρὸς τὸν *τῆς δικαιοσύνης* ἀνέδραμεν *ἥλιον* καθαρωτάτῳ καθαρῶς ἀτενίσας καὶ τὴν καταλλαγὴν ἡμῖν ἐντεῦθεν διακεκόμικε, *καὶ ἡ σελήνη ἔστη ἐν τῇ τάξει αὐτῆς*, ἡ ἐκκλησία φαμέν, καὶ *νύμφη* Χριστοῦ τὴν ἑαυτῆς σεμνότητα περιβάλλεται καὶ τὴν εὐσέβειαν ὡς παρθενίαν καταστολίζεται καὶ τὴν τῆς ὀρθοδοξίας πληροφορουμένη φαιδρότητα δᾳδουχεῖ τῷ κόσμῳ τὴν εἰρήνην ἀνέκλειπτον.

Ἀκούσατε ταῦτα πάντες, ὅσοι τε τὸ γεῶδες τοῦτο σκῆνος ἀπεξεδύσασθε καὶ ὅσοι μετατίκτεσθαι μέλλετε· τοῖς ἐνεστῶσι γὰρ ὅρασις οὐκ ἀκοὴ πληροφόρησις καὶ τῷ μόνῳ σοφῷ τε καὶ δυναμένῳ θεῷ χαριστήριον ὕμνον ἐκτενῶς ἀνατείνωμεν· *δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη* προσᾴδοντες τῷ εὐδοκήσαντι Χριστῷ τῷ φιλανθρώπῳ ἀναστῆσαι βασιλέα φιλόχριστον τὴν ἕνωσιν ταῖς ἐκκλησίαις βραβεύσαντα. ἀλλ', ὦ φιλάγαθε καὶ φιλοδίκαιε δέσποτα, τῷ τὸ κράτος χαρισαμένῳ σοι τήνδε τὴν εὔνοιαν ἀντιχάρισαι καὶ τοῖς παρ' ἡμῶν ὁρισθεῖσι σφραγῖδα παράσχου τὴν ὑμῶν ἔγγραφον βασιλικὴν ἐπικύρωσιν καὶ διὰ θείων ἰδίκτων καὶ τῶν ἐξ ἔθους εὐσεβῶν διατάξεων τὴν τούτων ἁπάντων βεβαίωσιν, ὥστε μηδένα τοῖς πραχθεῖσιν ἢ ἀντιφθέγγεσθαι ἢ καινότερον ζήτημα μηχανήσασθαι. ἴσθι γάρ, ὦ βασιλεῦ γαληνότατε, ὡς οὐδὲν τῶν ἐν ταῖς ὅλαις συνόδοις καὶ τῶν ἐκκρίτων πατέρων ὑποτυπωθέντων παρεχαράξαμεν, μενοῦνγε μᾶλλον ἐβεβαιώσαμεν καὶ „ἰδοὺ" πάντες συμψύχως τε καὶ συμφώνως ἀναφθεγγόμεθα· *σῶσον, κύριε, τὸν βασιλέα ἡμῶν* τὸν

5–8 Hab. 3,11 6–7 Mal. 4,2 8 cf. Joh. 3,29 12 cf. 2. Cor. 5,1 14–15 cf. Lc. 2,14 23 Ps. 19,9 (Vulg. 19,10)

3 σίμωνες] σήμωνες T πτερῷ *om.* M πτέρῳ O 6 ὑμέτερος] ἡμέτερος M τὸν *om.* M 7 ἐντεῦθεν ἡμῖν O 8 ἔστη *om.* O 12 τε *om.* M 14 θεῷ[1]] χριστῷ M ἀνατείνωμεν] ἀνατείνομεν T 15 εὐδοκήσαντι] εὐδοκῆσαι TO χριστῷ τῷ φιλανθρώπῳ] χριστὸν τὸν φιλάνθρωπον O 17 ἀντιχάρισαι] ἀντιχαρίσαι T 19 ἰδίκτων] ἰνδίκτων T 21 ἐκκρίτων] ἐγκρίτων O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

partibus extulit, charta et atramentum uidebatur et per Agathonem Petrus loquebatur et cum omnipotenti conregnatori princeps imperator simul decernebas tu, qui a deo decretus es, et Simone⟨s PA⟩R⟨A⟩SIMI pinnis praeuaricationis uolitantes corruebant et stat ruinae eorum statua, fides uero resurgit plebisque concordia in proprium restituitur decus. *eleuatus est sol et luna stetit in ordine suo*, ait propheta. in lumen *eleuatus est sol*, id est mens uestra, ad *iustitiae solem* ascendit purissimum pur⟨e⟩ conspicere reconciliationem, quae nobis ex hoc apportauit, *et luna stetit in ordine suo*, id est ecclesia, et *sponsa* Christi suum decorem amicta est et pietatem tamquam uirginitatis stolam induitur et orthodoxae fidei pulchritudine plenius satisfacta perpet⟨em⟩ pacem mundum inlustrat.

Audite haec omnes, qui terrenum hoc tabernaculum uos exuistis et qui postea nascituri estis! praesentibus enim non auditus sed uisus est satisfactio et solo sapienti et potenti deo gratiarum laudes enixius offeramus: *gloria in excelsis deo et in terra pax* decantantes dum Christo [omnipotenti] ⟨clementi⟩ complacuit suscitare principem Christo dilectum, qui unitatis ecclesiarum mediator effectus est. sed, o benignissime domine et amator iustitiae, ei, qui tibi potentatum largitus est, hanc gratiam reconpensa, et his, quae a nobis definita sunt, signaculum tribue uestram in scripto imperialem ratihabitionem et per edicta diualia atque per pias constitutiones ex more horum omnium firmitatem, quatenus nullus his quae gesta sunt aut contradicat nouamue quaestionem maccinetur. scito enim, serenissime imperator, quod nihil horum, quae in synodis uniuersis et probabilibus patribus constituta sunt falsauimus, uerum potius confirmauimus et „en" omnes unanimiter atque consonanter acclamamus. *domine saluum fac regem nostrum*, qui post te corroborauit

---

VP BR MNL

---

1 ἀνέτειλε = extulit (oriatur – ἐξάγειν) charta] carta V BR atramentum] atrementum R loquebatur] loquaebatur N 2 omnipotenti] cnomnipotenti V conregnatori] congregatori M congregatore N princeps] primus BR (*cf.* 7,4) simul] semul B decernebas] decertabas L 3 σίμωνες παράσημοι = simone⟨s pa⟩r⟨a⟩simi] si non eresimi V¹ simon eresimi V²P simone heresimi B symone resimi R MN (= simones falsi – mendaces) pinnis] pimus R pennis M uolitantes] uoluntates VP NL corruebant] curruebant VP κατάβλησις = ruinae (deiectionis) 4 in proprium] inproperium V M¹ restituitur] restituetur BR 5 sol¹] sed R in ordine = in habitaculo Vulg. in lumen eleuatus] in lumine leuatus B 6 mens] in mente M uestra] uestram N ad] aut V solem] sole N purissimum] purisimum V¹ pur⟨e⟩] pura VP MNL puorum BR conspicere] conspirare V 7 apportauit] aportauit V adportauit N 8 τὴν ἑαυτῆς σεμνότητα = suum decorem uirginitatis] uirginitas N induitur] induta est M indutus N induit L 9 pulchritudine] pulcritudine V B plenius] plenus N πληροφορουμένη = plenius satisfacta τὴν εἰρήνην ἀνέκλειπτον = perpet⟨em⟩ pacem perpet⟨em⟩] perpeti VP B MNL perpetu R pacem] pace ML inlustrat] illustrat P M²L 10 haec audite VP omnes gentes qui R tabernaculum] habitaculum R nascituri] nascituris V 11 satisfactio] satisfatio V solo] sola MNL 12 χαριστήριον = gratiarum (χαριστηρίων) et M² *add.* pax hominibus bone uoluntatis decantantes L 13 dum a christo V φιλανθρώπῳ = ⟨clementi⟩] [omnipotenti] VP BR MNL complacuit] conplacuit P BR 14 effectus] affectus VP 0 *om.* B benignissime] benissime B 15 reconpensa] recompensa ML conpensa N a *om.* P R 16 definita] difinita V diffinita R tribue] tribuae P² B² in scripto] inscriptio N imperialem] inperialem V ratihabitionem] ratihabitationem MN per edicta] per eredicta P per edita R praedicta MNL 17 diualia] diuilia V constitutiones] constitutionis B¹ more] mere V horum *om.* BR hore N firmitatem] firmitataem V 18 maccinetur] macinetur B¹R machinetur B² ML scito] scio V R 19 quod nihil] et quid nichil N et quod nihil L synodis] sinodis P B L 20 falsauimus] falsabimus M¹ potius] post R en] enim R ecce M unanimiter] unianimiter MN 21 acclamamus] adclamamus B declamamus R post te] poste V¹ corroborauit] coroborauit V

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

μετὰ σὲ κρατύναντα τὴν κρηπῖδα τῆς πίστεως· εὐλόγησον τὴν ζωὴν αὐτοῦ· *κατεύθυνον τὰ διαβήματα* τῶν βουλῶν αὐτοῦ· πατησάτω τὴν ἰσχὺν τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ καὶ οἱ ἀνθεστηκότες αὐτῷ παραχρῆμα πιπτέτωσαν, ὅτι *ἐποίησε κρίμα καὶ δικαιοσύνην* αἰώνιον καὶ τῇ ἀληθείᾳ κινδυνευούσῃ χεῖρας ὠρέξατο καὶ τὸν λαόν σου διέσωσε καὶ ὁμοδοξεῖν συνεβίβασε· χαῖρε, πόλις νέα Ῥώμη Κωνσταντινούπολις, δεδοξασμένη τῷ τοῦ κράτους ὀνόματι, ἰδού, ὁ βασιλεύς σου πιστότατος ἀλλὰ καὶ ἀνδρειότατος, καὶ λήψεται πανοπλίαν τὴν ζηλωτικὴν αὐτοῦ δύναμιν, *ἐνεδύσατο θώρακα δικαιοσύνην* καὶ ὁσιότητα, περιέθετο κόρυθα φρόνησιν τὸ τῶν ἀρετῶν σκοπευτήριον καὶ *θυρεὸν* ἀνελάβετο τὴν ἀκαταμάχητον θεοσέβειαν τούτοις καθοπλιζόμενον κατίδοι τοῦτον τὸ βάρβαρον καὶ εἰς τὸ θεῖον ἐλπίζομεν ὑπόσπονδον ἀχθήσεται τῷ δεσπόζοντι· *εὐφραίνου* πόλις *Σιών*, τῆς οἰκουμένης περιωπὴ καὶ βασίλεια, Κωνσταντῖνος ἀλουργίδι σε προεκόσμησε καὶ πίστει προέστεψε καὶ Κωνσταντῖνος ἀμφοτέροις ἐπέστεψε *καὶ πύλαι ᾅδου* τῆς σῆς ὀρθοδόξου βασιλείας *οὐ κατισχύσουσι*· *χαῖρε καὶ θάρσει*, βασιλεῦ ὡραιότατε, κύριος *ὁ θεός* σου ἐν σοὶ δυνατὸς *περιζωννύων* σε δύναμιν σώσει σε, ἐπάξει ἐπὶ σὲ *εὐφροσύνην* καὶ *ἀγαλλίασιν* καὶ αὐξηθήσεται ἡ βασιλεία σου καὶ ὑψωθήσεται ὁ βραχίων σου καὶ κατισχυσάτω πάσης δυσμενοῦς ἀθεΐας καὶ ἀντιστάσεως καὶ κόψεται μὲν τὸ πολέμιον, χαρήσεται δὲ τὸ ὑπήκοον, διότι ἐγὼ δυνατός εἰμι, λέγει κύριος παντοκράτωρ.

---

2 Ps. 118,133 2 – 3 cf. Jer. 44,10 3 – 4 Ps. 118,121 7 – 8 Eph. 6,14; Eph. 6,17 10 – 11 cf. Ps. 96,8 12 cf. Mt. 16,18 13 cf. Joel 2,21 13 – 14 cf. Ps. 17,33 14 – 15 cf. Ps. 44,16

---

1 κρατύναντα] κρατύνοντα T 2 διαβήματα] βήματα T 3 παραχρῆμα] παραυτίκα MO 6 τῷ *om.* O 8 τὸ] τὸν T 12 ἐπέστεψε] ἐπέστεπται M 13 οὐ *om.* T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

fidei fundamentum benedicito uitam eius *dirige gressus* cogitationum eius conterat uirtutem inimicorum suorum et resistentes ei continuo corruant, quia *fecit iudicium et iustitiam* sempiternam et periclitanti ueritati manus porrexit populumque tuum saluauit ad eadem sapere eos concilians. gaude, ciuitas noua Roma Constantinopolis, glorificata nomine principali, ecce, rex tuus fidelis sed et fortissimus, et accipiet armaturam aemulatricem eius uirtutem, *indutus est loricam iustitiam* et sanctitatem, circumposuit sibi galeam prudentiam, quae est specula uirtutum et *scutum* assumpsit inexpugnabilem in deum pietatem. his armatum eum aspiciant barbari et speramus in deum obtemperare dominanti. *letare*, ciuitas *Sion*, cacumen orbis terrarum atque imperium, Constantinus te purpura preornauit et fidem ⟨pre⟩coronauit et Constantinus utrisque supercoronauit *porteque inferi* aduersus tuum orthodoxum imperium *non praeualebunt*, *gaude et fiducialiter age*, imperator speciosissime, dominus *deus* tuus in te potens *precingens* te uirtutem saluabit te, adducet super te *iocunditatem* et *exultationem* ampliabiturque imperium tuum et exaltabitur brachium tuum et dominetur cunctis aduersis deumque non agnoscentibus atque antistantibus et lamentabitur quidem hostilitas, gaudebit autem oboedientia, quia ego potens sum, dicit dominus omnipotens.

VP BR MNL

---

1 benedicito] benedicio V benediceto B benedico R 2 conterat] contere M resistentes] resistens V resistentis B¹ corruant] curruant V corruunt R quia] qui R N 3 iudicium] iuditium P B sempiternam] semper et eternam R periclitanti] perclitanti V ueritati] ueritate M¹ porrexit] porexit V 4 tuum *om.* N saluauit] saluabit B eadem] eadam V gaude] gaudet V caude N 4 – 5 constantinopolis] constantinopoli BR constantinopoletis N 5 glorificata] glorificatio N et¹ *om.* VP L accipiet] accepit V 6 aemulatricem] emulatricem B MN¹L loricam] lucricam P iustitiam] iustitiae B MN iusticie R sanctitatem] sanctitatis BR 6 – 7 sanctitatem et circumposuit L 7 galeam] galliam B prudentiam] prodentiam V est *om.* BR uirtutum] uirtutem M¹ assumpsit] adsumpsit B 8 inexpugnabilem] inexpugnabile M deum] domini MNL pietatem] pietate N et speramus] &peramus M¹ 8 – 9 et ... dominanti V² *marg.* 9 deum] domino L obtemperare] optemperare R NL letare] laetare P sion] syon R NL 9 – 10 orbis ... constantinus¹ *om.* N 10 purpura] pupora V¹ purpora V² porpora B¹ corpora R preornauit] ornauit M ⟨pre⟩coronauit] percornauit V percoronauit P BR MNL 11 porteque] portaque V portequae P portae M¹ aduersus] aduersum BR orthodoxum] orthodosum L 12 dominus] domine V¹ deus] sdš VP 13 precingens] precing.ens M *ras.* saluabit ... iocunditatem *om.* MNL te super BR exultationem] exaltationem M¹ 14 ampliabiturque] ampliabitur quia R exaltabitur] exultabitur P¹ dominetur] domine cur R 14 – 15 aduersis B² *add.* 15 atque antistantibus P² *marg.* atque] adque P² M antistantibus] antestantibus V R lamentabitur] lamentantibus N 16 sum] suum V¹

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

ΑΙ ΥΠΟΓΡΑΦΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

Ᾱ Θεόδωρος ἐλάχιστος πρεσβύτερος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ῥώμης καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Ἀγάθωνος τοῦ μακαριωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πάπα πόλεως Ῥώμης τῷδε τῷ προσφωνητικῷ δεηθεὶς ὑπέγραψα

Β̄ Γεώργιος ἐλάχιστος πρεσβύτερος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ῥώμης καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Ἀγάθωνος τοῦ μακαριωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πάπα πόλεως Ῥώμης τῷδε τῷ προσφωνητικῷ δεηθεὶς ὑπέγραψα

Γ̄ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ διάκονος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ῥώμης καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Ἀγάθωνος τοῦ μακαριωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πάπα πόλεως Ῥώμης τῷδε τῷ προσφωνητικῷ δεηθεὶς ὑπέγραψα

Δ̄ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης τῷδε τῷ προσφωνητικῷ δεηθεὶς ὑπέγραψα

Ε̄ Πέτρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα

ΣΤ̄ Θεοφάνης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Θεουπόλεως ἤτοι Ἀντιοχείας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ δεηθεὶς ὑπέγραψα

Ζ̄ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως ἐπέχων τὸν τόπον Θεοδώρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων ὁμοίως ὑπέγραψα

Η̄ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Θεσσαλονίκης καὶ βικάριος τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Ῥώμης καὶ ληγάτος ὁμοίως ὑπέγραψα

Θ̄ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Τριμιθούντων τῆς Κυπρίων νήσου τὸν τόπον ἐπέχων Ἐπιφανίου τοῦ ἁγιωτάτου μου ἀρχιεπισκόπου ὁμοίως ὑπέγραψα

Ῑ Θεόδωρος πρεσβύτερος τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας Ῥαβέννης καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Θεοδώρου τοῦ ἁγιωτάτου μου ἀρχιεπισκόπου ὁμοίως ὑπέγραψα

ΙᾹ Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας τοῦ Πόρτου καὶ ληγάτος πάσης τῆς συνόδου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Ῥώμης ὁμοίως ὑπέγραψα

ΙΒ̄ Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κορίνθου καὶ ληγάτος τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ὁμοίως ὑπέγραψα

ΙΓ̄ Βασίλειος ἀνάξιος ἐπίσκοπος μητροπόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου καὶ ληγάτος τῆς ὅλης ἁγίας συνόδου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ὁμοίως ὑπέγραψα

ΙΔ̄ Ἀβουνδάντιος ἐπίσκοπος Τεμψάνης καὶ ἀποκρισιάριος πάσης τῆς συνόδου τοῦ ἁγίου καὶ ἀποστολικοῦ θρόνου Ῥώμης ὁμοίως ὑπέγραψα

MTO

---

2 αἱ] ι M *om.* T ἡ O ὑπογραφαὶ] ὑπογραφὴ O 4 Ᾱ *om.* T (*etc.*) 5–6 προσφωνητικῷ] προσφωνηματικῷ T 7 γεώργιος] θεώργιος M 10 ἐλέει] ἐλέῳ T (*ita saepe*) 11 καὶ *om.* O 11–12 τῷδε τῷ προσφωνητικῷ δεηθεὶς] ὁμοίως MT 22 βικάριος] βεικάριος O 23 ληγάτος] λεγάτος O 24 τριμιθούντων] τριμυθούντων M 25 μου *om.* O 28 τοῦ *om.* O ληγάτος] λεγάτος O 29 θρόνου τῆς πρεσβυτέρας ῥώμης O 30 ἐλέει θεοῦ *om.* O ληγάτος] λεγάτος O 32 ληγάτος] λεγάτος O 33 τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου *om.* O 35–36 ἁγίου καὶ *om.* O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

ΙΕ̄ Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως τοῦ Ῥηγίου καὶ ἀποκρισιάριος πάσης τῆς συνόδου τοῦ ἁγίου καὶ ἀποστολικοῦ θρόνου Ῥώμης ὁμοίως ὑπέγραψα

ΙΣ̄Τ̄ Φιλαλήθης ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Καισαρέων μεγαλοπόλεως τῆς πρώτης τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα

ΙΖ̄ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἐφεσίων μητροπόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα

ΙΗ̄ Σισίννιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἡρακλεωτῶν μητροπόλεως τῆς Εὐρωπέων ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα

ΙΘ̄ Πλάτων ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀγκυρανῶν μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα

Κ̄ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κυζικηνῶν μητροπόλεως τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα

ΚᾹ Μαρῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Σάρδεων μητροπόλεως τῆς Λυδῶν ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ δεηθεὶς ὑπέγραψα

ΚΒ̄ Πέτρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Νικομηδέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα

ΚΓ̄ Φώτιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νικαέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα

ΚΔ̄ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Χαλκηδονέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα

ΚΕ̄ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σιδιτῶν μητροπόλεως τῆς Παμφυλῶν ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα

ΚΣ̄Τ̄ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀμασέων μητροπόλεως τῆς Ἑλενοποντίων ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα

ΚΖ̄ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μελιτηνῶν μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα

ΚΗ̄ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πισινουντιέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα

ΚΘ̄ Ἰουστῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Τυανέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα

Λ̄ Ἀλύπιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Γαγγρηνῶν μητροπόλεως τῆς Παφλαγόνων ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα

MTO

---

1 τοῦ *om.* O 2 ἁγίου καὶ *om.* O 3 μεγαλοπόλεως] μητροπόλεως ? τῶν *om.* O 3 – 4 καππαδοκῶν] καππαδοκέων M 6 ὁμοίως] δεηθεὶς O 7 σισίννιος] σισίνιος MT εὐρωπέων] εὐρωπαίων M εὐροπέων TO 8 τῷ *bis* M 9 ἀγκυρανῶν] ἀγκυράνων T τῶν *om.* O 10 ὑπέγραψα *om.* O 11 ἑλλησποντίων] ἑλησποντίων MTO 12 τῷδε τῷ προσφωνητικῷ *om.* O ὑπέγραψα *om.* O (O *saepe nonnulla om.*) 13 – 14 τῷδε ... ὑπέγραψα] ὁμοίως O 15 βιθυνῶν] βιθύνων T 17 βιθυνῶν] βιθύνων T 19 χαλκηδονέων] χαλκηδονίων M βιθυνῶν] βιθύνων T 21 σιδιτῶν] σιδητων T σιδητῶν O παμφυλῶν] παμφύλων O 23 ἑλενοποντίων] ἑλλησποντίων M ἑλενοπόντου O 25 μελιτηνῶν] μελιτηνῆς M μελιτινῶν O 26 ὁμοίως] ὁρίσας M 27 πισινουντιέων] πισινουντίων M πισινουντιαίων O 31 παφλαγόνων] παφλαγώνων M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

ΛΑ Κυπριανὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κλαυδιουπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα

ΛΒ Πολύευκτος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μυρέων μητροπόλεως τῆς Λυκίων ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα

ΛΓ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σταυρουπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Καρῶν ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα

ΛΔ Τιβέριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Λαοδικέων μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν Πακατιανῶν ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα

ΛΕ Κοσμᾶς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Συναδέων μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν Σαλουταρῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα

ΛΣΤ Κωνσταντῖνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βαρατέων πόλεως τῆς Λυκαόνων ἐπαρχίας καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Παύλου τοῦ ἁγιωτάτου μου ἐπισκόπου, τουτέστι μητροπολίτου Ἰκονίου, ὁμοίως ὑπέγραψα

ΛΖ Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων μητροπόλεως τῆς Πισιδῶν ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα

ΛΗ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Περγέων μητροπόλεως τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα

ΛΘ Θεόπεμπτος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἰουστινιανουπολιτῶν ἤτοι Μωκισσηνῶν μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα

Μ Ἰσίδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ῥοδίων μητροπόλεως τῶν Κυκλάδων νήσων τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα

ΜΑ Σισίννιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἱεραπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν Πακατιανῶν ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα

ΜΒ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ταρσέων μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Κιλίκων ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα

ΜΓ Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀναζαρβέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Κιλίκων ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα

ΜΔ Μακρόβιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σελευκέων μητροπόλεως τῆς Ἰσαύρων χώρας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα

ΜΕ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ ληγάτος τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα

ΜΣΤ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βιζυηνῶν πόλεως τῆς Θρᾳκῶν χώρας ὁμοίως ὑπέγραψα

ΜΖ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πομπηϊουπολιτῶν πόλεως τῆς Παφλαγόνων ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα

MTO

---

1 κλαυδιουπολιτῶν] κλαυδιουτῶν O 3 μυρέων] μυραίων M λυκίων] λυκαόνων M 7 λαοδικέων] λαοδικαίων O πακατιανῶν *om.* M 9 συναδέων] συνάδεων T σαλουταρῶν] σαλουταρίων T 12 μου *om.* M 12 – 13 μητροπολίτου τοῦ ἰκονίου T 13 ὁμοίως] τῷδε τῷ προσφωνητικῷ δεηθεὶς O 18 ἰουστινιανουπολιτῶν] ἰουστινιανιτῶν O μωκισσηνῶν] μωκισσίων M μωκησηνῶν O 22 σισίννιος] σισίνιος MT 22 – 23 πακατιανῶν] καπατιανῶν M 28 σελευκέων] σελευκαίων M 29 τῷδε τῷ προσφωνητικῷ *om.* MO 30 ληγάτος] λεγάτος O ἀποστολικοῦ *om.* O 32 βιζυηνῶν] βυζιηνῶν M 34 παφλαγόνων] παμφλαγόνων T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

ΜΗ Ζαχαρίας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Λεοντουπολιτῶν πόλεως τῆς Ἰσαύρων χώρας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα
ΜΘ Γρηγόριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μιτυληναίων πόλεως τῆς Λεσβίων νήσου τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα
Ν Ἀλέξανδρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κοτράδων Ἰσαυρίας ὁμοίως ὑπέγραψα
ΝΑ Ἐπιφάνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Εὐχαΐτων ὁμοίως ὑπέγραψα
ΝΒ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἡρακλειουπόλεως δευτέρας Ἀρμενίας ὁμοίως ὑπέγραψα
ΝΓ Στρατόνικος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Σόλων τῆς Κυπρίων νήσου ὁμοίως ὑπέγραψα
ΝΔ Τύχων ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τοῦ Κιτίου τῆς Κυπρίων νήσου ὁμοίως ὑπέγραψα
ΝΕ Πέτρος χάριτι τοῦ θεοῦ ἐπίσκοπος Μεσημβρίας Θράκης ὁμοίως ὑπέγραψα
ΝΣΤ Πέτρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σωζοπόλεως Θράκης ὁμοίως ὑπέγραψα
ΝΖ Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Στοβέων πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα
ΝΗ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τοῦ Ἄργους ὁμοίως ὑπέγραψα
ΝΘ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μιλησίων πόλεως τῆς Καρῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα
Ξ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Λαμπέων πόλεως τῆς Κρητῶν νήσου ὁμοίως ὑπέγραψα
ΞΑ Θεοδόσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Λακεδαιμονίων πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα
ΞΒ Γρηγόριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Καντάνου τῆς Κρητῶν νήσου ὁμοίως ὑπέγραψα
ΞΓ Σέργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σηλυβρινῶν πόλεως τῆς Εὐρωπέων ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα
ΞΔ Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μεθυμναίων πόλεως τῆς Λεσβίων νήσου ὁμοίως ὑπέγραψα
ΞΕ Θεόγνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κιανῶν πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα
ΞΣΤ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νυσσαέων πόλεως τῆς πρώτης τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα
ΞΖ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Θερμηνῶν πόλεως τῆς πρώτης τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα
ΞΗ Γεώργιος χάριτι θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Καμουλιανῶν πόλεως τῆς πρώτης τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα
ΞΘ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἰουστινιανουπόλεως Ἀρμενίας ὁμοίως ὑπέγραψα

ΜΤΟ

---

1 λεοντουπολιτῶν] λεοντοπολιτῶν M 3 μιτυληναίων] μιτυληνέων T πόλεως] μητροπόλεως M 10 τοῦ *om.* M 11 τοῦ *om.* M θεοῦ ἡμῶν ἐπίσκοπος T 13 στοβέων] τοβέων O 15 τῆς² *om.* O ἐπαρχίας κάρου O 17 λαμπέων] λαπαίων M 19 λακεδαιμονίων] λακεδαιμονέων T 20 καντάνου] καντανοῦ M 21 σηλυβρινῶν] σιλυβρηνῶν T σηλυβρινῶν O τῆς² *om.* O εὐρωπέων] εὐρωπαίων MO εὐροπέων T ἐπαρχίας εὐρωπαίων O 23 λεσβίων] λεσβηνῶν M νήσου λεσβίων O 25 κιανῶν] κιάνων T βιθυνῶν] βιθύνων T 27 τῆς¹ *om.* O πόλεως νυσαέων O τῶν *om.* O 29 πόλεως *om.* M τῆς² *om.* O 31 τῆς¹ *om.* O πόλεως καμουλιανῶν O 32 ἐπαρχίας τῷδε τῷ προφωνητικῷ ὁμοίως T 33 ἐλέει θεοῦ *om.* T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Ō Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Δαρανάλεως, κλίματος τῆς μεγάλης τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας, τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα

ŌĀ Ζωϊτὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Χριστουπολιτῶν πόλεως ἤτοι Διὸς ἱεροῦ τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα

ŌB Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Περγάμου τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα

ŌΓ Πατρίκιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μαγνητῶν πρὸς τῷ Μαιάνδρῳ πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα

ŌΔ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ἄνεων τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα

ŌE Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Μασταύρων ἐπαρχίας Ἀσίας ὁμοίως ὑπέγραψα

ŌS̄T̄ Σισίννιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Νύσσης ἐπαρχίας Ἀσίας ὁμοίως ὑπέγραψα

ŌZ Ῥηγῖνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τοῦ Πανίου τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα

ŌH Μαρτύριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἰουλιουπόλεως Γαλατίας πρώτης ὁμοίως ὑπέγραψα

ŌΘ Μιχαὴλ ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀσπονέων πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα

Π Πλάτων ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κιννηνῶν πόλεως Γαλατίας πρώτης ὁμοίως ὑπέγραψα

ΠĀ Γενέσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀναστασιουπόλεως ⟨Γαλατίας πρώτης⟩ ὁμοίως ὑπέγραψα

ΠB Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος ⟨πόλεως⟩ Μνίζου ἐπαρχίας Γαλατίας πρώτης ὁμοίως ὑπέγραψα

ΠΓ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Μιλητουπόλεως Ἑλλησπόντου ὁμοίως ὑπέγραψα

ΠΔ Κυρικὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀδριανίας Ἑλλησπόντου ὁμοίως ὑπέγραψα

ΠE Σισίννιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Βασιλινουπόλεως Βιθυνίας ὁμοίως ὑπέγραψα

ΠS̄T̄ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πραινετίων πόλεως ἐπαρχίας Βιθυνίας ὁμοίως ὑπέγραψα

ΠZ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἰουστινιανουπόλεως ἤτοι Μέλης ὁμοίως ὑπέγραψα

ΠH Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀνδραπηνῶν πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα

ΠΘ Σολομὼν ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Κλανέου τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα

Ϙ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ναξίων νήσου ὁμοίως ὑπέγραψα

ϘĀ Πολυχρόνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Θεουπόλεως ἤτοι Προύσης ὁμοίως ὑπέγραψα διὰ Θεοδοσίου πρεσβυτέρου διὰ τὸ προσὸν αὐτῷ γῆρας

ϘB Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως τοῦ Ἀμορίου ὁμοίως ὑπέγραψα

MTO

---

1 τῶν *om.* O 5 πόλεως *om.* O 7 μαγνητῶν] μαγνιτῶν MT μαιάνδρῳ πόλεως] μεανδροπόλεως O 9 πόλεως *om.* O ἄνεων] ἀνέων T 12 σισίννιος] σισίνιος MT πόλεως *om.* O νύσσης] νύσης O 13 πανίου] καπανίου O 14 ἰουλιουπόλεως] ἰουλλιουπόλεως M πρώτης *om.* M 16 κιννηνῶν] κινηνῶν M γαλατίας πρώτης *om.* M 18 ⟨γαλατίας πρώτης⟩ *om.* MTO 20 ⟨πόλεως⟩ *om.* MTO μνίζου] μνηζοὺ O πρώτης *om.* M 22 ἑλλησπόντου] ἑλησπόντου O 23 κυρικὸς] κυριακὸς M κηρυκὸς T κύρικος O ἑλλησπόντου] ἑλησπόντου O 24 σισίννιος] σισίνιος T 25 τῆς *om.* O βιθυνίας] βιθυνῶν O 28 τῆς *om.* M 29 πόλεως *om.* O 34 πόλεως *om.* O ἀμορίου] ἀμωρίου O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

ϘΓ̄ Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως τοῦ Πολεμωνίου ὁμοίως ὑπέγραψα
ϘΔ̄ Γρηγόριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ἄρκης Ἀρμενίας ὁμοίως ὑπέγραψα
ϘΕ̄ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Βερίσσης Ἀρμενίας ὁμοίως ὑπέγραψα
ϘΣ̄Τ̄ Τιβέριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀμισηνῶν πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα
ϘΖ̄ Μερκούριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ποιμανηνοῦ ὁμοίως ὑπέγραψα
ϘΗ̄ Μηνᾶς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Καραλίας Παμφυλίας ὁμοίως ὑπέγραψα
ϘΘ̄ Κοσμᾶς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κοτάνων ἤτοι Μαναύων ὁμοίως ὑπέγραψα
Ρ̄ Νικήτας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως τοῦ Κορακησίου ὁμοίως ὑπέγραψα
ΡᾹ Δομέτιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Προυσιαδέων πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα
ΡΒ̄ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἰουνουπολιτῶν πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα
ΡΓ̄ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Δασκυλεωτῶν πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα
ΡΔ̄ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Καδοσέων πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα
ΡΕ̄ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Κρατίας ὁμοίως ὑπέγραψα
ΡΣ̄Τ̄ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Φιλαδελφείας πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα
ΡΖ̄ Θεόδοτος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Δάλδης ὁμοίως ὑπέγραψα
ΡΗ̄ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Καισαρείας Βιθυνίας ὁμοίως ὑπέγραψα
ΡΘ̄ Ἀντώνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ὑπαίπων Ἀσίας ὁμοίως ὑπέγραψα
ΡῙ Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Θεοτοκιανῶν ἤτοι Ἀπολλωνιάδος ὁμοίως ὑπέγραψα
ΡῙᾹ Σέργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σινωπέων πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα
ΡῙΒ̄ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Σίτων πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα
ΡῙΓ̄ Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Φαυστινουπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα
ΡῙΔ̄ Πλάτων ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀδριανουπόλεως Ὀνωριάδος ὁμοίως ὑπέγραψα
ΡῙΕ̄ Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἡρακλείας Πόντου ὁμοίως ὑπέγραψα
ΡῙΣ̄Τ̄ Λογγῖνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Τιανῶν πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα
ΡῙΖ̄ Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κομάνων Ἀρμενίας δευτέρας ὁμοίως ὑπέγραψα
ΡῙΗ̄ Εἰρήναρχος ἐλέει θεοῦ διάκονος τῆς ἐν Ἀμάστριδι ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Κομιτᾶ τοῦ ἁγιωτάτου μου ἐπισκόπου ὁμοίως ὑπέγραψα
ΡῙΘ̄ Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Τιμβριαδέων πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα
ΡΚ̄ Ἀλέξανδρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Νακωλείας ὁμοίως ὑπέγραψα
ΡΚ̄Ᾱ Ζήμαρχος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Σιδύμων τῆς Λυκαονίας ὁμοίως ὑπέγραψα
ΡΚ̄Β̄ Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Βηρινουπόλεως Γαλατίας πρώτης ὁμοίως ὑπέγραψα

MTO

---

1 τοῦ *om.* O πολεμωνίου] πολεμονίου TO 2 πόλεως *om.* TO 3 βερίσσης] μεριούσης O 4 ἀμισηνῶν] ἀμινσηνῶν M 5 ποιμανηνοῦ] ποιμανηνῶν M ποιμανινοῦ T 6 καραλίας] καραλλίας O παμφυλίας] παμφιλίας T 7 κοτάνων] κοτανῶν T κοττάνων O μαναύων] μαναύρων M μανάβων O 10 ἰουνουπολιτῶν] ἰωνουπολιτῶν M ἰουνοπολιτῶν T ἰουνιτῶν πόλεως O 12 καδοσέων] καδοσαίων M 13 γεώργιος ... ὑπέγραψα *om.* O 14 τῆς φιλαδελφείας] φιλαδελφείας τῆς T φιλαδελφέων O 17 πόλεως *om.* M ὑπαίπων] ὑπέπων TO 18 θεοτοκιανῶν] θεοτοκιανῆς M 19 σινωπέων] σινωπαίων M σινοπέων T 20 πόλεως σίτων T πόλεως *om.* M 25 τιανῶν] τιάνων T 26 ἀνάξιος *om.* MO δευτέρας *om.* M 29 ἀνάξιος *om.* O τιμβριαδέων] τιμβριάδων M τιβριαδέων T τιμυριαδέων O 30 ἀνάξιος *om.* T πόλεως *om.* O νακωλείας] νακολείας M νακολίας T 31 ζήμαρχος] τίμαρχος M σιδύμων] σιδύμου M λυκαονίας] λυκαονείας T λικαονίας O 32 γαλατίας πρώτης *om.* M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

ϘΚΓ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Οἰνιάνδων ὁμοίως ὑπέγραψα
ϘΚΔ Θεοφύλακτος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κερασούντων ὁμοίως ὑπέγραψα
ϘΚΕ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἐρίζων τῆς Καρῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα
ϘΚΣΤ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Μύνδου ἐπαρχίας Καρίας ὁμοίως ὑπέγραψα
ϘΚΖ Πατρίκιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ἰλούζων ἐπαρχίας Πακατιανῆς ὁμοίως ὑπέγραψα
ϘΚΗ Πέτρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ἀππίας ἐπαρχίας Πακατιανῆς ὁμοίως ὑπέγραψα
ϘΚΘ Κύρικος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ἀγκύρας ἐπαρχίας Πακατιανῆς ὁμοίως ὑπέγραψα
ϘΛ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ναζιανζοῦ ὁμοίως ὑπέγραψα
ϘΛΑ Μαρῖνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τοῦ Φιλομηλίου ὁμοίως ὑπέγραψα
ϘΛΒ Πλάτων ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Μαγύδων ὁμοίως ὑπέγραψα
ϘΛΓ Πλουσιανὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως τοῦ Συλλαίου ὁμοίως ὑπέγραψα
ϘΛΔ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Δοάρων Καππαδοκίας δευτέρας ὁμοίως ὑπέγραψα
ϘΛΕ Φωκᾶς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Δαδυβρηνῶν πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα
ϘΛΣΤ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κώων νήσου ὁμοίως ὑπέγραψα
ϘΛΖ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος νήσου Χίου ὁμοίως ὑπέγραψα
ϘΛΗ Δημήτριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος νήσου Τίνου ὁμοίως ὑπέγραψα
ϘΛΘ Εὐτύχιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος νήσου Μήλου ὁμοίως ὑπέγραψα
ϘΜ Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος νήσου Πάρου ὁμοίως ὑπέγραψα
ϘΜΑ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Φλαβιάδος ὁμοίως ὑπέγραψα
ϘΜΒ Εὐλάλιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ζηνωνουπόλεως Ἰσαυρίας ὁμοίως ὑπέγραψα
ϘΜΓ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Κωρύκου ὁμοίως ὑπέγραψα
ϘΜΔ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ἀδάνων ὁμοίως ὑπέγραψα
ϘΜΕ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Θήρας τῆς νήσου ὁμοίως ὑπέγραψα
ϘΜΣΤ Καλλίνικος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κολωνείας Ἀρμενίας ὁμοίως ὑπέγραψα
ϘΜΖ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἰβοριτῶν πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα
ϘΜΗ Κωνσταντῖνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Δαλισανδοῦ ὁμοίως ὑπέγραψα
ϘΜΘ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ὄλβης ἐπαρχίας Ἰσαυρίας ὁμοίως ὑπέγραψα
ϘΝ Κωνσταντῖνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Λαμψάκου ὁμοίως ὑπέγραψα
ϘΝΑ Δομέτιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Πρυμνησοῦ ὁμοίως ὑπέγραψα

MTO

---

1 οἰνιάνδων] οἰνιάδων M 2 κερασούντων] κερασοῦντος O 3 ἐρίζων *om.* O 4 πόλεως *om.* MO 5 πόλεως *om.* O πακατιανῆς] καπατιανῆς M πακατιανῶν TO 7 πόλεως *om.* O πακατιανῆς] καπατιανῆς M πακατιανῶν T καπανῆς O 9 κύρικος] κώρυκος O 9–10 κύρικος … ὑπέγραψα *om.* T 9 πόλεως *om.* O πακατιανῆς] καπατιανῆς M πακατιανῶν O 11 πόλεως *om.* O ναζιανζοῦ] νανζιανζοῦ T 12 τοῦ *om.* O 13 πόλεως *bis* M¹ 14 πλουσιανὸς] πλουσιάνος O συλλαίου] συλλέου T συλαίου O 16 φωκᾶς] φώτιος M δαδυβρηνῶν] δαδύβρων M δαδυβρινῶν O 17 κώων] κώου M 22 πόλεως *om.* O 23 ζηνωνουπόλεως] ζηνουπόλεως MO 24 πόλεως *om.* O κωρύκου] κορύκου T 25 πόλεως *om.* O 26 πόλεως] νήσου O τῆς νήσου *om.* O 27 ἀρμενίας *om.* O 28 θεόδωρος] γεώργιος O ἰβοριτῶν] ἰβορίων M 29 δαλισανδοῦ] δαλισάνδου O 30 τῆς *om.* MO 32 πρυμνησοῦ] πρυμνισσοῦ M πρυμνήσου T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

P̄N̄B̄ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Τραπεζουντίων πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα
P̄N̄Γ̄ Λεόντιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἑλενουπόλεως Βιθυνίας ὁμοίως ὑπέγραψα
P̄N̄Δ̄ Θεοδόσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ψιβήλων τῆς Λυκαόνων ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα
P̄N̄Ē Κοσμᾶς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τοῦ Κοτυαείου ὁμοίως ὑπέγραψα
P̄N̄S̄T̄ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀδραμυτοῦ τῆς Ἀσίας ὁμοίως ὑπέγραψα.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν·

Αἰτοῦμεν τὸ εὐσεβὲς καὶ θεόστεπτον κράτος τοῦ δεσπότου καθὼς καὶ διὰ τοῦ προσαχθέντος τῇ εὐσεβεῖ ὑμῶν βασιλείᾳ προσφωνητικοῦ ἐδεήθημεν, διὰ θείας ὑμῶν ὑποσημειώσεως τὸ κῦρος παρασχέσθαι τῷ παρ' ἡμῶν ἐκφωνηθέντι ἐνυπογράφῳ ὅρῳ τῷ καὶ ἐπὶ τῆς θεοσόφου ὑμῶν γαληνότητος τανῦν ἀναγνωσθέντι.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε·

Τὸ αἰτηθὲν παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ὑμῶν συνόδου παραυτίκα διαπραξόμεθα· ἐπεὶ δὲ τὰ πρὸς ἀκριβῆ κατάληψιν τῶν ἀναφερομένων τῇ ἡμετέρᾳ εὐσεβείᾳ διαπραττόμενοι οὐδὲν ἀνεξέταστον καταλιμπάνειν ἐθέλομεν Κιτονάτου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Σαρδώων νήσου κατηγορηθέντος περί τινων κεφαλαίων πρὸς ἐναντίωσιν ὁρώντων τῆς τε ἡμετέρας δουλείας καὶ τῆς φιλοχρίστου ἡμῶν πολιτείας, καὶ τούτων ψευδῶν ἀποδειχθέντων ἀθώου τε τοῦ τοιούτου ὁσιωτάτου ἀνδρὸς ἀναδειχθέντος προτρέπομεν τὴν ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν ὑμῶν σύνοδον τὸν αὐτὸν ὁσιώτατον Κιτονάτον προσδέξασθαι, ἕνα τε ὑμῶν τοῦτον καταριθμῆσαι καὶ ἐν τῷ ἐκφωνηθέντι παρὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος διὰ τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ὅρῳ παρασκευάσαι καθυπογράψαι.

Καὶ μετὰ τὸ τὸν αὐτὸν ὁσιώτατον Κιτονάτον ὑπογράψαι ἐν τῷ τοιούτῳ ὅρῳ καὶ Θεόδοτον ἐπίσκοπον Αὐριλλιουπόλεως, λαβὼν ἐν χερσὶν ὁ αὐτὸς εὐσεβέστατος βασιλεὺς τὸν κατὰ παρουσίαν τῆς αὐτοῦ γαληνότητος ἀναγνωσθέντα ἐνυπόγραφον ὅρον τῆς ἁγίας συνόδου ὑπεσημήνατο ἰδιοχείρως καθὼς ἐν αὐτῷ τῷ προτεταγμένῳ ἐν τῇ παρούσῃ πράξει ὅρῳ ἐμφέρεται.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν·

Αἰτοῦμεν τὸ θεόσοφον τοῦ δεσπότου κράτος πρὸς μείζονα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἀσφάλειάν τε καὶ βεβαίωσιν ἰσοτύπους ἐνυπογράφους ὅρους τοῦ ἀναγνωσθέντος κατὰ παρουσίαν τοῦ γαληναίου ὑμῶν κράτους ὅρου ἐκδοθῆναι τοῖς πέντε πατριαρχικοῖς θρόνοις μετὰ τῆς εὐσεβοῦς ὑμῶν ὑποσημειώσεως.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε·

Τὸ καὶ νῦν παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ὑμῶν συνόδου αἰτηθὲν εὐσεβῶς διαπραξόμεθα.

MTO

---

3 ψιβήλων τῆς πόλεως M λυκαόνων ἐπαρχίας *om.* M 5 κοτυαείου] κοτιαίου T κουτυαέων O 6 τῆς[1] *om.* MO 9 τοῦ δεσπότου κράτος T 10 ὑμῶν[2]] ἡμῶν T 15 ἐπεὶ] ἐκεῖ T ἀκριβῆ] O *marg.*: ἡ ἁγία σύνοδος 16 κιτονάτου] κιτωνάτου M 17 σαρδώων] σαρδόων T 18 ἡμετέρας δουλείας] ὑμετέρας συνόδου O 19 ὁσιωτάτου *om.* O 20 κιτονάτον] κιτωνάτον M ἕνα] ἵνα T(?) 24 τὸ *om.* O κιτονάτον] κιτωνάτον M θεόδοτον] θεόδωρον T 32 γαληναίου] γαληνοτάτου T 35 ἁγίας καὶ *om.* M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Ἰστέον ὡς κατὰ τὰ διαλαληθέντα παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως Κωνσταντίνου ἤγουν ὑποσχεθέντα ἰσοτύπους ὅρους μεθ' ὑποσημειώσεως τῆς αὐτοῦ πανημέρου γαλήνης παρέσχετο τοῖς πέντε πατριαρχικοῖς θρόνοις οὕτως·

Τῷ ἀποστολικῷ θρόνῳ τοῦ ἁγίου καὶ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων Πέτρου ἤγουν Ἀγάθωνι τῷ ἁγιωτάτῳ πάπᾳ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης.

Τῷ θρόνῳ τῆς ἁγιωτάτης καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς μεγάλης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἤγουν Γεωργίῳ τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ πατριάρχῃ.

Τῷ ἀποστολικῷ θρόνῳ τοῦ ἁγίου εὐαγγελιστοῦ Μάρκου τῷ τιμωμένῳ ἐν τῇ Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλει διὰ Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ τοποτηρητοῦ.

Τῷ θρόνῳ τῆς Ἀντιοχέων ἤτοι Θεουπολιτῶν μεγαλοπόλεως διὰ Θεοφάνους τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πατριάρχου.

Τῷ θρόνῳ τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως ἤτοι Ἱεροσολύμων ἐπέχοντος τῆς τοποτηρησίας τοῦ αὐτοῦ τιμιωτάτου θρόνου Θεοδώρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου διὰ Γεωργίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ τοῦ Σεβαστηνοῦ, ὅστις μετέπειτα καὶ πατριάρχης Ἀντιοχείας ἐγένετο.

1–16 add. Agathon a. 713? θεουπολιτῶν] θεουπολιτῆς M 6 ἁγιωτάτης] ἁγίας M 7 μακαριωτάτῳ] μακαρίῳ O 11 μεγαλοπόλεως *om.* O 15 καὶ² *om.* M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Ἴδικτον τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως Κωνσταντίνου ἀνατεθὲν ἐν τῷ τρίτῳ νάρθηκι τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας πλησίον τῆς καλουμένης Δικυμβάλου

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν αὐτοκράτωρ εὐσεβέστατος εἰρηνικὸς Φλάβιος Κωνσταντῖνος πιστὸς ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ θεῷ βασιλεύς τοῖς τοῦ φιλοχρίστου ἡμῶν παντὸς λαοῦ τοῦ οἰκοῦντος ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ ἡμῶν καὶ βασιλίδι πόλει.

Στήριγμα καὶ θεμέλιος τῆς ἐκ τῆς ἄνω ῥοπῆς πεπιστευμένης ἡμῖν χριστιανικωτάτης πολιτείας καθέστηκεν ἡ πρὸς τὸ θεῖον πίστις ἀκλινής τε καὶ ἀδιάσειστος, ἐν ᾗ Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ ὡς ἰδίαν οἰκίαν *τὴν ἐκκλησίαν ἀνῳκοδόμησε* καὶ ὡς παμβασιλεὺς τὸν τῆς ἡμετέρας βασιλείας θρόνον ἵδρυσε καὶ τὸ τῆς αὐτοκρατορίας ἡμῖν ἐνεχείρισε σκῆπτρον· καθάπερ γάρ τινα *πέτραν* ὑψηλὴν καὶ μετέωρον καὶ οἷον οὐρανοῦ καὶ γῆς κειμένην μεταίχμιον τὴν πρὸς αὐτὸν ἡμῖν ὁ σωτὴρ σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι μυστικὴν ὁμολογίαν ὑπέδειξεν, ἵνα δι' αὐτῆς ὡς διὰ μέσης κλίμακος πρὸς τὴν οὐράνιον πολιτείαν ἐπαναγώμεθα καὶ θειοτέρας βασιλείας τὸ κράτος ἀναδησώμεθα. *ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ* τοῦ λογισμοῦ τὰς βάσεις ἐπήξαμεν, ἐφ' ἧς ἑστάναι παγίως ἐτάχθημεν καὶ ἧς ἀσφαλῶς ἔχεσθαι τοὺς ὑπὸ χεῖρα προστάττομεν, ἵνα μή τις ἐξ ἀπροσεξίας εὐρίπιστος ὑπὸ τοῦ πονηροῦ καὶ μεταρσίου πνεύματος ἐξωθούμενός τε καὶ κρημνιζόμενος πρὸς τὸ τῆς δυσσεβείας κατολισθήσειε βάραθρον.

Ἀεὶ μὲν φίλον τῷ μισανθρώπῳ δαίμονι χωρίζειν ἀπὸ θεοῦ *τὸν κατ' εἰκόνα θεοῦ* καὶ πολυτρόποις ἀπάταις παρασφάλλειν τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' οὐδὲν αὐτῷ σπουδαιότερόν τε καὶ ἐργωδέστερον τοῦ τῆς εὐσεβείας καταγωνίζεσθαι καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης ἀνασοβεῖν τὴν κατάστασιν. ὃ δὴ καὶ προσεχῶς ἐπὶ τῶν προλαβόντων χρόνων ἐπεδείξατο καὶ τὸν κατ' ἀλλήλων ἄρασθαι πόλεμον τὰς ἐκκλησίας ὑπέθετο δι' ὧν ὀργάνων εἰς τοῦτο συνασπιζόντων ἐφεύρατο, τῷ μὲν ἱερατικῷ σχήματί τε καὶ προκαλύμματι τὴν δολερὰν συσκιαζόντων διάνοιαν, τοῖς δὲ φιλοχρίστοις λαοῖς ὀλέθριον ἐρευγομένων κατήχησιν. ἑνὸς

9 – 10 cf. Lc. 22,32 11 – 16 cf. Mt. 16,18 21 cf. Gen. 1,26 – 27

9 cf. ACO ser. II vol. I p. 61,33 et 81,14

MTO

1 φιλοχρίστου καὶ εὐσεβεστάτου M 5 φλάβιος] φιλόχριστος T φλάβιος λαμπρότατος φιλόχριστος κωνσταντῖνος O 6 τοῖς] τῆς O παντὸς τοῦ λαοῦ O 7 ἡμῶν *om.* M 9 τῆς[1] *om.* M ῥοπῆς τῆς πεπιστευμένης M 11 ἀνῳκοδόμησε] ὠκοδόμησε M 12 ἵδρυσε] ἀνίδρυσε M ἐνεχείρισε] ἐνεχείρησε O 18 εὐρίπιστος] εὐρίποιστος T 19 ἐξωθούμενός] ἐξουθενούμενος O 21 μὲν γὰρ φίλον O 26 ἐφεύρατο] ἐφηύρατο T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

In nomine domini et dominatoris Iesu Christi ⟨dei et⟩ saluatoris nostri imperator piissimus pacificus Flauius Constantinus fidelis in Iesu Christo deo imperator edictum Christo dilecto omni populo nostro habitanti in occiduis partibus.

Firmamentum ac fundamentum superno nutu credite nobis christianissime extitit reipublicae fides in deum inflexibilis et inconcussibilis, in qua Christus deus noster ⟨et⟩ tamquam propriam domum suam *construxit ecclesiam* et sicut rex omnium imperii nostri sedem constituit principatusque nobis sceptra commisit. sicut enim quandam *petram* excelsam atque sublimem et ut caeli terraeque in consortio constitutam mysticam confessionem, quae in eum cum patre et spiritu est, saluator nobis ostendit, ut per eam tamquam per mediam scalam ad celestem conuersationem reducamur diuiniorisque regni potentia coronemur *super hanc petram* cogitationis nostrae gressus infiximus, super quam firmiter stare praecipimur quamque cautius tenere subiectos precipimur, ne quisquam ut minus att⟨en⟩tus [attonitus] exagitetur a maligno et instabili spiritu expulsusque atque precipitatus in impietatis uoraginem delabetur.

Etenim desiderabile est demoni, qui generi humano semper infestus est, separare hominem a deo, qui factus est *ad inmaginem dei*, et multimodis deceptionibus fallere, sed nihil est ei sic studiosius atque officiosius quam pietatem oppugnare et ecclesiasticae pacis statum perturbare. quod et nuper elapsis temporibus demonstrauit atque aduersum inuicem ecclesias proelia sumere persuasit per instrumenta, quae ad hoc una secum confligerent adinuenit, sub sacerdotalem scilicet habitum et indumentum dolosam intentionem obcaelantia, Christi uero amatoribus populis laetalem institutionem eruptuantia. unius quippe

VP BR MNL

2 pium edictum constantini ῑm̄p̄. p̄p̄. aug. in nomine M edictum imperatoris de fide. in nomine L et¹] e N τοῦ θεοῦ καὶ = ⟨dei et⟩ *om.* VP BR MNL saluatoris] salm P imperator] imperatur VP 3 deo *om.* VP imperator] imparator V imponit L 4 edictum] aeditum N occiduis partibus] hocciduis patribus V 6 ac] et R L christianissime] cyhistia M cristianissime L extitit] exsistit VP 7 fides] fidis B¹ deum] deo BR inconcussibilis] inconprehensibilis R καὶ = ⟨et⟩ *om.* VP BR MNL 8 tamquam] tanquam M²L propriam] proprium BR ecclesiam] ecclaesiam P aecclesiam N rex *om.* VP ex N 9 principatusque] principatu B petram] petrum VP 10 atque] atquae P sublimem] sublimen B constitutam mysticam] constituta mystica B¹ mysticam] misticam M 11 est et saluator VP 12 scalam] sellam L 14 stare *om.* B praecipimur] praecepimur B cautius] caucius P M subiectos] subiectus V B¹R subtectos N precipimur] praecipimus M 14 – 15 ἐξ ἀπροσεξίας = minus att⟨en⟩tus] minus attonitus VP BR MNL 15 μεταρσίου = instabili (sublimi – ἀστάτου) instabili] instabilis V stabili N 15 – 16 precipitatus] precipatus V precipitatur N 16 delabetur] delabatur L 17 generi] generis B geri N¹ humano] umano P infestus] infectus V R separare] separe V¹ 18 multimodis] multimodus V¹ multis modis R deceptionibus] diceptionipus V¹ diceptionibus V² 19 nihil] nichil R N officiosius] offitiosius P B oppugnare] obpugnare B ecclesiasticae pacis] ecclesiasticam pacem M²L 20 statum *om.* MNL elapsis] aelapsis B lapsis MNL aduersum] aduersus R MNL 21 proelia] proelias P² praelia B M 22 sacerdotalem ... habitum et indumentum] sacerdotali ... habitu et indumento M dolosam *om.* MNL 22 – 23 obcaelantia] abcelantiam R MNL 23 institutionem] institucionem V institutione P eruptuantia] eructuantia BR M (*cf.* 483,4) unius] unus V M¹N

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

γὰρ θελήματος καὶ μιᾶς ἐνεργείας ἐπὶ τῆς τοῦ σωτῆρος ἐνανθρωπήσεως ἤγουν ἐπὶ τῶν αὐτοῦ δύο φύσεων, τῆς θείας φαμὲν καὶ ἀνθρωπίνης ἐκαινούργησαν θέσπισμα ὥστε καὶ μίαν ἐντεῦθεν ἐπὶ Χριστοῦ φύσιν ἀσυμφανῶς εἰσηγήσασθαι βούλεσθαι τὴν τῆς παλαιοτάτης ἐκείνης καὶ διεφθαρμένης συγχύσεως ἀναχαλκεύσαντες αἵρεσιν, μεθ' ἧς Ἀπολινάριος μὲν ἀπώλετο, Θεμίστιος δὲ ὁ ἀθέμιτος ἀνατεθεμάτισται καὶ Εὐτυχὴς καὶ Διόσκορος τῇ ἀλλήλων κακοδοξίᾳ συγκαθηρέθησαν καὶ πάντες οὗτοι καὶ οἱ κατ' ἴχνος μὲν τούτων βαδίσαντες, ἀντιστρόφως δὲ τῆς ἀληθείας ὁδεύσαντες συνοδικαῖς τε καὶ πατρικαῖς συγκατεδικάσθησαν ψήφοις.

Ταύτης ἐφεξῆς τῆς νόσου ταῖς ἐκκλησίαις μετέδωκαν καὶ οἱ πρὸ τῶν ἡμετέρων χρόνων ἀνίεροι ἱερεῖς τὰς ἐκκλησίας διαστρόφως ἰθύναντες εἰσὶ δὲ οὗτοι Θεόδωρος ὁ τῆς Φαρὰν γεγενημένος ἐπίσκοπος, Σέργιος τῆς θεοφυλάκτου ἡμῶν ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως γενόμενος πρόεδρος, ἔτι δὲ καὶ Ὀνώριος ὁ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πάπας γενόμενος ὁ τῆς αἱρέσεως βεβαιωτὴς καὶ αὐτὸς ἑαυτῷ προσμαχόμενος καὶ Κῦρος ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων μὲν τὴν προεδρίαν λαχών, ἀκυρῶσαι δὲ σπεύσας τῆς ὀρθοδοξίας τὰ δόγματα, ὁμοίως Πύρρος, Παῦλος καὶ Πέτρος, οἱ τῆς βασιλίδος ἡμῶν ταύτης πόλεως τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ὑπαλλήλως διαδεξάμενοι καὶ τῆς διαστροφῆς τὴν ὑπόθεσιν ἀμοιβαδὸν ἀλλήλοις διακομίσαντες. τούτων ἁπάντων ἐκδικηταὶ καὶ συναιρέται κακοὶ κακῶ⟨ν⟩ ἐπανέστησαν Μακάριος ὁ τῆς Ἀντιοχέων γενόμενος πρόεδρος καὶ Στέφανος ὁ αὐτοῦ φοιτητὴς καὶ τῆς ἀπονοίας εἰσηγητής, καὶ Πολυχρόνιος ὁ πολλῷ χρόνῳ συγγηράσας τῇ πολιᾷ τῆς αἱρέσεως, οἳ καὶ τοσοῦτον οἷς ἠκολούθησαν παρεζήλωσαν καὶ τῷ τῆς ἀσεβείας οἴστρῳ τὴν ψυχὴν ἐξεκαύθησαν, ὥστε καὶ διασπᾶν καὶ κατατέμνειν ἄλληλα *τὰ μέλη Χριστοῦ* τοὺς

21 cf. 1. Cor. 6,15

MTO

2 δύο αὐτοῦ O 4 – 5 μὲν ἀπώλετο] ἐναπώλετο M 10 ἱερεῖς ἀνιέρως O διαστρόφως *om.* O ὁ *om.* M 15 πέτρος καὶ παῦλος O 16 τὴν *om.* M 17 malorum = κακῶ⟨ν⟩] κακῶς MTO 21 καὶ[1] *om.* O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

uoluntatis et unius operationis in incarnatione saluatoris atque in duabus eius naturis, diuina famur et humana, nouitatem sancxerunt, quatenus et unam ex hoc in Christo naturam ex inprouiso excogitarent introducere antique illius et corruptibilis confusionis heresem reconflantes, cum qua Apollinaris quidem disperiit, Themestius uero nefandus anathematus est ⟨et⟩ Eutyches et Dioscorus cum sua pessima secta simul deiecti sunt et omnes hii et quiqui uestigia eorum secuti sunt, e regione autem ueritatis ierunt synodalibus simul et paternis condemnati sunt sententiis.

Huiusmodi denique contagione ecclesias attaminauerunt etiam hii, qui ante nostra tempora sacrilegi sacerdotes ecclesias peruerse gubernarant. sunt autem hii Theodorus qui fuit Pharan episcopus, Sergius qui fuit nostrae a deo conseruandae regiae urbis antistes, adhaec et Honorius qui fuit antiquae Romae papa, huiusmodi hereseos confirmator qui etiam sui extitit oppugnator, Cyrus quoque qui Alexandrinorum quidem praesulatum sortitus est, infringere autem orthodoxa dogmata studuit, similiter et Pyrrhus, Paulus et Petrus, huius regiae nostrae ciuitatis patriarchicae sedis alterutrum successores qui peruersionis uitium uicissim in inuicem transmiserunt. quorum omnium ultores et opitulatores mali malorum superinsurrexerunt Macarius qui fuit Antiochenorum antistes et Stephanus eius discipulus et praeuaricationis instructor, et Polychronius qui multo tempore haereticae uetustati consenuit, qui in tantum quos secuti sunt aemulati sunt impietatisque furia suam animam cremauerunt, ut etiam discerpere atque dissecare inuicem

VP BR MNL

2 diuina] diuine V^1P diuinae L famur et] famularet MNL humana] humanam VP sancxerunt] sanxerunt V R NL quatenus] quetenus V et unam *om.* BR christo] christi MN 3 ex] et V L inprouiso] inprouisio N introducere] interducere V corruptibilis] corruptilis V 4 reconflantes] circumflantes R apollinaris] apollonaris V apolinaris B L apolonaris R appollenaris M disperiit] dispar B^1R themestius] temestius VP R theomestius M^1NL 5 anathematus] anathamatus V anathimatus B anathematizatus R καὶ = ⟨et⟩ *om.* VP BR MNL eutyches] eothices B^1 euthices B^2 eothiches R eutices MN eutyces L dioscorus] duoscorus V diocorus N sua] su B^1 simul] semul B 6 hii] hi M^2 quiqui] qui B MNL eorum uestigia VP e regione] et regionem L ierunt] inirunt B iniert R synodalibus] sydalibus V sinodalibus B 7 simul] semul B condemnati] condempnati BR MNL 8 denique *om.* N contagione] cogitatione R L hii] hi MNL 9 tempora] tepora V^1 sacrilegi] sacralegii VP sacrilegii M^1NL peruerse] peruersa B gubernarant] gubernaraent V gubernarent P hii] hi M^2 10 pharan] faran BR 11 antistes] antestis V antistites B adhaec] adhuc R hereseos] hereos P^1 hereseus B 11 – 12 confirmator] confirmatur V 12 extitit] exstitit V exsititit P oppugnator] obpugnator B quoque *om.* V q̄q̄ P qui fuit alexandrinorum V 13 praesulatum] pre salutem V^1 praesolatum B^1 infringere] infirmgere P orthodoxa] ortodoxa V theodoxa R studuit] custodiuit MNL pyrrhus] pyrus P pyrrus BR MNL 14 et *om.* N patriarchicae] patriarchi V patriarchae BR M patriarchice N patriarchite L 15 peruersionis] persionis V uitium] uicium BR uicissim] uicissem B in *om.* N ultores] cultores BR 16 opitulatores] opilatores V^1 ἐπανέστησαν = superinsurrexerunt macarius] macharius R M antiochenorum] anthiocenorum V anthiochanorum B antiochianorum R antiocenorum MNL 16 – 17 antistes] antestis V antistites B 17 stephanus] sthephanus P^1 eius P^2 *add.* instructor] substructor BR polychronius] polichronius V polychronus P policronius BR L polycronius M multo] multe V multorum L 18 tantum] tantantum V aemulati] emulati BR MNL 19 impietatisque] impietatisqui VP furia] fuera V^2 furiam B MNL cremauerunt] crenamauerunt V^1 discerpere] disserpere R dissecare] discecare R inuicem] in inuicem V

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

φιλοχρίστους ἀνέπεισαν, ὡς μηδὲ βαρβάροις τοσοῦτον ὁπόσον Χριστιανοῖς Χριστιανοὺς ἀνταμύνεσθαι τὴν τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν πρὸς ἑαυτοὺς ταραχὴν καὶ διάστασιν φιλοτιμίαν καὶ εὐφροσύνην ἀντὶ τοῦ πενθεῖν λογισάμενοι.

Ἀλλ' ἡμεῖς τοῖς ἄνωθεν εὐσεβῶς τε καὶ συνωνύμως προβεβασιλευκόσι παραμιλλώμενοι τῷ τε περὶ τῆς ὀρθῆς καὶ ἀμωμήτου πίστεως ἀνακαιόμενοι ζήλῳ καὶ τὰς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἐν εἰρηναίᾳ τάξει διατελεῖν ἐπὶ τῆς ἡμετέρας βασιλείας πρῶτον ἔργον τιθέμενοι πορρωτέρω τὰ τῆς βλάβης διήκειν δεινότατον ἡγησάμεθα. διὸ καὶ τὴν πανίερον ταύτην καὶ οἰκουμενικὴν ἕκτην συγκαλέσαντες σύνοδον ὡς ταῖς πρὸ αὐτῆς ἁγίαις πέντε οἰκουμενικαῖς συνόδοις ἐφάμιλλον εἰς μέσον ἄγεσθαι τῶν ἐσφαλμένων δογμάτων, ταυτὸν δὲ λέγειν καινουργημάτων, τὰς προτάσεις διεταξάμεθα. ἥτις ἁγία σύνοδος ἕκαστα δοκιμάσασά τε καὶ ἀνακρίνασα τοὺς μὲν τὸ τῆς ὀρθῆς δόξης ἀνασείοντας κήρυγμα καὶ τὸ τοῦ Χριστοῦ σκανδαλίζοντας ποίμνιον τῆς ἱερατικῆς αὐλῆς ἐξωστράκισεν, ὅρον δὲ θεοψήφιστον καὶ τὰς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας συνάγοντα εἰς ἕνωσιν ἐθεμάτισε τοῖς μὲν εὐαγγελικοῖς καὶ ἀποστολικοῖς ἀκολουθοῦντα θεσπίσμασι, ταῖς δὲ εἰρημέναις ἁγίαις πέντε καὶ οἰκουμενικαῖς συνόδοις συνᾴδοντα. διὸ καὶ ἡμεῖς τὰ παρ' αὐτῶν ὁροθετηθέντα κυρῶσαί τε καὶ βεβαιῶσαι βουλόμενοι τὸ παρὸν εὐσεβὲς ἴδικτον ἐκτιθέμεθα τῆς ἀληθοῦς περὶ τὸ θεῖον πίστεως κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς διαγορεῦον τὴν ὁμολόγησιν.

Πιστεύομεν εἰς πατέρα καὶ υἱὸν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τριάδα ἐν μονάδι καὶ μονάδα ἐν τριάδι, μίαν οὐσίαν ἐν τρισὶν ὑποστάσεσι. μονάδα μὲν διὰ τὴν φυσικὴν ἑνότητα καὶ κυριότητα, τριάδα δὲ διὰ τὴν τρισυπόστατον τελειότητα καὶ τὸν πλοῦτον τῆς ὑπερφυοῦς ἀγαθότητος. μονὰς γὰρ ὡς ἀληθῶς ἡ τριὰς ἑνιζομένη θεότητι καὶ τριὰς ὡς ἀληθῶς ἡ μονὰς διαιρουμένη ταῖς ἰδιότησι καὶ οὐ μεριζομένη τῇ ἀϊδιότητι. αὐτή τε ἑαυτῇ συναΐδιος καὶ τὴν οὐσίαν ὁμότιμος. οὐ γάρ ἐστιν αἰών, ὅτε μὴ τῷ πατρὶ συνῆν ὁ υἱός. πῶς γὰρ ἂν καὶ

MTO

---

1 χριστιανοῖς] χριστιανοὺς O χριστιανοὺς] χριστιανοῖς T 2 ἀνταμύνεσθαι] ἀνταμύνασθαι O 1–2 ἀνταμύνεσθαι χριστιανοῖς τὴν O 2 ἑαυτοὺς] ἑαυτὰς TO(?) 4 συνωνύμως] ὁμωνύμως M 5 τε] δὲ M 7 πορρωτέρω] περαιτέρω O τὰ] διὰ T¹ 8–9 πέντε καὶ οἰκουμενικαῖς O 13 θεοῦ] χριστοῦ O 15 ὁροθετηθέντα] ὁρισθέντα O 21 τριὰς ὡς] τρισσῶς M 22 ἑαυτῇ] ἑαυτῆς M 23 τῷ πατρὶ μὴ O ἂν *om.* M καὶ *om.* O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

membra Christi Christo dilectos persuaderent, ut nec barbari tantum quantum Christiani Christianos oppugnarent sanctarum ecclesiarum adinuicem perturbationem atque discidium aemolumentum atque laetitiam pro luctu reputantes.

Uerum nos eos qui ab origine piae atque aequiuoco nomine ante nos regnauerunt [et] exaequari cupientes zeloque rectae et intemeratae fidei conflagrantes atque sanctas dei ecclesias in pacis ordine perseuerare temporibus nostri imperii principale opus statuentes porro protelari huiusmodi lesionem miserrimum aestimauimus. unde et hoc sacratissimum et uniuersale sextum conuocantes concilium utpote parile praecedentium sanctorum quinque uniuersalium conciliorum in medium deducere falsorum dogmatum, hoc est nouitatum propositiones decreuimus. quod sanctum concilium singula quaeque perpendens atque discernens eos quidem qui orthodoxae fidei praedicationem concusserunt et Christi gregem scandalizauerunt a sacerdotali ouile eliminauit, definitionem uero a deo institutam et sanctas dei ecclesias in unitate congregantem constituit euangelicas quidem et apostolicas consequentem sanctiones, memoratis autem sanctis et uniuersalibus quinque conciliis consonantem. idcirco et nos quae ab eis definita sunt corroborare atque firmare cupientes praesens pium aedictum edidimus uerae circa diuinitatem fidei secundum ecclesiastica statuta annuntians confessionem.

Credimus in patrem et filium et spiritum sanctum, trinitatem in unitate et unitatem in trinitate, unam substantiam in tribus subsistentiis. unitatem quidem propter naturalem unitionem ac dominationem, trinitatem uero propter trium subsistentiarum perfectionem et diuitias superexsistentis bonitatis. unitas quippe uere est trinitas, quia unita est deitate, et trinitas uere est unitas diuisa proprietatibus et non dispertita aeternitate. ipsa etenim sibi consempiterna est et essentia aequalis honoris est. nec enim exstitit saeculum, quando

---

VP BR MNL

---

1 membra] menbra L dilectos] dilectus V B^1 dilecto M^1 nec M^2 *add.* 2 christianos] christianas P oppugnarent] obpugnarent B M ecclesiarum] ecclesiarium P^2 2 – 3 discidium] dissidium R 3 aemolumentum] oemulumentum V^1 R oemolumentum V^2 emolumentum B L aemulomentum M aemulamentum N laetitiam] laeticiam V letitiam N letitia L luctu] lucto B MNL lucro R 4 piae] pie MNL [et] *om.* M^2 5 conflagrantes] confraglantes VP 6 nostri] nostris B principale] principali VP 7 protelari] proterari N lesionem] inlesionem BR dilectio non M lectionem NL aestimauimus] aestimabimus V 8 utpote] utpute BR ut L praecedentium] procedentium V 9 nouitatum] nouita R 10 propositiones] proposicionis V propositionis P B^1R sanctum] secundum L quaeque] quequae P perpendens] perpendaens V 11 praedicationem] praedicatione N 12 scandalizauerunt] scandalizarunt P^1 eliminauit] elimauit V institutam] institutum R 13 in ... apostolicas *om.* M unitate] unitatem L euangelicas] euuangelicas R NL quidem et apostolicas *om.* N apostolicas] apostholicas R 14 memoratis] memoriatis V (!) 15 idcirco] idcico P^1 16 praesens] praesente B aedictum] edictum BR MN^1L edidimus] aedidimus N 16 – 17 edidimus ... statuta M^2 *marg.* 16 uerae] uera V uere BR M^2NL 17 annuntians] annuncians V adnuntians BR 18 credimus] cremus V L *marg.*: fides trinitatem] trinitate N 19 trinitate] trinitatem N substantiam] substantia V subsistentiis] substentiis N 20 unitionem] unionem R ML τρισυπόστατον = trium subsistentiarum subsistentiarum] substantiarum V 21 diuitias] diuinicias V ὑπερφυοῦς = superexsistentis (super ⟨naturam⟩?) superexsistentis] superexistentis B^1 MNL unitas] unitatis V 21 – 22 quia ... unitas *om.* N 21 unita] unanita B^1 deitate] deitati BR deitas L 22 uere] uera V N aeternitate] eternitate P R L 23 exstitit] extitit BR MNL saeculum] seculum P secundum L

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

κληθείη πατὴρ μὴ συνάναρχον ἔχων υἱόν; οὐδὲ „ἦν ὅτε οὐκ ἦν" σὺν ἀμφοῖν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. εἷς ὢν τὰ τρία θεὸς σὺν ἀλλήλοις νοούμενα μόνης τῆς καθ' ἕκαστον διαφορᾶς ἐν τῷ κοινῷ τῆς οὐσίας ἀδιαιρέτως διαιρούσης τὸ πρόσωπον μόνος γὰρ πατὴρ ὁ πατήρ, μόνος υἱὸς ὁ υἱός, μόνον ἅγιον πνεῦμα τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. ταύταις γὰρ ταῖς διαφοραῖς οὐκ ἀντιστρέφει πρὸς ἄλληλα, ἀλλ' ἐν τούτοις μὲν „ἀδιαρέτως διαιροῦνται", κοινωνοῦσι δὲ τῇ τῆς οὐσίας ἑνότητι. τριὰς ἁπλῆ τε καὶ ἀμερὴς καὶ ἀσύνθετος ἐκ τριῶν τελείων αὐτοτελής τε καὶ ὑπερτέλειος, μιᾷ φύσει τε καὶ θεότητι καὶ ἑνὶ θελήματι καὶ μιᾷ ἐνεργείᾳ δοξαζομένη. „ὧν γὰρ ἡ φύσις μία, τούτων καὶ ἡ θέλησις καὶ ἡ ἐνέργεια μία", καθάπερ ἐδίδαξεν ἡμᾶς *ὁ τοῦ κόσμου φωστὴρ* καὶ θεοφόρος Βασίλειος.

Ὁμολογοῦμεν δὲ τὸν ἕνα τῆς ἁγίας τριάδος ⟨κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν⟩, τὸν μονογενῆ υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ θεὸν ἡμῶν, τὸν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι συνάναρχόν τε καὶ ὁμοούσιον, τὸν αὐτὸν *ἐν ἐσχάτοις* τε καὶ προωρισμένοις *καιροῖς* διὰ τὴν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους σωτηρίαν τε καὶ ἀνάπλασιν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν ἦγουν εἰς ἑκούσιον κενωθέντα ταπείνωσιν ἐν τῇ μήτρᾳ τῆς ἀχράντου παρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας κατασκηνώσαντα προκαθαρθείσης ψυχὴν καὶ σῶμα τῷ πνεύματι καὶ ἐκ τῆς ἁγίας καὶ ἀμώμου σαρκὸς αὐτῆς ἐν τῇ οἰκείᾳ ὑπάρξει σάρκα λαβόντα τὴν ἡμῖν ὁμοούσιον καὶ ταύτην ἑαυτῷ διὰ μέσης ψυχῆς λογικῆς τε καὶ νοερᾶς συμπήξαντά τε καὶ διαμορφώσαντα καὶ γεννηθέντα ἐξ αὐτῆς τῆς παρθένου μητρὸς ὑπὲρ λόγον τε καὶ παντὸς νοὸς διανόησιν. ἀσπόρου γὰρ οὔσης καὶ ὑπερφυοῦς τῆς συλλήψεως ἄρρητός τε καὶ ἀνεκδιήγητος καὶ ἡ κύησις. προῆλθεν οὖν καθ' ἡμᾶς ὁ ὑπὲρ ἡμᾶς Χριστός τε καὶ κύριος πάντα φέρων ἐν ἑαυτῷ οὐσιωδῶς τὰ ἡμέτερα *μόνης ἁμαρτίας ἐκτός*, ὅλος ἄνθρωπος γεγονὼς καὶ μείνας ὅλος θεός, ὁ αὐτὸς ἐπίγειος καὶ οὐράνιος, ἀόρατος καὶ ὁρώμενος, θνητὸς καὶ ἀθάνατος. δύο γὰρ φύσεις

---

9 cf. Phil. 2,15 12 cf. Hebr. 1,2 18 cf. Phil. 4,7 21 cf. Hebr. 4,15

---

1 cf. Symb. Nicaenum, ACO II 1,2 p. 127,17 5 cf. Gregorius Naz., PG 36,345 C – 348 B 8 cf. Basilius Caes., hom. super psalmum I, PG 29,217 A 3 – 4; ACO ser. II vol. I p. 262,26 10 cf. Iustinianus imp., Edictum de fide, Abh. BAdW NF 18 (1939) 72,29 – 33 12 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,29 15 – 16 cf. Gregorius Naz., or. 38,13; PG 36,325 B 22 – 840,2 cf. Cyrillus Alex., epist. 45,6, ACO I 1,6 p. 153,18

MTO

---

2 εἷς] εἰς M 3 διαιρούσης] μεριζούσης O 5 ἀντιστρέφει] ἀντιστροφὴ O τῇ *om.* T 7 τε[1] *om.* O θεότητι καὶ *om.* T 9 τοῦ ... καὶ *om.* O 10 dominum ... christum = ⟨κύριον ἡμῶν ἰησοῦν χριστόν⟩ *om.* MTO 11 μονογενῆ] μονογεννῆ M 13 τε *om.* M 17 ἑαυτῷ] αὐτῷ M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

cum patre non erat [et] filius. cuius utique uocabitur pater, si non simul cum eo erat sine principio filius? nec „erat quando non erat" cum utrisque spiritus sanctus. unus igitur haec tria deus, quia cum inuicem intelleguntur sola singillatim differentia in communitate essentiae inseparabiliter discernente unamquamque personam. solus proinde pater pater est, solus filius filius, solus spiritus sanctus spiritus sanctus. his etenim differentiis non conuertuntur ad inuicem, sed in his quidem „inseparabiliter diuiduntur", communicant autem essentiae unitate. trinitas simplex et inpartita atque inconposita ex tribus perfectis ex seipsa perfecta et superperfecta, una natura atque deitate et una uoluntate unaque operatione glorificanda. „quorum igitur una natura est, horum et uoluntas et operatio una est", sicut nos docuit ⟨*lumen mundi* atque dei⟩ cultor Basilius.

Confitemur deinde unum sanctae trinitatis dominum nostrum Iesum Christum, unigenitum filium dei ⟨et⟩ deum nostrum, qui est cum patre et sancto spiritu pariter sine principio consubstantionalis, eundem ipsum *in ultimis* praestitutisque *temporibus* propter humani generis salutem atque reformationem discendisse de caelis, hoc est per spontaneam se exinanisse humilitatem [et] in uulua inlibatae uirginis deique genetricis Mariae habitasse purificatae [et] animam e⟨t⟩ corpus per spiritum et ex sancta inmaculata carne eius in propria subsistentia carnem sumpsisse nobis consubstantionalem et hanc sibi mediante anima rationali et intellectuali compaginasse atque formasse, natum quoque ex eadem uirgine matre super omnem intellegentiam et super omnem mentis considerationem. sine semine quippe et super naturam exsistente conceptu ineffabilis atque inennarrabilis est eius et natiuitas. processit itaque secundum nos qui super nos est [et] Christus et dominus omnia ferens in seipso naturaliter que nostra sunt *praeter solum peccatum*, totus homo factus et totus permanens deus, idem ipse terrenus et caelestis, inuisibilis et uisibilis,

---

VP BR MNL

---

1 non¹ M² *add.* [et] VP BR NL, *om.* M cuius] cui MNL uocabitur] uocabatur M² si] se B 1–2 συνάναρχον = simul cum eo erat sine principio 1 cum] in N 2 igitur = οὖν? 3 tria] trea B quia] que V cum in inuicem MNL singillatim] singulatim B communitate] conmunitate B 4 discernente] discernante V discernentem NL 4–5 pater est] patrem R 5 filius est solus M etenim] enim M 5–6 οὐκ ἀντιστρέφει = non conuertuntur (conuertantur R) 7 autem *om.* M unitate] unitatem MNL trinitas] trinitatis P¹ trinitatem N inpartita] impartita P impertita R ML inconposita] incomposita MNL 8 una natura] unatura V deitate] dieitate V¹ in deitate B 9 quorum] quoram VP M horum] honorum P¹ et¹ B² *add.* 10 operatio] operacio V una *om.* BR ὁ τοῦ κόσμου φωστὴρ καὶ θεοφόρος = ⟨lumen mundi atque dei⟩ cultor *om.* VP BR MNL 11 dominum] deum V 12 filium *om.* M καὶ = ⟨et⟩ *om.* VP BR MNL spiritu sancto VP 12–13 συνάναρχόν = pariter sine principio 13 consubstantionalis] cumsubstantialis V R L¹ ipsum] ipsom B¹ praestitutisque] praestitutis M 14 humani] humanu V¹ discendisse] discendis.e B² *ras.* descendisse R MNL spontaneam] spontaniam B 15 exinanisse] exmanisse P exinanuusse L [et] VP B MNL *om.* R uulua] uulba N inlibatae] illiuate P illibatae R M² deique] dei VP genetricis] genitricis R M²NL 16 [et] VP BR MNL e⟨t⟩] ex VP B MNL corpus] corporis MNL sancta et inmaculata R inmaculata] inmaculatam P¹ immaculata M eius] ius V¹ 17 sumpsisse] sumsisse V consubstantionalem] cumsubstantialem VP cunsubstantialem B¹ consubstantialem MNL et in hanc N mediante] mediantem BR meditante M¹NL 18 compaginasse] conpaginasse BR eadem] edem B¹ 19 intellegentiam] intelligentiam R ML 20 semine] seminem N exsistente] exsistentem B existentem R MNL conceptu] conceptum BR NL inennarrabilis] inaenarrabilis V inenarrabilis P 21 et *om.* BR M [et] VP B MNL [et] christus *om.* R 21–22 dominus in omnia V¹ 22 ferens] feraens V peccatum] peccacatum V 23 idem] id est NL et uisibilis *om.* N

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

συνελθοῦσαι πρὸς ἀδιάσπαστον ἕνωσιν ἕνα μὲν τὸν Ἐμμανουὴλ ἡμῖν ἀπετέλεσαν σῴζοντα δὲ τὰς ἐξ ὧν συνέστηκε φύσεων ἀνελλιπῶς ἰδιότητας. ἁπλοῦς γὰρ ὢν ὁ λόγος κατὰ τὴν θείαν καὶ πατρικὴν καὶ ἀΐδιον γέννησιν, διπλοῦς προῆλθε κατὰ τὴν μητρικήν τε καὶ χρονικὴν καὶ ἐνσώματον γέννησιν ὥστε καὶ δύο Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν γεννήσεις δοξάζοντες μίαν αὐτοῦ πρεσβεύομεν τὴν ὑπόστασιν ἐν δυσὶ τὸ εἶναι τελείαις ἔχουσαν φύσεσιν. εἷς γὰρ ὢν τῆς ἁγίας τριάδος μεμένηκε καὶ *σὰρξ ὁ λόγος γενόμενος* „τέλειος ἐν θεότητι καὶ τέλειος ὁ αὐτὸς ἐν ἀνθρωπότητι, ὁμοούσιος τῷ θεῷ καὶ πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιος ἡμῖν ὁ αὐτὸς κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, παθητὸς σαρκί, ἀπαθὴς θεότητι." οὐκ ἄλλῳ τοίνυν τὰ θαύματα καὶ ἄλλῳ τὰ πάθη διανέμομεν, ἀλλ' ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ τὴν ἑκατέρων ἐπίδειξιν ἀπονέμομεν, κατ' ἄλλο μὲν θαυματουργοῦντι κατ' ἄλλο δὲ πάσχοντι· κατὰ μὲν γὰρ τὴν θεϊκὴν αὐτοῦ φύσιν τὴν τῶν σημείων προέφερε δύναμιν, κατὰ δὲ τὴν ἀνθρωπίνην μορφὴν τὰ τῇ φύσει προσήκοντα καὶ ἀδιάβλητα πάθη προσίετο, ἵνα ἐν ἑαυτῷ μεταστοιχειώσῃ τὸ ἐμπαθὲς ἡμῶν εἰς ἀπάθειαν κατὰ τὸν ἀπόστολον λέγοντα· *δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν.* οὐδὲ γὰρ ἀπηξίωσεν ὁ φιλάνθρωπος τοῖς ἀνθρωπίνοις καὶ ἀδιαβλήτοις πάθεσιν ὁμιλῆσαι καὶ θεὸς ὢν ἀθάνατος καὶ διὰ μέσης ψυχῆς τῷ θανάτῳ σωματικῶς συμπλακῆναι, ψυχῆς δέ φαμεν κατὰ πάντα τελείας καὶ ὁλοκλήρου καὶ μηδὲν ἐλλιπούσης πρὸς ἀνθρωπίνην ἐντέλειαν. ἀνθρωπίνης δὲ τελειότητος ἔνδειξις νοῦς, καθ' ὃν καὶ θέλομέν τε καὶ λογιζόμεθα καὶ τῶν ἀλόγων ζῴων διακρινόμεθα. οὐδὲν γὰρ ἄνουν θελητικόν, πᾶν δὲ θελητικὸν νοερόν· ὅπου γὰρ νοῦς ἐκεῖ πάντως καὶ θέλησις. εἰ οὖν τέλειος ἄνθρωπος

---

6 *cf.* Joh. 1,14 14 – 15 1. Cor. 15,33

---

5 – 8 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,24 – 27 8 cf. Gregorius Naz., or. 30,5, PG 36,108 C – 109 B 19 – 20 cf. Apollinaris Laod., ed. H. Lietzmann, p. 204,16

MTO

---

6 ἁγίας *om.* M 7 ὁ *om.* M 8 ὁ αὐτὸς ἡμῖν O ἀπαθὴς τῇ θεότητι O 9 – 10 ἀλλ' ἑνὶ ... ἀπονέμομεν *om.* M 12 τῇ φύσει] τῆς φύσεως O 13 ἑαυτῷ] αὐτῷ M 13 – 14 ἀπόστολον τὸν λέγοντα O 14 γὰρ *om.* TO 16 καὶ[2] *om.* O 17 ἐλλιπούσης] ἐλλειπούσης T^1O 18 ἔνδειξις *om.* O 20 θελητικὸν] θελητὸν T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

mortalis et inmortalis. duae namque naturae concurrentes ad inseparabilem unitatem unum quidem Emmanuhel nobis perfecerunt saluantem [in se] indeminutae naturarum ex quibus exstitit proprietates. cum enim simplex sit uerbum secundum diuinam paternamque et sempiternam natiuitatem, duplex processit secundum maternam ⟨et⟩ temporalem et corporalem natiuitatem, unde et duas Christi dei nostri natiuitates [glorificamus] ⟨aestimamus⟩, unam eius uenerantes subsistentiam in duabus perfectis naturis exsistentem. unus quippe sanctae trinitatis permansit etiam dum *uerbum caro fieret*, „perfectus in deitate et perfectus idem ipse in humanitate, consubstantionalis deo patri secundum deitatem et consubstantionalis nobis idem ipse secundum humanitatem, passibilis quidem carne, inpassibilis uero deitate." nec enim altero miracula et altero passiones sequestramus, sed uni eodemque domino nostro Iesu Christo utrarumque indicia deputamus, secundum aliud quidem miracula operanti secundum aliud uero patienti. etenim secundum diuinam eius naturam signorum proferebat uirtutem et secundum humanam formam quae naturae congruebant inrefutabiles passiones assumebat, quatenus in seipso transfiguraret passibilem nostrum in inpassibilitatem secundum apostolum dicentem: *oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionem et mortale hoc induere inmortalitatem.* neque enim dedignatus est amator hominum humanis et inrefutabilibus passionibus condescendere, qui, cum deus esset inmortalis ⟨et⟩ mediante anima morti corporaliter congressus est, animam autem aiemus in omnibus perfectam et solidam cui in nihilo deerat humana perfectio. humanae autem perfectionis indicium mens est, per quam et uolumus et cogitamus et ab inrationabilibus animantibus secernimur. nihil quippe est sine mente uoluntarium, omne autem uoluntarium intellectuale. ubi igitur mens est, ibi modis

VP BR MNL(17)

1 mortalis] mortales V^1 inmortalis] inmortabilis V^1 inseparabilem] inseparabulaem V 2 emmanuhel] aemmanuhel P emmanuel R L perfecerunt] perficerunt VP [in se] VP BR MNL indeminutae] indiminute V indeminuta est R 3 exstitit] extitit BR MNL proprietates] proprietatis V proprietas B L paternamque] paternaque V 4 καὶ = ⟨et⟩ *om.* VP BR MNL 5 christi] domini L 5 – 6 δοξάζοντες = ⟨aestimamus⟩] [glorificamus] VP BR MNL 6 uenerantes] uenerantem R exsistentem] existentem R MNL 7 trinitatis] trinatis V uerbum] uerbo VP M^1NL 7 – 8 in ... ipse P^2 *marg.* 8 deitate] deitati V^1 ipse] ip N 8 – 9 consubstantionalis ... et *om.* N 8 consubstantionalis] cumsubstancionalis V consubstantialis M deo] dei V 9 consubstantionalis] cumsubstantionalis V R NL consubstantialis M^1 10 carne] carnae P altero[1]] altaro V altera N miracula] miraculi V^1 11 uni] unum B uno R indicia] indicta M^1NL 12 operanti] operari BR patienti] pacienti V BR 12 – 13 eius diuinam VP 14 congruebant] congruebat V^1 inrefutabiles] infutabiles B^1 assumebat] asumebat V adsumebat B in *om.* N seipso] seipsum B ipse R transfiguraret] transfuraret R tranfiguraret M 14 – 15 τὸ ἐμπαθὲς = passibilem 15 apostolum] apostulum V apostolorum B 16 incorruptionem] corruptionem L 17 – 845,14 amator ... communitatem *om.* L 17 ὁμιλῆσαι = condescendere (= συγκαταβαίνειν) condescendere] condiscendere B 18 inmortalis] immortalis M καὶ = ⟨et⟩ *om.* VP BR MN morti] mortis M^1 19 animam] anima N aiemus] agemus M^1N perfectam et solidam] perfecta et solida N cui] cum M^1 in *om.* M^1N nihilo] nihillo V nichilo R N humana] humanae V 20 indicium] inditium N mens est] mense N uolumus] uolimus V uoluntas N 21 inrationabilibus] inrationabi..bus V *ras.* inrationalibus P irrationabilibus M^2 animantibus secernimur] animanti misse cernimus N nihil] nichil R N 22 uoluntarium] uolumtarium P

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

γέγονεν ὁ σωτὴρ ἐν τελειότητι μείνας τῇ θεϊκῇ, οὔτε ἄνους οὔτε ἀθέλητος ἦν. οἱ δὲ τῆς ἀνθρωπίνης τοῦ κυρίου ψυχῆς τὸ κατὰ φύσιν ἀναιρεῖν πειρώμενοι θέλημα ἀνόητον μὲν αὐτὴν ὡς ὄντως ἀνόητοι διαγράφουσιν, ἐπὶ τὴν ἀπαθῆ δὲ φύσιν τά τε πάθη καὶ τὸν θάνατον ἀναφέρουσιν, ἡμᾶς δὲ μὴ τελείως σωθῆναι κατασκευάζουσιν, δι' ὧν, ὡς λέγουσιν, οὐκ ἀνελλιπῶς ὁ λόγος τὴν ἡμετέραν οὐσίαν ἀνείληφεν. εἰ γὰρ ὅλος ὅλῃ τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει μὴ ἥνωται, οὐδὲ ὅλος ὡς ὅλος ὁ ἄνθρωπος σέσωσται. „τὸ γὰρ ἀπρόσληπτον ἀθεράπευτον, ὃ δὲ ἥνωται θεῷ, τοῦτο καὶ σῴζεται" κατὰ τὸν τῆς θεολογίας ἐπώνυμον Γρηγόριον. ἀλλ' οὗτοι μὲν ταῖς οἰκείαις δοκήσεσί τε καὶ φαντασίαις περιπλανάσθωσαν, ἡμεῖς δὲ τῆς ἀληθοῦς οἰκονομίας μυστήριον μὴ φαυλίζοντες οὐ μόνον νοεράν τε καὶ θελητικὴν τὴν παναγίαν τοῦ σωτῆρος ψυχὴν οὖσαν πιστεύομεν, ἀλλὰ καὶ πάσαις αὐτὴν ταῖς φυσικαῖς ἀληθῶς κινουμένην δυνάμεσι καὶ τῶν ὁμοίων ἡμῖν καὶ ἀναμαρτήτων θελητικῶς ἀντιποιουμένην παθῶν, ὅταν ὁ λόγος αὐτῇ παραχωρῇ ζητεῖν καὶ θέλειν τὰ ἴδια. οὕτω καὶ τῆς φυσικῆς τροφῆς κατὰ λόγον ὠρέγετο καὶ ἐπεθύμει καὶ *ἐλυπεῖτο* καὶ *ἐταράττετο*. ὅτε γὰρ ὁ σωτὴρ ἐπὶ τὸ τοῦ σταυροῦ πάθος κατ' ἐκούσιον ἤρχετο βούλησιν, *ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν*, ταῦτα δὲ ψυχῆς νοερᾶς τε καὶ θελητικῆς τυγχάνουσιν ἰδιώματα. καὶ πειθέτω ἡμᾶς ὁ περιφανὴς πατὴρ ἡμῶν Ἐπιφάνιος ἐν τῷ κατὰ Ἀρειομανιτῶν λόγῳ ταῦτα διεξιὼν „ἀπὸ σαρκός," φησίν, „ἐν θεότητι συνηνωμένης χωρὶς ψυχῆς καὶ νοὸς οὐ γίνεται *ἀγωνία*." διὸ καὶ αὐτὸς ὁ κύριος ἔλεγε· *περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου*. εἶτα προσεύχεται *παρελθεῖν τὸ ποτήριον*. ὡς μὲν γὰρ ἄνθρωπος παρῃτεῖτο τὸν θάνατον· „εἶχε γὰρ καὶ τὸ μὴ θέλειν ἀποθανεῖν", καθὰ διηγόρευσεν ὁ ἀοίδιμος Κύριλλος, „διὰ τὸ παραιτεῖσθαι τὴν σάρκα τὸν θάνατον φυσικῶς. ὡς δὲ θεὸς ὁ αὐτὸς προθύμως ἐπὶ τὸ πάθος ἠπείγετο". καὶ μάρτυς τούτων ἀπαραλόγιστος ὁ ἀθλοφόρος καὶ θεοφόρος πατὴρ ἡμῶν Ἀθανάσιος· ἐν τῷ περὶ τριάδος γὰρ καὶ σαρκώσεως λόγῳ τάδε φησί· „καὶ ὅταν λέγῃ· *πάτερ, εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο, πλὴν μὴ τὸ ἐμὸν γενέσθω θέλημα, ἀλλὰ τὸ σόν*, δύο θελήματα ἐνταῦθα δείκνυσι, τὸ μὲν ἀνθρώπινον, ὅπερ ἐστὶ τῆς σαρκός, τὸ δὲ θεϊκόν.

13 cf. Lc. 22,43 – 44 cf. Joh. 12,27 14 – 15 Mt. 26,37 18 – 19 Mt. 26,38 23 – 24 Mt. 26,39

4 – 5 cf. Maximus conf., PG 91,73 C 6 – 7 cf. Gregorius Naz., epist. 101,32, PG 37,181 C; ACO ser. II vol. I p. 362,9 – 11 9 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 128,19 17 cf. Epiphanius Const., Pan. 69,61,4, PG 42,300 D; cf. ACO ser. II vol. I p. 290,31 – 32 19 – 21 cf. Cyrillus Alex., thes. c. 24, PG 75,397 C 12 – 13; ACO ser. II vol. I p. 294,1 – 2 23 – 844,2 cf. Ps.-Athanasius, de incarn. et c. Arianos 21, PG 26,1021 B 10 – C 4; ACO ser. II vol. I p. 282,26 – 30

MTO(4)

1 οἱ δὲ] οὐδὲ T 4 – 888,3 σωθῆναι *desin.* O 5 οὐκ ἀνελλιπῶς] ἐλλιπῶς T 12 παραχωρῇ] παρεχώρη M 23 τάδε] ταῦτα T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

omnibus et uoluntas. si itaque perfectus homo factus est saluator in perfectione permanens deitatis, neque amens neque inuoluntarius extitit. igitur hii qui humanae domini animae quae secundum naturam est extinguere uoluntatem pertemptant amente quidem eam ut uere dementes assignant, ad inpassibilem autem naturam easdem passiones et mortem redigunt, nos autem astruunt non perfecte saluari haec quae praedicunt quia inperfecte uerbum nostram naturam assumpsit. si igitur totus totae humanae naturae non unitus est, nec totus ut totus homo saluatus est. „quod enim non assumptum est, nec saluatum, quod uero unitum est deo, hoc et saluatur" secundum deiloqui cognomento Gregorium sed hii quidem cum propriis aestimationibus et fantasiis circumerrent, nos autem qui uere dispensationis mysterium non illudimus non solum intellectualem et uoluntariam sacrosanctam saluatoris animam esse credimus, sed et omnibus eam uere naturalibus uirtutibus [factam] ⟨mo⟩tam, et si milibus nobis absque peccato uoluntarie [acquieuisse] ⟨appeti⟩uisse passionibus, dum uerbum eam permitteret querere et uelle quae sua sunt. sic et naturalem cibum secundum rationem appetebat desiderabat quoque et *tristabatur* ac *turbabatur*. cum enim saluator ad crucis passionem [propria] ⟨prompta⟩ uoluntate ueniret, *coepit tristari et anxiari*, haec enim animae rationalis et uoluntariae proprietates exsistunt. et persuadeat nobis praeclarus pater noster Epiphanius in sermone aduersum Arriomanitas ita prosecutus „a carne enim" inquid, „diuinitati unita absque anima et mente non fiet *agonia*." unde et idem dominus dicebat: *tristis est anima mea usque ad mortem*. deinde orat *transire calicem*, ut enim homo recusabat mortem. „nam habebat et non uelle mori", sicut asserit laudabilis Cyrillus, „eo quod recusaret caro eius naturaliter mortem, sicut autem deus idem ipse prompte ueniebat ad passionem." et testis horum inreprehensibilis athleta atque dei cultor pater noster Athanasius; in sermone quippe de trinitate et incarnatione ita ait: „et cum dicit *pater, si possibile est, transeat a me calix iste, uerumtamen non mea fiat uoluntas, sed tua*, duas uoluntates in his ostendit, unam quidem

VP BR MN

1 perfectione] perfectionem B 2 deitatis] deitatitis V inuoluntarius] inuoluntaribus VP inuolontarius B auoluntaribus M^1 auoluntarius M^2 hii] hi VP MN qui *om.* VP MN 3 uoluntatem] uolontatem B^1 amente⟨m⟩? 4 assignant] dsignat B^1 adsignant B^2R inpassibilem] impassibilem P inpassibelem N 5 redigunt] reducunt R redicunt N astruunt] adstruunt B perfecte] perfectae P^2 B quae *om.* V praedicunt] prediunt V preducunt R 6 nostram] nostrum VP M^1N *om.* R assumpsit] assumsit P adsumpsit B 7 nec^1 ... est^1 *om.* N assumptum] assumtum P adsumptum B MN 7–8 saluatum est quod M 8 saluatur] saluator V R M^1 psaluatur P saluatum est M^2 cognomento] cognomentum BR 9 hii] hi MN aestimationibus] estimationibus BR MN fantasiis] phantasiis MN circumerrent] circumerent V ciricumerrent N 10 mysterium] misterium BR illudimus] inludimus B M^1N uoluntariam] uolontariam B^1 11 sed et] sedi N et *om.* VP N 12 κινουμένην = ⟨mo⟩tam] [factam] VP BR MN uoluntarie] uolontarie B^1 12–13 ἀντιποιουμένην = ⟨appeti⟩uisse?] acquieuisse R MN acquieuisse] atqueuisse VP adquieuisse B 13 uerbum] berbum V 14 cibum] cybum VP rationem] racionem P appetebat] appetebant B tristabatur] stritabatur V^1 ac] et R 15 turbabatur] turbatur B κατ' ἐκούσιον = ⟨prompta⟩] [propria] VP BR MN ueniret] uenire VP 16 coepit] concaepit V cepit R M^1 anxiari] ancxiari M^1N uoluntariae] uolontariae B exsistunt] existunt P R MN 17 epiphanius] epyphanius VP epifanius B epyfanius R 18 prosecutus] persecutus V inquid] inquit M diuinitati] diuinitatis M fiet] finiet N 19 et *om.* N 20 uelle] uellet M^1N 21 asserit] adserit B cyrillus] cyrilus V^1 quod non recusaret N 22 idem] id est N prompte] prum B^1 prumpte B^2 23 athleta] athletha M 25 non mea ... quidem V^2 *marg.* in his] hic enim BR

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

καὶ τὸ μὲν ἀνθρώπινον διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς παραιτεῖται τὸ πάθος, τὸ δὲ θεϊκὸν αὐτοῦ *πρόθυμον*." εἷς μὲν γὰρ καὶ ὁ αὐτὸς ἐν ἑκατέρᾳ φύσει λαλῶν ποτὲ μὲν ἀνθρωποπρεπῶς, ποτὲ δὲ θεοπρεπῶς ἀφίησι τὴν φωνήν· „εἶχε γάρ," καθά φησιν ὁ πανεύφημος Κύριλλος, „ἐν ἀμφοτέροις τὴν ἐξουσίαν." ὅτε οὖν λέγει· *μὴ τὸ ἐμὸν γενέσθω θέλημα, μὴ τὸ ἐμόν*, τουτέστι τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, φησί, κἀγὼ γὰρ νῦν ὡς ἄνθρωπος φθέγγομαι. ὅτε δὲ λέγει τό· *σόν*, τὸ κοινόν φησιν ἐμοῦ τε τοῦ λόγου καὶ σοῦ. πατρὸς γὰρ καὶ υἱοῦ καθὸ λόγος ἐστὶν ἓν τὸ θέλημα διὰ τὸ τῆς οὐσίας μοναδικὸν κατὰ τὸν ἅγιον Νυσσαέα Γρηγόριον ἐν τῷ κατὰ Ἀπολιναρίου λόγῳ φήσαντα οὕτως· „φθέγγεται μὲν ὡς ἐκ τοῦ ἀνθρώπου τὸ τῇ ἀσθενείᾳ τῆς φύσεως πρόσφορον ὁ τὰ ἡμέτερα πάθη οἰκειωσάμενος· ἐπάγει δὲ τὴν ⟨δευ⟩τέραν φωνήν, τὸ ὑψηλόν τε καὶ θεοπρεπὲς βούλημα κυρωθῆναι παρὰ τὸ ἀνθρώπινον ὑπὲρ τῆς τῶν ἀνθρώπων σωτηρίας θέλων. ὁ γὰρ εἰπών· *μὴ τὸ ἐμόν*, τὸ ἀνθρώπινον τῷ λόγῳ ἐσήμανε· προσθεὶς δὲ τό· *σόν*, ἔδειξε τὸ συναφὲς τῆς ἑαυτοῦ πρὸς τὸν πατέρα θεότητος, ἧς οὐδεμία θελήματός ἐστι διαφορὰ διὰ τὴν κοινωνίαν τῆς φύσεως.".

εἰ οὖν ἔπεται, καθά φασιν οἱ πατέρες, τῇ φύσει τὸ θέλημα, δύο δὲ φύσεις ἐν τῷ Χριστῷ, δύο πάντως αὐταῖς καὶ φυσικὰ θελήματα δώσομεν. ὁ αὐτὸς γάρ, ὡς εἰρήκαμεν, καθ' ἑκατέραν θέλων μορφὴν ἤθελε μὲν ὡς θεός, ἤθελε δὲ καὶ ὡς ἄνθρωπος τῇ τῶν φύσεων ἑτερότητι καὶ δύο θελήσεων ἤτοι θελημάτων συνεκφαίνων διαφοράν καὶ οὐκ ἐναντία θελήματα καὶ ἀλλήλοις ἀντεξαγόμενα παρεισάγομεν „τὸ γὰρ τοῦ σωτῆρος ἀνθρώπινον θέλημα οὐκ ἦν ὑπεναντίον τῷ θείῳ θελήματι, ἀλλ' εἵπετο κατὰ πάντα τῷ τοῦ προσλαβόντος καὶ θεώσαντος λόγου θελήματι τὸ θεωθὲν τοῦ προσλήμματος ἀνθρώπινον θέλημα" καθά φησιν ὁ θεολόγος Γρηγόριος· „τὸ γὰρ ἐκείνου θέλειν τοῦ κατὰ τὸν σωτῆρα νοουμένου δηλονότι ἀνθρώπου οὐδὲ ὑπεναντίον θεῷ θεωθὲν ὅλον.". ὁ μὲν οὖν περὶ θελημάτων λόγος ἐν ὀλίγῳ τοσοῦτος.

---

2 – 11 cf. Lc. 22,42

3 – 4 cf. Cyrillus Alex., thes. c. 24, PG 75, 400 B 5 – 6 8 – 13 cf. Gregorius Nyss., antirrheticus adv. Apollinarium, PG 45,1193 C 8 – 1196 A 5 18 – 22 cf. Gregorius Naz., or. 30,12, PG 36,117 C 1 – 7; ACO ser. II vol. I p. 284,26 – 29

MT

1 ἀσθένειαν] ἀσθένιαν T 4 – 5 μὴ τὸ ἐμὸν *om.* M 5 φύσεως *om.* M 7 ἐστὶν *om.* M 9 τῇ ἀσθενείᾳ] τῆς ἀσθενείας T ὁ *om.* T 10 secundam = ⟨δευ⟩τέραν] ἑτέραν MT 13 διαφορά ἐστι M 17 οὐκ] οὐχ T 19 θείῳ *om.* M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

humanam, quae est carnis, alteram uero diuinam. et humana quidem propter infirmitatem carnis recusat passionem, diuina autem eius *prompta.*" unus enim cum sit idem ipse in utraque natura loquitur interdum quidem congruentem humanitati, interdum uero diuinitati congruentem expremit uocem; „habuit enim," iuxta quod ait opinatissimus Cyrillus, „in utrisque potestatem." dum ergo dicit: *non mea fiat uoluntas, non mea*, hoc est humanae naturae, dixit. et ego enim nunc sicut homo loquor. dum uero dicit: *tua*, illam quae communis est inquid mihi uerbi et tibi. patris igitur et filii secundum quod uerbum est una est uoluntas propter unitatem essentiae secundum sanctum Nisenum Gregorium in sermone aduersum Appollinarium sic inquientem: „loquitur enim tamquam ex homine quod infirmitati naturae competit ille qui nostras passiones proprias fecit, adiungit deinde secundam uocem, excelsam et deo dignam uoluntatem ratam magis fieri quam hominis pro hominum salute uolens. qui enim dixit *non mea*, humanam hoc sermone significauit; adiungens autem: *tuam* ostendit coniunctionem suae ad patrem deitatis, cuius nulla est uoluntatis differentia propter communitatem naturae." si ergo sequitur, secundum quod patres inquiunt, naturam uoluntas, duae uero naturae in Christo, duas per omnia illis et naturales uoluntates dabimus. idem ipse enim, sicut asseruimus, secundum utramque formam uolens uoluit quidem ut deus, uoluit uero et ut homo secundum naturarum diuersitatem etiam duarum uoluntatum siue uoluntantium simul demonstrans differentiam et neque contrarias uoluntates ad inuicem oppositas introducimus. „saluatoris enim humana uoluntas non erat contraria diuinae eius uoluntati, sed sequebatur in omnibus assumentis et deificantis uerbi uoluntatem quae deificata est assumptae humanitatis humana uoluntas" erga quod ait deiloquus Gregorius, „illius enim uelle qui secundum saluatorem intellegitur procul dubio hominis nec contrarium deo, deificatum totum."
et de uoluntatibus quidem in breui talis est ratio.

VP BR MNL(14)

---

1 humana] humanam N 2 diuina] deuina V diuinam P^1 N prompta] promta P^1 N prumpta B ipse *om.* N 3 congruentem] congreentem V^1 3 – 4 diuinitati] diuinati V 4 expremit] expraemit B exprimit R MN iuxta aut quod B opinatissimus] opynatissimus V opinatissimis N^1 5 mea[1]] me V^1 uoluntas fiat M 6 et] *om.* R ecce N tua] tu N illam] illum P illa M 7 communis] cummunis V inquid] inquit R M mihi] h P^2 *add.* michi N 8 unitatem] hunitatem B sanctum *om.* MN nisenum] nicenum V R nysenum M nissenum N 9 sermone] sermonem BR appollinarium] appolinarium V^1 apolinarium BR apollinarium N sic] si V^1 enim *om.* M 10 infirmitati] infirmitate V R N infirmati B^1 competit] conpetit B deinde adiungit N 11 secundam] secundum VP excelsam] excaelsam N fieri quam] fieret qui R 12 pro] per MN salute] salutem V M qui] quem V^1 dixit *om.* BR mea] meam M humanam] humana B 13 coniunctionem] cumunctionem V^1 suae] suam V^1 14 communitatem] communitate B *om.* N naturae L *inc.* ⟨841,17⟩ 15 quod] quo B^1 naturam] natura MN 16 et *om.* L dabimus] dauimus M^1N idem] id est N sicut] secut R asseruimus] adseruemus BR utramque] utraque N utranque L 17 quidem] quiadem B uero *om.* N naturarum] natrarum V^1 18 siue ... simul M^2 *del.* siue] simul MNL uoluntantium] uoluntatium VP L duarum uoluntatum R uoluntium N simul] semul B demonstrans] demonstras P^1 N 19 neque] quae N ad] aut V^1 oppositas] obpositas B appositas ML *om.* N 20 sequebatur] sequebator V sequerebatur N 21 assumentis] asumentis V adsumentis B assumentes R deificantis] deificantes V BR assumptae] adsumptae B assuptae M humanitatis] hunitatis B^1 22 erga] ergo B iuxta R deiloquus] deilocus B M^1NL illius] illi N qui] quae B^1 23 saluatorem *om.* L intellegitur] intelligitur R L νοουμένου δηλονότι = intellegitur procul dubio] procul dubio intellegitur VP BR MNL contrarium] contrarum V 24 de uoluntatibus] deuorantibus N uoluntatibus] uoluntati B^1

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Φέρε δὲ καὶ τὸν περὶ ἐνεργειῶν ἐν συντόμῳ διαληψώμεθα λόγον καὶ τοῖς ὁμοίοις κεχρημένοι πάλιν ἐπιχειρήμασι δύο τὰς ἐνεργείας ἐπὶ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν φυσικὰς ἀποδείξωμεν. οἱ γὰρ μίαν μόνην ἐπὶ Χριστοῦ δοξάζοντες τὴν ἐνέργειαν ἢ διαιροῦσι τὰς φύσεις ἢ ἀναφύρουσι καὶ συγχέουσι. Νεστόριος μὲν γὰρ ὁ ἀνθρωποπλάτρης καὶ οἱ τὴν ἐκείνου παραφροσύνην νοσήσαντες δύο λέγοντες φύσεις συνδιατέμνουσι ταύταις καὶ πρόσωπα καὶ ἰσαρίθμους αὐταῖς ὑποστάσεις συμπαρεισάγουσι, μίαν δὲ αὐτῶν σχετικὴν ἀποφαίνουσι τὴν ἐνέργειαν. ἡ δὲ σχέσις δύο πάντως ἢ καὶ πλειόνων ἀνὰ μέρος τε καὶ ἀνακεχωρισμένως ὑφεστηκότων ἐστὶ συνάφεια. οἱ τοίνυν, ὡς λέλεκται, εἰς δύο Χριστοὺς τὸν ἕνα Χριστὸν διατέμνοντες μίαν σχετικήν, ὡς εἴπομεν, δογματίζουσι τὴν ἐνέργειαν. Ἀπολινάριος δὲ καὶ Θεμίστιος καὶ Εὐτυχὴς καὶ Σεβῆρος καὶ οἱ τῆς συμμορίας αὐτῶν τὴν μωρίαν ἀπομαξάμενοι τὰς ἐν Χριστῷ δύο φύσεις συγχέοντές τε καὶ συναλείφοντες μίαν αὐτοῦ πεφυρμένην τε καὶ φασματώδη φύσιν πρεσβεύουσι, μίαν δὲ αὐτοῦ τερατουργοῦσιν ἐνέργειαν. καὶ ταῦτα μὲν οὗτοι, ἡμεῖς δὲ τῶν καθ' ἑκάτερα βόθρων διαιρέσεώς τε καὶ συναιρέσεως τὸν κίνδυνον ἀποκλίνοντες καὶ οἷον βασιλικὴν διανύοντες τρίβον δύο Χριστοῦ τὰς φύσεις καὶ τὰς τούτων ἰσαρίθμους φυσικὰς ἐνεργείας ὁμολογοῦμεν εἰς μίαν ἀμερίστως συντρεχούσας ὑπόστασιν καὶ τὰ ἑκάτερα ἐν τῷ κοινῷ συνεισάγουσαν ἰδιώματα, οὐχ ὡς ἑτέρου παρὰ τὰς φύσεις τοῦ προσώπου τυγχάνοντος, ἀλλ' ἐν τῇ τοῦ λόγου ὑποστάσει τῆς ἀνθρωπίνης ὅλης διαπλασθείσης φύσεως καὶ τὰ ἑαυτῆς ἀνελλιπῶς ἐνεργούσης, μεθ' οὗ ἥνωται καθ' ὑπόστασιν λόγου *δίχα* μόνης *ἁμαρτίας*, ὥσπερ καὶ τοῦ λόγου τελείως ἐνεργοῦντος τὰ ἴδια, μεθ' ἧς ἀνθρωπίνης ἀνέλαβε φύσεως. οὕτω τε ἂν ἡμῖν εὐσεβῶς πιστεύουσι φυλαχθήσεται τὸ κατὰ τὸν μακάριον Λέοντα „ἐνεργεῖν ἑκατέραν μορφὴν μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ὅπερ ἴδιον ἔσχηκε, τοῦ μὲν λόγου κατεργαζομένου τοῦτο ὅπερ ἐστὶ τοῦ λόγου, τοῦ δὲ σώματος ἐκτελοῦντος ἅπερ ἐστὶ τοῦ σώματος". ἃ μὲν

19 cf. Hebr. 4,15

9 cf. Cyrillus Alex., apol., ACO I 1,6 p. 118,23 21–23 cf. Leo papa, epist. 11,4 ad Flavianum, ACO II 1,1 p. 14,27–29

MT

2 φυσικὰς] φυσικῶς T 12 τε *om.* M 16 συνεισάγουσαν] συνεισάγουσιν M συνεισαγούσας *coni.* Lu 19 ἥνωται] ἥνωτο M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Affer uero ut etiam de operationibus rationem breuiter conprehendamus similibus usi denuo probationibus duas operationes in Christo deo nostro naturales demonstrantes. qui enim unam solummodo in Christo operationem annuntiant uel diuidunt naturas aut permiscent et confundunt. Nestorius namque hominicola et quiqui illius dementia deprimuntur duas dicentes naturas simul diuidunt cum eis et personas. pari numero cum eis et subsistentias introducunt, unam autem earum affectiuam decernunt operationem. affectus namque duarum per omnia aut etiam plurium rerum dispertitarum atque separatim subsistentium est conexium. qui ergo, ut dictum est, in duo Christos unum Christum concidunt, unam affectiuam, ut diximus, dogmatizant operationem. Apollinarius uero et Themestius et Eutyches et Seuerus et quiqui partis eorum stultitiam insigniti sunt duas naturas quae in Christo sunt confundentes atque conglutinantes unam quidem eius confusam et phantasticam naturam predicant unamque eius portentant operationem.
et haec quidem illi, nos autem altrinsecus positam uoraginem diuisionisque et confusionis declinantes periculum et tamquam iter regale pergentes duas Christi naturas et harum pari numero naturales operationes confitemur in unam indiuiduam concurrentes subsistentiam et [quae suae sunt] alterutra in communi proprietates conferentem. nec enim persona aliud aliquid est quam ipsae naturae, sed in uerbi subsistentia totius humanitatis formata natura quae sua sunt indeminute operatur cum eo, cui unita est subsistentialiter uerbo *absque* solo *peccato*, sicut et uerbum perfecte operatur quae eius sunt propria cum humana natura quam assumpsit. ita ergo pie nobis credentibus seruabitur secundum beatum Leonem „operatur enim utraque natura cum alterius communione quod proprium habuit, uerbo operante quod uerbi est et carne exsequente quae carnis sunt." quae enim

VP C(21)BR MNL

1 affer] afer VP conprehendamus] comprehendamus ML usi] uisi B 2 operationes] operationibus N naturales *om.* N 3 enim unam] una N solummodo] solomodo B solumodo N annuntiant] adnuncient B anuntiant L 4 nestorius] nestrius V^1 hominicola] homicula N^1 homicola N^2 4–5 deprimuntur] depremunt B 5 naturas dicentes MNL naturas] naturales N 6 subsistentias] sistentias V^1 affectiuam] effectiuam L 7 per omnia duarum N aut ... dispertitarum *om.* N atque] adque B^1 separatim] seperatim N 8 conexium] connexio BR conixium M duo] duos BR M^2 9 concidunt] condicunt R affectiuam] effectiuam M diximus] dixi N dogmatizant] dogmatzant V apollinarius] apollenarius V^1P appolenarius V^2 apolinarius BR L appollinarius M 10 et^1 *om.* BR themestius] domestius R eutyches] utyches V eotichis B^1 eutichis B^2 eothichis R eutices M eutyces L stultitiam] stultiam V^1 insigniti sunt] insigniti ut M insignitis in N insignitis ut L 11 atque] que B conglutinantes] conclutinantes N congluctinantes L eius quidem V^1 12 confusam] confusionem MNL phantasticam] fantasiticam VP plantasticam R fantasticam L unamque] unam quae B 13 positam] posita N confusionis] concussionis N 14 iter] inter N harum] arum B 15 confitemur] constemur M 16 καὶ τὰ ἑκάτερα = et alterutra [quae suae sunt] = καὶ τὰ ἑαυτῆς alterutra] alterutram VP alteratra M^1 communi] commune BR conferentem] conserentem V 17 ἑτέρου = aliud aliquid totius] tocius V R etotius B 18 operatur] operator V operatus L 19 absque solo] absolo N operatur] operatus L 20 assumpsit] adsumpsit B seruabitur] seruetur MNL 21 beatum *om.* B operatur *inc.* C (815,1) natura] naturea V communione] comminione V conmunione B 22 carne] carnes VP exsequente] exequente VP R NL

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

γὰρ εἶχεν ὡς „ὁμοούσιος τῷ πατρί", ταῦτα κατειργάζετο θεϊκῶς διὰ δὲ τῆς ἀνθρωπίνης μορφῆς, ἃ δὲ προσείληφεν ἐξ ἡμῶν ὡς „ὁμοούσιος ἡμῖν", ταῦτα εἰργάζετο ἀνθρωπίνως, ἀλλ' οὐχ ὡς ψιλὸς ἄνθρωπος, ἀλλ' ὡς ἐνανθρωπήσας θεός. καὶ γάρ φησιν ἐν τοῖς θησαυροῖς ὁ πανεύφημος Κύριλλος „ἔστιν ἰδεῖν κατὰ ταυτὸν ἀμφότερα ἐν αὐτῷ". „θεὸς γὰρ ἦν ἀληθινὸς ἐν σαρκὶ καὶ σὰρξ ἀληθὴς ἐν θεῷ, δι' ὧν οὖν ἔδει γνωρίζεσθαι θεὸν ταῦτα θεϊκῶς ἐνεργεῖν καὶ ἀφ' ὧν ἦν ἀναγκαῖον ἄνθρωπον ὄντως ὁρᾶσθαι ταῦτα ποιεῖ καὶ λέγει οἰκονομῶν τῷ μυστηρίῳ τὴν ἀλήθειαν". τὸ μὲν γὰρ σωματικοῖς *βαδίζειν* ποσὶ καὶ πρὸς κόπον *ὁδοιπορεῖν* καὶ διὰ γλώσσης λαλεῖν ἀνθρωπίνης φύσεως ἔργον ἐτύγχανε, τὸ δὲ τοῦ *παραλυτικοῦ* λόγῳ θεραπεῦσαι τὰ μέλη καὶ τοῦ *κωφοῦ* πρὸς τὸ φθέγγεσθαι διαρθρῶσαι τὴν γλῶτταν καὶ τὸ τοῖς κοπιῶσί τε καὶ πεφορτισμένοις ἀπό τε πλήθους ἁμαρτημάτων καὶ νοσημάτων παρέχειν ἄφεσιν καὶ ἀνάστασιν ἔργα θεϊκῆς ὑπῆρχε δυνάμεως. ἀλλ' οὐδέτερον ἄνευ θατέρου γέγονε καὶ προφερέσθω πάλιν εἰς μέσον ὁ ἁγιώτατος Λέων ἐν τῇ πρὸς Λέοντα τὸν βασιλέα ἐπιστολῇ ταῦτα δὴ γεγραφώς· „εἰς τοσαύτην ἑνότητα κατ' αὐτὴν τῆς παρθένου τὴν σύλληψιν τῆς θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος συμπλακείσης, ὥστε μήτε δίχα τοῦ εἶναι αὐτὸν ἄνθρωπον τὰ θεῖα μήτε δίχα τοῦ εἶναι θεὸν τὰ ἀνθρώπινα πράττεσθαι." ἰδοὺ σαφῶς διηγόρευσεν ὁ πατὴρ ἐν τῇ τοῦ προσώπου ἑνότητι κοινωνικῶς καὶ οὐκ ἀπεσχοινισμένως οὐδὲ συγκεχυμένως ἑκατέραν φύσιν ἐνεργεῖν τὸ προσφυές τε καὶ ἴδιον, ἵνα καὶ θεὸς εἶναι πιστεύηται καὶ τὴν οἰκονομίαν πιστώσηται. εἷς οὖν ὑπάρχων ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς „τέλειος ἐν θεότητι καὶ τέλειος ὁ αὐτὸς ἐν ἀνθρωπότητι" ἐνεργεῖ μὲν ὡς θεὸς ἐνεργεῖ δὲ καὶ ὡς ἄνθρωπος τῇ δυάδι τῶν φύσεων καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἀποπληρῶν. „τὰ γὰρ ἑτερογενῆ τε καὶ ἑτεροφυᾶ" κατὰ τὸν πάνσοφον Κύριλλον „τὴν αὐτὴν ἐνέργειαν ἔχειν οὐκ ἄν τις δοίη σωφρονῶν, ἀλλ' ὥσπερ ἀπεσχοινισμένον ἔχουσι τῆς οὐσίας ἤτοι τῆς ποιότητος τὸν λόγον, οὕτω καὶ διάφορον ἀποδώσουσι τὴν ἐνέργειαν". ὡς καὶ ὁ μέγας Βασίλειος ἐν τῷ κατ' Εὐνομίου συλλογίζεται λόγῳ ὅτι „τῶν ἑτερογενῶν οὐκ ἔστιν ἡ ἐνέργεια μία". δύο τοίνυν φυσικὰς

---

7 cf. Mt. 14,25 8 cf. Joh. 4,6 9 cf. Mt. 9,2 cf. Mt. 9,32

---

1 – 2 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,26 – 27 4 – 7 cf. Cyrillus Alex., thes. c. 23, PG 75,388 D 7 – 389 B 2 4 cf. Doctrina patrum 13 VI p. 82,6 7 – 11 cf. Severus Ant., p. 376,7 – 9 13 – 16 Leo papa, epist. 165,8 ad Leonem, PL 54,1167 B 8 – 12; ACO ser. II vol. I p. 300,33 – 35 19 – 20 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,24 – 25 21 – 24 cf. Cyrillus Alex., thes. c. 14, PG 75,241 B 5 – 10; ACO ser. II vol. I p. 260,36 – 39 25 cf. Basilius Caes., PG 29,217 A 3 – 4

MT

---

2 δὲ] καὶ M 5 οὖν *om.* M 6 ἀναγκαῖον M *bis* 8 κόπον] σκοπὸν T τὸ] τῷ T 10 γλῶτταν] γλῶσσαν M 14 αὐτὴν] αὐτῆς M θεότητός τε καὶ T 16 διηγόρευσεν] προδιηγόρευσεν M 17 κοινωνικῶς τε καὶ T 20 ἐνεργεῖ[1]] ἐνήργει M ἐνεργεῖ[2]] ἐνήργει M 22 ἔχειν *om.* T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

habuit sicut „consubstantialis patri," haec operabatur diuinitus per formam tamen humanam, quae autem assumpsit ex nobis ut „consubstantialis nobis", haec operabatur humanae, sed non ut purus homo, sed ut humanatus deus. ait namque in Thesauris sacratissimus Cyrillus „est cognoscere in hoc ipso utraque in eo", „deus enim uerus in carne et caro uera in deo, ex quibus enim oportuit cognoscere eum deum haec diuinitus operatur, et ex quibus necessarium erat hominem uere eum uidere haec facit et dicit dispensans mysterio ueritatem." nam *ambulare* corporalibus pedibus et cum labore *iter facere* et per linguam loqui humanae naturae opus exstiterat, membra uero *paralytici* uerbo saluare et *muti* ad articulate sonandum linguam aptare et laborantibus atque oneratis multitudine peccatorum et egritudinum remissionem ⟨et resurrectionem⟩ concedere opera sunt diuinae uirtutis. sed non alterum absque altero factum est et ad medium producendus est sanctissimus Leo in epistula ad Leonem imperatorem haec asserente: „in tantam unitatem ab ipso conceptu uirginis deitate et humanitate conserta, ut nec sine homine diuina nec sine deo agerentur humana." en manifestae hic pater asseruit, quia in personae unitate communiter et non disiunctae neque confusae utraque natura operata est quod naturale eius erat et proprium, ut et deus esse credatur et dispensationem credibilem faciat. unus ergo exsistens dominus noster Iesus Christus „perfectus in deitate et perfectus idem ipse in humanitate" operatur ut deus, operatur uero et ut homo dualitate naturarum etiam duas naturales operationes explens. „quae enim alterius generis alteriusque naturae sunt" secundum sapientissimum Cyrillum „eandem operationem habere nullus sapiens dabit, sed sicut dissotiatam habent naturae siue qualitatis rationem, ita et differentem reddent operationem." sicut et magnus Basilius in libro aduersum Eunomium colligit quoniam „diuersarum naturarum non est

VP CBR MNL

1 operabatur] operatur N 2 assumpsit] adsumpsit CB ex] et M^1 ut] ex in R consubstantialis] cumsubstantialis VP 3 ut²] t V^1 *om.* B MNL humanatus] umanatus B deus] dominus M^1 namque] enim L thesauris] tesauris C^1B 4 cyrillus] cyrrillus P cyillus B ipso] christo R 5 carne] carnem N uera] uero V cognoscere] cognuscere VP agnoscere R deum] dominum CR 6 operatur] operator V operatus L et¹ *om.* BR necessarium] necessarius M^2 uere] uero CR facit] fatit V 7 mysterio] misterio VP R L pedibus corporalibus L 8 opus] opos B^1 honus R exstiterat] extiterat V^1 CB M existerat N extiterit L membra] menbra L paralytici] paralitici P CBR L paralici N 9 saluare] sanare M^1 muti] muni B^1 ad *om.* V^1 articulate] articula ad articute M^1 ad articula ad articulare L 10 oneratis] onorantis V honeratis R MN egritudinum] egritudinem M^1 καὶ ἀνάστασιν = ⟨et resurrectionem⟩ *om.* VP CBR MNL 11 et *om.* V 12 epistula] epistola NL imperatorem] imperatore N 13 asserente] asserentem M tantam] tantum V L humanitate] humanitatem P humanita C^1 umanitate B conserta] serta M^1 13 – 14 conserta ut] consertant R 14 en] hen N 15 personae unitate] persona ciuitate V^1 disiunctae] disiunte L 16 natura] nara V^1 naturae B naturale eius] natura leuis R et ut N et² *om.* CBR credatur] credebatur M^1 17 dispensationem] dispensatione B credibilem] cridibilem P exsistens] ex. .sistens B *ras.* existens R MNL 18 humanitate] umanitate P operatur²] operator V operatus L 19 et *om.* CR L 20 enim] e.nim B *ras.* cyrillum] cyrrillum P 21 eandem] eadem V 21 – 22 habere ... operationem *om.* L 21 sed *om.* P dissotiatam] dissociatam CR naturae] naturas CBR naturam M 22 siue] sine V qualitatis] qualitas CR et² *om.* L 23 aduersum] aduersus MNL eunomium colligit] eonomium collegit CBR naturarum diuersarum MNL

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

θελήσεις ἤτοι θελήματα καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ *τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν* ὀρθοδόξως πρεσβεύομεν καὶ οὕτω πᾶσι τοῖς φιλοχρίστοις φρονεῖν διὰ τοῦδε ἡμῶν τοῦ εὐσεβοῦς ἰδίκτου διαγορεύομεν.

Δεχόμεθα δὲ καὶ σεβαζόμεθα τὰς ἁγίας καὶ οἰκουμενικὰς πέντε συνόδους· τὴν ἐν Νικαίᾳ τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ πατέρων κατὰ τῆς Ἀρειανικῆς συνεδρευσάντων μανίας, οἳ καὶ τὸ θεῖον τῆς πίστεως συνεργίᾳ τῆς τριαδικῆς καὶ ὁμοτίμου θεότητος ὡροθέτησαν σύμβολον, καὶ τὴν ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ ἡμῶν καὶ βασιλίδι πόλει τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα κατὰ τῆς Μακεδονιανῆς πνευματομάχου γνώμης ἅμα καὶ γλώττης καὶ Μάγνου τοῦ Ἀπολιναριστοῦ συνηθροισμένων πατέρων, οἳ καὶ συμπνοίᾳ τοῦ ἁγίου πνεύματος τὸ λεχθὲν μέγα καὶ σεβάσμιον ἐφηρμήνευσαν σύμβολον τὰ περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ὅτι θεὸς βεβαιώσαντες δι' ὧν ἀνέπτυξαν ἐκτυπώτερον, καὶ τὴν ἐν Ἐφέσῳ συνειλεγμένην τὸ πρότερον, ἧς ἐξῆρχον Κελεστῖνος καὶ Κύριλλος οἳ σὺν τῷ δεσπότῃ Χριστῷ καὶ ἀδιαιρέτῳ θεῷ ἡμῶν τὸν διαιρέτην Νεστόριον σὺν τῇ αὐτοῦ βεβήλῳ καὶ κακοδόξῳ δόξῃ κατέκριναν. πρὸς τούτοις ἔτι περιπτυσσόμεθα τὴν τῶν ὅλων σφραγῖδα καὶ κύρωσιν τὴν ἁγίαν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον τῶν ἑξακοσίων τριάκοντα καὶ ἀριθμῷ καὶ πλήθει τετιμημένων πατέρων, ὧν τῆς εὐσεβείας τῇ μάστιγι Διόσκορος καὶ Εὐτυχῆς συνεπλήγησαν καὶ τῇ τῆς δυσσεβείας κάρᾳ τὴν ἱερωσύνην συναπετμήθησαν. δεχόμεθα δὲ καὶ τὴν ἐν χρόνοις Ἰουστινιανοῦ τοῦ τῆς θείας λήξεως ἐν τῇ λεχθείσῃ θεοφυλάκτῳ ἡμῶν καὶ πανευδαίμονι πόλει κεκροτημένην σύνοδον κατ' Ὠριγένους καὶ Διδύμου καὶ Εὐαγρίου τῶν θεομάχων ⟨καὶ

2 1. Joh. 5,20

13 cf. ACO II 1,2 p. 127,3

MT

3 τοῦδε] τε M 6 δέκα καὶ ὀκτὼ] δεκαοκτὼ M 7 συνεργίᾳ] συνεργείᾳ T 10 ἁγίου] παναγίου T 11 ἐφηρμήνευσαν] ἐφερμήνευσαν M ἐπηρμήνευσαν T 12 συνειλεγμένην] συνηλυγημένην T τὸ *om.* M 13 ἐξῆρχον] ἐξάρχων T 20 κατ'] καθ' MT 20 – 852,1 et obscena ... scripta = ⟨καὶ ... συγγράμματα⟩ *om.* MT

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

una operatio." duas igitur naturales uoluntates et duas naturales operationes in dispensatione incarnationis unius sanctae trinitatis domini nostri Iesu Christi *ueri dei nostri* recte sentientes praedicamus et ita omnibus amatoribus Christi sapere per praesens nostrum pium edictum annuntiamus.

Suscipimusque et amplectimur sanctas et uniuersales quinque synodos: quae in Nicaea trecentorum decem et octo patrum, qui aduersus Arrianam consederunt insaniam, qui cooperante trina et conglorificanda deitate sacrum fidei symbolum terminarunt, et quae in hac a deo conseruanda nostra regia ciuitate, in qua centum quinquaginta, qui aduersum Macedonianam rebellem spiritus intellegentiam simul et linguam et Magnum nomine Apollinaristam congregati sunt patres, qui et inspiratione sancti spiritus praedictum ⟨magnum et⟩ uenerabilem interpretati sunt symbolum de sancto spiritu, quod deus est confirmantes per ea quae manifestius reserarunt, et quae prius in Epheso congregata est, cuius auctores fuerunt Caelestinus et Cyrillus, qui cum Christo domino atque inseparabili deo nostro diuisorem Nestorium cum sua prophana et maligna secta condemnarunt. cum eis quoque amplect⟨imur⟩ harum omnium signaculum [firmamentumque] ac confirmationem sanctum Calcedonensem concilium sexcentorum [super] triginta et numero pariter et multitudine honorabilium patrum, quorum pietatis flagello Dioscorus et Eutyches cruciati sunt et cum inpietatis uertice de sacerdotio abscisi sunt. suscipimus quoque et quae in temporibus Iustiniani diuae memoriae in praedicta a deo conseruanda nostra felicissima ciuitate complosa est synodus contra dei inpugnatores Origenem, Didimum et

---

VP CBR MNL

---

1 uoluntates] uolontates C operationes et duas naturales uoluntates V 2 ueri] uiri V^1 2 – 3 ueri dei nostri *om.* N 3 sentientes] sencientes C^1 ita et omnibus N sapere] sape V^1 saperae B^2 praesens] praesentem CR praesen B^1 4 edictum] aedictum N annuntiamus] adnuntiamus CB 5 suscipimusque] suscepimusque CBR amplectimur] amplectimus N quinque] quinquia R synodos] sinodus P CB nicaea] icaea V nicea CB MNL nicena R 6 trecentorum] tecentorum V^1 decem et octo] X & VIII P aduersus] aduersas C arrianam] arrinam V 7 et^1] atque R conglorificanda] glorificanda V symbolum] symbulum VP simbolum N terminarunt] terminarent CBR 8 in^1 M^2 *add.* hac] ac B^1 regia] regi V centum quinquaginta] CL CBR quinquaginta] quinquagenta P aduersum] aduersus L 9 macedonianam] macedoniam V R M^1 macedonia B NL macedonium M^2 intellegentiam] intellegentiae B intellegentia N intelligentiam R L simul] semul C 10 apollinaristam] apolinaristam CBR congregati sunt] congregans L patres] patris CR et *om.* CR inspiratione] inspiracione V inspirationem CB NL 11 μέγα καὶ = ⟨magnum et⟩ *om.* VP CBR MNL uenerabilem] uenerabilis V^1 uenerabiliem V^2 symbolum] symbulum VP spiritu] spiritus N 12 ea] aea V manifestius] manifestus V^1 reserarunt] resaerarunt V epheso] efeso C effeso B 13 auctores] autores P L caelestinus] celestinus V BR L cyrillus] cyrillius VP NL inseparabili] inseparabuli V inseperabili P CBR inseparabile M 14 deo] dei M^1 prophana] inprofana M^1 profana M^2 condemnarunt] condempnauerunt M condempnarunt R L 15 περιπτυσσόμεθα = amplect⟨imur⟩] amplector VP CBR MNL 15 – 16 καὶ κύρωσιν = [firmamentumque] ac confirmationem VP CBR MNL 15 [firmamentumque]] firmamentuque MNL ac] eorum CBR 15 – 16 ac confirmationem] aconfirmationem M^1N ad confirmationem L 16 sanctum] secundum L calcedonensem] calchedonensem P chalcedonensem C^2 N calcedonense ML [super]? triginta] treginta C^1 17 pietatis] piaetatis V pietas CBR eutyches] utyches V eutyces P^1 MNL eutiches CR eotiches B 18 inpietatis] impietatis CB MNL uertice] uerticae P sacerdotio] sacerdocio V R abscisi] abscissi L suscipimus] suscepimus CBR 20 complosa] conplosa CB N est ciuitas synodus R synodus] sinodus C^1B dei C^2 *add.* inpugnatores] impugnatores L origenem] originem V M^1N didimum] didymum P M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

μιαρὰ τοῦ Θεοδώρου Μοψουεστίας καὶ Ἰουδαϊκὰ συγγράμματα⟩ ἀνατροπῇ δὲ τῶν κατὰ τῶν δεκαδύο κεφαλαίων τοῦ πανευφήμου Κυρίλλου Θεοδωρίτῳ πεπονημένων καὶ ἀναιρέσει τῆς λεγομένης Ἴβα γεγράφθαι πρὸς Μάριν τὸν Πέρσην ἐπιστολῆς. ταύτας δὴ τὰς οἰκουμενικὰς καὶ θεολέκτους συνόδους οἷόν τινα κλῆρον οὐράνιον τοῖς τῆς ψυχῆς ταμείοις ἐναποθέμενοι καθάπερ νοητοὺς μαργαρίτας τὰ παρ' αὐτῶν θησαυρίζομεν δόγματα, καὶ οὕσπερ ἀπεβάλλοντο καὶ ἀνεθεμάτισαν ἀνεθεματίσαμεν καὶ ἀπεβαλλόμεθα. καὶ οὓς εἰσεδέξαντο δεχόμεθα καὶ πατέρας ἡμῶν ἐγγραφόμεθα.

Ἀναθεματίζομεν δὲ πᾶσαν αἵρεσιν ἀπὸ Σίμωνος ἄχρι καὶ νῦν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ παρεισδύσασαν καὶ τὴν τῶν πιστευόντων εἰρήνην τε καὶ ὁμόνοιαν περισχίσασαν, πρὸς τούτοις δὲ πᾶσιν ἀναθεματίζομεν καὶ ἀποβαλλόμεθα τοὺς τῶν κενῶν καὶ νέων δογμάτων αἱρεσιάρχας καὶ ἀντιλήπτορας, φαμὲν δὴ Θεόδωρον τὸν τῆς Φαρὰν γεγενημένον ἐπίσκοπον, Σέργιον τὸν τῆς θεοφυλάκτου ἡμῶν ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως γενόμενον πρόεδρον, τὸν τούτου ὁμόφρονα καὶ ὁμότροπον τὴν ἀσέβειαν, ἔτι δὲ καὶ Ὀνώριον τὸν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πάπαν γενόμενον, τὸν κατὰ πάντα τούτοις συναιρέτην καὶ σύνδρομον καὶ βεβαιωτὴν τῆς αἱρέσεως, καὶ Κῦρον τὸν τῆς Ἀλεξανδρέων ἐπισκοπήσαντα, ὁμοίως Πύρρον, Παῦλον, Πέτρον, τοὺς τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως προεδρεύσαντας, καὶ πρὸς τούτοις Μακάριον τὸν τῆς Ἀντιοχέων γενόμενον ἐπίσκοπον, Στέφανόν τε τὸν αὐτοῦ μαθητήν, καὶ τὸν ἄφρονα Πολυχρόνιον καὶ πάντας τοὺς ⟨φρονήσαντας ἢ⟩ φρονοῦντας ἢ μέλλοντας φρονεῖν ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐπὶ τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ οἰκονομίας ἐνέργειαν.

Τούτων οὕτως ἁπάντων ὑπὸ τῆς ἁγίας ταύτης καὶ οἰκουμενικῆς ἕκτης συνόδου διατυπωθέντων ⟨καὶ διὰ ὑπογραφὴν τῆς ἡμῶν ἀνδρείας βεβαιωθέντων⟩ SANCIMUS, ὥστε μηδένα

MT

2 πεπονημένων] πεποιημένων M 6 ἀπεβάλλοντο] ἀπεβάλοντο MT 9 περισχίσασαν] περισχύσασαν T 10 κενῶν] καινῶν MT 14 συναιρέτην] συναναιρέτην M 18 qui sapiunt et = ⟨φρονήσαντας ἢ⟩ *om.* MT 19 τῆς *om.* M 21 ὑπό τε τῆς M 22 et per ... confirmatis = ⟨καὶ διὰ ... βεβαιωθέντων⟩ *om.* MT

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Euagrium et obscena Theodori Mobsuesteni et Iudaica scripta et refutationem opusculorum Theodoriti aduersum duodecim capitula famosissimi Cyrilli et abolitionem epistulae quae dicitur Hibe ad Marim Persam scriptae. haec itaque uniuersalia et a deo conscita concilia sicut quandam hereditatem caelestem in cordis conclaui reponentes tamquam intelligibiles margaritas ab eis thesaurizamus dogmata, et quos refutarunt atque anathematizarunt anathematizamus atque refutamus, quosque susciperunt suscipimus patresque nostros scribimus.

Anathematizamus autem omnem heresem quae a Symone usque nunc in dei ecclesiam introducta est ad discindendam pacem atque unianimitatem credentium, super haec omnia anathematizamus atque refutamus et eos qui superuacuorum atque nouitiorum dogmatum hereticos auctores atque fautores [secuti] sunt, dicimus autem Theodorum, qui fuit Pharanitanus episcopus, et Sergium, qui fuit huius a deo conseruandae nostrae regiae urbis antistes, huic consentaneum et moribus atque impietate parilem, adhaec et Honorium, qui fuit antique Romae papa, horum haereseos in omnibus fautorem, concursorem atque confirmatorem, et Cyrum qui fuit Alexandrinorum episcopus, similiter Pyrrhum, Paulum et Petrum huius regiae nostrae ciuitatis praesules, et una cum eis Macarium qui fuit Antiocenorum episcopus et Stephanum eius discipulum atque Polichronium dementem et omnes qui sapuerunt et sapiunt uel futuri sunt sapere unam uoluntatem et unam in dispensatione saluatoris nostri Iesu Christi operationem.

His omnibus ita a sancto hoc et uniuersali sexto concilio constitutis et per subscriptionem nostrae fortitudinis confirmatis SANCIMUS, ut nullus omnium aliud quicquam de

---

VP CBR MNL(6)

---

1 euagrium] euacrium CR uacrium B obscena] obschena P mobsuesteni] mopsuesteni P CR iudaica] iudaico VP iudieiaca C^1 2 theodoriti] theoderiti V theodoricia CR theodori N aduersum] aduersus ML famosissimi] famossissimi V famosisisni B et *om.* P CBR MN abolitionem] abolitione CBR MNL epistulae] aepistulae C 3 hibe] ibae C M ibe NL scriptae] scriptam B itaque] itace que V^1 a *om.* N 4 conscita] consecta L 4 – 5 reponentes tamquam] reponens tam CBR 5 intelligibiles] intellectuales CBR intellegibiles N 6 anathematizarunt] anathamatizarunt VP M anathimatizarunt CB anathematizamus] anathimatizamus CB atque L *expl.* quosque] quoque P^1 susciperunt] susceperunt R MN suscipimus] suscepimus CBR 8 anathematizamus] anathimatizamus CB symone] simone P B 9 introducta] interducta V inintroducta N discindendam] discendendam V M^1N unianimitatem] unitatem V unanimitatem P C 10 anathematizamus] anathimatizamus C^1B κενῶν = superuacuorum] superuacuarum N^1 nouitiorum] nubitiorum V nobitiorum P nouiciorum CBR N 11 hereticos] hereticus V B^1 haereticos P auctores] auctorens V ἀντιλήπτορας = fautores [secuti] sunt VP CBR MN autem] enim B 12 pharanitanus] faranitanus V CBR pharitanus N 13 antistes] antestis V B^2 antestites CB^1 consentaneum] consentanium C^1B impietate] inpietate P impietatem N 13 – 14 honorium] honorum V honiorium P^1 onorium B 14 haereseos] inhereseus C hereseus B^1 hereseos B^2R MN fautorem] fauctorem VP concursorem] concursorum CR *om.* M 15 cyrum] cyrus M^1 pyrrhum] pyrrum CR MN phyrrum B 16 ciuitatis] ciuitates CB praesules] praesoles CB^1 macarium] macharium C^1 M 17 antiocenorum] antheocenorum V antiochenorum P R anthiocenorum N et *om.* VP B stephanum] stepbanum V sthephanum P stephanus N discipulum] discipulus N polichronium] policronium R polychronium N 18 qui sapuerunt] quis apuerunt B qui sapierunt R futuri sunt sapere] futurissapere N uoluntatem] uolontatem C unam operationem in CBR 19 dispensatione] dispentione V^1 dispensationem N operationem *om.* CBR 20 ita] itaque M sancto ita sancto hoc V sancto ita a sancto hoc N hoc *om.* M per *om.* B 20 – 21 subscriptionem] scriptionem R M 21 sancimus] sanccimus CB scimus R sancimus et ut V^1 omnium] quoque CBR (mm-qq) omnibus M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

τῶν πάντων ἕτερόν τι περὶ τὴν πίστιν περιεργάζεσθαι ἢ καινοτέρου δόγματος ἐφεύρημα μηχανήσασθαι ἢ ὅλως περὶ ἑνὸς θελήματος καὶ μιᾶς ἐνεργείας διδασκαλίαν, ἔμφασιν ἢ λόγον ἀνακινεῖν. ἅπαντες γὰρ οἱ ἱεροὶ καὶ ἔκκριτοι πατέρες ⟨ἡμῶν⟩ ταῖς φύσεσι τὰ θελήματα καὶ τὰς ἐνεργείας διδάσκουσιν ἕπεσθαι, καὶ ὥσπερ δύο φύσεις ἐπὶ Χριστοῦ πεπιστεύκαμεν, οὕτω καὶ δύο φυσικὰς θελήσεις ἤτοι θελήματα καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας δοξάζομεν.

Ταῦτα τῆς ἀληθοῦς εἰς θεὸν ὁμολογίας τὰ δόγματα·

Ταῦτα τῶν εὐαγγελικῶν τε καὶ ἀποστολικῶν φωνῶν τὰ κηρύγματα·

Ταῦτα τῶν ἁγίων συνόδων καὶ τῶν ἐκκρίτων καὶ πατρικῶν γλωσσῶν τὰ διδάγματα·

Ταῦτα *Πέτρος ἡ πέτρα* τῆς πίστεως, ἡ κορυφὴ τῶν ἀποστόλων, ἀνόθευτα παρεφύλαξεν·

Ἐν ταύτῃ τῇ πίστει καὶ ζῶμεν καὶ βασιλεύομεν καὶ τῷ συμβασιλεύοντι θεῷ συμβασιλεύειν αὖθις ἐλπίζομεν·

Ταύτῃ συνεκδημεῖν ἐντεῦθεν εὐχόμεθα καὶ τῷ *τοῦ Χριστοῦ* παρίστασθαι *βήματι*·

ἐπὶ ταύτην ἅπαντας τὴν ὁμολογίαν προτρέπομεν καὶ συλλατρεύειν ἡμῖν τῷ θεῷ προσκαλούμεθα, ἐπ' ὄρους ὑψηλοῦ τῆς βασιλείας ἑστῶτες κηρύττομεν καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης τὴν πάνδημον ἑορτὴν εὐαγγελιζόμεθα. ἥ ποτε γὰρ τῶν φιλοχρίστων διχόνοια νῦν εἰς ὁμόνοιαν μετεχώρησε, τὰ τῶν αἱρετικῶν συνετρίβησαν σκάνδαλα καὶ τὴν ἰδίαν ἀξίαν ἡ πίστις ἀνεκομίσατο ταῖς αὐτοῦ ἐκκλησίαις τοῦ Χριστοῦ μεσιτεύσαντος· *αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ λύσας τοῦ φραγμοῦ τὸ μεσότοιχον* καὶ τὰ τῷ χρόνῳ διεστῶτα συμβιβάσας εἰς ἕνωσιν. *εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα*, καὶ μία σήμερον ἐν θεῷ ἡ ἐκκλησία·

Εἴ τις οὖν φιλόχριστος καὶ φοβεῖται τὸν κύριον καὶ τῆς ἐλπιζομένης σωτηρίας *ὀρέγεται*, ταύτης ἐχέσθω τῆς ὀρθοδόξου πίστεως· οὐ γάρ ἐστι δι' ἄλλης πίστεως σῴζεσθαι· εἰ δέ τις ἀνθρωπίνοις μὲν προσώποις χαρίζεται, τὴν δὲ πρὸς θεὸν ἀγάπην ζηλωτικῶς οὐκ ἐνδείκνυται καὶ τὴν παροῦσαν ἡμῶν εὐσεβῆ παραλογίζεται διαγόρευσιν. εἰ μὲν ἐπίσκοπός ἐστιν ἢ κληρικὸς ἢ καὶ μοναχικὸν περιβέβληται σχῆμα τὴν τῆς καθαιρέσεως ἀποτίσει

---

10 cf. Mt. 16,18 13 cf. 2. Cor. 5,10 15 cf. Mt. 17,1 18 – 19 cf. Eph. 2,14 20 cf. Eph. 4,5 22 cf. Col. 3,22 etc. cf. 2. Tim. 3,1

MT

---

1 περιεργάζεσθαι] ἐργάζεσθαι T 3 nostri = ⟨ἡμῶν⟩ *om.* MT 5 οὕτω] οὕτως M 18 αὐτοῦ] ἑαυτοῦ T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

fide satagat uel noui dogmatis adinuentionem machinetur aut penitus de una uoluntate et una operatione docendi indicium uel sermonem commoueat. omnes enim sancti et probabiles patres nostri sequaces esse naturarum uoluntates ⟨et operationes⟩ annuntiant, et sicut duas naturas in Christo credimus, ita et duas naturales uoluntates et duas operationes praedicamus.

Haec sunt uerae in deum confessionis dogmata!

Haec sunt euangelicorum atque apostolicorum uocum praedicationes!

Haec sunt sanctorum conciliorum et probabilium paternarum linguarum didagmata!

Haec *Petrus qui e[s]t petra* fidei et princeps apostolorum intemerata seruauit!

In hac fide et uiuimus et regnamus et conregnanti nobis deo conregnare denuo speramus!

Hanc comitem [hinc recedentes] habere deposcimus et cum hac *ante Christi tribunal* assistere!

Ad hanc confessionem omnes hortamur et deseruire deo nobiscum inuitauimus, super montem excelsum imperii stantes praedicamus atque ecclesiasticam pacem totius populi solemnitatem annuntiamus. nam illa quondam Christi dilectorum dissensio nunc in concordiam uersa est, haereticorum contrita sunt scandala propriamque dignitatem haec fides indepta est ipso Christo suis ecclesiis mediante. *ipse est igitur pax nostra, qui soluit medium maceriae parietem* et quae per tempora dissidebant in unanimitatem conciliauit.

unus dominus, una fides, unum baptisma, una in deum nunc est ecclesia!

Si quis igitur Christi amator est et metuit dominum optatamque salutem *desiderat*, hanc fidem orthodoxam teneat! nec enim erit per aliam fidem saluari. si quis uero hominum quidem personis gratiam exhibet, caritatis autem in deum emulatorem se non demonstrat praesentemque piam nostram constitutionem non recipit, si quidem episcopus est uel clericus aut monachicum circumdatus est habitum, depositionis paenam

---

VP CBR MN

---

1 adinuentionem] adinuectionem N machinetur] maccinetur V N penitus] paenitus P C penetus B^1 uoluntate] uolontate C 2 indicium] indigium B^1 inditium N commoueat] commoneat M 3 patres] patris M^1 uoluntates] uolontati C uoluntati BR καὶ τὰς ἐνεργείας = ⟨et operationes⟩ *om.* VP CBR MN annuntiant] anuntiant VP adnuntiant CBR 4 credimus] cre⟨di⟩dimus? uoluntates] uolontates CB^1 5 operationes] operationis V^1 6 confessionis] confessiones CR 7 euangelicorum] euangeliorum M atque apostolicorum P^2 *marg.* atque apostolicarum R apostolicorum] apostolorum V CB apostoliquorum N praedicationes] praedicationis V^1 B^1 9 e[s]t] est VP CBR MN petra] praeta C^1 apostolorum] apostulorum P apostholorum B seruauit] seruabit VP 10 hac] ac C conregnanti] conregnari C^1B conregnauit R conregnantis MN 11 ταύτῃ συνεκδημεῖν = hanc comitem [hinc recedentes] VP CBR MN deposcimus] disposcimus V^1 hac] hanc N christi M^2 *add.* 12 assistere] adsistere CB 13 hortamur] ortamur CB M hortamus N 14 ecclesiasticam] ecclaesiasticam P^2 N^2 eclesiasticam B populi] popopuli M 15 solemnitatem] sollempnitatem R sollemnitatem MN annuntiamus] adnuntiamus CBR M^2 quondam] quod VP quodam CBR M^1 quoddam N dissensio] dissentio R 16 concordiam] cordiam V concordia M dignitatem] indignitatem M 17 indepta] indempta V^1 R est^2 *om.* C^1B 18 maceriae] materiae VP parietem] parietam C^1 pariaetem B unanimitatem] unitatem B unam uirtutem R 19 una^2] unum V σήμερον = nunc est] &est P ecclesia] ecclesiae CR 20 amator est] amatores N 21 orthodoxam] orthodoxiam B teneat] tenet C^1B^2 tenit B^1 saluari] saluatus M saluati N 22 gratiam] graciam C^1 exhibet] exibet V caritatis] clari M caritas N in deum C^2 *add.*] in dominum R emulatorem] aemulatorem M 23 non] no V recipit] recepit CR 24 uel clericus *om.* V monachicum] monachum VP C^1R N monachi B monachus M habitum] habitu CBR MN depositionis] deposicionis CB paenam] pen.am V *ras.* poenam B M penam R N

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

ποινήν. εἰ δὲ ἐν ἀξιωμάτων τάξει τελεῖ τιμωρίαν ὑφέξει τὴν δήμευσιν καὶ τὴν τῆς ζώνης ἀφαίρεσιν. εἰ δὲ ἐν ἰδιώτου μοίρᾳ καθέστηκε, τὴν ἐκ τῆς βασιλίδος καὶ πάσης ἁπλῶς ἡμῶν πόλεως ὑπερορίαν κατακριθήσεται καὶ πρὸς τούτοις ἅπασι τὴν ἐκ τῆς φοβερᾶς καὶ ἀδεκάστου κρίσεως οὐκ ἐκφεύξεται κόλασιν.

PROPONATUR

προτεθήτω

Ἀντίγραφος θεία σάκρα τοῦ αὐτοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως Κωνσταντίνου γενομένη πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Ῥώμης καὶ σταλεῖσα διὰ τῶν αὐτῶν συνοδικαρίων.

Ἡ ἐπιγραφή

Πάσαις ταῖς ἁπανταχοῦ ἁγίαις συνόδοις ταῖς ἀνηκούσαις τῇ συνόδῳ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου.

Φαιδρὸς ὑμῶν καὶ περίβλεπτος ὁ πανίερος σύλλογος, ὃν ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας συνήθροισε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ τοῖς τῆς εὐσεβείας λόγοις ἐξώπλισε, δι' ὧν τοὺς ἐνεδρεύοντας τῇ πίστει κατεμαχήσασθε ταξιάρχῃ τῷ ἱεράρχῃ καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ παρασπίζοντες, ᾧ καὶ συνειρηνεύειν ἐμάθετε καὶ συμπολεμεῖν ἐδιδάχθητε. *καιρὸς γὰρ τῷ παντὶ πράγματι* τῷ Σολομῶντι δοκεῖ. καλὸν μὲν γὰρ ἦν καὶ τὸ *εἰρηνεύειν πρὸς ἅπαντας* ἀλλ' ὁμονοοῦντας πρὸς τὴν εὐσέβειαν, κρεῖττον δὲ τὸ πολεμεῖν, ὅτε τὸ εἰρηνεύειν τὴν ἐπὶ τῷ κακῷ συμφωνίαν ἐργάζεται. ἀμέλει δὴ καὶ ὁ κύριος ἔφασκεν· *οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν ἀλλὰ μάχαιραν.* μαχαίρᾳ δὲ ὁ λόγος τῆς πίστεως ἀμφιστόμῳ παρείκασται διαιρῶν καὶ διακρίνων τὸν πιστὸν καὶ τὸν ἄπιστον καὶ τὴν μὲν πρὸς ἀσέβειαν διχοτομῶν συγγένειάν τε καὶ σύμβασιν, τῷ θεῷ δὲ προσοικειῶν καὶ συνάπτων διὰ τῆς πρὸς αὐτὸν εἰρήνης καὶ ἀγαπή-

21 Eccl. 3,1 22 Rom. 12,18 24 – 25 Mt. 10,34 25 cf. Hebr. 4,12 25 – 26 cf. 2. Cor. 6,15

MT

10 αὐτοῦ *om.* M 18 ὑμῶν] ὑμῖν M 22 ἦν *om.* M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

exsoluit, si uero in ordine dignitatum insertus est, supplicio proscriptionis multatur eique cingulum adhimitur, sin autem idiotice sortis est, ex hac regia omnique penitus ciuitate extorris addicitur et super haec omnia etiam terribilis atque inexpiabilis iudicii non effugiet cruciatum.

PROPONATUR

Exemplar diuinae iussionis domini Constantini directa ad sinodum apostolicae sedis antiquae Romae.

In nomine domini dei saluatoris nostri Iesu Christi imperator piissimus Flauius Constantinus fidelis in Iesu Christo imperator omnibus sanctissimis uniuersis synodis apostolicae sedis concilio pertinentibus.

Clarus et speciosus sacratissimus uester coetus extitit, quem pro ecclesia congregauit spiritus sanctus et pietatis armauit sermonibus, in quibus debellastis insidiatores fidei doctori sacerdotalis ordinis et pontifici uerum etiam uniuersali patri⟨archae⟩ auxiliantes, cum quo et pacificare didicistis et compugnare eruditi estis. *tempus est enim in omni re*, sicut Solomoni uidetur. bonum est enim *pacem habere ad omnes*, sed ad ipsos qui concordiam erga pietatem habent, melius est autem pugnare, quando actio pacis consensum in malum operatur. nam dominus inquid: *non ueni mittere pacem in terra sed gladium*. gladio enim bis acuto fidei uerbum simulatur diuidens et discernens credulum et incredulum et cognationem quidem uel consensum quae ad impietatem declinatae sunt

VP CBR MN

1 supplicio] supplitio V N subplicio C subplitio B suplicio R 2 eique ... adhimitur B^2 *marg.* adhimitur] adimitur CB²R N idiotice] ideotice C¹BR indiotccae M 2 – 3 sortis ... addicitur N *bis* 2 hac] hanc V R ac P 3 penitus] paenitus C addicitur] dicitur M^1 omnia haec VP inexpiabilis] inexpiabiles V^1 4 iudicii] iuditii V M^1 effugiet] effugit et V effugies C¹B effugit et cruciatum V 9 exemplar] exempla B diuinae] deuine V diue B iussionis] issionis M^1 domini] domni C N dom̄. M directa] directum M^2 sinodum] synodum R MN apostolicae] apostilicae V 12 flauius] flauiuus VP flauiis CB^1 13 in *om.* B 14 synodis] synodus V sydonis P^1 sinodis CB apostolicae] apostilicae V concilio] concili V pertinentibus] pertimentibus V pertinen....tibus P *ras.* retenentibus C reuerentibus R 15 speciosus] spaeciosus B sponsus R spetiosus MN extitit] extat R 16 debellastis] debellati sunt CBR debellatis M^1N debellatos M^2 insidiatores] insi.diatores V *ras.* 17 doctori] doctoribus CR sacerdotalis] sacerdotali VP MNL ordinis] ordis V pontifici] potifici V potefici B^1 πατριάρχῃ = patri⟨archae⟩] patri VP CBR MN 18 pacificare ... estis] pacificare|tis VP didicistis] dedicistis B^1 compugnare] cumpugnare B^1R M^1N omni] oni P^1 18 – 19 re sicut] res B^1 resic̄ B^2 19 solomoni] salomini CR salomoni B M^2 salomone M^1 bonum est enim *om.* M enim *om.* CBR 20 erga] ergo N melius est] meliuē N actio pacis *om.* N pacis] patis V 20 – 21 pacis erat consensum P 21 malum] mal. M *ras.* ἀμέλει δή = nam (denique ergo?) inquid] inquit P B²R M ueni] uini CB terra] terre V terram M sed *om.* N 22 gladio] glodio P bis] uis N acuto] aguto CB^1 aguti M^1 simulatur] semulatur C semilatur B discernens] discernes V^1 23 et incredulum N *bis* cognationem] cogitationem V consensum] confusensum V^1 impietatem] impietate VP B^1 N declinatae] declinante V declinate P R N

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

σεως. οὐδὲν γὰρ διὰ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀγάπης διὰ πίστεως προτιμότερον, οὐ πατὴρ οὐ μήτηρ τὰς ὠδῖνας τοῖς τέκνοις συναποτίκτουσα, οὐκ ἀδελφοὶ τῇ τῆς φύσεως ἀνάγκῃ δεσμούμενοι καὶ τὰς γνώμας λυόμενοι, οὐ νομικῆς συζυγίας παχεῖά τε καὶ οὐκ ἀπαθεστάτη συνάφεια καὶ τῇ θατέρου λύσει τὴν σχέσιν συνδιαλύουσα. οὐδὲν γὰρ τούτων ἡμᾶς θείας φύσεως μετόχους ἐργάζεται, μόνη δὲ πίστις ἡ πρὸς θεὸν καὶ ἀγάπησις, ἐξ ὧν συμπλοκῆς ἀνεγεννήθημέν τε καὶ ἀνεπλάσθημεν καὶ τῆς πρὸς τὸν πλάστην οἰκειώσεως ἠξιώθημεν καὶ γὰρ αὐτὸς ἔλεγεν ὁ σωτήρ· *ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστι μου ἄξιος, καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι μου ἄξιος.*

Εἴπερ οὖν οἱ τὴν εὐαγγελικὴν τρίβον ἰχνηλατεύειν προαιρούμενοι καὶ τῆς ἀποστολικῆς ἱεραρχίας τὸ ἀξίωμα κληρωσάμενοι, πάντα περιφρονοῦσι καὶ πάσχουσι καὶ τὸν ἔσχατον εἰ τύχοι διὰ τὴν πρὸς θεὸν φιλίαν φιλοῦσι κατακριθῆναι θάνατον, τί οὐκ ἂν καὶ παθεῖν καὶ δρᾶσαι προθυμηθήσονται, ὅτε τὴν πίστιν πολεμουμένην κατίδοιεν, δι' ἧς ἡ πρὸς θεὸν φιλία πορίζεται, ὅτε τὴν ἐκκλησίαν πορθουμένην αἱρετικαῖς προσβολαῖς κατοπτεύουσιν, ὅτε τὴν ἀλήθειαν τῷ ψεύδει βαλλομένην συναίσθονται. ἆρα τὸ πολεμεῖν καὶ διεκδικεῖν ἀφέντες τοῖς πολεμίοις καταλλαγήσονται καὶ τῆς εὐαγγελικῆς ἐντολῆς ἐπιλήσονται; καὶ πῶς ἀνεύθυνον τοῦτο καὶ ἀτιμώρητον; οὐδαμῶς οὐκοῦν *ἀναλαβόντες τὴν πανοπλίαν τοῦ πνεύματος* τοῖς παραταξαμένοις ἀνθοπλίζονται. τοῦτο δὴ τοῦτο καὶ ὁ πανίερος ὑμῶν

7 – 9 Mt. 10,37 – 38 17 – 18 cf. Eph. 6,11 – 13

MT

7 – 8 καὶ ὁ … ἄξιος *om.* M 13 προθυμηθήσονται] προθυμήσονται T 14 κατοπτεύουσιν] κατοπτεύσωσιν M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

eas separans, deo autem accomodans seu connectens per pacem et dilectionem erga ipsum positas. nihil enim propositius est dilectione quae per fidem erga ipsum pertinet, nec pater nec mater, quae cum filiis dolores conpeperit, nec fratres necessitati naturae alligati [sed] ⟨et⟩ uoluntatibus dissoluti, non ex lege coniunctionis crassa et non inpassibilis conexio et alterutri solutione affectionem dissoluens. nullum ex his diuinae naturae participes nos effici, sola autem circa deum fides et dilectio, quorum conplectione regenerati et reformati sumus et conmendationem erga creatorem digni fuimus. ipse enim dicebat saluator: *qui amat patrem aut matrem plus quam me non est me dignus, et qui amat filium aut filiam super me non est me dignus. et qui non accipit crucem suam et sequitur me, non est me dignus.*

Qui ergo euangelicam semitam inuestigare proposuerunt et apostolicae dignitatis pontificatum sortiti sunt, omnia contemnunt et patiuntur et extremam si contigerit propter dei amicitiam condemnari amant mortem. quid nonne et pati et agere promtissime acceperint, cum fide depopulata conspexerint, per quam erga deum amicitia acquisita est, cum ecclesiam hereticis inuasionibus expugnandam speculentur, quando ueritatem proiectam mendatio sentirent. putasne pugnare et defendere postponentes reconciliauerint hostibus et euangelicum obliuiscantur mandatum? et qualiter hoc innoxium et inpunitum fuerit? nullatenus igitur *sumentes arma⟨turam⟩ [dei] ⟨spiritus⟩* his qui aduersus eos

---

VP(13) CBR(14) MN

---

1 eas] ea B separans] seperans VP separatas R separens M saeparans N accomodans] accommodans V B connectens] comnectaens V dilectionem que per fidem erga V^1 R dilectionem mentes erga B^2 ipsum] ipsam V 2 positas ... ipsum M^2 *marg.* nihil ... pertinet V^2 *marg.* propositius] propotius B^1 precisius B^2 propositus N dilectione] dilectionis VP B^1 fidem] fide C N ipsum] sum V 3 quae] qui V cum *om.* N dolores] dolorem M dolore N conpeperit] cumpeperit V compererit M conperit N necessitati] necessitate V^1 CBR alligati] obligati P allegati CB^2R 3 – 4 καὶ = ⟨et⟩] [sed] VP CBR MN 4 inpassibilis] passibilis V impassibilis P M conexio] connexio CBR 5 solutione] salutatione MN nullum enim ex B^2 participes] partipes V 6 effici] effeci C efficit B^2 circa] cuta – tuta R? fides] fidis B^1 dilectio] dictio C^1 conplectione] complectione V complexione B^2 reformati] refurmati C 7 et ... fuimus B^2 *del.* conmendationem] commendatione MN erga] er C et BR 8 est M^2 *add.* 8 – 9 et qui ... dignus C^2 *marg.* *om.* R 9 – 10 et qui ... dignus *om.* V 9 non^2 C^2 *add.* accipit] accepit CR sequitur] sequatur B N semit...estigare M *ras.* 11 apostolicae] apostholicae B 12 contemnunt] comnunt V contempnunt CR MN patiuntur] paciuntur C et^2 *om.* M extremam] extrema B MN 13 amicitiam] amititiam V amiciciam BR condemnari] condempnari C^1R N condemmnari C^2 amant] amat V P *expl.* mortem] morte V CBR M quid *om.* C^1BR nonne et] retinet R 13 – 14 nonne ... acceperint B^2 *del.* 13 nonne] non solum ne C^1 B promtissime] prumtissime CB promptissime M 14 acceperint] acciperint B acceperunt M fide] fidem B depopulata] .epolata V^1 *ras.* depupolata V^2 depopulatam B M conspexerint] conpeterint C^1B^1 conpeserint B^2 conspexerunt M^2 quam] quem B^1 amicitia] amiticia V amicicia C^1BR amititia M amitia N acquisita] aut qui sita V adquesita CB^1 15 cum enim ecclesiam B^2 inuasionibus] inuasionis B^1 expugnandam] expugnamdam B^1 expugnatam B^2 expugnandum M^1 speculentur] speculenter V speculetur CB^1 speculantur B^2 16 mendatio] mendacio C^2 sentirent] sentirunt B^2 pugnare] pugnaret V B postponentes] prosponentes V posponentes M^1N reconciliauerint] reconciliauerunt C reconciliabuntur B^2 16 – 17 hostibus] ostibus V M^1N 17 obliuiscantur] obliuiscuntur B M hoc] haec V inpunitum] inpugnitum V inponitum CB mpunitum M^1 impunitum M^2 18 nullatenus] nullacttenus B^2 πανοπλίαν = arma⟨turam⟩] armamentum V M armarium CB armentum N τοῦ πνεύματος = ⟨spiritus⟩] [dei] V C MN de B 18 – 861,1 τοῖς παραταξαμένοις ἀνθοπλίζονται = qui aduersus eos pugnari conati sunt [resistere certant] V CBR MN

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

ἐπεδείξατο σύλλογος καὶ τῆς εὐσεβείας ὑπερεμάχησε, δι' ὧν τῷ κοινῷ πατρὶ συνεμάχησε καὶ τῆς αἱρετικῆς κατηνδραγάθησε φάλαγγος, ἀλλὰ τῇ μνήμῃ τῶν λεχθησομένων ὁ λόγος συστέλλεται καὶ προσωτέρω βαίνειν ἀναχαιτίζεται. τραγῳδία γὰρ πενθικὴ τῶν ἐπιόντων ἡ ἔκφρασις. αἱρεσιάρχαι οἱ ἱεράρχαι γεγόνασι καὶ ἀντὶ μὲν εἰρήνης ἔριν τῷ λαῷ προσεφώνησαν, ἀντὶ δὲ *σίτου ζιζάνια* ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς ἀρούραις ἐνέσπειραν· τὸν *οἶνον ἔμιξαν ὕδατι* καὶ *τὸν πλησίον ἐπότισαν ἀνατροπὴν θολεράν*· ὁ λύκος ἀμνός, καὶ ὡς λύκος ὁ ἀμνὸς ὑπεκρίνετο, τὸ ψεῦδος ἀλήθεια, καὶ ἡ ἀλήθεια ⟨ὡς⟩ ψεῦδος παρελογίζετο· πέφυρτο πάντα τῆς ἐκκλησίας τὰ πράγματα ἐπεὶ δὲ οὕτω ταῦτα διέκειτο καὶ τὴν εὐσέβειαν ἡ ἀσέβεια κατεβόσκετο, πρὸς τὸ μάλιστα πρέπον ἡμῖν εὐθυβολῆσαι προήχθημεν, καὶ τῷ μόνῳ σοφῷ καὶ τῶν τοιούτων γνώστῃ θεῷ τὸ τῆς διανοίας ⟨ἡμῶν⟩ ἀνετείνομεν ὄμμα κἀκεῖθεν τῶν ἀπόρων τὴν λύσιν συχναῖς προσευχαῖς ἐξητούμεθα διὸ τῷ παρ' αὐτοῦ φωταγωγούμενοι [π]νεύματι τοὺς τῆς ἐκκλησίας ὀφθαλμούς – τοὺς ἱερέας φαμέν – πρὸς τὴν τῆς ἀληθείας κατανόησιν συγκαλέσαι διέγνωμεν. τοσοῦτον γὰρ ὑπεραθλοῦμεν τῆς πίστεως καὶ πρὸς τὴν εὐσέβειαν συντεινόμεθα καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐν πρώτοις φροντίζομεν καταστάσεως, ὥστε καὶ ⟨πολιτικαῖς⟩ μερίμναις περιστοιχούμενοι καὶ πολεμικοῖς βουλεύμασιν ἀνθελκόμενοι τὴν πανίερον ταύτην συναθροίζειν οὐκ ἀπεκάμομεν σύνοδον, ἵνα τῆς τῶν ἐκκλησιῶν διαστάσεως ἐκποδῶν ἐλαυνομένης ὁ τῆς εἰρήνης ἁρμοσθήσεται σύνδεσμος. τῇ γὰρ

5 cf. Mt. 13,25–40 5–6 Hab. 2,15

MT

6 καὶ[1] *om.* M 7 ut = ⟨ὡς⟩ *om.* MT 10 nostrae = ⟨ἡμῶν⟩ *om.* MT 12 nutu = [π]νεύματι MT 15 ciuilibus = ⟨πολιτικαῖς⟩] [πολεμικαῖς] MT περιστοιχούμενοι] προστοιχούμενοι T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

pugnare conati sunt [resistere certant]. hoc uero hoc et uestrum [sacerdotalem] ⟨sacratissimum⟩ collegium exhibuit et pro pietatis propugnauit, in quibus communi patri auxiliauit et hereticorum deuicerit aciem, sed memoria eorum quae dicenda fuerint corripitur sermo ampliusque ingredire premitur. lucubris enim tragodia sequentium est explanatio. hereseum enim inuentores pontifices facti sunt et pro pace contentionem populo pronuntiauerunt, pro *frumento zizania* ruris ecclesiis seminauerunt; *uinum miscuerunt aquae et proximo potum dederunt euersionem turbidam.* ⟨lupus agnus⟩, et tamquam lupus agnus simulabat, mendacium ⟨ueritas⟩, et ueritas ut mendacium refutabatur. conturbantur res totae ecclesiasticae [qui discernere non erat] [qui dinoscere queat non apparebat] et quoniam haec quidem sic disponentur et pietatem impietas depascebat, prouecti sumus ad hoc ubi decebat nobis dirigere gressum, et solo sapienti eorumque cognitori deo mentis nostrae extendimus oculum et deinceps eorum quae in interpraetando aesitantur solutionem continuis orationibus dari nobis postulamus. propter quod nutu eius illustrati ecclesiae oculos – hoc est sacerdotes – ad contemplandam ueritatem concitare dinoscimus. tantum enim amplius pro fide certamus atque pietati adtendimus et in primis de ecclesiastico statu procuramus, quatenus et ciuilibus circumdati sollicitudinibus uellicisque consiliis retracti ⟨sacratissimum⟩ [summum sacerdotalem] hunc coetum non deficimus congregare, ut ecclesiarum distantia procul expulsa pacis coniunctio coaptetur. namque in pace

---

V CB MN

---

1 pugnare] pugna B^1 resistere] ressistere V B et hoc C^1 1–2 ὁ πανίερος = ⟨sacratissimum⟩] [sacerdotalem] V CB 1 sacerdotale MN 2 collegium] conlegium CB exhibuit] ethibuit V et per pro N pro pietatis] proprietatis B^1 M pro pietate B^2 propugnauit] et pugnauit N communi] comuni B auxiliauit] auxiliatum est B^2 auxiliabit M^1 3 deuicerit] deuiceret V^1 deuicit B^1 M^2 aciem] eciaem V^1 aeciaem V^2 acimas C^1B^1 acies C^2 machinas B^2 atiem N quae] qui V dicenda] diligenda C^1B 4 ingredire] ingredere C ingredi repre M^1 premitur] praemitur C primitur B^2 lucubris] lugubris MN tragodia] tragoedia B^2 tragudita MN est *om.* N 5 enim] autem C^1 pontifices] pontificis B^1 6 frumento] furmento N ruris] roris V 7 euersionem quae turbidam CB turbidam] turbida B ὁ λύκος ἄμνος = ⟨lupus agnus⟩ *om.* V CB MN agnus²] agnos CB 8 simulabat] semulabat CB^1 mendacium] mendatium V CB M ἀλήθεια = ⟨ueritas⟩ *om.* V CB MN mendacium²] mendatium V CB M refutabatur] refutebatur B^1 conturbantur] conturbatur V^1 conturbabantur B N conturbabantur enim res B^2 9 totae] tota V C^2 tote N 9–10 ἐπεὶ δὲ οὕτω ταῦτα διέκειτο = [qui discernere non erat] [qui dinoscere queat non apparebat] et quoniam haec quidem sic disponentur V CB MN 9 discernere] discerneret B M^2 discernere qui non C qui² *om.* V dinoscere] denoscere C^2 queat] quaeat C N quiret B^2 10 disponentur] disponetur CB^1 disponebantur B^2 depascebat] deposcebat CB 11 decebat] dicebat V diecebat C dirigere] diregere CB^1 solo] solae B^1 soli B^2 sola N cognitori] cognitore C 12 nostrae] nostri CB^1 interpraetando] interpretando V ininpretando N aesitantur] ..aesitatur V *ras.* hesitantur MN 12–13 solutionem] solitionem V 13 dari] dare B^2 postulamus] postulauimus B^2 nutu] nuti V nutum M illustrati] i.llustrati V *ras.* inlustrati CB inlustrat M^1 illustrat M^2N 14 oculos] oculosi V concitare] concitari C concitare dinoscimus] concitante adnoscimus N dinoscimus] denoscimus B^1 dinoscimur B^2 15 pro fide] pro.fide M *ras.* ecclesiastico] .cclesiastico M *ras.* ecclesiasticu N 16 sollicitudinibus] sollititudinibus V uellicisque] bellicisque CB ..bell..isque M *ras.* consiliis] consoliis V 17 retracti] et tractati N πανίερον = ⟨sacratissimum⟩] [summum sacerdotalem] V CB MN coetum] cetum N deficimus] defecimus CB congregare] congare N 18 coaptetur] coapetur V

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

εἰρήνῃ τῆς πίστεως συνειρηνεύειν πιστεύομεν καὶ τὸ φιλόχριστον ἡμῶν Ῥωμαϊκὸν ἅπαν πολίτευμα. καὶ δὴ τὸ πάνσεμνον ὑμῶν συνελέγη συνέδριον, παρῆτε γὰρ καὶ ὑμεῖς σὺν τῷ οἰκουμενικῷ ἀρχιποίμενι συνθεολογοῦντες αὐτῷ καὶ τῷ πνεύματι καὶ τῷ γράμματι τά τε γὰρ παρὰ τῆς αὐτοῦ σταλέντα μακαριότητος τά τε παρὰ τῆς ὑμῶν ἁγιότητος ἐδεξάμεθα γράμματα. προεκομίσθησαν, ἀνεγνώσθησαν, τὸν τῆς *ἀληθείας λόγον* διήρθρωσαν καὶ τὸν τῆς ὀρθοδοξίας χαρακτῆρα διεζωγράφησαν. πάντα γὰρ ἐμφερῆ τε καὶ ἀπαράλλακτα ταῖς τε συνοδικαῖς καὶ πατρικαῖς διδασκαλίαις ἀπεμιμήσαντο. οὐδὲ γὰρ ἠμελήσαμεν, ἀλλ' ἐπιμελῶς αὐτὰ συνεκρίναμεν, διὸ καὶ πάντες συμφώνως καὶ γνώμῃ καὶ γλώττῃ τῇ μὲν συνεπιστεύσαμεν, τῇ δὲ συνωμολογήσαμεν καὶ ὡς αὐτοῦ τοῦ θεσπεσίου Πέτρου φωνὴν τὴν Ἀγάθωνος δέλτον ὑπερηγάσθημεν. οὐ διεφώνησε γὰρ οὐδεὶς εἰ μὴ εἷς, *οὐδεὶς γὰρ τῶν πάντων ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας*, ὁ πατὴρ τῆς ἀπειθείας καὶ οὗτος τοῖς ἑαυτοῦ φοιτηταῖς συναπορραγεὶς ἑκὼν τοῦ ἀγγελοπρεποῦς καὶ πανιέρου χοροῦ, ὃν εὐκαίρως τῷ προφήτῃ συνταλανίζομεν. διότι καὶ συνηλγήσαμεν· *πῶς ἐξέπεσες ἐξ οὐρανοῦ* τοῦ τῆς ἱερωσύνης ὑψώματος, *ὁ ἑωσφόρος, ὁ πρωῒ ἀνατέλλων* καὶ τῷ φωτὶ τῆς ἀψευδοῦς γνώσεως τὰς τῶν πιστευόντων τεταγμένος διαυγάζειν ψυχάς, ὁ ταῖς νεφέλαις τοῖς κούφοις σου δόγμασι τὸν τῆς ἀλαζονείας τιθέναι θρόνον ἀναπτερούμενος; πῶς ἐδραπέτευσας τοσούτων ἱερέων ἀγγελομίμητον σύνταγμα καὶ τῷ τῆς ἀπονοίας πτερῷ πρὸς βαθυτάτην ἐπήρθης κατάπτωσιν; διὰ τί τῆς μυστικῆς τραπέζης ἀπηυτομόλησας καὶ τὴν Ἰουδαϊκὴν ἀποστασίαν ἐζήλωσας; πῶς οὐκ ἐδέξω παράκλησιν ἀδελφῶν βασιλικήν τε καὶ ἀποστολικὴν συγκροτησάντων πανήγυριν; πῶς *ἀπελάκτισας ὁ ἠγαπημένος* τοὺς ἀγαπῶντας καὶ πρὸς μετάνοιάν σε προτρέποντας; *μὴ ὁ πίπτων οὐκ ἀνίσταται; ἢ ὁ ἀποστρέφων οὐκ ἐπιστρέφεται; διὰ τί ἀπέστρεψας ἀποστροφὴν ἀναιδῆ καὶ κατεκρατήθης ἐν τῇ* αἱρετικῇ *προαιρέσει*

5 cf. 2. Tim. 2,15 10 – 11 Joh. 17,12 11 cf. Eph. 2,2; Eph. 5,6 – 7 13 – 14 Is. 14,12 20 Deut. 32,15 21 – 864,1 Jer. 8,4 – 5

MT

2 ὑμῶν] ἡμῶν T 4 ὑμῶν] ἡμῶν T 7 τε *om.* M ἠμελήσαμεν] ἐμελήσαμεν M 12 ἑκὼν] ἐκ … τῆς T 13 ἐξέπεσες] ἐξέπεσεν M 15 διαυγάζειν] διαυγάζει T 21 ὁ² *om.* M 22 κατεκρατήθης] κατεκρίθης M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

fidei pariter compacare et Christo dilectam ⟨totam⟩ Romanam rempublicam nostram confidimus, et statim congregatum est uenerabile uestrum concilium, interfuistis namque et uos cum uniuersali principe pastorum simul cum ipso diuinitus loquentes tam spiritu quamque litterae suscepimus enim ex beatitudine eius uerum etiam a sanctitudine uestra directas nobis litteras, quae prolatae sunt, lectae sunt, *ueritatis uer⟨u⟩um* declarauerunt stilumque orthodoxiae perpinxerunt. totae enim conuenienter et ⟨in⟩differenter posite sunt et ad imitationem tam synodicis quam paternis doctrinis consentiunt. neque enim negleximus, sed diligentius eas conparauimus. idcirco et omnes consonanter mente et lingua concredi⟨di⟩mus et similiter confessi sumus et tamquam ipsius diuini Petri uocem Agathonis relationem supermirati sumus. nemo enim discrepauit nisi unus, *namque nemo ab omnibus periit nisi filius interitus*, pater contumatiae, et hic una cum propriis discipulis sponte assumptus est ab angelo decibili et summo [sacerdotali] ⟨sacratissimo⟩ choro, quem cum propheta collugere oportunum est eo quod condoluimus: *qualiter cecidisti ex caelo* sacerdotii culminis, *o Lucifer, qui mane oriens* luci certissime scientiae fidelium animas lustrare ordinatus es et in nubibus ponere arrogantiae sedem uanis dogmatibus elatus es? quomodo fuga lapsus es ab angelo imitato agmine tantorum sacerdotum et superbiae [t]alis ad altam ruinam eleuatus es? pro quid misticae mense temetipsum alienasti et aemulator factus es Iudaicae discessionis quomodo non suscepisti [collationem] con⟨so⟩lationem fratrum imperialem et apostolicam celebrantium solemnitatem? quomodo *recalcitrasti qui dilectus es* diligentes te et ad penitentiam te inuitantes? *numquid qui cadit non exsurgit? aut* [it] *auertens non conuertitur? quare auertis⟨ti⟩ auersionem*

V CB MN

1 fidei] fidiei C compacare] compacarae V conpacare CB N et] ex C^1 ἅπαν = ⟨totam⟩ *om.* V CB MN rempublicam] republicam V rempublica C 2 uenerabile] uenerabilem V N uestrum] ñr̃m̃ M 3 principe] principi CB^1 pastorum] pastorem M^2 simul] semul CB 4 litterae] littere V B^1 N littera B^2 suscepimus] suscipimus C enim non solum ex B^2 a *om.* MN 5 nobis litteras *om.* M nobis...litteras C *ras.* lectae] lecta C^1 λόγον = uer⟨u⟩um] uerum V CB^1 MN ueium B^2 declarauerunt] declaruerunt M 6 stilumque] stelumque CB stiluque N orthodoxiae] ortodoxie V ortodoxae CB^1 ortodoxum B^2 perpinxerunt] perpincxerunt M^1N ἀπαράλλακτα = ⟨in⟩differenter] differenter V MN differentur C deferentur B^1 ideferentur B^2 7 imitationem] inmitationem B synodicis] sinodicis C^1B 8 negleximus] necleximus CB^1 diligentius] dilentius V conparauimus] comparauimus MN consonanter] consonter B^1 9 συνεπιστεύσαμεν = concredi⟨di⟩mus] concredimus V CB MN confessi sumus] confessimus V confessi summus C 10 relationem] reletionem B^1 sumus] summus C discrepauit] discrepauimus M namque] namquae B nanque M^2 11 nisi filius] sine filius M^1N sine filiis M^2 contumatiae] contumaciae C N discipulis] discipolis C 12 assumptus] absumptus V B^2 adsumptus CB^1 summo] sommo V πανιέρου = ⟨sacratissimo⟩] [sacerdotali] V CB MN 13 quem] quae V qui MN (!) propheta] prophete B^1 collugere] conlugere CB condoluimus] condolemus CB cecidisti] ceddisti B 14 sacerdotii] sacer..tii M *ras.* sacerdoto N^1 sacerdotu N^2 luci] luce B^2 certissime] certissimae M 15 lustrare] illustrare B^2 es] est V N arrogantiae] adrogantiae CB 16 elatus] eleuatus B^1 MN lapsus] lausus V imitato] inmitato V 17 superbiae] superbia B^2 πτερῷ = [t]alis] talis V CB MN altam] alteram M pro quid] tantum C^1 misticae] mysticae M misticem N mense] mensae C M temetipsum] semetipsum V B NL alienasti] a.uenasti M^1 a.benasti M^2 18 aemulator] emulator C MN discessionis] dissensionis M 18 – 19 παράκλησιν = con⟨so⟩lationem] [collationem] V CB MN 19 celebrantium] caelebrantium CB N solemnitatem] sollemnitatem MN 20 recalcitrasti] recalitrasti V dilectus] delectus M^1 diligentes] diligens V dilegentes M^2 penitentiam] paenitentiam C M te² M^2 *add.* 21 exsurgit] resurgit CB exurgit N [it] V CB N *om.* M ἀπέστρεψας = auertis⟨ti⟩] auertis V CB MN

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

σου *καὶ οὐκ ἠθέλησας ἐπιστρέψαι* πρὸς τὴν εὐσέβειαν; πάντως ἠσχύνθης ἐφ' οἷς κακῶς ἐδίδασκες ἐλεγχόμενος, ὦ παρανοίας ὁμοῦ καὶ τυφλώσεως· ταυτὸν γὰρ εἶναι δοκοῦσιν ἑκάτερα· ἡ μὲν γὰρ τὰ ἴχνη τοῦ σώματος, ἡ δὲ τὰς βάσεις τῆς ψυχῆς περιπλανᾷ παρασφάλλουσα. τὸ κακῶς διδάσκειν οὐκ ἐπαισχύνετο καὶ τὸ καλῶς μανθάνειν ἠσχύνετο.

Ταῦτα μὲν ὁ τῆς Ἀντιοχέων γενόμενος πρόεδρος ὁ Μακάριος ὁ ἀμάκαρις καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τῆς τοῦ Χριστοῦ ταξιαρχίας ἀποστατήσαντες, ἧς τινος οἰκουμενικῆς συνελεύσεως καὶ ψήφῳ κοινῇ τῆς ἱερατικῆς ἀξίας ἐξώσθησαν καὶ τῇ τοῦ παναγίου πάπα δοκιμῇ παρεπέμφθησαν. ὅρον δὲ σεπτὸν καὶ σεβάσμιον ἡ ἁγία σύνοδος ἐθεμάτισε ταῖς τε ἁγίαις συνόδοις καὶ τοῖς ἐκκρίτοις πατράσι συμβαίνοντά τε καὶ συνεπόμενον, ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον κράτος συνυπέγραψε καὶ δι' εὐσεβῶν ἡμῶν ἰδίκτων τοῦτον ἐκύρωσε, δι' οὗ ταῖς εὐχαῖς ὑμῶν τὸ τῆς ἐκκλησίας ἅπαν εἰρήνευσε πλήρωμα. ποῦ ποτε ἄρα εἰσὶν οἱ τὸ σκάνδαλον τῆς συντετριμμένης αἱρέσεως τεκτονεύσαντες; ποῦ ποτε εἰσὶν οἱ τὴν πεπλασμένην εὐλάβειαν ψευδοδιδασκαλίας ὑπόθεσιν ἐνδυόμενοι; ἀφῃρέθη τῶν προσωπείων τὰ περιθέματα, διηλέγχθη τῶν φενακιζόντων τὰ πλαστουργήματα, τὴν δορὰν ὁ λύκος ἀπημφιάσατο καὶ λύκος γυμνὸς ἐκπομπεύεται. καὶ τοῦτο μένει φαινόμενος ὅπερ ἐκρύπτετο μὴ φαινόμενος. ἡ ὑπόκρισις κατακέκριται, ἡ ἀλήθεια πολιτεύεται, τὸ ψεῦδος ἐξώρισται, *ὁ σπορεὺς τῶν ζιζανίων* δογμάτων ἐκκέκοπται, *ὁ σίτος*, ὁ λαὸς ὁ φιλόχριστος, *εἰς* μίαν *ἀποθήκην* τῆς Χριστοῦ ἐκκλησίας *εἰσκεκόμισται*, τὸ τῆς ὀρθοδοξίας φῶς ἀνατέταλκε, τὸ τῆς πλάνης σκότος καθυποδέδυκεν, ἡ κατήφεια μετημφίασται, τὸ πένθος εἰς εὐφροσύνην,

16 – 18 cf. Mt. 13,35 – 40

MT

1 ἠσχύνθης] αἰσχύνθης T 2 ὦ] ⟨ληφθεὶς νόσ⟩ῳ *coni.* Lu 4 ἠσχύνετο] αἰσχύνετο T 5 ὁ³ *om.* M 11 ὑμῶν] ἡμῶν T τὸ] καὶ M ἅπαν] πᾶν T 13 προσωπείων] προσωπίων T 19 καθυποδέδυκεν] καθυποδέκυκεν M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

inprobam et tentus es in heretico *proposito* tuo ⟨*et*⟩ *noluisti conuertere* te ad pietatem? utique confusus es in quibus male docebas coarguatus, o dementiae simul ⟨et⟩ obcaecationem? idemque enim esse utrumque uidetur: horum namque alia uestigia corporis, alia autem gressus animae seducit decipiens male docere non erubescebat et bene discere erubescebat.

Haec quidem Antiochensium qui factus est praesul Macaris, quem non oportet dicere macarin uel qui cum ipso de ordine Christi discesserunt, cuius uniuersalis conuentionis communis sententiae de sacerdotali dignitate repulsi sunt et probationi sanctissimi papae traditi sunt. definitionem autem adorandam uel uenerabilem sanctissimum concilium decreuit tam sanctissimis conciliis quamque probabilibus patribus conuenientem et assequentem, in qua et imperium nostrum subscripsit et per pia ⟨e⟩dicta nostra conprobauit eam, per quam orationibus uestris cuncta ecclesiae plenitudo pacifice agit. alicubi sunt qui scandalum contritae conditionis fabricauerunt? alicubi sunt qui simulatam reuerentiam ad argumentum falsae doctrinae induebantur? assumpta sunt personarum uelamina, coarguatae sunt decipientium falsitates, pellem lupus abiecit et nudus lupus publicatur. et hoc manet dum apparet quod tegebatur cum non apparebat, simulatio damnatur, ueritas fiducialiter agit, falsitas exterminatur et *qui seminauit zizania*, dogmata absciditur. *triticum*, quod est Christo dilectus populus, *in* unum *horreum*, ecclesiam Christi, *collectum est*, lux orthodoxiae orta est, erroris tenebrae demerguntur, tristitia

V CB MN

1 inprobam] improbam M^2 et tentus] intentus N tuo *om.* B καὶ = ⟨et⟩ *om.* V CB MN te B^2 *add.* *om.* N pietatem] pietate V C 2 utique] utiqua V (!) confusus] confusa M^1N coarguatus] coarguatos V coargutus B^2 M o dementiae] ob dementiae M^2 simul] semul C^1 καὶ = ⟨et⟩ *om.* V CB MN 2 – 3 obcaecationem] obcecacionem V 3 idemque] idem B^2 utrumque] utrumqui C namque] neque V alia²] ali V 4 decipiens] dicipiens V erubescebat] erubiscebat C^1B 4 – 5 et ... erubescebat *om.* MN 6 haec quidem] hic qui B^2 antiochensium] antiohesium V^1 antiochesium V^2 B antiocesium C M^1 antiocensium M^2 anthiocenum N praesul] presul V N praesol CB^1 macaris] macharius M oportet] oportit CB^1 7 macarin] machari M qui *om.* V N ipso] ipsam V discesserunt] dicesserunt V^1 cuius] qui huius B^2 8 communis] communi C^1B^2 commonis N sententiae] sententiae V sententia B^2 de *om.* V dignitate] dignate N probationi] reprobationi V probationis B^1 M^1N 9 definitionem] difinitionem V diffinitionem M^2 adorandam] adhorandam V N uenerabilem] uenerabilens B 10 conciliis M^2 *add.* conuenientem] conueniente V 10 – 11 assequentem] assequemtem V^1 sequentem C^1B 11 ἰδίκτων = ⟨e⟩dicta] dicta V CB MN nostra] nostram V conprobauit] comprobauit M 12 eam] ei B^2 orationibus] oracionibus V cuncta] cunctae B M ecclesiae] aecclesia C aecclesiae N plenitudo] plenitudini M pacifice] pacificet CB^1 pacifica B^2 agit] abiecti B 13 αἱρέσεως = conditionis *om.* N alicubi] abiecti B^2 simulatam] simalatam V^1 semulatam B 14 assumpta] adsumpta CB^1 absumpta B^2 (?) 15 uelamina] uel anima N coarguatae] coargatae V coargutae M^2 16 tegebatur] tege CB cum] quod V (!) simulatio] semulatio CB^1 17 seminauit] seminauerunt V seminat N zizania] zyzania V zizaniam C zezaniam B^1 zezania B^2 18 triticum] trecicum C^1 tricum B^1 quod est] que de B (qde) dilectus populus] dilecti populi B^2 horreum] orreum M^1 horreum id est ecclesiam B^2 ecclesiam] ecclesiae M 19 christi] christo V orthodoxiae] ortodoxiae V orthodoxae CB^1 orthodoxa B^2 tenebrae] tennbrae M^1

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

τὸ σκυθρωπὸν εἰς χαράν, πάντα πρὸς τὸ κρεῖττον μεταπεφοίτηκε διὸ καὶ ἡμεῖς ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ τὴν τῆς εἰρήνης ἀπολαβούσαις χάριν συγχαίροντες ἀποστολικῶς ὑμᾶς προσφθεγγόμεθα· *χαίρετε, χαίρετε καὶ πάλιν ἐρῶ· χαίρετε·* τριαδικὴν γὰρ χαρὰν ἡμῖν ἡ τριὰς ἐχαρίσατο.

Ἔρρωσθε, πανίεροι τῆς εὐσεβείας ὑπεριστάμενοι, καὶ τοῦ ἡμετέρου κράτους ὑπερευχόμενοι·

Ἡ ὑπογραφή
+ LEGI +

Ἀντίγραφος ἀναφορὰ σταλεῖσα παρὰ Λέοντος τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πρὸς Κωνσταντῖνον τὸν εὐσεβέστατον καὶ φιλόχριστον βασιλέα ἐπικυροῦσα καὶ ἀποδεχομένη τὰ ἐν τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ ἕκτῃ συνόδῳ πραχθέντά τε καὶ ὁρισθέντα.

Ἡ ἐπιγραφή.

Τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ γαληνοτάτῳ δεσπότῃ νικητῇ καὶ τροπαιούχῳ τέκνῳ ἀγαπητῷ τοῦ θεοῦ καὶ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ Κωνσταντίνῳ βασιλεῖ Λέων ἐπίσκοπος, δοῦλος τῶν δούλων τοῦ θεοῦ.

Τῷ βασιλεῖ τῶν βασιλευόντων, οὗ τινος ἐν τῇ ἐξουσίᾳ εἰσὶν αἱ τοῦ κόσμου βασιλεῖαι, αὐτῷ μικροί τε καὶ μεγάλοι εὐχαριστοῦμεν τῷ οὕτως εἰς ὑμᾶς μεταγαγόντι τὴν ἐπίγειον βασιλείαν, ὅπως τὴν οὐράνιον μᾶλλον φιλοτιμήσεται ὑμᾶς περινοστῆσαι. πλεῖον γάρ ἐστιν ὅτι προσηλωμένοι τῷ θεῷ παρρησιάζεσθε ὥσπερ ὅτι ἐκ τῆς θεόθεν ὑμῖν προσποριστείσης τιμῆς βασιλεύ⟨ε⟩τε. καὶ τοῦτο γὰρ ἐκεῖνο ὑμᾶς ὠφελεῖ ⟨παντελῶς ὑποτατομένους⟩. τὴν γὰρ δόξαν τοῦ πατρικοῦ διαδήματος ἔτι τικτόμενοι καρποῦσθε τῇ οὐρανίῳ εὐσπλαγχνίᾳ ἡ γὰρ ὑμῶν εὐσέβεια καρπός ἐστιν οἰκτιρμοῦ, ἡ δὲ ἐξουσία φύλαξ τῆς καταστάσεως. τοιγαροῦν δι' ἐκείνης ἡ βασιλικὴ διάνοια τῷ θεῷ προσαρμόζεται, διὰ ταύτης δὲ τὸ δικάζειν τοῖς ὑπηκόοις προσνέμεται. ἐκείνης ἡ εὐπορία τοῖς πτωχοῖς βοηθεῖ, ταύτης

3 Phil. 4,4 22 1. Tim. 6,15

22 – 27 cf. p. 52,27 – 28; cf. ACO ser. II vol. I p. 75,9 – 17

MT

4 ἡμῖν] ὑμῖν T 14 ἕκτῃ] ς' T 17 ἐπιγραφή] ὑπογραφή T 24 φιλοτιμήσεται] φιλοτιμήσηται M 25 ὑμῖν] ἡμῖν T 26 regnatis = βασιλεύ⟨ε⟩τε] βασιλεῦ καὶ M βασιλεῦ τε T ἐκεῖνο] κἀκεῖνο M 26 – 27 omnino subiectos = ⟨παντελῶς ὑποτατομένους⟩ *om.* MT 27 ἔτι τικτόμενοι] ἐπιτικτόμενοι T 28 ὑμῶν] ἡμῶν T 30 ἐκείνης] ἐκείνοις T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

transfiguratur et luctus in laetitiam et contristatio in gaudium. omnia ad meliora transgrediuntur. propter quod et nos ecclesiis dei quaed⟨a⟩m pacis gratiam acceperunt congratulantes apostolicae traditioni alloquimur uobis: *gaudete, gaudete, iterum dico: gaudete*! ternum enim gaudium trinitas nobis concessit.

Bene ualeatis, sacratissimi auxiliatores pietatis, orantes pro nostro imperio!

Et manus diuina
LEGIMUS

Datum .X. Kalendas Ianuarias Constantinopolim in ⟨a⟩postulorum imperante domno piissimo perpetuo augusto Constantino imperatore anno XXVIIII et post consulatum eius anno XIII indictione .X.

Scripta Leonis papae ad Constantinum piissimum augustum.

Regi regum, in cuius potestate sunt regna mundi, pusilli cum magnis gratias agimus, qui ita in uobis terrenum contulit regnum, ut caeleste uos magis ambire concederet. plus est enim quod in deum defixa mente confiditis quam quod de collato uobis diuinitus honore regnatis. illud enim uobis, hoc proficit omnino subiectis. nam triumphalem paterni diadematis gloriam nascendo superna miseratione fruimini. pietas enim uestra fructus misericordiae est, potestas autem custos est disciplinae. per illa igitur regia mens deo iungitur, per ista uero censura subditis adhibetur. illius opes inopes adiuuat, huius autem

V CB MN

1 transfiguratur] transfiguatur V^1 transforatur M^1 transfertur M^2 *marg.* luctus] lutus V in laetitiam] in leticiam V in tristitiam MN contristatio] constritiao V contistatio C^1 gaudium] gaudio V C M^1N guadium B^1 1–2 transgrediuntur] transgrediunt B^1 tragrediuntur M^1 2 quaed⟨a⟩m] quedum V CB^1 MN quae nunc B^2 gratiam] graciam V acceperunt] acciperunt C 3 apostolicae] apostilicae V apostholicae B traditioni] tradicioni V N traditione CB alloquimur] adloquimur CB alloquamur M uobis B^2 *del.* gaudete^1] gaute B^1 gaudete et gaude B^1 gaudete^2] gaude V^1 dico *om.* V N 5 ualeatis] ualetis N sacratissimi] sagratissimi C auxiliatores] uixiliatores V pietatis] pietates V pietas C^1 10 datum] data CB .X.] decimo MN kalendas] KL V KL̄D̄S̄ C kāt̄ N ianuarias] ian V B MN constantinopolim] constantino V constān̄. M constantini N in ⟨a⟩postulorum *om.* B N ⟨a⟩postulorum] opostulorum V C M imperante] imperia CB impr̄i M impr̄ N domno] domn̄n̄ V dōm̄ M 11 piissimo] piissimus N perpetuo] p̄p̄ V MN augusto] āūg̃ V MN constantino] constantinus N imperatore] im̄p̄ V impr̄ N post consulatum] precatio V post consolatum C post consalatum B post consulatu N 12 .XIII.] tertio decimo M indictione] indicatio V inditione CB .X.] decima MN 14 scripta ... augustum *om.* M papae] p̄p̄ N constantinum] costantinum V 16 regi] rege C sunt] sut V regna] regne C^1B^1 pusilli] posilli V pussilli C gratias] gracias C grās M 17 qui ita] quta V (!) in B^2 *del.* uobis] nobis N caeleste] celeste V N caelestae C ambire] abire V 18 deum] deo CB collato] conlato CB 19 honore] hononore V regnatis] regnantis V^1 hoc uobis V proficit] profecit C omnino subiectis] omninu subiectos V^1 triumphalem] triumfalem CB 20 diadematis] deadematis V dadematis C^1 (!) gloriam] gloria V B^2 uestra] uestras B^1 21 custos] custus V N est^2 *om.* V disciplinae] discipulinae V illa] illam B M 22 ista] istam CB M censura] consensura V censuram M^1 subditis] subdictis V opes] opus B^2 adiuuat] adiubat V

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

δὲ τοὺς ἀποπλανηθέντας ἐκ τῆς ἀληθοῦς ὁδοῦ διορθοῦται. οὐδὲ γὰρ μικρά τις τῶν βασιλευόντων τυγχάνει ἡ φροντὶς τοῦ τὰ σφαλερὰ διορθοῦσθαι, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοῖς ἐναντίοις θριαμβεύει, ἐπειδὴ [ὡς νομίζω] ⟨δηλαδὴ⟩ αὐτῷ τὴν ἑαυτῶν ἐξουσίαν ὑποτάσσουσι δουλεύοντες, δι' οὗ δηλονότι τῇ σκέπῃ καὶ τῷ δώρῳ βασιλεύουσι. διὸ καὶ θεόθεν προτυπωθεῖσα ἡ φιλόχριστος ὑμῶν εὐσέβεια καὶ ἄξιον κατοικητήριον τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου ἐν τῷ κρυπτῷ τῆς οἰκείας καρδίας ἑτοιμάσασα, ὅσον *τὴν κεφαλὴν τῆς ἐκκλησίας τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν* τὸν κανόνα τῆς ἀληθοῦς εὐσεβείας περιπτυσσομένη τῆς ἐξ αὐτοῦ δωρηθείσης αὐτῇ βασιλείας ἀρχηγὸν ἀποδείκνυσι, τοσοῦτον *τὸ σῶμα* αὐτοῦ τὸ σεβάσμιον, ὅπερ ἐστὶν ἡ ἁγία μήτηρ *ἐκκλησία*, ὡς γνήσιον καὶ πρωτότυπον αὐτῆς τέκνον περιθάλπον τε καὶ φιλοτιμούμενον ἐπὶ τῇ οἰκείᾳ [ἀδιακοσμήτῳ] ⟨ἀδιασείστῳ⟩ στερρότητι χαίρειν ἐποίησε. καὶ γὰρ γέγραπται περὶ ὑμῶν, φιλανθρωπότατοι βασιλέων, καὶ περὶ τῆς αὐτῆς ἁγίας ἐκκλησίας τῆς ἐν ὅλῳ διακειμένης τῷ κόσμῳ *ἔσονται*, φησί, *βασιλεῖς οἱ τροφεῖς σου*. ὡσαύτως δὲ γέγραπται· *τιμὴ βασιλέως κρίσιν ἀγαπᾷ*, ἐπειδὴ τὰ θεῖα τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων προτιμῶντες καὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν [ἀπροσπαθῶς] ⟨ἀσυγκρίτως⟩ τῶν βιωτικῶν προκρίνοντες φροντίδων, τί ἕτερον ἢπερ ὅτι τὴν ὀρθὴν τοῦ θεοῦ κρίσιν σεβάζεσθε καὶ καθαρωτάτην θυσίαν καὶ *ὁλοκαύτωμα* ἐκκαῖον *θείαν εὐωδίαν ἐν τῷ βωμῷ* τοῦ ὑμετέρου στήθους σφαγίζεσθε τῇ αὐτοῦ ἀοράτῳ μεγαλειότητι.

Ταῦτα ἐνεργῶς λέγεσθαι περὶ τῆς προθέσεως τοῦ εὐσεβοῦς ὑμῶν λογισμοῦ, χριστιανικώτατε βασιλέων, τῆς τοῦ θεοῦ χάριτος ἐνεργούσης θαρροῦμεν, δι' ἧς καὶ μόνης πᾶσα πλάνη νενίκηται καὶ ἡ ὀρθότης τῆς εὐαγγελικῆς καὶ ἀποστολικῆς πίστεως σὺν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰλικρινοῦς ἀγάπης παρὰ πᾶσι τοῖς προέδροις τῶν τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησιῶν ἐπικρατεῖ. ἐκεῖ γὰρ ἡ ἀλήθεια τῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως διαλάμπει, ἔνθα [ὁμολογουμένως] ⟨δηλονότι⟩ ἡ διττὴ ἀγάπη τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ πλησίον ὑπερζέει. διόπερ εἰ μὴ τὸ ἑκάτερον τούτων ὁ *συμβασιλεὺς τῶν βασιλευόντων* ὁ παντοδύναμος θεὸς ἐφιλοτιμήσατο τοῖς ἑαυτοῦ ἱερεῦσιν, οὐδαμῶς ἡ βασιλικὴ εὐγένεια τοῖς ἐσχάτοις ἑαυτῆς δούλοις συγκατέβαινε καὶ πρὸς ὀλίγον τοῦ βασιλικοῦ ὕψους ἐξαιρέτου τυγχάνοντος ἑαυτὴν ἐπεπόθει συναρίθμιον εἶναι τοῦ τῶν ἱερέων καταλόγου διὰ τὸν πρὸς θεὸν ζῆλον. ὦ, ποία ἔνδοξος καὶ ὑψηλοτάτη καὶ ἀληθὴς ταπείνωσις, ἥτις διὰ τὸν πρὸς θεὸν πόθον συγκαταβῆναι κατηξίωσε· τοίνυν τί περιλέλειπται, ἐξοχώτατε σεβαστῶν καὶ πιστότατε βασιλέων, εἰ μήτοιγε ἵνα *ὁ θεὸς ὁ παρέχων τὴν ἐπίδοσιν* ταῦτα τὰ πονήματα ἀξίως ἐμπνεύσῃ ἐν τῇ

---

6 – 7 Eph. 5,23 8 – 9 Eph. 1,22 – 23 12 – 13 Is. 49,23 13 Ps. 98,4 16 Ex. 29,18 24 1. Tim. 6,15 30 cf. 1. Cor. 3,7

MT

---

3 nimirum = ⟨δηλαδή⟩] [ὡς νομίζω] MT 3 – 4 ὑποτάσσουσι] ὑποτάττουσι M 5 ὑμῶν] ἡμῶν T 8 αὐτῇ] αὐτοῦ T? 10 inconcussa = ⟨ἀδιασείστῳ⟩] [ἀδιακοσμήτῳ] MT 11 ὑμῶν] ἡμῶν T 12 τροφεῖς] τροφῆς T 13 ἀγαπᾷ] ἀγαπᾶν M 14 προτιμῶντες πραγμάτων T inconparabiliter = ⟨ἀσυγκρίτως⟩] [ἀπροσπαθῶς] MT 15 ἢπερ] εἴπερ T 16 ὁλοκαύτωμα ἐκκαῖον] ὁλοκαυτώματα ἐκκέον T 17 σφαγίζεσθε] σφραγίζεται τῇ M σφαγιάζε τὴν T 22 – 23 uidelicet = ⟨δηλονότι⟩] [ὁμολογουμένως] MT 25 τοῖς[2]] τῆς T 26 ἐπεπόθει] ἐπιποθεῖ T 29 βασιλέων] κωνσταντῖνε M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

a uero tramite deuiantes emendat. non enim minor regnantum cura est praua corrigere quam de aduersariis triumphare, quia ei nimirum potestatem suam seruiendum subiciunt, cuius profecto munere et protectione imperare noscuntur. unde diuinitus praeordinata uestra christianissima pietas et habitaculum dignissimum sancti spiritus in sui cordis arcano preparans, quanto *caput ecclesiae dominum Iesum Christum* uerae pietatis regulam amplectendo concessi ab eo regni demonstrat auctorem, tantum uenerabile *corpus* eius, quae est sancta mater *ecclesia*, ut sincerus et principalis filius largiendo atque fouendo inconcussa facit soliditate gaudere. scriptum est igitur de uobis, clementissime principum, et de eadem sancta ecclesia toto terrarum orbe diffusa *erunt*, inquid, *reges nutricii tui*. pariterque scriptum est: *honor regis iudicium diligit*, quia dum diuina rebus humanis praeponitis et orthodoxam fidem curis secularibus inconparabiliter antefertis, quid aliud quam iudicium rectum dei cultui mancipatis et sacrificium purissimum atque *holocaustum diuinae suauitatis odore* flagrantem *in ara* uestri pectoris eius inuisibili maiestati mactatis?

Haec de piissimi animi uestri proposito, christianissime augustorum, efficaciter dici dei gratia operante confidimus, qua sola et error omnis euictus est et rectitudo euangelicae atque apostolicae fidei cum sincerae caritatis copula apud cunctos ecclesiarum Christi praesules obtinetur. ibi enim christianae fidei ueritas lucet, ubi gemina dei uidelicet et proximi caritas feruet. proinde nisi hoc utrumque *rex regum* omnipotens deus suis sacerdotibus condonare disponeret, numquam se regia generositas ad infi[r]mos famulos inclinasset et paululum regali fastigio seposito unum se de collegio sacerdotum pro zelo dei adnumerari concupisset. o, quam gloriosa et praecelsa ueraque humilitas, quae pro amore diuino se inclinare dignata est! quid itaque restat, augustis ⟨eg⟩regie et fidelissime princeps, nisi ut *deus qui incrementum dat* haec in corde regio studia dignanter aspiret,

---

V CB MN

---

1 tramite deuiantes] tramitte deuaniantes V emendat] amendat C^1 aemendat C^2 regnantum] regnantium MN praua corrigere] pauatorregere B^1 corrigere] corregere C 2 seruiendum] seruiendo CB^2 M^2 seruiendos B^1 3 munere] numere B^1 mumere B^2 unde et diuinitus B 4 dignissimum] dignisdissimum V sui] suis V cordis] cordes V^1 5 arcano] archano CB M caput] capud N regulam] reculam C 6 concessi] concessisse CB auctorem] autorem N tantum] tanto M^2 7 ecclesia] ecclesiae B^1 N sincerus] sencerus C^1 filius] filiis B^1 fouendo] fauendo N^1 8 scriptum] scrip V clementissime] clementissimi C^2 clementissimae M^1 principum] principium B^1 9 eadem sancta] eadaem sanctae V diffusa] defusa CB^1 inquid] inquit B^2 M reges] regis C nutricii] nutritii N 10 diligit] dilegit C 11 orthodoxam] ortodoxam V C fidem] fide.m V *ras.* curis *om.* N inconparabiliter] incomparabiliter B^2 MN quid] quod N aliud] alium V 12 iudicium] iuditium B mancipatis] mancipitis N 13 odore] hodore V C flagrantem] flagranter V flagrans B^2 flagrante MN ara] ira V (!) uestri N *add.* inuisibili] inuisibilis V CB^1 maiestati] magestati B *om.* N 14 animi *om.* V C^1 christianissime] christianissimi CB efficaciter] efficiater V (!) dici] dicit N 15 gratia] gracia V C^1 gratiae B^1 qua] quia B^1 quam N error] eror V^1 omnis] omnes B^1 euangelicae] euanglicae B^1 16 atque] adque B^1 apostolicae] apostilicae V cum ... christi V^2 *add.* sincerae] sincere V N sincera C^2 caritatis] caritastis V cunctos] conctos B cunctis M^1N 17 praesules] praesoles C praesolis B^1 obtinetur] optinetur N lucet *om.* V 17–18 et et proximi B^1 18 nisi] msi V^1 omnipotens] oⁿ̄pⁿ̄s V B 19 ad] ab B^1 τοῖς ἐσχάτοις = infi[r]mos] infirmos V CB MN 20 inclinasset] inclinaset C^1 paululum] paulolum B^1 paulum N seposito *om.* M reposito N pro] quod V (!) 21 adnumerari] admunerari C^1 concupisset] concupiscet C^1 N gloriosa] gloriosam V 22 augustis] augistis C M ἐξοχώτατε = ⟨eg⟩regie] regiae V CB regie MN 23 deus] deo V incrementum] incrimentum B regio] regi C^2 studia] studea CB^1 aspiret] aspíceret B^1

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

βασιλικῇ ὑμῶν καρδίᾳ καὶ αὐξήσῃ καὶ πληρώσῃ ἐν ὑμῖν τὸ φῶς τοῦ καθολικοῦ δόγματος, ἵνα [φωτίζωνται] ⟨φυγαδεύονται⟩ τῆς αἱρετικῆς φαυλότητος αἱ συννέφειαι;

Ἔπειτα καὶ τοὺς ληγαταρίους τούτου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου, τῆς μητρὸς ὑμῶν τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας, τοὺς οἰκέτας τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας, Θεόδωρον καὶ Γεώργιον τοὺς πρεσβυτέρους καὶ Ἰωάννην τὸν διάκονον, τὰ ἡμέτερα τέκνα, καὶ Κωνσταντῖνον τὸν ὑποδιάκονον [καὶ] ῥεγιωνάριον τῆς ἁγίας ἡμῶν ἐκκλησίας, μετὰ τῶν σὺν αὐτοῖς ἀποδημησάντων προσώπων τῶν καὶ παρὰ τοῦ προηγησαμένου ἡμᾶς τῆς ἀποστολικῆς μνήμης Ἀγάθωνος τοῦ πάπα κατὰ τὴν ὀγδόην ἐπινέμησιν ἕνεκεν τοῦ τῆς πίστεως πράγματος κατὰ κέλευσιν τῆς ὑμῶν εὐσεβείας [αὐθότι] ⟨ἐκεῖσε⟩ σταλέντων διὰ τῆς ἔναγχος διελθούσης δεκάτης ἐπινεμήσεως τῷ Ἰουλίῳ μηνὶ μετὰ θείων κεραιῶν τῆς ὑμῶν φιλανθρωπίας ἅμα καὶ συνοδικοῖς ὑπομνήμασι μετὰ μεγάλης χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης *ἐπὶ τῷ κυρίῳ ἀγαλλιώμενοι* ἐδεξάμεθα καὶ ὥσπερ ἀπό τινων κυμάτων λύπης εἰς εὐκταῖον γαλήνης λιμένα συνελθόντες καὶ [ἐνησυχάσαντες] ⟨ἀναλαμβάνοντες⟩ μετ' εὐχαριστίας ἠρξάμεθα βοᾶν· *κύριε, σῶσον* τὸν χριστιανικώτατον ἡμῶν *βασιλέα καὶ ἐπάκουσον* αὐτοῦ *ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλέσηταί σε*, οὗτινος διὰ τῆς θεοπνεύστου σπουδῆς κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἡ εὐσέβεια τῆς ἀληθοῦς καὶ ἀποστολικῆς παραδόσεως ἀναζωπυρεῖ καὶ ἡ δυσώδης τῆς αἱρετικῆς φαυλότητος ἀχλὺς ἐματαιώθη. ἄξιον οὖν ἐστι τῷ προφήτῃ συμψάλλειν καὶ λέγειν· *κύριε, ἐν τῇ δυνάμει σου εὐφρανθήσεται ὁ βασιλεὺς καὶ ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου ἀγαλλιάσεται σφόδρα. τὴν ἐπιθυμίαν τῆς καρδίας αὐτοῦ ἔδωκας αὐτῷ καὶ τὴν θέλησιν τῶν χειλέων αὐτοῦ οὐκ ἐστέρησας αὐτόν. ὁ γὰρ βασιλεὺς καθήμενος ἐπὶ θρόνου*, καθώς πού τις σοφώτατός φησι, *τῷ οἰκείῳ αὐτοῦ σκοπῷ διεσκέδασε πᾶν πονηρόν.* καὶ γὰρ τοῖς μόχθοις τῆς ὑμῶν εὐσεβείας τοῦ κυρίου συνεργοῦντος *τὸ πονηρὸν διεσκορπίσθη*, ὅπερ ἡ τοῦ διαβόλου πονηρία πρὸς τὴν τῶν ἀνθρώπων ἀπάτην ἐπήγαγε, καὶ τὸ ἀγαθὸν τῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως, ὅπερ ὁ Χριστὸς πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων ἐχαρίσατο, τοῦτο ἐπικρατεῖ.

Τοιγαροῦν τῶν συνοδικῶν ⟨τὸ⟩ ὕφος ἀναδραμόντες καὶ ἐπιμελῶς περιεργασάμενοι καὶ ἕκαστα τῶν ὑπομνημάτων ἀπαιτήσαντες τὰ αὐτά, ἅπερ καὶ οἱ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου ληγατάριοι ἐξηγήσαντο τοῖς συμφωνοῦσιν ἐγγράφοις εὕρομεν συμβαίνειν. καὶ γὰρ ἐπέγνω-

---

11 cf. Lc. 1,47 13 – 15 cf. Ps. 19,10 18 – 20 Ps. 20,2 – 3 20 – 22 cf. Prov. 20,8

MT

---

2 [φωτίζωνται] = fulgentur] ⟨φυγαδεύονται⟩ = fugentur συννέφειαι] συνεφεῖαι MT 7 παρὰ *om.* M 9 illuc = ⟨ἐκεῖσε⟩] [αὐθότι] MT 13 receptis uiribus = ⟨ἀναλαμβάνοντες⟩ = [ἐνησυχάσαντες] MT μετ'] μετὰ T 15 ἡ *om.* T 16 ἀποστολικῆς καὶ ἀληθοῦς T 16 – 17 ἡ … ἐματαιώθη *om.* M 18 ἐπὶ] ἐν M 26 ⟨τὸ⟩ *om.* MT ὕφος *om.* M 28 εὕρομεν] ηὕρομεν T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

augeat et impleat in uobis lucem catholici dogmatis, qua fugentur haereticae nubila prauitatis?

Denique legatos huius apostolicae sedis, matris uestrae Romanae ecclesiae, pietatis uestrae famulos, id est Theodorum et Georgium presbiteros et Iohannem diaconum, filios nostros, atque Constantinum subdiaconum regionarium sanctae nostrae ecclesiae, una cum personis, quae cum eis profectae fuerant, quae a decessore meo apostolicae memoriae Agathone papa per octauam indictionem pro causa fidei uestra pietate iubente illuc directi fuerant per nuper elapsam decimam indictionem mense Iulio cum diualibus clementiae uestrae apicibus et synodalibus gestis cum magno iocunditatis gaudio *in domino exultantes* suscepimus et quasi de quodam meroris fluctu optate tranquillitatis portum ingressi receptis uiribus cum gratiarum actionibus exclamare coepimus: *domine, saluum fac* christianissimum *regem* nostrum *et exaudi* eum *in die in qua inuocauerit te*, per cuius a deo inspiratum studium per totum orbem terrarum uerae apostolicae traditionis pietas flagrat, dum tetra caligo hereticae prauitatis euanuit. merito igitur cum propheta canendum est ac dicendum: *domine, in uirtute tua letabitur rex et super salutare tuum exultauit uehementer. desiderium animae eius tribuisti ei et uoluntatem labiorum eius non fraudasti eum. rex* enim *qui sedet in solio*, sicut sapientissimus quidam ait, *intuitu suo dissipat omne malum.* etenim *dissipatum est* domino cooperante uestrae pietatis laboribus *malum*, quod diaboli nequitia ad ho⟨mi⟩num deceptionem induxerat, et bonum christianae fidei, quod Christus ad salutem hominum contulit, obtinet.

Igitur gestorum synodalium seriem recurrentes curiosaque diligentia singula quaeque gesta sunt flagitantes eadem quae apostolicae sedis legati narrauerant scriptis consonan-

---

V CB MN

---

1 fugentur] fugentor CB^1 nubila] nobila V nubela CB^1 nubele B^2 2 prauitatis] preuitatis V 3 denique] deneque M^1 legatos] legatus V B^1 legatis C apostolicae] apostilicae V apostholicae B 4 famulos] famulus V presbiteros] presbiteris C M^1N diaconum] diacunus V diacono N 5 atque] adque B^1 constantinum] constantinus N subdiaconum] subdiacunus V subdiacono N regionarium] regionarum V M^1 6 quae cum eis M^2 *marg.* eis C^2B^2 *add.* profectae] profecta V C profetae B^1 perfecta N quae²] qui B^2 a decessore] adcessore C^1 discessere B^1 apostolicae] apostilicae V 7 agathone] agathonae C N^2 indictionem] inditionem CB pro] per V N causa] causam N 8 elapsam pontum decimam N indictionem] inditione C inditionem B indiē M diualibus] dualibus C^1 9 synodalibus] sinodalibus C^1B exultantes] exulteantes V^1 10 suscepimus] suscipimus C optate] obtate CB optatae M optat et N 11 uiribus] uiris C^1 gratiarum] graciarum V C coepimus] caepimus MN 12 in² *om.* M inuocauerit] uocauerit C^1 13 inspiratum] inspirato M^1 studium] studeum C uerae] uirae C apostolicae traditionis] apostilicae tradicionis V pietas] pietatis B^1 14 flagrat] fraglat V N caligo] calico C^1B^1 propheta] profeta B 15 est ac dicendum *om.* MN domine] dum N letabitur] caetabitur C^1 laetabitur C^2 16 exultauit] exultabit B^2 M^2 desiderium] desidesiderium B uoluntatem] uolontatem C uoluntate N 17 eum *om.* V sedet] sedit B^1 quidam] quidem V intuitu] inutu V intuito B^1 18 omne] omnem CB N pietatis] pietates B^1 19 laboribus] labores B^1 laboris B^2 laborimus N quod] quo B^1 πρὸς τὴν τῶν ἀνθρώπων = ad ho⟨mi⟩num] adhortunum V N adortu nunc C adhortununc B^1 exhortus B^2 ad orationum M^1 ad ortationum M^2 20 obtinet] iudopriam B^2 *add.* optinet MN 21 synodalium] sinodalium C^1B N diligentia] dilegentiae B^1 dilegentia B^2 21 – 22 quaeque ut gesta B^2 22 eadem] ad eadem MN eadem his que B^2 apostolicae] apostilicae V narrauerant] narrauerunt B

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

μεν ὅτι ἡ ἁγία καὶ μεγάλη καὶ οἰκουμενικὴ ἕκτη σύνοδος, ἥτις κατὰ θεοῦ χάριν τῷ βασιλικῷ προστάγματι ἔναγχος ἐν τῇ βασιλίδι συνηθροίσθη πόλει, τὰ αὐτὰ ἅπερ καὶ ἡ [οἰκουμενικὴ] ⟨ὅλη⟩ σύνοδος ἡ τῷ ἁγίῳ καὶ ἀποστολικῷ τούτῳ θρόνῳ συγκειμένη, ᾧτινι καὶ τὴν διακονίαν ἐκτελοῦμεν, συνήνεσέ τε καὶ ἐψηφίσατο ἐπὶ τῇ ὁλοκληρίᾳ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τοῖς τῶν πατέρων κανόσι καὶ ὁμογνωμόνως ἅμα ἡμῖν συνωμολόγησε „τὸν ἕνα τῆς ἁγίας καὶ ἀχωρίστου τριάδος εἶναι τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ἐκ δύο καὶ ἐν δύο φύσεσιν ἀσυγχύτως ἀχωρίστως ἀδιαιρέτως τυγχάνοντα, ὡς ἀληθῶς θεὸν τέλειον καὶ ἄνθρωπον τέλειον τὸν αὐτὸν τοῦτον, σῳζομένης τῆς ἰδιότητος μιᾶς ἑκάστης τῶν ἐν αὐτῷ συνελθουσῶν φύσεων, τὸν αὐτὸν τοῦτον τὰ θεῖα ἐνεργοῦντα ὡς θεὸν καὶ τὰ ἀνθρώπινα ἀχωρίστως ἐνεργοῦντα ὡς ἄνθρωπον *χωρὶς* μόνης *ἁμαρτίας*, καὶ διὰ τοῦτο δύο φυσικὰ θελήματα καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἐσχηκέναι ἀληθῶς ἐκήρυξε", δι' ὧν καὶ ἡ τῶν φύσεων αὐτοῦ πρωτοτύπως ἀλήθεια ἀποδείκνυται πρὸς ἐπίγνωσιν δηλονότι τῆς διαφορᾶς ὧν εἰσι φύσεων, ἐξ ὧν καὶ ἐν αἷς εἷς καὶ ὁ αὐτὸς κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς συνέστηκε. δι' ἅπερ ἀληθῶς ἔδειξε ταύτην τὴν ἁγίαν καὶ ἀξιεπαίνετον καὶ κεκηρυγμένην ἕκτην σύνοδον, ἥτις διὰ τῆς τοῦ θεοῦ εὐσπλαγχνίας τὴν ἀλήθειαν τῆς χριστιανικωτάτης πίστεως τοῖς πιστοῖς φανέρωσ⟨ε⟩ ἀπροσκόποις ποσὶ κατακολουθήσασαν τῷ τε ἀποστολικῷ κηρύγματι καὶ τοῖς ὅροις τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν πέντε συνόδων συναινοῦσαν ἐν ἅπασι καὶ τοὺς αὐτῶν περιπτυσσομένην κανόνας καὶ μηδὲν προστιθοῦσαν ἢ ὑπεξαίρουσαν παρὰ τὰ ὁρισθέντα τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει, ἀλλὰ τὴν βασιλικὴν καὶ εὐαγγελικὴν τρίβον ἐξ εὐθείας βαδίζουσαν. καὶ ἐν αὐτοῖς καὶ δι' αὐτῶν τὸ σχῆμα τῶν ἱερῶν δογμάτων καὶ ἡ διδασκαλία τῶν τῆς καθολικῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας ἐκκρίτων πατέρων ἐφυλάχθη ἔτι δὲ καὶ ὁ κανονικὸς θεσμὸς τῶν προκομισθεισῶν πρὸς οἰκοδομὴν πάντων. ἀλλὰ ⟨καὶ⟩ τοῦτο ὑπάρχει ἀληθῶς ἄξιον καὶ τῷ θεῷ εὐάρεστον, ὅτι ἡ ἀλήθεια τοῦ ἀποστολικοῦ κηρύγματος, ἥτις τὴν αὐτοκρατορικὴν δυναστείαν κατακοσμεῖ καὶ τὴν βασιλικὴν φιλανθρωπίαν φυλάττει κατὰ τὸ διάταγμα τῆς σεβασμιωτάτης εὐσεβείας ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ ἐπηύξησε καὶ καθάπερ ἀκτὶς ἡλίου τὰς πάντων ⟨τῶν ἀνθρώπων⟩ περιεκάθηρε καρδίας, ὅπως πάλιν [ἔνθεν] ⟨ἐκεῖ⟩θεν τὴν διδασκαλίαν πνευματικῶς τῆς εὐσεβείας κομίσωνται, ὅθεν ἐπιγινώσκειν ὀφείλουσιν εὐμενῶς αὐτοῖς παρασχεθεῖσαν τῆς δικαίας οἰκονομίας τὴν κυβέρνησιν.

---

10 cf. Hebr. 4,15

---

5 – 11 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,24 – 33; cf. Iustinianus imp., Edictum fidei, Abh. BAdW NF 18 (1939) 72,33 – 74,1 19 – 20 cf. Cyrillus Alex., epist. III ad Nest., ACO I 1,1 p. 35,13 – 14

MT

---

1 ἕκτη] ς' T 2 – 3 uniuersum = ⟨ὅλη⟩] [οἰκουμενικὴ] MT 5 συνωμολόγησε *om.* M 8 τὸν *om.* M 9 – 10 ὡς … ἐνεργοῦντα *om.* M 14 ἔδειξε] ἐδείξ⟨αμεν⟩ = probauimus? ἕκτην] ς' T 16 reserat = φανέρωσ⟨ε⟩] φανερῶς MT 17 συναινοῦσαν ἐν] συναινέσαμεν T 18 περιπτυσσομένην] περιπτυσσομένη M 22 et = ⟨καὶ⟩ *om.* MT 25 κατὰ] καὶ M 26 hominum = ⟨τῶν ἀνθρώπων⟩ *om.* MT 26 – 27 inde = ἐκεῖ⟨θεν⟩] ἔνθεν MT 28 παρασχεθεῖσαν] παρασχεθείσης T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

tibus conuenire repperimus. cognouimus enim quod sancta et uniuersalis ac magna sexta synodus, quae per dei gratiam imperiali decreto in regia urbe nuper congregata est, eadem quae et uniuersum concilium adiacens huic sanctae sedis apostolicae, cuius ministerium fungimur, senserit atque decreuerit super orthodoxae fidei integritate regulisque maiorum atque concorditer nobiscum confessa est „unum esse de sancta et inseparabili trinitate dominum nostrum Iesum Christum, ex duabus et in duabus naturis inconfuse inseparabiliter indiuise consistentem, ut uere deum perfectum et hominem perfectum eundem ipsum salua[que] proprietate uniuscuiusque in eo conuenientium naturarum eundem ipsum diuina operatum ut deum et humana inseparabiliter operatum ut hominem *absque* solo *peccato*, et duas idcirco naturales uoluntates duasque naturales operationes eum habere ueraciter praedicauit", per quae principaliter et naturarum eius ueritas demonstratur usque ad cognoscendam profecto differentiam quarum sunt naturarum, ex quibus et in quibus unus idemque dominus noster Iesus Christus consistit. per quae reuera probauimus hanc sanctam et laudabilem atque praedicabilem sextam synodum per misericordiam dei, qui christianae fidei ueritatem suis fidelibus reserat, apostolicam praedicationem inoffenso pede fuisse secutam sanctorumque et uniuersalium quinque conciliorum difinitionibus in omnibus consentientem et horum regulas amplectentem nihil super statuta orthodoxae fidei augentem aut minuentem, sed regiam et euangelicam semitam rectissime gradientem. et in his atque per eos sacrorum dogmatum linea et probabilium catholicae Christi ecclesiae patrum doctrina seruata est et regulari lima ad omnium aedificationem prolata. sed et hoc uere dignum deoque gratissimum extitit, quod apostolicae praedicationis ueritas, quae inperialem exornat potentiam et principalem clementiam seruat, per augustissime pietatis edictum in toto orbe terrarum percrebuit et sicut solis radius omnium hominum corda lustrauit, ut inde rursus doctrinam pietatis spiritaliter perciperent, unde iustae dispensationis gubernacula benigne sibi praeberi cognoscunt.

V CBR(12) MN

1 repperimus] reperimus CB cognouimus] cognoscimus N enim *om.* V et *om.* MN uniuersalis] uniuersalem V 2 synodus] sinodus CB M gratiam] graciam V C grām̄ M imperiali] imperiale B^1 urbe] urbae N^2 3 adiacens] adducens V CB^1 MN sedis] sedes B^1 apostolicae] apostilicae V apostholicae B ministerium] ministerio B^2 M^2 4 fungimur] fungimus V super] sub CB orthodoxae] ortodoxae V integritate] integritatem M 5 atque] adque V concorditer] concurrit M inseparabili] inseparabile B^1 6 et in duabus B^2 *add.* inconfuse] inconfusse V 7 consistentem] consistente V uere] uerum V B 8 σῳζομένης τῆς ἰδιότητος = salua[que] proprietate V CB MN 10 uoluntates] uolontates C 12 cognoscendam] cognuscendam V 13 probauimus] probaumus V probabimus M^1 14 synodum] sinodum CB 15 qui] que V N apostolicam] apostholicam B 16 secutam] secuta V CR N difinitionibus] definitionibus B MN diffinitionibus R 17 consentientem] consientem V consentien N amplectentem] amplectantem B^1 amplectaentem B^2 nihil] nichil R N orthodoxae] ortodoxe V orthoxae M orthodoxe N 18 gradientem] gradentem C 19 in *om.* N dogmatum] domatum V dogmata N linea] linia CB^1R 20 lima] linea B^2 omnium] domini R aedificationem] aedifficationem V edificationem BR M aedificatione N 21 hoc] haec N uere] uerum V extitit] exsistit CB existit R quod] et V apostolicae] apostholicae B praedicationis] praeditationis V 22 quae] quia R inperialem] imperialem C MN 22 – 23 augustissime eo pietatis V 23 orbe] orbem C percrebuit] percrebruit M solis] solius V soli N 24 rursus] rursum N perciperent] perceperint CB^1R 25 gubernacula] gubernaculo B^1 praeberi] praehibere CR prebere B^1 cognoscunt] cognuscunt V

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Τοιγαροῦν συνοδικῇ ἀποφάσει καὶ ψήφῳ βασιλικοῦ διατάγματος καθάπερ *τῇ τοῦ πνεύματος διστόμῳ ῥομφαίᾳ* ἅμα ταῖς παλαιαῖς αἱρέσεσι καὶ ἡ πλάνη τῆς καινῆς φαυλότητος ἐξεκεντήθη καὶ οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ ψεύδους σὺν τῇ ἑαυτῶν βλασφημίᾳ ἐξωλίσθησαν, οἵτινες ἐπεχείρησαν στόματι ἱεροσύλῳ ἐκτίθεσθαι ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ τῶν καθ' ὑπόστασιν ἡνωμένων δύο φύσεων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐξ ὧν καὶ ἐν αἷς ἀδιαιρέτως καὶ ἀσυγχύτως συνέστηκε. τοῦτον τοίνυν τῆς ὀρθῆς καὶ ἀποστολικῆς παραδόσεως τὸν τύπον ὁ προηγησάμενός με Ἀγάθων ὁ τῆς ἀποστολικῆς μνήμης πάπας ἅμα τῇ [τιμίᾳ] ⟨ἰδ⟩ίᾳ συνόδῳ ἐκήρυξε καὶ τοῦτον τοῖς προλαβοῦσιν ἐγγράφοις ἐν τῷ τῆς [τιμίας] ⟨ἰδ⟩ίας ἀναφορᾶς παγηνῷ τῇ ὑμετέρᾳ εὐσεβείᾳ διὰ τῶν οἰκείων ληγαταρίων ἀνέπεμψεν ἀποδεικνύων καὶ ἐπικυρῶν ταῖς τῶν ἁγίων καὶ ἐκκρίτων τῆς ἐκκλησίας διδασκάλων χρήσεσιν, ὅν τινα ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ ἁγία καὶ μεγάλη τοῦ κυρίου σύνοδος ἡ διὰ τῆς ὑμετέρας γενομένη συνῳδῆς ἐδέξατο καὶ ἐν ἅπασιν αὐτὸν σὺν ἡμῖν περιεπτύξατο ὡς τὴν εἰλικρινῆ διδασκαλίαν τοῦ μακαρίου Πέτρου τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων ἐν αὐτῷ ἐπιγινώσκουσα[ν] καὶ σημεῖα ὁλοκλήρου εὐσεβείας ἐν αὐτῷ τούτῳ διασκεπτομένη.

ἡ οὖν ἁγία οἰκουμενικὴ καὶ μεγάλη ἕκτη σύνοδος ἣν ἐπινεύσει θεοῦ σπουδαίως ἡ ὑμῶν φιλανθρωπία συνεκάλεσέ τε καὶ προηγήσατο ἕνεκεν τῆς εἰς θεὸν ὑπουργίας, ἐν πᾶσι τῷ ἀποστολικῷ κανόνι καὶ τῇ διδασκαλίᾳ τῶν ἐκκρίτων πατέρων ἐξηκολούθησε, καὶ ἐπειδή, ὡς προείρηται, τῆς ὀρθῆς πίστεως τὸν ὅρον τελείως ἐκήρυξεν, ὅνπερ καὶ ὁ ἀποστολικὸς θρόνος τοῦ μακαρίου Πέτρου τοῦ ἀποστόλου, οὗ τινος τὴν διακονίαν εἰ καὶ ἀνάξιοι ὄντες ἐκτελοῦμεν, σεβασμίως ἐδέξατο. διὸ δὴ καὶ ἡμεῖς καὶ διὰ τῆς ἡμετέρας τάξεως οὗτος ὁ προσκυνητὸς καὶ ἀποστολικὸς θρόνος ὁμογνωμόνως τε καὶ ὁμοψύχως τοῖς παρ' αὐτῆς ὁρισθεῖσι συναινεῖ καὶ τῇ αὐθεντίᾳ τοῦ μακαρίου Πέτρου βεβαιοῖ καθάπερ ἐπὶ στερεᾷ *πέτρᾳ ἥτις ἐστὶν ὁ Χριστός*, ἀπ' αὐτοῦ τοῦ κυρίου τὴν στερρότητα κομιζόμενος.

Διὰ ταῦτα οὖν, καθὼς δεχόμεθα καὶ βεβαίως κηρύττομεν τὰς πέντε ἁγίας καὶ οἰκουμενικὰς συνόδους, τήν τε ἐν Νικαίᾳ καὶ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τὴν ἐν Ἐφέσῳ πρώτην καὶ

---

1 – 2 cf. Hebr. 4,12 23 1. Cor. 10,4

5 – 6 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,30 – 31

MT

8 sua = ⟨ἰδ⟩ίᾳ] τιμίᾳ MT 9 suae = ⟨ἰδ⟩ίας] τιμίας MT pagina = παγηνῷ 12 ἅπασιν] πᾶσιν M ἡμῖν] ὑμῖν M 14 διασκεπτομένη] διασκεπομένη T 15 ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ M ἕκτη] ς′ T 18 ὅνπερ] ὅπερ M 21 αὐτῆς] αὐτοῖς M^1 23 κομιζόμενος] κομιζομένοις T 25 τὴν ἐν^1 *om.* T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Synodali igitur sententia et imperialis edicti censura tamquam *ancipiti spiritus gladio* cum priscis heresibus etiam nouae prauitatis error expunctus est et qui auctores falsitatis extiterunt cum suae blasphemiae labe prostrati sunt, qui ore sacrilego temptauerunt asserere unam uoluntatem et unam operationem in duabus subsistentialiter unitis naturis domini nostri Iesu Christi, ex quibus et in quibus indiuisibiliter et inconfuse constitit. hanc igitur rectae atque apostolicae traditionis normam decessor meus Agatho apostolicae memoriae papa cum sua synodo praedicauit, hanc scriptis procurrentibus in suae suggestionis pagina uestrae pietati per suos legatos emisit adprobans et confirmans testimoniis sanctorum ac probabilium ecclesiae doctorum, quam sancta nunc magna synodus domini et uestro fauore celebrata suscepit et in omnibus nobiscum amplexa est utpote beati Petri apostolorum principis sincera doctrina in ea cognoscens et inmutilatae pietatis in hac signa contrectans. sancta igitur uniuersalis et magna sexta synodus, quam nutu dei uestra clementia et sedule conuocauit et pro dei ministerio praefuit, apostolicam in omnibus regulam et probabilium patrum doctrinam secuta est, et quia difinitionem rectae fidei, ut dictum est, plenissime praedicauit, quam et apostolica sedes beati Petri apostoli cuius licet impares ministerium fungimur, ueneranter suscipit. idcirco et nos et per nostrum officium haec ueneranda sedis apostolica concorditer ac unianimiter quae difinita sunt ab ea consentit et beati Petri auctoritate confirmat sicut supra solidatam *petram qui Christus est* ab ipso domino [accipientiam] accipien⟨tis⟩ firmitatem.

Propterea, sicut suscepimus atque firmiter praedicamus, sancta quinque uniuersalia concilia, Nicenum, Constantinopolitanum, Ephesenum primum, Chalcedonensem et denuo

V CBR MN

1 synodali] sinodali V C^1B edicti] edictis B^1 tamquam] tanquam B ancipiti] anticipiti M^1N 2 etiam cum nouae CR expunctus] expuntus B^1 et B^2 *add.* qui] quia R auctores] autores B 3 blasphemiae] plasfemiae B^1 blasfemiae B^2R prostrati] protrati B^1 ore] hore V N temptauerunt] temtauerunt B 4 asserere] adserere CB unam^1] una C^2 *add.* uoluntatem] uolontatem C unam^2] una B subsistentialiter] subsistencialiter V unitis] unitatis B^1 naturis] naturae V 5 constitit] consistit R M *marg.* 6 apostolicae] adpostilicae V apostholicae B traditionis] tradicionis V normam] mormam M^1 meus] meos B^1 apostolicae] apostilicae V apostholice B 7 papa una cum M synodo] sinodo CB procurrentibus] procurentibus BR procurcurrentibus N suae] suas B^2 7–8 suggestionis] sugge.ssionis V *ras.* 8 pagina] paginae V pietati] pietatis CR M^1 legatos] legatus V adprobans] approbans R M^2 testimoniis] testimonus V^1 9 probabilium] probalium M^1 synodus] sinodus C^1B 10 celebrata] caelebrata C MN^2 suscepit] suscipit C^1B^1R nobiscum] nocum B^1 utpote] utpute CBR M 11 sincera doctrina] sinceram doctrinam B ἐπιγινώσκουσα[ν] = cognoscens inmutilatae] inmultilatae B^1 M^1 12 contrectans] contractans B^1 contraectans B^2 sancta] secum R uniuersalis] unuersalis V synodus] sinodus C^1B^2 sinodos B^1 13 uestra] uestrae V M^1N clementia] clementiae V N sedule] sedulae C et cui pro B^2 apostolicam] apostholicam B 14 quia] qui ad R difinitionem] definitionem B M diffinitionem R definitione N 15 quam et] eam B^2 sedes] sedis CB^1 sed et N 16 impares] impar est V C ministerium] misterium V ministerio B^1 suscipit] suscepit V 17 officium] offitium B^2 sedis] sedes MN apostolica] apostholica B unianimiter] unimiter V^1 unanimiter CB^2R difinita] definita B MN diffinita R 18 supra] spura V solidatam] solidam tam M qui] quae M^2 19 domino] domno B πέτρα ... κομιζόμενος = petram ... accipien⟨tis⟩] petram ... [accipientiam] V N acceptus CB^1 accepit B^2 accipientia M 20 suscepimus] suscipimus B^2 quinque] quinquae V C 21 nicenum] nycenum N ephesenum] aephesinum C ephesinum BR M^1 chalcedonensem] calcedonensem C^1B^1R M calcedonense B^2 denuo] de V CB^1 M^1N *om.* B^2

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

τὴν ἐν Χαλκηδόνι καὶ πάλιν τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἅστινας καὶ πᾶσα ἡ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία κυροῖ καὶ ταύταις ἀκολουθεῖ, οὕτως καὶ τὴν νεωστὶ ἐν τῇ βασιλευούσῃ πόλει τῇ εὐσεβεῖ ἐπινεύσει τῆς ὑμετέρας γαληνότητος ἐπιτελεσθεῖσαν ἁγίαν ἕκτην σύνοδον ὡς ταύτας ἑρμηνεύσασαν καὶ ταύταις ἑπακόλουθον τῷ ὁμοίῳ σεβάσματι κρίνοντες δεχόμεθα, καὶ ἀξίως ἅμα ταύταις συναριθμηθῆναι αὐτὴν ψηφιζόμεθα ὡς καὶ αὐτὴν ὡσαύτως τῇ τοῦ θεοῦ χάριτι συναθροισθεῖσαν. εἶτα δὲ καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ πιστῶς συνελθόντας ἱερεῖς τοῦ Χριστοῦ μετὰ τῶν ἁγίων πατέρων καὶ διδασκάλων τῆς τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁμοίως ἀναφέρεσθαι κρίνομεν. καὶ γὰρ καὶ ἐν τούτοις καθὼς καὶ ἐν ἐκείνοις τὸ αὐτὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα τὴν τῶν ψυχῶν σωτηρίαν ἐνήργησε καὶ ὁ ταύτης καρπὸς ὁ *ἀμαράντινος* τῇ ὑμετέρᾳ εὐσεβεῖ βασιλείᾳ καταλογισθήσεται παρὰ τοῦ κυρίου, ἧστινος τῷ μόχθῳ συνεργούσης τῆς τοῦ θεοῦ χάριτος θαυμαστῶς ἀπετελέσθη εἰς αἰῶνας κηρυττομένη.

Προσεπιτούτοις ἀναθεματίζομεν πάσας τὰς αἱρέσεις καὶ τοὺς τούτων ἅπαντας ἀρχηγοὺς καὶ σπεύστας, οἵτινες κατὰ τῆς ὀρθοδόξου καὶ ἀποστολικῆς πίστεως ταῖς τοῦ διαβόλου ἀπάταις κρατυνόμενοι πλάνας ψεύδους ταῖς ἐκκλησίαις ἐπεχείρησαν παρεισαγαγεῖν, τουτέστιν Ἄρειον Σαβέλλιον Μακεδόνιον Ἀπολινάριον Εὐνόμιον Νεστόριον Εὐτυχέα Διόσκορον Τιμόθεον Σεβῆρον Θεμίστιον Ὠριγένην τὸν καὶ Ἀδαμάντιον Δίδυμον καὶ Εὐάγριον, ὡσαύτως τὰ συγγράμματα Θεοδωρίτου τὰ κατὰ τῶν δεκαδύο κεφαλαίων τοῦ ἁγιωτάτου Κυρίλλου μετὰ τῆς ἐπιστολῆς τῆς λεγομένης Ἴβα πρὸς Μάριν τὸν Πέρσην σταλείσης, ἅμα δὲ αὐτοῖς καὶ Ἰάκωβον καὶ Θεοδ⟨όσι⟩ον καὶ Γαιανόν, Ἄνθιμον Ζωώραν Δονάτον Ναυάτον Πρισκιλλιανὸν Παῦλον Φωτεινὸν Πελάγιον Κελέστιον Ἰουλιανὸν Φαῦστον καὶ Μαξιμῖνον, οὓς ἡ ἁγία καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν πιστῶν πατέρων ἅτε δὴ *ζιζάνια* τῆς δεσποτικῆς *ἄλωνος* λέγω δὴ τῆς ἐκκλησίας ἀποκηρυχθέντας ταῖς κολάσεσι τῆς γεέννης *τῷ πτύῳ* τῆς θείας κρίσεως ἀπεβάλετο. καὶ ὡσαύτως ἀναθε-

9 cf. 1. Petr. 5,4 22 – 23 cf. Mt. 13,35 – 40

MT

2 τῇ² *om.* T 4 ταύτας ἑρμηνεύσασαν] ταῦτα ἑρμηνευοῦσαν T ἑπακόλουθον] ἑπακολουθεῖν M ὁμοίῳ] ὁμοουσίῳ M 10 ὑμετέρᾳ] ἡμετέρᾳ T 12 ἀναθεματίζομεν] συναναθεματίζομεν T 13 σπεύστας] σπεύσας M 14 κρατυνόμενοι] κρατούμενοι M 15 εὐτυχέα καὶ διόσκορον M 16 τὸν *om.* M 18 ἴβα πρὸς μάριν] ἰβᾶ πρὸς μάρην T 19 theodosium = θεοδ⟨όσι⟩ον] θεόδωρον MT ζωώραν] ζωόραν T 20 κελέστιον] κελεστῖνον M 21 καὶ ἀποστολικὴ *om.* T 23 πτύῳ] πτοίῳ T καὶ *om.* M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Constantinopolitanum, quae et omnis Christi ecclesia probat et sequitur, ita et quod nuper in regia urbe pio uestrae serenitatis adnisu celebratum sanctum sextum concilium ut eorum sequipedum interpretem pari ueneratione atque censura suscipimus, et hoc cum eis digne connumerari tamquam una et equali dei gratia congregatum decernimus. et qui in eo fideliter conuenerunt Christi ecclesiae sacerdotes inter sanctos ecclesiae dei patres atque doctores adscribendos aeque censemus. nam et in istis sicut et in illis idem dei spiritus salutem animarum operatus est et huius *inmarcescibilis* fructus imperiali pietati uestrae a domino reputabitur, cuius et per secula praedicando laborem mirabiliter dei gratia cooperante perfectum est.

Anathematizamus prae cetera proinde atque exsecramur omnes hereses omnesque eorum auctores atque fautores, qui aduersus orthodoxam et apostolicam fidem diabolicis decepti fallaciis falsitatis errores in ecclesiis conati sunt introducere, id est Arrium Sabellium Macedonium Apollinarium Eunomium Nestorium Eutychem Dioscorum Timotheum Seuerum Themestium Origenem qui et A⟨da⟩mantium Didimum et Euagrium similiter scripta Theodoriti aduersus duodecim sancti Cyrilli capitula cum epistula quae dicitur Ibae missam ad Marin Persam et una cum eis Iacobum Theodosium Gaianum Anthimum Zoaram Donatum Nobatum Priscillianum Paulum Photinum Pelagium Caelestium Iulianum Faustum Maximinum, quos sancta catholica atque apostolica ecclesia de catalogo fidelium patrum utpote *zizania de area* dominicae ecclesiae gehennae supplicio abdicandos *per uentilabrum* diuinae discretionis abiecit. pariterque anathematizamus noui

---

V CBR MN

---

1 omnis] omnes CR ecclesia] ecclesiae V N quod *om.* R 2 pio] pie V uestrae] uestro C^1 adnisu] adnisum B^1 ab hiis R adnisu est celebratum B^2 M^2 celebratum] caelebratum CB M^1N celebratum est sanctum M^2 3 sequipedum] sequippedum B^1 interpretem] interpraetem CBR interpretum MN atque] adque B^1 suscipimus] suscepimus V C^1B^1 4 digne et connumerari M una C^2 *add.* dei gratia] dō grā MN gratia] gracia C 5 sanctos et ecclesiae B 6 adscribendos] adscripendos B^1 ascribendos R M^2 aeque] aequae C censemus] consemus V (!) in^1 *om.* CBR M^2 *add.* in^2 *om.* CBR idem] id est N 7 animarum] animorum B inmarcescibilis] inmarciscibilis CB inmarcessibiles M inmarcescibiles N imperiali] imperialia V 8 pietati] pietate M^1 reputabitur] reputabatur B^2 reputabuntur M^2 secula] cula B^1 praedicando] praedicandu N^1 laborem] labore B 9 dei] deo B^1 gratia] gracia V C^1 10 anathematizamus] o anathematizamus V MN anathimatizamus C anathamatizamus B M prae cetera proinde] praeterea B^2 prae cetera] uel preterea M^2 *add.* exsecramur] execramur V R exsecrecamur B execramus N hereses] heresses V 11 atque] autque V orthodoxam] ortothodoxam V orthodoxiam B apostolicam et orthodoxam CBR (apostholicam B) 13 apollinarium] apolinarem CBR N eunomium] eonomium CB^1R enomium N eutychem] eothicen CB^1R euticen M timotheum] thimotheum CB^2 thimotheuum B^1 14 origenem] originem N ἀδαμάντιον = a⟨da⟩mantium] amantium V CBR MN didimum] dydimum M euagrium] euacrium R 14 – 15 similiter et scripta N 15 theodoriti] theodoririti B^2 theodorici R theod. .iti M *ras.* cyrilli] cirilli M capitula] caputula V quae] que V qui M^1 16 missam] missa B MN^1 ad *om.* CB^1R marin] mariam V marim M mari N et *om.* N una cum] unacumque C theodosium] theodosum V 17 zoaram] zonram B^1 zoram N nobatum] nouatum CBR priscillianum] priscinianum CB^1 prissianum R priscilianum B^2 photinum] fotinum CBR pelagium] pelegium N caelestium] celestium V caelestinum MN 17 – 18 iulianum] iulinianum B^1 18 faustum] faustinum M^1 maximinum] maximumim V^1 maximum N catholica] chatholica B ecclesia catholica atque apostolica MN atque] adque B^1 et R ecclesia] eclesiae B^1 eclesia B^2 catalogo] cathalogo V catalago N 19 utpote] utpute CBR M^1 zizania] zizaniam B gehennae] gehenne V geenne N 19 – 20 gehennae ... diuinae C^2 *add., om.* R 19 supplicio] supplitio C^2B abdicandos] abdicandus C^2 20 discretionis] discreationis V discritionis C discriptionis B pariterque] paterque V^1 anathematizamus] anathimatizamus CB

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

ματίζομεν τοὺς ἐφευρετὰς τῆς νέας πλάνης, τουτέστι Θεόδωρον τὸν τῆς Φαρὰν ἐπίσκοπον, Κῦρον τὸν Ἀλεξανδρείας, Σέργιον Πύρρον Παῦλον Πέτρον τοὺς τῆς ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ὑποκαθιστὰς μᾶλλον ἤπερ καθηγητάς, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Ὀνώριον, ὅστις ταύτην τὴν ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν οὐκ ἐνεχείρισε διδασκαλίᾳ ἀποστολικῆς παραδόσεως ἁγνίσαι, ἀλλὰ τῇ βεβήλῳ προδοσίᾳ μιανθῆναι τὴν ἄσπιλον παρεχώρησε, καὶ πάντας δὲ τοὺς ἐν τῇ ἑαυτῶν πλάνῃ τελευτήσαντας. ὡσαύτως δὲ βδελυττόμεθα καὶ ἀναθεματίζομεν τοὺς τούτων μιμητὰς καὶ συνίστορας, τούς τε ἤδη ἔκπαλαι καὶ μέχρι τοῦ νῦν ὄντας, τουτέστιν Μακάριον τὸν ἀπατεῶνα, τὸν γενόμενον Ἀντιοχείας ἐπίσκοπον, ἅμα τῷ σὺν αὐτῷ τῆς πλάνης μαθητῇ μᾶλλον δὲ διδασκάλῳ Στεφάνῳ, καὶ σὺν αὐτοῖς Πολυχρόνιον τὸν νέον ὡς ἀληθῶς Σίμωνα, ὅστις τῇ φαντασίᾳ παιζόμενος τῆς αἱρετικῆς φαυλότητος ἐγείρειν τοὺς νεκροὺς ἐπηγγείλατο, τοῦ δὲ ἀποτελέσματος τῇ ματαίᾳ αὐτοῦ κατατολμήσει μὴ ἑπομένου ἐν πᾶσιν ἀπατεὼν ἐδείχθη, ἔτι δὲ καὶ τοὺς τὰ ὅμοια αὐτῶν φρονήσαντας ἢ φρονοῦντας, τοὺς δηλονότι ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν φάσκειν κατατολμήσαντας ἢ κατατολμῶντας ἢ μέλλοντας κατατολμᾶν ἐπὶ τῶν δύο φύσεων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὓς ἀπεκήρυξεν ἡ προμνημονευομένη ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ἕκτη σύνοδος, καὶ τὸν Μακάριον μὲν τοῦ τῆς προεδρίας ἀξιώματος ἀπεβάλετο, τὸν δὲ μαθητὴν αὐτοῦ Στέφανον καὶ Πολυχρόνιον τὸν μεματαιωμένον γέροντα τῆς ἱερατικῆς τιμῆς ἐξέκοψε καὶ τοὺς τούτων μετόχους καὶ ἑταίρους, οἵτινες *οὐκ ἠβουλήθησαν συνιέναι τοῦ ἀγαθῦναι, ἀνομίαν διελογίσαντο ἐπὶ ταῖς κοίταις αὐτῶν*, οἵτινες τὰς ἰδίας πλάνας πανταχοῦ ἐπεχείρησαν κατασπεῖραι, κατ' ἐξαίρετον ὁ Μακάριος, καὶ ὑπὸ τὴν δορὰν *τοῦ προβάτου* λανθάνων ἐπαναπεφάνθη *λύκος* καὶ ἀντὶ *ποιμένος* εὑρέθη *κλέπτης καὶ λῃστής*, ἁπερρίφη ἀπὸ τοῦ ἀληθινοῦ *τῶν προβάτων ποιμένος* τουτέστι τοῦ Χριστοῦ ὡς πολιορκητὴς καὶ λοιμοφθόρος.

18 – 19 Ps. 35,4 – 5 20 – 21 cf. Mt. 7,15 21 cf. Joh. 10,1 22 cf. Joh. 10,2 – 16

MT

2 τὸν] τε M 6 ἑαυτῶν] αὐτῶν M 6 – 7 ἀναθεματίζομεν καὶ τοὺς M 7 dudum = ἤδη ἔκπαλαι 8 ἀπατεῶνα ... ἐπίσκοπον] γενόμενον ἀπατεῶνα τῆς ἀντιοχέων ἐκκλησίας T 9 σὺν αὐτῷ] αὐτ⟨οῦ⟩? 11 τοὺς *om.* T 15 οὓς] ἃς M 17 ἐξέκοψε τιμῆς T 21 εὑρέθη] ηὑρέθη T λῃστὴς καὶ ἁπερρίφη M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

erroris inuentores, id est Theodorum Pharanitanum episcopum, Cyrum Alexandrinum, Sergium Pyrrum Paulum Petrum Constantinopolitanae ecclesiae subsessores magis quam praesules nec non et Honorium, qui hanc apostolicam ecclesiam non apostolicae traditionis doctrina lustrauit, sed profana proditione inmaculatam f⟨oe⟩dari permittendo conatus est, et omnes qui in suo errore defuncti sunt. similiter anathematizamus et abominamur imitatores eorum et complices, qui dudum fuerant uel nunc usque sunt, id est Macarium quondam fallacissimum Antiochenae ecclesiae deceptorem cum sui erroris discipulum immo magistrum Stephanum, et cum eis Polichronium, nouum, ut uere dictum est, Simonem, qui heretice prauitatis delusus phantasmate mortuos suscitare pollicitus, dum uanam eius praesumptionem effectus non sequitur, fallax et in hoc omnibus conprobatus est, et qui similia eorum sapuerunt uel sapiunt, qui unam uidelicet uoluntatem et unam operationem dicere praesumpserunt uel praesument ⟨uel praesumebunt⟩ in duabus naturis domini nostri Iesu Christi, quos et sancta uniuersalis supra memorata sexta synodus abdicauit, et Macarium quidem de praesulari dignitate deiecit discipulumque eius Stephanum et Polichronium senem uanissimum sacerdotii honore frustrauit eorumque participes atque sotios qui *noluerunt intellegere ut bene agerent, iniquitatem meditati sunt in cubilibus suis*, qui suos, ut praesertim Macarius, errores huc illucque disseminare conati sunt, et dum sub *ouili* tegmine latens *lupus* appareret et pro *pastore fur et latro* conpertus est, a uero *pastore ouium* Christi ut pestifer ac deuastator abiectus est. idcirco

V CBR MN

1 erroris] errores CB errore M^1 id est] idem B^1 quod est R theodorum pharanitanum episcopum] theodorus pharanitanus episcopus N pharanitanum] faranitanum CBR alexandrinum] alexsandrinum B 2 constantinopolitanae] constantinopolitano C constantinopoli R subsessores] subsesores B^1 subuersores B^2 successores R subcessores N 3 praesules] praesoles CB honorium] .N. N *marg.* qui] quia B^1 hanc et apostolicam R apostolicae] apostholicae B traditionis] tradictionis M^1 4 lustrauit] illustrauit B^2 profana] prophana CBR N proditione] pro traditione CB^1R inmaculatam] immaculatam C μιανθῆναι = f⟨oe⟩dari] fidem dari V CB^1 MN uiolari B^2 5 est *om.* C^1B^1 defuncti] defunti B^1 anathematizamus] anathimathizamus C anathimazamus B 5 – 6 abominamur] abhominamur CBR 6 imitatores] inmitatores V complices] conplices CBR id est] idem B^1 7 macarium] macariam V^1 macarum CB^1 N macharium M quondam] quodam CB quoddam N antiochenae] antiochese V R antiochaese C anthiochese B^1 N antiochiae M sui] suis N 8 discipulum] discipulo C^2B^2 discipulis R magistrum stephanum] magistro stephano B^2 polichronium] pillochronium V polychronium C pollicronium M^1 policronium R M^2 pollichronium N ut B^2 *add.* 9 simonem] symonem V B N delusus phantasmate mortuos] delutus phantesmate mortuus V 10 dum ... uanam V *ras.* praesumptionem] presumpsitionem V presumtionem B effectus M^2 *add.* non] nos B^1 fallax] falax C hoc M^2 *del.* 10 – 11 conprobatus] conpatus V comprobatus MN 11 sapuerunt] supuerunt M^1 uidelicet] uedelicet V^1 uoluntatem] uolontatem C 12 unam] una B praesumpserunt] praesumpserint ue C^2 praesumpserunt ue M^2 praesumpserunt presumpserum N ἢ μέλλοντας κατατολμᾶν = ⟨uel praesumebunt⟩ *om.* V CBR MN 13 supra] super V memorata] memerata C^1 14 synodus] sinodus CB macarium] macharium M praesulari] praesolari CBR presulari N 15 stephanum] stephephanum B polichronium] polychronium CB policronium R pollycronium M^1 polycronium M^2 senem] senen B^1 sacerdotii] sacerdocii C^1R honore] hominem R honorem N frustrauit] frustauit M^1 eorumque] eorum R 16 atque] adque B^1 sotios] sotius CB^1 socios R intellegere] intelligere R M^2 iniquitatem] iniquitatibus CR meditati sunt] meditatus est N (Vulg.) 17 ut] et V MN macarius] macerius B^1 macharius B^2 M errores M^2 *add.* disseminare] dissiminare V 18 latens] lantes V N appareret] appararet V N apareret M^1 et² M^2 *del.* conpertus] compertus M 19 christi] christo M deuastator] deuestator V

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

διὸ καὶ τῷ τοῦ ἀναθέματος δόρατι ἀξίως ἐπλήγησαν καὶ αἰωνίοις συνδεθέντες δεσμοῖς μὴ βουλόμενοι μετανοῆσαι ἀνευλύτως ἀναφραγέντες κατέχονται, μήπως πάλιν διαναστάντες καὶ τῷ μιασμῷ τῆς οἰκείας λοιμοφθόρου διδασκαλίας τῇ ἀχαλινώτῳ αὐτῶν τόλμῃ τινὰς τῶν ἁπλουστέρων μολύνωσιν, οἵτινες καὶ μέχρι τοῦ παρόντος ἐπιμόνως τῇ οἰκείᾳ αὐτῶν ἐνστάσει προσμεῖναι ἠθέλησαν ἥπερ ἵνα *πρὸς ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας* ἐπιστρέψαντες σωθῶσιν. τῇ γὰρ χρονίᾳ κακίᾳ *ἐσκληρύνθη ἡ καρδία* αὐτῶν καὶ παρὰ πᾶσιν ἐφάνησαν συνειδήσει μᾶλλον ἥπερ ἀγνοίᾳ ἐξολισθήσαντες, ὡς ἑκουσίως ἐπιμαχόμενοι τῇ ἀποστολικῇ ἀληθείᾳ καὶ μᾶλλον τὴν ἑαυτῶν ἥπερ *τὴν τοῦ θεοῦ δόξαν ἐπιζητοῦντες*, ὁπόταν ὁ κύριος ὑπομιμνήσκῃ τοὺς πλημμελοῦντας προτρέπων πρὸς διόρθωσιν μετανοίας. *οὐ γὰρ βούλεται τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ἀλλ' ἵνα ἐπιστραφῇ καὶ ζήσεται.*

Ὅτι γὰρ ὑπομιμνήσκειν κατηξίωσεν ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια διὰ θείων αὐτῆς γραμμάτων τὴν ἡμετέραν οὐδενότητα, ἵνα μυηθῶσιν ἐν τοῖς δόγμασι τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τῆς σωτηριώδους διδασκαλίας, ὅπως φθάσωσι πρὸς τὴν *τῆς ὑγιοῦς πίστεως* γνῶσιν, ὡς ἀσθενοῦσι καὶ περὶ τὴν πίστιν ναυαγοῦσι τούτοις καὶ χεῖρα πνευματικῆς διδασκαλίας ἐπιδεδώκαμεν σπουδαίως, ἵνα πρὸς τὸν τῆς ἀληθείας λιμένα ἀφίκωνται, καὶ πρὸς τὸ ἐπιγνῶναι *τῆς ὑγιαινούσης πίστεως* τὴν ὀρθότητα ἀδιαλείπτως ἰατρικὰ βοηθήματα παρεχόμεθα, καὶ κατὰ τὸ ἁρμόζον τῇ ἡμετέρᾳ διακονίᾳ οὐ παρελείπομεν ὑπομνήσεως ἰατρεῖον παριστᾶν τοῖς ἐθέλουσι. κἂν εἰ δὲ πρὸς τὴν κατάστασιν τῆς εὐαγγελικῆς καὶ ἀποστολικῆς πίστεως ὁ χαρακτὴρ τῆς γραφῆς τοὺς θαυμαζομένους ἀγῶνας τῆς ὑμετέρας πραότητος καὶ τὴν μονογενῶς ἐνοῦσαν αὐτῇ ἀγρυπνίαν οὐκ αὐταρκεῖ διηγήσασθαι, ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο τῆς ἀνδρείας ὑμῶν τὰ ἐξαίρετα σιωπῇ παρεπέμφθη τοῦ παντὸς κόσμου πανταχοῦ ταῦτα βοῶντος·

---

5 1. Tim. 2,4 6 cf. Ps. 94,8 8–9 Joh. 5,44 10 Ez. 33,11 13 cf. Tit. 2,1 cf. Tit. 2,8 16 cf. Tit. 2,2

MT

---

3 διαναστάντες] διαναστέντες T 4 τόλμῃ] τόλμα T 5 ἥπερ] εἴπερ T 6 ἐπιστρέψαντες] ὑποστρέψαντες T 7 ἥπερ] εἴπερ T 15 σπουδαίως ἐπιδεδώκαμεν M 16 monita = βοηθήματα 17 καὶ *om.* T 18 ἐθέλουσι] θέλουσι M εἰ δὲ] οἵδε M 20 αὐταρκεῖ] αὐταρκεῖν M ἄνταρκεῖ T 22 ταῦτα *om.* M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

digne anathematis telo perculsi sunt et aeternis uinculis conligati peniteri nolendo insolubiliter tenentur obstricti, ne rursus ineffrenatae praesumptionis audaciam concitati suae pestiferae doctrinae contagio qu⟨os⟩quam de simplicibus maculent, qui etiam nunc usque in sua obstinatione peruicaciter perseuerare maluerunt quam *ad ueritatis cognitionem* ut saluarentur penitendo conuerti. *obdurauit* enim *cor eorum* diuturna malitia et omnibus claruerunt conscientiae magis quam ignorantiae labe prostrati, ut sponte rebelles apostolicae ueritatis et suam magis quam *dei gloriam inquirentes*, cum dominus moneat ad penitentiae correctionem delinquentes exortans: *nolo mortem peccatoris, sed ut conuertatur et uiuat.*

Nam quod per diualia scripta uestra pietas nostram exiguitatem commonere dignata est, ut salutarem doctrinam et orthodoxae fidei dogmatibus inbuerentur, quatenus *ad sanae fidei* scientiam peruenirent, ut egrotis et naufragantibus circa fidem sedulo eis et manum spiritalis doctrinae porreximus, ut ad portum ueritatis pertingerent, et medicinalia monita ad cognoscendam *sane scientiae* rectitudinem indesinenter contulimus, et quod ad nostrum ministerium congruit admonitionis remedia non omittimus cupientibus exhibere. licet autem scripturae stilus pro statu apostolicae et euangelicae fidei ammiranda certamina uestrae clementiae et uigilantiam singularem narrare non sufficit, sed non ideo ⟨taciturnitate⟩ praetermittenda sunt fortitudinis [eius] ⟨uestrae⟩ insignia, dum ubique orbis uniuersus eius canit praeconia:

V CBR MN

---

1 digne] digni V anathematis] anathimatis CB telo] tilo B^2 (stilo) telo B^2 *add.* perculsi] percussi M conligati] congati V^1 conlegati V^2 CB^1 colligari R *om.* N peniteri] penitere B^2 confiteri R poeniteri M^2 nolendo] uolendo R 1 – 2 insolubiliter] insulubiliter V insolubiter C^1 2 tenentur] tenetur C^1 obstricti] obstructi R N ne] nec V rursus] russus C ineffrenatae] inefrenatae CBR N in effrenato M audaciam] audatiam V B^1 audacia M audatia N 3 pestiferae] festifere V B N contagio] cogitatione R τινὰς = qu⟨os⟩quam] quequam V quemquam CBR MN maculent *om.* CBR utecciant B^2 (?) *add.* 4 peruicaciter] perficaciter M^1 cognitionem] cogitione B^1 cognitione B^2 5 saluarentur] salutarentur R obdu.rauit V *ras.* enim *om.* N enim...cor M *ras.* diuturna] deuturna V malitia] malicia V CR 6 claruerunt] clauerunt V C^1 conscientiae] scientie N 7 gloriam] gloria V moneat et ad B 8 penitentiae] poenitentiae C paenitentiae M delinquentes] deliquentes N exortans] exhortans CR N peccatoris] peccatorum C^1B 10 commonere] commouere V BR M commore N dignata] dignatus B^1 11 salutarem] saluarem CB^1R salutari B^2 salu...em M *ras.* orthodoxae] ortodoxae V inbuerentur] imbuerentur CB M^2 12 sanae] sana V sane R N scientiam] scientia V C N peruenirent] peruenerent B^1 egrotis] egroti V CB^1R M^1N 13 manum] manu R porreximus] preximus V^1 pertingerent] pertingerint B^1 14 monita = βοηθήματα cognoscendam] cognoscendum B^1 15 ministerium] misterium V mynisterium N admonitionis] admontionis V omittimus] obmittimus CR M^2 obmmittimus B 16 licet] liceat M^1 scripturae] sequitemur R stilus] stelus CB^1 scelus R filius M^1 pro statu] prostratu CR N apostolicae] apostholicae B ammiranda] admiranda CBR M^2 17 clementiae] clemenciae V uigilantiam] uigilantia M^2N narrare] narra.re V *ras.* sufficit] suffecit CR 17 – 18 σιωπῇ = ⟨taciturnitate⟩ *om.* V CBR MN 18 ὑμῶν = ⟨uestrae⟩] [eius] V MN *om.* CBR insignia] insinia C^1 ubique] ibique C^1 19 uniuersus] uniuersis N canit] canet B^1

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Ὦ ἁγία μήτηρ ἐκκλησία, ἀνάστηθι, ἀπόθου τὸ ἔνδυμα τῆς στυγνότητος καὶ *ἔνδυσαι τὴν στολὴν τῆς εὐφροσύνης* σου· ἰδοὺ ὁ υἱός σου ὁ συστατικώτατος βασιλέων, ὁ σὸς ἐκδικητὴς καὶ βοηθός σου, μὴ ταραχθῇς· περιεζώσατο γὰρ ῥομφαίαν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ διαιρεῖ τοὺς ἀπίστους ἀπὸ τῶν πιστῶν, *ἐνεδύσατο πίστεως θώρακα καὶ περικεφαλαίαν σωτηρίας ἐλπίδα.* ἰδοὺ ὁ σὸς πρόμαχος, ὁ νέος Δαυίδ, *μὴ φοβηθῇς, θάρσει*· οὐ γὰρ ἐκεῖνος ὁ ἑνὸς τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἔθνους βασιλεύς, ἀλλ' οὗτος ὁ σὸς ὁ τοῦ φιλοχρίστου λαοῦ εὐσεβέστατος βασιλεύς, πορφυρωθεὶς ἐν τῷ τοῦ Ναζωραίου αἵματι τὸν σὸν πολέμιον τὸν μεγαλορρήμονα Γολιὰθ κατέβαλε καὶ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν φάλαγγα πανταχοῦ διεσκόρπισε καὶ *ἐπάταξεν* αὐτοῦ πληγῇ λίθου *τὸ μέτωπον*, ἔνθα σφραγὶς εὐσεβείας οὐχ ὑπῆρχε, καὶ τῆς κεφαλῆς ἀφαιρεθείσης οὐδεμία ἰσχὺς ⟨ἐν τοῖς μέλεσι αὐτοῦ⟩ περιελείφθη. καὶ ἰδοὺ πανταχοῦ ἐπὶ δόρατος θριαμβεύεται· συναθροίσθητε οὖν καὶ συνέλθετε, ὦ θεοσεβέστατοι παντὸς τοῦ κόσμου οἱ λαοὶ ἅμα τοῖς ἱερεῦσι τῶν τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν· ᾄσατε μεγάλῃ τῇ φωνῇ λέγοντες· ἐνίκησεν ὁ νέος Δαυίδ, ὁ συστατικώτατος τῶν αὐγούστων, οὐ μόνον ἐν χιλιάσιν, οὐδὲ γὰρ τὴν καθολικὴν νίκην τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος δυνήσεταί τις ἀριθμητικῶς συμπεριλαβεῖν, ἀλλ' ἔτι μὴν καὶ αὐτὸν τὸν [ἀρχηγὸν] ⟨ἔξαρχον⟩ καὶ πολέμιον καὶ ἡγεμόνα καὶ ἐρεθιστὴν πάντων τῶν κακῶν καὶ τῆς πλάνης τὸν διάβολον μετὰ τῶν αὐτοῦ ταγμάτων καὶ τῶν συνδρόμων τῷ ὅπλῳ τῆς ἀληθοῦς ὀρθοδόξου καὶ ἀποστολικῆς παραδόσεως καὶ ὁμολογίας κατέσβησεν. εὐφράνθητι οὖν, ἁγία μήτηρ ἐκκλησία, ἀμέριμνος ὑπάρχουσα περὶ τῆς σῆς ἐλευθερίας, ἡ πολλάκις καταπολεμηθεῖσα ἀλλὰ μηδαμῶς ἐγκαταλειφθεῖσα· ἀνέστησε γὰρ ὁ σὸς ἀήττητος βασιλεὺς ὁ Χριστός, βασιλέα φιλόχριστον τὸν σὸν ὑπέρμαχον, τὸν σὸν εὐεργέτην καὶ εὐπάροχον, οὗ τινος τῷ σπουδάσματι τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τὴν ἑαυτῆς ἐπισυναγαγοῦσα λαμπρότητα ὅλον καταυγάζεις τὸν κόσμον καὶ πάντες οἱ πιστοὶ ἀγαλλιῶνται εὐχαριστίας ἀναπέμποντες,

1–2 cf. Is. 52,1; Bar. 5,1 4–5 1. Thess. 5,8 5 cf. Mt. 14,27 7 cf. Is. 9,1; Mt. 2,23 9 cf. 1. Reg. 17,19 16 cf. 2. Macc. 4,1 18 cf. Ps. 5,1 etc.

MT

1 ἀνάστηθι] ἀνάστα M 10 in membris eius = ⟨ἐν τοῖς μέλεσιν αὐτοῦ⟩ *om.* MT 15 principem = ⟨ἔξαρχον⟩] [ἀρχηγὸν] MT 23 εὐχαριστίας ἀναπέμποντες] εὐχαριστίαν ἀπέμποντες T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

O sancta mater ecclesia, exsurge, depone palleum meroris et *induere stolam iocunditatis* tuae! ecce filius tuus constantissimus principum, defensor tuus, adiutor tuus, ne commouearis! accinctus est gladium uerbum dei, quo diuidit incredulos a fidelibus, *induit se loricam fidei et galeam spem salutis.* en propugnator tuus, *confide, ne metuas*, nouus Dauid! non ille rex unius gentis Iudaicae, sed hic tuus christianae plebis piissimus princeps, Nazareni sanguine ⟨pu⟩rp⟨u⟩ratus deiecit Goliam magniloquum, hostem tuum, et cunctum agmen eius huc illucque dispersit, *percussit frontem* eius iactu lapidis, ubi non inerat signaculum pietatis, amputatum est caput eius et in membris eius nullus uigor relictus est, en ubique triumphis portatur in pilo! congregamini pariter et uenite, o relegiosissime Christi ecclesiarum cum sacerdotibus plebes, toto orbe diffusae! canite magna uoce et dicite: uicit nouus Dauid, constantissimus augustorum, non in milibus solum, nec enim generalem euangelicae praedicationis uictoriam numerorum uinculis quisquam poterit conprehendere, sed et ipsum principem et hostem, ducem ac incentorem omnium malorum et errorum diabolum, cum suis legionibus atque fautoribus per arma uerae orthodoxae atque apostolicae traditionis et confessionis extincxit. exulta nunc secura, sancta mater ecclesia, de libertate tua, sepius inpugnata sed non derelicta! suscitauit rex tuus inuictissimus Christus christianissimum principem propugnatorem tuum, benefactorem tuum atque opolentissimum largitorem, cuius studio orthodoxa fides recollecto splendore totum orbem inradiat, fideles omnes gratias referentes exultant,

V CBR MN

1 ecclesia] ecclesiae V exsurge] exurge N depone] depoene B^1 palleum] pallium B^2 M^2 meroris] memoris V N maeroris M induere] indue R M^1 2 constantissimus] constantinus M principum] principium V R M^1N princeps M^2 defensor] deffensor R ne] nec V 2 – 3 commouearis] comouearis B 3 accinctus] accintus B est] es N uerbum] uerbi N quo] qui B diuidit] uidit N incredulos] incredulus V 4 loricam] lori.cam V *ras.* gloriam M galeam] galleam C en] et R M^2 *del.* 5 gentis] genitis V^1 gentes CB^1R tuus] tustus B^1 tuis R piissimus] piissime V 6 princeps] principes N nazareni] nazarenis M^1 sanguine] sanguinae C sangunem M^1 sanguinem M^2N πορφυρωθεὶς = ⟨pu⟩rp⟨u⟩ratus] corporatus V CB^2 MN corporatis R corparatus B^1 deiecit goliam C^2 *add.* goliam] goleam V C^1B^1 glā N magniloquum] magniloquium R magnilocum M^1N hostem] ostem V ostem. M^1 *ras.* 7 et cunctum M^2 *add.* iacta lapidis huc illucque dispersit percussit frontem eius iacta lapidis C illucque] illuque M^1 lapidis iactu V^1 ubi] ibi N 8 inerat] erat M^1N amputatum] amputandum C^1 ampotandum B^1 caput] capud V B^1 membris] menbris V B N 9 relictus est] relectus R portatur] portator V pariter] pater V^1 uenite] ueniente V 10 relegiosissime] relegisissimae B^1 reliosissimae M^1 religiosissime R M^2N christi = θεοῦ ecclesiarum] ecclesiae B^2 cum *om.* V plebes] plebis B diffusae] difuse C defuse B diffuse R N canite] canete CB^1 11 uicit] uicet B^1 constantissimus] constantisisimus M^1 12 generalem] gene. .lem M *ras.* numerorum uinculis = ἀριθμητικῶς 13 conprehendere] comprehendere M hostem] ostem CR incentorem] incentorum V CR inuentorem M 14 errorum] errore C^1B^1 errorem B^2 diabolum] diaboli CR legionibus] leonibus V B^1 fautoribus] factoribus V 15 uerae] uero N orthodoxae] ortodoxae V theorthodoxe B^1 ortho.doxae M *ras.* apostolicae] adpostolice V apostholice B traditionis] tradicionis V confessionis] confessiones CR extincxit] extinxit V R M^2 16 libertate] libertaze V sepius] saepius C M inpugnata] impugnata M^2 17 christus *om.* CR propugnatorem] perpugnatorem V 18 opolentissimum] opulentissimum CBR largitorem] largitorum V^1 orthodoxa] ortodoxa V orthoxa C 19 totum] to.tum V *ras.* orbem] orbe C inradiat] radiat R M^1 irradiat M^2 gratias] gracia C gratiam BR

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

τοὺς δὲ ἀπίστους ἡ λύπη καὶ ἡ κατάβλησις καταπαύει καὶ συντελεῖ, αἱ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαι ἀνέπνευσαν ῥυσθεῖσαι ἀπὸ πασῶν τῶν ἰδίων περιστάσεων καὶ τοῖς βασιλικοῖς περιθάλπονται δώροις καὶ τῇ αὐτοκρατορικῇ ὀχυροῦνται προστασίᾳ, αἷστισι καὶ ἡ σεβασμιωτάτη ὑμῶν εὐγένεια τοῖς δεσποτικοῖς ῥήμασι τὸν Χριστὸν μιμουμένη ἐπαγγέλλεται· *ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος*, ὥσπερ ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστός, οὕτινος τοῖς [δόγμασι] δ⟨εί⟩γμασι κέχρηται καὶ τῆς αἰωνίου βασιλείας καὶ διηνεκοῦς δόξης ἐν ἀπολαύσει γένησεται καὶ καθολικῶς ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην τὸ κράτος αὐτῆς αἰωνιζόντως πλατύνει.

Τῶν δὲ παρουσῶν ἀναφορῶν ἐλάχιστον ἀποκομιστὴν Κωνσταντῖνον, τὸν ὑποδιάκονον [καὶ] ῥεγεωνάριον τούτου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου, τὸν καὶ πρὸ μικροῦ μετὰ τῶν ληγαταρίων τοῦ τῆς ἀποστολικῆς μνήμης τοῦ προηγησαμένου με παραγενόμενον ἐν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τῇ αὐτόθι ἐπιτελεσθείσῃ, τῇ συνήθει φιλανθρωπίᾳ ἡ ὑμετέρα βασιλικὴ μεγαλοψυχία δέξασθαι καταξιώσει καὶ ταῖς ἀναφοραῖς αὐτοῦ τὸ οὖς τῆς εὐμενείας ἐπικλίνοι καὶ ὡς διάκονον ἀξίως δέξηται.

Ἡ ὑπογραφή

Τὸ εὐσεβὲς τοῦ δεσπότου κράτος ἡ οὐράνιος διαφυλάξαι χάρις καὶ πάντων τῶν ἐθνῶν τοὺς αὐχένας ὑποτάξαι.

4–5 Mt. 28,20

MT

---

4 εὐγένεια] εὐσέβεια T 6 exemplis = δ⟨εί⟩γμασι] δόγμασι M διδάγμασι T 7 γενήσεται] γένηται T αὐτῆς] αὐτοῦ M 8 πλατύνει] πλατυνεῖ M 13 ἐπικλίνοι] ἐπικλίνει T 18 εὐσεβὲς τοῦ] εὐσεβεστάτου M διαφυλάξαι] διαφυλάξει T 19 ὑποτάξαι] ὑποτάξει T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

infideles meror atque deiectio conprimit et consumit, ecclesiae Christi de cunctis oppressionibus liberate respirant, donis imperialibus confouentur, principali praesidio muniuntur, quibus et dominicis uerbis augusta uestra benignitas Christum imitandum pollicitur *ecce ego uobiscum sum usque ad consumationem seculi*, ut domini Iesu Christi, cuius exemplis utitur, aeterni eius regni perenni gloria potiatur et in orbe terrarum generaliter atque perenniter eius imperium dilatetur.

Presentis denique suggestionis exiguum portitorem Constantinum, subdiaconum regionarium sanctae huius apostolicae sedis, qui et nuper cum legatis apostolicae memoriae predecessoris mei interfuit sanctae synodo inibi celebratae, clementia consueta dignum exceptione censeat uestra regalis magnanimitas eiusque suggestionibus aurem pietatis accommodet ⟨et⟩ ut actorem in ministerio dignanter suscipiat.

Et subscriptio

PIISSIMUM DOMINI IMPERIUM GRATIA SUPERNA CUSTODIAT EIQUE OMNIUM GENTIUM COLLA SUBSTERNAT

Data Nonis Maias indictione .XI.

V CBR MN

---

1 infideles] fideles M^1 meror] memor N conprimit] conpraemit C conpremit B^1 consumit] confundit CBR ecclesiae] ecclesia CR christi = θεοῦ 1–2 oppressionibus] obpraessionibus C obpressionibus B oppressionis N 2 liberate] libertate N respirant] respirent B^1 2–3 confouentur ... uerbis M^2 *marg.* 3 dominicis] domesticis CBR imitandum] imitando M^2 imitatur N pollicitur] pollicetur CBR M^2 4 consumationem] consummationem CBR domini nostri iesu MN christi munero cuius B^2 5 utitur et aeterni B aeterni] aeternae C^1 aeterna C^2 eterne B^1 regni et perenni B regni perhenni R et *om.* CR orbe] orbem CBR N 6 perenniter] perhenniter R^1 M premitter R^2 7 suggestionis] suggessionis B^1 suggestionem M^1N portitorem] portitorum V portatorem CBR subdiaconum] subdyaconum R subdiacono N 7–8 regionarium] regionarum V^1 8 huius sanctae CBR apostolicae] apostholicae B sedis ... apostolicae^2 *om.* MN cum legatis] conlegatis V apostolicae^2] apostholicae B 9 predecessoris] perdecessoris CR synodo] sinodo C^1B celebratae] caelebrate B^1 celebritate N clementia] clementiae B^1 10 regalis] regularis V C MN magnanimitas] magnimitas M^1 eiusque] eius quae B suggestionibus] suggessionibus B 11 accommodet] accommodat V^1 καὶ = ⟨et⟩ *om.* V CBR MN διάκονον = actorem in ministerio actorem] a[u]ctorem V C M a[u]torem BR N ministerio] ministro V CBR N 13 subscriptio] inscriptio R 15 imperium] inperium V gratia] gracia C eique] et que V ei CBR omnium] omni M 16 substernat] substentat V^1R subternat N 17 data] datum V nonis] noñ V ñ̄ B maias] maī V B MN martis R indictione] indiĉ V inditione CB .XI.] .X. CBR undecima N

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Exemplar diuinae iussionis Iustiniani augusti directa ad Iohannem papam urbis Romae.

In nomine domini dei saluatoris nostri Iesu Christi imperator Caesar Flauius Iustinianus fidelis in Iesu Christo pacificus pius perpetuus augustus Iohanne uiro sanctissimo ac beatissimo archiepiscopo antiquae almae urbis Romae atque uniuersali papae.

Magnum studium primamque sollicitudinem nos habentes pro stabilitate inmaculate Christianorum fidei – dehinc namque clementissimum nostrum deum adiutorem et susceptorem nostrae serenitatis esse confidimus aduersus omnem inimicum Christo dilectae nostrae reipublicae – dum cognitum est nobis, quia synodalia gesta eorumque difinitio, quam et instituere noscitur sanctum sextum concilium, quod congregatum est in tempore sanctae memoriae nostri patris in hanc a deo conseruandem regiam urbem, apud quosdam nostros iudices remanserunt, haec omnino non praeuidimus alterum aliquem apud se detinere ea sine nostra piissima serenitate, eo quod nos copiosus in misericordia noster deus custodes constituit eiusdem inmaculate Christianorum fidei. sed mox adduximus nostros patres sanctissimos ac beatissimos patriarchas cum uestrae beatitudinis apocrisario et sanctissimum senatum uerum etiam deo amabiles metropolitas et episcopos, qui hic in regiam urbem commorantur, et deinceps militantes in scolas sacri palacii nec non et ex collegiis et popularibus et ab excubitoribus, insuper etiam quosdam de Christo dilectis exercitibus, qui inuenti sunt tam ab a deo conseruando imperiali obsequio quamque ab orientali Tracisianoque, similiter et ab Armeniaco, etiam ab exercitu Italiae, deinde ex Cabarisianis et Septensianis seu de Sardinia atque de Africano exercitu, qui ad nostram pietatem ingressi sunt.

V CBR MN

---

3 diuinae] diuae B iustiniani] iusticiani V augusti] āgs̄ V directa] directum M^2 directam N papam] papa V 5 dei et saluatoris V caesar] cesar V C N 6 iustinianus] iustianus V christo iesu M perpetuus] p̄p̄s̄ V R iohanne] iohanni B^2 M^2 uiro] uero V CR N 7 urbis] urbe V atque] adque B^1 uniuersali] uniuesali B^1 uniuersalis N 9 primamque] primam CBR nos B^2 *del.* habentes] habemus B^2 10 dehinc] inde B^2 11 susceptorem] susceptorum B^1 12 dum B^2 *del.* nobis est V quia] qui ad R synodalia] sinodalia CB difinitio] definitio B N diffinitio R 14 patris] patres CR regiam ... quosdam *om.* MN 15 remanserunt] remiserunt CB^1R haec] sed B^2 huc R 16 detinere] detinire V B^2 M^2 detenere CB^1 M^1N detinere ea] detineretur R noster] inter V 17 eiusdem inmaculate] de inmaculata eius R inmaculate] immaculatae M^2 fidei *om.* R 18 sanctissimos ac beatissimos] sanctissimus ac beatissimus V^1 ac beatissimos *om.* MN patriarchas] patriarcas C apocrisario] apocrisiario V^2 B^2 19 sanctissimum] sanctissimom N^1 amabiles] amabales N hic] hinc N 20 regiam] regia B^2 M urbem] urbe M commorantur] conmorantur BR deinceps] de monachis MN in scolas] incolas V^1 in scola B^2 palacii] palatii N 21 et^1 *om.* CBR etiam] et R quosdam] quoddam V 22 conseruando] conseruande CB^1R imperiali] principali R quamque] quam V 23 tracisianoque] tracisiano CB traciano R armeniaco] arminiaco CR^2 aerminiaco B arminaico R^1 ermeniaco N etiam et ab N italiae] ytalie R 24 cabarisianis] cabariasianis M^1N sardinia] sardinea N africano] affricano R 25 pietatem] pietatatem V petatem B^1

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Et iussimus praefatas synodalium gestorum chartas in medio adduci et coram supradictis omnibus lectionem eorum fecisse omnesque diligenter audientes signare ipsas fecimus, quorum auditorum uniuersitas in nostris manibus eas prebuit chartas, ut debeamus nos tenendo inuiolatas conseruare ipsas, ut non licentia fuerit in quolibet tempore his qui timorem dei nolunt habere aliquid corrumpere aut summutare ab his quae inserta sunt in prenominatis synodalibus gestis. quas totas chartas bene definitas in temporibus sanctae memoriae nostri patris ex probabilibus sanctisque patribus, qui propriae linguae et manu fidem apud dominum nostrum Iesum Christum uerumque deum exsistentem confirmasse dinoscuntur et confitentes eam docuissent. nos speramus in clementissimum nostrum deum quia, usque dum noster spiritus statutus est ex deo esse in nobis, ipsas chartas inlibatas et incommutabiles semper conseruemus.

Ad sciendum itaque et uestram paternam beatitudinem huiusmodi capituli motiones praeuidimus et earum scientiam notam fecisse beatitudini uestrae.

Et manus diuina

DIUINITAS TE SERUET PER MULTOS ANNOS, SANCTISSIME AC BEATISSIME PATER

Datum . XIII . KL Marc̄ Constantinopoli imperante domno piissimoque perpetuo augusto Iustiniano imperatore anno secundo et post consulatum eius anno secundo indictione quinta decima.

V C(11)BR MN

1 praefatas] praefatis R synodalium] sinodalium CB M chartas] cartas CBR M et coram] &...oram M *ras.* (quoram) 2 lectionem] lectione MN eorum] eorumque N fecisse] fericisse B^1 fiericisse B^2 omnesque] omnibusque B^2 diligenter] diligerter V audientes] audientibus B^2 *om.* MN 3 chartas] cartas CB^2R M cortas B^1 debeamus] teneamus R 4 tenendo] tenendas CR conseruare] conseruari R licentia] licentias N quolibet] qualibet B^1 tempore] intempore B 4 – 5 qui timorem] quititimorem B 5 corrumpere] corumpere N summutare] summutatere V submutare CBR sumutare M ab his] adhuc R inserta] incerta R 6 prenominatis] praenominis CB^1R synodalibus] sinodalibus CB chartas] cartas CBR 7 nostri] nostris V B patris] patres CB^1R probabilibus] prubabilibus V^1 propriae linguae] propria lingua B^2 manu] manum V CB^1 MN 8 exsistentem] existentem R MN 9 dinoscuntur] denoscuntur CBR confitentes] confidentes B nos quoque speramus B^2 in *om.* CB^1R B^2 *add.* 10 deum] deo B^2 quia] qua V spiritus] christus M^2 statutus] statutu M^1 chartas] cartas CBR M 11 inlibatas] illibatas R incommutabiles] commutabiles N C *desin.* 12 ad] ab N 13 et] ut N beatitudini] beatitudine V B^1R uestrae] uestra R 15 manus] manu R 17 diuinitas te] diuinitate V B^1 19 datum] data BR KL] nalenda N marc̄] mār̄ B MN marcis R constantinopoli] constantinopolis MN imperante] imper B iperia R imperiante N domno] a dō n̄ō B domino N piissimoque] piissimo R *om.* MN perpetuo] perpetuoque MN 20 et post consulatum] ep̄āc̄ V consulatum] consolationem B consolatum R consolatui N eius] eiusdem V 20 – 21 indictione] indic̄ M indictio N 21 quinta decima] .XV. BR MN .XV. gloria in excelsis deo et in terra pax hominibus bone uoluntatis. gloria indiuiduae trinitati BR (trinitatis B) scriptus (scriptum V) est (*om.* V) enim hic (*om.* V) codex temporibus domni sergii sanctissimi ac ter (*om.* BR) beatissimi papae et in patriarchio (patriarcho B^1) sanctae ecclesiae romanae reconditus. deo gratias. amen. V BR

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Ἰσότυπα τῶν σταλέντων γραμμάτων παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἕκτης συνόδου πρὸς Ἀγάθωνα τὸν ἁγιώτατον καὶ μακαριώτατον πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης.

Ἡ ἁγία μεγάλη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἡ κατὰ θεοῦ χάριν καὶ πανευσεβὲς θέσπισμα τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ πιστοτάτου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου συναχθεῖσα ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι Κωνσταντινουπόλει νέᾳ Ῥώμῃ ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτω ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ πάπᾳ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνι ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Τὰ μέγιστα τῶν νοσημάτων μειζόνων δεῖται βοηθημάτων, ὡς ἴστε, μακαριώτατοι, διά τοι τοῦτο *Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς θεὸς ἡμῶν* ἡ ὄντως τῶν ὄντων δημιουργική τε καὶ προνοητικὴ δύναμις σοφὸν ἀνέδειξεν ἰατρὸν τὴν ὑμετέραν θεοτίμητον ἁγιότητα, τό τε νοσῶδες τῆς αἱρετικῆς λύμης ὀρθοδοξίας φαρμάκοις ῥωστικῶς ἀπελαύνουσαν καὶ πανσθενῆ τὴν ὑγείαν τῆς ἐκκλησίας χαριζομένην τοῖς μέλεσιν.

Ὅθεν καὶ ἡμεῖς, ὡς πρωτοθρόνῳ σοι τῆς οἰκουμενικῆς ἐκκλησίας τὸ πρακτέον παρατιθέμεθα, *ἐπὶ τὴν στερεὰν πέτραν* ἑστῶτι τῆς πίστεως τοῖς παρὰ τῆς ὑμετέρας πατρικῆς μακαριότητος πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα τῆς ἀληθοῦς ὁμολογίας ἐμφιλοχωρήσαντες γράμμασιν, ἅπερ καὶ ὡς ἀπὸ τῆς κορυφαίας τῶν ἀποστόλων ἀκρότητος θεολογηθέντα γινώσκομεν, δι' ὧν καὶ τὴν τῆς ἔναγχος ἀναφανείσης αἱρέσεως πολυπλανῆ δόξαν ἐξεδιώξαμεν, ἐξάρχοντος ἡμῶν ἐν τοῖς δόγμασι Κωνσταντίνου τοῦ θειωδῶς βασιλεύοντος καὶ τὰ σκῆπτρα ἡμεροτάτως ἰθύνοντος, μεθ' οὗ τὴν τῆς ἀσεβείας πλάνην κατεστρεψάμεθα τὰ τῶν αἱρετικῶν δυσσεβῆ πολιορκήσαντες δόγματα· κἀντεῦθεν ἐκ βάθρων αὐτῶν ἀνασπάσαντες τοὺς θεμελίους τῆς βδελυρωτάτης αἱρέσεως καὶ καταβάντες πρὸς αὐτοὺς μεθ' ὅπλων πνευματικῶν τε καὶ πατρικῶν καὶ τὰς γλώσσας αὐτῶν προσφόρως λέξειν συγχέαντες τὸν ὑπ' αὐτῶν κτισθέντα τῆς ἀσεβεστάτης αἱρέσεως πύργον ἐξεμοχλεύσαμεν, αὐτοὺς δὲ ὡς περὶ τὴν πίστιν ἡμαρτηκότας *εἰς τὰς πρωίας* ἔξω τῆς παρεμβολῆς τῶν αὐλῶν τοῦ θεοῦ – Δαυιτικῶς εἰπεῖν – τοῖς ἀναθέμασιν ἀπεκτείναμεν κατὰ τὴν ἐν τοῖς ἱεροῖς ὑμῶν γράμμασιν ἐπ' αὐτοῖς προψηφισθεῖσαν ἀπόφασιν, φαμὲν δὴ Θεόδωρον τὸν τῆς Φαράν, Σέργιον, Ὀνώριον, Κῦρον, Παῦλον, Πύρρον καὶ Πέτρον, πρὸς δὲ τούτοις καὶ μετὰ τούτους τοῖς ἀναθέμασι τῶν αἱρετικῶν ἐνδίκως καθυπεβάλομεν καὶ τοὺς ἐν ζῶσιν ἀναδεδεγμένους τὴν τούτων ἀσέβειαν, εἰπεῖν δὲ μᾶλλον σαφέστερον τὴν Ἀπολιναρίου, Σεβήρου τε καὶ

13 1. Joh. 5,20 18 cf. Mt. 16,18 28 cf. Ps. 100,8

MTO

3 O *inc.* (842,4) ἕκτης] ς' T 6 ἁγία καὶ μεγάλη O μεγάλη *om.* T 8 κωνσταντινουπόλει] πόλει κωνσταντίνου O 13 ὄντως] ὄντος O 15 λύμης] λοίμης MT ῥωστικῶς] ῥωστικοῖς O 22 ἡμῶν] ὑμῶν T 25 βδελυρωτάτης] βδελλυρωτάτης O 27 αὐτῶν] αὐτὸν M τῆς ἀσεβεστάτης αἱρέσεως *om.* O 28 τῆς παρεμβολῆς *om.* O 29 ἐν *om.* T ὑμῶν] ἡμῶν O 30 προψηφισθεῖσαν ἀπόφασιν ἐπ' αὐτοῖς O 31 καὶ[1] *om.* MT 32 τοῖς *om.* O καθυπεβάλομεν] καθυποβάλλομεν T καθυπεβάλλομεν O[1] τοὺς] τοῖς O 33 σεβήρου] σευήρου O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Θεμιστίου τῶν θεοστυγῶν, Μακάριον τὸν γενόμενον τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως ἐπίσκοπον, ὃν καὶ τῆς ποιμαντικῆς δορᾶς κατ' ἀξίαν ἀπεγυμνώσαμεν διὰ τὸ ἀμετανόητον τούτου πρὸς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν καὶ ἀνεπίστροφον Στέφανον τὸν τούτου πρὸς ἄνοιαν μαθητὴν καὶ διδάσκαλον πρὸς ἀσέβειαν, καὶ τὸν ἐν τοῖς αἱρετικοῖς δόγμασι Πολυχρόνιον καὶ τοὺς τὰ ὅμοια τούτοις ἀμετανοήτως διδάξαντας ἢ διδάσκοντας ἢ φρονοῦντας ἢ φρονήσαντας δόγματα.

Μέχρι τούτων τοίνυν ἡμῖν τὸ κατηφὲς καὶ στυγνὸν καὶ πολύδακρυ, οὐ γὰρ ἐγελάσαμεν τῶν πέλας τὰ πτώματα οὐδὲ τῆς ἐκείνων ἐξοιστρήσεως ἐπιχαρέντες κατεσκιρτήσαμεν οὐδὲ μέγα διὰ τοῦτο ἐπήρθημεν, ἵνα καὶ μεῖζον ἐπὶ τούτῳ κατενεχθείημεν. οὐχ οὕτως ἡμεῖς περὶ τούτων, ὦ σεβασμία καὶ ἱερὰ κεφαλή, ἐπαιδεύθημεν τὸν τῶν ὅλων δεσπότην Χριστὸν κεκτημένοι φιλάνθρωπόν τε καὶ ὑπεράγαθον, ὃς καὶ μιμητὰς ἡμᾶς ὡς ἐφικτὸν τῆς ἱεραρχικῆς αὐτοῦ νομοθεσίας ἀγαθοπρεπῶς γενέσθαι παρακελεύεται καὶ τύπον ἐπέχοντας τῆς αὐτοῦ ποιμαντικῆς τε καὶ συστατικῆς κυβερνήσεως, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐπιστροφὴν μετανοίας ὅ τε γαληνότατος βασιλεὺς καὶ ἡμεῖς διαφόρως τούτους προετρεψάμεθα καὶ μεθ' ὅλης τῆς εὐλαβείας τὰ πάντα πεπράχαμεν οὐδὲν πρὸς χάριν ἢ ἀπέχθειαν διαγενόμενοι καθὼς ὑμᾶς ἔνεστιν ἐκ τῶν ἤδη κεκινημένων ἐφ' ἑκάστῳ τῶν παρηκολουθηκότων καὶ ἐγγράφως ὑπομνηματισθέντων τῶν καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος τῇ ὑμῶν ἐσταλμένων μακαριότητι γνῶναι τὴν δύναμιν, εἶτα δὲ καὶ διὰ τῶν ἀναπληρωσάντων τὸ πρόσωπον τῆς ὑμετέρας ἁγιότητος, Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν θεοφιλεστάτων πρεσβυτέρων καὶ Ἰωάννου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ Κωνσταντίνου τοῦ εὐλαβεστάτου ὑποδιακόνου, τῶν ὑμετέρων πνευματικῶν τέκνων καὶ ἠγαπημένων ἡμῖν ἀδελφῶν καὶ τῶν ἐκ τῆς καθ' ὑμᾶς ἁγίας συνόδου σταλέντων ὁσιωτάτων ἐπισκόπων ὀρθῶς καὶ χρηστῶς κατὰ τὴν ὑμῶν παίδευσιν ἐν τῷ πρώτῳ τῆς πίστεως σὺν ἡμῖν ἀγωνισαμένων κεφαλαίῳ. οὕτως ἡμεῖς τῷ ἁγίῳ πνεύματι λαμπρυνόμενοι καὶ ταῖς ὑμετέραις διδασκαλίαις ὁδηγούμενοι τὰ δυσχερῆ τῆς δυσσεβείας ἀπεκρουσάμεθα δόγματα τὴν εὐθυτάτην τῆς ὀρθοδοξίας τρίβον ἐξομαλίσαντες ἐν ὅλοις τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ γαληνοτάτου ἡμῶν βασιλέως Κωνσταντίνου θεοσόφως ἡμᾶς περιθάλψαντός τε καὶ κυβερνήσαντος, εἶτά τε καὶ τοῦ ἑνὸς ἡμῶν τῆς βασιλευούσης ταύτης Κωνσταντινουπόλεως ἁγιωτάτου προέδρου συνθεμένου πρώτου τῷ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον ἡμῶν βασιλέα παρ' ὑμῶν τῆς ὀρθοδοξίας σταλέντι συντάγματι, ἅτε κατὰ πάντα τοῖς ἐκκρίτοις καὶ θεοφόροις πατράσι καὶ ταῖς ἁγίαις πέντε οἰκουμενικαῖς συνόδοις ὁμοφωνήσαντι, καὶ δὴ πάντας ἡμᾶς Χριστοῦ τοῦ θεοῦ περιέχοντος τὸ σπουδαζόμενον εὐμαρῶς διηνύσαμεν, θεὸς γὰρ ἦν ὁ ἐνεργῶν καὶ στεφανῶν τὸ συνέδριον.

MTO

---

2 τῆς] τοῖς T 5 διδάσκοντας ἢ διδάξαντας O 7 ἐγελάσαμεν] ἐπελάσαμεν T 9 μέγα] μεγάλα O τούτῳ] τοῦτο M 10 σεβασμία] θεία O 17 τῶν *om.* O καὶ *om.* M τῇ *om.* O 21 ὑμᾶς] ἡμᾶς TO 22 ὑμῶν] ἡμῶν O πρώτῳ] πρὸ O 23 σὺν *om.* O 25 τῆς ὀρθοδοξίας] τοῖς ὀρθοδόξοις M 29 συντάγματι] συγγράμματι M 30 ἐκκρίτοις] ἐγκρίτοις O 31 ἡμᾶς] ἡμῶν T χριστοῦ τοῦ θεοῦ] χριστῷ τῷ θεῷ O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Ἐντεῦθεν τοιγαροῦν ἐφ' ἡμᾶς ἡ τοῦ παναγίου πνεύματος χάρις ἐπέλαμψε τὴν ἐξουσίαν διὰ τῆς ὑμῶν ἐκτενεστάτης εὐχῆς χαρισαμένη τοῦ πᾶν *ζιζάνιον* καὶ *ξύλον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόψαι καὶ πυρὶ καταναλῶσαι* κελεύσασα καὶ καρδίᾳ γλώσσῃ τε καὶ χειρὶ συμφωνήσαντες ἁπλανέστατόν τε καὶ ἀσφαλέστατον τῇ συνεργίᾳ τοῦ ζωοποιοῦ πνεύματος ὅρον ἐξεφωνήσαμεν οὐ *μετάραντες* κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον *ὅρια αἰώνια*, μὴ γένοιτο, ἀλλὰ ταῖς τῶν ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων ἐμμείναντες χρήσεσιν ὁρίσαντες ἵνα καθάπερ „ἐκ δύο καὶ ἐν δύο φύσεσι, θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος, ἐξ ὧν συντεθεὶς καὶ ἐν αἷς ὑπάρχων *Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς θεὸς ἡμῶν* κηρύττεται παρ' ἡμῶν καὶ δοξάζεται ἀχωρίστως ἀσυγχύτως ἀτρέπτως καὶ ἀδιαιρέτως", οὕτω καὶ δύο φυσικὰ θελήματα ἐν αὐτῷ καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἀδιαιρέτως ἀτρέπτως ἀσυγχύτως ἀμερίστως πρεσβεύομεν καθὼς καὶ ἐν τοῖς παρ' ἡμῶν συνοδικῶς ὁρισθεῖσι δεδήλωται, οἷς καὶ τὸ τοῦ θεομιμήτου ἡμῶν βασιλέως κράτος συναίνεσαν ἰδιοχείρως καθυπεσημήνατο ἀποβαλλόμενοι, ὡς προλέλεκται, τὴν ἀσεβεστάτην καὶ φασματώδη περὶ ἑνὸς θελήματος καὶ μιᾶς ἐνεργείας ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας *Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν* καὶ κατακρίναντες αἵρεσιν· ἔνθεν τε τῶν συγχεόντων καὶ διαιρούντων τὸν τάραχον κατεπαύσαμεν καὶ τὴν πυρίφλογον ζάλην τῶν λοιπῶν αἱρέσεων κατεσβέσαμεν, τὴν δὲ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως φωταυγίαν τηλαυγῶς σὺν ὑμῖν ἐκηρύξαμεν, ἣν καὶ αὖθις διὰ τιμίων ὑμῶν ἀντιγράφων ἐπισφραγίσαι τὴν ὑμῶν ἐκλιπαροῦμεν πατρικὴν ἁγιότητα, δι' ἧς εὐέλπιδες εἰς Χριστὸν ὄντες θαρροῦμεν τὴν αὐτοῦ πολυέλεον ἀγαθότητα τὴν σύστασιν τῇ ἐκ θεοῦ δωρηθείσῃ τῷ πραοτάτῳ ἡμῶν βασιλεῖ Ῥωμαϊκῇ πολιτείᾳ χαρίζεσθαι, νίκαις τε πολυχρονίοις τὴν αὐτοῦ κατακοσμεῖν παγγάληνον ἡμερότητα, τὴν δὲ ὑμετέραν θεοτίμητον ἁγιότητα παριστῶσαν πρὸς τοῖς ἔνθεν καὶ *τῷ φοβερῷ* αὐτοῦ ἐκείνῳ *βήματι* εἰλικρινῶς τε καὶ ἀληθῶς ὁμολογήσασαν τὰ τῆς πίστεως ἐν ῥώσει φυλαττομένην καὶ διασῴζουσαν τὰ ἐκ θεοῦ ἐμπιστευθέντα αὐτῇ ὀρθόδοξα ποίμνια.

Πᾶσαν τὴν σὺν τῇ ὑμετέρᾳ μακαριότητι ἐν Χριστῷ ἀδελφότητα ἡμεῖς τε καὶ οἱ σὺν ἡμῖν πλεῖστα προσαγορεύομεν.

〈Αἱ ὑπογραφαί〉

Ā Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης ὑπεσημηνάμην

B̄ Πέτρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως ὑπεσημηνάμην

---

2 cf. Mt. 13,25 – 40 2 – 3 Mt. 3,10 5 Prov. 22,28 8 1. Joh. 5,20 14 1. Joh. 5,20 21 – 22 cf. 2. Cor. 5,10

---

7 – 9 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,24 – 31

MTO

---

4 ἀσφαλέστατον] σαφέστατον M 6 ἐκκρίτων] ἐγκρίτων O 11 ἡμῶν¹] ὑμῶν MT ὁρισθεῖσι συνοδικῶς T 12 καθυπεσημήνατο] ὑπεσημείνατο M ἀποβαλλόμενοι] ἀποβαλόμενοι O 14 τοῦ ... καὶ *om.* O 15 πυρίφλογον] πυροφόρον M πυριφλόγον T 17 ὑμῖν] ἡμῖν T ὑμῶν¹] ἡμῶν T 22 ὁμολογήσασαν τὰ] ὁμολογήσαντα M 23 φυλαττομένην] φυλαττομένη T 25 ὑμετέρᾳ] ἡμετέρα T 28 〈αἱ ὑπογραφαί〉 *om.* MTO 30 ἐλέει] ἐλέῳ T (*et ita semper*)

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Γ̄ Θεοφάνης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Θεουπόλεως ἤτοι Ἀντιοχείας ὑπεσημηνάμην
Δ̄ Γεώργιος ἐλάχιστος πρεσβύτερος τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως ἐπέχων τὸν τόπον Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
Ε̄ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Θεσσαλονικαίων πόλεως ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὑπεσημηνάμην
Ϛ̄Τ̄ Φιλαλήθης ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Καισαρέων μητροπόλεως καὶ ἔξαρχος τῆς Ποντικῆς διοικήσεως ὑπέρ ἐμαυτοῦ ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
Ζ̄ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Τριμιθούντων τῆς Κυπρίων νήσου καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Ἐπιφανίου τοῦ ἁγιωτάτου μου ἀρχιεπισκόπου τῆς αὐτῆς Κυπρίων νήσου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
Η̄ Κιτονάτος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Καραλίας νήσου Σαρδηνίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
Θ̄ Θεόδωρος πρεσβύτερος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ῥαβέννης καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Θεοδώρου τοῦ ἁγιωτάτου μου ἀρχιεπισκόπου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
Ῑ Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Πόρτου καὶ ληγάτος πάσης τῆς συνόδου τῆς ἁγίας καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου πόλεως Ῥώμης ὑπὲρ ἐμαυτοῦ ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
ῙᾹ Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κορινθίων μητροπόλεως τῆς Ἑλλήνων χώρας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
ῙΒ̄ Βασίλειος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Γορτυνέων μητροπόλεως τῆς Κρητῶν νήσου ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
ῙΓ̄ Ἀβουνδάντιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Τεμψάνης καὶ ληγάτος πάσης τῆς συνόδου τῆς ἁγίας καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου πόλεως Ῥώμης ὑπὲρ ἐμαυτοῦ ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
ῙΔ̄ Ἰωάννης ἁμαρτωλός, ἐπίσκοπος πόλεως τοῦ Ῥηγίου καὶ ληγάτος πάσης τῆς συνόδου τοῦ ἁγίου καὶ ἀποστολικοῦ θρόνου πόλεως Ῥώμης ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
ῙΕ̄ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἐφεσίων μητροπόλεως καὶ ἔξαρχος τῆς Ἀσιανῶν διοικήσεως ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
ῙΣ̄Τ̄ Σισίννιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἡρακλεωτῶν μητροπόλεως τῆς Εὐρωπέων ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην

MTO

---

1 ἐπίσκοπος *om.* O 2 ἐλάχιστος] ἐλέει θεοῦ M 4 ὑπεσημηνάμην *om.* O 6 ὑπεσημηνάμην] ὁμοίως O 8 ὑπὲρ ἐμαυτοῦ *om.* O ὑπεσημηνάμην *om.* O 9 πόλεως *om.* O τριμιθούντων] τριμυθούντων M τριμιθοῦντος O 10 μου *om.* O 11 ὑπεσημηνάμην *om.* O 12 κιτονάτος] κιτωνάτος M καραλίας] καραλλίας O σαρδηνίας] σαρδινίας M 14 ἁγίας *om.* M 15 μου *om.* O ὑπεσημηνάμην *om.* O 16 ληγάτος] λεγάτος O 17 θρόνου τῆς πόλεως O 18 ὑπὲρ] περὶ M ὑπεσημηνάμην *om.* O (*et ita semper*) 21 γορτυνέων] γορτυναίων M 23 ληγάτος] λεγάτος O 26 τοῦ *om.* M 27 πόλεως *om.* O 28 καὶ ἔξαρχος *om.* O 29 καὶ ... συνόδου *om.* O 30 σισίννιος] σισίνιος MT εὐρωπέων] εὐρωπαίων M εὐροπέων T 31 συνόδου *om.* O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

ΙΖ̄ Πλάτων ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀγκυρανῶν μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην

ΙΗ̄ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κυζικηνῶν μητροπόλεως τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην

ΙΘ̄ Μαρῖνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σάρδεων μητροπόλεως τῆς Λυδῶν ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην

Κ̄ Πέτρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Νικομηδέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην

ΚᾹ Φώτιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νικαέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην

ΚΒ̄ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Χαλκηδονέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὑπεσημηνάμην

ΚΓ̄ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σιδητῶν μητροπόλεως τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην

ΚΔ̄ Θεοδόσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σεβαστηνῶν μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην

ΚΕ̄ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀμασέων μητροπόλεως τῆς Ἑλενοποντίων ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην

ΚΣ̄Τ̄ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μελιτηνῶν μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην

ΚΖ̄ Ἰουστῖνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Τυανέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην

ΚΗ̄ Ἀλύπιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Γαγγρηνῶν μητροπόλεως τῆς Παφλαγόνων ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην

ΚΘ̄ Κυπριανὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κλαυδιουπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην

Λ̄ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πισινουντιέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην

ΛᾹ Πολύευκτος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μυρέων μητροπόλεως τῆς Λυκίων ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην

ΛΒ̄ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σταυροπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Καρῶν ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην

ΛΓ̄ Τιβέριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Λαοδικέων μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν Πακατιανῶν ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην

ΛΔ̄ Κοσμᾶς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Συναδέων μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν Σαλουταρίων ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην

MTO

---

1 ἐλέει θεοῦ *om.* O ἀγκυρανῶν] ἀγκυριανῶν O 2 συνόδου *om.* O 3 ἐλέει θεοῦ *om.* O μητροπόλεως] πόλεως M ἑλλησποντίων] ἑλησπόντου O 4 ὑπὲρ … συνόδου *om.* O (*et ita semper*) 5 ἐλέει θεοῦ *om.* O (*et ita semper*) 7 ἀνάξιος *om.* O 12 ὑπεσημηνάμην] ὁμοίως O 13 σιδητῶν] σιδιτῶν M παμφύλων] παμφίλων T 15 πρώτης] δευτέρας TO 17 ἀμασέων] ἀμασηνῶν O ἑλενοποντίων] ἑλλησποντίων M 19 μελιτηνῶν] μελιτινῶν O πρώτης τῶν *om.* M 21 δευτέρας] β′ T 27 τῆς *om.* M πισινουντιέων] πισινουντίων M δευτέρας] β′ MT 29 μυρέων] μυραίων M 31 σταυροπολιτῶν] σταυροπολιτῆς M 33 πακατιανῶν] καπατιανῶν M 35 σαλουταρίων] σαλουτάρων TO

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

ΛΕ Κωνσταντῖνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βαρατέων πόλεως καὶ τὸν τόπον ἀναπληρῶν Παύλου τοῦ ἁγιωτάτου μου μητροπολίτου τῆς Ἰκονιέων μητροπόλεως τῆς Λυκαόνων ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπεσημηνάμην

ΛΣΤ Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων μητροπόλεως τῆς Πισιδῶν ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην

ΛΖ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Περγέων μητροπόλεως τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην

ΛΗ Θεόπεμπτος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἰουστινιανουπολιτῶν ἤτοι Μωκισσηνῶν φιλοχρίστου μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπεσημηνάμην

ΛΘ Ἰσίδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ῥοδίων μητροπόλεως τῶν Κυκλάδων νήσων ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην

Μ Σισίννιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἱεραπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν Πακατιανῶν ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην

ΜΑ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ταρσέων μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Κιλίκων ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην

ΜΒ Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀναζαρβέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Κιλίκων ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην

ΜΓ Μακρόβιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σελευκέων μητροπόλεως τῆς Ἰσαύρων χώρας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην

ΜΔ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βιζυηνῶν πόλεως τῆς Θρᾳκῶν χώρας ὑπεσημηνάμην

ΜΕ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πομπηϊουπολιτῶν πόλεως τῆς Παφλαγόνων ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπεσημηνάμην

ΜΣΤ Ζαχαρίας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Λεοντουπολιτῶν πόλεως τῆς Ἰσαύρων χώρας ὑπεσημηνάμην

ΜΖ Γρηγόριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μιτυληναίων πόλεως τῆς Λεσβίων νήσου ὑπεσημηνάμην

ΜΗ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μιλησίων πόλεως τῆς Καρῶν ἐπαρχίας ὑπεσημηνάμην

ΜΘ Σέργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σηλυβρηνῶν πόλεως τῆς Θρᾳκῶν χώρας ⟨ὑ⟩πεσημηνάμην

ΜΤΟ

---

1 βαρατέων] βαραταίων M 2 μου *om.* O ἰκονιέων] ἰκονιαίων M 6 περγέων] περγαίων M παμφύλων] παμφίλων T 8 θεοῦ *om.* MO τῆς *om.* M ἰουστινιανουπολιτῶν] ἰουστινιανιτῶν M μωκισσηνῶν] μωκησηνῶν O 9 μητροπόλεως] πόλεως O δευτέρας] πρώτης M β' T 12 – 13 πακατιανῶν] καπατιανῶν M 13 ὑπ'] ἐπ' M 16 μητροπόλεως] πόλεως MT 16 – 17 τῆς … ἐπαρχίας *om.* M 16 δευτέρας] β' T 20 βιζυηνῶν] βυζιηνῶν M 20 – 21 χώρας αὐτοκέφ . . ὑπεσημηνάμην O 23 ὁμοίως *om.* M (*recte?*) 26 μιτυληναίων] μιτυληνέων T λεσβίων] λεσβήνων O 30 σέργιος] γέργιος M σηλυβρηνῶν] σιλυμβρηνῶν T 31 ⟨ὑ⟩πεσημηνάμην] ἐπεσημηνάμην MT *om.* O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Ν̄ Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μεθυμναίων πόλεως τῆς Λεσβίων νήσου ὑπεσημηνάμην
ΝᾹ Ἀλέξανδρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κοτραδέων πόλεως τῆς Ἰσαύρων χώρας ὑπεσημηνάμην
ΝΒ̄ Ἐπιφάνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Εὐχαϊτηνῶν φιλοχρίστου μητροπόλεως τῆς Ἑλενοποντίων ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
ΝΓ̄ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Καρπαθίων νήσου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
ΝΔ̄ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἡρακλειουπολιτῶν πόλεως τῆς δευτέρας τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὑπεσημηνάμην
ΝΕ̄ Πέτρος χάριτι θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μεσημβρηνῶν πόλεως τῆς Αἱμιμοντίων ἐπαρχίας ὑπεσημηνάμην
ΝΣΤ̄ Πέτρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σωζοπολιτῶν πόλεως τῆς Θρᾳκῶν χώρας ὑπεσημηνάμην

Ἀντίγραφος θεία σάκρα τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως Κωνσταντίνου γενομένη πρὸς Λέοντα τὸν ἁγιώτατον καὶ μακαριώτατον πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, σταλεῖσα διὰ τῶν ἐκεῖθεν σταλέντων συνοδικαρίων παρὰ περιόντος Ἀγάθωνος τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης.

Ἡ ἐπιγραφή

Λέοντι τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς ἀρχαίας καὶ περιδόξου πόλεως Ῥώμης καὶ οἰκουμενικῷ πάπᾳ.

Ἀπελύθη μηνὶ Δεκε⟨μ⟩βρίῳ τρίτῃ καὶ δεκάτῃ ἰνδικτιῶνος δεκάτης.

Τῆς τῶν οὐρανῶν ἀκαταλήκτου βασιλείας τε καὶ μακαριότητος ἐφιέμενοι καὶ πρὸς τὴν πνευματικὴν υἱοθεσίαν τὸν φιλευσεβῆ σκοπὸν ἡμῶν διευθύνοντες ἐκεῖνα διαμελετῶμεν καὶ πράττομεν, ὅσα τοῦ σπουδαζομένου τυχεῖν ὑποτίθεται. τί οὖν ὁ κύριος ἐν εὐαγγελίοις ἐπηγγείλατο; *μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται.* ταύτης δὴ τῆς ἐπαγγελίας τῆς καὶ πρὸς τὴν θείαν ἡμᾶς ἀναβιβαζούσης συγγένειαν καὶ τὴν τῆς υἱοθεσίας χαριζομένης εὐγένειαν ἐντὸς γενέσθαι βουλόμενοι καὶ τὸν περιστέψαντα ἡμᾶς Χριστὸν αὐτὸν ἐκμιμούμενοι καὶ *τὸ πᾶν ἐν ἑαυτῷ τῷ θεῷ καταλλάξαντα* πρὸς εἰρήνην τε καὶ

32 Mt. 5,9 35 Col. 1,20

MTO(13)

1 μεθυμναίων] μεθυμνέων T 3 κοτραδέων] κοτραδαίων M 5 μητροπόλεως] πόλεως M 6 ἑλενοποντίων] ἑλληνοποντίων M ὑπεσημηνάμην] ὁμοίως O 8 δευτέρας] β′ M 9 ὑπεσημηνάμην] ὁμοίως O 10 θεοῦ] χριστοῦ T αἱμιμοντίων] ἐμιμοντίων O 13 *expl.* O (902,13) 17 θεία σάκρα τοῦ] θείας ἀκράτου T 18 γενομένη] γενομένης T 19 σταλέντων] ἀποσταλέντων T 22 ἡ *om.* T 27 δεκε⟨μ⟩βρίῳ] δεκεβρίῳ M δεκ T τρίτῃ καὶ δεκάτῃ] ιγ′ MT δεκάτης] ι′ MT 34 ἡμᾶς] ὑμᾶς M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Ν̄ Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μεθυμναίων πόλεως τῆς Λεσβίων νήσου ὑπεσημηνάμην
ΝᾹ Ἀλέξανδρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κοτραδέων πόλεως τῆς Ἰσαύρων χώρας ὑπεσημηνάμην
ΝΒ̄ Ἐπιφάνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Εὐχαϊτηνῶν φιλοχρίστου μητροπόλεως τῆς Ἑλενοποντίων ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
ΝΓ̄ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Καρπαθίων νήσου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
ΝΔ̄ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἡρακλειουπολιτῶν πόλεως τῆς δευτέρας τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὑπεσημηνάμην
ΝΕ̄ Πέτρος χάριτι θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μεσημβρηνῶν πόλεως τῆς Αἱμιμοντίων ἐπαρχίας ὑπεσημηνάμην
ΝΣΤ̄ Πέτρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σωζοπολιτῶν πόλεως τῆς Θρᾳκῶν χώρας ὑπεσημηνάμην

Ἀντίγραφος θεία σάκρα τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως Κωνσταντίνου γενομένη πρὸς Λέοντα τὸν ἁγιώτατον καὶ μακαριώτατον πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, σταλεῖσα διὰ τῶν ἐκεῖθεν σταλέντων συνοδικαρίων παρὰ περιόντος Ἀγάθωνος τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης.

Ἡ ἐπιγραφή

Λέοντι τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς ἀρχαίας καὶ περιδόξου πόλεως Ῥώμης καὶ οἰκουμενικῷ πάπᾳ.

Ἀπελύθη μηνὶ Δεκε⟨μ⟩βρίῳ τρίτῃ καὶ δεκάτῃ ἰνδικτιῶνος δεκάτης.

Τῆς τῶν οὐρανῶν ἀκαταλήκτου βασιλείας τε καὶ μακαριότητος ἐφιέμενοι καὶ πρὸς τὴν πνευματικὴν υἱοθεσίαν τὸν φιλευσεβῆ σκοπὸν ἡμῶν διευθύνοντες ἐκεῖνα διαμελετῶμεν καὶ πράττομεν, ὅσα τοῦ σπουδαζομένου τυχεῖν ὑποτίθεται. τί οὖν ὁ κύριος ἐν εὐαγγελίοις ἐπηγγείλατο; *μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται.* ταύτης δὴ τῆς ἐπαγγελίας τῆς καὶ πρὸς τὴν θείαν ἡμᾶς ἀναβιβαζούσης συγγένειαν καὶ τὴν τῆς υἱοθεσίας χαριζομένης εὐγένειαν ἐντὸς γενέσθαι βουλόμενοι καὶ τὸν περιστέψαντα ἡμᾶς Χριστὸν αὐτὸν ἐκμιμούμενοι καὶ *τὸ πᾶν ἐν ἑαυτῷ τῷ θεῷ καταλλάξαντα* πρὸς εἰρήνην τε καὶ

32 Mt. 5,9 35 Col. 1,20

MTO(13)

1 μεθυμναίων] μεθυμνέων T 3 κοτραδέων] κοτραδαίων M 5 μητροπόλεως] πόλεως M 6 ἑλενοποντίων] ἑλληνοποντίων M ὑπεσημηνάμην] ὁμοίως O 8 δευτέρας] β′ M 9 ὑπεσημηνάμην] ὁμοίως O 10 θεοῦ] χριστοῦ T αἱμιμοντίων] ἐμιμοντίων O 13 *expl.* O (902,13) 17 θεία σάκρα τοῦ] θείας ἀκράτου T 18 γενομένη] γενομένης T 19 σταλέντων] ἀποσταλέντων T 22 ἡ *om.* T 27 δεκε⟨μ⟩βρίῳ] δεκεβρίῳ M δεκ T τρίτῃ καὶ δεκάτῃ] ιγ′ MT δεκάτης] ι′ MT 34 ἡμᾶς] ὑμᾶς M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

ὁμόνοιαν τὴν ἡμετέραν φιλόχριστον πολιτείαν ἄγειν σπουδάζομεν, ἐξαιρέτως δὲ τῆς τῶν ἁγίων τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν εὐταξίας φροντίζομεν καὶ τὴν τῆς πίστεως ἕνωσιν διὰ παντὸς ἐμπορεύεσθαι προνοούμεθα. λίαν τοίνυν καὶ οὐ μετρίως ἐχαλεπαίνομεν καὶ τὸ λοιπὸν οὐκ ἐφέρομεν τὴν τοσαύτην τῷ χρόνῳ διάστασιν συνακμάσασαν, ὥστε καὶ τοὺς ἀπίστους τοῖς φιλοχρίστοις ἐπιγελᾶν καὶ εὐφροσύνην ἡγεῖσθαι τὴν τῶν Χριστιανῶν εἰς ἀλλήλους ἀπέχθειαν. τὴν πρὸς ἐκείνους γὰρ ἀφέντες ἀντιπαράταξιν κατ' ἀλλήλων τὰς γλώσσας ἠκονημένῳ ξυρῷ ταῖς δυσφημίαις ἐξώπλιζον καὶ τὴν πίστιν ταῖς διχονοίαις συγκατεδίχαζον.

Ταῦτα πρὸ τῶν ἡμετέρων χρόνων ἀρξάμενα καὶ εἰς τοσοῦτον κακίας ἐλάσαντα, ὥστε καὶ τὸ πάθος ἀνίατον μένειν δοκεῖν, στῆσαι μὲν ἦν χαλεπόν, μὴ στῆσαι δὲ χαλεπώτερον· καὶ παρώργιζον μὲν θεόν, παρώργιζον δὲ καὶ τὴν ἡμῶν ἡμερότητα. οὐκ ἄλλως τοίνυν τὴν συνέχουσαν νόσον τὰς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ θεραπεῦσαι διέγνωμεν, εἰ μήπω δὴ τοὺς τοῦ θεοῦ μὲν ἱερεῖς καὶ θεράποντας, τῶν δὲ τοιούτων θεραπευτὰς εἰς ἐπίσκεψιν προτρεψόμεθα· πολλάκις γὰρ ἡ ἐκκλησία ταῖς ἐκβολαῖς τῶν αἱρέσεων ἐπικινδύνως ἐνόσησεν· ἀλλ' οὐχ ἑτέρως ἐδέξατο τῆς ὀρθοδοξίας τὴν ἴασιν, εἰ μὴ ταῖς τῶν εὐσεβῶν καὶ φιλοχρίστων βασιλέων προσκλήσεσι, ταῖς δὲ τῶν θεοφόρων ἱερέων συννεύσεσί τε καὶ συνελεύσεσι.

διὸ δὴ τὴν μὲν τοῦ ἐν ἁγίοις πάπα Ἀγάθωνος μακαριότητα δι' εὐσεβῶν ἡμῶν κεραιῶν στεῖλαί τινας τοὺς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπέχοντας προετρέψαμεν, τοὺς δὲ λοιποὺς ἁγιωτάτους προέδρους διηγορεύσαμεν τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἕκαστον ὁσιωτάτους ἱερεῖς συγκαλέσαντα πάντας ὁμοῦ κατὰ τὴν θεοφύλακτον ἡμῶν καὶ βασιλίδα συναγείρεσθαι πόλιν, ὥστε τοῦ μὲν σεσηπότος ἢ σκανδαλίζοντος μέλους τὸ ἀλυσιτελὲς ἐκτεμεῖν, ἡνίκα μὴ βούλητε μάλιστα τὸ θεραπεύεσθαι δέχεσθαι, τὸ δὲ λοιπὸν ἅπαν καταρρῶσαι σῶμα Χριστοῦ τοῖς τῆς εὐσεβείας δόγμασί τε καὶ καταπλάσμασι. *συμφέρει* γάρ – εὐαγγελικῶς εἰπεῖν, – ἵνα *ἓν μέλος ἀπόληται* καὶ σέσωσται τῆς ἐκκλησίας ὅλης τὸ πλήρωμα. καὶ δὴ κατὰ τὴν ἡμετέραν πρόσκλησίν τε καὶ πρόσταξιν τῶν τε τοῦ μέρους τῆς ὑμετέρας μακαριότητος, τῶν τε συνθρόνων αὐτῇ μετ' αὐτὴν ἁγιωτάτων πατριαρχῶν καὶ λοιπῶν ἁπάντων ὁσιωτάτων ἐπισκόπων τῇ ἡμετέρᾳ συνελθόντων τε καὶ συνεδρευσάντων φιλευσεβεῖ γαληνότητι τὸν περὶ πίστεως διεγυμνάζομεν λόγον.

Αὐτίκα γοῦν τὴν πρὸς τὸ ἡμέτερον κράτος τοῦ ἐν ἁγίοις πάπα Ἀγάθωνος ἀναφορὰν οἱ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπέχοντες προκομίσαντες – φαμὲν δὴ Ἀβουνδάντιος, Ἰωάννης καὶ Ἰωάννης οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι, Θεόδωρος καὶ Γεώργιος οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιδιάκονος καὶ Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος ὑποδιάκονος καὶ Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος τῆς ἐκκλησίας Ῥαβέννης καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς – τῇ ἡμετέρᾳ γαλήνῃ ταύτην ἀνέτειναν, ἣν εἰς ἐπήκοον πάντων ἀναγνωσθῆναι

23 – 24 cf. Mt. 5,29 – 30

MT

7 ξυρῷ] ξηρῷ M 11 παρώργιζον] παροργίζον T *bis*

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

κελεύσαντες τῆς ὑγιοῦς τε καὶ ἀνοθεύτου πίστεως ἐν αὐτῇ τὸν χαρακτῆρα κατοπτρισάμεθα· τάς τε γὰρ εὐαγγελικάς τε καὶ ἀποστολικὰς φωνὰς ἀνακρίναντες, τά τε παρὰ τῶν ἁγίων τε καὶ οἰκουμενικῶν συνόδων συγκροτηθέντα τε καὶ ὁρισθέντα ταύτῃ συγκρούσαντες καί, ἅσπερ ἔφερε χρήσεις, τοῖς πατρικοῖς παραβαλόντες συντάγμασι καὶ μηδὲν εὑρηκότες ἀσύμφωνον ἀπαραχάρακτον τῆς ἀληθοῦς ὁμολογίας ἐν αὐτῇ τὸν λόγον κατενοήσαμεν, καὶ ὥσπερ αὐτὸν τὸν ἐξάρχοντα τοῦ ἀποστολικοῦ χοροῦ, τὸν πρωτόβαθρον Πέτρον, τοῖς νοητοῖς κατενοήσαμεν ὄμμασι τὸ τῆς οἰκονομίας ὅλης θεολογοῦντα μυστήριον καὶ διὰ τῶν γραμμάτων τῷ Χριστῷ προσφθεγγόμενον· *σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος*· αὐτὸν γὰρ ὅλον Χριστὸν ἡμῖν τὸ ἱερὸν αὐτοῦ γράμμα τῷ λόγῳ διέγραφεν, ὅπερ ἅπαντες ἀσπασίως τε καὶ εἰρηνικῶς ἐδεξάμεθα καὶ οἷον αὐτὸν Πέτρον ταῖς τῆς ψυχῆς ἀγκάλαις ὑπεδεξάμεθα. μόνος δέ, σὺν οἷς ὑπεσύρετο, Μακάριος ὁ μὴ μακάριος ἀπεστάτησεν, ὃς τὴν Ἀντιοχέων προήδρευσε καὶ τοῦ μὲν ζυγοῦ τοῦ Χριστοῦ ἐναντίσας ἑαυτὸν ὑπεξήγαγε, τῆς δὲ ἱερατικῆς ὁμηγύρεως ἀπεσκίρτησε· μηδὲ γὰρ ὅλως συνθέσθαι τοῖς πανιέροις Ἀγάθωνος κατένευσε γράμμασιν ὥσπερ ἂν εἰ καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ κορυφαίου Πέτρου μαινόμενος. πολλὴ μὲν οὖν ἡ παραίνεσις, πολλὴ δὲ καὶ ἡ παράκλησις αὐτῷ προσεφέρετο· πάσης γὰρ ἐπιστροφῆς ὁδὸν ὑπεδείξαμεν, τί μὲν οὖν οὐ λέγοντες, τί δὲ οὐ τεχναζόμενοι τῶν ὅσα μάλιστα μὲν τοῦ ἱερατικοῦ συλλόγου χωρίζουσι διεσπώμεθα γὰρ αὐτῷ. πῶς γὰρ οὐχὶ καὶ τοῖς οἰκτιρμοῖς τὸ σπλάγχνον ἐσπαρασσόμεθα διασπωμένῳ τῆς τοῦ κυρίου ἀγέλης; ἀλλ' *ὄψις πόρνης ἐγένετο* αὐτῷ καὶ τὸ τῆς *ἀναισχυντίας* ἐνεδύσατο πρόσωπον καὶ σὺν τῇ παρακλήσει καὶ τὴν εὐσέβειαν ἀπεκρούσατο· οὐ γὰρ συνῆκε τοῦ συνιέναι *καὶ λόγον ὅσιον ἐβδελύξατο*. καὶ τί μηκύνομεν τὴν περὶ τούτου ἐξήγησιν, περὶ ὧν διηγεῖται λεπτομερέστερον τῶν πεπραγμένων ἡ δύναμις, δι' ὧν σταλέντων ὑμῖν τῶν κινηθέντων ἁπάντων τὴν εἴδησιν ἀνιχνεύετε;

Ἐπεὶ δὲ οὗτος *ἐσκλήρυνε* καὶ *νεῦρον σιδηροῦν τὸν τράχηλον* ἀνετείνατο καὶ *τὸ πρόσωπον ἀπεχάλκωσε* τά τε ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν ἐβάρυνε καὶ τὴν καρδίαν ἔταξεν ἀπειθῆ τοῦ μὴ εἰσακοῦσαι τοῦ νόμου, – *νόμος γὰρ ἐκ Σιὼν ἐκπορεύεται*, τῆς ἀποστολικῆς ἀκρωρείας τὰ δόγματα –, διά τοι ταῦτα ἡ ἁγία τε καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος τὸν αὐτὸν φρενοβλαβῆ Μακάριον σὺν τοῖς αὐτῷ συναιρέταις τοῦ μὲν ἱερατικοῦ σχήματος ἀπεγύμνωσε, κοινῇ δὲ πάντες δι' ἐγγράφου δεήσεως τὴν ἡμετέραν γαλήνην ἱκέτευσαν πρὸς τὴν ὑμετέραν τούτους παραπέμψαι μακαριότητα. τοῦτο δὴ καὶ πεπράχαμεν καὶ πρὸς ὑμᾶς ἐκείνους ἐστάλκαμεν τῇ ὑμετέρᾳ πατρικῇ κρίσει τὸ πᾶν περὶ αὐτῶν ἐπιτρέψαντες· θεῖον δὲ καὶ σεβάσμιον ὅρον ἡ ἁγία σύνοδος ἐξεφώνησεν, ᾧ καὶ συνυπεγράψαμεν καὶ δι' εὐσεβῶν ἡμῶν ἰδίκτων τοῦτον ἐπεκυρώσαμεν προτρέψαντες ἅπαντα τὸν φιλόχριστον ἡμῶν λαὸν τῇ ἐν αὐτοῖς ἐγγεγραμμένῃ πίστει συνέπεσθαι καὶ μηδὲν τὸ παράπαν ἐφευρίσκειν αἱρεσιούργημα. καὶ δόξα τῷ ποιοῦντι δεδοξασμένα θεῷ τῷ παρ' ⟨ἡ⟩μῖν τὴν πίστιν ἀπαρεγχείρητον διασώσαντι.

---

8 Mt. 16,18 19 Jer. 3,3 20–21 Amos 5,10 24–25 Is. 48,4 26 Is. 2,3

MT

---

3 τε² *om.* T ὁρισθέντα] ὡρισθέντα T 4 συντάγμασι] συγγράμμασι M 9 ἡμῖν] ὑμῖν T 10 εἰρηνικῶς] εἰλικρινῶς T 12 προήδρευσε] προήδρευε M ἐναντίσας] τεναντίσας M 15 πάσης] πᾶσαν *susp.* La 16 οὐ *om.* T μὲν ⟨. . . . .⟩ τοῦ *susp.* La 17 διεσπώμεθα] διεπόμεθα T 29 πάντες] πάντως T 32 ἐξεφώνησεν] ἐξεβόησεν T ἡμῶν] ὑμῶν T 35 ⟨ἡ⟩μῖν *coni.* P. Conte] ὑμῖν MT

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

πῶς γὰρ οὐκ ἔμελλεν, ἐν ᾗ *πέτρᾳ τὴν ἐκκλησίαν* ἐθεμελίωσε καὶ *πύλαις ᾅδου* ταῖς αἱρετικαῖς ἐνεδρεύσεσι μὴ κατισχύεσθαι προηγόρευσεν, ἐξ ἧς, ὥσπερ ἐξ οὐρανίων ἀψίδων τῆς ἀληθοῦς ὁμολογίας, ὁ λόγος ἀνέλαμψε καὶ τὰς ψυχὰς τῶν φιλοχρίστων ἐφώτισε καὶ τὴν ὀρθοδοξίαν κατεψυγμένην ἀνεζωπύρησε. ταῦτα κατὰ σκοπὸν θεοῦ συννεύσαντος διηνύσαμεν καὶ *εἰς μίαν ποίμνην* τὰ τοῦ Χριστοῦ πρόβατα συνηλάσαμεν, οὐκέτι μὲν οὖν τοῖς *μισθωτοῖς* καὶ οὐκ οὖσι *ποιμέσιν* ἐξαπατώμενα καὶ διὰ τοῦτο τοῖς *λύκοις* ἁλώσιμα, ἑνὶ δὲ καὶ μόνῳ *ποιμένι τῷ καλῷ* ποιμαινόμενα, ᾧ καὶ ὑμεῖς συμποιμαίνειν ἐτάχθητε καὶ *ὑπὲρ τῶν προβάτων τιθέναι τὴν ψυχὴν διετάχθητε.* οὐκοῦν ἀνδρίζου καὶ ἴσχυε καὶ τὴν τοῦ λόγου ῥομφαίαν περίζωσαι καὶ θείῳ ζήλῳ ταύτην παράθηξον· καὶ στῆθι ἑδραῖος τῆς εὐσεβείας ὑπερμαχόμενος, καὶ πᾶσαν αἱρετικὴν ἀκοὴν καὶ εἰσήγησιν ἐκτεμεῖν προθυμήθητι, καθὰ καὶ Πέτρος τὸ πρότερον τὸ τῆς Ἰουδαϊκῆς ἀκροάσεως αἰσθητήριον *τῇ μαχαίρᾳ πατάξας* ἀφείλετο τῆς νομικῆς τε καὶ ἀνδραποδώδους συναγωγῆς προδιαγράφων τὴν κώφευσιν· ἀνάτεινον *τὴν ἀξίνην* τοῦ πνεύματος καὶ *πᾶν δένδρον* ἐκφύον *καρπὸν* αἱρέσεως ἢ κατηχήσεσι μεταφύτευσον ἢ κανονικαῖς ἐπιτιμήσεσιν ἔκκοψον καὶ *εἰς τὸ πῦρ* τῆς μελλούσης γεέννης παράπεμψον, ἵνα πάντοθεν τῶν τὴν πίστιν λυμαινομένων ἐκτεμνομένων ἐρρωμένον ᾖ καὶ ὁλόκληρον τῆς ἐκκλησίας τὸ σῶμα τῇ εἰρήνῃ τοῦ πνεύματος συσφιγγόμενόν τε καὶ συναρμολογούμενον· ἧς ἀκλονήτου μενούσης κλονεῖται μὲν τῶν δυσμενῶν ἡ στάσις τε καὶ ἀντίστασις, ἐρείδεται δὲ τῇ πέτρᾳ τῆς πίστεως ὁ θρόνος τῆς ἡμῶν γαληνότητος, ἰθύνεται δὲ πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἡμετέρου κράτους τὰ βουλεύματα καὶ κινήματα, τῆς ὅλης δὲ πολιτείας Ῥωμαϊκῆς ἡ κατάστασις συγγαληνιᾷ τῇ γαλήνῃ τῆς πίστεως.

Προτρέπομεν δὲ καὶ τὴν ὑμετέραν πανίερον κορυφὴν ἀνυπερθέτως ἐκπέμψαι τὸν παρ' αὐτῆς ὁριζόμενον ἀποκρισιάριον, ἐφ' ᾧ τοῦτον κατὰ τὴν βασιλίδα καὶ θεοφύλακτον ἡμῶν διάγειν πόλιν καὶ ἐν τοῖς ἀνακύπτουσιν εἴτε δογματικοῖς εἴτε κανονικοῖς καὶ ἁπλῶς ἐκκλησιαστικοῖς ἅπασι πράγμασι τὸ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης ἐξεικονίζειν πρόσωπον.

Ἔρρωσο ἐν κυρίῳ, μακαριώτατε, καὶ ὑπερεύχεσθαι τοῦ ἡμετέρου κράτους συντονώτερον διανάστηθι.

Ἡ ὑπογραφὴ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως

Τὸ θεῖον σε περιφυλάξοι ἐπὶ πολλοὺς χρόνους, ἁγιώτατε καὶ μακαριώτατε πάτερ.

1 Mt. 16,18 5 Joh. 10,16 6 Joh. 10,12 7 Joh. 10,14 8 Joh. 10,17 11 – 12 Mt. 26,51 13 – 14 Mt. 3,10

MT

2 κατισχύεσθαι] κατησχύνεσθαι T 7 – 8 καὶ[3] ... διετάχθητε *om.* M 9 περίζωσαι] περιζῶσαι T 13 καρπὸν ἐκφύον T 21 καὶ *om.* T 30 περιφυλάξοι] περιφυλάξει T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:42 AM

Ἐπίλογος τοῦ τὴν παροῦσαν βίβλον ἰδιοχείρως ἀπογραψαμένου, ἐν ᾧ καὶ περὶ τῶν ὑπὸ Βαρδάνου τοῦ τυράννου καὶ παράφρονος κατὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἕκτης συνόδου τετολμημένων ἐμφέρεται.

Ὁ ἁμαρτωλὸς ἐγὼ καὶ πάντων ἐλάχιστος Ἀγάθων, ἀνάξιος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχικοῦ σεκρέτου πρωτονοτάριος καὶ καγκελλάριος δεύτερος, πρὸ τοῦ τῶν τριάκοντα δύο μικρῷ πλέον ἢ ἔλασσον χρόνων ἔτι νέαν ἄγων τὴν ἡλικίαν, ἐν τῷ τοῦ ἀ⟨να⟩γνώστου βαθμῷ κατηριθμημένος, ὢν καὶ ἀχρεῖος νοτάριος καθυπούργησα τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ καὶ οἰκουμενικῇ ἕκτῃ συνόδῳ, πᾶσι τοῖς ἐν αὐτῇ κεκινημένοις παρηκολουθηκώς, ἐφεξῆς ἅμα Παύλῳ τῷ ἐν ἁγίοις ἀρχιεπισκόπῳ γενομένῳ τῶν ἐνταῦθα καὶ πατριάρχῃ, ἐν λαϊκοῖς ἔτι τελοῦντι καὶ βασιλικῷ ἀσηκρῆτις τυγχάνοντι σὺν καὶ ἑτέροις τρισίν, ἅπαντας δὲ τῶν ἐν αὐτῇ πεπραγμένων τοὺς τόμους ἐν καθαρῷ δι' ἐκκλησιαστικῶν γραμμάτων οἰκείᾳ ἔγραψα χειρί· οἵτινες καὶ ἐν τῷ βασιλικῷ παλατίῳ σφραγισθέντες κατησφαλίσθησαν καὶ ἀπέκειντο σὺν καὶ τῷ ἐκφωνηθέντι ἐνυπογράφῳ τῆς πίστεως ὅρῳ ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἁγίας συνόδου· ἀλλὰ μὴν καὶ τοὺς ἐκδοθέντας τοῖς πέντε πατριαρχικοῖς θρόνοις ἰσοτύπους ἐνυπογράφους τοῦ αὐτοῦ ὅρου τόμους κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον ἔγραψα κελευσθεὶς οὕτω παρὰ τοῦ ἐν εὐσεβεῖ τῇ μνήμῃ Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως τοῦτο προστάξαντος οὕτω γενέσθαι διὰ τὸ ἀνεπιβούλευτον τῆς ὀρθοδοξίας ἀνόθευτόν τε καὶ γνήσιον. τοῦ δὲ φιλανθρώπου καὶ μόνου ἀγαθοῦ καὶ ἐλεήμονος θεοῦ σπλαγχνισθέντος ἐπ' ἐμοὶ τῷ εὐτελεῖ καὶ ἀχρείῳ καὶ τὸ ζῆν χαρισαμένου καὶ συγχωρήσαντος μέχρι καὶ νῦν εἰκότως καὶ τὴν παροῦσαν βίβλον ἰδιοχείρως γράψαι προεθυμήθην τε καὶ συνεῖδον, καὶ μάλιστα διὰ τὸν ἑξῆς λεχθησόμενον τρόπον.

Τῆς εἰρήνης τῶν ἁγίων τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν καὶ ὁμονοίας αὐτῶν καὶ τῆς οἰκουμενικῆς καταστάσεως ἐν τοῖς τοσούτοις χρόνοις ἐπικρατούσης καὶ μηδεμιᾶς ἐν αὐταῖς ἀναφανείσης ἀντιλογίας καὶ ἔριδος ἢ διχονοίας καὶ ἀντιστάσεως, τοῦτο βλέπειν μὴ φέρων ὁ πονηρὸς καὶ ἀρχέκακος δαίμων διάβολος πρόφασιν ἐμηχανήσατο καὶ ἐξεῦρεν ἀξίαν τῆς οἰκείας αὐτοῦ κακοβουλίας τε καὶ σκαιότητος· τῶν γὰρ ἐξ ἡμετέρων ἁμαρτιῶν ἐπισυμβάντων ἐν τοῖς προλαβοῦσιν ἔμπροσθεν χρόνοις δεινῶν καὶ ἀλλεπαλλήλως κινουμένων πραγμάτων οὐ μόνον ἐν τῷ κοινῷ τῆς φιλοχρίστου πολιτείας μείωσιν καὶ κατάλυσιν μεγίστην ἐργασαμένων, ἀλλ' ἤδη καὶ εἰς αὐτὴν φθασάντων τῆς βασιλείας τὴν κορυφήν, ὡς ταῖς ἐπὶ συχνοῦ τῶν ἐν αὐτῇ κρατούντων ὑπαλλαγαῖς ⟨καὶ ταῖς⟩ ἐκ τυραννίδος ἐπαναστάσεσι τέλεον τὰ κατ' αὐτὴν περιφρονηθῆναι καὶ εἰς ἐξουδένωμα γενέσθαι, τῷ μάλιστα τὸν τὴν τοιαύτην βασιλείαν διαδεξάμενον μετὰ τελευτὴν τοῦ οἰκείου πατρὸς Κωνσταντίνου Ἰουστινιανὸν μὴ μόνον εἰσάπαξ διὰ τὴν κακίστην αὐτοῦ ἐξ ἀρχῆς καὶ μιαιφόνον προαίρεσιν

---

7 cf. Rom. 3,7; 1. Cor. 15,9; Eph. 3,8 22 cf. Mt. 19,17 cf. Lc. 17,10 35 cf. Ps. 89,5

12 Pt. Paulus III (688 – 693)

MT

3 ἀπογραψαμένου] γραψαμένου M 4 ἕκτης] ς' T 9 καγκελλάριος] καγγελάριος M 10 ἀ⟨να⟩γνώστου] ἀγνώστου MT 11 καθυπούργησα] καθυπουργεῖσα T 12 ἕκτῃ] ς' T 14 ἀσηκρῆτις] ἀσεκρέτης T καὶ *om.* M τρισίν] τισὶν T 16 ἀπέκειντο] ἀπέκυντο T 28 ἢ] καὶ M 29 ἐμηχανήσατο] ἐμηχανίσατο T ἐξεῦρεν] ἐξηῦρεν T 32 κατάλυσιν] κατάλευσιν M 34 ὑπαλλαγαῖς ⟨καὶ ταῖς⟩ ἐκ *coni.* La 35 τὸν τὴν] τὴν M 36 διαδεξάμενον] δεξάμενον M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

τῆς βασιλείας ἐκπεσεῖν καὶ ἀπορριφῆναι, ἀλλὰ καὶ δὶς μετὰ Λεόντιον καὶ Τιβέριον τοὺς ἐν μέσῳ τῆς βασιλείας κρατήσαντας τοῦτο ὑπομεμενηκότα ἐν τῷ ἐσχάτῳ καὶ ὑπὸ τοῦ ξίφους ἐν τῷ Δαματρὺ λεγομένῳ τόπῳ τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας καρατομηθῆναι τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἐν διαφόροις ταξειδίοις ἀποσταλέντος διὰ θαλάσσης πλείστου στρατοῦ ἐπὶ τῇ καταστροφῇ καὶ ἁλώσει Χερσῶνος τῆς πόλεως καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ κατοικοῦντος λαοῦ κατασφαγῇ καὶ ἀφανισμῷ ἐκεῖθεν ἐπαναστάντος αὐτῷ καὶ ἀνασοβήσαντος κατ' αὐτοῦ καὶ φύρδην ἔνθεν, ὡς ἔτυχε, καὶ δίχα τινὸς ἐννόμου δοκιμασίας τε καὶ ψηφίσματος εἰς βασιλέα προστησαμένου καὶ ἀναγορεύσαντος ἐξόριστον ἐκεῖσε τὸν τηνικαῦτα διὰ πρόφασιν τυραννίδος γενόμενον Βαρδάνην τοὔνομα, υἱὸν γεγονότα Νικηφόρου, τὸ γένος Περσα⟨ρ⟩μενίου τυγχάνοντα· ὅστις ἑαυτὸν Φιλιππικὸν τῷ δοκεῖν μετονομάσας ἐκεῖθεν ἀπροσδοκήτως αἰφνίδιον ἐπιστὰς τῇ βασιλίδι ταύτῃ πόλει μετὰ πλωΐμου τῆς ἑπομένης αὐτῷ καὶ συντρεχούσης στρατιωτικῆς ἐνόπλου δυνάμεως τῶν αὐτὸν εἰς βασιλέα προστησαμένων, ἔμφυτον ἔκπαλαι κεκτημένος οὐ μόνον ἐκ προλαβούσης γονικῆς, ὡς ἔλεγε, διδαχῆς τε καὶ παραδόσεως, ἀλλὰ καὶ διά τινος ἐπεισάκτου κακοδιδασκαλίας τὴν ἐναντίαν ταύτης τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἕκτης συνόδου παμβέβηλον αἵρεσιν, ὡς οἷα μαθητευθεὶς καὶ φοιτήσας παιδόθεν κατὰ καιροὺς Στεφάνῳ τῷ ἀββᾷ, μαθητῇ Μακαρίου, εὐθὺς καὶ παραχρῆμα βασιλικῇ ἐξουσίᾳ καὶ αὐθεντίᾳ χρησάμενος πρὸ τῆς οἰκείας εἰσόδου τὴν μὲν ἀπὸ χρόνων ἤδη ἀνατεθεῖσαν εἰκόνα τῆς αὐτῆς ἁγίας ἕκτης συνόδου πλησίον καὶ μεταξὺ τῆς τετάρτης καὶ ἕκτης σχολῆς ἐν τοῖς προαυλίοις τοῦ βασιλικοῦ παλατίου κατενεχθῆναι προσέταξε, μὴ ἄλλως φήσας ἐν τοῖς οὐκ οὖσιν αὐτοῦ βασιλείοις εἰσέρχεσθαι καταδέχεσθαι, πρὶν ἢ μὴ τοῦτο γενήσεται, θεσπίσας ἐξουσιαστικῶς καὶ τοῦτο, ὥστε τὴν προσηγορίαν Σεργίου τε καὶ Ὀνωρίου καὶ τῶν λοιπῶν σὺν αὐτοῖς ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου ἐκβληθέντων καὶ ἀναθεματισθέντων ἐν τοῖς ἱεροῖς τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν διπτύχοις ἀνακηρύττεσθαι καὶ τὰς αὐτῶν ἀναστηλοῦσθαι κατὰ τόπον εἰκόνας.

Μετὰ δὲ χρόνον βραχύτατον εὑρηκὼς καὶ τοὺς εἰρημένους καὶ ἐν τῷ βασιλικῷ παλατίῳ ἀποκειμένους ἰδιοχείρους μου τόμους τῶν πεπραγμένων τῆς αὐτῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἕκτης συνόδου, τούτους ἐκβαλὼν καὶ δημοσιεύσας ἐπὶ σεκρέτου πυρὶ παραδέδωκε καὶ ἠφάνισε, πλείστων εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων ἀνδρῶν διωγμὸν ποιησάμενος καί τινας αὐτῶν παραπέμψας ἐν ἐξορίᾳ καὶ μάλιστα τοὺς μὴ ἑλομένους ἐν τῷ κατ' ἐπιταγὴν αὐτοῦ συνταγέντι καὶ ὑπαγορευθέντι περὶ πίστεως δῆθεν καὶ ὡσανεὶ τόμῳ ἐπ' ἀθετήσει τῆς αὐτῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἕκτης συνόδου καθυπογράψαι.

Τούτων δὲ οὕτως ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ διετῆ χρόνον ἅμα τῶν συνεπομένων καὶ ὁμοφρονούντων τῇ ἐκείνου κακοδοξίᾳ τελουμένων βιαίως θᾶττον αὐτὸν ἐπαξίως τῶν πραττομένων ἡ θεία δίκη μετῆλθε καὶ κατεστρέψατο, μάλιστα καὶ διὰ τὰς ἐξ αὐτοῦ γινομένας μετὰ πάσης

MT

3 βιθυνῶν] βιθύνων T 4 τῇ *om.* M 5 ἁλώσει] ἀλλώσει T χερσῶνος] χέρσονος T 6 ἔνθεν] ἐνθέως T 8 τὸν] τὸ M 9 περσα⟨ρ⟩μενίου] περσαμενίου MT 14 τῆς ἁγίας ταύτης T 15 ἕκτης] ς′ T 16 εὐθὺς] εὐθὺ T 20 βασιλείοις] βασιλίοις T ἢ] εἰ MT 25 καὶ² *om.* M 27 ἕκτης] ς′ T 31 ἕκτης] ς′ T 32 διετῆ] δυετῆ T² ὁμοφρονούντων] ὁμοφωνούντων M 33 θᾶττον] θάνατον M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

ἀναισχυντίας ἐπὶ συχνοῦ ἐν τοῖς εὐαγέσι γυναικείοις μοναστηρίοις καὶ ἑτέροις τῶν καθυπουργούντων αὐτῷ προσώπων ἀθεμίτους ἐγχειρήσεις καὶ αἰσχρουργίας, πλεῖστον ἐπὶ τούτοις καὶ ἄφατον σκορπισμόν τε καὶ μείωσιν τῶν ἐπισυναχθέντων ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ καὶ ἀποκειμένων ἐν τῷ παλατίῳ χρημάτων ποιήσαντος. κατὰ γὰρ τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου τῆς ἁγίας Πεντηκοστῆς, ἰνδικτιῶνος ἐνδεκάτης, ἄφνω περὶ δειλ⟨ιν⟩ὴν ὀψίαν ἐπαναστάσεως αὐτῷ γενομένης ἀπροσδοκήτως ἐκ τοῦ ἐπισωρευθέντος ἐν τῇ Θράκῃ στρατοῦ διὰ τὴν προσεχῶς τότε καὶ ἐξ αἰτίας αὐτοῦ καὶ παραβασίας τῶν συγκειμένων πάκτων γεγονυῖαν ἔφοδον τοῦ γειτνιάζοντος ἔθνους τῶν Οὐννογούρων Βουλγάρων μετὰ πλείστης αἰχμαλωσίας τε καὶ σφαγῆς τῶν ἐν τῇ Θράκῃ καταμενόντων Χριστιανῶν, συλληφθεὶς ὁ αὐτὸς μιξοβάρβαρος τύραννος καὶ τῆς βασιλείας ἀπωσθεὶς καὶ ἐκβεβλημένος πηροῦται παραχρῆμα τὰς ὄψεις ἐν σκότει τὸ λοιπὸν τῆς ἑαυτοῦ *ἀσυνέτου καρδίας* τὸν χρόνον τῆς ἑαυτοῦ ζωῆς κατὰ τὸ ψαλμικὸν διαπορευόμενος λόγιον. ἀνακηρύττεται δὲ τῇ ἑξῆς κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν τῆς ἁγίας Πεντηκοστῆς τῇ ἐπιφοιτήσει καὶ χάριτι τῆς ἐπιδημίας τοῦ παναγίου καὶ ζωοποιοῦ πνεύματος βασιλεὺς εὐσεβὴς καὶ ὀρθόδοξος Φιλαρτέμιος τοὔνομα, ὁ καὶ μετακληθεὶς Ἀναστάσιος, τῆς τῶν ἀσηκρητίων σχολῆς πρότερον γενόμενος ἐναρίθμιος, ψήφῳ κοινῇ καὶ δοκιμασίᾳ τῆς τε ἱερᾶς συγκλήτου καὶ παντὸς τοῦ ἱερατικοῦ καταλόγου τῶν τε ἐπιδημούντων φιλοχρίστων ἐκστρατευμάτων καὶ τοῦ πολιτικοῦ δήμου παντὸς ἀναγορευθεὶς πρῶτον ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ τοῦ θεοῦ καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ καὶ στεφθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως καὶ πατριάρχου Ἰωάννου ἐν τῷ ἁγίῳ καὶ πανσέπτῳ θυσιαστηρίῳ, συνανακηρυχθείσης αὐτῷ καὶ συναναγορευθείσης ἀναφανδὸν καὶ διαπρυσίως ὑπὸ πάντων τῶν ἐπιδημούντων ὁσιωτάτων ἀρχιερέων καὶ τοῦ εὐαγοῦς κλήρου τῆς εἰρημένης ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἕκτης συνόδου τῆς εἰρήνης καὶ ὁμονοίας τῶν ἁπανταχοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν φροντίδα καὶ πρόνοιαν μεγίστην ποιουμένων. οὕτω τε μετὰ βραχὺ συνευδοκήσαντος αὐτοῦ καὶ συνεπινεύσαντος παραυτίκα καὶ προσφορὰ γεγόνασιν ἀκολούθως ἀπολογίας ἐχόμενα γράμματα ὑπὸ τοῦ τῶν ἐνταῦθα ἁγιωτάτου ἀρχιερέως Ἰωάννου πρὸς Κωνσταντῖνον τὸν ἁγιώτατον καὶ μακαριώτατον πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, ἅτινα καὶ μετὰ τῶν ἐξ ἔθους συνοδικῶν γραμμάτων ἐξαπεστάλησαν τὴν πρέπουσαν καθηκόντως πληροφορίαν περὶ τῶν προγεγραμμένων ἁπάντων ἐμπεριέχοντα. ἐπειδὴ δὲ μετὰ τὴν κατένεξιν τῆς ἀνωτέρω δηλουμένης συνοδικῆς τελείας εἰκόνος ὁ ταύτην ἀθέσμως προστάξας κατενεχθῆναι Βαρδάνης ὁ ἀλιτήριος καὶ παράφορος ἐν τῇ οὕτω λεγομένῃ τοῦ Μηλίου καμάρᾳ τὰς ἁγίας καὶ οἰκουμενικὰς πέντε συνόδους καὶ μόνον ἐπὶ τῆς εἰκόνος ἀναστηλωθῆναι προσέταξεν ἑαυτὸν ἐν τῷ μέσῳ ταύτης ἅμα τῷ Σεργίῳ στηλογραφήσας ὀρθόστατον ἀναγκαίως πάνυ καὶ ἄγαν ἁρμοδίως τῶν αὐτῶν δύο προσώπων ἐξ ἐκείνης κατενηνεγμένων, ἡ τῆς αὐτῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἕκτης συνόδου ἀναζωγράφησις σὺν ταῖς ἄλλαις πέντε γεγένηται, κοινῆς ἑορτῆς καὶ εὐφροσύνης καὶ πνευματικῆς ἐν κυρίῳ ἀγαλλιάσεως παντὶ γεγονυίας τῷ τῆς ἁγίας ἐκκλησίας φιλοθέῳ πληρώματι ἐπὶ τῇ καταστάσει καὶ εἰρήνῃ τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν. πρὸς μέντοι περισσοτέραν τῶν ὑπ' ἐμοῦ ἐνταῦθα προσγεγραμμένων

11 cf. Ps. 75,6

MT

1 γυναικείοις] γυναικίοις T 5 ἐνδεκάτης] ια' T δειλ⟨ιν⟩ὴν] δείλην M δήλην T 8 τοῦ ... ἔθνους *om.* M οὐννογούρων] οὐνογούρων M 15 ἀσηκρητίων] ἀσηκριτίων T 16 κοινῇ] τινὶ T 22 ἕκτης] ς' T 23 χριστοῦ *om.* T 24 ποιουμένων] ποιούμενον MT 30 προστάξας *om.* M 31 ἁλιτήριος] ἀλητήριος T μηλίου] μιλίου M 35 ἕκτης] ς' T 37 τῇ *om.* M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

πίστωσιν καὶ ἀσφάλειαν καὶ τῶν ἐντυγχάνειν μελλόντων φιλοπονώτερον τῇ παρούσῃ βίβλῳ πληροφορίαν τε καὶ βεβαίωσιν τὸ ἰσότυπον ἀπαραλείπτως τῆς ἀνωτέρω δηλουμένης καὶ πρὸς τὸν ἁγιώτατον πάπαν Ῥώμης Κωνσταντῖνον ἐκπεμφθείσης ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐπιστολῆς παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου τῶν ἐνταῦθα πατριάρχου Ἰωάννου τῇ παρούσῃ βίβλῳ συνεῖδον καθυποτάξαι. καὶ παρακαλῶν ἐξαιτῶ πάντας τοὺς ἐντυγχάνειν μέλλοντας ἐν αὐτῇ τὸν μόνον εὐδιάλλακτον καὶ φιλάνθρωπον ἐξιλεοῦσθαι καὶ καθικετεύειν θεόν, πρωτοτύπως μὲν τὴν εἰρήνην καὶ ὁμόνοιαν τῶν ἁγίων αὐτοῦ ἐκκλησιῶν μέχρι τέλους καὶ φυλάττειν ἀκλόνητον καὶ παντοίως ἀσάλευτον, οὕτω τε κἀμοὶ τῷ ἁμαρτωλῷ καὶ ἐλαχίστῳ καὶ πάσης ἀπολογίας ἐστερημένῳ ἱλασμόν τε καὶ ἄφεσιν τῶν πολλῶν καὶ ἀνεικάστων μου δωρηθῆναι παραπτωμάτων ἐν τῇ μεγάλῃ καὶ φοβερᾷ τῆς δευτέρας παρουσίας αὐτοῦ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ, κυρίου δὲ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡμέρᾳ καὶ τῆς δικαίας τῶν ἑκάστῳ βεβιωμένων ἀνταποδόσεως.

Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννου πρὸς Κωνσταντῖνον τὸν ἁγιώτατον πάπαν Ῥώμης ἀπολογητικὴ ἕνεκεν τῶν ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς τυραννίδος τοῦ Βαρδάνη κεκινημένων κατὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἕκτης συνόδου.

Ἡ ἐπιγραφή

Τῷ τὰ πάντα ἁγιωτάτῳ καὶ μακαρίῳ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ κυρῷ Κωνσταντίνῳ Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Ὁ τῆς ἑαυτοῦ θειότητος καὶ δυνάμεως μήνυμα τὴν ἐν τοῖς ὁρωμένοις μεγαλουργίαν τεκτηνάμενος θεὸς ἐξαιρέτως ἐν τῷ τιμιωτάτῳ τῆς αἰσθητῆς κτίσεως, τῷ ἡμετέρῳ φημὶ πλαστουργήματι, τὰ τῆς οἰκείας δόξης τε καὶ σοφίας ἐπεδείξατο, καθὸ δὴ καὶ *τεθαυμαστῶσθαι ἐξ αὐτοῦ τὴν θείαν γνῶσιν* ὁ προφήτης ἀνεβόησεν αὐτὸς ὁ τῆς φύσεως ἡμῶν δημιουργὸς τοῦ ὅλου σώματος προβεβλῆσθαι φιλοτεχνήσας τὴν κεφαλήν, ἐν αὐτῇ τὰ καιριώτατα τῶν αἰσθητηρίων ἀποθέμενος πᾶσαν ἐκεῖθεν τὴν τῶν λοιπῶν μελῶν κίνησιν καὶ ἀρτιότητα γίνεσθαί τε καὶ συντηρεῖσθαι πεποίηκε, κἄν τι τούτων προσπταῖσαι συμβαίη ἢ ἄλλως πῶς κεκακῶσθαι· οὐκ ἀπροσποίητον τὴν τούτων ἐπιμέλειαν τίθεται, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰ τῶν μελῶν ἔσχατα τὴν φυσικὴν δεικνῦσα συμπάθειαν διὰ τῆς τῶν χειρῶν ὑπουργίας τῇ ὁδηγίᾳ τοῦ ὀφθαλμοῦ θεραπεύει, τὸ πεπονηκὸς οὐκ ἀτιμάζουσα καὶ ἀποπεμπομένη τὴν τούτων συνέργειαν ὡς ἄχρηστον.

---

26 – 27 Ps. 138,6

MT

---

6 καθικετεύειν] καθιτεύειν T 7 καὶ² *om.* T 11 μονογενοῦς] μονογεννοῦς M 17 τοῦ *om.* T βαρδάνη] βάρδα T ἕκτης] ς′ T 19 ἡ ἐπιγραφή *om.* T 21 τὰ *om.* M 27 αὐτοῦ] ἑαυτοῦ T 28 αὐτῇ] ταύτῃ M 32 δεικνῦσα] δεικνῦσας *susp.* Fro 33 οὐκ ἀτιμάζουσα] οὐ κατατιμάζουσα T 34 συνέργειαν] συνεργίαν M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

πίστωσιν καὶ ἀσφάλειαν καὶ τῶν ἐντυγχάνειν μελλόντων φιλοπονώτερον τῇ παρούσῃ βίβλῳ πληροφορίαν τε καὶ βεβαίωσιν τὸ ἰσότυπον ἀπαραλείπτως τῆς ἀνωτέρω δηλουμένης καὶ πρὸς τὸν ἁγιώτατον πάπαν Ῥώμης Κωνσταντῖνον ἐκπεμφθείσης ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐπιστολῆς παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου τῶν ἐνταῦθα πατριάρχου Ἰωάννου τῇ παρούσῃ βίβλῳ συνεῖδον καθυποτάξαι. καὶ παρακαλῶν ἐξαιτῶ πάντας τοὺς ἐντυγχάνειν μέλλοντας ἐν αὐτῇ τὸν μόνον εὐδιάλλακτον καὶ φιλάνθρωπον ἐξιλεοῦσθαι καὶ καθικετεύειν θεόν, πρωτοτύπως μὲν τὴν εἰρήνην καὶ ὁμόνοιαν τῶν ἁγίων αὐτοῦ ἐκκλησιῶν μέχρι τέλους καὶ φυλάττειν ἀκλόνητον καὶ παντοίως ἀσάλευτον, οὕτω τε κἀμοὶ τῷ ἁμαρτωλῷ καὶ ἐλαχίστῳ καὶ πάσης ἀπολογίας ἐστερημένῳ ἱλασμόν τε καὶ ἄφεσιν τῶν πολλῶν καὶ ἀνεικάστων μου δωρηθῆναι παραπτωμάτων ἐν τῇ μεγάλῃ καὶ φοβερᾷ τῆς δευτέρας παρουσίας αὐτοῦ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ, κυρίου δὲ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡμέρᾳ καὶ τῆς δικαίας τῶν ἑκάστῳ βεβιωμένων ἀνταποδόσεως.

Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννου πρὸς Κωνσταντῖνον τὸν ἁγιώτατον πάπαν Ῥώμης ἀπολογητικὴ ἕνεκεν τῶν ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς τυραννίδος τοῦ Βαρδάνη κεκινημένων κατὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἕκτης συνόδου.

Ἡ ἐπιγραφή

Τῷ τὰ πάντα ἁγιωτάτῳ καὶ μακαρίῳ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ κυρῷ Κωνσταντίνῳ Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Ὁ τῆς ἑαυτοῦ θειότητος καὶ δυνάμεως μήνυμα τὴν ἐν τοῖς ὁρωμένοις μεγαλουργίαν τεκτηνάμενος θεὸς ἐξαιρέτως ἐν τῷ τιμιωτάτῳ τῆς αἰσθητῆς κτίσεως, τῷ ἡμετέρῳ φημὶ πλαστουργήματι, τὰ τῆς οἰκείας δόξης τε καὶ σοφίας ἐπεδείξατο, καθὸ δὴ καὶ *τεθαυμαστῶσθαι ἐξ αὐτοῦ τὴν θείαν γνῶσιν* ὁ προφήτης ἀνεβόησεν αὐτὸς ὁ τῆς φύσεως ἡμῶν δημιουργὸς τοῦ ὅλου σώματος προβεβλῆσθαι φιλοτεχνήσας τὴν κεφαλήν, ἐν αὐτῇ τὰ καιριώτατα τῶν αἰσθητηρίων ἀποθέμενος πᾶσαν ἐκεῖθεν τὴν τῶν λοιπῶν μελῶν κίνησιν καὶ ἀρτιότητα γίνεσθαί τε καὶ συντηρεῖσθαι πεποίηκε, κἄν τι τούτων προσπταῖσαι συμβαίη ἢ ἄλλως πῶς κεκακῶσθαι· οὐκ ἀπροσποίητον τὴν τούτων ἐπιμέλειαν τίθεται, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰ τῶν μελῶν ἔσχατα τὴν φυσικὴν δεικνῦσα συμπάθειαν διὰ τῆς τῶν χειρῶν ὑπουργίας τῇ ὁδηγίᾳ τοῦ ὀφθαλμοῦ θεραπεύει, τὸ πεπονηκὸς οὐκ ἀτιμάζουσα καὶ ἀποπεμπομένη τὴν τούτων συνέργειαν ὡς ἄχρηστον.

---

26 – 27 Ps. 138,6

MT

---

6 καθικετεύειν] καθιτεύειν T 7 καὶ² *om.* T 11 μονογενοῦς] μονογεννοῦς M 17 τοῦ *om.* T βαρδάνη] βάρδα T ἕκτης] ς′ T 19 ἡ ἐπιγραφή *om.* T 21 τὰ *om.* M 27 αὐτοῦ] ἑαυτοῦ T 28 αὐτῇ] ταύτῃ M 32 δεικνῦσα] δεικνῦσας *susp.* Fro 33 οὐκ ἀτιμάζουσα] οὐ κατατιμάζουσα T 34 συνέργειαν] συνεργίαν M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

Τούτοις δὴ τὰ κατὰ τὴν ὑμετέραν ἀποστολικὴν προεδρίαν ἔχομεν παραβάλλειν, ἁγιώτατοι, καὶ κεφαλὴν τῆς κατὰ Χριστὸν ἱερωσύνης κανονικῶς ὑμᾶς λογιζόμενοι, εἰκότως δι' ὑμῶν ἐπιζητοῦμεν τῆς ἐπισυμβάσης ἀθυμίας τῷ καθ' ἡμᾶς ἐκκλησιαστικῷ σώματι ἐκ τῆς λοιμώδους καὶ νοσοποιοῦ τῶν ψυχῶν τυραννικῆς ἐξουσίας παραμυθίαν κομίσασθαι· πάντως γὰρ καὶ ὑμεῖς τῷ τῆς κεφαλῆς ἰδιώματι ἀβουλήτως νενοσηκότας ἡμᾶς οὐ περιόψεσθε οὐδὲ τῆς ἑαυτῶν συμφυΐας ἡμᾶς ἀποπέμψησθε, ἀλλὰ μᾶλλον τοῖς τραύμασιν ἡμῶν ἐπιστυγνάσαντες – *πάσχοντος* γὰρ *ἑνὸς μέλους συμπάσχειν* εἰκὸς *πάντα τὰ μέλη* κατὰ τὴν τοῦ ἀποστόλου φωνήν – νῦν τῇ πρὸς τὸ ὑγιὲς ἐπαναδρομῇ καὶ πρὸς τὸ ἄρτιον ἀποκαταστάσει ἡμῶν συγχαρήσεσθε δικαιότατα καὶ μάλιστα, ὁπηνίκα τὸ ἀρρώστημα οὐκ ἐκ τῆς αἰτίας τοῦ σώματος τὴν σύστασιν εἴληφεν, ἀλλ' ἔξωθεν βεβιασμένης καὶ ἀδοκήτου συμφορᾶς γέγονεν ἀποτέλεσμα. περὶ ἧς ἀναγκαίως ὑμῖν, ἀδελφοὶ θεοτίμητοι, τὸ παρὸν τῆς πληροφορίας ἀπεστείλαμεν γράμμα οἷον ἀπογυμνοῦντες ὑμῖν δι' αὐτοῦ καὶ δεικνύντες τὸ τῆς πληγῆς δυσαχθές. διὸ καὶ μέχρι τοῦ νῦν πρὸς τὴν ὑμῶν ἁγιωσύνην τῷ συνήθει τῆς συνοδικῆς προσφωνήσεως καταντῆσαι διεκωλύθημεν τυραννικῶς κατεχόμενοι· οὐ γὰρ ἄλλως ἦν ἡμᾶς πρὸς ὑμᾶς γράφειν ἢ καθαρῶς τε καὶ ἀνεπιθολώτως ἐκτιθεμένους τῆς εὐσεβείας τὰ δόγματα. καταλαβὼν γὰρ τὴν θεοφύλακτον ταύτην πόλιν μετὰ τῆς ἔξωθεν δυναστείας – οὐ γὰρ ἂν φαίην ἀληθῶς βασιλείας – ὁ τὸ ἔλκος ἡμῖν λῃστρικῶς καὶ οἷον ἐξ ἐνέδρας ἐπαγαγών, καθ' οὓς οἶδε λόγους ἡ κυβερνητικὴ πρόνοια τῶν ἁπάντων – καὶ γὰρ οὐχ ἡμῶν ἐστι τῶν θείων κριμάτων τὸν βυθὸν ἐρευνᾶν – θεμέλιον καὶ ὑποβάθραν τοῦ κράτους τὸ βίαιον καὶ οὐκ ἔννομον προβαλλόμενος καθεῖλε μὲν καὶ πρὸ τῆς ἑαυτοῦ εἰσόδου τὴν ἀνατεθεῖσαν ἐν τοῖς προαυλίοις τῶν βασιλείων εἰκόνα τῆς ἁγίας ἕκτης συνόδου, ἐγκαταστῆσαι δὲ βουληθεὶς εἰς τὸν τῆς ἀρχιερωσύνης θρόνον ἄνδρα οὐκ ἐκ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμῶν συλλόγου τυγχάνοντα, τῆς δὲ οἰκείας ἐν διαστρόφου γνώμης ὁμόφρονα, ὅμως τῇ τοῦ καθ' ἡμᾶς εὐαγοῦς κλήρου ὁρμῇ τε καὶ ἐνστάσει βιασθεὶς προήγαγεν ἡμᾶς οὐ προσδοκῶντας, οὐ βουλομένους, οὐκ ἀπαθῶς τε καὶ ἀβαρῶς καὶ δίχα παντὸς ὀδυρμοῦ τὸ τοιοῦτον ὑπομείναντας, πρὸς τὴν τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξίαν καὶ κορυφήν. τίς γὰρ ἂν ἀπείρως ἔχων πάντῃ τοῦ πλέειν τὴν θάλασσαν νηὸς ἐπιβαίνειν καὶ πορθμὸν διαπεραιοῦσθαι ἀνάσχοιτο; πολὺ γὰρ εἰπεῖν τὴν διὰ μακροῦ πελάγους στέλλεσθαι ἀποδημίαν αὐτὸς μέλλων μόνος τῆς ὁλκάδος ἐγχειρισθῆναι τοὺς οἴακας ἑαυτοῦ τε καὶ τῶν συμπλεόντων ἀναδεχόμενος τὴν κυβέρνησιν. ὅπερ καὶ ἐφ' ἡμῖν πᾶς τις καθορῶν – οὐ γὰρ τῶν ἐν ἱεράρχαις πρεπωδεστάτων καὶ ἁρμοδίων ἐν μελέτῃ ἦμέν ποτε ἢ τὸ περιφανὲς ἐν ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς κεκτημένοι ἀξίαις, μόνῃ τῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν μυστηρίων ἀδιαλείπτως σχολάζοντες – οὐκ ἄπιστον ἡγήσεται τὸ περὶ τούτου τῆς ἡμετέρας γνώμης ἀθέλητον, αὐτὸ *τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν*, ὅπερ *καύχημα ἑαυτοῦ* ὁ θεῖος ἀπόστολος διωρίσατο, προβαλλομένων ἡμῶν τῷ θεῷ εἰς παράστασιν ἀληθείας τῶν ἐξ ἡμῶν λεγομένων.

---

7 1. Cor. 12,26 34 2. Cor. 1,12

MTO(13)

---

1 παραβάλλειν] παραβαλεῖν M 6 συμφυΐας] συμφυείας T ἀποπέμψησθε] ἀποπέμψοισθε T 8 ἄρτιον] ἀρτίον T 12 ὑμῖν] ἡμῖν T¹ 13 διὸ *inc.* Cod. Ochrid. 85 = O 14–15 τυραννικῶς κατεχόμενοι *om.* O 16 ταύτην *om.* O 20 προβαλλόμενος] προβαλόμενος O 21 ἐν *om.* M βασιλείων] βασιλειῶν T 22 ἕκτης] ς' T 23 συλλόγου] καταλόγου O 25 προήγαγεν] προσήγαγεν O 27 ἂν ἀπείρως] ἀναπείρως T 31 ἱεράρχαις] ἱεραρχίαις M 33 σχολάζοντες ἀδιαλείπτως O 34 ἑαυτοῦ] αὐτοῦ O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

Οὗτος τοίνυν ὁ κόσμον οἰκεῖον τὴν ἀκοσμίαν τῆς ἐκκλησίας τιθέμενος ὤδινε μὲν καὶ ἐσπούδαζε τῆς ἀσεβείας ἀποκυῆσαι τὸν βασιλίσκον, τὸν τοῦ ἀρχεκάκου ὄφεως γέννημα, ὥστε δημοσίᾳ ἐπ' ἐκκλησίαις καὶ ἐν ταῖς ὁμολογίαις τῶν ἐπισκόπων ἀναθέματι ὑποβάλλεσθαι τὴν εἰρημένην ἁγίαν ἕκτην σύνοδον καὶ τοὺς τοῦ καθ' ὑμᾶς ἀποστολικοῦ καὶ σεβασμίου θρόνου προπάτορας, ὅσοι τὸ εὐαγὲς τῆς ἀληθείας διεπρέσβευσαν δόγμα, κοινῇ δὲ συνομολογεῖσθαι λέξεσιν ἀπεμφαινούσαις καὶ μηδεμίαν ἐχούσαις συγγένειαν πρὸς τὰς γνωριστικὰς τῆς τελειότητος τοῦ κατὰ Χριστὸν μυστηρίου ἐννοίας, αὐτὸ δὴ τὸ θεῖον τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ λόγου μυστήριον ὡς [οὐ] πόρρω τυγχάνειν, μᾶλλον δὲ ἤδη τινὰς καὶ ὑπ' ὀδόντα γρύζειν τοῦ καὶ αὐτὴν τὴν ἁγίαν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον ἀθετεῖσθαι ὡς ἐκείνῃ συνηρτημένης κατὰ τὴν τῶν δογμάτων οἰκειότητα καὶ οἷον εἰπεῖν αὐτὴν ἐχούσης ῥίζαν τε καὶ βεβαίωσιν τῆς εἰρημένης ἁγίας ἕκτης συνόδου.

Ἐῶ γὰρ λέγειν, ὅσας ἡμῖν ὀχλήσεις ὡς ἐπὶ τῆς ἀληθείας προσήγαγε πρὸς τὸ γράμμασιν ἡμᾶς χρήσασθαι κατὰ τὸν τῆς ἐκείνου παρανοίας σκοπὸν πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀδελφικὴν μακαριότητα. πρὸς ταῦτα ὅπως ἡμεῖς τῷ κατ' οἰκονομίαν ἐχρησάμεθα λόγῳ, ὥστε διακρούσασθαι μὲν τὴν τυραννικὴν καὶ ἀνένδοτον ἔνστασιν, πρὸς τὸ μετριώτερον δὲ τὰ τῆς ἀτοπίας συστεῖλαι, τὴν ὡς ἐν κακοῖς διαφορὰν εἰδότες οὐ πάντῃ ἀπόβλητον, ὅτε μὴ αὐτὸ τὸ καλὸν καθαρῶς κατὰ πρώτην ἔνεστι τάξιν κρατεῖν. αὕτη ἡμῖν μαρτυρήσειεν ἡ τῶν ἐν καρδίᾳ βουλευμάτων ἔφορος δύναμις καὶ ἐν ἀνθρώποις δὲ ὁ τῆς καθ' ὑμᾶς ἱερωτάτης καθέδρας ἐνδημῶν ἐνταῦθα θεοφιλὴς ἀποκρισιάριος, ὃν ἐν αὐτῇ τῇ ἀκμῇ τοῦ κακοῦ ἐνωμότως μετὰ τῆς ἀληθείας ἐπληροφορήσαμεν καθαρὰν αὐτῷ τὴν ἐνυπάρχουσαν ἡμῖν περὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν διάθεσιν φανερώσαντες. οἴδατε γὰρ καὶ ὑμεῖς τῇ πείρᾳ σαφῶς μεμαθηκότες, ἁγιώτατοι, ὡς οὐ λίαν ἀντιτύπως καὶ σκληρῶς ἔχειν πρὸς τὴν τῆς ἐξουσίας ἀνάγκην ἐν τοῖς τοιούτοις ἄνευ τινὸς τέχνης τε καὶ περινοίας καθέστηκεν εὐμαρές, ἐπεὶ καὶ Νάθαν ὁ προφήτης οὐκ ἀπερικάλυπτον τὸν ἔλεγχον τὸν περὶ τῆς μοιχείας τε καὶ τοῦ φόνου προσήγαγε τῷ Δαυίδ, ἀλλὰ τοῦτον ἐπιχρώσας πιθανῷ τινι διηγήματι ἐκ τῆς ἐκείνου ψήφου τὴν κατ' αὐτοῦ προηγάγετο κρίσιν καίτοι καὶ αὐτοῦ τοῦ Δαυὶδ προφητικῷ τετιμημένου χαρίσματι. „κατὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς," ὅπερ φησὶν ὁ μέγας Βασίλειος, „ἐνδιδόναι μικρὸν τῷ ἤθει τοῦ ἀνδρὸς κατεδεξάμεθα, ὥστε τὴν ἐν τοῖς καιρίοις τῆς πίστεως ὁμολογίαν, εἰ καὶ μὴ λέξεσιν, ἀλλά γε ταῖς ἐννοίαις φυλάττεσθαι ἀπαράβατον." „οὐ γὰρ ἐν λέξεσιν ἡμῖν, ἀλλ' ἐν πράγμασιν ἡ ἀλήθεια" ὁ θεολόγος Γρηγόριος βοᾷ καὶ πάλιν ἱκανῶς ἄτοπον καὶ λίαν αἰσχρὸν διορίζεται τὸ περὶ τὸν ἦχον σμικρολογεῖσθαι. καὶ ὁ ἀποστολικὸς δὲ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης „ἄλογον" ὁμοῦ „καὶ σκαιὸν" ἀποφαίνεται „τὸ μὴ τῇ δυνάμει τοῦ

17 – 18 cf. Ps. 80,13 24 cf. 2. Reg. 12,1 – 25

27 – 29 Basilius Caes., unde? 29 – 30 Gregorius Naz., or. 29,13, PG 36,92 A = SC 250 (1978) 204 32 – 904,4 cf. Ps.-Dionysius, de div. nom. 4,11, PG 3,708 BC

MTO

1 οἰκεῖον] οἰκείαν O 2 τὸν²] τὸ M 4 ἕκτην] ς' T 5 ὅσοι] οἳ M 6 ἀπεμφαινούσαις] ἀπεμφαίνουσαν O ἐχούσαις] ἔχουσαν O 7 γνωριστικὰς] γνωστικὰς M 8 ὡς *om.* O [οὐ] MT, O *add.*, *del.* La 11 ἕκτης] ς' T 14 ὅπως] ὁμως *susp.* La 15 τὰ *om.* O 16 οὐ *om.* O¹ 17 καθαρῶς *om.* O αὕτη] αὐτὴ M 17 – 18 ἐν καρδίᾳ] ἐγκαρδίων O 18 ὑμᾶς] ἡμᾶς TO 21 τῇ πείρᾳ] τὴν πείραν O 27 κατὰ] κα T 31 ἦχον] χριστὸν M

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

σκοποῦ προσέχειν, ἀλλὰ ταῖς λέξεσι· καὶ ταῦτα οὐκ ἔστι τῶν τὰ θεῖα νοεῖν ἐθελόντων ἴδιον," φησίν, „ἀλλὰ τῶν ἤχους ψιλοὺς καταδεχομένων καὶ τούτους ἄχρι τῶν ὤτων ἀδιαβάτους, ἔξωθεν συνεχόντων καὶ οὐκ ἐθελόντων εἰδέναι, τί μὲν ἡ τοιάδε λέξις σημαίνει, πῶς δὲ ταύτην χρὴ καὶ δι' ἑτέρων ὁμοδυνάμων καὶ ἐκφαντικωτέρων λέξεων διασαφῆσαι." ταῦτα δὲ λέγομεν οὐχ ὡς ἀνατρέπειν βουλόμενοι τὰς ἤδη συνοδικῶς ὁρισθείσας φωνὰς καὶ πρὸς πάσης τῆς τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἐπὶ συχνὸν οὕτως ὁμολογηθείσας τὸν χρόνον, τουτέστι τὸ λέγειν ἐπὶ τοῦ κατὰ Χριστὸν τῆς σαρκώσεως μυστηρίου κατὰ τὴν εὐσεβῆ τε καὶ τοῖς ἁγίοις πατράσι γνώριμον ἔννοιαν δύο φυσικὰ θελήματα καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας, ἀλλὰ πρὸς μόνην ὁρῶντες τοῦ τυράννου *τὴν πεισμονήν*, ὡς ὁ ἀπόστολος ὀνομάζει, καὶ τὸ ταύτην δι' ἐπινοίας εἰς τὸ ἐναντίον περιτραπῆναι, ὥστε μὴ ἀλλότρια δόγματα ἀναφανδὸν ἐπεισαχθῆναι τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ τέλεον διασαλευθῆναι τὰ καλῶς πεπηγότα καὶ ἀκράδαντα μείναντα περὶ τοῦ προκειμένου τῆς εὐσεβείας θεσπίσματος, καὶ ἅμα μέγα τιθέμενοι τὸ καὶ παρὰ τῶν πολεμίων τῆς διονομασθείσης ἁγίας συνόδου τὴν κατ' ἔννοιαν αὐτῆς ὁμολογεῖσθαι διδασκαλίαν, ὅθεν μὴ ἀνατροπήν, ἀλλὰ βεβαίωσιν μᾶλλον ἐκείνης σαφῶς ἀποδείκνυσθαι παρά γε τοῖς ὑγιεῖ τε καὶ ἀπροσκλινεῖ τῆς τῶν πραγμάτων κατανοήσεως ὀφθαλμῷ τὰ τοιαῦτα εἰδόσι σκοπεῖν αὐτὰ δὴ τὰ κατὰ τῆς συνόδου τῷ τυράννῳ σκαιωρηθέντα· τὸ γὰρ θελητικόν τε καὶ ἐνεργητικὸν καθ' ἑκατέραν φύσιν λέγειν τὸν Χριστὸν οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν ἢ δύο φυσικὰ θελήματα καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας νοεῖν. κατὰ ταύτην γὰρ ῥητῶς τὴν διάνοιαν τὰς τοιαύτας νοεῖσθαι φωνὰς ἐν τῷ ἐκφωνηθέντι παρ' αὐτῆς ὅρῳ προεθέσπισεν ἡ ἐν τῇ καθ' ὑμᾶς μεγαλοπόλει Ῥώμῃ συναχθεῖσα σύνοδος ἱερὰ ἐπὶ τοῦ τῆς σεβασμίας μνήμης Μαρτίνου τοῦ τῆς ὑμετέρας προεδρεύσαντος ἐκκλησίας, ὡς ἐκεῖνα σαφῶς καὶ ἐπὶ ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ ἐλαχίστων τὴν τοῦ θεοῦ σοφίαν οἰκονομῆσαι *τοῦ δρασσομένου τῶν σοφῶν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν*, ἅπερ ὁ θεολόγος Γρηγόριος ἐν τῷ εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον τίθησιν ἐπιταφίῳ λόγῳ, ἔνθα ἐκεῖνον εἰσάγει συμβούλῳ τῷ θείῳ Δαυὶδ κεχρημένον καὶ *οἰκονομοῦντα τοὺς λόγους αὐτοῦ ἐν κρίσει* παρησυχάσαι μὲν τὴν κυρίαν ἐπὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος φωνήν, ἑτέραις δὲ φωναῖς ταυτὸν δυναμέναις τὸ εὐσεβὲς κρατύνειν τῆς πίστεως κήρυγμα, καίτοι τὸ διάφορον ὅσον ἑκατέρας ὑποθέσεως, τῆς δὲ περὶ αὐτήν φημι τὴν τῆς θεότητος πίστιν τε καὶ ὁμολογίαν καὶ τῶν περὶ τῆς θείας σαρκώσεως, ὡς ὁ αὐτὸς ἐν ἁγίοις θεολόγος Γρηγόριος, φροντισμάτων. ὅσα ἡ λεπτομερὴς ἀναγκαίως ἐπιζητεῖ θεωρία πρὸς ἔνδειξιν τῆς καθ' ἑκατέραν φύσιν τελειότητος, οὐδένα ἂν οἶμαι ἀγνοεῖν, οὐχ ὡς τούτων παραμελεῖσθαι παρ' ἡμῶν ὀφειλόντων, ἀλλ' ὡς τῶν περὶ τῆς θείας φύσεως ἤγουν τῆς ζωοποιοῦ τριάδος λόγων τε καὶ δογμάτων μᾶλλον τὸ προηγούμενον ἐχόντων

9 cf. Gal. 5,8 22 – 23 1. Cor. 3,19 25 Ps. 111,5

23 – 29 cf. Gregorius Naz., or. 43,68 PG 36,588 A

MTO

3 τοιάδε] τοιαύτη O 6 πρὸς] πρὸ T 12 θεσπίσματος] θεσπίσματα TO 15 ὑγιεῖ … ἀπροσκλινεῖ] ὑγιῆ … ἀπροσκλινῆ T τῆς *om.* M 17 ἑκατέραν] ἑτέραν O 27 δὲ] τε T *om.* O 29 γρηγόριος θεολόγος O 30 ἂν *om.* O 31 παραμελεῖσθαι] ἀμελεῖσθαι M παρημελῆσθαι O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

ὑπερανεστηκός τε καὶ προτιμότερον. οὕτω γὰρ καὶ τὰ ἐν τῷ κατ' Εὐνομιανῶν περὶ θεολογίας λόγῳ εἰρημένα τῷ αὐτῷ σοφῷ θεολόγῳ ἐκδεξόμεθα, ἐν οἷς τοιάδε φησί· „φιλοσόφει μοι περὶ κόσμου, περὶ ὕλης, περὶ ψυχῆς, περὶ λογικῶν φύσεων βελτιόνων τε καὶ χειρόνων, περὶ ἀναστάσεως, κρίσεως, ἀνταποδόσεως, Χριστοῦ παθημάτων· ἐν τούτοις γὰρ καὶ τὸ ἐπιτυγχάνειν οὐκ ἄχρηστον καὶ τὸ ἁμαρτάνειν ἀκίνδυνον." οὐχ ἁπλῶς γὰρ ταῦτα καὶ ἀπολύτως τέθεικεν ὁ διδάσκαλος, ἀλλὰ τῷ κατὰ ἀντιπαράθεσιν λόγῳ πρὸς τὰ περὶ τῆς θείας τριάδος λεγόμενά τε καὶ δογματιζόμενα. κατὰ τοῦτον δὴ τὸν τῆς οἰκονομικῆς καὶ κατὰ περίστασιν συμβάσεως τρόπον καὶ τὰ λοιπὰ τῶν γεγενημένων προελθεῖν πειθόμενοι, ἁγιώτατοι, μὴ ἀσύγγνωστον ἡμῖν τὸ ἐπὶ τούτοις ἔγκλημα προσαγαγεῖν καταδέξησθε, ἀλλὰ κἄν τι τῆς ἀκριβείας ἡμῖν ἡμαρτῆσθαι ὑπονοεῖτε, τῇ παραθέσει τῶν ἐκ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν οἰκονομικῶς προελθόντων ἀπολυέσθω ἀνεύθυνον καὶ πάσης ἐλεύθερον κατακρίσεως. ἐπεὶ καὶ Κύριλλος ὁ σοφώτατος μὴ ῥητῶς ἀποκηρύττεσθαι τὸν Μομψουεστίας Θεόδωρον παρεγγυᾷ· δι' οἰκονομίαν χαριζόμενος τοῖς ἔτι ἀσθενέστερον περὶ τοῦτο διακειμένοις, καίτοι ἀρχηγὸν καὶ πατέρα τῆς Νεστορίου κακοδοξίας ἐκεῖνον εἰδώς· καὶ τοῦτο δηλοῖ τὰ περὶ τούτου γραφέντα παρ' αὐτοῦ πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις Πρόκλον τὸν τῆς καθ' ἡμᾶς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας προεδρεύσαντα. καὶ ὁ μὲν ἀνωτέρω δηλωθεὶς τῆς πίστεως τύραννος, *κεκαυτηριασμένην ἔχων τὴν ἰδίαν συνείδησιν*, καθώς φησιν ὁ ἱερώτατος Παῦλος, κατακαῦσαι τετόλμηκε τοὺς τόμους τῶν πεπραγμένων τῆς διονομασθείσης ἁγίας ἕκτης συνόδου τοὺς ἐν τῷ παλατίῳ ἀποκειμένους, οἰόμενος κατά γε τὸ αὐτῷ δοκοῦν, συνεξαφανίζειν τούτοις *τῆς ἀληθείας τὸν λόγον*· ἡμεῖς δὲ τοῦτον ἐάσαντες τῇ ἑαυτοῦ ἐναπατᾶσθαι οἰήσει καὶ ὡς ἐπὶ μεγάλῳ τινὶ κατορθώματι τῇ οἰκείᾳ συγκαυχᾶσθαι αἰσχύνῃ, ἐπιμελῶς παρεφυλάξαμεν τοὺς παρ' ἡμῖν ἀποκειμένους τῶν πεπραγμένων τόμους τῆς διονομασθείσης ἁγίας ἕκτης συνόδου, ἐν οἷς καὶ αἱ τῶν συνελθόντων ἐπισκόπων ἁπάντων ἐν τῇ τοιαύτῃ ἁγίᾳ συνόδῳ ὑπογραφαὶ μετὰ τῆς βασιλικῆς ὑποσημειώσεως ἐν τῷ παρ' αὐτῆς ἐκτεθέντι ὅρῳ ἐμφέρονται. καὶ ἑτέρως δὲ ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς χρόνῳ τὸ ἀδιάπτωτα φυλαχθῆναι τὰ πεπραγμένα τῆς αὐτῆς ἁγίας συνόδου φιλοπονώτερον διεσπουδάσθη, καθὸ καὶ βιβλίον ἰδιόγραφον Παύλου τοῦ τῆς ἁγίας μνήμης προέδρου γεγονότος τῆς καθ' ἡμᾶς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας χάριτι θεοῦ σῴζεται παρ' ἡμῖν· ὃς ἀσηκρῆτις ὑπάρχων ἐν τῇ τοιαύτῃ συνόδῳ καθυπούργησεν, ὡς ἐκ τούτου τὸ ἀσφαλὲς καὶ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα τῇ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ προσεῖναι τοῦ μήτινα τῶν πάντων κακονοίᾳ τινί, οἷα πολλὰ καινοτομεῖν εἴωθεν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ὁ χρόνος, ὑπονοθεύειν ἀποτολμᾶν τά, ὡς

17 1. Tim. 4,2 20 cf. 2. Cor. 6,7; Eph. 1,13 etc.

2 – 5 cf. Gregorius Naz., or. 27,10, PG 36,25 A 6 – 11 12 – 17 cf. Cyrillus Alex., epist. 72, PG 77, 344 – 345; Abh. BAdW 32,6 (1927) 18,6 – 24

M(30)TO

1 ἐν τῷ *om.* O 10 ἡμαρτῆσθαι ὑπονοεῖτε] ἁμαρτεῖσθαι ὑπονοεῖτε M ἡμαρτεῖσθαι ὑπονοῆται T 13 μομψουεστίας] μοψουεστίας TO 15 – 16 πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις πρόκλον παρ' αὐτοῦ O 16 προεδρεύσαντα ἐκκλησίας O 17 κεκαυτηριασμένην] κεκαυστηριασμένην M 19 ἕκτης] ς′ T 21 ἐναπατᾶσθαι] ἐναπατᾶσθε T 21 – 22 συγκαυχᾶσθαι] ἐγκαυχᾶσθαι O 22 αἰσχύνῃ] οἰήσει O 23 ἕκτης] ς′ T συνελθόντων ἁγίων ἐπισκόπων O 23 – 24 ἁπάντων ἐπισκόπων T 25 χρόνῳ] θρόνῳ M O? 30 προσεῖναι M *explic.* 31 τά *om.* O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

προλέλεκται, συνεχῶς πεπραγμένα τῆς ἁγίας ἕκτης συνόδου ἢ κακοτρόπως ἑτέροις τὰ τοιαῦτα ἐπιφημίζειν δύνασθαι. τὸ γὰρ ἀπαράγραπτόν τε καὶ γνήσιον τῆς ἀληθείας καὶ ἐκ τοῦ τοιούτου βιβλίου πᾶσι δειχθήσεται φανερώτερον, ἐπειδὴ ὁ ἀληθὴς ἡμῶν ἐπιστάτης καὶ σωτὴρ ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ἐπὶ πολὺ τῇ ἐν τούτοις ἀνοχῇ ὑπνοῦν οὐκ ἠνέσχετο· διαναστὰς τῇ οἰκείᾳ ἀγαθότητι καὶ δυνάμει *ἐπετίμησε* καὶ νῦν *τῷ κλύδωνι, οὐ τοῦ ὕδατος*, ἀλλὰ τοῦ ἀθέσμου ἐγχειρήματος, καὶ τὸν μὲν χειμῶνα τῆς τῶν ἐκκλησιῶν ζάλης κατέπαυσε, ἐδωρήσατο δὲ ἡμῖν τὴν μεγάλην τῶν πραγμάτων *γαλήνην* εὐσεβῆ βασιλέα καὶ κατὰ πάντα ἐνάρετον, ἐφάμιλλόν τε καὶ ἄξιον τοῦ ὕψους τῆς βασιλείας, κεκτημένον τῆς ὀρθοδοξίας τὸν ζῆλον καὶ τῶν τρόπων τὸ κόσμιον, φερωνύμως ἀναστήσαντα ἡμῖν τὴν ἐκκλησιαστικὴν εἰρήνην τε καὶ ὁμόνοιαν. πεποίθαμεν δὲ τῷ ταύτην ἡμῖν χαρισαμένῳ, ὅτι καὶ τῶν τῆς πολιτείας πραγμάτων τὴν ἀνέγερσιν ἡμῖν ἐπωνυμικῶς προοιμιάζεται.

Ὑμεῖς οὖν, ὦ ἱερὰ κεφαλή, τῇ ἐν ὑμῖν διορατικωτάτῳ *δυνάμει τοῦ πνεύματος* τὴν χεῖρα τῆς εὐμενοῦς ἡμῖν ἐκτείνοντες ἐπικλήσεως πραείᾳ ἐπαφῇ ἀμοιβαίων γραμμάτων κατὰ τὸν ἐκκλησιαστικὸν θεσμὸν ἤγουν τῇ τῶν ἀντισυνοδικῶν ἀποστολῇ τὸ τῆς ἀγάπης προσάγοντες φάρμακον τὸ λυποῦν ἐν ἡμῖν καὶ ὑποσφύζον θεραπεῦσαι σπουδάσατε· οὐ γάρ ἐστί ποτε ἄνεσις τῇ ψυχῇ *ἢ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐπιβήσεται ὕπνος καὶ ἀνάπαυσις τοῖς κροτάφοις ἢ τοῖς βλεφάροις ἡμῶν νυσταγμός*, ἕως ἂν τὴν καθόλου θεασώμεθα τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν, *τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματος* καὶ αὖθις *ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης* διασῴζουσαν· καὶ γὰρ ἐκείνου ὄντες μαθηταὶ καὶ διάδοχοι τοῦ παρὰ τοῦ κυρίου ἀκούσαντος· *Σίμων Σίμων, ἰδοὺ ὁ σατανᾶς ἐξῃτήσατο ὑμᾶς τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον· ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστις σου· καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου, ὀφειλέται* ἐστέ, θεοτίμητοι, τὰ μὲν τοῦ *πρὸς ἐπανόρθωσιν* στηριγμοῦ ἐπάγειν ἐπιμελῶς, τὰ δὲ τῆς συμπαθοῦς γνώμης προχειρότερον μᾶλλον χαρίζεσθαι, ἐπεὶ καὶ τὸν κορυφαῖον αὐτὸν ἐκ τοῦ καθ' ἑαυτὸν προτρέπει ὁ κύριος συνειδέναι μὲν τῆς σαρκὸς τὴν ἀσθένειαν, τοὺς δὲ κατ' ἐπήρειαν τῶν ἐκτὸς ὀλίσθου τροπὴν ὑπομείναντας, καθὸ δὴ πέπονθεν καὶ αὐτὸς ἐν τῷ τοῦ σωτηρίου πάθους καιρῷ, μὴ ἀποστερεῖσθαι τῆς κατ' ἐπανόρθωσιν πρὸς τὴν προτέραν ἀπάθειαν ἀποκαταστάσεως. καὶ τοῦτο δὲ τὴν ἱερὰν ὑμῶν μνήμην μὴ διαφευγέτω, ὥς τινες τῶν καθελόντων τὸν ἀσεβῆ Εὐτυχέα ἐπὶ τοῦ τῆς ἁγίας μνήμης Φλαβιανοῦ ἐν τῇ μετὰ ταῦτα ἐπὶ Διοσκόρου ἐν Ἐφέσῳ συνόδῳ τὸν ἐνδίκως κατακριθέντα δικαιώσαντες τὴν ἀδικωτάτην ἐπήρτησαν Φλαβιανῷ τῷ μακαριωτάτῳ κατάκρισιν· καὶ ὅμως ἐν τῇ κατὰ Χαλκηδόνα ἁγίᾳ συνόδῳ ἤρκεσε τούτοις πρὸς τελείαν ἀποτροπὴν τοῦ ἐγκλήματος ἡ τῆς ὑγιοῦς ὁμολογίας σύνθεσις καὶ οὐ πολλῶν περὶ τούτου ἐδέησαν πόνων καὶ λόγων.

---

5 – 7 cf. Lc. 8,24 13 cf. Lc. 4,14 17 – 18 Ps. 131,4 18 – 19 Eph. 4,3 20 – 22 Lc. 22,31 – 32 22 – 23 cf. 2. Tim. 3,16

TO

---

1 ἕκτης] ς′ T 3 δειχθήσεται πᾶσι O ἐπειδὴ] ἐπεὶ δὲ O 4 καὶ σωτὴρ *om.* O κύριος ἡμῶν ἰησοῦς O 5 διαναστὰς] δικαστὰς O κλύδωνι] κλύδω O οὐ *om.* T 10 ταύτην] αὐτῷ O 13 ὑμῖν] ἡμῖν O 14 ἐπικλήσεως ἐκτείνοντες O γραμμάτων] πραγμάτων O 16 λυποῦν] λοιπὸν O ἐστί] ἔσται ἡμῖν O 21 δὲ] τε O 22 σὺ καὶ O 23 ἐστέ] ἐστὶ T 28 μνήμην ὑμῶν O 33 ἐδέησαν] ἐδεήθησαν O

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

οἶδε γὰρ ἀδελφικὴ στοργὴ μὴ ἐπὶ πολὺ ἀναβάλλεσθαι τὸ πρὸς τοὺς πέλας προσηνὲς καὶ μειλίχιον· ταῦτα γὰρ τοῖς ἐν αὐτῇ τῇ ἐν Χαλκηδόνι ⟨ἁγίᾳ συνόδῳ⟩ συνειλεγμένοις πατράσι Λέων ὁ ἁγιώτατος διεστείλατο, ὁ τῆς καθ' ὑμᾶς ἀποστολικῆς καθέδρας, μᾶλλον δὲ τῆς οἰκουμένης ἁπάσης φανώτατος λαμπτήρ, τοιάδε γεγραφώς· „ἀλλ' ἐπεὶ πολλὰ συμβαίνει πολλάκις τὰ δυνάμενα μετάνοιαν ἐμποιεῖν καὶ ὁ ἔλεος τοῦ θεοῦ νικᾷ τῶν ἁμαρτανόντων τὰ πλημμελήματα, διὰ τοῦτο τὰ τῆς τιμωρίας ἐν ἀναρτήσει καθίσταται, ὅπως ἂν χώραν ἔχειν ἡ διόρθωσις δυνηθείη." ἔτι μὴν καὶ Πουλχερίᾳ τῇ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως γράφων ἐν ἐπιστολῇ, ἧς ἡ ἀρχή· *Τὴν θεοφιλῆ τῆς ὑμετέρας φιλανθρωπίας φροντίδα, ἣν τῇ καθολικῇ πίστει ἀδιάλειπτον ἀπονέμεται*, τοιάδε φησὶν ὁ ἀρχικώτατος τοῦ Λέοντος νοῦς· „καθάπερ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ταύτης τῆς ὑποθέσεως συχνότατα γέγραφα, ταύτην μεταξὺ τῶν τε διχονοουσῶν διανοιῶν καὶ τῶν σαρκικῶν ζηλοτυπιῶν τὴν ἐπιείκειαν βούλομαι φυλαχθῆναι, ὥστε τῇ μὲν τελειότητι τῆς πίστεως μηδὲν ἐξεῖναι προστεθῆναι μήτε μὴν ἀφαιρεθῆναι, τοῖς δὲ πρὸς τὴν ἑνότητα καὶ τὴν εἰρήνην ἐπανιοῦσι τὸ τῆς συγγνώμης ἴαμα παρασχεθῆναι, ἐπειδὴ τότε *τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου* δυνατώτερον καθαιροῦνται, ὅταν τῆς πρὸς τὴν τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ πλησίον ἀγάπην αἱ τῶν ἀνθρώπων ἀνακαλῶνται καρδίαι." αὐτὸ δὲ τοῦτο πολὺ πρότερον καὶ Κύριλλος ὁ ἀκριβὴς περὶ τὰ θεῖα πεποιηκέναι εὑρίσκεται ἐπὶ τῇ τῶν ἀνατολικῶν ἐπισκόπων πρὸς αὐτὸν διενέξει τε καὶ ἀντιστάσει· ἀπολύειν γὰρ κατακρίσεως ἐκεῖνοι βουλόμενοι τὸν Νεστόριον καὶ τὴν ἐπ' αὐτῷ ψῆφον ἀκυροῦν σπεύδοντες οὐ φορητὰ τετολμήκασιν, ἀλλὰ μέγιστον εἰργάσαντο τὸ πλημμέλημα· αὐτὸν γὰρ τὸν μακάριον Κύριλλον καὶ τὴν κατ' αὐτὸν ἀνεθεμάτισαν σύνοδον. ἀλλὰ κἀκεῖνος ταχεῖαν καὶ οὐκ ἐργώδη προσηγάγετο τὴν ἀνάκτησιν, αὐτὸ μόνον τὸ συνθέσθαι αὐτοὺς τοῖς συνοδικῶς δεδογμένοις καὶ εὐσεβῶς διορισθεῖσι καὶ τοῦ ἀσεβοῦς κυρῶσαι τὴν καταδίκην, ἐκείνας ἐπὶ τούτοις τὰς πάσης περιχαρείας ἐπιμέστους φωνὰς ἐκβοήσαντος τοῦ αὐτοῦ θεοφόρου πατρός, ἃς ὑπονοήσειέ τις ἐρρῆσθαι ὡς αὐτοῦ μᾶλλον πταίσματος συγχώρησιν δεξαμένου καὶ οὐ τοῖς πταίσμασι συγχωρήσαντος· *„εὐφραινέσθωσαν"* γάρ φησιν, *„οἱ οὐρανοὶ καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ*, λέλυται γὰρ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ καὶ διχονοίας ἁπάσης ἀνῄρηται τρόπος τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ ταῖς ἑαυτοῦ ἐκκλησίαις τὴν εἰρήνην βραβεύσαντος."

14 cf. 1. Joh. 3,8 25 – 26 Ps. 95,11 (cf. 138,11)

4 – 7 cf. Leo papa, epist. 95 ACO II 4 p. 50,32 – 51,2 9 – 15 Leo papa, epist. 95 ad Pulcheriam, ACO II 4 p. 50,20 – 21; p. 50,32 – 51,2 25 – 28 cf. Cyrillus Alex., *unde?*

TO

2 ⟨ἁγίᾳ συνόδῳ⟩ *suppl.* La 5 μετάνοιαν ἐμποιεῖν *om.* O 8 ὑμετέρας] ἡμετέρας T 16 εὑρίσκεται] γινώσκεται O 17 διενέξει τε πρὸς αὐτὸν O 18 αὐτῷ] αὐτὸν O 19 εἰργάσαντο τὸ] εἰργάσατο T 22 δεδογμένοις *om.* O διορισθεῖσι καὶ δε ... μένοις καὶ O 24 ὑπονοήσειεν ἄν τις O ἐρρῆσθαι] ἐνρῆσθαι T 25 πταίσμασι] πταίσασι T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

Ἔχετε τοίνυν καὶ ὑμεῖς, ὦ θεόληπτοι, τὴν ἀναιρετικὴν τοῦ κατ' ἐπήρειαν σφάλματος ἀπολογίαν ἰσχυράν τε καὶ ἔννομον καὶ οὐδαμῶς δυναμένην παρακρουσθῆναι τὴν καθαρὰν καὶ πεπαρρησιασμένην τῆς ὀρθοδοξίας ὁμολογίαν. μὴ οὖν βραδεῖς τε καὶ ὀκνηροὶ πρὸς τὸ συνηρμοσμένον ἡμῖν καὶ ἀδιάτμητον ἐν πνευματικῇ συμπνοίᾳ καὶ ὁμονοίᾳ γένησθε, ὦ μακάριοι, μήτε τοῖς κατὰ βίαν γεγενημένοις προσέχοντες τοὺς βιασθέντας ἡμᾶς τῆς ἑαυτῶν ἀγάπης ἀπώσησθε, *μηδὲ ὡς ἐχθροὺς ἡγεῖσθε*, ὥς φησιν ὁ θεῖος ἀπόστολος, *ἀλλὰ παρακαλεῖτε ὡς ἀδελφούς* τὸ θεομίμητον ἐνδεικνύμενοι. πάντως γὰρ λογιεῖσθε, ἁγιώτατοι, ἐκ τῆς κατὰ τὸν *Ἀαρὼν τὸν ἅγιον κυρίου*, ὡς τὸ θεῖον αὐτὸν ἀνεκήρυξε πνεῦμα, γραφικῆς ἱστορίας, ὡς τοῖς βεβιασμένως καὶ οὐ κατὰ γνώμης ἐνδιάθετον πονηρίαν γινομένοις ἔπεταί τις συγχώρησις ἔνδικος ὑφεξαιρουμένης τοῦ τῆς παντελοῦς ἀρνήσεως λόγου καὶ τῆς πρὸς τὴν τελείαν ἀθεότητα ὑπαγωγῆς. ὁ γὰρ Ἀαρὼν ἐκεῖνος τῇ ὁρμῇ τοῦ πάλαι λαοῦ καθυφεὶς καὶ ὑπουργήσας αὐτοῖς πρὸς τὴν τῆς εἰδωλοποιΐας τελείωσιν ἐνεκαλεῖτο μὲν ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ, τὴν δὲ ἀναγκαστικὴν βίαν ἐν ἀπολογίᾳ προβαλλόμενος οὐδεμίαν παρὰ θεοῦ ἐπιτίμησιν δέχεται οὐδὲ τοῦ τῆς ἀρχιερωσύνης ἀπόκληρος γέγονεν ἀξιώματος πάντως πρὸς δὲ τὸ ἐν διαθέσει περὶ τὸ θεῖον σέβας γνήσιον *ἀποβλέψαντος τοῦ πλάσαντος καταμόνας τὰς καρδίας ἡμῶν*, ὥς φησιν ὁ μέγας Δαυίδ, καὶ οὐ πρὸς τὴν ἔξωθεν περιπέτειαν.

Δεικνυμένης τοίνυν τῆς περὶ τὸν ὀρθὸν λόγον τοῦ ἡμετέρου φρονήματος ὑγείας τε καὶ συμφυείας τῇ ἀνυπερθέτῳ ἑτοιμότητι τοῦ κατακρῖναι μὲν τὰ ἀτόπως γεγενημένα, συστῆσαι δὲ τῇ βεβαιώσει τῆς εἰρημένης ἁγίας ἕκτης συνόδου τῆς εὐσεβείας τὰ δόγματα περιπτύξασθε ἡμᾶς, ἀδελφοὶ τιμιώτατοι· *ἀλλήλων γὰρ τὰ βάρη βαστάζετε καὶ οὕτως ἀναπληρώσετε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ*, μεγαλοφωνότατα ἡμῖν ἐκβοᾷ ὁ θεῖος ἀπόστολος, ὡς ἂν *ὁμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ πνεύματι δοξάζωμεν τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ*.

Ἡ ὑπογραφή

Ἐρρωμένος ἐν κυρίῳ ὑπερεύχου ἡμῶν, ἁγιώτατε καὶ μακαριώτατε ἀδελφέ.

---

6 – 7 2. Thess. 3,15 8 cf. Ex. 32,1 – 6 15 – 16 Ps. 32,14 – 15 20 – 21 Gal. 6,2 22 – 23 Rom. 15,6

TO(9)

---

1 ὑμεῖς] ἡμεῖς O 4 ἡμῖν] ὑμῖν O 9 βεβιασμένως O *explic.* 10 ὑφεξαιρουμένης] ὑπεξαιρουμένης Mansi 18 τῇ] τῷ Mansi 19 ἕκτης] ς' T

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

INDICES

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

SCRIPTURA SACRA

UETUS TESTAMENTUM

Genesis
1, 3 — 92, 7
1, 26–27 — 832, 21
2, 7 — 246, 17; 336, 4; 336, 6
2, 8 — 246, 19
3, 1–6 — 238, 17; 660, 4
3, 5 — 234, 23; 246, 19
3, 17 — 336, 5
6, 3 — 552, 1–2
6, 6 — 238, 21
22, 10 — 254, 8
49, 9 — 256, 22–23

Exodus
29, 18 — 868, 16
32, 1–6 — 908, 8

Leuiticus
1, 9 — 122, 23
23, 10 — 592, 12

Deuteronomium
32, 15 — 862, 20

1 Regum
13, 14 — 720, 1–2; 772, 18–19
17, 19 — 882, 9

2 Regum
12, 1–25 — 903, 24

3 Regum
18, 18 — 552, 22

2 Maccabaeorum
4, 1 — 882, 16

Psalmi
5, 1 — 882, 18
5, 12 — 118, 19
13, 5 — 436, 8–9
17, 33 — 820, 13–14
19, 9 (19, 10) — 818, 23
19, 10 — 870, 13–15
20, 2–3 — 870, 18–20
29, 8 — 272, 19–20; 320, 9–10
32, 14–15 — 908, 15–16
33, 18 — 62, 10
35, 4–5 — 878, 18–19
37, 16 — 4, 25
39, 9 — 76, 6; 76, 10–12
44, 16 — 820, 14–15
45, 9–10 — 138, 25–26
49, 1 — 566, 10
50, 7 — 226, 2
53, 8 — 76, 7
67, 19 — 238, 11
68, 10 — 116, 16
71, 6 — 258, 8–9
75, 6 — 900, 11
80, 13 — 903, 17–18
83, 12 — 6, 4; 696, 6
88, 18 — 230, 13
88, 21–22 — 116, 19–21
89, 5 — 898, 35
91, 92 — 552, 21
94, 4 — 74, 23; 256, 13
94, 8 — 880, 6
95, 11 — 138, 11; 907, 25–26
96, 8 — 820, 10–11
98, 4 — 868, 13
100, 8 — 888, 28
103, 32 — 256, 13–14
105, 3 — 616, 10
105, 47 — 138, 24
106, 42 — 86, 3; 294, 16
111, 5 — 904, 25
113, 11 — 74, 8–9; 74, 19–20; 74, 25–26
117, 27 — 592, 20–22
118, 121 — 820, 3–4
118, 133 — 820, 2
118, 165 — 138, 12
131, 4 — 720, 2–3; 772, 19–20; 906, 17–18
132, 1 — 608, 9–10
135, 3–4 — 138, 25
138, 6 — 901, 26–27
138, 11 — 907, 25–26

Prouerbia
8, 15 — 24, 13–14; 52, 27
20, 8 — 870, 20–22
22, 28 — 126, 1; 202, 25; 416, 20; 444, 14; 890, 5

Ecclesiastes
3, 1 — 856, 21

Iob
19, 26 — 552, 8–9
29, 2–3 — 412, 20 – 414, 1

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

29, 2 – 10 412, 10 – 17
38, 14 256, 18

Siracides
3, 21 588, 11

Amos
5, 10 896, 20 – 21

Ioel
2, 21 820, 13

Ionas
1, 12. 15 232, 12 – 13

Habacuc
2, 15 464, 17 – 18; 566, 6 – 7; 860, 5 – 6
3, 11 818, 5 – 8

Zacharias
12, 10 2, 17

Malachias
3, 6 126, 10
4, 2 818, 8

Isaias
2, 3 896, 26
6, 2 256, 15
7, 14 256, 23 – 258, 1
7, 16 236, 13 – 14
9, 1 882, 7
9, 5 258, 3 – 4
11, 1 258, 4 – 5
11, 3 714, 1; 768, 15
14, 12 862, 13 – 14
21, 12 588, 12 – 13
40, 5 552, 9
40, 10 240, 6
48, 4 896, 24 – 25
49, 23 868, 12 – 13
52, 1 882, 1 – 2
53, 2 258, 1 – 2
53, 4 250, 16 – 17; 288, 27 – 28
53, 5 250, 22 – 23; 290, 3 – 4
53, 9 240, 17 – 18
61, 8 134, 17
63, 1 240, 5 – 6
66, 23 552, 7 – 8

Ieremias
3, 3 896, 19
8, 4 – 5 862, 21 – 864, 1
44, 10 820, 2 – 3

Baruch
3, 36 – 38 258, 5 – 8
5, 1 882, 1 – 2

Ezechiel
33, 11 112, 24 – 25; 880, 10
39, 9 – 10 556, 12

Daniel
3, 29 682, 1
7, 10 366, 13

NOUUM TESTAMENTUM

Euangelium sec. Matthaeum
2, 1 – 12 452, 14
2, 23 882, 7
3, 10 890, 2 – 3; 897, 13 – 14
4, 2 94, 19; 258, 17; 260, 5; 308, 2; 308, 12; 312, 24; 348, 9; 354, 14; 448, 17; 450, 4; 602, 8 – 9; 658, 22
4, 3 238, 16
4, 6 552, 21
5, 3 556, 18
5, 9 894, 32
5, 14 218, 12 – 13
5, 15 62, 13
5, 29 – 30 895, 23 – 24
5, 37 132, 15
6, 33 116, 24 – 25
7, 6 808, 8 – 9
7, 15 878, 20 – 21
7, 18 300, 18 – 19
7, 24 74, 27
8, 2 – 3 248, 28 – 29
8, 3 74, 10
8, 24 258, 17; 260, 6; 308, 2; 308, 13; 314, 1; 450, 6; 602, 8 – 9; 604, 13; 698, 15
9, 2 848, 9
9, 32 848, 9
10, 32 64, 31 – 66, 1; 126, 4 – 5
10, 33 66, 3 – 4; 126, 6 – 7

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

10, 34 856, 24–25
10, 37–38 858, 7–9
11, 27 74, 11
12, 45 566, 14–15
13, 25–40 860, 5; 890, 2
13, 27 4, 26
13, 35–40 864, 16–18; 876, 22–23
14, 25 74, 13; 848, 7
14, 25–26 358, 1; 358, 9
14, 27 882, 5
16, 16 32, 24–25; 338, 20–21
16, 17 62, 16
16, 18 112, 3–4; 354, 21; 436, 10; 820, 12; 832, 11–16; 854, 10; 888, 18; 896, 8; 897, 1
16, 22–23 252, 25
16, 23 250, 8–9; 298, 13–15
17, 1 854, 15
17, 9 292, 5
18, 12–13 112, 25–26
18, 20 720, 5–6; 772, 22–23
19, 17 898, 22
20, 22 252, 20
20, 28 296, 13; 464, 19
21, 19 342, 9
22, 21 362, 22
24, 20 292, 5
24, 36 384, 19
25, 27 64, 24
26, 13 62, 14
26, 21 292, 5
26, 31 292, 6
26, 35 310, 11–12
26, 36 292, 8; 310, 3
26, 37 314, 11; 842, 14–15
26, 38 72, 3–4; 72, 6–9; 258, 21; 288, 12–13; 308, 5–6; 842, 18–19
26, 39 68, 24; 68, 25–27; 68, 35; 70, 2; 84, 27–28; 86, 4–5; 86, 9–10; 86, 11–12; 248, 19; 250, 12; 252, 13; 252, 28; 254, 14–15; 256, 6; 260, 6; 268, 24; 272, 7; 272, 11; 272, 15–16; 274, 2; 288, 23; 292, 20–21; 294, 7–8; 294, 11; 294, 16–17; 296, 18–19; 300, 7–8; 306, 13–14; 310, 18–19; 318, 19–20; 320, 5; 320, 14–15; 330, 10–11; 332, 1–4; 332, 8; 332, 19–20; 332, 24; 334, 2–3; 360, 5; 542, 14; 552, 15; 842, 23–24
26, 39 + 41 298, 9–10; 310, 4–8
26, 40 296, 8; 310, 14
26, 41 70, 15; 84, 16; 268, 25; 304, 6–7; 332, 9; 334, 9; 334, 13; 360, 6; 360, 14–15
26, 47 302, 10–11
26, 51 897, 11–12
27, 28 458, 14
27, 46 268, 22
28, 20 884, 4–5

Euangelium sec. Marcum

1, 15 88, 19–20
6, 43 342, 8
7, 24 74, 17–18; 74, 21
8, 19 342, 8
9, 35 (34) 6, 4–5
9, 48 466, 9–10
13, 24–25 132, 4–5
15, 34 290, 8–9

Euangelium sec. Lucam

1, 2 80, 10; 82, 20; 120, 3–4; 130, 25
1, 35 200, 24–25
1, 41 452, 12
1, 47 870, 11
2, 14 818, 14–15
2,34 138, 13
2, 40 258, 14; 306, 19; 364, 6
2, 51 70, 5
3, 6 552, 9
4, 2 658, 22 – 660, 2
4, 14 906, 13
6, 19 84, 10
6, 45 54, 5
8, 24 906, 5–7
8, 54 510, 14–15; 512, 7
9, 5 504, 20–22
9, 32 310, 14
11, 26 566, 14–15
15, 7 138, 9
17, 10 898, 22
19, 10 552, 11
22, 15 252, 21–23; 252, 27
22, 31–32 64, 13–16; 906, 20–22
22, 32 62, 18; 64, 19; 112, 5; 832, 9–10
22, 42 68, 27; 68, 29; 70, 9–10; 70, 14–15; 70, 29–30; 72, 10; 72, 13; 84, 21–22; 290, 21; 300, 7; 302, 9; 302, 17–18; 304, 11–12; 316, 18–19; 328, 6–7; 328, 12; 328, 19–20; 330, 15; 360, 5–6; 844, 2–11

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

22, 43 260, 10; 294, 2
22, 43–44 258, 19–20; 310, 16–17; 328, 5–6; 348, 10; 354, 15; 604, 13; 842, 13
22, 44 294, 6; 294, 19; 308, 3; 310, 15; 312, 12
22, 45 310, 14
24, 39 344, 6

Euangelium sec. Iohannem
1, 1 234, 3; 238, 25; 332, 20; 342, 4
1, 3 554, 11
1, 13 220, 22–23
1, 14 314, 22; 338, 22; 352, 3–4; 548, 23–24; 658, 4; 662, 7; 840, 6
1, 16 550, 20
1, 29 248, 27; 550, 20
2, 3 364, 2
2, 9 364, 2; 452, 17
3, 13 550, 4–5
3, 17 248, 27
3, 20 328, 14
3, 29 818, 8
4, 3 74, 14
4, 6 258, 18; 260, 5; 308, 2; 308, 13; 342, 9; 348, 9; 354, 14–15; 376, 7; 448, 18; 450, 6; 602, 8–9; 604, 13; 802, 17; 848, 8
4, 7 260, 6; 308, 13; 326, 20; 450, 5; 698, 15
4, 15 258, 17; 308, 2; 326, 16; 448, 18; 450, 4; 602, 8–9
4, 24 344, 5; 810, 2
4, 34 74, 15–16; 662, 9
5, 1–9 376, 8
5, 19 92, 23
5, 21 74, 9–10; 102, 13–17; 248, 24–25; 364, 7; 510, 11; 510, 15; 510, 19; 512, 8–9; 528, 14 + 19
5, 26 288, 11–12
5, 30 70, 26–27; 254, 22
5, 44 880, 8–9
6, 38 70, 22–23; 74, 1–2; 84, 2–3; 288, 10–11; 320, 20–21; 322, 12–13; 330, 4–5; 332, 14–15; 508, 11; 552, 14–15; 660, 12–13; 662, 9; 722, 20–21; 774, 28–29
6, 39 70, 23–25; 322, 5–7
6, 40 86, 13; 88, 9; 322, 5
6, 41 548, 24; 550, 15–16
6, 53 226, 16–17
6, 61 94, 28
7, 1 74, 16–17
7, 15 452, 16
7, 28 254, 21–22
8, 12 712, 19–20; 768, 8–9
8, 44 300, 12
8, 56 254, 8–9
10, 1 878, 21
10, 2–16 878, 22
10, 11 252, 26
10, 12 897, 6
10, 14 897, 7
10, 16 536, 25–26; 897, 5
10, 17 897, 8
10, 18 316, 3–5
10, 30 288, 10; 294, 9; 622, 22–23; 662, 16
11, 4 252, 25
11, 11 344, 7
11, 35 250, 18–19; 288, 29–30; 290, 11; 342, 7
11, 43 342, 6
11, 52 138, 19
12, 24 590, 16
12, 27 250, 25; 258, 20–21; 290, 5–6; 290, 11; 308, 5; 312, 9; 312, 14–15; 312, 17–18; 314, 12; 316, 3; 656, 8; 656, 14; 656, 20–21; 658, 1; 658, 12–13; 842, 13
12, 27–28 660, 18–21
12, 28 312, 20–22; 662, 5; 662, 10
13, 25 70, 21
13, 35 6, 5
13, 38 292, 6
14, 6 242, 2
14, 10 254, 20–21; 256, 2
14, 21 326, 6–7
14, 27 712, 20; 768, 9–10
14, 28 338, 19; 622, 22–23
14, 30 240, 7; 240, 16
16, 15 250, 2; 288, 8
16, 33 238, 14–15
17, 12 320, 24; 862, 10–11
17, 21 254, 18–19
18, 4–6 254, 2–3
19, 23 812, 9
19, 34 458, 19
20, 31 552, 16
21, 13 260, 6; 308, 13; 698, 15
21, 16 62, 16

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

Actus Apostolorum

2, 11 138, 15 – 16
2, 27 354, 21; 354, 24
4, 32 2, 25 – 26; 118, 21; 218, 7 – 8
5, 9 680, 14
7, 35 62, 17; 74, 19
13, 9 590, 8
13, 11 124, 20
13, 22 116, 18 – 19
15, 2 – 35 416, 12
17, 6 816, 5
17, 28 556, 2
26, 23 234, 5

Epistola ad Romanos

3, 7 898, 7
4, 21 118, 1
5, 12 236, 18 – 19; 238, 17
5, 15 236, 19 – 20
5, 20 236, 17
5, 21 236, 3 – 4; 236, 19 – 20
6, 18 296, 13 – 14
7, 5 554, 23 – 24; 556, 1
7, 23 236, 2 – 3; 238, 10; 552, 4 – 5; 552, 11; 552, 12
7, 25 552, 3 – 4
8, 3 236, 10 – 11; 240, 22; 550, 19
8, 9 554, 19 – 20
8, 22 72, 5
11, 13 66, 4; 70, 4; 114, 14
11, 34 4, 22
11, 36 344, 8
12, 3 548, 16
12, 18 856, 22
14, 9 354, 17
14, 10 6, 25; 800, 16
14, 20 4, 22
15, 6 2, 25 – 26; 218, 7 – 8; 908, 15 – 16

1 Epistola ad Corinthios

1, 24 272, 18; 320, 8; 384, 17 – 18; 808, 4
2, 6 – 8 550, 9 – 13
2, 8 550, 1
3, 7 868, 30
3, 19 904, 22 – 23
5, 3 – 5 680, 17
5, 7 234, 6
6, 15 834, 21
8, 6 220, 14 – 15
9, 16 64, 22 – 23
9, 25 816, 18 – 19
9, 27 416, 11 – 12
10, 4 874, 23
11, 23 430, 8
12, 3 – 6 554, 20 – 23
12, 26 902, 7
14, 12 138, 17
14, 23 594, 20 – 21
15, 9 898, 7
15, 16 – 17 462, 15 – 17
15, 20 – 23 296, 14 – 15
15, 33 840, 14 – 15
15, 45 248, 6 – 7
15, 47 508, 10
15, 50 552, 2 – 3
15, 52 432, 19
16, 17 546, 23 – 24

2 Epistola ad Corinthios

1, 3 – 4 52, 20
1, 12 902, 34
1, 17 132, 14 – 15
5, 1 818, 12
5, 10 854, 13; 890, 21 – 22
5, 19 84, 9
6, 7 905, 20
6, 15 856, 25 – 26
9, 12 416, 21
10, 5 234, 26 – 236, 1
12, 4 416, 10

Epistola ad Galatas

1, 1 218, 9
1, 8 66, 5 – 6
1, 12 218, 10
2, 2 416, 7
4, 4 238, 26
4, 4 – 5 622, 24 – 624, 1
5, 8 904, 9
5, 20 – 21 6, 3
5, 24 290, 12
6, 2 908, 20 – 21

Epistola ad Ephesios

1, 13 905, 20
1, 22 – 23 868, 8 – 9
2, 2 862, 11
2, 14 854, 18 – 19
3, 8 898, 7
4, 3 534, 4; 906, 18 – 19
4, 5 138, 14; 226, 23; 854, 20
4, 8 238, 10
4, 13 554, 26 – 556, 1
4, 15 554, 24 – 25

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

5, 6–7 862, 11
5, 13 114, 14–15
5, 23 868, 6–7
6, 11–13 858, 17–18
6, 14 820, 7–8
6, 17 808, 5–6; 820, 7–8
6, 18 488, 20; 490, 15

Epistola ad Philippenses
1, 21 126, 22
1, 22–23 486, 15–16
2, 6 92, 21; 272, 16; 288, 9–13; 320, 6
2, 6–8 76, 15–18
2, 7 74, 1; 238, 8; 288, 8; 288, 12–13; 298, 15–16; 550, 21–22
2, 8 70, 4; 76, 20; 660, 5
2, 15 62, 23; 838, 9
2, 30 546, 23–24
3, 20 454, 8
3, 21 658, 10–11
4, 4 866, 3
4, 7 218, 7; 256, 16; 506, 13; 838, 18
4, 18 122, 23

Epistola ad Colossenses
1, 13 122, 27
1, 16–17 344, 8–9
1, 17 808, 4–5
1, 20 894, 35
2, 3 384, 18
2, 5 378, 8
2, 8 136, 23–24; 556, 19
2, 14–15 624, 1–2
2, 17 806, 7
3, 22 56, 16–17; 854, 22

1 Epistola ad Thessalonicenses
4, 1 548, 15
5, 8 882, 4–5

2 Epistola ad Thessalonicenses
3, 15 908, 6–7

1 Epistola ad Timotheum
2, 4 204, 14–15; 536, 15–16; 594, 20; 776, 23–24; 880, 5
2, 5 68, 12–13; 102, 21–22; 234, 6–7; 548, 17–18; 548, 23; 556, 3; 622, 9; 622, 17
4, 2 905, 17
6, 2 816, 18
6, 14 4, 27
6, 15 52, 28; 866, 22; 868, 24

2 Epistola ad Timotheum
2, 8 234, 8
2, 15 802, 1–2; 862, 5
2, 25 136, 27–28
3, 1 854, 22
3, 16 6, 9; 68, 17; 228, 2; 374, 22–23; 906, 22–23
4, 2 112, 19
4, 4 136, 28

Epistola ad Titum
2, 1 880, 13
2, 2 880, 16
2, 8 880, 13
2, 13 108, 20; 356, 14; 390, 22; 528, 18

Epistola ad Hebraeos
1, 2 80, 9; 128, 9; 220, 17; 342, 1; 392, 8–9; 440, 4–5; 598, 14; 722, 3; 774, 11; 838, 12
1, 3 342, 10
1, 15 550, 18
1, 28 222, 16–17
2, 14 314, 9; 314, 15; 316, 21
4, 12 218, 24; 856, 25; 874, 1–2
4, 14 218, 8
4, 15 60, 9; 68, 25; 72, 20; 74, 30; 76, 25; 76, 29; 86, 2; 128, 17; 216, 17; 234, 17–18; 248, 7; 294, 15; 328, 20; 368, 5; 392, 14; 550, 21; 712, 17–18; 722, 2; 768, 6–7; 774, 10; 838, 21; 846, 19; 872, 10
10, 20 242, 1–2
10, 19 6, 14–15; 766, 2–3
12, 2 318, 3–4

Epistola Iacobi
1, 17 12, 20; 62, 15; 122, 20; 272, 20–21; 320, 10–11; 804, 1–2
5, 19 60, 15; 62, 18–19; 76, 21

1 Epistola Petri
1, 23 220, 22
2, 2 466, 2
2, 21 552, 18
2, 22 240, 17–18; 458, 7–8

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

2, 24 342, 14
4, 1 290, 13
4, 9 414, 8
4, 11 236, 23
5, 2 54, 13–14
5, 4 876, 9

2 Epistola Petri
2, 2 90, 10; 132, 10
2, 5 120, 18
2, 12 238, 16

1 Epistola Iohannis
3, 8 236, 4; 236, 22; 907, 14
4, 1 132, 3
5, 20 6, 1; 12, 1–2; 558, 3–4; 712, 18; 718, 14–15; 720, 20; 768, 7; 772, 12; 772, 28; 774, 6; 776, 2; 776, 7–8; 798, 22; 800, 21–22; 850, 2; 888, 13; 890, 8; 890, 14

Apocalypsis Iohannis
5, 11 366, 13

NOMINA CIUITATUM ET REGIONUM

Abydus (Isidorus), Nr. 160
Acelezianae (Theodorus), Nr. 67
Adana (Iohannes), Nr. 153
Adramyttion (Theodorus), Nr. 72
Adrassus – Isauria (Georgius), 526, 9
Aegyptus, 538, 1–2; 602, 3
Africa (Lucas), 504, 2; 504, 9; 510, 2; 886, 24
Agrigentum – Agrigento (Georgius), 146, 34
Albanum – Albano (Iuuenalis), 144, 7
Albingaunum, Albium Ingaunum – Albenga (Bonus), 150, 17
Albintimilium, Albium Uintimilium – Ventimiglia (Iohannes), 150, 26
Aletrium – Alatri (Saturninus), 154, 1
Alexandria Aegyptus (Petrus presb.), Nr. 3; 20, 12; 20, 28; 22, 20; 24, 10; 70, 11; 86, 8; 94, 22; 98, 17; 100, 7; 100, 14; 104, 24; 106, 23; 108, 1–2; 110, 7; 132, 7; 230, 6; 246, 15; 298, 7; 314, 7; 330, 21; 336, 2; 348, 2; 352, 13; 480, 10; 480, 11; 482, 14; 482, 17; 528, 14; 530, 10; 534, 26; 536, 17; 536, 19; 536, 26; 538, 4; 538, 10; 540, 9; 542, 1; 548, 7; 578, 24; 580, 21; 582, 15; 584, 8; 586, 2; 592, 6; 592, 14; 592, 23; 594, 17; 594, 25; 610, 21; 622, 1; 644, 20; 656, 7; 658, 1; 718, 9; 772, 8; 814, 20; 834, 13; 852, 15; 878, 2; 890, 31
Altinum – Altino (Paulus), 154, 33
Amasia (Iohannes), Nr. 24; 892, 17
Amastris (Comita – Irenarchus), Nr. 113
Ameria – Amelia (Theodorus), 156, 37
Amisus (Tiberius), Nr. 107
Amorium (Theodorus), Nr. 126
Anaea (Iohannes), Nr. 75
Anagnia – Anagni (Mauricius), 152, 32
Anastasiopolis (Genesius), Nr. 81; 202, 1
Anazarbus (Stephanus), Nr. 41; 893, 16
Ancona – Ancona (Iohannes), 156, 13
Ancyra – Galatia I (Plato), Nr. 17; 892, 1
Ancyrosynaus (Cyricus), Nr. 132
Andrapa (Iohannes), Nr. 108
Antiochia – Pisidia (Stephanus), Nr. 35; 893, 4
Antiochia – Theopolis – Syria I (Macarius, Theophanes), Nr. 4; 12, 4; 20, 11; 20, 15; 22, 8; 22, 11; 22, 15; 22, 27; 24, 8; 24, 16; 24, 21; 32, 27; 44, 12; 44, 24; 160, 3; 166, 14; 166, 22; 168, 17; 176, 6; 176, 13; 176, 21; 176, 23; 178, 11; 178, 27; 188, 8; 188, 13; 188, 22; 196, 9; 196, 14; 204, 18–19; 204, 23; 204, 25; 208, 8; 208, 15; 210, 5; 210, 25; 212, 5; 212, 7; 212, 8; 212, 18; 214, 18; 215, 24; 216, 2; 218, 3; 232, 3; 232, 16; 356, 19; 362, 9; 362, 16; 364, 15; 364, 22; 480, 9; 500, 14; 568, 2; 568, 5; 568, 10; 578, 2; 578, 4; 582, 4; 582, 6; 700, 8; 702, 16; 718, 9–10; 772, 9; 816, 3; 834, 18; 852, 17; 864, 5; 878, 8; 889, 1; 891, 1; 896, 12
Antiochia – Theopolis – Syria I (Stephanus, presb. mon.), E
Apamia – Syria II, 694, 13; 694, 24
Appia (Petrus), Nr. 133
Aquae Statiellae – Acqui (Ualentinus), 148, 27
Aquileia – Aquileia (Agatho), 154, 9
Arca (Gregorius), Nr. 111
Arelate – Arles (Felix), 148, 10
Areopagus, 456, 15
Arethusa – Syria II (Abraamius), 694, 25
Argus (Iohannes), Nr. 58
Ariminum – Rimini (Paulus), 156, 1
Armenia, 206, 11; 534, 13; 886, 23; 892, 16; 892, 20; 894, 9
Ar(r)etium – Arezzo (Cyprianus), 152, 10
Arsenoita (Sergius), 106, 27; 586, 7; 602, 3
Asculum – Ascoli (Felix), 146, 1

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

Asia, 891, 28
Aspona (Michael), Nr. 79
Athenae – Attica (Iohannes), Nr. 57
Augusta Taurinorum – Taurinum – Torino (Rusticus), 150, 23
Aureliopolis (Theodotus), Nr. 166
Auximum – Osimo (Iohannes), 156, 10

Baia, monasterium Siciliae (Theophanes), A; 242, 15; 362, 6; 502, 2
Balneum Regis – Bagnoregio (Clarentius), 146, 10
Barata (Constantinus), Nr. 34; 893, 1
Basilinopolis (Sisinnius), Nr. 94
Bath, monasterium Brittaniae, 3, 6 app.
Beneuentum – Benevento (Barbatus), 142, 1
Bergomum – Bergamo (Iohannes), 148, 19
Berinopolis (Stephanus), Nr. 82
Berissa – Armenia I (Theodorus), Nr. 105; 206, 11
Bithynia 390, 19; 398, 3; 892, 7; 892, 9; 892, 11; 899, 3
Bizya – Thracia (Georgius), Nr. 43; 198, 27; 893, 20
Blera – Blera (Amator), 156, 25
Bononia – Bologna (Uictor), 158, 14
Bosporus (Andreas – Dauid), Nr. 163
Britannia, 132, 21 – 22; 134, 1; 148, 5
Britium – Bruttium, 142, 7; 142, 19; 142, 22; 142, 31
Brixia – Brescia (Deusdedit), 150, 6
Bulgaria, 694, 27; 900, 8

Cadosia – Galli (Georgius), Nr. 97
Caesarea – Bithynia (Theodorus), Nr. 98
Caesarea – Cappadocia I (Philaletha), Nr. 14; 891, 7
Caesena – Cesena (Florus), 158, 16
Calabria, 140, 29; 142, 10; 142, 13; 142, 16; 142, 25; 142, 28; 146, 13
Camerinum – Camerino (Felix), 144, 23
Campania, 140, 11; 140, 17; 140, 20; 140, 23; 140, 26 – 27; 140, 32; 140, 35; 142, 1; 142, 4; 144, 1; 144, 4 – 5
Camuliana (Georgius), Nr. 66; 206, 1
Cantania (Gregorius), Nr. 61
Cappadocia, 892, 21 – 22; 893, 9
Capua – Capua (Decorosus), 142, 4
Caralis – Cagliari (Citonatus), Nr. 165; 891, 12
Carallia (Menas), Nr. 102
Caria prouincia (Theodorus – Stauropolis) Nr. 161; 892, 31
Caria prouincia (Georgius – Miletus), 893, 28
Carpathus (Iohannes), Nr. 162; 894, 7
Carthago (Fortunius), 652, 6
Castrum Ualentini – apud lago di Bolsena (Custoditus), 152, 25
Catana – Catania (Iulianus), 146, 28
Celeia – Cilli – Noricum (Andreas), 154, 21
Cellae Nouae – Roma, monasterium, (Leontius, diac. mon.) F
Cerasus (Theophylactus), Nr. 123
Chalcedon (Iohannes), Nr. 22; 198, 12
Chalcedon – concilium, 26, 4; 32, 8; 32, 10; 32, 13; 34, 11; 80, 4; 96, 27; 100, 4; 104, 9; 136, 6; 214, 6; 228, 4; 356, 19; 378, 15; 382, 16; 386, 3; 386, 9; 396, 9; 468, 11; 470, 7; 472, 13; 540, 11; 696, 19; 714, 7; 720, 14; 768, 21; 810, 18; 812, 21; 850, 16; 876, 1; 903, 9, 906, 32; 907, 2
Cherson – ciuitas, 899, 5
Chius (Georgius), Nr. 146
Christopolis (Zoitus), Nr. 69
Chrysopolis – Bithynia, 676, 15
Chrysopolis – monasterium, 500, 1
Cilicia, 893, 14; 893, 17
Cinna (Plato), Nr. 80; 206, 6
Cissa – insula saec. VIII demersa (Ursinus), 154, 18
Citium (Tychon), Nr. 63; 656, 1
Cius (Theognius), Nr. 50
Claneum (Solomon), Nr. 125; 22, 13 – 14; 178, 13; 204, 14; 208, 4; 268, 2; 276, 8; 284, 16; 286, 7
Claudiopolis – Honorias (Cyprianus), Nr. 28, 892, 25
Claudiopolis – Isauria (Zacharias), 526, 9
Clusium – Chiusi (Theodorus), 152, 28
Colonia – Armenia (Callinicus), Nr. 106
Comanum (Iohannes), Nr. 122
Consentia – Cosenza (Iulianus), 142, 7
Constantinopolis (Georgius), Nr. 2; 3, 10 – 11; 10, 12; 10, 19; 20, 10; 20, 14; 22, 5; 24, 19; 24, 33; 32, 13; 40, 20; 42, 13; 44, 29; 66, 11; 80, 17; 84, 25; 100, 3; 108, 1; 118, 17 – 18; 132, 7 – 8; 166, 33; 168, 10; 176, 17; 188, 12; 196, 17; 204, 15; 206, 19; 208, 24; 266, 29; 284, 6; 286, 19 – 20; 286, 22; 292, 1 – 2; 296, 7; 306, 14; 336, 21; 340, 12; 410, 14; 522, 7; 524, 24; 526, 12; 526, 21; 532, 2 – 3; 534, 1; 560, 13; 562, 14 – 15; 562, 19 – 20; 564, 3; 614, 18; 654, 5 – 6; 656, 23; 676, 9; 702, 15; 712, 8; 712, 10; 712, 15; 713, 15; 714, 4; 726, 15; 764, 27; 768, 3; 810, 17; 814, 20; 820, 5; 878, 2 – 3, 887, 19; 888, 7; 889, 28; 890, 30; 901, 15
Constantinopolis – concilium a. 381, 228, 3; 472, 11; 716, 12; 768, 18; 770, 20; 874, 25

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

Constantinopolis – concilium a. 553, 228, 4; 876, 1
Constantinopolis – concilium a. 680–681, 814, 2
Constantinopolis, Oratorium (Anastasius presb. mon.), D
Coracesium (Nicetas), Nr. 104
Corinthus – Graecia (Paulus apost.), 462, 15; 550, 8
Corinthus – Graecia (Stephanus), Nr. 10; 891, 19
Corycus (Iohannes), Nr. 152
Cos (Georgius), Nr. 145
Cotenna – Manaua (Cosmas), Nr. 103
Cotrada (Alexander), Nr. 51; 894, 3
Cotrona – Crotone (Petrus), 142, 19
Cotyaeum (Cosmas), Nr. 138
Cratia (Georgius), Nr. 117
Cremona – Cremona (Desiderius), 148, 30
Creta, 364, 13; 891, 22
Cumae – Cuma (Petrus), 140, 20
Cyclades, 893, 10
Cyprus (Epiphanius), Nr. 7; 328, 2; 528, 4; 588, 20; 654, 25–26; 656, 1–2; 656, 19; 891, 9–10
Cyzicus (Georgius), Nr. 18; 198, 6; 560, 4; 892, 3

Dadybra (Phocas), Nr. 115
Daldis (Theodotus), Nr. 91
Dalisandus (Constantinus), Nr. 156; 212, 17; 214, 1
Damatry – Bithynia, 899, 3
Daranalis (Georgius), Nr. 68
Dascylium (Iohannes), Nr. 92
Dertona – Tortona (Audacis), 150, 9
Dicymbalum – Constantinopolis, 832, 2
Doara (Theodorus), Nr. 144
Domus Arsicia – Roma, monasterium (Conon – Stephanus presb. mon.), C; 186, 24

Eboracum – York (Uilfridus), 148, 4
Edessa – Osrhoene, 546, 1
Ephesus – Asia (Theodorus), Nr. 15; 20, 13; 26, 3; 32, 7; 196, 25; 472, 12; 891, 28; 906, 30
Ephesus – concilium, 24, 9; 136, 4; 228, 3; 348, 13; 396, 8; 468, 6; 470, 16; 472, 12; 714, 6; 768, 20; 810, 8; 850, 12; 874, 25; 906, 30
Eriza (Iohannes), Nr. 129
Euchaita (Epiphanius), Nr. 52; 894, 5
Europa (Sisinnius – Heraclia), 891, 30

Falerii – apud civ. Castellana (Iohannes), 156, 34
Fanum – Fano (Dominicus), 157, 3
Fauentia – Faenza (Uitalis), 158, 18
Faustinopolis (Iohannes), Nr. 112
Flauias (Georgius), Nr. 154
Florentia – Firenze (Reparatus), 152, 4
Formiae – Formia (Adeodatus), 140, 17
Forum Cornelii – Imola (Barbatus), 158, 12
Forum Flaminii – S. Giovanni Profiamma (Decentius), 144, 29
Forum Liuii – Forlì (Uincentius), 158, 22
Forum Popilii – Forlimpopoli (Magnus), 158, 32
Fulginium – Foligno (Florus), 144, 26
Fundi – Fondo (Agnellus), 140, 14
Furconium – Città di Bagnoregio (Florus), 146, 7

Galatia, 892, 1; 892, 28
Gallia, 132, 27; 148, 2; 148, 11; 148, 14
Gangra (Alypius), Nr. 27; 892, 23
Genua – Genova (Iohannes), 151, 3
Gortyna (Basilius), Nr. 11; 20, 6; 270, 9; 270, 17; 364, 13; 891, 21

(H)adriani – Bithynia (Iohannes), Nr. 93
Hadrianopolis – Honorias (Plato), Nr. 116
Hadrianotherae (Cyricus), Nr. 87
Haemimontus – Mesembria, 894, 10
Halicarnassus (Iulianus), 366, 6; 480, 11
Hasta – Asta – Asti (Benenatus), 150, 12
Helenopolis – Bithynia (Leontius), Nr. 96
Helenopontus, 892, 17; 894, 6
Hellespontus, 892, 3
Heraclia, 676, 15
Heraclia – Pontus (Stephanus), Nr. 119
Heraclia – Thracia (Sisinnius), Nr. 16; 198, 1; 891, 30
Heracliopolis – Armenia II (Iohannes), Nr. 53; 894, 8
Hierapolis – Phrygia Pacatiana (Sisinnius), Nr. 39; 198, 20; 893, 12
Hierosolyma (Theodorus uicarius), Nr. 5; 20, 7; 100, 3; 398, 12; 398, 14–15; 408, 24; 408, 26; 410, 6–7; 538, 9; 548, 6; 564, 10; 580, 10; 580, 18–19; 891, 4
Hierosolyma (Iordanes et Polychronius presb. mon.), G
Hipponium – Uibo Ualentia – Bivona – Vibo Valentia (Crescis), 146, 13
Hippo Regius – Numidia (Augustinus), 246, 22; 336, 12–13
⟨H⟩ip⟨p⟩oregia – Eporedia – Ivrea (Desiderius), 150, 1
Honorias, 892, 25
Hypaepa – Asia (Antonius), Nr. 74; 204, 15; 208, 4; 268, 2; 276, 9; 284, 17; 286, 7

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

Ibora (Theodorus), Nr. 109
Iconium (Paulus), Nr. 34; 893, 2
Iluza (Patricius), Nr. 131
Isauria – Adrassus, 526, 9
Isauria – Cotrada, 894, 3
Isauria – Leontopolis, 893, 24
Isauria – Seleucia, 212, 16; 648, 5; 893, 18
Israel, 414, 7
Istria, 154, 9; 154, 13; 154, 15; 154, 18; 154, 21; 154, 24; 154, 27; 154, 30; 154, 33
Iuliopolis (Martyrius), Nr. 78
Iunopolis (Georgius), Nr. 114
Iustinianopolis Gordi (Theodorus), Nr. 101
Iustinianopolis – Mocissa (Theopemptus), Nr. 37; 893, 8

Lacedaemon (Theodosius), Nr. 59
Lampa (Iohannes), Nr. 60
Lampsacus (Constantinus), Nr. 86
Laodicea – Phrygia Pacatiana (Tiberius), Nr. 32; 892, 33
Laodicea – Syria I (Apollinarius), 478, 11
Laus Pompeia – Lodi (Donatus), 148, 22
Lazica prouincia (Theodorus), Nr. 164; 562, 16
Lemnus (Siluanus), Nr. 159
Leontopolis – Isauria (Zacharias), Nr. 45; 893, 24
Lesbus insula, 893, 26; 894, 1
Libya, 538, 1
Locri – apud Locri (Stephanus), 140, 29
Luca – Lucca (Eleutherius), 150, 32
Luna – Luni (Seuerus), 150, 29
Lycaonia, 893, 2
Lycia (Polyeuctus – Myra), 892, 29
Lydia, 892, 5

Magnesia (Patricius), Nr. 73
Magydus (Plato), Nr. 141
Manturianum – Monterano (Exhilaratus), 156, 22
Mastaura (Theodorus), Nr. 71
Mediolanum – Milano (Ambrosius), 248, 17; 288, 18
Mediolanum – Milano (Mansuetus), 148, 16
Melitene (Theodorus), Nr. 25; 202, 5; 204, 11; 204, 13; 204, 22; 208, 2; 208, 16; 208, 21; 268, 3; 276, 8; 284, 15 – 16; 286, 6; 892, 17
Melus (Eutychius), Nr. 151
Mesembria – Haemimontus (Petrus), Nr. 54; 894, 10
Messana – Messina (Benedictus), 146, 19
Methymnae (Andreas), Nr. 49; 200, 12; 894, 1
Mi⟨l⟩a⟨n⟩ae – Mitatae, 147, 17 – 19 app., Milazzo – Sicilia, supp. Pietro Conte
Miletopolis (Iohannes), Nr. 85
Miletus (Georgius), Nr. 47; 893, 28
Misenum – Miseno (Agnellus), 140, 23
Mitylenae (Gregorius), Nr. 46; 200, 6; 893, 26
Mnizus (Andreas), Nr. 83
Mocissa – Iustinianopolis (Theopemptus), 893, 8
Mopsuestia – Cilicia II, 42, 17; 228, 12; 470, 11; 478, 12 – 13; 600, 16; 644, 18; 644, 21; 714, 9; 768, 24; 852, 1; 905, 13
Mutina – Modena (Petrus), 158, 28
Myndus (Iohannes), Nr. 130
Myra (Polyeuctus), Nr. 30; 892, 29

Nacolia (Alexander), Nr. 134
Narnia – Narni (Deusdedit), 158, 4
Naxus (Georgius), Nr. 148
Nazianzus (Gregorius), 76, 1; 86, 18; 330, 1
Nazianzus (Theodorus), Nr. 143
Neapolis – Napoli (Agnellus), 140, 32
Neapolis – Caria (Andreas), Nr. 161
Nepe(t) – Nepi (Theodotus), 156, 31
Nicaea (Photius), Nr. 21; 892, 9
Nicaea – concilium, 134, 28; 228, 3; 396, 6; 466, 20; 472, 9; 714, 3; 716, 1; 768, 17; 770, 5; 808, 14; 850, 5; 874, 25
Nicomedia (Petrus), Nr. 20; 22, 13; 178, 12; 204, 14; 208, 4; 268, 2; 276, 7; 284, 15; 286, 6; 390, 19; 398, 3; 892, 7
Nola – Nola (Aurelianus), 140, 35
Nomentum – Mentana (Paulus), 144, 12
Nouaria – Novara (Gratianus), 148, 33
Numana – Numana (Adrianus), 156, 7
Nursia – Norcia (Iohannes), 144, 32
Nysa – Asia (Sisinnius), Nr. 76
Nyssa – Cappadocia (Gregorius), 84, 8; 86, 25; 94, 17; 98, 12; 224, 19; 300, 1; 340, 20; 544, 3; 844, 7
Nyssa – Cappadocia (Iohannes), Nr. 64

Oenoanda (Georgius), Nr. 128
Olba (Theodorus), Nr. 157; 212, 17; 214, 5
Opitergium – Heracliana – Oderzo – Eraclea (Benenatus), 154, 27
Oratorium – Constantinopolis monasterium (Anastasius), D
Oriens, 364, 21
Ostia – Ostia (Andreas), 140, 8

Pamphylia, 892, 13; 893, 6
Panium (Reginus), Nr. 77
Paphlagonia, 892, 23; 893, 22
Parentium – Parenzo (Aurelianus), 154, 15
Parma – Parma (Gratiosus), 158, 30

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

Parus (Stephanus), Nr. 147
Patauium – Padova (Ursinus), 154, 30
Paternum – Tempsa (Abundantius), Nr. 12
Pentapolis – Rauenna, 154, 36–37; 156, 1; 156, 4; 156, 7; 156, 10; 156, 13
Pergamum (Theodorus), Nr. 70
Perge (Apergius), 702, 21
Perge (Iohannes), Nr. 36; 893, 6
Perusia – Perugia (Benenatus), 156, 16
Pessinus (Iohannes), Nr. 29; 892, 27
Pharan (Theodorus), 20, 28; 106, 26; 132, 7; 578, 26; 580, 21; 582, 16; 584, 8; 586, 5; 602, 2; 610, 20; 702, 18; 718, 7; 750, 6; 772, 6; 798, 18; 814, 19; 834, 10; 852, 11; 878, 1; 888, 30
Phasis (Cyrus), 526, 27; 578, 16; 584, 17; 586, 2
Phasis (Theodorus), Nr. 164
Philadelphia (Iohannes), Nr. 88
Philippici domus imperialis, 500, 1
Philomelium (Marinus), Nr. 139
Phrygia Pacatiana, 198, 20; 892, 33; 893, 12
Phrygia Salutaria, 892, 35
Picenum, 148, 7
Pisae – Pisa (Maurianus), 150, 35
Pisaurum – Pesaro (Beatus), 154, 36
Pisidia, 893, 4
Placentia – Piacenza (Placentius), 158, 24
Poemanenum (Mercurius), Nr. 84
Pola – Pola (Cyriacus), 154, 12
Polemonium (Anastasius), Nr. 121
Polymartium – Polimartium (Barbatianus), 158, 1
Pompeiopolis (Theodorus), Nr. 44; 893, 22
Pontus – Ponticus, 258, 22; 308, 7; 478, 3; 891, 7
Populonia – Massa Maritima (Serenus), 152, 1
Portus – Porto (Iohannes), Nr. 9; 144, 14; 564, 4; 891, 16
Praeneste – Palestrina (Stephanus), 144, 16
Praenetus (Theodorus), Nr. 95
Prusa – Plusa (Dometius), Nr. 118; 200, 23; 244, 16; 270, 21; 560, 5; 662, 22; 672, 25
Prymnessus (Dometius), Nr. 135
Psibela (Theodosius), Nr. 136
Puteoli – Pozzuoli (Gaudiosus), 140, 26

Rauenna – Ravenna (Theodorus), Nr. 8; 20, 6; 56, 11; 158, 7; 891, 14; 895, 33
Reate – Rieti (Hadrianus), 146, 4
Regium – Reggio (Iohannes), Nr. 13; 560, 4
Regium Lepidi – Reggio Emilia (Mauricius), 158, 26; 891, 26
Renati – Roma, monasterium (Georgius presb. mon.), B
Rhodus (Isidorus), Nr. 38; 893, 10
Roma antiqua (Theodorus – Georgius presb., Iohannes diac.), Nr. 1; 2, 1; 2, 3; 2, 9; 2, 11; 8, 15; 8, 16; 12, 7; 12, 9; 20, 4; 20, 9; 20. 18; 22, 9; 22, 19; 24, 18; 32, 15; 32, 20; 40, 20; 40, 22; 42, 15; 42, 22; 44, 3; 46, 3; 52, 5; 54, 29; 140, 5; 166, 11; 166, 22; 178, 4; 178, 7; 186, 12; 186, 19; 186, 25; 186, 29; 188, 11; 188, 20; 196, 8; 196, 16; 196, 20; 196, 27; 198, 2; 198, 7; 198, 14; 198, 22; 200, 3; 200, 10; 200, 13; 200, 18; 200, 25; 202, 2; 206, 3; 206, 7; 206, 13; 206, 15; 206, 22; 210, 2; 210, 4; 210, 20; 212, 3; 212, 12; 212, 21; 214, 7; 214, 10–11; 232, 19; 244, 21; 276, 18; 284, 14; 286, 14; 288, 4; 290, 25; 336, 21; 340, 18; 362, 4; 376, 24; 378, 11; 380, 5; 384, 21; 386, 11; 388, 9; 388, 15; 394, 17; 494, 15; 494, 19; 498, 1; 498, 6; 502, 6; 506, 2; 528, 17; 532, 3; 532, 19; 534, 2; 548, 1; 562, 20; 564, 2; 564, 5; 564, 9; 578, 16; 580, 2; 580, 6; 582, 18; 586, 15; 586, 21; 608, 9; 610, 3; 610, 6; 612, 1; 614, 2; 614, 14; 620, 4; 620, 8; 620, 16; 620, 18; 626, 3; 638, 11; 638, 13; 640, 4; 644, 11; 646, 4; 652, 19; 702, 15; 718, 8; 720, 8; 720, 15; 772, 8; 772, 25; 774, 1; 810, 14; 816, 1; 816, 22; 834, 12; 852, 14; 856, 11; 866, 13; 886, 3; 886, 7; 888, 4; 888, 10; 891, 17; 891, 25; 891, 27; 894, 18; 894, 25; 900, 27; 901, 3; 901, 16; 902, 20
Roma noua, 10, 12; 20, 10; 166, 13; 712, 15; 713, 15; 726, 15; 768, 3; 820, 5; 888, 8; 890, 30
Roscianum – Rossanum – Rossano (Ualerianus), 154, 4
Rusellae – Grosseto (Ualerianus), 152, 7

Samosata (Andreas), 600, 18
Samosata (Paulus), 294, 24; 432, 20; 478, 7
Sardes – Lydia (Marinus), Nr. 19; 892, 5
Sardinia, Nr. 165; 502, 6; 886, 24; 891, 12
Sassina – Sarsina (Stephanus), 158, 9
Scylacium – Squilacium – Squillace (Paulus), 142, 22
Scythia (Theodotus), 476, 19
Scythopolis – Palaestina (Iohannes), 100, 7; 366, 1
Sebastia – Armenia II (Theodosius), Nr. 158; 892, 15
Seleucia – Isauria (Macrobius), Nr. 42; 212, 16; 648, 5; 650, 3; 893, 13
Selymbria (Sergius), Nr. 48; 200, 17; 893, 30
Senae – Siena (Uitalianus), 152, 13
Sicilia, A; 146, 16; 146, 19; 146, 22; 146, 25; 146, 28; 146, 31; 146, 34
Side (Iohannes), Nr. 23; 892, 13
Sidyma (Zimarcus), Nr. 127
Signia – Segni (Gaudiosus), 154, 7

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

Silandus (Andreas), Nr. 89
Silua Candida – Silva Candida (Uitus), 144, 10
Sinatae – ⟨Ae⟩sinatae ? – Aesium – Iesi [forte Asisium – Assisi, susp. Pietro Conte] (Honoratus), 144, 20
Sinope (Sergius), Nr. 110
Sitae – Settae (Iohannes), Nr. 90
Smyrna (Noëtus), 478, 7
Soli (Stratonicus), Nr. 63; 654, 27
Sozopolis – Pisidia (Paulus), Nr. 137
Sozopolis – Thracia (Petrus), Nr. 55; 894, 12
Spoletium – Spoletum – Spoleto (Felix), 144, 18
Stauropolis (Theodorus), Nr. 31; 892, 31
Stobi (Iohannes), Nr. 56
Suana – Sovana (Mauricius), 152, 19
Surrentum – Sorrento (Hyacinthus), 144, 1
Sutrium – Sutri (Gratiosus), 156, 28
Syllium (Plusianus), Nr. 142
Synnada (Cosmas), Nr. 33; 892, 35
Syracusae – Siracusa (Theodosius), 146, 16
Syria II, 694, 14; 694, 25

Tarentum – Taranto (Germanus), 142, 13
Tarracina – Terracina (Agnellus), 140, 11
Tarsus (Theodorus), Nr. 40; 893, 14
Taurianum – Taureana (Georgius), 142, 25
Tauromenium – Taormina (Petrus), 146, 25
Telo – Toulon (Taurinus), 148, 13
Tempsa – Paternum – Temesa (Abundantius), Nr. 12; 142, 31; 891, 23
Tergeste – Trieste (Gaudentius), 154, 24
Theopolis = Antiochia (Macarius – Theophanes), 4, 8; 6, 13 – 14; 8, 12 – 13; 20, 11; 20, 14 – 15; 100, 8; 166, 14; 176, 23; 208, 14; 230, 19; 500, 14; 500, 25; 504, 1; 524, 26; 891, 1
Theopolis = Antiochia (Stephanus presb. mon.), E
Theopolis – Prusa (Polychronius), Nr. 99
Theotocia (Anastasius), Nr. 100
Thera (Georgius), Nr. 150
Thermae Himerenses – Termini Imerese (Iohannes), 146, 22
Thermae imper. (Theodorus), Nr. 65
Thessalonice (Iohannes), Nr. 6; 891, 5
Thracia, 14, 21; 198, 1; 198, 27; 893, 20; 893, 30; 894, 12; 900, 6; 900, 9
Thurii – Turri (Theophanes), 142, 16
Tibur – Tivoli (Mauricius), 148, 7
Ticinum – Pavia (Anastasius), 148, 25
Timbriada (Constantinus), Nr. 140
Tinus (Demetrius), Nr. 149
Tius (Longinus), Nr. 120
Trapeia – Tropea (Theodorus), 142, 28
Trapezus (Anthimus), 480, 10
Trapezus (Theodorus), Nr. 124
Trapezus (Theodotus), 478, 4
Trecalae – Triocala – Trocali (apud Calta bellotta), 146, 31
Trimithus (Theodorus), Nr. 7; 654, 25; 891, 9
Trullus palatium, 14, 17; 26, 18; 32, 2; 34, 30; 40, 9; 46, 22; 50, 32; 160, 20; 170, 13; 176, 2; 180, 17; 186, 8; 190, 14; 196, 2; 262, 14; 266, 25; 278, 14; 284, 2; 390, 18; 400, 14; 408, 14; 514, 14; 522, 4; 568, 27; 576, 20; 628, 15; 636, 21; 664, 24; 678, 20; 682, 23; 694, 7; 712, 16; 713, 16; 752, 13; 764, 23; 768, 4; 888, 9
Tuder – Todi (Bonifatius), 156, 19
Tullum Leucorum – Toul (Adeodatus), 148, 1
Tuscania – Toscanella (Uitalianus), 152, 30
Tuscia, 156, 16; 156, 19; 156, 22; 156, 25; 156, 28; 156, 31; 156, 34; 156, 38; 158, 1 – 2; 158, 4
Tyana (Iustinus), Nr. 26; 892, 21

Ualua – Balba regio (Basilica Valvense apud Corfinio) (Benedictus), 150, 14
Uelitrae – Velletri (Placentius), 144, 4
Uercellae – Vercelli (Theodorus), 150, 20
Uibo Ualentia (Crescis), 146, 13
Uicus ⟨H⟩auentinus – Uicohabentia – Voghenza (Iustinus), 158, 20
Uolaterrae – Volterra (Marcianus), 152, 16
Uolsinii – Uolsinium – Bolsena (Agnellus), 152, 22

Ydruntum – Otranto (Iohannes) 142, 10

Zenonopolis (Eulalius), Nr. 155; 212, 16 – 17; 214, 12

NOMINA PERSONARUM ET RERUM

Aaron, VT 908, 11
Abraamius (Arethusa), 694, 25
Abundantius (Paternum – Tempsa), Nr. 12; 12, 12; 56, 7; 142, 31; 891, 23; 895, 30
Acacius (Constantinopolis), 478, 16
Acephali haer., 66, 16; 100, 15; 350, 7; 446, 14 – 15; 480, 5; 480, 7; 485, 11; 528, 6
Actus apostolorum, 118, 20

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

Adam, VT 234,22; 238,18; 238,20; 240,2; 240,14; 240,16; 244,7–8; 244,17; 244,23–24; 246,4; 246,19; 336,6; 464,6
Adamantius – Origenes, 478,6; 876,16
Adamiani haer., 484,3
Ademis Carystiensis haer., 476,18–19
Adeodatus (Formiae), 140,17
Adeodatus (Tullum Leucorum – Toul), 148,1
Adrianus haer., 476,14
Adrianus (Numana), 156,7
Aëgeota (Cyrus – Iohannes), 600,9
Aelurus (Timotheus) haer., 478,16
Aethelstanus rex, 3,6 app.
Aëtius haer., 478,9
Agatho (Aquileia), 154,9
Agatho diac. et chartophylax (Constantinopolis), 898,7 =
Agatho lector et notarius (Constantinopolis), 410,10; 560,12; 614,17; 656,22; 713,10; 766,18
Agatho papa (Roma), 2,2; 12,8; 12,16; 20,4; 20,18; 46,2; 52,4; 52,18; 122,13; 140,4; 166,11; 166,20; 186,13; 186,19; 186,28; 188,10; 196,7; 196,16; 196,19; 196,27; 198,2; 198,7; 198,14; 198,22; 200,3; 200,10; 200,13; 200,18; 200,25; 200,28; 206,2; 206,7; 206,13; 206,14; 206,21; 210,19; 212,2; 212,11; 212,20; 214,11; 232,19; 244,20; 388,13; 394,16; 494,15; 496,2; 498,1; 582,18; 584,3; 610,1; 612,1; 638,12; 640,4; 644,11; 702,14; 720,8; 726,11; 772,25; 812,13; 818,1; 862,10; 870,8; 874,7; 888,4; 888,10; 894,19; 895,17; 895,29; 896,13
Agnellus (Fundi), 140,14
Agnellus (Misenum), 140,23
Agnellus (Neapolis), 140,32
Agnellus (Tarracina), 140,11
Agnellus (Uolsinii), 152,22
Agnoëtae haer., 228,9; 484,12
Alexander aerarius, 476,13
Alexander (Cotrada), Nr. 51; 894,3
Alexander (Nacolia), Nr. 134
Alypius (Gangra), Nr. 27; 892,23
Amalec VT; 254,11
Amator (Blera), 156,25
Ambrosius (Mediolanum), 68,29; 72,21; 92,20; 96,13–14; 248,16; 288,17; 290,19
Anastasius I (Antiochia), 362,15; 364,14; 364,18; 364,21
Anastasius diac. et notarius, defensor nauium (Constantinopolis), 204,16; 208,5; 268,3; 276,9; 284,18; 286,9; 390,8
Anastasius mon. (Constantinopolis), 286,10; 390,9
Anastasius apozigarius haer., 482,10
Anastasius exconsul patricius, VII; 512,19–20
Anastasius II imp. (713–715) Philartemius, 900,15
Anastasius presb. mon. (Constantinopolis), 204,18; 208,7; 268,5; 276,11; 284,20
Anastasius presb. mon. oratoriorum, D
Anastasius (Polemonium), Nr. 121
Anastasius (Theotocia), Nr. 100
Anastasius (Ticinum), 148,25
Anatolius (Constantinopolis), 810,17
Andreas (Bosporus), Nr. 163
Andreas (Celeia), 154,21
Andreas (Methymnae), Nr. 49; 200,12; 894,1
Andreas (Mnizus), Nr. 83
Andreas (Neapolis – Caria), Nr. 161
Andreas (Ostia), 140,8
Andreas (Samosata), 600,18
Andreas (Silandus), Nr. 89
Anthimus (Trapezus) haer., 370,18; 378,1; 480,10; 508,20; 512,1; 876,19
Anthropomorphitae haer., 484,10
Antidicomarianitae haer., 484,9
Antiochus lector et notarius (Constantinopolis), 32,12; 34,12; 40,16; 168,9; 176,16; 500,9; 500,22; 502,24; 524,23; 526,7; 526,20; 532,2; 532,13; 532,25; 562,13; 562,19; 588,3; 602,1; 606,16; 676,8
Antipisida (Sergius diac.), 652,16; 652,21
Antitactici haer., 484,6
Antonius (Hypaepa), Nr. 74; 204,14; 208,4; 268,2; 276,8; 284,16; 286,7; 390,7
Apelles haer., 478,3
Apergius (Perge), 702,21
Apollinarista haer., 66,15; 336,2; 468,16; 802,10; 802,12; 850,10
Apollinaris (Laodicea – Syria), 70,12; 84,13; 102,29; 104,1; 222,6; 228,8; 234,1; 242,11; 246,16; 276,3; 300,2; 300,4; 300,8; 302,5–6; 350,15; 366,19 – 368,1; 388,15; 388,23; 436,17; 468,3; 478,11; 508,9; 510,5; 600,8; 700,17; 700,19; 714,5; 718,13; 768,19; 772,13; 798,17; 814,7; 834,4; 844,8; 846,10; 876,15; 888,33
Apollinaris, eius filius, haer., 478,11
Apollonides haer., 478,3
Aprillius mens, 628,10; 664,19
Arabs (Monoimus), 476,20
Arcadius (Cyprus), 528,4; 588,20
Areopagita (Ps.-Dionysius), 92,10; 903,32
Arianus haer., 66,15; 70,28; 72,15; 88,17; 90,19; 328,2; 340,12; 350,23; 420,8; 424,6; 808,16; 850,6
Aristoteles philos., 504,10

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

Arius haer., 220, 12; 228, 7; 302, 2; 422, 2; 422, 7; 466, 22; 478, 8; 600, 8; 714, 4; 768, 17; 808, 13; 808, 16; 814, 7; 876, 15
Armenius (Sergius haer.), 482, 6
Arriomanita (Epiphanius Constantia), 842, 16
Artemon haer., 476, 17
Artotyriti haer., 484, 7
Asclepiodotus haer., 478, 1
Asterius haer., 478, 9
Athanasius (Alexandria), 70, 11; 90, 18; 100, 8; 232, 25; 234, 1; 242, 21; 244, 4; 246, 15; 268, 21; 270, 12; 274, 13; 298, 6; 336, 1; 350, 23; 360, 4; 360, 11; 370, 11; 506, 21; 600, 3; 656, 6; 656, 9; 656, 13; 656, 18; 658, 1; 662, 21; 722, 18; 774, 26; 842, 22
Athanasius Syrus haer., 482, 10
Athenienses, 92, 10; 252, 2
Audacis (Dertona), 150, 9
Augustinus (Hippo Regius), 70, 28; 78, 1; 216, 21; 246, 22; 336, 12
Augustus mens, 3, 10; 682, 18
Aurelianus (Nola), 140, 35
Aurelianus (Parentium), 154, 15

Barbatianus (Polymartium), 158, 1
Barbatus (Beneuentum), 142, 1
Barbatus (Forum Cornelii), 158, 12
Barbillita haer., 484, 3
Bardanes, filius Nicephori, 898, 4; 899, 9; 900, 30 – 31; 901, 17
Bardesanes haer., 478, 1
Barsumas haer., 478, 15
Basilides haer., 476, 14
Basilius (Caesarea – Cappadocia), 838, 9; 848, 24; 903, 27; 904, 24
Basilius (Gortyna), Nr. 11; 20, 6; 270, 9; 270, 17; 364, 13; 891, 21
Beatus (Pisaurum), 154, 36
Benedictus (Messana), 146, 19
Benedictus (Ualua), 150, 14
Benenatus [(H)asta – Asta], 150, 12
Benenatus (Opitergium), 154, 27
Benenatus (Perusia), 156, 16
Beniamin (Alexandria) haer., 482, 14
Blastus haer., 476, 17
Bonifatius (Tuder), 156, 19
Bonus (Albingaunum), 150, 17
Borboriani haer., 484, 4
Byzantius, 6, 30; 494, 2

Cabarisianus, 886, 24
Caelestinus I papa, 810, 6; 850, 13
Caelestius haer., 478, 12; 876, 20
Caini haer., 484, 3; 484, 5
Callinicus (Colonia Arm.), Nr. 106
Carpocrates haer., 476, 15
Carystiensis (Ademis) haer., 476, 19
Cassianus haer., 476, 17
Cerdon haer., 478, 2
Cherubim VT, 256, 15
Christiani, 6, 26; 118, 4; 120, 14; 136, 12; 390, 21; 396, 17; 462, 12; 522, 9; 556, 18; 676, 18; 704, 3; 766, 7; 800, 4; 800, 12; 836, 1; 868, 22; 870, 24; 886, 10; 886, 17; 895, 5; 900, 9
Chrysostomus (Iohannes I, Constantinopolis), 310, 1 – 2
Cilix (Cyrus – Iohannes) haer., 478, 14
Cirinthus haer., 476, 16
Citonatus (Caralis), Nr. 165; 891, 12
Clarentius (Balneum Regis), 146, 10
Cleobius haer., 476, 12
Cleomenes haer., 478, 7
Colorbasus haer., 476, 18
Comita (Amastris), Nr. 113
Conon presb. mon., monasterii Domus Arsiciae, C
Conon Tritheita haer., 480, 15
Constantinus presb. (Apameia), 694, 13; 694, 21; 694, 23 – 24; 696, 11; 696, 18; 698, 4; 698, 8; 698, 13; 698, 20; 698, 24; 700, 1; 700, 5; 700, 9; 700, 15; 700, 22
Constantinus archidiac., primicerius notariorum (Constantinopolis) 266, 26; 284, 3; 408, 15; 522, 5; 576, 21; 636, 22
Constantinus presb. defensor, interpres (Constantinopolis), 290, 26; 336, 17; 650, 24; 652, 1; 652, 4; 654, 1; 654, 6; 654, 9
Constantinus (Barata), Nr. 34; 893, 1
Constantinus I (Constantinopolis), 612, 9; 612, 21; 614, 11; 616, 12 – 13; 616, 16; 616, 22; 618, 1; 618, 8; 618, 15; 618, 17
Constantinus (Dalisandus), Nr. 156; 212, 17; 214, 1
Constantinus exconsul patricius, curator diuinae domus Hormisdae, VI; 512, 19
Constantinus (Lampsacus), Nr. 86
Constantinus Magnus, 134, 26; 210, 17; 750, 3 – 4; 798, 11; 808, 13
Constantinus IV, imp., 2, 8; 10, 17; 11, 20; 14, 9 – 10; 14, 16; 16, 16; 20, 2; 22, 6; 22, 23; 22, 29; 24, 4; 24, 29; 26, 1; 26, 10 – 11; 26, 17; 32, 9; 34, 1; 34, 5; 34, 9; 34, 14; 34, 22 – 23; 34, 29; 40, 15; 42, 5; 42, 9; 44, 6; 44, 9; 44, 19; 44, 27; 46, 6; 46, 15; 46, 28; 52, 8; 52, 17; 122, 12; 160, 1; 160, 12 – 13; 160, 19; 166, 9; 168, 1; 168, 7; 168, 15; 170, 5 – 6; 170, 12; 178, 1; 180, 1; 180, 9 – 10; 180, 16; 186, 18; 186, 27; 188, 13; 190, 6 – 7; 190, 13; 196, 12; 204, 10;

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

204,20; 208,11; 208,19; 208,25; 210,11; 210,15; 212,4; 214,16; 216,1; 216,8; 218,1; 232,1; 232,7; 232,14; 232,24; 236,25; 246,11; 260,14; 262,6–7; 262,13; 268,8; 268,11; 268,14; 270,25; 278,6–7; 278,13; 284,24; 286,1; 388,20; 390,6; 390,16; 398,20; 400,6–7; 400,13; 410,1; 410,4; 494,12; 496,20; 498,8; 498,15; 500,6; 500,13; 500,17; 500,24; 502,10; 502,21; 506,5; 506,13; 512,17; 514,5–6; 514,13; 522,2; 524,16–17; 524,24; 568,18–19; 568,26; 628,6–7; 628,14; 654,20; 664,15–16; 664,23; 674,23; 676,11; 676,14; 676,18; 682,14–15; 682,22; 702,9; 702,11–12; 705,16; 705,19; 712,11; 712,14; 713,14; 720,9; 752,6–7; 766,16; 768,2; 796,27 (subscriptio); 798,1; 800,1; 802,16; 804,6; 804,8; 820,11–12; 832,1; 832,5; 856,10; 866,13; 866,20; 888,7; 888,22; 894,17; 898,20; 898,36

Constantinus I, papa (708–715), 900,26; 901,3; 901,15–16; 901,21

Constantinus subdiaconus regionarius (Roma), 56,9; 870,5; 884,9; 889,19; 895,32

Constantinus (Timbriada), Nr. 140

Cosmas (Cotenna – Manaua), Nr. 103

Cosmas (Cotyaeum), Nr. 138

Cosmas (Synnada), Nr. 33; 892,35

Crescis (Uibo Ualentia), 146,13

Custoditus (Castrum Ualentini), 152,25

Cyprianus [Ar(r)etium], 152,10

Cyprianus (Claudiopolis), Nr. 28; 892,25

Cyriacus (Pola), 154,12

Cyricus (Ancyrosynaus), Nr. 132

Cyricus (Hadrianotherae), Nr. 87

Cyrillus (Alexandria), 24,10; 24,24; 24,27; 86,8; 88,7; 94,22; 98,16; 228,5; 228,14; 246,1–2; 272,3; 314,6; 316,12; 320,19; 324,7; 330,20; 332,13; 348,1; 350,18; 354,4; 362,22; 436,18; 442,11; 470,15; 472,15; 474,2; 474,4; 474,16; 474,18; 528,13; 598,6; 598,16; 598,19; 600,11; 600,16; 600,18; 644,19; 714,10; 720,17; 724,13; 768,25; 774,3; 776,10; 810,6; 842,20; 844,4; 848,4; 848,22; 850,13; 852,2; 876,18; 905,12; 907,16; 907,20

Cyrillus (Hierosolyma), 100,3

Cyrtani haer. 484,9

Cyrus Aëgeota, 600,9

Cyrus (Alexandria – Phasis, Lazica), 20,28; 22,19; 106,23; 108,1; 110,7; 132,7; 228,19; 432,20–21; 526,21; 534,25; 536,17; 548,6; 558,13; 562,16; 578,15; 578,24; 580,20; 582,15; 584,7; 584,17; 586,1; 586,4; 588,3; 588,8; 592,3; 592,8; 594,14; 594,17; 594,23; 608,2; 610,20; 622,1; 624,12; 624,19; 702,19; 718,9; 750,7; 772,8; 798,19; 814,20; 834,13; 852,15; 878,2; 888,31

Cyrus Cilix haer., 478,13–14

Damasus I, papa, 808,14

Damianus haer., 482,8

Daphne (Euphemia), 104,7

Dauid VT, 76,5; 116,16; 258,8; 720,1; 772,13; 882,5; 882,13; 903,25; 903,26; 904,24; 908,16

Dauid diac. (Bosporus), Nr. 163

December mens, 160,16; 176,5; 894,27

Decentius (Forum Flaminii), 144,29

Decorosus (Capua), 142,4

Demetrius (Tinus), Nr. 149

Demosthenes rhetor, 334,6

Desiderius (Cremona), 148,30

Desiderius [⟨H⟩ip⟨p⟩oregia], 150,1

Deusdedit (Brixia), 150,6

Deusdedit (Narnia), 158,4

Didymus (Alexandria) 228,10; 462,10; 470,10; 480,2; 714,9; 768,24; 850,20; 876,16

Diodorus (Tarsus), 102,29; 228,8; 470,17

Diogenes asecreta, secretarius imp. (Constantinopolis), 52,11; 218,4–5; 232,26; 268,19

Dionysius Ps.–, Areopagita, 34,4; 92,10; 96,4; 106,26; 216,28; 252,1; 456,16; 598,22; 606,20; 903,32

Dionysius diac. et cancellarius (Constantinopolis), 204,17; 208,6; 268,4; 276,10; 284,18; 286,8; 390,8

Dioscorus I (Alexandria), 228,9; 242,10–11; 436,17–18; 444,10; 468,6; 468,15; 478,15; 536,19; 536,24; 714,8; 768,22; 798,17; 812,2; 834,5; 850,17; 876,15; 906,30

Dometius (Prusa), Nr. 118; 200,23; 244,16; 270,21; 560,4; 662,22; 672,25

Dometius (Prymnessus), Nr. 135

Dominicus (Fanum), 156,4

Donatus haer., 478,9; 876,19

Donatus (Laus Pompeia), 148,22

Donus I papa, 2,1; 2,3; 2,8; 12,6; 54,2

Dorotheus haer., 480,12

Dositheus haer., 476,13–14

Duliani haer., 484,10

Ebion haer., 476,15

Ecthesis, edictum Heraclii imp., 108,5; 108,9; 110,2

Eleutherius (Luca), 150,32

Emmanuel (Is. 7,14), 360,13; 370,14; 374,14; 376,17; 384,13–14; 442,4; 456,6; 506,24; 840,1

Encratiti haer., 484,6

Epigenus haer., 478,7

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

Epiphanes haer., 476, 16
Epiphanius (Constantia), 842, 16
Epiphanius (Cyprus), Nr. 7; 328, 1; 654, 26; 891, 10
Epiphanius (Euchaita), Nr. 52; 894, 5
Euphremius – Ephraem (Antiochia), 100, 8; 356, 18; 362, 8; 362, 12
Eua VT, 464, 6
Euagrius Ponticus, 228, 10; 462, 11; 470, 10; 480, 2; 714, 9 – 10; 768, 24; 850, 20; 876, 16
Eudoxius haer., 478, 9
Eugenius Tritheita, haer., 480, 15
Eulalius (Zenonopolis), Nr. 155; 212, 16; 214, 12
Eulogius (Alexandria), 100, 7; 530, 9
Eunomius haer., 84, 8; 224, 20; 228, 7; 302, 2; 306, 6; 340, 21; 478, 9; 544, 4; 600, 8; 848, 24; 876, 15; 905, 1
Euphemia (Chalcedon), 104, 8; 468, 12
Euphrates Perates haer., 476, 19
Eustathius (Sebaste), 344, 17
Eutyches haer., 222, 7; 228, 9; 276, 3; 382, 16; 436, 1; 436, 3; 436, 17; 438, 4; 444, 10; 444, 19; 448, 15; 468, 7; 468, 15; 474, 7; 474, 19; 478, 14; 478, 15; 536, 19; 600, 9; 714, 7; 750, 5; 768, 21; 798, 17; 810, 10; 812, 1; 814, 7; 834, 5; 846, 10; 850, 17; 876, 15; 906, 29
Eutychianista haer., 66, 16; 438, 1
Eutychitae haer., 484, 3
Eutychiti haer., 484, 11; 556, 11; 800, 11 – 12
Eutychius (Constantinopolis), 40, 30
Eutychius (Melus), Nr. 151
Exhilaratus (Manturianum), 156, 22

Faustus haer., 876, 20
Februarius mens, 170, 9; 180, 13
Felicissimus Iulianista, haer., 480, 11
Felix (Arelate), 148, 10
Felix (Asculum), 146, 1
Felix (Camerinum), 144, 23
Felix (Spoletium), 144, 18
Flauianus (Constantinopolis), 94, 2; 96, 21; 336, 21; 474, 8; 720, 16; 774, 2; 906, 29 – 31
Florinus haer., 476, 17
Florus (Caesena), 158, 16
Florus (Fulginium), 144, 26
Florus (Furconium), 146, 7
Fortunius (Carthago), 652, 5 – 6
Franci populus, 132, 27

Gaianitae haer., 66, 16; 480, 12; 482, 17
Gaianus (Alexandria) haer., 480, 11; 876, 19
Gaudentius (Tergeste), 154, 24
Gaudiosus (Puteoli), 140, 26
Gaudiosus (Signia), 154, 7
Genesius (Anastasiopolis), Nr. 81; 202, 1
Georgius (Adrassus), 526, 9
Georgius (Agrigentum), 146, 34
Georgius mon. (Antiochia), 204, 18; 208, 7; 268, 5; 270, 23; 270, 26; 272, 1; 276, 11; 284, 20; 286, 10; 390, 9; 648, 11; 648, 13; 648, 16; 648, 18; 648, 21; 650, 1; 652, 2
Georgius (Bizya), Nr. 43; 198, 27; 893, 20
Georgius (Cadosia – Galli), Nr. 97
Georgius (Camuliana), Nr. 66; 206, 1
Georgius (Chius), Nr. 146
Georgius (Constantinopolis), Nr. 2; 10, 11; 10, 18; 20, 9; 22, 7; 44, 29; 52, 2; 166, 12; 166, 18; 168, 10; 176, 16; 188, 6; 188, 12; 196, 8; 196, 13; 196, 17; 208, 24; 210, 12; 210, 20; 266, 28; 284, 5; 408, 18; 522, 7; 562, 13; 576, 24; 636, 25; 672, 23; 694, 11; 700, 22; 702, 5; 702, 15; 711, 30; 713, 10; 726, 15; 764, 27; 766, 19; 890, 30
Georgius diac. et chartophylax (Constantinopolis), 24, 1; 24, 5; 204, 16; 208, 4; 232, 19; 268, 3; 276, 9; 284, 17; 286, 8; 390, 8; 496, 21; 498, 4; 498, 16; 498, 19; 558, 17; 558, 20; 560, 1; 562, 4; 562, 10; 564, 1; 580, 22; 582, 11; 584, 9; 584, 13; 586, 23; 612, 11; 612, 17; 612, 19; 614, 10; 616, 1; 616, 24; 618, 4; 618, 12; 618, 19; 618, 23; 620, 11; 620, 16; 626, 14; 638, 2; 640, 1; 640, 9; 640, 11; 640, 14; 642, 2; 642, 7; 642, 12; 644, 4; 644, 7
Georgius (Cos), Nr. 145
Georgius (Cratia), Nr. 117
Georgius (Cyzicus), Nr. 18; 198, 6; 560, 4; 892, 3
Georgius (Daranalis), Nr. 68
Georgius (Flauias), Nr. 154
Georgius presb. mon. apocrisiarius (Hierosolyma), Nr. 5; 20, 6; 398, 11; 408, 22; 410, 5; 891, 2
Georgius (Iunopolis), Nr. 114
Georgius (Miletus), Nr. 47; 893, 28
Georgius (Naxus), Nr. 148
Georgius (Oenoanda), Nr. 128
Georgius presb. (Roma), Nr. 1; 12, 11; 20, 16; 44, 1; 56, 8; 178, 6; 186, 11; 186, 30; 188, 2; 244, 19; 388, 11; 494, 14; 494, 17; 726, 13; 780, 4; 889, 19
Georgius presb. mon. monasterii Renati (Roma), B
Georgius (Taurianum), 142, 25
Georgius (Thera), Nr. 150
Georgius (Trecalae), 146, 31
Germanus (Tarentum), 142, 13
Goliath VT, 882, 8
Gortheus haer., 476, 14
Gothi populus, 132, 27

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

Graeca lingua, 82, 28; 696, 7; 696, 9
Gratianus imp., 92, 20; 248, 17; 288, 10
Gratianus (Nouaria), 148, 33
Gratiosus (Parma), 158, 30
Gratiosus (Sutrium), 156, 28
Gregorius (Arca), Nr. 111
Gregorius (Cantania), Nr. 61
Gregorius (Mitylene), Nr. 46; 200, 6; 893, 26
Gregorius (Nazianzus), 76, 1; 84, 1; 86, 18; 270, 14; 330, 1; 724, 1; 774, 33 – 34; 808, 20; 842, 8; 844, 21; 903, 30; 904, 23; 904, 29; 905, 2
Gregorius (Nyssa), 84, 8; 86, 25; 94, 17; 98, 12; 224, 19; 300, 1; 300, 4; 300, 11; 302, 7; 304, 22; 306, 5; 340, 20; 544, 3; 844, 7

Hadrianus (Reate), 146, 4
Harmonius, filius Bardesanis, haer., 478, 1
Helcesseus haer., 478, 5
Henoticum, edictum Zenonis imp., 380, 2; 382, 15; 386, 8; 478, 16 (Cenoticum)
Heraclion haer., 476, 18
Heraclius augustus, 14, 12; 26, 13; 34, 25; 46, 17; 52, 17; 122, 12; 160, 15; 170, 8; 180, 12; 190, 9; 262, 9; 278, 9; 400, 9; 514, 8; 568, 21; 628, 9; 664, 18; 682, 17; 705, 21; 752, 9
Heraclius imp., 228, 20
Hermogenes haer., 476, 13
Hermogenes haer., 476, 20
Hermophilus haer., 478, 2
Hieracitae haer., 484, 10
Hilarius (Pictaui), 88, 16; 88, 27
Honoratus (Sinatae), 144, 20
Honorius I papa, 8, 13; 22, 19; 216, 23; 228, 19; 508, 17; 534, 1; 548, 1; 558, 12 – 13; 562, 20; 564, 2; 564, 9; 564, 14; 568, 11; 576, 27; 578, 16 – 17; 580, 5; 580, 17; 620, 4; 620, 16; 620, 20 – 22; 702, 19; 718, 8; 750, 6; 772, 8; 798, 19; 816, 1; 834, 12; 852, 13; 878, 3; 888, 31; 899, 22
Hormisdas, domus Hormisdae, 14, 26; 26, 27; 36, 8; 46, 31; 160, 29; 170, 22; 180, 26; 190, 23; 262, 23; 278, 23; 400, 23; 514, 17; 570, 2; 628, 18; 664, 27; 682, 26; 706, 5; 753, 20
Hyacinthus (Surrentum), 144, 1
Hydroparastatici haer., 484, 6

Iacobitae haer., 484, 12; 876, 19
Iacobus (Paulus Antiochia), 382, 13
Iacobus Syrus, 480, 11
Ibas Perses, 228, 14; 470, 18; 600, 16; 644, 18; 714, 11; 768, 25; 852, 3; 876, 18
Ibericus (Petrus I, haer.) 480, 4
Idumaei VT, 552, 21
Ieremias propheta, 258, 5
Innocentius patricius, 650, 23
Ioannophoca ecclesia, 652, 22
Iob VT, 412, 7; 552, 8
Iohannes (Adana), Nr. 153
Iohannes Aëgeota, 600, 9
Iohannes (Albintimilium), 150, 26
Iohannes (Amasia), Nr. 24; 892, 17
Iohannes (Anaea), Nr. 75
Iohannes (Ancona), 156, 13
Iohannes (Andrapa), Nr. 108
Iohannes apostolus euang., 70, 21; 312, 7; 320, 20; 332, 14; 372, 10; 512, 4
Iohannes (Argus), Nr. 58
Iohannes asecreta secretarius, 202, 8; 560, 11
Iohannes (Athenae), Nr. 57
Iohannes (Auximum), 156, 10
Iohannes (Bergomum), 148, 19
Iohannes (Carpathus), Nr. 162; 894, 7
Iohannes (Chalcedon), Nr. 22; 198, 12; 892, 11
Iohannes Cilix, haer., 478, 14
Iohannes (Comanum), Nr. 122
Iohannes I Chrysostomus (Constantinopolis), 84, 25; 86, 28; 100, 5; 252, 12; 292, 1; 296, 6; 306, 13; 310, 1; 340, 11
Iohannes V (Constantinopolis), 612, 9; 612, 21; 614, 11; 616, 5; 616, 9; 616, 21; 618, 1; 618, 8; 618, 16; 618, 21
Iohannes VI (Constantinopolis), 900, 19; 900, 26; 901, 4; 901, 15; 901, 22
Iohannes (Corycus), Nr. 152
Iohannes (Dascylium), Nr. 92
Iohannes (Eriza), Nr. 129
Iohannes exconsul patricius quaestor, VIII
Iohannes (Falerii), 156, 34)
Iohannes (Faustinopolis), Nr. 112
Iohannes (Genua), 150, 3
Iohannes [(H)adriani], Nr. 93
Iohannes (Heracliopolis), Nr. 53; 894, 8
Iohannes (Lampa), Nr. 60
Iohannes (Miletopolis), Nr. 85
Iohannes (Myndus), Nr. 130
Iohannes (Nursia), 144, 32
Iohannes (Nyssa), Nr. 64
Iohannes patricius et quaestor, 522, 15; 522, 23; 524, 2; 524, 4; 524, 14; 524, 20
Iohannes (Perge), Nr. 36; 893, 6
Iohannes (Pessinus), Nr. 29; 892, 27
Iohannes (Philadelphia), Nr. 88
Iohannes Philoponus, 480, 14
Iohannes (Portus), Nr. 9; 12, 12; 56, 7; 144, 14; 564, 4; 891, 16; 895, 30
Iohannes quaestor, 562, 17
Iohannes (Regium), Nr. 13; 12, 18; 56, 7; 560, 3; 891, 26; 895, 31;

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

Iohannes diac. (Roma), Nr. 1; 12, 11; 20, 16; 44, 1; 56, 9; 178, 6; 186, 11; 186, 30; 188, 2; 244, 19; 388, 11; 494, 14; 494, 17; 726, 14; 870, 5; 889, 19
Iohannes IV papa (Roma), 110, 8; 620, 8; 620, 17; 626, 2
Iohannes V papa (Roma), 886, 3; 886, 6
Iohannes (Scythopolis), 100, 7; 366, 1
Iohannes (Side), Nr. 23; 892, 13
Iohannes (Sitae), Nr. 90
Iohannes (Stobi), Nr. 56
Iohannes Syrus haer., 482, 15
Iohannes (Thermae Himerenses), 146, 22
Iohannes (Thessalonice), Nr. 6; 891, 5
Iohannes (Ydruntum), 142, 10
Iordanes, presb. mon., responsalis (Hierosolyma), G
Irenarchus diac. (Amastris), Nr. 113
Isaiani haer., 484, 11
Isaias haer., 480, 4
Isaias propheta, 256, 23; 552, 7
Isidorus (Abydus), Nr. 160
Isidorus, filius Basilidis, haer., 476, 15
Isidorus (Rhodus), Nr. 38; 893, 10
Ismaelitae populus, 492, 3
Italia, 10, 1; 886, 23
Iudaei, 70, 26; 326, 13; 382, 8; 420, 21; 458, 12; 714, 6; 726, 5; 768, 20; 776, 24; 852, 1; 862, 18; 882, 6; 897, 11
Iulianista haer., 480, 12
Iulianus (Catana), 146, 28
Iulianus (Consentia), 142, 7
Iulianus exconsul patricius, militaris logotheta, V
Iulianus (Halicarnassus), 228, 9; 366, 7; 480, 11; 536, 20
Iulianus imp., 316, 13
Iulianus Pelagianista, 78, 2; 246, 22; 336, 13; 478, 12; 876, 20
Iulius mens, 870, 10
Iustinianus I imp., 42, 15; 80, 17; 100, 10; 102, 30; 136, 10; 210, 19; 350, 6; 352, 12; 370, 18; 396, 9; 470, 6; 508, 20; 512, 1; 532, 21; 638, 15; 644, 16; 646, 10; 646, 16; 648, 4; 654, 14; 702, 12; 750, 4; 798, 11; 812, 2
Iustinianus II imp., 886, 3; 886, 6; 887, 20; 898, 36 – 37; 900, 3
Iustinus (Tyana), Nr. 26; 892, 21
Iustinus philosophus martyr, 340, 1
Iustinus (Uicus ⟨H⟩auentinus), 158, 20
Iuuenalis (Albanum), 144, 7

Lampetius Marcianista, haer., 480, 1
Langobardi populus, 132, 27
Latina lingua, 290, 24; 290, 27; 336, 16; 336, 18; 470, 6; 564, 2 – 3; 564, 13; 620, 4; 620, 16; 620, 20; 650, 22; 650, 24 – 26; 652, 1 – 2; 652, 4; 652, 10 – 11; 652, 14; 652, 17 – 19; 652, 21; 654, 2; 654, 7; 862, 1; 890, 20; 897, 20
Lazarus NT, 250, 19; 288, 30
Lazi populus, 534, 23; 534, 25
Leo I imp., 72, 28; 94, 9; 96, 31; 288, 4; 338, 8; 848, 13
Leo I papa, 32, 15; 32, 28; 72, 27; 94, 1; 94, 9; 96, 20; 100, 5; 104, 9; 136, 8; 214, 7; 228, 5; 288, 4; 336, 20; 338, 7; 350, 9; 352, 8; 356, 20; 362, 16; 364, 16; 364, 19; 366, 3; 376, 19; 378, 16; 384, 4; 386, 3; 386, 9; 388, 2; 474, 6; 474, 19; 528, 24; 530, 7; 540, 11; 546, 16; 590, 3; 720, 15; 724, 6; 774, 1; 776, 3; 810, 14; 846, 21; 848, 12; 907, 3; 907, 9
Leo II papa, 866, 12; 866, 20; 894, 18; 894, 24
Leontius diac. cancellarius protonotarius (Hierosolyma), 492, 13
Leontius diac. mon. Cellae Nouae (Roma), F
Leontius exconsul, domesticus imperialis mensae, XIII
Leontius (Helenopolis), Nr. 96
Leontius imp., 899, 1
Longinus (Tius), Nr. 120
Lucas euangelista, 70, 7; 72, 22; 234, 5; 290, 20
Lucas, presb. mon. (Africa), 504, 1; 504, 9; 504, 12; 510, 1; 510, 9
Lybicus (Sabellius), 478, 6

Macarius (Antiochia), Nr. 4, 4, 8; 6, 13; 8, 12; 12, 3; 20, 10; 22, 8; 22, 11; 22, 27; 24, 7; 24, 15; 24, 21; 32, 25; 32, 27; 34, 3; 34, 7; 44, 12; 44, 20; 44, 24; 44, 28; 160, 2; 166, 13; 166, 22; 168, 2; 168, 4; 168, 16; 176, 6; 176, 11; 176, 13; 176, 20; 176, 23; 178, 2; 178, 11; 178, 27; 188, 8; 188, 12; 188, 21; 196, 9; 196, 14; 204, 25; 208, 7; 208, 9; 208, 14; 210, 5; 210, 24; 212, 5; 212, 7; 212, 12; 214, 18; 214, 26; 215, 24; 216, 2; 216, 5; 216, 11; 218, 2; 230, 19; 232, 2; 232, 4 – 5; 232, 8; 232, 10; 232, 15; 234, 14; 238, 1; 238, 3; 238, 5 – 6; 240, 12; 242, 7; 242, 16; 242, 18; 242, 24; 244, 9; 246, 5; 246, 10; 248, 21; 250, 1; 265, 5; 266, 32; 268, 5; 268, 6; 268, 15; 270, 4; 270, 13; 272, 9; 274, 11; 276, 5; 276, 12; 276, 20; 284, 9; 286, 2; 388, 19; 496, 13; 498, 1; 498, 6; 498, 17; 500, 4; 500, 13 – 14; 500, 25; 502, 3; 502, 7; 502, 11; 504, 1; 504, 5; 504, 17; 504, 20; 506, 8; 508, 1; 508, 13; 510, 1; 510, 9; 522, 11; 522, 13; 524, 6; 524, 26; 558, 15; 560, 7; 560, 14; 560, 17; 560, 19; 562, 11; 562, 17; 562, 21; 564, 20; 566, 5; 566, 23; 568, 4; 578, 1; 616, 8; 616, 15; 648, 10; 648, 12 – 13; 650, 5 – 7; 650, 9;

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

650, 21; 662, 24; 672, 27; 682, 5; 700, 8; 700, 10; 702, 20; 718, 9; 750, 7; 772, 9; 798, 20; 816, 3; 834, 18; 852, 17; 864, 5; 878, 8; 878, 16; 878, 20; 889, 1; 896, 11; 896, 28; 899, 16
Macedonius (Antiochia), 230, 5 – 6
Macedonius (Constantinopolis), 228, 7; 468, 3; 478, 9; 600, 8; 714, 5; 768, 19; 808, 12; 850, 9; 876, 15
Macrobius (Seleucia – Isauria), Nr. 42; 212, 16; 648, 5; 650, 2; 893, 18
Magnus Apollinarista, 468, 3; 478, 11; 850, 9
Magnus (Forum Popilii), 158, 32
Manes haer., 478, 8
Manichaeus Perses, 258, 23; 296, 1; 308, 7; 328, 9; 432, 4; 700, 17 – 19
Mansuetus (Mediolanum), 148, 16
Marcianistae, 480, 1; 484, 7
Marcianus imp., 136, 4; 210, 18; 702, 11; 750, 3; 798, 10; 810, 17
Marcianus (Uolaterrae), 152, 16
Marcion haer., 258, 22; 294, 24; 308, 7; 478, 2
Marcionista, 328, 9
Marcus euangelista, 474, 21
Marcus haer. 476, 18
Maria, mater Iesu, 80, 11; 128, 11; 220, 19; 222, 17; 344, 4; 392, 11; 394, 4; 394, 7; 430, 19; 434, 7; 434, 16; 458, 1; 596, 9; 596, 18; 596, 24; 598, 15; 716, 18; 722, 4; 770, 27; 774, 12; 812, 19; 838, 14
Marinus (Philomelium), Nr. 139
Marinus (Sardes – Lydia), Nr. 19; 892, 5
Maris Perses, 228, 15; 470, 19; 714, 11; 768, 26; 852, 3; 876, 18
Martinus I papa, 130, 22; 904, 21
Martius mens, 190, 10; 262, 10; 278, 10; 396, 18; 398, 9; 400, 10; 514, 9; 568, 22; 638, 2; 887, 19
Martyrius (Iuliopolis), Nr. 78
Masbotheus haer., 476, 14
Matthaeus euangelista, 272, 4; 296, 7; 310, 2; 318, 13
Maurianus (Pisae), 150, 35
Mauricius (Anagnia), 152, 32
Mauricius (Regium Lepidi), 158, 26
Mauricius (Suana), 152, 19
Mauricius (Tibur), 148, 7
Maximiani (Maximus confessor), 230, 3; 504, 2
Maximilla haer., 478, 5
Maximinus Arianus, 70, 28; 876, 20
Maximus confessor, 228, 12; 228, 16
Melchisedechitae haer., 484, 8 – 9
Meletius haer., 478, 8
Meletius (Antiochia), 328, 3
Melium camera, 900, 31
Menander haer., 476, 13
Menas (Alexandria) haer., 482, 17
Menas (Carallia), Nr. 102
Menas (Constantinopolis), 40, 19; 40, 24; 40, 27; 40, 29; 42, 3; 528, 15; 532, 2; 532, 7 – 8; 536, 7; 546, 4; 638, 11; 644, 14; 646, 6; 646, 15; 648, 3; 654, 12
Mercurius (Poemanenum), Nr. 84
Messaliani haer., 484, 10
Michael (Aspona), Nr. 79
Mirinthus haer., 476, 16
Mongus Petrus, haer., 478, 16
Monoimus Arabs, haer., 476, 20
Montanus haer. 478, 4
Moses VT, 254, 11

Naassini haer., 484, 4
Nathan propheta, 903, 24
Nazarenus Iesus, 882, 7
Nazorei haer., 484, 8
Nectarius (Constantinopolis), 808, 20
Nepos haer., 478, 5
Nestoriani haer., 350, 7; 382, 19; 438, 1; 556, 9; 802, 11 – 12
Nestorius haer., 104, 17; 222, 13; 228, 8; 380, 21; 382, 17; 432, 20; 434, 14; 434, 24; 436, 3; 438, 2; 442, 10; 442, 21; 444, 19; 448, 9; 468, 9; 468, 18; 470, 12; 470, 16; 472, 17; 472, 19; 474, 8; 474, 17; 474, 20; 478, 13; 600, 9; 600, 18; 714, 6; 720, 17; 750, 5; 768, 20; 774, 4; 798, 17; 810, 6; 846, 4; 850, 14; 876, 15; 907, 18
Nicetas (Coracesium), Nr. 104
Nicetas, exconsul patricius, magister imperialium officiorum I
Nicephorus, pater Bardanis, 899, 9
Nicolaitae haer., 484, 3
Noëtus (Smyrna), haer., 478, 7
Nouatus haer., 228, 8; 478, 6; 876, 19
Nouember mens, 14, 13; 26, 14; 34, 26; 46, 19

Oecumenius comes, 374, 22
Origenes Adamantius, 228, 10; 462, 10; 470, 8; 478, 6; 480, 3; 850, 20; 876, 16
Origenes haer., 478, 5 – 6; 714, 9; 768, 24
Ophioniti haer., 484, 5
Ophitae haer., 484, 5

Pagani (Ἕλληνες), 4, 25; 228, 17; 420, 21 – 422, 1; 462, 12; 470, 10; 891, 19
Panarion (Epiphanius), 328, 2
Patricius (Iluza), Nr. 131
Patricius (Magnesia), Nr. 73
Paulus (Arcadius – Cyprus), 588, 20; 590, 8
Paulus Acephalus, 376, 15; 528, 6; 534, 15; 876, 20
Paulus (Altinum), 154, 33

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

Paulus (Antiochia), 382, 13; 386, 1; 386, 14
Paulus apostolus, 66, 4; 70, 4; 76, 14; 124, 17; 136, 24; 234, 6; 318, 4; 456, 15; 462, 15; 680, 17; 905, 18
Paulus (Ariminum), 156, 1
Paulus (Armenia), 534, 15; 534, 24
Paulus asecreta secretarius (Constantinopolis), 32, 3; 40, 10; 50, 33; 166, 16; 176, 3; 176, 8; 196, 3; 560, 11; 905, 27
Paulus II (Constantinopolis), 20, 27; 22, 18; 108, 13; 110, 11; 132, 7; 216, 23; 578, 25; 580, 14; 582, 13; 584, 7; 586, 13 – 14; 586, 16; 586, 18; 608, 7; 610, 19; 652, 5; 652, 8; 652, 11; 652, 15; 654, 5; 700, 26; 702, 20; 718, 7; 750, 6; 772, 7; 798, 19; 814, 19; 834, 15; 852, 16; 878, 2; 888, 31
Paulus III (Constantinopolis), 898, 12
Paulus exconsul, dispositor orientalium prouinciarum, XI
Paulus exconsul patricius, IV
Paulus Fuscus, haer., 480, 13
Paulus (Iconium), Nr. 34; 893, 2
Paulus (Nomentum), 144, 12
Paulus (Samosata), 294, 24; 432, 20; 478, 7
Paulus (Scylacium), 142, 22
Paulus (Sozopolis – Pisidia), Nr. 137
Παῦνί mens, 594, 22
Pelagianista Iulianus, 78, 2; 246, 23; 336, 13
Pelagius haer., 478, 12; 876, 20
Pentecoste, festum eccles., 900, 5; 900, 13
Pepuziani haer., 484, 7
Peratici haer., 476, 20; 484, 6
Persae populus, 534, 11; 714, 11; 768, 26; 852, 3
Persarmenius populus, 899, 9
Perses Manichaeus, 258, 23; 308, 7
Perses Maris, 228, 15; 470, 19; 852, 3; 876, 18
Petrus presb. (Alexandria), Nr. 3; 20, 11; 890, 31
Petrus apostolus, 32, 24; 54, 12; 62, 13; 62, 16; 108, 10; 112, 4; 114, 3; 124, 17; 134, 7; 134, 9; 136, 8; 200, 27; 250, 7; 270, 1; 290, 12; 298, 13; 310, 8; 310, 10; 338, 20; 354, 22; 474, 14; 474, 21; 819, 1 (per Agathonem); 862, 9 (per Agathonem); 874, 13; 874, 19; 874, 22; 896, 6; 896, 14; 897, 11
Petrus (Appia), Nr. 133
Petrus (Constantinopolis), 20, 28; 22, 18; 108, 18; 110, 14; 132, 7; 216, 23; 230, 4; 578, 25; 580, 14; 582, 14; 584, 7; 586, 18; 610, 1; 610, 8 – 9; 610, 19; 612, 8; 700, 26; 702, 20; 718, 7; 750, 7; 772, 7; 798, 19; 814, 20; 834, 15; 852, 16; 878, 2; 888, 31
Petrus (Cotrona), 142, 19
Petrus (Cumae), 140, 20
Petrus diac. notarius, 42, 12; 286, 19
Petrus exconsul, XII; 232, 24; 512, 20
Petrus Fullo, 480, 3
Petrus Ibericus, 480, 4 – 5
Petrus (Mesembria), Nr. 54; 894, 10
Petrus Mongus, 478, 16
Petrus (Mutina), 158, 28
Petrus (Nicomedia), Nr. 20; 22, 12; 178, 12; 204, 14; 208, 3; 268, 2; 276, 7; 284, 14; 286, 5; 390, 7; 390, 18; 398, 3; 892, 7
Petrus (Sozopolis), Nr. 55; 894, 12
Petrus Syrus, haer., 482, 5
Petrus (Tauromenium), 146, 25
Philaletha (Caesarea – Cappadocia), Nr. 14; 891, 7
Philartemius Anastasius, imp., 900, 14
Philetus haer., 476, 13
Philippenses NT, 76, 14
Philippicus Bardanes imp., 899, 10
Philippus magister militum, 648, 7; 648, 9; 650, 3 – 4; 650, 11; 650, 15
Philoponus Iohannes haer., 480, 15
Phocas (Dadybra), Nr. 115
Photinus asecreta secretarius, 214, 23; 218, 4
Photinus haer., 876, 20
Photius (Nicaea), Nr. 21; 892, 9
Phrygae haer., 484, 7
Pithon haer., 478, 4
Placentius (Uelitrae), 144, 4
Placentius (Placentia), 158, 24
Plato (Ancyra – Galatia), Nr. 17; 892, 1
Plato (Cinna), Nr. 80; 206, 6
Plato (Hadrianopolis), Nr. 116
Plato (Magydus), Nr. 141
Plusianus (Syllium), Nr. 142
Polemon haer., 478, 11
Polychronius presb., mon., 662, 24; 664, 6; 672, 26; 674, 1 – 2; 674, 5; 674, 8; 674, 11; 674, 17; 674, 22 – 23; 676, 1; 676, 6; 676, 11; 676, 21; 676, 24; 678, 4; 678, 12; 678, 14; 678, 18; 678, 21; 680, 1; 680, 4; 680, 9; 680, 12; 682, 5 – 6; 702, 21; 750, 7; 798, 20; 816, 7; 834, 19; 852, 18; 878, 10; 878, 17; 898, 4
Polychronius presb. mon., responsalis (Hierosolyma), G
Polychronius (Theopolis – Prusa), Nr. 99
Polyeuctus exconsul, IX; 512, 20
Polyeuctus, religiosus frater Sophronii, 492, 14
Polyeuctus (Myra), Nr. 30; 892, 29
Pontius Pilatus NT, 128, 17 – 18; 396, 1; 458, 15; 716, 18 – 19; 770, 28
Potitus haer., 478, 3
Prepon haer., 478, 3
Priscilla haer., 478, 4
Priscillianus haer., 876, 20

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

Proclus (Constantinopolis), 905, 16
Prodicus haer., 476, 16
Psathiriani haer., 484, 9
Ptolemeus haer., 476, 18
Pulcheria augusta, 907, 7
Pyrrhus (Constantinopolis), 20, 27; 22, 18; 108, 8; 110, 7; 132, 7; 578, 25; 580, 19; 582, 13; 584, 7; 586, 9; 586, 13; 606, 16 – 17; 610, 19; 620, 7; 620, 17; 626, 1; 700, 26; 702, 19; 718, 7; 750, 6; 772, 7; 798, 19; 814, 19; 834, 12; 852, 16; 878, 2; 888, 31

Reginus (Panium), Nr. 77
Reparatus (Florentia), 152, 4
Romanus (Roma antiqua), 94, 1; 104, 10; 112, 17; 130, 22; 136, 15; 354, 5; 378, 16; 474, 6; 474, 19; 508, 17; 528, 24; 870, 4
Rusticus (Augusta Taurinorum), 150, 23

Sabbatius, haer., 228, 8; 478,8
Sabellianus, haer., 420, 14
Sabellius Lybicus, haer., 220, 12; 228, 8; 422, 2; 422, 6; 478, 6; 482, 9; 876, 15
Sacerdon haer., 478, 2
Saraceni populus, 492, 3; 614, 3
Saturninus (Aletrium), 154, 1
Saturninus haer., 476, 14
Secundus haer., 476, 17
September mens, 11, 19; 526, 8; 705, 22; 752, 10
Septensiani, 886, 24
Serenus (Populonia), 152, 1
Sergius Antipisida, diac., 652, 15; 652, 20 – 21; 654, 1; 654, 4
Sergius Armenius, haer., 482, 6
Sergius Arsenoita, 106, 27; 586, 7; 602, 2
Sergius I (Constantinopolis), 20, 27; 22, 18; 108, 1; 110, 1; 132, 7; 216, 23; 228, 19; 398, 15; 398, 17; 410, 13; 526, 21; 534, 1; 548, 2; 558, 12 – 13; 562, 14 – 15; 562, 19; 564, 2; 564, 8; 564, 13; 568, 11; 576, 27; 578, 14; 578, 17; 578, 23; 580, 7; 580, 17; 582, 20; 584, 12; 584, 18; 584, 21; 586, 1; 586, 9; 588, 4; 588, 8; 592, 8; 620, 22; 718, 7; 750, 6; 700, 26; 702, 18; 772, 6; 798, 19; 814, 19; 834, 11; 852, 12; 878, 2; 888, 31; 899, 21; 900, 33
Sergius, exconsul patricius, III
Sergius grammaticus, 104, 14
Sergius (Selymbria), Nr. 48; 200, 17; 893, 30
Sergius (Sinope), Nr. 110
Sergius Syrus, haer., 482, 15
Seuerus (Antiocheia), 104, 7; 104, 14; 222, 7; 228, 9; 366, 2; 374, 21; 382, 6; 480, 7; 530, 2; 534, 14; 536, 20; 536, 24; 718, 13; 750, 5; 772, 13; 798, 17; 814, 7; 846, 10; 876, 16; 888, 33
Seuerus haer., 478, 1
Seuerus (Luna), 150, 29
Seuerus Syrus, haer., 482, 15
Siluanus (Lemnus), Nr. 159
Siluester I papa, 808, 14
Simon Magus haer., 228, 7; 476, 11; 678, 18; 750, 8; 818, 3; 852, 8; 878, 10
Siricus (Σήρικος), diac., 620, 23
Sisinnius (Basilinopolis), Nr. 94
Sisinnius (Heraclea Thracia), Nr. 16; 198, 1; 891, 30
Sisinnius (Hierapolis Phrygia), Nr. 39; 198, 20; 893, 12
Sisinnius (Nysa Asia), Nr. 76
Sitheani haer., 484, 5
Slaui populus, 132, 27
Solomon rex, VT, 856, 22
Solomon (Claneus), Nr. 125; 22, 13; 178, 12; 204, 19; 208, 4; 268, 2; 276, 8; 284, 16; 286, 6; 390, 7
Solomon diac. notarius, 24, 32; 286, 21
Sophiani haer., 484, 5
Sophronius (Hierosolyma), 398, 14; 408, 25; 410, 7; 410, 9; 410, 14; 538, 8; 540, 3; 540, 15; 544, 17; 548, 5; 548, 8; 548, 11; 558, 13; 564, 9; 654, 14; 568, 11; 576, 27; 580, 8; 580, 18; 606, 19; 624, 12; 624, 17
Stephanus (Anazarbus), Nr. 41; 893, 16
Stephanus (Antiochia – Pisidia), Nr. 35; 893, 4
Stephanus presb. mon. (Antiochia – Syria), E; 22, 11; 24, 7; 176, 23; 178, 11; 204, 23; 208, 8; 208, 14; 216, 2; 234, 14; 238, 6; 240, 12; 242, 14; 242, 18; 242, 24; 244, 9; 244, 13; 246, 5; 246, 10; 248, 21; 250, 1; 256, 5; 266, 32; 268, 6; 270, 4; 270, 13; 270, 23; 270, 26; 272, 9; 274, 10; 276, 5; 276, 20; 284, 9; 286, 2; 388, 19; 496, 13; 498, 1 – 2; 498, 6; 500, 3 – 4; 648, 10; 650, 4; 650, 7; 650, 9; 650, 11; 650, 14; 650, 16 – 17; 650, 21; 662, 24; 672, 27; 682, 5; 702, 21; 718, 10; 750, 7; 772, 9; 798, 20; 816, 3; 834, 18; 852, 17; 878, 9; 878, 17; 889, 3; 899, 16
Stephanus (Berinopolis), Nr. 82
Stephanus diac. cancellarius, 204, 17; 208, 6; 268, 4; 276, 10; 284, 19; 286, 10; 390, 8
Stephanus (Corinthus), Nr. 10; 891, 19
Stephanus presb. mon., monasterii Domus Arsiciae, C
Stephanus (Heraclia Ponti), Nr. 119
Stephanus (Locri), 140, 29
Stephanus (Parus), Nr. 147
Stephanus (Praeneste), 144, 16
Stephanus (Sassina), 158, 9
Stratiotici haer., 484, 4
Stratonicus (Soli), Nr. 63; 654, 27

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

Synerus haer., 478, 4
Syriaca lingua, 696, 7
Syrus haer., 476, 20 (Tatianus); 480, 11 (Iacobus); 482, 6 (Petrus); 482, 10 (Athanasius); 482, 15 (Iohannes – Sergius – Thomas – Seuerus)

Tascodrugi haer., 484, 8
Tatianus Syrus, haer., 476, 20
Taurinus (Telo – Toulon), 148, 13
Tessariscaedecatiti haer., 484, 8
Thebais, 538, 1
Themestius agnoita, haer., 228, 9; 370, 6; 372, 25; 480, 16; 506, 19; 718, 14; 772, 13; 834, 5; 846, 10; 876, 16; 889, 1
Theodora augusta, 42, 16; 104, 24; 106, 1 – 15; 380, 8; 532, 21; 638, 16; 644, 17; 646, 10; 646, 16; 648, 4; 654, 14
Theodoretus (Cyrus), 228, 13; 382, 7; 470, 13; 600, 15; 600, 18; 644, 19; 714, 10; 768, 24; 852, 2; 876, 17
Theodorus (Acelezianae), Nr. 67
Theodorus (Adramyttion), Nr. 72
Theodorus uicarius (Alexandria), 230, 6
Theodorus (Ameria), 156, 37
Theodorus (Amorium), Nr. 126
Theodorus (Berissa – Armenia), Nr. 105; 206, 11
Theodorus (Bostra), 386, 1; 386, 14
Theodorus (Caesarea – Bithynia), Nr. 98
Theodorus (Cantuaria – Canterbury), 132, 21
Theodorus (Caria prouincia), Nr. 161
Theodorus (Clusium), 152, 28
Theodorus I (Constantinopolis), 4, 3; 650, 5
Theodorus diac. primicerius notariorum, 672, 20; 694, 8; 711, 28; 764, 25
Theodorus (Doara), Nr. 144
Theodorus (Ephesus), Nr. 15; 20, 12; 196, 25; 891, 28
Theodorus exconsul patricius, comes imperialis obsequii, II
Theodorus uicarius (Hierosolyma), Nr. 5; 20, 7; 398, 11; 408, 23; 891, 3
Theodorus (Ibora), Nr. 109
Theodorus calligraphus Ioannophoca, 652, 22
Theodorus (Iustinianopolis Gordi), Nr. 101
Theodorus (Mastaura), Nr. 71
Theodorus (Melitene), Nr. 25; 202, 5; 204, 11; 204, 13; 204, 22; 208, 2; 208, 16; 208, 21; 268, 3; 276, 7; 284, 15; 286, 6; 390, 7; 892, 19
Theodorus (Mopsuestia), 42, 17; 222, 13; 228, 12; 470, 12; 470, 18; 478, 12; 600, 16; 600, 18; 644, 18; 644, 21; 714, 9; 768, 23; 852, 1; 905, 13
Theodorus (Nazianzus), Nr. 143
Theodorus (Olba), Nr. 157; 212, 17; 214, 5
Theodorus patricius et exarchus, 10, 1; 696, 4
Theodorus (Pergamum), Nr. 70
Theodorus (Pharan), 20, 29; 106, 26; 132, 6; 578, 26; 580, 21; 582, 15; 584, 8; 586, 5; 586, 6 – 7; 602, 1 – 2; 610, 20; 702, 18; 718, 7; 750, 6; 772, 6; 798, 18; 814, 19; 834, 10; 852, 11; 878, 1; 888, 30
Theodorus (Phasis), Nr. 164
Theodorus (Pompeiopolis), Nr. 44; 893, 22
Theodorus (Praenetus), Nr. 95
Theodorus (Rauenna), Nr. 8; 158, 7; 891, 14 – 15
Theodorus presb. (Rauenna), Nr. 8; 20, 5; 56, 10; 891, 14; 895, 33
Theodorus I papa, 108, 14; 110, 12; 586, 15; 608, 8
Theodorus presb. (Roma), Nr. 1; 12, 11; 20, 16; 44, 1; 56, 8; 178, 6; 186, 10; 186, 29; 188, 2; 244, 19; 388, 11; 494, 13; 494, 17; 726, 11; 870, 4; 889, 19
Theodorus (Stauropolis), Nr. 31; 892, 31
Theodorus (Tarsus), Nr. 40; 893, 14
Theodorus (Thermae imp.), Nr. 65
Theodorus (Trapeia), 142, 28
Theodorus (Trapezus), Nr. 124
Theodorus (Trimithus), Nr. 7; 654, 25; 891, 9
Theodorus (Uercellae), 150, 20
Theodosiani haer., 66, 16; 586, 3 – 4; 592, 13; 594, 18
Theodosius (Alexandria), 104, 24; 106, 1; 106, 7; 106, 11; 380, 7; 480, 10
Theodosius I imp., 24, 11; 134, 29; 210, 18; 348, 2; 354, 8; 702, 11; 808, 13 – 14
Theodosius (Lacedaemon), Nr. 59
Theodosius (Psibela), Nr. 136
Theodosius (Sebastia – Armenia I), Nr. 158; 892, 15
Theodosius (Syracusae), 146, 16
Theodotus (Aureliopolis), Nr. 166
Theodotus (Daldis), Nr. 91
Theodotus haer., 476, 17 – 18
Theodotus alter, haer., 476, 19
Theodotus (Nepe – Nepet), 156, 31
Theodotus Scytheus, haer., 476, 19
Theodotus Trapezita, haer., 478, 4
Theognius (Cius), Nr. 50
Theopemptus (Iustinianopolis), Nr. 37; 893, 8
Theophanes presb. abbas Baiarum, A =
Theophanes (Antiochia), Nr. 4; 242, 14; 244, 1; 244, 11; 246, 3; 246, 7; 246, 13; 248, 4; 362, 6; 502, 1; 702, 16; 891, 1
Theophanes (Thurii), 142, 16
Theophylactus (Cerasus), Nr. 123
Thomas apostolus, 340, 12
Thomas (Constantinopolis), 612, 9; 612, 21; 614, 1; 614, 11; 614, 13; 614, 18; 614, 22; 616, 21; 618, 1; 618, 8; 618, 15; 618, 21

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

Thomas exconsul, X
Thomas Syrus, haer., 482, 15
Tiberius (Amisus), Nr. 107
Tiberius augustus, 14, 12; 26, 13; 34, 25; 46, 17; 52, 17; 122, 12; 160, 15; 170, 8; 180, 12; 190, 9; 262, 9; 278, 9; 400, 9; 514, 8; 568, 21; 628, 9; 664, 18; 682, 17; 705, 22; 752, 9
Tiberius diac. notarius, 526, 10; 526, 13
Tiberius imp., 899, 1
Tiberius (Laodicea – Phrygia Pacatiana), Nr. 32; 892, 33
Timotheus Aelurus, 478, 16; 876, 16
Timothiani haer., 66, 16
Tracisianum (Thrakesion thema), 886, 23
Tritheïtae haer., 484, 12
Tychon (Citium), Nr. 63; 654, 27
Typus, edictum Constantis imp., 108, 16; 110, 6; 110, 13

(H)unnoguri – Bulgari populus, 900, 8
Ursinus (Cissa), 154, 18
Ursinus (Patauium), 154, 30
Ualentinus (Aquae Statiellae), 148, 27
Ualentinus haer., 258, 23; 308, 7; 432, 4; 476, 16
Ualerianus (Roscianum), 154, 4
Ualerianus (Rusellae), 152, 7
Uersunophitae haer., 484, 11
Uictor (Bononia), 158, 14
Uigilius papa, 40, 20; 40, 24; 40, 27; 42, 3; 42, 14; 42, 23 – 25; 528, 17; 532, 3; 532, 8; 532, 21; 536, 9; 546, 4; 638, 11; 638, 15; 644, 15 – 16; 646, 9; 646, 15 – 16; 648, 3 – 4; 650, 8; 650, 14; 650, 19; 650, 21; 652, 18; 654, 12 – 13; 812, 2
Uilfridus (Eboracum – York), 148, 4
Uincentius (Forum Liuii), 158, 22
Uitalianus papa, 8, 13; 8, 19; 8, 21; 8, 25; 108, 18; 210, 2; 210, 7; 586, 20; 610, 2; 614, 2; 614, 13; 614, 21
Uitalianus (Senae), 152, 13
Uitalianus (Tuscania), 152, 30
Uitalis (Fauentia), 158, 18
Uitus (Silua Candida), 144, 10

Zacharias (Claudiopolis), 526, 9
Zacharias (Leontopolis), Nr. 45; 893, 24
Zeno imp., 380, 3; 382, 15; 386, 8; 480, 1
Zeuxippus, lauacrum publicum, 678, 9 – 10
Zimarcus (Sidyma), Nr. 127
Zoilus (Alexandria), 100, 14; 352, 13
Zoitus (Christopolis), Nr. 69
Zooras haer., 478, 15; 876, 19

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

SERIES EPISCOPORUM
QUI PRAESENTES FUERUNT ET SUBSCRIPSERUNT

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

Urbs et ciuitates	*Episcopi qui subscripserunt* actio XVII lat.	actio XVIII lat.	actio XVIII gr.	Sermo acclamationis
Roma	1	1	1	1
Constantinopolis	2	2	2	2
Alexandria	3	3	3	3
Antiochia	4	4	4	4
Hierosolyma	5	5	5	5
Thessalonice	6	6	6	6
Cyprus	7	7	7	7
Rauenna	8	8	8	8
Portus	9	9	9	9
Corinthus	10	10	10	10
Gortyna	11	11	11	11
Paternum – Tempsa	12	12	12	12
Regium	13	13	13	13
Caesarea – Cappadocia I	14	14	14	14
Ephesus	15	15	15	15
Heraclea – Thracia	16	16	16	16
Ancyra	17	17	17	17
Cyzicus	18	18	18	18
Sardes	19	19	19	19
Nicomedia	20	20	20	20
Nicaea	21	21	21	21
Chalcedon	22	22	22	22
Side	23	23	23	23
Amasia	24	24	25	24
Melitene	25	25	26	25
Tyana	26	26	24	27
Gangra	27	27	27	28
Claudiopolis – Honorias	28	28	28	29
Pessinus	29	29	29	26
Myra	30	30	30	30
Stauropolis	31	31	31	31
Laodicea – Phrygia Pac.	32	32	32	32
Synnada	33	33	33	33
Iconium	34	34	34	34
Antiochia – Pisidia	35	35	35	35
Perge	36	36	36	36
Iustinianopolis – Mocissa	37	37	37	37
Rhodus	38	38	38	38
Hierapolis	39	39	39	39
Tarsus	40	40	40	40
Anazarbus	41	41	41	41
Seleucia	42	42	42	42
Bizya	44	47	47	44
Pompeiopolis	45	48	48	45

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

Series episcoporum qui praesentes fuerunt

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4	4	4	–	–	–	–	–	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5	5	5	4	4	4	4	4	5	5	5	5	5
–	–	–	–	–	–	–	–	–	9	9	9	9	10	10	6	6	6
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	14	14	14	7	7
9	9	9	9	9	9	9	9	8	8	8	8	8	9	9	7	8	8
6	6	6	6	6	6	6	6	5	5	5	5	5	6	6	8	9	9
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	10	10
10	10	10	10	10	10	10	10	9	10	10	10	10	11	11	9	11	11
7	7	7	7	7	7	7	7	6	6	6	6	6	7	7	10	12	12
8	8	8	8	8	8	8	8	7	7	7	7	7	8	8	11	13	13
–	–	–	–	–	–	–	–	–	11	11	11	11	12	12	12	14	14
11	11	11	11	11	11	11	11	10	12	12	12	12	13	13	13	15	15
12	12	12	12	12	12	12	12	11	13	13	13	13	15	15	15	16	16
–	–	–	–	–	–	–	–	–	14	14	14	14	16	16	16	17	17
13	13	13	13	13	13	13	13	12	15	15	15	15	17	17	17	18	18
–	–	–	–	–	–	–	–	13	16	16	16	16	18	18	18	19	19
14	14	14	14	14	14	14	14	–	17	17	17	17	19	19	19	20	20
15	15	15	15	15	15	15	15	14	18	18	18	18	20	20	20	21	21
16	16	16	16	16	16	16	16	15	19	19	19	19	21	21	21	22	22
–	–	–	–	–	–	–	–	16	20	20	20	20	22	22	22	23	23
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	23	24	24
17	17	17	17	28	28	17	17	–	21	21	21	21	23	23	24	25	25
–	–	–	–	–	–	–	–	–	22	22	22	22	24	24	25	26	26
–	–	–	–	–	–	–	–	–	23	23	23	23	25	25	26	27	27
–	–	–	–	–	–	–	–	–	24	24	24	24	26	26	27	28	28
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	28	29	29
–	–	–	–	–	–	–	–	–	25	25	25	25	27	27	29	30	30
–	–	–	–	–	–	–	–	–	26	26	26	26	28	28	30	31	31
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	27	27	27	29	29	31	32	32
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	28	28	28	30	30	32	33	33
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	33	34	34
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	29	29	29	31	31	34	35	35
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	31	30	30	32	32	35	36	36
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	30	31	31	33	33	36	37	37
–	–	–	–	–	–	–	–	–	27	32	32	32	34	34	37	38	38
18	18	18	18	17	17	18	18	17	28	33	33	33	35	35	38	39	39
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	34	34	34	36	36	39	40	40
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	40	41	41
19	19	19	19	18	18	19	19	18	29	35	35	35	37	37	41	42	42
20	20	20	20	19	19	20	20	19	30	36	36	36	38	38	42	43	43
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	43	44	44

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

Urbs et ciuitates	*Episcopi qui subscripserunt* actio XVII lat.	actio XVIII lat.	actio XVIII gr.	Sermo acclamationis
Leontopolis	46	49	49	46
Mitylenae	47	50	50	47
Miletus	48	51	51	57
Selymbria	49	52	52	61
Methymnae	50	53	53	62
Cius	51	54	54	63
Cotrada	52	55	55	48
Euchaïta	53	56	56	49
Heracliopolis	54	74	74	50
Mesembria	55	152	152	53
Sozopolis – Thracia	56	153	153	54
Stobi	57	44	44	55
Athenae	43	43	43	43
Argus	60	–	–	56
Lacedaemon	61	45	45	59
Lampa	62	64	64	58
Catana	63	46	46	60
Soli	58	57	57	51
Citium	59	58	58	52
Nyssa	64	59	59	64
Thermae imp.	65	60	60	65
Camuliana	66	61	61	66
Mocissa – Iustinianopolis	67	62	62	67
Daranalis	68	63	63	68
Christopolis	69	65	65	69
Pergamum	70	66	66	70
Mastaura	71	67	67	73
Adramyttion	76	68	68	154
Magnesia	73	69	69	71
Hypaepa	72	70	70	107
Anaea	74	71	71	72
Nysa	75	72	72	74
Panium	77	73	73	75
Iuliopolis	78	75	75	76
Aspona	79	76	76	77
Cinna	80	77	77	78
Anastasiopolis	81	79	79	79
Berinopolis	83	80	80	120
Mnizus	82	78	78	80
Poemanenum	86	82	82	95
Miletopolis	85	81	81	81
Lampsacus	156	148	148	148
Hadrianotherae	84	85	85	82
Philadelphia	88	87	87	104

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

Series episcoporum qui praesentes fuerunt

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	37	37	37	39	39	44	45	45
21	21	21	21	20	20	21	21	20	31	38	38	38	40	40	45	46	46
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	39	39	39	41	41	46	47	47
22	22	22	22	21	21	22	22	21	32	40	40	40	42	42	47	48	48
23	23	23	23	22	22	23	23	22	33	41	41	41	43	43	48	49	49
24	24	24	24	23	23	24	24	23	34	42	42	42	44	44	49	50	50
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	50	51	51
–	–	–	–	–	–	–	–	–	35	43	43	43	45	45	51	52	52
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	52	53	53
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	44	44	44	46	46	53	54	54
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	45	45	45	47	47	54	55	55
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	55	56	56
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	56	57	57
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	57	58	58
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	58	59	59
39	39	39	39	39	39	39	39	37	53	89	89	89	93	94	73	60	60
38	38	38	38	38	38	38	38	36	52	88	88	88	92	93	74	61	61
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	55	55	71	62	62
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	56	56	72	63	63
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	46	46	46	48	48	59	64	64
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	47	47	47	49	49	60	65	65
25	25	25	25	24	24	25	25	24	36	48	48	48	50	50	61	66	66
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	62	67	67
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	63	68	68
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	49	49	49	51	51	64	69	69
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	52	52	52	54	54	65	70	70
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	66	71	71
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	72	72
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	50	50	50	52	52	67	73	73
26	26	26	26	25	25	26	26	–	37	51	51	51	53	53	68	74	74
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	69	75	75
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	70	76	76
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	75	77	77
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	76	78	78
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	77	79	79
28	29	29	29	27	27	28	28	26	39	54	54	54	58	58	78	80	80
27	28	28	28	26	26	27	27	25	38	53	53	53	57	57	79	81	81
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	55	55	55	59	59	80	82	82
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	56	56	56	60	60	81	83	83
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	82	84	84
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	57	57	57	61	61	83	85	85
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	86	86
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	84	87	87
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	58	58	58	62	62	85	88	88

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

Urbs et ciuitates	*Episcopi qui subscripserunt* actio XVII lat.	actio XVIII lat.	actio XVIII gr.	Sermo acclamationis
Silandus	87	86	86	–
Sitae	89	89	89	110
Daldis	90	88	88	105
Dascylium	91	90	90	101
(H)adriani	157	92	92	–
Basilinopolis	92	–	–	83
Praenetus	94	91	91	84
Helenopolis	154	155	155	151
Cadosia	93	93	93	102
Caesarea – Bithynia	96	94	94	106
Prusa	95	151	151	89
Theotocia	97	95	95	108
Iustinianopolis Gordi	98	96	96	85
Carallia	99	97	97	96
Cotenna	100	98	98	97
Coracesium	101	99	99	98
Berissa	102	100	100	93
Colonia	103	101	101	144
Amisus	104	102	102	94
Andrapa	105	103	103	86
Ibora	107	84	84	145
Sinope	106	104	104	109
Arca	110	105	105	92
Faustinopolis	111	106	106	111
Amastris	150	107	107	116
Iunopolis	112	108	108	100
Dadybra	113	109	109	133
Hadrianopolis	114	110	110	112
Cratia	115	111	111	103
Prusa	116	112	112	99
Heraclia – Pontus	117	113	113	113
Tius	118	114	114	114
Polemonium	109	115	115	91
Comanum	119	116	116	115
Cerasus	120	117	117	122
Trapezus	108	154	154	150
Claneum	121	118	118	87
Amorium	122	119	119	90
Sidyma	124	120	120	119
Oenoanda	123	121	121	121
Eriza	125	122	122	123
Myndus	126	123	123	124
Iluza	127	124	124	125
Ancyra	128	127	127	127

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

Series episcoporum qui praesentes fuerunt

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	86	89	89
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	87	90	90
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	88	91	91
29	27	27	27	29	29	29	29	27	41	60	60	60	64	64	89	92	92
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	91	93	93
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	93	94	94
–	–	–	–	–	–	–	–	–	40	59	59	59	63	63	90	95	95
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–		96	96
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	92	97	97
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	96	98	98
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	94	99	99
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	95	100	100
30	30	30	30	30	30	30	30	28	42	61	61	61	65	65	97	101	101
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	62	62	62	66	66	98	102	102
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	99	103	103
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	100	104	104
31	31	31	31	31	31	31	31	29	43	64	64	64	68	68	101	105	105
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	63	63	63	67	67	102	106	106
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	65	65	65	69	69	103	107	107
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	104	108	108
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	105	109	109
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	66	66	66	70	70	106	110	110
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	107	111	111
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	108	112	112
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	113	113
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	67	67	67	71	71	109	114	114
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	110	115	115
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	72	72	72	76	76	111	116	116
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	71	71	71	75	75	112	117	117
34	34	34	34	34	34	34	34	32	46	70	70	70	74	74	113	118	118
32	32	32	32	32	32	32	32	30	44	68	68	68	72	72	114	119	119
33	33	33	33	33	33	33	33	31	45	69	69	69	73	73	115	120	120
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	116	121	121
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	117	122	122
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	118	123	123
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	124	124
35	35	35	35	35	35	35	35	–	47	73	73	73	77	77	119	125	125
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	120	126	126
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	121	127	127
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	122	128	128
–	–	–	–	–	–	–	–	35	49	75	75	74	79	78	123	129	129
37	37	37	37	36	36	36	36	34	50	76	76	75	80	79	124	130	130
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	77	77	76	81	80	125	131	131
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	126	132	132

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

Urbs et ciuitates	*Episcopi qui subscripserunt* actio XVII lat.	actio XVIII lat.	actio XVIII gr.	Sermo acclamationis
Appia	129	125	125	126
Nacolia	130	126	126	118
Prymnessus	153	83	83	149
Barata	–	–	–	–
Psibela	155	149	149	152
Sozopolis – Pisidia	131	128	128	–
Cotyaeum	152	150	150	153
Philomelium	133	129	129	129
Timbriada	132	130	130	117
Magydus	134	131	131	130
Syllium	135	132	132	131
Nazianzus	136	133	133	128
Doara	137	134	134	132
Cos	138	145	145	134
Chius	139	146	146	135
Parus	140	136	136	138
Naxus	141	147	147	88
Tinus	142	135	135	136
Thera	143	138	138	143
Melus	151	137	137	137
Corycus	146	141	141	141
Adana	147	139	139	142
Flauias	149	140	140	139
Zenonopolis	148	142	142	140
Dalisandus	144	143	143	146
Olba	145	144	144	147
Sebastia – Armenia II	158	156	156	–
Lemnus	159	157	157	–
Abydus	160	158	158	–
Neapolis – Caria	161	159	159	–
Carpathus	162	160	160	–
Bosporus	163	161	161	–
Phasis	164	–	–	–
Caralis	165	162	162	–
Aureliopolis	166	163	163	–

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

Series episcoporum qui praesentes fuerunt

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	78	78	77	82	81	127	133	133
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	79	79	78	83	82	128	134	134
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	80	80	79	84	83	129	135	135
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	81	81	80	85	84	–	–	–
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	82	82	81	86	85	130	136	136
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	83	83	82	87	86	131	137	137
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	138	138
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	132	139	139
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	133	140	140
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	88	134	141	141
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	84	84	83	88	87	135	142	142
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	85	85	84	89	89	136	143	143
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	137	144	144
36	36	36	36	37	37	37	37	33	48	74	74	85	78	90	138	145	145
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	139	146	146
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	87	87	87	91	92	140	147	147
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	141	148	148
–	–	–	–	–	–	–	–	–	51	86	86	86	90	91	142	149	149
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	150	150
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	143	151	151
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	144	152	152
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	145	153	153
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	146	154	154
40	40	40	40	40	40	40	40	38	54	90	90	90	94	95	147	155	155
41	41	41	41	41	41	41	41	39	55	91	91	91	95	96	148	156	156
42	42	42	42	42	42	42	42	40	56	92	92	92	96	97	149	157	157
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

SERIES MAGISTRATUUM IMPERATORIS

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
I	Nicetas	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	–	–	–	–	–	–	×
II	Theodorus	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	–	–	–	–	–	–	×
III	Sergius	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	–	–	–	–	–	–	×
IV	Paulus	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	–	–	–	–	–	–	×
V	Iulianus	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	–	–	–	–	–	–	×
VI	Constantinus	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
VII	Anastasius	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
VIII	Iohannes	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	–	–	–	–	–	–	×
IX	Polyeuctus	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
X	Thomas	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	–	–	–	–	–	–	×
XI	Paulus	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	–	–	–	–	–	–	×
XII	Petrus	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
XIII	Leontius	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	–	–	–	–	–	–	×

SERIES MONACHORUM

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
A	Theophanes	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	–	–	–	–	–
B	Georgius	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
C	Conon – Stephanus	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
D	Anastasius	×	×	×	×	×	×	×	×	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
E	Stephanus	×	×	×	×	×	×	×	×	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
F	Leontius	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	×	×
G	Iordanes – Polychronius	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	×	×

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

AGATHO, diac. et chartophylax		
	epilogus	898,3 – 901,12
AGATHO papa		
CPG 9417	ep. ad Constantinum IV imp.	52,15 – 122,4
AGATHO papa et synodus		
CPG 9418	ep. ad Constantinum IV imp.	122,8 – 158,33
AGATHO papa		
CPG 9429 (1), (2)	testimonia orthodoxa et haeretica	186,21 – 188,23; 286,12 – 390,4
AMBROSIUS (Mediolanum)		
CPL 143	in Luc. X 592 – 595	290,21 – 23
	in Luc. X 593 – 595	72,22 – 24
CPL 150	de fide II 5,38 – 41	248,18 – 20
	de fide II 6,33 – 43	248,23 – 30
	de fide II 6,43 – 7,30	250,2 – 27
	de fide II 7,7 – 12	68,31 – 36
	de fide II 7,7 – 37	288,20 – 290,14
	de fide II 8,91 – 99	92,21 – 26
ANASTASIUS I (Antiochia)		
CPG 6952	apologia	362,18 – 364,9
ANTHIMUS (Trapezus)		
CPG 7086	sermo ad Iustinianum	370,18 – 372,5; 372,7 – 21; 508, 20 – 24; 512,1 – 15
APOLLINARIS (Laodicea)		
CPG 3648	de unione	840,19 – 20
CPG 3652	demonstratio	508,9 – 11
CPG 3653	in manifestationem	104,3 – 5
CPG 3656	c. Diodorum	102,29 – 32; 350,13 – 15; 388,22 – 390,4; 510,5 – 7
CPG 3661	ad Iulianum	542,16 – 17
ATHANASIUS (Alexandria)		
CPG 2093	c. Arianos 3,35	90,22 – 29; 350,23 – 352,5
CPG 2095	ad Epictetum	352,21 – 354,2
CPG 2161	nunc anima mea	658,1 – 662,17
(Ps.-)ATHANASIUS		
CPG 2231	de incarnatione	
	PG 26,1120 B 6 – 13	246,17 – 21; 336,4 – 8
	PG 26,1133 B 3 – C 9	234,2 – 13
	PG 26,1140 C 5 – 1141 D 3	234,16 – 236,23
	PG 26,1145 D 2 – 1149 A 6	238,8 – 240,7
	PG 26,1149 A 6 – B 15	240,14 – 242,2
CPG 2253	ad Iouinianum	
	PG 28,352 A	432,20 – 21; 600,3 – 4; 722,18 – 20; 774,26 – 27

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

CPG 2806	de incarnatione	
	PG 26,988 C 1 – 3	268,22
	PG 26,1021 B 10 – C 4	70,13 – 18; 842,23 – 844,2
	PG 26,1021 B 10 – C 9	268,24 – 270,3
	PG 26,1021 B 10 – 1024 A 2	298,9 – 18; 360,5 – 9; 370,11 – 12
	PG 26,1021 C 9 – 1024 A 1	270,6 – 8
AUGUSTINUS (Hippo Regius)		
CPL 326	fragmenta c. Iulianum	
	PL 45,1476,22 – 25	78,2 – 6; 248,1 – 2; 336,14 – 15
	PL 45,1479,12 – 19	78,7 – 13
	PL 45,1487,32 – 33	78,6 – 7
	PL 45,1489,35 – 41	78,17 – 21
	PL 45,1490,8 – 9	78,13 – 14
	PL 45,1495,3 ab imo – 1496,2	78,15 – 17
CPL 700	c. Maximinum	70,29 – 72,15
	unde ?	216,19 – 21
BASILIUS (Caesarea)		
CPG 2836	super ps. 1	838,8; 848,25
	unde ?	903,27 – 29
CHRYSOPOLIS monast.,		
	codices diuersi monotheletici	498,19 – 506,3
COLLECTIO Canonica Hispana		
	III (Madrid 1982) 181 – 190	712,17 – 726,17; 750,1 – 10
CONCILIUM I oecum., Nicaenum		
CPG 8512	symbolum	717,1 – 13; 770,5 – 18; 838,1
CONCILIUM II oecum., Constantinopolitanum I		
CPG 8599	symbolum	390,26 – 392,2; 394,20 – 396,4; 418,6 – 12; 462,18; 717,15 – 719,3; 770,20 – 35
CONCILIUM IV oecum., Chalcedonense		
CPG 9000	actio I	384,12
	ACO II 1,2 p. 127,3	
CPG 9005	actio V, symbolum	850,12 – 14
	(ACO II 1,2 p. 128,15 – 130,11)	
	128,15 – 16	718,3 – 4; 772,2 – 3
	128,19	842,9
	129,15	32,23; 378,16; 384,4; 388,2; 474,9; 530,4; 774,2
	129,23 – 30	222,13 – 17
	129,23 – 33	82,4 – 5
	129,23 – 130,2	80,4 – 16
	129,24 – 25	458,2 – 3; 848,19 – 20
	129,24 – 26	392,14 – 16
	129,24 – 27	840,5 – 8
	129,24 – 31	434,20 – 22; 812,17 – 20; 890, 7 – 9

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

	129,24 – 33	204,3 – 7; 872,5 – 11
	129,24 – 130,3	720,21 – 722,12; 774,7 – 19
	129,25	546,12 – 13
	129,26	384,14
	129,26 – 27	386,18 – 20; 392,12 – 14; 848, 1 – 2
	129,29	838,12
	129,30	378,20; 382,17; 386,5; 542,4 – 5
	129,30 – 31	874,5 – 6
	129,30 – 130,2	392,16 – 394,1
	129,31	384,2 – 3; 384,13; 548,20 – 21; 722,13 – 14; 774,20 – 21
	129,31 – 33	216,14 – 16; 222,7 – 9
	129,35 – 36	222,11
	130,1 – 2	542,4 – 5
	130,4 – 11	726,1 – 8; 776,20 – 27
	130,6 – 8	58,2 – 3
CONCILIUM V oecum., Constantinopolitanum II		
CPG 9355 – 9362	acta	638,6 – 654,23
CPG 9361 – 9362	actiones VII – VIII	532,13 – 23
CPG 9361	actio VII	42,17 – 20
CPG 9362	actio VIII	80,18 – 82,1; 644,21 – 646,3
CONCILIUM VI oecum. Constantinopolitanum III		
CPG 9422	actio III p. 42,17 – 20	644,21 – 646,3
CPG 9423	actio IV p. 52,27 – 28	866,22 – 27
CPG 9432	actio XIII p. 602,10	774,24
CPG 9437 (1)	symbolum actionis XVII	719,6 – 727,8
	symbolum actionis XVIII	772,1 – 776,27
CPG 9437 (2)	sermo prosphoneticus	804,14 – 829,6
CPG 9437 (3)	ep. ad Agathonem	888,3 – 894,13
CONCILIUM Lateranense a. 649		
CPG 9398 – 9402	ACO ser. II uol. I (1984)	
	61,33; 81,14	833,6
	75,9 – 17	866,22 – 27
	120,1 – 124,7	602,4 – 606,14
	134,16	442,5 + 11
	134,26 – 28	432,20 – 21; 600,3 – 4
	136,26 – 27	596,2 – 3
	136,27 – 30	596,6 – 9
	136,30 – 32	596,18 – 20
	138,2 – 5	598,5 – 8
	138,5 – 12	598,15 – 18
	138,10 – 12	600,1 – 3
	152,27 – 39	606,16 – 608,5
	200,22 – 34	608,11 – 22
	262,26	838,8
	266,36 – 39	848,21 – 24
	282,26 – 30	842,23 – 844,2
	284,12 – 15	660,10 – 14; 722,20 – 23; 774, 28 – 30
	284,19 – 21	660,15 – 17; 722,17 – 18; 774,25

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

		284,26 – 29
		288,7 – 19
		290,16 – 35
		290,31 – 32
		294,2 – 3
		300,33 – 35
		304,21
		312,34 – 36
		314,4 – 5
		316,18 – 20
		320,18 – 19
		320,38 – 322,24
		322,23 – 24
		326,31 – 34
		328,4
		338,16 – 22
		356,12 – 17
		362,9 – 11
		368,6 – 16
		368,7 – 8
		370,16 – 17
		379,7 – 10
		428, Nr. 28
		436, Nr. 81
		844,18 – 22
		294,10 – 19
		328,4 – 20
		842,17
		842,19 – 21
		848,13 – 16
		372,1
		358,12 – 15
		368,12 – 14
		466,12 – 13
		390,2 – 4
		350,13 – 15
		596,13 – 14
		370,10 – 14
		360,12 – 13
		626,1 – 9
		318,14 – 20
		842,6 – 7
		58,26 – 29
		434,14
		434,17
		60,3 – 5
		544,4 – 8
		362,18 – 24
CONSTANTINUS I (Constantinopolis)		
Grumel, Nr. 309	synodica ad Macarium Ant.	616,12 – 17
CONSTANTINUS IV imp.		
CPG 9416	sacra ad Donum papam	2,5 – 10,8
CPG 9419	sacra ad Georgium Const.	10,14 – 12,25
CPG 9438	edictum	832,1 – 856,6
CPG 9439	sacra ad Leonem II papam	894,17 – 897,30
CPG 9440	sacra ad synodum Romanam	856,10 – 866,9
CYRILLUS (Alexandria)		
CPG 5206	in Matth. XI	318,14 – 20
	in Matth. XII	272,11 – 274,8; 272,7 – 8; 320, 2 – 15
CPG 5208	in Ioh. IV	332,16 – 334,16; 320,22 – 322, 9; 322,12 – 324,3; 372,11 – 17
	in Ioh. VIII	324,10 – 326,4
	in Ioh. X	246,1 – 2; 326,8 – 9
	in Ioh. XII	326,13 – 22
CPG 5215	thesaurus XIV	848,21 – 24
	thesaurus XXIII	362,22 – 23; 848,4 – 7
	thesaurus XXIV	86,9 – 14; 94,23 – 30; 314, 9 – 16; 314,22 – 316,9; 332, 1 – 11; 842,19 – 21; 844,3 – 4
	thesaurus XXXII	348,19 – 350,2; 350,20 – 22; 354,5 – 8; 724,9 – 13; 776,6 – 8
CPG 5218	ad Theodosium	24,12 – 15; 348,4 – 11; 354, 9 – 16
CPG 5222	apologia	846,9

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

CPG 5233 (h)	c. Iulianum imp.	316,15 – 21; 318,2 – 8
CPG 5317	ep. 17, ad Nestorium III	222,3 – 6; 222,9 – 10; 226, 7 – 24; 228,1 – 2; 436,16 – 17; 872,19 – 20
CPG 5345	ep. 45,6	838,22 – 840,2
CPG 5372	ep. 72	905,12 – 17
	unde ?	907,25 – 28
(Ps.-)Cyrillus (Alexandria)		
CPG 5432	de trinitate	220,10 – 11; 420,11 – 15
Cyrus (Alexandria)		
CPG 7610	ep. ad Sergium Const.	584,15 – 586,4; 588,7 – 592,4
CPG 7611	ep. ad eundem	592,6 – 594,15
CPG 7613	satisfactio	594,17 – 600,20 (598,20 – 22 = 106,24 – 26; 598,12 – 15 = 220,16 – 19)
(Ps.-)Dionysius Areopagita		
CPG 6602	de diuinis nominibus 2,6	92,13 – 18; 252,4 – 8; 252, 10 – 11
	de diuinis nominibus 4,11	903,32 – 904,4
CPG 6607	ep. IV	216,26 – 27; 456,14; 598,21; 606,20 – 608,4
Doctrina Patrum de Incarnatione Uerbi		
CPG 7781	c. 13 VI p. 82,6	848,4
	c. 13 XIII p. 85,2 – 86,9	366,8 – 368,14
	c. 16 XVI p. 110,17 – 111,21	324,10 – 326,4
	c. 18 VII p. 119,4 – 9	294,2 – 296,2
	c. 18 IX p. 120,4 – 6	258,21 – 260,13
	c. 33 p. 252,2 – 4	424,3 – 4
	c. 35 p. 271,4 – 5	476,10 – 482,19
	c. 35 p. 272,1 – 15	484,1 – 13
Ephraem (Antiochia)		
CPG 6902	apologia c. 56	356,22 – 358,17
	apologia c. 64	360,3 – 362,2
Epiphanius (Constantia)		
CPG 3745	panarium 69,61,2 – 5	328,4 – 20; 842,17
Eulogius (Alexandria)		
CPG 6976 (3)	apologia	530,9 – 12
Gregorius (Nazianzus)		
CPG 3010	or. 23,11	392,4
	or. 27,10	905,2 – 5
	or. 29,13	903,29 – 30
	or. 30,5	840,8
	or. 30,12	84,2 – 6; 270,15 – 18; 330, 4 – 16; 724,2 – 3; 774,33 – 34; 844,18 – 22
	or. 38,13	464,2; 838,15 – 16

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

	or. 39,11	220,7 – 16; 420,5 – 7; 420,15; 424,9 – 10; 838,5
	or. 43,68	904,23 – 29
CPG 3032	ep. 101,20 – 21	102,16
	ep. 101,32	74,31; 842,6 – 7
Gregorius (Nyssa)		
CPG 2900, CPG 3137	ep. 189,6	344,19 – 346,11
	ep. 189,8	346,15 – 20
CPG 3135	c. Eunomium 35	306,7 – 11
	c. Eunomium 3 (4) 8	224,20 – 24; 544,4 – 8
	c. Eunomium 3,9,28 – 31	340,23 – 342,15; 342,19 – 344, 13; (342,22 = 356,9)
CPG 3136	refutatio	84,9 – 11; 556,17 – 18
CPG 3144	antirrheticus	84,14 – 23; 300,4 – 304,18; 844, 8 – 13
CPG 3154	de opificio	306,1 – 3
CPG 3161	de beatitudinibus	94,19 – 20
Gregorius (Thaumaturgus)		
CPG 1764	confessio 3,1 – 13	218,21 – 220,7
	confessio 3,10 – 13	428,16 – 19
Heraclius imp.		
Dölger Nr. 204	ep. ad Sergium Const.	546,1 – 2
Hilarius (Pictaui)		
CPL 433	de trinitate 9,5	88,19 – 25
	de trinitate 9,11	88,28 – 90,4
Honorius I papa		
CPG 9375, CPG 9431 (3), CPL 1726 (a)	ep. I ad Sergium Const.	548,4 – 558,8 (552,20 = 438,6)
CPG 9377, CPG 9432 (12), CPL 1726 (a)	ep. II ad Sergium Const.	564,1 – 5
	fragmentum a)	620,22 – 622,10
	fragmentum b)	622,12 – 624,20
Iohannes I (Chrysostomus – Constantinopolis)		
CPG 4320	de consubstantiali	84,27 – 86,6; 292,4 – 21; 294,2 – 296,2
CPG 4369	in illud: pater	252,17 – 256,3; 256,6 – 260,13; 306,16 – 308,20
CPG 4424	in Matth.	296,9 – 298,2; 310,4 – 312,2
CPG 4425	in Ioh.	312,9 – 314,2
(Ps.-) Iohannes Chrysostomus		
CPG 4574	in s. Thomam	340,14 – 18
Iohannes V (Constantinopolis)		
Grumel Nr. 308	synodica ad Macarium Ant.	616,5 – 10
Iohannes VI (Constantinopolis)		
Grumel Nr. 322	ep. ad Constantinum papam	901,15 – 908,27

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

Iohannes patricius et quaestor		
	chartae diuersae	524,5 – 526,6
Iohannes (Scythopolis)		
CPG 6850	c. Seuerum	366,3 – 368,14
Iulianus (Halicarnassus)		
CPG 7126	fragmentum	366,7 – 8
Iustinianus I imp.		
CPG 6879	ep. ad Zoilum	
	a)	352,15 – 356,4
	b)	356,9 – 14
CPG 6885	confessio fidei	
	p. 72,16 – 18	392,4 – 6
	p. 72,16 – 19	418,17 – 21
	p. 72,29 – 33	838,10
	p. 72,33	598,13
	p. 72,33 – 74,1	872,5 – 11
	p. 76,3 – 6	394,5 – 7
	p. 76,8	434,14
	p. 76,18	434,17
	adv. Nestorianos et Acephalos	350,9 – 352,5
Iustinianus II imp.		
CPG 9442	ep. ad Iohannem V papam	886,3 – 897,21
(Ps.-)Iustinus, philosophus et martyr		
	cf. Theodoretus (Cyrus)	
Leo I papa		
CPL 1656	ep. 11,4	32,16 – 19; 336,23 – 338,3; 350, 10 – 13; 354,2 – 4; 366,3 – 5; 376,3 – 5; 376,19 – 21; 378, 4 – 5; 442,15 – 18; 444,11; 444, 16 – 17; 510,17 – 18; 528,25; 546,16 – 17; 548,21; 622,18 – 19; 846,21 – 23
	ep. 28,4	94,3 – 7; 130,5 – 8; 724,7 – 8; 776,3 – 5
	ep. 95	907,4 – 7; 907,9 – 15
	ep. 164	556,19 – 20
	ep. 165,6	94,10 – 15; 338,10 – 14; 338, 17 – 26
	ep. 165,8	74,1 – 2; 288,6 – 15; 848,13 – 16
Leo II papa		
CPG 9441	ep. ad Constantinum IV imp.	867,14 – 885,17
Macarius (Antiochia)		
CPG 7625	confessio fidei	218,7 – 230,26; 232,11 – 13; 506,15 – 18; 542,10 – 11; 566, 20 – 22
	libellus ad Constantinum imp.	500,9 – 15; 504,5

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

CPG 7626 (1)	sermo III	504,17 – 19; 508,1 – 2
	a)	504,20 – 506,3
	b)	508,3 – 4
	c)	508,5 – 7
CPG 7626 (2)	sermo acclamatorius	500,22 – 502,19; 504,7; 508, 13 – 19; 522,11; 524,23 – 526,3
CPG 7626 (3)	sermo ad Lucam	502,24 – 504,2; 504,9; 510, 1 – 4; 510,9 – 20
	testimonia monotheletica	168,4 – 14
	codicellus testimoniorum	176,10 – 18
MAXIMUS monachus (Confessor)		
CPG 7697 (7)	tomus ad Marinum	842,4 – 5
CPG 7697 (15)	tomus spiritalis	370,11 – 12
CPG 7698	disputatio cum Pyrrho	238,26 – 28; 244,18; 698,9
MENAS (Constantinopolis)		
CPG 6931	libellus professionis	40,19 – 21; 532,1 – 12; 638,10 – 11; 644,15; 646,15; 654,12 – 13
NESTORIUS (Constantinopolis)		
CPG 5757	sermo II „epiphanus myeseos“	104,19 – 22
PAULUS (Antiochia)		
CPG 7203 (!)	ep. ad Iacobum	
	a)	382,15 – 384,7
	b)	384,10 – 19
CPG 7205	ep. synodica	
	a)	386,16 – 21
	b)	388,2 – 7
PAULUS II (Constantinopolis)		
CPG 7620	ep. ad Theodorum papam	108,13 – 17; 586,11 – 15; 608, 11 – 22
CPG 7621	typus	202,26 – 204,3
	tomi III ad Constantinum II imp.	586,15 – 17
PETRUS (Constantinopolis)		
	epp. diuersae	586,19
Grumel Nr. 303	ep. ad Uitalianum papam	108,18 – 20; 586,19 – 21; 610, 1 – 5
PETRUS (Nicomedia)		
CPG 9429 (3)	libellus satisfactionis	390,15 – 398,9
POLYCHRONIUS presb. et mon.		
	expositio fidei	676,11 – 19
PYRRHUS (Constantinopolis)		
CPG 7616	ep. ad Iohannem IV papam	620,6 – 8; 620,17 – 18; 626,1 – 9
CPG 7617, CPG 9432 (6)	tomus dogmaticus	606,16 – 608,5
	libri VI	586,8 – 11

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

SERGIUS (Constantinopolis)		
CPG 7604	ep. ad Cyrum Alex.	528,1 – 530,24; 562,13 – 17
CPG 9400 (3)		
CPG 7606	ep. ad Honorium papam	224,11 – 24 = 542,16 – 544,8; 534,4 – 546,25; 562,18 – 21
CPG 7607	ecthesis	
(ACO ser. II uol. I	p. 156,27 – 162,13)	
	p. 158,14	220,24
	p. 160,4 – 19	542,2 – 3
	p. 160,11 – 13	222,21 – 224,2
	p. 160,13	542,10 – 11
	p. 160,17 – 19	542,14 – 16
	p. 160,25	82,23
	p. 162,8	202,25
	regestum diuersarum epp.	562,13 – 17
SEUERUS (Antiochia)		
CPG 7025	ad Sergium gramm.	104,15
CPG 7036	sermo prosphoneticus	104,9 – 12
CPG 7070 (6)	ep. syn. ad Anthimum	378,3 – 9
CPG 7070 (7)	ep. ad Theodosium Alex.	378,14 – 380,3
CPG 7071 (45)	ep. II ad Oecumenium	376,1 – 11; 848,7 – 11 = 376, 7 – 9
CPG 7071 (48)	ep. ad Paulum	376,17 – 21
SOPHRONIUS (Hierosolyma)		
CPG 7635	ep. synodica	410,13 – 494,9; 552,20 = 438, 6; 600,3 – 4 = 432,20 – 21
THEMISTIUS (Alexandria)		
CPG 7285	antirrheticus	
	c. 5	374,1 – 5
	c. 34	374,9 – 10
	c. 41	370,8 – 14; 506,21 – 24
	c. 42	374,13 – 17
THEODORETUS (Cyrus), cf. (Ps.-)Iustinus		
CPG 6218	expositio	
	c. 10	454,21 – 456,3
	c. 11	454,17 – 19
	c. 12	340,4 – 9; 456,3 – 5
THEODORUS (Bostra)		
CPG 7201	ep. ad Paulum Ant.	386,3 – 9
THEODORUS (Melitene)		
	carta de fide	202,10 – 204,9
THEODORUS (Pharan)		
CPG 7601 / CPG 9400 (1)	ad Sergium	106,27 – 28; 586,5 – 8; 602,4 – 604,3
CPG 7602 / CPG 9400 (1)	de interpretationibus	586,5 – 8; 604,4 – 606,14

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

THEODOSIUS (Alexandria)		
CPG 7133	ad Theodoram	104,26 – 27; 106,2 – 5; 106, 8 – 9; 106,12 – 15; 380,9 – 11; 380,14; 380,18 – 21; 382,1 – 9
THOMAS (Constantinopolis)		
Grumel Nr. 307	synodica authentica	614,17 – 616,3
THOMAS, Iohannes et Constantinus (Constantinopolis)		
Grumel Nr. 307; 308; 309	regesta synodicorum	612,8 – 614,15; 616,19 – 618,22
UIGILIUS papa		
JK 920	ep. ad Iustinianum imp. ACO IV 1 p. 187,23 – 188,21	638,15 – 16; 646,9 – 10; 646, 15 – 16; 654,13 – 14
ZENO imp.		
CPG 5999	henoticum	380,1 – 3

INITIA PATRUM ET SUPERSCRIPTIONES

*Αἱ μὲν οὖν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἐνστάσεις κατὰ τῶν πολεμίων		
Aduersus expugnatores quidem propter pietatem instantiae		504,18
Aduersus inpugnatores quidem ob pietatem instantiae		508,1 – 2
MACARIUS (Antiochia)	sermo III de eadem re	
*Ἀλλ' ἴδωμεν καὶ τὸ ἐκ τοῦ ἀκολούθου		
Sed uideamus et quod sequitur		
GREGORIUS (Nyssa)	c. Eunomium 3,9,28 – 31	342,18
*Ἀλλ' ἴσως οἶμαι διὰ τοῦ βιβλίου τοῦ προλαβόντος		
Sed forsitan arbitror per preteritum librum		
AMBROSIUS (Mediolanum)	de fide II 7,7 – 37	288,18 – 19
**Ἄλλοι μὲν ἴσως ἐπιεικείᾳ μείζονι τῆς τῶν πολλῶν καταλήψεως		
Alii quidem fortassis maiore modestia ex comprehensione multorum		
CONSTANTINUS (Constantinopolis)	synodica ad Macarium	616,17
Ἀναγνόντες τὰ γράμματα τῆς ἀγάπης τῆς σῆς		
Lectis dilectionis tuae litteris		
LEO I papa	ep. 11 ad Flauianum	336,22
Βαβαί, βαβαί, παμμακάριστοι, πῶς μοι φίλον νῦν		
Papae, papae, beatissimi, quam mihi nunc amabilis		
SOPHRONIUS (Hierosolyma)	ep. synodica	410,17

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

Βαθεῖαν τομήν
Profundam sectionem
IOHANNES I (Constantinopolis), Chrysostomus — sermo in illud: Pater, si possibile — 252,14; 306,15

Γλυκὺς ὁ παρὼν βίος
Dulcis est presens uita
IOHANNES I (Constantinopolis), Chrysostomus — in Ioh. liber II, hom. 67 — 312,7–8

Εἰ καὶ μερίμναις στρατιωτικαῖς
Quamquam sollicitudinibus tam militaribus
CONSTANTINUS IV imp. — sacra ad Georgium (Constantinopolis) — 10,21

*Εἰ παρά τινος τῶν τυχόντων
Si a quolibet aliquorum — 314,7–8

Si a quodam de accidentibus — 330,21–22

CYRILLUS (Alexandria) — thes. c. 24

Εἰρήνης θεοῦ τῆς ὑπερεχούσης πάντα νοῦν τὸ κεφάλαιον ἡ εὐσέβεια
Pacis dei quae exsuperat omnem sensum summa est pietas — 218,7

Pacis dei quae exsuperat omnem sensum capitulum est pietas — 506,13–14

MACARIUS (Antiochia) — confessio fidei

*Εἴ τις μέμνηται τῶν ὀλίγῳ πρόσθεν ἡμῖν
Si quis meminit quae paulo ante nobis
ANASTASIUS (Antiochia) — apologia Tomi Leonis — 362,17

*Ἐμοὶ μὲν ἐδόκει
Mihi quidem uidebatur
THEODOSIUS (Alexandria) — liber ad Theodoram augustam — 380,8

Ἐπειδή σοι τὰς μὲν ἐκ τῶν λογισμῶν
Quoniam tibi quaedam ex cogitationibus
GREGORIUS (Nazianzus) — or. 30 — 330,2

*Ἔστι καὶ ἡμῖν ἐκ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς
Est etiam nobis ex deo inspirata scriptura
SEUERUS (Antiochia) — ep. II ad Oecumenium — 374,22–23

Ἔστι μὲν καὶ πᾶσιν ὑμῖν
Est quidem et omnibus uobis
GREGORIUS (Nyssa) — [Basilius] ep. 189 ad Eustathium — 344,18

Εὐφορίας καὶ πάλιν πνευματικῆς διὰ τῶν εὐπροσδέκτων εὐχῶν
Fecunditatem et iterum spiritalem fructificatam per acceptabiles orationes
CYRUS (Alexandria) — ep. ad Sergium — 592,9

*Ἐφάνη μὲν ἡμῖν καὶ ἀπὸ πρώτης εὐθέως πείρας
Apparuit quidem nobis statim et a primo experimento
SERGIUS (Constantinopolis) — ep. ad Cyrum — 528,1

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

*Ἡ ζωὴ τῶν ζώντων αἰτία
Uita uiuentium causa
APOLLINARIS (Laodicea) c. Diodorum ad Heraclium 388,23–24

*Ἡ οὖν Μαρία λαβοῦσα λίτραν μύρου
Maria autem accipiens libram ungenti
CYRILLUS (Alexandria) in Ioh. VIII 324,8

*Θεοῦ μεμνῆσθαι ἐν πάσῃ ὑποθέσει καλόν
Dei meminisse in omni causa bonum est
ANTHIMUS (Trapezus) sermo ad Iustinianum imp. 370,19; 508, 20–21; 512,2

Ἰδοὺ δὴ τί καλὸν ἢ τί τερπνὸν ἀλλ' ἢ τὸ κατοικεῖν ἀδελφοὺς ἐπὶ τὸ αὐτό
Ecce quam bonum et quam iocundum habitare fratres in unum
PAULUS (Constantinopolis) ep. ad Theodorum papam 608,9–10

Ἱκανῶς τὸν κατὰ Ἰουδαίων καὶ Ἑλλήνων
Idoneae aduersus Iudeos et paganos
(Ps.-)IUSTINUS expositio c. 12 340,2–3

*Ἴσον λιβέλλου ἐπιδοθέντος Κωνσταντίνῳ ... παρὰ Μακαρίου
Exemplar libelli quem porrexit ... Constantino Macharius
MACARIUS (Antiochia) libellus ad Constantinum imp. 500,13–14

Καλὸν ἂν γένοιτο προοίμιον
Bonum utique erit exordium
GREGORIUS (Nyssa) antirrheticus 300,2–3

Κατανοοῦντι μοι τοῦ ἀνθρωπίνου βίου τὰς διαφόρους ὀδύνας
Consideranti mihi humanae uitae diuersos angores
AGATHO papa ep. ad Constantinum IV imp. 52,20

*Λόγος ἀποσταλεὶς ὑπὸ Μακαρίου ... Λουκᾷ πρεσβυτέρῳ καὶ μοναχῷ
Sermo missus a Macario ... Lucae presbitero et monacho
MACARIUS (Antiochia) sermo ad Lucam presb. (cf. Οἷόν ἐστι) 504,1–2

*Λόγος προσφωνηθεὶς τῷ ... Κωνσταντίνῳ παρὰ Μακαρίου
Sermo acclamatus ... Constantino a Macario
MACARIUS (Antiochia) sermo prosphoneticus 500,24–25

*Λόγος τοῦ ἐν ἁγίοις Μηνᾶ ἀρχιεπισκόπου
Sermo sanctae memoriae Menae archiepiscopi
MENAS (Constantinopolis) libellus professionis 40,19; 522, 1–4; 638,10–11

Magnum studium primamque sollicitudinem
IUSTINIANUS II imp. iussio ad Iohannem V papam 886,9

Ὁ ἁμαρτωλὸς ἐγὼ καὶ πάντων ἐλάχιστος Ἀγάθων
AGATHO chartophylax epilogus 898,7

*Ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτάς
Qui habet mandata mea et custodit ea
CYRILLUS (Alexandria) in Ioh. X 326,6–7

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

Οἱ κακοτέχνως τὰς θείας γραφάς
Quiqui callide diuinas scripturas
(Ps.-)Athanasius (Alexandria) liber de incarnatione 298,7–8

*Οἷόν ἐστι τοῖς κατὰ θάλατταν κινδυνεύουσι
Quale est his, qui in mare periclitantur
Macarius (Antiochia) sermo ad Lucam (cf. Λόγος ἀποσταλείς) 510,2

*Ὁ κύριος ἡμῶν καὶ θεὸς Ἰησοῦς Χριστὸς μέλλων εἰς οὐρανοὺς ἀνιέναι
Dominus et deus noster Iesus Christus futurus in caelos ascendere
Pyrrhus (Constantinopolis) ep. ad Iohannem IV papam 626,4

*Ὁ μὲν ἐξ οὐκ ὄντων εἰς τὸ εἶναι παραγαγὼν τὰ σύμπαντα
Qui cuncta ex nihilo quidem ut exsisterent protulit
Thomas (Constantinopolis) synodica ad Uitalianum papam 614,23

Ὁ μὲν τρόπος τοῦ εὐσεβοῦς
Modus quidem piae
(Ps.-)Athanasius (Alexandria) de incarnatione 336,3

*Ὅταν μὲν τὸν καιρόν
Cum quidem tempus
Theodorus (Bostra) ep. dogmatica 386,2

Ὁ τῆς ἑαυτοῦ θειότητος καὶ δυνάμεως μήνυμα
Iohannes VI (Constantinopolis) ep. ad Constantinum papam 901,24

*Ὅτι θεὸς κατὰ φύσιν ὁ υἱός
Quia deus secundum naturam est filius
Cyrillus (Alexandria) in Ioh. XII 326,11–12

*Ὅτι καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
Quia discendi de caelo
Cyrillus (Alexandria) in Ioh. IV 320,2–21; 332, 14–15

*Ὅτι οὐκ ἀνελλιπῶς ἐφύλαττεν ἡ σάρξ
Quoniam non indiminute conseruabat caro
Ephraem (Antiochia) apologia 356,20–21

Οὐκ ἦν ὡς ἔοικεν
Non erat ut uidetur
Gregorius (Nyssa) c. Eunomium 306,6

*Οὐ νῦν πρῶτον, ἀλλ' ἄνωθεν ὁ μισόκαλος
Non nunc primum, sed olim bonorum inuidus
Theodorus (Bostra) ep. ad Theodorum 386,14

Οὕτω τοῖς ἁγιωτάτοις ὑμῖν ὁλικῶς τε καὶ συμφυῶς
In tantum uobis sanctissimis integre coherentes
Sergius (Antiochia) ep. ad Honorium papam 534,4

Πάλιν ἱπποδρομίαι
Iterum circensia
Iohannes I (Constantinopolis), Chrysostomus hom. de consubstantiali 292,2–3

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

*Πάντα μοι τὰ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης
Omnia mihi quae uestrae sanctitatis sunt
PAULUS (Antiochia) ep. ad Iacobum 382,14

Πάντων τῶν ἀγαθῶν ἐλπὶς ὑπάρχειν γνωρίζεται
Omnium bonorum spes inesse praenoscitur
AGATHO papa et synodus ep. ad Constantinum IV imp. 122,16

Πάντως ἐπίσταται καὶ ἡ ὑμετέρα πατρικὴ μακαριότης
Per omnia nouit uestra paterna beatitudo
CONSTANTINUS IV imp. sacra ad Donum papam 2,10

*Παράδοξόν τι, καλλίνικε δέσποτα
Mirum quid, inuictissime domine
MACARIUS (Antiochia) sermo acclamatorius 508,14

*Πειρᾶται ὁ δι' ἐναντίας
Adtemptat quidem qui ex aduerso est
CYRILLUS (Alexandria) sermo c. Iulianum 316,13 – 14

Περὶ δὲ τῆς Πέτρου τοῦ ἀποστόλου φωνῆς
De uoce itaque Petri apostoli
GREGORIUS (Nyssa) c. Eunomium 340,21 – 22

*Πιστεύω εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα
Credo in unum deum patrem omnipotentem
PETRUS (Nicomedia) libellus satisfactionis 390,26

*Πνευματικῆς εὐφροσύνης πρόξενον ἡμῖν τὸ γράμμα τῆς ὑμετέρας ὁμοψύχου καὶ ἁγίας ἀδελφότητος γέγονε
Spiritalem nobis laetitiam peperit littera uestrae unianimis et sanctae fraternitatis
PETRUS (Constantinopolis) ep. ad Uitalianum papam 610,3 – 4

Προθυμηθέντι μοι τὴν παροῦσαν ἀναφορὰν ἀνατεῖναι
Prompto me exsistente praesentem suggestionem porrigere
CYRUS (Alexandria) ep. ad Sergium 588,9

*Πύρρου ἐλαχίστου ἐπισκόπου περὶ θελήματος καὶ ἐνεργείας
Pyrrhi humilis episcopi de uoluntate et operatione
PYRRHUS (Constantinopolis) tomus dogmaticus 606,16 – 17

Στήριγμα καὶ θεμέλιος τῆς ἐκ τῆς ἄνω ῥοπῆς
Firmamentum ac fundamentum superno nutu
CONSTANTINUS IV imp. edictum 832,9

Τὰ γραφέντα παρὰ τῆς ὑμετέρας ἀδελφότητος ἐδεξάμεθα
Scripta fraternitatis uestrae suscipimus
HONORIUS I ep. I ad Sergium 548,4

*Τὰ γραφέντα παρὰ τοῦ ἀγαπητοῦ ἡμῶν τέκνου Σηρίκου τοῦ διακόνου
Scripta dilectissimi filii nostri Sirici diaconi
HONORIUS I ep. II ad Sergium 620,23

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

*Τὰ ἑπόμενα τῶν περὶ θελήματος χρήσεων
Sequentia testimoniorum de uoluntate
MACARIUS (Antiochia) florilegium 176,17–18

Τὰ μέγιστα τῶν νοσημάτων μειζόνων δεῖται βοηθημάτων
CONCILIUM ep. ad Agathonem papam 888,12

*Τεκμήριον ἀκριβὲς τῆς εὐθείας καὶ μὴ τετραμμένης ὁδοῦ
Argumentum scrupulosum rectae et non uertibilis uiae
IUSTINIANUS I imp. liber adv. Nestorianos et Acephalos 350,7–8

*Τὴν θεοφιλῆ τῆς ὑμετέρας φιλανθρωπίας φροντίδα
[Religiosam clementiae uestrae sollicitudinem]
LEO I papa ep. 95 ad Pulcheriam 907,8

Τῆς μὲν ἐν ἀνθρώποις εὐκλείας
Quod apud homines quidem eminet 24,11–12

Gloria quidem quae est apud homines 348,3

CYRILLUS (Alexandria) or. ad Theodosium imp.

*Τῆς ὁμοιώσεως τοῦ κυρίου τῆς πρὸς ἡμᾶς ἡ ὠφέλεια μεγάλη
Similitudinis domini ad nos utilitas magna est
ATHANASIUS (Alexandria) hom. nunc anima mea turbata est 658,2

Τῆς τῶν οὐρανῶν ἀκαταλήκτου βασιλείας
CONSTANTINUS IV imp. ep. ad Leonem II papam 894,29

*Τίς λαλήσει τὰς δυναστείας τοῦ κυρίου
Quis loquitur potentias domini
IOHANNES V (Constantinopolis) synodica ad Macarium 616,10

*Τοῖς γράμμασιν ἐντυχόντες
Litteras relegentes
IUSTINIANUS I imp. ep. dogmatica ad Zoilum 352,14

*Τὸν μὲν ἀπόστολον Παῦλον
Apostolum quidem Paulum
SEUERUS (Antiochia) ep. ad Paulum 376,16

*Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς
Tunc uenit cum eis Iesus
IOHANNES I (Constantinopolis), Chrysostomus hom. LXXXI in Matth. 310,3

*Τούτους τοὺς περὶ Μελέτιον
Istos, qui sunt circa Meletium
EPIPHANIUS (Constantia) panarion 328,3

Τῷ βασιλεῖ τῶν βασιλευόντων, οὗ τινος ἐν τῇ ἐξουσίᾳ εἰσὶν αἱ τοῦ κόσμου βασιλεῖαι
Regi regum, in cuius potestate sunt regna mundi
LEO II papa ep. ad Constantinum IV imp. 866,22

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

Τῷ μὲν νόμῳ τῆς ἐκκλησίας πειθόμενος
Legi quidem ecclesiae optemperans
(Ps.-)Iohannes Chrysostomus — sermo in s. Thomam — 340,13

*Τῶν πρὸς τὴν σὴν θεοφίλειαν
Quod ad tuam reuerentiam
Seuerus (Antiochia) — ep. synodica ad Anthimum — 378,2

Ὑποσχόμενον ἐμαυτὸν διαμέμνημαι
Promisisse me memini
Leo I papa — ep. 165 ad Leonem imp. — 288,5; 338,8–9

Ὑπὸ τῆς τοῦ παντὸς ποιητικῆς τε καὶ συνεκτικῆς δεξιᾶς τοῦ θεοῦ
A dextera dei, qui cuncta creauit et continet
Concilium — sermo acclamationis — 804,17

Φαιδρὸς ὑμῶν καὶ περίβλεπτος ὁ πανίερος σύλλογος
Clarus et speciosus sacratissimus uester coetus extitit
Constantinus IV imp. — sacra ad synodum Romae — 856,18

*Χρήσεις ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων παριστῶσαι δύο θελήματα
Testimonia sanctorum et probabilium patrum ostendentia duas uoluntates
Pars Romana — florilegium dyotheleticum — 288,1

*Χρήσεις ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων παριστῶσαι δύο θελήματα
Testimonia sanctorum ac probabilium patrum demonstrantia duas uoluntates
Agatho papa — florilegium dyotheleticum — 186,21–22

*Χρήσεις ἁγίων πατέρων ἓν τὸ τοῦ κυρίου ... θέλημα διδασκόντων
Testimonia sanctorum patrum unam domini ... uoluntatem docentia
Macarius (Antiochia) — florilegium monotheleticum — 168,11–12

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

REGESTA DE CAUSA MONENERGETICA ET MONOTHELETICA

(Friedhelm Winkelmann, Die Quellen zur Erforschung des monenergetisch-monotheletischen Streites. Klio 69 [1987] 515 – 559)

L = Concilium Lateranense, ACO ser. II vol. I

K = Concilium uniuersale Constantinopolitanum tertium, ACO ser. II vol. II pars I – II

1. Menas (Constantinopolis)	K 528,15 – 23; 532,1 – 3; 536,7 – 14; 546,1 – 5
3. Ephraem (Antiochia) (CPG 6902)	K 356,18 – 358,17
5. Iohannes (Scythopolis) (CPG 6850)	L 314,4 – 5; K 366,1 – 368,14
8. Theodorus (Pharan) (CPG 7601 – 7602)	L 120,5 – 124,7; K 602,4 – 606,14
11. Theodorus (Pharan) (CPG 7601)	L 120,5 – 39; K 602,4 – 604,3
12. Heraclius imp.	K 528,4 – 10; 534,14 – 23; 588,20
15. Sergius (Constantinopolis)	K 590,5 – 9
18. Heraclius imp.	K 584,15 – 21; 588,3 – 592,4
19. Cyrus (Phasis) (CPG 7610)	K 588,3 – 592,4
20. Sergius (Constantinopolis) (CPG 7604)	K 526,20 – 530,24
22. Sergius (Constantinopolis)	K 546,1 – 6
26. Sophronius abbas	K 538,8 – 542,16
27. Cyrus (Alexandria) (CPG 7613)	L 134,10 – 29; K 594,17 – 600,20
28. Cyrus (Alexandria) (CPG 7611)	K 592,6 – 594,15
36. Sergius (Constantinopolis)	K 540,14 – 546,18
37. Heraclius imp.	K 546,1 – 18
38. Sergius I (Constantinopolis)	K 544,16 – 18
39. Sergius I (Constantinopolis)	K 546,6 – 15
40. Sergius I (Constantinopolis) (CPG 7605)	L 12,13 – 23; L 134,31 – 138,37
43. Sergius I (Constantinopolis) (CPG 7606)	K 534,1 – 546,25
44. Honorius I papa (CPG 9375)	K 548,1 – 558,8
45. Sophronius (Hierosolyma) (CPG 7635)	K 410,13 – 494,9
46. Sophronius (Hierosolyma)	L 40,20 – 21; K 540,14 – 19 (!)
47. Honorius I papa (CPG 9377)	K 620,22 – 622,10; K 622,12 – 624,20
50. Heraclius imp. (CPG 7607)	L 12,16 – 17; L 156,20 – 162,13; L 210,2 – 3
51. Gesta pro Ecthesin	L 164,20 – 166,35
52. Sergius I (Constantinopolis)	L 172,9 – 19
53. Cyrus (Alexandria) (CPG 7612)	L 172,1 – 41
55. Pyrrhus (Constantinopolis) (CPG 7615)	L 168,3 – 170,7
56. Pyrrhus (Constantinopolis)	L 168,13 – 34
57. Pyrrhus (Constantinopolis) (CPG 7617)	L 152,27 – 154,36; L 184,31 – 35; K 606,16 – 608,5
58. Pyrrhus (Constantinopolis)	K 586,8 – 11
70. Pyrrhus (Constantinopolis) (CPG 7616)	L 338,16 – 22; K 110,6 – 11; K 620, 5 – 9; K 626,1 – 9
73. Paulus II (Constantinopolis)	K 586,11 – 17
74. Sergius (Ioppe)	L 46,1 – 8
76. Paulus II (Constantinopolis)	L 18,8 – 13
82. Stephanus (Dora)	L 38,10 – 46,36
83. Sergius (Cyprus) (CPG 7628)	L 60,27 – 64,12
98. Columbus etc. (CPG 9393)	L 67,21 – 71,29
99. Stephanus (Byzacenum) (CPG 9394)	L 75,3 – 79,23
100. Uictor (Carthago) (CPG 9396)	L 99,6 – 103,34
101. Probus (Tacia) (CPG 9395)	L 81,9 – 95,13

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

104. Paulus II (Constantinopolis) (CPG 7620)	L 196,16 – 204,8; L 338,2 – 5; K 608, 7 – 22
106. Paulus II (Constantinopolis) (CPG 7621)	L 208,3 – 210,15; K 202,26 – 204,3
108. Abbates Graeci	L 48,25 – 57,39
109. Maurus (Rauenna)	L 23,32 – 25,27
110. Concilium Lateranense (CPG 9398 – 9402)	K 130,20 – 27; K 904,24
111. Martinus I papa (CPG 9403)	L 404,2 – 420,10
112. Martinus I papa (CPG 9404)	L 422,1 – 424,30
112a. Florilegium dyotheleticum	L 425 – 436
126. Doctrina Patrum (CPG 7781)	L + K uaria
127. Catena monotheletica	K 232,24 – 260,13; K 268,22 – 274,8
128. Macarius (Antiochia) sermo acclam.	K 508,13 – 19
129. Macarius (Antiochia) ep. ad Lucam	K 504,1 – 2; K 510,1 – 4
130. Macarius (Antiochia) sermo III	K 508,1 – 7
147. Petrus (Constantinopolis)	K 108,18 – 20; K 610,1 – 10
148. Synodus Constantinopolitana	K 228,15 – 230,9
155. Epistulae diuersae	K 614,18 – 616,3; K 616,5 – 10; K 616,12 – 17
156. Constantinus IV imp. (CPG 9416)	K 2,1 – 10,8
157. Agatho papa (CPG 9417)	K 53,13 – 123,4
158. Agatho papa (CPG 9418)	K 123,8 – 159,31
159. Constantinus IV imp. (CPG 9419)	K 11,11 – 13,25
161. Concilium uniuersale Constantinopolitanum tertium (CPG 9420 – 9437)	
163. Macarius (Antiochia) (CPG 7625)	K 218,7 – 230,26
164. Concilium Constantinopolitanum (CPG 9437 [3])	K 888,3 – 894,13
165. Constantinus IV imp. (CPG 9438)	K 832,1 – 856,6
166. Constantinus IV imp. (CPG 9439)	K 894,17 – 897,30
167. Constantinus IV imp. (CPG 9440)	K 856,10 – 866,9
168. Leo II papa (CPG 9441)	K 867,14 – 885,17
169. Iustinianus II imp. (CPG 9442)	K 886,3 – 887,21
177. Agatho diac. et chartophylax	K 898,3 – 901,12
178. Iohannes VI (Constantinopolis)	K 901,15 – 908,27

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 1:43 AM

CONCILIVM VNIVERSALE CONSTANTINOPOLITANVM TERTIVM

CONCILII ACTIONES I – XI

EDIDIT

RUDOLF RIEDINGER

MCMXC

IN AEDIBVS WALTER DE GRUYTER & CO.

BEROLINI

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

CIP-Titelaufnahme der Deutschen Bibliothek

Acta conciliorum oecumenicorum / sub auspiciis Academiae Scientiarum Bavaricae ed. – Berolini : de Gruyter.
Ser. 2.
Vol. 2. Concilium Constantinopolitanum <03, 680–681>: Concilium Universale Constantinopolitanum Tertium. Ps. 1. Concilii actiones I–XI. – 1990

Concilium Constantinopolitanum <03, 680–681>: Concilium Universale Constantinopolitanum Tertium / ed. Rudolf Riedinger. – Berolini : de Gruyter.
(Acta conciliorum oecumenicorum : Ser. 2 ; Vol. 2)
NE: Riedinger, Rudolf [Hrsg.]; HST
Ps. 1. Concilii actiones I–XI. – 1990
ISBN 3-11-011758-4

© Copyright 1990 by Walter de Gruyter & Co., D-1000 Berlin 30. –

Dieses Werk einschließlich aller seiner Teile ist urheberrechtlich geschützt. Jede Verwertung außerhalb der engen Grenzen des Urheberrechtsgesetzes ist ohne Zustimmung des Verlages unzulässig und strafbar. Das gilt insbesondere für Vervielfältigungen, Übersetzungen, Mikroverfilmungen und die Einspeicherung und Verarbeitung in elektronischen Systemen.

Printed in Germany
Satz und Druck: Arthur Collignon GmbH, Berlin
Buchbinderische Verarbeitung: Lüderitz & Bauer, Berlin

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

TABULA

VORBEMERKUNGEN VI

DIE GRIECHISCHEN HANDSCHRIFTEN XIII

DIE LATEINISCHEN HANDSCHRIFTEN XIV

CONSTANTINI IMPERATORIS DIUALIS SACRA AD DONUM PAPAM 2

CONSTANTINI IMPERATORIS DIUALIS SACRA AD GEORGIUM CONSTANTINOPOLITANUM 10

ACTIO PRIMA 14

ACTIO SECUNDA 26

ACTIO TERTIA 34

ACTIO QUARTA 46

ACTIO QUINTA 160

ACTIO SEXTA 170

ACTIO SEPTIMA 180

ACTIO OCTAUA 190

ACTIO NONA 262

ACTIO DECIMA 278

ACTIO UNDECIMA . . . . . 400 – 512

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

VORBEMERKUNGEN

Bereits am Beginn des ersten Halbbandes der Akten des VI. Ökumenischen Konzils eine verbindliche Einleitung zum Ganzen zu liefern, ist nicht möglich, denn Einleitungen kann man sinnvollerweise erst dann schreiben, wenn die Korrekturen des vollständigen Werkes abgeschlossen sind. Vorläufig wird auf drei Veröffentlichungen verwiesen, die zusammengenommen vieles von dem behandeln, was man von einer Einleitung zur Edition der Akten des VI. Konzils erwartet. FRIEDHELM WINKELMANN hat in einem Regestenwerk das nicht leicht überschaubare Quellenmaterial gesammelt und beurteilt. Sein Katalog umfaßt 185 Nummern: Die Quellen zur Erforschung des monenergetisch-monotheletischen Streites. Klio 69 (1987) 515–559. – Soeben ist ein Werk erschienen, das viele Fragen der kirchlichen Geographie behandelt, die auch beim VI. Konzil eine Rolle spielen: HEINZ OHME, Das Concilium Quinisextum und seine Bischofsliste, Studien zum Konstantinopeler Konzil von 692. Berlin 1990 (Arbeiten zur Kirchengeschichte 56). – Im Jahre 1989 habe ich eine Untersuchung zur lateinischen Übersetzung dieser Konzilsakten vorgelegt, die, wie die beiden genannten Arbeiten, so ausführlich in keiner Einleitung wiederzugeben wäre: Der Codex Vindobonensis 418, seine Vorlage und seine Schreiber. Steenbrugge 1989 (Instrumenta Patristica XVII). – Diese drei Untersuchungen mögen vorläufig dem genügen, der sich eine detaillierte Vorstellung von den Bedingungen verschaffen möchte, unter denen dieses Konzil abgehalten wurde und denen wir die Überlieferung seiner Akten verdanken.

Obwohl sie erst das Vorspiel zum VI. Konzil zum Thema hat, dürfte auch eine Monographie von Bedeutung sein, welche die Edition der Lateranakten aus dem Jahre 1984 analysiert und das Nachleben dieser Akten bis ins 12. Jahrhundert behandelt; PIETRO CONTE, Il Sinodo Lateranense dell'ottobre 649. La nuova edizione degli atti a cura di Rudolf Riedinger. Rassegna critica di fonti dei secoli VII–XII. (Collezione Teologica 3). Vaticano 1989.

I.

1. Die Handschriften, die das griechische Original dieser Konzilsakten überliefern, wurden schon öfters vorgestellt.[1] Die Bewahrung des griechischen Textes verdankt man allein dem Diakon Agathon, der im Jahre 713 als Chartophylax diese Akten erneut edierte, deren Vernichtung Kaiser Philippikos Bardanes im Dezember 711 befohlen hatte (Dölger, Reg. 271).[2] Am Konzil hatte Agathon als ἀναγνώστης καὶ νοτάριος teilgenommen. Sein

1 RUDOLF RIEDINGER, Lateinische Übersetzungen griechischer Häretikertexte des siebenten Jahrhunderts. ÖAdW, Phil.-hist. Klasse, Sitzungsberichte, 352. Band, Wien 1979. S. 24, Anm. 21. – RUDOLF RIEDINGER, Die Epistula synodica des Sophronios von Jerusalem im Codex Parisinus BN Graecus 1115. BYZANTIAKA 2 (1982) 143–154, S. 146, Anm. 8. – RUDOLF RIEDINGER, Der Codex Vindobonensis 418, seine Vorlage und seine Schreiber. Steenbrugge 1989 (Instrumenta patristica XVII), S. 15, Anm. 19. Hier wird auf S. 9–23 der Stand der Forschung dokumentiert.

2 Vgl. die Rezension von RUDOLF RIEDINGER in der Byzantinischen Zeitschrift 66 (1973) 137. – RUDOLF RIEDINGER, Griechische Konzilsakten auf dem Wege ins lateinische Mittelalter. Annuarium Historiae Conciliorum 9 (1977) 294–295. – RUDOLF RIEDINGER, Lateinische Übersetzungen ..., S. 24, Anm. 21. – RUDOLF RIEDINGER, Die lateinischen Handschriften der Akten des VI. Konzils (680/681) und die Unzialkorrekturen im Cod. Vat. Regin. Lat. 1040. Römische Historische Mitteilungen 22 (1980) 38–39.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Text ist uns nur mehr in drei relativ jungen Handschriften greifbar, von denen eine (M) aus dem Jahre 1446 stammt und nach einer Vorlage im Prodromos-Kloster τῆς Πάτρας kopiert worden ist.[3] OTTO KRESTEN behandelt diese Handschrift auf S. 79 – 86, nennt auf S. 100 ihren Schreiber (Athanasios μοναχός) und liefert auf S. 111 – 113 eine eingehende Beschreibung. Wie zwei gemeinsame Textlücken zeigen (S. 78,15 – 17 und 390,28 – 392,8), ist T, von dem alle griechischen Drucke mittelbar abstammen, nahe mit M verwandt, dürfte aber auch mit dem in O erhaltenen Text eine gemeinsame Mutter haben.

2. Die (mindere) Qualität des Textes von MTO wird dort am deutlichsten erkennbar, wo sich Überlieferungen vergleichen lassen, die seit ältester Zeit von dieser direkten Überlieferung des Konzilstextes unabhängig sind. Das gilt vor allem von K, der bekannten Pariser Sammelhandschrift, die trotz ihrer individuellen Fehler einen vorzüglichen Text repräsentiert und auch von JEAN HARDOUIN für seine Edition verwendet worden ist: 3 (1714) 1043 – 1480.[4] Die größte Überraschung bereitete jedoch der Cod. Vindob. hist. gr. 127 (s. XIV) ff. 75^{v} – 135^{r} (= v), der einen mit K verwandten Text des Agathon-Briefes und des Briefes der römischen Synode enthält (S. 52,15 – 138,29), korrekter als K und als einzige Handschrift in mindestens einem Dutzend Lesarten mit der lateinischen Übersetzung aus den Jahren 682 – 701 übereinstimmend. Die älteste Geschichte seines Textes ist mit den Überlieferungsverhältnissen zu erklären, die OTTO KRESTEN auf S. 49 – 94 beschreibt.

3. Während für die Überlieferung von K und v Teile des Konzilstextes als „Glaubensbekenntnisse" exzerpiert worden sind, verdankt eine Sonderüberlieferung des Sophronios-Briefes (CPG 7635) ihre Existenz der Tatsache, daß dieser Brief im Jahre 634/5 sowohl an Sergios von Konstantinopel als auch an Papst Honorius von Rom geschickt worden war.[5] Das römische Exemplar des Synodalbriefes war bereits ins Lateinische übersetzt worden, als im Jahre 682 die Akten des VI. Konzils mit dem Exemplar an Sergios von Konstantinopel in Rom eintrafen. Die beiden griechischen Versionen des Briefes wurden in Rom schwerlich miteinander verglichen, wohl aber bedienten sich die Übersetzer der Konzilsakten der bereits vorhandenen älteren lateinischen Übersetzung, als sie das Synodalschreiben für die Konzilsakten zu übersetzen hatten. Dabei ließen sie einiges stehen, was für die Übersetzer der Lateranakten (um 649) charakteristisch ist, die vermutlich an der ersten lateinischen Übersetzung des Briefes beteiligt waren.[6] Die griechischen Handschriften des Exemplars an Honorius aber weisen sich durch einen allgemeiner gehaltenen Briefschluß aus (S. 492,12 – 494,9), der die Distanz des neuen Patriarchen von Jerusalem zu seinem römischen Amtsbruder belegt. In der Honorius-Fassung des Sophronios-Briefes

---

3 OTTO KRESTEN, Eine Sammlung von Konzilsakten aus dem Besitze des Kardinals Isidoros von Kiev. ÖAdW, Phil.-hist. Klasse, Denkschriften, 123. Band, Wien 1976.

4 JOSEPH A. MUNITIZ, Le Parisinus Graecus 1115: Description et arrière-plan historique. Scriptorium 36 (1982) 51 – 67 und RUDOLF RIEDINGER – HANS THURN, Die Didascalia CCCXVIII patrum Nicaenorum und das Syntagma ad monachos im Codex Parisinus Graecus 1115 (a. 1276). Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik 35 (1985) 75 – 91. – Zu JEAN HARDOUIN vgl. S. 60,12 – 13; S. 60,19 und S. 62,18 – 20 im vorliegenden Band.

5 RUDOLF RIEDINGER, Die Epistula synodica des Sophronios von Jerusalem im Codex Parisinus BN Graecus 1115. BYZANTIAKA 2 (1982) 143 – 154 (auf S. 154 ein Stemma dieser Abhängigkeiten) und RUDOLF RIEDINGER, Die Nachkommen der Epistula synodica des Sophronios von Jerusalem (a. 634; CPG 7635). Römische Historische Mitteilungen 26 (1984) 91 – 106.

6 BYZANTIAKA 2 (1982) 153, Anm. 18: „Das Verbum *patrare* (für δρᾶν) gibt es in den Akten der Lateransynode und in denen des VI. Konzils nur im Sophronios-Brief, und zwar 5mal (sonst schreibt man für δρᾶν *operare* und *efficere*). Außerdem wird πρεσβεύειν nur im Sophronios-Brief (wie in den Lateranakten und offensichtlich falsch) 4mal mit *obsecrare* übersetzt (sonst schreibt man dafür *praedicare*, *confiteri* und *pronuntiare*)."

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

fallen die byzantinischen Interpretationen altertümlicher Termini auf, die hier im Apparat notiert werden.

Wir haben es also beim griechischen Text des Sophronios-Briefes genau genommen mit zwei Versionen dieses Briefes zu tun, deren Text sich auch in alter Zeit nur geringfügig unterschieden haben kann, so weit, wie verschiedene Kopisten denselben Text wiedergeben. Die für beide Versionen junge Überlieferung erlaubt es nicht, solche Differenzen überall mit der nötigen Sicherheit festzuhalten (wie zum Beispiel auf S. 454,2 – 3; 455,2; 456,2; 458,14 und 492,3). Auf diese Feineinstellung wurde also bei der Herstellung des griechischen Sophronios-Textes verzichtet. Dagegen ist die lateinische Übersetzung des Briefes mit Sicherheit die Bearbeitung einer älteren römischen Übersetzung, die gelegentlich die geringfügigen Differenzen zwischen der griechischen Sergios- und Honorius-Fassung belegt, als Übersetzung der Konzilsakten aber den Briefschluß des Exemplars an Sergios wiedergibt.

II.

Was den lateinischen Text dieser Konzilsakten betrifft, wurde im Jahre 1989 gezeigt, daß diese Übersetzung in Rom von eingewanderten Byzantinern vorgenommen worden ist, die um diese Zeit (682 – 701) die lateinische Sprache schon weitaus besser beherrschten als die Übersetzer der Lateranakten (649).[7] Ihre Übersetzung schrieben sie vorwiegend in „jüngerer lateinischer Kursive", die ihr Aussehen unter ihren Händen bereits verändert hatte. Als Auszeichnungsschrift verwendeten sie zwar wie gewohnt Kapitalisformen, für den Text aber mehr oder weniger häufig ein *a*, das aus einer Verschmelzung des kursiven *a* mit einem Omega gestaltet war. Für das im Griechischen nicht vorhandene *q* aber hatten sie ein Zeichen gefunden, das in der Geschichte der lateinischen Schrift nur hier erscheint.

Der Umstand, daß Byzantiner aus ihrer Sprache in eine Fremdsprache zu übersetzen hatten und außerdem einen Schreibstil verwendeten, der späteren Kopisten zu vielfältigen Verwechslungen Anlaß bot, stellt die Grundvoraussetzung dar, unter der der lateinische Text dieser Konzilsakten zu betrachten ist. Als JEAN HARDOUIN diesen bereits von Handschriften der CBR-Gruppe und den Drucken vielfach korrigierten Text in seine Edition übernahm (1714), war er über dessen Unstimmigkeiten so verzweifelt, daß er die gesamten Akten neu übersetzte (oder übersetzen ließ) und diese neuhumanistische Übersetzung als einen Fund in einer alten Handschrift ausgab *(versio altera, ex vetusto codice manuscripto Bibliothecae Collegii Parisiensi Societatis Jesu)*.[8] Seine Verzweiflung wird man auch heute noch teilen, wenn man das Zeugnis von vier Abschriften des Autographs, die in drei Fällen von mehreren Handschriften überliefert werden, dazu benutzt, um das römische Autograph dieser Übersetzung zu rekonstruieren. Denn nicht erst JEAN HARDOUIN hatte die Unzulänglichkeiten dieser alten Übersetzung erkannt, schon die Kopisten der Handschriften haben von Anfang an versucht, die eine Unebenheit so und eine andere anders zu glätten. Nur eine Kopie des Autographs (auch diese im Schreibstil der byzantinischen Übersetzer) dürfte von bewußten Korrekturen frei geblieben sein, und nur eine Abschrift dieser Kopie, der Codex Vindobonensis 418, hat ihre Vorlage getreu wiederzugeben versucht.

---

7 RUDOLF RIEDINGER, Der Codex Vindobonensis 418 ..., und RUDOLF RIEDINGER, Die Dokumente des Petrus notarius regionarius auf seiner Reise von Rom nach Spanien im Jahre 683/4. Burgense 29 (1988) 233 – 250.

8 RUDOLF RIEDINGER, Lateinische Übersetzungen ..., S. 25 – 39 und RUDOLF RIEDINGER, Der Codex Vindobonensis 418 ..., S. 12.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

1. Die zeitlich erste Abschrift des Authenticums vermittelte die meisten der erhaltenen Abkömmlinge: C B R (G) und m, und war über B auch die Mutter der lateinischen Drucke des 16. Jahrhunderts. Diese Abschrift ist bereits in der zweiten Hälfte des 8. Jahrhunderts in die Gegend von Reims-Laon und Saint-Amand gelangt.[9] Die Kopisten dieses Überlieferungsastes waren von Anfang an (also bereits in Rom) Schreiber des lateinischen Kulturbereichs, die ihre Vorlage nach ihren Vorstellungen zu bessern versuchten. Zu dem, was bisher zu dieser Gruppe gesagt worden ist, kommt jetzt das Zeugnis der relativ jungen Handschrift R, die wegen ihrer zahlreichen Kürzungen und Auslassungen für sich kaum eindeutig zu lesen wäre, wenn nicht die Kollation ihrer Schwestern C B vorläge. Trotz seiner zahlreichen Fehler repräsentiert R den reinen Typ seiner Gruppe und bietet auf den ff. $8^r - 329^r$ den Text der pseudoisidorischen Dekretalen.[10] Die Sammlung der in dieser Handschrift vorhandenen Texte kommt also aus einem Umfeld, in dem auch diese Dekretalen entstanden waren, und sie stammt aus einer Zeit, in der man den Konzilstext noch nicht mit Zeugen einer anderen Gruppe vergleichen konnte.

2. Die Entstehung der zeitlich zweiten Abschrift des Authenticums wurde mit den Bemühungen des Erzbischofs Arn von Salzburg, der zugleich Abt von Saint-Amand war, in Zusammenhang gebracht und ungefähr auf das Jahr 800 datiert.[11] Weil sich seine Handschrift C (aus Saint-Amand) in Rom als unvollständig erwies, hatte er sich bei seinen vier Aufenthalten in Rom ein Exemplar anfertigen lassen, das als einziges genau dem

Das Stemma[12]

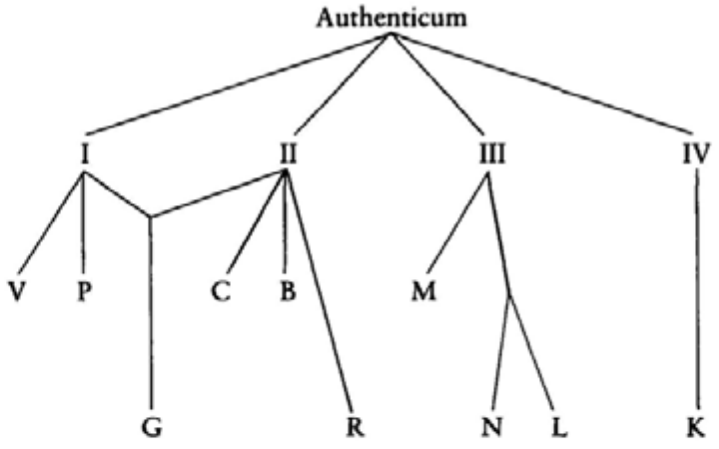

9 RUDOLF RIEDINGER, Griechische Konzilsakten auf dem Wege ..., RUDOLF RIEDINGER, Die lateinischen Handschriften ... und RUDOLF RIEDINGER, Der Codex Vindobonensis 418 ... .

10 RUDOLF RIEDINGER, Griechische Konzilsakten auf dem Wege ins lateinische Mittelalter. Annuarium Hist. Conc. 9 (1977) 262 – 287. – Das 1. Fragment des Codex New Haven, Beinecke Library 442, f. 252vb (S. 283) stammt nicht aus den Akten des VI. Konzils, sondern aus Cyrillus Alex. ad Nestorium, ep. 17, ACO I 5, p. 236,22 – 25.

11 RUDOLF RIEDINGER, Erzbischof Arn von Salzburg und die Handschriften Vat. Regin. Lat. 1040 und Vindob. Lat. 418. Mitteilungen der Gesellschaft für Salzburger Landeskunde 124 (1985) 305 – 318.

12 Zum Stemma vgl. vor allem RUDOLF RIEDINGER, Kuriale und Unziale in der lateinischen Überlieferung der Akten des VI. oekumenischen Konzils (680/81) (CPG 9416 – 9442). ΑΝΤΙΔΩΡΟΝ – Hommage à Maurits Geerard I (Wetteren 1984) 145 – 167.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Umfang des römischen Authenticums entsprach und sogar dessen Schriftzeichen übernommen hatte. Von dieser Vorlage stammt V, der Codex Vindobonensis 418. Bereits die Kopisten einer späteren Abschrift (P) korrigierten ihre Vorlage, und als P mit einer Handschrift der Gruppe C B R verglichen wurde, ergaben sich weitere Korrekturen zweiter und dritter Hand. Eine dritte Abschrift wurde noch stärker als P mit Handschriften der Gruppe C B R korrigiert und hinterließ das kontaminierte Exemplar G, das jedoch den Grundtext von V P aufweist. Aus der Gruppe V P (G) hat nur P (als *codex Bellovacensis*, vgl. Mansi XI 738 C) über die Benutzung durch JEAN HARDOUIN sporadisch den gedruckten Text dieser Akten beeinflußt (S. 61,9).

3. Während die Gruppen C B R (G) m und V P (G) ihre Entstehung in Saint-Amand zu erkennen geben, ist eine weitere Gruppe M N L in Norditalien beheimatet (Bobbio-Nonantola). Ihre an gutem Latein geschulten Kopisten korrigierten ihre Vorlage am intensivsten, wo sie jedoch Fehler ihrer Vorlage übersehen haben, sind sie dafür die besten Zeugen. Ihre Lesarten dringen seit der ersten zweisprachigen Konzilsausgabe, der Editio Romana (3 [1612] 5 – 294), in den lateinischen Text der Drucke ein, dies geschieht aber nirgends konsequent. Die Gruppe M N L geht auf eine Abschrift des Authenticums zurück, die vermutlich erst im 9. Jahrhundert angefertigt wurde.

4. Von einer vierten Abschrift des Authenticums gibt es nur noch einen unvollständigen Zeugen K, der in Mittelitalien geschrieben wurde.

III.

Wer die Grundsätze kennenlernen will, nach denen dieser lateinische Übersetzungstext gestaltet worden ist – nur der Agathon-Brief (52,15 – 122,4) und der Brief der römischen Synode (122,8 – 160,4) sind lateinische Originale, die in Konstantinopel ins Griechische übersetzt worden sind – hat sich zunächst vor Augen zu halten, daß hier Byzantiner ins Lateinische übersetzen. Einzelne Fehler dieser Übersetzer sind klar erkennbar, wo es aber unsicher ist, wie die jeweilige Übersetzung zu beurteilen ist, stellt sich die heute kaum noch zu beantwortende Frage, welche Fähigkeiten man diesen Byzantinern am Ende des 7. Jahrhunderts zutrauen kann. Diese Frage setzt sich fort, wenn es um die mehr oder weniger deutliche Lesbarkeit ihres Autographs (in jüngerer lateinischer Kursive mit einem unbekannten Anteil kurialer Schriftzeichen) geht, und sie betrifft auch die Fähigkeit zweier Kopistengenerationen zu annehmbaren Konjekturen. Denn was wir von dieser Übersetzung besitzen, sind fünf Handschriften aus den Jahren 785 – 890 (V P – C B – M) und – nur von daher zu beurteilen – zwei Handschriften des 11. und 12. Jahrhunderts (G – R; N L stammen von einer Schwester von M). Wer unter diesen Umständen einen Text herstellen wollte, der sich durch grammatikalische Korrektheit und Konsequenz auszeichnet, würde ihm etwas aufzwingen, was er so niemals besessen hat. Eine weitere Frage ist, wie man in verschiedenen Stadien der Überlieferung Kürzungen aufzulösen verstand, aber auch, daß in dieser Zeit manche Erscheinungen der Laut- und Formenlehre sowie der Syntax im Flusse sind.[13] Es sei daran erinnert, daß das Latein jetzt phonetisch zu lesen ist. Wer diese Konzilsakten als Zeugnis der Sprache ihrer Zeit liest, wird zum Beispiel Flexionsendungen, Deklinations- und Konjugationswechsel sowie die Vermischung von Kasus beobachten. Nach den Regeln der Schulgrammatik sind diese Formen falsch, ihr Vorkommen in den Handschriften belegt jedoch, daß sie gewöhnlich waren, denn gerade schulwidrige Formen dürfen als Hinweis darauf gelten, daß Einfluß der lebendigen

13 Dafür kann auf den Sammelband: Mittellateinische Philologie. Beiträge zur Erforschung der mittellateinischen Latinität. Herausgegeben von ALF ÖNNERFORS, Darmstadt 1975 (Wege der Forschung, Nr. 292), hingewiesen werden, dessen Auswahlbibliographie (S. 425 – 455) bis heute fortgeschrieben werden müßte.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Volkssprache vorliegt. All dies zu vereinheitlichen, hieße dem Sprachstand des 7. Jahrhunderts Gewalt anzutun, gerade dann, wenn der Druck das Schriftbild der Handschriften differenziert wiederzugeben hat.

Der lateinische Text dieser Konzilsakten ist also unter diesen Voraussetzungen zu sehen. Es sei aber betont, daß für diese Edition ein lateinischer KWIC-Index zur Verfügung stand,[14] desgleichen (auf Karten) ein ausführliches griechisch-lateinisches Wortverzeichnis. Diese beiden Speziallexika wurden ebenso wie das *Corpus Glossariorum Latinorum*[15] für diesen Aktentext überall da zu Rate gezogen, wo schwierige Entscheidungen zu treffen waren. Solche Fragen wurden also nicht nach Gutdünken entschieden, sondern nach eingehenden Überlegungen, die freilich nicht überall durch Querverweise im Apparat begründet werden können. Von den wenigen griechischen Handschriften werden auch Orthographica verzeichnet, die mancher für überflüssig halten wird. Die Orthographie der Namen in der Subskriptionsliste der römischen Synode von 680 (S. 140,1 – 160,4) wird weitgehend beibehalten, nur die Drucke ergänzen und korrigieren, wie das in alten Editionen üblich war. Wenn aber auch von den jüngeren lateinischen Handschriften zahlreiche Verschreibungen notiert werden, dann mag man daraus ersehen, wie schlecht diese Edition zu begründen wäre, wenn nicht die fünf Handschriften karolingischer und nachkarolingischer Zeit zur Verfügung stünden.

Für ihre Korrekturen am Manuskript habe ich Frau Dr. Renate Frohne, Schweiz, und Herrn Prof. Sven Lundström, Uppsala, zu danken. Wertvolle Korrekturen an den Druckfahnen, die aus technischen Gründen leider nicht mehr kenntlich gemacht werden konnten, steuerten die Herren Dr. Erich Lamberz, München, und Dr. Eckhard Reichert, Winsen/Luhe, bei.

Dank schulde ich auch den Herren der Kommission für die Herausgabe einer 2. Serie der Acta conciliorum oecumenicorum an der Bayerischen Akademie der Wissenschaften, vor allem deren Vorsitzendem, Herrn Professor Dr. Ernst Vogt.

Würzburg, im August 1990 Rudolf Riedinger

14 Rudolf Riedinger, Lateinische Übersetzungen ..., S. 14 – 16.

15 Edd. Gustav Löwe – Georg Götz, Leipzig – Berlin 1888 – 1923.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

DIE GRIECHISCHEN HANDSCHRIFTEN

M = München, Bayerische Staatsbibliothek, Cod. gr. 186 (a. 1446), ff. $131^{r}-298^{v}$ (vollständig erhalten)

T = Turin, Biblioteca Nazionale, Cod. gr. 67 (s. XIII), ff. $1^{r}-207^{v}$ (seit dem Brande von 1904 stark durch Wasserflecken beschädigt; es fehlen die S. 26,23 – 44,25; 54,24 – 58,4 und 60,12 – 62,27)

O = Ochrid, Bibliothèque Saint-Clément, Cod. gr. 84 (s. XIII), pp. 1 – 141 (vorhanden sind S. 400,2 – 512,23)

K = Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. gr. 1115 (a. 1276), ff. $60^{v}-87^{v}$; $197^{v}-198^{r}$ und $201^{r}-203^{r}$ (vorhanden sind S. 52,15 – 86,14; 122,8 – 140,10; 242,14 – 248,14; 390,20 – 396,4 und 410,13 – 494,9)

v = Wien, Österreichische Nationalbibliothek, Cod. hist. gr. 127 (s. XIV) ff. $75^{v}-135^{r}$ (vorhanden sind S. 52,15 – 138,29)

L = Leiden, Universiteits-Bibliotheek, Cod. 60 A (s. XIII – XIV), ff. $119^{v}-141^{r}$

F = Florenz, Biblioteca Laurenziana, Plut. LXXXVI – 6 (s. XI – XII), ff. $74^{v}-91^{r}$

V = Rom, Bibliotheca Apostolica Vaticana, Cod. gr. 1116 (s. XIII), ff. $140^{r}-147^{v}$ (LFV enthalten die S. 410,17 – 492,11)

A = Athos, Bibliothèque Vatopedi, Cod. 594, ff. 184 – 207 (A enthält die S. 410,13 – 492,11)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

DIE LATEINISCHEN HANDSCHRIFTEN

V = Wien, Österreichische Nationalbibliothek, Cod. 418 (s. VIII – IX) ff. $1^{r}-171^{v}$ (vollständig erhalten)

P = Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. lat. nouv. acq. 1982 (s. IX^{1}) ff. $1^{r}-176^{v}$ (es fehlen die S. 13,25 – 19,20)

G = Berlin, Deutsche Staatsbibliothek, Cod. Lat. F 626 (s. XII), ff. $93^{r}-148^{v}$ (vorhanden sind S. 83,5 – 513,21)

C = Rom, Bibliotheca Apostolica Vaticana, Cod. Regin. lat. 1040 (s. VIII), ff. $1^{r}-89^{v}$ (vorhanden sind S. 329,10 – 399,4; 427,21 – 451,8 und 465,9 – 513,21)

B = London, British Library, Cotton Claudius B.V. (s. IX), ff. $1^{r}-131^{v}$ (es fehlen die S. 23,8 – 27,14)

R = Rom, Bibliotheca Apostolica Vaticana, Cod. lat. 631 (s. XII), ff. $408^{r}-466^{v}$ (es fehlen die S. 413,11 – 417,8 und 477,14 – 481,19)

m = München, Bayerische Staatsbibliothek, Clm 29.167^{a} (s. IX), ff. $1^{r}-2^{v}$ (vorhanden sind die S. 63,20 – 67,20 und 83,7 – 87,12)

M = Mailand, Bibliotheca Ambrosiana, Cod. M 67 sup. (s. IX^{4}), ff. $1^{r}-169^{r}$ (vollständig erhalten)

N = Rom, Biblioteca Nazionale Centrale Vittorio Emmanuele, Cod. lat. 1326 (s. XI), ff. $IV-204^{v}$ (vollständig erhalten)

L = Rom, Bibliotheca Apostolica Vaticana, Cod. lat. 1326 (s. XI), ff. $1^{r}-62^{v}$ (es fehlen die S. 509,7 – 513,7; auf S. 477,10 nahe verwandt mit Mailand, Biblioteca Ambrosiana, Cod. lat. E 79 inf.)

K = Venedig, Biblioteca Nazionale di S. Marco, Cod. lat. 163 (s. XI – XII), ff. $1^{r}-57^{r}$ (vorhanden sind die S. 2,1 – 417,6)

Pseudoisidor = New Haven, Yale University, Beinecke Library, Cod. lat. 442 (s. IX), ff. $252^{rb}-253^{ra}$ (vorhanden sind Nr. 2 = S. 213,14 – 16; Nr. 3 = S. 213,21 – 24 und Nr. 4 = S. 215,2 – 4)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Θεία σάκρα καταπεμφθείσα πρὸς Δόμνον τὸν ἁγιώτατον πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, ἀποδοθεῖσα δὲ Ἀγάθωνι τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ πάπᾳ τῆς αὐτῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης διὰ τὸ τὸν αὐτὸν Δόμνον τοῦ παρόντος μεταστῆναι βίου

Ἡ ἐπιγραφὴ τῆς σάκρας

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν αὐτοκράτωρ Φλάβιος Κωνσταντῖνος πιστὸς μέγας βασιλεύς. σάκρα Δόμνῳ τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς πρεσβυτέρας ἡμῶν Ῥώμης καὶ οἰκουμενικῷ πάπᾳ.

Πάντως ἐπίσταται καὶ ἡ ὑμετέρα πατρικὴ μακαριότης καὶ πλεῖστοι τῶν τῆς καθ' ὑμᾶς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τῆς πρεσβυτέρας ἡμῶν Ῥώμης, ὡς, ἀφ' οὗπερ ἐκέλευσεν ὁ θεὸς αὐτοκρατορικῶς βασιλεύειν ἡμᾶς, πολλάκις ἐθελησάντων τινῶν κίνησιν ποιήσασθαι περὶ τῶν φιλονεικουμένων ῥημάτων ἕνεκεν τοῦ τῆς εὐσεβείας δόγματος μεταξὺ τοῦ μέρους τῆς τε καθ' ὑμᾶς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας καὶ τῶν τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ⟨ἐκκλησίας⟩ καὶ ἀμφισβητῆσαι, διεκωλύσαμεν τοῦτο γενέσθαι τοῦ καιροῦ μὴ ἐπιδεχομένου γινώσκοντες, ὡς ἀπὸ μερικῆς ἀμφισβητήσεως ⟨οὐ μόνον⟩ ἕνωσιν γενέσθαι οὐκ ἐνεδέχετο ἀλλὰ καὶ τὸ κακὸν ηὔξανε, καὶ κἂν εἰ τὴν ψυχὴν *ὀδυνώμεθα* ὑπὲρ πᾶσαν *ὀδύνην* διά τε τὰ γινόμενα καὶ τὸν περὶ τούτου ὀνειδισμὸν ἐκ τῶν ἐχθρῶν καὶ δι' αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν τὸ τοὺς καθ' ὑμᾶς ἀρχιερεῖς καὶ τὸν ὀρθόδοξον ἡμῶν λαὸν διά τινας καινοφωνίας σχίσματι περιπεσεῖν καὶ τοῦ ἐπίχαρμα γενέσθαι τοῖς τε ἀσεβέσι καὶ αἱρετικοῖς, ἀλλ' οὖν ἀποδεδώκαμεν τῷ θεῷ ἡμῶν – αὐτοῦ τὰ κρείττονα περὶ ἡμῶν προνοουμένου – καὶ καθ' ὃν κελεύει ἡ αὐτοῦ ἀγαθότης καιρὸν τὰ τοῦ κεφαλαίου κατορθωθῆναι τηνικαῦτα παρασχεῖν ἡμῖν ἐπιτηδειότητα χρόνου πρὸς καθολικὴν συνάθροισιν τῶν ἀμφοτέρων θρόνων πρὸς τὸ κανονίζοντας αὐτοὺς τοὺς ὁρισμοὺς τῶν ἁγίων πέντε συνόδων καὶ τὰς ἐκθέσεις τῶν ἁγίων ἐκκρίτων πατέρων πληροφορίαν ἐμποιῆσαι αὐτοῖς καὶ συνελθεῖν *ἐν ἑνὶ στόματι* καὶ *μιᾷ καρδίᾳ* δοξάζειν τὸ πάντιμον ὄνομα τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

---

17 Zach. 12,10 25 – 26 cf. Rom. 15,6; Act. 4,32

MT

---

1 πρὸς δόμνον = ad donum 15 ecclesiae = ⟨ἐκκλησίας⟩ *om.* MT 16 non solum = ⟨οὐ μόνον⟩] πρὸς οὓς MT 18 τὰ γινόμενα καὶ τὸν] τὸν γινόμενον T τὴν *om.* T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Diualis sacra directa ad Donum sanctissimum papam senioris Romae contradita uero Agathoni sanctissimo ac beatissimo papae eiusdem antique Romae eo quod idem Donus de praesenti uita decessisset

Superscriptio sacrae

In nomine domini et saluatoris nostri Iesu Christi imperator Flauius Constantinus fidelis magnus imperator. sacra Dono sanctissimo ac beatissimo archiepiscopo antiquae nostrae Romae et uniuersali papae. data pridie Idus Augustas Constantinopoli indictione sexta.

Per omnia nouit uestra paterna beatitudo et plures sanctae uestrae ecclesiae antiquae Romae, quia ex quo iussit deus principaliter nos imperare, dum multotiens uoluissent quidam motionem facere de uerbis, de quibus est contentio pro dogmate pietatis inter partes tam sanctae uestrae ecclesiae quamque huius sanctae magnae dei ecclesiae, ut ambigerent, et hoc prohibuimus fieri tempore non ammittente cognoscentes, quod ex particulari contentione non solum unitas fieri non posset sed magis malum accresceret, et licet animo *doleremus* ultra omnem *dolorem* tam pro exprobratione, quae nobis ob hoc ab inimicis inferebatur, et propter ipsam ueritatem, quod pontifices secundum uos et orthodoxus noster populus propter quasdam nouitates uocum in schisma incidisset exultatioque ex hoc fieret impiis et hereticis, attamen deo nostro commisimus ipso pro nobis potiora prouidente et dum eius benignitas iusserit correctionem huius rei fieri tunc nobis condonare oportunitatem temporis ad generalem collectionem faciendam utrarumque sedium, quatenus considerantibus eis definitiones sanctarum quinque synodorum et editiones sanctorum probabilium patrum satisfacerent sibimetipsis et conuenirent *in uno ore unoque corde* ad glorificandum honorificum nomen dei nostri.

VP BR MNL K

---

superscriptio: in hoc corpore continetur sancta sexta synodus, quae in urbe constantinopolitana (constantinopolim BR) congregata est sub temporibus domni constantini piissimi augusti et agathonis sanctissimi ac beatissimi papae antique romae BR MNL K 1 ad donum sanctissimum] dono sanctissimo K sanctissimum] sanctissimi VP contradita] contradicta VP B 3 decessisset] discessisset B discessit R 6 sacrae] sacra K sacrae + hunc codicem aethelstanus rex tradidit deo et alme christi genetrice sanctisque petro et benedicto in bathonie ciuitatis coenobio ob remunerationem suae animae – et quisquis hoc legerit caracteres omnipotenti pro eo proque suis amicis fundat preces. B 8 domini dei et M nostri et saluatoris B et *om.* R 9 sacra] sacro MN dono] domno K 10–11 et ... sexta *om.* R 10 augustas] agustas VP B 12 nouit ⟨et⟩ uestra ? (καὶ) plures presules sanctae B² 13 multotiens] multo totiens B² multociens R 14 contentio] contio L 15 ecclesiae¹ ... sanctae *om.* L ecclesiae¹] ecclesia VP ecclesiae²] ecclesia VP 16 prohibuimus] prohibemus R ammittente] amittente V NL admittente BR M amictente K cognoscentes] cognuscentes V 17 posset] possit B accresceret] acrescere VP accrescerit R 18 doleremus] toleremus B¹ doloremus N K exprobratione] probratione VP M 19 inferebatur] inferebat NL pontifices] pontificis V 20 schisma] scisma B² M chisma NL scissma K 21 fieret] fierit B attamen] adtamen N et tamen L commisimus] comisimus VP N conmisimus BR 22 correctionem] correptionem K 23 utrarumque] utramque V 24 quatenus] quatinus R eis definitiones] eisdem finitiones VP definitiones] deffinitiones R diffinitiones M synodorum] sinodorum B sidonorum K 25 probabilium] probalium V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Ἀλλ' ἐπεὶ ὡς ἄνθρωποι βουλ⟨ευ⟩όμεθα, ὡς δὲ κελεύει ὁ θεὸς πάντα ἀποτελεῖ – αὐτὸς γὰρ ἐπίσταται τὰ μέλλοντα καὶ τὰ συμφέροντα ἡμῖν – καὶ οὕτως εὐδοκεῖ ἀποτελεῖν, ἐν εἰδήσει ποιούμεθα τὴν ὑμετέραν πατρικὴν μακαριότητα, ὡς ὁ προχειρισθεὶς Θεόδωρος, ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος πατριάρχης τῆς θεοφυλάκτου ἡμῶν ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως, ἀνήγαγε τῇ ἡμετέρᾳ γαλήνῃ ὑφορᾶσθαι αὐτὸν στεῖλαι τὰ πρὸς συνήθειαν συνοδικὰ πρὸς τὴν ὑμετέραν πατρικὴν μακαριότητα, μήπως ἀπρόσδεκτα γένωνται, καθὼς καὶ τὰ ἐπὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ πατριαρχῶν γεγόνασιν· ἀλλ' ὅτι μᾶλλον συνεῖδε προτρεπτικῇ ἐπιστολῇ χρήσασθαι πρὸς τὴν ὑμετέραν πατρικὴν μακαριότητα, ἥντινα καὶ ἔστειλε, καὶ ταύτης ἐν εἰδήσει πάντως γέγονεν ἡ ὑμετέρα πατρικὴ μακαριότης καὶ οὐ συνείδομεν διὰ τῆς παρούσης ἡμῶν εὐσεβοῦς σάκρας περὶ τῆς τοιαύτης ἐπιστολῆς πολυλογίᾳ χρήσασθαι.

μετὰ οὖν τὸ τὴν τοιαύτην ἐπιστολὴν σταλῆναι πρὸς τὴν ὑμετέραν πατρικὴν μακαριότητα ἠρωτήσαμεν τόν τε αὐτὸν ἁγιώτατον καὶ μακαριώτατον πατριάρχην καὶ Μακάριον τὸν ἁγιώτατον πατριάρχην τῆς Θεουπολιτῶν πόλεως, τίς ἡ δυσχέρεια ἡ προβαίνουσα μεταξὺ τῆς ὑμετέρας πατρικῆς μακαριότητος ἦγουν τοῦ καθ' ὑμᾶς ἀποστολικοῦ θρόνου καὶ αὐτῶν, ἤδη τετελεσμένων πάντων ὄντων περὶ τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν καὶ ἀπαρασαλεύτου τῶν Χριστιανῶν πίστεως, διὰ τῆς διδασκαλίας τῶν ἁγίων ἀποστόλων διά τε τῶν ἐκθέσεων τῶν ἁγίων πέντε συνόδων καὶ τῆς διδασκαλίας τῶν ἁγίων ἐκκρίτων πατέρων καὶ πασῶν τῶν αἱρέσεων ἤδη καὶ τηλαυγηθεισῶν καὶ καταργηθεισῶν καὶ μηκέτι ὑπεῖναι τρόπον δυνάμενον παρασπασμὸν ἢ σχίσμα τῇ ἁγίᾳ καὶ ἀμωμήτῳ ἡμῶν περιποιῆσαι πίστει. καὶ ἀπελογήσαντο ἡμῖν οἱ αὐτοὶ ἁγιώτατοι πατριάρχαι, ὡς ῥήματά τινα καινοφωνιῶν εἰσήχθησαν, τινῶν μὲν ἐξ ἀνειδησίας ταῦτα εἰσαγόντων, ἑτέρων δὲ παρὰ τὸ προσῆκον ἐπεξεργαζομένων τὰ ἀκατάληπτα ἔργα τοῦ θεοῦ, καὶ ὅτι ἀφ' οὗ ταῦτα ἤρξαντο κινεῖσθαι τὰ ῥήματα καὶ μέχρι τοῦ παρόντος συνέλευσις μεταξὺ τῶν δύο θρόνων οὐ γέγονεν, ἵνα ἐκζητοῦντες πληροφορίαν ἑαυτοῖς εἰσαγάγωσι τῆς ἀληθείας. διὰ οὖν οἰκτρὰ ζητήματα μὴ γενέσθω ἀτέλεστος ἡ ἐρεσχελία, μὴ ἐπιχαρῶσιν ἡμῖν οἱ Ἕλληνες καὶ αἱρετικοί, μὴ λάβωσι χώραν ἕως τοῦ παντὸς τὰ σπέρματα τοῦ ἐναντίου εἰς ἡμᾶς, ἐκπεσὼν γὰρ ἐκ τῆς ἀνθρωπότητος τῆς λατρευούσης αὐτῷ καὶ καταισχυνθεὶς τῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐν τούτῳ ἄρτι οὐ παύεται ταῦτα πρὸς παραμυθίαν ἑαυτοῦ ποιῶν, ἀλλὰ τῇ χάριτι τοῦ

22 cf. Rom. 11,34; Rom. 14,20 25 cf. Ps. 37,16 26 cf. Mt. 13,27 27 cf. 1. Tim. 6,14 etc.

MT

1 βουλ⟨ευ⟩όμεθα] βουλόμεθα MT 3 ὅ' *om.* T 8 ἔστειλε] ἔστειλες T 17 ἐκθέσεων] ἐκτεθέντων T 24 εἰσαγάγωσι] εἰσηγάγωσι T 25 ἀτέλεστος] ἀτέλευτος T 28 ταῦτα] τὰ M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Sed quoniam sicut homines cogitamus, sicut autem iubet deus omnia perficit – ipse enim nouit futura et quaeque nobis expediunt – et sic ei placitum est, ut ad effectum perducatur, cognoscere facimus uestram paternam beatitudinem, quod dum ordinatus esset Theodorus sanctissimus et beatissimus patriarcha a deo conseruande huius nostrae regiae urbis, suggessit nostrae serenitati suspectum se esse dirigere consueta synodica ad uestram paternam beatitudinem, ne forsan non recipiantur, sicut et sub predecessoribus eius patriarchis factum est; sed quia magis praeuidit adhortatoriam epistulam facere ad uestram paternam beatitudinem, quam et direxit, et eius per omnia scientiam habet uestra paterna beatitudo et non praeuidimus per presentem nostram piam sacram de huiusmodi epistula uti multiloquio. sed posteaquam directa est eadem epistula ad uestram paternam beatitudinem, interrogauimus eundem sanctissimum et beatissimum patriarcham et Machariu̇m sanctissimum patriarcham ciuitatis Theopolitane, quaenam esset difficultas, que prouenerat inter uestram paternam beatitudinem seu uestram apostolicam sedem et ipsos, olim omnibus expletis quaeque sunt de inmaculata uestra et incommutabile Christianorum fide, tam per doctrinam sanctorum apostolorum quamque per difinitiones sanctarum quinque synodorum et doctrinam sanctorum ac probabilium patrum et omnibus heresibus iam manifestatis atque condemnatis et nullo deinceps remanente modo, quo posset diuisio aut schisma sanctae et inmaculatae nostrae fidei inferri. et satisfecerunt nobis idem ipsi sanctissimi patriarchae, quod uerba quaedam nouitatis intromissa sunt, aliquibus ⟨quidem ex imperitia haec introducentibus, aliquibus⟩ uero incongrue scrutantibus inconpraehensibilia opera dei, et quia ex quo haec uerba moui coeperunt et usque hactenus utraque sedes inter se minime conuenerunt, ut inquirentes sibimet satisfacerent pro ueritate. propter uiles igitur inquisitiones non sit infinita contentio, ne nobis insultent pagani et heretici neque in nobis usquequaque locum accipiant semina aduersarii. cadens namque ab humano genere, quod ei seruiebat, et confusus per apparitionem domini nostri propterea nunc non quiescit haec ad suam consolationem facere, sed per gratiam domini

VP BR MNL K

1 iubet] iuuet V perficit] perfecit VP B¹R 2 et² *om.* BR effectum] affectum N 3 quod dum] quoddam K 5 suggessit] subiessit N serenitati] serenitatis VP dirigere] diregere VP consueta *om.* M synodica] sinodica P B L K 6 forsan] forsam V forsçam P¹ forçan P² 7 adhortatoriam] adortatoriam B¹ adoratoriam R epistulam] epistolam P B L K 8 et¹] ex R et eius] deus R scientiam] scientia NL 9 non] nunc VP sacram] sacran V de *om.* N 10 epistula¹] epistola P R epistulam B¹ epistolam NL epistula²] epistola B L K 11 eundem] eumdem R eiusdem N 12 macharium] macarium P B esset] esse VP 13 prouenerat] preuenerat R MNL 14 ipsos] ipsus V ipsis B olim] olym V inmaculata] immaculata R ML incommutabile] incommutabili P² B M 15 doctrinam] doctrina V difinitiones] definitiones B K diffinitiones R M 16 sanctarum] sanctorum VP MNL synodorum] sinodorum B ac *om.* B et R probabilium] probalium P¹ R et²] ex R 17 condemnatis] condempnatis R ML 18 posset] possit BR posse K diuisio] diuisi VP¹ schisma] scisma V B² K chisma N inmaculatae] immaculatae R ML inferri] inferre P R 19 nobis his idem V idem] iidem R quaedam] quadam VP¹ K 20 aliquibus¹] a quibus M¹ μὲν ἐξ ἀνειδησίας ταῦτα εἰσαγόντων, ἑτέρων = ⟨quidem ex imperitia haec introducentibus, aliquibus⟩ *om.* VP BR MNL K 20–21 scrutantibus] scruptantibus L K 21 opera] opere P moui] mouere P² mouit R moueri M coeperunt] ceperunt R NL K 22 hactenus] actenus B MN K utraque] utraeque P R L K sedes] sedis VP minime] minimae VP ut] et R inquirentes] inquerentes L K 23 inquisitiones] inquisitionis P¹ 25 ei] eis K confusus est per B 26 quiescit] requiescit BR

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

κυρίου ἡμῶν *Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν* καὶ ἐν τούτοις κατησχυνθῇ διὰ τῆς σπουδῆς τῆς ὑμετέρας πατρικῆς μακαριότητος καὶ κατὰ τὸ εἰρημένον „ἀποτιθεμένων ἡμῶν πάντα *ζῆλον* καὶ πᾶσαν *ἔριδα* καὶ πάντα φθόνον" τῇ ἀληθείᾳ συνδράμωμεν – ἡ γὰρ ἀλήθεια ἠγαπημένη ἐστὶ τῷ θεῷ – καὶ κατὰ τὴν τοῦ κυρίου φωνήν· *„ὅστις θέλει πάντων πρῶτος εἶναι ἔστω πάντων διάκονος"*· καὶ πάλιν εἴρηται ὅτι *ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες, ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε ἐν τῷ ἀγαπᾶν ὑμᾶς ἀλλήλους.*

Ἐπὰν οὖν ὁ χρόνος οὐκ ἐπιδέχεται τελείαν συνάθροισιν γενέσθαι, προτρέπομεν τὴν ὑμετέραν πατρικὴν μακαριότητα διὰ τῆς παρούσης ἡμῶν εὐσεβοῦς σάκρας στεῖλαι ἄνδρας χρησίμους τε καὶ ἐπιεικεῖς εἴδησιν ἔχοντας πάσης *θεοπνεύστου γραφῆς* καὶ πεῖραν ἀνεπίληπτον κεκτημένους δογμάτων ἐνδεδυμένους τὸ πρόσωπον τοῦ καθ' ὑμᾶς ἀποστολικοῦ θρόνου καὶ τῆς συνόδου αὐτοῦ, ἐπιφερομένους καὶ τὰς βίβλους, ἃς δέον ἐστὶ προαχθῆναι, καὶ πᾶσαν αὐθεντίαν ἔχοντας πρὸς τὸ ⟨συνερχο⟩μένους μετὰ τούτων ἐνταῦθα τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου πατριάρχου καὶ Μακαρίου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Θεουπόλεως ἀνερευνῆσαι μετὰ πάσης πραότητος καὶ ἐπιεικείας καὶ τῇ *χάριτι τοῦ ἁγίου πνεύματος* τῇ ἀληθείᾳ ἐπιστῆναί τε καὶ πεισθῆναι· τὸ ἀσφαλὲς ἐχόντων τῶν καταλαμβανόντων ἐκ μέρους τοῦ καθ' ὑμᾶς ἀποστολικοῦ θρόνου διὰ τῆς παρούσης ἡμῶν εὐσεβοῦς σάκρας. μὰ τὸν γὰρ θεὸν τὸν παντοκράτορα, οὐκ ἔστι παρ' ἡμῖν ἑτερομέρησις ἡ οἱαδήποτε, ἀλλ' ἰσότητα τοῖς ἀμφοτέροις φυλάξομεν μηδ' ὅλως ὑπαναγκάζοντες ἐν οἱῳδήποτε κεφαλαίῳ τοὺς στελλομένους παρ' ὑμῶν ἔν τινι, ἀλλὰ καὶ πάσης τιμῆς μετὰ καὶ τῆς δεούσης δορυφορίας καὶ ἀποδοχῆς ἀξιώσομεν αὐτούς, καὶ εἰ μὲν συμβιβασθῶσιν ἀμφότερα τὰ μέρη, ἰδοὺ καὶ καλῶς, εἰ δὲ μὴ συμβαθῶσι, πάλιν μετὰ πάσης εὐλαβείας ἀποστέλλομεν αὐτοὺς πρὸς ὑμᾶς· μετὰ ταῦτα ὑπεξερχομένων ἡμῶν τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ τὸ ἐπικείμενον ἡμῖν πρὸς ὃ ὡρίσθημεν φυλάττειν, ἣν παρελάβομεν ἁγίαν καὶ ἀμώμητον πίστιν, ἑκάστου τῷ ἰδίῳ νοῒ πληροφορουμένου καὶ μέλλοντος ἀπολογεῖσθαι ἐπὶ τοῦ ἁγίου καὶ φοβεροῦ *βήματος τοῦ θεοῦ* ἡμῶν. προτρέπεσθαι γὰρ καὶ παρακαλεῖν δυνάμεθα ἐπὶ πάσῃ κατορθώσει τε καὶ ἑνώσει πάντων τῶν Χριστιανῶν, καταναγκάζειν δὲ οὐδαμῶς βουλόμεθα. τὰ δὲ στελλόμενα παρὰ τῆς ὑμετέρας πατρικῆς μακαριότητος πρόσωπα οὕτως ὁρίσει· ἐκ μὲν τῆς καθ' ὑμᾶς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, εἰ μὲν ἀρέσκει αὐτῇ ἐν τρισὶ προσώποις ἀρκεσθῆναι, ἐπεὶ καὶ πλείονας, ὅσους ἀρέσκει αὐτῇ, ἐκπέμψει, ἐκ δὲ τῆς συνόδου ἕως δεκαδύο μητροπολιτῶν τε καὶ ἐπισκόπων, ἐκ δὲ τῶν τεσσάρων Βυζαντίων μοναστηρίων ἐξ ἑκάστου μοναστηρίου ἀββάδας τέσσαρας. εἰ γὰρ ἐπεδέχετο ὁ χρόνος, ὡς προείρηται, καὶ τελείαν

---

1 1. Joh. 5,20 3 cf. Gal. 5,20 – 21 4 cf. Ps. 83,12 4 – 5 Mc. 9,35 (Vulg. 9,34) 5 Joh. 13,35
9 2. Tim. 3,16 14 – 15 Hebr. 10,29 25 Rom. 14,10

MT

---

5 γνώσονται] γνώσομαι T πάντες *om.* T 12 conuenientes = ⟨συνερχο⟩μένους] εὑρισκομένους MT
τούτων] τῶν Mansi 17 γὰρ *om.* T 19 ὑμῶν] ὑμῖν T 20 συμβιβασθῶσιν] συμβαθῶσιν T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

nostri *Iesu Christi ueri dei nostri* etiam in his confundatur per studium uestrae paternae beatitudinis et secundum quod scriptum est „deponentibus nobis omnem *zelum* et omnem *contentionem* omnemque *inuidiam*“ ueritati concurramus – ueritas enim deo cara est – et secundum domini uocem: *„quicumque uoluerit omnium primus esse sit omnium minister.*“ et iterum dictum est: *in hoc cognoscent omnes, quia mei estis discipuli, si dilectionem habueritis ad inuicem.*

Postquam igitur tempus non recipit perfectam congregationem fieri, adhortamur uestram paternam beatitudinem per praesentem nostram piam sacram dirigere uiros utiles ac modestos, notitiam habentes totius *deo inspirate doctrinae* et peritiam inreprehensibilem habentes dogmatum indutos personam uestrae apostolicae sedis eiusque concilii, deferentes et libros, qui oportent proferri, et omnem auctoritatem habentes, quatenus conuenientes cum hic posito sanctissimo ac beatissimo patriarcha et Machario sanctissimo patriarcha Theopolitane ciuitatis perscrutentur cum omni mansuetudine et modestia et *per gratiam sancti spiritus* ueritati insistere et consentire, munitionem habentibus eis, qui huc aduenerint, ex parte sedis uestrae per presentem nostram piam sacram. per deum enim omnipotentem, non est apud nos partis cuiuslibet fauor, sed aequalitatem utrisque partibus conseruabimus nullatenus necessitatem facientes in quocumque capitulo eis, qui a uobis diriguntur quoquo modo, sed et omni honore cum conpetenti munificentia et susceptione dignos eos habebimus, et si quidem utrique conuenerint, ecce et bene, sin autem minime conuenerint, iterum cum omni humanitate eos ad uos dirigimus; de cetero nos ex⟨eu⟩ntes a iudicio dei inminente nobis, iuxta quod constituti sumus, seruare fidem sanctam et inmaculatam, quam percepimus, unoquoque proprio sensu ⟨satisfaciente⟩ et rationem reddituro ante sanctum et terribile *tribunal dei* nostri. inuitare enim et rogare possumus ad omnem emendationem et unitatem omnium Christianorum, necessitatem uero inferre nullatenus uolumus. personas uero, quae dirigentur a paterna uestra beatitudine, ita decernat; ex uestra quidem sancta ecclesia, si utique uidetur ei tres personas sufficiant, quod si et plures, quanti ei placuerint, dirigat, de concilio uero usque ad duodecim metropolitas et episcopos, de quattuor uero monasteriis Bizanteis ab unoquoque monasterio monachos quattuor. nam si reciperet tempus, ut predictum est, et perfectam

VP BR MNL K

1 etiam in his] et in hiis R confundatur] confundantur V N K confundetur BR paternae] paterna V 3 contentionem] contemptionem K cara] caro VP 4 primus] princeps B primos R 7 recipit] recepit V perfectam] perfectum R congregationem] congregatione V congregationi R adhortamur] adortamur V R 8 dirigere] diregere B 9 ac] hac N modestos] modestus V totius a deo B^2 inspirate] inspirante BR L inreprehensibilem] quae authoritas exigatur B^2 *add.* 10 dogmatum] dogmata N 11 quatenus] quatinus B^2 conuenientes] conuenientis V 12 machario] macario P^1 B 13 ciuitatis theopolitane V perscrutentur] perscruptentur L mansuetudine] mansuetudinem N 14 munitionem] monitionem B munitioni R qui] que NL K 16 fauor] fabor N K utrisque] utriusque VP 17 conseruabimus] conseruauimus P^1 K 18 diriguntur] direguntur B^1 quoquo modo] quomodo NL munificentia] munificentiae VP et^2 *om.* P^2 M 19 conuenerint] conuenerit VP^1 20 dirigimus] diregimus B^1 dirigemus M ὑπεξερχομένων = ex⟨eu⟩ntes *coni.* Frohne] exuentes VP MNL expectantes B expettantes R 21 a iudicio] iudicium B inminente] inminentis B^1 22 percepimus] percipimus BR πληροφορουμένου = ⟨satisfaciente⟩] habundante VP NL K abundante B M et *om.* BR 23 reddituro] redditur VP reddituri B dei] domini VP L 24 omnium] omnes B^2 necessitatem] necessitate N 25 personas] personae B 26 decernat] decernata B^2 sancta ecclesia] sanctam ecclesiam K personas] personae B^2 M 27 et] ei K ὅσους = quanti placuerint] placuerunt VP dirigat] diregat B^1 dirigant B^2 dirigantur K duodecim] duodecem VP 28 et *om.* B quattuor] quatuor L K bizanteis] uizanteis MN uitantes K 29 quattuor] quatuor L K reciperet] receperit R recipere L et *om.* B

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

συνάθροισιν εἴχομεν παρασκευάσαι γενέσθαι, ἀλλ' ἐπειδὰν ὁ χρόνος οὐκ ἐπιδέχεται – ὁ δὲ θεὸς ἡμῶν τῇ ἰδίᾳ βουλήσει προήγαγεν, ὅπερ ἡμεῖς ὑπερῃτήμεθα ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ – πάντως κελεύομεν τὴν ὑμετέραν πατρικὴν μακαριότητα μὴ γενέσθαι παρέμποδον τοῦ θελήματος τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τούτους ἀποστεῖλαι. οὕτως γὰρ ἐλπίζομεν εἰς τὴν αὐτοῦ ἀγαθότητα, ὅτι ὁ εὐδοκήσας κινηθῆναι τὰ τοῦ κεφαλαίου, ἐπὶ τοῦ παρόντος διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος εὐδοκῆσαι ἔχει τούτου φανερωθῆναι τὴν ἀλήθειαν καὶ ἐπιστῆναι πάντας χωρὶς σχίσματος καὶ ἔριδος τῇ ἀληθείᾳ *καὶ ἑνὶ στόματι* καὶ *μιᾷ καρδίᾳ* ἀνυμνεῖν πάντας ἡμᾶς τὴν αὐτοῦ ἀγαθότητα. παρασιωπῆσαι γὰρ αὐτὸ φοβερὸν ἡγησάμεθα πρὸς τὸ μὴ τὸν λαὸν τὸν προσερχόμενον ἁγιασθῆναι ἐν ταῖς ἁγιωτάταις τοῦ θεοῦ καθολικαῖς καὶ ἀποστολικαῖς ἐκκλησίαις ἐναντίαις ἐμφιλοχωρεῖν ἐννοίαις θεωροῦντας τὴν πρὸς ἀλλήλους τῶν ἀρχιερέων διάστασιν. πολλὴν γὰρ ἔνστασιν ἡμῖν ἐποίησαν ὁ τε ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος τῶν ἐνταῦθα πατριάρχης καὶ Μακάριος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης Θεουπόλεως, ἐκβάλαι Βιταλιανὸν τὸν μακαριώτατον ἐκ τῶν διπτύχων, φάσκοντες ⟨Ὀνώριον μνημονεύεσθαι ἐν τοῖς διπτύχοις διὰ⟩ τὴν τιμὴν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας ⟨ἡμῶν Ῥώμης⟩, ἐπεὶ μὴ καταδέχεσθαι τοὺς μετὰ ταῦτα πατριάρχας τῆς εἰρημένης ἁγιωτάτης ἐκκλησίας Ῥώμης μνημονεύειν μέχρις ἂν ἡ συζήτησις καὶ πληροφορία γένηται τῶν ῥημάτων τῶν ἀμφισβητουμένων μεταξὺ τῶν ἑκατέρων θρόνων, καὶ εἶθ' οὕτως ἡ ὑμετέρα πατρικὴ μακαριότης ἀκολούθως μνημονευθῇ· ἀλλ' ἡμεῖς τοῦτο οὐ κατεδεξάμεθα, τουτέστι τὸ ἐκβληθῆναι τὸν αὐτὸν Βιταλιανὸν ἐκ τῶν διπτύχων, τοῦτο μὲν ὡς πᾶσαν ἰσότητα τηροῦντες καὶ τοὺς ἀμφοτέρους ὀρθοδόξους ἔχοντες, τοῦτο δὲ καὶ διὰ τὴν προσαχθεῖσαν ἡμῖν ⟨ἀγάπην⟩ παρὰ τοῦ αὐτοῦ Βιταλιανοῦ ἐν ζωῇ αὐτοῦ ἐπὶ τῆς κινήσεως τῶν ἡμετέρων τυράννων· ἀλλ' οὕτως ὑπεσχόμεθα τοῖς εἰρημένοις ἁγιωτάτοις πατριάρχαις, ὡς πάντως ἀποστελεῖ ἡ ὑμετέρα πατρικὴ μακαριότης ἀνθρώπους τοὺς ὀφείλοντας συζητῆσαι μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι τηνικαῦτα ⟨κατὰ⟩ τὸ φανερούμενον ἡ τελεία διοίκησις γίνεται· ἐπεὶ πρὸ τούτου μὴ καταδέχεσθαι ἡμᾶς τὸν αὐτὸν μακαριώτατον Βιταλιανὸν ἐκβληθῆναι. καὶ γινώσκουσα ἡ ὑμετέρα πατρικὴ μακαριότης σπεύσει ἐξακολουθῆσαι τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ· ὡς γὰρ προείρηται ἐλπίδα ἔχομεν εἰς τὸν στέψαντα ἡμᾶς θεόν, ὅτι ἡνίκα θεωρήσῃ θερμὴν περὶ τούτου ἐξ ἡμῶν πρόθεσιν, ἡ αὐτοῦ ἀγαθότης καὶ τοὺς ταράχους τοὺς ἐπερχομένους ἡμῖν τῶν ἐθνῶν ἀποπαύει. πᾶσαν δὲ σύναρσιν ἐκελεύσαμεν τοῖς

7 cf. Rom. 15,6; Act. 4,32

MT

6 ἐπιστῆναι] ἐπιστάναι T 13 – 14 honorium memorari in diptichis propter = ⟨ὀνώριον μνημονεύεσθαι ἐν τοῖς διπτύχοις διὰ⟩ *om.* MT 15 nostrae romae = ⟨ἡμῶν ῥώμης⟩ *om.* MT 21 caritatem = ⟨ἀγάπην⟩ *om.* MT 24 secundum = ⟨ κατὰ⟩ *coni.* Lu, *om.* MT

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

congregationem studuissemus facere, sed quoniam tempus non ammittit – deus autem noster proprio consilio protulit, quod nos ⟨postul⟩amus in hoc tempore – per omnia iubemus uestram paternam beatitudinem minime effici inpedimentum uoluntati dei, sed eos dirigere. sic enim speramus in eius benignitatem, quoniam qui uoluit huiusmodi capitulum moui, in presenti per sanctum spiritum concedere habet, ut ueritas clareat et instruantur omnes sine schismate atque contentione ueritatem *et uno ore uno*que *corde* glorificare nos omnes eius bonitatem. tacere quippe hoc terribile aestimauimus, uti ne plebs, quae ut sanctificetur accedit ad sanctas dei catholicas et apostolicas ecclesias, contrariis cogitationibus occupetur considerans antistitum ad inuicem dis⟨t⟩antiam. multam enim nobis instantiam fecerunt tam hic sanctissimus ac beatissimus patriarcha quamque Macharius sanctissimus patriarcha Theopoleos, ut eiceretur Uitalianus beatissimus de diptichis, asserentes Honorium memorari in diptichis propter honorem apostolicae sedis antique nostrae Romae, nam non acquiescere, ut memorentur patriarchae, qui postmodum fuerunt in predicta sancta Romana ecclesia, donec conquisitio et satisfactio proueniat uerborum, de quibus contenditur inter utrasque sedes, et ita uestra paterna beatitudo consequenter memoretur. sed nos hoc non adquieuimus, id est ut eiceretur idem Uitalianus de dyptichis, hoc quidem utpote omnem aequalitatem seruantes et utrosque orthodoxos habentes, hoc autem et propter collatam nobis caritatem ab eodem Uitaliano, dum superesset in motione tyrannorum nostrorum; sed sic polliciti sumus predictis sanctissimis patriarchis, quod per omnia dirigit uestra paterna beatitudo homines, qui debeant conquirere cum ipsis, et tunc secundum quod claruerit perfecta dispositio fiet, nam ante hoc nullo modo nos adquiescere, ut idem beatissimus Uitalianus eiciatur. haec cognoscens uestra paterna beatitudo studeat sequi uoluntatem dei. sicut enim praedictum est spem habemus in coronatore nostro deo, quia dum preuiderit super hoc feruentem nostrum affectum, eius benignitas etiam ingruentes nobis perturbationes gentium sedabit.

VP BR MNL K

1 sed] se K ammittit] admittit BR ML amictit K 1–2 noster autem K 2 consilio] concilio R protulit] pertulit MNL ⟨postul⟩amus = ὑπερῃτήμεθα] differebamus VP BR MNL K 3 iubemus] iubemur K effici] effeci V B¹ N¹ esse L 4 dirigere] diregere B¹ benignitatem] benignitate BR M 5 moui] moueri M mobi N 6 schismate] scismate R M¹ K chismate NL ueritatem] in ueritate P² B² 7 bonitatem] benignitatem K aestimauimus] aestimabimus VP¹ estimamus R L uti] ut R L 8 plebs] pleps B¹ ut quae K catholicas] captolicas K 9 antistitum] antestitum V B¹ atistitum K διάστασιν = dis⟨t⟩antiam] dissonantiam VP BR MNL K 9–10 multam] multa NL 10 instantiam nobis K instantiam] infantiam V¹ instanciam R ac] et R 11 macharius] macarius P¹ BR N eiceretur] eieceretur V 11–12 beatissimus *om.* K 12 diptichis¹] dipticis B dyptichis M honorium] hononium V honorium se memorare B² memorari] memorare BR MNL K diptichis²] dyptichis P M dipticis B N 12–13 apostolicae] apostolici N 13 non] nec B² acquiescere] adquiescere B MNL K 14 fuerunt] fuerint V conquisitio] conquesitio V conquesytio P 15 paterna uestra R 16 memoretur] memorentur NL adquieuimus] atquieuimus V quieuimus B¹ acquieuiemmus R eiceretur] eieceretur V 17 dyptichis] dipticis B diptichis R L K dyptycis N utpote] utpute M et] ut R 18 orthodoxos] orthodoxus B¹ collatam] conlatam B cetalam R collectam M caritatem] karitatem K 19 motione et tyrannorum VP polliciti] pollici B¹ 20 dirigit] diregit BR dirigitur K 22 adquiescere] atquiescere V acquiescere R L eiciatur] eiceatur V 22–23 haec cognoscens] haec cognuscens V hoc excognoscens R 23 studeat] studiat V sequi] sed qui B¹ sicut] sic NL 24 deo nostro R 25 perturbationes] perturbationis V sedabit] sedauit VP¹ NL K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ἐρχομένοις παρασχεῖν Θεόδωρον τὸν ἐνδοξότατον πατρίκιον καὶ ἔξαρχον τῆς Ἰταλῶν ἡμῶν φιλοχρίστου χώρας, εἴς τε πλοῖον καὶ δαπάνας καὶ πᾶσαν χρείαν αὐτῶν καί, εἰ χρεία κελέσοι, καὶ καστελλάτους καράβους παρασχεθῆναι εἰς διάσωσιν αὐτῶν πρὸς τὸ πάντῃ ἀβλαβεῖς καὶ ἀκινδύνους τῇ τοῦ θεοῦ συνεργίᾳ ἀποκαταστῆναι αὐτοὺς πρὸς ἡμᾶς.

Ἡ ὑπογραφή

Τὸ θεῖον φυλάξοι σε ἐπὶ πολλοὺς χρόνους, ἁγιώτατε καὶ μακαριώτατε πάτερ.

Θεία σάκρα καταπεμφθεῖσα πρὸς Γεώργιον τὸν ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον ταύτης τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης

〈Ἡ〉 ἐπιγραφή

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν αὐτοκράτωρ εὐσεβέστατος εἰρηνικὸς Φλάβιος Κωνσταντῖνος πιστὸς ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ θεῷ βασιλεύς σάκρα Γεωργίῳ τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ.

Εἰ καὶ μερίμναις στρατιωτικαῖς τε καὶ πολιτικαῖς ἀνενδότως ἡ ἡμετέρα συνέχεται γαλήνη, ἀλλ' οὖν ἅπαντα τῆς φιλοχρίστου ἡμῶν πολιτείας τὰ πράγματα δεύτερα τῆς χριστιανικωτάτης ἡμῶν πίστεως τιθέμενοι, ἣν καὶ ἐν πολέμοις ὑπέρμαχον ἡμῶν τε καὶ τῶν ἡμετέρων φιλοχρίστων ἐκστρατευμάτων κεκτήμεθα, ἀναγκαῖον ἐκρίναμεν τῇ παρούσῃ ἡμῶν πρὸς τὴν ὑμετέραν πατρικὴν ἁγιωσύνην εὐσεβεῖ ἡμῶν χρήσασθαι σάκρᾳ, δι' ἧς προτρέποντες αὐτὴν καὶ 〈σ〉 a n σ i m u s συναθροῖσαι τὴν πατρικὴν ὑμῶν μακαριότητα πάντας τοὺς ὑπὸ τὸν ἁγιώτατον αὐτῆς θρόνον τυγχάνοντας ὁσιωτάτους μητροπολίτας τε καὶ ἐπισκόπους κατὰ ταύτην τὴν θεοφύλακτον ἡμῶν καὶ βασιλίδα πόλιν, ἐφ' ᾧ συνεργίᾳ τοῦ παντοδυνάμου καὶ πολυελέου ἡμῶν θεοῦ τὴν ἀκριβῆ ζήτησιν γενέσθαι τοῦ ἤδη ἀπὸ πολλοῦ χρόνου ἀναφυέντος δόγματος περί τε θελήματος καὶ ἐνεργείας ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου

MT

1 Ἰταλῶν] Ἰταλὸν T 4 ἀποκαταστῆναι] ἀποκαστῆναι M 14 〈ἡ〉 *om.* MT 26 〈σ〉ansimus] ansimus M ansimus T σανζίμους ἤτοι θεσπίζομεν M *marg.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

omnem uero concursum uenientibus iussimus praebere Theodorum, gloriosum patricium et exarchum Christo amabilis nostrae Italiae prouintiae, tam in naui quamque in expensis et omni utilitate eorum et, si necessitas exigerit, etiam castellatos dromones praebere ad eorum munimen, ut ex omnibus illesi et sine periculo deo cooperante idem ad nos perducantur.

Et subscriptio

Diuinitas te seruet per multos annos, sanctissime ac beatissime pater.

DIUALIS SACRA DIRECTA AD GEORGIUM SANCTISSIMUM ARCHIEPISCOPUM HUIUS MAGNAE CONSTANTINOPOLITANE URBIS NOUE ROMAE

Et superscriptio

In nomine domini dei et saluatoris nostri Iesu Christi imperator pius pacificus Flauius Constantinus fidelis in Iesu Christo deo imperator sacra Georgio sanctissimo ac beatissimo archiepiscopo Constantinopoleos et uniuersali patriarche.
data quarto Idus Septembris Constantinopoli imperante domno piissimo perpetuo augusto Constantino imperatore anno uicesimo octauo et post consolatum eius anno duodecimo.

Quamquam sollicitudinibus tam militaribus quamque ciuilibus indesinenter nostra serenitas coartatur, attamen omnes Christo amabilis nostrae rei publicae causas in secundis ob christianam nostram fidem ponentes, quam et in bellicis propugnatricem tam nostri quamque Christo dilectorum nostrorum exercituum habemus, necessarium iudicauimus presenti nostra pia sacra ad uestram paternam beatitudinem uti, per quam adhortantes eam SANCIMUS congregare uestram paternam beatitudinem omnes, qui ad eius sanctissimam sedem pertinent sanctissimos metropolitas et episcopos, in hanc a deo conseruandam nostram regiam urbem, quatenus cooperante omnipotente et misericorde deo nostro diligentissima inquisitio dogmatis fiat, quod olim ante multum tempus exortum est de

VP BR MNL K

1 uenientibus] uenientium B uenientis R iussimus] iussemus B¹R ἐνδοξότατον = gloriosum] gloriosissimum BR 2 et *om.* M exarchum] exarcum N quamque] quamcumque R 3 exigerit] exegerit B exagerit R exierit N¹ castellatos] castellatus V chastellatos K dromones] dremones R 4 illesi] inlaesi V illaesi P 6 subscriptio] superscriptio BR 8 diuinitas ... pater *om.* K pater + explicit VP 11 diualis] diuina uel R georgium] georgeum V gregorium N 12 urbis rome noue B 14 superscriptio] subscriptio N 17 flauius] flauiis VP¹ christo deo iesu K imperator] *om.* B nostro R 19 septembris] decembris N constantinopoli] constantinopolim BR constantinopolis K domno] domino R M 20 uicesimo octauo] uicensimo octauo V uicessimo octauo P XXVIII BR et *om.* MNL consolatum] consulatum P B² M consolato NL duodecimo] XIImo VP XII BR N 22 quamquam] quam cum MNL 23 coartatur] coortatur B quoartatur N attamen] adtamen NL amabilis] amabiles B secundis] subsequendis B 25 iudicauimus] iudicamus R 26 nostra] uita N 27 sancimus] sanccimus B scimus R omnes] omnis V 27 – 28 sanctissimam] sanctissimum N 28 sanctissimos uiros metropolitas B metropolitas] methropolitas VP 28 – 29 hanc ... urbem] hac deo conseruanda nostra regia urbe M 29 cooperante] quooperante N 30 diligentissima] dilectissima BR olim] olym V exortum] exhortum VP exortum est *om.* N

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος κυρίου ἡμῶν *Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν*, τοῦ καὶ διάστασιν οὐ μικρὰν ἔκ τινων προσώπων τῇ ἁγίᾳ τοῦ θεοῦ ἐμποιήσαντος ἐκκλησίᾳ, μεταδοῦναί τε τὴν περὶ τούτου εἴδησιν καὶ Μακαρίῳ τῷ ὁσιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως πρὸς τὸ καὶ αὐτὸν τοὺς τῆς οἰκείας συνόδου θεοφιλεῖς μητροπολίτας τε καὶ ἐπισκόπους παρασκευάσαι ἐπὶ τούτῳ ἐνταῦθα συνελθεῖν. ἤδη γὰρ περὶ τούτου προτρεψάμεθα δι' εὐσεβῶν ἡμῶν κεραίων ἔτι ἐν ζῶσι τυγχάνοντα καὶ Δόμνον τὸν ἁγιώτατον πάπαν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης· κἀκείνου τοῦ ἐνταῦθα μεταστάντος βίου Ἀγάθων ὁ ἁγιώτατος ἀρτίως προχειρισθεὶς πάπας εἰς τὸν τῆς λεχθείσης πρεσβυτέρας Ῥώμης ἀποστολικὸν θρόνον ⟨μεταλαβὼν τὰς τοιαύτας ἡμῶν εὐσεβεῖς κεραίας⟩ ἀπέστειλεν ἐπὶ τοῦ παρόντος τὸ οἰκεῖον αὐτοῦ ἐπέχοντας πρόσωπον Θεόδωρον καὶ Γεώργιον τοὺς θεοφιλεστάτους πρεσβυτέρους καὶ Ἰωάννην τὸν θεοσεβέστατον διάκονον, ἐκ προσώπου δὲ τῆς κατ' αὐτὸν ἁπάσης συνόδου Ἰωάννην, Ἀβουνδάντιον καὶ Ἰωάννην τοὺς ὁσιωτάτους ἐπισκόπους μετὰ καὶ ἑτέρων κληρικῶν τε καὶ μοναχῶν ὀφείλοντας εὑρεθῆναι εἰς τὴν τοῦ προλεχθέντος κεφαλαίου ζήτησιν. οἳ καὶ τανῦν πρὸς τὰ ἡμέτερα κατέλαβον ἴχνη ἀποδεδωκότες ἡμῖν καὶ δύο ἀναφοράς, μίαν μὲν τοῦ αὐτοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ἀγάθωνος, ἑτέραν δὲ τῆς κατ' αὐτὸν συνόδου. γινώσκουσα τοίνυν ἡ πατρικὴ ὑμῶν μακαριότης, ὡς πρῶτον ἡμῖν καὶ ἐξαίρετον, ὡς προείρηται, τὸ τῆς ὀρθοδοξίας καθέστηκε κεφάλαιον, σπευσάτω τοὺς εἰρημένους ὁσιωτάτους μητροπολίτας καὶ ἐπισκόπους ἐν συντόμῳ καταλαβεῖν τὴν θεοφύλακτον ταύτην καὶ βασιλίδα πόλιν πρὸς τὸ λεχθὲν κινηθῆναι κεφάλαιον καὶ τῇ τοῦ στέψαντος ἡμᾶς μεγαλοδώρου θεοῦ συνεργίᾳ ἀσφαλέστατον καὶ ὀρθόδοξον ὅρον τῷ τοιούτῳ ἐπιτεθῆναι δόγματι.

⟨Ἡ ὑπογραφή⟩

Τὸ θεῖόν σε φυλάξοι ἐπὶ πολλοὺς χρόνους, ἁγιώτατε καὶ μακαριώτατε πάτερ.

---

1 – 2 1. Joh. 5,20 20 cf. Jac. 1,17

MT

---

9 – 10 nostros pios suscipiens apices = ⟨μεταλαβὼν τὰς … κεραίας⟩ *om.* MT 11 πρεσβυτέρους] πρεσβυτέρου T 16 πάπα *om.* M 23 et subscriptio = ⟨ἡ ὑπογραφή⟩ *om.* MT

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

uoluntate et operatione in dispensatione incarnationis unius de sancta trinitate domini nostri *Iesu Christi ueri dei nostri*, quod et discidium non minimum per quasdam personas sanctae dei ecclesiae intulit, innotescere quoque super hoc et Machario uenerabili archiepiscopo Antiochenae magnae ciuitatis, quatenus et ipse de propria synodo deo amabiles metropolitanos et episcopos praeparatos faciat pro hoc ipso huc congregari. iam enim super hoc adhortati sumus per pios nostros apices adhuc inter uiuos exsistentem et Donum sanctissimum apostolicae sedis antique Romae praesulem, et illo de hoc saeculo migrante Agatho sanctissimus nuper ordinatus papa in apostolica sede praedictae antiquae Romae huiusmodi nostros pios suscipiens apices distinauit in praesenti propriam eius indutos personam Theodorum et Georgium deo amabiles presbiteros et Iohannem deo amabilem diaconum, ex persona uero totius eius concilii Iohannem et Habundantium et Iohannem uenerabiles episcopos cum ceteris clericis et monachis, qui debeant inueniri in praedicti capituli quaestionem. qui et nunc ad nostra coniuncxerunt uestigia porrigentes nobis etiam duas suggestiones, unam quidem eiusdem sanctissimi Agathonis papae, aliam uero concilii eius. sciens igitur uestra paterna beatitudo, quia primum nobis et praecipuum, ut praediximus, hoc orthodoxiae existit capitulum, festinet praedictos uenerabiles metropolitanos et episcopos celeriter aduenire in hanc a deo conseruandam nostram regiam urbem, quatenus praedictum tractetur capitulum et magnorum donorum datore atque coronatore nostro deo cooperante cauta atque orthodoxa definitio huiusmodi dogmati inponatur.

Et subscriptio

Diuinitas te seruet per multos annos, sanctissime ac beatissime pater.

VP BR MNL K

1 – 2 domini ... ueri *om.* R 3 innotescere] innotiscere V B machario] macario P^1 BR NL uenerabili] uenerabi M ūēn N uenit L 4 antiochenae] antiochaenae V anthiocene B antiocene K magnae *om.* K synodo] sinodo B sinodon K amabiles] amabilis V 5 metropolitanos] methropolitanos V mitropolitanos P L K praeparatos] praeparatus V 6 adhortati] adortati VP exsistentem] existentem BR MN et] ei K donum] dominum P^2 7 apostolicae] apostholice B^1 antique] antiqui V 8 agatho *om.* R aghato K sanctissimus] sanctus BR sanctissimos N ordinatus] ordinatos N apostolica] apostholica B 9 distinauit] destinauit R MNL K 10 presbiteros] praesbiteros B K pastores L 11 diaconum] dyaconum R (*et ita semper*) eius *om.* M habundantium] abundantium B K 12 monachis] monacis K inueniri] inuenire BR 13 capituli] caputuli M nostra] nostram V B NL K coniuncxerunt] coniunxerunt BR M^2NL porrigentes] porregentes B 14 suggestiones] suggessiones B subiectiones N unam] unum VP eiusdem *om.* B agathonis] agatonis R L 15 uestra] uestram VP praecipuum] precipium V principuum R N 16 festinet] festinat VP 16 – 17 metropolitanos] metropolitanus V mitropolitanos P 17 celeriter] caeleriter P B sceleriter R 18 magnorum] maiorum BR datore] datorem VP NL K 19 coronatore] coronatorem P cauta] tanta R atque] adque N definitio] diffinitio BR MNL 20 inponatur] imponatur R MNL 23 et *om.* N subscriptio] superscriptio BR 25 seruet] seruit B^1 sanctissime] sanctissimi V pater ... monas] terii *om.* P (25 – 19,20)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΑ ΤΗΣ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΓΕΝΟΜΕΝΗΣ ΕΚΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΔΥΣΣΕΒΩΣ ΔΙΔΑΞΑΝΤΩΝ ΕΝ ΘΕΛΗΜΑ ΚΑΙ ΜΙΑΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΝΣΑΡΚΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΤΟΥ ΑΛΗΘΙΝΟΥ ΘΕΟΥ ΗΜΩΝ ΤΟΥ ΕΝΟΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΟΜΟΟΥΣΙΟΥ ΤΡΙΑΔΟΣ

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν
βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσπότων Φλαβίων Κωνσταν-
τίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως αἰωνίου αὐγούστου καὶ
αὐτοκράτορος ἔτους εἰκοστοεβδόμου καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου
πραότητος ἔτους τρισκαιδεκάτου Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων
αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου τῇ ἑβδόμῃ τοῦ Νοεμβρίου μηνός
ἰνδικτιῶνος ἑνάτης.

Προκαθημένου τοῦ αὐτοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου
ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτω λεγομένῳ Τρούλλῳ καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς
αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης παρόντων καὶ ἀκροωμένων
Νικήτα τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ μαγίστρου τῶν βασιλικῶν ὀφφικίων
Θεοδώρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ὀψικίου καὶ
ὑποστρατήγου Θράκης
Σεργίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου
Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου
Ἰουλιανοῦ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ στρατιωτικοῦ λογοθέτου
Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ
τῶν Ὁρμίσδου οἴκου
Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος
τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτου
Ἰωάννου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κοιαίστωρος
Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων
Θωμᾶ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων
Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ διοικητοῦ τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν
Πέτρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων
Λεοντίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ δομεστίκου τῆς βασιλικῆς τραπέζης.

MT

8 ἡμῶν *om.* M 10 εὐσεβεστάτου] θεοσεβεστάτου M 17 τῷ οὕτω λεγομένῳ] τοῦ οὕτω λεγομένου M 18 θεοσόφου] θεοστεφοῦς M 19 – 20 ὀφφικίων καὶ θεοδώρου M 23 – 24 παύλου … πατρικίου *om.* M 24 ἐνδοξοτάτου = glorioso 29 καὶ κοιαίστωρος *om.* M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

PRINCIPIUM SANCTI SEXTI CONCILII

ACTA SANCTAE SEXTAE SYNODI APUD CONSTANTINOPOLIM FACTAE ADUERSUM EOS QUI IMPIE DOCUERUNT UNAM UOLUNTATEM ET UNAM OPERATIONEM IN INCARNATIONIS DISPENSATIONE DOMINI NOSTRI IESU CHRISTI UERI DEI NOSTRI UNIUS DE SANCTA ET CONSUBSTANTIALI TRINITATE

In nomine domini dei et saluatoris nostri Iesu Christi imperantibus a deo coronatis et serenissimis nostris dominis Flauiis Constantino quidem piissimo et a deo decreto magno principe perpetuo augusto et imperatore anno uicensimo septimo et post consolatum eius a deo instructae mansuetudinis anno tertio decimo Heraclio uero atque Tiberio a deo conseruandis eius fratribus anno uicesimo secundo die septima mensis Nouembrii indictionis nonae.

Praesidente eodem piissimo et Christo dilecto magno imperatore Constantino in secretario sacri palatii, qui appellatur Trullus, et ex iussione eius a deo instructae serenitatis praesentibus et audientibus
Niceta glorioso exconsule patricio et magistro imperialium officiorum
Theodoro glorioso exconsole patricio et comiti imperialis obsequii et substratego Thraciae
Sergio glorioso exconsule patricio
Paulo glorioso exconsule patricio
Iuliano glorioso exconsule patricio et militari logotheta
Constantino glorioso exconsule patricio et curatore diuinae domus Hormisde
Anastasio glorioso exconsule patricio et locum agente comitis imperialis excuuiti
Iohanne glorioso exconsule patricio et questore
Polyeucto glorioso exconsule
Thoma glorioso exconsule
Paulo glorioso exconsule et dispositore orientalium prouinciarum
Petro glorioso exconsule
Leontio glorioso exconsule et domestico imperialis mensae.

V BR MNL K

1 principium] pincipium V sancti sexti concilii] sancte sexte synodi R 2 synodi] sinodi B K impie] impii V 3 in *om.* L 4 consubstantiali] consubstantiale BR 5 trinitate + actio prima K 9 et[1] *om.* BR 10 uicensimo septimo] XXVIII B XXVII R N uicesimo septimo MN uigesimo septimo K 11 consolatum] consulatum R M constantinus K tertio decimo] XIII BR heraclio] heracleo BR 12 tiberio] tyberio R M uicesimo secundo] uicissimo secundo V XXII BR N uigesimo secundo K septima] VII R 13 nouembrii] nouembri B nouembris R M indictionis] indictione M[2] 16 praesidente] praesedente B 17 iussione] iussine B[1] instructae] constructae M 19 niceta ... exconsule] nicete ... exconsole R patricio] patritio B K 19–20 et ... patricio *om.* BR 20 exconsole] exconsule ML comiti] comite M 21 exconsule] et consule R 23–24 iuliano ... patricio *om.* B 23 exconsule] exconsole V B 24 τοῦ βασιλικοῦ = diuinae 25 excuuiti] excubiti BR 26 questore] quaestore B M 27 exconsule] exconsole V 28 thoma] thomas V 29 exconsule] exconsole V orientalium] oreentalium B[1] 30 exconsule] exconsole V K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Συνελθούσης καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, τουτέστι
Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος καὶ
Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ
Πέτρου τοῦ θεοφιλοῦς πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως καὶ
Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας καὶ
Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων
Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Πόρτου, Ἀβουνδαντίου ἐπισκόπου πόλεως Πατέρνου, Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην ὁσίας τῶν ρκε εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων συνόδου τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ' αὐτῶν ἀναφορᾷ καὶ
Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥαβέννης Θεοδώρου
Βασιλείου ἐπισκόπου πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἐφέσου
Σισινίου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θρᾴκης
Γεωργίου ἐπισκόπου Κυζίκου
Πέτρου ἐπισκόπου Νικομηδείας
Φωτίου ἐπισκόπου Νικαίας
Ἰωάννου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος
Θεοδώρου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς
Σισινίου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως Φρυγίας
Μακροβίου ἐπισκόπου Σελευκείας Ἰσαυρίας
Γεωργίου ἐπισκόπου Βυζίης Θρᾴκης
Γρηγορίου ἐπισκόπου Μιτυλήνης
Σεργίου ἐπισκόπου Σηλυβρίας
Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μεθύμνης

MT

1 καὶ¹ *om.* T 4 ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς T 9 μεγαλοπόλεως] μεγαλουπόλεως T 17 παρ' αὐτῶν *om.* M 18 – 19 ἀρχιεπισκόπου] ἐπισκόπου M 21 ἐφέσου ἐπισκόπου T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Conueniente quoque sancta et uniuersali synodo, quae secundum imperialem sanctionem congregata est in hac a deo conseruanda regia urbe, id est
Theodoro et Georgio uenerabilibus presbiteris et Iohanne uenerabile diacono uicem agentibus Agathonis sanctissimi ac beatissimi archiepiscopi antiquae Romae et
Georgio uenerabili et sanctissimo archiepiscopo magnae Constantinopoleos nouae Romae et
Petro deo amabili presbitero et monacho et locum seruante sedis magnae ciuitatis Alexandriae et
Machario uenerabili archiepiscopo Theopoleos Antiochiae et
Georgio relegioso presbitero monacho et apochrisiario Theodori uenerabilis uicarii sedis Hierusolimorum
Iohanne episcopo Portuense, Abundantio episcopo ciuitatis Paternensis, Iohanne episcopo ciuitatis Regitane, locum praesentantibus .CXXV. uenerabilium episcoporum sancti concilii antiquae Romae, qui et per proprias subscriptiones demonstrantur in suggestione, quae ab eis facta est, ad piissimum imperatorem Constantinum et
Theodoro relegioso presbitero et locum agente Theodori deo amabilis archiepiscopi Rauennae
Basilio episcopo Gortinae insulae Cretae
Theodoro episcopo Ephesi
Sisinnio episcopo Heracliae Thracensis
Georgio episcopo Cyzici
Petro episcopo Nicomediae
Photio episcopo Niciae
Iohanne episcopo Calcedonensi
Theodoro episcopo Meletiensi
Sisinnio episcopo Hierapoleos Frigiae
Macrobio episcopo Seleutiae Hisauriae
Georgio episcopo Bizois Thratiae
Gregorio episcopo Mitilensi
Sergio episcopo Silymbriae
Andrea episcopo Methimnae

V BR MNL K

---

1 synodo] sinodo B K 2 regia] regiae V egregia L 3 presbiteris] praesbyteris B uenerabile] uenerabili B^2R M 4 agathonis] aghathonis K 5 georgio] gregorio K constantinopoleos] constantinopolis R 7 amabili] amabilis V amabile B^1R presbitero] praesbytero B seruante] seruantem B NL K 9 machario] macario B theopoleos] theopoleus BR antiochiae] anthiochiae V L anthyochie R 10 relegioso] religioso R ML K glorioso N presbitero] praesbytero B apochrisiario] apocrisiario B K apocrisario ML theodori] theodoro V theodoris K 11 hierusolimorum] hierusolymorum V hierusolimitane R yerusolimorum K 12 abundantio] habundantio V paternensis] paterninsis B 13 .CXXV.] centum uigintiquinque ML K 14 per *om.* V 14 – 15 suggestione] subgestione N 16 relegioso] religioso MNL K presbitero] praesbytero B agente] agentem R NL K 18 gortinae] gordinae M cretae] creatae B trete L 19 theodoro] theodero V 20 heracliae] eraclie V L K herachiae BR thracensis] teracensis R tracensis ML K 21 cyzici] cyzyci V cyziti R cizici MN K 23 photio] pothio V fotio BR MN K niciae] nitiae BR N 24 calcedonensi] calcedonense V^1 calchedonensi NL 26 hierapoleos] hierapoleus BR 27 macrobio] macobrio V moicobio R hisauriae] isauriae MNL K 28 bizois] bizoi V byzois B MNL 29 mitilensi] mitylensi B mitilemsi MN 30 silymbriae] sylymbriae M silimbriae NL K 31 andrea] andreae V methimnae] methymnae B ML mithimne K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Θεογνίου ἐπισκόπου Κίου
Γεωργίου ἐπισκόπου Καμουλιανῶν
Ἀντωνίου ἐπισκόπου Ὑπαίπων
Γενεσίου ἐπισκόπου Ἀναστασιουπόλεως
Πλάτωνος ἐπισκόπου Κίννης
Ἰωάννου ἐπισκόπου Δασκυλίου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Βερίσσης
Στεφάνου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου
Λογγίνου ἐπισκόπου Τίου
Δομετίου ἐπισκόπου Πλουσιάδος
Σολομῶνος ἐπισκόπου Κλανέου
Γεωργίου ἐπισκόπου Κώου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Μύνδου
Γρηγορίου ἐπισκόπου Καντάνου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Λάππης
Εὐλαλίου ἐπισκόπου Ζηνωνουπόλεως
Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Δαλισανδοῦ
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ὄλβης
Θεοφάνους πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου τοῦ ἐν Σικελίᾳ εὐαγοῦς μοναστηρίου ἐπιλεγομένου Βαίων
Γεωργίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ῥενάτης διακειμένης ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ
Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης Δόμου Ἀρσικίας διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην
Ἀναστασίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ τῶν εὐκτηρίων τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐαγοῦς πατριαρχείου καὶ
Στεφάνου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ τοῦ μαθητοῦ Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας.

MT

---

6 ἐπισκόπου τοῦ δασκυλίου T 14 μύνδου] μίνδου T 15 καντάνου] καντανοῦ M 16 λάππης] λάπτης M 17 ζηνωνοπόλεως] ζηνουπόλεως M ζηνονοπόλεως T 22 ῥενάτης] ῥενᾶ τῆς M ῥεννὰ τῆς T 24 ἀρσικίας] ἀρσουκίας M 25 ὡσαύτως … ῥώμην] ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ ῥώμῃ T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Theognio episcopo Chiensi
Georgio episcopo Camuliani
Antonio episcopo Hypepon
Genesio episcopo Anastasiopoleos
Platone episcopo Cinnis
Iohanne episcopo Daschilii
Theodoro episcopo Iustinianopoleos Gordi
Theodoro episcopo Uerissiensi
Stephano episcopo Heracliae Ponti
Longino episcopo Tii
Dometio episcopo Plusiados
Solomone episcopo Claneu
Georgio episcopo Coensi
Iohanne episcopo Myndi
Gregorio episcopo Cantanensi
Iohanne episcopo Lappis
Eulalio episcopo Zinonopoleos
Constantino episcopo Dalisandu
Theodoro episcopo Olbis
Theophanio presbitero et abbate uenerabilis monasterii Siciliae, quod dicitur Uaias
Georgio presbitero et monacho monasterii Renati positi in antiqua Roma
Conone et Stephano presbiteris et monachis monasterii, qu⟨od⟩ cognominatur Domus Arsicia, positi similiter in antiqua Roma
Anastasio presbitero et monacho oratoriorum hic siti uenerabilis patriarchii
Stephano presbitero et monacho discipulo Macharii uenerabilis archiepiscopi Theopoleos Antiochiae.

VP (20) BR MNL K

1 theognio] theogenio B theogino R chiensi] chiemsi M 2 camuliani] cumuliani R 3 antonio] anthonio R hypepon] hyppepon V R chypepon ML chipepon N 4 anastasiopoleos] anastasiopoleus BR 5 cinnis] cynnis V 6 daschilii] dascilii V daschylii R 7 iustinianopoleos] iustinianopuleos V iustinianopoleus B N iustinianopoletis NL gordi] gurdii MNL 8 theodoro] theodero V uerissiensi] uerisiensi BR uirrissiensi K 9 heracliae] heracleae BR MN eraclee K 10 tii] potii V 11 dometio] dometi V domitio M demotio K plusiados] pulsiados V 12 solomone] salomone B M K claneu] clacii K 13 georgio] gregorio K coensi] censi V quoensi N 14 myndi] mundi R K 15 cantanensi] catanensi V cathanensi M caranensi L 16 lappis] lapis V B¹ L K lapsis R clappis M 17 eulalio] eolalio BR zinonopoleos] zynonopuleos V zinonopoleus BR 19 theodoro] theodero V olbis] albis V colbis M oblis K 20 theophanio] teofanio B theofanio R monas] terii *inc.* P (13,25) quod] qui BR uaias] baias MNL 21 georgio] gregorio R georrio K presbitero] praesbytero B 22 conone] canone M ganone L stephano] stefano B presbiteris] praesbyteris B monachis] monacis K qu⟨od⟩] qui VP BR MNL K 23 arsicia] arsitia V N 24 presbitero] praesbytero B oratoriorum] horatoriorum VP oratorium N patriarchii] patriarchi B² 25 stephano presbitero] stefano praesbytero B monacho] monachus NL discipulo] discipulus N macharii] macarii VP B macharo R theopoleos] theopoleus BR 26 antiochiae] anthiochiae VP R

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Καθεσθέντων τε τῶν ἐνδοξοτάτων πατρικίων καὶ ὑπάτων ἐκ πλαγίου τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως Κωνσταντίνου, καὶ ἐκ μὲν τοῦ εὐωνύμου αὐτοῦ μέρους καθεσθέντων τῶν ὁσιωτάτων τοποτηρητῶν τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος καὶ τῶν ἐκ προσώπου τῆς κατ' αὐτὸν συνόδου θεοφιλῶν ἐπισκόπων καὶ Θεοδώρου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥαβέννης, καὶ Βασιλείου ἐπισκόπου Γορτύνης, καὶ Γεωργίου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων, καὶ λοιπῶν ἐπισκόπων τῶν ὑπὸ τὸν θρόνον τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης· ἐκ δὲ τοῦ δεξιοῦ μέρους καθεσθέντων ὁμοίως Γεωργίου τε τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης, καὶ Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας, καὶ Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως, καὶ Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἐφέσου, καὶ τῶν λοιπῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τῶν ὑπὸ τὸν θρόνον τοῦ τε ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας· προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν εὐαγγελίων Θεόδωρος καὶ Γεώργιος οἱ θεοσεβέστατοι πρεσβύτεροι καὶ Ἰωάννης ὁ θεοσεβέστατος διάκονος, οἱ τὸν τόπον ἐπέχοντες τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος, ἔτι δὲ καὶ οἱ ἐκ προσώπου τῆς κατ' αὐτὸν συνόδου εἶπον·

Πανάγαθε δέσποτα, κατὰ τὴν καταπεμφθεῖσαν σάκραν ἐκ τοῦ θεοσόφου ὑμῶν κράτους πρὸς τὸν ἁγιώτατον ἡμῶν πάπαν ἀπεστάλημεν παρ' αὐτοῦ πρὸς τὰ πανευσεβῆ ἴχνη τῆς θεοστηρίκτου ὑμῶν γαλήνης μετὰ καὶ ἀναφορᾶς αὐτοῦ, ἔτι δὲ καὶ ἑτέρας συνοδικῆς ἀναφορᾶς ὡσαύτως γενομένης πρὸς τὴν θεοτείχιστον ὑμῶν εὐσέβειαν ἐκ τῶν ὑπ' αὐτὴν τελούντων ὁσιωτάτων ἐπισκόπων, ἃς καὶ ἐπιδεδώκαμεν τῷ θεοστέπτῳ ὑμῶν κράτει. ἐπειδὴ δὲ πρὸ τούτων τεσσαράκοντα ἔξ χρόνων μικρῷ πλέον ἢ ἔλασσόν τινας καινοφωνίας ἄντικρυς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως παρεισήγαγον οἱ κατὰ καιροὺς γενόμενοι πρόεδροι ταύτης τῆς βασιλίδος καὶ θεοφυλάκτου ὑμῶν πόλεως, φαμὲν δὴ Σέργιος, Παῦλος, Πύρρος καὶ Πέτρος, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Κῦρος ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων πόλεως γενόμενος πρόεδρος, ἔτι δὲ καὶ Θεόδωρος ὁ γενόμενος ἐπίσκοπος τῆς οὕτω λεγομένης πόλεως Φαράν, καί τινες ἕτεροι τούτοις ἐξακολουθήσαντες, ⟨οἱ οὐ μετρίως τὴν ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ ἐκκλησίαν ταράξαντες⟩ ἓν θέλημα ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος κυρίου ἡμῶν

MT

2 ἐκ] ἐν M 21 πανευσεβῆ αὐτοῦ ἴχνη M 25 μικρῷ χρόνῳ πλέον T 27 ταύτης *om.* M 30 – 31 non modice quae per totum orbem terrarum est ecclesiam perturbauerunt = ⟨οἱ οὐ μετρίως … ταράξαντες⟩ *om.* MT

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Residentibus gloriosis patriciis et consulibus ex latere piissimi et Christo amabilis nostri imperatoris Constantini, et ex leua quidem eius parte residentibus uenerabilibus uicariis Agathonis sanctissimi archiepiscopi antiquae Romae et quiqui ex persona eius synodi erant deo amabiles episcopi, Theodoro presbitero et locum agente Theodori deo amabilis ⟨archi⟩episcopi Rauennae, et Basilio episcopo ciuitatis Gortinae, et Georgio presbitero et monacho apochrisiario Theodori uenerabilis uicarii sedis Hierusolimorum, et ceteris episcopis concilii sanctissimi papae antiquae Romae Agathonis; a dextera uero eius parte similiter residentibus Georgio sanctissimo archiepiscopo Constantinopoleos nouae Romae, et Machario sanctissimo archiepiscopo Theopoleos Antiochiae, et Petro deo amabili presbitero monacho et loci seruatore sedis magnae Alexandriae ciuitatis, et Theodoro episcopo Ephesi, et reliquis deo amabilibus episcopis tam qui sub sede sanctissimi archiepiscopi Constantinopolitani quamque sanctissimi archiepiscopi Theopoleos Antiochiae; prepositis in medio sacrosanctis Christi dei nostri euangeliis Theodorus et Georgius deo amabiles presbiteri et Iohannes deo amabilis diaconus locum presentantes sanctissimi papae apostolicae sedis antiquae Romae Agathonis nec non et qui ex persona synodi eius erant dixerunt:

Benignissime domine, secundum directam sacram ab a deo instructa uestra fortitudine ad sanctissimum papam demandati sumus ab eo ad piissima uestigia a deo confirmatae uestrae serenitatis una cum eius suggestione, nec non et cum altera eius synodica suggestione adaeque facta ad deo custoditam uestram pietatem a subiacentibus ei uenerabilibus episcopis, quas et obtulimus deo coronatae fortitudini uestrae. quoniam igitur ante hos quadraginta sex plus minus annos quasdam nouitates uocum contrarias orthodoxae fidei introduxerunt qui in tempore fuerunt praesules huius regiae et a deo conseruandae uestrae ciuitatis, id est Sergius, Paulus, Pyrrhus et Petrus, nec non et Cyrus quondam Alexandrinae ciuitatis antistes, insuper et Theodorus, qui fuit episcopus ciuitatis cui uocabulum est Pharan, et alii quidam, qui eos secuti sunt, non modice quae per totum orbem terrarum est ecclesiam perturbauerunt, unam uoluntatem in incarnation⟨is⟩ dispensation⟨e⟩ unius

---

VP BR MNL K

---

1 residentibus] resedentibus B latere] latera VP 2 imperatoris] imperatores V imperiis N leua] laeua B residentibus] resedentibus B 3 agathonis] agatonis L K quiqui] qui B quicqui N synodi] sinodi B K 4 amabiles] amabilis VP¹ theodori] theodoro NL 5 ἀρχιεπισκόπου = ⟨archi⟩episcopi] episcopi VP BR MNL K gortinae] gordinae B presbitero] praesbytero B 6 monacho] monachus NL apochrisiario] apocrisiario B K apocrisario R MNL theodori] theodoro P¹ hierusolimorum] hierusolymorum B hierosolimorum NL hyerusolimorum K 7 concilii] consilii R agathonis] agatonis K a dextera] ad dexteram M eius uero R 8 parte] partem M residentibus] resedentibus B 8–9 constantinopoleos ... archiepiscopo *om.* B¹, B² *marg.* 9 archiepiscopo] archiiepis V archiiepos P theopoleos] theopoleus B antiochiae] anthyochiae R 10 amabili] amabile VP amabilis B NL presbitero] praesbytero B et¹ *om.* M loci] luci N magnae sedis K 11 deo amabilibus] a deo amabilis V 12 constantinopolitani] constantinopolitanae B theopoleos] theopoleus B 13 antiochiae] anthiochiae V BR L theodorus] theodoros P¹ 14 amabiles] amabilis VP presbiteri] praesbyteri B amabilis] amabiles V presentantes locum N 15 sanctissimi] sanctissime V sedis apostolicae K agathonis] agathoni V 16 synodi] sinodi B M 17 directam] dilectam N ab *om.* M fortitudine] fortudine B 18 ab eo] a deo VP 19 synodica] sinodica B L sydonica N 20 facta] factam ML a *om.* M ad NL ei] eius R 21 obtulimus] optulimus R N fortitudini] fortitudine V ante sex hos M 22 quadraginta sex] XLVI BR sex *om.* M nouitates] nouitatis V fidei] fide V 23 qui illo in BR 24 pyrrhus] pyrrus BR MNL pirrus K et² *om.* BR quondam] condam N alexandrinae] alexandriae BR alexandre K 25 antistes] antestites V antistites P antestis BR antisstes M¹ cui] cuius BR 26 pharan] phoeran VP¹ phôran P² faran BR secuti] sequuti K totum] totam VP 27 incarnation⟨is⟩ dispensation⟨e⟩] incarnatione dispensationis VP BR MNL K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ μίαν ἐνέργειαν δογματίσαντες καὶ διδάξαντες, καὶ πολλάκις τοῦ δουλικοῦ ὑμῶν καθ' ἡμᾶς ἀποστολικοῦ θρόνου περὶ τούτου ὑποκρούσαντος, εἶτα δὲ καὶ παρακαλέσαντος καὶ μὴ δυνηθέντος μέχρι νῦν τῆς τοιαύτης ⟨αὐτοὺς⟩ ἀποστῆσαι κακοδόξου γνώμης, αἰτοῦμεν τὸ θεόστεπτον ὑμῶν κράτος εἰπεῖν τοῖς τοῦ μέρους τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, πόθεν ἡ τοιαύτη ἐφεύρηται καινοφωνία.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν·

Ἐν ἀκροάσει γενόμενοι Γεώργιός τε ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος τῆς θεοφυλάκτου ἡμῶν ταύτης πόλεως καὶ Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων πόλεως καὶ ἡ ὑπ' αὐτὸν σύνοδος τῶν παρὰ τοῦ μέρους τοῦ ἀποστολικοῦ τῆς Ῥωμαίων μεγαλοπόλεως θρόνου ῥηθέντων τὰ δοκοῦντα αὐτοῖς διεξίτωσαν.

Μακάριος ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως, ἅμα Στεφάνῳ τῷ εὐλαβεστάτῳ πρεσβυτέρῳ καὶ μοναχῷ τῷ αὐτοῦ μαθητῇ, σὺν αὐτοῖς δὲ καὶ Πέτρος ὁ θεοφιλέστατος μητροπολίτης Νικομηδείας, καὶ Σολομὼν ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κλανέου τοὺς λόγους ποιούμενοι ὑπέρ τε τοῦ θρόνου τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας καὶ τοῦ θρόνου Ἀντιοχείας εἶπον·

Ἡμεῖς μὲν καινοφωνίας οὐκ ἐξεθέμεθα, ἀλλ' εἴ τι παρελάβομεν ἐκ τε τῶν ἁγίων οἰκουμενικῶν συνόδων καὶ τῶν ἁγίων καὶ ἐγκρίτων πατέρων, ἔτι δὲ καὶ τῶν προεδρευσάντων ταύτης τῆς βασιλίδος πόλεως, φαμὲν Σεργίου, Παύλου, Πύρρου καὶ Πέτρου, ἔτι δὲ καὶ Ὀνωρίου τοῦ γενομένου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ Κύρου τοῦ γενομένου πάπα Ἀλεξανδρείας, τουτέστι περὶ θελήματος καὶ ἐνεργείας, οὕτως καὶ ἐπιστεύσαμεν καὶ πιστεύομεν καὶ κηρύσσομεν ⟨καὶ διδάσκομεν⟩ καὶ ἑτοίμως ἔχομεν τὰ περὶ τούτου παραστῆσαι.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν·

Εἰ βούλεσθε περὶ τούτου παριστᾶν ἡμῖν, οὐκ ἄλλως ὑμᾶς δεχόμεθα ἀποδείξεις προφέροντας εἰ μή, καθὼς εἴπατε, ἐκ τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν συνόδων καὶ τῶν ἁγίων ἐγκρίτων πατέρων.

Μακάριος ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀντιοχείας καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εἶπον·

Εὐσεβέστατε δέσποτα, κέλευσον διὰ τοῦ χαρτοφύλακος τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας τὰ βιβλία τῶν ἁγίων συνόδων ἐκ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου εἰς μέσον προαχθῆναι.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν·

Κελεύομεν τὰ πεπραγμένα τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν συνόδων ἐκ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως παραχρῆμα διὰ τοῦ προσφόρου χαρτοφύλακος εἰς μέσον ἐλθεῖν καὶ ἀναγνωσθῆναι.

MT

3 δυνηθέντος] δυνηθέντες M eos = ⟨αὐτοὺς⟩ *om.* MT 4 αἰτοῦμεν] αἰτούμεθα M τοῖς] τοὺς T 9 αὐτὸν] αὐτοὺς M 13 – 14 κλανέου] κλαναίου M 16 τε *om.* M 21 et docemus = ⟨καὶ διδάσκομεν⟩ *om.* MT 24 – 25 προφέροντας] προσφέροντας M 26 ἐκκρίτων] ἐγκρίτων T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

sanctae trinitatis domini nostri Iesu Christi unamque operationem dogmatizantes et docentes, et multotiens seruili uestra quae secundum nos est apostolica sede de hac re pulsante, dehinc supplicante et minime ualente usque actenus a tali sensu praue aestimationis eos abstrahere, quaesumus deo coronatam uestram fortitudinem, ut dicant qui ex parte sunt praedictae sanctissimae ecclesiae Constantinopolitanae, unde huiusmodi uocum adinuenta est nouitas.

Constantinus piissimus imperator dixit:

Audientes Georgius sanctissimus archiepiscopus a deo conseruandae nostrae huius ciuitatis et Macharius uenerabilis archiepiscopus Antiochenae ciuitatis et ei adiacens synodus, quae a parte apostolicae magnae ⟨ciuitatis⟩ Romae sedis dicta sunt, quae eis uidentur prosequantur.

Macharius deo amabilis archiepiscopus Antiochenae magnae ciuitatis, una cum Stephano relegioso presbitero et monacho eius discipulo, cum eis uero et Petrus deo amabilis metropolitanus Nicomediae, et Salomon deo amabilis episcopus Claneu uerba facientes tam pro sede huius sanctae magnae ecclesiae quamque pro sede Antiochiae dixerunt:

Nos quidem uocum nouitates non aedidimus, sed quicquid percepimus tam a sanctis uniuersalibus synodis et sanctis probabilibus patribus quamque a presulibus huius regiae urbis, id est Sergio, Paulo, Pyrro et Petro, nec non et Honorio, qui fuit papa antiquae Romae, et Cyro, qui fuit papa Alexandriae, hoc est de uoluntate et operatione, sic et ⟨credidimus et⟩ credimus et praedicamus et docemus et parati sumus de hoc ostendere.

Constantinus piissimus imperator dixit:

Si uultis nobis de hoc ostendere, non aliter uos suscipimus probationes proferentes nisi, quemadmodum dixistis, a sanctis uniuersalibus synodis et sanctis probabilibus patribus.

Macharius deo amabilis archiepiscopus Antiochiae et qui cum eo erant dixerunt:

Piissime domine, iubeto per cartophilacem huius sanctae magnae dei ecclesiae libros sanctorum synodorum ex uenerando patriarchio in medium proferri.

Constantinus piissimus imperator dixit:

Iubemus acta earundem sanctarum et uniuers⟨alium⟩ synod⟨orum⟩ ex uenerando patriarchio a deo conseruande huius regiae urbis confestim per conpetentem cartophilacem ad medium deduci atque relegi.

VR B(7)R MNL K

---

2 multotiens] multototiens B multociens R seruili] seruile BR seruilis K re] rem VP 3 supplicante] subplicante B actenus] hactenus M praue] parue K 4 quaesumus] quaessumus VP quaesumus a deo BR 8 – 27,14 audientes ... indictione *om.* B 9 macharius] macarius P R antiochenae] antiochaenae V antiocene R K ei] eius MNL 10 synodus] sinodus N K μεγαλοπόλεως = magnae ⟨ciuitatis⟩] ⟨ciuitatis⟩ *om.* VP R MNL K sedis *om.* K 12 macharius] macarius P¹ R 12 – 14 archiepiscopus ... amabilis *om.* R 12 antiochenae] antiocene K 13 relegioso] religioso MNL K petrus] petros P¹ 14 nicomediae] nichomediae P K nicodemie L 15 huius ... sede V² *marg.* quamque] quamqui R 16 nouitates] nouitatis V nouitas R aedidimus] edidimus R ML K 17 uniuersalibus] uenerabilibus R synodis] senodis VP¹ quamque] queque K 18 pyrro] phyrro MN 19 cyro] quiro MNL K 20 ἐπιστεύσαμεν καὶ = ⟨credidimus et⟩ *om.* VP R MNL K 22 uos] nos K suscipimus] suscepimus R probationes] probationis VP¹ 23 uniuersalibus] uenerabilibus R synodis] sinodis P 24 macharius] macarius P¹ R L 25 cartophilacem] carthopylacem V chartopylacem P chartofiliacem R chartophilacem NL charthophilacem K libros] libro VP¹ 26 sanctorum] sanctarum P² M *om.* K ex] et R medium] medio R NL K 28 et *om.* ML uniuers⟨alium⟩ synod⟨orum⟩] synodalium uniuersorum VP MNL K synodalium uniuersarum R 29 conseruande] conseruante P cartophilacem] chartophilacem VP N cartofilacem R 30 atque] utque R adque N¹

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Καὶ πρὸς βραχὺ ὑπεξελθὼν Γεώργιος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ καὶ παραγενόμενος ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου προεκόμισε τὰ βιβλία τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν συνόδων.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν·

Γεώργιος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ, ἅπερ ἐπιφέρεται βιβλία τῶν ἁγίων συνόδων ἐπιδιδότω πρὸς ἀνάγνωσιν.

Καὶ λαβὼν Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ μοναχός, ὁ μαθητὴς Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας, τὸ πρῶτον βιβλίον τῶν πεπραγμένων τῆς ἁγίας τρίτης ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον συνόδου ἀνέγνω. καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν προσφωνητικὸν λόγον τὸν ἀπὸ τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου τοῦ τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως γενομένου προέδρου πρὸς Θεοδόσιον τὸν ἐν εὐσεβεῖ τῇ λήξει γενόμενον βασιλέα γραφέντα, οὗ ἡ ἀρχή· *Τῆς μὲν ἐν ἀνθρώποις εὐκλείας*, καὶ μετ' ὀλίγα· „ἔρεισμα δὲ τὸ ἀκράδαντον τῆς οὕτω θεοφιλοῦς καὶ εὐαγεστάτης ὑμῶν βασιλείας αὐτὸς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. *δι' αὐτοῦ γὰρ βασιλεῖς βασιλεύουσι καὶ οἱ δυνάσται γράφουσι δικαιοσύνην* κατὰ τὸ γεγραμμένον. ἔστι γὰρ αὐτοῦ παναλκὲς τὸ θέλημα", Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων πόλεως εἶπεν·

Ἰδού, δέσποτα, παρέστησα ἓν εἶναι θέλημα ἐπὶ Χριστοῦ·

Καὶ ἀναστάντες οἱ τὸν τόπον ἐπέχοντες τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καί τινες τῶν ἐπισκόπων τῆς συνόδου Κωνσταντινουπόλεως καὶ οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες ἐξεβόησαν λέγοντες·

Περισσῶς καὶ παρὰ τὸ κείμενον Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως ἐκ τοῦ νῦν ἀναγνωσθέντος ῥητοῦ δοκεῖ διαβεβαιοῦσθαι ἓν εἶναι θέλημα ἐπὶ τῶν δύο φύσεων τοῦ ἑνὸς κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τουτέστι τῆς θεότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνθρωπότητος· τοῦτο γὰρ ὁ ἐν ἁγίοις Κύριλλος ἐπὶ τῆς θείας αὐτοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ παντοκρατορικῆς φύσεως ἐκλαβὼν γεγράφηκεν, ὅπερ μετὰ πατρὸς καὶ ἁγίου πνεύματος κοινὸν καὶ παντοδύναμον κέκτηται· διὸ καὶ „παναλκὲς" αὐτὸ ὁ αὐτὸς ἐν ἁγίᾳ τῇ μνήμῃ προσηγόρευσε Κύριλλος· ἄλλως τε οὐδὲ ἀριθμητικῶς τέθεικε τὸ τοιοῦτον θέλημα ἕν.

Καὶ ἀναγνωσθέντος ἐντελῶς τοῦ τοιούτου βιβλίου Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε·

Καὶ τὸ ἕτερον βιβλίον τῆς ἁγίας τρίτης συνόδου ἀναγινωσκέσθω.

Καὶ λαβὼν Σολομὼν ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἀνέγνω ἀπὸ ἀρχῆς ἕως τέλους.

---

13 – 14 Prov. 8,15

12 – 15; 26 Cyrillus Alex., ad Theodosium, ACO I 1,1 p. 42,31 – 43,3

MT

1 πρὸς βραχὺ] παραχρῆμα M θεοφιλέστατος] θεοσεβέστατος T 6 ἐπιδιδότω] διδότω M 10 τὸν *om.* M 15 αὐτοῦ] αὐτῷ ACO I 1,1 p. 43,3 17 παρέστησα] παρέστησεν M 20 λέγοντες *om.* M 21 ὁ *om.* M 27 τε δὲ οὐδὲ T 33 ἀπὸ] ἀπ' T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Et paululum egrediens Georgius deo amabilis diaconus et cartophilax et ueniens in bibliotheca uenerandi patriarchii protulit libros sanctarum et uniuersalium synodorum.
Constantinus piissimus imperator dixit:

Georgius relegiosus diaconus et cartophilax codices, quos prae manibus gerit, sanctorum conciliorum porrigat ad legendum.

⟨Et⟩ accipiens Stephanus relegiosus presbiter et monachus, discipulus Macharii uenerabilis archiepiscopi Antiochiae, primum librum gestorum sanctae tertiaeque et Ephesene prioris synodi relegit. et ueniens ad sermonem prosphoneticum, qui scriptus est a sanctae memoriae Cyrillo Alexandrinae magnae ciuitatis praesule ad Theodosium piae memoriae imperatorem, cuius est initium: *Quod apud homines quidem eminet*, et post pauca: „firmamentum autem inmobile huiusmodi uestri a deo amabilis et relegiosi imperii ipse dominus noster Iesus Christus. *per ipsum enim reges regnant et potentes decernunt iustitiam* secundum quod scriptum est. est enim eius omnipotens uoluntas," Macharius sanctissimus archiepiscopus Antiochenae ciuitatis dixit:

Ecce, domine, ostendi unam uoluntatem esse in Christo!

Et exsurgentes qui locum praesentabant apostolicae sedis ⟨antiquae⟩ Romae et quidam episcoporum synodi Constantinopolitani et gloriosissimi iudices reclamauerunt dicentes:

Superfluae et non secundum quod adiacet Macharius uenerabilis archiepiscopus Antiochenae magnae ciuitatis ex nunc relecto textu uidetur affirmare unam esse uoluntatem in duabus naturis unius domini nostri Iesu Christi, id est deitatis eius et humanitatis; hoc enim sanctissimus Cyrillus in diuina ipsius domini nostri Iesu Christi et omnipotentissima eius natura accipiens scripsit, quam cum patre et sancto spiritu communem et omnipotentem habet, propter quod et „omnipotentem" eam idem sanctae memoriae Cyrillus appellauit; alias nec numeraliter posuit eandem uoluntatem unam.
Et relecto ex integro eodem libro Constantinus piissimus imperator dixit:

Et ille alter liber sanctae tertiae synodi relegatur.

Et accipiens Solomon deo amabilis diaconus et notarius sanctissimi patriarchae Constantinopoleos relegit a principio usque ad finem.

VP R MNL K

---

1 paululum] paululus N egrediens] regrediens R cartophilax] chartophilax VP carthofilex R carthophylax M 2 bibliotheca] bibleotheca VP¹ biblioteca ML bibliotecha K patriarchii] patriarchi VP¹ et *om.* R 4 georgius] gregorius R relegiosus] religiosus R MNL K cartophilax] chartophilax VP cartofilax R carthophylax M carthophilax NL K prae] per VP¹ 5 conciliorum] consiliorum N porrigat *om.* N 6 καί = ⟨et⟩ *om.* VP R MNL K relegiosus] religiosus R MNL K macharii] machari VP² macari P¹ macarii L 6–7 archiepiscopi uenerabilis R 7 sanctae] sancta et VP tertiaeque] derciaeque R ephesene] ephaesene P¹ N ephaesine P² ephesie R 7–8 prioris ... sermonem *om.* N 8 prosphoneticum] prospheticum N 9 theodosium] theodorum VP¹ 10 initium] inicium V R K 11 inmobile] inmobilem R NL K uestri] uestre K a *om.* V relegiosi] religiosi R MNL K 12 ipsum] issum R 13 quod] qui VP¹ est *om.* VP L omnipotens eius K uoluntas] uoluntates VP¹ 14 antiochenae] antiochaenae V N anthyochene R antiochiae M anthiocene K 15 domine *om.* VP¹ ostendi esse unam N unam esse uoluntatem P² R L esse *om.* VP¹ 16 exsurgentes] exurgentes NL K praesentabant] prestabant M τῆς πρεσβυτέρας = ⟨antiquae⟩ *om.* VP R MNL K romae] romane R 17 constantinopolitani] constantinopolitane R gloriosissimi] gloriosissime V 18 superfluae] superflue MNL K παρὰ = non secundum quod adiacet] coadiacet R macharius] macarius P R L uenerabilis] deo amabilis K 18–19 antiochenae] antiochaenae V 19 relecto] relicto P textu] texto ML K testo N unam] una V 21 ipsius *om.* V 22 cum] con V spiritu sancto M 23 eam] eisdem N cyrillus] cyrillis V 24 numeraliter] numerabiliter P¹ R eandem] eadem P¹ 26 ille *om.* N tertiae] tertio VP¹ synodi] sinodi K 27 solomon] salomon P² R MN K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν·

Ἱκανῶς ἡμῖν ἡ ἐν τῇ παρούσῃ ἡμέρᾳ γενομένη ἀνάγνωσις καθέστηκεν, ἐν ᾗ πέρας ἔλαβον τὰ ἐπὶ τῆς ἁγίας τρίτης ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον πραχθέντα συνόδου, καθ' ἑτέραν δὲ καὶ τὰ τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι ⟨τετάρτης⟩ συνόδου πεπραγμένα ἡμῖν ὑπαναγνωσθήσονται.

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσπότων Φλαβίων Κωνσταντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως αἰωνίου αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος ἔτους εἰκοστοεβδόμου καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου πραότητος ἔτους τρισκαιδεκάτου Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου τῇ δεκάτῃ τοῦ Νοεμβρίου μηνὸς ἰνδικτιῶνος ἑνάτης.

Προκαθημένου τοῦ αὐτοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτω ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης παρόντων καὶ ἀκροωμένων

Νικήτα τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ μαγίστρου τῶν βασιλικῶν ὀφφικίων

Θεοδώρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ὀψικίου καὶ ὑποστρατήγου Θράκης

Σεργίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου

⟨Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου⟩

Ἰουλιανοῦ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ στρατιωτικοῦ λογοθέτου

Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ τοῦ Ὁρμίσδου οἴκου

Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτου

Ἰωάννου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κοιαίστωρος

Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων

Θωμᾶ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων

MT (23)

---

4 quartae = ⟨τετάρτης⟩ *om.* MT 7 δευτέρα] β' M 12 θεοσόφου] θεοστεφοῦς M 20 – 21 καὶ ... πατρικίου *om.* M 23 – 44,25 ἀπὸ ... εἶπον *om.* T 24 ⟨παύλου ... πατρικίου⟩ *om.* M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Constantinus piissimus imperator dixit:

Sufficienter nobis lectio in praesenti die facta est, in qua finem susceperunt, quae in sancta tertiaque et Ephesena priore synodo gesta sunt, in subsequenti uero et quae in sancta Chalcedonense quarta synodo acta sunt nobis relegentur.

ACTIO SECUNDA

In nomine domini dei et saluatoris nostri Iesu Christi imperantibus a deo coronatis serenissimis nostris dominis Flauiis Constantino quidem piissimo et a deo firmato magno imperatore perpetuoque augusto et imperatore anno uicensimo septimo et post consolatum eius a deo instructae mansuetudinis anno tertio decimo Heraclio uero atque Tiberio a deo conseruandis eius fratribus anno uicensimo secundo decima die mensis Nouembris indictione nona.

Praesidente eodem piissimo et Christo dilecto magno imperatore Constantino in secretario sacri palatii, qui cognominatur Trullus, et ex iussione eius a deo instructae serenitatis praesentibus et audientibus

Niceta glorioso exconsule patricio et magistro imperialium officiorum
Theodoro glorioso exconsule patricio, comitis imperialis obsequii et substratego Thraciae
Sergio glorioso exconsule patricio
Paulo glorioso exconsule patricio
Iuliano glorioso exconsule patricio et militari logotheta
Constantino glorioso exconsule patricio et curatore imperialis domus Hormisdae
Anastasio glorioso exconsule patricio et locum agentis comitis imperialis excubiti
Iohanne glorioso exconsule patricio et quaestore
Polyeucto glorioso exconsule
Thoma glorioso exconsule

VP B(14)R MNL K

---

2 sufficienter] sufficiens L suffitienter K praesenti] praesente R facta] dicta R 3 et¹ *om.* R L ephesena] ephesaena P¹ ephesina R subsequenti] subsequente R 4 chalcedonense] chalcedonensi P calcedonense MNL K synodo] synodi V relegentur] relegantur P² R N 9 domini et dei R dei *om.* K et *om.* V a deo coronatis *om.* N 10 dominis nostris VP quidem ... firmato *om.* N firmato] confirmato K 11 augusto] agusto VP augustus et imperator K uicensimo septimo] uicessimo septimo P XXVIII R uicesimo septimo M XXVII N uigesimo septimo K 12 consolatum] consulatum R M consulatus N consulatu L *om.* K tertio decimo] XIII R N heraclio] eraclio VP 13 tiberio] tyberio N uicensimo secundo] uicessimo secundo P XXII R N uicesimo secundo M uigesimo secundo L K 14 nouembris] nouembrii L K nona *inc.* B (23,8) nona] .VIIII. N 17 praesidente] praesedente B piissimo ... dilecto *om.* N et con christo VP¹ et cum christo P² constantino *om.* N secretario] sacratorio R 18 sacri *om.* N palatii] palitii B qui – quod ? serenitatis] serenitates VP¹ 20–21 et ... patricio *om.* R 21 patricio et comitis VP MNL comitis] comites P² comite M comiti NL obsequii] obsequi VP¹ K thraciae] thrachiae ML tracte K 23 paulo ... patricio *om.* R K 24 logotheta] logotheca N loghotheta K 25 imperialis] diuinae MNL (*cf.* 15,24; 37,6) 26 et in locum P agentis] agente V² 27 glorioso] gloriose VP¹ 27–28 patricio ... exconsule] paulo R 28 polyeucto] polieuctu V polieucto P polyeuto K glorioso] gloriose V exconsule patricio V 29 thoma] thome V glorioso] gloriose VP

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ διοικητοῦ τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν
Πέτρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων
Λεοντ⟨ίου⟩ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ δομεστίκου τῆς βασιλικῆς τραπέζης.

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, τουτέστι
Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος καὶ
Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ
Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως καὶ
Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας καὶ
Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων
Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Πόρτου, Ἀβουνδαντίου ἐπισκόπου πόλεως Πατέρνου, Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην ὁσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνόδου τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ' αὐτῶν ἀναφορᾷ καὶ
Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥαβέννης Θεοδώρου
Βασιλείου ἐπισκόπου πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἐφέσου
Σισινίου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θρᾴκης
Γεωργίου ἐπισκόπου Κυζίκου
Πέτρου ἐπισκόπου Νικομηδείας
Φωτίου ἐπισκόπου Νικαίας
Ἰωάννου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος
Θεοδώρου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς
Σισινίου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως Φρυγίας
Μακροβίου ἐπισκόπου Σελευκείας Ἰσαυρίας
Γεωργίου ἐπισκόπου Βυζίης Θρᾴκης
Γρηγορίου ἐπισκόπου Μιτυλήνης

M

3 leontio = λεοντ⟨ίου⟩] λέοντος M 17 – 18 ἰωάννου τοῦ ἐπισκόπου M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Paulo glorioso exconsule et dispositore orientalium prouinciarum
Petro glorioso exconsule
Leontio glorioso exconsule et domestico imperialis mensae.

Conueniente ⟨autem et⟩ sancta et uniuersali synodo, quae per imperialem sanctionem congregata est in hac a deo conseruanda regia urbae, id est
Theodoro et Georgio uenerabilibus presbiteris et Iohanne uenerabile diacono locum praesentantibus sanctissimi ac beatissimi archiepiscopi antiquae Romae Agathonis et
Georgio uenerabili ac sanctissimo archiepiscopo magnae Constantinopoleos nouae Romae et
Petro deo amabili presbitero monacho et uicario sedis Alexandriae magnae ciuitatis et
Machario uenerabili archiepiscopo Theopoleos Antiochiae et
Georgio relegioso presbitero monacho et apochrisiario Theodori uenerabilis uicarii sedis Hierusolimorum
Iohanne episcopo ciuitatis Portuensis, Abundantio episcopo ciuitatis Paternae, Iohanne episcopo ciuitatis Regitanae, locum adimplentibus uenerabilis concilii antiquae Romae CXXV relegiosorum episcoporum, qui etiam per proprias subscriptiones insinuantur in suggestione ab eis facta ad piissimum principem Constantinum, et
Theodoro relegioso presbitero et uicario Theodori deo amabilis archiepiscopi Rauennae
Basilio episcopo ⟨ciuitatis⟩ Gortinae insulae Cretae
Theodoro episcopo Ephesi
Sisinnio episcopo Heracliae Thraciae
Georgio episcopo Cyzici
Petro episcopo Nicomediae
Fotio episcopo Niciae
Iohanne episcopo Chalcedonensi
Theodoro episcopo Meletinae
Sisinnio episcopo Hierapoleos Frigiae
Macrobio episcopo Seleuciae Hisauriae
Georgio episcopo Byzois Thraciae
Gregorio episcopo Mitilenae

VP BR MNL K

1 glorioso] gloriose V et *om.* N dispositore] dispossatore P^1 dispositorem K 3 leontio ... exconsule *om.* R K 5 conueniente] conuenienta V δὲ καὶ = ⟨autem et⟩ *om.* VP BR MNL K 6 urbae] urbe BR K 7 theodoro] theodore P^1 uenerabile] uenerabili B^2R diacono] dyacono R K 8 agathonis] aghathonis K 9 uenerabili ac *om.* K sanctissimo ac beatissimo archiepiscopo K constantinopoleos] constantinopoleus BR 11 amabili] amabile B^1R presbitero et monacho B alexandriae] alexandrinae P^1 BR 12 machario] macario P^1 B theopoleos] theopoleus BR antiochiae] anthiochiae B anthyochiae R 13 relegioso] religioso R K apochrisiario] apochrisario V R apocrisario B sedis *om.* B 15 portuensis] porthuensis B abundantio] habundantio VP 16 regitanae] regidane VP rogitane K 17 CXXV relegiosorum] centum uiginti quinque religiosorum K 18 et *om.* BR 19 relegioso] religioso R K 20 basilio] balio R πόλεως = ⟨ciuitatis⟩ *om.* VP BR MNL K gortinae] gorthine R insulae] insole V 22 sisinnio] sissinnio P heracliae] eracli V eraclyae K thraciae] tratiae B trachcie R 23 cyzici] bizyci VP (cyzici + byzois) cizici R K *cf.* Mitteilungen d. Ges. f. Salzburger Landeskunde 124 (1985) 305 – 318. 24 nicomediae] nichomediae K 26 chalcedonensi] chalcedoniae B calcedonae K 28 hierapoleos] hierapoleus BR 31 gregorio] georgio BR mitilenae] militinae B

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Σεργίου ἐπισκόπου Σηλυβρίας
Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μεθύμνης
Θεογνίου ἐπισκόπου Κίου
Γεωργίου ἐπισκόπου Καμουλιανῶν
〈Ἀντωνίου〉 ἐπισκόπου Ὑπαίπων
Γενεσίου ἐπισκόπου Ἀναστασιουπόλεως
Πλάτωνος ἐπισκόπου Κίννης
Ἰωάννου ἐπισκόπου Δασκυλίου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Βερίσσης
Στεφάνου 〈ἐπισκόπου〉 Ἡρακλείας Πόντου
Λογγίνου ἐπισκόπου Τίου
Δομετίου ἐπισκόπου Πλουσιάδος
Σολομῶνος ἐπισκόπου Κλανέου
Γεωργίου ἐπισκόπου Κώου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Μύνδου
Γρηγορίου ἐπισκόπου Καντάνου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Λάππης
Εὐλαλίου ἐπισκόπου Ζην〈ων〉ουπόλεως
Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Δαλισανδοῦ
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ὄλβης
Θεοφάνους πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου τοῦ ἐν Σικελίᾳ εὐαγοῦς μοναστηρίου ἐπιλεγομένου Βαίων
Γεωργίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ῥενάτης διακειμένης ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ
Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης Δόμου Ἀρσικίας διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην
Ἀναστασίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ τῶν εὐκτηρίων τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐαγοῦς πατριαρχείου καὶ
Στεφάνου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ τοῦ μαθητοῦ Μακαρίου τοῦ ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας.

M

---

5 antonio = 〈ἀντωνίου〉] ἰωάννου M 6–8 3,1,2 M *transmut.* 11 〈ἐπισκόπου〉 *om.* M
17 καντάνου] καντάνης M 19 ζην〈ων〉ουπόλεως] ζηνουπόλεως M 20 δαλισανδοῦ] ἁλισανδοῦ M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Sergio episcopo Silimbriae
Andrea episcopo Methymnae
Theognio episcopo Chii
Georgio episcopo Camulianae
Antonio episcopo Hypepon
Genesio episcopo Anastasiopoleos
Platone episcopo Cinnis
Iohanne episcopo Dascilii
Theodoro episcopo Iustinianopoleos Gordi
Theodoro episcopo Uerissae
Stephano episcopo Heracliae Ponti
Longino episcopo Tii
Dometio episcopo Plusiados
Solomone episcopo Claneu
Georgio episcopo Ch⟨o⟩ensi
Iohanne episcopo Myndi
Gregorio episcopo Cantani
Iohanne episcopo Lappis
Eulalio episcopo Zinonopoleos
Constantino episcopo Dalisandu
Theodoro episcopo Olbis
Theophanio presbitero et abbate uenerabilis monasterii Siciliae, qui cognominatur Baias
Georgio presbitero et abbate monasterii Renati positi in antiqua Roma
Conone et Stephano presbiteris et monachis monasterii, qui dicitur Domus Arsicia, positi similiter in antiqua Roma
Anastasio presbitero et monacho oratoriorum uenerabilis huius patriarchii et
Stephano presbitero et monacho discipulo Macharii archiepiscopi Theopoleos Antiochiae.

VP BR MNL K

1 silimbriae] silymbriae B methymnae] metimne VP K 3 theognio] theonio VP theogino R 5 hypepon] ipepon VP epipon B ypepon K 6 – 7 genesio ... cinnis *om.* BR K 8 dascilii] dascinii VP 9 iustinianopoleos] iustianopoleos VP iustinianopoleus BR 10 uerissae] ferisse VP uerrissae B 11 stephano] stefano B sthephano R 13 dometio] dometico V plusiados] plusidiados B plusyados R 14 claneu] clane VP 15 κώου = ch⟨o⟩ensi] chiensi VP BR MNL K 16 myndi] mindi VP mundi K 17 gregorio] georgio BR 18 lappis *om.* VP 19 eulalio] elalio V eolalio B eolaio R zinonopoleos] zynonopoleos V zinonopoleus BR 20 dalisandu] talisandu VP dalizandu R 22 theophanio presbitero] theofanio praesbytero B abbate] abbatis R siciliae] siliciae P qui] quod BR 23 presbitero] praesbytero B abbate] abbas R renati *om.* BR antiqua] antique V roma] romae VP 24 stephano] stefano B qui] quod ? arsicia] arsitia V B 26 presbitero] praesbytero B oratoriorum] horatorium VP oraturiorum B 27 stephano] stefano B macharii] machari V macari B theopoleos] theopoleus BR

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Καὶ καθεσθέντων τῶν τε ἐνδοξοτάτων πατρικίων καὶ ὑπάτων καὶ πάντων τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλῶν ἐπισκόπων κατὰ τάξιν ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Τρούλλου σεκρέτῳ, προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων εὐαγγελίων Παῦλος ὁ μεγαλοπρεπέστατος ἀσηκρῆτις ⟨καὶ⟩ σεκρετάριος βασιλικὸς εἶπε·

Μέμνηται ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια καὶ ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος, ὡς κατὰ τὴν προτέραν συνέλευσιν τέλος λαβούσης τῆς ἀναγνώσεως τῶν πεπραγμένων τῆς ἁγίας ἐν Ἐφέσῳ τρίτης τὸ πρότερον συνόδου συνεῖδεν ἀκολούθως καὶ τὰ τῆς ἁγίας τετάρτης ἐν Χαλκηδόνι συνόδου ἀναγνωσθῆναι πεπραγμένα, καὶ ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον. Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε·

Προσαγέσθωσαν καὶ τὰ τῆς λεχθείσης τετάρτης ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου πεπραγμένα καὶ εἰς ἐπήκοον ⟨ἡμῶν⟩ ἀναγινωσκέσθωσαν·

Καὶ λαβὼν Ἀντίοχος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τὸ πρῶτον βιβλίον τῆς αὐτῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου ἀνέγνω. καὶ ἀναγινώσκοντος αὐτοῦ τὴν ἐν αὐτοῖς ἐμφερομένην ἐπιστολὴν τοῦ ἐν ἁγίᾳ τῇ μνήμῃ τῆς μεγαλωνύμου Ῥώμης πάπα Λέοντος καὶ ἐλθόντος εἰς τὸ ῥητὸν τὸ φάσκον·

„ἐνεργεῖ ⟨γὰρ⟩ ἑκατέρα μορφὴ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ὅπερ ἴδιον ἔσχηκε, τοῦ μὲν λόγου κατεργαζομένου τοῦτο ὅπερ ἐστὶ τοῦ λόγου, τοῦ δὲ σώματος ἐκτελοῦντος ὅπερ ἐστὶ τοῦ σώματος, καὶ τὸ μὲν αὐτῶν διαλάμπει τοῖς θαύμασι, τὸ δὲ ταῖς ὕβρεσιν ὑποπέπτωκεν" ἀναστάντες οἱ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τοῦ μέρους τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἐβόησαν·

Ἰδού, δέσποτα ἁγαθέ, φανερῶς δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἀσυγχύτως καὶ ἀδιαιρέτως ἐπὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁ παρὼν ἁγιώτατος κηρύσσει πατήρ, οὗτινος τὸν παρόντα λόγον ἡ ἁγία τετάρτη σύνοδος „στήλην ὀρθοδοξίας" ἀπεγράψατο κα⟨τὰ⟩ καθαίρεσιν πάσης αἱρέσεως ἅτε τοῦ μεγάλου καὶ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων Πέτρου ὁμολογίᾳ συμβαίνουσαν· καὶ τί περὶ τούτου ἀξιοῦσι Μακάριος ὁ ὁσιώτατος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ θεοφιλέστατοι ἄνδρες λέγειν;

Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀντιοχείας εἶπεν·

Ἐγώ, δέσποτα, δύο ἐνεργείας οὐ λέγω, ἀλλ' οὐδὲ νοῶ τὸν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει Λέοντα δι' αὐτῆς τῆς ῥήσεως δύο ἐνεργείας φήσαντα.

---

24 – 25 cf. Mt. 16,16

16 – 19 Leo I papa, Epist. ad Flavianum, ACO II 1,1 p. 14,27 – 15,1 (gr.); ACO II 2,1 p. 28,12 – 14 (lat.) 23 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,15 (gr.); ACO II 3,2 p. 137,15 (lat.)

M

4 et = ⟨καὶ⟩ *om.* M 11 nostro = ⟨ἡμῶν⟩ *om.* M 16 enim = ⟨γὰρ⟩ *om.* M 23 κα⟨τὰ⟩ *coni.* Lu.] καὶ M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Et residentibus tam gloriosissimis patriciis et consulibus quamque omnibus uenerabilibus et deo amabilibus episcopis ⟨ordinabiliter⟩ in eodem secretario Trulli, praepositis in medio sanctis et inmaculatis euangeliis Paulus magnificus a secretis et imperialis secretarius dixit:

Meminit uestra pietas et sancta ac uniuersalis uestra synodus, quod in praeterito conuentu finita lectione gestorum sanctae tertiae Ephesenae prioris synodi praeuidit subsequenter et acta sanctae quartae Chalcedonensis synodi relegi, et suggerimus ad quod placuerit.

Constantinus piissimus imperator dixit:

Proferantur et acta praedictae sanctae quartae Chalcedonensis synodi et coram nostro relegantur auditu.

Et accipiens Antiochus relegiosus lector et notarius sanctissimi patriarchae Constantinopoleos primum librum eiusdem sanctae Chalcedonensis synodi relegit. et relegente eo epistulam, quae in eis continetur sanctae memoriae papae Leonis magnae ciuitatis Romanae, et ueniens ad textum in quo scriptum est: „agit enim utraque forma cum alterius communione quod proprium habuit, uerbo quidem operante quod uerbi est, carne autem exsequente quod carnis est, et unum horum coruscat miraculis, aliud uero subcumbit iniuriis", exsurgentes qui ex parte apostolicae sedis erant antiquae Romae reclamauerunt:

Ecce, benignissime domine, manifestae duas naturales operationes inconfuse et indiuise in domino nostro Iesu Christo praesens sanctissimus praedicat pater, cuius praesentem sermonem sancta quarta synodus „firmamentum orthodoxae fidei" conscripsit in damnatione uniuersae hereseos utpote professioni beati principis apostolorum Petri conuenientem; et quid pro hoc dignum sentit Macharius uenerabilis et qui cum eo sunt deo amabiles uiri, dicant.

Macharius uenerabilis archiepiscopus Antiochiae dixit:

Ego, domine, duas operationes non dico, sed nec sentio quod beatae memoriae Leo per hunc sermonem duas operationes dixerit.

VP BR MNL K

---

1 residentibus] resedentibus B gloriosissimis] gloriosis BR patriciis] patriarciis K 2 κατὰ τάξιν = ⟨ordinabiliter⟩ *om.* VP BR MNL K secretario] secratario V sacrario N 3 magnificus] magnus episcopus N 5 uestra] uestram B synodus] sinodus B synodis N 6 ephesenae] ephesinae P^2 BR synodi] sinodi B 7 et^1 *om.* R sanctae quartae] sancta quarta V chalcedonensis] calchedonensis V calcedoninsis B calcedonensis R synodi] sinodi B suggerimus] subgerimus N 8 placuerit] placuerint N 10 et^1] ut R chalcedonensis] calchedonense V calchedonensi P chalcedoninsis B calcedonensis R N K 11 relegantur] legantur BR auditu] audito V 12 antiochus] antiocus K relegiosus] religiosus MNL K 12 – 13 constantinopoleos] constantinopoleus BR 13 chalcedonensis] calcedonensis V chalcedoninsis B synodi *om.* N sinodi K 14 epistulam] epistolam P^1 B L K eis] eo R memoriae] memoria V 15 in *om.* N agit] aut V ait N utraque] utraquae P 16 communione] cummonione VP uerbi] dei R 17 exsequente] exsequenter V exequente R ML K quod] que VP coruscat] choruscat V corruscat B^1 K subcumbit] succumbit BR ML 18 exsurgentes] exurgentes R M K 18 – 19 reclamauerunt] clamauerunt MNL 20 manifestae] manifesta P manifeste B MNL K operationes] operationis V 22 – 23 damnatione] demnationem P dapnatione L K 23 hereseos] hereseus B heresis R utpote] utpute B professioni] professione VP^1 professionis N principis] principes V apostolorum] apostulorum V 24 quid] qui N macharius] macarius P BR L 25 dicant] dicunt V dicint P^1 26 macharius] macarius P BR L uenerabilis] uenit L antiochiae dixit] anthiochiae K 27 operationes] operationis V^2P

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν·
Ἀλλὰ μίαν ἐνέργειαν νοεῖς αὐτὸν λέγοντα;
Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν·
Ἐγὼ ἀριθμὸν οὐ λέγω, ἀλλὰ θεανδρικὴν αὐτοῦ τὴν ἐνέργειαν κατὰ τὸν ἅγιον Διονύσιον.
Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε·
Πῶς γὰρ νοεῖς τὴν θεανδρικὴν ἐνέργειαν;
Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν·
Ἐγὼ οὐκ ἐπικρίνω.
Καὶ ἀναγνωσθέντων τῶν λοιπῶν τοῦ αὐτοῦ βιβλίου μέχρι πέρατος Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν·
Ἀναγινωσκέσθω καὶ τὸ ἕτερον βιβλίον τῆς αὐτῆς ἁγίας τετάρτης ἐν Χαλκηδόνι συνόδου.
Καὶ λαβὼν Ἀντίοχος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τὴν τοιαύτην τῶν πεπραγμένων βίβλον ἀνέγνω.
Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν·
Ἱκανῶς καὶ νῦν ἡ παροῦσα ἔχει ἀνάγνωσις, καθ' ἑτέραν δὲ καὶ ἡ τῶν πεπραγμένων τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου βίβλος προκομιζέσθω.

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσπότων Φλαβίων Κωνσταντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως καὶ αἰωνίου αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος ἔτους εἰκοστοεβδόμου καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου πραότητος ἔτους τρισκαιδεκάτου Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου τῇ τρισκαιδεκάτῃ τοῦ Νοεμβρίου μηνὸς ἰνδικτιῶνος ἑνάτης.

Προκαθημένου τοῦ αὐτοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης παρόντων καὶ ἀκροωμένων

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Constantinus piissimus imperator dixit:
Sed unam operationem intellegis eum dixisse?
Macharius uenerabilis archiepiscopus dixit:
Ego numerum non dico, sed deiuirilem eius operationem secundum sanctum Dionisium.
Constantinus piissimus imperator dixit:
Et quomodo intellegis deiuirilem operationem?
Macharius uenerabilis archiepiscopus dixit:
Ego non superiudico.
Et relectis residuis eiusdem libri usque ad finem Constantinus piissimus imperator dixit:
Relegatur et alius liber eiusdem sanctae quartae Chalcedonensis synodi.
Et accipiens Antiochus relegiosus lector et notarius eundem actorum librum relegit.
Constantinus piissimus imperator dixit:
Sufficit et nunc praesens lectio, in subsequenti uero et liber gestorum sanctae quintae synodi proferatur.

ACTIO TERTIA

In nomine domini dei et saluatoris nostri Iesu Christi imperantibus a deo coronatis et serenissimis nostris dominis Flauiis Constantino quidem piissimo et a deo decreto magno principe perpetuo augusto et imperatore anno uicensimo septimo et post consolatum eius a deo instructae mansuetudinis anno tertio decimo Heraclio uero atque Tiberio a deo conseruandis eius fratribus anno uicensimo secundo tertia decima die mensis Nouembrii indictione nona.

Praesidente eodem piissimo et Christo amabile magno imperatore Constantino in secretario sacri palatii, qui cognominatur Trullus, et ex iussione eius deo instructae serenitatis praesentibus et audientibus

---

VP BR MNL K

---

1 piissimus *om.* M 2 intellegis] intelligis R ML K 3 macharius] macarius P BR uenerabilis *om.* N uenit L 4 dionisium] dyonisium R L 6 intellegis] intelligis R MNL K 7 macharius] macarius P B L uenerabilis *om.* N uenit L 9 relectis] relictis R NL K piissimus *bis* B 10–12 relegatur ... dixit B *marg.* 10 chalcedonensis] calcedonensis V B^1 M R calchedonensis N synodi] sinodi K 11 antiochus] anthiechus R relegiosus] religiosus B^2R MNL K eundem] eorundem B^2R eiusdem L actorum] auctorem V B auctorum P 13 et^1 *om.* N uero *om.* VP 14 proferatur] proferator V preferatur K 19–20 a deo coronatis et *om.* N 20 et^1 *om.* R dominis *om.* V flauiis] flauius P quidem ... decreto *om.* N a *om.* VP NL K 21 principe ... et^1 *om.* N augusto] agusto VP uicensimo] uicessimo P uicesimo M uigesimo K uicensimo septimo] .XXVIII. BR XXVII N 22 consolatum] consulatum P^2 R ML a *om.* P R NL K tertio decimo] tertio XIII V .XIII. BR N heraclio] heracleo BR 23 atque] at M^1 adque N tiberio] tyberio R MNL uicensimo] uicessimo P uicesimo ML K uicensimo secundo] .XXII. BR N 23–24 tertia decima] tertio decima V tercia decima P .XIII. BR tertio decimo N 24 nouembrii] nouembri VP^1 R nouembris P^2 MN indictione] indictionis B nona] nonae BR .VIII. N 26 praesidente] presedente B amabile] amabili P^2 dilecto K 27 qui] quod K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Νικήτα τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ μαγίστρου τῶν βασιλικῶν ὀφφικίων
Θεοδώρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ὀψικίου καὶ ὑποστρατήγου Θράκης
Σεργίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου
Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου
Ἰουλιανοῦ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ στρατιωτικοῦ λογοθέτου
Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ τοῦ Ὁρμίσδου οἴκου
Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτου
Ἰωάννου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κοιαίστωρος
Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων
Θωμᾶ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων
Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ διοικητοῦ τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν
Πέτρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων
Λεοντίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων ⟨καὶ δομεστίκου τῆς βασιλικῆς τραπέζης⟩.

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, τουτέστι
Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν θεοσεβεστάτων πρεσβυτέρων καὶ Ἰωάννου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ⟨ἀρχι⟩επισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος καὶ
Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ
Πέτρου τοῦ θεοσεβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως καὶ
Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας καὶ
Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων
Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Πόρτου, Ἀβουνδαντίου ἐπισκόπου πόλεως Πατέρνου, Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην ὁσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνόδου τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ' αὐτῶν ἀναφορᾷ καὶ
Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥαβέννης Θεοδώρου
Βασιλείου ἐπισκόπου πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου

M

5–6 Ἰουλιανοῦ – παύλου M *transmut.* 8 τοῦ] τῶν M (*recte?*) 12 ὑπάτων πατρικίου M 16 et domestico imperialis mensae = ⟨καὶ … τραπέζης⟩ *om.* M 21 archiepiscopo = ⟨ἀρχι⟩επισκόπου] ἐπισκόπου M 33 εὐσεβέστατον ἡμῶν βασιλέα M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Niceta glorioso exconsule patricio et magistro imperialium officiorum
Theodoro glorioso exconsule patricio et comiti imperialis obsequii et substratego Thraciae
Sergio glorioso exconsule patricio
Paulo glorioso exconsule patricio
Iuliano glorioso exconsule patricio et militari logothetae
Constantino glorioso exconsule patricio et curatore imperialis domus Hormisdae
Anastasio glorioso exconsule patricio et loci seruatore comitis imperialis excubiti
Iohanne glorioso exconsule patricio et quaestore
Polieucto glorioso exconsule
Thoma glorioso exconsule
Paulo glorioso exconsule et dispositore orientalium prouinciarum
Petro glorioso exconsule
Leontio glorioso exconsule et domestico imperialis mensae.

Conueniente autem et sancta ac uniuersale synodo, quae secundum diuinam sanctionem congregata est in hac a deo conseruanda regia urbe, id est
Theodoro et Georgio uenerabilibus presbiteris et Iohanne uenerabile diacono locum adimplentibus sanctissimi ac beatissimi archiepiscopi antiquae Romae Agathonis et
Georgio uenerabili atque sanctissimo archiepiscopo huius magnae Constantinopoleos nouae Romae et
Petro deo amabili presbitero monacho et uicario sedis Alexandriae magnae ciuitatis et
Machario uenerabili archiepiscopo Theopoleos Antiochiae et
Georgio relegioso presbitero monacho et apochrisiario Theodori uenerabilis uicarii sedis Hierusolimorum
Iohanne episcopo ciuitatis Portuensis, Abundantio episcopo ciuitatis Paternae, Iohanne episcopo ciuitatis Regiensis, locum praesentantibus uenerabilis synodi antiquae Romae CXXV deo amabilium episcoporum, qui et per proprias subscriptiones declarantur in suggestione ab eis facta ad Constantinum piissimum imperatorem, et
Theodoro relegioso presbitero atque uicario Theodori deo amabilis archiepiscopi Rauennae
Basilio episcopo ciuitatis Gortinae insule Cretae

VP BR K

---

1 niceta] nicaeta P 2 comiti] comitis K obsequii] obsequi V 5 iuliano ... patricio *om.* R patricio *om.* B logothetae] logothete V^1P B logotheta R loghothetae K 6 imperialis] imperiali K 7 excubiti] excobiti B 9 polieucto] polyeucto P peleucto B 11 ex] consule et *om.* R dispositore] dispessytore R 15 autem *om.* R et *om.* R uniuersale] uniuersali P R K synodo] sinodo B 16 hac] hanc VP^1 urbe] urbae V *om.* R 17 uenerabile] uenerabili P^2 diacono] diaconum V 18 agathonis] aghathonis K 19 sanctissimo archiepiscopo] sanctissimi archiepiscopi K constantinopoleos] constantinopoleus BR 21 amabili] amabile BR presbitero] presbytero B 22 machario] macario P BR uenerabili] uenerabilis P^1 theopoleos] theopoleus BR antiochiae] anthyochiae R 23 relegioso] religioso R K apochrisiario] apocrisario BR apocrisiario K theodori] theodoro V 25 abundantio] habundantio VP 26 regiensis] regiensi VP^1 BR K 27 CXXV] centum uiginti quinque K subscriptiones] subscriptionis V subscriptione B 28 piissimum *om.* P^1 piissimum magnum imperatorem VP BR K 29 relegioso] religioso R K 31 insulae] insolae B

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἐφέσου
Σισινίου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θράκης
Γεωργίου ἐπισκόπου Κυζίκου
Πέτρου ἐπισκόπου Νικομηδείας
Φωτίου ἐπισκόπου Νικαίας
Ἰωάννου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος
Θεοδώρου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς
Σισινίου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως Φρυγίας
Μακροβίου ἐπισκόπου Σελευκείας Ἰσαυρίας
Γεωργίου ἐπισκόπου Βυζίης Θράκης
Γρηγορίου ἐπισκόπου Μιτυλήνης
Σεργίου ἐπισκόπου Σηλυβρίας
Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μεθύμνης
Θεογνίου ἐπισκόπου Κίου
Γεωργίου ἐπισκόπου Καμουλιανῶν
Ἀντωνίου ἐπισκόπου Ὑπαίπων
Ἰωάννου ἐπισκόπου Δασκυλίου
Γενεσίου ἐπισκόπου Ἀναστασιουπόλεως
Πλάτωνος ἐπισκόπου Κίννης
Θεοδώρου ⟨ἐπισκόπου⟩ Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Βερίσσης
Στεφάνου ⟨ἐπισκόπου⟩ Ἡρακλείας Πόντου
Λογγίνου ἐπισκόπου Τίου
Δομετίου ἐπισκόπου Πλουσιάδος
Σολομῶνος ἐπισκόπου Κλανέου
Γεωργίου ἐπισκόπου Κώου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Μύνδου
Γρηγορίου ἐπισκόπου Καντάνου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Λάππης
Εὐλαλίου ἐπισκόπου Ζη⟨νω⟩νουπόλεως
Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Δαλισανδοῦ
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ὄλβης
Θεοφάνους πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου τῆς ἐν Σικελίᾳ εὐαγοῦς μονῆς ἐπιλεγομένης Βαίων
Γεωργίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ῥενάτης διακειμένης ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ

M

20 episcopo = ⟨ἐπισκόπου⟩ *om.* M 22 episcopo = ⟨ἐπισκόπου⟩ *om.* M 30 zinonopoleos = ζη⟨νω⟩νουπόλεως] ζηνουπόλεως M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Theodoro episcopo Ephesi
Sisinnio episcopo Heracliae Thraciae
Georgio episcopo Cizici
Petro episcopo Nicomediae
Photio episcopo Niciae
Iohanne episcopo Chalcedone
Theodoro episcopo Meletinae
Sisinnio episcopo Hierapoleos Phrygiae
Macrobio episcopo Seleuciae Hisauriae
Georgio episcopo Bizois Thraciae
Gregorio episcopo Mitilenae
Sergio episcopo Silimbriae
Andrea episcopo Methymnae
Theognio episcopo Cii
Georgio episcopo Camuliane
Antonio episcopo Ypepon
Genesio episcopo Anastasiopoleos
Platone episcopo Cinnae
Iohanne episcopo Dascilii
Theodoro episcopo Iustinianopoleos Gordi
Theodoro episcopo Uerissis
Stephano episcopo Heracliae Ponti
Longino episcopo Tii
Dometio episcopo Plusiados
Solomone episcopo Claneu
Georgio episcopo Cohensi
Iohanne episcopo Myndi
⟨Gregorio⟩ episcopo Cantani
Iohanne episcopo Lappis
Eulalio episcopo Zinonopoleos
Constantino episcopo Dalisandu
Theodoro episcopo Olbis
Theophanio presbitero et abbate uenerabilis monasterii in Sicilia positi, qui cognominatur Baias
Georgio presbitero et monacho monasterii Renati positi in antiqua Roma

VP BR K

2 heracliae] eracliae VP thraciae] traciae B K chrachia R *cf.* Mitteilungen d. Ges. f. Salzburger Landeskunde 124 (1985) 305 – 318. 3 cizici] cizyci V 4 nicomediae] nichomediae K 5 photio] fotio BR K niciae] nithiae V 6 chalcedone] calcedone V 8 hierapoleos] hierapoleus B phrygiae] frigiae VP 9 macrobio] machobrio V 10 bizois] byzois B 11 gregorio] georgio BR mitilenae] mithilene B 12 silimbriae] silymbriae B 13 methymnae] metimne V metymnae P 14 cii] cihi VP chii R 16 ypepon] ypipon V hypepon P^1 17 anastasiopoleos] anastasiopoleus BR 18 cinnae] cynne P 19 dascilii] dascylii B 20 iustinianopoleos] iustinianopoleus BR gordi] gurdi K 22 stephano] stefano B heracliae] cracliae VP 23 tii] thii R 24 dometio] tomedio V demotio K episcopo *om.* VP 25 claneu] claneo VP 26 cohensi] coensi BR 27 myndi] mindi VP mundi K 28 γρηγορίου = ⟨gregorio⟩] georgio VP BR K 30 eulalio] seulalio V^1 eolalio BR zinonopoleos] zyninopoleos V zininopoleos P zininopoleus B zinopoleus R 33 theophanio] theofanio BR qui] quod R cognominatur] cognominabatur K 35 monacho] monachi VP

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης Δόμου Ἀρσικίας διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην
Ἀναστασίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ τῶν εὐκτηρίων τοῦ ἐνταῦθα εὐαγοῦς πατριαρχείου καὶ
Στεφάνου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ τοῦ μαθητοῦ Μακαρίου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας.

Καὶ καθεσθέντων τῶν ⟨τε⟩ ἐνδοξοτάτων πατρικίων καὶ ὑπάτων καὶ πάντων τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλῶν μητροπολιτῶν καὶ ἐπισκόπων κατὰ τάξιν ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Τρούλλου σεκρέτῳ, προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἁγίων ἀχράντων εὐαγγελίων Παῦλος ὁ μεγαλοπρεπέστατος ἀσηκρῆτις καὶ βασιλικὸς σεκρετάριος εἶπε·

Κατὰ τὰ ἐν τῇ παρελθούσῃ συνελεύσει διαλαληθέντα παρὰ τῆς θεοσόφου ὑμῶν βασιλείας, ἰδοὺ τὰ βιβλία τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου μετὰ χεῖρας ἔχομεν καὶ ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον.

Κωνσταντῖνος ⟨ὁ⟩ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν·

Παρὼν Ἀντίοχος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος ὑποδεχόμενος τὴν βίβλον ἀναγινωσκέτω.

Καὶ λαβὼν καὶ ἀναπτύξας τὴν τοιαύτην βίβλον ἀπήρξατο τοῦ προοιμίου τῆς τοιαύτης βίβλου ἔχοντος ἐπὶ λέξεως οὕτως· „Λόγος τοῦ ἐν ἁγίοις Μηνᾶ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Βιγίλιον τὸν μακαριώτατον πάπαν Ῥώμης περὶ τοῦ ἓν εἶναι τοῦ Χριστοῦ τὸ θέλημα." καὶ ἀναστάντες οἱ τὸν τόπον ἐπέχοντες τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἐβόησαν·

Εὐσεβέστατε δέσποτα, ἐφαλσεύθη ἡ παροῦσα βίβλος τῆς πέμπτης συνόδου· μὴ ἀναγνωσθῇ ὁ λεγόμενος λόγος Μηνᾶ πρὸς Βιγίλιον, πλαστὸς γάρ ἐστιν· ἀλλὰ κέλευσον ἀκριβῶς ἐπισκῆψαι. πληροφορηθῆναι γὰρ ἔχει τὸ εὐσεβὲς ὑμῶν κράτος, ὅτι οὐκ ἐτέθη τηνικαῦτα γινομένων τῶν πεπραγμένων ἐν τῇ ἁγίᾳ πέμπτῃ συνόδῳ ἐν προοιμίοις οὗτος ὁ λεγόμενος λόγος Μηνᾶ πρὸς Βιγίλιον, ἀλλὰ προσεχῶς ἐνετέθη ἐν τοῖς προοιμίοις τῆς παρούσης βιβλίου, καθὸ ἐν τῷ εἰκοστῷ πρώτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Ἰουστινιανοῦ τοῦ τῆς θείας λήξεως ἐτελεύτησε Μηνᾶς, ἡ δὲ ἁγία πέμπτη σύνοδος ἐν τῷ εἰκοστῷ ἑβδόμῳ ἔτει τῆς αὐτοῦ βασιλείας συνεθροίσθη, ἐπισκοποῦντος ταύτης τῆς βασιλίδος πόλεως Εὐτυχίου τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης.

Καὶ ἐπισκήψαντες ὁ τε εὐσεβέστατος βασιλεὺς ἅμα τοῖς ἐνδοξοτάτοις ἄρχουσι καί τισι τῶν τῆς ἁγίας συνόδου θεοφιλῶν ἐπισκόπων καὶ ἀναπτύξαντες καὶ ἀνακρίναντες εὗρον τρεῖς τετράδας εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ βιβλίου ἐκ προσθήκης ἐμβληθῆναι μὴ ἐχούσας ὑποσημείωσιν ἀριθμητικὴν τὴν πρὸς συνήθειαν ἐντεθειμένην ἐν ταῖς ⟨τετ⟩ράσιν, ἀλλ' ἐν τῇ

19 – 21 cf. V. Grumel, Reg., Nr. 243 (a. 552)

M

8 ⟨τε⟩ *om.* M 9 μητροπολιτῶν καὶ *add.* Agathon a. 713? 15 ⟨ὁ⟩ *om.* M 25 aduertere praesentem librum = ἐπισκῆψαι ⟨τὴν παροῦσαν βίβλον⟩? 35 ⟨τετ⟩ράσιν] πέρασιν M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Conone et Stephano presbiteris et monachis monasterii, qui cognominatur Domus Arsitia, positi similiter in seniore Roma
Anastasio presbitero et monacho oratoriorum uenerabilis huius patriarchii et
Stephano presbitero et monacho discipulo Macharii archiepiscopi Theopoleos Antiochiae.

Resedentibus quoque tam gloriosissimis patriciis et consulibus quam omnibus uenerabilibus et deo amabilibus episcopis ⟨ordinabiliter⟩ in eodem secretario Trulli, praepositis in medio sanctis et intemeratis euangeliis Paulus magnificus asecreta et imperialis secretarius dixit:

Secundum quod in praeterito conuentu interlocuta est deo instructa pietas uestra, ecce libros sanctae quintae synodi prae manibus habemus et suggerimus ad quod placuerit.

Constantinus piissimus imperator dixit:

Praesens Antiochus relegiosus lector et notarius suscipiens librum relegat.

Et accipiens aperiensque eundem librum exorsus est principium praedicti libri, qui ita continebat: „Sermo sanctae memoriae Maenae archiepiscopi Constantinopoleos ad Uigilium beatissimum papam Romanum de eo quod una sit Christi uoluntas." et exsurgentes legati apostolicae sedis Romae exclamauerunt:

Piissime domine, falsatus est praesens liber quintae synodi. nequaquam relegatur sermo, qui dicitur Maenae ad Uigilium, quia finctus est; sed iube diligenter aduertere praesentem librum. satisfieri enim habet piissimum uestrum imperium, quia non est tunc temporis positus in exordio, cum fierent acta in sancta quinta synodo, iste qui dicitur sermo Maenae ad Uigilium. nuper appositus est in principiis praesentis libri, eo quod uicesimo primo anno Iustiniani diuae memoriae obiit Maenas, quinta autem synodus uicesimo septimo anno imperii eius congregata est, episcopatum tenente huius regiae urbis Euthychio uenerabilis memoriae.

Et inspicientes tam piissimus imperator una cum gloriosissimis iudicibus et quibusdam ex sancta synodo deo amabilibus episcopis et aperientes ac discernentes inuenerunt tres quaterniones in principio libri additos non habentes subnotationem numeri, qui secundum

---

VP BR MNL(6) K

---

1 stephano] stefano B monachis] monacis K qui] quod K 3 monacho] monachi B oratoriorum] horatoriorum VP 4 stephano] stefano B macharii] macarii P R macari B theopoleos] theopoleus BR 6 resedentibus] residentibus MNL K quam] que V 7 κατὰ τάξιν = ⟨ordinabiliter⟩ *om.* VP BR MNL K 8 asecreta] asecretis P^2 N asecreto M imperialis] imperialius M 9 secretarius] secretarios P^1 10 instructa] instructe V 11 prae] in BR quod] quo VP^1 12 constantinus] costantinus V 13 antiochus] anthiochus P^2 antiocus B relegiosus] religiosus R MNL K librum relegat] liber relegatur N 15 maenae] menne R L mennae M K constantinopoleos] constantinopoleus BR 17 exsurgentes] exurgentes R NL K apostolicae] apostolici V romae] romanae M 18 falsatus] falsus N synodi] sinodi B K relegatur] legatur K 19 maenae] menae V mennae M finctus] fictus M^2 finitus K 20 temporis] tempore VP 21 fierent] fierint B fuerint N maenae] menae B mennae M 22 ἀλλὰ προσεχῶς = ⟨sed⟩ nuper ? appositus] adpositus B N K depositus R principiis] principio K uicesimo primo] uicessimo primo V XX primo BR 23 iustiniani anno P maenas] menas B NL K mennas M uicesimo septimo] XXVII B uicesimo N 24 euthychio] euthytio V eutycho P^1 eutychio P^2 euthicio B eutichio R ML K euthycio N 26 inspicientes] incipientes N gloriosissimis] gloriosissimus V 27 ex] et V inuenerunt et tres R 28 quaterniones] quaternones N libri] liber N additos] aditos V additus K qui] que *coni.* Lu

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

τετάρτῃ τετράδι εἶναι τὸν πρῶτον ἀριθμὸν καὶ εἰς τὴν μετ' αὐτὴν δευτέραν καὶ τρίτην τετράδα ἐφεξῆς, ἄλλως τε [δὲ] καὶ ἀνόμοια εἶναι τὰ γράμματα τῶν ὑποβληθεισῶν ἐν πρώτοις τριῶν τετράδων, ἐν αἷς ἐμφέρεται ὁ λεγόμενος Μηνᾶ πρὸς Βιγίλιον λόγος, πρὸς τὰ γράμματα τὰ ἀρχῆθεν γεγραμμένα ἐν τῷ λεχθέντι βιβλίῳ.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν·

Ὁ τοιοῦτος μὴ ἀναγινωσκέσθω λόγος, τὸ δὲ προοίμιον τῶν πεπραγμένων τῆς αὐτῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου κατὰ τάξιν ἀναγινωσκέσθω.

Καὶ ἀνεγνώσθη τὸ πρῶτον βιβλίον.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν·

Ἀκολούθως καὶ ἡ τοῦ δευτέρου βιβλίου τῶν πεπραγμένων τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ πέμπτῃ συνόδῳ γενέσθω ἀνάγνωσις.

Καὶ λαβὼν Πέτρος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τὸ βιβλίον ἀνέγνω. καὶ ἀναγινωσκομένης τῆς ἑβδόμης πράξεως εὑρέθησαν ἐν αὐτῇ λίβελλοι δύο ὡς ἀπὸ Βιγιλλίου τοῦ ἐν ὁσίᾳ τῇ μνήμῃ γενομένου πάπα Ῥώμης, ὁ μὲν εἷς πρὸς Ἰουστινιανὸν τὸν ἐν εὐσεβεῖ τῇ λήξει γενόμενον βασιλέα, ὁ δὲ ἕτερος πρὸς Θεοδώραν τὴν ἐν εὐσεβεῖ τῇ μνήμῃ γενομένην αὐγούσταν, ἐν οἷς περιέχεται οὕτως·

„Ἀναθεματίζομεν δὲ καὶ Θεόδωρον τὸν γενόμενον ἐπίσκοπον Μομψουεστίας ὡς ἀλλότριον ἀεὶ γεγονότα τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἁγίων πατέρων ἐναντίον, ὃς οὐχ ὁμολογεῖ σαρκωθῆναι τὸν θεὸν λόγον, τουτέστι Χριστὸν εἶναι μίαν ὑπόστασιν καὶ ἓν πρόσωπον καὶ μίαν ἐνέργειαν."

Καὶ ἀναστάντες πάλιν οἱ τὸν τόπον ἐπέχοντες τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης μετὰ καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς θεοφιλῶν ἀνδρῶν ἐβόησαν καὶ εἶπον·

Μὴ ποιήσῃ ὁ θεός, δέσποτα, οὐκ εἶπε Βιγίλλιος μίαν ἐνέργειαν, οὐκ εἰσὶν οἱ λίβελλοι Βιγιλλίου, ἐφαλσεύθη καὶ αὕτη ἡ βίβλος ὥσπερ καὶ τὰ προοίμια τοῦ πρώτου βιβλίου τῆς παρούσης πέμπτης συνόδου· ἐπεί, δέσποτα, εἰ μίαν ἐνέργειαν ἐδογμάτισε Βιγίλλιος καὶ ἀπεδέχθη ἐκ τῆς συνόδου, καὶ ἐν τῷ ὅρῳ τῆς αὐτῆς ἁγίας ⟨πέμπτης⟩ συνόδου ἡ τοιαύτη περὶ μιᾶς ἐνεργείας εἶχεν ἀναληφθῆναι φωνή. ἀναγινωσκομένου δέ, εὐσεβέστατε δέσποτα, τοῦ τοιούτου ὅρου εὑρίσκει ὁ δεσπότης τὴν πᾶσαν ἀλήθειαν· καὶ καθ' εἱρμὸν καὶ τάξιν ἀναγνωσθείσης τῆς εἰρημένης βίβλου μέχρι τοῦ ὅρου, ἀναγνωσθέντος δὲ καὶ αὐτοῦ τοῦ ὅρου ἕως πέρατος οὐδαμῶς τι ἐμφερόμενον περὶ μιᾶς ἐνεργείας ἐν τῷ τοιούτῳ εὑρέθη ὅρῳ.

---

17 – 20 cf. Conc. oec. V, ACO IV 1 p. 187,28 – 32; p. 188,11 – 15; cf. MANSI XI 592 A 4 – 9

M

---

2 τε δὲ καὶ M 26 quintae = ⟨πέμπτης⟩ *om.* M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

consuetudinem affigitur in quaternionibus, sed in quarto quaternione habente primum numerum et in sequenti quaternione secundum et tertium ⟨quaternionem⟩ subsequenter, alias uero et dissimiles esse litteras eorundem in exordiis summissorum quaternionum, in quibus continebatur sermo, qui dicitur Maenae ad Uigilium, a litteris, quae prius scriptae sunt in eodem codice.

Constantinus piissimus imperator dixit:

Huiusmodi non relegatur sermo; proemium enim gestorum eiusdem sanctae quintae synodi ordinabiliter relegatur.

Et relectus est primus liber.

Constantinus piissimus imperator dixit:

Sequenter et secundi libri gestorum eiusdem sanctae quintae synodi lectio proueniat.

Et accipiens Petrus relegiosus diaconus et notarius sanctissimi patriarchae Constantinopoleos librum relegit. et dum relegeretur septima actio, reperti sunt in ea duo libelli quasi ex nomine Uigilii sanctae memoriae, qui fuit papa Romanus, unus quidem ad Iustinianum piae recordationis quondam imperatorem, alter uero ad Theodoram piae memoriae quondam augustam, in quibus continebatur ita: „Anathematizamus autem et Theodorum, qui fuit episcopus Mopsuestiae, tamquam qui alienus semper extiterit ab ecclesiis et sanctis patribus aduersarius, qui non confitetur incarnatum esse deum uerbum, id est Christum esse unam subsistentiam et unam personam et unam operationem.“

Et exsurgentes iterum legati apostolicae sedis antiquae Romae una qui cum eis erant deo amabilibus uiris exclamauerunt dicentes:

Non faciat deus, domine, non dixit Uigilius unam operationem, non sunt libelli Uigilii, falsatus est et hic liber sicut et exordia primi libri praesentis quintae synodi; nam, domine, si unam operationem docuit Uigilius et susceptus est a synodo, utique et in diffinitionem eiusdem sanctae quintae synodi de una operatione uox habuit conpraehendi. dum relecta ergo fuerit, piissime domine, ipsa definitio, inueniet dominus omnem ueritatem; consequenter itaque et secundum ordinem relecto eodem libro ipsaque definitione usque ad finem relecta nullo modo aliquid de una operatione in eadem definitione inuentum est contineri.

VP BR MNL K

---

1 habente] habentem *coni.* Lu habere Mansi 2 sequenti] subsequenti K τετράδα = ⟨quaternionem⟩ atque quartum VP BR MNL K 3 dissimiles] dissimile P dissimilis B litteras] licteras K eorundem] eorundum K summissorum] submissorum B 4 continebatur] contin&ur V contenebatur B maenae] maene V menae B mene R NL K mennae M a] *add.* B^1 aliis R litteris] licteris K 5 eodem] edem V^1 codice] codicem K 7 proemium] primum V premium P^1 N^2L postmodum BR primium N^1 enim = δὲ (autem?) quintae] quinque V quin P^1 11 sequenter] sequentes VP secundi libri] secundus liber B lectio] loco R 12 relegiosus] religiosus R MNL K diaconus] dyaconus K notarius] notus N patriarchae] patriarchiae VP 12 – 13 constantinopoleos] constantinopoleus BR 13 relegeretur] relegetur N reperti] repperti M^1N K libelli] libri BR 14 unus] unius MNL 15 quondam] quoddam VP^1 NL K alter] alterum K theodoram] theodorum VP K 16 quondam] quoddam VP^1 BR K augustam] agustum VP^1 augustum P^2 continebatur] contenebatur B anathematizamus] anathematizans V anathimatizamus B anethematizamus K 17 theodorum] theodorus N mopsuestiae] mopsuostiae M mopsbestiae N extiterit] existerit K 18 aduersarius] aduersariis K 19 subsistentiam] substantiam VP L 20 exsurgentes] exurgentes R MNL K una qui cum] qui cum eo R 22 faciat] faciet B^1 23 et^1 *om.* V R L 23 – 24 domine si unam] si N 24 diffinitionem] deffinitionem P^2 definitionem B NL K diffinitione M 25 conpraehendi] comprehendi ML K 26 definitio] difinitio V diffinitio M inueniet] inueniat B 27 itaque *om.* K relecto] lecto V definitione] difinitione V deffinitione P^2 diffinitione M 28 definitione] diffinitione M 29 contineri] conteneri B^1

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Θεόδωρος καὶ Γεώργιος οἱ εὐλαβέστατοι πρεσβύτεροι καὶ Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος διάκονος, οἱ τὸν τόπον ἐπέχοντες τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, εἶπον·

Αἰτοῦμεν τὴν θεόσοφον ὑμῶν γαλήνην εὐκαίρως τὴν λεχθεῖσαν ἀνακριθῆναι βίβλον εἰς τὸ τὴν ἐν αὐτῇ γενομένην πλαστουργίαν φανερωθῆναι.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε·

Τὸ αἰτηθὲν καθ' ἑτέραν γενέσθω, ἡ δὲ παροῦσα βίβλος μέχρι τέλους ἀναγινωσκέσθω.

Καὶ ἀνεγνώσθη.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε·

Τὴν εἴδησιν τῶν ἀναγνωσθέντων βιβλίων λαβοῦσα, τῶν συνοδικῶν φημι, ἥ τε ἁγία σύνοδος καὶ οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες λεγέτωσαν, εἰ εὑρέθη ὁρισθὲν ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἁγίων συνόδων, ὅπερ ὑπέσχετο Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀντιοχείας καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εὐλαβέστατοι ἄνδρες ἀποδεικνύειν ἓν θέλημα καὶ ⟨μίαν⟩ ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἡ ἁγία σύνοδος καὶ οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον·

Ἐκ τῶν νῦν ἀναγνωσθεισῶν ἁγίων συνόδων, ὡς ἴστε, εὐσεβέστατοι, παντελῶς οὐχ εὕρομεν ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε·

Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ διεξίτωσαν, εἰ κατὰ τὰ παρ' αὐτῶν ὑποσχεθέντα ἑτοίμως ἔχουσι χρήσεις προαγαγεῖν ἁγίων ἐκκρίτων πατέρων ὀφειλούσας ἀποδεῖξαι, ὅπερ ὑπέσχοντο, ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ταύτας προκομιζέτωσαν.

Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀντιοχείας καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εἶπον·

Κατὰ τὰ κελευσθέντα παρὰ τοῦ ὑμετέρου κράτους, διωρίας ἡμῖν διδομένης, τὰς ὑποσχεθείσας παρ' ἡμῶν προφέρεσθαι τῶν ἁγίων πατέρων προκομίζομεν χρήσεις.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε·

Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τοῦτο καθ' ἑτέραν πραττέτωσαν.

Γεώργιος ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἡ ὑπ' αὐτὸν σύνοδος εἶπον·

MT (25)

---

13 unam = ⟨μίαν⟩ *om.* M 25 κατὰ *inc.* T (26,23)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Theodorus et Georgius uenerabiles presbiteri et Iohannis uenerabilis diaconus, legati sanctissimi papae antiquae Romae, dixerunt:

Petimus deo instructam uestram serenitatem, ut tempestiue praedictus liber examinetur, ut adinuentio, quae in ea facta est, manifestetur.

Constantinus piissimus imperator dixit:

Quod postulatum est in subsequenti proueniat, praesens uero liber usque ad finem relegatur.

Et relectus est.

Constantinus piissimus imperator dixit:

Cognitionem relectorum synodicorum librorum percipientes tam sancta synodus quamque gloriosissimi iudices edicant, si inuenitur definitum esse ab eisdem sanctis synodis, sicut pollicitus est Macharius uenerabilis archiepiscopus Antiochiae et qui cum eo sunt relegiosi uiri demonstrare unam uoluntatem et unam operationem in incarnationis dispensatione domini nostri Iesu Christi.

Sancta synodus et gloriosissimi iudices dixerunt:

Ex lectione sanctorum conciliorum, sicut nostis, piissimi, penitus non inuenimus in incarnationis dispensatione unius sanctae trinitatis domini nostri Iesu Christi unam uoluntatem et unam operationem.

Constantinus piissimus imperator dixit:

Macharius uenerabilis archiepiscopus et qui cum eo sunt prosequantur, si secundum quae ab eis promissa sunt paratum habent proferre testimonia sanctorum probabilium patrum, quae debeant approbare, sicut polliciti sunt, unam uoluntatem et unam operationem in incarnationis dispensatione domini nostri Iesu Christi, et haec proferant.

Macharius uenerabilis archiepiscopus Antiochiae et qui cum eo sunt dixerunt:

Secundum iussa uestri imperii, indutia nobis data, testimonia, quae proferre promisimus, sanctorum ⟨patrum⟩ proferimus.

Constantinus piissimus imperator dixit:

Macharius uenerabilis archiepiscopus et qui cum eo sunt haec in subsequenti peragant.

Georgius sanctissimus archiepiscopus Constantinopoleos et quae sub eo est synodus dixerunt:

VP BR MNL K

---

1 uenerabiles] uenerabilis V presbiteri] praesbyteri B iohannis] iohannes BR diaconus] dyaconus K 1–2 legati a sanctissimo P^2 2 sanctissimi] sanctissimo VP sanctissime N papae] papa P^2 3 petimus a deo B *add.* tempestiue] tempestiuae V 4 ea (αὐτῇ)] eo R NL K 6–9 quod ... dixit *om.* R L 6 postulatum] postolatum P^1 est *om.* B 7 relegatur] legatur B 10 relectorum] praedictorum BR synodicorum] synodorum VP percipientes] precipientes R 10–11 quamque] quamcumque R 11 edicant] condicant R aedicant N definitum] diffinita M definitam NL 12 macharius] macarius P BR 13 relegiosi] religiosi R MNL relegiosi uiri *om.* K et unam operationem *om.* R in *om.* VP^1 13–14 dispensatione] dispensationis V 15 synodus] sinodus K 16 lectione] lectionem V conciliorum *om.* R nostis] nostris VP^1 piissimi] piisime P penitus] paenitus B 17 dispensatione] dissipatione P 20 macharius] macarius P B 20–21 secundum ea quae ab eis sunt promissa sunt R 22 approbare] adprobare BR NL 23 incarnationis] incarnatione VP^1 R MNL K dispensatione] dispensationis VP R MNL K 24 macharius] macarius P B uenerabilis] uenit L antiochiae] anthiochiae K dixerunt *om.* R 25 data] date V 26 πατέρων = ⟨patrum⟩ *om.* VP BR MNL K proferimus] proferemus M 28 macharius] macarius P B uenerabilis] uenit L 29 georgius *om.* M quae (B M *corr.*)] qui VP R NL K synodus] synodis V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

〈Εὐσεβέστατε δέσποτα〉, αἰτοῦμεν τὴν ὑμετέραν θεόσοφον γαλήνην τὰς σταλείσας ἀναφορὰς πρὸς τὸ θεόστεπτον ὑμῶν κράτος παρά τε Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ τῆς ὑπ' αὐτὸν συνόδου εἰς ἐπήκοον ἡμῶν ἀναγνωσθῆναι πρὸς τὸ τὴν εἴδησιν λαβεῖν ἡμᾶς πάσης τῆς ἐν αὐταῖς ἐμφερομένης δυνάμεως.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε·

Τὸ παρ' ὑμῶν αἰτηθὲν καθ' ἑτέραν γενήσεται.

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ
ΠΡΑΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσπότων καὶ μεγίστων εὐεργέτων Φλαβίων Κωνσταντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως αἰωνίου αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος ἔτους εἰκοστοεβδόμου καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου πραότητος ἔτους τρισκαιδεκάτου Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου τῇ πεντεκαιδεκάτῃ τοῦ Νοεμβρίου μηνὸς ἰνδικτιῶνος ἑνάτης.

Προκαθημένου τοῦ αὐτοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτω ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ 〈θεοσόφου γαλήνης〉 παρόντων καὶ ἀκροωμένων

Νικήτα τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ μαγίστρου τῶν βασιλικῶν ὀφφικίων

Θεοδώρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ὀψικίου καὶ ὑποστρατήγου Θράκης

Σεργίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου

Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου

Ἰουλιανοῦ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ στρατιωτικοῦ λογοθέτου

Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ τῶν Ὁρμίσδου οἴκου

Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτου

Ἰωάννου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κοιαίστωρος

Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων

Θωμᾶ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων

Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ διοικητοῦ τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν

MT

---

1 piissime domine = 〈εὐσεβίστατε δέσποτα〉 *om.* MT 11 τετάρτη] δ' T 14 καὶ μεγίστων εὐεργέτων *add.* Agathon *a.* 713? 18 εἰκοστοδευτέρου] εἰκοστοεβδόμου T¹ 23 a deo instructae serenitatis = 〈θεοσόφου γαλήνης〉] εὐσεβείας M βασιλείας T 37 παύλου … ὑπάτων T *transp. post* 48,1 ὑπάτων

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Piissime domine, petimus uestram ⟨a deo instructam⟩ tranquillitatem suggestiones directas ad deo ⟨coronatam⟩ uestram fortitudinem tam ab Agathone sanctissimo papa apostolicae sedis antiquae Romae quamque ab eius synodo relegantur, ut auditum capiamus, quatenus cognitionem et nos accipiamus totius uirtutis, quae in eis continetur.
Constantinus piissimus imperator dixit:

Quod a uobis postulatum est in subsequenti proueniet.

ACTIO QUARTA

In nomine domini Iesu Christi dei et saluatoris nostri imperantibus a deo coronatis serenissimis nostris dominis Flauiis Constantino quidem piissimo et a deo decreto magno principe perpetuo augusto et imperatore anno uicensimo septimo et post consolatum eius a deo instructae mansuetudinis anno tertio decimo Heraclio uero atque Tiberio a deo conseruandis eius fratribus anno uicesimo secundo quinta decima die mensis Nouembrii indictione nona.

Praesedente eodem piissimo et Christo dilecto magno imperatore Constantino in secretario sacri palatii, qui cognominatur Trullus, et ex iussione eius a deo instructae serenitatis praesentibus et audientibus
Niceta glorioso exconsule patritio et magistro imperialium officiorum
Theodoro glorioso exconsule patricio et comite imperialis obsequii et substratego Thraciae
Sergio glorioso exconsule patricio
Paulo glorioso exconsule patricio
Iuliano glorioso exconsule patricio et militari logothetae
Constantino glorioso exconsule patricio et curatore diuinae domus Hormisdae
Anastasio glorioso exconsule patricio et locum agente comitis imperialis excubiti
Iohanne glorioso exconsule patricio et quaestore
Polieucto glorioso exconsule
Thoma glorioso exconsule
Paulo glorioso exconsule et dispositore orientalium prouinciarum

---

VP BR MNL(16) K

---

1 – 2 θεοσόφων ... θεοστέπτων = uestram ⟨a deo instructam⟩ tranquillitatem ... ad deo ⟨coronatam⟩] uestram tranquillitatem ... ad deo instructam VP BR MNL K 2 ad deo] a deo VP M¹ ad a deo B 3 quamque ab eius] quamquam ab eis N 4 quatenus ... accipiamus *om.* R continetur] continentur K 6 a *om.* VP¹ proueniet] proueniat V 9 quarta] .IIII. N 11 iesu christi *om.* BR iesu christi dei *om.* N nostri iesu christi imperantibus BR N a deo coronatis *om.* K 13 augusto] agusto VP uicensimo] uicessimo P uicesimo K uicensimo septimo] .XXVIII. B .XXVII. R 14 consolatum] coñs. K tertio decimo] XIIImo VP .XIII. BR heraclio] heracleo BR 15 tiberio] tyberio R conseruandis] conseruandus V uicesimo secundo] XXII VP B 15 – 16 quinta decima] XV VP B 16 nouembrii] nouembri V nouembris P 18 praesedente] praesidente P² R K secretario] secratario V 20 praesentibus] praesedentibus VP¹ praesidentibus P² R 21 patritio] patricio BR magistro] magistru V¹P¹ 22 theodoro] theodorum V comite] comiti BR thraciae] thratiae V BR 24 – 25 paulo ... patricio *om.* R 25 logothetae] logotheta B logotethae R 26 βασιλικοῦ = diuinae hormisdae] ormisdae P 27 exconsule] et consule B 29 polieucto] polyeucto P B exconsule patritio V 31 dispositore] dispensatore P BR

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Πέτρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων
Λεοντίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ δομεστίκου τῆς βασιλικῆς τραπέζης.

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, τουτέστι
Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος καὶ
Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ
Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως καὶ
Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας καὶ
Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων
Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Πόρτου, Ἀβουνδαντίου ἐπισκόπου πόλεως Πατέρνου, Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην ὁσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνόδου τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ' αὐτῶν ἀναφορᾷ καὶ
Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥαβέννης Θεοδώρου
Βασιλείου ἐπισκόπου πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἐφέσου
Σισινίου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θρᾴκης
Γεωργίου ἐπισκόπου Κυζίκου
Πέτρου ἐπισκόπου Νικομηδείας
Φωτίου ἐπισκόπου Νικαίας
Ἰωάννου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος
Θεοδώρου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς
Σισινίου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως Φρυγίας
Μακροβίου ἐπισκόπου Σελευκείας Ἰσαυρίας
Γεωργίου ἐπισκόπου Βυζίης Θρᾴκης
Γρηγορίου ἐπισκόπου Μιτυλήνης
Σεργίου ἐπισκόπου Σηλυβρίας
Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μεθύμνης

MT

7 καὶ ἁγιωτάτου *om.* M 9 καὶ ἁγιωτάτου *om.* M 18 ἑκατὸν εἴκοσι πέντε] ρκε T 23 πόλεως *om.* M 33 βυζίης] βιζύης T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Petro glorioso exconsule
Leontio glorioso exconsule et domestico imperialis mensae.

Conueniente autem sancta ac uniuersali synodo, quae per imperialem sanctionem congregata est in hac a deo conseruanda regia urbe, id est
Theodoro et Georgio uenerabilibus presbiteris et Iohanne uenerabile diacono locum praesentantibus sanctissimi ac beatissimi archiepiscopi antiquae Romae Agathonis et
Georgio uenerabile atque sanctissimo archiepiscopo magnae Constantinopoleos nouae Romae et
Petro deo amabili presbitero monacho et uicario sedis Alexandriae magnae ciuitatis et
Machario sanctissimo archiepiscopo Theopoleos Antiochiae et
Georgio relegioso presbitero monacho et apochrisiario Theodori uenerabilis uicarii sedis Hierusolimorum
Iohanne episcopo ciuitatis Portuensis, Abundantio episcopo ciuitatis Paternae, Iohanne episcopo ciuitatis Regitane, locum praesentantibus uenerabilis synodi CXXV deo amabilium episcoporum antiquae Romae, qui et per proprias subscriptiones declarantur in suggestione, quae ab eis facta est ad piissimum principem Constantinum, et
Theodoro relegioso presbitero et loci posito Theodori deo amabilis archiepiscopi Rauennae
Basilio episcopo ciuitatis Gortinae insule Cretae
Theodoro episcopo Ephesi
Sisinnio episcopo Heracliae Thraciae
Georgio episcopo Cizici
Petro episcopo Nicomediae
Photio episcopo Niciae
Iohanne episcopo Chalcedone
Theodoro episcopo Meletinae
Sisinnio episcopo Hierapoleos Phrigiae
Macrobio episcopo Seleuciae Hisauriae
Georgio episcopo Byzois Thraciae
Gregorio episcopo Mitilenae
Sergio episcopo Silymbriae
Andrea episcopo Methymnae

VP BR K

---

4 autem et sancta P 5 hac] hanc VP conseruanda regia urbe] conseruandam regiam urbem P² urbe] urbae V 6 theodoro] thedoro B uenerabile] uenerabili B² diacono] dyacono K locum] lucum B¹ lecum R 7 agathonis] aghathonis K 8 uenerabile] uenerabili B constantinopoleos] constantinopoleus BR 10 amabili] amabile BR presbitero et monacho BR K et¹ *om.* BR K 11 machario] macario P BR theopoleos] theopoleus BR 12 relegioso] religioso BR K apochrisiario] apocrisario BR apocrisiario K theodori] theodoro VP 13 hierusolimorum] hierusolymorum V 15 regitane] regine VP K synodi] sinodi K 16 subscriptiones *om.* R 18 relegioso] religioso R K presbitero] presbytero B 20 basilio] basileo VP insule] insolu V 22 heracliae *om.* R 23 cizici] cizyci V 25 photio] fotio BR niciae] nici VP nitiae B nicie R 26 chalcedone] calchedone V calcedonae BR 27 meletinae] metalane VP militanae B militano R 28 hierapoleos] hierapoleus BR phrigiae] sprugiae VP frigiae K 29 seleuciae] soleuciae R 30 – 33 silymbriae – methymnae – byzois – mitilenae VP *transp.* 30 byzois] byzoi VP byzohis B bizoi R bizois K 31 gregorio] georgio BR mitilenae] mitylinae B mitiline R 33 andrea] andreae VP

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Θεογνίου ἐπισκόπου Κίου
Γεωργίου ἐπισκόπου Καμουλιανῶν
Ἀντωνίου ἐπισκόπου Ὑπαίπων
Ἰωάννου ἐπισκόπου Δασκυλίου
Γενεσίου ἐπισκόπου Ἀναστασιουπόλεως
Πλάτωνος ἐπισκόπου Κίννης
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Βερίσσης
Στεφάνου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου
Λογγίνου ἐπισκόπου Τίου
Δομετίου ἐπισκόπου Πλουσιάδος
Σολομῶνος ἐπισκόπου Κλανέου
Γεωργίου ἐπισκόπου Κώου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Μύνδου
Γρηγορίου ἐπισκόπου Καντάνου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Λάππης
Εὐλαλίου ἐπισκόπου Ζηνωνουπόλεως
Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Δαλισανδοῦ
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ὄλβης
Θεοφάνους πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου τοῦ ἐν Σικελίᾳ εὐαγοῦς μοναστηρίου ἐπιλεγομένου Βαίων
Γεωργίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ῥενάτης διακειμένης κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην
Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης Δόμου Ἀρσικίας διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην
Ἀναστασίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ τῶν εὐκτηρίων τοῦ ἐνταῦθα εὐαγοῦς πατριαρχείου καὶ
Στεφάνου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ τοῦ μαθητοῦ Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας.

Καὶ καθεσθέντων τῶν τε ἐνδοξοτάτων πατρικίων καὶ ὑπάτων καὶ πάντων τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλῶν ἐπισκόπων ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Τρούλλου σεκρέτῳ, προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν εὐαγγελίων Παῦλος ὁ μεγαλοπρεπέστατος ἀσηκρῆτις καὶ βασιλικὸς σεκρετάριος εἶπε·

MT

4 ἐπισκόπου τοῦ δασκυλίου T 14 μύνδου] μίνδου T 17 ζηνωνουπόλεως] ζηνουπόλεως M ζηνονοπόλεως T 22 ῥενάτης] ῥεννᾶ τῆς T 24 ἀρσικίας] ἀρσικείας T 28 τοῦ ὁσιωτάτου *om. lat.* 31 καὶ πάντων *om.* M 32 τρούλλου] τρούλλῳ MT 33 ἀχράντων τοῦ χριστοῦ M 34 ἀσηκρῆτις] ἀσεκρέτης T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Theognio episcopo Cii
Georgio episcopo Camuliane
Antonio episcopo Ypepon
Iohanne episcopo Dascilii
Genesio episcopo Anastasiopoleos
Platone episcopo Cinnae
Theodoro episcopo Iustinianopoleos Gordi
Theodoro episcopo Uerissae
Stephano episcopo Heracliae Ponti
Longino episcopo Tii
Dometio episcopo Plusiados
Salomone episcopo Claneu
Georgio episcopo Coensi
Iohanne episcopo Myndi
Gregorio episcopo Cantane
Iohanne episcopo Lappis
Eulalio episcopo Zinonopoleos
Constantino episcopo Dalisandu
Theodoro episcopo Olbis
Theophanio presbitero et abbate uenerabilis monasterii Siciliae, qui cognominatur Baias
Georgio presbitero et monacho monasterii Renati positi in antiqua Roma
Conone et Stephano presbiteris et monachis monasterii, qui dicitur Domus Arsicia, similiter in antiqua Roma constituti
Anastasio presbitero et monacho oratoriorum huius uenerabilis patriarchii et
Stephano presbitero et monacho discipulo Macharii ⟨uenerabilis⟩ archiepiscopi Theopoleos Antiochiae.

Et sedentibus tam gloriosissimis patriciis et consulibus quam⟨que⟩ omnibus uenerabilibus et deo amabilibus episcopis in eodem secretario Trulli, praepositis in medio sanctis et intemeratis euangeliis Paulus magnificus a secretis et imperialis secretarius dixit:

VP BR MNL(28) K

2 georgio] gregorio VP camuliane] camolianae BR 3 ypepon] yppepon V 4 dascilii] dasciliicinne V dasciliicynne P 5 anastasiopoleos] anastasiopoleus BR 6 cinnae] cynnae VP 7 iustinianopoleos] iustinianopoleus B *om.* R gordi *om.* VP gurdi K 8 uerissae] berisse VP 9 stephano] stefano B heracliae] eracliae VP 10 longino] longini V 11 plusiados] plusiadus VP plusyados K 13 coensi] choensi VP 14 myndi] mindi VP 15 gregorio] georgio BR cantane] catane VP¹ 17 eulalio] eolalio R episcopo *om.* VP¹ zinonopoleos] zenopoleos VP zinonopoleus B zinopoleus R 18 dalisandu] de alisandu K 20 theophanio] theofanio BR theophane K 22 stephano] stefano B 24 oratoriorum] horatariorum VP 25 stephano] stefano B macharii] macarii P R macari B τοῦ ὁσιωτάτου = ⟨uenerabilis⟩ *om.* VP BR K 25 – 26 theopoleos] theopoleus BR 28 gloriosissimis] gloriosissimi VP¹ καὶ = quam⟨que⟩] quam VP BR MNL K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Μέμνηται ἡ θεόσοφος ὑμῶν εὐσέβεια, ὡς κατὰ τὴν προλαβοῦσαν συνέλευσιν ἀναγνωσθέντων τῶν πεπραγμένων τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου Γεώργιος ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως ἅμα τῇ ὑπ' αὐτὸν συνόδῳ ἠτήσατο τὸ ὑμέτερον εὐσεβὲς κράτος τὰς γενομένας ἀναφορὰς ἀπό τε Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ τῆς ὑπ' αὐτὸν συνόδου παρουσίᾳ τῆς ὑμῶν εὐσεβείας καὶ τῆς ἁγίας ταύτης καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου ἀναγνωσθῆναι, καὶ ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν·

Ἀναγινωσκέσθωσαν.

Καὶ προεκομίσθη δι' Ἑλληνικῶν γραμμάτων ἡ τῶν εἰρημένων ἀναφορῶν ἑρμηνεία διὰ Διογένους τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου ἀσηκρῆτις, σεκρεταρίου βασιλικοῦ, καὶ ἀνεγνώσθη ἔχουσα ἐπὶ λέξεως οὕτως·

ΤΟΙΣ ΕΥΣΕΒΕΣΤΑΤΟΙΣ ΔΕΣΠΟΤΑΙΣ ΚΑΙ ΓΑΛΗΝΟΤΑΤΟΙΣ ΝΙΚΗΤΑΙΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΑΙΟΥΧΟΙΣ ΠΡΟΣΦΙΛΕΣΤΑΤΟΙΣ ΤΕΚΝΟΙΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΩ ΜΕΓΑΛΩ ΒΑΣΙΛΕΙ, ΗΡΑΚΛΕΙΩ ΚΑΙ ΤΙΒΕΡΙΩ ΑΥΓΟΥΣΤΟΙΣ ΑΓΑΘΩΝ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ, ΔΟΥΛΟΣ ΤΩΝ ΔΟΥΛΩΝ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Κατανοοῦντι μοι τοῦ ἀνθρωπίνου βίου τὰς διαφόρους ὀδύνας καὶ πρὸς τὸν θεὸν τὸν μόνον ἀληθινὸν μετὰ σφοδρότητος ὀδυρμῶν στενάζοντι, ὅπως παράκλησιν τῇ χειμαζομένῃ ψυχῇ τῷ πόθῳ τῆς θείας εὐσπλαγχνίας μεταδῷ καὶ ἀπὸ τοῦ βυθοῦ τῶν θλίψεων τῇ δυναστείᾳ τῆς αὐτοῦ δεξιᾶς ἀνακουφίσῃ, μεγάλην καὶ θαυμαστήν – μετὰ ἀκαταπαύστου εὐχαριστίας ὁμολογῶ, γαληνότατοι δεσπόται καὶ τέκνα, – παραμυθίας ἐπιτηδειότητα παραστῆσαι κατηξίωσε τὴν εὐσεβῆ πρόθεσιν τῆς γαληναίας ὑμῶν ἡμερότητος, ἥντινα πρὸς σύστασιν τῇ θεόθεν καταπιστευθείσῃ τῇ χριστιανικωτάτῃ πολιτείᾳ ἡ αὐτοῦ ἐπίνευσις ἐχαρίσατο, ὅπως ἡ βασιλικὴ ἰσχὺς καὶ εὐμένεια περὶ θεοῦ, δι' οὗ *βασιλεῖς βασιλεύουσι*, τοῦ *βασιλέως* ὄντος *τῶν βασιλευόντων καὶ κυρίου τῶν κυριευόντων*, καὶ φροντίσει καὶ ζητήσει καὶ τῆς ἀμωμήτου αὐτοῦ πίστεως τὴν ἀλήθειαν, ὡς παρὰ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν ἀποστολικῶν πατέρων παρεδόθη, ἀγρύπνως ἐπιζητήσει καί, ὡς ἡ ἀληθὴς παράδοσις περιέχει, ἐνστατικῶς ἐπιθυμήσει ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις ἐπικρατῆσαι· καὶ μήπως τινὰ τῶν ἀκουόντων ὁ οὕτως εὐσεβὴς διαλάθῃ σκοπὸς ἢ ἀνθρωπίνη ὑποψία καταπτοήσῃ λογιζομένους ἐξουσίᾳ ἡμᾶς εἶναι συνωθηθέντας καὶ οὐχὶ πληρεστάτῃ γαληνότητι πρὸς

---

20 cf. 2. Cor. 1,3 – 4 27 Prov. 8,15 28 1. Tim. 6,15

MT K(15) v(15)

---

10 διὰ *om.* T 11 διογένους ῥωμαίου τοῦ M τοῦ *om.* T ἀσηκρῆτις] ἀσεκρέτης T 12 οὕτως· ἀναφοραὶ ἀγάθωνι τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ πάπᾳ τῆς πρεσβυτέρας ῥώμης πρὸς τὴν ἕκτην σύνοδον. K *inc.* K (86,14). – οὕτως· ἐκ τῶν πεπραγμένων τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ ἕκτῃ συνόδῳ ἐπιστολὴ ἀγάθωνος πάπα ῥώμης πρὸς κωνσταντῖνον βασιλέα. v *inc.* v (138,29) 15 καὶ[2] *om.* MT 21 μόνον ⟨καὶ⟩ ἀληθινὸν *coni. Lu* 22 τῷ πόθῳ] τὸν πόθον M 23 ἀνακουφίσῃ] ἀνακουφίσει K 26 τῇ ... πολιτείᾳ] τῆς θεόθεν καταπιστευθείσης αὐτῇ χριστιανικωτάτης πολιτείας M 27 εὐμένεια] εὐμανία K 28 ὄντος] ὄντως M v ὄντες K 28 – 29 φροντίσει καὶ ζητήσει] φροντίσῃ καὶ ζητήσῃ MT 30 ἐπιζητήσει] ἐπιζητήσῃ M ἐπιζητήσαι K v 31 μήπως] μήπω MT 32 οὕτως] οὕτος K ἢ] καὶ M ἡ T K καταπτοήσῃ] καταπτοήσει MT 33 λογιζομένους] λογιζομένων T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Meminit deo instructa pietas uestra, quod in praeterito conuentu, dum legerentur acta sanctae quintae synodi, Georgius sanctissimus archiepiscopus huius a deo conseruandae regiae urbis una cum subiacenti synodo petiit uestram piissimam fortitudinem, ut suggestiones, quae factae sunt tam ab Agathone sanctissimo papa antiquae Romae quamque a subiacenti ei synodo, in praesentia uestrae pietatis et sanctae huius uniuersalis synodi relegi, et suggerimus ad quod placet.

Constantinus piissimus imperator dixit:

Relegantur.

Et prolata est in Grecis litteris memoratarum suggestionum interpretatio per Diogenem magnificum asecretam et imperialem secretarium, et relecta est habens in uerbis sic:

DOMINIS PIISSIMIS ET SERENISSIMIS UICTORIBUS AC TRIUMPHATORIBUS AMATORIBUS DEI ET DOMINI NOSTRI IESU CHRISTI CONSTANTINO MAIORI IMPERATORI HERACLIO ET TIBERIO AUGUSTIS AGATHO EPISCOPUS SERUUS SERUORUM DEI

Consideranti mihi humanae uitae diuersos angores et apud deum, qui unus et uerus est, cum uehementia fletuum ingementi, ut consolationem animae fluctuanti diuinae miserationis inpertiret instinctu et de profundo merorum potentia suae dexterae subleuaret magnam atque mirabilem – cum indesinenti gratiarum actione, serenissimi domini filii, confiteor – consolationis oportunitatem exhibere dignatus est piissimum tranquillae mansuetudinis uestrae propositum, quem ad stabilitatem diuinitus commissae rei publicae christianae eius concessit dignatio, ut imperialis uirtus atque clementia de deo, per quem *reges regnant*, qui *rex regum et dominus dominantium est*, et curet et quaerat eiusque inmaculatae fidei ueritatem, ut ab apostolis atque apostolicis est patribus tradita, inquirere⟨t⟩ uigilanter atque, ut uera traditio continet, instantissime desideret in omnibus ecclesiis obtinere. et ne quemquam tam pia lateret intentio audientium humanaue suspicio perterreret aestimantium potestate nos esse conpulsos et non plena serenitate ad satisfa-

---

VP BR MNL K

---

1 meminit deo instructa] memini deo instructe N 3 subiacenti] iacenti VP subiacentis B uestram] uestra V 3–4 suggestiones] subgestiones N 4 tam *om.* K agathone] aghathone K papa] papae V B¹ a] ac V² *om.* R ad N ab L 5 ei] eius M synodo] synodi VP¹ sinodo N uestrae] uestra VP¹ 6 quod] quid M² 7 piissimus *om.* N 9 litteris] licteris K suggestionum] suggestionem VP subgestionem N interpretatio] interpetratio K diogenem] dyogenem R 10 magnificum] magnificium VP¹ magnificus N asecretam] a secretis P² asecreta BR N asecreto M asecraetae K imperialem] imperiali P² 14 maiori] magno M imperatori] imperatore VP¹ heraclio] eracleo VP¹ eraclio P² N 15 tiberio] tyberio R M augustis] agustis VP K agatho] agotho N agato K 17 mihi] michi N et¹ *om.* N apud] ante BR unus] unius VP¹ 18 uehementia] uehementiam NL fletuum] fletum VP 19 instinctu] infanctum N instinctum L K de *om.* R merorum] merorem V memoris B¹ meroris B² merorum angustia potentia BR potentia] potentiae V K 20 magnam] magnum V¹ BR atque] adque N actione] actiones VP¹ filii] fili B¹ 21 exhibere] exibere L K tranquillae] tranquillinae K 22 quem] quod B² commissae] conmissae BR 23 atque] adque N 24 eiusque] eius BR 25 ut] et R ab *om.* V atque] adque N 25–26 inquirere⟨t⟩ *coni.* Frohne] inquirere VP BR MNL K 26 atque] adque P¹ N 27 ecclesiis] ecclesiae P obtinere] optinere P R M K obtinet L ne quemquam] ut nequaquam M nequaquam NL lateret] lataetereret V audientium] audientum VP K 28 perterreret] pertereret V perterreretur B pertineret K aestimantium] extimantium K potestate] potestatem VP nos] non N conpulsos] conpulsus V¹P serenitate] serenitatem V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

τὸ ἀπολογήσασθαι περὶ τοῦ κηρύγματος τῆς εὐαγγελικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὑπομνησθέντας, αἱ θειώδεις γὰρ κεραῖαι πρὸς τὸν τῆς ἀποστολικῆς μνήμης Δόνον τὸν ἀρχιερέα καὶ προηγησάμενον τὴν ἡμετέραν μετριότητα πᾶσι τοῖς λαοῖς καὶ ἔθνεσι διὰ τῆς ἡμῶν διακονίας ἐφανεροποίησαν καὶ πληροφοροῦσιν, ἄστινας κεραίας ἡ χάρις τοῦ ἁγίου πνεύματος τῷ καλάμῳ τῆς βασιλικῆς γλώττης *ἐκ τοῦ καθαροῦ τῆς καρδίας θησαυροῦ* ὑπηγόρευσεν, ἀναμιμνησκούσας καὶ μὴ καταθλιβούσας, ἀπολογουμένας καὶ μὴ καταφοβούσας, μὴ καταπονούσας, ἀλλὰ προτρεπούσας πρὸς ταῦτα ἅπερ εἰσὶ τοῦ θεοῦ, κατὰ θεὸν προτρεπούσας, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ὁ πάντων κτίστης καὶ λυτρωτής, ὁπόταν ἠδύνατο ἐν τῇ μεγαλειότητι τῆς ἰδίας θεότητος εἰς τὸν κόσμον ἐλθὼν τοὺς θνητοὺς ἐκφοβῆσαι, ἡμερότητι μᾶλλον ἀνεικάστου φιλανθρωπίας ταπεινῶς εἰς τὰ καθ' ἡμᾶς κατελθών, οὓς ἐδημιούργησε, καὶ λυτρώσασθαι κατηξίωσεν· ὅστις καὶ αὐτοπροαίρετον παρ' ἡμῶν τῆς ἀληθοῦς πίστεως περὶ αὐτὸν ὁμολογίαν ἐκδέχεται, ὅπερ καὶ ὁ μακάριος Πέτρος ὁ κορυφαῖος τῶν ἀποστόλων ὑπομιμνήσκει· *ποιμαίνετε τὸ ἐν ὑμῖν ὃν ποίμνιον τοῦ Χριστοῦ, μὴ ἀναγκασθέντας ἀλλ' ἑκουσίως κατὰ θεόν* προτρεπόμενος.

Ταύταις τοίνυν ταῖς θείαις συλλαβαῖς, ἡμερώτατοι τῶν πραγμάτων δεσπόται, ἐμψυχωθεὶς καὶ πρὸς ἐλπίδα παραμυθίας ἀπὸ βαθυτάτων ὀδυνῶν κουφισθεὶς ἠρξάμην τῇ κρείττονι κατ' ὀλίγον ἀνεθεὶς παρρησίᾳ τὰ ἤδη διὰ τῆς σάκρας τῆς ἡμερωτάτης ὑμῶν ἀνδρείας προσταχθέντα ἐνεργῶς πρόθυμον ὑπουργίαν παριστᾶν, ἵνα πρόσωπα, οἷα κατὰ τὴν τοῦ καιροῦ τούτου ἀτονίαν καὶ τῆς δουλικῆς ὑμῶν χώρας ποιότητα ἠδύναντο εὑρεθῆναι, ἕνεκεν πληροφορίας ὑπακοῆς ἐπεζήτουν καὶ μετὰ βουλῆς τῶν συνδούλων μου τῶν ἐπισκόπων ἀπό τε τῆς πλησιαζούσης τούτῳ τῷ ἀποστολικῷ θρόνῳ συνόδου, εἶτα δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ δουλικοῦ κλήρου τοῦ φιλοῦντος τὸ ὑμέτερον χριστιανικώτατον κράτος, καὶ ἀκολούθως ἀπὸ τῶν θεοσεβεστάτων δούλων τοῦ θεοῦ, ἐπὶ τὸ σπεῦσαι πρὸς τὰ ἴχνη τῆς εὐσεβοῦς ὑμῶν γαληνότητος προτρέπεσθαι· καὶ εἰ μὴ ὅτι ἡ μακρὰ περίοδος τῶν χωρῶν, ἐν αἷς ἡ σύνοδος καθέστηκε τῆς ἡμετέρας ταπεινώσεως, τοῦ τοσούτου χρόνου ἐπεσώρευσε τὴν ἐπέκτασιν, πάλαι τοῦτο, ὅπερ μόλις ποτὲ νῦν γενέσθαι ἠδυνήθη ἡ περισπούδαστος ὑπακοή, ἣν ἡ ἡμετέρα δουλεία ἐπλήρωσεν. ἀλλ' ἐν ὅσῳ ἀπὸ διαφόρων ἐπαρχιῶν ἡ δουλικὴ σὺν ἡμῖν σύνοδος συνηθροίζετο, ἐν ὅσῳ πρόσωπά τινα μὲν ἀπὸ ταύτης τῆς δουλικῆς τοῦ ἡμερωτάτου ὑμῶν κράτους πόλεως Ῥώμης ἢ ἐκ τοῦ πλησίον στεῖλαι φροντίζομεν, τινὰ δὲ ἐκ τῶν πόρρωθεν τυγχανουσῶν ἐπαρχιῶν, ἐν αἷς τὸν λόγον τῆς χριστιανικωτάτης πίστεως παρὰ τῶν ἀποστολικῶν τῶν προηγησαμένων τὴν ἐμὴν ἐλαχιστίαν οἱ σταλέντες ἐκήρυσ-

---

5 Lc. 6,45 13 – 14 1. Petr. 5,2

MT (24) K v

---

1 ἡμῶν καὶ ἀποστολικῆς v 2 θειώδεις] θεοειδεῖς v δόνον] δόμνον M 6 ἀναμιμνησκούσας] ὑπομιμνησκούσας MT 7 καταφοβούσας καὶ μὴ M 9 εἰς … ἐλθὼν *om.* MT 10 ταπεινῶς] ταπεινὸς v 12 περὶ αὐτὸν πίστεως v αὐτὸν] αὐτῶν K 13 ὃν *om.* v 14 ἀναγκασθέντας] ἀναγκαστῶς MT (1. Petr. 5,2) ἀναγκαστικῶς v 15 συλλαβαῖς] συλλαβοῖς K 17 ἀν⟨ατ⟩εθεὶς *coni.* Lu] ἀνεθεὶς MT v ἀναθεὶς K 18 ὑπουργίαν] πανουργίαν T ἵνα] τίνα MT οἷα κατὰ] εἴς τε MT 19 ἠδύναντο] ἠδυνάμην K 23 τὸ] τῷ MT v πρὸς] παρὰ MT K 24 – 58,4 προτρέπεσθαι … προηγησαμένων *om.* T εἰ *om.* M χωρῶν] χώρων K 25 τοῦ *om.* K ἐπεσώρευσε] ἐπεπόρευσε K 27 ἣν *om.* M K διαφόρων ἐπαρχιῶν] διαφορῶν ἐπαρχειῶν K 28 ταύτης *om.* M 29 ἢ ἐκ] κἀκ M τοῦ] τῶν v 30 πίστεως *om.* M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ciendum super euangelicae atque apostolicae nostrae fidei praedicatione commonitos, diuales apices ad apostolicae memoriae Donum pontificem nostrae pusillitatis decessorem cunctis populis ac gentibus per nostrum ministerium patefecerunt ac satisfaciunt, quos gratia sancti spiritus imperialis linguae calamo *de puro cordis thesauro* dictauit, commonentis, non opprimentis satisfacientis, non perterrentis non affligentis, sed exortantis ad ea quae dei sunt, secundum deum inuitantis, quia et ipse conditor omnium ac redemptor, cum posset in suae diuinitatis maiestate in seculum ueniendo mortales perterrere, humanitatem magis inaestimabilis clementiae humiliter ad nostram descendens, quos creauerat dignatus est et redimere; qui et spontaneam de nobis uere de se fidei confessionem expectat, quod et beatus Petrus apostolorum princeps commonet: *pascite qui in uobis est gregem Christi, non coactos sed spontaneae secundum deum* exhortans.

His itaque, mansuetissimi rerum domini, diualibus apicibus animatus et ad spem consolationis de profundis angoribus alleuatus orsus sum meliori refectus confidentia paulatim quae per mansuetissimae fortitudinis uestrae sacram dudum praecepta sunt efficaciter promptam obsequentiam exhibere, ut personas, quales secundum temporis huius defectum ac seruilis prouinciae qualitatem poterant inueniri, pro oboedientiae satisfactione inquirerem et cum consilio cumfamulorum meorum episcoporum tam de propinqua huius apostolicae sedis synodo quamque de familiare clero amatores eorum christiani imperri et sequenter de relegiosis seruis dei, ut ad piissimae tranquillitatis eorum uestigia properarent, hortari; et nisi longus prouinciarum ambitus, in quibus humilitatis nostrae concilium constitutum est, tanti temporis protelationem ingereret, olim hoc, quod uix tandem nunc fieri potuit studiosa oboedientia, noster famulatus impleret. sed dum de diuersis prouinciis familiare nobiscum concilium congregatur, dum personas quasdam quidem de hac seruili uestri serenissimi principatus Romana urbe uel proximo dirigere procuramus, quasdam de longe positis prouinciis, in quibus uerbum christianae fidei ab

VP BR MNL K

1 atque] adque N commonitos] conmonitos B 2 diuales] diuinalis V^1 diuinales V^2 donum] domnum P^2 nostrae] nostram VP pusillitatis] pusullitatis B^1 decessorem] decessorum VP 3 ac gentibus] agentibus VP^1 4 linguae] lingua V 5 perterrentis] perterrentes VP^1 affligentis] affligentes V^2 6 exortantis] exorantes V exhortantis M K exortantis et ad P^2 M inuitantis] inuitantes V^2 7 posset] possit B suae] sua V 8 perterrere] perterreret K humanitatem] humanitate P^2 BR M 9 descendens] discendens VP^1 redimere] redemere B spontaneam] spontanea NL spontaneae K 11 coactos] coactus V choactos K secundum] sequendum K 12 exhortans] exortans V B^1R NL exhortantes B^2 M 13 apicibus] acpicibus N^1 14 angoribus] anguoribus V M alleuatus] eleuatus B orsus sum] sursum R 15 paulatim his quae B^2 16 efficaciter] effacaciter B promptam] propter tam M 17 oboedientiae] oboedientia MNL 18 consilio] cosilio B cumfamulorum] confamulorum P^2 B^2 ML K episcoporum ut tam B^2 19 familiare] familiari B^2 MNL K amatores] amatoris B^2 NL K eorum *om.* B (τὸ ὑμέτερον) 20 sequenter] consequenter B^2 sequentur N relegiosis] religiosis MN ut *om.* BR eorum] uestrae BR (ὑμῶν) 21 hortari et] hortarer B hortaret R 22 concilium] consilium R N constitutum] constitum P^1 temporis] temporibus N protelationem] protelatione B^1 ML protelatiore N ingereret] ingruerit B^1R 23 sed dum] secundum K 24 nobiscum] nobis V concilium] consilium N congregatur et dum BR dum *om.* B 25 hac] ac B^1 uestri] uestrae VP uel de proximo B^2 proximo] proxima VP dirigere] diregere V 26 uerbum] uerum VP

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

σον, ἐξεδεχόμεθα ὑποστρέψαι – οὐ μικρὰ παραδρομὴ χρόνων ἐξηνύσθη, ἵνα τὰς σωματικὰς ἀσθενείας ἐμοῦ τοῦ ⟨δουλείου⟩ ὑμῶν σιωπῇ παρέλθω, ἐν αἷς οὔτε ζῆν ἔξεστιν οὔτε ἀρέσκει συχναῖς ἀσθενείαις ἀποκάμνοντα.

Καὶ διὰ τοῦτο, χριστιανικώτατοι δεσπόται καὶ τέκνα, κατὰ τὴν εὐσεβεστάτην κέλευσιν τῆς θεοσκεπάστου ὑμῶν ἡμερότητος ἕνεκεν ὑπακοῆς ἣν ὀφείλομεν, οὐχ ἕνεκεν παρρησίας τῆς εἰς αὐτοὺς περισσευούσης εἰδήσεως οὓς στέλλομεν, τοὺς παρόντας συνδούλους ἡμῶν Ἀβουνδάντιον, Ἰωάννην καὶ Ἰωάννην, τοὺς εὐλαβεστάτους ἀδελφοὺς ἡμῶν καὶ ἐπισκόπους, Θεόδωρον καὶ Γεώργιον, τὰ ἀγαπητὰ ἡμῶν τέκνα τοὺς πρεσβυτέρους, μετὰ τοῦ ἀγαπητοῦ ἡμῶν τέκνου Ἰωάννου τοῦ διακόνου καὶ Κωνσταντίνου τοῦ ὑποδιακόνου ⟨τῆς ἁγίας ταύτης πνευματικῆς μητρὸς τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου⟩, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Θεόδωρον τὸν πρεσβύτερον, λεγάτον τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ῥαβέννης, καὶ τοὺς θεοσεβεστάτους δούλους τοῦ θεοῦ τοὺς μοναχοὺς μετὰ καθοσιώσεως ἱκετευτικῆς καρδίας ἐφροντίσαμεν ἀποστεῖλαι.

παρὰ γὰρ ἀνθρώποις ἐν μέσῳ ἐθνῶν τυγχάνουσι καὶ ἀπὸ σωματικοῦ μόχθου τὴν καθημερινὴν τροφὴν μετὰ μεγάλου δισταγμοῦ ποριζομένοις, πῶς εἰς τὸ πλῆρες δυνήσεται εὑρεθῆναι ἡ τῶν γραφῶν εἴδησις, εἰ μὴ ὅτι κανονικῶς ἀπὸ τῶν ἁγίων ἀποστολικῶν τῶν προηγησαμένων καὶ τῶν σεβασμίων πέντε συνόδων ἅπερ ὁρισμένα εἰσὶν *ἐν ἁπλότητι καρδίας* καὶ ἀναμφιβόλως ἀπὸ τῆς παραδοθείσης παρὰ τῶν πατέρων πίστεως φυλάττομεν, ἓν καὶ ἐξαίρετον ἀγαθὸν ἔχειν διὰ παντὸς εὐχόμενοι καὶ σπεύδοντες, ἵνα μηδὲν παρὰ τὰ κανονικῶς ὁρισθέντα μειωθῇ, μηδὲν ἀλλαγῇ ἢ προστεθῇ, ἀλλὰ ταῦτα καὶ ῥήμασι καὶ νοήμασιν ἀπαράτρωτα φυλαχθῶσιν. οἵστισι διακομισταῖς καὶ χρήσεις τινῶν ἁγίων πατέρων, οὓς ἐδέξατο ταύτη ἡ ἀποστολικὴ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία, μετὰ τῶν βιβλίων αὐτῶν παραδεδώκαμεν, ὅπως εὐπορίας τυχόντες τοῦ ἀναφέρειν ἀπὸ τοῦ εὐμενοῦς ὑμῶν καὶ χριστιανικωτάτου κράτους ἐκ τούτων μόνων ἀπολογήσασθαι σπεύσωσιν, ἐπὰν ἡ βασιλικὴ ἡμερότης προστάξῃ τί ταύτη ἡ πνευματικὴ μήτηρ τοῦ θεοκατορθώτου ὑμῶν κράτους ἡ τοῦ Χριστοῦ ἀποστολικὴ ἐκκλησία πιστεύει καὶ κηρύσσει, οὐ διὰ κοσμικῆς εὐγλωττίας, ἥτις οὐδὲ ἰδιώταις ἀνθρώποις βοηθεῖ, ἀλλὰ δι' ἀκεραιότητος τῆς ἀποστολικῆς πίστεως, ἐν ᾗ καὶ ἐκ σπαργάνων ἀνατραφέντες καὶ μέχρι τέλους τῷ κατορθωτῇ τοῦ χριστιανικωτάτου ὑμῶν κράτους τῷ κυρίῳ τοῦ οὐρανοῦ πάντας σὺν ἡμῖν ἱκετεύομεν δουλεύειν καὶ φυλάττεσθαι. διόπερ ἄδειαν ἤγουν αὐθεντίαν δεδώκαμεν αὐτοῖς πρὸς τὸ ὑμέτερον

16 – 17 Col. 3,22

M K v

1 ὑποστρέψαι] ὑπογράψαι M 2 famulatus = ⟨δουλείου⟩] οἰκείου M K v ὑμῶν τῇ σιωπῇ M 3 ἀσθενείαις] ἀσθενείας K 5 ἣν] ἧς M 6 περισσευούσης *om. lat.* οὓς *om.* M στέλλομεν] ἐστείλαμεν v 9 – 10 sanctae huius spiritalis matris apostolicae sedis = ⟨τῆς ἁγίας ... θρόνου⟩ *om.* M K v 10 – 11 θεόδωρον ... λεγάτον] θεοδώρου τοῦ πρεσβυτέρου λεγάτου M K v 14 καθημερινὴν *om.* M 15 ἀποστολικῶν *om.* M καὶ ἀποστολικῶν K 16 σεβασμίων] ἁγίων M 18 ἀγατὸν ἔχειν *om.* M παντὸς ἔχειν εὐχόμενοί τε καὶ M 19 μηδὲν ἀλλαγῇ] μήδ' ἐναλλαγῇ M ταῦτα] τὰ αὐτὰ v 20 τινῶν] τῶν v 21 ταύτη] τηνικαῦτα M αὐτῇ v βιβλίων] βίβλων M 22 παραδεδώκαμεν] παρεδώκαμεν M εὐπορίας] εὐπορείας K 23 μόνων] μόνον v 24 προστάξῃ] προστάξει K 25 εὐγλωττίας] εὐγλωττείας K 29 ὑπέτερον] ἡμέτερον K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

apostolicis exiguitatis meae predecessoribus missi praedicabant, remeare prestolamur – non paruus temporum cursus elapsus est, ut corporales egritudines mei famulatus silentio transeam, quibus nec uiuere licet nec libet assiduis egrimoniis laborantem.

Ideoque, christianissimi domini filii, secundum piissimam iussionem a deo protegendae mansuetudinis uestrae pro oboedientia quam debemus, non pro confidentia eorum scientiae quos dirigimus, presentes confamulos nostros Abundantium, Iohannem et Iohannem, reuerentissimos fratres nostros episcopos, Theodorum et Georgium, dilectissimos filios nostros presbiteros, cum dilectissimo filio nostro Iohanne diacono et Constantino, subdiacono sanctae huius spiritalis matris apostolicae sedis, nec non et Theodorum presbiterum, legatum sanctae Rauennatis ecclesiae, et relegiosos seruos dei monachos cum supplici cordis deuotione curauimus demandare. nam apud homines in medio gentium positos et de labore corporis cotidianum uictum cum summa hesitatione conquirentes, quomodo ad plenum poterit inueniri scripturarum scientia, nisi quod regulariter a sanctis atque apostolicis predecessoribus et uenerabilibus quinque conciliis definita sunt *cum simplicitate cordis* et sine ambiguitate a patribus traditae fidei conseruamus, unum ac precipuum bonum habere semper obtantes atque studentes, ut nihil de his, quae regulariter definita sunt, minuatur, nihil mutetur aut augeatur, sed eadem et uerbis et sensibus illibata custodiantur. quibus portitoribus et testimonia aliquorum sanctorum patrum, quos haec apostolica Christi ecclesia suscipit, cum eorum libris tradidimus, ut facultatem suggerendi a benignissimo uestrae christianitatis imperio consecuti ex his dumtaxat satisfacere studeant, dum imperialis mansuetudo praeceperit, quid haec spiritalis mater eorum a deo propagati imperii apostolica Christi ecclesia credat et praedicet, non per eloquentiam saecularem, que nec suppetit idiotis hominibus, sed per sinceritatem apostolicae fidei, in qua et ab incunabulis educati usque in finem propagatori christiani uestri imperii caeli domino omnes nobiscum deprecamur seruire atque seruari.

VP BR MNL K

---

1 exiguitatis] exiguetatis B^1 predecessoribus] praediscessoribus B^1 prestolamur] prestulamur B 2 paruus] paruos B^1 corporales] corporare B^1 3 transeam cum quibus R licet nec libet] libet nec mori licet B^3 assiduis] asiduis VP adsiduis NL K 4 protegendae] protegente V^1P^1 NL 5 oboedientia] oboedientiam B^1 quam] qui VP^1 quia P^2 qua K confidentia] considerantia L 6 dirigimus] diregimus B^1 presentes] presentas VP^1 abundantium] habundantiam VP^1 et iohannem *om.* M 7 et *om.* M 8 dilectissimo] dilectissimi V diacono] dyacono R K 9 spiritalis] spiritualis ML matris *om.* BR 10 rauennatis] rauennaitis VP^1 ecclesiae sedis et M relegiosos] relegiosus VP^1 religiosos B^2 MNL K seruos] seruus V^1P^1 monachos] monacho N 11 supplici] supplicii VP^1 scripturarum B^1R scientia B^2 12 cotidianum] quotidianum B^1 cottidianum MN hesitatione] exsitatione V esitatione P 12 – 13 conquirentes] conquerentes VP^1 13 scientia] scientiam R quod – quae? 14 atque] adque N predecessoribus] perdiscessoribus V definita] diffinita M 15 cum = ἐν 16 obtantes] optantes P R MNL K nihil] nichil R N his] is B^1 eis B^2 MNL K quae] qui P^1 17 definita] diffinita M minuatur] minuamur V B NL muniamur R K mutetur] mutemur B aut] uel R MNL K augeatur] augeamus B augetur R 18 illibata] inlibata BR N K inlibata a nobis custodiantur BR quibus et portitoribus K portitoribus] portioribus V 19 ecclesia] ecclesiae V suscipit] suscepit V B libris *om.* N 20 uestrae] uestra V consecuti] consequuti K 21 studeant] studiant V^1 praeceperit] praeciperit V B precepit K haec *om.* N spiritalis] spiritales V^1 spiritualis M 22 eorum = ὑμῶν a deo] ad B^1R acd B^2 credat] credet N 23 que nec *om.* N suppetit] subpetit B idiotis] hidiotis N indcis L 24 apostolicae] apostholice B^1 ab *om.* R N^1 incunabulis] intimabilis R educati] edocati P^2 B^1R 25 uestri *om.* M seruari] seruare V BR

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

γαληναῖον κράτος, ἐπὰν κελεύσῃ ἡ ὑμῶν φιλανθρωπία, τοῦ ἁπλῶς ἀπολογήσασθαι εἰς ὅσον αὐτοῖς μόνον ἐπετέθη, ἵνα μηδὲν δηλονότι προπετεύσωνται προσθεῖναι ἢ ὑφεῖλαι ἢ ἀλλάξαι, ἀλλὰ τὴν παράδοσιν τούτου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου, ὡς καθὼς ὡρίσθη ἀπὸ τῶν προηγησαμένων ἀποστολικῶν προέδρων, εἰλικρινῶς ἐξηγήσασθαι. ὑπὲρ ὧν γονυπετοῦντες τῇ διανοίᾳ ἱκετευτικῶς τὴν ὑμετέραν φιλανθρωπίαν, ἥτις πρὸς ἡμερότητα διὰ παντὸς ἀποβλέπει, δυσωποῦμεν, ἵνα κατὰ τὴν ἀγαθοθελῆ καὶ σεβασμίαν τῆς βασιλικῆς σάκρας ὑπόσχεσιν ἀποδοχῆς ἀξιώσῃ ἡ χριστομίμητος ὑμῶν γαληνότης καὶ εὐμενεῖς τὰς ἀκοὰς ὑμῶν ταῖς μετρίαις ἀναφοραῖς χαρίσασθαι καταξιώσῃ. οὕτως ἠνεῳγμένα τὰ ὦτα τοῦ παντοδυνάμου θεοῦ πρὸς τὸ εἰσακοῦσαι τῶν ἱκεσιῶν ὑμῶν εὑρήσει ἡ ὑμετέρα ἡμεροτάτη εὐσέβεια καὶ ἀβλαβεῖς περί τε τὴν ὀρθότητα τῆς ἀποστολικῆς ⟨ἡμῶν⟩ πίστεως περί τε τὴν τῶν σωμάτων ὁλοκληρίαν τοῖς οἰκείοις ἀποκαταστῆσαι κελεύσει. οὕτως ἀποκαταστήσει ἡ ὑπερτάτη μεγαλειότης διὰ τῶν ἀνδρειοτάτων καὶ ἀηττήτων καμάτων τῆς ὑμῶν θεοστηρίκτου φιλανθρωπίας ὑπὸ τὸ ἀγαθοθελὲς διάδημα τῆς ὑμῶν βασιλείας πᾶσαν τὴν τῶν Χριστιανῶν πολιτείαν καὶ τοῖς ἀνδρειοτάτοις ὑμῶν σκήπτροις τὰ ἀντιτασσόμενα ὑποτάξει ἔθνη, ἵνα ἐκ τούτου πάσῃ ψυχῇ καὶ πᾶσι τοῖς ἔθνεσι πληροφορία γένηται, ὅτι, ὅπερ διὰ τῶν σεβασμίων κεραιῶν περὶ ἀβλαβησίας καὶ τοῦ μὴ ἔν τινι βαρυνθῆναι τοὺς ἐρχομένους τοῦ θεοῦ αὐτῇ ἐνηχήσαντος ὑποσχέσθαι κατηξίωσεν, ἐν πᾶσιν ἐπλήρωσεν. οὔτε γὰρ ἡ εἴδησις αὐτῶν παρρησίαν δέδωκεν, ἵνα τολμήσωμεν πρὸς τὰ εὐσεβῆ ὑμῶν ἴχνη τούτους στεῖλαι – ἀλλὰ τοῦτο ἡ βασιλικὴ ὑμῶν εὐμένεια φιλανθρώπως κελεύουσα προετρέψατο, καὶ ἡ ἡμῶν σμικρότης τὸ κελευσθὲν μεθ' ὑπακοῆς ἐπλήρωσεν – ἵνα δὲ τῇ θεοσυστάτῳ ὑμῶν εὐσεβείᾳ, τί περιέχει ἡ δύναμις τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως, διὰ βραχέων δηλοποιήσωμεν, ἣν καὶ παρελάβομεν διὰ τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως τῶν τε ἀποστολικῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν ἁγίων πέντε οἰκουμενικῶν συνόδων, δι' ὧν οἱ θεμέλιοι τῆς καθολικῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας ἐστερεώθησαν καὶ ἐσταθηρώθησαν.

Αὕτη τοιγαροῦν ἐστιν ἡ κατάστασις τῆς εὐαγγελικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως καὶ ἡ κανονικὴ παράδοσις, ἵνα ὁμολογοῦντες τὴν ἁγίαν καὶ ἀχώριστον τριάδα, τουτέστι τὸν πατέρα καὶ υἱὸν καὶ πνεῦμα ἅγιον, μιᾶς εἶναι θεότητος, μιᾶς φύσεως καὶ οὐσίας, ἑνὸς αὐτὴν κηρύττωμεν καὶ φυσικοῦ θελήματος, δυνάμεως, ἐνεργείας, δεσποτείας, μεγαλειότητος, ἐξουσίας καὶ δόξης, καὶ εἴ τι δήποτε περὶ τῆς αὐτῆς ἁγίας τριάδος οὐσιωδῶς λέγεται

2 – 3 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 130,6 – 8; ACO II 3,2 p. 138,7 – 9 26 – 29 cf. ACO ser. II, vol. I. p. 369,6 – 16 (can.I)

MT(4) K v

1 κελεύσῃ] κελεύσει K ἁπλῶς *om.* M 3 ut = ὡς καθὼς (*cf.* 64,10) ὡρίσθη *om.* M 4 προηγησαμένων *inc.* T (54,24) 7 ἀποδοχῆς] ὑποδοχῆς v εὐμενεῖς] εὐμερεῖς K 9 παντοδυνάμου] παντοδυναμένου MT 10 εὐσέβεια] εὐσέβειαν K ἀβλαβεῖς] ἀβλαβὴς T ⟨ἡμῶν⟩ *om.* MT K v 11 κελεύσει] κελεύσαι K 12 καμάτων] καμμάτων K 13 θεοστηρίκτου] θεοστηρίκτῳ K 16 ὅπερ] ἅπερ v 18 πᾶσιν] ἅπασιν v 19 στεῖλαι] ἀποστεῖλαι v 20 ἐπλήρωσεν] πεπλήρωσεν MT 24 οἱ ... καὶ *om.* v ἐσταθηρώθησαν] ἐσταθήρωσαν MT 25 αὕτη] αὐτὴν M ἡ αὐτὴ v 26 καὶ[1] ... παράδοσις *om.* MT 27 καὶ[1] *om.* MT ἅγιον πνεῦμα K ἑνὸς] μιᾶς K *om.* v 28 κηρύττωμεν] κηρύττομεν M[1]T K θελήματος καὶ δυνάμεως v

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

licentiam proinde eis siue auctoritatem dedimus apud tranquillissimum uestrum imperium, dum iusserit eorum clementia, simpliciter satisfaciendi, in quantum eis dumtaxat iniunctum est, ut nihil profecto presumant augere, minuere uel mutare, sed traditionem huius apostolicae sedis, ut a praedecessoribus apostolicis pontificibus instituta est, sinceriter enarrare. pro quibus flexu mentis poplite suppliciter uestram ad mansuetudinem semper intentam clementiam deprecamur, ut iuxta benignissimam atque augustissimam imperialis sacrae promissionem acceptione dignos efficiat Christo imitabilis uestra tranquillitas atque placabiles auditus eorum humillimis suggestionibus accomodare dignetur. sic aures dei omnipotentis suis precibus ad exaudiendum inueniat uestra mansuetissima pietas reseratas illesosque tam in rectitudine nostrae apostolicae fidei quamque corporum sospitate in propriis restituere iubeat. sic restituat superna maiestas per fortissimos atque inuictissimos labores uestrae a deo corroboratae clementiae sub benigni uestri principatus regimine totam christianam rem publicam et fortissimis uestris sceptris aduersas subigat nationes, ut ex hoc omni animae atque omnibus gentibus satisfiat, quia, quod per augustissimos apices de immunitate atque illesione euntium deo sibi aspirante polliceri dignata est, adimpleuit in omnibus. non enim nobis eorum scientia confidentiam dedit, ut ad pia uestra uestigia eos auderemus dirigere – sed hoc imperialis uestra benignitas clementer iubens hortata est, et nostra pusillitas quod iussum est obsequenter impleuit – ut autem uestrae diuinitus institutae pietati, quid apostolicae nostrae fidei uigor contineat, breuiter intimemus, quam percepimus per apostolicam apostolicorumque pontificum traditionem et sanctarum quinque generalium synodorum, per quos fundamenta catholicae Christi ecclesiae firmata atque stabilita sunt.

Hic igitur status est euangelicae atque apostolicae nostrae fidei regularisque traditio, ut confitentes sanctam et inseparabilem trinitatem, id est patrem et filium et spiritum sanctum, unius esse deitatis, unius naturae et substantiae siue essentiae, unius eam praedicemus et naturalis uoluntatis, uirtutis, operationis, dominationis, maiestatis, pote-

VP BR MNL K

1 auctoritatem] auctoritate N 2 eorum (ὑμῶν)] eius BR simpliciter] suppliciter V satisfaciendi] satisfaciendum BR 2 – 3 iniunctum] iniustum R 3 nihil] nichil R N profecto] prefecto N mutare] motare M traditionem] rationem M 4 ut] et R a] ad VP 5 flexu] flexo P R MNL flexio K poplite] poplice V K 6 augustissimam] agustissimam VP angustissimam B¹ N 7 acceptione] acceptio VP dignos] dignus VP efficiat] efficia VP¹ efficacia P² 8 placabiles] placabilis V² eorum = ὑμῶν accomodare] acommodare MNL K 9 exaudiendum] exaudientum VP reseratas] reserata P rereseratas B resaeratas N reseratos L 10 illesosque] illaesosque P² inlesosque R N K quamque] quinque R sospitate] sospitatem R MNL K 11 iubeat] debeat R sic] si M 12 corroboratae] conroborate V regimine] regimini V¹ 13 subigat] subicat N 14 satisfiat] satisfaciat V¹ quod] qui VP augustissimos] agustissimos V¹ 15 illesione] inlesione R N K aspirante] aspiranti VP dignata] dignatus V 16 adimpleuit] adimplebit M eorum] est R 17 dirigere] diregere V BR 18 pusillitas] possibilitas BR 19 institutae] instituit N pietati] pietate VP quid] qui VP contineat] conteneat V 20 apostolicam] apostholicam B apostolicorumque] apostholorumque B¹ apostholicorumque B² pontificum] pontificium VP¹ B 21 quinque] .V. VP quos] quas B² catholicae] captolicae L K 22 atque] adque N 23 status] factus V regularisque] regolarisque B¹ regularesque N regularis K 24 – 25 et spiritum sanctum *om.* K sanctum spiritum B unius¹] huius N 25 praedicemus] praedicamus VP uirtutis] unitatis VP maiestatis *om.* R

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ἑνικῷ ἀριθμῷ, ὡς ἀπὸ μιᾶς φύσεως τριῶν ὁμοουσίων προσώπων καταλαμβανώμεθα κανονικῷ λόγῳ τοῦτο διδαχθέντες. ὅτε δὲ περὶ τοῦ ἑνὸς τῶν αὐτῶν τριῶν προσώπων αὐτῆς τῆς ἁγίας τριάδος, τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, τοῦ θεοῦ λόγου, καὶ περὶ τοῦ μυστηρίου τῆς προσκυνητῆς αὐτοῦ κατὰ σάρκα οἰκονομίας ὁμολογοῦμεν, πάντα διπλᾶ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ κυρίου τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν παράδοσιν διαβεβαιούμεθα, τουτέστι δύο αὐτοῦ τὰς φύσεις κηρύττομεν, τὴν θείαν δηλαδὴ καὶ τὴν ἀνθρωπίνην, ἐξ ὧν καὶ ἐν αἷς καὶ μετὰ τὴν θαυμαστὴν καὶ ἀχώριστον ἕνωσιν ὑφέστηκε, καὶ μίαν ἑκάστην αὐτοῦ φύσιν ἰδιότητα φυσικὴν ἔχειν ὁμολογοῦμεν καὶ ἔχειν τὴν θείαν πάντα ἅπερ εἰσὶ θεῖα καὶ τὴν ἀνθρωπίνην πάντα τὰ ἀνθρώπινα *χωρὶς τινος ἁμαρτίας* καὶ ἑκατέραν ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ θεοῦ λόγου τοῦ σαρκωθέντος, τουτέστι ἐνανθρωπήσαντος, ἀσυγχύτως ἀχωρίστως ἀτρέπτως εἶναι ἐπιγινώσκομεν, μόνῃ νοήσει τὰ ἡνωμένα διακρίνοντες διὰ τὴν τῆς συγχύσεως δηλαδὴ πλάνην· ἴσως γὰρ καὶ τὴν τῆς διαιρέσεως καὶ τὴν τῆς κράσεως ἀποβαλλόμεθα βλασφημίαν. ὁπόταν δὲ δύο φύσεις καὶ δύο φυσικὰ θελήματα καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ὁμολογοῦμεν ἐν τῷ ἑνὶ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, οὐκ ἐναντία ταῦτα οὔτε ἀλλήλοις ἀντικείμενα λέγομεν, καθὼς οἱ *ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀληθείας πλανώμενοι* τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως κατηγοροῦσιν, ἀπέστω αὕτη ἡ ἀσέβεια ἀπὸ τῶν καρδιῶν τῶν πιστῶν, οὔτε ὡς κεχωρισμένας ἐν δυσὶ προσώποις ἤγουν ὑποστάσεσιν, ἀλλὰ δύο λέγομεν ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, καθὼς τὰς φύσεις οὕτως καὶ τὰ φυσικὰ θελήματα καὶ ἐνεργείας ἐν ἑαυτῷ ἔχειν, θείαν δηλαδὴ καὶ ἀνθρωπίνην, θεῖον μὲν οὖν θέλημα καὶ ἐνέργειαν ἔχειν ἐξ ἀϊδίου μετὰ τοῦ ὁμοουσίου πατρὸς κοινόν, ἀνθρώπινον δὲ χρονικῶς ἐξ ἡμῶν μετὰ τῆς ἡμετέρας φύσεως προσληφθέν.

Αὕτη ἐστὶν ἡ ἀποστολικὴ καὶ εὐαγγελικὴ παράδοσις, ἣν κρατεῖ ἡ πνευματικὴ μήτηρ τοῦ εὐτυχεστάτου ὑμῶν κράτους ἡ ἀποστολικὴ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία· αὕτη ἐστὶν ἡ καθαρὰ τῆς εὐσεβείας ὁμολογία· αὕτη ἐστὶν ἡ τῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως ἀληθὴς καὶ ἀμώμητος ὁμολογία, ἥνπερ οὐκ ἀνθρωπίνη ἐφεῦρε πανουργία, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ τῶν κορυφαίων τῶν ἀποστόλων ἐδίδαξεν· αὕτη ἐστὶν ἡ βεβαία καὶ

---

9 Hebr. 4,15 15 Jac. 5,19

---

3 – 5 cf. ACO ser. II, vol. I. p. 379,7 – 10 (can.XVI)

MT(12) K v

---

1 ὁμοουσίων τριάδα προσώπων T προσώπων] ἁσώτων v 3 τῆς αὐτῆς v περὶ *om.* K 7 ἕνωσιν *om.* M 8 ἑκάστην] ἑκάστου M αὐτοῦ] αὐτοῖς T 11 τὰ *om.* K 12 διαι[ρέσεως ... ῆτις *om.* T (12 – 62,27) 12 – 13 καὶ τὴν τῆς κράσεως *om.* K = Mansi 15 οὔτε] καὶ M 17 οὔτε] οὐδὲ M 18 τὰ *om.* M K 19 μὲν *om.* K = Mansi 21 δὲ *om.* M K 22 εὐαγγελικὴ καὶ ἀποστολικὴ v

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

statis et gloriae, et quicquid de eadem sancta trinitate essentialiter dicitur singulari numero, tamquam de una natura trium consubstantialium personarum conprehendamus regulari ratione hoc instituti. cum uero de uno earundem trium personarum ipsius sanctae trinitatis, filio dei, deo uerbo, et de mysterio adorandae eius secundum carnem dispensationis confitemur, omnia duplicia unius eiusdemque domini saluatoris nostri Iesu Christi secundum euangelicam traditionem asserimus, id est duas eius naturas praedicamus, diuinam scilicet et humanam, ex quibus et in quibus etiam post ammirabilem atque inseparabilem unitionem subsistit, et unamquamque eius naturam proprietatem naturalem habere confitemur et habere diuinam omnia quae diuina sunt, humanam omnia quae humana sunt *absque ullo peccato* et utrasque unius eiusdem dei uerbi incarnati, id est humanati, inconfuse inseparabiliter inmutabiliter esse cognoscimus, sola intellegentia quae unita sunt discernentes propter confusionis dumtaxat errorem; aequaliter enim et diuisionis et commixtionis detestamur blasphemiam. cum duas autem naturas duasque naturales uoluntates et duas naturales operationes confitemur in uno domino nostro Iesu Christo, non contrarias eas nec aduersas ad alterutrum dicimus, sicut *a uia ueritatis errantes* apostolicam traditionem accusant. absit haec impietas a fidelium cordibus, nec tamquam separatas in duabus personis uel subsistentiis, sed duas dicimus unum eundemque dominum nostrum Iesum Christum, sicut naturas ita et naturales in se uoluntates et operationes habere, diuinam scilicet et humanam; diuinam quidem uoluntatem et operationem habere ex aeterno cum coessentiali patre communem, humanam temporaliter ex nobis cum nostra natura susceptam.

Haec est apostolica atque euangelica traditio, quam tenet spiritalis uestri felicissimi imperii mater apostolica Christi ecclesia; haec est mera confessio pietatis; haec est christianae relegionis uera atque inmaculata professio, quam non humana adinuenit uersutia, sed spiritus sanctus per apostolorum principes docuit; haec est

VP BR MNL K

1 sancta] sanctae V *om.* K 2 regulari] regolari B^1 3 ratione ad hoc B^2 trium *om.* K 4 mysterio] misterio R NL K adorandae] adorande VP^1 K admirandae BR 5 duplicia] dupplicia K quae unius eiusdem K eiusdemque] eiusdem R 6 praedicamus] praedicamur B 7 scilicet] si licet K ammirabilem] admirabilem MNL 9 diuinam] diuina B^1 K humanam ... sunt *om.* Mansi (*una linea in* P, f. 13ra 22) humanam] humana L K 10 humanati] humanitati B N K 11 inmutabiliter *om.* V immotabiliter M cognoscimus] cognuscimus V intellegentia] intelligentia ML K 12 – 13 commixtionis] conmixtionis BR 13 blasphemiam] blaspemiam V blasfemia K duas] deus B^2 naturas autem K 14 operationes] operationis V 15 dicimus] dicamus R sicut qui a M ueritatis] ueritates V apostolicam] apostholicam B 16 traditionem] traditionis V traditiones P absit] absint B^2 impietas] pietas V tamquam per separatas VP^1 (q-p) 17 duas] duabus V 18 uoluntates in se K operationes] operationis V 19 scilicet] si licet K 19 – 20 et habere operationem ex aeterno K 19 ex] aex N et L 20 coessentiali] coessentialiter M quoessentialiter NL quoessentiali K patre] patri B patrem K communem] communum V^1 cummunem P B M humanam] humanem V uel humanae B^2 22 est *om.* V apostolica] apostolicam V apostholica B quam] qui VP^1 spiritalis] spiritales V spiritualis M 23 apostolica] apostholica B mera (καθαρὰ)] mira VP MNL K *om.* R 23 – 24 pietatis ... relegionis *om.* MNL 23 pietatis] piaetatis K 24 relegionis] religionis K inmaculata] immaculata ML 24 – 25 adinuenit] aduenit P^1 M 25 apostolorum] apostulorum V apostholorum B principes] pricipes V^1

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ἀνεπίληπτος τῶν ἁγίων ἀποστόλων διδασκαλία, ἥστινος εἰλικρινοῦς εὐσεβείας τὸ ἀκέραιον, μέχρις ὅτου παρρησιαστικῶς κηρύττεται ἐν τῇ τῶν Χριστιανῶν πολιτείᾳ, τῆς ὑμετέρας γαληνότητος τὸ κράτος φυλάττει καὶ σταθηροποιεῖ καὶ ὑψοῖ καί, ὡς τελείως θαρροῦμεν, εὐτυχὲς ἀποδείξει.

Πιστεύσατε ἐμοὶ τῷ ταπεινῷ, χριστιανικώτατοι δεσπόται καὶ τέκνα, ὅτι ὑπὲρ τῆς σταθηρότητος καὶ τοῦ ὑψώματος αὐτοῦ ταύτας μετὰ ὀδυρμῶν ἐκχέω τὰς ἱκεσίας. καὶ ταῦτα συμβουλεύειν, εἰ καὶ ἀνάξιος καὶ ἐλάχιστος, γνησίως ἀγαπῶν προπετεύομαι, ὅτι ἡ ἐκ τοῦ θεοῦ δωρηθεῖσα ὑμῖν νίκη ἡμετέρα σωτηρία ἐστί, καὶ τῆς ὑμετέρας γαληνότητος ἡ εὐτυχία ἡμετέρα εὐφροσύνη ἐστί, καὶ τῆς ὑμετέρας πραότητος ἡ ῥῶσις τῇ ἡμετέρᾳ σμικρότητι εὐθυμία ἐστί. καὶ κατὰ τοῦτο μετὰ *συντετριμμένης καρδίας* καὶ τοῖς τῆς διανοίας προχεομένοις δάκρυσι προσπίπτων δυσωπῶ· ἐκτεῖναι καταξιώσατε τὴν φιλάνθρωπον δεξιὰν τῇ ἀποστολικῇ διδασκαλίᾳ, ἣντινα ὁ συνεργὸς τῶν εὐσεβῶν ὑμῶν μόχθων ὁ μακάριος Πέτρος ὁ ἀπόστολος παραδέδωκεν, οὐχ ἵνα συγκλεισθῇ *ὑπὸ τὸν μόδιον*, ἀλλὰ σάλπιγγος λαμπρότερον *ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ κηρυχθήσεται*, ὅτι ἡ αὐτοῦ ἀληθὴς ὁμολογία *ἀπὸ τοῦ πατρὸς* ἐκ τῶν οὐρανῶν ἀπεκαλύφθη, ἧς ἕνεκεν ἀπὸ τοῦ κυρίου τῶν ὅλων *μακάριος* εἶναι ἀπεφάνθη ὁ Πέτρος, ὃς καὶ τὸ *ποιμαίνειν τὰ* πνευματικὰ *πρόβατα* τῆς ἐκκλησίας ἀπ' αὐτοῦ τοῦ *λυτρωτοῦ* τῶν πάντων τῇ τρίτῃ παραθέσει ἐδέξατο, οὗτινος *ἐπινεύσαντος τῇ βοηθείᾳ* αὕτη ἡ ἀποστολικὴ αὐτοῦ ἐκκλησία οὐδέποτε *ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀληθείας* ἐν οἱῳδήποτε μέρει πλάνης ἐκάμφθη, οὗτινος τὴν αὐθεντίαν ἅτε δὴ κορυφαίου πάντων τῶν ἀποστόλων διὰ παντὸς πᾶσα ἡ καθολικὴ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία καὶ αἱ καθολικαὶ σύνοδοι πιστῶς περιπτυσσόμεναι ἐν πᾶσιν ἠκολούθησαν πάντες οἱ σεβάσμιοι πατέρες τὴν ἀποστολικὴν αὐτοῦ ἐπεσπάσαντο διδασκαλίαν, δι' ἧς καὶ οἱ δεδοκιμασμένοι τῆς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ *φωστῆρες ἔλαμψαν*, καὶ οἱ μὲν ἅγιοι διδάσκαλοι οἱ ὀρθόδοξοι ἐσεβάσθησαν καὶ ἠκολούθησαν, οἱ δὲ αἱρετικοὶ τοῖς πλαστοῖς ἐγκλήμασι καὶ μισήσεσιν ἀφαιρέσεων ἐπηκολούθησαν. αὕτη ἐστὶν ἡ τῶν ἀποστόλων τοῦ Χριστοῦ ζῶσα παράδοσις, ἣντινα μέχρι τοῦ παρόντος ἡ αὐτοῦ κρατεῖ ἐκκλησία, ἥτις ἐξαιρέτως ἀγαπωμένη καὶ θαλπομένη καὶ παρρησιαστικῶς κηρυχθεῖσα, ἥτις διὰ τῆς ἀληθευούσης ὁμολογίας τῷ θεῷ καταλλάσσει, ἥτις τῷ δεσπότῃ Χριστῷ παρατίθεται, ἥτις τῆς εὐσεβείας ὑμῶν τὸ χριστιανικώτατον διαφυλάττει κράτος, ἥτις ἀπὸ τοῦ δεσπότου τοῦ οὐρανοῦ δαψιλεῖς νίκας τῇ ἀνδρείᾳ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας συνεισάγει, ἥτις συνοδεύει ἐν τοῖς πολέμοις καὶ

---

10 Ps. 33,18 13 Mt. 5,15 14 Mt. 26,13 15 Jac. 1,17 16 Mt. 16,17 Joh. 21,16 17 cf. Act. 7,35 18 Lc. 22,32 18 – 19 Jac. 5,19 23 Phil. 2,15

MT(27) K v

---

2 ἐν τῇ] ἡ M 3 φυλάττει] φυλάττοι M φηλάττει K v 5 ἐμοὶ] μοι M 6 σταθηρότητος] θηρότητος K 7 ἐλάχιστος καὶ ἀνάξιος v προπετεύομαι] προτρέπομαι M 8 τοῦ *om.* v 8 – 9 ἡ εὐτυχία] εὐτυχεία K 11 ἐκτεῖναι] ἐπεκτεῖναι v 14 κηρυχθήσεται] κηρυχθῇ v 16 ὃς] ὡς K τὸ] τοῦ M K 18 αὕτη] αὐτὴ M αὐτοῦ *om.* M 18 – 20 οὐδέποτε ... ἐκκλησία *om.* K v = Hardouin 3 (1714) 1080 E 12 = Mansi XI 241 A 7 21 ἠκολούθησαν καὶ πάντες M K 23 τῆς ἐκκλησίας *om.* M οἱ[2] *om.* M K 24 ἐγκλήμασι] ἐγκλήσεσιν v 25 ἀφαιρέσεων *om.* v 27 διὰ *inc.* T (60,12) ἀληθευούσης] ἀληθοῦς M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

firma et inreprehensibilis sanctorum apostolorum doctrina, cuius sincerae pietatis integritas, quoadusque liberiter predicatur in re publica christiana, uestrae tranquillitatis imperium tuetur, stabiliet et exaltat et felicem, ut perfecte confidimus, demonstrabit.

Credite humillimo mihi, christianissimi domini filii, quia pro stabilitate et exaltatione eius has cum fletibus praeces effundo. et haec, licet indignus et exiguus, sinceriter diligendo presumo consulere, quia uestra a deo concedenda uictoria nostra salus est; uestrae tranquillitatis felicitas nostra laetitia est; uestrae mansuetudinis sospitas nostrae paruitatis securitas est. et ideo cum *corde contrito* et profluentibus lacrimis mente prostratus exoro: porrigere dignamini clementissimam dexteram apostolicae doctrinae, quam cooperator piorum laborum uestrorum beatus Petrus apostolus tradidit, non ut *sub modio* concludatur, sed tuba clarius *in toto orbe praedicetur*, quia eius uera confessio *a patre* de caelis reuelata est, pro qua a domino omnium *beatus* esse pronuntiatus est Petrus, qui et spiritales *oues* ecclesiae ab ipso redemptore omnium terna commendatione *pascendas* suscepit, cuius *adnitente praesidio* haec apostolica eius ecclesia numquam *a uia ueritatis* in qualibet erroris parte deflexa est, cuius auctoritatem utpote apostolorum omnium principis semper omnis catholica Christi ecclesia et uniuersales synodi fideliter amplectentes in cunctis secutae sunt omnesque uenerabiles patres apostolicam eius doctrinam amplexi, per quam et probatissima aecclesiae Christi *luminaria claruerunt* et sancti quidem doctores orthodoxi uenerati atque secuti sunt, heretici autem falsis criminationibus ac derogationum odiis insecuti. haec est apostolorum Christi uiua traditio, quam ⟨nunc usque⟩ eius tenet ecclesia, quae praecipuae diligenda atque fouenda et fiducialiter praedicanda est, quae per ueridicam confessionem deo conciliat, quae Christo domino commendabilem facit, quae clementiae uestrae christianum conseruat imperium, quae a caeli domino largas uictorias uestrae piissimae fortitudini conferet, quae comitatur in

---

VP BRm(20) MNL L

---

1 firma *om.* M sanctorum apostolorum et inreprehensibilis K apostolorum] apostulorum V apostholorum B doctrina] doctrinae V sincerae] sinceriae VP¹ sincere BR NL K 2 quoadusque] quodadusque N liberiter] libeniter B² libenter R liberaliter ML 3 tuebitur stabilietur et exaltabit B² stabiliet] stabilitur R stabili.et NL exaltat (ὑψοῖ)] exultat VP BR NL K exaltet M perfecte] prefecte V confidimus] confidemus BR demonstrabit] demonstrauit NL K 4 mihi] michi N exaltatione (τοῦ ὑψώματος)] exultatione VP B¹R NL K 5 et *om.* P diligendo] dilegendo B¹ dilegendo B² 6 presumo] presummo V K concedenda] concidenda N 7 paruitatis] paruitas R 8 contrito] contito VP¹ prostratus] prostatus N 9 dignamini] dignemini P² apostolicae] apostholicae B 9 – 10 cooperator] cooperatur V¹ 10 beatus petrus] beatos petros V¹ apostolus] apostulus V apostholus B 11 tuba] tuua VP¹ quia] qui VP¹ 13 spiritales] spirituales M terna] terrena P¹ aeterna B 14 adnitente] admittente VP R adnitenti K apostolica] apostholica B eius *om.* K ueritatis] ueritate VP¹ 15 auctoritatem] auctoritate K utpote] utpute B apostolorum] apostholorum B omnium apostolorum VP 16 principis] principes V¹ catholica] captolica L K uniuersales] uniuersalis B²R K fideliter] fidiliter V¹ 16 – 17 amplectentes] amplectantes VP 17 secutae] secuta V sequute K omnesque] omnis qui VP omnes K apostolicam] apostholicam B 18 per] pro VP¹ propter P² probatissima] probaptissima VP probatissimam K christi *om.* M 19 orthodoxi] ortodoxi V¹ horthodoxi K atque] adque N ac] ad R a N 20 derogationum] derogationem VP 20 – 67,20 o]diis ... uo[luntatis m odiis] odi V odis P apostolorum] apostulorum V apostholorum Bm uiua] uiba VP¹ uia K quam] qui R 21 ⟨nunc usque⟩ *coni.* Lu] unicuique VP B¹Rm M¹NL K una B² unaquaque M *marg.* tenet] tenit Bm praecipuae] praecipua K diligenda] dilegenda B¹m atque] adque V 22 quae ex christo VP¹ quae e christo P² 23 quae clementiae] qua&clementiae m conseruat] seruat K 24 largas] largitas VP fortitudini conferet] fortitudinis confirmat BRm

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ἐκπολεμεῖ τοὺς ἐναντίους, ἥτις τὸ ὑμέτερον θεοκατόρθωτον κράτος πανταχοῦ ὡς ἀκαταμάχητον τεῖχος περισκέπει, ἥτις φόβον τοῖς ἐναντίοις ἔθνεσιν ἐμβάλλει καὶ τῇ θείᾳ ὀργῇ τιμωρεῖται, ἥτις καὶ ἐν πολέμοις τὰ τῆς νίκης βραβεῖα περὶ τῆς τῶν πολεμίων καταστροφῆς καὶ ὑποταγῆς οὐρανόθεν παράσχοι καὶ ἐν εἰρήνῃ καὶ ἱλαρότητι ἀμέριμνον τὴν ὑμετέραν διὰ παντὸς πιστοτάτην βασιλείαν διαφυλάξοι. αὕτη ἐστὶ τῆς ἀληθοῦς πίστεως ὁ κανών, ἥντινα καὶ ἐν τοῖς εὐτυχήμασι καὶ ἐν τοῖς ἐναντίοις θερμῶς ἐκράτησε καὶ ἐξεδίκησεν, αὕτη ἡ πνευματικὴ μήτηρ τοῦ ὑμετέρου γαληναίου κράτους ἡ ἀποστολικὴ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία, ἥτις διὰ τῆς χάριτος τοῦ παντοδυνάμου θεοῦ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως οὐδέποτε πλανηθῆναι δείκνυται οὔτε τοῖς τῶν αἱρετικῶν καινισμοῖς στρεβλωθεῖσα ὑπέπεσεν, ἀλλὰ καθὼς ἐκ προοιμίων τῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως παρέλαβεν ἀπὸ τῶν ἰδίων αὐθεντῶν τῶν κορυφαίων τοῦ Χριστοῦ ⟨ἀποστόλων⟩ ἀπαράτρωτος μέχρι τέλους μενεῖ κατὰ τὴν τοῦ κυρίου αὐτοῦ τοῦ σωτῆρος θείαν παραγγελίαν, ἥνπερ τῷ ἐξάρχῳ τῶν ἑαυτοῦ μαθητῶν ἐν τοῖς ⟨ἱεροῖς⟩ εὐαγγελίοις ὡμολόγησε φήσας· *Πέτρε, Πέτρε, ἰδοὺ ὁ σατανᾶς ἐζήτησε τοῦ σινιάσαι ὑμᾶς ὡς ὁ σινιάζων τὸν σῖτον· ἐγὼ δὲ περὶ σοῦ ἠρώτησα ἵνα μὴ ἐκλείψῃ ἡ πίστις σου· καὶ σύ ποτε ἐπιστραφεὶς στήριζε τοὺς ἀδελφούς σου.*

Κατανοήσει τοίνυν ἡ ὑμετέρα γαληναῖα φιλανθρωπία, ἐπειδὴ ὁ κύριος καὶ σωτὴρ πάντων, οὗτινος ἡ πίστις ἐστίν, ὃς τὴν *πίστιν Πέτρου μὴ ἐκλεῖψαι* ὑπέσχετο, τοῦτον ὑπέμνησε τοὺς ἑαυτοῦ *στηρίζειν ἀδελφούς*, ὅπερ τοὺς ἀποστολικοὺς ἀρχιερεῖς τὴν ἐμὴν ἐλαχιστίαν προηγησαμένους παρρησιαστικῶς ἀεὶ πεποιηκέναι πᾶσιν ἐγνώσθη· ὧντινων καὶ ἡ ἐμὴ σμικρότης, εἰ καὶ ἄνισος καὶ ἐλάχιστος, ὅμως ἕνεκεν τῆς προσληφθείσης ἐκ τῆς θείας ῥοπῆς διακονίας ἀκόλουθος ἐπιθυμεῖ ὑπάρχειν. *οὐαὶ γάρ μοι ἔσται*, ἐὰν τὴν ἀλήθειαν τοῦ κυρίου μου, ἣν αὐτοὶ εἰλικρινῶς ἐκήρυξαν, ἀμελήσω κηρύξαι· *οὐαί μοι ἔσται*, ἐὰν σιωπῇ καλύψω τὴν ἀλήθειαν, ἣν καταβαλέσθαι τοῖς *τραπεζίταις ἐπιτέτραμμαι*, τουτέστι τοὺς χριστιανικωτάτους λαοὺς μυεῖν καὶ διδάσκειν. τί λέξω ἐν τῇ μελλούσῃ κρίσει αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ, ἐὰν ἐνταῦθα, ὅπερ ἀπέστω, κηρύξαι τῶν αὐτοῦ λόγων τὴν ἀλήθειαν ἐπαισχυνθῶ; τί περὶ ἐμαυτοῦ, τί περὶ τῶν ἐμπιστευθεισῶν μοι ψυχῶν ἀπολογήσομαι, ἐπὰν περὶ τῆς ληφθείσης ὑπ' ἐμοῦ λειτουργίας λόγον σφιγκτὸν ἀπαιτήσῃ; τίς τοίνυν, φιλανθρωπότατοι καὶ εὐσεβέστατοι δεσπόται καὶ τέκνα, ὅπερ τρέμων καὶ συμπίπτων τῷ πνεύματι λέγω, μὴ προκαλέσηται ἐκεῖνα, ἅπερ θαυμαστῇ ὑποσχέσει τοῖς πιστοῖς ἐπηγγείλατο φήσας· *ὅστις με ὁμολογήσει ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω αὐτὸν κἀγὼ*

13 – 16 Lc. 22,31 – 32 19 Lc. 22,32 22 – 23 1. Cor. 9,16 24 Mt. 25,27 31 – 66,1 Mt. 10,32

MT K v

1 τὸ *om.* K 2 φόβον … ἔθνεσιν] συνοδευ . . . . . πολεί . . T ἐμβάλλει] βάλλει K¹ 3 καὶ *om.* v 4 παράσχοι] παράσχει K¹ 5 διὰ παντὸς] ἀληθῶς T βασιλείαν *om.* T 8 ἐκκλησία καὶ ἥτις K 10 ἀλλὰ] ἀλλ' ὡς K προοιμίων] προοιμίου K 11 apostolorum = ⟨ἀποστόλων⟩ *om.* MT K v ἀπαράτρωτος] παράτρωτος K 12 μενεῖ] μένει MT παραγγελίαν] ἐπαγγελίαν K ἥνπερ] ἣν MT 13 ἑαυτοῦ] αὐτοῦ M sacris = ⟨ἱεροῖς⟩ *om.* MT K v ὡμολόγησε φήσας = fatus est … inquiens 15 στήριζε] στήριξον M 18 ἐστὶν ὁ θεὸς ὃς M 21 προσληφθείσης] προλειφθείσης K 22 ἀκόλουθος] ἀκολούθως K v ἐπιθυμεῖ ὑπάρχειν] ἐπιθυμεῖν ὑπάρχει v ἔσται] ἔστιν T 24 καταβαλέσθαι] καταβάλεσθαι K καταβάλλεσθαι v 28 σφιγκτὸν] σφικτὸν T 30 προκαλίσηται] προσκαλίσηται M 31 – 66,1 τῶν … ἔμπροσθεν *om.* K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

proeliis et expugnat aduersos, quae uestrum a deo propagatum imperium ubique ut murus inexpugnabilis protegit, quae terrorem in contrarias nationes immittat et ira diuina percellat, quae et in bellis triumphales palmas de hostium deiectione atque subiectione caelitus tribuat et in pace securum et hilarem uestrum fidelissimum principatum semper custodiat. haec est enim uerae fidei regula, quam et in prosperis et aduersis uiuaciter tenuit ac defendit, haec spiritalis mater uestri tranquillissimi imperii apostolica Christi ecclesia, quae per dei omnipotentis gratiam a tramite apostolicae traditionis numquam errasse probabitur nec hereticis nouitatibus deprauanda succubuit, sed ut ab exordio fidei christianae percepit ab auctoribus suis apostolorum Christi principibus, illibata fine tenus manet secundum ipsius domini saluatoris diuinam pollicitationem, quam suorum discipulorum principi in sacris euangeliis fatus est: *Petre, Petre*, inquiens, *ecce satan expetiuit ut cribraret uos sicut qui cribrat triticum. ego autem pro te rogaui ut non deficiat fides tua, et tu aliquando conuersus confirma fratres tuos.*

Consideret itaque uestra tranquilla clementia, quoniam dominus et saluator omnium, cuius fides est, qui *fidem Petri non defecturam* promisit, *confirmare* eum *fratres* suos ammonuit, quod apostolicos pontifices meae exiguitatis praedecessores confidenter fecisse semper cunctis est cognitum; quorum et pusillitas mea, licet inpar et minima, pro suscepto tamen diuina dignatione ministerio pedisequa cupit existere. *uae enim mihi erit*, si ueritatem domini mei, quam illi sinceriter praedicarunt, praedicare neglexero; *uae mihi erit*, si silentio texero ueritatem, quam erogare *nummulariis iussus sum*, id est christianos populos imbuere et docere. quid in ipsius Christi futuro dicam examine, si hic, quod absit, praedicare eius sermonum ueritatem confundor? quid de meipso, quid de commissis animabus satisfaciam, dum de officio suscepto rationem districtam exigerit? quis igitur, clementissimi atque piissimi domini filii, quod tremens et consternatus spiritu dico, non prouocetur illa ammirabili pollicitatione, qua fidelibus repromittit: *qui me confessus fuerit*

VP BRm MNL K

1 proeliis] praeliis MNL K aduersos] aduersus V propagatum] propagatam V¹ 2 protegit] protegat BRm terrorem] errorem P² *om.* R immittat] inmittat P² BRm N K 3 hostium] ostium VP N deiectione] dei&tione m atque] adque V N subiectione] subi&tione m 4 securum] uestrum K hilarem] hylarem R N uestrum *om.* K 5 custodiat] custodiet M¹NL K enim *om.* VP uerae] uera V *om.* N regula] regola Bm prosperis] properis P¹ et in aduersis BRm M 6 spiritalis] spiritales V spiritualis M tranquillissimi] tranquillissima V tranquilissimu B¹ apostolica] apostholica Bm 7 gratiam] gratia NL K apostolicae] apostholicae m 8 errasse] errasset VP nec] ut R nec ab hereticis K deprauanda] deprabanda VP¹ succubuit] substituit R subcubuit NL K 9 auctoribus] actoribus V autoribus L apostolorum] apostholorum Bm principibus] pricipibus V illibata] inlibata BRm NL K fine] fide N tenus] tentas V 10 quam] qui VP 11 principi] principis B¹Rm fatus] factus VP B¹R N¹L K satan] sathan K 12 cribraret] cubaret R cribaret NL¹ K uos] eos R cribrat] cribat N K cribrat triticum] tribuit creditum R 13 conuersus] conuersos N fratres] fratris VP¹ 14 quoniam] quod V quō P saluator] saluatur V¹ 16 ammonuit] admonuit M apostolicos] apostolicus V²P apostholicos Bm exiguitatis] exhiguetatis Bm 17 et¹ *om.* K impar licet K 18 tamen] tam VP¹ dignatione] dignationem V pedisequa] pedisaequa N existere] exsistere Bm uae] ue V ut R mihi] michi R N 19 neglexero] neglessero L mihi] michi N 20 nummulariis] nummolariis Bm christianos] christianus V R 21 ipsius] ipsi K si hic quod] si id qui VP sic quod N 22 sermonum] sermonem V quid¹] qui V¹ commissis] cumissis V¹ conmissis BRm M 23 districtam] districte MN destricte L exigerit] exegerit VP² B² exigeret N 24 atque] adque V K 25 ammirabili] admirabili ML pollicitatione] pollititationem V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς· καὶ τίνα τῶν ἀπίστων μὴ ἐκφοβήσῃ ἐκείνη ἡ ἀπότομος ἀπειλή, ἥτις ἀγανακτήσοντα αὐτὸν προμαρτύρεται καὶ διαβεβαιοῦται φάσκουσα· *ὅστις με ἀρνήσηται ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν κἀγὼ ἐνώπιον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς·* ὅθεν καὶ ὁ μακάριος Παῦλος *ὁ ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν* ὑπομινήσκει καὶ λέγει· *ἀλλ' εἰ καὶ ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίσηται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω.* ὅπου τοίνυν τοιαύτη ἐπίκειται ποινὴ κολάσεως τοῖς στρεβλοῦσιν ἢ παρασιωπῶσι τὴν ἀλήθειαν, πῶς οὐκ ἔστι φευκτέα ἡ ὑπεξαίρεσις ἡ ἀπὸ τῆς ἀληθείας τῆς δεσποτικῆς πίστεως; ὅθεν καὶ οἱ τῆς ἀποστολικῆς μνήμης οἱ προηγησάμενοι τὴν ἐμὴν μετριότητα ταῖς δεσποτικαῖς διδασκαλίαις κατηρτισμένοι, ἐξ ὅτου καινοτομίαν αἱρετικὴν εἰς τὴν τοῦ Χριστοῦ ἄμωμον ἐκκλησίαν οἱ πρόεδροι τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκκλησίας εἰσαγαγεῖν ἐπεχείρουν, οὐδέποτε ἠμέλησαν τούτους προτρέψασθαι καὶ παρακαλοῦντες ὑπομνῆσαι, ἵνα ἀπὸ τοῦ φαύλου δόγματος τῆς αἱρετικῆς πλάνης κἂν σιωπῶντες ἀποστήσωνται, μήπως ἐκ τούτου προοίμιον διαχωρισμοῦ ἐν τῇ ἑνώσει τῆς ἐκκλησίας ποιήσωσιν, ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν τῶν δύο φύσεων διαβεβαιούμενοι ἐν τῷ ἑνὶ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, ὅπερ καὶ οἱ Ἀρειανοὶ καὶ οἱ Ἀπολιναρισταὶ καὶ οἱ Εὐτυχιανισταὶ καὶ οἱ Τιμοθιανοὶ καὶ οἱ Ἀκέφαλοι οἱ Θεοδοσιανοὶ καὶ οἱ Γαιανῖται καὶ πᾶσα παντελῶς αἱρετικὴ μανία ἥ τε τῶν συγχεόντων ἥ τε τῶν διαιρούντων τὸ μυστήριον τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Χριστοῦ ἐδίδαξε. συγχέοντες μὲν τῆς ἁγίας ἐνανθρωπήσεως τὸ μυστήριον, καθὸ τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ Χριστοῦ μίαν φύσιν λέγουσιν, ἓν αὐτὸν ὥσπερ ἑνὸς θέλημα καὶ ἐνέργειαν προσωπικὴν ἔχειν φιλονεικοῦσι, διαιροῦντες δὲ τὴν ἀχώριστον ἕνωσιν τὰς δύο φύσεις, ἄστινας τὸν σωτῆρα ἔχειν ἐπιγινώσκουσιν, οὐχὶ καθ' ἕνωσιν, ἥτις καθ' ὑπόστασιν γενομένη γνωρίζεται, ἑνοῦσιν, ἀλλὰ βλασφημοῦντες κατὰ σχέσιν θελήματος ὡς δύο ὑποστάσεις, τουτέστι δύο τινάς, καθ' ὁμόνοιαν συνάπτουσι.

Τοιγαροῦν ἡ ἀποστολικὴ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία, ἡ πνευματικὴ μήτηρ τοῦ θεοθεμελιώτου ὑμῶν κράτους, καὶ ἕνα κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ὁμολογεῖ ἐκ δύο καὶ ἐν δύο ὑπάρχοντα φύσεσι καὶ δύο αὐτοῦ τὰς φύσεις, τὴν θείαν δηλονότι καὶ ἀνθρωπίνην, καὶ μετὰ τὴν ἀχώριστον ἕνωσιν ἀσυγχύτους ἐν αὐτῷ εἶναι διδάσκει καὶ ἐκ τῶν φυσικῶν ἰδιοτήτων μίαν ἑκάστην αὐτῶν τῶν τοῦ Χριστοῦ φύσεων τελείαν εἶναι ἐπιγινώσκει. καὶ εἴ τι δήποτε

---

3 – 4 Mt. 10,33 4 Rom. 11,13 5 – 6 Gal. 1,8

---

26 – 68,3 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,24 – 33

MT K v

---

1 ἐν τοῖς οὐρανοῖς T ἀπίστων] πιστῶν M ἐκφοβήσῃ] ἐκφοβήσει T ἐκφοβήσοι K v 2 ἀγανακτήσοντα] ἀγανακτοῦντα MT ἀγανακτήσαντα v προμαρτύρεται] προσμαρτύρεται MT 3 ἀρνήσηται] ἀρνήσεται MT v ἐνώπιον] ἔμπροσθεν T 4 ὁ² *om.* T 5 καὶ¹ *om.* K εὐαγγελίσηται] εὐαγγελέσηται K 6 εὐηγγελισάμεθα] εὐηγγελισάμην K ὑμῖν *om.* M τοίνυν *om.* T 7 ὑπεξαίρεσις] ὑφεξαίρεσις T ἡ²] ἢ K 9 – 10 ἐξ ὅτου] ἐξότου T K 10 ἄμωμον] ἀμώμητον v 12 καὶ *om.* M ὑπομνῆσαι] ὑπομιμνήσκοντες M 15 ἀπολιναρισταὶ] ἀπολλιναρισταὶ K 16 γαιανῖται] γαιανιταὶ K 19 καθὸ] καθὰ K 19 – 20 μίαν φύσιν λέγουσιν *om.* MT 20 αὐτὸν] αὐτῶν T K v 22 γενομένη] γινομένη T ἑνοῦσιν] ἑροῦσιν K 26 ἐν δύο καὶ ἐκ δύο K 28 ἀσυγχύτους] ἀσυγχύτως MT defendit = διδάσκει (ἐκδικεῖ) (*cf.* 82,11) 29 τῶν *om.* v

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

coram hominibus inquiens *confitebor et ego eum coram patre meo qui in caelis est*; et quem infidelium saltem non perterreat illa seuerissima comminatio, qua indignaturum se protestatur et asserit inquiens: *qui me negauerit coram hominibus, negabo et ego eum coram patre meo qui in caelis est?* unde et beatus Paulus *apostolus gentium* commonet et dicit: *sed licet nos aut angelus de caelo euangelizet uobis praeter quod euangelizauimus uobis, anathema sit.* ubi itaque talis imminet deprauantibus uel tacentibus ueritatem poena supplicii, quomodo non est fugienda de fidei dominicae ueritate subtractio? unde et apostolicae memoriae meae paruitatis praedecessores dominicis doctrinis instructi, ex quo nouitas heretica in Christi inmaculatam ecclesiam Constantinopolitanae ecclesiae praesules introducere conabantur, numquam neglexerunt eos hortari atque obsecrando commonere, ut a praui dogmatis heretico errore saltim tacendo desisterent, ne ex hoc exordium discidii in unitate ecclesiae facerent, unam uoluntatem unamque operationem duarum naturarum asserentes in uno domino nostro Iesu Christo, quod et Arriani et Apollinaristae, Eutichianistae et Timothiani, Acephali Theodosiani et Gaianitae et omnis omnino hereticus furor siue confundentium seu diuidentium incarnationis Christi mysterium docuit. confundentes quidem sanctae incarnationis mysterium, eo quod deitatis et humanitatis Christi unam naturam dicant, unam eum sicut unius uoluntatem et operationem personalem habere contendunt, diuidentes autem inseparabilem unitionem duas naturas, quas saluatorem habere cognoscunt, non per unitionem, quae secundum subsistentiam facta cognoscitur, uniunt, sed blasphemantes per affectum uoluntatis tamquam duas subsistentias, id est duos quosdam, per concordiam iungunt.

Porro apostolica Christi aecclesia, spiritalis mater a deo fundati uestri imperii, et unum dominum nostrum Iesum Christum confitetur ex duabus et in duabus existentem naturis et duas eius naturas, diuinam scilicet et humanam, etiam post inseparabilem unitionem inconfusas in eo esse defendit et ex proprietatibus naturalibus unamquamque harum Christi naturarum perfectam esse cognoscit. et quicquid ad proprietates naturarum per-

---

VP BRm(20) MNL K

---

1 inquiens *om.* N 2 saltem] saltim Bm seuerissima] reuerissima V qua] que V quae P quia L indignaturum] indignaturam B^1 dignaturum R 3 negabo] nega P^1 4 apostolus] apostulus V apostholus Bm apostolus et doctor gentium R 5 dicit] dicens M^1 aut *om.* K angelus] angelos P^1 de] e K quod] que VP 6 anathema] anathima Bm itaque] ita R deprauantibus talis imminet K imminet] inminet V^1P^1 7 poena] penam NL K ueritate] ueritati K subtractio] substratio V 8 apostolicae] apostholicae Bm praedecessores] praediscessores V praedicessores N 9 nouitas] nobitas VP^1 nouitatem P^2 heretica] hereticam P heredica R 10 obsecrando] obsecrandi V 11 commonere] communere VP^1 ut] et R 12 unamque] namque R 13 et^1 *om.* BR 14 apollinaristae] apollonaristae VP eutichianistae] eutichinaniste P eotichianistae B^1Rm et^1 *om.* BRm timothiani] timoniani VP *om.* R acephali] acehali V^1 achephali P theodosiani] theodosiasili V theodosi P^1 theodosii P^2 gaianitae] galanitae P ganitae Bm omnis] omnes Bm 15 omnino *del.* P hereticus] hereticos V^1 confundentium] confidentium B^1 diuidentium in incarnationis M 16 docuit ... mysterium *om.* K mysterium] misterium R L eo] et P^2 quod] qui VP 17 dicant] dicam VP unius] unus P^1 18 unitionem] munitionem N 19 cognoscunt] cognuscunt VP^1 19 – 20 subsistentiam] conscientiam K 20 cognoscitur] cognuscitur P^1 blasphemantes] plasphemantes V uo[luntatis *desin.* m (63,20) 21 duos] duas V 22 apostolica] apostholica B aecclesia] aecclesiaa V^1 ecclesia P B ML spiritalis] spiritales V spiritualis M 23 nostrum *om.* M et *om.* K et in duabus B^2 *add.* duabus^2] dubus P^1 26 perfectam] perfecta K quicquid] quidquid V proprietates] proprietatis V^1 R naturarum proprietates K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ἀνήκει πρὸς τὰς ἰδιότητας τῶν φύσεων, πάντα διπλᾶ ὁμολογεῖ, ὅτι ὁ αὐτὸς κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ θεὸς τέλειός ἐστι καὶ ἄνθρωπος τέλειός ἐστι καὶ ἐκ δύο καὶ ἐν δύο φύσεσι καὶ μετὰ τὴν θαυμαστὴν ἐνανθρώπησιν ὑπάρχων οὔτε ἡ θεότης αὐτοῦ χωρὶς τῆς ἀνθρωπότητος οὔτε ἡ ἀνθρωπότης αὐτοῦ χωρὶς τῆς θεότητος δύναται νοεῖσθαι. ἀκολούθως τοίνυν πρὸς τὸν κανόνα τῆς ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας καὶ δύο φυσικὰ θελήματα ἐν αὐτῷ καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας εἶναι ὁμολογεῖ καὶ κηρύττει. ἐὰν γάρ τις προσωπικὸν νοήσῃ τὸ θέλημα, ἐν ὅσῳ τρία πρόσωπα ἐν τῇ ἁγίᾳ τριάδι λέγονται, ἀναγκαῖον ἐστίν, ἵνα καὶ τρία προσωπικὰ θελήματα καὶ τρεῖς προσωπικὰς ἐνεργείας, ὅπερ ἀλλόκοτόν ἐστι καὶ λίαν βέβηλον, λεχθήσονται· ἐπεί, ὅπερ ἡ ἀλήθεια τῆς χριστιανικωτάτης πίστεως περιέχει, φυσικὸν θέλημά ἐστιν, ὅπου μία φύσις λέγεται τῆς ἁγίας καὶ ἀχωρίστου τριάδος, ἀκολούθως καὶ ἓν φυσικὸν θέλημα καὶ μία φυσικὴ ἐνέργεια νοεῖται. ἡνίκα δὲ ἐν τῷ ἑνὶ προσώπῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ *τοῦ μεσίτου θεοῦ καὶ ἀνθρώπων* δύο φύσεις, τουτέστιν τὴν θείαν καὶ τὴν ἀνθρωπίνην, ὁμολογοῦμεν, ἐν αἷς καὶ μετὰ τὴν θαυμαστὴν ἕνωσιν ὑπάρχει, καθὼς δύο τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ τὰς φύσεις, οὕτως καὶ δύο φυσικὰ θελήματα καὶ δύο φυσικὰς αὐτοῦ τὰς ἐνεργείας κανονικῶς ὁμολογοῦμεν. ἵνα δὲ ταύτης τῆς ἀληθευούσης ὁμολογίας ἡ νόησις ἐκ τῆς παλαιᾶς καὶ καινῆς διαθήκης ἡ *θεόπνευστος διδασκαλία* ταῖς ἐννοίαις τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας φανῇ (πλέον γὰρ καὶ ἀσυγκρίτως ἡ ὑμετέρα φιλανθρωπία δυνήσεται τὴν ἔννοιαν τῶν ἁγίων γραφῶν ἐπεξεργάσασθαι ἤπερ ἡ ἡμετέρα σμικρότης ῥευστοῖς ῥήμασι σαφηνίσαι), αὐτὸς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς καὶ τέλειος θεός, ἀληθινὸς καὶ τέλειος ἄνθρωπός ἐστιν, ἐν τοῖς ἱεροῖς αὐτοῦ εὐαγγελίοις προμαρτύρεται – ἓν τισι τὰ ἀνθρώπινα, ἓν τισι τὰ θεῖα καὶ ἅμα ἑκάτερα ἐν ἄλλοις περὶ αὐτοῦ φανερὰ ποιούμενος – ὅπως αὐτὸν ἀληθῆ θεὸν καὶ ἀληθῆ ἄνθρωπον πιστεύειν καὶ κηρύττειν τοὺς πιστοὺς αὐτοῦ καταρτίσῃ. προσεύχεται οὖν πρὸς τὸν πατέρα ὡς ἄνθρωπος, ἵνα τὸ *ποτήριον* τοῦ πάθους παραγάγῃ, ὅτι ἐν αὐτῷ τῆς ἡμετέρας ἀνθρωπότητος ἡ φύσις *χωρὶς μόνης ἁμαρτίας* τελεία ἐστί· *πάτερ, φάσκων, εἰ δυνατόν ἐστι, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο, πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω ἀλλ' ὡς σὺ θέλεις.* καὶ ἐν ἄλλῳ· *μὴ τὸ ἐμὸν θέλημα ἀλλὰ τὸ σὸν γενέσθω.* ἤστινος μαρτυρίας τὴν ἔννοιαν ἐὰν ἀπὸ τῶν ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων σαφηνισθεῖσαν ἐπιγνῶναι ἐπιθυμῶμεν, καὶ τί *τὸ ἐμὸν θέλημα*, τί *τὸ σὸν* σημαίνει τὸ ἀληθὲς νοῆσαι, ὁ μακάριος Ἀμβρόσιος ἐν τῷ δευτέρῳ λόγῳ πρὸς τὸν τῆς εὐσεβοῦς μνήμης Γρατιανὸν τὸν βασιλέα τούτοις τοῖς ῥήμασι περὶ τοῦ τόπου τούτου ἡμᾶς νοεῖν ὑπομιμνήσκει φάσκων· „δέχεται τοίνυν τὴν βούλησιν τὴν ἐμήν, δέχεται τὸ στυγνὸν ⟨τὸ ἐμόν⟩, θαρρῶν γὰρ ὀνομάζω στυγνότητα, ἐπειδὴ κηρύσσω σταυρόν. ἐμὸν ἦν τοῦτο τὸ βούλημα, ὅπερ ἴδιον ἔλεγεν, ἐπειδήπερ ὡς ἄνθρωπος τὰ τῆς ἐμῆς στυγνότητος ἔλαβεν, ὡς ἄνθρωπος καὶ ἐλάλησεν, καὶ διὰ τοῦτό φησιν· *οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σὺ θέλεις.* ἐμὴ γάρ ἐστιν ἡ στυγνότης, ἣν κατ' ἐμὴν διάθεσιν ἀνεδέξατο."

---

12 – 13 1. Tim. 2,5 17 2. Tim. 3,16 24 Mt. 26,39 25 cf. Hebr. 4,15 25 – 27 Mt. 26,39 27 Lc. 22,42 29 Lc. 22,42 35 Mt. 26,39

---

31 – 36 Ambrosius, de fide II 7,7 – 12 (53), PL 16,593 – 594; CSEL 78 (1962) 74

MT K v

---

1 αὐτὸς ὁ κύριος MT 8 τρία … καὶ *om.* v 9 ἀλλόκοτόν] ἀλλοκώτατον T λεχθήσονται] λεχθήσεται M εἶπη v 14 τὰς *om.* K v 15 φυσικὰ δύο v τὰς *om.* v 16 ἀληθευούσης] ἀληθοῦς MT νόησις] ὄνησις v 17 ὑμετέρας] ἡμετέρας v 18 γραφῶν *om.* M 19 ἤπερ] εἴπερ T K 21 προμαρτύρεται] προσμαρτύρεται MT 22 ἄλλοις] ἀλλήλοις v 24 οὖν *om.* K 26 – 27 ὡς σὺ ὡς θέλεις K 27 γενέσθω] γινέσθω T v 28 ἁγίων καὶ *om.* M ἐκκρίτων] ἐγκρίτων v 29 ἀμβρόσιος] ἀμβρώσιος T 31 νοεῖν] ὑπονοεῖν v 32 meam = ⟨τὸ ἐμόν⟩ *om.* MT K v 36 ἀνεδέξατο] ἐδέξατο K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

tinet, duplicia omnia confitetur, quia idem ipse dominus noster Iesus Christus et deus perfectus est et homo perfectus est ex duabus et in duabus naturis et post ammirabilem incarnationem existens nec deitas eius sine humanitate nec humanitas eius sine deitate possit intellegi. consequenter itaque iuxta regulam sanctae catholicae atque apostolicae Christi ecclesiae duas etiam naturales uoluntates in eo et duas naturales operationes esse confitetur et praedicat. nam si personalem quisquam intellegat uoluntatem, dum tres personae in sancta trinitate dicuntur, necesse est, ut et tres personales uoluntates et tres personales operationes, quod absurdum est et nimis profanum, dicerentur; sin autem, quod fidei christianae ueritas continet, naturalis uoluntas est, ubi una natura dicitur sanctae et inseparabilis trinitatis, consequenter et una naturalis uoluntas et una naturalis operatio intellegenda est. ubi uero in una persona domini nostri Iesu Christi *mediatoris dei et hominum* duas naturas, id est diuinam et humanam, confitemur, in quibus et post ammirabilem adunationem consistit, sicut duas unius eiusdemque naturas, ita et duas naturales uoluntates duasque naturales operationes eius regulariter confitemur. ut autem huius ueridicae confessionis intellegentia ex ueteris nouique testamenti *a deo inspirata doctrina* pietatis uestrae mentibus clareat (plusquam enim et inconparabiliter uestra possit clementia sensum sanctarum scripturarum penetrare quam nostra pusillitas uerbis defluentibus explanare) ipse dominus noster Iesus Christus, qui uerus et perfectus deus, uerus et perfectus homo est, in sacris suis euangeliis protestatur – in aliquibus humana, in aliquibus diuina et simul utraque in aliis de se patefaciens – ut se uerum deum uerumque hominem credere ac predicare fideles suos perstrueret. orat quidem ad patrem ut homo, ut *calicem* passionis transageret, quia in eo nostrae humanitatis natura *absque solo peccato* perfecta est; *pater*, inquiens, *si possibile est, transeat a me calix iste, uerumtamen non sicut ego uolo sed sicut tu uis.* et in alio: *non mea uoluntas sed tua fiat.* cuius testimonii sensum si a sanctis et probabilibus patribus explanatum cognoscere cupimus, et quid *mea uoluntas* quid *tua* significet ueraciter intellegere, beatus Ambrosius in secundo libro ad piae memoriae Gratianum augustum his uerbis de hoc loco nos intellegere commonet inquiens: „suscepit ergo uoluntatem meam, suscepit tristitiam meam. confidenter tristitiam nomino, quia crucem predico. mea est uoluntas, quam suam dixit, quia ut homo suscepit tristitiam meam, ut homo locutus est et ideo ait: *non sicut ego uolo, sed sicut tu uis.* mea est tristitia, quam meo suscepit affectu."

VP BR MNL K

1 duplicia] dupplicia K 2 est et ex MNL¹ et²] ac B² ammirabilem] admirabilem ML 4 intellegi] intelligi R ML K consequenter] consequentes N apostolicae] apostholicae B 5 operationes] operationis V 6 intellegat] intelligat ML K dum per tres N 7 sancta] sancte V 8 operationes] operationis V absurdum] absordum M profanum] prophanum K 9 fidei] fide NL naturalis] naturales V una *om.* MNL una haec natura VP 10 sanctae] sancta VP trinitatis] natiuitatis VP una¹] unam naturam VP uoluntas ... naturalis *om.* K et] est R 11 intellegenda] intelligenda R ML iesu christi] yesu cripsti K 12 hominum] hominis M naturas] naturales V 13 ammirabilem] admirabilem M ambirabilem N adunationem] adunitionem M¹N adunctionem L eiusdemque] eiusdem K 15 ueridicae] ueridicet VP uiridicae B¹ intellegentia] intelligentia ML K intellegentia et ex B¹ ueteris] ueteri NL 16 uestrae] uestris BR plusquam] plusque B¹R plus B² possit] est B² 17 sanctarum sensum K pusillitas] posillitas P 19 euangeliis] euungeliis V¹P 20 simul] semul R aliis] alius VP¹ uerumque] uerum N 21 orat] ora V¹ 22 transageret] transierat B¹ transegerit R 24 alio loco non BR M (*cf.* 69,27) 25 explanatum] explanantum V¹ cognoscere] cognuscere V² 26 quid²] ad R intellegere] intelligere ML K 27 gratianum augustum] gratiarum agustum VP intellegere] intelligere R ML K 28 meam¹] eam V 29 tristitiam nomino] dico tristitiam meam R 30 et *om.* R 31 meo] mea VP¹

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Ἰδοὺ φαίνεται, εὐσεβέστατοι βασιλέων, ὅτι ἐνταῦθα ὁ ἅγιος πατὴρ τὸ ῥῆμα τοῦτο, ὅπερ ὁ κύριος προσευχόμενος προσήγαγε, τό· *οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω*, πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα αὐτοῦ ἀνήκειν ἐπισφραγίζει, καθ' ἣν καὶ ὑπήκοος κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ μακαρίου Παύλου *τοῦ ἀποστόλου τῶν ἐθνῶν* λέγεται· *μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ*. ὅθεν καὶ *ὑποτασσόμενος* τοῖς γονεῦσι γνωρίζεται, ὅτε οὖν τὴν ὑπακοὴν αὐτοῦ τὴν ἑκούσιον οὐ κατὰ τὴν θεότητα, ἥτις πάντων δεσπόζει, εὐσεβές ἐστι νοεῖν, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, δι' ἧς ἑκουσίως τοῖς γονεῦσιν *ὑπετάγη*, ὅπερ καὶ ὁ ἅγιος Λουκᾶς ὁ εὐαγγελιστὴς ὁμοίως μνημονεύει τὸν αὐτὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα προσευχόμενον πρὸς τὸν πατέρα εἰσάγων καὶ διαβεβαιούμενος· *πάτερ, εἰ δυνατόν ἐστι παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο, πλὴν μὴ τὸ ἐμὸν θέλημα ἀλλὰ τὸ σὸν γενέσθω*.

ὄντινα τόπον ὁ τοῦ Χριστοῦ ὁμολογητὴς Ἀθανάσιος ὁ ἀρχιερεὺς τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας ἐν τῷ λόγῳ τῷ κατὰ Ἀπολλιναρίου τοῦ αἱρετικοῦ περὶ τῆς τριάδος καὶ ἐνανθρωπήσεως καὶ τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ δραττόμενος οὕτως σαφηνίζει· „καὶ ὅταν λέγῃ· *πάτερ, εἰ δυνατόν, τὸ ποτήριον τοῦτο παρελθέτω* ⟨*ἀπ' ἐμοῦ*⟩, *πλὴν μὴ τὸ ἐμὸν θέλημα γένηται, ἀλλὰ τὸ σόν*. ⟨καὶ πάλιν·⟩ *τὸ πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής*, δύο θελήματα ἐνταῦθα δείκνυσι, τὸ μὲν ἀνθρώπινον, ὅπερ ἐστὶ τῆς σαρκός, τὸ δὲ θεϊκόν· τὸ γὰρ ἀνθρώπινον διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς παραιτεῖται τὸ πάθος, τὸ δὲ θεϊκὸν αὐτοῦ *πρόθυμον*." ἤστινος σαφηνείας τί ἀληθέστερον δυνήσεται γνωρισθῆναι; πῶς γὰρ οὐκ ἐν αὐτῷ δύο θελήματα, τουτέστι θεῖον καὶ ἀνθρώπινον, πιστῶς ἐπιγνωσθήσονται, ἐν ᾧ δύο φύσεις καὶ μετὰ τὴν ἀχώριστον ἕνωσιν συνοδικῷ κηρύγματι κηρύττονται; καὶ Ἰωάννης γάρ, ὃς *ἐπὶ τὸ στῆθος* τοῦ κυρίου *ἀνέπεσεν*, ὁ ἀγαπητὸς μαθητής, τὴν αὐτὴν περιοχὴν τούτοις σαφηνίζει τοῖς ῥήμασιν· *ὅτι καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατρός*· καὶ πάλιν· *τοῦτό ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέ μοι μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ τι, ἀλλ' ἵνα ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ*. ὡσαύτως τὸν αὐτὸν κύριον εἰσάγει μετὰ τῶν Ἰουδαίων διαλεγόμενον καὶ λέγοντα μετὰ τῶν λοιπῶν *ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με*. οὗτινος θείου λόγου τὸν σκοπὸν ὁ μακάριος Αὐγουστῖνος ὁ ἐξοχώτατος διδάσκαλος οὕτως κατὰ Μαξιμ⟨ίν⟩ου τοῦ Ἀρειανοῦ φράζει καὶ λέγει· „ὅπου δὲ εἶπεν ὁ υἱὸς τῷ πατρί· *πλὴν οὐχ ὅπερ ἐγὼ θέλω ἀλλ' ὅπερ σὺ θέλεις*· τί σοι βοηθεῖ, ὅτι τὰ σὰ ῥήματα ὑποβάλλεις καὶ λέγεις· „ἔδειξεν ἀληθῶς τὸ ἴδιον θέλημα ὑποτεταγμένον τῷ ἰδίῳ γεννήτορι", ὡσανεὶ ἡμεῖς ἀρνησόμεθα τὸ θέλημα τοῦ

---

2 Mt. 26,39 4 Rom. 11,13 Phil. 2,8 5 cf. Lc. 2,51 9 – 10 Lc. 22,42 14 – 15 Lc. 22,42 15 Mt. 26,41 21 Joh. 13,25 22 – 23 Joh. 6,38 23 – 25 Joh. 6,39 26 – 27 Joh. 5,30 29 – 30 Lc. 22,42

13 – 18 Ps.-Athanasius (Marcellus Anc.), de incarn. et c. Arianos 21, PG 26,1021 B 10 – C 4; ACO ser. II vol. I p. 282,23 – 30; ed. F. Diekamp, Doctrina patrum 18 I p. 117,13 – 15 29 – 72,15 Augustinus, c. Maximinum, II 20,2, PL 42,789,7 – 31

MT K v

1 τοῦτο] αὐτὸν K αὐτοῦ v 2 προσήγαγε] προήγαγε MT 5 ὅτε] οὔτε T 6 οὐ *om.* T 10 τὸ[2] *om.* K γενέσθω] γινέσθω T v 11 τόπον] τρόπον K 12 ἀπολλιναρίου] ἀπολιναρίου MT v 13 λέγῃ] λέγει K 14 τοῦτο *om.* v a me = ⟨*ἀπ' ἐμοῦ*⟩ *om.* MT K v 15 et iterum = ⟨*καὶ πάλιν·*⟩ *om.* MT K v 18 δυνήσεται] δύναται MT 24 ἵνα[2] *om.* MT 27 με + πατρός T[1] 28 maximinum = μαξιμ⟨ίν⟩ου] μαξίμου MT K v ἀρειανοῦ] αἱρετικοῦ K 29 καὶ λέγει *om.* v 31 ὡσανεὶ καὶ ἡμεῖς K ὡς ἂν ἡμεῖς v ἀρνησόμεθα] ἀρνησώμεθα K v

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Ecce claret, piissimi principum, quod hic sanctus pater uerbum ipsum, quod dominus orans protulit, *non quod ego uolo*, ad humanitatem eius pertinere consignat, per quam et oboediens secundum doctrinam beati Pauli *apostoli gentium* dicitur: *usque ad mortem, mortem autem crucis*. unde et *oboediens* parentibus intimatur, quandoquidem oboedientiam eius uoluntariam non secundum diuinitatem, quae omnium dominatur, pium est intellegere, sed secundum humanitatem, qua sponte se parentibus *subdidit*, quod et sanctus Lucas euangelista similiter memorat eundem dominum nostrum Iesum Christum secundum humanitatem orantem ad patrem introducens et asserens: *pater, si possibile est transeat a me calix iste, uerumtamen non mea uoluntas sed tua fiat.* quem locum confessor Christi Athanasius antistes Alexandrinae ecclesiae in libro aduersus Apollinarium hereticum de trinitate et incarnatione etiam duali numero conprehendens sic explanat: „et quando dicit: *pater, si possibile est, transeat a me calix iste* et *tamen non mea, sed tua uoluntas fiat*, et iterum: *spiritus promptus, caro autem infirma*, duas uoluntates hic ostendit, et unam quidem humanam, quae est carnis, aliam autem diuinam. quod enim humanam propter infirmitatem carnis refugiebat passionem, diuinam autem eius promptam." qua explanatione quid uerius poterit intimare? quomodo enim non in eum duae uoluntates, id est diuina et humana, fideliter agnoscantur, in quo duae naturae etiam post inseparabilem adunationem synodali praeconio praedicantur? nam et Iohannes, qui *super pectus* domini *recubuit*, dilectus discipulus, eandem continentiam his explanat uerbis: *quia descendi de caelo, non ut faciam uoluntatem meam, sed uoluntatem eius, qui misit me patris*; et iterum: *haec est uoluntas eius, qui me misit, ut omne, quod dedit mihi, non perdam ex eo quemquam, sed ut resuscitem illum in nouissimo die.* item eundem dominum introducit cum Iudaeis disputantem atque dicentem inter cetera: *quia non quaero uoluntatem meam, sed uoluntatem eius, qui misit me.* cuius diuinae sermonis intentum beatus Augustinus praestantissimus doctor ita aduersum Maximinum Arrianum disserit et dicit: „ubi autem dixit filius patri: *uerum non quod ego uolo, sed quod tu uis*; quid te adiubat, quod tua uerba subiungis et dicis: „ostendit uere suam uoluntatem subiectam suo genitori", quasi nos negemus hominis uoluntatem uoluntati dei esse debere

---

VP BR MNL K

---

1 piissimi] piissime BR 2 consignat pertinere K 3 oboediens] obediens R NL K 3 – 4 secundum ... oboediens B^2 *marg.* 3 apostoli] apostuli V^2 gentium] patri B^2R 4 oboediens] obediens R NL K 4 – 5 oboedientiam] obedientiam NL K 6 intellegere] intelligere R ML K sed *om.* V 8 est] es B^1 9 uerumtamen] ueruntamen N 10 antistes] antestis V B alexandrinae] alexandriae B apollinarium] apollonarium V apolinarium B^1R apolinarem B^2 11 et *om.* VP incarnatione] incarnationem V 12 quando] quan N 12 – 13 uoluntas sed tua K 13 promptus] prumtus VP^1 prumptus B uoluntates] uoluntas VP^1 14 quidem unam K aliam autem] alteram M quod] qui VP^1 quia P^2 15 humanam que propter B^2 propter] proter V^1 15 – 16 promptam] prumtam V^1 prumptam V^2P^1 B^1 16 intimare] intimari B^2 NL K 17 diuina et humana] diuinam et humanam MNL K agnoscantur] agnuscantur V 20 descendi] discendi VP meam *om.* R 21 omne] omnem R K mihi] michi N mihi pater non VP 22 quemquam] quemque VP^1 quicquam M resuscitem] resuscitaem V 23 introducit] introduxit VP K atque] adque VP inter cetera dicentem K 24 me misit VP diuinae] diuini P^2 B^2R MNL K 25 augustinus] agustinus VP aduersum] aduersus K maximinum] maximum VP NL maximianum B^2 arrianum *om.* N 26 disserit] asserit MNL dixerit K quod non NL 27 quid] qui VP^1 adiubat] adiuuat P^2 B^2R MNL K 28 subiectam ... hominis B^2 *marg.* genitori] genitore V^1 quasi] quas VP B^1 uoluntatem *om.* VP uoluntati] uoluntatem N debere esse M debere *om.* K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ἀνθρώπου τῷ τοῦ θεοῦ θελήματι ὀφείλειν εἶναι ὑποτεταγμένον. καὶ γὰρ ἐκ τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου τοῦτο εἰρηκέναι τὸν κύριον ταχέως θεωρεῖ, ὅστις τὸν τόπον αὐτοῦ τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου μικρὸν προσεχέστερον ἐπισκήψει. ἐκεῖ γὰρ εἶπε· *περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου.* μήτι ἐκ τῆς φύσεως τοῦ μονογενοῦς λόγου δυνήσεται τοῦτο λέγεσθαι; ἀλλ' ἄνθρωπε, ὅστις νομίζεις *στενάζειν τὴν φύσιν* τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, διὰ τί μὴ καὶ τὴν φύσιν τοῦ μονογενοῦς θεοῦ λόγου *περίλυπον* εἶναι εἴποις δύνασθαι; πλὴν αὐτὸς μήπως τι τοιοῦτον λεχθείη οὐκ ἔφη· ‚*περίλυπός* εἰμι', εἰ καὶ τὰ μάλιστα εἰ καὶ τοῦτο εἰρήκει, οὐχὶ μὴ ἐκ τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου ἐχρῆν νοεῖσθαι, ἀλλά φησι· *περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου*, ἣν ὡς ἄνθρωπος πάντως εἶχεν ἀνθρωπίνην, εἰ καὶ τὰ μάλιστα καὶ ἐν τούτῳ φησίν· *οὐχ ὅπερ ἐγὼ θέλω* ἄλλο ἑαυτὸν δείκνυσι θέλειν παρὰ τὸν πατέρα, ὅπερ εἰ μὴ τῇ ἀνθρωπίνῃ καρδίᾳ οὐκ ἠδύνατο, ὁπόταν τὴν ἡμετέραν ἀσθένειαν εἰς τὴν ἰδίαν οὐχὶ τὴν θείαν ἀλλὰ τὴν ἀνθρωπίνην μετασχηματίσαι διάθεσιν· ἀνθρώπου δηλαδὴ μὴ προσληφθέντος οὐδαμῶς τῷ πατρὶ εἶπεν ἂν ὁ μονογενὴς λόγος *οὐχ ὅπερ ἐγὼ θέλω*· οὐδέποτε γὰρ ἠδύνατο ἡ ἄτρεπτος ἐκείνη φύσις τί ποτε ἕτερον θέλειν παρὰ τὸν πατέρα. ταῦτα ἐὰν διαστέλλητε, Ἀρειανοὶ αἱρετικοὶ οὐκ ἔσεσθε." δι' ἧς διαλέξεως ὁ σεβάσμιος οὗτος πατὴρ ἀποδείκνυσιν, ὅτι καί, ἡνίκα λέγει ὁ κύριος, ἴδιον τῆς ἀνθρωπότητος αὐτοῦ σημαίνει τὸ θέλημα, καὶ ὅτε λέγει μὴ ποιεῖν τὸ θέλημα τὸ ἑαυτοῦ, ὑπομιμνήσκει ἡμᾶς οὐχὶ τὸ ἡμέτερον ζητεῖν πρωτοτύπως θέλημα, ἀλλὰ δι' ὑπακοῆς τὸ ἡμέτερον θέλημα τῷ θείῳ θελήματι ὑποτάσσεσθαι. ὅθεν φανεροποιεῖ, ὅτι καὶ τὸ ἀνθρώπινον ἔσχε θέλημα, καθ' ὃ ὑπήκουσε τῷ πατρί, καὶ ἄμωμον ἀπὸ πάσης *ἁμαρτίας* τὸ αὐτὸ ἀνθρώπινον θέλημα, ἅτε δὴ θεὸς ἀληθὴς καὶ ἄνθρωπος τοῦτο ἐν ἑαυτῷ ἔσχε καὶ ἀπέδειξεν. ὅπερ καὶ ὁ ἅγιος Ἀμβρόσιος σαφηνίζων τὸν ἅγιον Λουκᾶν τὸν εὐαγγελιστὴν οὕτως φράζει· „τὸ ἴδιον αὐτοῦ εἰς τὸν ἄνθρωπον ἀνήγαγε, τὸ τοῦ πατρὸς εἰς τὴν θεότητα· τὸ γὰρ ἀνθρώπινον θέλημα πρόσκαιρον, τὸ δὲ θέλημα τῆς θεότητος αἰώνιον." ταῦτα ὁ πνευματικὸς πατὴρ ὑπομιμνήσκων καταρτίζει, ὁποῖον θέλημα ἐξ ἀϊδίου σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ φυσικῶς κοινὸν ὁ υἱὸς ἔχει ἢ ὁποῖον χρονικῶς διὰ τῆς προσληφθείσης ἀνθρωπότητος ὁ αὐτὸς ἐν τῷ ἰδίῳ προσώπῳ ἀνέλαβεν. ὅπερ καὶ ὁ τῆς ἀποστολικῆς μνήμης ὁ ἅγιος Λέων ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῇ πρὸς Λέοντα τὸν βασιλέα σαφηνίζει καὶ τῇ μιᾷ ἑκάστῃ *μορφῇ*, τουτέστι φύσει, ἅτινά εἰσιν ἐν τῷ Χριστῷ σκοπῷ διακεκριμένῳ ἅπερ ἐν ταῖς γραφαῖς περὶ αὐτοῦ ἀναφέρονται – φανερῶν καὶ τοῦτο, ὅπερ ἴδιον θέλημα ὁ κύριος εἶπε πρὸς τὴν ἀνθρω-

3 – 4 Mt. 26,38 5 cf. Rom. 8,22 6 – 9 Mt. 26,38 10 Lc. 22,42 13 Lc. 22,42 20 cf. Hebr. 4,15

22 – 24 Ambrosius, in Luc. X 593 – 595 (60), PL 15,1911 C 2 – 4; CC 14 (1957) 363

MT K v

2 τόπον] τρόπον K 4 λόγου *om.* MT 5 νομίζεις δὲ στενάζειν K 6 μονογενοῦς *om.* MT 7 τοιοῦτον] τοιοῦτο T μάλιστα καὶ εἰ K 9 εἶχεν] ἔσχεν v 10 ἄλλο] ἀλλ' ὃ T ἑαυτὸν] αὐτὸν v παρὰ *om.* v εἰ μὴ] ἐμῇ M 10 – 11 καρδίᾳ τῇ ἀνθρωπίνῃ M 11 ὁπόταν] ὁπότε M 12 μετασχηματίσαι] μετεσχημάτιζε Mansi προσληφθέντος] ληφθέντος v 13 – 14 ἡ ἄτρεπτος ἐκείνη ἠδύνατο v 14 διαστέλλητε] διαστέλλετε T K 15 αἱρετικοὶ *bis* K 16 καὶ *om.* MT 17 – 18 πρωτοτύπως ζητεῖν MT 21 ἀμβρόσιος] ἀμβρώσιος T 24 πρόσκαιρον] τοιοῦτον v δὲ *om.* T θέλημα *om.* v 25 καὶ τῷ πνεύματι *om.* v 26 ἢ ὁποῖον] καὶ πιο . . . . T 27 ὁ² *om.* T 29 διακεκριμένῳ] διακεκρυμένῳ K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

subiectam. nam ex natura hominis hoc dixisse dominum cito uidet, qui locum ipsum sancti euangelii paulo attentius intuetur. ibi enim dixit: *tristis est anima mea usque ad mortem*. numquid ex natura unici uerbi possit hoc dici? sed homo, qui putas *gemere naturam* spiritus sancti, cur non etiam naturam uerbi dei unigeniti *tristem* dicas esse potuisse? ille tamen ⟨ne⟩ quid tale diceretur non ait: ‚*tristis* sum', quamuis etiam si hoc dixisset, non nisi ex natura hominis oportuisset intellegi, sed ait: *tristis est anima mea*, quam sicut homo utique habebat humanam, quamquam et in hoc quod ait: *non quod ego uolo* aliud se ostendit uoluisse quam pater, quod nisi humano corde non posset, cum infirmitatem nostram in suum non diuinum sed humanum transfiguraret affectum; homine quippe non assumpto, nullo modo patri diceret unicum uerbum: *non quod ego uolo*; numquam enim posset inmutabilis illa natura quicquam aliud uelle quam pater. haec si distingueretis, Arriani heretici non essetis." per quam disputationem hic uenerabilis pater demonstrat, quia et, cum dicit dominus, suam humanitatis suae significat uoluntatem, et cum dicit non facere uoluntatem suam, ammonet nos non nostram quaerere principaliter uoluntatem, sed per oboedientiam nostram uoluntatem diuinae subiicere uoluntati. unde patefacit, quia et humanam habuit uoluntatem, per quam oboediit patri, et inmaculatam ab omni *peccato* eandem humanam uoluntatem, utpote uerus deus et homo hanc in semetipso habuit et probauit. quod et sanctus Ambrosius in explanatione sancti Lucae euangelistae sic disserit: „suam ad hominem retulit, patris ad diuinitatem; uoluntas enim hominis temporalis, uoluntas diuinitatis aeterna." haec spiritalis pater commemorans astruit, qualem uoluntatem ex aeterno cum patre et spiritu sancto filius communem naturaliter habet qualemue temporaliter per assumptam humanitatem idem ipse in sua persona suscepit. quod et apostolicae memoriae sanctus Leo in epistula ad Leonem augustum explanat, et unicuique *formae* id est naturae, quae in Christo sunt discreta consideratione quae in scripturis de eo referuntur – assignans et hoc, quod suam dominus dixit uoluntatem ad humanitatem eius pertinere, demonstrans

---

VP BR MNL K

---

2 sancti] sanctae B¹ attentius] adtentius V N attestantius K 3 qui] quid N putas] putes VP gemere] genera V 3 – 4 gemere … naturam² *om.* N 4 cur] quur B¹ non] nonne K 5 ille] illa VP μήπως = ⟨ne⟩ *om.* VP BR MNL K tale quid MNL ait] aut VP¹ quamuis] quis VP 6 oportuisset] opportuisset B K oportuisse NL intellegi] intelligi R ML K ait] aut VP 7 quam] qui VP humanam] humanum NL quamquam] quemqui VP quod] qui VP 8 uolo non aliud M quam] quae VP quod] qui VP posset] possit B 9 infirmitatem] infirmitate R MNL K nostram] nostra K in suum *om.* VP diuinum] diuinam VP K transfiguraret] tranfugaret K 10 quippe quidem non K patri] de patre M non quod] neque VP 11 numquam] numqui VP posset] potest N inmutabilis] inmutabiles VP immotabilis M 12 distingueretis] distingueremus B essetis] essemus B 13 cum] cur K humanitatis] humilitatis V 14 facere] esse BR ammonet] admonet BR M 15 oboedientiam] oboedientia V 15 – 16 diuinae … uoluntatem B *marg.* 15 subiicere] subiacere VP² 16 uoluntati] uoluntatem V uoluntate P patefacit] patefecit B¹ *marg.* humanam] humanum V² habuit] habiit N¹ oboediit] obediit NL K 17 utpote] utpute B 18 homo est hanc P¹ probauit] probabit VP¹ 19 sancti] sancte V sic disserit *om.* BR disserit] diserit V dixerit N K retulit] rettulit P¹ 20 – 21 spiritalis] spiritualis M 21 ex] aex N 22 qualemue] qualem uero M assumptam] assumptum VP¹ assumtam B 24 epistula] epistola R L augustum] agustum V 25 assignans] adsignans BR MNL

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

πότητα αὐτοῦ ἀνήκειν, δεικνύων οὕτως φησί· „κατὰ μὲν τὴν *μορφὴν τοῦ δούλου οὐκ ἦλθε ποιῆσαι τὸ θέλημα τὸ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὸ τοῦ πέμψαντος αὐτόν.*" ἰδοὺ γὰρ ἐνταῦθα ὁ ἀποστολικὸς πατὴρ πρὸς τὴν *μορφὴν τοῦ δούλου* τὸν αὐτὸν τοῦ κυρίου ἡμῶν λόγον ἁρμοδίως ἡμᾶς ἐδίδαξε νοεῖν.

Προσεπιτούτοις ὅπως εὐσεβῶς δυνηθῶσι νοεῖσθαι αἱ διάφοροι ἐπὶ τούτῳ τῶν ἁγίων γραφῶν μαρτυρίαι, ἅτινά ποτε μὲν ἐκ τῆς φύσεως τῆς ἀνθρωπότητος, ποτὲ δὲ ἐκ τῆς θείας τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ καὶ ἀνθρώπου κατασκευάζονται καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ γραφὴ μνημονεύει· *πάντα ὅσα ἠθέλησεν ὁ κύριος ἐποίησεν ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ· ὡσαύτως· ὥσπερ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ·* καὶ τῷ λεπρῷ λέγει· *θέλω καθαρίσθητι·* καί· *οὐδεὶς δύναται γνῶναι τὸν πατέρα εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧτινι θελήσει ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.* ὡσαύτως τινὰ περὶ τοῦ ἀνθρωπίνου αὐτοῦ θελήματος τοῦ εὐαγγελίου τὰ μυστήρια μνημονεύουσιν, ἡνίκα λέγουσιν αὐτὸν *ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα* θέλειν ὡς ἀληθῶς ἄνθρωπον τοὺς ἰδίους περάσαι μαθητάς. καὶ ἐν τῷ διέρχεσθαι αὐτὸν διὰ τῆς *Γαλιλαίας* μετὰ τῶν μαθητῶν οὐκ ἤθελεν, ἵνα τις γνῷ, καὶ ὡς ἄνθρωπος λέγει· *ἐμὸν βρῶμά ἐστιν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με,* καί· *οὐκ ἤθελε διὰ τῆς Ἰουδαίας περιπατῆσαι, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι,* καὶ πάλιν· *ἐγερθεὶς ἦλθεν εἰς τὰ μεθόρια Τύρου καὶ εἰσελθὼν εἰς οἶκον οὐκ ἤθελέ τινα γνῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν.* μὴ οὖν αὐτὸς ὁ δημιουργὸς τῶν πάντων καὶ *λυτρωτής,* περὶ οὗ εἴρηται· *πάντα ὅσα ἠθέλησεν ὁ κύριος ἐποίησεν ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ,* οὗτινος τὸ θέλειν τοῦτό ἐστιν ὅπερ δύναται, οὗτινος τῷ νεύματι αἱ οὐρανίαι δυνάμεις σὺν φόβῳ λατρεύουσιν, *λαθεῖν* ἐπὶ γῆς θέλων οὐκ *ἠδυνήθη,* ὁ κατὰ τὴν θείαν μεγαλωσύνην ἐξ ἀϊδίου σὺν τῷ πατρὶ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀπορρήτως δεσπόζων *καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὰ πέρατα τῆς γῆς,* εἰ μὴ τοῦτο πρὸς τὸ ἀνθρώπινον αὐτοῦ θέλημα, ὅπερ χρονικῶς κατηξίωσε προσλαβεῖν, ἐπαναδοθῇ; πόσῃ οὖν πλάνῃ ἐγκεκύλισται ὁ τὰ τοιαῦτα μὴ διακρίνων, ἵνα εἴπῃ ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ θελήματι καὶ *πάντα ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ ἅπερ ἠθέλησε τὸν κύριον* δύνασθαι καὶ τῷ αὐτῷ πάλιν θελήματι ἐν οἴκῳ εὐτελεῖ *θέλοντα λαθεῖν μὴ δύνασθαι* κατὰ τὰς εὐαγγελικὰς μαρτυρίας;

ἀλλ' ἐὰν πρὸς τὴν οἰκονομίαν τῆς ἀνθρωπότητος αὐτοῦ, καθ' ἣν τὸ ταπεινὸν ἡμῶν προσέλαβεν, ἀποδοθῇ, πάντα τὰ τῆς θείας αὐτοῦ μεγαλωσύνης ἠλαττωμένα πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα αὐτοῦ ἀνήκειν γνωρίζει, ἣν τελείως προσέλαβε *χωρὶς* τινος *ἁμαρτίας,* ἵνα ταύτην καὶ τελείως σώσῃ· „τὸ γὰρ παρ' αὐτοῦ μὴ προσληφθὲν οὐδὲ σώζεται", καθὼς

---

1 Phil. 2,7 1–2 Joh. 6,38 8–9 Ps. 113,11 9–10 Joh. 5,21 10 Mt. 8,3 11 Mt. 11,27 13 Mt. 14,25 14 Joh. 4,3 15–16 Joh. 4,34 16–17 Joh. 7,1 17–18 Mc. 7,24 19 cf. Act. 7,35 19–20 Ps. 113,11 21 Mc. 7,24 23 Ps. 94,4 25–26 Ps. 113,11 27 Mt. 7,24 30 cf. Hebr. 4,15

1–2 Leo papa, ep. 165, ACO II 4 p. 117,25–26; Abh. BAdW 32,6 p. 61,1–2 31 Gregorius Naz., ep. 101,32 ad Cledonium, PG 37,181 C; SC 208 (1974) 50

MT K v

1 μὲν *om.* MT 2 τὸ[3] *om.* K v 3 τοῦ δούλου μορφὴν MT ἡμῶν *om.* MT 5 αἱ διάφοροι] ἀδιάφοροι v 7 θεοῦ *om.* M 11 θελήσει] θέλει MT v ἀποκαλύψαι] ἀποκαλύψει M 13 ἐπὶ τῆς θαλάσσης αὐτὸν M 14 περάσαι] πειρᾶσαι M παρεῖσαι K ἐκπερᾶσαι v 15 ἤθελεν] ἠθέλησεν M 21 θέλων ἐπὶ γῆς M 22 in ... archanis = ἀπορρήτως 24 αὐτοῦ *om.* M προσλαβεῖν] προσλαβέσθαι K v ἐπαναδοθῇ] ἐπαναδοθείη MT οὖν *om.* v 26 αὐτῳ] αὐτοῦ MT 30 ἀνήκειν γνωρίζει] ἀνήκει γνωρίζεσθαι MT

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

sic dicit: „secundum quidem *formam serui non uenit facere uoluntatem suam, sed eius qui misit eum.*“ ecce enim hic apostolicus pater ad *formam serui* eundem domini nostri sermonem congruere nos docuit intellegere.

Praeterea quomodo pie poterint intellegi diuersa super hoc sanctarum testimonia scripturarum, quae nunc quidem ex natura humanitatis, nunc autem ex diuinitate unius eiusdemque domini nostri Iesu Christi ueri dei et hominis astruuntur et modo scriptura commemorat: *omnia quaecumque uoluit dominus fecit in caelo et in terra*, itemque: *sicut pater suscitat mortuos et uiuificat, ita et filius quos uult uiuficat*, et leproso dicit: *uolo, mundare!* et: *nemo possit cognoscere patrem nisi filius et cui uoluerit filius reuelare.* itemque quaedam de humana eius uoluntate euangelii sacramenta commemorant, cum dicunt eum *super mare ambulantem* uelle ut uere hominem suos transire discipulos. et dum cum discipulis per *Galileam* transire noluit, ut aliquis cognosceret, et ut homo dicit: *meus cibus est ut faciam uoluntatem eius qui me misit*, et: *nolebat per Iudeam ambulare, quia querebant eum Iudei interficere*, et iterum: *surgens uenit in partes Tyri, et ingressus in domum noluit aliquem scire, et non potuit latere.* ergone illae omnium conditor ac *redemptor*, de quo dicitur: *omnia quaecumque uoluit dominus fecit in caelo et in terra*, cuius uelle hoc est quod posse, cuius nutui caelestes cum terrore deseruiunt potestates, in terris *latere* uoluens *non potuit*, qui per diuinam maiestatem ex aeterno cum patre in caelestibus dominatur archanis *et in manu eius fines terrae sunt*, nisi hoc ad humanam eius uoluntatem, quam temporaliter est dignatus assumere, redigatur, quanto ergo errore talia non discernens inuoluitur, ut dicat una eademque uoluntate et *omnia in caelo et in terra quae uoluit dominum* posse et eadem iterum uoluntate in domo uili *uolentem latere non posse* secundum euangelica testimonia, sed si ad dispensationem humanitatis eius, per quam humilitatem nostram assumpsit, redigitur, omnia quaeque diuinae eius maiestati minora sunt, ad humanitatem ipsius pertinere cognoscit, quam perfecte suscepit *absque* ullo *peccato*, ut hanc etiam perfecte saluaret; „quod enim ab eo non susceptum

---

VP BR MNL K

---

1 sic] sicut M formam quidem K 2 qui me misit V ecce ... eundem *om.* VP apostolicus] apostholicus B 3 congruere] congrue K intellegere] intelligere R ML K 4 poterint] poterit VP poterunt K intellegi] intelligi P^2 R ML 5 unius] unus P^1 6 eiusdemque] eundemque VP^1 et^2] ut M 7 itemque] item quia VP 9 possit] potest B^2 cognoscere] cognuscere V et^2 ... filius *om.* N 10 quaedam] quidam VP 11 suos] suus B^1 discipulos] discipulus V 12 discipulis] discipulos VP^1 N K galileam] gallileam P B transire] transiret BR M K aliquis] aliqui VP^1 cognosceret] cognoscerit V^1 B^1 13 cibus] cybus N misit me M iudeam] iudaeam B MN 14 quia] qui R N iudei] iudaei P^2 B MN partes] partis V^1 tyri] tyrii VP tiri K ingressus] ingresus P 15 illae] ille P^2 B MNL K 16 quaecumque] que B^1R quae B^2 17 caelestes] caelestis V potestates] potestatis V 18 qui] quid N^1 diuinam] diuina V ex *om.* N 19 archanis] arcanis V L fines terrae] fenestre V 20 est] et R assumere] adsumere BR assummere K ergo *om.* N 21 una] unam N K eademque] eadem M uoluntate] uoluntatem V R NL K 22 uoluntate] uoluntatem V BR K uili] uolui K uili uolentem] uinolentem B^1 uolentem] uolente P MNL 23 si *om.* B^1 24 assumpsit] assumsit P adsumpsit B redigitur] reditur M quaeque] quae R MNL diuinae] diuinaeque NL 25 perfecte] perfectae P^1 B 26 ut] et R perfecte] perfectae P^1 N saluaret] saluare N

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ἡμᾶς ὁ συστατικὸς τῆς ἀληθείας κῆρυξ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζοῦ πρόεδρος ἐφωδίασε. τοιγαροῦν εἰ τὸ παρὰ τοῦ ἀνθρώπινον θέλημα καθὼς καὶ ἡ φύσις προσελήφθη καὶ ἐσώθη, καὶ ὅπερ παρὰ τοῦ προσλαβομένου ἐσώθη, οὐκ ἠδύνατο εἶναι αὐτοῦ ἐναντίον· οὐδὲν γὰρ ἐναντίον ἑαυτῷ ὁ δημιουργὸς τῶν ὅλων ἔκτισεν ἢ διὰ τοῦ μυστηρίου τῆς ἐνανθρωπήσεως προσέλαβε· καὶ ὁ ψαλμῳδὸς Δαυὶδ τὸ πρόσωπον τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν ψαλμοῖς εἰσάγων προμηνύει· *τοῦ ποιῆσαι τὸ θέλημά σου, ὁ θεός μου, ἠβουλήθην, ὡσαύτως· ἑκουσίως θύσω σοι·* μήτι κατὰ τὴν θεότητα ἄλλο ἐστὶ θέλημα τοῦ πατρὸς παρὰ τὸν υἱόν, ἢ ἄλλο θέλει ὁ υἱὸς παρὰ τὸν πατέρα; εἰ τοίνυν ἓν θέλουσι καὶ οὐδεμία ἐστὶ διαφορὰ θελήματος ἐν τῇ ἁγίᾳ τριάδι, πῶς ἐστι νοητέον, ὅπερ ὁ προφήτης περὶ τοῦ προσώπου αὐτοῦ μαρτυρεῖ· *τοῦ ποιῆσαι τὸ θέλημά σου, ὁ θεός μου, ἠβουλήθην*, εἰ μὴ πιστῶς νοηθῇ εἰρημένον περὶ τοῦ ἀμώμου θελήματος τῆς αὐτοῦ ἀνθρωπότητος; ὅθεν καὶ ἕπεται· *καὶ τὸν νόμον σου ἐν μέσῳ τῆς κοιλίας μου.* οὐδεὶς γὰρ ἀμφιβάλλων ὅ τι ὁ αὐτὸς ψαλμὸς εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τοῦ προφήτου ἐκηρύχθη, ὅπερ καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῇ πρὸς Φιλιππησίους ἀναγγέλλει, εἰ πεπληρωμένῃ πίστει θελέσει τις προσέχειν, περὶ τοῦ αὐτοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ οὕτως λέγων· *ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβὼν ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ.* Ἰδοὺ ἐνταῦθα ὁ ἀληθέστατος κῆρυξ καὶ τῶν *μορφῶν*, τουτέστι τῶν φύσεων, τοῦ Χριστοῦ τὴν διαφορὰν διδάσκει καὶ τὴν ὑπακοὴν *μέχρι θανάτου* τῆς ἀνθρωπίνης *μορφῆς* σοφῶς ἐπισφραγίζει. τίς γὰρ εἰς τοσοῦτον ἀπὸ τοῦ φωτὸς τῆς ἀληθείας ἀπεχώρησεν, ἵνα κατὰ τὸ θέλημα τῆς αὐτοῦ θεότητος προπετεύσηται λέγειν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τῷ πατρὶ ὑπακοῦσαι, ᾧτινί ἐστιν ἴσος ἐν πᾶσι, καὶ τοῦτο θέλει ἐν πᾶσι καὶ αὐτὸς ὅπερ ὁ πατήρ; ἢ τίς μὴ νοήσοι τὴν ὑπακοὴν τῷ ἀνθρωπίνῳ θελήματι μᾶλλον ἁρμόζειν, ἐν ᾧ παντελῶς οὐδεμίαν ἔσχεν ἁμαρτίαν οὔτε ῥηθήσεται *ὑπήκοος μέχρι θανάτου*, εἰ μὴ ἀνθρώπινον θέλημα ἐν ἑαυτῷ ἀνέλαβε καθὼς ψυχὴν λογικὴν καὶ σάρκα μετὰ πάντων αὐτῶν τῶν ἰδιοτήτων σαρκωθεὶς προσέλαβε; προσεπιτούτοις ἵνα φανῇ τῇ ὑμετέρᾳ εὐσεβεῖ εὐμενείᾳ, ὅτι φυσικόν ἐστι τὸ ἀνθρώπινον θέλημα, καὶ ὁ ἀρνούμενος τὸ ἀνθρώπινον θέλημα *χωρὶς* μόνης *ἁμαρτίας* ἐν τῷ Χριστῷ οὔτε ἔχειν αὐτὸν ἀνθρωπίνην ψυχὴν ὁμολογεῖ, ὁ

---

6 Ps. 39,9 7 Ps. 53,8 10 – 12 Ps. 39,9 15 – 18 Phil. 2,6 – 8 20 Phil. 2,8 21 cf. Jac. 5,19 25 cf. Hebr. 4,15 29 cf. Hebr. 4,15

MT K v

---

1 ναζιανζοῦ] νανζιανζοῦ T ἐφωδίασε] ἐφοδίασε K 2 παρὰ τοῦ] παρ' αὐτοῦ M καὶ¹ *om.* MT 3 παρὰ τοῦ] παρ' αὐτοῦ M 4 ἐναντίον ἑαυτῷ] αὐτῷ ἐναντίον v 5 χριστοῦ *om.* M 7 μήτι] μήτοι K 8 τὸν υἱὸν] τοῦ υἱοῦ v 9 ἁγίᾳ *om.* M 10 μαρτυρεῖ] μαρτύρεται K v 12 ἀμφιβάλλων] ἀμφιβάλλει MT ὁ ἀμφιβάλλων v 12 – 13 αὐτὸς ψαλμὸς] ψαλμὸς οὗτος MT 14 παῦλος *om.* v ἀναγγέλλει τῇ πρὸς φιλιππησίους K v θελέσει] θελήσοι M 16 τὸ] τῷ M 18 ὑπήκοος] ὑπήκος K 19 τῶν φύσεων] τῆς φύσεως K¹ 20 σοφῶς] σαφῶς K 21 ἀπεχώρησεν] ἀπεχώρισεν MT K 24 ἢ] εἴ M K 25 ὑπήκοος] ὑπήκος K 26 πάντων] πασῶν M 27 – 28 εὐσεβεῖ εὐμενείᾳ] εὐσεβεία εὐμένεια K 28 καὶ ... θέλημα *om.* v 29 οὔτε] οὕτως v

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

est nec saluatum" secundum quod nos constantissimus praedicator ueritatis Gregorius Nazianzenus praesul instituit. itaque si ab eo humana uoluntas sicut et natura suscepta est et saluata, et quod a susceptore saluatum est, non ei poterat esse contrarium; nihil enim sibi contrarium creator omnium condidit uel per mysterium incarnationis assumpsit; et ymnidicus Dauid personam domini nostri Iesu Christi in psalmis introducens pronuntiat: *ut faciam uoluntatem tuam, deus meus, uolui* itemque: *uoluntariae sacrificabo tibi*, numquid secundum deitatem alia est uoluntas patris quam filii, aut aliud uult filius quam pater? si igitur unum uolunt et nulla est in sancta trinitate differentia uoluntatis, quomodo intellegendum est, quod propheta de eius persona testatur: *ut faciam uoluntatem tuam, deus meus, uolui*, nisi fideliter intellegatur de inmaculata eius humanitatis uoluntate dixisse? unde et sequitur: *et legem tuam in medio cordis mei*. nullus enim qui ambigat, quod idem psalmus in persona Christi a propheta praedicatus est, quod et apostolus Paulus in epistula ad Philippenses, si fide plena quisquam intendere uelit, annuntiat de eodem domino nostro Iesu Christo sic inquiens: *qui cum in forma dei esset, non rapinam arbitratus est esse se aequalem deo, sed semetipsum exinaniuit formam serui accipiens, in similitudinem hominum factus, et habitu inuentus ut homo humiliauit semetipsum factus oboediens usque ad mortem, mortem autem crucis.* ecce hic uerissimus praeco et *formarum*, id est naturarum, Christi differentiam docet et oboedientiam *usque ad mortem* humanae *formae* prudenter adsignat. nam quis in tantum a luce ueritatis abscessit, ut secundum diuinitatis suae uoluntatem presumat dicere dominum nostrum Iesum Christum patri oboedisse, cui est aequalis in omnibus, et hoc uelit in omnibus et ipse quod pater? aut quis non intellegat oboedientiam humanae magis competere uoluntati, in qua nullum habuit omnino peccatum nec diceretur *oboediens usque ad mortem*, nisi humanam in se susciperet uoluntatem sicut animam rationalem carnemque cum omnibus suis proprietatibus humanatus assumpsit? praeterea ut clareat uestrae piissimae benignitati, quod naturalis est humana uoluntas, et qui uoluntatem humanam in Christo abnegat *absque* solo *peccato* eum nec habere humanam animam confitetur, ueritatis

VP BR MNL K

1 nec] neque K saluatum est secundum P^1 B^2 M praedicator] praedicatur VP^1 2 nazianzenus] nazanenus R instituit] instuit N et] id B^2 3 nihil] nichil R N 4 creator omnium contrarium K mysterium] misterium P R L K assumpsit] adsumsit B assupsit M 5 et] ut B^2 ymnidicus] hymnidicus B NL hyramdicus R pronuntiat] pronuntiet N pronumptiat L 6 uoluntariae] uoluntarie P^2 R M 7 quam filii] quam patris B^1 9 intellegendum] intelligenda R intelligendum M K 10 intellegatur] intelligatur R ML K inmaculata] maculata R immaculata ML uoluntate humanitatis N 11 cordis = κοιλίας enim] est B M 12 apostolus] apostulus V apostholus B 13 epistula] epistola BR L K philippenses] phylippenses V philipenses R M fide plena] fidem plenam BR MNL K quisquam] quisque VP uelit] uel B^1 annuntiat] adnuntiat BR 14 esset] essent N^1 15 se *om.* B 16 similitudinem] similitudine VP 17 factus oboediens *om.* K oboediens] obediens R NL 19 adsignat] designat R assignat ML K 20 secundum diuinitatis suae uoluntatem P^2 diuinitatis] diuinitatem VP^1 BR MNL K suae] suam M uoluntatem] uoluntati BR 21 iesum *om.* B oboedisse] obedisse P NL K obdisse R cui] qui R uelit] uellit B 22 aut] at M intellegat] intelligat P^2 R ML K oboedientiam] obedientiam R L K competere] com patre V cumpatere R conpetere BR N 23 oboediens] obediens R NL K 24 susciperet] susceperit V^1 R susceperet V^2 suscipere NL K 25 proprietatibus] proprietabus V^1P^1 assumpsit] adsumpsit BR praeterea] propterea M uestrae] uere VP 26 quod] qui VP^1 quia P^2 naturalis] naturales V 27 absque] abque K eum] cum R K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

σοφώτατος τῆς ἀληθείας κῆρυξ ὁ μακάριος Αὐγουστῖνος ἐν τῷ πέμπτῳ τόμῳ τῆς διαλέξεως κατὰ Ἰουλιανοῦ τοῦ Πελαγιανιστοῦ τί ἐστι θέλημα τούτοις ὁρίζει τοῖς ῥήμασι· „κίνησις ψυχῆς τί ἐστιν εἰ μὴ κίνησις φύσεως; ἡ γὰρ ψυχὴ ἀνενδοιάστως φύσις ἐστίν· διόπερ τὸ θέλημα κίνησις φύσεως ὑπάρχει, ἐπειδὴ κίνησίς ἐστι ψυχῆς." ἰδοὺ κατὰ τὸν ὅρον τούτου τοῦ σοφωτάτου πατρὸς τί εἶη τὸ ἀνθρώπινον θέλημα δείκνυται, ὅτι „ψυχῆς κίνησίς ἐστιν·" ὁμοίως ἐν τῷ αὐτῷ· „ἡ ἀλήθεια δὲ λέγει ἐφ' ὅσον ἐστὶ θέλημά τι, ἀπὸ τῆς φύσεως χωρισθῆναι οὐ δύναται·" καὶ πάλιν ἐν τῷ αὐτῷ τόμῳ· „καί ποθεν ἔστι τὸ θέλημα καὶ εἶναι οὐ λογίζεται· καὶ ἐὰν ἡ ἀρχαιογονία αὐτοῦ οὐκ ἔστι ζητητέα, οὐχὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἔστι ζητητέα, ὅτι τὸ θέλημά ποθεν οὐκ ἔστιν, ἀλλ' ὅτι πεφανέρωται πόθεν εἴη. ἐξ ἐκείνου γάρ ἐστι τὸ θέλημα, οὗτινός ἐστι τὸ θέλημα· ἀπ' ἀγγέλου δηλονότι θέλημα ἀγγέλου, ἀπὸ ἀνθρώπου ἀνθρώπου, ἀπὸ θεοῦ θεοῦ. καὶ ἐὰν ἐνεργῇ ὁ θεὸς θέλημα ἀγαθὸν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, τοῦτο ἐνεργεῖ, ἵνα ἀνατείλῃ ἐξ αὐτοῦ ἀγαθὸν θέλημα, οὗτινός ἐστι τὸ θέλημα·" καὶ πάλιν φησί· „διατί οὖν ἀρνῇ κεκλεισμένοις ὀφθαλμοῖς πράγματα φανερὰ ἀπὸ τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου ἀναφύεσθαι θέλημα τῷ ἀνθρώπῳ;" ὡσαύτως· „αὐτὴ ἡ κίνησις τῆς ψυχῆς μηδενὸς ἀναγκάζοντος θέλημά ἐστιν. δι⟨ὰ⟩ τοῦτό ἐστι λέγειν· τὸ θέλημα ἀπὸ τῆς κινήσεως τῆς ψυχῆς ὑπάρχειν, ὅπερ θέλημα ὑπάρχει ἀπὸ θελήματος·" καὶ πάλιν οὕτως· „οὐκ ἀληθῶς ἄρα, Ἰουλιανέ, ἐξ ἀνθρώπου θέλημα ἀνθρώπου οὐκ ἀναφύεται, ὁπόταν ὁ ἄνθρωπος ἀγαθὸν ποίημα θεοῦ εἴη; ἔπειτα ἡδυνήθη μὴ ἀνελθεῖν εἰς τὴν καρδίαν σου φύεσθαι μὲν ἐξ ἀνθρώπου θέλημα, ἀλλ' οὐχὶ ἐκ τοῦ αὐτεξουσίου αὐτοῦ; εἰπὲ οὖν πόθεν, ἐὰν οὐχὶ ἀπὸ τῆς φύσεως, τουτέστι οὐχὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου;" αἵστισι μαρτυρίαις φαίνεται μίαν ἑκάστην αὐτῶν, ἅστινας ἐνταῦθα ὁ πνευματικὸς πατὴρ ἀπηρίθμησε φύσεις, ἴδιον φυσικὸν ἔχειν καὶ ἑνὶ ἑκάστῳ προσκυροῦσθαι ὀφείλειν θέλημα· οὔτε γὰρ δυνήσεται ἡ τῶν ἀγγέλων φύσις θεῖον ἔχειν θέλημα ἢ ἀνθρώπινον, οὔτε ἡ ἀνθρωπίνη φύσις θέλημα θεοῦ ἢ ἀγγέλου, καθὼς οὔτε ἑτέρου, παρ' ὃ ἐστι, τι⟨ς⟩ ἔχειν φύσιν δυνήσεται ἢ κίνησιν, εἰ μὴ ὅπερ ἐστὶ φυσικῶς ἢ ἐδημιουργήθη. ὁπόταν ταῦτα οὕτως ἡ ἀλήθεια ἔχει, ἀκριβέστατα φαίνεται, ὅτι ἐν τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ δύο, τουτέστι θεοῦ καὶ ἀνθρώπου, φύσεις ἤτοι οὐσίας ὁμολογοῦντες εἰς μίαν αὐτοῦ συνεληλυθέναι τὴν ὑπόστασιν ἤτοι πρόσωπον, ἀναγκαῖόν ἐστι καὶ δύο ἡμᾶς φυσικὰ ἐν αὐτῷ ὁμολογεῖν θελήματα, θεῖον δηλονότι καὶ ἀνθρώπινον, ἐπειδὴ οὔτε τὴν αὐτοῦ θεότητα, ὅσον πρὸς τὸν τῆς φύσεως λόγον ἀνήκει, ἀνθρώπινον ἐσχηκέναι θέλημα λέγειν ἔστιν οὔτε τὴν ἀνθρωπότητα αὐτοῦ θεῖον φυσικῶς ἐσχηκέναι θέλημα πιστεύειν ἔστιν, οὔτε δὲ πάλιν τινὰ ἐκ τῶν αὐτῶν δύο τοῦ Χριστοῦ οὐσιῶν ἐκτὸς τοῦ φυσικοῦ θελήματος ὑπάρχειν ὁμολογεῖν, ὁπόταν καὶ τὰ ἀνθρώπινα διὰ τῆς παντοκρατορίας τῆς θεότητος αὐτοῦ ὑψηλά εἰσι καὶ τὰ θεῖα διὰ τῆς ἀνθρωπότητος αὐτοῦ φανερὰ τοῖς ἀνθρώποις.

---

2 – 6 Augustinus, c. Iulianum lib. V 40, PL 45,1476,22 – 25 6 – 7 Augustinus, c. Iulianum lib. V 53, PL 45,1487,32 – 33 7 – 13 Augustinus, c. Iulianum lib. V 42, PL 45,1479,12 – 19 13 – 14 Augustinus, c. Iulianum lib. V 56, PL 45,1490,8 – 9 15 – 17 Augustinus, c. Iulianum lib. V 60, PL 45,1495, 3 ab imo – 1496,2 17 – 21 Augustinus, c. Iulianum lib. V 56, PL 45,1489,35 – 41; cf. ACO ser. II vol. I p. 350,2 – 4; p. 351,2 – 4

MT K v

---

5 τοῦ σοφωτάτου τούτου M τούτου *om.* v δείκνυται] δείκνυτο M 6 θέλημά τι] θελήματι T 9 οὐχὶ ... ζητητέα *om.* T 10 τὸ² *om.* K τὸ ἀπὸ θέλημα v 12 τοῦτο ὁ ἐνεργεῖ M 13 ἀρνῇ] ἀρνήσαι MT 15 ἡ αὐτὴ M 15 – 17 δι⟨ὰ⟩ ... θελήματος *om.* MT 15 δι⟨ὰ⟩] διὸ K v 17 ἄρα *om.* K v 18 ἔπειτα δὲ ἠδυνήθη MT v 20 εἰπὲ] εἶπεν MT τουτέστι ἐὰν οὐχὶ MT 22 φύσεις] φύσις M 25 τι⟨ς⟩ *coni.* Frohne] τι MT K *om.* v ἢ ἐδημιουργήθη] ἠδημιουργήθη K 26 ἡ ἀλήθεια *om.* MT 29 οὔτε] οὐδὲ v 31 οὔτε ... ἐστίν *om.* K 33 – 34 αὐτοῦ θεότητος MT 34 αὐτοῦ² *om.* MT K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

prudentissimus praedicator beatus Augustinus in quinto uolumine disputationis aduersus Iulianum Pelagianistam quid sit uoluntas his definit uerbis: „motus animi quid est nisi motus naturae? animus enim sine dubitatione natura est; proinde uoluntas motus est naturae, quoniam motus est animi." ecce per huius prudentissimi patris definitionem quid sit humana uoluntas monstratum est, quia „animi motus est;" item in eodem: „ueritas autem dicit quamdiu est uoluntas ulla, a natura non potest separari," et rursus in eodem uolumine: „et alicunde est uoluntas et esse non cognitur; et si eius origo quaerenda non est, non ideo quaerenda non est, quod uoluntas alicunde non est, sed quia manifestum est unde sit. ab illo enim est uoluntas cuius est uoluntas; ab angelo scilicet uoluntas angeli, ab homine hominis, a deo dei. et si operatur deus in hominem uoluntatem bonam, id agit, ut oriatur ab illo bona uoluntas, cuius est uoluntas;" et iterum „cur ergo negas" inquid „clausis oculis res apertas de natura hominis exoriri homini uoluntatem?" itemque: „ipse animi motus cogente nullo uoluntas est. quapropter hoc est dicere: uoluntas extitit de animi motu, quod uoluntas extitit de uoluntate;" et iterum: „itane uero, Iuliane, ex homine hominis uoluntas non oritur, cum homo bonum opus dei sit? postremo potuitne ascendere in cor tuum exoriri quidem hominis uoluntatem, sed non de libero eius arbitrio? dic ergo unde, si non de natura, id est non de ipso homine?" quibus testimoniis claret unamquamque earum, quas hic spiritalis pater dinumerauit naturas, propriam naturalem habere et unicuique assignari debere uoluntatem; neque enim poterit angelica natura diuinam habere uoluntatem aut humanam, neque humana natura uoluntatem dei uel angeli, sicut nec alterius quam est quisquam naturam habere poterit ⟨aut⟩ motum, nisi quod est naturaliter aut creatus est. cum haec ita ueritas habeat, certissime claret, quod in domino nostro Iesu Christo duas, id est dei et hominis, naturas siue substantias confitentes in unam eius conuenisse subsistentiam siue personam, necesse est et duas nos naturales in eo fateri uoluntates, diuinam scilicet et humanam, quia neque diuinitatem eius, quantum ad naturae rationem pertinet, humanam habuisse uoluntatem dicendum est, neque humanitatem eius diuinam habuisse naturaliter uoluntatem credendum est, neque rursum aliquam ex eisdem duabus Christi substantiis absque naturali uoluntate extitisse fatendum, cum et humana per omnipotentiam diuinitatis eius sublimata sint et diuina per humanitatem eius hominibus reserata.

VP BR MNL K

1 praedicator] praedicatur V beatus] beatissimus MNL augustinus] agustinus V 2 quid[1]] quod NL his] hiis R (*et ita semper*) hic NL definit] diffinit R M motus] motis V[1] animi = ψυχῆς 4 per] pro V definitionem] difinitione V diffinitionem R M 5 quid] quod N 6 quamdiu] quadiu P[1] quamdiu illa est VP[2] uoluntas ... natura] uoluntas sola natura V uoluntas ulla natura P uoluntas a natura MN 7 alicunde] aliunde P[1] L cognitur] cogitur Aug. BR NL cognoscitur K si] sic VP 8 alicunde] aliunde P[1] L 9 manifestum] manifestatum M K est[1] *om.* B[1] 10 hominis] hominibus N deus] eius N hominem] homine Aug. P[2] 11 cuius est uoluntas *om.* K 12 cur] quur B homini] hominis BR M[1] 13 quapropter] quia propter VP 14 motu] moto B motus N uoluntate] uoluntatem V 17 libero] libro B[1]R 18 earum] eorum VP B MNL K spiritalis] spiritales V spiritualis M 19 assignari] adsignare B designare R adsignari MNL K 20 enim *om.* M poterit] pote. P 21 quisquam] quisque VP 22 poterit habere M ἢ = ⟨aut⟩ *om.* VP BR MNL K ita] itaque R N 24 eius *om.* BR subsistentiam] substantiam L 25 est] esse VP uoluntates] uoluntatis V[1] 26 naturae] natura V 28 eisdem] isdem VP absque] abque K 29 uoluntate] uoluntati VP extitisse] extitit se VP[1] 30 sint] sit B[1]R N[2]

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Ἀποδοῦναι τοίνυν ἀναγκαῖόν ἐστι τὰ ὄντα θεῖα τῷ αὐτῷ ὡς θεῷ, τὰ ὄντα ἀνθρώπινα τῷ αὐτῷ ὡς ἀνθρώπῳ, καὶ ἑκάτερα διὰ τῆς καθ' ὑπόστασιν ἑνώσεως τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀληθῶς ἐπιγινώσκειν, ὅπερ ὁ ἀληθὴς ὅρος τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου ὑπομιμνήσκει ἡμᾶς διαβεβαιούμενος· „ἑπόμενοι τοίνυν τοῖς ἁγίοις πατράσιν ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ὁμολογεῖν υἱὸν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν συμφώνως ἅπαντες ἐκδιδάσκομεν, τέλειον τὸν αὐτὸν ἐν θεότητι καὶ τέλειον τὸν αὐτὸν ἐν ἀνθρωπότητι, θεὸν ἀληθῶς καὶ ἄνθρωπον ἀληθῶς, τὸν αὐτὸν ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος, ὁμοούσιον τῷ πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν τὸν αὐτὸν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, κατὰ πάντα ὅμοιον ἡμῖν *χωρὶς ἁμαρτίας*, πρὸ αἰώνων μὲν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα κατὰ τὴν θεότητα, *ἐπ' ἐσχάτων δὲ τῶν ἡμερῶν* τὸν αὐτὸν δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου τῆς θεοτόκου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν Χριστὸν υἱὸν κύριον μονογενῆ, ἐν δύο φύσεσιν ἀσυγχύτως ἀτρέπτως ἀδιαιρέτως ἀχωρίστως γνωριζόμενον, οὐδαμοῦ τῆς τῶν φύσεων διαφορᾶς ἀνῃρημένης διὰ τὴν ἕνωσιν, σωζομένης δὲ μᾶλλον τῆς ἰδιότητος ἑκατέρας φύσεως καὶ εἰς ἓν πρόσωπον καὶ μίαν ὑπόστασιν συντρεχούσης, οὐκ εἰς δύο πρόσωπα μεριζόμενον ἢ διαιρούμενον, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν υἱὸν μονογενῆ θεὸν λόγον κύριον Ἰησοῦν Χριστόν." τοῦτο αὐτὸ καὶ ἡ ἁγία σύνοδος ἡ ὑπὸ τοῦ τῆς σεβασμίας μνήμης Ἰουστινιανοῦ τοῦ βασιλέως ἐν Κωνσταντινουπόλει συναθροισθεῖσα ἐν τῷ ἑβδόμῳ κεφαλαίῳ τῶν ὅρων κηρύττει· „εἴ τις ἐν δυσὶ φύσεσι λέγων μὴ ὡς ἐν θεότητι καὶ ἀνθρωπότητι τὸν ἕνα κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν γνωρίζεσθαι ὁμολογεῖ, ἵνα διὰ τούτου σημάνῃ τὴν διαφορὰν τῶν φύσεων, ἐξ ὧν ἀσυγχύτως ἡ ἄφραστος ἕνωσις γέγονεν, οὔτε τοῦ λόγου εἰς τὴν τῆς σαρκὸς μεταποιηθέντος φύσιν οὔτε τῆς σαρκὸς πρὸς τὴν τοῦ λόγου φύσιν μεταχωρησάσης (μένει γὰρ ἑκάτερον, ὅπερ ἐστί τῇ φύσει, καὶ γενομένης τῆς ἑνώσεως καθ' ὑπόστασιν), ἀλλ' ἐπὶ διαιρέσει τῇ ἀνὰ μέρος τὴν τοιαύτην λαμβάνει φωνὴν ἐπὶ τοῦ κατὰ Χριστὸν μυστηρίου ἢ τὸν ἀριθμὸν τῶν φύσεων ὁμολογῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἑνὸς κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ λόγου σαρκωθέντος μὴ τῇ θεωρίᾳ μόνῃ τὴν διαφορὰν τούτων λαμβάνει, ἐξ ὧν καὶ συνετέθη, οὐκ ἀνῃρημένην διὰ τὴν ἕνωσιν (εἷς γὰρ ἐξ ἀμφοῖν καὶ δι' ἑνὸς ἀμφότερα), ἀλλ' ἐπὶ τούτῳ κέχρηται τῷ ἀριθμῷ,

9 Hebr. 1,2 10 cf. Lc. 1,2

4 – 16 Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,23 – 130,2; ACO II 3,2 p. 137,23 – 138,4 18 – 82,1 Symb. V. conc., ACO IV 1 p. 242,1 – 11; ACO IV 1 p. 217,7 – 16

MT K v

3 ἁγίας *om.* M 4 τοίνυν *om.* MT K 10 διὰ *om.* v 12 κύριον υἱὸν μονογενῆ K ἀδιαιρέτως ἀσυγχύτως ἀχωρίστως T 15 οὐκ] οὐχ T 18 δυσὶ] δύο MT 19 καὶ ἐν ἀνθρωπότητι T 20 σημάνῃ] σημαίνῃ K 21 μεταποιηθέντος] ματαποιηθεῖσαν K 22 μεταχωρησάσης] μεταχωρίσαντος T 24 λαμβάνει] λαμβάνη v 27 ἀμφοῖν] ἀμφοῖς K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Reddere itaque necesse est quae diuina sunt eidem ut deo, quae humana sunt eidem ut homini, et utraque per subsistentialem adunationem unius eiusdemque domini nostri Iesu Christi ueraciter cognoscenda, quod uerissima definitio sanctae Chalcedonensis concilii nos commonet asserens: „sequentes igitur sanctos patres unum eundem confiteri filium et dominum nostrum Iesum Christum consonanter omnes docemus, eundem perfectum in deitate, eundem perfectum in humanitate, deum uere et hominem uere, eundem ex anima rationale et corpore, consubstantialem patri secundum deitatem, consubstantialem nobis eundem secundum humanitatem, per omnia nobis similem *absque peccato*, ante secula quidem de patre genitum secundum deitatem, *in nouissimis autem diebus* eundem propter nos et propter salutem nostram ex Maria uirgine dei genetrice secundum humanitatem, unum eundemque Christum filium dominum unigenitum, in duabus naturis inconfuse inmutabiliter indiuise inseparabiliter agnoscendum, nusquam sublata naturarum differentia propter unitionem magisque salua proprietate utriusque naturae et in unam personam atque subsistentiam concurrente, non in duas personas partitum atque diuisum, sed unum et eundem filium unigenitum deum uerbum dominum Iesum Christum.“ hoc idem etiam et sancta synodus, quae sub augustae memoriae Iustiniano principe in Constantinopoli congregata est, in septimo definitionum capitulo predicat: „si quis in duabus naturis dicens non ut deitate et humanitate unum dominum nostrum Iesum Christum cognosci confitetur, ut per hoc significet differentiam naturarum, ex quibus inconfuse et ineffabilis unitas facta est, neque uerbo in naturam carnis transfigurato neque carne ad uerbi naturam translata (manet enim utrumque quod est secundum naturam et post factam unitionem substantialiter), sed in diuisionem per partem huiusmodi suscepit uocem in mysterio Christi aut numerum naturarum confitens in uno eodemque domino nostro Iesu Christo deo uerbo incarnato, non tantummodo contemplatione differentiam earum accipit, ex quibus et conpositus est, non interempta propter unitionem (unus enim ex

VP BR MNL K

2 homini] homine VP adunationem] adunitionem VP MNL unius eiusdemque] eiusdem uniusque R eiusdemque] eiusdem N 3 cognoscenda] cognoscendam P definitio] diffinitio R M sanctae] sancte V sancti BR K sancta NL chalcedonensis] calcedonensis V MN calchedonensis B 4 commonet] communet P filium dei et M 5 consonanter] consonantes MNL omnes *om.* N 6 deitate] deitatem B¹ L K humanitate] humanitatem B¹ K 7 rationale] rationalem VP rationali R M K rationari N rationabili L corpore] corpo P¹ consubstantialem¹] consubstantiabilem K patri] patris M consubstantialem²] consubstantiabilem K 8 eundem *om.* K 9 diebus] deebus V¹ 10 genetrice] genitrice P² R ML K humanitatem] humanitem M 11 dominum] dei B quia dei R 12 inmutabiliter] immotabiliter M indiuise] indeuise V indiuisse R agnoscendum] agnuscendum P¹ sublata] sublatam VP BR MNL 12 – 13 differentia] differentiam B M 13 unitionem] unionem L proprietate] propriaetate P¹ 14 atque¹] adque V² subsistentiam] substantiam L concurrente] concurrentem BR atque²] adque V 15 uerbum] uerum N 16 et *om.* M synodus] sinodus V augustae] agustae V iustiniano] iustiano V N¹ 17 congregata] congrata K definitionum] definitionem V¹ diffinitionum R M capitulo] articulo R 18 unum *om.* L K 19 cognosci] cognusci V² inconfuse] inconfusa BR et *del. susp.* Lu (inconfusae?) 20 uerbo] uerbum M in *om.* K naturam] natura M transfigurato] transfiguratum M ad] in BR 21 naturam] natura NL K 22 unitionem] unitationem VP¹ R unionem L in diuisionem] indiuise BR per *om.* N partem] partum V suscepit] suscipit P¹ MNL K 23 mysterio] mysterium B MNL misterio R misterium K 24 differentiam] diffirentiam P earum] eorum R 25 accipit] accepit P BR interempta] interemptam MNL

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ὡς κεχωρισμένας καὶ ἰδιοϋποστάτους εἶναι τὰς φύσεις, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔστω."
διὰ ταῦτα ἅπερ ἡμᾶς αὗται αἱ σεβάσμιαι σύνοδοι πιστῶς ὑπομιμνήσκουσιν ἀναγκαῖόν ἐστι φυλάξαι, ὅπως μηδαμοῦ τὴν διαφορὰν τῶν φύσεων διὰ τὴν ἕνωσιν ἀφαιρῶμεν, ἀλλὰ σωζομένης τῆς ἰδιότητος ἑκατέρας φύσεως ἕνα Χριστὸν θεὸν ἀληθινὸν καὶ τέλειον καὶ τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον ἀληθινὸν καὶ τέλειον ὁμολογήσωμεν. διὸ δὴ ἐὰν ἐν οὐδενὶ ἡ διαφορὰ τῶν φύσεων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀνῃρέθη, ἀναγκαῖόν ἐστιν, ἵνα ἐν πάσαις ταῖς ἰδιότησι τὴν αὐτὴν διαφορὰν φυλάξωμεν. ὁ γὰρ ἐν οὐδενὶ ἀναιρετέαν τὴν διαφορὰν διδάξας ἐν πᾶσι ταύτην ὀφείλειν φυλάττεσθαι ὑπέμνησεν· ὅπου δὲ ἓν θέλημα καὶ ἐνέργεια ἀπὸ τῶν αἱρετικῶν καὶ τῶν τούτοις ἑπομένων λέγεται – ποία ἐν αὐτῇ διαφορὰ γνωρίζεται ἢ ποῦ κατὰ τὴν ἁγίαν ταύτην σύνοδον ἡ διαφορὰ φυλάττεται, ἐπὰν ἓν θέλημα ἐν αὐτῷ, ὅπερ ἀλλόκοτόν ἐστι, βεβαιοῦται; – ἀναγκαῖόν ἐστι τοὺς ταῦτα διεκδικοῦντας ἢ θεῖον αὐτὸ λέγειν ἢ ἀνθρώπινον ἢ ἐξ ἀμφοῖν σύνθετον κεκραμένον καὶ συγκεχυμένον ἤ, ὡς οἱ αἱρετικοὶ πάντες διαβεβαιοῦνται, ἓν ἔχειν τὸν Χριστὸν θέλημα καὶ ἐνέργειαν, ὡς ἀπὸ τῆς μιᾶς, ὡς αὐτοὶ φάσκουσι, συνθέτου αὐτοῦ φύσεως προελθόντα. καὶ ἀπώλετο ἐν τούτῳ ἀναμφιβόλως ἡ φυσικὴ διαφορά, ἥντινα αἱ ἅγιαι σύνοδοι καὶ μετὰ τὴν θαυμαστὴν ἕνωσιν ἐν πᾶσιν ἡμῖν παραφυλαχθησομένην ἐθέσπισαν, ἐπεί, καὶ ἐὰν ἕνα Χριστὸν καὶ ἓν αὐτοῦ πρόσωπον καὶ ὑπόστασιν διὰ τὴν ἕνωσιν δηλονότι τῶν φύσεων, ἥτις γέγονε καθ' ὑπόστασιν, ἐδίδαξαν, ὅμως τὴν διαφορὰν αὐτῶν τῶν φύσεων, αἵτινες ἐν αὐτῷ ἡνώθησαν, μετὰ τὴν θαυμαστὴν καὶ ἀχώριστον ἕνωσιν μέχρι θεωρίας νοήσεως γνωρίζειν ἡμᾶς καὶ κηρύττειν *παραδεδώκασι.* τοιγαροῦν ἐὰν αἱ ἰδιότητες τῶν φύσεων ἐν τῷ ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ διὰ τὴν διαφορὰν φυλάττωνται, ὁμοίως καὶ τὴν διαφορὰν τῶν φυσικῶν αὐτοῦ θελημάτων καὶ τῶν φυσικῶν αὐτοῦ ἐνεργειῶν ἁρμόζει ἡμᾶς ὁμολογεῖν πληρεστάτῃ πίστει, ὅπως τῇ αὐτῶν διδασκαλίᾳ „ἐν πᾶσιν ἀκολουθοῦντες" ἀποδειχθῶμεν καὶ μηδὲν τῆς αἱρετικῆς καινότητος εἰς τὴν τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαν προσδεξώμεθα.

Κἂν εἰ γὰρ ἀναρίθμητα καὶ τῶν ἄλλων ἁγίων πατέρων ὑπάρχουσι τὰ πονήματα, ὅμως ὀλίγας χρήσεις ἀπὸ τῶν βιβλίων τῶν Γραϊκῶν ἐν ταύτῃ μου τῇ μετρίᾳ ἀναφορᾷ ῥᾳθυμίας χάριν ὑπετάξαμεν.

---

20 *cf.* Luc. 1,2

4–5 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,23–33 23 cf. Ecthesis, ACO ser. II vol. I p. 160,25

MT K v

1 ὡς οὐ κεχωρισμένας M 2 αἱ σεβάσμιαι αὗται MT 3 ἀφαιρῶμεν] ἀφαιροῦμεν v 5 ἐν *om.* T K¹ 9 αὐτῇ ταύτῃ M 10 ἐπὰν] δὲ ἐν T 11 asserunt = διεκδικοῦντας (διδάσκοντας) (*cf.* 66,28) 12 ἢ² *om.* M οἱ *om.* MT K 14 αὐτοῦ *om.* MT 16 ἐὰν *om.* MT 20 αἱ ἐὰν K 21–22 φυλάττωνται ... διαφορὰν *om.* v 22 θελημάτων ... αὐτοῦ *om.* v 23 ὅπως] ὅμως MT 24 καινότητος] κενοτομίας K 27 ὑπάρχουσι] ὑπάρχωσι M K τυγχάνουσι v uolumina = πονήματα (τόμοι)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

utrisque et per unum utraque), sed propterea numero utitur, tamquam diuisas et propriae subsistentiae consistentes naturaliter, talis anathema sit." propterea quae nos hae uenerabiles synodi commonent fideliter necesse est custodire, ut nusquam differentiam naturarum propter unitionem adimamus, sed salua proprietate utriusque naturae unum Christum deum uerum ⟨atque⟩ perfectum et eundem hominem uerum atque perfectum confiteamur. quocirca si in nullo differentia naturarum domini nostri Iesu Christi sublata est, necesse est, ut in omnibus proprietatibus eandem differentiam conseruemus. qui enim in nullo adimendam differentiam docuit, in omnibus hanc seruari debere commonuit; ubi autem una uoluntas et operatio ab hereticis hereticorumque sequacibus dicitur – qualis in ea differentia cognoscitur uel ubi secundum hanc sanctam synodum differentia conseruatur, dum si una in eo uoluntas, quod absurdum est, asseritur –, necesse est eos qui haec asserunt aut diuinam eam dicere aut humanam aut ex utrisque conpositam, commixtam atque confusam aut, ut heretici omnes asseuerant, unam habere Christum uoluntatem et operationem tamquam de una, ut perhibent ipsi, eius natura conposita procedentem. et periit in hoc proculdubio differentia naturalis, quam sanctae synodi etiam post ammirabilem unitionem nobis in omnibus conseruandam sancxerunt, quia, et si unum Christum unamque eius personam ac subsistentiam propter unitionem uidelicet naturarum, quae facta est secundum subsistentiam, docuerunt, differentiam tamen ipsarum, quae in eo adunatae sunt naturarum, post ammirabilem atque inseparabilem adunationem usque ad intelligentiae contemplationem nos cognoscere ac praedicare *tradiderunt*. si itaque proprietates naturarum in uno eodemque domino nostro Iesu Christo propter differentiam conseruantur, et differentiam quoque naturalium eius uoluntatum et naturalium operationum plena fide nos congruit confiteri, ut eorum doctrinae „pediseque in omnibus" approbemur et nihil hereticae nouitatis in Christi ecclesiam ammittamus.

Licet enim numerosa etiam aliorum sanctorum patrum exsistunt uolumina, parua tamen testimonia de libris, quae in Greco sunt, propter fastidium in hac humillima suggestione subneximus.

VPG(5) BRm(7) MNL K

---

1 utrisque] utriusque P¹ diuisas] diuisa sunt? propriae] propria P 2 subsistentiae] subsistentiame V subsistentia P² anathema] anathaema P anathima B¹ 3 uenerabiles] uenerabilis V¹P¹ B¹ synodi] sinodi V ut] et N 4 proprietate] proprietatem K 5 καὶ = ⟨atque⟩ *om.* VP BR MNL K uerum² *inc.* G atque] adque V atquae P¹ 6 in *om.* N 7 proprietatibus] propriaetatibus P¹ enim *inc.* m (87,12) 8 adimendam differentiam] adimentiam MNL seruari] seruare B²R M 9 et una operatio K hereticorumque] hereticorum N sequacibus] sequatibus N subsequentibus L qualis] quales V 10 cognoscitur] cognuscitur V 12 diuinam] diuam B¹ utrisque] utriusque N K conpositam] compositam MNL 13 ut *om.* MNL asseuerant] assuerant K 14 ut] at P¹ conposita] composita MNL 15 periit] perit VP B² sanctae] sancti VP¹ 15–16 ammirabilem] admirabilem R ML 16 unitionem] untionem VP² in *om.* K sancxerunt] sanxerunt BGm MN K sanxerat R 17 unamque] unamquae P¹ unam quia R ac] hac P 18 tamen] cum R 19 adunatae] adunate V R adiuncta G ammirabilem] admirabilem G M tam mirabilem K atque] adque Bm atque inseparabilem *om.* M 20 itaque] ita B¹ 21 proprietates] propriaetates P 22 quoque] quoquae P¹ uoluntatum] uoluntatem VP¹ 23 pediseque] pedisequae PG M pedisequi Bm pedum sequi R 24 approbemur] adprobemur BR NL² K aprobemur L¹ et] ut M nihil] nichil G R N ecclesiam] ecclesia MNL K ammittamus] admitamus B¹m admittamus B²R M amictamus K 26 numerosa] numeros B¹m exsistunt] existunt P B¹RGm MNL K existant B² parua] praua N¹ tamen] tanta R 27 libris] liberis N¹ greco] grego P¹

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

1 Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἐκ τοῦ δευτέρου λόγου τοῦ περὶ υἱοῦ·

Ἕβδομον λεγέσθω τό· *καταβεβηκέναι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ* τὸν υἱόν, *οὐχ ἵνα ποιῇ τὸ θέλημα τὸ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὸ* ⟨*θέλημα*⟩ *τοῦ πέμψαντος* ⟨*αὐτόν*⟩. εἰ μὲν οὖν μὴ παρὰ τοῦ κατελη-
λυθότος αὐτοῦ ταῦτα ἐλέγετο, εἴποιμεν ἄν, ὡς παρὰ τοῦ ἀνθρώπου τυποῦσθαι τὸν λόγον,
5 οὐ τοῦ κατὰ τὸν σωτῆρα νοουμένου. τὸ γὰρ ἐκείνου θέλειν οὐδὲ ὑπεναντίον θεῷ, θεωθὲν
ὅλον.

2 Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης ἐκ τοῦ δευτέρου βιβλίου τοῦ κατὰ Εὐνομίου·

Πῶς ὁ κύριος *τὸν κόσμον ἑαυτῷ καταλλάσσων* ἐπεμέριζε τῇ ψυχῇ τε καὶ τῷ σώματι
10 τὴν παρ' αὐτοῦ γενομένην τοῖς ἀνθρώποις εὐεργεσίαν, θέλων μὲν διὰ τῆς ψυχῆς, *ἁπτόμενος* δὲ διὰ τοῦ σώματος;

3 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ κατὰ Ἀπολιναρίου·

Τῆς δὲ τοιαύτης κατὰ τὸν λόγον ἀμηχανίας μία γένοιτο ἂν παραμυθία ἡ ἀληθὴς τοῦ
15 μυστηρίου ὁμολογία, ὅτι τὸ μὲν δειλιᾶν πρὸς τὸ πάθος τῆς ἀνθρωπίνης ἀσθενείας ἐστί, καθὼς φησι καὶ ὁ κύριος *τὸ πνεῦμα πρόθυμον εἶναι λέγων, ἀσθενῆ δὲ τὴν σάρκα*, τὸ δὲ ἀναδέχεσθαι τὸ ἐξ οἰκονομίας πάθος τῆς θείας ἐστὶ καὶ βουλῆς καὶ δυνάμεως. ἐπειδὴ τοίνυν ἄλλο τὸ ἀνθρώπινον θέλημα καὶ τὸ θεῖον ἄλλο, φθέγγεται μὲν ὡς ἐκ τοῦ ἀνθρώπου τὸ τῇ
ἀσθενείᾳ τῆς φύσεως πρόσφορον ὁ τὰ ἡμέτερα πάθη οἰκειωσάμενος, ἐπάγει δὲ τὴν δευτέραν
20 φωνήν, τὸ ὑψηλόν τε καὶ θεοπρεπὲς βούλημα κυρωθῆναι παρὰ τὸ ἀνθρώπινον ὑπὲρ τῆς τῶν ἀνθρώπων σωτηρίας θέλων. ὁ γὰρ εἰπών· *μὴ τὸ ἐμόν*, τὸ ἀνθρώπινον τῷ λόγῳ ἐσήμανε, προσθεὶς δὲ τό· *σόν*, ἔδειξε τὸ συναφὲς τῆς ἑαυτοῦ πρὸς τὸν πατέρα θεότητος, ἧς οὐδεμία θελήματός ἐστι διαφορὰ διὰ τὴν κοινωνίαν τῆς φύσεως.

25 **4** Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐκ τῆς ὁμιλίας τῆς πρὸς τοὺς μὴ ὑπαντήσαντας ἐν τῇ συνάξει καὶ περὶ τοῦ ὁμοουσίου·

Εἰ τοίνυν πατρὸς καὶ υἱοῦ μία βούλησίς ἐστι, πῶς φησιν ἐνταῦθα· *πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ*; ἂν μὲν γὰρ ἐπὶ τῆς θεότητος ⟨τὸ⟩ εἰρημένον ᾖ τοῦτο, ἐναντιολογία τις γίνεται καὶ πολλὰ ἄτοπα ἐκ τούτου τίκτεται, ἂν δὲ ἐπὶ τῆς σαρκὸς ἔχει λόγον τὰ

---

2 – 3 Joh. 6,38 9 2. Cor. 5,19 10 cf. Lc. 6,19 16 Mt. 26,41 21 – 22 Lc. 22,42 27 – 28 Mt. 26,39

---

2 – 6 Gregorius Naz., or. 30,12, PG 36,117 C 1 – 7; SC 250 (1978) 12,1 – 6 9 – 11 Gregorius Nyss., Refutatio confess. Eunomii, PG 45,548 C 11 – D 1; ed. W. Jaeger II 368,9 – 13 (Nr. 179) 14 – 23 Gregorius Nyss., Antirrheticus adv. Apollinarium, PG 45,1193 B 14 – 1196 A 5; ed. F. Müller, Op. III 1 p. 181,12 – 27; cf. ACO ser. II vol. 1 p. 286,33 – 34 27 – 86,6 Iohannes Chrys., de consubstantiali, PG 48,766,2 – 17

MT K v

---

3 uoluntatem = ⟨θέλημα⟩ *om.* MT K v eum = ⟨αὐτόν⟩ *om.* MT K v 5 οὐ] τοῦ M τοῦ *om.* MT K οὐδὲ] οὐδὲν M θεωθὲν] θεώθεν K 8 τοῦ ἁγίου *om.* K γρηγορίου τοῦ νύσσης MT 9 καταλλάσσων] καταλάσσων MT τῷ *om.* T K 10 γενομένην] γινομένην T v 16 τὸ μὲν πνεῦμα v 17 ἀναδέχεσθαι] ἀνέχεσθαι *ed.* Müller 18 θέλημα] βούλημα *ed.* Müller ὡς *om.* v 19 τῆς φύσεως *om.* K v οἰκειωσάμενος πάθη v 21 τὸ² *om.* K 21 – 22 ἐσήμανε τῷ λόγῳ K v 26 ὑπαντήσαντας] ἀπαντήσαντας M 27 πλὴν *om.* MT 28 ⟨τὸ⟩ *om.* MT K v 29 καὶ ... τίκτεται *om. lat.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

1 Sancti Gregorii Theologi ex secundo libro de filio:

Septimum dicatur *discendisse e caelo* filium, *non ut faciat uoluntatem suam, sed uoluntatem eius qui misit eum*. si ergo non ab eodem qui descendit haec dicta fuissent, dixissemus utique tamquam ab homine formari uerbum non illo, qui in saluatore intellegitur. illius enim uelle nec contrarium est deo, deificatum totum.

2 Sancti Gregori Nisae de libro secundo contra Eunomium:

Quomodo dominus *mundum sibi reconcilians* distribuebat animae corporique beneficium, quod ab eo fiebat hominibus, uolens quidem per animam, *tangens* autem per corpus?

3 Eiusdem de libro contra Apolinarem:

Huiusmodi autem sermonis hesitationi una erit consolatio uera mysterii confessio, quoniam formidare quidem in passione humanae fragilitatis est, iuxta quod ⟨et⟩ dominus ait *spiritum prumptum esse*, dicens, *carnem autem infirmam*, suscipere autem dispensationis passionem diuinae uoluntatis atque uirtutis est. quoniam igitur altera humana uoluntas et diuina altera est, loquitur quidem ut homo – quod infirmitati carnis congruit – qui nostras passiones suscepit, producit autem secundam uocem, excelsam et deo dignam uoluntatem confirmari quam humanam propter salutem hominum uolens. qui enim dixit: *non mea uoluntas*, humanam praesenti sermone significauit, addens autem: *tuam*, ostendit cognationem propriae diuinitatis ad patrem, cuius diuinitatis nulla est differentia propter unitatem naturae.

4 Sancti Iohannis episcopi Constantinopoleos de sermone ad eos, qui ad missas non occurrerunt, et de consubstantiali:

Si igitur patris et filii una uoluntas est, quomodo hic dicit: *uerumtamen non sicut ego uolo, sed sicut tu uis*? si enim in diuinitate quod dictum est sit hoc, aliqua contradictio erit, ... si autem de carne habet rationem quae dicta sunt, et

---

VPG BRm MNL K

---

1 gregorii] gregrii M¹ theologi] theologii VPG ex] et N 2 septimum] septimo B² L discendisse] descendisse RG MN K e] de R N ut non MNL faciat] faciam V 3 eum] illum G descendit] discendit V fuissent] fuisset N 4 tamquam] tamquae P¹ tamque P² 4–5 intellegitur] intelligitur RG ML K 5 nec] ne N deificatum] dei factum R 7 gregori] gregorii R NL K nisae] nise R eunomium] eonomium B¹m 8 distribuebat] distribuat M 9 quod] quia V qui PG autem] quidem R 12 apolinarem] apolinarim VP¹ apollinarum G apollinarem B² M K appollinarem N apulinarem L 13 hesitationi] hesitationis R hesitatione M una] huna P¹ uera] ueri MNL mysterii] misterii RG L K 14 καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG BRm MNL K 15 prumptum] promptum RG MNL K suscipere] suscipe K 16 uoluntatis] uoluntates VP¹ 17 quidem] enim BRm MNL K infirmitati] infirmitatis R infirmati m¹ 18 secundam] secundum V excelsam] exelsam M 20 praesenti] praesentis NL K sermone] sermoni VP sermonem NL significauit] significabit VG 21 cognationem] coniunctionem (ACO, ser, II. vol. 1, p. 289,3) θελήματός = diuinitatis 24 constantinopoleos] constantinopoleus P¹ BRm missas] misas P² 25 occurrerunt] occurrunt Bm 26 est uoluntas K uerumtamen] uerumptamen R (*ita saepe*) 27 diuinitate] diuinitatem Rm¹ NL K 28 *lac.*?

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

εἰρημένα, καὶ οὐδὲν γένοιτο ἂν ἔγκλημα. οὐ γὰρ τὸ μὴ θέλειν ἀποθανεῖν τὴν σάρκα κατάγνωσις, φύσεως γάρ ἐστι τοῦτο, αὐτὸς δὲ τὰ τῆς φύσεως ἅπαντα *χωρὶς ἁμαρτίας* ἐπιδείκνυται καὶ μετὰ πολλῆς τῆς περιουσίας, ὥστε τὰ τῶν αἱρετικῶν *ἐμφράζει στόματα*. ὅταν οὖν λέγῃ ὅτι *εἰ δυνατὸν παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο* καί· *οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ*, οὐδὲν ἕτερον δείκνυσιν, ἀλλ' ἢ ὅτι σάρκα ἀληθῶς περιβέβληται φοβουμένην θάνατον. τὸ γὰρ φοβεῖσθαι θάνατον καὶ ἀναδύεσθαι καὶ ἀγωνιᾶν ἐκείνης ἐστίν.

5 Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν Θησαυρῶν·

Ὅταν οὖν φαίνηται δειλιῶν τὸν θάνατον καὶ λέγων· *εἰ δυνατὸν παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο*, ἐννόει πάλιν, ὅτι δειλιῶσα τὸν θάνατον ἡ σὰρξ ἐδιδάσκετο φορουμένη παρὰ τοῦ θεοῦ λόγου μηκέτι τοῦτο πάσχειν. ἔλεγε γὰρ πρὸς τὸν πατέρα· *οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω ἀλλ' ὡς σύ*· οὐκ ἐφοβεῖτο μὲν γὰρ καθὸ λόγος ἐστὶ καὶ θεὸς τὸν θάνατον αὐτός, ἀλλ' εἰς τέλος διεξάγειν τὴν οἰκονομίαν ἠπείγετο· *τοῦτο γὰρ ἦν τὸ θέλημα τοῦ πατρός*. ἔχει δὲ καὶ τὸ μὴ θέλειν ἀποθανεῖν διὰ τὸ παραιτεῖσθαι τὴν σάρκα τὸν θάνατον φυσικῶς.

Ἐξ ὧν ἀληθευουσῶν μαρτυριῶν ὁμοίως ἀποδέδεικται δύο ἐν τῷ ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ φυσικὰ θελήματα προκηρύξαι, θεῖον δηλονότι καὶ ἀνθρώπινον, τούτους τοὺς σεβασμίους πατέρας. ὁπόταν γὰρ λέγῃ ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Ναζιανζοῦ „τὸ γὰρ ἐκείνου θέλειν" τοῦ ἐν τῷ σωτῆρι νοουμένου, ἀνθρώπου δείκνυσι τὸ ἀνθρώπινον τοῦ σωτῆρος θέλημα δι' αὐτῆς τῆς ἑνώσεως τῆς πρὸς τὸν λόγον „θεωθῆναι" καὶ διὰ τοῦτο „μὴ εἶναι ἐναντίον θεῷ". ὡσαύτως ἀποδείκνυσιν, ὅτι καὶ ἀνθρώπινον, εἰ καὶ „θεωθέν", ἔσχηκε θέλημα, καὶ ὁ αὐτὸς οὗτος, καθὼς εἰς τὰ ἀκόλουθα διδάσκει, ἔσχε καὶ θεῖον ἓν καὶ τὸ αὐτὸ σὺν τῷ πατρί· εἰ οὖν καὶ θεῖον καὶ „θεωθὲν" ἔσχε, δύο πάντως ἔσχε θελήματα· τὸ γὰρ φύσει θεῖον „θεωθῆναι" οὐκ ἐπιδέχεται, τὸ δὲ θεούμενον οὐκ ἔστι δηλονότι φύσει θεῖον. καὶ ἐπὰν λέγῃ ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης ὁ μέγας ἐπίσκοπος „ἀληθῆ εἶναι τοῦ μυστηρίου τὴν ὁμολογίαν", ἕτερον ὀφείλειν νοεῖσθαι τὸ ἀνθρώπινον θέλημα, ἕτερον τὸ θεῖον ἐν τῷ Χριστῷ, τί νοεῖσθαι ὑπομιμνήσκει ἕτερον λέγων θέλημα καὶ ἕτερον, εἰ μὴ δύο φανερῶς θελήματα; ὡσαύτως ἡνίκα ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ ἔξοχος καθηγεμὼν

---

2 cf. Hebr. 4,15 3 Ps. 106,42 4 – 5 Mt. 26,39 9 – 10 Mt. 26,39 11 – 12 Mt. 26,39 13 Joh. 6,40

9 – 14 Cyrillus Alex., thesaur. c. 24, PG 75,397 A 3 – 13

MT K(14) v

1 γένοιτο] γένοιτ' MT γένοιτοι K 6 τὸ ... θάνατον *om.* K 8 τοῦ βιβλίου *om.* MT K 10 τοῦτο *om.* T 13 οἰκονομίαν θέλων ἠπείγετο v 14 φυσικῶς *desin.* K (52,15) 16 ὁμοίως *om.* MT ἀποδέδεικται] ἀποδείκνυται v 16 – 17 ἓν ... φυσικὰ T *add.* 18 γὰρ *om.* MT ναζιανζοῦ] νανζιανζοῦ T 21 θεωθὲν] θεόθεν T v 23 τὸ αὐτὸ] τῷ αὐτῷ v θεωθὲν] θεόθεν T v 26 ὀφείλειν] ὀφείλει MT 28 ὡσαύτως καὶ ἡνίκα v

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

nullum ex hoc erit scandalum. nec enim nulle mori carnem reprehensio est, quoniam hoc naturae est, ipse autem quae naturae sunt omnia *absque peccato* ostendit et cum multa habundantia, ut etiam hereticorum *opturet ora*. quando autem dicit: *si potest fieri transeat a me calix iste* et: *non sicut ego uolo, sed sicut tu*, nihil aliud ostendit, nisi quia carnem uere indutus est timentem mortem. mortem enim timere et dubitare et ancxiare illius est.

Sancti Cyrilli episcopi Alexandriae de libro Thesaurorum:

Quando uidetur timens mortem et dicens: *si potest fieri transeat a me calix iste*, considera iterum, quoniam formidans mortem caro docebatur a deo uerbo induta hoc deinceps minime pati. dicebat enim ad patrem: *non sicut ego uolo sed sicut tu*; et non quidem timebat ipse mortem secundum quod uerbum est et deus, sed usque ad finem dispensationem perficere properabat; *haec enim erat patris uoluntas*. habet autem et nolle mori eo quod caro mortem recusabat naturaliter.

Ex quibus ueridicis testimoniis similiter demonstratur duas in uno eodemque domino nostro Iesu Christo naturales uoluntates praedicasse, diuinam uidelicet et humanam, hos uenerabiles patres. cum enim dicit sanctus Gregorius Nazianzenus „illius enim uelle", qui in saluatore intellegitur, hominis ostendit humanam saluatoris uoluntatem per ipsam unitionem ad uerbum „deificatam fuisse" et ideo „non esse contrariam deo". itemque demonstrat, quia et humanam licet „deificatam" habuit uoluntatem, et idem ipse, sicut in sequentibus docet, habuit et diuinam unam eandemque cum patre; si ergo et diuinam et „deificatam" habuit, duas utique habuit uoluntates; quod enim natura diuinum est, „deificari" non indiget, quod uero deificatur, non est profecto natura diuinum.
et dum dicit sanctus Gregorius Nysenus magnus episcopus „ueram esse mysterii confessionem", alteram debere intellegi humanam uoluntatem, alteram diuinam in Christo, quid intellegi commonet alteram dicendo uoluntatem et alteram, nisi duas manifestissime uoluntates? itemque cum sanctus Iohannes presul egregius docet unam quidem

---

VPG BRm(12) MNL K

---

1 nulle] nullae PG nolle BRm MNL uelle K carnem] carni P² carne MNL reprehensio] reprehesio B¹ 2 naturae¹] natura M K ipse] ipsa P² naturae²] natura VPG absque] abque K 3 habundantia] abundantia Bm ML K etiam ab hereticorum VPG opturet] obturet Bm MNL K ora] orae P¹ hora Bm 4 ego *om.* V tu uis nihil K nihil] nichil G N nihil enim aliud M ostendit] hostendit K quia] qui M 5 uere *om.* K ancxiare] ancxiari P anxiare BRm MNL anxiari G 7 cyrilli] cirilli VP¹G R 8 timens] mens P¹ 9 considera] considerans R formidans] formidens N mortem P² *del.* caro *om.* R docebatur] dicebatur N uerbo et induta P¹ 10 minime] menime B¹m enim *om.* V # P ad *om.* V tu uis et P¹ K 11 ipse quidem non timebat mortem K timebat om. G 12 perficere] proficere MNL proper[abat m *desin.* (83,7) haec] hic P² hec R L habet] habeat P¹ 17 nazianzenus] nazazenus V nazanzenus PG nanzianzenus B nazanenus R 18 intellegitur] intelligitur RG ML K ostendit] hostendit K 19 deificatam] deificatum VPG R K contrariam] contrarium G contrariam deo] contraria iudicio R 20 habuit] huit B¹ 21 sequentibus] consequentibus G et¹ *om.* K eandemque] eademque P¹ L K ergo] enim B circo R et² *om.* N 23 deificari] deificare BR 24 nysenus] nisenus B N K nisaenus M mysterii] misterii L K 25 alteram¹] alterum G intellegi] intelligi G ML K humanam] umanam P¹ alteram²] alterum G quid] qui B¹ quod N 26 intellegi] intelligi G ML K alteram¹] alterum G nisi duas et alteram K 27 sanctus] sanctis V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

διδάσκει ἓν μὲν κατὰ τὴν θεότητα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ νοεῖσθαι θέλημα, καὶ τὸν αὐτὸν πάλιν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ λέγει θέλειν ὡς ἄνθρωπον καὶ κατὰ σάρκα ἀληθῶς καὶ χωρὶς σκανδάλου λεγόμενον ὀφείλειν γνωρίζεσθαι, ὅτι οὐκ ἤθελε τεθνάναι, διόπερ ὅτι τῆς ἀνθρωπίνης ἐστὶ φύσεως, ἀνεπιλήπτως τοῦτο τῷ θέλοντι φανερόν ἐστι, ὅτι καὶ αὐτὸς δύο φυσικὰ ἐν τῷ Χριστῷ κηρύσσει θελήματα, θεῖον, ὅπερ ἓν ἐστι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ, ἀνθρώπινον, ὅπερ τὴν διάθεσιν τοῦ ζῆν φυσικῶς πράττει.
καὶ ὁπόταν ὁ συστατικὸς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως κῆρυξ ὁ μακάριος Κύριλλος λέγῃ, ὅτι „καθὸ ἦν λόγος οὐκ ἐφοβεῖτο τὸν θάνατον, ἀλλ' ἤθελε μέχρι τέλους τὴν οἰκονομίαν διεξάγειν, ὅτι *τοῦτο ἦν τὸ θέλημα τοῦ πατρός*," ὅπερ ἐστὶ κατὰ τὴν θεότητα καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ ἐσχηκέναι τὸν αὐτὸν τοῦτον κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα „τοῦ μὴ ἀποθανεῖν θέλημα", τουτέστι τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς τὴν φυσικὴν διάθεσιν, δείκνυσι δύο αὐτόν, θεῖον δηλαδὴ καὶ ἀνθρώπινον, ἀναμφιβόλως ἐν ἑαυτῷ ἔχειν θελήματα, ἓν μέν, ἐν ᾧ τὴν οἰκονομίαν ἤθελεν ἐκτελέσαι, ἕτερον δέ, ἐν ᾧ λέγει τὴν σάρκα μὴ θέλειν φυσικῶς τεθνάναι. οὐδὲν δὲ ἧττον καὶ περὶ τῶν δύο φυσικῶν ἐνεργειῶν τοῦ Χριστοῦ δίδοται νοεῖσθαι, ὁπόταν οἱ αὐτοὶ σεβάσμιοι πατέρες μιᾷ ἑκάστῃ τοῦ Χριστοῦ φύσει τὴν ἰδίαν ἐνέργειαν προσεκύρωσαν. ὅθεν ὁ ἅγιος Ἱλάριος ὁ τῆς ἀληθείας ἐξοχώτατος ἐκδικητὴς ἐν τῷ ἑνάτῳ λόγῳ τῷ περὶ πίστεως κατὰ Ἀρειανῶν οὕτως ἡμᾶς κατήρτισεν·

6 Ἐτέχθη τοίνυν ὁ μονογενὴς θεὸς ἐκ παρθένου ἄνθρωπος καὶ κατὰ τὸ *πλήρωμα τῶν χρόνων* ἐν ἑαυτῷ μέλλων προάγεσθαι εἰς θεὸν τὸν ἄνθρωπον, τοῦτον κατὰ πάντα τὸν τρόπον τοῦ εὐαγγελικοῦ λόγου ἐκράτησεν, ὅπως ἑαυτὸν θεοῦ υἱὸν πιστεύεσθαι διδάξῃ, ὡς ἀνθρώπου υἱὸν κηρύττεσθαι ὑπομνήσῃ, ἐλάλησε καὶ πράττων ὁ ἄνθρωπος ἅπαντα τὰ τοῦ θεοῦ, εἶτα φθεγγόμενος καὶ πράττων ὁ θεὸς ἅπαντα ἅπερ εἰσὶν ἀνθρώπου, οὕτως μέντοι, ἵνα ἐν ἑαυτῷ τούτῳ τοῦ ἑκατέρου γένους τῷ λόγῳ μηδέποτε εἰ μὴ μετὰ τῆς σημασίας καὶ ἀνθρώπου ὁ λαλῶν καὶ θεοῦ εἴη.

7 Ὡσαύτως ἐκ τοῦ αὐτοῦ τόμου μετ' ὀλίγα·

Εἶδες ἄρα οὕτως θεὸν καὶ ἄνθρωπον κηρύττεσθαι, ἵνα ὁ θάνατος τῷ ἀνθρώπῳ, τῷ δὲ θεῷ τῆς σαρκὸς ἡ ἔγερσις προσνεμηθῇ; ὅμως οὐχ ἵνα ἄλλος εἴη δι' οὗ ὁ νεκρὸς ἀνίσταται· ἡ σκυλευθεῖσα γὰρ σὰρξ ὁ Χριστός ἐστι νεκρός, καὶ πάλιν ὁ τὸν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν

---

9 Joh. 6,40 19 – 20 cf. Mc. 1,15

---

19 – 25 Hilarius Pict., de trinitate 9,5, PG 10,284,14 – 23; ACO II 1,1 p. 20,25 – 21,2 (gr.); ACO II 4 p. 121,10 – 15 (lat.); cf. ACO ser. II vol. I p. 298,7 – 14 28 – 90,4 Hilarius Pict., de trinitate 9,11, PG 10,290 B 11 – 291 A 2; ACO II 1,1 p. 21,26 – 31 (gr.); ACO II 4 p. 122,9 – 12 (lat.); cf. ACO ser. II vol. I p. 426 (Nr. 12)

MT v

---

2 κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν v 3 ὀφείλειν] ὀφείλει MT 4 ἀνεπιλήπτως] ἀνελήπτως M uolentis = τῷ θέλοντι 5 τῷ *om.* v ἓν *om.* MT 7 ὁπόταν] ὁποῖαν v 14 ἧττον] ἧττω v 15 idem = οἱ αὐτοὶ 19 ἄνθρωπος *om.* MT 20 προάγεσθαι] προάγειν v τὸν[1] *om.* MT 21 υἱὸν θεοῦ M 24 ἵνα *om.* M 25 λαλῶν] λαβὼν M 27 τόμου *om.* MT 28 εἶδες] ἴδες T 29 τῆς *om.* M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

secundum diuinitatem patris et filii intellegi uoluntatem, et eundem iterum dominum Iesum Christum filium dei uelle dicit ut hominem et secundum carnem, rationabiliter et sine scandalum dictum debere cognosci, quod nollet mori, idcirco quod humane sit naturae, inreprehensibiliter hoc uolentis clarum est, quod et ipse duas naturales in Christo praedicet uoluntates, diuinam, quae una est patris et filii, humanam, quae affectum uiuendi naturaliter gerit. et cum constantissimus orthodoxae fidei praedicator beatus Cyrillus dicit, quia „secundum quod erat uerbum, non timebat mortem, sed uolebat usque ad finem dispensationem perficere, quia *haec erat uoluntas patris*," quae est secundum diuinitatem, et filii, et habuisse eundem ipsum dominum Iesum Christum secundum humanitatem „non moriendi uoluntatem", id est humanae uitae naturalem affectum, ostendit duas eum, diuinam scilicet et humanam, procul dubio in se uoluntates habere, unam scilicet, qua dispensationem uolebat perficere, alteram, qua dicit nolle carnem naturaliter mori. nihilominus autem et de duabus naturalibus operationibus Christi datur intellegi, quando idem uenerabiles patres unicuique Christi naturae propriam operationem assignant. unde sanctus Hylarius defensor ueritatis egregius in libro nono de fide aduersus Arrianos ita nos instruit:

6 Natus igitur unigenitus deus ex uirgine homo et secundum *plenitudinem temporum* in semet ipso prouecturus in deum hominem hunc per omnia euangelici sermonis modum tenuit, ut se dei filium credi doceret, ut hominis filium praedicare ammoneret, locutus est et gerens homo uniuersa quae dei sunt, loquens deinde et gerens deus uniuersa quae hominis sunt, ita tamen, ut in ipso illo utriusque generis sermone numquam nisi cum significatione et hominis locutus et dei sit.

7 Itemque ex eodem uolumine post pauca:

Uidesne ita deum et hominem praedicare, ut mors homini, deo uero carnis excitatio deputetur? non tamen ut alius sit per quem mortuus resurgit; exspoliata enim caro Christus est mortuus, et rursum Christum a mortuis excitans idem Christus est carne se expolians.

VPG BR MNL K

---

1 intellegi] intelligi G ML K 1–2 iterum eundem dominum nostrum iesum K 2 uelle *om.* G 3 scandalum] scandalo BRG M nollet] nolle BR noue B^2 *marg.* 4 uolentis] uolenti *coni.* Lu in christo *om.* G 5 praedicet] dicet V predicit G predicent MNL K 6 praedicator] praedicatur V K 7 cyrillus] cirillus V R quia] quae V qua P timebat] timebit V 9 ipsum *om.* K dominum nostrum iesum R 11 uoluntates] uolentes G 12 qua] quam K dispensationem] dispensationum N nolle] nulle VP^1 13 nihilominus] nihil hominus NL autem] tamen R 14 intellegi] intelligi RG ML K uenerabiles patres] uenerabilis patris VP^1G christi *om.* V 15 assignant] adsignant B MN L adsignat R hylarius] helarius B^1R hilarius B^2 M ylarius K egregius] aegregius N nono] uno V nouo N 16 arrianos] arrianus V 19 prouecturus] prouectus K deum] domini R hominem] hominum V^1 euangelici] euangelicis VPG 20 credi doceret dei filium R praedicare] praedicari MNL K ammoneret] admoneret BR M 21 gerens] agerens VP^1 22 sermone] sermonem MNL 23 et^1] ut N 25 itemque] item M uolumine] lumine VP 26 praedicare] praedicari B^2 carnis] carius R excitatio] excimatio R exitatio M 27 exspoliata] expoliata VPG espoliata B^1 spoliata B^2 MNL K despoliata R enim *om.* V 28 est^1] et R excitans] exitans M idem] id est VPG R K se] sed R

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ἐξεγείρας ὁ αὐτὸς Χριστός ἐστι τὴν σάρκα ἀποθέμενος. τὴν φύσιν τοῦ θεοῦ ἐν τῇ δυνάμει τῆς ἀναστάσεως νόησον, τὴν οἰκονομίαν τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ θανάτῳ γνώριζε· καὶ ὁπόταν ὦσιν ἑκάτερα ταῖς ἑαυτῶν φύσεσι πραχθέντα, ἕνα ὅμως Χριστὸν Ἰησοῦν τοῦτον εἶναι μέμνησο τὸν τὸ ἑκάτερον ὄντα.

Μή τι ἀμφίβολον δυνηθείη ὑπολαμβάνεσθαι, ὅπερ ἐνταῦθα ὁ πατὴρ τῷ φωτὶ τῆς ἀληθείας φανεροποιεῖ ἐν τῷ λέγειν καὶ λαλοῦντα καὶ πράττοντα τὸν αὐτὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν πάντα τὰ τοῦ θεοῦ ὄντα ἄνθρωπον, καὶ τὸν αὐτὸν τοῦτον πάλιν πάντα τὰ τοῦ ἀνθρώπου πράττοντα ὄντα θεόν, καὶ ἑκάτερον γένος σημαντικὸν τοῦ θεοῦ καὶ ἀνθρώπου ἀποδείκνυντα, ὅπως ἐπιγνῶναι τοῖς ἐθέλουσι *τὴν τῆς ἀληθείας ὁδὸν* ἀνοίξῃ, ἐπειδὴ ὁ αὐτὸς οὗτος εἷς ὢν Χριστὸς ὁ θεὸς καὶ ἄνθρωπος καὶ τῆς θείας ἐνεργείας τὴν δυναστείαν καὶ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τὴν ἐνέργειαν ἔχειν ἑαυτὸν δείκνυσι καὶ ἑκάτερα μετ' ἀλλήλων ἀκέραια μετὰ τῆς θεωρετικῆς διακρίσεως σημαίνει, καὶ ὅτι ἑκάτερα καὶ τῆς θείας δυνάμεως καὶ τῆς οἰκονομίας τῆς ἀνθρωπίνης ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἑκάτερον ὄντα ταῖς ἰδίαις φύσεσι πεπραχέναι προμηνύει, ὃς καὶ θείαν ἐνέργειαν μίαν ἔχει ἐξ ἀϊδίου σὺν τῷ πατρὶ καὶ χρονικὴν ἀνθρωπίνην ἐνέργειαν ὑπὲρ ἡμῶν γενόμενος ἄνθρωπος ἐν ἑαυτῷ προσέλαβεν ἀνελλιπῶς, ἵνα ἀληθῶς ἑκάτερον γένηται καὶ ἐκ τῶν φύσεων ταῖς ἰδίαις ἐνεργείαις γνωρισθείη, ὅπερ ἦν; ὁ ἅγιος δὲ Ἀθανάσιος ὁμοίως ὁ ὁμολογητὴς τοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ τετάρτῳ λόγῳ τῶν κατὰ Ἀρειανῶν τὰ ἴσα ἡμᾶς ἐκδιδάσκει·

8 Ὡς γὰρ ὁ κύριος ἐνδυσάμενος τὸ σῶμα γέγονεν ἄνθρωπος, οὕτως ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι παρ' αὐτοῦ τοῦ λόγου τεθεοποιήμεθα· προσληφθέντες διὰ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ καὶ λοιπὸν ζωὴν αἰώνιον κληρονομοῦμεν. ταῦτα ἀναγκαίως προεξητάσαμεν, ἵνα, ἐὰν ἴδωμεν αὐτὸν δι' ὀργάνου τοῦ ἰδίου σώματος θεϊκῶς πράττοντά ⟨τι⟩ ἢ λαλοῦντα, γινώσκωμεν, ὅτι θεὸς ὢν ταῦτα ἐργάζεται· καὶ πάλιν· ἐὰν ἴδωμεν αὐτὸν ἀνθρωπίνως λαλοῦντα ἢ πάσχοντα, μὴ ἀγνοῶμεν, ὅτι σάρκα φορῶν γέγονεν ἄνθρωπος καὶ οὕτω πάντα ποιεῖ καὶ λαλεῖ. ἑκάστου γὰρ τὸ ἴδιον γινώσκοντες καὶ ἀμφότερα ἐξ ἑνὸς πραττόμενα βλέποντες καὶ νοοῦντες ὀρθῶς πιστεύσομεν καὶ οὔποτε πλανηθησόμεθα.

---

10 2. Petr. 2,2

22 – 29 Athanasius, or. c. Arianos III 35, PG 26,397 B 3 – C 1; ed. E. Schwartz, Sermo maior, Sb. BAdW 6 (1924) 36 (Nr. 101); ACO II 5 p. 147,30 – 35

MT v

1 ἐξεγείρας] ἐγείρας M 4 εἶναι *om.* M τὸν τὸ] τοῦτο M 8 πάντα[1] *om.* MT 10 ἀποδείκνυντα] ἀποδείκνυνται v ἐθέλουσι] θέλουσι v 11 εἷς ὢν] εἰπὼν MT 12 ἑαυτὸν] αὐτὸν MT 15 τὸν] τὸ MT πεπραχέναι] πεπράχθαι MT 16 ἔχει] ἔχων MT 17 – 18 τῶν δύο φύσεων M 18 γνωρισθείη] γνωρισθῇ MT ὁ[2] *om.* MT 19 tertio = τετάρτῳ *cf.* ACO II 5, p. 147,30 22 carne = σῶμα 23 παρ' αὐτοῦ] παρὰ τοῦ v 24 ταῦτα ... προεξητάσαμεν *om.* T προεξητάσαμεν] προεξητήσαμεν MT 25 aliquid = ⟨τι⟩ *om.* MT v 27 haec = πάντα (ταῦτα) 29 πιστεύσομεν] πιστεύσωμεν M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

naturam dei in uirtute resurrectionis intellege, dispensationem hominis in morte cognosce, et cum sint utraque suis gesta naturis, unum tamen Christum Iesum eum memento esse, qui utrumque est.

Numquid ambiguum poterit aestimari, quod hic pater luce ueritatis illustrat, dum dicit et locutum et gerentem eundem dominum nostrum Iesum Christum, cum esset homo, uniuersa quae dei sunt, et eundem ipsum rursus gerentem, cum sit deus, uniuersa quae hominis sunt et utrumque genus significatiue dei et hominis demonstrantem, ut intellegere uolentibus *uiam ueritatis* aperiat, quia idem ipse, cum unus sit Christus deus et homo, et diuinae operationis potentiam et humanae naturae operationem habere se conprobat et utraque cum alterutrum salua contemplatiua discretione significet, et quia utraque et uirtutis diuinae et dispensationis humanae unum eundemque dominum nostrum Iesum Christum, qui utrumque est, suis naturis gessisse pronuntiat, qui et diuinam operationem unam habet ex aeterno cum patre et temporalem humanam operationem homo factus pro nobis in seipso indeminute suscepit, ut ueraciter utrumque esset et ex naturarum propriis operationibus, quod erat, n⟨o⟩sceretur? sanctus uero Athanasius adaeque Christi confessor in libro tertio aduersus Arrianos paria nos instruit:

8 Sicut enim indutus dominus carne factus est homo, ita et nos homines uerbo dei facti sumus; assumpti per carnem eius etiam uitam aeternam sortimur. haec necessario praeexercuimus, ut, si uiderimus eum per instrumentum sui corporis deifice agentem uel dicentem aliquid, cognoscamus, quia deus exsistens haec operetur; et iterum: si uiderimus eum humane loquentem aut patientem, non ignoremus, quia carne indutus factus est homo, et si⟨c⟩ haec facit et loquitur. singulorum enim proprietatem cognoscentes et utraque ex uno agi uidentes et intellegentes recte credamus et non aliquando errauimus.

VPG BR MNL K

1 naturam] natura MNL intellege] intellegere VP¹ intellige P² RG M K dispensationem] dispensationis M 5 ambiguum] amuiguum G aestimari] aestimare PG arbitrari BR existimari L extimari K luce] lucae P¹ N ueritatis] ueritates V² illustrat] inlustrat B N K 6 locutum] loquutum B eundem] eumdem R eundemque N 7 eundem] eondem V rursus] rursum BR MNL K sit] est BR 8 hominis] homines V intellegere] intelligere P²G ML K 9 uiam] uim G aperiat] apperiat N christus *om.* K 10 diuinae] diuina V potentiam] potentia N 11 salua] sola B contemplatiua] cumtemplatiua P conteplatiua N utraque] traque V¹ 12 uirtutis] uirtutus V¹ dispensationis] dispensationes V¹ eundemque] eundumquae V¹ 13 pronuntiat] pronontiat V 14 unam] humanam R aeterno] aeternitate MNL temporalem] temporales VP¹G temporalis P² 15 indeminute] indiminute G ut *om.* VPG et N 16 γνωρισθῇ = n⟨o⟩sceretur] nasceretur VPG BR MNL K athanasius] athasius V¹P¹ atanasius M 17 arrianos] arianus V¹ arrianus V² 19 indutus est dominus K 20 assumpti] asumpti V adsumpti BR sortimur] sortimor V sortiemur BR M 20 – 21 praeexercuimus] praeexercuimur VP 21 uiderimus] uidirimus V uideremur B¹ deifice] deificem K 22 cognoscamus] cognuscamus P B exsistens] existens BRG MNL K uiderimus] uideremus B¹ 23 est *om.* G 24 οὕτω = si⟨c⟩] si VPG R MNL K se B et²] ex M¹NL 25 intellegentes] intelligentes RG ML K credamus] credimus G¹ errauimus] errabimus B M arrabimus R

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Πῶς σοφῶς ἐνταῦθα ὁ μνημονευθεὶς πατὴρ ἐκ ⟨τῶν ἐνεργειῶν⟩ τῶν ποιοτήτων τῶν φύσεων τῶν ἐν τῷ Χριστῷ τὴν διαφορὰν διδάσκει νοεῖσθαι, καὶ ὡς τὰ πράγματα αὐτὰ πρὸ ὀφθαλμῶν χειρίζων τῇ χειρὶ τῆς πνευματικῆς διδασκαλίας τοῖς ἀναγινώσκουσι δείκνυσιν, ἡνίκα λέγει „ἐξ ἑνὸς τὰ ἑκάτερα πράττεσθαι", τουτέστιν ἑκατέρας τὰς ἐνεργείας, τὰ θεῖα δηλονότι καὶ τὰ ἀνθρώπινα, ἐξ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ προέρχεσθαι, καὶ ὑπομιμνήσκει μὴ δύνασθαι πλανᾶσθαι τὸν κατὰ ταύτην τὴν ὀρθὴν νόησιν πιστεύοντα· ὡσαύτως ἡνίκα λέγει τό· „ἔλεγε καὶ ἅμα ἐποίει" τὰ ἀνθρώπινα, διδάσκει, καθὸ τῆς ἀνθρωπίνης ἐν ἑαυτῷ ἐνεργείας ὡς καὶ τῆς λαλιᾶς τὴν ἰδιότητα εἶχεν· ἐὰν γὰρ ἀνθρωπίνως οὐκ ἐνήργησεν οὔτε ἐλάλησεν, κἂν εἰ τὰ μάλιστα καὶ ὅτε ἀνθρωπίνως ἐλάλησε καὶ ἐνήργησεν, ἅμα ἐνήργει καὶ ὡς θεός. ὁ ἅγιος Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης ὁ ἐπίσκοπος Ἀθηνῶν ὁμοίως ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν θείων ὀνομάτων κεφαλαίῳ δευτέρῳ ὁμοίως διδάσκει·

9 Διακέκριται δὲ τῆς ἀγαθοπρεποῦς εἰς ἡμᾶς θεουργίας τὸ καθ' ἡμᾶς ἐξ ἡμῶν ὁλικῶς καὶ ἀληθῶς οὐσιωθῆναι τὸν ὑπερούσιον λόγον καὶ δρᾶσαι καὶ παθεῖν, ὅσα τῆς ἀνθρωπίνης αὐτοῦ θεουργίας ἐστὶν ἔκκριτα καὶ ἐξαίρετα. τούτοις γὰρ ὁ πατὴρ καὶ τὸ πνεῦμα κατ' οὐδένα κεκοινώνηκε λόγον, εἰ μήπου τις φαίη κατὰ τὴν ἀγαθοπρεπῆ καὶ φιλάνθρωπον βούλησιν καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν ὑπερκειμένην καὶ ἄρρητον θεουργίαν, ἣν ἕδρα καθ' ἡμᾶς γεγονὼς ὁ ἀναλλοίωτος ἢ θεὸς καὶ θεοῦ λόγος.

10 Ὁ ἅγιος Ἀμβρόσιος ἀπὸ τοῦ δευτέρου λόγου πρὸς Γρατιανὸν τὸν βασιλέα·

Ὁ οὖν ἴσος *ἐν μορφῇ θεοῦ*, ἐλάττων ἐν τῇ προσλήψει τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ ἀνθρώπου τῷ πάθει· πῶς γὰρ ἡ αὐτὴ φύσις ἠδύνατο ἐλάττων εἶναι καὶ ἴση; πῶς δέ, ἐὰν ἐλάττων ἐστί, *τὰ αὐτὰ ποιεῖ ὁμοίως ἅπερ ὁ πατὴρ ποιεῖ*; καὶ γὰρ τίνα τρόπον ἡ αὐτὴ ἐνέργεια διαφόρου ἐστὶ δυνάμεως; μήτοι οὕτως δύναται ἐνεργεῖν ὁ ἥττων καθ' ὃν τρόπον ὁ μείζων, ἢ μία ἐνέργεια δύναται εἶναι ὅπου διάφορος οὐσία ἐστί; τοίνυν λαβὲ τὸν Χριστὸν κατὰ τὴν θεότητα μὴ δύνασθαι ἐλάττονα λέγεσθαι.

---

7 cf. Gen. 1,3 etc. 21 Phil. 2,6 23 Joh. 5,19

13 – 18 Ps.-Dionysius, de div. nom. 2,6, PG 3,644 C 6 – 15 21 – 26 Ambrosius, de fide II 8,91 – 99 (70 – 71), PL 16,598 A 11 – B 6; CSEL 78 (1962) 81

MT v

1 operationum = ⟨τῶν ἐνεργειῶν⟩ *om.* MT v 2 τῷ *om.* M 4 πράττεσθαι] πραγματεύεσθαι M 5 τὰ *om.* MT 6 κατὰ ταύτην] κατ' αὐτὴν M 7 καὶ *om.* v 10 διονύσιος ὁμοίως ὁ MT ὁμοίως *om.* MT 11 τῶν] τῷ περὶ MT δευτέρῳ κεφαλαίῳ v 15 ἔκκριτά τε καὶ T 17 ἕδρα καὶ καθ' MT (*cf.* ACO ser. II. tom. I, p. 302,27: ἕδρασε καθ') 18 ἢ] ἦν v 21 προσλήψει] συλλήψει v 22 αὐτὴ] αὐτοῦ M 24 μήτοι] μὴ M μήτι v

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Quam prudenter hic memorabilis pater ex operationum qualitatibus naturarum, quae in Christo sunt, differentiam docet intellegi, et tamquam res ipsas prae oculis gerens manu spiritalis doctrinae legentibus monstrat, cum dicit „ex uno utraque agi", id est utrasque operationes, diuina scilicet et humana, ex uno eodemque procedere, et commonet non posse errare, qui secundum hanc rectam intellegentiam credit; itemque, cum dicit „dicebat et simul faciebat" humana, docet, quod humanae in se operationis sicut et locutionis proprietatem habebat; nam si humane non operatus est nec locutus, quamquam et dum humane locutus et operatus est, simul operabatur ut deus. sanctus quoque Dionisius Ariopagita episcopus Atheniensis in libro diuinorum nominum capitulo secundo similiter docet:

9 Discreta est autem benignissima circa nos dei operatio per hoc, quod secundum nos ex nobis integre uereque humanatus est uerbum, quod est supra substantiam, et operari et pati, quanta humanae eius diuinae operationi congruunt praecipua ac probabilia. his namque pater et spiritus nulla ratione communicauit, nisi quis dixerit secundum benignissimam et misericordem uoluntatem et per omnem sublimissimam et ineffabilem dei operationem, quam operatus est secundum nos factus incommutabilis, eo quod deus et dei uerbum.

10 Sanctus Ambrosius secundo libro ad Gratianum imperatorem:

Aequalis ergo *in dei forma*, minor in susceptione carnis et hominis passione; nam quomodo eadem posset minor esse aequalisque natura? quomodo autem, si minor est, *eadem facit similiter quae pater facit*? nam quemadmodum eadem operatio diuersae est potestatis? numquid sic potest minor quemadmodum maior operari, aut una operatio potest esse ubi diuersa substantia est? itaque accipe Christum secundum diuinitatem minorem non posse dici.

VPG BR MNL K

---

1 hic *om.* V operationum] operatiuum V 2 intellegi] intelligi RG ML K manu] manus P^2 N 3 spiritalis] spiritualis M 4 diuina ... humana] diuinam scilicet et humanam B L 5 posse] possit V posset PG intellegentiam] intelligentiam P^2G R ML K 6 quod] qui VPG locutionis et K locutionis] loquutionis B leonis R 7 locutus] loquutus B K 8 locutus] loquutus B operabatur] operatur K dionisius] diunisius B dyonisius R NL 10 ariopagita] areopagita BR NL K atheniensis] athenensis VG ateniensis K nominum] hominum VP 12 discreta ... hoc] discretum est autem ab hac benignissima circa nos dei operatione hoc *coni.* Lu (*cf.* ACO, ser. II. vol. 1, p. 303,22) 13 est[2] *om.* G substantiam] sustantiam V substanciam P 14 eius et diuinae BG operationi] operatione VP operationis NL probabilia] probalia G his] is B^1 hiis R 15 dixerit quod secundum B^2 17 factus] factum VPG incommutabilis] incommotabilis M 20 ambrosius in secundo K gratianum] gratium G 21 minor in] minora V minor P^1 passione] passionem VG 22 quomodo *om.* G eadem *om.* K posset] possit BR 23 quemadmodum] quemammodum P eadem *om.* N diuersae] diuersa V diuerse R L diuisae K 24 potestatis] potestates VP^1 sic] si P^1 quemadmodum] quemammodum P

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

11 Ἐκ τοῦ Τόμου τῆς πίστεως τοῦ ἁγίου Λέοντος τοῦ τῶν Ῥωμαίων ἀρχιερέως τοῦ πρὸς τὸν ἅγιον Φλαβιανὸν τὸν ἐπίσκοπον καὶ ὁμολογητήν·

Ἐνεργεῖ γὰρ ἑκατέρα μορφὴ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ὅπερ ἴδιον ἔσχηκε, τοῦ μὲν λόγου κατεργαζομένου τοῦτο ὅπερ ἐστὶ τοῦ λόγου, τοῦ δὲ σώματος ἐκτελοῦντος ἅπερ ἐστὶ τοῦ σώματος· καὶ τὸ μὲν αὐτῶν διαλάμπει τοῖς θαύμασι, τὸ δὲ ταῖς ὕβρεσιν ὑποπέπτωκε, καὶ καθάπερ ὁ λόγος ἀπὸ τῆς ἰσότητος τῆς τοῦ πατρὸς δόξης ἐστὶν ἀχώριστος, οὕτω τὸ σῶμα τὴν φύσιν τοῦ ἡμετέρου γένους οὐκ ἀπολέλοιπεν.

12 Τοῦ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἐπιστολῆς τῆς σταλείσης πρὸς Λέοντα τὸν βασιλέα·

Εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἐν τῷ ἑνὶ δεσπότῃ Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ ἀληθεῖ τοῦ θεοῦ καὶ ἀνθρώπου υἱῷ τοῦ τε λόγου καὶ τῆς σαρκὸς ἓν ὑπάρχει τὸ πρόσωπον, ὅπερ ἀχωρίστως καὶ ἀδιαιρέτως κοινὰς ἔχει τὰς πράξεις, δεῖ νοεῖν ὅμως αὐτῶν τῶν ἔργων τὰς ποιότητας, καὶ τῇ κατανοήσει τῆς εἰλικρινοῦς πίστεως δεῖ καθορᾶν, ἐπὶ ποῖα μὲν ἡ τῆς σαρκὸς προάγεται ταπεινότης, ἐπὶ ποῖα δὲ τὸ ὕψος τῆς θεότητος ἐπικλίνεται, καὶ τί μέν ἐστιν, ὅπερ ἡ σὰρξ οὐ πράττει δίχα τοῦ λόγου, καὶ τί ἐστιν, ὅπερ ὁ λόγος χωρὶς τῆς σαρκὸς οὐκ ἀποτελεῖ.

13 Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ ἐπίσκοπος Νύσσης ἐν τῷ τετάρτῳ λόγῳ τῆς ἑρμηνείας τῶν μακαρισμῶν·

Ἀπόσιτος γὰρ *τεσσαράκοντα ἡμερῶν* διαμείνας *ὕστερον ἐπείνασε*· δέδωκε γὰρ ὅτε ἠβούλετο τῇ φύσει καιρὸν τὰ ἑαυτῆς ἐνεργεῖν.

14 Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρείας ἀπὸ τοῦ βιβλίου τῶν Θησαυρῶν κεφαλαίου κδ·

Οὐκοῦν τὰ θεοπρεπῶς εἰρημένα τε καὶ πεπραγμένα δείκνυσι τὸν σωτῆρα ⟨Χριστὸν⟩ θεόν. καὶ πάλιν τὰ ἀνθρωπίνως εἰρημένα τε καὶ γεγονότα δείκνυσι κατὰ ἀλήθειαν ἄνθρωπον. αὕτη γάρ ἐστι τοῦ μυστηρίου ἡ δύναμις· ἄνθρωπος γέγονεν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, οὐχ ἵνα πάλιν ὡς θεὸς πρὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως πάντα πράττῃ καὶ λαλῇ, ἀλλ' ἵνα πολλάκις καὶ διὰ τὴν χρείαν τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας καὶ ὡς ἄνθρωπος λέγῃ τινα· ταύτην ⟨οὖν⟩ ἔχοντος τοῦ μυστηρίου τὴν δύναμιν, πῶς οὐκ ἄτοπον *σκανδαλίζεσθαι* τοὺς ἀκροωμένους, ἀνθρωπινώτερον ἔσθ' ὅτε λαλοῦντος αὐτοῦ; λαλεῖ γὰρ ὡς ἄνθρωπος, λαλεῖ δὲ καὶ ὡς θεός, ἔχων ἐν ἀμφοτέροις τὴν ἐξουσίαν.

---

19 Mt. 4,2 28 cf. Joh. 6,61

---

3 – 7 Leo papa, epist. 28,4 ad Flav., PL 54,767 A 15 – B 5; ACO II 1,1 p. 14,27 – 15,3; ACO II 2,1 p. 28,12 – 16 10 – 15 Leo papa, epist. 165,6 ad Leonem imp., PL 54,1163 B 7 – 12; ed. E. Schwartz, Abh. BAdW 32,6 (1927) 59,14 – 19; ACO II 4 p. 115,30 – 116,1 19 – 20 Gregorius Nyss., or. IV de beatitudinibus, PG 44,1237 A 5 – 7; ed. F. Diekamp, Doctrina patrum 15 XXVII p. 99,8 – 10 23 – 30 Cyrillus Alex., thes. c. 24, PG 75 393 D 2 – 6; PG 75,400 A 12 – B 6

MT v

---

2 τὸν[2] *om.* M 4 carnis = σώματος ἅπερ] ὅπερ M 5 carnis = σώματος 7 caro = σῶμα 10 licet ergo = ⟨τοιγαροῦν⟩ εἰ καὶ? 12 ἔχει] ἔχειν MT 13 καθορᾶν καὶ ἐπὶ M 14 τῆς θεότητος ὕψος M μέν ἐστιν] εἴη v 15 ἐστιν] εἴη v 19 – 20 ἐπείνασε ... ἐνεργεῖν *om.* T 20 ἐνεργεῖν] ἐνεργῆσαι M 23 christum = ⟨χριστὸν⟩ *om.* MT v 27 mysterium = χρείαν (officium) τῆς οἰκονομίας τῆς μετὰ σαρκὸς v ergo = ⟨οὖν⟩ *om.* MT v

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

11 Ex Thomo fidei sancti Leonis Romani pontificis ad sanctum Flabianum episcopum et confessorem:

Agit enim utraque forma cum alterius communione quod proprium est, uerbo scilicet operante quod uerbi est, et carne exsequente quod carnis est; unum horum coruscat miraculis, aliud succumbit iniuriis, et sicut uerbum ab aequalitate paternae gloriae non recedit, ita caro naturam nostri generis non relinquit.

12 Eiusdem de epistula ad Leonem imperatorem directa:

Licet ergo in uno domino Iesu Christo uero dei atque hominis filio uerbi et carnis una persona sit, quae inseparabiliter atque indiuise communes habebat actiones, intellegendae tamen sunt ipsorum operum qualitates, et sincerae fidei contemplatione cernendum est, ad quae prouehatur humilitas carnis et ad quae inclinetur altitudo deitatis, quid sit, quod caro sine uerbo non agit, et quid sit, quod uerbum sine carne non efficit.

13 Sanctus Gregorius episcopus Nyse [in libro quarto contra Eunomium hereticum]:

Ieiunans autem *quadraginta dies postea esuriit*; dedit enim quando uoluit naturae tempus propria operari.

14 Sancti Cyrilli Alexandriae de libro Thesaurorum capitulo uicesimo [secundo] ⟨quarto⟩:

Ergo quae deo decenter dicta uel acta sunt ostendunt saluatorem Christum deum. et iterum quae secundum hominem dicta uel acta sunt ostendunt ueraciter hominem. haec est enim mysterii uirtus; homo factus est deus uerbum, non ut iterum sicut deus ante humanationem omnia agat et loquatur, sed ut sepius propter [mysterium] ⟨officium⟩ dispensationis, quae cum carne est, et sicut homo dicat aliqua; hanc ergo habentem mysterii uirtutem, quomodo non est ineptum *scandalizari* auditores, cum aliquid ut homo loquatur? loquitur enim ut homo, loquitur autem et sicut deus, habens in utrisque potestatem.

VPG BR MNL K

---

1 ex thomo] est homo L thomo] tomo VPG romani] romanae B pontificis ex thomo fidei ad B² flabianum] flauianum B² MNL 3 agit] ait V 4 exsequente] exequente RG MNL K est ex thomo fidei unum B¹ unum] hunum V¹ coruscat] corruscat B K 5 succumbit] subcumbit B ab] ad B¹ paternae] aeternae G 6 caro = σῶμα relinquit] relinquid V N reliquit P¹ M reliquid L. 8 de] ex M *om.* NL epistula] epistola BR imperatorem leonem M directa] directam K 9 atque] adque V carnis in una B¹ 10 atque] adque V atquae P¹ habebat *om.* K actiones] actionis V¹ intellegendae] intelligendae P² RG ML K 11 qualitates] qualitatis V 12 ad quae¹] atque VP¹ B¹ prouehatur] proueatur V BG¹ promoueatur R humilitas] humilitatis K ad quae²] atque N quid] quod N quod *om.* N 13 quid] quod M efficit] effecit V 15 nyse] nisi V nusse P¹ nise B MNL K quarto] quinto BR eunomium] eoomnium B¹ eonomium R hereticum] ereticum B 16 esuriit] exuriit K 17 propria] propia B¹R 19 capitulo] kapitulo VP uicesimo] uicessimo V uicesimo secundo] XXII P BR N K uigintiduum B² *add.* 20 quae de deo B² decenter] dicenter VP N acta] facta N 20–21 saluatorem ... ostendunt *om.* N 21 acta] facta P² BR M K 22 mysterii] misterii VG R 23 [mysterium]] misterium VG R τὴν χρείαν = ⟨officium⟩ 24 dispensationis] dispinsationis V carne] carnae P¹ habentem] habentes B habente R 25 mysterii] misterii RG L K auditores] auctores B 26 autem *om.* G K et] ut P¹

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Φαίνεται καὶ τούτων τῶν ἁγίων πατέρων ὁ σκοπὸς τῇ πνευματικῇ διακρίσει τοῖς ὁρῶσιν, ὅτι κατὰ τὸν τῆς πίστεως κανόνα τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας δύο ἐνεργείας ἐν τῷ Χριστῷ, τουτέστι θείαν καὶ ἀνθρωπίνην, γνωρίζουσιν, ἐπὰν ὁ ἅγιος μὲν Διονύσιος λέγῃ „διακεκριμένην" εἶναι τὴν ἐνέργειαν τοῦ Χριστοῦ, ἥτις „καθ' ἡμᾶς" ἐστιν „ἐξ ἡμῶν", καὶ ἐκ τούτου „ὁλικῶς καὶ ἀληθῶς" τὸν ἐνανθρωπήσαντα θεὸν λόγον ἐπιγινώσκεσθαι, ὡσαύτως ἡνίκα λέγῃ „δρᾶν καὶ παθεῖν" τὰ πρόσφορα „τῇ ἀνθρωπίνῃ αὐτοῦ θεουργίᾳ" εἰ καὶ θείως συμβαίνουσι, καθ' ἣν ὁ θεὸς „ὁ πατὴρ καὶ πνεῦμα" τὸ ἅγιον „κατ' οὐδένα λόγον αὐτῇ κοινωνοῦσιν". ἐκεῖ γὰρ διάκρισις εἶναι γνωρίζεται, ὅπου ἡ διαφορὰ ἀναμφιβόλως ἀποδείκνυται. εἰ οὖν κατ' ἄλλην ἐνέργειαν μία ἐστὶ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἡ ἐνέργεια, κατ' ἄλλην „κατ' οὐδένα λόγον ὁ πατὴρ καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον" τῷ αὐτῷ φυσικῷ λόγῳ „κοινωνοῦσι", δύο ἀναμφιβόλως ἐνέργειαι ἐν τῷ ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ θεῷ ἀληθινῷ καὶ τελείῳ καὶ ἀνθρώπῳ ἀληθινῷ καὶ τελείῳ λεχθήσονται. καὶ ἐν ὅσῳ δείκνυσιν ὁ μέγας διδάσκαλος Ἀμβρόσιος „μὴ δύνασθαι διαφόρου δυνάμεως μίαν ἐνέργειαν ὑπάρχειν μηδὲ τὴν ἐλάττονα δύνασθαι ἐνεργεῖν τὰ τῆς μείζονος" οὔτε „ὅπου διάφορος οὐσία ἐστι, μίαν δύνασθαι νοεῖσθαι τὴν ἐνέργειαν", ἀποδείκνυσι φανεροῖς μηνύμασι τὸ μὴ δύνασθαι μίαν φυσικὴν ἐνέργειαν ἔχειν τὴν θεότητα καὶ τὴν ἀνθρωπότητα τοῦ Χριστοῦ, εἰ καὶ ἑνὸς προσώπου εἶναι γινώσκονται καὶ μετὰ τῆς ἀλλήλων κοινωνίας ἐνεργεῖν θεωροῦνται. ὅπου τοίνυν „μείζων καὶ ἐλάττων ἐνέργεια" λέγεται, οὐ περὶ μιᾶς, ἀλλὰ περὶ δύο φυσικῶν τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ ἐνεργειῶν φανεροῦται. καὶ ἐπὰν ὁ ἐκδικητὴς τῆς ἀληθείας ὁ ἅγιος Λέων πρὸς τὸν ὁμολογητὴν τοῦ Χριστοῦ Φλαβιανὸν ἐν τῷ δογματικῷ Τόμῳ ἔφρασε φάσκων· „ἐνεργεῖ γὰρ ἑκατέρα μορφὴ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ὅπερ ἴδιον ἔσχηκε" καὶ ἀκολούθως κατὰ τὸν τῆς διανοίας λόγον διακρίνει „τὸν λόγον ὅπερ ἐστὶ τοῦ λόγου ἐνεργοῦντα καὶ τὸ σῶμα ὅπερ ἐστὶ τοῦ σώματος ἐκτελεῖν" καὶ μιᾶς ἑκάστης φύσεως τὰ πρόσφορα ἔργα θεωρεῖται, εἰ καὶ τὰ μάλιστα ταύτας ἀπὸ τῆς ἀλλήλων κοινωνίας οὐ χωρίζει, αὐτοῖς τοῖς πράγμασι δείκνυσιν ὁ ἐξαίρετος ἀρχιερεύς, μᾶλλον δὲ καὶ πᾶσα σὺν αὐτῷ τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου ἡ κοινότης, ὅτι καὶ ἡ θεότης τοῦ Χριστοῦ φυσικὴν ἐνέργειαν ἀσύγχυτον ἐν τῇ ἑνώσει ἐφύλαξε, καὶ ἡ ἀνθρωπότης αὐτοῦ τὰ πρὸς ἐνέργειαν τῆς ἀνθρωπίνης οὐσίας ἁρμόζοντα ἐξετέλεσε· καὶ ἑκάτερα ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἀσυγχύτως καὶ ἀχωρίστως προῆλθον κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἐξ ἑκατέρων τῶν φύσεων συνεστῶτος καὶ ἐν ἑκατέροις εἷς καὶ ὁ αὐτὸς διέμεινε. καὶ ἐν ὅσῳ πρὸς τὸν ἐν εὐσεβεῖ τῇ μνήμῃ Λέοντα

MT v

3 – 4 διονύσιος μὲν T 4 διακεκριμένην] διακεκριμένως MT 6 πρόσφορα καὶ τῇ M 7 θειζότητι οὐδαμ)ῶς *coni.* Lu] θείως MT v ὁ²] καὶ v καὶ τὸ πνεῦμα M 10 ἐνέργεια καὶ κατ' MT 11 τὸ ἅγιον *om.* MT 12 ἀληθινῷ θεῷ M 12 – 13 καὶ ἀνθρώπῳ … τελείῳ *om.* M 14 μηδὲ] μήτε v ἐλάττονα] ἐλάσσονα T v 18 θεωροῦνται] κοινωνοῦνται M 20 *ἐνεργειῶν om.* M 27 ἡ¹ *om.* M ἡ² *om.* T 27 – 28 ἀσύγχυτον] ἀσυγχύτως MT 31 ἐν² *om.* v

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Claret et horum sanctorum patrum intentio spiritali discretione cernentibus, quod secundum catholicae atque apostolicae ecclesiae fidei regulam duas operationes in Christo, id est diuinam humanamque, cognoscunt, dum sanctus quidem Dionisius dicit „discretam esse“ operationem Christi, quae „secundum nos“ est „ex nobis“, et ex hoc „integre et uere“ humanatum deum uerbum cognosci, itemque cum dicit „operari et pati“ quae „humanae eius diuinae operationi“ congruunt, id est quae humanae eius operationi, licet diuinitate, conueniunt, secundum quam deus „pater et spiritus“ sanctus „nulla ei ratione communicant“. ibi enim discretio esse cognoscitur, ubi differentia proculdubio demonstratur. si ergo secundum aliam operationem una est patris et filii et spiritus sancti operatio, secundum aliam „nulla ratione pater et spiritus sanctus“ eidem naturali ratione „communicant“, duae proculdubio operationes in uno eodemque domino nostro Iesu Christo deo uero et perfecto et homine uero et perfecto dicendae sunt. et dum ostendit doctor magnus Ambrosius „non posse diuersae potestatis unam operationem existere nec minorem posse operari quod magnam“ nec ubi „diuersa substantia est, unam posse operationem intellegi“, demonstrat manifestis indiciis, quod non posset unam naturalem operationem habere diuinitas et humanitas Christi, licet unius personae esse noscuntur et cum alterutrum communione operari cernuntur. ubi itaque „maior et minor“ dicitur „operatio“, non de una, sed de duabus naturalibus unius Christi operationibus intimatur. et dum defensor ueritatis sanctus Leo ad confessorem Christi Flauianum in dogmatico Tomo edisserit inquiens „agit utraque forma cum alterius communione quod proprium est“ et subsequenter per intellegentiae rationem discernit „uerbum quod uerbi est operantem et carnem quod carnis est exsequentem“ et uniuscuiusque naturae congruentia opera contemplatur, quamuis eas ab alterutrum communione non separet, rebus ipsis ostendit eximius pontifex, immo et omnis cum eo generalitas sancti Chalcedonensis concilii, quod et deitas Christi naturalem operationem inconfusam in unitate seruauit, et humanitas eius quae ad operationem humanae substantiae competunt exsecuta est; et utraque de uno inconfuse atque inseparabiliter processerunt domino nostro Iesu Christo, qui ex utrisque naturis subsistit et in utrisque unus idemque permansit. et

---

VPG BR MNL K

---

1 spiritali] spiritualis M 2 atque] adque V atquae P^1 regulam] regolam B operationes] operationis V 3 dum] cum K dionisius] dyonisius R NL discretam] discretum VP 4 nos] non VPG 4 – 5 et uere] et uerum V uereque K 5 cognosci] cognosti V^1 cognusci V^2 cum] eum MN 6 diuinae] diuinaeque BR licet *om.* VPG 7 diuinitate] diuinitati BR diuinate K ratione] rationi V ratio B^1 8 ibi] ubi M ubi] ibi M 9 ergo] enim M 10 ratione] ratio B^1 11 operationes] operationis V^1 13 diuersae] diuersa VP^1 L K diuerso K 14 quod] ut N magnam] magnum VPG 15 intellegi] intelligi RG M K posset] possit BR 16 diuinitas] diuinitatis NL personae] persona VPG 17 communione] commonioni V communioni PG cernuntur] cernantur VPG et minor *om.* M 18 de una] deuina B^1 19 ueritatis *om.* G confessorem] confensorem P 20 tomo] thomo B M K thome R agit] ait V N 21 intellegentiae] intellegentia V intelligentiae RG ML K uerbum] uerbo B^2 M 22 operantem] operante B^2 M carnem] carne B^2 M exsequentem] exsequente B^2 M exequentem R MN K uniuscuiusque] uniusacuiusque VPG naturae] natura V 23 alterutrum] alterutra M separet] separit B^1 24 immo] ymmo K sancti *om.* G 24 – 25 chalcedonensis] calchedonensis V B N calcedonensis RG L K 25 inconfusam = ἀσυγχύτως in unitate = ἐν τῇ ἑνώσει 26 seruauit] seruabit B^2R K humanitas] umanitas B^2 humanitatis K ad] ab B^2 competunt] compedunt B^1 exsecuta] et secuta B^1 consecuta B^2 executa N exequuta K 27 utraque] utra G inconfuse] inconfusae P^1G atque] adque V 28 utrisque] utrique VP unus] unius V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

τὸν βασιλέα τὸ σύμβολον τῆς ἀληθοῦς ὁμολογίας σαφηνίζει καὶ „τοῦ λόγου καὶ τῆς σαρκὸς ἓν πρόσωπον εἶναι" ἀληθῶς κηρύττει, ὅμως τὴν ὁδὸν τῆς ἐννοίας διανοίγει, ἵνα „ἐκ τῶν ποιοτήτων αὐτῶν τῶν ἔργων" τοῦ Χριστοῦ, τουτέστιν ἐκ τῆς φυσικῆς ἐνεργείας, μία ἑκάστη τῶν καθ' ὑπόστασιν ἐν τῷ Χριστῷ ἑνωθεισῶν φύσεων τὸ ποίας ἐστὶν οὐσίας ἐπιγνωσθῇ. οὐδὲ γὰρ ἐνταῦθα ὁ κῆρυξ τῆς ἀληθείας προσεδέξατο, ἵνα τὴν ἀνθρωπίνην ἐνέργειαν, ἣν χρονικῶς ὁ κύριος μετὰ τῆς φύσεως ἔλαβε, τῇ ἀϊδίῳ αὐτοῦ οὐσίᾳ προσκυρώσῃ ἢ τῇ θείᾳ αὐτοῦ οὐσίᾳ τῆς ἀνθρωπίνης ἐνεργείας τὸ μέτρον ἐπιγραφῇ, ἀλλὰ – μενούσης οὐδὲν ἧττον τῆς ἑνώσεως τοῦ προσώπου – τὰς φύσεις, αἵτινες ἐν τῷ Χριστῷ καθ' ὑπόστασιν ἡνώθησαν, ἐκ τῶν ἰδίων ἐνεργειῶν ἐπέγνω. εἰ τοίνυν δύο φύσεις εἰσίν, ὧν ἡ ἕνωσις ἐν τῷ ἑνὶ Χριστῷ γέγονε, δύο δηλονότι εἰσὶ καὶ τούτων τῶν φύσεων αἱ ἐνέργειαι, αἵτινες σὺν ταῖς ἑαυτῶν φύσεσιν ἀσυγχύτως καὶ ἀχωρίστως συνῆλθον ἐν τῷ ἑνὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἅγιος Νυσσαεὺς Γρηγόριος „δεδωκέναι" λέγων τὸν σωτῆρα κύριον τῇ ἀνθρωπίνῃ „φύσει, ἣν ἐν ἑαυτῷ ἔσχε, καιρὸν τὰ ἴδια ἐνεργῆσαι", φανερώτερον ἀπέδειξεν, ὅτι καὶ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις, ἥτις ἐστὶν ἐν τῷ Χριστῷ, ἔσχε τῆς οἰκείας ἐνεργείας τὸ φυσικὸν ἀποτέλεσμα· ὅθεν δῆλόν ἐστι καὶ τοῦτον δύο ἐν τῷ Χριστῷ φυσικὰς ἐνεργείας οὐδὲν ἧττον ἐπιγνῶναι. καὶ γὰρ ὁ τῆς ἀληθείας ἐκδικητὴς Κύριλλος ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων πρόεδρος συνάγων ὅτι ἐκ τούτων τῶν „θεοπρεπῶς λεχθέντων ἢ πραχθέντων παρὰ τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος θεὸν αὐτὸν ἀποδείκνυσθαι" καὶ ἐκ τῶν παρὰ τοῦ αὐτοῦ „κατὰ ἄνθρωπον λεχθέντων ἢ γενομένων δείκνυσθαι αὐτὸν ἀληθῶς ἄνθρωπον", φανερόν ἐστι, ὅτι ἐκ τῶν φυσικῶν ἐνεργειῶν τοῦ Χριστοῦ τὸν Χριστὸν „ἀληθινὸν καὶ τέλειον θεὸν καὶ τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον ἀληθινὸν καὶ τέλειον εἶναι" ἐπέγνω. οὔτε γάρ ἐστιν ἄλλη οὕτως φανερὰ ἀπόδειξις, ἥτις δυνήσεται τὸν αὐτὸν τοῦτον καὶ θεὸν καὶ ἄνθρωπον ἀποδεῖξαι, παρὰ τὰς φυσικὰς ἐνεργείας, ὧντινων ἐκ τῶν ποιοτήτων καὶ αἱ φύσεις, ἀφ' ὧν οὐσιωδῶς προήρχοντο, ἀκριβῶς ἐν αὐτῷ εἶναι πιστεύονται. εἰ τοίνυν ἐν δυσὶ φύσεσι καὶ μετὰ τὴν ἀχώριστον ἕνωσιν γνωρίζεται εἶναι, ἔνθα ἡ δυὰς τῶν φύσεων ἀσυγχύτως διέμεινεν, οὔτε αἱ αὐτῶν ἐνέργειαι ἠδυνήθησαν συγχυθῆναι, ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ ταῖς ἰδίαις φύσεσι προσφόρως προήρχοντο.

MT v

6 φύσεως] ἀνθρωπότητος MT 8 unitate = τῆς ἑνώσεως 10 αἱ *om.* v 12 νυσσαεὺς] νυσαεὺς T 13 – 14 ἐνεργῆσαι φανερώτερον] ἐνεργεῖν φανερώτερα v 14 ἐστὶν *om.* M 15 τοῦτο δύο ἐν χριστῷ v 17 πρόεδρος] πόλεως T 18 τοῦ *om.* v 20 χριστὸν θεὸν ἀληθινὸν v 23 ἐκ τῶν *om.* v

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

dum ad pie memoriae Leonem augustum symbulum uerae confessionis explanat et „uerbi carnisque unam personam esse“ ueraciter praedicat, intellegentiae tamen uiam adaperit, ut „ex ipsorum operum“ Christi „qualitatibus“, id est ex naturali operatione, unaquaeque unitarum in Christo secundum subsistentiam naturarum cuius sit substantiae cognoscatur. neque enim hic praeco ueritatis ammisit, ut humanam operationem, quam ex tempore dominus cum natura suscepit, aeternae eius assignetur essentiae aut diuinae eius substantiae humanae operationis mensura asscribatur, sed – manente nihilominus unitate personae – naturas, quae in Christo secundum subsistentiam unitae sunt, ex operationibus suis agnouit. si itaque duae naturae sunt, quarum in uno Christo unitio facta est, duae profecto sunt et harum naturarum operationes, quae cum suis naturis inconfusae atque inseparabiliter conuenerunt in uno domino Iesu Christo. similiter autem et sanctus Nisenus Gregorius „dedisse“ dicit dominum saluatorem humanae „naturae, quam in se habuit, tempus propria operandi“, ut apertius demonstraret, quod et humana natura, quae in Christo est, habuit propriae operationis efficaciam naturalem; unde certum est et hunc duas in Christo naturales operationes nihilominus agnouisse. nam et defensor ueritatis beatus Cyrillus Alexandrinus antistes, dum colligit quod ex his, quae „deo decenter dicta uel acta sunt a domino saluatore, deum eum ostendi“ et „quae“ ab eodem „secundum hominem dicta uel facta sunt ostendi eum ueraciter hominem“, manifestum est, quod ex naturalibus operationibus Christi Christum „deum uerum atque perfectum et eundem hominem uerum atque perfectum esse“ cognouit. nec enim est alia tam manifesta probatio, quae posset eundem ipsum et deum et hominem demonstrare, quam naturales operationes, ex quarum qualitatibus et naturae, de quibus essentialiter procedebant, certissime in eo esse credebantur. si itaque in duabus et post inseparabilem unitionem naturis esse cognoscitur, ubi dualitas naturarum inconfusa permansit, nec earum potuerunt operationes confundi, sed de uno eodemque domino Iesu Christo suis naturis congruenter procedebant.

VPG BR MNL K

1 leonem augustum] leonum agustum V symbulum] symbolum BRG MN synbolum L simbolum K 2 carnisque] canisque B^1 carnis M personam] personum V^1 intellegentiae] intelligentiae RG M K adaperit] aperit M 3 ex^2 *om.* M naturali] naturale B^1 unaquaeque] unaquaque V 4 subsistentiam] substantiam G L substantiae] subsistentiae V cognoscatur] cognuscatur V 5 hic *om.* G M^2 *add.* ammisit] animi sit V admisit BR M 6 natura] naturam G assignetur] adsignetur B NL assignet R 7 asscribatur] ascribitur G adscribatur B NL K adsignatur R 8 subsistentiam] substantiam G N unitae] unitate P^1 R 10 profecto] profecte N operationes] operationis V^1 quae inconfusae atque cum suis naturis K atque] adque V K 11 uno] unum V^1G unam P^1 12 nisenus] nysenus P 13 ut] et R 14 propriae] prope G^1 propie G^2 15 hunc] has P^2 operationes] operationis V^1 agnouisse] agnouisset VP 16 cyrillus] cirillus VG antistes] antestites V antistites P his] is N quae a deo B^2 17 decenter] dicenter V N dicta] dicata N ostendi] ostendit M 18 facta] acta G ostendi] ostendit M 19 atque] adque V 20 uerum hominem K atque] adque V 21 quae posset *om.* N posset] possit V B quam] qui VP^2 quia P^1 22 operationes] operationis V^1 qualitatibus] naturalitatibus N 22–23 procedebant] precedebant M 23 eo *om.* K esse *om.* G si] sic B^2 24 cognoscitur] cognuscitur V^2 25 domino nostro iesu B^1R 26 congruenter] congruentur B^1

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Οὐκ ἐλλείψουσι δὲ καὶ ἄλλων σεβασμίων πατέρων δεδοκιμασμέναι μαρτυρίαι τῶν δύο φανερῶς λεγόντων φυσικὰς ἐνεργείας ἐν τῷ Χριστῷ, ἵνα σιωπῇ παραδράμωμεν τὸν ἅγιον Κύριλλον τῶν Ἱεροσολύμων, τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Κωνσταντινουπόλεως ἢ ὅσοι δήποτε μετὰ ταῦτα ὑπὲρ τῆς ὀρθότητος τῆς σεβασμίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου καὶ τοῦ Τόμου τοῦ ἁγίου Λέοντος ἀπολογούμενοι τοὺς ἐπιπόνους ἀγῶνας κατὰ τῶν συγχεουσῶν αἱρέσεων ἐπεδείξαντο, ὧντινων ἀπὸ τῆς πλάνης καὶ ἡ τοῦ καινοῦ δόγματος κατῆλθε σειρά, τουτέστιν ὁ τῆς μακαρίας μνήμης Ἰωάννης ὁ Σκυθοπόλεως ἐπίσκοπος, Εὐλόγιος ὁ Ἀλεξανδρείας πρόεδρος, Εὐφραίμιος καὶ Ἀναστάσιος ὁ μέγας, τῆς ἐν Θεουπόλει ἐκκλησίας οἱ ἄξιοι καθηγεμόνες, καὶ ὁ ὑπὲρ πάντας ζηλωτὴς τῆς ἀληθῆς καὶ ἀποστολικῆς πίστεως ὁ ἐν εὐσεβεῖ τῇ μνήμῃ Ἰουστινιανὸς ὁ βασιλεύς, οὗτινος ἡ ὀρθότης τῆς πίστεως ὁπόσον ὑπὲρ τῆς εἰλικρινοῦς ὁμολογίας τῷ θεῷ ἤρεσε, τοσοῦτον τὴν χριστιανικωτάτην πολιτείαν ὕψωσε – καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν ἡ αὐτοῦ θεοσεβὴς μνήμη προσκυνήσεως ἀξιοῦται –, οὗτινος ἡ ὀρθότης τῆς πίστεως διὰ τῶν σεβασμίων αὐτοῦ ἰδίκτων ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ διαχεθεῖσα ἐπαινεῖται, ἐξ ὧν τὸ ἓν, ὅπερ πρὸς Ζώϊλον τὸν Ἀλεξανδρείας καθηγεμόνα ἐστάλη κατὰ τῆς τῶν Ἀκεφάλων αἱρέσεως ὑπὲρ τῆς ὀρθότητος τῆς ἀποστολικῆς πίστεως πρὸς τὸ πληροφορῆσαι αὐταρκοῦν, μετὰ ταύτης ἡμῶν τῆς μετρίας ἀναφορᾶς τῇ γαληνιαίᾳ ὑμῶν χριστιανότητι στείλαντες διὰ τῶν ἀποκομιστῶν τῶν παρόντων προσφέρομεν. ἀλλ' ἵνα μήπως τῶν πολλῶν ῥημάτων φορτικὴ νομισθῇ ἡ δικαιολογία, καὶ μάλιστα οἵστισι τὸ πρᾶγμα καὶ ἡ διοίκησις ὅλου τοῦ κόσμου ὡς ἐν ἰσχυρῷ θεμελίῳ ἐπίκειται, ὀλίγας ἀπὸ τῶν ἀναριθμήτων ταύτῃ τῇ μετρίᾳ ἀναφορᾷ ἐντάξαι τῶν ἁγίων πατέρων μαρτυρίας ἐσπουδάσαμεν, ἐπειδὴ καὶ τοῦτο ἀσύγκριτον πάνυ καὶ μέγιστόν ἐστι, ἵνα – τῆς φροντίδος ὅλης τῆς χριστιανικωτάτης πολιτείας ἐπ' ὀλίγον κωλυθείσης – ὑπὲρ τοῦ πόθου καὶ τῆς ἀληθοῦς πίστεως ζέουσα τοῦ ἀποστολικοῦ κηρύγματος τὴν διδασκαλίαν ἐξηνθισμένως ἐπιγνῶναι ἐπιθυμήσῃ ἡ σεβασμία καὶ θεοσεβὴς ὑμῶν φιλανθρωπία. ἀληθῶς γὰρ ἐκ διαφόρων ἐκκρίτων πατέρων τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἡ ἀλήθεια ἐφάνη, εἰ καὶ ὀλίγαις μαρτυρίαις, ἐπειδὴ πρᾶγμα ἡνεῳγμένον καὶ πᾶσι φανερὸν οἱ ἐπαινετοὶ πατέρες περισσὸν εἶναι ἔκριναν φράζειν. τίς γάρ, εἰ καὶ βραδὺς εἴη πρὸς τὸ νοῆσαι, οὐ θεωρήσει ὅπερ πᾶσι φαίνεται, ὅτι ἀδύνατον καὶ παρὰ τὴν τάξιν τῆς φύσεώς ἐστι

MT v

4 ὀρθότητος] ὀρθοτάτης v 6 ἐπεδείξαντο] ἀπεδείξαντο T ἀνεδέξαντο v assertio = σειρά 8 εὐφραίμιος] ἐφραίμιος M v 9 ἀληθῆς] ἀληθείας MT 13 ἰδίκτων] ἐδίκτων v 14 διαχεθεῖσα] διασχεθεῖσα M 14–15 καθηγεμόνα ἀλεξανδρείας v 16 πρὸς τὸ πληροφορῆσαι *om.* v sufficientem = αὐταρκοῦν 17 γαληνιαίᾳ] γαληναία T v 19 cura = πρᾶγμα 22 ἐπ'] πρὸς v 23 ζέουσα] ζέουσαν v 24 ἐξηνθισμένως] ἐξηνθησμένως M 25 ἐκκρίτων] ἐγκρίτων v ἐφάνη] φανῆ M 26 εἰ *om.* M 27 εἶναι *om.* MT

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Non desunt autem et aliorum uenerabilium patrum probatissima testimonia duas manifeste dicentium naturales operationes in Christo, ut silentio transeamus sanctum Cyrillum Hierusolimitanum, sanctum Iohannem Constantinopolitanum uel quiqui postmodum pro rectitudine uenerabilis synodi Chalcedonensis et Thomo sancti Leonis satisfaciendo laboriosos conflictus aduersum confundentium hereses pertulerunt, de quorum errore et noui dogmatis discendit assertio, id est beate memoriae Iohannes Scithopolitanus episcopus, Eologius Alexandrinus antistes, Eufremius et Anastasius maior, Theopolitanae ecclesiae dignissimi presules, et prae omnibus emulator uerae apostolicae fidei piae memoriae Iustinianus augustus, cuius fidei rectitudo quantum pro sincera confessione deo placuit, tantum christianam rem publicam exaltauit – et usquae ⟨nunc⟩ ab omnibus gentibus eius relegiosa memoria ueneratione digna censetur –, cuius fidei rectitudo per augustissima eius aedicta in toto orbe diffusa laudatur, quorum unum, quod ad Zoillum Alexandrinum presulem aduersum Acephalorum heresem missum est pro apostolicae fidei rectitudine satisfacere sufficientem, cum hac nostrae humilitatis suggestione uestrae tranquillissimae christianitati dirigentes per praesentium latores offerimus. sed ne multorum dictorum onerosa putaretur assertio, et maxime quibus totius mundi tamquam in fortissimo fundamento cura ac dispensatio inesse dinoscitur, exigua de numerosis huic humillimae suggestioni inserere sanctorum patrum testimonia maturauimus, quia et hoc incomparabile nimis et magnum est, ut – totius christianae reipublicae cura paulisper summota – pro amore atque uerae relegionis flagrantia apostolicae praedicationis doctrinam enucleatius cognoscere cupiat augustissima ac relegiosissima uestra clementia. enimuero ex diuersorum probabilium patrum orthodoxae fidei ueritas claruit, licet exiguis testimoniis, quia rem apertam et omnibus claram patres laudabiles superfluum esse censebant disserere. quis enim, licet tardus sit ad intellegentiam, non uideat quod omnibus patet, quia inpossibile et contra ordinem naturae est posse esse naturam et

VPG BR MNL K

1 probatissima] pro baptisma V^1 probaptissima V^2 2 dicentium] dicendum N operationes] operationis V 3 cyrillum] cirillum V hierusolimitanum] ierosolimitanum R N hierosolimitanum G gerosolimitanum N sanctum] secundum K quiqui] quicquid VPG N 4 synodi] sinodi V synodo N^1 chalcedonensis] calchedonensis V calcedonensis RG MN K thomo] tomo NL 5 laboriosos] laboriosus V conflictus] conflictos B^1R NL K aduersum] aduersus G K 6 et in noui V discendit] descendit B^2G MNL K assertio] asertia G adsertio N scithopolitanus] scitopolitanus G N scythopolitanus B scytopolitanus R cithopolitanus K 7 eologius] eologias V eulogius B^2G MNL K eologo R antistes] antistis V episcopus BR K eufremius] eofremius B^1R 8 emulator] emulatur V aemulator P^2 BG apostolicae] apostholicae B 9 iustinianus augustus] iustianus agustus V fidei] fide VP 10 exaltauit] exultauit VP^1G et eius usque B^2 τοῦ νῦν = ⟨nunc⟩ *om.* VPG BR MNL K 11 gentibus] gentilibus G eius] et B relegiosa] religiosa RG MNL memoria] memoriae V R 12 augustissima] agustissima V^1 aedicta] edicta BR MNL K orbe] orbi P^1 diffusa] diffussa V difusa G unum] hunum N^1 ad zoillum] azoillum K 13 heresem] haeresim B^2 apostolicae] apostholice B^1 14 hac] ac VPG 15 offerimus] offerrimus V offeruntur R 16 multorum dictorum] multorum uindicatus VPG putaretur] potaretur BR totius] tocius RG 17 fortissimo] fundissimo N ac] ad R N inesse] esse M K 18 suggestioni] suggestione B suggessioni N quia] qui N 19 totius] tocius VG cura] cum K 20 summota] submota BR N pro] per V atque] adque V relegionis] religionis RG MN K flagrantia] fragrantia R apostolicae] apostholicae B *om.* G 21 cognoscere] cognuscere V cupiat] cupit B *om.* R cupiebat M relegiosissima] religiosissima BRG MNL K 22 ueritas] ueritatis L K 23 testimoniis] testemoniis V^1 superfluum] super filium VP 24 censebant] considerabant BR cessebant N disserere] dissere K tardus] tardius M^1 intellegentiam] intelligentiam RG ML K quod] quae VPG 25 naturae est *om.* N

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

δύνασθαι εἶναι φύσιν καὶ ἐνέργειαν μὴ ἔχειν φύσεως, ὅπερ οὐδὲ ἀπὸ τῶν αἱρετικῶν ποτε ἐδοκιμάσθη λέγεσθαι, οἵτινες πάσας τὰς ἀνθρωπίνους πανουργίας καὶ σκολιὰς ζητήσεις κατὰ τῆς ὀρθότητος τῆς πίστεως καὶ συναθροισμοὺς ταῖς φαυλότησιν αὐτῶν προσφόρους ἐφεῦρον; πῶς οὖν, ὅπερ οὔτε ἀπὸ τῶν ἁγίων ὀρθοδόξων πατέρων ἐρρήθη ποτέ, οὔτε ἀπὸ τῶν βεβήλων αἱρετικῶν τετόλμηται εὐρεθῆναι, ἐπὶ τοῦ παρόντος δυνήσεται προπετευθῆναι, ἵνα τῶν δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ, τῆς θείας δηλονότι καὶ τῆς ἀνθρωπίνης, ὄντινων ⟨καὶ⟩ αἱ ἰδιότητες ἀκέραιοι εἶναι γνωρίζονται, ἐν τῷ Χριστῷ μίαν ἔχειν ἐνέργειαν; τίς ποτε ὀρθῶς φρονῶν δυνήσεται ἀποδεῖξαι, ὁπόταν, ἐὰν μία ἐστίν, εἴπωσιν, ἡ χρονικὴ ἢ ἀΐδιος λεχθήσεται, θεία ἢ ἀνθρωπίνη, ἄκτιστος ἢ κτιστὴ ἡ αὐτή, ἥτις καὶ τοῦ πατρός ἐστιν, ἢ ἑτέρα παρὰ τὸν πατέρα; εἰ τοίνυν μία ἐστί, καὶ ἡ αὐτὴ μία καὶ τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ Χριστοῦ κοινή ἐστιν, ὅπερ ἀλλόκοτόν ἐστιν λέγεσθαι.

οὐκοῦν ἐπὰν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὅστις ὁ αὐτὸς θεὸς καὶ ἄνθρωπός ἐστι τὰ ἀνθρώπινα ἐνήργησεν ἐπὶ γῆς, ὁμοίως σὺν αὐτῷ καὶ ὁ πατὴρ φυσικῶς ἐνήργησεν, ἐπειδὴ ἃ *ὁ πατὴρ ποιεῖ ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ*· ἐπεί, ὅπερ ἡ ἀλήθεια περιέχει, ἐν ὅσῳ ἀνθρώπινά τινα ἐνήργησεν ὁ Χριστός, πρὸς μόνον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς υἱοῦ ἐπαναφέρεται, ἅτινα οὐκ ἔστι τὰ αὐτὰ οἷα καὶ τοῦ πατρός, „κατ' ἄλλο" δηλονότι „καὶ ἄλλο" ἐνήργησεν ὁ Χριστός, ἵνα κατὰ τὴν θεότητα ἃ *ποιεῖ ὁ πατὴρ ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιῇ*, κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα ἃ εἰσι τοῦ ἀνθρώπου ἴδια ὁ αὐτὸς οὗτος ἐνεργῇ ὡς ἄνθρωπος, ἐπειδὴ ἀληθινός ἐστι καὶ θεὸς καὶ ἄνθρωπος· ὅθεν καὶ ἀληθῶς πιστεύεται, ὅτι ὁ αὐτὸς οὗτος εἷς ὢν δύο ἔχει φυσικὰς ἐνεργείας, τὴν θείαν δηλονότι καὶ τὴν ἀνθρωπίνην, τὴν ἄκτιστον καὶ κτιστήν, ὡς ἀληθινὸς καὶ τέλειος θεὸς ἀληθινὸς καὶ τέλειος ἄνθρωπος, *εἷς ὁ αὐτὸς μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων κύριος Ἰησοῦς Χριστός*· διὸ ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ποιοτήτων τῶν ἔργων τῶν φύσεων, αἵτινες ἐν τῷ Χριστῷ κατὰ τὴν καθ' ὑπόστασιν ἕνωσιν συνῆλθον, ἡ διαφορὰ ἀπρόσκοπ⟨τ⟩ος γνωρίζεται. ὅπως δὲ καὶ τῶν θεομισήτων αἱρετικῶν, ὧν καθὼς τὰς προσηγορίας ὁμοίως βδελυττόμεθα καὶ τὰ ῥήματα, πρὸς ἔνδειξιν – καὶ μόνον τούτων οἵστισιν οἱ τοῦ καινοῦ δόγματος ἐφευρεταὶ ἓν ἐν τῷ Χριστῷ λέγοντες θέλημα καὶ ἐνέργειαν ἠκολούθησαν – ὀλίγα τινὰ ἐκ τῶν καταράτων αὐτῶν ῥημάτων ἐπισυνήψαμεν·

1 Ἀπολιναρίου αἱρετικοῦ κατὰ Διοδώρου πρὸς τὸ κείμενον ἐν τῷ ἰδίκτῳ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τοῦ ἐν εὐσεβεῖ τῇ μνήμῃ Ἰουστινιανοῦ τοῦ βασιλέως·

Ὅργανον καὶ τὸ κινοῦν μίαν πέφυκεν ἀποτελεῖν τὴν ἐνέργειαν· ὧν δὲ μία ἐνέργεια, τούτων μία ἐστὶν οὐσία, μία ἄρα οὐσία τοῦ λόγου καὶ τῆς σαρκός.

---

13 – 14 Joh. 5,21 17 Joh. 5,21 21 – 22 1. Tim. 2,5

16 Gregorius Naz., ep. 101,20 – 21 ad Cledonium, PG 37,180 AB; SC 208 (1974) 44 – 46 31 – 32 Apollinaris Laod., c. Diodorum, ed. H. Lietzmann, p. 235,26 – 236,2 (Nr. 117); ed. F. Diekamp, Doctrina patrum 12 XX p. 77,10 – 13

MT v

1 οὐδὲ] οὔτε v 2 ἀνθρωπίνους] ἀνθρωπίνας v 4 ὅπερ *om.* M τῶν ἁγίων ὀρθοδόξων] τῶν ὀρθοδόξων τῶν ἁγίων M ἁγίων ὀρθοδόξων ἐρρήθη πατέρων v 6 τοῦ χριστοῦ φύσεων v 7 ⟨καὶ⟩ *coni.* Lu, *om.* MT v 8 ἐὰν μία] ἓν μιᾷ v 11 ἐστιν[1] *om.* M λέγεσθαι ἐστίν M 12 ὅστις *om.* MT καὶ *om.* M ἐνήργησεν] ἐνεργήσας MT 13 φυσικῶς *om.* M 14 sin autem = ἐπεὶ (εἰ δὲ) 18 οὗτος *om.* M ἐνεργῇ] ἐνήργει MT ἐνεργεῖ v ἀληθινός] ἀληθῶς MT 19 φυσικὰς ἔχει T 21 αὐτὸς οὗτος μεσίτης v 22 ἔργων] ἐνεργειῶν M 23 τῷ *om.* v inoffense = ἀπρόσκοπ⟨τ⟩ος] ἀπρόσκοπος MT v 26 ἐν *om.* M 27 ἐπισυνήψαμεν] ἐπεσυνήψαμεν MT 29 ἰδίκτῳ] ἐδίκτῳ v 30 τοῦ[2] *om.* v

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

operationem non habere naturae, quod nec ab hereticis umquam temptatum est dici, qui omnes aduersus rectitudinem fidei humanas uersutias et callidas questiones atque collectiones illorum prauitatibus congruas reppererunt? quomodo itaque, quod neque a sanctis orthodoxis patribus dictum est umquam nec a profanis hereticis praesumptum est inueniri, nunc poterit autumari, ut duarum Christi naturarum, diuinae scilicet et humanae, quarum et proprietates saluae esse noscuntur, in Christo unam habere operationem? quisquam recte sentiens poterit demonstrare, cum – si una est – dicant, si temporalis an aeterna dicenda est, diuina an humana, incondita an condita eadem, quae et patris est, an altera praeter patris? si igitur una est, eadem ⟨quo⟩que una et diuinitatis et humanitatis Christi communis est, quod absurdum est dici. ergo dum filius dei, qui idem deus et homo est, humana est operatus in terris, pariter cum eo et pater naturaliter operatus est, quia quae *pater facit haec et filius facit similiter*; sin autem, quod ueritas continet, dum humana quaedam operatus est Christus, ad solam eius ut filii personam redigitur, quae non est eadem quae et patris, „secundum aliud" profecto „et aliud" operatus est Christus, ut secundum diuinitatem quae *facit pater eadem et filius facit similiter*, secundum humanitatem quae sunt hominis propria idem ipse operatur ut homo, quia uerus est et deus et homo; unde et ueraciter creditur, quod idem ipse, cum unus sit, duas habet naturales operationes, diuinam scilicet et humanam, inconditam et conditam, ut uerus et perfectus deus, uerus et perfectus homo, *unus idem ipse mediator dei et hominum dominus Iesus Christus*. quocirca et ex operum qualitatibus naturarum quoque, quae in Christo per unitionem, quae secundum subsistentiam, conuenerunt, differentia inoffense cognoscitur. ut autem et deo odibilium hereticorum, quorum sicut uocabula pariter abominamur et dicta, ad demonstrationem – dumtaxat, quos noui dogmatis inuentores unam in Christo dicendo uoluntatem et operationem secuti sunt – parua quaedam ex eorum exsecrabilibus dictis inneximus:

1 Apollinarii heretici contra Diodorum secundum quod positum est in edicto orthodoxae fidei Iustiniani piae memoriae augusti:

Organum et quod mouet unam solet perficere operationem; quorum autem una est operatio, horum una est essentia; una ergo essentia facta est uerbi et carnis.

VPG BR MNL K

---

1 nec *om.* V temptatum] iniciatum BR est] esse N 2 rectitudinem] rectitudines MNL atque] adque V 3 prauitatibus] paruitatibus P¹ reppererunt] repererunt BR M neque] ne M¹ nec M² 4 profanis] prophanis BRG N K 5 inueniri nunc] inuenire non VPG autumari] aut autumari BR 6 proprietates] proprietatis V¹ propriaetates P¹ 7 si² *om.* K 8 condita] incondita P quae] quoque BR 9 eadem ⟨quo⟩que *coni.* Lu] eademque VPG BR MNL K 10 quod absurdum] qui abssurdum VP 11 qui idem] quem VP qui G quidem B N pariter] pater B¹ pater] paterna VP pariter K 13 eius ut *om.* B erit R 14 redigitur] religitur N eadem] eandem V 16 – 17 ut homo B² *add.* quia] qua P K 17 uerus] uerbus VP¹ uerbum BRG et¹ *om.* BR 18 – 19 conditam et inconditam K 19 ut] et VPG perfectus] praefectus V perfectus est deus VPG unus] unum K mediator] mediatur V 20 et² *om.* VPG 21 quae in christo *om.* N quae² *om.* B subsistentiam] substantiam V L 22 inoffense] inoffensa B cognoscitur] cognuscitur V deo *om.* K odibilium] hodibilium P 23 abominamur] abhominamur PG R K dicta eorum cognoscans ad B² 24 inuentores *om.* BR secuti] sequuti R 25 parua] praua N exsecrabilibus] execrabilibus BRG MNL K dictis *om.* R inneximus] inexuimus B²R ineximus L K 27 apollinarii] apollonarii V apolinaris BR apollinaris M appolinaris K edicto] aedicto N 28 piae memoriae iustiniani VPG augusti] agusti V 29 mouet] mouit B¹ solet] solit B¹ solam N operationem] operationum P¹ 30 est² *om.* BR

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

2 Τοῦ αὐτοῦ ἐν τῷ λόγῳ τῷ προγεγραμμένῳ „εἰς τὰ ἐπιφάνια τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ θεοῦ λόγου“·

Ὁ εἷς γὰρ Χριστὸς θεϊκῷ μόνῳ θελήματι κινούμενος, καθὸ καὶ μίαν οἴδαμεν αὐτοῦ τὴν ἐνέργειαν ἐν διαφόροις θαύμασι καὶ παθήμασι τῆς μιᾶς αὐτοῦ φύσεως προϊοῦσαν· θεὸς γὰρ ἔνσαρκός ἐστι καὶ πιστεύεται.

3 Σέβηρος ὁ αἱρετικὸς ἀπὸ τοῦ προσφωνητικοῦ λόγου τοῦ γενομένου ἐν τῇ Δάφνῃ ἐν τῷ μαρτυρίῳ τῆς ἁγίας Εὐφημίας· οὕτως φησίν·

Ἀναθεματίζομεν δὲ καὶ τὴν σύνοδον Χαλκηδόνος καὶ τὸν Τόμον Λέοντος τοῦ τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας ἡγησαμένου καὶ τοὺς λέγοντας ἢ εἰπόντας „ἐν δύο φύσεσι τὸν ἕνα κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν μετὰ τὴν ἄφραστον καὶ ἀπερινόητον ἕνωσιν“ καὶ τούτων ἀκολούθως ⟨δύο⟩ ἐνεργείας ἢ ἰδιότητας.

4 Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ Σεβήρου πρὸς Σέργιον γραμματικὸν ἔνθα φησίν·

Ἐπειδὴ γὰρ εἷς ὁ ἐνεργῶν καὶ μία αὐτοῦ ἡ ἐνέργεια καὶ κίνησις ἐνεργητική.

5 Ὡσαύτως ἐκ τοῦ δευτέρου βιβλίου τοῦ Νεστορίου τοῦ ἀνθρωπολάτρου, ὃ ἔγραψεν „ἐπιφανοῦς μυήσεως“·

Ἀσυγχύτους φυλάττομεν τὰς φύσεις, οὐ κατ' οὐσίαν, γνώμῃ δὲ συνημμένας· διὸ καὶ μίαν αὐτῶν τὴν θέλησιν, ἐνέργειάν τε καὶ δεσποτείαν ὁρῶμεν ἀξίας ἰσότητι δεικνυμένας. ὁ γὰρ θεὸς λόγος ἀναλαβὼν ὃν *προώρισεν* ἄνθρωπον κατὰ τὸν τῆς ἐξουσίας λόγον πρὸς αὐτὸν οὐ διεκρίθη διὰ τὴν προγνωσθεῖσαν αὐτῷ διάθεσιν.

6 Θεοδοσίου αἱρετικοῦ Ἀλεξανδρέως ἀπὸ τοῦ τόμου τοῦ παρ' αὐτοῦ γραφέντος Θεοδώρᾳ τῇ αὐγούστῃ·

Ὡς λοιπὸν καὶ ἐνέργειαν εἶναι τοῦ συναμφοτέρου θεοπρεπῆ μίαν, ἐπεὶ καὶ ἑνὸς εἶναι καὶ τοῦ αὐτοῦ φαμὲν τὰ θεοπρεπῆ θαύματα καὶ τὰ φυσικὰ πάντα καὶ ἀδιάβλητα πάθη.

---

21 *cf.* 1. Cor. 2,7

---

3 – 5 Apollinaris Laod., in dei in carne manifestationem, ed. H. Lietzmann, p. 232,25 – 32 (Nr. 108); cf. F. Diekamp, Doctrina patrum 41 XVIII p. 307,17 – 20 9 – 12 Severus Ant., Sermo prosphoneticus, cf. ACO ser. II vol. I p. 324,15 – 21 15 Severus, Ant., Epist. ad Sergium gramm., cf. ACO ser. II vol. I p. 324,27 – 31 19 – 22 Nestorius, Sermo II „epiphanus myescos“, ed. F. Loofs, p. 223 – 224; cf. ACO ser. II vol. I p. 332,33 – 38 26 – 27 Theodosius Alex., Tomus ad Theodoram aug., PG 86,285 B 7 – 10; ed. F. Diekamp, Doctrina patrum 41 XLII p. 314,16 – 20; cf. ACO ser. II vol. I p. 326,16 – 20

MT v

---

1 – 2 τοῦ θεοῦ λόγου *om.* M 2 λόγου *om.* v 4 αὐτοῦ συνθέτου φύσεως MT 5 ἐνσαρκός τε ἐστι M 7 σέβηρος ὁ αἱρετικός] σεβήρου αἱρετικοῦ M 9 δὲ *om.* M τὴν σύνοδον χαλκηδόνος καὶ *om.* v 12 duas = ⟨δύο⟩ *om.* MT v (*cf. ACO, ser. II tom. I, p. 324,21*) 17 ὃ ἔγραψεν] οὗ ἔγραψεν MT ὃ ἐγράψαμεν v 20 ὁρῶμεν] ὁρίζομεν MT 21 κατὰ ... λόγον *om.* MT 27 θαύματα καὶ τὰ φυσικὰ *glossa?* πάντα *om.* M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

2 Item eiusdem in sermone, qui suprascriptus est „in epiphania incarnationis dei“:
Unus enim Christus diuina tantum uoluntate mouebatur secundum quod et unam eius nouimus operationem et in diuersis miraculis et passionibus de una eius natura procedentem; deus enim carnem indutus est et creditur.

3 Seueri heretici de prosphonitico sermone facto in Daphne in martirio sanctae Euphemiae, sicut ait:
Anathemamus autem synodum Chalcedonensem sed et Thomum Leonis praesulis Romanae ecclesiae et eos, qui dicunt uel dixerunt „in duabus naturis unum dominum nostrum Iesum Christum post ineffabilem et inconprehensibilem unitionem“ et sequenter eorum duas operationes aut proprietates.

4 Item eiusdem Seueri ad Sergium gramaticum, ubi ait:
Quoniam igitur unus est operans, una est et eius operatio et motio operaria.

5 Item ex libro secundo Nestorii hominiculae, quem scripsit „epiphanus myeseos“:
Inconfusas custodimus naturas, non secundum substantiam, arbitrio tantum cupulatas; propter quod earum unam uoluntatem et operationem et dominationem uidemus dignitatis aequalitate ostensas. deus enim uerbum – assumens quem *praedistinauit* hominem per potestatis rationem – ad eum non est secernitus propter praescitum affectum.

6 Theodosii heretici Alexandriae de thomo ab eodem scripto Theodorae augustae:
Reliquum est, ut una sit operatio ex utrisque deifica, quoniam et unius esse et eiusdem dicimus deo decibilia omnia atque inreprehensibiles passiones.

VPG BR MNL K

---

1 sermone] sermonem B NL qui] quod VP M suprascriptus] suprascriptum P L superscriptus B M K epiphania] epifania VP K epyphania R ML epiphana N 2 diuina] diuinam G MNL uoluntate] uoluntatem VG NL 3 nouimus] nouissimus V nouissimos P¹ nouissime G 4 carnem] carne G K 6 prosphonitico] prosphonetico BR MNL K in¹] ad BR daphne] dafhne VP dufhne G dafne B¹R MN martirio] martyrio P B MN euphemiae] eufemiae BR MNL eufimiae K 7 sicut] sic MNL 8 anathemamus] anathimamus BR synodum] sinodum B chalcedonensem] calchedonensem B calcedonensem RG M K thomum] tomum VP praesulis] praesolis B¹ 9 uel qui dixerunt R 10 ineffabilem] effabilem B inconprehensibilem eius unitionem K sequenter] sequentes M 11 operationes] operationis V proprietates] proprietatis V¹ 13 gramaticum] grecum B grammaticum ML K 14 igitur *om.* P¹ est¹ *om.* G eius et VPG operaria] operante B¹ operantis B² 16 hominiculae] hominicolae PG B² MNL K² epiphanus] epiphaneus R epyphanius M myeseos] moyses VPG myseus B nyseus R myesseos N mieseos L 17 custodimus] custodiamus BR cupulatas] copolatas B¹ copulatas B²G MNL K 18 et unam operationem K 19 assumens] adsumens B quem] quod RG praedistinauit] praedestinauit G L K 20 potestatis] potestates P¹ est secernitus] esse cernitus VPG est secretus B²R praescitum] pristinum R 22 theodosii] theodore V theodori PG de thomo] det homo BR thomo] tomo VP scripto] descripto M 23 ut *om.* B¹ et² *om.* VPG 24 decibilia] decebilia V dicibilia K atque] adque V inreprehensibiles] inreprehinsibilis V¹ inreprehensibilis V² passiones] passionis V¹

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

7 Καὶ μετ' ὀλίγα·

...καὶ μίαν εἶναι καὶ τὴν αὐτὴν τοῦ ἑνὸς κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ τὴν θεοπρεπῆ σοφίαν, γνῶσιν τε τῶν ὅλων καὶ εἴδησιν κατὰ τὸ συναμφότερον, τουτέστι κατὰ τὴν αὐτοῦ θεότητα καὶ κατὰ τὴν αὐτοῦ ἀνθρωπότητα, ἐπεὶ καὶ ἐνέργειαν μίαν ὁμολογοῦμεν θεοπρεπῆ, ὡς ἤδη προλέλεκται.

8 Καὶ πάλιν·

Τῆς θεοπρεποῦς ἐνεργείας μιᾶς οὔσης αὐτοῦ ἀνάγκη καὶ ἀμέριστον εἶναι ταύτην καὶ ἀδιαίρετον.

9 Καὶ πάλιν·

Οἰκειούμενος μὲν τὰ αὐτῆς, τουτέστι τὰ τῆς σαρκός, ἐμποιήσας δὲ καὶ αὐτῇ τῆς ἰδίας φύσεως τὴν ἐνέργειαν – τὸ δὲ „ἐμποιήσας αὐτῇ" αὐτὸ τὸ καταπλουτῆσαι τῇ πρὸς τὸν θεὸν λόγον ἑνώσει – τὴν αὐτοῦ θεοπρεπῆ ἐνέργειαν τὴν ἀσυγχύτως καὶ ἀτρέπτως ἑνωθεῖσαν αὐτῷ ἔμψυχον σάρκα παρίστησιν.

Ἰδού, εὐσεβέστατοι δεσπόται καὶ τέκνα, τῶν ἁγίων πατέρων ταῖς μαρτυρίαις ὡς πνευματικαῖς ἀκτῖσι τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ἡ διδασκαλία ἐφωτίσθη, καὶ τῆς αἱρετικῆς τυφλώσεως τὸ σκότος, ὅπερ πλάνην τοῖς μιμουμένοις ὑποβάλλει, ἀπεκαλύφθη.

Νῦν ἀναγκαῖόν ἐστιν, ἵνα τοῦ νέου δόγματος ὁ σκοπὸς ἐπιζητηθῇ, τίσιν ἠκολούθησε καὶ ποίων διδασκάλων τῇ αὐθεντίᾳ ὑποστηρίζεται. Κῦρος ὁ Ἀλεξανδρείας ἐν τῷ ἑβδόμῳ κεφαλαίῳ τῶν ὅρων αὐτοῦ πρὸς τὸν τόπον· „καὶ τὸν αὐτὸν ἕνα Χριστὸν καὶ ἕνα υἱὸν ἐνεργοῦντα τὰ θεοπρεπῆ καὶ τὰ ἀνθρώπινα ‚μιᾷ θεανδρικῇ ἐνεργείᾳ' κατὰ τὸν ἐν ἁγίοις Διονύσιον." ὁμοίως Θεοδώρου τοῦ γενομένου ἐπισκόπου τοῦ Φαρανίτου ἐκ τοῦ ἀντιγράφου πρὸς Σέργιον ἐπίσκοπον Ἀρσενοϊτοῦ πρὸς τὸν τόπον· „καὶ διὰ τοῦτο μία ἐνέργεια τοῦ ὅλου ὡς ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ σωτῆρος ἡμῶν πάντα ταῦτά εἰσιν."

---

2 – 4 Theodosius Alex., Tomus ad Theodoram aug., cf. ACO ser. II vol. I p. 326,22 – 25 4 – 5 cf. p. 380,14 8 – 9 Theodosius Alex., Tomus ad Theodoram aug., cf. p. 380,18 – 19 12 – 15 Theodosius Alex., Tomus ad Theodoram aug. 24 – 26 cf. ACO ser. II vol. I p. 135,18 – 20 27 – 28 cf. ACO ser. II vol. I p. 121,25 – 27

MT v

---

12 μὲν *om.* M 18 διδασκαλία ἐφανερώθη καὶ ἐφωτίσθη MT 19 ὑποβάλλει] ὑποβάλλειν v 22 ἐπιζητεθῇ] ζητηθῇ M 23 κῦρος] πύρος M ἀλεξανδρείας] ἀλέξανδρος T 25 τὰ[1 2] *om.* MT 25 – 26 ἐν ἁγίοις] ἅγιον v 27 ἀρσενοϊτοῦ] ἀρσινόης τοῦ M ἀρσενοητοῦ T v πρὸς τὸν τόπον *om.* MT 28 μία ἐνέργεια] μιᾷ ἐνεργείᾳ M ἡμῶν *om.* MT

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

7 Et post pauca:

... et unam esse eandemque unius domini Iesu Christi dei nostri et deo dignam sapientiam scientiamque omnium et cognitionem secundum utrumque, id est secundum eius diuinitatem et secundum eius humanitatem, quia et unam operationem confitemur deo dignam, sicut superius dictum est.

8 Et iterum:

Deo digna autem eius operatione una exsistente necesse est et inseparatam eam esse atque indiuisam.

9 Et iterum:

Proprias sibi faciens quae eius sunt, id est quae carnis sunt, faciensque in ea suae naturae operationem – facere uero in ea, quid est nisi locupletari per unitionem ⟨dei⟩ uerbi – eius deo dignam operationem, quae inconfuse atque incommutabiliter unitam ei animatam carnem demonstrat.

Ecce, piissimi domini filii, sanctorum patrum testimoniis tamquam radiis spiritalibus ecclesiae catholicae atque apostolicae doctrina lustrata est, et hereticae cecitatis tenebrae, quae errorem imitantibus obiecerunt, reuelatae sunt.

Nunc necesse est, ut noui dogmatis intentio quosnam secuta est et quorum doctorum auctoritate fulcitur, memorare. Cyrus Alexandrinus in septimo diffinitionum eius capitulo ad locum „et eundem unum Christum et unum filium operantem deo decibilia et humana ‚una deiuirile operatione' secundum beatum Dionisium." item Theodori quondam episcopi Pharanitani ex rescripto ad Sergium episcopum Arsenoitam ad locum „et propterea una operatio totius sicut unius eiusdemque saluatoris nostri haec omnia

VPG BR MNL K

2 eandemque] eademque V domini unius K domini nostri iesu G N dignam] dignum B¹ 3 eius *om.* VPG 4 unam] unum V 8 digna ... operatione] dignam autem eius operationem BR MNL K una] unam M exsistente] existente BR MNL K inseparatam] inseparatum B inseparabilem R 9 atque] adque V 12 sibi] siue VPG eius] et MNL suae] siue M 13 operationem] operatione P² est *om.* N unitionem] unitatem BR ⟨dei⟩ *coni.* Lu, *om.* VPG BR MNL K 14 dignam operationem] digna operatione VPG K incommutabiliter] incommotabiliter M unitam] unitatem VPG B 15 animatam carnem] animam carnemque B 17 piissimi] piissime BR domini] domine V filii] fili B spiritalibus] spiritualibus M 18 atque] adque V ad N apostolicae] apostholicae B lustrata] illustrata B² M 19 quae] quem NL errorem] errorum P imitantibus] immitantibus V NL imitatibus K obiecerunt] obiacebant K 21 nunc] dum N ut B *del.* et N quosnam] quos nunc BRG doctorum] doctorem V¹ 22 auctoritate] auctoritatem V ἐπιζητητῇ = ⟨inquiratur⟩ *coni.* Lu memorare *om.* VP MNL K memorie G¹ cyrus] cirus V cyrillus N septimo *om.* VP .VII. G diffinitionum] difinitionem V¹ difinitionum V²P definitione B 23 decibilia] discibilia R decebilia N 24 deiuirile] deiuirili P² B²R M dionisium] diunisium B dyonisium R L 25 quondam] quod eam R cuiusdam G pharanitani] faranitane B¹R faranitani B² pharaonitani N rescripto] septo R scripto M arsenoitam] arsenoitaem V¹ arseunitam BR arsenuitam MNL K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ὁμοίως Σεργίου τοῦ Κωνσταντινουπόλεως ἐκ τοῦ ἀντιγράφου πρὸς Κῦρον τὸν Ἀλεξανδρείας· „ἔφητε τοίνυν – καλὸν γάρ ἐστι καὶ αὐταῖς ταῖς ἱεραῖς ὑμῶν φωναῖς χρήσασθαι –", ὡς „ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν Χριστὸν ἐνεργεῖν τὰ θεοπρεπῆ καὶ τὰ ἀνθρώπινα μιᾷ ἐνεργείᾳ" καὶ „ταῦτα εὐσεβῶς καὶ ἄγαν ἀκριβῶς ἐξέθεσθε." καὶ ἐν τῇ [διδασκαλίᾳ] ⟨κατασκευῇ⟩ τῆς Ἐκθέσεως καὶ ἄλλοις „ἓν θέλημα καὶ πᾶσαν θείαν καὶ ἀνθρωπίνην ἐνέργειαν ἔχειν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν" σημαίνει, „μήτε μίαν ὅλως μήτε δύο ὀφείλειν λέγεσθαι" ἐπιτρέπει, ὅπερ ἐν ἄλλοις μετὰ διατάγματος καθαιρέσεως ἀκοινωνησίας ἀποφατικῶς διαβεβαιοῦται Πύρρος ἐν τῷ δογματικῷ τόμῳ, καὶ ἐν τῇ βεβαιώσει τῆς Ἐκθέσεως ἓν θέλημα ὁμολογεῖ ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ μετὰ ταῦτα ἐν τῷ λιβέλλῳ τῆς πίστεως, ὃν εἰς ὁμολογίαν τοῦ μακαρίου Πέτρου τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων προσήγαγε, δύο θελήματα καὶ δύο ἐνεργείας φυσικὰς ὁμολογεῖ ἐν τῷ ἑνὶ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, ἐν ᾧ καὶ ταῖς μαρτυρίαις τῶν ἁγίων πατέρων οὕτως ἑαυτὸν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τὴν ἀλήθειαν ἔχειν διαβεβαιοῦται. Παῦλος ὁμοίως ὁ τούτου διάδοχος ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῇ πρὸς τὸν τῆς ἀποστολικῆς μνήμης Θεόδωρον τὸν πάπαν τὸν προηγησάμενον τὴν ἡμετέραν μετριότητα ἓν θέλημα τὸν Χριστὸν ἔχειν ὁμολογεῖ, καὶ ὁ αὐτὸς οὗτος ἐν τῇ κατασκευῇ τοῦ Τύπου μετὰ παραγγελίας καθαιρέσεως καὶ ἀκοινωνησίας τοῦ μήτε ἓν μήτε δύο θελήματα ἢ ἐνεργείας φάσκει ὀφείλειν λέγεσθαι ἐν τῷ ἑνὶ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ.

Πέτρος ὁ τούτου διάδοχος πρὸς τὸν τῆς ἁγίας μνήμης Βιταλιανὸν τὸν πάπαν γράφων καὶ ἓν καὶ δύο θελήματα καὶ μίαν καὶ δύο ἐνεργείας ἐν τῇ οἰκονομίᾳ τῆς ἐνανθρωπήσεως *τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ* φρονεῖν ὁμολογεῖ.

Τίς, δέομαι, μὴ κατανυγῇ, ἡμερώτατοι καὶ φιλανθρωπότατοι βασιλέων, καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς τὰς ἀμφιστόμους παγίδας τρέμων κατανοήσῃ καὶ μετὰ στεναγμοῦ ἐκ βάθους τὸν θεόν, ὃς ἐστι πηγὴ οἰκτιρμῶν, ἱκετεύσῃ ῥυσθῆναι ἑαυτὸν ἀπὸ τῶν ἐπιβουλῶν τοῦ ἐχθροῦ τῶν πρὸς ἁπάτην τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας πάντοθεν περικειμένων, θεωρῶν τούτους, οἵτινες ἑαυτοὺς ἀπὸ ἄκρας εἰδήσεως κηρυκτικοὺς ἐλογίζοντο, καὶ τὰς παγίδας ἐκτέμνειν τῆς αἱρετικῆς πλάνης; μήτε ἐν αὐτῇ τῇ πλάνῃ σταθεροὺς εἶναι ἀλλ' ἀεὶ ἀστάτους, ὅτε μὲν

20 Tit. 2,13

2 – 4 cf. ACO ser. II vol. I p. 135,18 – 19 4 cf. ACO ser. II vol. I p. 161,1 – 2 5 – 6 cf. ACO ser. II vol. I p. 161,4 – 5 6 – 7 cf. ACO ser. II vol. I p. 153,30 – 38 9 cf. ACO ser. II vol. I p. 339,18 – 22 13 – 17 cf. ACO ser. II vol. I p. 201,14 – 16; p. 203,26 – 205,4 18 – 20 Petrus Const., cf. V. Grumel, Reg. Nr. 303; cf. p. Mansi 11, 572 E 9 – 573 A 4 (initium)

MT v

1 τὸν *om.* v 3 τὰ *om.* MT 4 ἀκριβῶς] ἠκριβωμένως MT 4 – 5 constructione = [διδασκαλίᾳ] ⟨κατασκευῇ⟩ (instructione) 8 ἀποφατικῶς] ἀποφαντικῶς M ἀποφατικῆς T 10 προσήγαγε] προήγαγε v 11 φυσικὰς ἐνεργείας ὁμολογεῖν T 12 οὕτως] οὕτος v 13 διαβεβαιοῦται] διαβεβοῦται T 17 ἢ ἐνεργείας *om.* MT φάσκει *om.* M ἑνὶ *om.* MT 19 οἰκονομίᾳ] ὁμολογία M 21 κατανυγῇ] κατανυγείη T 22 κατανοήσῃ] κατανοήσει MT 23 ἱκετεύσῃ] ἱκετεύσει MT 26 σταθεροὺς] σταθηροὺς v

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

sunt." item Sergii Constantinopolitani ex rescripto ad Cyrum Alexandrinum „asseruistis autem – quoniam bonum est et ipsis sacris uestris uocibus uti – un⟨u⟩m eundemque Christum operari deo decibilia et humana una operatione" et „haec pie nimisque subtiliter exposuistis." et in constructione Ectheseos et aliis „unam uoluntatem et omnem diuinam humanamque operationem habere dominum nostrum Iesum Christum" significat, „nec unam tamen nec duas operationes debere dici" permittit, quod et in aliis cum interdictione depositione excommunicatione sententialiter asserit Pyrrus in dogmatico tomo et confirmatione Ectheseos unam uoluntatem confitetur in Christo, et postmodum in libellum fidei, quem in confessionem beati Petri apostolorum principis obtulit, duas uoluntates et duas operationes naturales confitetur in uno domino nostro Iesu Christo, in quo et testimoniis sanctorum patrum ita se orthodoxae fidei ueritatem habere confirmat. Paulus quoque huius successor in epistula ad apostolicae memoriae Theodorum papam nostrae humilitatis praedecessorem unam uoluntatem Christum habere confitetur, et idem ipse in constructione Typi cum interdictione depositione et excommunicatione neque unam neque duas uoluntates aut operationes asserit dici debere in uno domino nostro Iesu Christo. Petrus eius successor ad sanctae memoriae Uitalianum papam scribens et unam et duas uoluntates et unam et duas operationes in dispensatione incarnationis *magni dei et saluatoris nostri Iesu Christi* sapere se profitetur.

Quis, quaeso, non conpungatur, mansuetissimi atque clementissimi principum, et humanae uitae ancipites laqueos tremens consideret atque cum interno gemitu deum, qui est fons misericordiae, deprecetur erui se ab inimici insidiis ad deceptionem humanae mentis undique circumpositis, cernens hos, qui se de sumitate scientiae predicabiles aestimabant, heretici erroris laqueos incidisse nec in ipso errore esse constantes sed semper instabiles,

---

VPG BR MNL K

---

1 sergii] sergi VP¹G sergio N rescripto] scripto M 2 uestris sacris MNL un⟨u⟩m, *cf.* ACO, ser. II, vol. I, p. 135,18] unam VPG BR MNL K 2 – 3 unam ei eundemque VPG unam ei idemque MNL 3 eundemque] eamdemque B¹ eandemque B² decibilia] decebilia V¹ una] unam VP¹G *om.* N K operatione] operationem VG 3 – 4 pie nimisque] perfecte nimis tam B pie perfecteque R 4 ectheseos] ecthesius V¹ ectheseus B¹ ectheos B² ettheseus R 5 operationem et unam uoluntatem habere K 6 iesum *om.* P¹ significat] significet N 7 depositione] depositionis et BRG excommunicatione] excumunicatione V et comunicatione K sententialiter] sentialiter B¹ MN 8 pyrrus] pirrus V K tomo] thomo BRG M K ectheseos] hectheus B¹ hectheos B² et theseus R aettheseos N 9 libellum] libello B M confessionem] confessione BRG ML confusione N apostolorum] apostholorum B 10 principis] principibus VP obtulit] optulit P RG NL K naturales operationes K 11 ita se *om.* M 12 quoque] queque K successor] succensor K epistula] epistola BG N 12 – 13 apostolicae] apostholicae B apostolicae fidei ac memoriae K 13 praedecessorem] predescessorem V 14 ipse *om.* BR typi] tipi K interdictione] interdictionem B¹ interdictioni R 14 – 15 depositione] depositionem G N K *om.* R 15 excommunicatione] excommunicationem B¹ M uoluntates aut operationes] uoluntatis aut operationis V¹ 16 in uno = ἐν τῷ 18 nostri iesu christi *om.* BR 19 se *om.* V profitetur] confitetur M 20 quis] quisque VPG quaeso] queso P¹ quero P² conpungatur] conpugnatur P conpungantur N mansuetissimi] mansuetissime BR atque] adque V clementissimi] clementissime B N *om.* R principum] principium G 21 ancipites] accipites P atque] adque V 22 misericordiae] misericordia VP¹ erui se] eruisse VP¹ BR NL deceptionem] deceptione BR 23 sumitate] summitate NL K aestimabant] estimabant V R N extimabant L K 24 erroris] errores V herroris G L incidisse = ἐκτέμνειν (ἐμπίπτειν) in *om.* VP ipso] ipsso K errore] errorem V instabiles] instabilis V¹

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

οὖν Σέργιος ἐν ἄλλοις καὶ ἐν ἄλλοις γράμμασιν ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἔχειν προκηρύττει, καὶ ἐν τῇ Ἐκθέσει πᾶσαν θείαν καὶ πᾶσαν ἀνθρωπίνην ἐνέργειαν τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ εἶναι προαναγγέλλει καὶ ἑπομένως ἐκ τοῦ ἐναντίου διαβεβαιοῦται μίαν ἐνέργειαν ἀπό τινων πατέρων εἰρῆσθαι ἐπὶ Χριστοῦ, δύο δὲ ἀπ' οὐδενὸς ἐνεργείας, ὅμως οὔτε μίαν ἐνέργειαν οὔτε δύο ὁρίζει ὀφείλειν λέγεσθαι ἐν τῷ ἑνὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. ὡσαύτως Πύρρος ἐν τῇ βεβαιώσει τοῦ Τύπου καὶ ἐν ἄλλοις ὑπὲρ Κύρου τοῦ Ἀλεξανδρείας ἀπολογούμενος ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν νοεῖν αὐτὸν ἀποδείκνυσι, καὶ ἐγγράφως πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις Ἰωάννην τὸν πάπαν ἓν θέλημα καὶ οὐδεμίαν ἐνέργειαν τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν ἔχειν διαβεβαιοῦται, καὶ ὁ αὐτὸς οὗτος ἐν τῷ λιβέλλῳ τῆς πίστεως μετὰ τῶν μαρτυριῶν τῶν ἁγίων πατέρων δύο φυσικὰ θελήματα ἔχειν ἐπικρίνει τὸν σωτῆρα κύριον. ὡσαύτως Παῦλος ὁ τούτου διάδοχος ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῇ πρὸς Θεόδωρον τὸν τῆς ἀποστολικῆς μνήμης πάπαν ἓν θέλημα ἔχειν τὸν κύριον μηνύει, καὶ ὁ αὐτὸς οὗτος ἐν τῇ συνθέσει τοῦ Τύπου οὔτε ἓν οὔτε δύο ὀφείλειν λέγεσθαι θελήματα ἢ ἐνεργείας ὥρισε. Πέτρος ὁμοίως καὶ ἓν καὶ δύο θελήματα καὶ ἐνεργείας ἐπὶ τῆς οἰκονομίας τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ φρονεῖν ἑαυτὸν προμαρτύρεται, καὶ εἴς ἕκαστος αὐτῶν ⟨τοὺς⟩ ἄλλως δικαιολογουμένο⟨υς⟩ κατακρίνει, ἀποκοινωνεῖ καὶ ἐκ τοῦ καταλόγου τῆς ἐκκλησίας ἀποβάλλεται.

Προσχῇ τοίνυν ἡ θεοσύστατος τῆς ὑμετέρας φιλανθρωπίας κορυφὴ τῷ ἐνδοτάτῳ τοῦ διακριτικοῦ αὐτῆς ὀφθαλμῷ, ὃν πρὸς οἰκονομίαν τῶν χριστιανικωτάτων λαῶν τῆς θείας χάριτος ἐλλαμπούσης παραλαβεῖν ἠξιώθη, τίνι τῶν τοιούτων διδασκάλων κρίνει ἀκολουθεῖν ὁ Χριστιανῶν λαός, τίνος τούτων τὴν διδασκαλίαν ὠφειλε περιπτύσσεσθαι, ἵνα δυνηθῇ σωθῆναι, οἵτινες καὶ πάντας καὶ ἀλλήλους εἷς ἕκαστος αὐτῶν κατακρίνει, καθὼς οἱ ποικίλοι αὐτῶν καὶ ἄστατοι τῶν ἐγγράφων ὅροι διαβεβαιοῦνται, ποτὲ μὲν ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν, ποτὲ δὲ οὔτε ἓν οὔτε δύο ἐνεργείας, ποτὲ ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν καὶ πάλιν δύο θελήματα καὶ δύο ἐνεργείας, ὁμοίως ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν καὶ ἔπειτα οὔτε μίαν οὔτε δύο καὶ ἄλλος καὶ μίαν καὶ δύο. ποῖος παράφρων, παρακαλῶ, εὐσεβέστατοι δεσπόται, τῆς τοσαύτης τυφλότητος τὰς πλάνας μὴ βδελύξηται καὶ παραφυλάξηται, ἐὰν δηλαδὴ σωθῆναι ἐπιθυμῇ καὶ ἄμωμον τῆς ἑαυτοῦ πίστεως τὴν ὀρθότητα ἐρχομένῳ τῷ κυρίῳ ἐπιποθῇ προσαγαγεῖν; διόπερ λυτρωθήσεται καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος

MT v

2 προκηρύττει] κηρύττει v 4 τινων τῶν πατέρων v 5 ὁρίζει] γνωρίζει v ὀφείλειν] ὀφείλει T 7 αὐτὸν] ἑαυτὸν v 8 ἐν ἁγίοις] ἅγιον M 9 ἰησοῦν χριστὸν *om.* M 10 φυσικὰ] φησὶ v 13 – 14 θελήματα ὀφείλειν λέγεσθαι MT 16 ἑαυτὸν *om.* MT aliter asserentes = ⟨τοὺς⟩ ἄλλως δικαιολογουμένο⟨υς⟩] ἄλλως δικαιολογούμενοι MT v 18 τῷ] τῶν v 19 ὀφθαλμῷ] ὀφθαλμοῦ M λαῶν *om.* M 20 κρίνει] κρινεῖ MT 24 ποτὲ οὔτε ἓν οὔτε δύο. καὶ πάλιν δύο θελήματα καὶ ἐνεργείας v 25 πάλιν … ἐνέργειαν καὶ *om.* M 26 καὶ² *om.* MT exaestuans = παράφρων 29 ἐρχομένῳ] ἐξερχομένῳ v προσαγαγεῖν] προσάγειν v

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

quandoquidem Sergius in aliis et in aliis scriptis unam uoluntatem et unam operationem dominum Iesum Christum habere praedicat, et in Ecthesin omnem diuinam et omnem humanam operationem unius Christi esse pronuntiat et subsequenter e contrario adfirmat unam operationem a quibusdam patribus esse dictam in Christo, duas autem operationes a nullo, nec unam tamen operationem nec duas definit debere dici in uno domino Iesu Christo? itemque Pyrrhus in confirmatione Typi et in aliis pro Cyro Alexandrino satisfaciens unam uoluntatem et unam operationem intellegere se demonstrat, et in scriptis ad sanctae memoriae Iohannem papam unam uoluntatem et nullam operationem dominum Iesum Christum habere confirmat, et idem ipse in libello fidei cum sanctorum patrum testimoniis duas naturales uoluntates habere conprobat dominum saluatorem. itemque Paulus eius successor in epistula ad Theodorum apostolicae memoriae papam unam uoluntatem habere Christum pronuntiat, et idem ipse in compositione Typi nec unam nec duas debere dici uoluntates aut operationes statuit. Petrus quoque et unam et duas uoluntates et operationes in dispensatione incarnationis saluatoris nostri Iesu Christi sapere se protestatur, et unusquisque eorum aliter asserentes condemnat, excommunicat atque de numero ecclesiae proicit.

Adtendat igitur a deo institutum uestrae clementiae fastigium interno discretionis illius oculo, quem ad dispensandos populos christianos diuina gratia illustrante percipere meruit, quemnam talium doctorum sequendum censeat populus christianus, cuius horum doctrinam debet amplecti, ut possit saluari, qui et omnes et alterutrum unusquisque eorum condemnat, sicut eorum uariae et instabiles definitiones in scriptis asseuerant, modo unam uoluntatem et unam operationem, modo nec unam nec duas operationes, modo unam uoluntatem et ⟨unam⟩ operationem et rursus duas uoluntates et duas operationes itemque unam uoluntatem et unam operationem et denuo nec unam nec duas et alius unam et duas. quis exestuans, piissimi domini, tantae cecitatis errores non abominetur et caueat, si utique saluari desiderat et inmaculatam suae fidei rectitudinem uenienti domino cupit offerre? eximenda proinde ac summis conatibus cum dei presidio liberanda est

VPG BR MNL K

2 ecthesin] &thesin B ethesin R et omnem] omnemque K 3 adfirmat] adfirma B¹ affirmat RG L K 4 dictam] dicta VP 5 definit] diffinit R M dici *om.* N domino nostro iesu V 6 itemque] itonque V¹ pyrrhus] pyrrus V¹ B MNL ppirus R pirrus K 7 operationem et rursum duas uoluntates intelligere R intellegere] intelligere R ML K 8 nullam] unam P² B² nulla B¹ 10 conprobat] conprobant VPG 11 itemque] itonque V¹ item G² M epistula] epistolam N K 13 aut] et K 14 incarnationis] incarnationes P¹ 15 protestatur] confitetur M eorum *om.* N condemnat] condempnat RG MNL condepnat K 16 excommunicat] excummunicat V¹P atque] adque VP² adquae P¹ et que K proicit] proiicit P² prohicit K 17 adtendat] attendat R M K institutum] intistutum B¹ instructum M discretionis] discretiones P¹ discretitionis B¹ discreditionis N 18 dispensandos] dispensandus B¹ populos] populus V B¹R christianos] christianus BR illustrante] inlustrante B K inlustrare N meruit] miruit R meruerit M 19 quemnam] quemne MNL censeat] senseat R 20 debet] debeat M¹ habet L 21 condemnat] condempnat RG MNL condepnat K instabiles] instabilis V definitiones] diffinitiones R M asseuerant] adseuerant B N K 22 operationes] operationis V 23 μίαν = ⟨unam⟩ *om.* VPG BR MNL K rursus] rursum BR MNL² K 24 denuo] de uno R N K alius et unam VPG 25 exestuans] estuans N et extuans K piissimi domini] piissime domine B cecitatis] caecitates P¹ errores] erroris B¹ abominetur] abhominetur P RG N K et *om.* VPG 26 rectitudinem] rectitudine VG uenienti] ueniente M 27 – 113,1 ac ... ecclesia *om.* M 27 ac] a P² conatibus = ἰσχύος presidio] consilio R

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

μετὰ τῆς τοῦ θεοῦ βοηθείας ἐλευθερωθήσεται ἡ ἁγία τοῦ θεοῦ ἐκκλησία, ἡ μήτηρ τοῦ χριστιανικωτάτου ὑμῶν κράτους, ἀπὸ τῆς πλάνης τῶν τοιούτων διδασκάλων, ἵνα τὴν εὐαγγελικὴν καὶ ἀποστολικὴν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ὀρθότητα, ἥτις τεθεμελίωται *ἐπὶ* τὴν στερεὰν *πέτραν* ταύτης τῆς τοῦ μακαρίου κορυφαίου τῶν ἀποστόλων Πέτρου ἐκκλησίας, ἥτις τῇ αὐτοῦ χάριτι καὶ *βοηθείᾳ* ἀπὸ πάσης πλάνης ἄχραντος διαμένει, πᾶς ὁ ἀριθμὸς τῶν προέδρων καὶ τῶν ἱερέων τούτου τοῦ κλήρου καὶ τῶν λαῶν ὁμοθυμαδὸν πρὸς τὸ εὐαρεστεῖν τῷ θεῷ καὶ τὴν ψυχὴν σωθῆναι τῆς ἀληθείας τὸν τύπον τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως ἅμα ἡμῖν ὁμολογήσῃ καὶ κηρύξῃ. ταῦτα δὲ τῇ ἡμετέρᾳ μετρίᾳ ἀναφορᾷ ἐνθεῖναι ἐφροντίσαμεν καταπεπονημένοι καὶ ἀδιαλείπτως στενάζοντες περὶ τῆς τοσαύτης πλάνης τῶν τῆς ἐκκλησίας ἱερέων, ἴδια μᾶλλον ζητούντων παρὰ τὴν ἀλήθειαν τῆς πίστεως ὁρίσαι καὶ τῆς ἀδελφικῆς ὑπομνήσεως τὸ ἀκέραιον εἰς οἰκείαν καταφρόνησιν ἀνήκειν κρινόντων, οὐ φθονοῦντι λογισμῷ, ὡς ὁ θεὸς μαρτυρεῖ, οὔτε κατ' ἔπαρσιν ἀλαζονείας οὔτε κατ' ἐναντίωσιν φιλονεικίας οὔτε μάτην ἐπιλαβέσθαι τῶν αὐτῶν διδασκαλίας ἐπιθυμοῦντες, μήτε οἱανδήποτε ὑποπτεύσῃ τις ἀνθρωπίνης τέρψεως ἀλαζονείαν, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ὀρθότητος αὐτῆς τῆς ἀληθείας, ἐν ᾗ σωθῆναι ἡμᾶς θαρροῦμεν, καὶ ὑπὲρ τοῦ κανόνος αὐτῆς τῆς καθαρᾶς καὶ εὐαγγελικῆς ὁμολογίας, ὑπὲρ σωτηρίας δηλονότι τῶν ψυχῶν καὶ τῆς συστάσεως τῆς τῶν Χριστιανῶν πολιτείας, ὑπὲρ ῥώσεως τῶν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους τὰς κυβερνήσεις διοικούντων τῆς ἐμῆς μετριότητος τοὺς προηγησαμένους ἀποστολικοὺς ὑπομνῆσαι ἐρωτῆσαι *ἐπιτιμῆσαι παρακαλέσαι ἐλέγξαι* καὶ πάντα τρόπον προτροπῆς ἐγγυμνάσαι, ὅπως θεραπείαν δυνήσεται τὸ νεαρὸν τραῦμα λαβεῖν, οὔτε μετὰ τὴν παλαιότητα τῆς δυσώδους πλάνης ἀπὸ τῆς κινήσεως ἀπεσιώπησαν, ἀλλὰ διὰ παντὸς προέτρεψαν καὶ διεμαρτύραντο, καὶ τοῦτο ἐξ ἀγάπης ἀδελφικῆς, οὐ κατὰ πονηρίαν ἢ κατὰ πεῖσμα μίσους – ἀπέστω, ἀπέστω ἀπὸ τῆς τῶν Χριστιανῶν καρδίας –, ἵνα εἰς ὅλισθον ἑτέρου παχύνηται, ὁπόταν ὁ τῶν πάντων κύριος διδάσκῃ· *οὐ θέλω τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ἀλλ' ἵνα ἐπιστραφῇ καὶ ζήσῃ* ὁ *χαίρων ἐπὶ* ἑνὶ μετανοοῦντι *ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα* δικαίους, ὃς πρὸς τὸ ἐλευθερῶσαι τὸ *ἀπολωλὸς πρόβατον* τῆς ἑαυτοῦ μεγαλειότητος τὴν δυναστείαν ἐπικλίνας ἐξ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν καταβέβηκε· καὶ ἐξηπλωμέναις ταῖς πνευματικαῖς χερσὶν εὐχόμενοι καὶ δυσωποῦντες αὐτοὺς εἰς τὴν ὁμοψυχίαν τῆς ὀρθοδόξου

3 – 4 cf. Mt. 16,18 5 cf. Lc. 22,32 19 2. Tim. 4,2 24 – 25 Ez. 33,11 25 – 26 Mt. 18,12 – 13

MT v

4 τοῦ *om.* M μακαρίου] μακαριωτάτου MT 5 ὁ *om.* v 6 τούτου *om.* v 8 μετρίᾳ] μετρίῳ M 9 ἀδιαλείπτως] ἀδιαλείπως T 14 μήτε οἱανδήποτε] μήποτε M τις οἱανδήποτε ἀνθρωπίνης M 15 αὐτῆς[1] *om.* v τῆς αὐτῆς[2] v 16 purae = καθαρᾶς καὶ (purae et) 20 δυνήσεται] δυνήσηται v 21 commonitione = κινήσεως (commotione – παραινέσεως) ἀπεσιώπησαν] ἀπεσιώπησεν M ἐσιώπησαν v 22 καὶ[1]] τοὺς v 24 παχύνηται] γανύηται M παννύ.εται T (*ras.*) τῶν *om.* M 26 ἀπολωλὸς] ἀπωλὸς MT 28 ulnis = χερσὶν

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

sancta dei ecclesia, ⟨mater⟩ christianissimi uestri imperii, de talium doctorum erroribus, ut euangelicam atque apostolicam orthodoxae fidei rectitudinem, quae fundata est *super* firmam *petram* huius beati Petri apostolorum principis ecclesiae, quae eius gratia atque *presidio* ab omni errore illibata permanet, omnis praesulum numerus ac sacerdotum cleri ac populorum unianimiter ad placendum deo animamque saluandam ueritatis formulam apostolicae traditionis nobiscum confiteatur et praedicet. haec autem nostrae humillimae suggestioni innectere curauimus afflicti atque incessabiliter ingementes de tantis ecclesiae sacerdotum erroribus, propria magis quaerentium quam ueritatem fidei statuere et fraternae ammonitionis sinceritatem ad proprium contemptum pertinere censentium, non inuido, sicut deus testis est, animo neque per elationem iactantiae neque per contentionis aduersitatem neque inaniter eorum doctrinam cupientes reprehendere, neque quamlibet quis suspicetur humanae delectationis arrogantiam, sed pro ipsius ueritatis, in qua saluari nos confidimus, rectitudine et pro ipsius purae euangelicae confessionis regula, pro salute uidelicet animarum ac rei publicae christianae stabilitate, pro sospitate Romani imperii gubernacula dispensantium meae humilitatis apostolicos praedecessores commonuisse rogasse *increpasse obsecrasse arguisse* et omnem modum exortationis exercuisse, quatenus medellam posset recens uulnus accipere, nec post inoliti erroris diuturnitatem a commonitione siluerant, sed semper hortati sunt ac contestati, et hoc ex fraterna caritate, non per malitiam uel pertinatiam odiosam – absit, absit a corde christiano –, ut in alterius lapsum crassetur, cum dominus omnium doceat: *nolo mortem peccatoris, sed ut conuertatur et uiuat, qui gaudet super* unum paenitentem *quam super nonaginta nouem* iustos, qui ad liberandam *ouem perditam* suae maiestatis inclinans potentiam de caelis ad terras descendit, sed exspansis spiritalibus ulnis optantes atque exorantes eos in orthodoxae

VPG BR MNL K

1 sancta] sicut P ἡ μήτηρ = ⟨mater⟩ *om.* VPG BR MNL K de talium] d&alium B¹ det alium B²R doctorum] errorum K¹ doctoribus K 2 apostolicam] apostholicam B adpostolicam G orthodoxae] orthodoxo N rectitudinem] rectitudine P 3 apostolorum] apostulorum V apostholorum B 4 illibata] inlibata B NL K praesulum] praesolum B¹R 5 unianimiter] unanimiter BRG L K placendum] placendam VP deo] deum B¹ diuinus R formulam] formolam B¹ formula N 6 apostolicae] apostholicae B traditionis] tradictionis V praedicet] praedictae K 7 suggestioni] suggestione VPG ingementes] ingementis VP¹G MNL tantis] tantae MNL 9 ammonitionis] admonitionis BR M sinceritatem] sinceritatis N proprium] propriam V contemptum] contentum R 10 iactantiae] lactantiae N 12 delectationis] dilectationis G¹ N saluari] saluare B¹R lauari N 13 confidimus] confidemus B 14 romani] humani K 15 apostolicos] apostolices V apostholicos B commonuisse] communuisse BR comminuisse N 16 omnem] omne B exortationis] exortationi V N K exhortationi PG L 17 medellam] medillam B¹R medullam G medelam L K nec] ne M inoliti] inoleti B¹ diuturnitatem = παλαιότητα 17–18 commonitione] communitione B commotione MK 18 siluerant] siluerunt BR M² siluerent NL ex] est N 19 odiosam] hodiosam K absit² *om.* VPG L absit enim absit B² (enim = #) 20 lapsum] elapsum K¹ crassetur] grassetur B² doceat] dicat B² peccatoris] peccatores VPG 21 qui] quia N gaudet] gaudit B¹ paenitentem] paenitente V nonaginta nouem] .XCVIIII. VPG 22 liberandam] liberandim R ouem] uocem V maiestatis] magestatis B ad] a V 23 descendit] discendit VP sed = καὶ] et M exspansis] expansis P² BRG ML K spiritalibus] spiritualibus M optantes] obtentes B obtantur N exorantes] exortantes R NL exhortantes M orthodoxae] orthodoxiae VP² hortodoxiae P¹

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

πίστεως ἐπανακάμπτοντας ἀσπάσασθαι καὶ τὴν τούτων ἐπιστροφὴν πρὸς τὴν ὑγιῆ ὀρθότητα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἀναμένοντες, ὅπως ἀπὸ τοῦ ἡμετέρου καταλόγου, ἤτοι τοῦ μακαρίου Πέτρου τοῦ ἀποστόλου, οὗτινος, εἰ καὶ ἀνάξιοι, τὴν διακονίαν ἐκτελοῦμεν καὶ τῆς παραδόσεως τὸν τύπον κηρύσσομεν, ἵνα μὴ ποιήσωσιν ἑαυτοὺς ἀλλοτρίους, ἀλλ' ὁμονοητικῶς ἅμα ἡμῖν τὴν ἀμώμητον θυσίαν ὑπὲρ τῆς συστάσεως τοῦ ἀνδρειοτάτου καὶ γαληνοτάτου κράτους ἀκαταπαύστως Χριστὸν τὸν κύριον ἐκδυσωπήσωσιν. πιστεύομεν, εὐσεβέστατοι τῶν πραγμάτων δεσπόται, μηδεμίαν ἀμφιβολίας ἀχλὺν ἀπομεῖναι, ἥτις πρὸς τὸ διαχωρίσαι δυνήσεται ἀντιστῆναι τοῖς ἑπομένοις τοῖς ἐφευρεταῖς τοῦ καινοῦ δόγματος· καὶ γὰρ ἡ πνευματικὴ εὐωδία τῆς γνώσεως, ὅθεν τῶν πατέρων ἀναπνέει τὰ ῥήματα, ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν καθέστηκε, καὶ τῶν αἱρετικῶν ἡ ἀπάνθρωπος δυσωδία ἀπὸ πάντων τῶν πιστῶν ἐξουδενώθη. καὶ ἐπειδὴ οἱ τοῦ καινοῦ δόγματος ἐφευρεταὶ τῶν αἱρετικῶν ἀκόλουθοι ἐδείχθησαν καὶ οὐ τοῖς ἁγίοις πατράσιν ἑπόμενοι, μήτε τοῦτο ἀπομείνῃ ἄγνωστον. τοιγαροῦν, ὅσον δήποτε τὴν ἰδίαν πλάνην θελήσει τις χρωματίσαι, ἀπὸ τοῦ φωτὸς τῆς ἀληθείας ἐλέγχεται, καθὼς καὶ *ὁ ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν* διδάσκει· *πᾶν τὸ φανερούμενον φῶς ἐστιν*, ἐπειδὴ ἡ ἀλήθεια ἀεὶ σταθηρὰ καὶ ἡ αὐτὴ διαμένει, τὸ δὲ ψεῦδος ἀεὶ ποικίλλεται καὶ ἐν τῷ ποικίλλεσθαι φανεροῦται καὶ ἐξελέγχεται ἑαυτῷ τοῦτο ἐναντίον εἶναι· ἐκ τούτου γὰρ καὶ ἑαυτοῖς τὰ ἐναντία διδάσκειν ἐδείχθησαν οἱ τοῦ καινοῦ δόγματος ἐφευρεταί, ὅτι τῆς εὐαγγελικῆς καὶ ἀποστολικῆς πίστεως ἀκόλουθοι εἶναι οὐκ ἠθέλησαν. διό, ἐπειδὴ καὶ ἡ ἀλήθεια ἐφάνη τῇ ἐπισκέψει τῆς θεοπνεύστου ὑμῶν εὐσεβείας καὶ τὸ ψεῦδος ἀπεσημειώθη καὶ ἧς ἠξιώθη ἀποβλήσεως ἔτυχεν, ὑπολέλειπται, ἵνα ταῖς εὐμενείαις τῆς ⟨θεοστέπτου⟩ ὑμῶν φιλανθρωπίας τῆς νίκης τὸν στέφανον ἡ ἀλήθεια ἀναδησαμένη ἐκλάμψῃ καὶ τῆς καινότητος ἡ πλάνη μετὰ τῶν αὐτῆς ἐφευρετῶν καὶ τῶν τῇ διδασκαλίᾳ αὐτῶν ἀκολουθησάντων τῆς οἰκείας τόλμης τὴν ποινὴν ἀποτίσῃ, καὶ ἐκ τοῦ μέσου τῶν ὀρθοδόξων προέδρων ὑπὲρ τῆς καινότητος τῆς ἑαυτῶν αἱρετικῆς φαυλότητος ἐξωθηθῶσιν, ἣν ἐν μέσῳ τῆς ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας ἐπεχείρησαν εἰσαγαγεῖν καὶ τὸ ἀδιαίρετον καὶ ἄχραντον σῶμα τῆς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ τῷ μολυσμῷ τῆς αἱρετικῆς φαυλότητος σπιλῶσαι. οὐδὲ γὰρ εὔλογόν

14 Rom. 11,13 14 – 15 Eph. 5,13

MT v

1 ἐπανακάμπτοντας] ἀναμένοντες M ἐπανακάμπνοντας T 4 τύπον] τόπον M κηρύσσομεν] κηρύττομεν v 10 ab-hominabilis = ἀπάνθρωπος (βδελυκτός) 12 μήτε] μηδὲ v 13 τις τὴν ἰδίαν πλάνην θελήσει MT 14 καὶ *om.* v 14 – 15 πᾶν γὰρ τὸ T 15 ἀεὶ *om.* M 17 ἑαυτοῖς] ἑαυτοὺς T ἐδείχθησαν] ἐδιδάχθησαν M 20 ψεῦδος] σκότος MT ἀπεσημειώθη] ἀπεμειώθη M 21 a deo coronato = ⟨θεοστέπτου⟩] θεοπνεύστου MT v 23 ἀκολουθησάντων] ἀκολουθησόντων M *ἀκολουθούντων* T 24 ἑαυτῶν] αὐτῶν MT 27 χριστοῦ καὶ τῷ v

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

fidei unianimitate remeantes amplecti eorumque conuersionem ad integram orthodoxae fidei rectitudinem praestolantes, quatenus de nostro consortio, immo beati Petri apostoli, cuius, licet indigni, ministerio fungimur et traditionis formulam praedicamus, seipsos non facerent alienos, sed concorditer nobiscum inmaculatam hostiam pro stabilitate fortissimi ac serenissimi imperii indesinenter Christum dominum exorent. credimus, piissimi rerum domini, nullam ambiguitatis remansisse caliginem, quae ad discernendum possit obsistere quos secuti sunt noui dogmatis inuentores; nam et suauitas spiritalis intellegentiae, qua patrum redolent dicta, coram oculis constituta sunt, et hereticorum abominabilis faetor ab omnibus fidelibus aspernandus innotuit. et quia noui dogmatis inuentores hereticorum sectatores ostensi sunt et non sanctorum patrum pediseque, nec hoc remansit incognitum. igitur, quantumcumque suum colorare uelit quisquam errorem, a luce ueritatis arguitur, sicut et *apostolus gentium* docet: *omne, quod reuelatur, lumen est*, quia ueritas constans semper et eadem permanet, semper autem falsitas uariatur et sibi ipsi uariando approbatur ac redarguitur esse contraria; ex hoc enim et sibi ipsis aduersa docuisse noui dogmatis inuentores ostensi sunt, quia euangelicae atque apostolicae fidei sectatores esse noluerunt. quapropter, quia et ueritas claruit deo inspiratae uestrae pietatis obtutibus et falsitas denotata et quam digna est abhominationem consecuta, restat, ut a deo coronatae uestrae clementiae piis fauoribus uictoriae coronam redimata ueritas fulgeat et nouitatis error cum suis inuentoribus et his, quorum doctrinam secuti sunt, propriae praesumptionis paenam exsoluat, et de medio orthodoxorum antistitum pro suae nouitatis heretica prauitate pellantur, quam intra unam sanctam catholicam atque apostolicam Christi ecclesiam conati sunt introducere et indiuiduum atque illibatum corpus ecclesiae ⟨Christi⟩ contagione prauitatis hereticae maculare. nec enim aequum est, ut nocentes

VPG BR MNL K

1 unianimitate] unanimitate P BRG L K unitate M¹ conuersionem] coruersionem B¹ conuersationem N orthodoxae] orthodoxiae V 2 apostoli] apostholi B 3 ministerio] mysnisterio V¹ misterii G fungimur] funguntur R fulgimur K¹ formulam] formolam B¹ seipsos] sed ipsos G 4 hostiam] ostiam K 5 exorent] exorarent BR 5–6 piissimi rerum domini] piissime rerum domine BR 6 ambiguitatis] ambiguetatis B¹ caliginem remansisse B 7 quos secuti sunt = τοῖς ἑπομένοις (qui?) secuti] sequuti K spiritalis] spiritualis M s̄p̄ītalis K 7–8 intellegentiae] intelligentiae RG ML K 8 coram] quorum B¹R sunt] est B² abominabilis] abhominabilis PG N 9 omnibus] ominibus P aspernandus] abspernandus V¹ aspernandis R asperandus K aspernandus innotuit = ἐξουδενώθη 10 sectatores] secutores G *om.* M ostensi] inuenti R hostensi K pediseque] pedisaequae VP N pedisequi B 11 igitur quantum *om.* N quantumcumque] quantum K uelit] uellit V 12 arguitur] arguetur B apostolus] apostulus V apostholus B reuelatur] reuelatum K est] esse N 13 constans] constat N semper] super V 14 approbatur] adprobatur BR NL K approbatur = φανεροῦται (apparet) redarguitur] redarguetur B¹R 15 ostensi] ostenti B¹ atque] atquae P¹ apostolicae] apostholicae B 16 sectatores] secutores G inspiratae] inspirante P¹G MNL inspiratis BR 17 obtutibus] optutibus PG NL denotata] denodata P² denudata M *marg.* digna] dignam BR abhominationem] abominationem BR M consecuta] consequuta K 18 uictoriae] uicturiae B¹ coronam] corona B redimata] redimatae B¹ redimi B² redimita R M K¹ redimiata NL redimat ac ueritas K² 19 quorum] corum V coram P 20 praesumptionis] praesumtionis B praesuptionis G paenam] penam RG NL K poenam M exsoluat] exsoluant K antistitum] antestitum V B¹ 21 pellantur] pelluntur G atque] atquae P et M apostolicam] apostholicam P B (!) 22 atque] atquae P¹ at M¹ illibatum] inlibatum B N ecclesiae] ecclesia VP¹ B¹ 23 τοῦ χριστοῦ = ⟨christi⟩ *om.* VPG BR MNL K contagione] contagionis B contagiones R prauitatis] peccati G aequum] equum R L K (εὔλογον)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ἐστιν, ἵνα οἱ ὑπεύθυνοι τοὺς ἀνευθύνους βλάψωσιν ἢ τοὺς ἀναιτίους τῶν ἄλλων τὰ πλημμελήματα καταλάβωσιν, ὁπόταν κἂν εἰ ἐν τούτῳ τῷ κόσμῳ τοῖς κατακεκριμένοις συγχωρηθῇ, καθὼς αὐτοὶ οἱ συγχωρούμενοι οὐδεμιᾶς εὐεργεσίας αἰσθάνονται ἐν τῇ κρίσει τοῦ θεοῦ, οὕτως τοῖς φειδομένοις οὐκ ἐλάχιστος ὑπὲρ τῆς ἀναρμοδίου συμπαθείας κίνδυνος ἐπισωρεύεται. ταῦτα δὲ διὰ τοῦτο τὸν παντοδύναμον θεὸν τοῖς ⟨εὐτυχεστ⟩άτοις χρόνοις τῆς ὑμετέρας ἡμερότητος εἰς τὸ διορθώσασθαι πιστεύομεν φυλάξαι, ἵνα τὸν τόπον καὶ τὸν ζῆλον αὐτοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ τὸ ὑμέτερον κράτος καταξιώσαντος στέψαι ποιοῦντες ἐπὶ γῆς ὑπὲρ τῆς αὐτοῦ εὐαγγελικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἀληθείας δικαίαν κρίσιν προαγάγητε, ὅστις τοῦ ἀνθρωπίνου γένους λυτρωτὴς καὶ σωτὴρ ὑπάρχων μέχρι τῆς σήμερον ὑβριζόμενος ἠνέσχετο καὶ τῷ κράτει τῆς ὑμετέρας ἀνδρειότητος ἐνέπνευσεν, ἵνα τῆς αὐτοῦ πίστεως τὸ πρᾶγμα, καθὼς τὸ δίκαιον ἀπαιτεῖ ⟨καὶ⟩ τῶν ἁγίων πατέρων καὶ τῶν ἱερῶν οἰκουμενικῶν πέντε συνόδων ἐψηφίσατο ἡ διδασκαλία, καταξιώσητε ἐξακολουθῆσαι καὶ τοῦ λυτρωτοῦ καὶ συμβασιλέως τὴν περὶ τῆς πίστεως αὐτοῦ ὕβριν διὰ τῆς αὐτοῦ προστασίας ἀπὸ τῶν καταφρονησάντων ἐκδικήσητε, τὸ προφητικὸν ἐκεῖνο λόγιον μετὰ βασιλικῆς φιλανθρωπίας μεγαλοψύχως ἀναπληροῦντες. ὅθεν ὁ βασιλεὺς καὶ προφήτης Δαυὶδ πρὸς τὸν θεὸν φθέγγεται· *ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου*, φάσκων, *κατέφαγέ με*· ὅθεν ὑπὲρ τοῦ τοιούτου θεαρέστου ζήλου ἐπαινεῖται καὶ ἐκείνην τὴν μακαρίαν φωνὴν ἀκοῦσαι ἀπὸ τοῦ δημιουργοῦ τῶν ὅλων ἠξιώθη· *εὗρον Δαυὶδ ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου*, ᾧτινι καὶ ἐν τοῖς ψαλμοῖς ἐπαγγέλλεται· *εὗρον Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου ἐν ἐλαίῳ ἁγίῳ μου ἔχρισα αὐτόν· ἡ γὰρ χείρ μου συναντιλήψεται αὐτῷ καὶ ὁ βραχίων μου κατισχύσει αὐτόν*, ὅπως, οὕτινος τὸ πρᾶγμα τῇ ζεούσῃ σπουδῇ ἡ τῆς χριστιανικωτάτης ὑμῶν φιλανθρωπίας εὐσεβὴς βασιλεία ἀγωνίζεται, ἀποτελέσαι ἀνταμείψεως χάριν πάσας τὰς πράξεις τοῦ ἀνδρειοτάτου ὑμῶν κράτους εὐτυχεῖς καὶ αἰσίας ποιήσῃ, ὃς ἐν τοῖς αὐτοῦ ἁγίοις εὐαγγελίοις ἐπαγγέλλεται φάσκων· *ζητεῖτε πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν*. πάντες γάρ, πρὸς οὓς κατέλαβεν ἡ τῶν θείων ὑμῶν κεραιῶν εἴδησις, καὶ ὅτι οὕτως εὐμενῶς τῆς σεβασμίας μεγαλοψυχίας τῆς ὑμῶν ἡμερότητος ἀπεδείχθη ὁ σκοπός, ἀναριθμήτους εὐχαριστίας καὶ ἀδιαλείπτους ἐπαίνους θαυμάσαντες περὶ τοῦ τοσούτου τῆς συμπαθείας μεγέθους τῷ κατορθωτῇ τοῦ ἀνδρειοτάτου ὑμῶν κράτους ἀποδεδώκασιν, ἐπειδὴ ὡς ἀληθῶς εὐσεβέστατοι καὶ δικαιότατοι βασιλεῖς ἅπερ εἰσὶ τοῦ θεοῦ μετὰ φόβου θεοῦ κατηξιώσατε διαπράττεσθαι, πᾶσαν ἀβλάβειαν τοῖς στελλομένοις παρ' ἡμῶν προσώποις ὑποσχόμενοι. καὶ θαρροῦμεν, ὅτι ἅπερ ὑπέσχετο ἡ

16 Ps. 68,10 18 – 19 Act. 13,22 19 – 21 Ps. 88,21 – 22 24 – 25 Mt. 6,33

MT v

2 ὁπόταν γὰρ MT κἂν εἰ] μὴ M 3 οἱ] μὴ M οὐδεμιᾶς] οὐδεμίας M 4 τοῖς *om.* M οὐκ ἐλάχιστος *om.* M 5 ἐπισωρεύεται] ἐπισωρεύται T δὲ *om.* MT felicibus = ⟨εὐτυχεστ⟩άτοις] ἐσχάτοις MT v 6 ὑμετέρας] ἡμῶν MT πιστεύομεν *om.* M 9 προαγάγητε] προαγάγετε MT 10 ἐνέπνευσεν] ἐνέμπνευσεν M 11 et = ⟨καὶ⟩ *om.* MT v 15 μεγαλοψύχως *om.* M qua = ὅθεν (quare) 17 καὶ *om.* MT 18 εὗρον] ηὗρον T 19 εὗρον] ηὗρον T 22 φιλανθρωπίας εὐσεβὴς βασιλεία] βασιλείας εὐσέβεια MT ἀνταμείψεως χάριν *om.* MT 23 eorum = ὑμῶν ὃς] ὡς MT v 24 αὐτοῦ] ἑαυτοῦ MT 26 ὅτι οὕτως] ὁ τοιοῦτος T 29 ὦ εὐσεβέστατοι MT 31 στελλομένοις] τε ἑλομένοις MT a nostra paruitate = παρ' ἡμῶν

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

innocentibus noceant aut inmunes aliorum delicta percellant, cum etsi in hoc seculo condemnatis parcatur, sicut ipsi quibus parcitur, nullum in dei iudicio sentiunt beneficium, ita parcentibus non minimum ingerunt pro illicita conpassione periculum. haec autem ideo deum omnipotentem felicibus uestrae mansuetudinis ad emendandum credimus reseruasse temporibus, ut locum et zelum ipsius domini nostri Iesu Christi, qui uestrum imperium coronare dignatus est, facientes in terris pro eius euangelica atque apostolica ueritate iustum iudicium proferatis, qui, dum humani generis redemptor atque saluator sit, iniuriam passus nunc usque sustinuit uestraeque fortitudinis aspirauit imperio, ut eius fidei causam, sicut aequitas exigit et sanctorum patrum sacrarumque generalium quinque synodorum decreuit instructio, exsequi dignemini et redemptoris ac corregnatoris iniuriam de suae fidei contemptoribus per eius praesidium ulciscamini, propheticum illud uaticinium cum imperiali clementia magnanimiter adimplentes. qua⟨re⟩ rex et propheta Dauid ad deum eloquitur: *zelus domus tuae*, inquiens, *comedit me*; unde pro tali deo placito zelo collaudatus illam beatam uocem audire a creatore omnium meruit: *inueni Dauid uirum secundum cor meum, qui faciat omnes uoluntates meas*, cui et in psalmis pollicitur: *inueni Dauid seruum meum, in oleo sancto meo unxi eum; manus enim mea auxiliabitur ei, et brachium meum confortauit eum*, ut cuius causam conflagranti studio elaborat christianae clementiae uestrae piissimus principatus efficere, remunerationis gratia omnes actus fortissimi eorum imperii felices et prosperos faciat, qui in suis sacris euangeliis repromittit inquiens: *quaerite primum regnum dei et haec omnia adicientur uobis*. omnes enim, ad quos sacrarum apicum peruenit notitia, et quia sic benigniter augustae magnanimitatis uestrae mansuetudinis est demonstratus intentus, innumeras gratiarum actiones et incessabiles laudes ammirati de tanta clementiae magnitudine propagatori fortissimi uestri imperii persoluerunt, quia uere ut piissimi et equissimi principes quae dei sunt cum dei timore dignati estis peragere, omnem inmunitatem a nostra paruitate dirigendis personis polliciti. et confidimus, quia quae promisit uestra pia clementia potens est et efficere,

VPG BR MNL K

1 inmunes] immunes ML delicta] debita B percellant] praecellunt VP² percellant = καταλάβωσιν (καταβάλωσιν) 1 – 2 condemnatis] condemnandis VP (*recte?*) condempnandis G condempnatis R ML condempnantis N condepnatis K 2 parcitur] pascitur NL iudicio] iudicium R K sentiunt parcendo beneficium BR MNL K 3 illicita] inlicita B NL K 5 zelum] zaelum G 6 atque] quae VPG apostolica] apostholica B apostolicaque G 8 sustinuit] sustenuit V uestraeque] uestrae BR MNL K imperio] imperium BR 9 aequitas] aequitaes B exigit] exegit R sacrarumque] sacrumque V 10 exsequi] exequi RG MNL K et] ut R corregnatoris] conregnatoris BR L K congregatoris M regnatoris N iniuriam] iniurian B 11 contemptoribus] contemtoribus BG ulciscamini] dulciscamini VP propheticum] profeticum P BR prophaticum G profecti cum N 12 qua⟨re⟩ *coni.* Lu] qua VPG BR MNL K dauid] ∂∂ V R deum] dominum B 13 eloquitur] loquitur VPG M unde] undi V 13 – 14 collaudatus] conlaudatus V collatus P¹ 14 a creatore omnium audire K 15 faciat] facit B N (Vulg.: faciet) pollicitur] pollicetur B M 16 in *om.* L K + Vulg. unxi] uncxi V 17 confortauit] confortabit L K + Vulg. conflagranti] confragilitatis V confraglantis P¹ conflagrantis P² B¹R NL conflagrati M¹ elaborat] elaborant VPG 18 actus] actos BR 19 felices] felicis V faciat] faciant VPG 20 dei et iustitiam eius et VPG 21 sacrarum] sacrorum M et *om.* PG magnanimitatis] magnae nimitatis V magnanimitas BR 23 laudes] laudabiles M ammirati] admirati R M clementiae] clementia V uestri fortissimi BR 24 imperii] imperi B¹ persoluerunt] persoluetur ML K ut] et R equissimi] aequissimi P BG MN 25 estis *om.* N inmunitatem] immunitatem B ML paruitate] prauitate VG N 26 est *om.* N

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ὑμετέρα εὐσεβὴς εὐμένεια δύναται καὶ ἀποτελέσαι, ὅπως ὅπερ τῷ θεῷ ἀφιέρωται θεοσεβεῖ φιλανθρωπίᾳ παρὰ τοῦ φιλοχρίστου ὑμῶν κράτους οὐδὲν ἧττον τῆς αὐτοῦ παντοκρατορίας συνεργούσης καὶ ἡ ὑπόσχεσις πληρωθήσεται. ὅθεν καὶ ἔπαινος ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν τῶν Χριστιανῶν καὶ αἰωνίζουσα μνήμη καὶ συνεχὴς εὐχὴ πλεονάσει ὑπὲρ ῥώσεως τῆς δωρηθησομένης τροπαιούχου καὶ τελείας νίκης ἀπὸ τοῦ δεσπότου Χριστοῦ, οὕτινος καὶ τὸ πρᾶγμα ἐστίν, ὅπως τῆς ἀνωτάτης μεγαλειότητος τῷ φόβῳ πληγέντα τὰ γένη τῶν ἐθνῶν ὑπὸ τοῖς σκήπτροις τοῦ ῥωμαλέου ὑμῶν κράτους τοὺς ἑαυτῶν αὐχένας ταπεινοθέντας ὑποστρώσουσιν, ἵνα τῆς ὑμετέρας εὐσεβοῦς βασιλείας κρατυνθῇ ἡ δυναστεία, ἕως τὸ χρονικὸν κράτος ἡ διαιωνίζουσα μακαριότης τῆς ἀϊδίου διαδέξηται βασιλείας. οὐδὲ γὰρ δυνήσεται ἄλλο ὅμοιον εὑρεθῆναι, ὅπερ τὴν φιλανθρωπίαν τῆς ὑμετέρας ἀηττήτου ἀνδρείας τῇ θείᾳ παραθήσεται μεγαλειότητι, εἰ μὴ ἵνα ἐξωθηθέντων τῶν πλανωμένων ἀπὸ τοῦ τῆς ἀληθείας κανόνος τῆς εὐαγγελικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως πανταχοῦ φανερωθῇ καὶ κηρυχθῇ τὸ ἀκέραιον.

Διὰ τοῦτο, εὐσεβέστατοι καὶ θεοδίδακτοι δεσπόται καὶ τέκνα, ἐὰν τοῦτον τὸν κανόνα τῶν ἁγίων γραφῶν, τῶν σεβασμίων συνόδων, τῶν πνευματικῶν πατέρων ἀνεπίληπτον τοῦ ἀποστολικοῦ δόγματος κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν αὐτῶν ἔννοιαν, δι' οὗ τῆς ἀληθείας ἡμῖν τὸν τύπον τοῦ πνεύματος ἀνακαλύπτοντος ἔδειξαν, ὁ πρόεδρος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκκλησίας σὺν ἡμῖν κρατεῖν καὶ κηρύττειν ἐπιλέξηται, εἰρήνη πολλὴ γενήσεται *τοῖς ἀγαπῶσιν τὸ ὄνομα* τοῦ θεοῦ καὶ οὐκ ἀπομενεῖ τι σκάνδαλον διχονοίας, καὶ γενήσεται τὸ ἐν ταῖς Πράξεσι τῶν ἀποστόλων, ἐπὰν διὰ τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου πνεύματος ὁ λαὸς πρὸς ἐπίγνωσιν τῆς χριστιανότητος προσέλθῃ πᾶσιν ἡμῖν *καρδία μία καὶ ψυχὴ μία*. ἐπεί, ὅπερ ἀπέστω, τὴν πρὸ μικροῦ ἀπὸ ἄλλων εἰσαχθεῖσαν καινότητα ἐπισπάσασθαι θελήσοι καὶ ταῖς ἀλλοτρίαις διδασκαλίαις ἀπὸ τοῦ κανόνος τῆς ἀληθείας τῆς ὀρθοδόξου καὶ ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ἑαυτὸν σαγηνεῦσαι, ἤντινα ἅτε δὴ ταῖς ψυχαῖς καταδίκην ἐκκλῖναι ἀδιαλείπτως ἀπὸ τῶν προηγησαμένων τὴν ἡμετέραν μετριότητα προτραπέντες καὶ ὑπομνησθέντες μέχρι τούτου ὑπερέθεντο, αὐτὸς γνώσεται, ⟨ὅ⟩τι περὶ τῆς τοιαύτης καταφρονήσεως ἐν τῷ θείῳ τοῦ Χριστοῦ κριτηρίῳ ἀπολογήσεται παρὰ τῷ δικαστῇ πάντων τῷ ἐν οὐρανοῖς ὄντι, ᾧτινι καὶ ἡμεῖς ⟨αὐτοὶ⟩ ὑπὲρ τῆς προσληφθείσης διακονίας

1 cf. Rom. 4,21 19 Ps. 5,12 21 Act. 4,32

MT v

1 δύναται] δυνατὴ M 3 πληρωθήσεται] πληρωθῇ T 4 αἰωνίζουσα ἡ μνήμη M 4 – 5 ῥώσεως καὶ τῆς T 6 ἀνωτάτης] ἀνωτάτῳ με M 7 ῥωμαλέου] ῥωμαίου M 8 ταπεινοθέντας] ταπεινοθέντες MT κρατυνθῇ] κραταιωθῇ MT 11 ἀνδρείας] ἀνδρίας M 17 ἀνακαλύπτοντος τοῦ πνεύματος v 19 ἀπομενεῖ] ἀπομείνῃ v 22 ἀπέστω εἰ τὴν v ἀπὸ τῶν ἄλλων M 24 noxiam = καταδίκην 26 μέχρι τούτου *om.* M quod = ⟨ὅ⟩τι *coni.* Frohne] τι MT v 28 et nos ipsi = καὶ ἡμεῖς ⟨αὐτοὶ⟩] καὶ ἡμεῖς καὶ αὐτὸς MT v προσληφθείσης] ληφθείσης M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

quatenus, quod deo a uestrae christianitatis imperio relegiosa humanitate deuotum est et promissum, nihilominus eius auxiliante omnipotentia compleatur. unde et laus ab omnibus nationibus christianis et perennis memoria et frequens oratio pro sospitate triumphalibus ac perfectis uictoriis concedendis ante Christum dominum, cuius causa est, effundatur, quatenus supernae maiestatis terrore perculsae gentium nationes sub sceptris uestri robustissimi principatus humiliter colla prosternant, ut piissimi uestri regni continuetur potentia, dum temporali imperio aeterni regni succedit perennis felicitas. nec enim poterit aliud simillimum inueniri, quod uestrae inuictissimae fortitudinis diuinae maiestati conmendet clementiam, quam ut repulsis a regula ueritatis errantibus euangelicae atque apostolicae nostrae fidei ubique illustretur ac praedicetur integritas.

Propterea, piissimi et a deo instructi domini filii, si hanc sanctarum scripturarum, uenerabilium synodorum, spiritalium patrum inreprehensibilem apostolicae dogmatis regulam iuxta euangelicam eorum intellegentiam, per quam ueritatis nobis formulam spiritu reserante monstrata sunt, Constantinopolitanae praesul ecclesiae tenere nobiscum ac praedicare delegerit, pax multa erit *diligentibus nomen* dei et ullum non remanet dissensionis scandalum, et fiet quod in Actibus apostolorum, dum per gratiam sancti spiritus populus ad cognitionem christianitatis accederet omnibus nobis *cor unum et anima una*. sin autem, quod porro sit, nouitatem nuper ab aliis introductam amplecti maluerit et alienis a regula ueritatis orthodoxae atque apostolicae nostrae fidei sese inretire doctrinis, quam utpote animabus noxiam declinare indesinenter ab apostolicis meae humilitatis praedecessoribus exortati atque commoniti usque actenus distulerunt, ipse nouerit, quod de tali contemptu in diuino Christi examine satisfaciat apud iudicem omnium qui in caelis est, cui et nos ipsi pro suscepto uere praedicationis ministerio uel praesumptione christia-

VPG BR MNL K

1 quod deo] quod in deo B¹R quod de eo M¹NL a uestrae] aurem MNL relegiosa] religiosa RG MNL K 2 nihilominus] nichilominus RG N omnipotentia] clementia K omnibus] hominibus R hominus N 3 nationibus *om.* B¹ perennis] perhennis RG L K 5 perculsae] perclusae VP precluse K gentium] agentium VP¹ sub sceptris] susceptoris N susceptris K uestri] uestris V 5 – 6 robustissimi] rubustissimi V 6 prosternant] prosternauit B¹ continuetur] continuatur M 7 aeterni] aeterna B¹ succedit] succidit V succendit NL perennis] perhennis RG K 8 simillimum] similem B¹ simile B² inueniri] inuenire VPG maiestati] maiestate VP¹G maiestatis P² 8 – 9 conmendet clementiam] conmendat clementia K 9 errantibus] errentibus B¹ atque] atquae P apostolicae] apostholicae B 10 ubique non illustretur a praedicetur M illustretur] inlustretur B 11 piissimi] piissime B² instructi domini filii] instructae domini fili B 12 uenerabilium] uaenerabilium P spiritalium] spiritualium M inreprehensibilem] inrepraehensibilem VP¹ apostolicae] apostholicae B apostolici MNL K 13 intellegentiam] intelligentiam RG M K formulam] furmulam B¹ 14 reserante] reserantem VPG N monstrata sunt = ἔδειξαν, monstra⟨uer⟩unt *coni.* Lu 15 ullum] illum V remanet] remanebit B² 15 – 16 dissensionis] dissentionis R dissessionis N 16 apostolorum] apostholorum B dum *om.* M 17 accederet] accederit B¹ accesserit R nobis *om.* G 18 porro longe sit BR (!) ab *om.* B 19 orthodoxae] orthodoxiae VPG apostolicae] apostholicae B 20 noxiam animabus K noxiam] noxam B¹R indesinenter] indesinenti B¹R indesinentes B² apostolicis] apostholicis B 21 exortati] exhortati BR MN K commoniti] cummoniti N commoti K actenus] hactenus R M ipse] ipsi VP 22 de tali] d&ali B¹ contemptu] contemtu B conteptu N cotentu K examine] ex animae N satisfaciat] satisfaciaet B 23 uere] uerae M 23 – 121,1 christianae] christiani VP²

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

τοῦ ἀληθοῦς κηρύγματος ἢ τῆς ἐναντίας προλήψεως τῆς χριστιανικωτάτης πίστεως, ὅταν πρὸς τὸ κρίνειν παραγένηται, λόγον ἀποδώσομεν, καὶ ἡμῖν μέν, ὅπερ δεόμενος παρακαλῶ, ἐκγένηται τὸν ἀποστολικὸν καὶ εὐαγγελικὸν τῆς ὀρθῆς πίστεως κανόνα, ὡς *ἀπ' ἀρχῆς παρελάβομεν*, ἀδιασείστως καὶ ἐλευθερίως μετὰ ἁπλῆς καθαρότητος ἀκέραιον καὶ ἄτρωτον φυλάξαι. διόπερ τῇ ὑμετέρᾳ σεβασμίᾳ γαληνότητι ὑπὲρ τῆς στοργῆς καὶ τιμῆς τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ὀρθῆς πίστεως ἀπ' αὐτοῦ τοῦ συμβασιλέως τοῦ χριστιανικωτάτου ὑμῶν κράτους τοῦ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὗτινος τὴν ἀληθῆ πίστιν ἄχραντον ἐπιθυμεῖτε φυλάττειν, τέλειος μισθὸς καταλογισθήσεται τοῖς εὐσεβέσι καμάτοις, ὅτι ἔν τινι οὐδὲν ἠμελήθη ἢ παρεωράθη ἀπὸ τῆς ὑμῶν θεοστεφοῦς εὐμενείας, ὅπερ ἀνήκειν δυνήσεται τῇ ὑγιεῖ ἀκεραιότητι τῆς ἀληθοῦς πίστεως πρὸς τὴν τῶν ἐκκλησιῶν ὁμόνοιαν, ἐπειδὴ ὁ κριτὴς τῶν πάντων θεὸς τὴν πρόθεσιν ἐκζητεῖ τῆς διανοίας καὶ τὴν σπουδὴν τῆς εὐσεβείας προσδέχεται, ὃς τὰς ἐκβάσεις τῶν πραγμάτων, καθὼς συμφέρει⟨ν⟩ κρίνει, καὶ διοικεῖ.

Παρακαλῶ τοίνυν, εὐσεβέστατοι καὶ φιλανθρωπότατοι βασιλέων καὶ αὔγουστοι, καὶ ἅμα σὺν τῇ ἐμῇ ἐλαχιστίᾳ πᾶσα ψυχὴ Χριστιανῶν γονυπετοῦσα δέεται, ἵνα πᾶσι τοῖς θεαρέστοις ἀγαθοῖς καὶ ταῖς θαυμασταῖς καὶ βασιλικαῖς εὐεργεσίαις, ἅστινας διὰ τῆς ὑμῶν θεαρέστου σπουδῆς ἡ ὕψιστος ροπὴ τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει χαρίσασθαι κατηξίωσε, καὶ τοῦτο εἰς ὁλόκληρον ἀποκατάστασιν τῆς τελείας εὐσεβείας τῷ συμβασιλευόντι δεσπότῃ Χριστῷ *εὐπρόσδεκτον θυσίαν* προσαγαγεῖν κελεύσητε, τὸν λόγον τῆς ἀτιμωρησίας χαρισάμενοι καὶ ἐλευθέραν τοῦ λαλεῖν ἄδειαν ἑνὶ ἑκάστῳ τῷ λαλεῖν ἐθέλοντι καὶ λόγον ὑπὲρ τῆς πίστεως, ἧς πιστεύει καὶ κρατεῖ, ἀποδοῦναι, ἵνα ἀπὸ πάντων φανερῶς ἐπιγνωσθῇ, ὅτι οὐδενὶ φόβῳ, οὐδεμιᾷ δυναστείᾳ, οὐδεμιᾷ ἀπειλῇ ἢ ἀποστροφῇ τίς ποτε ὑπὲρ τῆς ἀληθείας τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς πίστεως λαλεῖν θέλων ἐκωλύθη ἢ ἀπεβλήθη, ὅπως πάντες ὁμοθυμαδὸν ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καὶ οὕτως ἀνεικάστου ἀγαθοῦ εἰς πάντα τὸν χρόνον τῆς ἑαυτῶν ζωῆς τὴν θείαν μεγαλωσύνην δοξάζωσι καὶ ὑπὲρ ῥώσεως καὶ ὑψώσεως τοῦ ἀνδρειοτάτου ὑμῶν κράτους ἀκαταπαύστους ὁμοθυμαδὸν τῷ δεσπότῃ Χριστῷ δεήσεις ἐκχέωσιν.

---

3 – 4 Lc. 1,2 18 2. Petr. 2,5

MT v

---

1 προλήψεως] προσλήψεως M 3 ἐκγένηται] ἐγγένηται v 4 ἁπλῆς] πάσης v 7 eorum = ὑμῶν οὗτινος καὶ τὴν v 12 expedire = συμφέρει⟨ν⟩] συμφέρει MT v 13 καὶ φιλανθρωπότατοι βασιλέων καὶ *om.* v 15 θαυμασταῖς] θαυμασίαις M eorum = ὑμῶν 19 ἐθέλοντι] θέλοντι v 23 πάντες] ἅπαντες v

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

nae relegioni contraria, dum ad iudicandum aduenerit, reddituri sumus rationem nobisque, quod suppliciter obsecro, liceat apostolicam atque euangelicam rectae fidei regulam, ut *ab exordio percipimus*, inconcusse et liberiter cum simplici puritate integram atque illibatam seruare. uestrae proinde augustissime serenitati pro affectu ac reuerentia catholicae atque apostolicae rectae fidei ab ipso corregnatore eorum christiani imperii domino Iesu Christo, cuius ueram confessionem intemeratam cupitis conseruare, perfecta piorum laborum reputabitur mercis, quia nihil in aliquo neglectum est uel omissum a uestra a deo coronata clementia, quod posset salua integritate uerae fidei ad ecclesiarum concordiam pertinere, quia iudex omnium deus propositum mentis exquirit et studium pietatis acceptat, qui causarum exitus, sicut expedire iudicat, et dispensat.

Obsecro itaque, piissimi atque clementissimi augusti, atque una cum mea exiguitate omnis anima christiana flexu genu suppliciter deprecatur, ut omnibus deo placitis bonis atque ammirandis imperialibus beneficiis, quae per eorum deo acceptabile studium superna dignatio humano generi concedere dignata est, etiam hoc ad redintegrationem perfectae pietatis corregnatori Christo domino *hostiam acceptabilem* offerrere iubeatis, uerbum inpunitatis concedentes et liberalem loquendi facultatem unicuique loqui uolenti et uerbum impendere pro fide, quam credit et tenet, quatenus ab omnibus manifestissime cognoscatur, quod nullo terrore, nulla potestate, nulla comminatione uel auersione quisquam pro ueritate catholicae atque apostolicae fidei loqui uolens prohibitus aut repulsus est, quatenus omnes unianimiter pro tanto et tam inaestimabili bono per cunctum suae uitae spatium diuinam maiestatem glorificent et pro incolomitate atque exaltatione fortissimi uestri imperii unianimiter incessabiles Christo domino praeces effundant.

VPG BR MNL K

---

1 relegioni] religioni RG MNL K 2 apostolicam] apostholicam B atque] atquae P^1 3 percipimus] percepimus P BG M liberiter] libere B^2 libenter R L liberaliter M 4 illibatam] inlibatam B N K augustissime] agustissime V augustissimae B^2G M 5 atque apostolicae *om.* K apostolicae] apostholicae B corregnatore] conregnatore P^2 BRG NL eorum *om.* B coram R 6 perfecta] perfectam BR NL K 7 reputabitur] repotabitur B^1 reportabitur R mercis] merces P B^2RG MNL K nihil] nichil RG N neglectum] neclectum B^1 M omissum] emissum V amissum P obmissum BR 8 quod non possit BR posset] posse MNL K 9 iudex est omnium G 10 qui] quiae BR expedire] expetire B^1 11 itaque] taquae P^1 piissimi atque clementissimi augusti] piissime atque clementissime auguste BR piissimi domini atque G M augusti] agusti V cum ea mea B^1 mea] ea P N 12 flexu] flexo P^2 B^2RG M suppliciter] subpliciter B supliciter G L deprecatur] depraecatur B deprecamur MNL placitis] placitus B 13 atque] atquae P^1 ammirandis] admirandis ML 14 dignata] dignatus V ad *om.* R redintegrationem] redingrationem P^1 reitegrationem RG 15 corregnatori] conregnatori R NL K offerrere] offerre BRG MNL K 16 inpunitatis] inponitatis B^1R et^1] ut MNL liberalem] liberabilem N uolenti] uolendi N 17 impendere] inpendere P BG N tenet] tenit B^1 omnibus] hominibus G cognoscatur] cognuscatur V 18 terrore] errore G nulla^2] nullam N auersione] auersio V aduersione R 19 catholicae] captolice L captholicae K^1 atque] atquae P apostolicae] apostholicae B 20 unianimiter] unanimiter P BRG NL K tanto] tanta N et tam] etiam MN inaestimabili] inaestimabile B^1 inestimabili RG N inextimabili L K bono] bona V per cunctum] percussum R suae uitae] suauitate V 21 incolomitate] incolumitate R L 22 unianimiter] unanimiter P BRG NL K incessabiles] incessabilis B^1 praeces] preces RG MNL K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Ἡ ὑπογραφή

Τὸ εὐσεβέστατον τῶν δεσποτῶν κράτος ἡ ὕψιστος χάρις διαφυλάξοι καὶ τούτῳ πάντων τῶν ἐθνῶν τοὺς αὐχένας ὑποτάξοι.

Η ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΙΚΗΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

ΤΟΙΣ ΕΥΣΕΒΕΣΤΑΤΟΙΣ ΔΕΣΠΟΤΑΙΣ ΚΑΙ ΓΑΛΗΝΟΤΑΤΟΙΣ ΝΙΚΗΤΑΙΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΑΙΟΥΧΟΙΣ ΠΟΘΗΤΟΙΣ ΤΕΚΝΟΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΔΕΣΠΟΤΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΩ ΜΕΓΑΛΩ ΒΑΣΙΛΕΙ ΗΡΑΚΛΕΙΩ ΚΑΙ ΤΙΒΕΡΙΩ ΑΥΓΟΥΣΤΟΙΣ ΑΓΑΘΩΝ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΔΟΥΛΟΣ ΤΩΝ ΔΟΥΛΩΝ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΣΥΝ ΠΑΣΑΙΣ ΤΑΙΣ ΣΥΝΟΔΟΙΣ ΤΑΙΣ ΑΝΗΚΟΥΣΑΙΣ ΤΗ ΣΥΝΟΔΩ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΥ ΘΡΟΝΟΥ

Πάντων τῶν ἀγαθῶν ἐλπὶς ὑπάρχειν γνωρίζεται, ἡνίκα ἡ βασιλικὴ κορυφὴ τὸν στέψαντα αὐτὴν καὶ τοῖς ἀνθρώποις ἐγκαταστήσαντα πρὸς σωτηριώδη κυβέρνησιν ἐπιγινώσκουσα τὴν περὶ αὐτοῦ ἀληθῆ ὁμολογίαν, ᾗτινι μόνῃ ὑπὲρ πάντα τὰ δῶρα ἐπιτέρπεται, πιστῶς ἐπιζητήσει καὶ ἀναζωπυροῦντι λογισμῷ περιπτύσσεσθαι ἐπιθυμεῖ. καὶ τοῦτο τοῦ θεοῦ ἐξοχώτατόν ἐστι δῶρον, ἐξ οὗ *πᾶσα δόσις ἀγαθὴ* προέρχεται, πρὸς ὃν ἐπαναφέρεται ὅπερ προσελήφθη ἀπὸ τῆς αὐτοῦ μεγαλειότητος· οὕτινος τῷ πνεύματι ἐν τοῖς τῆς διανοίας ἀποκρύφοις οἰκοδομοῦντος καὶ ἀναρρωνύντος τῇ πνευματικῇ βράσει τῆς ἀκτῖνος τοῦ εὐσεβοῦς σκοποῦ κύκλῳ πάντα διακαθαίρονται καὶ τῆς *εὐωδίας ἡ ὀσμὴ ἀπὸ τῆς θυσίας* τῆς καρδίας ἀνέρχεται πρὸς τὸν κύριον, ὅστις τῷ τοιούτῳ δώρῳ εὐαρεστεῖται· ὅθεν καὶ ἐν τοῖς ἐπιγείοις εὐτυχίαν δωρήσεται καὶ ἅπαντα τὰ ἔθνη ὑποτάξει, ἅπερ προσκαλεῖται πρὸς τὴν ὁμολογίαν τῆς ἀληθοῦς αὐτοῦ ἐπιγνώσεως, τὰ ὑποτεταγμένα τῷ χριστιανικῷ κράτει ⟨*ἐκ τῆς ἐξουσίας ἐλευθεροῖ τοῦ σκότους*⟩, ἵνα εὐτυχεῖς ποιήσῃ τοὺς τεταπεινωμένους, οὓς ταλαιπώρως ὑφοῦσθαι πρὸς κατάβλησιν ἑαυτῶν παρείασεν.

Ἐπειδὴ δέ, εὐσεβέστατοι καὶ ἀνδρειότατοι βασιλέων, τῆς σεβασμίας ὑμῶν εὐσεβείας σὺν ἐπαίνῳ θαυμάζομεν τὴν θεάρεστον πρόθεσιν, ἣν περὶ τὴν ἀποστολικὴν ἡμῶν πίστιν ἔχειν κατηξιώσατε – τοῦ θεοῦ μυστικῶς πληροφοροῦντος οὐ ῥήμασι ῥευστοῖς οὔτε λαλιᾷ

---

20 Jac. 1,17 23 Phil. 4,18; Lev. 1,9 27 Col. 1,13

MT K(8) v

---

1 ἡ ὑπογραφή *om.* v 3 διαφυλάξοι] διαφυλάξει v 4 ὑποτάξοι] ὑποτάξει T v 8 ἡ *inc.* K (140,10) ἡ *om.* M ἡ … ἀναφορᾶς] ἴσον συνοδικῆς ἐπιστολῆς ἀποσταλείσης τοῖς αὐτοῖς βασιλεύσιν ἀπὸ τῆς πρεσβυτέρας ῥώμης v 10 καὶ[2] *om.* K v 11 ἡμῶν *om.* MT 11 – 12 χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν κωνσταντίνῳ MT 14 τῇ συνόδῳ *om.* M 16 τῶν *om.* v 17 ἐγκαταστήσαντα πρὸς] ἐγκαταστῆσαι τὰ πρὸς K 18 – 19 ἐπιτέρπεται πιστῶς] ἐπιστῶς K 19 ἐπιζητήσει] ἐπιζητεῖ v τοῦ *om.* MT 20 ἐστι ἐξοχώτατον T omne = δόσις (donum?) 21 διανοίας] καρδίας K 22 ἀναρρωνύντος] ἀναρωνύντος K v 23 διακαθαίρονται] διακαθαίροντος M 24 ὅθεν] ὁ θεὸς M ὅθε T 25 εὐτυχίαν] εὐτυχείαν K 27 de potestate liberet tenebrarum = ⟨ἐκ τῆς … σκότους⟩ *om.* MT K v εὐτυχεῖς] εὐτυχείας K 29 ἐπειδὴ] ἐπεὶ MT ὑμῶν] ἡμῶν K 30 ἣν περὶ] ἥνπερ πρὸς MT

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Et subscriptio

Piissimum dominorum imperium gratia superna custodiat eique omnium gentium colla substernat.

SUPERSCRIPTIO SYNODICAE SUGGESTIONIS

PIISSIMIS DOMINIS ET SERENISSIMIS UICTORIBUS ATQUE TRIUMPHATORIBUS, DILECTIS FILIIS DEI ET DOMINI NOSTRI IESU CHRISTI CONSTANTINO MAGNO IMPERATORI, HERACLIO ET TIBERIO AUGUSTIS AGATHO EPISCOPUS, SERUUS SERUORUM DEI, CUM UNIUERSIS SYNODIS SUBIACENTIBUS CONCILIO APOSTOLICAE SEDIS

Omnium bonorum spes inesse praenoscitur, dum imperialem fastigium eius, a quo se coronatum et hominibus praestitutum ad salubriter gubernandum agnoscit, ueram de eo confessionem, qua sola prae omnibus muneribus delectatur, inquirit fideliter et uiuaciter amplecti desiderat. et hoc dei praestantissimum munus est, a quo procedit *omne quod bonum est*, ad quem redigitur quod de eius maiestate perceptum est; cuius spiritu perstruente in mentis arcanis et conualiscente spiritali flagrantia piae intentionis radii circumquaque perlustrant et *suauitatis odor de sacrificio* cordis ascendit ad dominum, qui tali munere conplacatur; unde et in terrestribus felicitatem donet et gentes subiuget uniuersas, quas ad uere de se cognitionis confessionem asciscat, quas subiectas christiano imperio *de potestate liberet tenebrarum*, ut felices faciat humiliatos, quos infeliciter exaltari ad eorum deiectionem permiserat.

Quia uero, piissimi atque fortissimi principum, augustae uestrae pietatis cum laude ammiramur deo dignum propositum, quem circa apostolicam nostram fidem habere dignamini, – deo secretius satisfaciente non uerbis fluentibus nec loquacitate fallaci, sed

VPG BR MNL K

1 et subscriptio *om.* MNL 3 dominorum nostrorum imperium M eique] eisque VP 4 substernat] substernant V susternat K 8 superscriptio] et subscriptio V supscriptio K superscriptio ... suggestionis *om.* MNL synodicae] sinodicae B K 10 piissimis] pissimis M uictoribus] augustoribus K atque] ac BR 11 imperatori] imperatore B^1R imperio N heraclio] haeraclio P eracleo BR 12 tiberio] tyberio B augustis] agustis V augusti R agatho] agato K seruus] seruis B^1 13 synodis] sinodis B K 15 praenoscitur] cognoscitur R imperialem] imperiale B^2RG M se] semper VPG 16 ad] ac M 17 qua] quam VP quia G delectatur inquirit] dilectatur inquerit V 18 dei] deo BR 18–19 a quo ... bonum est *om.* K 18 omne] omnem VP 19 perceptum] praeceptum K 20 in] et VPG arcanis] archanis BRG MN K conualiscente] conualescente B^2G MNL K spiritali] spirituali M flagrantia] fraglantia PG L flagratia B^1 piae] pia V 21 circumquaque] circumquaquae P^1 ascendit] accendit B^1 22 conplacatur] conplagatur B^1R donet] donec MN docet K^1 et *om.* M subiuget] subiungit V subiunget B^1 23 uere] uerae M cognitionis] cognationis G asciscat] as.ciscat P ascescat B^1 aciscat R ascisscat G adsciscat M subiectas] subiecta V 24 humiliatos] humumiliatos V K^1 25 deiectionem] de.iectionem B 26 piissimi atque fortissimi] piissime atque fortissime BR atque] adque B^1 augustae] agustae V 27 ammiramur] admiramur R M quem] quod B^2 apostolicam] apostoli.cam P apostholicam B 28 secretius] secrecius VP

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ἀπάτης, ἀλλὰ τῇ ἑαυτοῦ θείᾳ χάριτι ὑπομιμνήσκοντος –, καὶ πάσης ἀμφιβολίας περιαιρεθείσης ἐπιθυμεῖτε ἐπιγνῶναι, ἅπερ ἡ ἀλήθεια τῆς ὀρθοδόξου καὶ ἀποστολικῆς περιέχει πίστεως, ἡμεῖς πάντες οἱ ἐλάχιστοι τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Χριστοῦ πρόεδροι, οἱ δοῦλοι τοῦ χριστιανικωτάτου ὑμῶν κράτους ἔν τε τοῖς δυτικοῖς καὶ ἀρκτῴοις μέρεσι τυγχάνοντες, εἰ καὶ ὀλίγοι καὶ ἁπλούστεροι τῇ γνώσει τῆς πίστεως, ὅμως διὰ τῆς τοῦ θεοῦ χάριτος σταθηροὶ ἕνεκεν τῶν προσταχθέντων διὰ τῆς θειώδους σάκρας ἐγνωκότες τὸν συμβασιλεύοντα καὶ διοικοῦντα σὺν ὑμῖν τὸν κτίστην καὶ πρύτανιν τῶν πάντων θεόν, ἱλαρευόμενοι περὶ τῆς τοιαύτης εὐσεβοῦς προθέσεως μετὰ τῶν ἐκ βάθους τῆς καρδίας ὁδυρμῶν εὐχαριστεῖν ἠρξάμεθα, ὅτι τὸ οὕτως ἀξιεπαίνετον, τὸ οὕτως θαυμαστὸν καὶ σωτηριῶδες, οὕτως μονογενῶς τῷ θεῷ ὑπὲρ πάσας τὰς γηΐνας θυσίας εὐπρόσδεκτον ἔργον ἡ ὑμετέρα φιλανθρωπία καταπιστεύεται ἐπιθυμῆσαι, ὅπερ πολλοῖς μὲν εὐσεβείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ προὔχουσι βασιλεῦσιν ἐπεθυμεῖτο, ὅμως ὀλίγοις καὶ ἀραιοῖς πρὸς θεάρεστον ἀποτέλεσμα μετὰ ἀκεραιότητος τῆς ἀποστολικῆς πίστεως διασωθῆναι δυνατὸν ἀπεδείχθη. πιστεύομεν δέ, ὅτι, ὅπερ ὀλίγοις καὶ ἀραιοῖς συνε⟨χωρ⟩ήθη, τῷ θεοστέπτῳ ὑμῶν κράτει θεόθεν δωρηθήσεται, ἵνα δι' αὐτοῦ τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ⟨ἀληθινῆς⟩ ἡμῶν πίστεως τὸ τηλαυγέστατον ἐκλάμψῃ φῶς ἐν ταῖς πάντων καρδίαις, ὅπερ ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ἀληθινοῦ φωτὸς ὡς δι' ἀκτίνων τῆς ζωοποιοῦ λαμπηδόνος τοῖς μακαρίοις λειτουργοῖς Πέτρῳ καὶ Παύλῳ τοῖς τῶν ἀποστόλων κορυφαίοις καὶ τοῖς τούτων μαθηταῖς καὶ διαδόχοις τοῖς ἀποστολικοῖς κατὰ βαθμὸν μέχρι τῆς ἡμετέρας οὐδενότητος τῇ τοῦ θεοῦ βοηθείᾳ ἐφυλάχθη, μηδεμιᾷ τῆς αἱρετικῆς πλάνης δυσωδεστάτου *σκότους ἀχλύϊ* μήτε νεφέλαις ψεύδους ἢ νέφεσιν ἀπάτης μολυνθὲν μήτε παραμεμιγμέναις αἱρετικῶν φαυλότησι καθάπερ ἀμαυροῖς νέφεσι κατασκιασθέν, ἀβαρὲς καὶ ἀκέραιον καὶ ταῖς ἰδίαις ἀκτῖσι διαλάμψαν ⟨ὅπερ εὐσεβέσι αὐτοῦ ἐπιχειρήμασι κατασφαλίζειν ἐπιποθεῖ ὑμῶν θεόστεπτος κορυφή⟩. ἐν τούτῳ γὰρ ὁ τε ἀποστολικὸς θρόνος οἵ τε προηγησάμενοι τὴν ἡμετέραν μετριότητα μέχρι τοσούτου οὐ χωρὶς κινδύνων ἀπέκαμον, ἐπὶ τοῦ παρόντος δογματικῶς μετὰ τῶν ἀποστολικῶν ἀρχιερέων βουλευσάμενοι, νῦν τοῦ συνοδικοῦ ὅρου τοὺς τῆς ἀληθείας περιεχομένους κανόνας πᾶσι γνωρίσαντες

20 cf. Act. 13,11

MT K v

1 ἑαυτοῦ] αὐτοῦ MT 1–2 περιαιρεθείσης] περιερρεθείσης K 3 χριστοῦ] θεοῦ M 5 χάριτος τοῦ θεοῦ v 6 θειώδους] θειωδοῦ M 7 ὑμῖν] ἡμῖν K τὸν] τὴν MT K τῶν] τὸν K 8 ἐκ *om.* v 9 ἠρξάμεθα] ἀπηρξάμεθα MT 11 προὔχουσι] προέχουσι M 12 ἐπεθυμεῖτο] ἐπιθυμεῖτο K ἀραιοῖς] ἀρέοις K 13 πιστεύομεν δέ *om.* v 14 ὅπερ *om.* K ἀραιοῖς] ἀρέοις K concessum est = συνε⟨χωρ⟩ήθη] συνεφωνήθη MT K v 15 uerae = ⟨ἀληθινῆς⟩ *om.* MT K v ἡμῶν *om.* v πίστεως ὡς τὸ T 16 ἐκλάμψῃ] ἐκλάμψοι T 19 μηδεμιᾷ] μὴ δὲ μία K 20 ἀχλύϊ] ἀχλύει K 22 inmunem = ἀβαρές (ἀναίτιον?) 22–23 piis suis ... fastigium = ⟨ὅπερ εὐσεβέσι αὐτοῦ ... κορυφή⟩ *om.* MT K v 25 ἐπὶ δὲ τοῦ MT 26 regula = κανόνας

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

diuina sua gratia commonente – omnique ambiguitate sublata desideratis cognoscere, quae ueritas orthodoxae et apostolicae fidei contineat, omnes nos exigui ecclesiarum ⟨Christi⟩ praesules uestri christiani imperii famuli in septemtrionalibus uel occiduis partibus constituti, licet parui ac simplices scientia fide, tamen per dei gratiam stabiles, pro his, quae per diualem sacram percepta cognouimus corregnantem ac dispensantem uobiscum conditorem et dispensatorem omnium deum, exhilarati pro huiusmodi pio proposito cum intimis cordis fletibus gratias reddere coepimus, quod tam laudabile, tam mirificum, tam saluberrimum, tam singulariter deo prae omnibus terrenis sacrificiis acceptabile tranquillitas uestra opus creditur concupisse, quod multis quidem pietate ac iustitia praeditis regibus desideratum, paucissimis tamen raroque ad effectum deo placitum cum sinceritate apostolicae fidei perduci possibile demonstratum. credimus autem, quia, quod paruis raroque concessum est, a deo coronato uestro imperio diuinitus concedetur, ut per ipsum catholicae atque apostolicae uerae nostrae fidei splendidissimum in omnium mentibus emicet lumen, quod ex ueri luminis fonte tamquam de radio uiuifici fulgoris ministros beatos Petrum et Paulum apostolorum principes eorumque discipulos et apostolicos successores gradatim usque ad nostram paruitatem dei opitulatione seruatum est, nulla heretici erroris tetra *caligine tenebratum* nec falsitatis nebulis confoedatum nec intermixtis hereticis prauitatibus uelut caligosis nubilis perumbratum, inmunem atque sincerum et suis radiis perlustratum piis suis conatibus conseruare cupit uestrum a deo coronatum fastigium. in hoc enim tam apostolicae sedis quamque nostri exigui famulatus praedecessores usque actenus non sine periculis desudarunt, nunc decretali commonitione cum apostolicis pontificibus consulentes, nunc synodali definitione, quae ueritatis regula

---

VPG BR MNL K

---

1 commonente] commonentem V B^2 ambiguitate] ambiguctate B^1 cognoscere] cognuscere V 2 ueritas] ...tas B^1 ueritatis R M orthodoxae] orthodoxiae VP orthodoxe R NL contineat] conteneat B^1 conteniat R 3 τοῦ χριστοῦ = ⟨christi⟩ *om.* VPG BR MNL K septemtrionalibus] septentrionalibus PG B K 4 fide] fidem VPG B^1 tamen] tam VPG cum R 5 percepta] praecepta V perceptam BR K^1 5–6 corregnantem ... deum] conregnante (congregante R) ac dispensante uobiscum conditore et dispensatore omnium deo BR 6 exhilarati] exilarati V^1 B exhi.larati P exhylarati R exhilaritati K huiusmodi] huiusmodo VG pio *om.* V 7 coepimus] cepimus P BRG NL K laudabile] laudabilem B^1R NL K 8 saluberrimum] saluberimum V singulariter] salubriter G deo] deum VPG 9 acceptabile] acceptabilem B^1R K pietate] pietatem B^1R K 10 iustitia] iusticiam R praeditis] praedictis K tamen] tam VPG ad effectum] ad defectu VP ad affectu B ad defectum RG effectum uel defectum K *marg.* 11 apostolicae] apostholicae B demonstratum est credimus B^2 credimus] credemus B^1 12 paruis] paruus B^1 concedetur] conceditur G 13 ut] et BR MNL K apostolicae] apostholicae B in omnium] hominum N 14 mentibus] bementibus K^1 lumen] lumem K fonte] fontem B^1 K radio] radios VP^1 radiis P^2 radia NL de radio] per radios? 15 beatos] beatus V apostolorum] apostulorum V apostholorum B eorumque] eorumquae VP^1 B discipulos] discipulis V 15–16 apostolicos] apostholicos B 16 usque] usquae P paruitatem] prauitatem R paruitate N 17 tetra] thetra VP caligine] caliginem VP^1 tenebratum] tenebrarum MN falsitatis] falsitas P^1 μήτε νεφέλαις ψεύδους ἢ νέφεσιν ἀπάτης μολυνθὲν = nec falsitatis nebulis ⟨aut deceptionis nubibus⟩ confoedatum? confoedatum] confedatum P R MNL K 18 intermixtis] intermextis VP^1 hereticis] heretis B^1 caligosis] caligosus P^1 caliginosis R nubilis] nebulis P^2 L *om.* R nubibus G K perumbratum] plerumbratum VP^1 R NL inmunem] inmune B immunem R ML K 19 sincerum] sinceram V 20 enim] etiam M apostolicae] apostholicae B sedis] sedes P^1 MNL nostri] nostrae N 21 praedecessores] praedescessores V actenus] hactenus P^2 R M a..enus B commonitione] communione V comminatione M 22 apostolicis] apostholicis B definitione] diffinitione R M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

καὶ τὰ *αἰώνια ὅρια*, ἅτινα παραβῆναι οὐ θέμις ἐστί, μέχρι τῆς ἐξόδου αὐτῆς τῆς ψυχῆς συστατικῶς διεκδικοῦντες, μὴ ἀπατηθέντες κολακείαις μήτε κινδύνους ὑφορώμενοι, ὅπως ἐκεῖνο τὸ ἐν εὐαγγελίοις τοῦ κυρίου ἡμῶν θέσπισμα ἔργοις ἀποδείξωσιν, ᾧπερ ἀποφαντικῶς διδάσκων παραγγέλλει· *ὅστις με ὁμολογήσει ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, κἀγὼ ὁμολογήσω αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς* καὶ τῇ ἐπακολουθούσῃ τιμωρίᾳ ἐκφοβεῖ, ἤτινι αὐστηρῶς ἀπειλεῖ· *καὶ ὅστις με ἀρνήσεται ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν κἀγὼ ἐνώπιον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.* ἀποτρέπεται γὰρ πρὸς τὰς διαφορὰς τῶν καιρῶν ἡ ἀληθὴς ὁμολογία τῆς εὐσεβείας ποικίλλεσθαι, καθὼς οὐδὲ αὐτὸς τὴν ποικιλίαν προσεδέξατο, περὶ οὗ ἐστιν αὕτη ἡ ἀληθὴς ὁμολογία ὡς λέγει· *ἐγώ εἰμι καὶ οὐκ ἠλλοίωμαι.*

Τοίνυν ἐπειδὴ τῆς γαληναίας ὑμῶν ἀνδρείας ἡ εὐμένεια πρόσωπα ἀπὸ τῶν ἐπισκόπων ἀριθμῷ σταλῆναι ἐκέλευσε βίῳ τε καὶ εἰδήσει πάντων τῶν γραφῶν προὔχοντας –, περὶ μὲν τῆς καθαρότητος τοῦ βίου εἰ καὶ τὰ μάλιστά τις καθαρῶς βιώσει ὅμως θαρρεῖν οὐ τολμᾷ, ἡ δὲ τελεία εἴδησις, ἐὰν πρὸς εἴδησιν ἀληθοῦς εὐσεβείας ἐπαναδράμῃ, μόνη ἐστὶν ἀληθείας ἐπίγνωσις, ἐὰν δὲ πρὸς εὐγλωττίαν βιωτικήν, οὐχ ὑπολαμβάνομέν τινα ἐν τοῖς ἡμετέροις χρόνοις δύνασθαι εὑρεθῆναι τὸν περὶ ἄκρας εἰδήσεως καυχώμενον, ὁπότε ἐν τοῖς ἡμετέροις κλίμασι τῶν διαφόρων ἐθνῶν ⟨καθ'ἡμέραν⟩ ἡ μανία βράζει, ποτὲ μὲν καταπονοῦντες, ποτὲ δὲ κατατρέχοντες καὶ ἁρπάζοντες, ὅθεν ὅλος ὁ βίος ἡμῶν μεριμνῶν ἐστι πεπληρωμένος –, οὗστινας περικυκλοῖ ἡ τῶν ἐθνῶν χεὶρ καὶ ἐκ τοῦ σωματικοῦ καμάτου ἡ τροφὴ ἐστι, καθὸ ἡ παλαιὰ διακράτησις τῶν ἐκκλησιῶν κατ' ὀλίγον ταῖς διαφόροις συμφοραῖς ἐκλείψασα ὑπέπεσε καὶ μόνη ἐστὶν ἡμετέρα ὑπόστασις ἡ πίστις ἡμῶν, μεθ' ἧς τὸ ζῆν ἄκρα ἐστὶ δόξα, δι' ἣν *τὸ ἀποθανεῖν κέρδος* αἰώνιόν ἐστιν. αὕτη ἐστὶν ἡ τελεία ἡμῶν εἴδησις, ἵνα τοὺς ὅρους τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς πίστεως, οὓς μέχρι τούτου ὁ ἀποστολικὸς θρόνος ἅμα ἡμῖν καὶ ἐκράτησε καὶ παραδίδωσιν, ὅλῃ τῇ τῆς διανοίας παραφυλακῇ φυλάξωμεν,

πιστεύοντες εἰς θεὸν πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὁρατῶν πάντων καὶ ἀοράτων, καὶ εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν πρὸ πάντων τῶν αἰώνων ἐξ αὐτοῦ γεννηθέντα, ἀληθινὸν θεὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, φῶς ἐκ φωτός, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ πατρί, τουτέστι τῆς αὐτῆς σὺν τῷ πατρὶ οὐσίας, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο τά τε ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν τῇ γῇ, καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ κύριον καὶ ζωοποιοῦν,

---

1 Prov. 22,28 4–5 Mt. 10,32 6–7 Mt. 10,33 10 Mal. 3,6 22 Phil. 1,21

MT K v

---

3 ᾧπερ] ὅπερ MT K 5 ἐν τοῖς οὐρανοῖς K v 6 ὅστις] ὃς v ἀρνήσεται] ἀρνήσηται K 7 ἐν τοῖς οὐρανοῖς K 9 ποικιλίαν] ποικιλλίαν K ἡ *om.* v 11 ἀνδρείας] ἀνδρίας M 12 πάντων τῶν γραφῶν] γραφῶν πάντων M πάντων γραφῶν T προὔχοντας] προέχοντας M 13 θαρρεῖν] θαρρεῖ K 14–15 ἐστὶν ἡ ἀληθείας M 17 κλίμασι] κλήμασι T cotidie = ⟨καθ' ἡμέραν⟩ *om.* MT K v βράζει] βράζη MT v 17–18 μὲν καὶ καταπονοῦντες T 18 δὲ *om.* K μεριμνῶν] μερίμνων K 21 ἡμετέρα] ἡ ὑμετέρα K 22 ἄκρα] ἄκρας K 24 ἡμῖν] ἡμῶν K τῇ *om.* M 26 εἰς ἕνα θεὸν MT ὁρατῶν τε πάντων MT 27 τῶν *om.* v 28 ἀληθινὸν … γεννηθέντα *om.* M 29 τουτέστι … οὐσίας *om.* MT σὺν *om.* v 30 ζωοποιοῦν] ζωοποιὸν M v

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

continebat omnibus innotescentes et *terminos* ⟨*antiquos*⟩, quos transgredi nefas est, usque ad animae ipsius exitum constanter defendentes, non seducti blanditiis, non periculis territi, ut illam in euangeliis domini nostri sententiam operibus demonstrarent, qua sententialiter praecepit docens: *qui me confessus fuerit coram hominibus, et ego confitebor illum coram patre meo qui in caelis est* et subsequenti poena deterrit, qua seueriter comminatur: *qui me negauerit coram hominibus, negabo et ego eum coram patre meo qui in caelis est.* exsecratur enim uera confessio pietatis iuxta diuersitates temporum uariari, sicut nec ipse uarietatem admittit, de quo est ipsa uera confessio qui dicit: *ego sum et non sum mutatus.*

Igitur quia tranquillissimae fortitudinis uestrae clementia personas de episcopali numero dirigi iussit uita atque scientia omnium scripturarum praeditos – de uitae quidem puritate quamuis quisquam munditer uixerit confidere tamen non praesumit; perfecta uero scientia, si ad uerae pietatis scientiam redigatur, sola est ueritatis cognitio, si ad eloquentiam saecularem, non aestimamus quemquam temporibus nostris repperiri posse, qui de summitate scientiae glorietur, quandoquidem in nostris regionibus diuersarum gentium cotidie aestuat furor, nunc confligendo, nunc discurrendo ac rapiendo, unde tota uita nostra sollicitudinibus plena est –, quos gentium manus circumdat et de labore corporis uictus est, eo quod pristina ecclesiarum sustentatio paulatim per diuersas calamitates deficiendo succubuit et sola est nostra substantia fides nostra, cum qua nobis uiuere summa est gloria, pro qua *mori lucrum* aeternum est: haec est perfecta nostra scientia, ut terminos catholicae atque apostolicae fidei, quos usque actenus apostolica sedes nobiscum et tenet et tradit, tota mentis custodia conseruemus.

Credentes in deum patrem omnipotentem, factorem caeli et terrae, uisibilium omnium et inuisibilium, et in filium eius unigenitum, qui ante omnia saecula ex eo natus est, uerum deum de deo uero, lumen de lumine, natum non factum, consubstantialem patri, id est eiusdem cum patre substantiae, per quem omnia facta sunt quae in caelo et quae in terra, et in spiritum sanctum, dominum et uiuificatorem, ex patre procedentem, cum

---

VPG BR MNL K

---

1 continebat] contenebat B^1 innotescentes] innocentes VP^1 innotiscentes B^1 αἰώνια = ⟨antiquos⟩ *om.* VPG BR MNL K 2 ipsius] in suis VP^1 constanter] constantes VPG 3 euangeliis] eiangeliis B^1 euungeliis R 4 sententialiter] sentialiter RG praecepit] precepi G praecipit K docens] dicens P^1 ducens N^1 4 – 5 confitebor et ego eum K + Vulg. 5 – 7 et subsequenti ... caelis est B^2 *marg.* 5 poena] pena B^2R NL K deterrit] deterret B^2 ML 7 exsecratur] execratur BRG MNL K 8 uariari] auariari P^1 admittit] admitti M ammittit N amittit L uera] uero V N qui = ὡς 10 clementia] clementiam B^1 clementie R 11 dirigi] diregi B^1 atque] atquae P praeditos] perditos V de uitae] diuitae B^1 puritate] puritatem VG^1 N 12 munditer] munde B^2 confidere] confitere P^1 confiteri P^2 14 aestimamus] estimamus RG N extimamus L K quemquam] quamquam B repperiri] reperi V^1 reperiri V^2 posse quoque qui ML pose quoque qui N 14 – 15 summitate] sumitate M summitate gloriae scientiae K 15 scientiae] scientia VP^1 cotidie] cotidiae P^1 BG cottidie MN quotidie L 16 aestuat] aestu...at P estuat RG N K extuat L discurrendo = κατατρέχοντες (διατρέχοντες – decurrendo) unde tota] und&ota B^1 17 circumdat] circundat P^2 L K 18 diuersas] diuersitates M calamitates] calamitatis V 19 succubuit] subcubuit BR K nostra est sola N cum qua] cumque VPG qua] quam VP^1 est² *om.* VPG 21 atque] atquae P apostolicae] apostholicae B quos usque] quousque R N^1L actenus] hactenus P^2 RG M apostolica] apostolicas PG sedes] sedis BR tenet] tenit B^1 22 tradit] tradidit V 23 – 24 omnium ... filium *om.* G 25 patri] patris M 26 patre] patri B^1 patris R 27 uiuificatorem] *uiuificantem* G N *procedentem et cum* M^1

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορευόμενον, σὺν τῷ πατρὶ καὶ υἱῷ συμπροσκυνούμενον καὶ συνδοξαζόμενον, τριάδα ἐν μονάδι καὶ μονάδα ἐν τριάδι, ἑνότητα μὲν ⟨οὐσίας⟩, τριάδα δὲ προσώπων ἤγουν ὑποστάσεων – θεὸν τὸν πατέρα ὁμολογοῦντες, θεὸν τὸν υἱόν, θεὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐ τρεῖς θεούς, ἀλλ' ἕνα θεὸν πατέρα, υἱὸν καὶ πνεῦμα ἅγιον, οὐ τριῶν ὀνομάτων ὑπόστασιν, ἀλλὰ τριῶν ὑποστάσεων μίαν οὐσίαν, ὧν μία οὐσία ἤτοι φύσις, τουτέστι μία θεότης, μία ἀϊδιότης, μία δυναστεία, ἓν κράτος, μία δόξα, μία προσκύνησις, ἓν οὐσιῶδες τῆς αὐτῆς ἁγίας καὶ ἀχωρίστου τριάδος θέλημα καὶ ἐνέργεια, ἥτις πάντα ἔκτισε, ⟨διοικεῖ⟩ καὶ διακρατεῖ. ὁμολογοῦμεν δὲ τὸν ἕνα τῆς αὐτῆς ἁγίας ὁμοουσίου τριάδος, τὸν θεὸν λόγον, τὸν πρὸ αἰώνων ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα, *ἐπ' ἐσχάτων* δὲ τῶν αἰώνων δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ τῆς ἁγίας ἀχράντου καὶ ἀειπαρθένου ἐνδόξου Μαρίας τῆς δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἀληθῶς καὶ κυρίως θεοτόκου, κατὰ σάρκα δηλονότι ἐξ αὐτῆς τεχθέντα καὶ ἀληθῶς ἄνθρωπον γενόμενον, τὸν αὐτὸν θεὸν ἀληθινὸν καὶ τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον ἀληθινόν, θεὸν μὲν ἐκ τοῦ θεοῦ πατρός, ἄνθρωπον δὲ ἐκ τῆς παρθένου μητρός, σαρκωθέντα ἐξ αὐτῆς σαρκί, ψυχὴν ἔχοντα λογικὴν καὶ νοεράν, ὁμοούσιον τὸν αὐτὸν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν τὸν αὐτὸν τοῦτον κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα καὶ κατὰ πάντα ὅμοιον ἡμῖν *χωρὶς* μόνης *ἁμαρτίας*, σταυρωθέντα ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου, παθόντα καὶ ταφέντα καὶ ἀναστάντα, ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανούς, καθεζόμενον ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς καὶ πάλιν ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος.

Ἕνα δηλαδὴ καὶ τὸν αὐτὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ, ἐκ δύο καὶ ἐν δύο οὐσίαις ἀσυγχύτως ἀτρέπτως ἀδιαιρέτως ἀχωρίστως ὑποστῆναι γινώσκομεν, οὐδαμοῦ τῆς διαφορᾶς τῶν φύσεων ἀνῃρημένης διὰ τὴν ἕνωσιν, ἀλλὰ μᾶλλον σωζομένης τῆς ⟨ἰδιότητος⟩ ἑκατέρας φύσεως εἰς ἓν πρόσωπον καὶ μίαν ὑπόστασιν συντρεχούσης, οὐκ ἐν δυάδι προσώπων μεριζόμενον ἢ διαιρούμενον οὔτε εἰς μίαν σύνθετον φύσιν συγχεόμενον, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν υἱὸν μονογενῆ θεὸν λόγον, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν· οὔτε ἄλλον ἐν ἄλλῳ, οὔτε ἄλλον καὶ ἄλλον, ἀλλὰ τὸν αὐτὸν τοῦτον ἐν δυσὶ φύσεσι, τουτέστι θεότητι καὶ ἀνθρωπότητι, καὶ μετὰ τὴν ὑποστατικὴν ἕνωσιν ἐπιγινώσκομεν, ἐπειδὴ οὔτε ὁ λόγος εἰς τὴν φύσιν τῆς σαρκὸς ἐτράπη οὔτε ἡ σὰρξ εἰς τὴν

9 Hebr. 1,2 17 Hebr. 4,15

MT K v

1 τὸ … ἐκπορευόμενον *om.* K (!) σή v *marg.* τῷ *om.* MT συμπροσκυνούμενον] συνπροσκυνούμενον K 2 essentiae = ⟨οὐσίας⟩] φύσεως MT K v (*cf.* 128,5) 6 ἀϊδιότης] ἰδιότης v 8 dispensat = ⟨διοικεῖ⟩ *om.* MT K v ὁμοουσίου] καὶ ἀχωρίστου M 9 γεννηθέντα] γενηθέντα M 13 – 14 καὶ² … ἀληθινόν *om.* K 16 τὸν αὐτὸν ἡμῖν M τοῦτον *om.* MT K 17 καὶ *om.* MT μόνης *om.* MT 18 παθόντα *om.* K οὐρανοὺς καὶ καθεζόμενον MT 24 proprietate = ⟨ἰδιότητος⟩] ἑνώσεως MT K v φύσεως καὶ εἰς MT 26 συγχεόμενον] συγχέομεν K 28 δυσὶ] δύο MT καὶ² *om.* MT 29 ἐπειδὴ] ἐπεὶ M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

patre et filio coadorandum et conglorificandum, trinitatem in unitate et unitatem in trinitate, unitatem quidem essentiae, trinitatem uero personarum siue subsistentiarum – deum patrem confitentes, deum filium, deum spiritum sanctum, non tres deos, sed unum deum patrem, filium et spiritum sanctum, non trium nominum subsistentiam, sed trium subsistentiarum unam substantiam, quorum una essentia siue substantia uel natura, id est una deitas, una aeternitas, una potestas, unum imperium, una gloria, una adoratio, una essentialis eiusdem sanctae et inseparabilis trinitatis uoluntas et operatio, quae omnia condidit, dispensat et continet. confitemur autem unum eiusdem sanctae coessentialis trinitatis deum uerbum, qui ante saecula de patre natus est, *in ultimis* saeculorum pro nobis nostramque salutem discendisse de caelis et incarnatum de spiritu sancto et sancta inmaculata semperque uirgine gloriosa Maria domina nostra uerae et propriae dei genetrice, secundum carnem scilicet ex ea natum et uere hominem factum, eundem deum uerum eundemque hominem uerum, deum quidem ex deo patre, hominem autem ex uirgine matre, incarnatum ex ea carne animam habentem rationalem et intellectualem, consubstantialem eundem deo patri secundum deitatem consubstantialemque nobis eundem ipsum secundum humanitatem et per omnia similem nobis *absque* solo *peccato*, crucifixum pro nobis sub Pontio Pilato, passum sepultumque et resurgentem, ascendentem in caelis, sedentem ad dexteram patris iterumque uenturum iudicare uiuos et mortuos, cuius regni non erit finis.

Unum quippe eundemque dominum nostrum Iesum Christum, filium dei unigenitum, ex duabus et in duabus substantiis inconfuse incommutabiliter indiuise inseparabiliter subsistere cognoscimus, nusquam sublata differentia naturarum propter unitatem, sed potius salua proprietate utriusque naturae in unam personam unamque subsistentiam concurrentem, non in dualitates personarum dispertitum uel diuisum neque in unam conpositam naturam confusum, sed unum eundemque filium unigenitum deum uerbum, dominum nostrum Iesum Christum; neque alium in alio neque alium et alium, sed eundem ipsum in duabus naturis, id est in deitate et humanitate et post subsistentialem adunationem cognoscimus, quia neque uerbum in carnis naturam conuersum est neque caro in

VPG BR MNL K

1 coadorandum] simul adorandum R 2 subsistentiarum] substantiarum G M 3 sed unum] secundum V^1 4 patrem et filium BRG nominum] omnium V 5 quorum – quarum? 7 trinitatis et inseparabilis K 8 unum BR] unam VPG MNL K (!) 9 uerbum] uerum BR (!) qui] quia V 9–10 saeculorum temporibus pro BRG 10 nostramque] nostramquae P^1 salutem] salute BRG discendisse] descendisse RG MNL K 11 sancta] sanctam VP BRG N inmaculata] immaculata ML semperque] semper M uerae et propriae] uera et propria VPG 12 genetrice] genitrice RG MNL K carnem *om.* G scilicet] sicut P^1 12–13 uerum deum G 13 hominem] dominum K 14 carne *om.* B habentem] habente PG MN K 15 patri] patre P^1 consubstantialemque] consubstantialemquae VP^1 N 16 absque] abque V^1 K 17 sub] sup N pilato] pylato P M pilatum N 18 sedentem] ascendentem K^1 dexteram dei patris K iudicare] ludicare P 21 inconfuse et incommutabiliter BRG L incommutabiliter] incommotabiliter M 22 cognoscimus] cognoscemus V^1 differentia] diffirentia P differentiam K^1 23 salua] sola B proprietate] propriaetate P unamque] unamquae P^1 unam BR subsistentiam] substantiam VG 24 dualitates] dualitatis BR 25 conpositam] compositam MNL confusum] confusam P^1G 27 subsistentialem] subsistuntialem V^1 subsistantialem V^2 substentialem G^1 substantialem L 28 neque^1] *n*equi B

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

τοῦ λόγου φύσιν μετεμορφώθη· διέμεινε γὰρ ἑκάτερον ὅπερ φυσικῶς ἦν. τὴν διαφορὰν δηλονότι τῶν ἑνωθεισῶν ἐν αὐτῷ φύσεων μόνῃ θεωρίᾳ διακρίνομεν, ἐξ ὧν ἀσυγχύτως ἀχωρίστως ἀτρέπτως καὶ συνετέθη. εἷς γὰρ ἐξ ἑκατέρων καὶ δι' ἑνὸς τὰ ἑκάτερα, ἐπειδὴ ἅμα εἰσὶ καὶ τὸ μέγεθος τῆς θεότητος καὶ τὸ ταπεινὸν τῆς σαρκός, ἑκατέρας φύσεως φυλαττούσης καὶ μετὰ τὴν ἕνωσιν ἀνελλιπῶς τὴν ἑαυτῆς ἰδιότητα καὶ ἐνεργούσης ἑκατέρας μορφῆς μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ὅπερ ἴδιον ἔσχηκε, τοῦ μὲν λόγου κατεργαζομένου τοῦτο ὅπερ ἐστὶ τοῦ λόγου, τοῦ δὲ σώματος ἐκτελοῦντος ἅπερ ἐστὶ τοῦ σώματος, καὶ τὸ μὲν αὐτῶν διαλάμπει τοῖς θαύμασι, τὸ δὲ ὑποπίπτει ταῖς ὕβρεσιν. ὅθεν ἀκολούθως καθὸ δύο φύσεις ἤτοι οὐσίας, τουτέστι θεότητα καὶ ἀνθρωπότητα, ἀσυγχύτως ἀδιαιρέτως ἀτρέπτως αὐτὸν ἔχειν ἀληθῶς ὁμολογοῦμεν, οὕτως ὁμοίως καὶ δύο φυσικὰ θελήματα καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἔχειν, ἅτε δὴ τέλειον θεὸν καὶ τέλειον ἄνθρωπον ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν τοῦτον κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν ὁ τῆς εὐσεβείας ἡμᾶς καταρτίζει κανών, ἐπειδὴ τοῦτο ἡμᾶς ἡ ἀποστολικὴ καὶ εὐαγγελικὴ παράδοσις καὶ τῶν ἁγίων πατέρων ἡ διδασκαλία, οὗστινας ἡ ἁγία καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία καὶ αἱ σεβάσμιαι σύνοδοι δέχονται, ὁρίσαι δείκνυνται, ἐξ ὧν διδασκαλιῶν ταῦτα ἀναλεξάμενοι διὰ βραχέων συνηγάγομεν. τοῦτο γὰρ πιστεύομεν, ὅπερ κατὰ τὴν ἀποστολικὴν παράδοσιν παρελάβομεν, ἧστινος τῇ αὐθεντίᾳ ἐν πᾶσιν ἐπόμεθα. τὸ αὐτὸ γὰρ γινώσκομεν καὶ τοὺς παρ' αὐτῆς καταστάντας τοὺς προηγησαμένους τὴν ἡμετέραν μετριότητα, ἣν καὶ μέχρι τέλους παραφυλαχθῆναι ἡμῖν εἴτε ἐν ζωῇ εἴτε ἐν θανάτῳ εὐχόμεθα.

Τοῦτον τοιγαροῦν τῆς καθαρᾶς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ὁμολογίας κανόνα καὶ ἡ ἁγία σύνοδος, ἥτις ἐν ταύτῃ τῇ δουλικῇ τοῦ ὑμετέρου χριστιανικωτάτου κράτους τῶν Ῥωμαίων πόλει ὑπὸ τοῦ τῆς ἀποστολικῆς μνήμης Μαρτίνου τοῦ πάπα συνῆλθε, συνοδικῶς κηρύξαι καὶ συστατικῶς διεκδικῆσαι πάντες ἡμεῖς, ὅστις δήποτε ὅπου δήποτε ἦσαν οἱ ἐλάχιστοι τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Χριστοῦ πρόεδροι, ἐπέγνωμεν· ἐν ᾗ καὶ οἱ προηγησάμενοι τὴν ἡμετέραν ὀλιγότητα συνελθόντες τὴν ἀποστολικὴν ὁμολογίαν, ἣν *ἐξ ἀρχῆς* παρέλαβον, καὶ συνοδικῷ κηρύγματι ἐκήρυξαν καὶ χωρὶς οἱασδήποτε καινοτομίας πλάνης ἀναμφιβόλως ὥρισαν. τοίνυν τῆς εὐσεβείας τῷ ζήλῳ καὶ τῷ πόθῳ τῆς ἀληθοῦς ἀποστολικῆς

---

25 cf. Lc. 1,2

5 – 8 cf. Leo papa, Epist. 28,4 ad Flavianum, PL 54,767 A 15 – B 3; ACO II 1,1 p. 14,27 – 15,3; ACO II 2,1 p. 28,12 – 16

MT K v

2 αὐτῷ] αὐτῇ v 2 – 3 ἀχωρίστως ἀσυγχύτως MT 3 καὶ[1] *om.* M 7 carne = σώματος[1] ἅπερ] ὅπερ T K carnis = σώματος[2] 8 αὐτῶν] αὐτὸν K ὑποπίπτει ταῖς ὕβρεσιν] ταῖς ὕβρεσιν ὑποπέπτωκεν MT ταῖς] τοῖς K καθὸ] καθὼς T 9 θεότητα καὶ ἀνθρωπότητα] θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος v 12 κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν T ἡμᾶς *om.* MT 14 αἱ *om.* K σεβάσμιαι] σεβάσμιοι M 15 δείκνυνται] δείνυται K 20 ὁμολογίας τὸν κανόνα MT 21 χριστιανικωτάτου] τοῦ χριστιανιτάτου K 23 διεκδικῆσαι] ἐκδικῆσαι M 26 καινοτομίας] κενοτομίας K[1] 27 ἀληθοῦς *om.* MT

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

uerbi naturam transformata est; permansit enim utrumque quod naturaliter erat. differentiam quippe adunatarum in eo naturarum sola contemplatione discernimus, ex quibus inconfuse inseparabiliter incommutabiliter est et conpositus. unus enim ex utrisque et per unum utraque, quia simul sunt et altitudo deitatis et humilitas carnis seruante utraque natura etiam post adunatione sine defectu proprietatem suam et operante utraque forma cum alterius communione quod proprium habet, uerbo operante quod uerbi est et carne exsequente quod carnis est; quorum unum coruscat miraculis, aliud succumbit iniuriis. unde consequenter sicut duas naturas siue substantias, id est deitatem et humanitatem, inconfuse indiuise incommutabiliter eum habere ueraciter confitemur, ita quoque et duas naturales uoluntates et duas naturales operationes habere, utpote perfectum deum et perfectum hominem unum eundemque ipsum dominum Iesum Christum pietatis nos regula perstruit, quia hoc nos apostolica atque euangelica traditio sanctorumque patrum magisterium, quam sancta catholica atque apostolica ecclesia et uenerabiles synodi suscipiunt, instituisse monstrantur, ex quorum doctrinis haec recolligentes in breuitate perstrinximus. hoc enim credimus, quod per traditionem apostolicam percepimus, cuius auctoritatem in omnibus sequimur; a qua et institutos hoc ipsum nostrae humilitatis praecessores cognoscimus; quam et usque ad finem seruari nobis siue per uitam siue per mortem optamus.

Hanc igitur merae catholicae atque apostolicae confessionis regulam et sanctum concilium, quod in hanc Romanam urbem seruilem uestri christianissimi imperii sub apostolicae memoriae Martinum papam conuenit, praedicasse synodicae ac constanter defendisse omnes nos, quisquis ubique est humillimi ecclesiarum Christi antistites, cognoscimus; in qua et nostrae paruitatis praedecessores conuenientes apostolicam confessionem, quam *a principio* perceperunt, etiam synodali praeconio praedicarunt et absque cuiuspiam nouitatis errore citra ambiguitatem determinarunt. pietatis itaque zelo atque amore

VPG BR MNL K

1–2 differentiam] differentia P^2 2 adunatarum] adunaturum NL K 3 inconfuse] inconfusae V inseparabiliter] inseparaliter V incommutabiliter] incommotabiliter M est et conpositus] esse conpositus VPG est et incompositus BR M utrisque] utrisquae P^1 utriusque L 4 unum] unium P^1 5 adunatione] adunationem P^2 BRG M defectu] defecta VPG NL K defecto BR proprietatem suam] propriaetatem suam P^1 proprietate sua P^2 6 uerbo] uerbum M 7 exsequente] exequente R ML K unum] unus VP coruscat] choruscat R corruscat K miraculis] miculis B^1 succumbit] subcumbit BR 9 inconfuse] inconfusae V indiuise] indiuisi V incommutabiliter] commutabiliter R incommotabiliter M ueraciter *om.* G 10 uoluntates] uoluntatem V utpote] utpute B^1 et^2 *om.* K 11 pietatis nos] pietas nos B^1 sic pietati nobis B^2 (!) 12 perstruit] perinstruit R instruit G quia] qua VP sanctorumque] sanctorum B 13 quam – quae? uenerabiles] uenerabilis G N 14 ex] in N haec] huc R 14–15 perstrinximus] perstriximus N perstrincximus K 15 apostolicam traditionem K 16 auctoritatem] auctoritate NL sequimur] seqmur V^1 seqimur V^2 17 praecessores] praedecessores R cognoscimus] cognuscimus V cognouimus BR seruari] seuari M 19 merae] uerae P^2 mere R mirae K atque] atquae P 20 hanc romanam urbem] hac romana urbe M romanam] humanam K 21 martinum papam] martino papa B^2 synodicae] sinodice V constanter] costanter K 22 antistites] antestites V B^1 antistes L K cognoscimus] cognuscimus V 23 paruitatis] paruitates V prauitatis G N K praedecessores] praedessores B^1 quam] qui M a *om.* N 24 etiam] ecclesia N synodali] sinodali V B N absque] abque K 25 determinarunt] determinauerunt V terminarunt B

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ὁμολογίας ἡ εὐμένεια τῆς ὑμετέρας γαληνότητος κινηθεῖσα ἐπὶ πλέον λαμπρῦναι ταύτην, ἵνα τῇ βασιλικῇ θάλψει πολὺ μᾶλλον ἐξαστράψαι, ἀποκαμεῖν φροντίσῃ· ἧς ἡ εὐχή, ἐπειδὴ *ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν*, ἐκ τοῦ θεοῦ ἀποτελεσθείη, ἵνα καὶ ἡ ἀλήθεια ἥτις ἀκμὴν τοῖς ἐν δισταγμῷ τυγχάνουσι φανῇ καὶ τοῖς ταύτην εἰλικρινῶς περιπτυσσομένοις ἀνδρεία προστεθῇ καὶ τῶν ζιζανίων τὰ σπέρματα τῇ πνευματικῇ δρεπάνῃ ὡς προσκόμματος καὶ ἀπάτης ἀφορμὴ ἐκ τοῦ μέσου τῶν τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησιῶν ἐκκοπῇ. ὧντινων αὐθένται ὑπάρχουσι Θεόδωρος ὁ Φαρανίτης, Κῦρος ὁ Ἀλεξανδρείας, Σέργιος, Πύρρος, Παῦλος καὶ Πέτρος οἱ Κωνσταντινουπόλεως καὶ οἱ τούτων ὁμόφρονες μέχρι τέλους ἀποδειχθέντες, οἵτινες τῆς καινῆς πλάνης αὐθένται καὶ τῆς τελείας οἰκονομίας, ἐν ᾗ πάντες ἐσώθημεν, ἐχθροί, οὐ μόνον τῆς ἀληθοῦς ὁμολογίας ἐναντίοι, ἀλλά τε δὴ πλανώμενοι ἀπὸ τῆς *ὁδοῦ τῆς ἀληθείας* τὰ ἐνάντια ἑαυτῶν ἐδίδαξαν, ἄλλως καὶ ἄλλως δικαιολογούμενοι καὶ ἀλλήλων τὰ δόγματα καταλύοντες. ὃ ποτε γὰρ μηδεμιᾷ ἀληθείᾳ ἐθεμελιώθη, ἀναγκαῖόν ἐστιν, ἵνα τῆς πλάνης τὸ ἀνακόλουθον ποικίλληται· ἡ γὰρ ἀληθινὴ πίστις ἐναλλαγῆναι οὐ δύναται ἥ ποτε μὲν ἄλλως, ποτὲ δὲ ἄλλως μετὰ ταῦτα κηρυχθῆναι, ἐπειδὴ ἔσται ὑμῶν ὡς ὁ ἀπόστολος διδάσκει· *τὸ ναὶ ναὶ καὶ τὸ οὒ οὔ· τὸ γὰρ πλεῖον ἀπὸ τοῦ πονηροῦ ἐστι.*

Πρὸς τούτοις ἀπολογετέον ἐστὶν ἡμῖν τοῖς ἐλαχίστοις οἰκέταις πρὸς τὴν εὐμένειαν τῶν γαληνοτάτων ἡμῶν δεσποτῶν χάριν τῆς βραδύτητος τῶν σταλέντων ἐκ τῆς ἡμετέρας συνόδου προσώπων, οὓς σταλῆναι διὰ τῆς σεβασμίας αὐτῆς σάκρας ἡ ὑμετέρα κορυφὴ παρεκελεύσατο, πρῶτον μὲν οὖν, ὅτι ἀναρίθμητον πλῆθος τῶν ἡμετέρων μέχρι τῶν κλιμάτων τοῦ ὠκεανοῦ ἐπεκτείνεται, ἥστινος ὁδοῦ τὸ μῆκος ἐν πολλῇ καιροῦ παραδρομῇ διατείνει. εἶτα ἠλπίζομεν ἀπὸ Βρετανίας Θεόδωρον τὸν σύνδουλον ἡμῶν καὶ συνεπίσκοπον τῆς μεγάλης νήσου Βρετανίας ἀρχιεπίσκοπον καὶ φιλόσοφον μετὰ ἄλλων ἐκεῖσε ⟨μέχρι τοῦ παρόντος⟩ διαγόντων καὶ ἐκεῖθεν τῇ ἡμετέρᾳ ἐνωθῆναι μετριότητι καὶ διαφόρους ταύτης τῆς συνόδου ἐπισκόπους ἐν διαφόροις κλίμασι τυγχάνοντας, ἵνα ἐξ ὅλης τῆς κοινότητος τῆς δουλικῆς ἡμῶν συνόδου ἡ ἡμετέρα ἀναφορὰ γενήσεται, μήπως, ἐὰν μονομερῶς τὸ πραττόμενον γνωσθήσεται, τὸ μέρος λάθῃ, καὶ μάλιστα ἐπειδὴ ἐν μέσῳ τῶν ἐθνῶν τῶν τε Λαγγιβάρδων καὶ Σκλάβων, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Φράγγων, Γάλλων καὶ Γότθων

3 1. Joh. 4,1 4 – 5 cf. Mc. 13,24 – 25 10 cf. 2. Petr. 2,2 14 – 15 2. Cor. 1,17 15 Mt. 5,37

MT K v

1 πλέον] πλεῖον K v 3 ἀποτελεσθείη] ἀποτελέσθη K ἀποτελεσθῆ v 5 τῇ *om.* K προσκόμματος] προσκώμματος K 6 τοῦ¹ *om.* v 7 δ² *om.* MT ἀλεξανδρείας] ἀλεξανδρεύς v 8 πύρρος] πύρος v οἱ] οὐ T 9 τῆς¹ *om.* M 10 ἀλλά τε] ἀλλ' ἅτε v ἑαυτῶν *om.* MT K 12 ἀνακόλουθον] ἀκόλουθον M K 15 πλεῖον] πλέον v 18 σάκρας] ἄκρας T 20 itineris = ὁδοῦ] συνόδου MT K v τὸ] τε M 21 ἠλπίζομεν] ἐλπίζομεν v βρετανίας] βρεττανίας T v 22 νήσου *om.* M βρετανίας] βρεττανίας T v 22 – 23 usque actenus = ⟨μέχρι τοῦ παρόντος⟩] κατὰ τὸν τόπον MT K v 26 tantum pars = μονομερῶς MT K v (μόνον μέρος) γνωσθήσεται] γνωσθήσηται T 27 λαγγιβάρδων] λογγιβάρδων M v λογγοβάρδων T λαγγοβάρδων K σκλάβων] σκάβων M καὶ² *om.* MT v γάλλων καὶ *om.* MT K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

uerae apostolicae confessionis uestrae serenitatis benignitas mota amplius declarare eam, ut regali fomite multo magis fulgeat, aelaborare procurat; cuius uotum, quia *ex deo est*, a deo perficitur, ut et ueritas adhuc in ancipiti positis clareat et eam sinceriter amplectentibus robor accrescat et zizaniorum genimina spiritali falcae ut offensionis ac deceptionis occasio de medio Christi ecclesiarum abscidatur. quorum auctores extiterunt Theodorus Pharanitanus, Cyrus Alexandrinus, Sergius, Pyrrus, Paulus ⟨et Petrus⟩ Constantinopolitani uel quiqui eis consentanei usque in finem demonstrati sunt, qui noui erroris auctores perfecteque dispensationis, qua saluati sumus, infesti, non solum uerae confessionis aduersi, sed utpote a *uia ueritatis* errantes sibimetipsis contraria docuerunt, aliter et aliter asserentes et alterutrum dogmata destruentes. quod enim nulla ueritate fundata est, necesse est, ut erroris inconstantia uarietur; nam uera fides inmutari non poterit nec ⟨nunc⟩ aliter, nunc aliter postmodum praedicari, quia sit uestrum, ut apostolus docet: *est est, non non; quod enim plus est a malo est.*

Praeterea satisfaciendum est nostro exiguo famulatui apud serenissimorum dominorum nostrorum clementiam pro tarditate missarum ex concilio nostro personarum, quos dirigi per suam augustissimam sacram uestrum piissimum fastigium iussit, primum quidem, quod numerosa multitudo nostrorum usque ad oceani regiones extenditur, cuius itineris longinquitas in multi temporis cursum protelatur, sperabamus deinde de Brittania Theodorum confamulum atque coepiscopum nostrum magnae insulae Brittaniae archiepiscopum et philosophum cum aliis, qui ibidem usque actenus demorantur ⟨et⟩ exinde ad nostram humilitatem coniungere atque diuersos huius concilii episcopos in diuersis regionibus constitutos, ut a generalitate totius concilii seruilis nostra suggestio fieret, ne, si tantum pars quod agebatur cognosceret, partem lateret, et maxime quia in medio gentium tam Langibardorum quamquae Sclaborum nec non Francorum, Gallorum et Gothorum

---

VPG BR MNL K

---

1 confessionis] confessiones P^1 1 – 2 eam ut] fasto B^1 fastoigi B^2 fto R 2 regali] reguli P^1 fomite] fomitem B^2R NL multo] multum B aelaborare P^1G] elaborare VP^2 BR MNL K procurat] procuret BR 3 perficitur a deo K ut et] et ut VP RG et^2 *om.* N 4 robor] robur B^2R MNL K accrescat] adcrescat B zizaniorum] zyzaniorum V genimina] gemina N spiritali] spiritale B^1R spirituali M falcae] falce P^2 BRG MNL K falce reseceratur ut B^2 5 occasio] occansio B^1 6 pharanitanus] faranitanus BR pharitanus K cyrus] cirus V K pyrrus] pirrus R K καὶ πέτρος = ⟨et petrus⟩ *om.* VPG BR MNL K constantinopolitani] constantinopolitano P^1 7 quiqui] qui R N usque] usquae P^1 erroris] errores VPG N 8 perfecteque] perfectequae P^1 perfectaeque M qua] qui N infesti] inuecti VPG infecti BR MNL K 9 aduersi] aduersum B^1R aduersarii B^2 utpote] utpute B^1 10 destruentes] distruentes B^1 fundata] fundatum P^2 BR MNL K 11 uera] uere VPG inmutari] inmutare B^1R ποτὲ = ⟨nunc⟩ *coni.* Lu, *om.* VPG BR MNL K 12 sit uestrum] si quis uestrum BRG 15 clementiam nostrorum K missarum] misarum P^1 concilio] consilio VPG M K dirigi] diregi B^1 17 usque] usquae P^1 ad oceani] addoceam VP^1 ad occeani R extenditur] extentor P itineris] iteneris G in terris N 18 de *om.* V K brittania] britannia RG britania M 18 – 19 theodorum] theoderum V^1 theonorum G theodoro R 19 confamulum] confumulatum N brittaniae] britanniae RG britaniae M britthaniae N brictanie L 19 – 20 archiepiscopum] archiepiscopus K 20 philosophum] philosopum V actenus] hactenus P^2 RG M demorantur] demonstratur K καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG BR MNL K (!) 21 diuersos] diuersus V 22 a generalitate] ad generalitatem BR fieret] adunaret BR 23 cognosceret] cognusceret V partem] patrem VP et *om.* VPG maxime] maximae P^1 24 langibardorum] longibardorum P N langobardorum BRG M quamquae] quamque P^2 B MN K sclaborum] sclauorum B^2 MNL et gothorum] atque godorum B^1R atque gotorum B^2 et ghotorum K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

καὶ Βρετανῶν πλεῖστοι ἐκ τῶν συνδούλων ἡμῶν εἶναι γνωρίζονται, οἵτινες καὶ περὶ τούτου περιεργάζεσθαι οὐκ ἀφίστανται, ἵνα γνώσονται τί εἰς τὸ πρᾶγμα τῆς ἀποστολικῆς πίστεως πράττεται, οἵτινες, ὁπόσον ὠφελῆσαι δύνανται, ἐπὰν ἐν τῇ συμφωνίᾳ τῆς πίστεως μεθ' ἡμῶν κρατοῦνται καὶ ἡμῖν ὁμοφρονοῦσι, τοσοῦτον, ὅπερ ἀπέστω, ἐὰν σκανδάλου τί ποτε ἐν τῷ κεφαλαίῳ τῆς πίστεως ὑπομείνωσιν, εὑρίσκονται ἐχθροὶ καὶ ἐναντίοι. ἡμεῖς δέ, εἰ καὶ ἐλάχιστοι, ἀλλ' ὅμως ἀπὸ ὅλης ἰσχύος θαρροῦμεν, ἵνα τοῦ χριστιανικωτάτου ὑμῶν κράτους ἡ πολιτεία, ἐν ᾗ τοῦ μακαρίου Πέτρου τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων ὁ θρόνος τεθεμελίωται, οὕτινος τὴν αὐθεντίαν πάντα τὰ τῶν Χριστιανῶν ἅμα ἡμῖν ἔθνη προσκυνοῦσι καὶ σέβουσι, κατὰ τὴν αὐτοῦ τοῦ μακαρίου Πέτρου τοῦ ἀποστόλου τιμὴν πάντων τῶν ἐθνῶν ἀποδειχθῇ ὑψηλοτέρα· τὰ δὲ πρόσωπα ἃ παρὰ τῆς ἡμετέρας μετριότητος κατὰ τάξιν ἐπιλέξασθαι συνείδομεν καὶ στεῖλαι πρὸς τὰ ἴχνη τῆς ὑμετέρας θεοσκεπάστου ἀνδρείας, τὰ ὀφείλοντα προσαγαγεῖν τὴν ἀναφορὰν πάντων ἡμῶν, τουτέστιν ἁπάντων τῶν κατὰ τὰ ἀρκτῷα καὶ δυτικὰ κλίματα ἐπισκόπων, ἐν ᾗ καὶ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως τὴν ὁμολογίαν προαπηρξάμεθα, ὅμως οὐχ ὡς περὶ ἀδήλων φιλονεικεῖν, ἀλλ' ὡς βέβαια καὶ ἄτρ⟨επ⟩τα συνελόντι ὅρῳ προφέρειν ἱκετευτικῶς παρακαλοῦντες, ἵνα τοῦ ὑμετέρου θεοστέπτου κράτους ἐπινεύοντος ταῦτα αὐτὰ πᾶσι κηρυχθῆναι καὶ πρὸς πάντας ἐπικρατεῖν κελεύσητε, ἵνα ὁ θεὸς ὁ τὴν ἀλήθειαν καὶ *δικαιοσύνην ἀγαπῶν* πάντα αἴσια χαρίσηται τοῖς χρόνοις τῆς ὑμετέρας γαληνοτάτης εὐμενείας, ἐν οἷς τοῦ ἀποστολικοῦ κηρύγματος καὶ τῆς εὐσεβείας ἡ ἀλήθεια ἐκλάμπῃ, κρείττονι καὶ αἰσίᾳ ἐκβάσει τῆς ὑμῶν ἀνδρειοτάτης γαληνότητος τὸ κράτος εὐφρανθῆναι περὶ τῆς τῶν πολεμίων ὑποταγῆς χαριζόμενος.

Δέξασθαι τοίνυν καταξιώσατε, εὐσεβέστατοι βασιλέων, τοὺς σταλέντας παρὰ τῆς ἡμετέρας μετριότητος ἐπισκόπους μετὰ τῶν ὑπολοίπων τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως ἀνδρῶν καὶ τῶν εὐλαβεστάτων δούλων τοῦ θεοῦ μετ' εὐμενείας τῆς εἰθισμένης γαληνότητος, ὅπως καὶ τῇ ἐξ αὐτῶν μαρτυρίᾳ μετ' εὐχαριστίας εἰς τὰ οἰκεῖα ἑαυτῶν ἐπαναστρεφόντων παρὰ πᾶσι τοῖς ἔθνεσι συχνάσῃ ὁ ἔπαινος τῆς ὑμετέρας φιλανθρωπίας ὡς ἐκείνου τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, οὕτινος μετὰ τελευτὴν ἡ ἀξιεπαίνετος οὐδὲν ἧττον φήμη ἀκμάζει, οὕτινος οὐ μόνον τὸ ἐπίσημον τῆς ἐξουσίας ἐστὶν ἀλλὰ καὶ τῆς εὐσεβείας, μεθ' οὗ ἐκείνη ἡ ἱερωτάτη σύνοδος τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ προέδρων ἐν τῇ Νικαέων πόλει ἐπὶ διεκδικήσει τῆς ὁμοουσίου τριάδος συνῆλθε, καὶ καθὼς Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου, οὕτινος ἐν ταῖς ἄλλαις

17 Is. 61,8

MT K v

1 βρετανῶν] βρεττανῶν T v 3 δύνανται] δύνονται T 4 κρατοῦνται] κρατῶνται v ὁμοφρονοῦσι] ὁμοφονοῦσι MT K σκανδάλου] σκανδάλων K 7 – 8 τεθεμελίωται] τεθεμελείωται K 8 αὐθεντίαν τῇ ἀληθείᾳ πάντα MT ἔθνη ἅμα ἡμῖν MT 11 στεῖλαι *om.* MT πρὸς] πρὸ M ἀνδρείας] ἀνδρίας M 14 ὡς περὶ] ὥσπερ K φιλονεικεῖν] φειλονεικεῖν K 15 inmutabilia = ἄτρ⟨επ⟩τα] ἄτρωτα MT K v προφέρειν] προσφέρειν MT K 15 – 16 θεοστέπτου] θεοσκεπάστου v 17 κελεύσητε] κελεύσηται T K καὶ τὴν δικαιοσύνην T 19 ἐκλάμπῃ] ἐκλάμπει M v eorum = ὑμῶν 24 εὐχαριστίας] εὐχαριστείας K ἑαυτῶν] αὐτῶν K ἐπαναστρεφόντων] ἐπαναστραφέντες M ἐπαναστρέφοντες T 26 ἡ *om.* M K ἧττον φήμη] ἥττω φημὶ K 28 τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ] τῖη K v νικαέων] νικαίων T διεκδικήσει] ἐκδικήσει MT K 29 ἐν] πρὸς v

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

atque Brittanorum plurimi confamulorum nostrorum esse noscuntur, qui et de hoc curiose satagere non desistunt, ut cognoscant quid in causa apostolicae fidei peragatur, qui, quantum prodesse possunt, dum in consonantia fidei nobisque tenentur nobisque concorditer sentiunt, tantum, quod absit, si quid scandali in fidei kapitulo patiantur, inueniuntur infesti atque contrarii. nos autem, licet humillimi, ⟨sed tamen⟩ summis uiribus enitimur, ut christiani uestri imperii res publica, in qua beati Petri apostolorum principis sedes fundata est, cuius auctoritatem omnes christianae nobiscum nationes uenerantur et colunt, per ipsius beati Petri apostoli reuerentiam omnium gentium sublimior esse monstretur; personas autem de nostrae humilitatis ordine ⟨eligere⟩ praeuidimus et dirigere ad uestrae a deo protegendae fortitudinis uestigia, quae omnium nostrum, id est uniuersorum per septentrionales uel occiduas regiones episcoporum, suggestionem, in qua et apostolicae nostrae fidei confessionem praelibauimus, offerre debeant, non tamen tamquam de incertis contendere, sed ut certa atque inmutabilia conpendiosa definitione proferre suppliciter obsecrantes, ut a deo coronato uestro imperio fauente haec eadem omnibus praedicari atque apud omnes obtinere iubeatis, ut deus, qui ueritatem et *iustitiam diligit*, omnia prospera uestrae serenissimae benignitatis temporibus donet, in quibus apostolicae praedicationis ⟨et⟩ pietatis ueritas fulgeat, meliori ac prospero successu eorum fortissimae tranquillitatis imperium letari de hostium subiectione concedens.

Suscipere itaque dignamini, piisimi principum, a nostra humilitate directos episcopos cum reliquis ecclesiastici ordinis uiros atque relegiosis seruis dei cum solitae tranquillitatis clementia, quatenus et ex ipsorum testimonia cum gratiarum actione in propria remeantium apud omnes nationes laus clementiae uestrae crebrescat sicut magni illius Constantini, cuius post obitum laudabilis fama nihilominus uiget, cuius insigne non tantum potestatis est sed pietatis, cum quo illud sacratissimum concilium trecentorum decem et octo antistitum in Niceam ciuitatem in defensione cumsubstantialis trinitatis conuenit, et sicut

VPG BR MNL K

1 atque] seu BR brittanorum] britannorum R britanorum G K noscuntur] cognoscuntur M qui] quia VPG curiose] curiosa V 2 satagere] fategeret NL cognoscant] cognuscant V 3 tenentur] tenuntur VP¹G B¹ NL (!) 4 kapitulo] capitulo BG MNL K periculo R 5 ἀλλ' ὅμως = ⟨sed tamen⟩ *om.* VPG BR MNL K 6 uestri *om.* K publica] publicam V apostolorum] apostulorum V principis] principes V N sedes] sedis B¹R 7 fundata] facta G auctoritatem] auctoritate VG ML 8 reuerentiam] reuerentia VG NL 9 ordine] ordinem V ἐπιλέξασθαι = ⟨eligere⟩ *om.* VPG BR MNL K et *om.* BR dirigere] diregere B¹ 10 nostrum] nostrorum M 11 septentrionales] septemtrionales RG MNL regiones] regio B¹ 12 offerre] offere P¹ incertis] incestis N 13 ut certa] incerta G N inmutabilia] incommutabilia G N immotabilia M definitione] difinitione B diffinitione R M proferre] proferrere P suppliciter] simpliciter BR 15 apud atque K obtinere] optinere P RG L K obtenere B¹ diligit] dilegit B¹ omnia *om.* N 16 prospera] prospere VP 17 καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG BR MNL K ueritas] uetas VPG ueritatis N fulgeat] fulget PG MNL K prospero] prosperos VP R NL prosperero B¹ successu] suggessu N 18 letari] laetari P B M hostium] ostium K 20 reliquis episcopis ecclesiastici M ecclesiastici] ecclesiasticis VP¹G uiros] uiris P² R relegiosis] religiosis RG MN K seruis] serui M¹ seruos N¹ solitae] solita R solita et K 21 et ex] ex et R testimonia] testimonio BRG NL K 22 apud] aput P 23 obitum] ouitum G nihilominus] nichilominus RG N potestatis] pietatis R 24 est *om.* MNL pietatis] piaetatis V trecentorum] CCCtorum B actorum R (!) 25 antistitum] antestitum V niceam ciuitatem] *nicea ciuitate* M *cumsubstantialis*] *consubstantialis* P² BRG MNL K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

αὐτοῦ ἀρεταῖς ἡ μονογενὴς εὐσέβεια κηρύττεται, οὗτινος ἐπινεύσαντος διὰ τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου πνεύματος τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα πατέρων ἡ γνώμη ἐκηρύχθη, ἣν αὐτοῖς ἐνέπνευσε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸ ὁμοούσιον τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ, καὶ καθὼς τοῦ ἐξόχως τῆς ἀληθείας ἐρῶντος Μαρκιανοῦ τοῦ βασιλέως τοῦ καὶ τὴν πρώτην ἐν Ἐφέσῳ σύνοδον, ἅτε δὴ καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν πίστιν κηρύττοντος ὑπὸ τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου δεχθῆναι ἐποίησε καὶ ⟨τὰς αὐξήσαντας πλάνας⟩ ἐκ τῆς τοῦ θεοῦ ἀπήλασεν ἐκκλησίας, τὸν ἱερώτατον ἐκεῖνον Τόμον ἐπισπασάμενος τοῦ ἀποστολικοῦ ἀνδρὸς τοῦ πάπα Λέοντος, ὃν ὁ μακάριος Πέτρος ὁ ἀπόστολος ἰδίοις ὑπηγόρευσε ῥήμασι, καὶ καθὼς τοῦ τελευταίου μέν, ὅμως δὲ πάντων ἐξοχωτέρου τοῦ μεγάλου ἐκείνου Ἰουστινιανοῦ, οὗτινος ὡς ἡ ἀρετὴ οὕτως καὶ ἡ εὐσέβεια εἰς κρείττονα τάξιν ἀνεκαίνισε τὰ πάντα, οὗτινος καθ' ὁμοίωμα ἡ αὐτοκρατορία τῆς ἀνδρειοτάτης ὑμῶν εὐμενείας ἀρεταῖς τε καὶ ἐγχειρήμασι τὴν πολιτείαν τῶν Χριστιανῶν κατασφαλίζεται καὶ ἐπὶ τὸ κρεῖττον ἀνακαινίζει τοῖς τῆς εὐσεβείας σπουδάσμασι καὶ τῇ καθολικῇ συντρέχει ἐκκλησίᾳ, ἵνα ἐν τῇ ἑνώσει τῆς ἀληθοῦς ἀποστολικῆς ὁμολογίας τελειότερον συναφθῇ, ἣν μέχρι τοῦ παρόντος σὺν ἡμῖν ἡ ἁγία τῶν Ῥωμαίων ἐκκλησία φυλάττει, ὅπως τῆς ἀληθοῦς εὐσεβείας τὸ μυστήριον λαμπρότερον σάλπιγγος εἰς ὅλον τὸν κόσμον κηρυχθῇ καί, ἔνθα ταύτης τῆς ἀληθοῦς ὁμολογίας τὸ ἀκέραιον ταῖς εὐσεβέσι σπουδαῖς τῆς ὑμετέρας βασιλείας ἐπικρατεῖ, ἔπαινος ἅμα καὶ εὐεργεσία τοῦ γαληναίου ὑμῶν κράτους κηρυχθήσεται, ἵνα μετὰ τῶν τῆς εὐσεβείας ἐπαίνων καὶ τῆς βασιλείας ὑμῶν πλατυνθῶσι θεοῦ ἐπινεύοντος τὰ ἐξαίρετα, καὶ οὓς ἡ τῆς ἀληθοῦς εὐσεβείας ὁμολογία προτρέπεται ἡ βασιλικὴ ἀνδρεία κτήσηται.

Καὶ ἡμεῖς γάρ, εἰ καὶ ἀνάξιοι, τὴν τοῦ θεοῦ φιλανθρωπίαν ἱκετεύομεν, ἵνα χωρὶς ὀλίσθου τινὸς μέχρις αὐτοῦ τοῦ τῆς ζωῆς ὅρου ἄσπιλον ⟨τὴν πίστιν⟩ ἡμᾶς φυλάξαι καὶ κηρύξαι συγχωρήσῃ καὶ δι' αὐτῆς ἐνώπιον αὐτοῦ δοξασθῆναι, ἐπειδὴ εἰ καὶ *σοφίαν κοσμικὴν καὶ ματαίαν ἀπάτην*, ὡς φησιν ὁ μακάριος Παῦλος ὁ ἀπόστολος, παντελῶς ἀγνοοῦμεν, ὅμως τὸν κανόνα τοῦ ἀληθοῦς κηρύγματος τῇ ἁπλουστάτῃ ἀληθείᾳ διδάσκομεν καὶ διεκδικοῦμεν, ἐπειδὴ οὐχὶ πομπὰς ῥημάτων ἔχειν ἐπιθυμοῦμεν, ἵνα ταῖς φιλονεικίαις προκαταληφθῶμεν – οὔτε γὰρ ἐκβαίνει ἐν στενοχωρίαις διαγόντων ἡμῶν –, ἀλλὰ τοὺς θέλοντας ἐπιστρέψαι πρὸς τὴν ἀλήθειαν τῆς ὀρθῆς ἡμῶν πίστεως τὴν τάξιν μετὰ ἁπλῆς καρδίας καὶ ῥημάτων πραότητος προφέρομεν. σῶσαι γὰρ διὰ τῆς ἀληθείας τῆς ἀποστολικῆς ὁμολογίας τὰς ἐκ τῆς θείας ροπῆς ἐμπιστευθείσας ἡμῖν ψυχὰς ἐπιθυμοῦμεν ἢ διὰ φλυαρίας τοὺς ἀκούοντας

---

23 – 24 Col. 2,8 27 – 28 cf. 2. Tim. 2,25 2. Tim. 4,4

MT K v

---

1 ἐπινεύσαντος] ἐπιπνεύσαντος MT K 2 ἑκατὸν πεντήκοντα] ρν̄ K 3 τῷ² *om.* v 5 ὑπὸ] ἀπὸ K v χαλκηδόνι] χαλκηδόνου K 6 ἐποίησε] ποιήσαντος MT et terrores, qui adcreuerunt = καὶ τοὺς αὐξήσαντας φοβερισμοὺς MT K v errores = ⟨τὰς … πλάνας⟩ *om.* MT K v ἀπήλασεν] ἀπελάσαντος MT 9 ὅμως] ὁμοίως K v ἐξοχωτέρου] ἐξοχώτερον K 11 ὁμοίωμα] ὁμοίωσιν M uirtutis = ἀρεταῖς τε καὶ (ἀρετῆς) 12 τοῖς τε τῆς K² 13 σπουδάσμασι] δόγμασι K unitate = ἑνώσει (ἑνότητι) 14 τελειότερον] τελεώτερον MT 18 γαληναίου] γαληνίου v τῶν … ἐπαίνων] τὸν … ἔπαινον M 19 eorum = ὑμῶν] ὑμῖν M 20 ἀνδρεία] ἀνδρία M κτήσηται] κτήσεται MT 21 ἱκετεύομεν] ἱκετεύωμεν K 22 ⟨τὴν πίστιν⟩ *coni.* Lu 23 συγχωρήσῃ] συγχωρήσει M² K 26 φιλονεικίαις] φιλονεικείαις K προκαταληφθῶμεν] καταληφθῶμεν K 27 ἐκβαίνει] ἐκβαίνειε K licet = ἐκβαίνει (ἔξεστι) 29 προφέρομεν] προσφέρομεν MT K σῶσαι] ὅσα M 30 φλυαρίας] φλυαρίαν K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Theodosii magni, cuius inter alias eius uirtutes singularis pietas praedicatur, quo adnitente per sancti spiritus gratia centum quinquaginta patrum sententia, qu⟨am⟩ eis inspirabat spiritus sanctus consubstantialis patri et filio, praedicatus est, et sicut egregii ueritatis amatoris Marciani principis, qui et primum concilium Ephesenum, utpute catholicam et apostolicam fidem praedicans, a sancta Chalcedonensi synodo suscipi fecit et errores, qui adcreuerunt, de dei ecclesia reppulit, sacrum illum Tomum amplexus apostolici uiri papae Leonis, quem beatus Petrus apostolus uerbis eius ediderat, et sicut extremi quidem, praestantissimi tamen omnium magni illius Iustiniani, cuius ut uirtus ita et pietas omnia in meliorem ordinem restaurauit, cuius instar fortissimae clementiae uestrae principatus uirtutis quidem conatibus rem publicam christianam tuetur et restaurat in melius pietatis studiis catholicae succurrit ecclesiae, ut in unitate uerae apostolicae confessionis perfectius copuletur, quam nunc usque nobiscum sancta Romana seruat ecclesia, quatenus sincerae pietatis archanum tuba clarius per totum orbem praedicetur et, ubi huius uerae confessionis sinceritas piis uestri imperii fauoribus obtinet, laus simul ac meritum serenissimi uestri imperii praedicetur, ut cum pietatis laudibus etiam regni eorum deo annuente dilatentur insignia quosque uerae pietatis inuitat confessio imperialis fortitudo possideat.

Nam et nos, licet indigni, dei clementiam deprecamus, ut sine aliquo lapsu usque ad ipsius uitae terminum inmaculatam ⟨fidem⟩ nos seruare ac predicare concedat et per ea in suo conspectu gloriari, quia et si *saeculi sapientiam et inanem fallaciam*, ut beatus Paulus apostolus dicit, paenitus ignoramus, uerae tamen praedicationis normam simplici ueritate docemus atque defendimus, quia non uerborum pompas habere cupimus, ut contentionibus occupemur – nec enim licet in angustiis nobis degentibus –, sed qui conuerti ad ueritatem uoluerint rectae nostrae fidei ordinem cum simplicitate cordis uerborumque lenitate proferrimus. saluare enim per apostolicae confessionis ueritatem commissas nobis diuina dignatione animas cupimus quam per uerbosam loquacitatem in

VPG BR MNL K

1 theodosii] theodosi B^1 theodosis B^2 eius *om.* B^2G K pietas] pietatis K quo adnitente] quod adnitente BG NL quod admittente R 2 gratia] gratiam B^2RG M centum quinquaginta] .CL. BR qu⟨am⟩] qui VPG BR MNL K 3 praedicatus – praedicata? 3–4 amatoris ueritatis R 4 principis qui] principesque VP^2G principesquae P^1 principis M^2 ephesenum] ephesinum BR utpute] utpote P B^2RG MN K et^2 *om.* VP atque K 5 chalcedonensi] chalcedoninsi V calcedonensi BR ML K calcodonensi N synodo] sinodo B *om.* G synodi N suscipi] suscepi B^1R 5–6 qui adcreuerunt] qui accreuerunt R ML quia decreuerunt K 6 reppulit] repulit VP R sacrum] sacram N tomum] thomum BRG M K 7 quem] quam N apostolus uerbis] urbis R 8 iustiniani] iustiani RG iustinini M^1 9 fortissimae] fortissimi V uestrae clementiae BR 10 rem] in R 11 ut] et M in *om.* K perfectius] profectus VP 12 copuletur] copiletur VP^1 romana] roma VPG seruat] constat G^1 quatenus] quatinus G 13 archanum] arcanum P L tuba] toba R uerae huius V 14 sinceritas] sinceritatis N 14–15 fauoribus … imperii B^2 *marg.* 14 obtinet] optinet P RG NL K *om.* M meritum] memeritum VP^1 15 pietatis] pietas P^1 16 possideat] possedeat V B^1 17 deprecamus] deprecamur BRG M 18 uitae terminum] uita&erminum B^1 ⟨fidem⟩ *coni.* Lu 19 fallaciam] fallatiam VG fallacium M^1 beatus *om.* BR 20 paenitus] penitus B^1RG MNL K uerae tamen] uerumtamen B^2 22 enim *om.* G nobis] nostris N 23 nostrae rectae R 24 lenitate] laenitate V ueritate ML leritate N (lenitate – beritate) proferrimus] proferimus BG MNL saluare] saluari B 25 commissas] conmissas B uerbosam] uerborum G^1 uerbo sca N

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

εἰς πλάνην ἐμβάλλειν. διόπερ ὅστις δήποτε τῶν ἱερέων ταῦτα τὰ ἐν τῇ ὁμολογίᾳ τῆς ἡμετέρας μετριότητος περιεχόμενα ἅμα ἡμῖν εἰλικρινῶς κηρύττειν ἐπιθυμήσει, ἵνα τῇ ἡμετέρᾳ ἀποστολικῇ πίστει ὁμόφρονας, ὡς συνιερεῖς, ὡς συλλειτουργούς, ὡς τῆς αὐτῆς πίστεως καί, ἵνα ἁπλῶς εἴπωμεν, ὡς πνευματικοὺς ἀδελφοὺς καὶ συνεπισκόπους ἡμῶν δεχόμεθα· τοὺς δὲ ταῦτα σὺν ἡμῖν ὁμολογεῖν μὴ θέλοντας ὡς ἐχθροὺς τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ὁμολογίας ἐνόχους εἶναι κρίνομεν τῆς αἰωνίου κατακρίσεως, οὔτε δέ ποτε τοὺς τοιούτους ἐν τῷ συλλόγῳ τῆς ἡμετέρας μετριότητος εἰ μὴ διορθωθέντας ἀνεχόμεθα δέξασθαι, μήτε παραβῆναι ἡμᾶς τις ἐξ αὐτῶν ὑπολάβοι, ὅπερ παρελάβομεν ἀπὸ τῶν προηγησαμένων ἡμᾶς. διὰ τοῦτο *χαρὰ* μεγάλη ἔσται *ἐν οὐρανῷ* καὶ ἐπὶ γῆς, ἐὰν τῆς ὑμετέρας εὐμενοῦς ⟨εὐσεβείας⟩ μεσιτευούσης ὁ συμβασιλεὺς ὑμῶν καὶ παντοκράτωρ θεὸς ταῦτα πρὸς πέρας ἀγάγοι, ἵνα *ὁ οὐρανὸς εὐφρανθῇ καὶ ἀγαλλιάσεται ἡ γῆ* γινομένης *εἰρήνης πολλῆς τοῖς τὴν* ἀλήθειαν *ἀγαπῶσι, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς σκάνδαλον,* καὶ ἀφαιρεθήσεται ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ βδέλυγμα σκανδάλου τὸ ὂν *εἰς πτῶσιν πολλῶν* ἀσυστάτων καὶ ἁπλουστέρων, καὶ γενήσεται *μία πίστις,* ἓν στόμα καὶ χεῖλος ἓν καὶ μία πρὸς πάντας τοῦ ἀποστολικοῦ κηρύγματος ὁμολογία, *ἐν ὅσῳ* πάντες ὁμοθυμαδὸν *λαλοῦσι τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ·* ἥντινα ἐν τοῖς χρόνοις τῆς ὑμετέρας γαληναίας εὐδαιμονίας ὁ πολυέλεος θεὸς χαρίσασθαι καταξιώσει, ἕως τὰ διεσπασμένα *πρὸς οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας* τοῦ θεοῦ κατασκευάζονται, τὰ διακεχωρισμένα εἰς ἁρμογὴν τῆς ἀληθείας συνέρχονται, τὰ διεζευγμένα εἰς ἀγάπην ἀποστολικῆς πίστεως συνάπτονται, τὰ διεσκορπισμένα εἰς ἕνωσιν τῆς ἐπικρατούσης ἀποστολικῆς ⟨ἀληθείας⟩ συνέρχονται, ἵνα ὁμοφρόνως ἅμα ἡμῖν πάντες τὴν μεγαλειότητα τοῦ ἐνεργήσαντος τὸ ἀγαθὸν τοῦτο θεοῦ πιστῶς ἰσχύσωσι παρακαλέσαι ὑπὲρ τοῦ μακροχρόνιον καὶ τελείαν εὐδαιμονίαν θεόθεν χαρισθῆναι τῷ κράτει τῆς ὑμῶν ἀνδρείας, ἵνα τοῖς καμάτοις τῆς ὑμῶν ἀηττήτου ἡμερότητος συναχθήσονται ἐκ τῶν ἐθνῶν εἰς τὸ ⟨*ὁμολογήσασθαι*⟩ *τῷ ὀνόματι τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ* καὶ δοξάζειν ἐν ὕμνοις τὴν ἀληθῆ αὐτοῦ *ὁμολογίαν τοῦ ποιήσαντος θαυμάσια μεγάλα μόνου, τοῦ ποιήσαντος τέρατα ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ ἀνταναιροῦντος πολέμους μέχρι τῶν ἐσχάτων τῆς γῆς,* ὃς τὰ διεσπαρμένα συνήγαγε καὶ τὰ συναχθέντα φυλάττει, ὃς τοὺς εὐσεβεῖς βασιλεῖς ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ βασιλεύειν προστάττει, ὄντινα διὰ τῆς ἀγρύπνου εὐσεβείας καὶ τῶν ἀηττήτων καμάτων συνεργοῦντος τοῦ θεοῦ φυλάττουσιν.

---

9 Lc. 15,7 11 Ps. 95,11 12 Ps. 118,165 13 Lc. 2,34 14 Eph. 4,5 15 – 16 Act. 2,11 17 1. Cor. 14,12 19 cf. Joh. 11,52 24 Ps. 105,47 25 Ps. 135,3 – 4 25 – 26 Ps. 45,9 – 10

MT K v(29)

---

1 ἱερέων] ἱερῶν K τὰ *om.* MT K 3 ὁμόφρονας] ὁμοφρόνως v 5 δεχόμεθα] δεχώμεθα M v 6 αἰωνίου] αἰωνίας T 10 pietate = ⟨εὐσεβείας⟩] βασιλείας MT K v 11 ἀγαλλιάσεται] ἀγαλλιάσηται T K v 15 dum = ἐν ὅσῳ (*cf.* 138,17: dum = ἕως) 17 καταξιώσει] καταξιώσαι K 18 τῆς *om.* MT v 20 ueritate = ⟨ἀληθείας⟩] ἐκκλησίας MT K v 23 ἀνδρείας] ἀνδρίας M 24 confitendum = ⟨ὁμολογήσασθαι⟩] πιστεύειν MT K v ἐν τῷ ὀνόματι K v 26 τοῦ *om.* MT K 27 φυλάττει] φυλάττοι T 29 τοῦ *om.* MT φυλάττουσιν v *desin.* (52,15)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

errorem audientes immittere. quicumque proinde sacerdotum haec, quae in hanc nostrae humilitatis confessione continentur, nobiscum sinceriter praedicare desiderant, ut nostrae apostolicae fidei concordes, ut consacerdotes, ut comministros, ut eiusdem fidei et, ut simpliciter dicamus, ut spiritales fratres et coepiscopos nostros suscipimus; qui haec uero confitere nobiscum noluerint, ut infestos catholicae atque apostolicae confessionis perpetuae condempnationis reos esse censemus, nec aliquando tales in nostrae humilitatis collegio nisi correctos suscipere patimus, nec transgredi nos quisquam eorum arbitretur, quod a praedecessoribus nostris percepimus. propterea *gaudium* magnum *erit in caelo* et in terra, si uestra benignissima pietate mediante haec conregnator uester omnipotens deus ad effectum perduxerit, ut *caelum iocundetur, exultet et terra*, dum *pax multa* sit *diligentibus* ueritatem *et non est eis scandalum*, et auferetur de domo dei abhominatio scandali, quae erat *ad ruinam multorum* inconstantium uel simplicium, et fit *una fides*, unum os et labium unum ⟨et una⟩ apud omnes apostolicae praedicationis confessio, dum omnes unianimes *loquentur magnalia dei*; quam uestrae serenissimae felicitatis temporibus misericors deus concedere dignabitur, dum dissipata *in aedificationem ecclesiae* dei construuntur, segregata in conpaginem ueritatis conueniunt, dissociata in caritatem apostolicae fidei copulantur, dispersa in unitate optinente apostolica ueritate concurrunt, ut concorditer nobiscum omnes hoc bonum operantis dei maiestatem fideliter ualeant obsecrare pro longeuitate atque perfecta prosperitate uestrae fortitudinis imperii diuinitus concedenda, ut eorum inuictissimae mansuetudinis laboribus congregentur ex gentibus ad *confitendum nomini sancto eius* et gloriandum in laude uerae eius *confessionis, qui facit mirabilia magna solus, qui facit prodigia super terram auferens bella usque ad fines terrae*, qui dispersa congregat et congregata conseruat, qui tam piissimos principes super populum suum regnare praecepit, quem peruigili pietate et inuictis laboribus deo cooperante custodiunt.

VPG BR MNL K

1 immittere] inmittere BG N 2 confessione] confessionem BR M K¹ continentur] continetur P R NL 3 comministros] conministros P¹ BG ut¹ *om.* B 4 spiritales] spirituales M suscipimus] suscepimus B¹R uero haec BR uero] uere V 5 nobiscum] uobiscum VP atque] atquae P apostolicae fidei confessionis G 6 condempnationis] condemnationis P B condennationis K tales] talis B¹R 7 collegio] collegione M patimus] patimur P B²G M patemur B¹ petimus R nec] et R quisquam] quiquam G 8 praedecessoribus] depraecessoribus MNL percepimus *om.* N 9 pietate] piaetate P conregnator] corregnator M uester] uestrae VPG uestros L 10 perduxerit] preduxerit K ut] ad R iocundetur] iucundetur P dum *om.* M sit] fit P 11 auferetur] auferatur B² abhominatio] abominatio B MNL 12 inconstantium] inconstantiam V¹ fit] sit NL 13 os] hos B¹ unum] una B M² καὶ μία = ⟨et una⟩] non VP *om.* BRG MNL K 14 unianimes] unanimes B¹RG L 15 misericors] misiricors N dissipata] dissipabitur V¹ dissipatam K aedificationem] edificationem V R aedificatione M 16 segregata] segregatur VP¹ segregantur G conpaginem] conpagine BR MNL K dissociata] dissotiata V K 16 – 17 apostolicae] apostoli N 17 copulantur] copolantur P unitate] unitatem P optinente] obtinente B M 18 concorditer] concurditer V¹ omnes] omnis VP¹G bonum hoc K operantis] operantes P² BR 19 longeuitate] longaeuitate P² longa uita R longe uitae N K 20 concedenda] contendam V con.dendam P¹ concedendum G condenda R MNL K eorum = ὑμῶν 21 confitendum] fitendum P¹ consitendum M in laude = ἐν ὕμνοις 22 terram] terra NL 23 et] qui K conseruat] seruat ML sunt seruat N piissimos principes] piissimus princeps R 24 quem peruigili] quāēperuigeli B¹ pietate] piaetate P cooperante] operante MNL

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ΑΙ ΥΠΟΓΡΑΦΑΙ

Ᾱ Ἀγάθων, ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας πόλεως Ῥώμης, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ ἅμα τῷ κοινῷ ὅλης τῆς συνόδου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῇ γενομένῃ χάριν τῆς ὀρθότητος τῆς ἀποστολικῆς ὁμολογίας ὡς ἀνωτέρω περιέχεται φρονῶν ὑπέγραψα.

Β̄ Ἀνδρέας, χάριτι θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐν τῇ Ὄστῃ ἐκκλησίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

Γ̄ Ἀγνέλλος χάριτι θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐν Τερρακένῃ ἐκκλησίας ἐπαρχίας Καμπανίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

〈.....〉

Ε̄ Ἀδεοδάτος χάριτι θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐν Σάρμῃ ἐκκλησίας ἐπαρχίας Καμπανίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΣΤ̄ Πέτρος χάριτι θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐν Κούμῃ ἐκκλησίας ἐπαρχίας Καμπανίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

Ζ̄ Ἀγνέλλος χάριτι θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐν Μεσένῃ ἐκκλησίας ἐπαρχίας Καμπανίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

Η̄ Γάρζιχος χάριτι θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐν Ποτιολάνῳ ἐκκλησίας ἐπαρχίας Καμπανίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

Θ̄ Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Λουκριτίας ἐπαρχίας Καλαβρίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

Ῑ Ἀγνέλλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐν Νεαπόλει ἐκκλησίας ἐπαρχίας Καμπανίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΙᾹ Αὐριλιανὸς ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Νολάνου ἐπαρχίας Καμπανίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

MT K(10)

---

5 ὅλης *om.* M 8 ἁγίας *om.* MT 10 ὑπέγραψα· ὡσαύτως καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ὑπέγραψαν ὁμοίως K *et desin.* (122,8) 11 ἐν τερρακένῃ] ἀντερρακένῃ M ἐν τερρακαίνῃ T 14 – 16 Nr. 4 (Agnellus Fundanae) *om.* MT 17 σάρμῃ] 〈φού〉ρμῃ? 23 ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐν M μεσένῃ] μισαίνῃ T 24 ἀποστολικῆς πίστεως ἡμῶν συνετάξαμεν ὁμοθυμαδὸν M 26 γάρζιχος] γαρζιος T ποτιολάνῳ] ποτιελάνῳ M 29 καλαβρίας] καβρίας M 32 ἐλέει] ἐλέῳ T 35 νολάνου] νωλάνου T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ET SUBSCRIPTIONES EPISCOPORUM

1 Agatho, episcopus sanctae dei catholicae atque apostolicae ecclesiae urbis Romae, huic suggestioni cum generalitate totius apostolicae sedis concilii pro rectitudine apostolicae confessionis factae sicut superius continet consensi et subscripsi.

2 Andreas, gratia dei episcopus sanctae Hostensis ecclesiae, in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

3 Agnellus gratia dei episcopus sanctae ecclesiae Terracinensis prouinciae Campaniae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

4 Agnellus gratia dei episcopus sanctae Fundanae ecclesiae prouinciae Campaniae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

5 Adeodatus gratia dei episcopus sanctae Furmianae ecclesiae prouinciae Campaniae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

6 Petrus gratia dei episcopus sanctae Cumanae ecclesiae prouinciae Campaniae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

7 Agnellus gratia dei episcopus sanctae ecclesiae Mesenatis prouinciae Campaniae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

8 Gaudiosus gratia dei episcopus sanctae ecclesiae Puteolanae prouinciae Campaniae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

9 Stephanus gratia dei episcopus sanctae ecclesiae Lucrensis prouinciae Calabriae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

10 Agnellus humilis episcopus sanctae ecclesiae Neapolitanae prouinciae Campaniae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

11 Aurelianus humilis episcopus sanctae ecclesiae Nolanae prouinciae Campaniae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

VPG BR MNL K

---

2 et ... episcoporum *om.* MNL subscriptiones] subscriptionis VP 4 atque] atquae P at M^1 5 suggestioni] suggessioni N suggestione K 6 continet] continetur BR 7 gratia] gratiae PG hostensis] ostensis G N hostiensis M K (!) 8 fide] fidei B^2 unianimiter] unanimiter P^2 RG L K construximus] construcximus K 9 terracinensis] teracinensis BR campaniae *om.* MNL 10 hanc suggestionem] hac suggestione MN (*et ita saepe*) fide] fidei B unianimiter] unanimiter R L K (*et ita saepe in codd. recent.*) 12 sanctae *om.* MNL 13 fide] fidei G construximus] construcximus K (*et ita saepe*) 15 furmianae] formiane BR farmiane G firmiane N 16 fide] fidei V^1P 18 cumanae] cummanae V ecclesiae cumanae M 21 mesenatis] mesinatae BR 24 ecclesiae *om.* VP MN K 25 apostolica] apostolaca P 27 lucrinsis ecclesiae BR prouinciae calabriae *om.* BR calabriae] galabriae M campaniae N K 30 humilis] gratia dei N 31 aurelianus] aurilianus V BR nolanae ecclesiae B N

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ΙΒ̄ Βαρβάτος χάριτι θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Βενεβέντου ἐπαρχίας Καμπανίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΙΓ̄ Δεκόροσος χάριτι θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Καπούας ἐπαρχίας Καμπανίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΙΔ̄ Ἰουλιανὸς ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Κονσέντου ⟨ἐπαρχίας Βριττίων⟩ ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΙΕ̄ Ἰωάννης χάριτι θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ἰδροῦντος ἐπαρχίας Καλαβρίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΙϚ̄Τ̄ Γερμανὸς ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Τερεντοῦ ἐπαρχίας Καλαβρίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΙΖ̄ Θεοφάνης ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Τούρης ἐπαρχίας Καλαβρίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΙΗ̄ Πέτρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας ἐν Κοτρῶνι ἐπαρχίας Βριττίων ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΙΘ̄ Παῦλος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Σκυλλακίνης ἐπαρχίας Βριττίων ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

Κ̄ Γεώργιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ταυριάνης ἐπαρχίας Καλαβρίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΚᾹ Θεόδωρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ταρπείας ἐπαρχίας Καλαβρίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΚΒ̄ Ἀβουνδάντιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Τεμψάνης ἐπαρχίας Βριττίων ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

MT

---

1 βενεβέντου] βενεβεντοῦ M 5 συνετάξαμεν ὁμοθυμαδὸν M 7 ⟨ἐπαρχίας βριττίων⟩ *om.* MT
19 κοτρῶνι] κοτρῶν M 22 σκυλλακίνης] σκυλακίνης M 25 ἐλάχιστος *om.* M ταυριάνης] ταυριανῆς T 28 ταρπείας] ταρπενίας M τρ⟨ο⟩πείας?

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

12 Barbatus gratia dei episcopus sanctae Beneuentanae ecclesiae prouinciae Campaniae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

13 Decorosus gratia dei episcopus sanctae ecclesiae Capuanae prouinciae Campaniae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

14 Iulianus indignus episcopus sanctae ecclesiae Consentinae prouinciae Britiarum in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

15 Iohannes gratia dei episcopus sanctae ecclesiae Ydrontinae prouinciae Calabriae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

16 Germanus humilis episcopus sanctae Tarantinae ecclesiae prouinciae Calabriae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fice unianimiter construximus, similiter subscripsi.

17 Theophanius humilis episcopus sanctae ecclesiae Torinae prouinciae Calabriae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

18 Petrus humilis episcopus sanctae Cotronensis ecclesiae prouinciae Brittiarum in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

19 Paulus humilis episcopus sanctae Scyllacinae ecclesiae prouinciae Brittiorum in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

20 Georgius humilis episcopus sanctae Taurianae ecclesiae prouinciae Calabriae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

21 Theodorus humilis episcopus sanctae Tropeianae ecclesiae prouinciae Calabriae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

22 Abundantius humilis episcopus sanctae ecclesiae Tempsanae prouinciae Brittiorum in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

VPG BR MNL K

---

1 beneuentanae] beniuentanae K 4 decorosus] decoratus G¹ 7 consentinae] chosintinae B cosintiae R cosentinae ML K cosentinae ecclesiae BR N (*et ita saepe*) britiarum] briciarum BR ML 10 ydrontinae] ydroytinae V hydrontinae B K hidrontine R calabriae] briciarum BR galabriae M 13 tarantinae] tarentinae M (!) calabriae] calariae VP galabriae M 16 theophanius] thophanius N torinae] thorinae G calabriae] briciarum G galabriae M (*etc.*) 19 humilis] humiliter N 19–22 cotronensis ... sanctae *om.* N 19 cotronensis] cotroninsis B corenensis M brittiarum] briciarum BRG L britiarum M K 22 scyllacinae] scillacinae VPG cyllacinae MNL brittiorum] brittorum VP K briciarum BR britiarum M 25 georgius] georgios V¹ gregorius G taurianae] taurinae B et auriana K calabriae] galabriae M 26 apostolica] captolica L 28 humilis] humiles V tropeianae] tropaeianae PG 31 tempsanae] temsanae VPG typsanae MN brittiorum] brittorum P briciarum BR briciorum G britiorum M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ΚΓ Ὑάκινθος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Σύρτης ἐπαρχίας Καμπανίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΚΔ Πλακέντιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Βελλικέρνης ⟨ἐπαρχίας Καμπανίας⟩ ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΚΕ Ἰουβενάλιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ἀλβάνης ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΚΣΤ Βίτος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Λευκῆς Σίλβας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΚΖ Παῦλος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Νομέντου ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΚΗ Ἰωάννης ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας τοῦ Πόρτου ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΚΘ Στέφανος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Βενέστροις ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

Λ Φίληξ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Σπολίτης ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ κοινῶς παρ' ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα καὶ ὑπέγραψα.

ΛΑ Ὀνοράτος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας ⟨.....⟩ ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ἕνεκεν τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα καὶ ὑπέγραψα.

ΛΒ Φίληξ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Καμερίνης ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ἕνεκεν τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα καὶ ὑπέγραψα.

ΛΓ Φλῶρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Φούλγης ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ἕνεκεν τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα καὶ ὑπέγραψα.

ΛΔ Δεκέντιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Φοροφλαμίνου ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα καὶ ὑπέγραψα.

ΛΕ Ἰωάννης ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Νούρσης ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ἕνεκεν τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα καὶ ὑπέγραψα.

MT

---

4 βελλικέρνης] βελικέρνης M βελι⟨τ⟩έρνης? 4 – 5 ⟨ἐπαρχίας καμπανίας⟩ *om.* MT 8 συνετάξαμεν ὁμοθυμαδὸν M 12 νομέντου] νομεντοῦ M 14 ἐλάχιστος] ἀνάξιος T 17 ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν] ἐξεθέμεθα M 18 φίληξ] φίλιξ M 18 – 19 τῇ κοινῶς παρ' ἡμῶν γενομένῃ] ἣν T 19 συναίνεσα ὁμοθυμαδὸν καὶ T 20 ὁνοράτος] ὁνωράτος T ⟨.....⟩ *lac.* MT 21 συνηύεσα] συναίνεσα T 23 φίληξ] φίλιξ T ἁγίας *om.* M καμερίνης] καπερήνης T 24 συνηύεσα] συναίνεσα T 27 παρ' ἡμῶν πάντων T συνήνεσα] συναίνεσα T 29 δεκέντιος] δεκεντῖνος T 30 ἡμῶν *om.* M 31 συνήνεσα] συναίνεσα T 33 ἕνεκεν] ὑπὲρ M συνήνεσα] συναίνεσα T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

23 Yachinthus humilis episcopus sanctae ecclesiae Syrrentinae prouinciae Campaniae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

24 Placentius humilis episcopus sanctae ecclesiae Belliternensis prouinciae Campaniae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

25 Iuuenalis humilis episcopus sanctae ecclesiae Albanensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

26 Uitus humilis episcopus sanctae ecclesiae Siluae Candidae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

27 Paulus humilis episcopus sanctae ecclesiae Numento in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

28 Iohannes humilis episcopus sanctae ecclesiae Portuensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

29 Stephanus humilis episcopus sanctae ecclesiae Penestrinae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

30 Felix exiguus episcopus sanctae ecclesiae Spolitinae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

31 Honoratus exiguus episcopus sanctae ecclesiae Sinatae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

32 Felix exiguus episcopus sanctae ecclesiae Camerinae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

33 Florus exiguus episcopus sanctae ecclesiae Fulgensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

34 Decentius exiguus episcopus sanctae ecclesiae Foroflaminensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

35 Iohannes exiguus episcopus sanctae ecclesiae Nursinae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

VPG BR MNL K

---

1 yachinthus] hyaquintus BR iachinctus G yacinctus M hiaquintus K sanctae *om.* M syrrentinae] surrentinae VPG sirentinae B M seretine R 4 placentius] placencius P placentinus K belliternensis] belliterrensis BR NL belliternensis ecclesiae BR N campaniae *om.* VPG MNL 7 iuuenalis] iubenalis K albanensis ecclesiae BR N albanensis] albinensis VPG albinensis prouinciae in VPG 9 ecclesiae *om.* BR 11 numento ecclesiae BR N numento] numanto R numentanae M 13 portuensis ecclesiae BR N portuensis] portunensis V^1 B 15 stephanus] stefanus VP sthephanus R penestrinae ecclesiae BR N penestrinae] paenestrinae P praenestrinae G 15 – 16 suggestionem nostram quam VP 17 – 18 pro ... fide] pro apostolicam nostram fidem VP 17 spolitinae ecclesiae BR N spolitinae] spolitanae BG suggestionem nostram quam VPG 19 honoratus] honestus BR sinatae ecclesiae BR N sinatae] sinate VP R sisinnatae MNL 21 – 22 felix ... subscripsi *om.* R 21 camerinae ecclesiae B N 23 – 24 florus ... subscripsi *om.* N 23 fulgensis ecclesiae BR 25 – 28 decentius ... subscripsi *om.* R 25 decentius] dicentius M foroflaminensis] foroflaminensi VPG foroflamminensis B NL 27 nursinae ecclesiae BG N nursinae] norsinae VPG nupsine MNL

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ΛΣΤ Φίληξ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ἀσκουλάνων ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ἕνεκεν τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα καὶ ὑπέγραψα.

ΛΖ Ἀτριανὸς ⟨ἐλάχιστος⟩ ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ῥετρίνης ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ἕνεκεν τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα καὶ ὑπέγραψα.

ΛΗ Φλῶρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Φουρκόνης ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ἕνεκα τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα καὶ ὑπέγραψα.

ΛΘ Κλαρέντιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Βαλβίσσης ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ἕνεκεν τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα καὶ ὑπέγραψα.

Μ Κρέσκης ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Βιβῶνος ἐπαρχίας Καλαβρίας ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ἕνεκεν τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα καὶ ὑπέγραψα.

ΜΑ Θεοδόσιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Συρακούσης τῆς ἐν Σικελίᾳ ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ἕνεκεν τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα καὶ ὑπέγραψα.

ΜΒ Βενέδικτος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Μεσένης τῆς ἐν Σικελίᾳ ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ἕνεκεν τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα καὶ ὑπέγραψα.

ΜΓ Ἰωάννης ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας εἰς τὰ Θερμιτάνα τῆς ἐν Σικελίᾳ ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ἕνεκεν τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα καὶ ὑπέγραψα.

ΜΔ Πέτρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας τοῦ Ταυρομενίου τῆς ἐν Σικελίᾳ ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ἕνεκεν τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα καὶ ὑπέγραψα.

ΜΕ Ἰουλιανὸς ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Κατάνης τῆς ἐν Σικελίᾳ ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ἕνεκεν τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα καὶ ὑπέγραψα.

ΜΣΤ Γεώργιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Τροκαλιτάνης τῆς ἐν Σικελίᾳ ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα καὶ ὑπέγραψα.

ΜΖ Γεώργιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Λαγαριγενίτης τῆς ἐν Σικελίᾳ ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα καὶ ὑπέγραψα.

MT

---

1 φίληξ] φίλιξ T ἀσκουλάνων] ἀσκουλανῶν M 2 συνήνεσα] συναίνεσα T 4 ⟨ἐλάχιστος⟩ *om.* MT ῥετρίνης] ῥε⟨α⟩τίνης? 5 παρὰ πάντων] παρ' M συνήνεσα] συναίνεσα T 7 φουρκόνης] φουρκώνης T 8 συνήνεσα] συναίνεσα T 11 συνήνεσα] συναίνεσα T 13 κρέσκης] κρέσης T βιβῶνος] βίβωνος T 15 συνήνεσα] συναίνεσα T 18 συνήνεσα] συναίνεσα T 20 ἕνεκεν] ὑπὲρ M 21 συνήνεσα] συναίνεσα T 22 θερμιτάνα] θερμίτανα M 23 παρ' ἡμῶν πάντων M ἕνεκεν] ὑπὲρ M 24 συνήνεσα] συναίνεσα T 27 συνήνεσα] συναίνεσα T 30 συνήνεσα] συναίνεσα T 31 τροκαλιτάνης] τρωκαλιτάνης M 33 συνήνεσα] συναίνεσα T 34 λαγαριγενίτης] ἀγριγεντίνης? 36 συνήνεσα] συναίνεσα T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

36 Felix exiguus episcopus sanctae ecclesiae Asculanensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
37 Hadrianus exiguus episcopus sanctae ecclesiae Reatinae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
38 Florus exiguus episcopus sanctae ecclesiae Furcuninae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
39 Clarentius exiguus episcopus sanctae ecclesiae Balbisis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
40 Crescis exiguus episcopus sanctae ecclesiae Uibonensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
41 Theodosius exiguus episcopus sanctae ecclesiae Syracusanae prouinciae Siciliae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
42 Benedictus exiguus episcopus sanctae ecclesiae Messanensis prouinciae Siciliae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
43 Iohannes exiguus episcopus sanctae ecclesiae Thermitanae prouinciae Siciliae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
44 Petrus exiguus episcopus sanctae ecclesiae Tauromenitanae prouinciae Siciliae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
45 Iulianus exiguus episcopus sanctae ecclesiae Catanensis prouinciae Siciliae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
46 Georgius exiguus episcopus sanctae ecclesiae Trocalitanae prouinciae Siciliae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
47 Georgius exiguus episcopus sanctae ecclesiae Agrigentinae prouinciae Siciliae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

VPG BR MNL K

1 asculanensis ecclesiae BR N asculanensis] ascelanensis BR ascolanae M 3 hadrianus] adrianus BR MN K reatinae ecclesiae BR NL K 5 furcuninae ecclesiae BR N furcuninae] furcinine V furconinae B K furconie R furciniane G forcuninae ML 7 clarentius] clarentinus R K balbisis] baluinsis BR baluisis K 9 uibonensis] dibonensis MNL 11 exiguus] humilis K sanctae *om.* B syracusanae] siracusanae BG ML K 14 messanensis] mersanensis VPG mesanensis BR 17 thermitanae] termitanae BRG M^1 K 18 apostolica] captolica L 18 – 20 subscripsi. iohannis exiguus episcopus sanctae ecclesiae mitatae prouinciae siciliae in hanc suggestionem nostram (nostram *om.* G), quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi. petrus VPG 20 tauromenitanae] taurominitanae V tauromitanae G tauromentane M^1 tauromeritanae K 21 suggestionem nostram quam VP 23 catanensis] catinensis VP catenensis B K cathenensis RG N siciliae] sycilie R silicie N 24 suggestionem nostram quam VPG unianimiter *om.* B georgius] gregorius G trocalitanae] trocolitane R 27 unianimiter *om.* B 29 agrigentinae ecclesiae B agrigentinae] cagrigentinae V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ΜΗ Ἀδεοδάτος ἐν ὀνόματι τοῦ θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Λευκῶν, λεγάτον τῆς σεβασμίας συνόδου τῆς ἐν Γαλλίᾳ τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ συνοδικῶς παρ' ἡμῶν γενομένῃ συναινῶν ὑπέγραψα.

ΜΘ Οὐλβυνθρίδους ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ἑβροϊκῆς νήσου τῆς Βρεττανίας, λεγάτον τῆς σεβασμίας συνόδου τῆς ἐν Βρεττανίᾳ καθεστώσης ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ συνοδικῶς παρ' ἡμῶν γενομένῃ συναινῶν ὑπέγραψα.

Ν Μαυρίκιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Τριβούρτου ἐπαρχίας Πικένης ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ⟨συναινῶν⟩ ὑπέγραψα.

ΝΑ Φίληξ ἐλάχιστος πρεσβύτερος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ῥελατένσου λεγάτος τῆς σεβασμίας συνόδου τῆς ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Γάλλων καθεστώσης ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ συνοδικῶς γενομένῃ παρὰ πάντων ἡμῶν συναινῶν ὑπέγραψα.

ΝΒ Ταυρῖνος ἀνάξιος διάκονος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ἀκλοένσου λεγάτον τῆς σεβασμίας συνόδου τῆς ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Γάλλων καθεστώσης ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ συνοδικῶς γενομένῃ παρ' ἡμῶν συναινῶν ὑπέγραψα.

ΝΓ Μανσούετος κατὰ θεοῦ χάριν ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Μεδιολάνου ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ κοινῶς γενομένῃ παρὰ πάντων ἡμῶν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα καὶ ὑπέγραψα.

ΝΔ Ἰωάννης ⟨ἀνάξιος ἐπίσκοπος⟩ ἐκκλησίας Βεργομάνης ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα καὶ ὑπέγραψα.

ΝΕ Δονάτος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Λαυδένσου ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα καὶ ὑπέγραψα.

ΝΣΤ Ἀναστάσιος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Τικένσου ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συναινῶν ὑπέγραψα.

ΝΖ Βαλεντῖνος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ἀκόνσου ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα καὶ ὑπέγραψα.

ΝΗ Δεσιδέριος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Κρεμόνσου ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα καὶ ὑπέγραψα.

ΝΘ Γρατιανὸς ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Νοβάρκου ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα καὶ ὑπέγραψα.

MT

---

1 ἀδεοδάτος] ἀδεόδατος M λευκῶν] λεύκων T λεγάτον] λεγάτων M (λεγάτος?) 4 οὐλβυνθρίδους] ..λβιθρίδους M ἑβροϊκῆς] ἑβνοικῆς M εὐβνοικῆς T νήσου] νήσῳ M 5 βρεττανίας] βρετανίας M λεγάτον] λεγάτων M βρεττανίᾳ] βρετανίᾳ M 7 τριβούρτου] τιβούρτου? πικένης] πικαίνης T 9 ⟨συναινῶν⟩ *om.* MT 10 φίληξ] φίλιξ T ῥελατένσου] ⟨ἀ⟩ρελατένσου? λεγάτος] λεγάτων M λεγατάριος T 11 – 12 τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ καὶ συνοδικῶς συναινῶν M 13 ταυρῖνος] μαυρῖνος M χαυρίνος T ἀκλοένσου] ⟨τε⟩λο⟨ν⟩ένσου? λεγάτον] λεγάτων M 14 τῇ' *om.* M 18 συνήνεσα] συναίνεσα T 19 ⟨ἀνάξιος ἐπίσκοπος⟩ *om.* MT 20 συνήνεσα] συναίνεσα T 23 συνήνεσα] συναίνεσα T 26 συναινῶν] συναίνεσα καὶ T 27 ἀκόνσου] ἀκονσοῦ M ἀκο⟨υέ⟩νσου? 28 συνήνεσα] συναίνεσα T 30 κρεμόνσου] κρεμονσοῦ M 31 συνήνεσα] συναίνεσα T 33 νοβάκρου] νοβάρου? 34 συνήνεσα] συναίνεσα T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

48 Adeodatus humilis episcopus sanctae ecclesiae Leucorum, legatus uenerabilis sinodi per Galliarum prouincias constituti, in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide construximus, similiter subscripsi.

49 Uilfridus humilis episcopus sanctae ecclesiae Ebroicae insulae Brittaniae, legatus uenerabilis sinodi per Brittania constituti, in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

50 Mauricius humilis episcopus sanctae Tiburtinae ecclesiae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

51 Felix humilis episcopus sanctae ecclesiae Arelatensis, legatus uenerabilis sinodi per Galliarum prouinciae constituti, in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

52 Taurinus indignus diaconus sanctae ecclesiae Telonensis, legatus uenerabilis sinodi per Galliarum prouinciae constitutae, in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

53 Mansuetus dei gratia episcopus sanctae Mediolanensis ecclesiae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

54 Iohannes indignus episcopus sanctae ecclesiae Pergamatis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

55 Donatus episcopus sanctae ecclesiae Laudanensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

56 Anastasius episcopus sanctae ecclesiae Ticinensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

57 Ualentinus episcopus sanctae ecclesiae Aquensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

58 Desiderius episcopus sanctae ecclesiae Remolensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

59 Gratianus episcopus sanctae ecclesiae Nouaris in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

VPG BR MNL K

---

1 humilis = ἐν ὀνόματι τοῦ θεοῦ ecclesiae *om.* NL 2 constituti – constitutae? 4 uilfridus] uilfredus BR M uulfridus NL ebroicae] ebrayce R eboracae M ebraicae K brittaniae] britaniae G ML 5 brittania] britanniam R britannia G britanias M constituti] constitutos BR constituta K (constitutae?) 7 tiburtinae] tyburtinae V tibortinae B tybortinae R ecclesiae tiburtinae PG R K 9 humilis *om.* R sinodi] synodi P R ML K 10 prouinciae] prouintias B prouincia L K constituti] constitutae BRG L K 12 taurinus] maurinus G diaconus] dyaconus R telonensis] thelonensis G L 13 prouinciae] prouincia P L K prouintias BR prouinciae constitutae] regionem G constitutae] constituti M 15 gratia dei RG mediolanensis] medolanensis V¹ ecclesiae mediolanensis P L 17 pergamatis] pergamitis B 19 laudanensis] laudunensis B 21 ticinensis] citinensis R thicinensis G tycenensis M 25 remolensis] remulensis BR romelensis N ⟨c⟩remo⟨n⟩ensis? 26 unianimiter *om.* B

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Ξ̄ Δεσιδέριος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ἱπποριϰῆς ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ ϰοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολιϰῆς πίστεως συνήνεσα ϰαὶ ὑπέγραψα.

ΞĀ Ἰωάννης εὐσεβείᾳ θεοῦ ἐπίσϰοπος τῆς ἁγίας ϰαθολιϰῆς ἐϰϰλησίας ⟨……⟩ ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ ϰοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολιϰῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα ϰαὶ ὑπέγραψα.

ΞB̄ Δεϊουσδέδιθ ἐπίσϰοπος τῆς ἁγίας ἐϰϰλησίας Βρεϰτιάνα ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ ϰοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολιϰῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα ϰαὶ ὑπέγραψα.

ΞΓ̄ Αὐδάϰης ἐπίσϰοπος τῆς ἁγίας ἐϰϰλησίας Δεστονένσου ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ ϰοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολιϰῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα ϰαὶ ὑπέγραψα.

ΞΔ̄ Βενενάτος ἐπίσϰοπος τῆς ἁγίας ἐϰϰλησίας Ἀρτενσοῦ ταύτῃ τῇ ϰοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ἀναφορᾷ ὑπὲρ τῆς ἀποστολιϰῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα ϰαὶ ὑπέγραψα.

ΞĒ Βενέδιϰτος ἐλάχιστος ἐπίσϰοπος τῆς ἁγίας ἐϰϰλησίας Βανδένσου ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ ϰοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολιϰῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα ϰαὶ ὑπέγραψα.

ΞS̄T̄ Βόνος ἐλάχιστος ἐπίσϰοπος τῆς ἁγίας ἐϰϰλησίας Ἀλβινγαρένσου ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ ϰοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολιϰῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα ϰαὶ ὑπέγραψα.

ΞZ̄ Θεόδωρος ἐλάχιστος ἐπίσϰοπος τῆς ἁγίας ἐϰϰλησίας Βερϰελένσου ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ ϰοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολιϰῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα ϰαὶ ὑπέγραψα.

ΞH̄ Ῥουστίϰιος ἐλάχιστος ἐπίσϰοπος τῆς ἁγίας ἐϰϰλησίας Ταουρνάτων ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ ϰοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολιϰῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα ϰαὶ ὑπέγραψα.

ΞΘ̄ Ἰωάννης ἐλάχιστος ἐπίσϰοπος τῆς ἁγίας ἐϰϰλησίας Βιντιμιλίου ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ ϰοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολιϰῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα ϰαὶ ὑπέγραψα.

Ο̄ Σεβῆρος ἐλάχιστος ἐπίσϰοπος τῆς ἁγίας ἐϰϰλησίας Λουνένσου ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ τῇ ϰοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολιϰῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα ϰαὶ ὑπέγραψα.

ΟĀ Ἐλευθέριος ἐλάχιστος ἐπίσϰοπος τῆς ἁγίας ἐϰϰλησίας Λουϰένσου ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ ϰοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολιϰῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα ϰαὶ ὑπέγραψα.

ΟB̄ Μαυριανὸς ἐλάχιστος ἐπίσϰοπος τῆς ἁγίας ἐϰϰλησίας Τισένης ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ ϰοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολιϰῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα ϰαὶ ὑπέγραψα.

MT

---

1 Ἱπποριϰῆς] Ἱππορίϰης T 2 συνήνεσα] συναίνεσα T 3 ⟨……⟩ *lac.* MT 5 συνήνεσα] συναίνεσα T 6 βρεϰτιάνα] βρεϰτίανα M 7 συνήνεσα] συναίνεσα T 9 δεστονένσου] δε⟨ρ⟩τονένσου? 10 συνήνεσα] συναίνεσα T 13 συνήνεσα] συναίνεσα T 15 ἡμῶν *om.* M 17 ἀλβινγαρένσου] ἀλβιγα⟨ν⟩ένσου? 18 συνήνεσα] συναίνεσα T 21 συνήνεσα] συναίνεσα T 24 συνήνεσα] συναίνεσα T 26 ἁγίας *om.* M 27 συνήνεσα] συναίνεσα T 29 σεβῆρος] σευῆρος M 30 συνήνεσα] συναίνεσα T 32 ἐλευθέριος] ἐλεύθεριος T 33 συνήνεσα] συναίνεσα T 35 μαυριανὸς] μαυριάνος M τισένης] τῆς σένης T ⟨π⟩ισ⟨ά⟩νης? 36 συνήνεσα] συναίνεσα T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

60 Desiderius episcopus sanctae ecclesiae Ypporiensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
61 Iohannes episcopus sanctae ecclesiae Genuensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
62 Deusdedit episcopus sanctae ecclesiae ⟨.....⟩ in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
63 Audacis episcopus sanctae ecclesiae Dertonensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
64 Benenatus episcopus sanctae ecclesiae Astensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
65 Benedictus humilis episcopus sanctae ecclesiae Ualetensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
66 Bonus episcopus sanctae ecclesiae Aluinganensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
67 Theodorus humilis episcopus sanctae ecclesiae Bertelensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
68 Rusticus humilis episcopus sanctae ecclesiae Taornatis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
69 Iohannes humilis episcopus sanctae ecclesiae Uintimiliensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
70 Seuerus episcopus sanctae ecclesiae Lunensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
71 Eleutherius episcopus sanctae ecclesiae Lucensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
72 Maurianus episcopus sanctae ecclesiae Pisanae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

VPG BR MNL K

1 ypporiensis] ypponensis R sypporiensis L 5 ⟨.....⟩ *lac.* V ML K prixiae N² *marg.* (s.XV) 7 audacis] audax M dertonensis] detonensis V¹ detronensis V² dortonensis R detronensis G 9 benenatus] henenatus K astensis] artensis VP R NL K arthensis G 11 ualetensis] uadensis BR K ualentensis G badensis M badanensis N bandensis L 13 aluinganensis] aluenganensis BR albinganensis M K albiganensis NL 15 bertelensis] bercellensis R NL berthelensis G uercellensis M bertellensis K 17 taornatis] tauronatis B tauronatus R tornatis G 19 iohannes] iohannis P B uintimiliensis] bintimiliensis VPG uintimilensis N 21 seuerus humilis episcopus BR 23 eleutherius] eleuterus B lucensis] lunensis VPG MN K luciensis L 25 pisanae] bisane V B¹ bysane P *om.* R pysanae MNL

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ΟΪ Σερένος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ποπουλονένσου ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα καὶ ὑπέγραψα.

ΟΫ Ῥεπαράτος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Φλωρεντίνης ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα καὶ ὑπέγραψα.

Οά Βαλεριανὸς ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ῥουσελένσου ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα καὶ ὑπέγραψα.

ΟΪΤ Κυπριανὸς ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ἀρετήνης ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα καὶ ὑπέγραψα.

ΟΖ Βιταλιανὸς ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Σενένσου ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα καὶ ὑπέγραψα.

ΟΗ Μαρκιανὸς ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Βολοτεράνης ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα καὶ ὑπέγραψα.

ΟΘ Μαυρίκιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Σουανένσου ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα καὶ ὑπέγραψα.

Π Ἀγνέλλος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Βουλσινιένσων ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΠΑ Κουστόδιτος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας τοῦ Βαλεντίνου Κάστρου ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΠΒ Θεόδωρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Κλουσένης ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΠΓ Βιταλιανὸς ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Τούσκης ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΠΔ Μαυρίκιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ἀναγνίνης ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

MT

---

1 σερένος] σέρενος M 2 συνήνεσα] συναίνεσα T 4 ῥεπαράτος] ῥεπάρατος M 6 συνήνεσα] συναίνεσα T 9 συνήνεσα] συναίνεσα T 10 ἀρετήνης] ἀρετηνῆς M 11 συνήνεσα] συναίνεσα T 13 σενένσου] σενενσοῦ M 14 συνήνεσα] συναίνεσα T 18 συνήνεσα] συναίνεσα T 21 συνήνεσα] συναίνεσα T 28 κλουσένης] κλουσαίνης T 33 ἣν] τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ T ὁμοθυμαδὸν … ὁμοίως] συναίνεσα T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

73 Serenus episcopus sanctae ecclesiae Popoloniensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
74 Reparatus episcopus sanctae ecclesiae Florentinae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
75 Ualerianus episcopus sanctae ecclesiae Rosellensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
76 Cyprianus episcopus sanctae ecclesiae Aretinae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
77 Uitalianus episcopus sanctae ecclesiae Senensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
78 Marcianus episcopus sanctae ecclesiae Uoloterranae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
79 Mauricius episcopus sanctae ecclesiae Bonensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
80 Agnellus episcopus sanctae ecclesiae Bulsinensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
81 Custoditus humilis episcopus sanctae ecclesiae Castroualentanae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
82 Theodorus episcopus sanctae ecclesiae Clusinae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
83 Uitalianus episcopus sanctae ecclesiae Tuscanensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
84 Mauricius episcopus sanctae ecclesiae Anagninae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

VPG BR MNL K

1 popoloniensis] populomensis B populoniensis R popolonensis L 3 reparatus] separatus G 5 ualerianus humilis episcopus VPG rosellensis] roselensis G MN 7 cyprianus] cypanus K¹ cypianus K² aretinae] arethinae RG areatinae M² 9 senensis] senenensis M¹ 11 marcianus] mauricianus M uoloterranae] uoloiterranae VPG boloterranae NL 13 bonensis] bononiensis R ⟨sua⟩nensis? 15 agnellus] angelus N agnellus humilis episcopus K bulsinensis] uulsinensis BR K businensis M¹ 17 custoditus] custodens R castroualentanae] castroualentine V 19 clusinae] clusane BR 21 – 22 quam pro apostolica *om.* P 23 – 24 mauricius ... subscripsi *om.* R

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ΠΕ Σατορνῖνος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ἀλατρίνης ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΠΣΤ Βαλεριανὸς ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας εἰς τὰ Ῥωσάνα ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΠΖ Γαυζίσκος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Σιγγιλίνης ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΠΗ Ἀγάθων ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ἀκυλίας ἐπαρχίας Ἰστρίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΠΘ Κυριακὸς ἁμαρτωλὸς καὶ ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Πολένσου ἐπαρχίας Ἰστρίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

Ϙ Αὐριλλιανὸς ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Παρέντου ἐπαρχίας Ἰστρίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ϘΑ Οὐρσῖνος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Κένσου ἐπαρχίας Ἰστρίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ϘΒ Ἀνδρέας ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Κελαιάνης ἐπαρχίας Ἰστρίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ϘΓ Γαυδέντιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Τιργιόνης ἐπαρχίας Ἰστρίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ϘΔ Βενενάτος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ὀπετέργιρε ἐπαρχίας Ἰστρίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ϘΕ Οὐρσῖνος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Παταβίνης ἐπαρχίας Ἰστρίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ϘΣΤ Παῦλος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ἀλτινένσου ἐπαρχίας Ἰστρίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ϘΖ Βεάτος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Πισαυρένσου ἐπαρχίας Πενταπόλεως ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

MT

---

1 ἁλατρίνης] ἁλατρινῆς M 4 ῥωσάνα] ῥώσανα M 7 γαυζίσκος] γαύζιππος M γαυ⟨δ⟩ι⟨ῶ⟩σος? σιγγιλίνης] σιγγλίνης T σιγ⟨ν⟩ίνης? 9 ἀκυλίας] ἀκυλείας T ἐν *om.* M 13 ἐν *om.* M 15 αὐριλλιανὸς] αὐριλιανὸς T 21 κελαιάνης] κελλαιανῆς M 24 τῆς ... ἐκκλησίας *om.* T τιργιόνης] τιργιώνης T 25 ἣν] τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ T 25–26 ὁμοθυμαδὸν ... ὁμοίως] συναίνεσα καὶ T 27 ὀπετέργιρε] ὀπετεργίρε T ἐπαρχίας ἰστρίας *om.* T 36 βεάτος] βενάτος M πισαυρένσου] τισαυρένσου M 37 ὁμοθυμαδὸν] κοινῶς M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

85 Saturninus episcopus sanctae ecclesiae Alagrinae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
86 Ualerianus episcopus sanctae ecclesiae Rosanae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
87 Gaudiosus humilis episcopus sanctae ecclesiae Signinae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
88 Agatho episcopus sanctae ecclesiae Aquiliensis prouinciae Istriae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
89 Cyriacus episcopus sanctae ecclesiae Polensis prouinciae Istriae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
90 Aurelianus episcopus sanctae ecclesiae Parentinae prouinciae Istriae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
91 Ursinus episcopus sanctae ecclesiae Censensis prouinciae Istriae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
92 Andreas episcopus sanctae ecclesiae Celeianae prouinciae Istriae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
93 Gaudentius episcopus sanctae ecclesiae Treiestinae prouinciae Istriae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
94 Benenatus episcopus sanctae ecclesiae Opotergensis prouinciae Istriae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
95 Ursianus episcopus sanctae ecclesiae Putauianae prouinciae Istriae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
96 Paulus episcopus sanctae ecclesiae Altinensis prouinciae Pentapolim in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
97 Beatus episcopus sanctae ecclesiae Pisaurensis prouinciae Pentapolim in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

VPG BR MNL K

---

1 alagrinae] ala⟨t⟩rinae? 3 – 4 ualerianus ... subscripsi *om.* R 5 signinae] signanae MNL 7 agatho] aagatho P aghato K aquiliensis] aquilegensis M aquilensis N prouinciae istriae *om.* MNL istriae] histriae B ystrie R striae K 9 cyriacus] cyriaco N prouinciae istriae *om.* MNL istriae] histriae B ystriae RG 11 aurelianus] aurilianus B maurelianus G arelianus N parentinae] arentine MNL prouinciae istriae *om.* MNL 12 quam ... fide *om.* VP² 13 – 14 ursinus ... subscripsi *om.* R 13 censensis] cessensis B ML K prouinciae istriae *om.* MNL 15 andreas humilis episcopus B² prouinciae istriae] proustriae V¹P K *om.* MNL istriae] histriae B ystriae RG 17 treiestinae] tregestinae R MNL teiestrinae K prouinciae istriae *om.* MNL istriae] histriae B *om.* R ystriae G 19 benenatus] benaenatus V uenenatus R opotergensis] oportergensis R op⟨e⟩tergensis? prouinciae istriae *om.* MNL istriae] histriae B ystriae RG 21 ursianus] ursinianus B ursinus G putauianae] putabianae BR MNL K p⟨a⟩tauianae? prouinciae istriae *om.* MNL istriae] striae V¹K histriae B ystriae RG 22 subscripsi. paulus episcopus sanctae ecclesiae patauianae (putauine BR, patabine MN) prouinciae istriae (p.i. *om.* MNL) in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi VPG BR MNL K 23 altinensis] altiensis VPG prouinciae pentapolim *om.* MNL pentapolim] pendaplod VP pentapoli G 25 pisaurensis] pisauriensis B pysauriensis M pysaurensis R NL prouinciae pentapolim *om.* MNL pentapolim] pintapolus VP pentapoli G

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ϛ̄Η̄ Παῦλος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ἀριμίνου ἐπαρχίας Πενταπόλεως ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ϛ̄Θ̄ Δομένικος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας ⟨.....⟩ ἐπαρχίας Πενταπόλεως ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

Ρ̄ Ἀδριανὸς ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Νομανάτης ἐπαρχίας Πενταπόλεως ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

Ρ̄Ᾱ Ἰωάννης ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Αὐσίμαρες ἐπαρχίας Πενταπόλεως ⟨ἐν⟩ ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

Ρ̄Β̄ Ἰωάννης ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ἀγκῶνος ἐπαρχίας Πενταπόλεως ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

Ρ̄Γ̄ Βενενάτος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Οὐρουσίνης ἐπαρχίας Τουσκίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

Ρ̄Δ̄ Βονιφάτιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Τουδεριτίνης ἐπαρχίας Τουσκίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

Ρ̄Ε̄ Ἐξιλαράτος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Μαντουρίας ἐπαρχίας Τουσκίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

Ρ̄Σ̄Τ̄ Ἀμάτωρ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Βλεράνης ἐπαρχίας Τουσκίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

Ρ̄Ζ̄ Γρατζιῶσος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Σουτρίνης ἐπαρχίας Τουσκίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

Ρ̄Η̄ Δεοδάτος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Νεπεσίνης ἐπαρχίας Τουσκίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

Ρ̄Θ̄ Ἰωάννης ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Φαλάρεως ἐπαρχίας Τουσκίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

Ρ̄Ῑ Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας τῆς πόλεως Ἀμέρνης ἐπαρχίας Τουσκίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

MT

---

1 ἀριμίνου] ἀριμινοῦ M 4 ⟨.....⟩ *lac.* MT 5 ὁμοθυμαδὸν] κοινῶς M 10 αὐσίμαρες] αὐσίμα⟨τ⟩ες? 11 ⟨ἐν⟩ *om.* MT 16 οὐρουσίνης] ερουσίνης T (!) ⟨π⟩ερουσίνης? 19 τουδεριτίνης] τουδερτίνης? 28 γρατζιῶσος] γραττίωσος M σουτρίνης] σωτρίνης M 29 ἀποστολικῆς] ἀληθοῦς M 34 φαλάρεως] φαλαρέως T 37 ἀνάξιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος T ἀμέρνης] σαμέρνης M ἀμερ⟨ι⟩νης? 38 ὁμοθυμαδὸν] κοινῶς M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

〈.....〉

99 Dominicus episcopus sanctae ecclesiae Fanensis prouinciae Pentapolim in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
100 Adrianus episcopus sanctae ecclesiae Numanatis prouinciae Pentapolim in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
101 Iohannes episcopus sanctae ecclesiae Auximatis prouinciae Pentapolim in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
102 Iohannes episcopus sanctae ecclesiae Anconitanae prouinciae Pentapolim in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
103 Benenatus episcopus sanctae ecclesiae Perusinae prouinciae Tusciae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
104 Bonifacius episcopus sanctae ecclesiae Tudertinae prouinciae Tusciae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
105 Exhilaratus episcopus sanctae ecclesiae Manturianensis prouinciae Tusciae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
106 Amator episcopus sanctae ecclesiae Bleranae prouinciae Tusciae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
107 Gratiosus episcopus sanctae ecclesiae Sutrinae prouinciae Tusciae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
108 Theodotus episcopus sanctae ecclesiae Nepesinae prouinciae Tusciae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
109 Iohannes episcopus sanctae ecclesiae Phalaritanae prouinciae Tusciae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.
110 Theodorus episcopus sanctae ecclesiae Amerinae prouinciae Tusciae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

VPG BR MNL K

1 – 2 ariminum *om.* VPG BR MNL K 3 fanensis] fauensis V phanensis MNL K prouinciae pentapolim *om.* MNL pentapolim] pentapolus VP pentapoli G 5 adrianus] hadrianus VPG numanatis] numenatis M menenatis N numeuatis L prouinciae pentapolim *om.* MNL pentapolim] pentapolus VP pentapoli G 8 iohannes] iohannis P B prouinciae pentapolim *om.* MNL pentapolim] pentapolus VP pentapoli G 11 iohannes] iohannis P B anconitanae] anconitate V¹ antoniane R anchonitanae M prouinciae pentapolim *om.* MNL pentapolim] pentapolus VP pentapoli G 14 benenatus] benenanatus V perusinae] pyrusinae M prouinciae tusciae *om.* MNL tusciae] pentapolus VP tustiae BR 16 bonifacius] bonefacius BRG tudertinae] cudertinae R tudertinam K prouinciae tusciae *om.* MNL 17 quam ... subscripsi] ut supra V 18 exhilaratus] exilaratus P RG K manturianensis] Inarturianensis VPG manturanensis MN prouinciae tusciae *om.* MNL tusciae] istriae VP ystriae G 21 bleranae] bledanae BR MNL K prouinciae tusciae *om.* MNL 23 prouinciae tusciae *om.* MNL tusciae *om.* BR K 25 – 26 theodotus ... subscripsi *om.* R theodotus] theodorus B nepesinae] nepesiane N prouinciae tusciae *om.* MNL 27 phalaritanae] falaritanae BR ML prouinciae tusciae *om.* MNL 29 amerinae] ameriane N prouinciae tusciae *om.* MNL

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ΡΪΑ Βαρβατιανὸς ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Πολυμαρτίας ἐπαρχίας Τουσκίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΡΪΒ Δεουσδέδιτ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ναρνιένσου ἐπαρχίας Τουσκίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΡΪΓ Θεόδωρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ῥαβέννης ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΡΪΔ Στέφανος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Σανσινάτης ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΡΪΕ Βαρβάτος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Κορνηλίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΡΪϚ Βίκτωρ ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Βονονίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΡΪΖ Φλῶρος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Κεσιτούνης ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΡΪΗ Βιτάλιος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Φαβεντίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΡΪΘ Ἰουστῖνος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Βικοαβεντίνης ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΡΫΚ Βικέντιος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Λιμένσου ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΡΫΚΑ Πλακέντιος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Πλακεντίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΡΫΚΒ Μαυρίκιος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας τοῦ Ῥηγίου ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΡΫΚΓ Πέτρος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Μοντέσου ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΡΫΚΔ Γρατζίωσος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Παρμένσου ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

ΡΫΚΕ Μάγνος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Πωπιλίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

MT

---

1 βαρβατιανὸς] βαρβιτιανὸς T πολυμαρτίας] πολιμαρτίας T 2 ὁμοθυμαδὸν] κοινῶς M 4 δεουσδέδιτ] δεουσδέτιτ M ναρνιένσου] ναριένσου M ναρνιενσοῦ T 7 ῥαβέννης] ῥαβένης M 12 κορνηλίας] κορνιλίας T 16 κεσιτούνης] κεσι⟨νάτ⟩ης? 19 ὁμοθυμαδὸν *om.* M 21 συνετάξαμεν ὁμοθυμαδὸν M 27 συνετάξαμεν ὁμοθυμαδὸν M 28 μοντέσου] μοτ⟨ιν⟩έ⟨ν⟩σου? 32 πωπιλίας] πωπίλιος T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

111 Barbatianus episcopus sanctae ecclesiae Polimartiensis prouinciae Tusciae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

112 Deusdedit episcopus sanctae ecclesiae Narniensis prouinciae Tusciae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

113 Theodorus exiguus episcopus sanctae ecclesiae Rauennatis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

114 Stephanus episcopus sanctae ecclesiae Sarsenatis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

115 Barbatus episcopus sanctae ecclesiae Corneliensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

116 Uictor episcopus sanctae ecclesiae Bononiensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

117 Florus episcopus sanctae ecclesiae Caesinatis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

118 Uitalis episcopus sanctae ecclesiae Fauentinae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

119 Iustinus episcopus sanctae ecclesiae Uicoauentinensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

120 Uincentius episcopus sanctae ecclesiae Libiensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

121 Placentius episcopus sanctae ecclesiae Placentinae in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

122 Mauricius episcopus sanctae ecclesiae Regiensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

123 Petrus episcopus sanctae ecclesiae Mutinensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

124 Gratiosus episcopus sanctae ecclesiae Parmiensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

125 Magnus episcopus sanctae ecclesiae Popiliensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unianimiter construximus, similiter subscripsi.

VPG BR MNL K

---

1 barbatianus] barbacianus BR barbatus M polimartiensis] polimarciensis BR polimatiensis M^1 prouinciae tusciae *om.* MNL 4 deusdedit] deusdedi NL prouinciae tusciae *om.* MNL 6 rauennatis] rauenatis BR 8 stephanus] stefanus VP sthephanus G sarsenatis] sarrenatis V sarcaenatis P^1 sarcenatis P^2 R arsenatis M 10 corneliensis] corniliensis BR 12 bononiensis] bonoensis VPG 14 florus] glorus G caesinatis] cesinatis R MNL K 16–23 uitalis ... subscripsi *om.* R 22 placentius] placentinus VP L K 24 regiensis] rugiensis N 26 mutinensis] mutiensis MN 28 parmiensis] parmensis R M (!) 30 popiliensis] populiensis VPG pupiliensis BR MNL K 31 construximus] conscripsimus B construxit N subscripsi] subscripsit N

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν·

Ἱκανῶς ἔχει καὶ τὰ κατὰ τὴν σήμερον ἡμέραν ἀναγνωσθέντα· Μακάριος δὲ ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀντιοχείας καὶ οἱ σὺν αὐτῷ καθ' ἑτέραν τὰς ἤδη ὑποσχεθείσας παρ' αὐτῶν τῶν ἁγίων πατέρων χρήσεις προκομιζέτωσαν.

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ
ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΜΠΤΗ

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσπότων Φλαβίων Κωνσταντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως αἰωνίου αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος ἔτους εἰκοστοεβδόμου καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου πραότητος ἔτους τρισκαιδεκάτου Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου τῇ ἑβδόμῃ τοῦ Δεκεμβρίου μηνὸς ἰνδικτιῶνος ἑνάτης.

Προκαθημένου τοῦ αὐτοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτω ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης παρόντων καὶ ἀκροωμένων

Νικήτα τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ μαγίστρου τῶν βασιλικῶν ὀφφικίων

Θεοδώρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ὀψικίου καὶ ὑποστρατήγου Θράκης

Σεργίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου

Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου

Ἰουλιανοῦ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ στρατιωτικοῦ λογοθέτου

Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ οἴκου τῶν Ὁρμίσδου

Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτου

Ἰωάννου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κοιαίστωρος

MT

2 κατὰ *om.* M 16 δεκεμβρίου] δεκβρίου M 22 – 23 καὶ μαγίστρου … ὑπάτων πατρικίου *om.* T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Constantinus piissimus imperator dixit:

Sufficiunt quae hodierna die relecta sunt; Macharius uero uenerabilis archiepiscopus Antiochiae et qui cum eo sunt in altero secretario testimonia patrum, quae iam polliciti sunt, proferant.

ACTIO QUINTA

In nomine domini Iesu Christi dei et saluatoris nostri imperantibus a deo coronatis serenissimis nostris dominis Flauiis Constantino quidem piissimo et a deo decreto magno principe perpetuo augusto et imperatore anno uicensimo septimo et post consolatum eius a deo instructae mansuetudinis anno tertio decimo Heraclio uero atque Tiberio a deo conseruandis eius fratribus anno uicensimo secundo septima die mensis Decembrii indictionis nona.

Praesedente eodem piissimo et Christo amabili magno imperatore Constantino in secretario sacri palatii, quod cognominatur Trullus, et ex iussione eius a deo instructae serenitatis praesentibus et audientibus

Niceta glorioso exconsule patricio et magistro imperialium officiorum

Theodoro glorioso exconsule patricio et comiti imperialis obsequii et substratego exercitus Thrachiae

Sergio glorioso exconsule patricio

Paulo glorioso exconsule patricio

Iuliano glorioso exconsule patricio et militari logotheta

Constantino glorioso exconsule patricio et curatore imperialis domus Hormisdae

Anastasio glorioso exconsule patricio et locum agente comitis imperialis excuuiti

Iohanne glorioso exconsule patricio et quaestore

VPG BR MNL K

---

1 piissimus *om.* K 2 macharius] macarius P R L maccharius B uenerabilis] amabilis K 3 et *om.* VP quae] qui P 4 proferant] proferunt VP¹G praeferant K 7 incipit actio quinta L quinta] .V. RG 9 domini nostri iesu RG dei *om.* VPG 10 nostris *om.* VPG decreto] creto B¹ 11 perpetuo p̄p̄t̄ augusto VP p̄p̄t̄] propt̄ P perpetuo L augusto] agusto V¹ uicensimo] uicessimo P uicesimo ML uigesimo K uicensimo septimo] XXVIII BRG² XXVII N septimo] nono G¹ 12 consolatum] consulatum RG ML consolatus K mansuetudinis] mansuetudines B¹ tertio decimo] t̄cio Xmo PG .XIII. BR N heraclio] heracleo BR 13 atque] adque P tiberio] tyberio RG MN uicensimo] uicessimo P uicesimo G NL uigesimo K uicensimo secundo] XXII BR N septima] septimo VPG 14 decembrii] decembris VPG decembri R N indictionis] indictione BRG N K nona] .VIIII. G 16 praesedente] praesidente RG K 17 sacri] sacrari B¹ magni G et *om.* P 18 praesentibus] praesendentibus P praesedentibus BG praesidentibus R 19 niceta] nicaeta B nicata R imperialium] imperiale VPG 20 patricio] patrio P comiti] comite BR comitis K imperialis] imperiali VPG B substratego] substratigo BR substrataego M 21 thrachiae] trachiae G thratiae B thraciae R MN traciae K 24 glorioso *om.* PG gloriose B logotheta] logotha V logotecha R loghoteta K 25 exconsule] exconsole V¹ curatore] coratore V coronatore P hormisdae] hormistae P² 26 excuuiti] excubiti BR ML K 27 exconsule] exconsole V et quaestore] exquães VPG

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων
Θωμᾶ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων
Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ διοικητοῦ τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν
Πέτρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων
Λεοντίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ δομεστίκου τῆς βασιλικῆς τραπέζης.

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, τουτέστι
Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος καὶ
Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου ταύτης Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ
Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως καὶ
Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας καὶ
Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων
Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Πόρτου, Ἀβουνδαντίου ἐπισκόπου πόλεως Πατέρνου, Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην ὁσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνόδου τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ' αὐτῶν ἀναφορᾷ καὶ
Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥαβέννης Θεοδώρου
Βασιλείου ἐπισκόπου πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἐφέσου
Σισινίου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θρᾴκης
Γεωργίου ἐπισκόπου Κυζίκου
Πέτρου ἐπισκόπου Νικομηδείας
Φωτίου ἐπισκόπου Νικαίας
Ἰωάννου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος

MT

2 θωμᾶ ... ὑπάτων *om.* M 21 καὶ τῶν M 25 ραβέννης] ραβένης M 29 κυζίκου] κιζύκου T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Polyeucto glorioso exconsule
Thoma glorioso exconsule
Paulo glorioso exconsule et dispositore orientalium prouinciarum
Petro glorioso exconsule
Leontio glorioso exconsule et domestico imperialis mensae.

Conueniente autem et sancta atque uniuersali synodo, quae per imperialem sanctionem congregata est, in hac a deo conseruanda regia urbe, id est
Theodoro et Georgio uenerabilibus presbiteris et Iohanne uenerabili diacono locum praesentantibus sanctissimi ac beatissimi ⟨papae⟩ antiquae Romae Agathonis et
Georgio uenerabili atque sanctissimio archiepiscopo magnae Constantinopoleos nouae Romae et
Petro deo amabili presbitero et monacho et uicario sedis Alexandriae magnae ciuitatis et
Machario uenerabili archiepiscopo Theopoleos Antiochiae et
Georgio relegioso presbitero monacho et apochrisario Theodori uenerabilis uicarii throni Hierusolimorum
Iohanne episcopo ciuitatis Portuensis, Abundantio episcopo ciuitatis Paternensis, Iohanne episcopo ciuitatis Regitanae, locum agentibus uenerabilis centum uiginti quinque relegiosorum episcoporum qui sunt circa antiquam Romam concilio, qui et per proprias subscriptiones declarantur in suggestione ab eis facta ad piissimum imperatorem Constantinum et
Theodoro relegioso presbitero et uicario Theodori deo amabilis archiepiscopi Rauennae
Basilio episcopo ciuitatis Gortinae insulae Cretae
Theodoro episcopo Ephesi
Sisinnio episcopo Heracliae Trachiae
Georgio episcopo Cizici
Petro episcopo Nicomediae
Photio episcopo Niciae
Iohanne episcopo Calcedone

VPG BR MNL(5) K

---

1 polyeucto] polieucto VG M K exconsule] exconsole V 1–2 exconsule patricio thoma VPG 2 exconsule] exconsole V 3 dispositore] dispensatore B L prouinciarum] partium G 7 et] ex VPG *om.* BR K sancta] magno R atque] adque P¹G synodo] sinodo B sanctionem] scanctionem V 9 uenerabilibus] uenerabilis VP¹ presbiteris] praesbiteris V uenerabili] uenerabile P B¹R K 10 praesentantibus] praesentibus VP praesentantes K πάπα = ⟨papae⟩ *om.* VPG BR K agathonis] agatonis K 11 uenerabili] uenerabile VP archiepiscopo] episcopo VPG *om.* BR constantinopoleos] constantinopoleus BR 13 amabili] amabile BR presbitero] probro V K et¹ *om.* BR K uicario] uichario V 14 machario] macario P B theopoleos] theopoleus BR antiochiae] anthiochiae V anthyochiae R 15 relegioso] religioso RG K presbitero] prbro V K presbytero B apochrisario] apocrisario B apocrisari R apocrisiario G K uicarii] uichari V uicari PG throni] sedis K 16 hierusolimorum] hierosolimorum P iherosolimorum RG hyerusolimorum K 17 abundantio] abundanti V 18 uenerabilis *om.* BR centum uiginti quinque] CXXV VPG RG centum uiginti B 18–19 relegiosorum] religiosorum RG K 20 subscriptiones] subscriptionis V facta] factum VP 22 relegioso] religioso G K uicario] uichario V theodori] theori V¹ 23 gortinae] gurtinae VPG insulae] insolae V 25 sisinnio] sysinnio V trachiae] thrachiae P thraciae BR traciae K 26 cizici] cicaci G cyzici B cyrici R 27 nicomediae] nicomedia V nicomidiae B 28 photio] phocio V fotio B K focio R

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Σισινίου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως Φρυγίας
Μακροβίου ἐπισκόπου Σελευκείας Ἰσαυρίας
Γεωργίου ἐπισκόπου Βυζίης Θράκης
Γρηγορίου ἐπισκόπου Μιτυλήνης
Σεργίου ἐπισκόπου Σηλυβρίας
Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μεθύμνης
Θεογνίου ἐπισκόπου Κίου
Γεωργίου ἐπισκόπου Καμουλιανῶν
Ἀντωνίου ἐπισκόπου Ὑπαίπων
Γενεσίου ἐπισκόπου Ἀναστασιουπόλεως
Πλάτωνος ἐπισκόπου Κίννης
Θεοδώρου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς
Ἰωάννου ἐπισκόπου τοῦ Δασκυλίου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Βερίσσης
Στεφάνου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου
Λογγίνου ἐπισκόπου Τίου
Δομετίου ἐπισκόπου Πλουσιάδος
Σολομῶνος ἐπισκόπου Κλανέου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Μύνδου
Γεωργίου ἐπισκόπου Κώου
Γρηγορίου ἐπισκόπου Καντάνου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Λάππης
Εὐλαλίου ἐπισκόπου Ζηνωνουπόλεως
Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Δαλισανδοῦ
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ὄλβης
Θεοφάνους πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου τοῦ ἐν Σικελίᾳ εὐαγοῦς μοναστηρίου ἐπιλεγομένου Βαίων
Γεωργίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ῥενάτης διακειμένης κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην

MT

3 βυζίης] βιζύης T 5 σηλυβρίας] σίλυβρίας T 6 μεθύμνης] μιθύμνης M 12 μελιτηνῆς] μελιτήνης T 20 μύνδου] μίνδου T 23 λάππης] λάπης M 24 ζηνωνουπόλεως] ζηνουπόλεως M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Sisinnio episcopo Ierapoleos Phrigiae
Macrobio episcopo Seleuciae Hisauriae
Georgio episcopo Bizois Trachiae
⟨Gregorio⟩ episcopo Mitilenae
Sergio episcopo Silibriae
Andrea episcopo Methemne
Theognio episcopo Cii
Georgio episcopo Camulianorum
Antonio episcopo Hipepon
Genesio episcopo Anastasiupoleos
Platone episcopo Cinnae
Theodoro episcopo Melitinae
Iohanne episcopo Dascilii
Theodoro episcopo Iustinianopoleos Gurdi
Theodoro episcopo Uerisse
Stephano episcopo Heracliae Ponti
Longino episcopo Tii
Dometio episcopo Plusiados
Solomone episcopo Clanei
Iohanne episcopo Myndi
Georgio episcopo Choensi
⟨Gregorio⟩ episcopo Cantanu
Iohanne episcopo Lappis
Eulalio episcopo Zinonupoleos
Constantino episcopo Dalisandu
Theodoro episcopo Olbis
Theofane presbitero et abbate uenerabilis monasterii Siciliae qui cognominatur Baias
Georgio presbitero et monacho monasterii Renati positi in antiqua Roma

VPG BR K

1 sisinnio] sysinnio V sisinio K ierapoleos] hierapoleus BR hyrapoleos K phrigiae] frigiae B K 2 seleuciae] releutiae V releuciae P seleutiae G sileucie B 3 bizois trachiae] bizifrachiae V byzois thraciae BR uicis traciae K 4 γρηγορίου = ⟨gregorio⟩] georgio VPG BR K mitilenae] mitylenae P militene G mytylaenae B 5 silibriae] sylibriae P R silibrigiae G silimbriae B K 6 methemne] methymnae? 7 theognio] theogenio R 8 camulianorum] camilianorum G 9 antonio] antoni B hipepon] hibepon VP epepon G¹ hepepon G² ypepon BR K 10 anastasiupoleos] anastasiopoleus B anastasio R anastasipoleus G anastasiopoleos K 11 cinnae] cynnae VP chinnae G 12 melitinae] meletinae V melitenae PG B K 14 iustinianopoleos] iustinianopoleus BR 14–15 iustinianopoleos ... episcopo *om.* K 16 stephano] stefano V theofano R heracliae] eraclie V 18 dometio] thometio V tometio PG 19 solomone] salomone BRG K clanei] claney K 20 myndi] mindi V R 21 choensi] coensi G K 22 γρηγορίου = ⟨gregorio⟩] georgio VPG BR K cantanu] cantane BR cantano K 24 eulalio] elalio V eolalio BR zinonupoleos] zinanupoleos VPG zinonupoleus BR zinonopoleos K 25 dalisandu] dalisandi PG B K dalizandi R 26 theodoro] theoro B 27 theofane] theophane G K abbate] abbas VPG cognominatur] cognominabatur V 28 monasterii] monasterio VPG monasteri B renati] senati VPG

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης Δόμου Ἀρσικίας διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην
Ἀναστασίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ τῶν εὐκτηρίων τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐαγοῦς πατριαρχείου
Στεφάνου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ τοῦ μαθητοῦ Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας.

Καθεσθέντων τε τῶν ἐνδοξοτάτων πατρικίων καὶ ὑπάτων ἐκ πλαγίου τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν ⟨μεγάλου⟩ βασιλέως Κωνσταντίνου, καὶ ἐκ μὲν τοῦ εὐωνύμου αὐτοῦ μέρους καθεσθέντων τῶν ὁσιωτάτων τοποτηρητῶν τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς θεοφιλῶν ἐπισκόπων, ἐκ δὲ τοῦ δεξιοῦ μέρους ὁμοίως καθεσθέντων Γεωργίου τε τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας καὶ τῶν ἅμα αὐτοῖς θεοφιλῶν ἐπισκόπων, προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων εὐαγγελίων Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, Παῦλος ὁ μεγαλοπρεπέστατος ἀσηκρῆτις καὶ βασιλικὸς σεκρετάριος εἶπεν·

Ἐν γνώσει τυγχάνει ἡ θεόσοφος ὑμῶν εὐσέβεια, ὡς ἐν τῇ προλαβούσῃ συνελεύσει κατὰ τὴν γενομένην αἴτησιν ὑπὸ Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως καὶ τῆς ὑπ' αὐτὸν συνόδου ἡ ἀνάγνωσις γέγονε τῶν σταλεισῶν δύο ἀναφορῶν πρὸς τὴν θεοτείχιστον ὑμῶν γαλήνην ἀπό τε Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ τῆς κατ' αὐτὸν συνόδου, καὶ ὡς διελαλήθη πρὸς Μακάριον τὸν ὁσιώτατον ἀρχιεπίσκοπον τῆς Ἀντιοχέων πόλεως καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ τὰς ἤδη ὑποσχεθείσας παρ' αὐτῶν χρήσεις προκομίζειν ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων παριστώσας ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον.

MT

9 magni = ⟨μεγάλου⟩ *om.* MT 10 μέρους αὐτοῦ M 12 ἁγιωτάτου *om.* T 16 ἀσηκρῆτις] ἀσεκρέτις T 20 τὴν] τὸν M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Conone et Stephano presbiteris ⟨et monachis⟩ monasterii, qui cognominatur Domus Arsitia, positi similiter in antiqua Roma
Anastasio presbitero et monacho oratoriorum uenerabilis patriarchii Constantinopolitani
Stephano presbitero et monacho discipulo Macharii uenerabilis archiepiscopi Theopoleos Antiochiae.

Resedentibus quoque gloriosis patriciis et consulibus ex latere piissimi et Christo dilecti magni nostri imperatoris Constantini, et ex parte quidem eius leua sedentibus uenerabilibus loci seruatoribus sanctissimi archiepiscopi antiquae Romae Agathonis et qui cum eis erant deo amabilibus episcopis, a latere autem eius dextro similiter sedentibus Georgio sanctissimo archiepiscopo magnae Constantinopoleos nouae Romae et Machario uenerabili archiepiscopo Theopoleos Antiochiae et qui cum eis erant deo amabilibus episcopis, praepositis in medio sacrosanctis ⟨et inmaculatis⟩ euangeliis Christi dei nostri,
Paulus magnificus asecretis et imperialis secretarius dixit:

Cognitionem habet uestra deo instructa pietas, quod in anteriore conuentu secundum postulationem Georgii sanctissimi archiepiscopi a deo conseruandae regiae urbis eiusque synodi lectio facta est duarum suggestionum directarum ad deo munitam uestram serenitatem, illi⟨u⟩sque ab Agathone sanctissimo papa apostolicae sedis antiquae Romae et eius quae ab eius synodo, et quod interlocutio facta est ad Macharium uenerabilem archiepiscopum Antiochenae ciuitatis et eos qui cum eo sunt, ut sanctorum ac probabilium patrum quae dudum promiserant testimonia proferant demonstrantia unam uoluntatem et unam operationem in incarnationis dispensatione domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri, et suggerimus ad quod placuerit.

VPG BR MNL(7) K

1 conone] canone BG καὶ μοναχῶν = ⟨et monachis⟩ *om.* VPG BR K 3 oratoriorum] oraturiorum P oratorium G patriarchii] patriarchi VP R constantinopolitani] constantinopolitanae BR 4 presbitero] prob V macharii] maccharii V macari P B macarii R machari G theopoleos] theopoleus BR 5 antiochiae] anthiochiae R K 7 resedentibus] residentibus V R K quoque tam gloriosis K gloriosis] gloriosissimis MNL (ἐνδοξοτάτων) consulibus et ex K 8 nostri *om.* V imperatoris] imperiale VPG imperii N leua] leue BR sedentibus uiris uenerabilibus MNL uenerabilibus] uenerabilis VPG uēn K 9 agathonis archiepiscopi antiquae romae M agathonis] agatonis L K erant] erunt VP 10 amabilibus episcopis] amabiles episcopi BR eius *om.* V dextro] dextero BR K sedentibus] redentibus VP 11 constantinopoleos] constantinopoleus BR machario] macchario V macario P BR L 11 – 12 uenerabili] uenerabile VP M 12 theopoleos] theopoleus BR antiochiae] anthiochiae V anthyochiae R erant] erunt V sunt G¹ 13 praepositis] propositis M et prepositis K καὶ ἀχράντων = ⟨et inmaculatis⟩ *om.* VPG BR MNL K dei] domini K 14 asecretis] ascretis V¹ K secretarius] secretarias VP secretarios BR 15 uestra a deo M instructa] instructae V instrta B¹ pietas] piaetas V anteriore] anteriorae V ateriore G teriore N¹ 16 georgii] gregorgio V¹ georgio V² georgi P B conseruandae huius regiae M 17 synodi] sinodi V B synodo K suggestionum] suggestionem V¹ ad deo] ado P NL ad a deo B adeo RG 18 illi⟨u⟩s *coni.* Lu] illis VPG MNL K illi⟨u⟩s quc *om.* BR agathone] agatone L K et] ex VPG 19 eius quae *om.* BR interlocutio] interloquutio V macharium] maccharium V macarium P BR L uenerabilem] uenerabili N 20 antiochenae] anthiocenae V antiochi. .e B *ras.* antiochie R antiocenae G K ut] et R probabilium] probalium V 21 testimonia] testimonii VP proferant] proferunt VPG 22 in *om.* VPG R dispensatione] dispensationis VPG

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς Κωνσταντῖνος εἶπε·

Λεγέτωσαν Μακάριός τε ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ θεοφιλεῖς, εἰ κατὰ τὴν αὐτῶν ὑπόσχεσιν εὐτρεπεῖς ὑπήντησαν.

Μακάριος ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εἶπον·

Ναί, δέσποτα· ἰδοῦ δύο κωδίκια ἐπιφερόμεθα, ἐν οἷς παρεξεβάλλομεν διαφόρους χρήσεις ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων, καὶ ταύτας κελεύσατε ἀναγνωσθῆναι.

Ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς Κωνσταντῖνος εἶπε·

Τὰ εἰρημένα κωδίκια ὑποδεχέσθωσαν καὶ κατὰ τάξιν ἡ τούτων ἀνάγνωσις γινέσθω.

Καὶ λαβὼν Ἀντίοχος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Γεωργίου τὰ δύο κωδίκια ἀνέγνω τὸ πρῶτον κωδίκιον ἔχον ἐν προγραφῇ οὕτως· „Χρήσεις ἁγίων πατέρων ἓν τὸ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ θέλημα διδασκόντων, ὅπερ ἐστὶ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος" καὶ καθεξῆς ἀνέγνω πάσας τὰς χρήσεις τὰς ἐγκειμένας ἐν τῷ αὐτῷ κωδικίῳ ὁμοίως καὶ τὰς ἐν τῷ δευτέρῳ κειμένας πάσας.

Ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς Κωνσταντῖνος εἶπεν·

Ἐν γνώσει γεγόναμεν τῶν νῦν προκομισθεισῶν χρήσεων παρά τε Μακαρίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας καὶ τῶν σὺν αὐτῷ, ἀλλ' εἴπερ ἑτέρας χρήσεις βούλονται προαγαγεῖν πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ὑποσχεθέντος παρ' αὐτῶν ἑνὸς θελήματος καὶ ⟨μιᾶς⟩ ἐνεργείας ἐπὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν, καθ' ἑτέραν ταύτας προαγαγέτωσαν.

MT

---

15 κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν M 18 παρ' αὐτῶν *om.* M 19 unius = ⟨μιᾶς⟩ *om.* MT

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Piissimus imperator Constantinus dixit:

Edicant Macharius deo amabilis archiepiscopus et qui cum eo sunt deo amabiles, si secundum suam pollicitationem praeparati occurrerunt.

Macharius deo amabilis archiepiscopus et qui cum eo sunt dixerunt:

Etiam, domine. ecce duo codices deportamus, in quibus deflorauimus diuersa testimonia sanctorum ac probabilium patrum, et haec iubetote relegi.

Piissimus imperator Constantinus dixit:

Praedicti codices suscipiantur et secundum ordinem horum lectio fiat.

Et accipiens Antiochus relegiosus lector et notarius Georgii sanctissimi patriarchae Constantinopoleos duo codices relegit priorem codicem continentem in superscriptione ita: „Testimonia sanctorum patrum unam domini Iesu Christi ⟨filii dei⟩ uoluntatem docentia, quae est etiam patris et spiritus sancti“ et sequenter relegit omnia testimonia, quae contenebantur in eodem codice, similiter et omnia quae contenebantur in secundo codice.

Piissimus imperator Constantinus dixit:

Notitiam habemus modo prolatorum testimoniorum, quae a Machario deo amabili archiepiscopo Antiochiae et qui cum eo sunt, sed si quidem altera testimonia uolunt proferre ad conprobationem promissae ab eis unius uoluntatis et unius operationis in dispensatione domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri, in subsequenti haec proferant.

VPG BR MNL K

---

2 macharius] maccharius V macarius P R L amabiles] amabilis B¹ si *om.* B 3 praeparati] praeparatio VP 4 macharius] maccharius V macarius P BR L amabilis] amabiles V amabili N 5 duo] duos RG M deportamus] deportauimus M deflorauimus] deplorauimus N 6 ac] a B¹ probabilium] probalium B iubetote relegi] iubeto relegi R iubeto ter elegi N iubeto ter legi L 7 constantinus imperator N 8 praedicti] praedixi VP ordinem *om.* G 9 accipiens] accipiat G antiochus] antiocus B relegiosus] religiosus RG MNL K patriarchae] patri NL 9 – 10 constantinopoleos] constantinopoleus BR 10 duo] duos BRG ML priorem] primiorem B continentem] tenentem B in *om.* B superscriptione] superscriptionem BR 11 domini nostri iesu VPG B K τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ = ⟨filii dei⟩ *om.* VPG BR MNL K docentia] dicentia V¹ 12 patris] patri VP patris et filii et VG relegit] elegit P testimonia *om.* M 13 contenebantur¹] contenebatur V continebantur RG MNL K codice] codicae P codicem N K contenebantur²] continebantur R MN K 14 constantinus piissimus imperator K 15 prolatorum] probatorum V macharius] macario P R NL macari B amabili] amabilem R amabilis N 16 altera] alia K 17 proferre] proferrae P conprobationem] conprouationem V comprobationem ML K promissae] promise VP eis] eius L uoluntatis] uoluntates V 18 christi *om.* B² cristi K ueri] uere VPG ueri dei nostri *om.* BR haec] huius VPG (*cf.* 177,8)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ΠΡΑΞΙΣ ΕΚΤΗ

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσπότων Φλαβίων Κωνσταντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως αἰωνίου αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος ἔτους εἰκοστοεβδόμου καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου πραότητος ἔτους τρισκαιδεκάτου Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου τῇ δωδεκάτῃ τοῦ Φευρουαρίου μηνὸς ἰνδικτιῶνος ἑνάτης.

Προκαθημένου τοῦ αὐτοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτω ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης παρόντων καὶ ἀκροωμένων
Νικήτα τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ μαγίστρου τῶν βασιλικῶν ὀφφικίων
Θεοδώρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ὀψικίου καὶ ὑποστρατήγου Θράκης
Σεργίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου
Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου
Ἰουλιανοῦ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ στρατιωτικοῦ λογοθέτου
Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ οἴκου τῶν Ὁρμίσδου
Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτου
Ἰωάννου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κοιαίστωρος
Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων
Θωμᾶ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων
Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ διοικητοῦ τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν
Πέτρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων
Λεοντίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ δομεστίκου τῆς βασιλικῆς τραπέζης.

MT

ϛ ἕκτη] ϛ΄ T 9 δωδεκάτῃ τοῦ] δωδεκάτοῦ M φευρουαρίου] φὴ T 10 ἑνάτης] θ T 19–20 Ἰουλιανοῦ … παύλου MT 22 τῶν ὁρμίσδου οἴκου M 25 κοιαίστωρος] κϋαίστωρος T 28 καὶ … ἐπαρχιῶν *om.* M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ACTIO SEXTA

In nomine domini Iesu Christi dei et saluatoris nostri imperantibus a deo coronatis ac serenissimis nostris dominis Flauiis Constantino quidem piissimo et a deo decreto magno principe perpetuo augusto et imperatore anno uicesimo septimo et post consolatum eius a deo instructae mansuetudinis anno tertio decimo Heraclio uero atque Tiberio a deo conseruandis eius fratribus anno uicensimo secundo duodecima die mensis Februarii indictionis nona.

Praesedente eodem piissimo et Christo dilecto magno imperatore Constantino in secretario sacri palatii, quod cognominatur Trullus, et ex iussione eius a deo instructae serenitatis praesentibus et audientibus
Niceta gloriosissimo exconsule patricio et magistro imperialium officiorum
Theodoro gloriosissimo exconsule patricio et comite imperialis obsequii et substratego Thraciae
Sergio glorioso exconsule patricio
Paulo gloriosissimo exconsule patricio
Iuliano glorioso exconsule patricio et militari logotheta
Constantino glorioso exconsule patricio et curatore imperialis domus Hormisdae
Anastasio glorioso exconsule patricio et locum agente comitis imperialis excubiti
Iohanne glorioso exconsule patricio et questore
Polieucto glorioso exconsule
Thoma glorioso exconsule
Paulo glorioso exconsule et dispositore orientalium prouinciarum
Petro glorioso exconsule
Leontio glorioso exconsule et domestico imperialis mensae.

VPG BR K

---

4 christi] cristi K imperantibus] imperatoribus G 5 nostris *om.* VPG flauiis] flauius VP a *add.* B² 6 uicesimo] uicessimo P uigesimo K uicesimo septimo] uicesimo VII^mo P XXVIIII BR .XXVIII^mo G 7 consolatum] consulatum RG consulatus K tertio decimo] tercio decimo V XIII^mo PG XIII BR heraclio] heracleo BR 8 atque] adque P tiberio] tyberio RG anno *om.* VPG uicensimo] uicessimo P uigesimo K uicensimo secundo] .XXII. BRG 9 duodecima] duadecima K die *om.* VPG februarii] febr V febro PG indictionis] inditione B indictione R K 11 praesedente] praesidente P²G K christo] cristo K in *om.* G secretario] secratario P 12 eius] ei G serenitatis] serenitati G 14 gloriosissimo] glorioso K patricio] patritio B K officiorum] offitiorum V K 15 gloriosissimo] glorioso BR K patricio] patritio V B K obsequii] officii G substratego] substrathego BR 16 thraciae] traciae G K 17 glorioso] gloriose P¹ patricio] patritio V B K 18 gloriosissimo] glorioso G K patricio] patritio V B K 19 militari] militarii V militario PG logotheta] logotha V logotetae K 20 glorioso] gloriosissimo K patricio] patritio V B K et curatore] excuratore VPG 21 glorioso] gloriosissimo K comitis] comiti V 22 glorioso] gloriosissimo K patricio] patritio V B K questore] quaestore B 23 polieucto] polyeucto P BR glorioso] gloriosissimo BR K exconsule patritio V 24 glorioso] gloriosissimo K 25 glorioso] gloriosissimo K dispositore] dispensatore R prouinciarum] prouintiarum V B 26 glorioso] gloriosissimo K 27 glorioso] gloriosissimo K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, τουτέστι
Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας
5 Ῥώμης Ἀγάθωνος καὶ
Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ
Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως καὶ
10 Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας καὶ
Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων
Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Πόρτου, Ἀβουνδαντίου ἐπισκόπου πόλεως Πατέρνου, Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν
15 Ῥώμην ὁσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνόδου τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ' αὐτῶν ἀναφορᾷ καὶ
Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥαβέννης Θεοδώρου
20 Βασιλείου ἐπισκόπου πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἐφέσου
Σισινίου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θρᾴκης
Γεωργίου ἐπισκόπου Κυζίκου
Πέτρου ἐπισκόπου Νικομηδείας
25 Φωτίου ἐπισκόπου Νικαίας
Ἰωάννου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος
Σισινίου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως Φρυγίας
Μακροβίου ἐπισκόπου Σελευκείας Ἰσαυρίας
Γεωργίου ἐπισκόπου Βυζίης Θρᾴκης

MT

10 ὁσιωτάτου] ἁγιωτάτου M 18 – 19 ἀρχιεπισκόπου] ἐπισκόπου M 22 ἐπισκόπου *om.* M
29 βυζίης] βιζύης T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Conueniente autem et sancta atque uniuersali synodo, quae per imperialem sanctionem congregata est, in hac a deo conseruanda regia urbe, id est
Theodoro et Georgio uenerabilibus presbiteris et Iohanne uenerabili diacono locum praesentantibus sanctissimi ac beatissimi papae antiquae Romae Agathonis et
Georgio uenerabili et sanctissimo archiepiscopo huius magnae Constantinopoleos nouae Romae et
Petro deo amabili presbitero monacho et uicario sedis Alexandriae magnae ciuitatis et
Machario uenerabili archiepiscopo Theopoleos Antiochiae et
Georgio relegioso presbitero monacho et apochrisario Theodori uenerabilis loci seruatore sedis Hierusolimorum
Iohanne episcopo ciuitatis Portuensis, Abundantio episcopo ciuitatis Paternensis, Iohanne episcopo ciuitatis Regitanae, locum agentibus uenerabilis centum uiginti quinque deo amabilium episcoporum, quod circa antiqua Roma est concilii, qui et per proprias subscriptiones declarantur in suggestione ab eis facta ad piissimum imperatorem Constantinum et
Theodoro relegioso presbitero et locum agente deo amabilis archiepiscopi Rauennae Theodori
Basilio episcopo ciuitatis Gortinae insulae Cretae
Theodoro episcopo Ephesi
Sisinnio episcopo Eracliae Thrachiae
Georgio episcopo Cizici
Petro episcopo Nicomediae
Photio episcopo Niciae
Iohanne episcopo Calcedone
Sisinnio episcopo Ierapoleos Phrigiae
Macrobio episcopo Seleutiae Hisauriae
Georgio episcopo Biziae Trachiae

VPG BR K

---

1 conueniente] conuenienti B atque] ac BR uniuersali] uniuersale B¹ synodo] sinodo V B sanctionem] scanctionem V 2 urbe] urbae V 3 presbiteris] presbyteris B uenerabili] uenerabile VP K diacono] subdiacono K 4 agathonis] agatonis G K 5 uenerabili] uenerabile V B constantinopoleos] constantinopoleus BR 7 amabili] amabile BR presbitero] praesbitero B uicario] uichario V 8 machario] macario P R uenerabili] uenerabile B theopoleos] theopoleus BR antiochiae] antiociae V anthiochiae BR 9 relegioso] religioso RG K presbitero] praesbitero B apochrisario] apocrisario BR apocrisiario G K theodori] theodoro V uenerabilis] ueneralis V¹ seruatore] seruatoris BR 10 hierusolimorum] hierosolimorum PG hyerusolimorum K 11 portuensis] partuensis V abundantio ... paternensis *om.* V 12 regitanae] regiana VP regiane G regiana et locum VPG uenerabilis] uenerabilibus P² K uenerabilium BRG centum uiginti quinque] CXXV VPG BR 13 antiqua roma] antiquam romam G per *om.* G proprias] prias P¹ 16 theodoro] theodore B relegioso] religioso G K 17 theodori] theoderi B 18 basilio] balio VPG ciuitatis] ciuitate VPG gortinae] gurdine V gurtinae K insulae] insolu V 20 eracliae] heracliae RG K thrachiae] trachiae V thraciae PG BR 21 cizici] cyzici BR 23 photio] pontio V fotio B K focio R niciae] nitiae VG 24 calcedone] calchedoñ V chalcedone P calcedoniae R 25 ierapoleos] hierapoleus BR hyerapoleos K phrigiae] frigiae BR K 26 seleutiae] releutiae VP sileuciae BR 27 biziae] byzois B bizois R uiziae K trachiae] traciae PG BR

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Γρηγορίου ἐπισκόπου Μιτυλήνης
Σεργίου ἐπισκόπου Σηλυβρίας
Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μεθύμνης
Θεογνίου ἐπισκόπου Κίου
Γεωργίου ἐπισκόπου Καμουλιανῶν
Ἀντωνίου ἐπισκόπου Ὑπαίπων
Γενεσίου ἐπισκόπου Ἀναστασιουπόλεως
Πλάτωνος ἐπισκόπου Κίννης
Θεοδώρου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς
Ἰωάννου ἐπισκόπου τοῦ Δασκυλίου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Βερίσσης
Στεφάνου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου
Λογγίνου ἐπισκόπου Τίου
Δομετίου ἐπισκόπου Πλουσιάδος
Σολομῶνος ἐπισκόπου Κλανέου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Μύνδου
Γεωργίου ἐπισκόπου Κώου
Γρηγορίου ἐπισκόπου Καντάνου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Λάππης
Εὐλαλίου ἐπισκόπου Ζηνωνουπόλεως
Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Δαλισανδοῦ
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ὄλβης
Θεοφάνους πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου τοῦ ἐν Σικελίᾳ εὐαγοῦς μοναστηρίου ἐπιλεγομένου Βαίων
Γεωργίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ῥενάτης διακειμένης κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην
Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης Δόμου Ἀρσικίας διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην
Ἀναστασίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ τῶν εὐκτηρίων τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐαγοῦς πατριαρχείου καὶ
Στεφάνου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ τοῦ μαθητοῦ Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας.

MT

---

2 σηλυβρίας] σιλυβρίας T 3 μεθύμνης] μιθύμνης M 6 ὑπαίπων] ὑπέπων T 11 ἐπισκόπου *om.* M 21 ζηνωνουπόλεως] ζηνουπόλεως M 26 ῥενάτης] ῥενᾶ τῆς T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

⟨Gregorio⟩ episcopo Mytilenae
Sergio episcopo Silimbriae
Andrea episcopo Metimnae
Theognio episcopo Cii
Georgio episcopo Camulianorum
Antonio episcopo Hypepon
Genesio episcopo Anastasiopoleos
Platone episcopo Cinnae
Theodoro episcopo Meletinae
Iohanne episcopo Dascilii
Theodoro episcopo Iustinianopoleos Gordi
Theodoro episcopo Uerissae
Stephano episcopo Heracliae Ponti
Longino episcopo Tii
Dometio episcopo Plusiados
Solomone episcopo Clanei
Iohanne episcopo Myndi
Georgio episcopo Coensi
Gregorio episcopo Cantani
Iohanne episcopo Lappis
Eulalio episcopo Zininopoleos
Constantino episcopo Dalisandu
Theodoro episcopo Olbis
Theophane presbitero et abbate uenerabilis monasterii Siciliae quod cognominatur Baias
Georgio presbitero et monacho monasterii Renatis positi in antiqua Roma
Conone et Stephano presbiteris et monachis monasterii quod cognominatur Domus Arsicia positi similiter in antiqua Roma
Anastasio presbitero et monacho oratoriorum uenerabilis patriarchii Constantinopoleos
Stephano presbitero et monacho discipulo Macarii uenerabilis archiepiscopi Theopoleos Antiochiae.

VPG BR K

---

1 γρηγορίου = ⟨gregorio⟩] georgio VPG BRG K mytilenae] mitilenae V mytilinae B mituline R 2 silimbriae] sylimbriae V R 3 andrea] andreae V metimnae] metymnae B methymnae R 4 theognio] theogenio BR teognio G K 5 episcopo anastasio camulianorum V¹ 6 hypepon] hyppepon V ypepon BRG K 7 anastasiopoleos] anastasiopoleus BR 8 cinnae] cynnae P K 9 – 10 theodoro … dascilii *om.* B K 9 meletinae] meltine V meletenae G 11 iustinianopoleos] iusti.niapoleos VPG iustinianopoleus BR gordi] gurdi BR K 13 stephano] stefano V 15 dometio] domecio BR 16 solomone] salomone BRG K 17 myndi] mundi B¹ mindi K 18 coensi] choensi B cohensis R 18 – 19 coensi … episcopo *om.* K 19 gregorio] georgio BRG cantani] cantanae B cantarie R 21 eulalio] elalio P¹ eolalio BR zininopoleos] zininopoleus BR ziminopoleos G zinonopoleos K 22 dalisandu] dalisandi PG BR K 24 theophane] theophaniae B theofano R presbitero] praesbitero B et abbate] abbas VP a66 G siciliae] siliciae B 25 presbitero] praesbitero B monasterii] monastirii B renatis] renati BR K positi] posito VP 26 conone] canone G presbiteris] presbitero V praesbiteris B monachis] monacho VP monacis K quod] qui V arsicia] arsitia VG K 28 oratoriorum] oratorium V¹ uenerabilis] uenerabili V patriarchii] patriarchi VP R constantinopoleos] constantinopoleus BR 29 stephano] sthephano P macarii] macria P¹ macari B macharii K theopoleos] theopoleus BR teopoleos K 30 antiochiae] anthiociae B anthiochiae R

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Καὶ καθεσθέντων τῶν ἐνδοξοτάτων πατρικίων καὶ ὑπάτων καὶ πάντων τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλῶν ἐπισκόπων κατὰ τάξιν ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Τρούλλου σεκρέτῳ, προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων εὐαγγελίων, Παῦλος ὁ μεγαλοπρεπέστατος ἀσηκρῆτις καὶ βασιλικὸς σεκρετάριος εἶπεν·

Ἐπίσταται ἡ θεόσοφος ὑμῶν εὐσέβεια, ὡς κατὰ τὴν ἑβδόμην τοῦ Δεκεμβρίου μηνὸς διελαλήθη πρὸς Μακάριον τὸν ὁσιώτατον πρόεδρον τῆς Ἀντιοχέων ⟨μεγαλο⟩πόλεως καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, εἴπερ ἔχουσιν ἑτέρας χρήσεις συμβαλλομένας τῷ αὐτῶν προβλήματι, τουτέστι περὶ ἑνὸς θελήματος καὶ μιᾶς ἐνεργείας ταύτας προκομίσαι, καὶ ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον.

Ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς Κωνσταντῖνος εἶπε·

Διεξίτω Μακάριος ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, εἰ κατὰ τὰ διαλαληθέντα αὐτοῖς τὸ ἀποχρῶν περιποιήσαντες παρεγένοντο.

Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀντιοχείας καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εἶπον·

Ἰδού, δέσποτα, ἐν χερσὶν ἐπιφερόμεθα ἕτερον κωδίκιον περιέχον χρήσεις διαφόρων ἁγίων πατέρων, καὶ τοῦτο κελευόντων ὑμῶν παρέχομεν πρὸς ἀνάγνωσιν.

Καὶ λαβὼν Ἀντίοχος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος ⟨Γεωργίου⟩ τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἀνέγνω ἔχον ἐν ἐπιγραφῇ· „Τὰ ἑπόμενα τῶν περὶ θελήματος χρήσεων“ καὶ ἀνέγνω ἀπ' ἀρχῆς ἕως τέλους.

Ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς Κωνσταντῖνος εἶπε·

Καὶ τούτων τὴν εἴδησιν ἐλάβομεν· εἴπερ οὖν βούλεται τὸ μέρος Μακαρίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας ἕτερόν τι προκομίσαι πρὸς σύστασιν τῶν παρ' αὐτοῦ ὑποσχεθέντων, λεγέτω.

Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος ⟨Θεουπόλεως⟩ Ἀντιοχείας καὶ Στέφανος πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς ὁ αὐτοῦ μαθητὴς καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εἶπον·

Ἀρκούμεθα, δέσποτα, ταῖς ἤδη προκομισθείσαις χρήσεσι παρ' ἡμῶν τῶν ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων, καὶ ἕτερόν τι προκομίζειν οὐ βουλόμεθα.

---

16 – 26 cf. p. 214,23 – 26

MT

---

2 τοῦ τρούλλου] τρούλλῳ M 3 ὁ *om.* M 3 – 4 ἀσηκρῆτις] ἀσεκρέτης T 5 δεκεμβρίου] δεκεβρίου M δεκ T 6 ⟨μεγαλο⟩πόλεως] πόλεως MT 16 georgii = ⟨γεωργίου⟩ *om.* MT 18 ἕως] ἄχρι M 20 ἐλάβομεν] λάβωμεν M 21 αὐτοῦ] αὐτῶν T 23 ⟨θεουπόλεως⟩ *om.* MT

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Resedentibus quoque gloriosis patriciis et consulibus et omnibus uenerabilibus et deo amabilibus episcopis secundum ordinem in eodem Trulli secretario, praepositis in medio sanctis et inmaculatis euangeliis, Paulus magnificus a secretis et imperialis secretarius dixit:

Nouit a deo instructa uestra pietas, quod per septima die Decembrii mensis interlocutio facta est ad Macarium ⟨uenerabilem⟩ praesulem Antiochiae magnae ciuitatis et ad eos qui cum eo sunt, si utique habent altera testimonia, quae concurrant propositioni eorum, id est de una uoluntate et una operatione, haec proferre, et suggerimus ad quod placuerit.
Piissimus imperator Constantinus dixit:

Prosequatur Macarius deo amabilis archiepiscopus et qui cum eo sunt, si secundum interlocutionem ad eos factam quod debetur praeparantes aduenerunt.
Macharius uenerabilis archiepiscopus Antiochiae et qui cum eo sunt dixerunt:

Ecce, domine, prae manibus gerimus et alterum codicellum, in quo continentur testimonia diuersorum sanctorum patrum, et hoc uobis iubentibus porrigimus ad legendum.
Et accipiens Antiochus relegiosus lector et notarius Georgii sanctissimi patriarchae Constantinopoleos relegit habens in superscriptione: „Sequentia testimoniorum de uoluntate" et relegit ab initio usque ad finem.
Piissimus imperator Constantinus dixit:

Et horum scientiam accipimus; si quidem uult pars Macari deo amabilis archiepiscopi Antiochiae aliud quid proferre ad stabilitatem eorum quae ab eo promissa sunt, edisserat.
Macharius uenerabilis archiepiscopus Theopolitanus Antiochiae et Stephanus presbiter monachus eius discipulus et qui cum eis sunt dixerunt:

Sufficientes sumus, domine, in his quae iam a nobis prolata sunt testimoniis sanctorum ac probabilium patrum, et aliud quid proferre nolumus.

VPG BR MNL K

---

1 sedentibus] residentibus RG K quoque *om.* K gloriosis] gloriosissimis BR patriciis] patritiis B K et consulibus] exconsulibus VP¹G uenerabilibus] uenerabilis V 1 – 2 et deo amabilibus *om.* G 2 trulli] trullis B 5 per *om.* R die om. VP decembrii] decembris P²G 6 macarium] macharium G MN K τὸν ὁσιώτατον = ⟨uenerabilem⟩ *om.* VPG BR MNL K antiochiae] antiociae V anthiochiae P B ciuitatis] ciuitate V 7 altera] alia M concurrant] concurrunt VPG propositioni] propositionibus BR praepositioni M K 8 et de una G una² *om.* BR haec] huius VPG (*cf.* 169,18) ad quod] at quam VP 10 macarius] macerius V¹ marius P¹ macharius G MN K a deo amabilis macarius archiepiscopus BR 11 debetur] debentur BR praeparantes] praeparati BRG aduenerunt] aduenerant VP 12 macharius] macarius P B uenerabilis *om.* K dixerunt] ð V ðð P *om.* G 13 codicellum] codice illum V codicem illum P continentur] contenentur B 14 sanctorum diuersorum K porrigimus] porregimus B 15 antiochus] antiocus B relegiosus] religiosus RG MNL K lector] lectur V georgii] georgio V georgi B sanctissimi] sanctissime VP patriarchae] patriarchiae P² 15 – 16 constantinopoleos] constantinopoleus BR 16 in *om.* M superscriptione] superscriptionem V testimoniorum] testimoniarum B¹ 19 accipimus] accepimus BR MNL macari] machari V macarii P² R macharii G M K 20 promissa] promisa P¹ edisserat] aedisserat G ediserat BR edisserant N edixerat L 21 macharius] macarius VP² marius P¹ uenerabilis *om.* BR antiochiae] anthiochiae P stephanus] stefanus V 21 – 22 presbiter et monachus NL 22 monachus] monacus L K 23 a *om.* K a nobis *om.* M testimoniis] testimonia M 24 probabilium] probalium VG quid] qui P¹ *om.* R quod N *proferre nolumus*] *proferendumus* M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς Κωνσταντῖνος εἶπε·

Τὰ προκομισθέντα τρία κωδίκια παρὰ τοῦ μέρους Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου σφραγιζέσθωσαν ἔκ τε τῶν ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων καὶ τῶν τοῦ μέρους τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ τοῦ θρόνου τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας.

Καὶ ἐσφραγίσθησαν.

Θεόδωρος καὶ Γεώργιος οἱ θεοσεβέστατοι πρεσβύτεροι καὶ Ἰωάννης ὁ θεοσεβέστατος διάκονος οἱ τὸν τόπον ἐπέχοντες τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Ῥώμης καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι καὶ εὐλαβέστατοι κληρικοί τε καὶ μοναχοὶ εἶπον·

Εὐσεβέστατε δέσποτα, πρὸς οἷς τίποτε περὶ ἑνὸς θελήματος καὶ μιᾶς ἐνεργείας οὐκ ἀπέδειξαν Μακάριός τε ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀντιοχείας καὶ Στέφανος ὁ αὐτοῦ μαθητὴς καὶ Πέτρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας καὶ Σολομὼν ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κλανέου ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ τῶν παρ' αὐτῶν προκομισθεισῶν χρήσεων, ἀλλὰ καὶ αὐτάς, ἃς παρήγαγον ἐπὶ τῆς ὑμῶν εὐσεβείας καὶ τῆς ἁγίας συνόδου, περιέκοψαν χρήσεις καὶ τὰ μὲν εἰς τὸν τριαδικὸν περὶ ἑνὸς θελήματος συντείνοντα λόγον ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ προήγαγον, τὰ δὲ ἁρμόζοντα καὶ κυρίως ἐπὶ τῆς τοιαύτης ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἐγκείμενα νοήματά τε καὶ ῥήματα περιέτεμον· ὅθεν αἰτοῦμεν τὸ ὑμέτερον εὐσεβὲς κράτος τὰ αὐθεντικὰ βιβλία ὧν προήγαγον πατρικῶν χρήσεων προαχθῆναι ἐκ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως καὶ ἀντιβληθῆναι πρὸς τὰ παρ' αὐτῶν ἐπιδοθέντα κωδίκια, καὶ παριστῶμεν τὸν γενόμενον παρ' αὐτῶν ἐν αὐτοῖς συσκιασμόν. μετὰ χεῖρας δὲ ἔχοντες ἡμεῖς κωδίκιον περιέχον πλείστας χρήσεις ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων τρανῶς παριστώσας δύο φυσικὰ θελήματα καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἀσυγχύτως καὶ ἀδιαιρέτως ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ βεβήλων αἱρετικῶν χρήσεις δηλούσας τὸ ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν ὁμοφονούσας τῷ περὶ ἑνὸς θελήματος καὶ μιᾶς ἐνεργείας δόγματι Μακαρίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἀντιλεγόντων δεόμεθα ἐπὶ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας ταύτας ἀναγνωσθῆναι.

MT

3 τε *om.* M 8 τε *om.* M 14 παρήγαγον] προήγαγον T 22 ἡμεῖς *om.* MT

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Piissimus imperator Constantinus dixit:

Tres codices, qui prolati sunt a parte uenerabilis Macari, sigillentur tam a gloriosissimis iudicibus quamque a parte apostolicae sedis antiquae Romae nec non et a parte sanctae sedis huius sanctissimae magnae ecclesiae.

Et sigillati sunt.

Theodorus et Georgius uenerabiles presbiteri et Iohannes uenerabilis diaconus, qui locum praesentabant sanctissimi papae apostolicae Romae sedis et qui cum eis erant deo amabiles episcopi et relegiosi clerici et monachi dixerunt:

Piissime domine, ad quod aliquid de una uoluntate et una operatione non ostenderunt Macarius deo amabilis archiepiscopus Antiochiae et Stephanus eius discipulus et Petrus deo amabilis episcopus Nicomediae et Solomon deo amabilis episcopus Clanei in incarnationis dispensatione domini nostri Iesu Christi per testimonia ab eis prolata, sed et ipsa testimonia, quae protulerunt coram uestra pietate ac sancta synodo, detruncauerunt, et quae ad trinitatis quidem attine⟨n⟩t rationem de una uoluntate pro incarnationis dispensatione domini nostri Iesu Christi protulerunt, quae uero conueniunt et propriae pro huiusmodi incarnationis dispensatione domini dei nostri Iesu Christi posita sunt tam sensus quamque uerba detruncauerunt; unde petimus uestram piissimam fortitudinem authenticos codices prolatorum ab eis paternorum testimoniorum proferri ex uenerabili patriarchio huius regiae ciuitatis et conferri cum codicibus ab eis oblatis, et demonstramus quae ab eis in his facta est obcaelatio. prae manibus igitur habentes codicem continentem plurima testimonia sanctorum ac probabilium patrum clare ostendentia duas naturales uoluntates et duas naturales operationes inconfusae atque indiuisae in incarnationis dispensatione domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri, nec non et prophanorum hereticorum testimonia insinuantia unam uoluntatem et unam operationem, quae consonant cum dogmate super una uoluntate et una operatione Macarii deo amabilis archiepiscopi Antiochiae et eorum, qui cum eo contradicunt, quaesumus ut coram uestra pietate haec relegantur.

VPG BR MNL K

---

2 parte] patre K macari] machari V macarii P² R macharii G M K 3 apostolicae romanae sedis B¹ 6 theodorus] theodoro VP² georgius] georgio VPG uenerabiles] uenerabili V uenerabilis P uenerabilibus G presbiteri] praesbyteri B iohannes] iohannis B uenerabilis] uenerabili V diaconus] diaconi P dyaconus R 7 praesentabant] praestabant P M sanctissimi] sanctissime VPG romae] romanae BR MNL K amabiles] amabilis V 8 relegiosi] religiosi RG MN K religiosissimi L monachi] monē N monaci K 9 quod] quid R de una uoluntate et una operatione aliquid K operatione] operacione V 10 macarius] macharius G MN K antiochiae] anthiochiae K stephanus] stefanus V 11 amabilis¹] amabiles P¹ nicomediae] nichomediae VG K solomon] salomon BRG MN K 11 – 12 incarnationis] incarnationes B incarnationis in dispensatione VP 12 domini ... christi *om.* K sed] s& (set) V ipsa *om.* V 13 coram] quoram V synodo] sinodo V B M 14 attine⟨n⟩t *coni.* Lu] attinet VPG MNL K adtinet BR rationem] ratione B N actionem L 16 huiusmodi in incarnationis BR dispensatione] dispensationis VP¹ dei *om.* BRG MNL K christi] cristi K 17 sensus] sensu BR M quamque] quam N uerba] uerbis M 18 authenticos] aucienticos R autenticos K uenerabili] uenerabile BR 20 obcaelatio] obcelatio V NL K obscelatio R 21 clare] clarae V 21 – 22 uoluntates naturales M 22 atque] adquae P incarnationis] incarnationes B 22 – 23 incarnationis in dispensatione VPG¹ 23 christi] cristi K ueri] uere VPG prophanorum] profanorum BR M K 24 quae] q.aae B consonant] consonent B consonanti R 25 una uoluntate] unam uoluntatem K una operatione] unam operationem V K macarii] macarius V K macaris B macharis G macharii M macharius N 26 antiochiae *om.* K quaesumus] quaesummus V quesumus R NL K coram] quorum VPG¹ pietate] piaetate V K 27 relegantur] legantur BR

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν·
Καθ' ἑτέραν τούτων ἡ προκομιδὴ καὶ ἀνάγνωσις γινέσθω.

ΠΡΑΞΙΣ ΕΒΔΟΜΗ
ΤΟΜΟΥ ΤΡΙΤΟΥ

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν
βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσπότων Φλαβίων Κωνσταν-
τίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως αἰωνίου αὐγούστου καὶ
αὐτοκράτορος ἔτους εἰκοστοεβδόμου καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου
πραότητος ἔτους τρισκαιδεκάτου Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων
αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου τῇ τρισκαιδεκάτῃ τοῦ Φεβρουαρίου μηνὸς
ἰνδικτιῶνος ἑνάτης.

Προκαθημένου τοῦ αὐτοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου
ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτω ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς
αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης παρόντων καὶ ἀκροωμένων
Νικήτα τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ μαγίστρου τῶν βασιλικῶν ὀφφικίων
Θεοδώρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ὀψικίου καὶ
ὑποστρατήγου Θράκης
Σεργίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου
Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου
Ἰουλιανοῦ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ στρατιωτικοῦ λογοθέτου
Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ
τῶν Ὁρμίσδου οἴκου
Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος
τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτου
Ἰωάννου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κοιαίστωρος
Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων
Θωμᾶ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων
Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ διοικητοῦ τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν
Πέτρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων
Λεοντίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ δομεστίκου τῆς βασιλικῆς τραπέζης.

MT

---

2 ἡ προκομιδὴ τούτων M γινέστω] γενέσθω M 13 φεβρουαρίου] φῇ T 14 ἑνάτης] θ' T
29 πατρικίου *om.* M κοιαίστωρος] κυαίστορος T 31 θωμᾶ ... ὑπάτων *om.* M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Piissimus imperator Constantinus dixit:
In subsequenti eorum prolatio ac lectio fiat.

ACTIO SEPTIMA

In nomine domini Iesu Christi dei et saluatoris nostri imperantibus a deo coronatis et serenissimis nostris dominis Flauiis Constantino quidem piissimo et a deo decreto magno principe perpetuo augusto et imperatore anno uicesimo septimo et post consolatum eius a deo instructae mansuetudinis anno tertio decimo Heraclio uero atque Tiberio a deo conseruandis eius fratribus anno uicesimo secundo tertia decima die mensis Februarii indictionis nona.

Praesedente eodem piissimo et Christo dilecto magno imperatore Constantino in secretario sacri palatii quod cognominatur Trullus et ex iussione eius a deo instructae serenitatis praesentibus et audientibus
Niceta glorioso exconsule patricio et magistro imperialium officiorum
Theodoro glorioso exconsule patricio et comite imperialis obsequii et substratego Thraciae
Sergio glorioso exconsule patricio
Paulo glorioso exconsule patricio
Iuliano glorioso exconsule patricio et militari logotheta
Constantino glorioso exconsule patricio et curatore imperialis domus Hormisdae
Anastasio glorioso exconsule patricio et locum agente comitis imperialis excuuiti
Iohanne glorioso exconsule patricio et quaestore
Polyeucto glorioso exconsule
Thoma glorioso exconsule
Paulo glorioso exconsule et dispositore orientalium prouinciarum
Petro glorioso exconsule
Leontio glorioso exconsule et domestico imperialis mensae.

VPG BR MNL(7) K

---

1 – 2 piissimus ... fiat *om.* M 2 prolatio] probatio V ac lectio] ac actio K 5 septima] VII^{ma} V VII PG B 7 domini nostri iesu G christi] cristi K dei om. VPG 8 a *om.* B L 9 uicesimo septimo] XXVII V uicessimo septimo P XXVIIII B uicesimo VIII° RG uigesimoseptimo K 10 consolatum] consulatum RG K tertio decimo] XIII V BR XIII^{mo} PG heraclio] heracleo BR 11 tiberio] tyberio P R uicesimo secundo] XX^{mo} secundo V uicessimo secundo P XXII BR uicesimo II° G 11 – 12 tertia decima] terciadecima V XIII. BR tercia X^{a} G 12 februarii] febrii V febrarii P frbo G indictionis] indictione BRG K nona] VIIII BG .IX. R 14 praesedente] presidente G K resedente N imperatore magno B K 15 – 16 serenitatis in praesentibus VP 17 niceta] nicaeta P viceta R patricio] patritio B K imperialium] imperialis VPG officiorum] offitiorum V K 18 patricio] patritio V B K comite] comiti V comitis G obsequii] obsequi VP 19 patricio] patritio V B K 20 patricio] patritio V B K 21 exconsule] exconsel V^{1} exconsol V^{2} patricio] patritio V B K militari] militani B logotheta] logotha V logotecha R 22 patricio] patritio B K hormisdae] hormiste P^{2} 23 patricio] patritio B K comitis] comiti P^{2}G excuuiti] excubiti BR K 24 – 25 iohanne ... exconsule *om.* VP 24 patricio] patritio B K 25 polyeucto] polieucto G K 26 thoma] thomo V glorioso om. V exconsule + patritio V patricio PG 27 dispositore] dispensatore R prouinciarum] prouintiarum V B 29 exconsule patritio et K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, τουτέστι
Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας
5 Ῥώμης Ἀγάθωνος καὶ
Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ
Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως καὶ
10 Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας καὶ
Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων
Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Πόρτου, Ἀβουνδαντίου ἐπισκόπου πόλεως Πατέρνου, Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν
15 Ῥώμην ὁσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνόδου τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ' αὐτῶν ἀναφορᾷ καὶ
Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥαβέννης Θεοδώρου
20 Βασιλείου ἐπισκόπου πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἐφέσου
Σισινίου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θρᾴκης
Γεωργίου ἐπισκόπου Κυζίκου
Πέτρου ἐπισκόπου Νικομηδείας
25 Φωτίου ἐπισκόπου Νικαίας
Ἰωάννου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος
Θεοδώρου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς
Σισινίου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως Φρυγίας

MT

---

6 καὶ ἁγιωτάτου *om.* M 15 ἑκατὸν ... πέντε] ρκε T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Conueniente autem et sancta ac uniuersali synodo, quae per imperialem sanctionem congregata est in hac a deo conseruanda regia urbe, id est
Theodoro et Georgio uenerabilibus presbiteris et Iohanne uenerabili diacono locum praesentantibus sanctissimi ac beatissimi papae antiquae Romae Agathonis et
Georgio uenerabili et sanctissimo archiepiscopo huius magnae Constantinopoleos nouae Romae et
Petro deo amabili presbitero monacho et uicario sedis Alexandriae magnae ciuitatis et
Machario uenerabili archiepiscopo Theopoleos Antiochiae et
Georgio relegioso presbitero monacho et apochrisiario Theodori uenerabilis ⟨loci seruatore⟩ sedis Hierusolimorum
Iohanne episcopo ciuitatis Portuensis, Abundantio episcopo ciuitatis Paternensis, Iohanne episcopo ciuitatis Regitanae, locum agentibus uenerabilis, quod circa antiquam Romam est, centum uiginti quinque deo amabilium episcoporum concilii, qui etiam per proprias subscriptiones declarantur in suggestione ab eis facta ad piissimum principem Constantinum et
Theodoro relegioso presbitero et locum seruante deo amabilis Theodori archiepiscopi Rauennae
Basilio episcopo ciuitatis Gortinae insulae Cretae
Theodoro episcopo Ephesi
Sisinnio episcopo Heracliae Thraciae
Georgio episcopo Cizici
Petro episcopo Nicomediae
Photio episcopo Niciae
Iohanne episcopo Calcedone
Theodoro episcopo Melitinae
Sisinnio episcopo Hierapoleos Phrigiae

VPG BR K

---

1 et *om.* BR ac] atque K uniuersali] uniuersale K synodo] sinodo V B imperialem] imperialis VPG 2 a *om.* G conseruanda] conuersanda V B conseruandis R urbe] urbae V 3 uenerabili] uenerabile VP K 4 praesentantibus] repraesentantibus VPG agathonis] agatonis B K 5 uenerabili et] uenerabile atque K sanctissimo] sanctissimi B archiepiscopo *om.* K constantinopoleos] constantinopoleus BR constantinopoleos archiepiscopo nouae K 7 deo *om.* B amabili] amabile VP R K presbitero] prbm VP praesbytero B et[1] *om.* G alexandriae] alexandrinae VPG ciuitatis] ciuitate V 8 machario] macario P BR uenerabili] uenerabile VP theopoleos] theopoleus BR antiochiae] antihociae V anthiochiae G 9 relegioso] religioso RG K presbitero] brbro V praesbytero B apochrisiario] apocrisario V apocrisiario G K theodori] theodoro K 9–10 τοποτηρητοῦ = ⟨loci seruatore⟩ *om.* VPG BR K 10 hierusolimorum] hierosolimorum PG hyerosolimorum K 11 ciuitatis[1]] ciuitate VPG ciuitatis[2]] ciuitate VPG 12 regitanae] regiatane V uenerabilis] uenerabile V uenerabilibus K quod] qui VP B 13 centum uiginti quinque] CXXV VPG B 16 theodoro glorioso atque religioso K relegioso] religioso RG K presbitero] praesbytero B et monacho locum BR et monacho et locum G seruante et deo V seruante] seruantem B K theodori deo amabilis K 18 ciuitatis] ciuitate VPG gortinae] gurtine B K 20 thraciae] traciae G K 20–21 thraciae ... episcopo *om.* BR 21 cizici] cyzici B 23 photio] fotio B focio R niciae] nitiae VG 24 calcedone] calcedonem V chalcedone P B calcedoniae G 25 theodoro] thaeodoro V melitinae] melitaenae P militenae B[1]R melitenae B[2] meletinae K 26 phrigiae] phrygiae P frigiae BR K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Μακροβίου ἐπισκόπου Σελευκείας Ἰσαυρίας
Γεωργίου ἐπισκόπου Βυζίης Θρᾴκης
Γρηγορίου ἐπισκόπου Μιτυλήνης
Σεργίου ἐπισκόπου Σηλυβρίας
Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μεθύμνης
Θεογνίου ἐπισκόπου Κίου
Γεωργίου ἐπισκόπου Καμουλιανῶν
Ἀντωνίου ἐπισκόπου Ὑπαίπων
Γενεσίου ἐπισκόπου Ἀναστασιουπόλεως
Πλάτωνος ἐπισκόπου Κίννης
Ἰωάννου ἐπισκόπου Δασκυλίου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Βερίσσης
Στεφάνου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου
Λογγίνου ἐπισκόπου Τίου
Δομετίου ἐπισκόπου Πλουσιάδος
Σολομῶνος ἐπισκόπου Κλανέου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Μύνδου
Γεωργίου ἐπισκόπου Κώου
Γρηγορίου ἐπισκόπου Καντάνου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Λάππης
Εὐλαλίου ἐπισκόπου Ζηνωνουπόλεως
Κωσταντίνου ἐπισκόπου Δαλισάνδου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ὄλβης
Θεοφάνους πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου τοῦ ἐν Σικελίᾳ εὐαγοῦς μοναστηρίου ἐπιλεγομένου Βαίων
Γεωργίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ῥενάτης διακειμένης [ὡσαύτως] κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην
Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης Δόμου Ἀρσικίας διακειμένης ⟨ὡσαύτως⟩ ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ

MT

---

2 βυζίης] βιζύης T 5 μεθύμνης] μιθύμνης M 8 ὑπαίπων] ὑπέπων T 11 ἐπισκόπου τοῦ δασκυλίου T 20 γρηγορίου] γεωργίου M καντάνου] καντανοῦ M 22 ζηνωνουπόλεως] ζηνουπόλεως M ζηνονουπόλεως T² 23 δαλισάνδου] δαλισανδοῦ M 25 εὐαγοῦς *om.* M 27–28 + 29–30 *comm. Lat.* 27 ῥενάτης] ῥενᾶ τῆς T 30 similiter = ⟨ὡσαύτως⟩ *om.* MT

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Macrobio episcopo Seleuciae Hisauriae
Georgio episcopo Biziae Thraciae
⟨Gregorio⟩ episcopo Metilenae
Sergio episcopo Silimbriae
Andrea episcopo Metimnae
Theognio episcopo Cii
Georgio episcopo Camuliani
Antonio episcopo Hypepon
Genesio episcopo Anastasiopoleos
Platone episcopo Cinnae
Iohanne episcopo Dascilii
Theodoro episcopo Iustinianopoleos Gurdi
Theodoro episcopo Uerissae
Stephano episcopo Heracliae Ponti
⟨Longino⟩ episcopo Tii
Dometio episcopo Plusiados
Salomone episcopo Claneu
Iohanne episcopo Myndi
Georgio ⟨episcopo⟩ Choensi
Gregorio episcopo Cantani
Iohanne episcopo Lappis
Eulalio episcopo Zinonopoleos
Constantino episcopo Dalisandu
Theodoro episcopo Olbis
Theophane presbitero et abbate uenerabilis monasterii Siciliae quod cognominatur Baias
Georgio presbitero et monacho monasterii Renati positi in antiqua Roma
Conone et Stephano presbiteris et monachis monasterii qui cognominatur Domus Arsicia positi similiter in antiqua Roma

VPG BR K

1 seleuciae] releuciae VP sileuciae BR seleutiae G hisauriae] isauriae V hisariae B hysauriae R K 2 biziae] byzois B bizois RG uiziae K thraciae] trachiae V tracie G K 3 γρηγορίου = ⟨gregorio⟩] georgio VPG BR K metilenae] metylene P mitylenae B mitilene R 4 silimbriae] sylimbriae PG R silymbriae B 5 andrea] andraea VP metimnae] metinne V methemnae BR 6 theognio] thaeognio V teognio G K 7 camuliani] camulianae BR 8 hypepon] hipepon V ypepon B^2R K 9 genesio] genesi B anastasiopoleos] anastasionopoleos V anastasiopoleus BR aenestasiopoleos G 10 platone] p....tone B *ras.* 11 dascilii] dascylii P B 12 iustinianopoleos] iustiani poleus B^1 iustiniani poleus B^2R gurdi] gardi G 14 stephano] stefano P 15 λογγίνου = ⟨longino⟩] leontio VPG BR K tii] cii G 16 dometio] domecio BR 17 salomone] solomone P claneu] clanei BR 18 myndi] mindi V 19 ἐπισκόπου = ⟨episcopo⟩ *om.* VPG BR K choensi] choensae BR coensi G K 20 gregorio] georgio BRG K cantani] cantanae BR 22 eulalio] eolalio B zinonopoleos] zynopoleos V zinopoleus B^1 zinonopoleus B^2R 23 dalisandu] dalisandi BR dalisandii G 25 theophane] theofane P R presbitero] praesbytero B abbate] abate K siciliae] syciliae P *om.* BR quod] qui BR cognominatur] apellatur BR 26 presbitero] praesbytero B monacho] moñ B monaco K renati] senati VP 26 – 28 in ... positi *om.* K 27 conone] canone G presbiteris] praesbyteris B qui] quod G cognominatur] apellatur BR arsicia] arsitia VG K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Ἀναστασίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ τῶν εὐκτηρίων τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐαγοῦς πατριαρχείου καὶ
Στεφάνου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ τοῦ μαθητοῦ Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας.

Καὶ καθεσθέτων τῶν ἐνδοξοτάτων πατρικίων καὶ ὑπάτων καὶ πάντων τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλῶν ἐπισκόπων κατὰ τάξιν ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Τρούλλου σεκρέτῳ, προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων εὐαγγελίων, Παῦλος ὁ μεγαλοπρεπέστατος ἀσηκρῆτις καὶ βασιλικὸς σεκρετάριος εἶπε·

Μέμνηται ἡ θεοσόφος ὑμῶν βασιλεία, ὡς κατὰ τὴν χθὲς ἡμέραν ὑπέσχοντο Θεόδωρος καὶ Γεώργιος οἱ θεοσεβέστατοι πρεσβύτεροι καὶ Ἰωάννης ὁ θεοσεβέστατος διάκονος οἱ τὸν τόπον ἐπέχοντες τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος καὶ οἱ συνόντες αὐτοῖς θεοφιλεῖς ἐπίσκοποι ⟨καὶ εὐλαβέστατοι κληρικοὶ⟩ καὶ μοναχοὶ προκομίζειν χρήσεις ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων σαφῶς διαγορευούσας δύο θελήματα φυσικὰ καὶ δύο ἐνεργείας φυσικὰς ἐπὶ τῆς ⟨ἐνσάρκου⟩ οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν, προσεπιτούτοις καὶ βεβήλων αἱρετικῶν χρήσεις δηλούσας ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν, καὶ ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον.
Ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς Κωνσταντῖνος εἶπε·

Προκομιζέτωσαν οἱ τὸν τόπον ἐπέχοντες Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης τὰς ἐπιμνησθείσας αὐτοῖς χρήσεις.
Καὶ προεκόμισαν κωδίκιον ἔχον ἐν προγραφῇ οὕτως· „Χρήσεις ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων παριστῶσαι δύο θελήματα καὶ δύο ἐνεργείας ἐπὶ τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ", ὅπερ λαβὼν Στέφανος ⟨ὁ εὐλαβέστατος⟩ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς μονῆς ἐπιλεγομένης Δόμου Ἀρσικίας, εἷς τυγχάνων τῶν ἐκ μέρους τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, ἀνέγνω ἀπὸ ἀρχῆς μέχρι τέλους τάς τε τῶν ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων χρήσεις καὶ τὰς τῶν βεβήλων αἱρετικῶν.
Ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς Κωνσταντῖνος εἶπε·

Τῶν νῦν προκομισθεισῶν καὶ ἀναγνωσθεισῶν χρήσεων παρὰ τῶν τοῦ μέρους Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης τὴν εἴδησιν εἰληφότων ἡμῶν λεγέτωσαν ⟨Θεόδωρος καὶ Γεώργιος οἱ θεοσεβέστατοι πρεσβύτεροι καὶ Ἰωάννης ὁ θεοσεβέστατος διάκονος⟩, εἰ καὶ

MT

1 τοῦ] τῶν T 7 κατὰ τάξιν] κατ' ἀξίαν M 8–9 ἀσηκρῆτις] ἀσεκρέτης T 13 et religiosi clerici = ⟨καὶ … κληρικοὶ⟩ *om.* MT 15 incarnationis = ⟨ἐνσάρκου⟩ *om.* MT 23 religiosus = ⟨ὁ εὐλαβέστατος⟩ *om.* MT 25 καὶ ἐκκρίτων *om.* M 29–30 ⟨θεόδωρος … διάκονος⟩ *om.* MT

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Anastasio presbitero et monacho oratoriorum uenerabilis patriarchii Constantinopoleos Stephano presbitero et monacho discipulo Macari ⟨uenerabilis⟩ archiepiscopi Theopoleos Antiochiae.

Et resedentibus gloriosis patriciis et consulibus et omnibus uenerabilibus et deo amabilibus episcopis ex ordine in eodem secretario Trullo, praepositis in medio sanctis et inmaculatis euangeliis, Paulus magnificus a secretis et imperialis secretarius dixit:

Meminit a deo instructum uestrum imperium, quod externo die polliciti sunt Theodorus et Georgius deo amabiles presbiteri et Iohannes deo amabilis diaconus locum praesentantibus sanctissimi papae apostolicae sedis antiquae Romae Agathonis et qui cum eis sunt deo amabiles episcopi et relegiosi clerici et monachi proferre testimonia sanctorum ⟨et probabilium⟩ patrum luce clarius praedicantia duas uoluntates naturales et duas operationes naturales in incarnationis dispensatione domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri, insuper et profanorum hereticorum testimonia manifestantia unam uoluntatem et unam operationem, et suggerimus quid uidetur.

Piissimus imperator Constantinus dixit:

Proferant qui locum adimplent Agathonis sanctissimi papae Romani memorata ab eis testimonia.

Et protulerunt codicem suprascriptum ita: „Testimonia sanctorum ac probabilium patrum demonstrantia duas uoluntates et duas operationes in domino deo et saluatore nostro Iesu Christo", quem accipiens Stephanus relegiosus presbiter et monachus monasterii quod cognominatur Domus Arsicia, unus existens partis apostolicae sedis antiquae Romae, et relegit ab initio usque ad finem tam sanctorum ac probabilium patrum testimonia quamque profanorum hereticorum.

Piissimus imperator Constantinus dixit:

Prolatorum nunc testimoniorum atque relectorum a parte sanctissimi Agathonis papae Romani scientiam percipientibus nobis aedicant Theodorus et Georgius uenerabiles presbi-

---

VPG BR MNL(5) K

---

1 presbitero] praesbytero B monacho] monaco K oratoriorum] horatoriorum V oratorium G patriarchii] patriarchi RG constantinopoleos] constantinopoleus BR 2 monacho] monaco K macari] machari G macharii R K ⟨uenerabilis⟩ archiepiscopi] episcopi VPG K archiepiscopi BR theopoleos] theopoleus BR K¹ 5 resedentibus] residentibus VG K gloriosis] gloriosissimis BR patriciis] patritiis B K et consulibus] exconsulibus VPG 6 secretario] secratario N trullo] trulli ML K inmaculatis] immaculatis M 7 a *om.* B ex R 8 externo] hesterno MN die] diae V theodorus] theodoros V¹ thodorus B 9 presbiteri] prbris V praesbyteri B iohannes] iohannis B amabilis] amabiles V amalis G¹ 9 – 10 praesentantibus] praesentantes M 10 sanctissimi papae] sanctissimo papa G agathonis] agatonis L K eis] eo G K 11 relegiosi] religiosi RG NL K reliqui M monachi] monaci K testimonia sanctorum] testimonias sanctorum V¹ 11 – 12 καὶ ἀκρίτων = ⟨et probabilium⟩ *om.* VPG BR MNL K 12 naturales uoluntates G duas] duos B 12 – 13 naturales operationes G K 13 incarnationis] incarnationes V B¹ dispensatione incarnationis K 14 insuper] super B profanorum] prophanorum RG N K hereticorum *om.* M 15 suggerimus] suggerrimus VP quid] quod B¹R 16 constantinus imperator G 17 qui] qu P¹ agathonis] aghathonis G agatonis L K romani] romanae BR 19 patrum ac probalium G 20 et saluatore] exsaluatore VP saluatore] saluatori G NL 21 christo] cristo K relegiosus] religiosus RG MNL K monachus] monacus K quod] qui V N 22 arsicia] arsitia VG NL K existens] exsistens P B² 23 relegit] religit M probabilium] probalium G 24 profanorum] prophanorum L K 26 a *om.* M agathonis] agatonis L K 27 romani] romanae BR scientiam] scientie NL aedicant] aedificant VG edicant BR ML K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ἑτέρας βούλονται προκομίζειν χρήσεις.

Θεόδωρος καὶ Γεώργιος οἱ θεοσεβέστατοι πρεσβύτεροι καὶ Ἰωάννης ὁ θεοσεβέστατος διάκονος εἶπον·

Εἰ καὶ πλείστας ἑτέρας εὐπόρως ἔχομεν χρήσεις προαγαγεῖν, ἀλλ' οὖν διὰ τὸ μὴ ὄχλον προσποιῆσαι ταῖς θεοσόφοις ὑμῶν ἀκοαῖς, ταύταις ἀρκούμεθα πρὸς τὴν ἀληθείας ἀπόδειξιν. αἰτοῦμεν δὲ τὸ θεοστήρικτον ὑμῶν κράτος ἐρωτηθῆναι Γεώργιον τὸν ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον ταύτης τῆς θεοφυλάκτου ὑμῶν καὶ βασιλίδος πόλεως καὶ τὴν ὑπ' αὐτὸν σύνοδον, ἔτι δὲ καὶ Μακάριον τὸν ὁσιώτατον ἀρχιεπίσκοπον τῆς Ἀντιοχέων πόλεως καὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπους, εἰ στοιχοῦσι πάσῃ τῇ δυνάμει τῶν ἀναγνωσθεισῶν δύο ἀναφορῶν, τουτέστι τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ἀγάθωνος τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ τῆς ὑπ' αὐτὸν συνόδου.

Γεώργιος ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως καὶ Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀντιοχείας καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εἶπον·

Εὐσεβέστατε δέσποτα, αἰτοῦμεν τὰ ἴσα τῶν εἰρημένων ἀναφορῶν κομίσασθαι· ἐντυγχάνοντες γὰρ καὶ ἀντιβάλλοντες τὰς ἐν αὐταῖς ἐγκειμένας τῶν ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων χρήσεις πρὸς τὰ βιβλία τοῦ εὐαγοῦς τῶν ἐνταῦθα πατριαρχείου καθ' ἑτέραν τὴν δέουσαν ἀπόκρισιν παρέχομεν.

Ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς Κωνσταντῖνος εἶπεν·

Ἀνυπερθέτως τὸ αἰτηθὲν γινέσθω. τὸ δὲ προκομισθὲν κωδίκιον ἐκ τῶν ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης ὑπὸ σφραγῖδα τῶν τε ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων καὶ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν γινέσθω κατὰ μίμησιν τῶν ὑπὸ Μακαρίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας ἐπιδοθέντων κωδικίων.

Καὶ ἐσφραγίσθη.

MT

---

6 ἐρωτηθῆναι] ἐνωτισθῆναι M 13 αὐτῷ MT] αὐτοῖς? 14 ἴσα] ἧσα T 16 τῶν *om.* M 18 κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς M 22 κωδικίων] κωδίκων M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

teri et Iohannes uenerabilis diaconus, si et alia uellint proferre testimonia.
Theodorus et Georgius uenerabiles presbiteri et Iohannes uenerabilis diaconus dixerunt:

Licet et plura alia nobis idoneum est proferre testimonia, sed ne fastidium ingeramus deo instructis auribus uestris, haec sufficiunt nobis ad ueritatem demonstrandam. petimus autem a deo firmatam uestram fortitudinem interrogari Georgium sanctissimum archiepiscopum huius a deo conseruandae uestrae regiae urbis et subiacentem ei synodum, nec non et Macarium uenerabilem archiepiscopum Antiochiae ciuitatis et subiectos ei episcopos, si conuenit eis omnis tenor relectarum duarum suggestionum, id est Agathonis sanctissimi papae apostolicae sedis antiquae Romae et concilii ei subiacentis.

Georgius sanctissimus archiepiscopus Constantinopoleos et Macarius sanctissimus archiepiscopus Antiochiae et qui cum eis erant dixerunt:

Piissime domine, petimus ut exemplaria praedictarum suggestionum percipiamus; recurrentes namque et conferentes testimonia, quae in eis sunt sanctorum probabilium patrum, cum codicibus uenerabilis huius patriarchii in subsequenti conpetens dabimus responsum.

Piissimus imperator Constantinus dixit:

Citra dilationem quod postulatum est fiat. prolatus autem codicellus a praesentantibus locum sanctissimi papae Romae sub signaculis tam gloriosissimorum iudicum quamque utrarumque partium fiat ad instar codicellorum, qui a Macario deo amabile archiepiscopo Antiochiae oblati sunt.

Et signatus est.

VPG BR MNL K

---

1 uenerabilis] uenerabiles V uellint] uelint PG MNL K uellent BR 2 uenerabiles] uenerabilis P^1 B^1 presbiteri] praesbyteri B diaconus] subdiaconus K^1 4 uestris auribus BR sufficiunt nobis] suffitiunt uobis G 6 ei] eis VPG synodum] sinodum B 7 macarium] maccharium V macharium G MN K uenerabilem *om.* BR 8 si] sic VPG N tenor] tenos NL relectarum] relactarum B^1 relaectarum B^2 agathonis] agatonis L K 9 sanctissimi] sanctissime V ei] eis K^1 10 constantinopoleos] constantinopoleus BR macarius] macharius VG MN 11 antiochiae *om.* K 12 exemplaria] ex pluria V 13 sunt *om.* M probabilium] probalium VPG 14 patriarchii] patriarchi VP^1G R subsequenti] susequente BR conpetens] competens M 16 constantinus *om.* M 17 dilationem] dilectionem VPG L (a – ec) codicellus] codicellos B codicillos R 18 sanctissimi] sanctissime VP^1G romae] roma VP^1G 19 partium] parti.um B *ras.* patrum R pertium K codicellorum] codicellos B codicillos R macario] machario G MN K amabile] amabili G ML archiepiscopo] archiepiscopi VPG 20 oblati sunt] oblatus L

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ΠΡΑΞΙΣ ΟΓΔΟΗ
ΤΟΜΟΥ ΤΡΙΤΟΥ

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσπότων Φλαβίων Κωνσταντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως αἰωνίου αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος ἔτους εἰκοστοεβδόμου καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου πραότητος ἔτους τρισκαιδεκάτου Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου τῇ ἑβδόμῃ τοῦ Μαρτίου μηνὸς ἰνδικτιῶνος ἑνάτης.

Προκαθημένου τοῦ αὐτοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτω ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης παρόντων καὶ ἀκροωμένων
Νικήτα τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ μαγίστρου τῶν βασιλικῶν ὀφφικίων
Θεοδώρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ὀψικίου καὶ ὑποστρατήγου Θρᾴκης
Σεργίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου
Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου
Ἰουλιανοῦ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ στρατιωτικοῦ λογοθέτου
Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ οἴκου τῶν Ὁρμίσδου
Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτου
Ἰωάννου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κοιαίστωρος
Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων
Θωμᾶ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων
Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ διοικητοῦ τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν
Πέτρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων
Λεοντίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ δομεστίκου τῆς βασιλικῆς τραπέζης.

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, τουτέστι

MT

---

2 ὀγδόη] η′ MT 3 τρίτου] γ′ T 7 μὲν *om.* M 8 θεοσόφου] θεοστεφοῦς M 11 ἑνάτης] θ′ T 17 καὶ *om.* T 26 κοιαίστωρος] κυαίστορος T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ACTIO OCTAUA

In nomine domini Iesu Christi dei atque saluatoris nostri imperantibus diuinissimis et serenissimis nostris dominis Flauiis Constantino quidem piissimo et a deo decreto magno principe perpetuo augusto et imperatore anno uicessimo septimo et post consolatum eius a deo instructae mansuetudinis anno tertio decimo Heraclio uero atque Tiberio a deo conseruandis eius fratribus anno uicessimo secundo septima die mensis Martii indictione nona.

Praesedente eodem piissimo et Christo amatore magno imperatore Constantino in secretario sacri palatii quod cognominatur Trullus et per iussionem eius a deo instructae serenitatis praesentibus et audientibus
Niceta glorioso exconsule patricio et magistro imperialium officiorum
Theodoro glorioso exconsule patricio et comite imperialis obsequii et substratego Thraciae
Sergio glorioso exconsule patricio
Paulo glorioso exconsule patricio
Iuliano glorioso exconsule patricio et militari logotheta
Constantino glorioso exconsule patricio et curatore imperialis domus Hormisdae
Anastasio glorioso exconsule patricio et locum agente comitis imperialis excuuiti
Iohanne glorioso exconsule patritio et quaestore
Polieucto glorioso exconsule
Thoma glorioso exconsule
Paulo glorioso exconsule et dispositore orientalium prouinciarum
Petro glorioso exconsule
Leontio glorioso exconsule et domestico imperialis mensae.

Conueniente quoque sancta ac uniuersali synodo, quae per imperialem sanctionem congregata est in hac a deo conseruanda regia urbe, id est

---

VPG BR MNL(11) K

---

2 octaua] VIII VPG B 4 θεοστέπτων = diuinissimis (a deo coronatis) 5 a *om.* B 6 uicessimo] uicesimo VG K septimo] VIII BRG 7 consolatum] consulatum G *om.* K tertio decimo] XIII V BR XIII^mo PG heraclio] heraclie V hacraclio P heracleo BR 7–8 uero .. atque B *ras.* 8 uicessimo] uicesimo V uicessimo secundo] .XXII. BRG septima] VII RG 9 martii] marcii V indictione] indiccione V nona] VIIII G 11 praesedente] praesidente G K φιλοχρίστου = christo amatore (christo dilecto) 12 sacri] magni G palatii] palacii VP 14 niceta] nicaeta P patricio] patritio B K 15 patricio] patritio B K thraciae] thratiae P traciae G K 16 patricio] patritio B K 17 paulo ... patricio V *sup. ras.* patricio] patritio B K 18 patricio] patritio B K militari] militario VPG 19 patricio] patritio B K 20 excuuiti] excubiti BR K 21 iohanne] iohanni VPG patritio] patricio G quaestore] quiestore VP questore RG K 22 polieucto] polieuctu V paulieucto B¹ paulyeucto B² exconsule + patricio G 23 thoma] thomo VPG 24 paulo ... prouinciarum *om.* K 24–25 paulo ... exconsule *om.* G 26 leontio] leoncio V R L 28 quoque] quoquae P autem BR synodo] sinodo V B imperialem] imperiale PG sanctionem] decretum VPG 29 urbe] urbae V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος καὶ
Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ
Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως καὶ
Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας καὶ
Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων
Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Πόρτου, Ἀβουνδαντίου ἐπισκόπου πόλεως Πατέρνου, Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην ὁσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνόδου τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ' αὐτῶν ἀναφορᾷ καὶ
Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥαβέννης Θεοδώρου
Βασιλείου ἐπισκόπου πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἐφέσου
Σισινίου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θρᾴκης
Γεωργίου ἐπισκόπου Κυζίκου
Πέτρου ἐπισκόπου Νικομηδείας
Φωτίου ἐπισκόπου Νικαίας
Ἰωάννου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος
Θεοδώρου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς
Σισινίου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως Φρυγίας
Μακροβίου ἐπισκόπου Σελευκείας Ἰσαυρίας
Γεωργίου ἐπισκόπου Βυζίης Θρᾴκης
Γρηγορίου ἐπισκόπου Μιτυλήνης

MT
4 ἀρχιεπισκόπου *om.* M 13 ἑκατὸν εἴκοσι πέντε] ρκε' T 16 πρεσβυτέρου *om.* T 25 μελιτηνῆς] μελιτήνης T 26 ἐπισκόπου *om.* M 28 βυζίης] βιζύης T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Theodoro et Georgio uenerabilibus presbiteris et Iohanne uenerabili diacono locum praesentantibus sanctissimi ac beatissimi papae antiquae Romae Agathonis et
Georgio uenerabili et sanctissimo archiepiscopo huius magnae Constantinopoleos nouae Romae et
Petro deo amabili presbitero monacho et locum seruante sedis Alexandriae magnae ciuitatis et
Macario uenerabili archiepiscopo Theopoleos Antiochiae et
Georgio relegioso presbitero monacho et apochrisario Theodori uenerabilis locum seruantis sedis Hierusolimorum
Iohanne episcopo ciuitatis Portuensis, Abundantio episcopo ciuitatis Paternensis, Iohanne episcopo ciuitatis Regitanae, locum repraesentantibus uenerabilis, quod circa antiquam Romam est, centum uiginti quinque deo amabilium episcoporum concilii, qui etiam per proprias subscriptiones declarantur in suggestione ab eis facta ad piissimum principem Constantinum et
Theodoro relegioso presbitero et locum seruante Theodori deo amabilis archiepiscopi Rauennae
Basilio episcopo ciuitatis Gortinae insulae Cretae
Theodoro episcopo Ephesi
Sisinnio episcopo Heracliae Thraciae
Georgio episcopo Cizici
Petro episcopo Nicomediae
Photio episcopo Niciae
Iohanne episcopo Calcedone
Theodoro episcopo Meletinae
Sisinnio episcopo Hierapoleos Phrigiae
Macrobio episcopo Seleuciae Hisauriae
Georgio episcopo Biziae Thraciae
Gregorio episcopo Metilenae

VPG BR K

---

1 presbiteris] praesbiteris B uenerabili] uenerabile VP K 2 praesentantibus] repraesentantibus VG BR sanctissimi ac *om.* BR beatissimi] beatissi B papae *om.* VPG agatonis antiquae romae K 3 uenerabili] uenerabile P et] atque K sanctissimo] sanctissimi P^1 constantinopoleos] constantinopoleus BR 5 deo B^2 *add.* amabili] amabile VP^1 B et monaco K locum seruante] uecario B^1 uicario B^2R magnae] magna VP^1 7 macario] machario G K uenerabili] uenerabile VP *om.* G theopoleos] theopoleus BR teopoleos K antiochiae] anthiochiae P R 8 relegioso] religioso RG K monacho] monaco K apochrisario] apocrisiario P^2G^2 R K 8–9 locum seruantis *om.* B 9 hierusolimorum] hierosolimorum BG hyerusolimorum K 10 episcopo^1 B^2 *add.* portuensis] paternensis G^2 paternensis] portuensis G^1 11 repraesentantibus] agentibus B antiquam *om.* VPG K 12 centum uiginti quinque] CXXV VPG B deo amabilium] uenerabilium VPG K consilii et qui B 13 suggestione] subgestione G^1 14 et *om.* VPG 15 theodoro] theodorum B relegioso] religioso G K presbitero] praesbitero B seruante] seruantem B 17 gortinae] gurtinae B K 18 ephesi] efesi VP aephesi B^2 ephesy R 19 heracliae] haeracliae P heraclite B herachiae G thraciae] trachiae P thratiae B traciae RG K 20 cizici] cyzici BR 22 photio] fotio B focio R phocio G niciae] nitiae V 23 calcedone] calchedone V chalcedoneae P calcedoniae G calcedonae BR K 24 meletinae] meletu VP K meletii G melitenae BR 25 sisinnio] sisinno B hierapoleos] herapoleos V hiemapoleos G hierapoleus BR phrigiae] frigiae BR K 26 seleuciae] releutiae V releuciae P sileutiae BR seleutiae G 27 biziae] bizois B byziae G uiziae K 28 gregorio] georgio BG metilenae] metylenae P B

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Σεργίου ἐπισκόπου Σηλυβρίας
Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μεθύμνης
Θεογνίου ἐπισκόπου Κίου
Γεωργίου ἐπισκόπου Καμουλιανῶν
Ἀντωνίου ἐπισκόπου Ὑπαίπων
Γενεσίου ἐπισκόπου Ἀναστασιουπόλεως
Πλάτωνος ἐπισκόπου Κίννης
Ἰωάννου ἐπισκόπου Δασκυλίου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Βερίσσης
Στεφάνου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου
Λογγίνου ἐπισκόπου Τίου
Δομετίου ἐπισκόπου Πλουσιάδος
Σολομῶνος ἐπισκόπου Κλανέου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Μύνδου
Γεωργίου ἐπισκόπου Κώου
Γρηγορίου ἐπισκόπου Καντάνου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Λάππης
Εὐλαλίου ἐπισκόπου Ζηνωνουπόλεως
Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Δαλισάνδου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ὄλβης
Θεοφάνους πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου τοῦ ἐν Σικελίᾳ εὐαγοῦς μοναστηρίου ἐπιλεγομένου Βαίων
Γεωργίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ῥενάτης διακειμένης κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην
Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης Δόμου Ἀρσικίας διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην
Ἀναστασίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ τῶν εὐκτηρίων τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐαγοῦς πατριαρχείου καὶ
Στεφάνου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ τοῦ μαθητοῦ Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας.

MT

---

2 μεθύμνης] μιθύμνης M 5 ὑπαίπων] ὑπέπων T 8 ἐπισκόπου τοῦ δασκυλίου T 15 μύνδου] μίνδου T 17 καντάνου] καντανοῦ M 20 δαλισάνδου] δαλισανδοῦ M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Sergio episcopo Silimbriae
Andrea episcopo Metimnae
Theognio episcopo Cii
Georgio episcopo Camulianorum
Antonio episcopo Hypepon
Genesio episcopo Anastasiopoleos
Platone episcopo Cinnae
Iohanne episcopo Dascilii
Theodoro episcopo Iustinianopoleos Gurdi
Theodoro episcopo Uerissae
Stephano episcopo Heracliae Ponti
Longino episcopo Tii
Dometio episcopo Plusiados
Salomone episcopo Claneu
Iohanne episcopo Myndi
Georgio episcopo Coensae
Gregorio episcopo Cantani
Iohanne episcopo Lappis
Eulalio episcopo Zinonopoleos
Constantino episcopo Dalisandi
Theodoro episcopo Olbis
Theophane presbitero et abbate uenerabilis monasterii Siciliae quod cognominatur Baias
Georgio presbitero et monacho monasterii Renati positi in antiqua Roma
Conone et Stephano presbiteris et monachis monasterii quod cognominatur Domus Arsicia positi similiter in antiqua Roma
Anastasio presbitero et monacho oratoriorum uenerabilis patriarchii Constantinopoleos et
Stephano presbitero et monacho discipulo Macari uenerabilis archiepiscopi Theopoleos Antiochiae.

VPG BR K

---

1 silimbriae] silymbriae BR 2 andrea] andree V andreae B metimnae] metymne P methenne BR 3 theognio] theogni B theogenio R N 4 camulianorum] camuliane BR 5 antonio] antanio V¹ hypepon] ypepon BR K 6 genesio] geneseo V genesi B anastasiopoleos] anastasiopoleus BR 7 platone] platonae B cinnae] cynnae P K cymnae G 9 theodoro] theodorii B iustinianopoleos] iustinianopoleus BR N gurdi] gardi G 11 stephano] sthephano B . heracliae] eracliae B 14 salomone] salomon V solomone P salamone B claneu] clanei BR 15 myndi] mindi V 16 episcopo *om.* G coensae] cohense V choensae BR coense K 17 gregorio] g̃g̃ V g̃rēg̃ P georgio BRG cantani] cantane BR 19 eulalio] elilalio V eolalio B eolalie R zinonopoleos] zinopoleos V zinunopoleos PG zinonopoleus BR 20 dalisandi] dalisanti V dalisandu K 22 presbitero] praesbytero B siciliae] sicilia VP siciliae quod cognominatur] qui BR quod] quam VP 23 presbitero] presbytero B monacho] monaco K 24 conone] canone G presbiteris] presbyteris B monachis] monacis K monasterii] monasteri B¹ quod] quam VP qui BR arsicia] arsitia VG K 25 roma] romana P 26 anastasio] anastasi V monacho] monaco K oratoriorum] oraturiorum V oratorium P¹G patriarchii] patriarchi VPG constantinopoleos] constantinopolitano V¹ constantinopolitani V²PG K constantinopoleus BR 28 presbitero] presbytero B discipulo] discipuli VPG macari] macarii V R macharii G K uenerabilis] uenerabili VP *om.* BR archiepiscopi] arciepiscopi V theopoleos] theopoleus BR 29 antiochiae] anthiochiae G

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Καὶ καθεσθέντων τῶν ἐνδοξοτάτων πατρικίων καὶ ὑπάτων καὶ πάντων τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλῶν ἐπισκόπων κατὰ τάξιν ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Τρούλλου σεκρέτῳ, προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων εὐαγγελίων, Παῦλος ὁ μεγαλοπρεπέστατος ἀσηκρῆτις καὶ βασιλικὸς σεκρετάριος εἶπεν·

Ἐπὶ μνήμης φέρει τὸ θεόστεπτον ὑμῶν κράτος, ὡς κατ' οἰκείαν αἴτησιν τῇ προλαβούσῃ συνελεύσει τὰ ἴσα κομισάμενοι τῶν σταλεισῶν δύο ἀναφορῶν πρὸς τὴν θεοστήρικτον ὑμῶν γαλήνην παρὰ Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ τῆς κατ' αὐτὸν συνόδου, Γεώργιός τε ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως καὶ Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀντιοχείας καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς θεοφιλεῖς ἐπίσκοποι ὑπέσχοντο τούτοις ἐντυγχάνοντες καθ' ἑτέραν τὴν δέουσαν παρέχειν ἀνταπόκρισιν· καὶ ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον.

Ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς Κωνσταντῖνος εἶπε·

Λεγέτω Γεώργιος ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος τῆς θεοφυλάκτου ἡμῶν ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως καὶ Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀντιοχείας καὶ ἡ ὑπ' αὐτοὺς σύνοδος, εἰ στοιχοῦσι τῇ δυνάμει τῶν σταλεισῶν ἀναφορῶν παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος καὶ τῆς ὑπ' αὐτὸν συνόδου.

Γεώργιος ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν·

Ἐντετυχηκώς, δέσποτα ἀγαθέ, πάσῃ τῇ δυνάμει τῶν σταλεισῶν ἀναφορῶν πρὸς τὸ ὑμέτερον εὐσεβὲς κράτος παρά τε Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ τῆς κατ' αὐτὸν συνόδου καὶ ἐρευνήσας τὰς βίβλους τῶν ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων τὰς ἀποκειμένας ἐν τῷ κατ' ἐμὲ εὐαγεῖ πατριαρχείῳ, εὗρον πάσας τὰς ἐν ταῖς τοιαύταις ἀναφοραῖς ἐγκειμένας τῶν ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων χρήσεις συνᾳδούσας καὶ εἰς μηδὲν ἀλληγορούσας τοῖς ἁγίοις καὶ ἐκκρίτοις πατράσι· καὶ στοιχῶ αὐταῖς καὶ οὕτως ὁμολογῶ καὶ οὕτως πιστεύω.

Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ἐφέσου εἶπεν·

Οὕτως, δέσποτα, ὁμολογῶ καὶ οὕτως πιστεύω, ὡς ἔχουσιν αἱ ἀναφοραὶ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος, τουτέστι δύο φύσεις καὶ δύο θελήματα φυσικὰ καὶ δύο ἐνεργείας φυσικὰς ἐπὶ τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν.

MT

2 αὐτῷ] αὐτοῦ M 3 – 4 ἀσηκρῆτις] ἀσεκρέτης T 8 τε *om.* M 10 θεοφιλεῖς] θεοφιλέστατοι M 16 ὑπ'] κατ' M 24 οὕτως² *om.* T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Et resedentibus gloriosis patriciis et consulibus et omnibus uenerabilibus et deo amabilibus episcopis ex ordine in eodem secretario Trullo, praepositis in medio sacrosanctis euangeliis,

Paulus magnificus a secretis et imperialis secretarius dixit:

In memoria retinet a deo firmata uestra fortitudo, quod per propriam supplicationem in antecedenti conuentu exemplaria percipientes duarum suggestionum directarum ad deo firmatam uestram serenitatem ab Agathone sanctissimo ac beatissimo papa antiquae Romae et quod circa eum est concilii, Georgius sanctissimus archiepiscopus huius a deo conseruandae regiae urbis et Macarius sanctissimus archiepiscopus Antiochiae et qui cum eis sunt uenerabiles episcopi promiserunt has relegentes in subsequenti conpetens dare responsum; et suggerimus ad quod placuerit.

Piissimus imperator Constantinus dixit:

Edicat Georgius sanctissimus archiepiscopus huius a deo conseruandae nostrae regiae ciuitatis et Macharius uenerabilis archiepiscopus Antiochiae et ei subiacens sinodus, si conuenit eis sensus suggestionum directarum ab Agathone sanctissimo papa ⟨antiquae⟩ Romae et eius sinodo.

Georgius sanctissimus archiepiscopus Constantinopoleos dixit:

Inspiciens, pie domine, omnem uirtutem suggestionum directarum ad piissimam uestram fortitudinem tam ab Agathone sanctissimo papa ⟨antiquae⟩ Romae quamque ab eius sinodo et scrutantes libros sanctorum ac probabilium patrum, quae repositae sunt in uenerabili meo patriarchio, inueni cuncta testimonia sanctorum ac probabilium patrum, quae in eisdem suggestionibus continentur, consonantia et in nullo discrepantes sanctis ac probabilibus patribus; et consentio eis et sic profiteor et sic credo.

Theodorus deo amabilis episcopus Ephesi dixit:

Ita, domine, profiteor et sic credo, quemadmodum habent suggestiones sanctissimi papae antiquae Romae Agathonis, id est duas naturas et duas naturales uoluntates et duas naturales operationes in uno sanctae trinitatis domino nostro Iesu Christo uero deo nostro.

VPG BR MNL K

---

1 resedentibus] residentibus VG R K patriciis] patritiis B K consulibus] consolibus B¹ 2 secretario] secretari.o B *ras.* trullo] trulli K 3 secretarius] secraetarius N 4 memoria retinet] meria retenit B¹ firmata] firmita M uestra et fortitudo V per *om.* V supplicationem] subplicationem B 5 conuentu] conuen...tu P *ras.* ad] a VP R K 6 firmatam] firmatum VP agathone] agatho B papa] papae VP 7 et *om.* G concilii] concilium M georgius] georgios V² huius *om.* MNL 8 conseruandae huius regiae M macarius] macharius BG MN K archiepiscopus] archiepiscopi VP antiochiae] antioche B antyochie R 9 uenerabiles episcopi] deo amabilibus episcopis K episcopi *om.* V subsequenti] subsequente G conpetens *om.* G 10 suggerimus] suggessimus NL ad] ac G 12 a deo conseruandae huius M nostrae] regiae ML *om.* G 13 ciuitatis] urbis et subiacentes ei episcopi M macharius] macarius VP R uenerabilis] sanctissimus M ei] *om.* P eis B² sinodus] sinodis V synodis P synodus RG MNL si] sic VPG N 14 eis sensus] ei sensu N agathone] agatone L agatono K papa] pape V τῆς πρεσβυτέρας = ⟨antiquae⟩ *om.* VPG BR MNL K 15 sinodo] synodo P R MNL K de primatu nota L *marg.* 16 constantinopoleos] constantinopoleus BR 17 inspiciens] inspitiens V pie] piae P¹ piissime K directarum] dir&arum B piissimam] piismam B 18 agathone] agatone L K τῆς πρεσβυτέρας = ⟨antiquae⟩ *om.* VPG BR MNL K quamque et ab MN 19 sinodo] synodi VPG K synodo R MNL scrutantes] scrudantes B¹ scructantes L libros *om.* BR quae] qui BR M que K repositae] reposити BR M reposita G reposite N K 20 probabilium] probalium BG 21 quae in eisdem] que in idem B continentur] contenentur B consonantia] consonancia V discrepantes] discrepantia BR M² 22 et¹] ex VPG 23 deo B² *add.* ephesi] aephesi B ephesy R 24 suggestiones] suggestionum VPG 25 agathonis] agatonis L K 26 iesu christo] yesu cristo K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Σισίνιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ἡρακλείας Θράκης εἶπεν·

Ἀκροασάμενος τῶν ἀναφορῶν τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης Ἀγάθωνος τῶν σταλεισῶν πρὸς τὸν δεσπότην ἡμῶν τὸν ἀγαθόν, εὗρον μηδὲν αὐτὰς ἀντιπίπτειν τοῖς ἁγίοις πατράσι· καὶ ὁμολογῶ δύο θελήματα καὶ δύο ἐνεργείας ἐπὶ τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν.

Γεώργιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπεν·

Ἐντυχὼν ταῖς ἀναφοραῖς τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης Ἀγάθωνος καὶ τῶν ἐγκειμένων ἐν αὐταῖς χρήσεων τὴν εἴδησιν λαβὼν περὶ τῶν δύο θελημάτων καὶ ἐνεργειῶν καὶ στοιχῶν πᾶσι τοῖς ἐμφερομένοις ἐν αὐταῖς οὕτως δοξάζω καὶ οὕτως πιστεύω ἐπὶ τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν· ἐγὼ γὰρ καὶ ἐνταῦθα ἀναγνωσθεισῶν τῶν ἀναφορῶν οὕτως ἐπίστευσα καὶ πιστεύω.

Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Χαλκηδόνος εἶπεν·

Οὕτως πιστεύω καὶ οὕτως ὁμολογῶ κατὰ τὴν δύναμιν τῶν σταλεισῶν ἀναφορῶν παρὰ Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πρὸς τὸν εὐσεβέστατον καὶ θεοστήρικτον ἡμῶν δεσπότην καὶ μέγαν νικητὴν βασιλέα περιεχουσῶν δύο φύσεις καὶ δύο θελήματα φυσικὰ καὶ δύο ἐνεργείας ὁμοίως φυσικὰς ἐπὶ τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν ἀσυγχύτως ἀτρέπτως, καὶ ἀναθεματίζω τοὺς λέγοντας ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ ⟨αὐτοῦ⟩ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν.

Σισίνιος ⟨ὁ θεοφιλέστατος⟩ ἐπίσκοπος Ἱεραπόλεως Φρυγίας εἶπε·

Δέχομαι τὰ ἀνενεχθέντα τῷ δεσπότῃ ἡμῶν τῷ ἀγαθῷ καὶ μεγάλῳ νικητῇ βασιλεῖ παρὰ Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ ὁμολογῶ δύο φύσεις ἐπὶ τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ δύο θελήματα φυσικὰ καὶ δύο ἐνεργείας φυσικὰς ἀδιαιρέτως ἀτρέπτως ἀσυγχύτως, καὶ ἀναθεματίζω τοὺς λέγοντας ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν.

Γεώργιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Βυζίης Θράκης εἶπεν·

MT

---

3 αὐτὰς μηδὲν M (= in nullo eas) 4 ἡμῶν *om.* M 8 στοιχῶν] στοιχῶ M 18 eiusdem = ⟨αὐτοῦ⟩ *om.* MT 20 deo amabilis = ⟨ὁ θεοφιλέστατος⟩ *om.* MT 27 βυζίης] βιζύης T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Sisinnius deo amabilis episcopus Heracliae Thraciae dixit:

Auditu percipiens suggestiones Agathonis sanctissimi papae Romani, quae directae sunt ad piissimum nostrum dominum, inueni in nullo eas aduersari sanctis patribus; et profiteor duas uoluntates et duas operationes in uno sanctae trinitatis domino nostro Iesu Christo uero deo nostro.

Georgius uenerabilis episcopus Cizici dixit:

Inspiciens suggestiones sanctissimi papae Romae Agathonis et positorum in eis testimoniorum scientiam percipiens de duabus uoluntatibus et operationibus et consentiens omnibus quae in eis continentur sic sector et sic credo in uno sanctae trinitatis domino nostro Iesu Christo uero deo nostro; ego etenim et dum hic relegerentur ea⟨e⟩dem suggestiones ita crededi et credo.

Iohannis deo amabilis episcopus Chalcedonae dixit:

Sic confiteor et sic credo secundum uirtutem suggestionum directarum ab Agathone sanctissimo papa antiquae Romae ad piissimum et a deo firmatum nostrum dominum et magnum uictorem imperatorem, quae continent duas naturas et duas uoluntates naturales et duas operationes similiter naturales in uno sanctae trinitatis domino nostro Iesu Christo uero deo nostro inconfuse inconuertibiliter, et anathematizo eos, qui dicunt unam uoluntatem et unam operationem in dispensationem eiusdem domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri.

Sisinnius deo amabilis episcopus Hierapoleos Phrigiae dixit:

Suscipio ea, quae suggesta sunt domino nostro piissimo et magno uictori imperatori ab Agathone sanctissimo papa antiquae Romae, et profiteor duas naturas in uno sanctae trinitatis domino nostro Iesu Christo et duas uoluntates naturales et duas operationes naturales indiuise inconuertibiliter et inconfuse, et anathematizo eos, qui dicunt unam uoluntatem et unam operationem in dispensatione unius sanctae trinitatis domino nostro Iesu Christo uero deo nostro.

Georgius deo amabilis episcopus Biziae Thraciae dixit:

VPG BR MNL K

---

1 heracliae] eracliae B NL heracleae M thraciae] traciae G L K 2 suggestiones] suggestionis G agathonis] agatonis L K sanctissimi] sanctissimis B³ romani] romane BR directae] directa V¹P¹ 3 nostrum] uestrum NL aduersari] aduersarii VP¹ 4 operationes] operationis P¹ 6 cizici] cyzici B ML 7 inspiciens] inspitiens V insipiens P¹ suggestiones] suggestionem VPG M agathonis] agatonis L K positorum] propositorum B 8 uoluntatibus et] naturalibus K 9 continentur] contenentur B sector] fector V¹P¹ 10 etenim] uero G ea⟨e⟩dem *coni.* Lu] eadem VP NL K easdem BR eedem M 11 suggestiones] suggestione VPG crededi] credidi B²R K credidit N 12 iohannis] iohannes BR L K chalcedonae] calcedonae BR ML K *om.* G 13 sic² *om.* G directarum] dilectarum V agathone] agatone L K 14 papa] papae B firmatum] confirmatum B¹ N 15 quae] qui R continent] contenent B naturas] naturales G¹ naturales uoluntates BR K 16 duas naturales operationes K similiter naturales *om.* K naturales] natules P¹ in] n B¹ nostro *bis* P 17 anathematizo] anatimatizo B anathaematizo G 18 in dispensationem *om.* M dispensationem] dispensatione BR K 20 hierapoleos] hierapoleus BR hyerapoleos L K phrigiae] frigiae BR MN K 21 sunt] est NL sunt a domino MNL magno] magni V¹ uictori imperatori] uictore imperatore M 22 agathone] agatone L K 23 naturales uoluntates G 24 indiuise] indiuisc et V¹ indiuisae P B² et¹ *om.* P inconfuse] inconfusae P anathematizo] anathematico V anatimatizo B 25 dispensatione] dispensatiune V¹ dispensationem NL K unius] unitis VP K unius sanctae trinitatis *om.* BR 25 – 26 domino ... nostro²] domini nostri iesu christi ueri dei nostri BR M 26 christo] cristo K uero] uere V 27 episcopus] episcopi P¹ biziae] byzois B bizois R uiziae MNL thraciae] thracia P trachie R traciae K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Ὁμολογῶ δύο φυσικὰ θελήματα καὶ δύο ἐνεργείας ἐπὶ ⟨τῆς οἰκονομίας⟩ τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν· δέχομαι δὲ καὶ τὰς ἀναφορὰς τὰς σταλείσας παρὰ Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης πρὸς τὸν εὐσεβέστατον καὶ θεοστήρικτον ἡμῶν δεσπότην καὶ μέγαν βασιλέα τὰς τοῦτο αὐτὸ διαγορευούσας, καὶ ἐν πᾶσιν ἀκολουθῶ αὐταῖς.

Γρηγόριος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Μιτυλήνης εἶπεν·

Ὁμολογῶ καὶ οὕτως πιστεύω δύο φύσεις καὶ δύο θελήματα φυσικὰ καὶ δύο ἐνεργείας ὁμοίως φυσικὰς εἰς τὸν ἕνα τῆς ἁγίας τριάδος κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν θεὸν ἡμῶν· προσεπιτούτοις δὲ κατακολουθῶ καὶ ταῖς ἀναφοραῖς ταῖς σταλείσαις παρὰ Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πρὸς τὸν εὐσεβέστατον ἡμῶν δεσπότην καὶ μέγαν βασιλέα καὶ πάσῃ τῇ ἐν αὐταῖς ἐγκειμένῃ δυνάμει.

Ἀνδρέας ⟨ὁ θεοφιλέστατος⟩ ἐπίσκοπος Μεθύμνης εἶπεν·

Ἕπομαι ταῖς ἀναφοραῖς τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης Ἀγάθωνος καὶ ταῖς χρήσεσι ταῖς ἐν αὐταῖς ἐγκειμέναις τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ οὕτως πιστεύω καὶ οὕτως ὁμολογῶ δύο φύσεις, δύο θελήματα καὶ δύο ἐνεργείας ἐπὶ τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν.

Σέργιος ⟨ὁ θεοφιλέστατος⟩ ἐπίσκοπος Σηλυβρίας εἶπεν·

Ἕπομαι ταῖς ἀναφοραῖς τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης, καὶ οὕτως δέχομαι καὶ κατασπάζομαι αὐτὰς ὡς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἐν ἁγίοις Λέοντος τοῦ προηγησαμένου τὴν αὐτοῦ μακαριότητα, καὶ ὁμολογῶ ἐπὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν δύο θελήματα φυσικά, ὁμοίως καὶ τὰς δύο αὐτῶν ἐνεργείας.

Δομέτιος ⟨ὁ θεοφιλέστατος⟩ ἐπίσκοπος Πλουσιάδος εἶπε·

Ταῖς ἀναφοραῖς ταῖς σταλείσαις παρὰ τοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου τοῦ ἀποστολικοῦ καὶ κορυφαίου θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος πρὸς τὸν θεόστεπτον καὶ πανήμερον ἡμῶν δεσπότην καὶ μέγαν νικητὴν βασιλέα ὡς ἐκ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου ὑπαγορευθείσας διὰ στόματος τοῦ ἁγίου καὶ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων Πέτρου καὶ διὰ τοῦ δακτύλου τοῦ προλεχθέντος τρισμακαρίστου πάπα Ἀγάθωνος γραφείσας δέχομαι καὶ περιπτύσσομαι, καὶ οὕτως πιστεύω καὶ οὕτως φρονῶ δύο φύσεις ἐπὶ τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ δύο θελήματα φυσικὰ ὁμοίως καὶ ἐνεργείας φυσικὰς δύο ἐν ἑνὶ προσώπῳ, ἐν μιᾷ ὑποστάσει ἀχωρίστως καὶ ἀδιαιρέτως, καὶ ἀναθεματίζω τοὺς λέγοντας ἓν θέλημα ἢ μίαν ἐνέργειαν μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰ μήτοιγε ἐπὶ τῆς ἁγίας τριάδος καὶ μόνον.

MT

---

1 dispensatione = ⟨τῆς οἰκονομίας⟩ *om.* MT 2 τριάδος τοῦ κυρίου M 12 deo amabilis = ⟨ὁ θεοφιλέστατος⟩ *om.* MT μεθύμνης] μιθύμνης M 17 deo amabilis = ⟨ὁ θεοφιλέστατος⟩ *om.* MT σηλυβρίας] σῖλυβρίας T 19 καὶ¹ *om.* T 23 deo amabilis = ⟨ὁ θεοφιλέστατος⟩ *om.* MT 31 ἐν¹ *om.* T 32 ἢ] καὶ M 33 μήτοιγε] μήτιγε M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Profiteor duas naturales uoluntates et duas operationes in dispensatione unius sanctae trinitatis domino nostro Iesu Christo uero deo nostro; suscipio autem et suggestiones directas ab Agathone sanctissimo papa Romano ad piissimum et a deo firmatum nostrum dominum et magnum imperatorem hoc ipsum praedicantes, et in omnibus eas sequor.

Gregorius deo amabilis episcopus Mitylenae dixit:

Profiteor et ita credo duas naturas et duas uoluntates naturales et duas operationes similiter naturales in uno sanctae trinitatis domino nostro Iesu Christo uero deo nostro; super his autem sequor et suggestiones directas ab Agathone sanctissimo papa antiquae Romae ad piissimum nostrum dominum et magnum imperatorem et omnem uirtutem quae in eis continetur.

Andreas ⟨deo amabilis⟩ episcopus Methymnae dixit:

Sequor suggestiones sanctissimi papae Romani Agathonis et testimonia sanctorum patrum, quae in eis continentur, et ita credo et ita profiteor duas naturas et duas uoluntates et duas operationes in uno sanctae trinitatis domino nostro Iesu Christo uero deo nostro.

Sergius deo amabilis episcopus Silimbriae dixit:

Sequor suggestiones patris nostri Agathonis sanctissimi papae Romani, et ita suscipio et amplector eas tamquam epistulam sanctae memoriae Leonis praedecessoris eius beatitudinis, et profiteor in domino nostro Iesu Christo uero deo nostro duas uoluntates naturales, similiter et duas earum operationes.

Dometius ⟨deo amabilis⟩ episcopus Plusiados dixit:

Suggestiones directas a patre nostro Agathone sanctissimo archiepiscopo apostolicae et principalis sedis antiquae Romae ad deo coronatum et mansuetissimum nostrum dominum et magnum uictorem imperatorem tamquam ex spiritu sancto dictatas per os sancti ac principis apostolorum Petri et digito praedicti ter beatissimi papae Agathonis scriptas suscipio et amplector, et ita credo ⟨et⟩ ita sentio duas naturas in uno sanctae trinitatis domino nostro Iesu Christo uero deo nostro et duas uoluntates naturales, similiter et duas operationes naturales in una persona, in una subsistentia inseparabiliter atque indiuise, et anathematizo eos, qui dicunt unam uoluntatem aut unam operationem post incarnationem domini nostri Iesu Christi, dumtaxat in sancta trinitate solummodo.

VPG BR MNL K

---

1 dispensatione] dispensationem VP¹ 2 domino ... nostro²] domini nostri iesu christi ueri dei nostri BR uero] uere V suggestiones] suggessiones NL 3 agathone] agatone L K papa] papae VP romano] romane B 4 praedicantes] praedicans M 5 gregorius] georgius BR L mitylenae] mitilaene B mytilenae G 6 et¹ *om.* BR naturales uoluntates BR K operationes] omnipotentes MNL 6–7 naturales operationes similiter K 7 naturales operationes in M uero] uere V¹ 8 agathone] agatone L K 9 dominum nostrum G 10 continetur] continentur L K 11 ⟨deo amabilis⟩ *om.* VPG BR MNL K methymnae] metimne V metymnae P methimne R N 12 sanctissimi] sanctissime V sanctissimae P sanctissi B¹ romani] romanae BR agathonis] agatonis K 13 continentur] contenentur B duas naturales uoluntates G 15 silimbriae] sylimbriae PG R NL silymbriae M 16 patris] patres V¹P agathonis] agatonis L K romani] romane BR 17 epistulam] epistolam P²G R L K epistole B praedecessoris] praediscessores V praedescessoris G 20 ⟨deo amabilis⟩ *om.* VPG BR MNL K dixit] dicit G 21 agathone] agatone K 21–22 archiepiscopo ... romae] archiepiscopo et principalis sedis antiquae romae apostolicae K 22 ad deo] a deo V adam R et a deo NL coronatum] conatum G¹ mansuetissimum] sanctissimum L 23 ac] hac V ac beatissimi BR a N 24 principis] principes VP B et digito praedicti] predico et digito BR et dico predicto G agathonis] agatonis K scriptas] scripta P L K 25 καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG BR MNL K 27 subsistentia] substantia BG indiuise] indiuisae PG 28 anathematizo] anatimatizo B aut] et BR MNL

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Γενέσιος ⟨ὁ θεοφιλέστατος⟩ ἐπίσκοπος Ἀναστασιουπόλεως εἶπε·

Κατὰ τὴν δύναμιν τῶν ἀναγνωσθεισῶν ἀναφορῶν τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης οὕτως πιστεύω καὶ ὁμολογῶ ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν δύο φύσεις καὶ δύο φυσικὰ θελήματα καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος Μελιτηνῆς εἰσελθὼν ἐν μέσῳ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου εἶπεν·

Ἐγώ, δέσποτα, ἄνθρωπός εἰμι χωρικὸς καὶ αἰτῶ τὸ χαρτίον τοῦτο ἀναγνωσθῆναι. Ὅπερ ἐπιδοθὲν ἀνεγνώσθη διὰ Ἰωάννου τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου ἀσηκρῆτις καὶ σεκρεταρίου βασιλικοῦ ἔχον ἐπὶ λέξεως οὕτως·

Οἱ ἅγιοι καὶ ἔκκριτοι πατέρες, ὧν τὰς χρήσεις ἑκάτερον μέρος πρὸς συνηγορίαν δῆθεν τοῦ οἰκείου δόγματος προήγαγε πρὸ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς πέμπτης συνόδου, διέλαμψαν καὶ τοὺς οἰκείους δογματικοὺς λόγους συνεγράψαντο, ἐξ ὧν, ὡς εἴρηται, τὰς χρήσεις προήγαγεν ἑκάτερον μέρος. ἀλλ' οὖν ὅμως οὐδεμία ἐκ τῶν τεσσάρων ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν συνόδων, οὔτε δὲ ἡ μετ' αὐτὰς ὡσαύτως ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ πέμπτη σύνοδος παραδέδωκε τῇ ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ καθολικῇ ἁγίᾳ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ ἀριθμὸν περὶ τῶν προκειμένων ζητημάτων δογματικῶν προφέρειν ἢ παραδιδόναι ἢ κηρύσσειν ἐπὶ τῆς τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐνανθρωπήσεως, πλὴν τῶν ἐν αὐτῷ ὑπαρχουσῶν ἀτρέπτως ἀσυγχύτως καὶ ἀδιαιρέτως δύο φύσεων ἐν μιᾷ ὑποστάσει ἤτοιγε ἑνὶ προσώπῳ· οὗτινος ἑνὸς κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν τὰ θαύματα καὶ τὰ πάθη ὁμολογεῖν ἐπὶ λέξεως παραδέδωκεν ἡμῖν ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ πέμπτη σύνοδος. καὶ δεόμεθα τῆς εὐσεβοῦς ὑμῶν βασιλείας τῆς ἑνώσεως τῶν ἁπανταχοῦ ἁγίων ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ λόγον πλεῖστον τιθεμένης καὶ ποιουμένης, τὰ παραδοθέντα ἡμῖν ὀρθὰ καὶ ἀμώμητα δόγματα ὑπὸ τῶν εἰρημένων ἁγίων πέντε οἰκουμενικῶν συνόδων διὰ θείων ὑμῶν ἐπικυρῶσαι ἐγγράφων προσταγμάτων ἤγουν νόμων, μηδενὸς ἔχοντος ἄδειαν παρεξιέναι ἢ *μετατιθέναι ὅρια αἰώνια*, ἃ οἱ πατέρες ἡμῶν ἐπὶ σωτηρίᾳ πάντων ἐπήξαντο, μήτε μὴν ὑπὸ τὴν οἱανοῦν μέμψιν ἢ κατηγορίαν τινὸς τῶν προκεκοιμένων – καὶ εἴτε μίαν ἐνέργειαν καὶ ἓν θέλημα εἴτε δύο ἐνεργείας καὶ δύο θελήματα δογματισάντων – γινομένου, εἰ μήτοιγε τῶν ἐκ τῶν εἰρημένων ἁγίων πέντε οἰκουμενικῶν καὶ λοιπῶν ὀρθοδόξων

25 Prov. 22,28

23 cf. Ecthesis, ACO ser. II vol. I p. 160,6 – 7 25 cf. Ecthesis, ACO ser. II vol. I p. 162,8 26 – 204,3 cf. Typus, ACO ser. II vol. I p. 208,34 – 35; p. 208,22

MT

1 deo amabilis = ⟨ὁ θεοφιλέστατος⟩ *om.* MT 5 μελιτηνῆς] μελιτήνης T 8 ἀσηκρῆτις] ἀσεκρέτις T 9 λέξεως] λέξεων T 13 καὶ *om.* T 14 δὲ] δὴ M (?) μετ' αὐτὰς] μετὰ ταύτας M 27 γινομένου] γενομένου M 28 μήτοιγε] μήτιγε M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Genesius ⟨deo amabilis⟩ episcopus Anastasiopoleos dixit:

Secundum uirtutem relectarum suggestionum sanctissimi papae Romani sic credo et confiteor in incarnationis dispensatione domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri duas naturas et duas naturales uoluntates et duas naturales operationes.

Theodorus episcopus Melitinae ingressus in medio sanctae ac uniuersalis sinodi dixit:

Ego, domine, homo sum rusticus et peto istam khartam relegi.

Quae porrecta relecta est per Iohannem magnificum a secretis et imperialem secretarium, et habet in uerbis ita:

Sancti et probabiles patres, quorum testimonia utraque pars ad aduocationem proprii dogmatis protulit ante sanctam ac uniuersalem quintam sinodum, claruerunt et proprios dogmaticos sermones conscripserunt, ex quibus, ut dictum est, testimonia utraque pars protulit. sed tamen nulla ex quattuor sanctis ac uniuersalibus sinodis, sed neque quae post eas facta est adaeque ⟨sancta et⟩ uniuersalis quinta sinodus tradidit catholicae dei ecclesiae, quae in toto mundo est, numerum de praepositis dogmaticis quaestionibus proferre aut tradere aut praedicare in incarnatione domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri, praeter duas naturas, quae in eo exsistunt inconuertibiliter et inconfuse ac indiuise in una subsistentia siue una persona; cuius unius domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri miracula et passiones confiteri in uerbis ipsis tradidit nobis sancta ac uniuersalis quinta sinodus. et petimus piissimum uestrum imperium, quia unitatis ubique positarum sanctarum dei ecclesiarum plurimam curam facit quaeque tradita sunt nobis recta et inmaculata dogmata a praedictis sanctis et uniuersalibus ⟨quinque⟩ sinodis per sacras uestras inscriptas sanctiones siue leges confirmare, et nullus licentiam habeat praetergredi aut *transponere terminos antiquos*, quos patres nostri ad salutem omnium fincxerunt, sed neque ob quamlibet reprehensionem aut accusationem cuiusquam praedefunctorum – siue unam operationem et unam uoluntatem, seu duas operationes et duas uoluntates docuerunt – fiat, nisi quicquam fuerit a praedictis sanctis quinque uniuersalibus et ceteris ortodoxis

---

VPG BR MNL K

---

1 genesius] genessius B ⟨deo amabilis⟩ *om.* VPG BR MNL K anastasiopoleos] anastasiopoleus BR anastasiupoleos NL 2 romani] romane BR sic] sc B¹ 2–3 et sic confiteor V¹ 3 in B² *add.* dispensatione *om.* G domini] dominie B² ueri] uiri B¹ nostri dispensatione duas G 5 melitinae] milytine V melityne P melitenae G melitanae B melytene R meletinae MN K uniuersalis] uniuersali VPG B sinodi] sinodo V synodo RG synodi P MNL 6 rusticus] resticus P¹ khartam] cartam BRG MNL K 8 habet] habebat K 9 patres K *nota marg.* 10 sinodum] synodum PG R NL proprios] proprias VP 11 dogmaticos] dogmaticus V 12 quattuor] quatuor G L sinodis] synodis PG R MNL neque] nequae P B 13 post eas] postea MNL adaeque] ad ea quae VPG adequae BR K ἁγία καὶ = ⟨sancta et⟩ *om.* VPG BR MNL K sinodus] synodus PG R MNL K 14 ecclesiae] aecclesiae G MN numerum] munerum B praepositis] propositis BR K 15 christi] cristi K 16 exsistunt] existunt P R MNL K exsisistunt G inconfuse] inconfusae P¹ indiuise] indiuisae P¹G 17 subsistentia] substantia P¹G siue in una BR unius] hunius B nostri¹ *om.* R K ueri] uiri B 18 ipsis] nouis G 19 sinodus] synodus PG R MNL K quia] qui BR unitatis] nitatis B¹ unitas N 20 dei *om.* B facit] fecit B fiat G¹ nobis tradita sunt VPG tradita nobis sunt R NL K 20–21 inmaculata a dogmata VP¹ 21 πέντε = ⟨quinque⟩ *om.* VPG BR MNL K sinodis] synodis PG R MNL K 21–22 inscriptas] inscripto V¹ BR MNL K inscripta P¹ 22 sanctiones] actiones V² santiones M leges] legis B licentiam] licaentiam P¹ licentia B habeat] habet VPG 23 terminos] trermino B¹ fincxerunt] fixerunt P BR MN K fi-nxerunt G L ob] hoc V 24 accusationem] accisionem B¹ occasionem RG praedefunc-torum] praedefuntorum B¹ 25–26 docuerunt fiat] docere BR 26 quicquam] quidquam V quic-quid BR sanctis *om.* M ortodoxis] orthodoxis PG R MNL K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ἐκκρίτων συνόδων ἐκβληθέντων αἱρετικῶν εἶεν μετὰ τῶν ἀσεβῶν αὐτῶν δογμάτων τε καὶ συγγραμμάτων καί, τῶν καθόλου φάναι, τῇ ἁγίᾳ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ἀπροσδέκτων καὶ ἀποβλήτων, ὁμολογοῦντες τὸν αὐτὸν ἕνα τῆς ἁγίας ὁμοουσίου καὶ ζωοποιοῦ τριάδος, τέλειον ἐν θεότητι καὶ τέλειον τὸν αὐτὸν ἐν ἀνθρωπότητι, ἐκ δύο φύσεων, θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος, καὶ ἐν δύο φύσεσι καὶ μετὰ τὴν ἄφραστον καὶ ἀδιάλυτον ἕνωσιν καταλλήλως καὶ προσφυῶς ταῖς φύσεσι τὸν αὐτὸν ἕνα Χριστὸν ἐν μιᾷ ὑποστάσει ἤγουν ἑνὶ προσώπῳ ὑπάρχοντα ἀδιαιρέτως καὶ ἀχωρίστως, ἐνεργοῦντα τὰ θεῖα καὶ τὰ ἀνθρώπινα, μηδενὸς κατὰ τὸν προδηλούμενον τρόπον τὸν ἐκ τῶν ὁποτέρων μερῶν κελεύσει τῆς ὑμῶν εὐσεβείας ὑπὸ κατηγορίαν ἢ μέμψιν τούτου χάριν γινομένου.

Ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς Κωνσταντῖνος εἶπε·

Λεγέτω Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Μελιτηνῆς, τίνες εἰσὶν οἱ ἅμα αὐτῷ πεποιηκότες τὸν ἐπιδοθέντα ἡμῖν παρ' αὐτοῦ καὶ νῦν ἀναγνωσθέντα χάρτην.

Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Μελιτηνῆς εἶπε·

Πέτρος ἐπίσκοπος Νικομηδείας, Σολομὼν ἐπίσκοπος Κλανέου, Ἀντώνιος ἐπίσκοπος Ὑπαίπων καί τινες τοῦ σεκρέτου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, τουτέστι Γεώργιος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ, Ἀναστάσιος διάκονος καὶ νοτάριος ⟨καὶ⟩ ὁ πλοϊέκδικος, Στέφανος διάκονος καὶ καγκελλάριος, Διονύσιος διάκονος καὶ καγκελλάριος, Ἀναστάσιος πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς καὶ Γεώργιος μοναχὸς ὁ τοῦ πατριάρχου Ἀντιοχείας.

Ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς Κωνσταντῖνος εἶπε·

Τίς ἐπιδέδωκέ σοι τὸν χάρτην τοῦτον, ὃν προεκόμισας;

Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Μελιτηνῆς εἶπεν·

Οὗτος ὁ ἀββᾶς Στέφανος ὁ τοῦ πατριάρχου Ἀντιοχείας.

Καὶ ὑπέδειξεν αὐτὸν ἑστῶτα ὄπισθεν τοῦ θρόνου, οὗπερ ἐκάθητο ὁ αὐτὸς ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀντιοχείας Μακάριος.

---

3 – 7 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,24 – 33

MT

---

8 τὸν²] τῶν M 11 μελιτηνῆς] μελιτήνης T 12 νῦν *om.* M 13 μελιτηνῆς] μελιτήνης T 15 ὑπαίπων] ὑπέπων T 16 et = ⟨καὶ⟩ *om.* MT 17 καγκελλάριος¹] καγγελάριος M διονύσιος ... καγκελλάριος *om.* M καγκελλάριος²] καγγελάριος M 22 μελιτηνῆς] μελιτήνης T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

sinodis abiectorum hereticorum cum impiis eorum dogmatibus et scriptis et, ut generaliter dicatur, quod a sancta catholica ecclesia refutatum est et abiectum, profitentes eundem unum sanctae consubstantialis ac uiuificae trinitatis, perfectum in deitate et perfectum eundem in humanitate, ex duabus naturis, deitate et humanitate, et in duabus naturis etiam post ineffabilem et insolubilem unitionem oportune et iuxta quod insitum est naturis unum eundemque Christum in una subsistentia atque una persona exsistentem indiuisae ac inseparabiliter, operantem diuina et humana, ut nullus iuxta modum qui presignificatus est ex alterutra parte iubente uestra pietate sub accusationem aut reprehensionem pro huius rei causa fiat.

Piissimus imperator Constantinus dixit:

Edicat Theodorus deo amabilis episcopus Melitinae, qui sunt qui cum eo fecerunt porrectam nobis ab eo et nunc relectam cartulam.

Theodorus deo amabilis episcopus Melitinae dixit:

Petrus episcopus Nicomediae, Salomon episcopus Clanei, Antonius episcopus Hypeporum et quidam ex secretario sanctissimi patriarchae Constantinopoleos, id est Georgius diaconus et chartophilax, Anastasius diaconus et notarius et defensor nauium, Stephanus diaconus et cancellarius, Dionisius diaconus et cancellarius, Anastasius presbiter et monachus et Georgius monachus patriarchii Antiochiae.

Piissimus imperator Constantinus dixit:

Quis tibi porrigit hanc ipsam cartulam, quam protulisti?

Theodorus deo amabilis episcopus Melitinae dixit:

Iste abbas Stephanus, qui est de patriarchio Antiochiae.

Et ostendit eum stantem post sedem, in qua sedebat isdem uenerabilis archiepiscopus Antiochiae Macharius.

VPG BR MNL K

---

1 sinodis] sinodus V synodus P synodis R MNL K abiectorum] adiectorum VPG K adeiectionem B^1 addeiectionem B^2 ad delectationem R abiectorum adhiectorum hereticorum NL et in scriptis G scriptis definitum et B scriptis definitum R 2 catholica ecclesia] catholicae ecclesiae VP 3 unum] cum dominum G consubstantialis] cumsubstancialis V consubstantiali P^1G deitate] diuinitate K 3 – 4 perfectum eundem in B^2 *add.* 4 ex] et in K ex in duabus B^1 deitate ... naturis B^2 *add.* *om.* K 5 unitionem] unicionem V unionem L oportune] oportunae P 6 in *om.* G subsistentia] substantia BG persona exsistentem] personas exsistentea B^1 exsistentem] existente R existentem G MNL K indiuisae] indiuise P^2 BR MNL K 7 ut nullus *bis* B presignificatus] praesignatus G presificatus K 8 alterutra] altera BR L uestra pietate] uestram pietatem K reprehensionem] reprehensione BR M pro *om.* BR 11 theodorus] theorus P^1 melitinae] militinae V N meletinae B M K melitenae G qui *om.* G fecerunt] fuerunt K 12 porrectam] porrectum G relectam] relatam P cartulam] carthulam V chartulam P N kartam G cartolam B 13 amabilis] amabili. V *ras.* melitinae] militine V militene RG meletinae M 14 nicomediae] nicomedia V nichomediae B salomon] solomon P L clanei] danei V dannei P clannei G 14 – 15 hypeporum] ypeporum BR yp(p)epon NL epiporum K 15 quidam] quodam B^1 patriarchae] patriarchiae VP^2 B constantinopoleos] constantinopoleus BR 16 et^1] ex G chartophilax] chartophilex V cartophilax G M cartofilax BR L K anastasius] anastaus B^1 anasius M^1 stephanus] sthephanus M 17 dionisius] diunisius B dyonisius R anastasius] anastus G presbiter] praesbyter B 17 – 18 monachus *om.* K 18 georgius monachus] giomachus B^1 patriarchii] patriarchi VP^1G R MN 19 imperator dixit constantinus V 20 porrigit] portulit M porregit K ipsam] istam G cartulam] carthulam V chartulam P cartolam B 21 melitinae] militine V milytinae P^1 melitenae G meletinae M similiter N (!) 22 stephanus] sthephanus B 23 isdem] item P^2 idem R hisdem N uenerabilis] unerabilis B archiepiscopus] archiepiscopo B^1 24 macharius] macarius P BR L K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Γεώργιος ⟨ὁ θεοφιλέστατος⟩ ἐπίσκοπος Καμουλιανῶν εἶπε·

Δέχομαι καὶ ἐξακολουθῶ, δέσποτα, ταῖς σταλείσαις ἀναφοραῖς παρὰ Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης, καὶ οὕτως δοξάζω καὶ οὕτως ὁμολογῶ ἐπὶ τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν δύο φυσικὰ θελήματα καὶ δύο ἐνεργείας.

Πλάτων ⟨ὁ θεοφιλέστατος⟩ ἐπίσκοπος Κίννης εἶπεν·

Ἀκροασάμενος τῶν ἀναφορῶν Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης οὕτως πιστεύω καὶ τῇ τούτων δυνάμει ἐξακολουθῶ καὶ πιστεύω· καὶ οὕτως ὁμολογῶ δύο φύσεις ⟨καὶ δύο θελήματα φυσικὰ καὶ δύο ἐνεργείας ὡσαύτως φυσικὰς ἀσυγχύτως ἀτρέπτως⟩ ἀδιαιρέτως ἐπὶ τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν.

Θεόδωρος ⟨ὁ θεοφιλέστατος⟩ ἐπίσκοπος Βερίσσης Ἀρμενίας εἶπεν·

Ἀκροασάμενος τῶν ἀναφορῶν τῶν σταλεισῶν πρὸς τὸν δεσπότην ἡμῶν τὸν ἀγαθὸν ἐκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν πάπα Ῥώμης Ἀγάθωνος καὶ τῶν χρήσεων τῶν ἐν αὐταῖς ἐμφερομένων τὴν εἴδησιν λαβὼν πιστεύω ὡς πιστεύει ὁ αὐτὸς πατὴρ ἡμῶν ⟨Ἀγάθων⟩ ὁ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πάπας ἐπὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος δύο φύσεις ἐν ἑνὶ προσώπῳ καὶ δύο θελήματα φυσικὰ καὶ δύο ἐνεργείας ὁμοίως φυσικάς.

Καὶ ἀναστάντες οἱ λοιποὶ πάντες θεοφιλεῖς ἐπίσκοποι οἱ ὑπὸ τὸν θρόνον τυγχάνοντες Κωνσταντινουπόλεως ἐβόησαν λέγοντες·

Καὶ ἡμεῖς, εὐσεβέστατε δέσποτα, τὴν εἴδησιν λαβόντες τῆς πρὸς τὸ πανήμερον ὑμῶν κράτος σταλείσης ἀναφορᾶς παρὰ Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου καὶ τρισμακαρίστου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πάπα καὶ τῆς ἑτέρας ἀναφορᾶς τῆς γενομένης παρὰ τῆς ὑπ' αὐτὸν ὁσίας συνόδου καὶ τῇ ἐν αὐταῖς ἐμφερομένῃ δυνάμει ἑπόμενοι οὕτως καὶ φρονοῦμεν καὶ ὁμολογοῦμεν, καὶ πιστεύομεν ἐπὶ τοῦ ἑνὸς κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν δύο φύσεις ἀσυγχύτως ἀτρέπτως ἀδιαιρέτως καὶ δύο θελήματα φυσικὰ καὶ δύο ἐνεργείας ὁμοίως φυσικάς, καὶ πάντας τοὺς διδάξαντας καὶ λέγοντας ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ τῶν δύο φύσεων τοῦ ἑνὸς κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν ἀναθεματίζομεν.

MT

3 δοξάζω = credo (δοκέω – profiteor) 6 deo amabilis = ⟨ὁ θεοφιλέστατος⟩ *om.* MT 8–9 ⟨καὶ δύο … ἀτρέπτως⟩ *om.* MT 11 deo amabilis = ⟨ὁ θεοφιλέστατος⟩ *om.* MT 13 ἡμῶν τοῦ πάπα T 14 agathon = ⟨ἀγάθων⟩ *om.* MT ὁ² *om.* M 17 ὁμοίως *om.* M 22 γενομένης] γινομένης T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Georgius ⟨deo amabilis⟩ episcopus Camulianorum dixit:

Suscipio et sequor, domine, directas suggestiones ab Agathone sanctissimo papa Romae, et sic credo et sic profiteor in uno sanctae trinitatis domino nostro Iesu Christo uero deo nostro duas naturales uoluntates et duas operationes.

Platon ⟨deo amabilis⟩ episcopus Cinnae dixit:

Audiens suggestiones Agathonis sanctissimi papae Romae ita credo et horum uirtutem sequor et credo; et sic confiteor duas naturas et duas uoluntates naturales et duas operationes adaeque naturales inconfusae inconuertibiliter inseparabiliter in uno sanctae trinitatis domino nostro Iesu Christo uero deo nostro.

Theodorus ⟨deo amabilis⟩ episcopus Uerissae Armeniae dixit:

Audiens suggestiones directas ad dominum nostrum benignissimum a patre nostro papa Romae Agathone et testimoniorum, quae in eis continentur, scientiam accipiens credo sicut credidit ipse pater noster Agathon antiquae Romae papa in domino nostro Iesu Christo uno sanctae trinitatis uero deo nostro duas naturas in una persona et duas uoluntates naturales et duas operationes similiter naturales.

Et surgentes ceteri omnes deo amabiles episcopi, qui sub sedem Constantinopolitanam fuerant, exclamauerunt dicentes:

Et nos, piissime domine, notionem accipientes suggestionis directae ad mansuetissimam uestram fortitudinem ab Agathone sanctissimo ac ter beatissimo papa antiquae Romae et alterius suggestionis, quae facta est a subiacente ei ⟨sancto⟩ concilio, et sequentes sensum quae in ea continetur sic sapimus et profitemur, et credimus in uno domino nostro Iesu Christo uero deo nostro duas naturas inconfusae inconuertibiliter indiuisae et duas uoluntates naturales et duas operationes ⟨pariter⟩ naturales, et omnes, qui docuerunt et dicunt unam uoluntatem et unam operationem in duabus naturis unius domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri anathematizamus.

VPG BR MNL K

---

1 ⟨deo amabilis⟩ *om.* VPG BR MNL K 2 agathone] agatone M^1L papa] pape V papae P 3 christo] cristo K 5 platon] plato ML platone N K ⟨deo amabilis⟩ *om.* VPG BR MNL K cinnae] cinne V cynnae P K cynne L 6 suggestiones] suggestionis P agathonis] agatonis L K horum] arum B 7 confiteor] profiteor BR NL K naturales] *om.* G 8 operationes N adaeque] adaequae P^1 B atque P^2 adeque R K inconfusae] inconfuse V MNL K 10 ⟨deo amabilis⟩ *om.* VPG BR MNL K uerissae] uniuersae N 11 directas] directa K dominum] domnum P 12 agathone] agatone K continentur] contenentur B 13 credidit] credit MN agathon] agatho BR NL agato K papa] *om.* V papae P 14 uno] une V una] uno B 15 naturales uoluntates BRG 16 surgentes] suggerentes R^1 MN suggestiones L sugentes K ceteri] caeteri P amabiles] amabilis P^1 B amabilibus K sedem] sede P^2 R M constantinopolitanam] constantinopolitana P M 18 notionem] nocionem V noticionem G notitionem M^1 suggestionis] suggestiones VPG directae] directas P^2 N ad B *bis* 19 agathone] agatone L K ac ter beatissimo *om.* G MNL papa] pape V et] ut R 20 suggestionis] suggestiones V a V^1P^2 *add.* ab L ὁσίας = ⟨sancto⟩ *om.* VPG BR MNL K sequentes] sequente NL sequentem K 21 quae] qui RG M sapimus] sapemus B 22 uero *om.* K inconfusae] inconfuse VP^2 MNL indiuisae] indiuise VP^2G MNL K 23 ὁμοίως = ⟨pariter⟩ *om.* VPG BR MNL K docuerunt] dicuerunt G^1 25 anathematizamus] anatimazamus B^1 anamatizamus B^2G

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν·

Εἰ παρίσταται τῇ εὐσεβείᾳ ὑμῶν, Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Μελιτηνῆς ἅμα τοῖς ἐπιμνησθεῖσιν αὐτῷ προσώποις, τουτέστι Πέτρῳ τῷ θεοφιλεστάτῳ μητροπολίτῃ Νικομηδείας, Σολομῶνι ἐπισκόπῳ Κλανέου καὶ Ἀντωνίῳ ἐπισκόπῳ Ὑπαίπων, Γεωργίῳ διακόνῳ καὶ χαρτοφύλακι τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας, Ἀναστασίῳ διακόνῳ καὶ νοταρίῳ τῷ πλοϊεκδίκῳ, Στεφάνῳ διακόνῳ καὶ καγκελλαρίῳ, Διονυσίῳ διακόνῳ καὶ καγκελλαρίῳ, Ἀναστασίῳ πρεσβυτέρῳ καὶ μοναχῷ, Γεωργίῳ μοναχῷ τῷ μετὰ Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας καὶ Στεφάνῳ πρεσβυτέρῳ καὶ μοναχῷ τῷ αὐτοῦ Μακαρίου μαθητῇ, ἀναστὰς εἰς μέσον στηκέτω καὶ ἀνενδοιάστως τὸ δοκοῦν αὐτῷ σὺν αὐτοῖς ἀποκρινέσθω.

Ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς Κωνσταντῖνος εἶπε·

Τὸ συνεωραθὲν παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου γινέσθω.

Καὶ ἀναστάντες οἱ προειρημένοι ἐπίσκοποί τε καὶ κληρικοὶ καὶ ἐν τῷ μέσῳ ἑστηκότες ἄνευ Στεφάνου μοναχοῦ τοῦ μαθητοῦ Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας εἶπον·

Ἐψεύσατο καθ' ἡμῶν οὗτος Θεόδωρος ὁ ἐπίσκοπος Μελιτηνῆς· οὔτε γὰρ εἰδήσει ἡμῶν ὁ ἐπιδοθεὶς τῷ δεσπότῃ ἡμῶν τῷ ἀγαθῷ παρ' αὐτοῦ χάρτης ἐγένετο, ἀλλὰ καὶ ἕτοιμοι ἐσμὲν τὴν ἡμετέραν ὀρθόδοξον ὁμολογῆσαι πίστιν.

Ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς Κωνσταντῖνος καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Ἐπείπερ ὑπόνοια ἡμῖν δέδοται πρὸς ὑμᾶς προφάσει τοῦ ἐπιδοθέντος χάρτου παρὰ Θεοδώρου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς, οὐκ ἄλλως ἡμᾶς πληροφορεῖτε, εἰ μήπω ἐγγράφους λιβέλλους τῆς πίστεως ὑμῶν καθ' ἑτέραν ἀγάγητε ὀφείλοντες ἐπὶ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων τοῦ θεοῦ λογίων τούτους ἐπιδοῦναι.

Γεώργιος ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως προσελθὼν τῷ εὐσεβεστάτῳ βασιλεῖ Κωνσταντίνῳ εἶπε·

MT

---

2 μελιτηνῆς] μελιτήνης T 3 μητροπολίτῃ (Agathon, a. 713?) = episcopo 4 ὑπαίπων] ὑπέπων T
5 μεγάλης *om.* M 6–7 καγκελλαρίῳ] καγγελλαρίῳ *bis* M 7 γεωργίῳ μοναχῷ *om.* M
14 θεουπόλεως] πόλεως M 15 εἶπον *om.* M 16 μελιτηνῆς] μελιτήνης T 19 εἶπον] εἶπεν M
21 μελιτηνῆς] μελιτήνης T πληροφορεῖτε] πληροφορεῖται T 22 ἀγάγητε] ἀγάγετε T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Sancta sinodus dixit:

Si placet pietati uestrae, Theodorus deo amabilis episcopus Melitenae una cum ab eodem memoratis personis, id est Petro deo amabili episcopo Nicomediae, Salomone episcopo Clanei et Antonio episcopo Hypeporum, Georgio diacono et chartophilace sanctae huius magnae ecclesiae, Anastasio diacono et notario defensore nauium, Stephano diacono et cancellario, Dionisio diacono et cancellario, Anastasio presbitero et monacho, Georgio monacho, qui est cum Machario uenerabili archiepiscopo Antiochiae, et Stephano presbitero et monacho eiusdem Macharii discipulo, surgentes in medio consistat et indubitanter quod ei uidetur una cum eis respondeat.

Piissimus imperator Constantinus dixit:

Quod consideratum est a sancta sinodo fiat.

Et surgentes praedicti episcopi atque clerici et in medio stantes sine Stephano ⟨monacho⟩ discipulo Macharii uenerabilis archiepiscopi ⟨Theopoleos⟩ Antiochiae dixerunt:

Mentitus est hic aduersus nos Theodorus episcopus Melitenae; neque enim nobis cognoscentibus facta est cartula, quae porrecta est ab eo domino nostro piissimo, sed et parati sumus nostram orthodoxam fidem confiteri.

Piissimus imperator Constantinus et sancta sinodus dixerunt:

Quoniam quidem suspicio nobis data est circa uos occasione porrectae cartulae a Theodoro deo amabili episcopo Melitinae, non aliter nobis satisfacitis, nisi utique in scripto libellos fidei uestrae in subsequenti adduxeritis, ut debeatis coram sancta et inmaculata dei eloquia eos offerre.

Georgius sanctissimus archiepiscopus Constantinopoleos accedens ad piissimum imperatorem Constantinum dixit:

VPG BR MNL K

---

1 sinodus] synodus PG R MNL 2 pietati] pietate VP¹ melitenae] militine V N melytinae P militanae B meletinae M K melitine L 3 memoratis] memorati VP¹G episcopo] ēp̄ī V ēp̄īs PG nicomediae] nicomedae B¹ nichomediae G salomone] solomone PG salone K 4 clanei] danei V clancy K hypeporum] ypeporum BR L K hyppoporum M ypepon. N *ras.* chartophilace] chaltopilace V chaltophilacae P chathophilacae G cartofilae B cartophilace M cartofilace N carthofilace R L K 5 magnae huius MNL ecclesiae] aecclesiae G MN defensore nauium] defensor nauium V defensorum nauium PG NL K stephano] stefano P 6 dionisio] diunisio B dyonisio R dionisio ... cancellario *om.* G 7 qui] quae B machario] macario P BR NL uenerabili] uenerabilis K archiepiscopo] archiēp̄ī VP K 8 macharii] machari V macari P macario B macarii R L surgentes] surgens M² consistat] consistit G 9 ei] ii B¹ iei B² respondeat] respendeat K 11 sancta] sancto V B sinodo] synodo PG R MNL K 12 et surgentes] exsurgentes VPG episcopi praedicti G atque] antiquae K μοναχοῦ = ⟨monacho⟩ *om.* VPG BR MNL K 13 macharii] macarii P R L K macari B uenerabilis] benerabilis K θεουπόλεως = ⟨theopoleos⟩ *om.* VPG BR MNL K antiochiae *om.* K 14 nos] nus V¹ melitenae] militine V L milytinae P melitinae BR meletinae MN K 15 cognoscentibus] cognuscentibus V cartula] carthula V chartula P cartola B kartula G 16 nostram] nostra B orthodoxam] ortodosam L 17 sinodus] synodus PG R MNL K 18 quoniam] q̄uō P q̄m̄ BR MN K quoniam quidem] quanquam L suspicio] suspitio V suscipio B¹ N occasione] occasio P² porrectae] porrectae M² cartulae] carthule V chartulae P N cedule L 19 amabili] amabile V BR melitinae] militene V melytenae P meletinae M K aliter] alter P B¹ nobis] uobis V satisfacitis] satitatitis B¹ utique] utiquae P¹ 20 libellos] libello P² BRG M libellus NL fidei] fidaei B uestrae] uestra P² adduxeritis] adduxeretis B debeatis] debeant BR debetis L coram] quorum VPG 21 inmaculata] immaculata M dei eloquia] dei aeloquia N dieloquia L 22 georgius] gregorius G archiepiscopus] archiepiscopos P constantinopoleos] constantinopoleus BR

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Θεόστεπτε δέσποτα, κέλευσον βληθῆναι ἐν τοῖς διπτύχοις τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν τὸ ὄνομα τοῦ ἐν ὁσίᾳ τῇ μνήμῃ γενομένου πάπα Ῥώμης Βιταλιανοῦ διὰ τὸ ἐκ τῆς βραδύτητος τῶν ἀποσταλέντων ἀποκρισιαρίων παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς αὐτῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης δεήσει τὸ τηνικαῦτα χρήσασθαι πρὸς τὸ πανήμερον ὑμῶν κράτος τό τε μέρος τῆς κατ' ἐμὲ ἁγιωτάτης ἐκκλησίας καὶ Μακάριον τὸν ὁσιώτατον ἀρχιεπίσκοπον Ἀντιοχείας καὶ τοὺς κατ' ἐκεῖνο καιροῦ ἐνδημοῦντας ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ ὑμῶν πόλει θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους ἐπὶ τῷ τὸν προλεχθέντα ἐν ὁσίᾳ τῇ μνήμῃ Βιταλιανὸν ἐκβληθῆναι ἐκ τῶν ἁγίων διπτύχων, ἀναδοθῆναι δὲ ἡμῖν καὶ τὴν τοιαύτην δέησιν. παρευθὺ γὰρ εὑρίσκει ἡ θεόσοφος ὑμῶν γαλήνη τοὺς κοινωνοῦντας τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ἢ καὶ ἀποσχίζοντας ἐξ αὐτῆς διὰ τὸ πρόσωπον.

Ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς Κωνσταντῖνος εἶπε·

Τὸ αἰτηθὲν παρὰ Γεωργίου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου ταύτης τῆς θεοφυλάκτου ἡμῶν καὶ βασιλίδος πόλεως γινέσθω.

Ἡ ἁγία σύνοδος ἐξεβόησε·

Κωνσταντίνου μεγάλου βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη ὀρθοδόξου βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ φύλακος τῆς ὀρθοδοξίας πολλὰ τὰ ἔτη εἰρηνοποιοῦ βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ νέου μεγάλου Κωνσταντίνου βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη νέου Θεοδοσίου βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη νέου Μαρκιανοῦ βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη νέου Ἰουστινιανοῦ βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη ἡμεῖς δοῦλοι τοῦ βασιλέως Ἀγάθωνος ὀρθοδόξου πάπα Ῥώμης πολλὰ τὰ ἔτη Γεωργίου ὀρθοδόξου πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη τῆς ἱερᾶς συγκλήτου πολλὰ τὰ ἔτη ὀρθοδόξου συγκλήτου πολλὰ τὰ ἔτη·

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν·

Εἰ παρίσταται τῷ εὐσεβεστάτῳ δεσπότῃ, λεγέτω Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀντιοχείας, τὸ ὅπως πιστεύει ἐπὶ τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ εἰ ὁμολογεῖ ἐν αὐτῷ δύο θελήματα φυσικὰ καὶ δύο ἐνεργείας

MT

4 τὸ'] τῷ T 8 ἡμῖν] ὑμῖν T 10 τὸ *om.* T 11 κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Deo coronate domine, iubeto mitti in dipticis sanctarum ecclesiarum nomen sanctae memoriae Uitaliani papae Romani, eo quod propter tarditatem missorum apochrisiariorum a sanctissimo papa eiusdem antiquae Romae petitionem tunc dedisse ad mansuetissimam uestram fortitudinem tam partem sanctae meae ecclesiae et Macharium uenerabilem archiepiscopum Antiochiae eosque qui illo tempore aduenerant in hanc a deo seruatam ⟨uestram⟩ ciuitatem deo amabiles episcopos, ut praedictus sanctae memoriae Uitalianus eiceretur de sanctis dipticis, et restitui nobis huiusmodi petitionem. statim enim inueniet deo instructa uestra tranquillitas communicantes ecclesiae catholicae siue qui seipsos separant ab ea propter personam.

Constantinus piissimus imperator dixit:

Quod postulatum est a sanctissimo Georgio patriarcha huius a deo seruatae nostrae regiae ciuitatis fiat.

Sancta sinodus exclamauit:

Constantino magno imperatori multos annos orthodoxo imperatori multos annos conseruatori orthodoxiae multos annos pacifico imperatori multos annos nouo magno Constantino imperatori multos annos nouo Theodosio imperatori multos annos nouo Marciano imperatori multos annos nouo Iustiniano imperatori multos annos nos famuli imperatoris Agathoni orthodoxo papae Romano multos annos Georgio orthodoxo patriarchae multos annos ⟨sancto senatui multos annos⟩ orthodoxo senatui multos annos!

Sancta sinodus dixit:

Si uidetur piissimo domino, edicat Macarius uenerabilis archiepiscopus Antiochiae, quomodo credit in uno sanctae trinitatis domino nostro Iesu Christo uero deo nostro, et

---

VPG BR MNL K

---

1 dipticis] diptycis G dypticis M dicticis L diptichis K ecclesiarum] aecclesiarum MN 2 uitaliani] uitaliano B¹ romani] romane P¹ R romae B tarditatem] traditatem B¹ 2 – 3 apochrisiariorum] apocrisariorum BRG MNL apocrisiariorum K 3 dedisse] dixisse K 4 partem] parte G MNL meae] m.ae P¹ *ras.* ma B¹ ecclesiae] eclesia B aecclesiae G MN macharium] macarium P BR L 5 eosque qui] eos qui VG aduenerant] aduenerunt VP hanc] hac P¹ N 6 ⟨uestram⟩ = ὑμῶν] nostram VPG BR MNL K amabiles] amabilis V 7 eiceretur] eieceretur V dipticis] dyptycis PG dyptichis R dypticis MN diptichis K restitui] restituit G 8 instructa] instaurata V tranquillitas] transquillitas B communicantes] cummunicantes K ecclesiae] aecclesiae G N catholicae] chatholicae B siue] siuae B 9 separant] seperant BR personam] persona V 11 seruatae] seruate V R seruaete B¹ 13 sinodus] synodus PG R MN sinodo B¹ 14 magno] piissimo G imperatori¹] imperatore V BR orthodoxo] ortodoxo V horthodoxo B K 15 conseruatori] conseruatore V conseruato BR conseruator NL orthodoxiae] ortodoxiae V orthodoxo BR pacifico … annos² *om.* VPG 16 annos + pacifico imperatori multos annos VPG 16 – 17 nouo² … annos² *om.* VPG 16 theodosio] theodosi M¹ theodoxio L imperatori²] imperatore B 17 marciano] martiano B NL annos² *om.* G 18 imperatoris] imperatores K agathoni] agathone B agathonis RG agathon MN agaton L agatoni K orthodoxo] ortodoxo V¹ ortodoxi V² orthodoxiae P orthodoxe K papae] papa P NL 19 romano] romani VPG romane B orthodoxo] ortodoxo V orthodexe K patriarchae] patriarcha K 19 – 20 τῆς ἁρᾶς … ἔτη = ⟨sancto … annos⟩ *om.* VPG BR MNL K 20 orthodoxo] ortodoxo V 21 sinodus] synodus PG R MNL 22 edicat] aedicat PG N dicat L macarius] macharius G MN K uenerabilis] macharius G 23 uno] una V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

φυσικὰς ἀσυγχύτως καὶ ἀδιαιρέτως, καὶ εἰ ἔπεται ταῖς σταλείσαις πρὸς τὸ θεόσοφον ὑμῶν κράτος ἀναφοραῖς παρὰ τοῦ πατρὸς τῆς ὑμῶν εὐσεβείας Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ ἐξακολουθεῖ ταῖς ἐν αὐταῖς ἐμφερομέναις πατρικαῖς χρήσεσι.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν·

Ἀκηκοὼς Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀντιοχείας τῶν παρὰ τῆς ἁγίας ταύτης καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου λεχθέντων τὸ δοκοῦν αὐτῷ ἀποκρινέσθω.

Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀντιοχείας εἶπεν·

Οὐ λέγω δύο θελήματα ἢ δύο ἐνεργείας ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' ἓν θέλημα καὶ θεανδρικὴν ἐνέργειαν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν·

Ἡνίκα οὐ συντίθεται τῇ δυνάμει τῶν σταλεισῶν ὀρθοδόξων ἀναφορῶν παρὰ Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης Μακάριος ὁ ὁσιώτατος τῶν καὶ ἐπὶ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας ἤδη ἀναγνωσθεισῶν, αἷς καὶ πάντες συγκαταθέμενοι ἡσμενίσαμεν, συνείδομεν τοῦτον ἐκ τοῦ θρόνου αὐτοῦ ἐγερθῆναι ὀφείλοντα ἀποκρίνεσθαι.

Καὶ ἀνέστη.

Μακρόβιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Σελευκίας Ἰσαυρίας ἅμα Εὐλαλίῳ ἐπισκόπῳ Ζηνωνουπόλεως ⟨καὶ⟩ Κωνσταντίνῳ ἐπισκόπῳ Δαλισάνδου καὶ Θεοδώρῳ ἐπισκόπῳ Ὄλβης, ἀμφοτέρων τῆς συνόδου τοῦ θρόνου Ἀντιοχείας τυγχανόντων, εἶπεν·

Οὕτως δοξάζω καὶ οὕτως πιστεύω κατὰ τὴν δύναμιν τῶν ἀναφορῶν τῶν σταλεισῶν πρὸς τὸν δεσπότην ἡμῶν τὸν ἀγαθὸν καὶ βασιλέα παρὰ Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης, καὶ ὁμολογῶ ὥσπερ δύο φύσεις οὕτως καὶ δύο φυσικὰ θελήματα καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἀδιαιρέτως ἀτρέπτως ἀσυγχύτως ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας ⟨ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος⟩ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν.

MT

---

5 ἁγίας ταύτης] ἁγιωτάτης M 7 ἀντιοχείας *om.* M 16 ἐπίσκοπος] ἀρχιεπίσκοπος M
16 – 17 ζηνωνουπόλεως] ζηνουπόλεως M 17 atque = ⟨καὶ⟩ *om.* MT δαλισάνδου] δαλισανδοῦ M
22 – 23 unius sanctae trinitatis = ⟨τοῦ … τριάδος⟩ *om.* MT

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

si confitetur in eo duas uoluntates naturales et duas operationes naturales inconfuse et indiuisibiliter, et si sequitur suggestiones directas ad deo instructam uestram fortitudinem a patre pietatis uestrae Agathone sanctissimo papa antiquae Romae et si consequitur paterna testimonia, quae in eis continentur.

Constantinus piissimus imperator dixit:

Audiens Macharius uenerabilis archiepiscopus Antiochiae quae ab hac sancta et uniuersali sinodo dicta sunt, quod ei uidetur respondeat.

Macharius uenerabilis archiepiscopus Antiochiae dixit:

Non dico duas uoluntates aut duas operationes in incarnationis dispensatione domini nostri Iesu Christi, sed unam uoluntatem et deiuirilem operationem.

Sancta sinodus dixit:

Postquam non consentit uirtuti directarum orthodoxarum suggestionum ab Agathone sanctissimo papa Romano Macharius uenerabilis, quae iam et coram uestra pietate relectae sunt, quibus et omnes consentientes grate suscepimus, praeuidimus hunc de sede sua surgere, ut debeat respondere.

Et resurrexit.

Macrobius deo amabilis episcopus Seleuciae Hisauriae una cum Eulalio episcopo Zinonopoleos atque Constantino episcopo Dalisandu et Theodoro episcopo Olbis, utrisque de concilio exsistentibus sedis Antiochenae, dixerunt:

Sic profiteor et sic credo secundum uirtutem suggestionum directarum ad dominum nostrum piissimum ⟨et⟩ imperatorem ab Agathone sanctissimo papa Romano, et confiteor sicut duas naturas ita et duas naturales uoluntates et duas naturales operationes indiuisae inconuertibiliter inconfusae in incarnationis dispensatione unius sanctae trinitatis domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri.

VPG BR MNL K

---

1 si] sic PG B¹ inconfuse] inconfusae P¹G 2 indiuisibiliter] indiuise BR si] sic B¹ directas *om.* K ad deo] a deo VPG B N instructam] constructam B 3 agathone] agatone K papa] papae VPG B si] sic P¹ consequitur] sequitur BRG 4 paterna] paternae VPG 6 macharius] macarius P BR L hac] haec B et] ac R 7 sinodo] synodo PG R MNL K quod] quid K 8 macharius] macarius P BR L K dixit *om.* B 9 in *om.* VP¹ incarnationis dispensatione] incarnatione dispensationis M 11 sinodus] synodus PG R MNL 12 uirtuti] uirtutem BG orthodoxarum] ortodoxorum V orthodoxorum P BG agathone] agatho R agatone L K 13 macharius] macarius P BR L uenerabilis] uero MNL (n – r) quae] que B N K uestra] uestram VG N pietate] pietatem P relectae] relecta N 14 consentientes] consencientes V suscepimus] suscipimus VPG² 14 – 16 praeuidimus ... resurrexit = New Haven, Nr. 2 (Annuarium Hist. Con. 9 [1977] 282 – 287) 14 sua sede M 16 resurrexit] surrexit BRG 17 macrobius] macharius G macarius L seleuciae] sileutiae BG sileucie R eleuciae L una] unam VP K eulalio] eolalio BR 17 – 18 zinonopoleos] zynonopoleos V zinonopoleus B 18 dalisandu] dalisandi BG dalizandu R olbis] colbis M 19 sedis antiocene existentibus K exsistentibus] existentibus BRG MNL K sedis] saedis G antiochenae] antiocenae V anteochaenae P¹ antiochinae BR 20 profiteor] confiteor BR (p-c) profitemur M credo] credimus M ad] a B¹G 21 καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG BR MNL K agathone] agatone L K romano] iohanne L confiteor] confitemur M 21 – 24 confiteor ... christi = New Haven, Nr. 3 (*cf.* 213,14 – 16) 22 ita] .ita B *ras.* et¹ *om.* G naturales² *om.* G indiuisae] indiuise V BR MNL K New Haven 23 inconfusae] inconfuse VG BR MNL K New Haven inconfuse et in K incarnationis] incarnationes VP¹ 24 ueri] uiri B

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Δαλισάνδου εἶπεν·

Ὁμολογῶ δύο φύσεις ἐπὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀσυγχύτως καὶ ἀδιαιρέτως ἐν ἑνὶ προσώπῳ καὶ μιᾷ ὑποστάσει καὶ δύο θελήματα φυσικὰ καὶ δύο ἐνεργείας ὁμοίως φυσικάς.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος Ὄλβης εἶπεν·

Ἕπομαι τῇ ἐν Χαλκηδόνι ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ καὶ τῷ Τόμῳ τοῦ μακαρίου πάπα Λέοντος γενομένου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ ὁμολογῶ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἕνα τῆς ἁγίας τριάδος ἐν δύο φύσεσι καὶ δύο φυσικοῖς θελήμασι καὶ ἐνεργείαις ἀσυγχύτως καὶ ἀδιαιρέτως γνωριζόμενον, καὶ ἀκολουθῶ τῷ θρόνῳ Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῷ θρόνῳ Ῥώμης καὶ ταῖς ἀναφοραῖς ταῖς πρὸς τὸν δεσπότην ἡμῶν τὸν ἀγαθὸν καὶ μέγαν βασιλέα σταλείσαις παρὰ Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης.

Εὐλάλιος ἐπίσκοπος Ζηνωνουπόλεως εἶπεν·

Οὕτως πιστεύω δύο φύσεις ἀσυγχύτως καὶ ἀδιαιρέτως καὶ δύο θελήματα καὶ δύο ἐνεργείας ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν·

Εἰ δοκεῖ τῇ ἁγίᾳ ⟨ὑμῶν⟩ συνόδῳ, τὰ ἤδη ἐπιδοθέντα τῶν χρήσεων κωδίκια παρὰ Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας τὰ καὶ σφραγισθέντα παρ' ὑμῶν εἰς ἀνάγνωσιν καὶ ἀντιβολὴν τῶν αὐθεντικῶν βιβλίων τῶν ἀποκειμένων ἐν τῷ εὐαγεῖ τῶν ἐνταῦθα πατριαρχείῳ, προαγέσθωσαν.

Ἡ ἁγία σύνδος εἶπε·

Τὸ καὶ νῦν παρὰ τῆς ὑμῶν γαληνότητος εὐσεβῶς κελευσθὲν γινέσθω.

Καὶ προσηνέχθησαν διὰ Φωτεινοῦ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου ἀσηκρῆτις καὶ σεκρεταρίου βασιλικοῦ κωδίκια τρία ἐσφραγισμένα, ἅτινα ⟨ .... ⟩ μετὰ χεῖρας λαβὼν καὶ ἐπισκ⟨έ⟩ψας ὁ αὐτὸς ὁσιώτατος Μακάριος εἶπε·

Ναί, ἀληθῶς ταῦτά εἰσι καὶ ἐπιγινώσκω αὐτά.

MT

---

1 δαλισάνδου] δαλισανδοῦ M 5 ἐπίσκοπος] ἐπίσκος M 12 ζηνωνουπόλεως] ζηνουπόλεως M 17 uestra = ⟨ὑμῶν⟩] ἡμῶν MT 19 τῶν καὶ ἀποκειμένων T τῶν³ *om.* M 22 ὑμῶν] ὑμετέρας M 23 προσηνέχθησαν] προηνέχθησαν T ἀσηκρῆτις] ἀσεκρέτης T 24 βασιλικοῦ] βασικοῦ M 24 – 25 *lac.* MT 25 ἐπισκ⟨έ⟩ψας] ἐπισκήψας MT

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Constantinus episcopus Dalisandi dixit:

Confiteor duas naturas in dominum nostrum Iesum Christum inconfusae et indiuisae in una persona atque una subsistentia et duas uoluntates naturales et duas operationes similiter naturales.

Theodorus episcopus Olbis dixit:

Sequor sanctam Chalcedonensem et uniuersalem sinodum et Thomum beatissimi papae Leonis antiquae Romae, et confiteor dominum nostrum Iesum Christum unum de sancta trinitate in duabus naturis et duabus naturalibus uoluntatibus et operationibus inconfusae et indiuisae cognoscendum, et sequor sedem Constantinopolitanam et sedem Romanam et suggestiones directas domino nostro piissimo ⟨et⟩ magno imperatori ab Agathone sanctissimo papa Romano.

Eulalius episcopus Zinonopoleos dixit:

Ita credo duas naturas inconfusae et indiuisae et duas uoluntates atque duas operationes in incarnationis dispensatione unius sanctae trinitatis domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri.

Constantinus piissimus imperator dixit:

Si placet sanctae uestrae sinodo, adueniant codicelli testimoniorum, qui dudum porrecti sunt a Machario uenerabile archiepiscopo Antiochiae, qui et a uobis sigillati sunt, ut legantur et conferantur cum autenticis codicibus, qui repositi sunt in hic sito uenerabili patriarchio.

Sancta sinodus dixit:

Quod et nunc a uestra serenitate piae iussum est, fiat.

Et prolati sunt per Photinum magnificum a secretis et imperialem secretarium codicelli tres sigillati, qui et dati sunt assistenti Machario uenerabili archiepiscopo Antiochiae, ut recognosceret, si ipsi sunt, qui ab eo dudum fuerant prolati codicelli; quos et in manibus accipiens et inspiciens isdem uenerabilis Macharius dixit:

Etiam, uere ipsi sunt et recognosco eos.

VPG BR MNL K

---

1 dalisandi] dalisandu M dalisandy K 2 – 4 confiteor ... naturales = New Haven, Nr. 4 (*cf.* 213,14 – 16) 2 naturas] naturales V in] et K inconfusae] inconfuse P^2 B MNL K indiuisae] indiuise P^2 B MNL K 3 una^2] in una BR New Haven *om.* MNL subsistentia] substantia BRG naturales uoluntates G 4 naturales similiter BR 5 theodorus episcopus] theodoro episcopo P 6 chalcedonensem] calcidonensem B calcedonensem RG ML K sinodum] synodum PG R MNL K thomum] tomum P^2 BG N beatissimi papae] beatissimum papam B 7 christum *om.* G sancta] sanctae V 8 duabus naturis et duabus] duas naturas et duas N inconfusae] inconfuse P^2 B MNL K 9 indiuisae] indiuise P^2 BR MNL K cognoscendum] cognuscendum V 10 domino] domno V^1P^1 καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG BR MNL K imperatori] imperiatori P imperatore K ab *om.* V agathone] agatone K 12 eulalius] eolalius BR zinonopoleos] zynnopoleus B^1 zynonopoleus B^2R zinunopoleos L 13 inconfusae] inconfuse V B MNL K indiuisae] indiuise V B MNL K atque] et R 14 ueri] .ueri P *ras.* uiri B 17 sinodo] synodo PG MNL K codicelli] codicilli R 18 machario] macario P BR L uenerabile] uenerabili BRG NL ueñ M antiochiae] antiociae V L *om.* BR a] e G sigillati] siggillati VG ut] et R 19 autenticis] audenticis V authenticis M aut hereticis N hic] hoc G 21 sinodus] synodus PG R NL 22 piae] pie VG BR ML 23 photinum] pothinum V fotinum BR phonitum M a secretis] a.secretis P *ras.* a sec&cretis B 24 tres] tre P^1 24 – 25 dati ... quos et *om.* Graec. 24 assistenti] adsistenti BR N K assistente M^1 machario] macario P B L uenerabili archiepiscopo] uenerabile archiepiscopi V 25 fuerant] fuerunt L codicelli] codicilli R et *om.* BR MNL K in manibus] immanibus G 26 inspiciens] inspitiens V isdem] hisdem NL macharius] macarius P BR NL K 27 recognosco] recognusco V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε·

Λεγέτω Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀντιοχείας καὶ Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς ὁ αὐτοῦ μαθητής, τί σωρεύοντες ἑαυτοῖς τὰς τοιαύτας παρεξέβαλον χρήσεις.

Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπε·

Περὶ τοῦ ἑνὸς θελήματος, ὅπερ ἐστὶ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε·

Περὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος θεοῦ λόγου, πῶς δοξάζετε;

Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν·

Ὁμολογῶ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἕνα τῆς ἁγίας τριάδος εἶναι καὶ μετὰ σάρκωσιν ἐν δυσὶ τελείαις ταῖς φύσεσιν ἀσυγχύτως καὶ ἀδιαιρέτως ἐν ἑνὶ προσώπῳ καὶ ὑποστάσει μιᾷ, „οὐδαμοῦ τῆς τῶν φύσεων διαφορᾶς ἀνῃρημένης διὰ τὴν ἕνωσιν, σῳζομένης δὲ μᾶλλον τῆς ἰδιότητος ἑκατέρας φύσεως καὶ εἰς ἓν πρόσωπον καὶ μίαν ὑπόστασιν συντρεχούσης." ἐπειδὴ οὖν ἕτερον πρόσωπον καὶ μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν ὁ εἷς τῆς ἁγίας τριάδος οὐ προσέλαβε, διὰ τοῦτο οὔτε τι τῶν ἐκ τῆς ἁμαρτίας λέγομεν αὐτὸν προσλαβεῖν· δίχα γὰρ σαρκικῶν θελημάτων καὶ λογισμῶν ἀνθρωπίνων ἐν εἰκόνι καινότητος ὁμολογοῦμεν τὸν ἕνα κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. „ὁ γὰρ ἓν θέλημα ἔχων πρὸς ὑποδοχὴν τῶν παθῶν τούτων ἁπάντων μίαν καὶ τὴν αὐτὴν εἶχε δύναμιν πρὸς ὑπομονὴν τούτων ἁπάντων" κατὰ τὸν ἅγιον καὶ ἔκκριτον Αὐγουστῖνον. περὶ τούτου γὰρ καὶ ὁμολογίαν πίστεως ἤδη πρότερον ἐξεθέμεθα καὶ σύμφρονές ἐσμεν τῶν τε ἁγίων πέντε συνόδων Ὁνωρίου τε τοῦ θεόφρονος, Σεργίου καὶ Παύλου καὶ Πέτρου καὶ τῶν λοιπῶν, ὧν μνήμην καὶ ἐν αἷς ἐπιδεδώκαμεν τῷ δεσπότῃ χρήσεσι πεποιήμεθα, ὁμολογοῦντες ἓν θέλημα ὑποστατικὸν ἐπὶ τοῦ ⟨ἑνὸς⟩ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ θεανδρικὴν αὐτοῦ τὴν ἐνέργειαν. „οὔτε γὰρ τὰ θεῖα κατὰ θεὸν οὔτε τὰ ἀνθρώπινα κατὰ ἄνθρωπον ἀλλ' ἀνδρωθέντος τοῦ θεοῦ λόγου καινήν τινα τὴν θεανδρικὴν ἐνέργειαν πεπολιτεῦσθαι" ὁμολογοῦμεν κατὰ τὸν ἅγιον Διονύσιον.

---

17 cf. Hebr. 4,15

---

14 – 16 Symb. Chalc., ACO II 1, 2, p. 129, 31 – 33 19 – 21 Augustinus, unde? 26 – 27 Ps.-Dionysius Areop., Epist IV ad Gaium, PG 3,1072 BC; cf. ACO ser. II vol. I p. 140,35 – 36

MT

---

17 τῶν ἐκ τῶν τῆς M 20 εἶχε] ἔχει M 24 χρήσεσι] χρήσεων T 25 in uno = ⟨ἑνὸς⟩ *om.* MT 26 τοῦ *om.* M 27 λόγου MT *del.?*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Constantinus piissimus imperator dixit:

Edicat Macharius uenerabilis archiepiscopus Antiochiae et Stephanus relegiosus presbiter et monachus eius discipulus, quid sibi coaceruantes huiusmodi deflorauerunt testimonia.

Macharius sanctissimus archiepiscopus dixit:

De ipsa una uoluntate, quae est patris et domini nostri Iesu Christi et sancti spiritus.

Constantinus piissimus imperator dixit.

De dispensatione domini nostri Iesu Christi unius sanctae trinitatis dei uerbi, quomodo sentitis?

Macharius uenerabilis archiepiscopus dixit:

Confiteor dominum nostrum Iesum Christum unum sanctae trinitatis esse et post incarnationem in duabus perfectis naturis inconfusae et indiuisae in una persona et una subsistentia, „nusquam naturarum differentia perempta propter unitionem, sed saluata potius proprietate utriusque naturae et in unam personam atque unam subsistentiam concurrente." quoniam uero alteram personam et post humanationem unius sanctae trinitatis non assumpsit, propter hoc neque aliquid peccati dicimus eum assumere, quia absque carnalibus uoluntatibus et cogitationibus humanis in imagine nouitatis confitemur unum dominum nostrum Iesum Christum. „qui enim unam uoluntatem habens est ad susceptionem horum omnium passionum, unam eandemquae habuit uirtutem ad tollerantiam horum omnium" secundum sanctum et acceptabilem Augustinum. de hoc enim et confessionem fidei iam pridem exposuimus et consentimus tam sanctis quinque sinodis quamque Honorio deo erudito, Sergio et Paulo atque Petro et reliquis, quorum mentionem et in his quae domino porreximus testimoniis fecimus, confitentes unam uoluntatem subsistentialem in uno domino nostro Iesu Christo et deiuirilem eius operationem. „nec enim quae diuina sunt secundum deum neque quae humana sunt secundum hominem, sed humana dei nouam quandem deiuirilem operationem in conuersatione demonstrasse" confitemur secundum sanctum Dionisium.

VPG BR MNL K

---

2 edicat] et dicat VP macharius] macarius P BR NL K archiepiscopus] episcopus G antiochiae] anthiociae V anthiochiae G antiocie L relegiosus] religiosus RG MN 2 – 3 presbiter] praesbyter B 3 monachus] monacho N monacus K coaceruantes] coacerbantes MN deflorauerunt] deplorauerunt G 5 macharius] macarius P BR L K 6 una] u.a P^1 *ras.* B^2 *add.* patris] patri V domini] domino B^1 sancti] sanctis B^1 8 dispensatione] dispositione VP L K 9 sentitis] sentis BR M (?) 10 macharius] macarius P BR L K *nota* K *marg.* 11 nostrum *om.* VP BR MNL K 12 inconfusae] inconfuse VG B MNL K indiuisae] indiuise P^2 BG MNL K et in una ML 13 subsistentia] substantia G^1 perempta] peremta B N unitionem] unicionem V unionem L sed] s&c P^1 sa P^2 14 potius] pocius RG proprietate] propriaetate P^1 in *om.* VPG B atque] atquae P^1 aquae N subsistentiam] substantiam G^1 15 concurrente] concurrentem P continentem R quoniam] q̄m̄ P BR MNL quo G q̄n̄m̄ K post humanationem *om.* G humanationem et unius VPG N 16 assumpsit] adsumpsit BR neque] nec BR (q-c) assumere] adsumere BR assummere G quia] qui B MNL 17 et cogitationibus] excogitationibus VPG humanis] hominis BR imagine] imaginae P^1 ymagine R K confitemur] confitemus B 18 enim *om.* M est *om.* P^2 18 – 19 ad susceptionem] adsuptionem G assumptionem M τούτων = horum eandemquae] eandemquam G eandemque P^2 B MNL K 19 – 20 tollerantiam] tolerantiam R M tolerantia N 21 sinodis] sinodus P^1 synodis RG ML synodus N 22 quamque honorio] quamquae honori P erudito] eruditio V atque] atquae P^1 23 fecimus *om.* M confitentes] confidentes BR 24 subsistentialem] subsistencialem V eius *om.* M 25 deum] dominum P^1 neque] nequae P^1 B sunt *om.* VP NL K 26 humana] humanam V umam B^1 umanam B^2 umanam et dei BR deiuirilem] uirilem BR 27 sanctum *om.* M dionisium] dyonisium P R NL diunisium B dionisyum G

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν·

Ἡ ἐπιμνησθεῖσα ἐπιδοθῆναι ἡμῖν παρὰ Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας τῆς οἰκείας αὐτοῦ πίστεως ὁμολογία εἰς ἀνάγνωσιν προαγέσθω.

Καὶ προηνέχθη διὰ Φωτεινοῦ ἀσεκρέτις σεκρεταρίου βασιλικοῦ, καὶ ἀνεγνώσθη διὰ Διογένους ἀσεκρέτις σεκρεταρίου βασιλικοῦ ἔχουσα ἐπὶ λέξεως οὕτως·

Εἰρήνης θεοῦ τῆς ὑπερεχούσης πάντα νοῦν τὸ κεφάλαιον ἡ εὐσέβεια, δι' ἧς *ἑνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ* θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ τῇ τριάδι λατρεύοντες *κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας*, εἰρήνη θεοῦ συνεχόμενοι. ταῦτα *οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου*, ἀλλ' ἐκ θείας χάριτος, ὦ πιστότατε βασιλεῦ, διδαχθεὶς τὰ ἄλλα πάντα δεύτερα θέμενος, ὡς ἔπρεπε θείᾳ καὶ ἱερᾷ κορυφῇ, τὸν προσόντα σοι θεῖον ζῆλον παρέθηξας, καὶ τοὺς τῆς ἐκκλησίας διανιστῶν ὀφθαλμούς – φημι τοὺς ἀρχιερεῖς – προτρέπει⟨ς⟩ ἕκαστον τὸ ἐνὸν αὐτῷ *φῶς* τῆς ὀρθοδοξίας προβάλλεσθαι, ὡς ἂν ἐκλαμφθείη περισσοτέρως *ἐκ κόσμῳ*, συνεπινεύσοι δὲ καὶ θεὸς ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς εὐσεβοῦς βασιλείας σου τὸ τοῦ χριστιανικωτάτου κηρύγματος φῶς ἀτελεύτητον, καὶ τῶν αἱρετικῶν τὰ σκιώδη σβεσθείη καινοτομήματα. ὑπείκω τοίνυν ἑτοίμως τῇ θεαρέστῳ βουλῇ ὑμῶν. τίς ἐγώ, δέσποτα θεοψήφιστε, ὁ εὐτελὴς καὶ κατερριμμένος καὶ ἀφανὴς καὶ εἰς ἔδαφος κείμενος; εἴ πω δὲ καὶ οὐκ ἄξιος τῷ φρικτῷ λειτουργεῖν καὶ παρίστασθαι βήματι, ὅμως ἀξιωθεὶς παρ' ὑμῶν τὴν ὁμολογίαν ποιοῦμεν τῆς πίστεως, ἣν οἱ πατέρες ἡμῖν οἱ ἐν Νικαίᾳ καὶ ἐφεξῆς διηγόρευσαν· μεθ' ἧς γεννηθεὶς συνανετράφην, ταύτῃ καὶ συναπέλθοιμι.

Πιστεύω τοίνυν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων δημιουργόν, καὶ εἰς ἕνα κύριον ⟨ἡμῶν⟩ Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν ἐξ αὐτοῦ γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, τέλειον υἱὸν τελείου γεννήτορος λόγον ἐνεργῆ, σοφίαν ὑφεστῶσαν καὶ δύναμιν τῆς ὅλης κτίσεως

7 Phil. 4,7 7–8 Rom. 15,6; Act. 4,32 8 Hebr. 4,14 9 Gal. 1,1 10 cf. Gal. 1,12 12–13 cf. Mt. 5,14 24 cf. Hebr. 4,12

21–220,7 cf. Gregorius Thaum., Confessio fidei, ACO III (1940) 3,1–13

MT

5 βασιλικοῦ καὶ ἀνεγνώσθη ἔχουσα T λέξεως] λέξεων T 11 παρέθηξας *coni.* Lu] παρέθηκας MT 12 προτρέπει⟨ς⟩ *coni.* Lu] προτρέπη M προτρέπει T 18 παρ'] ἐξ T 22 **nostrum** = ⟨ἡμῶν⟩ *om.* MT

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Constantinus piissimus imperator dixit:

Confessio, cuius mentio facta est, quod data sit nobis a Machario ⟨uenerabili⟩ archiepiscopo Antiochiae, propriae eius fidei lectioni pandatur.

Et prolata est per Photinum a secretis et imperialem secretarium, et relecta est per Diogenem a secretis et imperialem secretarium, quae continet in uerbis ita:

Pacis dei quae exsuperat omnem sensum summa est pietas, per quam *in uno ore unoque corde* deo uiuenti et uero trinitati seruientes *tenemus confessionem* pace dei constricti. haec *non ab homine neque per hominem* sed diuina gratia, o fidelissime imperator, instructus cetera omnia inferiora ponens, ut condecebat diuinum sacrumque fastigium, diuinum zelum, quod inditum tibi est, exacuasti, et ecclesiae oculos suscitans – pontifices inquam – inuitas unumquemque, ut, quod in eo est, orthodoxiae proferat *lumen*, quatenus fulgeat amplius *in mundo*, annuat quoque tibi deus temporibus pii tui imperii christianissimae praedicationis indeficiens lumen, et hereticorum nouae caligines extinguantur.

oboedio quippe praeparatus deo placito uestro consilio. quis ego sum, deo decrete domine, uilis et abiectus nec parens et in pauimento reiacens? dicam quoque etiam inmeritus terribili seruire atque assistere tribunali, uerum a uobis dignus habitus hanc professionem facio fidei, quam patres nostri qui in Nicea et dehinc fuerant promulgauerunt; cum qua genitus coeducatus sum, cum hac et abscedam.

Credo igitur in unum deum patrem omnipotentem, omnium uisibilium et inuisibilium factorem, et in unum dominum nostrum Iesum Christum filium eius unigenitum, qui ex eo natus est ante omnia saecula, deum uerum ex deo uero, perfectum filium perfect⟨i⟩ patris uerbum effectricem, sapientiam essentialem, uirtutem totius creaturae factricem, et

---

VPG BR MNL K

---

2 machario] macario P BR L K τοῦ ὁσιωτάτου = ⟨uenerabili⟩ *om.* VPG BR MNL K 3 lectioni] lectione G M pandatur] pandantur N 4 photinum] fotinum BR phonitum M photinum magnificum a K 4 – 5 et relecta … secretarium *om.* R ML 4 et relecta est] relata est V^2 5 quae] qui VP K 7 exsuperat omnem] exuperat omne K summa] suma MN^1 pietas] piaetas P^1 in uno ore] in honore P in uno MNL K 8 trinitati] trinitatis K dei] deo M^1 constricti] constructi VP R contriti B^1 9 ab homine = ἀπ' ἀνθρώπων hominem] ominem B fidelissime] fidelis M^1 fidelissimus M^2 felicissime L 10 instructus] constructus ML coinstructus N sacrumque] sacrumquae P^1 11 exacuasti] exacusti P^1 exacusasti R exacuisti M et *om.* VPG B ecclesiae] ecclesia P aecclesiae G N oculos] oculus V M K 12 inquam] inqua G inuitas] unitas M orthodoxiae] ortodoxiae V ortodoxae P^2 13 quoque] queque K 13 – 14 christianissimae] christiannissimae B cristianissimae K 14 indeficiens] indefitiens V B nouae *om.* M caligines] caliginis B extinguantur] exstinguantur M^2 extingantur G 15 oboedio] oboedie B obedio G L K quippe = τοίνυν quippe ego praeparatus G praeparatus] prepaparatus K consilio] concilio V BR ML sum domine a deo decrete BR decrete] decretae G decreto M 16 abiectus] abiectis B parens] paruens VP patiens G et in G *bis* 16 – 17 inmeritus] interitus BR immeritus M immeritis N 17 terribili] terribilis V assistere] adsistere B NL K tribunali = βήματι a *om.* P^2 dignus habitus] dignus habitas V dignus habita P^1 dignam habitam P^2 18 facio] fatio V B nostri = ἡμῖν nicea] niceta VPG mora R dehinc] dehic P^1 19 cum] eum VPG K qua] que B^1 coeducatus] coeductus V quaeducatus P^2 conedocatus BR hac] haec G N abscedam] ascedam R discedam M 21 factorem P^2 *add.* 22 uerum] uero V^1G N^1 perfectum P^2 *add.* 22 – 23 perfectum dei patris M perfectum in patris L τελείου = perfect⟨i⟩] perfectum VPG BR MNL K 23 effectricem] effictricem B efficatricem R efficicientem L essentialem = ὑφεστῶσαν totius] tocius V R

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ποιητικήν, καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορευόμενον καὶ δι' υἱοῦ πεφηνός, δηλαδὴ τοῖς ἀνθρώποις, ζωὴν τῶν ζώντων, αἰτίαν ἀθάνατον, ἁγιότητα παντὸς ἁγιασμοῦ χορηγόν, τριάδα τελείαν δόξῃ ἀϊδιότητι καὶ βασιλείᾳ καὶ γνώμῃ, μὴ μεριζομένην μήτε ἀπαλλοτριουμένην μίαν θεότητά τε καὶ κυριότητα· οὐδὲν γὰρ δοῦλον ἐν τῇ τριάδι ⟨ἢ⟩ ὑποβεβηκὸς καὶ ἐπείσακτον, ὡς πρότερον μὲν οὐχ ὑπάρχον, ὕστερον δὲ ἐπεισελθόν· οὔτε γὰρ ἐνέλειπεν υἱὸς πατρί, οὔτε υἱῷ πνεῦμα, ἀλλ' ἄτρεπτος ἀεὶ καὶ ὁμοούσιος ἡ ἁγία τριὰς ὁ θεὸς ἡμῶν. θεὸν δὲ ὅταν ἐρῶ, ἑνὶ φωτὶ περιαστράπτομαι καὶ τρισί, τρισὶ μὲν κατὰ τὰς ἰδιότητας εἴτουν ὑποστάσεις καὶ πρόσωπα, ἑνὶ δὲ κατὰ τὸν τῆς οὐσίας λόγον εἴτουν θεότητος· διαιρεῖται γὰρ ἀδιαιρέτως, ἵν' οὕτως εἴπω, καὶ διῃρημένως συνάπτεται· ἓν γὰρ ἐν τρισὶν ἡ θεότης καὶ τὰ τρία ἕν, τὰ ἐν οἷς ἡ θεότης ἥ, τό γε ἀκριβέστερον εἰπεῖν, ἃ ἡ θεότης, καὶ οὔτε τὴν ἕνωσιν σύγχυσιν ἐργαζόμεθα, οὔτε τὴν διαίρεσιν ἀλλοτρίωσιν. ἀπέστω γὰρ ἡμῖν ἐξ ἴσου καὶ ἡ Σαβελλίου συναίρεσις καὶ ἡ Ἀρείου διαίρεσις τὰ ἐκ διαμέτρου κακὰ καὶ ὁμότιμα τὴν ἀσέβειαν. τί γὰρ δεῖ θεὸν ἢ συναλείφειν κακῶς ἢ κατατέμνειν εἰς ἀνισότητα; *ἡμῖν* δὲ *εἷς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ ἓν πνεῦμα ἅγιον, ἐν ᾧ τὰ πάντα.* εἷς τὰ τρία θεὸς καὶ τὰ τρία ἕν, ὥσπερ ἔφημεν. ὁμολογοῦμεν δὲ τὸν ἕνα τῆς ἁγίας τριάδος τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ δι' ἡμᾶς *ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν* κατελθεῖν ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθῆναι ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ τῆς ἁγίας ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ ἐνανθρωπῆσαι, τουτέστιν ἀληθινὴν σάρκα λαβεῖν ἐξ αὐτῆς ἐμψυχωμένην ψυχῇ λογικῇ τε καὶ νοερᾷ, καὶ ταύτην μηδαμῶς προϋποστᾶσαν θαυμασίως ἐν ἑαυτῷ ὑποστῆσαι, καὶ ἰδίαν καθ' ἕνωσιν οἰκονομικὴν ταύτην ποιήσασθαι οὐκ *ἐκ σπορᾶς* ἀνθρωπίνης ἢ ἐνεργείας συστᾶσαν ἀνδρός, οὔτε *ἐκ θελήματος ἀνδρός*, ἀλλ' ἐνεργείᾳ καὶ θελήματι τῆς δυνάμεως τοῦ ὑψίστου θεοῦ. ἔφη γὰρ πρὸς τὴν πανύμνητον καὶ ἀληθῆ θεοτόκον ὁ ἄγγελος· *πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπί σε καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸς θεοῦ.* ταύτῃ τοι καὶ

14 – 15 1. Cor. 8,6 17 Hebr. 1,2 22 1. Petr. 1,23 22 – 23 Joh. 1,13 24 – 25 Lc. 1,35

7 – 16 cf. Gregorius Naz., or. 39,11 PG 36,345 C 9 – 348 B 1 10 – 11 cf. Ps.-Cyrillus, de trin., PG 77,1144 C 9 – 10 16 – 19 cf. Cyrus Alex., Satisfactio, ACO ser. II vol. I p. 134,10 – 13 24 cf. Ecthesis, ACO ser. II vol. I p. 158,14

MT

1 ποιητικὴν] ποιητήν M 3 ἀϊδιότητι καὶ βασιλείᾳ καὶ γνώμῃ] καὶ ἰδιότητι βασιλείαν καὶ γνώμην M 10 τὰ¹ *om.* T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

in unum spiritum sanctum ex patre procedentem et per filium manifestatum, uidelicet hominibus, uitam uiuentium, causam inmortalem, sanctitatem totius sanctificationis largitatem, trinitatem perfectam gloriam ⟨aeternitate⟩ et imperio et consilio, non diuisam ⟨neque alienatam⟩ unam deitatem et dominationem; nihil enim seruile in trinitate uel subiectum et introducticium, tamquam prius quidem non extitisset, post uero intromissum, neque enim defuit filius patri neque filio spiritus, sed inconuertibilis semper et consubstantialis sancta trinitas deus noster. deum uero cum dico, uno lumine illustror et tribus, tribus quidem secundum proprietates siue subsistentias et personas, uno uero secundum essentiae rationem id est deitatis. diuiditur quippe indiuisibiliter, ut ita dicam, et coniungitur diuisibiliter, unum nempe in tribus ipsa deitas et tria unum, in quibus deitas siue, ut expressius dicatur, quae est deitas, et neque ipsam unitatem confusionem operamur neque ipsam diuisionem alienationem. absit enim a nobis ex aequo et Sabellii confusio et Arrii diuisio, quae et e regione mala sunt et similia impietate. quid itaque est deum ⟨aut⟩ confundere male aut concidere in inaequalia? *nobis* uero *unus deus pater ex quo omnia, et unus dominus Iesus Christus, per quem omnia, et unus spiritus sanctus, in quo omnia.* unum haec tria deus et haec tria unum, sicut diximus. confitemur autem unum sanctae trinitatis dominum Iesum Christum filium dei unigenitum propter nos *in ultimis diebus* descendisse de caelis et incarnatum esse de spiritu sancto et sancta inmaculataque domina nostra dei genetrice semperque uirgine Maria et humanatum esse, hoc est ueram carnem accepisse de ea animatam anima rationali atque intellectuali, et hanc nullo modo ante hoc subsistentem mirabiliter in seipso formasse, et hanc propriam per unitionem dispensatiuam fecisse, non *ex semine* humano uel operatione uiri extitisse, neque *ex uoluntate* carnis, sed operatione et uoluntate uirtutis altissimi dei. ait enim angelus ad gloriosam et uere dei genetricem: *spiritus sanctus superueniet in te et uirtus altissimi obumbrabit tibi, ideoque et quod nascetur ex te sanctum uocabitur filius dei.* ex

VPG BR MNL K

2 uiuentium] uiuentum V uiuencium RG inmortalem] immortalem ML totius] tocius VG 3 ἀϊδιότητι = ⟨aeternitate⟩ *om.* VPG BR MNL K imperio] imperium BR M K et consilio] et consilium B et concilium R et cum filio M consilioque K 4 μήτε ἀπαλλοτριουμένην = ⟨neque alienatam⟩ *om.* VPG BR MNL K nihil] nichil R N in *om.* G trinitate] trinitatem VP¹ 5 introducticium] introductiuum P² L introducentium B introductitium K extitisset] extitissit B 6 sed] si G semper *om.* K 6 – 7 consubstantialis] consubstancialis V 7 uero] uerum M uno lumine] uolumine N illustror] inlustror V¹ B 8 proprietates] proprietatis V proprietas N subsistentias] subsistencias P scientia B substantias L 9 secundum] secundo V essentiae] essentia B 9 – 10 ut … diuisibiliter *om.* K 10 et coniungitur] exconiungitur VP² exconiugitur P¹ 10 – 11 et² … deitas¹ *om.* K 10 tria *om.* B unum] in una G 11 ut *om.* V et K expressius] expressimus VPG R M¹NL K quae] qua M et] ut M confusionem] confusione VP¹ confessionem L 13 confusio] confusi VP¹G¹ arrii] arri VP¹ arra G? regione] regionem B quid] quis G 14 ἢ = ⟨aut⟩ *om.* VPG BR MNL K male] mala B in *om.* G M 15 dominus] deus K sanctus spiritus M sanctus *om.* G 16 unum¹] unus G tria¹] trea B¹ tria²] trea B¹ unum²] unus deus G 17 autem *om.* BR 18 descendisse] discendisse B 19 inmaculataque] inmaculata atque VPG genetrice] genetricae VP¹ B¹ N genitrice RG ML K humanatum] umanatum B 20 accepisse] accipisse V animatam] amatam B¹ intellectuali] intellectualia V 21 formasse = ὑποστῆσαι 22 unitionem] unicionem V dispensatiuam] dispensatibam P¹ uiri] uir BRG uirili K extitisse] extisse P¹ extisse G 23 carnis = ἀνδρός ait] aut B¹ 24 uere] ueri V genetricem] genitricem RG MNL K 25 obumbrabit] obumbrauit P¹ BG N obunbrabit L obumbabit K et (= καὶ?) *om.* VPG B

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

μόνον θεοτόκον κυρίως καὶ κατὰ ἀλήθειαν τὴν τοῦ θεοῦ λόγου παρθένον μητέρα δοξάζομεν, ἐπειδὴ τὸν προόντα θεὸν ὑπερφυῶς ἐξ αὐτῆς σαρκωθέντα γεγέννηκε, καὶ οὕτω γέγονε καθ' ἡμᾶς ὁ ἐνανθρωπήσας θεὸς λόγος, „οὐχ ὅπερ ἦν ἀποβεβληκώς, ἀλλ' εἰ καὶ γέγονεν ἐν προσλήψει σαρκός τε καὶ αἵματος, καὶ οὕτω μεμενηκὼς ⟨ὅπερ ἦν⟩, θεὸς δηλονότι φύσει τε καὶ ἀληθείᾳ. οὔτε δὲ τὴν σάρκα φαμὲν εἰς θεότητος τραπῆναι φύσιν οὔτε μὴν εἰς φύσιν σαρκὸς τὴν ἀπόρρητον τοῦ θεοῦ λόγου παρενεχθῆναι φύσιν," καθάπερ Ἀπολινάριος, Εὐτυχής τε καὶ Σεβῆρος οἱ ἀσεβεῖς παρελήρησαν· οὐδαμοῦ γὰρ διὰ τὴν ἕνωσιν ἡ διαφορὰ τῶν φύσεων ἀφανίζεται, σώζεται δὲ μᾶλλον ἡ ἰδιότης ἑκατέρας φύσεως ἐν ἑνὶ προσώπῳ καὶ ὑποστάσει μιᾷ. „ἡνῶσθαι γὰρ σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν ὁμολογοῦντες τὸν λόγον ἕνα αὐτὸν προσκυνοῦμεν υἱὸν μονογενῆ θεὸν ἀληθῆ κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν" ἐν δύο φύσεσιν ἀσυγχύτως καὶ ἀδιαιρέτως γνωριζόμενον, οὐκ ἀνὰ μέρος τιθέντες καὶ διορίζοντες ἄνθρωπον καὶ θεόν, οὐδὲ τὸν μὲν ἐνεργῆσαι τὰ θαύματα, τὸν δὲ παθεῖν τὰ ἀνθρώπινα, καθάπερ οἱ διαιροῦντες Θεόδωρος καὶ Νεστόριος λέγουσιν, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ὁμολογοῦμεν θεὸν καὶ ἄνθρωπον τέλειον, ὁμοούσιον τῷ πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν τὸν αὐτὸν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, τοῦ αὐτοῦ τὰς δύο γεννήσεις κηρύττοντες τήν τε πρὸ αἰώνων ἐκ τοῦ πατρὸς κατὰ τὴν θεότητα καὶ τὴν *ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν* ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου τῆς θεοτόκου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, τοῦ αὐτοῦ τὰ θαύματα καὶ τὰ πάθη καὶ πᾶσαν ἁπλῶς θεοπρεπῆ καὶ ἀνθρωποπρεπῆ ἐνέργειαν ἐκ τοῦ αὐτοῦ καὶ ἑνὸς Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καινοπρεπῶς προϊέναι πιστεύομεν· οὐ γὰρ κατὰ θεὸν τὰ θεῖα οὐδ' αὖ κατ' ἄνθρωπον τὰ ἀνθρώπινα, ἀλλ' ἐνανθρωπήσας θεὸς λόγος καινήν τινα τὴν θεανδρικὴν ἐνέργειαν καὶ ταύτην ὅλην ζωοποιὸν ἐπιδείκνυται, εἰ καὶ

16 – 17 cf. Hebr. 1,28

3 – 6 Cyrillus Alex., ep. 17, ACO I 1,1 p. 35,19 – 21
9 – 10 Cyrillus Alex., ep. 17, ACO I 1,1 p. 35,26 – 27
13 – 17 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,23 – 30
7 – 9 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,31 – 33
11 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,35 – 36
21 – 224,3 cf. Ecthesis, ACO ser. II vol. I p. 160,11 – 13

MT

4 quod erat = ⟨ὅπερ ἦν⟩ *om.* MT 7 τε *om.* T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

hoc quippe solum dei genetricem propriae atque secundum ueritatem dei uerbi uirginem matrem glorificamus, quoniam qui praeerat deus super naturam ex se peperit incarnatum, et ita factus est secundum nos humanatus deus uerbum, ut non quod erat amitteret, sed et si factus est in assumptione carnis et sanguinis, ita quoque mansit quod erat, deus natura uidelicet et ueritate. nec enim carnem dicimus in diuinitatis transire naturam neque iterum in naturam carnis ineffabilem dei uerbi deriuari naturam, sicut Apollenarius, Eutices et Seuerus impii deliraeruerunt; nusquam enim propter unitionem differentia naturarum euanescit, saluatur autem magis proprietas utriusque naturae in una persona unaque subsistentia. unitum quippe esse carni secundum subsistentiam confitentes uerbum unum illum adoramus filium unigenitum deum uerum dominum Iesum Christum in duabus naturis inconfusae et indiuisae cognoscendum, non per partes ponentes ac segregantes hominem et deum, neque illum quidem operatum fuisse miracula, hunc uero passum fuisse quae humana sunt, sicut diuidentes Theodorus et Nestorius dicunt, sed unum eundemque confitemur deum et hominem perfectum, consubstantialem patri secundum deitatem et consubstantialem nobis eundem secundum humanitatem, eiusdem utrasque natiuitates praedicantes tam quae ante saecula ex patre secundum deitatem quam quae *in ultimis diebus* ex Maria uirgine dei genetrice secundum humanitatem, eiusdemquae miracula et passiones et omnem simul deo decibilem atque homini condecentem operationem ex eodem uno Christo deo nostro ΚΑΙΝΟΠΡΕΠΩϹ noua ratione processisse credimus; neque enim quae diuina sunt secundum deum neque rursus quae sunt hominis secundum hominem, sed humanatus deus uerbum nouam quandam deiuirilem operationem et hanc totam uiuificatricem demonstrat, uel nouum uidetur et perturbat aliquorum

VPG BR MNL K

1 genetricem] genitricem RG MNL K propriae] proprie P² B²RG ML K 2 glorificamus = δοξάζομεν praeerat] preherat P¹G super naturam = ὑπερφυῶς (*cf.* ACO, ser. II, tom. 1, p. 131,2 – 4) se *add.* P² peperit] parturit B potitur R 3 factus] factum B humanatus] humanitatis R homo natus G ut] et R K non *om.* G amitteret] amittere V ammittere P N amitterit B anmitteret G 4 si] sic B sicut M factus] factum B assumptione] adsumptione B L assumtione M 5 ueritate] ueritatem V uoluntate BR 6 iterum] enim L naturam¹] natura V NL deriuari] diriuari G naturam²] natura B K apollenarius] apolinarius BR K appollenarius G apollinarius MNL 7 eutices] eutyces P et euticis BR et eutices G euthyces M euthices N eutyces L eutyches K deliraeruerunt] delerauerunt BR nusquam] nunquiam L unitionem] unicionem V differentia] differentiam MN 8 euanescit] euaniscit B saluatur] saluator VP BR proprietas] propriaetas P¹ utriusque] utriusquae P 9 unaque] atque V¹ subsistentia] subsistentiam V unitum ... subsistentiam *om.* V carni] carne BR confitentes] confidentes BR 10 illum] illud B 11 inconfusae] inconfuse P² BRG MNL K indiuisae] indiuise P² BRG MNL K cognoscendum] cognuscendum V ac] hac V a K 12 segregantes] segrantes B neque] ne B¹ quidem] quod R 13 quae *om.* V et *om.* G 14 confitemur] confitemus B consubstantialem] cumsubstancialem V consubsistantialem B¹ consubstantiali NL K patri] patris B 15 deitatem] diuinitatem K consubstantialem] consubstancialem V humanitatem] umanitatem B 15 – 16 eiusdem utrasque] eiusdemque utraque M 16 utrasque] utraque BR M¹N K natiuitates] natiuitatis V tam quae] tamquam P N ex patre *om.* K 17 genetrice] genitrice RG MNL K eiusdemquae] eiusdem BR 18 omnem] ōm̄ MNL deo *om.* G decibilem] decebilem P BR docibilem G atque] atquae P homini] hominem G condecentem] condescentem R concedentem N 18 – 19 operationem] operantem BR 19 deo] domino V¹P¹ N ΚΑΙΝΟΠΡΕΠΩϹ] ΚΑΙΝΟΠΡΠΑϹ V ΚΑΙΝΟΤΙΡΕΠ P ΚΑΙΝUΠΡΕΠΩϹ B *om.* R ΚΑΙΝΟΠΡΕΠΟϹ G ΚΑΙΝΠΡΕΠΩϹ MN ΡΑΙΝΠΡΕΠΩϹ L ratione] racione V rationem B 20 quae²] qui VP¹ hominis] homines VP¹ humana G 22 nouum] nouus G

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ξενίζει καὶ θορυβεῖ τάς τινων ἀκοὰς ὑπολαμβανόντων ἐπ' ἀναιρέσει ταύτην προσφέρειν ἡμᾶς τῶν ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ ἡμῶν ἀσυγχύτως καὶ καθ' ὑπόστασιν ἡνωμένων δύο φύσεων, ὅπερ οὐκ ἔστι ποτὲ μηδὲ γένοιτο.

Ἕνα τοίνυν καὶ τὸν αὐτὸν ἐνεργῆσαί φαμεν, τουτέστι θαυματουργῆσαι τὴν σωτηρίαν ἡμῶν, καὶ τὸν αὐτὸν παθεῖν τῇ ἰδίᾳ σαρκὶ καὶ πάντα ἀληθῶς ὑποστῆναι τὰ σωτηριώδη παθήματα· ταυτὸν δὲ λέγειν καὶ θαύματα, ὡς εἶναί φαμεν τῆς μὲν σαρκὸς τὸ πάθος οὐ κεχωρισμένης δηλονότι ἐκ τῆς θεότητος, εἰ καὶ μὴ τῆς θεότητος ἦν τὸ πάσχειν. τοῦ δὲ θεοῦ τὴν ἐνέργειαν, εἰ καὶ διὰ τῆς ἀνθρωπότητος αὐτοῦ – τουτέστιν ὅλου τοῦ ἡμετέρου φυράματος – ταύτην ἐπλήρωσεν ἐνὶ καὶ μόνῳ θείῳ θελήματι, ὡς οὐκ ὄντος ἐν αὐτῷ καὶ ἄλλου θελήματος ἢ ἀντιπίπτοντος καὶ ἀντικειμένου τῷ θείῳ αὐτοῦ καὶ δυνατῷ ἐκείνῳ θελήματι· ἀδύνατον γὰρ ἐν „ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ Χριστῷ τῷ θεῷ ἡμῶν δύο ἅμα καὶ κατὰ ταὐτὸν ἐναντία ἢ καὶ ὅμοια ὑφεστάναι θελήματα." ἡ δὲ σωτήριος τῶν θεοφόρων πατέρων διδασκαλία ἐναργῶς ἐκπαιδεύει τὸ μηδέποτε τὴν νοερῶς ἐψυχωμένην τοῦ κυρίου σάρκα κεχωρισμένως καὶ ἐξ οἰκείας ὁρμῆς ἐναντίως τῷ νεύματι τοῦ ἑνωμένου αὐτῇ καθ' ὑπόστασιν θεοῦ λόγου τὴν φυσικὴν αὐτῆς ποιήσασθαι κίνησιν, ἀλλ' ὁπότε καὶ οἵαν καὶ ὅσην αὐτὸς ὁ θεὸς λόγος ἠβούλετο, καὶ σαφῶς εἰπεῖν, ὃν τρόπον τὸ σῶμα τὸ ἡμέτερον ἡγεμονεύεται καὶ κοσμεῖται καὶ τάττεται ὑπὸ τῆς νοερᾶς καὶ λογικῆς ἡμῶν ψυχῆς, οὕτως καὶ ἐπὶ τοῦ δεσπότου Χριστοῦ ὅλον τὸ ἀνθρώπινον αὐτοῦ σύγκριμα ὑπὸ τῆς αὐτοῦ τοῦ λόγου θεότητος ἀεὶ καὶ ἐν πᾶσιν ἀγόμενον θεοκίνητον ἦν, κατὰ τὸν τῆς Νύσσης Γρηγόριον λέγοντα ἐν τοῖς κατ' Εὐνομίου οὕτως· „καθὸ θεὸς ὁ υἱὸς ἀπαθὴς πάντως ἐστὶ καὶ ἀκήρατος. εἰ δέ τι πάθος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ περὶ αὐτοῦ λέγοιτο διὰ τοῦ ἀνθρωπίνου, πάντως τοῦ δεχομένου τὸ πάθος τὸ τοιοῦτον ἐνήργησεν, ἐνεργεῖ γὰρ ὡς ἀληθῶς ἡ θεότης διὰ τοῦ περὶ αὐτὴν σώματος τὴν τοῦ παντὸς σωτηρίαν, ὡς εἶναι τῆς μὲν σαρκὸς τὰ πάθη, τοῦ δὲ θεοῦ τὴν ἐνέργειαν," δι' ἧς καὶ ἐσώθημεν· καὶ τῇ σωτηρίᾳ μερισμὸν οὐκ εἰσάγομεν.

9 – 12 cf. Macarius Ant., ad imp. Const., infra, MANSI XI 513 E 5 – 10 11 – 24 Sergius Const., ad Honorium papam infra, MANSI XI 533 E 10 – 536 B 8 20 – 24 Gregorius Nyss., c. Eunomium 3 (4) 8. PG 45,713 A 1 – 7; ed. W. Jaeger 2 (1921) 136,19 – 24; cf. ACO ser. II vol. I p. 428 (Flor. 28)

MT

2 καὶ *om.* M 19 τῆς *om.* M 20 καθὸ] καθὸς T 21 πάθος *om.* M 24 καὶ' *om.* M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

auditus suspicantium in peremptionem hanc nos proferre earum, quae in Christo deo nostro sunt, inconfusae et secundum subsistentiam adunatarum duarum naturarum, quod non est umquam nec fiat.

Unum igitur eundemque operatum fuisse dicimus, id est mirae operasse salutem nostram, eundemque passum propria carne et omnes uere sustinuisse salutares passiones; idem est dicere et miracula, ut sit quidem carnis pati non separatae uidelicet a diuinitate, quamuis non diuinitatis fuit pati. ipsius autem dei operationem, quamuis per humanitatem eius – hoc est totam nostram consparsionem – hanc adimpleuerit una et singulari uoluntate diuina, utpote non exsistente in eo et alia uoluntate siue obsistente et aduersante diuinae eius et potenti illi uoluntati; inpossibile enim est in uno eodemque Christo deo nostro duas simul et cum inuicem contrarias seu similes exsistere uoluntates. salutaris uero a deo instructorum patrum doctrina manifeste instruit, quia numquam intellectualiter animata domini caro diuise atque ex proprio appetitu ⟨contrarie⟩ nutum unitati sibi subsistentialiter dei uerbi naturalem sui fecisse motionem, sed quando et quantam et qualem idem deus uerbum uolebat, et ut clarius dicatur, quemadmodum nostrum corpus regitur et ornatur atque ordinatur ab intellectuali et rationali anima nostra, ita et in domino Christo totam hominis eius consparsionem ab eiusdem uerbi diuinitate semper et in omnibus mota ΘΕΟΚΙΝΗΤΟΝ deo mobilis fuit, secundum Niseum Gregorium dicentem aduersus Eunomium ita: „secundum quod deus est filius inpassibilis est per omnia et inmortalis. si autem passio de eodem in euangelio dicitur per humanitatem, per omnia quae passionis est capax hoc operatus est, operatur enim uere diuinitas per corpus, quod circa eam est, omnium salutem, ut corporis quidem sint passiones, dei uero operatio", per quam et saluati sumus; et huiusmodi saluti nullam introducimus diuisionem. semel

---

VPG BR MNL K

---

1 peremptionem] perempcionem V peremtionem BG K deo] domino VPG NL K 2 nostro *om.* G inconfusae] inconfuse P BR MNL *om.* K adunatarum] adunarum G N naturarum inconfuse quod K 4–5 operatum ... eundemque *om.* M 4 mirae] mire VG BR NL K 5 eundemque] eundem BR propria carne] propriae carme B¹ uere *om.* B sustinuisse] sustenuisse B substinuisse K salutares] saluatares P¹ saluatrices P² salutare L 6 idem est] idem esse V¹ id est P R separatae] seperate BR uidelicet et a VPG 7 diuinitatis] diuinitati K autem *om.* VPG operationem] operatione VPG humanitatem] umanitatem B 8 est *om.* G consparsionem] conspersionem M singulari] sola L 9 utpote] utpute V exsistente] existente RG MNL K alia uoluntate] aliam uoluntatem MNL 10 et *om.* B L potenti illi uoluntati] potentiae et uoluntati BRG uoluntati] uoluntate V est enim G christo *om.* M 11 deo] domino MN exsistere] existere RG MNL existe K salutaris] saluatoris K 12 doctrina *om.* G quia] qua VP numquam] nunquam B L 13 domini] dei B appetitu] apetit V apetitu K ἐναντίως = ⟨contrarie⟩ *om.* VPG BR MNL K nutum *om.* BR sibi] siue BR siibi M 14 subsistentialiter] subsistencialiter V fecisse] fecisset B MN K motionem] mocionem V mutationem B unitionem R sed] si G quantam] quantum B quanta N 15 ut B² *add.* quemadmodum] quemammodum P corpus] corpos B¹ 16 ornatur] coronatur N intellectuali] intellectuale B MNL K et²] atque MNL rationali] racionali V rationale M 17 consparsionem] conspersionem M eiusdem] eius P¹ 18 in *om.* B ΘΕΟΚΙΝΗΤΟΝ] ΘΕΘΙΝΝΙΤΟΝ V ΘΕΟΥΙΝΝΙΤΟΝ P ΟΕΟΚΙΝΝΗΤΟΝ B ΘΕ ΟΚΥΝΙΤΟΝ G ΘΕΟΡΙΝΗΤΟΝ NL mobilis] m.bilis B *ras.* amabilis K secundum ... gregorium *om.* MNL niseum] nyseum P 19 eunomium] eonomium BR inpassibilis] impassibilis ML inseparabilis N 20 inmortalis] immortalis ML 21 est¹ *om.* K diuinitas] diuinatas V¹ 22 eam] eadem K passiones] in passionis V passionis P B pasionis G 23 quam] quem VPG saluati] saluti B¹ introducimus] introdicimus V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ἅπαξ γὰρ ἀποθανὼν καὶ πολλῶν ἀνενεγκὼν ἁμαρτίας λύτρον ἐξ ἑαυτοῦ καὶ σωτηρίαν ἡμῖν τοῖς *ἐν ἁμαρτίαις* εὑράμενος ἀνέστη τε καὶ συνήγειρε καὶ ἐζωοποίησεν ἡμᾶς εἰρήνην ἀΐδιον χαρισάμενος καὶ ἀνελθὼν εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ πάλιν ἥξει μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος. προσδοκῶμεν γὰρ ἀναστῆναι πάντας καὶ τῷ θείῳ παραστῆναι βήματι, ὥστε ἀπολήψεσθαι ἕκαστον δικαίαν παρ' αὐτοῦ ἀνταπόδοσιν τέλος οὐκ ἔχουσαν.

Ἀναγκαίως δὲ κἀκεῖνο προσθήσομεν καταγγέλλοντες γὰρ τὸν κατὰ σάρκα θάνατον τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ, τουτέστιν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τήν τε ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν καὶ τὴν εἰς οὐρανοὺς ἀνάληψιν ὁμολογοῦντες, τὴν ἀναίμακτον ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τελοῦμεν λατρείαν. προσίεμεν δὲ οὕτω ταῖς μυστικαῖς εὐλογίαις καὶ ἁγιαζόμεθα μέτοχοι γινόμενοι τῆς τε ἁγίας σαρκὸς καὶ τοῦ τιμίου αἵματος τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ. καὶ οὐχ ὡς σάρκα κοινὴν δεχόμενοι, μὴ γένοιτο, οὔτε μὴν ὡς ἀνδρὸς ἡγιασμένου καὶ συναφθέντος τῷ λόγῳ κατὰ τὴν ἑνότητα τῆς ἀξίας ἤγουν ὡς θείαν ἐνοίκησιν ἐσχηκότος, ἀλλ' ὡς ζωοποιὸν ἀληθῶς καὶ ἰδίαν αὐτοῦ τοῦ λόγου. ζωὴ γὰρ ὢν κατὰ φύσιν ὡς θεός. ἐπειδὴ γέγονεν ἓν πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σάρκα, ζωοποιὸν ἀπέφηνε ταύτην, ὥστε κἂν λέγῃ πρὸς ἡμᾶς· *ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα*, οὐχ ὡς ἀνθρώπου τῶν καθ' ἡμᾶς ἑνὸς καὶ αὐτὴν λογιούμεθα εἶναι – πῶς γὰρ ἡ ἀνθρώπου σὰρξ ζωοποιὸς ἔσται κατὰ φύσιν τὴν ἑαυτῆς; – ἀλλ' ὡς ἰδίαν ἀληθῶς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ δι' ἡμᾶς καὶ υἱοῦ ἀνθρώπου γενομένου τε καὶ χρηματίσαντος. τὰς δέ γε ἐν τοῖς εὐαγγελίοις τοῦ σωτῆρος ⟨ἡμῶν⟩ φωνὰς οὔτε ὑποστάσεσι δυσὶν οὔτε μὴν προσώποις καταμερίζομεν· ἀλλὰ τάς τε ἀνθρωπίνας καὶ πρός γε τούτῳ τὰς θείας παρ' ἑνὸς εἰρῆσθαι διακεισόμεθα φρονοῦντες ὀρθῶς. ἑνὶ τοιγαροῦν προσώπῳ τὰς ἐν τοῖς εὐαγγελίοις πάσας ἀναθετέον φωνὰς ὑποστάσει μιᾷ τοῦ λόγου σεσαρκωμένῃ· *κύριος* γὰρ *εἷς* Ἰησοῦς Χριστὸς κατὰ τὰς γραφάς.

---

2 Ps. 50,7 16 – 17 Joh. 6,53 23 cf. Eph. 4,5

7 – 24 Cyrillus Alex., ep. 17, ACO I 1,1 p. 37,22 – 38,5; p. 38,8 – 9; p. 38,21 – 23

MT

1 ἁμαρτίας καὶ λύτρον T 10 τε *om.* M 14 ἀληθῶς *om.* M 17 αἷμα οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς, οὐχ M 18 κατὰ τὴν φύσιν T ἰδίαν] ἰδία M 19 ἡμᾶς] ὑμᾶς T 20 nostri = ⟨ἡμῶν⟩ *om.* MT

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

enim moriens et multorum ableuans peccata redemptionemque et salutem ex seipso nobis, qui *in peccatis* sumus, adquirens resurrexit et consuscitauit et uiuificauit nos pacem perpetuam donans ascendensque in caelos sedit in dextera patris eius. et iterum ueniet cum gloria iudicaturus uiuos et mortuos, cuius regni non erit finis. spero enim resuscitari omnes et diuino assistere tribunali, ut percipiat unusquisque iustam ab eo retributionem finem non habituram.

Necessariae uero et illud adicimus asserentes quippe mortem quod ad carnem est unigeniti filii dei, id est Iesu Christi, et ex mortuis ascensum et in caelis assumptionem confitentes, THN ANAIMAKTON citra sanguinem cerimonias in ecclesiis celebramus. ita quippe accedimus ad benedictiones archanas et sanctificamur participes effecti tam sanctae carnis quamque pretiosi sanguinis Christi omnium nostrum saluatoris. et non ut communem carnem suscipimus, absit, neque iterum ut uiri sanctificati et copulati uerbo per unitatem dignitatis siue ut diuinam inhabitationem habentis, sed sicut uere uiuificatricem et propriam eiusdem uerbi; uita enim est naturaliter ut deus. quia ergo factus est unum ad carnem suam, uiuificam eam demonstrauit. unde uel dicit ad nos: *amen, amen dico uobis, nisi manducaueritis carnem filii hominis et biberitis eius sanguinem*, non sicut hominis unius ex nobis et ipsam aestimamus esse – quomodo enim hominis caro uiuificare erit secundum propriam sui naturam? – sed ut uere propriam filii dei, qui pro nobis etiam filius hominis factus est XPHMATICANTOC et prouectus. ceterum uoces saluatoris nostri quae in euangeliis sunt neque subsistentiis duabus neque personis partimur; sed tam humanas ad haec et diuinas ab uno dictas recipimus recte sentientes. uni igitur personae uniuersas uoces, quae sunt in euangelio, deputandum est in unius subsistentiae uerbi incarnati; ⟨*dominus*⟩ enim *unus est* Iesus Christus secundum scripturas.

VPG BR MNL K

---

1 ableuans] abluens BR alleuans G redemptionemque] redemptionem BR ex] et VG 2 peccatis] peccati VP¹G¹ B¹ N peccato P² resurrexit] reseruationem R surrexit N¹L consuscitauit] cum suscitauit V 3 ascendensque] ascendensquae P¹ in¹] ad G caelos] caelo B¹ sedit] sedet G in²] ad BR dextera] dexteram V BR ueniet] uenit K 4 cum] gcum B iudicaturus] iudicaturos V N iudicaturus uiuos] iudicat uos P¹ spero = προσδοκῶμεν resuscitari = ἀναστῆναι 5 assistere] adsistere BR N K ut] et VPG K iustam] iustum VP iuxtam K 7 necessariae] necessarie P² R ML¹ necessaria B et] est K illud] aliud B asserentes] adserentes B mortem eius quod G quod ad] quod adad B 8 id est] idem MNL christi] christo M¹ ascensum = ἀνάστασιν assumptionem] adsumtionem B adsumptionem R N 9 confitentes] confidentes B¹R THN ANAIMAKTON] TINANAIKAKTON V TINANAIMAKTON B thn anaimakton R TINUMAKTON G INNANAIMAKTON M INNANAIMATON N citra] c&ra BR ecclesiis] aecclesiis G M celebramus] caelebramus P B 10 archanas] arcanas NL K participes] particeps V¹ partifices L 11 sanguinis] sanguini K saluatoris nostrum K 12 suscipimus] suscepimus BR iterum] uerum G tamen L uerbo] urbo B¹ 13 unitatem] umanitatem B habentis] habentes BR 14 ergo] ego M¹ 15 suam] suum V dicit] dicitur VP 16 biberitis] biberetis B 17 aestimamus] estimamus P²G arbitramus B extimamus R L K 18 propriam *om.* G 19 prouectus = χρηματίσαντος XPHMATICANTOC] PNMATICANTOC V XPNM TOCANTOC P XPeNMATnCanTOC B ex penrturmti cantor R XPIMATICANTOC G 20 euangeliis] euangelii B subsistentiis] subsistentis VP¹G M¹N K duabus] duas B¹ partimur] patimur P B 21 ad haec] adhec NL K recipimus = διακεισόμεθα (certi sumus) recipimus] recepimus P B recipi eius R recipimur G² N sentientes] sencientes V uni igitur] unigenitus G 22 personae uniuersas] perediuersas K euangelio] uangelio B in unius] in uni BR MN K subsistentiae] subsistentia B 23 κύριος = ⟨dominus⟩] deus VPG BR MNL K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Ταῦτα φρονεῖν δεδιδάγμεθα παρά τε τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν καὶ *πάσης* δὲ τῆς *θεοπνεύστου γραφῆς* καὶ ἐκ τῆς τῶν μακαρίων πατέρων ἀληθοῦς ὁμολογίας τῶν τε ἐν Νικαίᾳ καὶ Κωνσταντινουπόλει καὶ τῶν ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον τῶν τε ἐν Χαλκηδόνι καὶ Κωνσταντινουπόλει τὸ δεύτερον, τουτέστι τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν πέντε συνόδων, ἐν αἷς καὶ ἐπιστολαὶ τῶν ἁγίων Κυρίλλου καὶ Λέοντος καὶ ἅπερ ἐκήρυξαν καὶ ἐδέξαντο, δεχόμεθα καὶ κηρύττομεν, καὶ ἅπερ ἀπεβάλλοντο καὶ ἡμεῖς ἀναθεματίζομεν, καὶ πᾶσαν αἵρεσιν ἀπὸ Σίμωνος καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἐξαιρέτως Ἄρειον, Εὐνόμιον, Μακεδόνιον καὶ Ἀπολινάριον, Σαβέλλιον, Ναυάτον τε καὶ Σαββάτιον, Διόδωρον καὶ Νεστόριον, Εὐτυχέα τε καὶ Διόσκορον καὶ Σεβῆρον καὶ Ἰουλιανὸν καὶ τὸν Ἀγνοΐτην Θεμίστιον καὶ πᾶσαν αὐτῶν τὴν ἀθέμιτον συμμορίαν, Ὠριγένην τε καὶ Δίδυμον καὶ Εὐάγριον καὶ τὰ μυθώδη τούτου ληρήματα· ἔτι ἀναθεματίζομεν καὶ οὓς ἡ ἁγία πέμπτη σύνοδος ἀπεβάλλετο, τὸν Μομψουεστίας λέγω Θεόδωρον, τὸν κατάρατον τῆς Μαξίμου αἱρέσεώς τε καὶ διαιρέσεως τὸν διδάσκαλον, τά τε ἀσεβῆ Θεοδωρίτου συγγράμματα τὰ κατὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως καὶ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἁγίου Κυρίλλου καὶ τὴν λεγομένην Ἴβα ἐπιστολὴν πρὸς Μάριν γραφῆναι τὸν Πέρσην. καὶ ἐπὶ τούτοις ἅπασι τοῖς αἱρετικοῖς τὸν ἄρτι τούτοις παραφυέντα Μάξιμον τὸν δυσώνυμον μετὰ τῶν ἀσεβῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὃς τὸ μανιχαΐζειν καὶ ῥίπτειν τὸ σῶμα Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ὁ Ἕλλην ἐδίδαξε καὶ τὸ δυσσεβὲς αὐτοῦ τῆς διαιρέσεως φρόνημα, ὅπερ πρὸ ἡμῶν οἱ μακαριώτατοι ἡμῶν πατέρες ἀπώσαντο, Ὀνώριός φημι Σέργιός τε καὶ Κῦρος καὶ οἱ ἐφεξῆς τῶν ἐκκλησιῶν ἡγεμόνες καὶ ἔξαρχοι· προσέτι δὲ καὶ ὁ τῆς πανευσεβοῦς λήξεως Ἡράκλειος ὁ πρόπαππος ὑμῶν ὁ ὀρθόδοξος,

2 2. Tim. 3,16

1 – 2 cf. Cyrillus Alex., ep. 17, ACO I 1,1 p. 40,17 – 18

MT

7 καὶ² *om.* M 8 τε *om.* M σαββάτιον] σαβάτιον M 9 σεβῆρον] σέβηρον T 10 ὠριγένην] ὁριγένη T 12 μομψουεστίας] μοψουεστίας T 14 ἴβα] ἰβᾶT 15 μάριν] μάρην T 16 ὃς] ὡς T 17 σῶμα τοῦ χριστοῦ τοῦ M 18 διαιρέσεως] αἱρέσεως M 19 κῦρος] πύρρος M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Haec sapere sumus edocti a sanctis apostolis et euangelistis ⟨et⟩ ab *omni* quoque *deo inspirata scriptura* et a uera confessione beatissimorum patrum, eorum, qui in Nicea et Constantinopoli ⟨et qui in Epheso prius quique in Chalcedoni et Constantinopoli⟩ deinceps, id est sanctarum et uniuersalium quinque sinodorum, in quibus et aepistulae sanctorum Cirilli et Leonis et quaeque praedicauerunt ac susceperunt, suscipimus et praedicamus, et quaeque abiecerunt et nos anathematizamus: et omnem heresem a Simone et usque in praesens praecipuae Arrium, Eunomium, Macedonium et Apollinarem, Sabellium, Nouatum et Sabbatium, Diodorum et Nestorium, Eutichem quoque et Dioscorum et Seuerum et Iulianum ΚΑΙ ΑΓΝΟΗΤΗΝ et ignorantem Themestium et omne eorum profanum consortium, Origenem quoque et Didimum et Euagrium et fabulosa eorum deleramenta; adhaec anathematizamus et quos sancta quinta sinodus abiecit, Theodorum inquam Mampsuestenum, maledictum illius Maximi hereseos diuisionisque doctorem, et impia Theodoriti scripta, quae aduersum orthodoxam fidem et duodecim capitula beati Cirilli, et epistulam quae dicitur ab Iba scriptam fuisse ad Marin Persam. super his etiam omnibus hereticis et eum, qui his subhortus est Maximum, nec dicendum cum eius ⟨impiis⟩ discipulis, quiqui manichizare et proicere corpus Christi domini nostri ille paganus edocebat, et impium eius diuisionis dogma, quod et ante nos beatissimi nostri patres respuerunt, id est Honorius, Sergius et Cyrus et reliqui ecclesiarum ductores atque antistites; adhaec etiam et piae memoriae Heraclius proauus uester ille orthodoxus, cuius

VPG BR MNL K

1 edocti sumus haec sapere G apostolis] apostolicis BG N euangelistis] euangelicis G¹ aeuangelicis N καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG BR MNL K 2 nicea] niceta VP 3 καὶ τῶν ἐν ἐφέσῳ τὸ πρότερον τῶν τε ἐν χαλκηδόνι καὶ κωνσταντινουπόλει = ⟨et qui in epheso prius et quoque in chalcedoni et constantinopoli⟩ *om.* VPG BR MNL K 4 quinque *om.* L sinodorum] synodorum PG R MNL K aepistulae] epistolae PG R MNL K epistule B 5 cirilli] cyrilli PG BR MNL quaeque] quaecumque G quae M¹ ac] hac B 5–6 ac … abiecerunt B¹ *marg.* 5 susceperunt] susciperunt VP suscipimus] suscepimus B 6 quaeque] quequid R quaecumque G anathematizamus] anatimatizamus B anamatizamus N heresem] haeresem P heresim G simone] symone V R 7 praecipuae] praecipue VG ML K arrium et eunomium L K eunomium] eonomium BR N² macedonium] macedonum N anacedonium K apollinarem] apolinarem BR apollinarem et sabellium VPG 8 sabbatium] sabacium B sabatium G¹ K sabbacium L eutichem] eutychem P euticen B euthichem G euticen ML utichen K et³ *om.* BR 9 ΚΑΙ ΑΓΝΟΗΤΗΝ] ΚΑΙΝΟΙΤΙΝ VP ΚΙΓΝΟΝΤΗΝ B itait non thn R ΚΙΝΟΝ G ΚΑΙΑΤΝΟΗΤΗ M KalaT. NOHTH N *om.* L themestium] thenestium M¹ themesticum N profanum] profanorum P¹ prophanum N 10 origenem] originem V L orienem B euagrium] euacrium B euatinum R aeuagrium N deleramenta] delaeramenta B deliramenta G MNL K 11 anathematizamus] anathaematizamus P anatimatizamus B sinodus] synodus PG R MNL K inquam] inguam G 12 mampsuestenum] mampsinestenum R mopsuostenum M nampsuestenum N maximi hereseos] maxime hereseus B maximum hereseus R hereseos] hereos P¹ haereseas G diuisionisque] diuisionesque VP¹ R 13 scripta] scriptam VP aduersum] aduersam VPG aduersus K orthodoxam] ortodoxam V orthodosam L cirilli] cyrilli PG BR MNL 14 epistulam] epistolam PG L aepistolam N quae] qui B scriptam] scriptum VP¹G marin] marim V K 15 hereticis] haereticis P subhortus] subortus P¹ BR MNL K eius] eis V 16 ἀσεβῶν = ⟨impiis⟩ *om.* VPG BR MNL K discipulis] discipuli VPG discipulus K manichizare = μανιχαΐζειν domini nostri christi K 17 impium] impiam VP¹G diuisionis] diuisiones V quod et ante] quia de tante VP 18 cyrus] cirus V reliqui] reliquía B ecclesiarum] aecclesiarum G MN (B?) ductores] doctores VPG B MNL K atque] adque P 19 antistites] antestites V B atistes K et] ad VPG heraclius] haeraclius P eracleus B heracleus R orthodoxus] ortodoxus V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

οὗ τὴν γονὴν ὁ τῆς ὀρθοδοξίας θεὸς εἰς τὴν εὐσεβῆ βασιλείαν ταύτην ἐσφράγισεν· ἐκθύμως γὰρ μετὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν καὶ αὐτὸς τὴν ἀναφυεῖσαν αἵρεσιν ταύτην τῶν Μαξιμιανῶν κατεδίκασεν, οἵστισιν ἀκολουθήσασα καὶ ἡ ἐνταῦθα γενομένη κατὰ θείαν κέλευσιν τοῦ ἐν εὐσεβεῖ τῇ λήξει πατρὸς τοῦ δεσπότου ἁγία συνάθροισις, Πέτρος τε ὁ παναγιώτατος οἰκουμενικὸς πατριάρχης καὶ ὁ προηγησάμενος τὴν ἐμὴν εὐτέλειαν Μακεδόνιος ὁ μακαριώτατος καὶ ὁ τοποτηρητὴς τῆς Ἀλεξανδρέων Θεόδωρος, συμπαρόντων αὐτοῖς τῶν τε ἐνδημούντων ὁσιωτάτων ἐπισκόπων καὶ τῆς ἱερᾶς συγκλήτου. τὰ κατ' αὐτὸν ἐγγράφως ζητήσαντες τοῦτον ἀνεθεμάτισαν καὶ ἐξώρισαν μετὰ τῶν δυσσεβῶν μαθητῶν αὐτοῦ· ἀλλὰ τοὺς ὅλους αἱρετικοὺς καθ' ἑαυτοὺς οἰμώζειν ἐάσας τοῖς ἀναθέμασιν αὖθις ἐπάνειμι πρὸς θεὸν καὶ παρ' αὐτοῦ φυλάττεσθαι τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν ἐξαιτῶ τὸν τῆς ὀρθοδοξίας λόγον κρατύνουσαν. ὑμεῖς γὰρ καὶ ἐκ προγόνων φωστῆρες τῆς πίστεως τοὺς φωστῆρας τῆς πίστεως, κύριε, φ⟨ώτισ⟩ον τοὺς τῆς ὀρθοδοξίας φύλακας, κύριε, φύλαξον ὁ θεὸς *ὑψώσοι τὸ κέρας* ὑμῶν ὁ θεὸς εἰρηνεύσοι τὴν βασιλείαν ὑμῶν τροπουμένην πάντα πολέμιον καὶ εἰρήνην βαθεῖαν ταῖς ἐκκλησίαις καὶ ὅλῳ τῷ κόσμῳ βραβεύουσαν.

Ἡ ὑπογραφή

Μακάριος ἐλέῳ θεοῦ ἐπίσκοπος Θεουπόλεως ὑπαγορεύσας πᾶν τὸ προκείμενον τῆς ὀρθοδοξίας ὖφος κατὰ τὰς ἐκθέσεις τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν πέντε συνόδων καὶ τῶν ὀνομαστὶ τεθέντων παρ' ἐμοῦ ἁγίων ἐκκρίτων πατέρων τῶν ἐκθεμένων κατὰ τὴν προανατεταγμένην δύναμιν ἓν θέλημα ἐπὶ τοῦ ⟨ἑνὸς⟩ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ θεανδρικὴν αὐτοῦ πολιτευσάμενον ἡμῖν τὴν ἐνέργειαν καὶ ὡς ἀσεβές ἐστι τὸ λέγειν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν δύο θελήματα, στοιχήσας καὶ ὁμολογήσας καὶ οὕτω φρονῶν καὶ διδάσκων καὶ προσδοκῶν παραστῆναι τῷ τοῦ θεοῦ φοβερῷ βήματι μετὰ ταύτης μου τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ὑπεσημηνάμην.

---

13 Ps. 88,18

MT

---

13 ὑψώσοι] ὑψώσει T εἰρηνεύσοι] εἰρηνεύσει T 14 πάντα] πᾶν τὸ M 22 uno = ⟨ἑνὸς⟩ *om.* MT

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

prosapiam deus orthodoxiae huic pio imperio adsignauit; ЄKΘYMΩC cum indignatione quippe cum sanctis patribus nostris etiam ipse exhortam hanc Maximianorum heresem condempnauit, quos secuta et ea, quae hic facta est per diualem iussionem piae memoriae patris domini sancta congregatio, tam Petrus quoque sanctissimus uniuersalis patriarcha et praecessor meae paruitatis Macedonius beatae memoriae et uicarius Alexandriae Theodorus, praesentibus una cum eis et qui aduenerant ⟨sanctissimi⟩ episcopi et sacro senatu. quae circa eum fuerant in scripto discutientes hunc anathematizauerunt et exiliauerunt cum impiis eius discipulis; sed uniuersos hereticos apud se anathematibus congemescere derelinquens iterum conuertor ad deum et ab eo conseruari uestram pietatem exposco, qui orthodoxiae sermonem corroborat. uos enim sitis et a proauis luminaria fidei luminaria fidei, domine, illustra orthodoxiae custodes, domine, custodi deus *exaltet cornu* uestrum deus pacificet imperium uestrum persequentem omnem hostem et pacem profundam ecclesiis et uniuerso mundo condonantem.

ET SUBSCRIPTIO

Macarius misericordia dei episcopus Theopoleos dictans omnem suprascriptum orthodoxiae textum iuxta aeditiones sanctorum et uniuersalium quinque sinodorum et sanctorum ac probabilium patrum, qui nominatim a me sunt positi, qui explanauerunt iuxta praefixam uirtutem unam uoluntatem in uno domino nostro Iesu Christo deo nostro et deiuirilem eius demonstrasse nobis operationem et quia impium sit dicere in eodem Christo deo nostro duas uoluntates, consentiens atque confessus et ita sentiens et docens et sperans assistere terribili dei tribunali cum hac mea orthodoxa fide subscripsi.

VPG BR MNL K

1 orthodoxiae] ortodoxiae V adsignauit] assignauit ML ЄKΘYMΩC] eKΘONOC V eKΘMOC P ΘKΘOMOC G eKeoMΩC B N olcodauc R eKΘOMΩC M K 2 cum] cuius P exhortam] exorta V exortam P² BR N K maximianorum] maximimarum B¹ heresem] haeresem P 3 condempnauit] condemnauit B M condepnauit G condennauit K secuta] sequuta K est] sit PG 4 domini] dominica VPG tam *om.* BR quoque] quoquae P¹ sanctissimus ac uniuersalis BR patriarcha] patriarchii MNL K 5 meae] mae B¹ beatae] beata B uicarius] uicarium L 6 una cum eis et qui] hisque B eis quequi R aduenerant cum episcopo P² δσιωτάτων = ⟨sanctissimi⟩ *om.* VPG BR MNL K episcopi] episcopo VPG 7 senatu] sanctum K discutientes] discucientes V R discutiens B anathematizauerunt] anatimatizauerunt B 7 – 8 exiliauerunt] exilauerunt V K 8 sed et uniuersos M apud] aput P anathematibus] anatimatis B anathematizatos G anathematizantibus L 9 congemescere] congemiscere BR derelinquens] derelinques B¹ delinquens L relinquens K iterum] item V¹ deum] dominum L 10 qui = τὸν orthodoxiae] ortodoxiae V sitis] scitis B proauis] prauis VPG BR 11 luminaria fidei¹ *om.* VPG B L illustra = φύλαξον (custodi – φώτισον?) illustra] inlustra V B orthodoxiae] hortodoxiae M 12 domine] domini V custodi] custode B custodes G exaltet cornu] exaltat et cornu VPG (corr.: -at ⟩ -et) pacificet] pacis G 13 hostem] ostem B 14 condonantem] condanantem B 18 macarius] macharius MN misericordia] misericor B¹ episcopus] ae B¹ aeps B² theopoleos] theopoleus BR suprascriptum = προκείμενον (propositum)] scriptum B 19 textum] intellectum B aeditiones] editiones V R M edictiones B L editionem K sinodorum] synodorum PG R MNL K 20 ac] hac V probabilium] probalium B uenerabilium L me] m B¹ explanauerunt] explurauerunt N 21 nostro¹ *om.* V¹ BR MN K 22 eius demonstrasse] eiusdem monstrasse V eiusdemonstransse B¹ 23 deo] domino VG consentiens] consentientes K atque] adque P 24 assistere *om.* V asistere P adsistere BR NL K orthodoxa] orthodoxus R orthodoxae G fide] fides B

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Τῆς δυνάμεως τῆς προσδοθείσης ὁμολογίας τῆς ἑαυτοῦ πίστεως παρὰ Μακαρίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας ἐν γνώσει γεγόναμεν. λεγέτω δὲ ὁ αὐτὸς θεοφιλέστατος Μακάριος, εἰ στοιχεῖ ταῖς χρήσεσι ταῖς παρ' αὐτοῦ ἐπιδοθείσαις.

Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπε·

Ναί, δέσποτα.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Διεξίτω ὁ αὐτὸς θεοφιλέστατος Μακάριος, εἰ ὁμολογεῖ δύο φυσικὰ θελήματα καὶ δύο ἐνεργείας φυσικὰς ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν·

Οὐ λέγω δύο φυσικὰ θελήματα ἢ δύο ἐνεργείας φυσικὰς ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὐδὲ ἐὰν ⟨κατὰ⟩ μέλη μέλη κατακόπτωμαι καὶ *βληθῶ εἰς τὴν θάλασσαν.*

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Ἐκ τῶν νῦν προκομισθέντων κωδικίων καὶ ἐπιγνωσθέντων παρὰ Μακαρίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας τὸ πρῶτον κωδίκιον ἐξ αὐτῶν ἀναγνώσει καθυποβαλλέσθω πρὸς ἀντιβολὴν τῶν αὐθεντικῶν βιβλίων τῶν τε ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων τῶν ἀποκειμένων ἐν τῷ εὐαγεῖ πατριαρχείῳ κατὰ τὰ ἤδη αἰτηθέντα παρὰ τῶν τοῦ μέρους τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης Ἀγάθωνος· Γεώργιος τοίνυν ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας προκομιξέτω τὰς τοιαύτας τῶν ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων ἐκ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου βίβλους.

Καὶ προεκομίσθησαν.

Καὶ λαβὼν κατὰ κέλευσιν τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως Κωνσταντίνου Πέτρος ὁ ἐνδοξότατος ὕπατος βιβλίον τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἀντέβαλε πρὸς τὸ τοιοῦτον πρῶτον κωδίκιον – ἐπιφερομένου τὸ αὐτὸ κωδίκιον Διογένους τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου ἀσεκρέτις καὶ σεκρεταρίου βασιλικοῦ –, ὅπερ ἀνέγνω ἔχον ἐπὶ λέξεως οὕτως·

---

12 – 13 Jonas 1,12.15

MT

---

1 καὶ ... εἶπον] εἶπε M 7 εἶπον] εἶπε M 10 ἀρχιεπίσκοπος ἀντιοχείας εἶπεν T 12 βληθῶ] βλήσκομαι T 14 εἶπον] εἶπεν M 15 νῦν] νυνὶ T 18 πατριαρχείῳ] πατριαρχίῳ T 21 – 22 πατριαρχείου] πατριαρχίου T 25 ὕπατος] ἀπὸ ὑπάτων? = exconsule

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Constantinus piissimus imperator et sancta sinodus dixerunt:

Per tenorem oblatae confessionis a Macario deo amabile archiepiscopo Antiochiae fidei eius cognitionem accepimus. edicat autem idem deo amabilis Macarius, si consentit testimoniis ab eo porrectis.

Macarius sanctissimus archiepiscopus dixit:

Utique, domine.

Constantinus piissimus imperator et sancta sinodus dixerunt:

Prosequatur idem deo amabilis Macharius, si confitetur duas naturales uoluntates et duas operationes ⟨naturales⟩ in incarnationis dispensatione Christi dei nostri.

Macarius uenerabilis archiepiscopus dixit:

Non dico duas naturales uoluntates aut duas operationes naturales in incarnationis dispensatione domini nostri Iesu Christi, nec si membratim incidar et *mittar in mare*.

Constantinus piissimus imperator et sancta sinodus dixerunt:

Ex codicibus nunc prolatis et recognitis a Macario uenerabili archiepiscopo Antiochiae primus ex eis codicellus lectioni pandatur ad collationem authenticorum librorum sanctorum ac probabilium patrum, qui reconditi sunt in uenerabili patriarchio, iuxta quod dudum postulata sunt a parte apostolicae sedis sanctissimi papae Romani Agathonis; Georgius ⟨igitur⟩ deo amabilis diaconus et cartophilax huius sanctae dei magnae ecclesiae proferat huiusmodi codices sanctorum ac probabilium patrum de uenerabile patriarchio.

Et prolati sunt.

Et accipiens per iussionem piissimi nostri principis Constantini Petrus gloriosus exconsul librum sancti Athanasii contulit cum huiusmodi primo codicello – deferente eundem codicellum Diogene magnifico a secretis et imperiali secretario –, quem et relegit continentem in uerbis hoc modo:

VPG BR MNL K

---

1 sinodus] synodus PG R NL K 2 tenorem] tenerem V¹ oblatae] oblata V oblate BR NL K confessionis] confessiones V M K macario] machario G M amabile] amabili G archiepiscopo] archiepiscopi VP 3 cognitionem] cogitationem V² cognitioni R agnitionem G accepimus] accipimus V R idem *om.* K macarius] macharius G M 5 macarius] macharius G MN K 7 sinodus] synodus PG R NL K 8 prosequatur] persequatur VPG macharius] macarius P BR L K 9 φυσικὰς = ⟨naturales⟩ *om.* VPG BR MNL K 9 – 12 christi ... dispensatione *om.* G 10 macarius] macharius MN K uenerabilis *om.* M 11 operationes] operationis P¹ naturales] naturalis VP¹ 12 dispensatione] dispensationis V dispensationes P¹ membratim] menbratim G L K incidar] incidas M et *om.* K mittar] mittas MN 13 sinodus] synodus PG R MNL K 14 macario] machario G MN K uenerabili] uenerabiles V uenerabilis P archiepiscopo] archiepiscopi VP¹ R 15 lectioni] lectione BR M collationem] conlationem B collectionem L collactionem K authenticorum] autenticorum BR MNL K aut hereticorum G 15 – 16 sanctorum ... patriarchio *om.* M 16 ac] hac V uenerabili] uenerabile L K iuxta] iux B¹ L 17 romani] romane BR agathonis] agatonis L K 18 georgius] gorgius B¹ τοίνυν = ⟨igitur⟩ *om.* VPG BR MNL K cartophilax] carthophylax V chartophilax P catofilax B carthophilax G cartofilax N K carthofilax L magnae dei BR K ecclesiae] aecclesiae G MN 19 probabilium] probalium G de *om.* ML uenerabile] uenerabili P² BRG 21 petrus gloriosus] petro glorioso N exconsul] exconsule VPG MN K 22 athanasii] anastasii V atanasi B¹ agathonis M anathasii N athasii L codicello] codilcello B¹ codillello B² codicillo R deferente] defferente VP differente G eundem] eumden B¹R 23 diogene] diogenem BR imperiali] imperialis V N secretario] saecretario P

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἐκ τοῦ κατὰ Ἀπολιναρίου δευτέρου λόγου·

Δῆλον γάρ, ὅτι ⟨ὁ⟩ προϋπάρχων θεὸς λόγος πρὸ τῆς ἐν σαρκὶ ἐπιδημίας οὐκ ἦν ἄνθρωπος, ἀλλὰ θεὸς ἦν *πρὸς τὸν θεὸν* ἀόρατος καὶ ἀπαθὴς ὤν· οὔτε οὖν τὸ „Χριστὸς" ὄνομα δίχα τῆς σαρκὸς προάγεται, ἐπειδὴ ἀκολουθεῖ τῷ ὀνόματι τὸ πάθος καὶ ὁ θάνατος, τοῦ μὲν Λουκᾶ γράφοντος· *εἰ παθητὸς ὁ Χριστός, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν,* τοῦ δὲ Παύλου λέγοντος· *τὸ πάσχα ἡμῶν [ὑπὲρ ἡμῶν] ἐτύθη Χριστός,* καὶ ὅτι *ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ δοὺς ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν,* οὐχ ὅτι οὐ θεός, ἀλλ' ὅτι καὶ ἄνθρωπος ὁ Χριστός· διὸ *μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν ἐκ σπέρματος Δαυὶδ* γράφει. διὰ τοῦτο ἡ γραφὴ ἑκατέρων τῶν ὀνομάτων ποιεῖται τὴν προσαγωγὴν ἐν ἐπιδείξει ὑπάρξεως – ἀοράτως μὲν θεοῦ νοουμένου καὶ ὄντος ἀληθῶς, ὁρατῶς δὲ ἀνθρώπου ψηλαφωμένου καὶ ὑπάρχοντος ἀληθῶς –, οὐκ ἐν διαιρέσει προσώπων ἢ νοημάτων, ἀλλὰ φυσικῇ γεννήσει καὶ ἀλύτῳ ἑνώσει, ἵνα ἐν αὐτῷ τοῦ πάθους ὁμολογουμένου ἀληθῶς ὁ αὐτὸς καὶ ἀπαθὴς νοοῖτο ἀληθῶς.

Εἰσὶ δὲ καὶ τὰ ἀποκοπέντα ἀπὸ Μακαρίου καὶ Στεφάνου τὰ πρὸ τοῦ ⟨καὶ⟩ μετά τινα τῆς χρήσεως·

Ἀλλὰ λέγετε, ὅτι εἰ πάντα ἔλαβε, πάντως δήπου καὶ τοὺς ἀνθρωπίνους λογισμοὺς εἶχεν. ἀδύνατον δέ ἐστιν ἐν λογισμοῖς ἀνθρωπίνοις ἁμαρτίαν μὴ εἶναι· καὶ πῶς ἔσται *χωρὶς ἁμαρτίας* ὁ Χριστός; εἴπατε τοίνυν, εἰ τῶν ἁμαρτητικῶν λογισμῶν δημιουργὸς ὁ θεός, προσακτέον τῷ θεῷ τὴν ἰδίαν δημιουργίαν· ἦλθε γὰρ προσαγαγέσθαι τὴν ἰδίαν ποίησιν· ἀλλ' ἄδικος ἔσται πάλιν ἡ κρίσις καταδικάζουσα τὸν ἁμαρτήσαντα· εἰ γὰρ ἁμαρτητικοὺς λογισμοὺς ἐδημιούργησεν ὁ θεός, πῶς καταδικάζει τὸν ἁμαρτήσαντα, ἢ πῶς οἷόν τε παρὰ θεοῦ τοιαύτην κρίσιν γίνεσθαι; εἰ δὲ καὶ ὁ Ἀδὰμ ὑπέκειτο τοῖς τοιούτοις λογισμοῖς πρὶν ἢ παρακούσῃ τῆς τοῦ θεοῦ ἐντολῆς, καὶ πῶς οὐκ *ἐγίνωσκε καλὸν καὶ πονηρόν*; λογικὸς μὲν ὢν τὴν φύσιν, ἐλεύθερος δὲ τῶν τοιούτων λογισμῶν πεῖραν κακοῦ οὐκ εἰδώς, μόνον δὲ τὸ καλὸν γινώσκων καὶ ὥσπερ τις μονότροπος ὤν, παρακούσας δὲ τῆς ἐντολῆς τοῦ θεοῦ ὑποπέπτωκε τοῖς τοιούτοις λογισμοῖς, οὐ τοῦ θεοῦ δημιουργήσαντος τοὺς *αἰχμαλω-*

---

3 Joh. 1,1 5 Act. 26,23 6 1. Cor. 5,7 6–7 1. Tim. 2,5 8 2. Tim. 2,8 17–18 cf. Hebr. 4,15 23 Gen. 3,5 26–236,1 2. Cor. 10,5

2–13 Ps.-Athanasius, de incarn. c. Apoll., PG 26,1133 B 3 – C 9 16–236,23 Ps.-Athanasius, de incarn. c. Apoll., PG 26,1140 C 5 – 1141 D 3

MT

---

6 [ὑπὲρ ἡμῶν] *om.* Lat. 9 προσαγωγὴν] προσαγὴν M προαγωγὴν T 10–11 ὁρατῶς ... ἀληθῶς *om.* M 11 ἀληθῶς] ἀληθὴς = uerus 14 et = ⟨καὶ⟩ *om.* MT 19 γὰρ] δὲ M 21 οἷόν τε = OIONTAI 22 θεοῦ] θεῷ T 23 ἢ] μὴ M 26 λογισμοῖς *om.* M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Sancti Athanasii ex secundo sermone aduersus Apollinarem:

Certum namque est, quod praeexsistens deus uerbum ante carnis aduentum non erat homo, sed deus erat *apud deum* inuisibilis atque inpassibilis; neque igitur Christi nomen absque carne defertur, quia sequitur nomini passio et mors, Luca quidem scribente: *si passibilis Christus, si primus ex resurrectione mortuorum*, Paulo uero dicente: *pascha nostrum immolatus est Christus*, et quia *homo Iesus Christus, qui dedit semetipsum pro nobis*, non quia non est deus, sed quia et homo est Christus. propterea *memor esto Iesum Christum resurrexisse a mortuis ex semine Dauid* scribit. propter hoc scriptura utrorumque nominum facit introductionem in ostensione substantiae – inuisibiliter quidem deo intellegendo et uere exsistente, uisibiliter autem homine palpando et uere exsistente –, non in diuisione personarum aut intellegentiarum, sed naturali natiuitati et insolubili unitati, ut in ipso certa exsistente passione uerus idem atque inpassibilis ueraciter intellegatur.

Sunt autem et quae intercisa sunt a Macario et Stephano et ante et post testimonium haec:

Sed dici⟨te⟩, quia si omnia suscepit, modis omnibus et humanas habuit cogitationes. inpossibile autem est in cogitationibus humanis peccatum non esse; et quomodo erit *absque peccato* Christus? dicite igitur, si cogitationum peccabilium conditor est deus. deputandum est deo proprium ⟨opificium⟩; uenit enim assumere facturam suam; sed iniustum erit iterum iudicium condempnans peccatorem; si enim peccabiles cogitationes condidit deus, quomodo condempnat peccantem, et quomodo erit possibile OIONTAI [arbitrantur] a deo talem iudicium fieri? si autem et Adam subiacebat talibus cogitationibus antequam inoboediens fieret dei mandato, et quomodo *ignorabat bonum et malum*? rationalis quippe erat natura, liber autem a talibus cogitationibus experientiam mali nesciens, tantummodo bonum sciens et ut quidam uniformis fuerat, non oboediens autem mandato dei subcubuit talibus cogitationibus, non quia deus creauit *captiuantes has*

VPG BR MNL K

---

1 athanasii] anastasii V ataṇasi B anatasii R anathasii N athanasio K¹ apollinarem] apolinarem BR L 2 praeexsistens] preexistens R L K 3 atque inpassibilis B² *add.* inpassibilis] impassibilis ML 4 absque] abque K luca] lucas P quidem] siquidem VP si *om.* BR 5 pascha] pasca PG R L K 6 immolatus] inmolatus G imolatus L K 7 esto dominum iesum G 8 dauid] dd̄ P K scribit *om.* BR N utrorumque] utrorumquae l¹¹ 9 ostensione] ostensionem BR M K obstensione L 10 intellegendo] intellegende B L intelligente R exsistente] exsistentem V existente RG MNL existendo K¹ homine] hominem BRG palpando] palam G exsistente] existente R MNL K 11 in *om.* G intellegentiarum] intelligentiarum RG ML K natiuitati] natiuitate G insolubili] insublimi M 12 unitati] unitione G¹ certa] certe V¹ exsistente] existente RG MNL K atque] adque P 12–13 intellegatur] intelligatur G ML K 14 macario] machario G M K stephano] stefano VPG et³ *om.* K testimonium] testimonia B M destimonia R 16 λέγετε = dici⟨te⟩] dicis VPG BR MNL K 17 inpossibile] impossibile ML humanis] hominis BR quomodo] qūō R K 19 deo] de eo MNL deo proprium] de obprobrio G δημιουργίαν = ⟨opificium⟩] offitium V B K officium PG R MNL enim *om.* VPG L assumere] adsumere BRG 20 iudicium] iuditium V B condempnans] condemnans B 21 condidit] condedit B¹R condempnat] condempnet P condemnat B condepnat K peccantem] peccatum N peccatorem L quomodo] qūō M erit possibile = οἷόν τε 21–22 arbitrantur = OIONTAI 21 OIONTAI] DIONTAIAC V¹ DIONTAIAS V² oiorltni R 21–22 OIONTAI [arbitrantur] *om.* G 22 talem] tale G ML K iudicium] iuditium V B 23 inoboediens] inobediens BRG L K quomodo] quō R M ignorabat = οὐκ ἐγίνωσκε 24 rationalis] rationabilis B L natura liber] naturaliter BR natura libera L a] at V mali *om.* G 25 bonum] bonus B donum R oboediens] obediens RG NL K autem oboediens M 26 subcubuit] succubuit BRG ML K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

τίζοντας λογισμούς, ἀλλὰ τοῦ διαβόλου ἐξ ἀπάτης ἐπισπείραντος τῇ λογικῇ φύσει τοῦ ἀνθρώπου ἐν παραβάσει γενομένῃ καὶ ἀπωσθείσῃ ἀπὸ θεοῦ, ὥστε τὸν διάβολον *καὶ νόμον ἁμαρτίας* καταστήσασθαι ἐν τῇ φύσει τοῦ ἀνθρώπου καὶ *θάνατον βασιλεύοντα διὰ τοῦ ἔργου τῆς ἁμαρτίας· διὰ τοῦτο οὖν ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου.* ἀλλὰ λέγετε „ἔλυσε μὴ ἁμαρτήσας", ἀλλ' οὐκ ἔστιν αὕτη λύσις τῆς ἁμαρτίας. οὐ γὰρ ἐν ἐκείνῳ ⟨ἀρχῆθεν⟩ εἰργάσατο ὁ διάβολος τὴν ἁμαρτίαν, ἵνα ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον καὶ μὴ ἁμαρτήσαντος λυθῇ ἡ ἁμαρτία, ἀλλ' ἐν τῇ λογικῇ καὶ νοερᾷ φύσει τοῦ ἀνθρώπου ἀρχῆθεν εἰργάσατο ὁ διάβολος τὴν ἁμαρτίαν· διὰ τοῦτο ἀδύνατον γέγονε τῇ φύσει λογικῇ οὔσῃ καὶ ἑκουσίως ἁμαρτησάσῃ καὶ ὑπὸ καταδίκην θανάτου γενομένῃ ἑαυτὴν ἀνακαλέσασθαι εἰς ἐλευθερίαν, ὡς φησιν ὁ ἀπόστολος· *τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός.* διὰ τοῦτο ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ταύτην ἐν τῇ ἰδίᾳ φύσει καταστήσασθαι ἐκ νέας ἀρχῆς καὶ γεννήσεως θαυμαστῆς, οὐ τὴν ἀρχῆθεν σύστασιν καταμερίσας, ἀλλὰ τὴν ἐπισπαρεῖσαν ἀθέτησιν ἀθετήσας, ὡς μαρτυρεῖ ὁ προφήτης λέγων· *πρὶν ἢ γνῶναι τὸ παιδίον καλὸν ἢ κακόν, ἀπειθεῖ πονηρίᾳ τοῦ ἐκλέξασθαι τὸ ἀγαθόν.* εἰ δὲ μὴ ἐν τῇ ἁμαρτησάσῃ φύσει ἡ ἀναμαρτησία ὤφθη, πῶς κατεκρίθη ἡ ἁμαρτία ἐν τῇ σαρκί, μήτε τῆς σαρκὸς τὸ πρακτικὸν ἐχούσης μήτε τῆς θεότητος ἁμαρτίαν γινωσκούσης; πῶς δὲ καὶ ὁ ἀπόστολος λέγει· *ὅπου ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις·* οὐ τόπον διαγράφων, ἀλλὰ φύσιν ὑποτιθέμενος, ἵνα *ὥσπερ*, φησί, *δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, οὕτω καὶ δι' ἑνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον*, ἵνα δι' ἧς φύσεως ἡ προχώρησις τῆς ἁμαρτίας γέγονε, διὰ ταύτης καὶ ἡ ἐπίδειξις τῆς δικαιοσύνης γένηται, καὶ οὕτως *λυθῇ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου* ἐλευθερωθείσης τῆς ἀνθρώπου φύσεως ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας καὶ *δοξασθῇ ὁ θεός*;

Ἀντιβλησκομένου δὲ τοῦ τοιούτου βιβλίου καὶ παραλιμπανομένων τῶν πρὸ τοῦ ⟨καὶ⟩ μετά τινα τῶν καὶ μεταξὺ τῆς χρήσεως ὄντων, Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

---

2 – 3 Rom. 7,23 3 – 4 Rom. 5,21 4 1. Joh. 3,8 10 – 11 Rom. 8,3 13 – 14 Is. 7,16 17 Rom. 5,20 18 – 19 Rom. 5,12 19 – 20 Rom. 5,21; Rom. 5,15 22 1. Joh. 3,8 23 1. Petr. 4,11

MT

---

6 a principio = ⟨ἀρχῆθεν⟩ *om.* MT 14 ἀπειθεῖ] ἀπειθῇ T 15 ἀναμαρτησία] ἁμαρτία M 24 et = ⟨καὶ⟩ *om.* MT

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

cogitationes, sed diabolo per deceptionem super⟨seminante⟩ in hominis rationalem naturam, quae in praeuaricatione facta est et repulsa est a deo; ac per hoc diabolum *etiam legem peccati* in natura hominis posuisse et *mortem regnauisse per opus peccati, ideo igitur uenit filius dei, ut soluat opera diaboli*. sed dicitis „soluit non peccando", sed non est haec solutio peccati. nec enim in illo a principio operatus est diabolus peccatum, ut ueniente eo in mundum et non peccante soluatur peccatum, sed in rationali et intellectuali natura hominis a principio operatus est diabolus peccatum. propter hoc inpossibile factum est naturae rationali exsistenti et sponte peccanti sub condempnatione mortis factae se ipsam corrigere ad libertatem, ut ait apostolus: *nam quod inpossibile erat legi, in quo infirmabatur per carnem*. propter hoc uenit filius dei hanc in propriam naturam disponere ex nouo principio et natiuitati mirabili, non ut illum, qui a principio statutus erat, resecaret, sed superseminatum contemptum contempnere, sicut testatur propheta dicens: *antequam sciat puer bonum aut malum reprobat malum, ut elegat bonum*. si autem non in natura peccatrici inpeccabilitas uisa est, quomodo condempnatum est peccatum in carne, neque carne efficatia habente neque deitate peccatum sciente? quomodo autem et apostolus dicit: *ubi habundauit peccatum, superhabundauit gratia*; non locum describens, sed natura subponens, ut *quemadmodum*, inquid, *per unum hominem peccatum intrauit in mundum et per peccatum mors, ita et per unum hominem Iesum Christum gratia regnaret per iustificationem in uitam aeternam*, ut per quam naturam progressio peccati facta est, per hanc et ostensio iustificationis fieret, et ita *soluerentur opera diaboli* liberata hominis natura a peccato et *glorificetur deus*.

Dum igitur confere[re]tur talis liber et praetermitterentur quaedam ante et post et in medio eiusdem testimonii, Constantinus piissimus imperator et sancta sinodus dixerunt:

VPG BR MNL K

---

1 diabolo] diabulo V diabolus B super⟨seminante⟩ in] superin VP MNL K superinponens BR *om.* G 1 – 2 rationalem naturam] rationali naturae BRG 2 praeuaricatione] preruaricatione G¹ repulsa] reppulsa K ac] hac V a R diabolum] diabulum V etiam] et R 3 in *om.* K 4 soluat] saluat N diaboli] diabuli V N dyaboli R 5 in *om.* N K a *om.* M diabolus] diabulus V dyabolus R 6 mundum] mundo G peccante] peccantem B² peccanti G rationali] rationabili R L 7 diabolus] diabulus VP¹ B dyabolus R inpossibile] impossibile ML 8 naturae] natura P nature BR N rationali] racionali V rationabili L exsistenti] existenti RG² MNL K existente G¹ peccanti] peccari BR condempnatione] condempnationeque VPG MNL K condemnationem BR se] sed V 9 ipsam] ipse B corrigere] corregere B apostolus] apostulus V inpossibile] impossibile ML 10 infirmabatur] firmabatur V uenit] inuenit M¹ disponere] disponore N 11 nouo] nono G natiuitati] natiuitate PG R MNL non ut] nouit G statutus] status VP MN K factus L 12 contempnere = ἀθετήσας (refutare – reprobare) contempnere] contemnere BG M contepnere K 13 sciat *om.* G elegat] eligat RG MNL K 14 inpeccabilitas] peccabilis B inpeccabilis R impeccabilitas ML condempnatum] condemnatum VP 15 neque¹] nequae P carne] carnem N efficatia] efficacia P² R L efficatiam MN efficaciam K autem *om.* G 16 apostolus] apostulus V B dicit] dicitur V ubi autem abundauit K¹ habundauit] abundauit M²L K peccatum] delictum G (Vulg.) superhabundauit] superabundauit V M K superhabundauit et gratia B describens] disscribens B decribens G discribens M 17 natura] naturam M subponens = ὑποτιθέμενος (considerans) ut] et K quemadmodum] quemammodum N inquid] inquit R ML K unum] hunum B¹ 20 ostensio] hostensio K iustificationis] iustificationes B¹ diaboli] diabuli V dyaboli R 22 dum] cum G confere[re]tur] conferretur M confiteretur N conferetur K 23 testimonii] testimonia VPG R testimonio B sinodus] synodus PG MNL K dixerunt] dauid P¹

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Λεγέτω Μακάριος ὁ θεοφιλέστατος ⟨ἀρχιεπίσκοπος⟩, τίνος ἕνεκεν τὰ τοιαῦτα καίρια περιέκοψεν ἐκ τῆς χρήσεως τοῦ ἁγίου καὶ ἐκκρίτου πατρός.

Μακάριος ὁ θεοφιλέστατος ⟨ἀρχιεπίσκοπος⟩ εἶπεν·

Ἐγὼ τὰς χρήσεις, ἃς παρεξέβαλον, κατὰ τὸν ἴδιον σκοπὸν παρεξέβαλον.

Ἔτι ἀναγινωσκομένης τῆς μετὰ τὴν ἀποκοπὴν χρήσεως τῆς παρεκβληθείσης ὑπὸ Μακαρίου καὶ Στεφάνου ἐχούσης ἐν ἐπιγραφῇ „Καὶ μετά τινα" τῆς καὶ διαγορευούσης ἐπὶ λέξεως οὕτως·

Διὰ τοῦτο ἐν τῇ τοῦ λόγου θεότητι ὀφθεῖσα ἡ τοῦ *δούλου μορφὴ* οὐκ ἀνάγκῃ ὑποκειμένη ⟨ἀλλὰ⟩ φύσει καὶ δυνάμει τὴν ἀναμαρτησίαν ἐπιδείκνυται, διαλύσασα τὸν τῆς ἀνάγκης ὅρον καὶ τὸν τῆς *ἁμαρτίας νόμον* καὶ τὸν τῆς *αἰχμαλωσίας* τύραννον *αἰχμαλωτεύσασα*, ὡς φησιν ὁ προφήτης· *ἀνέβη εἰς ὕψος ἠχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν* – τὴν γὰρ *μορφὴν τοῦ δούλου* κατὰ τοῦ ἐχθροῦ προβαλλόμενος ὁ λόγος τὴν νίκην πεποίηται διὰ τοῦ ποτε ἡττηθέντος –, διὰ τοῦτο καὶ πάντα πειρασμὸν συνετέλεσεν ὁ Ἰησοῦς, ὅτι πάντα ἔλαβε τὰ πειρασμοῦ πεῖραν ἐσχηκότα, δι' ὧν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν νίκην πεποίηται λέγων· *θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον*. οὐ γὰρ πρὸς θεότητα ἦρατο ὁ διάβολος τὸν πόλεμον, ἣν ἠγνόησεν, οὔτε γὰρ ἐτόλμα· διὰ τοῦτο ἔλεγεν· *εἰ σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ*, ἀλλὰ πρὸς ἄνθρωπον, ὃν πάλαι πλανῆσαι ἴσχυσε, καὶ ἐξ ἐκείνου *εἰς πάντας ἀνθρώπους* ἐξέτεινε τῆς κακίας αὐτοῦ τὴν ἐνέργειαν. τῆς δὲ τοῦ Ἀδὰμ ψυχῆς ἐν καταδίκῃ θανάτου κατεχομένης καὶ βοώσης πρὸς τὸν ἑαυτῆς δεσπότην διὰ παντός, ⟨ἀλλὰ⟩ καὶ τῶν εὐαρεστησάντων τῷ θεῷ καὶ δικαιωθέντων ἐν τῷ φυσικῷ νόμῳ συγκατεχομένων τῷ Ἀδὰμ συμπενθούντων τε καὶ συμβοώντων ἐλεήσας ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον, ὃν ἐποίησεν. ἠυδόκησε διὰ μυστηρίου φανερώσεως καινότητος σωτηρίαν κατεργάσασθαι τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων καὶ καθαίρεσιν μὲν ποιήσασθαι τοῦ διὰ φθόνου ἀπατήσαντος ἐχθροῦ, ὕψωσιν δὲ ἀσυλλόγιστον ἀναδεῖξαι τοῦ ἀνθρώπου τῇ πρὸς τὸν ὕψιστον ἑνώσει καὶ κοινωνίᾳ φύσει καὶ ἀληθείᾳ. διὰ τοῦτο ἦλθεν *ὁ λόγος θεὸς ὢν* καὶ τοῦ πρώτου ἀνθρώπου δημιουργὸς γενέσθαι ἄνθρωπος εἰς ζωοποίησιν μὲν τοῦ ἀνθρώπου, καθαίρεσιν δὲ τοῦ ἀδίκου ἐχθροῦ. καὶ *ἐγεννήθη ἐκ γυναικὸς* ἐκ τῆς πρώτης πλάσεως τὴν τοῦ ἀνθρώπου μορφὴν ἑαυτῷ ἀναστησάμενος ἐν ἐπιδείξει σαρκὸς δίχα σαρκικῶν θελημάτων καὶ λογισμῶν ἀνθρωπίνων ἐν εἰκόνι καινότητος· ἡ γὰρ

---

8 Phil. 2,7 10 Rom. 7,23 Eph. 4,8 11 Ps. 67,19 11 – 12 Phil. 2,7 14 – 15 Joh. 16,33 16 cf. 2. Petr. 2,12 Mt. 4,3 17 cf. Gen. 3,1 – 6 Rom. 5,12 21 cf. Gen. 6,6 25 Joh. 1,1 26 Gal. 4,4

8 – 240,7 Ps.-Athanasius, de incarn. c. Apoll., PG 26,1145 D 2 – 1149 A 6 26 – 28 cf. Maximus Conf. (Pyrrhus Const.), PG 91,320 AB

MT

1 archiepiscopus = ⟨ἀρχιεπίσκοπος⟩ *om.* MT 3 archiepiscopus = ⟨ἀρχιεπίσκοπος⟩ *om.* MT 9 ⟨ἀλλὰ⟩ *om.* MT 11 ἀνέβη] ἀνέβης M ἠχμαλώτευσεν] ἠχμαλώτευσας M (ηἰχμαλώτευσεν T) 12 προβαλλόμενος] προβαλόμενος M 18 κατεχομένης θανάτου M 19 sed = ⟨ἀλλὰ⟩ *om.* MT 21 ἠυδόκησε] εὐδόκησε M 23 φθόνου] φθόνον M ἀναδεῖξαι] ἀναδείξας M 27 τὴν *om.* M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Edicat Macarius deo amabilis archiepiscopus, ut quid haec, quae necessaria sunt, circumrecidit de testimonio sancti et probabilis patris.
Macarius sanctissimus archiepiscopus dixit:

Ego testimonia, quae defloraui, secundum proprium intentum defloraui.
Et dum adhuc relegeretur post detruncationem idem testimonium, quod defloraverant Macarius et Stephanus, habens in superscriptionem „Et post aliqua", quod etiam in uerbis astruebat hoc modo:

Propterea in deitate uerbi apparens *forma serui* non necessitati subiecta ⟨sed⟩ natura atque uirtute inculpabilitatem ostentat, dissoluens ius necessitatis et *peccati legem* atque *captiuitatis* tyrannum *captiuum ducens*, sicut ait propheta: *ascendens in altum captiuam duxit captiuitatem – formam* enim *serui* aduersus inimicum proferens uerbum uictoriam fecit per illud, quod aliquando uictum est –, propterea et omnem temptationem expleuit Iesus, quia et omnia assumpsit, quae temptationis experimentum habuerunt, per quae pro nobis uictoriam fecit dicens *confidite, ego uici mundum*. nec enim aduersus deitatem adsumpsit diabolus proelium, quam nescit, quia nec audebat; propterea dicebat: *si tu es filius dei*, sed aduersus hominem, quem olim decipere ualuit, et ex illo *in omnes homines* extendit suae malitiae operationem. dum itaque anima Adae in condempnatione mortis detineretur et exclamaret ad proprium dominum semper, sed et hii, qui placuerunt deo et iustificati sunt, in naturali lege una cum Adam detinerentur cumlugentibus et cumclamantibus, misereatus deus homini, quem fecit. beneplacitum ei fuit per sacramentum manifestationis nouitatis salutem operari in genere humano, ut destrueret quidem inimicum, qui per inuidiam deceperat, sublimatum autem ineffabiliter ostendere hominem per unitionem altissimi et communionem natura et ueritate. propterea uenit *uerbum qui deus est* primique hominis conditor, ut fieret homo ad uiuificationem quidem hominis, destructionem uero iniusti inimici. et *natus est de muliere* ex prima formatione formam hominis sibiipsi resuscitans in ostensione carnis absque carnalibus uoluntatibus et cogitationibus

VPG BR MNL K

1 macarius] macharius G MN 2 de *om.* K de testimonio] testimonia M et] ac M et a L probabilis] probalis P 3 macarius] macharius G MN K 4 intent. . . .defloraui V *ras.* 5 idem] id est VP L. 6 macarius] macharius BG M stephanus] stefanus P habens] habent G superscriptionem] subscriptionem V uerbis] uer B¹ uerbit G¹ 7 astruebat] adstruebat BR 8 necessitati] necessitate VPG ⟨ἀλλὰ⟩ = ⟨sed⟩ *om.* VPG BR MNL K 9 ostentat] ostendit B ostendat R ius] ei B¹G uis R MN atque] atquae P 10 tyrannum] tiranmum K propheta] profeta B 11 serui *om.* M uictoriam] uicturiam B¹ 12 temptationem] teptationem G 13 iesus] deus L yesus K et *om.* K assumpsit] adsumsit B temptationis] tentationes B pro *om.* M 14 uictoriam] uicturiam B¹ uictoria N fecit *om.* G uici] uinci G L enim *om.* G 15 adsumpsit] adsumsit B assumsit M fecit G¹ assumpsit R L K diabolus] diabulus V B dyabolus R proclium] praelium RG MNL K quam] quem V¹ audebat] audeat R audiebat K¹ 16 decipere] decepere B et *om.* M 17 extendit *om.* G malitiae] maliciae G condempnatione] condemnatione P K condemnationem B 18 detineretur] detinetur V detenetur P deteneretur B et¹ *om.* K proprium ad MNL dominum proprium BR hii] hi V¹ M 19 detinerentur] detenetur V detinetur P¹ MN detenerentur B detinentur K cumlugentibus] collugentibus M conlugentibus NL K 19 – 20 cumclamantibus] conclamantibus PG BR MNL K 20 misereatus] miseratus BRG misereatur MNL homini] homnis B hominis R beneplacitum] beneplatitum B 21 humano] umano B¹ destrueret] distrueret B 22 ineffabiliter = ἀσυλλόγιστον (incomputabiliter) ostendere] ostenderet BR extendere L hostendere K 23 unitionem] unionem L communionem] communione ML natura] naturae BR ueritate] ueritati BR qui] quod G 24 – 25 destructionem] distructionem B 25 de] ex N (Vulg.) formatione] fortione K¹ 26 absque] abque K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

θέλησις θεότητος μόνης, ἐπειδὴ καὶ φύσις ὅλη τοῦ λόγου ἐν ἐπιδείξει μορφῆς τῆς ἀνθρωπίνης σαρκὸς τῆς ὁρωμένης τοῦ δευτέρου Ἀδάμ, οὐκ ἐν διαιρέσει προσώπων ἀλλ' ἐν ὑπάρξει θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος· διὰ τοῦτο γὰρ προσῄει ὁ διάβολος τῷ Ἰησοῦ ὡς ἀνθρώπῳ, μὴ εὑρίσκων δὲ ἐν αὐτῷ τῆς παλαιᾶς αὐτοῦ ἐπισπορᾶς γνώρισμα μήτε τῆς πρὸς τὸ παρὸν ἐπιχειρήσεως προχώρησιν, ἠττᾶτο αἰσχυνόμενος, καὶ νικώμενος καὶ ἀτονῶν ἔλεγε· *τίς οὗτος ὁ παραγενόμενος ἐξ Ἐδώμ*, τουτέστι τῶν ἐκ γῆς ἀνθρώπων, διαβαίνων *μετὰ ἰσχύος*; διὸ καὶ ὁ Χριστὸς ἔλεγεν· *ἔρχεται ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου, καὶ ἐν ἐμοὶ εὑρήσει οὐδέν.* Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν·

Ἰδού, πανάγαθε δέσποτα, καὶ πάλιν τὴν χρῆσιν ἀπέκοψε· τὰ γὰρ μετὰ τὴν χρῆσιν κατὰ κέλευσιν τοῦ ὑμετέρου κράτους ἀναγινωσκόμενα δείκνυσι τὴν αὐτοῦ συνεσκιασμένην παρεκβολήν.

〈Καὶ ἀνεγνώσθησαν〉 ἅτινά εἰσιν ἐν τούτοις τὰ ἀποκοπέντα ὑπὸ Μακαρίου καὶ Στεφάνου ἐκ τῆς παρούσης χρήσεως·

Καίτοι καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν καὶ ὅλον τὸν πρῶτον δεύτερον γενόμενον εὗρεν Ἀδάμ. εἰ γὰρ περὶ ὑπάρξεως ἀνθρώπου ἦν τὸ οὐδέν, πῶς τὸ σῶμα ηὕρετο τὸ ὁρώμενον εἰρηκότος τὸ οὐδέν; ἀλλ' *οὐχ εὗρεν ἐν αὐτῷ*, ὧν αὐτὸς εἰργάσατο ἐν τῷ πρώτῳ Ἀδάμ, καὶ οὕτως κατελύθη ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ Χριστῷ. διὰ τοῦτο καὶ ἡ γραφὴ μαρτυρεῖ· *ὃς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ.* πῶς οὖν λέγετε, ὅτι ἀδύνατόν ἐστιν ἀναιχμαλώτιστον γενέσθαι τὸν ἅπαξ αἰχμαλωτισθέντα ἄνθρωπον, ἵνα τὸ μὲν ἀδύνατον τῷ θεῷ προσαγάγητε, τὸ δὲ δυνατὸν τῷ διαβόλῳ, ἀκατάλυτον αὐτοῦ λέγοντες τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ φύσει τῶν ἀνθρώπων, ὡς καὶ οἱ ἄλλοι αἱρετικοί; καὶ διὰ τοῦτο ἐληλυθέναι τὴν θεότητα τὴν μὴ αἰχμαλωτιζομένην *ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς* καὶ ψυχῆς, ἵνα αὐτὴ ἀναιχμαλώτιστος μείνῃ καὶ οὕτως ὀφθῇ ἡ καθαρὰ δικαιοσύνη. πότε δὲ οὐκ ἦν καθαρὰ τῆς θεότητος ἡ δικαιοσύνη; καὶ τίς ἐν τούτοις ἀνθρώπων εὐεργεσία εἰ μὴ ταυτότητι ὑπάρξεως

5–6 Is. 63,1 6 Is. 40,10 7 Joh. 14,30 16 Joh. 14,30 17–18 1. Petr. 2,22; Is. 53,9 22 Rom. 8,3

14–242,2 Ps.-Athanasius, de incarn. c. Apoll., PG 26,1149 A 6 – B 15

MT

---

1 τοῦ λόγου *om.* T 3 προσῄει] προσείη T 7 εὑρήσει] εὑρίσκει M 15 πῶς] πρὸς M 20 προσαγάγητε] προσάγηται M 22 αὐτὴ] αὕτη M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

humanis in imagine nouitatis; nam uoluntas solius deitatis, quia et natura tota uerbi in ostensione formae ipsius humanae carnis quae uisa est secundi Adae, non in diuisione personarum, sed in substantia ΥΠΑΡΞΕΙ deitatis et humanitatis; propterea ergo accedebat diabolus ad Iesum tamquam ad hominem et, non inueniens in eo uetustae suae sationis indicium neque ad praesens aggressionis profectum, uincebatur confusus, et uictus ac fatigatus dicebat: *quis est hic, qui uenit ex Edom*, id est ex hominibus terrae, incedens *cum potentia*? propter quod et Christus dicebat: *uenit princeps huius mundi, et in me inueniet nihil*.

Sancta sinodus dixit:

Ecce, benignissime domine, et hoc testimonium abscidit; nam quae post testimonium per iussionem uestrae fortitudinis relegantur, ostendunt defloratione eius obumbratam. Et relecta sunt sequentia testimonii, quae abscisa sunt a Macario et Stephano ex praesente testimonio:

Dum quando et carnem et animam et totum primum secundum factum inuenit Adam. si enim de substantia hominis erat ipsum nihil, quomodo ipsum corpus repertum est, quod uidebatur dicentis nihil? sed *non inuenit in ipso*, quae ipse operatus est in primo Adam, et ita destructum est peccatum in Christo. propterea et scriptura testatur: *qui peccatum non fecit, nec inuentus est dolus in ore eius*. quomodo ergo dicitis, quia inpossibile est incaptiuabilem fieri qui semel captiuatus est homo, ut inpossibilitatem quidem deo applicetis, possibilitatem autem diabolo, indestructum eius dicentes peccatum in natura hominum, sicut et ceteri haeretici? et ideo aduenisse deitatem, quae non captiuatur *in similitudine carnis* et animae, ut ipsa incaptiuabilis maneat et sic appareat munda iustitia. quando enim non fuit munda deitatis iustitia? et ex his quod est hominibus

---

VPG BR MNL K

---

1 humanis] umanis B^1 imagine] inmagine PG ymagine R K natura] natufa B 2 humanae] inimanae G 3 substantia] substantiae VPG ΥΠΑΡΞΕΙ] inapΞIC V ΥΠΑΡΞIC PG una par ei R *om.* L 4 diabolus] diabulus B dyabolus R in eo] in eum G *om.* L τῆς παλαιᾶς αὐτοῦ ἐπισπορᾶς = uetustae suae sationis] uetustate suae sationis VP^1G B uetustati suae uexationis P^2 uetusta sue santionis R uetustatem suae uisitationis M uetustatem suae uesationis NL uetustates suae santionis K 5 indicium] indutium K aggressionis] agressionis VP adgressionis B ac] hac V et G *om.* M 5–6 ac fatigatus] affatigatus L 6 edom] edon G eodem N id est *om.* N hominibus] homnis B^1 hominis B^2 omnibus G 7 uenit] ueniet G princeps] principes B 7–8 me inueniet] me non inueniet M^1L^1 (Vulg.) 8 inueniet] inuenit P^2 BR 9 sinodus] synodus PG R MNL 10 benignissime] benignissimae B^1 hoc est testimonium B^1 abscidit] abscendit B^1 testimonium] testimonia B 11 obumbratam] obumbrata MNL 5 et relecta sunt = ἅτινά εἰσιν testimonii] testimonia RG K macario] machario G M stephano] stefano P 14 carnem = σῶμα 15 si enim] scenim B^1 nihil] nichil RG N 16 dicentis] dicitis BR nihil] nichil RG N ipso] ipsu B^1 ipsum R ipse *om.* G est B^2 *add.* primo] principio BR 17 destructum] de fructu V distructum B^1 propterea] proptorea G 18 est inuentus K quia] qui B^1 19 inpossibile] impossibile ML incaptiuabilem] incaptibabilem VP semel] sel B^1 captiuatus] captus BR captiuus M inpossibilitatem] impossibilitatem ML 20 diabolo] diabulo V N^2L dyaboli R indestructum] indistructum R indestinctum L indestructum. .eius B *ras.* 21 ceteri homines heretici K 22 appareat] appereat BR 23 iustitia] iusticia G quando] quod N qñ K iustitia] iustitiae V iusticia G ex] x G^1 quod est] quidem L hominibus] omnibus G hominis M^1

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

καὶ φύσεως καινότητι ὤφθη ὁ κύριος, ὡς φησιν ὁ ἀπόστολος· *ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν λέγων· ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή.*

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν·

Ἰδοὺ καὶ ταύτην τὴν χρῆσιν τοῦ ἁγίου πατρὸς περιεῖλες. οὐχ ἁρμόζει ὀρθοδόξοις οὕτως περικεκομμένας τὰς τῶν ἁγίων πατέρων φωνὰς παρεκβάλλειν, αἱρετικῶν δὲ μᾶλλον ἴδιον τοῦτο καθέστηκε.

Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπε·

Καὶ ἤδη εἶπον, ὅτι θέλων συστήσασθαι τὸν σκοπόν μου οὕτως παρεξέβαλον.

Ἡ ἁγία σύνοδος ἐξεβόησεν·

Αἱρετικὸν ἑαυτὸν προδήλως ἀπέδειξε τῷ νέῳ Διοσκόρῳ ἀνάθεμα ὁ τοιοῦτος καθαιρείσθω τὸν νέον Διόσκορον ἔξω βάλλε τοῦ νέου Ἀπολιναρίου κακὰ τὰ ἔτη δικαίως τῆς ἐπισκοπῆς ἀλλοτριούσθω γυμνούσθω τοῦ περικειμένου αὐτῷ ὠμοφορίου·

Καὶ γυμνωθέντος αὐτοῦ εἰς μέσον τε ἑστῶτος ἅμα Στεφάνῳ τῷ αὐτοῦ μαθητῇ, Θεοφάνης ὁ θεοσεβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τοῦ μοναστηρίου τῶν Βαίων ἠρώτησε τοὺς αὐτοὺς Μακάριόν τε καὶ Στέφανον·

Εἶχεν ἀνθρώπινον θέλημα ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ἀναμάρτητον;

Μακάριος καὶ Στέφανος εἶπον·

Ἡμεῖς θέλημα ἀνθρώπινον ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ οὐ λέγομεν, θεῖον δὲ ναί· δίχα γὰρ σαρκικῶν θελημάτων καὶ λογισμῶν ἀνθρωπίνων, καθὼς ἡ προενεχθεῖσα παρ' ἡμῶν χρῆσις τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου περιέχει· „ἡ γὰρ θέλησις θεότητος μόνης".

Θεοφάνης ὁ θεοσεβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος εἶπε·

Καὶ πῶς λαμβάνετε τὰ σαρκικὰ θελήματα καὶ τοὺς ἀνθρωπίνους λογισμούς;

Μακάριος καὶ Στέφανος εἶπον·

Τὰ σαρκικὰ θελήματα καὶ οἱ ἀνθρώπινοι λογισμοὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ἀνθρώπων εἰσίν, ὁ δὲ Χριστὸς οὐδὲν τούτων ἔσχε.

1–2 Hebr. 10,20 2 Joh. 14,6

---

21 cf. Ps.-Athanasius, p. 238,28 – 240,1

MT K(14)

---

4 οὐχ] οὐκ T 5 παρεκβάλλειν] παρεκβαλεῖν M 8 οὕτως *om.* T 10 προδήλως ἑαυτὸν M 11 βάλλε] βάλε MT 14 θεοφάνης *inc.* K (f. 86ᵛ – 87ᵛ) (248,14) 15 θεοσεβέστατος] θεοφιλέστατος M τῶν *om.* MT 19 ἀνθρώπινον θέλημα MT 20–21 τοῦ ἁγίου ἀθανασίου χρῆσις MT 21 *cf.* 238,28 – 240,1 22 θεοσεβέστατος] θεοφιλέστατος M 23 καὶ' *om.* MT λαμβάνετε] λαμβάνεται K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

beneficium, nisi in ⟨identitate⟩ [eadem] substantiae et naturae innouatione appareat dominus, sicut ait apostolus: *quam innouauit nobis uiam nouam et uiuentem* dicens: *ego sum uia et ueritas et uita.*

Sancta sinodus dixit:

Ecce et hoc testimonium sancti patris peremisti. non congruit orthodoxis ita circumtruncatas sanctorum patrum uoces deflorare, hereticorum potius proprium hoc est.

Macarius uenerabilis archiepiscopus dixit:

Et iam dixi, quia quaerens stabilire intentionem meam hoc modo defloraui.

Sancta sinodus exclamauit:

Hereticum seipsum manifeste demonstrauit nouo Dioscoro anathema huiusmodi deponatur nouum Dioscorum foris mitte nouo Apollinario malos annos merito ab episcopatu alienetur nudetur a circumposito ei palleo!

Et denudato eo atque in medio adstante una cum Stephano eius discipulo, Theophanes uenerabilis presbiter et abbas monasterii Baias interrogauit eosdem Macarium et Stephanum:

Habuit humanam uoluntatem dominus noster Iesus Christus et inpeccabilem?

Macarius et Stephanus dixerunt:

Nos uoluntatem humanam in Christo non dicimus, diuinam uero etiam; absque carnalibus enim uoluntatibus et cogitationibus humanis, sicut prolatum a nobis testimonium sancti Athanasii continet: „uoluntas enim deitatis tantum".

Theophanes deo amabilis presbiter et abbas dixit:

Et quomodo intellegitis carnales uoluntates et cogitationes humanas?

Macarius et Stephanus dixerunt:

Uoluntates carnales et cogitationes humanae hominum similium nobis sunt, Christus uero nihil horum habuit.

VPG BR MNL K

---

1 beneficium] benefitium VP¹ B ⟨identitate⟩ = ταυτότητι] eadem VPG BR MNL K substantiae] substantia P² BR ML substantiam N K naturae] natura N naturae innouatione] natura et nouatione B innouatione] in nouitate N 2 apostolus] apostulus B quam] quo P¹ innouauit] innouabit BR K 3 et¹ *om.* P R MNL K (Vulg.) 4 sinodus] synodus PG R MNL 5 peremisti] perremisisti N orthodoxis] ortodoxis V 5–6 circumtruncatas] circatruncatas VPG circumtruncatis R 6 hereticorum] haereticorum P potius] pocius G popitius N 7 macarius] macharius PG ML K dixit P² *add.* 8 dixi *om.* B stabilire] scribere B 9 sinodus] synodus PG R MNL 10 hereticum] haereticum P manifeste] manifestum R *om.* K demonstrauit manifeste L anathema] anathima B 11 dioscorum] dioschorum P foris] foras M mitte] mittite M¹ micte K apollinario] apolinario BR apollenario MN 12 alienetur] alenetur V nudetur *om.* G ei] et a V eius MNL palleo] pallio B¹R M² K 13 atque] atquae B adstante] astante PG M theophanes] theophanis B theofanis R theophane K 14 presbiter] praesbyter B abbas] abbate N baias] naias N eosdem] eiusdem V eundem G macarium] macharium G M K 16 inpeccabilem] impeccabilem P BG ML 17 macarius] macharius G MN K 18–19 carnalibus] carnibus L 19 enim] eum B² cogitationibus et uoluntatibus K humanis] hominis B 20 athanasii] anastasi V athanasi P attanasi B¹ anathasii N atanasi K continet] contenet B¹ tantum] tatum B 21 theophanes] theophanis B theofanius R presbiter] praesbyter B abbas] abbate N 22 intellegitis] intelligitis B²RG ML K (λαμβάνετε) humanas] humanis V 23 macarius] macharius G MN K 24 humanae] humane BR NL similium N *bis* 25 nihil] nichil RG N

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Θεοφάνης ὁ θεοσεβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος εἶπεν·

Εἰ τὴν χρῆσιν, ἣν περιεκόψατε, ἐπ' ἀκεραίῳ τεθείκατε, ηὑρίσκετο, ὅτι τὰ σαρκικὰ θελήματα καὶ τοὺς ἀνθρωπίνους λογισμοὺς τοὺς ἁμαρτητικοὺς καὶ καθ' ἡδονὴν ἔλαβεν ὁ ἅγιος πατὴρ Ἀθανάσιος τοὺς καὶ ἐξ ἐπισπορᾶς διαβολικῆς ἐπεισελθόντας τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει, καθὼς ὁ αὐτὸς ἅγιος πατὴρ ἀνωτέρω ἔφησε. κἀγὼ δὲ λέγω μὴ ἔχειν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν θεὸν ἡμῶν ἐξ ἐπισπορᾶς θέλημα σαρκικὸν ἢ ἁμαρτητικοὺς λογισμούς, μὴ γένοιτο, ἀλλὰ φυσικὸν θέλημα, ὅπερ καὶ δημιουργήσας τὸν Ἀδὰμ αὐτὸς ὁ θεὸς ἐντέθεικεν αὐτῷ. καὶ τοῦτο δὲ ἐρωτῶ ὑμᾶς· εἶχε ψυχὴν λογικὴν ὁ Ἀδάμ;

Μακάριος καὶ Στέφανος εἶπον·

Ναί.

Θεοφάνης ὁ θεοσεβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος εἶπε·

Φυσικὸν εἶχε θέλημα;

Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς εἶπε·

Προαιρετικὸν καὶ αὐτεξούσιον. καὶ γὰρ πρὸ τῆς παραβάσεως θεῖον θέλημα εἶχε καὶ συνθελητὴς ἦν τῷ θεῷ.

Δομέτιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Πλουσιάδος εἶπε·

Ποῦ σου τὸ ἄτοπον, βλάσφημε; ἐὰν συνθελητὴς ἦν ὁ Ἀδὰμ τῷ θεῷ, οὐκοῦν καὶ συνδημιουργός.

Θεόδωρος καὶ Γεώργιος οἱ θεοσεβέστατοι πρεσβύτεροι καὶ Ἰωάννης ὁ θεοσεβέστατος διάκονος οἱ τὸν τόπον ἐπέχοντες Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ οἱ ἐκ προσώπου τῆς κατ' αὐτὸν συνόδου θεοφιλεῖς ἐπίσκοποι εἶπον·

Ἐὰν ὁ Ἀδὰμ πρὸ τῆς παραβάσεως θεῖον θέλημα εἶχεν, οὐκοῦν καὶ ὁμοούσιος τῷ θεῷ ὑπῆρχε, καὶ ἄτρεπτον καὶ ζωοποιὸν ἦν τὸ θέλημα τοῦ Ἀδάμ· καὶ πῶς τραπεὶς παρέβη τὴν ἐντολὴν καὶ θανάτῳ ὑπέπεσεν; ὁ γὰρ συνθελητὴς πάντως καὶ ὁμοούσιος, ἢ οὐκ

18 cf. Maximus conf., PG 91,292 C 10

MT K

3 ἁμαρτητικοὺς] ἁμαρτηκοὺς K 4 πατὴρ *om.* M 6 *cf.* 240,4 6–7 ἁμαρτητικοὺς] ἁμαρτηκοὺς K 8 ψυχὴν] ψυχικὴν K 11 θεοσεβέστατος] θεοφιλέστατος M 13 εὐλαβέστατος] ἀσεβέστατος K 17 ἐὰν γὰρ συνθελητὴς M ἦν *om.* K 20 ἐπέχοντες] ἔχοντες K τοῦ ἁγιωτάτου πάπα ἀγάθωνος MT 21 κατ' αὐτὸν] κατὰ τοῦτον T 23 θεῷ] πατρὶ K 25 θανάτῳ] θανάτου K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Theophanes deo amabilis presbiter et abbas dixit:

Si testimonium, quod detruncastis, in integro posuissetis, inueniebatur, quod carnales uoluntates et humanas cogitationes culpabiles et uoluptuosas accepit sanctus pater Athanasius, quae et ex seminatione diabolica inlata sunt naturae humanae, sicut idem sanctissimus pater superius asseruit. nam et ego dico non habuisse dominum nostrum Iesum Christum uerum deum nostrum ex supers⟨emin⟩atione uoluntatem carnalem aut peccabiles cogitationes, absit, sed naturalem uoluntatem, quam ⟨et⟩ ipse deus creans Adam ei indidit. et hoc autem interrogo uos: habuit animam rationabilem ipse Adam?

Macarius et Stephanus dixerunt:

Etiam.

Theophanes deo amabilis presbiter et abbas dixit:

Naturalem habuit uoluntatem?

Stephanus relegiosus monachus dixit:

ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΥΤΕΞΟΥCΙΟΝ, quod est arbitrale et liberum. et enim ante praeuaricationem diuinam habuit uoluntatem et conuoluntarius erat deo.

Dometius deo amabilis episcopus Plusiados dixit:

Ubi it uanitas tua, blaspheme, si conuoluntarius erat Adam deo, ergo et concreator?

Theodorus et Georgius deo amabiles presbiteri et Iohannes deo amabilis diaconus locum presentantes Agathonis sanctissimi papae apostolicae sedis antiquae Romae et qui ex persona eius fuerant concilii deo amabiles episcopi dixerunt:

Si Adam ante praeuaricationem diuinam habuit uoluntatem, ergo et consubstantialis fuit deo, et inconuertibilis ac uiuificatrix fuit uoluntas Adae; et quomodo mutatus transgressus est mandatum et morti succubuit? qui enim conuoluntarius est, utique et

---

VPG BR MNL K

---

1 theophanes] theofanis BR presbiter et abbas deo amabilis K amabilis] amabiles P presbiter] praesbiter B abbas] ab hac R abbate N 2 testimonium] testimo N detruncastis] de trinitatis R integro] inte...g(r)o B *ras.* integrum K 3 culpabiles] culpabilis B^1 3–4 athanasius] anastasius V aathanasius G 4 et *om.* BR MNL K (ex-et) inlata] inlate V illata G ML naturae] natura V humane naturae G 5 asseruit] adserit B asserit R nostrum *om.* G N 6 supersatione] supersacione V superationem M supersationem NL 6–7 aut ... uoluntatem *om.* L 7 καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG BR MNL K deus] dominus G 8 rationabilem] racionabilem V rationalem G L 9 macarius] macharius G MN K 11 theophanes] teophanes P^1 theofanes R amabilis] amabiles P uenerabilis K presbiter] praesbyter B abbas] abbate N 12–13 naturalem ... dixit *om.* G 13 relegiosus] religiosus P R MNL K monachus] monacho N monacus K 14 ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΥΤΕΞΟΥCΙΟΝ] ΝΡΟ ΕΡΕΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΥΤΑΙΞΟΥCΙΟΝ VP npo airetiaccon kai autezurtion R ΠΡΟΑΙΡΕΤΙCΟΝ ΚΑΙ ΑΥΤΕΞΟΥCΙΟΝ MN *om.* L est *om.* N et enim = καὶ γὰρ 15 praeuaricationem] praeuaricationem in VP preuaricaricationem G conuoluntarius] conuoluntari... P^1 *ras.* 16 dometius] domecius BR 17 ubi it] abiit R it] ut M id K ubi .....tua G *ras.* blaspheme] blaspeme V plasphemiae G blasfeme NL blasphemae K si] sic N conuoluntarius] uoluntarius K adam a deo L et *om.* K concreator] concreatur V creator G M con..creator N *ras.* est creator L 18 et^1 *om.* B amabiles] amabilis VP presbiteri] presbyter B^1 presbyteri B^2 iohannes] iohannis P amabilis] amabiles G N diaconus] diacono N 19 presentantes] presentantibus L agathonis] agatonis L K apostolicae] apostholicae B 20 fuerant] fuerunt R amabiles] amabilis V 21 praeuaricationem] prauaricationem B K consubstantialis] consubstancialis V constantialis B^1 22 inconuertibilis] inconuersabilis V ac] hac N atque K adae] ade NL adam K 23 transgressus] trangressus G mandatum dei et G morti succubuit] mortis occubuit V conuoluntarius] uoluntarius G est] erit VPG utique] utiquae P B^1

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ἐπίστασαι τὸν ἅγιον Κύριλλον βοῶντα· „ὥσπερ ἐστὶν ὁμοούσιος οὕτω καὶ συνθελητὴς τῷ ἰδίῳ γεννήτορι· μιᾶς γὰρ οὐσίας ἓν δήπου τὸ θέλημα."

Θεοφάνης ὁ θεοσεβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος εἶπεν·

Ὅπερ ἤδη κἀγὼ ἠρώτησα ὑμᾶς εἴπατε· εἶχε φυσικὸν θέλημα ὁ Ἀδάμ, ναὶ ἢ οὔ;

Μακάριος καὶ Στέφανος εἶπον·

Καὶ ἤδη ἔφημεν, προαιρετικὸν καὶ αὐτεξούσιον.

Θεοφάνης ὁ θεοσεβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος εἶπεν·

Ἢ σύνθεσθε, ὅτι εἶχε φυσικὸν θέλημα ἢ ἀποτάξασθε. καὶ τοῦτο δεικνύω ἀπὸ ἁγίων ἐκκρίτων πατέρων.

Ἐνστάντων οὖν τῶν αὐτῶν Μακαρίου τε καὶ Στεφάνου ἐπὶ πολὺ καὶ μήτε συνθέσθαι θελόντων μήτε ἀποτάξασθαι, Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Προαγαγέτω Θεοφάνης ὁ θεοσεβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος ἅσπερ ἔφησε χρήσεις ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων.

Καὶ προήγαγε δύο χρήσεις, μίαν μὲν τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐκ τοῦ περὶ ἐνανθρωπήσεως λόγου καὶ κατὰ Ἀπολλιναρίου ἔχουσαν ἐπὶ λέξεως οὕτως·

Ὅτε *τὸν Ἀδὰμ* ἀρχῆθεν *ἔπλασεν ὁ θεός*, μήτοιγε σύμφυτον αὐτῷ δέδωκε τὴν ἁμαρτίαν; τίς οὖν ἦν ἔτι χρεία τῆς ἐντολῆς; πῶς δὲ αὐτὸν κατεδίκασεν ἁμαρτήσαντα; πῶς δὲ καὶ πρὸ τῆς παρακοῆς οὐκ *ἐγίνωσκε καλὸν καὶ πονηρόν* ὁ Ἀδάμ, *ὃν ἔπλασεν* ὁ θεὸς ἐπὶ ἀφθαρσίᾳ καὶ εἰκόνι τῆς ἰδίας ἀϊδιότητος, ἐποίησεν αὐτὸν φύσιν ἀναμάρτητον καὶ θέλησιν αὐτεξούσιον;

Ἑτέραν δὲ τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου ἐπισκόπου Ἱππονηρηγίου ἐκ τοῦ κατὰ Ἰουλιανοῦ Πελαγιανιστοῦ βιβλίου πέμπτου περιέχουσαν οὕτως·

---

17 Gen. 2,7 19 Gen. 3,5 Gen. 2,8

1 – 2 Cyrillus Alex., Comm. in Ioh. lib X, PG 74,285 B 11 – 13; ed. Ph. E. Pusey, in Ioh. II 493,15 – 17 17 – 21 Ps.-Athanasius, de incarn. c. Apoll. I 15, PG 26,1120 B 6 – 13

MT K

1 – 2 *cf.* ACO ser. II, tom. 1 p. 272,19 – 22 3 θεοσεβέστατος] θεοφιλέστατος M 5 στέφανος οἱ αἱρετικοὶ εἶπον K 7 θεοσεβέστατος] θεοφιλέστατος M 8 φυσικὸν ἀνθρώπινον θέλημα M δεικνύω *om.* K 10 τε *om.* MT 13 προαγαγέτω] προαγέσθω M προαγέτω T προσαγαγέτω K θεοσεβέστατος] θεοφιλέστατος T ἅσπερ] ἅπερ K 16 ἀπολλιναρίου] ἀπολιναρίου MT 17 δέδωκε] ἔδωκε M 20 τῆς *om.* T K ἀϊδιότητος τῆς ἰδίας M 22 ἐπισκόπου *om.* M Ἱπονορηγίου M Ἱππονηρηγίου T Ἱππονορεγίου K Ἰουλιανοῦ] Ἰουλιανιστοῦ M 23 πελαγιανιστοῦ] πελαγίου M *om.* T πέμπτου] ε' T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

consubstantialis est, aut ignoras sanctum Cyrillum clamantem: „sicut est consubstantialis ita et conuoluntarius proprio genetori; unius enim essentiae una utiquae est uoluntas."
Theophanes deo amabilis presbiter et abbas dixit:

Quod iam uos ego interrogaui, dicite: habuit naturalem uoluntatem Adam, etiam aut non?

Macarius et Stephanus dixerunt:

Et superius diximus: ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΥΤΕΞΟΥCΙΟΝ, id est arbitrale et liberum.
Theophanes deo amabilis presbiter et abbas dixit:

Aut assentite, quia habuit naturalem uoluntatem, aut renuntiate. et hoc ostendo a sanctis probabilibus patribus.

Diu igitur perseuerantibus eisdem Macario et Stephano et neque assentire uolentibus neque abnuere, Constantinus piissimus imperator et sancta sinodus dixerunt:

Proferat Theophanes deo amabilis presbiter et abbas quae effatus est testimonia sanctorum et probabilium patrum.

Et protulit duo testimonia, unum quidem sancti Athanasii archiepiscopi Alexandriae de libro humanationis et aduersus Apollinarium sic habens in uerbis:

Quando *Adam* in principio *formauit deus*, numquid congenitum ei dedit peccatum? quid ergo iam opus erat mandati? quomodo ergo eum condempnauit peccantem? quomodo autem et ante praeuaricationem *ignorabat bonum et malum* Adam, *quem formauit* deus ad incorruptionem et imaginem suae aeternitatis, fecit eum naturam inpeccabilem et uoluntatem liberam?

Aliud autem sancti Augustini episcopi Hypponis Regii ex quinto libro aduersus Iulianum Pelagianistam continentem ita:

VPG BR MNL K

1 consubstantialis] consubstancialis V cyrillum] cirillum K est] et VPG ē K consubstantialis] consubstancialis V 2 ita est et BR conuoluntarius] uoluntarius G genetori] genitori BRG MNL K enim et essentiae P^2 utiquae] utique VP^2G R MNL K 3 theophanes] theofanus V theofanes P theophanis B theofanis R theopanes M^1 amabilis] amabiles PG presbiter] praesbyter B 4 ego G *add.* 6 macarius] macharius G MN K stephanus] stefanus P 7 et^1 ... diximus *om.* M superius iam diximus BR ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΥΤΕΞΟΥCΙΟΝ] proh(a)ereticum et autexusium VP ΠΡΑΙΡΕΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΥΤΕΞΥCΙΟΝ BR proaireticon ... autexusium M *lac.* prohereticum autexusium N K prohereticum au exustum L arbitrale] arbitralem MNL et^2 P^2 *add.* liberum] liberam M 8 theophanes] theofanis R amabilis] amabiles P presbiter] praesbiter B abbas] abbate N 9 assentite] assentiae P^1 assentete L quia] qui B^1, N quod G renuntiate] renunciate V renuntiare R ostendo] bstendo P^1 ostendendo B^2 a] ac V 10 sanctis ac probabilibus G 11 perseuerantibus] perseuerauerunt B eisdem] isdem B MNL idem R macario] macarius BR machario G M K stephano] stephanus BR assentire] adsentire BR NL K 12 abnuere] adnuere B sinodus] synodus PG R MNL K 13 theophanes] theodosius R deo amabilis theophanis presbyter BR abbas] abbate N effatus] et factus NL K testimonia] in testimonio V in testimonia PG 14 et] ac G probabilium] probalium B 15 duo] doo B^1 testimonia] testimo P^1 athanasii] anastasii V athanasi B^1 16 et *om.* BR M apollinarium] apolinarium BR L 17 quando deus in principio formauit adam K formauit] firmauit N formit K numquid] nunquid ML K dedit] dedi G 18 iam] tam N erat] erit L mandati] mandatum N condempnauit] condemnauit P B K condepnauit N peccantem] peccata B^1 19 ignorabat et bonum L 20 incorruptionem] incorreptionem VP^1 imaginem] ymaginem R inmaginem G fecit in eum G inpeccabilem] impeccabilem M 22 augustini] agustini VP B K hypponis] hipponis V hypoponis G ypponis BR ML K yppeponis N regii] regio M regni N quinto] quito G 23 pelagianistam] pelaginistam V pelgianistam P^1 peliagianistam G pelaianistam B continentem] contenentem B^1

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Κίνησις ψυχῆς τί ἐστιν εἰ μὴ κίνησις φύσεως; ἡ γὰρ ψυχὴ ἀνενδοιάστως φύσις ἐστί· διόπερ τὸ θέλημα κίνησις φύσεως ὑπάρχει, ἐπειδὴ κίνησίς ἐστι ψυχῆς.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε·

Τηλαυγῶς καὶ ἀληθῶς παρέστησε Θεοφάνης ὁ θεοσεβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος διὰ τῶν προενεχθεισῶν παρ' αὐτοῦ χρήσεων τῶν ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων φυσικὸν εἶναι τὸ θέλημα. εἰ οὖν *ὁ πρῶτος Ἀδάμ* φυσικὸν εἶχε τὸ θέλημα, ὁ κατὰ πάντα ὅμοιος αὐτῷ γενόμενος *πλὴν ἁμαρτίας δεύτερος Ἀδάμ* ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς θεὸς ἡμῶν, πῶς οὐκ εἶχεν ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ αὐτοῦ φύσει θέλημα φυσικόν; ἐπὰν τοίνυν καὶ ἀνθρώπινον ἀναμάρτητον θέλημα προσέλαβεν ὁ κύριος ἡμῶν καὶ θεὸς Ἰησοῦς Χριστὸς τῆς ἀνθρωπίνης αὐτοῦ φύσεως καὶ θεῖον πρὸ τῶν αἰώνων μετὰ πατρὸς καὶ ἁγίου πνεύματος θέλημα εἶχε, δηλονότι δύο φυσικὰ θελήματα ἐν αὐτῷ τοὺς ὀρθοδόξους δέον ὁμολογεῖν ἀσυγχύτως καὶ ἀδιαιρέτως, ὡς καὶ ἀπὸ πλείστων πατρικῶν χρήσεων τὰ δύο φυσικὰ θελήματα ἐπὶ τοῦ ἑνὸς προσώπου ἤτοι μιᾶς ὑποστάσεως τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν ἀποδείκνυται.

Πάλιν ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου ἑτέρα χρῆσις τοῦ ἁγίου Ἀμβροσίου ἐπισκόπου Μεδιολάνων ἐκ τοῦ πρὸς Γρατιανὸν τὸν βασιλέα λόγου ἔχουσα ἐπὶ λέξεως οὕτως·

Πλὴν ἐπὶ τοσοῦτο τὸν ἄνθρωπον, ὃν ἀληθείᾳ σώματος ἐπεδείκνυτο, τῇ διαθέσει παριστᾷ συνεξισῶν, ὥστε εἰπεῖν αὐτόν· *οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σὺ θέλεις,* καὶ ταῦτα δηλαδὴ ὁμοίως ἔχοντος ἀεὶ τοῦ Χριστοῦ περὶ τὸ θέλημα, ὅπερ θέλει ὁ πατήρ.

Καὶ μετά τινα τῆς προκειμένης χρήσεως παρεξέβαλον οἱ αὐτοὶ Μακάριός τε καὶ Στέφανος οὕτως·

Συνορᾷς, ὡς οὐ μόνον ὁ υἱὸς τὴν βούλησιν τοῦ πατρός, ἀλλὰ καὶ ὁ πατὴρ ποιεῖ τὸ βούλημα τοῦ υἱοῦ. τί δ' ἂν εἴη τὸ *ζωοποιεῖν,* εἰ μὴ τὸ διὰ τοῦ παθεῖν τὸν υἱόν; τὸ δὲ πάθος τοῦ Χριστοῦ βουλησίς ἐστι τοῦ πατρός. οὓς τοίνυν *ζωοποιεῖ* ὁ υἱός, διὰ τοῦ θελήματος *ζωοποιεῖ* τοῦ πατρός. οὐκοῦν ἡ βούλησις μία, ποία βούλησις τοῦ πατρός, εἰ μὴ τὸ ἐλθεῖν εἰς τοῦτον τὸν κόσμον τὸν υἱὸν καὶ καθᾶραι τῶν ἁμαρτημάτων ἡμᾶς; ἄκουσον λέγοντος τοῦ λεπροῦ· *ἐάν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι·* ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· *θέλω, καθαρίσθητι·* καὶ παραχρῆμα ὑγιὴς ἐγένετο. ὁρᾷς οὖν, ὅπως ἐξουσιαστής ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ οἰκείου θελήματος, καὶ τὸ αὐτό ἐστι βούλημα τοῦ Χριστοῦ, ὅπερ ἐστὶ τοῦ πατρός.

---

6 1. Cor. 15,45 7 cf. Hebr. 4,15 1. Cor. 15,45 19 Mt. 26,39 24 – 25 cf. Joh. 5,21 27 cf. Joh. 1,29; Joh. 3,17 28 – 29 Mt. 8,2 – 3

---

1 – 2 Augustinus, c. Iul. Pel. V c.40, PL 45,1476,22 – 25 18 – 20 Ambrosius, de fide II 5,38 – 41 (45), PL 16,591 B 3 – 7; CSEL 78 (1962) 71 – 72 23 – 30 Ambrosius, de fide II 6,33 – 43 (50 – 51), PL 16,593 A 14 – C 2; CSEL 78 (1962) 73 – 74

MT K(14)

---

2 θέλημα καὶ κίνησις M 5 προενεχθεισῶν] προλεχθεισῶν M προσενεχθεισῶν T 6 τὸ² *om.* MT ὅμοιος] ὁμοίως K 7 αὐτῷ] αὐτοῦ T K 9 θέλημα *om.* M καὶ θεὸς *om.* T 10 τῶν *om.* MT 14 ἀποδείκνυται] ἐπιδείκνυται T ἀποδείκνυται *desin.* K (242,14) 17 μεδιολάνων] μεδιολάνου T 21 τε *om.* M 29 οὖν *om.* M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Motus animi quid est nisi motus naturae? anima enim sine dubitatione natura est; et ideo uoluntas motus naturae est, quia motus est animae.
Sancta sinodus dixit:
Lucae clarius et ueraciter ostendit Theophanes deo amabilis presbiter et abbas per prolata ab eo testimonia sanctorum ac probabilium patrum naturalem esse uoluntatem. si igitur *primus Adam* naturalem habuit uoluntatem, qui per omnia similis illi factus est *absque peccato secundus Adam* dominus noster Iesus Christus uerus deus noster, quomodo non habuit in humana eius natura naturalem uoluntatem? si itaque et humanam inpeccabilem uoluntatem assumpsit dominus noster et deus Iesus Christus humanae suae naturae et diuinam ante saecula cum patre et sancto spiritu habuit uoluntatem, procul dubio duas naturales uoluntates in ipso orthodoxos oportet confiteri inconfusae atque indiuisae, sicut et ex plurimis paternis testimoniis duae naturales uoluntates in una persona siue una subsistentia per incarnationis dispensationem unius de sancta trinitate domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri conprobatae sunt.
Item relectum est ex eodem codicello aliud testimonium sancti Ambrosii episcopi Mediolanensis de libro ad Gratianum imperatorem habens in uerbis ita:

Uerumtamen in tantum hominem, quem in ueritate carnis ostendebat, in affectu coaequalem demonstrat, ut diceret: *non sicut ego uolo, sed sicut tu uis*, et haec utique similiter habente semper Christo circa uoluntatem, quam uult pater.
Et post pauca huius testimonii deflorauerunt idem Macharius et Stephanus ita:

Cernis, quomodo non solum filius uoluntatem patris, sed et pater facit uoluntatem filii. quid ergo est *uiuificare*, nisi quod per passionem fit filii? nam passio Christi uoluntas est patris. quos ergo *uiuificat* filius, per uoluntatem *uiuificat* patris. ergo uoluntas una est. quae uoluntas patris, nisi ut in hunc mundum Iesus ueniret et emundaret nos a peccatis? audi leprosum dicentem: *si uis, potes me mundare*; respondit Iesus: *uolo, mundare*; et continuo saluus factus est. cernis ergo, quomodo filius potestatem habet propriae uoluntatis, et eadem est uoluntas Christi, quae est et patris.

VPG BR MNL K

---

2 ideo] deo R naturae] natura VP¹G B nature NL quia] qua B¹ animae est M 3 sinodus] synodus PG R MNL 4 lucae] luciae V luce P² BRG MNL K ostendit *om.* N theophanes] theofanes BR 5 ab eo *om.* M ac] hac V et R naturalem] naturale N 6 adam primus G uoluntatem] uolontatem G illi *om.* VPG 7 christus *om.* G 8 inpeccabilem] impeccabilem ML 9 assumpsit] adsumpsit V¹G adsumsit B² et deus *om.* NL christus] cristus K 10 diuinam] diuinitate M spiritu sancto VPG M 11 in ipso] inpso P¹ ipso] ipsos ML orthodoxos] ortodoxos V oportet] oportit V oportuit B inconfusae] inconfuse P² R MNL K atque] adque B¹G indiuisae] indiuise P² BG MNL K indiuisibiliter R 12 duae] dua P¹ duas P² L siue] atque K¹ siue in una G 13 incarnationis] incarnationem V¹ dispensationem] dispensationis V¹ sancta] sanctae V 14 conprobatae] comprobatae PG ML 15 relectum] relatum L est *om.* V ex eodem *om.* G ambrosii] amprosi B¹ ambrosi B² ambroxii L *marg.* 16 gratianum] gracianum V gratiansi L uerbis ita] uerb. .ta P *ras.* 17 uerumtamen] ueruntamen B carnis] carnes B¹ in affectu] in effectu VP BR M in effectum NL K 17 – 18 affectu carnis coequalem G 18 demonstrat] monstrat N haec] hoc G hec NL utique] utiquae P¹ 20 testimonii] tetimonia B¹ testimonia B²RG deflorauerunt] deflorauerant VPG NL K idem] item L macharius] macarius P B NL stephanus] stefanus P 21 cernis] carnis R filius non solum K 22 ergo] ego N est ergo K 22 – 23 uoluntas est patris] uoluntapatris B 23 quos ... patris² *om.* M patris²] pat P¹ pater P² 24 quae est uoluntas G 25 audi leprosum] autiitrosum B¹ potes] potest P respondit] repondit P 26 cernis] canis R certus L potestatem] potestate B 27 eadem] edem P¹ uoluntas] uoluntatis VP¹ uolunt B et² *om.* L

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Εἰσὶ δὲ καὶ τὰ ἀποκοπέντα ἐκ τῆς αὐτῆς χρήσεως ἀπὸ Μακαρίου καὶ Στεφάνου οὕτως·

Εἰ καὶ τὰ μάλιστα φάσκοντος αὐτοῦ· *ἅπερ ἔχει ὁ πατὴρ ἐμά ἐστιν*, ἀναμφίβολον, ὡς οὐδὲν ὑπεξήρηται· ἦν γὰρ *ὁ πατὴρ ἔχει*, τὴν αὐτὴν καὶ ὁ υἱὸς ἔχει βούλησιν. μία τοίνυν ἡ βούλησις, ὅπου μία ἡ δημιουργία· ἡ γὰρ ἐν θεῷ τοῦ θελήματος τάξις ἀποτέλεσμα τυγχάνει τῆς πράξεως. ἄλλη δέ γε βούλησις ἀνθρώπου καὶ ἑτέρα θεοῦ· ἀμέλει πρὸς τὸ γινώσκειν, ὡς ἀνθρώπῳ μὲν τὸ ζῆν καταθύμιον, ἐπειδὴ φοβούμεθα τὴν τελευτήν, τὸ δὲ τοῦ Χριστοῦ πάθος ἐστὶ κατὰ βούλησιν θείαν, ἵνα ὑπὲρ ἡμῶν πάθῃ, τοῦ Πέτρου βουλομένου τὸν κύριον ἀποκλῖναι τοῦ πάθους ὁ κύριος εἶπεν· *οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.* δέχεται τοίνυν τὴν βούλησιν τὴν ἐμήν, δέχεται τὸ στυγνὸν ⟨ἐμόν⟩. θαρρῶν γὰρ ὀνομάζω στυγνότητα, ἐπειδὴ κηρύσσω σταυρόν. ἐμὸν ἦν τοῦτο τὸ βούλημα, ὅπερ ἴδιον ἔλεγεν, ἐπειδήπερ ὡς ἄνθρωπος τὰ τῆς ἐμῆς στυγνότητος ἔλαβεν, ὡς ἄνθρωπος καὶ ἐλάλησε, καὶ διὰ τοῦτό φησιν· *οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σὺ θέλεις.* ἐμὴ γάρ ἐστιν ἡ στυγνότης, ἣν κατ' ἐμὴν διάθεσιν ἀνεδέξατο. καὶ γὰρ οὐδεὶς τεθνηξόμενος χαίρει, ἐμοὶ συμπάσχει καὶ ἐμοὶ συστυγνάζει καὶ ἐμοὶ συναλγεῖ· ὑπὲρ ἐμοῦ τοιγαροῦν ἤλγησεν ἐν ἐμοὶ ὁ ὑπὲρ ἑαυτοῦ μηδὲν ἔχων ἀλγεῖν. ἀλγεῖς οὖν, κύριε, οὐ τραῦμα σὸν ἀλλ' ἐμόν, οὐ σὸν θάνατον ἀλλὰ ἡμετέραν ἀσθένειαν. ὁ προφήτης εἶπεν· ἐπειδὴ *περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶσαι καὶ ἡμεῖς ἐλογισάμεθά σε*, κύριε, *εἶναι ἐν πόνῳ*, ὁπότε αὐτὸς οὐκ ἤλγεις ὑπὲρ σεαυτοῦ ἀλλ' ὑπὲρ ἐμοῦ. καὶ τί θαυμαστόν, εἰ ὑπὲρ πάντων ἤλγησεν ὁ *δακρύσας* ὑπὲρ ἑνός; τί θαυμαστόν, εἰ μέλλων τελευτᾶν ἀηδιάζεται, ὃς ἐγείρειν τὸν Λάζαρον μέλλων *ἐδάκρυσεν*; ἀλλὰ κἀκεῖ τὸ τῆς ἀδελφῆς αὐτὸν εὔσπλαγχνον εἰς τὸ *δακρύειν* ἐκίνησε, δι' ἧς αὐτοῦ καθικνεῖτο τὰ τῆς ἀνθρωπίνης αἰσθήσεως. ἡ ἐνταῦθα βαθυτέρα διάθεσις αὐτῷ τὰ τῆς οἰκονομίας ἐργάζεται, ἵνα καθάπερ ὁ θάνατος αὐτοῦ τὸν πάντων ⟨ἡμῶν⟩ ἀφείλετο θάνατον καὶ ὁ *μώλωψ* αὐτοῦ τὰ ἡμῶν *ἰάσατο* τραύματα, οὕτω καὶ ἡ στυγνότης αὐτοῦ τὴν ἡμετέραν ἐξαλείψῃ κατήφειαν. ὡς ἄνθρωπος οὖν ἐνδοιάζει, ὡς ἄνθρωπος ἐκταράττεται· οὐ ταράττεται γὰρ ἡ δύναμις, οὐδὲ ἡ θεότης αὐτοῦ, ἀλλ' *ἡ ψυχὴ ταράττεται* καὶ ταράττεται κατὰ τὴν τῆς ἀνθρωπίνης σαθρότητος πρόσληψιν, καὶ διὰ τοῦτο, ἐπειδὴ ψυχὴν ἀνεδέξατο παθητήν· οὐδὲ γὰρ ὁ θεὸς καθὸ ἦν θεὸς ἢ *ταράττεσθαι* ἢ ἀποθνήσκειν ἠδύνατο.

---

2 Joh. 16,15 8 – 9 Mt. 16,23 12 Mt. 26,39 16 – 17 Is. 53,4 18 – 19 Joh. 11,35 22 – 23 Is. 53,5 25 Joh. 12,27

---

2 – 27 Ambrosius, de fide II 6,43 – 7,30 (51 – 56), PL. 16,593 C 2 – 594 C 2; CSEL 78 (1962) 74 – 75

MT

---

1 ἀπὸ] ὑπὸ M 2 ἀναμφίβολον ὡς] ἀναμφιβόλως M 5 γε] τε M 8 τὰ² *om.* M 9 mcam = ⟨ἐμόν⟩ *om.* MT 19 ἀηδιάζεται] ἐκδιάζεται M 20 εὔσπλαγχνον] σπλάγχνον M δακρύειν] δακρύσειν M 21 ἡ] καὶ T 22 αὐτοῦ *om.* M nostrum = ⟨ἡμῶν⟩ *om.* MT 23 ἐξαλείψῃ] ἐξαλείψει M 27 ταράττεσθαι] ταράττεται M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Sunt autem et quae abscisa sunt ex eodem testimonio a Macario et Stephano ita:

Quamuis dicente eo: *quae habet pater, mea sunt*, indubium est quod nihil subtractum est; quam enim *pater habet*, eandem et filius habet uoluntatem. una ergo uoluntas, ubi una operatio; in deo enim uoluntatis ordo effectum existit actionis. alia quippe est uoluntas hominis et alia dei; nam ad cognoscendum, quod homini quidem uiuere desiderabile existit, quoniam mortem pertimescimus, Christi uero passio est secundum diuinam uoluntatem, ut pro nobis pateretur, Petro uolente dominum a passione declinare dominus ait: *non sapis ea, quae dei sunt, sed quae hominum sunt.* suscepit ergo uoluntatem meam, suscepit tristitiam meam. confidenter tristitiam nomino, quia crucem praedico. mea est uoluntas, quam suam dixit, quia ut homo suscepit tristitiam meam, ut homo locutus est, et ideo ait: *non sicut ego uolo, sed sicut tu uis*. mea est tristitia, quam meo suscepit affectu. nemo enim moriturus gaudet, mihi conpatitur et mihi contristatur et mihi condolet; pro me enim dolet in me, qui pro se nihil habuit quod doleret. doles ergo, domine, non tua uulnera sed mea, non tuam mortem sed nostram infirmitatem. propheta dicit: quia *pro nobis doles et nos reputauimus te*, domine, *esse in dolore*, dum quando ipse non dolebas pro te sed pro me. et quid mirum, si pro omnibus doluit, qui pro uno *lacrimatus* est? quid mirum, si moriturus taediat, qui Lazarum resuscitaturus *illacrimat*? sed et ibi eum sororis pietas ad *lacrimandum* mouit, per quam eum tangebat humanus affectus. et hic interior affectus dispensationis operabatur, ut quemadmodum mors eius omnium nostrum mortem abstulit et *liuor* eius nostra *sanauit* uulnera, ita et eius tristitia nostram deleat tristitiam. ut homo igitur dubitat, ut homo turbatur; non turbatur ut uirtus, ut deitas eius, sed *anima turbatur* et turbatur secundum humanae fragilitatis assumptionem, et ideo, quia animam suscepit passibilem; nec enim deus iuxta quod deus erat aut turbari aut mori potuerat.

VPG BR MNL K

---

1 macario] machario G MN K stephano] stefano P sthephano R ita] et ta G 2 eo] ea P^2 nihil] nichil RG N subtractum] substractum VPG 3 eandem] eamdem BR uoluntatem habet BR 4 operatio] operati P^1 in deo enim] ideo N uoluntatis] uoluntas V^1 K ordo] orto V ortho P^1 effectum] effectuum P^2 effectu B effectus L quippe] quidem R 5 dei et alia hominis M cognoscendum] agnoscendum V^2PG (co-a) 6 existit] exsistit B pertimescimus] pertimiscimus B^1 passio] paspassio N 7 uolente] uoluntatem N dominum *om.* B declinare = ἀποκλῖναι 8 hominum] hominis R MNL suscepit] suscipit V 9 tristitiam] tristiciam G *bis* 10 est G *add.* ut^1] aut B tristitiam] tristiciam G ut^2] aut V 11 est^1 *om.* VP B est^2 *om.* N tristitia] tristicia G 12 affectu] affectum P enim] # V moriturus] morituros B mihi^1] michi N conpatitur] conpatetur B compatitur MNL K 13 mihi] michi N enim me VP qui] quia V nihil] nichil RG N 14 uulnera] uolnera P^1 nostram] innram P^1 meam RG propheta] profeta P 15 doles] dolis V dum quando = ὁπότε (255,16 dum quando = καίτοι γε, 261,3 dum quando = καίτοι) 16 dolebas] dolcas V quid] qui G quod K 17 est et quid K taediat] tediat V MNL K tedeat BRG qui] quia V resuscitaturus] resusciturus V^1 illacrimat] inlacrimat V^1 BR M^1NL K 18 et *om.* N sororis] sorores BR pietas] piaetas P mouit] mouet BG 19 affectus] effectus G quemadmodum] quemammodum P N 20 liuor] libros N et^2] ad B tristitia] tristicia VG 21 deleat] delat VP^1 NL K deleuit G dolet M tristitiam] tristiciam VG dubitat] dubi.tat P *ras.* ut^2 *om.* B aut M 22 uirtus] uistus G^1 ut] aut B NL K humanae] humanam G fragilitatis] fragilitatem VP^1G 23 assumptionem] adsumptionem B N susceptionem R nec] hec G iuxta] iusta L deus^2 *om.* M 24 potuerat] poterat P B M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου ἑτέρα χρῆσις τοῦ ἁγίου Διονυσίου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ μάρτυρος ἐκ τοῦ περὶ θείων ὀνομάτων λόγου, καὶ ἀντεβλήθη ὁμοίως τὸ κείμενον τῆς χρήσεως ἔχον οὕτως·

Διακέκριται δὲ τῆς ἀγαθοπρεποῦς εἰς ἡμᾶς θεουργίας τὸ καθ' ἡμᾶς ἐξ ἡμῶν ὁλικῶς καὶ ἀληθῶς οὐσιωθῆναι τὸν ὑπερούσιον λόγον· καὶ δρᾶσαι καὶ παθεῖν, ὅσα τῆς ἀνθρωπίνης αὐτοῦ θεουργίας ἐστὶν ἔκκριτα καὶ ἐξαίρετα. τούτοις γὰρ ὁ πατὴρ καὶ τὸ πνεῦμα κατ' οὐδένα κεκοινώνηκε λόγον, εἰ μήπου τις φαίη κατὰ τὴν ἀγαθοπρεπῆ καὶ φιλάνθρωπον βούλησιν.

Τὰ ἀποκοπέντα ἐκ τῆς αὐτῆς χρήσεως παρὰ τῶν αὐτῶν·

Καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν ὑπερκειμένην καὶ ἄρρητον θεουργίαν, ἣν ἔδρα καὶ καθ' ἡμᾶς γεγονὼς ὁ ἀναλλοίωτος, ἦ θεὸς καὶ θεοῦ λόγος.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εἰς τὸ *πάτερ, εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο,* οὗ ἡ ἀρχή· *Βαθεῖαν τομήν.* καὶ ἀντεβλήθη ὁμοίως πρὸς βιβλίον ἐν σώμασι τῆς βιλιοθήκης τυγχάνον τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως τὸ κείμενον τῆς χρήσεως ἔχον οὕτως·

Τοσαῦτα ἀγαθὰ ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ γέγονε καὶ γίνεται, καὶ οὐ βούλεται σταυρωθῆναι· εἰπέ μοι· καὶ τίς ἂν τοῦτο εἴποι; εἰ δὲ μὴ ἐβούλετο, τίς αὐτὸν ἠνάγκασε; τίς ἐβιάσατο; τί δὲ καὶ προέπεμψεν ἀπαγγέλλοντας προφήτας, ὅτι σταυρωθήσεται, μὴ μέλλων σταυροῦσθαι μηδὲ βουλόμενος τοῦτο ὑπομεῖναι; τίνος δὲ ἕνεκεν καὶ *ποτήριον* καλεῖ τὸν *σταυρόν,* εἴγε μὴ ἐβούλετο σταυρωθῆναι; τοῦτο γὰρ ἐνδεικνυμένου ἐστὶ τὴν *ἐπιθυμίαν,* ἣν ἔχει περὶ τὸ πρᾶγμα. ὥσπερ γὰρ τοῖς διψῶσι τὸ ποτήριον ἡδύ, οὕτως καὶ αὐτῷ τὸ σταυρωθῆναι. διὸ καὶ ἔλεγεν· *ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν,* οὐχ ἁπλῶς εἰπὼν τοῦτο, ἀλλὰ διὰ τὴν αἰτίαν ταύτην, ἐπειδὴ μετὰ τὴν ἐσπέραν ὁ σταυρὸς αὐτὸν διεδέχετο.

ὁ τοίνυν καὶ *δόξαν* τὸ πρᾶγμα καλῶν καὶ τῷ μαθητῇ *ἐπιτιμῶν,* ὅτι διεκώλυσεν αὐτόν, καὶ τὸν *καλὸν ποιμένα* ἐντεῦθεν δεικνὺς ἀπὸ τοῦ σφάττεσθαι *ὑπὲρ τῶν προβάτων,* καὶ *ἐπιθυμίᾳ ἐπιθυμεῖν* λέγων τὸ πρᾶγμα καὶ ἑκὼν ἐπὶ τοῦτο ἐρχόμενος, πῶς παρακαλεῖ *μὴ γενέσθαι τοῦτο*; εἰ δὲ μὴ ἐβούλετο, τί δύσκολον ἦν διακωλῦσαι τοὺς ἐρχομένους ἐπὶ

---

13 Mt. 26,39 20 cf. Mt. 20,22 21 – 23 Lc. 22,15 25 cf. Joh. 11,4 cf. Mt. 16,22 – 23 26 Joh. 10,11 27 Lc. 22,15 28 Mt. 26,39

---

4 – 8 Ps.-Dionysius, de div. nom. 2,6, PG 3, 644 C 6 – 13 10 – 11 PG 3,644 C 13 – 15 17 – 256,3 Iohannes Chrys., in illud: pater, si possibile est, transeat, PG 51,35,19 ab imo – 36,10 ab imo

---

MT

---

15 πατριαρχείου] πατριαρχίου T 18 εἴποι] εἴπῃ M 25 ὁ *om.* T 26 ἐντεῦθεν] ἐνταῦθα T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Item relectum est aliud testimonium ex eodem codicello sancti Dionisii episcopi Atheniensis et martyris ex libro diuinorum nominum, et collatum est similiter textus testimonii continens ita:

Discreta est autem benignissima circa nos dei operatio per hoc, quod secundum nos ex nobis integre uereque humanatus est uerbum, quod est supra substantiam; et operari et pati quanta humanae eius diuinae operationi congruunt praecipua ac probabilia. his namque pater et spiritus nulla ratione communicauit, nisi quis dixerit secundum benignissimam et misericordem uoluntatem.

Quae abscisa sunt ex eodem testimonio ab eisdem:

Et per omnem sublimissimam et ineffabilem dei operationem, quam operatus est secundum nos factus incommutabilis, eo quod deus et dei uerbum.

Item relectum est ex eodem codicello testimonium sancti Iohannis Chrisostomi ex sermone illo: *Pater, si possibile est, transeat a me calix iste*, ⟨cuius initium: *Profundam sectionem*⟩ et collatum est similiter cum libro menbranatio, qui est ex bibliotheca uenerabilis patriarchii huius regiae ciuitatis ⟨textu⟩ testimonii continente ita:

Tanta beneficia per crucem et facta sunt et fiunt, et non uult crucifigi; dicito mihi: et quis ergo hoc dixerit? si autem non uolebat, quis ei necessitatem fecit? quis uim intulit? ut quid autem et praemisit prophetas adnuntiantes, quod crucifigeretur, dum crucifixurus non erat nec uolens hoc pati? ut quid autem et *calicem* uocat *crucem*, si utique nolebat crucifigi? hoc enim ostendentis est, quantum *desiderium* circa hanc rem habuit. quemadmodum enim sitientibus calix suauis est, ita et eidem crucifigi. propter quod et dicebat: *desiderio desideraui hoc pascha manducare uobiscum*, non quasi simpliciter hoc dicens, sed propter causam hanc, eo quod post uesperum crux eum susciperet. qui ergo ⟨et⟩ *gloriam* hanc rem uocabat et discipulo *increpabat*, eo quod eum prohiberet, et *bonum pastorem* ex hoc ostendebat, quod occideretur *pro ouibus*, et *desiderio desiderasse* hanc rem dicebat et sponte ad hoc ueniebat, quomodo rogat *non fieri hoc*? si autem non

---

VPG BR MNL K

---

1 item] idem R dionisii] diunisii B¹ dyonisii R 1–2 atheniensis] athiniensis P 2 martyris] martiris NL K collatum] conlatu B¹ collatus B² L collactum K¹ textus] testus L 3 continens] contenens B 4 hoc *om.* M 5 integre] integrae V humanatus] humanatum B² L² 6 operationi] operationis N operator K ac] hac V 7 ratione] racione VG quis dixerit] quid dixeris K 7–8 benignissimam] benignissimum G 10 omnem] omne N 11 incommutabilis] incommotabilis M quod] quam VP dei] deus N 12 chrisostomi] chrysostomi P chrisostimi B¹ christo stomi B² grisostimi K 13 est *om.* P οὗ ... τομήν = ⟨cuius ..... sectionem⟩ *om.* VPG BR MNL K 14 collatum] conlatum B menbranatio] menbranati. V¹ *ras.* menbranacio ML K bibliotheca] biblitheca G biblioteca ML bibliotecha R K uenerabilis] uenerabili N 14–15 patriarchii] patriarchi V 15 regiae] reige G regie NL τὸ κείμενον = ⟨textu⟩ *om.* VGP BR MNL K testimonii] testimonio G M testimoniis N continente] contenens B¹ continens B² continentis R 16 beneficia] benefitia V et¹ *om.* L mihi] michi N 17 necessitatem] necessitate V 18 et] ex B¹ adnuntiantes] adnunciantes V R annuntiantes G NL K annunciantes M crucifixurus] crucifixus V¹G 19 uolens] uoles P utique] utiquae P¹ 20 ostendentis] ostenderitis V ostendentes B¹ est *om.* V hanc] quam R 20–21 quemadmodum] quemammodum P 21 enim *om.* L sitientibus] sencientibus V sicientibus G N ita] item L et¹] ut G *om.* N eidem] idem B¹ K ei G¹ 22 pascha] pasca VG L K 23 hanc et eo K¹ susciperet] suscipere VP ergo] erglo B¹ etglo B² 24 καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG BR MNL K uocabat] uocabit L¹ discipulo] discipulum B² M (!) 25 ouibus] uobis VP B¹R N K nobis G L 26 ad hoc] adhuc V rogat] rogabat VPG hoc non fieri N hoc *om.* BR ML K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

τοῦτο; νῦν δὲ καὶ ὁρᾷς αὐτὸν ἐπιτρέχοντα τῷ πράγματι. ὅτε γοῦν ἐπῆλθον αὐτῷ, *λέγει τίνα ζητεῖτε; οἱ δὲ λέγουσιν· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, λέγει· ἰδοὺ ἐγώ εἰμι· καὶ ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἔπεσον χαμαί.* ὁ οὖν οὕτω πηρώσας αὐτοὺς πρότερον καὶ δείξας, ὅτι ἠδύνατο διαφυγεῖν, τότε ἑαυτὸν ἐξέδωκεν, ἵνα μάθῃς, ὅτι οὐκ ἀνάγκῃ, οὐ βίᾳ, οὔτε τυραννίδι τῶν ἐπελθόντων ἄκων τοῦτο ὑπέμεινεν, ἀλλ' ἑκὼν καὶ βουλόμενος καὶ προαιρούμενος καὶ ἐκ πολλοῦ ταῦτα οἰκονομῶν. διὰ τοῦτο καὶ προφῆται προεπέμποντο, καὶ πατριάρχαι προέλεγον, καὶ διὰ ῥημάτων καὶ διὰ πραγμάτων ὁ σταυρὸς προετυποῦτο.

καὶ γὰρ τοῦ *Ἰσαὰκ* ἡ σφαγὴ τὸν σταυρὸν ἡμῖν ἐδήλου· διὸ καὶ ἔλεγεν· *Ἄβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο, ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμὴν καὶ εἶδε καὶ ἐχάρη.* εἶτα ὁ μὲν πατριάρχης *ἐχάρη* βλέπων τὴν εἰκόνα τοῦ σταυροῦ, αὐτὸς δὲ παρῃτεῖτο τὸ πρᾶγμα; καὶ Μωυσῆς δὲ οὕτω τοῦ Ἀμαλὴκ περιεγένετο, ἐπειδὴ τὸν τύπον ἐπεδείκνυτο τοῦ σταυροῦ. καὶ μυρία ἂν ἴδοι τις ἐν τῇ παλαιᾷ γενόμενα, ἃ τὸν σταυρὸν προδιαγράφει· τίνος οὖν ἕνεκεν οὕτως ἐγίνετο, εἴ γε ὁ σταυροῦσθαι μέλλων οὐκ ἐβούλετο τοῦτο γενέσθαι; καὶ τὸ μετὰ τοῦτο δὲ ἔτι ἀπορώτερον· εἰπὼν γάρ· *παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο·* ἐπήγαγε· *πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ.* ἐντεῦθεν γάρ, ὅσον κατὰ τὴν ῥῆσιν, δύο θελήματα ἐναντία ἀλλήλοις δείκνυται, εἴ γε ὁ μὲν πατὴρ βούλεται αὐτὸν σταυρωθῆναι, αὐτὸς δὲ οὐ βούλεται, καίτοι γε πανταχοῦ ὁρῶμεν αὐτὸν τὰ αὐτὰ τῷ πατρὶ βουλόμενον, τὰ αὐτὰ προαιρούμενον. καὶ γὰρ ὅταν λέγῃ· *δὸς αὐτοῖς καθὼς ἐγὼ καὶ σὺ ἕν ἐσμεν, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἓν ὦσιν,* οὐδὲν ἄλλο λέγει, εἰ μὴ τὸ μίαν εἶναι γνώμην πατρὸς καὶ υἱοῦ. καὶ ὅταν λέγῃ· *τὰ ῥήματα, ἃ ἐγὼ λαλῶ, οὐ λαλῶ ἐγώ, ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων ποιεῖ τὰ ἔργα,* ταυτὸ τοῦτο δείκνυται. καὶ ὅταν λέγῃ· *ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ* καὶ *ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα* καὶ *οὐ δύναμαι ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιεῖν οὐδέν,* οὐ τοῦτο δηλῶν λέγει, ὅτι ἐξουσίας ἀπεστέρηται ἢ τοῦ λαλεῖν ἢ τοῦ ποιεῖν, ἄπαγε, ἀλλὰ μετὰ ἀκριβείας δεῖξαι βουλόμενος σύμφωνον αὐτοῦ τὴν γνώμην καὶ τὴν ἐν ῥήμασι καὶ τὴν ἐν πράγμασι καὶ τὴν ἐν πάσαις

---

2 – 3 Joh. 18,4 – 6 | 8 cf. Gen. 22,10 | 8 – 9 Joh. 8,56 | 14 – 15 Mt. 26,39 | 18 – 19 Joh. 17,21 | 20 – 21 Joh. 14,10 | 21 – 22 Joh. 7,28 | 22 Joh. 5,30

MT

---

5 ἄκων] κακῶν M | 9 – 10 πατριάρχης ἐχάρη] τῶν πατριαρχῶν M | 12 ἴδοι] ἴδῃ T | 16 μὲν *om.* M | 20 ὁ² *om.* T | 21 ἑαυτοῦ] ἐμοῦ M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

uolebat, quid difficile erat prohibere ad hoc uenientes? nunc autem et uides eum accurrentem in hanc rem. cum enim super eum uenirent, *dicit: quem queritis? qui dixerunt: Iesum* ⟨*Nazarenum*⟩, *ait: ecce ego sum; et abierunt retro et ceciderunt in terram.* qui igitur ita eos prius cecauerat et ostenderat, quia poterat effugire, tunc seipsum tradidit, ut discas, quod non necessitati, neque ui, neque per tyrannidem inruentium nolens hoc sustinuit, sed sponte et uolens et preeligens et olim haec dispensans. ideo et prophetae praemittebantur, et patriarchae praedicabant, et uerbis et rebus crux praefigurabatur.
etenim *Isaac* occisio crucem nobis demonstrabat; unde et dicebat: *Abraham pater uester exultauit, ut uideret diem meum, et uidit et gauisus est.* ergo partriarcha *gauisus est* uidendo imaginem crucis, ipse uero recusabat ipsam rem? et Moyses quoque ita Amalech superauit, quia figuram crucis ostendebat. et milia milium utique quis cernat in ueteri scriptura facta, quae crucem praesignabant. ut quid igitur ita fiebant, si is qui crucifigi futurus erat, hoc fieri nolebat? et quod sequitur plus difficilius est; dicens enim: *transeat a me calix iste*, addidit: *uerumtamen non sicut ego uolo, sed sicut tu.* ex hoc enim, quantum secundum sermonem, duae uoluntates contrariae sibi demonstrantur, siquidem pater uult eum crucifigi, ipse uero non uult, dum quando ubique uidimus eum eadem cum patre uolentem, eadem preelegentem. nam quando dicit: *da eis quemadmodum ego et tu unum sumus, ut et ipsi in nobis unum sint*, nihil aliud dicit, nisi quod una est uoluntas patris et filii. et quando dicit: *uerba, quae ego loquor, non ego loquor, pater uero in me manens facit opera*, hoc ipsum ostenditur. et quando dicit: *a me ipso non loquor* et *a me ipso non ueni et a me ipso non possum quicquam facere*, non hoc ostendendo dicit, quod potestate frustretur uel loquendi uel faciendi, absit, sed exacte ostendere uolens consonum eius esse propositum tam in uerbis quam in rebus ⟨et⟩ in

---

VPG BR MNL K

---

1 quid] quod VPG uenientes] ueniens BG uides eum] uidentem VG uidemte P^1 uidente P^2 1–2 accurrentem] occurrentem V^1 2 cum] cui V N enim … uenirent] eni eu nec superuenirent N uenirent] uenerunt G 3 ναζωραῖον = ⟨nazarenum⟩ *om.* VPG BR MNL K ecce] egce G *om.* L terram] terra N 4 cecauerat] caecauerat P M secauerat R effugire] effugere P^2 B^2RG MNL K tradidit] tradedit V 5 necessitati] necessitate B^2RG M neque[1]] nequae P per M *add.* tyrannidem] tyrrannidem P tirannidem G K inruentium] irruentium M in reuerentium K nolens] uolens K 6 sustinuit] sustenuit B^1 preeligens] preelegens B^1 praeeligens G predicens L olim] olym N haec] hoc P^1 hochoc L hec K et ideo R prophetae] profetae P prophete R NL 7 praedicabant] praedicebant P BG NL K rebus] r.bus P^1 *ras.* praefigurabatur] praefigurabitur R preficurabatur N 8 isaac] ysaac RG NL K demonstrabat] demonstrauit V^1 abraham] abraam B^1 L habraham G K uester] noster L 9 uideret] uiderit B^1 et[1] *om.* BR K (Vulg.) gauisus[1]] gauissus P N gauisus[2]] gauissus P N est gauisus K 10 uidendo] illioendo N imaginem] ymaginem R L K quoque] quoquae P^1 quidem K 11 amalech] amalec G L superauit et quia V 12 quae] quem VP K que NL crucem] cruce R praesignabant] designabant L ita] ista M^2 fiebant] fiebat L is] his G N K 13 crucifigi futurus] crucifigiturus L futurus] futuras N fieri] fierit G^1 difficilius] diffilius V 14 addidit] addit VPG hoc *om.* V 15 duae] due RG NL K uoluntates] uoluntas V uoluntatis B^1 contrariae] contrarie NL K 16 siquidem] siquide P^1 uero G *add.* uidimus] uidemus BR MNL 17 uolentem] uoluntate V uolente N preelegentem] perlegentem VP legentem B^1 prelegentem B^2G M K prerelegentem NL quemadmodum] quemammodum P 18 sumus unum L nihil] nichil RG N dicit] dixit L 19 dicit] dicitur V ego[1] *om.* VP 20 facit *om.* N 20–21 non … ipso[1] *om.* L 21 possum] posum V^1 quicquam] aliquid K hoc *om.* K 22 ostendendo] ostendo N K potestate] postest.ate P *ras.* potestatat B^1 frustretur] frustetur N faciendi] fatiendi V exacte] ex uoce VPG ex te R ex hac te N 23 rebus] rebusque B καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG BR MNL K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

οἰκονομίαις πρὸς τὸν πατέρα καὶ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν οὖσαν, καθὼς καὶ ἤδη πολλάκις ἀπεδείξαμεν. τὸ γὰρ *ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ* οὐκ ἐξουσίας ἀναίρεσις, ἀλλὰ συμφωνίας ἀπόδειξις.

Εἰσὶ δὲ καὶ τὰ ἑπόμενα τοῦ αὐτοῦ λόγου τὰ καὶ ἀποκοπέντα ἐκ τῆς παρούσης χρήσεως παρὰ τῶν αὐτῶν Μακαρίου τε καὶ Στεφάνου οὕτως·

Πῶς οὖν ἐνταῦθά φησι· *πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ;* τάχα εἰς πολὺν ὑμᾶς ἀγῶνα ἐνεβάλομεν, ἀλλὰ διανάστητε, εἰ γὰρ καὶ πολλὰ τὰ εἰρημένα· ἀλλ' εὖ οἶδα, ὅτι νεάζει ὑμῶν ἡ προθυμία· πρὸς γὰρ αὐτὴν λοιπὸν τὴν λύσιν ὁ λόγος ἐπείγεται. τίνος οὖν ἕνεκεν οὕτως εἴρηται; πρόσεχε μετὰ ἀκριβείας· πολὺ δυσπαράδεκτος ἦν ὁ τῆς σαρκώσεως λόγος· ἡ γὰρ ὑπερβολὴ τῆς φιλανθρωπίας αὐτοῦ καὶ τὸ μέγεθος τῆς συγκαταβάσεως τοῦτο φρίκης ἔγεμε καὶ πολλῆς ἐδέετο κατασκευῆς ὥστε παραδεχθῆναι· ἐννόησον γάρ, ἡλίκον ἦν ἀκοῦσαι καὶ μαθεῖν, ὅτι ὁ θεός, ὁ ἄρρητος, ὁ ἄφραστος, ὁ ἀπερινόητος, ὁ ἀόρατος, ὁ ἀκατάληπτος, *οὗ ἐν τῇ χειρὶ τὰ πέρατα τῆς γῆς, ὁ ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ποιῶν αὐτὴν τρέμειν, ὁ ἁπτόμενος τῶν ὀρέων καὶ καπνίζονται,* οὗ τὴν ῥοπὴν τῆς συγκαταβάσεως οὐδὲ τὰ Χερουβὶμ ἐνεγκεῖν ἠδυνήθη, ἀλλὰ *τὰς ὄψεις ἀπέκρυπτον τῇ προβολῇ τῶν πτερύγων,* οὗτος ὁ *πάντα νοῦν* ὑπερβαίνων καὶ πάντα λογισμὸν κινῶν, παραδραμὼν ἀγγέλους ἀρχαγγέλους ⟨καὶ⟩ πάσας τὰς ἄνω δυνάμεις τὰς νοερὰς κατεδέξατο γενέσθαι ἄνθρωπος καὶ σάρκα τὴν *ἀπὸ γῆς καὶ πηλοῦ πλασθεῖσαν* ἀναλαβεῖν καὶ εἰς μήτραν ἐλθεῖν παρθενικὴν καὶ ἐννεαμηνιαῖον κυοφορηθῆναι χρόνον καὶ γαλακτοτροφηθῆναι καὶ τὰ ἀνθρώπινα πάντα παθεῖν. ἐπεὶ οὖν οὕτω παράδοξον ἦν τὸ μέλλον ἔσεσθαι, ὡς καὶ γενόμενον παρὰ πολλοῖς ἀπιστεῖσθαι, πρῶτον μὲν προφήτας προπέμπει τοῦτο αὐτὸ ἀπαγγέλλοντας. καὶ ὁ μὲν πατριάρχης αὐτὸ προανεφώνει λέγων· *ἀνέβης ἐκ βλαστοῦ, υἱέ μου, ἀναπεσὼν ἐκοιμήθης ὡς λέων.* ὁ δὲ Ἡσαίας λέγων· *ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσι*

---

2 Joh. 14,10 6 Mt. 26,39 13 Ps. 94,4 13 – 14 Ps. 103,32 15 Is. 6,2 16 Phil. 4,7 18 Iob 38,14 22 – 23 Gen. 49,9 23 – 258,1 Is. 7,14

---

6 – 260,13 Iohannes Chrys. in illud: pater, si possibile est, transeat, PG,51,36,10 ab imo – 38,22

MT

---

1 αὐτὴν] αὐτοῦ T οὖσαν] οὐσίαν MT 9 σαρκώσεως] σαρκὸς M 17 uniuersasque = ⟨καὶ⟩ πάσας *om.* MT 19 ἐννεαμηνιαῖον] ἐννεαμηναῖον M χρόνον κυοφορηθῆναι M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

omnibus dispensationibus cum patre et unam eandemque esse, sicut iam sepius demonstrauimus. illud autem *a me ipso non loquor* non potestatis est peremptio, sed consonantiae probatio.

Sunt autem et sequentia eiusdem sermonis, quae et abscisa sunt ex praesente testimonio ab eisdem Machario et Stephano haec:

〈Quomodo〉 ergo hic ait *uerumtamen non quod ego uolo, sed sicut tu uis*? forsan in multum uos certamen inmisimus, sed attoniti estote, nam etsi plura sunt, quae dicta sunt; sed bene noui, quoniam puuescit deuotio uestra; ceterum ad ipsam resolutionem properat sermo. propter quid ergo ita dictum est? diligenter aduerte: ualde difficile recipiebatur incarnationis ratio, superexcellens enim eius clementia et magnitudo condescensionis eius hoc stupore erat repletum et multo indigebat apparatum ut susciperetur. aduerte ergo, quale erat audire et discere, quod deus, ineffabilis, inenarrabilis, inintellegibilis, inuisibilis, inconprehensibilis, cuius *in manu sunt fines terrae, qui respicit terram et facit eam tremere, qui tangit montes et fumigant*, cuius momentum condescensionis neque Cherubin sufferre potuerunt, sed *facies obcaelabant extensione alarum*, ipse, qui *omnem sensum* supercellit et omne consilium agit, transiliens angelos archangelos uniuersasque intellectuales supernas uirtutes acceptum habuit fieri homo et carnem, *quae de terra et luto formata est*, assumere et in uuluam uenire uirginalem et nouem mensuum tempus in utero portari et lacte nutriri et omnia humana pati. quia igitur ita mirabile erat, quod futurum erat, ut et postquam fieret a pluribus non crederetur, primo quidem prophetas praemittit hoc ipsum praedicantes. et hic quidem patriarcha hoc praeclamabat dicens: *ascendisti de germine, fili mi, recumbens dormisti ut leo*. Isaias uero dicit: *ecce uirgo in utero habebit et pariet*

VPG BR MNL K

---

1 omnibus] omnibusque B eandemque] eandemquae P¹ sepius] saepius P M 2 illud] i.llud V *ras.* consonantiae] consonanciae G 4 et sequentia] exsequentia G et² *om.* G ex … testimonio *om.* K praesente] praesenti M 5 eisdem] eiusdem VPG B¹R K machario] macario P BR NL 6 〈quomodo〉 = πῶς] quod VPG BR K quid MNL quod] sicut N forsan] forsam VPG N 7 inmisimus] immisimus ML peruisimus R estote] stote B¹ sorte R etsi] et ipsa B¹ 8 bene] breue L puuescit] pubescit BRG M K deuotio] deuocio G deuotia N resolutionem] resulutionem L properat] proferat VPG (p-f) 9 propter] pro VPG B MNL secundum R quid] quod N quid est ergo K ita *om.* L K est *om.* K aduerte] at uere G auerte L difficile] diffi.cile B *ras.* recipiebatur] recipieabatur K¹ 10 condescensionis] condiscensionis BR 11 stupore] stuporem VPG R N repletum erat L apparatum] adparata B¹ adparatu B² M K adparatum R NL 12 discere] dicere B¹R inenarrabilis … inuisibilis *om.* N inenarrabilis] inenarabilis V inennarrabilis G inintellegibilis] inintelligibilis RG M K 13 inconprehensibilis] inconpraehensibilis B incomprehensibilis ML K manu] manus ML facit] faci B¹ 14 fumigant] fumigat R fumigabunt N condescensionis] condiscensionis V BR neque] nequae P¹ cherubin] chaerubin P cerubin B¹ cherubim M 15 obcaelabant] obcelabant BR MNL K extensione] et extensione K (ex-et) ipse] ipsi V supercellit] superexcellit L¹ 16 consilium] concilium R angelos] angelus V archangelos] archangelus V archangelosque K uniuersasque] uniuersasquae P¹ uniuersas BR K uniuersosque N 17 uirtutes] uirtutis V fieri] fiero V¹ 18 assumere] adsumere BR assummere K nouem] noue VP¹ mensuum] mensium P²G R L suum M 19 quia] qui N mirabile ita K futurum] dicturum R et² *om.* L 20 non crederetur = ἀπιστεῖσθαι primo] primum V praemittit] praemisit B preminit L premictit K 21 patriarcha] patriarchas K praeclamabat] praeclabat B¹ proclamabat M K 22 recumbens] recunbens L isaias] esaias P MNL ysaias R esayas G K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, καὶ ἐτέρωθι πάλιν· *εἴδομεν αὐτὸν ὡς παιδίον, ὡς ῥίζαν ἐν γῇ διψώσῃ*, γῆν διψῶσαν τὴν μήτραν λέγων τὴν παρθενικὴν διὰ τὸ μὴ δέξασθαι σπέρμα ἀνθρώπου μηδὲ συνουσίας ἀπολαῦσαι, ἀλλὰ χωρὶς γάμων αὐτὸν τεκεῖν. καὶ πάλιν· *παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν, καὶ ἐξελεύσεται ῥάβδος ἐκ τῆς ῥίζης Ἰεσσαὶ καὶ ἄνθος ἐκ τῆς ῥίζης ἀναβήσεται*· καὶ ὁ Ἱερεμίας· *οὗτος ὁ θεὸς ἡμῶν, οὐ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν. ἐξεῦρε πᾶσαν ὁδὸν ἐπιστήμης ⟨καὶ⟩ ἔδωκεν αὐτὴν Ἰακὼβ τῷ παιδὶ αὐτοῦ καὶ Ἰσραὴλ τῷ ἠγαπημένῳ ὑπ' αὐτοῦ. μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη*. καὶ ὁ Δαυὶδ τὴν παρουσίαν αὐτοῦ τὴν ἐν σαρκὶ δηλῶν ἔλεγεν· *καταβήσεται ὡς ὑετὸς ἐπὶ τόκον καὶ ὡσεὶ σταγὼν ἡ στάζουσα ἐπὶ τὴν γῆν*, ὅτι ἀψοφητὶ καὶ ἀταράχως εἰς τὴν μήτραν ἦλθε τὴν παρθενικήν. ἀλλ' οὐκ ἤρκεσε ταῦτα μόνον, ἀλλὰ καὶ παραγενόμενος, ἵνα μὴ νομισθῇ φαντασία τὸ γινόμενον, οὐ τῇ ὄψει μόνον πιστοῦται τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ καὶ χρόνῳ πολλῷ καὶ τῷ διὰ πάντων ἐλθεῖν τῶν ἀνθρωπίνων. οὐδὲ γὰρ ἁπλῶς εἰς ἄνθρωπον ἔρχεται ἀπηρτισμένον καὶ πεπληρωμένον, ἀλλ' εἰς μήτραν παρθενικήν, ὥστε ⟨καὶ⟩ κυοφορήσεως καὶ τόκου ἀνασχέσθαι καὶ γαλακτοτροφίας καὶ *αὐξήσεως* καὶ τῷ μήκει τοῦ χρόνου καὶ τῇ διαφορᾷ τῶν ἡλικιῶν πασῶν πιστώσασθαι τὸ γινόμενον. καὶ οὐδὲ ἐνταῦθα ἵσταται ⟨τὰ⟩ τῆς ἀποδείξεως μόνον, ἀλλὰ καὶ περιφέρων τὴν σάρκα ἀφίησιν αὐτὴν τὰ τῆς φύσεως ἐλαττώματα ὑπομεῖναι καὶ *πεινῆσαι* καὶ *διψῆσαι* καὶ *καθευδῆσαι* καὶ *κοπιάσαι*, τέλος καὶ ἐπὶ τὸν σταυρὸν ἐρχόμενος ἀφίησιν αὐτὴν τὰ ⟨τῆς⟩ σαρκὸς παθεῖν. διὰ ⟨γὰρ⟩ τοῦτο καὶ *κρουνοὶ ἱδρώτων κατεφέροντο ἐξ αὐτῆς, καὶ ἄγγελος ἠνίσκετο αὐτὴν διακρατῶν καὶ λυπεῖται καὶ ἀδημονεῖ*. καὶ γὰρ πρὶν ἢ ταῦτα εἰπεῖν φησιν· *ἡ ψυχή μου τετάρακται* καὶ *περίλυπός ἐστιν [ἡ ψυχή μου] ἕως θανάτου*. εἰ γὰρ καὶ τούτων ἁπάντων γενομένων τὸ πονηρὸν τοῦ διαβόλου στόμα διὰ Μαρκίωνος τοῦ Ποντικοῦ καὶ Οὐαλεντίνου καὶ Μανιχαίου τοῦ Πέρσου καὶ ἑτέρων πλειόνων αἱρεσιαρχῶν ἐπεχείρησεν,

---

1 – 2 Is. 53,2 3 – 4 Is. 9,5 4 – 5 Is. 11,1 5 – 8 Baruch 3,36 – 38 8 – 9 Ps. 71,6 14 cf. Lc. 2,40 17 cf. Mt. 4,2 cf. Joh. 4,15 cf. Mt. 8,24 18 cf. Joh. 4,6 19 – 20 Lc. 22,43 – 44 20 – 21 Joh. 12,27 21 Mt. 26,38

---

21 – 260,13 cf. Doctrina patrum 18 IX p. 120

MT

---

1 ἐτέρωθι] ἑτέροθι M ἐτέρωθεν T 2 λέγων] λέγει M 6 *et* = ⟨καὶ⟩ *om.* MT 7 αὐτοῦ καὶ μετὰ M τῆς *om.* M 8 ἐν σαρκὶ] ἐνσαρκα T 11 οὐ] οὖ T 12 τῷ] τὸ T 14 *et* = ⟨καὶ⟩ *om.* MT 16 ⟨τὰ⟩ *om.* MT 18 ⟨τῆς⟩ *cf.* 308,1 19 enim = ⟨γὰρ⟩ *om.* MT ἠνίσκετο] εὑίσκετο M 20 πρὶν ἢ] πρινὴ T 21 [ἡ ψυχή μου] *om.* Lat. *et* 308,5 22 γενομένων] γινομένων T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

filium et uocabunt nomen eius Emmanuhel, et alius iterum: *uidimus eum ut infantem, tamquam radicem in terra sitienti*, terram sitientem uuluam dicens uirginalem, eo quod non susciperet semen hominis neque cohitu frueretur, sed absque nuptu eum congeneraret. et iterum: *puer natus est nobis et filius datus est nobis et egredietur uirga de radice Iesse et flos de radice eius ascendit*. et Hieremias: *hic deus noster, non estimabitur alius praeter eum, inuenit omnem uiam disciplinae et dedit eam Iacob puero suo et Israel dilecto suo. post haec in terris uisus est et cum hominibus conuersatus est*. et Dauid aduentum eius in carne praedicans ait: *discendit sicut pluuia in uellus et sicut stillicidia stillantia super terram*, quoniam absque strepitu et inperturbatione in uterum uirginis uenit. sed non sufficerunt haec tantum, sed et adueniens, ut non putaretur phantasia esse quod fiebat, non aspectu solo rei credulitatem adhibet, sed ⟨et⟩ tempore multo et per omnia humana ueniendo. neque enim simpliciter in hominem uenit perfectum atque conpletum, sed in uuluam uirginalem, ut et utero portaretur et partum tolleraret et lactis alimenta et *incrementum* et per temporis prolixitatem et differentiam omnium aetatum credibilem faceret quod fiebant. sed nec in hoc solum demonstratio stetit, sed circumferens eandem carnem permittit eam, quae contemptibilia sunt naturae, sustinere et *esurire* et *sitire* et *dormire* atque *fatigari*, ad extremum et ad crucem ueniens relinquid eam quae carnis sunt pati. propter hoc enim et *gutte sudorum discendebant de ea, et angelus inueniebatur eam confortare et tristatur et aestuatur*. etenim antequam haec diceret ait: *anima mea turbata est* et *tristis est usque ad mortem*. si enim et his omnibus factis malignum os diaboli per Marcionem Ponticum et Ualentinum et Manicheum Persam et ceteros plures heresum

---

VPG BR MNL K

---

1 uocabunt] uocauit B^1 uocabit B^2 uocabitur G K (Vulg.) emmanuhel] emanuhel P emmanuel G aemmanuhel N emanuel R L K alius = ἑτέρωθι (alibi?) ut G *add.* *om.* L 2 tamquam] quasi L sitienti] sicienti R M sitienti terram *om.* N uuluam] uuuluam K dicens] dicit M 3 non *om.* P L susciperet] susciperit B^1 susceperit B^2RG suscipere N semen] semel G cohitu] coitu P^2 BRG ML K nuptu] nutu G nuptum N 4 est^1] es B^1 *om.* R 5 ascendit] ascendet P^2 B^2 MNL K hieremias] ieremias R K hic est deus G (Vulg.) noster et non M (Vulg.) estimabitur] aestimabitur P B M estimabatur G exiimabitur L 6 eam] eum G israel] israhel P K ierusalem N suo dilecto L 7 est^1] esset VP et^1 ... est^1 *om.* VPG hominibus ... conuersatus N *ras.* aduentum] aduentus N 8 praedicans in carne G discendit] descendit B^2RG MNL K uellus] uelus P uellos B^1 stillicidia] stillitidia V stilicidia P 9 absque] asque G strepitu] stepitu V^1 trepitu N inperturbatione] inperturbationem VP^1 perturbatione BRG M uterum] utero P^1 B^1R NL K 10 sufficerunt] suffecerunt RG M et *om.* MNL putaretur] potaretur V B^1R phantasia] fantasia BR MN fantasma L K 11 καί = ⟨et⟩ *om.* VPG BR MNL K 12 humana] humania V atque] adque V conpletum] perfectum M completum NL 13 partum] portum R partem G tolleraret] toleraret ML lactis] latis M^1 14 incrementum] incrimentum B^1 incremtum N per *om.* M 15 faceret] facerent N fiebant] fiebat B^2 M nec] haec N demonstratio stetit] demonstrationem fecit M^1 demonstratio fecit M^2 16 permittit] permictit K contemptibilia] contemptabilia B^1 L naturae] natura V sustinere] sustenere B^1 esurire] aesurire N exurire K 17 atque] atquae P^1 crucem] crucens V relinquid] relinquit P R L K reliquid G reliquit M eam] ea G carnis] carnes V 18 gutte] guttae P^2 BG M discendebant] descendebant B^2RG MN K descendebat L eam] ea R NL 19 tristatur] tristabatur L estuatur et tristatur G aestuatur] estuatur RG MN K extuatur L turbata] turbabata K^1 20 et^2 *om.* N os] hos G^1 diaboli] diabuli V B 21 marcionem] martionem VP^1 marationem R ponticum] pontificum V^1 ualentinum] ualatinum R persam] persa V K *ras.* per suam R heresum] heresium B^2

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ὅσον τὸ ἐπ' αὐτοῖς, ἀνατρέψαι τὸν τῆς οἰκονομίας λόγον καὶ ἤχησε σατανικήν τινα ἠχὴν λέγων ὅτι „οὐδὲ ἐσαρκώθη οὐδὲ σάρκα περιεβάλετο, ἀλλὰ δόκησις τοῦτο ἦν καὶ φαντασία καὶ σκηνὴ καὶ ὑπόκρισις", καίτοι τῶν παθῶν βοώντων τοῦ θανάτου, τοῦ τάφου, τῆς πείνης· εἰ μηδὲν τούτων ἐγεγόνει, πῶς οὐ πολλῷ μᾶλλον ὁ διάβολος τὰ πονηρὰ ταῦτα ἀνέσπειρε δόγματα τῆς ἀσεβείας; διά τοι τοῦτο ὥσπερ *ἐπείνησεν* ὥσπερ *ἐκοπίασεν* ὥσπερ *ἐκαθεύδησεν* ὥσπερ *ἔφαγεν* ὥσπερ *ἔπιεν*, οὕτω καὶ *θάνατον παραιτεῖται* τὸ ἀνθρώπινον ἐνδεικνύμενος καὶ τὴν ἀσθένειαν τῆς φύσεως τὴν οὐκ ἀνεχομένην ἀπαθῶς ἀπορραγῆναι τῆς παρούσης ζωῆς. εἰ γὰρ μηδὲν τούτων εἰρήκει, εἶχον ⟨ἂν⟩ εἰπεῖν ὅτι „εἰ ἄνθρωπος ἦν, ἔδει αὐτὸν παθεῖν τὰ τοῦ ἀνθρώπου". τίνα δέ ἐστι ταῦτα; μέλλοντα σταυροῦσθαι καὶ δειλιᾶν καὶ *ἀγωνιᾶν* καὶ μὴ ἀπαθῶς ἀπορρήγνυσθαι τῆς παρούσης ζωῆς. τῇ φύσει γὰρ ἔγκειται τὸ φίλτρον τὸ περὶ τὰ παρόντα· διά τοι τοῦτο δεῖξαι βουλόμενος ἀληθῆ τῆς σαρκὸς τὴν περιβολὴν καὶ τὴν οἰκονομίαν πιστώσασθαι μετὰ πολλῆς τῆς ἀποδείξεως τὰ πάθη γυμνὰ προτίθησιν.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν·

Ἀρκούντως ἔχει καὶ τὰ κατὰ τὴν σήμερον ἡμέραν πραχθέντα. τὰ δὲ ὑπόλοιπα τοῦ παρόντος καὶ ἀναγινωσκομένου κωδικίου καθ' ἑτέραν ἀναγινωσκέσθω.

---

5 cf. Mt. 4,2 cf. Joh. 4,6 6 cf. Mt. 8,24 cf. Joh. 21,13 cf. Joh. 4,7 cf. Mt. 26,39
10 cf. Lc. 22,43

MT

---

1 τὸν περὶ τῆς M 8 εἶχον ⟨ἂν⟩ = habuissent

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

auctores temptauit, quantum in ipsis erat, peruertere uerbum dispensationis et insonuit satanicum quendam sonum dicens quia „neque incarnatus est neque carnem induit, sed putatiua hoc erat phantasia et scaena et simulatio", dum quando passiones praeclamarent, mors, sepulchrum et esuries; si nihil horum factum fuisset, quomodo non multo amplius diabolus maligna haec seminaret impietatis dogmata? propter hoc ergo [quem] sicut *esuriuit* sicut *fatigatus est* sicut *dormiuit* sicut *manducauit* sicut *bibit*, sic et *mortem recusat* human⟨u⟩m ostendens et infirmitatem naturae, quae non acquiescit inpassibiliter abscidi de hac uita. si enim nihil horum dixisset, habuissent dicere quia „si homo erat, oportebat eum quae hominis sunt pati". quae uero sunt ista? dum crucifigendus erat et formidare et tediare et non sine *passione* abscidi de hac uita. naturae enim insitus est amor praesentium; propterea ostendere uolens uerum esse carnis indumentum et dispensationem credibilem facere cum multa approbatione easdem passiones nudas proponit. Constantinus piissimus imperator dixit:

Sufficiunt et quae hodierna die relecta sunt. reliqua uero praesentis, qui legitur, codicelli in sequenti secretario relegantur.

VPG BR MNL K

1 uerbum = λόγον (rationem) insonuit] intonuit G insont...ut N *ras.* 2 satanicum] satane cum B¹ sathane cum R satanaticum M¹ sathanicum K quendam] quemdam L 3 putatiua = δόκησις (putatio) putatiua] potatiua B¹R putatiue B² phantasia] fantasia B L fantasma K et¹ *om.* B scaena] scena BR ML K schema G sichena N passiones] passionis BR praeclamare.t V *ras.* 4 sepulchrum] sepulcrum K esuries] esuriens B¹ acsuriens N exuries K nihil] nichil RG N horum] honorum V¹ amplius = μᾶλλον (πλέον) 5 diabolus] diabulus V dyabolus R maligna] malignae M impietatis] impietates B¹ propter] p̄p̄ K ergo] enim G propter hoc ergo [quem] = διά τοι τοῦτο 6 esuriuit] esuriut P¹ exuriuit K fatigatus] fagatus M¹ manducauit] maducauit K bibit] uiuit VP¹ N biuit P² sic] sicut L 7 recusat] recusabat B τὸ ἀνθρώπινον = human⟨u⟩m] humanam VPG BR MNL K quae] quem N acquiescit] ac.quiescit P *ras.* adquiescit BG NL K adquescit M¹ acquiescit = ἀνεχομένην (sustinet) inpassibiliter] impassibiliter M 8 hac] ac B¹ nihil] nichil RG N 10 tediare] taediare PG M sine] si P¹ 12 approbatione] approbationem V adprobatione BR K adprouocatione N prolatione L nudas *om.* M induas N 13 – 15 constantinus ... relegantur *om.* K 14 die] diae P¹ relecta = πραχθέντα (facta) praesentis] presentes BR qui legitur M *marg.* 15 secretario] secratario P secrario N

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ΠΡΑΞΙΣ ΕΝΑΤΗ
ΤΟΜΟΥ ΤΡΙΤΟΥ

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσπότων Φλαβίων Κωνσταντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως αἰωνίου αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος ἔτους εἰκοστοεβδόμου καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου πραότητος ἔτους τρισκαιδεκάτου Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου τῇ ὀγδόῃ τοῦ Μαρτίου μηνός ἰνδικτιῶνος ἑνάτης.

Προκαθημένου τοῦ αὐτοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτω ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης παρόντων καὶ ἀκροωμένων
Νικήτα τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ μαγίστρου τῶν βασιλικῶν ὀφφικίων
Θεοδώρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ὀψικίου καὶ ὑποστρατήγου Θράκης
Σεργίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου
Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου
Ἰουλιανοῦ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ στρατιωτικοῦ λογοθέτου
Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ οἴκου τῶν Ὁρμίσδου
Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτου
Ἰωάννου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κοιαίστωρος
Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων
Θωμᾶ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων
Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ διοικητοῦ τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν
Πέτρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων
Λεοντίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ δομεστίκου τῆς βασιλικῆς τραπέζης.

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, τουτέστι

MT

---

2 ἑνάτη] θ' T 3 τόμου τρίτου] τόμος γ' T 11 ἑνάτης] θ' T 14 οὕτω *om.* T
26 κοιαίστωρος] κυαίστορος T 27 ὑπάτων πατρικίου M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ACTIO NONA

In nomine domini Iesu Christi dei et saluatoris nostri imperantibus a deo coronatis et serenissimis nostris dominis Flauiis Constantino quidem piissimo et a deo decreto magno principe perpetuo augusto et imperatore anno uicessimo septimo et post consolatum eius a deo instructae mansuetudinis anno tertio decimo Heraclio uero et Tiberio a deo conseruandis eius fratribus anno uicessimo secundo octaua die mensis Martii indictione nona.

Praesedente eodem piissimo et Christo dilecto magno imperatore Constantino in secretario sacri palatii quod cognominatur Trullus et per iussionem eius a deo instructae serenitatis praesentibus et audientibus
Niceta glorioso exconsule patricio et magistro imperialium officiorum
Theodoro glorioso exconsule patricio et comite imperialis obsequii et substratego Thrachiae
Sergio glorioso exconsule patricio
Paulo glorioso exconsule patricio
Iuliano glorioso exconsule patricio et militari logothaetha
Constantino glorioso exconsule patricio et curatore imperialis domus Hormisde
Anastasio glorioso exconsule patricio et locum agente comitis imperialis excubiti
Iohanne glorioso exconsule patricio et questore
Polieucto glorioso exconsule
Thoma glorioso exconsule
Paulo glorioso exconsule et dispositore orientalium prouinciarum
Petro glorioso exconsule
Leontio glorioso exconsule et domestico imperialis mensae.

Conueniente quoque et sancta ac uniuersali concilio, quae per imperialem sanctionem congregata est in hac a deo conseruanda regia urbe, id est

---

VPG BR(11) K

---

2 nona] VIIII BG IX R 4 domini nostri iesu VPG 5 et[1]] ac BR *om.* K quidem piissimo P[2] *add.* 6 augusto] aḡ V[1] auḡḡ PG uicessimo septimo] XXVIII BRG uicesimo septimo K 7 consolatum] consulatum G consulatus K tertio decimo] XIII VPG BR heraclio] haeraclio P heracleo BR 8 uicessimo secundo] XXII BRG uicesimo secundo K 9 martii] marcii V 11 praesedente] praesidente G K 12 palatii] palacii P[1] palaci P[2] 14 niceta] niceta. P *ras.* patricio] patritio K officiorum] offitiorum V 15 patricio] patritio VK comite] comiti V obsequii] obsequi VP 15–16 thrachiae] trachiae P thachiae G[1] 17 patricio] patritio V K 18 patricio] patritio K 19 iuliano] iuliane V patricio] patritio V K logothaetha] logotheta P logothetha G 20 exconsule] exconssule P patricio] patritio V K hormisde] hormide P[1] hormisdae P[2]G K 21 patricio] patritio V 22 patricio] patritio V .p. K (!) 23 polieucto] polieuctu V polyeucto P K exconsule patricio G 27 glorioso] g.loī P *ras.* 29 et *om.* V sancta] sancto K uniuersali] uniuersale K concilio *om.* V sanctionem] scanctionem V[1] 30 congregata] congregatus K conseruanda] seruanda VP id est *om.* VPG K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος καὶ
Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου ταύτης Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ
Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως καὶ
Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων
Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Πόρτου, Ἀβουνδαντίου ἐπισκόπου πόλεως Πατέρνου, Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην ὁσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνόδου τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ' αὐτῶν ἀναφορᾷ καὶ
Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥαβέννης Θεοδώρου
Βασιλείου ἐπισκόπου πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἐφέσου
Σισινίου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θράκης
Γεωργίου ἐπισκόπου Κυζίκου
Μαρίνου ἐπισκόπου Σάρδεων
Φωτίου ἐπισκόπου Νικαίας
Ἰωάννου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος
Ἰωάννου ἐπισκόπου Σίδης
Σισινίου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως Φρυγίας
Μακροβίου ἐπισκόπου Σελευκείας Ἰσαυρίας
Γεωργίου ἐπισκόπου Βυζίης Θράκης
Γρηγορίου ἐπισκόπου Μιτυλήνης
Σεργίου ἐπισκόπου Σηλυβρίας
Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μεθύμνης
Θεογνίου ἐπισκόπου Κίου
Γεωργίου ἐπισκόπου Καμουλιανῶν

MT

15 – 16 ἀρχιεπισκόπου] ἐπισκόπου M 27 βυζίης] βιζύης T 29 σηλυβρίας] σιλυβρίας T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Theodoro et Georgio uenerabilibus presbiteris et Iohanne uenerabile diacono locum repraesentantibus sanctissimi ac beatissimi archiepiscopi ⟨antiquae Romae⟩ Agathonis et
Georgio uenerabile atque sanctissimo archiepiscopo ⟨huius⟩ magnae Constantinopoleos nouae Romae et
Petro deo amabili presbitero et monacho et locum seruante sedis Alexandriae magnae ciuitatis et
Georgio relegioso presbitero monacho et apocrisiario Theodori uenerabilis locum seruantis sedis Hierusolimorum
Iohanne episcopo ⟨ciuitatis⟩ Portuense, Abundantio episcopo ciuitatis Paterne, Iohanne episcopo ciuitatis Regitanae, locum praesentantibus uenerabilis quod circa antiquam Romam est centum uiginti quinque deo amabilium episcoporum concilii, qui etiam per suas subscriptiones declarantur in suggestione ab eis facta ad piissimum principem Constantinum et
Theodoro relegioso presbitero et locum seruante Theodori deo amabilis archiepiscopi Rauennae
Basilio episcopo ciuitatis Gortinae insulae Cretae
Theodoro episcopo Ephesi
Sisinnio episcopo Heracliae Thraciae
Georgio episcopo Cizici
Marino episcopo Sardeorum
Photio episcopo Nitiae
Iohanne episcopo Calcedone
Iohanne episcopo Sides
Sisinnio episcopo Hierapoleos Phrigiae
Macrobio episcopo Seleutiae Hisauriae
Georgio episcopo Bizis Thraciae
Gregorio episcopo Mitilenae
Sergio episcopo Silimbriae
Andrea episcopo Metimne
Theognio episcopo Cii
Georgio episcopo Camuliani

VPG K

---

2 repraesentantibus] presentantibus K τῆς πρεσβυτέρας ῥώμης = ⟨antiquae romae⟩ *om.* VPG K agathonis] agatonis K 4 uenerabile] uenerabili G atque] atquae P ταύτης = ⟨huius⟩ *om.* VPG K 6 monacho] monaco K seruante] seruanti V 8 relegioso] religioso G K presbitero et monacho V¹ monacho] monaco K apocrisiario] apocrisario V apochrisiario P uenerabilis *om.* K 9 hierusolimorum] hierosolimorum G 10 πόλεως = ⟨ciuitatis⟩ *om.* VPG K portuense et abundantio V 11 uenerabilis] uenerabilibus P² uenerabile G 12 centum uiginti quinque] CXXV VPG etiam] et K 15 relegioso] religioso G K et locum] locumque K theodori] theodoro K 17 episcopo] episcopi V¹ gortinae] gurtine K 19 sisinnio] sisinno P¹ thraciae] thratiae P traciae K 20 cizici] zcizici K¹ 22 photio] pontio V fotio K nitiae] niciae K 23 calcedone] calchedone V chalcedone P calcedoniae G 25 hierapoleos] hierapholeos V phrigiae] prigiae V frigiae K 26 seleutiae] releutiae VP seleuciae K 27 bizis] uizis K thraciae] thrachiae V traciae K 28 mitilenae] mitilaene V mytiline P mitylenae G mitilene K 29 silimbriae] sylymbriae P sylimbriae G 30 metimne] metymne P methimne K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Γενεσίου ἐπισκόπου Ἀναστασιουπόλεως
Πλάτωνος ἐπισκόπου Κίννης
Ἰωάννου ἐπισκόπου Δασκυλίου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Βερίσσης
Στεφάνου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου
Λογγίνου ἐπισκόπου Τίου
Δομετίου ἐπισκόπου Πλουσίαδος
Γεωργίου ἐπισκόπου Κώου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Μύνδου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἐρίζων
Γρηγορίου ἐπισκόπου Καντάνου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Λάππης
Εὐλαλίου ἐπισκόπου Ζηνωνοπόλεως
Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Δαλισάνδου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ὄλβης
Θεοφάνους τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου τοῦ ἐν Σικελίᾳ εὐαγοῦς μοναστηρίου ἐπιλεγομένου Βαίων
Γεωργίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ῥενάτης διακειμένης ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ
Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης Δόμου Ἀρσικίας διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην.

Καὶ καθεσθέντων τῶν ἐνδοξοτάτων πατρικίων καὶ ὑπάτων καὶ πάντων τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλῶν ἐπισκόπων κατὰ τάξιν ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Τρούλλου σεκρέτῳ, προκειμένων ⟨ἐν μέσῳ⟩ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν εὐαγγελίων, Κωνσταντῖνος ὁ θεοσεβέστατος ἀρχιδιάκονος τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ πριμμικήριος τῶν θεοσεβεστάτων νοταρίων Γεωργίου τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως εἶπε·

Μέμνηται ἡ θεόσοφος ὑμῶν βασιλεία καὶ ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ὡς κατὰ τὴν χθὲς ἡμέραν ἀντεβλήθησαν πρὸς τὰ βιβλία τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου διάφοροι χρήσεις ἐκ τοῦ ἐπιδοθέντος κωδικίου παρὰ Μακαρίου καὶ Στεφάνου καὶ διελαλήθη εἰς ἑτέραν τὰ

MT

3 ἐπισκόπου τοῦ δασκυλίου T 4 ἐπισκόπου *om.* M 12 καντάνου] καντανοῦ M 14 ζηνωνοπόλεως] ζηνουπόλεως M 15 δαλισάνδου] δαλισανδοῦ M 19 ῥενάτης] ῥενᾶ τῆς T 21 κόνωνος] κωνωνος T 25–26 in medio = ⟨ἐν μέσῳ⟩ *om.* MT 27 ἀρχιδιάκονος = diaconus

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Genesio episcopo Anastasiopoleos
Platone episcopo Cinne
Iohanne episcopo Dascilii
Theodoro episcopo Iustinianopoleos Gurdi
Theodoro episcopo Uerisse
Stephano episcopo Heraclie Ponti
Longino episcopo Tii
Dometio episcopo Plusiados
Georgio episcopo Choensi
⟨Iohanne episcopo Myndi⟩
Iohanne episcopo Erizon
Gregorio episcopo Cantani
Iohanne episcopo Lappis
Eulalio episcopo Zenonopoleos
Constantino episcopo Dalisandi
Theodoro episcopo Olbis
Theofane relegioso presbitero et abbate ⟨uenerabilis⟩ monasterii Siciliae, quod cognominatur Baias
Georgio presbitero et monacho monasterii Renati, quod situm est in antiqua Roma
Conon⟨e⟩ et Stephano presbiteris et monachis monasterii quod cognominatur Domus Arsitia, quod similiter situm est in antiqua Roma.

Et residentibus gloriosissimis patriciis et consulibus et omnibus uenerabilibus et deo amabilibus episcopis secundum ordinem in eodem secretario Trulli, prepositis in medio sanctis et inmaculatis Christi dei nostri euangeliis, Constantinus deo amabilis diaconus huius sanctissimae dei catholicae et apostolicae magnae ecclesiae et primicerius deo amabilium notariorum Georgii sanctissimi archiepiscopi Constantinopoleos dixit:

Meminit deo instructum uestrum imperium ac sancta et uniuersalis sinodus, quod hesterno die collata sunt cum libris uenerabilis patriarchii diuersa testimonia ex codicello, qui oblatus est a Machario et Stephano et interlocutio facta est, ut in subsequenti reliqua

VPG BR(23) MNL(23) K

2 platone] plathonae PG cinne] cynnae PG 4 gurdi] gardi G¹ 9 choensi] coensi G K 10 ⟨iohanne episcopo myndi⟩ *om.* VPG K 11 erizon] erizo G 12 gregorio] georgio VPG 14 zenonopoleos] zinonopoleos K 16 theodoro] theodore V olbis] albis V¹ 17 theofane] theophane G K relegioso] religioso G K ῥώγγοῦς = ⟨uenerabilis⟩ *om.* VPG K 19 monacho] monanacho V¹ monasterii] monasteri P monasterei G renati] senati VPG quod situm est] positi K 20 conon⟨e⟩] conono VPG monachis] monacho V mona P¹ monac P² monacis K monasterii] monasteri P 23 et¹ *om.* K residentibus] resedentibus BR presidentibus K patriciis] patritiis V B uenerabilibus] uenerablibus V 24 trulli et prepositis K 25 sanctis et inmaculatis] sancti et inmaculati G inmaculatis] immaculatis M euangeliis] euangelii G aeuangeliis N 26 sanctissimae] sanctissimi VPG catholicae] catolicae P et¹] atque K magnae] dei K 27 notariorum] oratoriorum M georgii] georgiis V georgi B georgio N¹ constantinopoleos] constantinopoleus BR 28 sinodus] synodus RG MNL K P² *marg.* 29 hesterno] esterno VP hesterna BR externo L externa K die] diae B collata] conlata B collota N uenerabilis] uenerabili N patriarchii] patriarchi VR patriarchiepiscopi N 30 machario] macario P BR NL interlocutio] interlocucio V ut] et N subsequenti] *subsequente* B¹

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ὑπόλοιπα τοῦ αὐτοῦ κωδικίου ἀναγνωσθῆναι. εἱστήκεισαν δὲ πρὸ βήλου Πέτρος ἐπίσκοπος Νικομηδείας, Σολομῶν ἐπίσκοπος Κλανέου, Ἀντώνιος ἐπίσκοπος Ὑπαίπων, Θεόδωρος ἐπίσκοπος Μελιτήνης, Γεώργιος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ, Ἀναστάσιος διάκονος καὶ νοτάριος ὁ πλοϊέκδικος, Στέφανος διάκονος καὶ καγκελλάριος, Διονύσιος διάκονος καὶ καγκελλάριος, Γεώργιος μοναχὸς ὁ κατὰ Μάκαριν, Ἀναστάσιος πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς καὶ Στέφανος μοναχὸς ὁ μαθητὴς Μακαρίου· καὶ εἰ παρίσταται τῷ θεοσόφῳ ὑμῶν κράτει καὶ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τούτους εἰσελθεῖν, ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Οἱ μνημονευθέντες ἄνδρες εἰσίτωσαν.

Καὶ εἰσῆλθον.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Ἀναγινωσκέσθω τὰ ἤδη πραχθέντα.

Καὶ ἀνεγνώσθησαν.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε·

Προκομιζέσθω τὸ ἐπιδοθὲν κωδίκιον τῶν χρήσεων παρὰ Μακαρίου καὶ Στεφάνου πρὸς τὸ τὰ ἐπίλοιπα ἀναγνωσθῆναι καὶ ἀντιβληθῆναι πρὸς τὰ βιβλία τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου.

Καὶ προεκομίσθη.

Ὅπερ λαβὼν Διογένης ὁ μεγαλοπρεπέστατος ἀσεκρέτης καὶ βασιλικὸς σεκρετάριος ἀνέγνω ἔχον οὕτως·

Τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἐκ τοῦ περὶ τριάδος καὶ σαρκώσεως λόγου·

Καὶ ὅταν λέγῃ· *θεέ μου, θεέ μου, ἱνατί με ἐγκατέλιπες*, ἐκ προσώπου ἡμετέρου λέγει.

Καὶ μετ' ὀλίγα·

Καὶ ὅταν λέγῃ· *πάτερ, εἰ δυνατόν, τὸ ποτήριον τοῦτο παρελθέτω, πλὴν μὴ τὸ ἐμὸν θέλημα γένηται, ἀλλὰ τὸ σόν· τὸ πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής*, δύο θελήματα ἐνταῦθα δείκνυσι, τὸ μὲν ἀνθρώπινον, ὅπερ ἐστὶ τῆς σαρκός, τὸ δὲ θεϊκόν. τὸ γὰρ ἀνθρώπινον διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς παραιτεῖται τὸ πάθος, τὸ δὲ θεϊκὸν αὐτοῦ

22 Mt. 27,46 24 Mt. 26,39 24–25 Lc. 22,42 25 Mt. 26,41

22 Ps.-Athanasius, de incarn. et c. Arianos 2, PG 26,988 C 1–3 24–270,3 Ps.-Athanasius, de incarn. et c. Arianos 21, PG 26,1021 B 10–C 9

MT

1 εἱστήκεισαν] εἱστήκησαν M 2 ὑπαίπων] ὑπέπων T 3 μελιτήνης] μελιτηνῆς M 4 καγκελλάριος] καγγελάριος M 5 καγκελλάριος] καγγελάριος M μάκαριν] μάκρην T (*cf.* 276,12) 6 καὶ[1] *om.* M στέφανος ὁ μόναχος T 7 τούτους] τοῦ M 11 καὶ ... εἶπον] εἶπεν M 19 ἀσεκρέτης] ἀσεκρέτις M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

eiusdem codicelli relegerentur. assistunt autem prae uelo Petrus episcopus Nicomediae, Solomon episcopus Clanei, Antonius episcopus Hypepon, Theodorus episcopus Melitinae, Georgius diaconus et carthophilax, Anastasius diaconus et ⟨notarius⟩ defensor nauium, Stephanus diaconus et cancellarius, Dionisius diaconus et cancellarius, Georgius monachus [Macari] ⟨cata Macarin⟩, Anastasius presbiter et monachus et Stephanus monachus discipulus Macari; et si uidetur deo instructo uestro imperio et uestrae sanctae sinodo hos ingredi, suggerimus ad quod placuerit.

Constantinus piissimus imperator et sancta sinodus dixerunt:

Memorati uiri ingrediantur.

Et ingressi sunt.

Constantinus piissimus imperator et sancta sinodus dixerunt:

Relegantur quae dudum gesta sunt.

Et relecta sunt.

Constantinus piissimus imperator dixit:

Proferatur codicellus testimoniorum, qui oblatus est a Macario et Stephano, quatenus reliqua relegantur et conferantur ad codices uenerabilis patriarchii.

Et prolatus est.

Quem accipiens Diogenes magnificus a secretis et imperialis secretarius relegit ⟨habentem⟩ ita:

Sancti Athanasii ex sermone de trinitate et incarnatione:

Et quando dicit: *deus, deus meus, ut quid me dereliquisti*, ex persona nostra dicit.

Et post pauca:

⟨Et quando dicit⟩: *pater, si possibile est, transeat a me calix iste, uerumtamen non mea uoluntas fiat, sed tua; spiritus prumptus, caro autem infirma*, duas uoluntates hic ostendit, et unam quidem humanam, quae est carnis, aliam autem diuinam. quod enim humanam propter infirmitatem carnis refugiebat passionem, diuinam autem eius prump-

---

VPG BR MNL K

---

1 eiusdem] eidem G¹ assistunt] adsistunt BR N K absistunt L 1–2 nicomediae] nicomedio B nicodemie L nicomediae dixit salomon G 2 solomon] salamon B salomon G MN K salomone K episcopus¹] episcopo K hypepon] hippepon V ypepon BR K hyppepon M yppepon NL 3 melitinae] meletine P B MNL K diaconus¹] diacono N carthophilax] chartophilax PG N cartofilax B cartophylax M carthofilax NL diaconus²] diacono N νοτάριος = ⟨notarius⟩ *om.* VPG BR MNL K 4 diaconus¹] diacono N dionisius] diunisius V B diaconus²] diacono N 5 monachus] monachos V monacus P K monacho N [macari]] machari G maharii M macarii R N macharii L K κατὰ μάκαριν = ⟨cata macarin⟩ *om.* VPG BR MNL K 5–6 anastasius ... macari *om.* G 5 monachus²] monacus P K 6 monachus] monacho N monacus K macari] machari P macharii MNL K 7 sinodo] synodo PG R MNL K ad] at VP 8 sinodus] synodus G MNL 9–11 memorati ... dixerunt *om.* N 11 sinodus] synodus PG ML 12 dudum] dum K 13 relecta] relicta B 15 testimoniorum] testimomoniorum N macario] machario PG M K stephano] stefano P 16 conferantur] confe N ad] adad V uenerabilis] uenerabiles B¹ uenerabili N patriarchii] pathriarchi VG patriarchi P¹ 18 diogenes] diogenis BR a secretis] adsecretis N ἔχον = ⟨habentem⟩ (*cf.* 273,6) 20 athanasii] anasthasii V atanasi B ex sermone] ex ermone P¹ incarnatione] incarnatio B¹ 21 dereliquisti] derelinquisti V persona nostra] personarum N dicit] dic.it P *ras.* 23 καὶ ὅταν λέγῃ = ⟨et quando dicit⟩ *om.* VPG BR MNL K uerumtamen] ueruntamen L 24 prumptus] promptus RG MNL K 25 aliam] alia V diuinam] diuina V 26 humanam] humanum P² BR NL K refugiebat] refugebat L fugiebat K 26–271,1 prumptam] prumptum VP promptam R MNL K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

πρόθυμον. ὥσπερ καὶ ὁ Πέτρος ἀκούσας περὶ τοῦ πάθους ἐδειλίασε καὶ εἶπεν· *ἵλεώς σοι, κύριε*, ἐπιτιμῶν δὲ αὐτῷ ὁ κύριος λέγει· *ἄπελθε ὀπίσω μου, σατανᾶ, σκάνδαλόν μου εἶ ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων*, οὕτως καὶ ἐνταῦθα νοεῖται.

Εἰσὶ δὲ καὶ τὰ ἀποκοπέντα ἐκ τῆς αὐτῆς χρήσεως παρὰ τῶν αὐτῶν Μακαρίου καὶ Στεφάνου οὕτως·

Γενόμενος γὰρ *ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων* παραιτεῖται τὸ πάθος ὡς ἄνθρωπος, θεὸς δὲ ὢν καὶ κατὰ τὴν οὐσίαν τὴν θεϊκὴν ἀπαθὴς ὑπάρχων προθύμως ἀνεδέξατο τὸ πάθος καὶ τὸν θάνατον.

Βασίλειος ὁ θεοφιλὴς ἐπίσκοπος Γορτύνης εἶπεν·

Ἰδού, εὐσεβέστατε δέσποτα, πρὸς οἷς τὸ ἓν θέλημα τὸ ὑποσχεθὲν παρ' αὐτῶν οὐκ ἀπέδειξαν, ἀλλὰ καὶ δύο θελήματα ἐκ τῆς παρούσης καὶ ἀναγνωσθείσης τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου χρήσεως τηλαυγῶς παρέστησαν.

Στέφανος μοναχὸς ὁ μαθητὴς Μακαρίου εἶπεν·

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος ἐν τῷ περὶ υἱοῦ δευτέρῳ λόγῳ φανερῶς παριστᾷ ἓν θέλημα ἐπὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ φάσκων· „τὸ γὰρ ἐκείνου θέλειν οὐδὲ ὑπεναντίον θεῷ, θεωθὲν ὅλον".

Βασίλειος ⟨ὁ θεοφιλὴς⟩ ἐπίσκοπος Γορτύνης εἶπε·

Ποῖον θέλημα λέγεις τὸ „θεωθέν", θεῖον ἢ ἀνθρώπινον; εἰ γὰρ τὸ θεῖον εἶπῃς, τὸ θεῖον θεώσεως οὐ δεῖται, εἰ δὲ τὸ ἀνθρώπινον, δηλονότι δύο θελήματα καὶ διὰ τῆς παρούσης ἄκων σημαίνεις χρήσεως.

Δομέτιος ὁ θεοφιλὴς ἐπίσκοπος Πλουσιάδος εἶπεν·

Αἰτῶ τὸ θεόστεπτον τοῦ δεσπότου κράτος καὶ τὴν ἁγίαν σύνοδον ἐλθεῖν εἰς μέσον Γεώργιον τὸν εὐλαβέστατον μοναχὸν τὸν συμμαθητὴν τοῦ Στεφάνου καὶ ἐρωτηθῆναι, εἰ καλῶς δογματίζει Στέφανος.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Λεγέτω Γεώργιος ὁ εὐλαβέστατος, εἰ ὀρθῶς δογματίζει Στέφανος ὁ μοναχὸς ὁ συμμαθητὴς αὐτοῦ.

---

1 *cf.* Mt. 26,41 1–2 Mt. 16,22–23 6 Phil. 2,7

6–8 Ps.-Athanasius, de incarn. et c. Arianos 21, PG,26,1021 C 9 – 1024 A 1 15–18 Gregorius Naz., or. 30,12, PG 36,117 C 6–7; SC 250 (1978) 12,5–6

MT

1 σοι] σῦ T 4 αὐτῆς] αὐτοῦ M τῶν αὐτῶν *om.* M 6 γὰρ *om.* M 16 θεῷ *om.* M 17 deo amabilis = ⟨ὁ θεοφιλὴς⟩ *om.* MT 18 εἶπῃς] εἶποις M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

tam. sicut et Petrus audiens de passione formidauit et dixit: *propitius ⟨sis⟩ tibi, domine*, increpans autem eum dominus dicit: *uade retro me, satanas, scandalum mihi es, quia non sapis quae dei sunt, sed quae hominum*, ita et hic intellegitur.

Sunt autem et quae abscisa sunt ex eodem testimonio ab eisdem Macario et Stephano ita:

Factus quippe *in similitudinem hominum* refugiebat passionem ut homo, deus uero existens, qui est secundum diuinam essentiam inpassibilis, prumpte suscipiebat passionem et mortem.

Basilius deo amabilis episcopus Gortinae dixit:

Ecce, piissime domine, ad hoc quod unam uoluntatem, quae ab eis promissa fuerat, non ostenderunt, sed et duas uoluntates ex praesenti, quae relecta est, sancti Athanasii testimonio luce clarius ostenderunt.

Stephanus monachus discipulus Macarii dixit:

Sanctus Gregorius Theologus in libro secundo de filio manifeste ostendit unam uoluntatem in domino nostro Iesu Christo inquiens: „illius enim uelle nec contrarium est deo, deificatum totum".

Basilius deo amabilis episcopus Gortinae dixit:

Qualem uoluntatem dicis quae „deificata" est, diuinam an humanam? si enim diuinam dixeris, quod diuinum est deificationem non indiget, si autem humanam, procul dubio duas uoluntates et ex praesenti testimonio etiam nolens significas.

Dometius deo amabilis episcopus Plusiados dixit:

Postulo a deo coronatam domini fortitudinem et sanctam sinodum, ut ueniat in medium Georgius relegiosus monachus condiscipulus huius Stephani et interrogetur, si bene dogmatizat Stephanus.

Constantinus piissimus imperator et sancta sinodus dixerunt:

Edicat Georgius relegiosus, si recte dogmatizat Stephanus monachus condiscipulus eius.

VPG BR MNL K

---

1 passione] pasione G propitius] propicius G ⟨sis⟩ (*cf.* 299,14) *om.* VPG BR MNL K 2 uade] uado VG M satanas] sathanas R L K mihi] michi N 3 hominum] homini sunt N intellegitur] intelligitur RG ML K 4 autem *om.* G abscisa] abscisi B macario] machario PG MN stephano] sthepano P 5 similitudinem] similitudine P BRG ML K 6 inpassibilis] impassibilis ML prumpte] promte P N prompte R ML K 8 gortinae] gurtinae V gordinae M gordiane L *om.* K 10 quae] quod BR M² relecta] relectum BR M sancti] sancta V¹ athanasii] anastasii V R atanasi B 12 stephanus] sthefanus P sthephanus R monachus] monacus G¹ K monacho N macarii] macharii PG M K 13 gregorius] georgius G theologus] theologusum P² theolocus B secundo libro M secundo] secundum N manifeste] manifestante L¹ 14 nec] ne V MNL K 15 deificatum.totum M *ras.* 16 gortinae] gurtinae V gortyne P gordinae ML 17 dicis] dicit B deificata] dei facta V 18 dixeris] dixeritis N deificationem] deificatione RG ML K dubio] duuio P 19 et *om.* M¹N nolens] uolens V¹ 20 dometius] domecius B episcopus deo amabilis G 21 postulo] postolo P¹ postula M¹N postulat M² coronatam] coronatum VPG B domini nostri fortitudinem M fortitudinem domini L sanctam] sancta P¹ sinodum] synodum PG R MNL 22 relegiosus] religiosus RG ML K religioso N monachus] mocus P¹ monacus P² moenachus B monacho N condiscipulus] cumdiscipulus N huius] eiusdem M eius NL interrogetur] interrogatur N si bene] siue N 22 – 23 dogmatizat] docmatizat P 24 piissimus] piissimis V sinodus] synodus PG R MNL 25 relegiosus] religiosus RG MNL K monachus] monacus P K monacho N condiscipulus] cumdiscipulus R discipulus N

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Γεώργιος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς εἶπε·

Πάντῃ, δέσποτα, παρὰ τὸν σκοπὸν τῶν ἁγίων πατέρων διαλέγεται, πατρομάχος ἐστίν. Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις ἑτέρα τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου λόγου δωδεκάτου καὶ ἀντεβλήθη ⟨ὁμοίως⟩ πρὸς βιβλίον χαρτῷον τῆς βιβλιοθήκης τυγχάνον τοῦ ἐνταῦθα εὐαγοῦς πατριαρχείου, τὸ κείμενον τῆς χρήσεως ἔχον οὕτως·

Οὐκοῦν τό· *οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σὺ* μεταμόρφωσιν καὶ μεταπλασμὸν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐκ τῆς ἀνάνδρου δειλίας εἰς εὐτολμίαν πνευματικὴν εὖ μάλα παραδηλοῖ. Εἰσὶ δὲ καὶ τὰ πρὸ τῆς χρήσεως, ἅτινα κακούργως οἱ αὐτοὶ Μακάριός τε καὶ Στέφανος οὐ παρεξέβαλον, οὕτως·

Παραιτεῖται τοιγαροῦν *τὸ ποτήριον* τῆς τῶν σταυρωσάντων αὐτὸν ἀφιλοθεΐας οἱονεί πως ἤδη διὰ τούτου κατηγορῶν καὶ ὑπόκειται μὲν τὸ δεῖμα τοῦ παθεῖν ἐν αὐτῷ διὰ τὸ ἀνθρώπινον, κατευνάζεται δὲ παραχρῆμα τῇ τοῦ ἐνοικοῦντος λόγου ῥώμῃ τε καὶ εὐσθενείᾳ. θέα γάρ, ὅπως παραδεικνύει μὲν ἐν αὐτῷ τὸ ἀνθρώπινον ἡ παραίτησις, τὸ δὲ τῆς θεότητος ἀκαμπὲς ἐξέλαμψεν εὐθύς. ἔφη γὰρ πρὸς τὸν ἐν οὐρανοῖς πατέρα· *πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ.* ἀνθρωποπρεπῶς δὲ καὶ τοῦτό φησιν, ἐπεὶ κατά γε *τὸ εἶναι θεὸς* οὐκ ἔξω τῶν τοῦ πατρὸς θελημάτων ἐστί, μᾶλλον δὲ αὐτός ἐστιν ἡ βούλησις τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, εἴπερ ἐν σοφίᾳ καὶ τὸ θέλειν ἐστὶ τοῦ πατρός, *σοφία* δὲ *ὁ υἱός*, ὅτι δὲ καὶ θέλησις ὀνομάζεται τοῦ πατρὸς ὁ μονογενὴς σαφηνιεῖ λέγων ὁ θεσπέσιος μελῳδός· *κύριε ἐν τῷ θελήματί σου παρέσχου τῷ κάλλει μου δύναμιν*· ἐν Χριστῷ γὰρ *ἡ πᾶσα δόσις τῶν οὐρανίων ἀγαθῶν παρὰ* τοῦ θεοῦ καὶ *πατρός*. ἀλλ' ὥς τε μιᾶς τε καὶ ὁμοουσίου τῆς ἁγίας οὔσης τριάδος καὶ μιᾶς θεότητος ἐν αὐτῇ νοουμένης, πῶς οὐκ ἂν εἴη θέλημα ταυτὸν πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος; πρεπωδέστατα τοίνυν τῷ τῆς ταπεινώσεως σχήματι καὶ ὡς ἄνθρωπος

---

7 Mt. 26,39 11 Mt. 26,39 15 – 16 Mt. 26,39 16 Phil. 2,6 18 1. Cor. 1,24 19 – 20 Ps. 29,8 20 – 21 Jac. 1,17

---

7 – 8 Cyrillus Alex., comm. in Matth., lib XII, cf. p. 274,3 11 – 274,8 Cyrillus Alex., comm. in Matth., lib. XII, cf. PG 72,456 A 1 – 7

MT

---

4 similiter = ⟨ὁμοίως⟩ *om.* MT 5 πατριαρχείου] πατριαρχίου T 7 – 8 ἀνθρωπίνης] ἀνθρώπου T 9 τε *om.* M 18 καὶ τὸ ... σοφία *om.* M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Georgius relegiosus monachus dixit:

Omnino, domine, extra intentionem sanctorum patrum disputat, aduersarius ΠΑΤΡΟΜΑΧΟC ЄCTIN patrum exsistens.

Item relectum est ex eodem codicello alterum testimonium sancti Cirilli de interpraetatione euangelii secundum Matheum sermoni duodecimo quod collatum est similiter cum libro chartatio bibliothecae huius uenerabilis patriarchii, textum testimonii habentem sic:

Ergo idem: *non sicut ego uolo, sed sicut tu* transformationem et transfigurationem naturae humanae de exuirata formidine in audatiam spiritalem bene nimis significat.

Sunt autem et ante hoc testimonium, quae callide praedictus Macarius et Stephanus non deflorauerunt, hoc modo:

Recusat itaque ipsum *calicem* crucifigentes se dei amatores non esse tamquam per hoc accusans et subest quidem in eo pauor passionis propter humanitatem, conpescitur autem continuo uirtute inhabitantis uerbi ac fortitudine. considera namque, quomodo ostendit quidem in se quod humanum est ipsa recusatione, quod autem deitatis est indeflexibile effulsit statim. ait enim ad patrem, qui in caelis est: *uerumtamen non sicut ego uolo, sed sicut tu uis*. humanitatis uero condecenter et hoc ait, nam secundum quod *deus est* non extra uoluntatem est patris, magis autem ipse est uoluntas dei et patris, si utique in sapientia et ipsum uelle est patris, *sapientia* uero est *filius*; quia igitur et uoluntas patris nominatur unigenitus explanat dicens laudabilis cantor: *domine in uoluntate tua praestetisti decori meo uirtutem*. in Christo namque est *omne donum* caelestium *bonorum a* deo et *patre*. alias autem una et consubstantialis sancta exsistente trinitate et una deitate in ea intellegenda, quomodo non erit uoluntas eadem patris et filii et spiritus sancti?

VPG BR MNL K

---

1 relegiosus] religiosus B^2RG M K relegioso N monachus] monacus P monacho N 2 domine] domne P^1 B intentionem] mentionem L 2 – 3 ΠΑΤΡΟΜΑΧΟC ЄCTIN] NOTPONAXOC ЄTIN V ita et pomacho- cetin R ΠΑΤΡΜΑΧΟC ЄCTIN M VAPPOMAXOC ЄCTIN N *om.* L ΠΑΤΡΟΜΟΧΟC ЄCTIN K 3 patrum] patrem P^1 exsistens] ex.sistens V *ras.* existens PG R MNL 4 relectum] relatum L est *om.* B cirilli] cyrilli P BR MNL K interpraetatione] interpretatione G N 5 euangelii] aeuangelii N sermoni] sermon.. V^1 *ras.* sermone BR M collatum] cellatum V conlatum B K cum] con N K 6 chartatio] carthatio V chartacio P^2 cartatio BR MN chatacio K uenerabilis] uenerabili N patriarchii] patriiarchii V 7 idem] id est K non V^2 *add.* transformationem] transformatione N et transfigurationem *om.* N transfigurationem] figurationem V^1 8 humanae] humunae K exuirata] exsuperata BR exuperata G formidine] fortitudine L audatiam] audaciam P^2G ML audatia BR spiritalem] spiritale B^1 spiritualem M 9 testimonium] testimonio V^1 callide] callidae B macarius] macharius P B^2 *marg.* MNL K 10 deflorauerunt] defloraruntK modo] homo V 10 – 11 modo ⟨subdistinctio⟩ recusat N *nota* 11 amatores] amatoris V 12 accusans] accussans N conpescitur] compescitur ML 13 uirtute] uirtutem BR inhabitantis uerbi] inhabitantibus uerbum N fortitudine] fortitudinem B^2R formidine L considera] comsidera P^1 namque] nanque L 13 – 14 ostendit quidem] ostendat quid N 14 ipsa] et ipsas G recusatione] secusatione V secussatione P excusationes G 15 enim] autem M 16 humanitatis] humanitas B^2 uero] adeo N hoc] fio L^1 ait] a.it P *ras.* nam] non G 17 est uoluntatem G .si G *ras.* 18 et ipsum ... sapientia *om.* G est^2] et L quia igitur et] qui igitur est K uoluntas] uolutas B^1 19 cantor] cantur V 20 decori meo] decorem eo N 21 et^1 *om.* B et a patre L alias autem = ἄλλως τε et una VPG una^2] unam MNL consubstantialis] consubstantiali BR NL K consubstantialem M sancta] sanctam M exsistente] existente PG R NL K exsistentem M trinitate] trinitatem MNL K una^2] unam MNL deitate] deitatem ML 21 – 22 in ea N *bis* 22 intellegenda] intelligenda B^2RG L K intelligendam M erit] erat V^1 BR

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ὑποδειλιῶν ἠρέμα τὸν παρὰ φύσιν τε καὶ ἐξ ἀρᾶς εἰσβεβηκότα θάνατον, διαπτύων δὲ πάλιν ὡς θεὸς τό· *οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, φησίν, ἀλλ' ὡς σύ.* θέα δέ, ὅπως ἐν Χριστῷ πρὸς τὴν ἀνωτάτω λοιπὸν εὐτολμίαν ἡ τοῦ ἀνθρώπου μετεπλάττετο φύσις, ἐδιδάσκετο γὰρ ἤδη πως μηδὲ αὐτὸν τὸν ἀμειδῆ καταπτοεῖσθαι θάνατον, εἰ προσίοι μάλιστα χρησίμως διὰ θεόν· ἐν γὰρ δή τοι τούτῳ πολὺς ὁ μισθός, ὅτι τὸ οὕτως ἀπηχθημένον καὶ τῇ φύσει πολεμιώτατον προσιέμεθα διὰ θεὸν μανθανούσης ⟨καὶ ἀρχούσης⟩ τῆς ἡμετέρας φύσεως ἐν πρώτῳ Χριστῷ κατανδρίζεσθαι καὶ κρατεῖν κατὰ τῶν οὕτω δεινῶν καὶ δυσαντήτων εἰς ἔφοδον.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε·

Πρὸς οἷς τὸ ἓν θέλημα, ὅπερ διεβεβαιοῦσθε σύ τε Στέφανος καὶ ὁ σὸς διδάσκαλος Μακάριος, οὐ παρεστήσατε ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν διὰ τοῦ παρ' ὑμῶν ἐπιδοθέντος κωδικίου, ἀλλὰ καὶ δύο θελήματα ἐν ταῖς ἐγκειμέναις ἐν τῷ αὐτῷ κωδικίῳ χρήσεσι εὕρομεν τρανῶς βοῶντα Ἀθανάσιον τὸν ἀοίδιμον, εἰ καὶ τὰ μάλιστα κατὰ ἀποκοπὴν καὶ συσκιασμὸν τὸν εἰθισμένον ὑμῖν τὰς τοιαύτας χρήσεις παρερμηνεύσαντες προηγάγετε. ὁρίζομεν τοίνυν, ἡνίκα σαφῶς ἀπεδείχθητε ἐπ' ἀνατροπῇ τῶν θείων διδαγμάτων σπουδάσαντες καὶ τὰς τῶν ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων διδασκαλίας παραφθείραντες, τῶν αἱρετικῶν δὲ μᾶλλον τὴν γνώμην ἀναδεξάμενοι καὶ τοῖς παρ' αὐτῶν δογματισθεῖσι κατακολουθήσαντες ἐπὶ λύμῃ τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ πάσης ὑμᾶς ἱερατικῆς ἀξίας καὶ λειτουργίας ἀλλοτρίους ὑπάρχειν, τοὺς δὲ ἤδη μεταμεληθέντας καὶ προανηνεγμένους ἐπισκόπους τε καὶ κληρικούς, τοὺς καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐν μέσῳ ἑστῶτας καὶ ὀρθοδόξως σὺν ἡμῖν ὁμολογοῦντας συνορῶμεν εἰς τοὺς ἰδίους μὲν καθεσθῆναι τόπους, τοὺς δὲ παρ' αὐτῶν ὑποσχεθέντας τῆς οἰκείας αὐτῶν πίστεως ἑνωμότους λιβέλλους καθ' ἑτέραν ἡμῖν παρασχέσθαι.

---

2 Mt. 26,39

MT

---

6 et incipiente = ⟨καὶ ἀρχούσης⟩ *om.* MT 7 κατὰ] καὶ M 11 τοῦ ἀληθινοῦ κυρίου M 12 ἀληθινοῦ *om.* M 13 χρήσεσι καὶ εὕρομεν M 16 καὶ² *om.* M 18 λύμῃ] λύπῃ M 20 καὶ³ *om.* M 21 ἑστῶτας ἐν μέσῳ T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

congruentissime igitur ad humilitatis habitum et ut homo subformidans tacite mortem, quae extra naturam et ex maledicto intromissa est, respuens autem iterum ut deus: *non sicut ego uolo*, ait, *sed sicut tu*. ⟨cerne⟩ itaque, quomodo in Christo ad summam post hoc fidutiam hominis transformabatur natura, docebatur quippe iamiamque nec ipsam seueram mortem pertimescere, si praesertim utiliter ad eam accederet propter deum; in hoc enim plurima est mercis, quia ad id quod ita odibile et naturae infestum est accedimus propter deum discente et incipiente nostra natura in primo Christo uiriliter agere et praeualere contra sic uehementes et noxios uenientum in cursus.

Sancta sinodus dixit:

⟨Ad hoc quod unam uoluntatem, quam asseruistis⟩ tu, Stephane, et tuus magister Macarius, non ostendistis in incarnationis dispensatione domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri per codicellum a uobis oblatum, sed et duas uoluntates in testimoniis in eodem codicello positis inuenimus aperte clamante Athanasio laudabile, quamuis detruncata et obcelata sint iuxta quod soliti estis eadem testimonia, quae peruerse interpraetantes protulistis. definimus igitur, postquam aperte approbati estis ad subuersionem diuinarum dedogmatum festinare et sanctorum ac probabilium patrum doctrinas corrumpere et hereticorum magis sensum assumere et quaeque ab eis dogmatizata sunt sectari ad contagium orthodoxae plebis ab omni uos sacerdotali dignitate et ministerio alienos exsistere, eos autem, qui iam paenitentiam egerunt, et superius nominatos tam episcopos quam clericos, qui et nunc in medio assistunt et recte una nobiscum confitentur, praeuidimus in propriis quidem locis residere, libellos autem, quos promiserunt propriae eorum fidei cum iureiurando in subsequenti nobis offerre.

VPG BR MNL K

---

2 naturam] natura V iterum *om.* G 3 θέα = ⟨cerne⟩] carnem VPG B¹R N carnis B² carne ML K 4 fidutiam] fiduciam P² BRG ML K transformabatur] tranformabatur V 5 seueram] se ueram G mortem *om.* G praesertim] praesentiam VP¹ presentim P² praesertim utiliter] presentialiter G utiliter] utitiliter V eam *om.* K 6 mercis] mercisi P merces MNL ad *om.* N ita] ta V¹ ad id ... accedimus = προσιέμεθα (ea admittimus?) 7 deum] dominum L discente] descendente G primo in christo V christo] christi N uiriliter] uirilliter V 8 uehementes] uehementis N et noxios] echosios L noxios] hoxios N hoxias N uenientum] uenientium N 9 sinodus] synodus PG MNL 10 πρὸς οἷς ... διεβεβαιοῦσθε = ⟨ad hoc ... asseruistis⟩ *om.* VPG BR MNL K stephane] stephanae B 11 macarius] macarii V machari P¹ macharii G macharius MN K ostendistis] ostendestis V¹ ostenditis K dispensatione] dispensationis V R 12 oblatum] obbatum K et V² *add.* 13 aperte] aparte B¹ laudabile] laudabiles K et *om.* L 14 obcelata] obcaelata M sint] sunt R L peruerse] peruersae V B interpraetantes] interpretantes P BRG MN interpetrantes L K 15 protulistis] protulisti NL K definimus] difinimus B L de finibus G diffinimus R M² aperte] apertae B condempnatio macarii et stephani L *marg.* approbati] adprobati B NL K 16 diuinarum] diuinorum RG dedogmatum] dogmatum P² BRG L didogmatum M degmatum N didagmatum K 17 assumere] assummere V K adsumere BR 18 orthodoxae] orthodoxiae VP² BR K ortodoxiae P¹ omni] omne B¹R 18 – 19 alienos exsistere] alieno se sistere L 19 exsistere] existere VPG R MNL K qui] quia V M paenitentiam] penitentiam VPG R NL K poenitentiam M egerunt] agerunt N nominatos] nominatus V nominati sunt B 19 – 20 episcopos quam clericos] episcopus quam clericus V 20 nunc] non G assistunt] adsistunt B N K existunt L confitentur] confitenter V¹ confitetur R 21 residere] resedere BR promiserunt] promisserunt V 22 offerre] offerrae V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Ἡ ἁγία σύνοδος ἐξεβόησε·

Πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως ὀρθοδόξου βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη τὸν αἱρετικὸν ἔξω βάλλε τοῦ νέου Εὐτυχοῦς κακὰ τὰ ἔτη τοῦ νέου Ἀπολιναρίου κακὰ τὰ ἔτη τὸν αἱρετικὸν ἔξω βάλλε.

Καὶ ὠθούμενος Στέφανος ὁ μαθητὴς Μακαρίου ἐξεβλήθη.

Πέτρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας, Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Μελιτήνης, Σολομὼν ⟨ὁ θεοφιλέστατος⟩ ἐπίσκοπος Κλανέου, Ἀντώνιος ⟨ὁ θεοφιλέστατος⟩ ἐπίσκοπος Ὑπαίπων, Γεώργιος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ, Ἀναστάσιος διάκονος καὶ νοτάριος ⟨ὁ πλοϊέκδικος⟩, Στέφανος διάκονος καὶ καγκελλάριος, Διονύσιος διάκονος καὶ καγκελλάριος, Ἀναστάσιος πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς καὶ Γεώργιος μοναχὸς ὁ κατὰ Μάκαριν εἶπον·

Ἑτοίμως ἔχομεν καθ' ἑτέραν τοὺς τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως ἐνωμότως ἐπιδοῦναι λιβέλλους.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε·

Τὸ παρ' αὐτῶν αἰτηθὲν γινέσθω· καὶ ἐπεὶ ἱκανῶς ἔχει τὰ κατὰ τὴν σήμερον ἡμέραν κεκινημένα καθ' ἑτέραν τὸ ἤδη ἐπιδοθὲν κωδίκιον ἐκ τῶν τοῦ μέρους τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης εἰς ἀνάγνωσιν καὶ ἀντιβολὴν πρὸς τὰ βιβλία τοῦ εὐαγοῦς τῶν ἐνταῦθα πατριαρχείου προκομιζέσθω. τὰ γὰρ ἕτερα δύο κωδίκια, τὰ τηνικαῦτα ὑπὸ Μακαρίου καὶ Στεφάνου προσδοθέντα καὶ ἀναγνωσθέντα εἰς ἀντιβολὴν ἐλθεῖν οὐ βουλόμεθα διὰ τὸ τὰς ἐν αὐτοῖς ἐμφερομένας χρήσεις, μηδαμῶς εἰς τὴν παροῦσαν δογματικὴν συντείνειν ὑπόθεσιν.

MT

---

3 βάλλε] βάλε M 4 βάλλε] βάλε M 7 ὁ² *om.* T 8 μελιτήνης] μελιτηνῆς M deo amabilis¹ = ⟨ὁ θεοφιλέστατος⟩ *om.* MT deo amabilis² = ⟨ὁ θεοφιλέστατος⟩ *om.* MT 9 θεοφιλέστατος] θεοσεβέστατος M 10 ⟨defensor nauium⟩ = ⟨ὁ πλοϊέκδικος⟩ (*cf.* 268,4) καγκελλάριος] καγγελάριος M 11 καγκελλάριος] καγγελάριος M 12 μάκαριν] μάκρην T (*cf.* 268,5) 19 πατριαρχείου] πατριαρχίου T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Sancta sinodus exclamauit:

Multos annos imperatori orthodoxo imperatori multos annos hereticum foris mitte nouo Euticheti malos annos nouo Apollinari malos annos hereticum foris mitte.

Et inpulsus Stephanus discipulus Macarii foris missus est.

Petrus deo amabilis episcopus Nicomediae, Theodorus deo amabilis episcopus Meletinae, Salomon deo amabilis episcopus Clanei, Antonius deo amabilis episcopus Hypepon, Georgius deo amabilis diaconus et carthophilax, Anastasius diaconus et notarius ⟨defensor nauium⟩, Stephanus diaconus et cancellarius, Dionisius diaconus et cancellarius, Anastasius presbiter et monachus et Georgius monachus cata Macharium dixerunt:

Parati sumus in subsequenti rectae nostrae fidei cum iusiurando libellos offerre.

Sancta sinodus dixit:

Quod ab eis [promissum] ⟨postulatum⟩ est fiat, et quia sufficiunt, quae hodierna die mota sunt, in subsequenti, qui dudum oblatus est codicellus a parte apostolicae sedis antiquae Romae ad legendum et conferendum cum libris hic siti uenerabilis patriarchii proferatur. illos itaque duos codicellos, qui tunc a Macario et Stephano dati atque relecti sunt, ad conferendum uenire nolumus, eo quod testimonia, quae in eis sunt posita, nullatenus ad praesentem dogmaticam causam respiciunt.

VPG BR MNL K

---

1 sinodus] synodus RG MNL 2 imperatori¹] imperator VPG MN orthodoxo] orthodoxe G horthodoxi K imperatori²] imperator VPG MNL K hereticum] haereticum M 3 foris] foras BR MNL K mitte] mitti G micte K 3–4 nouo¹ … mitte *om.* K 3 euticheti] eutycheti B euticleti G euticeti MNL nouo² … annos *om.* G apollinari] appollonari V apolinari B 4 foris] foras MN mitte] micte K 5 inpulsus] impulsus ML inpulsus est stephanus BRG macarii] maccarii V machari P¹ B macharii P²G M macharis K foris] et foris BR foras M 6 nicomediae] nichomediae G K theodorus] theodoros N¹ meletinae] melitinae BR 7 salomon] solomon L hypepon] ypepon B M K yppepon NL 8 chartophilax] cartophilax P M¹ cartofilax BR chartofilax N 8–9 ⟨defensor nauium⟩ (*cf.* 269,3–4; 285,17) 9 diaconus¹] dyaconus R diacono N dionisius] dionisus V diunisius B dyonisius R 10 monachus] monacho N monacus L cata macharium (= κατὰ μάκαριν)] cata macarium P L catamarum BR catha macharium G catamacharius K 11 rectae] recte VP L rete N iusiurando] iuseiurando B iureiurando K offerre] offerrae V 12 sinodus] sinudus V¹ synodus PG R MNL K 13 [promissum]] promisum V αἰτηθὲν = ⟨postulatum⟩ *om.* VPG BR MNL K hodierna] odierna P¹ K die] diae P 14 dudum] dumdum K¹ codicellus] codicellos V apostolicae] apostholicae P apostolice NL sedis] saedis G 15 legendum] laegendum N conferendum] conferendo V hic siti] hc iti V¹ uenerabilis] uenerabili N 16 proferatur] proferator V proferetur N proferantur L duos] duo VP codicellos] codicellus V a *om.* VPG NL K macario] machario G MN K atque] adque P relecti] relicti B¹R L¹ 17 nolumus] nolomus V quae] qui V 18 causam] curam B respiciunt = συντείνειν (adtinent, pertinent)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ΤΟΜΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ
ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΚΑΤΗ

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσπότων Φλαβίων Κωνσταντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως αἰωνίου αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος ἔτους εἰκοστοεβδόμου καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου πραότητος ἔτους τρισκαιδεκάτου Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου τῇ ὀκτωκαιδεκάτῃ τοῦ Μαρτίου μηνός ἰνδικτιῶνος ἑνάτης.

Προκαθημένου τοῦ αὐτοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτω ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης παρόντων καὶ ἀκροωμένων
Νικήτα τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ μαγίστρου τῶν βασιλικῶν ὀφφικίων
Θεοδώρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ὀψικίου καὶ ὑποστρατήγου Θράκης
Σεργίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου
Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου
Ἰουλιανοῦ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ στρατιωτικοῦ λογοθέτου
Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ οἴκου τῶν Ὁρμίσδου
Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτου
Ἰωάννου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κοιαίστωρος
Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων
Θωμᾶ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων
Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ διοικητοῦ τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν
Πέτρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων
Λεοντίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ δομεστίκου τῆς βασιλικῆς τραπέζης.

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, τουτέστι Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος καὶ
Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου ταύτης Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ
Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως καὶ

MT

---

7 εὐσεβεστάτου] θεοσεβεστάτου T 8 εἰκοστοεβδόμου] εἰκοστουεβδόμου T 11 ἑνάτης] ἐννάτης T 26 κοιαίστωρος] κυαίστωρος T 35 εὐλαβεστάτων] θεοφιλεστάτων M 36 πάπα *om.* M (ἀρχιεπισκόπου?) 39 καὶ *om.* M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ACTIO DECIMA

In nomine domini Iesu Christi dei et saluatoris nostri imperantibus a deo coronatis et tranquillissimis nostris dominis Flauiis Constantino quidem piissimo et a deo decreto magno principe perpetuo augusto et imperatore anno uicessimo septimo et post consolatum eius ⟨a deo instructae⟩ mansuetudinis anno tertio decimo Heraclio uero atque Tiberio a deo conseruandis eius fratribus anno uicessimo secundo octaua decima die mensis Martii indictione nona.

Praesedente eodem piissimo et Christo dilecto magno imperatore Constantino in secretario sacri palatii, quod cognominatur Trullus, et ex iussione eius a deo instructae serenitatis praesentibus et audientibus
Niceta glorioso exconsule patricio et magistro imperialium officiorum
Theodoro glorioso exconsule patricio et comite imperialis obsequii et substratego Thraciae
Sergio glorioso exconsule patricio
Paulo glorioso exconsule patricio
Iuliano glorioso exconsule patricio et militari logotheta
Constantino glorioso exconsule patricio et curatore imperialis domus Hormisdae
Anastasio glorioso exconsule patricio et loci seruatore comitis imperialis excubiti
Iohanne glorioso exconsule patricio et questore
Polieucto glorioso exconsule
Thoma glorioso exconsule
Paulo glorioso exconsule et dispositore orientalium prouinciarum
Petro glorioso exconsule
Leontio glorioso exconsule et domestico imperialis mense.

Conueniente quoque et sancta atque uniuersali sinodo, quae per imperialem sanctionem congregata est in hac a deo conseruanda regia urbae, id est
Theodoro et Georgio uenerabilibus presbiteris et Iohanne uenerabile diacono locum representantibus sanctissimi ac beatissimi archiepiscopi antiquae Romae Agathonis et
Georgio uenerabili atque sanctissimo archiepiscopo huius magnae Constantinopoleos nouae Romae et
Petro deo amabili presbitero monacho et locum seruante sedis Alexandriae magnae ciuitatis et

---

VPG K

---

2 decima] Xma V 4 nostri *om.* VP 5 tranquillissimis] tranquillimis PG a *om.* K 6 augusto] agusto V imperatore] imperatori K uicessimo] uicesimo K 7 consolatum] consulatum G K ⟨a deo instructae⟩ *om.* VP K tertio decimo] XIIImo VP 8 conseruandis] seruatis VPG uicessimo] uicesimo V 9 octaua decima] decima octaua K martii] marcii V macii K 11 piissimo] piisimo K secretario] secratario VP 14 glorioso] gloriosissimo VP magistro] magistrum VP 14 – 15 magistro ... patricio et *om.* K 15 obsequii] obsequi VP K thraciae] trachiae V 18 logotheta] loghothetae K 19 glorioso] gloriosissimo VP 28 et *om.* V atque] adque P uniuersali] uniuersale K sinodo] synodo P K sanctionem] scanctionem V¹ scancionem P 29 deo] dei P² urbae] urbe P K id est] .i. K 30 georgio ac (a P) uenerabilibus VP 31 representantibus] presentantibus K 32 uenerabili] uenerabile K archiepiscopo] arciepiscopo V magnae] magna V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων
Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Πόρτου, Ἀβουνδαντίου ἐπισκόπου πόλεως Πατέρνου, Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην ὁσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνόδου τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ' αὐτῶν ἀναφορᾷ καὶ
Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥαβέννης Θεοδώρου
Ἰωάννου ἐπισκόπου ⟨πόλεως⟩ Θεσσαλονίκης
Βασιλείου ἐπισκόπου πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου
Φιλαλήθους ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἐφέσου
Σισινίου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θρᾴκης
Πλάτωνος ἐπισκόπου Ἀγκύρας Γαλατίας
Γεωργίου ἐπισκόπου Κυζίκου
Μαρίνου ἐπισκόπου Σάρδεων
Πέτρου ἐπισκόπου Νικομηδείας
Φωτίου ἐπισκόπου Νικαίας
Ἰωάννου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος
Ἰωάννου ἐπισκόπου Σίδης
Θεοδώρου ἐπισκόπου Μελιτήνης
Ἰουστίνου ἐπισκόπου Τυάνων
Ἀλυπίου ἐπισκόπου Γαγγρῶν
Κυπριανοῦ ἐπισκόπου Κλαυδιουπόλεως
Πολυεύκτου ἐπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας
Θεοδώρου ἐπισκόπου Σταυρουπόλεως Καρίας
Ἰσιδώρου ἐπισκόπου Ῥόδου
Σισινίου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως Φρυγίας
Μακροβίου ἐπισκόπου Σελευκείας Ἰσαυρίας
Γεωργίου ἐπισκόπου Βυζίης Θρᾴκης
Γρηγορίου ἐπισκόπου Μιτυλήνης

MT

5 ἑκατὸν … πέντε] ρκε T *om.* M 8–9 ἀρχιεπισκόπου] ἐπισκόπου M 10 ciuitatis = ⟨πόλεως⟩ *om.* MT 22 μελιτήνης] μελιτηνῆς M 31 βυζίης] βιζύης T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Georgio relegioso presbitero monacho et apocrisiario Theodori uenerabili loci seruatore sedis Hierusolimorum
Iohanne episcopo ciuitatis Portuensis, Abundantio episcopo ciuitatis Paterne, Iohanne episcopo ciuitatis Regitane, locum representantibus uenerabilis quod circa ⟨antiquam⟩ Romam est, centum uiginti quinque deo amabilium episcoporum concilii, qui etiam per proprias subscriptiones declarantur in suggestione ab eis facta ad piissimum principem Constantinum et
Theodoro relegioso presbitero et loci seruatore Theodori deo amabili archiepiscopi Rauennae
Iohanne episcopo ciuitatis Thesalonicensis
Basilio episcopo ciuitatis Gortinae insulae Cretae
Philalitae episcopo Cesariae Cappadotiae
Theodoro episcopo Ephesi
Sisinnio episcopo Heracliae Traciae
Platone episcopo Ancire Galatiae
Georgio episcopo Cizicense
Marino episcopo Sardeorum
Petro episcopo Nicomedie
Photio episcopo Niceae
Iohanne episcopo Chalcedone
Iohanne episcopo Sidis
Theodoro episcopo Melitine
Iustino episcopo Tyanorum
Alipio episcopo Gangrensi
Cypriano episcopo Claudiupoleos
Polieucto episcopo Mirorum Liciae
Theodoro episcopo Stauropoleos Cariae
Hysidoro episcopo Rodi
Sisinnio episcopo Hierapoleos Phrigiae
Macrobio episcopo Seleutiae Hisauriae
Georgio episcopo Bizois Thraciae
⟨Gregorio⟩ episcopo Metilenae

VPG K

1 apocrisiario] apocrisario V theodori] theodoro K uenerabili] uenerabile K uenerabilis loci seruatoris? 2 hierusolimorum] hierusolymorum V 3 episcopo[1]] episcopi VP abundantio] habundantio P 4 ciuitatis] ciuitatem V representantibus] presentantibus K τὴν πρεσβυτέραν = ⟨antiquam⟩ *om.* VP K 8 amabili] amabilis? archiepiscopi] arciepiscopi V 10 thesalonicensis] thessalonicensis K 11 gortinae] gortynae P insulae] insole V 12 philalitae] philalite P philalithe K cesariae] caesareae K cappadotiae] capadotiae P[1] 14 sisinnio] sisonnio V[1] traciae] trachiae V 15 episcopo] episcopi VP ancire] ancyre P ancirae K 16 episcopo] episcopi VP cizicense] quizicense K 19 photio] potio VG niceae] nicie V 20 chalcedone] calcedone V chalcedoniae G 22 melitine] militenae G meletine K 23 tyanorum] tranorum P thranorum G tianorum K 24 alipio] alippio P 25 cypriano] cipriano K claudiupoleos] claudiopoleos K 26 polieucto] pulieucto V polyeucto P mirorum] myrorum PG liciae] litiae V lyciae PG 27 episcopo] episcopi V episcopis P 28 hysidoro] hysidero V hisidoro K episcopo] episcopi V episcopis P 29 phrigiae] frigiae K 30 seleutiae] releutiae VP seleuciae G K 31 bizois] uizois K thraciae] traciae G 32 ⟨gregorio⟩] georgio VPG K metilenae] mitilenae K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Σεργίου ἐπισκόπου Σηλυβρίας
Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μεθύμνης
Θεογνίου ἐπισκόπου Κίου
Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Εὐχαίτων
Γεωργίου ἐπισκόπου Καμουλιανῶν
Ἀντωνίου ἐπισκόπου Ὑπαίπων
Γενεσίου ἐπισκόπου Ἀναστασιουπόλεως
Πλάτωνος ἐπισκόπου Κίννης
Θεοδώρου ἐπισκόπου Πραινέτου
Ἰωάννου ἐπισκόπου τοῦ Δασκυλίου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Βερίσσης
Στεφάνου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου
Λογγίνου ἐπισκόπου Τίου
Δομετίου ἐπισκόπου Πλουσιάδος
Σολομῶνος ἐπισκόπου Κλανέου
Γεωργίου ἐπισκόπου Κώου
〈Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἐρίζων
Ἰωάννου ἐπισκόπου Μύνδου〉
Δημητρίου ἐπισκόπου Τίνου
〈Γρηγορίου〉 ἐπισκόπου Καντάνου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Λάππης
Εὐλαλίου ἐπισκόπου Ζηνωνουπόλεως
Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Δαλισανδοῦ
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ὄλβης
Θεοφάνους 〈τοῦ εὐλαβεστάτου〉 πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου τοῦ ἐν Σικελίᾳ εὐαγοῦς μοναστηρίου ἐπιλεγομένου Βαίων
Γεωργίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ῥενάτης διακειμένης ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ
Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης Δόμου Ἀρσικίας διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην.

MT

---

1 σηλυβρίας] σιλυβρίας T 6 ὑπαίπων] ὑπέπων T 7 γενεσίου] γεωργίου M 18–19 〈ἰωάννου … μύνδου〉 *om.* MT 21 〈γρηγορίου〉] γεωργίου MT καντάνου] καντανοῦ M 23 ζηνωνουπόλεως] ζηνουπόλεως M 26 relegioso = 〈τοῦ εὐλαβεστάτου〉 *om.* MT 28 ρενάτης] ρενᾶ τῆς T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Sergio episcopo Silimbriae
Andrea episcopo Metimne
Theognio episcopo Cii
Epifanio episcopo Eucaitorum
Georgio episcopo Camulianorum
Antonio episcopo Hyppeporum
Genesio episcopo Anastasiopoleos
Platone episcopo Cinne
Theodoro episcopo Preneti
Iohanne episcopo Dascilii
Theodoro episcopo Iustinianopoleos Gordii
Theodoro episcopo Uerisse
Stephano episcopo Heraclie Ponti
Longino episcopo Tii
Dometio episcopo Plusiados
Solomone episcopo Clanei
Georgio episcopo Choensi
Iohanne episcopo Herizorum
Iohanne episcopo Mindi
Demetrio episcopo Tini
Gregorio episcopo Cantani
Iohanne episcopo Lappe
Eulalio episcopo Zinonopoleos
Constantino episcopo Dalisandi
Theodoro episcopo Olbis
Theofane relegioso presbitero et abbate ⟨uenerabilis⟩ monasterii Siciliae, quod cognominatur Baias
Georgio presbitero et monacho monasterii Renatis positi in antiqua Roma
Conone et Stephano presbiteris et monachis monasterii, quod cognominatur Domus Arsitia positi similiter in antiqua Roma.

VPG K

1 silimbriae] sylimbriae P 2 metimne] methimne K 3 episcopo] episcopi VP 4 epifanio] ephifonio V epyphanio G epiphanio K eucaitorum] euchaitorum K 6 hyppeporum] hyppheporum V hypeporum G ipeporum K 7 anastasiopoleos] anastasiuspoleus P 8 cinne] cynnae P cimnae G 9 theodoro] theodero V preneti] praeneti K 10 dascilii] dascylii P 11 theodoro] theodorus VP iustinianopoleos] iustiniapoleos P^1 gordii] gordi G gurdi K 13 stephano] sthefano P 14 episcopo] episcopi VP 15 episcopo] episcopi VP plusiados] plusi...adus V *ras.* 16 solomone] salomone G K 17 choensi] coensi V K 19 mindi] myndi P 20 demetrio] dometrio G 21 gregorio] georgio VG 22 lappe] lappae G 23 episcopo] episcopi VP 25 olbis] albes PG 26 theofane] theophane G K relegioso] religioso G K ὐαγοῦς = ⟨uenerabilis⟩ *om.* VPG K quod] qui VP 27 baias] balas V 28 monacho] monaco P *et del.* renatis] renati K 29 conone] canone V^1G stephano] stefano P monachis] *monacho* V *monacis* K quod] *quam* VP 30 positi] positis VP *roma om.* VPG

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Καθεσθέντων τε τῶν ἐνδοξοτάτων πατρικίων καὶ ὑπάτων καὶ πάντων τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλῶν ἐπισκόπων κατὰ τάξιν ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Τρούλλου σεκρέτῳ, προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν εὐαγγελίων Κωνσταντῖνος ὁ θεοσεβέστατος ἀρχιδιάκονος τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ πριμμικήριος τῶν θεοσεβεστάτων νοταρίων ⟨Γεωργίου⟩ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως εἶπε·

Μέμνηται ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια καὶ ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ὡς κατὰ τὴν προλαβοῦσαν συνέλευσιν ἡ ἀνάγνωσις γέγονε τῶν ὑπολειφθεισῶν χρήσεων τῶν ἐν τῷ κωδικίῳ τῷ προενεχθέντι παρὰ Μακαρίου καὶ Στεφάνου, καὶ ἡ τούτων ἀντιβολὴ γέγονε πρὸς τὰ βιβλία τῶν ἁγίων πατέρων τὰ ἀποκείμενα ἐν τῷ εὐαγεῖ πατριαρχείῳ τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως καὶ τὴν τούτων ἐγνώκατε δύναμιν, καὶ ὡς διελαλήθη παρὰ τῆς ὑμετέρας ἁγίας συνόδου εἰς ἑτέραν γενέσθαι τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἀντιβολὴν πρὸς τὰ βιβλία τοῦ εὐαγοῦς τῶν ἐνταῦθα πατριαρχείου τῶν ἤδη ἐπιδοθεισῶν χρήσεων παρὰ τῶν τοῦ μέρους τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης. ὑπέσχοντο δὲ Πέτρος τε ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας καὶ Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Μελιτήνης, Σολομὼν ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κλανέου καὶ Ἀντώνιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ὑπαίπων οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ, Διονύσιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ καγκελλάριος, Ἀναστάσιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος ὁ πλοϊέκδικος, Στέφανος ⟨ὁ θεοσεβέστατος⟩ διάκονος καὶ καγκελλάριος καὶ Ἀναστάσιος ⟨ὁ εὐλαβέστατος⟩ πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς καὶ Γεώργιος ⟨ὁ εὐλαβέστατος⟩ μοναχὸς τοὺς τῆς οἰκείας αὐτῶν ὀρθοδόξου πίστεως ἑνωμότως τῇ ἁγίᾳ ὑμῶν καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ ἐπιδοῦναι λιβέλλους, καὶ ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Τὰ ἤδη πραχθέντα ἀναγινωσκέσθω.

Καὶ ἀνεγνώσθησαν.

MT

---

4 ἀρχιδιάκονος = diaconus (Agathon, a.713?) 5 ⟨γεωργίου⟩ = ⟨georgii⟩? 6 κωνσταντινουπόλεως = huius a deo conseruandae regiae urbis (ταύτης θεοφυλάκτου βασιλίδος πόλεως?) 7 ἡ¹ *om.* T 10 πατριαρχείῳ] πατριαρχίῳ T 12 εἰς ἑτέραν = in altero secretario 13 πατριαρχείῳ] πατριαρχίῳ T 14 τε *om.* M 15 – 16 μελιτήνης] μελιτηνῆς M 16 – 17 κλανέου ... ἐπίσκοπος *om.* M 17 ὑπαίπων] ὑπέπων T 18 καγκελλάριος] καγγελάριος M καγγελάριος στέφανος διάκονος καὶ καγγελάριος ἀναστάσιος M 19 – 20 στέφανος ... καγκελλάριος *om.* MT 19 ⟨ὁ θεοσεβέστατος⟩ = ⟨religiosus⟩? 20 religiosus = ⟨ὁ εὐλαβέστατος⟩ *om.* MT 20 – 21 religiosus = ⟨ὁ εὐλαβέστατος⟩ *om.* MT

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Residentibus itaque tam gloriosissimis patriciis et consulibus quamque omnibus uenerabilibus et deo amabilibus ex ordine episcopis in eodem Trulli secretario, praepositis in medio sanctis et inmaculatis Christi dei nostri euangeliis Constantinus deo amabilis diaconus huius sanctissimae dei catholicae et apostolicae magnae aecclesiae et primicerius deo amabilium notariorum ⟨Georgii⟩ sanctissimi archiepiscopi huius a deo conseruandae regiae urbis dixit:

Meminit uestra pietas et haec sancta atque uniuersalis sinodus, quod in praecedenti conuentu lectio facta est reliquorum testimoniorum, quae sunt in codicello, qui prolatus est a Machario et Stephano, et eorum collatio facta est ad libros sanctorum patrum, qui reconditi sunt in uenerabili patriarchio huius regiae urbis horumque uirtutem agnouistis et quia interlocutio facta est a uestra sancta sinodo, ut in altero secretario lectio fieret et collatio testimoniorum cum libris huius uenerabilis patriarchii, que iam prolata sunt a parte apostolice sedis antique Romae. et quoniam promiserunt Petrus deo amabilis episcopus Nicomediae, Theodorus deo amabilis episcopus Meletinae, Solomon deo amabilis episcopus Clanei et Antonius deo amabilis episcopus Hypeporum nec non et Georgius deo amabilis diaconus et cartophilax et Dionisius deo amabilis diaconus et cancellarius, Anastasius quoque relegiosus diaconus et notarius, defensor nauium, et Stephanus ⟨relegiosus⟩ diaconus et cancellarius et Anastasius relegiosus presbiter et monachus et Georgius relegiosus monachus rectae fidei suae cum iureiurando huic uestrae sanctae et uniuersali sinodo libellos offerre, et suggerimus ad quod placuerit.

Constantinus piissimus imperator et sancta sinodus dixerunt:

Quae dudum gesta sunt relegantur.

Et relecta sunt.

VPG BR MNL K

---

1 et residentibus MNL residentibus] resedentibus BR itaque *om.* M tam] iam N gloriosissimis] gloriasisimis P patriciis] patritiis V B K 2 secretario trulli K praepositis] propositis R positis N 3 sanctis…euangeliis] sancti et inmaculati … euangelii G inmaculatis] immaculatis M dei] domini M^2L 4 diaconus] diacono N catholicae] captholicae L catolicae K aecclesiae] ecclesiae V B ML K 5 amabilium] amablium P ⟨georgii⟩ = ⟨γεωργίου⟩? archiepiscopi] arciepiscopi V 7 haec] hec P L atque] adque P sinodus] synodus PG R MNL 8 lectio] locutio BR quae] qui VP K 9 machario] macario BR NL stephano] sthefano P collatio] conlatio B patrum] patrorn B^1 10 uenerabili] uenerabile K patriarchio] patrio archio V uirtutem] uirtutum V uirtute B uirtutes L 11 sinodo] synodo PG R MNL ut *om.* NL lectio *om.* N 12 collatio] conlatio B N K uenerabilis] uenerabili N que] quae BG N 14 nicomediae] nicomidiae V nichomediae R nicodemie L meletinae] melitinae B solomon] salomon BRG MN K 15 et^1 *om.* BR antonius] anthonius N hypeporum] hippeporum V ypeporum BR M K yppepon NL 16 diaconus] diacono N cartophilax] carthophilax V L K cartofilax BR N charthophilax G dionisius] dionissis P diunisius B 17 relegiosus] religiosus RG ML K religioso N diaconus] diacono N notarius] notario N stephanus] stefanus P 17 – 18 ⟨relegiosus⟩ *om.* VPG BR MNL K 18 diaconus] diacono N anastasius] anestasius V anastasius et religiosus N relegiosus] religiosus RG MNL K monachus] monacho N 18 – 19 et^4 … monachus *om.* K 19 relegiosus] religiosus RG ML religioso N monachus] monacho N suae] seu V sue PR 20 sinodo] synodo PG R MNL K libellos] libello B N offerre] afferre NL offerae K 21 sinodus] synodus PG R MNL 22 – 287,1 quae … dixerunt *om.* ML 22 relegantur] relegatur G

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Ἐν ἀκροάσει γενόμενοι τῶν ἐπιδοθεισῶν χρήσεων παρά τε Μακαρίου καὶ Στεφάνου ἔγνωμεν τὴν γενομένην παρ' αὐτῶν ἀποκοπὴν ἐν ταῖς τοιαύταις χρήσεσι συσκιάζουσαν καὶ συγχέουσαν πᾶσαν τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν τῆς ἐνανθρωπήσεως οἰκονομίαν. ἐπὶ μνήμης δὲ ἔχομεν, ὡς καὶ Πέτρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας καὶ Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Μελιτήνης, Σολομὼν ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κλανέου καὶ Ἀντώνιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ὑπαίπων καὶ μὴν καὶ Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ, Διονύσιος ⟨ὁ θεοσεβέστατος⟩ διάκονος καὶ καγκελλάριος, Ἀναστάσιός τε ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος ὁ πλοϊέκδικος, Στέφανός τε ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ καγκελλάριος καὶ Ἀναστάσιος καὶ Γεώργιος οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ ὑπέσχοντο τοὺς περὶ τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως ἑνωμότως λιβέλλους εἰς ἑτέραν ταύτῃ τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ ἐπιδοῦναι, ἀλλὰ ἀκόλουθον καθέστηκε πρότερον τὸ ἐπιδοθὲν κωδίκιον τῶν πατρικῶν χρήσεων παρὰ τῶν τοῦ μέρους τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης τὸ καὶ ὑπὸ σφραγῖδα τυγχάνον εἰς μέσον προαχθῆναι πρὸς ἀνάγνωσιν καὶ ἀντιβολὴν πρὸς τὰ βιβλία τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως.

Καὶ προήχθη τὸ αὐτὸ κωδίκιον ἐσφραγισμένον· καὶ μετὰ τὸ ἀποσφραγισθῆναι λαβὼν Πέτρος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τὸ αὐθεντικὸν βιβλίον τοῦ σκευοφυλακίου ὑπάρχον τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας ἐν σώμασιν ἀργυρένδετον, καὶ Σολομὼν ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ αὐτοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τὸ εἰρημένον τῶν χρήσεων κωδίκιον ἀνέγνω ἔχον ἐν προγραφῇ ἐπὶ λέξεως οὕτως·

MT

---

4 πᾶσαν καὶ συγχέουσαν M 5 – 10 1. πέτρος 2. σολομών 3. άντώνιος 4. θεόδωρος 5. γεώργιος 6. στέφανος 7. διονύσιος 8. άναστάσιος 9. άναστάσιος 10. γεώργιος MT 6 μελιτήνης] μελιτηνῆς M 7 ὑπαίπων] ὑπέπων T 8 deo amabilis = ⟨ὁ θεοσεβέστατος⟩ *om.* MT 9 καγκελάριος] καγγελάριος M εὐλαβέστατος] εὐσεβέστατος T 12 εἰς ἑτέραν = in alio secretario τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ T 16 πατριαρχείου] πατριαρχίου T 19 θεοφιλέστατος] θεοσεβέστατος T 22 αὐτοῦ *om.* M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Constantinus piissimus imperator et sancta sinodus dixerunt:

Auditores effecti testimoniorum, quae prolata sunt a Macario et Stephano, agnouimus qualis amputatio ab eis facta est in huiusmodi testimoniis, quae obumbraret atque confunderet omnem domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri humanationis dispensationem. in memoria quoque habemus, quod et Petrus deo amabilis episcopus Nicomediae, Theodorus deo amabilis episcopus Meletinae et Solomon deo amabilis episcopus Clanei et Antonius deo amabilis episcopus Hypeporum adhaec et Georgius deo amabilis diaconus et cartophilax et Dionisius deo amabilis diaconus et cancellarius, Anastasius deo amabilis diaconus et notarius, defensor nauium, Stephanus relegiosus diaconus et cancellarius atque Anastasius et Georgius relegiosi monachi promiserunt libellos rectae suae fidei cum iuraeiurando in alio secretario huic sanctae atque uniuersali sinodo offerre,

sed consequens est, ut ⟨prius⟩ codicellum, qui oblatus est paternorum testimoniorum a parte apostolicae sedis antiquae Romae, qui et sub sigillis consistit, ad medium deduci ad relegendum adque conferendum cum libris uenerabilis patriarchii huius a deo conseruandae regiae urbis.

Et prolatus est huiusmodi codicellus sigillatus, et postquam dissigillatus fuisset, accipiens Petrus deo amabilis diaconus et notarius sanctissimi archiepiscopi Constantinopoleos ipsum authenticum librum, qui est de sceuophylatio, id est de repositione sacrorum uasorum, huius sanctae magnae ecclesiae, menbranacium tectum ex argento, et Salomon deo amabilis diaconus et notarius eiusdem sanctissimi archiepiscopi Constantinopoleos praedictum codicellum testimoniorum relegit habens superscriptionem in his uerbis:

VPG BR MNL K

---

1 sinodus] sinudus V¹ synodus PG R N K 2 effecti] efecti P prolata] prolate VP¹ prolati B N macario] machario PG MN K stephano] stepano P 3 amputatio] ampotatio B quae] quo N obumbraret] obunbraret G 4 – 5 dispensationem] dispensationi R dispensationis K 5 memoria] memoriam B MNL K habemus *om.* N quod *om.* G 5 – 6 deo ... theodorus P² *marg.* nicomediae] nicomedie P NL nichomediae G K 6 meletinae] mele .... tine V *ras.* militinae B¹ melitinae B² solomon] salomon P BG MN K 7 episcopus *om.* B hypeporum] hipeporum V ypeporum BR M K yppepon N yppeporum L 8 diaconus¹] diacono N cartophilax] carthophilax V K cartofilax B charthophylax G chartofilax N cartophilax ... et³ *om.* L dionisius] diunisius B dyonisius R diaconus²] diacono N 9 diaconus et notarius] diacono et notario N stephanus] stefanus P relegiosus] religiosus RG ML K religioso N diaconus *om.* G diacono N 10 – 11 anastasius ... secretario P *supra ras.* 10 relegiosi] relegiosissimi P¹ religioso N monachi] monaci K 11 fidei] fidaei B iuraeiurando] iureiurando RG MNL K sanctae] sancto B atque] adque P ac BR offerre] offerrae V 12 consequens est] consequentem N ut] et M² πρότερον = ⟨prius⟩ *om.* VPG BR MNL K est² *om.* G testimoniorum paternorum G 13 parte] patre K sedis] saedis G 14 adque] atque BG NL K adque ad conferendum K¹ uenerabilis] uenerabili N patriarchii] patriarchi VP¹ R 16 sigillatus] siggillatus V *om.* G dissigillatus] dissiggillatus V 17 amabilis] amabi B¹ amabis B² diaconus] dyaconus R diacono N notarius] notario N constantinopoleos] constantinopoleus P¹ BR 18 authenticum] autthenticum V autenticum BR L K sceuophylatio] sceuophilatio RG N K scaeuophilatio M suophilacio L id est] .i. K repositione] passione N propositione L 18 – 19 sacrorum librorum uasorum K¹ 19 ecclesiae] aecclesiae G N menbranacium] menbranatium V membranacium P B N tectum] textum G ex] et L ornatus liber N² *marg.* 20 salomon] solomon L amabilis] ababilis G diaconus] diacono N notarius] notario N archiepiscopi] episcopi MNL 20 – 21 constantinopoleos] constantinopholeos V constantinopoleus BR

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ΧΡΗΣΕΙΣ ΑΓΙΩΝ ΚΑΙ ΕΚΚΡΙΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΠΑΡΙΣΤΩΣΑΙ ΔΥΟ ΘΕΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΥΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

1 Τοῦ ἁγίου Λέοντος πάπα Ῥώμης ἐκ τῆς πρὸς Λέοντα τὸν βασιλέα δευτέρας ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· *Ὑποσχόμενον ἑμαυτὸν διαμέμνημαι.*

Εἴ τι τοίνυν προσκαίρως δέχεται ὁ Χριστός, κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα δέχεται, ἤτινι ταῦτα ἅπερ οὐκ εἶχε προσφέρεται. κατὰ γὰρ τὴν δύναμιν τῆς θεότητος ἀπαραλλάκτως *πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατήρ, ἔχει καὶ ὁ υἱός*, καὶ ἅπερ *ἐν μορφῇ δούλου* παρὰ τοῦ πατρὸς εἴληφε, ταῦτα *ἐν μορφῇ θεοῦ ὢν* καὶ αὐτὸς ἐχαρίσατο. κατὰ μὲν γὰρ *τὴν τοῦ θεοῦ μορφὴν αὐτὸς καὶ ὁ πατὴρ ἓν εἰσι*, κατὰ δὲ *τὴν τοῦ δούλου μορφὴν οὐκ ἦλθε ποιῆσαι τὸ θέλημα τὸ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντος αὐτόν.* κατὰ μὲν *τὴν τοῦ θεοῦ μορφὴν ὡς ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως δέδωκε καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ*, κατὰ δὲ *τὴν μορφὴν τοῦ δούλου περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ* αὐτοῦ *ἕως θανάτου.*

Ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη πρὸς τὸ ἀνωτέρω λεχθὲν τοῦ σκευοφυλακίου βιβλίου καὶ ἐστοίχησεν.

2 Ὡσαύτως ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ ἁγίου Ἀμβροσίου ἐπισκόπου Μεδιολάνων ἐκ τοῦ πρὸς Γρατιανὸν τὸν βασιλέα δευτέρου λόγου, οὗ ἡ ἀρχή· *Ἀλλ' ἴσως οἶμαι διὰ τοῦ βιβλίου τοῦ προλαβόντος.*

Δέχεται τοίνυν τὴν βούλησιν τὴν ἐμήν, δέχεται τὸ στυγνὸν ⟨ἐμόν⟩· θαρρῶν γὰρ ὀνομάζω στυγνότητα, ἐπειδὴ κηρύττω σταυρόν. ἐμὸν ἦν τοῦτο τὸ βούλημα ὅπερ ἴδιον ἔλεγεν, ἐπειδήπερ ὡς ἄνθρωπος τὰ τῆς ἐμῆς στυγνότητος ἔλαβεν, ὡς ἄνθρωπος καὶ ἐλάλησεν· καὶ διὰ τοῦτό φησιν· *οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σὺ θέλεις.* ἐμὴ γάρ ἐστιν ἡ στυγνότης, ἣν κατ' ἐμὴν διάθεσιν ἀνεδέξατο. καὶ γὰρ οὐδεὶς τεθνηξόμενος χαίρει. ἐμοὶ συμπάσχει καὶ ἐμοὶ συστυγνάζει καὶ ἐμοὶ συναλγεῖ. ὑπὲρ ἐμοῦ τοιγαροῦν ἤλγησεν ἐν ἐμοὶ ὁ ὑπὲρ ἑαυτοῦ μηδὲν ἔχων ἀλγεῖν. ἀλγεῖς οὖν, κύριε, οὐ τραῦμα σὸν ἀλλ' ἐμόν, οὐ σὸν θάνατον ἀλλ' ἡμετέραν ἀσθένειαν. ὁ προφήτης εἶπεν· ἐπειδὴ *περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶσαι καὶ ἡμεῖς ἐλογισάμεθά σε*, κύριε, *εἶναι ἐν πόνῳ*, ὁπότε αὐτὸς οὐκ ἤλγεις ὑπὲρ σεαυτοῦ ἀλλ' ὑπὲρ ἐμοῦ. καὶ τί θαυμαστόν, εἰ ὑπὲρ πάντων ἤλγησεν ὁ *δακρύσας* ὑπὲρ ἑνός; καὶ τί θαυμαστόν, εἰ μέλλων τελευτᾶν ἀηδιάζεται, ὃς Λάζαρον ἐγείρειν μέλλων *ἐδάκρυσεν*; ἀλλὰ κἀκεῖ τὸ τῆς

---

8 Joh. 16,15 cf. Phil. 2,7 9 – 13 cf. Phil. 2,6 10 Joh. 10,30 10 – 11 Joh. 6,38 11 – 12 Joh. 5,26 12 – 13 cf. Phil. 2,7; Mt. 26,38 23 Mt. 26,39 27 – 28 Is. 53,4 29 – 30 cf. Joh. 11,35

6 – 15 Leo papa, epist. 165,8 ad Leonem, PL 54,1167 C 2 – 14; ed. E. Schwartz, Abh. BAdW 32,6 (1927) 60,38 – 61,5; ACO II 4 p. 117,21 – 29 20 – 290,14 Ambrosius, de fide II 7,7 – 37 (53 – 57), PL 16,594 A 3 – C 13; CSEL 78 (1962) 74 – 76

MT

5 διαμέμνημαι] διαμέμνηται MT 10 ἦλθε] ἠθέλησε M 12 οὕτως ... ἑαυτῷ *om.* M 18 τοῦ] τῶν MT λόγου β' T 20 meam = ⟨ἐμόν⟩ *om.* MT 21 τὸ *om.* M 25 καὶ[1] *om.* M 30 ἀηδιάζεται] ἀηδίζεται M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

TESTIMONIA SANCTORUM AC PROBABILIUM PATRUM OSTENDENTIA DUAS UOLUNTATES ET DUAS OPERATIONES IN DOMINO ET DEO ET SALUATORE NOSTRO IESU CHRISTO

1 Sancti Leonis papae Romani ex epistula secunda ad Leonem imperatorem, cuius initium est: *Promisisse me memini.*

Quicquid ergo in tempore accepit Christus, secundum hominem accepit, cui quae non habuit conferentur. nam secundum potentiam deitatis indifferenter *omnia quae habet pater, etiam filius habet*, et quae *in forma serui* a patre accepit, eadem *in forma dei* etiam ipse donauit. secundum *formam* enim *dei ipse et pater unum sunt*, secundum *formam* autem *serui non uenit facere uoluntatem suam, sed uoluntatem eius qui misit eum.* secundum *formam dei sicut habet pater uitam in semet ipso, sic dedit et filio uitam habere in semet ipso*, secundum *formam serui tristis est anima* mea *usque ad mortem.*
Quod testimonium collatum est cum superius dicto libro sceuophilatii et constitit.

2 Similiter relectum est ex eodem codice testimonium sancti Ambrosii episcopi Mediolanensis ex libro secundo ad Gratianum imperatorem, cuius initium est: *Sed forsitan arbitror per preteritum librum.*

Suscepit ergo uoluntatem meam, suscepit tristitiam meam; confidenter tristitiam nomino, quia crucem praedico. mea est uoluntas quam suam dixit, quia ut homo suscepit tristitiam meam, ut homo locutus est; et ideo dixit: *non sicut ego uolo, sed sicut tu.* mea est tristitia, quam meo suscepit affectu. etenim nullus moriturus gaudet. mihi conpatitur et mihi contristatur et mihi condolet. pro me igitur doluit in me, qui pro se nihil habuit quod doleret. doles ergo, domine, non tua uulnera sed mea, non tuam mortem sed nostram infirmitatem. propheta dixit: quod *pro nobis doles et nos reputauimus te*, domine, *esse in doloribus*, dum quando ipse non dolebas pro te sed pro me. et quid mirum, si pro omnibus doluit, qui pro uno *lacrimatus est*? ⟨et⟩ quid mirum, si moriturus tediat, qui

---

VPG BR MNL K

---

1 ac probabilium *om.* G probabilium] probilium B 2 et² *om.* M et in deo G et³ *om.* BR N saluatore] saluatori VP 3 testimonia sanctorum patrum ostendentia duas in christo naturas (!) L *marg.* 5 papae] papa V romani] romane B epistula] epistola P BG L secunda] II P scla K imperatorem] imperatorum VP N K initium] inicium G 6 est] et K promisisse] promisse VP¹ me *om.* K me memini] nemini G 7 accepit christus in tempore K accepit] accaepit N 8 conferentur] conferrerentur B confererentur G K confiterentur N nam ... indifferenter *om.* L indifferenter] indiferenter V B habet *om.* N 9 a patre *om.* G accepit] accaepit N 10 ipse¹] ipsi V et] in V 11 serui *om.* N] dei L 13 mea] eius M 14 collatum] conlatum B sceuophilatii] sceuo.philatii V *ras.* sceuphylatii B sceuophilacii RG M sicaeuophilatii N constitit] contitit P¹ 16 codice] codicello MNL K ambrosii] ambrosi B¹ episcopi *om.* L 17 secundo] secundum V gratianum] gracianum M forsitan] forsitans VP¹ forsan B 19 ergo] ego V¹ suscepit² ... meam *om.* N tristitiam] tristiciam PG 21 tristitiam] tristiam V tristiciam PG 22 tristitia] tristicia G meo] mea G¹ affectu] affectum VP¹ K¹ etenim] et iterum N mihi] michi G N conpatitur] conpatetur B compatitur ML conpatimur N 23 mihi¹] michi N contristatur] tristatur P¹ mihi²] michi N doluit] condolet N nihil] nichil RG N 24 uulnera] uolnera V¹ 25 reputauimus] reputamus N 26 dum ... ipse *om.* N te] me N me] te N 26–27 si pro ... mirum *om.* ML 27 καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG BR MNL K tediat] tedicat VP N tedeat G

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ἀδελφῆς αὐτὸν εὔσπλαγχνον εἰς τὸ *δακρύειν* ἐκίνησεν, δι' ἧς αὐτοῦ καθικνεῖτο τὰ τῆς ἀνθρωπίνης αἰσθήσεως. καὶ ἐνταῦθα βαθυτέρα διάθεσις αὐτῷ τὰ τῆς οἰκονομίας ἐργάζεται, ἵνα, καθάπερ ὁ θάνατος αὐτοῦ τὸν πάντων ἀφείλετο θάνατον καὶ *ὁ μώλωψ αὐτοῦ τὰ ἡμῶν ἰάσατο τραύματα*, οὕτω καὶ ἡ στυγνότης αὐτοῦ τὴν ἡμετέραν ἐξαλείψῃ κατήφειαν. ὡς ἄνθρωπος οὖν ἐνδοιάζει, ὡς ἄνθρωπος *ἐκταράττεται*, οὐ *ταράττεται* γὰρ ἡ δύναμις οὐδὲ ἡ θεότης αὐτοῦ, ἀλλ' *ἡ ψυχὴ ταράττεται* καὶ *ταράττεται* κατὰ τὴν τῆς ἀνθρωπίνης σαθρότητος πρόσληψιν, καὶ διὰ τοῦτο ἐπειδὴ *ψυχὴν* ἀνεδέξατο παθητήν. οὐδὲ γὰρ ὁ θεὸς καθὸ ἦν θεὸς ἢ *ταράττεσθαι* ἢ ἀποθνήσκειν ἠδύνατο. οὕτω γοῦν *ὁ θεός ὁ θεός μου*, φησί, *διατί ἐγκατέλιπές με*; ὡς ἄνθρωπος οὖν λαλεῖ τὰς ἀγωνίας τὰς ἐμὰς περιφέρων, ἐπειδήπερ ἐν κινδύνοις ὑπάρχοντες ἑαυτοὺς ὑπὸ θεοῦ καταλελεῖφθαι νομίζομεν· ὡς ἄνθρωπος *ταράττεται*, ὡς ἄνθρωπος καὶ *δακρύει*, ὡς ἄνθρωπος καὶ σταυροῦται. οὕτω γὰρ εἶπεν ὁ ἀπόστολος, ὅτι *τοῦ Χριστοῦ τὸ σῶμα ἐσταύρωσαν*. καὶ ἀλλαχοῦ ὁ ἀπόστολος Πέτρος φησί· *Χριστοῦ παθόντος σαρκί*. τὸ σῶμα τοίνυν πέπονθεν· ἡ μέντοι θεότης ἐλευθέρα τῆς τελευτῆς καὶ τῷ πάθει τὸ σῶμα κατὰ νόμον ἀνθρωπίνης ἐνδέδωκε φύσεως.

Ἥτις χρῆσις ὁμοίως ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον χαρτῷον παλαιότατον τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως, καὶ ἐστοίχησεν.

3 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Ἀμβροσίου ἐκ τῆς εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιον ἑρμηνείας βιβλίου ἕκτου, ἔχουσα οὕτως·

Ὅπερ εἶπε· *μὴ τὸ ἐμὸν θέλημα ἀλλὰ τὸ σὸν γινέσθω*, τὸ ἴδιον αὐτοῦ εἰς τὸν ἄνθρωπον ἀνήγαγε, τὸ τοῦ πατρὸς εἰς τὴν θεότητα· τὸ γὰρ ἀνθρώπινον θέλημα πρόσκαιρον, τὸ θέλημα τῆς θεότητος αἰώνιον.

Ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον χαρτῷον ἐν γράμμασι Ῥωμαϊκοῖς γεγραμμένον προενεχθὲν ἐκ μέρους τῶν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, ἑρμηνεύοντος Κωνσταντίνου τοῦ θεοσεβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἐκδίκου τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας καὶ γραμματικοῦ Ῥωμαϊκοῦ, καὶ ἐστοίχησεν.

3–4 Is. 53,5 5–6 cf. Joh. 12,27 8–9 Mc. 15,34 11 cf. Joh. 12,27 cf. Joh. 11,35 12 Gal. 5,24 13 1. Petr. 4,1 21 Lc. 22,42

21–23 Ambrosius, Expos. evang. sec. Lucam X 592–595 (60), PL 15,1911 C 1–4; CC 14 (1957) 363

MT

1 εὔσπλαγχνον] σπλάγχνον M 4 ἐξαλείψῃ] ἐξαλείψει T 7 σαθρότητος *om.* T 9 ἐγκατέλιπές] ἐγκατέλειπές T οὖν] οὐ T 14 ἐνδέδωκε] ἐνέδωκε M 16 πατριαρχείου] πατριαρχίου T 19 αὐτοῦ² *om.* M (*cf.* 296,6) 20 ἕκτου] ϛ' T 21 γινέσθω] γενέσθω M 23 θέλημα *om.* M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Lazarum resuscitaturus *illacrimat*? sed et ibi eum sororis eius pietas ad *lacrimandum* mouit, per quam eius tangebat sensum humanum. et hic internus eius affectus dispensationem operatur, ut, quemadmodum mors eius omnium abstulit mortem et *liuor eius nostra sanauit uulnera*, ita et eius tristitia nostrum diluat merorem. ut homo igitur dubitat, ut homo *turbatur*, non *turbatur* ut uirtus neque ⟨ut⟩ deitas eius, sed *anima turbatur* et *turbatur* secundum humanae fragilitatis assumptionem propterea quia *animam* suscepit passibilem. nec enim deus secundum quod deus est aut turbari aut mori potuit. unde et ait *deus, deus meus, ut quid me dereliquisti*? ut homo igitur loquitur meos merores circumferens, quoniam in periculis exsistentes a deo nos derelinqui putamus, ut homo *turbatur*, ut homo *illacrimat*, ut homo et crucifigitur. sic enim dixit apostolus, quia *Christi carnem crucifixerunt*. et alibi apostolus inquid Petrus: *Christo passo carne*. caro itaque passa est; nam deitas libera extitit mortis et passionis, corpus secundum conditionem humanae cessit naturae.

Quod testimonium similiter collatum est cum libro cartatio uetustissimo, qui est de bibliotheca uenerabilis patriarchii huius a deo conseruandae regiae urbis, et constitit.

3 Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem sancti Ambrosii ex libro sexto interpraetationis euangelii secundum Lucam, continens ita:

Quod autem dixit: *non mea uoluntas sed tua fiat*, suam ad hominem retulit, patris ad diuinitatem. uoluntas enim hominis temporalis, uoluntas diuinitatis aeterna.

Quod testimonium collatum est cum codice ⟨cartatio⟩ Latinis litteris scriptum, ⟨qui prolatus est a parte apostolicae sedis antiquae Romae⟩, interpretante Constantino deo amabili presbitero et defensore huius sanctae magnae ecclesiae et grammatico latino, et constitit.

VPG BR MNL K

---

1 lazarum] laçarum K resuscitaturus] resusciturus G illacrimat] inlacrimat BR lacrimatur M eius *add.* M² pietas eius L ad lacrimandum] ad clamandum N 2 mouit] monuit N quam] quem V internus] internos V¹ 3 mors] mor N abstulit] abstullit P liuor] libor N 4 tristitia] tristicia VPG² tristia G¹ 4 – 5 dubitat et ut L 5 ut² *om.* G N ⟨ut⟩ = Ambrosius de fide II 7,56 6 turbatur] turbatus N assumptionem] adsumptionem BR quia] qui N animam] anima M 7 passibilem] possibilem N nec] non G potuit] poterat M et *om.* G 8 dereliquisti] derelinquisti VP² meos] meus VP¹ merores] mores M¹ 9 in periculis] imperialis G exsistentes] existentes PG R ML K derelinqui] dereliqui P² R putamus] potamus BR 10 turbatur] turbatus V illacrimat] inlacrimat BR lacrimat G lacrimatur M et *om.* BR MNL K sic] si N apostolus] apostulus V apōs P 11 apostolus] apostulus VP apostolos B¹ inquid] inquit PG R MN K passo] passe B 12 extitit] extotit V¹ exstitit B et] ex B M¹L passionis] passione BR (τῷ πάθει) 14 collatum] conlatum B cartatio] chartatio P¹G² cartacio M K chartacio NL uetustissimo] uetustis.simo P *ras.* uetussimo N 15 bibliotheca] biblioteca VPG ML bibliotecha R K uenerabilis patriarchii] uenerabili patriarchi R N 17 relectum] relatum L codice] codicem N codicello L ambrosii] ambrosi B 18 interpraetationis] interpretationis BG L interpretationes N interpetrationis K euangelii] euuangelii L continens] contenens B 19 retulit] retullit P patris] pateris B¹ 20 uoluntas] uolumtas P 21 collatum] colatum P conlatum B χαρτῶον = ⟨cartatio⟩ *om.* VPG BR MNL K scriptum = γεγραμμένον 21 – 22 προενεχθὲν ... ῥώμης = ⟨qui ... romae⟩ *om.* VPG BR MNL K 22 interpretante] interpraetante B interpretantem N K 23 amabili] amabile V presbitero] presbytero B defensore] defensorem N magnae sanctae L et² *om.* N grammatico] graamatico V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

4 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐκ τοῦ πρὸς τοὺς ἀπολειφθέντας τῆς συνάξεως λόγου, οὗ ἡ ἀρχή· *Πάλιν ἱπποδρομίαι*, ἔχουσα οὕτως·

Τούτων μοι μέμνησθε τῶν ῥημάτων πάλιν· χρήσιμος γὰρ αὐτῶν ἡ μνήμη τὴν εὐχὴν ἐξετάζουσιν ἔσται. εἶπε τὸν *προδότην*, προεῖπε τὴν πάντων *φυγὴν* καὶ τὸν αὐτοῦ *θάνατον*. *πατάξω* γάρ, φησί, *τὸν ποιμένα*. προεῖπε τὸν μέλλοντα αὐτὸν *ἀρνήσασθαι* καὶ πότε καὶ ποσάκις, μετὰ ἀκριβείας ἅπαντα, καὶ μετὰ ταῦτα πάντα [μετὰ] ἱκανὴν αὐτοῦ τῆς προγνώσεως τῶν μελλόντων ἀπόδειξιν δούς, ἐλθὼν ἐπὶ τοῦ *χωρίου εὔχεται*, κἀκεῖνοι μὲν λέγουσι ὅτι ἐπὶ τῆς θεότητος, ἡμεῖς δὲ λέγομεν ὅτι τῆς οἰκονομίας. δικάσατε τοίνυν καὶ πρὸς αὐτῆς τῆς τοῦ μονογενοῦς δόξης μηδενὶ κεχαρισμένην τὴν ψῆφον ἐνέγκετε. εἰ γὰρ καὶ ἐν φίλοις δικάζομαι νῦν, ἀλλ' ἀντιβολῶ καὶ δεόμαι ἀδέκαστον γενέσθαι τὴν κρίσιν, μήτε πρὸς ἐμὴν χάριν μήτε πρὸς ἐκείνων ἀπέχθειαν. μάλιστα μὲν γὰρ καὶ αὐτόθεν δῆλον, ὅτι οὐκ ἔστι τῆς θεότητος ἡ εὐχή. ⟨θεὸς γὰρ οὐκ εὔχεται⟩. θεοῦ γὰρ τὸ προσκυνεῖσθαί ἐστι, θεοῦ τὸ εὐχὴν δέχεσθαι, οὐ τὸ εὐχὴν ἀναφέρειν. ἀλλ' ὅμως ἐπειδὴ ἀναισχυντοῦσιν, ἀπ' αὐτῶν τῶν ῥημάτων τῆς εὐχῆς ὑμῖν ποιῆσαι πειράσομαι φανερόν, ὅτι τὸ ὅλον τῆς οἰκονομίας ἐστὶ καὶ τῆς κατὰ τὴν σάρκα ἀσθενείας. ὅταν γὰρ φθέγγεταί τι ταπεινὸν ὁ Χριστός, οὕτω φθέγγεται ταπεινὸν καὶ εὐτελές, ὡς τὴν ὑπερβολὴν τῆς ταπεινότητος τῶν λεγομένων καὶ τοὺς σφόδρα φιλονεικοῦντας δυνηθῆναι πεῖσαι, ὅτι πολὺ τῆς ἀπορρήτου καὶ ἀφράστου οὐσίας ἐκείνης ἀποδέει τὰ ῥήματα. ἴωμεν τοίνυν ἐπ' αὐτὰ τὰ ῥήματα τῆς εὐχῆς· *πάτερ, εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο, πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ.*

---

5 cf. Mt. 26,21 cf. Mt. 24,20 cf. Mt. 17,9 6 cf. Mt. 26,31 cf. Joh. 13,38 8 Mt. 26,36 21 – 21 Mt. 26,39

---

4 – 21 Iohannes Chrys., hom. de consubstantiali, PG 48,763,17 – 47

MT

---

7 [μετὰ] *del.* Lu 8 δούς *om.* M 10 τοῦ *om.* T ἐνέγκετε *coni.* Frohne] ἐνέγκητε MT 13 deus enim non orat = ⟨θεὸς ... εὔχεται⟩ *om.* MT 15 ὑμῖν] ἡμῶν T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

4 Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti Iohannis episcopi Constantinopoleos ex sermone facto ad eos qui ad missas non occurrerunt, cuius initium est: *Iterum circensia*, continens ita:

Horum mihi iterum memores estote uerborum; utilis enim eorum erit memoria de oratione conferentibus. dixit *proditorem*, praedixit omnium *fugam* et sui *mortem*. *percutiam* enim, ait, *pastorem*. praedixit quia eum *abnegaturus* fuisset et quando et quotiens, accurate omnia, et post haec omnia idoneam praescientiae futurorum dans probationem. ueniens ad *locum orat*, et illi quidem dicunt quia secundum deitatem, nos uero dicimus quia secundum dispensationem. iudicate itaque et ⟨ad⟩ ipsa unigeniti gloria nulli gratiam dantes sententiam profertote. si enim et contribulis iudicor nunc, sed supplico ac depraecor, ut absque praemio iudicium fiat, neque ad gratiam meam neque ad illorum odium. maxime quidem et ex hoc ipso manifestum est, quod non est diuinitatis ipsa oratio; deus enim non orat. dei enim est adorari, dei est orationem suscipere, non orationem offerre. uerum quia inuerecundi sunt, ex ipsis orationis sermonibus manifestum uobis facere pertemptabo, quia totum dispensationis est et ipsius carnalis infirmitatis. quando enim humile quid loquitur Christus, sic loquitur humile et uile, quatenus inmensitas humilium dictorum etiam eos, qui ualde contendunt, possit persuadere, quia nimis ab illa ineffabili atque inenarrabili essentia dis⟨t⟩ant haec uerba. ueniamus igitur ad ipsa uerba orationis: *pater, si possibile est, transeat a me calix iste, uerumtamen non sicut ego uolo, sed sicut tu uis.*

VPG BR MNL K

1 iohannis] iohanis P constantinopoleos] constantinopeleos V constantinopoleus BR constantinopolitani L 2 ex] et VPG eos ... ad *om.* G missas] missa N initium] inicium G est *om.* M iterum *om.* K iterum circensia] umcircensi L 3 continens] contenens B 4 mihi] michi G N enim *om.* R eorum *om.* L 4 – 5 de oratione] deo rationem ML K a deo rationem N 5 dixit] predixit BR M (*cf.* 293,13: suscipere) proditorem] proditorum VPG M sui = αὐτοῦ 6 enim] enit L ait *om.* M pastorem] postorem V¹ pastorem ait G quia eum abnegaturus fuisset] qui eum negaturus fuerat RG quotiens] quociens RG 7 accurate] accusate VP R NL K acusante G idoneam] ydoneam R N praescientiae] praescientia BR probationem] probatio P¹ 9 quia *om.* G ⟨ad⟩ = πρὸς] ab VPG BR MNL K ipsa] ibsa G¹ nulli] nullam V nulla PG¹ gratiam] gratia P 10 profertote] profertere VP proferte G contribulis] cum tribulis V sed] set P¹ supplico] subplico P ac] hac P¹ N haec P² depraecor] deprecor PG R MNL 11 absque] abque K praemio] premio VPG R ML K premum N iudicium] iuditium V meam P² *add.* odium] hodium K 12 et *om.* R ipso] ipsa MNL diuinitatis] diuinitates V oratio] ratio L 13 orat] erat RG K orationem] enorationem N suscipere] persuscipere VP offerre] offerere VP¹ 14 uerum] uerem VP¹ uere P² uirum R inuerecundi] inuerecondi V ipsis] ipsius VPG B MNL K orationis] rationis L 15 pertemptabo] pertemptauo V pertemptacio P (u-ci) pertentabo K quia] qui V² enim *om.* G 16 quatenus] quatinus G¹ inmensitas] immensitas M 17 eos ... persuadere = τοὺς φιλονεικοῦντας πεῖσαι persuadere] perspadere G ab illa] ad illam MNL (d-b) ineffabili] ineffabilem M inestimabili L 18 inenarrabili essentia] inenarrabilem essentiam M dis⟨t⟩ant = ἀποδέει] dissonant VPG BR MNL K ipsa] ipsam VP¹ uerba] uerbam V orationis] oracionis P 19 possibile] posibile P

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

5 Καὶ μετὰ βραχέα·

Ἐρώτησον τὸν αἱρετικόν· θεὸς δειλιᾷ καὶ ἀναδύεται καὶ ὀκνεῖ καὶ *λυπεῖται*; κἂν εἴπῃ ὅτι „ναί", ἀπόστηθι λοιπὸν καὶ στῆσον αὐτὸν κάτω μετὰ τοῦ διαβόλου, μᾶλλον δὲ κἀκείνου κατωτέρω. οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνος τολμήσει τοῦτο εἰπεῖν· ἂν δὲ εἴπῃ, ὅτι οὐδὲν τούτων ἄξιον θεοῦ, εἰπέ, οὐκοῦν οὐδὲ εὔχεται θεός; χωρὶς γὰρ τούτων καὶ ἕτερον ἄτοπον ἔσται αὐτοῦ, εἰ θεοῦ τὰ ῥήματα εἴη· οὔτε γὰρ *ἀγωνίαν* μόνον ἐμφαίνει τὰ ῥήματα, ἀλλὰ καὶ δύο θελήματα, ἓν μὲν υἱοῦ ἓν δὲ πατρὸς ἐναντία ἀλλήλοις. τὸ γὰρ εἰπεῖν· *οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ*, τοῦτό ἐστιν ἐμφαίνοντος. τοῦτο δὲ οὐδὲ ἐκεῖνοί ποτε συνεχώρησαν, ἀλλ' ἡμῶν ⟨ἀεὶ⟩ λεγόντων· *ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἓν ἐσμέν* ἐπὶ τῆς δυνάμεως, ἐκεῖνοι ἐπὶ τῆς θελήσεως τοῦτο εἰρῆσθαί φασι, λέγοντες πατρὸς καὶ υἱοῦ μίαν εἶναι βούλησιν. εἰ τοίνυν πατρὸς καὶ υἱοῦ μία βούλησίς ἐστι, πῶς φησιν ἐνταῦθα· *πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ*; ἂν μὲν γὰρ ἐπὶ τῆς θεότητος ⟨τὸ⟩ εἰρημένον εἴη τοῦτο, ἐναντιολογία τις γίνεται καὶ πολλὰ ἄτοπα ἐκ τούτου τίκτεται· ἂν δὲ ἐπὶ τῆς σαρκὸς ἔχει λόγον τὰ εἰρημένα, καὶ οὐδὲν γένοιτ' ἂν ἔγκλημα· οὐ γὰρ τὸ μὴ θέλειν ἀποθανεῖν τὴν σάρκα ⟨ἐστὶ⟩ κατάγνωσις· φύσεως γάρ ἐστι τοῦτο. αὐτὸς δὲ τὰ τῆς φύσεως ἅπαντα *χωρὶς ἁμαρτίας* ἐπιδείκνυται καὶ μετὰ πολλῆς τῆς περιουσίας, ὥστε τὰ τῶν αἱρετικῶν *ἐμφράξαι στόματα*. ὅταν οὖν λέγῃ ὅτι *εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο* καὶ *οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ*, οὐδὲν ἕτερον δείκνυσιν, ἀλλ' ἢ ὅτι σάρκα ἀληθῶς περιβέβληται φοβουμένην θάνατον· τὸ γὰρ φοβεῖσθαι θάνατον καὶ ἀναδύεσθαι καὶ *ἀγωνιᾶν* ἐκείνης ἐστί. νῦν μὲν οὖν αὐτὴν ἐρήμην ἀφῆσι καὶ γυμνὴν τῆς οἰκείας ἐνεργείας, ἵνα αὐτῆς δείξας τὴν ἀσθένειαν πιστώσηται αὐτῆς καὶ τὴν φύσιν, νῦν δὲ αὐτὴν ἀποκρύπτει, ἵνα μάθῃς ὅτι οὐ ψιλὸς ἄνθρωπος ἦν. ὥσπερ γάρ, εἰ διὰ παντὸς τὰ ἀνθρώπινα ἐπεδείκνυτο, τοῦτο ἂν ἐνομίσθη, οὕτως, εἰ διὰ παντὸς τὰ τῆς θεότητος ἐπετέλει, ἠπιστήθη ἂν ὁ τῆς οἰκονομίας λόγος. διὰ τοῦτο ποικίλλει καὶ ἀναμίγνυσι καὶ τὰ ῥήματα καὶ τὰ πράγματα, ἵνα μήτε τῇ Παύλου τοῦ Σαμοσατέως μήτε τῇ Μαρκίωνος

---

2 cf. Lc. 22,43 6 cf. Lc. 22,44 7 – 8 Mt. 26,39 9 Joh. 10,30 11 Mt. 26,39 15 cf. Hebr. 4,15 16 Ps. 106,42 16 – 17 Mt. 26,39 19 cf. Lc. 22,44

---

2 – 296,2 Iohannes Chrys., hom. de consubstantiali, PG 48,765,15 ab imo – 766,29; cf. Doctrina patrum 18 VII p. 119 10 – 19 cf. ACO ser. II vol. I p. 288,7 – 19

MT

---

2 *cf.* 296,2 3 τοῦ *om.* T 4 εἴπῃ *om.* M 5 τούτων Migne] τούτου MT 5 – 6 αὐτοῦ εἰ M] ἂν τοῦ T Migne 6 εἴη MT] ᾖ Migne 8 δὲ *om.* M 9 semper = ⟨ἀεὶ⟩ *om.* MT 12 ⟨τὸ⟩ *om.* MT (*cf.* ACO ser. II vol. 1, p. 288,11) 14 ⟨ἐστὶ⟩ *om.* MT (*cf.* ACO ser. II, vol. 1, p. 288,13) 22 ἐπεδείκνυτο τοῦ τοῦτο M 24 τῇ[1]] τοῦ T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

5 Et post pauca:

Interroga hereticum: deus formidat et supersidet et pigritat et *tristatur*? et si dixerit „etiam", recede iam et statue[t] illum deorsum cum diabolo, magis autem et illo inferiorem. neque enim ille audebit hoc dicere; sin autem dixerit, quia nihil horum dignum est deo, dic, ergo nec orat deus? absque istis enim et aliud inauditum erit, si haec dei fuerint uerba; neque enim aestuationem tantummodo indicant ipsa uerba, sed et duas uoluntates, unam quidem filii aliam uero patris, contrarias ad alterutrum. quod enim dictum est: *non sicut ego uolo, sed sicut tu*, hoc insinuantis est. hoc autem nec illi aliquando permiserunt, sed nobis semper dicentibus: *ego et pater unum sumus* in maiestate, illi in uoluntate hoc dictum esse inquiunt, dicentes patris et filii unam esse uoluntatem. si igitur patris et filii una est uoluntas, quomodo hic dicit: *uerumtamen non sicut ego uolo, sed sicut tu uis*? si enim diuinitate quod dictum est sit, hoc contradictio erit et multa inaudita ex hoc generantur; si autem de carne habet rationem quae dicta sunt, et nullum ex hoc erit scandalum; nec enim nolle mori carnem reprehensio est, quoniam hoc naturae est. ipse autem quae naturae sunt omnia *absque peccato* ostendit et cum multa abundantia, ut etiam hereticorum *opturet ora*. quando autem dicit: *si potest fieri, transeat a me calix iste* et: *non sicut ego uolo, sed sicut tu*, nihil aliud ostendit, nisi quia carnem uere indutus est timentem mortem; mortem enim timere et dubitare et *anxiari* illius est. nunc quidem eam destitutam reliquit et nudatam ex propria operatione, ut demonstrans eius infirmitatem credibilem eius faciat et naturam, nunc uero eam abscondit, ut di⟨s⟩cas quod non erat purus homo. quemadmodum enim, si semper humana demonstrasset, hoc utique crederetur, ita, si semper quae deitatis sunt effecisset, incredibilis utique fuisset ipsius dispensationis ratio. propterea uariat et intermiscet et uerba et causas, ut neque Pauli

VPG BR MNL K

2 interroga = ἐρώτησον] interrogo VPG BR MNL K supersidet] supersedet R superridet N dixerit] dixerat V^1 3 statue[t]] statuat V^1 (στῆσον = statue *coni.* Frohne) diabolo] diabulo VP dyabolo R et in illo V^1 4 enim *om.* V audebit] au.debit P *ras.* audiuit N nihil] nichil RG N est *om.* R 5 orat] erat R absque istis] absquestis VP K abque M^1 absque M^2 absqua estis NL fuerint] fuerit P^1 6 enim *om.* L aestuationem] estuationem V K extuationem L indicant = ἐμφαίνει] indicat VP K indegant B intelligant R indicant G MNL 7 aliam] alia N uero] ueru V^2 ad] in BR est *om.* G 8 insinuantis] insinuatus V^1 insinuanis R insinuatis G^1 permiserunt] promiserunt L 9 in maiestate = ἐπὶ τῆς δυνάμεως 10 – 11 si ... uoluntas *om.* K 11 una est uoluntas] unam esse uoluntatem N uoluntas] uolumtas P 12 diuinitate] diuinitatem B hoc contradictio] autem contradicio G contradictio] contradiccio V 13 autem.de V *ras.* habet] habent G rationem] racionem V et] ut L 14 nolle] nulle V reprehensio] repraehensio B naturae] natura V natus N 15 sunt *om.* N abundantia] habundantia V^2G R NL ut] aut K 16 opturet] obturet P BR MNL K opturet et ora V^1 ora] hora B ore N 17 sicut²] sicu V nihil] nil G nichil R N uere *om.* G 18 anxiari] ancxiari K 19 destitutam] distitutam B reliquit] reliquid BG N nudatam] nudata N ex] et VPG propria] propia P 20 credibilem] credebilem V naturam] natura VP^1G NL di⟨s⟩cas = μάθῃς] dicas VPG BR MNL dicat K 21 purus] porus V^1 puris R pater L si] sit L demonstrasset] demonstrasiset V^1 22 quae deitatis] quem deitati N effecisset] efecisset P efficisset B incredibilis] incredibis V^1 23 dispensationis] disputationis L ratio] racio G oratio R N propterea uariat] propter euariat V uariat et] uaria M *om.* N intermiscet] ita misset B ipse miscet R intermisticet N uerba et] uerbiet N 23 – 297,1 pauli samosateni] paulus amosatheni VP^1 pauli samosatam R

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

καὶ Μανιχαίου νόσῳ καὶ μανίᾳ παράσχῃ πρόφασιν. διὰ τοῦτο καὶ προλέγει τὸ ἐσόμενον ὡς θεὸς καὶ ἀναδύεται πάλιν ὡς ἄνθρωπος.

Ἥτις χρῆσις ὡσαύτως ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον ἐν σώμασι τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως, καὶ ἐστοίχησεν.

6 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου εἰς τὸ ῥητὸν ἔνθα φησί· *καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας*, ἔχουσα οὕτως·

Ὥσπερ οἱ τὸ σῶμα θεραπευόμενοι ἐκόντες ὑπομένουσι τὴν ἐν ταῖς θεραπείαις ἀλγηδόνα, οὐχ ὡς α⟨ἰ⟩ρετὴν ἀλλ' ὡς ἀναγκαίαν διὰ τὴν ἐξ αὐτῆς περιγινομένην ὑγείαν, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ σωτὴρ φευκτὸν μὲν καθ' ἑαυτὸν καὶ ⟨ἀ⟩ηδῆ παρῃτεῖτο τὸν θάνατον, ὑπέμεινε δὲ αὐτὸν μακροθύμως, ἵνα ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους πολυτρόπως διὰ τῆς τοιαύτης ὠφελήσῃ οἰκονομίας. οὐ μόνον γὰρ τὸ λύτρον προσενεγκὼν ἐλευθέρους ἡμᾶς πάσης ἁμαρτίας γενέσθαι παρεσκεύασεν, ἀλλὰ γὰρ καὶ τὸ σῶμα ὥσπερ τινὰ ἀπαρχὴν τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως ἐπιδείξας τὴν κοινὴν καθόλου ἐβεβαίωσεν ἀνάστασιν. ἴσως δὲ καί, εἰ μὴ παρῃτήσατο, ὑπελήφθη ἂν θρασύτητι καὶ ἀπονοίᾳ αὐθαιρέτως ἐπὶ τὸν θάνατον ἐληλυθέναι. νῦν δὲ διὰ τῆς προσευχῆς αὐτὸν παραιτησάμενος τὴν ὑπερβολὴν παρέστησε τῆς τῶν ἀνελόντων αὐτὸν κακίας· *παρελθέτω οὖν τὸ ποτήριον* εἰρηκὼς ἐπήγαγε· *πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ*. καὶ ἴδιον μὲν θέλημα ἔχειν ἐναργῶς παρίστησι, προκρίνει δὲ

---

8 Mt. 26,40 13 cf. Mt. 20,28 13 – 14 cf. Rom. 6,18 14 – 15 cf. 1. Cor. 15,20 – 23 18 – 19 Mt. 26,39

9 – 298,2 Iohannes Chrys., in Matth. hom., unde?

MT

2 ἀναδύεται = supersedit (*cf.* 294,2) 4 πατριαρχείου] πατριαρχίου T ταύτης *om.* M 6 αὐτοῦ¹ *om.* M (*cf.* 290,19) 7 ἐκ *om.* T 10 α⟨ἰ⟩ρετὴν] ἀρετὴν MT 11 ⟨ἀ⟩ηδῆ] ἥδη MT

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Samosateni neque Martionis et Manichei egritudini et furori occasionem tribuat. idcirco et predicit quod futurum est ut deus et supersedit iterum ut homo.
Quod testimonium similiter collatum est cum libro membranatio, qui est de bibliotheca uenerabilis patriarchii huius a deo conseruandae regiae urbis, et constitit.

6 Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem sancti Iohannis archiepiscopi Constantinopoleos de interpretatione euangelii secundum Matheum de texto ubi ait: *et uenit ad discipulos suos et inuenit eos dormientes*, continens ita:

Quemadmodum qui corpore curantur sponte sustinent dum curantur dolorem, non quasi uirtutem, sed ut necessarium propter salutem, quae ab ea conquiritur, eodem modo et saluator effugiendum quidem secundum id quod est ΗΔΗ iam recusabat mortem, sustinuit autem eam magnanimiter, ut nobis hominibus multifariae per huiusmodi dispensationem prodesset. non solum enim ΛΥΤΡΟΝ redemptionem offerens liberos nos omni peccato fieri ΠΑΡΕϹΚΕΥΑϹΕΝ preparauit, sed et corpus ut quasdam primitias resurrectionis mortuorum ostentans communem omnium confirmauit resurrectionem. forsitan autem et, si non recusasset, aestimatus esset utique quod ΘΡΑϹΥΤΗΤΙ audacia adque ΑΠΟΝΟΙΑ contemptu ultro ad mortem uenisset. nunc autem orando id recusans inmoderatam ostendit perimentium eum malitiam; *transeat* ergo *calix*, inquiens, subiuncxit: *uerumtamen non sicut ego uolo, sed sicut tu*. et suam quidem uoluntatem habere se

VPG BR MNL K

1 samosateni] samose.theni P² *ras.* samosatheni G samosatene N martionis] marcionis P² MNL K manichei] manicheim B egritudini] egretudini PG M occasionem] occansionem B ocasionem G 2 predicit] predicet B supersedit] superdit M¹ 3 similiter] iterum G collatum] conlatum B consolatum R membranatio] membranacio P²G ML K bibliotheca] blibliotheca V biblioteca P M 4 uenerabilis] uenerabili N patriarchii] pateriarchii V¹ 6 relectum] relatum L codice] codicae N archiepiscopi] episcopi K 7 constantinopoleos] constantinopoleus BR iustianopoleos N interpretatione] interpraetatione B interpetratione L K euangelii] aeuangelii N euuangelii L texto] textu V teato K ait] at B¹ 8 ad discipulos suos] a discipulis suis V continens] contenens B ita] itaque L 9 quemadmodum] quemammodum P dolorem] dolores L 9–10 οὐχ ὡς ἀρετὴν = non quasi uirtutem G MNL K non queritur uirtutem VP non quasi uirtute BR (non quasi ⟨quesitum⟩ = οὐχ ὡς αἱρετὴν?) 10 ut *om.* BR necessarium] necessario BR MNL neccium K ab] ad R conquiritur] conqueritur BR 11 et] est K saluator] saluatur V ΗΔΗ] ΝΔΝ V nan R ΗΑΗ MN K ΗΛΗ L 12 sustinuit] sustenuit B sustinu K multifariae] multifariam M multifarie L 13 prodesset] prodesse VPG NL K ΛΥΤΡΟΝ] AUTPON VG aitpon R AYTPON MN K ARTPON L redemptionem] redemtionem P redeptionem G offerens] offerrens P liberos] libros N 14 peccato fieri] peccatori N ΠΑΡΕϹΚΕΥΑϹΕΝ] ΝΑΡΕϹϹΚΕΥΤΑϹΕΝ V ΠΑΡΕϹϹΚΕΥΓΑϹΕΝ PG tiapekeiacen R ΠΑΡΕϹΗΕVΑϹΕΝ L ΠΑΡΕϹΡΕΥΑϹΕΝ K corpus ut] corporis BR primitias] primicias G 14–15 resurrectionis] resurreptionis L 15 ostentans] ostendans V¹ communem] commonem N¹ omnium] quoque BR 16 si *om.* R NL K recusasset] recussaset V recusaset G recuset N aestimatus] estimatus ML K ΘΡΑϹΥΤΗΤΙ] ΘΡΑϹΥΤΙΤΙ VPG ϹΡΑϹΥΤΗ B θpacytuti R ΘΡΑϹΥΤΗΠ M ϹΥΓΗΠ N ϹΡΑϹΥΤΗΠ L adque] atque BRG MNL K 17 ΑΠΟΝΟΙΑ] ΑΓΙΟΝΟVΔ V ΑΠΟΝΟΥΑ P ΑΠΝΟΙΑ B annoia R ΑΠΟΝΟΤΑ M contemptu] contemtu B conceptum K (t-c) uenisset] uenisse *coni.* Lu autem *om.* M orando] morando K recusans] recusasset L¹ 17–18 inmoderatam] inmoderantem V immoderatam P M K inmoderata NL 18 ostendit] ostendet VP malitiam] maliciam G malitia NL subiuncxit] subiunxit BRG MNL K 19 uerumtamen] ueruntamen K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

πανταχοῦ τοῦ ἰδίου τὸ πατρικὸν θέλημα, καὶ ἐν πᾶσι τὸ τοῦ πατρὸς προστίθησι συντρέχων αὐτῷ καὶ σύμφωνον ἑαυτὸν δεικνὺς τῆς ἐκείνου βουλῆς.
Ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη ὁμοίως πρὸς βιβλίον χαρτῷον τῆς βιβλιοθήκης τυγχάνον ὡσαύτως τοῦ εὐαγοῦς τῶν ἐνταῦθα πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

7 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐκ τοῦ περὶ τριάδος καὶ σαρκώσεως λόγου, οὗ ἡ ἀρχή· *Οἱ κακοτέχνως τὰς θείας γραφάς*, ἔχουσα οὕτως·

Καὶ ὅταν λέγῃ· *πάτερ, εἰ δυνατόν, παρελθέτω* ⟨*ἀπ' ἐμοῦ*⟩ *τὸ ποτήριον τοῦτο, πλὴν μὴ τὸ ἐμὸν θέλημα γένηται, ἀλλὰ τὸ σόν. τὸ πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής*, δύο θελήματα ἐνταῦθα δείκνυσι, τὸ μὲν ἀνθρώπινον, ὅπερ ἐστὶ τῆς σαρκός, τὸ δὲ θεῖκόν. τὸ γὰρ ἀνθρώπινον διὰ τὴν ἀσθενείαν τῆς σαρκὸς παραιτεῖται τὸ πάθος, τὸ δὲ θεῖκὸν αὐτοῦ *πρόθυμον*. ὥσπερ γὰρ ὁ Πέτρος ἀκούσας περὶ τοῦ πάθους ἐδειλίασε καὶ εἶπεν· *ἵλεώς σοι, κύριε*, ἐπιτιμῶν δὲ αὐτῷ ὁ κύριος λέγει· *ἄπελθε ὀπίσω μου σατανᾶ, σκάνδαλόν μου εἶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων*, οὕτως καὶ ἐνταῦθα νοεῖται· *γενόμενος* γὰρ *ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων*, παραιτεῖται τὸ πάθος ὡς ἄνθρωπος, θεὸς δὲ ὢν καὶ κατὰ τὴν οὐσίαν τὴν θεῖκὴν ἀπαθὴς ὑπάρχων προθύμως ἀνεδέξατο τὸ πάθος καὶ τὸν θάνατον, διότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τοῦ θανάτου.
Ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη ὁμοίως πρὸς βιβλίον ἐν σώμασι κροκωτοῖς ⟨ὡσαύτως⟩ τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ ἐνταῦθα εὐαγοῦς πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

---

9 – 10 Mt. 26,39 + 41 13 – 15 Mt. 16,23 15 – 16 Phil. 2,7

9 – 18 Ps.-Athanasius, de incarn. et c. Arianos, PG 26,1021 B 10 – 1024 A 2

MT

1 πανταχοῦ *om.* M προστίθησι] προτίθησι M 4 πατριαρχείου] πατριαρχίου T 6 ἀθανασίου M *lac.* 9 a me = ⟨*ἀπ' ἐμοῦ*⟩ *om.* MT 13 σοι] σὺ T 19 adaeque = ⟨ὡσαύτως⟩ *om.* MT 20 πατριαρχείου] πατριαρχίου T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

⟨manifeste⟩ demonstrauit, praeponit autem ubique suae paternam uoluntatem et in omnibus adnectit illam quae patris est ei concurrentem concordemque se ostendit illius uoluntati.
Quod testimonium similiter collatum est cum codice chartatio, qui est de bibliotheca similiter uenerabilis huius patriarchii, et conuenit.

7 Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti Athanasii archiepiscopi Alexandriae ex libro de trinitate et incarnatione, cuius est initium: *Quiqui callide diuinas scripturas*, continens ita:

Et quando dicit: *pater, si possibile est, transeat a me calix iste, uerumtamen non mea uoluntas fiat, sed tua. spiritus quidem prumptus, caro autem infirma*, duas uoluntates hic ostendit, unam quidem humanam, quae est carnis, aliam autem diuinam. nam humana propter infirmitatem carnis refugiebat passionem, diuina autem eius prumpta. sicut et Petrus audiens de passione formidauit et dixit: *propitius sis tibi, domine*, increpauit autem ei dominus dicens: *uade retro me satanas, scandalum mihi es, quia non sapis ea quae dei sunt, sed quae hominis*, ita et hic intellegitur: *factus* quippe *in similitudine hominum* recusat passionem ut homo, deus uero existens et secundum essentiam diuinam inpassibilis, prumpte accepto tulit passionem et mortem, eo quod inpossibile erat tenere illum a morte.
Quod testimonium similiter collatum est cum libro membranatio crocato, qui est adaeque de bibliotheca huius uenerabilis patriarchii, et conuenit.

VPG BR MNL K

---

1 ⟨manifeste⟩ = ἐναργῶς] ἐνεργῶς = efficaciter VPG BR MNL K praeponit] proponit M^1NL ubique] ubi B suae] sue VP^1 2 adnectit] adnnne.tit V^1 *ras.* annectit V^2P^2 a. .ectit P^1 *ras.* se P^2 *add.* 3 uoluntati] uoluntatem VP uoluntate G 4 similiter *om.* K collatum] conlatum B collatum est *om.* N cum] com V cum eo codice L chartatio] carthatio V chartacio P^2 cartacio B cartatio M carthacio NL bibliotheca] biblioteca V M 5 uenerabilis] uenerabili N conuenit] constitit BR (*cf.* 299,20) 7 item] ita ML codice] cotidice V (*cf.* 301,1) athanasii] ansthasii V atanasi B atanasii R archiepiscopi] archiiepiscopi V alexandriae] alexandrinae G alexandrini L 8 est *om.* K initium] inicium VPG quiqui] quid qui VP qui G quicquid N callide] calide VP 9 continens] contenens B 10 quando] quan V^1 possibile] posibile V^1 uerumtamen] uerumptamen R ueruntamen N 11 quidem] autem L prumptus] prumtus P promptus RG MNL K promptus est caro RG L infirma] firma V duas] dua V^1 12 humanam] humana V humana] humanam V NL K 13 infirmitatem] infirmitatis B refugiebat] refugebat L diuina] deuina V diuinam N K prumpta] prompta P^2G R ML promptam N K 14 audiens *om.* M formidauit] formidauid B^1 (dauid) propitius] propicius G K sis] sit N increpauit] incrapauit G 15 ei] *om.* R eum MNL dominus ei K dominus] dominum N uade] uada V satanas] sathanas R L K mihi] michi N sapis] sapi B^1 16 ita] itaque K intellegitur] intelligitur RG ML K 17 homo] homomo V^1 essentiam] essentia V diuinam essentiam K inpassibilis] impassibilis ML 18 prumpte] prompte BRG^2 MNL K accepto tulit = ἀνεδέξατο (*cf.* 271,6: suscipiebat) tulit] tullit P inpossibile] inpassibile G impossibile ML erat *om.* N tenere] teneri ML K 19 similiter *om.* G collatum] colatum P conlatum B consulatum R membranatio] membrenatio V membranacio G L K adaeque] adae. que K *ras.* 20 bibliotheca] biblioteca P M bibliotecha R K uenerabilis] uenerabili VP^1 N patriarchii] patriarchi VP conuenit] constitit BR (*cf.* 299,5)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

8 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης ἐκ τοῦ πρὸς Ἀπολινάριον τὸν αἱρετικὸν ἀντιρρητικοῦ λόγου, οὗ ἡ ἀρχή· *Καλὸν ἂν γένοιτο προοίμιον*, ἔχουσα οὕτως·

〈Ἀπολιναρίου·〉 Ἀλλὰ ταράσσονται, φησί, τὴν τῶν ἀπίστων ταραχήν. 〈Γρηγορίου·〉 Καθ' ἡμῶν χρῆται τῇ λοιδορίᾳ ταρασσομένους καὶ ἀπίστους ἀποκαλῶν τοὺς τῇ εὐαγγελικῇ φωνῇ μὴ ἀνεξετάστως προσέχοντας, ἥ φησι· 〈*πάτερ,*〉 *εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν μὴ τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ σὸν γενέσθω θέλημα.* τούτοις δὲ προστίθησι τὴν ἰδίαν λέξιν ἔχουσαν οὕτως· Ἀπολιναρίου· Καὶ οὐ μνημονεύουσιν, ὅτι τὸ θέλημα τοῦτο ἴδιον εἴρηται οὐκ ἀνθρώπου τοῦ ἐκ γῆς, καθὼς αὐτοὶ νομίζουσιν, ἀλλὰ 〈τοῦ〉 θεοῦ *τοῦ καταβάντος ἐξ οὐρανοῦ.*

Γρηγορίου· Τί ἂν ἐξεύροι τις τοιοῦτον εἰπεῖν; οὐ λέγω τούτων τινὰ τῶν ἐπὶ αἱρέσει κατεγνωσμένων, ἀλλ' οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν ἀσεβείας τε καὶ *τοῦ ψεύδους πατέρα* εὑρεῖν τι τῶν εἰρημένων εἰς βλασφημίαν δεινότερον. ἆρα οἶδεν ὁ λογογράφος ἃ φθέγγεται; ὁ θεὸς ἐξ οὐρανοῦ καταβὰς τὸ ἴδιον τῆς θεότητος θέλημα παραγράφεται καὶ οὐ βούλεται εἰς ἔργον ἐλθεῖν, ὅπερ βούλεται· οὐκοῦν μεμέρισται τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ τὰ θελήματα; καὶ πῶς ἂν εἴη κοινὸν ἐπ' ἀμφοτέρων τὸ θέλημα; πῶς δ' ἂν ἡ τῆς φύσεως ταυτότης τῇ διαφορᾷ τῶν θελημάτων ἐμφαίνοιτο; ἀνάγκη γὰρ πᾶσα σύνδρομον εἶναι τῇ φύσει τὴν βούλησιν, καθώς φησί που ὁ κύριος· *οὐ δύναται δένδρον καλὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς ἀγαθοὺς ποιεῖν.* καρπὸς δ' ἂν εἴη φύσεως ἡ προαίρεσις, ὥστε ἀγαθῆς μὲν ἀγαθὴν εἶναι, κακῆς δὲ τοιαύτην. εἰ οὖν διάφορος ἐπὶ πατρός τε καὶ υἱοῦ

---

6 – 7 Mt. 26,39 7 Lc. 22,42 12 Joh. 8,44 18 – 19 Mt. 7,18

---

4 – 304,18 Gregorius Nyss., Antirrheticus adv. Apoll., PG 45,1192 A 1 – 1196 A 15; ed. Müller, p. 179,8 – 182,5

MT

---

2 ἀπολινάριον] ἀπολλινάριον T 4 apollinarii 〈ἀπολιναρίου〉 *om.* MT Mü gregorii 〈γρηγορίου〉 *om.* MT Mü 5 τῇ' *om.* T 6 μὴ *add.* T, *om.* Mü 〈πάτερ〉 *om.* Mü *et transl.* 6 – 7 τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ Mü 8 ἀπολιναρίου M *marg.*, *om.* T Mü μνημονεύουσιν, φησίν, ὅτι Mü 9 – 10 ἀλλὰ τοῦ θεοῦ Mü 11 γρηγορίου M *marg.*, *om.* T Mü 12 οὐδὲ] οὐδ' Mü 15 τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ πατρὸς Mü 18 ποιεῖν πονηροὺς M 19 ποιεῖν ἀγαθούς M 20 τε *om.* Mü (*cf.* App.)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

8 Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti Gregorii episcopi Nisae ex libro ΑΝΤΙΡΡΗΤΙΚΟΥ oppositionum aduersus Apollinarem, cuius est initium: *Bonum utique erit exordium,* continens ita:

Apollinarii: Sed turbantur, inquid, infidelium perturbatione. Gregorii: Aduersus nos contumeliis utitur turbulentos et perfidos appellans eos, qui euangelicae uoci non citra examinatione adtendunt, quae ait: *si possibile est, transeat a me calix iste, uerumtamen non mea, sed tua fiat uoluntas.* his autem adiungit proprium dictum continens ita: Apollinarii: Et non memorant quia uoluntas ista propria dicta est non hominis terreni, sicut ipsi putant, sed dei, *qui de celo discendit.*

Gregorii: Quisnam adinueniet tale aliquid dicere? non dico horum aliquem, qui in herese denotati sunt, sed nec ipsum impietatis adque *falsitatis patrem* arbitror adinuenire aliquid ad blasphemiam callidius quamquae dicta sunt. putasne scit uerborum scriptor quae loquitur? deus de celo descendens propriam ipsius deitatis uoluntatem ΠΑΡΑΓΡΑΦΕΤΑΙ exceptat et non uult ad effectum uenire, quod uult; ergo diuisae sunt patris et filii uoluntates? et quomodo ergo erit communis in utrisque uoluntas? quomodo utique identitas naturae differentia uoluntatum insinuabitur? omnino enim necesse est naturae uoluntatem concurrere, sicut alicubi dominus ait: *non potest arbor bona fructus malos facere, neque arbor mala fructus bonos facere.* fructus utique naturae erit affectus, ut profecto bone bona sit, malae autem talem. si itaquae differens est in patre et filio fructus

---

VPG BR MNL K

---

1 est *om.* N ex¹] ox N codice] cotidice V (*cf.* 299,7) codicello K gregorii] grigorii V nisae] nisi VP misae M nyse N myse L 2 ΑΝΤΙΡΡΗΤΙΚΟΥ] ΑΝΤΙΡΡΤΙΚΟΝ V ΑΝΤΙΡΡΙΤΙΚΟΥ PG antpputileoy R ΑΝΤΙΡΡΗΤΙΡΟΥ N ΑΝΤΙΡΡΗΤΙΚΟΝ L oppositionum] obpositione B oppositione R opposicionum G apollinarem] appollonarem V apolinarem BR appollinarem G N initium] inicium G 2 – 3 erit utique BR 3 erit] erat VG continens] contenens B¹ 4 apollinarii] appollinari VP apollinari. G *ras.* apolonarii B apolinari R apollenarii M turbantur] turbabuntur G turbatur K inquid] inquit RG ML K infidelium] infilium N perturbatione] perturbationem G K (ταραχήν) gregorii] gregrii V¹ 5 turbulentos] turbulentus V turbulentes G turbolentus BR perfidos] perfidus V perfideos R appellans] apellans V M euangelicae] euangelice NL citra] cetera B¹R cetra B² 6 examinatione] examinationem P K examinacionem G adtendunt] attendunt PG ML K 7 uoluntas fiat sed tua R mea uoluntas sed G uoluntas fiat K uoluntas *om.* G continens] contenens B¹ 8 apollinarii] apollonarii V²P apolinarii BR apollenarii M appollenarii N et *om.* N terreni] terrenis M 9 ipsi] isti R L celo] caelo BG M discendit] descendit RG MNL K 10 tale] tali N 10 – 11 in herese] inherere V in haerese P in hac re G in here N 11 denotati] donati V impietatis] impiaetatis V adque] atque P² BRG MNL K arbitror] a.bitror M¹ *ras.* 11 – 12 aliquid adinuenire K 12 blasphemiam] blasfemiam PG callidius] calidius V¹ quamquae] quamque V NL que K putasne scit] putas nescit VG NL uerborum scriptor = ὁ λογογράφος (*cf.* 303,7: uerbi scriptor) 13 descendens] discensens V¹ discendens V²P 13 – 14 ΠΑΡΑΓΡΑΦΕΤΑΙ] ΝΑΡΑΓΡΑΦΕΤΕ V ΠΑΡΑΓΡΑΦΕΤΕ P ΠΑΡΑΓΡΑΦΤΑΙ B napatpaerai R ΠΑΡΑΦΕΤΑΙ N ΠΑΡΛΓΙΡΑΦΕΤΑΤ K 14 exceptat] exeptat M uult] uul V¹ uenire ad effectum K effectum] efectum P affectum R M 14 – 15 uoluntates et filii L 16 identitas] indemptitas R indeitate M identitatis K naturae¹] natura N differentia] differentiae *coni.* Lu uoluntatum] uoluntatem G enim *om.* G 17 concurrere] concurere V¹ alicubi] alibi P¹ R M malos fructus B fructus] fructos B¹ K 18 arbor] arbo V¹ fructus¹] fructos B¹ K bonos] bonus V fructus²] fructos V² fructis N utique] tique V¹ naturae] natura G 18 – 19 ut profecto P² *marg.* 19 profecto bone] pro fructu bono K bone] bene V BR NL K baene P bona] buna V¹ malae] mala VP male BR NL autem male talem G talem] mala BR *om.* N pro malo K si itaquae] sitaque B¹ si itaque P² B²RG MN fructus] fructos BG

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ὁ καρπὸς τοῦ θελήματος, διάφορον ἐξ ἀνάγκης εἶναι καὶ τὴν ἑκατέρων φύσιν ὁμολογεῖν. τί οὖν πολεμεῖται ὁ Ἄρειος; τί δὲ οὐκ αὐτομολοῦσι πρὸς τὸν Εὐνόμιον, ὃς διαιρῶν τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ τὴν φύσιν συνδιατέμνει τῇ φύσει τὴν βούλησιν καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα κατασκευάζει τὸ τῆς οὐσίας ἀλλότριον, τῷ ὑποβεβηκότι πρὸς τὸ ὑπερέχον συνδιασχίζων τὸν τῆς θεότητος λόγον; πάλιν δὲ τὸ παρ' αὐτοῦ ῥηθὲν ἀναλάβωμεν· ⟨Ἀπολιναρίου·⟩ Καὶ οὐ μνημονεύουσιν, ὅτι τὸ θέλημα τοῦτο ἴδιον εἴρηται, οὐκ ἀνθρώπου τοῦ ἐκ γῆς, καθὼς αὐτοὶ νομίζουσιν, ἀλλὰ θεοῦ *τοῦ καταβάντος ἐξ οὐρανοῦ*. ⟨Γρηγορίου·⟩ Ποῖον θέλημά φησιν ὁ λογογράφος; ὃ βούλεται μὴ γενέσθαι ὁ κύριος λέγων πρὸς τὸν πατέρα· *μὴ τὸ ἐμὸν θέλημα, ἀλλὰ τὸ σὸν γενέσθω*. ἆρα συνίησι, ποίᾳ πέπτωκεν αὐτῷ ὁ λόγος ἐναντιότητι; ἐγγίζει τὸ πάθος καὶ ὅσον οὔπω μέλλει *ὁ προδότης* ἐφίστασθαι *μετὰ τοῦ πλήθους* καὶ τότε γίνεται ἡ τοιαύτη εὐχή. ὁ εὐχόμενος ἄνθρωπος ἢ θεός; εἰ θεὸν εἶναι τὸν εὐχόμενον οἴεται, ἴσην αὐτῷ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἐνορᾷ τὴν ἀσθένειαν. πῶς οὖν θεὸς ὁ μηδὲν οἴκοθεν ἀγαθὸν ἔχων, ἀλλὰ τῆς ὑπερκειμένης συμμαχίας δεόμενος; εἶτα πῶς καταγινώσκει ἡ θεότης τοῦ ἰδίου θελήματος; ἀγαθὸν ἦν ἢ κακόν, ὃ ἠβούλετο; εἰ μὲν γὰρ ἀγαθόν, διὰ τί οὐκ εἰς πέρας ἄγεται ⟨ὃ ἠβούλετο;⟩ εἰ δὲ κακόν, τίς πρὸς τὸ κακὸν τῇ θεότητι ἡ οἰκείωσις; ἀλλ' ὅπερ ἔφην, ὅτι οὐ συνίησιν εἰς τὸ ἐναντίον περιτρέπων τὸν λόγον. εἰ γὰρ τοῦ μονογενοῦς ἐστι θεοῦ ἡ φωνὴ ἡ λέγουσα· *μὴ τὸ ἐμὸν θέλημα γενέσθω, ἀλλὰ τὸ σόν*, αὐτὸς ὁ λόγος περὶ ἑαυτὸν ἀεὶ διά τινος ἐναντιότητος στρέφεται καὶ οὐδαμοῦ τὸ στάσιμον ἔχει. ὁ γὰρ μὴ βουλόμενος τὸ ἴδιον θέλημα γενέσθαι, αὐτὸ τοῦτο βούλεται πάντως, τὸ μὴ γενέσθαι ὃ βούλεται. πῶς οὖν ἡ εὐχὴ πρὸς πέρας ἀχθήσεται λέγοντος, ὅτι τοῦτο θέλω, ἵνα ὃ θέλω μὴ γένηται; πρὸς τοὐναντίον πάντως τοῦ σπουδαζομένου περιτραπήσεται καὶ ἀμηχανήσει καθ' ἑκάτερον ὁ τῆς τοιαύτης ἐπαΐων εὐχῆς. ὅπερ γὰρ ἂν ποιήσῃ, πρὸς τὸ ἀβούλητον τῷ εὐχομένῳ περιτρέπει τὴν ἔκβασιν. ποιήσει τὸ θέλημα

9 Lc. 22,42 10 – 11 Mt. 26,47 17 – 18 Lc. 22,42

MT

1 ὁμολογεῖν] ὁμολογήσουσιν Mü ὁμολογοῦσι Mü (App.) 2 αὐτομολοῦσι] αὐτομολογοῦσι M 3 πατρός τε καὶ Mü 4 ὑπερέχον] προέχον T Mü 5 – 6 ⟨ἀπολιναρίου⟩ *om.* MT Mü 6 καὶ *om.* Mü μνημονεύουσιν, φησίν, ὅτι Mü 7 ⟨γρηγορίου⟩ *om.* MT Mü 8 βούλεται δηλαδὴ μὴ Mü γενέσθω] γινέσθω T 9 ποίᾳ] οἵᾳ Mü πέπτωκεν] περιπέπτωκεν Mü 13 εἶτα καὶ πῶς Mü 14 ἠβούλετο] ἐβούλετο M 15 ⟨ὃ ἠβούλετο;⟩ *om.* MT 17 γενέσθω] γινέσθω Mü 20 ἀχθήσεται] ἀναχθήσεται M 23 περιτρέπει] περιτρέπειν *corr.* M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

uoluntatis, differentem necesse est et alterutrum naturam confiteri. quid igitur inpugnatur Arrius? quid autem non AYTOMOΛOYCIN fugiunt ad Eunomium, qui diuidens patris et filii naturam simul diuidit cum natura uoluntatem et ⟨propterea⟩ magis colligit alienationem substantiae, summissum a praelato discerpens a diuinitate uerbum? iterum autem quod ab eo dictum est repetamus: Apollinarii: Et non memorantur, quia uoluntas ⟨ista⟩ propria dicta est non hominis qui ex terra est, sicut existimant ipsi, sed dei qui *de caelo descendit*. Gregorii: Qualem uoluntatem asserit uerbi scriptor? quod non uult dominus fieri dicens ad patrem: *non mea uoluntas, sed tua fiat*. putasne intellegit, in qualem delapsus est sermo eius controuersiam? appropinquat passio et sicut necdum futurus erat *proditor* superuenire *cum multitudine* tuncque huiusmodi facta est oratio. qui deprecatur homo est an deus? si deum esse qui deprecatur existimat, parem ei cum hominibus inspicit inpotentiam. quomodo igitur deus qui nullum habet inditum bonum, sed supernum inuocat adiutorium? dehinc quomodo reprehendat diuinitas propriam uoluntatem? bonum fuit an malum, quod uolebat? et si quidem bonum, quomodo non ad effectum perducitur, quod uolebat? si autem malum, quae est diuinitati ad malum familiaritas? sed quod dixi, quia non intellegit, quod in contrarium circumuertit eundem sermonem. si quippe unigeniti dei est uox quae dicit: *non mea uoluntas fiat, sed tua*, ipse sermo circa seipsum per quandam semper contrarietatem uoluitur et nusquam stabilitatem habet. qui enim non uult propriam uoluntatem fieri, hoc ipsum uult per omnia, ut non fiat quod uult. quomodo ergo oratio ad effectum perducetur dicentis, quia hoc uolo, ut quod uolo non fiat? in contrarium per omnia quod desider⟨ant⟩i conuertetur et hesitauit erga alterutrum, qui huiusmodi orationem exaudit. quicquid enim fecerit, ad eum exitum,

VPG BR MNL K

1 uoluntatis] uoluntates V et] ut VP alterutrum] alterutram M naturam] natura NL inpugnatur] impugnatur ML = πολεμεῖται 2 AYTOMOΛOYCIN] AYTONOΛOYCIN V AYTOMOΛOYCIN B M K abtomaoycin R AITOMOAYΣIN N AYTOMOAYΣIN L eunomium] e..om..um V¹ *ras.* eonomium BR patris *om.* N 3 διὰ τοῦτο = ⟨propterea⟩ *om.* VPG BR MNL K colligit] collegit BR (construit?) 4 summissum] submissum BR MNL discerpens] discrepens VP¹ discrepans P²G L¹ 5 repetamus] reputamus G NL apollinarii] appollinarii V N apolinarii BR apollenarii M memorantur] merantur V¹ quia] qui V¹ 6 τοῦτο = ⟨ista⟩ *om.* VPG BR MNL K non ... est² P² *marg.* existimant] exaestimant B extimant K 7 descendit] discendit VP uerbi scriptor] uerbi scripturibus VP¹ uerbi scriptura P² BRG (a – iu = ib) uerbi scriptoribus ML uerbis scriptoribus N K 8 intellegit] intellegis B intelligit RG ML K 9 qualem] quaem B¹ delapsus] delapsa VP R NL K controuersiam = ἐναντιότητι (*cf.* 303,18: contrarietatem) controuersiam] controuesiam B appropinquat] adpropinquat P B N K necdum] nedum V¹ 10 proditor] proditur VPG tuncque] tunc quoque BR tunc quae G N oratio] ratio L K 11 qui¹] quod MNL deprecatur²] depraecatur B existimat] exaestimat B¹ parem] partem G 12 inpotentiam] impotentiam ML 13 supernum] sciperunum N reprehendat] repraehendat B diuinitas] diuinitatis N propriam] propria L 14 et *om.* MNL (uolebat) 15 ad¹ M *add.* effectum] affectum N perducitur] preducitur L quae] qui P¹ 16 intellegit] intelligit G M K 17 si] sed R sic K uox quae] uox qui VP¹ uix que N ipse] ipsi V ipsa PG 18 quandam] quadam B qquandam K¹ nusquam] nosquam V¹ 20 oratio] oracio V ora B¹ ōr̄ō R K perducetur] perducitur BRG perduceretur N 20 – 21 ut quod uolo *om.* G N 21 in] per G¹ contrarium] contrariam V desider⟨ant⟩i = σπουδαζομένου] desiderii VP MNL K desiderat BRG desiderii ⟨est⟩ *coni.* Lu conuertetur] conuertitur B hesitauit] haesitauit P M 22 erga] cura R G *add.* alterutrum] alterum L alterutrum qui] alterutrumque V alter.utrumque P *ras.* alterutrum quae G orationem] rationem K quicquid] quidquid K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

τοῦ εὐχομένου; ἀλλ' ἡ εὐχή ἐστι τοῦ μὴ γενέσθαι ὃ βούλεται. μὴ ποιήσῃ ὃ βούλεται; ἀλλ' ὁ εὐχόμενος βούλεται γενέσθαι αὐτῷ ὃ μὴ βούλεται· ὥστε κατὰ πάντα τρόπον πάντῃ μεταλαμβανόμενον ἀστατήσει τὸ νόημα αὐτὸ ἑαυτῷ μαχόμενον καὶ ὑφ' ἑαυτοῦ καθαιρούμενον. τῆς δὲ τοιαύτης κατὰ τὸν λόγον ἀμηχανίας μία γένοιτ' ἂν παραμυθία ἡ ἀληθὴς τοῦ μυστηρίου ὁμολογία, ὅτι τὸ μὲν δειλιᾶν πρὸς τὸ πάθος τῆς ἀνθρωπίνης ἀσθενείας ἐστί, καθώς φησι καὶ ὁ κύριος *τὸ πνεῦμα πρόθυμον* εἶναι λέγων, *ἀσθενῆ δὲ τὴν σάρκα*· τὸ δὲ ἀναδέχεσθαι τὸ ἐξ οἰκονομίας πάθος τῆς θείας ἐστὶ καὶ βουλῆς καὶ δυνάμεως. ἐπειδὴ τοίνυν ἄλλο τὸ ἀνθρώπινον θέλημα καὶ τὸ θεῖον ἄλλο, φθέγγεται μὲν ὡς ἐκ τοῦ ἀνθρώπου τὸ ⟨τῇ ἀσθενείᾳ⟩ τῆς φύσεως πρόσφορον ὁ τὰ ἡμέτερα πάθη οἰκειωσάμενος· ἐπάγει δὲ τὴν δευτέραν φωνήν, τὸ ὑψηλόν τε καὶ θεοπρεπὲς βούλημα κυρωθῆναι παρὰ τὸ ἀνθρώπινον ὑπὲρ τῆς τῶν ἀνθρώπων σωτηρίας θέλων. ὁ γὰρ εἰπών· *μὴ τὸ ἐμόν*, τὸ ἀνθρώπινον τῷ λόγῳ ἐσήμανε· προσθεὶς δὲ τό· *σόν*, ἔδειξε τὸ συναφὲς τῆς ἑαυτοῦ πρὸς τὸν πατέρα θεότητος, ἧς οὐδεμία θελήματός ἐστι διαφορὰ διὰ τὴν κοινωνίαν τῆς φύσεως. τὸ γὰρ τοῦ πατρὸς εἰπὼν θέλημα καὶ τὸ τοῦ υἱοῦ ἐνεδείξατο. τοῦτο δέ ἐστι τὸ *πάντας ἀνθρώπους θέλειν σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν*· ὅπερ οὐκ ἦν ἄλλως γενέσθαι μὴ τοῦ θανάτου καταγωνισθέντος τοῦ πρὸς τὴν ζωὴν ἐμποδίζοντος. τὸ δὲ ταπεινὸν τῆς ἀνθρωπίνης δειλίας καὶ ῥῆμα καὶ πάθος οἰκειοῦται ὁ κύριος, δεικνὺς ὅτι ἀληθ⟨ῶ⟩ς ἦν περὶ αὐτὸν τὸ ἡμέτερον, ἐκ τῆς τῶν παθημάτων κοινωνίας τὴν φύσιν πιστούμενος.

Ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη ὁμοίως πρὸς βιβλίον χαρτῷον τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ ⟨ἐνταῦθα⟩ εὐαγοῦς πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

9 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐκ τῆς εἰς τὸν ἄνθρωπον θεωρίας κεφαλαίου τετάρτου, ἔχουσα οὕτως·

---

6 – 7 Mt. 26,41 11 – 12 Lc. 22,42 14 – 15 1. Tim. 2,4

MT

---

1 τοῦ²] τὸ Mü ὃ¹] ἃ Mü 2 αὐτῷ = hoc ipsum (αὐτὸ) 4 γένοιτ'] γένοιτο Mü 7 ἀναδέχεσθαι] ἀνέχεσθαι Mü δυνάμεως καὶ βουλῆς T 8 θέλημα Mü (App.)] βούλημα Mü 9 ⟨τῇ ἀσθενείᾳ⟩] τῆς ἀσθενείας MT 14 τοῦτο δέ ἐστι] τουτέστι M 16 καταγωνισθέντος] καταποθέντος Mü τὸ] τὰ Mü ταπεινὸν] ταπεινά Mü 17 ῥῆμα] ῥήματα Mü veraciter = ἀληθ⟨ῶ⟩ς] ἀληθὲς MT 20 huius = ⟨ἐνταῦθα⟩ *om.* MT πατριαρχείου] πατριαρχίου T 23 τετάρτου] δ' T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

quod oranti est inuoluntarium, conuertetur. faciat uoluntatem orantis? sed et oratio est, ut minime fiat quod uult. non faciat quod uult? sed qui orat uult fieri hoc ipsum quod non uult? ac per hoc per omnes modos [quoquo conuertatur] quoquo modo accipiatur, inconstans erit eius intellegentia ipsa sibi repugnans et a seipsa deicitur. ad huiusmodi itaque uerbi hesitationem unum fiat solatium uera ipsa misterii confessio, quia formidare quidem passionem humanae fragilitatis est, sicut ait et dominus: *spiritum prumptum* esse dicens, *carnem autem infirmam*, suscipere uero eandem ex dispensatione passionem diuinae est et uoluntatis et uirtutis. quia igitur alia est humana uoluntas et alia diuina, loquitur quidem quasi ex homine quod infirmitati naturae congruit, qui nostras passiones assumpsit. adiungit autem secundam uocem, sublimem et deo decibilem uoluntatem firmari quam humanam pro hominum salute uolens. qui enim dixit: *non meam*, humanam hoc sermone significauit, addens uero: *tuam*, ostendit coniunctionem suae deitatis ad patrem, cuius nulla uoluntatis est differentia propter communitatem naturae. nam patris dicens uoluntatem etiam filii demonstrauit. haec autem est *uelle omnes homines saluos fieri et ad agnitionem ueritatis uenire*, quod non erat aliter fieri quam mortem subicere, quae ad uitam praepediebat. humile autem humanae formidinis et sermonem et passionem assumit dominus, ostendens quod ueraciter circa eum erat quod nostrum est, ex communitate passionum ipsam naturam credibilem faciens.
Quod testimonium similiter collatum est cum libro cartatio, qui erat ex bibliotheca huius uenerabilis patriarchii, et constitit.

9 Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem sancti Gregorii de hominis contemplatione capitulus quartus, continens ita:

VPG BR MNL K

---

1 conuertetur] conuertitur BRG faciat] fatiat V orantis] oratis B^1 oratio] oracio VG ratio K 2 quod^1] quid N non faciat *om.* NL faciat] fatiat V 3 modos] modus V conuertatur] conuertantur K quoquo modo] quod quomodo VP^2 quomodo G quo quō K 4 intellegentia] intelligentia RG ML K seipsa] seipso M 5 hesitationem] haesitationem P M solatium] solacium P^2 R MN ipsa B *bis* misterii] mysterii BR ML 6 quidem G *add.* 7 prumptum] promptum R MNL K infirmam] infirma N uero] uerbo N autem L eandem] eamdem R eadem MN K 8 diuinae est] diuina esse M uirtutis] uirt P^1 9 alia est diuina G diuina] deuina P loquitur] loquitu B^1 quidem et quasi R 10 nostras] nostra P^1 assumpsit] assumsit P adsumpsit B secundam] secundum VP M K decibilem] docibilem G 11 hominum] honum V^1 salute] salutem N qui enim] qui.nim P^1 *ras.* 12 meam] mea B^1 MN significauit] significat B^1 tuam] tua M 13 suae] sue VP^1 siue N est uoluntatis M 14 haec] hae B^1 hoc B^2R 15 saluos] saluus V 16 subicere] subire RG L praepediebat] prebe...bat P *ras.* humile] humili V humilem PG R NL K humim B^1 humilitate B^2 autem] aut B 17 sermonem] sermone B^1 MNL passionem] passione B^1 MNL assumit] assummit V K adsumpsit B erat circa eum G 18 est] erat L est ut ex G communitate] cummunitate V communitatem K passionum] passione B credibilem] sedibilem B^1R faciens] fatiens V 19 collatum] conlatum B cartatio] carthatio V chartachio P chartatio G carthacio M chartacio NL cartacio R K bibliotheca] bibliothica V biblioteca P M bibliotecha R K 20 uenerabilis] uenerabili N patriarchii] patriarchi VP^1 B^1R 22 ex eodem codice relectum est VPG testimonium] testimonio N 23 contemplatione] conteplatione N continens] contenens B^1 ita] itaque N

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Ἡ μὲν γὰρ ψυχὴ τὸ βασιλικόν τε καὶ ἐπηρμένον αὐτόθεν δείκνυσι, πόρρω τῆς ἰδιωτικῆς ταπεινώσεως κεχωρισμένη, ἐκ τοῦ ἀδέσποτον αὐτὴν εἶναι καὶ αὐτεξούσιον, ἰδίοις θελήμασιν αὐτοκρατορικῶς διοικουμένη.

10 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐκ τῶν κατ' Εὐνομίου κεφαλαίου τριακοστοῦ πέμπτου, οὗ ἡ ἀρχή· *Οὐκ ἦν ὡς ἔοικεν*, ἔχουσα οὕτως·

Πᾶσα ἀνάγκη κατάλληλον εἶναι καὶ οἰκείαν ὁμολογεῖν τῇ φύσει καὶ τὴν προαίρεσιν, καὶ εἰ ἀνομοίως ἔχοιεν κατὰ τὴν φύσιν, ἀνόμοια εἶναι καὶ τὰ θελήματα· τῆς δὲ δυνάμεως ἐφ' ἑκατέρων ἱκανῶς ἐχούσης οὐθέτερον ἀτονήσει πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἰδίου θελήματος. Ἥτις χρῆσις ὁμοίως ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον χαρτῷον τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ ἐνταῦθα εὐαγοῦς πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

11 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εἰς τό· *Πάτερ, εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο*, οὗ ἡ ἀρχή· *Βαθεῖαν τομήν*, ἔχουσα οὕτως·

Ἀλλ' οὐκ ἤρκεσε ταῦτα μόνον, ἀλλὰ καὶ παραγενόμενος, ἵνα μὴ νομισθῇ φαντασία τὸ γινόμενον, οὐ τῇ ὄψει μόνον πιστοῦται τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ καὶ χρόνῳ πολλῷ καὶ τῷ διὰ πάντων ἐλθεῖν τῶν ἀνθρωπίνων. οὐ⟨δὲ⟩ γὰρ ἁπλῶς εἰς ἄνθρωπον ἔρχεται ἀπηρτισμένον, ἀλλ' εἰς μήτραν παρθενικήν, ὥστε ⟨καὶ⟩ κυοφορήσεως καὶ τόκου ἀνασχέσθαι καὶ γαλακτοτροφίας καὶ *αὐξήσεως*, καὶ τῷ μήκει τοῦ χρόνου καὶ τῇ διαφορᾷ τῶν ἡλικίων ἁπασῶν πιστώσασθαι τὸ γινόμενον. καὶ οὐδὲ ἐνταῦθα ἵσταται ⟨τὰ⟩ τῆς ἀποδείξεως μόνον, ἀλλὰ

---

14 – 15 Mt. 26,39 20 cf. Lc. 2,40

---

1 – 3 Gregorius Nyss., de opificio hom., PG 44,136 B 11 – C 2 7 – 11 Gregorius Nyss., c. Eunomium c. 35, PG 45,405 C 14 – D 4; ed. W. Jaeger I 164,19 – 24 16 – 308,20 Iohannes Chrys., in illud: pater, si possibile est, transeat, PG 51,37,22 ab imo – 38,12

MT

---

6 εὐνομίου] εὐνόμιον T τριακοστοῦ πέμπτου] λε' T 8 ἀνόμοια] ἀνὁμοια T 11 πατριαρχείου] πατριαρχίου T 16 ἤρκεσε] ἤρκεσαν M 17 πολλῷ ἀλλὰ καὶ M 18 οὐ⟨δὲ⟩ = neque] οὐ MT 19 etiam = ⟨καὶ⟩ *om.* MT 21 ⟨τὰ⟩ *om.* MT

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Ipsa quidem anima regium quid et sublime inditum ostendit, porro a priuatorum paupertate seiuncta, in eo quod indominabilis et liberi exsistit arbitrii, propriis uoluntatibus se imperialiter dispensans.

10 Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem sancti Gregorii ex his quae aduersus Eunomium capitulus tricesimus quintus, cuius est initium: *Non erat ut uidetur*, continens ita:

Omnino necesse est conueniens esse et proprium confiteri naturae ipsum quoque arbitrium, et si dissimile exstiterit secundum naturam, dissimiles erunt etiam ipsae uoluntates; uirtute eius in utrisque idonea exsistente neutra deficiet ad perficiendam propriam uoluntatem.

Quod testimonium similiter collatum est cum libro chartatio, qui est de bibliotheca huius uenerabilis patriarchii, et constitit.

11 Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti Iohannis archiepiscopi Constantinopoleos ex sermone: *Pater, si possibile est, transeat a me calix iste*, cuius initium est: *Profundam sectionem*, continens ita:

Sed non suffe⟨ce⟩runt haec solummodo, sed et adueniens, ut non putaretur phantasticum quod fiebat, non superficie tantum rem credibilem facit, sed et tempore multo et quod per omnia humana transiuit. neque enim simpliciter in homine perfecto uenit, sed in utero uirginis, ut etiam et in uulba baiularetur et partum sustineret et lactis nutrimentum et *incrementum* prolixitatemque temporis et per diuersitatem omnium aetatum credibile faceret quod fiebat. sed neque in huiusmodi probatione tantum persistit, sed et ipsam

---

VPG BR MNL K

---

1 quid] quod N inditum] indictum P¹ (c-t) 2 paupertate] paupertatem NL seiuncta] seinta V¹ seincta V² seiunctam MNL indominabilis] indomabilis G¹ liberi] liberii L exsistit] existit RG ML K exstitit N propriis] propitius N 3 imperialiter] imperaliter V (ia-a) inperialiter N 5 relectum] reectum B¹ 6 eunomium] eonomium B¹R capitulus] capitulum V tricesimus quintus] XXXV VPG B NL initium] inicium VG erat] erit N 7 continens] contenens B¹ ita *om.* L 8 omnino non necesse L necesse] necessae V 9 si *om.* MN dissimile] disimule V¹ disimile V²P exstiterit] extiterit B MNL K extiterat R dissimiles] dissimilis V B dissimile K ipsae] ipsi V ipse RG NL K 9 – 10 uoluntates] uolumtates P 10 uirtute] seruitute M exsistente] existente VPG MNL K extente B¹R neutra deficiet] natura deficientia B natura deficiente R naturae deficienti G ne ultra deficiendam N deficiet] deificet K 11 uoluntatem] uolumtatem P 12 testimonium] testimoni. V¹ *ras.* collatum] conlatum B chartatio] cartacio BR charthatio G cartacio M K chartacio N carthacio L bibliotheca] bibliothica V biblioteca P M bibliothecha R K 13 uenerabilis] uenerabili N patriarchii] patriarchi VP R 15 iohannis] iohanne V 15 – 16 constantinopoleos] constantinopoleus BR 16 ex sermone] exermone P¹ possibile] posibile P initium] inicium G 17 sectionem] sectioni V¹ racionem G secutionem N continens] contenens B¹ 18 non V *add.* suffe⟨ce⟩runt] s.fferunt V¹ *ras.* sufferunt V²PG BR MNL K haec] hoc VPG ex M¹NL solummodo] sollummodo K 18 – 19 phantasticum] phan. .asticum V¹ *ras.* phantastibus B fantasticum MNL K 19 superficie tantum] superficiet tantum VPG superficiem tantum K facit] f.... V¹ *ras.* 21 etiam] et L uulba] uulua BRG MNL K baiularetur] baiolaretur P² B partum] pat P¹ sustineret] susteneret B¹ 22 incrementum] incrimentum B¹ prolixitatemque] prolixitatem quia R prolitatemque M¹ aetatum] etatum R L K credibile] credibele V 23 faceret] faciret B facere NL huiusmodi] huiusmodo V¹ et *om.* MNL ipsam] ipso V¹

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

καὶ περιφέρων τὴν σάρκα ἀφίησιν αὐτὴν τὰ τῆς φύσεως ἐλαττώματα ὑπομεῖναι καὶ *πεινῆσαι* καὶ *διψῆσαι* καὶ *καθευδῆσαι* καὶ *κοπιάσαι*· τέλος καὶ ἐπὶ τὸν σταυρὸν ἐρχόμενος ἀφίησιν αὐτὴν τὰ τῆς σαρκὸς παθεῖν. διὰ γὰρ τοῦτο καὶ κρουνοὶ ἱδρώτων κατεφέροντο ἐξ αὐτῆς καὶ ἄγγελος ηὐρίσκετο αὐτὴν διακρατῶν, καὶ λυπεῖται καὶ ἀδημονεῖ. πρὶν ἢ γὰρ ταῦτα εἰπεῖν φησίν· *ἡ ψυχή μου τετάρακται*, καί· *περίλυπός ἐστιν [ἡ ψυχή μου] ἕως θανάτου*. εἰ γὰρ καὶ τούτων ἁπάντων γενομένων τὸ πονηρὸν τοῦ διαβόλου στόμα διὰ Μαρκίωνος τοῦ Ποντικοῦ καὶ Οὐαλεντίνου καὶ Μανιχαίου τοῦ Πέρσου καὶ ἑτέρων πλειόνων αἱρεσιαρχῶν ἴσχυσεν ὅσον τὸ ἐπ' αὐτοῖς ἀνατρέψαι τὸν περὶ τῆς οἰκονομίας λόγον, καὶ ἤχησε σατανικήν τινα ἠχὴν λέγων ὅτι „οὐδὲ ἐσαρκώθη, οὐδὲ σάρκα περιεβάλλετο, ἀλλὰ δόκησις τοῦτο ἦν καὶ φαντασία καὶ σκηνὴ καὶ ὑπόκρισις", καίτοι τῶν παθῶν βοώντων τοῦ θανάτου, τοῦ τάφου, τῆς πείνης· εἰ μηδὲν τούτων ἐγεγόνει, πῶς οὐ πολλῷ μᾶλλον τὰ πονηρὰ ταῦτα ἀνέσπειρε τῆς ἀσεβείας δόγματα; διά τοι τοῦτο, ὥσπερ *ἐπείνησεν*, ὥσπερ *ἐκοπίασεν*, ὥσπερ *ἐκαθεύδησεν*, ὥσπερ *ἔφαγεν*, ὥσπερ *ἔπιεν*, οὕτω καὶ θάνατον παραιτεῖται, τὸ ἀνθρώπινον ἐνδεικνύμενος καὶ τὴν ἀσθένειαν τῆς φύσεως τὴν οὐκ ἀνεχομένην ἀπαθῶς ἀπορραγῆναι τῆς παρούσης ζωῆς. εἰ γὰρ μηδὲν τούτων εἰρήκει, εἶχον ⟨ἂν⟩ εἰπεῖν, ὅτι εἰ ἄνθρωπος ἦν, ἔδει αὐτὸν παθεῖν τὰ τοῦ ἀνθρώπου. τίνα δέ ἐστι ταῦτα; ⟨τὸ⟩ μέλλων σταυροῦσθαι καὶ δειλιᾶν καὶ ἀγωνιᾶν καὶ μὴ ἀπαθῶς ἀπορρήγνυσθαι τῆς παρούσης ζωῆς· τῇ φύσει γὰρ ἔγκειται τὸ φίλτρον τὸ περὶ τὰ παρόντα. διά τοι τοῦτο δεῖξαι βουλόμενος ἀληθῆ τῆς σαρκὸς τὴν περιβολὴν καὶ τὴν οἰκονομίαν πιστώσασθαι μετὰ πολλῆς τῆς ἀποδείξεως τὰ πάθη γυμνὰ προτίθησιν.

Ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη ὁμοίως πρὸς βιβλίον ἐν σώμασι τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ εὐαγοῦς τῶν ἐνταῦθα πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

---

2 cf. Mt. 4,2 cf. Joh. 4,15 cf. Mt. 8,24 cf. Joh. 4,6 3 cf. Lc. 22,44 5 Joh. 12,27
5 – 6 Mt. 26,38 12 cf. Mt. 4,2 13 cf. Joh. 4,6 cf. Mt. 8,24 cf. Joh. 21,13 cf. Joh. 4,7

MT

---

4 ηὐρίσκετο] εὑρίσκετο M 5 [ἡ ψυχή μου] *om. transl. et* p. 258,21 9 περιεβάλλετο] περιεβάλετο M 12 ταῦτα *om.* M 15 ⟨ἂν⟩ *om.* MT 16 ⟨τὸ⟩ *om.* MT 21 ὁμοίως *om.* M 22 πατριαρχείου] πατριαρχίου T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

circumferens carnem permittit eam naturae perpeti detrimenta et *esurire* et *sitire* et *dormire* et *fatigari*; postremo etiam ad crucem ueniens sinit eam quae carnis sunt pati. ideo enim et guttae sudorum de ea cadebant et angelus inueniebatur eam sustentans, et tristatur et hesitat. prius enim quam haec diceret ait: *anima mea turbata est*, et: *tristis est usque ad mortem*. si enim ⟨et⟩ his omnibus gestis os malignum diaboli per Martionem Ponticum et Ualentinum et Manicheum Persam et alias plures hereses ualuit quantum ad eos uerbum dispensationis subuertere, et insonuit satanicum sonum dicens quia „neque incarnatus neque carne indutus est, sed putatiue hoc erat et phantasia et scena atque simulatio", dum quando passiones ipse preclamarent et mors et sepulcrum et esuries. si nihil horum factum esset, quomodo non multo amplius haec impietatis nequissima dogmata disseminarentur? quam ob rem sicut *esuriuit*, sicut *fatigatus est*, sicut *dormiuit*, sicut *manducauit*, sicut *bibit*, sic et mortem recusat, quod est humanum ostendens et infirmitatem naturae, quae non sine dolore patitur auelli de praesenti uita. si enim nullum horum dixisset, dixissem utique, quia si homo esset, oportebat eum pati quae hominis sunt. quae uero haec? cum ad crucem ueniret et formidaret et taediaret nec sine dolore auelleretur a praesenti uita; inest quippe naturae amor praesentium. et ideo ostendere uolens uerum carnis uelamen dispensationemque credibilem facere cum multa probatione passiones ipsas nudas proposuit.

Quod testimonium similiter collatum est cum libro membranatio, qui est de bibliotheca huius uenerabilis patriarchii, et constitit.

VPG BR MNL K

1 circumferens] circumfarens V^1 circumfaerens V^2 permittit] permitit V permictit K naturae] nature P natura B detrimenta] decrimenta R 2 fatigari] fatigare VPG pati] patī N 3 et^1] ei NL guttae] gutae P gutte NL K ea] eo VPG cadebant] cadere M eam] ea NL 4 hesitat] haesitat M prius] proprius VPG est^2 *om.* NL est anima mea usque M^1 5 και = ⟨et⟩ *om.* VPG BR MNL K os] omnis G hos N malignum] maligni MNL diaboli] diabuli V dyaboli R martionem] marcionem MNL K ponticum] pontium R 6 persam] persa G per sanctam N plures] pluras V hereses] ereses V^1 haereses P (*cf.* 259,21–261,1: heresum auctores) eos] eum G^1 7 satanicum sonum] satani cumsu.nom V *ras.* satanae cum sonum B sathanc cum sonum R satanеum M sathanicum sonum K neque] ne V^1 8 carne *om.* V indutus] inditus P putatiue] putaue P^1 imputatiue M phantasia] phantassia V fantasia MNL phantasima K scena] schema N atque] adque P^1 9 passiones] passionis B ipse] ipsae G preclamarent] praeclamarent V sepulcrum] sepulchrum BR NL esuries] hesuriens V esuriens P N nihil] nichil RG N horum] orum B^1 10 quomodo] quomo V^1 nequissima] nequissime V nequissimae PG 10–11 disseminarentur] dissiminarentur V 11 esuriuit] esuriunt V^1 exuriuit K fatigatus] fagatus N 12 bibit] biuit P sic] sicut L recusat] recu.sat V^1 *ras.* humanum] humanam G et ostendens K infirmitatem] infirmitate V 13 quae] que V NL qui P non *om.* N^1L patitur] patetur B^1R auelli] abelli N K praesenti] presenta V^1 14 dixissem] dixisem P^1G quia si] qua si N homo] ho B^1 oportebat] oportaebat V hominis] homini L quae] qui P^1 quia P^2 15 taediaret] thedi.ret P *ras.* tediaret BR NL K auelleretur] auellaretur V auelletur P^1 N aduelleretur L a *om.* N 17 carnis uelamen] carnissuelamen P^1 dispensationemque] dispensationem G credibilem] cridibilem V credibile N passiones] passionis G 18 ipsas] ipsa V^1 19 collatum] conlatum B cum] in L membranatio] membrenatio V membranati R membranacio N K menbracino L qui est] quē N bibliotheca] biblioteca P M bibliotecha R K 20 patriarchii] patriarchi VP^1 R

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

12 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου λόγου ὀγδοηκοστοῦ πρώτου, οὗ ἡ ἀρχή· *Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς*, ἔχουσα οὕτως·

Καὶ μικρὸν προελθὼν ηὔχετο λέγων· πάτερ, εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ. καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ; γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. οὐχ ἁπλῶς πρὸς Πέτρον μάλιστα ἀποτείνεται, καίτοι καὶ τῶν ἄλλων καθευδησάντων, ἀλλὰ καθικνούμενος αὐτοῦ κἀντεῦθεν διὰ τὴν αἰτίαν ἣν ἔμπροσθεν εἶπον. εἶτα ἐπειδὴ καὶ οἱ ἄλλοι τὸ αὐτὸ εἶπον – εἰπόντος γάρ, φησί, Πέτρου, ὅτι *κἂν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι· ὁμοίως δέ*, ⟨φησίν⟩, *καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον* – λοιπὸν πρὸς πάντας διαλέγεται ἐλέγχων αὐτῶν τὴν ἀσθένειαν. οἱ γὰρ συναποθανεῖν αἱρούμενοι οὐδὲ λυπουμένῳ τότε συλλυπηθῆναι ἴσχυσαν ἐγρηγορότες, ἀλλ' ἐκράτησεν αὐτῶν ὁ *ὕπνος*. εὔχεται δέ, ἵνα μὴ δόξῃ ὑπόκρισις εἶναι τὸ πρᾶγμα· καὶ *ἱδρῶτες* ἐπιρρέουσι διὰ τὴν αἰτίαν πάλιν τὴν αὐτήν, ἵνα μὴ εἴπωσιν αἱρετικοί, ὅτι ὑποκρίνεται τὴν ἀγωνίαν. διὰ τοῦτο καὶ *ἱδρῶτες ὡς θρόμβοι αἵματος καὶ ἄγγελος ἐνισχύων αὐτόν* ἐφάνη, καὶ μυρία φόβου τεκμήρια, ἵνα μή τις εἴπῃ τὰ ῥήματα πεπλασμένα εἶναι. διὰ τοῦτο καὶ ἡ εὐχή. τῷ μὲν οὖν εἰπεῖν· *εἰ δυνατόν*, ⟨*παρελθέτω*⟩, ἔδειξε τὸ ἀνθρώπινον· τῷ δὲ εἰπεῖν· *πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ*, ἔδειξε τὸ ἐνάρετον καὶ ἐμφιλόσοφον, παιδεύων – καὶ τῆς φύσεως ἀνθελκούσης – ἕπεσθαι τῷ θεῷ. ἐπειδὴ οὖν οὐκ ἤρκει τοῖς ἀνοήτοις τὸ πρόσωπον δεῖξαι μόνον καὶ ῥήματα προστίθησι. πάλιν ἐπειδὴ ῥήματα οὐκ ἤρκει μόνον, ἀλλὰ καὶ πραγμάτων ἔδει, καὶ ταῦτα συνάπτει τοῖς ῥήμασιν, ἵνα πιστεύσωσι

---

3 Mt. 26,36 4 – 8 Mt. 26,39 – 41 11 – 12 Mt. 26,35 14 cf. Mt. 26,40; Lc. 22,45 (Lc. 9,32) 15 cf. Lc. 22,44 16 – 17 Lc. 22,43 – 44 18 – 19 Mt. 26,39

---

4 – 312,2 Iohannes Chrys., hom. LXXXI in Matth., PG 58,745,19 ab imo – 746,19 ab imo

---

MT

---

2 ὀγδοηκοστοῦ πρώτου] πα' T (LXXXIII – LXXXIV Migne) 11 ὅτι *om.* T inquid = ⟨φησίν⟩ *om.* MT 14 αὐτῶν] αὐτοὺς M 18 transeat = ⟨παρελθέτω⟩ *om.* MT 20 παιδεύων] παιδεῦον T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

12 Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem sancti Iohannis Chrisostomi ex interpraetatione euangelii secundum Matheum libro octogesimo primo, cuius est initium: *Tunc uenit cum eis Iesus*, continens ita:

Et pusillum accedens orabat dicens: pater, si possibile est, transeat a me calix iste, uerumtamen non sicut ego uolo, sed sicut tu. et uenit ad eos et inuenit eos dormientes et dicit Petro: sic non potuistis una hora uigilare mecum? uigilate et orate, ut non intretis in temptationem. spiritus quidem prumptus, caro autem infirma. non simpliciter maxime Petrum aggreditur, dum quando et ceteri dormirent, sed ΚΑΘΙΚΝΟΥΜΕΝΟC tangens eum et ex hoc propter causam quam antea dixi. dehinc quia et ceteri hoc ipsum dixerunt – dicente enim Petro, inquid, quod *si etiam oportuerit me mori tecum, non te negabo, similiter autem*, inquid, *et omnes discipuli dixerunt* – ceterum omnes alloquitur redarguens eorum infirmitatem. qui enim mori cum eo delegerant, nec saltem contristato simul cum eo tunc euigilantes contristari ualuerunt, sed tenuit eos *somnus*. orat uero, ne causa simulatio esse putaretur; et *sudores* defluunt propter eandem iterum causam, ne dicant heretici, quod anxietatem simulasset. propterea et *sudores ut guttae sanguinis et angelus confortans eum* uisus est, multa milia quoque timoris inditia, ne quis diceret uerba fincta fuisse. ideo et oratio. dicendo namque: *si possibile, transeat*, ostendit humanum, dicendo autem: *uerumtamen non sicut ego uolo, sed sicut tu*, ostendit quid sit ΕΝΑΡΕΤΟΝ elegans et philosoph⟨ic⟩um, inbuens ut – et natura in aduersum trahente – sequi deum. quoniam quidem non sufficiebat insipientibus ΠΡΟCΩΠΟΝ personam [faciem] ostendere solam etiam uerba adiungit. iterum quia uerba non sufficiebant tantum, sed et res oportebat, et

---

VPG BR MNL K

---

1 codice] qodice P^1 chrisostomi] chrysostomi P crisostomi R grisostomi K 2 interpraetatione] interpretatione P BG NL interpetratione K euangelii] aeuangelii N euuangelii L octogesimo] octogissimo VP^1 octogessimo P^2 ottogesimo L initium est V initium] inicium G initio N 3 continens] contenens B 4 et post pusillum M accedens] accedentes N 5 uerumtamen] uerumptamen R ueruntamen N eos^2] es K 6 sic] sicut V^1 *om.* R simon G potuistis] potuissetis V^1 orate] horate B ut non] ne N 7 temptationem] temtationem P teptationem G prumptus] prumtus P promptus RG MNL K 8 aggreditur] ....redicitur P^1 receditur P^2 adgreditur B dum ΚΑΘΙΓΝΟVΜΕΝΟC quando PG] dum ΚVΘΙΓΝΟVΝΕΝΟΝ sed quando V ΚΑΘΙΚΝΟΥΜΕΝΟC *om.* BR MNL K dormirent] dormitarent VPG ΚΑΘΙΚΝΟΥΜΕΝΟC *om.* VPG] ΚΥΟΙΓΝΟΥΜΕΝΟC B leyon noynoc R ΚΥΙΓΝΟΥΝΘΝΟC M ΚΥΠΝΟΥΝΘΝΟC N ΚΥΙΓΝΟΥΜΕΝΟC L ΚΙΘΙΓΝΟΙΜΕΝΟC K 9 quam *om.* L ceteri] caeteri G N 10 inquid] inquit R ML K si] se K^1 etiam *om.* G 11 inquit autem K inquid *om.* BR inquit P ML K 11 – 12 redarguens] redargens P^1 arguens M^1 12 delegerant] delegerunt VPG dilegerant BR saltem] saltim BR MN salutem G contristato] constristato V^1 N simul N *bis* 13 tunc] *om.* R tun N^1 euigilantes] uigilantes V contristari] constristari V^1 contristati N somnus] sumnus V sompnus R L ne] nec BR 14 esse *om.* G tunc L 15 quod] quia L anxietatem] anexietatem K simulasset] simullasset V^1 simulassent N propterea] proptera V^1 angelus] angelis P^1 16 quoque] quoquae V inditia] indicia PG R MN fincta] ficta R M 17 namque] nanque L ostendit] ostendat VP humanum] humanam VPG 18 ΕΝΑΡΕΤΟΝ] ΑΡΕΤΟΝ VPG ΕΝΑΡΕΤΟΗ L elegans] elegens K^1 19 philosoph⟨ic⟩um] philosophum VPG BR MNL K inbuens] imbuens M iubens K ut et natura] ut ei naturam N natura] n...tura V^1 *ras.* naturam MNL trahente] traente P thrahentes G trahentem L deum] dominum L 20 insipientibus V^2 *supr. ras.* ΠΡΟCΩΠΟΝ] ΝΡΟCΟΝ V ΠΡΟCΟΠΟΝ PG M K ΠΟΡCΟΝΟΝ BR ΠΡCΝΟΝ N ΠΡΟCΟΝΟΝ L personam] personae B [faciem]] fatiaem V 21 adiungit] adiugit N uerba non] uerbum V^1 uerba V^2 res] tres N oportebat] .portebat V^1 *ras.* et^2] ut BR

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

καὶ οἱ σφόδρα φιλονεικοῦντες, ὅτι καὶ ἄνθρωπος γέγονε καὶ ἀπέθανεν. εἰ γὰρ καὶ τούτων ὄντων ἀπιστεῖται παρά τινων ἔτι τοῦτο, πολλῷ μᾶλλον εἰ μὴ ταῦτα ἦν.
Ἥτις χρῆσις ὡσαύτως ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον χαρτῷον τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ ἐνταῦθα εὐαγοῦς πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

13 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου βιβλίου δευτέρου λόγου ἑξηκοστοῦ ἑβδόμου, οὗ ἡ ἀρχή· *Γλυκὺς ὁ παρὼν βίος*, ἔχουσα οὕτως·

Νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται. καὶ τί εἴπω; πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης· καὶ μὴν τοῦτο οὐκ ἔστι προτρεπομένου ἐπὶ τὸν θάνατον ἐλθεῖν, μάλιστα μὲν οὖν προτρεπομένου. ἵνα γὰρ μὴ λέγωσιν, ὅτι αὐτὸς ἔξω τῶν ὠδίνων ὢν τῶν ἀνθρωπίνων εὐκόλως περὶ θανάτου φιλοσοφεῖ καὶ ἡμῖν ἔξω κινδύνου παραινεῖ, δείκνυσιν ὅτι καίτοι *ἀγωνιῶν* αὐτὸν ὅμως διὰ τὸ χρήσιμον οὐ παραιτεῖται. ταῦτα δὲ τῆς οἰκονομίας ἐστίν, οὐ τῆς θεότητος. διὰ τοῦτό φησι· *νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται* – ἐπεὶ εἰ μὴ τοῦτό ἐστι, ποία ἀκολουθία ἐστὶ τὸ λεχθὲν καὶ τὸ εἰπεῖν· *πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης*; – καὶ οὕτω τεταράχθαι, ὡς καὶ ἀπαλλαγὴν αἰτεῖν, εἴ γε ἐνῆν καὶ διαφυγεῖν. ταῦτα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τὰ ἀσθενήματα. ἀλλ' οὐκ ἔχω τί εἴπω, φησίν, ἀπαλλαγὴν αἰτούμενος. *διὰ γὰρ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην*· ὡσανεὶ ἔλεγε· κἂν ταραττώμεθα, κἂν θορυβώμεθα, μὴ φεύγωμεν θάνατον. ⟨ἐπεὶ κἀγὼ νῦν ταραττόμενος οὐ λέγω ὥστε φυγεῖν·⟩ δεῖ γὰρ φέρειν τὸ ἐπιόν. οὐ λέγω· ἀπάλλαξόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης, ἀλλὰ τί; *πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα*· καίτοι τῆς ταραχῆς τοῦτο ἀναγκαζούσης λέγειν, τὸ ἐναντίον λέγω· *δόξασόν σου τὸ ὄνομα*, τουτέστιν, ἀνάγαγε λοιπὸν ἐπὶ τὸν σταυρόν. πάλιν πολὺ τὸ ἀνθρώπινον ἐπιδείκνυται καὶ τὴν φύσιν μὴ βουλομένην ἀποθανεῖν, ἀλλὰ τῆς παρούσης ἀντεχομένην ζωῆς, δεικνὺς ὅτι οὐκ ἔξω τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν ἦν. ὥσπερ γὰρ τὸ *πεινῆν* οὐκ ἔγκλημα

---

9 Joh. 12,27 12 cf. Lc. 22,44 14 – 15 Joh. 12,27 17 – 18 Joh. 12,27 20 – 22 Joh. 12,28 24 cf. Mt. 4,2

---

9 – 314,2 Iohannes Chrys., in Ioh. II hom. 67, PG 59,371 29 – 5 ab imo

---

MT

---

4 πατριαρχείου] πατριαρχίου T 7 ἑξηκοστοῦ ἑβδόμου] ξζ' T 10 – 11 οὖν προτρεπομένου] συμπροτρεπομένου T 11 ὠδίνων] ὀδυνῶν M 12 αὐτὸν] αὐτός M 15 οὕτω] οὕτως T 19 nam ... fugiam = ⟨ἐπεὶ ... φυγεῖν⟩ *om.* MT 20 τὸ ἐπιόν] τὰ ἐπιόντα M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

eas uerbis coniungit, ut credant etiam qui uehementer contendunt, quia et homo factus est et mortuus est. si enim et dum hec sint incredibile est adhuc hoc apud quosdam, multo magis si hec minime fuissent.
Quod testimonium similiter collatum est cum libro cartatio, qui est de bibliotheca uenerabilis huius patriarchii, et constitit.

13 Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem ex interpretatione euangelii secundum Iohannem libro secundo sermone sexagesimo septimo, cuius initium: *Dulcis est presens uita*, continens ita:

Nunc anima mea turbata est. et quid dicam? pater, salua me ab hac hora, quia hoc non est inuitantis ut ad mortem ueniret, sed e⟨s⟩t maxime inuitantis. ut enim non dicant, quia ipse extra dolores humanos exsistens facile de morte philosophatur et nos extra periculum exortatur, ostendit quia quamuis eum *anxietur*, attamen propter utilitatem non recusat. haec uero dispensationis sunt, non deitatis. ideo ait: *nunc anima mea turbata est* – nam si hoc non est, qualis consequentia est quod dictum est et dicere: *pater, salua me ab hac hora?* – et ita turbari, ut exui quoque deposceret, si uero inesset etiam diffugere.

haec naturae humanae sunt infirmitates [inpotentiae]. sed non habeo, inquid, quod dicam exui postulans. *propter hoc* enim *ueni in hanc horam*; ac si diceret: seu turbamur, siue commouimur, non fugiamus mortem. nam et ego nunc turbatus non dico ut fugiam. oportet enim sustinere quod superuenit. non dico: libera me ex hac hora, sed quid? *pater, glorifica nomen tuum*, dum quando perturbatio hoc cogeret dicere, e contrario dico: *glorifica nomen tuum*, hoc est: eleua iam super crucem. iterum ⟨multum⟩ humanum ostendit et naturam nolentem mori, sed presentem uitam amplectentem, ostendens quod non extra humanas passiones erat. quemadmodum enim *esurire* crimen non est neque

---

VPG BR MNL K

---

1 coniungit] coniungerit B coniunxit R credant] credunt G 2 est² *om.* N hec] haec BG M incredibile B² *add.* 3 si *om.* L hec] haec BG MN huc R 4 collatum] conlatum B cartatio] carthatio V charthacio G chartacio N cartacio K bibliotheca] biblioteca M 5 uenerabilis] uenerabili N 7 ex²] et B interpretatione] interpretationem V interpraetatione B intepretatione G interpetrationem K euangelii] euuangelii L 8 sermone] sermo V sermomone N sexagesimo] sexagissimo VP sesagesimo L sexagesimo septimo] LXVII BR initium] inicium VG dulcis] dulce G 9 presens] praesens B continens] contenens B 10 nunc anima] non anama G quid dicam] quiddam V (ic-a) hora hac M hora] ora VP B K 11 inuitantis] mutantis M e⟨s⟩t *coni.* Lu] et VP MNL K *om.* BRG et ut maxime K inuitantis] renuentis B rennuens G 12 quia et ipse G humanos] humanus V humanatus BR exsistens] existens VPG R MNL K facile] facilae V philosophatur] phylosophatur V philosaphatur N philosophatus L nos] non V 13 exortatur] exhortatur M eum *om.* BR anxietur eum L attamen] adtamen B NL propter] pro VP¹ 13–14 non recusat V *supr. ras.* 14 recusat] resusat B¹ dispensationis] dispensationes V 16 hora] ora VP N¹ K ut] et K exui] exigui VPG deposceret] d.posceret V¹ deposcerit B etiam] eci. .am V¹ *ras.* ecitiam V² diffugere] diffugire V B¹R diffugeret PG aeffugire B² 17 haec] hae BG MN K he P¹ duae L infirmitates] infirmitatis V B [inpotentiae]] impotentiae M inquid] inquit R ML K 18 postulans] postulas V¹ propter hoc] propter quod V¹ propter quod hoc V² (p-q) enim *om.* N hanc] hac MN horam] hora V MN ac] hac B 19 siue] seu N commouimur] commouemur P² R MN conmouemur B commouimus L fugiamus] fugimus P¹ nunc] nonc V turbatus] turbatis P¹ N non *om.* V 20 quod] quomodo L hac] hanc VP¹ hora] ora P 21–22 dum ... tuum *om.* G 21 e] et VP 22 πολὺ = ⟨multum⟩ *om.* VPG BR MNL K 23 uitam amplectentem] uitam plectentem V 24 est non L

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

οὐδὲ τὸ *καθεύδειν*, οὕτως οὐδὲ τὸ τῆς παρούσης ζωῆς ἐφίεσθαι. ὁ δὲ Χριστὸς σῶμα καθαρὸν ἁμαρτημάτων εἶχεν, οὐ φυσικῶν ἀναγκῶν ἀπηλλαγμένον· ἐπεὶ οὐδ' ⟨ἂν⟩ σῶμα ἦν.
Ἥτις χρῆσις ὁμοίως ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον ἐν σώμασι τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ ἐνταῦθα εὐαγοῦς πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

14 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐκ τῶν Θησαυρῶν κεφάλαιον εἰκοστὸν τέταρτον, οὗ ἡ ἀρχή· *Εἰ παρά τινος τῶν τυχόντων*, ἔχουσα οὕτως·

Τῷ οἰκείῳ θανάτῳ *τὸν θάνατον κατήργησεν* ὁ σωτήρ. ὥσπερ οὖν οὐκ ἂν *ὁ θάνατος κατηργήθη* μὴ ἀποθανόντος αὐτοῦ, οὕτως ἐφ' ἑκάστῳ τῶν τῆς σαρκὸς παθῶν. εἰ μὴ γὰρ ἐδειλίασεν, οὐκ ἂν ἐλευθέρα τοῦ δειλιᾶν ἡ φύσις ἐγένετο· εἰ μὴ *ἐλυπήθη*, οὐκ ἂν ἀπηλλάχθη τοῦ λυπεῖσθαί ποτε· εἰ μὴ *ἐταράχθη* καὶ ἐπτοήθη, οὐκ ἂν ἔξω ποτὲ τούτων ἐγένετο. καὶ ἐφ' ἑκάστῳ τῶν ἀνθρωπίνως γεγονότων τὸν αὐτὸν ἐφαρμόζων λόγον εὑρήσεις ἐν Χριστῷ τὰ τῆς σαρκὸς πάθη κεκινημένα, οὐχ ἵνα κρατήσῃ ὥσπερ καὶ ἐν ἡμῖν, ἀλλ' ἵνα ⟨κινη⟩θέντα *καταργηθῇ* τῇ δυνάμει τοῦ ἐνοικήσαντος ⟨τῇ σαρκὶ⟩ λόγου πρὸς τὸ ἄμεινον μεταποιουμένης τῆς φύσεως.
Ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη ὁμοίως πρὸς βιβλίον χαρτῷον τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ εὐαγοῦς τῶν ἐνταῦθα πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

15 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου, ἔχουσα οὕτως·

Ἄνθρωπος *γέγονεν ὁ* τοῦ θεοῦ *λόγος*, οὐχ ἵνα πάλιν ὡς θεὸς πρὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως ⟨πάντα⟩ πράττῃ καὶ λαλῇ, ἀλλ' ἵνα πολλάκις καὶ διὰ τὴν χρείαν τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας καὶ ὡς ἄνθρωπος λέγῃ τινά. ταύτην ἔχοντος τοῦ μυστηρίου τὴν δύναμιν, πῶς

---

1 cf. Mt. 8,24 9 Hebr. 2,14 11 cf. Mt. 26,37 12 cf. Joh. 12,27 15 cf. Hebr. 2,14 22 cf. Joh. 1,14

---

9 – 16 Cyrillus Alex., thes. c. 24, PG 75,397 C 1 – 13 22 – 316,9 Cyrillus Alex., thes. c. 24, PG 75,400 A 12 – C 2

MT

---

2 οὐδ' ⟨ἂν⟩] οὐδὲ MT 7 εἰκοστὸν τέταρτον] κδ' T 10 ἀποθανόντος] ἀποθανανόντος M γὰρ *om.* M 14 ⟨κινη⟩θέντα = agitate] νικηθέντα MT 15 carnem = ⟨τῇ σαρκὶ⟩ *om.* MT 17 ὁμοίως *om.* M χαρτῷον] ἐν σώμασι M 17 – 18 τοῦ ἐνταῦθα εὐαγοῦς M 18 τῶν *om.* M πατριαρχείου] πατριαρχίου T 20 ἐκ τοῦ αὐτοῦ *om.* M 23 omnia = ⟨πάντα⟩ *om.* MT

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

dormire, ita nec presentem uitam affectari. etenim Christus corpus mundum a peccatis habuit, non naturalibus necessitatibus liberum, alioquin nec corpus esset.
Quod testimonium similiter collatum est cum libro membranatio, qui est de bibliotheca huius uenerabilis patriarchii, et constitit.

14 Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti Cirilli archiepiscopi Alexandriae de Thesauris capitulo uicessimo quarto, cuius initium: *Si a quolibet aliquorum*, continens ita:

Propria morte *mortem* saluator *euacuauit*. quemadmodum ergo nequaquam *mors distrueretur* eo non moriente, ita in singulis carnis passionibus. nisi enim formidasset, non utique natura a formidine libera fieret; nisi *tristaretur*, non utique umquam de tristitia liberaretur; nisi *perturbatus esset* et pertimesceret, numquam extra haec umquam efficeretur. etiam in singulis, quae humaniter facta sunt, eandem aptans rationem inuenies in Christo easdem carnis passiones motas fuisse, not ut optineant sicut ⟨et⟩ in nobis, sed ut agitate *destruantur* uirtute carnem inhabitantis uerbi in melius refecte ⟨inde⟩ naturae. Quod testimonium similiter collatum est ad librum, qui est de bibliotheca uenerabilis huius patriarchii carthacium, et constitit.

15 Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem ex eodem libro continens ita:

Homo *factus est* dei *uerbum*, non ⟨ut⟩ iterum ut deus ante humanationem omnia agat et loquatur, sed ut plerumque etiam propter utilitatem quae in carne est dispensationis et sicut homo quaedam loquatur. hanc habente eodem misterio uirtutem, quomodo absurdum

---

VPG BR MNL K

---

1 nec] neo V^1 a] ac V a peccatis *om.* G 2 necessitatibus naturalibus G necessitatibus] neccessitatibus V naccitatibus R esset] esse NL 3 testimonium] testimonio NL collatum] conlatum B membranatio] menbranatio VG membranacio MNL K bibliotheca] biblioteca P M bibliothacha K 4 huius *om.* MNL uenerabilis] uenerabili N uenerabibilis K^1 patriarchii] patriarchi VP^1 R 6 codice] codece L^2 cirilli] cyrilli P BRG MNL 7 uicessimo] uicensimo V^1 uicenssimo V^2 uicesimo G K uicessimo quarto] XXIIII BR ML XXII N initium] inicium G M inicium est si G a quolibet] aliquo libet G continens] contenens B 9 propria] propia P mortem *om.* VPG MNL K saluator euacuauit] saluatore uacuauit VP saluatore uacuant G 10 distrueretur] distruetur P^1 destrueretur P^2G R MNL K in *om.* M 11 utique^1] ita N natura] nature V naturae PG formidine] fordine N umquam] unquam G ML tristitia] tristicia G 12 pertimesceret] pertimescere VP pertimisceret B haec] hec VP^1 K umquam *om.* B unquam G ML 13 singulis] singulari BR sigilli N singuli K facta] facte V aptans] optans L rationem] racionem V 14 easdem] eadem B^1 passiones] passionis VPG *om.* N motas] metas G optineant] obteneant B obtineant MNL sicut] sicunt K^1 και = ⟨et⟩ *om.* VPG BR MNL K 15 agitate] agitata P^2 agitatae B^2 M K destruantur] distruantur B destruatur NL K uerbi] uerbis V refecte] refectae G refecta B M K ⟨inde⟩ *coni.* Lu] eandem VPG eadem B M K adē NL naturae] natura VP BR MNL K 16 collatum] conlatum B est *om.* N bibliotheca] biblioteca P M bibliotecha L K uenerabilis] uenerabili N 16 – 17 huius uenerabilis K 17 patriarchii] patriarchi VP^1 BR carthacium] cartatium P^1 cartacium P^2 B K chartatium R charthacium G chartacium NL 19 item] iterum K est *om.* M ex eodem codice *om.* BR eodem ..... odece V^1 *ras.*, P^1 *ras.* quodice R 20 uerbum dei VPG ἵνα = ⟨ut⟩ *om.* VPG BR MNL K humanationem] humaneatione V 21 plerumque] plerumquae V utilitatem = χρείαν] inutilitatem R carne] carnis M 22 homo *om.* G loquatur] loquitur M misterio] mysterio B ML

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

οὐκ ἄτοπον σκανδαλίζεσθαι τοὺς ἀκροωμένους ἀνθρωπινώτερον ἔσθ' ὅτε λαλοῦντος αὐτοῦ; λαλεῖ γὰρ ὡς ἄνθρωπος, λαλεῖ δὲ καὶ ὡς θεός, ἔχων ἐν ἀμφοτέροις τὴν ἐξουσίαν. ἀνθρωπίνως μὲν γὰρ ἔλεγε· *νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται*, θεϊκῶς δὲ πάλιν· *ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν*. τὸ μὲν οὖν *ταράττεσθαι* τῆς σαρκὸς ἴδιον πάθος, τὸ δὲ *ἐξουσίαν ἔχειν θεῖναί τε καὶ πάλιν ἀναλαβεῖν τὴν ψυχήν* τῆς τοῦ λόγου δυνάμεως ἔργον ἐστίν. ὥσπερ οὖν, ὅταν λέγῃ τι θεϊκῶς καίτοι φαινόμενος ἄνθρωπος, οὐ σκανδαλιζόμεθα, ἀλλ' ἐννοῶμεν τὸν ἐνοικοῦντα τῇ σαρκὶ λόγον, οὕτως, ὅταν τι λαλῇ ὡς ἄνθρωπος, μὴ σκανδαλιζόμεθα ἐννοοῦντες, ὅτι δι' ἡμᾶς γέγονεν ἄνθρωπος καὶ τὰ τῇ ἀνθρωπότητι πρέποντα λαλεῖ.

Ἥτις χρῆσις ὁμοίως ἀντεβλήθη πρὸς τὸ αὐτὸ βιβλίον, καὶ ἐστοίχησεν.

16 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἐκ τῶν κατὰ Ἰουλιανοῦ δογμάτων βιβλίου τρίτου ἀπὸ λόγου δεκάτου, οὗ ἡ ἀρχή· *Πειρᾶται ὁ δι' ἐναντίας*, ἔχουσα οὕτως·

Ἐπειδὴ δέ, εἰ μὴ τὸ ἀβούλητον ἐποιήσατο θελητόν, οὐδ' ἂν ἔπαθεν ὅλως. δείκνυσι μὲν ἀναγκαίως ἀβούλητον μὲν τὸ ἐν τῷ παθεῖν δυσκλεές, ὡς ἔφην, αἱρετὸν δ' ὅμως διὰ τὸ πᾶσι χρήσιμον. καὶ τὴν μὲν ἀνεθελησίαν ἡ τοῦ ποτηρίου παραίτησις ἔχει, τό γε μὴν ἑκόντα παθεῖν τὸ εἰρημένον πρὸς τὸν πατέρα· *πλὴν μὴ τὸ ἐμὸν θέλημα, ἀλλὰ τὸ σὸν γενέσθω*. συνευδοκήσαντος γὰρ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς καὶ οἷον συννεύοντος ταῖς σοφωτάταις οἰκονομίαις τοῦ υἱοῦ τὸν κατὰ σάρκα θάνατον ὑπομεῖναί λέγεται, ἵνα ἐκ νεκρῶν ἀναστὰς *καταργήσῃ τὸν θάνατον* καὶ ἀνατρέψῃ φθορὰν καὶ δικαιώσῃ τὴν ὑπ' οὐρανόν.

---

3 Joh. 12,27 3 – 5 Joh. 10,18 18 – 19 Lc. 22,42 21 Hebr. 2,14

15 – 21 Cyrillus Alex., c. Iulianum, ed. F. Diekamp, Analecta patristica (1938) p. 228,12 – 229,3

MT

3 μὲν *om.* M 8 σκανδαλιζόμεθα] σκανδαλιζώμεθα M 13 Ἰουλιανοῦ] Ἰουλιανὸν M τρίτου] γ' T δεκάτου] ι' T (δωδεκάτου?) 16 αἱρετὸν] ἐνάρετον M 18 ἐμὸν θέλημα] θέλημα τὸ ἐμὸν M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

non est scandalizari audientes, dum interdum humanius loquatur? loquitur enim ut homo, loquitur et ut deus, habens in utrisque potestatem. humaniter enim dicebat: *nunc anima mea turbata est*, diuine autem iterum: *potestatem habeo ponendi eam et iterum potestatem habeo sumendi eam. perturbari* ergo passio carnis est propria, *potestatem* autem *habere ponendi et iterum sumendi animam* uirtutis uerbi est actus. quemadmodum enim, dum quid loquitur diuine dum et homo cernatur, minime scandalizamur, sed consideramus habitantem in carne uerbum, ita, cum quid loquitur ut homo, non scandalizemur considerantes, quia propter nos factus est homo et quae humanitatis congruunt loquitur. Quod testimonium similiter collatum est cum eodem libro, et constitit.

16 Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem sancti Cyrilli ex dogmatibus aduersus Iulianum libro tertio ex sermone duodecimo, cuius initium: *Adtemptat quidem qui ex aduerso est*, continens ita:

Quia igitur nisi quod inuoluntarium erat fecisset [et] uoluntarium, nequaquam omnino pateretur. necessario demonstrat inuoluntarium quidem quod in patiendo fuit inglorium, ut fatus sum, adtamen uoluntarium eo quod omnibus exstitit utile. et non uelle quidem calicis recusatio continet, sponte autem pati in eo quod dictum est ad patrem: *uerumtamen non mea uoluntas, sed tua fiat.* conplacente ergo deo et patre et tamquam consentiente prudentissimis dispensationibus filii secundum carnem mortem sustinere dicitur, quatenus surgens a mortuis *distrueret mortem* et auerteret corruptionem et iustificaret quae sub caelo sunt.

VPG BR MNL K

---

1 scandalizari] scandalizare BR M humanius] humanis N loquatur *om.* V 2 et] t P² potestatem] potestate N 2 – 3 humaniter ... potestatem¹ *om.* L 3 diuine] deuine V¹ diuinae BG K iterum¹ *om.* BR habeo] abeo P¹ ab eo L 4 habeo] abeo P B L sumendi] summendi K est carnis G carnis est passio K passio] passione B passionem R propria] propriae BR habere autem K habere] abere P 5 animam] anima V actus] aut V¹ auctus V² enim dum V² *marg.* 6 diuine] diuinae BG N minime] mihime P¹ 7 in carne L *bis* carne] carnem B scandalizemur] scandalizemus VPG scandalizaemur B² scandalizamur N 8 quae] qui V humanitatis] humanitati ML 9 collatum est similiter M collatum] conlatum B 9 – 11 libro ... eodem *om.* G 11 codice] quodice P cyrilli] cirilli V dogmatibus] domatibus BG 12 ex sermone] exermone P duodecimo] XII BR K cuius] cumuis V¹ initium] inicium G adtemptat] attemptat R K 13 qui V² *add.* est ex aduerso K continens] contenens B 14 fecisset] fecisse K [et] VPG BR MNL K (*cf.* 319,6) 15 pateretur] pataretur V inuoluntarium] inuoluptarium N quidem] quidē = quid est V¹ MN quia est L in *om.* V¹G patiendo] patiendi V² inglorium] ingloriam VPG 16 fatus] factus VPG MNL K adtamen] attamen RG ML K ait tamen N eo quod] eoque L exstitit] extitit BR MNL K utile] ultile V¹ uelle] uellet M 17 continet] contenet B¹ 18 tua] tu V¹ stua G¹ conplacente] complacente MNL consentiente] consenciente V 19 prudentissimis] prudentissimi NL filii] filio B mortem] morte V sustinere] substinere K dicitur] dicit N 20 distrueret] distruere VP destrueret B²RG ML destruente N destruere K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

17 Καὶ μετὰ βραχέα·

Ἄθρει δὴ οὖν, ὅπως διὰ τὸ ἀναστῆσαι τὸ δοθὲν αὐτῷ, τουτέστιν ἡμᾶς, τὸ ἀνεθέλητον αὐτῷ διὰ τὰς ἐν τῷ παθεῖν ἀτιμίας αἱρετὸν ἐποιήσατο. *ὑπέμεινε γὰρ σταυρὸν αἰσχύνης καταφρονήσας*, ὡς ὁ θεσπέσιος γράφει Παῦλος. ὅτι δὲ ἦν τὸ πάθος ἀνεθέλητον μὲν αὐτῷ – τό γε ἧκον εἰς τὴν τῶν ἀνθρωπίνων ἐννοιῶν ἀσθένειαν –, πλήν, καίτοι πολὺ τὸ δυσκλεὲς ἔχον, αἱρετὸν διὰ τὸ τῷ θεῷ δοκοῦν· δοκεῖ δὲ πᾶν ὁτιοῦν ὑπομεῖναι θέλειν τοὺς αὐτῷ γνησίους ὑπέρ γε τοῦ διασῶσαι πολλούς, κατίδοι τις ἂν εὖ μάλα καὶ ἐν τοῖς εὐαγγελικοῖς διηγήμασιν.

Ἥτις χρῆσις ὡσαύτως ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον ἐν σώμασι τῆς βιβλιοθήκης τυγχάνον τοῦ ἐνταῦθα εὐαγοῦς πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

18 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου τόμου ἑνδεκάτου, ἔχουσα οὕτως·

Εἰ γὰρ καὶ ὅτι μάλιστα τὸ συμβὰν οὐχὶ πάντῃ τε καὶ πάντως θελητὸν ἦν αὐτῷ, ἀλλ' οὖν τῆς πάντων ἕνεκα σωτηρίας καὶ ζωῆς θελητὸν ἐποιήσατο τὸ ἐπὶ τῷ σταυρῷ πάθος. ᾔδει γάρ, ᾔδει σαφῶς τὰ ἐντεῦθεν ἐσόμενα κατορθώματα, καὶ ὅτι τὴν ἀνθρώπου φύσιν ἀνακαινιεῖ καὶ αἵματι τῷ οἰκείῳ κατακτήσεται τῷ θεῷ καὶ πατρί. εἰ γὰρ μὴ ἐποιήσατο θελητὸν καίτοι λίαν ἀβούλητον ὂν τὸ παθεῖν, τίς ἂν νοοῖτο λοιπὸν ἡ πρόφασις τοῦ προσεύχεσθαι αὐτὸν καὶ λέγειν· *πάτερ, εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο;*

---

3 – 4 Hebr. 12,2 19 – 20 Mt. 26,39

---

2 – 8 Cyrillus Alex., c. Iulianum, ed. F. Diekamp, Analecta patristica (1938) p. 229,7 – 15 14 – 20 Cyrillus Alex., comm in Matth. XI, ACO ser. II vol. I p. 356,12 – 17

MT

---

2 δὴ οὖν] οὖν δὴ M 4 μὲν *om.* M 13 ἑνδεκάτου] ια' T 15 πάντων] ἁπάντων T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

17 Et post pauca:

Considera ergo, quomodo ut suscitaret quod datum est ei, id est nos, quod ei erat inuoluntarium propter passionis contumelias uoluntarium fecit. *sustinuit quippe crucem ignominia contempta*, sicut egregius scribit Paulus. quia uero passio exstitit inuoluntaria quidem ei – quantum ad infirmitatem humanorum sensuum pertinet – uerumtamen, quamquam nimis fuisset inglorium, uoluntarium fuit eo quod deo esse acceptum uidetur; acceptum namque est oportere omne quicquid est malle sustinere fideles suos pro multorum salute, considerauit quisquam optime et in aeuangelicis narrationibus.
Quod testimonium similiter collatum est cum libro membranatio bibliothecae huius uenerabilis patriarchii, et constitit.

18 Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem ex interpraetatione euangelii secundum Matheum ex tomo undecimo, continens ita:

Licet enim quam maxime quod accedit non in omnibus et per omnia uoluntarium ei fuit, sed tamen propter omnium salutem et uitam uoluntariam fecit crucis passionem. nouerat quippe, nouerat ⟨plane⟩, quae ex hoc futurae essent KATOPΘΩMATA emendationes, et quod hominis naturam repararet et sanguine proprio acquireret deo et patri. si enim non fecisset uoluntarium pati, dum nimis esset inuoluntarium, quaenam occasio considerabitur orandi eum et dicendi: *pater, si possibile est, transeat a me calix iste.*

VPG BR MNL K

---

2 ergo *om.* G est] es P^1 quod ei] qudī V quod dī P BRG N K quod deus M quod dei L erat *om.* L 3 inuoluntarium] inuoluptarium MN inuolumptarium K passionis] passiones VPG contumelias] cuntumelias V^1 incontumelias N uoluntarium] uoluptarium MN sustinuit] sustenuit P B^1 substinuit L 4 contempta] .contempta V *ras.* contenta R contepta G scribit] dicit G inscribit L uero] uoerus V^1 ueros V^2 passio] paulus N exstitit] extitit R ML K inuoluntaria] inuoluptaria MN 5 ei] et VPG *om.* M infirmitatem] infirmitate N sensuum] insuum V^1 ensuum V^2P^1 sensu M^1 pertinet] pertineret V^2 uerumtamen] uerumptamen V^1 R 6 quamquam] quanquam P M quamquia L fuisset et ingloriam VPG inglorium] ingloriam VPG (*cf.* 317,14) fuit] feit V^1 fevit V^2 esse] esset VPG MNL K acceptum *om.* BR uidetur *om.* G 7 acceptum namque est oportere? namque] namquae B malle] male VPG B^1R K mali B^2 sustinere] tenere B^1 tinere B^2 substinere K 7–8 salute multorum L 8 quisquam] quicquam VP^2 optime] obtime PG et *om.* K aeuangelicis] euangelicis PG R ML K euangeliis N narrationibus] narationibus V narrati N enarrationibus L 9 quod testimonium *om.* N similiter testimonium G collatum] conlatum B membranatio] menbranatio G menbranacio NL K menbranatio qui est de bibliotheca G bibliothecae] bibliotheca VG R biblioteca P bibliotecae M bibliothece NL 10 uenerabilis] uenerabili N 12 interpraetatione] interpretatione P BRG MN interprectatrione L interpetratione K 13 matheum] mattheum B tomo] thomo BRG M K undecimo] XI BRG K continens] contenens B^1 14 quam] quia NL maxime] maximae P accedit] accidit PG R MNL K et] sed MNL ei *om.* G 15 propter] et per G uitam] uita N 16 nouerat] non erat L σαφῶς = ⟨plane⟩ *om.* VPG BR MNL K quae] que VP K qui N hoc V^2 *add.* futurae] futura G essent] esset B KATOPΘΩMATA] KATOPΘΩNATA V KATOReΩMATA B itaioponmata R KATOPeΩMATA G N YATOPOΩMA L KATOPOΩMATA K 16–17 emendationes] emendationis V^1 17 repararet] reparare. K *ras.* sanguine] saguine V acquireret] adquirere B acquirere NL K 18 non] si V (!) pati ... inuoluntarium *om.* K quaenam] quenam V N K quemdam L occasio] hoccassio P^1 occassio P^2 occansio B ocasio G 19 considerabitur] considerauitur P^1 possibile] posibile P

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

19 Τοῦ αὐτοῦ ἀπὸ τόμου δωδεκάτου·

Καὶ ὑπόκειται μὲν τὸ δεῖμα τοῦ παθεῖν ἐν αὐτῷ διὰ τὸ ἀνθρώπινον, κατευνάζεται δὲ παραχρῆμα τῇ τοῦ ἐνοικοῦντος λόγου ῥώμῃ τε καὶ εὐσθενείᾳ. θέα γάρ, ὅπως παραδεικνύει μὲν ἐν αὐτῷ τὸ ἀνθρώπινον ἡ παραίτησις, τὸ δὲ τῆς θεότητος ἀκαμπὲς ἀνέλαμψεν εὐθύς. ἔφη γὰρ πρὸς τὸν ἐν οὐρανοῖς πατέρα· *πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ.* ἀνθρωποπρεπῶς δὲ καὶ τοῦτό φησιν, ἐπεὶ κατὰ *τὸ εἶναι θεὸς* οὐκ ἔξω τῶν τοῦ πατρὸς θελημάτων ἐστί, μᾶλλον δὲ αὐτός ἐστιν ἡ βούλησις τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, εἴπερ ἐν σοφίᾳ καὶ τὸ θέλειν ἐστὶ τοῦ πατρός, *σοφία* δὲ ὁ υἱός. ὅτι δὲ καὶ θέλησις ὀνομάζεται τοῦ πατρὸς ὁ μονογενὴς σαφηνιεῖ λέγων ὁ θεσπέσιος μελῳδός· *κύριε, ἐν τῷ θελήματί σου παρέσχου τῷ κάλλει μου δύναμιν·* ἐν Χριστῷ γὰρ ἡ *πᾶσα ⟨δόσις⟩ τῶν* ἐπουρανίων *ἀγαθῶν παρὰ* τοῦ θεοῦ καὶ *πατρός.* ἄλλως τε μιᾶς τε καὶ ὁμοουσίου τῆς ἁγίας οὔσης τριάδος καὶ μιᾶς θεότητος ἐν αὐτῇ νοουμένης, πῶς οὐκ ἂν εἴη θέλημα ταυτὸν πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος; πρεπωδέστατα τοίνυν τῷ τῆς ταπεινώσεως σχήματι καὶ ὡς ἄνθρωπος ὑποδειλιῶν ἠρέμα τὸν παρὰ φύσιν τε καὶ ἐξ ἀρᾶς εἰσβεβηκότα θάνατον, διαπτύων δὲ πάλιν ὡς θεὸς τό· *οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω,* φησίν, *ἀλλ' ὡς σύ.*

Αἵτινες δύο χρήσεις ὡσαύτως ἀντεβλήθησαν πρὸς χαρτῷον βιβλίον τῆς βιβλιοθήκης τυγχάνον τοῦ εὐαγοῦς τῶν ἐνταῦθα πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

20 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου βιβλίου τετάρτου, οὗ ἡ ἀρχή· *Ὅτι καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,* ἔχουσα οὕτως·

Μάλιστα μὲν γὰρ οὐκ ἀπολύτως οὐδὲ εἰς πᾶσαν ἁπλῶς ὑπόθεσιν, ἀλλ' οὐδὲ ἐπὶ παντὸς πράγματος μὴ πάντῃ τε καὶ πάντως τῶν οἰκείων ἔχεσθαι θελημάτων ὁ υἱὸς διισχυρίσατο· *φυλάξαι* γε μὴν *τὸ τοῦ πατρὸς* λέγει κατὰ πράγματος ὡρισμένου διὰ τὰς σάς, ὡς γέ μοι

---

5 Mt. 26,39 6 Phil. 2,6 8 1. Cor. 1,24 9 – 10 Ps. 29,8 10 – 11 Jac. 1,17 14 – 15 Mt. 26,39 20 – 21 Joh. 6,38 24 Joh. 17,12

---

2 – 15 Cyrillus Alex., comm in Matth. XI, cf. 272,12 – 23 22 – 322,9 Cyrillus Alex., comm. in Ioh. IV, PG 73,533 C 10 – D 14; ed. Ph. E. Pusey, in Ioh. I 490,5 – 23

MT

---

1 δωδεκάτου] ιβ' T 5 ἐν τοῖς οὐρανοῖς T 8 μονογενὴς] μονογεννὴς M 9 μελῳδός *om.* T 10 ⟨δόσις⟩ = datum] δύναμις MT 11 τριάδος καὶ μιᾶς τριάδος καὶ M 12 πνεύματος] πατρός M 17 πατριαρχείου] πατριαρχίου T ἐστοίχησεν = constauit 20 τετάρτου] δ' T καταβέβηκα] καταβέβηκεν M 22 ἁπλῶς *om.* M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

19 Eiusdem ex tomo duodecimo:

Et subest quidem in eo metus patiendi propter id quod humanum est, mitigatur uero confestim per inhabitantis uerbi potentiam adque fortitudinem. perspice ergo, quomodo subdemonstrat quidem in eo recusatio ipsa quod humanum est, diuinitatis autem inflexibilitas statim refulsit. ait enim ad patrem qui in celis est: *uerumtamen non sicut ego uolo, sed sicut tu.* et hoc autem ut homini congruit fatus est, nam iuxta quod *deus est* non extra uoluntates est patris, immo uero ipse est consilium dei et patris, si utique in sapientia et uelle est patris, *sapientia* uero est ipse filius. quia uero et uoluntas patris nominatur unigenitus explanat egregius cantator: *domine, in uoluntate tua prestitisti decori meo uirtutem*; in Christo enim *omne datum* caelestium *bonorum est a* deo et *patre*. alias una atque consubstantiali exsistente trinitate et una deitate in ea intellecta, quomodo non erit eadem uoluntas patris et filii et spiritus sancti? con⟨dec⟩entissime itaque ad humilitatis habitu et sicut homo ⟨sub⟩formidat, tacite eam quae extra naturam et ex maledictu subintrauit mortem, respuens autem iterum ut deus *non sicut ego uolo*, ait, *sed sicut tu.* Quae duo testimonia pari modo collata sunt cum cartatio libro bibliothecae huius uenerabilis patriarchii, et constauit.

20 Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem sancti Cyrilli ex interpraetatione euangelii secundum Iohannem libro quarto, cuius initium: *Quia discendi de caelo*, continens ita:

Maxime enim non absolute neque in omni simpliciter argumento, sed neque in omni re omnino non amplecti proprias uoluntates filius adfirmauit; *conseruare* namque *quae patris est* dicit circa rem diffinitam propter tuas, sicut mihi intellegere datur, sermonum

---

VPG BR MNL K

---

1 eiusdem] eiusdemque M tomo] thomo BG M K duodecimo] XIImo VP XII B²R XIII° B²G 2 patiendi] paciendi V R id] id.. V *ras.* *om.* L 3 inhabitantis] inhabitantem G adque] atque P² BRG MNL K fortitudinem] fortitudine VP perspice] p...pice P¹ *ras.* prespice M¹NL prospice M² ergo] ego V¹ 4 ipsa] i.sa V¹ *ras.* 4 – 5 inflexibilitas] inf.lexibilitas V¹ *ras.* inflexiuilitas P 5 refulsit] refulxit K celis] caelis BG M 6 sicut] sicu V¹ hoc autem] holocaustem L fatus] factus VPG NL K factum M iuxta P² *supr. ras.* iusta L 7 uoluntates] uoluntatis PG MN uoluntatem BR K immo] inmo G ipse est VG 8 patris² *om.* G 9 unigenitus] unagenitus V¹ cantator] cantatur VP¹ cantor RG N K in *om.* VP uoluntate] uolunta P prestitisti] prestetisti P B M 10 datum optimum caelestium G (Jac. 1,17) 11 consubstantiali] consubstantialis G exsistente] existente VPG R MNL K existente de trinitate N 12 con⟨dec⟩entissime = πρεπωδέστατα] concedentissime VPG BR MNL K 13 habitu] habitum PG R M ⟨sub⟩formidat = ὑποδειλιῶν] sibi formidat VPG BR MNL K tacite] tacitaque V² et *om.* L maledictu] maledicto P² BR MNL K 14 ut deus *om.* L deus] homo BG 15 collata] conlata B collata sunt] collatum est N cartatio] chartacio P R N carthatio G carthacio ML cartacio K libro cartatio BR libro *om.* N bibliothecae] bibliotheca VPG bibliotecae M bibliothece NL bibliothechae R K 16 uenerabilis] uenerabili N constauit] consti..it P¹ *ras.* constitit RG K 18 eiusdem sancti cyrilli] sancti cyrilli eiusdem VPG sancti cyrilli MNL cyrilli] cirilli V interpraetatione] interpretatione PG R MNL interpetratione K 19 euangelii] euuangelii G L secundum iohannem] sancti iohannis MNL quarto] IIII° G K initium] inicium VG M discendi] descendi BRG MNL K 21 absolute] absoluta V omni¹] omnis V omne B omni²] omne B 22 amplecti] ampliti V¹ adfirmauit] confirmauit R affirmauit M K namque] nam V¹ nanque L 23 dicit circa rem] dicitur carnem P (ci – u = a) diffinitam] definitam B NL K tuas] duas G tuaas K¹ mihi] michi N nihil L intellegere] intelligere RG ML K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

πρόσεστι νοεῖν, εὐρεσιλογίας, προνοήσας τῆς ἡμετέρας ἀσφαλείας ὡς θεός. ὑπομένει δὲ τὸ ἀβούλητον καὶ ποιεῖται θελητὸν δι' ἡμᾶς. πάθος δέ φημι τὸ ἐπὶ τῷ σταυρῷ δηλονότι συναρέσαν οὕτω καὶ τῷ γεννήσαντι, καθάπερ ἡμῖν ἤδη προείρηται. καὶ γοῦν ἔξεστιν ὁρᾶν παρατεθεῖσαν εὐθὺς τὴν ἀπόδειξιν καὶ παρακειμένην ἐναργῶς τὴν ὑπόθεσιν, ἐφ' ἣν, καθάπερ αὐτός φησι, τῶν μὲν οἰκείων ἀπέστη θελημάτων, ἀποπληροῖ δὲ τὸ τοῦ πατρός. *τοῦτο γάρ ἐστι*, φησί, *τὸ θέλημα τοῦ πατρός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέ μοι μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλ' ἀναστήσω αὐτὸ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ*. καὶ ὅτι μὲν ὄντως ἀνεθέλητόν τε ὁμοῦ καὶ θελητὸν τῷ μονογενεῖ τὸ ἐπὶ τῷ σταυρῷ πάθος ὁρᾶται, προείρηται μὲν ἤδη σαφῶς, διαληψόμεθα δὲ καὶ εἰσαῦθις ἀκριβεστέραις ἐρεύναις τοῖς ἐντευξομένοις ἁπλοῦντες τὴν ἀλήθειαν.

21 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου·

Σκανδαλίζου τοιγαροῦν, ἄνθρωπε, μηδαμῶς, ὅταν ἀκούσῃς λέγοντος· *καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με*. ὃ γὰρ ἐλέγομεν ἐξ ἀρχῆς, τοῦτο πάλιν ἐροῦμεν. κατὰ πράγματος ὡρισμένου καὶ ἐναργοῦς τὸν ἐπὶ τούτῳ λόγον ἐποιήσατο ὁ Χριστός. διδάσκων γάρ, ὅτι τὸ *ὑπὲρ πάντων* τεθνάναι θελητὸν μὲν ἔχει διὰ τὸ οὕτω βεβουλῆσθαι τὴν θείαν φύσιν, ἀνεθέλητον δὲ διὰ τὰ ἐπὶ τῷ σταυρῷ πάθη, καὶ τὸ ὅσον ἦκεν εἰς τὴν σάρκα παραιτουμένην τὸν θάνατον, τὰ τοιαῦτά φησι. καὶ μακρὸς μὲν ἡμῖν ἤδη προανήλωται λόγος· ὅτι δὲ καὶ ἀνεθέλητόν πως ὁρᾶται τῷ σωτῆρι Χριστῷ, καθόπερ ἦν ἄνθρωπος, τὸ ἐπὶ τῷ σταυρῷ πάθος, καὶ ἐξ αὐτῆς ἀκόλουθον ἡμᾶς τῆς τῶν πραγμάτων φύσεως κατιδεῖν. φαμὲν οὖν, ὅτι τῆς Ἰουδαϊκῆς ἔργον ἦν ἀπονοίας, τοῦ πάντῃ τε καὶ πάντως σταυρωθήσεσθαι τὸν Χριστόν, καὶ τοῦτο ἀνυπερθέτως ἔμελλεν ἔσεσθαι παρ' αὐτῶν οὐκ ἀμελέτητον ἐχόντων τὴν τόλμαν τὴν ἐπὶ τούτοις, ἀφ' ὧν ἤδη πεπράχεσαν εἴς τε τοὺς ἁγίους προφήτας καὶ τοὺς οἵπερ ἂν ἦσαν κατ' ἐκεῖνο

5 – 7 Joh. 6,39 12 – 13 Joh. 6,38

12 – 324,3 Cyrillus Alex., comm. in Ioh. IV, PG 73,540 D 11 – 541 B 6; ed. Ph. E. Pusey, in Ioh. I 495,25 – 496,17

MT

1 ὡς] ὁ M 5 μὲν *om.* M 8 μονογενεῖ] μονογεννεῖ M 16 τὸ *om.* T οὕτω] τοῦτο M 22 ἀμελέτητον] ἀμέλητον M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

adinuentiones, prouidens nostrae cautelae sicut deus. sustinet autem inuoluntarium et facit uoluntarium propter nos. passionem autem dico procul dubio crucis ita et genitori conplacitam, sicut a nobis iam dictum est. licet namque considerare appositam statim conprobationem et adiacentem [officiose] ⟨manifeste⟩ ipsam causam, ob quam, sicut ipse ait, a propriis quidem recessit uoluntatibus, inplet autem eam quae patris est. *haec est enim*, inquid, *uoluntas patris, ut omne quod dedit mihi non perdam ex eo, sed ut resuscitem eum in nouissimo diae*. et quoniam quidem certe inuoluntaria simul et uoluntaria unigenito passio quae in cruce cernitur, iam plane praedictum est. repetamus autem iterum per subtiliores perscrutationes relegentibus pandentes ueritatem.

21 Eiusdem ex eodem sermone:

Nullo modo itaque scandalizeris, o homo, cum audieris dicentem: *discendi de celo, non ut faciam uoluntatem meam, sed uoluntatem eius, qui misit me*. quod enim a principio dicebamus, hoc iterum dicimus. circa rem diffinitam ac manifestam super hoc fecit Christus sermonem. docens enim, quia *pro omnibus* [oboedire] ob⟨pete⟩re uoluntatiuum quidem habet eo quod ita uoluisset diuina natura, inuoluntatiuum autem propter crucis passiones, et quantum ducit ad carnem recusantem mortem, haec et huiusmodi fatus est. et prolixior quidem nobis ⟨iam⟩ consumptus est sermo; quia uero et inuoluntatiuum quodammodo uidetur saluatori Christo, iuxta quod erat homo, passio quae in cruce est, et ex ipsa nos consequens est rerum natura conspicere. dicimus autem, quod Iudaicae obstinationis actus fuerat, ut Christus per omnia crucifigeretur, et hoc sine intermissione futurum erat ab eis, ⟨haud⟩ inmeditatum habentium super his audatiam, ex his quae iam fuerant operati tam

---

VPG BR MNL K

---

1 adinuentiones] adinuentionis V¹ adinterpraetationes BR prouidens] preuidens K nostrae] nostra VP cautelae] cautellae VP¹ 2 ita *om.* N genitori] genitoris MNL 3 conplacitam] complacitam P ML namque] namquae VG nanque L appositam] apositam V¹ apposositam P adpositam B 4 conprobationem] comprobationem P ML et *om.* V N officiose ipsam] officiosoipsam B offitione ipsam K [officiose] = ἐνεργῶς ⟨manifeste⟩ = ἐναργῶς 5 recessit] recensit V¹ precessit N inplet] implet P B MN²L K ipiplet N¹ eam quae] heamque V¹ ea quae B ea que R N est¹ *om.* M 6 inquid] inquit P BR ML K mihi] michi N ut² *om.* V et P resuscitem] resuscita V 7 nouissimo] nouisimo P diae] die PG R MNL K certe] caertae V¹ caerte P inuoluntaria] inuo.untaria V¹ *ras.* inuoluntariam L simul et uoluntaria *om.* K uoluntaria] uoluntariam L unigenito] unigenitu V¹ unigeniti BR 8 quae] que VP qui N repetamus] reputamus V N iterum] igitur K 9 subtiliores] subtilioras V perscrutationes] perscrutaonis V¹ perseruationes N perscriptationes L relegentibus] relegentes K 11 sermone] SERMONEM V S̄ER M̄ P 12 itaque] itaquae V *om.* G scandalizeris] scandalizaris V discendi] descende B¹ descendi B²RG MNL K celo] caelo BG M 13 faciam] fatiam V uoluntatem² *om.* BR misit] mixit L principio] pricipio G¹ 14 dicimus] dicemus BR diffinitam] diffinitatem V¹ difinitam PG definitam BR NL K manifestam] manisestam G hoc enim fecit G 15 docens] dicens G K πεθνάναι = ob⟨pet⟩ere] oboedire VP B MN obedire RG L K uoluntatiuum] uolotatiuum V¹ uoluntati autem N quidem] qudem M¹ 15 – 16 quidem ... inuoluntatiuum *om.* L 16 ita] dicta V (c-t) passiones] passionis V BR 17 quantum] quartum N ducit] dicit N fatus] factas V¹ factus V²P BG NL K (c-t) prolixior] prolixor B¹ 18 ἤδη = ⟨iam⟩ *om.* VPG BR MNL K inuoluntatiuum] inuoluntarium L quodammodo] quodomodo V¹ quodadmodo K 19 christo] christi B iuxta] iusta K cruce] crucae P christo K et *om.* RG est G *add.* 20 natura] naturam G M conspicere] conspicerae V¹ conprobare BR dicimus] dicemus BR iudaicae] iudaice V B N iudicet L obstinationis] ubtinationis V¹ obtinationis V²P actus] autus V¹ 21 et] ex K intermissione] intermisione P futurum] futuram VP futurorum G 22 ⟨haud⟩ *coni.* Lu] aut VPG MNL K aut aut B ut R inmeditatum] inmedietatum VP M habentium] abentium B audatiam] audaciam P²G R MNL K his *om.* N 22 – 325,1 iam ... qui *om.* L

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

καιροῦ γεγονότες ἅγιοι. ἐπεὶ δὲ οὐχ ἑτέρως ἦν τὸ πεπτωκὸς εἰς θάνατον ἐξαναστῆσαι πάλιν εἰς ζωήν, εἰ μὴ γέγονεν ἄνθρωπος ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος, ἔδει δὲ πάντως γεγονότα παθεῖν, τὸ ἀνεθέλητον ἐποιήσατο θελητόν.

Αἵτινες δύο χρήσεις ὁμοίως ἀντεβλήθησαν πρὸς βιβλίον χαρτῷον τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ ἐνταῦθα εὐαγοῦς πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

22 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἐκ τῆς αὐτῆς ἑρμηνείας βιβλίου ὀγδόου, οὗ ἡ ἀρχή· *Ἡ οὖν Μαρία λαβοῦσα λίτραν μύρου*, ἔχουσα οὕτως·

Ὅρα δὴ πάλιν ἐν τούτοις τῆς μὲν ἀνθρωπίνης φύσεως τὸ εἰς θορύβους εὔκολον καὶ εὐπαρακόμιστον εἰς δειλίαν, τῆς δὲ θείας αὖθις καὶ ἀῤῥήτου δυνάμεως τὸ ἐφ' ἅπασιν ἀῤῥαγές τε καὶ ἄθραυστον καὶ εἰς μόνην βλέπον τὴν αὐτῇ πρέπουσαν ἀνδρείαν. ἡ μὲν γὰρ τοῦ θανάτου παρεισδύσασα μνήμη *ταράττειν* πειρᾶται τὸν Ἰησοῦν, ἡ δὲ τῆς θεότητος δύναμις κεκινημένον εὐθὺς χειροῦται τὸ πάθος καὶ μεταμορφοῖ παραχρῆμα πρὸς ἀσύγκριτον εὐτολμίαν τὸ δειλίᾳ νενικημένον. οἰησόμεθα γὰρ καὶ ἐν ⟨αὐτῷ⟩ τῷ σωτῆρι Χριστῷ κεκινῆσθαι τὰ ἀνθρώπινα διὰ δύο τε καὶ ἀναγκαίους τρόπους. ἔδει γάρ, ἔδει καὶ διὰ τούτων αὐτῶν οὐ δοκήσει καὶ ὑπονοίᾳ, φυσικῶς δὲ μᾶλλον καὶ ἀληθῶς ἄνθρωπον ⟨*ἐκ γυναικὸς*⟩ γεγονότα φαίνεσθαι, πάντα φέροντα τὰ ἀνθρώπινα *δίχα* μόνης *ἁμαρτίας*. φόβος δὲ καὶ δειλία πάθη μὲν ἐν ἡμῖν φυσικά, τό γε μὴν *ἐν ἁμαρτίαις* τετάχθαι διαπεφευγότα. καὶ πρὸς τούτοις ἔτι χρησίμως ὑπεκινεῖτο ⟨καὶ⟩ ἐν Χριστῷ τὰ ἀνθρώπινα, οὐχ ἵνα κινηθέντα

8 Joh. 12,3 13 cf. Joh. 12,27 17 cf. Gal. 4,4 18 cf. Hebr. 4,15 19 cf. Ps. 50,5

10 – 326,4 Cyrillus Alex., comm in Ioh. VIII, ed. Ph. E. Pusey II 315,20 – 316,19; cf. Doctrina patrum 16 XVI p. 110,17 – 111,21

MT

1 τὸ] τοῦτο M 5 πατριαρχείου] πατριαρχίου T 8 ὀγδόου] η' T 11 αὖθις] αὐτῆς T^2
15 νενικημένον] κείμενον M ipso = ⟨αὐτῷ⟩ *om.* MT 17 ex muliere = ⟨ἐκ γυναικὸς⟩ *om.* MT
20 etiam = ⟨καὶ⟩ *om.* MT

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

in sanctos prophetas quamque in his qui illo tempore fuerant sancti. quoniam igitur non inerat aliter quod in mortem deciderat denuo ad uitam resuscitare, nisi factus fuisset homo unigenitus dei uerbum, oportebat uero per omnia factum pati, inuoluntarium effecit uoluntarium.

Quae dua testimonia similiter collata sunt cum libro cartacio bibliothecae uenerabilis huius patriarchii, et constitit.

22 Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem sancti Cyrilli ex eadem interpretatione libro octauo, cuius initium: *Maria autem accipiens libram ungenti*, continens ita:

Aspice iterum in his, quod natura quidem humana in perturbationibus facilis et transmigrabilis est ad formidinem, diuina autem ⟨iterum⟩ et ineffabilis potentia in omnibus infracta adque indirupta et ad solam sibique decentem fortitudinem respicit. mortis namque subingressa memoria *turbare* pertemptat Iesum, diuinitatis autem potentia commota statim subicit ΤΟ ΠΑΘΟC aegrimonium et continuo ad incomparabilem transformat audatiam, quod formidine fuerat superatus. arbitremur enim et in ipso saluatore Christo commoueri quae humana sunt propter duos ac necessarios modos. oportebat enim, oportebat et per haec ipsa non putatiue et excogitatiue, magis autem naturaliter et ueraciter hominem *ex muliere* factum uideri, omnia gestantem humana *absque* solo *peccato*. ceterum timor adque formido aegrimoniae quidem sunt in nobis naturales, *inter peccata* autem refugiunt deputari. et super haec rursus utile summouebantur etiam in

VPG BR MNL K

1 quamque] quamquae V in² *om.* VPG his] illis M qui] quae V BR NL K 2 inerat] erat P¹ mortem] morte V BR MNL K denuo] denuou N ἐξαναστῆσαι = resuscitare 3 unigenitus] unitus R ugenitus N oportebat] oporte.bat V *ras.* uero *om.* K factum] factus B effecit] effici B efficit R L 4 uoluntarium + inuoluntarium VG P² *marg.* 5 dua] duo PG R MNL K testimonia] testimonium N collata] conlata B cartacio] chartatio P cartatio BR chartacio G chartacio N carthacio L bibliothecae] bibliotheca VP¹ bibliotecae M bibliothece R NL bibliothaechae K 6 patriarchii] patriarchi VP¹ R 8 testimonium] testimonio VP¹ cyrilli] cirilli V L cyrilli et ex R 8–9 interpretatione] interpretationem VP¹ interpraetatione B interpretratione L interpetratione K 9 libro *om.* L cuius est initium K initium] inicium G maria] mariam K ungenti] unigeniti V¹ unguenti P R MNL K 10 humana *om.* N 11 transmigrabilis] transmigrabili V transmigrauili P est *om.* VP αὖθις = ⟨iterum⟩ *om.* VPG BR MNL K 12 adque] adquae V atque BRG MNL K indirupta] inderupta VPG indisrupta R M indirrupta N et est ad VPG solam] solum VPG sibique] sibiquae VP MN fortitudinem] formidinem L 13 namque] nanque L subingressa] subgressa V subingressam MNL memoria] memoriam N turbare] turbari M pertemptat] peremptat V potentia] potentiam VPG NL K 14 commota] commotam G (commotum?) subicit] subdicit V subiecit BRG¹ ΤΟ ΠΑΘΟC] ΤΟΝΑΘ ΟĈ V ΤΟΝΑeOC B ionanoc R ΤΟΠΑΤΟC M⁴ ΤΟΠΑeOC N aegrimonium] egrimonium BR etgrimonium L incomparabilem] inconparabilem BRG increpabilem MNL incoperabilem K 15 audatiam] adatiam P¹ audaciam P² BG MNL K superatus] superatas VP superatur M arbitremur] arbitremus L arbitramur K in *om.* VP 16 commoueri] commouere V 17 oportebat enim et M putatiue] putatiuae P¹ B M excogitatiue] excogitatioue VP¹ M¹ cogitatiue R excogitatione L ex hoc cogitatio K naturaliter] natraliter V¹ natura habet L 18 ucraciter] ucratiter P¹ uideri] uderi V¹ gestantem] gestatem P¹ humana] humane V absque] absquae V 19 ceterum] ceterunt V adque] adquae V atque P² BRG MNL K formido] formidine V aegrimoniae] egrimoniae P B ML agrimoniae R aegrimonium G¹ 20 autem G *add.* rursus] russus G utile] utiles V summouebantur] submouebantur B MNL

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

κρατύνηται καὶ εἰς τὰ πρόσω χωρῇ, καθάπερ καὶ ἐφ' ἡμῶν, ἀλλ' ἵνα κεκινημένα τῇ δυνάμει τοῦ λόγου ἀνακόπτηται πρὸς ἀμείνω τινὰ καὶ θειοτέραν κατάστασιν μεταστοιχειουμένης τῆς φύσεως ἐν πρώτῳ Χριστῷ. ἦν γὰρ οὕτω καὶ οὐχ ἑτέρως καὶ εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς τὸν τῆς ἰάσεως διαβῆναι τρόπον.

23 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἑρμηνείας βιβλίου δεκάτου, ἧς ἡ ἀρχή· *Ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτάς·*

Ὥσπερ ἐστὶν ὁμοούσιος, οὕτω καὶ συνθελητὴς τῷ ἰδίῳ γεννήτορι· μιᾶς γὰρ οὐσίας ἐν δήπου τὸ θέλημα καὶ σκοπὸς ἐφ' ἅπασιν εἷς καὶ τὸ διαφωνοῦν οὐδέν.

24 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἑρμηνείας βιβλίου δωδεκάτου, ἧς ἡ ἀρχή· *Ὅτι θεὸς κατὰ φύσιν ὁ υἱός.*

Πεπληρωμένης πάσης ἀσεβείας ἐπὶ Χριστῷ παρὰ τῆς τῶν Ἰουδαίων ἀνοσιότητος, καὶ λοιπὸν ἐλλελοιπότος οὐδενὸς εἰς τὸ φαίνεσθαι τελείως ἔχουσαν τὴν ὑπὲρ λόγον ὠμότητα, πάσχει τι πάλιν ἐν τελευταίοις ἡ σὰρξ ἴδιόν τε καὶ φυσικόν. εἰσδέχεται γὰρ τὸ *διψῆν* ταῖς πολυτρόποις αἰκίαις ξηραινομένη. δεινοὶ γὰρ οἱ πόνοι πρὸς τὸ ἀναγκάσαι *διψῆν*, ἐμφύτῳ τινὶ καὶ ἀφράστῳ θερμότητι τὴν ἐν τῷ βάθει δαπανῶντες ἰκμάδα καὶ διαπύροις τισὶ προσβολαῖς τὸ τοῦ πάσχοντος διακαίοντες σπλάγχνον. ἦν μὲν γὰρ οὐ χαλεπὸν τῷ πάντα ἰσχύοντι θεῷ λόγῳ ἀποστῆσαι καὶ τοῦτο τῆς ἰδίας σαρκός· ἀλλ' ὥσπερ ἑκὼν ἐφῆκε παθεῖν τὰ ἕτερα, πάσχει καὶ τοῦτο· κατ' ἐκούσιον βούλησιν οὐκοῦν ἐζήτει *πιεῖν*.

Αἵτινες τρεῖς χρήσεις ὡσαύτως ἀντεβλήθησαν πρὸς βιβλία χαρτῷα τῆς βιβλιοθήκης τυγχάνοντα τοῦ εὐαγοῦς τῶν ἐνταῦθα πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησαν.

---

6 – 7 Joh. 14,21 16 cf. Joh. 4,15 20 cf. Joh. 4,7

---

8 – 9 Cyrillus Alex., comm in Ioh. X, PG 74,285 B 11 – 14; ed. Ph. E. Pusey, II 493,15 – 17 13 – 22 Cyrillus Alex., comm. in Ioh. XII, PG 74,665 B 5 – C 3; ed. Ph. E. Pusey, III 93,12 – 23

MT

---

1 ἡμῶν] ἡμῖν M 2 ἀνακόπτηται] διακόπτηται T 6 δεκάτου] ι' T ὁ *om.* M μου] μόνος M 9 διαφωνοῦν] διαφωνούμενον M 11 δωδεκάτου] ιβ' T 14 τελείως] τελείου ὡς M ὠμότητα] ὁμοιότητα T 21 τρεῖς *om.* M 22 πατριαρχείου] πατριαρχίου T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Christo quae humana sunt, non ut mota preualerent adque adcrescerent, quemadmodum et apud nos, sed ut mota per uirtutem uerbi absciderentur ad meliorem quendam et diuiniorem statum transmutanda natura in primo Christo. ita nempe inerat et non aliter [ut] etiam ad nos ipsos sanationis modus transiret.

23 Eiusdem ex eadem interpretatione libro decimo, cuius initium: *Qui habet mandata mea et custodit ea*:

Sicut consubstantialis est, ita et conuoluntarius proprio genitori; unius enim essentiae una profecto uoluntas est ⟨et⟩ intentus in omnibus una et nihil est quod dissonet.

24 Eiusdem ex eadem interpraetatione libro duodecimo, cuius initium: *Quia deus secundum naturam est filius*:

Completa omni impietate aduersus Christum ab iniquitate Iudeorum et nullo de cetero relicto, ut appareret eorum super modum crudelitatem fuisse perfectam, patitur iterum aliquid in nouissimis eadem caro proprium adque naturale. suscepit enim *sitim* flagris multimodis arefactam. dolores enim acres sunt ad extorquendum *sitire*, quodam insito ineffabili calore internum exanimantes humorem et igneis quibusdam accessibus patiens uiscera concremantes. indifficile quippe fuerat cuncta ualenti deo uerbo etiam hoc a propria carne remobere, sed quemadmodum sponte permisit cetera pati, patitur et hoc; per spontaneam igitur uoluntatem querebat *bibere*.

Quae tria testimonia pari modo collata sunt cum libro chartatio bibliothecae uenerabilis huius patriarchii, et constitit.

VPG BR MNL K

---

1 humana] humane V adque] adquae V atque BR MNL K adcrescerent] accrescerent BRG MN K acresceret L 2 apud] apur P¹ mota] motam VPG R MNL K (m – p) quendam] quandam G quemdam L 3 statum] statim V transmutanda] transmutandam BRG NL transmotandam M natura] naturam B²RG MNL in *om.* MNL primo] promo B¹ *om.* K inerat] erat G 4 [ut] VPG BR MNL K 6 eiusdem] eius V interpretatione] interpetratione K decimo] X° RG K initium] inicium G mea] mandata G 7 ea] eam VP 8 consubstantialis] cumsubstantialis V non substantialis N conuoluntarius] conuolontarius V essentiae] essentia V 9 profecto ... una M *bis* uoluntas] uoluntan V¹ (n – s) καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG BR MNL K nihil] nichil RG N 11 interpraetatione] interpretatione PG R MNL interpetratione K duodecimo] XII BR initium] inicium G M quia deus *om.* N 12 naturam] natura N 13 completa] conpleta P B N K omni] omne B impietate] inpietati V inequitati K (p – q) ab] ex K iudeorum] iudaeorum P B M de cetero] de caetero P decreto G 14 relicto] dilecto V¹ delicto V²P relecto B ut appareret] putappararet VP per ut appareret L K super] superbia L¹ modum] morum N crudelitatem] crudulitatem V perfectam] perfecta V patitur] patur V¹ patetur BR 15 nouissimis] nouisimis P eadem] eandem V caro] .... L *lac.* adque] atque BRG MNL K suscepit] suscipit PG 16 multimodis] multis modis N multitudinis L acres sunt] accres ci sunt G¹ accres sunt G² acrescunt M K accrescunt R NL extorquendum] extorquentum L 17 ineffabili] inerrabili VP (r-f) inenarrabili RG MNL K exanimantes] examinantes VP R MNL K exanimates B patiens] patens BR 18 concremantes] congremantes V indifficile] indiffile V quippe] quipque B quippe; G (= quippeque) (p – q) fuerat] fuerant B erat G¹ ualenti] uolenti V 18 – 19 a propria] ad propriam V MN ad propria PG 19 carne] carnem MN remobere] remouere BRG MNL K patitur] patetur B¹ et *om.* K 20 per G *add.* igitur *om.* K uoluntatem P² *marg.* querebat] quaerebat P B M bibere] uiuere G 21 tria] trea B¹ collata] conlata B chartatio] carthatio V R charthatio G cartacio M chartacio N K charthacio L bibliothecae] bibliotecae M bibliothece R NL bibliothechae K 21 – 22 huius uenerabilis RG M 22 constitit = ἐστοίχησαν

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

25 Ἔτι ἀναγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου Κύπρου ἐκ τῶν Παναρίων ἀπὸ λόγου ἑξηκοστοῦ ἑνάτου κατὰ Ἀρειομανιτῶν, οὗ ἡ ἀρχή· *Τούτους τοὺς περὶ Μελέτιον*, ἔχουσα οὕτως·

Προπηδήσαντες τοίνυν οἱ λεξίθηρες εὐθέως, ὡς πρόφασιν κατ' ἐχθροῦ εὑράμενοι ἐπιφέρουσι λέγοντες· ὁρᾷς ὅτι ἐπεδέετο ἰσχύος ἀγγέλων; *ἐνίσχυσε* γὰρ *αὐτὸν ἄγγελος· ἐν ἀγωνίᾳ* γὰρ αὐτὸς ἐγένετο. καὶ οὐκ ἴσασιν, ὅτι ἐὰν μὴ ἔχῃ ταῦτα πάντα καὶ τό· *μὴ τὸ ἐμὸν βούλημα, ἀλλὰ τὸ σόν*, καὶ ἐὰν μὴ *ἀγωνιάσῃ*, ⟨καὶ⟩ ἐὰν μὴ *ἱδρὼς* αὐτῷ γένηται ἐκ σώματος προχεόμενος, ἄρα δόκησις ἦν ἡ ἔνσαρκος τοῦ Χριστοῦ παρουσία. καὶ εὐ⟨λόγ⟩ως παρὰ Μανιχαίων καὶ Μαρκιωνιστῶν ἡ περὶ φαντασίας δόκησις τῆς ἐνσάρκου παρουσίας ὑπόθεσις ᾄδεται, καὶ οὐκ ἀληθεστάτη. ταῦτα δὲ πάντα ἐπασφαλιζόμενος ἡμῶν τὴν ζωὴν τὰ ὅλα ἀνεδέξατο οἰκονομικῶς, ἀνθρωποπαθῆ τινα διηγήματα ἔχων καὶ οὐκ εἰρωνείᾳ ἀλλ' ἀληθείᾳ τό· *μὴ ἐμὸν βούλημα*, ἵνα δείξῃ σαρκὸς ὑπόστασιν ἀληθινήν, καὶ ἵνα ἐλέγξῃ τοὺς λέγοντας νοῦν μὴ ἐσχηκέναι αὐτὸν ἀνθρώπινον· καὶ ἐλέγξῃ τοὺς μὴ λέγοντας σάρκα αὐτὸν ἐσχηκέναι. πᾶς γὰρ θεῖος λόγος ἀνὰ μέσον τῶν υἱῶν τοῦ σκότους ⟨ἐστὼς⟩ ἐλέγχει μὲν τὸ σκότος, φωτίζει δὲ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀληθείας. ὅρα γὰρ πόσα χρήσιμα ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ. ἀπὸ ἀσωμάτων οὐ προέρχεται *ἱδρώς*, ἐν δὲ τῷ τοῦτο γενέσθαι ἔδειξεν ἀληθινὴν σάρκα καὶ οὐ δόκησιν. ἀπὸ σαρκὸς ἐν θεότητι συνηνωμένης χωρὶς ψυχῆς καὶ νοὸς οὐ γίνεται *ἀγωνία*. *ἀγωνιάσαντος* δὲ αὐτοῦ ἔδειξε ψυχὴν καὶ σῶμα καὶ νοῦν ἐπὶ τὸ αὐτὸ πεφορηκέναι, ὅθεν ἡ *ἀγωνία* γίνεται. καὶ πάλιν ἐν τῷ εἰπεῖν· *μὴ τὸ ἐμὸν θέλημα, ἀλλὰ τὸ σόν* ἔδειξεν ἀληθῶς νοῦν ἀνθρώπινον, ἀλλ' *ἀναμάρτητον*.

Ἥτις χρῆσις ὁμοίως ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον χαρτῷον τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ ἐνταῦθα εὐαγοῦς πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

---

5 – 6 Lc. 22,43 – 44 6 – 7 Lc. 22,42 12 Lc. 22,42 14 cf. Joh. 3,20 19 – 20 Lc. 22,42 20 cf. Hebr. 4,15

---

4 – 20 Epiphanius Const., Panarion 69,61,2 – 5, PG 42,300 B 14 – D 12; ed. Holl III 209,14 – 210,10

MT

---

2 ἑξηκοστοῦ ἑνάτου] ξθ' T 3 μελέτιον] μέλιτον M 6 πάντα *om.* M 7 τὸ *om.* M 8 τοῦ *om.* M εὐ⟨λόγ⟩ως = rationabiliter] εὐκόλως MT 12 καὶ *om.* M 12 – 13 τοὺς μὴ λέγοντας M 13 μὴ¹ *om.* M αὐτὸν σάρκα MT 14 θεῖος *om.* M ⟨ἐστὼς⟩ = stans] καὶ τῆς ἀληθείας M *om.* T 18 ἀγωνιάσαντος] ἀγωνιάσαντα M αὐτοῦ] αὐτὸν M 19 πεφορηκέναι] ἐφορηκέναι M ἡ] καὶ M 20 νοῦν ἀληθῶς M 22 πατριαρχείου] πατριαρχίου T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

25 Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti Epiphanii archiepiscopi Cypri ex Panariis sermone sexagissimo nono contra Arriomanitas, cuius est initium: *Istos, qui sunt circa Meletium*, continens ita:

Insilientes igitur uerbi captores statim, tamquam occasionem contra inimicum adepti addentes aiunt: cernis quia egebat auxilium angelorum? *confortabat* enim *eum angelus*; *in agonia* namque ipse factus est. et nesciunt, quia nisi habeat haec omnia et illud: *non mea uoluntas, sed tua*, et nisi *fluctuaretur* et nisi *sudor* ei factus fuerit ex corpore profluens, utique putatio fuerat carnalis Christi aduentus. et rationabiliter a Manicheis et Martionistis quae secundum phantasiam est estimatio ⟨carnalis aduentus⟩ causa cantatur, et non uerissima. haec autem omnia praemuniens uitam nostram cuncta dispensatiue suscepit, quas humanae aegrimoniae narrationes habens, et non simulatione sed ueritate id *non mea uoluntas*, ut ostendat carnis subsistentiam ueram et redarguat eos qui dicunt mentem humanam eum non habere; itemque redarguat eos qui non dicunt carnem eum habuisse. omnis enim diuinus sermo stans inter filios tenebrarum redarguit tenebras, illuminat autem filios ueritatis. cerne uero quanta utilia sunt in isto sermone. de incorporalibus non procedit *sudor*; dum uero hoc fieret, ostendit ueracem carnem et non aestimationem. ex carne in deitate coadunata citra animam et mentem non fit *agonia*. *fluctuante* autem eo ostendit animam et corpus et mentem in unum gerere, unde *agonia* fiat. itemque cum dicit: *non mea uoluntas, sed tua* ostendit uere mentem humanam, sed *sine peccato*. Quod testimonium similiter collatum est cum libro chartatio, qui est ex bibliotheca uenerabilis huius patriarchii, et constitit.

VPG C(10)BR MNL K

1 est *om.* G epiphanii] ephiphanii P ephyphanii R archiepiscopi] arciepiscopis V archiepiscopis P cypri] cipri V K 2 panariis] panaris P^1 pannariis N panarius L sexagissimo nono] LXVIIII B L K LXIX R sexagesimo nono G MN arriomanitas] arimonitas V ariomanitas P ML K ario(ma)nitas G^{1*2} riomanitas N initium] inicium G 3 circa meletium] circam eletium P meletium] melentium V continens] contenens B 4 insilientes] insilentes G uerbi captores] bicaptores V tamquam] taquam P *om.* N occasionem] occansionem B occasione R adepti] adempti N 5 addentes] adentes V aiunt] agunt B^1 cernis] carnis MN quia] que V qui P N egebat] agebat VP B N auxilium] auxilio R M^2 K confortabat] confortauit G eum G *add.* angelus] agelus B^1 6 ipse *om.* G habeat] hebeat V illud] ill.. P^1 *ras.* 7 ei sudor K factus ei G 8 putatio] putacio L fuerat christi carnalis christi VPG R MNL K carnalis] carnales V christi] christus K martionistis] marcionistis P ML K martionistas R marchionistis N 9 quae *om.* N phantasiam] fantasiam BR K est *om.* G L estimatio] aestimatio P BG τῆς ἐνσάρκου παρουσίας = ⟨carnalis aduentus⟩ *om.* VPG BR MNL K non *om.* N 10 uerissima] uerisima P praemuniens] premunies V *om.* G cuncta] cunct. P^1 *ras.* dispensatiue] dispensatiuae P B^2 dispensatione L suscepit *inc.* C 11 quas] qua B narrationes] narrationis VPG simulatione] simulationes M^1 12 uoluntas] uolontas C subsistentiam] sussistentiam V substantiam L redarguat] redarguet V 13 habere] hare B^1 itemque] item quia R item K redarguat] redarguet V^1 redargat P^1 non G *add.* 14 omnis] omnes V diuinus] diuinos V filios] filius VP^1 redarguit] redarguet CBR illuminat] inluminat CB inlumina N 15 filios] filius VP^1 B^1 ueritatis] ueritates V cerne] carnei V carne PG CBR MNL 15 – 16 incorporalibus] incorporabilibus L 16 hoc] haec M 16 – 17 aestimationem] stimationem V estimationem MNL extimationem R K 17 coadunata in deitate K citra] cetera B^1 tetera R mentem] mente NL fit agonia] gitagonia N 18 gerere] ge.rere P^1 *ras.* fiat] fit MNL K 19 cum *om.* G dicit] dicitur VPG tua fiat ostendit K uere] ueram N sed] set P^1 20 quod] quo P^1 testimonium] sine testimonio N collatum] conlatum CB chartatio] chartacio C N charthatio G cartacio R ML K bibliotheca] bibliothecae VG R biblioteca M K 21 uenerabilis] uenerabiles V^1 huius uenerabilis G

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

26 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ ἐκ τοῦ περὶ υἱοῦ δευτέρου λόγου, οὗ ἡ ἀρχή· *Ἐπειδή σοι τὰς μὲν ἐκ τῶν λογισμῶν*, ἔχουσα οὕτως·

Ἕβδομον λεγέσθω τό· *καταβεβηκέναι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν υἱόν, οὐχ ἵνα ποιῇ τὸ θέλημα τὸ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὸ τοῦ πέμψαντος ⟨αὐτόν⟩*. εἰ μὲν οὖν μὴ παρὰ τοῦ κατεληλυθότος αὐτοῦ ταῦτα ἐλέγετο, εἴποιμεν ἂν ὡς παρὰ τοῦ ἀνθρώπου τυποῦσθαι τὸν λόγον, οὐ τοῦ κατὰ τὸν σωτῆρα νοουμένου. τὸ γὰρ ἐκείνου θέλειν οὐδὲ ὑπεναντίον θεῷ, θεωθὲν ὅλον, ἀλλὰ τοῦ καθ' ἡμᾶς ὡς τοῦ ἀνθρωπικοῦ θελήματος, οὐ πάντως ἑπομένου τῷ θείῳ, ἀλλ' ἀντιπίπτοντος ὡς τὰ πολλὰ καὶ ἀντιπαλαίοντος. καὶ γὰρ ἐκεῖνο οὕτως ἐνοήσαμεν τό· *πάτερ, εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο, πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω*, τὸ δὲ *σὸν* ἰσχυέτω *θέλημα*. οὔτε γὰρ *εἰ δυνατὸν* ἢ μὴ τοῦτο ἀγνοεῖν ἐκεῖνον εἰκός, οὔτε τῷ θελήματι ἀντεισφέρειν τὸ θέλημα, ἐπεὶ δὲ ὡς παρὰ τοῦ προσλαβόντος ὁ λόγος· τοῦτο γὰρ τὸ κατεληλυθός, οὐ τοῦ προσλήμματος. οὕτως ἀπαντησόμεθα, οὐχ ὡς ὄντος ἰδίου τοῦ υἱοῦ θελήματος παρὰ τὸ τοῦ πατρός, ἀλλ' ὡς οὐκ ὄντος ὁ λόγος, ἵνα ᾖ τοιοῦτον τὸ συναγόμενον. *οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν*, οὐδὲ γάρ ἐστι τὸ ἐμὸν τοῦ σοῦ κεχωρισμένον, ἀλλὰ τὸ κοινὸν ἐμοῦ τε καὶ σοῦ, ὧν ὡς μία θεότης οὕτω καὶ βούλησις.

Ἥτις χρῆσις ὁμοίως ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον ἐν σώμασι κροκωτοῖς τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ εὐαγοῦς τῶν ἐνταῦθα πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

27 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐκ τῶν Θησαυρῶν λόγου εἰκοστοῦ τετάρτου, οὗ ἡ ἀρχή· *Εἰ παρά τινος τῶν τυχόντων*, ἔχουσα οὕτως·

---

4 – 5 Joh. 6,38 10 – 11 Mt. 26,39 15 Lc. 22,42

4 – 16 Gregorius Naz., or. 30,12, PG 36,117 C 1 – 120 A 5; SC 250 (1978) 12,1 – 20

MT

1 νανζιανζοῦ] ναζιανζοῦ M 2 δευτέρου] β' T τὰς] τὰ M 5 eum = ⟨αὐτόν⟩ *om.* MT 8 θείῳ] θεῷ M 9 ἐνοήσαμεν] ἐννοήσαμεν M 12 ἐπεὶ δὲ = quia ergo] ἐπειδὴ T 14 τοιοῦτον] τοιοῦτο T 15 τοῦ σοῦ] τοὺς οὐ T 17 κροκωτοῖς] κροκοτοῖς T 18 πατριαρχείου] πατριαρχίου T 21 εἰκοστοῦ τετάρτου] κδ' T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

26 Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti Gregorii episcopi Nanzianzeni ex secundo sermone de filio, cuius initium: *Quoniam tibi quaedam ex cogitationibus*, continens ita:

Septimum dicatur: *discendisse de celo filium, non ut faciat uoluntatem suam, sed eius qui misit eum*. si enim non ab eo qui descendit haec dicerentur, diceremus utique tamquam ab homine formari hunc sermonem, non ab eo qui in saluatore intellegitur. illius enim uelle nec contrarium est deo, deificatum totum, sed eius qui secundum nos est utpote quod humana uoluntas, non per omnia sequatur diuinam, sed resistat plerumque atque reluctetur. etenim illud ita intellegamus: *pater, si possibile est, transeat a me calix iste, uerumtamen non sicut ego uolo, sed tua* praeualeat *uoluntas*. neque enim *si possibile* erat aut non hoc eum ignorare oportebat, neque uoluntati obintromittere uoluntatem, quia ergo tamquam ab eo qui assumpsit sermo est; id quippe est quod descendit, non rei suscepte. sic occurramus, non tamquam propria exsistente filii uoluntate preter illum quae patris, sed tamquam non exsistente his sermo est, ut tale sit quod colligitur: *non ut* faciam *uoluntatem meam*, neque enim mea a tua separata est, sed communem meam atque tuam, quorum sicut una deitas ita et uoluntas.

Quod testimonium similiter collatum est cum libro de membranis ⟨croceis⟩, qui est ex bibliotheca uenerabilis huius patriarchii, et constitit.

27 Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti Cyrilli archiepiscopi Alexandriae de Thesauris libro uicessimo quarto, cuius initium: *Si a quodam de accidentibus*, continens ita:

VPG CBR MNL K

1 nanzianzeni] nazanzeni V K nazianzeni P nazinzeni G namzianzeni B naziazeni M^1L nanziazeni M^2 1–2 ex secundo] ex secondum V execundo P^1 2 filio] fili.o V *ras.* initium] inicium G 2–3 continens] contencns B^1 4 septimum] VII G discendisse] descendisse PG R MNL K filium de caelo G filium] filius CBR faciat] fatiat V faciam N uoluntatem] uolumtatem P 5 si] sic V non V^2 *add.* ab eo] habeo VP BG N descendit] discendit B tamquam] tanquam L 6 sermonem] sermone V ab eo] habeo VPG saluatore] saluatori V C intellegitur] intelegitur V^1 intelligitur G ML K 7 nec] ne NL deo] dei L nos] non L utpote] utpute M 8 plerumque] plerum B^1R atque] adque P 9 illud] illu. P^1 *ras.* (*cf.* 329,6) intellegamus] intelegamus V intelligamus RG ML K possibile] posibile P a me *om.* B 10 uoluntas] uolontas C possibile] posibile P C 11 uoluntati] uolontati C uoluntatem] uolontatem C 12 tamquam] tanquam L assumpsit] absumsit V assumsit P adsumpsit CB (b–d) quod] quo V^1 qui L 13 occurramus] ocurramus G tamquam] tamen quam VP tanquam M propria] propia V exsistente] existente PG R MNL K filii] fili V^1 uoluntate] uolontate C preter] praeter CB illum = τὸ] illam L 14 tamquam] tam B^1 tanquam L exsistente] existente PG R MNL K his] hiis R is M^2 colligitur] collegitur CB collitur R colitur M faciam] fatiam P 15 uoluntatem] uolontatem C a *om.* P^2 a tua] atu N separata] reparata K atque] adque P 16 uoluntas] uolontas C 17 collatum] conlatum CB membranis] menbranis G L κροκωτοῖς = ⟨croceis⟩ *om.* VPG CBR MNL K 18 bibliotheca] bibleotheca V biblioteca ML K patriarchii] patriarchi VP^1 R 20 item ... testimonium V *script. unc.* 21 thesauris] thesthauris V thessauris G uicessimo quarto] XXIIII CB^{1}R K XX°IIII B^2 XX° quarto L uicesimo quarto G MN initium] inicium V BRG accidentibus] accedentibus CBR L K accentibus N continens] contenens CB

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Ὅταν οὖν φαίνηται δειλιῶν τὸν θάνατον καὶ λέγων· *εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο*, ἐννόει πάλιν, ὅτι δειλιῶσα τὸν θάνατον ἡ σὰρξ ἐδιδάσκετο φορουμένη παρὰ τοῦ θεοῦ λόγου μηκέτι τοῦτο πάσχειν. ἔλεγε γὰρ πρὸς τὸν πατέρα· *οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ*. οὐκ ἐφοβεῖτο μὲν γὰρ καθὸ λόγος ἐστὶ καὶ θεὸς τὸν θάνατον αὐτός, ἀλλ' εἰς τέλος διεξάγειν τὴν οἰκονομίαν ἠπείγετο· *τοῦτο γὰρ ἦν τὸ θέλημα τοῦ πατρός*. ἔχει δὲ καὶ τὸ μὴ θέλειν ἀποθανεῖν διὰ τὸ παραιτεῖσθαι τὴν σάρκα τὸν θάνατον φυσικῶς. διδάσκων τοίνυν τὴν ἀνθρωπότητα μηκέτι τὰ αὐτῇ προσόντα φρονεῖν, ἀλλὰ τὸ τοῦ θεοῦ θέλημα ζητεῖν, ὡς ἄνθρωπος λέγει· *οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ*. διὰ τοῦτο γὰρ φαίνεται καὶ προσθείς· *τὸ πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής*.

Ἥτις χρῆσις ⟨ὡσαύτως⟩ ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον χαρτῶον τῆς βιβλιοθήκης τυγχάνον τοῦ εὐαγοῦς τῶν ἐνταῦθα πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

28 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου βιβλίου τετάρτου, οὗ ἡ ἀρχή· *Ὅτι καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ*, ἔχουσα οὕτως·

Ὅτι δὲ καὶ ἀνεθέλητον μέν πώς ἐστι τῷ σωτῆρι Χριστῷ τὸ ἐπὶ τῷ σταυρῷ πάθος, θελητὸν δὲ δι' ἡμᾶς καὶ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, συνήσεις ἐντεῦθεν· μέλλων γὰρ ἀναβαίνειν ἐπ' αὐτόν, τὰς πρὸς θεὸν ἐποιεῖτο διαλέξεις ὡς ἐν προσευχῆς δηλονότι σχήματι λέγων· *πάτερ, εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο, πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ*. ὅτι μὲν γὰρ *θεὸς ἦν ὁ λόγος*, ἀθάνατός τε καὶ ἀδιάφθορος, καὶ αὐτὸ κατὰ φύσιν ζωὴ καταπτήσσειν οὐκ ἤδει τὸν θάνατον, πᾶσιν οἶμαι προδηλότατον. ἐπιτρέπει γε μὴν ὡς ἐν σαρκὶ γεγονὼς ὑπομένειν τὰ ἴδια τῇ σαρκὶ καὶ γεγονότα λοιπὸν ἐπὶ θύραις ὑποπτήσσειν τὸν θάνατον, ἵνα φαίνηται κατὰ ἀλήθειαν ἄνθρωπος. διὰ τοῦτό φησιν· *εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο*· εἰ ἐνδέχεται, φησίν, ὦ πάτερ,

---

1 – 2 Mt. 26,39 3 – 4 Mt. 26,39 5 Joh. 6,40 8 Mt. 26,39 9 Mt. 26,41 14 – 15 Joh. 6,38 19 – 20 Mt. 26,39 20 Joh. 1,1 24 Mt. 26,39

1 – 11 Cyrillus Alex., thes. c. 24, PG 75,397 A 3 – B 3 16 – 334,16 Cyrillus Alex., comm in Ioh. IV 1, PG 73,529 C 14 – 532 C 9; ed. Ph. E. Pusey, in Ioh. I p. 486,26 – 488,9

MT

6 σάρκα καὶ τὸν M 10 similiter = ⟨ὡσαύτως⟩ *om.* MT 11 πατριαρχείου] πατριαρχίου T 14 τετάρτου] δ' T 16 τὸ] τῷ M 21 καταπτήσσειν] καταπατήσειν T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Quando igitur apparet formidare mortem et dicere: *si fieri potest, transeat a me calix iste*, intellege ⟨iterum⟩, quoniam formidasset mortem docebatur caro, quam indutus erat deus uerbum, ultra id non perpeti. dicebat enim ad patrem: *non sicut ego uolo, sed sicut tu*. non enim timebat secundum quod uerbum est et deus mortem ipse, sed ad finem perducere dispensationem properabat. *haec enim erat uoluntas patris*. habet enim et nolle mori idcirco, quod caro mortem naturaliter euitet. docens profecto humanitatem ne ultra quae sua sunt sapiat, sed dei uoluntates inquirat, sicut homo dicit: *non sicut ego uolo, sed sicut tu*. ideo quippe et addidisse uidetur: *spiritus quidem prumptus, caro autem infirma*.

Quod testimonium similiter collatum est cum libro chartatio, qui est de bibliotheca huius uenerabilis patriarchii, et constitit.

28 Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem sancti Cyrilli ex interpretatione euangelii secundum Iohannem libro quarto, cuius initium: *Quia discendi de caelo*, continens ita:

Quoniam quidem etiam aliquatenus inuoluntaria exsistit saluatori Christo passio in cruce, uoluntaria uero propter nos et beneplacitum dei et patris, ex hoc intelleges: ascensurus quippe super hanc easdem disputationes faciebat ad deum, uidelicet tamquam in orationis habitum dicens: *pater, si possibile est, transeat a me calix iste, uerumtamen non sicut ego uolo, sed sicut tu*. quoniam ergo *deus erat uerbum*, inmortalis atque incorruptibilis, et uita ipsa secundum naturam pertimesceret mortem ⟨non⟩ sciebat, omnibus existimo esse manifestissimum. praecipiebat tamen, utpute qui in carne erat, sustinere carni quae sua sunt et, cum iam in foribus esset, pertimesceret mortem, ut [et] ueraciter appareat homo. ideo ait: *si possibile est, transeat a me calix iste*; *si possibile*

VPG CBR MNL K

---

1 – 2 mortem ... formidasset B¹ *repet., del.* B² 1 fieri non potest L 2 intellege] intellige RG ML K ⟨iterum⟩ = πάλιν] igitur VPG CBR MNL K quoniam *om.* L formidasset] formidasse B L¹ docebatur] dicebatur G 3 non¹ *del.* L perpeti] repeti M 4 timebat] timeb. .t B¹ *ras.* quod *om.* N finem] fidem B (*cf.* 335,15) 5 haec] hic V hoc G hec K uoluntas] uolontas C nolle] nollet PG 6 ne P¹ *bis* 7 uoluntates = θέλημα] uolontatis CR dicit] dicis L 8 addidisse] addisse K prumptus] promptus R MNL K 10 similiter *om.* VPG MNL K collatum] conlatum CB est¹ *om.* B chartatio] charthatio G chartacio C MNL cartacio K qui est *om.* CBR de bibliotheca] bibliothecae VP¹ bibliothece P² de biblioteca M 10 – 11 uenerabilis huius K 11 uenerabilis] uenerabili N patriarchii] patriarchi VP¹ R 13 eiusdem *om.* G MN interpretatione] interpraetatione C interpetratione K 14 euangelii] euuangelii G quarto] IIII° R L K initium] inicium G M discendi] descendi P BRG MNL K 14 – 15 continens] contenens CB¹ 16 inuoluntaria] inuolontaria C inuoluntaria uero existit M exsistit] existit VPG R MNL K christo] christi CBR 16 – 17 passio in cruce] passo in crece N 17 uoluntaria] uolontaria C intelleges] intellegis CB intelligis R intelliges G ML K 18 ascensurus] accessurus VPG MNL K (n – s) super hanc easdem] sup hanc eadem N disputationes] disputationis V C¹ uidelicet] uedelicet G tamquam] tanquam M 19 habitum] habitumrum N 20 inmortalis] immortalis ML atque] adque P¹ 21 pertimesceret] pertimescerit B ⟨non⟩ sciebat = οὐκ ἤδει 21 – 23 sciebat ... mortem *om.* L 22 existimo] exaestimo CB manifestissimum] manifestisimum P utpute] utpote G MN K 23 sustinere] sustineri V sustenere CB¹ carni] carne CBR carnem G esset] esse. P¹ *ras.* pertimesceret] pertimisceret B ut [et] = ἵνα] et ut CBR ML ut N 24 ueraciter] ueneraciter C (n – r) appareat] adpareat VP¹ possibile¹] posibile P possibile²] posibile P

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

μὴ παθόντα τὸν θάνατον κατορθῶσαι τοῖς εἰς αὐτὸν πιστεύουσι τὴν ζωήν· εἰ ἀποθνήσκει θάνατος μὴ τεθνεῶτος ἐμοῦ κατὰ τὴν σάρκα δὲ δηλονότι *παροιχέσθω*, φησί, *τὸ ποτήριον, πλήν* ἐπειδήπερ οὐκ ἂν γένοιτο, φησίν, ἑτέρως, *οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ.* ὁρᾷς, πῶς ἀτονοῦσα μὲν ⟨πάλιν⟩ ἡ ἀνθρώπου φύσις καὶ ἐν αὐτῷ τῷ Χριστῷ τὸ ὅσον εἰς αὐτὴν εὑρίσκεται. ἀνακομίζεται δὲ διὰ τοῦ ἐνωθέντος αὐτῇ λόγου πρὸς εὐτολμίαν θεοπρεπῆ, καὶ εἰς φρόνημα νεανικὸν μεταπαιδεύεται, ὡς μὴ τοῖς ἰδίοις τὸ δοκοῦν ἐπιτρέψαι θελήμασιν, ἀλλὰ σκοπῷ μᾶλλον ἀκολουθεῖν τῷ θείῳ καὶ πρὸς ἐκεῖνο τρέχειν ἐπείγεσθαι, πρὸς ὅπερ ἂν ἡμᾶς ὁ τοῦ πεποιηκότος ἀνακαλεῖ νόμος. ὅτι δὲ τὰ τοιαῦτά φαμεν ἀληθεύοντες ἐξ αὐτοῦ μαθήσῃ τοῦ συνεζευγμένου· *τὸ μὲν γὰρ πνεῦμα*, φησί, *πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.* οὐ γὰρ ἠγνόησε Χριστός, ὅτι τῆς θεοπρεποῦς ἀξίας πολὺ δὴ λίαν ἀπελιμπάνετο τῷ δοκεῖν ἡττῆσθαι θανάτῳ καὶ τῆς ἀπ' αὐτοῦ δειλίας αἰσθάνεσθαι. διὰ τοῦτο θερμοτάτην τοῖς εἰρημένοις ἐπήνεγκε τὴν ἀπολογίαν ἠσθενηκέναι μὲν γὰρ τὴν σάρκα διὰ τὸ αὐτῇ πρέπον καὶ φύσει προσὸν εἰπὼν *πρόθυμον* δ' οὖν ὅμως ὑπάρχειν *τὸ πνεῦμα* τὸ παθεῖν οὐδὲν τῶν ἀδικούντων εἰδός. ὁρᾷς, ὅπως ἀβούλητος τῷ Χριστῷ διὰ τὴν σάρκα καὶ τὴν ἐκ τοῦ πάθους ἀδοξίαν ὁ θάνατος ἦν, θελητὸς δ' οὖν ὅμως ἄχρις ἂν εἰς αἴσιον διεξάγηται πέρας τῷ κόσμῳ παντὶ τὸ ἐν εὐδοκίᾳ τοῦ πατρός, τουτέστιν ἡ πάντων σωτηρία καὶ ζωή;

Ἥτις χρῆσις ὡσαύτως ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον χαρτῷον τῆς βιβλιοθήκης τυγχάνον τοῦ εὐαγοῦς τῶν ἐνταῦθα πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

2–3 Mt. 26,39 9 Mt. 26,41 13 Mt. 26,41

6 cf. Demosthenes, or. 3,32

MT

4 iterum = ⟨πάλιν⟩ *om.* MT 10 τῷ] τὸ T 12 γὰρ *om.* M 15 ἦν *om.* T 18 πατριαρχείου] πατριαρχίου T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

est, inquid, ΩC ΠΑΤΗΡ (tamquam: pater, o pater) non sustinendo mortem acquirere uitam credentibus in eum; si moritura est mors me non moriente secundum carnem dumtaxat *transeat*, inquid, *calix, uerumtamen* eo quod aliter fieri non inest *non sicut ego uolo, sed sicut tu.* cernis, quomodo deficiens quidem iterum hominis natura et in ipso Christo quantum ad ipsam pertinet inuenitur. restauratur autem per unitum ei uerbum ad confidentiam deo decibilem, et ad consilium iubenile transducitur, quatenus non quod ei uidetur propriis implere uoluntatibus, sed diuinam magis intentionem sequi et ad illud sedulo currere, ad quod nos profecto lex reuocat conditoris. quia uero haec ueritatem asserentes aiemus ex eo quod sequitur addisces: *spiritus quidem prumptus, caro autem infirma.* neque enim ignorabat Christus, quod ualde posterius erat a deo decibili dignitate, quod uidebatur morte terreri et eius sentire formidinem. ideoque feruentissimam satisfac- tionem adiecit infirmatam quidem fuisse carnem – secundum quod eam decebat et ei naturaliter inerat – dicens *prumptum* attamen *spiritum esse* scientem nihil de his quae noceat pati. cernis, qualiter Christo mors inuoluntaria erat propter carnem et passionis ignominiam, uoluntaria adtamen donec ad prosperum finem uniuerso mundo perduceretur quod erat in beneplacito patris, id est omnium salus et uita?
Quod testimonium similiter collatum est ad librum chartacium, quod est bibliothecae uenerabilis huius patriarchii, et constitit.

VPG CBR MNL K

---

1 inquid] inquit P^2 CR ML ΩC ΠΑΤΙΡ inquid VPG (ΝΑΤΙΡ V) ΩC ΠΑΤΗΡ] ΟC ΠΑΤΗΡ CB ocuacup R ΩC ΠaΘΗΡ ML ΩC ΠaThP N tamquam pater = ὡς πατήρ? sustinendo] sustenendo C^1 substinendo K acquirere] adquirere CBG MN adcurrere L 2 si *om.* G sine N non] mon CR 3 inquid] inquit P^2 R ML K quod] qui L inest] est N 4 quidem] quod est N natura] nature V naturae PG MNL K 5 quantum] quamtum K ipsam] ipsum V pertinet] pertenet C inuenitur] inueniatur VPG per ... uerbum *om.* CBR unitum] unigenitum ML ei *om.* MNL 6 decibilem] decebilem C iubenile] iuenile C iuuenile BR MNL K transducitur] tranducitur G perducitur N quatenus] quatinus G 6–7 quod ei] quo dei L 7 implere] impleret VP MNL K imploret G uoluntatibus] uolontatibus C ad illud] aliud R^1 N ad id L illud] illut P^1 8 sedulo] sed uolo K currere] querere L reuocat saluatoris conditoris K^1 ueritatem] ueret autem CR uirtutem N 9 asserentes] adserentes CBR *om.* L aiemus = φαμὲν] agemus VPG K agimus CBR MNL ex *om.* N addisces] addiscens L prumptus] promptus RG MNL K 10 ignorabat] ignorabit N erat *om.* G decibili] decibilis MNL 11 quod] quodam V morte] mortem CBR sentire] sentiret K feruentissimam] fer..entissimam P^1 *ras.* fruentissimam N 11–12 satisfactionem] fationem V^1 12 adiecit] adierit L adiecit ... carnem C^2 *add. script. unc., om.* R decebat] dicebat V et *om.* V 13 prumptum] proptum G promptum R MNL K attamen] adtamen CB NL^2 antamen L^1 spiritum *om.* N nihil] nichil G N quae] qui VP quod G 14 noceat] noceant B M christo] christus VPG NL K christi BR mors christus G inuoluntaria] inuolontaria C 15 ignominiam] ignominia K uoluntaria] uolontaria C adtamen] attamen RG ML K finem] fidem MN (*cf.* 333,4) finem in uniuerso K 16 beneplacito] beneplatito V salus] salis C 17 collatum] colla..tum P^1 *ras.* conlatum CB ad] a.d V^1 *ras.* ad librum chartacium] cum libro cartacio K chartacium] chartatium V charthacium G cartacium M carthacium R L bibliothecae] bibliotheca V bibliotecae M bibliothece R NL bibliotechae K 18 uenerabilis] uenerabili N huius *om.* L

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

29 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐκ τοῦ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως λόγου κατὰ Ἀπολιναριανῶν, οὗ ἡ ἀρχή· *Ὁ μὲν τρόπος τοῦ εὐσεβοῦς*, ἔχουσα οὕτως·

Ὅτε *τὸν Ἀδὰμ* ἀρχῆθεν *ἔπλασεν ὁ θεός*, μή τί γε σύμφυτον αὐτῷ δέδωκε τὴν ἁμαρτίαν; τίς οὖν ἦν ἔτι χρεία τῆς ἐντολῆς; πῶς δὲ αὐτὸν *κατεδίκασεν ἁμαρτήσαντα*; πῶς δὲ καὶ πρὸ τῆς παρακοῆς οὐκ ἐγίνωσκε καλὸν καὶ πονηρὸν ὁ Ἀδάμ, *ὃν ἔπλασεν ὁ θεὸς* ἐπὶ ἀφθαρσίᾳ καὶ εἰκόνι τῆς ἰδίας ἀϊδιότητος; ἐποίησεν αὐτὸν φύσιν ἀναμάρτητον καὶ θέλησιν αὐτεξούσιον.

Ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη ὁμοίως πρὸς βιβλίον ἐν σώμασι κροκωτοῖς τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ ἐνταῦθα εὐαγοῦς πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

30 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου ἐπισκόπου Ἱππονηρηγίου ἐκ τοῦ κατὰ Ἰουλιανοῦ Πελαγιανιστοῦ βιβλίου πέμπτου, ἔχουσα οὕτως·

Κίνησις ψυχῆς τί ἐστιν εἰ μὴ κίνησις φύσεως; ἡ γὰρ ψυχὴ ἀνενδοιάστως φύσις ἐστί· διόπερ τὸ θέλημα κίνησις φύσεως ὑπάρχει, ἐπειδὴ κίνησίς ἐστι ψυχῆς.

Ἥτις χρῆσις ὁμοίως ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον ἐν Ῥωμαϊκοῖς γράμμασι γεγραμμένον ἑρμηνεύσαντος Κωνσταντίνου τοῦ θεοσεβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἐκδίκου τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας καὶ γραμματικοῦ Ῥωμαϊκοῦ, καὶ ἐστοίχησεν.

31 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις περὶ ἐνεργειῶν τοῦ ἁγίου Λέοντος πάπα Ῥώμης ἐκ τῆς πρὸς Φλαβιανὸν ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· *Ἀναγνόντες τὰ γράμματα ⟨τῆς ἀγάπης τῆς σῆς⟩*, ἔχουσα οὕτως·

Ὥσπερ ⟨γὰρ⟩ τῷ ἐλεεῖν ὁ θεὸς τροπὴν οὐχ ὑφίσταται, οὕτως ὁ ἄνθρωπος τῷ μεγέθει τῆς θείας ἀξίας οὐκ ἀναλίσκεται. ἐνεργεῖ γὰρ ἑκατέρα μορφὴ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ὅπερ ἴδιον ἔσχηκε, τοῦ μὲν λόγου κατεργαζομένου τοῦτο ὅπερ ἐστὶ τοῦ λόγου, τοῦ δὲ σώματος ἐκτελοῦντος ἅπερ ἐστὶ τοῦ σώματος, καὶ τὸ μὲν αὐτῶν διαλάμπει τοῖς θαύμασι,

---

4 Gen. 2,7 5 Gen. 3,17 6 Gen. 2,7

---

4 – 8 Ps.-Athanasius, de incarn. c. Apoll., I 15, PG 26,1120 B 6 – 13 14 – 15 Augustinus, c. Iulianum V 40, PL 45,1476,22 – 25 23 – 338,3 Leo papa, epist. 11,4 ad Flavianum, PL 54,767 A 14 – B 7; ACO II 1,1 p. 14,26 – 15,4 (gr.); ACO II 2,1 p. 28,11 – 17 (lat.)

MT

---

4 σύμφυτον] σύμφοιτον T 5 ἦν *om.* T 9 κροκωτοῖς] κροκοτοῖς T 10 πατριαρχείου] πατριαρχίου T 13 πέμπτου] ε' T 22 dilectionis tuae = ⟨τῆς ἀγάπης τῆς σῆς⟩ *om.* MT 23 enim = ⟨γὰρ⟩ *om.* MT τῷ¹] τοῦ M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

29 Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti Athanasii archiepiscopi Alexandriae ex libro contra Apollinari⟨anos⟩ de incarnatione, cuius initium: *Modus quidem piae*, continens ita:

Quando *Adam* ab origine *deus formauit*, numquid insitum ei dedit peccatum? quae ergo iam utilitas erat mandati? quomodo autem illum *condempnauit peccantem*? aut quomodo Adam etiam ante praeuaricationem nesciebat bonum et malum, *quem formauit deus* ad incorruptionem et imaginem suae aeternitatis? fecit eum naturam sine peccato et uoluntatem liberi arbitrii.

Quod testimonium similiter collatum est ad librum ex membranis croceis, qui est bibliothecae huius uenerabilis patriarchii, et constitit.

30 Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti Augustini episcopi Ipponis Regiensis ex libro quinto contra Iulianum Pelagianistam, continens ita:

Motus animi quid est nisi motus naturae? anima enim sine dubitatione natura est, et ideo uoluntas motus naturae est, quia motus est animae.

Quod testimonium similiter collatum est ad librum Latinis litteris scriptum interpretante Constantino deo amabile presbitero et defensore sanctissimae huius magnae ecclesiae et Latino grammatico, et constitit.

31 Item relectum est ex eodem codice testimonium de operationibus sancti Leonis papae Romani ex epistula ad Flauianum archiepiscopum Constantinopoleos, cuius initium: *Lectis dilectionis tuae litteris*, continens ita:

Sicut enim deus non mutatur miseratione, ita homo non consumitur dignitate. agit enim utraque forma cum alterius communione quod proprium est, uerbo scilicet operante quod uerbi est, et carne exsequente quod carnis est, unum horum coruscat miraculis,

---

VPG CBR MNL K

---

1 codice] quodice P^1 athanasii] anastasii V athanasi CB atanasii R archiepiscopi] arciepiscopi V 2 apollinari⟨anos⟩ = ἀπολιναριανῶν] apollinarium VP L apollonarium G apolinarium CBR apollenarium M appollenarium N initium] inicium G quidem] inquidem C piae] pie CBRG NL 3 continens] contenens CB^1 4 deus ab origine MNL formauit numquid] formidauit nuquid N 5 iam M *add.* tam NL utilitas] utilis N condempnauit] condemnauit P C K peccantem] peccatum N 6 etiam adam CBR praeuaricationem] praeuaricarionem G et] aut CBR 7 imaginem] similitudinem R ymaginem L K eum] eius M^1 naturam] natura NL 8 uoluntatem] uolontatem C arbitrii] arbrtrii C 9 collatum] conlatum CB membranis] membrana VP menbrana G membraneis M^1N 9–10 bibliothecae] bibliothece RG NL bibliotecae M bibliotechae K 10 uenerabilis huius K uenerabilis] uenerabili N patriarchii] patriarchi V patriarchae C^1 12 augustini] agustini P C ipponis] hyponis C yponis B hypponis R ypponis MN K regiensis] regii C^1BR 13 quinto] .V. K pelagianistam] pelaianistam BG continens] contenens CB^1 14 quid est] quidem NL K anima] an.ma V^1 *ras.* dubitatione] dubitacione V 15 uoluntas] uolontas C motus] mutus P^1 est^2 *om.* N 16 collatum] conlatum CB litteris] literis G^1 interpretante] interpractante C interpetrante K 17 amabile] amabili B^2G K presbitero] persbitero C praesbytero B 18 grammatico] gramatico V CB N 20 relectum est] relecta sunt K testimonium] testimonia VP CB MN K (a – u) 21 romani] romanae CBR ex *om.* M epistula] epistola P BG L flauianum] flabianum CBR constantinopoleos] constantinopoleus CBR cuius] cuuis C initium] inicium G 22 continens] contenens CB^1 ita B^2 *add.* 23 non^2 *om.* B consumitur] cumsumitur P^1 agit] ait VP B 24 operante] operanta L 25 exsequente] exequenti V exequente PG R MNL K coruscat] corruscat C K choruscat R

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

τὸ δὲ ταῖς ὕβρεσιν ὑποπέπτωκε. καὶ καθάπερ ὁ λόγος ἀπὸ τῆς ἰσότητος τῆς τοῦ πατρὸς δόξης ἐστὶν ἀχώριστος, οὕτω τὸ σῶμα τὴν φύσιν τοῦ ἡμετέρου γένους οὐκ ἀπολέλοιπεν. εἷς γὰρ καὶ ὁ αὐτὸς ἀληθῶς υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ ἀληθῶς υἱὸς ἀνθρώπου τυγχάνει.
Ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον ἐν σώμασιν ἀργυρένδετον τοῦ σκευοφυλακίου τυγχάνον τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ ἐστοίχησεν.

32 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Λέοντος ἐκ τῆς πρὸς Λέοντα τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα δευτέρας ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· *Ὑποσχόμενον ἐμαυτὸν διαμέμνημαι*, ἔχουσα οὕτως·

Τοιγαροῦν εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἐν τῷ ἑνὶ δεσπότῃ Ἰησοῦ Χριστῷ, τῷ ἀληθεῖ τοῦ θεοῦ καὶ ἀνθρώπου υἱῷ, τοῦ τε λόγου καὶ τῆς σαρκὸς ἓν ὑπάρχει τὸ πρόσωπον, ὅπερ ἀχωρίστως καὶ ἀδιαιρέτως κοινὰς ἔχει τὰς πράξεις, δεῖ νοεῖν ὅμως αὐτῶν τῶν ἔργων τὰς ποιότητας, καὶ τῇ κατανοήσει τῆς εἰλικρινοῦς πίστεως δεῖ καθορᾶν ἐπὶ ποῖα μὲν ἡ τῆς σαρκὸς προάγεται ταπεινότης, ἐπὶ ποῖα δὲ τὸ ὕψος τῆς θεότητος ἐπικλίνεται.

33 Καὶ μετὰ βραχέα·

Καὶ τὸ δὴ πέρας, δίχα μὲν τῆς τοῦ λόγου δυνάμεως οὐκ ἂν ἑαυτὸν ὁ κύριος ἴσον τῷ πατρὶ τυγχάνειν ὁμολόγει, δίχα δὲ τῆς ἀληθείας τοῦ σώματος οὐκ ἂν ὁ αὐτὸς ἔλεγε *μείζονα* εἶναι ἑαυτοῦ *τὸν πατέρα*, ὁπότε ἡ καθολικὴ πίστις ἑκάτερον δέχεται καὶ ἑκάτερον ἐκδικεῖ, ἥτις κατὰ τὴν ὁμολογίαν τοῦ μακαρίου ἀποστόλου Πέτρου ἕνα *Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος* καὶ ἄνθρωπον πιστεύει καὶ λόγον. εἰ καὶ τὰ μάλιστα τοίνυν ἐξ ἐκείνης τῆς ἀρχῆς, ἀφ' ἧς ἐν τῇ γαστρὶ τῆς παρθένου *ὁ λόγος γέγονε σάρξ*, οὐδ' ὁτιοῦν ἦν διαιρέσεως ἀναμεταξὺ τῆς ἑκατέρας μορφῆς, καὶ διὰ πάσης αὐξήσεως σωματικῆς ἑνὸς προσώπου αἱ τοῦ παντὸς χρόνου πράξεις γεγόνασιν, ὅμως αὐτὰ ταῦτα ἅπερ ἀχωρίστως γεγένηται κατ' οὐδεμίαν ἐπιμιξίαν συγχέομεν, ἀλλὰ τί ποίας εἴη μορφῆς, ἐκ τῆς τῶν ἔργων ποιότητος αἰσθανόμεθα.
Ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη ὁμοίως πρὸς τὸ αὐτὸ ἐν σώμασι βιβλίον ἀργυρένδετον τοῦ σκευοφυλακίου ὑπάρχον τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ ἐστοίχησεν.

---

19 Joh. 14,28 20 – 21 Mt. 16,16 22 Joh. 1,14

---

10 – 14 Leo papa, epist. 165,6 ad Leonem imp., PL 54,1163 B 7 – 14; ACO II 4 p. 115,30 – 33 (lat.); Abh. BAdW 32,6 (1927) 59,14 – 18 (gr.) 17 – 26 Leo papa, epist. 165,6 ad Leonem imp., PL 54,1163 C 3 – 1165 A 13; ACO II 4 p. 116,9 – 17 (lat.); Abh. BAdW 32,6 (1927) 59,30 – 39 (gr.)

MT

---

8 δευτέρας] β' T 11 ἓν ὑπάρχει] ἑνυπάρχει T 12 ἔχει] ἔχειν MT 18 ὁμολόγει] ὁμολόγει M ὁμολογεῖ T τοῦ *om.* M 27 πρὸς τὸ αὐτὸ ὁμοίως M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

aliud succumbit iniuriis. et sicut uerbum ab aequalitate paternae gloriae non recedit, ita caro naturam nostri generis non relinquid. unus enim idemque ⟨est⟩ uere dei filius et uere hominis filius.
Quod testimonium collatum est ad librum membranatium de argento tectum, qui est sceuofilacii – id est de repositione – sanctae huius magnae ecclesiae, et constitit.

32 Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem sancti Leonis ex secunda epistula ad Leonem piissimum imperatorem, cuius initium: *Promisisse me memini*, continens ita:
Licet ergo in uno domino Iesu Christo, uero dei atque hominis filio, uerbi et carnis una persona sit, quae inseparabiliter atque indiuise communes habeat actiones, intellegendae tamen sunt ipsorum operum qualitates, et sincerae fidei contemplatione cernendum est ad quae prouehatur humilitas carnis et ad quae inclinetur altitudo deitatis.

33 Et paulo post:
Postremo sine uerbi potentia non se dominus patri confiteretur aequalem, et sine ueritate carnis non idem diceret *maiorem* se esse *patrem*, dum catholica fides utrumque suscipiat, utrumque defendat, quae secundum confessionem beati apostoli Petri unum *Christum dei uiui filium* et hominem credit et uerbum. quamuis itaque ab illo initio, quo in utero uirginis *uerbum caro factum est*, nihil umquam inter utramque formam diuisionis extiterit, et per omnia incrementa corporea unius personae fuerint totius temporis actiones, ⟨ea⟩ ipsa tamen quae inseparabiliter facta sunt nulla commixtione confundimus, sed quid cuius formae sit, ex operum qualitate sentimus.
Quod testimonium similiter collatum est cum libro membranatio de argento tecto de sceuofilatio – id est repositione – sanctae huius magnae ecclesiae, et constitit.

VPG CBR MNL K

---

1 aliud] aliut P^1 succumbit] subcumbit VP K 2 naturam] natura B relinquid] reliquit P^2 M relinquit CR L K ⟨est⟩ *cf.* ACO II 2,1 p. 28,16 uere] ueri VPG M^2 *add.* 4 testimonium similiter conlatum CBR (*cf.* 333,10) membranatium] menbranatium G membranacium MNL K tectum] textum N 5 sceuofilacii] scaeuofilacii P sceuophilacii G N e sceuophilacii CR K sceuophilatii B scaeuophilacii M seuophilacii L repositione] reposicione P sanctae *om.* L 7 epistula] epistola P BG K 8 initium] inicium G promisisse] promississe VG me *om.* NL K continens] contenens CB^1 9 licet] licetet K domino nostro iesu VPG L uero] ueri N K atque] adquae P^1 adque P^2 uerbi] uerisi N 10 atque] adque P^1 indiuise] indeuise P 10 – 11 intellegendae] intelligendae RG ML K 11 contemplatione] contempplacione G 11 – 12 cernendum ... humilitas C^2 *add. script. unc.* 12 ad quae^1] atque VG^1 C^1B NL prouehatur] proueatur CB prebeatur MNL ad quae^2] atque VP^1 B^1 NL adque B^2G 14 paulo] poulo B^1 15 postremo C^2 *add. script. unc.* *om.* C^1BR confiteretur] profiteretur VPG (c – p) confitetur C^1R; RL C^2 *add. script. unc.* confitentur L^2 16 ueritate] uaracitate N idem se diceret V catholica] chatolica C captholica L utrumque] utrunque L 17 secundum] saecundum C apostoli] apostholi C^2 petri apostoli N 18 filium dei uiui MNL credit] credidit N initio] intio B^1 unicio G 19 in *om.* CR nihil] nichil N nihil umquam] nichilu quam RG umquam] unquam M utramque] utrumque VPG 20 extiterit] exstiterit B incrementa] incremento P L incrimenta CB^1 totius] tocius C^1RG temporis] temparis C actiones] actionis V 21 ⟨ea⟩ = αὐτά] et VPG CBR MNL K commixtione] conmixtione CB sed] ses C^1 set C^2 23 collatum est similiter CB MN collatum] conlatum CB est similiter cum CR membranatio] membranacio C^2 MN menbranacio L K tecto] texto VPG N 24 sceuofilatio] scaeuofilatio VP^1 scaeuofilacio P^2 sceuophilatio CBR scenophilacii M sceuophilacio G N seuophilatii L scaeuofilaciae K id est repositione] .i. de repositione K repositione] responsione N ecclesiae] aecclesiae G N

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

34 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ ἁγίου Ἰουστίνου φιλοσόφου καὶ μάρτυρος, ἐξ ἧς ἐποιήσατο ἐκθέσεως πίστεως περὶ τῆς ὀρθῆς ὁμολογίας, ἧς ἡ ἀρχή· *Ἱκανῶς τὸν κατὰ Ἰουδαίων καὶ Ἑλλήνων*, ἔχουσα οὕτως·

Ὥσπερ τοῦ φωτός, ἢ φῶς ἐστιν ἕν, τὴν ἐνέργειαν οὐκ ἄν τις χωρίσειε τοῦ σώματος αὐτοῦ τοῦ δεκτικοῦ – τῷ λόγῳ δὲ διελὼν γνωρίσειε τὴν φύσιν, ἧς ἐστιν ἰδία ἡ ἐνέργεια –, οὕτως καὶ ἐπὶ τοῦ ἐνὸς υἱοῦ τοῦ θεοῦ πᾶσαν μὲν ἐνέργειαν οὐκ ἄν τις χωρίσειε τῆς μιᾶς υἱότητος, τῆς δὲ φύσεως ἧς ἐστιν οἰκεῖον τὸ γινόμενον τῷ λόγῳ γνωρίσειεν.
Ἥτις χρῆσις ὁμοίως ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον χαρτῷον τῆς βιβλιοθήκης τυγχάνον τοῦ εὐαγοῦς τῶν ἐνταῦθα πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

35 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐκ τοῦ εἰς Θωμᾶν τὸν ἀπόστολον ⟨καὶ⟩ κατὰ Ἀρειανῶν λόγου, οὗ ἡ ἀρχή· *Τῷ μὲν νόμῳ τῆς ἐκκλησίας πειθόμενος*, ἔχουσα οὕτως·

Ταῦτα ἀκούσας ἐκάθαρα τὴν ψυχὴν ἀπιστίας, ἀπεδυσάμην τὴν ἀμφίβολον γνώμην, ἀνέλαβον ⟨τὸν⟩ νοῦν πεπεισμένον· ἠψάμην τοῦ σώματος χαίρων καὶ τρέμων, ἐξήπλωσα μετὰ τῶν δακτύλων καὶ τὸ τῆς ψυχῆς ὅμμα καὶ δύο λοιπὸν ἐνεργειῶν ἠσθόμην.
Ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη ὁμοίως πρὸς βιβλίον ἐν σώμασι προενεχθὲν ἐκ μέρους τῶν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ ἐστοίχησεν.

36 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης ἐκ τῶν κατὰ Εὐνομίου τόμου πέμπτου, οὗ ἡ ἀρχή· *Περὶ δὲ τῆς Πέτρου τοῦ ἀποστόλου φωνῆς*, ἔχουσα οὕτως·

Διαμένει ἀσύγχυτος τῶν τε τῆς σαρκὸς καὶ τῶν τε τῆς θεότητος ἰδιωμάτων ἡ θεωρία, ἕως ἂν ἐφ' ἑαυτοῦ θεωρῆται τούτων ἑκάτερον. οἷόν τι λέγω· ὁ λόγος πρὸ τῶν αἰώνων

4–9 Ps.-Iustinus, Expos. rectae fidei c. 12, PG 6 1232 A 7–13; ed. de Otto III 1 (1880) 48–50 14–18 Ps.-Iohannes Chrys., sermo in s. Thomam, PG 59,500,10–14 23–342,15 Gregorius Nyss., c. Eunomium 3,67, PG 45,705 B 3–D 3; ed. W. Jaeger, 2 (1960) 130,16–131,13

MT

---

3 τὸν] τῶν T 9 πατριαρχείου] πατριαρχίου T 12 et = ⟨καὶ⟩ *om.* MT 14 ἐκάθαρα] ἐκάθηρα M ἀπεδυσάμην] ἀπεκδυσάμην M 15 ⟨τὸν⟩ *ed.* Otto, *om.* MT 16 ἐνεργειῶν] ἐνεργείας M 17 προενεχθὲν] προσενεχθὲν M 21 πέμπτου] ε' T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

34 Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti Iustini philosophi et martyris de expositione fidei, quam fecit super rectam confessionem, cuius initium: *Idoneae aduersus Iudeos et paganos*, continens ita:

Sicut luminis, secundum quod unum lumen est, ipsam operationem non separauit quisquam ae capabili corpore – ratione uero discernens insinuauit naturam, cuius est propria operatio –, ita in uno filio dei omnem quidem operationem nequaquam quisquam separaturus est ab un⟨a⟩ fili⟨atione⟩, cuius tamen naturae sit proprium quod agitur ratione facit agnosci.

Quod testimonium similiter collatum est cum libro chartatio, qui est bibliothecae sancti huius patriarchii, et constitit.

35 Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti Iohannis archiepiscopi Constantinopoleos ex sermone in Thoma apostolo et contra Arrianos, cuius initium: *Legi quidem ecclesiae optemperans*, continens ita:

Haec audiens purgaui animam a perfidia, exui me ambiguam sententiam, adsumpsi credulum sensum; atrectatus sum corpus gaudens ac tremens, expandi cum digitis et animae oculum et duas ex hoc operationes sensi.

Quod testimonium similiter collatum est cum libro membranatio prolato a parte apostolicae sedis antiquae Romae, et constitit.

36 Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti Gregorii episcopi Nisae ex quinto tomo contra Eunomium, cuius initium: *De uoce itaque Petri apostoli*, continens ita:

Inconfusa permanet tam carnis quamque deitatis proprietatum contemplatio, donec in seipsis alterutrum horum conspicitur. utputa id dico: uerbum ante secula fuit, caro autem

---

VPG CBR MNL K

---

1 philosophi] philosophis V pylosophi P philosofi CB martyris] martiris RG NL K 2 expositione] expositioni B¹ rectam] recta VPG confessionem] confessione P²G initium] inicium G idoneae] idonee P M K ydonee R L aduersus] aduersos V 3 iudeos] iudaeos CB M paganos] paganus V continens] contenens CB¹ 4 secundum *om.* G unum est lumen est VPG separauit] separabit C seperauit N 5 ae capabili] a capabili P² haec palapabili C¹ haec capabili C² *script. unc.*, R haec apalpabili B (c–p) acephabili L aecapali K ratione] natione VP (r-n) est C² *add. script. unc.* 6 ita in] itenin L dei] diei V 7 separaturus] separatus MNL K est *om.* N un⟨a⟩ fili⟨atione⟩ = τῆς μιᾶς υἱότητος] uno filio VPG CBR MNL K 8 ratione] rationem MNL K 9 collatum] conlatum CB chartatio] chartacio P NL ckartatio R charthatio G carthacio M cartacio K est M *add.* bibliothecae] ex biblioteca M bibliothece N bibliotece L bibliotheche K sancti] sanctae VPG L² K *om.* N 9–10 sanctae uenerabilis huius K 10 patriarchii] patriarchi V R 12 ex] in L ex eodem *om.* VP¹ codice] codicio V C² (!) 12–13 constantinopoleos] constantinopoleus CBR 13 ex sermone] exermone P¹ apostolo] apostulo V apostholo C¹ aposthulo C² arrianos] arrianus V arianos B initium] inicium G 14 ecclesiae *om.* G optemperans] obtemperans CBR MNL K continens] contenens CB¹ 15 a *om.* R N exui me] exiui me V et exui me CBR (et-ex) adsumpsi] adsumsi P assumpsi G M 16 credulum] credolum CR atrectatus] adtractatus CBR NL K attractatus M¹ attrectatus M² (ACO ser. II vol. 1, p. 313,7: recepi) 17 et duas ... sensi *om.* K hoc *om.* N 18 collatum] conlatum CB membranatio] membranacio P²G MN K menbranacio B L 18–19 apostolicae] apostholicae C 19 et G *add.* 21 nisae] nise V pisae G nysae C mysae M myse N nyse R L quinto] .V.° K 22 tomo] thomo G CB² M K homo B¹ contra] contro M eunomium] eonomium CB¹R itaque sancti petri VPG apostoli] apostholi C¹ continens] contenens CB¹ 23 permanet] pertinens K quamque] namque N proprietatum] propietatum P contemplatio] contemplacio VG 24 utputa] utpota V¹ utpata V² utpote P id dico] idcirco CBR MNL K (d-ci)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ἦν, ἡ σὰρξ δὲ *ἐπὶ τῶν ἐσχάτων γεγένηται χρόνων*, καὶ οὐκ ἂν τις ἀναστρέψας εἴποι ἢ ταύτην προαιώνιον εἶναι ἢ ἐν τοῖς *ἐσχάτοις* γεγενῆσθαι τὸν λόγον. ἡ σὰρξ παθητικῆς ἐστι φύσεως, ἐνεργητικῆς δὲ ὁ λόγος, καὶ οὐδὲ αὐτὴ δημιουργικὴ τῶν ὄντων οὔτε ἡ θεότης παθητικὴν ἔχει τὴν δύναμιν· *ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεὸν ὁ λόγος*, ἐν τῇ τοῦ θανάτου πείρᾳ ὁ ἄνθρωπος, καὶ οὔτε ἐξ ἀϊδίου τὸ ἀνθρώπινον οὔτε θνητὸν τὸ θεῖον. καὶ τὰ ἄλλα πάντα κατὰ τὸν αὐτὸν θεωρεῖται τρόπον. οὔτε ζωοποιεῖ τὸν *Λάζαρον* ἡ ἀνθρωπίνη φύσις, οὔτε *δακρύει* τὸν κείμενον ἡ ἀπαθὴς ἐξουσία, ἀλλ' ἴδιον τοῦ μὲν ἀνθρώπου τὸ *δάκρυον*, ἡ δὲ ζωὴ τῆς ὄντως ζωῆς. οὐ τρέφει τὰς *χιλιάδας* ἡ ἀνθρωπίνη πτωχεία οὔτε τρέχει ἐπὶ τὴν *συκήν* ἡ παντοδύναμος ἐξουσία. τίς ὁ *κοπιῶν ἐκ τῆς ὁδοιπορίας* καὶ τίς ὁ ἀπόνως ὅλον τὸν κόσμον ὑποστήσας τῷ λόγῳ; τί *τὸ* τῆς *δόξης ἀπαύγασμα*, τί τὸ τοῖς ἥλοις καταπειρόμενον; ποία μορφὴ ἐπὶ τοῦ πάθους ῥαπίζεται καὶ ποία ἐξ ἀϊδίου δοξάζεται; φανερὰ γὰρ ταῦτα, κἂν μή τις ἐφερμηνεύσῃ τῷ λόγῳ, ὅτι αἱ μὲν πληγαὶ τοῦ δούλου ἐν ᾧ ὁ δεσπότης, αἱ δὲ τιμαὶ τοῦ δεσπότου περὶ ὃν ὁ δοῦλος, ὡς διὰ τὴν συνάφειάν τε καὶ συμφυΐαν κοινὰ γίνεσθαι τὰ ἑκατέρου ἀμφότερα, τοῦ τε δεσπότου τοὺς δουλικοὺς *μώλωπας* εἰς ἑαυτὸν ἀναλαβόντος καὶ τοῦ δούλου τῇ δεσποτικῇ δοξαζομένου τιμῇ.

37 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου ἑτέρα χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῶν αὐτῶν τόμου δωδεκάτου, οὗ ἡ ἀρχή· *Ἀλλ' ἴδωμεν καὶ τὸ ἐκ τοῦ ἀκολούθου*, ἔχουσα οὕτως·

Τέως δὲ μαθεῖν ἄξιον παρὰ τῶν προφερόντων ἡμῖν τὰς τοιαύτας φωνάς, ὅ τι τὸ ἀναβαῖνον καὶ τὸ ὁρώμενον καὶ τὸ διὰ τῆς ἁφῆς γνωριζόμενον καὶ ⟨ἔτι⟩ πρὸς τούτοις τὸ τοῖς ἀνθρώποις διὰ τῆς ἀδελφότητος οἰκειούμενον, ἆρα τῆς θείας ἢ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἴδιον εἶναι νομίζουσιν. εἰ μὲν γὰρ ⟨τὸ⟩ ψηλαφητὸν καὶ ὁρατὸν καὶ βρώσει καὶ πόσει διοικούμενον καὶ τοῖς ἀνθρώποις ὁμογενὲς καὶ ἀδελφὸν καὶ ὅσα περὶ τὴν σωματικὴν

---

1 Hebr. 1,2 4 Joh. 1,1 6 cf. Joh. 11,43 7 cf. Joh. 11,35 8 cf. Mc. 6,43; Mc. 8,19 9 cf. Mt. 21,19 Joh. 4,6 10 Hebr. 1,3 14 cf. 1. Petr. 2,24

19 – 344,13 Gregorius Nyss., c. Eunomium 3,9,28 – 31, PG 45,885 A 14 – C 15; ed. W. Jaeger 2 (1921) 274,17 – 275,22

MT

1 εἴποι] εἴπῃ T 7 δάκρυον] δακρύειν M 9 τὴν συκήν] τῆς συκῆς M 10 ἥλοις] ὅλοις M 13 ὃν] ὧν T 14 ἀμφότερα] ἀμφοτέροις M 17 ἑτέρα *om.* M 18 δωδεκάτου] ιβ' T 20 adhuc = ⟨ἔτι⟩ *om.* MT 22 ⟨τὸ⟩ *ed.* W. Jaeger, *om.* MT

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

in nouissimis temporibus facta est, et nullus conuertens dicet aut istam ante secula fuisse aut *in nouissimis* uerbum factum fuisse. caro passibilis naturae est, operatricis autem uerbum, et neque haec opifex est exsistentium neque diuinitas passibilem habet uirtutem. *in principio uerbum erat apud deum*, in mortis experimento homo, et neque ex aeterno quod humanum est neque mortale quod diuinum est. et cetera omnia secundum hunc modum considerantur. neque uiuificat *Lazarum* humana natura, neque *lacrimatur* iacentem inpassibilis potestas, sed proprium quidem est hominis *lacrimari*, uita uero eius qui ⟨uere⟩ uita est. non reficit *milia* paupertas humana neque currit ad *ficulneam* omnipotens uirtus. quis est qui *fatigatur ex itinere* et quis est qui sine labore uniuersum mundum uerbo substituit? quid est *gloriae splendor* et quid clauis adfigitur? quae forma in passione alapis ceditur et quae ex aeterno glorificatur? manifesta enim sunt haec, uel si nullus sermo interpraetatur, quoniam plagae quidem serui sunt in quo dominus, honores uero domini circa quem seruus, quatenus propter copulationem atque concretionem communia fierent utraque alterutri, tam domino seruiles *cicatrices* in seipso suscipiente quamque seruo honore dominico glorificato.

37 Item relectum est ex eodem codice aliud eius testimonium ex eisdem thomo duodecimo, cuius initium: *Sed uideamus et quod sequitur*, continens ita:

Interim dignum et sciscitari eos qui nobis uoces huiusmodi proferunt, quia quod ascendit et quod uidetur et quod per tactum agnoscitur et adhuc super his quod hominibus per fraternitatem sociatur, utrumne diuinae aut humanae naturae esse proprium arbitrantur. si quidem palpabilem et uisibilem et cibo atque potu sustentari et hominibus cognatum

---

VPG CBR MNL K

---

1 dicet] dicit M istam] ista MNL 2 fuisse factum G passibilis] pasibilis P operatricis] operatrices V operatricis opifex autem C^1BRG 3 exsistentium] exisistentium V existentium P MNL K existencium G exsistenti CBR diuinitas] diuinita N^1 passibilem] passibile N 4 homo] boni MNL ex aeterno] ex eterno V L exaterno P^1 aeternum P^2 externo N eternum K 6 considerantur] consideranter N lacrimatur] lacrimatus N 7 inpassibilis] inpasibilis P impassibilis M lacrimari] lacrimare CBR uita ..... uero C *ras.* 8 ὄντως = ⟨uere⟩ *om.* VPG CBR MNL K uita] uicta VP^1 (c – t) reficit] refecit CBR N^1 milia] multa ML multas N ficulneam] ficulniam C 9 omnipotens] omnipotentis M qui^1] quod K^1 uniuersum] uniuerso V 10 substituit] subtinuit B sustinuit N sustinet L quid^1] quod M quis N splendor gloriae G adfigitur] affigitur G adfligitur C^1 figitur M 12 interpraetetur] interpretetur PG MNL interpetretur K in quo dominus *om.* N quo V^1 *add.* 13 uero] uoro... P *ras.* circa] circam G quem N *add.* quem dominus seruus G^1 copulationem] copolationem CB atque] adque P concretionem] concrecionem V conconcretionem C incretionem M congregationem L 14 fierent] fuerint M fieret N alterutri] alterum L tam] nam VP C^2 NL K tram C^1 *om.* R domino] dominus VPG NL K seruiles] seruilis V cicatrices] cycatrices P circatrices G^1 suscipiente] suscipientem VPG NL K 15 honore] honorem N glorificato] coglorificato P^1 conglorificato P^2 17 aliud de eius VP^1G eius *om.* MNL testimonium omnium ex N eisdem] isdem P eiusdem CBRG thomo] tomo V NL tyomo R duodecimo] XII CBR N 18 initium] inicium G continens] contenens CB 19 sciscitari] sciscita.i V^2 *ras.* sciscitare CBR et suscitari N suscitari L 20 et^2... agnoscitur *om.* N tactum] tractum VPG CBR M^1NL K agnoscitur] agnuscitur V adhuc] adh.c P^2 *ras.* 21 fraternitatem] fraternam N sociatur] sociate C^1 sociatus L sotiatur K utrumne = ἆρα] utrumque VPG CB^2 MNL K utumque B^1 aut] atque K humanae] umane P^1 humane P^2 NL 22 cibo] cybo N atque] et L potu] poto CB sustentari] substentari K cognatum = ὁμογενὲς (ACO ser. II vol. 1, p 309,31: unigenitum)] cogtum L^1 cogatum L^2

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

καθορᾶται φύσιν, πάντα ταῦτα καὶ ἐν τῇ θεότητι βλέπουσι, λεγέτωσαν περὶ τοῦ μονογενοῦς θεοῦ καὶ ταῦτα καὶ ὅσα βούλονται μαρτυρείτωσαν αὐτῷ, καὶ τὴν πορευτικὴν ἐνέργειαν καὶ τὴν τοπικὴν μετάστασιν, ὅπερ ἴδιον τῶν ἐν σώματι περιγεγραμμένων ἐστίν. εἰ δὲ ὁ μὲν διὰ τῆς Μαρίας ἀδελφοῖς διαλέγεται, ὁ δὲ μονογενὴς ἀδελφοὺς οὐκ ἔχει. πῶς γὰρ ἂν ἐν ἀδελφοῖς τὸ μονογενὲς διασῴζοιτο; καὶ ὁ εἰπών· *πνεῦμα ὁ θεός*, φησὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς ⟨ὁ⟩ αὐτὸς [ἑαυτοῦ], ὅτι *ψηλαφήσατέ με*, ἵνα δείξῃ ὅτι ψηλαφητὴ μὲν ἡ ἀνθρωπίνη φύσις, ἀναφὲς δὲ τὸ θεῖον. καὶ ὁ εἰπών· *πορεύομαι*, τὴν τοπικὴν διασημαίνει μετάστασιν, ὁ δὲ *τὰ πάντα* ἐμπεριειληφώς, *ἐν ᾧ*, καθώς φησιν ὁ ἀπόστολος, *ἐκτίσθη τὰ πάντα* καὶ *ἐν ᾧ τὰ πάντα συνέστηκεν*, οὐδὲν ἐν τοῖς οὖσιν ἔξω ἑαυτοῦ ἔχει, εἰς ὃ κατά τινα κίνησιν ἡ μεταχώρησις γίνεται. οὐδὲ γὰρ ἔστιν ἑτέρως ἐνεργῆσαι τὴν κίνησιν, μὴ τοῦ μεθισταμένου τὸν μὲν ἐν ᾧ ἦν ἀπολιπόντος, ἕτερον δὲ ἀντιμεταλαμβάνοντος τόπον. τὸ δὲ διὰ πάντων ἥκον καὶ ἐν πᾶσιν ὂν καὶ πάντα περικρατοῦν καὶ ὑπ' οὐδενὸς τῶν ὄντων περιειργόμενον οὐκ ἔχει ὅπου μεταχωρήσει τῷ μηδὲν εἶναι κενὸν τοῦ θείου πληρώματος.

Αἵτινες δύο χρήσεις ἀντεβλήθησαν πρὸς βιβλίον ἐν σώμασι κροκωτοῖς τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ εὐαγοῦς τῶν ἐνταῦθα πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

38 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Εὐστάθιον ἐπιστολῆς περὶ τῆς ἁγίας τριάδος, ἧς ἡ ἀρχή· *Ἔστι μὲν καὶ πᾶσιν ὑμῖν*, ἔχουσα οὕτως·

Οὐκοῦν δειξάτωσαν, διὰ τίνων τὸ τῆς φύσεως παρηλλαγμένον ἔγνωσαν. εἰ μὲν γὰρ ἦν δυνατὸν αὐτὴν ἐφ' ἑαυτῆς τὴν θείαν φύσιν θεωρηθῆναι καὶ τό τε οἰκείως ἔχον καὶ τὸ

---

5 Joh. 4,24 6 Lc. 24,39 7 cf. Joh. 11,11 8 Rom. 11,36 8 – 9 Col. 1,16 – 17

19 – 346,11 Gregorius Nyss., epist. 189,6 ad Eustathium, PG 32,692 C 5 – 693 A 8; ed. F. Müller, op. III 1 p. 11,17 – 12,11

MT

1 πάντα *om.* T 3 περιγεγραμμένων] περιγεγραμμένου T 6 ⟨ὁ⟩ *ed.* W. Jaeger, *om.* MT 9 πάντα] ὄντα M ἡ] ἢ T 11 ἀντιμεταλαμβάνοντος] ἀντιλαμβάνοντος M 12 περικρατοῦν] περικρατῶν M 14 κροκωτοῖς] κροκοτοῖς T 15 πατριαρχείου] πατριαρχίου T 17 αὐτοῦ ἁγίου γρηγορίου νύσσης ἐκ M 18 ἔστι] ἔτι MT

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ac fratrem et quaeque circa corporalem naturam conspicitur, omnia haec et in diuinitate cernunt. dicant de unigenito deo et haec et quaeque uoluerint testificentur ei, et ambulationis operationem et localem abscessum, quod proprium est eorum quae corpore circumscribuntur. si uero hic quidem, qui per Mariam est, fratribus loquitur, unigenitus autem fratres non habet. quomodo enim in fratribus quod unigenitum generis est saluabitur? et qui dixit: *spiritus est deus*, idem ipse ait ad discipulos suos, quia *palpate me*, ut ostendat quia palpabilis quidem est humana natura, incontrectabilis autem diuinitas. et qui dixit: *uado*, localem abscessum significat, qui autem *omnia* ⟨comprehendit⟩, *in quo*, sicut ait apostolus, *creata sunt omnia* et *in quo omnia consistunt*, nihil in exsistentibus extra seipsum habet, in quo per quendam motum fiat abscessio. neque enim est aliter operari ipsam motionem, nisi transiens locum quidem in quo fuerat derelinquat, ad alterum autem transmutauerit. quod autem per omnia graditur et in omnibus exsistit et omnia continet et a nullo exsistentium continetur, non habet ubi discedat, eo quod a diuina plenitudine nihil est uacans.

Quae dua testimonia collata sunt cum libro ex membranis croceis, qui est de bibliotheca uenerabilis huius patriarchii, et constiterunt.

38 Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem ex epistola ad Eustathium de sancta trinitate, cuius initium: *Est quidem et omnibus uobis*, continens ita:

Ostendant ergo, ex quibus naturae diuersitatem agnouerunt. si enim possibile fuisset ipsam diuinam naturam ex seipsa uideri et tam quod familiariter est habet quamque quod

---

VPG CBR MNL K

---

1 fratrem = ἀδελφὸν (adi.: ⟨fraternum⟩?) quaeque quae circa P^2 conspicitur] conspiciuntur P^2 in *om.* N 2 dicant et de G unigenito] deum genito L et^1 G *add.* et^2 P^2 *add.* uoluerint] uoluerunt NL testificentur] testifecentur V^1 2 – 3 ambulationis] ambulationes CB^1R 3 abscessum] abscensum L quae *om.* VPG CBR NL K corpore] corporae B 4 circumscribuntur] circumscribentur C^1B scribantur N mariam] maria V est] et N 5 in B^2 *add.* quod unigenitum *om.* L quod unigenitum generis est = τὸ ὁμογενὲς 6 qui *om.* L idem] item C^1B ait] at B^1 suos] suo L quia M^2 *del.* 7 palpabilis] palpabis V^1 palpalbis V^2 incontrectabilis] incontectabilis C^1 8 uado] uade P^1 N localem] loqualem N locale K qui^2] quia ML K omnia *om.* N omnia et in C ἐμπεριειληφώς = ⟨comprehendit⟩ *om.* VPG CBR MNL K 9 apostolus] apostholis C^1 apostholus C^2 nihil] nichil RG N exsistentibus] existentibus P CRG MNL esistentibus K 10 quendam] quemdam L enim *om.* G est *om.* C^1B N 11 motionem] motiotionaem V derelinquat ad] derelinqua ad V^2 12 alterum] alterium B per *om.* L exsistit] existit PG R MNL K 13 continet] contenetur C^1 continetur C^2 contenit B^1 et a ... continetur *om.* CR exsistentium] existentium P MNL K continetur] contenetur B a] ad VP^1 14 nihil] nichil RG N 15 dua] duo R MNL K collata] conlata CB membranis] menbranis G L K membraneis N qui] quod MNL bibliotheca] bibliothecae C^1 biblioteca M bibliothece N bibliotecha K 16 uenerabilis] uenerabili N patriarchii] patriarchi V R 18 codice] codi C^1 codicio C^2 *script. unc.*, L eiusdem] huius C^1B eiusdem C^2 *script. unc.* epistola] epistula V C eustathium] eostachium C^1B^1R eostathium C^2 eustachium B^2G ML K eustacium N 19 sancta] sanctae V initium] inicium G est *om.* V uobis] nobis L continens] contenens C 20 ostendant] ostendit N diuersitatem = παρηλλαγμένον (commutationem) possibile] posibile P fuisset] fuissit C 21 ipsa diuina natura CBR diuinam] diuinitatem K ex seipsa] et seipsam VG (et V^2 *marg.*) et seipsa P (ex-et) uideri] uidere B familiariter] familiter G

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ἀλλότριον διὰ τῶν φαινομένων εὑρεῖν, οὐκ ἂν πάντως ἐδεήθημεν λόγων ἢ τεκμηρίων ἑτέρων πρὸς τὴν τοῦ ζητουμένου κατάληψιν. ἐπεὶ δὲ ἡ μὲν ὑψηλοτέρα ⟨τῆς⟩ τῶν ζητουμένων ἐστὶ ⟨κατανοήσεως⟩, ἐκ δὲ τεκμηρίων τινῶν περὶ τῶν διαφευγόντων τὴν γνῶσιν ἡμῶν στοχαστικῶς ἀναλογιζόμεθα, ἀνάγκη πᾶσα διὰ τῶν ἐνεργειῶν ἡμᾶς χειραγωγεῖσθαι πρὸς τὴν τῆς θείας φύσεως ἔρευναν. οὐκοῦν ἐὰν ἴδωμεν διαφερούσας ἀλλήλων τὰς ἐνεργείας τὰς παρὰ τοῦ πατρός τε ⟨καὶ τοῦ υἱοῦ⟩ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐνεργουμένας, διαφόρους εἶναι καὶ τὰς ἐνεργούσας φύσεις ἐκ τῆς ἑτερότητος τῶν ἐνεργειῶν στοχαζόμεθα. οὐδὲ γὰρ ἐνδέχεται τὰ διεστῶτα κατὰ τὸν τῆς φύσεως λόγον πρὸς τὸ τῶν ἐνεργειῶν εἶδος ἀλλήλοις συνενεχθῆναι, οὔτε ψύχει τὸ πῦρ οὔτε θερμαίνει ὁ κρύσταλλος, ἀλλὰ τῇ τῶν φύσεων ⟨διαφορᾷ⟩ συνδιαχωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων καὶ αἱ παρὰ τούτων ἐνέργειαι.

39 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου, ⟨ἔχουσα οὕτως⟩·

Ἡ ⟨δὲ⟩ θεία φύσις ἐν πᾶσι τοῖς ἐπινοουμένοις ὀνόμασι καθό ἐστι μένει ἀσήμαντος ὡς ὁ ἡμέτερος λόγος. εὐεργέτην γὰρ καὶ κριτήν, ἀγαθόν τε καὶ δίκαιον καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα μαθόντες διαφορὰς ἐνεργειῶν ἐδιδάχθημεν, τοῦ δὲ ἐνεργοῦντος τὴν φύσιν οὐδὲν μᾶλλον διὰ τῆς τῶν ἐνεργειῶν κατανοήσεως ἐπιγνῶναι δυνάμεθα. ὅταν γὰρ ἀποδιδῷ τις λόγον ἑκάστου τε τούτων τῶν ὀνομάτων καὶ αὐτῆς τῆς φύσεως περὶ ἣν τὰ ὀνόματα, οὐ τὸν αὐτὸν ἀμφοτέρων ἀποδίδωσι λόγον· ὧν δὲ ὁ λόγος ἕτερος, τούτων καὶ αἱ φύσεις διάφοροι.

Αἵτινες δύο χρήσεις ⟨ὡσαύτως⟩ ἀντεβλήθησαν πρὸς βιβλίον ἐν σώμασι κροκωτοῖς τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ ἐνταῦθα εὐαγοῦς πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

---

15 – 20 Gregorius Nyss., epist. 189,8 ad Eustathium, PG 32,696 A 9 – B 4; ed. F. Müller, op. III 1 p. 14,7 – 16

MT

---

2 ⟨τῆς⟩ *ed.* Müller, *om.* MT 3 consideratio = ⟨κατανοήσεως⟩ *om.* MT 6 et filio = ⟨καὶ τοῦ υἱοῦ⟩ *om.* MT 10 ⟨διαφορᾷ⟩] differentia = ἑτερότητι MT παρὰ *om.* M 13 – 14 continens ita = ⟨ἔχουσα οὕτως⟩ *om.* MT 15 uero = ⟨δὲ⟩ *om.* MT 19 – 20 τὸν αὐτὸν] τῶν αὐτῶν T 22 similiter = ⟨ὡσαύτως⟩ *om.* MT κροκωτοῖς] κροκοτοῖς T 23 πατριαρχείου] πατριαρχίου T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

alienum per ea quae uidebantur inuenire, non utique per omnia uerborum egeremus argumentorumue aliorum ad conpraehendendum quod inquirebatur. quia uero haec quidem sublimior est quam querentium consideratio, uerum ex argumentis quibusdam de his, quae nostram fugiunt scientiam, coniecturaliter colligimus, omnis inest necessitas per operationes nos introduci ad diuinae naturae indagationem. ergo si uiderimus differentes ab inuicem operationes, quae a patre et filio et sancto spiritu peraguntur, diuersas esse ⟨etiam⟩ operatrices naturas ex diuersitate operationum aduertimus. neque enim possibile est, ut quae secundum naturae rationem distant cum inuicem ad operationum speciem coniungere. nequaquam refrigerat ignis neque calefacit chrystallus, sed cum differentia naturarum ab inuicem disiunguntur etiam quae ab eis sunt operationes.

39 Item relectum est ex eodem codicio testimonium eiusdem ex eodem libro continens ita:

Diuina uero natura in omnibus adinuentis nominibus secundum id quod est manet indesignabilis iuxta nostrum sermonem. benefactorem quippe et iudicem, benignum quoque et iustum et quaeque sunt alia talia discentes operationum esse differentias edocemur, operantis autem naturam nihil aliud magis quam ex operationum consideratione recognoscere possumus. cum enim quis redderit rationem de unoquoque horum nominum dequae eadem naturae circa quam sunt ipsa nomina, non eandem de utrisque reddet rationem; quorum uero ratio altera est, horum et naturae diuersae sunt.

Quae dua testimonia similiter collata sunt cum libro ex membranis croceis, qui est bibliothecae uenerabilis huius patriarchii, et constiterunt.

VPG CBR MNL K

---

1 uidebantur] uidebatur C^1 (ν = C^2 *script. unc.*) inuenire] inueniri CBR egeremus] aegeneremus C aegeremus B egerimus N geremus L 2 argumentorumue] argumentorum uel MNL conpraehendendum] conprehendum VPG conprehendendum MNL inquirebatur] inquaerebatur C^1B (ι = C^2 *script. unc.*) quia et uero VP 3 sublimior est] sublimiorem B N querentium] querencium G queredentium K^1 consideratio] consederatio P uerum] uero K quibusdam ex argumentis K 4 quae] qui K fugiunt] effugiunt L scientiam et coniecturaliter N colligimus] collegimus V CBR 5 operationes] orationes N uiderimus] uideremus C^1B uideri-musus G differentes *om.* C^1B C^2 *add. script. unc.* 6 spiritu sancto CB N filio peraguntur diuersas et sancto spiritu esse K esse *om.* G 7 ⟨etiam⟩ = καὶ] et tam VPG MNL K (ia-a) et tamquam CB operatrices] operatric. .es P *ras.* operationes G^1 8 secundum] saecundum C rationem] nationem R ratione N cum] eum L speciem] spetiem L 9 refrigerat] refrigeret M^1 calefacit] calcefacit N chrystallus] cristallus V^2G C^1B L K christallus P MN differentia = ἑτερότητι (*cf.* 347,5) (διαφορᾷ *ed.* Müller) 12 codicio] coditio V codice P BRG M K continens] contenens CB^1 13 in omnibus] hominibus G adinuentis] uenientis N aduentis K manet] manens N 14 indesignabilis] in dei signabilis B 15 et[1] *om.* CBR alia *om.* V CBR MNL K (ἄλλα) talia *om.* PG (τοιαῦτα) discentes] dicentes V^1 R L discendentes C^1 esse] esset CR edocemur] edocemus MNL edocimur K 16 operantis] operantes V CBR naturam] naturas CBR natura MNL nihil] nichil RG N aliud] aliut P^1 aliunde C^1BG operationum] operationem C^1 consideratione] considerationem NL K 16 – 17 recognoscere] recognuscere V C 17 redderit] redderet C^1BG reddiderit ML unoquoque] denuo quoque N horum] eorum CBR dequae *om.* C^1B^1 (C^2 *add. marg.*)] de quo G M 18 naturae] natura P M^2 quam sunt] quas ML quasi N eandem] eadem G utrisque] uterisque C 19 quorum] quoram VP^1 ratio] oratio N ex altera G L naturae] nature VP^1 natura P^2 diuersae] diuersa VPG 20 dua] duo P^2G R MNL K collata] collatum V conlata CB sunt] est B^1 *om.* R ex B^2 *add.* membranis] menbranis G L K menbraneis M^1N qui] que N 21 bibliothecae] bibliotethecae V bibliotecae M bibliothece R NL bibliotheche K uenerabilis] uenerabili N patriarchii] patriarchi V R constiterunt] constiterant VP constiteř M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

40 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐκ τοῦ προσφωνητικοῦ τοῦ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Θεοδόσιον λόγου περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως, οὗ ἡ ἀρχή· *Τῆς μὲν ἐν ἀνθρώποις εὐκλείας*, ἔχουσα οὕτως·

Ὅλον οὖν ὅλῃ συνηνῶσθαί φαμεν τῇ καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπότητι τὸν ἐκ θεοῦ λόγον. οὐ γάρ που τὸ ἄμεινον ἐν ἡμῖν, τουτέστι ψυχήν, οὐδενὸς ἂν ἠξίωσε λόγου, μόνῃ δωρούμενος τῇ σαρκὶ τῆς ἐπιδημίας τοὺς πόνους· ἐπράττετο δὲ δι' ἄμφω καλῶς τῆς οἰκονομίας τὸ μυστήριον· προσεχρήσατο γὰρ καθάπερ ὀργάνῳ τῇ μὲν ἰδίᾳ σαρκὶ πρὸς τὰ σαρκὸς ἔργα τε καὶ ἀρρωστήματα φυσικὰ καὶ ὅσα μώμου μακράν, ψυχῇ δὲ αὖ τῇ ἰδίᾳ πρὸς τὰ ἀνθρώπινά τε καὶ ἀνυπαίτια πάθη. *πεινῆσαι* γὰρ λέγεται, *κόπους* τε ὑπενεγκεῖν τοὺς *ἐκ μακρῶν ὁδοιποριῶν*, πτοίας τε καὶ φόβους καὶ *λύπην* καὶ *ἀγωνίαν* καὶ τὸν ἐπὶ τῷ σταυρῷ θάνατον.

Ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον ἐν σώμασι τῆς ἁγίας τρίτης [συνόδου] ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον συνόδου τῆς βιβλιοθήκης τυγχάνον τοῦ ἐνταῦθα εὐαγοῦς πατριαρχείου, ἐν ᾧ φέρεται ὁ εἰρημένος προσφωνητικὸς λόγος, καὶ ἐστοίχησεν.

41 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῶν Θησαυρῶν λόγου τριακοστοῦ δευτέρου, ἔχουσα οὕτως·

Οὐ γὰρ δήπου μίαν εἶναι φυσικὴν τὴν ἐνέργειαν δώσομεν θεοῦ καὶ ποιήματος, ἵνα μήτε τὸ ποιηθὲν εἰς τὴν θείαν ἀναγάγωμεν οὐσίαν, μήτε μὴν τῆς θείας φύσεως τὸ ἐξαίρετον εἰς

---

9 cf. Mt. 4,2 cf. Joh. 4,6 10 cf. Lc. 22,43 – 44

---

4 – 11 Cyrillus Alex., or. ad Theodosium imp. de recta fide, c. 21, PG 76,1164 A 9 – B 8; ACO I 1,1 p. 55,14 – 21
19 – 350,2 Cyrillus Alex., thes. c. 32, PG 75,453 B 13 – C 5

MT

---

3 ἐν ἀνθρώποις] ἀνθρωπίνης M 4 ὅλον] ὅλην M 8 δὲ] δ' T 13 [συνόδου] MT
14 συνόδου *om.* M πατριαρχείου] πατριαρχίου T 18 τριακοστοῦ δευτέρου] λβ' T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

40 Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti Cyrilli ⟨archiepiscopi⟩ Alexandriae ex sermone prosphonetico (id est acclamatorio) ad Theodosium piissimum imperatorem de orthodoxa fide, cuius initium: *Gloria quidem quae est apud homines*, continens ita:

Totum igitur quod ex deo est uerbum toti quoadunatum aiemus humanitati quae in nobis est. neque enim quod in nobis est melius, id est animam, nulla ratione dignatus est, soli condonans carni labores aduentus, agebatur uero bene per utraque dispensationis sacramentum. usus est autem tamquam instrumento propria quidem carne ad opera carnis et naturales infirmitates et quaeque a uitio longe sunt, anima uero sua ad humanas et inuituperabiles aegrimonias. *aesurisse* enim dicitur, *labores* quoque sustenuisse *ex longis itineribus*, formidines et pauores et timores et *tristitiam* et *agoniam* atque mortem in cruce.

Quod testimonium collatum est cum libro membranatio sanctae tertiae Ephesenae prioris sinodi, qui est de bibliotheca huius uenerabilis patriarchii, in quo continetur predictus prosphoneticus (id est adclamatorius) sermo, et constitit.

41 Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem ex sermone tricessimo secundo Thesaurorum, continens ita:

Neque enim unam naturalem operationem dabimus dei et creaturae, ut neque id quod creatum est ad diuinam educamus essentiam, neque iterum id quod est diuinae naturae

---

VPG CBR MNL K

---

1 codice] quodice P^1 cyrilli ex alexandriae K^1 ἀρχιεπισκόπου = ⟨archiepiscopi⟩ *om.* VPG CBR MNL K 2 ex sermone] exermone P^1 prosphonetico] prosphonetqco C prosphoneticho L id est] .i. K acclamatorio] exclamatorio P^2 adclamatorio CBR N K adamatorio L ħ t̄ ¦ d R̄ C^2 *marg.* (habemus autem [tamen] ad romam?) imperatorem] imperatore N 3 orthodoxa] orthodoxe N initium] inicium G gloria P^1 *add.* (excellentia?) apud] aput P^1 C continens] contenens CB^1 *om.* L 4 deo] eo VPG C^2(!)R MNL toti] tot VPG MN K toDh C^2 (!) totum L quoadunatum] quodadunatum G coadunatum CBR ML K eoadunatum N aiemus] agimus C^1BG L^2 agemus C^2R NL^1 quae *om.* VPG C^2 (!) MNL K 5 nobis] nouis P^1 est dominus melius L^1 nulla] nullus C^1B nullam R ratione] rationem CBR 6 carni] carnali VP MNL K (li-la) labores] laboris B^1 labore MNL agebatur] aiebatur G bene] uene P dispensationis] dispinsationis C 7 autem tamquam] auctoritate tanquam L instrumento] instrumentum C^1 instrumentam R opera] operatio N 8 infirmitates] infirmitatis V quaeque] quoque L a uitio] oi.tio C^1 *ras.* ab initio C^2 *script. unc.* (!) MN inuitio R a uicio G abicio L sua] suas ML 9 inuituperabiles] inuituperabilis V inuctuparabiles C inuetuparaboles B aegrimonias] egremonias C egrimonias BR L K aesurisse] aesurise P^1 esurisse CBR MNL K esurissae G quoque] que C^1 sustenuisse] sustinuisse C^2B^2RG MN substinuisse L K 10 formidines] formidinis CBR et^1 C^2 *add. marg.* *om.* MNL pauores] pauoris CBR pauoresque] pauores quia R pauores K timores] timoris C^1B tristitiam] tristiciam VPG agoniam] agonium MN K atque] adque P^1 C 12 testimonium similiter collatum K collatum] conlatum CB membranatio] membrenatio C^1 membrenacio C^2 membranacio MNL K ephesenae] ephesinae CBR epherene N 13 sinodi] sidoni VP^1 synodi P^2 C^2(!) MNL sydoni G de *om.* CR bibliotheca] biblioteca P M bibliothece N bibliothecha K uenerabilis] uenerabili N patriarchii] patriarchi P^1 R predictus] praedictus C 14 prosphoneticus] prosphoneticos V prosponeticus PG prosphonaeticus G prosphoniticus CBR id] .id P *ras.* est] ÷ M adclamatorius] acclamatorius G adclamatoribus K 16 codice] quodice P ex sermone] exermone P^1 ex sermo G^1 tricessimo secundo] XXXII CBR L K tricesimo secundo G MN secundo *om.* N 17 continens] contenens C^1 18 dei] deo CBRG N et *om.* VP B MNL K creaturae] creatori C N creatori et BR^{1}G 19 ad] a B^1 educamus] aeducamus B^1 id *om.* V^1 MNL

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

τὸν τοῖς γεννητοῖς πρέποντα καταγάγωμεν τόπον. οἷς γὰρ ἡ ἐνέργεια καὶ ἡ δύναμις ἀπαραλλάκτως μία, τούτοις ἀνάγκη καὶ τὴν τοῦ εἴδους ἑνότητα σῴζεσθαι.
Ἥτις χρῆσις ὁμοίως ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον χαρτῷον τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ ἐνταῦθα εὐαγοῦς πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

42 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις Ἰουστινιανοῦ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως ἐκ τοῦ κατὰ Νεστοριανῶν καὶ Ἀκεφάλων λόγου, οὗ ἡ ἀρχή· *Τεκμήριον ἀκριβὲς τῆς εὐθείας καὶ μὴ τετραμμένης ὁδοῦ*, ἔχουσα οὕτως·

Ἀλλὰ δεῖ καὶ τὰ ἐφεξῆς εἰρημένα τῷ ἐν ἁγίοις εἰπεῖν Λέοντι καὶ τὰ παρὰ τούτων συκοφαντούμενα· εἰπόντος γὰρ αὐτοῦ, ὅτι „ἐνεργεῖ ἑκατέρα μορφὴ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ὅπερ ἴδιον ἔσχηκε, τοῦ μὲν λόγου κατεργαζομένου τοῦτο ὅπερ ἐστὶ τοῦ λόγου, τοῦ δὲ σώματος ἐκτελοῦντος ἅπερ ἐστὶ τοῦ σώματος. καὶ τὸ μὲν αὐτῶν διαλάμπει τοῖς θαύμασι, τὸ δὲ ταῖς ὕβρεσιν ὑποπέπτωκεν"· εὐθέως ἀναπηδῶσιν οἱ αἱρετικοὶ λέγοντες μὴ δεῖν διαφόρους λέγειν ἐνεργείας τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ μίαν εἶναι τὴν ἐνέργειαν, πάλιν καὶ τοῦτο κατὰ τὴν Ἀπολιναρίου βλασφημοῦντες μανίαν. πάντες γὰρ οἱ ἅγιοι πατέρες ὥσπερ τὸ πάθος καὶ τὴν ἀπάθειαν ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ πιστεύειν ἡμᾶς ἐδίδαξαν, οὕτως καὶ διαφόρους ἐνεργείας ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁμολογεῖν ἡμᾶς ἐξεπαίδευσαν. ἀμέλει τοι ὁ ἐν ἁγίοις Κύριλλος ἀπαγορεύων τοῖς μίαν εἶναι τὴν ἐνέργειαν λέγουσι θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος γράφει τάδε ἐν τῷ τριακοστῷ δευτέρῳ λόγῳ τοῦ Θησαυροῦ· „οὐ γὰρ δήπου μίαν εἶναι φυσικὴν τὴν ἐνέργειαν δώσομεν θεοῦ καὶ ποιήματος, ἵνα μήτε τὸ ποιηθὲν εἰς τὴν θείαν ἀναγάγωμεν οὐσίαν, μήτε μὴν τῆς θείας φύσεως τὸ ἐξαίρετον εἰς τὸν τοῖς γεννητοῖς πρέποντα καταγάγωμεν τόπον". καὶ ὁ ἐν ἁγίοις δὲ Ἀθανάσιος ἐν τῷ κατὰ Ἀρειανῶν τετάρτῳ λόγῳ γράφει τάδε· „ταῦτα

9 – 352,5 Iustinianus imp., adv. Nestorianos et Acephalos 10 – 13 cf. Leo papa, epist. 11,4 ad Flavianum, ACO II 1,1 p. 14,27 – 15,1 13 – 15 cf. Apollinarius Laod., ACO ser. II vol. I p. 320,38 – 39; 322,6; 322,16 – 17; 322,23 – 24 20 – 22 cf. Cyrillus Alex., thes. c. 32, PG 75,453 B 13 – C 3 23 – 352,5 cf. Athanasius, or. III 35 c. Arianos, PG 26,397 B 6 – C 1

MT

4 πατριαρχείου] πατριαρχίου T 9 ἀλλὰ δεῖ] ἀλλ' ἤδη T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

praecipuum ad locum qui creatis congruit deponamus. quorum igitur operatio et uirtus indifferenter una est, his necesse est et speciei unitatem seruari.
Quod testimonium similiter collatum est cum libro charthatio qui est bibliothecae huius uenerabilis patriarchii, et constitit.

42 Item relectum est ex eodem codicio testimonium Iustiniani piissimi imperatoris ex libro contra Nestorianos et Acephalos, cuius initium: *Argumentum scrupulosum ⟨rectae⟩ et non uertibilis uiae*, continens ita:

Sed oportet et quae subsequenter a sancto Leone dicta sunt loqui et quae ab istis calumniantur; dicente enim eo, quia „agit utraque forma cum alterius communione quod proprium habuit, uerbo scilicet operante quod uerbi est et carne exsequente quod carnis est. unum horum coruscat miraculis, aliud subcumbit iniuriis", statim assiliunt heretici dicentes non oportere diuersas dicere operationes, deitatis et humanitatis Christi, sed unam esse operationem, et hoc iterum secundum Apollenarii blasphemantes insaniam. omnes enim sancti patres sicut passionem et inpassibilitatem unius eiusdemque credere nos docuerunt, ita et diuersas operationes unius eiusdemque domini nostri Iesu Christi confiteri nos instruxerunt. praesertim sanctus Cyrillus refutans unam esse operationem, dicentes deitatis et humanitatis, scribit haec in tricessimo secundo libro Thesaurorum: „neque enim unam naturalem operationem dabimus dei et creaturae, ut neque id quod creatum est ad diuinam educamus essentiam, neque id quod est diuinae naturae precipuum ad locum qui creatis congruit deponamus". sed et sanctus Athanasius in libro quarto

VPG CBR MNL K

1 congruit] conuenit L 1–2 uirtus in indifferenter V 2 una est indifferenter K his] hiis R hic N specici] spei C¹BR seruari] seruare K¹ 3 collatum] conlatum CB est¹ *om.* N charthatio] cartatio P carthatio G carthacio C¹ cartacio C²R ML K chatacio N bibliothecae] bibleotheca V bibliotece P¹ biblioteca P² bibliotecae M 3–4 uenerabilis huius K 4 uenerabilis] uenerabili N patriarchii] patriarchi P¹R 6 codicio] codicello C¹B codice RG NL K imperatoris] imperatore V imperator P¹ imperatori N 7 nestorianos] nestaurianos C uestaurianos R et¹ *om.* N acephalos] acephanos V acaephalos P acefalos C accephalos K initium] inicium G argumentum] argumenti K scrupulosum] scrupolosum N ⟨rectae⟩ = εὐθείας] diuinae (θείας) VPG CBR MNL K et² *om.* CBR MNL K 8 uertibilis] inuertibilis V inuertibiles B continens] contenens B¹ 9 oportet] portet V¹ oportit C subsequenter *om.* K loqui subsequenter et K ab istis] habistis P¹ abbistis N 10 calumniantur] calumpniabantur G calumpniantur R N dicente] dicentem N quia] qui B L agit] ait P B utraque] ultraque C¹ communione] cummunione P comunione C 11 scilicet] silicet B¹ exsequente] exequente VP¹ R ML K 12 unum] u.num V *ras.* hunum P¹ coruscat] corruscat C K choruscat R aliud] aliut P¹ subcumbit] succumbit PG CB ML statim C² *marg.* assiliunt] acsiliunt V² assili.unt B *ras.* 13 oportere] oporteret N dicere diuersas CBRG 14 unam] humanam CBR MNL K apollenarii] appollenari V apollenari P apolinarii CBR apollinarii L appollinarii K blasphemantes] plasphemantes VP 15 omnes] omnis C sancti *om.* C¹B C² *add.* patres] patris V C¹ patres sancti sicut CB inpassibilitatem] impassibilitatem ML eiusdemque] ciudemque B¹ 15–16 credere … eiusdemque B² *add.* *om.* M 15–18 credere … secundo C² *add.* (3 lin.) B² *add.* 16 ita et in C²B²R diuersas] diuersis CR operationes] oprationes C² unius eiusdemque] uniusdemque B² 17 instruxerunt] instrucxerunt P 18 dicentes] dicens C¹BG dicentis R *om.* N tricessimo secundo] XXXII C²BR K tricesimo secundo G MN trigesimo secundo L 19 unam *om.* N dei] deo CBRG M ei N creaturae] creatore V NL K creatori M id] hic NL 20 educamus] aeducamus P¹G est² M *add.* 21 sed et *om.* MNL et *om.* R athanasius] atanasius P¹ B anathasius L quarto] IIII° K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ἀναγκαίως προεξητάσαμεν, ἵνα, ἐὰν ἴδωμεν αὐτὸν δι' ὀργάνου τοῦ ἰδίου σώματος θεϊκῶς τι πράττοντα ἢ λέγοντα, γινώσκομεν, ὅτι θεὸς ὢν ταῦτα ἐργάζεται· καὶ πάλιν ἐὰν ἴδωμεν αὐτὸν ἀνθρωπίνως λαλοῦντα ἢ πάσχοντα, μὴ ἀγνοῶμεν, ὅτι *σάρκα φορῶν γέγονεν ἄνθρωπος*, καὶ οὕτω ταῦτα ποιεῖ. ἑκάστου γὰρ τὸ ἔργον γινώσκοντες καὶ ἀμφότερα ἐξ ἑνὸς πραττόμενα βλέποντες ὀρθῶς πιστεύσομεν καὶ οὔποτε πλανηθησόμεθα". (Ἰδοὺ καὶ διὰ τῶν νῦν παρατεθειμένων ἡμῖν ἐκ τῶν ἁγίων πατέρων σαφῶς ἀποδέδεικται διαφόρους ἐνεργείας εἶναι τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ ἑνὸς κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦτο συμφώνως ἅπασι τοῖς πρὸ αὐτοῦ τὸν ἐν ἁγίοις διδάξαι Λέοντα).
Ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη ὁμοίως πρὸς βιβλίον ἐν σώμασι τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ ἐνταῦθα εὐαγοῦς πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

43 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἐν ἁγίοις Ἰουστινιανοῦ ἐκ τῆς πρὸς Ζώϊλον τὸν ἁγιώτατον πατριάρχην Ἀλεξανδρείας δογματικῆς ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· *Τοῖς γράμμασιν ἐντυχόντες*, ἔχουσα οὕτως·

Εἷς οὖν ἐστιν ὁ Χριστὸς οὐκ ἀνῃρημένης τῆς τῶν φύσεων διαφορᾶς διὰ τὴν ἄφραστον ἕνωσιν, λόγος νοούμενος καὶ ἄνθρωπος θεωρούμενος· οὔτε γὰρ ἡ ἕνωσις σύγχυσιν ἀπειργάσατο, οὔτε ἡ διαφορὰ τῶν ἐν αὐτῷ οὐσιῶν τομὴν εἶτ' οὖν διαίρεσιν ἐπιδέχεται. βλέποντες γὰρ τοῦ Χριστοῦ τὰ θαύματα κηρύττομεν αὐτοῦ τὴν θεότητα, ὁρῶντες αὐτοῦ τὰ πάθη οὐκ ἀρνούμεθα αὐτοῦ τὴν ἀνθρωπότητα. οὔτε τὰ θαύματα δίχα σαρκός, οὔτε τὰ πάθη χωρὶς τῆς θεότητος. καὶ ἔστι παράδοξον ὅτι αὐτὸς ἦν ὁ πάσχων καὶ μὴ πάσχων. πάσχων μέν, ὅτι τὸ ἴδιον αὐτοῦ ἔπασχε σῶμα καὶ ἐν αὐτῷ τῷ σώματι ἦν· μὴ πάσχων δέ, ὅτι φύσει θεὸς ὢν ὁ λόγος ἀπαθὴς ἦν. καὶ αὐτὸς μὲν ὁ ἀσώματος ἦν ἐν τῷ παθητῷ

---

3 – 4 cf. Joh. 1,14

15 – 356,4 Iustinianus imp., epist. dogm. ad Zoilum, PG 86,1145 D 1 – 1149 A 3 21 – 354,2 cf. Athanasius Alex., epist. ad Epict. 6, PG 26,1060 C 6 – 13 (gr.); ACO I 5 p. 327,15 – 19 (lat.)

MT

1 ἀναγκαίως] ἀνάγκη ὡς T 2 τι *om.* M γινώσκομεν] γινώσκωμεν MT 10 πατριαρχείου] πατριαρχίου T 13 ζώϊλον] ζωίλον M πατριάρχην] πάπα M 16 – 17 ἀπειργάσατο] ἀπεργάσατο T 19 οὔτε[1] δὲ τὰ M 19 – 20 οὔτε[2] δὲ τὰ M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

contra Arrianos haec scribit: „haec necessario praeexaminauimus, ut, si uiderimus eum per instrumentum propriae carnis diuine quid agentem siue loquentem, cognoscamus, quia deus exsistens haec operatur; et iterum, si uiderimus eum humane loqui uel pati, non ignoremus, quod *carnem* induens *factus est homo*, et sic haec facit. uniuscuiusque igitur opus noscentes et utraque ex uno agi uidentes recte credimus et numquam errauimus". (ecce et per ea, quae nunc sunt nobis ⟨ex⟩ sanctis patribus apposita, aperte demonstratum est diuersas operationes esse deitatis et humanitatis unius domini nostri Iesu Christi et hoc consone cum omnibus patribus qui antea fuerunt sanctum docuisse Leonem).

Quod testimonium similiter collatum est cum libro membranatio, qui est de bibliotheca huius uenerabilis patriarchii, et constitit.

43 Item relectum est ex eodem coditio testimonium eiusdem sanctae memoriae Iustiniani ex dogmatica epistula ad Zoillum sanctissimum patriarcham Alexandriae, cuius initium: *Litteras relegentes*, continens ita:

Unus igitur est Christus non perempta naturarum differentia propter ineffabilem unitionem, uerbum intellegendum et homo uidendus, quia neque unitio confusionem operata est neque differentia substantiarum quae in eo sunt sectionem uel diuisionem ammittit. uidentes quippe Christi miracula praedicamus eius deitatem, aspicientes eius passiones non negamus eius humanitatem. neque miracula absque carne neque passiones sine deitate. et est ammirabile, quia ipse erat qui patiebatur et non patiebatur. patiebatur quidem eo quod caro eius propria patiebatur et in ipso ⟨corpore⟩ qui patiebatur erat; qui non patiebatur, quia dum esset natura deus uerbum inpassibilis erat. et ipse quidem incorporeus

---

VPG CBR MNL K

---

1 arrianos] arrianus V arianos P scribit] scribis G¹ necessario] necesserio N praeexaminauimus] praeexaminiuimus V uiderimus] uideremus CB uidemus R 2 instrumentum] strumentum CB MN K diuine *om.* L quid] quod N K siue loquentem *om.* L siue] si V cognoscamus] cognuscamus C 3 exsistens] existens PG R MNL K uiderimus] uideremus CBR 4 sic] si M¹N haec] hac VG facit] faciat P¹ (ci-a) 5 et ex utraque G numquam] nunquam M 5–6 errauimus] erauimus G errabimus CR ericauimus ML (ω-ica) erigauimus N 6 ⟨ex⟩ = ἐκ] et VPG CBR MNL K (et-ex) aperte] aparte MNL 7 demonstratum] domonstratum C humanitatis] umanitatis V 8 iesu christi] yesu cristi K et] ut N antea] ante eum C¹B fuerunt *om.* L fuerant K sanctum] secundum NL docuisse] ducuisse P¹ 10 similiter *om.* V simul L collatum] conlatum CB membranatio] membranacio C²(!) MN menbranatio L K qui de bibliotheca est K bibliotheca] bibleotheca V biblioteca M bibliothecha K 11 uenerabilis] uenerabili N 13 coditio] quoditio P codicello CB codicio M codice RG NL K 14 dogmatica] domatica G epistula] epistola P BG zoillum] zoilum PG C MN roilum R zoilam L initium] inicium G 15 continens] contenens CB¹ ita *om.* N 16 perempta] peremptam VG C²(!) ML peremta P B² N perimpta B¹C¹ prompta K naturarum] natura C¹B RUM C² *add. script. unc.* differentia] differentiam G MNL 16–17 unitionem] unicionem G 17 intellegendum] intelligendum RG ML K unitio] unicio G 18 est *om.* N neque] nequae P differentia] differentias M sectionem] sestionem K² uel diuisionem *om.* N ammittit] ammitit P amittit RG admittit C¹B M 19 christi G *add.* eius¹] eiusdem N deitatem] deitatim B¹ aspicientes] aspitientes G passiones] passionem VPG 20 negamus] negemus M 21 et¹ *om.* K ammirabile] ammirabilem VP¹ admirabile CB ML quia ipse erat N *bis* erat et qui VPG (at-et) patiebatur¹] paciebatur V 21–23 et non ... patiebatur *om.* L 22 patiebatur¹] patebatur VP NL τῷ σώματι = ⟨corpore⟩ *om.* VPG CBR MNL K patiebatur²] patebatur VP N K qui²] quod VPG CB MNL K 23 dum] cum CBR (d-c) esset] etiam L inpassibilis] inpasibilis P impassibilis ML

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

σώματι· τὸ δὲ σῶμα εἶχεν ἐν ἑαυτῷ τὸν ἀπαθῆ λόγον ἀφανίζοντα τὰς ἀσθενείας αὐτοῦ τοῦ σώματος. „ἐνεργεῖ γὰρ ἑκατέρα μορφὴ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ὅπερ ἴδιον ἔσχηκε, τοῦ μὲν λόγου κατεργαζομένου τοῦτο ὅπερ ἐστὶ τοῦ λόγου, τοῦ δὲ σώματος ἐκτελοῦντος ἅπερ ἐστὶ τοῦ σώματος". τοῦτο γὰρ καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Κύριλλος ἐν τῷ τριακοστῷ δευτέρῳ λόγῳ τοῦ Θησαυροῦ διδάσκει τὴν πρὸς Ῥωμαίους ἑρμηνεύων ἐπιστολήν· „οὐ δήπου μίαν εἶναι φυσικὴν τὴν ἐνέργειαν δώσομεν θεοῦ καὶ ποιήματος, ἵνα μήτε τὸ ποιηθὲν εἰς τὴν θείαν ἀναγάγωμεν οὐσίαν, μήτε μὴν τῆς θείας φύσεως τὸ ἐξαίρετον εἰς τὸν τοῖς γεννητοῖς πρέποντα καταγάγωμεν τόπον". ὁ αὐτὸς δὲ ἅγιος πατὴρ καὶ ἐν τοῖς πρὸς Θεοδόσιον τὰ αὐτὰ ἡμᾶς ἐκδιδάσκει λέγων· „ὅλον ὅλῃ συνηνῶσθαί φαμεν τῇ καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπότητι τὸν ἐκ θεοῦ λόγον. οὐ γάρ που τὸ ἄμεινον ἐν ἡμῖν, τουτέστι ψυχήν, οὐδενὸς ἂν ἠξίωσε λόγου, μόνῃ δωρούμενος τῇ σαρκὶ τῆς ἐπιδημίας τοὺς πόνους. ἐπράττετο δὲ δι' ἀμφοῖν καλῶς τῆς οἰκονομίας τὸ μυστήριον. προσεχρήσατο δὲ καθάπερ ὀργάνῳ τῇ ἰδίᾳ σαρκὶ πρὸς τὰ σαρκὸς ἔργα τε καὶ ἀρρωστήματα φυσικὰ καὶ ὅσα μώμου μακράν, ψυχῇ δ' αὖ τῇ ἰδίᾳ πρὸς τὰ ἀνθρώπινά τε καὶ ἀνυπαίτια πάθη. *πεινῆσαι* γὰρ λέγεται *κόπους* δὲ ὑπενεγκεῖν τοὺς *ἐκ μακρῶν ὁδοιπορίων*, πτοίας τε καὶ φόβους καὶ *λύπην* καὶ *ἀγωνίαν* καὶ τὸν ἐπὶ τῷ σταυρῷ θάνατον". ἐπαναγκάζοντος γὰρ οὐδενὸς ἔθηκεν ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν ἰδίαν ψυχὴν ὑπὲρ ἡμῶν, *ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ*, σάρκα μὲν τὴν ἰδίαν τῆς ἁπάντων σαρκὸς ἀποτιννὺς ἀληθῶς δῶρον ἀντάξιον, ψυχὴν δ' αὖ ψυχῆς ἀντίλυτρον τῆς ἁπάντων ποιούμενος, εἰ καὶ ἀνεβίω πάλιν, ζωὴ κατὰ φύσιν ὑπάρχων ὡς θεός. οὐ γάρ τοι θέμις εἰπεῖν φθορᾷ μὲν δύνασθαι κρατεῖσθαί ποτε τὴν ἑνωθεῖσαν τῷ λόγῳ σάρκα, κάτοχον δὲ αὖ ταῖς *ᾅδου πύλαις* τὴν θείαν γενέσθαι ψυχήν· οὐκ *ἐγκατελείφθη* γὰρ *εἰς ᾅδου*, καθὰ καὶ ὁ θεσπέσιος ἔφη Πέτρος. οὐ γὰρ ἔστιν εἰπεῖν, ὡς τήν τε ἄληπτον παντελῶς καὶ ἀνάλωτον τῷ θανάτῳ φύσιν, τουτέστι τὴν θεότητα τοῦ μονογενοῦς, τῶν ὑπὸ χθόνα μυχῶν ἀνακεκομίσθαι φήσομεν. οὐ γὰρ ἂν ἠξιώθη τὸ χρῆμα θαύματος, εἰ μεμένηκεν *εἰς τὸν ᾅδην* ὁ ἐκ

14 cf. Mt. 4,2 14–15 cf. Joh. 4,6 15 cf. Lc. 22,43–44 17 Rom. 14,9 21 Mt. 16,18 Act. 2,27 24 Act. 2,27

2–4 cf. Leo papa, epist. 11,4 ad Flavianum, ACO II 1,1 p. 14,27–29 5–8 cf. Cyrillus Alex., thes. c. 32, PG 75,453 B 13–C 3 9–16 cf. Cyrillus Alex., or. ad Theodosium imp., ACO I 1,1 p. 55,14–24; p. 55,31–56,4; p. 72,3–5

MT

1 αὐτοῦ] αὐτῆς M 6 φυσικὴν] φησὶ γὰρ M τὸ] τό τε T 9 ἐκδιδάσκει] διδάσκει M 13 ὅσα μώμου] ὡς ἀμώμου T 13–14 δ' αὖ τῇ] δὲ αὐτῇ M 21 αὖ ταῖς] αὐταῖς M 23 ὑπὸ χθόνα] ὑποχθονίων M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

erat in corpore passibili; caro autem habebat in seipsa inpassibile uerbum exterminans ipsius corporis infirmitates. „operatur enim utraque forma cum alterius communione hoc quod proprium habuit, uerbo quidem operante quod uerbi est et carne exsequente quod carnis est“. hoc et sanctus Cyrillus in tricessimo secundo libro Thesaurorum docet epistulam ad ⟨Rom⟩anos explanans: „nec enim unam naturalem operationem dabimus esse dei et creaturae, ut neque id quod creatum est ad diuinam educamus essentiam, neque id quod est diuinae naturae praecipuum ad locum qui creatis congruit deponamus“. idem ipse uero sanctus pater et in his quae sunt ad Theodosium haec eadem nos edocet dicens: „totum quod ex deo est uerbum toti coadunatum aiemus humanitati quae in nobis est. neque enim quod in nobis est melius, id est animam, nullius rationem dignatus est, soli condonans carni aduentus labores, agebatur uero bene per utraque dispensationis sacramentum. usus est autem tamquam instrumento propria quidem carne ad opera carnis et infirmitates naturales et quaeque a uitio longe sunt, anima uero sua ad humanas et inuituperabiles aegrimonias. *esurisse* enim dicitur *laboresque* sustinuisse *ex longis itineribus*, pauores quoque et timores et *tristitiam* et *agoniam* et mortem in cruce“. nullo quippe cogente ex seipso posuit animam suam pro nobis, *ut et mortuorum et uiuorum dominetur*, carnem scilicet suam pro omnium carne persoluens uere donum condignum, animam quoque pro omnium anima uicem redemptionis faciens, quamquam et resurrexit iterum, uita naturaliter exsistens ut deus. nec enim fas est dicere a corruptione umquam posse teneri carnem, quae uerbo unita est, captamue fuisse *a portis inferni* illam diuinam animam, quia nec *derelictus est in inferno*, sicut ait et sacer Petrus, nec dixisse asserimus naturam illam, quae a morte penitus nec conprehenditur nec consumitur, id est deitatem unigeniti de infernalibus latebris eductam. non enim erat hoc ipsum ammiratione dignum,

---

VPG CBR MNL K

---

1 in corpore] in corporis V N K habebat] habeat K inpassibile] inpasibile P impassibile ML 2 infirmitates] infirmitatis V infirmitatem ML infirmitate N 3 quod¹ *om.* G exsequente] exequente VP¹G R MNL K 4 et] est VP¹ B tricessimo secundo] tricesimo secundo G MN XXXII CBR L K 5 epistulam] epistolam P BG ⟨rom⟩anos = ῥωμαίους] profanus V profanos P CBG probanos M prophanos R NL K unam *om.* MNL 6 neque¹] nequae P 7 diuinae] diuina V 8 ipse *om.* G uero] uerus CBR MNL K et *om.* K his] hiis R iis M quae sunt] querunt VP L K quanta erunt CB N quae antea erant G (s-r) 9 toti coadunatum] unico adunatum L aiemus] a...emus P¹ *ras.* (ageremus?) agimus CBR agemus G ML K acgeorum N 10 est¹ *om.* G est²] ÷ M rationem] ratione B¹ 11 labores] lauores VPG laboris MNL 11–12 sacramentum] sacramenta G 12 tamquam] tanquam L 13 infirmitates] infirmitatis VP¹ CB¹R N¹ uitio] uicio BG sua] suas MNL ad] ab L 14 aegrimonias] egremonias C egrimonias BR L K sustinuisse] sustenuisse CB substinuisse K longis] longuis VP² longinquis MNL 15 pauores quoque] pauoris quoque CBR pauoresque M pauoros quoque N timores] timoris CBR tristitiam] tristiciam RG mortem] morte V 16 ex seipso] exeipso P¹ mortuorum] morteorum V¹ 17 carnem] carne N *om.* L pro] per VPG carne] carnem VPG NL 18 animam] anima N pro omnium] proximum N anima] animam NL faciens] fatiens P¹ quamquam] quamque N 19 uita] uitam CB NL K exsistens] existens PG R MNL K fas] phas N umquam] unquam G ML 20 teneri] tenere P¹G quae uerbo] queruerbo N captamue] captam M captam uero K portis] portas C porta R diuinam] diuina N 21 animam] anima V quia] qui L¹ sacer] sacer... V *ras.* (sacerdos?) 22 penitus] paenitus CB poenitus M conprehenditur] comprehenditur P MNL conpraehenditur C consumitur] consumatur M¹ deitatem] deitate N 23 latebris] latebraes B¹ latebrais B² eductam] aeductam G ipsum] ipsam G ammiratione] amiracionem V ammirationem P admirationem CB² N admiratione B¹R ML K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

θεοῦ λόγος, τῇ τῆς θεότητος ἐνεργείᾳ τε καὶ φύσει παραδόξως τε καὶ ὑπὲρ λόγον πληρῶν τὰ πάντα καὶ τοῖς πᾶσιν ἐπιδημῶν. εἶτα προϊὼν τῷ λόγῳ ταῦτα πάλιν φησίν· „ἀνθρώπινον μὲν τὸ τεθνάναι πάθος, ἐνέργημα δὲ θεϊκὸν τὸ ἀναβιῶναι δεικνύς, ἃ δι' ἀμφοῖν γνωρίζεται, καθ' ἡμᾶς τε ἅμα καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς ὡς θεός." (ὁρᾷς, ὅπως ὁ σεβάσμιος οὗτος πατὴρ τὰς τῶν δύο φύσεων ἐνεργείας ἐπὶ τῆς μιᾶς ὑποστάσεως ἤτοι τοῦ ἑνὸς προσώπου Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν παραδίδωσιν;)

44 Καὶ μετ' ὀλίγα·

Εἶτα δι' ἡμᾶς ἄνθρωπος γενόμενος ὁρατὸς καὶ ψηλαφητὸς γέγονε καὶ διὰ τῶν θείων τε καὶ ἀνθρωπίνων ἐνεργειῶν φανερωθεὶς ὑπάρχειν ἐν θεότητι καὶ ἀνθρωπότητι δέδωκεν ἡμῖν γινώσκειν, ὅτι ἐν οἷς ἐγνώσθη ἐξ αὐτῶν καὶ συνίσταται. οὕτω γὰρ καὶ οἱ ἅγιοι πατέρες ἀμφοτέρας τὰς φωνὰς ὁμολογοῦντες, τουτέστιν ἐν θεότητι καὶ ἀνθρωπότητι καὶ τὴν ἐκ θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος, δι' ἑκατέρας αὐτῶν τὸ ἀσύγχυτόν τε καὶ ἀδιαίρετον τῆς οἰκονομίας *τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ* παραδιδόασιν.

Αἵτινες δύο χρήσεις ἀντεβλήθησαν ὡσαύτως πρὸς βιβλίον ἐν σώμασι τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ ἐνταῦθα εὐαγοῦς πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησαν.

45 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ ἐν ἁγίοις Ἐφραιμίου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας ἐξ ἧς ἐποιήσατο ἀπολογίας ὑπὲρ τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου καὶ τοῦ Τόμου τοῦ ἁγίου Λέοντος ἀπὸ κεφαλαίου πεντηκοστοῦ ἕκτου, οὗ ἡ ἀρχή· *Ὅτι οὐκ ἀνελλιπῶς ἐφύλαττεν ἡ σάρξ*, ἔχουσα οὕτως·

Εἰπὲ δὲ ἡμῖν, ὦ τᾶν, πάσης ⟨τῆς⟩ ἀντιπαθείας ἀκέραιον φυλάττων σου τὴν διάνοιαν, ἣν ποτε καιρὸς ἀπὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως, ὅτε ὁ σεσαρκωμένος λόγος θεὸς οὐκ εἶχε τελείαν

---

14 Tit. 2,13

---

9 – 14 Iustinianus imp., epist dogm. ad Zoilum, PG 86,1149 A 3 – 12 9 cf. Gregorius Nyss., p. 342,22 22 – 358,17 Ephraem Ant., apologia concilii Chalc., PG 86,2104 C 14 – 2105 C 1

MT

---

3 τεθνάναι] θνάναι M 16 πατριαρχείου] πατριαρχίου T 18 ἐν ἁγίοις] ἁγίου M 20 πεντηκοστοῦ ἕκτου] νς' T 22 ⟨τῆς⟩ *om.* MT 23 ὁ σεσαρκωμένος] ὡς ἐσαρκωμένος T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

si remansisset *in inferno* uerbum quod ex deo est, quod deitatis operatione atque natura ammirabiliter et ultra ⟨rati⟩onem implet omnia, dum quando et omnibus adpropinquet.

dehinc procedente sermone haec iterum ait „humanam quidem passionem mori, operationem autem diuinam reuiuescere demonstrans, quae per utraque cognoscuntur, secundum nos scilicet simul et ultra nos sicut deus." (cernis, quomodo hic uenerabilis pater duarum naturarum operationes in una subsistentia siue una persona Christi dei nostri tradidit?)

44 Et post pauca:

Deinde propter nos homo factus uisibilis et palpabilis factus est, et per diuinas atque humanas operationes exsistere demonstratus in deitate et humanitate dedit nobis cognoscere, quia in quibus est agnitus ex his et subsistit. sic enim et sancti patres utrasque uoces confitendo, id est quod in deitate et humanitate et quod ex deitate et humanitate, per utramque eorum inconfusam atque indiuisam dispensationem *magni dei et saluatoris nostri Iesu Christi* tradiderunt.

Quae dua testimonia collata sunt similiter ad librum menbranatium, qui est de bibliotheca uenerabilis huius patriarchii, et constiterunt.

45 Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti Euphremii archiepiscopi Antiochiae ex satisfactione, quam fecit pro Chalcedonensi concilio et Thomo sancti Leonis, capitulo quinquagissimo sexto, cuius initium est: *Quoniam non indiminute conseruabat caro*, continens ita:

Dicito nobis, o tu, ab omni aduersitate sinceram custodiens mentem tuam, erat aliquando tempus ab incarnatione, quando incarnatus uerbum deus non habuit perfectam

---

VPG CBR MNL K

---

1 inferno] infernum CBR atque] adque VP¹ natura] naturae V 2 ammirabiliter] amirabiliter V C admirabiliter M K λόγον = ⟨rati⟩onem] sermonem VPG CBR MNL K et in omnibus V adpropinquet] adpropinqet P¹ appropinquat G N appropinquet R ML K 4 reuiuescere] reuibescere V reuiuiscere CBR M cognoscuntur] cognuscuntur V C 5 cernis *om.* K uenerabilis] unerabili N 6 una] suna K¹ subsistentia] substantia G ML 7 tradidit] tradedit CB¹ 10 factus] fatus M factus est uisibilis CBRG L uisibilis ... est *om.* L atque] adque P¹ 11 humanas] umanes V exsistere] existere RG MNL demonstratus] demonstratur M et *om.* K 11 – 12 cognoscere] cognuscere V C¹ 12 quia] uia P¹ uias P² agnitus] agnitis C¹R 13 confitendo] confidendo VP¹G CBR MNL K humanitate¹] humanite V *bis* et² ... humanitate *om.* RG 14 utramque] utram M¹ utraque N eorum] earum C¹B atque] adque VP¹ indiuisam] diuisam NL et *om.* CBR 16 dua] duo RG MNL K collata] acollata V conlata CB similiter collata sunt K librum] libro P¹ menbranatium] membranatium PG C¹ menbranacium C² L K membranachium N de *om.* N bibliotheca] biblioteca M bibliotecha K 17 uenerabilis] uenerabili N huius uenerabilis MNL constiterunt] constitit P² 19 relectum] relictum C¹ codice] quodice P euphremii] eophremii CR eophremi B eufromii G euphremi M¹ eufremii K antiochiae] anthociae V anthiochie L 20 ex] et VP¹G de P² satisfactione] sans factione N chalcedonensi] calcedonense CBR M K calcedone N calchedonense L thomo] tomo C² NL thyomo R 21 quinquagissimo sexto] quinquagisimo sexto P quinquagesimo sexto G N LVI CBR ML K initium] inicium VG est *om.* G non *om.* B indiminute] indimminutae P indimminute G indiminutae C 22 continens] contenens CB¹ 23 o tu ab omni] o tua homini N omni] omne CB¹ sinceram] senceram C¹ custodiens] custodens C¹B¹

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἔμψυχον σάρκα; ἢ ἐπειδὴ ἐπέζευσεν ἐπάνω τῶν κυμάτων *τῆς θαλάσσης*, οὐκ ἐφύλαττον οἱ πόδες τὸ ἰδίωμα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως; ἀλλ', ὦ βέλτιστε, ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει τὰ ὑπὲρ φύσιν ἔπραττε Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν, οὐκ ἀνῃρημένης ἢ ἀφανισθείσης τῆς ἀνθρωπίνης ἰδίας αὐτοῦ σαρκός, κἂν αὐτῆς δὲ τῆς ἐνεργείας ἡ ἰδέα πείσῃ σε τὴν σάρκα ἐπὶ τῆς ἰδίας μεμενηκέναι φύσεως ὁμολογῆσαι. τὸ γὰρ πεζεύειν καὶ ποσὶ πεζεύειν, εἰ μὴ κατὰ φαντασίαν ἐγένετο, πρόδηλον ὅτι ποδῶν ἐστιν ἐνέργεια τῆς ἡμετέρας φύσεως, ὥστε αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς ἐνεργείας βοᾷ τὴν τῆς σαρκὸς ἐπὶ τῶν ἀρχαίων μέτρων φυλακήν. καὶ τὴν τοιαύτην πορείαν πάντες σωματικήν τε καὶ αἰσθητικὴν λέγουσι, τὸ δὲ *ἐπὶ τῆς θαλάσσης* πεζεύειν, τοῦτο τῆς θεότητος ὑπῆρχε διὰ σαρκὸς ἀνθρωπίνης ἐνεργούσης. εἰ μὲν οὖν γυμνῇ τῇ σαρκὶ τὴν ἐνέργειαν ἐλέγομεν γίνεσθαι τοῦ γεγονότος, ἄπορος ἦν ὁ λογισμός, καθάπερ καὶ εἰ μόνῃ τῇ θεότητι βαδίζειν ἀνετίθεμεν, πορείαν ὑποτιθέμενοι καὶ πεζεύειν ὁμολογοῦντες. νῦν δὲ σεσαρκωμένον θεὸν λόγον ἐνηργηκέναι τὴν τοιαύτην ἐνέργειαν ὁμολογοῦντες τὰ μὲν ἀκολούθως φαμὲν πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς γεγενῆσθαι φύσιν, τὰ δὲ διὰ τὴν τῆς θεότητος ὑπερφυᾶ φύσιν, ὥστε καὶ ἐνταῦθα δύο ἐνεργείαι. οὐκ ἐπειδὴ δὲ εἶχε τὸ θεοπρεπές, μηνύοντος τοῦ θεοῦ λόγου τὴν καθ' ὑπόστασιν ἕνωσιν, ἡ ἐνέργεια παρὰ τοῦτο τολμητέον εἰπεῖν, ὡς ἡ σὰρξ οὐκ ἀνελλιπὴς ἦν ἐν τοῖς οἰκείοις ἰδιώμασιν, ἀλλ' ἐλλιπής τε καὶ εὐτελὴς ὑπῆρχε· ταυτὸν δὲ εἰπεῖν χείρων ἢ ἀνούσιος παντελῶς.

1 cf. Mt. 14,25 – 26 9 cf. Mt. 14,25 – 26

MT

1 ἡ *om.* M ἐπέζευσεν] ἐπέζευεν MT 5 ἰδίας] οἰκείας M 15 ἡ ἐνέργεια] ἡ ἐνέργειαν M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

suam animatam carnem? aut quia pedester ibat super fluctus *maris*, non conseruabant pedes proprietatem humanae naturae? sed, o optime, in natura humana ultra naturam operabatur Christus deus noster, non perempta uel extincta humana propria sui carne, saltem ipsius operationis effigies suadeat tibi confiteri, quod caro in propria natura permansit. nam ambulare et pedibus ambulare, nisi secundum fantasiam fiebat, liquet quod pedum est operatio ipsius nostrae naturae, et utique ipsa species operationis exclamat in pristinis mensuris carnem fuisse seruatam. et huiusmodi gressum omnes corporalem ac sensibilem dicunt, ambulare autem *super mare* hoc deitatis erat per humanam carnem operantis. si igitur nuda carne operationem diceremus fieri ΤΟΥ ΓΕΓΟΝΟΤΟϹ rei gestae, caligaret intellegentia, quemadmodum si etiam soli deitate hunc ambulatum deputaremus, incessum ΥΠΟΤΙΘΕΜΕΝΟΙ ascribentes et ambulare profitentes. nunc autem incarnatum deum uerbum operatum fuisse huiusmodi operationem confitentes quaedam quidem ad naturae carnem consequenter aiemus facta fuisse, quaedam uero propter deitatis praecelsam naturam; ergo et hic due sunt operationes. neque enim eo quod habuit quod deo deceat, annuntiante deo uerbo subsistentialem unitionem, haec operatio, ob hoc praesumendum est dicere, quod caro non erat deminuta in suis proprietatibus, sed indiminuta et perfecta erat: hoc idemque est dicere [peior] deterior uel quasi penitus non exsistens.

VPG CBR MNL K

---

1 suam *om.* G animatam] animitam V antmatam G animantam N pedester ibat] pedes tribat V¹ pedesterribat P¹ pedes terrebat P² super] supter VP 2 proprietatem] propietatem P 3 optime] optime VG RG L natura] hatura M¹ humana] humanea V naturam] naturame V natura N 3 operabatur] operatur K noster] inter L perempta] peremta P¹ perimpta C¹B¹R peremptam M uel M *add.* extincta] extinta G K extinctam M humana] humanam M propria] propra M¹ 3–4 sui ... propria *om.* K 3 sui] sua C¹B carne] carnem MN 4 saltem] saltim C¹BG N effigies] efigies C effugies B N suadeat] suadet B¹ saudebat G suedebat N natura] naturae VG natur P¹ *om.* L 5 et *om.* C¹B ambulare] super mare C¹ supra mare B abulare R ambularei G nisi] non K fantasiam] phantasiam G NL K liquet] licet N 6 operatio] operti.m P¹ ras. et utique = ὥστε (et-ut) species] spes CBR (*cf.* 351,2) speties K exclamat] exclamauit K 7 mensuris] naturis B fuisse carnem N seruatam] seruantaem V¹ corporalem] corpolalem N 7–8 ac sensibilem] ascensibilem B 8 deitatis] deitates B erat *om.* L 9 nuda] .uda V¹ *ras.* nudare N¹ carne] carnis B operationem] operantionem V (*cf.* 359,10) operationi R fieri *om.* N ΤΟΥ ΓΕΓΟΝΟΤΟϹ] ΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΟϹ V K ΤΟΥΥΕΡΟΝΤΟϹ P CB ML coytepontoc R ΤΟΥ ΓΕΝΟΝΤΟϹ G ΤΟΥ ΙΕΡΝΙΟϹ N 10 caligaret] calicaret V caliginaret P² intellegentia] intelligentia RG M K intelligentiam NL etiam] pro C¹B etiam C² *script. unc.* soli] solae M deitate] deitati CB² MNL K ambulatum] ambulantum V¹ (*cf.* 359,9) 11 incessum] incensum CR (s-n) ΥΠΟΤΙΘΕΜΕΝΟΙ] ΝΟΤΙΘΕΝΕΝΟΙ V ΠΟΤΙΘΕΜΕΝΟΙ P BG M K ΠΟΤΙΙΕΕΜΕΝΙ C noticemeni R ΠΟΙΙΕΕΝΕΝΟΙ N ΠΟΤΙΘΕΝΟΙ L ascribentes] ascribentis V adscribentes CR MN K adretribuentes B adscribens L profitentes] proficientes R 12 operationem] quae rationem MNL (ope-que) quidem P² *add.* 13 aiemus] agimus CBR aienus N 14 ὥστε = ergo due] duae P² BG M 15 deceat] doceat L annuntiante] annon. .ante P¹ *ras.* adnuntiante CB N adnuntiate G subsistentialem] subsistintialem B¹ unitionem] unicionem G 16 deminuta] deminutta R diminuta G L indiminuta] diminuta VP² M iminuta P¹ deminuta NL K 17 idemque] emdemque V¹ est *om.* B χείρων = [peior] deterior VPG CBR MNL K deterior] deteriour V¹ quasi] quam si VG CBR NL K penitus] paenitus B exsistens] inexistens V¹ G R K inexsistens V² existens I¹ MNL

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

46 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἀπὸ κεφαλαίου ἑξηκοστοῦ τετάρτου, ἔχουσα οὕτως·

Παραφέρει ὁ γραμματικὸς ἐκ τοῦ λόγου τοῦ περὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας ἤγουν ἐπιφανείας τοῦ θεοῦ λόγου τὸν μέγαν Ἀθανάσιον ἐκ γραφικῶν ἀποδείξεων λέγοντα οὕτως· „ὅταν λέγῃ· *πάτερ, εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο. πλὴν μὴ τὸ ἐμὸν θέλημα γένηται, ἀλλὰ τὸ σόν. τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής*, δύο θελήματα ἐνταῦθα δείκνυσι, τὸ μὲν ἀνθρώπινον, ὅπερ ἐστι τῆς σαρκός, τὸ δὲ θεϊκόν· καὶ τὸ μὲν ἀνθρώπινον διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς παραιτεῖται τὸ πάθος, τὸ δὲ θεϊκὸν αὐτοῦ *πρόθυμον*." ἀπόκρινε οὖν ἡμῖν, δέχῃ ταύτην τὴν ῥῆσιν καὶ προσίῃ ὡς καλῶς ἔχουσαν καὶ ὡς εἰπεῖν ἐξ αὐτῆς τῆς ἀληθείας προελθοῦσαν, ἢ ὡς ψευδῆ τινα καὶ ἀλλόκοτον ἀποστρέφῃ; ἀλλ' οὐκ ἂν φαίης διαψεύδεσθαι τὸν μέγαν Ἀθανάσιον; καὶ πῶς „δύο θελήματα" παραδεχόμενος λέγοντα τὸν ἅγιον ἀκόλουθα ἔτι λέξεις σεαυτῷ, φάσκων „τοὺς δύο φύσεις ἐν τῇ μιᾷ ὑποστάσει λέγοντας διατέμνειν τὸν Ἐμμανουήλ;" πρόδηλον γάρ, ὡς ὅπου δύο θελήματα, ὧν τὸ μὲν *πρόθυμον* καὶ ἀνδρεῖον, τὸ δὲ ἀσθενές, καὶ διάφοροι φύσεις ὑπάρχουσι τοῦ ἑνός. μίαν γὰρ φύσιν καὶ τὴν αὐτὴν *πρόθυμόν* τε εἶναι καὶ ἀνδρείαν καὶ ἀσθενῆ λέγεσθαί τε καὶ εἶναι καθ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν χρόνον οὐδεὶς ἂν εἰπεῖν ἢ ἀναπλάσασθαι τολμήσοι· τὰ γὰρ ἐναντία μίαν καὶ τὴν αὐτὴν φύσιν ἔχειν τε καὶ κεκτῆσθαι τῶν ἀμηχάνων ἐστί. συνάγεται τοίνυν, ὡς εἷς καὶ ὁ αὐτὸς οὐ κατὰ τὴν αὐτὴν φύσιν *πρόθυμός* τε καὶ ἀνδρεῖος ἐστι καὶ ἀσθενής, ἀλλὰ καθ' ἑτέραν μὲν τὸ τῆς ἀνδρείας διεφαίνετο, καθ' ἑτέραν

5 Mt. 26,39 5 – 6 Lc. 22,42 6 Mt. 26,41 14 – 15 Mt. 26,41

3 – 362,2 Ephraem Ant., apologia concilii Chalc. cap. 64 5 – 9 cf. Ps.-Athanasius, de incarn. et c. Arianos, p. 298,9 – 13 12 – 13 cf. Themestius diac. Alex., ACO ser. II vol. I p. 328,4

MT

1 – 2 ἑξηκοστοῦ τετάρτου] ξδ' T 4 μέγαν] μὲν γὰρ T 5 τοῦτο τὸ ποτήριον M 8 διὰ τὴν] δι' M 9 ἀπόκρινε] ἀπόκριναι T 17 τολμήσοι] τολμήσῃ T 18 αὐτὴν] ἀγνὴν M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

46 Item relectum est ex eodem codicio testimonium eiusdem ex capitulo sexagissimo quarto, continens ita:

Defert ille grammaticus ex sermone de incarnationis dispensatione siue apparitionis dei uerbi magnum Athanasium ex scripturarum approbationibus dicentem ita: „quando dicit: *pater, si possibile est, transeat a me calix iste. uerumtamen non mea uoluntas fiat, sed tua. spiritus quidem prumptus est, caro autem infirma*, duas uoluntates hic ostendit, hanc quidem humanam quae est carnis, hanc autem diuinam; humana ergo propter infirmitatem carnis recusabat passiones, diuina autem eius *prompta*." responde ergo nobis, suscipis hoc dictum et acquiescis tamquam certe habens et, ut dicam, ex ipsa ueritate procedens, an uelut mendacem quandam et uariam auersaris? sed non utique faueris mentitum fuisse magnum Athanasium? et quomodo „duas uoluntates" hunc sanctum dicentem suscipiens consequentia rursus tibi ipsi dices, asserens „eos qui duas naturas in una subsistentia dicunt diuidere Emmanuel?" manifeste quippe est, quia ubi duae sunt uoluntates, quarum haec *prompta* et fortis, illa uero infirma, diuersae quoque naturae exsistunt unius. unam igitur eandemque naturam *promptam* et fortem infirmam quoque dici et esse in uno eodemque tempore nullus utique dicere aut fingere audebit; contraria quippe unam eandemque naturam habere atque possidere inpossibile est. colligitur itaque, quod unus idemque non secundum eandem naturam *promptus* et fortis est atque infirmus, sed secundum alteram quidem quod fortitudinis erat apparebat, secundum alteram uero

---

VPG CBR MNL K

---

1 codicio] coditio P¹ codicello CBR codice G K testimonium] testimonio VP¹ NL capitulo] caputulo M sexagissimo quarto] sexagessimo quarto P² sexagesimo quarto G N LXIIII CBR M²L K LXIII M¹ 2 continens] contenens CB¹ 3 defert] deferr V defer P MNL K ille] illa N grammaticus] gramaticus CBR grammatici L ex sermone] exermone P¹ de incarnationis] deindecarnationis V incarnationis] incarnationes P¹ dispensatione] dispensationis V dispensationes B¹ dispensatione siue apparitionis *om.* CR siue] siu L apparitionis] apperitionis B¹ apparitione G K (?) 4 uerbi] uerbum NL ex scripturarum] excripturarum P approbationibus] approbationis VPG adprobationibus CB apparitionibus K dicentem] dicente G L dicenta N quando] quanto V¹ 5 possibile] possibili V B¹ uoluntas] uolontas C 5 – 6 sed tua fiat M K 6 prumptus] prumtus P promptus RG M promtus NL K est *om.* B L K uoluntates] uolontates C² τὸ = hanc VPG CBR MNL K (*cf.* 269,25; 299,12) 6 – 7 hanc unam quidem VPG 7 humanam] humana N autem] quidem R humana] humanam N 8 recusabat passiones *om.* K τὸ πάθος = passiones] passionis CBR passaones G¹ diuina] diuini V¹ prompta] prumpta CB 9 acquiescis] aquiescis V adquiescis CBG MN quod quiescis R καλῶς = certe] certa V ueritate] uoluntate C¹BR uolontate C² (!) 10 uelut] uelud K τινα = quandam] quadam CBR et *om.* M uariam = ἀλλόκοτον (absurdum – ποίκιλον) auersaris] auersans R aduersariis G aduersaris MNL faueris] faberis VP¹ fatieris N 11 mentitum] mentium B¹ N magnum sanctum athanasium N athanasium] anathanarium VP (t-n, r-s) anathanasium G uoluntates] uolontates C 12 consequentia] consequentiam K rursus] rusus G ipsi] ipsis N dices] dicens CBR dicis G asserens] adserens CB eos *om.* N 13 dicunt] dicut V emmanuel] emmanuhel CB MN K² manifeste] manifestae VP¹ manifestum M ubi] tibi L sunt] fuerunt G¹ 14 uoluntates] uolontates C prompta] prumpta CB uero] non K diuersae quoque] diuersaeque CBR 15 exsistunt] existunt PG R MNL K etsistunt C eandemque] eademque V promptam] prumptam CB infirmam] infirma K 15 – 16 quoque et dici VPG 16 et esse M *add.* utique] itemque P¹ utiquea G itaque P² MNL (u-i) contraria] contrariam M K 17 naturam] naturae V atque] adque VP¹ C possidere] posidere V¹ inpossibile] impossibile ML colligitur] collegitur C¹ 18 eandem] eadem VP¹ N K eamdem BR naturam] naturum VP (a-u) promptus] prumptus CB atque] adque VP 19 alteram] ateram K apparebat] apperebat P

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

δὲ τὸ τῆς ἀσθενείας ἠλέγχετο, ὥστε διὰ πάντων καὶ ἐξ ὧν ὁ ἅγιος ἀπεφήνατο κατάδηλον γίνεται τοῦ δύο φύσεις ἔχειν τὸν δεσπότην Χριστόν, ἐν αἷς ὑπάρχει τε καὶ γνωρίζεται. Αἵτινες χρήσεις ⟨ὡσαύτως⟩ ἀντεβλήθησαν πρὸς βιβλίον χαρτῷον προσενεχθὲν ἐκ μέρους τῶν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ ἐστοίχησεν.

Καὶ ἀναστὰς Θεοφάνης ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τῆς μονῆς τῶν Βαίων εἶπεν·

Ἀναφέρω τῇ τε ὑμετέρᾳ εὐσεβείᾳ καὶ τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ, ὡς Ἐφραίμιος οὗτος, οὗτινος αἱ χρήσεις ἀρτίως ἀνεγνώσθησαν, πατριάρχης γέγονεν Ἀντιοχείας· ἀναφέρεται δὲ οὗτος καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας; Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν·

Ἀληθῶς ἐπιστάμεθα τὸν αὐτὸν ἐν ἁγίοις Ἐφραίμιον ἐν τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις ἀναφέρεσθαι μετὰ τῶν ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων.

47 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ ἐν ἁγίοις Ἀναστασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας, ἐξ ἧς ἐποιήσατο ἀπολογίας ὑπὲρ τοῦ Τόμου τοῦ ἁγίου Λέοντος κεφαλαίου ἑβδόμου, οὗ ἡ ἀρχή· *Εἴ τις μέμνηται τῶν ὀλίγῳ πρόσθεν ἡμῖν*, ἔχουσα οὕτως·

Εἰ δι' ὧν αὐτὸν γνωρίζεσθαι θεὸν ἐχρῆν θεϊκῶς ἐνήργει, ἀφ' ὧν δὲ καὶ ἀναγκαῖον ἦν ἄνθρωπον ὄντως ὁρᾶσθαι, ἀνθρωπίνως εἰργάζετο, ἑτέρα μέν ἐστι πάντως τῆς θείας φύσεως, ἑτέρα δὲ τῆς ἀνθρωπίνης ἡ ἐνέργεια, καὶ εἴ ἐστιν ἑτέρα καὶ ἑτέρα, ὥσπερ οὖν ⟨καὶ⟩ ἐστί, τοῦ χάριν τις ἐγκαλεῖται περὶ ἑτέρας καὶ ἑτέρας ἑκατέραν λέγων μορφήν; ἀνάγκη γάρ, ὡς φησι Κύριλλος, *„ἀποδιδόναι θεῷ τὰ θεῷ* χρεωστούμενα καὶ τῇ ἀνθρωπότητι αὐτοῦ τὰ αὐτῇ ὀφείλοντα". οὐ ταὐτὰ δὲ τυγχάνει ἀμφότερα, ἐπεὶ προσφόρως οὐκ ἀπονέμεται, τῷ ἑνὶ μέντοι προσάγεται πάντως ἑκάτερα. εἷς γὰρ ἦν καὶ ἔστι καὶ διαφόρως ἐνεργῶν διὰ

22 Mt. 22,21

18 – 364,9 Anastasius Ant., apologia Tomi Leonis 18 – 24 cf. ACO ser. II vol. I p. 436 (Nr. 81) 22 – 23 cf. Cyrillus Alex., thes. c. 23, PG 75,389 A

MT

3 similiter = ⟨ὡσαύτως⟩ *om.* MT 6 τῆς *om.* M τῶν *om.* MT 9 ἀρτίως αἱ χρήσεις T 17 ἑβδόμου] ξ' T 20 εἴ = ⟨καὶ⟩ *om.* MT 23 ταὐτὰ] ταῦτα T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

quod erat infirmitatis pandebatur, ac per hoc undique et ex his quae sanctus asseruit manifestum fit, quod duas naturas habeat dominus Christus, in quibus et est et agnoscitur. Quae testimonia collata sunt similiter cum libro cartatio prolatum a parte apostolicae sedis antiquae Romae, et constitit.

Et surgens Theophanes deo amabilis presbiter et abbas monasterii Baiarum dixit:

Suggero pietati uestrae et sanctae atque uniuersali sinodo, quod Eufremius hic, cuius testimonia modo relecta sunt, patriarcha erat Antiochiae, et recitatur in sacris dipticis sanctae quae hic est magnae ecclesiae?

Sancta synodus dixit:

Ueraciter scimus eundem sanctae memoriae Euphremium in sacris dipticis recitari cum sanctis et probabilibus patribus.

47 Item relectum est ex eodem codicio testimonium sanctissimi Anastasii archiepiscopi Antiochiae ex satisfactione, quam fecit pro Tomo sancti Leonis capitulo septimo, cuius initium: *Si quis meminit quae paulo ante nobis*, continens ita:

Si per quae nosse eum deum [deus] oportuerat diuinae operari, ex quibus uero ⟨et⟩ necessarium erat hominem eum uere uideri, humane operabatur, altera profecto est diuinae naturae operatio, altera uero humanae. et si est altera et altera, sicuti et est, quam ob causam quisquam accusatur de altera et altera utramque dicens formam? necesse est quippe, sicut ait Cyrillus, „*reddere deo quae deo sunt* deuita et humanitati quae ei perdebentur". non autem eadem ipsa exsistunt utraque, quoniam oportune non adtribuitur, attamen uni deferuntur per omnia utraque. unus uero erat et est qui et differenter operatur

VPG CBR MNL K

1 ac] hac P^1 διὰ πάντων = per hoc undique asseruit] aseruit V^1 adseruit CB deseruit R 2 fit] sit MN est L γνωρίζεται = agnoscitur 3 collata] conlata CB similiter collata sunt K cartatio] chartatio P R carthatio G chartacio CB MNL cartacio K a parte] apaerte V aperte C *om.* G 4 romae] romanae CR ἐστοίχησεν = constitit (!) 6 theophanes] theopanes V theofanes CR theophanius M monasterii] monastirii C monasterie N baiarum] baitarum N 7 pietati] piaetate V^1 atque] adque P atquae B sinodo] synodo PG R MNL K quod eufremius] quae duo euphemius M^1 quod duo euphremius M^2 quae duo phremius N que duo fremius L eufremius] eophremius CR eosfremius B^1 eofremius B^2 8 antiochiae] anthiociae V antiociae P recitatur] recatatur V recusatur CBR recitatus L dipticis] diptycis G^1 diptychis G^2 dypticis MNL diptichis K 9 sanctae *om.* G quae] qui N ecclesiae] aecclesiae G N 10 synodus] sinodus P CBG 11 ueraciter] ueratiter P^1 euphremium] eophremium CB confremium R eufremium G MNL K dipticis] diptichis P K diptychis G dypticis M recitari] recusari CBR rescitari L 12 probabilibus] probbabilibus P^1 14 est] ex G codicio] codicello C^1BR codice G N K sanctissimi] sancti N anastasii] anathasii V^1 anasthasii V^2 C athanasii G 15 antiochiae] anthiociae VP anthyochiae R antiochie NL satisfactione] satisfactionem N fecit] faciat N tomo] thomo C^1BG M K septimo] VII CBR ML K 16 initium] inicium G nobis] nos M continens] contenens CB^1 17 deum] dominus V deum [deus] = θεὸν oportuerat] optuerat K diuinae] diuine P^2 CR NL diuina M καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG CBR MNL K 18 uideri *om.* N profecto] profectio CR 20 accusatur] acusatur G utramque] utraque V formam] forma L 21 cyrillus] cirillus K deo²] dei CBRG deuita] diuinitati P^2 debeta G^1 debita G^2 MNL K humanitati] umanitati P^1 22 eadem] adem N^1 exsistunt] existunt VG R MNL K utraque] utramque CR adtribuitur] tribuitur V attribuitur R M K adtribuit NL 23 attamen] adtamen CBR NL deferuntur] differuntur PG unus] unum K *qui et*] *quia* CBR M *differenter*] *differentur* CBR *differunter* N

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

τῶν διαφόρων αὐτοῦ φύσεων· ὥσπερ δὲ οὐ ταυτόν ἐστι τὸ ἐπιπλήττειν τῇ μητρὶ λεγούσῃ· *οἶνον οὐκ ἔχουσι* καὶ τὸ μεταβάλλειν *τὸ ὕδωρ εἰς οἶνον*, οὕτως οὐ ταυτόν ἐστι θεότητι ἡ ἀνθρωπότης, οὐδ' αὖ πάλιν ἀνθρωπότητι ἡ θεότης, οὐδὲ τὰ ἐξ αὐτῶν προϊόντα ταυτά. ὁ αὐτὸς δὲ ποιεῖ ἀμφότερα θεὸς ὢν ἅμα καὶ ἄνθρωπος, οὐκ εἰς σύγχυσιν ἐπιμιγνὺς τὰς οὐσίας οὔτε μὴν τὰς ἐκ τῶν οὐσιῶν προερχομένας ἐνεργείας· ἑκάτερον γὰρ ἀδύνατον καὶ τῆς εὐσεβοῦς δόξης ἀλλότριον. ὥσπερ γὰρ τὸ τρέφεσθαι καὶ *αὔξειν* οὐ θεότητος, οὕτω τὸ *ἐγείρειν νεκρούς* οὐκ ἀνθρωπότητος, ἀμφότερα δὲ ὅμως τοῦ αὐτοῦ θεότητα κεράσαντος ἀνθρωπότητι πρεπόντως, οὐ κατὰ ἀνάχυσιν, καθ' ἕνωσιν δὲ ἀσύγχυτον. οὐκοῦν δύο μέν εἰσιν αἱ ἐνέργειαι ὥσπερ καὶ αἱ οὐσίαι, εἷς δὲ ὁ ἐνεργῶν, θεὸς καὶ ἄνθρωπος ὢν ὁ αὐτός.

Ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη ὁμοίως πρὸς βιβλίον χαρτῷον ἐκ μέρους προενεχθὲν τῶν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ ἐστοίχησεν.

Βασίλειος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου εἶπε·

Δέχεται ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος τοῦτον τὸν ἅγιον Ἀναστάσιον τὸν γενόμενον ἀρχιεπίσκοπον Ἀντιοχείας, οὕτινος ἡ χρῆσις ἀνεγνώσθη ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀπολογουμένου ὑπὲρ τοῦ Τόμου τοῦ ἁγίου Λέοντος;

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε·

Δεχόμεθα τὸν ἐν ἁγίοις Ἀναστάσιον ὀρθοδόξως ἀπολογησάμενον ὑπὲρ τοῦ Τόμου τοῦ ἁγίου καὶ ἀοιδίμου πάπα Λέοντος.

Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Μελιτηνῆς εἶπεν·

Ἅγιον ἀποκαλεῖ πᾶσα ἡ Ἀνατολὴ τοῦτον τὸν τῆς ὁσίας μνήμης Ἀναστάσιον τὸν γενόμενον ἀρχιεπίσκοπον Ἀντιοχείας, καὶ τὸν μὴ δεχόμενον αὐτὸν ὁ θεὸς ἀναθεματίσῃ.

Καὶ συμφώνως ἅπαντες εἶπον·

Ἀμήν.

---

2 Joh. 2,3; Joh. 2,9 6 Lc. 2,40 7 Joh. 5,21

MT

---

8 πρεπόντως] πρέποντος T 9 θεὸς ὢν καὶ M ὢν *om.* M 10 ὁμοίως *om.* M χαρτῷον βιβλίον T 15 ἀρχιεπίσκοπον] ἐπίσκοπον M 16 ἀπολογουμένου] ἀπολογούμενον T 20 μελιτηνῆς] μελιτήνης T 22 ἀρχιεπίσκοπον] ἐπίσκοπον M ἀναθεματίσῃ] ἀναθεματίσοι M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

per differentes eius naturas; quemadmodum autem non idem est quod increpauit matri dicenti *uinum non habent* et quod mutauit *aquam in uinum*, ita non idem est deitati humanitas, neque e diuerso humanitati deitas, neque quae ex eis procedunt eadem ipsa sunt. idem autem ipse facit utraque, qui deus est simul et homo, non ad confusionem inmiscens easdem substantias neque ite⟨ru⟩m quae ab eisdem substantiis procedunt operationes; alterutrum enim inpossibile est et a secta pietatis extraneum. quemadmodum enim [igitur] nutriri et *crescere* non est deitatis, ita *suscitare mortuos* non est humanitatis, uerumtamen eiusdem utraque sunt deitatem temperantis humanitati condecenter, non per transfusionem, uerum per unitionem inconfusam. ergo duae quidem operationes quemadmodum et substantiae, unus autem est qui operatur, deus simul et homo idem ipse.
Quod testimonium similiter collatum est cum libro chartatio prolato a parte apostolicae sedis antiquae Romae, ⟨et constitit⟩.

Basilius deo amabilis episcopus ciuitatis Gortinae insulae Cretae dixit:

Suscipit sancta et uniuersalis uestra sinodus hunc sanctum Anastasium, qui fuit archiepiscopus Antiochiae, cuius testimonium in praesenti relectum est satisfacientis pro Thomo sancti Leonis?

Sancta synodus dixit:

Suscipimus sanctum Anastasium orthodoxae satisfacientem pro Thomo sancti et memorabilis papae Leonis.

Theodorus deo amabilis episcopus Meletinensis dixit:

Sanctum uocat tota Oriens hunc sanctae memoriae Anastasium, qui fuit archiepiscopus Antiochiae, et qui eum non suscipit, deus eum anathemet.

Et consonanter omnes dixerunt:

Amen.

VPG CBR MNL K

---

1 per] et V idem] id V¹ 1–2 τὸ ἐπιπλήττειν τῇ μητρὶ λεγούσῃ = increpauit matri dicenti 2 aquam] aqua N uinum²] uim V B ita et non C¹BG deitati] deitatis L 3 e diuerso] aediuerso N humanitati] humanitata G deitas c neque V quae *om.* N eis] ea L 4 qui] quia V est *om.* CBR 5 inmiscens] immiscens PG MNL K μήν = ite⟨ru⟩m] item VPG CBR MNL K eisdem] easdem L 6 alterutrum] alteutrum G¹ inpossibile] inposibile P impossibile ML a secta] afecta P extraneum] externum CB extremum R 7 γάρ = enim *om.* CBRG MNL K [igitur] *cf.* ACO ser. II vol. 1 p. 315,10 suscitare] suscitari NL humanitatis est L humanitatis] umanitatis P¹ humilitatis G¹ 8 utraque] utrumque P¹ deitatem] deitat.. P¹ *ras.* temperantis] temperantes CBG condecenter] condecentis M condecentes L 9 transfusionem] tranfusionem K unitionem] unionem V unctionem N inconfusam] inconfusa MN quidem] quidue N operationes] operationis B¹ 10 est autem M est] qest G M *add.* operatur] operantis N idem] id est B N 11 quod] quos VP¹ collatum] conlatum CB chartatio] chartacio C² NL cartacio M K 12 parte] aperte V *om.* N 12 sedis] saedis G καὶ ἐστοίχησεν = ⟨et constitit⟩ *om.* VPG CBR MNL K 14 basilius] basileos V¹ basileus V² ciuitatis] ciuitate VP¹G *om.* R K 15 suscipit] suscepit CBR uestra] uestrae C sinodus] synodus PG R MNL K 15–16 qui fuit ... antiochiae L *post* 19 anastasium *ponit* 16 antiochiae] anthiociae V antiothiae P¹ (c-t) anthyochie R relectum] lectum V¹ satisfacientis] satisfacientes V R satisfacienti G thomo] tomo P R NL 18 synodus] sinodus CB 19 suscipimus] suscepimus CBR suscipiamus M¹NL orthodoxae] orthodoxe B¹RG MNL thomo] tomo P R NL 21 theodorus] teodorus G¹ meletinensis] meletynensis P 22 πᾶσα = tota (!) sanctae] sanctum V anastasium] anastasius N 23 antiochiae] anthiociae V eum *om.* CBR non V² *add.* suscipit] suscepit V CBR anathemet] anatimet CB¹R anathematizet B² anathimet G 24 omnes] omnis V K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

48 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἐπισκόπου Σκυθοπόλεως ἐκ τῶν κατὰ Σευήρου βλασφημιῶν λόγου ὀγδόου, ἔχουσα οὕτως·

Ἴδωμεν δέ, τί πάλιν αἰτιᾷ τὸν ἁγιώτατον πάπαν Λέοντα. ἔφη γάρ· „ἐνεργεῖ ἑκατέρα μορφὴ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ὅπερ ἔσχηκεν ἴδιον, τοῦ μὲν λόγου κατεργαζομένου τοῦτο, ὅπέρ ἐστι τοῦ λόγου, τοῦ δὲ σώματος ἐκτελοῦντος ἅπερ ἐστὶ τοῦ σώματος." ἐπειδὴ ὡς ἄτοπον κατετρ⟨ίβ⟩ωσας τὴν ἱερὰν ταύτην φωνήν, ἀκούειν οἷου τοῦ Ἁλικαρνασέως Ἰουλιανοῦ ἀντιφθεγγομένου σοι· „καὶ τοι⟨ούτ⟩ως καὶ τὰ σὰ διασύροντος ἐνεργεῖ ὁ λόγος τὴν ἀφθαρσίαν, ἐνήργησεν ἡ σὰρξ κατὰ τὴν σὴν βλασφημίαν τὴν φθοράν." εἰπὲ δὲ ἡμῖν, ὦ βέλτιστε, πότερον τὸν θεὸν λόγον οὐσιωδῶς ἡνῶσθαι πεπίστευκας τῇ σαρκὶ καὶ ψυχῇ, εἴπερ καὶ ἥνωται; „ναί", φησί. τοῦτον δὲ τὸν ἐπὶ πᾶσι θεὸν τῷ ἐξαιρέτῳ τῆς θεότητος περιδεδρᾶχθαι οὐρανοῦ καὶ γῆς καὶ θαλάττης, αἰθέρος τε καὶ ἀέρος, ἀγγέλων ⟨τε⟩ καὶ ἀρχαγγέλων, ⟨ἀρχῶν τε καὶ ἐξουσιῶν⟩ καί, συλλήβδην εἰπεῖν, τῶν ἐν τῇ ἀσωμάτῳ μακαριότητι χιλίων χιλιάδων καὶ μυρίων μυριάδων ἁγίων λειτουργικῶν τε καὶ ἀοράτων οὐσιῶν συνέχειν τὴν ὕπαρξιν καὶ προνοεῖν κοινῇ πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων καὶ ἰδίᾳ ἑκάστου; „ναί", οἶμαι, δώσεις, εἴπερ μὴ πάντῃ ἐξέστηκας. τὴν δὲ τοιαύτην πρόνοιαν οὐκ ἂν ἐνέργειαν καλέσῃς θεοῦ; καὶ πρὸς τοῦτο οὐκ ἀντιλέξεις, εἴπερ μὴ καὶ νῦν βούλει προῦπτον τῇ θεότητι μάχεσθαι. οὕτω μὲν οὖν δώσεις τοῦ θεοῦ καὶ σαρκωθέντος διηνεκῆ τὴν ἐνέργειαν. τὴν ψυχὴν δὲ τὴν νοερὰν τὴν αὐτῷ καθ' ὑπόστασιν ἡνωμένην εἴποις ἂν διανοεῖσθαι ἢ ἀδιανόητον εἶναι; ἀλλ' εἰ μὲν ἀδιανόητον, περιέπεσας τῇ Ἀπολι-

13 cf. Dan. 7,10; Apc. 5,11

3 – 368,14 Iohannes Scythopol., c. Severum p. 14,27 – 29 3 – 5 cf. Leo papa, epist. 11,4 ad Flavianum ACO II 1,1 7 – 8 cf. Iulianus Halic., unde? 8 – 368,14 cf. Doctrina patrum, 13 XIII p. 85,2 – 86,9

MT

1 ἁγίου] ἐν ἁγίοις T 2 σευήρου] σεβήρου T ὀγδόου] η' T 3 πάπαν] πάπα M 5 ὅπερ] ὅπερ M 6 κατετρ⟨ίβ⟩ωσας] κατέτρωσας M κατέστρωσας T (ιυ-ω) = contriuisti 7 τοι⟨ούτ⟩ως = taliter] τοι ὡς MT 10 εἴπερ] ἤπερ M 12 ⟨τε⟩ = Doctr. patrum principatus et potestates = ⟨ἀρχῶν τε καὶ ἐξουσιῶν⟩ *om.* MT 18 αὐτῷ] οὕτω M 19 ἀδιανόητον[1]] ἀνόητον M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

48 Item relectum est ex eodem codicio testimonium sanctissimi Iohannis episcopi Scitopoleos ex libro octauo contra Seueri blasphemias, continens ita:

Uideamus ergo, quid iterum denotat sanctissimum papam Leonem. ait enim: „operatur utraque forma cum alterius communione quod proprium habuit, uerbo operante quod uerbi est et carne exsequente quod carnis est." quoniam sicut superuacuam con⟨triu⟩isti sacram hanc uocem, audisse te aestima Iulianum Alicarnesseum e contra respondentem tibi: „et taliter tuis detrahentem operabatur uerbum incorruptionem, operata est caro secundum tuam blasphemiam corruptionem." dicito ergo nobis, o optime, utrum credideris deum uerbum essentialiter unitum carni et animae, si utique et unitus est? „etiam", inquid. hunc autem, qui super omnes est deus, eximietate deitatis conprehendisse celum et terram et mare, ethera quoque et aerem, angelos et archangelos, principatus et potestates et, ut compendiose conplexiue dicam, illarum exsistentiam continere, quae incorporea a beatitudine sunt milium milium et decies milies denum milium sanctarum ministrantium et inuisibilium substantiarum, prouidereque communiter uniuersis uisibilibus [omnibus] et inuisibilibus et singillatim unicuique? „utique", ut opinor, dabis, si quidem non penitus euetuisti. huiusmodi itaque prouidentiam dei operationem non uocabis? et ad hoc quoque non contradices, si quidem et nunc non uis palam deitati repugnare. sic quoque dabis dei etiam incarnati continuam operationem, uerum animam intellectualem, quae ei subsistentialiter unita est, dicturus es utique sentire an insensibilem

VPG CBR MNL K

1 codicio] coditio V codicello CBR codice G MN K iohannis ēp̄ī V *bis* scitopoleos] scithopoleos V scitopoleus CBR sytopoleos L scytopoleos K 2 ex] et V libro] libra N octauo] VIII CBR NL blasphemias] plasphemias P¹ N plasfemias P² blasfemias B continens] contenens CB¹ 3 quid] qui K denotat] denotati VP NL K denotet CBR denatat G¹ denotatis M sanctissimum platonem papam L¹ papam] papa N operatur] operatus G 4 communione] communionem VP¹ C N habuit] habet N 5 exsequente] exequente VP R MNL K superuacuam] superuacuum P¹ con⟨triu⟩isti] constrebisti VPG CR MN K constrepisti B L 6 audisse te] audisset ea MN audiuisset et L aestima] aestimemur CBR aestimamur G extima K alicarnesseum] alicarninseum VPG alecarnesseum CR alecarnes eum B alicarnenseum K e] et VPG ae N respondentem] respondente N 7 taliter] aliter L operata est] operabatur N 8 tuam] tuum VPG blasphemiam] blasphemium V plasphemiam P corruptionem] incorruptionem CR o *om.* V BR M 9 unitum] unicum R carni] carne CBR 9–10 est deus et etiam C¹R 10 inquid] inquit P¹G ML K *om.* R eximietate] eximiaetatae G conprehendisse] comprehendisse G ML 11 celum] caelum CBG MN ethera] etchera V et aethera G aethera PG L K et aerem] ...erem P *ras.* archangelos] archangelus C¹ arcangelos L 12 potestates] potestatis VP¹ N compendiose] conpendiose P BR N συλλήβδην = conplexiue] complexiue G ML conplexiueri N exsistentiam] exsistensiam G existentiam R MN K existentia L continere] contenere CB¹ 13 incorporea] incorporae V incorpore PG MNL incorporia C¹ incorporeae B incorpora R a *om.* CBR K beatitudine] beatitudinis CBR milium¹] miliam P² milia G miliu K milium²] *om.* R milia MNL decies] deciens V deces C¹ decem R milies] mili... P¹ *ras.* miles NL 14 ministrantium] ministrancium G substantiarum] substanciarum G prouidereque] prouiderem CBR prouidere quae MNL communiter] communiar CR 14–15 uniuersis uisibilibus omnibus et inuisibilibus communiter K πάντων = uniuersis ... [omnibus] 15 singillatim] simgellatim V sigillatim R si *om.* L 16 penitus] paenitus BG ἐξέστηκας = euetuisti (euertisti *coni.* Lu) itaque] absque C¹B prouidentiam] procuidentiam V prouidentia CBR operationem] operacionem G 17 ad *om.* MNL (et-ad) πρὸς τοῦτο = ad hoc quoque contradices] contradicis P¹ C¹BG non uocabis uis L¹ deitati] deitatis N 18 quoque] queque K etiam] eciam G continuam] continuas MNL animam] anim V 19 subsistentialiter] substantialiter L insensibilem] inuisibilem V insiusibilem P¹

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ναρίου τοῦ σοῦ πατρὸς βλασφημίᾳ, ἄνουν εἰρηκότος τὴν ἐνωθεῖσαν τῷ θεῷ λόγῳ ἀνθρωπότητα. εἰ δὲ φῂς τὸν νοῦν διανοεῖσθαι καὶ μὴ δίκην τῶν ἀψύχων ἢ ἀλόγων ἀδιανόητον εἶναι, δώσεις πάντως, εἴπερ τοῖς ἀκολούθοις ⟨ἕπεσθαι⟩ κἂν νῦν θελήσειας λόγοις, τὴν διανόησιν ἐνέργειαν εἶναι τοῦ νοῦ, οἷον οἶδεν, ὅτι ἥνωται τῇ θεότητι, εἰ καὶ τῆς αὐτῆς ἀνθρώποις *χωρὶς ἁμαρτίας* καθέστηκε φύσεως· ἐπίσταται ὅτιπερ ὑπεραναβέβηκε πᾶσαν κτίσιν ὁρατήν τε καὶ ἀόρατον, καὶ προσκυνεῖται ὑπὸ τῶν ἄνω δυνάμεων ἡ ἀμερίστως ἡνωμένη ψυχὴ τῷ δημιουργῷ τῶν ὅλων θεῷ· μέμνηται τῆς ἐκ παρθένου τῆς θεοτόκου κατὰ σάρκα γεννήσεως, τῶν ἐπὶ γῆς διατριβῶν, τοῦ σωτηρίου πάθους, τοῦ σταυροῦ, τοῦ τάφου, τῆς ἀναστάσεως, τῆς εἰς οὐρανοὺς ἀναλήψεως, γινώσκει πᾶσαν τὴν στρατιὰν τῶν οὐρανῶν περικεχυμένην αὐτῇ καὶ λατρεύουσαν οἷα θεοῦ ψυχῇ. τὴν δὲ τοιαύτην διανόησιν ἐνέργειαν εἴποις ἂν καὶ αὐτός, οἶμαι, τῆς διανοουμένης ψυχῆς τῆς καὶ ἀμερίστως ἡνωμένης τῇ θεότητι. ὁρᾷς, ὅτι ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύο ὁρῶμεν τὰς ἐνεργείας, τῆς ⟨τε⟩ θεότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνθρωπότητος, ἀμερίστως ⟨τε⟩ καὶ ἀναλλοιώτως;

Ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη ὁμοίως πρὸς βιβλίον χαρτῷον τῆς βιβλιοθήκης τυγχάνον τοῦ εὐαγοῦς τῶν ἐνταῦθα πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

---

5 cf. Hebr. 4,15

12 – 14 cf. ACO ser. II vol. I p. 314,4 – 5

MT

3 sequi = ⟨ἕπεσθαι⟩ *om.* MT 5 ὅτιπερ] ὅτι T 9 στρατιὰν] στρατείαν T 11 καὶ αὐτὸς εἴπῃς ἂν M 13 ⟨τε⟩ *cf.* ACO ser. II vol. 1 p. 314,5 16 πατριαρχείου] πατριαρχίου T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

esse? sed si quidem insensibilem, incidisti in Apollinarii patris tui blasphemiam, insensatam aientis unitam deo uerbo humanitatem. si autem dicis mentem siue sensum sentire et non more inanimatarum aut inrationabilium insensibilem esse, dabis per omnia, si utique consequentes uel nunc uolueris sequi sermones, ipsam intellegentiam operationem esse mentis, utputa scit, quia unita est deitati, licet eiusdem naturae cum hominibus *citra peccatum* exsistit; agnoscit quoniam superascendit omnem creaturam uisibilem et inuisibilem, et adoratur a supernis uirtutibus anima inseparabiliter unita deo omnium conditori; memor est natiuitatis ex uirgine dei genetrice secundum carnem, conuersationum terrenarum, salutaris passionis, crucis, sepulchri, resurrectionis, in caelos adsumptionis, cognoscit omnem militiam celorum circumfusam ei et deseruientem utpote animae dei. huiusmodi autem intellegentiam operationem utique dicturus es etiam tu, ut opinor, et intellegentis animae, quae inseparabiliter unita est deitati. cernis, quia unius eiusdem⟨que⟩ domini nostri Iesu Christi duas uidemus operationes, deitatis eius et humanitatis, inseparabiliter et incommutabiliter?

Quod testimonium similiter est collatum cum libro chartatio, qui est de bibliotheca uenerabilis huius patriarchii, et constitit.

VPG CBR MNL K

1 si *om.* K insensibilem] insinsibilem VP¹ incidisti] inciidisti V incedisti P² M¹NL apollinarii] apollonarii V apolinarii CB apolinari R blasphemiam] plasphemiam N 2 aientis] agentis VG aientes N unitam] unitatem G dicis] dicit C¹BR νοῦν = mentem siue sensum 3 more] manere C¹BG monere C²R inanimatarum] inanimamarum L inrationabilium] inracionabilium V irrationabilium M si utique] sciuit que K 4 intellegentiam] intelligentiam RG ML K 5 scit] scis C¹BRG fit L quia] qui N unita est] unitatem MNL eiusdem] eiusdaem B¹ hominibus] omnibus CR citra] c&ara C c&era B cetera R utra L 6 exsistit] existit P BR MNL K agnoscit] agnuscit V agnoscis C¹BR creaturam] craturam G¹ 7 adoratur] adoratus L a *om.* K 7 + 12 + 13 – 14 inseparabiliter 14 incommutabiliter 15 similiter C² er *add. script. unc.* 8 genetrice] genitrice RG ML K conuersationum] conuersatione CBR conuersacionum G 9 sepulchri] sepulcri K resurrectionis] resurreccionis P caelos] celos P K caelo CB celo L adsumptionis] assumptionis PG R MNL K 9 – 10 cognoscit] cognoscis CBRG 10 militiam] malitiam L militiam in celorum K celorum] caelorum CBG M circumfusam] circumfusan N ei *om.* L deseruientem] deseruiente C utpote] utpute C K utputae B utputa R 10 – 11 huiusmodi] uiusmodi B 11 intellegentiam] intellegentia C intelligentiam RG ML K utique] que L¹ tu M *add.* 11 – 12 intellegentis] intellegentes V CBR N intelligentis G ML K 12 quia *om.* N unius] unus V B NL καὶ τοῦ αὐτοῦ = eiusdem⟨que⟩] eiusdem VPG CBR MNL K 13 uidemus] uidimus CBR operationes] operationis C eius C² *add.* 14 incommutabiliter] conmutabiliter V imcommutabiliter P¹ commotabiliter M 15 collatum] conlatum CB chartatio] cartatio C¹ cartacio C²B K charstacio G membranacio M chartacio NL bibliotheca] bibleotheca V bibliotaeca G biblioteca M bibliotecha K 16 uenerabilis] uenerabili N huius uenerabilis CBR *constitit*] *constituit* C¹

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ΕΤΙ ΑΝΕΓΝΩΣΘΗ⟨ΣΑΝ⟩ ΕΚ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΩΔΙΚΙΟΥ ΧΡΗΣΕΙΣ ΒΕΒΗΛΩΝ ΑΙΡΕΤΙΚΩΝ ΕΝ ΘΕΛΗΜΑ ΚΑΙ ΜΙΑΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ΛΕΓΟΝΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

1 Θεμιστίου αἱρετικοῦ ἐκ τοῦ δευτέρου αὐτοῦ Ἀντιρρητικοῦ τοῦ κατὰ τοῦ τόμου Θεοδοσίου κεφαλαίου τεσσαρακοστοῦ πρώτου·

Ἀλλ' οὐ τοῦ αὐτοῦ δύο γνώσεις, ὦ οὗτος, ἢ δύο ἐνεργείας φαμέν. μία γὰρ ὡς ἀληθῶς ἡ τοῦ σαρκωθέντος λόγου ἐνέργειά τε καὶ γνῶσις· καὶ ἑνὸς ἴσμεν τὰ πάντα Χριστοῦ, κἂν τὰ μὲν θεοπρεπῶς γινώσκῃ καὶ ἐνεργῇ διὰ τῆς ἰδίας σαρκός, τὰ δὲ ἀνθρωπίνως. οὐ γάρ, ἐπεί τοι καὶ ὁ ἱερὸς Ἀθανάσιος „δύο θελήματα" ἔφη „τὸν Χριστὸν δεικνύναι κατὰ τὸν τοῦ πάθους καιρόν", ἤδη καὶ δύο θελήσεις αὐτῷ περιθήσομεν καὶ ταύτας μαχομένας ἀλλήλαις κατὰ τοὺς σοὺς τούτους συλλογισμούς, ἀλλ' εἰσόμεθα εὐσεβῶς τὴν ὡς ἑνὸς μίαν θέλησιν τοῦ Ἐμμανουὴλ πῇ μὲν ἀνθρωπίνως κινεῖσθαι, πῇ δὲ θεοπρεπῶς.

Ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη ὁμοίως πρὸς βιβλίον χαρτῷον τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ εὐαγοῦς τῶν ἐνταῦθα πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

2 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις Ἀνθίμου αἱρετικοῦ ἐκ τοῦ πρὸς Ἰουστινιανὸν τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα λόγου, οὗ ἡ ἀρχή· *Θεοῦ μεμνῆσθαι ἐν πάσῃ ὑποθέσει καλόν*, ἔχουσα οὕτως·

Ἡμεῖς δὲ δοξάζοντες „μίαν τοῦ θεοῦ λόγου φύσιν σεσαρκωμένην" καὶ προσκυνουμένην μετὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ σαρκὸς ⟨μιᾷ προσκυνήσει⟩ ἐν ταύτῃ „τῇ μιᾷ φύσει τοῦ θεοῦ λόγου σεσαρκωμένῃ", οὔτε τῆς θεότητος αὐτοῦ ἄγνοιαν οὔτε τῆς ψυχῆς αὐτοῦ τῆς λογικῆς καὶ

8 – 14 Themistius diac. Alex., antirrheticus c. tomum Theodosii, c. 41 10 – 14 cf. ACO ser. II vol. I p. 326,31 – 34 11 – 12 cf. Ps.-Athanasius, de incarn. et c. Arianos c. 21, cf. p. 298,10 – 13; cf. Maximus conf., PG 91,172 B 21 – 372,5 Anthimus Trap., sermo ad Iustinianum 21 – 23 cf. Severus Ant., p. 386,6

MT

2 ἀνεγνώσθη⟨σαν⟩ = relecta sunt χρήσεις] χρῆσις M 6 ἀντιρρητικοῦ] ἀντιρητικοῦ M 7 τεσσαρακοστοῦ πρώτου] μα' MT 12 ταύτας] ταῦτα M 13 συλλογισμούς] συλογισμούς M 16 πατριαρχείου] πατριαρχίου T 18 ἀνθίμου] ἀνθιμίου T 19 ἐν πάσῃ ὑποθέσει *om.* M 22 una adoratione = ⟨μιᾷ προσκυνήσει⟩ *om.* MT

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ITEM RELECTA SUNT EX EODEM CODICIO TESTIMONIA PROFANORUM HERETICORUM UNAM UOLUNTATEM ET UNAM OPERATIONEM DICENTIUM IN DOMINO NOSTRO IESU CHRISTO

1 Themestii heretici ex secundo eius [Contradictorio] Anteretico contra thomum Theodosii capitulo quadragissimo primo:

Sed non eiusdem duas scientias, o ille, aut duas operationes asserimus. una quippe est iuxta ueritatem incarnati uerbi operatio atque scientia; et unius Christi omnia scimus, quamquam quaedam deo decenter scit et operatur per propriam carnem, quaedam uero humane. nec enim, idcirco quod et sacer A⟨than⟩asius „duas uoluntates" ait „Christum monstrare tempore passionis", iam et duas uoluntates ei reputauimus et has reluctantes inuicem secundum hos tuos sillogismos, sed cognoscimus pie unam sicut unius uoluntatem Emmanuel quodam quidem humane moueri, quodam uero deo decenter.
Quod testimonium collatum est similiter cum libro chartatio, qui est de bibliotheca huius uenerabilis patriarchii, et constitit.

2 Item relectum est ex eodem coditio testimonium Anthimi heretici ex libro ad Iustinianum piissimum imperatorem, cuius initium: *Dei meminisse in omni causa bonum est*, continens ita:

Nos quippe predicantes „unam naturam dei uerbi incarnatam" et adorandam cum propria eius carne una adoratione in hac „una natura dei uerbi incarnata", neque deitatis eius ignorantiam neque animae eius rationalis et intellectualis, qua animatur quod ex

---

VPG CBR MNL K

---

2 item] ite C relecta sunt] relectum est P¹ codicio] coditio P codicello C¹BR codicillo C² codice G L K profanorum] prophanorum CR MN K 3 uoluntatem] uolontate C 7 = et V *script. tiron.* 6 themestii] themesti CR themestici K ἀντιρρητικοῦ = {contradictorio} anteretico anteretico] anteredico C aut heretico R contra] contro N thomum] tomum PG C² NL theodosii] theodori VPG theodosi GB theodoxii L 7 quadragissimo] quadragessimo V quadragisimo P quadragissimo primo] XLI CBR ML quadrag.I. N XXXXI K 8 scientias] sententias L¹ asserimus] adserimus CB 9 iuxta] iusta L operatio] operacio G atque] adque P unius] unus N¹ 10 quaedam deo] quae deo C¹B C² DAM *add. script. unc.* deo quedam G scit] sit G et operatur] operaturque K per propriam] per propria V propiam B uero] deo L 11 humane] humanae CB a⟨than⟩asius] anastasius VPG CBR MNL K uoluntates] uolontates C ait] agit CBR aut L 12 iam] tamen MN tam L K uoluntates] uolontates C ei] et MNL reputauimus] reputabimus K et²] ut C²R reluctantes] reluctanter B 13 hos tuos] hortuos N sillogismos] syllogismos P CBG N sylogismos L silogismos R K cognoscimus] cognoscemos V cognoscemus P cognouimus CBR unam] unum BG uoluntatem] uolontate C 14 emmanuel] hemmanuel P¹ emmanuhel CBG MN emanuel L humane] humamane P¹ 15 collatum] conlatum CB similiter collatum est K chartatio] cartatio P chartacio CG NL cartacio M K bibliotheca] biblioteca P M bibliotecha K 15 – 16 uenerabilis huius K 16 uenerabilis] uenerabili N 18 item] it C¹ coditio] codicello C¹BR codicillo C² codice G M K codicio NL anthimi] antimi C¹BR iustinianum] iulianum L 19 initium] inicium C¹G unum R meminisse] miminisse C meminisse non in R continens] contenens CB¹ 21 quippe] quidem K incarnatam] incarnatum V adorandam] adoranda N 22 una] unam G adoratione] adorationem VPG B hac] huc VP¹ incarnata] incarnatam VPG C²BR K 23 ignorantiam] ignorant. .am V¹ *ras.* ignorantes C¹BR ignorantia C² N K animae] anima N rationalis] racionalis V intellectualis] intelectualis P animatur] amatur L

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

νοερᾶς, ᾗ ἐψύχωται τὸ ἐξ ἡμῶν ληφθὲν ὁμοούσιον ἡμῖν καὶ ὁμοιοπαθὲς σῶμα, τὸ καθ' ὑπόστασιν ἑνωθὲν τῷ θεῷ λόγῳ, ἀνεχόμεθα εἰπεῖν. μηδὲ γὰρ γένοιτο· εἰ γὰρ μία ἐστὶν ὑπόστασις καὶ „μία φύσις τοῦ θεοῦ λόγου σεσαρκωμένη", ὥσπερ οὖν καὶ ἔστιν ἀναμφιβόλως, καὶ ἓν θέλημα καὶ μία ἐνέργεια, δηλονότι καὶ μία σοφία καὶ μία γνῶσις τοῦ συναμφοτέρου ὑπάρχει.

3 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου, ⟨ἔχουσα οὕτως⟩·

Τὰ εἰκότα δὲ τούτοις καὶ ὁ αὐτὸς ἁγιώτατος ἐδίδαξε πατὴρ καὶ ἐν τῷ τετάρτῳ τόμῳ τῆς διαλέξεως τοῦ εἰς τὸ κατὰ τὸν ἅγιον Ἰωάννην εὐαγγέλιον ὑπομνήματος οὕτως εἰπών· „διὰ τοῦτο καὶ ἐν τῷ τοὺς νεκροὺς ἀνιστᾶν ⟨οὐ λόγῳ μόνον⟩ οὔτε τοῖς θεοπρεπέσιν ἐπιτάγμασιν ἐνεργῶν ὁ σωτὴρ εὑρίσκεται, ἀλλὰ συνεργάτην ὥσπερ τινὰ πρὸς τοῦτο δὴ μάλιστα τὴν ἁγίαν αὐτοῦ λαμβάνειν ἠπείγετο σάρκα, ἵνα δεικνύῃ ζωοποιεῖν δυναμένην, καὶ ὡς ἓν ἤδη γενομένην πρὸς αὐτόν. καὶ γοῦν ὅτε ⟨τὸ⟩ τοῦ ἀρχισυναγώγου κόριον διανίστη λέγων· *ἡ παῖς ἐγείρου, ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς*, καθὰ γέγραπται, ζωοποιῶν μὲν ὡς θεὸς τῷ παντουργῷ προστάγματι, ζωοποιῶν δὲ ⟨αὖ πάλιν⟩ καὶ διὰ τῆς ἁφῆς τῆς χειρός, μίαν καὶ συγγενῆ δι' ἀμφοῖν ἐπιδεικνὺς τὴν ἐνέργειαν". ὅτε τοίνυν ἴδιον νοερᾶς θεοπρεποῦς ἴσμεν ἐνεργείας τῶν ὅλων τὴν γνῶσιν, μίαν δὲ καὶ τὴν αὐτὴν τοῦ συναμφοτέρου τὴν θεοπρεπῆ ἐνέργειαν ἐδιδάχθημεν ὑπάρχειν, πῶς οὐχ ὁμολογήσομεν ἐντεῦθεν μίαν καὶ τὴν αὐτὴν τῶν ὅλων γνῶσιν ὑπάρχειν, ⟨ὡς εἰρήκαμεν, καὶ⟩ τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ ⟨καὶ⟩ κατὰ τὴν αὐτοῦ θεότητα καὶ κατὰ τὴν αὐτοῦ ἀνθρωπότητα;
Αἵτινες δύο χρήσεις ὁμοίως ἀντεβλήθησαν πρὸς βιβλίον χαρτῶον τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ εὐαγοῦς τῶν ἐνταῦθα πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

4 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις Θεμιστίου αἱρεσιάρχου ἐκ τοῦ πρώτου αὐτοῦ Ἀντιρρητικοῦ τοῦ κατὰ τοῦ τόμου Θεοδοσίου κεφαλαίου πέμπτου, ἔχουσα οὕτως·

---

15 Mt. 9,25

---

1 cf. Ps.-Iustinus, ACO ser. II vol. I p. 304,21 9 – 21 Anthimus Trap., sermo ad Iustinianum 11 – 17 cf. Cyrillus Alex., in Ioh. IV, PG 73,577 C 3 – 15

MT

---

7 – 8 continens ita = ⟨ἔχουσα οὕτως⟩ *om.* MT 11 non uerbo tantum = ⟨οὐ λόγῳ μόνον⟩ *om.* MT 12 συνεργάτην] συνεργάτιν? 14 αὐτόν *cf.* PG 73,577 C: καὶ γὰρ ... τὸ σῶμα ⟨τὸ⟩ *om.* MT 16 rursus = ⟨πάλιν⟩ *om.* MT 18 – 20 τοῦ ... αὐτὴν *om.* M 20 sicut praediximus = ⟨ὡς εἰρήκαμεν⟩ *om.* MT et = ⟨καὶ⟩ *om.* MT 23 πατριαρχείου] πατριαρχίου T 25 πρώτου *om.* M 26 πέμπτου] ε' T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

nobis assumptum est consubstantiale nobis et conpassibile corpus, quod secundum subsistentiam unitum est deo uerbo, adquiescimus dicere. nec enim fiat; si enim una est subsistentia et „una natura dei uerbi incarnata", sicuti et est procul dubio, et una uoluntas et una operatio, profecto et una sapientia et una scientia utriusque est.

3 Item relectum est ex eodem codicio testimonium eiusdem ex eodem libro, continens ita:

Congruentia autem his etiam idem sanctissimus edocuit pater et in quarto tomo commentarii in euangelio secundum sanctum Iohannem ⟨ita dicens⟩: „ideo uero et dum mortuos suscitaret non uerbo tantum neque deo decentibus preceptis operatus esse saluator inuenitur, sed tamquam cooperatricem quandam ad hoc maxime sanctam carnem suam sumere properabat, ut ostenderet uiuificare eam posse, et uelut unum factum ad eum. etenim quando archisinagogi uirgunculam suscitabat dicens: *puella surge, tenuit manum eius*, sicut scriptum est, uiuificans quidem ut deus omnium opifici precepto, uiuificans rursus per tactum manus, unam atque cognatam per utraque ostendens operationem. cum igitur proprium intellectualis deo decibilis scimus operationis esse scientiam uniuersorum, unam autem et eandem utriusque deo decibilem operationem esse sumus edocti, quomodo non confiteamur unam ex hoc eandemque uniuersorum scientiam exsistere, sicut prediximus, unius Christi et secundum eius deitatem et secundum eius humanitatem?

Quae duo testimonia similiter collata sunt cum libro chartatio, qui est de bibliotheca uenerabilis huius patriarchii, et constiterunt.

4 Item relectum est ex eodem codicio testimonium Themestii heresiarchae ex primo eius Anteretico, id est Contradictorio, contra tomum Theodosii capitulo quinto, continens ita:

VPG CBR MNL K

---

1 nobis¹] uobis R M assumptum] assumtum P adsumptum CB N consubstantiale] cumsubstantialem V consubstantialem P NL consubstancialem G conpassibile] compassibile MNL corpus] corpos B¹ 1–2 subsistentiam] substantiam CBR L 2 unitum] unitu N adquiescimus] acquiescimus P MNL K est una N 3 subsistentia] substantia CBR incarnata] incarnati C¹BR K incarnate C² sicuti] sic utique M uoluntas] uolontas C 4 operatio] operacio G 6 item] it C codicio] coditio P codicello C¹BR codice G M K continens] contenens CB¹ 7 congruentia] congruenti MNL his *om.* C¹BR pater edocuit CBR MNL K tomo] thomo C¹B M K 8 commentarii] commentari VG conmentarii C euangelio] aeuuangelio G sanctum *om.* C¹BR οὕτως εἰπών = ⟨ita dicens⟩ *om.* VPG CBR MNL K διὰ τοῦτο = propter hoc? ideo] idem L 9 decentibus] decentebus P¹ saluator] saluatur V 10 inuenitur] inuenitus G tamquam] tanquam G L quandam] quadam CBR quamdam K maxime secundum carnem sanctam L¹ 11 eam] eum G uelut] uel M¹ uelud NL 12 archisinagogi] archysinagogi P L archisynagogi K uirgunculam] uirguncolam B surge et tenuit M 14 rursus] rursum N tactum] tractum L utraque] utramque G utrumque M utranque L 15 proprium] propium P¹ proprias CBR intellectualis] intellectuales CBR decibilis] decibiles B docibiles G operationis] operationes CBRG scientiam] scienciam P 16 eandem] andem V¹ eadem C decibilem] decebilem C docibilem C sumus] scimus G 17 confiteamur] confiteamus B L ex hoc unam K exsistere] existere R MNL K 18 deitatem … eius *om.* N 19 duo] dua N collata] conlata CB chartatio] carthacio C chartacio BG NL cartacio M K bibliotheca] biblioteca M bibliotecha K 20 uenerabilis] uenerabili N constiterunt] constitit P² 22 item] it C codicio] codicello C¹BR codicillo C² codice G K themestii] themesti CB temesti R 23 anteretico] anteredico C aut heretico R anterethico G auretico L tomum] thomum C¹BRG M K theodosii] theodosi P¹ CBR theodori P² thedoxii G theodoxii L K quinto] qunto V quarto C¹ .IIII. B continens] contenens B¹

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Οἵ γε μὴν ὅσιοι πατέρες μίαν ἀπολύτως εἶναι ἔφασαν ⟨τοῦ Χριστοῦ⟩ τὴν ἐνέργειαν καὶ οὐ κατά γε τουτονὶ περικλείουσι ταύτην εἰς θεοπρεπῆ μόνον ἤγουν ἐτέραν ἀνθρωπίνην οὕτως καθυπεμφαίνουσιν, ἀλλ' ὡς παρ' ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ Χριστοῦ πάντων ἐνεργουμένων, ὅσα κατὰ τὴν οἰκονομίαν ἐστὶ θεοπρεπῆ καὶ ἀνθρώπινα, μίαν ἁπαξαπλῶς ὥσπερ ἔφθην εἰπὼν τοῦ Χριστοῦ φασι τὴν ἐνέργειαν.

5 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ Ἀντιρρητικοῦ κεφαλαίου τριακοστοῦ τετάρτου, ἔχουσα οὕτως·

Μία γὰρ ἡ γνῶσις ἐπὶ Χριστοῦ καθάπερ καὶ ἡ ἐνέργεια· καὶ γὰρ εἷς ἦν ὁ γινώσκων ὥσπερ ἀμέλει τοι καὶ ὁ ἐνεργῶν.

6 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ δευτέρου Ἀντιρρητικοῦ κεφαλαίου τεσσαρακοστοῦ δευτέρου·

Ἡμεῖς δὲ ἐν καλῷ φρενὸς ἑστηκότες, σὺν θεῷ δὲ εἰρήσθω, καὶ τῆς ὀρθῆς διδασκαλίας ἐχόμενοι οὐ δύο φύσεις εἶναι πιστεύομεν τὸν Ἐμμανουήλ, κἂν ἐκ δύο συντέθηται, οὐδὲ ἐν δύο ταῖς φύσεσι· διαιρετικὸν γὰρ ἑκάτερον, ἀλλὰ „μίαν τοῦ θεοῦ λόγου φύσιν σεσαρκωμένην", μίαν ὑπόστασιν καὶ πρόσωπον ἕν, ἀκολούθως τε τοῦ ἑνὸς προσώπου μίαν ἴσμεν καὶ τὴν ἐνέργειαν, ὡσαύτως δὲ καὶ μίαν τὴν γνῶσιν, καθὰ διαφόρως εἰρήκαμεν.
Αἵτινες χρήσεις τρεῖς ὁμοίως ἀντεβλήθησαν πρὸς βιβλίον χαρτῷον τῆς βιβλιοθήκης τυγχάνον τοῦ εὐαγοῦς τῶν ἐνταῦθα πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησαν.

7 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις Σεβήρου τοῦ δυσσεβοῦς ἐκ τῆς πρὸς Οἰκουμένιον κόμητα δευτέρας ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· *Ἔστι καὶ ἡμῖν ἐκ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς*, ἔχουσα οὕτως·

---

22 – 23 2. Tim. 3,16

---

1 – 5 Themistius diac., Alex., anthirrheticus c. tomum Theodosii, c. 5 antirrheticus, c. 34, ACO ser. II vol. I p. 328,11 – 12 (epist. ad Salamitanos) 9 – 10 Themistius diac. Alex., antirrheticus II 42 13 – 17 Themistius diac. Alex., antirrheticus II 42

MT

---

1 christi = ⟨τοῦ χριστοῦ⟩ *om.* MT 8 τριακοστοῦ τετάρτου] λδ' T 10 τοι *om.* M 12 δευτέρου] β' T τεσσαρακοστοῦ δευτέρου] μβ' T 14 ἐκ] ἐν M 18 – 19 τυγχάνον] ὑπάρχον T 19 πατριαρχείου] πατριαρχίου T 22 κόμητα δευτέρας] κώμητα β' T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Sancti quippe patres unam absolute dixerunt Christi esse operationem, et non secundum istum hanc concludunt in deo decibili tantummodo siue alteram sic humanam insinuant, sed ut ab uno eodemque Christo omnia acta sunt, quae secundum dispensationem sunt deo decibilia et humana, unam semel et absolute, sicut uisus sum dixisse, Christi asserunt operationem.

5 Item relectum est ex eodem coditio testimonium eiusdem ex ⟨eodem⟩ Anteretico, id est Contradictorio, capitulo tricessimo quarto, continens ita:

Una itaque scientia in Christo quemadmodum et operatio; etenim unus erat qui sciebat sicut profecto et qui operabatur.

6 Eiusdem ex secundo Anteretico capitulo quadragesimo secundo:

Nos autem in bono sensu perstantes, cum deo dicendum est, et rectam professionem tenentes non duas naturas esse credimus Emmanuel, uel si est ex duabus conpositus, nec in duabus naturis; ΔIAIPƐTIKON diuisi⟨bil⟩is enim utrumque, sed „unam naturam dei uerbi incarnatam", unam subsistentiam et personam unam, consequenter autem unius personae unam scimus et operationem, similiter autem et unam scientiam, sicut sepius diximus.

Quae tria testimonia similiter collata sunt cum libro chartacio qui est de bibliotheca uenerabilis huius patriarchii, et constiterunt.

7 Item relectum est ex eodem coditio testimonium Seueri impii ex secunda epistula ad Icomenium comitem, cuius initium: *Est etiam nobis ex deo inspirata scriptura*, continens ita:

VPG CBR MNL K

---

1 quippe] quipe C^2 2 istum] istam BR deo] domino K decibili] docibili G alteram] altera CR N humanam] umanam P^1 3 sed et ut R ut *om.* K 4 deo C^2 *add. script. unc.* humana] umana P^1 humanam MNL unam C^2 *add., om.* R ἁπαξαπλῶς = semel et absolute et² *om.* VP^2G C^1BR MNL K (C^2 *add. script. unc.*) absolute] obsolute N asserunt] adserunt CBR 7 est¹ *om.* P coditio] codicello C^1BR codicillo C^2 codice G M K codicio NL ἐκ τοῦ αὐτοῦ = ex ⟨eodem⟩ *om.* VPG CBR MNL K anteretico] anterico VP anteredico CR antheretico G anteritico MN 8 tricessimo quarto] XXXIIII CBR MNL K continens] contenens CB^1 9 et *om.* B 12 anteretico] heretico VP^1 (ant-heretico) anteredico] CR anteretico B antheretico G anterico MNL K quadragesimo secundo] XLmo secundo VG .XLmo .II. P XLII CBR ML K quadrag.II. N 13 bono] bo L sensu] sensu. P *ras.* senso C perstantes] perinstantes P prestantes L deo] dauid N rectam] relectam C^1R recta N διδασκαλίας = professionem 14 tenentes] tenens B^1 emmanuel] emanuel P emmanuhel BG MNL K conpositus] compositus G MNL 15 ΔIAIPƐTIKON VPG *pon. post:* sed unam ΔIAIPƐTIKON] aIaIPeTIKOn G ΔiaPƐTIKON CBR ΔIATPƐTIKON M ΔIaTPƐTIRON N AIATPƐΠRON L ΔIaIPƐΠKON K diuisi⟨bil⟩is] diuisiones V MNL diuisionis P CBRG K (onbil) enim] eni N utrumque] utrunque L 16 subsistentiam] subsistensiam G substantiam L autem in unius CBR 17 scimus] sciorum N et¹ *om.* VPG et²] ex M *om.* K sepius] saepius CB M 19 tria] trea C^1B tua R collata] conlata CB chartacio] chartatio VP C^1B cartacio M K bibliotheca] biblioteca P M bibliothecha K 20 uenerabilis] uenerabili N huius *om.* G huis N patriarchii] patriarchi VP^1R patriarh M 22 coditio] codicio P ML codicello C^1BR codicillo C^2 codice G N K testimonium] testimonio G secunda] secundam VP^1G C epistula] epistulam VG 23 οἰκουμένιον = icomenium icomenium] icomi.um C^1 iconomium C^2B yacono unum R dicomenium G K icomedium MN dicomedium L initium] inicium G continens] contenens C

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Εἰ τοίνυν μετεστοιχείωσεν ὁ λόγος, ἣν ἥνωσεν ἑαυτῷ καθ' ὑπόστασιν ἀνθρωπότητα, οὐκ εἰς τὴν ἑαυτοῦ φύσιν – ἔμεινε γὰρ τοῦτο ὅπερ ἦν –, ἀλλ' εἰς τὴν ἑαυτοῦ δόξαν τε καὶ ἐνέργειαν καὶ τὰ τῆς σαρκὸς ἴδια γέγονεν ἴδια τοῦ λόγου· πῶς „ἑκατέραν μορφὴν ἐνεργεῖν τὰ ἴδια" δώσομεν; ἀναθεματιστέον οὖν τοὺς ἐν δύο φύσεσιν ὁρισαμένους τὸν ἕνα Χριστὸν καὶ „ἑκάστην τῶν φύσεων ἐνεργεῖν τὰ ἴδια" λέγοντας. τῶν μὲν γὰρ ἐνεργουμένων καὶ πραττομένων παρὰ τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ πολὺ τὸ διάφορον· τὰ μὲν γάρ ἐστι θεοπρεπῆ, τὰ δὲ ἀνθρώπινα. οἷον τὸ σωματικῶς βαδίζειν, ἐπὶ γῆς ἰέναι καὶ *ὁδοιπορεῖν* ὁμολογουμένως ἀνθρώπινον, τὸ δὲ τοῖς τὰ σκέλη πεπηρωμένοις καὶ βαίνειν ἐπὶ γῆς τὸ παράπαν μὴ δυναμένοις τὸ ὑγιῶς βαδίζειν χαρίσασθαι θεοπρεπές. ἀλλ' εἷς ὁ σαρκωθεὶς λόγος τοῦτό τε κἀκεῖνο ἐνήργηκε, καὶ οὐ τὸ μὲν τῆσδε, τὸ δὲ τῆσδε τῆς φύσεως. οὐδὲ ἐπειδὴ διάφορα τὰ ἐνεργηθέντα, διὰ τοῦτο δύο τὰς ἐνεργούσας φύσεις ἤτοι μορφὰς δικαίως ὁριούμεθα.
Ἥτις χρῆσις ὁμοίως ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον ἐν σώμασι τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ ἐνταῦθα εὐαγοῦς πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

8 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Παῦλον αἱρετικὸν ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· *Τὸν μὲν ἀπόστολον Παῦλον*, ἔχουσα οὕτως·
Μιᾶς γὰρ ὑποστάσεως ὁμολογουμένης τοῦ Ἐμμανουήλ, ἀκόλουθον „μίαν φύσιν" ὁμολογεῖν „τοῦ θεοῦ λόγου σεσαρκωμένην" καὶ αὐτὴν ἐνεργοῦσαν τὰ θεοπρεπῆ καὶ ἀνθρώπινα, καὶ οὐ κατὰ τὸν Λέοντος Τόμον „ἐνεργούσας δύο φύσεις καὶ μορφὰς" ὑποτίθεσθαι „κοινωνούσας ἀλλήλαις" κατὰ συνάφειαν σχετικήν. τοῦτο γὰρ αὐτῷ βούλεται τὸ βλάσφημον ἐκεῖνο· „ἐνεργεῖ ἑκατέρα μορφὴ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ⟨τοῦτο ὅπερ ἴδιον ἔσχηκε⟩."

Ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη ὁμοίως πρὸς βιβλίον ἐν σώμασι προσενεχθὲν ἐκ μέρους τῶν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ ἐστοίχησεν.

---

7 cf. Joh. 4,6 8 cf. Joh. 5,1 – 9

---

1 – 13 Severus Ant., epist II ad Oecumenium 3 – 5 cf. Leo papa, epist. 11,4 ad Flavianum, ACO II 1,1 p. 14,27 – 29 17 – 21 Severus Ant., epist. ad Paulum haer. 17 – 18 cf. p. 386,6 19 – 21 cf. Leo papa, ACO II 1,1 p. 14,27 – 29

MT

---

2 οὐκ] οὐχ T 7 ὁμολογουμένως] ὁμολογοῦμεν ὡς T 8 πεπηρωμένοις] πεπληρωμένοις M 9 τε *om.* M 10 τὸ'] τοῦτο M οὐδὲ] οὐδ' M 13 πατριαρχείου] πατριαρχίου T 20 αὐτῷ] αὐτοῦ M 21 ἐνεργεῖ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ἑκατέρα μορφὴ T quod proprium habuit = ⟨τοῦτο ὅπερ ἴδιον ἔσχηκε⟩ *om.* MT 23 τῶν *om.* M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Si igitur transformauit uerbum eam, quam sibi secundum subsistentiam uniuit humanitatem, non in propria natura – mansit enim hoc quod erat –, sed in sua gloria atque operatione et que carnis erant propria facta sunt uerbi; quomodo „utramque formam operari quae sua sunt" dabimus? anathemandum enim est eos, qui in duabus definierunt unum Christum et „unamquamque naturarum operari quae sua sunt" dicentes. ea itaque que agebantur et operabantur ab uno Christo multum differunt; quaedam enim sunt deo decibilia, quaedam humana. ueluti corporaliter uadere, super terram ire ⟨et⟩ *iter agere* profecto humanum est, crura uero uexatis et ambulare super terram penitus non ualentibus sanum gressum donare deo decibile est. sed unus incarnatus uerbum hoc quoque et illud operatus est, et nequaquam hoc quidem huius, hoc uero huius est naturae. neque eo quod diuersa sunt ЄΝЄΡΓΗΘЄΝΤΑ operamenta, ideo duas operatrices naturas atque formas iuste definiemus.

Quod testimonium similiter collatum est cum libro membranatio, qui est bibliothecae uenerabilis huius patriarchii, et constitit.

8 Item relectum est ex eodem coditio testimonium eiusdem ex epistula ad Paulum hereticum, cuius initium: *Apostolum quidem Paulum*, continens ita:

Unam igitur subsistentiam profitentes Emmanuel, consequens est „unam naturam" profiteri „dei uerbi incarnatam" et ipsam operantem deo decibilia et humana, et non secundum Leonis Tomum „operantes duas naturas et formas" subponere „communicantes ad alterutrum" secundum coniunctionem affectualem. hoc enim sibi uult blasphemia illa: „operatur enim utraque forma cum alterius communione quod proprium habuit."

Quod testimonium similiter collatum est cum libro membranatio prolato a parte apostolicae sedis antiquae Romae, et constitit.

VPG CBR MNL K

---

1 subsistentiam] substantiam L[1] 2 in[1]] inin L enim *om.* C[1]BR C[2] *add.* etenim L 2–3 sed ... operatione] secundum suam gloriam atque operationem L 2 atque] adquae P[1] adque P[2] 4 anathemandum] anathimandum C anatimandum B anathematizandum RG K enim est eos] est enim G est eos enim K definierunt] differunt C[1]BR diffenierunt C[2] diffinierunt G M 5 naturarum] naturam BG 6 christo] cristo K 7 humana] umana P[1] ueluti] uel utique V uelut C[1]BR καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG CBR MNL K 8 ὁμολογουμένως = profecto (*cf.* 455,8) (sine dubio – indubitanter) uero C[2] *add.* ualentibus] ualaentibus V 9 decibile] decibilem V incarnatus] incarnatum N 10 huius[1]] hulus P 11 ЄΝЄΡΓΗΘЄΝΤΑ] ЄΝЄΡΓΙΘЄΝΤΑ VPG CB M K eneptioenta R ЄΝЄΡΤΙeeΝΤa N ЄΝЄΡΥΙΘЄΗΤa L atque] adque P formas] naturales operationes C[1]BG formas C[2] *add. script. unc., om.* R 12 definiemus] defeniemus VP difiniemus CBG M diffiniemus R 13 collatum] conlatum CB membranatio] menbranatio VP membranacio C[2] MN menbranacio L qui] q̄ P est de bibliothecae V K bibliothecae] bibliothece RG L bibliotecae M bibliotheca N K 14 constitit] constiterunt MNL 16 coditio] codicio P MNL codicello C[1]BR codicillo C[2] codice G K ex[2] *om.* V epistula] epistola BRG L 17 initium] inicium VG apostolum] apostholum C paulum] paulus K 18 subsistentiam] substantiam L[1] ὁμολογουμένης = profitentes emmanuel] emmanuhel B MNL K 19 profiteri] profitendi L dei uerbi profiteri K operantem] operante N 20 tomum] tomo V thomum CBRG M K naturas] natures V[1] *script. curs.* subponere] supponere R subponeret N 21 coniunctionem] conuinctionem V affectualem] afectualem CB blasphemia] blasfemia PG 22 forma *om.* V cum utraque forma N quod proprium habuit cum alterius communionem K communione] communionem V R K 23 testimonium similiter conlatum C[1]B similiter *om.* VPG C[2]R MNL K membranatio] membranacio PG C[2] MN menbranacio L K prolato] prolatio B[1] a parte *om.* N 23–24 apostolicae] apostholicae C

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

9 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ πρὸς Ἄνθιμον τὸν αἱρετικὸν συνοδικοῦ γράμματος, οὗ ἡ ἀρχή· *Τῶν πρός τὴν σὴν θεοφίλειαν*, ἔχουσα οὕτως·

Καὶ θεϊκῶς τὰς θεοσημίας εἰργάσατο καὶ ἀνθρωπίνας καὶ θείας φωνὰς ἐφθέγξατο καὶ τὰ μὲν θεοπρεπῶς, τὰ δὲ ἀνθρωπίνως ἐνήργησεν. καὶ οὐ διάφορον τῶν ἐνεργημάτων καὶ τῶν φωνῶν, θαυμάτων τε καὶ παθῶν, ⟨οὐκ⟩ εἰς τὸν μετὰ τὴν ἄφραστον ἕνωσιν δύο φύσεων ⟨εἰσ⟩πεσούμεθα μερισμόν, καὶ ταύταις ἐπιμεριοῦμεν φωνὰς καὶ πάθη καὶ ἐνεργήματα, τὸν αὐτὸν εἰδότες καὶ θαυματουργοῦντα τὸν πάσχοντα καὶ θεϊκῶς καὶ οἰκονομικῶς καὶ ἀνθρωπίνως φθεγγόμενον ταῦτα, ὡς ἐν γραφῇ φράσαι τὰ ἐφ' οἷς ἡ *εἰς Χριστὸν πίστις* καὶ ὁμολογία καθέστηκεν.

Ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη ὁμοίως πρὸς βιβλίον χαρτῷον προενεχθὲν ἐκ μέρους τῶν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ ἐστοίχησεν.

10 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ πρὸς Θεοδόσιον, ἔχουσα οὕτως·

Τούτοις δὲ τοῖς προειρημένοις τῆς ἀνθρωπολατρείας ἀδοκίμοις εἰσηγηταῖς συναρμοστέον καὶ ἀναθεματιστέον καὶ τὴν ἐν Χαλκηδόνι δυσσεβῆ σύνοδον καὶ τὸν βλάσφημον Τόμον Λέοντος τοῦ τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας ἡγησαμένου, ὃν ἡ αὐτὴ σύνοδος „στήλην ὀρθοδοξίας" ἀπεκάλεσε, παρὰ τοὺς κανόνας ὅρον πίστεως ἐκθεμένη καὶ τὴν θείαν καὶ ἀμέριστον καὶ ἄτρεπτον σάρκωσιν διελοῦσα τῇ μετὰ τὴν ἕνωσιν δυάδι τῶν φύσεων καὶ τούτων ἐνεργείαις καὶ ἰδιότησιν, ὡς ὁ αὐτὸς Τόμος τοῖς ἀναγινώσκουσι παρίστησιν ἐμφανῶς, ὥσπερ ἑφερμηνεύων πλατέως, τί ποτε τὸ „ἐν δύο φύσεσι" λέγειν γνωρίζεσθαι τὸν ἕνα κύριον καὶ θεὸν

---

8 Col. 2,5

---

3 – 9 Severus Ant., epist. syn. ad Anthimum haer. 380,3 Severus Ant., epist. ad Theodosium Alex., Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,30 — 4 – 5 cf. Leo papa, ACO II 1,1 p. 14,29 – 15,1 — 14 – 16 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,15 — 20 cf.

MT

---

1 ἐκ τοῦ *om.* T — 3 ἀνθρωπίνας] τὰς ἀνθρωπίνους M — 4 διάφορον τῶν] διαφερόντων T — 5 πε = ⟨μὴ⟩ *om.* MT — 6 ⟨εἰσ⟩πεσούμεθα = incidamus] ἐκπεσούμεθα MT — 14 ἀδοκίμοις *om.* M — 18 τούτων] τοῦτον MT

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

9 Item relectum est ex eodem coditio testimonium eiusdem ex sinodicis litteris ad Anthimum hereticum, cuius initium: *Quod ad tuam reuerentiam*, continens ita:

Diuine diuina signa operatus est et humanas et diuinas uoces affatus est et quaedam deo decenter, quaedam humane operatus est. et non est diuersitas operationum et uocum, miraculorum quoque et passionum, ne post inenarrabilem unitionem in duarum naturarum incidamus diuisionem et ipsis dispertiamus uoces et passiones et operamenta, eundem scientes et mirifica gerentem qui passus est et diuine et dispensatiue atque humane haec enarrantem, ut in scriptis est explanandum ea, in quibus *Christi fides* est et confessio.

Quod testimonium similiter collatum est cum libro chartatio prolato a parte apostolicae sedis antiquae Romae, et constitit.

10 Item relectum est ex eodem coditio testimonium eiusdem ad Theodosium, continens ita:

Istis proinde prefatis hominiculis reprobis institutoribus coaptandum est et anathemandum et impiam sinodum Chalcedonensem et blasphemum Thomum Leonis Romanae ecclesiae antistitis, quem eadem sinodus „titulum rectae fidei" appellauit, contra canones fideique diffinitiones exponens et diuinam et indiuiduam et inconuertibilem incarnationem post unitionem separans dualitate naturarum harumque operationibus et proprietatibus, sicut idem Tomus legentibus luculenter ostendit, quasi latius interpretans, quidnam sit „in duabus naturis" dicere agnoscendum unum dominum et deum Iesum Christum post

---

VPG CBR MNL K

---

1 coditio] codicio P MNL codicello C¹BR codicillo C² codice G K sinodicis] sidonicis VP B synodicis R ML K sydonicis N ad *om.* N anthimum] antimum B 2 initium] inicium G reuerentiam] reuerenciam P continens] contenens CB 3 diuine] diuinae BG humanas] umanas P¹ affatus] afectus C¹ (C² *corr. script. unc.*) affectus B affractus R 4 decenter] decidenter B¹ humane] humanae BG ἐνεργημάτων = operationum (operamentorum? *cf.* 379,6) 5 quoque] quoquae P unitionem] unicionem G 6 incidamus] incidadamus V¹ indicamus N diuisionem] diuisionens N ipsis] ipsius R ipsi ML eundem] eiusdem G 7 qui passus] perpessus M per passus NL (q-p) diuine] diuinae P¹ CBG N dispensatiue] dispensatiuae VP¹ BG K atque] adque V¹P humane] humanae P¹ B 8 enarrantem] ennarrantem M ut] et M scriptis est] scripturis et NL explanandum] explanandam VPG ea] eam G christi est fides G fides] fidis N 9 collatum] conlatum CB chartatio] carthatio P R charthatio G chartacio C² NL cartacio M K parte] patre K apostolicae] apostholicae C 10 sedis] saedis G 12 coditio] codicello C¹BR codicillo C² codicio MNL codice G K ad] at V¹ a N theodosium] theodoxium K continens] contenens CB¹ 13 hominiculis] homiculis B hominicolis ML reprobis] reprobabis C¹B reprobabilis C² (?) reprobatis R coaptandum] coabtandum V B est] sit L 13 – 14 et quo anathemandum N¹ anathemandum] anathimandum C anatimandum B anathematizandum R 14 et¹ *om.* CBR sinodum] synodum PG R MNL K chalcedonensem] chalchedonensem VP calcedonensem C¹BRG ML K blasphemum] blasfemum G thomum] tomum P NL thonum R 14 – 15 romanae ecclesiae] romana ecclesia VP 15 antistitis] antestis V antistis P NL K antestitis C¹B quem] quae P¹ eadem] aeadem N sinodus] synodus PG R MNL K fidei] fidaei P appellauit] apellauit G appellauit et contra CBR (-it -et) 16 fideique] que L fidei K diffinitiones] diffinitionis VP² diffinitionibus P¹ definitiones CB L K et in diuinam N inconuertibilem] inuertibilem M inuestibilem N inuestigabilem L (c – u) 17 unitionem] unicionem G separans] seperans B K reparans MNL seperans unitionem dualitate K dualitate] dualitatate VP dualitatem CBR M naturarum] naiurarum G¹ harumque] ha.rumque V *ras.* 18 tomus] thomus CBRG M K tomum N interpretans] interpraetans C interpetrans K 19 agnoscendum] agnuscendum V et deum *om.* L

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν μετὰ τὴν ἄφραστον ἕνωσιν. ἀποδεχόμεθα δὲ καὶ ἐν ἐπαίνῳ ποιούμεθα καὶ τὴν ὀρθὴν ὁμολογίαν τοῦ Ἑνωτικοῦ γράμματος, ὅπερ ὁ τῆς γαληνοτάτης λήξεως βασιλεὺς ἐξεφώνησε Ζήνων.

Ἥτις χρῆσις ὁμοίως ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον χαρτῷον προενεχθὲν ἐκ μέρους τῶν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ ἐστοίχησεν.

11 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις Θεοδοσίου αἱρεσιάρχου ἐκ τοῦ πρὸς Θεοδώραν τὴν αὐγούσταν λόγου, οὗ ἡ ἀρχή· *Ἐμοὶ μὲν ἐδόκει*, ἔχουσα οὕτως·

… ὡς λοιπὸν καὶ ἐνέργειαν εἶναι τοῦ συναμφοτέρου θεοπρεπῆ μίαν, ἐπεὶ καὶ ἑνὸς εἶναι καὶ τοῦ αὐτοῦ φαμεν τά τε θεοπρεπῆ θαύματα καὶ τὰ φυσικὰ πάντα καὶ ἀδιάβλητα πάθη, ἅπερ πέπονθεν ἑκουσίως ὑπὲρ ἡμῶν τῇ ἰδίᾳ σαρκί.

12 Καὶ μεθ' ἕτερα·

… ἐπεὶ καὶ ἐνέργειαν μίαν ὁμολογοῦμεν θεοπρεπῆ, ὡς ἤδη προλέλεκται.

13 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου, ἔχουσα οὕτως·

Τῆς γὰρ θεοπρεποῦς ἐνεργείας μιᾶς οὔσης αὐτοῦ ἀνάγκη καὶ ἀμέριστον εἶναι ταύτην καὶ ἀδιαίρετον καὶ οὐ τὴν μὲν ὡς ἐνδεᾶ καὶ ἐπὶ τὸ μεῖζον ἀναβάσεως δεομένην κατὰ τὸ ἀνθρώπινον λαβεῖν καθ' ὑμᾶς, τὴν δὲ ὡς παντέλειον ὁμολογεῖν καὶ ἀνελλιπῆ κατὰ τὴν θεότητα, ἵνα μὴ εἰς τὴν ψυχοφθόρον καὶ ἀσεβῆ Νεστορίου κακοδοξίαν ἐμπέσωμεν.

14 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου, ἔχουσα οὕτως·

---

2 – 3 cf. E. Schwartz, Cod. Vat. gr. 1431. Abh. BAdW 32,6 (1927) 52,21 – 54,21 9 – 10 Theodosius Alex., tomus ad Theodoram aug., cf. ACO ser. II vol. I p. 326,19 – 20; PG 86,285 B 7 – 10; cf. p. 104,26 – 27 14 Theodosius Alex., tomus ad Theodoram aug., cf. p. 106,4 – 5 18 – 21 Theodosius Alex., tomus ad Theodoram aug., 18 – 19 cf. p. 106,8 – 9

MT

11 πέπονθεν] πεπόνθαμεν *T* 16 ἐκ τοῦ αὐτοῦ *om. M*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ineffabilem unitionem. suscipimus autem ac collaudamus et rectam confessionem unitatis litteras, quam tranquillissime recordationis Zenon imperator edidit.
Quod testimonium similiter collatum est cum libro chartatio prolato a parte apostolicae sedis antiquae Romae, et constitit.

11 Item relectum est ex eodem coditio testimonium Theodosii heresiarchae ex libro ad Theodoram augustam, cuius initium: *Mihi quidem uidebatur*, continens ita:
... ut iam et operatio utriusque deo decibilis una sit, quia et unius esse eiusdemque asserimus deo decibilia miracula et naturales omnes et inuituperabiles passiones, quas passus est sponte pro nobis propria carne.

12 Et post aliqua:
... quia et unam operationem confitemur deo decibilem, sicut iam dictum est.

13 Item relectum est ex eodem coditio testimonium eiusdem ex eodem sermone, continens ita:
Deo decibile quippe operatione eius una exsistente necesse est et indiuiduam hanc esse et inseparabilem et non unam quidem ut indiguam et ad meliora conscendere indigentem secundum humanitatem accipiendum est secundum uos, alteram uero ut summe perfectam confiteri et indeminutam secundum deitatem, ne in animi corruptam et impiam Nestorii pessimam sectam incurramus.

14 Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem ex eodem ⟨sermone⟩, continens ita:

VPG CBR MNL K

---

1 ineffabilem] inepfabilem P (f – p) inefabilem B unitionem] unicionem G suscipimus] suscepimus CBR ac] a VP¹ *om.* L collaudamus] colladamus V¹ conlaudamus CB N unitatis] untatis V¹ uniunitatis B 2 γράμματος = litteras quam] quas P² M¹ recordationis] recordatonis..... P¹ *ras.* zenon] zeno K imperator] imperatore VP imperatori G edidit] aedidit N 3 est collatum similiter K collatum] conlatum CB chartatio] cartacio ML K chartacio N a parte] aperte B¹ apostolicae] apostholicae C opostolicae N 4 sedis] saedis G antiquae romae M *add.* 6 coditio] codicio P MNL codicello C¹BR codicillo C² codice G K theodosii] theodos V theodosi P CBG theodoxii K 7 theodoram] theoram VP initium] inicium G mihi] michi RG N nihil L continens] contenens CB¹ 8 et¹ *om.* C¹BRG utriusque] utriusquae P utriusque et G decibilis] decibiles B 8 – 9 eiusdemque asserimus] eiusdem quae adserimus CB 9 decibilia] decebilia C inuituperabiles] inuiturabiles G¹ 12 aliqua] antiqua R 13 unam] unum N decibilem] decebilem C 15 coditio] codicio P MNL codicello C¹BR codicillo C² codicem G codice K continens] contenens CB¹ 17 decibile ... operatione] decibilem ... operationem L eius] et N exsistente] existente RG MNL K esse] esset VP N 18 et¹ *om.* V¹PG ut] et C¹BRG N indiguam] indignam G L conscendere] descendere K 18 – 19 humanitatem indigendum est accipiendum K¹ 19 summe] sume L 20 indeminutam] indiminutam CBRG M in animi] unanimi L nestorii] nestoro V¹ nestori V²P¹ nectorii R 21 sectam] septam L 23 relectum] relatum L codice] codicello C¹BR codicillo C² codicio MNL eiusdem *om.* K ex eodem *om.* L λόγου = ⟨sermone⟩] codice VP MNL *om.* CBRG K continens] contenens CB¹

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Οὐκοῦν καὶ ἡμεῖς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν θεοπρεπῆ σοφίαν καὶ μίαν γνῶσιν λέγοντες τοῦ θεοῦ λόγου καὶ τῆς νοερᾶς ψυχῆς, ἧ ἐψύχωται τὸ αὐτοῦ πανάγιον σῶμα, μάλιστα μὲν ταῖς τῶν ἁγίων πατέρων κατακολουθοῦμεν διδασκαλίαις, ὡς σαφῶς ἀποδέδεικται, σαφέστερον δὲ καὶ τῆς καθ' ὑπόστασιν ἀσυγχύτου ἑνώσεως τὴν ἀπόδειξιν ἐργαζόμεθα, καὶ τὴν τῆς δυάδος πανταχόθεν ὑποψίαν προαναστέλλομεν. εἰ γὰρ μὴ προσθήσομεν τὴν αὐτήν, ἕψονται καὶ ἡμῖν ἀκολούθως, ὡς Σεβῆρος ὁ σοφώτατος ἔφησεν, „αἱ δύο φύσεις καὶ αἱ δύο ἐνέργειαι καὶ αἱ δύο σοφίαι ἐπὶ Χριστοῦ". ταῦτα δὲ τῆς Θεοδωρίτου βλασφημίας ἐστὶ καὶ τῆς ἐκεῖθεν Ἰουδαϊκῆς διαιρέσεως ἔκγονα καὶ οὐχ ἡμῶν τῶν ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν πρεσβευόντων Χριστὸν καὶ μίαν αὐτοῦ θεοπρεπῆ γνῶσιν τε καὶ ἐνέργειαν ὁμολογούντων.

Αἵτινες τρεῖς χρήσεις ἀντεβλήθησαν ὡσαύτως πρὸς βιβλίον χαρτῷον τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ τῶν ἐνταῦθα εὐαγοῦς πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησαν.

15 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις Παύλου ἐκ τῆς πρὸς Ἰάκωβον ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· *Πάντα μοι τὰ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης*, ἔχουσα οὕτως·

Καὶ τὸ Ἑνωτικὸν γράμμα τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως Ζήνωνος ἐπ' ἀναιρέσει τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου δεχόμεθα, ἥτις πρόφασιν τὴν Εὐτυχοῦς ποιησαμένη παραφορὰν τὴν Νεστορίου ἀνθρωπολατρείαν σπουδαίως ταῖς ἐκκλησίαις εἰσέφρησεν, „ἐν δύο φύσεσιν" εἶναί τε καὶ γνωρίζεσθαι τὸν Χριστὸν ἐπ' ἀθετήσει τῆς ὀρθοδόξου πίστεως δογματίσασα, καὶ τὰς μὲν φύσεις ἀκολούθως τῇ Νεστοριανῇ παραφροσύνῃ ἐπὶ τῷ ἀριθμῷ τῆς δυάδος

---

1 – 11 Theodosius Alex., tomus ad Theodoram aug. 6 – 7 unde? 15 – 384,7 Paulus Ant., epist. ad Iacobum 15 cf. p. 380,1 – 2 17 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,30

MT

---

11 πατριαρχείου] πατριαρχίου T ἐστοίχησαν] ἐστοίχησεν M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Ergo et nos unam eandemque deo decibilem sapientiam et unam scientiam dicentes dei uerbi et rationalis atque intellectualis animae, qua animata est sacrosancta eius caro, maxime quidem sanctorum patrum assequimur doctrinas, sicut manifeste demonstratum est, manifestiorem proinde etiam inconfusae [et] unitionis, quae est secundum subsistentiam, adprobationem efficimus, et dualitatis undique suspitionem preamputamus. si igitur non addamus eandem ipsam, comitabuntur et nos consequenter, sicut Seuerus prudentissimus ait: „duae ⟨naturae⟩ et duae operationes et duae sapientiae in Christo". haec autem Theodoriti blasphemia est et quae ⟨exinde⟩ est Iudaicae ⟨diuisionis⟩ suboles et nequaquam nostrum, qui unum eundemque Christum praedicamus et unam eius deo decibilem scientiam et operationem confitemur.

Quae tria testimonia collata sunt similiter cum libro chartatio, qui est bibliothecae uenerabilis huius patriarchii, et constiterunt.

Item relectum est ex eodem coditio testimonium Pauli ex epistula ad Iacobum, cuius initium: *Omnia mihi quae uestrae sanctitatis sunt*, continens ita:

Et Enoticam litteram piae recordationis Zenonis ad peremptionem Chalcedonensis concilii suscipimus, quod occasionem Eutichetis faciens uesaniam Nestorii homini culturam studiose ecclesiis introduxit, „ in duabus naturis" Christum esse atque cognosci ad spernendam fidem orthodoxam praedicans, et naturas quidem consequenter Nestorianae

VPG CBR MNL K

1 eandemque] eademque C^1 eamdemque R decibilem] decebilem C 2 rationalis] racionalis V atque] adque P^1 qua] que V qui L animata] enimata B sacrosancta] sacrosanctae VP 3 maxime autem quidem G^1 assequimur] adsequimur CB MNL doctrinas] sententias G 4 manifestiorem] manifestiora CB manifestiori R inconfusae] inconfuse CB MNL K [et] VPG CBR MNL K unitionis] unicionis G 5 adprobationem] approbationem M efficimus] effimus C dualitatis] dualitetis B^1 suspitionem] suspicionem P^2 C^2G MNL K suspitionis B preamputamus] praeamputemus C 6 non *om.* MNL eandem] eandam C^1 eundem L comitabuntur] commitabuntur B M conmutabuntur R consequenter] sequenter G consequentes N 7 φύσεις = ⟨naturae⟩] scientiae VG CB MNL K stientiae P operationes] operationis V operacionis P^1 B^1 operaciones P^2 B^2 autem *om.* C^1B 8 theodoriti] theodorici P theoderici N blasphemia] blasfemia PG ἐκεῖθεν = ⟨exinde⟩] ex eis VPG CBR MNL K iudaicae] iudaiche N διαιρέσεως = ⟨diuisionis⟩] heresis VPG CBR MNL K suboles] soboles CB^2RG L K soles N 9 eundemque] eudemque C^1 eius deo] eiusdem G decibilem] decebilem C 11 tria] trea CB collata] conlata CB similiter collata sunt K chartatio] chartacio P C^2R N carthatio G cartacio ML K bibliothecae] bibliothece V L bibliothaecae P bibliotecae M bibliotheca N bibliothechae K 12 uenerabilis] uenerabili N 14 relectum] relatum L coditio] codicio P NL codicello C^1BR codicillo C^2 codice G M K testimonium *om.* N epistula] aepistola P epistola BG L 15 initium] inicium G mihi] michi G N uestrae] nostrae G sanctitatis] sanctitasi N continens] contenens B^1 16 litteram] litteras MNL recordationis] recordacionis P zenonis *om.* G peremptionem] peremtionem P perimptionem C perimptioni B perimptionis MNL chalcedonensis] calcedonensis CBRG ML K calchedonensis N 17 suscipimus] suscepimus CBR occasionem] occansionem CB eutichetis] eutycetis P euticetis CB MNL euticelis R uesaniam] uesanam G homini] hominis G^1 17–18 culturam] culturarum V cultarum P BG N K cultorum L (hominiculturam?) 18 studiose] studiosae BG ecclesiis] aecclesiis G aecclesie MNL cognosci] cognusci V 19 spernendam] spernandam N consequenter] consequendam L

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

φυλάξασα, τὴν δὲ σχέσιν τῆς υἱότητος λέγω καὶ τῆς ἀξίας ἁπλῶς ἑνώσασα, καὶ οὕτω λοιπὸν τῇ αὐτῇ κακουργίᾳ ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν Χριστὸν υἱὸν καὶ κύριον μονογενῆ ἀσυγχύτως, ἀδιαιρέτως, ἀτρέπτως καὶ ἀχωρίστως κηρύξασα, καὶ εἰς ἑρμηνείαν σαφῆ τοῦ οἰκείου σκοποῦ τὸν Λέοντος προσηκαμένη Τόμον καὶ „στήλην" αὐτὸν „ὀρθοδοξίας" ἀποκαλέσασα τὸν προφανῶς τέμνοντα Χριστὸν τῇ μετὰ τὴν ἕνωσιν δυάδι τῶν φύσεων καὶ ταύταις μορφάς τε καὶ ἐνεργείας φωνάς τε καὶ ἀνελλιπεῖς ἰδιότητας βλασφήμως ἐπιμερίζοντα, διόπερ καὶ ὡς ἀπίθανα λέγειν ἐπιχειροῦντας ἀποπεμπόμεθα.

16 Καὶ μετὰ βραχέα·

Ταῦτά φασι, καὶ οὐκ ἀγνοοῦντες, ὅτι ἐπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων τὴν τοιαύτην φωνὴν ἡ ἐν ἐκείνῃ τῇ πόλει ὡς εἴθε μήποτε συναγηγερμένη σύνοδος τέθεικεν, ἀκολούθως ἑαυτῇ τὴν τῆς σχέσεως συνάφειαν ἓν ἀποκαλέσασα πρόσωπον καὶ τὴν „ἐκ δύο" ὡς πολεμίαν ἀποπεμψαμένη φωνήν, τὴν „ἀσυγχύτως καὶ ἀδιαιρέτως" ἕνα δεικνύουσαν ἡμῖν τὸν Ἐμμανουήλ, τὸν αὐτὸν „ὁμοούσιον ὄντα τῷ πατρὶ" καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι κατὰ τὴν θεότητα καὶ τὸν αὐτὸν ὁμοούσιον ἡμῖν τοῖς ἀνθρώποις κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, τὸν αὐτὸν καὶ θαυματουργοῦντα καὶ πάσχοντα καὶ θείως καὶ ἀνθρωπίνως φθεγγόμενον, καὶ μίαν αὐτοῦ τὴν ἐνέργειαν καὶ τὴν γνῶσιν ὡς ἑνὸς ἐκπαιδεύουσαν· *Χριστὸς γὰρ θεοῦ δύναμις καὶ θεοῦ σοφία, ἐν ᾧ ἅπαντές εἰσιν οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι*, κἂν οἰκονομικῶς λέγῃ τὴν τῆς συντελείας ἡμέραν *ἀγνοεῖν*.

Ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη ⟨ὁμοίως⟩ πρὸς βιβλίον χαρτῷον προενεχθὲν ἐκ μέρους τῶν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ ἐστοίχησεν.

---

17 – 18 1. Cor. 1,24 18 Col. 2,3 19 Mt. 24,36

---

2 – 3 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,31 4 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,15 10 – 19 Paulus Ant., epist. ad Iacobum 12 cf. Gesta Chalc., ACO II 1,1 p. 114,9 13 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,31 14 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,26

MT

---

2 αὐτῇ] αὐτοῦ M 4 ὀρθοδοξίας αὐτόν M 7 καὶ *om.* M ἀπίθανα] ἀπιθάνως T 14 τῷ πατρὶ ὄντα M 15 τοῖς ἀνθρώποις ἡμῖν MT 18 κἂν] καὶ M 19 λέγῃ] λέγει M 20 similiter = ⟨ὁμοίως⟩ *om.* MT

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

desipientiae in numero dualitatis conseruat, affectum adoptionis ac dignitatis simpliciter copulat, et ita deinceps per eandem malignitatem unum eundemque Christum filium et dominum unigenitum inconfuse, indiuise, inconuertibiliter atque inseparabiliter praedicat, et ad interpretationem manifestam propriae intentionis Leonis amplexum est Tomum „titulumque" hunc „orthodoxae fidei" uoca[n]t, qui manifeste diuidit Christum per dualitatem post unitionem naturarum et istis formas et operationes uocesque et indeminutas proprietates blasphemiosae condispertit, quamobrem et tamquam inuerisimilia dicere aggredientem repellimus.

16 Et post pauca:

Haec dicunt, ⟨et⟩ non ignorantes, quia in ipsis rebus huiusmodi uocem sinodus, quae in illa ciuitate ⟨utpote⟩ utinam numquam congregaretur, posuit, consequenter sibi affectus copulam unam uocitans personam et „ex duabus" uocem tanquam infestam repulit uocem, quae „inconfuse et indiuise" unum nobis demonstrat Emmanuel, eundem „consubstantialem esse patri" et sancto spiritui secundum deitatem et eundem consubstantialem nobis hominibus secundum humanitatem, eundem et mirificantem et passum diuineque et humane narrantem, et unam eius operationem et scientiam sicut unius instruentem; *Christus enim dei uirtus et dei sapientia, in quo omnes sunt thesauri sapientiae et scientiae ⟨absconditi⟩*, quamquam si dispensatiue dicat consummationis diem *ignorare*.
Quod testimonium similiter collatum est cum libro chartatio prolato a parte apostolicae sedis ⟨antiquae Romae⟩, et constitit.

VPG CBR MNL K

---

1 desipientiae] desipiente N dualitatis] duadualitatis N conseruat] corseruat B affectum] effectum CBR adoptionis] adopsionis V^2 simpliciter] simpliter P^1 2 copulat] copolat B conpulit G^1 eundemque] eudemque C^1 christum *om.* K christum et filium VPG 3 inconfuse] inconfusae V BG inconsule R indiuise] indiuisae BG atque inseparabiliter *om.* L inseparabiliter] separabiliter M 4 interpretationem] interpraetationem C interpetrationem K manifestam] manifestum VPG manifesta N est] et N tomum] totum V *om.* G thomum CBR M K 5 titulumque] titulum CBR titulum quae N titulum quo L orthodoxae] horthodoxae B uoca[n]t (*cf.* 385,3: praedicat)] uocant VPG CBR MNL K 6 unitionem] unionem CR unicionem G istis] istas CBR formas et] formasset K operationes] operationis V opetiones G uocesque] uocisque C uocis B uoces R indeminutas] indiminutas CBRG 7 proprietates] proprietatis V blasphemiosae] blasfemiosae P *om.* G blasphemiose BR MNL K condispertit] condisperdit C^1R condisperditit C^2 tamquam] tanquam G L inuerisimilia] inonuenire C^1 inueriis C^2 non ueresimilia B non ueneresilia R in ueteri simili adicere L in ueniri similia N K 8 aggredientem] agredientem VPG L adtrahentem C^1B attrahentem R aggeretinentem M aggretientem N K repellimus] repellimur L 11 καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG CBR MNL K rebus] tribus L^1 sinodus] sindus C^1 synodus PG R MNL K 12 in *om.* B ὡς = ⟨utpote⟩] atque VPG CBR MNL K utinam] in unam N utitiam L congregaretur] congregarentur MNL posuit] posui M^1 affectus] afectus C 13 copulam] copula CBR K uocitans] uocetans V^1 uocem] uocibus CBR uoce G infestam] infesta NL repulit] reppulit PG R NL K 14 inconfuse] inconfusae P^1 BG unum] unam G emmanuel] emmanuhel CB MNL 15 esse ... consubstantialem *om.* L eundem] eandem L 16 diuineque] diunaeque P^1 BG M diuineo N 17 humane] humanae G M narrantem] enarrantem M^1 eius *om.* L scientiam] ..ientiam P^2 *ras.* 18 christus] cristus G dei^1 *om.* B^1 sapientia] sapaentia B^1 19 ἀπόκρυφοι = ⟨absconditi⟩ *om.* VPG CBR MNL K si] sit CBR K *om.* NL dispensatiue] dispensatiuae P K dispensatione G consummationis] cumsummationis V consumationis ML K comsumationis N diem] die P^1 20 collatum] conlatum CB chartatio] chartacio C^2 N carthatio G cartacio ML K a parte] aperte B^1 *om.* N 20–21 apostolicae sedis a parte K 20 apostolicae] apostholicae C 21 τῆς πρεσβυτέρας ῥώμης = ⟨antiquae romae⟩ *om.* VPG CBR MNL K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

17 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις Θεοδώρου αἱρετικοῦ ἐκ τῆς πρὸς Παῦλον αἱρετικὸν δογματικῆς ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· *Ὅταν μὲν τὸν καιρόν*, ἔχουσα οὕτως·

Καὶ πρὸς τούτοις ἅπασιν ἀναθεματίζω τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον καὶ τὸν Λέοντος Τόμον καὶ πάντας τοὺς εἰπόντας ἢ λέγοντας ἐπὶ τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ δύο φύσεις μετὰ τὴν ἄφραστον ἕνωσιν ἢ „ἐν δύο" φύσεσι τοῦτον ὁριζομένους καὶ μὴ δοξάζοντας ἓν αὐτοῦ εἶναι πρόσωπον καὶ μίαν ὑπόστασιν καὶ „μίαν φύσιν τοῦ θεοῦ λόγου σεσαρκωμένην" καὶ μίαν αὐτοῦ τὴν ἐνέργειαν κατὰ τὴν τῶν θεοφόρων ἡμῶν πατέρων διδασκαλίαν. ταύτῃ τοι καὶ τὸ Ἑνωτικὸν γράμμα τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως Ζήνωνος δέχομαι ἐπὶ ἀναθεματισμῷ τῆς εἰρημένης ἐν Χαλκηδόνι συνόδου καὶ τοῦ Τόμου Λέοντος.

Ἥτις χρῆσις ὁμοίως ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον χαρτῷον προενεχθὲν ἐκ μέρους τῶν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ ἐστοίχησεν.

18 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις Παύλου αἱρετικοῦ ἐκ τῆς πρὸς τὸν εἰρημένον Θεόδωρον ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· *Οὐ νῦν πρῶτον, ἀλλ' ἄνωθεν ὁ μισόκαλος*, ἔχουσα οὕτως·

Ὅταν τοίνυν τὸν τῆς ἐνανθρωπήσεως πολυπραγμονῶμεν τρόπον, δύο τὰ ἀλλήλοις οὐχ ὁμοούσια ὁρᾷ δὴ πάντως ὁ ἡμέτερος νοῦς· συνειστρέχουσα δὲ ἡ τῆς ἀληθοῦς ἑνώσεως ἔννοια οὐκ ἔτι μὲν δύο, ἀλλ' ἕνα σύνθετον ἀποφαίνει τὸν σωτῆρα Χριστόν, τὸν αὐτὸν ὁμοούσιον τῷ πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα καὶ τὸν αὐτὸν ὁμοούσιον τοῖς ἀνθρώποις ἡμῖν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, τὸν αὐτὸν θαυματουργοῦντα καὶ πάσχοντα θεϊκῶς καὶ ἀνθρωπίνως φθεγγόμενον, καὶ μίαν αὐτοῦ τὴν ἐνέργειαν ὡς ἑνός.

---

3 – 9 Theodorus Bostr., epist. dogm. ad Paulum Ant. 5 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,30 16 – 21 Theodorus Bostr., epist. ad Theodorum Alex. 18 – 20 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,26 – 27

MT

---

7 πατέρων ἡμῶν M 16 πολυπραγμονῶμεν] πολυπραγμονοῦμεν T 17 ὁρᾷ] ὁρα T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

17 Itemque relectum est ex eodem coditio testimonium Theodori heretici ex dogmatica epistula ad Paulum hereticum, cuius initium: *Cum quidem tempus*, continens ita.

Et ad haec omnia anathemamus sinodum Chalcedonensem et Tomum Leonis et omnes qui dixerunt uel dicunt in uno Christo duas naturas post ineffabilem unitionem aut „in duabus" eum naturis definientes et non praedicantes unam eius esse personam et unam subsistentiam et „unam naturam dei uerbi incarnatam" et unam eius operationem secundum deum ferentium patrum nostrorum doctrinam. insuper et Enoticam litteram piae recordationis Zenonis suscipio ad anathematizandam praedictam in Calchedone sinodum et Tomum Leonis.

Quod testimonium similiter collatum est cum libro chartacio prolato a parte apostolicae sedis ⟨antiquae Romae⟩, et constitit.

18 Item relectum est ex eodem coditio testimonium Pauli heretici ex epistula ad praedictum Theodorum, cuius initium: *Non nunc primum, sed olim bonorum inuidus*, continens ita:

Quando igitur incarnationis modum indagamus, duo, quae ad inuicem non sunt consubstantialia, cernit per omnia sensus noster; subcoingressus uero uerae unitionis sensus non iam quidem duo, sed unum conpositum decernit saluatorem Christum, eundem consubstantialem esse patri secundum deitatem et eundem consubstantialem hominibus nobis secundum humanitatem, eundem mirificantem et passum deifice et humane narrantem, et unam eius operationem sicut unius.

VPG CBR MNL K

1 itemque] item MN K coditio] codicello C¹BR codicio C² MNL codice G K theodori] thodori P¹ dogmatica] domatica G¹ 2 epistula] epistola BG L cuius initium] c̄smicium G continens] contenens CB¹ 3 anathemamus] anathimamus C¹B¹ anathematizamus R anatemamus K sinodum] synodum PG R MNL chalcedonensem] chalcedonensum V calchedonensum P K calcedonensem CBRG MNL tomum] thomum CBRG M K 4 dicunt uel dixerunt G uno] unu G¹ ineffabilem] inefabilem C unitionem] unicionem G 5 eum P² *add.* definientes] diffinientes R M eius *om.* G 6 subsistentiam] substantiam ML personam N 7 doctrinam] doctrina NL piae] pi V pie R N K 8 ad *om.* L anathematizandam] anathematizandum VPG anathimandam C¹B¹ anathemandam C²B² adanathematizandum N praedictam] praedictum VPG in calchedone] calcidonensem C calcedonensem BR in calcedonae G in calcedonense M in calcedone NL K sinodum] synodum PG R MNL concilium K 9 tomum] thomum CBRG M K 10 collatum] conlatum CB cum libro chartatio *om.* N chartatio] chartacio CR L carthatio G cartacio M K prolato] prolate R a parte] a patre K apostolicae] apostholicae C 11 τῆς πρεσβυτέρας ῥώμης = ⟨antiquae romae⟩ *om.* VPG CBR MNL K 13 coditio] codicello C¹BR codicillo C² codicio MNL codice G K pauli] pali B¹R epistula] epistola BG 14 initium] inicium G nunc] n̄ V n̄c̄ RG inuidus] in.idus B *ras.* inuidens G continens] contenens CB¹ 15 quando] quanto MNL incarnationis] incarnationes V L indagamus] adindagamus M¹ duo quae] duoque V duoque quae G 16 consubstantialia] consubstantia alia B subcoingressus] sub quo ingressus C MNL K sub quo gressus BR sub quo G 16 – 17 ingressus ... quidem *om.* G 16 uerae] uere VPG CBR NL K 17 non iam] nomina B² iam *om.* K duo] duos MNL conpositum] compositum G MNL K 18 esse ... consubstantialem *om.* L patri] patris B M et *om.* CBR eundem *om.* N 19 humanitatem] umanitatem P¹ deifice] deificem NL humane] humanem B² humanae G 20 unam] unum G

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

19 Καὶ μετὰ βραχέα·

Τὸν γοῦν Λέοντος Τόμον „στήλην τε ὀρθοδοξίας" ἀποκαλεῖ καὶ πρὸς πίστιν καὶ σαφήνειαν τῶν αὐτῇ δοκούντων ἀξιοῖ παραλαμβάνειν, ὃς ἐναργέστατα τέμνει τὸν ἕνα Χριστὸν μετὰ τὴν ἕνωσιν δυάδι τῶν φύσεων, μορφάς τε ⟨αὐτῷ⟩ καὶ φωνάς, ἐνεργείας τε καὶ παντελῶς ἰδιότητας ἰσαρίθμους ἐπιμερίζει. οὐ τοίνυν οὐδὲ ἐκείνων ἀνεξόμεθα τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες ἀσυστάτους αὐτῇ καὶ λίαν ἀμαθεῖς πορίζουσιν ἀπολογίας καὶ τοσοῦτο τῶν παρ' αὐτῇ κειμένων ἀποδεούσας, ὅσον αὐτά γε ταῦτα ἐξ ἀρχῆς ἀναιρεῖν.

Αἵτινες δύο χρήσεις ἀντεβλήθησαν ὡσαύτως πρὸς βιβλίον χαρτῷον προενεχθὲν ἐκ μέρους τῶν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ ἐστοίχησαν.

Θεόδωρος καὶ Γεώργιος οἱ θεοσεβέστατοι πρεσβύτεροι καὶ Ἰωάννης ὁ θεοσεβέστατος διάκονος οἱ τὸν τόπον ἐπέχοντες τοῦ ἁγιωτάτου ⟨καὶ μακαριωτάτου⟩ πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος εἶπον·

Αἰτοῦμεν τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν καὶ τὴν ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον ἀναγνωσθῆναι καὶ τοῖς πραττομένοις ἐνταγῆναι καὶ Ἀπολιναρίου τοῦ αἱρετικοῦ χρῆσιν ἐκ τῆς βιβλίου τῶν „Ἀποριῶν" αὐτοῦ ἀπὸ βιβλίου τοῦ ἐνταῦθα εὐαγοῦς πατριαρχείου, μὴ ἐντεθεῖσαν παρ' ἡμῶν ἐν τῷ νῦν ἀναγνωσθέντι κωδικίῳ, ἁρμόδιον οὖσαν ⟨ταῖς ἀναγνωσθεῖσι τῶν αἱρετικῶν χρήσεσι⟩ καὶ συνᾴδουσαν τῷ περὶ ἑνὸς θελήματος καὶ μιᾶς ἐνεργείας φρονήματι Μακαρίου καὶ Στεφάνου.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Τὸ αἰτηθὲν παρὰ τῶν αὐτῶν θεοσεβεστάτων ἀνδρῶν γενέσθω.

Καὶ προεκομίσθη τὸ τοιοῦτον βιβλίον χαρτῷον τῆς βιβλιοθήκης τυγχάνον τοῦ ἐνταῦθα εὐαγοῦς πατριαρχείου ἐπιγραφὲν „Ἐκ τῶν Ἀποριῶν Ἀπολιναρίου", οὗ ἡ ἀρχή· *Ἡ ζωὴ τῶν ζώντων αἰτία.* ἔχει δὲ ἡ χρῆσις οὕτως·

---

2 – 7 Theodorus Bostr., epist. ad Theodorum Alex. 2 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,15

MT

4 δυάδι τῶν] διὰ διττῶν M ⟨αὐτῷ⟩ = ei] τῶν αὐτῶν M αὐτῶν T 12 ac beatissimi = ⟨καὶ μακαριωτάτου⟩ *om.* MT 14 τήν τε ὑμετέραν T 16 πατριαρχείου] πατριαρχίου T 17 – 18 testimoniis hereticorum, quae relecta sunt = ⟨ταῖς ἀναγνωσθεῖσι ... χρήσεσι⟩ *om.* MT 21 αὐτῶν *om.* T γενέσθω] γινέσθω M 23 πατριαρχείου] πατριαρχίου T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

19 Et post pauca:

Illum itaque Leonis Tomum et „titulum rectae fidei" uocat ad fidemque ac interpretationem de his quae ei uidebantur eum dignatur accipere, qui ⟨manifestissime⟩ diuidit unum Christum post unitionem dualitate naturarum, et formas ei et uoces, operationes quoque et omnes proprietates pari numero condiuidit. non itaque nec illos uiros accipimus, qui instabiles ei et ualde indoctas conquirunt satisfactiones et tantum his quae in ea posita sunt indigent, quanto haec ipsa a principio perimunt.

Quae dua testimonia similiter collata sunt cum libro chartatio prolato a parte apostolicae sedis antiquae Romae, et constitit.

Theodorus et Georgius deo amabiles presbiteri et Iohannes deo amabilis diaconus locum agentes Agathonis sanctissimi ac beatissimi papae antiquae Romae dixerunt:

Petimus pietatem uestram et sanctum ac uniuersale concilium, ut relegatur et gestis inseratur et Apollinarii heretici testimonium ex libro „De obscuris" eius ex codice huius uenerabilis patriarchii, quod non est a nobis positum in relecto nunc coditio, conuenientem testimoniis hereticorum, quae relecta sunt, et consonantem ⟨de una uoluntate et una operatione⟩ ad sensum Macarii et Stephani.

Constantinus piissimus imperator et sanctum concilium dixerunt:

Quod postulatum est ab eisdem amabilibus uiris efficiatur.

Et prolatus est huiusmodi liber chartatius, qui est ex bibliotheca uenerabilis huius patriarchii, superscriptus „De obscuris Apollinarii", cuius initium: *Uita uiuentium causa*. continet autem testimonium ita:

VPG CBR MNL K

---

2 tomum] thomum CBRG M K et] quem CBR fidemque] fidem quae CBG M ac] at P¹ atque P² K hac CBRG MNL 2 – 3 interpretationem] interpraetatione CBR M interpetrationem K 3 dignatur] dignatus B indignatur N ἐναργέστατα = ⟨manifestissime⟩] operiosissime (= ἐνεργέστατα) VPG CBR MNL K 4 unitionem] unicionem G dualitate] dualitatem R M formas] for K¹ foras K² et ei K ei *om.* C¹BR operationes] operationis V B¹ N¹ 5 quoque] queque K condiuidit] condiuit K non *om.* C¹BR accipimus] accepimus CBR 6 instabiles] instabilis V ualde] uadde C satisfactiones] satisfactionis VP¹ B¹ satisfationes K quae] qui CB MNL K 7 quanto] quanta NL haec] ec B¹ hec B²R NL K principio] primo CB *om.* R 8 dua] duo RG ML K collata] conlata CB chartatio] chartacio P C NL carthatio G cartacio M K prolato] prolate R apostolicae] apostholicae C 9 constitit] constiterunt M 11 amabiles] amabilis V B ML presbiteri] praesbiteri C M iohannes] iohannis VG N diaconus deo amabilis NL amabilis] amabiles P BG¹ diaconus *om.* M diacono N 12 agathonis] agatonis L aghatonis K papae] papa V 13 pietatem] uirtutem L sanctum] sanctam VPG B MNL ac] atque NL uniuersale] uniuersalem VG NL relegatur] relagatur B 14 apollinarii] apollonari VPG apolinarii CBR codice] codicae P¹ 15 uenerabilis] uenerabili N patriarchii] patriarcii G relecto] relectum B¹ nunc] nonc P coditio] conditio V codicio P MNL codicello C¹BR codicillo C² codice G K conuenientem] conueniente CBR MNL K 16 relecta] relicta G consonantem] consonanter K 16 – 17 τῷ περὶ ἑνὸς θελήματος καὶ μιᾶς ἐνεργείας = ⟨de una uoluntate et una operatione⟩ *om.* VPG CBR MNL K 17 macarii] macari VP macharii CR MN K 18 constantinus] costantinus P¹ dixerunt] dd P dauid G 19 quod] quid N postulatum] postolatum CB amabilibus] amabilis V amabiles P NL K uiris] uiri K 20 chartatius] chartacius PG C N cartacius ML K bibliotheca] biblioteca M bibliotecha K uenerabilis] uenerabili N 20 – 21 patriarchii] patriarchi V 21 apollinarii] appollonarii V appollinarii PG apolinanarii C apolinarii BR initium] inicium G uita] ita L uiuentium] unientium G causa] caus N continet] contenet CB continens K 22 testimonium] testimonia B¹

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

20 Θεὸς ἀναλαβὼν ὄργανον καὶ θεός ἐστι καθὸ ἐνεργεῖ καὶ ἄνθρωπος κατὰ τὸ ὄργανον, μένων δὲ θεὸς οὐ μεταβέβληται· ὄργανον καὶ τὸ κινοῦν μίαν πέφυκεν ἀποτελεῖν τὴν ἐνέργειαν· εἰ δὲ μία ἡ ἐνέργεια, μία καὶ ἡ οὐσία· μία ἄρα οὐσία γέγονε τοῦ λόγου καὶ τοῦ ὀργάνου.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Οἱ ἀνωτέρω ἐπιμνησθέντες Πέτρος καὶ Θεόδωρος καὶ Σολομὼν καὶ Ἀντώνιος οἱ θεοφιλεῖς ἐπίσκοποι, Γεώργιός τε καὶ Διονύσιος, Ἀναστάσιός τε καὶ Στέφανος οἱ θεοσεβέστατοι διάκονοι, καὶ Ἀναστάσιος καὶ Γεώργιος οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ τοὺς ὑποσχεθέντας παρ' αὐτῶν τῆς οἰκείας πίστεως λιβέλλους ὁμνύντες ἐπιδιδότωσαν καὶ τὸν σωματικὸν ἐπὶ τῶν προκειμένων ἁχράντων τοῦ θεοῦ εὐαγγελίων καταβαλλόμενοι ὅρκον. οἱ αὐτοὶ θεοφιλεῖς ἐπίσκοποι καὶ εὐλαβέστατοι κληρικοί τε καὶ μοναχοὶ ἐπιδεδώκασιν ἰσοτύπους λιβέλλους, καὶ ἀνεγνώσθησαν ἔχοντες ἐπὶ λέξεως οὕτως·

Τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ τῇ κατὰ κέλευσιν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοψηφίστου ἡμῶν δεσπότου καὶ μεγάλου νικητοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου συνελθούσῃ ἀρτίως ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει ἐν τῷ βασιλικῷ σεκρέτῳ τῷ ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ Λίβελλος πληροφορίας συνταγεὶς καὶ ἐπιδοθεὶς παρ' ἐμοῦ Πέτρου ἀναξίου ἐπισκόπου τῆς Νικομηδέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας.

Ἐπείπερ ἐπεζήτησεν ἡ ὑμετέρα θεόπνευστος καὶ τιμία σύνοδος τὸ ὅπως κατέχω περὶ τῆς ὀρθοδόξου καὶ ἀμωμήτου ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν πίστεως καὶ περὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας *τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ* τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου καὶ ζωοποιοῦ τριάδος, τούτου χάριν τὴν παροῦσαν ἔγγραφον πληροφορίαν συντάξας ἐπιδίδωμι τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ ὑμῶν συνόδῳ, ἔχουσαν ὡς ὑποτέτακται οὕτως·

Πιστεύω εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων, τὸ φῶς ἐκ τοῦ φωτός, τὸν θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο· καὶ εἰς τὸ

22 Tit. 2,13

1 – 4 Apollinaris Laod., c. Diod. ad Heraclium, ed. H. Lietzmann, p. 235 – 236, Nr. 117 2 – 4 cf. ACO ser. II vol. I p. 320,8 – 9 26 – 392,2 cf. Symb. Const., ACO II 1,2 p. 128,1 – 12

MT K(20)

3 οὐσία[1] *om.* M 8 τε[1] *om.* M 10 τὸν σωματικὸν] τῶν σωματικῶν T 19 βιθυνῶν] βυθίνων T 20 *inc.* K θεόπνευστος] θεσπέσιος K σύνοδος] ἁγιωσύνη K 27 μονογενῆ] μονογεννῆ M 28 – 392,8 τὸ φῶς ... αἰώνων *om.* MT

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Deus assumens instrumentum et deus est secundum quod operatur et homo secundum quod instrumentum, manens autem deus non inmutatur; instrumentum et quod id mouet unam solet perficere operationem; si autem una operatio, una et essentia. una ergo essentia facta est uerbi et instrumenti.

Constantinus piissimus imperator et sanctum concilium dixerunt:

Superius memorati Petrus et Theodorus et Solomon et Antonius deo amabiles episcopi, Georgius quoque et Dionisius, Anastasius et Stephanus [deo cultores] diaconi, atque Anastasius et Georgius relegiosi monachi libellos quos polliciti sunt propriae fidei iurantes offerunt, et corporale coram positis sacrosanctis dei euangeliis sacramentum persoluentes. idem deo amabiles episcopi et relegiosi clerici atque monachi optulerunt uniformes libellos, et relecti sunt ita continentes in uerbis:

Sanctae et uniuersali sinodo, quae per iussionem piissimi et a deo decreti domini nostri et magni uictoris imperatoris Constantini nunc conuenit in hac a deo conseruanda regia urbe in imperiali secretario, quae cognominatur Trullus Libellus satisfactionis compositus et porrectus a me Petro indigno episcopo Nicomediensium mitropoleos prouinciae Bithiniae.

Quoniam quidem exquisiuit uestrum deo inspiratum et honorabile concilium, qualiter sentiam super rectam et immaculata nostra Christianorum fidem et de incarnationis dispensatione *magni dei et saluatoris nostri Iesu Christi*, qui unus est de sancta et consubstantiali et uiuifica trinitate, huius rei gratia praesentem satisfactionem in scripto componens offero sancto et uniuersali uestro concilio, continentem sicut inferius habetur:

Credo in unum deum patrem omnipotentem, factorem caeli et terrae uisibilium omnium et inuisibilium; et in unum dominum Iesum Christum filium dei unigenitum, qui ex patre natus est ante omnia secula, lumen de lumine, deum uerum de deo uero, natum non

VPG CBR MNL K

1 assumens] adsumens CB est *om.* G 2 inmutatur] immutatur ML K (μεταβίβληται?) instrumentum] instrumentumtum N quod id et N 3 una[1]] unam L 6 imperator] imperatur V 7 memorati] memoratus CBR M memorat NL theodorus] teodorus G[1] solomon] salomon CBRG MN salmon K antonius] anthonius V R amabiles] amabilis V B 8 quoque] quoquae P dionisius] diunisius CB[1] dyonisius R N dionixius L stephanus] stephenus B[1] deo] dei B[2] M diaconi] dyaconi R diacono N diaconus L atque] atquae P[1] 9 relegiosi] religiosi RG ML K relegiosi monachi] religioso monacho N fidei] fidaei B 10 offerunt] offerant M coram ubi iurauerunt in euangelii positis G euangeliis] euuangeliis G euangelii K 11 idem] item C[1]R id est NL amabiles] amabilis V NL relegiosi] religiosi RG MNL K atque] adque P monachi] monacho N monaci K optulerunt] obtulerunt CBG ML 12 relecti] relicti G L continentes] contenentes B[1] 14 sanctae] sancta VPG B uniuersali] uniuersalia V[1]P[1] sinodo] synodo PG R MNL K et[2] *om.* VPG CB MNL a *om.* V[2] 15 nunc autem conuenit L 16 urbe] urbae G in *om.* MNL imperiali] imperiale CB quae] qui V M qua P quod K (!) 17 compositus] conpositus CB N porrectus] porectus N nicomediensium] nicodemiensium L mitropoleos] metropoleus CBR metropoleos ML 17–18 prouinciae] prouintiae C N 18 bithiniae] bitiniae B uitiniae N bithie L 19 honorabile] horabile V 20 sentiam] sentiem B[1] sentium G sententiam K rectam] recta CR inmaculata] inmaculatam PG immaculata ML nostra] nostram M[2] *add.* K fidem] fide CBR N 21 est *om.* G 22 uiuifica] uiuica C gratia] gracia P scripto] christo G 23 componens] conponens CB K continentem] contenentem CB[1] 24 terrae] terra V 25 patre] patrae P 26 secula] saecula CB M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ κύριον, τὸ ζωοποιοῦν, τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ σὺν πατρὶ καὶ υἱῷ συνπροσκυνούμενον καὶ συνδοξαζόμενον, τριάδα ὁμοούσιον, μίαν ⟨θεότητα καὶ⟩ οὐσίαν καὶ δύναμιν ⟨καὶ⟩ μίαν ἐξουσίαν καὶ κυριότητα, θεὸν ἕκαστον καθ' ἑαυτὸ θεωρούμενον, τοῦ νοῦ χωρίζοντος τὰ ἀχώριστα, μονάδα ἐν τριάδι καὶ τριάδα ἐν μονάδι προσκυνουμένην· μονάδα μὲν κατὰ τὸν τῆς οὐσίας λόγον ἤτουν θεότητος, τριάδα δὲ κατὰ τὰς ὑποστάσεις ἤγουν πρόσωπα. ὁμολογῶ δὲ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ⟨τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ⟩ τὸν ἕνα τῆς αὐτῆς ἁγίας ὁμοουσίου ⟨καὶ ζωοποιοῦ⟩ τριάδος, ὃν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων, τὸν αὐτὸν *ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν* δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθεῖν ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθῆναι ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ τῆς ἁγίας ἐνδόξου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, ἤντινα θεοτόκον κυρίως καὶ κατὰ ἀλήθειαν ὁμολογῶ, ὡς αὐτὸν τὸν τοῦ θεοῦ υἱόν τε καὶ λόγον ἐν ὑστέροις καιροῖς κατὰ σάρκα γεννήσασαν, ὁμοούσιον τῷ θεῷ καὶ πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν τὸν αὐτὸν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, κατὰ πάντα ὅμοιον ἡμῖν *χωρὶς ἁμαρτίας*, παθητὸν σαρκί, ἀπαθῆ θεότητι, τέλειον ἐν θεότητι καὶ τέλειον τὸν αὐτὸν ἐν ἀνθρωπότητι, θεὸν ἀληθῶς καὶ ἄνθρωπον ἀληθῶς ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος, ἐκ δύο φύσεων, θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος, καὶ ἐν δύο φύσεσι τελείαις, καὶ μετὰ τὴν ἄφραστον καὶ ἀχώριστον ἕνωσιν ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως, ἀχωρίστως καὶ ἀδιαιρέτως γνωριζόμενον, οὐδαμοῦ τῆς τῶν φύσεων διαφορᾶς ἀνῃρημένης διὰ τὴν καθ' ὑπόστασιν ἕνωσιν, σῳζομένης δὲ μᾶλλον τῆς ἰδιότητος ἑκατέρας φύσεως καὶ εἰς ἓν πρόσωπον καὶ μίαν ὑπόστασιν συντρεχούσης, οὐκ εἰς δύο πρόσωπα μεριζόμενον ἢ διαιρούμενον, ἀλλ'

8 – 9 Hebr. 1,2 14 cf. Hebr. 4,15

4 cf. Gregorius Naz., or.23,11, PG 35,1164 A 4 – 6 cf. Iustinianus imp., confessio fidei, Abh. BAdW NF 18 (1939) 72,16 – 18; 72,29 – 33 12 – 14 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,26 – 27 14 – 16 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,24 – 26 16 – 394,1 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,30 – 130,2

MT K

1 ζωοποιοῦν] ζωοποιὸν (?) = uiuificatorem 2 – 3 deitatem et = ⟨θεότητα καὶ⟩ *om.* K 3 et = ⟨καὶ⟩ *om.* K 6 – 7 filium dei unigenitum = ⟨τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ⟩ *om.* K 7 et uiuificae = ⟨καὶ ζωοποιοῦ⟩ *om.* K 9 διὰ *om.* K 10 δεσποίνης ἡμῶν *om.* MT 11 αὐτὸν *om.* K 13 κατὰ[3]] καὶ τὰ K 14 σαρκὶ καὶ ἀπαθῆ K 14 – 15 τέλειον … ἀνθρωπότητι *om.* M 15 ἀληθῶς[2] τὸν αὐτὸν ἐκ MT καὶ[2] *om.* K 17 καὶ[3] *om.* MT 20 οὐκ εἰς] οὐδεὶς K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

factum, per quem omnia facta sunt; et in spiritum sanctum dominum et uiuificatorem, ex patre procedentem, cum patre et filio coadorandum et conglorificandum, trinitatem consubstantialem, unam deitatem et essentiam uirtutemque et potestatem et dominationem, deum unumquemque cum singulariter contemplatur, sensu diuidente quae indiuisa sunt, unitatem in trinitate et trinitatem in unitate adorandam, unitatem quidem secundum essentiae siue deitatis rationem, trinitatem uero secundum subsistentias siue personas. confiteor quoque unum eiusdem sanctae et consubstantialis et uiuificae trinitatis dominum nostrum Iesum Christum filium dei unigenitum, qui ex patre natus ante omnia secula, eundem *in ultimis diebus* propter nos et propter nostram salutem descendisse de celo et incarnatum esse ex spiritu sancto et sancta gloriosa domina nostra dei genetrice semperque uirgine Maria, quam ΘΕΟΤΟΚΟΝ, id est dei genetricem, propriae et ueraciter confiteor, utpote quae ipsum dei filium et uerbum in nouissimis temporibus secundum carnem generantem, consubstantialem deo et patri secundum deitatem et consubstantialem nobis eundem secundum humanitatem, per omnia similem nobis *absque peccato*, passibilem carne, inpassibilem deitate, perfectum in deitate et perfectum eundem in humanitate, deum uere et hominem uere, ex anima rationale et corpore, ex duabus naturis, deitate et humanitate, et in duabus naturis perfectis, et post ineffabilem et inseparabilem unitionem inconfuse, inconuertibiliter, inseparabiliter atque indiuise cognoscendum, nusquam naturarum ⟨differentia⟩ perempta propter subsistentialem unitionem, magis autem saluata proprietate utriusque naturae et in unam personam unamque subsistentiam concurrente,

VPG CBR MNL K

1 in *om.* VPG dominum] deum B uiuificatorem] uiuificantem R L uiuificante N 2 conglorificandum] glorificandum RG cumglorificandum N trinitatem] dei unitatem R in trinitatem N 3 consubstantialem] consubstanti.alem P^1 *ras.* consubstantilalem P^2 et^1 *om.* B potestatem] postatem P^1 postestatem N et^3 *om.* CBR MNL K 3 – 4 et potestatem dominationem C 4 unumquemque] unumquaeque P unumquem C^1BR καθ' ἑαυτὸ = singulariter contemplatur] contemplat P^1 diuidente] diuiden. .te P^2 *ras.* 5 unitatem] unitate VPG CB et *om.* CBR MNL K trinitatem] trinitate N unitate] uni. .tate P^2 *ras.* adorandam] adorandum CB 6 essentiae] esentiae C rationem] ratione N K trinitatem] trinitate VG subsistentias] substantias CR L^1 7 quoque] queque VP K eiusdem] eiusdemque M eiusdem quoque L et^2 *om.* M 8 natus est ante K secula] saecula CB 9 descendisse] discendisse VP celo] caelo CBG MN 10 incarnatum] carnatum G genetrice] genitricae G genitrice R ML K genetricem N 11 maria] .MARIA. K ΘΕΟΤΟΚΟΝ] ΘΕΟΤΟΝΚΟΝ V ɵeOTORON N ΘeOTOKOn L genetricem] genitricem G ML K propriae] proprie CRG MNL K 12 utpote] utpute CB utputa R nouissimis] nouisimis P carnem *om.* MNL 13 et^1 *om.* N consubstantialem^2] consubstancialem P 14 eundem ... nobis P^2 *add. marg.* eundem *om.* R MN secundum eundem humanitatem N 15 carne] carnem CR N K inpassibilem] inpassibile P impassibilem ML deitate^1] deitatem K et] atque L 16 uere^1] uero CR hominem] homine VP^2 anima] āīā L rationale] racionale P racionali G K ratione L corpore] corporae V 16 – 17 deitate ... naturis *om.* L deitate et humanitate] deitati et humanitati CBR MN K 17 et^2 *om.* N ineffabilem] inefabilem P unitionem] unicionem P uncionem G 18 inseparabiliter] insaeparabiliter N atque] adque P indiuise] indiuisae BG cognoscendum] cognuscendum V nusquam] nos.quam CBR 18 – 19 nusquam.naturarum M *ras.* 19 διαφορᾶς = ⟨differentia⟩] proprietatem V proprietate PG CBR MNL K perempta] peremta CB^1 perimpta B^2 peremptam N subsistentialem] substentia.lem V^1 *ras.* subsistencialem P substantialem CR unitionem] uncionem G 20 proprietate] propriaetate B subsistentiam] substantiam C^1R MNL su. . . . .ntiam P^2 *ras.* 20 – 395,1 *concurrente non*] *concurrentem non* G

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν υἱὸν μονογενῆ θεὸν λόγον κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν ὁμολογῶ. οὐδὲ γὰρ τετάρτου προσώπου ἡ ἁγία τριὰς προσθήκην ἐδέξατο κἂν σαρκωθέντος τοῦ ἑνὸς τῆς αὐτῆς θεοῦ λόγου, ἀλλ' ἐν τῇ παρθενικῇ νηδύι τῆς ἀχράντου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας ἐνοικήσας ἀπορρήτως ἐξ αὐτῆς ἐν τῇ ἰδίᾳ ὑποστάσει σάρκα ἑαυτῷ ἐδημιούργησεν ἐμψυχωμένην ψυχῇ λογικῇ τε καὶ νοερᾷ. διόπερ καὶ τοῦ αὐτοῦ τὰς δύο γεννήσεις ὁμολογῶ, τήν τε πρὸ αἰώνων ἐκ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς κατὰ τὴν θεότητα καὶ τὴν ἐκ τῆς αὐτῆς ἁγίας παρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας κατὰ σάρκα καὶ πρόσφατον. μείνας γὰρ ὅπερ ἦν γέγονεν ἀναλλοιώτως ὅπερ οὐκ ἦν, καὶ οὕτως μίαν αὐτοῦ τὴν ὑπόστασιν σύνθετον καταγγέλλω, μηδ' ἑτέρας τραπείσης ἢ συγχυθείσης φύσεως διὰ τὴν ἕνωσιν μηδ' αὖ τομὴν ἐπιδεχομένης τῆς ἀπορρήτου ταύτης ἑνώσεως. ἡ γὰρ κατὰ σύνθεσιν ἤτοι καθ' ὑπόστασιν ἕνωσις καὶ τὴν σύγχυσιν καὶ τὴν διαίρεσιν ἀποβάλλεται καὶ φυλάττει μὲν τὴν ἑκατέρας φύσεως ἰδιότητα, ἓν δὲ πρόσωπον τοῦ θεοῦ λόγου καὶ μετὰ τῆς σαρκὸς ἀποδείκνυσιν. ὅθεν καὶ δύο τοῦ αὐτοῦ ἑνὸς κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ φυσικὰ θελήματα καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ὁμολογῶ κατὰ τὴν δύναμιν τῶν ἐντεθεισῶν χρήσεων ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων ἐν τῇ σταλείσῃ ἀναφορᾷ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον καὶ θεοστήρικτον ἡμῶν δεσπότην καὶ μέγαν νικητὴν βασιλέα παρὰ Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν ἐν πᾶσι στοιχῶ καὶ ἐμμένω πᾶσι τοῖς ἐμφερομένοις κεφαλαίοις ἔν τε τῇ εἰρημένῃ ἀναφορᾷ τοῦ αὐτοῦ ἁγιωτάτου ἀνδρὸς καὶ ἐν τῇ ἑτέρᾳ ἀναφορᾷ τῆς κατ' αὐτὸν συνόδου. ἔτι γε μὴν ὁμολογῶ τὸν αὐτὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν θεόν, τὸν ἕνα τῆς ἁγίας ὁμοουσίου καὶ ζωοποιοῦ τριάδος, σταυρω-

5 – 7 cf. Iustinianus imp., confessio fidei, Abh. BAdW NF 18 (1939) 76,3 – 6 20 – 396,4 cf. Symb. Const., ACO II 1,2 p. 128,7 – 14

MT K

1 μονογενῆ] μονογεννῆ M κύριον] καὶ K 2 προσθήκην ἡ ἁγία τριὰς MT κἂν] καὶ MT τῆς *om.* MT 5 ἐμψυχωμένην] ἐψυχωμένην MT 6 ἐκ τῆς *om.* K αὐτῆς καὶ ἁγίας K *corr.* 7 παρθένου καὶ *om.* K 8 ἀναλλοιώτως] ἀναλλοίωτος K αὐτοῦ καὶ τὴν K 9 τραπείσης διὰ τὴν ἕνωσιν φύσεως MT 13 κυρίου δὲ ἡμῶν K 20 ἁγίας καὶ ὁμοουσίου M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

non in duabus personis partitum aut diuisum, sed unum eundemque filium unigenitum deum uerbum dominum Iesum Christum confiteor. nec enim quartae personae sancta trinitas augmentum suscepit etiam incarnato uno ex ipsa dei uerbo, sed in uirginali utero inuiolabilis dei genetricis semperque uirginis Mariae inhabitans incognoscibiliter ex ea in propria subsistentia carnem sibi formauit animatam anima rationali et intellectuali. quapropter et eiusdem duas natiuitates confiteor, tam quae ante saecula ex deo et patre secundum deitatem, quamque illam, quae ex eadem sancta uirgine et dei genetrice Maria secundum carnem et recentem. manens quippe quod erat factus est ⟨incommutabiliter⟩ quod non erat, et ita unam eius subsistentiam conpositam annuntio, neutra conuersa uel confusa propter unitionem naturae neque rursus sectionem ammittente hac incognoscibili unitione. etenim unitio, quae secundum conpositionem atque secundum subsistentiam est, et confusionem et diuisionem excludit et seruat quidem utriusque naturae proprietatem, unam uero personam dei uerbi etiam cum carne demonstrat. unde et duas eiusdem domini nostri Iesu Christi naturales uoluntates et naturales operationes confiteor secundum uigorem testimoniorum sanctorum ac probabilium patrum, quae posita sunt in suggestione missa ad piissimum et a deo confirmandum nostrum dominum et magnum uictorem imperatorem ab Agathone sanctissimo ac beatissimo papa antiquae Romae, et simpliciter ⟨dicere⟩ in omnibus consentio et permaneo in cunctis capitulis, quae continentur tam in praedicta suggestione eiusdem sanctissimi uiri quamque in altera suggestione concilii, quae circa eum est. insuper confiteor eundem dominum nostrum Iesum Christum uerum deum, qui unus ⟨de⟩ sancta ⟨et⟩ consubstantiali et uiuific⟨a⟩ trinitate, crucifixum sponte

VPG CBR MNL K

1 personis] personas G¹ 2 enim] # G enim in quartae V 3 augmentum] augumentum L uno] una VPG uirginali] uirginale V 4 genetricis] genitricis RG MNL K ἀπορρήτως = incognoscibiliter (*cf.* 395,10) 4 – 5 in propria] impropria L 5 subsistentia] subsistencia P substantia CR formauit] foruit K¹ forauit K² rationali] racionali VPG rationabili N et *om.* M 6 quapropter] quiapropter N ante *om.* N ex *om.* N et² *om.* M ex N 7 quae *om.* K eadem] edem N genetrice] genitrice CRG MNL K 8 secundum] sanctam L carnem] carne VP ἀναλλοιώτως = ⟨incommutabiliter⟩] inuisibiliter V insolubiliter PG CBR MNL K (ἀδιαλύτως) 9 et ita unam eius] etiam unum et N unam] unum MNL eius subsistentiam] consubsistentiam G et substantiam L subsistentiam] subsistentia V NL substantiam C¹R conpositam] compositam G ML annuntio] adnuntio CB annuncio G annuntio neutra] annuntiationem utra MNL 10 unitionem] unicionem G naturae] natura VP NL K sectionem] sectione N septione L ammittente] amittente V ammitente P admittente CB admittenti R hac] ac CBR MNL K incognoscibili] incognuscibili V 11 unitione] unitionem CB MN unitione etenim] uncione et # G unitio] unicio G conpositionem] conpossitionem P compositionem G ML K conpositione N subsistentiam] substantiam C¹R 12 naturae] natura B 13 personam *om.* G etiam *om.* K 14 uoluntates] uolontates C 15 uigorem] uicorem CB testimoniorum uigorem K 16 missa] misa P *om.* G piissimum] piisimum V et a deo confirmandum *om.* G confirmandum] conseruandum R dominum] dominium V L 17 ab] ad B¹ agathone] agatone L 18 εἰπεῖν = ⟨dicere⟩ *om.* VPG CBR MNL K consentio] consensio N quae] qui G continentur] contenentur CB¹ in² *om.* K 19 praedicta] praedictas V eiusdem C *add. supr. ras.* eiusdem ... suggestione *om.* L quamque] quamquae C 20 quae (= συνόδου!) 21 deum] dominum L qui est unus G unus] unius MN ⟨de⟩ sancta ⟨et⟩] sanctae VPG CBR MNL K consubstantialis sanctae G uiuific⟨a⟩] uiuifice VP CBR NL indiuiduae G uiuificae M K trinitate] trinitati P CBRG MNL K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

θέντα ἑκουσίως ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου, παθόντά τε καὶ ταφέντα καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς γραφὰς καὶ εἰς οὐρανοὺς ἀνελθόντα καὶ καθεζόμενον ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρός, πάλιν ἐλεύσεσθαι μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος. προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. ἀμήν.

Δέχομαι δὲ καὶ ἀσπάζομαι τὰς ἁγίας καὶ οἰκουμενικὰς πέντε συνόδους, τουτέστιν τὴν ἐν Νικαίᾳ τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων ⟨καὶ μακαρίων⟩ πατέρων, καὶ τὴν ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων, καὶ τὴν ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον τῶν διακοσίων ἁγίων πατέρων, καὶ τὴν ἐν Χαλκηδόνι τῶν ἑξακοσίων τριάκοντα ἁγίων πατέρων, καὶ τὴν ἐν χρόνοις Ἰουστινιανοῦ τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως συνελθοῦσαν αὖθις ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει ἁγίαν πέμπτην σύνοδον. ἐν πᾶσι δὲ παραφυλάττω καὶ ἀσπάζομαι τὰ παρὰ τῶν αὐτῶν ἁγίων πέντε συνόδων ὁρισθέντα καὶ τυπωθέντα, καὶ οὓς ἐδέξαντο δέχομαι καὶ οὓς κατέκριναν καὶ ἀνεθεμάτισαν ἀποβάλλομαι καὶ ἀναθεματίζω· πρὸς τούτοις δὲ ἀποβάλλομαι καὶ ἀναθεματίζω καὶ πάντας τοὺς μίαν ἐνέργειαν καὶ ἓν θέλημα κηρύξαντας ἢ κηρύσσοντας ἢ μέλλοντας κηρύσσειν ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν. ταύτην τοίνυν τὴν τῆς εὐσεβοῦς καὶ ὀρθοδόξου ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν πίστεως πληροφορίαν συνέταξα, γραφεῖσαν δι' ἑτέρου μηνὶ Μαρτίῳ, ἰνδικτιῶνος ἑνάτης.

MT K(4)

---

3 πατρὸς καὶ πάλιν M 4 ἀμήν K *desin.* 5 δέχομαι δὲ καὶ ἀσπάζομαι] δεχόμεθα καὶ ἀσπαζόμεθα M 6 τῶν *om.* M ac beatorum = ⟨καὶ μακαρίων⟩ *om.* MT 8 τῶν *om.* M 13 – 14 πρὸς … ἀναθεματίζω *om.* M 18 ἑνάτης] θ' T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

pro nobis sub Pontio Pilato, passum et sepultum et resurrexisse tertia die secundum scripturas et in caelos ascendisse et sedere ad dexteram patris, iterum uenturum cum gloria iudicare uiuos et mortuos, cuius regni non est finis. spero resurrectionem mortuorum et uitam futuri seculi. amen.

Suscipio autem et amplector sancta et uniuersalia quinque concilia, id est quod in Nicea trecentorum decem et octo sanctorum ac beatorum patrum, et quod in hac a deo conseruanda regia urbe centum quinquaginta sanctorum et deoferentium patrum, et quod in Epheso prius ducentorum sanctorum patrum, et quod in Chalcedon⟨e⟩ sexcentorum triginta sanctorum patrum, et quod in temporibus Iustiniani piae recordationis iterum conuenit in hanc a deo conseruandam regiam urbem sanctum quintum concilium. in omnibus autem conseruo et amplector quae ab eisdem sanctis quinque conciliis definita atque instituta sunt, et quos susceperunt suscipio quosque damnauerunt atque anathemauerunt abicio et anathemo; cum his abicio et anathemo etiam omnes, qui unam uoluntatem et unam operationem predicauerunt aut predicant uel predicaturi sunt in incarnationis dispensatione unius sanctae trinitatis domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri. hanc igitur piae et rectae nostrae Christianorum fidei satisfactionem conposui, scriptam per alium, mense Martio, indictione nona.

VPG CBR MNL K

1 pilato] pylato R N K tertia] tercia PG 2 scripturas] scribturas C caelos] caelo C¹BR et² *om.* CBR MNL K ad *om.* K uenturum] uenturus N 3 est] erit R N K resurrectionem] resurreccionem P resurreptionem L 4 futuri] uenturi L 5 quinque] quinquae P concilia] consilia VP C in nicea] in nicia CB² inicia B¹ nicea] nicaena V¹ nicaea V² M nicia CBR 6 trecentorum] tricentorum M trecentorum decem et octo] CCCXVIII CBR beatorum] beatorumv V beotorum N 7 conseruanda] scruanda VP centum] cetum G centum quinquaginta] C.L. CBR μακαρίων = deo ferentium (θεοφόρων) deo ferentium] deo deferentium V² deo referentium MNL 8 epheso] efeso CBR ephoso L ducentorum] CCtorum CB ceterorum R 8 – 9 in … quod *om.* L 8 chalcedon⟨e⟩] chalcedona VP² calcidona CR calcedona P¹ B MN K calcedonia G 8 – 9 sexcentorum triginta] sexcentorum XXX VP C sexentorum triginta M 10 conseruandam regiam] conseruanda regia V sanctum] sanctam VP quintum] quntum V (qu-qui) 11 in *om.* M definita] finita R diffinita M 12 atque¹] adque P instituta] instatuta P instituti B constituta M statuta R K quos] quae G susceperunt] susciperunt VP quosque] quosquae CB quaeque G damnauerunt] dampnauerunt RG L dapnauerunt K atque²] adque P et R K 12 – 13 anathemauerunt] anathamauerunt V anathimauerunt C anathematizauerunt RG 13 abicio¹] abitio P R ab initio G et¹ *om.* G cum … anathemo *om.* MNL abicio²] abitio P R ab initio B et anathemo² *om.* K anathemo] anathimo B¹ anathematizo R omnes] homines G unam] nam G¹ 14 operationem] operatio B¹ aut] uel R atque M predicaturi sunt] predicaturis NL 15 incarnationis] incarnationi N dispensatione] dispensationis B 16 piae et rectae] pietate R christianorum] cristianorum K 16 – 17 conposui] composui G MNL 17 scriptam] scripta VPG mense] mensem CBR M martio] marcio V L martium CBR M nona] VIIII CB N

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Ἡ ὑπογραφή

Πέτρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Νικομηδέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας στοιχῶν καὶ ἐμμένων πᾶσι τοῖς ἐμφερομένοις ἐν τῷ παρόντι τῆς πληροφορίας λιβέλλῳ καὶ ὁμολογήσας ὡς ⟨ἀνωτέρω⟩ πρόκειται, ὥσπερ δύο φύσεις οὕτω καὶ δύο φυσικὰ θελήματα καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ, ἀναθεματίσας τε πάντας τοὺς λέγοντας ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς θεότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνθρωπότητος ⟨ἰδιοχείρως⟩ ὑπέγραψα μηνὶ Μαρτίῳ, Ἰνδικτιῶνος ἑνάτης.

Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος πρεσβύτερος μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων ⟨προσελθών⟩ εἶπεν·

Αἰτῶ τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν καὶ τὴν ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον ⟨ἵνα ἀναγινωσκέσθωσαν⟩ τὰ συνοδικὰ Σωφρονίου τοῦ ἐν ὁσίᾳ τῇ μνήμῃ γενομένου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων, τὰ παρ' αὐτοῦ μὲν πρὸς Σέργιον τὸν τηνικαῦτα πατριάρχην τυγχάνοντα τῆς βασιλίδος ταύτης καὶ θεοφυλάκτου πόλεως ⟨πεμφθέντα⟩, μὴ προσδεχθέντα δὲ παρὰ τοῦ αὐτοῦ Σεργίου, ἐν χερσί μοι τυγχάνοντα ἀναγνωσθῆναι, ἐφ' ᾧ διαγνωσθῆναι εἴ τε ὀρθοδόξως ἔχουσιν εἴ τε καὶ οὔ.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Καθ' ἑτέραν ἡ τούτων προκομιδὴ καὶ ἀνάγνωσις γινέσθω.

MT

---

3 βιθυνῶν] βιθύνων T 5 superius = ⟨ἀνωτέρω⟩ *om.* MT 8 manu propria = ⟨Ἰδιοχείρως⟩ *om.* MT 9 ἑνάτης] θ' T + καὶ οἱ λοιποὶ σὺν αὐτοῖς προσδεδώκασιν ὁμοίως MT 11 θεοσεβέστατος] θεοφιλέστατος M 12 accedens = ⟨προσελθών⟩ *om.* MT 13 τήν τε ὑμετέραν T 13 – 14 ut legantur = ⟨ἵνα ἀναγινωσκέσθωσαν⟩ *om.* MT 15 τυγχάνοντα *om.* M 16 missae sunt = ⟨πεμφθέντα⟩ *om.* MT 16 – 17 παρὰ τοῦ αὐτοῦ] παρ' αὐτοῦ T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Et subscriptio

Petrus indignus episcopus Nicomediensium metropoleos prouintiae Bithyniae consentiens et permanens in omnibus quae continentur in presenti satisfactionis libello et confessus ut superius continetur, quemadmodum duas naturas ita et duas naturales uoluntates et duas naturales operationes in incarnationis dispensatione unius de sancta trinitate domini nostri Iesu Christi ueri dei, et anathemans omnes, qui dicunt unam uoluntatem et unam operationem in deitate eius et humanitate, manu propria subscripsi mense Martio indictionis nona.

Georgius deo amabilis presbiter monachus et apochrisiarius Theodori uenerabilis loci seruatoris sedis Hierusolimorum accedens dixit:

Quaeso pietatem uestram sanctumque et uniuersale concilium, ut legantur sinodica Sophronii uenerabilis memoriae archiepiscopi Hierusolimorum, quae ab ipso quidem ad Sergium tunc temporis patriarcham exsistentem huius regiae et a deo conseruandae urbis missae sunt, nequaquam autem ab eodem suscepta sunt Sergio, quae prae manibus mihi sunt, quo cognoscatur utrum orthodoxa sint an non.

Constantinus piissimus imperator et sanctum concilium dixerunt.

In sequentibus horum prolatio atque lectio proueniat.

VPG C(4)BR MNL K

1 et subscriptio *om.* M 3 nicomediensium] necomediensium V nicomediae CBR metropoleos] metrpoleos V¹ metropoleus CBR mitropoleos NL K prouintiae] prouinciae G M K prouincie R NL bithyniae] bithinie V K bythiniae P M bithiae C¹ bitiniae B bicie R bithiniae C²G bithinie N bithimie L 4 permanens C *desin.* (329,10) continentur] contenentur B¹ presenti] presentis L satisfactionis] satisfactiones B¹R satisfactionibus N 5 quemadmodum] quaemadmodum P 6 uoluntates] operationes K operationes] operationis V K uoluntates K unius de] uniusdem N 7 dei nostri et R M² anathemans] anatimans B¹ anathematizans M 9 martio] marcio VP martii L indictionis] indic̃ M indictio N indictione R L K nona] .VIIII. R NL 11 georgius] gregorius MNL presbiter] praesbiter B presbiter et monachus MN monachus] monacho N apochrisiarius] apochrisarius V apocrisarius B MNL apocristarius R apocrisiarius G K uenerabilis] uenerabili N 12 hierusolimorum] hyerusolimorum P K hierosolimorum G NL 13 sanctumque] sc̃m quoque V uniuersale] uniuersalem B¹ N legantur] relegantur K sinodica] synodica PG R ML K sinotica B sinodicia N 14 sophronii] sophroni VP soproni G sofronii BR sophornii L memoriae] memeriae G hierusolimorum] hyerusolimorum P K iherosolimorum G hierosolimorum NL quidem] quidaem N 15 patriarcham] patriarchi VP patriarchii G L patriarche N exsistentem] existentem PG R MN K exsistem B¹ 16 missae sunt] misse sunt V B¹ NL K miserunt G mihi] michi G N 17 cognoscatur] cognuscatur V cognoscantur P¹ 19 dixit et sanctum concilium G dixerunt] dic̃ V ML dixit P BG N 20 prolatio] prolato L¹ proueniat + deo gracias, lege felix VP P² (f. 94ᵛ): SCI PETRI BELUACENSIS

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ΤΟΜΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ
ΠΡΑΞΙΣ ΕΝΔΕΚΑΤΗ

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσπότων Φλαβίων Κωνσταντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως αἰωνίου αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος ἔτους εἰκοστοεβδόμου καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου πραότητος ἔτους τρισκαιδεκάτου Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου τῇ εἰκάδι τοῦ Μαρτίου μηνός ἰνδικτιῶνος ἑνάτης.

Προκαθημένου τοῦ αὐτοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτω ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης παρόντων καὶ ἀκροωμένων
Νικήτα τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ μαγίστρου τῶν βασιλικῶν ὀφφικίων
Θεοδώρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ὀψικίου καὶ ὑποστρατήγου ⟨τοῦ ἐξερκέτου⟩ Θράκης
Σεργίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου
Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου
Ἰουλιανοῦ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ στρατιωτικοῦ λογοθέτου
Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ τῶν Ὁρμίσδου οἴκου
Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτου
Ἰωάννου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κοιαίστωρος
Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων
Θωμᾶ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων
Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ διοικητοῦ τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν
Πέτρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων
Λεοντίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ δομεστίκου τῆς βασιλικῆς τραπέζης.

MTO

---

2 πέμπτος] ε' MTO 3 ἐνδεκάτη] ια' MTO 8 εἰκοστοεβδόμου] κβ' O 9 τρισκαιδεκάτου] ιγ' O 10 εἰκοστοδευτέρου] κβ' O 11 ἑνάτης] θ' TO 13 φιλοχρίστου] φιλοχρήστου T 18 exercitus = ⟨τοῦ ἐξερκέτου⟩ *om.* MTO 26 κοιαίστωρος] κυαίστορος T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ACTIO UNDECIMA

In nomine domini et dominatoris Iesu Christi dei et saluatoris nostri imperantibus
a deo coronatis et serenissimis nostris dominis Flabiis Constantino quidem piissimo
et a deo decreto magno principe perpetuo augusto et imperatore anno uicessimo septimo
et post consolatum eius a deo instructe mansuetudinis anno tertio decimo
Heraclio uero atque Tiberio a deo conseruandis eius fratribus anno uicessimo secundo
uicessimo die mensis Martii indictionis nonae.

Presidente eodem piissimo et Christo amabili magno imperatore Constantino in secretario sacri palatii quod cognominatur Trullus et ex iussione eius a deo instructae serenitatis presentibus et audientibus
Niceta glorioso exconsule patritio et magistro imperialium offitiorum
Theodoro glorioso exconsule patritio, comite imperialis obsequii et substratego exercitus Traciae
Sergio glorioso exconsule patritio
Paulo glorioso exconsule patritio
Iuliano glorioso exconsule patritio et militari logothete
Constantino glorioso exconsule patritio et curatore imperialis domus Hormisdae
Anastasio glorioso exconsule patritio et loci seruatore comitis imperialis excubiti
Iohanne glorioso exconsule patritio et questore
Polieucto glorioso exconsule
Thoma glorioso exconsule
Paulo glorioso exconsule et dispositore orientalium prouinciarum
Petro glorioso exconsule
Leontio glorioso exconsule et domestico imperialis mensae.

VPG BR(11) MNL(11) K

---

2 undecima] ..undecima P *ras.* XI B 4 dominatoris] dominatores V christi] christo B dei *om.* VPG et[1] *om.* VPG BR ML nostri *om.* M 5 flabiis] flauiis BG MNL K 5–8 constantino ... anno] .ĐĂṪ. BR 6 uicessimo septimo] XX° VIII° G L XXVII MN K 7 consolatum] consulatum G ML consolatu N consolatus K eius *om.* G tertio] tercio PG tertio decimo] tercio X° G XIII MNL K 8 tiberio] tyberio N uicessimo secundo] uicesimo secundo G M K .XXII. NL uicessimo] uicesimo G uicesima M K 9 uicessimo die ... nonae *om.* NL martii] marcio V[1] marcii V[2] mār̄ M indictionis] indictiõ. BR indic M nonae] VIIII. BR nona K 11–409,13 *om.* BR MNL (*adsunt* VPG K) 11 secretario] secraetario P 12 sacri *om.* V] magni G et *om.* V serenitati. V[2] *ras.* 14 niceta] nicheta V exconsule] et console V patritio] patricio PG imperialium] imperialiom V[1] offitiorum] officiorum PG 15 exconsule] et conš V patritio] patricio G comite] comitae P obsequii] obsequi V 16 traciae] trachiae V thraciae PG traciae K 17 patritio] pat̄ V patricio PG 18 paulo ... patritio *om.* K patritio] pat̄ V patricio G 19 patricio] pat̄ V patricio G et] ex VP (!) logothete] logotheta G logothetae K 20 patritio] patricio PG hormisdae + paulo glorioso exconsule patritio K (*cf.* 401,18) 21 patritio] pat̄ V patricio P patrio G seruatore] seruatoris G 22 patritio] pat̄ V patricio PG questore] quastorae P 23 polieucto] polyeuto P polyeucto K exconsule + pat̄ V patr̄ī P patricio G 24 thoma] thomo V exconsule] exconsoli P exconsule + pat̄ V patricio G[1] 25 exconsule] exconsoli P exconsule pat̄ et V 25–26 et ... exconsule *om.* G 26 exconsule] exconsoli P 27 leontio] leoni V[1] exconsule] exconsoli P

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, τουτέστι
Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος καὶ
Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ
Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως καὶ
Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων
Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Πόρτου, Ἀβουνδαντίου ἐπισκόπου πόλεως Πατέρνου, Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην ὁσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε ⟨θεοφιλῶν⟩ ἐπισκόπων συνόδου τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ' αὐτῶν ἀναφορᾷ καὶ
Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου ⟨πόλεως⟩ Ῥαβέννης Θεοδώρου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης
Βασιλείου ἐπισκόπου πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου
Φιλαλήθους ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἐφέσου
Σισινίου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θρᾴκης
Πλάτωνος ἐπισκόπου Ἀγκύρας Γαλατίας
Γεωργίου ἐπισκόπου Κυζίκου
Μαρίνου ἐπισκόπου Σάρδεων
Πέτρου ἐπισκόπου Νικομηδείας
Φωτίου ἐπισκόπου Νικαίας
Ἰωάννου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος
Ἰωάννου ἐπισκόπου Σίδης
Θεοδώρου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς
Ἰουστίνου ἐπισκόπου Τυάνων
Ἀλυπίου ἐπισκόπου Γαγγρῶν
Κυπριανοῦ ἐπισκόπου Κλαυδιουπόλεως

MTO

---

7 καὶ *om.* M 14 ἑκατὸν εἴκοσι πέντε] ρκε' TO ⟨θεοφιλῶν⟩ = uenerabilium] εὐλαβεστάτων MTO 19 Ἰωάννου ... θεσσαλονίκης *om.* O 23 σισινίου] σισιννίου O ἐπισκόπου *tit. om.* O *usque ad* 408,6 31 μελιτηνῆς] μελιτήνης T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Conueniente autem et sancto ac uniuersali concilio, quod per imperialem sanctionem congregatum est in hanc a deo conseruandam regiam urbem, id est
Theodoro et Georgio uenerabilibus presbiteris et Iohanne uenerabili diacono locum representantibus sanctissimi ac beatissimi pape antiquae Romae Agathonis et
Georgio uenerabili atque sanctissimo archiepiscopo huius magnisonae Constantinopoleos nouae Romae et
Petro deo amabili presbitero monacho et loci seruatore sedis Alexandriae magnae ciuitatis et
Georgio relegioso presbitero monacho et apocrisiario Theodori uenerabili loci seruatore sedis Hierusolimorum
Iohanne episcopo ciuitatis Portuensis, Abundantio episcopo ciuitatis Paternae, Iohanne episcopo ciuitatis Regitane, locum representantibus sancti concilii centum uiginti quinque uenerabilium episcoporum senioris Romae, qui etiam per proprias subscriptiones declarantur in suggestione ab eis facta ad piissimum principem Constantinum et
Theodoro relegioso presbitero et locum gerenti deo amabilis archiepiscopi Rauennae Theodori
Iohanne episcopo ciuitatis Thessalonice
Basilio episcopo ciuitatis Gortine insule Crete
Philalitho episcopo Cesareae Cappadociae
Theodoro episcopo Ephesi
Sisinnio episcopo Heracliae Thraciae
Platone episcopo Ancyre Galatiae
Georgio episcopo Cizici
Marino episcopo Sardensi
Petro episcopo Nicomediae
Photio episcopo Nicaea⟨e⟩
Iohanne episcopo Calcedone
Iohanne episcopo Sidis
Theodoro episcopo Melitinae
Iustino episcopo Tyanorum
Alypio episcopo Gangrensi
Cypriano episcopo Claudiupoleos

VPG K

1 ac] atque K 3 uenerabili] uenerabile V 5 uenerabili ... archi] P² *marg.* constantinopoleos] constantinupoleos P 7 – 9 loci ... monacho et *om.* VPG 9 theodori] theodoro P uenerabili] uenerabilis K 10 hierusolimorum] hierosolimorum G 11 abundantio] habundantio G paternae V² *add.* 12 regitane] reginate V 12 – 13 centum uiginti quinque] centum XXV G 13 episcoporum] episcoporis VP *om.* G proprias] propriam VP subscriptiones] subscriptionis V 14 declarantur] derantur V 15 relegioso] religioso G K 16 theodori] et theodoro K 17 thessalonice] thesalonice V thesalo.nicae P² *ras.* thesalinicae G thessalonicae K 18 gortine] gortynae P² 19 philalitho] phylatus V philathus P pilato G philalithus K cesareae] cessareae VP cesaree K cappadociae] capadociae G 20 ephesi] ephesis V 21 sisinnio] sinnio P thraciae] trachiae P traciae K 22 ancyre] ancire G anquirae K galatiae] galaciae K 23 cizici] cyalici VPG (z-al) 24 sardensi] sarnensi VPG (d-n) 25 nicomediae] nichomediae G 26 nicaea⟨e⟩] nicaea VP nicea G K 27 iohanne] iohanum V calcedone] chalcedone V 28 iohanne] iohonne V sidis] sydis PG 29 melitinae] meletenae VPG 30 tyanorum] tianorum G K 31 alypio] alupio VPG alipio K gangrensi] grangrensi V gangensi P¹ gangrensis K 32 cypriano] cipriano K claudiupoleos] claudiopoleos P claudicipoleos G (u-ci)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Πολυεύκτου ἐπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας
Θεοδώρου ἐπισκόπου Σταυρουπόλεως Καρίας
Τιβερίου ἐπισκόπου Λαοδικείας Φρυγίας
Κοσμᾶ ἐπισκόπου Συνάδων
Στεφάνου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Πισιδίας
Θεοπέμπτου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως ἤτοι Μωκισσοῦ
Ἰωάννου ἐπισκόπου Πέργης
Ἰσιδώρου ἐπισκόπου Ῥόδου
Σισινίου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως Φρυγίας
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ταρσοῦ
Μακροβίου ἐπισκόπου Σελευκείας Ἰσαυρίας
Γεωργίου ἐπισκόπου Βυζίης Θρᾴκης
Ζαχαρίου ἐπισκόπου Λεοντοπόλεως Ἰσαυρίας
Γρηγορίου ἐπισκόπου Μιτυλήνης
Γεωργίου ἐπισκόπου Μιλήτου
Σεργίου ἐπισκόπου Σηλυβρίας
Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μεθύμνης
Θεογνίου ἐπισκόπου Κίου
Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Εὐχαίτων
Πέτρου ἐπισκόπου Μεσημβρίας
Πέτρου ἐπισκόπου Σωζοπόλεως Θρᾴκης
Ἰωάννου ἐπισκόπου Νύσσης
Θεοδώρου ἐπισκόπου τῶν Βασιλικῶν Θερμῶν
Γεωργίου ἐπισκόπου Καμουλιανῶν
Ζωΐτου ἐπισκόπου Χριστουπόλεως Ἀσίας
Πατρικίου ἐπισκόπου Μαγνησίας
Ἀντωνίου ἐπισκόπου Ὑπαίπων
Θεοδώρου ἐπισκόπου Περγάμου
Γενεσίου ἐπισκόπου Ἀναστασιουπόλεως
Πλάτωνος ἐπισκόπου Κίννης
Στεφάνου ἐπισκόπου Βιρινουπόλεως

MTO

---

6 μωκισσοῦ] μωκίσου O 12 – 13 γεωργίου … Ἰσαυρίας M *add. marg.* 12 βυζίης] βιζύης T 13 λεοντοπόλεως] λεοντουπόλεως M 15 – 19 θεογνίου … ἐπιφανίου … γεωργίου … σεργίου … ἀνδρέου *transp.* M 15 γεωργίου … μιλήτου *om.* O 20 πέτρου … μεσημβρίας *om.* O 23 τῶν *om.* M 24 καμουλιανῶν] καμουλιάνων T 25 ζωΐτοῦ] ζωητοῦ TO 27 ἀντωνίου… ὑπαίπων *om.* O 28 περγάμου] περγάμων MO

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Polieucto episcopo Miron Lyciae
Theodoro episcopo Staurupoleos Cariae
Tiberio episcopo Laodicie Frigiae
Cosma episcopo Sinnadorum
Stephano episcopo Antiochiae Pisidiae
Theopempto episcopo Iustinianupoleos qui et Mucissu
Iohanne episcopo Pergis
Hysidoro episcopo Rodi
Sisinnio episcopo Hierapoleos Phrigiae
Theodoro episcopo Tarsensi
Macrobio episcopo Seleutiae Hisauriae
Georgio episcopo Uizies Traciae
Zacharia episcopo Leontopoleos Isauriae
Gregorio episcopo Mitylene
Georgio episcopo Mileti
Sergio episcopo Silimbriae
Andrea episcopo Metimnae
Theognio episcopo Cii
Epiphanio episcopo Eucaitorum
Petro episcopo Mesembriae
Petro episcopo Sozopoleos Thraciae
Iohanne episcopo Nissae
Theodoro episcopo Imperialium Thermarum
Georgio episcopo Camulianorum
Zoito episcopo Christupoleos Asiae
Patritio episcopo Magnisiae
Antonio episcopo Hypeporum
Theodoro episcopo Pergami
Genesio episcopo Anastasiupoleos
Platone episcopo Cinnis
Stephano episcopo Berinupoleos

VPG K

1 lyciae] luciae VPG liciae K 2 staurupoleos] stauropoleos P K taurupoleos G 3 tiberio] theberio V laodicie] laudiciae G K 4 sinnadorum] sinnandri G 5 stephano] sthephano P episcopo] epīs P pisidiae] pissidae G 6 theopempto] theotempto P (p-t) theophempto G iustinianupoleos] iustiniapoleos G iustinianopoleos K mucissu] munssu V^1 musissu V^2 8 hysidoro] hesidoro G isidoro K rodi] rodis G 9 sisinnio] sisinno V^1 hierapoleos] hyerapoleos P phrigiae] frigiae K 10 theodoro] theo.doro V^2 *ras.* tarsensi] tharsensi V 11 seleutiae] releuticie V releutiae P seleuciae K hisauriae] hysauriae P hissauriae G (s-r, a-ci) 12 uizies (βυζίης)] bysziaes VP bystiaes G traciae] tratiae G 13 leontopoleos] leontipoleos V^2 lentopoleos K isauriae] ysauriae G hisauriae K 14 gregorio] grigorio P georgio G mitylene] mitulene VP mytulenae G mitilenae K 15 mileti] meleti V 16 sergio episcopo] sergiēpō P 17 – 20 andrea ... mesembriae *om.* G 17 metimnae] methimnae K 19 epiphanio] piphanio VPG 21 sozopoleos] scopoleos G thraciae] thrachie V traciae P K 22 nissae] nysae G nisse K 24 episcopo] ēpī P 25 zoito] aloito VG aloite P (z-al) christupoleos] christopoleos K asiae] asyae G 26 patritio] patricio PG magnisiae] magnisi V 27 antonio] antonoio K^1 hypeporum] ypeporum K 29 anastasiupoleos] anastasiopoleos G K 31 berinupoleos] berinuipoleos V^2 uerinopoleos K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μνίζου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Μιλητουπόλεως
Ἰωάννου ἐπισκόπου Φιλαδελφείας
Θεοδώρου ἐπισκόπου Πραινέτου
Ἰωάννου ἐπισκόπου τοῦ Δασκυλίου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου
Μηνᾶ ἐπισκόπου Καραλίας Παμφιλίας
Καλλινίκου ἐπισκόπου Κολωνείας Ἀρμενίας
Θεοδώρου ἐπισκόπου Βερίσσης
Τιβερίου ἐπισκόπου Ἀμισσοῦ
Σεργίου ἐπισκόπου Σινώπης
Γεωργίου ἐπισκόπου Ἰουνοπόλεως
Στεφάνου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου
Λογγίνου ἐπισκόπου Τίου
Δομετίου ἐπισκόπου Πλουσιάδος
Γεωργίου ἐπισκόπου Κρατίας
Πλάτωνος ἐπισκόπου Ἀδριανουπόλεως
Σολομῶνος ἐπισκόπου Κλανέου
Γεωργίου ἐπισκόπου Κώου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἐρίζων
Ἰωάννου ἐπισκόπου Μύνδου
Πατρικίου ἐπισκόπου Ἰλούζων
Πέτρου ἐπισκόπου Ἀππίας
Ἀλεξάνδρου ἐπισκόπου Νακωλείας
Δομετίου ἐπισκόπου Πρυμνισσοῦ
Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Βαράτης
Θεοδοσίου ἐπισκόπου Ψιβίλων
Παύλου ἐπισκόπου Σωζοπόλεως Πισιδίας
Πλουσιανοῦ ἐπισκόπου τοῦ Συλλέου
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ναντζιανζοῦ
Δημητρίου ἐπισκόπου Τίνου

MTO

4 πραινέτου] πρενέτου O 7 καραλίας] καραλλίας T παμφιλίας] παμφυλίας O 10 άμισσοῦ] άμινσοῦ M άμίσου T άμισοῦ O 11 σεργίου] γεωργίου M 12 ἰουνοπόλεως] ἰωνουπόλεως M 18 – 19 κλανέου γεωργίου ἐπισκόπου ἐρίζων γεωργίου MTO 20 ἰωάννου ... ἐρίζων *om.* MTO 24 νακωλείας] νακολίας MT 25 πρυμνισσοῦ] πριμνισσοῦ M πρυμνήσου T πριμνησοῦ O 26 βαράτης] βράτης M 27 ψιβίλων] ψιβίλλων M ψιβήλων O 29 συλλέου] συλλαίου O 30 ναντζιανζοῦ] ναζιανζοῦ MO

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Andrea episcopo Mnizi
Iohanne episcopo Meletupoleos
Iohanne episcopo Philadelphiae
Theodoro episcopo Praeneti
Iohanne episcopo Dascilii
Theodoro episcopo Iustinianupoleos Gordi
Menna episcopo Caraliae Pamphiliae
Callinico episcopo Coloniae Armeniae
Theodoro episcopo Berissae
Tyberio episcopo Ammissu
Sergio episcopo Sinopis
Georgio episcopo Iunopoleos
Stephano episcopo Heracliae Ponti
Longino episcopo Tii
Dometio episcopo Plusiados
Georgio episcopo Cratias
Platone episcopo Hadrianupoleos
Salomone episcopo Clanei
Georgio episcopo Coensi
Iohanne episcopo Erizorum
Iohanne episcopo Myndi
Patritio episcopo Eluzorum
Petro episcopo Appiae
Alexandro episcopo Nacoliae
Dometio episcopo Prim⟨n⟩issu
Constantino episcopo Barattis
Theodosio episcopo Psi⟨b⟩ilorum
Paulo episcopo Sozopoleos Pisidiae
Plusiano episcopo Syllei
Theodoro episcopo Nanzianzu
Demetrio episcopo Tini

VPG K

---

1 andrea] andree V mnizi (μνίζου)] minizi VP minuzi G 2 meletupoleos] melotupoleos K 3 philadelphiae] philadelfia V philadelfiae P 4 praeneti] preneti V K 5 dascilii] dasdilii V dasdylii P dascali G uiscilii K 6 episcopo] ēpī VP K iustinianupoleos] iustinianopoleos V K gordi] gurdi K 7 menna] memna V mena K episcopo] ēpī VP pamphiliae] phamphilie V pampiliae PG 8 callinico] callini V¹ callinici V² calinico K 9 berissae] uerissae K 10 tyberio] tiberio P ammissu] amissu PG amissum K 11 episcopo] ēpī P² sinopis] synophis V synopis G 14 longino] longno P¹ 15 episcopo] p̄ī V ēpī P plusiados] plosiados P 16 cratias] cradias VPG 17 hadrianupoleos] hadrianopoleos V adrianopoleos K 18 salomone] salomon V solomon P clanei] claniae G 19 episcopo] ēpīs VP 20 erizorum] erigorum G (z-g) 21 myndi] mindi V 22 patritio] patricio PG eluzorum (Ἰλούζων)] elyzorum VG elizorum P 25 prim⟨n⟩issu] primissu V K prymissu P pyrmissu G 26 barattis] barrattis G 27 psi⟨b⟩ilorum] psiphylorum V psiphilorum P K psyphilorum G (b-p) 28 sozopoleos] sotopholeos V sosopholeos G¹ sozopholeos G² pisidiae] pysidiae VP pissidae G psidiae K 29 plusiano] pluriano VPG (s-r) plusimo K syllei] cisellei V cisillei P cyselli G 30 episcopo] ēpī V K ēpīscī P nanzianzu] nannalianalu VP nannalianalii G (z-al) nazianzu K 31 demetrio] dometio G¹ dometrio G²

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Στεφάνου ἐπισκόπου Πάρου
Γρηγορίου ἐπισκόπου Καντάνου
Ἰωάννου ἐπισκόπου Λάππης
Εὐλαλίου ἐπισκόπου Ζηνωνουπόλεως
Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Δαλισανδοῦ
Θεοδώρου ἐπισκόπου Ὄλβης
Θεοφάνους πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου τοῦ ἐν Σικελίᾳ εὐαγοῦς μοναστηρίου ἐπιλεγομένου Βαίων
Γεωργίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ῥενάτης διακειμένης ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ
Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης Δόμου Ἀρσικίας διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην.

Καθεσθέντων τε τῶν ἐνδοξοτάτων πατρικίων καὶ ὑπάτων καὶ πάντων τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλῶν ἐπισκόπων κατὰ τάξιν ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Τρούλλου σεκρέτῳ, προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν εὐαγγελίων, Κωνσταντῖνος ὁ θεοσεβέστατος ἀρχιδιάκονος τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ πριμμικήριος τῶν θεοσεβεστάτων νοταρίων τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως Γεωργίου εἶπεν·

Διακρίνειν εἰωθυῖα τοὺς τὰ ὀρθὰ φρονοῦντας καὶ κηρύσσοντας δόγματα ἐκ τῶν μὴ ἀληθῶς ὁμολογούντων τὰ τῆς οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν ἥ τε ὑμετέρα εὐσεβὴς γαλήνη καὶ ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος ἐν εἰδήσει τυγχάνει, ὡς κατὰ τὴν προλαβοῦσαν πρᾶξιν Γεώργιος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων προσελθὼν ᾔτησε τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν καὶ τὴν ἁγίαν ὑμῶν σύνοδον τὰ συνοδικὰ γράμματα Σωφρονίου τοῦ ἐν ὁσίᾳ τῇ μνήμῃ γενομένου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἱεροσολυμιτῶν πόλεως προενεχθῆναι εἰς μέσον καὶ ἀναγνωσθῆναι καὶ τὴν τούτων λαβεῖν ὑμᾶς εἴδησιν καὶ κρῖναι, εἴ γε ὀρθόδοξα καθεστήκασι, καὶ ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον.

MTO

---

22 καντάνου] κατάνου M καντάνων O 4 ζηνωνουπόλεως] ζηνουπόλεως MO 5 δαλισανδοῦ] δαλισάνδου T 7 εὐαγοῦς *om.* O 14 τε] δὲ O πάντων *om.* O 15 κατὰ τάξιν] κατ' ἀξίαν M 17 ἀρχιδιάκονος (*sec.* Agathonem, a. 713?) = diaconus (a. 681) 21 τῆς οἰκονομίας *om.* O 27 Ἱεροσολυμιτῶν] Ἱεροσολυμήτων T 28 ὑμᾶς] ἡμᾶς O

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Stephano episcopo Pari
Gregorio episcopo Cantanensi
Iohanne episcopo Lappis
Eulalio episcopo Zenonupoleos
Constantino episcopo Dalisandi
Theodoro episcopo Olbis
Theophano presbitero et abbate uenerabilis monasterii qui cognominatur Baiorum quod est in Sicilia
Georgio presbitero monacho monasterii Renati positi apud antiquam Romam
Conone et Stephano presbiteris et monachis monasterii quod cognominatur Domus Arsicia similiter ⟨po⟩siti apud antiquam Romam.

Residentibus quoque gloriosis patriciis et consulibus et omnibus uenerabilibus et deo amabilibus episcopis secundum ordinem in eodem secretario Trulli, praepositis in medio sacrosanctis ⟨et intemeratis⟩ Christi dei nostri euangeliis, Constantinus deo amabilis diaconus huius sanctissimae dei ⟨catholicae et apostolicae magnae⟩ ecclesiae et primicerius deo amabilium notariorum sanctissimi patriarchae huius a deo conseruandae regiae urbis Georgii dixit:

Discernere solens eos, qui recta sentiunt et praedicant dogmata, ab his, qui non uere confitentur, quae super dispensationem sunt Christi ueri dei nostri, qui unus est de sancta trinitate, tam uestra piissima serenitas quamque sanctum et uniuersale uestrum concilium cognitionem habet, quod in praeterita actione Georgius relegiosus presbiter monachus et apocrisiarius Theodori sanctissimi loci seruatoris sedis Hierusolimorum supplicans petiit uestram pietatem et sanctum uestrum concilium, ut synodica Sophronii uenerabilis memoriae quondam archiepiscopi Hierusolimitanae ciuitatis profereretur ad medium atque legeretur ⟨et⟩ eorum scientiam habeatis et iudicetis, si orthodoxa existunt, et suggerimus ad quod placuerit.

VPG BR(13) MNL(13) K

---

2 gregorio] georgio G cantanensi] catanensis G¹ cantanensis G² 4 eulalio] elilalio V zenonupoleos] zinonopoleos K 6 episcopo] ēpī VP 7 theophano] theophanes V theophanos P theophanus K¹ theophaneus K² qui] quod V 9 monacho] monaco K 10–11 conone … romam *om.* G 10 conone] canone VP monachis] monacis K arsicia] arsitia V arcia P¹ 11 ⟨po⟩siti *cf.* 409,9 13 residentibus] resedentibus B desidentibus N gloriosis] gloriosissimis BR patriciis] patritiis K consulibus] consolibus B¹ 14 praepositis] propositis V 15 καὶ ἀχράντων = ⟨et intemeratis⟩ *om.* VPG BR MNL K dei] domini VPG euangeliis] euangelii G 16 diaconus] diacono N καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς μεγάλης = ⟨catholicae et apostolicae magnae⟩ *om.* VPG BR MNL K ecclesiae] exclesiae G¹ 17 primicerius] primicaerius P primicirius B¹ amabilium *om.* K 18 georgii *om.* K 19 solens] solet M eos *del.* M 20 confitentur] confitetur N dispensationem] dispensatione P BR MNL unus] unius N 21 serenitas] serenatas VG serenetas P quamque] quamqueque K¹ sanctum] sanctam B¹ uniuersale] uniuersali V uniuersalem N uestrum] uestri VPG 22 quod] que L in praeterita] impreterita P actione] accione V relegiosus] religiosus ML K religioso N presbiter et monachus MNL monachus] manachus P monacho N 23 apocrisiarius] apocrisarius V BR MNL (ia-a) hierusolimorum] hierosolimorum G N supplicans] subplicans B 24 synodica] sinodica B sinidicia N sophronii] suphronii VPG sofronii BR uenerabilis] uenerabili N 25 quondam] quendam N hierusolimitanae] hyerusolimitanae P hierusolimit B¹ hierosolimitanae G NL K profereretur] proferreretur B proferretur R proferetur G N profer.retur M *ras.* propheretur L 26 καὶ = ⟨et⟩] ut BRG, *om.* VP MNL K orthodoxa] orthodoxam B¹ ortodoxam R existunt] exsistunt B

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·
Ἀναγινωσκέσθω τὰ ἤδη πραχθέντα.
Καὶ ἀνεγνώσθησαν.
Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·
Γεώργιος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων τῶν ἐπιμνησθέντων παρ' αὐτοῦ συνοδικῶν Σωφρονίου τοῦ γενομένου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων κατὰ τὰ αἰτηθέντα παρ' αὐτοῦ τὴν προκομιδὴν ποιησάτω καὶ ἡ τούτων ἀνάγνωσις γινέσθω.
Καὶ προεκομίσθη βιβλίον ἔχον τὰ συνοδικὰ τοῦ αὐτοῦ ἐν ὁσίᾳ τῇ μνήμῃ Σωφρονίου, ὅπερ λαβὼν Ἀγάθων ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως ἀνέγνω ἔχον ἐπὶ λέξεως οὕτως·

Δεσπότῃ τὰ πάντα ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ Σεργίῳ ἀρχιεπισκόπῳ καὶ πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως Σωφρόνιος ἀχρεῖος δοῦλος τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν πόλεως.

Βαβαί, βαβαί, παμμακάριστοι, πῶς μοι φίλον νῦν τὸ ἡσύχιον καὶ πολὺ τοῦ πρὶν προσφιλέστερον, ἀφ' οὗπερ ἐξ ἡσυχίας ἀπράγμονος εἰς πραγμάτων τύρβην ἐλήλυθα καὶ χερσαίοις τισι καταντλοῦμαι τοῖς κύμασι· βαβαί, βαβαί, θεοτίμητοι, πῶς μοι νῦν ἡδὺ τὸ ἐλάχιστον καὶ τοῦ πρὶν οὐ μετρίως ἡδύτερον, ἀφ' οὗπερ ἐκ κοπρίας καὶ γῆς καὶ ἀφάτου καὶ πολλῆς ταπεινότητος εἰς θῶκον ἱεραρχικὸν ἀνελήλυθα καὶ πολὺν ὁρῶ συνεζευγμένον τὸν κλύδωνα καὶ τῷ κλύδωνι παρομαρτοῦντα τὸν κίνδυνον· οὐχ οὕτω γὰρ ἥδιστα καθορᾶται τὰ ἥδιστα πρὸ τῆς τῶν ἀηδῶν πείρας καὶ γνώσεως, ὡς ὅταν

13 – 494,9 Epistula synodica Sophronii archiep. Hieros.

MTO LFV(17) A(13) K(13)

2 – 4 ἀναγινωσκέσθω … εἶπον *om.* M 5 μοναχὸς *om.* O 11 ταύτης *om.* M 13 – 15 δεσπότῃ … πόλεως *om.* LFV 13 τὰ πάντα] πάντων MTO τῷ τὰ πάντων K (*cf.* Mansi XI 576 D 12) μακαριωτάτῳ] μακαρίῳ MT 17 (Ā F) (*cf.* 418,6) τὸ] τὸν L K *corr.* 18 τύρβην] τύρβη L ταραχήν L *marg.* 19 χερσαίοις] χερσαίος L χερσέοις A τισι] τισὶν L κύμασι] κύμασιν L A βαβαί² *om.* F 20 πρὶν] πρώην F 21 θῶκον] θόκον L A θρόνον V *marg.* 21 – 22 ὁρῶ καὶ συνεζευγμένον M 22 παρομαρτοῦντα] παρωμαρτοῦντα L 23 καθορᾶται τὰ ἥδιστα *om.* L πείρας τε καὶ F ὡς ὅταν] οἷα F

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Constantinus piissimus imperator et sanctum concilium dixerunt:

Relegantur quae dudum gesta sunt.

Et relecta sunt.

Constantinus piissimus imperator et sanctum concilium dixerunt:

Georgius relegiosus presbiter monachus et aprocrisiarius uenerabilis loci seruatoris sedis Hierusolimorum, quorum meminit synodicorum Sophronii quondam archiepiscopi Hierusolimorum secundum eius petitionem prolationem faciat eorumque lectio proueniat.

Et prolatus est liber habens synodica eiusdem uenerabilis memoriae Sophronii, quem accipiens Agatho relegiosus lector et notarius sanctissimi archiepiscopi huius a deo conseruandae regiae urbis relegit ita continentem in uerbis:

Domino in omnibus sanctissimo ac beatissimo fratri et consacerdoti Sergio archiepiscopo et patriarchae Constantinopoleos Sophronius inutilis seruus sanctae Christi dei nostri ciuitatis.

Papae, papae, beatissimi, quam mihi nunc amabilis qui⟨es⟩ est et multo quam pridem amabilior, ex quo de incurioso silentio in causarum turbam decidi et terrenis quibusdam fluctibus opprimor! papae, papae, deo honorabiles, quam nunc suauis est mihi pusillitas et non mediocriter quam pridem suauior, ex quo de stercore et humo et ineffabili nimiaque penuria ad solium pontificalem ascendi et multum cerno fluctum coniungi et fluctui assecula esse periculum! non enim ita esse suauia conspiciuntur suauia ante

VPG BR MNL K

1 – 2 constantinus ... sunt P² *add. marg.* 1 imperator piissimus VP²G 2 relegantur] neglegantur V (r-n) quae dudum gesta sunt relegantur K 4 constantinus] constantinos P imperator piissimus VP 5 relegiosus] religiosus G ML K religioso N presbiter et monachus NL monachus] monacho N apocrisiarius] apocrisarius V BR MNL apochrisiarius P uenerabilis] uenerabili N loci] locis V B 6 hierusolimorum] hirosolimorum G hierosolimorum NL synodicorum] sinodicorum P B L synodociorum N sophronii] suphronii V sofronii BR archiepiscopi] archiepiscopis VP 6 – 7 hierusolimorum] hyerusolimorum P M hierosolimorum G NL 7 petitionem] peticionem VG prolationem] prolacione V prolatione PG prolationem eorum quae faciat VP faciat] fatiat VG facit N 8 prolatus] prelatus K synodica] sinidica P¹ sinodica P² B sinodiciam N uenerabilis] uenerabili N sophronii] sofronii BR 9 agatho] agato L agatus K relegiosus] religiosus RG ML K religioso N notarius] notario N 10 continentem] contenentem B¹ 12 liber quem scripsit sophronius archiepiscopus hierosolimorum L *marg.* 12 – 13 ac ... et *om.* P 12 ac beatissimo *om.* K fratri sanctissimo et V¹P sergio *om.* G 12 – 13 archiepiscopo] archiepiscopi G ēp̄oarchi N 13 constantinopoleos] constantinopoleus BR sophronius] sophonius VP soprhonius G sofronius BR sopronius K inutilis] in. .utilis K *ras.* christi] x̄p̄ē B¹ 14 ciuitatis + mihi nunc amabilis P² *marg.* 16 papae¹ ... beatissimi] papa. beatissime B *ras.* mihi ... amabilis *om.* P mihi] michi G N τὸ ἡσύχιον = qui⟨es⟩ est] qui est VP MN K *om.* L est BRG (q-curial.) pridem] per idem V 17 incurioso] quodam curioso R silentio] sylentio N turbam] turba N 18 opprimor] obprimor B oprimor R papae² *om.* BR honorabiles] honorales VP honorabilis BRG onorabiles K est *om.* L mihi] michi N 19 pusillitas] posillitas VP pussillitas G pridem] per idem V pri....dem P *ras.* ¦dem G suauior] suabior N ex] et G de stercore] extorcore P humo] homo NL et² *om.* BR 20 ταπεινότητος = penuria (humilitudo – ἔνδεια) solium] solum BR N et¹ *om.* BR multum] multumque me BRG fluctum coniungi] fluctuum contingi BRG coniungi] coniugi N 21 fluctui *om.* BRG assecula] adscla VPG N K ad saecula B assaeculam M as secula L periculum] pericula L conspiciuntur] conspitiuntur G suauia *om.* G suabia N

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

μετὰ πείραν καὶ ἔφοδον τῶν λυπηρῶν καταφαίνεται. οὕτως ὑγεία τοῖς μεθ' ὑγείαν νοσοῦσι τριπόθητος, οὕτω γαλήνη τοῖς μετὰ γαλήνην χειμαζομένοις ἐπίχαρτος, οὕτω πλοῦτος τοῖς μετὰ πλοῦτον πενομένοις ἐράσμιος, καὶ πάντα τις οὕτως ἂν ἴδοι τυγχάνοντα, αὐτὰ μὲν ὄντα καὶ μένοντα φυσικῇ καὶ οὐσιώδει ποιότητι, ὁποῖαπερ καὶ πρὸ τῆς τῶν ἐναντίων πείρας ἐφαίνετο, κομψότερα δὲ μετὰ τὴν τούτων γνῶσιν γινόμενα καὶ τοῖς αὐτὰ δεδεγμένοις πολὺ τιμιώτερα, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ποθεινότερα καὶ τερπνότερα. καὶ τοῦτο ἡμῖν Ἰὼβ ὁ ἀοίδιμος συμψηφιεῖται λαμπρότατα διὰ πείρας ἑκατέρων γενόμενος καὶ τὰς ψήφους ὀρθὰς ὁριζόμενος, καὶ δίκαιος ἂν εἴη κριτὴς τῶν λεγομένων ἡμῖν προερχόμενος καὶ κρίσιν ὁρίζων ἀπροσκλινῆ καὶ ἀδέκαστον. τί οὖν ἐκεῖνος ὁ ἀθλητὴς φησιν ὁ ἀδάμαστος ἰδὼν τῶν παθῶν τὴν μετάβλησιν καὶ τῶν λυπούντων ἐλθὼν εἰς ἐπίκλυσιν; *τίς ἄν με θείη κατὰ μῆνα ἔμπροσθεν ἡμερῶν, ὧν με ὁ θεὸς ἐφύλαξεν; ὡς ὅτε ηὔγει ὁ λύχνος αὐτοῦ ὑπὲρ κεφαλῆς μου, ὅτε τῷ φωτὶ αὐτοῦ ἐπορευόμην ἐν σκότει· ὅτε ἦμην ἐπιβρίθων ὁδοῖς, ὅτε ὁ κύριος ἐπισκοπὴν ἐποιεῖτο τοῦ οἴκου μου· ὅτε ἦμην ὑλώδης λίαν κύκλῳ δέ μου οἱ παῖδες· ὅτε ἐχέοντό μου αἱ ὁδοὶ βουτύρῳ, τὰ δὲ ὄρη μου ἐχέοντο γάλακτι· ὅτε ἐξεπορευόμην ὄρθριος ἐν πόλει, ἐν δὲ πλατείαις ἐτίθετό μου ὁ δίφρος. ἰδόντες με νεανίσκοι ἐκρύβησαν, πρεσβῦται δὲ ἐπανέστησαν· ἄδροι δὲ ἐπαύσαντο λαλοῦντες δάκτυλον ἐπιθέντες ἐπὶ στόματι, οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐμακάρισάν με.* οὐκοῦν εἰκότως κἀγώ, μακαριώτατοι, σὺν Ἰὼβ τῷ πεντάθλῳ βοήσομαι τῶν πάλαι μοι προσόντων καλῶν τῇ μνήμῃ βαλλόμενος· γαληνὸς ταῦτα βίος ἦν καὶ ἡσύχιος καὶ ταπεινότης οὐδένα γινώσκουσα κλύδωνα. *τίς ἄν με θείη κατὰ μῆνα ἔμπροσθεν ἡμερῶν, ὧν με ὁ θεὸς ἐφύλαττεν* ἄθλιπτον; *ὡς ὅτε ηὔγει ὁ λύχνος αὐτοῦ ὑπὲρ κεφαλῆς μου* εἰρηναίαν βιοῦντος ζωὴν καὶ ἀκύμαντον,

---

10 – 17 Iob 29,2 – 10 20 – 414,1 Iob 29,2 – 3

MTO LFV A K

1 μετὰ τὴν πείραν τε καὶ F καταφαίνεται] καταφένηται A ὑγεία] ὑγιᾶ T ὑγιεία A μεθ'] μετ' T μετὰ LFV A ὑγείαν νοσοῦσι] ὑγιείαν νοσοῦσιν A 2 οὕτω¹] οὕτως M οὕτω²] οὕτως M 3 ἂν οὕτως M ἴδοι] εἶδοι T L A αὐτὰ] τοιαῦτα F 4 μὲν ὄντα] μένοντα O K φυσικῇ τε καὶ F ὁποῖαπερ] ὁποῖ ἅπερ A 5 ἐφαίνετο] ἐφένετο A γινόμενα] γιγνόμενα T F 6 τερπνότερα] κομψότερα O (*cf.* 412,5) 7 συμψηφιεῖται] συμφηεῖται M 8 ὀρθὰς] ὀρθῶς K ὁριζόμενος] ὁ ὁριζόμενος T δίκαιος] δικαίως K 9 ἀπροσκλινῆ] ἀπροσκλινεῖ A ὁ *om.* F φησὶν ἐκεῖνος ὁ ἀθλητής K ὁ ἀθλητὴς ἐκεῖνος φησίν A 10 ἰδὼν τῶν = aspiciens] τῶν ἠδόντων MTO FV A τῶν ἠδωντων L ἠδῶν τῶν K μετάβλησιν] μετάβασιν V¹ A τίς] τί K 11 ἡμερῶν ἔμπροσθεν O F ἐφύλαξεν] ἐφύλαττεν LFV A 12 ἐν σκότει ὅτε ἦμην *om.* L 13 ἐποιεῖτο] ἐποιῆτο L ὑλώδης] ὑδώδης V *marg.* 14 παῖδες] πόδες K ἐχέοντό μου *om.* F ὁδοί μου βουτύρῳ LF (uiae meae) βουτύρῳ] τυρῷ F 15 πόλει] πύλῃ LV A πύλαις F (portam Vulg.) ἐν δὲ πλατείαις] ἐν δὲ πλατιαῖς M ἐκ δὲ πλατείας L ὁ δίφρος] ὁ θρόνος L *marg.* ἰδόντες δέ με F 16 ἐπανέστησαν] ἔτι ἀνέστησαν M ἐξανέστησαν F δὲ *om.* M 16 – 17 ἐπιθέντες] θέντες F 17 ἐπὶ τῷ στόματι L στόματι] στόματος F² ἀκούσαντές μου ἐμακάρισαν FV A 17 – 18 μακαριώτατοι] τρισμακάριστοι F 18 πάλαι] πάλιν L 19 γαληνὸς δὲ ταῦτα F 20 ἡμερῶν ἔμπροσθεν O ἄθλιπτον] ἄθλιβον O K ἄθληπτον A 21 ὡς *om.* F A ηὔγει] ἔλαμψεν L *marg.* αὐτοῦ *om.* K ἀκύμαντον] ἀκοίμαντον A

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

insuauiorum experimentum atque notitiam, sic ut post experimentum et incursum apparent tristitiae. sic salus his, qui post salutem egrotant, ter optabilis, sic tranquillitas his, qui post tranquillitatem fluctuantur, gratissima, sic diuitiae his, qui post diuitias egent, amabilis, et omnia quis ita considerauit existere: et ipsa sunt quidem ac permanent naturali atque essentiali qualitate, qualia dumtaxat et ante experimentum contrariorum parebant, meliora tamen post horum efficiuntur scientiam eaque sustinentibus multo pretiosiora sunt nec non et iocundiora et desiderabiliora sunt. et hoc nobiscum Iob laudabilis promulgat splendidissime utrumque experimentum accipiens ac ⟨sententias rectas⟩ definiens meritoque iudex in his, quae a nobis dicuntur, progreditur sententiamque indecliuem et inmunificam statuet. quid ergo ait ille decertator indomitus mutationem passionum aspiciens et in aestuationem angentium ueniens? *quis putas me constituet in mense dierum ⟨anteriorum⟩, quibus me deus tuebatur? quando lucerna eius super caput meum splendebat, quando lumine eius gradiebar in tenebris, quando eram in itineribus laetus, quando dominus inspiciebat tabernaculum meum, quando eram opulentus nimis et in circuitu meo pueri mei, quando affluebant uiae meae botyro, montes autem mei fluebant lacte, quando progrediebar diluculo in ciuitate et in plateis sedes mea ponebatur. uidentes me iuniores abscondebantur, seniores uero assurgebant, maiores natu autem silebant loquentes digitum ori suo inponentes, audientes uero beatificabant me.* ergo merito ego etiam, beatissimi, cum Iob quinquies uictori clamabo memoria pristinorum bonorum, quae mihi aderat, prosternatus; tranquilla haec uita fuerat cum silentio et nullam fluctuationem agnoscens pauperies. *quis putas me constituet me dierum anteriorum, quibus me deus* absque tribulatione *seruabat? quando fulgebat lucerna eius super caput meum*

VPG BR(11) MNL K

---

1 insuauiorum] suauiorum RG insuabiorum N experimentum¹] sperimentum L notitiam] noticiam G M ὡς ὅταν = sic ut ut ... post P² *ras.* (dum?) post V² *add.* experimentum²] ex.erimentum P² *ras.* 2 tristitiae] tristitia V tristiciae P R tristia G sic] sicut B egrotant ter] egrotanter V B¹ aegrotanter P egrotantur B²R egretant ter K optabilis] obtabilis P 3 fluctuantur] fluctuatur N gratissima] grauissima V post diuitias egent] segent L 4 amabilis] amabiles B²G² M² quis] qui G considerauit] considerabit BR K existere] exsistere L et² *om.* B 5 essentiali] esentiali V ὁποῖαπερ = qualia dumtaxat et ante] errante N parebant] perebant V¹ 6 sustinentibus] substinentibus K (δεδεγμένοις) pretiosiora] preciosiora V praetiosiora B pretiora N 7 nec ... sunt *om.* N iocundiora] cum diara V condiora P desiderabiliora] desiderabilio P¹ hoc] aut VP 8 ac *om.* VP MNL K τὰς ψήφους ὀρθὰς = ⟨sententias rectas⟩ *om.* VPG BR MNL K 8–9 definiens] defeniens V diffiniens M deficiens L 9 iudex] iudes G¹ a V² *add.* sententiamque] sententiaque G scientiamque K indecliuem] deinde diuem N 10 inmunificam] immunificam ML quid] cui R ait] atque M at NL decertator] decertatur V detestator R certator M¹ de creatore K mutationem] motationem M 11 et M *add.* in aestuationem] inlaestuationem N in extuationem L angentium] agentium G ueniens] uenieniens N putas] putat B¹ 11–417,8 in mense – uiolaretur *om.* R 12 dierum] dictum L ⟨anteriorum⟩, *cf.* 413,21, *om.* VPG B MNL K caput] capud VP N *om.* L 13 gradiebar] gradiebat M¹ gradiebatur L 15 circuitu] comitatu B quando] quanda B botyro] butyro G M botiro L butiro K montes] muntes G¹ mentes N 16 progrediebar diluculo] progrediebatur diculo N sedes] sedis B N uidentes] uidentis B¹ 17 abscondebantur] abscondebatur V¹ ab..condebantur B² *ras.* uero *om.* G assurgebant] adsurgebant B NL K 18 inponentes] imponentes ML beatificabant] beatificant B K ego etiam merito B 19 beatissimi] beatissime B uictori] uictoria G 20 mihi] michi G N prosternatus] prosternatur M 20–21 fluctuationem] fluctuacionem VP 21 agnoscens] agnuscens V pauperies] pauperis VP N 22 tribulatione] tribulacione V fulgebat] fulgebant G lucerna eius] lucerne V lucernae PG lucerna B NL K caput] capud VPG

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ὅτε τῷ φωτὶ αὐτοῦ ἐπορευόμην ἐν σκότει, ὅτε τῆς ἡσυχίας ἐτρύγων τοὺς βότρυας, ὅτε γαλήνης ἐβριθόμην γενήμασιν, ὅτε ἀταραξίας ἐτρύφων βλαστήμασιν, ὅτε ἀμεριμνίας ἠγαλλίων τοῖς ἄνθεσιν, ὅτε ἀφοβίας ἐστεφανούμην τοῖς κάλυξιν, ὅτε ἀπραγμοσύνην ἠστιώμην ταῖς χάρισιν, ὅτε τῆς ἐπιγείου πενίας ἀπήλαυον, ὅτε τῆς ἀκινδύνου κοπρίας ἤρουν τοὺς αὐλακας, ὅτε τῆς ἀκυμάντου πτωχείας τὴν θάλατταν ἔπλεον, ὅτε τῆς χθαμαλῆς ἑστίας ἐγαννύμην τοῖς κάλλεσιν, ὅτε τῆς χαμαιτρόφου διαίτης μάννα τὸ μελίρρυτον ἤσθιον· ἄλλος τις Ἰσραὴλ καὶ αὐτὸς θεωρούμενος καὶ τρυφὴν τρυφῶν εἰρηνικὴν καὶ οὐράνιον *ἄνευ γογγυσμοῦ* καὶ γνώμης ἀγνώμονος.

Ἐπεὶ οὖν ταῦτα καὶ τούτων πέρα, σοφώτατοι, εἰς ἐμὲ τὸν τρισάθλιον ἀνάγκη μεγάλη καὶ βίᾳ θεοφιλῶν κληρικῶν καὶ εὐλαβῶν μοναστῶν καὶ πιστῶν λαϊκῶν, τῶν πάντων πολιτῶν τῆς ἁγίας ταύτης Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν πόλεως, τῶν χειρί με βιασαμένων καὶ τυραννίδι δρασάντων, γεγένηται, οἷοις οὐκ οἶδα οὐδὲ ἐπίσταμαι κρίμασιν, ἀξιῶ τοὺς πανιέρους ὑμᾶς καὶ προτρέπομαι μὴ μόνον εὐχαῖς καθαραῖς ταῖς πρὸς κύριον ἐπικουρεῖν ἐμοὶ βιωτικῶς θαλαττεύοντι εἶτα δὲ καὶ κινδυνεύοντι καὶ στηρίζειν με μικροψυχίαις ὀκλάζοντα, ἀλλὰ καὶ θεοπνεύστοις διδάγμασι ποδηγεῖν πρὸς τὴν τῶν πρακτέων ἐγχείρησιν, τοῦτο μὲν ὡς πατέρες καὶ φύσαντες, τοῦτο δὲ ὡς ἀδελφοὶ καὶ ὁμαίμονες. δότε γοῦν ὑμεῖς ἐμοὶ πατρικῶς τε καὶ ἀδελφικῶς τὰ αἰτήματα δίκαιά τε τυγχάνοντα, κἀγὼ ταῖς ὑμετέραις ποδηγίαις ἐφέψομαι καὶ συμπλοκὴν τὴν πρὸς ὑμᾶς ἐμπορεύσομαι, ἣν ἡ πίστις συνδεῖ τοὺς ὁμόφρονας καὶ ἡ ἐλπὶς συναινοῖ τοὺς εὐθύφρονας καὶ ἡ ἀγάπη συνδεσμοῖ τοὺς θεόφρονας· ὧν τὸ σχοινίον τὸ ἔντριτον κἀκ τριῶν τουτωνὶ τῶν θείων ἀρετῶν

8 cf. 1. Petr. 4,9

MTO LFV A K

1 ὅτε¹] καὶ F ἐπορευόμην] ἐπολευόμην TO σκότει καταυγαζόμενος ὅτε F ἐτρύγων] ἐτρύγουν L K A βότρυας] βοτρύας L 2 ὅτε¹] καὶ F γαλήνης] γαλινῆς L ἐβριθόμην] ἐμβριθώμην A γενήμασιν] γεννήμασιν M A ἐτρύφων] ἐτρύφουν T K A βλαστήμασιν ὅτε] βλαστήματα καὶ F 3 ἠγαλλίων] ἠγαλλιοῦν L ἠγαλλίουν A τοῖς τοῖς ἄνθεσιν M 4 ὅτε¹] καὶ F ἠστιώμην] εἱστιώμην M FV A χάρισιν] χάρησιν K πενίας] πενείας K 5 ὅτε¹] καὶ F τοὺς] τὰς F πτωχείας] πτωχίας L 6 θάλατταν] θάλασσαν LFV ὅτε¹] καὶ F χθαμαλῆς] ταπεινῆς L *marg.* A *marg.* ἐγαννύμην] ἐγανύμην LV A κάλλεσιν] κάλεσιν L 6 – 7 τῆς χαμαιτρόφου] τοῖς χαμεαιτρόφου L τῆς χαμετρόφου A 7 μελίρρυτον] μελίρρητον M μελλίρυτον T μελίρυτον L A ἄλλος τις] ἀλλ' ὡς τις K ἀλλ' ὅστις A 8 καὶ¹ *om.* F εἰρηνικὴν] ἐρημηκὴν L ἐριμηκὴν A ἀγνώμονος] ἀγνόμονος L 9 οὖν οὕτω ταῦτα MTO K τούτων] τὰ τῶν A σοφώτατοι] σοφότατοι L A 10 κληρικῶν] κρηρικῶν O 11 ἁγίας] ἁγιωτάτης F ταύτης *om.* MTO K τῶν *om.* F χειρί με] χεῖρ ἐμὲ L 12 δρασάντων] ποιησάντων L *marg.* οἷοις] οἷς V A 13 πανιέρους] πανημέρους M εὐχαῖς με καθαραῖς O ἐπικουρεῖν] ἐπικορεῖν L βοηθεῖν L *marg.* 14 δὲ *om.* O F στηρίζειν] στηρίζων O με *om.* F 15 ὀκλάζοντα] ὀκλάζοντι F A θεοπνεύστοις] θεοπεύστοις V *marg.* ποδηγεῖν] ποδιγεῖν L ὁδιγεῖν L *marg.* πρακτέων] πρακτῶων F 16 πατέρες] πατέρας ἐν πνεύματι F καὶ φύσαντες *om.* F φύσαντες] γενήσαντες L *marg.* ἀδελφοὶ] ἀδελφοὺς F ἀδελφοὶ πνευματικοὶ καὶ LV καὶ ὁμαίμονες] καὶ ὁμαίμονος L γνησίους διὰ τῆς πίστεως F 17 πατρικῶς τε ἐμοὶ V ἀδελφικῶς] φιλαδελφικῶς O φιλικῶς A τε] δὴ O *om.* FV 18 ποδηγίαις] ποδιγίαις L ποδηγείαις K πρὸς] εἰς K 19 καὶ ἡ¹ … εὐθύφρονας L *marg.* συναινοῖ] συνενοῖ M συναινεῖ T συνενεῖ L συνδεσμοῖ] συνδεσμῆ O συνδεσμεῖ L K A κρατεῖ F 20 τὸ¹ *om.* F κάκ] καὶ ἐκ L A

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

pacificam uitam degentis et influctuabilem, *quando lumine eius gradiebar in tenebris*, cum uindimiabam racemos silentii, dum serenitatis honustabar germinibus, dum inperturbationis delectabar palmitibus, cum securitatis floribus collaetabar, dum intrepidationis flosculis coronabar, dum incuriae gratiis conuescebar, quando terrestri fruebar pauperiae, quando sulcos impericulosi stercoris exarabam, quando influctuose paupertatis mare transmeabam, quando humilis mense pulchritudinibus congaudebam, quando arualis uictus mellifluo illud manna uescebar, alius quidem Israel et ipse quoque cernendus, diliciasque epulabar celestes atque pacificas *citra murmurationem* malum bonumue propositum.

Quoniam igitur haec et ultra haec, sapientissimi, in me ter afflictum necessitate magna et ui deo amabilium clericorum relegiosorumque monachorum et fidelium laicorum, horum omnium ciuium huius sanctae Christi dei nostri ciuitatis, quiqui uiolenta manu me conpulerunt et more tyrannico coegerunt, peracta sunt, quibus nescio iudiciis neque percipio, quaeso sacratissimos uos et exhortor, non solum mundis orationibus ad dominum me adiuuare, uitaliter fluctuanti pariterque periclitantem et confortare me pusillanimitatibus nutabundum, sed et deo inspiratis institutis introducere ad operandorum incoeptum, hoc quidem ut patres et prolatores, hoc uero sicut fratres et consanguinei. date ergo mihi uos paterne simul atque fraterne quae postulo, iusta quippe sunt, et ego uestram pedisductionem consequar et copulam ad uos habere mercabor, qua fides consentaneos nectit et spes recta sapientes unificat et caritas diuina sentientes addensat. quorum funis triplex et

VPG B MNL K

1 degentis] degentes G de gentis K influctuabilem] influctuabili G lumine] lumini VP gradiebar] gradiebatur N 2 uindimiabam] uindemiabam MNL K racemos] ratimos B honustabar] honostabor V honestabar M honus stabar N honus stabat L 3 inperturbationis] in perturbationibus G¹ M securitatis] securitates VPG serenitatis N floribus] foribus B¹ fluribus B² collaetabar] collectabar VG MN colletabar P K conlactabar B conletabar L 4 intrepidationis] intrepidacionis V in trepidationibus N flosculis] floscolis B incuriae] incuria et VP incuriae. B *ras.* incuria G incurre N incurie L gratiis] graciis V gratus PG² gratis G¹ 5 terrestri] terestri G pauperiae] pauperie B ML K sulcos *om.* G impericulosi] inpericulosi NL 6 influctuose] influctuore VP (s-r) influctuosae G M quando in humilis L humilis] humilitas B ἑστίος = mense] mensae PG 6 – 7 pulchritudinibus] pulcritudinibus P BG K 8 israel] israelita K ipse] ipsa MNL diliciasque] deliciasque BG NL K dilitias K epulabar] aepulabar P BG celestes] caelestes P BG MN 9 citra] cetera B murmurationem] murmoracionem V malum bonumue] malumue G bonumue] uolumue VP 10 haec¹] hae. N *ras.* hec K haec²] hec K sapientissimi] sapientissimae B in me ter] imiter M necessitate magna] necessitatem magnam G 11 et ui deo] uideo deo B relegiosorumque] relegiosorum quae P religiosorumque G MNL K fidelium] froelium L 12 ciuium omnium G ciuium] ciuitatum N dei] domini G quiqui] quicquid M¹ manu] manum VP 13 conpulerunt] compulerunt PG ML tyrannico] tyrrannico V tirannico P K iudiciis] iudicis G 14 percipio] percio L et *om.* V (et-ex) orationibus] oracionibus V K 15 uitaliter] intaliter G fluctuanti] fluctuantem BG periclitantem] pereclitantem G K perinclitantem N 15 – 16 pusillanimitatibus] pussillanimitatibus P pusillaminitatibus L 16 nutabundum] natabundum P inspiratis] inspirantis P incoeptum] inceptum BG NL K 17 hoc¹] ho M¹ sicut] ut G consanguinei] consanguinii B mihi] michi G N 18 atque simul VPG iusta] ista K 18 – 19 pedisductionem] pedisduccionem V 19 mercabor] mercabar G qua] quanta B quia N fides] fide MNL consentaneos] consentaneis B 20 recta] rectas N unificat] uiuificat VG ML uiuicat N sentientes] sencientes B sapientes L¹ addensat] addens et G addensatur MNL funis] funix L et² *om.* N

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

συμπλεκόμενον οὔτε λύσιν ἐπίσταται οὔτε ῥῆξιν ὑφίσταται οὔτε χωρισμὸν παραδέχεται, ἀλλ' ἔστιν ἀληθῶς ἀδιάρρηκτον εἰς μίαν συνάγων εὐσέβειαν τοὺς τὴν πλοκὴν αὐτοῦ πλουτοῦντας τὴν ἔνθεον. ἐπειδὴ δέ τις ἀποστολικὴ καὶ ἀρχαῖα παράδοσις ἐν ταῖς κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἁγίαις ⟨τοῦ θεοῦ⟩ ἐκκλησίαις κεκράτηκεν, ὅπως οἱ πρὸς ἱεραρχίαν ἀγόμενοι τοῖς πρὸ αὐτῶν τὰς ἱεραρχίας χειρίζουσι πάντα εἰλικρινῶς ἀνατίθενται, ὅπως φρονοῖεν καὶ ὅπως πίστεως ἔχοιεν, ἣν Παῦλος αὐτοῖς ὁ σοφώτατος ἄγαν ἀσφαλῶς παραδέδωκεν, ἵνα *μὴ εἰς κενὸν* τὰ δρομήματα τεύχοιεν, κενὸς γὰρ αὐτοῖς ἅπας ὁ δρόμος ἐγίνετο ἀδικουμένης κατά τι τῆς πίστεως. ἐκεῖνος γὰρ ὁ θεσπέσιος ὁ θεοῦ φωνῶν ἀκροασάμενος καὶ οὐρανὸν αὐτὸν ἐσχηκὼς παιδευτήριον καὶ *παραδείσου* θεωρὸς γενόμενος πρόωρος καὶ *ῥημάτων* ἐτέροις *ἀῤῥήτων* ἀνθρώποις πυθόμενος ἐδεδίει καὶ ἔτρεμε καί, ὡς αὐτός φησιν, *ἐπεφοβεῖτο μήπως ἄλλοις κηρύξας* Χριστοῦ τὸ σωτήριον κήρυγμα *αὐτὸς ἀδόκιμος γένηται*. ὅθεν καὶ *ἐν Ἱεροσολύμοις ἀνήρχετο* ὁ Χριστοῦ μαθητὴς ἐπουράνιος καὶ τοῖς πρὸ αὐτοῦ θείοις μαθηταῖς ὑπεκλίνετο καὶ τὸ εὐαγγελικὸν ὅπερ ἐκήρυττε δίδαγμα τοῖς τῶν ἄλλων δοκοῦσι προῦχειν ἐγνώριζε καὶ κοινωνοὺς αὐτοὺς ἐποιεῖτο τοῦ δόγματος τὸ ἀσφαλὲς ἑαυτῷ μνηστευόμενος καὶ τοῖς μετ' αὐτὸν δεχομένοις αὐτοῦ τὰ διδάγματα τύπος ἅπασι σωτηρίας γενόμενος ἄριστος τοῖς ἀκολουθεῖν αὐτοῦ βουλομένοις τοῖς ἴχνεσι. τούτῳ τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς τῷ ἔθει δουλεύοντες καὶ νόμον ἡγούμενοι κάλλιστον πᾶν τὸ τοῖς πάλαι πρεπόντως γενόμενον ἀποστολικῷ μάλιστα κρατυνθὲν ἐγχειρήματι, τὸ ὅπως ἔχομεν περὶ πίστεως γράφομεν καὶ τοῖς θεοσόφοις ὑμῖν πρὸς δοκιμὴν ἀποστέλλομεν, ἵνα μὴ *ὅρια μετατιθέντες αἰώνια*, ἅπερ ἡμῶν οἱ πατέρες ἔθεντο, δόξωμεν, οὐ διακρίνειν μόνον εἰδόσιν ἀπὸ τῶν νόθων τὰ δόκιμα δόγματα, ἀλλὰ καὶ *προσαναπληροῦν* τὰ λείποντα

---

7 cf. Gal. 2,2 10 cf. 2. Cor. 12,4 11 – 12 cf. 1. Cor. 9,27 12 cf. Act. 15,2 – 35 20 cf. Prov. 22,28 21 cf. 2. Cor. 9,12

MTO LFV A K

---

1 συμπλεκόμενον] πλεκόμενον K ἐπίσταται] ἐπίστανται L K ὑφίσταται] ὑφίστανται L K 2 ἀδιάρρηκτον] ἀδιάρρικτον L συνάγων] συνάγον M συνάπτων L 3 ἐπειδὴ] ἐπεὶ MTO 4 ⟨τοῦ θεοῦ⟩ = dei, *om.* MTO LFV K A ἐκκλησίαις αἷς κεκράτηκεν M ὅπως *om.* M 5 πρὸ] πρὸς K χειρίζουσι] ἐγχειρίζουσι V πάντα = omnia] πάντως MTO LFV A πάντας K 5 – 6 ἀνατίθενται] ἀνατιθῶνται F 6 φρονοῖεν] φρονεῖε K καὶ ... ἔχοιεν L *marg.* ἔχοιεν πίστεως F ἔχοιεν] ἔχειεν K ἣν] οἷα F σοφώτατος] σοφότατος L A 7 – 8 εἰς ... ἐγίνετο] κενὰ εἴη τισὶ τὰ δρομήματα F 7 κενὸν] καινὸν L² τεύχοιεν] τρέχευεν O ἔχοιεν L A τύχειε K κενὸς] καινὸς L 8 ἐγίνετο] ἐγίγνετο T K ἀδικουμένης] ἀδικουμένοις K τι *om.* L K A 8 – 9 ὁ θεοῦ φωνῶν ἀκροασάμενος] φωνῶν θεοῦ ἐπακροασάμενος F 9 καὶ²] ὡς F 10 πυθόμενος] πειθόμενος L ποιθόμενος A ἐδεδίει] ἐδεδοίει K 10 – 11 ὡς αὐτός] ὡσαύτως L K 11 ἐπεφοβεῖτο] ἐπεφόβητο LFV ἐπεφώνητο A ἄλλοις] ἄλλος A 12 ὁ] καίπερ ὢν F 13 αὐτοῦ] αὐτοὺς K θείοις *om.* A δίδαγμα] δόγμα O 14 προῦχειν] προὐχεῖν L αὐτοὺς *om.* F ἐποιεῖτο] ἐποιεῖ το K 15 ἑαυτῷ] αὐτῷ O αὐτὸν] αὐτῶν A δεχομένοις] δεχόμενος A 15 – 16 διδάγματα καὶ τύπος MTO K A 16 γενόμενος] γινόμενος TO V A γιγνόμενος F K ἄριστος] ἄρρητος V *marg.* τοῖς¹ *om.* F αὐτοῦ] αὐτῷ V 17 τούτῳ] τοῦτο L K τοιγαροῦν] γὰρ οὖν L δὴ F τῷ ἔθει *om.* L 18 πρεπόντως] πρεπόντος L γενόμενον] γινόμενον MT K A κρατυνθὲν] κρατηθὲν MO ἐγχειρήματι] ἐνχειρίματι L 19 ἔχομεν] ἔχωμεν T L K γράφομεν] γράφωμεν K A ἀποστέλλομεν πρὸς δοκιμὴν O ἀποστέλλομεν] ἀποστέλλωμεν K 20 αἰώνια δόξαιμεν ἅπερ F οἱ πατέρες ἡμῶν FV δόξωμεν] δόξομεν L A *om.* F 21 εἰδόσιν] ἴδωσιν T K ἰδῶσιν A δόγματα δόκιμα L λείποντα] ἐλλίποντα L ἐλλείποντα FV ἐνλίποντα A

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ex istis tribus diuinis contortum uirtutibus neque solutionem agnoscit neque disruptionem ammittit neque separationem sustinet, sed est ueraciter indisruptum in unam congregans pietatem eos, qui copula eius diuina ditati sunt. quia uero quaedam apostolica atque prisca traditio in sanctis dei per totum orbem ecclesiis tenuit, ut qui ad pontificatum ducuntur, qui pre eis pontificatus regunt, omnia sinceriter consulant, qualiter sapiant et qualiter fidem detineant, quam Paulus eis sapientissimus nimis caute contradidit, ut *non* cursus suos *in uacuum* peragant, inanis namque eis omnis cursus exsisteret, si in quolibet fides uiolaretur. ille quippe sacer, qui dei uoces audiuit et caelum ipsum habuit magisterium et *paradisi* contemplator prae tempore factus est et *uerborum* aliis hominibus *ineffabilium* fuit auditor, metuebat atque torpebat et, sicut ipse ait, *perterrebatur, ne forte, cum aliis praedicat* Christi salutiferam praedicationem, *ipse reprobus efficeretur*. unde et *in Hierusolimis ascendebat* Christi caelestis discipulus et diuinis, qui prae eo erant, subiciebatur discipulis et euangelicam quam praedicabat doctrinam innotescebat eis, qui alios putabantur praecedere, et ipsius eos faciebat doctrinae participes, munimen sibi despondens eisque, qui post eum fuerant eius suscepturi doctrinas, qui salutisque formula cunctis probabilis factus est, qui eius sequi uellent uestigia. huic proinde et nos consuetudini seruientes et legem optimam arbitrati omne, quod olim decenter effectum est, maxime apostolico roboratum instructu, qualiter de fide teneamus, scribimus et deo instructis uobis ad probandum dirigimus, ne forte *terminos aeternos transgredi*, quae patres nostri posuerunt, aestimemur, non discernere tantum scientibus ABNOΘωN ab incertis probita

VPG BR(8) MNL K(6)

1 diuinis *om.* L contortum] contotum P constringit BG solutionem] solucionem V agnoscit] cognoscit G 2 ammittit] amittit VP NL admittit B M separationem] separacionem V est] et N indisruptum] indiscriptum L unam] unum V 3 pietatem] piaetatem P pietatem et eos VPG MNL K copula eius] copulatius L diuina ditati] diuinatati B diuinitati K ditati] deitati V L 4 traditio] tradicio V tradio P¹ ecclesiis tenuit] eclesiis tenuit M aecclae sustinuit N 5 pre eis] preter eis V pre his G pontificatus] pontificatum M regunt] gerunt N consulant] consolant B¹ consulunt G 6 qualiter K *explic.* detineant] deteneant V B² deteant B¹ caute] autem N 7 cursus] cursos P suos] suus V namque] nanque L exsisteret] existeret BG MNL 8 ille quippe *inc.* R 413,11 sacer] sacras L ipsum *om.* V magisterium] magis R magistrum L (Mansi) paradisi] paradysi G prae] pro R 10 perterrebatur] pertenebatur V (rr-n) preteriebatur R 11 ipse] ipsae B¹ efficeretur] efficiretur B 11 – 12 hierusolimis] hierusolymis B¹ iherosolimis G hierosolimis NL 12 prae eo erant] praeerant BRG preco erat N pro eo erant L subiciebatur] subiciatur R subiciebantur L 13 innotescebat eis] innotescebatis R innotescebatur M 13 – 14 putabantur] putabuntur P 14 eos qui faciebat N eos put faciebat L munimen] monimen B¹ in omnem R despondens] disponens G¹ despendens M¹L despendentes N 15 eisque] eis qui BR usque MNL qui¹ M *add.* *om.* BR N eius] aeius N qui salutisque] quis uultisque V qui sulutusque P quibus BRG qui solutisque MNL formula] formola B formacula N 16 probabilis] probabilibus N uellent sequi G consuetudini] consuetudine B 17 arbitrati omne] arbitratione P olim] olym V decenter] decertum N 18 instructu] instructo R teneamus] teneatur BR 19 dirigimus] diregimus B digerimus G aeternos] aeterminos VP transgredi] trangredi G quae] quos G M 20 aestimemur] estimemur V R L aestimamur N discernere] discere V tantum] centum VP certum G (t-c, a-e, n-r) ABNOΘωN ab] NOΘωN ab V nonon ab P NOΘωN *om.* G BaNOΘON BR ABNOΘON M¹ ABNOΘωN M² ABNOθωN N ΛBNOΘωN L ab *om.* BR MNL incertis] incunctis L probita] prouida BRG probata ML prouita N

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

διὰ τὴν ἐν Χριστῷ τελείαν ἀγάπησιν δυναμένοις ἀκριβῶς καὶ ἰσχύουσιν. ἐκεῖνα γοῦν λέξων ἐλεύσομαι, ἅπερ ἀπ' ἀρχῆς ἐν ἐκκλησίᾳ τῇ ἁγίᾳ καὶ καθολικῇ τεχθεὶς καὶ τραφεὶς ἐκμεμάθηκα καὶ ἐξ ἀπαλῶν φρονεῖν ὀνύχων παρείληφα καὶ κηρυττόντων ὑμῶν τῶν θεοπνεύστων ἀκήκοα.

Πιστεύω τοίνυν, μακάριοι, καθάπερ ἀρχῆθεν πεπίστευκα, εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, ἄναρχον παντελῶς καὶ ἀΐδιον, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητήν. καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν ἀϊδίως καὶ ἀπαθῶς ἐξ αὐτοῦ γεννηθέντα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς καὶ οὐκ ἄλλην ἀρχὴν ἢ τὸν πατέρα γινώσκοντα, ἀλλ' οὐδὲ ἄλλοθέν ποθεν ἢ ἐκ τοῦ πατρὸς τὴν ὑπόστασιν ἔχοντα, φῶς ἐκ φωτὸς ὁμοούσιον, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ συναΐδιον. καὶ εἰς ἓν πνεῦμα ἅγιον τὸ ἀΐδίως ἐκ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ φῶς καὶ θεὸν καὶ αὐτὸ γνωριζόμενον καὶ ὂν ἀληθῶς πατρὶ καὶ υἱῷ συναΐδιον, ὁμοούσιόν τε καὶ ὁμόφυλον καὶ τῆς αὐτῆς οὐσίας τε καὶ φύσεως, ὡσαύτως δὲ καὶ θεότητος. τριάδα ὁμοούσιον καὶ ὁμότιμον καὶ ὁμόθρονον, συμφυᾶ καὶ συγγενῆ καὶ ὁμόφυλον, εἰς μίαν συγκεφαλαιουμένην θεότητα καὶ εἰς μίαν συναγομένην κοινὴν κυριότητα ἄνευ προσωπικῆς ἀναχύσεως καὶ ὑποστατικῆς ἐκτὸς συναιρέσεως. τριάδα γὰρ ἐν μονάδι πιστεύομεν καὶ μονάδα ἐν τριάδι δοξάζομεν, τριάδα μὲν ταῖς τρισὶν ὑποστάσεσι, μονάδα δὲ τῷ μοναδικῷ τῆς θεότητος· ἥ τε γὰρ ἁγία τριὰς ἀριθμητὴ ταῖς προσωπικαῖς ἐστιν ὑποστάσεσιν, ἥ τε παναγία μονὰς πάσης ἐκτός ἐστιν ἀριθμήσεως, καὶ ἡ μὲν ἀδιαίρετον ἔχει διαίρεσιν καὶ ἀσύγχυτον φέρει συνάφειαν. διαιρουμένη γὰρ ταῖς ἀριθμηταῖς ὑποστάσεσι καὶ ἀριθμουμένη ταῖς προσωπικαῖς

6 – 12 cf. Symb. Const., ACO II 1,2 p. 128,2 – 11 17 – 21 cf. Iustinianus imp., confessio fidei Abh. BAdW NF 18 (1939) 72,16 – 19

MTO LFV A K

1 ἀγάπησιν] ἀγάπην L 2 λέξων] λέγξεων L ἀπ'] ἐξ F 3 ἐκμεμάθηκα] ἐκμάθηκα L καὶ ἐξ] κἀξ TO F K ὑμῶν *om.* LV 6 Β πιστεύω F (*cf.* 410,17) 7 καὶ[1]] ἡ MT τε *om.* LV A 9 ἢ τὸν] εἰ μὴ τὸν F ἤτουν K 9 – 10 πατέρα καὶ μόνον γινώσκοντα O 10 ποθεν ἢ] πόθεν ἡ L 11 καὶ *om.* T 11 – 12 ἀΐδίως … καὶ[1]] ἐκ θεοῦ MTO 12 ἐκ θεοῦ καὶ A τὸ *om.* F ὂν] ὂν V ὢν A 13 ὁμοούσιόν] ὁμοούσιος γὰρ ὁ υἱὸς τῷ πατρί L *marg.* τε *om.* MTO K καὶ[2] *om.* F ὁμόφυλον] ὁμόδοξον MTO A 16 ἐκτὸς ὑποστατικῆς O 17 γὰρ *om.* M πιστεύομεν … τριάδι *om.* F (*cf.* 420,8) 18 δὲ] τε M ἥ τε] εἰ τὲ A 19 ἁγία *om.* M ἀριθμητὴ] ἀριθμὴ L ἀναριθμητὴ K ἀριθμητὴ τίς ἐστι ταῖς F ταῖς *om.* O ἐστιν *om.* F ἥ τε] εἴτε A 20 ἐστὶν ἐκτὸς LF A φέρει] ἔχει F 21 ταῖς ἀριθμηταῖς] ταῖς ἀριθμητικαῖς V ἀριθμηταῖς ταῖς A

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

dogmata, sed et *redintegrare*, quae minus sunt, propter perfectam in Christo caritatem exacte potentibus atque ualentibus. illa igitur dicturus aduenio, quae ab initio in sancta et catholica ecclesia natus et nutritus perdidici et a mollibus percepi unguibus sapere et praedicantibus uobis deo inspiratis hauriui.

Credo igitur, beati, secundum quod a principio credidi, in unum deum patrem omnipotentem, sine principio paenitus et sempiternum, omnium uisibilium atque inuisibilium factorem. et in unum dominum Iesum Christum filium dei unigenitum, qui sempiterne et inpassibiliter ex ipso natus est deo et patre et non aliud principium quam patrem agnoscentem, sed nec aliunde quam ex patre ipsam subsistentiam habet, lumen de lumine cumsubstantiale, deum uerum de deo uero cumsempiternum. et in unum spiritum sanctum, qui sempiternae a deo et patre procedit, lumen et deum et ipsum agnuscendum et uere patri et filio consempiternus, cumsubstantialem atque contribulum eiusdemque essentiae atque naturae, similiter et deitatis. trinitatem consubstantialem cohonorandamque ac coassessorem, cumnaturalem et cognatam atque contribulam, in unam correcapitulandam deitatem atque in unam copulandam communem dominationem absque personali diffusione et absque subsistentiali diuisione. trinitatem itaque in unitate credimus et unitatem in trinitate glorificamus, trinitatem quidem pro tribus subsistentiis, unitatem autem propter singularitatem deitatis; seu igitur sancta trinitas numerabilis personalibus est subsistentiis, siue persancta unitas extra omnem est numerum, et haec quidem indiuisibilem habet diuisionem et inconfusam gerit coniunctionem. cumdiuiditur namque nume-

VPG BR MNL

1 et *om.* G 2 exacte] exactae P atque] adque P initio] inicio G 3 et¹ *om.* B catholica] captolica L ecclesia] aecclesia G MN perdidici] perdedici B¹ a mollibus] ammollibus V ammobilibus P unguibus] ignibus L¹ 4 inspiratis] inspirantis B hauriui] hausi M² audiui L 6 beati] beate BRG deum] dominum L 7 paenitus] penitus BRG MNL et] est N uisibilium] inuisibilium V atque inuisibilium *om.* M inuisibilium] insiuisibilium P 8 dominum nostrum iesum G sempiterne] sempiternae P 9 inpassibiliter] impassibiliter ML ex] et R et² *om.* M principium] principuum N 10 γινώσκοντα = agnoscentem ipsam] ipsa L subsistentiam] substantiam R M¹L 11 cumsubstantiale] consubstantiale BR L consubstantialem MN cumsempiternum] consempiternum P BRG MNL in *om.* G M *add.* 12 sempiternae] sempiterne V BR MNL et¹ *om.* BR G *add.* et³ *om.* BR M *add.* agnuscendum] agnoscendum BRG ML et⁴] est VPG ML 13 consempiternus] consempiternum BR cumsubstantialem] consubstantialem P BRG MNL contribulum] contribulem M¹ contribulum M² *marg.* eiusdemque] eiusque G 14 naturae] natura V 15 ac coassessorem] a quo assessorem G M cumnaturalem] connaturalem P BR MNL cognatam] cognatum VPG contribulam] contribulum G 15 – 16 correcapitulandam] conrecapitulandam BRG L 16 deitatem ... copulandam P² *marg.* deitatem B² *add.* copulandam] coppulandam B² communem] communam VPG commune B absque] atque MN 17 diffusione] confusione BR absque] ...que P² *ras.* atque M subsistentiali] substantiali V R συναιρέσεως = diuisione (διαιρέσεως – confusione) unitate] unitatem VPG 18 unitatem in] in unitate BR N trinitate] trinitatem BR tinitate G¹ in trinitate N δοξάζομεν = glorificamus (= confitemur) subsistentiis] substantiis RG unitatem] imitare B 19 singularitatem] singillaritatem N numerabilis] numeralis V¹ numerabilibus G numeralibus L¹ personalibus] personabilibus G personabilis N 20 est¹] facta est BRG *om.* M persancta] sancta BRG sanctam M (tersancta? *cf.* 421,2: omnimodam) unitas] trinitas G unitatem M diuinitas L est numerum] enumerum N 21 coniunctionem] coniunccionem V cumdiuiditur] cumdiuidetur BR 21 – 421,1 numerabilibus] numeralibus NL

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ἑτερότησι τῷ ταυτῷ τῆς οὐσίας καὶ τῆς φύσεως ἥνωται καὶ τὸν παντελῆ μερισμὸν οὐ προσίεται. ἥ τε μονὰς ἑνιαῖα τέ ἐστιν καὶ ἀσύζυγος καὶ πᾶσαν φεύγει τὴν κατ' οὐσίαν ἀρίθμησιν. εἷς γὰρ θεὸς ἡμῖν ἀραρότως πιστεύεται, ὅτι καὶ θεότης μία διαπρυσίως κηρύττεται, κἂν τριάδι προσώπων γινώσκεται καὶ εἷς κύριος ἡμῖν ἀναγγέλλεται, ὅτι καὶ κυριότης μία βεβαίως διέγνωσται, κἂν τρισὶν ὑποστάσεσι δείκνυται. οὔτε καθὸ εἷς θεὸς ὁ θεὸς καὶ μία θεότης, ἐστὶ διαιρούμενος καὶ εἰς τρεῖς θεοὺς μεριζόμενος ἢ εἰς τρεῖς θεότητας ἐκφερόμενος· οὔτε καθὸ εἷς κύριος, ὁ εἷς κύριος διιστάμενος καὶ εἰς κυρίους τρεῖς εὐρυνόμενος ἢ κυριότητας τρεῖς πλατυνόμενος. Ἀρειανῶν τὸ δυσσέβημα εἰς ἀνίσους θεοὺς τὸν ἕνα κατατέμνον θεὸν καὶ εἰς ἀνομοίους θεότητας τὴν μίαν μερίζον θεότητα καὶ εἰς ἑτερογενεῖς τρεῖς κυριότητας τὴν μίαν διιστῶν κυριότητα· οὔτε καθὸ τριὰς ὁ εἷς θεός ἐστι καὶ γνωρίζεται καὶ ὑποστάσεις τρεῖς καταγγέλλεται καὶ τρία πρεσβεύεται πρόσωπα, καὶ πατὴρ καὶ υἱὸς καὶ πνεῦμα ἅγιον, λέγεται συστελλόμενος ἢ συντιθέμενος ἢ συγχεόμενος, καὶ εἰς μίαν ἑαυτὸν συναλείφων ὑπόστασιν καὶ εἰς ἓν συγκρίνων οὐκ ἀριθμούμενον πρόσωπον. Σαβελλιανῶν τὸ ἀνόμημα εἰς μίαν τὰς τρεῖς ὑποστάσεις συγχέον ὑπόστασιν καὶ εἰς ἓν τὰ τρία συμφῦρον πρόσωπα πρόσωπον. ποῦ γὰρ τριάς, ὦ δυσσεβέστατοι, εἰ πρὸς ἓν καθ' ὑμᾶς ἡ τριὰς συναχθήσεται πρόσωπον καὶ πρὸς μίαν δράμοι συγκεχυμένην ὑπόστασιν; ἢ ποῦ μονάς, ὦ μανικώτατοι, εἰ πρὸς οὐσίας τρεῖς ἡ μονὰς ἐξαχθήσεται καὶ πρὸς φύσεις τρεῖς πλατυνθήσεται καὶ πρὸς θεότητας τρεῖς πληθυνθήσεται; ἀσεβὲς γὰρ παρ' ὀρθοδόξοις ἑκάτερον καὶ πάντῃ τῆς εὐσεβείας ἐξώκειλε τό τε μοναδικὸν καθ' ὑπόστασιν τό τε τριαδικὸν ἐν ταῖς φύσεσι. τὸ μὲν γὰρ πρὸς Ἰουδαϊσμὸν εὐθὺς ἀποφέρεται καὶ ἑαυτῷ συναποφέρει τὸν λέγοντα, τὸ δὲ πρὸς Ἑλληνισ-

5–7 cf. Gregorius Naz., or. 39,11, PG 36,345 C 9 – 348 B 1 14–15 cf. Ps.-Cyrillus Alex., de trin., PG 77,1144 C 9 – 10; Gregorius Naz., PG 36,348 A

MTO LFV A K

1 τῷ ταυτῷ] τὸ ταυτὸ A παντελῆ] παντελεῖ L K 2 ἥ τε] εἴτε V τέ *om.* LFV ἐστιν *om.* K ἀσύζυγος] ἄζυγος MT A φεύγει] φεύγοι K 3 εἷς] εἰ F ἡμῖν θεὸς M ἀραρότως] ἀραρώτως T ἀοράτως LF διαπρυσίως] ἀδιαπρυσίως T διαπυρσίως A ἀρμόττοντος L *marg.* 4 κηρύττεται] κηρύσσεται TO κἂν] καὶ ἐν M L K γινώσκεται] γινώσκηται O γιγνώσκηται F 5 βεβαίως] βεβαῖα LV κἂν] καὶ ἐν K 8 ἢ … πλατυνόμενος *om.* F (*cf.* 418,17) εἰς ἀνίσους] εἰς πολλοὺς L *marg.* 9 κατατέμνον] κατατέμνειν M F κατατέμνων V A ἀνομοίους] ἀνομίους L μερίζον] μερίζειν M F μερίζων LV A 10 ἑτερογενεῖς] ἑτερογενῆς L ἑτερογερεῖς A τρεῖς *om.* L τὴν … κυριότητα *om.* A διιστῶν] διιστᾶν M F διιστὸν L διιστοῦν T K 11 τρεῖς εἰς τρία καταγγέλλεται A καὶ εἰς τρία MTO 12 καὶ[2] *om.* A ἅγιον] πανάγιον LFV K 12–13 ἢ συγχεόμενος ἢ συντηθέμενος L 13 ἑαυτὸν] ἑαυτῷ A συναλείφων] συναλεῖφον K συγκρίνων] συγκρινῶν O F A 14 σαβελλιανῶν] σαβελλιανὸν M K 15 συγχέον] συγχέων L A ἓν πρόσωπον τὰ M συμφῦρον] συμφύρων LV συμφυρῶν A συμφύρον τὰ πρόσωπα F πρόσωπον *om.* M 16 εἰ] ἢ L 17 δράμοι] δράμει O L συνδράμοι F μανικώτατοι] μανικότατοι L 18 καὶ[1] … πλατυνθήσεται *om.* O 18–19 καὶ[2] … πληθυνθήσεται *om.* MT F 18 πρὸς θεότητας τρεῖς] εἰς τρεῖς θεότητας T 19 εὐσεβείας] ἀσεβείας A 21 ἀποφέρεται] φέρεται A

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

rabilibus subsistentiis et numeratur personalibus alternitatibus identitate essentiae atque naturae coniungitur et omnimodam p⟨arti⟩tionem non recipit. unitas enim singularis et incopulabilis omnemque refugit secundum essentiam numerum. unus enim deus a nobis enixius creditur, quoniam et deitas una flagranter praedicatur, licet in trinitate personarum agnoscitur et unus dominus a nobis adnuntietur, quoniam et dominatio una firmiter pernoscitur, licet in tribus subsistentiis demonstratur. neque secundum quod unus deus est deus et una est deitas, est diuisibilis et in tres deos partibilis uel in tres deitates producendus, neque secundum quod unus est dominus, unus dominus distans est et in tres dominos expandendus est ad tres dominationes dilatandus est. Arrianorum haec est impietas, quae in inaequales deos ⟨unum⟩ concidit deum et in dissimiles deitates unam partitur deitatem et in alterigenas tres dominationes unam disiungit dominationem;

neque secundum quod trinitas unus deus est et agnoscitur et subsistentiae tres pronuntiatur et tres obsecratur personae, et pater et filius et spiritus sanctus, dicitur coartatus siue conpositus uel confusus, et in unam seipsum colliniens subsistentiam in unamque concernens non numerandam personam. Sabellianorum ista est prauitas in unam subsistentiam tres confundere subsistentias et in unam easdem tres conspergens personas personam. ubi enim est trinitas, o impiissimi, si in unam personam secundum uos trinitas ipsa colligitur et in unam concurrat confusibilem subsistentiam? uel ubi unitas, o furiosissimi, si in tres essentias ipsa unitas efferitur et in tres naturas dilatabitur et in tres deitates multiplicabitur? impium quippe orthodoxis utrumque est, et a ueritate prorsus proiectum est tam singularitas secundum subsistentiam quam ternalitas in naturis. illud enim statim ad Iudaismum deducitur et in sese dicentem simul

---

VPG BR MNL

---

1 personalibus] personabilis B identitate] idemptitate R et deitate G idem deitate M in deitate N 2 μερισμὸν = p⟨arti⟩tionem] portionem VPG BR MNL recipit] recepit B NL 3 incopulabilis] incopulabis B¹ omnemque] omnem BR essentiam] scientiam VP 4 enixius] enixus G enixuss L flagranter] fraglanter VP flagantur L 5 agnoscitur] agnuscitur VP adnuntietur] adnuntiatur BR annuntietur M¹ annunciatur M² anuntiatur L una] tua L 6 licet et in G demonstratur] demonstretur R M 7 est¹] et L deus² *om.* V M est³] et G deos] deus VP BR uel] id L in tres² *om.* G deitates] deitatis V 8 quod] quam VP (q-curial.) dominus¹] deus G 9 dominos] dominus BR ad] a VP N aut M dominationes] dominationis V *om.* G est² *om.* M arrianorum] arriannorum P 10 impietas] impiaetas V in¹ *om.* R MNL inaequales] inquales N τὸν ἕνα = ⟨unum⟩ *om.* VPG BR MNL dissimiles] dissimilis V deitates] deitatis V B L 11 partitur] patitur N¹ partienti L¹ alterigenas] altarigenas B alterrigenas G dominationes] dominationis V disiungit] distingit B distinguit R 12 neque quod secundum quod G agnoscitur] agnuscitur V agnoscetur BR 13 pronuntiatur] pronuntientur B¹ pronuntiantur B²G L et tres obsecratur *om.* G obsecratur] obsecrantur BR ML πρεσβεύεται = obsecratur et³ *om.* BR filius] filii V 14 coartatus] coartatur V¹ coortatus N conpositus] conposcitur V conpositur P compositus G MNL confusus] confu.sus P² *ras.* colliniens] colliens N in² *om.* L 15 sabellianorum] sebellianorum V 16 unam personam easdem BR easdem] easdemque M conspergens] conpergens P¹ B 17 personas] personis M personam *om.* BR impiissimi] impiissime BR in *om.* V 18 concurrat] concorrat B¹ concurrit R 17 – 19 o ... unitas *om.* L 19 o *om.* M furiosissimi] furiosissime B furiosissimi si] furiosissimis VP efferitur] eferitur B effer.tur M *ras.* efferetur L 20 deitates] deitatis V multiplicabitur substantiam impium G 21 a *om.* B ueritate] uerite P prorsus] prossus P¹ B prorsus. .proiectum V *ras.* proiectum] prolectum P protectum N subsistentiam] substantiam V R 22 sese dicentem] seredicentem M¹ sereducentem M²

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

μὸν ἐκκυλίεται καὶ ἑαυτῷ συνεκκυλίει τὸν φάσκοντα· καὶ ἢ πάντως ἑλληνίζει ὁ τοῦτο μανικῶς σὺν Ἀρείῳ φθεγγόμενος ἢ ἰουδαΐζει ὁ ἐκεῖνο δυσσεβῶς σὺν Σαβελλίῳ δεχόμενος· καὶ διὰ τοῦτο καλῶς τοῖς θεολόγοις τεθέσπισται μονάδα μὲν ἡμᾶς φρονεῖν μιᾷ καὶ ἑνιαίᾳ θεότητι καὶ τῷ ταυτῷ τῆς οὐσιώδους τε καὶ φυσικῆς κυριότητος, τριάδα δὲ ταῖς ἀσυγχύτοις τρισὶν ὑποστάσεσι καὶ τῷ διαφόρῳ τῆς τρισαρίθμου προσωπικῆς ἑτερότητος, ἵνα μήτε τὸ ἓν μείνοι Σαβέλλιον πάντῃ ἓν θεωρούμενον καὶ πᾶσαν ὑποστατικὴν πληθὺν ἐκτρεπόμενον, μήτε τὰ τρία σεμνύνοι τὸν Ἄρειον τρία διαμπὰξ προσνοούμενα καὶ πᾶσαν μοναδικὴν φωνὴν διωθούμενα θεότητος καὶ οὐσίας καὶ φύσεως. ὥσπερ οὖν ἕνα θεὸν φρονεῖν ἐδιδάχθημεν, οὕτω καὶ μίαν θεότητα καθομολογεῖν παρειλήφαμεν, καὶ ὥσπερ ὑποστάσεις τρεῖς πρεσβεύειν ἐμάθομεν, οὕτω καὶ πρόσωπα τρία δοξολογεῖν ἐπαιδεύθημεν, οὐκ ἄλλον τὸν ἕνα θεὸν παρὰ τὰ τρία γινώσκοντες πρόσωπα, οὔτε τὰ τρία τῆς τριάδος ὁμοούσια πρόσωπα, ἅπερ ἐστὶν ὁ πατήρ, ὁ υἱός, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἕτερα παρὰ τὸν ἕνα θεὸν ἐπιστάμενοι, καὶ διὰ τοῦτο ἓν τὰ τρία τὰ ἐν οἷς ἡ θεότης κηρύττομεν καὶ τὰ τρία ἓν ὧν ἡ θεότης ἐστὶν ἐξαγγέλλομεν – ἢ τό γε ἀκριβέστερον εἰπεῖν καὶ σαφέστερον, ἃ ἡ θεότης ἐστὶ καὶ γινώσκεται. τὸ γὰρ αὐτὸ καὶ ἓν ἐστι καὶ τρία πιστεύεται καὶ τρία δοξάζεται καὶ ἓν ἀληθῶς ἀναγγέλλεται, καὶ οὔτε τὸ ἕν, ᾗ ἓν ἐστι, τρία λαμβάνεται, οὔτε τὰ τρία, καθὸ τρία τυγχάνει, ἓν ἐξακούεται, ὃ καὶ παράδοξον καὶ πάσης ὄντως γέμον ἐκπλήξεως. τὸ γὰρ αὐτὸ καὶ ἀριθμητόν ἐστι καὶ διαφεύγει τὴν ἐξαρίθμησιν· ἀριθμητὸν μὲν ταῖς ἑαυτοῦ τρισσαῖς ὑποστάσεσι, διαφεῦγον δὲ τὴν ἀρίθμησιν τῷ ἑνικῷ τῆς

· MTO LFV A K

---

1 ἐκκυλίεται] ἐγκυλεῖται K συνεκκυλίει] συνεκκυλύει T συνεκκυλίεται L συνεκκυλίει καὶ ἓν αὐτῷ συνεκκυλίει τὸν L ἢ] εἰ L τοῦτο] τούτῳ F 3 θεολόγοις] ὀρθοδόξοις F 4 καὶ¹ *om.* M φυσικῆς] φύσεως L δὲ *om.* L 6 μείνοι] μείνῃ MT L μιαίνοι O μείνει A πάντῃ] παντὶ F ἓν θεωρούμενον] ἐνθεωρούμενον K 7 σεμνύνοι] σεμνύνῃ T V σεμνύνει A τρία διαμπὰξ] τριάδη ἅπαξ L τριάδι ἅμπαξ V προσνοούμενα] προνοούμενα M νοούμενα F 8 καὶ² *om.* L 8–9 φρονεῖν ἕνα θεόν MT 10 ἐμάθομεν] ἐμάθωμεν L δοξολογεῖν] δοξάζειν M 11 τὰ¹ *om.* L 12 πατὴρ καὶ ὁ MTO υἱὸς καὶ τὸ MTO τὸ¹ *om.* F 13 τὰ² *om.* M 14 γε *om.* A εἰπεῖν *om.* V 15 γινώσκεται] γιγνώσκεται F K 16 τὸ ἓν] τῷ ἑνὶ A ᾗ] ἡ FV K τρία] τριάδα A 17 ὄντως] οὕτως LFV γέμον ὄντως T γέμον] γέμων K A 18 ἀριθμητόν] ἀναρίθμητόν K 19 διαφεῦγον] διαφεύγων K A 19 – 424,1 τῷ ἑνικῷ τῆς θεότητος τὴν ἀρίθμησιν MTO

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

abducit, hoc uero ad Paganismum deuoluitur et in sese asserentem conuoluit; et aut omnino paganus est, qui hoc furiose cum Arrio perhibet, aut Iudeus est, qui illud impie cum Sabellio suscepit; et ideo bene a deiloquis sancitum est unitatem quidem nos sapere una et singulari deitate et identitate essentialis atque naturalis dominationis, trinitatem autem tribus inconfusis subsistentiis et diuersitate ter numerandae personalis alternitatis, quatenus nec ipsum unum Sabellianum remaneat, si unum ubique conspicitur et omnem subsistentialem multitudinem abicit, neque eadem tria CϴMNYNOI praeferat Arrium, si tria ΔIAMΠAΞ intellegantur per omnia omnem unitatis uocem repellentia deitatis, essentiae atque naturae. quemadmodum igitur unum deum didicimus sapere, ita et unam deitatem confiteri percepimus, et sicut subsistentias tres exorare didicimus, ita et tres glorificare personas instruimur, non alium unum deum praeter tres cognoscentes personas, neque tres consubstantiales trinitatis personas, quae sunt pater, filius, spiritus sanctus, alteras praeter unum deum agnoscimus, et idcirco unum haec tria, in quibus est deitas, praedicamus et tria unum, quorum est deitas annuntiamus – siue quod est accuratius ac manifestius dicere, quae deus est atque cognoscitur. hoc ipsum quippe et unum est et trea creditur et trea praedicatur et unum ueraciter annuntiatur, et neque unum, ergo quod unum est, tria recipitur, neque tria, secundum quod tria sunt, unum aduertitur, quod est et mirabile et omni certe plenum stupore est. hoc ipsum namque et numerabile est et refugit numerum; numerabile quidem tribus suis subsistentiis, refugit autem numerum

VPG BR MNL

1 abducit] obducitur R paganismumndeuoluitur B¹ deuoluitur] deuolbitur VP¹ in sese] in sense VP¹ in insese B asserentem] asserente V adserente B ad seruentem R N ad serentem L conuoluit] cumuoluit NL et aut] ego autem NL 2 furiose] furtose MNL perhibet] peribet L iudeus] iudeos VP¹G¹ R¹ iudaeus B M impie] impiae P impietatem B 3 a deiloquis] ad eloquis V adloqui P² adeiloqui N ad eum loqui L sancitum] sanccitum N unitatem] unit.tem P² *ras.* 4 identitate] idemtitate B idemptitate R in deitate G idem deitate M essentialis] aessentialis P naturalis] naturales V dominationis] dominatio G 5 subsistentiis] substantiis RG diuersitate] diuersitatem VPG ML diuersae BR alternitatis] alternita.is B² *ras.*, alternitas R alter N 7 subsistentialem] substentialem P¹ abicit] abiecit BR abicat N tria] trea BR praeferat CϴMNYNOI VPG CϴMNYNOI] CeMNYNCI P CemNYNOI B CEMNYrbi R XCeNYNOI G .CeMINOI N praeferat] praeferant B 7–8 arrium si tria] arriueistria G¹ arriueisitria G² 8 tria] trea B ara R ΔIAMΠAΞ] ΔIAMNAΞ V aiamnaΞ B ΔIAHΠΛΞ RG ΔIAMIIAS MN DIAMIIAS L προσνοούμενα = per omnia intellegantur (?) unitatis] unitatem P repellentia] reperellentia V 9 atque] adque P naturae] naturare B quemadmodum] quemammodum P 10 percepimus] percipimus BR πρεσβεύειν = exorare (praedicare) 11 instruimur] instruemur BR unum M *add.* deum] dominum L cognoscentes] cognuscentes V 12 neque tres *om.* G consubstantiales] consubstantialis BG MNL pater et filius et spiritus RG 13 praeter] pater N deum *om.* B dominum L agnoscimus] agnuscimus V cognoscimus R idcirco] icirco B tria] trea BR 14 tria] trea B annuntiamus] adnuntiamus B NL accuratius] acratius P¹ accuraticus B accuracius R 15 cognoscitur] cognuscitur V agnoscitur G trea] tria RG MNL 16 trea] tria RG MNL annuntiatur] annuntiantur P¹ adnuntiatur B anuntiatur L 17 tria¹] trea B recipitur] recepitur B tria²] trea B tria³] trea B unum] unam B¹ est M *add.* 18 mirabile] mirabili B imperiale N omni] omne BR certe] celeste R plenum M *add.* stupore] stuporem N namque] nanque L 19 quidem] quid est P quidem est G suis tribus L suis *om.* G

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

θεότητος, τὸ γὰρ ἐνικὸν αὐτοῦ τῆς οὐσίας καὶ φύσεως ἀριθμεῖσθαι παντελῶς οὐκ ἀνέχεται, ἵνα μὴ καὶ διαφορὰν εἰσοίσοι θεότητος καὶ λοιπὸν οὐσίας καὶ φύσεως καὶ πολυθεΐαν τὴν μοναρχίαν ἐργάσοιτο. πᾶς γὰρ ἀριθμὸς τὴν διαφορὰν κέκτηται σύνοικον καὶ πᾶσα διαφορὰ καὶ διάκρισις τὸν ἀριθμὸν συνεπάγεται σύμφυτον. ἀριθμεῖται γοῦν ἡ μακαρία τριὰς οὐκ οὐσίαις καὶ φύσεσι καὶ διαφόροις θεότησιν ἢ τρισσαῖς κυριότησιν, ἄπαγε, ὡς Ἄρειοι μαίνονται καὶ οἱ τῆς νέας τριθεΐας λυττῶσιν ἡγούμενοι, οὐσίας τρεῖς καὶ φύσεις τρεῖς καὶ τρεῖς κυριότητας καὶ τρεῖς ὁμοίως κενολογοῦντες θεότητας, ἀλλ' ὑποστάσεσι καὶ ἰδιότησι νοεραῖς τελείαις καθ' ἑαυτὰς ὑφεστώσαις, ἀριθμῷ διαιρεταῖς καὶ οὐ διαιρεταῖς τῇ θεότητι. διαιρεῖται γὰρ ἀδιαιρέτως ἡ παναγία τριὰς καὶ διῃρημένως πάλιν συνάπτεται· τοῖς γὰρ προσώποις τὴν διαίρεσιν ἔχουσα ἀδιαίρετος μένει καὶ ἄτμητος οὐσίᾳ καὶ φύσει, ὡσαύτως δὲ καὶ θεότητι. καὶ διὰ τοῦτο οὔτε τρεῖς θεοὺς λέγομεν οὔτε τρεῖς φύσεις ἐπὶ τῆς τριάδος δοξάζομεν οὔτε τρεῖς οὐσίας ἐπ' αὐτῆς κηρύττομεν οὔτε τρεῖς ὁμολογοῦμεν θεότητας, οὐχ ὁμοουσίους, οὐχ ἑτεροουσίους, οὐχ ὁμοφύλους, οὐχ ἑτεροφύλους, οὐδ' ὅσα μοναδικῶς ἐπ' αὐτῆς προσκηρύττεται εἰς πλῆθος ἐκφέρειν ἀφίεμεν ἤ τινα τὴν αὐτῆς διαιρεῖν συγχωροῦμεν ἑνότητα. οὔτε δὲ τρεῖς τινας θεοὺς ἐπιστάμεθα ἢ τρεῖς τινας φύσεις ἢ τρεῖς τινας οὐσίας ἢ τρεῖς τινας θεότητας οἴδαμεν, οὐχ ὁμογενεῖς οὐχ ἑτερογενεῖς, οὐχ ὁμοειδεῖς, οὐχ ἑτεροειδεῖς, ἀλλ' οὔτε ὅλως θεοὺς ἢ φύσεις ἢ οὐσίας ἢ θεότητας ἔγνωμεν ἢ γινώσκοντας οἴδαμεν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἔχοντα ἢ φρονοῦντα ἢ γινώσκοντα τοῖς ἀναθέμασι βάλλομεν. ἡμεῖς γὰρ μίαν ἀρχὴν τῆς μιᾶς ἴσμεν θεότη-

3 – 4 cf. Doctrina patrum, p. 252,2 – 4 9 – 10 cf. Gregorius Naz., or. 39,11, PG 36,348 A

MTO LFV A K

2 καὶ διαφορὰν *om.* O εἰσοίσοι] εἰσοίσῃ MTO εἰσοίσει F A θεότητος] θεότητας O καὶ[4] *om.* L πολυθεΐαν] πολυθεία T 4 συνεπάγεται] συνυπάγεται K σύμφυτον] σύμφοιτον T L 5 καὶ[1]] ἢ FV A 6 ἄπαγε] πόρρω L *marg.* Ἄρειοι] ἀρειανοὶ FV ἄριοι A μαίνονται] μένονται O A λυττῶσιν] λύττωσιν T A 7 καὶ κυριότητας τρεῖς V κενολογοῦντες = uaniloquentes] καινολογοῦντες MTO 8 νοεραῖς *om.* M ὑφεστώσαις] ὑφεστώσες A διαιρεταῖς] διαιρέταις T L 9 διαιρεταῖς] διαιρέταις T 11 οὔτε] οὐ O K λέγομεν] λέγωμεν L 12 δοξάζομεν] δοξάζωμεν L ἐπ' αὐτῆς οὐσίας MTO K 12 – 13 οὔτε[3] ... θεότητας *om.* O 13 οὐχ[3]] οὐκ T 14 ἀφίεμεν] ἐφίεμεν M ἀφιεῖμεν L 15 συγχωροῦμεν L *marg.* ἑνότητα] ἑνότητι L 15 – 16 θεοὺς ... τινας[1] *om.* L 16 ἢ[1]] οὔτε δὲ V 17 οὔτε δὲ ὅλως MTO 18 γινώσκοντας] γιγνώσκοντας F 19 γινώσκοντα] γιγνώσκοντα F ἡμεῖς μὲν γὰρ V 19 – 426,1 τῆς μιᾶς ἴσμεν θεότητος] τὴν μίαν ἴσμεν θεότητα MTO

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

singularitate deitatis, unitas quippe eius essentiae atque naturae numerari penitus non ammittit, uti non et differentiam deitatis introducat et ex hoc essentiae et naturae et deorum multitudinem unum principium faciat. omnis itaque numerus contubernalem habet differentiam et omnis differentia atque discretio numerum superinducit ut insitum.

numeratur ergo beata trinitas non essentiis nec naturis nec diuersis deitatibus ternisue dominationibus, absit, sicut insaniunt Arrii et sicut nouae Tritheiae, id est ter deitatis, latrant ductores, essentias tres et naturas tres et tres dominationes et tres similiter uaniloquentes deitates, sed subsistentiis et proprietatibus intellectualibus perfectis semotym subsistentibus, numero diuisibilibus et non diuiden⟨d⟩is deitate. diuiditur itaque indiuise sancta trinitas et diuise rursus coniungitur, in personis namque diuisionem habens indiuisa permanet et inseparabilis prae essentiam et naturam, similiter quoque et deitate. et idcirco nequaquam tres deos dicimus neque tres naturas in sancta trinitate glorificamus neque tres essentias in ea praedicamus neque tres confitemur deitates, non consubstantiales, non alterius substantiae, non ΟΜΟΦΥΛΟΥϹ, non eiusdem originis neque alterius originis, neque quae singulariter in ea praedicatur in multitudinem deducere permittimus nec quemquam eius unitatem diuidere sinimus. neque tres quosdam deos esse cognoscimus aut tres quasdam naturas uel tres quasdam essentias uel tres quasdam deitates nouimus, non unigenas aut alienigenas, non eiusdem speciei aut alterius speciei, sed nec penitus deos aut naturas uel essentias aut deitates agnouimus uel cognoscentes scimus, sed et eum qui recipit uel sapit aut nouit anathematibus percellimus. nos enim unum principium

VPG BR MNL

1 atque] neque L 2 ammittit] permittit BR admittit M uti] ut G deitatis] deitates P¹ ex *om.* G et³ G *add.* 3 deorum] de eorum V μοναρχίαν = unum principium numerus *om.* N 4 atque] adque P et R discretio] discrecio V disecriptio B¹ disscriptio B² numerum] num eorum VP MNL superinducit] superinducat N insitum] inditum V N insditum P ML 5 numeratur] numeretur BRG numera ter NL ergo] ego N deitatibus] deitatis B 6 ternisue] ternisuae P terni suae N ternis ire L dominationibus] dominationis V arrii] arriani M tritheiae] thrachie R thritegae G tritegae M triteie N ter] tres G 7 deitatis] deitates VG latrant] latran B latrunt N latrant ductores] latratores R ductores] doctores V N dominationes] dominationis VP dominationis una loquentes et V 8 uaniloquentes deitates] deitatis uaniloquentis V sed G *add.* sed et subsistentiis N subsistentiis] subsistentibus B¹ 8 – 9 et ... subsistentibus B² *add.* 8 proprietatibus] propietatibus R semotym] semotim B²G NL semotum R semotis M 9 subsistentibus] subsistentiis M diuiden⟨d⟩is] diuidentes V diuidentis PG BR MNL deitate] deitati MNL diuiditur] diuitur B itaque V *bis* 10 indiuise] indiuisae PG diuise] diuisae P indiuise R diuerse MNL namque] nanque L 11 prae] per R NL naturam] natura L quoque *om.* BR deitate] deitat̃ B deitas R deitatem G 12 deos] de B¹ δοξάζομεν = glorificamus (praedicamus) 13 neque et tres R confitemur] confitemus VP deitates] deitatis B 13 – 14 consubstantiales] consubstantialis B 14 non ΟΜΟΦΥΛΟΥϹ non] ΜΟΘΥΛΟΥϹ non V ΟΜΟΦΥΛΟΥϹ non P ONΦΥΛΟΥϹ non G nonomoΦΥΟΥϹ BR ñ ΟΜΟΦΥΛΟΥϹ M .N.O.MO. ΦΥΛΟΥϹ N .Ñ OMOΦΥΛΟΥϹ L originis] origenis G 15 originis] origianis P neque quae] nec queque RG MNL permittimus] perimittimus V 16 sinimus] sinemus R siniorum N tres quosdam tres deos R MNL quosdam *om.* VPG quasdam B cognoscimus] cognouimus L 17 uel tres quasdam² *om.* BR 18 unigenas] unigenitas V R alienigenas] aligenigenas VP speciei¹] sapientiae BR speciei²] sapientiae BR penitus] paenitus P 19 uel cognoscentes scimus *om.* G cognoscentes] cognuscentes V scimus] sciorum N et *om.* B 20 recipit] recepit B anathematibus] anathe.matibus P² *ras.* anatimatibus B principium] principum VP principuum N

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

τος, μίαν βασιλείαν, μίαν ἐξουσίαν, μίαν δύναμιν, μίαν ἐνέργειαν, μίαν βούλησιν, μίαν θέλησιν, μίαν δεσποτείαν, μίαν κίνησιν – εἴτε τῶν μετ' αὐτὴν ὄντων ἁπάντων δημιουργικήν, εἴτε προνοητικὴν εἴτε συστατικὴν καὶ συντηρητικήν –, μίαν κυριότητα, μίαν ἀϊδιότητα καὶ ὅσα ἄττα μοναδικὰ καὶ ἀσύζυγα τῆς μιᾶς οὐσίας καὶ φύσεως ἐν τρισίν ἐστι προσωπικαῖς ὑποστάσεσιν, οὔτε τὰς ὑποστάσεις συγχέοντες καὶ εἰς μίαν αὐτὰς ὑπόστασιν ἄγοντες, οὔτε τὴν οὐσίαν τὴν μίαν μερίζοντες καὶ εἰς οὐσίας τρεῖς αὐτὴν κατατέμνοντες καὶ τὴν μίαν διὰ τοῦτο διαιροῦντες θεότητα. ἀλλ' ἔστιν εἷς θεός, μία θεότης ἐν τρισὶν ὑποστάσεσι λάμπουσα καὶ τρεῖς ὑποστάσεις καὶ πρόσωπα ἐν θεότητι μιᾷ γνωριζόμενα. διὰ τοῦτο τέλειος θεὸς ὁ πατήρ, τέλειος θεὸς ὁ υἱός, τέλειος θεὸς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἐπειδὴ τὴν αὐτὴν καὶ μίαν ἕκαστον πρόσωπον ἀμέριστον καὶ ἀνελλιπῆ καὶ τελείαν ἔχει θεότητα· καὶ ὡς μὲν θεὸς τὸ αὐτὸ καθέστηκεν ἕκαστον καθ' ἑαυτὸ θεωρούμενον τοῦ νοῦ χωρίζοντος τὰ ἀχώριστα· ὡς δὲ πατὴρ καὶ υἱὸς καὶ πνεῦμα πανάγιον ἕτερον καὶ ἕτερον καὶ ἕτερον λέγεται, κἀντεῦθεν ταῦτα τοῖς θεολήπτοις κηρύττεται θεὸς καὶ θεὸς καὶ θεός, ἀλλ' εἷς τὰ τρία θεός – οὐ γὰρ ἄλλος θεὸς ὁ πατήρ, οὐδὲ ἄλλος θεὸς ὁ υἱός, οὐδὲ ἄλλος πάλιν θεὸς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἐπεὶ μηδ' ἄλλη φύσις ὁ πατήρ, μηδ' ἄλλη φύσις ὁ υἱός, μηδ' ἄλλη πάλιν φύσις τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· τοῦτο γὰρ καὶ τοὺς πολλοὺς καὶ διαφόρους θεοὺς ἐκτεχνάζεται καὶ τὰς πολλὰς καὶ διαφόρους ἐκτίκτει θεότητας· ἀλλὰ θεὸς μὲν ὁ πατήρ, θεὸς δὲ καὶ ὁ υἱός, ὁμοίως δὲ θεὸς καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὡς μιᾶς ἀμερίστως καὶ ἀνελλιπῶς τὰ τρία πρόσωπα πληρούσης θεότητος καὶ ἐν ἑκάστῳ οὔσης ὁλοτελῶς καὶ ὁλικῶς· θεότης γὰρ μερισμὸν οὐχ ὑφίσταται καὶ ἐν τοῖς τρισὶ προσώποις πληρωτικῶς καὶ ἐντελῶς, οὐ μεριστῶς ἦγουν ἐκ μέρους πληροῦσα τὰ πρόσωπα, ἀλλ' ἐν ἑκάστῳ πληρεστάτως ὑπάρχουσα καὶ μία γε μένουσα, καὶ εἰ ἐν προσώποις τρισὶ διαφαίνοιτο, καὶ πρὸς θεοτήτων πληθυσμὸν οὐκ ἐκτρέχουσα, καὶ εἰ ἐν τρισίν ἐστιν ὑποστά-

---

MTO LFV A K

---

2 μετ' αὐτὴν] μετὰ ταύτην O ἁπάντων *om.* L 3 καὶ συντηρητικὴν *om.* L συντηρητικὴν καὶ μίαν FV A 4 ἄττα] απτατα L (!) ἄττα K τοιαῦτα, ἅτε τὰ A μοναδικὰ] ἄττα V *marg.* ἀσύζυγα] ἄζυτα O ἀσύνζυγα A 6 τὴν¹ *om.* F 9 γνωριζόμενα καὶ διὰ F διὰ τοῦτο *om.* L 12 πανάγιον] τὸ πανάγιον V ἅγιον A 13 κηρύττεται] κηρύττωνται V¹ κηρύττονται A 14 οὐδὲ] οὐδ' A 15 οὐδὲ] οὐδ' FV A πάλιν *om.* O ἐπεὶ] ἐπειδὴ O μηδ'¹] μηδὲ A μηδ'²] μηδὲ A 16 μηδ'] μηδὲ A 17 ἐκτεχνάζεται … διαφόρους L *bis* καὶ² *om.* MTO LV A 18 ἅγιον πνεῦμα A τὸ² *om.* F A 20 ὁλικῶς καὶ ὁλοτελῶς M ὁλικῶς] ὁλεικῶς L 21 τὰ τρία πρόσωπα LFV 22 μία γε μένουσα] μιᾷ γε μὲν οὖσα A 22–23 διαφαίνοιτο] διαφαίνεται O δι φαίνοιτο K 23 πρὸς θεοτήτων] προσωποτήτων εἰς F θεοτήτων] καὶ ποσοτήτων V *marg.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

unius nouimus deitatis, unum imperium, unam potestatem, unam uirtutem, unam operationem, unum consilium, unam uoluntatem, unam dominationem, unum motum – tam omnium quae post eam sunt creatricem quamque prouidam et stabilientem atque conseruatricem –, unam dominationem, unam sempiternitatem et quaeque sunt alia singularia et incomposita unius essentiae atque naturae in tribus est personalibus subsistentiis, neque subsistentias confundentes et in unam eas subsistentiam deducentes, neque eandem unam essentiam partientes et in tres eam essentias discerpentes et unam ex hoc diuidentes deitatem. sed est unus deus, una deitas in tribus subsistentiis fulgens, et tres subsistentiae et personae in deitate una agnoscuntur. propterea perfectus deus est pater, perfectus deus est filius, perfectus deus est spiritus sanctus, idcirco quod unam eandemque singula queque persona inseparabilem et indeminutam atque perfectam habet deitatem; et iuxta quod deus quidem est, idipsum existit unumquodque dum seorsum consideratur ipsa intellegentia, quod non est separabile, separante; ut pater tamen et filius et spiritus sanctus aliud et aliud et aliud dicitur, et idcirco haec a dei capacibus praedicatur deus et deus et deus, sed unus est haec tria deus – non enim alius deus pater, nec alius deus filius, neque alius iterum deus spiritus sanctus, quia nec alia natura est pater, nec alia natura est filius, neque alia iterum natura est spiritus sanctus; hoc enim etiam multos atque diuersos deos officinatur multasque et uarias generat deitates; sed deus quidem est pater, deus uero est et filius, similiter deus est et spiritus sanctus, eo quod indiuise et indeminute ea⟨s⟩dem tres personas una impleantur deitate et in un⟨a⟩qu⟨a⟩que earum funditus ⟨et integre⟩ tota est. nam deitas diuisionem non sustinet et in tribus ipsis personis plenifice atque perfecte est, non partiliter siue ex parte easdem implens personas, sed in unaquaque exsistens plenissime et una permanens, licet in tribus personis monstretur et ad deorum

VPG C(21)BR MNL

1 deitatis] deitates P 2 motum] modum R 3 quae] quem V qua ē P post eam] postea PG N sunt *om.* VPG 4 alia] talia BR MNL singularia] singolaria B singularia sunt et VPG M 5 incomposita] inconposita BG conposita R atque] adque P subsistentiis] subsistentias G² 5–6 neque subsistentias *om.* G 6 subsistentias] subsistentiis NL confundentes] confundantes G¹ in B² *add.* eas] eius N subsistentiam] subsistentias B 7 partientes] pertinentes R parcientes M eam] eas L essentias] essentiam B discerpentes] disserpentes R disscerpentes N 9 agnoscuntur] agnuscuntur VP¹ est deus¹ G L 10 eandemque] eademque B eamdemque R 11 et¹ *om.* BR indeminutam] indiminutam V 12 idipsum] idypsum V existit] exsistit V extitit L unumquodque] unamquamque V unumquemque P (q-*cur.*) seorsum] seursum V B 12–13 intellegentia] intelligentia RG ML 13 separante] separente VP 14 aliud²] aliut P et aliud³ *om.* L dicitur] dicimus BR a dei capacibus] ab incapatibus R ad eius capaces M ad eius capacibus NL praedicatur] praecamus B predicamus R 15 tria] trea B deus¹ *om.* G neque] nequae B nec L 16 iterum *om.* L 17 etiam] et.iam L *ras.* atque] adque P 18 officinatur] oficinatur P officinator B est¹ *om.* VPG B ML 19 et² *om.* G eo quod *om.* L quod] que VP indeminute] indemunite P indiminutu B indiminute MNL ea⟨s⟩dem] eadem V B NL eaedem PG M (*Lu.*) 20 personas] personae BRG M (*Lu.*) personae pro una B impleantur] implantur VP L impletur G deitate] deitatem N un⟨a⟩qu⟨a⟩que] unoquoque (= ἑκάστῳ, *cf.* 427,22) VPG B MNL καὶ ὁλικῶς = ⟨et integre⟩ *om.* VPG BR MNL 21 personis *inc.* C (399,4 – 427,21 *om.*) plenifice atque] plenificat quae G 22 perfecte] perfecta VPG B partiliter] partibiliter CBR 23 exsistens] existens RG MNL plenissime] plenissima CBR permanens] permanes C personis] ...sonis P² *ras.* monstretur] monstetur L ad deorum] ad eorum R M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

σεσιν, ἵνα μὴ σωματικήν τινα πάθοι διαίρεσιν ἡ ὄντως ἀπαθὴς καὶ ἀσώματος καὶ πάσχειν οὐκ εἰδυῖα τὰ κτίσεως ἴδια· ἔστιν οὖν μετὰ τὸ εἶναι θεὸς πατὴρ ὁ πατὴρ καὶ οὔτε υἱὸς οὔτε πνεῦμα ἅγιον, ἀλλ' ὅπερ ὁ υἱὸς κατ' οὐσίαν ἐστὶ καὶ ὃ κατὰ φύσιν τὸ πνεῦμα τυγχάνει τὸ ἅγιον· καὶ ἔστι μετὰ τὸ εἶναι θεὸς υἱὸς ὁ υἱὸς καὶ οὔτε πατὴρ οὔτε πνεῦμα πανάγιον, ἀλλ' ὅπερ ὁ πατὴρ κατὰ φύσιν κηρύττεται καὶ ὃ κατ' οὐσίαν τὸ πνεῦμα καθορᾶται τὸ ἅγιον, καὶ ἔστι μετὰ τὸ εἶναι θεὸς πνεῦμα ἅγιον τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ οὔτε πατὴρ θεωρούμενον οὔτε υἱὸς λαμβανόμενον, ἀλλ' ὅπερ ὁ πατὴρ κατ' οὐσίαν πιστεύεται καὶ ὅπερ ὁ υἱὸς κατὰ φύσιν ἀγγέλλεται, τὸ μὲν διὰ τὴν φύσιν καὶ τὴν τῆς οὐσίας ταυτότητα καὶ τὸ συγγενὲς τῆς ὑπάρξεως, τὸ δὲ διὰ τὰς ἑτεροίας τῶν τριῶν ἰδιότητας καὶ τὸ τῶν ἀσυγχύτως ἕκαστον πρόσωπον χαρακτηριζόντων ἰδιωμάτων ἀνόμοιον. ὥσπερ γὰρ τὸ ⟨εἶναι⟩ θεὸς ἕκαστον ἀμετάπτωτον κέκτηται, οὕτω καὶ τὴν τοῦ προσώπου χαρακτηριστικὴν ἰδιότητα ἀμετάβλητον καὶ ἀκίνητον λέλαχε τὴν αὐτῷ καὶ μόνῳ προσοῦσαν καὶ τῶν ἄλλων προσώπων αὐτὸ διακρίνουσαν καὶ τὴν ὁμοφυᾶ καὶ ὁμότιμον, ὁμοούσιόν τε καὶ ὁμόθρονον τριάδα τηροῦσαν ἀσύγχυτον. τριὰς οὖν ἡ τριάς, οὐ τελεία μόνον τῇ τῆς μιᾶς θεότητος τελειότητι, ἀλλὰ καὶ ὑπερτελὴς καὶ ὑπέρθεος „δόξῃ καὶ ἀϊδιότητι καὶ βασιλείᾳ, μὴ μεριζομένη μηδὲ ἀπαλλοτριουμένη. οὔτε οὖν κτιστόν τι ἢ δοῦλον ἐν τῇ τριάδι οὔτε ἐπείσακτον, ὡς πρότερον μὲν οὐχ ὑπάρχον, ὕστερον δὲ ἐπεισελθόν, οὔτε οὖν ἐνέλειψε πατρὶ υἱὸς οὔτε υἱῷ πνεῦμα, ἀλλ' ἄτρεπτος καὶ ἀναλλοίωτος ἡ αὐτὴ τριὰς ἀεί."

16 – 19 cf. Gregorius Thaum., confessio fidei, ACO III p. 3,10 – 13

MTO LFV A K

1 πάθοι] πάθῃ T παθοί O 2 εἰδυῖα] οἰδυία L A τὰ τῆς κτίσεως T L ἴδια] ἰδέα L τὸ] τοῦ TO F A πατὴρ[1] *om.* M 3 ἀλλ'] ἀλλὰ L ὃ *om.* MTO 3 – 4 τυγχάνει τὸ πνεῦμα M 4 τὸ[2]] τοῦ MTO υἱὸς[1] *om.* T 5 πανάγιον] ἅγιον L A τὸ ἅγιον V κατὰ φύσιν ὁ πατὴρ V A 6 τὸ[3]] τοῦ MTO 8 πιστεύεται] πεπίστευται MTO ἀγγέλλεται] ἀγάλλεται T ἀναγγέλλεται L A καὶ διὰ τὴν L 9 τὸ[2] … τὰς] τότε διὰ τῆς L ἑτεροίας] ἑτέρας MT ἑτεροίαις O 10 χαρακτηριζόντων πρόσωπον MTO χαρακτηριζόντων] χαρακτηρίζων τῶν L K χαρακτηρίζον τῶν V 11 esse = ⟨εἶναι⟩ *om.* MTO LFV K A ἀμετάπτωτον] ἀμετάπτοτον L οὕτω δὴ καὶ M 12 χαρακτηριστικὴν] χαρακτηρικὴν A ἀμετάβλητον] ἀμετάβληττον L ἀκίνητον] ἀμετακίνητον M ἀκήνιτον L λέλαχε] λέλογχε T L K A 13 μόνῳ] μόνον M αὐτὸ] αὐτῷ LV 14 ὁμότιμον καὶ ὁμοούσιόν V A 15 μιᾶς *om.* M 16 ὑπερτελὴς] ὑπερτελεῖς L ἀϊδιότητι] ἀειδιότητι L 16 – 17 ἀπαλλοτριουμένη] ἀπηλλοτριομένη L 17 οὖν] γὰρ FV K A τριάδι] τριάδη L ἐπείσακτον] ἐπίσακτον L A 18 ἐπεισελθόν] ὑπεισελθόν K ἐνέλειψε K *lac.* 18 – 19 υἱῷ πνεῦμα] ἦν ποτὲ ὅτε πνεῦμα οὐκ ἦν F 19 ἀναλλοίωτος] ἀναλλοιώτως F

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

multitudinem non excurrens, licet in tribus sit subsistentiis, ut non corporalem quandam sustineat sectionem quae certe est inpassibilis et incorporea et pati nesciens quae creaturae sunt propria; est igitur cum hoc quod deus est pater ipse pater et neque filius neque spiritus sanctus, sed quod filius est secundum substantiam et quod naturaliter spiritus sanctus exsistit; et est cum hoc quod deus est filius ipse filius et neque pater neque spiritus sanctus, sed quod pater secundum naturam praedicatur et quod secundum substantiam spiritus sanctus conspicitur, et est cum hoc quod deus est spiritus sanctus ipse spiritus sanctus et neque pater esse cernitur neque filius esse suscipitur, sed quod pater secundum essentiam creditur et quod filius secundum naturam annuntiatur, hoc quidem propter naturam et identitatem substantiae et cognationem essentiae, illud uero propter ЄТЄROYC alterificas horum trium proprietates propterque dissimilitudinem proprietatum que inconfusae unamquamque figurant personam. sicut ergo esse deus unaquaeque inconuertibiliter possidet, ita et proprietatem, per quam ipsa persona figuratur, inmutabilem et immobilem optinet, quae eidem soli est insita et ab ipsis aliis personis eam discernit et consitam atque cohonorandam, consubstantialem quoque et consessiuam trinitatem absque confusione conseruat. trinitas igitur est trinitas, non solum una deitatis perfectione perfecta, sed superperfecta et ultra deitatem „gloriae ac sempiternitate et imperio, non dispartita neque alienata. nec enim creatum quid aut seruile est in trinitate, neque subintroducticium, tamquam quod prius quidem non extiterit postremo uero ⟨sub⟩introgressum, neque igitur defuit patri filius neque filio spiritus, sed inconuertibilis et incommutabilis eadem trinitas semper est."

VPG CBR MNL

1 excurrens] excurens G sit *om.* G quandam] quamdam L 2 sustineat] susteneat CB sectionem] sectione B inpassibilis] et passibilis B impassibilis M incorporea] corporea B 3 propria] proprie CBR 4 quod¹] quam VP est *om.* G substantiam] substantia B subsistentiam G 5 exsistit] existit RG MNL deus *om.* M filius¹ *om.* G 7 deus *om.* G M 8 sanctus est et M suscipitur] suspicitur V suscepitur CB 9 essentiam] ssentiam P¹ annuntiatur] annunciatur P adnuntiatur CBR 10 identitatem] deitatem G συγγενὲς = cognationem (affinitatem) 10 – 11 ἑτεροίας = ЄТЄROYC] OTЄROVC V &eROYC B *om.* CR 11 proprietates] propietates P propterque] propter CBR proprietatum] proprietatem P¹ 12 inconfusae] inconfusa B figurant] figurat C significant M unaquaeque] unaquaque V unaqueque PG ML unaquaequae C 13 proprietatem] propietatem P ipsa persona] ipsam personam N 13 – 14 inmutabilem] immutabilem PG L immotabilem M 14 et immobilem] enim mobilem N immobilem] inmobilem PG R optinet] obtenet CB² tenet B¹ obtinet ML eidem] idem B N ab *om.* G aliis] ialiis V alii L 15 ὁμοφυᾶ = consitam (connaturalem) cohonorandam] cohonorificandam CR choronificandam B consessiuam] consiuam V¹ consensiuam CBR N consesiuam L 16 absque] abque C¹B¹ trinitas *om.* CBR 17 ὑπέρθεος = ultra deitatem sempiternitate] sempiternitatem CR 18 dispartita] disperdita CR dispertita B M nec] neque MNL quid] quod N 19 subintroducticium] subintroductium G¹ subintroductitium M tamquam] tanquam G L extiterit] exstiterit V 20 ἐπεισελθὸν = ⟨sub⟩introgressum] introgressum VG B MNL introgessum P C defuit] defugit B filius] filios C spiritus sanctus sed CBRG inconuertibilis] inconuerbilis G¹ 21 incommutabilis] incommotabilis M est P² *add.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Καὶ περὶ μὲν τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου, ἀϊδίου τε καὶ ἀρχικῆς καὶ πάντων δημιουργοῦ καὶ βασιλίδος τριάδος τὸ ὅπως φρονῶ καὶ δοξάζω καὶ σέβομαι ὡς ἐν βραχέσιν εἰπεῖν δῆλον ὑμῖν καὶ σαφὲς διατέθεικα, – οὐ γάρ τι πλέον συνεχώρει τούτων φάναι τῶν συνοδικῶν συλλαβῶν τὸ ἐπίτομον. ὅπως τε καὶ περὶ τῆς τοῦ ἑνὸς τῆς αὐτῆς πανσέπτου τριάδος θεοῦ λόγου καὶ υἱοῦ φιλανθρώπου τε καὶ παραδόξου σαρκώσεως ταυτὸν δὲ εἰπεῖν ὑπερτάτης κενώσεως καὶ πρὸς τοὺς ἐπιγείους ἡμᾶς θεϊκῆς καὶ θεοποιοῦ καταβάσεως ἔχω καὶ φρονῶ καὶ κρατεῖν ἐκ πατέρων ἁγίων καὶ τῶν καθ' ὑμᾶς θεοπνεύστων *παρέλαβον*, ὡς ἐπὶ τῆς ἀληθείας αὐτῆς τῆς *ἐφορώσης τὰ σύμπαντα* γράμμα τουτὶ τὸ συνοδικὸν γράφων ἐκτίθημι καὶ πρὸς τὴν ὑμῶν ἐκπέμπω τῶν πανσόφων ἀκρόασιν.

Πιστεύω καὶ περὶ ταύτης, θειότατοι, ὡς ὁ θεὸς λόγος, ὁ τοῦ πατρὸς μονογενὴς υἱός, ὁ πρὸ πάντων τῶν αἰώνων καὶ χρόνων ἀπαθῶς ὑπ' αὐτοῦ γεννηθεὶς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς οἶκτον λαβὼν καὶ φιλάνθρωπον ἔλεον τοῦ ἀνθρωπίνου ἡμῶν ὀλισθήματος, ἑκουσίῳ θελήματι καὶ θεοῦ βουλήσει τοῦ φύσαντος καὶ συνευδοκίᾳ θείᾳ τοῦ πνεύματος κόλπων οὐ χωρισθεὶς τοῦ γεννήσαντος πρὸς τοὺς ταπεινοὺς ἡμᾶς καταβέβηκεν. ἔστι γάρ, ἔστιν ὥσπερ τῆς αὐτῆς βουλῆς τῷ πατρὶ καὶ τῷ πνεύματι, οὕτω καὶ οὐσίας ἀπείρου· καὶ φύσεως περιγραφῆς οὐδαμῶς ἀνεχόμενος ἢ τῆς καθ' ἡμᾶς τοπικῆς μεταβάσεως, κατὰ φύσιν δρᾶν εἰδὼς θεϊκὴν τὴν ἐνέργειαν καὶ μήτραν εἰσδὺς ἀπειρόγαμον παρθενίας ἀγλαϊζομένην ἀγνότητι Μαρίας τῆς ἁγίας καὶ φαιδρᾶς καὶ θεόφρονος καὶ παντὸς ἐλευθέρας μολύσματος τοῦ τε κατὰ σῶμα καὶ ψυχὴν καὶ διάνοιαν σαρκοῦται ὁ ἄσαρκος, καὶ μορφοῦται τὸ ἡμῶν ὁ κατ' οὐσίαν τὴν θείαν ὅσον εἰς σχῆμα καὶ εἶδος ἀμόρφωτος, καὶ

8 cf. 1. Cor. 11,23 cf. AT saepe

MTO LFV A K

1 ἀϊδίου] ἀειδίου L 2 βασιλίδος] βασιλείδος L σέβομαι] σέβωμαι L 3 καὶ *om.* O οὐ] οὔτε V φάναι] περὶ σαρκὸς V *marg.* 4 Γ ὅπως F τε] δὲ F τῆς¹ *om.* F A 6 ταυτὸν ... κενώσεως *om.* L κενώσεως] ἑνώσεως M θεϊκῆς τε καὶ F 7 καταβάσεως] συγκαταβάσεως F κρατεῖν] κηρύττειν MTO L A ὑμᾶς] ἡμᾶς K 8 ἐπὶ τῆς] ἐπ' F τῆς² *om.* L ἐφορώσης] ἐφορώσις L τουτὶ] τοῦτο K 9 συνοδικὸν] καὶ ἐκ τὲ καὶ συνοδικῶν L γράφων] γραφῶν L ἐκτίθημι] ἐκτίθεμαι M ἐντίθημι T ἀκρόασιν] τιμιότητα V¹ V² *corr. marg.* 11 πιστεύω τοίνυν καὶ F μονογενὴς] μονογεννὴς M 11 – 12 υἱὸς ὁμοούσιος ὁ F τῶν *om.* LFV A ὑπ'] ἀπ' V 13 ἔλεον] ἔλαιον L K 14 θελήματι] βουλήματι K καὶ¹ *om.* F συνευδοκίᾳ] σὺν εὐδοκείᾳ L 15 οὐ] μὴ MTO γεννήσαντος] γεννήτορος O ἔστιν *om.* MT 16 βουλῆς] βουλήσεως T 17 ἢ *om.* O 18 εἰδὼς] εἰωθὼς MTO A ἀπειρόγαμον] ἀπειρογάμου V παρθενίας] παρθενείας T L 19 ἁγνότητι] ἁγνότητα LV 21 εἰς σχῆμα] εἰσχῆμα L

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Et de sancta quidem ac consubstantiali, sempiternaque et principali omniumque opifice et regina trinitate qualiter sentiam atque glorificem et uenerer, ut breuiter dicere suppetit, manifeste uobis adliquidumque digessi, – neque enim amplius quid fari permittit harum sinodicarum syllabarum conpendium. qualiter quoque et de incarnatione unius de eadem peruenerabili trinitate dei uerbi et filii clementissima atque ammirabili hoc idemque est dicere, sublimissima exinanitione ad nos quoque terrenos diuina atque deifica descensione, teneam atque sentiam et tenere a sanctis patribus, qui secundum uos deo inspirati sunt, *mihi est traditum*, tamquam coram ipsa ueritate, *quae conspicit uniuersa*, synodicam hanc litteram scribens expono et ad uestrum destino sapientissimum auditum.

Credo et de hac, sanctissimi, quod deus uerbum, unigenitus patris filius, qui ante omnia saecula et tempora inpassibiliter de eodem natus est deo et patre, miserationem induens et humanitatis misericordiam circa humanum nostrum lapsum, spontanea uoluntate et dei gignentis consilio et diuino complacito spiritus non separatus a gremio generantis ad nos humiles discendit. est scilicet, est sicut eiusdem uoluntatis patri et spiritui, ita et essentiae inexplicabilis, et naturae circumscriptionem nullo modo sustinens aut secundum nos localem transmeatum, naturaliter sciens efficere diuinam operationem et uterum intactum uirginitatis ingressus castitate lustrat⟨u⟩m Mariae sanctae praeclaraeque et quae dei sunt sapientis et ab omni contagione libere et corporis et animae et intellectus; incarnatus est qui erat incarneus, et formam suscipit nostram qui secundum diuinam

---

VPG BR MNL K

---

1 de B² *add.* ac] a N consubstantiali] consustantili C et²] at L opifice] opifica G 2 regina] regitana N trinita[te ... uenerer] *om.* B uenerer] uererer G breuiter] beatae C beate BR suppetit] subpetit V CBR 3 adliquidumque] aliquidumque VP loquidumque B aliquid dumque G aliquidum M (*cf.* 491,10) digessi] degessi V digesti N quid] quod N fari] fieri VPG 4 sinodicarum] synodicarum PG MN syllabarum] sillabarum P R NL conpendium] compendium PG ML unius et de CR 5 eadem] eandem VP peruenerabili] uenerabili CBRG peruenerabilem M trinitate] trinitatem M clementissima] clementissimam R dementissima G ammirabili] admirabili CBR ML 6 est *om.* VPG MNL sublimissima] sublimissa C submissa R exinanitione] exinnitione B ex natione G quoque] que VPG MNL diuina atque] diuinatque G 6–7 descensione] discessione CBRG 7 sentiam] sententiam B¹ tenere] tenerea C uos] nos L inspirati] inspirante V¹ 8 mihi] michi G N conspicit] conspicicit L synodicam] sinodicam C L sinoticam B synodica M 9 hanc] hac B scribens] habens G¹ destino] distino CB auditum] auditu V 11 credo] crede L sanctissimi] s̄c̄itissimi P s̄c̄itissime C¹BRG s̄c̄idissime C² deus *om.* G patris] patri G 12 inpassibiliter] impassibiliter M de eodem] deo eodem CR patre miserationem] patrem miserationum CR 13 misericordiam] m̄īām MN miseriam L lapsum nostrum G 14 gignentis] gignentes V CR complacito] complatito V conplacita B conplacito G N spiritus] spiritui CR spiritus tui non separatur B generantis] generantes CR 15 humiles] humilem CR discendit] descendit G MNL est¹] et VPG C MN est²] et L sicut] secundu C sciendum R eiusdem] eiudem P¹ B¹ uoluntatis] uoluntatas V¹ patri] patris N spiritui] spiritu CR et² *om.* G 16 ἀπείρου = inexplicabilis (ἀπεράντου?)] inexinexplicabilis B circumscriptionem] circuminscriptionem P sustinens] sustenens C substenens B *om.* L aut] at P¹ aut enim secundum VPG 17 transmeatum] transmeatur L efficere] facere L diuinam] diuina C uterum] utrum V¹ iterum N¹ 18 intactum] intantum P castitate] castitatem CRB M lustrat⟨u⟩m] lustratam VP CBR MNL lustrata G praeclaraeque] praeclareque P NL praeclaraque CB 19 libere] liberae C M 20 incarnatus ... erat P² *add. marg.* est *om.* C qui erat] quieuit R incarneus] incaneus P¹ suscipit] suscepit CBRG ML suscipit propriam nostram L¹

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

σωματοῦται καθ' ἡμᾶς ὁ ἀσώματος, καὶ ἄνθρωπος κατὰ ἀλήθειαν γίνεται ὁ ἀεὶ θεὸς γνωριζόμενος, καὶ μητρικῆς κοιλίας ἐγγάστριος ὁ τοῦ ἀϊδίου πατρὸς ἐγκόλπιος δείκνυται, καὶ ὁ ἄχρονος ἀρχὴν χρονικὴν καταδέχεται, οὐ φαντασίᾳ ταῦτα γινόμενος ἅπαντα, καθὰ Μανιχαίοις καὶ Οὐαλεντίνοις δοκεῖ τοῖς παράφροσιν, ἀλλ' ἀληθείᾳ καὶ πράγματι ὅλον ἑαυτὸν κενώσας πατρικῷ καὶ οἰκείῳ θελήματι καὶ ὅλον προσλαβὼν τὸ ἡμέτερον φύραμα, σάρκα φημί τὴν ἡμῖν ὁμοούσιον καὶ ψυχὴν λογικήν, τὴν ψυχαῖς ταῖς ἡμετέραις ὁμόφυλον, καὶ νοῦν τῷ νῷ τῷ ἡμῶν παραπλήσιον. ταῦτα γὰρ ἄνθρωπός ἐστι καὶ γινώσκεται, καὶ ἄνθρωπος κατὰ ἀλήθειαν γέγονεν ἐξ αὐτῆς ἄκρας τῆς ἐν παρθένῳ τῇ παναγίᾳ συλλήψεως. ἄνθρωπος γὰρ χρηματίζειν ἐβούλετο, ἵνα τῷ ὁμοίῳ ἀνακαθάροι τὸ ὅμοιον καὶ τῷ συγγενεῖ τὸ συγγενὲς ἀνασώσηται καὶ τῷ συμφυεῖ τὸ συμφυὲς ἐκλαμπρύνειε. διὰ τοῦτο παρθένος ἁγία λαμβάνεται καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν ἁγιάζεται καὶ οὕτως ὑπουργεῖ τῇ σαρκώσει τοῦ κτίσαντος ὡς καθαρὰ καὶ ἁγνὴ καὶ ἀμόλυντος. σαρκοῦται γοῦν ὁ λόγος καὶ θεὸς τὸ ἡμέτερον, οὐ προπλασθείσῃ σαρκὶ συναπτόμενος ἢ προμορφωθέντι καὶ καθ' αὑτὸ προϋποστάντι ποτὲ προσπλεκόμενος σώματι ἢ προϋποστάσῃ ψυχῇ συντιθέμενος, ἀλλὰ τότε τούτοις παραγενομένοις πρὸς ὕπαρξιν, ὅτε αὐτοῖς ὁ λόγος αὐτὸς καὶ θεὸς φυσικῶς συνετίθετο σύγχρονον ἔχοντα τῇ ὑπάρξει τὴν ἕνωσιν καὶ οὐ πρὸ τῆς πρὸς τὸν λόγον ἀληθεστάτης συμβάσεως καθ' ἑαυτὰ γενόμενα πώποτε ἢ τινος ἀνθρώπου τῶν καθ' ἡμᾶς ἑτέρου τὸ παράπαν ὑπάρξαντα, ἀλλὰ σύνδρομον ἔχοντα τῇ φυσικῇ τοῦ λόγου συμβάσει τὴν ὕπαρξιν καὶ οὐκ ἐκείνης οὐδὲ ὡς *ἐν ὀφθαλμοῦ ῥιπῇ* ταυτηνὶ προτερεύουσαν ἔχοντα, ὡς Παῦλος ὁ Σαμοσατεὺς βομβεῖ καὶ Νεστόριος. „ἅμα" γὰρ „σάρξ, ἅμα θεοῦ λόγου σάρξ, ἅμα σὰρξ ἔμψυχος λογική, ἅμα θεοῦ λόγου σὰρξ ἔμψυχος λογική". ἐν αὐτῷ

19 cf. 1. Cor. 15,52

20–21 cf. Ps.-Athanasius, epist. ad Iovinianum imp., PG 28,532 A; cf. Cyrus Alex., ACO ser. II vol. I p. 134,27–28

MTO LFV A K

1 γίνεται] γίγνεται K 2 τοῦ ἀϊδίου] συναϊδίου O 3 γινόμενος] γιγνόμενος K γινόμενος ἅπαγε ἅπαντα V ἅπαντα] ἅπαγε K A 4 οὐαλεντίνοις] οὐ ἄλλεν τίνοις L ἀλλ'] ἀλλὰ LFV 5 πατρικῷ τε καὶ F 6 τὴν²] ταῖς V¹ V² *corr. marg.* 7 τῷ¹] τὸν O τὸ A *om.* LFV παραπλήσιον] παραπλησίου L γινώσκεται] γιγνώσκεται F K 8 κατὰ] κατ' K A 9 γὰρ καὶ χρηματίζειν LFV ἐβούλετο] ἠβούλετο F τῷ¹] τὸ K ἀνακαθάροι] ἀνακαθάρῃ MTO V τῷ²] τὸ L 10 τῷ] τὸ L ἐκλαμπρύνειε] ἐκλαμπρύνει T ἐκλαμπρύνοιεν LV 13 προπλασθείσῃ] προπλασθήσης L συναπτόμενος] συναπτώμενος L προμορφωθέντι] προμορφουθέντι A 14 αὐτὸ] ἑαυτὸ FV αὐτῷ K προϋποστάντι] προϋποστήσαντι O προσπλεκόμενος] προσπλεκώμενος K προϋποστάσῃ] προϋποτάσῃ O προϋποστάσει LF K A 15 παραγενομένοις] παραγομένοις V ὁ λόγος αὐτοῖς L αὐτὸς *om.* M L 16 συνετίθετο φυσικῶς T σύγχρονον] σύχρον V πρὸ τῆς πρὸς] πρὸς τῆς A 17 γενόμενα] γινόμενα K πώποτε] πόπωτε L ποτε A 19 οὐκ] οὐχ T LF οὐδὲ] οὐδ' LFV A ῥιπῇ] ῥοπῇ V A ταυτηνὶ] ταύτην T L K προτερεύουσαν] εἰπροτερεύουσαν L πρωτεύουσαν F 20 νεστόριος] νεστώριος L 21 σάρξ²] γὰρ M γὰρ σάρξ K ἅμα² … λογική *om.* M A

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

essentiam quantum ad habitum et speciem inexformabilis, et corporatur secundum nos incorporeus, et homo iuxta ueritatem efficitur qui semper deus agnoscitur, et materno uentre gestari monstratur qui sempiterni patris in sinu est, et intemporius principium recipit temporale, non per phantasiam factus haec omnia, ut Manicheis et Ualentinis uidetur insanis, sed re et ueritate totum seipsum exinaniens paterna et propria uoluntate et totam nostram assumens massam, carnem inquam nobis consubstantialem et animam rationalem, animabus nostris contribulam, et mentem menti nostrae comparem. haec itaque homo est et agnoscitur, et homo secundum ueritatem factus est ab ipso summo conceptu de sanctissima uirgine. homo enim XPHMATIZΘIN fungi uoluit, ut simili consimile mundificaret et cognato cognatum saluificaret et connaturali connaturale splendificaret. ideo uirgo sancta accipitur et animam corpusque sanctificatur et ita ministrauit incarnatione creatoris ut munda et casta atque intaminata. incarnatur ergo uerbum et deus quod nostrum est, non praefactae carni copulatus praeformatoue atque in sese praesumpsistentii aliquando corpori collinitus uel animae praeexsistenti coniunctus, sed tunc his ad subsistendum uenientibus, quando eis ipsum uerbum et deus naturaliter copulatus est, contemporalem habentia unitionem atque subsistentiam et non ante uerissimum ipsius uerbi conuentum in seipsis umquam extarunt uel cuiuspiam secundum nos alterius hominis paenitus extiterunt, sed cum uerbi ipsius naturali conuentu subs⟨isten⟩tiam habentia concurrentem; et nec quantum *in ictu oculi* hanc illa priorem habentia, sicut Paulus Samosatenus perstrepit atque Nestorius. „simul" quippe „caro, simul dei uerbi caro, simul caro animata rationalis, simul dei uerbi caro animata

VPG CBR MNL

1 inexformabilis] inexformalis B corporatur] corponitur R corporratur G 2 incorporeus] incorporeos V¹ iuxta] iuxa G iusta L deus *om.* N agnoscitur] agnuscitur V 3 uentre] uestre VP (n-s) gestari] gestare CBR monstratur] monstratus N intemporius] temporis R 4 recipit] recepit CBR temporale] temporalem N phantasiam] phantariam VP (s-r) fantasiam R ML factus *om.* N ut] aut N ualentinis] ualentinus VP B¹ N ualentino G 5 re] se N et¹ M *del.* 6 assumens] adsumens CB N inquam] in qua M 7 rationalem] racionalem V comparem] conparem CBG 8 γινώσκεται = agnoscitur] agnuscitur V 9 conceptu] conceptum B XPHMATIZΘIN] XPIMATIZIN V *om.* PG XPIMATIZΘIN CBR XPIMATZΘIN MNL fungi] fugin B uoluit PMATIZIN ut P 9 – 10 consimile] consimilem CB cunsimile L¹ 10 et¹ ... saluificaret *om.* M et¹] ut G 10 – 11 et² ... splendificaret *om.* CR 10 connaturali] connaturi VPG NL cognaturi B connaturale] cognaturalem B connaturali M 10 – 11 ἐκλαμπρύνει = splendificaret splendificaret + usque hic C² *marg.* (*script. tiron.*) 11 accipitur] accepitur CB animam] anima MNL ministrauit] ministrabitur MNL 11 – 12 ministrauit in incarnatione CBR (*an recte?*) 12 incarnatione] incarnationi NL atque N *bis et del.* intaminata] intami.ata B² *ras.* incontaminata G incontamina. L *ras.* 13 et *om.* CBR praefactae] praefectae M² praefatae G N praefactae carni] praefacta carne CBR praeformatoue] praeformataue V atque N *bis* in sese *om.* G sese] se MNL 14 praesumpsistentii] praesubsistentiae CB pure subsistencie R presumpsistentie G presumpsistenti M pressumpsistentii N collinitus] conlinitus CB uel animae] uelamine L praeexsistenti] praeexsistente CB pure existente R praeexistenti MN postexistenti L 15 subsistendum] sumpsistendum N 16 contemporalem] contemporale B¹ habentia] habens CBR unitionem] unionem L 17 umquam] quam P¹ unquam G M extarunt] excarunt R M *marg.* extasunt N (r-s) cuiuspiam] cuiuspium B 18 paenitus] penitus CBRG MNL extiterunt] exstiterunt PG naturali] naturale L 19 τὴν ὕπαρξιν = subs⟨isten⟩tiam] substantiam VPG B substantia CR MN subsistentia L concurrentem] concurrentem tui VP concurrente CBR concurrentiam MNL illa] illam CBR M 20 habentia] habentiam CBR MNL samosatenus] samusetenus V¹ samosetenus V² 20 – 21 simul] semul C *quater* 21 – 435,1 simul³ ... rationalis PG *bis* *om.* NL 21 animata²] simulcaro P²

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

γὰρ καὶ οὐ καθ' ἑαυτὴν ἔσχε τὴν ὕπαρξιν. ἅμα γὰρ τῇ συλλήψει τοῦ λόγου ταῦτα παρήχθη πρὸς σύστασιν καὶ ἡνώθη αὐτῷ καθ' ὑπόστασιν, ἅμα τῷ πρὸς σύστασιν ἄγεσθαι τὴν ὄντως ἀληθῆ καὶ ἀμέριστον, τὴν μήτε διαίρεσιν πάσχουσαν μήτε τροπὴν εἰσδεχομένην καὶ σύγχυσιν, ὑπ' αὐτοῦ παραγόμενα καὶ ἐν αὐτῷ συνιστάμενα καὶ αὐτῷ συντιθέμενα καὶ χρόνον οὐδένα τὸ σύνολον τῆς οἰκείας συστάσεως προτερεύοντα, φέροντα τῆς πρὸς αὐτὸν ἀσυγχύτου τε καὶ ἀτμήτου συνθέσεως. ἐκ τῶν οὖν ἀχράντων καὶ παρθενικῶν αἱμάτων τῆς παναγίας καὶ ἀχράντου παρθένου Μαρίας ὁ λόγος σαρκωθεὶς κατὰ ἀλήθειαν γέγονε καὶ κατὰ ἀλήθειαν ἄνθρωπος κἀν τῇ παρθενικῇ γαστρὶ κυοφορούμενος καὶ τὸν χρόνον πεπληρωκὼς τῆς ἐννόμου κυήσεως· ὡς ἐν πᾶσι τοῖς φυσικοῖς καὶ ἁμαρτίαν οὐ φέρουσι τοῖς ἀνθρώποις ἡμῖν ὁμοιούμενος καὶ τὴν ἡμετέραν οὐκ ἀπαξιῶν ἐμπαθεστάτην εὐτέλειαν τίκτεται θεὸς ἀνθρωπείῳ τῷ σώματι, ὡσαύτως δὲ καὶ τῷ σχήματι ψυχὴν λογικὴν καὶ ἀσώματον ἔχοντι, ὅπερ αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ καὶ οὐχ ἕτερος λογικῷ ἐνεψύχωσε πνεύματι καὶ παρθένον τηρεῖ τὴν γεννήσασαν καὶ θεοτόκον αὐτὴν κυρίως καὶ ἀληθῶς ἀναδείκνυσι, κἂν Νεστόριος ὁ παράφορος ῥήσσεται καὶ τούτου τὸ θεομάχον στρατόπεδον δακρύει καὶ θρηνεῖ καὶ ὀδύρεται καὶ σὺν ἐκείνῳ πάλιν σπαράττηται. θεὸς γὰρ ἦν ὁ ἐκ παρθένου τῆς ἁγίας θεοτόκου Μαρίας τικτόμενος καὶ δευτέραν δι' ἡμᾶς καὶ χρονικὴν προσδεχόμενος γέννησιν μετὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ καὶ ἀΐδιον τὴν ἐκ πατρὸς φυσικὴν καὶ ἀνέκφραστον γέννησιν, κἂν σεσαρκωμένος ἐτίκτετο διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς τοὺς σαρκικοὺς ὁμοιότητα, ὅλος θεὸς ἀνυμνούμενος, ὅλος ὁ αὐτὸς προσφαινόμενος ἄνθρωπος, τέλειος θεὸς ὁ αὐτὸς γινωσκόμενος καὶ τέλειος ἄνθρωπος ὁ αὐτὸς γνωριζόμενος. ἐκ δύο γὰρ φύσεων ἔσχε τὴν ἕνωσιν θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος καὶ ἐν δυσὶ τελείαις ἐγνωρίζετο φύσεσι, θεότητί τε καὶ ἀνθρωπότητι. οὔτε γὰρ τῇ ἑνώσει τροπή τις ἢ φυρμὸς ἐμεσίτευσεν, οὔτε τῇ διαφορᾷ καὶ δυάδι τῶν μορφῶν ἤτοι τῶν οὐσιῶν μετὰ τὴν ἕνωσιν διαίρεσίς τις ἢ τομὴ εἰσεκρίνετο, κἂν τοῦτο μὲν λυπῇ τὸν μεμηνότα Νεστόριον, ἐκεῖνο δὲ

14 cf. Iustinianus imp., confessio fidei, Abh. BAdW NF 18 (1939) 76,8; cf. ACO ser. II vol. I p. 368,7 – 8 etc.
17 cf. Iustinianus imp., confessio fidei, Abh. BAdW NF 18 (1939) 76,18; cf. ACO ser. II vol. I p. 370,16 – 17
20 – 22 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,24 – 31

MTO LFV A K

2 τῷ] τὸ LV 4 – 5 καὶ ἐν ... συντιθέμενα *om.* L 5 προτερεύοντα] πρωτεύοντα F 6 ἀτμήτου] ἀμωμήτου M ἐκ τῶν ...] περὶ τῆς (παν)αγίας θεοτόκου LF *marg.* 7 καὶ *om.* MTO K 8 γέγονε ... ἀλήθειαν *om.* MT γέγονε κατὰ ἀλήθειαν O γέγωνεν L A κἂν] ἐν LFV A 9 ὡς *om.* MTO 11 ἐμπαθεστάτην] ἐμπάθειαν καὶ M ἀνθρωπείῳ] ἀνθρωπίνῳ MT ἀνθρωπίῳ L A τῷ[2]] τὸ L 12 ὅπερ] ὥσπερ MTO 14 κἂν] εἰ καὶ F ὁ παράφορος] καὶ παράφρων F παράφρων V ῥήσσεται] ῥίσσηται O ῥίσσεται L A 15 στρατόπεδον] στρατόπαιδον L A δακρύει] ῥήσσεται F ὀδύρεται] ὀδύρηται O 15 – 16 σπαράττηται] ταράττεται M σπαράσσεται FV A 17 τὴν[2] *om.* F 18 κἂν γὰρ σεσαρκωμένος L 19 ὅλος] ὁ λόγος L ὁ *om.* L προσφαινόμενος] προσφερόμενος T 21 γὰρ *om.* O θεότητός τε καὶ F δυσὶ] δύο MTO K 22 τε *om.* L ἑνώσει τῶν φύσεων τροπή LFV A 24 λυπῇ] λυπεῖ L A

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

rationalis". in illo itaque et non in semetipsa habuit exsistentiam. una cum conceptu quippe uerbi haec ad subsistendum prolata sunt et secundum subsistentiam ei unita sunt, quando ad subsistendum prolata sunt quae certe uera est et inseparabilis, quae neque diuisionem perpetitur neque mutabilitatem aut confusionem ammittit, ab ipso prolata et in ipso consistentia et cum ipso composita nullumque prorsus tempus propriae constitutionis tulerunt, quod inconfusam atque inseparabilem ad eum conpositionem praecederet.

ex inuiolabili namque et uirginali sanguine sanctae atque inmaculatae uirginis Mariae uerbum uere factum est incarnatum et ueraciter homo et in utero uirgineo deportatus et tempus expleuit legitimae puerperiae; ut per singula naturalia et peccatum non trahentia nobis hominibus similis factus nostramque non dedignatus passibilem uilitatem nascitur deus humano corpore similiterque et habitu animam rationalem et incorpoream habente, quod ipse in semetipso et nequaquam alter rationali animauit spiritu et uirginem generantem conseruat et THEOTOCON eam propriae et ueraciter demonstrauit, uel si Nestorius uecors scinditur et huius deo rebellis exercitus lacrimatur et lamentatur et eiulat et iterum cum eo discerpitur. deus itaque erat qui ex sancta uirgine dei genetrice Maria ⟨natus⟩ est et secund⟨a⟩m ac temporalem propter nos natiuitatem suscepit post primam eius et sempiternam illam ex patre naturalem ⟨at⟩que ineffabilem natiuitatem, quamquam incarnatus nascebatur ob similitudinem nostri carnalium totus deus collaudandus, totus idem ipse apparens homo, perfectus deus idem noscendus ⟨et⟩ perfectus homo idem ipse innotescendus. ex duabus quippe naturis unitionem habuit deitati et humanitati, et in duabus perfectis noscebatur naturis, deitate et humanitate. neque enim unitioni mutatio quelibet uel confusio intercessit, neque differentia dualitateque formarum siue substantiarum post unitionem diuisio quaedam aut sectio intromissa est, licet hoc contristet quidem furentem Nestorium, illud uero

VPG CBR MNL

1 rationalis] rationil B non *om.* G semetipsa] semetipso G exsistentiam] existentiam RG MNL una] unam VPG M cum *om.* G conceptu] concepto M¹ 2 subsistendum] substendum V subsistentiamdum B ei unita] empta G 3 uera] uere B¹ inseparabilis] inreparabilis VP (s-r) 4 diuisionem *om.* G diuisione N perpetitur] perpatitur G mutabilitatem] mutabilitate B¹ motabilitatem M ammittit] amittit V ammit P admittit CBR M ab] aut M 4 – 5 prolata et in ipso prolata et in ipso consistentia VPG 5 composita] conposita CB prorsus] prussus C prursus B¹ prorssus N 6 tulerunt] tullerunt B inseparabilem] inseperabilem V C M 7 inuiolabili] inuigolabili B inuiolabile M namque] nanque L atque] et VPG inmaculatae] immaculatae G M 8 est et incarnatum G uirgineo] uirginaeo P 9 puerperiae] puerpaeriae P puerpere L 10 trahentia] trahentibus VPG MNL nostramque] nostram quoque V nostram N 11 uilitatem] uitalem B 12 incorpoream] corpoream V B habente] habens CBR habentem G MN alter] alterl V 13 uirginem] uirgine B¹G conseruat] conserua G et²] ut L THEOTOCON] theotoco VPG 14 uecors] uecros V B uc.o.s C *ras.* rebellis] repellis CR reuellis N 15 eiulat] iciulat V aeculat N 16 genetrice] genetricae V B N genitrice PG CR M τικτόμενος = ⟨natus⟩ est] ⟨natus⟩ *om.* VPG CRB MNL δευτέραν = secund⟨a⟩m] secundum VPG CRB MNL ac] hanc CBR M hac L 17 patre] pa P¹ parte B καὶ = ⟨at⟩que] naturalemque VPG CRB MNL 18 quamquam] quanquam M 18 – 19 carnalium] carnaliam G¹ 19 collaudandus] conlaudandus CB N 20 καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG CRB MNL innotescendus] innotiscendus CB 21 deitati et humanitati] deitatem et humanitatem V deitate et humanitate B¹ 21 – 22 deitate et humanitate] deitati et humanitati B² 22 unitioni] unitione V¹ B quelibet] quilibet N 23 differentia] differentiae VPG CRB M¹N differentia M² differentie L dualitateque] dualitatique CBR substantiarum] substentiarum V 24 hoc *om.* G

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

τήκῃ Εὐτυχῆ τὸν κακόφρονα· τὰ γὰρ καθ' ὑπόστασιν ἀλλήλοις ἑνούμενα οὔτε τροπὴν συνεισδέχεται οὔτε γνωρίζει διαίρεσιν, οὔτε συγχύσεως οἶδε τὰ ἴδια οὔτε τομῆς μανθάνει τὰ σύμβολα. ὅπερ ὡς ἔοικεν Εὐτυχὴς ἀγνοῶν καὶ Νεστόριος καὶ τῆς καθ' ὑπόστασιν ἑνώσεως μὴ μαθόντες τὴν δύναμιν, καθ' ἣν ὁ λόγος ἀτρέπτως σεσάρκωται καὶ ἡ σὰρξ ἡ ἔμψυχος καὶ ἔννους ἀμεταβλήτως τεθέωται. ὁ μὲν εἰς τὸ τῆς ἀναχύσεως ἀκοντίζεται πέλαγος, ὁ δὲ εἰς τὸ τῆς διαιρέσεως καταφέρεται βάραθρον, καὶ διὰ τοῦτο ὁ μὲν φεύγει καθομολογεῖν τὴν δυάδα τῶν φύσεων, ὁ δὲ μίαν κηρύττειν τὴν τοῦ θεοῦ λόγου φύσιν σεσαρκωμένην συστέλλεται ἢ καὶ μίαν αὐτοῦ σύνθετον λέγειν ὑπόστασιν δέδοικε, *φόβον* οἱ δραπέται φοβούμενοι, *οὗ φόβος οὐδεὶς πολιτεύεται.* ἡμεῖς δὲ ῥωμαλέῳ φρονήματι τὴν ἑκατέρου τούτων δούλην παρελάσαντες ἄνοιαν καὶ *ἐπὶ τὴν πέτραν* τῆς εὐσεβείας ἑστῶτες ἀδείμαντοι καὶ τὴν καθ' ὑπόστασιν τοῦ λόγου πρὸς σάρκα τὴν ἐξ ἡμῶν τὴν ἔννουν καὶ ἔμψυχον κηρύττομεν σύμβασιν, καὶ ἕνα Χριστὸν καὶ υἱὸν τὸν σαρκωθέντα λόγον πρεσβεύομεν, καὶ μίαν αὐτοῦ τὴν ὑπόστασιν λέγομεν σύνθετον, καὶ ἐν δυσὶν αὐτὸν ἀγορεύομεν φύσεσι, καὶ δύο τοῦ αὐτοῦ θεοῦ λόγου γεννήσεις πιστεύομεν – μίαν μὲν τὴν ἐκ θεοῦ πατρός, ἣν καὶ ἄχρονον καὶ ἀΐδιον οἴδαμεν, καὶ δευτέραν τὴν ἐκ τῆς θεοτόκου μητρός, ἣν καὶ πρόσφατον καὶ χρονικὴν ἐπιστάμεθα –, καὶ „μίαν τοῦ θεοῦ λόγου φύσιν" ἐπ' αὐτοῦ „σεσαρκωμένην" δοξάζομεν, ἀλλ' οὐχ ὡς Ἀπολινάριος καὶ Εὐτυχὴς καὶ Διόσκορος λέγουσιν, ἀλλ' ὡς ὁ σοφὸς ἡμῖν παραδέδωκε Κύριλλος, καὶ τὰ τῶν φύσεων σῴζεσθαι φάσκομεν ἴδια καὶ τὴν τῶν ἡνωμένων διαφορὰν ἀπαγγέλλομεν τὴν ὡς ἐν φυσικῇ μὲν λεγομένην καὶ οὖσαν ποιότητι, ἐν οὐσιώδει δὲ νοουμένην καὶ οὖσαν ποσότητι· καὶ οὔτε

8 – 9 Ps. 13,5 10 Mt. 16,18

16 – 17 cf. Cyrillus Alex., ep. III ad Nestorium, ACO I 1,1 p. 38,22 etc.

MTO LFV A K

1 τήκῃ] τήκει FV K A τίκει L εὐτυχῆ] εὐτύχην L ἑνούμενα] ἑπόμενα L 2 οἶδε] οἱ δὲ K οἶδεν A μανθάνει] λαμβάνει MTO 3 εὐτυχὴς] εὐτύχης L 4 μὴ] οὐ F ἀτρέπτως *om.* MTO K ἡ² *om.* MT 6 καταφέρεται] καταφαίρεται L 7 κηρύττειν] καθομολογεῖν MTO κηρύττει K 8 συστέλλεται] συντέλλεται L ἢ *om.* F εἰ K λέγειν ὑπόστασιν σύνθετον LFV A δέδοικε] δέδωκεν L 9 οὐδεὶς πολιτεύεται] οὐδὲ εἰσπολιτεύεται A ῥωμαλέῳ] ῥωμαλαίῳ M K A 10 ἑκατέρου] ἑκατέρων A δούλην *om.* M δουλικὴν F 11 ἀδείμαντοι] ἀδίμαντοι L ἀδήμαντοι A τὴν³ *om.* F 12 ἔμψυχον] ἔνψυχον A 12 – 13 σαρκωθέντα τὸν λόγον L 13 λέγομεν] λέγωμεν L 14 φύσεσι] φύσει L φύσιν A θεοῦ λόγου *om.* K γεννήσεις] γενήσει A 15 θεοῦ καὶ πατρὸς F ἄχρονον καὶ *om.* O 17 δοξάζομεν] δοξάζωμεν L εὐτυχὴς] εὐτύχης L 18 παραδέδωκε] παρέδωκε A 19 φάσκομεν] φάσκωμεν L A ἡνωμένων] ἡνομένων L A ἐν φυσικῇ] φυσικὴν MO φυσικῇ T L 20 ποιότητι] ποιότητα M πιότητι L ἐν οὐσιώδει … ποσότητι *om.* L K οὐσιώδει] οὐσιότητι O οὐσιώδη V ποσότητι] ποιότητι MTO A

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

tabefacit Eutychetem desipientem; nam que secundum subsistentiam adinuicem uniuntur neque mutationem acceptant neq̃ue diuisionem agnoscunt, neque scit que confusionis sunt propria neque sectionis discit indicia; quod iuxta quod apparet Eutyches ignorans atque Nestorius et unitionis secundum subsistentiam non addiscentes uirtutem iuxta quam et incarnatum est uerbum ⟨inconuertibiliter⟩ et caro animata et intellectualis inmutabiliter deificata est. hic quidem in confusionis pelag⟨u⟩s iaculatur, hic uero in diuisionis uoraginem deicitur, et idcirco ille quidem refugit confiteri dualitatem naturarum, hic uero unam dei uerbi naturam incarnatam se subtrahit praedicare, licet unam eius conpositam subsistentiam dicere metuat, *timorem* refugae metuentes, *ubi timor nullus inhabitat*.
nos uero sensu uiuido utriusque horum seruilem propellentes amentiam et *super petram* pietatis stantes intrepidi et secundum subsistentiam uerbi ad carnem, quae ex nobis est, intellectualem et animatam conuenientiam praedicamus, et unum Christum et filium incarnatum uerbum obsecramur, et unam eius subsistentiam conpositam dicimus, et in duabus eum annuntiamus naturis, et duas eiusdemque dei uerbi natiuitates credimus – unam quidem ex deo patre, quam intemporalem et sempiternam scimus, et secundam ex dei genetrice matre, quam et modernam et temporalem cognoscimus –, et „unam dei uerbi naturam" in eo „incarnatam" glorificamus, sed non sicut Apollinarius Eutychesque et Dioscorus dicunt, sed sicut sapiens nobis tradidit Cyrillus, et quae sunt naturarum saluari dicimus propria et unitarum differentiam recitamus, quae ut in naturali quidem dicitur et est qualitate, in essentiali uero intellegitur et est quantitate; et neque Nestorianam

VPG CBR MNL

1 tabefacit] tabefecit G¹ eutychetem] euthichitem CBR eutychentem G euticetem M¹ euthicetem M²N cuticerem L nam que] nanque L secundum G *add.* subsistentiam] subsistentia B uniuntur] muniuntur G 2 mutationem] motationem M agnoscunt] agnuscunt V agnoscant G scit] scitur MNL confusionis] confusisionis G 3 sectionis] sectiones P indicia] indictia VP inditia G L iuxta] iusta L quod² *om.* N apparet] apparens N eutyches] eutices CBR ML euthios N 4 addiscentes] addiscente CR addescentes N uirtutem] uirtute C iuxta] iusta L 5 est G *add.* ἀτρέπτως = ⟨inconuertibiliter⟩ *om.* VPG CBR MNL inmutabiliter] immotabiliter M inmutabilite L 6 quidem est in G confusionis] confusiones G² πέλαγος = pelag⟨u⟩s] pelagis VPG CBR MNL 6–7 uoraginem] uoragine CBR MNL 8 unam] unum B naturam] naturarum B se] sed VPG subtrahit] subtrait P subthrait G substrahit N conpositam] compositam G MNL 9 subsistentiam] subsistentia CB¹ timorem] timore B M refugae] refuge VP refugere G ML refugerent N metuentes] et uentes N inhabitat] inhabitet G¹ 10 ῥωμαλέῳ = uiuido (ualido) seruilem] serui B propellentes] propellenstes V¹ 11 pietatis] ppietatis V piaetatis B stantes] stantis V 13 πρεσβεύομεν = obsecramur obsecramur] obsecramus B¹ MNL unam] unum L conpositam] compositam G MNL 14 annuntiamus] adnuntiamus CB annunciamus M eiusdemque] eiusdem CBR dei G *add.* natiuitates] natiuitatis V 15 patre] patrem P intemporalem] cumtemporalem N scimus] simus N et² *om.* CBRG 16 genetrice] genetricae B genitrice G MNL matre] matrae VP modernam quam et N 17 incarnatam] carnatam B¹ δοξάζομεν = glorificamus (confitemur) glorificamus] gloriificamus V glorificam N sed] et CBR sicut] uti L apollinarius] apolinarius CB apolinanius R appollinarius N eutychesque] euticesque CBR euthicesque MN cuticesque L 18 dioscorus] dioschorus VP disedsorus G dios quorus B 19 recitamus] non recasumus C non recusamus BR 20 essentiali] essentiale CBR essentiali uero] essentia libero ML intellegitur] intelligitur RG M intelligatur L quantitate] quanti etate VP quanti aetate N nestorianam] nestoriamam P¹ nestoriam G

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

τὴν Νεστοριανὴν τομὴν δεδιττόμεθα, οὔτε τὴν Εὐτυχιανὴν τροπὴν εὐλαβούμεθα, ἐπεὶ μήτε ὡς ὁ ματαιόφρων Νεστόριος σχετικὴν τὴν ἕνωσιν λέγομεν ἢ ἰσοτιμίαν καὶ ταυτοβουλίαν, καὶ θελημάτων ῥοπῇ καὶ ταυτότητι παραληροῦμεν τὴν σύμβασιν, μήτε ὡς Εὐτυχὴς ὁ θεήλατος κατὰ σύγχυσίν τινα καὶ ἀλλοίωσιν θεοῦ λόγου καὶ σαρκὸς ἐμψυχωμένης νοερῶς ἤτοι τῶν φύσεων καὶ οὐσιῶν καὶ μορφῶν φληναφοῦμεν τὴν σύνθεσιν τῶν ἐξ ὧν ἐπὶ Χριστοῦ ἡ θαυμασία γεγένηται σύμβασις. ὅθεν τὴν βασιλικὴν ὁδὸν καὶ μέσην ὁδεύοντες καὶ ἀποστυγοῦμεν τὴν σύγχυσιν καὶ τὴν τομὴν μυσαττόμεθα, μόνην δὲ κατὰ ψυχὴν ἀσπαζόμεθα τὴν ἀσύγχυτον ὁμοῦ καὶ ἀμέριστον θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος ἕνωσιν, ἣν μόνην γνωρίζειν ἐπίσταται ἡ φυσικὴ καὶ καθ' ὑπόστασιν σύνοδος· ταύτην γὰρ ἀλλήλαις ἑνούμεναι θεότης τε καὶ ἀνθρωπότης ἐσχήκασιν, ἵνα μήτε τροπὴν ὑπομείνοιεν μήτε διαίρεσιν πάθοιεν. ὁ γὰρ τῆς ἑνώσεως λόγος, τῆς φυσικῆς, φημί, καὶ καθ' ὑπόστασιν – οὔτε γὰρ ἑτέραν ἕνωσιν ἐπὶ Χριστοῦ παρὰ ταύτην ἐπίσταμαι –, οὐκ ἀγνοεῖ μὲν τὴν διαφοράν, ἐξίστησι δὲ διαμπὰξ τὴν διαίρεσιν καὶ τηρεῖ τὰ συνδραμόντα πρὸς ἕνωσιν ἄτρεπτα, καὶ τῶν ἡνωμένων μερισμὸν οὐκ εἰσδέχεται. καὶ διὰ τοῦτο ἐκ θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος καὶ ἐκ δύο φύσεων τὸν Χριστὸν ὀνομάζοντες καὶ θεὸν τὸν αὐτὸν καὶ ἄνθρωπον καὶ διφυᾶ καὶ διπλοῦν κατὰ τὰς φύσεις κηρύττομεν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐν θεότητι τέλειον καὶ ἐν ἀνθρωπότητι τὸν αὐτὸν ἐπιστάμεθα τέλειον· διὸ καὶ ἐν δυσὶν αὐτὸν δογματίζομεν φύσεσι, καὶ ὁμοούσιον ὡς θεὸν τῷ πατρὶ τὸν αὐτὸν ἀναγράφομεν καὶ ὁμοούσιον τῇ μητρὶ καὶ ἡμῖν τὸν αὐτὸν ὡς ἄνθρωπον φάσκομεν, ὁρατὸν τὸν αὐτὸν καὶ ἀόρατον, κτιστὸν τὸν αὐτὸν ὡσαύτως καὶ ἄκτιστον, σῶμα τὸν αὐτὸν καὶ ἀσώματον,

6 cf. Honorius papa, epist. ad Sergium, Mansi XI 541 A 10 18 – 440,5 rhythmi

MTO LFV A K

1 δεδιττόμεθα] δεδιττώμεθα V οὔτε ... εὐλαβούμεθα *om.* K ἐπεὶ] ἐπειδὴ L A 2 τὴν *om.* M λέγομεν] λέγωμεν L ἰσοτιμίαν] ἰσοτιμίᾳ MTO F K 2 – 3 ταύτοβουλίαν] αὐτοβουλία M ταὐτοβουλίᾳ TO F K 3 ῥοπῇ] ῥωπὴν A 4 εὐτυχὴς] εὐχὴς O εὐτύχης L θεήλατος] θεΐλατος L A 4 – 5 ἐμψυχωμένης] ἐψυχωμένης MTO F A συνεχομένης L 5 νοερῶς] νοερᾶς K ἤτοι] ἢ L ἢ τὸ A φληναφοῦμεν] φλινοφοῦμεν L φλυναφῶν μὲν K τῶν² *om.* K 6 γεγένηται] γέγονε O γεγέννηται L 7 – 8 δὲ τὴν κατὰ V 8 – 9 ἀνθρωπότητός τε ἕνωσιν K 9 μόνην] μόνη MT γνωρίζειν καὶ ἐπίσταται F καὶ *om.* A 10 ταύτην] ταύτῃ M¹TO K A ἐσχήκασιν] ἐστήκασιν V 11 ὑπομείνοιεν] ὑπομένοιεν O ὑπομήνοι L ὑπομείνοι F ὑπομείνη V ὑπομείνειε K πάθοιεν] πάθειεν K ὁ] οὐ L 12 οὔτε] οὐ F παρὰ ταύτην] παρ' αὐτοῦ O 13 διαμπὰξ] διάπαξ L δι' ἅπαξ V 13 – 14 καὶ ... ἕνωσιν *om.* K 14 τῶν ἡνωμένων] τὸ ἡνομένον A 15 ὀνομάζοντες] ὀνομάζεσθαι A 16 διφυᾶ] διφυῖα L 17 ἐν¹ *om.* O A αὐτὸν *om.* LFV A 18 φύσεσι] φύσεις L 18 – 19 ὡς ... ὁμοούσιον *om.* O 19 – 20 αὐτὸν καὶ αὐτὸν καὶ L 20 ἀόρατον καὶ κτιστὸν M ὡσαύτως] ὡς αὔτως F

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

sectionem metuimus, neque Eutychianam mutationem ueremur, quia neque sicut insulsus Nestorius affectualem unitionem dicimus aut ISOTIMIAM (quod est honoris aequalitatem) et TAUTOBULIAM (quod ⟨est⟩ consilii concordiam), uoluntatum momentum et identitatem deliramus hanc conuentionem, neque sicut Eutyches a deo propulsus secundum confusionem quandam aut mutabilitatem dei uerbi et carnis intellectualiter anim⟨at⟩ae siue naturarum atque substantiarum et formarum conpositionem garrimus, ex quibus in Christo ammirabilis facta est conuentio. unde regiam uiam et mediam gradientes et abominamur confusionem et sectionem abominamur, solam autem ex animo ueneramur et inconfusam simulque indiuisam deitatis atque humanitatis unitionem, quam solam intellegendo cognoscit naturalis atque secundum subsistentiam conuentio; hanc quippe cum alterutrum copulatae deitas et humanitas habuerunt, ut neque conuersionem sustineant neque diuisionem patiantur. unitatis namque ratio, quae naturalis, inquam, est atque secundum subsistentiam – neque enim alteram unitionem in Christo preter istam agnosco –, non ignorat quidem differentiam, diuisionem autem prorsus expellit, quae uero ad unitatem concurrerunt inconuersa conseruat partitionemque unitorum non ammittit. et ideo ex deitate et humanitate et ex duabus naturis Christum nominantes et deum eundem et hominem et DIPHYA (quod est bis genitum) duplicemque secundum naturas predicamus. similiter autem et in deitate perfectum et in humanitate eundem scimus perfectum; idcirco et in duabus eum docemus naturis, et patri consubstantialem ut deum hunc ipsum ascribimus et consubstantialem matri et nobis hunc ipsum ⟨ut⟩ hominem asserimus, uisibilem hunc ipsum et inuisibilem, creatum hunc ipsum similiter

VPG CBR MNL(13)

1 metuimus] metuemus CBR neque] que P¹ eutychianam] euticianam CR L eutitianam B euthicianam M eutycianam N ueremur] ueneremur B sicut *om.* G insulsus] insulfus G 2 unitionem] unicionem P isotimiam] isotimia VP ysotimia G insotimiam CBR honoris] honoratoris CBR 3 tautobuliam] autobulian VP auttobulian G tautobulian CR N tautobuliant B tautoboliam M taurobulian L ⟨est⟩ *om.* VPG CBR MNL consilii] confilii V consiliis M¹ concordiam] consordiam N uoluntatum] uoluntatem G 4 identitatem] idemtitatem V idemptitatem R indentitatem N deliramus] derammus C deleramus BG decleramus R eutyches] eutices CBR euthice MN eutice L secundum] sed G 5 mutabilitatem] motabilitatem P¹ M¹ mutabilem R ἐμψυχωμένης = anim⟨at⟩ae] animae VPG CBR MNL 6 substantiarum] subsistentiarum G conpositionem] compositionem G MNL garrimus] garimus CB¹R 7 ammirabilis] admirabilis CBR M amabilis G N gradientes] gredientes VP 8 abominamur¹ *om.* CBR abominamur²] abhominamur RG solam] solum G 9 et *om.* CBR humanitatis] humanitates V¹ quam *om.* CBR 10 intellegendo] intelligendo RG ML naturalis] naturalem CBR 11 alterutrum] alterutro M² copulatae] copulatam CBR copulata M copolatte N conuersionem] conuersione N 11 – 12 sustineant] susteniant C 12 unitatis] unitas N namque] namquae P nanque L naturalis est inquam L 13 est] et L atque ... sectione *om.* MNL (13 – 441,12) christo] quo CR (!) 14 agnosco] anosco V¹ prorsus] prursus C prussus B 15 unitatem] adnuntiantem B adunitatem G conseruat] conuersat B conferat G¹ conferunt G² partitionemque] partionemque BRG unitorum *om.* G 16 ammittit] amittit V admittit CBR et³ *om.* V (et-ex) duabus] duobus VP christum] christi B 17 eundem] undem B¹ diphya] dypphia G diphyam CB dyphiam R bis genitum] nobis gentium V bis gentium P uis enitum CBR duplicemque] dupplicemque CB 18 in¹ *om.* V B¹ 19 perfectum] perfestum P docemus] ducemus P 20 ἀναγράφομεν = ascribimus] adscribimus CBR ὡς = ⟨ut⟩ *om.* VPG CBR 21 asserimus] adserimus CB uisibilem creatum hunc ipsum et inuisibilem hunc ipsum similiter G

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ἁπτὸν τὸν αὐτὸν καὶ ἀνέπαφον, περιγραπτὸν τὸν αὐτὸν καὶ ἀπερίγραπτον, ἐπίγειον τὸν αὐτὸν καὶ οὐράνιον, σάρκα τὸν αὐτὸν ἐμψυχωμένην λογικῶς καὶ θεότητα πρόσφατον τὸν αὐτὸν καὶ ἀΐδιον, ταπεινὸν τὸν αὐτὸν καὶ ὑπέρτατον, καὶ ὅσα διττῆς ἀμερίστως εὑρίσκεται φύσεως, κἂν τὰ μὲν ὑπῆρχεν ἀεί, ὡς φύσιν ἔχων ἀΐδιον, τὰ δὲ δι' ἡμᾶς *ἐν χρόνοις ἐσχάτοις* ἀτρέπτως ἐγένετο, ὡς φύσιν προσλαβὼν τὴν ἀνθρώπειον. εἰ γὰρ ἡ ἕνωσις ἄτρεπτος ἦν καὶ ἀμέριστος, ὥσπερ καὶ ἄτρεπτός ἐστι καὶ ἀμέριστος μένει, καὶ τὰ δύο δύο ἀναλλοιώτῳ διαφορᾷ σημαινόμενα καὶ ἀμερίστῳ ἑτερότητι λάμποντα, φύσεις ταῦτα καὶ οὐσίαι καὶ μορφαὶ καθεστήκασιν, ἐξ ὧν ἡ ἀπόρρητος γέγονεν ἕνωσις, καὶ ἐν αἷς εἷς καὶ ὁ αὐτὸς Χριστὸς κατοπτεύεται, μένει καὶ τὸ ἓν ἕν, τὸ ἐξ αὐτῶν γεγονὸς ἀποτέλεσμα, μηκέτι δίχα διαιρούμενον, καὶ τὰ ἐξ ὧν ἐστιν ἄνευ τομῆς καὶ τροπῆς ἐνδεικνύμενον· ὑπόστασις τοῦτο τυγχάνει καὶ πρόσωπον σύνθετον ἐξ ἀσυγχύτου συστᾶν ἀνακράσεως καὶ μερισμὸν οὐκ εἰδυῖα συμβάσεως καὶ τὸ εἶναι ἓν καὶ μένειν ἓν λαχὸν ἀδιαίρετον, καὶ οὔτε δύο καθὸ ἓν ὑπάρχει γινόμενον οὔτε συγχέον καὶ πρὸς μίαν ἄγον ἑνότητα καὶ φυσικὴν καὶ οὐσιώδη ταυτότητα τὰ ἐξ ὧν φυσικῶς συνενήνεκται, ἀλλ' ἔστιν ἓν καὶ δύο τὸ αὐτὸ γνωριζόμενον, ἓν μὲν κατὰ τὴν ὑπόστασίν τε καὶ τὸ πρόσωπον, δύο δὲ κατὰ τὰς φύσεις αὐτὰς καὶ τὰς φυσικὰς αὐτῶν ἰδιότητας, ἐξ ὧν καὶ τὸ εἶναι ἓν διεκλήρωσε καὶ τὸ μένειν τῇ φύσει διπλοῦν διεφύλαξεν. ὅθεν ὁ αὐτὸς μένων εἷς Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ μονογενὴς ἀδιάτμητος ἐν ἑκατέραις καθορᾶται ταῖς φύσεσι καὶ τὰ ἑκατέρας φυσικῶς οὐσίας εἰργάζετο κατὰ τὴν ἑκατέρᾳ προσοῦσαν οὐσιώδη ποιότητα ἣ καὶ φυσικὴν ἰδιότητα. ὅπερ εἰ τὴν φύσιν ἔσχε μοναδικὴν καὶ ἀσύζυγον καθὰ καὶ τὴν ὑπόστασίν τε

4 – 5 Hebr. 1,2

MTO LFV A K

1 τὸν¹ *om.* A ἀπερίγραπτον] ἀπείγραφον T 2 οὐράνιον] ἐπουράνιον K ἐμψυχωμένην] ἐψυχωμένην F ἐνψυχομένην A 3 ἀΐδιον … καὶ² *om.* F ὑπέρτατον] ὑπέρχρονον F 4 τὰ¹] τὸ MTO τὰ²] τὸ MTO L ἐν *om.* F 5 ὡς] καὶ L ἀνθρώπειον] ἀνθρώπιον TO F A ἀνθρωπίνην L εἰ] ἡ MO L 6 ἡ ἕνωσις] κένωσις MO ἦν καὶ ἀμέριστος *om.* L A 7 δύο² *om.* M LF K ἀναλλοιώτῳ] ἀναλλοιώτως O ἀναλυότω A ἀμερίστῳ] ἀμερίστως TO 8 οὐσίαι] οὐσία L 9 κατοπτεύεται] καθοπτεύεται L A μένει] μενεῖ LF γεγονὸς] γεγονῶς L A 10 δίχα] διχῆ MO A διχᾶ T F ἐστιν *om.* T 12 εἰδυῖα] εἰδυίας M F οἰδυῖα L ἠδυίας A μένειν] μένει L K¹ 12 – 13 λαχὸν … ἓν *om.* K 13 γινόμενον] γιγνόμενον F K 14 καὶ¹ … ταυτότητα *om.* L τὰ *om.* F συνενήνεκται] συνενήκται V συνένικται A ἔστιν *om.* O 15 αὐτὸ ἐστὶ γνωριζόμενον O τὸ² *om.* T 17 τῇ φύσει] τὴν φύσιν O ὁ *om.* L 18 μονογενὴς] μονογεννὴς M ἀδιάτμητος] ἀδιατμήτως A ἑκατέραις] ἑκατέροις A καθορᾶται] ὁρᾶται MTO ταῖς *om.* V A φύσεσι] φύσεις L 18 – 19 τὰ ἑκατέρας … οὐσίας] ταῖς ἑκατέραις … οὐσίαις V 19 εἰργάζετο] ἐργάζεται A 19 – 20 ἣ … ἰδιότητα *om.* L 20 μοναδικὴν τε καὶ MTO καὶ² *om.* LFV

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

et increatum, corporeum hunc ipsum et incorporeum, contrectabilem hunc ipsum et incontrectabilem, circumscriptum eundem et incircumscriptum, terrenum eundem et caelestem, carnem hunc ipsum animatam rationabiliter et deitatem recentem hunc ipsum et sempiternum, humilem hunc ipsum et sublimissimum, et quaeque duplicis inseparabiliter reperiuntur naturae uel si quaedam semper extitit, ut sempiternam habens naturam, quaedam uero propter nos *in nouissimis temporibus* inconuertibiliter factus est, utpote humanam assumens naturam. si igitur inconuertibilis erat et inseparabilis erat unitio, sicut et inconuertibilis est et inseparabilis permanet, et duo duo inmutabili differentia significantur et inseparabili alteritate confulgent, naturae haec substantiaeque et formae consistunt, ex quibus ineffabilis unitio facta est, et in quibus unus idemque Christus conspicitur, et unum unum manet, quod ex ipsis effectum est, non iam dualiter diuisum, et ea, ex quibus est, sine sectione et transuersione demonstrat⟨um⟩. subsistentia hoc extat atque persona conposita ex inconfuso constans temperamento et partitionem conuent⟨ionis⟩ nescit et esse unum et permanere unum indiuisum sortitur, et neque duo iuxta quod unum exsistit efficitur, neque confundit et in singularem redigit unitatem naturalemque et essentialem identitatem ea ex quibus naturaliter CYNΘNHNΘKTAI conuenit, sed est unum et duo hoc ipsum agnoscibile, unum quidem secundum subsistentiam atque personam, duo uero secundum ipsas naturas atque naturales eorum proprietates, ex quibus ⟨et⟩ esse unum sortitur et natura duplex permanere seruabit. unde idem ipse unus manens Christus et filius et unigenitus indisseparatus in utrisque naturis conspicitur et quae sunt utriusque substantiae naturaliter operabatur secundum insitam unicuique essentialem qualitatem siue naturalem proprietatem. quod si naturam haberet singularem

VPG CBR MNL(12)

1 contrectabilem] contrectabi...lem P² *ras.* contractabilem G 2 incontrectabilem] incontractabilem G incircumscriptum] incircumscribtum C 3 rationabiliter] rationebiliter V¹ recentem] recente B¹ 4 duplicis] duplices B inseparabiliter] inseperabiliter V 5 reperiuntur] repereuntur V reperantur G quaedam] quedam BR quidam G extitit] existitit P exstitit B 6 inconuertibiliter] inconuertibilemter V¹ factus] factum V¹ utpote] utpute CBR 7 assumens] adsumens CB igitur et inconuertibilis V inseparabilis] inseperabilis V erat² P *add.* 8 inseparabilis] inseperabilis V inseparabilis est permanet G duo² P² *add.* *om.* B ἀναλλοιώτῳ = inmutabili] inmutabiliter VPG CBR 9 inseparabili] inseperabili V inseparabilis CBR alteritate] a.teritate V¹ alterita..te P² *ras.* alternitate G haec] ha B¹ hae B² substantiaeque] subsistentiaeque P 10 idemque] idem VPG 10–11 idem deus christus G¹ 11 unum¹] unam G unum manet] unam nam VPG nam et CBR 12 est *om.* CR et transuersione *inc.* MNL (439,13) transuersione] transuersionem M ἐνδεικνύμενον = demonstrat⟨um⟩] demonstrat VPG CBR MNL 13 conposita] composita MNL ex] et V inconfuso] inconfusae VP constans] constantem CBR temperamento] peramento CBR partitionem] partititionem VP partionem G partitione CB¹R particionem M 14 συμβάσεως = conuenti⟨onis⟩] conuentium VP M conuenientium CBRG conuentum NL permanere] permare V 15 iuxta] iusta L exsistit] existit P R ML extit N singularem] singulare MNL 16 identitatem] idemtitamen B¹ idemptitatem R CYNΘNHNΘKTAI naturaliter VPG CBR MNL CYNΘNHNΘKTAI] CYNNΘNIKTΘ VP CYNNΘNKTΘ G CVNΘNHΛΘKTaI CBR CYNHNΛeKTAT M CYNHNΛeNTaT NL 17 agnoscibile] agnoscibilem N 18 proprietates] propriaetates V 19 καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG CBR MNL unum esse G duplex] dupplex C seruabit] seruabunt CBR seruauit ML idem] eidem M 20 unus *om.* N et² *om.* N indisseparatus] indisseperatus V inseparatus CBR utrisque] utriusque NL 21 utriusque *om.* N substantiae] substatiae V naturaliter] naturales M operabatur] operatur M² 22 qualitatem siue naturalem *om.* MNL proprietatem] propriaetatem VP quod si] quasi V quesi P sed si R haberet] habet N

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

καὶ τὸ πρόσωπον, οὐκ ἂν διεπράξατο καὶ οὐκ ἂν ὁ εἷς καὶ ὁ αὐτὸς υἱὸς καὶ Χριστὸς τὰ ἑκατέρας ἐντελῶς κατειργάζετο φύσεως. πότε γὰρ θεότης ἀμέτοχος σώματος ἔργα φυσικῶς κατειργάσατο σώματος, ἢ πότε σῶμα χηρεῦον θεότητος πράξεις ἐνήργησεν οὐσιωδῶς γνωριζομένας θεότητος; ὁ δὲ Ἐμμανουήλ, εἷς ὢν καὶ ἐν ταυτῷ τὰ ἑκάτερα, τουτέστι θεός τε καὶ ἄνθρωπος, τὰ ἑκατέρας ἕδρα κατὰ ἀλήθειαν φύσεως, κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο ἐνεργῶν τὰ πραττόμενα, καθὸ μὲν θεὸς ὁ αὐτὸς τὰ θεῖα, καθὸ δὲ ἄνθρωπος ὁ αὐτὸς τὰ ἀνθρώπινα, ἑαυτὸν τοῖς πᾶσι δεῖξαι βουλόμενος ὡς θεὸς ὁ αὐτὸς εἴη καὶ ἄνθρωπος, καὶ διὰ τοῦτο ὁ αὐτὸς τά τε θεῖα ποιεῖ καὶ ἀνθρώπινα, ὁμοίως καὶ λέγει καὶ φθέγγεται, καὶ οὐκ ἄλλος μὲν τὰ θαύματα πέπραχεν, ἄλλος δὲ τὰ ἀνθρώπινα τέτευχε καὶ τὰ παθήματα πέπονθεν, ὡς Νεστόριος βούλεται, ἀλλ' εἷς μὲν καὶ ὁ αὐτὸς Χριστὸς καὶ υἱός, ὁ τὰ θεῖα δεδρακὼς καὶ ἀνθρώπινα κατ' ἄλλο δὲ καὶ ἄλλο, ὡς ὁ θεῖος ἐπρέσβευσε Κύριλλος, ἐπειδὴ καὶ ἐν ἀμφοτέροις ἔσχε τὴν ἐξουσίαν ἀσύγχυτον οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἀμέριστον. καθὸ μὲν γὰρ θεὸς ὁ αὐτὸς ὑπῆρχεν ἀΐδιος ἕδρα τὰ θαύματα, καθὸ δὲ ἄνθρωπος ὁ αὐτὸς ἐγνωρίζετο πρόσφατος ἐποίει τὰ ταπεινὰ καὶ ἀνθρώπινα. ὥσπερ γὰρ ἐν Χριστῷ ἑκατέρα φυλάττει φύσις ἀνελλιπῶς τὴν ἑαυτῆς ἰδιότητα, οὕτω καὶ ἐνεργεῖ ἑκατέρα μορφὴ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας τοῦθ' ὅπερ ἴδιον ἔσχηκε, τοῦ μὲν λόγου κατεργαζομένου τοῦθ' ὅπερ ἐστὶ τοῦ λόγου, μετὰ τῆς κοινωνίας δηλονότι τοῦ σώματος, τοῦ δὲ σώματος ἐκτελοῦντος ἅπερ ἐστὶ τοῦ σώματος, κοινωνοῦντος αὐτῷ δηλαδὴ τοῦ λόγου τῆς πράξεως, καὶ ταῦτα ἐν ὑποστάσει μιᾷ γνωριζόμενα καὶ ἐν προσώπῳ ἑνὶ θεωρούμενα καὶ τὴν βδελυρωτάτην τομὴν διωθούμενα. οὔτε γὰρ διῃρημένως ἐνήργουν τὰ ἴδια, ἵνα καὶ μερισμὸν αὐτῶν ὑποπτεύσωμεν· μὴ σκιρτάτω διὰ τοῦτο Νεστόριος ἑαυτὸν βουκολῶν ὁ παράφορος, ὅτιπερ ἑκατέρα μορφὴ ἐν τῷ ἑνὶ Χριστῷ καὶ υἱῷ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας τοῦθ' ὅπερ

5 + 11 cf. ACO ser. II vol. I p. 134,16 (Cyrillus Alex.) 15 – 18 cf. Leo papa, epist. 11,4 ad Flavianum, ACO II 1,1 p. 14,27 – 29

MTO LFV A K

1 τὸ *om.* K υἱὸς καὶ χριστὸς *om.* MTO τὰ] τὰς K *om.* F 2 – 3 ἔργα … σώματος *om.* M 3 θεότητος] θεότης L ἐνήργησεν] ἐνείργησεν L A 4 ὢν] ὂν L ταυτῷ] ταυτὸ F A 5 ἑκατέρας] ἑκάτερα MT ἑκατέρας ἕδρα κατὰ] ἑνατέρας δρᾶ κατ' K 6 θεῖα … τὰ³ *om.* L ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς V 7 εἴη] εἶν L 8 ὁ *om.* L τε *om.* LFV A 9 ἄλλος¹ … θαύματα] ἄλλως … πράγματα K ἄλλος²] ἄλλως K 10 θεῖα] πάθη L 11 καὶ] γὰρ A ὁ αὐτὸς θεὸς K 14 πρόσφατος *om.* LFV πρόφατος A καὶ ἀνθρώπινα *om.* L 14 – 15 φύσις φυλάττει M 15 φύσις] φύσεις L ἀνελλιπῶς *om.* O ἀνέλλειπῶς L A 16 κατεργαζομένου] ἐργαζομένου L 17 τῆς θατέρου κοινωνίας LFV A δηλονότι *om.* FV δηλονότι τοῦ σώματος *om.* L 18 αὐτῷ] αὐτοῦ L δηλαδὴ *om.* LFV 20 διωθούμενα] διορθούμενα M ἵνα μὴ καὶ F αὐτῶν] αὐτὸν A 21 βουκολῶν] πλανῶν L *marg.* βουκολὸν A 22 ὅτιπερ] ὅπερ L τοῦθ'] τοῦτο MTO K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

et inconiunctam sicut et subsistentiam atque personam, non ageret utique et non utique unus idemque filius et Christus perfecto quae utriusque erant operaretur naturae. quando enim deitas, quae expers est corporis, naturaliter opera corporis operata est, uel quando corpus deitate frustratum actiones operatum est, quae essentialiter deitatis esse noscuntur?

uerum Emmanuhel, dum unus est et in eo ipso utraque, id est deus et homo, quae utriusque naturae sunt ueraciter gessit, secundum aliud et aliud quae gesta sunt operans, secundum quod deus quidem est idem ipse quae diuina sunt, secundum quod homo idem ipse est quae humana sunt, seipsum omnibus uolens ostendere, quod deus idem ipse et homo sit, et ideo idem ipse tam quae diuina sunt agit quam quae humana, similiter et dicit et loquitur, et non alius quidem miracula operatus est, alius autem perpetrauit humana passionesque sustinuit, sicut et Nestorius uult, sed unus quidem idemque est Christus et filius, qui et diuina gessit et humana secundum aliud uero et aliud, sicut diuinus obsecratus est Cyrillus, quia et in utrisque habuit potestatem inconfusam nec non et inpartibilem. secundum quod deus ergo sempiternus idem ipse exsistebat patrabat miracula, secundum quod homo uero idem ipse modernus agnoscebatur faciebat humilia et humana. sicut ergo in Christo utraque natura indeminute proprietatem suam custodit, ita et operatur utraque forma cum alterius communione quod proprium habuit, uerbo quidem operante quod uerbi est, cum communione scilicet corporis, et carne exsequente quod carnis est, communicante ei uidelicet uerbo in eadem operatione, dum quando haec in una subsistentia cognoscantur et in una persona considerentur et insulsissimam sectionem propellant. neque enim diuise operabantur propria, ut et diuisionem earum suspicemur; non exultet pro hoc Nestorius seipsum seducens ΠΑΡΑΦΟΡΟC erraneus, idcirco, quod utraque forma in uno Christo et filio cum alterius communione operabatur quod

VPG CBR MNL

1 ageret] agerit CB egerit R non utique] nontique C 2 perfecto] profecto CBRG L¹ (perfecte?) utriusque] utrisque M¹ utrius L erant] erat V M 3 quae *om.* CR expers est] ex per se est VP expres est B N expers et R quando uel VPG 4 deitate ... essentialiter *om.* V deitate ... est *om.* L actiones] actionis CBRG operatum] operata P N deitatis] deitates V¹ 5 emmanuhel] immanuhel V inmanuhel P emanuel R emmanuel G hemmanuel L quae] qui P 6 utriusque] utrisque CBR utrusque M 7 quod¹] quae V 8 ipse est] esse N quod deus] quodš N 10 et² *om.* CR 11 passionesque] passionisque V¹ CBR sustinuit] sustenuit C suscenuit B et *om.* N 12 gessit] gestit B 13 diuinus] diuinitus CBR ἐπρέσβευσε = obsecratus est obsecratus] obscuratus V utrisque] utriusque P nec non] uenū L 14 inpartibilem] impartilem V deus *om.* L sempiternus] sempitenus V¹ idem] quidem L exsistebat] existebat VPG R MNL patrabat] patrebat B¹ 15 miracula] m.racula P² *ras.* idem] idem idem VP agnoscebatur] agnuscebatur V faciebat] fiebat N 16 natura indempnitate indeminute L proprietatem] proprie aetatem P 17 communione] communionem N 18 quod] quae V uerbi] uerbis N cum *om.* VPG L communione] commune CB exsequente] exequentae VP exequente RG ML 19 quod] quam VP est] erunt VP communicante] cōcōmunicante C ei *om.* M uidelicet *om.* V operatione] operationem V dum M *add.* 20 subsistentia] substantia G cognoscantur] cognuscantur V considerentur] considerent VP 20–21 sectionem] qōnē R 21 et *om.* N 21–22 earum suspicemur] eam suscepimur N 22 exultet] exsultet CR seducens] sedudens B¹ ΠΑΡΑΦΟΡΟC] napa&OPOC BR ΙΤΑΡΛΦΟΡΟC N erraneus] eraneus VPG erraneos CB araneos R 23 forma] firma VPG C communione] cummunione P 23 – 445,1 quod ... operabatur *om.* G

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ἴδιον ἔσχηκεν ἔπραττεν, οὔτε γὰρ τῆς θατέρας κατ' αὐτὸν διεστῶσα τοῦθ' ὅπερ ἴδιον ἔσχηκεν ἔπραττεν. οὐ γὰρ δύο κατ' αὐτὸν Χριστοὺς καὶ υἱοὺς τοὺς ἐνεργοῦντας δοξάζομεν, ἕνα μὲν κατὰ φύσιν υἱὸν καὶ Χριστὸν τὰ παράδοξα, δεύτερον δὲ κατὰ χάριν υἱὸν καὶ Χριστὸν τὰ πτωχότερα, κἂν εἰ δύο τὰς κοινῶς ἐνεργούσας μορφὰς δογματίζομεν ἑκάστην κατὰ τὴν ἑαυτῆς φυσικὴν ἰδιότητα, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν υἱὸν καὶ Χριστὸν τὸν τὰ ὑψηλὰ καὶ πτωχὰ φυσικῶς ἐργαζόμενον κατὰ τὴν ἑκάστης τῶν δυοῖν αὐτοῦ φύσεων φυσικὴν καὶ οὐσιώδη ποιότητα λέγομεν. αἱ γάρ τοι φύσεις ἀμετάβλητοι μένουσαι καὶ ἀσύγχυτοι καὶ δύο τηλαυγῶς γνωριζόμεναι καὶ οὐ συγκεχυμένως ἑνωθεῖσαι· τούτων παντελῶς οὐκ ἐστέρηντο, κἂν ἐν ὑποστάσει μιᾷ διεδείκνυντο, μὴ μάτην πηδάτωσαν Εὐτυχὴς καὶ Διόσκορος οἱ τῆς οὐκ οὔσης ἀθέου συγχύσεως πρόβολοι· ἀλλὰ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ἑκάστη φύσις τὸ ἴδιον ἔπραττε καὶ τὴν διαίρεσιν φεύγουσα καὶ τὴν τροπὴν οὐ γινώσκουσα καὶ τὴν διαφορὰν πρὸς τὴν θατέραν φυλάττουσα καὶ τὴν κοινωνίαν καὶ σύνθεσιν ἀδιάλυτον καὶ ἀρραγῆ διασῴζουσα. ἔνθεν εὐσεβοῦντες καὶ ἐπὶ *τῶν ὅρων* τῆς ὀρθοδοξίας ἱστάμενοι ὥσπερ τὸν ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν Χριστὸν καὶ υἱὸν ἐνεργεῖν τὰ ἑκάτερα λέγομεν, ἐπειδὴ θεὸς ὁ αὐτὸς ὑπῆρχε καὶ ἄνθρωπος καὶ οὐδεμίαν ἐνθυμούμεθα σύγχυσιν, οὕτως οὐδὲ ἑκατέραν μορφὴν μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ἐνεργεῖν τὰ ἴδια φάσκοντες, ἐπειδήπερ δύο μορφαὶ καθεστήκασιν ἐν ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ Χριστῷ φυσικῶς ἐνεργοῦσαι τὰ ἴδια, τινὰ τὸ παράπαν ἐννοοῦμεν διαίρεσιν, ὡς ἐνταῦθα μὲν Εὐτυχής, ἐκεῖσε δὲ συκοφαντεῖν ἡμᾶς ἐθέλει Νεστόριος, ἐξ ἐναντίας ἀλλήλων ἱστάμενοι καὶ τὸν καθ' ἡμῶν τῶν εὐσεβῶν δυσσεβῆ μερισάμενοι πόλεμον· οὓς εἰς οὐδὲν λογιζόμενοι καὶ τὴν ἑκατέρας φύσεως ἑκατέραν ἴσμεν ἐνέργειαν, τὴν οὐσιώδη λέγω καὶ φυσικὴν καὶ

14 cf. Prov. 22,28

11 + 16 – 17 cf. Leo papa, epist. 11,4 ad Flavianum, ACO II 1,1 p. 14,27 – 28

MTO LFV A K

1 γὰρ] μὴν F 1 – 2 τῆς … γὰρ *om.* O 1 τοῦθ'] τοῦτο MTO K 3 υἱὸν¹ θεοῦ καὶ F δεύτερον] ἕτερον MTO A *om.* K υἱὸν² θεοῦ καὶ F 4 κἂν] καὶ MTO εἰ] εἰς FV δογματίζομεν] δογματίζωμεν FV 5 υἱὸν θεοῦ καὶ F 6 καὶ τὰ πτωχὰ FV A ἑκάστης] ἑκάστην M δυοῖν] δύο L 7 τοι *om.* F μένουσαι] μὲν οὖσαι O μαίνουσαι L 8 τηλαυγῶς] δηλαυγῶς L 9 οὐκ ἐστέρηντο] ἀπεστέρηντο MTO οὐκ ἐστέριντο L A οὐχυστέρηντο K διεδείκνυντο] διεδείκνυτο T L A πηδάτωσαν] πηδάτω M 10 εὐτυχὴς] εὐτύχης L οὐκ οὔσης] ἐκούσης M οἰκούσης L 12 γινώσκουσα] γινώσκουσαν L θατέραν] ἑτέραν F φυλάττουσα] φυλάττουσαν L A 13 ἔνθεν οὖν εὐσεβοῦντες M εὐσεβοῦντες] ἀσεβοῦντες A 14 τῶν ὅρων] τὸν ὅρον LV A καὶ υἱὸν *om.* M 14 – 15 υἱὸν θεοῦ ἐνεργεῖν F 15 ἐπειδὴ ὁ θεὸς L ὑπῆρχε ὁ αὐτὸς O 16 ἑκατέραν] ἑτέραν M 17 ἐν τῷ ἑνὶ MTO τῷ αὐτῷ] τὸ αὐτὸ A 18 ἐνεργοῦσαι] ἐνεργοῦσα A ὡς] κἂν F 19 εὐτυχής] εὐτύχης L ἐκεῖσε] ἐκεῖθεν MT ἐκεῖσαι A συκοφαντεῖν] συκοφαντὴν L ἐθέλει] ἐθέλη F θέλει K A 20 τὸν] τῶν L A δυσσεβῆ] δυσσεβῶν L οὓς] οὕσπερ F 21 ἐνέργειαν καὶ τὴν F

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

proprium habuit, neque enim ab altera eius dissidens quod proprium habuit operabatur. nec enim secundum ⟨ipsum⟩ duos Christos aut filios qui operantur glorificamus, unum quidem secundum naturam filium et Christum quae mira sunt, secundum uero secundum gratiam filium et Christum quae humiliora sunt, quamquam duas formas quae communiter operantur edocemus unamquamque secundum suam naturalem proprietatem, sed unum eundemque filium et Christum, qui et sublimia et humilia naturaliter operatur secundum uniuscuiusque duarum eius naturarum naturalem et essentialem qualitatem asserimus. naturae namque incommutabiles manentes et inconfusae et duae manifeste cognoscendae et non confusibiliter copulatae; his penitus non erant frustratae, uel si in una subsistentia monstrabantur, non uane prosiliant Eutyches et Dioscorus [nequaquam] non exsistentis impiae confusionis prolatores, sed unaquaeque natura cum alterius communione agebat quod proprium habuit et diuisionem refugiens et conuersionem ignorans et differentiam ad alteram conseruans communionemque et conpositionem insolubilem atque indisruptam persaluans. hinc pie sentientes et *super terminos* rectae fidei consistentes sicut unum eundemque Christum et filium operari utraque dicimus, eo quod deus idem ipse erat et homo nullamque excogitamus confusionem, ita nec utramque formam cum alterius communione operari propria disserentes, eo quod duae formae in uno eodemque Christo naturaliter propria operantes exsistunt, ullam penitus consideramus diuisionem, sicut hic quidem Eutyches, illic uero nobis uult calumniari Nestorius, e diuerso ad inuicem consistentes et aduersus nos pios impium proelium partientes; quos pro nihilo reputantes et utriusque naturae utramque nouimus operationem, essentialem dico ⟨et⟩ naturalem et

---

VPG CBR MNL

---

1 dissidens] desidens CBR 2 nec] necc V¹ secundum] secundo N αὐτὸν = ⟨ipsum⟩ *om.* VPG CBR MNL duos] duo VP NL christos] christus V χ̄ρ̄s̄ P aut] a N ac L filios] filius VP δοξάζομεν = glorificamus 3 quae mira] quem ita L secundum² *om.* G M 4 gratiam] gloriam L quamquam] quanquam M quaquam N 5 unamquamque] unamquaeque V unamquemque PG¹ sed unum] secundum N 6 et² *om.* N et humilia *om.* N naturaliter] naturalister P¹ cnaturaliter G 7 duarum] duarium C asserimus] adserimus CBR 8 naturae] natura M namque] naturam R quamque N nanque L incommutabiles] incommutabilis V BR inconmutabilis C incommotabiles M incomutabiles N inconfusae] inconfuse PG CBR L duae] de L manifeste] manifestae P cognoscendae] cognuscendae V 9 confusibiliter] consubstantialiter L copulatae] copulante CR penitus] paenitus B non erant] non erunt CR ML nouerunt N una subsistentia] unam subsistentiam MNL subsistentia] substantiam L 10 monstrabantur] monstrabuntur M uane] naue N prosiliant] prosileant B eutyches] euthyches G eutices CBR euthices MNL dioscorus] dioschorus P οὐκ οὔσης = [nequaquam] non exsistentis exsistentis] existentis RG MNL 11 communione] cummunione C 12 diuisionem] diuisione N et² *om.* MNL conuersionem] conuersationem L¹ 13 alteram conseruans] alterans. .comseruans P² *ras.* alteram conuersans conseruans L¹ conpositionem] compositionem PG MNL insolubilem] insolubile V insulubilem N 14 hinc] hic B hanc L super] semper L 15 et filium *om.* L dicimus] dicemus CBR didicimus L deus] dominus B N¹ idem M *add.* 16 nullamque] nullumque VP confusionem] confusione N ita nec] itaque nen G¹ itaque nec G² utramque] utraque B N formam] forma B¹ 17 disserentes] deserentes CBR formae] aestimo MN extimo L 18 naturaliter] naturas V¹ naturantes V²P exsistunt] existunt BRG MNL ullam] nullam M penitus] paenitus P 19 eutyches] eutices CBR euthices MNL uero non nobis L calumniari] colomnari CR calomniari B calumpniari G N e] sed G ea N 20 aduersus] aduersum MNL pios] pius CB¹R impium] pium V proelium] praelium MNL partientes] partinentes V¹ patientes CB nihilo] nichilo G N 21 utramque] utraque N utranque L καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG CBR MNL

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

κατάλληλον, ἀδιαιρέτως ἐξ ἑκάστης προϊοῦσαν οὐσίας καὶ φύσεως κατὰ τὴν ἐμπεφυκυῖαν αὐτῇ φυσικὴν καὶ οὐσιώδη ποιότητα καὶ τὴν ἀμέριστον ὁμοῦ καὶ ἀσύγχυτον τῆς θατέρας οὐσίας συνεπαγομένην συνέργειαν. τοῦτο γὰρ καὶ τῶν ἐνεργειῶν ἐπὶ Χριστοῦ ποιεῖ τὸ διάφορον, ὥσπερ δὴ καὶ τὸ εἶναι τὰς φύσεις τῶν φύσεων· οὐ ταυτὸν γὰρ θεότης τε καὶ ἀνθρωπότης κατὰ τὴν φυσικῶς ἑκάστῃ προσοῦσαν ποιότητα, κἂν εἰς ὑπόστασιν μίαν ἀλλήλαις ἀφράστως συνέδραμον καὶ εἰς ἓν ἀσυγχύτως συνετέθησαν πρόσωπον καὶ τὸν αὐτὸν ἕνα Χριστὸν ἡμῖν καὶ υἱὸν ἀπετέλησαν διὰ τῆς καθ' ὑπόστασιν πρὸς ἀλλήλας συνδρομῆς καὶ συνθέσεως. ὅ τε γὰρ θεὸς λόγος θεὸς λόγος ἐστὶ καὶ οὐ σάρξ, κἂν σάρκα λογικῶς ἐμψυχωμένην προσείληφε καὶ ἑνώσει ταύτην ἑαυτῷ φυσικῇ καὶ καθ' ὑπόστασιν ἥνωσεν, ἥ τε σὰρξ σάρξ ἐστιν ἐμψυχωμένη λογικῶς καὶ οὐ λόγος, καὶ εἰ θεοῦ λόγου σὰρξ κατοπτεύεται, καὶ διὰ τοῦτο οὔτε τὴν αὐτὴν ἀπαραλλάκτως ἀλλήλαις ἐνέργειαν μετὰ τὴν ἕνωσιν τὴν φυσικὴν καὶ ἀσύγχυτον, τουτέστι τὴν ἀληθῆ καὶ καθ' ὑπόστασιν ἔχουσιν, οὐδὲ μίαν καὶ μόνην αὐτῶν τὴν ἐνέργειαν λέγομεν ἣ οὐσιώδη καὶ φυσικὴν καὶ παντελῶς ἀπαράλλακτον, ἵνα μὴ καὶ εἰς οὐσίαν μίαν καὶ φύσιν μίαν αὐτὰ συνελάσωμεν τὴν Ἀκεφάλων παιζομένην παισὶ καὶ αὐτοῖς ἀναιδῶς προφερομένην τοῖς ῥήμασι σύνθετον.

ὥσπερ οὖν τὴν ἑκατέρας οὐσίας καὶ φύσεως, ἐξ ὧν ἡμῖν ἡ ἀσύγχυτος ἐπὶ Χριστοῦ γέγονεν ἕνωσις καὶ τὸν ἕνα Χριστὸν καὶ υἱὸν ἀπετέλεσεν ὅλον θεόν, ὅλον τὸν αὐτὸν πιστευόμενον ἄνθρωπον, ἑκατέραν φυσικὴν ὁμολογοῦμεν ἐνέργειαν, ἵνα μὴ τὰς ἀσυγχύτως ἑνωθείσας φύσεις συγχέωμεν, εἴπερ ἐκ τῶν ἐνεργειῶν καὶ μόνον κατὰ τοὺς τὰ τοιαῦτα δεινοὺς αἱ φύσεις γνωρίζονται καὶ τῶν οὐσιῶν ἀεὶ τὸ διάφορον ἐκ τοῦ διαφόρου τῶν ἐνεργειῶν καταλαμβάνεσθαι πέφυκεν, οὕτω καὶ πᾶσαν φωνὴν καὶ ἐνέργειαν, κἂν θεία τις ᾖ καὶ

MTO LFV A K

---

1 ἑκάστης] ἑκατέρας MTO A ἐμπεφυκυῖαν] ἐπεφυκυῖαν L πεφυκυῖαν V πεφοικυῖαν A
2 καὶ τὰ τὴν L 3 συνέργειαν] συνεργίαν MO ἐνέργειαν A ἐπὶ] τοῦ K 4 τε *om.* O A
5 ἑκάστῃ] ἑκάστην K ἑκάστης A κἂν] εἰ καὶ M καὶ K 7 ἡμῖν ἕνα χριστὸν MTO
υἱὸν θεοῦ ἀπετέλησαν F ἀλλήλας] ἄλληλα V A 8 γὰρ ὁ θεὸς V θεὸς λόγος *om.* L κἂν
εἰς σάρκα T L κἂν εἰ σάρκα A 9 ἐμψυχωμένην] ἐψυχωμένην M F ἐνψυχωμένην A προσείληφε]
προ ἥλιφεν A ἑαυτῷ *om.* MTO καὶ[2] *om.* K 10 ἐμψυχωμένη] ἐψυχωμένη M F ἐμψυχωμένην K λογικῶς *om.* O εἰ *om.* L 11 κατοπτεύεται] καθοπτεύεται A αὐτὴν *om.* L
12 – 13 φυσικὴν ... τὴν *om.* O 13 ἔχουσιν] ἔχουσαι M καὶ[1] *om.* LFV 14 καὶ εἰς φύσιν LFV A
αὐτὰ] αὐτὰς MO A συνελάσωμεν] συνελάσομεν L A 15 προσφερομένην ἀναιδῶς F προφερομένην] προσφερομένην M F 16 ἡ ἀσύγχυτος] ἀσυγχύτως MTO 16 – 17 γέγονεν ἡ ἕνωσις MTO
γέγονε μένωσις L πιστευόμενον] πιστεύομεν L 18 ἄνθρωπον καὶ ἑκατέραν FV A ἑνωθείσας
ἀσυγχύτως F 19 μόνον] μόνων T δεινοὺς] δινοὺς L 19 – 20 γνωρίζονται αἱ φύσεις V
21 θεία τις ᾖ] θειότης L ᾖ] εἴη FV A

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

congruam, indiuisae de unaquaque procedentem essentia et natura iuxta insitam ei naturalem atque essentialem qualitatem et inseparabilem simulque inconfusam alterutrius essentiae CYNΘΠΑΓΟΜΘΝΗΝ una secum cooperationem adducens. hoc quippe et operationum quae in Christo sunt differentiam facit, sicut ⟨et⟩ naturas esse naturarum; non itaque idipsum est deitas et humanitas secundum qualitatem unicuique naturaliter inditam, licet in unam subsistentiam adinuicem ineffabiliter concurrerint et in unam personam sunt inconfusae conpositae et unum eundemque nobis Christum et filium effecerunt secundum subsistentiam adinuicem concurrentes atque conpositae. etenim deus uerbum ⟨deus uerbum⟩ est et non caro, quamquam carnem rationaliter animatam assumpsit hancque sibi unitione naturali et secundum subsistentiam aduniuit, ipsa uero caro caro est animata rationaliter et non uerbum, licet dei uerbi caro conspicitur, et ideo neque eandem habent indifferenter operationem adinuicem post unitionem naturalem ac inconfusam, id est ueram et secundum subsistentiam, neque unam ⟨et⟩ solam earum operationem dicimus siue essentialem et naturalem penitusque indifferentem, quatenus ne et in essentiam unam et unam naturam eas coagamus, quae ab Acephalorum pueris luditur et ipsis uerbis inpudenter profertur conposita. quemadmodum igitur utriusque essentiae atque naturae, ex quibus nobis in Christo inconfusa facta est unitas et unum Christum perfecit et filium totum deum, totum eundem ipsum credendum et hominem, utramque naturalem confitemur operationem, ne naturas quae inconfusae unitae sunt confundamus, siquidem etiam ex operationibus tantum secundum eos qui sunt talia callidi naturae noscuntur et essentiarum semper differentiam ex differentia operationum est insitum conprehendere,

VPG CBR MNL

1 indiuisae] indiuise CBR ML unaquaque] unaquaeque MN procedentem] procedente L essentia] essentiam G MNL natura] na B¹ naturam G MNL insitam] insit. . P² *ras.* ei] et L 2 atque] adque P simulque] semulque CR alterutrius] a ter utrius V alterutrus CB 3 CYNΘΠΑΓΟΜΘΝΗΝ] CYNΘCΠΑΓΟΜΘΝΙΝ V CYNΘΠΑΓΟΜΘΝΙΝ P CYNΘΠΑΤΟΜΘΝΙΝ G CYNenaroMeNHN B cynenasomenim R CYΘCΠAIOMNHN N CYNΘΠΑΤΟΜΝΗΝ L 3 – 4 operationum] operationem P MNL 4 differentiam] differentium MNL καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG CBR MNL naturarum] natararum G¹ 5 idipsum] adipsum G est *om.* CBR deitas] dei CR inditam] indita N 6 in¹ *om.* V unam²] una MNL subsistentiam] substantiam G¹ concurrerint] concurrit V¹ concurrint V² concurrerunt P in² V² *add.* 7 inconfusae] inconfuse CBR ML conpositae] compositae G MNL christum G² *add.* effecerunt] efficerunt CB efecerunt R 8 συνδρομῆς = concurrentes atque] atquae P συνθέσεως = conpositae conpositae] compositae G MNL 8 – 9 θεὸς λόγος = ⟨deus uerbum⟩ *om.* VPG CBR MNL 9 et non] etenim V¹ quamquam] quanquam M quamque N rationaliter] rationabiliter P CBRG L animatam] anamatam VG B assumpsit] asumpsit V adsumpsit CBR 9 – 10 hancque sibi] hanc quaesiuit CB hanc que sunt R 10 unitione] unitionem CBRG unione MNL naturali] naturalem CBR et secundum *om.* CR caro² *om.* CR animata] anima CR 11 rationaliter] rationabiliter CBR uerbi] uerbum CBR 12 indifferenter] indiferenter CB unitionem] unionem L ac] hac V *om.* R id est] idē NL 13 καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG CBR MNL earum] eorum N operationem] operatione G 14 essentialem] essententialem B penitusque] paenitusque P ne] nec VPG et² *om.* G in P² *add.* essentiam] essentialem CR 15 coagamus] cognoscamus CBR ab] hab V acephalorum] acefalorum CBR pueris] puris V 16 inpudenter] impudenter G ML profertur] proferuntur N conposita] composita G ML compositi N quemadmodum] quemammodum P N atque] atquae V 17 naturae] natura G nobis *om.* B inconfusa] confusa G N unum] u.um P² *ras.* 19 operationem] operatione N inconfusae] inconfuse CR M unitae] uite N unite L sunt] su. . P² *ras.* confundamus] confundimus CBR 19 – 20 εἴπερ … καὶ = siquidem etiam 21 differentia] diferentia V differentiam N conprehendere] conpraehendere CB comprehendere ML

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

οὐράνιος κἂν ἀνθρωπίνη τε καὶ ἐπίγειος, ἐξ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ προϊέναι Χριστοῦ καὶ υἱοῦ δογματίζομεν καὶ τῆς μιᾶς αὐτοῦ συνθέτου καὶ μοναδικῆς ὑποστάσεως, ὃς σεσαρκωμένος τοῦ θεοῦ λόγος ἐτύγχανεν, ὁ καὶ ἑκατέραν ἀμερίστως καὶ ἀσυγχύτως ἐνέργειαν κατὰ τὰς ἑαυτοῦ φύσεις ἐξ αὐτοῦ φυσικῶς προβαλλόμενος, κατὰ μὲν τὴν θείαν αὐτοῦ φύσιν, καθ' ἣν ἦν καὶ τῷ πατρὶ ὁμοούσιος, τὴν θεϊκὴν καὶ ἀνέκφραστον, κατὰ δὲ τὴν ἀνθρωπίνην, καθ' ἣν καὶ τοῖς ἀνθρώποις ἡμῖν ὁ αὐτὸς ὁμοούσιος ἔμεινε, τὴν ἀνθρωπείαν καὶ πρόσγειον, τὴν ἑκάστῃ φύσει φίλην καὶ πρόσφορον καὶ οὐκ ἐῶν τῶν ὁρώντων τινὰ σκανδαλίζεσθαι, ὡς οὐ θεὸς ὁ αὐτὸς εἴη καὶ ἄνθρωπος ὁ ταῦτα κἀκεῖνα φυσικῶς ἐργαζόμενος, διὰ μὲν τοῦ τὸν αὐτὸν ἕνα Χριστὸν καὶ υἱὸν ἐνεργεῖν τὰ ἑκάτερα τὴν Νεστορίου μιαρὰν ἐμφράττων ἀπόρροιαν – οὔτε γὰρ δύο κατ' αὐτὸν Χριστοὺς καὶ υἱούς, ὡς εἰρήκαμεν, τοὺς ἐνεργοῦντας ταῦτά τε κἀκεῖνα πρεσβεύομεν –, διὰ δὲ τοῦ δεικνύναι τὰ ἑκατέρας ἴδια φύσεως ἀσύγχυτα μετὰ τὴν ἕνωσιν μένοντα καὶ ἑκατέραν τὸν αὐτὸν ὁμοίως προφέρειν ἐνέργειαν τῷ φυσικῷ λόγῳ γνωριζομένην τῶν φύσεων καὶ τὴν οἰκείαν φύσιν φυσικῶς ἑρμηνεύουσαν, ἀφ' ἧς ἀμερίστως καὶ φυσικῶς ἐπηγάζετο καὶ οὐσιωδῶς ἀνεβλύστανε, τὴν Εὐτυχοῦς ἐκτεφρῶν φιλοσύγχυτον βλάστησιν. ἐντεῦθεν τόκον τεχθεὶς τὸν ἡμέτερον γαλακτοτροφεῖται καὶ αὔξεται καὶ τὰς σωματικὰς μεθηλικιώσεις διέρχεται, ἄχρις οὗ πρὸς τὸ τῆς ἀνθρωπίνης ἡλικίας ἀφίκετο τέλειον, καὶ *πεῖναν* τὴν ἡμῶν καὶ *δίψαν* προσδέχεται καὶ *κόπον* καθ' ἡμᾶς τὸν *ἐξ ὁδοιπορίας* ὑπέμεινεν. ἐποιεῖτο γὰρ καὶ τὴν πορευτικὴν ἡμῖν ὁμοίως ἐνέργειαν, ἥτις ἀνθρωπίνως ἐνεργουμένη καὶ κατ' οὐσίαν τὴν ἀνθρωπείαν προβαίνουσα τῆς ἀνθρωπείας αὐτοῦ φύσεως ἐτύγχανεν ἔνδειξις. ὅθεν καὶ τόπον ὡς ἡμεῖς ἐκ τόπου μετέβαινεν, ἐπεὶ καὶ κατὰ ἀλήθειαν γέγονεν ἄνθρωπος καὶ φύσιν

17 cf. Mt. 4,2 18 cf. Joh. 4,15 cf. Joh. 4,6

MTO LFV A K

1 κἂν] ἢ T τε *om.* L 2 υἱοῦ θεοῦ δογματίζομεν F δογματίζομεν] δογματίζωμεν L μιᾶς] μίας L συνθέτου τε καὶ LFV A 2 – 3 ὃς ὁ σεσαρκωμένος LFV A 3 ὁ] ὃ K ἑκατέραν] ἑτέραν O 4 αὐτοῦ[1]] ἑαυτοῦ MTO K φυσικῶς *om.* M 5 ἦν *om.* L ὁμοούσιος] ὁμοούσιον L 6 ἀνθρωπίνην] ἀνθρωπείαν FV K A ὁ *om.* K 7 πρόσγειον] πρόσγεον A τὴν τε ἑκάστῃ F τὴν δὲ ἑκάστῃ V πρόσφορον πρᾶξιν ἐπιδεικνύμενος καὶ οὐκ LFV A ὁρώντων] ὁρόντων L A ὁρων τῶν K τινὰ] τινὰς L 8 οὐ] οὖν L εἴη] εἶπη L 9 μὲν τοῦ τὸν] μέντοι τὸν M μὲν τούτων O μὲν τοῦτον LF K υἱὸν θεοῦ ἐνεργεῖν F 10 ἀπόρροιαν] ἀπορρῦαν L οὔτε] οὐδὲ LFV A 11 τε *om.* O 12 ἑκατέρας ἴδια] ἑκάτερα ἰδίας L τὸν αὐτὸν] τῶν αὐτῶν MTO ὁμοίως τὸν αὐτὸν LFV A 13 προφέρειν] προσφέρειν O K γνωριζομένην] γνωριζόμενον T 14 ἀφ' ἧς *om.* L ἐπηγάζετο] ἐπιγάζετο L A οὐσιωδῶς] φυσικῶς M οὐσιώδως L 15 ἐκτεφρῶν] ἐκτρέφων T ἐκτρέπων L τόκον τόκον K τόκον] τόκο L *om.* A 16 ἡμέτερον τόκον γαλακτοτροφεῖται A καὶ αὔξεται] αὐξάνεσθαι L 17 ἀφίκετο] ἀφείκε τὸ L 18 προσδέχεται] εἰσδέχεται A ὁδοιπορίας] ὁδυπορίας L A ὑπέμεινεν] ὑπέμενεν F καὶ[2]] κατὰ O 19 ἡμῖν *om.* M ὁμοίως ἡμῖν F A ἥτις] εἴ τις A 20 ἀνθρωπείαν] ἀνθρωπίνην A τῆς] τὴν L 21 μετέβαινεν] μετεβαίνει A κατὰ] κατ' K A

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ita et omnem uocem et operationem, seu diuina quaedam sit et caelestis siue humana atque terrena, ex uno eodemque Christo et filio edocemus procedere ex unaque eius conposita ac singulare subsistentia incarnatus dei uerbum extabat, qui et utramque inseparabiliter et inconfusae operationem secundum naturas suas a seipso naturaliter proferebat secundum diuinam quidem naturam suam, iuxta quam erat etiam patri consubstantialis, diuinam et inexplanabilem, secundum humanam uero, iuxta quam et hominibus nobis ipse consubstantialis mansit, humanam atque terrenam, unicuique naturae amicam et congruam et non sinens quemquam aspicientium scandalizari, quod non sit idem ipse deus et homo, qui haec et illa naturaliter operabatur, in eo quidem quod idem ipse unus Christus et filius operabatur utraque Nestorii caenulentam obstruens exfluentiam – nec enim duo iuxta eum Christos et filios, sicut diximus, qui operantur haec atque illa, obsecramur –, in eo uero, quod ostendebat, quae utriusque naturae sunt propria, inconfusa post unitionem manentia, et utramque hunc ipsum similiter proferentem operationem ipsa naturali ratione cognoscendam naturarum propriamque naturam naturaliter explanantem, ex qua inseparabiliter atque naturaliter emanabat et essentialiter exundabat, Eutychetis ЄKTЄΦPΩN consopiebat confusioni socium germen. deinde partu nostro natus lacte nutritur et crescit et corporales aetates discurrit, donec [et] ad humanae aetatis perfectionem pertingeret, et *esuriem* nostram et *sitim* et *fatigium* iuxta nos *ex itinere* sustinet. faciebat quippe et incedendi similiter nobis operationem, quae humaniter actitata et secundum humanam substantiam progrediens humanae eius naturae erat ostensio. unde et ex loco ut nos in locum commigrabat, quia et ueraciter factus est

VPG CBR MNL

1 diuina] exdiuina G¹ caelestis] cellestis V celestis R NL 2 terrena] eterna L edocemus] eo docemus V e.docemus C² *ras.* et docemus R 3 conposita] composita PG MNL singulare] singulari G ML subsistentia] substantia BG utramque] utramquae V utranque L 4 inseparabiliter] inseparabiter V et *om.* NL inconfusae] confusae V inconfuse CRG MNL operationem] operationes N 5–6 consubstantialis] consubsantialis V 6 et inexplanabilem *om.* N inexplanabilem] explaenabilem V¹ inexplaenabilem V² iuxta] iuxtam V et² C² *add.* *om.* R 7 ipse] ipsis L¹ consubstantialis] consubstentialis C humanam atque terrenam] humanum atque terrenum M unicuique] uncuique V¹ 8 quemquam] quaemquam P aspicientium] aspientium V adspicientium C adspitientium BG 9 in] en V¹ 10 utraque] utramque CBRG caenulentam] caemulenteam V cenulentam CBRG NL coenulentam M obstruens] optruens V¹ obtruens P¹ 11 exfluentiam] et fluuentiam V¹ et fluentiam V² R duo] duos CBG M² *om.* R iuxta] iusta L christos et filios] χρς et filius V 12 πρεσβεύομεν = obsecramur obsecramur] obsecramus V MN 13 inconfusa] inconfuse CR inconfusae B unitionem] unicionem V C manentia] amentiam G manent ita N 14 ipsa] ipsi V ipsam CBR MNL ratione] rationem N naturarum *om.* CBR 15 explanantem] explananter V¹ atque naturaliter *om.* L emanabat] emannebat V essentialiter] esentialiter C 16 exundabat] ex una dabat G eutychetis] euticetis CB eutices R euthicetis M euthichetis L ЄKTЄΦPΩN] ЄKTЄΦPON V CBR ML ЄKΓЄΦPON P eRTeΦPON G eNTeΦPON N ЄKTЄΦPΩN elareapon consopiebat V ЄKTЄΦPΩN elareopon consopiebat P consopiebat] conspiciebat V φιλοσύγχυτον = confusioni socium confusioni] confusionem G socium] sotium VP 17 nutritur] nutritrur V¹ nutritaur V² nutritus MN crescit] craescit N aetates] aetate V etate PG etates R L discurrit] discurret VP NL [et] (donec [et] *dupl.*) VPG CBR MNL ad *om.* G N 18 aetatis] etatis P R L¹ esuriem] esurientem CR fatigium] fastigium CBR fatigauit G¹ 19 sustinet] sustinere M² incedendi] incendi V inedendi MN medendi L 20 actitata] accitata N secundum] sed in G 21 ut nos in] sicut nos ad CBR commigrabat] conmigrabat CB N et² *om.* B

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

τὴν ἡμῶν ἔσχεν ἀμείωτον καὶ περιγραφῆς ἠνέσχετο σώματος, καὶ σχῆμα τὸ ἡμῖν ἁρμόζον πεφόρηκε. σωματικὴ γάρ, τουτέστι σώματος, καὶ ἡ μορφὴ τυγχάνει τοῦ σχήματος, καθ' ἣν ἐν μήτρᾳ συλληφθεὶς διεπέπλαστο καὶ ἦν εἰς ἀεὶ διετήρησε καὶ εἰς αἰῶνα διατηρεῖ τὸν ἀπέραντον. διὰ τοῦτο *πεινῶν* διετρέφετο, διὰ τοῦτο *διψῶν* ἐποτίζετο καὶ ὡς ἄνθρωπος *ἔπινε*, διὰ τοῦτο παιδικῶς ἐβαστάζετο ἀγκάλαις παρθενικαῖς ἐποχούμενος καὶ κόλποις μητρικοῖς ἀνακείμενος, διὰ τοῦτο *κοπιῶν* ἐκαθέζετο καὶ *ὕπνου* χρῄζων ἐκάθευδεν, ἀλλὰ καὶ ἤλγει τυπτόμενος καὶ μαστιζόμενος ἔπασχε καὶ πόνους ὑπέμεινε σώματος χεῖρας καὶ πόδας τῷ σταυρῷ περονούμενος. ἐδίδου γάρ, ὅτε καὶ ἤθελε, φύσει τῇ ἀνθρωπείᾳ καιρὸν ἐνεργεῖν καὶ πάσχειν τὰ ἴδια, ἵνα μὴ φαντασία τις καὶ θέα διάκενος ἡ αὐτοῦ περιώνυμος κρίνοιτο σάρκωσις. οὐ γὰρ ἀκουσίως ταῦτα ἢ ἀναγκαστῶς προσεδέχετο, κἂν φυσικῶς αὐτὰ καὶ ἀνθρωπίνως προσίετο καὶ ἀνθρωπίναις κινήσεσιν ἐποίει καὶ ἔπραττεν, ἄπαγε τῆς βδελυκτῆς ἐνθυμήσεως· θεὸς γὰρ ἦν ὁ ταῦτα πάσχειν σαρκικῶς ἀνεχόμενος καὶ σῴζων ἡμᾶς τοῖς οἰκείοις παθήμασι καὶ βραβεύων ἡμῖν δι' αὐτῶν τὴν ἀπάθειαν. ἀλλ' ὅτε πάσχειν καὶ πράττειν καὶ ἐνεργεῖν ἀνθρωπίνως ὁ αὐτὸς ἐβεβούλητο καὶ τοὺς ὁρῶντας ὠφελεῖν ἐψηφίζετο, δι' οὓς καὶ ἄνθρωπος κατὰ ἀλήθειαν γέγονε, καὶ οὐχ ὅτε αἱ φυσικαὶ κινήσεις καὶ σαρκικαὶ κινεῖσθαι φυσικῶς πρὸς ἐνέργειαν ἤθελον ἢ οἱ ἐπιβουλεύοντες ἄθεοι τὰς ἐπιβουλὰς πληροῦν παντόλμως ἐγλίχοντο. σῶμα γὰρ παθητὸν καὶ θνητὸν καὶ φθαρτὸν ἐνεδύσατο καὶ τοῖς φυσικοῖς καὶ ἀδιαβλήτοις ἡμῶν ὑποκείμενον πάθεσι, καὶ τοῦτο τὰ τῇ οἰκείᾳ φύσει κατάλληλα πάσχειν καὶ δρᾶν συνεχώρησε μέχρι

4 cf. Mt. 4,2 cf. Joh. 4,15 5 cf. Joh. 4,7 6 cf. Joh. 4,6 cf. Mt. 8,24

MTO LFV A K

1 ἀμείωτον] ἀμίωτον L A περιγραφῆς] περὶ γραφῆς V 3 συλληφθεὶς] συλληφθὴς T A συλληφθὲν F διεπέπλαστο] διεπέπλατο L διεπλάσατο V¹ εἰς¹] εἰ M εἰς τὸν αἰῶνα M διατηρεῖ] τηρεῖ MTO K 4 πεινῶν] πινῶν L 5 ἔπινε] ἔπεινεν L 7 ὑπέμεινε] ὑπέμενε MTO F 8 τῷ *om.* K περονούμενος] περωνούμενος L K περονώμενος F ἤθελε] ἤθελεν τῇ L 9 διάκενος] διακείμενος V 12 βδελυκτῆς] βδελλυκτῆς L A πάσχειν] πάρχων L 13 ἀνεχόμενος] ἀνερχόμενος L καὶ βραβεύων] βραβέβων V¹ βραβεύων V² 14 ὁ *om.* MTO αὐτὸς καὶ ἐβεβούλητο MTO 15 κατὰ] κατ' K A 16 ὅτε] ὅται T ἢ] εἰ O ἢ καὶ οἱ MTO 17 ἐγλίχοντο] ἐκλίχοντο L ἐγλήχοντο A 18 καὶ φθαρτὸν καὶ θνητὸν O ἡμῶν καὶ ἀδιαβλήτοις A 19 τὰ *om.* MTO L κατάλληλα] καταλλήλως MTO

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

homo et naturam nostram habuit indeminute et circumscriptionem carnis HNΘCXΘTO suscepit, et habitum nobis conpetentem indutus est. corporalis enim, id est corporis, et forma ipsius habitus exsistit, iuxta quam in utero conceptus formabatur et quam semper seruauit et in saeculum infinitum conseruabit. idcirco *esuriens* cibabatur, ideo *sitiens* potabatur et ut homo *bibebat*, ideo pueriliter baiulabatur ulnis uirginalibus superuectus et materno sinu repositus, ideo *fatigatus* sedebat et *somni* indigens dormiebat, sed et dum cederetur dolebat et uerberatus patiebatur et dolores sustinuit corporis manus et pedes in cruce transfixus. dabat itaque, cum uolebat, humanae naturae tempus operari et pati quae sua sunt, ne forte phantasia quaedam et uisio inanis nominabilis eius iudicetur incarnatio. neque enim inuoluntariae haec uel necessitate suscipiebat, uel si naturaliter ea et humanae ammittebat et humanis motionibus actitabat atque operabatur, absit haec abhominabilis suspicio; deus nempe erat, qui haec pati carnaliter acquiescebat, uti nos propriis passionibus saluaret et per haec nobis inmunitatem impertiret. ⟨sed⟩ quando pati agereque et operari humanitus idem ipse uolebat, et considerantibus prodesse decernebat, propter quos et homo ueraciter factus est, ⟨et⟩ non cum naturales motus atque carnales moueri naturaliter ad operandum uolebant siue exdi⟨i⟩ insidiatores insidias audaciter delectabantur perficere. corpus enim se passibile et mortale atque corruptibile induit et naturalibus nostris atque inreprehensibilibus subiacens aegrimoniis, et huic quae naturae suae KATAΛΛΗΛΑ conueniebant pati atque patrare indulsit usque ad resurrectio-

VPG C(8)BR MNL

1 indeminute] indeminutae V C¹ et²] ex VPG circumscriptionem] circumscriptioni R circumscriptione G σώματος = carnis HNΘCXΘTO] ΘINΘCXΘTO VPG NNeCXΘTO BR HNeXΘTO MN NNΘXeTO L 2 nobis conpetentem] nobiscum et petem V nobis competentem P ML nobis et conpetentem CR id est] idem L corporis] coporis B corporalis M 3 exsistit] existit RG MNL iuxta] iuxtam VP formabatur] formabator V 4 seruauit] seruabit VPG M²NL infinitum] infinitam VPG L conseruabit *om.* B seruabit G M²N seruauit M¹L esuriens seruabatur cibabatur L¹ 5 sitiens] scitiens V siciens RG M bibebat] bibat VP uiuebat G baiulabatur] baiolabatur CB 5–6 superuectus] superpectus VP supertectus N 6 materno] maternu V sinu] sino B repositus] sepositus M somni] sompni R somno G indigens] indignens V¹ 7 et¹ *om.* VPG patiebatur] patyebatur V dolores] doloris CB¹R sustinuit] sustenuit B corporis et manus L 8 pedes] pedus V¹ transfixus] transfixos CB trasfixus L itaque] utique G C *desin.* (451,8 – 465,9) 9 phantasia] fantasia L uisio et inanis G inanis] inabilis L nominabilis] nomen ab illis B iudicetur] indicetur VG 10 inuoluntariae] inuoluntarie R ML haec] hoc L 11 humanae] humane P B NL humana R ammittebat] ammitebat PG admittebat BR M amittebat L motionibus] montionibus V mutionibus B unitionibus R monitionibus N actitabat] actabat V accitabat R 12 abhominabilis] abominabilis V L abhominabilibus N suspicio] susceptio V nempe] nemper B¹ acquiescebat] adquiescebat B L καὶ = uti (et?) 12–13 uti nos] ut in hos V ut nos G 13 ἀπάθειαν = inmunitatem (ἀβλάβειαν – inpassibilitatem) impertiret] inpertiret BRG ἀλλ' = ⟨sed⟩ *om.* VPG BR MNL 14 prodesse *om.* BR 15 ueraciter] ueneraciter V καὶ = ⟨et⟩] sed VPG BR MNL cum naturales] connaturales G 16 moueri] moue V mouere B πρὸς ἐνέργειαν = ad operandum operandum] operandom V¹ uolebant] uolebat M¹ ἄθεοι = exdi⟨i⟩] ex diu VPG BR MNL (exdiui?) 17 enim *om.* G et in mortale N corruptibile] corruptilebile V¹ 18 inreprehensibilibus] reprehensibilibus V subiacens] subiciens BR aegrimoniis] agrimoniis V egrimonias B¹R egrimoniis B²G L huic] huc P¹ 19 suae] est sue L¹ KATAΛΛΗΛΑ] KATAMINA V KATAMIΛA P KaTMAIA G KaTaaaiaa B kataamaa R kaTaMIA MNL KATAΛΛΗΛΑ = conueniebant] conuenebant VP indulsit] indulsis L

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως· ἐκεῖσε γὰρ καὶ τὸ παθητὸν ἡμῶν καὶ θνητὸν καὶ φθαρτὸν καταλέλυκε καὶ τὴν ἐκ τούτων ἐλευθερίαν ἡμῖν ἐχαρίσατο. τὰ μὲν οὖν ταπεινὰ καὶ ἀνθρώπινα οὕτως ἑκουσίως ὁμοῦ καὶ φυσικῶς μένων κἀν τούτοις θεὸς ἐπεδείκνυτο· ταμίας γὰρ ἦν αὐτὸς ἑαυτῷ παθῶν ἀνθρωπίνων καὶ πράξεων, καὶ οὐ μόνον ταμίας, ἀλλὰ καὶ πρύτανις καὶ εἰ φύσιν παθητὴν φυσικῶς ἐσεσάρκωτο, καὶ διὰ τοῦτο ἦν ὑπὲρ ἄνθρωπον αὐτοῦ τὰ ἀνθρώπινα, οὐκ ἐπειδήπερ ἡ φύσις ἦν οὐκ ἀνθρώπειος, ἀλλ' ἐπειδήπερ ἑκουσίως γέγονεν ἄνθρωπος. καὶ ἄνθρωπος γεγονὼς ἑκουσίως αὐτὰ προσεδέχετο καὶ οὐ τυραννικῶς ἢ ἀναγκαστῶς, ἔστιν ὅτε καθ' ἡμᾶς, καὶ ἀβουλήτως, ἀλλ' ἡνίκα καὶ ὅσον ἠβούλετο, καὶ συγχωρεῖν αὐτὸς τοῖς τε τὰ πάθη προσφέρουσι τοῖς τε παθήμασιν αὐτοῖς κατὰ φύσιν ἐνεργουμένοις ἐπένευσε. τὰ δὲ θεῖα καὶ λαμπρὰ καὶ ὑπέρτατα καὶ νικῶντα προδήλως ἡμῶν τὴν εὐτέλειαν, ἅπερ ἦν θαυμαστά τε καὶ τεράστια καὶ τῶν παραδόξων ἔργων ἡ πρόοδος, ὁποῖαπερ ἦν ἡ ἄσπορος σύλληψις, ἡ Ἰωάννου ἐγγάστριος σκίρτησις, ὁ τόκος ὁ ἄφθορος, ἡ παρθενία ἡ ἄχραντος, ἡ πρὸ τοῦ τόκου καὶ ἐν τῷ τόκῳ καὶ μετὰ τὸν τόκον ἀλώβητος, ἡ τῶν ποιμένων οὐράνιος μήνυσις, ἡ τῶν μάγων ἀστροκίνητος ἕλκυσις, δωροφορία τε σὺν αὐτῇ καὶ προσκύνησις, ἡ τῶν γραμμάτων ἀμαθήτευτος εἴδησις, – *πῶς γὰρ οὗτος, φησίν, οἶδε γράμματα μὴ μεμαθηκώς*; μερικῶς ἀπελέγχουσα τῶν τῆς ἀγνοίας ἐραστῶν τὸν κακότροπον ἔρωτα – ἡ ἐξ ὑδάτων οἰνώδης ἐμφόρησις, τῶν ἀσθενῶν ἡ ἐπίρρωσις, τῶν τυφλῶν ἡ ἀνάβλεψις, τῶν κυλλῶν ἡ ἀνόρθωσις, τῶν παραλύτων ἡ σύσφιγξις, τῶν χωλῶν ἡ εὐθύδρομος κίνησις, τῶν λεπρῶν ἡ ὑπέρλαμπρος κάθαρσις, τῶν πεινώντων ἡ σχέδιος πλήρωσις, τῶν διωκόντων ἡ πήρωσις, τῶν ἀνέμων

12 cf. Lc. 1,41 14 Mt. 2,1 – 12 16 Joh. 7,15 17 cf. Joh. 2,9

11 – 454,6 rhythmi

MTO LFV A K

1 νεκρῶν (αὐτοῦ F) ἀληθοὺς ἀναστάσεως LFV A 2 τὴν] τῇ K 3 κἀν] καὶ ἐν LFV A τούτοις] τούτούτοις M ταμίας] φύλαξ L *marg.* 4 ἦν] ἣν L. ταμίας] ταμείας A 5 πρύτανις] πρυτάνης L καὶ εἰ] κἂν εἰς O 6 ἡ *om.* MTO K 8 ἔστιν ὅτε] ἐστὶ O ἠβούλετο] ἐβούλετο MTO V καὶ[3] *om.* F 9 συγχωρεῖν] συγχωρῶν M τε[1] *om.* MTO τὰ *om.* K πάθη] πάθει K 9 – 10 ἐνεργουμένοις κατὰ φύσιν MTO K 10 ἐπένευσε] ἔπνευσεν L ἐπένευε FV K ἐπένευσεν A νικῶντα] νικῶν τὰ L 11 θαυμαστά] θαύματα F 12 ἡ[2]] ἢ M *om.* O 13 παρθενία ἡ] παρθενικὴ V πρὸ τοῦ τόκου] πρὸ τοῦτοικω L πρωτοτόκου V τῷ *om.* A τὸν *om.* FV K 14 μήνυσις] μύησις MTO K 15 αὐτῇ] αὐτοῖς K[1] τῶν *om.* TO FV K A 16 μεμαθηκώς] μεμαθώς M μερικῶς *om.* F ἀπελέγχουσα] ἐπελέγχουσα T 18 ἐπίρρωσις, τῶν παραλύτων ἡ σύσφιγξις, τῶν M 19 σύσφιγξις] σύσφιξις L 20 πεινώντων] πινόντων L πεινόντων K A τῶν[2] … πήρωσις *om.* L

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

nem ex mortuis; ibidem quippe et passibile nostr⟨u⟩m et mortale atque corruptibile dissoluit et horum nobis libertatem donauit. quaeque igitur humilia atque humana sunt ita sponte simul et naturaliter manens etiam in his deus demonstrabat; erat namque ipse sibi TAMIAC reconditor passionum humanarum et actionum, et non solum reconditor, sed et arbiter, quamquam naturam passibilem [erat] naturaliter incarnatus erat, et ideo erant humana eius ultra hominem, haud quidem quod natura humana non fuerat, sed quia sponte factus est homo. et homo sponte factus haec recipiebat et non tyranñicae uel necessitate, ut nos plerumque, et inuoluntariae, sed quando et quantum consulebat, et permittere ipse tam eos qui afflictiones ingerebant quamque ipsas passiones quae secundum naturas agebantur annuebat. uerum diuina praeclaraque et sublimia et nimirum nostram uilitatem superantia, quae erant miracula et prodigia et ammirandorum operum prolatio, quae erant inseminata conceptio, Iohannis intra uterum exultatio, partus ipse incorruptibilis, illibata uirginitas, quae ante partum et in partum et post partum est intemerabilis, pastorum caelestis instructio, magorum stelli⟨mota⟩ ЄΛΚΥCIC ⟨tractio⟩, munificentia cum hac simul et adoratio, litterarum indocilis scientia – *quomodo namque hic, inquit, litteras scit, dum non didicerit*? partim redarguens amicorum ignorantiae maliuolum desiderium – ex aquis uinalis refectio, infirmorum corroboratio, caecorum aspectus, emendatorum erectio, paraliticorum constrictio, claudorum recte currendi motio, leprosorum supermicans mundatio, esurientium repentina repletio, persequentium orbitas,

VPG BR MNL

1 passibile] passibilem MN nostr⟨u⟩m] nostram VP BR MNL nr̃m G mortale] mortalem MNL corruptibile] corruptibilem M 2 dissoluit] dissolui VPG BR humana] humanae V humane B 3 etiam] ettam NL ipse] ipsi V 3 – 4 sibi ipse BR 4 reconditor¹] recunditor V seconditor L actionum] accionum V 5 arbiter] arbitrer N quamquam] quaeque VPG quanquam M naturam passibilem] natura passibilis BR M² [erat¹] *om.* L naturaliter et incarnatus V erat² *om.* G 6 ultra L *lac.* haud] aut P BR MNL quod] cum R qui L 7 quia] quem L factus est] facere facere L homo² factus p̃onte V¹ homo fatus p̃onte V² haec] hae V¹ tyrannicae] tyrannice R MN tyranice L 8 ὅτε = plerumque (πολλάκις) inuoluntariae] inuoluntarie ML consulebat] consolebat BR et³ M² *add.* 9 permittere] permitteri VPG N permitti ML ipse] ipsi V afflictiones] afflictionis V adflictionis B 9 – 10 κατὰ φύσιν = secundum naturas 10 agebantur] agebant P¹G agebat P² praeclaraque] praeclareque V 11 nostram] uestram N uilitatem] utilitatem M¹ prodigia] prodia B ammirandorum] admirandorum BR L tam mirandorum M 12 prolatio] prolato N inseminata] insemita N uterum] uerum P partus] pater L 13 illibata] inlibata B N uirginitas] uirgintas N partum²] partu B²R 14 caelestis] cellestis V celestis R L instructio] instructo N magorum] magnorum VP NL ἀστροκίνητος = stelli⟨mota⟩] stelleuoce V steilliuoca P stelliuoca BG stelliuocam MNL ЄΛΚΥCIC] ΑΚΥCIC VG eaKYCIC P BR ML eaKaCIC N ἕλκυσις = ⟨tractio⟩] conuacatio VP conuocatio BRG MNL 15 munificentia] munificentiam MNL σὺν αὐτῇ = cum hac simul [simul]? cum hac] cum ad hac M cum adhuc N cum ad hanc L simul] simil V semel R indocilis] indocibilis BR MNL scientia] scientiam P namque G² *add.* nanque L 16 hic] hinc VP N inquit hic G inquit] inquid VP B N litteras] literas V littera N dum] cum L partim] partum V partem BR redarguens] redargues L 17 aquis] quis V refectio] refertio B corroboratio] coroboratio V caecorum] cecorum P BRG NL 18 κυλλῶν = emendatorum (mancorum) erectio] erecti V paraliticorum] paralytichorum V paraclitorum P¹ paracliticorum P² paralyticorum BG MN constrictio] constructio VPG claudorum] cladorum G¹ recte] erecte VPG² erectio G¹ currendi] curendi V²P 19 leprosorum] lepromosorum V¹ leprosum B supermicans] supernans P² *ras.* repletio] replecio VP

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ἡ κοίμησις, τῆς θαλάττης ἡ γαληναῖα κατάστασις, ἡ ἐπὶ τῶν ὑδάτων ἐνσώματος βάδισις, ἡ τῶν ἀκαθάρτων πνευμάτων ἐκδίωξις, ἡ τῶν στοιχείων αἰφνίδιος κύκησις, ἡ τοῦ ἡλίου παγκόσμιος σκότωσις, ἡ τῶν μνημείων αὐτόματος ἄνοιξις, ἡ ἐκ νεκρῶν τριήμερος ἔγερσις, ἡ τῆς φθορᾶς οὐ τελευτῶσα κατάλυσις, ἡ τοῦ θανάτου μὴ παυομένη καθαίρεσις, ἡ φυλαττομένη τῆς λίθου καὶ τάφου σφραγῖδος ἀκώλυθος ἔξοδος, ἡ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ἀκράτητος εἴσοδος, ἡ εἰς οὐρανοὺς ἀπὸ γῆς πολυθαύμαστος καὶ ἐνσώματος ἄνοδος, καὶ πάντα τὰ τούτοις παρόμοια τὰ καὶ λόγου φύσιν καὶ φωνῆς ὑπερβαίνοντα δύναμιν καὶ πᾶσαν ἀνθρωπείαν *ὑπερνικῶντα διάνοιαν*, ἅπερ ἅπαντα ὑπὲρ λόγον καὶ φύσιν ἀνθρωπίνην τελούμενα τῆς τοῦ θεοῦ λόγου θείας οὐσίας καὶ φύσεως ὁμολογουμένως ὑπῆρχε τεκμήρια, εἰ καὶ διὰ σαρκὸς ἐνηργεῖτο καὶ σώματος καὶ οὐ δίχα σαρκὸς λογικῶς ἐμψυχωμένης ἐπράττετο. καὶ οὐ διὰ ταῦτα τὸν θεὸν λόγον τοπάσομεν ἄσαρκον ἢ σώματος αὐτὸν ἐκτὸς δογματίσομεν, ὅτιπερ ἕδρα τὰ σωμάτων ὑπέρτερα, καὶ γὰρ ἀληθῶς ὁ λόγος σεσάρκωτο καὶ ἀψευδῶς σαρκωθεὶς σεσωμάτωτο, καὶ εἷς υἱὸς ἐγινώσκετο ὁ πᾶσαν ἐξ ἑαυτοῦ προφέρων ἐνέργειαν, θείαν τε καὶ ἀνθρώπειον, ταπεινὴν καὶ ὑπέρογκον, χθαμαλὴν καὶ οὐράνιον, σαρκικὴν καὶ ἀσώματον, ὁρατὴν καὶ ἀόρατον, περιγραπτὴν καὶ ἀπερίγραπτον, ἀναλογοῦσαν αὐτοῦ τῇ δυάδι τῶν φύσεων καὶ δι' ἑαυτῆς αὐτὴν ἀσιγήτως κηρύττουσαν καὶ διαπρυσίως ἀγγέλουσαν. εἷς γὰρ ὢν καὶ ὁ αὐτὸς καθ' ὑπόστασιν υἱὸς ἀδιαίρετος καὶ δύο φύσεις ὁ αὐτὸς γνωριζόμενος, κατ' ἄλλην μὲν τὰς θεοσημείας εἰργάζετο, κατ' ἄλλην δὲ τὰ ταπεινὰ παρεδέξατο, καὶ διὰ τοῦτό φασιν οἱ θεόφρονες οἱ ὑπὲρ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ τοῖς ἄθλοις στεψάμενοι καὶ τὸ φάσκειν θεόθεν δεξάμενοι τὰς θειοτάτας συνέσεις ἡμῖν ἐξυφαίνοντες, ὡς „ὅταν ἀκούσῃς τοῦ ἑνὸς υἱοῦ τὰς ἐναντίας φωνάς, καταλλήλως μέριζε ταῖς φύσεσι τὰ λεγόμενα, ἂν μέν τι μέγα καὶ θεῖον τῇ θείᾳ φύσει προσνέμων, ἂν δέ τι μικρὸν καὶ ἀνθρώπινον τῇ ἀνθρωπείᾳ λογιζόμενος. οὕτω γὰρ

8 cf. Eph. 3,20

17 – 19 Ps.-Iustinus, Expos. rectae fidei, c.11, PG 6,1225 B 15 – C 6; ed. de Otto III 1 (1880) 38 – 40 21 – 456,3 Ps.-Iustinus, Expos. rectae fidei, c.10, PG 6,1225 A 6 – 14; ed. de Otto III 1 (1880) 36

MTO LFV A K

1 κοίμησις] κοίμισις M κίμησις K γαληναῖα] γαληνιαῖα F ἐνσώματος] ἐν σώματι L 2 αἰφνίδιος] ἐφνήδιος A κύκησις] κύνησις L κοίμισις F κίνησις V 2 – 3 ἡ τοῦ ... σκότωσις *om.* MTO K (*lat.*) 3 σκότωσις] σκότισις F σκότησις A μνημείων] μνημάτων F αὐτόματος] αὐτόμματος L 4 οὐ *om.* L μὴ *om.* L 5 φυλαττομένη] φυλαττομένης T FV K τῆς τοῦ λίθου FV A καὶ τοῦ τάφου L 6 ἀκράτητος] ἄκρατος L πολυθαύμαστος] πολυθαύματος MTO A καὶ ἐνσώματος *om.* L ἐνσώματος καὶ ἐνθαύμαστος ἄνοδος V 7 τὰ¹ *om.* K καὶ²] τε A φύσιν] φησὶ K 8 ἅπαντα] πάντα A 9 τελούμενα] τελουμένα K ὁμολογουμένως] ὁμολογοῦμεν ὡς L 10 ἐνηργεῖτο] ἐνήργει τὸ K 11 ἐμψυχωμένης] ἐψυχωμένης M F τοπάσομεν] τοπάσωμεν K 12 δογματίσομεν] δογματίσωμεν K 13 σεσωμάτωτο] ἐσωμάτωτο L ἐγινώσκετο] ἐγιγνώσκετο FV K A ὁ² *om.* F 14 ἑαυτοῦ] αὐτοῦ O LV K τε *om.* O ταπεινήν τε καὶ LV A 14 – 15 ὑπέρογκον ὁμαλὸν ταπεινὴν χθαμαλὴν L 15 σαρκικὴν] σαρκίνην K 16 ἀπερίγραπτον] ἀπερίγραφον T LF A ἑαυτῆς] αὐτῆς M *om.* O αὐτὴν] ἑαυτὴν MO 17 κηρύττουσαν] κηρύττουσιν L ὢν] ὂν L 18 ἀδιαίρετος υἱὸς V ἀδιαίρετος] ἀδιαιρέτως A φύσεις] φύσεσιν F 18 – 19 κατ' ... εἰργάζετο *om.* L 18 μὲν] μετὰ V θεοσημείας] θεοσημίας M FV 19 παρεδέξατο] κατεδέξατο L οἱ² *om.* F 20 τοῦ θεοῦ *om.* L τοῖς ἄθλοις] τοὺς ἄθλους MTO K 21 συνέσεις] συναινέσεις TO ὅταν] Ιουστίνου M *marg.* O *marg.* A *marg.* ἀκούσῃς περὶ τοῦ MTO A 22 μέριζε ταῖς] μερίζεται L μέριζαι A μέριζε ταῖς φύσεσι *om.* F τι] τοι M 23 ἀνθρωπείᾳ] ἀνθρωπίνῃ MTO λογιζόμενος τοῦτο τῇ ἀνθρωπείᾳ A γὰρ *om.* M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

uentorum mitigatio, maris tranquilla sedatio, super aquas corporalis incessio, inmundorum spirituum expulsio, elementorum subita conturbatio, ⟨.....⟩, ultronea sepulchrorum apertio, ex mortuis triduana resurrectio, corruptionis non moritura destructio, mortis indeficiens deiectio, custoditi signaculi lapidis et sepulchri incoercibilis exitus, ianuarum clausarum indetractabilis ingressus, in caelos a terra nimium ammirabilis et corporalis ascensio, et omnia quae his sunt similia et sermonis naturam et uocis uirtutem transcendentia et omnem humanum *intellectum superantia*, quae omnia ultra sermonem et naturam humanam effecta diuinae dei uerbi essentiae atque naturae profecto exsistebant indicia, et si per carnem agebantur et corpus et non sine carne rationaliter animata gerebantur. non tamen propter haec deum uerbum aestimemus incarneum nec absque corpore astruamus, idcirco quod ea patrabat quae corpora supercellunt, etenim uerbum ueraciter caro factum est et incarnatum absque mendatio corporatum est, et unus filius noscebatur qui omnem ex se proferebat operationem, diuinam et humanam, exiguam et immanem, humilem adque caelestem, carneam et incorpoream, uisibilem et inuisibilem, circumscriptam et incircumscriptam, conuenientem naturarum eius dualitati et ex seipsa eam incessabiliter praedicantem et flagranter annuntiantem. unus itaque idemque dum sit secundum subsistentiam filius indiuisus et duae naturae idem ipse noscatur, secundum aliam quidem diuina signacula operabatur, secundum aliam uero humilia recipiebat, et propterea a deo instructi asseuerant qui pro Christo deo praemiis coronati sunt et loqui diuinitus acceperunt diuinas nobis intellegentias contexentes sicut: „cum audieris unius filii contrarias uoces, conuenienter naturis ipsis quae dicuntur partire, siquidem quid magnum et diuinum est diuinae naturae exhibens, si uero quid paruum est

VPG BR MNL

1 uentorum] uetorum V mitigatio] mitigratio N tranquilla] transquilla P sedatio] seditio G N sedacio M aquas] acuas B¹ aquam L inmundorum] immundorum ML 2 spirituum *om.* G subita] subito M ⟨...⟩ *om.* VPG BR MNL (*om.* MTO K) ultronea] ultranea VPG 3 sepulchrorum] sepulcrorum G apertio] aperitio L ex] de L non moritura] mortuorum BR 3 – 4 destructio] distructio V 4 custoditi] custodii V custodi N (φυλαττομένης) signaculi lapidis] signacula pedis G sepulchri] sepulcri G incoercibilis] inchoercibilis R incohercibilis G incerabilis MN inserabilis L exitus *om.* V 5 indetractabilis] indetrectabilis P M indecatabilis R caelos] caelum B a terra] autem R nimium] nimirum R nimis L ammirabilis] admirabilis M et *om.* M 6 quae in his N naturam] natura MNL 7 transcendentia] transcendia B humanum] humanam G 7 – 8 naturam et sermonem BR (sermonem = rationem Lu.) 8 effecta] effectam B MNL effectae G atque] atquae P exsistebant] existebant RG MNL 9 indicia] inditia P BG L rationaliter] racionaliter V 10 haec] hoc V aestimemus] estimemus P¹ N extimemus L absque] absquae V abque G 11 corpore astruamus] corporea struamus V MNL patrabat] patrebat B¹ corpora] corporea L 12 ueraciter] ueneraciter R mendatio] mendacio ML 13 se *om.* V proferebat] proferebant N 14 adque] atque B²RG MN carneam] carnem VP NL carnalem BR 15 circumscriptam] circumscriptum VPG et incircumscriptam *om.* N dualitati] dualitate B dualitatem G et² *om.* P seipsa] seipsam VPG ipsa BR 16 eam *om.* N incessabiliter] incessibiliter N praedicantem et flagranter *om.* B flagranter] fraglanter VPG (B) flagrantem N annuntiantem] adnuntiantem B L² anuntiantem L¹ 16 – 17 idemque praedicantem et fraglanter dum B 18 θεσσημείας = diuina signacula humilia *om.* VG 19 recipiebat] recipauc.bant V¹ *ras.* recipae.bant V² instructi] instructa V adstructi NL asseuerant] adseuerant V BG L aniseuerant P ad se uenerant N pro] per VG B N praemiis] primus V¹ primiis R premis N 20 acceperunt] acciperunt B intellegentias] intelligentias RG ML 22 exhibens] extans BR si uero] siue VPG paruum] parum P

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

καὶ τὸ τῶν φωνῶν ἀσύμφωνον διαφεύξῃ ἑκάστης ἃ πέφυκεν ἴδια δεχομένης φύσεως καὶ τὸν υἱὸν τὸν ἕνα καὶ πρὸ πάντων ⟨τῶν⟩ αἰώνων καὶ πρόσφατον κατὰ τὰς ἁγίας γραφὰς ὁμολογήσεις". ἀλλὰ καὶ οὕτως ἐπὶ τοῦ ἑνὸς υἱοῦ φασι· „πᾶσαν μὲν ἐνέργειαν οὐκ ἄν τις χωρίσειε τῆς μιᾶς υἱότητος, τῆς δὲ φύσεως ἧς ἐστιν οἰκεῖον τὸ γινόμενον τῷ λόγῳ γνωρίσειεν". οὐκοῦν κάλλιστα λίαν αὐτοῖς δεδογμάτισται τὸ ἕνα μὲν ὁμολογεῖν τὸν Ἐμμανουήλ, οὕτως γὰρ ὁ θεὸς λόγος σαρκωθεὶς ὀνομάζεται, καὶ τὸν αὐτὸν ἅπαντα δρᾶν καὶ οὐκ ἄλλον καὶ ἄλλον τά τε ὑψηλὰ καὶ ἐλάχιστα παντοίας ἐκτὸς διαστάσεως, δι' ὧν καὶ τῶν αὐτοῦ φύσεων ἀσύγχυτος ἡ διπλόη γνωρίζεται καὶ εἰς ὑποστάσεις δύο καὶ πρόσωπα διαμπὰξ ὁ αὐτὸς οὐ μερίζεται, ἀλλ' ἔστιν εἷς καὶ ὁ αὐτὸς υἱὸς καὶ Χριστὸς ἀδιάτμητος ἐν δυσὶν ἀδιαιρέτως γνωριζόμενος φύσεσι· καὶ αὐτοῦ τὰ πάντα τοῦ ἑνὸς υἱοῦ διαβεβαιούμεθα καὶ πάσας αὐτοῦ καὶ τὰς φωνὰς καὶ τὰς ἐνεργείας πιστεύομεν, κἂν αἱ μὲν αὐτῶν εἰσιν θεοπρεπεῖς, αἱ δὲ οὕτω πάλιν ἀνθρωποπρεπεῖς, αἱ δὲ μέσην τινὰ τάξιν ἐπέχουσιν ὡς ἔχουσαι τὸ θεοπρεπὲς ἐν ταυτῷ καὶ ἀνθρώπινον, ταύτης δέ φαμεν τῆς δυνάμεως καὶ „τὴν καινὴν καὶ θεανδρικὴν" λεγομένην „ἐνέργειαν", οὐ μίαν ὑπάρχουσαν ἀλλ' ἑτερογενῆ καὶ διάφορον, ἣν ὁ ἐξ Ἀρείου πάγου Παύλῳ τῷ θείῳ θείως ζωγρηθεὶς θεηγόρος Διονύσιος ἔφησεν, ὡς τὸ θεοπρεπὲς ἐν ταυτῷ καὶ ἀνθρώπινον ἔχουσαν καὶ διὰ τῆς χαριεστάτης τε καὶ συνθέτου προσρήσεως τὴν ἑκάστης οὐσίας καὶ φύσεως ἑκάστην ἐντελῶς δηλοῦσαν ἐνέργειαν. προαιώνιον τοίνυν τὸν θεὸν λόγον δοξάζοντες καὶ τῷ πατρὶ συναΐδιον χρονικὴν ὑπομεῖναι πρεσβεύομεν γέννησιν, ἣν ἐκ παρθένου τῆς κυρίως

3 – 5 Ps.-Iustinus, Expos. rectae fidei, c.12, PG 6,1232 A 11 – 13; ed. de Otto III 1 (1880) 48 – 50 14 Ps.-Dionysius Areop., epist. IV, PG 3,1072 C 1

MTO LFV A K

1 διαφεύξῃ] διαφεύξει K A 2 ⟨τῶν⟩ Flor. 13 (ACO ser. II vol. 1, p. 426) ἁγίας = sacras] θείας LFV A Flor. 13 3 μὲν *om.* M 4 χωρίσειε] χωρήσειε M χωρήσειεν V A μιᾶς] μίας L γινόμενον] γιγνόμενον K 5 γνωρίσειεν] χωρίσειεν F κάλλιστα] κάλιστα K μάλιστα A 7 ὑψηλά, φημί, καὶ LFV A 8 αὐτοῦ] αὐτῶν V 9 διαμπὰξ] διάπαξ L ὁ[1] *om.* LFV K μερίζεται] γνωρίζεται O 10 τοῦ] δι' K 11 καὶ[2] *om.* K κἂν] καὶ O 12 εἰσὶν αὐτῶν M αἱ[1] … ἀνθρωποπρεπεῖς K *marg.* 13 ἐπέχουσιν] ἐπέχουσαι A 14 διονυσίου T *marg.*. A. *marg.* καινὴν] κοινὴν MT K A 15 θείως] ὡς L θείῳ V 16 ἐν ταυτῷ *om.* LFV 17 τε *om.* O τὴν] τῆς A ἑκάστης] ἑκατέρας F 17 – 18 ἑκάστην ἐντελῶς] ἑκατέρας F 18 – 19 τῷ θεῷ καὶ πατρὶ F 19 χρονικὴν] χρινικὴν L ἣν] ᾗ *coni.* Frohne

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

et humanum humanae reputans. sic enim et dissonantiam uocum effugies unaquaque natura proprietates quae ei sunt insitae receptante, et ipsum filium unum tam ante omnia saecula quam modernum secundum sacras scripturas confiteberis". sed et hoc in uno filio asserunt: „omnem quidem operationem nullus ab un⟨a⟩ fili⟨atione⟩ sequestrauit, cuius uero naturae sit quod geritur proprium per rationem insinuet". ergo nimis pulcherrimae ab eis est explanatum unum quidem confiteri Emmanuhel, ita quippe deus uerbum incarnatus nuncupatur, et eundem omnia patrare et non alium et alium tam sublimia quamque exigua citraque ullam distantiam, per quae et eius naturarum inconfusa dualitas recognoscitur et in subsistentias duas atque personas ipse prorsus non dispertitus, sed est unus idemque filius et Christus inseparabilis in duabus indiuisae agnoscendus naturis. et ipsius unius filii cuncta esse certificamur et omnes eius et uoces et operationes credimus, licet quaedam earum sint deo decibiles, quaedam uero ita rursus humanae, quaedam uero medium quendam ordinem optinent tamquam habentes in hoc ipso deo dignum quid et humanum; huius uero asserimus esse uirtutis etiam illam quae dicitur „noua et deiuirilis operatio", non unam exsistentem sed diuersi generis ac differentem, quam ex Ariopago a Paulo egregio diuinitus captus deo uocatus asseruit Dionisius, utpote deo decibile in hoc ipso ⟨et⟩ humanum habentem perque alacrem atque conpositam ΠΡΟCΡΗCΘΩC dictionem uniuscuiusque substantiae atque naturae unamquamque perfecte significantem operationem. ante saecula igitur esse deum uerbum glorificante⟨s⟩ patrique coaeternum temporalem sustenuisse annunciamus natiuitatem, qua ex

---

VPG BR MNL

---

1 humanae] humane P NL dissonantiam] dissonantia BR NL dissonantium G effugies] effigies R unaquaque] unaquaeque VPG BR MNL 2 natura] naturae V NL proprietates] proprietas P¹ ei] eis B ML insitae receptante] insite ex receptante P¹ unum] titium L¹ 3 confiteberis] confiteueris P confiteris B conficieris R G *lac.* confiteberis & sed V et] in M² et in hoc NL uno] huno P¹ 4 asserunt] adserunt B quidem omnem L τῆς μιᾶς υἱότητος = un⟨a⟩ fili⟨atione⟩] uno filio VPG BR MNL, *cf.* ACO ser. II tom. 1 p. 305,14 sequestrauit] sequestratus N 5 rationem et insinuet V ergo] egro VP ego N 5–6 pulcherrimae] pulcherrime B MNL 6 διδογμάτισται = est explanatum (σαφηνίζεται) emmanuhel] emmanuel RG M hemmanuhel L 7 incarnatus] incarnatum MNL nuncupatur] noncupatur P N alium²] lium V 8 quamque] quaeque VPG N citraque] cetra BR ullam] illam G¹ distantiam] deus tantam G quae] quem N 9 dualitas] dualiti VP dualitas recognoscitur] dualitate cognoscitur G in subsistentias] insis substantias V non] in L 10 indiuisae] indiuise BRG M²N agnoscendus] agnoscendos VP 11 ipsius] ipfius G unius] unus V certificamur] certeficamur VP testificamur R eius *om.* L et³ *om.* N 12 quaedam earum] quidam acarum P deo] d.. P² *ras.* decibiles] decibilis VP rursus] prorsus L humanae] humane P NL 13 quendam] quedam G optinent] obtinent B 14 quid et] qui et B N et L humanum] homanum V humanam R asserimus] adserimus B illam] illa R M dicitur] dici..tur M *ras.* 15 deiuirilis] desuirilis L unam] una NL exsistentem] exsistentiam V existentem RG MNL diuersi] diuersis V NL differentem] deferentem V diferentem P differentiae BR aedifferentem G 16 ariopago] ariapago R arriopago G a *om.* V θείῳ = egregio (= θεοπεσίῳ) asseruit] adseruit B aseruit G dionisius] diunisius B dyonisius R MNL utpote] utpute BR 17 decibile] decibilae V dicibile P docibile G ipso] ipse V ipsum N καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG BR MNL alacrem] alacri B² conpositam] compositum R compositam MNL 18 ΠΡΟCΡΗCΘΩC] ΠΡΟCΡΙCΘΟC VP BR MNL ΠΡΟCΙCΘΟC G substantiae] subsantiae V 19 significantem] significante M 19–20 operationem ... glorificante⟨s⟩ *om.* V δοξάζοντες = glorificante⟨s⟩] glorificantem VP BRG MNL 20 coaeternum] coaeterno N sustenuisse] sustinuisse RG MNL annunciamus] annuntiamus PG N adnuntiamus B L qua] quae B

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

καὶ ἀληθῶς θεοτόκου Μαρίας σαρκωθεὶς ἀπετίκτετο, καὶ διὰ τοῦτο δύο τὰς γεννήσεις γεγεννῆσθαι πρὸς τῶν εὐσεβούντων εἰκότως πιστεύεται· καὶ τέλειος ὢν ὁ αὐτὸς ἐν θεότητι τέλειος ἦν ὁ αὐτὸς ἐν ἀνθρωπότητι, οὔτε τῇ διαφορᾷ τῶν οὐσιῶν διαιρούμενος, οὔτε τῇ τῆς ὑποστάσεως καὶ τοῦ προσώπου ταυτότητι τὰς φύσεις ἄγων πρὸς οὐσιώδη ταυτότητα, ἀλλ' ἐξ ὧν καθ' ὑπόστασιν πέφηνε φύσεων, ἐν αὐταῖς ἀδιαίρετος ἔμεινε, πάντα σοφῶς καὶ ἀληθῶς ὑπελθὼν τὰ ἡμέτερα ἔργα καὶ πάθη, φυσικὰ καὶ ἀδιάβλητα πράγματα τὰ μώμου μακρὰν καὶ μολύσματος καὶ ἐν οἷς ἁμαρτίας ἴχνος τινὸς μὴ εὑρίσκεται. *ἁμαρτίαν γὰρ οὐκ ἐποίησεν οὐδέ τις δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ τὸ σύνολον εὑρηται.* καὶ συναναστραφεὶς ἀνθρωπίνως ἡμῖν, ἅτε τέλειος γνωριζόμενος ἄνθρωπος, κἂν θεὸς ὁ αὐτὸς ἀπαραλείπτως ἐτύγχανε καὶ θαυματουργήσας ὡς ἔπρεπε – τέλειος γὰρ θεὸς ἐγινώσκετο κἂν ἀνθρωπείᾳ νοερῶς ἐμψυχωμένῃ σαρκὶ συνεκέκρατο. ἐπὶ τὸ πάθος τὸ ἑκούσιον ἄνεισι καὶ ἑκουσίως Ἰουδαίοις προδίδοται, μᾶλλον δὲ ἑαυτὸν αὐτοῖς δι' ἀνθρώπων σωτηρίαν ἑκουσίως προδίδωσι καὶ δεσμεύεται καὶ κολαφίζεται καὶ ἐμπτύεται καὶ μαστίζεται καὶ χλευάζεται καὶ ἐμπαίζεται καὶ *χλαμύδα πορφυρᾶν* ὡς βασιλεύων τῶν ὅλων ἐνδύεται καὶ κάλαμον ὡς σκῆπτρον βασιλικὸν βασιλικῶς ἐγχειρίζεται καὶ Πιλάτου κατακρίνεται κρίνοντος καὶ τέλος ἰκρίῳ προσπήγνυται καὶ χεῖρας καὶ πόδας αἱμάσσεται τῷ σωτηρίῳ σταυρῷ προσηλούμενος· καὶ λῃσταῖς συνεπαίρεται καὶ ὄξος ποτίζεται καὶ χολῆς ἀπογεύεται καὶ μέγα βοήσας τῷ πατρὶ τὴν ψυχὴν παραδίδωσι καὶ τὴν πλευρὰν τῇ λόγχῃ τιτρώσκεται καὶ *αἷμα καὶ ὕδωρ* σωτήριον μετὰ θάνατον προχέει καὶ νέκρωσιν· καὶ νεκρὸς

7 – 8 1. Petr. 2,22 14 cf. Mt. 27,28 19 Joh. 19,34

2 – 3 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,24 – 25

MTO LFV A K

2 γεγεννῆσθαι] γεγένησθαι L γεγενῆσθαι FV A γεγεννεῖσθαι K 3 οὐσιῶν] οὐσίων L τῇ² *om.* L A 4 καὶ *om.* F 5 φύσεων] φύσεως LV ἀδιαίρετος] ἀδιαιρέτως MTO 5 – 6 πάντα δὲ σοφῶς L πάντα τὲ σοφῶς V A 6 πάθη *om.* L πάθη τὰ φυσικὰ V 8 εὕρηται] ἥυρεται T L 9 κἂν] καὶ M 10 γὰρ ὁ θεὸς V ἐγινώσκετο] ἐγιγνώσκετο K κἂν] καὶ MT K 11 ἐμψυχωμένῃ] ἐψυχωμένῃ MT FV συνεκέκρατο] συνεκέκριτο L συνεκέκριτω A ἄνεισι] ἀνῄσιν L ἀνίησιν A 12 προδίδοται] παραδίδωσιν L παραδίδοται V 12 – 13 μᾶλλον ... προδίδωσι *om.* L 12 αὐτοῖς] ἑαυτοῖς V δι'] διὰ F 13 ἐμπτύεται καὶ μαστίζεται καὶ *om.* A 14 καὶ ἐμπαίζεται *om.* MTO K (*lat.*) πορφυρᾶν] πορφύραν O L A βασιλεύων] βασιλέων L 15 βασιλικὸν *om.* L A 15 – 16 κρίνοντος] κρίναντος LFV 17 λῃσταῖς] λῃσταῖς V ὄξος] ὄξου K 18 βοήσας] βοήσω K 19 ὕδωρ καὶ αἷμα MTO

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

uirgine uere ac propriae dei genetrice Maria incarnatus nascebatur, et idcirco duabus natiuitatibus nasci a piis merito creditur; et perfectus idem exsistens in deitate perfectus erat idemque in humanitate, nequaquam per differentiam substantiarum diuisus, neque ⟨per⟩ identitatem subsistentiae atque personae naturas ipsas deducens ad identitatem substantiae, sed ex quibus secundum subsistentiam naturis est, declaratus est, in ipsis inseparabilis mansit, omnia sapienter et uere nostra gerens opera et passiones, res naturales atque inreprehensibiles, quae procul a macula atque pollutione sunt et in quibus cuiuspiam peccati uestigium non reperitur. *peccatum namque non fecit nec quilibet dolus in ore eius prorsus inuentus est.* et ⟨conuersatus⟩ una nobiscum humane, utpote qui sciebatur homo perfectus, etiam deus idemque indeminute exstabat miraculaque ut decuerat faciens – perfectus quippe deus noscebatur quamuis esset humanae carni intellectualiter animatae commixtus, ad spontaneam passionem ascendit et ultro Iudaeis est proditus, immo ipse seipsum illis ob salutem hominum sponte prodidit et ligatur et colafis ceditur et inspuitur et flagellatur et inluditur et ⟨.....⟩ *clamide purporea* tamquam rex omnium induitur et arundinem tamquam sceptrum regium regaliter ei contraditur et Pilato iudicante damnatur ⟨et⟩ ad extremum patibulo configitur et manibus atque pedibus cruentatur salutifere cruci conclabatus; et cum latronibus leuatur et acetum potatur et fel degustat et magne uociferans animam tradidit patri et latus lancea perforatur *sanguinem quoque et aquam* salutarem post mortem profudit ⟨et mortificationem⟩; et emortuus de cruce

VPG BR MNL

1 uirgine] uirginae V N uere] uire V uerae G ac] hac P^1 propriae] proprie R ML genetrice] genitrice RG ML maria] mariae VPG (!) duabus] diabus V donabus R 2 creditur] creditor N perfectus^1] perpectus P (f-p) exsistens] existens PG R MNL 3 in *om.* V humanitate] humanitatem P differentiam] diferentiam V 4 τῇ ... ταυτότητι = ⟨per⟩ identitatem] ⟨per⟩ *om.* VPG BR MNL identitatem] identitate V subsistentiae] substantiae RG^1 NL^1 ipsas] ipsa V ad *om.* G identitatem] identitataem V idemptitatem R identitam P^1 5 naturis] naturus V est^1 M *del.* est^2 *om.* BR 6 inseparabilis] inseparabulis V mansit inseparabilis G uere] uera P MN uerre B et in passiones M res] suas VG sues P (r-s) 7 inreprehensibiles] reprehensibiles V inrepraehensibilis P^1 R inrepraehensibiles P^2 B pollutione] pollutiones N cuiuspiam] cuiuspia N 8 peccati] in peccatis MNL reperitur] repperitur NL namque] nanque L nec quilibet] necque libet V 9 συναναστραφείς = ⟨conuersatus⟩] connutritus VPG BR ML contritus N (συνανατραφείς) humane] humanae V utpote] utpute BR qui] quam V que P ut qui N homo *om.* M 10 idemque] idem P^1 indeminute] indiminute VG N exstabat] extabat P BRG NL decuerat] decreuerat N 10–11 faciens qui perfectus M 11 humanae] humane P BRG NL animatae] animatem P animate R NL 12 commixtus] commyxtus P conmixtus B N ascendit] ostendit MNL (c-t) iudaeis] induus V induis P iudeis RG NL ipse G *add.* 13 prodidit] proditur L ligatur] litigatur B colafis] collafis V colaphis R MNL ceditur] caeditur B^2 inspuitur] inspuetur B 14 flagellatur] flagellator V inluditur] illuditur PG ML inludetur B et^3] ex VPG clamide] clamidae V purporea] purpurea RG MNL rex om. N omnium rex VPG 15 arundinem] harundinem BR harundine M sceptrum] scaeptrum V pilato] pylato VP iudicante] iucante B^1 16 damnatur] damnator V dampnatur RG NL καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG BR MNL 17 salutifere] salutefere V salutiferae B^2G M conclabatus] conclauatus BR conclauatur G ML leuatur] leuator V acetum] acceptum V accaetum B acaetum G aceto ML potatur] potatus N fel degustat] flede gustat V 18 tradidit] tradedit B^1 perforatur] perforatus V 19 salutarem] salutiferem G profudit] profundat P^1 profundit P^2 BG NL καὶ νέκρωσιν = ⟨et mortificationem⟩ *om.* VPG BR MNL emortuus] emortuis L

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

τοῦ σταυροῦ καταφέρεται καὶ κηδεύεται καὶ σμυρνίζεται καὶ ταφὴν τριήμερον θάπτεται καὶ τριταῖος ἀναστὰς τοῦ τάφου προέρχεται καὶ πάντας ἑαυτῷ τοὺς νεκροὺς συνανίστησιν ἐκ τάφου καὶ φθορᾶς πρὸς τὴν οὐ τελευτῶσαν αὐτοὺς ζωὴν ἐπαγόμενος διὰ τῆς αὐτοῦ ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως· καὶ τοῖς μαθηταῖς ἐκ νεκρῶν ἀναστὰς ἐμφανίζεται καὶ πιστοποιεῖται βρώσει καὶ πόσει καὶ ἁφῇ χειρῶν ἀποστολικῶν τῆς οἰκείας σαρκὸς τὴν ἀνάστασιν καὶ πνεῦμα τούτοις παρέχει πανάγιον, ὡς συγγενὲς αὐτῷ καὶ ὁμόφυλον, καὶ εἰς οὐρανοὺς ἀναφέρεται, μᾶλλον δὲ ὡς καὶ τῶν οὐρανῶν δεσπόζων ἀνέρχεται καὶ δεξιὸς τοῦ τεκόντος καθέζεται θῶκον ἔχων τὸν πατρικὸν καὶ βασιλικὸν καὶ ὑπέρτατον· ὅθεν καὶ πάλιν ἐλεύσεται κρίσιν ζώντων καὶ νεκρῶν ποιησόμενος καὶ ἀποδώσων ἑκάστῳ κατὰ τὰς πράξεις, ἅσπερ ἕκαστος πέπραχεν, εἴτε ἀγαθάς τις πράξεις καὶ καλάς, εἴτε φαύλας καὶ ψεκτὰς κατειργάσατο. ὃν σὺν πατρί τε καὶ πνεύματι ⟨ἁγίῳ⟩ βασιλεύειν τῶν ὅλων πιστεύομεν βασιλείαν ἀληθῶς ἀτελεύτητον καὶ τέλος οὐ δεχομένην καὶ πλήρωμα, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας ταυτὸν δὲ φάναι παραδόξου τοῦ θεοῦ λόγου σαρκώσεως καὶ πρὸς τοὺς ταπεινοὺς ἡμᾶς ὁμοιώσεως, ὡς λέγω καὶ φρονῶ διὰ βραχέων ἐγνώρισα.

Περὶ δὲ τῆς τοῦ ὁρωμένου κόσμου γεγονυίας ἀρχῆθεν συστάσεως καὶ συντελείας, ἣν οὐκ εἰς μακρὰν ὑποδέξοιτο, ὁμολογῶ, θεοτίμητοι, ὡς πάντα οὐ μόνον τὰ ὁρατὰ ἀλλὰ δὴ καὶ ἀόρατα ὁ εἷς θεὸς ἐτεκτήνατο, ὁ πατήρ, ὁ υἱός, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἡ ἀΐδιος φύσις καὶ ἄναρχος, κἀκ μὴ ὄντων εἰς τὸ εἶναι παρήγαγε καὶ οὐκ ὄντα πρὶν ἐσχεδίασε καὶ τὰς τούτων μυρίας διαφορὰς σοφῶς προεβάλλετο· πάντα γὰρ διὰ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ ὁ πατὴρ ἐν ἁγίῳ πεποίηκε πνεύματι, ἃ καὶ προνοίᾳ σοφῇ συγκρατεῖ τῶν οἰκείων ἔργων ὡς θεὸς προϊστάμενος, ἀρχήν τε τοῖς πᾶσι χρονικὴν ὁρισάμενος, τὰ μὲν αἰσθητὰ τέλει χρονικῷ καθυπέβαλε, τὰ δὲ νοητὰ καὶ ἀόρατα τούτων ἀξίας ἠξίωσε μείζονος. καὶ θνήσκει μὲν οὐδαμῶς οὐδὲ φθείρεται κατὰ τὸ τῶν αἰσθητῶν ῥευστὸν καὶ εὐπάροιστον,

---

MTO LFV A K

---

1 τοῦ σταυροῦ] τῷ σταυρῷ L καταφέρεται] καταφαίρεται L σμυρνίζεται] ἐσμιρνήζεται A
2 τριταῖος] τριήμερος MTO τριταῖς L ἀναστὰς ἐκ τοῦ A τοὺς νεκροὺς] τοῖς νεκροῖς A
3 οὐ τελευτῶσαν] ἀτελευτῶσαν T ζωὴν αὐτοὺς M αὐτοῦ ζωὴν TO 4 μαθηταῖς αὐτοῦ ἐκ F
5 ἁφῇ] ἁφεῖ L 6 παρέχει] παρέχειν L αὐτῷ] αὐτοῦ FV αὐτὸ A 7 δεξιὸς] δεξιῶς TO K
9 ἐλεύσεται] ἔρχεται O ἀποδώσων] ἀποδοσῶν L 10 ἅσπερ … πράξεις *om.* K
11 κατειργάσατο] κατηργάσαντο L τε *om.* K καὶ τῷ πνεύματι K ⟨ἁγίῳ⟩ = sancto] καὶ MTO V K (*om.* LF A) ὅλων] αἰώνων M 12 πιστεύομεν καὶ βασιλείαν K οὐ δεχομένην] οὐκ ἐπιδεχομένην MTO οὐ δεχομένοις L 13 περὶ μὲν τῆς F παραδόξου *om.* MTO F 14 καὶ πρὸς … ὁμοιώσεως *om.* LFV K (*lat.*) 15 περὶ τῆς τοῦ ὁρωμένου κόσμου. περὶ … L Δ F γεγονυίας] γεγονοίας A ἣν] ἧς K A 16 ὑποδέξοιτο] ὑποδέξεται F τὰ *om.* A 17 καὶ τὰ ἀόρατα M υἱὸς καὶ τὸ MTO F A 18 κἀκ] καὶ ἐκ F ἐκ A 19 μυρίας διαφορὰς] μυριάδας M προεβάλλετο] προεβάλετο M F 20 υἱοῦ *om.* MT συγκρατεῖ] συκγροτεῖ L K A 21 τε] δὲ F ὁρισάμενος] ὁριζόμενος K μὲν δὴ αἰσθητὰ LV 22 τέλει] τέλη V χρονικῷ] χρονικῶς L 23 τὸ *om.* L αἰσθητῶν] αἰσθητὸν O ῥευστὸν] ῥευστῶν L K εὐπάροιστον] εὐπάρυστων L εὐπάρεστον FV εὐπάρυστον A

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

deponitur et accuratur et myrra conditur et sepultura triduana sepelitur et triduanus resurgens de sepulchro progreditur et una secum cunctos mortuos suscitat ex sepulchro atque corruptione ad inmortalem eos uitam perducens per suam resurrectionem ex mortuis; et discipulis resurgens a mortuis manifestatur et cibo ac potu rei fidem accommodat et tactu manuum apostolicarum carnis propriae resurrectionem et spiritum sanctum eis impertiit ⟨tam⟩quam cognatum sibi atque connaturalem, et eleuatur in caelos, immo uti et caelorum dominator ascendit et dexter assedet genitoris solium habens paternum et regalem atque sublimem; unde et iterum ueniet iudicium uiuorum et mortuorum facturus et singulis redditurus secundum opera, quae unusquisque operatus est, siue frugi qui et bona gessit, seu nequa atque uituperabilia operatus est. quem una cum patre et spiritu [sancto] omnium regnare credimus regnum uere inmortale et finem nequaquam aut terminum suscepturum, sed et de incarnationis dispensatione hoc idem est dicere ammirabili dei uerbi incarnatione ⟨...⟩, qualiter dico ac sentio breuiter demonstraui.

Uerum de principio uisibilis mundi et constitutione quae facta est et consummatione, quam non longe suscipiet, confiteor, deo honorabiles, quod omnia non tantum uisibilia sed et inuisibilia unus deus condidit, pater et filius et spiritus sanctus, illa sempiterna natura, quae nescit exordium, et ex non sistentibus protulit ut exsisterent et non exsistentia repente protulit et horum multorum milium differentias prudenter produxit. omnia enim per unigenitum filium pater in sancto fecit spiritu, quae et sapienti prouidentia continet ut deus suis operibus praesidens, principiumque omnibus temporale constituens, sensualia quidem temporali fini supposuit, intellectualia uero et inuisibilia ⟨istorum⟩ meliori dignitate dignatus est. et nullatenus quidem moriuntur neque corrumpuntur iuxta quod sen-

VPG BR MNL

1 accuratur] accurratur V R myrra] mira V R murra P MN mirra L sepelitur] sepellitur L triduanus] triduanis N¹ 2 sepulchro¹] sepulcro BG una] ua V¹ cunctos] cuncstos G² sepulchro²] sepulcro BG 3 atque] adque VP absque G corruptione] corruptionem BR NL inmortalem] immortalem P ML² immortaleos N immortalitatem L¹ perducens uitam G perducens] perdicens V ex] et L 4 cibo ac potu] ciuo ac petu P 4 – 5 accommodat] accomedat B accomodat R M 5 et¹ *om.* G tactu] tantuque V tactuque P N taotuque G propriae *om.* M resurrectionem] resurreptionem L 6 impertiit] inperciet B (t-c) impertiat R inpertiit N ὡς = ⟨tam⟩quam] quam VPG BR MN quem L ὁμόφυλον = connaturalem (contribulum) eleuatur] eleuator P 7 et¹] et in BR *om.* G ei ML dominator caelorum G dexter assedet] dexteras sedit V dexter adsedit B dextera dixit, sed et MNL 8 regalem] regale ML sublimem] sublime MNL iudicium] iuditium B 9 redditurus] reddituris B¹ rediturus G redditurum N opera] operam B N quae] qui N 10 seu] siue G L nequa] nequae V neque P nequam G 11 [sancto] *om.* Graec. omnium] omniam G inmortale] immortale P ML mortale G¹ finem] fine L 12 πλήρωμα = terminum (τέλος – plenitudinem) suscepturum] accepturum M¹ sed] set P 12 – 13 ammirabili] admirabili BR M 13 ac sentio] a sentio P¹ assentio L demonstraui] demonstrauit M¹ 14 facta] factae V et² *om.* G consummatione] consumationem G 15 non¹ G *add.* suscipiet] suscipi.t P² *ras.* suscepi et B suscepit N confiteor] confiteo G honorabiles] honorabilis BR uisibilia] inuisibilia P 16 inuisibilia] uisibilia B 17 ex *om.* P R sistentibus] exsistentibus P B existentibus R consistentibus N exsisterent] existerent P BR MNL sisterent G exsistentia] exsistentes BR 18 milium *om.* M enim *om.* M 19 pater] patri BR inpatre G spiritu sancto fecit V sancto spiritu fecit P et spiritu sancto fecit G sapienti] sapientia VPG continet] contenet B 20 praesidens] praesedens B sensualia] sensuali V sensibilia L 21 supposuit] subposuit G N disponit L intellectualia] intellectuali V τούτων = ⟨istorum⟩] haec VPG BR MNL meliori] meliora G 22 corrumpuntur] corripiuntur BR iuxta] iusta L

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

οὐ μήν ἐστι τὴν φύσιν ἀθάνατα ἢ πρὸς οὐσίαν μετελήλυθεν ἄφθαρτον, ἀλλὰ χάριν αὐτοῖς ἐχαρίσατο φθορᾶς αὐτὰ καὶ θανάτου διείργουσαν. οὕτως ἀνθρώπων ψυχαὶ διαμένουσιν ἄφθαρτοι, οὕτως ἄγγελοι διατελοῦσιν ἀθάνατοι, οὐ φύσιν ἀληθῶς, ὡς ἔφημεν, ἄφθαρτον ἢ οὐσίαν κυρίως ἀθάνατον ἔχοντες, ἀλλὰ χάριν ἐκ θεοῦ κληρωσάμενοι ἀθανασίας χορηγὸν καὶ ἀφθαρσίας αὐτοῖς ὑπάρξουσαν πρόξενον. ἀλλ' οὐκ, ἐπείπερ αἱ τῶν ἀνθρώπων ψυχαὶ θεοῦ χάριτι τὴν φθορὰν ἀπεώσαντο τὴν πᾶσι κτιστοῖς φυσικῶς ἐμφωλεύουσαν. διὰ τοῦτο καὶ πρὸ σωμάτων αὐτὰς ὑποπτεύσομεν ἢ πρὸ τῆς τοῦ ὁρωμένου κόσμου παραγωγῆς καὶ συμπήξεως ἐν ἀΐδίῳ τινὶ ζωῇ τελεῖν ἐννοήσομεν καὶ βίον ἔχειν οὐράνιον φήσαιμεν ἄσαρκόν τε καὶ ἀσώματον ζώσας ζωὴν τὴν ἀΐδιον ἐν οὐρανῷ ποτε μὴ ὑπάρχοντι, ὡς Ὠριγένης ὁ παράφορος βούλεται καὶ οἱ τούτου συμμύσται καὶ σύμφρονες Δίδυμος καὶ Εὐάγριος καὶ ὁ λοιπὸς αὐτῶν μυθομέριμνος ὅμιλος, οἵπερ οὐ τοῦτο μόνον πεπλανημένως δοξάζουσιν Ἑλληνικοῖς ἐμφυρόμενοι δόγμασι καὶ τὴν Χριστιανῶν καταρυποῦντες εὐγένειαν, ἀλλὰ καὶ τὴν σωμάτων τούτων, ὧν νυνὶ περικείμεθα, ἀνοήτως ἀναιροῦσιν ἀνάστασιν, μυρία δεινὰ βατταρίζοντες τῆς δυσσεβοῦς αὐτῶν μυθοπλαστίας ἐπάξια, οἷς ἀρκεῖ πρὸς ἐπίπληξιν τὸ Παύλῳ πρὸς Κορινθίους λεγόμενον, ὡς *εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται.* καὶ λοιπὸν οὕτως αὐτοῖς τοῖς λογισμοῖς ματαιάζουσι τό· καὶ ἄρα *ματαία ἡ πίστις ὑμῶν* προστεθήσεται. ἢ οὐ μέρος, ὦ οὗτοι, τῆς ἡμῶν σεπτῆς ὁμολογίας γεγένηται καὶ ταυτησὶ τῆς σαρκὸς ἡ ἀνάστασις; καὶ „σαρκὸς" γὰρ „ἀνάστασιν" ὁμολογεῖν ἀπαιτούμεθα τῷ σωτηρίῳ προσιόντες βαπτίσματι. διὰ τοῦτο γὰρ καθά

15 – 16 1. Cor. 15,16 – 17 17 1. Cor. 15,17

18 cf. Symb. Const., ACO II 1,2 p. 128,1 – 12

MTO LFV A K

1 ἀθάνατα] ἀθάνατον K μετελήλυθεν] μετελήθεν V¹ ἄφθαρτον] ἄφραστον T 1 – 4 αὐτοῖς ... χάριν L *bis* 2 διείργουσαν] διειργοῦσαν K 5 ὑπάρξουσαν] ὑπάρξασαν V οὐκ *om.* K ἐπείπερ] ἐπειδήπερ MTO 6 χάριτι θεοῦ O φθορὰν] ἀφθαρσίαν L ἐμφωλεύουσαν] ἐμφολεύουσαν T L A 7 πρὸ¹] πρὸς L αὐτὰς περὶ ὁριγένους διδύμου καὶ εὐαγρίου ὑποπτεύσωμεν L ὑποπτεύσομεν] ὑποπτεύσωμεν L K A 8 τελεῖν] τελεῖ V¹ ἐννοήσομεν] ἐννοήσωμεν K φήσαιμεν] φήσομεν O φῆσαι μὲν K 9 ἀσώματον] ἀσωμάτων MT ποτε] τοτὲ MTO ὡς *om.* L 10 παράφορος] παράφρος L τούτου] τοῦτο L καὶ² *om.* O 11 οἵπερ οὐ τοῦτο] ὑπὲρ οὐ τούτων L μόνον τοῦτο M 12 ἐμφυρόμενοι] ἐμφερόμενοι T ἐμφυρώμενοι L ἐμφυρομένοις K τὴν τῶν χριστιανῶν M καταρυποῦντες] καταρρυποῦντες MO 13 τὴν τῶν σωμάτων V ὧν νυνὶ] ὥνπερ νῦν F 14 βατταρίζοντες] βατταριζῶντες L βαταρίζοντες F δυσσεβοῦς] ἀσεβοὺς L A μυθοπλαστίας] μυθοπλαθείας L 15 τὸ] τῷ L A ὡς εἰ] ὡσεὶ V K A εἰ *om.* L εἰ οἱ νεκροὶ M 16 ἐγήγερται] ἐγείρεται L 17 ὑμῶν] ἡμῶν MO σεπτῆς ἡμῶν O 18 ταυτησὶ] ταύτης FV A 19 βαπτίσματι γρηγορίου τοῦ θεολόγου διὰ L A

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

sibilia defluunt atque pertranseunt, non tamen sunt inmortalia per naturam neque in essentiam incorruptibilem transeunt, sed gratiam eis largitus est a corruptione ea et morte coercentem. sic hominum animae permanent incorruptae, sic angeli inmortales perseuerant, non naturam reuera, sicut asserui, incorruptam propriaeue inmortalem habentes essentiam, sed gratiam deo sortiti sunt, quae inmortalitatem largitur et incorruptiones eis prouidet, sed non idcirco quod hominum animae gratia dei corruptionem reppulerunt, quae omnibus creaturis naturaliter insidet. ideo et ante corpora eas fuisse suspicabimur uel ante huius uisibilis mundi prolationem atque conpaginem in sempiterna quadam uita positas arbitrauimus uitam⟨q⟩ue habuisse caelestem asseremus et incarneam atque incorpoream uitam uiuentes perpetuam in caelo aliquando non exsistenti, sicut Origenes erroneus consulit et huius complices atque consentanei Didimus et Euagrius et reliqua eorum fabulorum excogitatrix OMIΛOC sodalitas, qui quidem non solum hoc errando pronuntiant paganorum concreti dogmatibus et Christianorum nobilitatem sordidantes, sed et istorum corporum, quibus nunc sumus amicti, inprudenter perimunt resurrectionem, milia callide balbutientes impiissimis eorum et fabulosis figmentis condigna, quibus ad castigationem sufficit, quod a Paulo ad Corinthios dictum est, quod *si mortui non resurgunt, neque Christus resurrexit*. et reliqua ita eorum cogitationibus uanescentibus adic⟨i⟩etur: ergo *uana est fides uestra*. aut non est pars, o uos, nostrae adorandae confessionis et carnis istius resurrectio? nam et „carnis resurrectionem" exquirimur confiteri ad salutare baptismum accedentes. ideo ergo iuxta quod quidam sapientium

VPG BR MNL

1 inmortalia] immortalia P ML 2 incorruptibilem] incorporalem G eis] ei N 3 coercentem] cohercentem R MNL permanent] pertinent N inmortales] immortalis P inmortalis B immortales ML 4 asserui] adserui B inmortalem] immortalem ML 5 inmortalitatem] inmortalitate VPG N immortalitatem BR M immortalitate L largitur] largitus B incorruptionem pro eis BR eis] ei M¹ eis G *add.* 6 hominum] omnium G animae sed gratia B¹ gratia] gratiae PG reppulerunt] repulerunt BR 7 corpora eas] corporeas VPG R N suspicabimur] suscipicabimur V (c-p) supplicabimur P suspicabitur N 8 uel] et ut MNL huius] huis V¹ uius B¹ atque] adque B conpaginem] compaginem RG ML in] im V¹ em V² quadam] quaedam B 9 positas] positus G arbitrauimus] arbitremus G¹ καὶ βίον = uitam⟨q⟩ue] uitam uel V uitamue PG BR MNL habuisse] habuissae VG habuisse se caelestem adserimus B asseremus] asserimus R asser eorum N incarneam et atque V¹ atque] seu BR MNL 10 uiuentes uitam L exsistenti] existenti RG MNL 11 βούλεται = consulit (uelit)] constituit BR complices] conplices BG N consentanei] consentane B didimus] dvdimus P¹ dydimus P²G didicimus N euagrius] aeuagrius P euacrius BR N reliqua] relinqua VP 12 fabulorum] fabulae G OMIΛOC] OMHAOC V OMNAΘC P OMHaCO G OMHΛOC B M omuaoc R OMHaCG N OMNAOC L sodalitas] sadalitas L 13 pronuntiant] pronunciant V concreti] credenti MNL dogmatibus] donationibus B 14 corporum] coporum P nunc] nuc M¹ sumus] summus B inprudenter] impudenter R imprudenter M 15 milia] malia N balbutientes] balbucientes BRG M impiissimis] inpiissimis PG figmentis] ficmentis G quibus] quiquibus MNL 16 castigationem] castigatione G corinthios] corrinthios V chorinthios P corintios RG corrintheus B non G *add.* 17 resurrexit] surrexit ML λοιπὸν = reliqua] reliquo VP reliq̃. G M cogitationibus] cogitionibus V B uanescentibus] uenescentibus V uaniscentibus BR 18 adic⟨i⟩etur] addicetur VP² MNL² addicentur P¹ addicitur G addicemus BR adducetur L¹ uestra] nostra L adorandae] adhorandae G 19 resurrectio] resurectio V¹ exquirimur] exquerimur B exquiritur R exquirimus MNL 20 ideo] ide M¹ quod] ut M quidam] quidem VPG NL

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

τινι τῶν σοφῶν τεθεώρηται καὶ πᾶσα τοῦ μονογενοῦς ἡ λαμπρὰ καὶ διάσημος οἰκονομία λαμπρῶς πεπραγμάτευται, „ἵνα καὶ τὴν εἰκόνα σώσῃ καὶ τὴν σάρκα ἀθανατίσῃ". οὐ τοῦτο δὲ μόνον οἱ παράφρονες σφάλλονται καὶ τῆς εὐθείας ὁδοῦ παρακρούονται – ἦν γὰρ αὐτῶν ὡς ἐν συγκρίσει κακῶν καὶ φορητὸν τὸ δυσσέβημα –, ἀλλὰ καὶ ἕτερα μυρία παρὰ τὴν ἀποστολικὴν καὶ πατρῴαν ἡμῶν παράδοσιν λέγουσι, παραδείσου φυτείαν ἐκβάλλοντες, ἐν σαρκὶ πεπλάσθαι τὸν Ἀδὰμ οὐ βουλόμενοι, τὴν ἀπ' αὐτοῦ τῆς Εὔας διάπλασιν ψέγοντες, τὴν ἡχὴν ἀθετοῦντες τοῦ ὄψεως, τὰς τῶν οὐρανίων ταγμάτων ταξαρχίας (οὕτως μὲν ἀρχῆθεν ἐκ θεοῦ κεκτίσθαι) κωλύοντες, ἐκ καταδίκης δὲ προγενεστέρας καὶ παρατροπῆς αὐτὰς φανταζόμενοι, ὡς ἐν ἑνάδι τε νόων πάντα παρῆχθαι τὰ λογικὰ ἀθέως ὁμοῦ καὶ μυθικῶς ὀνειρώττοντες, τῶν ὑπερουρανίων ὑδάτων τὴν κτίσιν κακίζοντες, τέλος εἶναι κολάσεως θέλοντες, καὶ πάντων μὲν τῶν αἰσθητῶν παντελῆ φθορὰν παρεισφέροντες, πάντων δὲ τῶν λογικῶν, ἀγγέλων, ἀνθρώπων, δαιμόνων ἀποκατάστασιν φάσκοντες, καὶ πάλιν εἰς ἑνάδα μυθικὴν τὰς τούτων διαφορὰς ἀναχέοντες, ὅτε καὶ μηδὲν ἡμῶν διαφέρειν τὸν Χριστόν, ὃν αὐτοὶ ληρωδῶς δογματίζουσιν, οὐχ ὃν ἡμεῖς εὐσεβῶς προσκηρύττομεν „δόξῃ ἢ τιμῇ ἢ βασιλείᾳ ἢ δεσποτείᾳ", δαιμονιωδῶς ἀναβράττουσι, καὶ μυρία ἄττα προφέροντες πρὸς τοῦ διαβολικοῦ καὶ δυσσεβοῦς τῆς καρδίας αὐτῶν θησαυρίσματος, οὐ μιᾷ μόνον *ἀνατροπῇ θολερᾷ*, ἀλλὰ μυρίαις *τὸν πλησίον ποτίζοντες* καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων θανατοῦντες οἱ δείλαιοι, ὑπὲρ ὧν Χριστὸς ἀποθανεῖν κατηξίωσε καὶ λύτρον αὐτοῦ τὸ αἷμα τὸ θεῖον ἐξέχεε καὶ δῶρον ὑπὲρ πᾶσαν ἀξίαν

17 – 18 Hab. 2,15 19 cf. Mt. 20,28

2 cf. Gregorius Naz., or. 38,13, PG 36,325 C 12 – 13

MTO LFV A K

1 μονογενοῦς] μονογεννοῦς M ἡ *om.* V καὶ αἰδέσιμος καὶ διάσημος V 2 σώσῃ] σώσει L A ἀθανατίσῃ] ἀθανατήσει L A 3 σφάλλονται] σφάλονται T παρακρούονται] παραφθείρονται K¹ 4 γὰρ ἂν αὐτῶν FV A συγκρίσει] κρίσει M κακῶν *om.* L φορητὸν] φορυτὸν K 5 λέγουσι καὶ παραδείσου LV 6 οὐ] οἱ K ἀπ'] ἐπ' L 7 ψέγοντες] λέγοντες K 8 κεκτίσθαι] ἐκτίσθαι M F κεκτῆσθαι TO V¹ A 9 ἑνάδι] ἁδη M ἑνάδη L 10 τῶν] τὴν L ὑπερουρανίων] ἐπουρανίων K τὴν κτίσιν τῶν ὑδάτων L 11 κακίζοντες καὶ τέλος F 12 παρεισφέροντες] παρεκφέροντες K (EIC – EK) 13 καὶ πάλιν *om.* L 14 ληρωδῶς] ληδωρῶς L 15 ἢ δεσποτείᾳ *om.* K 16 μυρία ἕτερα ἄττα LFV A πρὸς ἐκ τοῦ L 17 μία ... ἀνατροπὴ θολερὰ V K μυρίαις τὸν] μυρίας τῷ O 19 κατηξίωσε] κατεδέξατο A καὶ¹ ... ἐξέχεε *om.* F

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

contemplatus est, cunctum namque unigeniti praeclare insignisque dispensationis praeclarum erat negotium, „ut et imaginem saluet et carnem inmortalem efficiat". non solum autem in hoc desipientes falluntur et a recto itinere deuagantur – esset namque eorum tamquam in conparatione malorum tolerabilis impietas –, sed et alia multa milia extra apostolicam atque paternam nostram traditionem asseruerunt, paradisi plantationem proicientes, in carne Adam formatum fuisse nolentes, ex eo Euam formatam fuisse uituperantes, serpentis sonitum refutantes, caelestium officiorum principatus (ita quidem principaliter a deo [adeptas] ⟨creatas⟩ fuisse) prohibentes, ex condemnatione uero pristina et transgressione eas confingentes, sicut in unitate autem mentium omnia rationabilia fuisse producta impie simul et fabulose somniantes, supercaelestium aquarum creaturam pessimantes, finem esse uolentes supplicii, et omnium quidem sensibilium omnimodam corruptionem subintroducentes, omnium uero rationalium, angelorum, hominum, demonum ΑΠΟΚΑΤΑCΤΑCΙΝ restaurationem astruentes, et iterum in unitate fabulosa horum differentias profundentes, cum et nihil a nobis differre Christum, quem ipsi delerando perdocent, non quem nos pie praedicamus „gloria seu honore siue regno siue dominatione", demoniosae scaturriunt, milia quaedam proferentes de diabolico cordis eorum et impio thesauro, non una *faeculenta transuersione* tantummodo, sed milibus *proximos potantes* et animas hominum mortificantes inmiseri, pro quibus Christus mori dignatus est et redemptionem suum diuinum sanguinem fudit et munus prae omni dignitate

VPG C(9)BR MNL

1 contemplatus] contemplatum B cunctum] cultum M *marg.* namque] nanque L praeclare] praeclarae V predare MNL praedicare M *marg.* insignisque] insignesque V¹ insignis quae BR N 1–2 praeclarum] predarum G 2 ut *om.* BR imaginem] ymaginem B imaginem L saluet *om.* BR inmortalem] immortalem P M 3 desipientes] dessipientes PG dissipientes BR itinere] itenere B¹ deuagantur] deuacantur BR debaiantur M² debagantur N esset] esse BR MNL namque] nanque L 4 conparatione] comparatione RG ML tolerabilis] intollerabilis BR L tollerabilis G intolerabilis MN sed] set B 5 apostolicam] apostolica N nostram *om.* G traditionem] tradicionem P asseruerunt] adseruerunt B paradisi] paradysi G 6 nolentes] uolentes L eo B² *add.* euam] eam VPG BR M¹ NL formatam] formatom V 7 serpentis] serpentes B sonitum] sonum N refutantes] refugantes N officiorum] offitiorum B 8 principaliter] pricipaliter G κεκτῆσθαι = [adeptas]] adeptus BG adepta N κεκτίσθαι = ⟨creatas⟩ *om.* VPG BR MNL condemnatione] condempnatione PG R MNL pristina] pristinam BR N 9 confingentes] configentes G¹ L in *om.* B mentium *inc.* C (451,8) omnia] om V 10 producta] pruducta V impie] impiae V B simul] semul C fabulose] famulosae V somniantes] sompniantes R sonantes G creaturam] creaturarum VG C creatura BR 11 pessimantes] pessimaentes V esse] ense P supplicii] supplitii P supplicium CR supplitium B superplicii N sensibilium] sensabilium V omnimodam] omnium odam V omnimoda P 12 rationalium] rationabilium CRB MNL 12–13 demonum] daemonum C M 13 ΑΠΟΚΑΤΑCΤΑCΙΝ] ΑΠΠΟΚΑΤΑCΤΑCΙΝ V aΠOKTACTaCIN RG anokaTac Tac Inrestaurationem B astruentes] austruentes V fabulosa] fabulosas CBR 14 profundentes] perfundentes L nihil] nichil RG N a *om.* BG differre] differe V¹P delerando] delirando M declarando L 15 pie] piae P C siue¹] seu G siue²] sine N 15–16 dominatione] dominationes G 16 demoniosae] dominiosae V daemoniose C M demoniose BR NL scaturriunt] scaturiunt G L quaedam] quidem N proferentes] perferentes V de V² *add.* diabolico] diabolica P dyabolico R cordis] corde G et] ut N 17 una] uno B faeculenta] faeculente V¹ faeculentia P¹ luculenta CBR (f-l) feculenta MNL transuersione] transsuperatione L milibus] similibus G 18 potantes] putantes CBR inmiseri] inmiseris G L² *om.* CBR (= miseri) christus *om.* G 19 munus] minus G dignitate] dignate VP M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

θειότατον τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν κατεβάλετο. ἡμεῖς δὲ πίστεως ὀρθῆς καὶ ἀμωμήτου καὶ σώφρονος τὸ *λογικὸν* ποτισθέντες *γάλα καὶ ἄδολον* καὶ καλὸν θεοῦ ῥῆμα γευσάμενοι ἅπαντα τὰ ἐκείνων σκοτεινὰ διωσάμενοι δόγματα καὶ τούτων ὄντες ἀπάντων τῶν ἀθέσμων αὐτῶν φληνάφων ἐλεύθεροι καὶ τοῖς πατρῴοις ἡμῶν ἐπιβαίνοντες ἴχνεσι καὶ τοῦ παρόντος κόσμου συντέλειαν λέγομεν καὶ τὴν ζωὴν ἐκείνην τὴν μέλλουσαν τὴν μετὰ τὴν παροῦσαν ζωὴν διαιωνίζειν πιστεύομεν καὶ τὴν κόλασιν ἀτελεύτητον ἔχομεν, τὴν μὲν ἀλήκτως εὐφραίνουσαν τῶν ἀρίστων ἔργων τοὺς πράκτορας, τὴν δὲ ἀπαύστως ἀλγύνουσαν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ κολάζουσαν τοὺς ἐνθάδε γεγονότας ἐραστὰς τῆς φαυλότητος καὶ μετανοεῖν οὐ θελήσαντας πρὸ τῆς ἐντεῦθεν ἐκδρομῆς καὶ ἐκβάσεως. *ὁ γὰρ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτήσει*, φησὶν Χριστὸς ὁ κριτής, *ἡ ἀλήθεια, καὶ τὸ πῦρ αὐτῶν οὐ σβεσθήσεται.* ταῦτα φρονεῖν καὶ πιστεύειν, σοφώτατοι, ἔκ τε ἀποστολικῆς καὶ εὐαγγελικῆς, ἔκ τε προφητικῆς καὶ νομικῆς, ἔκ τε πατρῴας καὶ διδασκαλικῆς παρειληφότες κηρύξεως καὶ δεδρακότες ὑμῖν τοῖς πανσόφοις κατάδηλα καὶ μηδὲν ὑμᾶς ἀποκρύψαντες· ἀκόλουθον λοιπόν ἐστι καὶ ἁρμόδιον καὶ τῇ παλαιᾷ παραδόσει κατάλληλον τὰς ἱερὰς συνόδους τῶν πατρικῶν ἡμῶν καὶ πανιέρων ἀθροίσεων δήλας ποιεῖν ἐπὶ γράμματος, ἃς ὡς φωταγωγοὺς ταῖς ἡμετέραις ψυχαῖς περιέπομεν καὶ δι' αἰῶνος ἔχειν εὐχόμεθα, ὅπως αὐταῖς καὶ τῆς μακαρίας ζωῆς κοινωνήσαιμεν ὡς παῖδες αὐτῶν εὐγενεῖς καὶ διάδοχοι.

Τέτταρας τοίνυν ἐπὶ τῶν ἐνθέων τῆς ἐκκλησίας δογμάτων μεγάλας καὶ ἱερὰς καὶ οἰκουμενικὰς συνόδους δεχόμεθα εὐαγγελικαῖς φαιδρυνομένας λαμπρότησι καὶ χαρακτήρων εὐαγγελικῶν ἀγλαϊζομένας ποσότητι. τούτων πρωτεύειν φαμὲν τὸ ἐν Νικαίᾳ τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ θεοφόρων πατέρων συνέδριον, ὅπερ ἐκ θείας ἀθροισθὲν ἐπινεύσεως τῆς Ἀρείου λύττης καθαιρεῖ τὰ μιάσματα. μετ' ἐκεῖνο δὲ τῷ χρόνῳ, οὐ

---

2 1. Petr. 2,2 9 – 10 Mc. 9,48

12 – 13 cf. ACO ser. II vol. I p. 316,18 – 20

MTO LFV A K

1 θειότατον] θειότατοι MT κατεβάλετο] κατεβάλλετο O K περὶ πίστεως ὀρθῆς καὶ συντελείας V *marg.* A *marg.* ἀμωμήτου] ἀμώμου O 2 τὸ *om.* O ῥῆμα θεοῦ O 3 τὰ *om.* LF ἐκείνων τὰ σκοτεινὰ F 4 ἀθέσμων] ἀθεσμῶν MO φληνάφων] φληναφιῶν O V 6 ἔχομεν καὶ τὴν L 7 ἀρίστων] ἀγαθῶν O 8 ἐραστὰς τῆς] ἐργάτας F ἐραστὰς καὶ ἐργάτας τῆς V 10 φησὶν ὁ χριστὸς MO V A 10 – 11 σβεσθήσεται ὁ κριτὴς ἡ ἀλήθεια ταῦτα O 11 τε τῆς ἀποστολικῆς V 13 ὑμῖν] ἡμῖν O L ὑμᾶς] ἡμᾶς O 14 παραδόσει] παραδώσει K 14 – 15 τῶν πατρικῶν] τὴν πατρικὴν O 15 ἀθροίσεων] ἀθροισιν O ὡς *om.* M φωταγωγοὺς] φωταυγεῖς O φωταυγοὺς K 16 περιέπομεν] περιεπόμενοι L ὅπως] ὡς ἂν O αὐταῖς τε καὶ V 17 κοινωνήσαιμεν] κοινωνῆσαι μὲν L K 18 τέτταρας] τέσσαρας V A δογμάτων τῆς ἐκκλησίας F 19 οἰκουμενικὰς] εὐαγγελικὰς K 18 – 19 οἰκουμενικὰς καὶ ἱερὰς συνόδους O 19 εὐαγγελικαῖς] ἀποστολικαῖς O *marg.* φαιδρυνομένας] φαιδρυνόμενοι M 20 ποσότητι] ποσότητα L πρωτεύειν] προτερεύειν O προτεύειν L 21 τριακοσίων ... ὀκτὼ] ΤΙΗ O LV K 22 καθαιρεῖ] καθαίρει M L K μιάσματα] μυάσματα MO ἐκεῖνο] ἐκείνῳ LV K τῷ *om.* L οὐ] θεοῦ M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

diuiniorem suam animam posuit. nos uero recte inmaculataeque et pudice fidei *lac* potati *rationali et sine dolo* et bonum uerbum dei gustantes uniuersa eorum tenebrosa dogmata repellentes et omnibus horum nefastorum uaniloquiis liberi et paternis nostris superincedentes uestigiis et presentis saeculi consummationem dicimus et uitam illam quae post praesentem uitam futura est credimus permansuram et inmortalem habemus supplicium, illam quidem indesinenter exhilarantem laudabilium operum patratores, istam uero incessabiliter affligentem nec non et cruciantem eos, qui hic affectatores malorum effecti sunt et paenitentiam agere noluerunt priusquam hinc euaderent et exirent. *uermis enim eorum non morietur*, inquid Christus iudex et *ueritas, et ignis eorum non extinguetur*.

haec sapere atque credere, sapientissimi, ex apostolica et euangelica, ⟨ex⟩que prophetica et legitima, et ex paterna et doctrinali percipimus praedicatione [percipimus] et manifesta uobis prudentissimis fecimus nihilque a uobis occultauimus; consequens ceterum exsistit et competens ⟨ac⟩ pristine traditioni conueniens sacratissima concilia paternorum nostrorum atque sacratissimorum conuentuum manifesta litteris facere, quae tamquam inlustrantia nostras animas confouemus et per secula habere nos exoramus, quatenus cum eis et beata uita participemur uti eorum filii nobiles ac successores.

Quattuor itaque in diuinis aecclesiae dogmatibus magna sacraque et uniuersalia concilia suscipimus euangelicis inlustrata fulgoribus et splendificata euangelicorum configurationum [speciminum] quantitate. his principari dicimus Nicenum trecentorum decem et octo deo gerentium patrum conuentum, quod ex diuino nutu conscitum Arriane rabiaei deiecit

VPG CBR MNL

1 suam] suum P^1 B posuit] possunt B recte] rec B^1 rectae G M inmaculataeque] inmaculateque VP N immaculataeque ML pudice] pudicae CB M lac] lacte M^2 1 – 2 lac potati] lactati G 2 rationali] rationabili L uerbum] uerbu N 3 dogmata repellentes] dogmatas reppellentes N nefastorum] nefandorum CBR M^2 *marg.* (s-n) nefestorum N 4 superincedentes] superincendentes V κόσμου = saeculi (αἰῶνος – mundi) consummationem] consumationem G MNL 5 post] preter L futura] futuram P futurum C^1 futurorum C^2B inmortalem] immortale M 5 – 6 supplicium] supplitium V 6 illam] illum G quidem] quidam V exhilarantem] exilarantem B exhillarantem R et hilarantem L ἀρίστων = laudabilium (αἱνετῶν – optimorum) patratores] patratures L istam] ista N 7 incessabiliter] ineffabiliter L affligentem] affligantem M^2N affectatores] affectores L 7 – 8 sunt effecti L 8 paenitentiam] poenitentiam M noluerunt] uoluerunt L hinc] hic G exirent] exierent V enim *om.* L 9 morietur] moritur G inquid] inquit CRG ML extinguetur] exstinguetur M 10 credere] creare MNL (d-a) sapientissimi] sapientissime CB et euangelica] etuamgelica V aeuangelica N atque euangelica L ⟨ex⟩que] etque VP NL atque CBRG M 11 et² P^2 *add.* percipimus] percepimus CR praedicatione] praedicationem P NL [percipimus]] percepimus CR 12 uobis] nobis G a *om.* CBR occultauimus] occultabimus N ceterum] certum N exsistit] existit RG MNL 13 competens] conpetens CB N καὶ = ⟨ac⟩ *om.* VPG CBR MNL pristine] pristinae CG M traditioni] traditione P paternorum] patenorum G^1 14 conuentuum] conuentium P^1 litteris] literis V^1 tamquam] tanquam MN 15 inlustrantia] illustrantia PG R ML nostras] nostra B 16 participemur] participemus MNL nobiles] nubiles CB^1 successores] sucessores G 17 quattuor] quatuor V^1 BG aecclesiae] ecclesiae P CB 18 suscipimus] suscepimus CBR euangelicis] aeuangelicis N inlustrata] illustrata RG MNL splendificata et euangelicorum VPG euangelicorum] euangelocorum P^1 euangeliorum M^1 aeuangelicorum N 18 – 19 χαρακτήρων = configurationum [speciminum] 19 quantitate] quantitatem CBR MNL principari] principare CBR nicenum] nicaenum M decem] decim CB 20 patrum] patrem P^1 ὅπερ = quod (qui) diuino] diuinu N conscitum] constitum PG (c-t) concitur R consectum L arriane] arrianae CB M rabiaei] rauiaei VP^2 rauaei P^1 (ia-a) rabiei CBRG L deiecit] deicit CBR

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

δόξῃ καὶ χάριτι, συναθροίζεται δεύτερον ἄθροισμα τὸ ἐν τῇ βασιλίδι συνειλεγμένον τῶν πόλεων· πεντήκοντα δὲ καὶ ἑκατὸν θεόσοφοι πατέρες ἐτύγχανον οἱ καὶ τοῦτο πληροῦν θεόθεν ἡγμένοι τὸ ἄθροισμα, ὃ τὴν τρικέραυνον Μακεδονίου, Ἀπολιναρίου τε καὶ Μάγνου σβεννύει δυσσέβειαν καὶ τῆς τοσαύτης χαλεπῆς πυρακτώσεως τῶν εὐσεβούντων τὰ συστήματα ῥύεται. τρίτον μετὰ τοῦτο μόνῳ τῷ χρόνῳ δοξάζω συνέδριον τὸ ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον ἐκ θείας συνεδρεῦσαν βουλήσεως· τὸ γὰρ Διοσκόρου λεγόμενον δεύτερον τῆς Εὐτυχοῦς ἀδοκίμου γνώμης πεφώραται σύστοιχον· ὅπερ πρῶτον συνέδριον διακοσίων μὲν ἁγίων πατέρων ἐγνωρίζετο πλήρωμα, καταβάλλει δὲ τὸν ἀνθρωπολάτρην Νεστόριον καὶ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν χριστομάχον ἀσέβειαν. καὶ τέταρτον μετὰ τὰ τρία τῷ χρόνῳ μόνῳ θεόσοφον ἀθροίζεται σύνταγμα τῶν ἑξακοσίων ὁμοῦ καὶ τριάκοντα πανυμνήτων πατέρων καὶ δαδούχων τῆς πίστεως, ὅπερ ἐν Χαλκηδόνι μὲν τὴν θείαν θεόθεν ποιεῖται συνέλευσιν καὶ συναθλοῦσαν εἶχεν Εὐφημίαν τὴν μάρτυρα τὴν καὶ μέχρι τῆς σήμερον προμαχοῦσαν αὐτῶν τοῦ ὄρου τῆς πίστεως καὶ τῆς αὐτῶν περιφήμου καὶ μεγίστης ἀθροίσεως λόγον πολὺν ποιουμένην καὶ ἄπαυστον, κατασφάττει δὲ τὴν ξυνωρίδα τὴν βέβηλον, Εὐτυχῆ φημι καὶ Διόσκορον, καὶ τὴν τούτων ἀποφράττει θεομάχον κακόνοιαν ἐκ τῆς Ἀπολιναριανῆς ὥσπερ πηγῆς καταρρέουσαν καὶ πληροῦσαν πάντας τῆς ἀσεβείας τοὺς ῥύακας, ἐκβάλλει δὲ μετὰ τῆς τούτων ἀσεβεστάτης αἱρέσεως διὰ τῶν αὐτῆς ὀρθοδόξων προσρήσεων καὶ τὴν Νεστορίου τοῦ θεομάχου παμμίαρον αἵρεσιν· καὶ

MTO LFV A K

---

1 δόξῃ δὲ καὶ K συναθροίζεται] ἴσον ἀθροίζεται LFV 2 πεντήκοντα … ἑκατὸν] ϙ καὶ ρ V K θεόσοφοι] θεοφόροι M θεοσόφοι TO L FV K A πατέρες *om.* O ἐτύγχανον] ἐτύγχανεν F πληροῦν] πληροῦντες M 3 ἡγμένοι] ἡγμένον M ἡγμένως T τρικέραυνον] τρικέρανον MO μακεδονίου] μακεδονίαν T ἀπολιναρίου] ἀπολλιναρίου K μάγνου] μαγνοῦ K 4 σβεννύει] σβεννύσει L συνενόει K χαλεπῆς] χαλεποτάτης LFV A πυρακτώσεως αὐτῶν τῶν V 5 ῥύεται] ῥύηται L τοῦτο] τούτῳ L 6 πρότερον] πρῶτον LFV K συνεδρεῦσαν] ἐνεδρεῦσαν MTO 7 τῆς] τῇ M ἀδοκίμου] ἀδόκημον LV γνώμης] γνώμῃ M πεφώραται] πεφώρηται F πεφορᾶται K σύστοιχον] στοιχῶν M πρῶτον μὲν συνέδριον K 8 διακοσίων] διακόσιοι L μὲν *om.* K πατέρων ἁγίων FV K A 9 χριστομάχον] χριστόμαχον L K τὰ *om.* M 9 – 10 τὰ εἰρημένα τρία LFV A 10 ἑξακοσίων … τριάκοντα] Ϡ Λ O K 11 δαδούχων] δαδουχῶν V K A 12 ποιεῖται θεόθεν MTO 13 σήμερον] τήμερον LFV τῆσήμερον A 14 πολὺν ποιουμένην] πολὺ ποιουμένη K τὴν *om.* F 15 εὐτυχῆ] εὐτύχη L φημι *om.* L θεομάχον] θεόμαχον L K 16 ἀπολιναριανῆς] ἀπολιναριακῆς O ἀπολλιναριανῆς K καταρρέουσαν] καταρέουσαν L K 18 προσρήσεων] προρρήσεων T προσρήσεως A

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

contagia. post illum uero tempore, non gloria siue gratia, secundum congregatur conuentum, quod in regia conuocatum est ciuitatum; quinquaginta uero et centum a deo instituti patres extiterant, qui et hoc implere concilium diuinitus ducti sunt, quod trifulgorem Macedonii Apollinarique et Magni impietatem extinxit et de tam magna atque difficili inflammatione conuenticula piorum eripuit. tertium post hoc tempore solo concilium ⟨aestimo⟩ quod in Epheso prius ex diuina uoluntate consedit; nam secundum quod Dioscori dicitur illius reprobae intellegentiae Eutychetis conprehenditur consonum; quod primum concilium ducentorum quidem sanctorum patrum plenitudo noscebatur, deiecit hominicolam Nestorium et omnem eius Christo rebellem impietatem. quartum quoque post haec tria tempore tantum deo ⟨institutus⟩ congregatur conuentus sexcentorum simul et triginta laudabilium patrum et inlustratorum fidei, quod in Calcedona quidem diuinum diuinitus fecit conuentum et concertantem habuit Euphimiam martyrem, quae et usque actenus super fidei eorum definitione propugnat et pro opinatissimo eorum maximoque conuentu uerbum plurimum et incessabilem facit. perimit uero prophanam dualitatem, Eutychen inquam et Dioscorum, et eorum opturat deo rebellem malitiam ex Apollinari unda tamquam fontem defluentem et replentem omnes impietatis riuulos, eiecit uero cum istorum impiissimam heresem per orthodoxorum assertiones et

VPG CBR MNL

1 illum] illud G tempore] tempus G gloria] gloriam VPG gratia] gratiam G congregatur] congregatar V¹ 2 conuentum] conuen B¹ regia] gregia N regiam L ciuitatum] ciuitatem CR L ciuitate BG M quinquaginta] .L. CBR centum] .C. BG 3 instituti] instititi B¹ extiterant] exstiterant PG N extiterunt CBR qui] quia B diuinitus] diuitus B 3 – 4 trifulgorem] trifulgore CBR NL trifulgure M 4 apollinarique] apollonarique P apolinarii CBR apollenarique M¹ apollenarisque M² appollenarique N apollenariique L magni] magnii CB extinxit] extincxit P CB exstinxit M atque] adque B 5 piorum] perfectorum CBR tertium] tercium V solo] solum C¹G 6 δοξάζω = ⟨aestimo⟩] glorifico VPG CBR MNL epheso] effeso PG efeso CBR ephre N diuina] diuana P¹ uoluntate] uolontate C consedit] concedit R 7 dioscori] diescori B illius] illus N reprobae] reprobabit CBR intellegentiae] intellegentium V intelligentiae G ML eutychetis] eutichetis P euticetis CB eutices R euthicetis M eutycetis N euthichis L conprehenditur] conpraehenditur C comprehenditur MNL 9 deiecit] deicit CBR deiccit G deiecit ⟨autem⟩ hominicolam? hominicolam] hominiculam VPG NL nestorium] nestorum P nestoriam G christo rebellem] aporchellem L impietatem] impiaetatem P 10 tria] trea CB traa N tempore] tempora G θεόσοφον = deo ⟨institutus⟩] deoinstinctus VPG CBR N instinctu M conuentus *om.* MNL 11 sexcentorum] sexentorum M simul] semul C triginta] treginta C XXX G laudabilium] ladabilium B¹ inlustratorum] inlustatorum V illustratorum PG MNL inlustrorum CBR 11 – 12 calcedona] calchedona MN 12 euphimiam] euphymiam VG eufimiam CB eufemiam R euphemiam M 13 martyrem] martirem RG marturem L actenus] hactenus R ML super] superi VPG (r-ri) definitione] difinitione V diffinitione RG M 13 – 14 opinatissimo] opinatissimae VP² opinatissime P¹ NL oppinatissimo G 14 maximoque] maximeque L perimit] peremit M perimet N 15 prophanam] prophanum V¹ profanam CBR NL eutychen] eutichen C eutichem B euticem R euthychem G euticen M¹ euthicen M² euthychen N euthichen L inquam] in quodam N dioscorum] diescorum C dyoscorum R dioschorum N opturat] optura VP M obturatam CB obduratam R opturatam G obtura NL rebellem] repbellem B 16 malitiam] maliciam M apollinari] apolinari CBR unda] una VPG MNL tamquam] tanquam L omnes] omnem VPG CBR MN impietatis] impietatem N 17 riuulos] riuulum G riuolos CR L riuolus B tribulos N eiecit] eiectit V eicit P CBRG L impiissimam] impiissima CBR M impiis samam N heresem] herese CBR M heresim G 17 – 471,1 per … heresem *om.* L 17 orthodoxorum] ortodoxorum VP assertiones] adsertiones CB

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

κατὰ ταύτης γὰρ ὡς ἔτι τῇ ἀναιδείᾳ σπαιρούσης ἠθροίζετο, ὅθεν καὶ τελείως αὐτὴν ἀπενέκρωσε καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν αὐλῶν ἐξωστράκισεν. ἐπὶ ταύταις δὲ ταῖς μεγάλαις καὶ οἰκουμενικαῖς, πανσέπτοις τε καὶ πανιέροις τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων ὁμοτίμοις ἀθροίσεσι τετράσι καὶ πέμπτην ἁγίαν ἄλλην παρὰ ταύτας καὶ μετὰ ταύτας συστᾶσαν οἰκουμενικὴν δέχομαι σύνοδον τὴν ἐν τῇ βασιλίδι καὶ αὐτὴν γενομένην τῶν πόλεων Ἰουστινιανοῦ τότε τὰ σκῆπτρα τῆς Ῥωμαϊκῆς βασιλείας διέποντος, καὶ πάντα αὐτῆς τὰ λαμπρὰ διορίσματα, ἥτις κυροῦσα μὲν τὴν ἐν Χαλκηδόνι περιώνυμον ἤθροισται σύνοδον, ἀναιρεῖ δὲ καὶ ἐκρίπτει πρὸς ὄλεθρον πρωτοτύπως μὲν Ὠριγένην τὸν ἄφρονα καὶ πάντα αὐτοῦ τὰ ὀνειρώδη κομψεύματα καὶ πολυειδοῦς ἀσεβείας πλήρη συγγράμματα, Εὐαγρίου τε σὺν αὐτῷ καὶ Διδύμου τὰ δόγματα καὶ πάντα αὐτῶν τὰ Ἑλληνικὰ καὶ τερατώδη, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ μυθώδη ληρήματα· μεθ' οὓς τὸν Μομψουεστίας ἐκτίλλει Θεόδωρον, τὸν Νεστορίου τοῦ θεομάχου διδάσκαλον, καὶ ὡς μυσαρὸν σὺν τοῖς αὐτοῦ βλασφήμοις συντάγμασιν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἐκρίπτει ζιζάνιον, Θεοδωρίτου τε τὰ κακῶς κατὰ τοῦ τῆς εὐσεβείας προμάχου Κυρίλλου καὶ δυσσεβῶς γεγονότα συγγράμματα καὶ ὅσα κατά τε τῶν δώδεκα τοῦ αὐτοῦ θεσπεσίου Κυρίλλου κεφαλαίων τῆς τε πρώτης ἁγίας ἐν Ἐφέσῳ συνόδου καὶ τῆς ὀρθῆς ἡμῶν κατηγόρησε πίστεως Νεστορίῳ τῷ δυσσεβεῖ χαριζόμενος κἀκεῖνα ταύτης ποιοῦσα τῆς κατακρίσεως μέτοχα, ἅπερ καὶ ὑπὲρ Διοδώρου καὶ Θεοδώρου ἀπολογούμενος γέγραφε. μεθ' ὧν καὶ τὴν Ἴβα λεγομένην ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Πέρσην γεγράφθαι Μάριν ἀπερρίζωσεν, ὡς οὐ μόνον ὀρθῶν δογμάτων ἀντίπαλον,

---

MTO LFV A K

---

1 ἔτι … σπαιρούσης] ἔτει τῆς ἀναιδείας περούσης A σπαιρούσης] σπερούσης T L K αὐτὴν] αὐτὸν K 3 οἰκουμενικαῖς καὶ μεγάλαις O οἰκουμενικαῖς καὶ πανσέπτοις F πανσέπτοις] πανσέπταις O τε *om.* O πανιέροις συνόδων τῶν O 4 τετράσι] τέτταρσι O τέσσαρσι F πέμπτην τὴν ἁγίαν M ταύτας] ταῦτα L καὶ μετὰ ταύτας *om.* L μετὰ ταύτας] μετ' αὐτὰς K 6 Ἰουστινιανοῦ] ιουστιανου L^1 βασιλείας] πολιτείας F 7 αὐτῆς] αὐτοῖς T L ἤθροισται] ἤθροισε O ἀρθυσθῆσαν L 8 ἀναιρεῖ] ἀνέρει L πρὸς ὄλεθρον *om.* M 9 πλήρη] πλήρης L 10 τε] δὲ MT K 11 καὶ διδύμου σὺν αὐτῷ F αὐτῷ] τούτῳ K 11 οὐ … μυθώδη *om.* LV οὓς ⟨καὶ⟩ τὸν? 12 τοῖς] αὐτοῖς V 13 συντάγμασιν] συγγράμμασι MT γράμμασι O τε *om.* L 14 συγγράμματα] συντάγματα MTO 15 τε^1] γε MTO πρώτης] πρὸ τῆς A 16 κατηγόρησε] κατηγόρησαν L κατηγορῆσαι A 17 ταύτης] ταύτοις FV A ποιοῦσα] ποιοῦν K ποιῶν A τῆς αὐτῆς κατακρίσεως LFV A καὶ *om.* FV A 18 καὶ θεοδώρου *om.* L Ἴβα] Ἰβᾶ K Ἰβὰ A λεγομένην *om.* MTO 19 γεγράφθαι λεγομένην μάριν MTO μάριν] μάρην O V μαρῆν K ἀπερρίζωσεν] ἀπερίζωσεν LF^1

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Nestorii deo rebellis inmundissimam heresem, nam et contra hanc adhuc inpudenter respirantem conuenerat, unde et ⟨perfecte⟩ eam interemit et eam ab ecclesiasticis atriis expulit. super his autem magnis et uniuersalibus uenerandis quoque ac sacratissimis sanctorum beatorumque patrum honorem coaequandis quattuor conuentibus etiam quintum sanctum praeter ista et post ista alium concilium uniuersaliter constitutum suscipio, quod in regia urbe etiam id celebratum est Iustiniano tunc sceptra Romani imperii dispensante, omnesque eius praeclaras diffinitiones, quod ad confirmationem quidem nominatissimi Calcedonensis concilii congregatum est, perimit autem et in interitum proiecit principaliter quidem Origenem insanum et omnes eius pomposas somnulentias et plena multi⟨moda⟩ impietate commenta, Euagrii quoque cum eo et Didimi dogmata et omnia eorum pagana atque prodigiosa nec non et fabulosa deleramenta. post quos et Mopsuestenum auellit Theodorum, magistrum deo rebellis Nestorii, et ut inmundum zizanium cum suis blasphemiis opusculis ab apostolica ecclesia proicit, scripta quoque Theodoriti, quae male et impie aduersus Cyrillum propugnatorem pietatis effecta sunt, et quaeque tam contra duodecim eiusdem diuini Cyrilli capitula quamque sanctum primum Ephesenum concilium nostraeque fidei rectitudinem accusauit impio fauendo Nestorio etiam illa istius condempnationis [obnoxia] ⟨participia⟩ faciens, quae pro Diodoro et Theodoro satisfaciens scripserat. cum quibus et epistulam quae dicitur Hibe ad Marin Persam scriptam [abruncauit] exstirpauit utpote non tantum rectis dogmatibus infestam,

VPG CBR MNL

1 deo *om.* VPG rebellis] rebelles V bellis G rebellem CB inmundissimam] immundissimam G M heresem] haeresem P heresim M hanc *om.* L inpudenter] inpu.enter P² *ras.* impudenter ML 2 respirantem] respiranter N unde et] unde etiam V und& B¹ τελείως = ⟨perfecte⟩ *om.* VPG CBR MNL eam¹ *om.* V interemit] interimit CBR atriis] atreis C atregis B¹ atrigis B² *om.* R 3 ac] a VP B 4 patrum] fratrum P (p-f) honorem] honore P M (?) quattuor] quatuor RG L conuentibus] conuenientibus G N 4–5 quintum] quantum G 5 concilium] consilium M¹ suscipio] suscepio C 6 in *om.* G urbe] urbae B N iustiniano] iustiano C¹ iuliano G sceptra] esceptra VP (*cf.*477,19) 7 dispensante] dispensantem V omnesque] ōm̄s̄ qui N diffinitiones] diffinitionis VP R definitiones C NL difinitiones B 8 calcedonensis] calchedonensis VP chalcedonensis N perimit] peremit M interitum] interritum V 9 proiecit] proicit CR NL proeicit B origenem] originem VPG B¹ MN somnulentias] somnolentias CB M sompnolentias R somnulentus N 10 πολυπιδοῦς = multi⟨moda⟩] multi VP N multae CBRG multa ML impietate] impietatem V impiaetatem P impietatis CBRG commenta] comenta N euagrii] euacrii CBR didimi] dvdimi P¹ dydimi P² N 11 deleramenta] delyramenta M deliramenta L 12 mopsuestenum] mopsuostenum M auellit] abellit N 13 zizanium] zyzanium V M zezanium CRB N et erraneum L blasphemiis] plasphemis P plasfemis G blasphemis C MN opusculis] opuculis M ab *om.* B et R τῆς καθολικῆς = apostolica] apostolicae VP 14 theodoriti] theoderiti V theodorice B male] malae B impie] impiae VP aduersus] aduersum VPG effecta] affecta B 15 diuini] diui P¹ 16 ephesenum] efesinum CB aephaesenum N ephesinum R L fidei *om.* N accusauit] accusant G fauendo] fauente N 17 istius] cius V scius P condempnationis] condemnationis CB condensatis R μέτοχα = ⟨participia⟩ *om.* VPG CBR MNL ἔνοχα = [obnoxia] VPG CBR MNL faciens] fatiens V 18 theodoro] theodora MNL satisfaciens] satisfatiens V et *om.* VPG epistulam] epistolam P BG L hibe] hibae CB M ibe L marin] marim VPG mari N 19 ἀπερρίζωσεν = [abruncauit] (= abrumpauit?) exstirpauit abruncauit] aliruncauit N exstirpauit] extirpauit CBR M extrirpauit G exturpauit L utpote] utpute CBR dogmatibus] dogmati P MNL² dogmatis L¹ infestam dogmatibus CBR 19–473,1 infestam dogmatibus sed VPG MNL

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ἀλλὰ καὶ πάσης ἀσεβείας ἀνάπλεων. ἐκείνας μὲν οὖν τὰς ἱερὰς καὶ μεγάλας καὶ οἰκουμενικὰς ἁγίας τέτταρας συνόδους ἀσπάζομαι καὶ φρονήματι ἑνὶ περιπτύσσομαι· ἐπὶ ταύταις δὲ καὶ ταύτην πέμπτην τιμῶ καὶ γεραίρω καὶ σέβομαι καὶ πάντα αὐτῶν ἀσμένως προσίεμαι, τά τε ἐν δόγμασι καὶ διαφόροις διδάγμασι καὶ τοῖς κατὰ τῶν αἱρετιζόντων ἀναθεματισμοῖς καὶ ὁρίσμασιν. ὅθεν καὶ ἀσμενίζω καὶ δέχομαι οὓς ἐδέξαντο καὶ ἡσμένισαν, καὶ ἀναθεματίζω καὶ ἀποβάλλομαι ὅσους ἀναθέματι καθυπέβαλον καὶ ἀποβλήτους τῆς καθολικῆς καὶ ἁγίας ἡμῶν ἐκκλησίας ἡγήσαντο. ταύταις ταῖς ἁγίαις καὶ μακαρίαις πέντε συνόδοις ἑπόμενος ἕνα καὶ μόνον ὅρον ἐπίσταμαι πίστεως καὶ μάθημα ἓν οἶδα καὶ σύμβολον, ὅπερ ἡ πάνσοφος καὶ μακαρία τῶν ἐν Νικαίᾳ τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ θεοφόρων πατέρων θεσπεσία πληθὺς ἐξ ἁγίου προσεφθέγξατο πνεύματος, ὃ καὶ ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα θεοπνεύστων πατέρων ἐπεκύρωσεν ἄθροισις, καὶ ἡ ἐν Ἐφέσῳ πρώτη τῶν διακοσίων ἐνθέων πατέρων ἐβεβαίωσε σύνοδος, καὶ ἡ τῶν ἐν Χαλκηδόνι ἑξακοσίων τριάκοντα πανιέρων πατέρων προσεδέξατο καὶ ἐκράτυνε σύμβασις καὶ ἀπαράτρωτον καὶ ἀρραγὲς καὶ ἀσάλευτον διαπρυσίως ἔφη φυλάττεσθαι. δεχόμεθα δὲ καὶ ἀγκάλαις ταῖς αὐταῖς ἀσμενίζομεν καὶ πάντα τοῦ θεσπεσίου Κυρίλλου τὰ θεῖα τε καὶ θεόσοφα συγγράμματα, ὡς πάσης ὀρθότητος γέμοντα καὶ πᾶσαν αἱρετικῶν καθαιροῦντα δυσσέβειαν, ἐξαιρέτως δὲ τὰς πρὸς Νεστόριον τὸν θεοστυγῆ καὶ θεήλατον δύο συνοδικὰς ἐπιστολάς, τήν τε δευτέραν καὶ τὴν τρίτην, ᾗ καὶ τὰ δυοκαίδεκα συνῆπται κεφάλαια, ἅπερ ἅπασαν τὴν Νεστορίου κακόνοιαν ἀποστόλων ἁγίων ἰσαρίθμοις κατέφλεξεν ἄνθραξι. σὺν ταύταις δὲ δέχομαι καὶ τὴν πρὸς τοὺς τῆς ἑῴας ἁγιωτάτους προέδρους συνοδικὴν γραφεῖσαν ἐπιστολήν, ἐν ᾗ καὶ ἱερὰς αὐτῶν τὰς φωνὰς ἀπεκάλεσε

MTO LFV A K

1–2 καὶ οἰκουμενικὰς *om.* O 2 τέτταρας] τέσσαρας O L A 3 ταύτην τὴν πέμπτην V 4 προσίεμαι] προΐεμαι A ἐν δόγμασι … διδάγμασι] δόγματα καὶ διάφορα διδάγματα O δόγμασιν καὶ κανόσιν καὶ LFV A 4–5 τοῖς … ἀναθεματισμοῖς καὶ ὁρίσμασιν] τοὺς … ἀναθεματισμοὺς καὶ ὁρισμοὺς O 5 καὶ² *om.* M οὓς] ὅσους K 6 καθυπέβαλον] καθυπέβαλλον O V K 6–7 τῆς ἁγίας καθολικῆς FV τῆς ἁγίας καὶ καθολικῆς A 7 καὶ ἁγίας *om.* LFV K A 8 πέντε *om.* O μάθημα] μαθήματα L 9 τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ] ΤΙΗ O LV K 10 θεσπεσία] θεσπεσίων A 11 ἑκατὸν πεντήκοντα] ΡΝ O LV K A θεοπνεύστων] θεοφόρων O ἄθροισις] ἄθρυσις L ἄθρυσης A 12 διακοσίων] Σ O LV K A τῶν² *om.* M 13 ἑξακοσίων τριάκοντα] ΧΛ O LV K A 14 διαπρυσίως] διαπυρσίως A ἔφη δι' αἰῶνος φυλάττεσθαι F 15 δὲ *om.* A ταῖς *om.* M ἀσμενίζομεν] ἀσμενίζομαι L ἀσμενίζομεν πάντα τὰ τοῦ V 16 τὰ *om.* V συγγράμματα] γράμματα M δόγματα καὶ O 17 τὰς] τὰ L 18 τὴν² *om.* LF 19–20 κατέφλεξεν] κατέφλεξαν MT L 20 δὲ *om.* MTO] οὖν F τοὺς *om.* K ἁγιωτάτους] ἁγιωτούτους L 21 τὰς φωνὰς αὐτῶν F

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

sed et omni impietate refertam. illa igitur sacra et magna uniuersaliaque sancta quattuor amplector concilia et uno sensu confoueo, super his uero et hanc quintam honoro atque honorifico et ueneror et cuncta eorum laudanter recipio, tam in dogmatibus et diuersis doctrinis quamque hereticorum anathematibus et diffinitionibus. unde et conprobo atque suscipio quos susceperunt et probauerunt, et anathemo atque abicio quos anathemati summiserunt et abiectos a sancta nostra catholica ecclesia censuerunt. has sanctas et beatas quinque synodos assequens unam tantum fidei definitionem agnosco et mathema unum noui et symbolum, quod sapientissima atque beata trecentorum decem et octo deum gerentium patrum sancta Nicena multitudo ex sancto effata est spiritu, quod et in Constantinopolim centum quinquaginta deo inspiratorum patrum congregatio confirmauit et in Epheso primum ducentorum diuinorum patrum corroborauit concilium, et in Calcedona sexcentorum triginta sacratissimorum patrum suscepit et stabiliuit conuentio et incommutabile indisruptumque et inmobilem flagranter asseruit conseruari. suscepimus deinde eisdemque [bonis] ⟨ulnis⟩ amplectimur cuncta quoque sacratissimi Cyrilli diuina et deo instructa conscripta, utpote omni rectitudine plena et omnem hereticorum impietatem demolientia, praecipue autem illas ad Nestorium deo odibilem et deo proiectum duas synodicas epistulas, secundam quoque et tertiam, in qua et duodecim connexa sunt capitula, quae omnem Nestorii malitiam sanctorum apostolorum aequinumeris exussit carbonibus. cum istis uero suscipio et synodicam epistulam, quae scripta est ad sanctissimos orientales episcopos, in qua et uoces eorum sacras appellauit pacemque

VPG CBR MNL

1 et¹ *om.* L omni] omnium L impietate] impiaetate P impietatem N refertam] refestam NL sancta *om.* M 2 quattuor] quatuor RG L quintam] quitam P¹ 3 et³] ne B 4 hereticorum] heredicorum C anathematibus] anatimatibus CB diffinitionibus] definitionibus CB N et² *om.* G conprobo] comprobo MNL 5 quos] quas C²G anathemo] anathimo CB abicio] abitio M anathemati] anathimati CB 6 summiserunt] misserunt P¹ submiserunt CBR M abiectos] abiectus CB¹ abiciens R catholica] captolica L ecclesia] aecclesia G aecclaesia N 7 synodos] synodus V¹ svnodus P¹ sinodos C L sinodus B assequens] adsequens CB sequens R assequens uitam unam N definitionem] diffinitionem RG M 7–8 et² … noui *om.* V 7 mathema] anathema PG 8 noui] nobi P nobis G moui N¹ symbolum] simbolum V svmbulum P¹ trecentorum] CCCtorum L 9 gerentium] gentium V nicena] nycea G nicaena M nicenta N nicea L sancto] sancta N effata] effecta VG N efata CB et *om.* G 10 constantinopolim] constantinopoli VP sancto stantinopoli G centum quinquaginta] CL CBR inspiratorum] inspirator P¹ insperatorum B confirmauit] firmauit G 11 epheso] efeso CB 11–12 calcedona] calchedona VP calcedo B¹ calcedonia L 12 triginta] treginta C XXX R L sacratissimorum] sacratissimarum P stabiliuit et suscepit L stabiliuit] istabiliuit C 13 incommutabile] in sancto mutabile CR incommutabile indisruptum indisruptumque N indisruptumque] indispuptumque G inmobilem] immobile ML flagranter] fraglanter VPG asseruit] adseruit CB aseruit G 13–14 suscepimus] suscipimus M 14 ἀγκάλαις = ⟨ulnis⟩] [bonis] (= ἀγαθαῖς) VPG CBR MNL amplectimur] amplectemur V¹ cuncta] cunctam N cyrilli] erylli L 15 utpote] utpute CBR 16 impietatem] impiaetatem P demolientia] denuo licentia M denuo licentiam NL praecipue] praecipuae B precipuae N illas] illis P¹ nestorium] nestoriam G nestorium et deo N 17 duas] duos B¹ synodicas] sinodicas P CB L epistulas] epistolas P BG L qua] quo MNL P¹ *add.* et²] ex V duodecim] XII VP BR connexa] conexa VPG M connixa CBR 18 apostolorum] apostulorum V apostholorum C aequinumeris] aequinuminis M¹ aequinumerus N 19 exussit] exiussit B¹ exusit NL synodicam] sydonicam V svdonicam P¹ sinodicam CB L epistulam] epistolam BG L 20 orientales] erientales V ortodoxales C orthodoxales BR (*cf.* 475,3) et B² *add.* eorum *om.* G appellauit] apellauit G M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

καὶ τὴν πρὸς αὐτοὺς εἰρήνην ἐκράτυνεν, αἷς συναρίθμια καὶ ἀ⟨διάλ⟩υτα τῶν ἀνατολικῶν προέδρων τὰ γράμματα λέγομεν, ὡς ὑπ' αὐτοῦ Κυρίλλου τοῦ θείου δεχθέντα καὶ εἶναι πρὸς αὐτοῦ μαρτυρούμενα φωναῖς ἀναμφιλέκτοις ὀρθόδοξα. τούτοις ὁμοίως τοῖς ἱεροῖς Κυρίλλου τοῦ πανσόφου χαράγμασιν ὡς ἱερὰν καὶ ὁμότιμον δέχομαι καὶ τῆς αὐτῆς ὀρθοδοξίας γεννήτριαν καὶ τὴν θεόσδοτον ἐπιστολὴν καὶ θεόπνευστον τοῦ μεγάλου καὶ λαμπροῦ καὶ θεόφρονος Λέοντος τοῦ τῆς Ῥωμαίων ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, μᾶλλον δὲ τῆς ὑφ' ἡλίῳ πάσης φωστῆρος, ἣν θείῳ σαφῶς ἐνεργούμενος πνεύματι κατ' Εὐτυχοῦς τοῦ κακόφρονος καὶ Νεστορίου τοῦ θεοστυγοῦς καὶ παράφρονος πρὸς Φλαβιανὸν τὸν ἀοίδιμον τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων πρόεδρον γέγραφεν, ἣν καὶ „στήλην ὀρθοδοξίας" καλῶ καὶ ὁρίζομαι τοῖς οὕτως αὐτὴν καλῶς ὁρισαμένοις πατράσιν ἁγίοις ἑπόμενος, ὡς πᾶσαν μὲν ὀρθοδοξίαν ἡμᾶς ἐκδιδάσκουσαν, πᾶσαν δὲ κακοδοξίαν αἱρετικὴν ὀλοθρεύουσαν καὶ τῶν τῆς ἁγίας ἡμῶν καθολικῆς ἐκκλησίας θεοφρουρήτων αὐλῶν ἀπελαύνουσαν, μεθ' ἧς ἐνθέου συλλαβῆς καὶ χαράγματος καὶ πάσας αὐτοῦ τὰς ἐπιστολὰς καὶ τὰ δόγματα ὡς ἐκ στόματος προϊόντα Πέτρου τοῦ κορυφαίου προσίεμαι καὶ καταφιλῶ καὶ ἀσπάζομαι καὶ πάσῃ ψυχῇ περιπτύσσομαι· ταῦτα, καθὼς προεῖπον, δεχόμενος τὰ ἱερὰ καὶ θεῖα πέντε τῶν μακαρίων πατέρων συνέδρια καὶ τὰ Κυρίλλου πάντα τοῦ πανσόφου συγγράμματα καὶ μάλιστα τὰ κατὰ τῆς Νεστορίου μανίας γενόμενα καὶ τὴν τῶν ἀνατολικῶν προέδρων συλλαβὴν τὴν πρὸς αὐτὸν γραφεῖσαν τὸν θειότατον Κύριλλον καὶ παρ' αὐτοῦ μαρτυρηθεῖσαν ὀρθόδοξον. ὅσα τε Λέων ὁ τῆς Ῥωμαίων ἁγιωτάτης ἐκκλησίας νομεὺς ἁγιώτατος γέγραφε καὶ μάλιστα ἃ κατὰ τῆς Εὐτυχιανῆς καὶ Νεστοριανῆς βδελυρίας συνέταξε, ταῦτα μὲν ὡς Πέτρου, ἐκεῖνα δὲ ὡς Μάρκου γινώσκω ὁρίσματα, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πάντα πάντων τῶν τῆς καθολικῆς ἡμῶν ἐκκλησίας ἐκκρίτων μυσταγωγῶν θεόσοφα

9 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,15

MTO LFV A K

1 αὐτοὺς *om.* K ἀ⟨διάλ⟩υτα = indissolubiles] αὐτὰ MTO LFV K A τῶν] τὰ τῶν F ἀνατολικῶν] ἀποστολικῶν MTO 2 αὐτοῦ τοῦ κυρίλλου L δεχθέντα τοῦ θείου F δεχθέντα] δειχθέντα K 3 ἀναμφιλέκτοις] ἀνεμφιλέκτοις A 7 ὑφ' ἡλίῳ] ὑφηλιον O (!) πάσης *om.* F τοῦ] τοὺς A 8 φλαβιανὸν] φλαυιανὸν F 10 καλῶς αὐτὴν F 12 ἡμῶν *om.* M 13 τὰ *om.* L 14 κορυφαίου τῶν ἀποστόλων προσίεμαι F 15 δεχόμενος] δέχομαι A καὶ θεῖα *om.* MTO K 15 – 16 πέντε καὶ θεῖα τῶν K 16 πατέρων καὶ θεῖα συνέδρια MTO τὰ τοῦ κυρίλλου M 17 τὰ *om.* T A νεστορίου] ἀρείου K 18 θειότατον] θεότατον L 20 ἃ *om.* MTO βδελυρίας] βδελλυρίας O L K A 21 γινώσκω] γινώσκων F γιγνώσκων V γιγνώσκω K A ὁρίσματα] γνωρίσματα O μὴν δὲ ἀλλὰ L 22 πάντα *om.* M ἐκκρίτων] ἐγκρίτων O LV A

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

cum eis firmauit, cum quibus et ipsas orientalium episcoporum litteras connumerabiles et indissolubiles dicimus, utpote ab ipso diuino Cyrillo susceptas et [ab eo] ⟨ad eius⟩ esse testificandas uocibus non ambigendis orthodoxas. his similiter sapientissimi Cyrilli sacris inscriptis tamquam sacram et cohonorandam suscipio eiusdemque rectae fidei propagatricem et a deo condonatam atque deo inspiratam epistulam magni atque preclari ⟨et deo instructi⟩ Leonis sanctissimae Romanae ecclesiae, immo omnium quae sub sole sunt luminarii, quam diuino manifeste permotus spiritu contra Eutychetem maledictum et deo odibilem dissipientemque Nestorium ad Flabianum laudabilem scripsit regiae urbis episcopum, quam et „firmamentum rectae fidei" appello atque definio, hos qui ita eam optime diffinierunt sanctos patres assequens, utpote [nomen] ⟨omnem⟩ quidem fidei rectitudinem nos instruentem, omnem uero prauitatem hereticam perimentem et ab a deo custoditis atriis sanctae nostrae catholicae ecclesiae exfugantem, cum qua diuina syllaba atque scriptura et cunctas eius epistulas et dogmata tamquam prolatas ex ore Petri principis apostolorum amplector et perobsculor et ueneror et ex anima tota conplector. haec, sicut predixi, sacra et diuina quinque beatissimorum patrum concilia suscipiens omniaque conscripta praesertim Cyrilli sapientissimi, quae contra Nestoris insaniam facta sunt, et epistulam orientalium episcoporum, quae ad eundem diuinum Cyrillum scripta est, quam et ipse orthodoxam esse testatus est, et quaeque Leo sanctissimae Romanae ecclesiae sanctissimus dispensator scripsit, et maxime quae contra Eutychianam et Nestorianam profanationem scripsit, haec quidem ut Petri, illa uero ut Marci definitiones agnoscens; nec non et omnia omnium catholicae nostrae ecclesiae probabilium

VPG CBR MNL

2 utpote] utpute CBR M 2 – 3 susceptas ... cyrilli *om.* B¹ 2 πρὸς αὐτοῦ = ⟨ad eius⟩] [ab eo] VPG B² MNL ab ipso CR 3 testificandas] testificantes VPG B testificatas L ambigendis] abigendis VPG B his ... cyrilli B² *add.* 4 inscriptis] scriptis L cohonorandam] cohorandam B eiusdemque] eiusdem CBR 5 a V² *add.* 6 καὶ θεόφρονος = ⟨et deo instructi⟩ *om.* VPG CBR MNL sanctissimae] sanctissimi MNL ecclesiae romanae VPG immo] in uno G 7 sunt] erunt VPG CB ĕrt N luminarii] luminaria CBRG eutychetem] euthicetem P MN euticetin C eutic&c B¹ eutic&ti B² euticem R eutychen G euticheten L eutic&ti et in maledictum B (*repet.*) 8 odibilem] odebilem V dissipientemque] desipientemque CB ML despicientemque R dessipientemque G flabianum] flauianum MNL 9 episcopum] episcoporum N rectae] recta P appello] apello CG atque] adque P definio] diffinio R ML eam] eum P¹ 10 diffinierunt] diffierunt V deffinierunt P finierunt CBR MNL assequens] adsequens CB *om.* R utpote] utpute CBR πᾶσαν = ⟨omnem⟩] [nomen] VPG CBR MNL quidem] quippe L 11 rectitudinem] rectitudine MNL uero *om.* G hereticam] haereticam P heredicam C perimentem] perhibentem VPG MNL a *om.* L 12 atriis] atreis CR atraeis B¹ sanctae] sancta P catholicae nostrae CBR MNL catholicae] chatholicae G captolice L ecclesiae] aecclesiae P BG N exfugantem] et fugantem R syllaba] svllaba P sillaba R MNL 13 eius *om.* G epistulas] epistolas G L et²] ad N 14 et¹ ... complector *om.* L perobsculor] obsculor V perosculor CBR M perosculos N ueneror] ueneros N ex *om.* CBR 15 haec] hic L quinque] quinquae C qui non quae MN beatissimorum] beatorum L patrum C² *add.* concilia] concila P¹ cocilia B¹ 16 omniaque] omnia M¹ nestoris] nestoriis B N insaniam] insania B 17 epistulam] epistolam G L ad] ab VPG CB¹ N diuinum] ducinum L cyrillum diuinum G cyrillum] cvrillum P 19 romanae] romae VP B¹ romana N ecclesiae] aecclesiae BG sanctissimus *om.* V scripsit] scribit CBR 19 – 20 et ... scripsit *om.* MNL 19 eutychianam] eutvchianam P¹ euticianam CBR euthichianam G 20 quidem C² *add.* ut¹ *om.* B illa] ita N 20 – 21 definitiones] definitionis VPG diffinitiones M 21 nostrae catholicae CBR ecclesiae] aecclesiae V B N exclesiae G probabilium] probilium V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

διδάγματα, εἴτε ἐν λόγοις τε καὶ συγγράμμασιν εἴτε ἐν ἐπιστολαῖς τισι περιείληπται, καὶ συλλήβδην εἰπεῖν, ἅπαντα δέχομαι καὶ ἀσπάζομαι, ὅσαπερ ἡ ἁγία καθολικὴ ἡμῶν ἐκκλησία προσίεται καὶ πάντα τοὔμπαλιν ἀποστρέφομαι καὶ ἀναθεματίζω καὶ λογίζομαι βέβηλα, ὅσα καὶ ἡ αὐτὴ πανσόφως βδελύττεται καὶ τῆς οἰκείας εὐσεβείας ἠγεῖται πολέμια, οὐ μόνον βιβλίδια καὶ λογύδρια καὶ θεομάχα καὶ παρέγγραπτα δόγματα, ἀλλὰ καὶ αἱρετικὰ καὶ κακόδοξα καὶ κακοδόξων αἱρέσεων ἡγησάμενα πρόσωπα. καὶ πρὸς πληροφορίαν ὑμῶν ἀπαράλειπτον αὐτὰ διαρθροῦμαι τὰ πρόσωπα, ἅπερ ἀναθεματίζω καὶ ποιοῦμαι κατάκριτα οὐ γλώττῃ μόνον καὶ στόματι, ἀλλὰ καὶ καρδίᾳ καὶ πνεύματι, ὡς τῆς ἁγίας καὶ καθολικῆς ἡμῶν πίστεως ὀφθέντα διὰ πάντων ἐπίβουλα.

Ἀνάθεμα τοίνυν εἰς ἀεὶ καὶ κατάθεμα ἀπὸ τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου καὶ προσκυνητῆς τριάδος, πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος, ἔστωσαν· πρῶτον μὲν Σίμων ὁ μάγος, ὁ πασῶν πρῶτος κακίστων κακίστως ἄρξας αἱρέσεων, μεθ' ὃν Κλεόβιος, Μένανδρος, Φίλητος, Ἑρμογένης, Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεύς, Δοσίθεος, Γόρθεος, Σατορνῖνος, Μασβόθεος, Ἀδριανός, Βασιλίδης, Ἰσίδωρος ὁ τούτου υἱὸς καὶ τὴν μανίαν ὑπέρτερος, Ἐβίων, Καρποκράτης, Ἐπιφανής, Πρόδικος, Κήρινθός τε καὶ Μήρινθος, Οὐαλεντῖνος, Φλωρῖνος, Βλάστος, Ἀρτέμων, Σεκοῦνδος, Κασιανός, Θεόδοτος, Ἡρακλέων, Πτολεμαῖος, Μάρκος, Κολόρβασος, Ἀδέμις ὁ Καρύστιος, Θεόδοτος ὁ Σκυτεύς, Θεόδοτος ἕτερος, Εὐφράτης ὁ Περατικός, Μονόϊμος ὁ Ἄραψ, Ἑρμογένης, Τατιανὸς ὁ Σύρος,

---

MTO LFV A K

---

1 διδάγματα] δόγματα O F συγγράμμασιν] γράμμασιν M 2 ὅσαπερ] ἅπερ M ὡς ἅπερ L ἁγία *om.* A 3 προσίεται] προΐεται L 4 ἡ *om.* MTO K A 5 βιβλίδια] βιβλίδεια K λογύδρια] λογίδρια K παρέγγραπτα] παράγραπτα O 6 καὶ[1] *om.* A καὶ[2] *om.* FV πρόσωπα κακοδόξων αἱρέσεων ἡγησάμενα F 7 διαρθροῦμαι] διαριθμούμαι LFV A 8 κατάκριτα] κατάκριμα F καὶ[3] *om.* O K 9 καὶ *om.* F διὰ παντὸς ὀφθέντα F πάντων] παντὸς LFV 10 Ἅ ἀνάθεμα F 12 κακίστως] κάκιστος V ὃν] ὧν L K ὃν καὶ κλεόβιος MTO κλεόβιος] κλαιόβιος LF 13 φίλητος] φιλητός FV K A 14 γόρθεος] γορθαῖος M σατορνῖνος μασβόθεος *om.* V μασβόθεος] ναβοθαῖος M μασόθεος O μασβοθαῖος F 14 – 15 βασιλίδης σατορνῖνος μασβόθεος Ἰσίδωρος V 15 ἐβίων] εὐβίων T ἐβιῶν L 16 ἐπιφανής] ἐπιφάνιος F ἐπιφάνης A πρόδικος] πιόδικος A κήρινθός] κύρινθός M μήρινθος] μήριθος M 17 φλωρῖνος] φλορῖνος K A βλάστος] βλαστὸς K 17 – 19 θεόδοτος ... καρύστιος *om.* L A 18 ἡρακλέων] ἡρακλαίων F κολόρβασος] κολορβάσος T FV 18 – 19 ἀδέμις] ἀδέμης F A 19 καρύστιος] καρούστιος F 20 περατικός] περσικός MTO μονόϊμος] μονοΐμος O μόνυμος F τατιανός] ταττιανός O σύρος θεόδοτος ... καρύστιος, σινῆρος A *add.* 19 – 478,1

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

instructorum a deo instructa didagmata, seu in uerbis et scriptis siue in epistulis quibuslibet conprehensum est et, ut concinne dicam, cuncta suscipio et amplector, quaeque sancta catholica nostra ecclesia suscipit, et cuncta e regione refuto atque anathemo et profana esse reputo, quotquot et ipsa sapienter abominatur et propriae pietatis estimat esse contraria, non solum codicellos et uerbula et deo repugnantia atque priuata dogmata, sed et hereticas atque maledicas maledicarumque sectarum ductrices personas. et ut nil desit ad uestram satisfactionem, ipsas quoque personas expremo, quas anathemo et condemnatas effacio non lingua tantum et ore, sed corde et spiritu utpote quae sanctae catholicae nostrae fidei in omnibus insidiantes ostensae sunt.

Anathema itaque in perpetuum et catathema a sancta et consubstantiali adorandaque trinitate patris et filii et spiritus sancti sint. primum quidem Simon magus, qui primus pessimis heresibus pessimus principauit, post quem Cleobius, Menander, Philetus, Hermogenis, Alexander aerarius, Dositheus, Gor⟨th⟩eus, Saturninus, Masbotheus, Adrianus, Basilidis, Hisidorus eius filius et furore superior, Ebion, Carpocrates, Epiphanes, Prodicus, ⟨C⟩irinthusque et Mirinthus, Ualentinus, Florinus, Blastus, Artemon, Secundus, Cassianus, Theodotus, Heraclion, Ptol⟨e⟩meus, Marcus, Colorbasus, Ademis Car⟨y⟩stiensis, Theodotus Scytheus, Theodotus alter, Eufrates [transmarinus] ⟨Perates⟩, Monoimus Araps, Ermogenes, Tatianus

VPG CBR(14) MNL

1 didagmata] dogmata G L epistulis] epistolis PG L aepistulis B 3 ecclesia] aecclesia BG N suscipit] suscepit CB²R scepit B¹ cuncta e regione] cimeteregioni L anathemo] anathimo C anathymo B 4 quotquot] quodquod CBR NL et¹ *om.* N abominatur] abhominatur R M pietatis] pietates V pietatas P estimat] aestimat CB existimant R estimo M extimat L 5 contraria] contrariae B et¹ *om.* L 6 ductrices] doctrices CBR ML dictrices N nil] nihil L 7 expremo] expraemo B exprimo R MNL anathemo] anathema P anathimo CB 8 condemnatas] condempnatus G condempnatas R NL effacio] effatio VPG efficio CBR M sed] et G utpote] utpute CBR 9 catholicae] cathoce P 10 nomina multorum hereticorum et heresum, quos anathemati subicit L *marg. et* Cod. Ambros. E. 79 inf. f. 58ᵛ catathema] cathethema G¹ cathathema G² cathatema R L adorandaque] adoranda CBR 11 trinitate] trinatate C¹ et² *om.* CB primum] primus L simon] symon V R M 12 primus] prius C¹ pessimis] pessimus L heresibus et pessimus L pessimus] pessimis B L M² *add.* κακίστως = pessimus post quem] postquam R 12 – 13 menander] menarder V 13 hermogenis] ermogenis V CB² ermogenus B¹ hermogenes M aerarius] erarius CBR aerrarius N erasius L dositheus] dosytheus P 14 γόρθεος = gor⟨th⟩eus] gorpheus VPG B MNL corpheus CR saturninus 477,14 – loquebatur 481,19 *om.* R masbotheus] marbotheus MNL adrianus] hadrianus P 15 hisidorus] hysodorus V¹ hysidorus V²P hisorus B¹ ebion] hebion M carpocrates] carpogrates CB 16 epiphanes] epihanes G epyphanes M ephiphanes L prodicus] prdicus L κήρινθός τε = ⟨c⟩irinthusque] drinthusque VP¹G dinthusque P¹ dritus CB drinctus L mirinthus] mirintus CBG myrinthus N 17 florinus] florianus L artemon] arthemon G antemon M¹ arcemon L cassianus] casianus G 17 – 18 theodotus] theodorus L 18 heraclion] heradion G ptol⟨e⟩meus] ptolomeus VPG CB phtolomeus M phtolomensus N prelomeos L colorbasus] colorbassus N 19 καρύστιος = car⟨y⟩stiensis] carustiensis VP CB carciensis G carostiensis ML theodotus¹] theodothus G theodorus L scytheus] escytheus CB (*cf.* 472,6) cythaeus M scitheus L theodotus²] theodothus G theodorus L eufrates] eufratres B eufratens L 20 ὁ περατικός = ⟨perates⟩] [transmarinus] VPG CB MNL monoimus] monoinus V B araps] arabs L ermogenes] ermogenis V hermogenes G M ormogenes L tatianus] tacianus CB L tytianus G

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Σευῆρος, Ἀσκληπιόδοτος, Βαρδησάνης, Ἁρμόνιος ὁ τούτου υἱὸς καὶ τὴν πλάνην ἰσόρροπος, Ἑρμόφιλος, Κέρδων, Σακέρδων, Μαρκίων ὁ Ποντικός, Ἀπελλῆς, Ἀπολλωνίδης, Πότιτος, Πρέπων, Πίθων, Συνερός, Θεόδοτος ὁ Τραπεζίτης, Μοντανός, Πρισκίλλά τε καὶ Μαξιμίλλα αἱ τούτου μανιώδεις μαθήτριαι, Νέπως, Ἐλκεσαῖος, Ὠριγένης, Ὠριγένης ἕτερος ὁ καὶ Ἀδαμάντιος, Σαβέλλιος ὁ Λίβυς, Ναυᾶτος, Παῦλος ὁ ἐκ Σαμοσάτων, Ἐπίγενος, Κλεομένης, Νόητος ὁ Σμυρναῖος, Μάνης ὁ τῆς ἀθέου μανίας ἐπώνυμος, Σαββάτιος, Ἄρειος, Μελέτιος, Ἀέτιος, Εὐνόμιος, Ἀστέριος, Εὐδόξιος, Δονάτος, Μακεδόνιος ὁ τῷ ἁγίῳ μαχησάμενος πνεύματι καὶ πνευματομάχου προσηγορίαν ἀξίαν δεξάμενος, Ἀπολινάριος ὁ Λαοδικεὺς καὶ ὁ τούτου υἱὸς Ἀπολινάριος, Μάγνος, Πολέμων, Πελάγιος, Κελέστιος, Ἰουλιανός, οἱ τῆς αὐτῆς μανίας ὑπέρμαχοι, Θεόδωρος ὁ Μομψουεστίας καὶ Νεστόριος, οἱ τῆς μιαρᾶς ἀνθρωπολατρείας μιαρώτατοι κήρυκες, Κῦρος τε καὶ Ἰωάννης οἱ Κίλικες, οἱ τῆς αὐτῆς ἀθεΐας ἀθεώτατοι πρόβολοι, Εὐτυχής, Διόσκορος ὁ Εὐτυχοῦς ὑπερασπιστὴς καὶ συνήγορος, Βαρσουμᾶς, Ζωορᾶς, Τιμόθεος ὁ λεγόμενος Αἴλουρος, Πέτρος ὁ Μογγὸς καὶ Ἀκάκιος οἱ τὸ Κενωτικὸν

MTO LFV A K

1 σευῆρος] σεβῆρος MTO βαρδησάνης] βαρσησάνης M βαρδισάνης O F K A ἁρμόνιος] ἀμμώνιος O 2 ἰσόρροπος] εἰσόρροπος L ἑρμόφιλος] ἑρμόφυλος K κέρδων] κερδών A σακέρδων] σακερδών M *om.* L 3 ἀπελλῆς] ἀπέλλης L ἀπολλωνίδης] ἀπολλονείδης K πότιτος] ποτητός LV ποτίτος F ποτιτός K πότητος A 4 πίθων] πείθων LFV πιθών K συνερός] συνέρως O L K σύνερος F A *om.* V θεόδοτος] θεόδωρος F μοντανός] μοντάνος L μουντανός K πρισκίλλά τε] πρίσκιλλά τε T F 5 μαξιμίλλα] μαξίμιλλα T μανιώδεις] μανιώδης L A νέπως] νέπος T F K ἐλκεσαῖος] ἐλκεσέως T ἐλκέσεος O ἁλκεσαῖος K 5 – 6 ὠριγένης *om.* L 6 ὠριγένης] ὠρηγένης L ὁ' *om.* M λίβυς] λίβης M λιβύς V ναυᾶτος] νοουάτος M νοβάτος T νούατος O ναύατος L 7 ἐκ σαμοσάτων] ἐξκαμουσατῶν A σαμοσάτων] σαμωσάτων MO σαμουσάτων L σαμοσατῶν F μοσατῶν V ἐπίγενος] ἐπιγένιος LFV A κλεομένης] κλεομενῆς A νόητος] νοητὸς LFV K A σμυρναῖος] σμυρνεύς LFV A 8 σαββάτιος] σαββᾶτος O ἀβάτιος L σαββάτιος ⟨καί⟩ ἄρειος ? ἄρειος εὐσέβιος ὁ πάμφιλος μελέτιος A μελέτιος] μελίτιος O 9 ἀέτιος *om.* L 10 μαχησάμενος] μαχεσάμενος O καὶ *om.* V πνευματομάχου] πνευματομάχος M 11 ἀπολινάριος$^{1\,2}$] ἀπολλινάριος K μάγνος] μάγῶος V 12 κελέστιος πελάγιος MTO κελέστιος] κελέστος L κελλέστιος K μανίας] ἀσεβείας A 12 – 13 μομψουεστίας] μουψουεστίας T μοψουεστίας O F ὁμουέστίας L μουμψουεστίας V 13 ἀνθρωπολατρείας] ἀνθρωπολατρίας TO 13 – 14 κῦρος] κύρρος L 14 κίλικες] κήλικες K κήλικες A οἱ] ὡς F ἀθεώτατοι] ἀθεότατοι L πρόβολοι] κήρυκες O πρόβολοι O *marg.* εὐτυχής] εὐτύχης L 15 εὐτυχοῦς] εὐτυχέως MTO ζωορᾶς] ζωωρᾶς LF 16 αἴλουρος] ἔλουρος M V A αἴλουρος … μογγός *om.* L πέτρος … μογγός *om.* V τὸ ἑνωτικὸν μᾶλλον δὲ κενωτικόν F τὸ] τῷ L κενωτικόν] καινητικόν O

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Syrus, Seuerus, Asclipiodotus, Bardisanis, Armonius eius filius et errore consimilis, Hermophilus, Cerdon, Sacerdon, Marcion Ponticus, Apelles, Apollonidis, Potitus, Prepon, Pithon, Syneros, Theodotus Trapezita, Montanus Priscillaque at Maximilla huius furiosae discipulae, Nepos, Helcesseus, Origenes, alter Origenes, qui et Adamantius, Sabellius Libicus, Nauatus, Paulus Samosatenus, Epigenus, Cleomenes, Noitus Smyrnensis, Manes, qui impiae furoris cognomen, Sabbatius et Arrius, Meletius, Aetius, Eunomius, Asterius, Eudoxius, Donatus, Macedonius, qui sancto reluctatus est spiritui et pneumato⟨ma⟩chin apellationem dignam accepit, Apollinari⟨u⟩s Laodicensis et eius filius Apollinarius, Magnus, Polemon, Pelagius, Caelestius, Iulianus, eiusdem furoris defensores, Theodorus Mompsuestenus et Nestorius, fedae anthropolatriae foedissimi praedicatores, Cyrus et Iohannes Cilices, eiusdem impietatis impii productores [frutices], Eutyches, Dioscorus, Euticetis defensor et aduocatus, Barsumas, Zooras, Timotheus, qui dicitur Elurus, Petrus Mungus (id est balbus) et Acacius, qui Cenoticum (id est

VPG CB MNL

1 syrus] sirus P M asclipiodotus] asclipeosdotus V asclipeodotus P asclipeusdorus G asclipiodoctus CB armonius] armonios P NL armoneus CB armonnos G 2 hermophilus] ermofilus CB hermofilus G N sacerdon] sacōdō L marcion] martion PG B 3 ponticus] pontipus VPG apelles] appelles M apollonidis] apolonidis CB appollonidis M apollorudis L potitus] pontitus M prepon] praepon CB prephon G pithon] titon V pihton P python M phiton G N 4 syneros] synerus C sinerus B sineros MNL theodotus] theodetus P theodorus L trapezita] trapizita CB ML priscillaque] priscellaque G priscillaqui MNL 5 furiosae disciplinae discipulae G L discipulae] discipula MNL nepos] nepus CB enepos MNL helcesseus] helceseus CB helchesseus G elceseus L origenes] origenus B¹ orrigenes L alter] aliter N 6 libicus] lybicus P nauatus] nouatus M² 7 samosatenus] samusatenus CB samosathenus G satenus M epigenus] epygenus G MN opigenus L cleomenes] cleomentes N olcomenes L noitus] noytus G nitus M smyrnensis] smirnensis G esmernensis CB (*cf.* 477,19) syrmirnensis M simyr N sunirnersis L manes] menes P¹ 8 cognomen sabbatius] cognomens. Abbatius L sabbatius] sabacius C sabatius B sabbacius MN meletius] melecius C maletius L aetius] accius L 9 eunomius] eonomius CB N eudoxius] eodoxius CB 10 πνευματομάχην = pneumato⟨ma⟩chin] peumatochin V pheumatochin P phleumaticochin G¹ pneumatochin C² neumathochin B neumatochin MN eneumatochin L apellationem] appellationem G N 11 ἀπολινάριος = apollinari⟨u⟩s¹] apollinaris VPG NL (?) apolinaris CB appollinaris M laodicensis] laudicensis CB MNL apollinarius²] appollinarius VP apolinaris CB apollenarius M 12 pelagius] pellagius C caelestius] celestus VP furoris] fururores V¹ furores V² defensores] defensoris P 12 – 13 mompsuestenus] momsuestenus VP momsuesteus C¹ monsuestenus G mopsuestenus MNL 13 fedae] phede VPG faedae B fede MNL anthropolatriae] anthropolatria VP andropolatria G antropolatriae NL foedissimi] fetissimi V¹ CB fotissimi V² fodissimi N fedissimi L cyrus] cirus CB iohannes] iohannis V M 14 cilices] calices L impietatis] impietates V ML πρόβολοι = productores [frutices] VPG CB MNL [frutices]] fructicesces V frutyces G fritices L eutyches] euthyces CB eutyces G euthices MN eutiches L 15 euticetis] eutycetis V euthichetis G euthicetis M eutychetis N eutichetis L aduocatus] aduocatos P barsumas] uarsuem CB uassumaš M uarsumas NL zooras] zoroab CB zoaras N 16 elurus] helyrus V elyrus P helurus G elirus L petrus, id est balbus, mungus VPG CB MNL petrus] petrs M¹ mungus] mungos CB MNL acacius] achatius G acatius N acacuis L cenoticum] ceoticum PG caenoticum CB M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

τεκτηνάμενοι Ζήνωνος, Λαμπέτιος ὁ τῆς δυσωνύμου τῶν Μαρκιανιστῶν αἱρέσεως ἔξαρχος, Δίδυμος καὶ Εὐάγριος οἱ τῆς Ὠριγενιανῆς τερθρείας μυστηριάρχαι παμμίαροι, Πέτρος ὁ κναφεύς, ὁ τῷ τρισαγίῳ ὕμνῳ προσαρμόσαι σταυρὸν θρασυνόμενος, Πέτρος ἕτερος τὸ Ἰβηρικὸν καὶ φρενοβάρβαρον μίασμα, Ἡσαίας ὁ τοῦ παρόντος Πέτρου συνόμιλος, οἱ ἄλλην ἀκέφαλον ἐν Ἀκεφάλοις καταδείξαντες αἵρεσιν· μεθ' ὧν ἁπάντων καὶ πρὸ πάντων καὶ μετὰ πάντας καὶ κατὰ πάντας καὶ ὑπὲρ πάντας ἔστω καὶ Σευῆρος ἀνάθεμα, ὁ τούτων μαθητὴς ἐκμανέστατος καὶ πάντων χρηματίσας Ἀκεφάλων τῶν νέων καὶ παλαιῶν ὠμότατος τύραννος καὶ τῆς ἁγίας καθολικῆς ἐκκλησίας ἐχθρὸς δυσμενέστατος καὶ τῆς Ἀντιοχέων ἁγιωτάτης ἐκκλησίας μοιχὸς ἀνομώτατος καὶ φθορεὺς βδελυρώτατος, Θεοδόσιός τε ὁ Ἀλεξανδρεύς, ὁ Τραπεζούντιος Ἄνθιμος, Ἰάκωβος ὁ Σύρος, Ἰουλιανὸς ὁ Ἁλικαρνασεύς, Φιλικήσιμος, Γαϊανὸς ὁ Ἀλεξανδρεύς, ἀφ' ὧν ἡ τῶν Γαϊανιτῶν ἦγουν Ἰουλιανιστῶν ἐπιγέγονεν αἵρεσις, Δωρόθεος ὁ τῆς αὐτῆς ἀθέως ὑπερμαχήσας αἱρέσεως, Παῦλος ὁ μελανός, οὐ μόνον δὲ λεγόμενος ἀλλὰ καὶ γεγονὼς κατὰ ἀλήθειαν, Ἰωάννης ὁ γραμματικός, ὁ τὴν ἐπωνυμίαν Φιλόπονος, μᾶλλον δὲ ματαιόπονος, Κόνων τε καὶ Εὐγένιος, οἱ τρεῖς τῆς τριθεΐας τρισκατάρατοι πρόμαχοι, Θεμίστιος ὁ τῆς ἀγνοίας πατὴρ καὶ γεννήτωρ καὶ σπορεὺς ἀθεσμότατος, ὃς ἀγνοεῖν τὸν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν θεὸν ἡμῶν τὴν ἡμέραν ἐφληνάφει τῆς κρίσεως, ἀγνοῶν ἅπερ αὐτὸς ὁ θεήλατος ἔφασκε καὶ μὴ εἰδὼς ἅπερ ἀμφιγνοῶν ἀνεφθέγγετο. εἰ γὰρ μὴ ἠγνόει τῶν οἰκείων λόγων τὴν δύναμιν, οὐκ ἂν τὴν ὁλέθριον ἄγνοιαν

MTO LFV A K

---

1 ζήνωνος] ζήνονος L δυσωνύμου] δυσονύμου L A μαρκιανιστῶν] μαρκιωνιστῶν T
2 ὠριγενιανῆς] ὠριγενιακῆς F τερθρείας] τερθρίας MT LFV K A 3 ὁ² καὶ τῷ LFV A
3 – 4 θρασυνόμενος] θρασυνόμενον L 4 ἰβηρικὸν] ἰβερικὸν LV A 6 καὶ πρὸ πάντων *om.* L
πάντων τε καὶ O ἔστω] ἔσται O 7 σευῆρος] σεβῆρος M σεῦκρος T ἀνάθεμα καὶ κατάθεμα
ὁ LFV A τούτων] τούτου K χρηματίσας] χρηματήσας L A 8 καὶ τῶν παλαιῶν MTO
9 ἁγιωτάτης *om.* A μοιχὸς] μυχὸς L A 10 βδελυρώτατος] βδελλυρώτατος MO L ἁλεξανδρεὺς
καὶ ὁ F τραπεζούντιος] τρεπεζούντιος M 11 ἁλικαρνασεύς] ἁλικαρνασσεύς K φιλικήσιμος]
φελικίσιμος MO φελικήσιμος T 12 γαϊανιτῶν] γαϊανιστῶν L ἦγουν] καὶ τῶν M 13 δὲ
om. FV 14 γεγονὼς] γενόμενος MTO A κατὰ] κατ' K A 15 μᾶλλον δὲ ματαιόπονος *om.* L
εὐγένιος] εὐγένειος K τριθεΐας] τρισθεΐας T 16 θεμίστιος] θεμέστιος FV A 17 ἀθεσμότατος]
ἀθεσμώτατος MT τὸν¹ *om.* O F ἡμῶν θεὸν LFV K A ἐφληνάφει τῆς] νεφέλην ἀφάτης T
ἐφληνάφει] ἐφλινάφα L A ἐφλυνάφα K 18 θεήλατος] θεΐλατος T L A ἀμφιγνοῶν] ἀμφαγνοῶν
F 19 γὰρ μὴ *om.* LFV K ἠγνόει] ἠγνόη K ὁλέθριον] ὁλεθρίαν LFV ἄγνοιαν] ἀγωοίαν
V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

nouitatem) Zinonis maccinati sunt, Lampedius, auctor nec nominandae Marcianistarum hereseos, Didimus et Euagrius, Origenianae uanitatis primi secretales foedissimi, Petrus fullo, qui ad hymnum Trisagii crucem ausus est coaptare, Petrus alter Hiberi[cu]cum et barbarae mentis contagium, Esaias, huius Petri collega, qui aliam acephal⟨a⟩m inter Acephalos heresem propagauerunt, cum quibus omnibus et pre omnibus et post omnes et secundum omnes et super omnes sit et Seuerus anathema, horum seuissimus discipulus, qui pre omnibus Acephalis tam nouis quam ueteribus demonstratus est crudelissimus tyrannus et sanctae catholicae ecclesiae inmanissimus inimicus sanctissimaeque Antiochenae ecclesiae adulter iniquissimus et corruptor exsecrabilis, Theodosius quoque Alexandrinus, Anthemus Trapezuntenus, Iacobus Syrus, Iulianus Alicarnasseus, Felicissimus, Gaianus Alexandrinus, a quibus Gaianitarum siue Iulianistarum superinuenta est heresis, Dorotheus, eiusdem impiae hereseos propugnator, Paulus fuscus, non solum appellatione sed secundum ueritatem effectus, Iohannes grammaticus, cognomento Philoponus (id est studiosus) immo MATEUPUNUS (id est irritus laborator), Conon quoque et Eugenius, hi tres tritheias (id est triplicis deitatis) ter maledicti propugnatores, Themestius, qui fuit ignorantiae pater et genitor atque seminator ne⟨fas⟩tissimus, qui Christum uerum deum nostrum diem iudicii nescisse delirabat, nesciens quae ipse a deo proiectus assereret et non recognoscens quae ignorando loquebatur. nisi enim ignorasset uerborum suorum uirtutem,

VPG CBR(19) MNL

1 nouitatem] nouitate VPG zinonis] zenonis CB MNL maccinati] macinati V machinati CBG M lampedius] lampidius P M¹ lampredius L auctor] actor VP autor L nominandae] nominando G 1–2 marcianistarum] martianistarum B marcionistarum M 2 hereseos] hereseus C hereseis B didimus] didmus C¹ euagrius] euacrius CB origenianae] oriaeniane VG orieniane P origenitane L uanitatis] uenitatis V secretales] secretalis CB M¹ secraetales N 3 foedissimi] fedissimi CB foesdissimi G¹ qui ad] quia V hymnum] ymnum M trisagii] trisai N ausus] aduersus L coaptare] quoaptare P 4 Ἰβερικὸν = hiberi[cu]cum VPG MNL ibericucum CB mentis] menus B collega] colega CB 5 ἀκέφαλον = acephal⟨a⟩m] (ἀκεφάλων =) acephalorum VG MN acefalorum CB accephalorum L inter] iter C¹ acephalos] acefalus C acefalos B 6 pre] prae CB pro L pre omnibus] preombus P¹ et super omnes *om.* V anathema] anathima CB 7 seuissimus] seuissisimus G saeuissimus M pre] pro P prae CG N acephalis] acefalis CB accephalis L tam nouis] tanobis CB tam nobis PG MNL ueteribus] ueterumribus VPG MNL 8 catholicae *om.* G captolice L inmanissimus] immanissimus CB ML 9 sanctissimaeque] sanctissimae M¹ antiochenae] antyochenae G antiocenae M¹L anthiocenae M² antiogene N 9–10 exsecrabilis] execrabilis VPG MNL 10 theodosius] theosius V theodoxius L anthemus] antemus VG M anathemus L trapezuntenus] trapezetenus V¹ trapezontehenus CB 11 alicarnasseus] alicarnaseus CBG¹ felicissimus] filicissimus N gaianus] gianus V¹ 12 gaianitarum] iaginitarum N gaiantrarum L siue] sium B eiusdem] eius N 13 hereseos] hereseus CB propugnator] propugnatur P appellatione] appellationes V apellatione CG appellationem MNL 14 effectus] effatus est M¹ effactus M²NL iohannes grammaticus] iohannis gramaticus CB philoponus] phyloponus VP filoponus CB philipponus L 15 immo *om.* L MATEUPUNUS] mateopunus VP matheupunus CB matheopunus G meteupimus L laborator] laboratur B eugenius] eogenius CB hi tres] hyres V hytres PG tritheias] triteias CB M tricheas G tricheias N 16 triplicis deitatis] triplices deitates CB themestius] thenestius G 17 ne⟨fas⟩tissimus (*cf.* 467,3)] nephytissimus VP nephitissimus G nephutissimus CB MNL 18 delirabat] delerabat CB nesciens] nesciesis G quae] qui N ipse] ipsae B assereret] asseret V asserere G adsereret CB 19 recognoscens] recognuscens V loquebatur] loquaebatur C nisi *inc.* R (477,14)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

τέτοκε καὶ τοῦ τῆς ἀγνοίας ἄγους θερμῶς ὑπερήσπιζεν, ἀγνοεῖν τὸν Χριστόν, οὐ καθὸ θεὸς ὑπῆρχεν ἀΐδιος, ἀλλὰ καθὸ γέγονε κατὰ ἀλήθειαν ἄνθρωπος, τὴν ἡμέραν τῆς συντελείας καὶ κρίσεως ἐξ ἀφρόνων φρενῶν ἐρευγόμενος καὶ ψιλὸν αὐτὸν ἐργαζόμενος ἄνθρωπον καὶ ταῦτα τερατείαν ἐπιφημίζων ἑαυτῷ τὴν ἀκέφαλον, καὶ φύσιν μίαν αὐτοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ φανταζόμενος σύνθετον, ἔστω δὲ σὺν αὐτῷ καὶ Πέτρος ὁ Σύρος ἀνάθεμα καὶ Σέργιος ὁ Ἀρμένιος, οἱ τῆς μικρᾶς τριθεΐας ἡγούμενοι, καὶ μηδὲ οὕτω πρὸς ἑαυτοὺς συμφωνήσαντες μηδὲ τὰ αὐτὰ παραπλησίως ἀλλήλοις δοξάσαντες, Δαμιανὸς ὁ τούτων μὲν ὑπερβαλλόντως ἀντίπαλος, νέος δὲ φανεὶς ἐν ἡμετέροις χρόνοις Σαβέλλιος, μεθ' ὧν καὶ οἱ αὐτῶν τῆς ἀσεβείας διάδοχοι ἀνάθεμα ἔστωσαν καὶ κατάθεμα Ἀθανάσιός τε ὁ Σύρος καὶ ὁ ἀποζυγάριος Ἀναστάσιος καὶ οἱ τὴν τούτων ἀσύμβατον σύμβασιν ἀσυμβάτως τε καὶ ἀμαθῶς προσιέμενοι καὶ ἀλογίστων δίκην κτηνῶν ὑπ' αὐτῶν βουκολούμενοι καὶ ἀλλήλοις μὲν [φησι] ⟨ὡσεὶ⟩ φιλικῶς συμφυρόμενοι, ὑπ' ἀλλήλων δὲ τοῖς ἀναθεματισμοῖς ἐχθρωδῶς τιτρωσκόμενοι. ἐνδυέσθωσαν δὲ σὺν αὐτοῖς καὶ περιβαλλέσθωσαν τὸ ἀνάθεμα καὶ κατάθεμα καὶ Βενιαμὶν ὁ Ἀλεξανδρεὺς καὶ Ἰωάννης καὶ Σέργιος καὶ Θωμᾶς καὶ Σεβῆρος οἱ Σύροι, οἱ ἔτι ζῶντες ζωὴν τὴν ἐπάρατον καὶ πολεμοῦντες ἐκμανῶς τὴν εὐσέβειαν· κοινωνείτω δὲ αὐτοῖς τῆς τῶν παρόντων ἀναθεματισμῶν κατακρίσεως καὶ Μηνᾶς ὁ Ἀλεξανδρεύς, ὁ τῆς τῶν Γαϊανιτῶν προμαχῶν καὶ προασπίζων αἱρέσεως καὶ πολεμῶν ἐμφανῶς τῆς ἀληθείας τὸ κήρυγμα καὶ πάντες σὺν αὐτοῖς οἱ τούτων κοινωνοὶ καὶ ὁμόφυλοι καὶ τὴν ἀσέβειαν σύστοιχοι.

14 – 484,13 cf. Doctrina patrum, 35, p. 271,1 – 272,15

MTO LFV A K

1 τοῦ] τοὺς K 2 κατὰ] κατ' K A 3 συντελείας καὶ *om.* LFV καὶ[2] *om.* L ψιλὸν αὐτὸν ἐργαζόμενος *om.* L 4 καὶ διὰ ταῦτα F τερατείαν] ἐκτερατείαν MT ἐπιφημίζων] ἐπιψηφίζων F καὶ[2] *om.* L 6 ἀνάθεμα καὶ κατάθεμα καὶ LFV A μικρᾶς] πικρᾶς F μηδὲ οὕτω] μηδ' ὅπως L μὴ δ' οὕτως FV A 7 ἑαυτοὺς] αὐτοὺς L ἀλλήλοις] ἀλλήλως L 8 τούτων] τούτους L ὑπερβαλλόντως] ὑπερβάλλοντος L ὑπερβαλόντως V φανεὶς] φανῆς L A 9 ἔστωσαν δὲ καὶ O 10 ἀποζυγάριος] ἀπὸ ζυγάρας M 11 τε *om.* F κτηνῶν] κτινῶν L A 12 βουκολούμενοι] βουκολόμενοι LV K [φησι] MTO K quasi = ⟨ὡσεὶ⟩ φιλικῶς [φησι] LFV A συμφυρόμενοι] συμφερόμενοι T συμφυρώμενοι L 13 ἐχθρωδῶς] ἐχθροδῶς L A ἐχρωδῶς K 14 περιβαλλέσθωσαν] περιβαλέσθωσαν MT LV κατάθεμα καὶ *om.* MTO βενιαμὶν] βενιαμὴν L 15 σέργιος] σέργειος L καὶ[3] *om.* F σεβῆρος] σευῆρος V A οἱ[2] *om.* F 16 ἐκμανῶς] ἐμμανῶς MT K κοινωνείτω] κοινωνήτω L 17 ἀναθεματισμῶν καὶ κατακρίσεως K ὁ[2] *om.* F] οἱ A τῶν *om.* O L γαϊανιτῶν] γαϊανείτων L προμαχῶν] προμάχων T L A 18 προασπίζων] προανιστῶν A 19 τούτων] τούτου MT K σύστοιχοι] σύστοχοι M σχετικοί L

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

non utique laetiferam ignorantiam peperisset et ignorantiae foeditatem feruenter defenderet, ignorare Christum, non secundum id quod deus erat sempiternus, sed secundum quod ueraciter homo factus est diem consummationis atque iudicii ex insipientia mentis eructuans et purum eum efficiens hominem et haec monstruos⟨it⟩a⟨te⟩m se diffamans acephal⟨a⟩m, et naturam unam eiusdem Christi saluatoris nostri compositam uaticinans,

sit autem cum eo et Petrus Syrus anathema et Sergius Armenius, trithaeiae minoris ductores, et nec sic ad inuicem consonantes neque eadem similiter cum alterutro [glorificantes] ⟨opinati⟩; Damianus horum quidem excellentior aduersarius, nouus autem demonstratus est temporibus nostris Sabellius, cum quibus et eorum impietatis successores anathema sint et catathema Athanasius quoque Syrus et apozigarius Anastasius et qui eorum inconuenientem conuenientiam inconuenienter et indocte suscipiunt et inrationabili⟨a⟩ tamquam iumenta ab eis seducuntur et cum inuicem quidem quasi amicabiliter commiscuntur, ab inuicem uero ex inimica anathematibus sauciantur.

induantur autem cum eis et amiciantur anathema et catathema et Beniamin Alexandrinus et Iohannes et Sergius Thomasque et Seuerus, Syri, qui adhuc uiuunt uitam exsecrabilem et crudeliter pietatem expugnant; participetur itaque cum eis his anathematibus ⟨condemnationis⟩ et Menas Alexandrinus, Gaianitorum propugnator atque defensor hereseos et in aperto expugnans ueritatis predicationem et omnes cum eis huius consortes atque contribuli et impietate consentanei.

VPG CBR MNL

---

1 laetiferam] letiferam CB²RG NL loetiferam M foeditatem] feditatem CBR L 3 ueraciter deus homo L est *om.* CBR consummationis] consumationis ML atque] et L iudicii *om.* G iudicium N insipientia] minsipientia C² 4 purum] puerum CBR τερατείαν = monstruos⟨it⟩a⟨te⟩m] monstruosam VP² monstru.sam P¹ *ras.* CBRG monstrosam M¹ monstrusam M² monstrosa L se] sed VP diffamans] difamans CB L 5 acephal⟨a⟩m] acephalum V MNL caephalum P¹ acaephalum P² acefalum CBR unam] hunam P saluatoris] saluatori N compositam] conpositam CB uaticinans] uaticinatus L 6 anathema] anatema P anathima CB sergius] serius L trithaeiae] tritheiae V B¹ tricheie R trithaciae MN trithracie L 7 ductores] doctores P¹ MNL doctoris CBR sic] sit V N consonantes] consolantes L¹ 7–8 δοξάσαντες = ⟨opinati⟩] [glorificantes] VPG CBR MNL 8 damianus] damanus V¹ demianus L quidem horum L excellentior? (ὑπερβαλλόντως = excellenter) nouus] nobis VPG N nobus L 9 demonstratus] demostratus C¹ impietatis] impietates V¹ impiaetatis PG 10 anathema] anathima C sint] sit B catathema] cattahema V cathathema CBG MNL cathatema R athanasius] athastasius VP CR ML atastasius B athasiasius N apozigarius] apotigarius G aporigarius L 11 conuenientiam inconuenienter *om.* N et² *om.* G 12 ἀλογίστων … κτηνῶν = inrationabili⟨a⟩ … iumenta inrationabili⟨a⟩] inrationabiliter VG CBR NL inracionabiliter P irrationabiliter M iumenta] iuramenta M seducuntur] seduduntur N seducuntur conuenientiam inconuenienter et NL 13 commiscuntur] conmiscuntur C conmiscentur R ab *om.* C] in BR ex inimica] ex inimicis CB et inimicis R anathematibus] anathimatibus CB sauciantur] sautiantur G 14 amiciantur] subiciantur CBR anathema] anathima CB catathema] cattahema V¹ cattathema V² catathaema B cathatema R cathathema G MNL beniamin] ueniam in VPG 15 iohannes] iohannis CBR iohanne N adhuc uiuunt] adhuic uiunt C¹ exsecrabilem] execrabilem RG MNL 16 pietatem] piaetatem R pietate N anathematibus] anathatibus V anathimatibus CB 17 κατακρίσεως = ⟨condemnationis⟩ *om.* VPG CBR MNL 17–485,1 et … anathematibus B² *marg.* 17 gaianitorum] gainitorum G atque] adque P 18 hereseos] hereseus CBR consortes] consorcientes CR consortientes B² 19 impietate] impiaetate P impietatem N impietati L consentanei] consentanii CR

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Βαλλέσθωσαν δὲ τοῖς ἴσοις αὐτοῖς ἀναθέμασι καὶ πᾶσαι αἱ αἱρέσεις αἱ μετὰ τὴν Χριστοῦ παρουσίαν ἀκμάσασαι καὶ Χριστοῦ τὴν ἐκκλησίαν πολεμεῖν θρασυνόμεναι, τουτέστιν ἡ Νικολαϊτῶν, ἡ Εὐτυχιτῶν, ἡ Καϊνῶν, ἡ Ἀδαμιανῶν, ἡ Βαρβηλιωτῶν, ἡ Βορβοριανῶν, ἡ Ναασσηνῶν, ἡ Στρατιωτικῶν, ἡ ⟨Ὀ⟩φιονιτῶν, ἡ Σιθιανῶν, ἡ Σοφιανῶν, ἡ Ὀφιτῶν, ἡ Καϊνῶν, ἡ Ἀντιτακτικῶν, ἡ Περατικῶν, ἡ Ὑδροπαραστατῶν, ἡ Ἐγκρατητῶν, ἡ Μαρκιανιστῶν, ἡ Φρυγῶν, ἡ Πεπουζιανῶν, ἡ Ἀρτοτυριτῶν, ἡ Τασκοδρούγων, ἡ Τεσσαρεσκαιδεκατητῶν, ἡ Ναζωραίων, ἡ Μελχισεδεκιτῶν, ἡ Ἀντιδικομαριανιτῶν, ἡ Ψαθυριανῶν, ἡ Κυρτιανῶν, ἡ Δουλιανῶν, ἡ Ἀνθρωπομορφιτῶν, ἡ Ἱερακιτῶν, ἡ Μεσαλιανῶν, ἡ Εὐτυχιτῶν, ἡ Ἀκεφάλων, ἡ Οὐερσουνουφιτῶν, ἡ Ἡσαιανῶν, ἡ Ἀγνοητῶν, ἡ Ἰακωβιτῶν, ἡ Τριθεϊτῶν καὶ ἥτις ἑτέρα παρὰ ταύτας καθέστηκε δυσσεβὴς καὶ θεήλατος αἵρεσις.

Ἅπαντας τοίνυν τοὺς προαναφερομένους αἱρεσιάρχας καὶ τὰς μετὰ τούτους ὀνομασθείσας δυσσεβεστάτας αἱρέσεις καὶ σχίσματα ἀναθεματίζω καὶ καταθεματίζω ψυχῇ καὶ

MTO LFV A K

1 βαλλέσθωσαν] βαλέσθωσαν MT ἀναθέμασι καὶ φοβεροῖς καταθέμασι καὶ LFV αἱ¹ *om.* O τὴν τοῦ χριστοῦ FV χριστοῦ *om.* F 2 τὴν ἐκκλησίαν] τῇ ἐκκλησίᾳ M τὴν αὐτοῦ ἐκκλησίαν F 3 εὐτυχιτῶν] εὐχιτῶν M εὐτιχιτῶν T εὐτυχητῶν O εὐτυχειτῶν L καϊνῶν ἡ σιθιανῶν ἡ F ἀδαμιανῶν] ἀδαμαινῶν L 3–4 βαρβηλιωτῶν] μαρβιλιωτῶν TO βαρβιλιστῶν L βαρβυλλιωτῶν K 4 βορβοριανῶν] βορβοριτῶν O βορβοριάνων L βοβοριανῶν V ναασσηνῶν] ἀσσηνῶν M A νασσηνῶν T K νασινῶν O ἀνασιανῶν L νασιανῶν F ναασιανῶν V 5 ophionitorum = ⟨ὀ⟩φιονιτῶν] φιονιτῶν M ἡφιονιτῶν T K ἰφιωνιτῶν O ιφιονιτῶν L φιωνιτῶν F ἡ φιονιτῶν V σιθιανῶν] πιθιανῶν MT πιθιωνῶν O σοφιανῶν] σοφιάνων L καϊνῶν] καιανῶν LV A ἡ καϊνῶν *om.* F 6 ἀντιτακτικῶν] ἀντιτατιτῶν M ἀντιτακτητῶν T K ἀντιτακτιτῶν O ἀντιτακτίκων L ἀντακτικῶν V ὑδροπαραστατῶν] ὑδροπαραστάτων L ἐγκρατητῶν] ἐγκρατιτῶν LFV 7 πεπουζιανῶν] πεπουζιάνων L πεπουζινῶν F ἀρτοτυριτῶν] ἀρτοκηριτῶν O 8 τασγοδρούγων] τασκοδούγρων T τασκοδρυγῶν LFV τασγοδρουγῶν K τεσσαρεσκαιδεκατητῶν] τεσσαρισκαιδεκατητῶν T A τεσσαρεσκαιδεκατικῶν L τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν F K ναζωραίων] ναζυραίων O ναζαρέων L ναζοραίων V ναζορέων A 8–9 μελχισεδεκιτῶν] μελχισεκιτῶν O 9 ἀντιδικομαριανιτῶν] ἀντιδικομαριανιστῶν A ψαθυριανῶν] τασθηριανῶν T ταθυριανῶν V κυρτιανῶν] καρτιανῶν M μαρτιανῶν T κυρτιάνων LV K A κυρτινῶν F 10 δουλιανῶν] δουλιάνων F ἀνθρωπομορφιτῶν] ἀνθρωπομορφητῶν T L K A ἱερακιτῶν] ἱερακίτων L ἐρακιτῶν K μεσαλιανῶν] μεσαλλιανῶν T μεσιλιανῶν V A 11 εὐτυχιτῶν] εὐτυχητῶν O εὐχητῶν L εὐχιτῶν FV A οὐερσουνουφιτῶν] οὐερσουμουφιτῶν O οὐερσουνουφήτων L ἡσαιανῶν] ἰσαινῶν K 12 ἀγνοητῶν] ἀγνοϊτῶν MT V ἀγνοήτων L ἡ ἰακωβιτῶν ἡ τριθεϊτῶν *om.* L A τριθεϊτῶν ἡ μονοθελητῶν καὶ V ἥτις] εἴ τις F² A παρὰ ταύτας] παρ' αὐτὰς MTO K 14 μετὰ τούτους] μετ' αὐτοὺς F 15 σχίσματα] σχήματα TO L A σχήσματα K καὶ καταθεματίζω *om.* L A καὶ³ *om.* K ὁμοῦ αἱρέσεις ρὸς V *marg.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Summitantur autem aequalibus eis anathematibus et omnes hereses quaeque post Christi ⟨aduentum⟩ adoleuerunt et Christi ecclesiam ause sunt expugnare, id est Nicolaitarum, Eutychitarum, Cainorum, Adamianorum, Barbillitarum, Borborianorum, Naassinorum, Stratioticorum, Ophionitorum, Sitheanorum, Sophianorum, Ophitarum, Cainorum, Antitacticorum, Peraticorum, Hydroparastatorum, Encr⟨at⟩etorum, Marcianistarum, Phrigarum, Pepuzianorum, Artitoritorum, ⟨T⟩ascodrugorum, Tessariscedecaptorum, Nazoreorum, Melchisedecitarum, Antidicomarianitarum, ⟨Ps⟩athirianorum, Cyrtianorum, Dulianorum, Anthropomorphitarum, H⟨i⟩aeracitarum, Messalianorum, Eutychitorum, Acephalorum, Uersunophitarum, Esaianorum, Agnoetarum, Iacobitarum, Tritheitarum et quaeque alia preter istas exstiterit impia et a deo proiecta heresis.

Uniuersos igitur superius nominatos heresum principes et quae post eos [anathematae] ⟨nuncupatae⟩ sunt impiissimae hereses et scismata anathemo et catathematizo anima,

VPG CBR MNL

1 summitantur] submittantur CB²R MNL eis *om.* L anathematibus] anathimatibus C quaeque] que N christi] christum CBR M 2 παρουσίαν = ⟨aduentum⟩ *om.* VPG CBR MNL adoleuerunt] adoleberunt VP ause sunt] auserunt VP N ausi sunt CB expugnare] expungnare C 2–3 nicolaitarum] incolatarum R nicolatarum G¹ 3 eutychitarum] cvthychitarum G euticetarum CBR heuticizarum M *om.* L barbillitarum] barbilitarum CBR barbilizarum M barbilletarum L 4 borborianorum] borbonianorum CBR (r-n) naassinorum] nacassinorum P naassianorum B stratioticorum] straciaticorum V stratiaticorum P N estraloticorum CBR (*cf.* 479,7) ophionitorum] ofionitorum CR ofinitorum B 4–5 ephianiorum epytarum ephionitorum sitheanorum G 5 sitheanorum] sithaeanorum P sytheanorum G sophianorum] sofianorum CB *om.* G ophitarum] ofitarum CB²R ofatarum B¹ cainorum] camorum G *om.* L (*cf.* 485,3) 6 antitacticorum] antitactitorum CBR peraticorum] peracticorum VP¹ peraticorum CB perracicorum R hydroparastatorum] hydroparastitorum CBR hidroparastatorum MN ἐγκρατητῶν = encr⟨at⟩etorum] encretorum VP CBR MN encrectorum L 7 marcianistarum] martianistarum VPG C phrigarum] frigarum CBR pepuzianorum] pepudianorum CBR MNL artitoritorum] (artotoritorum?) articoritorum VP astitoritorum B articorporum G 8 τασκοδρούγων = ⟨t⟩ascodrugorum] arcodrugorum V ascodrugorum PG abcodricorum CBR ascodrigorum MNL tessariscedecaptorum] tessacriscedecaptorum V tessauriscedecaptorum G tessarissedecaptarum B MN thessariscedecaptarum R L 8–9 melchisedecitarum] melchisedicitarum P melchisedeuitarum CBR melchisedechitarum MNL melchisedecitarum antid antidicomarianitarum V 9 antidicomarianitarum] antidicomaniaritarum P antidicomaniatorum B antidicerumarianitarum G antidicorummarianitarum M ψαθυριανῶν = ⟨ps⟩athirianorum] spathirianorum VP² *marg.* B spathyrianiorum CB spartirianorum G spathidianorum MNL cyrtianorum] circianorum CB carcianorum R cirtianorum M cyrcianorum L 10 dulianorum] dulcianorum B anthropomorphitarum] anthropomorphytarum P anthropomorphetarum G anthropomorfitarum CR anthropomortifitarum B anthromorphitarum M antromorphitarum L Ἡρακιτῶν = h⟨i⟩eracitarum] heracytarum V haeracytarum PG haerachitarum CB heracitarum G ML haeraditarum N 10–11 messalianorum] masselianorum G mesalianorum L 11 eutychitorum] eutychiorum VP euticitarum CBR euthichiorum G L eutichitorum M eutichitarum N acephalorum] acefalorum CBR uersunophitarum] uersunophytarum VPG uersunofitarum CBR 11–12 esaianorum] esayanorum G 12 agnoetarum] agnetarum R tritheitarum] tricheitarum G N tritreitarum M 12–13 preter istas] prauitas CBR 13 exstiterit] extiterit CBR MNL heresis] hereses CBR 14–15 ὀνομασθείσας = ⟨nuncupatae⟩] [anathematae] (= ἀναθεμασθείσας) VPG R MNL anathimatae CB 15 scismata] schismata CB scismatha G N anathemo] anathimo CB catathematizo] catathaematizo C cathathematizo RG NL

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

καρδίᾳ καὶ στόματι, ἐννοίᾳ τε καὶ λόγοις καὶ ῥήμασι, καὶ πάντα ἕτερον αἱρεσιάρχην ὀλέθριον καὶ πᾶσαν ἑτέραν παμβέβηλον αἵρεσιν καὶ πᾶν ἕτερον σχίσμα θεήλατον, ὅσουσπερ ἡ ἁγία καθολικὴ ἡμῶν ἐκκλησία ἀναθεματίζει. ἀναθεματίζω δὲ καὶ καταθεματίζω καὶ πάντας αὐτῶν τοὺς ὁμόφρονας τοὺς τὰς αὐτὰς αὐτοῖς ἀσεβείας ζηλώσαντας καὶ ἀμετανοήτους ἐν αὐταῖς τελευτήσαντας καὶ τοὺς ἔτι καὶ νῦν ἐν αὐταῖς διαμένοντας καὶ πολεμοῦντας τῆς καθολικῆς ἡμῶν ἐκκλησίας τὸ κήρυγμα, καὶ πίστιν ἡμῶν τὴν ὀρθὴν καὶ ἀμώμητον βάλλοντας. καὶ ἀναθεματίζω πάλιν παραπλησίως καὶ πάντα αὐτῶν τὰ θεομάχα συγγράμματα, ἃ κατὰ τῆς ἁγιωτάτης ἡμῶν καθολικῆς ἐκκλησίας συνέταξαν καὶ κατὰ τῆς ὀρθῆς ἡμῶν καὶ ἀμωμήτου συνεγράψαντο πίστεως. ἀναθεματίζω τε σὺν αὐταῖς ταῖς βεβήλοις αἱρέσεσι καὶ πᾶσαν ἑτέραν θεοστυγῆ καὶ κακόδοξον αἵρεσιν, ἣν ἡ ἁγία καθολικὴ ἡμῶν ἐκκλησία ἀναθεματίζειν καὶ κατακρίνειν συνήθισται καὶ τοὺς ἐξάρχους αὐτῶν καὶ γεννήτορας καὶ τὰ αὐτῶν μυσαρὰ καὶ παμμίαρα λογύδριά τε καὶ βιβλίδια, μόνα τιμῶν καὶ κρατῶν καὶ φρονῶν καὶ σεβόμενος τῆς ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἡμῶν ἐκκλησίας τὰ δόγματα, ἅπερ μερικῶς ὑμῖν καὶ διὰ βραχέων ἐκτέθειμαι διὰ τὸ τῶν συνοδικῶν γραμμάτων, ὡς εἶπον, ἐπίτομον, μεθ' ὧν καὶ ἀπαίρειν τῶν ἐντεῦθεν προσεύχομαι, ὅτε θεὸς τοῦτο γενέσθαι προστάξειεν.

Ὅθεν καὶ τὴν ὑμῶν ἀξιῶ πατρικὴν ἁγιότητα ταῦτα πρὸς τῆς ἐμῆς ταπεινότητος θεσμῷ συνοδικῷ δεχομένην τὰ γράμματα πατρῴοις θεωρῆσαι τοῖς ὄμμασι καὶ ἀδελφικοῖς κατανοῆσαι τοῖς βλέμμασι, καὶ εἴ τι δι' ἄγνοιαν ἔπταισται ἢ διὰ λήθην ἐλλέλειπται ἢ διὰ σπουδὴν παρεώραται ἢ διὰ συντομίαν κεκώφωται καὶ οὐδαμῶς ἐμνημόνευται ἢ διὰ

15 – 16 cf. Phil. 1,22 – 23

MTO LFV A K

2 σχίσμα] σχῆμα O L A 2 – 3 θεήλατον καὶ ὅσουσπερ F 3 καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἡμῶν L *marg.* V *marg.* ἡμῶν καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία F ἀναθεματίζω] ἀναθεμάτισεν F 4 τὰς αὐτὰς] ταύτας V αὐτὰς αὐτοῖς] αὐτῶν L 6 τὴν *om.* F 7 βάλλοντας] διαβάλλοντας A 8 θεομάχα] θεόμαχα L K A καθολικῆς ἡμῶν LV A 9 συνεγράψαντο] συνετράψαντο T τε] δὲ O *om.* F 10 αὐταῖς] ταύταις FV 11 ἁγία καὶ καθολικὴ O καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἡμῶν LFV A συνήθισται] συνείθισται MT FV συνήθεισται L συνίσθισται A 12 λογύδριά] λογίδριά L K τε ὁμοῦ καὶ F (*cf.* 488,9) 13 κρατῶν καὶ τιμῶν V καὶ ἀποστολικῆς *om.* L A 14 δόγματα τὰ ἅπερ L A ἐκτέθειμαι] ἐκτίθεμαι M ἐκτέθημαι T L K A ἐκτέθεικα F 15 ἀπαίρειν] ἀπέρειν L ἀπερεῖν A 16 γενέσθαι προσεύχομαι ὅτε ὁ θεὸς τοῦτο προστάξειεν K 17 ὑμῶν] ὑμετέραν MTO ἀξιῶ] ἀξιῶν L θεσμῷ] θεσμῶς L 19 ἐλλέλειπται] ἔλλειπται O ἐνλέληται L ἐλλέληπται A ἐκλέλειπται K 20 παρεώραται] παραιώραται L κεκώφωται] κεκόφωται V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

corde et ore, mente quoque et uerbis atque sermonibus et omnem alium heresis auctorem [periturum] ⟨perniciosum⟩ et omnem aliam profanissimam heresem et omne aliud scisma a deo deiectum, quotquot sancta nostra catholica ecclesia anathemat. anathemo autem et catathematizo etiam omnes eorum consentaneos, qui easdem cum eis impietates emulantes et sine paenitudine in eis sunt mortui et quiqui usque nunc in eisdem perseuerant et expugnant catholicae nostrae ecclesiae praedicationem, et fidem nostram rectam et inmaculatam deiciunt. et anathemo iterum similiter omnia eorum deo repugnantia scripta, quae contra nostram sanctissimam catholicam ecclesiam composuerunt et aduersus fidem nostram rectam atque inmaculatam conscripserunt. anathemo autem cum eisdem profanis heresibus et omnem aliam deo odibilem et maledicam heresem, quam sancta nostra catholica ecclesia anathemare atque condemnare consueta est eorumque auctores et genitores et eorum probrosas atque foedissimas loquellulas atque codiculos, sola honorans et tenens sentiensque et uenerans sanctae nostrae catholicae et apostolicae ecclesiae dogmata, quae partim uobis et breuiter edidi [propter] ⟨per⟩ sinodicarum litterarum, ut dixi, compendium, cum quibus hinc etiam migrare deprecor, quando hoc deus ⟨effici⟩ preceperit.

Unde et uestram quaeso paternam sanctitatem has a mea humilitate suscipientem iure sinodico litteras paternis oculis conspicere et fraternis optutibus cernere, et si quid per ignorantiam culpatum est siue per obliuionem praetermissum est aut per festinationem minus ⟨anim⟩aduersum est aut per conpendium minus KЄKѠΦѠTAI expressum est et

VPG CBR MNL

1 omnem] omnium V alium] aliam G 1–2 heresis ... aliam C² *marg.* *om.* RG 1 heresis] haeresis P auctorem] autorem L 2 ὀλέθριον = ⟨perniciosum⟩] [periturum] VPG CBR MN *om.* L aliam *om.* N profanissimam] prophanissimam RG N omne] omnem V scisma] schisma CB scisima N 3 quotquot] quotquod N catholica] catolica P captolica L anathemat] anathimat CB anathemo] anathimo CB 4 et] ex N catathematizo] catathaematizo C cathathematizo RG etiam *om.* M eorum omnes CBR consentaneos] cosentaneos P¹ consentanios B 5 emulantes *om.* CR paenitudine] penitudine P NL plenitudine RG poenitudine M eisdem] esdem C¹ perseuerant] perseuerat P¹ perseueraverant N 6 expugnant] expugnat C¹ expugnant et catholicae MNL catholicae] captolice L nostrae M² *add.* ecclesiae] et aecclesiae G *om.* N 7 inmaculatam] immaculatam M anathemo] anathimo CB 8 contra] contram VPG (!) sanctissimam] sanctissima N catholicam] captolicam L composuerunt] conposuerunt CBG N 9 nostram] nam B inmaculatam] immaculatam G ML anathemo] anathimo CB 10 profanis] prophanis VPG R aliam a deo G odibilem] odebilem C maledicam] maledictam NL 11 catholica] captolica L anathemare] anathimare CB anathematizare L atque] adque B condemnare] condempnare RG L 12 auctores] autores L et¹] atque L probrosas] probosas V B *om.* L foedissimas] fedissimas CBG fetissimas R fidelissimas L loquellulas] loquelludas CR loquelulas G codiculos] codicolos B codiculas G MNL 13–14 ecclesiae et apostolicae CB 14 partim] partym V paro G [propter] VPG CBR MNL διὰ = ⟨per⟩ sinodicarum] sycodicarum V sycoditicarum P synodicarum RG 15 ut] et VPG compendium] conpendium CBG N 16 γενέσθαι = ⟨effici⟩ *om.* VPG CBR MNL preceperit] preciperit G precaeperit N 17 uestram] ueram P paternam] paternitatem L¹ iure] iurae N 18 sinodico] synodico RG MN optutibus] opt.tibus P *ras.* obtutibus CBR M 19 ignorantiam] ignoranciam C ignorantia N praetermissum] patermisum P 20 παρεώραται = minus ⟨anim⟩aduersum est] minus aduersum est VPG CBR MNL conpendium] compendium ML KЄKѠΦѠTAI] IAKAΦATAI VG CBR MN IAKAΦATII P IACAΦATAI L

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

γλώττης ἀκινησίαν σεσίγηται ἢ διὰ βραδυγλωττίαν καὶ φωνῆς μεγίστην ἰσχνότητα ἢ διὰ λόγων ἀγροικοτέρων ἀσθένειαν καὶ μὴ βουλομένων ἡμῶν σεσιώπηται, προσθήκαις ἀναπληρῶσαι καὶ φθέγμασιν ἐκ πατρικῆς προερχομένοις πληρώσεως καὶ διορθώσεσιν ἰθύναι καὶ ῥῶσιν προσφιλεστάτην χαρίσασθαι ἀδελφικοῖς ἐνεργουμένην σπουδάσμασι καὶ πατρικαῖς ἐνομβρουμένην προθέσεσιν, ἵνα μήτε τὸ ἐλλειπὲς ἐν αὐτοῖς ἀτελὲς εἰς ἀεὶ διαφαίνοιτο, μήτε τὸ ἀσθενὲς καὶ ἀγνοίᾳ πολλάκις σφαλλόμενον ἀρρωστοῦν εἰς ἀεὶ διαμένοι καὶ δι' ὅλου τοῦ βίου νοσηλευόμενον· ὅπερ φιλικῶς ὑφ' ὑμῶν καὶ γνησίως γινόμενον πλουτίσοι μὲν ἐμὲ καὶ ἰάσηται, μαρτυρήσοι δὲ τοῖς μακαρίοις ὑμῖν τὸ συμπαθὲς καὶ φιλόστοργον, ταυτὸν δὲ εἰπεῖν τὸ φιλότεκνόν τε καὶ φιλάδελφον. οὕτω δὲ πρὸς ὑμῶν ἐγὼ πλουτιζόμενος καὶ τὸ ἐλλειπὲς προσαναπληρούμενος καὶ τὸ ἀσθενὲς ἰατρευόμενος καὶ τὸ χωλὸν ἀνορθούμενος καὶ ῥώσει καὶ πλούτῳ πατρικῷ καὶ ἀδελφικῷ στεφανούμενος, πηλίκην ἔχειν χάριν ὑμῖν καὶ χαρὰν σὺν αὐτῇ νομισθήσομαι ἢ εὐφροσύνην τρυγᾶν καὶ ἡδονὴν τὴν ἀνωτάτω γνωσθήσομαι. ἀλλὰ τοῦτο μὲν εἰδείη μόνος θεός, εἰδείην δὲ καὶ αὐτὸς ἐγώ, θεοτίμητοι, ὁ τὴν τοιαύτην κερδαίνων εὐπάθειαν καὶ τὴν λαμπρὰν εὐεργεσίαν δρεπόμενος, εἰδοίητε δὲ τάχα καὶ αὐτοὶ καὶ μαθήσοισθε, εἰ καρδίας τῆς ἐμῆς τὸ θερμὸν εἰς εὐσέβειαν ἴδοιτε καὶ τῆς ψυχῆς τὸ πολὺ πρὸς ἀγάπησιν ψυχῆς ὀφθαλμοῖς θεωρήσοιτε. περὶ τούτων οὖν ἐπὶ πλέον ὑμᾶς αἰτεῖν τοῖς λόγοις ἀφέμενος, οἶδα γάρ, ὡς ταῦτα πάντως πληρώσοιτε καὶ πρὸ τῶν ἡμετέρων ἐλαχίστων αἰτήσεων ἀδελφικῆς ἀγάπης πυρσῷ πυρακτούμενοι καὶ πόθῳ πατρικῷ φλογιζόμενοι· ἐκεῖνο δυσωπῶ καὶ δυσωπῶν οὐδέποτε παύσομαι, ὥστε καὶ *εὐχαῖς* πρὸς θεὸν καὶ *δεήσεσιν* ἐμὲ περιέπειν θερμότατα τὸν

---

20 cf. Eph. 6,18

MTO LFV A K

---

1 σεσίγηται] ἐσίγηται M μεγίστην *om.* M μεγίστης A 2 ἀγροικοτέρων] ἀγρυκοτέρων L ἡμῶν *om.* L A 3 ἐκ] ἐν O καὶ[2] *om.* L 5 ἐνομβρουμένην] ἐννευρουμένην M ἀνομβρωμένην O ἐναβρυνομένην F *marg.* ἀναμβρυνομένην K μήτε τὸ] μὴ τό τε T ἐλλειπὲς] ἐλλιπὲς MTO ἐλληπὲς A αὐτοῖς τὸ ἀτελὲς MTO K 6 σφαλλόμενον] φαλλόμενον L εἰς] ἐς MO διαμένοι] διαμείνοι LF 7 νοσηλευόμενον] συνοσυλευόμενον L καὶ γνησίως ὑφ' ἡμῶν O γινόμενον] γιγνόμενον MTO K A 8 πλουτίσοι] πλουτίσει M πλουτήσοι LV ἰάσηται] ἰάσεται M ἰάσαιτο O μαρτυρήσοι] μαρτυρήσει M μαρτυρίσοι L δὲ] δ' ὑμῖν O μακαρίοις] μακαριωτάτοις MTO ὑμῖν *om.* O τὸ *om.* F 9 φιλάδελφόν τε καὶ φιλότεκνον MTO τε ὁμοῦ καὶ F (*cf.* 486,12) 10 ἐλλειπὲς] ἐλλιπὲς MTO προσαναπληρούμενος] ἀναπληρούμενος LFV A 11 τὸ] τὸν K χωλὸν] χολὸν L πατρικῷ τε καὶ LFV A 12 πηλίκην] πιλίκην L καὶ[1] … αὐτῇ *om.* O αὐτῇ] αὐτοῖς λογισθῆς F 13 εἰδείη] εἰδοίη T K ἴδειη V εἰδήει A εἰδείην] εἰδοίην T K ἴδειην V εἰδήειν A 15 εἰδοίητε] εἰδείητε MO εἴδετε L εἰδήειτε A δὲ *om.* M καὶ αὐτοὶ τάχα O μαθήσοισθε] μαθήσεσθε M A μαθήσοισθε αὐτοὶ εἰ K τῆς *om.* L A 16 ἴδοιτε] ἴδητε O εἴδητε L εἴδοιτε K εἴδυτε A ψυχῆς[2]] ψυχικοῖς O 17 πλέον] πλέων L 18 πάντως] πάντα M *om.* L πληρώσοιτε] πληρώσετε M 19 ἐκεῖνο] ἐκείνῳ L A ἐκεῖνο δὲ δυσωπῶ M 20 παύσομαι] παύομαι MTO ὥστε] ὅθεν K θερμότατα] θερμώτατα L

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

nullatenus memoratum aut per immobilitatem linguae est tacitum aut per linguae grauitatem et uocis nimiam exilitatem aut per sermonum agrestium infirmitatem et nobis nolentibus siluit, adiectionibus et dictionibus adimplere ex paterna procedentibus plenitudine et emendationibus corrigere et robor amicissimum tribuere fraternis operatam studiis paternisque irrigatam propositis, ut neque quod in eis deest inperfectum semper appareat neque quod infirmum est et per ignorantiam [fortassis] plerumque fefellit inualidum iugiter maneat et per totam uitam egrotet; quod cum amicabiliter a uobis et sincere fuerit factum, me quidem locupletabit atque saluificat, uobis autem beatissimis testificabitur de compassione ⟨et⟩ caro affectu, hoc idemque est dicere de filii atque fraternitatis dilectione. ita uero ex uobis ego ditatus et quod defuit redintegratus et quod infirmum est medicatus et quod claudicabat correctus et ualitudine et paternis fraternisque diuitiis coronatus, quales uobis gratias et una cum his gaudium estimabor siue laetitiam uindemiasse et delectamentum eximium recognoscar. sed hoc quidem nouerit solus deus, nouerim autem etiam ego ipse, deo honorabiles, qui huiusmodi [luci] ΘΥΠΑΘΕΙΑΝ [conpassionem] ⟨suauitatem⟩ lucrifacio et preclaro beneficio potior, noueritis autem, reor, et uos et ad⟨dis⟩cetis, si cordis mei feruorem circa pietatem uideritis et quod plurimum animae ad caritatem est oculis animae cerneritis. super his igitur amplius uos uerbis poscere desinens, scio enim, quod haec per omnia complebitis et ante nostras humillimas supplicationes fraternae caritatis ardore concremati affectuque paterno flammati; illud queso et postulans numquam desinam, quatenus *orationibus* et *obsecrationibus*

VPG CBR MNL

1 immobilitatem] imbmobilitatem P^1 inmobilitatem CB linguae] lingae C^1 liguae N tacitum] citum P^1 1–2 linguae grauitatem = ⟨βαρυγλωττίαν⟩ βραδυγλωττίαν = linguae ⟨tarditatem⟩ grauitatem] grauitate VP B^1 2 nimiam exilitatem] ironiam esilitatem L sermonum] sermonem CBRG^2 agrestium in infirmitatem G 3 nolentibus] loquentibus N procedentibus] procedentebus V^1 3–4 plenitudine] plenitudinem NL 4 corrigere] corregere CB robor] robur CRG MNL amicissimum tribuere] acissimum tribuaere P ἐνεργουμένην = operatam (operam L)] operat⟨u⟩m? 5 ἐνομβρουμένην = irrigatam] irrigat⟨u⟩m? ut] et CR eis deest] eisdem G deest] deesse L inperfectum] imperfectum ML 6 πολλάκις = [fortassis] + plerumque VPG CBR MNL (ἴσως = fortassis) fefellit] refellit R 7 inualidum] inualiudum M inuallidum N uitam] uita N egrotet] aegrotet N 8 factum] factam B^1 quidem] quid V locupletabit] locupletauit V B^1 M^1NL saluificat] saluificauit M^1NL saluificabit M^2 9 testificabitur] testificatur CBR compassione] conpassione CB καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG CBR MNL affectu] afectu C 10 ditatus] deitatus B ditatus sum et G redintegratus] sed integratus PG 11 est *om.* N correctus] correptus L et ualitudine *om.* CBR 12 diuitiis] diuiciis CR gratias] gracias C et *om.* CBR gaudium] gaudum C gaudium et estimabor M estimabor] aestimabor CB N 13 laetitiam] laeticiam V uindemiasse] uindimiasse CBR eximium] eximiam VPG MNL et umium R recognoscar] recognorcar V recognuscar P recognoscunt MNL 14 honorabiles] honorabilis CBR huiusmodi] huius V huius mundi L [luci]] loci P^1 lucis MNL 15 ΘΥΠΑΘΕΙΑΝ] CΥΠΑΘΕΙΑΝ CBR ΘΥΠΑΕΕΙΑΝ NL συμπάθειαν = [conpassionem] VPG CBR MNL εὐπάθειαν = ⟨suauitatem⟩ lucrifacio] lucrifatio P beneficio] benefitio P B benefico C^1 potior] pocior CB 15–16 noueritis] noueretis C 16 μαθήσοισθε = ad⟨dis⟩cetis] adicietis VPG CBR MNL pietatem] piaetatem P uideritis] uideretis CBR 17 cerneritis] cerneretis CBR cernitis G^1 creueritis M cerneritis M^2 *marg.* 18 scio] stio V complebitis] conplebitis CB nostras] nos trans B 19 humillimas] humilimas CR humilissimas B humillimillim L supplicationes] subplicationis V supplecationes C ardore] adorem N^1 ardorem N^2 concremati] cremati N affectuque] afectuque CB paterno] patern P^1 20 et^1 B^2 *add.* quatenus] quatinus G

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

δεδιότα καὶ τρέμοντα καὶ τὸ βάρος βαστάζειν τοῦ προσεπιτεθέντος μοι ζυγοῦ μὴ δυνάμενον, καὶ οὐ τοῦτο γε μόνον, ἀλλ' ὅπως καὶ τὸ Χριστοῦ μοι τοῦτο συμβόσκοιτε ποίμνιον, ὅπερ ποιμαίνειν μὲν αὐτὸς ἐγκεχείρισμαι· ἀδυνατῶ δὲ μὴ ἐπικουρούντων ὑμῶν ἀντιλήψεσι ποιμαίνειν τοῦτο καὶ τρέφειν ἐνθέοις τισὶ καὶ ὠφελίμοις βλαστήμασι καὶ φυλάττειν ἀβλαβὲς καὶ ἀπήμαντον. καὶ διὰ τοῦτο πρεσβεύω καὶ δέομαι, ἵνα μὴ ταῦτα βλάβην τὴν οἱανοῦν ὑπομείναντα παρὰ τὴν ἐμὴν ἀπειρίαν καὶ ἀτεχνίαν καὶ οὐκ ἀρκοῦσαν πρὸς τὸ δεόντως νέμειν ἀδράνειαν, ὡς αὐτὸς αὐτοῖς λυμηνάμενος ἐν ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως κρίνωμαι καὶ τῶν κλεπτόντων καὶ σφαττόντων καὶ ἀπολλύντων λῃστῶν Χριστοῦ τοῦ θεοῦ τὰ πολύτιμα πρόβατα οὐ τελευτῶσαν ὑποσχῶ τὴν κόλασιν· τὴν γὰρ τούτων σωτηρίαν τε καὶ ἐπαύξησιν καὶ τὴν πόαις ταῖς ἀρίσταις κορυφουμένην πιότητα οἶδα σαφῶς καὶ ἐπίσταμαι πρὸς τοῦ ἀρχιποίμενος Χριστοῦ εὐθυνθησόμενος, ἀλλ' εἴ τι, θεοτίμητοι, δύνασθε θεοῦ χαριζομένου τὸ δύνασθαι βοηθεῖν ἡμῖν ἀγωνίσασθε, ἵνα μὴ καὶ αὐτὸς ἐγὼ καὶ τὰ Χριστοῦ ταῦτα τιμιώτατα πρόβατα θηριάλωτοι παρὰ τὴν ἐμὴν ἀδυναμίαν γενοίμεθα.

τὴν ἴσην δὲ ὑμῖν πλουσίαν προσάγω παράκλησιν, ἵνα ἐκτενῆ ποιῆσθε καὶ ἄπαυστον τὴν πρὸς θεὸν ἱκετείαν καὶ δέησιν ὑπὲρ τῶν φιλοχρίστων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν βασιλέων τῶν θεόθεν τῆς βασιλείας λαχόντων τοὺς οἴακας, ὅπως αὐτὸς ὁ φιλοικτίρμων θεὸς καὶ φιλάνθρωπος, ὁ καὶ δύναμιν ἔχων ἰσοσθενῆ τῷ βουλήματι, ὑμετέραις θεοδέκτοις εὐχαῖς μειλιττόμενος ἐτῶν μὲν πληθὺν αὐτοῖς πολλὴν προσχαρίσηται, νίκας τε μεγίστας κατὰ

15 cf. Eph. 6,18

MTO LFV A K

1 δεδιότα] δεδειότα F δεδοιότα K προσεπιτεθέντος] ἐπιτεθέντος O προσεπιτιθέντος V 2 τὸ] τοῦ K τῷ A τὸ τοῦ χριστοῦ O τοῦτο[1]] τοῦ M καὶ K τοῦτο θεοῦ τοῦτο LFV A συμβόσκοιτε] συμβόσκηται M συμβόσκοιται L 5 βλάβην ταῦτα MTO K 6 ὑπομείναντα] ὑπομένοντα MTO L 7 ἀδράνειαν] ἀδρανίαν L αὐτὸς] ἑτέρως L αὐτοῖς] αὐτὰ F λυμηνάμενος] λυμαινόμενος O κρίνωμαι] κρίνομαι F A 8 κλεπτόντων] σκεπόντων M κλεπόντων TO ἀπολλύντων] ἀπολύντων M A ἀπολλούντων T λῃστῶν *om.* MTO 9 πολύτιμα] πολοτίμητα T ὑποσχῶ] ὑφ' ἕξω MTO ὑπέχω K 9 – 10 τὴν[2] ... ἐπαύξησιν *om.* O 10 πόαις] ποαῖς L A ἀρίσταις] ἀρίστοις MT LF K πιότητα] ποιότητα MO LFV A 11 τοῦ] τὸ K ἀρχιποίμενος] ἀρχιποιμένος T L δύνασθε] δύνασθαι T L θεοῦ] χριστοῦ MTO 12 ἀγωνίσασθε] ἀγωνίσασθαι L καὶ αὐτὸς] καὐτός MT τὰ] τοῦ M 13 ταῦτα] παντὶ M ταυτὶ TO ταῦτα τὰ L ταυτὴ K θηριάλωτοι] θηριάλοτα A 14 προσάγω] ἄγω MT K ἐγὼ O ἵνα] ἵν' FV A ποιῆσθε] ποιεῖσθαι L ποιεῖσθε F A καὶ *om.* O 15 πρὸς τὸν θεὸν F γαληνοτάτων] γαληνωτάτων L 16 αὐτὸς] αὐτοῖς MTO V 17 ὑμετέραις] ὑμετέροις M θεοδέκτοις *om.* F 18 μειλιττόμενος] μιλιττόμενος T L μειλιττόμενος πολλὴν ἀπὸ ἐτῶν A αὐτοῖς πληθὺν M πολλὴν *om.* A προσχαρίσηται] χαρίσηται V A τε] δὲ LFV A

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

apud deum me flagrantissime foueatis metuentem atque trementem et onus sufferre iugi mihi imposit⟨i⟩ nequientem, et non hoc solummodo, sed ut hunc quoque gregem Christi mecum pascatis, quod mihi quidem ad regendum commissum est; inualidus autem sum nisi uestris praesidiis adiuuer ad regendum hunc atque nutriendum diuinis quibusdam et profuturis germinibus ad conseruandum quoque innoxium et inlesum. idcirco et exoro et deprecor, ut nullam haec noxam ⟨qualemcumque⟩ sustineant per meam imperitiam et inertiam et oportune regere non sufficientem inpotentiam, et tamquam ego ipse ea lesissem in die iudicii iudicer et furantium latronum atque occidentium et perdentium preciosissimas oues Christi dei inmortale tormentum suscipiam; horum enim salutem et augmentum et pinguidinem pascuis optimis excellentem scio adliquidum et a Christo pastorum principe me exigendum agnosco, sed si quid, deo honorabiles, poteritis deo ad suffragandum nobis condonante uirtutem concertate, ne et ego ipse et haec pretiosissime oues Christi propter meam inbecillitatem ΘΗΡΙΑΛΩΤΟΙ ΓΕΝΟΙΜΕΘΑ a bestiis capiamur.

aequalem autem uobis opulentam postulationem offerro, ut instantem atque ⟨incessabilem⟩ ad deum obsecrationem atque deprecationem fundatis pro Christo dilectis et tranquillissimis nostris imperatoribus, qui diuinitus imperii gubernacula meruerunt, quatenus ipse misericordissimus atque humanissimus deus, qui etiam uirtutem habet ΙCOCΘΕΝΗ aequiperam uoluntati, uestris deo acceptabilibus orationibus mitigatus, annorum

---

VPG CBR MNL

---

1 me flagrantissime] refragrantissime L flagrantissime] fraglantissimae VPG trementem] crementem N onus] honus M sufferre] suffere C^1 sufferere C^2 sufferem NL iugi] iugo G 2 mihi] michi G N imposit⟨i⟩] inposito VPG N inpositum CBR imposito ML non C^2 *add.* ut *om.* G NL 3 mecum pascatis] me conpascatis G pascatis] pascere CBR mihi] michi G N nihil L commissum] commisum V^1P comissum C inualidus] inuallidus VP inuadus L sum] sumus L 4 uestris] nostris L adiuuer] adiuber VP 5 profuturis] praefuturis BR germinibus] geminibus G^1 quoque] quo B^1 *om.* G inlesum] inlaesum CB^2 illesum NL et^2 V^2 *add.* *om.* R 6 deprecor] depraecor CB^2 nullam] nullum VPG noxam] noxiam L τὴν οἱανοῦν = ⟨qualemcumque⟩ *om.* VPG CBR MNL sustineant] susteniant C 6 – 7 imperitiam] impericiam CR inperitiam N 7 inertiam] inherciam R inerciam M oportune] oportunae V inpotentiam] impotentiam ML tamquam] tamque VP^1 tanquam L 8 ea] eam G *om.* N lesissem] laesissem V iudicii] iuditii P B iudicer] iudicerunt N iudices L fu. .rantium C *ras.* 9 preciosissimas] praeciosissimas B pretiosissimas MNL inmortale] inmortalis G immortale ML enim sa salutem V 10 pinguidinem] pinguinem B pinguedinem RG MNL excellentem] excelentem V exellentem M scio] stio VP adliquidum] aliquidum VPG N 11 principe me] principem V exigendum] exegendum CB et egendum R honorabiles poteritis] honorabilis potueritis CB 12 et^1 M *add.* pretiosissime] preciosissime V praetiosissime P praeciosissime B praeciosissimae G M 13 inbecillitatem] imbecillitatem V inuecillitatem N ΘΗΡΙΑΛΩΤΟΙ ΓΕΝΟΙΜΕΘΑ] ΘΙΡΙΑΛΟΤΟΙΥC ΓΕΝΟΜΕΘΑ VP ΘΙΡΙΑΛΟΤΙΥC ΓΕΝΟΜΕΘΑ G ΘΗΡΙΑΛΩΤΟC ΕΝΟΜΕΘΑ CR ΘΝΡΙaaΩΤΟΙC ΕΝΟΜΕΘΑ B ΘΗΡΙaaΩΤΟΙC ΕΝΟΜeea MN ΘΗΡΙΑΛΩΤΟΙC ΕΝΟΜΕΘΛ L a bestiis] auesteis N 14 autem] enim G uobis] nobis MNL opulentam] opitulentam B opitulenciam R epulentam G offerro] ofero CB offero G L 14 – 15 ἀπαυστον = ⟨incessabilem⟩ *om.* VPG CBR MNL 15 obsecrationem] obsecrantem B deprecationem] depraedicationem P depraecationem C dilectis] dilectus NL 15 – 16 et. .tranquillissimis P *ras.* 16 tranquillissimis] tranquillissimus N meruerunt] mererunt B 16 – 17 quatenus] quatinus G 17 ipse *om.* N 17 – 18 ICOCΘΕΝΗ] ΕΙCOCΘΕΝΙ VPG ICOCΘΕΝU R ICOCΘΕΕΝΗ N ICOCΕΕΝΗ L 18 aequiperam] equiperam CBR L aequiperum G^1 aequipperam M uoluntati] uolunta V uolontatem C uoluntatem RG uoluntatem uoluntatis uestris G acceptabilibus] acceptabilibilibus G orationibus *om.* N orationibus et mitigatus L

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

βαρβάρων δοίη καὶ τρόπαια, καὶ παίδων παισὶν αὐτοὺς στεφανώσειε καὶ εἰρήνῃ θεϊκῇ χαρακώσειε, καὶ σκῆπτρα παράσχοι κραταιὰ καὶ ἐνδύναμα βαρβάρων μὲν ἁπάντων, μάλιστα δὲ Σαρακηνῶν, ὀφρὺν καταθράττοντα, τῶν δι' ἁμαρτίας ἡμῶν ἀδοκήτως νῦν ἡμῖν ἐπαναστάντων καὶ πάντα ληΐζομένων ὠμῷ καὶ θηριώδει φρονήματι καὶ δυσσεβεῖ καὶ ἀθέῳ τολμήματι. διὸ περισσῶς καὶ τοὺς μακαρίους ὑμᾶς ἱκετεύομεν ἐκτενεστάτας πρὸς Χριστὸν τὰς δεήσεις ποιήσασθαι, ὅπως ταύτας εὐμενῶς πρὸς ὑμῶν προσηκάμενος καταβάλοι θᾶττον αὐτῶν τὰ μανίας πλήρη φρυάγματα καὶ εὐτελεῖς αὐτοὺς ὑποπόδιον καθὰ καὶ τὸ πρότερον τοῖς θεοσδότοις ἡμῶν βασιλεῦσι δωρήσοιτο, ἵν' εὐημεροῖεν μὲν αὐτοὶ οἱ τὸ ἐπὶ γῆς ἡμῶν βασίλειον ἔχοντες, πολεμικῶν θορύβων παυσάμενοι, εὐημεροίη δὲ καὶ ἅπαν αὐτῶν σὺν αὐτοῖς τὸ πολίτευμα σκήπτροις τοῖς αὐτῶν καρτεροῖς χαρακούμενον καὶ εἰρηνικῆς δι' αὐτῶν καταστάσεως τοὺς εὐφροσύνης τοκέας δρεπόμενον βότρυας.

Ἀντιβολῶ δὲ δικαίως ὑμῶν τὸ φιλάδελφον Λεόντιον τὸν θεοσεβέστατον διάκονον τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως, καὶ τοῦ εὐαγοῦς ἡμῶν σεκρέτου καγγελλάριόν τε καὶ πρωτονοτάριον, καὶ τὸν εὐλαβέστατον ἡμῶν ἀδελφὸν Πολύευκτον, τοὺς τοῖσδε ἡμῶν τοῖς συνοδικοῖς διακονουμένους χαράγμασιν, εὐμενέσι προσώποις θεάσασθαι καὶ συγκαταβάσει πρεπώδει προσδέξασθαι· τοῦτο γὰρ ὑμῶν καὶ τὸ ἰδιώτατον πέφυκε γνώρισμα, ᾧ τοὺς θεατὰς ὑμῶν ἀεὶ καταπλήττετε ἐν ὕψει μεγίστῳ τυγχάνοντες καὶ μεγίστην ἐνδεδυμένοι ταπείνωσιν· ἀλλὰ καὶ πᾶσιν ὑμῶν τοῖς λαμπροῖς ἰδιώμασι πνευματικῶς καὶ ἱλαρῶς δεξιώσασθε καὶ ἐφόδια ψυχῆς πνευματικὰ καὶ λαμπρὰ προσχαρίσασθε

MTO LFV(11) A(11) K

---

1 παισὶν] πᾶσιν T L εἰρήνῃ θεϊκῇ] εἰρήνην θεϊκὴν A 2 παράσχοι] παρασχοὶ L 3 σαρακηνῶν] σβαρακηνῶν T ἰσμαηλιτῶν LFV A ὀφρὺν] ὀφρῦν LV A καταθράττοντα] καταθραύοντα LFV A 3–4 νῦν ἡμῖν ἐπαναστάντων] δύναμιν ἐπαναστῶν L 4 πάντα] πᾶν L 5 καὶ *om.* MTO ἐκτενεστάτας] ἐκτενεστάτα O 6 χριστὸν] θεὸν F ποιήσασθαι] ποιήσασθε O ὑμῶν] ἡμῶν O 7 καταβάλοι] καταβάλλοι T A καταβάλη O τὰς αὐτῶν θᾶττον O τὰ] τὰς MO L μανίας πάσης πλήρη A πλήρη φρυάγματα] περιφρυάγματα L εὐτελεῖς] εὐτελὲς FV K A 8 καὶ *om.* MTO K δωρήσοιτο] δοροίσοιτο L ἵν'] ἵνα LV 9 εὐημεροίη] εὐήμεροι L 9–10 δὲ σὺν αὐτοῖς καὶ ἅπαν αὐτῶν τὸ πολίτευμα MT δὲ σὺν αὐτοῖς καὶ ἅπαν τὸ πολίτευμα αὐτῶν O 10 αὐτῶν[2] τοῖς MTO K καρτεροῖς] καρτερῶς MTO καρτερικοῖς L κραταιοῖς V 11 τοκέας] τοκείας M K[1] τὸκλαίος L τύκλεας F τὸ κλέος V *loco* 492,12 – 494,9 LFV A *habent*: ἀντιβολῶ δὲ τοὺς πανϊέρους ὑμᾶς, ἁγιώτατοι, ταῦτα πρὸς τῆς ἡμῶν ταπεινότητος (ταπεινωτάτης L) τὰ συνοδικὰ δεχομένους χαράγματα θᾶττον ἀντιγράψαι φίλα ἡμῖν καὶ τριπόθητα γράμματα, τὰ τὴν μὲν θεόσδοτον ῥῶσιν ὑμῶν τοῖς μετρίοις ἡμῖν εὐαγγελισούμενα καὶ χαροποιοῦντα πλουσίως ἡμᾶς καὶ εὐφραίνοντα ἐπὶ τοῖς τῆς ὑμετέρας ἀπαγγέλμασι ῥώσεως, ἔπειτα δὲ καὶ πίστιν ἡμῖν (ἡμᾶς L) τὴν ὀρθὴν εἰσφαιδρύνοντα (ἐκφαιδρύνοντα V A) καὶ τὸ ἦθος τῆς ψυχῆς ἐκλευκαίνοντα καὶ τὴν ποιμαντικὴν ἡμᾶς ἐπιστήμην παιδεύοντα καὶ θαρσαλέους πρὸς τὸ ποιμαίνειν τὰ ἐνθάδε (ἐν βάθη L) χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος τῶν ὅλων ποιούμενα ποίμνια. πᾶσαν τὴν (*om.* L) σὺν τῇ πατρικῇ ὑμῶν μακαριότητι θεοφιλῇ καὶ φαιδρὰν ἀδελφότητα πλείστας ἐν χριστῷ τῷ θεῷ ἐγὼ ὁ ταπεινὸς καὶ ἐλάχιστος καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοὶ προσαγορεύομεν. *cf.* P. Conte, Chiesa e primato nelle lettere dei papi del secolo VII. Milano 1971, p. 415–417. 12 θεοσεβέστατον] θεοφιλέστατον MTO τῆς] τῆς τῆς K 13 καγγελλάριόν] καγκελλάριόν TO 14 ἀδελφὸν ἡμῶν O τοὺς τοῖσδε] τούτοις δὲ K 15 εὐμενέσι] εὐσεβέσι K 16 τὸ *om.* M ἰδιώτατον] ἰδιαίτατον O 17 ἀεὶ *om.* M ὕψει] ὑψώματι M τυγχάνοντες] τυγχάνοντα T 19 δεξιώσασθε] δεξιώσασθαι O K ἐφόδια] σφόδρα MT προσχαρίσασθε] προσχαρίσασθαι O K

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

quidem eis copiosam multitudinem condonet uictoriasque maximas aduersus barbaros inpendat et trophea, et filiis filiorum eos coronet et pace diuina circumdet et sceptra fortia concedat atque uigentia, barbarorum quidem omnium maximeque Sarracinorum supercilium confringentia, qui ex nostris peccatis ex insperato nunc super nos surrexerunt omniaque diripiunt crudeli feralique proposito et impia ΑΘΕΩ profanaque audacia.
unde [plusquam] ⟨superflue⟩ etiam uos sanctissimos poscimus instantissimas ad Christum petitiones effundere, ut has propitius a uobis suscipiens cito deiciat eorum furore plenam iactantiam et uiles eos sicut et antea sub scabellum a deo [conseruandis] ⟨concessis⟩ nostris imperatoribus tribuat, ut et ΘΥΗΜΘΡΟΙ⟨ΘΝ⟩ ipsi dierum laetitiam habeant, qui in terris nostrum habent imperium a bellicis perturbationibus quiescentes, et cuncta eorum cum eis laetetur res publica sceptris eorum firmissimis cummunitum et per eos pacifico statu iocunditatis procreatores racemos uescatur.

Iure proinde supplico uestram fraternam dilectionem Leontium deo amabilem diaconum sanctae Christi dei nostri Resurrectionis, et nostri uenerabilis secretarii cancellarium primumque notariorum et relegiosum fratrem nostrum Polieuctum, qui huius nostrae synodicae scripturae ministri sunt, placido uultu conspicere et cumdecenti condescensione suscipere; hoc quippe uestrum nimium speciale constat inditium, quod et aspicientes uos ⟨semper⟩ ammirantur, quod et in sublimitate maxima exsistitis et maximam humilitatem estis induti; sed et cunctis uestris praeclaris proprietatibus spiritaliter atque hilariter

VPG CBR MNL

1 eis] et eius MNL condonet] condonat B barbaros] barbaras G¹ 2 inpendat] impendat ML trophea] tropea V tropaea P sceptra] septra N 3 uigentia] uigintia VP B¹ uingintia G ingentia N sarracinorum] sarracynorum P saracinorum G¹ saracenorum R M 4 confringentia a qui P¹ insperato] inspirato V 5 diripiunt] deripiunt M feralique] ferarique P proposito] preposito G ΑΘΕΩ] aΘΕΩ L audacia] audatia VPG N 6 [plusquam]] plus eos quam CBR περισσῶς = ⟨superflue⟩] [plusquam] VPG MNL sanctissimos] sanctissimus M sanctissimorum N poscimus] postimus V instantissimas] adstantissimas CBR instantissimus MNL 7 petitiones] petitionis V peticiones G effundere] efundere CB propitius] propicius CG furore] furorem CBR 8 iactantiam] iactantia ML² tactantia N scabellum] scabillum C scabilu B θεοσδότοις = a deo ⟨concessis⟩ (*cf.* 495,4) θεοφυλάκτοις – θεοστηρίκτοις = a deo [conseruandis] VPG CBR MNL 9 et P² *add.* ΘΥΗΜΘΡΟΙ⟨ΘΝ⟩] ΘΙΝΜΘΡΟΙ V ΘΥΗΝΘΡΟΙ P ΘΥΝΜΘΡΟΙ G CΥΝΜΘΡΟΙ B laetitiam] laetiam V laeticiam P leticiam RG letitiam NL 10 a] de R *om.* L eorum *om.* L 11 laetetur] letetur BRG NL publica] puplica VG firmissimis] firmissimas B¹ cummunitum] cummuniti CR communiti B communita G (?) commonitum N eos et pacifico VPG MNL pacifico] pacificos G 12 iocunditatis] iuconditas P¹ iuconditatis P² iocunditas C procreatores] procreatoris B¹ racemos] racemus P M racimo B uescatur] uescantur BR L¹ 13 supplico] suppleco V diaconum] dyaconum R diacono N 14 nostri] nostrae V 15 notariorum] notarium V B¹G¹ L¹ relegiosum] religiosum R ML fratrem] frater N polieuctum] polietum VP¹ polyeuctum CB M polyeutum R polieucum N 16 synodicae] sinodicae B² L scripturae] scribturae C placido] placito P² CBR plaido M¹ cumdecenti] decenti CBR condecenti G condescensione] condiscensione CBR condescensiones N 17 nimium] nium P¹ speciale] spetiale G L spectiale N inditium] indicium P CBG uos *om.* MNL 18 ἀεί = ⟨semper⟩ *om.* VPG CBR MNL ammirantur] admiratur M¹ admirantur R M² sublimitate] sublimatae C¹R sublimatate C² sublimitatem NL exsistitis] existitis RG MNL maximam] maxima L maximam dati humilitatem VP MNL 19 estis] uestris N cunctis] cunctas V¹ proprietatibus] proptantibus P¹ spiritaliter] spiritualiter M spetialiter L hilariter] hylariter P R heraliter B ilariter L

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

καὶ θᾶττον ὡς ἡμᾶς ἀντιπέμψατε γαννυμένους καὶ χαίροντας, ὅτι τοιοῦτον ἱστορεῖν Βυζαντίων ἠξίωνται πρόεδρον, χαροποιοῦντας τε καὶ ἡμῶν τὴν εὐτέλειαν ἐν τῷ διηγεῖσθαι κομψῶς ἡμῖν τὰ ὑμέτερα – ῥῶσιν ψυχῆς θεοδώρητον καὶ ὑγείαν τοῦ σώματος θεόσδοτον – καὶ νέμειν ποθούμενα γράμματα τὰ πίστιν ἡμῖν τὴν ὀρθὴν ἐκφαιδρύνοντα καὶ τὸ ἦθος τῆς ψυχῆς ἐκλευκαίνοντα καὶ τὴν ποιμαντικὴν ἡμᾶς ἐπιστήμην παιδεύοντα καὶ θαρραλέους πρὸς τὸ ποιμαίνειν τὰ ἐνθάδε Χριστοῦ ποιούμενα ποίμνια.

Πᾶσαν τὴν σὺν τοῖς πανιέροις ὑμῖν θεοφιλῆ καὶ φαιδρὰν ἀδελφότητα πλεῖστα ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ ἐγώ τε ὁ ταπεινὸς καὶ ἐλάχιστος καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοὶ προσαγορεύομεν.

Ἐρρωμένος ἐν κυρίῳ ὑπερεύχου μου, ἁγιώτατε ἀδελφέ.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Ἐν εἰδήσει καὶ τῶν νῦν ἀναγνωσθέντων συνοδικῶν γεγόναμεν. λεγέτωσαν δὲ Θεόδωρος καὶ Γεώργιος οἱ θεοσεβέστατοι πρεσβύτεροι καὶ Ἰωάννης ὁ θεοσεβέστατος διάκονος οἱ τὸν τόπον ἐπέχοντες Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης, εἴ γε καὶ αὖθις καινότερόν τι βούλονται διεξιέναι.

Θεόδωρος καὶ Γεώργιος οἱ θεοσεβέστατοι πρεσβύτεροι καὶ Ἰωάννης ὁ θεοσεβέστατος διάκονος, ἀμφότεροι τὸν τόπον ἐπέχοντες τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, εἶπον·

MTO K(9)

1 τοιοῦτον] τοιούτων T K 3 θεόσδοτον τοῦ σώματος K 4 τὰ] τὴν K 8 ἐγώ] ἔργῳ M 9 ἐρρωμένος] ἐρρώμενος K μου *om.* O ἀδελφέ K *explic.* 15 ἀγάθωνος *om.* O καὶ *om.* M τι *om.* O 17 θεοσεβέστατοι] θεοφιλέστατοι TO 18 – 19 τοῦ² … πρεσβυτέρας *om.* O

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

amplectimini et animae spiritalia ⟨praeclaraque⟩ largite stipendia et ad nos celeriter remittite alacres atque gaudentes, quod tale sunt conspicere meriti Bizantiorum antestitem, laetificantes quoque etiam nostram pusillitatem, dum splendide nobis quae uestra sunt disserunt – a deo condonatam animae ualitudinem et a deo concessam corporis sanitatem – et desiderabilia scripta conferre, quae rectam nobis fidem illustrent et habitum animae candificent et pastoralem nos disciplinam instituant et constantissimos ad regendum hic Christi gregem efficiant.

Omnem quae cum sacratissimis uobis est deo amabilem et iocundam fraternitatem plurimum in Christo deo ego humilis et pusillus et hii qui mecum sunt omnes fratres salutamus.

Incolomis in domino ora pro me, sanctissime frater.

Constantinus piissimus imperator et sancta synodus dixerunt:

Scientes etiam nunc relectorum synodicorum sumus effecti. dicant autem Theodorus et Georgius deo amabiles presbiteri et Iohannis deo amabilis diaconus locum representantes Agathonis sanctissimi papae Romani, si et iterum nouiter aliquid prosequi cupiunt.

Theodorus et Georgius deo amabiles presbiteri et Iohannis deo amabilis diaconus, utrique locum repraesentantes sanctissimi papae apostolicae sedis antiquae Romae, dixerunt:

VPG CBR MNL

---

1 spiritalia] spiritualia M καὶ λαμπρά = ⟨praeclaraque⟩ *om.* VPG CBR MNL largite] largitate CR ad] ab N celeriter] caeleriter VP 2 remittite] mittite L alacres] alacras L^1 tale] tales G MN talem L bizantiorum] zantiorum V byzantiorum P bizianorum G^1 biziantiorum G^2 birantiorum R bizanziorum L antestitem] antistitem P^1G R MNL 3 nostram] nostra N pusillitatem] pussillitatem VP quae] qua B 4 disserunt] disserant V dixerunt B^1 diserunt B^2 ualitudinem] ualetudinem V corporis] corpoporis V^1 5 scripta] scribta C conferre] confere V illustrent] inlustrent CB L habitum] abitum V M 6 instituant] instruant L constantissimos] constantissimus CBR 7 efficiant; *cf.* Mansi XI 509/10 A 6 – 10: ut discretionis ... recepturi. 8 cum sacratissimis] consacratissimis G est a deo N iocundam] iucundam P iocundum L 9 humilis ego VPG pusillus] pusillos N hii] hi B MN 11 incolomis] incolumis PG incolomes C^2 *add.* B M incolumes R N incolomis in domino *om.* L domino] deo G sanctissime] sanctissimae V frater] pater R 14 piissimus] piissimorum N et *om.* VP N synodus] sinodus B M dixerunt] dixit VP CB NL 15 scientes etiam] scientiam CBR scientia G synodicorum] sinodicorum B sumus] summus CB N dicant] dei cant VP 16 amabiles] amales V^1 amabilis P^1G^1 iohannis] iohannes BG deo amabilis *om.* CBR amabilis] amabiles V diaconus] dyaconus R diacono N representantes] representantis C representantibus L 17 agathonis] agatonis L sanctissimi] sanctissime B romani] romanae CBR 19 theodorus] teodorus G iohannis] iohannes C L deo amabilis] deo amalis V d....mabilis P *ras.* deo amabiles B^1 diaconus] dyaconus R diacono N 20 repraesentantes] presentantes CBR N presentantibus L sanctissimi] sanctissimae B

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Ἐπίσταται ἡ τε ὑμετέρα εὐσέβεια καὶ ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος, ὅτι διὰ τῶν ἀναφορῶν τῶν σταλεισῶν πρὸς τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν παρὰ Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου ἡμῶν πάπα πᾶσα ἡ δύναμις τῆς ὀρθοδόξου καὶ ἀποστολικῆς πίστεως ἐδηλοποιήθη διὰ πλείστων πατρικῶν χρήσεων ἐν αὐταῖς ἐγκειμένων. ἐκ περιουσίας δὲ καὶ ἑτέρας χρήσεις ἐπιδεδώκαμεν ἐν κωδικίῳ, αἵτινες καὶ ἀντεβλήθησαν πρὸς βιβλία τῶν ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων, καὶ κἂν εἰ ἕτεραι πολλαὶ χρήσεις ὑπεισιν ἡμῖν ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων, ἀλλ' οὖν ὅμως ταύταις ἀρκούμεθα πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. ἐπιδεδώκαμεν δὲ καὶ χρήσεις βεβήλων αἱρετικῶν ἐν τῷ ῥηθέντι κωδικίῳ ἐναντία τῶν ἁγίων πατέρων περιεχούσας – τουτέστιν ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ –, αἵτινες καὶ [αὗται] ἀντεβλήθησαν πρὸς τὰ βιβλία τῶν αὐτῶν βεβήλων αἱρετικῶν, καὶ πᾶσι κατάδηλος γέγονε καὶ ἡ τῶν ὀρθοδόξων πατέρων εὐσεβὴς πίστις καὶ ἡ τῶν αἱρετικῶν δυσσεβὴς κακοδοξία. ἐπειδὴ δὲ ἐγνώσθη ἡμῖν, ὡς τινα οἰκεῖα πονήματα εὑρέθησαν παρὰ Μακαρίῳ καὶ Στεφάνῳ τῷ αὐτοῦ μαθητῇ ὁμοφωνοῦντα ταῖς δόξαις τῶν βεβήλων αἱρετικῶν, ἅτινα καὶ ἀφῃρέθησαν ἀπ' αὐτῶν καὶ εἰσιν ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως, εἰ παρίσταται τῷ θεοσόφῳ δεσπότῃ καὶ τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ, εἰς μέσον ἔλθωσι τὰ τοιαῦτα πονήματα πρὸς τὸ τὴν ἐν αὐτοῖς ἐγκειμένην δύναμιν διαγνωσθῆναι.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Λεγέτω Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας, εἰ κατὰ τὰ λεχθέντα παρὰ τῶν τοῦ μέρους τοῦ ἁγιωτάτου πάπα ⟨τοῦ

MTO

---

1 τε *om.* M σύνοδος ὑμῶν O 3 δύναμις] δόξα O ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως O 4 περιουσίας] περιουσίου TO 5 κωδικίῳ] κονδικίῳ M ἐκκρίτων] ἐγκρίτων O 6 καὶ¹ *om.* M κἂν εἰ *om.* O κἂν … πατέρων *om.* M ἡμῖν *om.* O ἐκκρίτων] ἐγκρίτων O 10 τριάδος τοῦ κυρίου O [αὗται] MTO, *del.?* 13 εὑρέθησαν] ηὑρέθησαν T 14 ἀπ'] παρ' TO 15 χαρτοφυλακίῳ] χαρτοφυλακείῳ O πατριαρχείου] πατριαρχίου T 17 συνόδῳ ἵνα εἰς M ἐγκειμένην ἐν αὐτοῖς M 21 – 22 μεγάλης ἁγιωτάτης M 22 – 498,1 apostolicae sedis = ⟨τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου⟩ *om.* MTO

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Nouit tam uestra pietas quamque sanctum uestrum ⟨uniuersale⟩ concilium, quod per suggestiones, quae missae sunt ad uestram pietatem ab Agathone sanctissimo papa nostro, omnis uirtus orthodoxae et apostolicae fidei insinuata est per plurima patrum testimonia, quae in eis sunt posita. ex habundantia autem et alia testimonia superobtulimus in codicio, quae et collata sunt cum libris sanctorum probabilium patrum, et quamquam alia plurima testimonia supersint nobis sanctorum probabilium patrum, attamen his contenti sumus ⟨ad⟩ rectae fidei conprobationem. adiecimus autem et testimonia profanorum hereticorum in eodem codicio contraria sanctis patribus continentia – id est unam uoluntatem et unam operationem in dispensatione unius de sancta trinitate domini nostri Iesu Christi –, quae et collata sunt cum libris eorumdem ⟨profanorum⟩ hereticorum, et omnibus manifesta facta est quae sit orthodoxorum patrum piissima fides et quae hereticorum malitiosa impietas. quia autem cognitum nobis est, quod quaedam propria scripta reperta sunt apud Macarium et Stephanum eius discipulum consonantia sectis profanorum hereticorum, quae et ab eis ablata sunt et sunt in chartophilatio uenerabilis patriarchii huius a deo conseruandae regiae urbis, si constat deo instructo domino et sancto uniuersalique concilio, in medium ueniant huiusmodi opuscula, quatenus quae in eis uirtus iaceat agnoscatur.

Constantinus piissimus imperator et sancta synodus dixerunt:

Edicat Georgius deo amabilis [deicola] diaconus et chartofilax huius sanctissimae magnae ecclesiae, si secundum quae dicta sunt a parte sanctissimi papae apostolicae sedis

---

VPG CBR MNL

---

1 nouit] niuit B^1 uestra pietas] uestram piaetas P quamque] quam P^1 οἰκουμενική = ⟨uniuersale⟩ *om.* VPG CBR MNL 2 suggestiones] sugessiones N quae] qui P missae sunt] misserunt V miserunt P NL misse sunt B agathone] agatone R L 3 orthodoxae] orthodoxie L πατρικῶν = patrum (paterna?) 4 posita] positi N habundantia] abundanti C M habunti B habundanti R NL superobtulimus] superoptulimus V R codicio] codio V codicello CBRG coditio N 5 et^1 *om.* R ex NL collata] conlata CB probabilium] probalium V^1 5–6 et^2 ... patrum C^2 *add. marg.* *om.* RG NL 5 quamquam] quanquam M alia] aliam VPG MNL (p-m) 6 sanctorum ⟨et⟩ probabilium? probabilium] probalium V^1 attamen] adtamen CB his] hiis R *om.* G contenti sumus] contentissimus V^1 contentissumus V^2P 7 πρὸς = ⟨ad⟩ *om.* VPG CBR MNL rectae] sectae M conprobationem] conprobatione CBR cumprobationem MNL adiecimus] adicimus CBR profanorum] prophanorum RG L 8 codicio] coditio P N codicello CBRG contraria] contrario VPG uoluntatem] uolontatem C 9 unius sanctae de VPG NL 10 et^1 *om.* G collata] conlata CB eorumdem] eorundem CB MN βεβήλων = ⟨profanorum⟩ *om.* VPG CBR MNL 11 est facta G 11–12 hereticorum malitiosa] ereticorum maliciosa P 12 impietas] impietates VP impiis L quia] qui V^1P^1 N cognitum] cognitam G scripta] scribta C *om.* B 13 macarium] macharium G M eius discipulum stephanum VPG profanorum] prophanorum CBRG L 14 et^1 *om.* N ablata] abla VP oblata CBR chartophilatio] chatophilacio V^1 charthophilatio G carthofilatio CB cartofilatio R cartophilatio M 15 conseruandae] seruandae VPG 16 medium] medio M^1NL huiusmodi] huius R 17 iaceat] iacet M agnoscatur] agnuscatur V cognoscatur PG 19 synodus] sinodus P CB^2 sinodo B^1 dixerunt] dauid V ⟨dd⟩ PG 20 edicat] et dicat N διάκονος = [deicola] + diaconus [deicola]] d. .cola P *ras.* diaconus] dyaconus R diacono N et M *add.* chartofilax] carthofilax CB cartofilax R carthophilax G L cartophilax MN 21 ecclesiae] aecclesiae G MN parte] partate V sanctissimi] sanctissimae V N *om.* G

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ἀποστολικοῦ θρόνου〉 τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος πονήματα Μακαρίου καὶ Στεφάνου τοῦ αὐτοῦ μαθητοῦ τυγχάνουσιν ἐν τῷ κατ' αὐτὸν 〈ἱερῷ〉 χαρτοφυλακίῳ.

Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ εἶπε·
Ναί, δέσποτα, καθὼς ἐδίδαξαν οἱ τοῦ μέρους τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, ὕπεισιν ἐν τῷ κατ' ἐμὲ χαρτοφυλακίῳ πονήματα Μακαρίου καὶ Στεφάνου.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·
Ταῦτα εἰς μέσον προσαγαγέσθω.

Καὶ πρὸς βραχὺ ὑπεξελθὼν ὁ αὐτὸς θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ καὶ παραγενόμενος ἐν τῷ κατ' αὐτὸν χαρτοφυλακίῳ παραχρῆμα τε ἀνθυποστρέψας προεκόμισε δύο 〈χαρτῷα〉 βιβλία καὶ ἓν χαρτῷον τετράδιον.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·
Διεξίτω Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος, εἰ τὰ προκομισθέντα δύο βιβλία καὶ τὸ σὺν αὐτοῖς χαρτῷον τετράδιον πονήματα Μακαρίου τυγχάνουσι.

Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ εἶπε·
Ταῦτα, δέσποτα, τὰ δύο βιβλία καὶ τὸ σὺν αὐτοῖς χαρτῷον τετράδιον ἐν τῇ βασιλικῇ

MTO

---

1 τῆς … ῥώμης *om.* O 2 sacro = 〈ἱερῷ〉 *om.* MTO 5–6 τῆς … ῥώμης *om.* O 6 χαρτοφυλακίῳ] χαρτοφυλακείῳ O 9 προσαγαγέσθω] προαγέσθω M προσαγαγέσθω O 12 χαρτοφυλακίῳ] χαρτοφυλακείῳ O 13 chartacia = 〈χαρτῷα〉 *om.* MTO 16 διεξίτω] διεξιέτω M θεοσεβέστατος διάκονος εἰ M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

antiquae Romae Agathonis opuscula Macarii et Stephani eius discipuli sunt in eius sacro carthophilatio.

Georgius [deicola] deo amabilis diaconus et chartophilax dixit:

Etiam, domine, iuxta quod docuerunt qui a parte sunt apostolicae sedis antiquae Romae, insunt in mihi commisso chartophilatio opuscula Macharii et Stephani.

Constantinus piissimus imperator et sancta synodus dixerunt:

Haec ad medium adducantur.

Et paululum subegrediens idem [deicola] deo amabilis diaconus et chartophilax et [coniungens] ⟨introiens⟩ in commisso charthophilatio confestim reuersus protulit duos chartacia codicia et unum carthacium quaternionem.

Constantinus piissimus imperator et sancta synodus dixerunt:

[Discurrat] ⟨Prosequatur⟩ Georgius deo amabilis, hos ⟨duo⟩ codices, quos protulit, et quaternionem chartatium, quod cum eis est, si sunt Macharii opuscula.

Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax dixit:

Hos ⟨duo⟩ codices, domine, et quaternio chartacius, qui cum eis est, in domo imperiali,

---

VPG CBR MNL

---

1 agathonis] agatonis R L macarii] macari CB machari R macharii G ML 1–2 carthophilatio sacro G 2 carthophilatio] chartophylacio P carthofilatio CB cartofilatio R cartophilatio M chartophilatio N charthophilatio L 4 georgius] gergius C¹ διάκονος = [deicola] + ... diaconus deo *om.* VPG MNL diaconus] diaconis V dyaconus R diacono N chartophilax] carthofilax CB cartofilax R carthophilax G L cartophilax M 5 docuerunt] ducuerunt N¹ docuerunt qui a parte] aperte B¹ aparte B² 6 romae C *add.* insunt] sunt CBR hi sunt G in *om.* MNL mihi] michi N commisso] conmisso CB comisso M chartophilatio] carthophilatio PG carthofilatio C¹BR carthofilacio C² cartophilatio M charthophilatio L macharii] macarii P R L macari CB N 8 imperator] imperatur V *om.* L synodus] sinodus CB 9 haec ad] hec R N adducantur] adducat VP N deducantur CBRG adducant L 11 paululum] paulolum B paulum N subegrediens] subgrediens R idem] id est V N διάκονος = [deicola] + ... diaconus [deicola]] dieicola V L deo *om.* VPG NL diaconus] dyaconus R diacono N chartophilax] carthofilax C cartofilax BR carthophilax G L cartophilax M 11–12 παραγενόμενος = [coniungens] ⟨introiens⟩ (*cf.* Mansi XI 534 A 4) [coniungens]] contingens CR continguens B 12 commisso] conmisso CBR chartophilatio] chartophilatum V chartophilacium P carthofilatio C¹BR cartofilatio C² carthophilatio G L cartophilatio M duos] duo CR dua B chartacia] chartacio V cartacia P¹ M carthatia C¹G cartatia C²R chartatia B N chartachia L 13 codicia] codita L carthacium] carthatium V CB chartacium P N carthacium G L cartacium R M 15 synodus] snodus P sinodus CB dixerunt] diserunt V¹ ~~dd~~ PG 16 διεξίτω = [discurrat] VPG CBR MNL διεξίτω = ⟨prosequatur⟩ (*cf.* Mansi XI 523 A 10; 547 B 2; 554 D 2) δύο = ⟨duo⟩ *om.* VPG CBR MNL 17 chartatium] chartatiam V chartaciam P carthatium CBG cartacium R M chartacium NL quod] quae M¹ qui M² macharii] macari CBR macarii NL 19 diaconus] dyaconus R diacono N chartophilax] carthofilax C¹BR chartofilax C² carthophilax G L cartophilax M 20 hos] his C *om.* B hii R quaternio] quatenio M¹ chartacius] carthacius C¹BR L carthatius G cartacius M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

οἰκίᾳ τῶν Φιλιππικοῦ εὑρέθησαν ἐν ἑνὶ μητάτῳ διαφέροντι τῇ μονῇ Χρυσουπόλεως μετὰ καὶ ἑτέρων διαφόρων βιβλίων· ἅτινα δύο βιβλία καὶ τὸ σὺν αὐτοῖς χαρτῷον τετράδιον ἔκ τε τῶν ἰδιοχείρων Στεφάνου τοῦ ἀββᾶ καὶ ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς αὐτῶν διαγινώσκονται Μακαρίου τε καὶ αὐτοῦ Στεφάνου τυγχάνειν πονήματα.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Ἡ τούτων ἀνάγνωσις γινέσθω.

Καὶ λαβὼν Ἀντίοχος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως τὸ χαρτῷον τετράδιον ἀνέγνω ἔχον ἐν ἐπιγραφῇ οὕτως·

Ἴσον λιβέλλου ἐπιδοθέντος Κωνσταντίνῳ τῷ εὐσεβεστάτῳ μεγάλῳ βασιλεῖ παρὰ Μακαρίου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Θεουπόλεως ἤτοι Ἀντιοχείας τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως ἐν τῷ παλατίῳ.

Καὶ ἀναγινωσκουμένου τοῦ τοιούτου τετραδίου Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Τὴν δύναμιν τοῦ παρόντος λιβέλλου ἐν τοῖς ἤδη πραχθεῖσιν εἰλήφαμεν καὶ περιττή ἐστιν ἡ τούτου ἀνάγνωσις· ἀναγινωσκέσθω δὲ τέως τὸ ἓν τῶν δύο βιβλίων.

Καὶ λαβὼν ὁ αὐτὸς εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος Ἀντίοχος ἀνέγνω ἔχον ἐν ἐπιγραφῇ·

Λόγος προσφωνηθεὶς τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ εἰρηνοποιῷ μεγάλῳ βασιλεῖ Κωνσταντίνῳ παρὰ Μακαρίου ἐπισκόπου Θεουπόλεως.

9 – 15 Macarius Ant., libellus ad imp. (confessio fidei) 24 – 502,19 Macarius Ant., sermo prosphoneticus ad Constantinum imp.

MTO

1 φιλιππικοῦ] φιλίππου T εὑρέθησαν] ηὑρέθησαν T μητάτῳ] μιτάτῳ M χρυσουπόλεως] χρυσοπόλεως M 2 ἔκ *om.* M 4 αὐτοῦ *om.* O 11 ἐν ἐπιγραφῇ] ἐπιγραφὴν M 17 τετραδίου] τετραδύου O 22 αὐτὸς *om.* M ἔχον οὕτως ἐν T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

quae Philippici dicitur, inuenti sunt in uno metato iuris monasterii [Christopoleos] ⟨Chrysopoleos⟩ una cum aliis diuersis codicibus. qui duo libri una cum quaternione chartacio tam ex manu Stephani monachi proprietate quamque ex sup⟨er⟩scriptione eorum cognoscuntur Macarii et Stephani esse opuscula.

Constantinus piissimus imperator et sancta sinodus dixerunt:

Horum lectio proueniat.

Et accipiens Antiochus relegiosus lector et notarius sanctissimi archiepiscopi a deo conseruandae huius regiae urbis chartacium quaternionem relegit habentem in superscriptione sic:

Exemplar libelli quem porrexit piissimo magno imperatori Constantino Macharius patriarcha Theopoleos siue Antiochiae orientalis dioceseos in palatio.

Et dum relegeretur huiusmodi quaternio Constantinus piissimus imperator et sancta synodus dixerunt:

Uirtutem presentis libelli in ante gestis agnouimus et superflua est huiusmodi lectio, sed relegatur interim unus e duobus libris.

Et accipiens idem Antiochus relegiosus lector et notarius relegit habens in superscriptione:

Sermo acclamatus piissimo et pacifico magno imperatori Constantino a Macario episcopo Theopolitano.

VPG CBR MNL

---

1 quae] qui VPG philippici] philiphi V¹ philipphi V² philipi PG phylipici CB philipici R N metato] meatu G metatu M monasterii] monasteri B monasterio N¹ [christopoleos]] chrystopoleos P cristopoleos G cristopoleus CBR 1–2 χρυσουπόλεως = ⟨chrysopoleos⟩? 2 codicibus] coditibus V qui duo libri] quiuolubri M chartacio] chartatio V C² N carthatio C¹R carthacio B cartacio M charthacio L 3 manu] manus CBRG NL stephani] st.ephani V *ras.* (sthephani) proprietate] propietate V sup⟨er⟩scriptione] suprascriptione VPG BR MNL suprascribtione C 3–4 cognoscuntur] cognuscuntur V agnoscuntur R 4 macarii] macharii PG M macari CB stephani] stepha N 6 sinodus] synodus RG MNL 9 antiochus] saniochus VP² s..iochus P¹ *ras.* anthyocus R antiocus G relegiosus] religiosus RG MNL notarius] notarios P¹ notario N 10 huius *om.* L chartacium] carthacium C¹B charthatium G cartam cum ML¹ carta cum L² quaternionem] quaternione M relegit] legit G superscriptione] superscribtionem C superscriptionem BR NL 13 libelli] libello C¹B quem] que V porrexit] porrexet V¹ imperatori] imperator V imperatore P constantino] constantinus V constañ P macharius] macarius CBR NL 14 theopoleos] theopoleus CBR siue *om.* N antiochiae] anthiochiae V L anthiotiae N dioceseos] dincesus C¹ diocessesus C² diocesenš B dyoceseos R 16 relegeretur] relegetur V huiusmodi] huius R husmodi N quaternio *om.* M imperator] imperatur V sancta] sancta. PG *ras.* 17 synodus] sinodus P CB 18 huiusmodi] huiusmdi P¹ huius R lectio] leccio V 19 relegatur] relegator VP interim] interrim VP N iterum L unus] inus P¹ unum N 21 idem] id est B N antiochus] andatiochus V anthyocus R anthiocus N relegiosus antiochus CB relegiosus] religiosus G MNL relegit] legit P¹ superscriptione] superscribtione C perscriptione B superscriptionem M 22 acclamatus] adclamatus CBR adclamatos L et *om.* VPG imperatori] imperatore CR a macario] amario N macario] *machario* RG M 23 *theopolitano*] *theopolitane B teopolitano M theupolitano* N

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Καὶ ἀναγνωσθείσης τῆς τοιαύτης ἐπιγραφῆς Θεοφάνης ὁ θεοσεβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τοῦ εὐαγοῦς μοναστηρίου Βαίων εἶπεν·

Εὐσεβέστατε δέσποτα, παρὰ τάξιν ἐποίησε Μακάριος τὸν λεγόμενον καὶ ἀναγινωσκόμενον προσφωνητικὸν ὡσανεὶ λόγον· παρὰ ἱερέως γὰρ γινόμενος προσφωνητικὸς πρὸς βασιλέα λόγος εἴτε καὶ ἱστορικὸς ἐπὶ συγκλήτου ἐπιδίδοται καὶ ἀναγινώσκεται. πρὶν ἢ δὲ τοῦτο πράξῃ καὶ ἐν Σαρδηνίᾳ καὶ ἐν Ῥώμῃ καὶ εἰς ἑτέρους τόπους κωδίκια ποιήσας τὸν αὐτὸν προσφωνητικὸν λόγον ἀπέστειλεν ὁ εἰρημένος Μακάριος, ὅπερ πάντῃ ἀπρόσφορον πρὸς τὸν ἱερατικὸν θεσμὸν καθέστηκε.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν·

Ἡμεῖς μὲν προσφωνητικὸν λόγον οὐκ ἐπιστάμεθα λαβεῖν παρὰ Μακαρίου, χαρτία δέ τινα ἐπιδέδωκεν ἡμῖν, ἅτινα καὶ εἰσίν, οἷς οὐδὲ μέχρι τοῦ παρόντος ἐνετύχομεν καὶ ταῦτα καθ' ἑτέραν προσφέρομεν ὀφειλούσης τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου τὴν εἴδησιν αὐτῶν λαβεῖν· ἡ δὲ ἀκόλουθος ἀνάγνωσις τοῦ λεγομένου προσφωνητικοῦ γινέσθω.

Καὶ ἀνεγνώσθη ὁ τοιοῦτος προσφωνητικὸς λόγος πάσης κακοδοξίας γέμων καὶ τοῖς αἱρετικοῖς κατὰ πάντα συνάδων, τρανῶς φέρων ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Ὡσαύτως καὶ τὸ ἕτερον βιβλίον ἀναγινωσκέσθω.

Καὶ λαβὼν ὁ αὐτὸς εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος Ἀντίοχος τὸ τοιοῦτον βιβλίον ἀνέγνω ἔχον ἐπιγραφὴν οὕτως·

MTO

---

3 ἐποίησε] ἐποιήσατο O 5 καὶ¹ *om.* M 6 πράξῃ] πρᾶξαι T 14 λεγομένου] μεγάλου M γινέσθω] λεγέσθω T 18 ἡμῶν *om.* O

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Et relecta huiusmodi superscriptione Theophanius deo amabilis presbiter et abbas uenerabilis monasterii Baiarum dixit:

Piissime domine, extra ordinem fecit Macarius hunc, qui dicitur atque relegitur quasi prosphoneticus sermo; a sacerdote quippe si factus fuerit prosphoneticus sermo ad imperatorem uel historicus coram senatu offertur atque relegitur. prius autem quam hoc faceret et in Sardiniam et in Romam et in alia loca codicia faciens eundem prosphoneticum sermonem direxit predictus Macharius, quod penitus ad ritum sacerdotalem exsistit incongruens.

Constantinus piissimus imperator dixit:

Nos quidem prosphoneticum sermonem a Macario accepisse nescimus, cartulas autem quasdam optulit nobis, quae et sunt, quas usque hactenus nec relegimus et has in futuro secretario proferimus, ut debeat sancta uestra synodus notitiam eorum accipere; consequenter uero lectio eius qui prosphoneticus dicitur fiat.

Et relectus est huiusmodi prosphoneticus ⟨sermo⟩ omni prauitate plenus et hereticis in omnibus consonans, aperte continens unam uoluntatem et unam operationem in incarnationis dispensatione unius de sancta trinitate domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri.

Constantinus piissimus imperator et sancta synodus dixerunt:

Similiter et alter liber relegatur.

Et accipiens idem relegiosus lector et notarius ⟨Antiochus⟩ huiusmodi librum relegit habentem in superscriptione ita:

VPG CBR MNL

---

1 superscriptione] superscribtione C theophanius] theofaneus B theofanus R theophanus N abbas] abba N 1–2 uenerabilis *om.* CBR 2 monasterii] monasterio N 3 piissime] pissime C extra ordinem] extorradinem G macarius] macharius G M relegitur] religitus N quasi *om.* L 4 sacerdote] serdote V fuerit] fuerat VP prosphoneticus[2]] prosponeticus B prosphoneticus cum pro sermo M 4–5 ad imperatorem uel] adimplens V adimpēl P impi et in lib G 5 historicus] hystoricus R L offertur] ofertur CB prius] priusquam N quam qua V om. N 6 faceret] feceret N in[1] *om.* M codicia] codicea VPG coditia N prosphoneticum] prosponeticum VP 7 direxit] dixit CBRG[1] MNL macharius] macarius CBR NL quod] quo VPG CBR NL penitus] paeni. .us P *ras.* ritum L *lac.* sacerdotalem] sacerdotem L exsistit] existit RG MNL 8 incongruens] incognitum L 10 constantinus] constantissimus P 11 prosphoneticum] sprosphoneticum P prosphonoticum G prophoneticum NL accepisse a macario VPG a macario] a machari P ammacario B a machario G M accepisse] accipisse P cartulas] cartholas C[1]B chartulas C[2] N 12 optulit] obtulit CBG ML hactenus] actenus CB NL relegimus] legimus B 13 proferimus] proferemus M relegimus L synodus uestra VPG synodus] sinodus CB notitiam] ..notiam P *ras.* notiam B[1] noticiam G 14 qui] quae RG quis NL prosphoneticus] prosponeticus V prosphonetica C[1]BR prosphonoticus G prophoneticus L 16 huiusmodi] eiusmodi CBR prosphoneticus] prosponeticus V prosphonoticus G prophoneticus L λόγος = ⟨sermo⟩ *om.* VPG CBR MNL 17 continens] contenens CB uoluntatem] uolontatem C 18 nostri *om.* CB MNL 20 piissimus *om.* M imperator piissimus VP synodus] sinodus CB 23 idem] item B relegiosus] religiosus RG MNL notarius] notario N ἀντίοχος = ⟨antiochus⟩ *om.* VPG CBR MNL 24 superscriptione] superscripcione V superscribtionem C superscriptionem B NL

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Λόγος ἀποσταλεὶς ὑπὸ Μακαρίου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Λουκᾷ πρεσβυτέρῳ καὶ μοναχῷ τῷ Ἀφρικῆς γράψαντι περὶ τῆς ⟨καινῆς⟩ τῶν Μαξιμιανῶν αἱρέσεως.

Καὶ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ αὐτοῦ λόγου ἐπὶ πολὺ γινομένης ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν·

Ἀναγνωσθέντος ἤδη τοῦ λιβέλλου Μακαρίου τοῦ ἐπιδοθέντος τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ θεοστέπτῳ ἡμῶν δεσπότῃ καὶ μεγάλῳ νικητῇ βασιλεῖ, ὁμοίως δὲ ἀναγνωσθέντος καὶ τοῦ ὡσανεὶ προσφωνητικοῦ λόγου τοῦ, ὡς ἐπιγέγραπται, γενομένου „πρὸς τὸ θεοστήρικτον αὐτοῦ κράτος" καὶ τούτου ἀποπληρωθέντος, ἀρξαμένου δὲ προσεπιτούτοις ἀναγινώσκεσθαι καὶ τοῦ παρόντος λόγου πρὸς Λουκᾶν τινα μονάζοντα ἐν Ἀφρικῇ τάξιν ἀντιρρητικοῦ καὶ συλλογισμοὺς Ἀριστοτελικοὺς ἔχοντος καὶ πάντῃ ἀπᾴδοντος ταῖς ἁγίαις καὶ οἰκουμενικαῖς πέντε συνόδοις καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ ἐκκρίτοις πατράσι μηδέ ποτέ τι τοιοῦτον καταδεξαμένοις, συνορῶμεν ἐκκοπὴν γενέσθαι τῆς τοῦ τοιούτου πρὸς Λουκᾶν λόγου ἀναγνώσεως, ὡς ξένων καὶ ἀλλοτρίων ὄντων τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος τῶν ἐν αὐτῷ ἐμφερομένων καὶ ἑαυτοῖς καὶ τῇ ἀληθείᾳ παντελῶς ἐναντιουμένων· τὰ δὲ τοῦ τοιούτου βιβλίου ἐπίλοιπα ἀναγινωσκέσθωσαν.

Καὶ ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου λόγος τρίτος τοῦ αὐτοῦ Μακαρίου περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως, οὗ ἡ ἀρχή· *Αἱ μὲν οὖν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἐνστάσεις κατὰ τῶν πολεμίων*· καὶ τῆς ἀναγνώσεως ἐπὶ πολὺ προϊούσης ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε·

Τὸν κονιορτὸν τῆς ἀκαίρου φλυαρίας τῶν συγγραμμάτων Μακαρίου καὶ Στεφάνου τοῦ αὐτοῦ μαθητοῦ, ἐξαιρέτως δὲ τοῦ ἐν αὐτοῖς τρίτου λόγου τοῦ καὶ κατὰ τὸ παρὸν ἀναγινωσκομένου, *ἀφ' ἑαυτῶν ἀποτινασσόμενοι* καὶ ἀναθεματισμῷ δικαίως ὑποβάλλοντες ἐκκοπῆναι συνορῶμεν τὴν ψυχοβλαβῆ τούτων ἀνάγνωσιν. ἐκ δὲ τῶν τοιούτων συγγραμμάτων πρὸς παράλληλον ἀπόδειξιν τῆς ὁμοφροσύνης τῶν ἤδη προκομισθεισῶν

20 – 22 Lc. 9,5

1 – 2 Macarius Ant., sermo ad Lucam presb. et mon. 17 – 19 Macarius Ant., sermo III de eadem re

MTO

2 noua = ⟨καινῆς⟩ *om.* MTO 6 βασιλεῖ νικητῇ O 10 συλλογισμοὺς] συλλογισμοῦ M ἀριστοτελικοὺς] ἀριστοτελικοῦ M 11 ἐκκρίτοις] ἐγκρίτοις O 12 ἐκκοπὴν] ἐγκοπὴν M 23 ἐκκοπῆναι] ἐγκοπῆναι MO

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Sermo missus a Macario archiepiscopo Theopoleos Lucae presbitero et monacho in Africa, qui scripserat de noua herese Maximianorum.

Et cum diu lectio eiusdem sermonis fieret, sancta synodus dixit:

Relecto iam libello Macharii, qui oblatus est piissimo et tranquillissimo nostro domino atque magno uictori imperatori, similiter autem relecto et illo quasi prosphonetico sermone, qui sicut superscriptus est „ad a deo [conseruandam] ⟨confirmandam⟩ eius fortitudinem" factus est, et hoc expleto, insuper autem ad relegendum incepto etiam presenti sermone ad Lucam quendam monachum Africae habente[m] ordinem oppositionum Aristotelisque et syllogismos et omnimodo dissonante a sanctis quinque uniuersalibus conciliis et sanctis probabilibus patribus, qui numquam tale aliquid ammiserunt, praeuidimus interruptionem fieri lectionis de eiusmodi sermone ad Lucam eo quod externa atque aliena sunt ab ecclesiasticis dogmatibus, quae in eo continentur, et sibi et ueritati omnino contraria. reliqua uero eiusdem libri relegantur.

Et relectum est ex eodem libro [liber] ⟨sermo⟩ tertius eiusdem Macharii de eadam re, cuius est initium: *Aduersus expugnatores quidem propter pietatem* [*instantiae*] ⟨*intentiones*⟩; et diu lectione proueniente sancta synodus dixit:

[Superflue] ⟨Importune⟩ ⟨Inepte⟩ fabulositatis *puluerem* scriptorum Macharii et Stephani eius discipuli presertimque tertii eorum sermonis, qui et in presenti relegitur, *a nobismetipsis excutientes* et [iusto] ⟨iuste⟩ anathemati summitentes interrumpi preuidimus horum animabus noxiam lectionem. ex huiusmodi autem scriptis ad parisimilem demon-

---

VPG CBR MNL

---

1 macario] machario PG M theopoleos] theopoleus CBR teopoleos M theupoleos NL lucae] luce P BRG L 2 africa] affrica V²PG qui] quem M herese] heresae P² heresi M haerese N 4 cum] dum CBR NL eiusdem] eiudem P sermonis] disermonis V disermones P synodus] sinodus CB 5 macharii] a macarii CBR macarii NL et] atque VPG domino] domno V 6 magno] magne VP imperatori] imperatore VP relecto] relicto P¹ CR 7 ὡς = sicut superscriptus] superscribtus C scriptus N a *om.* B L (θεοφύλακτον) = [conseruandam] θεοστήρικτον = ⟨confirmandam⟩ *om.* VPG CBR MNL 8 expleto] exemplo N presenti] presente CBG praesentem R 9 sermone] sermonem R NL ad lucam] adducam R africae] affrice R africaeque G africe NL ἔχοντος = habente[m] ordinem] ordine CBR oppositionum] opussitionum VP obpositionum CB 10 aristotelisque] aristotelis BG aristotilis R et¹ *del.*? syllogismos] sylogismos VG N sillogismos P M silogismis C¹ silogismos C²BR L dissonante] dissonantiae VP dissonantem N 11 conciliis M *ras.* M *marg.*: conciliis et a sanctis L ammiserunt] amiserunt VPG CBR admiserunt ML 12 lectionis] lectione VP eiusmodi] huiusmodi CB huius R sermone] sermonem N eo quod] et id V eqd P¹ nec quod G externa] extranea CBR 12 – 13 atque aliena C *add.* 13 ecclesiasticis] ecclasticis N 14 relegantur] relegatur V¹ 16 λόγος = ⟨sermo⟩] [liber] VPG CBR MNL tertius ex eiusdem B¹ macharii] macarii CR NL macari B re] rem VP M (*cf.* 509,21) 17 initium] inicium G aduersus et expugnatores VP pietatem] piaetatem P 17 – 18 ἐνστάσεως = ⟨intentiones⟩] [instantiae] PG CB ML instanciae V instantem N (*cf.* 509,2) 18 proueniente] praeueniente VPG synodus] sinodus CB M 19 ἀκαίρου = ⟨importune⟩ ⟨inepte⟩] [superflue] VPG CBR NL superfluae M scriptorum] scribtorum C scriptotorum N macharii] macarii CBR NL 19 – 20 stephani] sthephani V 20 tertii] t̄cii VP 21 nobismetipsis] uobismetipsis N excutientes] excutiens N excutientis L (δικαίῳ) = [iusto] VPG CBR MNL δικαίως = ⟨iuste⟩ anathemati] anathimati B anathematis NL summitentes] submittentes CR M submitentes B summentes L¹ interrumpi] interruppi P 22 animabus] annimabus P animalibus L¹ scriptis] scribtis C scribitis R parisimilem] parasimilem M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

αἱρετικῶν χρήσεων παρὰ τῶν τοῦ μέρους τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης τὰς ἐκ τῶν αὐτῶν συγγραμμάτων προφανεῖς βλασφημίας παρεκβληθῆναι καὶ συνταγῆναι τοῖσδε τοῖς πεπραγμένοις δέον καθέστηκε.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε·
Κατὰ τὸ συνεωραθὲν παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου γινέσθω.

Καὶ παρεξεβλήθησαν ἐκ τῶν εἰρημένων Μακαρίου συγγραμμάτων πρὸς ἀντιπαράθεσιν χρήσεων βεβήλων καὶ δυσσεβῶν αἱρετικῶν διάφοροι βλασφημίαι καὶ ἐνετάγησαν ἔχουσαι οὕτως·

I. 1. Μακαρίου αἱρετικοῦ ἀπὸ λιβέλλου ἐπιδοθέντος τῷ εὐσεβεστάτῳ μεγάλῳ βασιλεῖ Κωνσταντίνῳ, οὗ ἡ ἀρχή· *Εἰρήνης θεοῦ τῆς ὑπερεχούσης πάντα νοῦν τὸ κεφάλαιον ἡ εὐσέβεια*·
...ἑνὶ καὶ μόνῳ θείῳ θελήματι ὡς οὐκ ὄντος ἐν αὐτῷ καὶ ἄλλου θελήματος ἢ ἀντιπίπτοντος καὶ ἀντικειμένου τῷ θείῳ αὐτοῦ καὶ δυνατῷ θελήματι· ἀδύνατον γὰρ ἐν ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ Χριστῷ τῷ θεῷ ἡμῶν δύο ἅμα κατὰ ταυτὸν ἐναντία ἢ καὶ ὅμοια ὑφεστάναι θελήματα.

2. Θεμεστίου αἱρετικοῦ ἐκ τοῦ δευτέρου αὐτοῦ ἀντιρρητικοῦ τοῦ κατὰ τοῦ τόμου Θεοδοσίου κεφαλαίου τεσσαρακοστοῦ πρώτου·
Οὐ γὰρ ἐπείτοι καὶ ὁ ἱερὸς Ἀθανάσιος „δύο θελήματα" ἔφη „τὸν Χριστὸν δεικνύναι κατὰ τὸν τοῦ πάθους καιρόν" – ἤδη καὶ δύο θελήσεις αὐτῷ περιθήσομεν καὶ ταύτα⟨ς⟩ μαχομένας ἀλλήλαις κατὰ τοὺς σοὺς τούτους συλλογισμούς –, ἀλλ' εἰσόμεθα εὐσεβῶς τὴν ὡς ἑνὸς μίαν θέλησιν τοῦ Ἐμμανουήλ, πῇ μὲν ἀνθρωπίνως κινεῖσθαι, πῇ δὲ θεοπρεπῶς.

---

13 Phil. 4,7

15 – 17 Macarius Ant., confessio fidei, cf. p. 224,9 – 12 21 – 24 cf. Themistius diac. Alex., p. 370,10 – 14

MTO

9 ἐνετάγησαν] συνετάγησαν M 17 ἅμα καὶ κατὰ O 20 τεσσαρακοστοῦ πρώτου] μα' TO 22 ταύτα⟨ς⟩] ταῦτα MTO 24 ὡς ἑνὸς] εὐσεβῶς O

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

strationem concordiae ad dudum prolata a parte apostolicae sedis antiquae Romae hereticorum testimonia, quaeque sunt ex eisdem scriptis manifeste deflorari blasphemiae, et his gestis oportunum inserit.

Constantinus piissimus imperator dixit:
Secundum quod praeuidit sancta synodus fiat.

Et deflorata⟨e⟩ sunt ex supradictis Macarii scriptis ad conferendum cum testimoniis prophanorum et impiorum hereticorum diuersae blasphemiae et insertae sunt continentes ita:

I. 1. Macarii heretici ex libello oblato piissimo magno principi Constantino, cuius est initium: *Pacis dei, quae exsuperat omnem sensum capitulum est pietas*:

... una et sola diuina uoluntate tamquam non exsistente in eo et alia uoluntate siue resistente atque contraria diuinae eius et potenti uoluntati. inpossibile enim est in uno eodemque Christo deo nostro duas simul circa idipsum contrarias seu similes subsistere uoluntates.

2. Themestii heretici ex secundo eius [anteheretico] ⟨anteretico⟩, id est contradictorio, contra tomum Theodosii capitulo quadragesimo primo:

Neque enim idcirco quod ⟨et⟩ sacer Athanasius „duas uoluntates" ait „Christum ostendisse in tempore passionis" – iam et duas ei uoluntates [circumponimus] ⟨reputauimus⟩ et has repugnantes adinuicem secundum istas tuas [collectiones] ⟨intentiones⟩ –, sed pie sciamus tamquam unius unam uoluntatem Emmanuhelis, alicubi quidem humane moueri, alicubi uero deo digne.

VPG CBR MNL

1 concordiae] concordia M concordie R NL prolata pro a L apostolicae] apostholicae B romae *om.* NL 2 hereticorum] hereticarum V haereticarum P scriptis] scribtis C scripturis R blasphemiae] plasphemiae VG blasphaemiae P 3 his] hys P hiis R 6 praeuidit] prouidit P synodus] sinodus CB L 8 deflorata⟨e⟩] deflorata VPG CBR MNL macarii] macharii PG M macari CB N scriptis] scribtis C 9 prophanorum] profanorum M hereticorum] haeretichorum P blasphemiae] plasphemiae V¹ insertae sunt] inserunt N continentes] contenens CB continens R NL 12 macarii] macharii PG M macari CB macarius hereticus L *marg.* oblato] ablato N 13 initium] inicium G quae *om.* G. omnem sensum] omne sensum V omnes mensum P sensum nostrum capitulum MNL pietas] piaetas V pietatas R pietate G 14 non] nos VPG C² MNL (s-n) exsistente] existente RG MNL 15 et] ex N potenti] potentiae G inpossibile] impossibile ML enim *om.* MNL 16 deo] domino V¹ simul] semul C contrarias] contraria VPG similes] similis VP L 17 uoluntates] uolontates C 19 themestii] themesti VP temesti G heretici] haeretici P hereti N ἀντιρρητικοῦ = ⟨anteretico⟩] [anteheretico] VG CBR MNL antheheretico P contradictorio] contradicto N 20 tomum] thomum C¹BRG M theodosii] theodosi CBR theodoxii L quadragesimo] quadragissimo C quadragesimo primo] .XLI. B 21 καὶ = ⟨et⟩ *om.* VPG CBR MNL sacer] sicut L athanasius] anastasius M anathasius N 22 in] an N ei] eis C¹B *om.* R NL uoluntates] uolontates C 22–23 περιθήσομεν = ⟨reputauimus⟩] [circumponimus] VPG CBR MNL 23 istas tuas] statuas V¹ stastuas V²P istas duas M συλλογισμούς = ⟨intentiones⟩] [collectiones] VPG CBR MNL 24 sciamus] stiamus V (εἰσόμεθα = sciemus) uoluntatem] uolontatem C emmanuhelis] emmanuelis V R L¹ est manuelis G 25 moueri] moberi VP

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

II. 1a. Μακαρίου αἱρετικοῦ ἀπὸ λόγου τρίτου, οὗ ἡ ἀρχή· *Αἱ μὲν οὖν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἐνστάσεις ⟨κατὰ τῶν πολεμίων⟩·*

Ἓν γὰρ πρόσωπον τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος κηρύσσομεν, καὶ ὡς ἑνὸς ὄντος αὐτοῦ ἓν καὶ τὸ θέλημα δογματίζομεν, καθὼς καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν διεσάφησαν.

1b. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου·

Οὕτως ἡμεῖς ἓν θέλημα τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦτο ὅλον θεϊκὸν κατὰ τοὺς διδασκάλους κηρύσσομεν.

2. Ἀπολιναρίου αἱρετικοῦ·

… καὶ οὐ μνημονεύουσιν, ὅτι τὸ θέλημα τοῦτο ἴδιον εἴρηται οὐκ *ἀνθρώπου* τοῦ *ἐκ γῆς*, καθὼς αὐτοὶ νομίζουσιν, ἀλλὰ θεοῦ τοῦ *καταβάντος ἐξ οὐρανοῦ*.

III. 1. Μακαρίου αἱρετικοῦ ἐκ τοῦ λεγομένου προσφωνητικοῦ αὐτοῦ λόγου πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα, οὗ ἡ ἀρχή· *Παράδοξόν τι, καλλίνικε δέσποτα·*

Τοὺς τἀναντία δὲ αὐτοῖς δογματίσαντας ἁγίους πατέρας ἡμῶν κατέκριναν καὶ ἀνεθεμάτισαν καὶ πάντας ἁπλῶς τοὺς ἓν θέλημα τοῦ κυρίου δοξάσαντας, ὧν εἷς ὑπάρχει καὶ ὁ τῆς Ῥωμαίων Ὀνώριος, ἓν θέλημα δογματίσας τρανέστατα, ὡσαύτως δὲ καὶ τοὺς μίαν εἰπόντας ἐνέργειαν, μὴ προσδεξάμενοι τὴν τοῖς ἁγίοις πατράσι γνωριζομένην μίαν ζωοποιὸν Χριστοῦ τὴν ἐνέργειαν.

2. Ἀνθίμου αἱρετικοῦ ἐκ τοῦ πρὸς Ἰουστινιανὸν τὸν βασιλέα λόγου, οὗ ἡ ἀρχή· *Θεοῦ μεμνῆσθαι ἐν πάσῃ ὑποθέσει καλόν·*

Εἰ γὰρ μία ἐστὶν ὑπόστασις καὶ μία φύσις τοῦ θεοῦ λόγου σεσαρκωμένη, ὥσπερ οὖν καὶ ἔστιν ἀναμφιβόλως, καὶ ἓν θέλημα καὶ μία ἐνέργεια, δηλονότι καὶ μία σοφία καὶ μία γνῶσις τοῦ συναμφοτέρου ὑπάρχει.

---

10 cf. 1. Cor. 15,47 11 cf. Joh. 6,38

---

1 – 2 cf. Macarius Ant., sermo III, p. 504,20 – 21 3 – 4 Macarius Ant., frgm. 1 5 – 7 Macarius Ant., frgm. 2 10 – 11 Apollinaris Laod., demonstratio de div. incarn., ed. H. Lietzmann, p. 218,20 – 24, Nr. 63; ed F. Müller, op. III 1 p. 179 13 – 19 Macarius Ant., sermo prosphoneticus 20 – 21 cf. p. 370,19 22 – 24 cf. Anthimus, p. 372,2 – 5

MTO

---

1 τρίτου] γ' T 2 aduersus inpugnatores = ⟨κατὰ τῶν πολεμίων⟩ *om.* MTO 5 αὐτοῦ[1] *om.* O 16 δοξάσαντας] δοξάζοντας M 19 τὴν *om.* O

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

II. 1a. Macarii heretici ex sermone tertio, cuius initium est: *Aduersus inpugnatores quidem ob pietatem* [*instantiae*] ⟨*intentiones*⟩:

Unam enim personam saluatoris Christi unius de sancta trinitate praedicamus, et sicut unus est ipse unam et uoluntatem astruimus, quemadmodum et qui ante nos fuerant explanarunt.

1b. Eiusdem ex eodem sermone:

Sic nos unam uoluntatem Christi et hanc totam diuinam secundum doctores praedicamus.

2. Apollinarii heretici:

... et non memorant, quia uoluntas ista propria dicta est non *hominis*, qui *ex terra* est, ut ipsi putant, sed dei, qui *de caelo discendit*.

III. 1. Macarii heretici de sermone, qui dicitur acclamatorius, ad piissimum imperatorem, cuius est initium: *Mirum quid, inuictissime domine*:

Eos autem, qui contraria eis astruxerunt, sanctos patres nostros condemnauerunt et anathemauerunt et [absolute] ⟨simpliciter⟩ omnes, qui unam uoluntatem domini astruxerunt, quorum unus exstitit Honorius Romanus, qui unam uoluntatem manifestissime praedicauit, adaeque autem et qui unam operationem dixerunt, non reciperunt sanctis patribus cognitam unam uiuificam Christi operationem.

2. Anthemi heretici ex sermone ad Iustinianum imperatorem, cuius est initium: *Dei meminisse in omni causa bonum est*:

Si ergo una est subsistentia et una natura dei uerbi incarnata, sicut et est procul dubio, et una uoluntas et una reuera est operatio, unaque sapientia et una scientia utri⟨u⟩sque est.

VPG CBR MNL(7)

---

1 macarii] macharii PG M macari C tertio] tercio G inpugnatores] impugnatores ML 2 ob pietatem] oppietate VP ἐνστάσεις = ⟨intentiones⟩] [instantiae] VPG CBR MNL (*cf.* 505,17 – 18) 3 personam] persona B saluatoris nostri christi L unius] unus B 4 et[1]] ei CBRG astruimus] astruemus CBR quemadmodum] quemammodum P qui] quia B 7 – 513,7 christi ... factam *om.* L 9 apollinarii] apollonarii P apolinarii CBR apollinari N 10 dicta] adicta VP 11 discendit] descendit C[2]BRG MN 13 macarii] macharii PG macari CB acclamatorius] adclamaturius CBR acclamotorius N imperatorem] imperatore N 14 initium] inicium G quid inuictissime] qui diuictis B domine] domne VP 15 nostros *om.* N condemnauerunt] condempnauerunt PG R 16 anathemauerunt] anatimauerunt B ἁπλῶς = ⟨simpliciter⟩ (ἀπολύτως) = [absolute] C[2]BRG MN absolutate VP absalute C[1] 16 – 17 domini ... uoluntatem V[2] *add.* 17 exstitit] exsistit B existit RG extitit MN honorius] homerus G unam] hunam P 18 adaeque] atque VP reciperunt] receperunt CBRG M 20 anthemi] anathemi VPG N anthem B anthimi M iustinianum] iustianum G initium] inicium G 21 meminisse] miminisse VP 22 subsistentia] subsstentia P[1] substantia C[1]B substisantia C[2] una natura] unatura N 23 operatio reuera est G sapientia] sapientiam N συναμφοτέρου = utri⟨u⟩sque] utrisque VPG CBR MN

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

IIII. 1. Μακαρίου αἱρετικοῦ ἀπὸ λόγου σταλέντος παρ' αὐτοῦ πρὸς Λουκᾶν πρεσβύτερον καὶ μοναχὸν Ἀφρικῆς, οὗ ἡ ἀρχή· *Οἷόν ἐστι τοῖς κατὰ θάλατταν κινδυνεύουσι*·

Ποία δὲ φύσις καὶ ἐπὶ τῶν πάντῃ κεχωρισμένων, ἵνα καὶ πάλιν ὑμῶν τῇ μωρίᾳ συνυπαχθῶ, ἡνίκα μετά τινος ἑτέρας ἐνεργεῖ φύσεως μίαν οὐκ ἐκτελεῖ τὴν ἐνέργειαν;

2. Ἀπολιναρίου αἱρετικοῦ ἐκ τῶν Ἀποριῶν·

Ὄργανον καὶ τὸ κινοῦν μίαν πέφυκεν ἀποτελεῖν τὴν ἐνέργειαν· εἰ δὲ μία ἡ ἐνέργεια, μία καὶ ἡ οὐσία· μία ἄρα οὐσία γέγονε τοῦ λόγου καὶ τοῦ ὀργάνου.

V. 1. Μακαρίου αἱρετικοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ πρὸς Λουκᾶν πρεσβύτερον καὶ μοναχὸν λόγου·

Διὸ δὴ καὶ πρὸς ἕκαστα τῶν γινομένων συνεργάτην ὥσπερ τινὰ πρὸς τοῦτο δὴ μάλιστα τὴν ἁγίαν αὐτοῦ λαμβάνειν ἠπείγετο σάρκα, ἵνα δεικνύῃ *ζωοποιεῖν* δυναμένην καὶ ὡς ἓν ἤδη γενομένην πρὸς αὐτόν, οὐ κατὰ φύσιν δηλονότι, ἀλλὰ καθ' ἕνωσιν οἰκονομικὴν καὶ δύναμιν ἀκαταλύτου ζωῆς, ἣν ἡ ἄφραστος ἐξέλαμψεν ἡμῖν ἐνανθρώπησις. „καὶ γοῦν ὅτε τὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου κόριον διανίστη *λέγων· ἡ παῖς ἐγείρου· ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς, ζωοποιῶν* μὲν ὡς θεὸς τῷ παντουργῷ προστάγματι, *ζωοποιῶν* δ' αὖ πάλιν καὶ διὰ τῆς ἁφῆς τῆς ἁγίας αὐτοῦ σαρκός, μίαν τε καὶ συγγενῆ δι' ἀμφοῖν ἐπιδεικνὺς τὴν ἐνέργειαν." ὁρᾷς ὅπως εἰπὼν ἐνεργεῖν ἑκατέραν μορφὴν διὰ τὴν μετὰ θατέρου κοινωνίαν μίαν αὐτ⟨οῦ⟩ τὴν ἐνέργειαν ἀπεφήνατο; οὐ γὰρ ἐκ τοῦ καθ' ἕτερον εἰπεῖν *ζωοποιῶν* ὡς θεός, *ζωοποιῶν* δὲ καὶ διὰ τῆς ἁφῆς ἤδη κατὰ τοὺς νέους τούτους δογματιστὰς δύο ζωοποιήσεις καὶ ἐνεργείας δύο νοεῖν ἡμᾶς ἐξεπαίδευσεν.

---

11 cf. Joh. 5,21 14 – 15 Lc. 8,54 15 cf. Joh. 5,21 19 cf. Joh. 5,21

---

3 – 4 cf. Macarius Ant., p. 504,1 – 2 5 – 7 cf. Apollinaris Laod., p. 390,2 – 4 10 – 17 cf. Macarius Ant., p. 504,1 – 2 17 – 18 cf. Leo papa, epist. 11,4 ad Flavianum, ACO II 1,1 p. 14,27 – 28

MTO

---

2 θάλατταν] θάλασσαν M 3 δὲ *om.* M ὑμῶν] ἡμῶν M 4 συνυπαχθῶ] συναπαχθῶ O ἐνεργεῖ] ἐνεργῇ M ἐκτελεῖ O 6 εἰ] ἐν O 9 λόγου + ζ' T 10 συνεργάτην] συνεργάτιν T 12 γενομένην] γενομένομένην M δηλονότι] δῆλον TO 15 αὐτῆς] αὐτὴν TO 18 eius = αὐτ⟨οῦ⟩] αὐτῶν MTO καθ' ἕτερον] καθάπερ T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

IIII. 1. Macarii heretici ex sermone, qui ab eo missus est ad Lucam presbiterum et monachum Africae, cuius est initium: *Quale est his, qui in mare periclitantur*:

Qualis uero natura etiam in his, quae omnimodo seiuncta sunt, ut et iterum uanitati uestrae condiscendam, postquam cum alia quadam operatur natura unam non perficit operationem?

2. Apollinarii heretici de Apori⟨i⟩s, id est de difficilibus:

⟨In⟩strumentum et illud, quod hoc mouet, unam [naturaliter] ⟨solet⟩ [perficit] ⟨perficere⟩ operationem; si enim una est operatio, una et substantia. una igitur substantia facta est uerbi et instrumenti.

V. 1. Macharii heretici ex eodem sermone ad Lucam presbiterum et monachum:

Quapropter et ad singula quae fiebant ut quandam cooperatricem quodammodo presertim autem ad hoc sanctam carnem suam assumere nitebatur, ut ostenderet *uiuificare* ualentem et sicut unum iam factum cum eo, non secundum naturam uidelicet, sed secundum dispensationis unitionem et uirtutem insolubil⟨is⟩ uitae, quam ineffabilis humanatio nobis effulsit. „etenim quando archisynagogi filiam suscitabat *dicens*: *puella surge*. *tenuit manum eius*, *uiuificans* quidem ut deus omnium opifici praecepto, *uiuificans* autem iterum et per tactum sanctae carnis suae, unam atque cognatam per utramque operationem ostendens." cernis quomodo dicens operari utramque naturam propter cum alterius communione unam eius operationem promulgauit? neque enim ex eo quod secundum alterum dixit *uiuificans* ut deus, *uiuificans* autem et per tactum iam secundum nouos istos dogmatistas duas uiuificationes et duas operationes intellegere nos instituit.

VPG CBR MN

---

1 macarii] macharii PG macari CBR missus] missussus V est *om.* G lucam] lucem B presbiterum] praesbiterum C 2 initum] inicium G qui] per VP MN periclitantur] pereclitantur C periclitat G¹ periclitatur G² 3 omnimodo] omninolo G¹ omnimodis MN 4 condiscendam] condescendam G MN alia quadam] aliquadam G¹ natura] naturam C¹ perficit] perfecit CBR 6 apollinarii] apollenarii VP apolinarii CBR heretici M² *add.* ἐκ τῶν ἀποριῶν = de apori⟨i⟩s] de aporis VPG CBR MN difficilibus] dificilibus CG defficilibus N 7 ὄργανον = ⟨in⟩strumentum] strumentum VPG CB MN 7 – 8 πέφυκεν ἀποτελεῖν = ⟨solet perficere⟩] [naturaliter perficit] VPG M [naturaliter perfecit] CBR N 8 δὲ = enim] ergo (= δή) CBR MN et] est N substantia] substantialis C¹B subsistentia G una³ ... substantia P² *add.* substantia] subsistentia G 9 instrumenti] instrumenta V¹ 11 macharii] macari CB macarii R MN heretici] hereti B ad lucam] adducam R 12 ad *om.* C¹B ut] ad MN cooperatricem] cooperaturicem VP cooperatione G¹ quodammodo] quod admodo VP N 13 autem *om.* VPG sanctam] sancta B carnem] charnem P assumere] adsumere CB 14 ualentem] uoluntatem P *om.* N sicut] sicum VP unum] unam N factum est cum G¹ 15 unitionem] unicionem V ἀκαταλύτου ζωῆς = insolubil⟨is⟩ uitae] insolubil[em] uitae VPG CBR MN ineffabilis] ineffabili N 16 humanatio] humanitatio M archisynagogi] archisynagogae C¹B² archisynagoga C² archisinagoge B¹ archisinagogi RG MN suscitabat] suscitauit MN 17 uiuificans] uiuicans N quidem] quidaem V¹ 18 unam *om.* B utramque] utrumque VP 19 διὰ ... μετὰ = per ... post = propter? propter] praeter CBR *om.* G 20 communione] communionem MN promulgauit] permulgauit P 21 iam] tam MN 22 nouos] nobos VP istos nouos CBR dogmatistas] dogmatistuis VP (ω = a = ui) dogma..tistas C *ras.* duas] dua G et] et et V instituit] instruit G¹

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

2. Ἀνθίμου αἱρετικοῦ ἐκ τοῦ πρὸς Ἰουστινιανὸν τὸν βασιλέα προσφωνητικοῦ λόγου, οὗ ἡ ἀρχή· *Θεοῦ μεμνῆσθαι ἐν πάσῃ ὑποθέσει καλόν.*

Τὰ εἰκότα δὲ τούτοις καὶ ὁ αὐτὸς ἁγιώτατος ἐδίδαξε πατὴρ καὶ ἐν τῷ τετάρτῳ τόμῳ τοῦ εἰς τὸ κατὰ τὸν ἅγιον Ἰωάννην εὐαγγέλιον ὑπομνήματος οὕτως εἰπών· „διὰ τοῦτο καὶ ἐν τῷ τοὺς νεκροὺς ἀνιστᾶν οὐ λόγῳ μόνον οὔτε τοῖς θεοπρεπέσιν ἐπιτάγμασιν ἐνεργῶν ὁ σωτὴρ εὑρίσκεται, ἀλλὰ συνεργάτην ὥσπερ τινὰ πρὸς τοῦτο δὴ μάλιστα τὴν ἁγίαν αὐτοῦ λαμβάνειν ἠπείγετο σάρκα, ἵνα δεικνύῃ *ζωοποιεῖν* δυναμένην καὶ ὡς ἓν ἤδη γενομένην πρὸς αὐτόν· καὶ γοῦν ὅτε τὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου κόριον διανίστη *λέγων· ἡ παῖς ἔγειρε, ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆ⟨ς⟩*⟩, καθὰ γέγραπται, *ζωοποιῶν* μὲν ὡς θεὸς τῷ παντουργῷ προστάγματι, *ζωοποιῶν* δ' αὖ πάλιν καὶ διὰ τῆς ἁφῆς τῆς χειρός, μίαν καὶ συγγενῆ δι' ἀμφοῖν ἐπιδεικνὺς τὴν ἐνέργειαν." ὅτε τοίνυν ἴδιον νοερᾶς θεοπρεποῦς ἴσμεν ἐνεργείας τῶν ὅλων τὴν γνῶσιν, μίαν δὲ καὶ τὴν αὐτὴν τοῦ συναμφοτέρου τὴν θεοπρεπῆ ἐνέργειαν ἐδιδάχθημεν ὑπάρχειν, πῶς οὐχ ὁμολογήσομεν ἐντεῦθεν μίαν καὶ τὴν αὐτὴν τῶν ὅλων γνῶσιν ὑπάρχειν τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ, ὡς εἰρήκαμεν, καὶ κατὰ τὴν αὐτοῦ θεότητα καὶ κατὰ τὴν αὐτοῦ ἀνθρωπότητα;

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν·

Ἀρκούντως ἔχει καὶ τὰ κατὰ τὴν σήμερον ἡμέραν πραχθέντα. ἐπεὶ δὲ ἐν τοῖς τῆς φιλοχρίστου ἡμῶν πολιτείας ἐνησχολήμεθα πράγμασι, κελεύομεν Κωνσταντῖνον καὶ Ἀναστάσιον τοὺς ἐνδοξοτάτους πατρικίους, Πολύευκτον καὶ Πέτρον τοὺς ἐνδοξοτάτους ἀπὸ ὑπάτων ἐκ προσώπου τῆς ἡμῶν εὐσεβείας συνευρίσκεσθαι τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ ὑμῶν συνόδῳ ἐν ταῖς ὑπολοίποις συνελεύσεσι τῆς παρούσης ὑποθέσεως τῶν πλείστων καὶ καιριωτέρων κεφαλαίων ἐπὶ τῆς ἡμῶν εὐσεβείας ἤδη πραχθέντων.

---

7 Lc. 8,54 8 – 9 cf. Joh. 5,21

---

3 – 11 cf. Anthimus, p. 372,9 – 17

MTO

---

4 εἰς] εἰς εἰς M 6 συνεργάτην] συνεργάτιν T πρὸς ... μάλιστα *om.* O 9 ἔγειρε] ἐγείρου O eius = αὐτῆ⟨ς⟩] αὐτὴν MTO (*cf.* 510,15) 10 δ' αὖ] δὲ O πάλιν *om.* M 15 θεότητα ... αὐτοῦ *om.* M 19 πολιτείας] βασιλείας O

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

2. Anthimi heretici ex prosphonetico id est acclamatorio ⟨sermone⟩ ad Iustinianum imperatorem, cuius initium est: *Dei meminisse in omni causa ⟨bonum est⟩*:

Conuenientia autem his et idem sanctissimus pater edocuit et in quarto tomo commentorum euangelii secundum sanctum Iohannem ita dicens: „ideo et cum mortuos suscitaret, non uerbo tantum neque deo dignis praeceptis repperitur ⟨operatus⟩ esse saluator, sed quandam cooperatricem et uiuificam presertim autem ad hoc sanctam ⟨carnem⟩ suam adsumere nitebatur, ut ostenderet *uiuificare* ualentem et sicut ⟨unum⟩ iam factam cum eo; etenim quando archisynagogi filiam suscitabat *dicens: puella, surge. tenuit manum eius*, sicut scriptum est, *uiuificans* quidem ut deus mandato omnium opifici, *uiuificans* autem et iterum per tactum manus unam et cognatam per utrumque operationem ostendens." dum igitur proprium intellectualis deo dignae operationis sciamus omnium scientiam, unam autem eandemque coutriusque deo decibilem operationem esse sumus edocti, quomodo non confiteamur ex hoc unam eandemque omnium esse scientiam, ut diximus, unius Christi et secundum deitatem eius et secundum eius humanitatem?

Constantinus piissimus imperator dixit:

Sufficientia sunt etiam quae hodierna die sunt gesta. quia uero in Christo amabilis nostrae rei publicae causis occupamur, iubemus Constantinum et Anastasium gloriosos patricios, Polieuctum quoque et Petrum gloriosos exconsules ex persona nostrae piaetatis cum sancto et uniuersali uestro concilio in reliquis conuentibus inueniri, postquam presentis causae plurima et praecipua capitula coram nostra piaetate iam peracta sunt.

VPG CBR MNL(7)

---

1 anthimi] antimi C¹BR N ex] et G prosphonetico] prosponetico VP B acclamatorio] aclamatorio V N adclamaturio CBR λόγου = ⟨sermone⟩ *om.* VPG CBR MN iustinianum] iustianum G 2 initium] inicium G καλόν = ⟨bonum est⟩ *om.* VPG CBR MN 3 conuenientia] conuenientes CR conuenienter BG conuenienti N autem de his CBRG his] hys VP hiis R tomo] thomo C²BRG M 3 – 4 commentorum] conmentorum CBR M conmenttorum N 4 euangelii] euangeli M¹ sanctum *om.* C¹BR 4 – 5 suscitaret et non B¹ 5 repperitur] reperitur PG CBR ἐνεργῶν = ⟨operatus⟩ esse *om.* VPG CBR MN saluator] saluatos N 6 quandam] quendam B autem *om.* C¹B σάρκα = ⟨carnem⟩ *om.* VPG CBR MN 7 adsumere] assumere RG MN nitebatur] nitebantur M sicut] scut P¹ ἕν = ⟨unum⟩ *om.* VPG CBR MN factam] facta MN cum *inc.* L 8 archisynagogi] archisynagogae C¹ archisynagoga C²R archisinagogae B archisinagogi G ML arcisynagogi N 9 scriptum] scribtum C deus omnifico mendato VP deus omnifico mandato G MN deus omni suo mandato L uiuificans] uiuicans C¹ uiuificamus L 10 et per cognatam G cognatam] cognatum B¹ utrumque] utramque C¹GR utrunque L operationem] operatione B¹ 11 proprium] proprie C¹R propriae BG 11 – 12 omnium ⟨esse⟩ scientiam? (*cf.* 373,15) 12 autem *om.* MNL eandemque] eademque VP¹ coutriusque] utriusque C¹BG quoutriusque C²R MNL (co – quo) sumus] summus C 12 – 13 sumus ... esse *om.* G 13 non] nunc NL eandemque] eademque V esse scientiam omnium L scientiam] scienteam V scientem PG ut *om.* B 14 eius² *om.* C¹BR humanitatem] humanifatem G¹ 16 piissimus *om.* L 17 sufficientia] sufficictia G hodierna] odierna L die] diae P 18 publicae] puplice PG occupamur] occuparu B iubemus] lubemus C gloriosos] gloriosissimos CBR 19 polieuctum] polieutum VP polyeuctum CBR gloriosos] gloriosus V¹ piaetatis] pietatis CBRG MNL 20 uestro] nostro NL reliquis] reliquiis P conuentibus] conuenientibus VPG N 21 praecipua] praecipue VP¹ praecipuae P² nostra] nostram V piaetate] pietate P² CBRG MNL

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 9/19/17 11:35 AM

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

SVB AVSPICIIS

ACADEMIAE SCIENTIARVM BAVARICAE

EDITA

SERIES SECVNDA

VOLVMEN SECVNDVM

PARS TERTIA

MCMXCV

IN AEDIBVS GVALTERI DE GRVYTER ET SOCIORVM

BEROLINI · NOVI EBORACI

INDEX VERBORVM GRAECORVM

QVAE IN ACTIS SYNODI LATERANENSIS a. 649 ET IN ACTIS CONCILII OECVMENICI SEXTI CONTINENTVR

CONGESSIT

RUDOLF RIEDINGER

MCMXCV

IN AEDIBVS GVALTERI DE GRVYTER ET SOCIORVM

BEROLINI · NOVI EBORACI

∞ Gedruckt auf säurefreiem Papier,
das die US-ANSI-Norm über Haltbarkeit erfüllt

Die Deutsche Bibliothek – CIP-Einheitsaufnahme

Acta conciliorum oecumenicorum / sub auspiciis Academiae Scientiarum Bavaricae ed. – Berolini ; Novi Eboraci : de Gruyter.
Ser. 2.

Vol. 2. Concilium Constantinopolitanum <03, 680–681>:
Concilium Universale Constantinopolitanum Tertium. Ps. 3. Riedinger, Rudolf: Index verborum Graecorum quae in actis Synodi Lateranensis a. 649 et in actis Concilii Oecumenici Sexti continentur. – 1995

Concilium Constantinopolitanum <03, 680–681>: Concilium Universale Constantinopolitanum Tertium / ed. Rudolf Riedinger. – Berolini : de Gruyter.
(Acta conciliorum oecumenicorum : Ser. 2 ; Vol. 2)
NE: Riedinger, Rudolf [Hrsg.]; HST

Ps. 3. Riedinger, Rudolf: Index verborum Graecorum quae in actis Synodi Lateranensis a. 649 et in actis Concilii Oecumenici Sexti continentur. – 1995

Riedinger, Rudolf:
Index verborum Graecorum quae in actis Synodi Lateranensis a. 649 et in actis Concilii Oecumenici Sexti continentur / congessit Rudolf Riedinger. – Berolini ; Novi Eboraci : de Gruyter, 1995
([Concilium Universale Constantinopolitanum Tertium] ; Ps. 3) (Acta conciliorum oecumenicorum : Ser. 2; Vol. 2)
ISBN 3-11-014538-3
NE: Synodus Lateranensis <649, Roma>: Concilium Lateranense a. 649 celebratum; HST

© Copyright 1995 by Walter de Gruyter & Co., D-10785 Berlin

Dieses Werk einschließlich aller seiner Teile ist urheberrechtlich geschützt. Jede Verwertung außerhalb der engen Grenzen des Urheberrechtsgesetzes ist ohne Zustimmung des Verlages unzulässig und strafbar. Das gilt insbesondere für Vervielfältigungen, Übersetzungen, Mikroverfilmungen und die Einspeicherung und Verarbeitung in elektronischen Systemen.

Printed in Germany
Satz und Druck: Arthur Collignon GmbH, Berlin
Buchbinderische Verarbeitung: Lüderitz & Bauer, Berlin

VORBEMERKUNGEN

Dieser Index der griechischen Wörter in den Akten der Lateransynode von 649 und in den Akten des VI. oekumenischen Konzils von 680–681 konnte erst hergestellt werden, als die drei Teilbände von 1984, 1990 und 1992 gebunden vorlagen. Er ist ein Index, kein Lexikon, hat also allein die Aufgabe, möglichst viele griechische Lemmata (5 810) an ihren Fundstellen (17 022) in diesen drei Bänden zu verzeichnen. Ein L vor der Seiten- und Zeilenzahl meint die Akten der Lateransynode (1984), ein K die Akten des VI. Konzils (1990–1992). Damit es möglich ist, diese Fundorte vorläufig zu beurteilen, wird in aller Kürze der Namen des Autors notiert, der in den Akten selbst als Verfasser eines Schriftstücks oder einer Rede genannt wird. Jede Erörterung über die Entstehung der Akten der Lateransynode bleibt also an diesen Stellen aus methodischen Gründen beiseite. Der dritte Teil der Notiz nennt in möglichster Kürze die lateinische Übersetzung des griechischen Wortes. Dort, wo es keine lateinische Übersetzung gibt, wird das griechische Lemma selbst mit seinem Kontext nachgedruckt. Mit dem Terminus „context" werden auch diejenigen Teile der Akten bezeichnet, in denen die Konzilssekretäre die Vorgänge zwischen den Reden und den Verlesungen der Schriftstücke beschreiben. Das Wichtigste an diesen dreiteiligen Notizen ist die Seiten- und Zeilenzahl, welche die Position eines Lemma festlegt.

Die Grundlage für diesen Wortindex war ein handschriftliches Verzeichnis auf Karten, das als Hilfsmittel zur Beurteilung schwieriger Textpassagen angelegt worden war. Inzwischen ist es möglich geworden, nicht nur von einem lateinischen, sondern auch von einem griechischen Text computerverarbeitete Wortverzeichnisse herzustellen. Ein Wortindex der griechischen Lemmata, der auch deren oft sehr variablen lateinischen Entsprechungen berücksichtigt (vgl. ποιέω), wird mechanisch wohl niemals zu erstellen sein. Der vorliegende Index dürfte deshalb seinen Wert behalten.

Die Ausgaben der beiden Konzilsakten haben Vorarbeiten nötig gemacht, die in den jeweiligen Einleitungen genannt werden (dazu noch R. Riedinger, Die lateinischen Übersetzungen der Epistula encyclica Papst Martins I. [CPG 9403] und der Epistula synodica des Sophronios von Jerusalem [CPG 7635] in: Filologia mediolatina 1 [1994] 45–69). Dieser Wortindex, mit dem die Ausgaben abgeschlossen werden, bot Gelegenheit, die Konzilstexte von einer Seite kennenzulernen, die bisher nur sporadisch berücksichtigt werden konnte. Die Indices zum „Register des Patriarchats von Konstantinopel" von Caroline Cupane (1. Teil, Wien 1981) wollen einen Schlüssel zu dieser „Schatztruhe" des 14. Jahrhunderts bieten, das vorliegende Wortregister versucht dasselbe für das 7. Jahrhundert. Dafür sind die wenig jüngeren lateinischen Übersetzungen von Bedeutung, denn sie zeigen, wie man in dieser Zeit gewisse griechische Wörter verstanden hat, denen man ihre genaue Bedeutung nicht immer ansehen kann.

So steht ἀναγιγνώσκειν in L 23mal als Term. techn. für das Lesen von Dokumenten, in K nur einmal. Der kirchliche Rang des ἀρχιδιάκονος wird 8mal in K erwähnt, in L niemals. Κομίζειν ist in L 5mal Term. techn. für die Tätigkeit des Archivars, der Dokumente herbeibringt. Mit Safran gefärbte Pergamentkodizes werden von K 5mal mit dem Adjektiv κροκωτός bezeichnet. Die Entgegennahme von Schriftstücken und Büchern wird in L 11mal mit λαμβάνειν beschrieben. Wenn der Primicerius notariorum Theophylactus in L auf S. 8,24 bereits nach neun Textzeilen von der προκάταρξις redet, dann dürfte damit nicht nur der Anfang (*initium*) dieser Akten gemeint sein, sondern die Einleitung des Prozesses (*litis contestatio*). Das lateinische *scrinium* heißt im Corpus Glossariorum Latinorum (CGL) χαρ-

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

τοθήκη, χαρτοφυλάκιον oder βιβλιοφόριον. In L wird *scrinium* als Lehnwort ins Griechische übernommen (σκρίνιον) und 4mal von Papst Martin und 6mal von Theophylactus verwendet. Auf S. 119,2 und 255,11 fehlt es im griechischen Text. Mit diesem Lehnwort soll vermutlich der Eindruck von Authentizität und Realitätsnähe erweckt werden. Wenn die Akten der Lateransynode 12mal mit συνοδικῶς = *synodaliter* die kanonistisch verbindliche Form ihrer Entscheidungen hervorheben, dann verfolgen sie damit die gleiche Absicht. In K heißt es 3mal *synodice* und einmal *synodaliter*. Das Verbum ὑπεκλαμβάνειν steht als Term. techn. 4mal für die Arbeit der Stenographen, die „aufnehmen", was das Konzil verhandelt. Ὑπερεύχεσθαι findet sich 3mal in L und 4mal in K in den Schlußformeln von Briefen, in denen um Fürbitte gebeten wird.

An dem Gebrauch einiger Wörter, die für sich unbedeutend zu sein scheinen, läßt sich auch einiges über die Tendenz der lateinischen Übersetzung ablesen. So wird κυρίως von L 10mal mit *specialiter* übersetzt, K aber schreibt dafür 6mal *proprie*, wie das CGL belegt. Ποιεῖν findet sich in L 17mal bei acht verschiedenen Autoren und wird mit 15 lateinischen Wörtern verschiedener Wortstämme übersetzt. In K gibt es dafür vier Belege mit drei verschiedenen lateinischen Wörtern. Die lateinische Übersetzung der Lateranakten suggeriert durch die häufige Verwendung von *competenter* (27mal) die Zuständigkeit ihrer Verfasser. Mit *competenter* übersetzt sie 15 synonyme griechische Vokabeln: ἀκολούθως, ἁρμοδίως, δεόντως, κατὰ τὸ εἰκός, εἰκότως (15mal), εὐκαίρως, εὐλόγως (zweimal), καθηκόντως, καταλλήλως (zweimal), πρεπόντως, προσηκόντως (5mal), προσφόρως (4mal), πρότερον und ὑπερακολούθως. Die Akten von K kennen *competenter* nur zweimal als Übersetzung von δεόντως und προσφόρως. Wenn sich in L der Superlativ *apertissime* 27mal bei verschiedenen Autoren und als Übersetzung verschiedener griechischer Grundwörter findet, dazu noch 10mal der Comparativ *apertius*, dann will wohl auch die lateinische Übersetzung der Lateranakten den Eindruck erwecken, daß ihre Argumentation für jederman klar und verständlich sei. Demgegenüber sind die Akten des VI. Konzils bescheidener, sie verwenden nur 7mal das Adverb *aperte*.

Konzilsakten, die sich bemühen, ihre Gegner bloßzustellen und jederman von der Richtigkeit der eigenen Position zu überzeugen, weisen naturgemäß ein reiches Arsenal polemischer Terminologie auf. So gibt es ἀκρίβεια etc. in L 26mal und in K 35mal; das sind Zahlen, die ungefähr dem Umfang dieser beiden Akten (6 : 10) entsprechen. In den Lateranakten findet man dafür an 5 Stellen die lateinische Umschrift *acribia* etc., in den Akten des VI. Konzils gibt es dieses griechische Lehnwort ebensowenig wie im CGL. Daß die eigene Position genau durchdacht und damit zuverlässig ist, demonstriert in L auch ἀπαραβάτως = *intransgressibiliter* (8mal bei 5 Autoren). Der unterlegene Monothelet Makarios von Antiocheia bekräftigt seine Gewissensentscheidung dadurch, daß er sich dreimal vor das βῆμα, das Tribunal Gottes, stellt. Dagegen beteuern die Autoren der Lateranakten ihren guten Eifer für die Sache, indem sie 7mal εὐζήλωτος verwenden, was lateinisch immer unter Verwendung des Lehnwortes *zelus* wiedergegeben wird. In K findet sich θεοψήφιστος 21mal (das Lexicon von Lampe nennt davon nur zwei Stellen), 17mal im Kontext. Das Konzil betont so seine Zuversicht, daß seine Entscheidung von Gott bestätigt werde. Wenn Papst Martin dreimal und Maximus von Aquileia zweimal κατασημαίνειν verwenden, dann wollen sie damit sagen, daß sie alles richtig und adäquat bezeichnen. Die polemische Stimmung der Lateranakten zeigt die 6malige Verwendung von κατήγορος (viermal bei Maximus von Aquileia und zweimal bei Papst Martin); dazu gibt es auf S. 190,30–192,4 grundsätzliche Erörterungen. Daß die Gegner des Konzils im Unrecht sind, wird durch παρανομεῖν etc. ausgedrückt, das bei 6 verschiedenen Autoren 7mal auftaucht. Ebenfalls 7mal bei vier Autoren findet sich παραπείθειν, was „zureden" heißt, hier aber immer ein betrügerisches Zureden bezeichnet. Eine andere Eigenschaft der Gegner des Konzils wird durch προπέτεια etc. ausgedrückt (7mal bei fünf Autoren): sie handeln voreilig und sind unbesonnen. Für

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

συνεξαρνεῖσθαι nennt Lampe nur zwei Stellen. In den Lateranakten findet es sich 6mal bei vier Autoren. „Leugnen" und „abstreiten" gehören zum polemischen Arsenal. Wörter, die zum Stamm ψευδ- zählen, gibt es in den Lateranakten 22mal und 17mal in den Akten des VI. Konzils. Hier findet sich auch 13mal φαλσεύειν, ein lateinisches Lehnwort im Griechischen, das durch die lateinisch redenden Abgesandten des römischen Papstes provoziert worden sein dürfte.

Die Tatsache, daß die Lateranakten eine griechische Grundsprache besitzen und daß ihr lateinischer Text eine Übersetzung ist, bereitet manchem große Schwierigkeiten. Im folgenden werden aus den Reden Papst Martins, aber auch aus anderen Teilen der Lateranakten Beispiele für griechisch-lateinische Entsprechungen angeführt, die jeder so beurteilen kann, wie er es vermag. Das Schimpfwort κτισματολάτρης für die Anhänger von altkirchlichen Häresien weist bei Lampe vier Belegstellen auf. Auch Papst Martin verwendet dieses Wort (S. 124,29). Seine lateinische Entsprechung lautet *creaturae cultor*. Auch μισθαποδοσία steht in einer Rede Martins (S. 18,7) und wird mit *mercedem ac retributionem* wiedergegeben. Auf S. 142,27 gibt es bei Martin ein griechisches Wortspiel: μύστας ἀλλ' οὐ μυσαρούς, was der lateinische Text mit *sanctissimi et non scelerosi* sagt. Nicht viel eleganter als diese Übertragungen fällt auf S. 186,5 eine andere aus, wo in einer Rede Martins νοσήσῃ = *infirme intellegat* heißt. Mit mehreren lateinischen Wörtern wird Martins παναγάθως auf S. 362,32 umschrieben *quam maxime benignus*. Dasselbe geschieht auf S. 10,38, wo Martins παρεξηγέομαι mit *false exposuisse noscuntur* übersetzt wird.

Auf S. 210,35–36 heißt es in einer Rede der Synode: τῶν πνευματοκινήτων πατέρων = *per spiritales patres*. Es wäre sonderbar, wenn jemand das schlichte *spiritalis* mit πνευματοκίνητος übersetzen wollte. Wiederum bei Martin (S. 48,5) steht ἐπονηρεύσατο = *mala concinnare noscuntur*, was eine recht freie Übertragung ist. Die Epistula encyclica (S. 412,2) übersetzt ὑπεραπολογουμένων mit *uerba pro eis faciunt* zwar genauer, daß aber diese lateinische Phrase mit diesem griechischen Worte wiedergegeben werden könnte, ist trotzdem eine abenteuerliche Vorstellung. Der Comparativ ὑψηλοτέραν bei Maximus von Aquileia (S. 350,32) wird durch *superiorem ab omni* wiedergegeben. Wenn es bei Martin (S. 188,14) für φρενήτης – φρενητικός = *freneticus* heißt, dann ist nach Lage der Dinge zwar nicht auszuschließen, daß einem Lateiner des 7. Jahrhunderts das griechische Lehnwort bekannt war, es wird aber an dieser Stelle eher translitteriert worden sein.

Wolfgang Lackner (Byz. Zeitschrift 83 [1990] 117) hat die richtige Beobachtung gemacht, daß auf S. 8,41 καθαίρεσις mit κάθαρσις verwechselt und fälschlich mit *ad expurgationem* übersetzt wird. Daraus schließt er, daß man die Übersetzer der Lateranakten in den Reihen der päpstlichen Sekretäre zu suchen habe, denn diese Verwechslung könne nur einem Nichtgriechen passieren. Lackner hat übersehen, daß auf S. 72,5 φιλοθεΐα mit *amorem quem habere uidentur* (*uidentur* = θεάομαι) „übersetzt" wird und auf S. 182,20–21 wiederum τῇ καθαιρέσει mit *per expurgationem*. Es wären also drei Belege, die für seine Schlußfolgerung sprächen. Was Lackner nicht sehen konnte, zeigt jetzt dieser Wortindex: von καθαίρεσις bis καθαρῶς gibt es mehr als 35 Belege dafür, daß unsere Übersetzer καθαιρέω durchaus von καθαίρω zu unterscheiden wußten. Wie aber soll man diese drei Fehlübersetzungen verstehen? Lackner postuliert für das Pontifikat Papst Martins I (649–653) „Reihen von päpstlichen Sekretären", die aber niemand nachweisen kann. Auf S. IX[12] der Einleitung (1992) wurde auf Bonifatius Consiliarius verwiesen, der in den Jahren 654–704 in Rom als Übersetzer nachweisbar ist. Als Übersetzer lateinischer Muttersprache kann auch der ravennatische Kalligraph Iohannicius gelten, der an der Wende vom 7. zum 8. Jahrhundert tätig ist. Für die Jahre 649–653 aber ist kein Römer dem Namen nach bekannt, der aus dem Griechischen ins Lateinische übersetzen konnte. Von dieser Zeit wissen wir mit einiger Sicherheit, daß die kulturellen Verhältnisse an der päpstlichen Kurie äußerst bescheiden waren. Und von den sprachlichen Fähigkeiten, die der Abbas Maximos und seine nahezu

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

40 Mitarbeiter mitbrachten, als sie im Jahre 646 aus Afrika nach Rom kamen, wissen wir auch nur durch die sprachlichen Analysen, die am Text der Lateranakten vorgenommen worden sind. Es dürfte also einerseits der klägliche Zustand eventuell vorhandener Glossare und andererseits die beschränkte Sprachkenntnis der Übersetzer in der ersten Hälfte der Lateranakten gewesen sein, die solche Fehler verursachten. Jedenfalls ist es unzulässig, die technischen Möglichkeiten des 20. Jahrhunderts ins 7. Jahrhundert zurückzuprojizieren und für diese Zeit die Konsequenz zu fordern, die heute erreichbar ist. In den Vorarbeiten zu diesen Editionen der Konzilsakten wurden jedenfalls genügend Argumente dafür gesammelt, daß die griechischen Lateranakten von Byzantinern ins Lateinische übertragen worden sind.

Würzburg, im September 1994 Rudolf Riedinger

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

A

ἀβαρής

K 124,22 – Agatho – inmunem atque sincerum

ἀβαρῶς

K 902,25 – Ioh.Const – ἀπαθῶς καὶ ἀβαρῶς

ἄβατος

L 264,31 – Cyrill.Alex – inconpraehensibilia

ἄββας

K 6,31 – Const.imp – monachos; K 500,3 – Georg.chart – monachi

ἀβέβαιος

L 384,25 – can. 17 – infirmas; L 410,4 – ep. encycl – inualida; L 416,6 – ep.encycl – inanis

ἀβλάβεια

K 116,30 – Agatho – inmunitatem

ἀβλαβής

L 100,11 – Uictor – inlesi; K 10,4 – Const. imp – illesi; K 58,10 – Agatho – illesosque; K 490,4 – Sophron – innoxium

ἀβλαβησία

K 58,16 – Agatho – de inmunitate atque illesione

ἀβουλέω

L 238,31–32 – Max.Aqu – qui noluerunt

ἀβούλητος

L 294,18 – Cyrill.Alex – contra uoluntatem; L 356,15 – Cyrill.Alex – contra uoluntatem; K 302,23 – Greg.Nyss – inuoluntarium; K 316,15 – Cyrill.Alex – inuoluntarium; K 316,16 – Cyrill.Alex – inuoluntarium; K 318,18 – Cyrill.Alex – inuoluntarium; K 322,2 – Cyrill.Alex – inuoluntarium; K 334,14 – Cyrill.Alex – inuoluntarium

ἀβουλήτως

L 348,23 – Cyrill.Alex – contra uoluntatem; L 348,27 – Cyrill.Alex – contra uoluntatem; K 902,5 – Ioh.Const – ἀβουλήτως νενοσηκότας

ἀβουλία

L 146,33 – Martinus – per dementiam

ἄβροχος

L 128,33 + 36 – Theod.Pharan – non infusis pedibus

ἀγάγω

L 40,36 – Steph.Dor – iudicium perducere; L 140,16 – Martinus – deducant; K 208,22 – Const.imp – adduxeritis; K 558,19 – iudices – deferat; K 560,10 – iudices – perducant; K 650,11 – Georg.mon – adduxit

ἀγαθοθελής

K 58,6 – Agatho – benignissimam; K 58,13 – Agatho – benigni

ἀγαθοπρεπής

K 92,13 – Dion.Areop – benignissima; K 252,4 – Dion.Areop – benignissima

ἀγαθοπρεπῶς

K 889,12 – concilium – ἀγαθοπρεπῶς γενέσθαι

ἀγαθός

L 294,25 – Cyrill.Alex – bona opera; K 196,18 – Georg.Const – pie domine; K 198,3 – Sisinnius – piissimum dominum; K 206,12 – Theod.Heracl – benignissimum; K 212,20 – Macrob.Sel – piissimum; K 252,17 – Ioh.Chrys – beneficia; K 460,10 – Sophron – bona gessit; K 588,7 – Cyrus.Alex – benigno principe; K 590,19 – Cyrus.Alex – benignus dominus

ἀγαθότης

L 348,15 – Max.Aqu – naturalem benignitatem; K 3,22 – Const.imp – eius benignitas; K 8,5 – Const.imp – in eius benignitatem; K 8,8 – Const.imp – eius bonitatem; K 602,16 – Theod.Pharan – benignitate; K 802,3 – Const.imp. – benignitate; K 836,21 – Const.imp – bonitatis

ἀγαλλίασις

K 900,36 – Agatho.epilog – πνευματικῆς ἀγαλλιάσεως

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἀγαλλιάω

K 414,3 – Sophron – collaetabar; K 882,23 – Leo.epist – exultant

ἄγαν

L 168,16 – Pyrrhus – nimis; K 108,4 – Agatho – nimis; K 416,6 – Sophron – nimis; K 900,34 – Agatho.epilog – ἄγαν ἁρμοδίως

ἀγανακτέω

K 66,2 – Agatho – indignaturum; K 810,13 – prosphon – indignaretur

ἀγανάκτησις

L 210,8 – typus – indignationem; L 212,14 – synodus – indignationem; L 410,8 – ep.encycl – indignationem

ἀγαπάω

L 416,11 – ep.encycl – dilexerunt; K 6,4 – Const.imp – cara est

ἀγάπη

L 138,28 – Serg.Const – tuae caritati; L 196,30 – Paul.Const – propter caritatem; L 416,11 – ep.encycl – pro dilectione; K 112,22 – Agatho – ex fraterna caritate; K 546,23 – Serg.Const – caritatem; K 696,5 – Const.Apam – caritas et pax; K 854,24 – acclam – caritatis in deum

ἀγάπησις

L 204,2 – Paul.Const – dilectionem; K 418,1 – Sophron – caritatem; K 488,16 – Sophron – caritatem; K 858,5 – sacra – dilectio

ἀγαπητικῶς

L 68,17 – Columbus – αἰτήσαντες ἀγαπητικῶς; L 408,11 – ep.encycl – cum caritate

ἀγαπητός

L 132,26 – Martinus – dilectissimi fratis; L 404,32 – ep.encycl – dilectissimi fratres; K 70,21 – Agatho – dilectus discipulus; K 620,22 – Honorius – dilectissimo fratri

ἀγγελικός

L 346,5 – Max.Aqu – angelicam operationem; K 816,11 – prosphon – angelicum conuentum

ἀγγέλλω

K 428,8 – Sophron – annuntiatur

ἀγγελομίμητος

K 862,17 – sacra – ab angelo imitato

ἀγγελοπρεπής

K 862,12 – sacra – ab angelo decibili

ἄγε

L 170,21 – Martinus – nunc

ἀγέλη

K 810,15 – prosphon – monachico grege; K 896,18 – Const.imp – τῆς τοῦ κυρίου ἀγέλης

ἁγιάζω

L 420,2 – ep.encycl – dare sanctificatis; K 226,10 – Mac.Ant – sanctificamur; K 226,12 – Mac.Ant – uiri sanctificati; K 432,11 – Sophron – sanctificatur

ἁγιασμός

K 220,3 – Mac.Ant – sanctificationis

ἅγιος

L 16,22 – Martinus – sanctos et uenerabiles; L 28,28 – episcopi – uenerabilium; L 38,22 – Steph.Dor – sanctitatis uestrae; L 40,13 – Steph.Dor – sanctitatem uestram; L 48,26 – Theophyl – sanctitatis uestrae; L 136,20 – Serg.Const – sacram synodum; L 150,30 – Martinus – catholicos patres; L 182,14 – Martinus – sanctam et immaculatam fidem; L 244,17 – Max.Aqu – memorati uiri apostolicae recordationis; L 254,4 – Martinus – uenerandi concilii; L 298,26 – titulus – sanctae recordationis – sanctae memoriae; L 352,1 – Max.Aqu – aliis patribus; K 40,19 – titulus – sanctae memoriae; K 496,10 – Romani – de sancta trinitate; K 522,5 – titulus – sacrosanctis euangeliis; K 522,5 – titulus – sanctae ecclesiae; K 566,1 – iudices – semper sanctam synodum

ἁγιότης

K 220,2 – Mac.Ant – sanctitatem; K 486,17 – Sophron – uestram paternam sanctitatem

ἁγιωσύνη

L 22,4 – Maur.Caes – sancto apostolatui; L 24,10 – Maur.Caes – apostolatus uester; L 44,36 – Steph.Dor – sanctitatem; L 54,37 – monachi – sanctitatem; L 98,10 – Uictor – beatissimae paternitatis; L 100,39–40 – Uictor – sanctissimam fraternitatem; K 10,25 – Const.imp – beatitudinem; K 382,14 – Paul.Const – sanctitatis;

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

K 536,9 – Serg.Const – sanctitatis; K 902,15 – Const.imp – πρὸς τὴν ὑμῶν ἁγιωσύνην

ἀγκάλη

L 138,32 – Serg.Const – brachiis; K 450,5 – Sophron – ulnis; K 472,15 – Sophron – ulnis – bonis; K 896,10 – Const.imp – ταῖς τῆς ψυχῆς ἀγκάλαις

ἀγλαΐζω

K 430,18–19 – Sophron – lustratum; K 466,20 – Sophron – concilia splendificata

ἁγνίζω

K 878,5 – Leo.epist – doctrina lustrauit

ἀγνοέω

L 28,30 – episcopi – minime ignoranda; L 74,30 – Steph.Byz – nulli uenit in dubium; L 244,25 – Max.Aqu – ignorauerunt; L 308,5 – Athanas – ignorauerunt; L 344,28–29 – Max.Aqu – ignorauerunt; L 352,28 – Deusdedit – minime ignoraret; K 384,10 – Paul.Ant – ignorantes; K 436,3 – Sophron – ignorans

ἀγνοητής

L 326,27 – titulus – ignorantium; K 228,9 – Mac.Ant – ignorantem

ἄγνοια

L 350,27 – Max.Aqu – ignorantiae causa; K 370,23 – Anthimus – deitatis ignorantiam; K 480,16 – Sophron – ignorantiae pater; K 486,19 – Sophron – per ignorantiam; K 594,7 – Cyrus.Alex – per ignorantiam; K 880,7 – Leo.epist – ignorantiae labe

ἁγνός

K 432,12 – Sophron – casta

ἁγνότης

K 430,19 – Sophron – castitate

ἀγνώμων

K 414,8 – Sophron – malum bonumue

ἄγνωστος

L 22,5 – Maur.Caes – incognitum; K 114,13 – Agatho – incognitum

ἀγνώστως

L 12,3 – Martinus – latenter

ἀγοράζω

K 650,22 – Georg.mon – conparasse

ἀγορεύω

K 436,14 – Sophron – annuntiamus

ἄγος

K 482,1 – Sophron – foeditatem

ἄγριος

L 38,24 – Steph.Dor – fluctus immanes; L 406,25 – ep.encycl – fluctus feroces

ἀγροῖκος

K 488,2 – Sophron – sermonum agrestium

ἀγροίκως

L 172,35 – Cyrus.Alex – rusticiter

ἀγρυπνία

K 880,20 – Leo.epist – uigilantiam

ἄγρυπνος

L 10,22 – Martinus – cum summa uigilantia; L 100,29 – Uictor – peruigili cura; K 52,30 – Agatho – uigilanter; K 138,28 – Agatho – peruigili pietate

ἀγύμναστος

L 410,10 – ep.encycl – inefficaces

ἄγω

L 36,18 – Martinus – offeratur; L 60,7 – Martinus – deduci; L 132,30 – Martinus – deducere procurent; L 132,35 – Theophyl – insinuari; L 144,10 – Martinus – prosilirent; L 154,35 – Deusdedit – deduci; L 162,34 – Martinus – produci; L 200,34 – Paul. Const – ducebatur; L 322,30 – Apollinarius – ducit eam; L 342,29 – Martinus – producere potuerunt; L 358,16 – Deusdedit – in iudicium adduxerit; K 416,5 – Sophron – ad pontificatum ducuntur; K 434,3 – Sophron – prolata sunt; K 440,13 – Sophron – in singularem redigit unitatem; K 458,4 – Sophron – deducens; K 544,13 – Serg. Const – ad legem perducere; K 558,11 – iudices – afferi; K 640,2 – iudices – deducantur; K 664,7 – iudices – perducatur; K 672,99 – Theod.diac – adduceretur

ἀγών

L 16,30 – Martinus – certamen et pugna; K 100,5 – Agatho – conflictus; K 256,6 – Ioh.Chrys – certamen; K 534,13 – Serg. Const – certamina; K 804,23 – prosphon –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

AGONES; K 806,17 – prosphon – certaminum; K 880,19 – Leo.epist – certamina

ἀγωνία

L 62,25 – Serg.Const – certamina; K 290,9 – Ambrosius – merores; K 294,6 – Ioh. Chrys – aestuationem; K 310,16 – Ioh. Chrys – anxietatem; K 842,17 – Epiphanius – agonia

ἀγωνιάω

K 86,6 – Ioh.Chrys – ancxiare; K 260,10 – Ioh.Chrys – taediare; K 308,12 – Ioh. Chrys – taediaret; K 328,7 – Epiphanius – fluctuaretur; K 328,18 – Epiphanius – fluctuante

ἀγωνίζομαι

L 206,12–13 – Deusdedit – deproperant; L 322,2 – titulus – certant; L 336,24 – Martinus – properauerunt; K 116,22 – Agatho – elaborat; K 490,12 – Sophron – concertate; K 816,4 – prosphon – conati sunt

ἀγωνιστικῶς

L 316,19 – synodus – agonistice

ἄδαμας

K 808,19 – prosphon – Damasus ADAMAS

ἀδάμαστος

K 412,9 – Sophron – indomitus

ἄδεια

L 208,21 – typus – licentiam; K 56,29 – Agatho – licentiam; K 120,19 – Agatho – facultatem; K 202,24 – Theodor.Melit – licentiam

ἀδείλαντος

L 292,8 – Seuer.Gabal – inperterrita

ἀδείμαντος

K 436,11 – Sophron – intrepidi

ἀδέκαστος

K 292,11 – Ioh.Chrys – absque praemio; K 412,9 – Sophron – inmunificam; K 856,4 – Const.imp – inexpiabilis

ἀδελφικός

K 903,13 – Ioh.Const – πρὸς τὴν ἀδελφικὴν μακαριότητα

ἀδελφότης

L 172,37 – Cyrus.Alex – fraternitas; L 204,3 – Paul.Const – fraternitatem; K 342,21 – Greg.Nyss – fraternitatem; K 494,7 – Sophron – fraternitatem; K 610,4 – Petr.Const – fraternitatis; K 890,25 – concilium – ἀδελφότητα

ἀδέσποτος

K 306,2 – Greg.Nyss – indominabilis

ἄδηλος

L 24,7 – Maur.Caes – pro incertis incursionibus; K 134,14 – Agatho – de incertis contendere

ἀδημονέω

K 258,20 – Ioh.Chrys – aestuatur

ἀδημονία

L 122,13 – Theod.Pharan – afflictionem; K 604,13 – Theod.Pharan – anxietatem

ἀδιάβατος

K 904,3 – Ps.Dionys – ἤχους ψιλοὺς ἀδιαβάτους

ἀδιάβλητος

L 326,20 – Theodos.Alex – inrepraehensibilis; K 104,27 – Theodos.Alex – inrepraehensibilis; K 380,10 – Theodos.Alex – inuituperabiles; K 450,18 – Sophron – inrepraehensibilibus; K 458,6 – Sophron – inrepraehensibiles; K 800,4 – Const.imp – inrepraehensibilem; K 840,12 – Const.imp – inrefutabiles; K 840,15 – Const.imp – inrefutabilibus

ἀδιαβλήτως

L 256,3 – conc.V – inrepraehensibiliter

ἀδιαίρετος

K 106,9 – Theodos.Alex – indiuisam; K 114,26 – Agatho – indiuiduum corpus ecclesiae; K 850,13 – Const.imp – inseparabili

ἀδιαιρέτως

L 362,29 – Martinus – inseparabiliter – sine partitione; L 372,15–16 – can.6 – indiuise; K 32,21 – Romani – indiuise; K 80,12 – Agatho – indiuise; K 198,24 – Sisinnius – indiuise; K 212,1 – synodus – indiuisibiliter; K 384,3 – Paul.Ant – indiuise; K 546,15 – Serg.Const – indiuise; K 838,5 – Greg.Naz – inseparabiliter; K 872,7 – Leo.epist – inseparabiliter

ἀδιακόσμητος

K 868,10 – Leo.epist – inconcussa

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἀδιάκριτος

L 358,7 – Deusdedit – per indiscretam increpationem

ἀδιακρίτως

L 210,28 – synodus – indiscrete

ἀδιακωλύτως

L 266,6 – Cyrill.Alex – sine impedimento

ἀδιάλειπτος

K 116,27 – Agatho – incessabiles

ἀδιαλείπτως

K 112,9 – Agatho – incessabiliter; K 118,25 – Agatho – indesinenter; K 880,16 – Leo. epist – indesinenter; K 902,33 – Ioh.Const – ἀδιαλείπτως σχολάζοντες

ἀδιάλυτος

K 204,5 – Theod.Melit – insolubilem unitionem; K 444,13 – Sophron – compositionem insolubilem

ἀδιανόητος

K 366,19 – Ioh.Scyth – insensibilem; K 366,19 – Ioh.Scyth – insensibilem; K 368,2 – Apollinarius – insensibilem

ἀδιάπτωτος

K 905,26 – Ioh.Const – ἀδιάπτωτα ψυλαχθῆναι τὰ πεπραγμένα

ἀδιάρρηκτος

K 416,2 – Sophron – indisruptum

ἀδιάσειστος

K 868,10 – Leo.epist – inconcussa

ἀδιασείστως

K 120,4 – Agatho – inconcusse

ἀδιάσπαστος

L 80,37 – Gulosus – ineuulsibiliter; L 200,24–25 – Paul.Const – indissipabilem; K 608,13 – Paul.Const – inseparabilem; K 840,1 – Const.imp – inseparabilem

ἀδιάτμητος

K 440,18 – Sophron – indisseparatus; K 456,10 – Sophron – inseparabilis; K 814,14 – prosphon – indiuisam; K 908,4 – Ioh.Const – πρὸς τὸ συνηρμοσμένον καὶ ἀδιάτμητον

ἀδιάφθορος

K 332,20 – Cyrill.Alex – incorruptibilis

ἀδιαφθόρως

L 10,15 – Martinus – conceptus incorrupte

ἀδιάχυτος

L 130,4 – Ps.Dionys – sine diffusione; L 302,34 – Ps.Dionys – ad indiffusionem

ἀδικέω

L 354,8–9 – Cyrill.Alex – uerbum nocebit; K 334,14 – Cyrill.Alex – noceat pati; K 416,8 – Sophron – fides uiolaretur

ἄδικος

L 358,6 – Deusdedit – iniustum; L 416,17 – ep.encycl – per inlicitam haeresim; K 238,26 – Ps.Athan – iniusti inimici; K 906,31 – Ioh.Const – τὴν ἀδικωτάτην κατάκρισιν

ἀδίκως

L 382,27 – can.18 – iniuste liberari – absoluere

ἀδιόρθωτος

L 204,19 – Deusdedit – incorrectus; L 240,25 – Max.Aqu – incorrecti

ἀδιορθώτως

L 46,12 – Steph.Dor – si nullatenus emendarentur

ἀδόκητος

K 902,11 – Ioh.Const – ἀδοκήτου συμφορᾶς

ἀδοκήτως

K 492,3 – Sophron – ex insperato

ἀδόκιμος

L 102,14 – Uictor – inprobis probe resistere; K 378,14 – Seuer.Ant – reprobis; K 468,7 – Sophron – reprobae intellegentiae

ἀδολεσχία

L 198,32–33 – Paul.Const – exercitationem

ἄδολος

K 466,2 – Sophron – sine dolo

ἀδοξία

K 334,15 – Cyrill.Alex – ignominia; K 662,3 – Athanas – ignominiam

ἀδράνεια

K 490,7 – Sophron – inpotentiam

ἀδυναμία

K 490,13 – Sophron – inbecillitatem

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἀδυνατέω

K 490,3 – Sophron – inualidus sum

ἀδύνατος

L 190,27 – Martinus – inpossibile; K 224,11 – Mac.Ant – inpossibile; K 234,17 – Ps.Athan – inpossibile; K 240,18 – Ps.Athan – inpossibile; K 542,16 – Serg.Const – inpossibile

ἀδυνάτως

K 678,16 – Polychron – nullatenus se posse

ᾄδω

K 882,12 – Leo.epist – canite

ἀεί

L 46,15 – Steph.Dor – indesinenter; L 220,22 – Ephesin – manifeste; L 356,38 – Deusdedit – perenniter; K 440,4 – Sophron – semper; K 476,10 – Sophron – εἰς ἀεί = in perpetuum; K 488,5 – Sophron – εἰς ἀεί = semper; K 488,6 – Sophron – εἰς ἀεί = iugiter; K 530,2 – Serg.Const – εἰς ἀεί = iugiter

ἀειπάρθενος

L 136,30 – Serg.Const – semper uirgine; L 158,5–6 – ecthesis – semper uirginis; L 200,7 – Paul.Const – semper uirgine; L 226,4 – conc.V – semper uirgine; L 240,1 – Chalced – semper uirgine; L 364,31 – synodus – uirgine; L 368,25 – can.2 – semper uirgine; K 128,11 – Agatho – semper uirgine; K 220,19 – Mac.Ant – semper uirgine; K 392,10 – lib.satisfact – semper uirgine; K 596,8 – Cyrus.Alex – semper uirgine

ἀεισέβαστος

K 808,14 – prosphon – semper augustus

ἀείφωτος

L 132,9 – Bened.Cors – splendidissimam

ἀέριος

L 282,17 – Hippol – aerius

ἀηδής

K 410,23 – Sophron – insuauiorum

ἀηδιάζω

K 250,19 → Ambros – taediat; K 288,30 – Ambros – taediat

ἀήττητος

K 58,12 – Agatho – inuictissimos; K 118,10–11 – Agatho – inuictissimae; K 138,23 – Agatho – inuictissimae; K 138,28 – Agatho – inuictis; K 594,2 – Cyrus.Alex – inuictissimorum; K 882,20 – Leo.epist – inuictissimus

ἀθανατίζω

K 464,2 – Sophron – inmortalem efficiat

ἀθάνατος

L 168,22 – Pyrrhus – inmortalis uitae; K 220,2 – Mac.Ant – causam inmortalem; K 332,20 – Cyrill.Alex – inmortalis et incorruptibilis; K 462,1 – Sophron – inmortalia per naturam; K 462,3 – Sophron – angeli inmortalis; K 462,3 – Sophron – inmortalem essentiam; K 840,16 – Const.imp – deus inmortalis

ἀθεΐα

K 820,16 – prosphon – deum non agnoscentibus

ἀθέλητος

K 772,16 – symbol – inuoluntariam; K 814,2 – prosphon – absque uoluntate; K 842,1 – Const.imp – inuoluntarius; K 902,34 – Ioh.Const – τὸ τῆς ἡμετέρας γνώμης ἀθέλητον

ἀθελήτως

L 12,31 – Cyrill.Alex – contra uoluntatem; L 12,33 – Cyrill.Alex – contra uoluntatem

ἀθέμιτος

L 16,25 – Martinus – inlicite; L 70,9 – Africani – nefanda adinuentione; L 344,39 – Max.Aqu – omnino nefandum est; K 228,10 – Mac.Ant – profanum consortium; K 834,5 – Const.imp – nefandus; K 900,2 – Agatho.epilog – ἀθεμίτους ἐγχειρήσεις

ἀθεμίτως

L 18,24 – Martinus – inlicite; L 22,6 – Maur. Caes – inlicite; L 184,4 – Martinus – inlicite; L 234,33 – Max.Aqu – inlicita; L 386,12 – can.20 – inlicite

ἄθεος

L 128,27 – Greg.Naz – sine deo; K 444,10 – Sophron – impiae confusionis; K 450,17 – Sophron – exdii – exdiui insidiatores; K 478,8 – Sophron – impiae; K 478,14 – Sophron – impietatis impii productores; K 614,3 – Georg.chart – impiorum Sarracinorum

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἀθεότης

K 908,11 – Ioh.Const – πρὸς τὴν τελείαν ἀθεότητα

ἀθεράπευτος

L 70,12 – Africani – insanum uulnus; K 842,7 – Greg.Naz – nec saluatum

ἄθεσμος

L 386,23 – can.20 – incongruas; K 466,4 – Sophron – nefastorum – nefandorum; K 480,17 – Sophron – seminator nefastissimus – nephytissimus; K 906,6 – Ioh.Const – τοῦ ἀθέσμου ἐγχειρήματος

ἀθέσμως

K 900,30 – Agatho.epilog – ὁ ταύτης ἀθέσμως προστάξας

ἀθετέω

L 152,18 – Deusdedit – denegantes; L 156,32 – ecthesis – denegamus; L 348,10 – Max.Aqu – euacuare; L 354,26 – Deusdedit – renuunt dispensationem; L 408,19 – ep. encycl – denegare; K 236,13 – Ps.Athanas – contemptum contempnere; K 464,7 – Sophron – refutantes; K 808,18 – prosphon – denegabat; K 814,5 – prosphon – denegemus

ἀθέτησις

L 358,11 – Deusdedit – in abnegatione; L 374,33 – can.12 – abnegatione; K 382,18 – Paul.Const – ad spernendam; K 818,3 – prosphon – praeuaricationis; K 899,30 – Agatho.epilog – ἐπ' ἀθετήσει τῆς συνόδου

ἀθέως

K 464,10 – Sophron – impie; K 480,13 – Sophron – impiae

ἄθικτος

L 68,24 – Africani – ἄθικτος διαμείνῃ; L 82,2 – Gulosus – definitio inmaculata

ἀθλητής

K 412,9 – Sophron – decertator indomitus

ἄθλιπτος

K 412,20 – Sophron – absque tribulatione

ἀθλίως

L 168,36 – Pyrrhus – miserrime

ἄθλον

L 252,8 – Martinus – certaminibus; K 454,20 – Sophron – praemiis coronati

ἀθλοφόρος

K 842,22 – Const.imp – inreprehensibilis athleta

ἀθολώτως

L 168,32 – Pyrrhus – inturbulenta

ἄθραυστος

K 324,12 – Cyrill.Alex – indirupta

ἀθρέω

K 318,2 – Cyrill.Alex – considera

ἀθροίζω

L 80,34 – Gulosus – congregata esse noscuntur; K 466,21 – Sophron – conscitum

ἄθροισις

K 466,15 – Sophron – conuentuum; K 808,11 – prosphon – conuentus

ἄθροισμα

K 468,1 – Sophron – conuentum

ἀθυμία

K 902,3 – Ioh.Const – τῆς ἐπισυμβάσης ἀθυμίας

ἄθυρμα

L 338,24 – Martinus – syllogisticae stultitiae

ἀθῶος

L 54,34 – libellus – innocentes; K 829,19 – Const.imp – ἀθώου ὁσιωτάτου ἀνδρός

ἀθωόω

L 408,35 – ep.encycl – excusat

αἰγεώτης

K 600,9 – Cyrill.Alex – Aegeotas

αἰδέομαι

L 62,18 – Serg.Cypr – erubescant

αἰδέσιμος

K 464,1 – Sophron – αἰδέσιμος καὶ διάσημος

ἀΐδιος

L 52,20 – libellus – sempiternalem; L 274,5 – Hippol – sempiternam; K 60,20 – Agatho – ex aeterno; K 74,22 – Agatho – ex aeterno; K 90,16 – Agatho – ex aeterno; K 226,3 – Mac.Ant – pacem perpetuam; K 418,7 – Sophron – sempiternum

ἀϊδιότης

K 128,6 – Agatho – aeternitas; K 220,3 – Mac.Ant – aeternitate; K 246,20 – Atha-

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

nas – aeternitatis; K 336,7 – Athanas – aeternitatis; K 426,4 – Sophron – sempiternitatem; K 836,22 – Const.imp – aeternitate

ἀϊδίως

L 134,11 – Cyrus.Alex – ante saecula; L 370,19 – can.4 – sempiternaliter; K 598,13 – Cyrus.Alex – sempiterne

αἰθήρ

K 366,11 – Ioh.Scythopol – ethera

αἰκία

K 326,16 – Cyrill.Alex – flagris

αἰκισμός

L 194,1 – Bened.Aiac – uerberibus; L 210,13 – typus – uerberentur

αἷμα

L 52,26 – libellus – sanguinibus

αἱμάσσω

K 458,16 – Sophron – cruentatur

αἰνίττομαι

L 330,23 – Colluthus – innuens

αἱρεσιάρχης

L 326,27 – titulus – haeresiarchi; L 326,29 – titulus – haeresiarcho; K 258,23 – Ioh. Chrys – heresum auctores; K 308,8 – Ioh. Chrys – hereses; K 372,25 – titulus – heresiarchae; K 380,7 – titulus – heresiarchae; K 484,14 – Sophron – heresum principes; K 806,16 – prosphon – auctoribus heresum; K 852,11 – Const.imp – hereticos auctores; K 860,4 – sacra – heresum inuentores

αἱρεσιούργημα

K 896,34 – Const.imp – ἐφευρίσκειν αἱρεσιούργημα

αἵρεσις

L 226,26 – conc.V – perfidiae; L 416,17 – ep. encycl – haeresim; K 476,6 – Sophron – sectarum; K 864,12 – sacra – conditionis

αἱρετικός

L 126,2 – Martinus – nefandissimos haereticos; L 152,10 – Deusdedit – iuxta exsecrabiles

αἱρέω

L 202,11 – Paul.Const – nolentem; L 348,29 – Cyrill.Alex – uelle; K 310,13 – Ioh.Chrys – delegerant; K 316,16 – Cyrill. Alex – uoluntarium; K 318,2 – Cyrill.Alex – uoluntarium; K 662,8 – Athanas – elegit

αἴρω

L 74,11 – Africani – excitare

αἰσθάνομαι

L 312,9 – Ps.Ioh.Chrys – cognoui; L 352,38 – Cyrill.Alex – sentis; K 116,3 – Agatho – sentiunt

αἴσθησις

L 286,19 – Greg.Nyss – sensus; K 250,21 – Ambros – affectus; K 290,2 – Ambros – sensus; K 602,4 – Theod.Pharan – sensum

αἰσθητήριον

L 406,34 – ep.encycl – in interiora; K 897,11 – Const.imp – ἀκροάσεως αἰσθητήριον; K 901,29 – Ioh.Const – τὰ καιριώτατα τῶν αἰσθητηρίων

αἰσθητής

K 460,21 – Sophron – sensualia; K 464,11 – Sophron – sensibilium; K 901,25 – Ioh. Const – τῆς αἰσθητῆς κτίσεως

αἰσθητικός

L 120,11 – Theod.Pharan – sensibilis; L 122,16 – Theod.Pharan – sensibile animal; K 358,8 – Ephraem.Ant – sensibilem; K 602,6 – Theod.Pharan – sensibilis; K 604,15 – Theod.Pharan – sensuale animal

αἴσιος

K 116,23 – Agatho – prosperos; K 134,17 – Agatho – prospero; K 334,15 – Cyrill.Alex – prosperum

αἰσίως

L 70,8 – Africani – prospere

αἰσχρός

L 292,15 – Seuer.Gabal – turpiosae; K 903,31 – Ioh.Const – ἄτοπον καὶ λίαν αἰσχρόν

αἰσχρουργία

K 900,2 – Agatho.epilog – ἐγχειρήσεις καὶ αἰσχρουργίας

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

αἰσχύνη

L 78,30 – Martinus – confusionem; K 662,4 – Athanas – confusionem; K 905,22 – Ioh.Const – συγκαυχᾶσθαι αἰσχύνῃ

αἰσχύνω

K 240,5 – Ps.Athanas – confusus; K 864,1 – sacra – confusus

αἰτέω

L 50,10 – abbates – supplicamus; L 54,32 – abbates – postulata sunt; L 68,17 – Africani – exortantes; L 198,20 – Paul. Const – exorans; K 44,4 – Romani – petimus; K 44,7 – Const.imp – quod postulatum est; K 46,7 – Const.imp – quod postulatum est; K 232,18 – Const.imp – quod postulatum est; K 276,16 – synodus – quod postulatum – promissum est; K 312,16 – Ioh. Chrys – deposceret; K 408,25 – Const.diac – petiit; K 638,18 – Const.diac – poposcerent

αἴτησις

L 22,25 – Martinus – postulationem; L 36,34 – Martinus – petitionem; L 38,1 – Martinus – supplicationem; L 132,26 – Martinus – praecationem; K 166,18 – Paul. asecr – postulationem; K 196,5 – Paul. asecr – supplicationem; K 488,18 – Sophron – supplicationes; K 644,10 – episcopi – secundum quod poposcerunt

αἰτία

L 8,23 – Theophylactus – modum; L 22,17 – Maur.Caes – occupationes; L 52,19 – libellus – auctricem; L 100,28 – Uictor – quaestus; L 122,10 – Theodor.Pharan – exordium; L 346,9 – Max.Aqu – fomitem; L 346,12 – Max.Aqu – ex ipsa re; L 360,5 – Martinus – materiem; K 220,2 – Mac.Ant – causa; K 252,24 – Ioh.Chrys – causam; K 310,9 – Ioh.Chrys – causam; K 388,24 – Apollinarius – causa; K 604,10 – Theod. Pharan – originemque

αἰτιάομαι

L 26,35 – Max.Aqu – quaerellantium; L 28,20 – Deusdedit – accusantium; L 28,31 – episcopi – accusationes; L 28,32 – episcopi – obnoxiorum; L 58,17 – Deusdedit – quaerellas; L 108,15 – Martinus – quaerellantium; K 366,3 – Ioh.Scythopol – denotat; K 638,12 – Const.diac – accusauerunt

αἰτίασις

L 26,39 – Max.Aqu – accusatio; L 48,21 – Martinus – accusationis; L 58,4 – Deusdedit – accusationem; L 194,14 – episcopi – accusationes

αἰφνίδιος

K 454,2 – Sophron – subita; K 899,10 – Agatho.epilog – ἀπροσδοκήτως αἰφνίδιον

αἰχμαλωσία

K 900,9 – Agatho.epilog – αἰχμαλωσίας καὶ σφαγῆς

αἰχμαλωτεύω

K 238,11 – Ps.Athanas – captiuum ducens

αἰχμηφόρος

K 808,1 – prosphon – armigeros

αἰωνιζόντως

K 884,7–8 – Leo.epist – perenniter

αἰωνίζω

K 118,4 – Agatho – perennis memoria

αἰώνιος

K 34,23 – titulus – perpetuo augusto; K 90,24 – Athanas – aeternam; K 126,22 – Agatho – aeternum; K 654,19 – concilium – sempiterna

αἰωνίως

L 80,40 – Gulosus – perpetuo

ἀκάθαρτος

L 18,6 – Martinus – more canis

ἀκαινοτόμητος

L 52,32 – libellus – sine innouatione; L 58,14–15 – Deusdedit – sine nouitatis praesumptione; K 768,26 – symbolum – immutilatas

ἀκαινοτομήτως

L 364,24 – synodus – absque ulla nouitate

ἄκαιρος

K 504,20 – Mac.Ant – superflue – importune – inepte

ἀκάκουργος

L 186,12 – Martinus – κακοῦργα τὰ ἀκάκουργα

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἀκαμπής

L 294,33 – Cyrill.Alex – inflexibile; K 272,15 – Cyrill.Alex – indeflexibile; K 320,4 – Cyrill.Alex – inflexibilitas

ἀκανόνιστος

L 190,35 – Martinus – incongrua; L 386,23–24 – can.20 – incongruas

ἀκατάκριτος

L 408,30 – ep.encycl – sine condemnatione

ἀκατάληκτος

K 894,29 – Const.imp – τῆς ἀκαταλήκτου βασιλείας

ἀκατάληπτος

K 4,22 – Const.imp – inconpraehensibilia; K 256,12 – Ioh.Chrys – inconprehensibilis

ἀκατάλυτος

K 240,20 – Ps.Athanas – indestructum; K 510,13 – Mac.Ant – insolubilis

ἀκαταμάχητος

L 410,17 – ep.encycl – inexpugnabilem; K 64,1–2 – Agatho – inexpugnabilis; K 820,9 – prosphon – inexpugnabilem

ἀκατάπαυστος

K 52,23 – Agatho – indesinenti; K 120,25 – Agatho – incessabiles

ἀκαταπαύστως

K 114,6 – Agatho – indesinenter

ἀκατάσειστος

L 168,19 – Pyrrhus – inconcussum

ἀκατάσκεπτος

L 348,21 – Cyrill.Alex – sepius – insaeptus

ἀκέραιος

L 40,38 – Steph.Dor – simpliciorum; L 68,23 – Columbus – integra; L 96,6–7 – Max.Aqu – simplicum; L 216,8 – synodus – simpliciores; L 386,4 – can.19 – simplicum; L 406,30 – ep.encycl – simpliciores; L 418,11 – ep.encycl – intemeratam; K 62,1–2 – Agatho – integritas; K 112,11 – Agatho – sinceritatem; K 118,13 – Agatho – integritas; K 120,4 – Agatho – integram; K 124,22 – Agatho – sincerum

ἀκεραιότης

K 56,26 – Agatho – sinceritatem; K 120,10 – Agatho – integritate; K 124,12–13 – Agatho – sinceritate

ἀκηδία

L 274,35 – Ambros – tedio

ἀκήρατος

K 224,21 – Greg.Nyss – inmortalis; K 544,4 – Greg.Nyss – inmortalis

ἀκίνδυνος

L 216,13 – synodus – sine periculo; K 10,4 – Const.imp – sine periculo; K 414,5 – Sophron – impericulosi; K 905,5 – Greg. Naz – οὐκ ἄχρηστον καὶ ἀκίνδυνον

ἀκινδύνως

L 172,18 – Cyrus.Alex – sine periculo

ἀκινησία

K 488,1 – Sophron – immobilitatem

ἀκίνητος

L 54,7 – libellus – inmobilem; L 344,33–34 – Max.Aqu – inmobilem; K 428,12 – Sophron – immobilem

ἀκλινής

L 24,26 – Maur.Caes – ἀκλινοῦς ὁμολογίας; K 832,10 – Const.imp – inflexibilis

ἀκλινῶς

L 172,19 – Cyrus.Alex – fixius; L 190,4 – Cyrus.Alex – fixius; L 418,26 – ep.encycl – inflexibiliter

ἀκλόνητος

K 897,17 – Const.imp – ἀκλονήτου κλονεῖται; K 901,8 – Agatho.epilog – ἀκλόνητον καὶ ἀσάλευτον

ἀκμάζω

K 134,26 – Agatho – uiget; K 484,2 – Sophron – adoleuerunt

ἀκμή

K 903,19 – Ioh.Const – τῇ ἀκμῇ τοῦ κακοῦ

ἀκμήν

K 132,3 – Agatho – adhuc

ἀκοή

K 68,10 – Columbus – exosum; L 160,12 – ecthesis – aures; K 58,8 – Agatho – auditus;

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

K 224,1 – exthesis – auditus; K 538,9 – Serg. Const – ex auditu; K 542,9 – Serg.Const – aures; K 582,6 – iudices – auribus; K 897,10 – Const.imp – αἱρετικὴν ἀκοήν

ἀκοινωνησία

K 108,7 – Agatho – excommunicatione; K 108,16 – Agatho – excommunicatione

ἀκοινώνητος

L 212,27 – synodus – alienum

ἀκόλαστος

L 202,17 – Paul.Const – uerbum prauitatis

ἀκολουθέω

L 154,23 – Deusdedit – sequente; L 158,18 – ecthesis – sequentes; L 226,23 – conc.V – sequuntur; K 82,23 – Agatho – pediseque; K 234,4 – Athanas – sequitur

ἀκολουθία

L 28,7 – Max.Aqu – serie gestorum; L 28,31 – episcopi – ordinem gestorum; L 36,18 – Martinus – consequentiam; L 46,2–3 – Steph.Dor – auctoritatem (αὐθεντία); L 192,4 – Martin – ordo gestorum; K 312,14 – Ioh.Chrys – consequentia; K 582,8 – iudices – consequentiam – normam

ἀκόλουθος

L 296,13 – Cyrill.Alex – oportet; K 64,22 – Agatho – pediseque; K 114,12 – Agatho – sectatores; K 114,18 – Agatho – sectatores

ἀκολούθως

L 138,13 – Serg.Const – sequenter; L 312,35 – Ephraem – competenter; K 8,18 – Const.imp – consequenter; K 32,7 – Paul. asecr – subsequenter; K 42,10 – Const.imp – sequenter; K 54,23 – Agatho – sequenter; K 68,4–5 – Agatho – consequenter; K 96,22 – Agatho – subsequenter

ἀκοντίζω

K 436,5 – Sophron – iaculatur

ἀκοσμία

K 903,1 – Ioh.Const – τὴν ἀκοσμίαν τῆς ἐκκλησίας

ἀκούσιος

L 310,3 – Amphil – absque uoluntate; L 348,20 – Max.Aqu – non uelle; L 356,22 – Cyrill.Alex – ultra uoluntatem

ἀκουσίως

L 346,27–28 – Max.Aqu – ἑκουσίως ἢ ἀκουσίως; K 450,10 – Sophron – inuoluntarie

ἀκούω

K 212,5 – Const.imp – audiens; K 418,4 – Sophron – hauriui; K 548,6 – Honorius – ex auditu; K 588,12 – Cyrus.Alex – abscultem; K 602,20 – Theod.Pharan – audimus; K 706,3 – titulus – ascultantibus

ἀκράδαντος

K 24,12 – Cyrill.Alex – inmobile; K 904,11 – Ioh.Const – πεπηγότα καὶ ἀκράδαντα

ἀκραιφνής

L 68,6 – Africani – puritatis; L 70,9 – Africani – ad integram

ἀκράτητος

K 454,6 – Sophron – indetractabilis

ἀκρίβεια

L 8,33 – Theophyl – cum omni subtilitate; L 20,31–32 – Martinus – cum omni suptilitate; L 28,9 – Max.Aqu – cum omni suptilitate; L 48,19 – Martinus – cum omni suptilitate; L 54,36 – libellus – cum omni acribia; L 104,8 – Martinus – σὺν ἀκριβείᾳ; L 118,13 – Serg.Temp – cum acribia; L 224,20 – Chalc – scripulositate; L 388,2 – can.20 – cum omni enucleatione; K 254,23 – Ioh.Chrys – exacte; K 256,9 – Ioh.Chrys – diligenter; K 292,7 – Ioh. Chrys – accurate; K 538,19 – Serg.Const – de suptilitate; K 614,7 – Georg.chart – diligenter; K 776,20 – Chalc – cautela; K 905,10 – Ioh.Const – τῆς ἀκριβείας ἡμαρτῆσθαι

ἀκριβέστατος

L 156,5 – Martinus – suptiliorem; L 202,14 – Paul.Const – acribiosissimum; K 78,26 – Agatho – certissime

ἀκριβέστερος

L 8,20 – Theophyl – subtiliter; L 170,2 – Pyrrhus – suptiliorem; L 296,26 – Cyrill. Alex – suptiliores; K 220,10 – Mac.Ant – expressius; K 322,9 – Cyrill.Alex – subtiliores; K 422,16 – Sophron – accuratius; K 530,16 – Serg.Const – solertioribus; K 564,15 – synodus – accuratius; K 584,7 – synodus – accuratius; K 640,3 – iudices – scrupulosius; K 640,17 – Georg.chart – subtilius; K 704,6 – iudices – scrupulosiorem

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἀκριβής

L 194,4 – Benedictus – subtiliorem; L 206,32 – Martinus – suptiliorem; L 338,9 – Paul.Const – peritissimus; K 10,29 – Const.imp – diligentissima; K 350,7 – Iustinianus – scrupulosum; K 522,8 – Const.archidiac – ad exactissimam; K 800,19 – Const.imp – suptilitatem; K 829,15 – Const.imp – πρὸς ἀκριβῆ κατάληψιν; K 907,16 – Ioh.Const – Κύριλλος ὁ ἀκριβής

ἀκριβόω

L 28,19 – Deusdedit – manifestari

ἀκριβῶς

L 166,18 – Serg.Const – acriuiose; L 188,2 – Martinus – plenius plenius; L 206,14 – Deusdedit – suptiliter; L 292,25 – Seuer. Gab – suptiliter; K 40,25 – Romani – diligenter; K 98,24 – Agatho – certissime; K 418,1 – Sophron – exacte; K 536,2 – Serg. Const – subtiliter; K 560,20 – Mac.Ant – pro certo; K 610,12 – iudices – diligenter; K 642,16 – Georg.chart – manifeste; K 644,2 – context – accurateque; K 644,9 – context – diligenter; K 648,14 – Mac. Seleuc – accurate

ἀκρίτως

L 212,13 – synodus – sine discretione

ἀκροάομαι

L 412,1 – ep.encycl – suscipiunt; K 26,19 – titulus – audientibus; K 94,28 – Cyrill. Alex – auditores; K 198,2 – Sisinnius – auditu percipiens

ἀκρόασις

L 192,13 – Martinus – ad audientiam; L 194,19 – episcopi – τὴν ἀκρόασιν; K 22,7 – Const.imp – audientes; K 286,2 – Const. imp – auditores; K 430,9 – Sophron – auditum; K 616,21 – concilium – auditum; K 897,11 – Const.imp – τῆς Ἰουδαϊκῆς ἀκροάσεως

ἀκρόπολις

K 806,10 – prosphon – summitas

ἄκρος

L 148,33 – Martinus – summam unitionem; L 152,36 – Deusdedit – sublimium; L 200,14 – Paul.Const – summae unitatis; L 200,32 – Paul.Const – summa unitate; K 126,16 – Agatho – de summitate; K 126,23 – Agatho – summa gloria; K 596,17 – Theod.Pharan – summa unitione

ἀκρότης

L 198,29 – Paul.Const – principatus – summitas; K 888,20 – Const.imp – τῆς κορυφαίας ἀκρότητος

ἀκρώρεια

K 896,26 – Const.imp – τῆς ἀποστολικῆς ἀκρωρείας

ἀκτίς

L 316,8 – synodus – radium solis; L 406,19 – ep.encycl – radium solis; K 124,17 – Agatho – de radio fulgoris; K 872,26 – Leo. epist – solis radius

ἄκτιστος

L 26,12 – Max.Aqu – inconditum; L 94,24 – Max.Aqu – ἄκτιστον καὶ κτιστήν; L 150,8 – Martinus – inconditam; L 406,16 – ep.encycl – increatam; K 102,9 – Agatho – incondita; K 102,20 – Agatho – inconditam; K 438,20 – Sophron – increatum

ἀκύμαντος

K 412,21 – Sophron – influctuabilem; K 414,5 – Sophron – influctuosae

ἄκυρος

L 94,38 – Max.Aqu – despexistis; L 116,8 – Martinus – incassum; L 384,25 – can.17 – uacuas

ἀκυρόω

L 144,2 – Martinus – amputans; L 242,32 – Max.Aqu – euacuant; L 242,33 – Max. Aqu – negant; L 350,12 – Max.Aqu – denegantes; K 834,14 – Const.imp – infringere; K 907,18 – Ioh.Const – τὴν ψῆφον ἀκυροῦν

ἀκύρωσις

L 24,41 – Martinus – condemnationi (κατάκρισις); L 358,11 – Deusdedit – euacuationem

ἀκώλυτος

K 454,5 – Sophron – incoercibilis

ἄκων

L 282,35 – Ps.Athanas – nolens; K 254,5 – Ioh.Chrys – nolens; K 270,20 – Bas.Gort – etiam nolens

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἀλαζονεία

L 172,31 – Cyrus.Alex – ferocitate; K 112,14 – Agatho – iactantiae; K 862,16 – sacra – arrogantiae

ἀλγέω

K 288,25 – Ambros – doluit; K 450,7 – Sophron – dolebat

ἀλγηδών

K 296,9 – Ioh.Chrys – dolorem

ἀλγύνω

L 182,9 – Martinus – conflictos; K 466,7–8 – Sophron – affligentem

ἀλήθεια

L 200,21 – Paul.Const – a ueritatis regulis; L 314,34 – synodus – ueram confessionem; L 348,1 – Max.Aqu – κατὰ ἀλήθειαν = specu-lariter; L 410,27 – ep.encycl – doctrinae; K 222,1 – Mac.Ant – secundum ueritatem; K 550,3 – Honorius – ueritas = Christus

ἀληθεύω

L 190,28 – Greg.Naz – ueraciter dicere; K 62,27 – Agatho – per ueridicam confessio-nem; K 68,16 – Agatho – ueridicae confes-sionis; K 86,16 – Agatho – ex ueridicis testi-moniis; K 334,8 – Cyrill.Alex – ueritatem asserentes; K 652,2 – iudices – si uerum dicit

ἀληθής

L 156,40 – Greg.Naz – uerissime; L 348,25 – Cyrill.Alex – uerum; L 374,6 – can.9 – uera-cem; K 68,29 – Agatho – ueraciter; K 80,3 – Agatho – uerissima

ἀληθινός

L 160,26 – exthesis – uerissimi; K 102,18 – Agatho – uerus

ἀληθῶς

L 152,13 – Deusdedit – ὅπερ ἀληθῶς = quod utique; L 368,8 – can.1 – ueraciter – uere; L 368,21 – can.2 – secundum ueritatem – uere; L 378,16 – Greg.Naz – naturaliter – uere; K 88,3 – Agatho – rationabiliter; K 90,17 – Agatho – ueraciter; K 462,3 – Sophron – reuera; K 872,14 – Leo.epist – reuera

ἀλήκτως

K 466,7– Sophron – indesinenter

ἄληπτος

K 354,22 – Iustinianus – nec conprehenditur

ἁλιεύς

K 556,20 – Honorius – piscatorum

ἁλίσκομαι

L 344,27–28 – Max.Aqu – arguuntur; L 364,6 – Martinus – redarguuntur

ἁλιτήριος

K 536,25 – Serg.Const – erraticos; K 900,31 – Agatho.epilog – Βαρδησάνης ὁ ἁλιτήριος

ἄλκιμος

L 202,16 – Paul.Const – ualidissimo

ἀλλά

L 214,26 – synodus – cum; L 418,44 – ep. encycl – quod; K 10,22 – Const.imp – atta-men; K 474,21 – Sophron – nec non; K 622,4 – Honorius – ut; K 660,10 – Atha-nas – uerum; K 802,18 – Const.imp – uerumtamen

ἀλλάττω

K 58,3 – Agatho – mutare

ἀλλεπαλλήλως

K 898,31 – Agatho.epilog – ἀλλεπαλλήλως κινουμένων

ἀλληγορέω

K 196,23 – Georg.Const – discrepantes

ἀλληλοφθόρος

L 188,12 – Martinus – se perhimentes

ἄλλοθεν

K 418,10 – Sophron – aliunde

ἀλλοίωσις

L 90,17 – Augustinus – commutatum; L 280,33 – Augustinus – conuerti; K 438,4 – Sophron – mutabilitatem

ἀλλοιωτός

L 218,15 – symbolum – mutabilem; K 770,16–17 – symbolum – mutabilem

ἀλλόκοτος

K 68,9 – Agatho – absurdum; K 82,11 – Agatho – absurdum; K 102,11 – Agatho – absurdum; K 360,10 – Ephraem – uariam

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἄλλος

K 598,18 – Cyrill.Alex – secundum aliud et aliud; K 725,10 – Cyrill.Alex – secundum aliud et aliud; K 776,9 – Cyrill.Alex – secundum aliud et aliud; K 840,10–11 – Const. imp – secundum aliud et aliud

ἀλλότριος

L 160,19 – ecthesis – extraneum; L 234,3 – conc.V – extranea; L 244,5 – Max.Aqu – extraneam; L 410,1–2 – ep.encycl – alienum; K 118,23 – Agatho – alienis; K 274,19 – synodus – alienos

ἀλλοτριόω

L 137,37 – ecthesis – extraneantes; L 148,23 – Martinus – extraneant; L 210,10 – typus – alieni sint

ἀλλοτρίως

L 364,18 – synodus – extraneatis

ἀλλοτρίωσις

L 130,30 – Martinus – alienationem; L 190,32 – Martinus – alienationem; K 220,11–12 – Greg.Naz – alienatio

ἄλογος

L 240,17 – Greg.Naz – inrationabilem; L 346,28 – Max.Aqu – ἄλογον ὑπογράφουσιν; L 406,6 – ep.encycl – inrationabilem; K 368,2 – Ioh.Scythopol – inrationabilium; K 482,11 – Sophron – inrationabilia; K 840,19 – Const.imp – inrationabilibus

ἀλουργίς

K 820,11 – prosphon – purpura

ἀλύμαντος

L 370,9 – can.3 – indissolubile – indissolubili

ἀλυμάντως

L 348,2 – Max.Aqu – incontaminate

ἄλυπος

L 292,8 – Seuer.Gab – inperturbabilis

ἀλυσιτελής

K 895,21 – Const.imp – τὸ ἀλυσιτελὲς ἐκτεμεῖν

ἄλυτος

L 40,27 – Steph.Dor – indissolubilibus; L 370,9 – can.3 – indissolubile – indissolubili; K 234,12 – Athanas – insolubili

ἀλώβητος

K 452,14 – Sophron – intemerabilis

ἀλώσιμος

K 897,6 – Const.imp – τοῖς λύκοις ἁλώσιμα

ἅλωσις

K 899,5 – Agatho.epilog – τῇ καταστροφῇ καὶ ἁλώσει

ἅμα

L 134,27 – Ps.Athanas – simul; K 432,20–21 – Ps.Athanas – simul; K 600,3–4 – Ps. Athanas – simul

ἀμαθής

L 12,31 – Cyrill.Alex – ineptum; L 272,26–27 – Cyrill.Alex – indoctum; L 350,8 – Max. Aqu – stultum; L 354,15 – Deusdedit – imperiti; K 388,6 – Theod.Bostra – indoctas

ἀμαθήτευτος

K 452,15 – Sophron – indocilis

ἀμαθία

L 344,7 – Max.Aqu – ex imperitia

ἀμαθῶς

L 238,30 – Max.Aqu – indocte; L 350,12 – Max.Aqu – stulte; K 482,11 – Sophron – indocte

ἀμάκαρις

K 864,5 – sacra – quem non oportet dicere Macarin

ἀμαράντινος

K 876,9 – Leo.epist – inmarcescibilis

ἁμαρτάνω

K 550,23 – Honorius – uiciatae; K 552,10 – Honorius – uiciata; K 552,12 – Honorius – uiciatam

ἁμαρτητικός

K 234,18 – Ps.Athanas – peccabilium; K 244,3 – Theoph.presb – culpabiles; K 244,6–7 – Theoph.presb – peccabiles

ἁμαρτία

L 82,30 – Gulosus – peccati uel concupiscentiae; L 346,10 – Max.Aqu – peccatum; L 350,10 – Max.Aqu – τὸν ἀναιρέτην τῆς ἁμαρτίας; K 550,18 – Honorius – culpa

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἁμαρτωλός

L 344,15 – Max.Aqu – peccatorem; K 898,7 – Agatho.epilog – ὁ ἁμαρτωλὸς ἐγώ; K 901,8 – Agatho.epilog – τῷ ἁμαρτωλῷ καὶ ἐλαχίστῳ; K 904,22 – Ioh. Const – τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ ἐλαχίστων

ἀμαυρός

K 124,21 – Agatho – caligosis

ἀμβλύνω

L 42,32 – Steph.Dor – maculari; L 310,21 – Cyrill.Hier – obceletur

ἀμειδής

L 274,4 – Cyrill.Alex – seueram

ἀμείνων

L 352,38 – Cyrill.Alex – meliorem; L 360,4 – Cyrill.Alex – in melius

ἄμειψις

L 152,31 – Pyrrhus – permutatione; L 192,2 – Martinus – per inmutatione; K 606,21 – Pyrrhus – per inmutationem

ἀμείωτος

L 54,25–26 – libellus – indimminutam; K 450,1 – Sophron – indeminute

ἀμειώτως

L 44,3 – Steph.Dor – indiminute; L 68,6 – Columbus – incorrupta; L 150,14 – Martinus – indimminutae; L 374,5 – can.8 – indimminute – sine defectione

ἀμέλει

K 250,5 – Ambros – nam; K 350,18 – Iustinianus – praesertim; K 856,24 – sacra – nam

ἀμέλεια

L 216,15 – synodus – neglegentiam

ἀμελέτητος

K 322,22 – Cyrill.Alex – inmeditatum

ἀμελέω

L 26,32–33 – Max.Aqu – ex postpositione; L 328,12 – Themistius – ὥσπερ ἀμέλει τοι; K 64,23 – Agatho – neglexero; K 66,11 – Agatho – neglexerunt; K 120,9 – Agatho – neglectum est; K 872,7 – sacra – negleximus

ἄμεμπτος

L 84,19 – Ambros – ἀληθῶς καὶ ἄμεμπτον; L 408,33 – ep.encycl – inrepraehensibiliter

ἀμερής

K 838,6 – Const.imp – inpartita

ἀμεριμνία

K 414,3 – Sophron – securitatis

ἀμέριμνος

K 64,4 – Agatho – securum; K 882,19 – Leo. epist – secura

ἀμέριστος

K 106,8 – Theodos.Alex – inseparatam; K 434,3 – Sophron – inseparabilis; K 442,12 – Sophron – inpartibilem

ἀμερίστως

L 314,5 – Ioh.Scythopol – sine partitione; K 368,6 – Ioh.Scythopol – inseparabiliter; K 440,3 – Sophron – inseparabiliter; K 546,14 – Serg.Const – inseparabiliter

ἀμετάβλητος

K 428,12 – Sophron – inmutabilem; K 444,7 – Sophron – inmutabiles

ἀμεταβλήτως

K 436,5 – Sophron – inmutabiliter

ἀμετακίνητος

K 428,12 – Sophron – immobilem (App.)

ἀμετακινήτως

L 98,31 – Uictor – βεβαίως καὶ ἀμετακινήτως

ἀμετανόητος

L 20,16 – Martinus – inreuocabilem; L 386,33 – can.20 – sine poenitentia; K 486,5 – Sophron – sine paenitudine; K 889,2 – concilium – διὰ τὸ ἀμετανόητον

ἀμετανοήτως

L 48,16 – Martinus – nec penitentia ducti; L 380,17 – can.18 – obstinate – sine paenitentia; L 380,29–30 – can.18 – obstinate – sine poenitentia; K 889,5 – concilium – ἀμετανοήτως διδάξαντας

ἀμετάπτωτος

K 428,11 – Sophron – inconuertibiliter

ἀμετάστρεπτος

L 40,7 – Steph.Dor – inmutabilem; L 190,3 – Cyrus.Alex – inconuertibiliter

ἀμέτοχος

K 442,2 – Sophron – expers est

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἀμηχανέω

K 302,22 – Greg.Nyss – hesitauit

ἀμηχανία

L 286,30 – Greg.Nyss – anxietate; K 84,14 – Greg.Nyss – hesitationi

ἀμήχανος

L 292,29 – Seuer.Gab – inpossibile est; K 360,17 – Ephraem – inpossibile est

ἄμιλλα

L 12,7 – Martinus – certamen; L 198,14 – Paul.Const – fomitem

ἀμνός

K 860,6 – sacra – agnus

ἀμοιβαδόν

K 834,16 – Const.imp – uicissim

ἀμοιβαῖος

K 906,14 – Ioh.Const – ἀμοιβαίων γραμμάτων

ἀμοιβή

L 90,13 – Agustinus – uicem

ἄμοιρος

L 54,19 – libellus – carentem; L 54,27 – libellus – carente; L 258,28 – Ambrosius – negetis; L 406,7 – ep.encycl – absque

ἀμόλυντος

L 82,14 – Gulosus – inuiolabiliter; L 82,23 – Gulosus – inmaculata; K 432,12 – Sophron – intaminata

ἀμόρφωτος

K 430,21 – Sophron – inexformabilis

ἀμύσσω

L 198,17 – Paul.Const – uerbum inuigilem

ἀμφιβάλλω

K 76,12 – Agatho – ambigat; K 622,13 – Honorius – ambigentium

ἀμφιβολία

L 122,8 – Theod.Pharan – difficultate; K 114,7 – Agatho – ambiguitatis; K 124,1 – Agatho – ambiguitate; K 604,8 – Theod. Pharan – ambiguitate

ἀμφίβολος

L 312,7 – Ps.Ioh.Chrys – ambiguam; K 90,6 – Agatho – ambiguum; K 340,14 – Ps.Ioh.Chrys – ambiguam

ἀμφιγνοέω

K 480,18 – Sophron – ignorando

ἀμφιλογία

K 604,8 – Theod.Pharan – ambiguitate

ἀμφισβητέω

K 2,15 – Const.imp – contentio; K 8,17 – Const.imp – de quibus contenditur

ἀμφισβήτησις

L 208,23 – typus – altercationem; K 540,19 – Serg.Const – contentionem

ἀμφίστομος

L 202,15 – Paul.Const – uisacutum; L 338,13 – Paul.Const – bis acutum; K 108,22 – Agatho – ancipites; K 856,25 – sacra – bis acuto

ἀμώμητος

L 94,34 – Max.Aqu – ἀμωμήτου πίστεως; L 172,18 – Cyrus.Alex – inconuertibilem et inuiolabilem; L 190,4 – Martinus – inuiolabiliter; L 208,4 – typus – inmaculatam fidem; L 208,20 – typus – inmaculatam fidem; L 388,9 – can.20 – apostolicae – immaculatae; K 4,15 – Const.imp – inmaculata; K 52,29 – Agatho – inmaculatae; K 466,1 – Sophron – inmaculataeque; K 486,7 – Sophron – inmaculatam

ἄμωμος

L 230,19 – conc.V – incontaminatum; K 66,10 – Agatho – inmaculatam; K 72,20 – Agatho – inmaculatam; K 774,30 – symbolum – inmaculata caro

ἀναβαίνω

L 266,7 – Cyrill.Alex – ascendunt; L 318,3 – Cyrill.Alex – ascendunt; K 332,18 – Cyrill. Alex – ascensurus

ἀναβάλλω

L 40,30 – Steph.Dor – distuleris; L 106,25 – Martinus – differre; L 174,14 – Martinus – differamus; K 907,1 – Ioh.Const – ἐπὶ πολὺ ἀναβάλλεσθαι

ἀνάβασις

K 380,19 – Theodos.Alex – conscendere

ἀναβιβάζω

K 894,33 – Const.imp – τῆς ἐπαγγελίας ἀναβιβαζούσης

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἀναβιόω

K 354,19 – Iustinianus – resurrexit; K 356,3 – Iustinianus– reuiuescere

ἀνάβλεψις

K 452,18 – Sophron – aspectus

ἀναβλύζω

K 448,14–15 – Sophron – exundabat

ἀναβοάω

L 172,27 – Cyrus.Alex – exclamemus; K 678,17 – context – exclamauit; K 901,27 – Ioh.Const – ὁ προφήτης ἀνεβόησεν

ἀναβολή

L 42,8 – Steph.Dor – absque ulla mora; L 206,7 – Deusdedit – per expulsione

ἀναβράττω

K 464,15–16 – Sophron – scaturriunt

ἀναγάγω

L 48,29 – Theophyl – suggerant; L 70,16 – Columbus – χρεὼν ἡμᾶς ἀναγαγεῖν; K 72,23 – Ambros – retulit; K 348,20 – Cyrill.Alex – educamus essentiam; K 350,21 – Cyrill.Alex – educamus essentiam; K 354,7 – Cyrill.Alex – educamus essentiam; K 582,6 – iudices – suggessimus; K 776,7 – Cyrill.Alex – educamus essentiam

ἀναγγέλλω

L 104,7 – Martinus – enarrare; K 76,14 – Agatho – annuntiat; K 420,4 – Sophron – adnuntietur

ἀναγεννάω

K 858,6 – sacra – regenerati

ἀναγιγνώσκω

L 22,20 – Maur.Caes – recenseatur; L 22,27 – Martinus – lectioni pandatur; L 36,40 – Steph.Dor – recenseri; L 38,2 – Martinus – lectioni pandatur; L 38,33 – Steph.Dor – seriem recitatam; L 50,12 – abbates – lectione uulgari; L 50,17 – Max. Aqu – lectioni pandatur; L 60,7 – Martinus – lectione uulgari; L 60,21 – Martinus – lectioni pandatur; L 60,24 – titulus – recensauit; L 66,14 – Martinus – recenseri; L 72,34 – Martinus – lectioni pandatur; L 108,4 – Martinus – recensata sunt; L 118,38 – Martinus – lectioni uulgentur; L 154,35 – Deusdedit – lectione uulgari; L 162,34 – Martinus – lectione uulgari; L 170,20 – Martinus – lectio recitata; L 206,31 – Martinus – recensari; L 206,35 – titulus – recitauit; L 254,5 – Martinus – lectioni pandatur; L 256,28 – Martinus – lectione pandatur; L 320,13 – Martinus – lectione uulgentur; K 766,15 – Theod.diac – recensendum

ἀναγκάζω

L 18,35 – Martinus – necessitate conpulsi; L 220,23 – conc.V – manifeste ostendit; L 258,36 – Ambros – necessitatis obsequio; K 312,21 – Ioh.Chrys – cogeret; K 326,16 – Cyrill.Alex – ad extorquendum

ἀναγκαῖος

L 66,35 – Africani – debet; L 162,30 – Martinus – opere pretium; K 10,24 – Const. imp – necessarium

ἀναγκαίως

L 58,32 – Theophyl – quae necessantur; K 68,8 – Agatho – necesse est; K 90,24 – Athanas – necessario; K 226,7 – Mac.Ant – necessarie

ἀναγκαστικός

K 908,13 – Ioh.Const – τὴν ἀναγκαστικὴν βίαν

ἀναγκαστῶς

K 452,8 – Sophron – necessitate

ἀνάγκη

L 70,21 – Columbus – necessitas

ἀνάγνωσις

L 190,1–2 – Cyrus.Alex – super lectionis uirtutem; K 24,6 – Const.imp – ad legendum; K 26,2 – Const.imp – lectio; K 42,11 – Const.imp – lectio

ἀναγνώστης

K 898,10 – Agatho.epilog – ἐν τῷ τοῦ ἀναγνώστου βαθμῷ

ἀναγορεύω

L 348,16–17 – Max.Aqu – definitis; K 899,8 – Agatho.epilog – προστησαμένου καὶ ἀναγορεύσαντος; K 900,18 – Agatho. epilog – ἀναγορευθείς

ἀναγράφω

L 10,13 – Martinus – demonstrauit; L 28,4 – Max.Aqu – legitur; L 280,4 – Augustinus –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

σαφῶς ἀναγράφοντος; K 438,18 – Sophron – ascribimus

ἀνάγω

L 72,16 – Martinus – exemplaria praesentari

ἀναδείκνυμι

L 168,13 – Pyrrhus – ἀναδεδειγμένος; K 888,32 – concilium – ἀναδεδειγμένους

ἀναδέχομαι

K 298,17 – Ps.Athanas – accepto tulit (cf. K 541,4); K 304,7 – Greg.Nyss – suscipere; K 766,2 – Theod.primic – assumens

ἀναδέω

L 10,3 – Theophyl – circumdabitur; K 114,22 – Agatho – redimata ueritas; K 832,16 – Const.imp – coronemur

ἀναδιδάσκω

L 36,28 – Theophyl – desiderat innotescere; K 656,3 – Theod.Cypri – suggerimus; K 694,15 – Theod.primic – instruat; K 694,26 – Const.presb – ut instruam

ἀναδίδωμι

K 210,8 – Georg.Const – restitui

ἀναδύομαι

L 288,18 – Ioh.Chrys – dubitare; K 86,6 – Ioh.Chrys – dubitare; K 294,2 – Ioh.Chrys – supersedit; K 294,19 – Ioh.Chrys – dubitare; K 296,2 – Ioh.Chrys – supersedit

ἀναζητέω

K 584,15 – Georg.chart – perquisiui; K 640,18 – Georg.chart – scrutinatus; K 656,11 – Theod.Cypri – inquirentibus

ἀναζήτησις

K 614,6 – Georg.chart – perscrutatus sum

ἀναζωγράφησις

K 900,35 – Agatho.epilog – τῆς συνόδου ἀναζωγράφησις

ἀναζωπυρέω

K 122,19 – Agatho – uiuaciter; K 556,13 – Honorius – renouent; K 566,14 – synodus – recrudescere faciat; K 870,16 – Leo.epist – flagrat; K 897,4 – Const.imp – τὴν ὀρθοδοξίαν ἀνεζωπύρησε

ἀναθαρρέω

L 328,6–7 – Themist.diac – confidit

ἀναθεματίζω

L 58,37 – Theophyl – anathemati submittere; L 232,30 – conc.V – anathemati submittit; L 238,1–2 – Max.Aqu – anathemati perculserunt; L 238,30 – Max.Aqu – anathemati submiserunt; K 198,17 – Ioh.Chalc – anathematizo; K 376,4 – Seuer.Ant – anathemandum; K 876,12 – Leo.epist – anathematizamus

ἀνάθεμα

L 38,33 – Steph.Dor – cum anathematis uinculo; K 888,29 – concilium – τοῖς ἀναθέμασιν ἀπεκτείναμεν

ἀναίδεια

L 244,28 – Max.Aqu – inpudentiam

ἀναιδής

L 242,15 – Max.Aqu – inprobus; L 244,13 – Max.Aqu – inpudentiores

ἀναιδῶς

L 192,9 – Martinus – inuericunde; L 240,31 – Max.Aqu – inuericunde

ἀναίμακτος

L 18,26 – Martinus – adorandam et inmaculatam; K 226,9 – Mac.Ant – citra sanguinem

ἀναίρεσις

L 62,10 – Serg.Cypr – ad interitum; L 144,10 – Martinus – interemptionem; L 148,27 – Martinus – amputatione; L 152,14 – Deusdedit – interemptionem; L 242,26 – Max.Aqu – peremptionis; L 354,32 – Deusdedit – interemptionem; K 382,15 – Paul.Ant – peremptionem; K 770,1 – symbolum – ad extinguendam; K 852,2 – Const.imp – abolitionem

ἀναιρέτης

L 346,11 – Max.Aqu – interemptor; L 350,10 – Max.Aqu – τὸν ἀναιρέτην τῆς ἁμαρτίας

ἀναιρετικός

K 908,1 – Ioh.Const – τὴν ἀναιρετικὴν ἀπολογίαν

ἀναιρέω

L 10,37 – Martinus – perimere; L 60,44 – Serg.Cypr – abscide; L 126,12 – Martinus – amputare; L 126,27 – Martinus – interimit; L 240,13 – Max.Aqu – abnegare contendunt; K 80,13 – Agatho – sublata; K 80,26 –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

Agatho – interempta; K 82,6 – Agatho – sublata; K 388,7 – Theod.Bostra – perimunt; K 842,2 – Const.imp – extinguere

ἀναισχυντία

K 896,19 – Const.imp – τῆς ἀναισχυντίας πρόσωπον; K 900,1 – Agatho.epilog – μετὰ πάσης ἀναισχυντίας

ἀναισχύνω

L 292,14 – Ioh.Chrys – inuerecundi sunt

ἀναίτιος

L 410,1 – ep.encycl – innoxios; K 116,1 – Agatho – inmunes

ἀναιτίως

L 16,19 – Martinus – sine culpa

ἀναιχμάλωτος

K 240,19 – synodus – incaptiuabilem; K 240,22–23 – synodus – non captiuatur

ἀνακαθαίρω

L 352,6 – Max.Aqu – expurgante; K 432,9 – Sophron – mundificaret

ἀνακάθαρσις

L 64,38 – Maur.Caes – purgationem

ἀνακαινίζω

L 38,28 – Steph.Dor – renouare ausi sunt; L 74,36 – Steph.Byz – correxit; L 154,33–34 – Deusdedit – renouare studuit; K 136,10 – Agatho – restaurauit; K 136,12 – Agatho – restaurat; K 318,17 – Cyrill.Alex – repararet; K 556,13 – Honorius – renouent

ἀνακαίομαι

K 836,5 – Const.imp – conflagrantes

ἀνακαλέω

L 170,2 – Pyrrhus – reuocauit; K 236,9–10 – Ps.Athanas – corrigere

ἀνακαλύπτω

K 118,17 – Agatho – reserante

ἀνάκειμαι

L 68,21 – Columbus – chartas suspensas; K 450,6 – Sophron – repositus

ἀνακηρύττω

K 540,13 – Serg.Const – praedicantes; K 899,23 – Agatho.epilog – διπτύχοις ἀνακηρύττεσθαι; K 900,12 – Agatho.epilog – ἀνακηρύττεται

ἀνακινέω

K 540,5 – Serg.Const – mouendo; K 854,3 – Const.imp – commoueat

ἀνακόλουθος

L 148,1 – Martinus – absurdum; K 132,12 – Agatho – inconstantia

ἀνακομίζω

L 68,3 – Columbus – deductum; L 76,2 – Steph.Byz – deducere; L 100,28 – Uictor – deducere; L 296,20 – Cyrill.Alex – recuperatur; K 334,5 – Cyrill.Alex – restauratur; K 354,23–24 – Iustinianus – eductam; K 854,18 – Const.imp – fides indepta est

ἀνακόπτω

K 326,2 – Cyrill.Alex – absciderentur

ἀνακουφίζω

K 52,23 – Agatho – subleuaret

ἀνακούω

K 122,14 – Agatho – subiacentibus

ἀνάκρασις

K 440,12 – Sophron – temperamento; K 524,9 – Ioh.patric – discussionem

ἀνακρίνω

L 236,6 – Max.Aqu – distinguens; K 40,33 – titulus – discernentes; K 44,4 – Romani – examinetur; K 578,13 – concilium – retractantes; K 582,16 – concilium – retractandum; K 638,18 – Const.diac – retractari; K 640,7 – iudices – retractemus; K 672,29 – Theod.diac – perquiri; K 836,11 – Const. imp – discernens

ἀνάκτησις

K 907,21 – Ioh.Const – προσηγάγετο τὴν ἀνάκτησιν

ἀνακύπτω

K 897,23 – Const.imp – ἐν τοῖς ἀνακύπτουσι πράγμασι

ἀναλαμβάνω

L 24,42 – Martinus – actis indatur; L 26,6 – Max.Aqu – actis inserta; L 48,20 – Martinus – actis inseratur; L 96,2 – Max.Aqu – gestis inseri; L 220,21 – Cyrill.Alex – hominem adsumptum; L 312,8 – Ps.Ioh.Chrys –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

recepi; K 42,27 – Romani – conpraehendi; K 808,6 – prosphon – arripientes

ἀναλάμπω

L 294,33 – Cyrill.Alex – coruscauit; L 320,4 – Cyrill.Alex – refulsit

ἀναλέγω

L 144,18 – Martinus – releuata; L 252,21 – Martinus – electa; L 256,21 – Theophyl – deflorata; K 130,15 – Agatho – recolligentes

ἀνάληψις

K 226,9 – Mac.Ant – assumptionem; K 368,9 – Ioh.Scythopol – adsumptionis

ἀναλίσκω

K 336,24 – Leo.papa – consumitur

ἀναλλοίωτος

L 302,27 – Ps.Dionys – inconmutabilis; L 368,15 – can.1 – inconpraehensibilem – immutabilem; K 92,18 – Ps.Dionys – inconmutabilis; K 252,11 – Ps.Dionys – inconmutabilis

ἀναλλοιώτως

L 314,5 – Ioh.Scythopol – inmutabiliter; K 394,8 – Petr.Nicom – incommutabiliter; K 598,7 – Cyrus.Alex – inmutabiliter

ἀναλογέω

K 454,16 – Sophron – conuenientem

ἀναλογίζομαι

K 346,4 – Greg.Nyss – colligimus

ἀναλύω

K 540,8 – Serg.Const – resoluere

ἀνάλωσις

L 130,11 – Martinus – consumptionem

ἀνάλωτος

K 354,22 – Iustinianus – consumitur

ἀναμαρτησία

K 236,15 – Ps.Athanas – inpeccabilitas; K 238,9 – Ps.Athanas – inculpabilitatem

ἀναμάρτητος

L 230,23 – conc.V – sine peccato; L 240,19–20 – Greg.Naz – sine peccato; L 278,18 – Augustinus – inculpabiles; L 280,1 – Augustinus – nullum peccatum; K 242,14 – Theophan – inpeccabilem; K 246,20 – Ps.Athanas – inpeccabilem; K 248,9 – synodus – inpeccabilem; K 328,20 – Epiphan – sine peccato; K 336,7 – Ps.Athanas – sine peccato

ἀναμένω

K 114,2 – Agatho – praestolantes

ἀνάμεστος

K 612,5 – concilium – repleta

ἀναμεταξύ

K 338,23 – Leo.papa – inter utramque

ἀναμίγνυμι

K 294,23 – Ioh.Chrys – intermiscet

ἀναμιμνήσκω

K 534,24 – Serg.Const – recordatus

ἀναμφίβολος

K 250,2 – Ambros – indubium est

ἀναμφιβόλως

L 24,30 – Maur.Caes – sine dubio; L 170,12 – Martinus – indubitanter; K 56,17 – Agatho – sine ambiguitate; K 372,3–4 – Anthimus – procul dubio; K 508,23 – Anthimus – procul dubio

ἀναμφίλεκτος

K 474,3 – Sophron – non ambigendis; K 544,12 – Serg.Const – inambiguam

ἀναμφιλέκτως

K 550,7 – Honorius – nimirum stupenda mente

ἄνανδρος

K 272,8 – Cyrill.Alex – exuirata

ἀνανεόω

K 768,26–27 – symbolum – renouans; K 814,8 – prosphon – restaurantes

ἀνανεύω

K 590,3 – Cyrus.Alex – abnuebam

ἀνανταγώνιστος

L 352,25 – Cyrill.Alex – inexpugnabile

ἀναντίρρητος

L 58,4 – Deusdedit – indubitatam; L 86,17 – Ambros – sine dubio; L 126,23 – Martinus – sine dubio; L 164,9 – Martinus – indubitanter

ἀνάξιος

L 282,4 – Augustinus – indignum; K 62,7 – Agatho – indignus; K 114,3 – Agatho – in-

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

digni; K 390,18 – Petrus.Nicom – indigno; K 874,19 – Leo.epist – impares; K 898,7 – Agatho.epilog – ἀνάξιος διάκονος; K 901, 22 – Ioh.Const – ἀνάξιος ἐπίσκοπος

ἀναπείθω

K 836,1 – Const.imp – persuaderent

ἀναπέμπω

L 70,20 – Columbus – demandauimus; L 136,10 – Serg.Const – retulimus; L 168,19 – Pyrrhus – extollimus; L 172,19 – Cyrus.Alex – rettuli; K 802,1 – Const.imp – offerant; K 874,10 – Leo.epist – emisit

ἀναπηδάω

K 350,13 – Iustinianus – assiliunt

ἀναπίπτω

K 862,16 – sacra – elatus es

ἀνάπλασις

L 148,5 – Martinus – figmenta; L 244,2 – Max.Aqu – finctiones; K 838,13 – Const. imp – reformationem

ἀναπλάττω

L 160,22 – ecthesis – in eo formatis; L 224,5 – Chalc – confingunt; L 370,32 – can.4 – reformaretur; K 360,16 – Ephraem – fingere; K 858,6 – sacra – reformati sumus

ἀναπλέω

K 472,1 – Sophron – refertam

ἀναπληρόω

L 24,28 – Maur.Caes – ἐμὸν ἀναπληρώσωσι πρόσωπον; L 64,17 – titulus – locum presentantes; K 488,3 – Sophron – adimplere; K 546,24 – Serg.Const – adimplere; K 650,16 – Philippus – imple; K 889,18 – concilium – ἀναπληρωσάντων τὸ πρόσωπον

ἀναπνέω

K 114,9 – Agatho – redolent; K 556,6 – Honorius – spirare; K 884,2 – Leo.epist – respirant

ἀναπόδεικτος

L 192,9 – Martinus – non adprobatis

ἀνάπτυξις

L 200,1 – Paul.Const – ad aperiendam; L 202,36 – Paul.Const – resolutionem

ἀναπτύσσω

L 202,21 – Paul.Const – adaperiens uocem; K 40,18 – titulus – aperiensque librum; K 40,33 – titulus – aperientes; K 560,19 – Mac.Ant – opuscula reuoluens; K 850,12 – Const.imp – reserarunt

ἀνάπτω

L 220,24 – Cyrill.Alex – refert; L 352,31–32 – Cyrill.Alex – aptare putas; K 544,9 – Serg.Const – accendi

ἀναρίθμητος

L 76,5 – Steph.Byz – innumeris; L 230,26 – conc.V – innumerabiles; K 82,27 – Agatho – numerosa; K 100,20 – Agatho – numerosis; K 116,27 – Agatho – innumeras; K 132,19 – Agatho – numerosa; K 538,2 – Serg.Const – innumerabilem

ἀναρμόδιος

K 116,4 – Agatho – illicita

ἀνάρμοστος

L 210,21 – synodus – dissonantem

ἀναρρώννυμι

K 122,22 – Agatho – conualiscente

ἀνάρτησις

K 907,6 – Ioh.Const – ἐν ἀναρτήσει καθίσταται

ἀναρχία

L 186,8 – Martinus – sine initio

ἄναρχος

L 50,36 – libellus – summi dei; L 158,37 – ecthesis – initium non habente; L 186,5 – Martinus – sine initio; L 200,6 – Paul. Const – sine initio; L 360,36–37 – Martinus – sine initio; K 418,7 – Sophron – sine principio; K 460,18 – Sophron – quae nescit exordium

ἀνασείω

K 836,11 – Const.imp – concusserunt

ἀνασοβέω

K 832,24 – Const.imp – perturbare; K 899,6 – Agatho.epilog – ἐπαναστάντος καὶ ἀνασοβήσαντος

ἀνασπάω

K 888,24–25 – concilium – ἐκ βάθρων ἀνασπάσαντες

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἀνασπείρω

K 308,12 – Ioh.Chrys – disseminarentur

ἀνάστασις

L 310,6 – Amphilochius – per resurrectionem; L 360,33 – Martinus – per resurrectionem; K 90,2 – Hilarius – in uirtute resurrectionis; K 226,8 – Mac.Ant – ascensum; K 492,13 – Sophron – Christi dei nostri resurrectionis

ἀνάστατος

L 142,33 – Martinus – instabilibus

ἀναστατόω

K 816,5 – prosphon – concitauerunt

ἀναστηλόω

K 899,24 – Ioh.Const – ἀναστηλοῦσθαι εἰκόνας; K 900,32 – Ioh.Const – τῆς εἰκόνος ἀναστηλωθῆναι

ἀναστρέφω

K 342,1 – Greg.Nyss – conuertens

ἀναστροφή

L 98,10 – Uictor – conuersatio; L 98,24 – Uictor – τῆς οἰκείας ἀναστροφῆς; K 776,15 – symbolum – conuersatus

ἀνασῴζω

K 432,10 – Sophron – saluificaret

ἀνατείνω

L 116,35 – Martinus – referentes; K 588,9 – Cyrus.Alex – porrigere; K 816,22 – prosphon – optulit; K 818,14 – prosphon – offeramus; K 860,10 – sacra – extendimus; K 895,34 – Const.imp – ἀναφορὰν ἀνέτειναν

ἀνατέλλω

K 78,12 – Agatho – oriatur; K 818,1 – prosphon – extulit; K 864,18 – sacra – orta est

ἀνατίθημι

L 100,31 – Uictor – uolumina suspensa; L 104,29 – Martinus – commisit; L 210,2–3 – typus – chartas quae positae; L 354,11 – Deusdedit – proponamus uoces; K 54,17 – Agatho – refectus; K 226,23 – Mac.Ant – deputandum est; K 358,11 – Ephraem – deputaremus

ἀνατολή

L 42,4 – Steph.Dor – orientalem tractum; K 364,21 – Theod.Melit – tota oriens; K 566,10 – synodus – a solis ortu

ἀνατολικός

K 474,1 – Sophron – orientalium; K 500,14 – titulus – orientalis dioceseos; K 907,17 – Ioh.Const – ἀνατολικῶν ἐπισκόπων

ἀνατρέπω

L 18,26 – Martinus – subuertens; L 28,28 – episcopi – destruere; L 154,5 – Deusdedit – amputans; L 186,9 – Martinus – euacuantes; K 260,1 – Ioh.Chrys – peruertere; K 308,8 – Ioh.Chrys – subuertere; K 556,7 – Honorius – refutantes; K 622,2 – Honorius – refutatum

ἀνατρέχω

K 818,7 – prosphon – ascendit; K 870,26 – Leo.epist – seriem recurrentes

ἀνατροπή

L 382,28 – can.18 – amputatione – interemptione; L 386,30 – can.20 – euersionem – peremptionem; K 274,16 – synodus – ad subuersionem; K 464,17 – Sophron – transuersione; K 852,1 – Const.imp – refutatione

ἀναφαίνω

K 534,15 – Serg.Const – apparens; K 898,27 – Agatho.epilog – ἀναφανείσης ἀντιλογίας

ἀναφανδόν

L 172,19 – Cyrus.Alex – apertissime; L 190,4 – Cyrus.Alex – apertissime; K 590,5 – Cyrus.Alex – manifestissime; K 900,20 – Agatho.epilog – ἀναφανδὸν καὶ διαπρυσίως; K 904,10 – Ioh.Const – ἀναφανδὸν εἰσαχθῆναι

ἀναφέρω

L 38,16 – Steph.Dor – suggero; L 160,10 – ecthesis – sortire; L 200,17 – Paul.Const – reduci; K 226,1 – Mac.Ant – ableuans; K 362,9–10 – Theophanes – recitatur; K 542,7 – Serg.Const – redigere; K 618,17 – concilium – recitari

ἀναφής

K 344,7 – Greg.Nyss – incontrectabilis

ἀναφθάνω

L 208,17 – typus – accensam

ἀναφθέγγομαι

K 480,18–19 – Sophron – loquebatur; K 818,23 – prosphon – acclamamus

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἀναφορά

L 58,38 – Theophyl – suggestionibus; L 202,9 – Paul.Const – relatione; L 228,6 – conc.V – per relationem; K 866,12 – titulus – ἀντίγραφος ἀναφορά

ἀναφράγνυμι

K 880,2 – Leo.epist – obstricti

ἀναφύρω

K 846,4 – Const.imp – permiscent

ἀναφύω

L 20,27 – Martinus – germinans; L 58,36 – Theophyl – emersam; L 402,7 – subscriptio – exorti sunt; K 10,30 – Const.imp – exortum est; K 538,18 – Serg.Const – emergerent

ἀναχαιτίζω

K 860,3 – sacra – premitur

ἀναχαλκεύω

K 834,4 – Const.imp – reconflantes

ἀναχέω

K 464,13 – Sophron – profundentes

ἀνάχυσις

L 228,33 – conc.V. – confusionem; L 314,12 – Anast.Ant – confusionem; K 364,8 – Anast.Ant – transfusionem; K 418,16 – Sophron – diffusione; K 436,5 – Sophron – confusionis

ἀναχωρέω

K 846,8 – Const.imp – separatim

ἀναχώρησις

L 46,1 – Steph.Dor – recessum

ἀναψηλαφάω

L 66,34 – Columbus – διερευνᾶσθαι καὶ ἀναψηλαφᾶν

ἀνδραποδώδης

K 897,12 – Const.imp – ἀνδραποδώδους συναγωγῆς

ἀνδρεία

K 54,17 – Agatho – fortitudinis; K 132,4 – Agatho – robur; K 880,21 – Leo.epist – fortitudinis

ἀνδρεῖος

K 58,12 – Agatho – fortissimos; K 58,14 – Agatho – fortissimis; K 114,5 – Agatho – fortissimi; K 360,14 – Ephraem – fortem; K 820,6 – prosphon – fortissimus

ἀνδρειότης

K 116,10 – Agatho – fortitudinis

ἀνδρίζω

K 897,8 – Const.imp – ἀνδρίζου καὶ ἴσχυε

ἀνδρικῶς

L 316,21 – synodus – uiriliter

ἀνδρόω

L 140,36 – Ps.Dionys – uiro facto; L 148,7 – Martinus – humanato; L 152,33 – Ps.Dionys – homine facto; K 216,26 – Ps.Dionys – humana; K 606,22 – Pyrrhus – uirificati

ἀνέγκλητος

L 96,6 – Max.Aqu – sine repraehensione; L 292,18 – Seuer.Gab – sine crimine; L 408,30 – ep.encycl – sine reprehensione

ἀνεγκλήτως

L 100,5 – Uictor – τὸ μέγεθος ἀνεγκλήτως διανύσαι

ἀνεθελησία

K 316,17 – Cyrill.Alex – non uelle

ἀνεθέλητος

L 214,15–16 – synodus – sine uoluntate; L 294,24 – Cyrill.Alex – contra uoluntatem; L 296,12 – Cyrill.Alex – praeter uoluntatem; L 346,36 – Max.Aqu – ex uoluntate non habuit; K 318,2 – Cyrill.Alex – inuoluntarium; K 318,4 – Cyrill.Alex – inuoluntaria; K 322,16 – Cyrill.Alex – inuoluntatiuum; K 322,18 – Cyrill.Alex – inuoluntatiuum

ἀνεθελήτως

L 272,27 – Cyrill.Alex – absque uoluntate

ἀνειδησία

K 4,21 – Const.imp – ex imperitia

ἀνείκαστος

K 54,10 – Agatho – inaestimabilis; K 120,23 – Agatho – inaestimabili; K 901,9 – Agatho.epilog – ἀνεικάστων παραπτωμάτων

ἄνειμι

K 458,11 – Sophron – ascendit

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἀνέκαθεν

L 62,3 – Serg.Cypr – a pristinis; K 806,15 – prosphon – a principio

ἀνεκδιήγητος

K 838,19 – Const.imp – inennarabilis

ἀνέκλειπτος

L 66,29 – Columbus – indeficientem; K 818,10–11 – prosphon – perpetem

ἀνεκτός

K 806,4 – prosphon – intollerabilem

ἀνέκφραστος

K 434,18 – Sophron – ineffabilem; K 448,5 – Sophron – inexplanabilem

ἀνελλιπῶς

L 58,22 – Deusdedit – indimminutae; L 130,25 – Chalc – indimminutae; L 240,10 – Chalc – indimminutae; L 364,34 – Chalc – indimminutae; L 374,5 – can.9 – indimminutae; K 90,17 – Agatho – indimminutae; K 130,5 – Agatho – sine defectu; K 842,5 – Const.imp – inperfecte

ἀνελπίζω

L 280,7 – Augustinus – non desperatis

ἀνέλπιστος

L 90,14 – Augustinus – disperandum est

ἀνενδοιάστως

K 78,3 – Agatho – sine dubitatione; K 208,9 – synodus – indubitanter; K 248,1 – Augustinus – sine dubitatione; K 336,14 – Augustinus – sine dubitatione

ἀνένδοτος

L 214,28 – synodus – incessabilem; K 903,15 – Ioh.Const – ἀνένδοτον ἔνστασιν

ἀνενδότως

K 10,21 – Const.imp – indesinenter

ἀνενέργητος

L 18,18 – Martinus – sine operatione; L 44,31 – Steph.Dor – sine operatione; L 54,6 – libellus – sine operatione; L 54,14 – libellus – sine operatione; K 772,16 – symbolum – inoperatrix; K 814,2 – prosphon – absque operatione

ἀνεξέταστος

K 829,16 – synodus – ἀνεξέταστον καταλιμπάνειν

ἀνεξετάστως

K 300,6 – Greg.Nyss – citra examinatione

ἀνέπαφος

K 440,1 – Sophron – incontrectabilem

ἀνεπιβούλευτος

K 640,7 – iudices – inmutilatum; K 646,13 – episcopi – inmutilatis; K 898,21 – Agatho. epilog – τὸ ἀνεπιβούλευτον τῆς ὀρθοδοξίας

ἀνεπίγραφος

K 638,10 – Const.diac – insuperscripti; K 646,8 – episcopi – non superscriptum; K 646,10 – episcopi – alteram litteram

ἀνεπιθολώτως

K 902,15–16 – Ioh.Const – καθαρῶς καὶ ἀνεπιθολώτως

ἀνεπίληπτος

L 80,28 – Gulosus – sine quaerella; K 6,9–10 – Const.imp – inreprehensibilem; K 62,1 – Agatho – inreprehensibilis; K 618,18 – concilium – inreprehensibiles; K 766,10 – Theod.diac – inreprehensibilibus

ἀνεπίσκοπος

K 588,21 – Cyrus.Alex – exepiscoporum

ἀνεπίστροφος

K 889,3 – concilium – ἀνεπίστροφον μαθητήν

ἀνέργεσις

K 906,11 – Ioh.Const – τῶν πραγμάτων τὴν ἀνέργεσιν

ἀνερευνάω

K 6,14 – Const.imp – perscrutentur

ἀνέρχομαι

K 78,18 – Augustinus – ascendere; K 526,13 – episcopi – ascendentibus; K 560,16 – episcopi – ascendimus

ἄνεσις

K 906,17 – Ioh.Const – ἄνεσις τῇ ψυχῇ

ἀνεύθυνος

L 408,32 – ep.encycl – sine periculo; L 412,13 – ep.encycl – innoxios esse; K 116,1 – Agatho – innocentibus; K 858,17 – sacra – innoxium; K 905,11 – Ioh.Const – ἀπολυέσθω ἀνεύθυνον

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἀνευλύτως

K 880,2 – Leo.epist – insolubiliter

ἀνευρίσκω

L 68,26–27 – Columbus – quaerunt quod noui

ἀνευρύνω

L 70,2 – Columbus – ὀχετοὺς ἀνευρύνει

ἀνέχω

L 130,3 – Ps.Dionys – subportans; L 196,36 – Paul.Const – subportauimus; K 138,7 – Agatho – patimur; K 258,14 – Ioh. Chrys – tolleraret; K 260,7 – Ioh.Chrys – acquiescit; K 306,19 – Ioh.Chrys – sustineret; K 372,2 – Anthimus – adquiescimus; K 388,5 – Theod.Bostra – accipimus; K 450,1 – Sophron – suscepit

ἀνήκοος

L 204,19 – Deusdedit – oboediens; L 204,34 – Deusdedit – oboediens

ἀνήκω

L 300,26 – Leo.papa – pertinere; L 346,22 – Max.Aqu – pertinet; K 554,14 – Honorius – pertinere; K 764,29 – Theod.diac – adtinent; K 856,16 – sacra – pertinentibus

ἀνήρ

L 318,11 – synodus – auctores nouitatis; L 318,27 – synodus – temeratorum; L 318,33 – synodus – praesumptorum; L 418,18 – ep.encycl – uirum; K 220,23 – Agatho – carnis; K 226,12 – Agatho – uiri

ἀνθέλκω

K 310,20 – Ioh.Chrys – in aduersum trahente; K 806,18 – prosphon – prouocari; K 860,15–16 – sacra – retracti

ἀνθίστημι

L 172,26 – Cyrus.Alex – repugnantes; K 820,3 – prosphon – resistentes

ἀνθομολόγησις

L 212,28 – synodus – confessionem

ἀνθοπλίζομαι

K 816,16 – prosphon – e diuerso sumus armati; K 858,18 – sacra – aduersus eos pugnare

ἄνθος

L 202,29 – Paul.Const – flos

ἄνθραξ

K 472,20 – Sophron – carbonibus

ἀνθρωπικός

L 302,23–24 – Ps.Dionys – humanae

ἀνθρώπινος

L 312,22 – Cyrill.Alex – ut homo; K 94,29 – Cyrill.Alex – ut homo; K 316,1 – Cyrill. Alex – humanius; K 598,21 – Cyrus.Alex – humana

ἀνθρωπολατρεία

K 378,14 – Seuer.Ant – hominiculis; K 382,17 – Paul.Ant – homini culturam; K 478,13 – Sophron – anthropolatriae

ἀνθρωπολάτρης

K 104,17 – titulus – hominiculae; K 468,8 – Sophron – hominicolam; K 846,4 – Const. imp – hominicola

ἀνθρωποπαθής

K 328,11 – Epiphan.Const – humanae aegrimoniae

ἀνθρωποπρεπής

L 160,9 – ecthesis – homini congruam

ἀνθρωποπρεπῶς

L 124,6 – Theod.Pharan – humane; L 294,34 – Cyrill.Alex – homini decibiliter; L 328,5 – Themistius – humana dignatione; K 272,16 – Cyrill.Alex – humanitatis condecenter; K 320,5–6 – Cyrill.Alex – ut homini congruit; K 606,14 – Theod.Pharan – humanati congruentia

ἄνθρωπος

L 220,18 – Cyrill.Alex – hominem purum; L 362,13 – Greg.Naz – humanitas

ἀνθρωπότης

L 160,17 – ecthesis – incarnationem; L 336,33 – ecthesis – incarnationem; K 4,27 – Const.imp – humano genere; K 66,19 – Agatho – humanitatis

ἀνθρωποτόκος

L 228,10 – conc.V. – hominis genetricem

ἀνθυποστρέφω

K 498,12 – titulus – reuersus; K 560,14 – titulus – reuertentes; K 618,24 – titulus – regrediens

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἀνίατος

K 895,10 – Const.imp – τὸ πάθος ἀνίατον

ἀνιάτως

L 20,10 – Martinus – incorreptis

ἀνίερος

K 808,21 – prosphon – sacrilegam; K 834,10 – Const.imp – sacrilegi

ἀνίημι

K 626,4 – Pyrrhus – ascendere

ἀνίπταμαι

K 818,3 – prosphon – uolitantes

ἄνισος

K 64,21 – Agatho – inpar; K 420,8 – Sophron – inaequales

ἀνισότης

K 220,14 – Mac.Ant – inaequalia

ἀνίστημι

K 24,18 – titulus – exsurgentes; K 32,19 – titulus – exsurgentes; K 206,18 – titulus – surgentes; K 226,2 – Mac.Ant – resurrexit; K 318,2 – Cyrill.Alex – suscitaret; K 818,15 – prosphon – suscitare; K 882,20 – Leo.epist – suscitauit

ἀνιστορέω

L 122,9–10 – Theod.Pharan – dicuntur; K 604,10 – Theod.Pharan – descripta sunt

ἀνιχνεύω

K 896,23 – Const.imp. – τὴν εἴδησιν ἀνιχνεύετε

ἄνοδος

K 454,6 – Sophron – ascensio

ἀνοηταίνω

L 362,19–20 – Greg.Naz – desipientes

ἀνόητος

L 236,27 – Max.Aqu – stultam; L 242,20 – Max.Aqu – ineptam; L 244,22 – Max.Aqu – uaecordes; L 342,31 – Martinus – uaecordiae; L 344,22 – Max.Aqu – insensibilem; L 406,6 – ep.encycl – insensibilem; K 310,21 – Ioh.Chrys – insipientibus

ἀνοήτως

L 106,26 – Martinus – inrationabiliter; L 124,15 – Martinus – inprudenter; L 154,13 – Deusdedit – insipienter; L 376,27 – can.15 – insipienter; K 462,13 – Sophron – inprudenter

ἀνόθευτος

L 54,26 – monachi – inmaculatam; K 854,10 – Const.imp – intemerata; K 896,1 – Const.imp – τῆς ἀνοθεύτου πίστεως; K 898,21 – Agatho.epilog – ἀνόθευτον καὶ γνήσιον

ἄνοια

L 72,13 – Martinus – ex amentia; L 244,21 – Max.Aqu – imprudenter; L 384,31 – can. 19 – proteruiam – insipientiam; K 436,10 – Sophron – amentiam; K 556,11 – Honorius – dementiam; K 810,10 – prosphon – insania

ἀνοίγω

L 198,19 – Paul.Const – aperio; K 90,10 – Agatho – aperiat; K 100,26 – Agatho – rem apertam

ἀνοικοδομέω

K 822,11 – Const.imp – construxit

ἄνοιξις

K 454,3 – Sophron – apertio

ἀνόμημα

K 420,14 – Sophron – prauitas

ἀνόμοιος

K 42,2 – episcopi – dissimiles; K 420,9 – Sophron – inaequales; K 428,11 – Sophron – dissimilitudinem

ἀνομοίως

K 306,8 – Greg.Nyss – dissimile

ἄνομος

L 384,23 – can.17 – detestabilia; K 480,9 – Sophron – iniquissimus

ἀνορθόω

K 488,11 – Sophron – correctus

ἀνόρθωσις

L 50,27 – monachi – erectionem; K 452,18 – Sophron – erectio

ἀνοσιότης

K 326,13 – Cyrill.Alex – iniquitate

ἀνοσίως

K 814,6 – prosphon – exsecrabilem

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἄνους

L 54,7 – monachi – sine intellectu; L 238,3 – Max.Aqu – sine mente; L 240,17 – Greg. Naz – sine intellectu; L 362,18 – Greg.Naz – sine intellectu; K 368,1 – Ioh.Scythopol – insensatam; K 840,19 – Const.imp – sine mente; K 842,1 – Const.imp – amens

ἀνούσιος

L 18,18 – Martinus – sine substantia; L 214,16 – synodus – inessentialem; L 406,5 – ep.encycl – sine substantia; L 408,25 – ep.encycl – absque natura; K 358,17 – Ephraem – non exsistens

ἀνοχή

K 906,4 – Ioh.Const – τῇ ἀνοχῇ ὑπνοῦν

ἀνταγώνιστος

L 352,25 – Cyrill.Alex – inexpugnabile

ἀνταίρω

K 808,6 – prosphon – extollunt

ἀντακούω

L 352,29 – Cyrill.Alex – audiet

ἀνταμείβομαι

K 804,20 – prosphon – remunerare

ἀντάμειψις

K 116,22 – Agatho – remunerationis

ἀνταμύνομαι

K 836,2 – Const.imp – oppugnarent

ἀντάξιος

K 354,18 – Iustinianus – condignum

ἀνταπόδοσις

K 226,6 – Mac.Ant – retributionem; K 901,12 – Agatho.epilog – τῆς δικαίας ἀνταποδόσεως; K 905,4 – Greg.Naz – κρίσεως, ἀνταποδόσεως

ἀνταποδύομαι

L 282,18 – Hippolytus – redespoliatus est

ἀνταπόκρισις

K 196,11 – Paul.asecr – responsum

ἀντεισάγω

L 292,27 – Seuer.Gab – introducens

ἀντεισφέρω

L 184,5 – Martinus – introducentes; L 202,5 – Paul.Const – introducentes; L 284,35 – Greg.Naz – introducere; L 350,28 – Greg.Naz – introducere; K 330,12 – Greg.Naz – obintromittere

ἀντεισφορά

L 118,21 – episcopi – praeposteritate; L 162,23 – Martinus – introductionis; L 344,24 – Max.Aqu – contradictionem; L 350,27 – Max.Aqu – pro alterius introductione; L 352,3 – Max.Aqu – contrarietatem

ἀντεξάγω

L 198,14 – Paul.Const – reciproca respondentibus; L 338,19 – Pyrrhus – resistunt; L 356,31 – Deusdedit – πατρικοῖς λόγοις ἀντεξαγόμενοι; K 534,21 – Serg.Const – e diuerso protulit; K 844,18 – Const.imp – oppositas

ἀντεξανίσταμαι

K 808,5 – prosphon – suscitauit

ἀντεπανάγομαι

K 816,14 – prosphon – restitimus

ἀντέχομαι

L 196,29 – Paul.Const – amplectentes; L 288,26 – Ioh.Chrys – desiderantem; K 312,23 – Ioh.Chrys – amplectentem

ἀντιβαίνω

L 344,33 – Max.Aqu – contradicentem

ἀντιβάλλω

K 178,21 – Romani – conferri cum codicibus; K 188,15 – episcopi – conferentes testimonia; K 232,25 – titulus – contulit cum codicello; K 236,24 – titulus – conferetur liber; K 372,22 – titulus – collata sunt cum libro

ἀντιβολέω

K 292,11 – Ioh.Chrys – supplico; K 492,12 – Sophron – supplico

ἀντιβολή

K 214,19 – Const.imp – conferantur cum codicibus; K 232,17 – Const.imp – ad collationem; K 276,18 – synodus – ad conferendum; K 558,15 – iudices – ut conferantur; K 642,4 – concilium – ad conferendum

ἀντίγραφος

K 106,27 – Agatho – ex rescripto; K 108,1 – Agatho – ex rescripto; K 530,24 – Serg. Const – rescripta; K 536,7 – Serg.Const –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

rescripta; K 536,12 – Serg.Const – rescriptis; K 546,17 – Serg.Const – rescriptum; K 548,1 – titulus – rescriptum; K 590,7 – Cyrus.Alex – rescriptum; K 856,10 – titulus – exemplar; K 866,12 – titulus – scripta; K 890,17 – concilium – διὰ τιμίων ἀντιγράφων; K 894,17 – titulus – ἀντίγραφος θεία σάκρα

ἀντιγράφω

K 578,17 – concilium – epistulam rescriptam

ἀντιδίδωμι

L 144,14 – Martinus – sibi rependentes

ἀντίδοσις

K 802,19 – Const.imp – cum uicissitudine

ἀντίδωρον

K 804,20 – prosphon – munerum uices

ἀντίθετος

L 200,20 – Paul.Const – ex alterutra; L 316,21 – synodus – contradicentibus

ἀντικαθίστημι

L 28,14 – Deusdedit – aduersantibus; L 40,18–19 – Steph.Dor – contradixit; L 102,9 – Uictor – obuiare; L 106,7 – Martinus – resistere

ἀντίκειμαι

L 106,38 – Martinus – contrariorum; L 406,21 – ep.encycl – contra uiri stantes; L 410,17–18 – ep.encycl – contra aduersarios; K 60,15 – Agatho – aduersas; K 224,10 – Mac.Ant – aduersante

ἄντικρυς

K 20,26 – Romani – contrarias

ἀντιλέγω

L 48,14 – Martinus – interdicti comprobantur; L 138,15 – Serg.Const – contradictores; K 538,13 – Serg.Const – contradixit; K 600,10 – Serg.Const – contradixerunt

ἀντιλήπτωρ

K 852,11 – Const.imp – fautores

ἀντίληψις

L 122,13 – Theod.Pharan – participationem; K 490,3 – Sophron – praesidiis; K 604,13 – Theod.Pharan – susceptionem

ἀντιλογία

L 342,12 – Martinus – contradictione; L 342,20 – Martinus – contradictionem; K 898,28 – Agatho.epilog – ἀντιλογίας καὶ ἔριδος

ἀντίλυτρον

K 354,18 – Iustinianus – uicem redemptionis

ἀντίμαχος

K 768,12 – symbolum – expugnator

ἀντιμεταλαμβάνω

K 344,11 – Greg.Nyss – transmutauerit

ἀντιπάθεια

K 356,22 – Ephraem – aduersitate; K 800,3 – Const.imp – inuidia

ἀντιπαλαίω

K 330,9 – Greg.Naz – reluctetur; K 774,24 – symbolum – reluctantem

ἀντίπαλος

K 470,19 – Sophron – infestam; K 482,8 – Sophron – aduersarius; K 808,1 – prosphon – aduersa uis

ἀντιπαράθεσις

L 128,13 – Martinus – per comparationem; K 506,8 – titulus – ad conferendum; K 905,6 – Ioh.Const – κατὰ ἀντιπαράθεσιν

ἀντιπαράταξις

K 895,6 – Const.imp – ἀφέντες ἀντιπαράταξιν

ἀντιπέμπω

K 494,1 – Sophron – remittite

ἀντιπίπτω

L 80,32–33 – Gulosus – aduersantes; L 102,22 – Felix – obuiare; L 160,17 – ecthesis – obuiam euntem; L 202,5 – Paul. Const – resultantem; K 198,3 – Sisinnius – aduersari; K 224,10 – Mac.Ant – obsistente; K 330,9 – Greg.Naz – resistat

ἀντιπισίδης

K 652,16 – Const.presb – antipisidius; K 652,21 – Const.presb – antipisidius

ἀντιποιέω

L 230,16 – conc.V. – defendit; L 232,1 – conc.V. – defendit; L 232,10 – conc.V. – de-

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

fendit; K 704,1 – acclam – qui suffragantur; K 842,12 – Const.imp – acquieuisse

ἀντίρρησις

L 62,7 – Serg.Cypr – contradictionem; L 170,18 – Martinus – contradictiones; L 190,13 – Martinus – obiectionem

ἀντιρρητικός

K 300,2 – Greg.Nyss – oppositionum; K 370,6 – Themestius – contradictorio; K 374,12 – Themestius – anteretico; K 506,19 – Themestius – anteretico

ἀντιρρητικῶς

L 202,18 – Paul.Const – aduersum contradictionibus; L 338,14 – Paul.Const – oppositiue

ἀντισοφίζομαι

L 356,31 – Deusdedit – sapientiores se ostendere

ἀντίστασις

K 820,16 – prosphon – antistantibus; K 897,18 – Const.imp – στάσις καὶ ἀντίστασις; K 898,28 – Agatho.epilog – διχονοίας καὶ ἀντιστάσεως; K 907,17 – Ioh.Const – διενέξει καὶ ἀντιστάσει

ἀντιστρατεύομαι

K 552,4–5 – Honorius – oppugnantem; K 552,11 – Honorius – repugnaret

ἀντιστρέφω

K 838,5 – Const.imp – conuertuntur

ἀντιστρόφως

K 834,7 – Const.imp – e regione

ἀντισυνοδικός

K 906,15 – Ioh.Const – τῇ τῶν ἀντισυνοδικῶν ἀποστολῇ

ἀντιτάσσω

L 338,19 – Pyrrhus – repugnant seipsa; L 340,7 – Pyrrhus – resistentes; K 58,14–15 – Agatho – aduersas

ἀντιτείνω

L 364,2 – Martinus – resistere

ἀντίτυπος

K 808,20 – prosphon – solidam

ἀντιτύπως

K 903,22 – Ioh.Const – ἀντιτύπως καὶ σκληρῶς

ἀντιφθέγγομαι

L 366,7 – Ioh.Scythopol – e contra respondentem; K 818,20 – prosphon – contradicat; K 818,23 – prosphon – acclamamus

ἀντιχαρίζομαι

K 818,17 – prosphon – reconpensa

ἀντωνυμία

L 316,25 – synodus – pronomina; L 316,30–31 – synodus – pronomina

ἀνυμνέω

L 138,18 – Serg.Const – glorificauimus; L 184,23 – Serg.Const – conlaudaui; K 8,7 – Const.imp – glorificare; K 434,19 – Sophron – collaudandus

ἀνυπαίτιος

K 348,9 – Cyrill.Alex – inuituperabiles; K 354,14 – Cyrill.Alex – inuituperabiles

ἀνύπαρκτος

L 18,18–19 – Martinus – absque natura; L 148,15 – Martinus – nullius uirtutis; L 154,16 – Deusdedit – instabilem; L 214,16 – synodus – insubstantialem; L 344,21 – Max.Aqu – sine substantia; L 406,5 – ep.encycl – sine natura; L 408,25 – ep.encycl – absque essentia

ἀνυπαρξία

L 284,8 – Ps.Athanas – substantiam; L 356,35 – Deusdedit – φαντασίᾳ καὶ ἀνυπαρξίᾳ

ἀνυπέρθετος

K 908,18 – Ioh.Const – τῇ ἀνυπερθέτῳ ἑτοιμότητι

ἀνυπερθέτως

L 40,14 – Steph.Dor – sine mora; K 188,19 – Const.imp – citra dilationem; K 322,21–22 – Cyrill.Alex – sine intermissione; K 897,20 – Const.imp – ἀνυπερθέτως ἐκπέμψαι

ἀνύστακτος

L 198,17 – Paul.Const – inuigilem

ἄνω

L 266,7 – Cyrill.Alex – sursum – superiorem; L 318,2–3 – Cyrill.Alex – alta – altis

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἄνωθεν

L 38,43 – Steph.Dor – olim; K 386,14 – Paul.Const – olim; K 546,19 – Serg.Const – a principio; K 594,9 – Cyrus.Alex – desuper; K 812,21 – prosphon – priscas

ἀνώμαλος

L 410,1 – ep.encycl – prauum; L 418,25 – ep. encycl – tortuosas

ἀνώνυμος

L 18,16 – Martinus – nefandissimorum

ἀνωφελής

L 314,22 – synodus – infructuosae

ἀξία

L 100,4 – Uictor – honoris consecrationem; L 192,25 – Bened.Aiac – et stolam; L 210,10 – typus – dignitatem; L 226,11 – conc.V. – dignitatem; L 226,17 – conc.V. – dignitatem; L 332,36 – Nestorius – dignitatis; K 592,14 – Cyrus.Alex – qui in dignitatibus; K 804,18 – prosphon – κατ' ἀξίαν = merito; K 864,7 – sacra – de sacerdotali dignitate; K 898,29 – Agatho.epilog – ἐξεῦρεν ἀξίαν; K 902,32 – Ioh.Const – ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς ἀξίαις

ἀξιεπαίνετος

K 124,9 – Agatho – laudabile; K 134,26 – Agatho – laudabilis; K 872,14 – Leo.epist – laudabilem

ἀξιόλογος

L 268,14 – Cyrill.Alex – rationabilis

ἀξιόπιστος

L 206,3 – Deusdedit – meliora

ἄξιος

K 100,8 – Agatho – dignissimi; K 218,17 – Mac.Ant – οὐκ ἄξιος = inmeritus; K 868,5 – Leo.epist – dignissimum; K 870,17 – Leo. epist – merito

ἀξιοσημείωτος

L 362,6–7 (app.) – Martinus – ἀξιοσημείωτος οὗτος ὁ τρόπος

ἀξιόχρεως

L 268,14 – Cyrill.Alex – digna

ἀξιόω

L 28,30 – episcopi – petimus; L 36,39 – Steph.Dor – postulo; L 40,4 – Steph.Dor – meruit; L 64,7 – Serg.Cypr – qui digni sunt; L 196,30 – Paul.Const – quaesituri; K 58,7 – Agatho – dignos efficiat; K 218,18 – Mac. Ant – dignus habitus; K 414,10 – Sophron – quaeso; K 494,2 – Sophron – sunt meriti

ἀξίωμα

L 334,23 – Theodulus – dignitas imperatoris; L 334,28 – Theodulus – dignitas imaginis; L 346,18 – Max.Aqu – per meritum; K 908,14 – Ioh.Const – ἀπόκληρος ἀξιώματος

ἀξίως

K 884,14 – Leo.epist – dignanter

ἀξίωσις

L 196,26 – Paul.Const – dignitatem

ἀόγκως

L 122,37 – Theod.Pharan – sine tumore; L 126,8 – Theod.Pharan – sine tumore; L 126,14 – Theod.Pharan – absque tumore; K 606,7 – Theod.Pharan – absque mole

ἀοίδιμος

L 62,11 – Serg.Cypr – praecipui; L 138,15 – Serg.Const – admirabilis; L 150,21–22 – Martinus – beatae memoriae; L 202,24 – Paul.Const – τῆς εὐσεβείας ἀοίδιμοι; K 274,14 – synodus – laudabile; K 412,7 – Sophron – laudabilis

ἀόρατος

K 256,12 – Ioh.Chrys – inuisibilis; K 366,14 – Ioh.Scythopol – inuisibilium; K 368,6 – Ioh.Scythopol – inuisibilem

ἀπαγγέλλω

L 354,33 – Deusdedit – asserunt; K 252,19 – Ioh.Chrys – adnuntiantes; K 436,19 – Sophron – recitamus

ἄπαγε

K 424,6 – Sophron – absit

ἀπαγορεύω

L 86,24 – Ambros – reuocare; L 154,17 – Deusdedit – denegat; L 166,20 – Serg. Const – prohibitarum; K 350,18 – Iustinianus – refutans

ἀπάγω

K 274,5 – Cyrill.Alex – odibile

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἀπάδω

L 108,12 – Martinus – inconsonantiam; K 504,10 – synodus – dissonante; K 816,13 – prosphon – dissonum

ἀπάθεια

K 350,16 – Iustinianus – inpassibilitatem; K 450,14 – Sophron – inmunitatem; K 658,6 – Athanas – inpassibilitatem

ἀπαθής

L 158,26 – ecthesis – inpassibilem deitate; L 382,26 – can.18 – μέμψεως ἀπαθεῖς; K 224,20 – Greg.Nyss – inpassibilis

ἀπαθῶς

L 202,11 – Paul.Const – sine passione; K 308,15 – Ioh.Chrys – sine dolore; K 418,8 – Sophron – inpassibiliter

ἀπαιδευσία

L 308,3 – Athanas – instantiam – insipientiam

ἀπαίδευτος

K 590,15 – Cyrus.Alex – imperitia

ἀπαιδεύτως

L 358,12 – Deusdedit – insipienter

ἀπαίρω

K 486,15 – Sophron – migrare

ἀπαιτέω

L 68,16 – Columbus – exigit; L 190,36 – Martinus – gestorum ordo exigit; K 116,11 – Agatho – exigit; K 462,19 – Sophron – exquirimur; K 612,14–15 – iudices – libellos fuisse exacti; K 870,27 – Leo.epist – flagitantes

ἀπακριβόω

L 164,33 – Serg.patr – diligentissimam

ἀπαλλαγή

L 132,21 – Bened.Cors – nouitate; K 312,15 – Ioh.Chrys – exui

ἀπαλλατριόω

K 220,4 – Mac.Ant – alienatam; K 428,16–17 – Sophron – alienata

ἀπαλλάττω

L 288,24 – Ioh.Chrys – absolue; L 288,29 – Ioh.Chrys – carentem; L 350,7 – Max.Aqu – carentes; L 358,35 – Martinus – liberaretur; K 314,2 – Ioh.Chrys – liberum

ἁπαλός

K 418,3 – Sophron – a mollibus

ἀπαμφιάζω

K 864,15 – sacra – abiecit

ἀπαναισχυντέω

K 680,15 – concilium – obstinanter

ἀπάνθρωπος

K 114,10 – Agatho – ab⟨h⟩ominabilis

ἀπανουργεύτως

K 806,14 – prosphon – absque calliditate

ἀπανταχοῦ

L 208,32 – typus – ubique; K 202,21 – Theod.Melit – ubique; K 900,23 – Agatho. epilog – τῶν ἁπανταχοῦ ἐκκλησιῶν

ἀπαντάω

K 84,26 – Ioh.Chrys – occurrerunt; K 330,13 – Greg.Naz – occurramus

ἅπαξ

L 40,34 – Steph.Dor – semel; L 172,16 – Cyrus.Alex – semel

ἁπαξαπλῶς

K 374,4 – Themestius – semel et absolute

ἀπαξιόω

L 50,10 – monachi – minime despicere; K 434,10 – Sophron – dedignatus; K 840,15 – Const.imp – dedignatus

ἀπαράβατος

K 903,29 – Basil.Capp – φυλάττεσθαι ἀπαράβατον

ἀπαραβάτως

L 12,22 – Martinus – intransgressibiliter; L 44,15 – Steph.Dor – intransgressibiliter; L 54,40 – monachi – intransgressibiliter; L 212,27 – synodus – intransgressibiliter; L 238,1 – Max.Aqu – intransgressibiliter; L 318,9 – synodus – intransgressibiliter; L 318,18 – synodus – intransgressibiliter; L 364,25 – synodus – intransgressibiliter

ἀπαραγράφω

K 906,2 – Ioh.Const – ἀπαράγραπτον καὶ γνήσιον

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἀπαράδεκτος

L 212,20 – synodus – inconueniens

ἀπαραίτητος

L 170,1 – Pyrrhus – inrecusabile; L 188,29 – Pyrrhus – inrecusabilem

ἀπαράλειπτος

L 186,11 – Martinus – indimminuta; L 190,24 – Martinus – indimminutum; L 214,24 – synodus – indimminutam; L 366,3 – synodus – indimminuta

ἀπαραλείπτως

L 164,35 – Serg.patr – indimminutae; L 188,2–3 – Martinus – indimminutae; K 476,7 – Sophron – ut nil desit

ἀπαράλλακτος

L 14,9 – Martinus – indissimile; L 156,34 – ecthesis – inmutabile; L 262,38 – Greg. Nyss – similitudinem; L 264,33 – Cyrus. Alex – similem; K 446,14 – Sophron – indifferenter

ἀπαραλλάκτως

K 288,7 – Leo.papa – indifferenter; K 350,2 – Cyrill.Alex – indifferenter

ἀπαραλόγιστος

K 842,22 – Const.imp – inreprehensibilis

ἀπαρασάλευτος

K 4,14 – Const.imp – incommutabile

ἀπαρασήμαντος

L 148,14 – Martinus – incerto uocabulo

ἀπαράτρωτος

K 56,20 – Agatho – illibata; K 64,11 – Agatho – illibata; K 472,14 – Sophron – incommutabile

ἀπαραχάρακτος

K 896,5 – Const.imp – ἀσύμφωνον ἀπαραχάρακτον

ἀπαρεγχείρητος

L 222,23–24 – Chalc – intemerabilem; K 896,35 – Const.imp – πίστιν ἀπαρεγχείρητον

ἀπαριθμέω

K 78,22 – Agatho – dinumerauit

ἀπαρνέομαι

L 26,9–10 – Max.Aqu – abnegat; L 84,23 – Ambros – abiurant

ἀπαρτάω

L 146,31 – Martinus – interimere

ἀπαρτίζω

K 258,13 – Ioh.Chrys – perfectum; K 306,18 – Ioh.Chrys – perfecto

ἀπαρχή

K 296,14 – Ioh.Chrys – primitias; K 592,12 – Cyrus.Alex – primitias

ἀπάρχομαι

K 40,18 – titulus – exorsus est; K 816,15 – prosphon – assumpsimus

ἀπατάω

L 360,17 – Martinus – in deceptione; L 360,19 – Greg.Naz – decipi; L 406,29 – ep.encycl – seductiosa; K 126,2 – Agatho – seducti

ἀπατεών

K 682,2 – concilium – deceptorem; K 878,8 – Leo.epist – deceptorem; K 878,12 – Leo.epist – fallax

ἀπάτη

L 142,10 – Martinus – in deceptione; L 192,33 – Bened.Aiac – deceptio; L 318,36 – synodus – in deceptione; K 124,1 – Agatho – fallaci; K 876,14 – Leo. epist – fallaciis

ἀπατηλῶς

L 192,6 – Martinus – deceptiue

ἀπαύγασμα

L 158,3 – ecthesis – splendorem

ἄπαυστος

K 468,14 – Sophron – incessabilem; K 490,14 – Sophron – incessabilem

ἀπαύστως

L 52,21 – libellus – incessanter; L 98,25 – Uictor – indesinenter; K 466,7 – Sophron – incessabiliter

ἀπαυτομολέω

K 862,18 – sacra – alienasti

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἀπείθεια

L 168,35 – Pyrrhus – inoboedientia; L 404,31 – ep.encycl – diffidentiae; L 406,23 – ep.encycl – inoboedientiae; K 862,11 – sacra – contumatiae

ἀπειθέω

L 408,13–14 – ep.encycl – inoboedientibus

ἀπειθής

K 896,25 – Const.imp – τὴν καρδίαν ἀπειθῆ

ἀπειλέω

L 20,5 – Martinus – increpantes; L 210,14 – typus – comminata; L 284,8 – Ps.Athanas – interminit; K 126,6 – Agatho – comminatur

ἀπειλή

L 20,19 – Martinus – iram; L 58,8 – Deusdedit – interminationem; L 150,36 – Martinus – interminationi; K 66,2 – Agatho – comminatio; K 120,21 – Agatho – commination e

ἄπειμι

L 52,29 – libellus – absentium; L 54,33 – libellus – absit; K 118,22 – Agatho – quod porro sit

ἀπείρατος

L 168,34 – Pyrrhus – sine experimento

ἀπειρία

K 490,6 – Sophron – imperitiam

ἀπειρόγαμος

K 430,18 – Sophron – intactum

ἄπειρος

L 368,15 – can.1 – inconpraehensibilem – infinitam; K 430,16 – Sophron – inexplicabilis

ἀπείρως

K 902,27 – Ioh.Const – ἀπείρως ἔχων τὴν θάλασσαν

ἀπεκδύομαι

K 818,12 – prosphon – exuistis

ἀπεκτείνω

K 888,29 – concilium – τοῖς ἀναθέμασιν ἀπεκτείναμεν

ἀπελαύνω

L 122,33 – Theodor.Pharan – proiciat; L 130,22 – Theodor.Pharan – abicere; L 216,14 – synodus – proiciamus; K 136,6 – Agatho – reppulit; K 474,12 – Sophron – exfugantem; K 606,3 – Theodor.Pharan – expellat; K 768,14 – symbolum – abiciens; K 888,15 – concilium – ῥωστικῶς ἀπελαύνουσαν

ἀπελέγχω

L 216,4 – synodus – deuincamus; L 244,35 – Max.Aqu – arguamus; K 452,16 – Sophron – redarguens

ἀπελπίζω

L 90,11 – Augustinus – disperare; L 280,27 – Augustinus – desperatis

ἀπεμένω

L 300,30 – Leo.papa – decesserat

ἀπεμπολάω

L 416,7 – ep.encycl – ammittatis

ἀπεμφαίνω

K 903,6 – Ioh.Const – λέξεσιν ἀπεμφαινούσαις

ἀπέραντος

K 450,4 – Sophron – infinitum

ἀπεργάζομαι

L 70,2–3 – Columbus – ἀπεργάζεται πρὸς εὐσέβειαν; L 298,8 – Hilarius – profecturus

ἀπερίγραπτος

L 370,27 – can.4 – incircumscriptum; K 440,1 – Sophron – incircumscriptum; K 454,16 – Sophron – incircumscriptam

ἀπεριγράφως

L 150,13 – Martinus – incircumscripte

ἀπεριέργως

L 208,28 – typus – sine quaestione

ἀπερικάλυπτος

K 903,24 – Ioh.Const – ἀπερικάλυπτον τὸν ἔλεγχον

ἀπερινόητος

L 134,26 – Cyrus.Alex – inconpraehensibilem; L 138,12 – Serg.Const – incircumscriptam; L 324,20 – Seuer.Ant – inconpraehensibilem; L 326,12 – Seuer.Ant – incircumscriptam; L 332,10 – Iulianus.Hal – incircumscriptam; K 104,11 – Seuer.Ant – inconprehensibilem; K 256,12 – Ioh.Chrys –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

inintellegibilis; K 600,3 – Cyrus.Alex – inexcogitabilem

ἀπερρωγώς

L 168,35 – Pyrrhus – separantium

ἀπέρχομαι

L 358,25 – Martinus – abierunt; K 558,18 – titulus – pergens; K 558,22 – Georg.chart – uado; K 562,7 – Georg.chart – pergens; K 696,3 – Const.releg – profectus sum

ἀπευθύνω

L 166,9 – Serg.Const – dirigitur

ἀπεύχομαι

L 362,33 – Martinus – orationibus euitamus

ἀπέχθεια

L 324,12 – Polemon – odiositate; L 338,34 – Polemon – infestatiue; K 292,12 – Ioh. Chrys – odium; K 889,15 – concilium – χάριν ἢ ἀπέχθειαν; K 895,6 – Const.imp – τὴν τῶν Χριστιανῶν ἀπέχθειαν

ἀπέχω

K 660,1 – Athanas – abstinuit; K 848,17 – Const.imp – disiunctae

ἀπηκριβωμένως

L 132,6 – Bened.Cors – diligenter; L 166,14 – Serg.Const – diligentissime; L 186,34 – Serg.Const – suptiliter

ἀπήμαντος

K 490,5 – Sophron – inlesum

ἀπίθανος

L 12,30 – Cyrill.Alex – inpossibile; L 268,9 – Cyrill.Alex – incredulum; L 352,34 – Cyrill. Alex – incredulum; K 384,7 – Paul.Ant – inuerisimilia

ἀπιστέω

L 310,22 – Cyrill.Hier – minime credatur; K 256,21 – Ioh.Chrys – non crederetur; K 312,2 – Ioh.Chrys – incredibile est; K 658,7 – Athanas – diffidat

ἀπιστία

L 312,7 – Ps.Ioh.Chrys – perfidia; L 412,16 – ep.encycl – perfidia; K 340,14 – Ps.Ioh. Chrys – perfidia; K 658,12 – Athanas – infidelitatem

ἄπιστος

L 410,24 – ep.encycl – infidelium; K 300,4 – Greg.Nyss – infidelium; K 300,5 – Greg. Nyss – perfidos; K 856,26 – sacra – incredulum; K 882,4 – Leo.epist – incredulos; K 884,1 – Leo.epist – infideles

ἁπλανής

K 766,12 – Theod.diac – sine mendatio; K 890,4 – concilium – ἁπλανέστατον καὶ ἀσφαλέστατον

ἁπλανῶς

K 768,15 – symbolum – inoffense

ἁπλός

L 148,13+15 – Martinus – simplicem; L 166,2 – Serg.Const – simpliciorum; L 318,36 – synodus – simpliciorum; L 336,9 – Martinus – simpliciorum

ἁπλότης

K 556,14 – Honorius – simpliciter; K 662,15 – Honorius – simplicitatem; K 816,7 – prosphon – simplicitatem

ἁπλόω

L 296,27 – Cyrill.Alex – pandentes

ἁπλῶς

L 144,3 – Martinus – absolute; L 146,32 – Martinus – absolute; L 316,19 – synodus – conpendiose; L 316,26 – synodus – conpendiose; L 342,18 – Martinus – omnino; L 366,7 – synodus – generaliter; K 222,18 – Mac.Ant – simul

ἀποβάλλω

L 68,20 – Columbus – proicere; L 102,7 – Uictor – repudiantes; L 158,20 – ecthesis – eiecit; L 186,10 – Martinus – reproba; L 378,33 – can.18 – respuit; K 60,13 – Agatho – detestamur; K 120,22 – Agatho – repulsus est; K 394,11 – libellus – excludit; K 472,6 – Sophron – abicio

ἀποβλέπω

L 268,13 – Cyrill.Alex – inspicientes; L 330,22 – Colluthus – inspiciens; K 58,6 – Agatho – intentam

ἀπόβλησις

K 114,20 – Agatho – abhominationem

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἀπόβλητος

L 82,12 – Gulosus – execranda; L 384,26–27 – can.18 – reprobabiles; K 903,16 – Ioh. Const – τὴν διαφορὰν ἀπόβλητον

ἀποβουλλόω

K 676,6 – synodus – disbulletur

ἀπογεύομαι

K 458,17–18 – Sophron – degustat

ἀπογιγνώσκω

K 626,7 – Pyrrhus – desperet

ἀπογράφω

K 32,23 – Romani – conscripsit; K 898,3 – Agatho.epilog – τοῦ τὴν βίβλον ἀπογραψαμένου

ἀπογυμνάζω

K 889,2 – concilium – τῆς δορᾶς ἀπεγυμνώσαμεν; K 896,28 – Const.imp – τοῦ σχήματος ἀπεγύμνωσε; K 902,12 – Ioh.Const – ἀπογυμνοῦντες καὶ δεικνύντες

ἀπογυμνόω

L 182,31 – Martinus – nudatur; L 342,27 – Martinus – denudata

ἀποδείκνυμι

L 74,28–29 – Steph.Byz – probatur; L 380,20–21 – can.18 – noscuntur – ostensum est; L 412,15 – ep.encycl – demonstremus; K 44,13 – Const.imp – demonstrare; K 44,22 – Const.imp – approbare; K 98,18 – Agatho – ostendi; K 248,14 – synodus – conprobatae sunt

ἀπόδειξις

L 44,18 – Steph.Dor – ostensionem; L 94,26 – Max.Aqu – adprobationem; L 162,31 – Martinus – probationem; L 194,4 – Bened.Aiac – praedicationem; L 244,6 – Max.Aqu – ad argumentum; K 22,24 – Const.imp – probationes; K 168,18 – Const.imp – conprobationem; K 268,16 – Ioh.Chrys – demonstratio; K 504,24 – Mac.Ant – demonstrationem

ἀποδέχομαι

L 140,9–10 – Serg.Temps – receperit; L 184,20 – Martinus – admittens; K 42,26 – Romani – susceptus est; K 590,9 – Cyrus. Alex – ammittebat; K 594,4 – Cyrus.Alex – acceptat

ἀποδέω

K 292,19 – Ioh.Chrys – distant; K 388,7 – Theod.Bostr – indigent

ἀποδηλόω

K 610,23 – concilium – declarantibus

ἀποδημέω

L 64,1 – Serg.Cypr – proficiscere; K 870,6–7 – Leo.epist – profectae fuerant

ἀποδημία

K 902,29 – Ioh.Const – στέλλεσθαι τὴν ἀποδημίαν

ἀποδίδωμι

L 300,30–31 – Leo.papa – redderetur; L 362,30 – Martinus – traditas; K 2,2 – titulus – contradita; K 2,20–21 – Const.imp – commisimus; K 12,15 – Const.imp – porrigere; K 74,29 – Agatho – redigitur; K 116,29 – Agatho – persoluerunt

ἀποδιώκω

L 64,6 – Serg.Cypr – expelles

ἀποδοκιμάζω

L 242,12–13 – Max.Aqu – reprobatus est; K 810,16 – prosphon – reprobauit

ἀποδοχή

K 6,20 – Const.imp – susceptione; K 58,7 – Agatho – acceptione

ἀποδύομαι

L 312,7 – Ps.Ioh.Chrys – exutus sum; K 340,14 – Ps.Ioh.Chrys – exui me; K 698,21 – Const.releg – exuit

ἀποθνῄσκω

L 358,33 – Cyrill.Alex – mortuus

ἀποικίζω

L 68,2 – Columbus – remotis prouinciis

ἀποκαθίστημι

K 10,4 – Const.imp – perducantur; K 58,10 – Agatho – restituere; K 58,11 – Agatho – restituat; K 566,3 – iudices – restituendum est; K 818,5 – prosphon – restituitur

ἀποκαλέω

L 326,14 – Seuer.Ant – appellans; K 364,21 – Theod.Melit – uocat; K 378,17 – Seuer.Ant – appellauit; K 384,12 – Paul.

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

Ant – uocitans; K 472,21 – Sophron – appellauit

ἀποκαλύπτω

L 240,30 – Max.Aqu – detegentes; L 318,33 – synodus – detegere; K 62,15 – Agatho – reuelata est; K 106,19–20 – Agatho – reuelatae sunt; K 118,17 – Agatho – reserante; K 582,19 – concilium – reuelauit

ἀποκάμνω

K 56,3 – Agatho – laborantem; K 124,25 – Agatho – desudarunt; K 132,2 – Agatho – elaborare; K 860,16 – sacra – deficimus

ἀποκατάστασις

K 120,17 – Agatho – redintegrationem; K 464,12–13 – Sophron – restaurationem; K 902,9 – Ioh.Const – τὸ ἄρτιον ἀποκαταστάσει; K 906,28 – Ioh.Const – τὴν ἀπάθειαν ἀποκαταστάσεως

ἀπόκειμαι

L 58,34 – Theophyl – in scrinio reconditae; L 60,6–7 – Martinus – in scrinio reiacentibus; K 196,21 – Georg.Const – in patriarchio repositae; K 232,18 – Const.imp – in patriarchio reconditi; K 532,6 – iudices – repositis regestis; K 532,15 – iudices – in patriarchio reiacentibus; K 642,20 – Georg. chart – depositus; K 898,16 – Agatho.epilog – τοὺς τόμους ἀπέκειντο; K 900,4 – Agatho.epilog – ἀποκειμένων χρημάτων

ἀποκήρυκτος

L 104,12 – Martinus – abrogatum

ἀποκηρύττω

L 352,3 – Max.Aqu – euacuauit; K 876,22 – Leo.epist – abdicandos; K 878,15 – Leo. epist – abdicauit; K 905,12–13 – Ioh.Const – μὴ ῥητῶς ἀποκηρύττεσθαι

ἀπόκληρος

K 908,14 – Ioh.Const – ἀπόκληρος ἀξιώματος

ἀποκλίνω

L 250,8 – Ambros – declinare; K 846,14 – Const.imp – declinantes

ἀποκοινωνέω

K 110,17 – Agatho – excommunicat

ἀποκομίζω

L 172,10 – Cyrill.Alex – detulit

ἀποκομιστής

K 100,7 – Agatho – latores; K 884,9 – Leo. epist – portitorem

ἀποκοπή

K 238,5 – titulus – detruncationem; K 286,3 – Const.imp – amputatio

ἀποκόπτω

K 234,14 – titulus – intercisa; K 240,9 – synodus – abscidit; K 240,12 – titulus – abscisa; K 326,2 – Cyrill.Alex – absciderentur

ἀποκρίνομαι

K 212,6 – Const.imp – respondeat

ἀποκρίνω

L 242,29 – Max.Aqu – cassare; L 242,30 – Max.Aqu – cassare

ἀποκρισιάριος

L 70,7 – Columbus – responsales; L 76,1 – Steph.Byz – legationi; K 398,11 – Georg. presb – apochrisiarius; K 754,17 – Georg. presb – responsalis; K 764,19 – titulus – responsalibus; K 780,5 – Ioh.Rhegii – responsalis; K 897,22 – Const.imp – τὸν ὁριζόμενον ἀποκρισιάριον; K 903,19 – Ioh.Const – ὁ θεοφιλὴς ἀποκρισιάριος

ἀπόκρισις

L 172,9 – Cyrus.Alex – responsa; K 188,17 – Georg.Const – responsum; K 196,11 – Paul. asecr – responsum; K 544,21 – Serg.Const – responsum; K 560,10 – iudices – responsum; K 662,10 – Athanas – responsum

ἀποκρούομαι

L 352,31 – Cyrill.Alex – negare; K 889,25 – concilium – ἀπεκρουσάμεθα δόγματα; K 896,20 – Const.imp – τὴν εὐσέβειαν ἀπεκρούσατο

ἀποκρύπτω

L 194,23 – episcopi – obcelantes; L 310,18–19 – Cyrill.Alex – abscondere; K 256,15 – Ioh.Chrys – obcaelabant; K 294,21 – Ioh. Chrys – abscondit; K 466,13 – Sophron – occultauimus

ἀπόκρυφος

K 122,22 – Agatho – arcanum

ἀποκυέω

K 903,2 – Ioh.Const – ἀποκυῆσαι τὸν βασιλίσκον

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἀπολαμβάνω

L 418,12 – ep.encycl – percipiamus; K 866,2 – sacra – acceperunt

ἀπόλαυσις

L 138,33 – Serg.Const – iocunditatem; L 168,22 – Pyrrhus – gaudia; K 884,7 – Leo. epist – potiatur

ἀπολαύω

K 258,3 – Ioh.Chrys – frueretur; K 414,4 – Sophron – fruebar

ἀπολείπω

L 94,7 – Leo.papa – relinquit

ἀπολιμπάνω

L 168,28 – Pyrrhus – absentes sunt; K 334,10 – Cyrill.Alex – posterius erat

ἀπόλλυμι

L 20,17 – Martinus – depereunt; K 82,14 – Agatho – periit; K 490,8 – Sophron – perdentium; K 834,5 – Const.imp – disperiit

ἀπολογέομαι

K 4,20 – Const.imp – satisfecerunt; K 6,24 – Const.imp – rationem reddituro; K 58,1 – Agatho – satisfaciendi; K 100,5 – Agatho – satisfaciendo; K 470,18 – Sophron – satisfaciens

ἀπολογητικός

K 901,16 – Ioh.Const – ἐπιστολὴ ἀπολογητική

ἀπολογία

L 208,9 – typus – satisfactione; K 356,19 – titulus – ex satisfactione; K 900,25 – Agatho.epilog – ἀπολογίας γράμματα; K 901,9 – Agatho.epilog – ἀπολογίας ἐστερημένως; K 908,2 – Ioh.Const – ἀπολογίαν ἰσχυράν; K 908,13 – Ioh.Const – ἐν ἀπολογίᾳ προβαλλόμενος

ἀπολύτως

K 320,22 – Cyrill.Alex – absolute; K 374,1 – Themestius – absolute; K 552,6 – Honorius – absolute; K 905,6 – Ioh.Const – ἁπλῶς καὶ ἀπολύτως

ἀπολύω

L 100,16 – Uictor – persolui; L 172,9 – Cyrus.Alex – relaxare; L 382,27 – can.18 – liberari – absoluere; K 894,27 – Const.imp – ἀπελύθη μηνί; K 905,11 – Ioh.Const – ἀπολυέσθω ἀνεύθυνον

ἀπομάσσω

K 846,11 – Const.imp – insigniti sunt

ἀπομάχομαι

L 130,28 – Martinus – contradicens

ἀπομένω

L 232,39–234,1 – conc.V. – permanent; K 114,7 – Agatho – remansisse; K 118,19 – Agatho – remanet

ἀπομιμέομαι

K 862,7 – sacra – ad imitationem consentiunt

ἀπομνημονεύω

L 244,6 – Max.Aqu – memorasse noscuntur; L 254,6 – Martinus – memorare dinoscitur

ἀπονεκρόω

K 470,2 – Sophron – interemit

ἀπονέμω

L 352,23 – Deusdedit – tribuit; L 354,32 – Deusdedit – applicantes; L 378,12 – can.16 – tribuit; K 362,23 – Anast.Ant – adtribuitur; K 840,10 – Const.imp – deputamus

ἀπόνευος

L 108,12 – Martinus – incongruitatem

ἀπόνοια

K 296,16 – Ioh.Chrys – contemptu; K 322,21 – Cyrill.Alex – obstinationis; K 834,19 – Const.imp – praeuaricationis; K 862,17 – sacra – superbiae

ἀπόνως

K 342,9 – Greg.Nyss – sine labore

ἀποξένωσις

L 214,33 – synodus – alienationem

ἀποξηραίνω

L 314,27 – synodus – desiccat

ἀποπαύω

L 116,11 – Martinus – sepelire; K 8,29 – Const.imp – sedabit

ἀποπέμπω

K 384,13 – Paul.Ant – repulit; K 901,33 – Ioh.Const – ἀτιμάζουσα καὶ ἀποπεμπομένη;

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

K 902,6 – Ioh.Const – οὐ περιόψεσθε οὐδὲ ἀποπέμψησθε

ἀποπήγνυμι

L 42,1 – Steph.Dor – perterritus

ἀποπλανάω

K 868,1 – Leo.epist – deuiantes

ἀποπληρόω

K 322,5 – Cyrill.Alex – inplet; K 504,8 – synodus – expleto; K 848,21 – Const.imp – explens

ἀπόπτωσις

L 214,33 – synodus – ruinam

ἀπορέω

L 242,20 – Max.Aqu – neque poterint; K 540,18–19 – Serg.Const – non ualuit

ἀπορία

L 94,29 – Max.Aqu – nullius locum inuenient; L 192,5 – Martinus – per inopiam; K 388,16 – Romani – de obscuris; K 388,23 – titulus – de obscuris; K 510,5 – titulus – de aporiis

ἄπορος

K 254,14 – Ioh.Chrys – difficilius; K 358,10 – Ephraem – caligaret; K 860,11 – sacra – in interpraetando aesitantur

ἀπορρήγνυμι

L 202,11 – Paul.Const – disrumpi; K 260,7 – Ioh.Chrys – abscidi; K 308,15 – Ioh.Chrys – auelli; K 806,6 – prosphon – disrumpi

ἀπόρρητος

L 348,7 – Max.Aqu – inenarrabilem; K 222,6 – Mac.Ant – ineffabilem; K 394,10 – libellus – incognoscibili; K 440,8 – Sophron – ineffabilis

ἀπορρήτως

K 74,22 – Agatho – archanis; K 394,4 – libellus – incognoscibiliter

ἀπορριζόω

K 470,19 – Sophron – abruncauit – exstirpauit

ἀπορρίπτω

K 878,21 – Leo.epist – abiectus est; K 899,1 – Agatho.epilog – ἐκπεσεῖν καὶ ἀπορριφῆναι

ἀπόρροια

K 448,10 – Sophron – exfluentiam

ἀποσείω

K 812,7 – prosphon – repellere

ἀποσημαίνω

K 114,20 – Agatho – denotata

ἀπόσιτος

L 308,26 – Greg.Nyss – absque cibo; K 94,19 – Greg.Nyss – ieiunans

ἀποσιωπάω

K 112,21 – Agatho – siluerunt

ἀποσκιρτάω

K 896,13 – Const.imp – τῆς ὁμηγύρεως ἀπεσκίρτησε

ἀποσπάω

L 20,27 – Martinus – trahere ualeant; K 662,13 – Agatho – abstraxit

ἀποστασία

L 18,7 – Martinus – transgressionis; K 862,18–19 – sacra – discessionis

ἀποστατέω

K 864,6 – sacra – discesserunt

ἀποστέλλω

L 70,8 – Columbus – transmittere; K 6,21 – Const.imp – dirigimus; K 12,10 – Const. imp – distinauit; K 20,21 – Romani – demandati sumus; K 56,12 – Agatho – demandare; K 502,7 – Theophanes – direxit; K 504,1 – titulus – missus

ἀποστερέω

K 254,23 – Ioh.Chrys – frustretur; K 906,27 – Ioh.Const – ἀποστερεῖσθαι τῆς ἀποκαταστάσεως

ἀποστολή

K 906,15 – Ioh.Const – τῇ τῶν ἀντισυνοδικῶν ἀποστολῇ

ἀποστολικός

L 19,24–25 – Martinus – sanctae sedis; L 58,33 – Theophyl – sanctae ecclesiae; L 68,2 – Columbus – almae sedis; L 70,7 – Columbus – sacratissimae sedis; K 72,27 – Agatho – apostolicae memoriae

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἀποστολικῶς

L 236,2–3 – Max.Aqu – apostolica auctoritate; K 866,2 – sacra – apostolicae traditioni

ἀποστρέφω

L 42,33 – Steph.Dor – abiciens; L 154,23 – Deusdedit – respuentes; L 228,38 – conc. V. – auertitur; L 352,7–8 – Max.Aqu – auertentes; K 360,11 – Ephraem – auersaris; K 476,3 – Sophron – refuto; K 578,21 – concilium – exsecramus

ἀποστροφή

L 8,20 – synodus – in auersionem; K 120,21 – Agatho – auersione

ἀποστυγέω

K 438,7 – Sophron – abominamur

ἀποσφάλλω

L 352,9 – Max.Aqu – errantes

ἀποσφραγίζω

K 286,18 – titulus – dissigilatus fuisset

ἀποσχηματίζω

L 180,38 – hypothesis – παραβάλλειν καὶ ἀποσχηματίζειν

ἀποσχίζω

K 210,9 – Georg.Const – separant; K 806,6 – prosphon – discindi

ἀποσχοινίζω

L 266,37 – Cyrill.Alex – distantem; K 536,24 – Serg.Const – diuisi fuerant; K 848,17 – Const.imp – disiunctae; K 848,23 – Cyrill.Alex – dissotiatam

ἀποσῴζω

L 206,12 – Deusdedit – saluare

ἀποτάττω

K 246,8 – Theophanes – renuntiate; K 246,11 – titulus – abnuere

ἀποτείνω

K 310,8 – Ioh.Chrys – aggreditur

ἀποτέλεσμα

K 98,15 – Agatho – efficaciam; K 124,12 – Agatho – effectum; K 250,4 – Ambros – effectum; K 440,10 – Sophron – effectum

ἀποτελέω

L 228,30 – conc.V. – factus est; L 304,19 – Ps.Iustin – factus est; L 320,38 – Apolinarius – perficere; K 4,2 – Const.imp – ad effectum perducatur; K 116,22 – Agatho – efficere; K 446,17 – Sophron – perfecit

ἀποτίθημι

K 90,1 – Hilarius – se expolians; K 548,9 – Honorius – deponens; K 766,2 – Theod. diac – reponens; K 882,1 – Leo.epist – depone

ἀποτίκτω

L 68,25 – Columbus – nascuntur; K 458,1 – Sophron – nascebatur

ἀποτινάσσω

K 504,22 – Mac.Ant – excutientes

ἀποτιννύω

K 354,18 – Iustinianus – persoluens

ἀποτίνω

K 854,26 – Const.imp – exsoluit

ἀποτολμάω

K 905,31 – Ioh.Const – ὑπονοθύειν ἀποτολμᾶν

ἀπότομος

K 66,2 – Agatho – seuerissima

ἀποτόμως

L 192,11 – Martinus – κατακρίναντες ἀποτόμως

ἀποτρέπω

K 126,7 – Agatho – exsecratur; K 662,4 – Athanas – euitat

ἀποτροπή

L 206,1 – Deusdedit – auersio; K 906,32 – Ioh.Const – πρὸς τελείαν ἀποτροπήν

ἀποφαίνω

L 68,25 – Columbus – uideri; L 124,26–27 – Martinus – asserit; L 148,15 – Martinus – perhibeant; L 244,30 – Max.Aqu – dicentes; L 344,12 – Max.Aqu – denuntiant; L 410,3 – ep.encycl – audacter proferre; K 226,15 – Mac.Ant – demonstrauit; K 510,18 – Mac. Ant – promulgauit; K 612,6 – concilium – decernimus; K 814,2 – prosphon – pronuntiare

ἀποφαντικῶς

K 108,8 – Agatho – sententialiter; K 126,3–4 – Agatho – sententialiter

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἀπόφασις

L 16,28 – Martinus – condemnationem; L 152,37 – Pyrrhus – abnegatione; L 154,16 – Pyrrhus – denegatione; L 190,30 – Martinus – difinitiones; K 608,3 – Pyrrhus – negationem; K 702,2 – synodus – sententiam; K 888,30 – concilium – προψηφισθεῖσαν ἀπόφασιν

ἀποφέρω

K 420,21 – Sophron – deducitur; K 530,9 – Serg.Const – adeptus est

ἀποφεύγω

L 90,24 – Augustinus – refugisse; L 282,4 – Augustinus – refugisse

ἀποφράττω

K 468,15 – Sophron – opturat

ἀποχράω

L 18,14 – Martinus – uti; L 166,29 – Serg. Const – sufficientem; L 266,19 – Cyrus. Alex – utuntur; K 176,12 – Const.imp – quod debetur; K 524,20 – iudices – debitum; K 580,16 – iudices – satisfaciens

ἀποχωρέω

K 76,21 – Agatho – abscessit

ἀπραγμοσύνη

K 414,4 – Sophron – incuriae

ἀπράγμων

K 410,18 – Sophron – incurioso

ἄπρακτος

L 284,6 – Ps.Athanas – inefficaces

ἀπρόθυμος

L 202,12 – Paul.Const – inprompta; L 338,10 – Paul.Const – inprumpta

ἀπρόσδεκτος

L 208,38 – typus – non accepit; K 4,6 – Const.imp – non recipiantur; K 204,2 – Theod.Melit – refutatum est

ἀπροσδοκήτως

K 899,10 – Agatho.epilog – μετονομάσας ἀπροσδοκήτως; K 900,6 – Agatho.epilog – γενομένης ἀπροσδοκήτως

ἀπροσεξία

K 822,18 – Const.imp – minus attentus – attonitus

ἀπροσκλινής

K 412,9 – Sophron – indecliuem; K 904,15 – Ioh.Const – ὑγιεῖ καὶ ἀπροσκλινεῖ

ἀπρόσκοπος

K 102,23 – Agatho – inoffense; K 872,16 – Leo.epist – inoffenso pede

ἀπρόσληπτος

K 842,6 – Greg.Naz – non assumptum

ἀπροσπαθῶς

K 868,14 – Leo.epist – inconparabiliter

ἀπροσποίητος

K 901,31 – Ioh.Const – ἀπροσποίητον τὴν ἐπιμέλειαν

ἀπρόσφορος

K 502,7 – Theophanes – incongruens

ἀπροσώπως

L 52,40 – libellus – inpersonaliter

ἀπτός

K 440,1 – Sophron – contrectabilem

ἀπωθέω

L 224,1 – Chalc – expellit; L 406,21 – ep. encycl – respuentes; K 228,18 – Mac.Ant – respuerunt; K 236,2 – Ps. Athanas – repulsa est; K 462,6 – Sophron – reppulerunt; K 900,10 – Agatho.epilog – ἀπωσθεὶς καὶ ἐκβεβλημένος

ἀρά

L 138,16 – Serg.Const – execrationibus; L 336,10 – Martinus – blasphemium

ἀραιός

K 124,12 – Agatho – raroque

ἀραρότως

K 420,3 – Sophron – enixius

ἀράχνιον

L 65,25–26 – Maur.Caes – uelut aranea dissipatur

ἀργέω

K 772,10 – symbolum – uacauit

ἀργός

L 284,6 – Ps.Athanas – uacui; K 556,16 – Honorius – otiosi

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἀργυρένδετος

K 286,21 – titulus – tectum ex argento; K 338,4 – titulus – de argento tectum; K 338,27 – titulus – de argento tecto

ἄργυρος

K 678,10 – titulus – argenteo

ἀρδεύω

L 66,31 – Columbus – inrigantes

ἀρέσκω

K 6,28 – Const.imp – placuerint; K 100,11 – Agatho – placuit

ἀριδήλως

L 20,39 – Martinus – apertissime

ἀρίθμησις

K 418,20 – Sophron – numerum; K 420,3 – Sophron – numerum

ἀριθμητικῶς

K 882,15 – Leo.epist – numerorum uinculis

ἀριθμός

L 150,16 – Martinus – numerus; L 186,6 – Martinus – numeri; L 218,22 – conc.V. – numerum; L 316,24 – synodus – per numerum; L 316,28 – synodus – per numerum; K 34,4 – Mac.Ant – numerum non dico; K 60,1 – Agatho – numero; K 70,13 – Agatho – numero; K 80,24 – Agatho – numerum; K 202,15 – Theod.Melit – numerum

ἀριστερά

K 552,20 – Honorius – sinistrorum

ἄριστος

L 172,17 – Cyrill.Alex – laudabilem; K 416,16 – Sophron – probabilis; K 466,7 – Sophron – laudabilium; K 490,10 – Sophron – optimis

ἀρκέω

L 108,1 – Martinus – sufficiunt; L 208,27 – typus – sufficienter habere; K 306,16 – Ioh. Chrys – sufferunt; K 310,20 – Ioh.Chrys – sufficiebat; K 490,6 – Sophron – sufficientem; K 496,7 – Romani – contenti sumus

ἀρκούντως

K 610,16 – concilium – satis est; K 626,21 – iudices – satis habet

ἀρκτῷος

K 124,4 – Agatho – septemtrionalibus; K 134,13 – Agatho – septentrionales

ἁρμογή

K 138,18 – Agatho – conpaginem

ἁρμόδιος

K 466,14 – Sophron – competens; K 620,14 – concilium – congruenti

ἁρμοδίως

L 94,36 – Max.Aqu – competenter; K 74,4 – Agatho – congruere; K 900,34 – Agatho. epilog – ἄγαν ἁρμοδίως

ἁρμόζω

L 308,22 – Greg.Nyss – aptamus; K 242,4 – synodus – congruit; K 450,1 – Sophron – conpetentem; K 860,17 – sacra – coaptetur

ἀρνέομαι

L 242,16 – Max.Aqu – denegat; L 254,7 – Martinus – refutare nituntur; L 354,29 – Deusdedit – recusante; K 70,31 – Augustinus – negemus; K 78,13 – Agatho – negas

ἄρνησις

L 146,30 – Martinus – abnegatione; L 242,16 – Max.Aqu – abnegatio; K 908,10 – Ioh.Const – τῆς παντελοῦς ἀρνήσεως

ἀρνητικῶς

L 202,5 – Paul.Const – recusatiue; L 338,7 – Paul.Const – negatiue

ἄρουρα

K 860,5 – sacra – ruris

ἁρπάζω

L 84,3 – Ambros – rapere; K 126,18 – Agatho – rapiendo

ἀρραγής

K 324,12 – Cyrill.Alex – infracta; K 444,13 – Sophron – indisruptam; K 472,14 – Sophron – indisruptumque

ἄρρητος

L 302,26 – Ps.Dionys – ineffabilem; K 92,17 – Ps.Dionys – ineffabilem; K 252,10 – Ps.Dionys – ineffabilem; K 256,12 – Ioh.Chrys – ineffabilis; K 590,13 – Cyrus.Alex – ineffabilis; K 838,19 – Const.imp – ineffabilis

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἀρρήτως

L 200,32 – Paul.Const – inennarabiliter; L 414,4 – ep.encycl – apertissime

ἄρριζος

L 124,19 – Martinus – sine stirpe

ἀρρωστέω

K 488,6 – Sophron – inualidum

ἀρρώστημα

K 348,8 – Cyrill.Alex – infirmitates; K 902,9 – Ioh.Const – ἀρρώστημα ἐκ τῆς αἰτίας

ἀρρωστία

L 86,33 – Ambros – mortem; L 276,4 – Ambros – mortem

ἀρτάω

L 52,34 – abbates – pendent

ἄρτι

K 696,6 – Const.releg – nunc

ἄρτιος

L 418,24 – ep.encycl – integrum; K 902,8 – Ioh.Const – τὸ ὑγιὲς καὶ ἄρτιον

ἀρτιότης

K 901,30 – Ioh.Const – κίνησιν καὶ ἀρτιότητα

ἀρτίως

L 44,23 – Steph.Dor – ante; L 44,23 – Steph. Dor – nuper; L 48,5 – Martinus – nunc; L 104,4 – Martinus – dudum; L 128,9 – Martinus – in praesenti; K 12,8 – Const. imp – nuper; K 362,9 – Theophanes – modo; K 644,12 – episcopi – nunc

ἄρτος

L 310,13 – Epiphanius – panem

ἀρύω

L 168,33 – Pyrrhus – aurientes

ἀρχαιογονία

K 78,8 – Augustinus – origo

ἀρχαῖος

K 416,3 – Sophron – prisca; K 644,5 – titulus – cum antiquis libris

ἀρχαιότης

L 186,8 – Martinus – antiquitatis

ἀρχέκακος

K 898,29 – Agatho.epilog – ἀρχέκακος δαίμων; K 903,2 – Ioh.Const – τοῦ ἀρχεκάκου ὄφεως

ἀρχή

L 38,43 – Steph.Dor – ἐξ ἀρχῆς = ab antiquitus; L 100,18 – Uictor – exordio; L 158,15 – ecthesis – initium; L 282,17 – Hippolytus – principatus; L 356,20 – Cyrill.Alex – τὴν ἀρχήν = prius; K 24,33 – titulus – a principio; K 120,3 – Agatho – ab exordio; K 186,25 – titulus – ab initio; K 696,1 – Const.releg – ἀπὸ ἀρχῆς εἰσελθεῖν

ἀρχηγός

L 252,16 – Martinus – auctorem fidei; L 364,4 – Martinus – auctor uitae; K 868,8 – Leo.epist – regni auctorem; K 882,15 – Leo.epist – principem

ἀρχῆθεν

L 66,36 – Columbus – uetusta; L 182,30 – Martinus – antiquum; K 42,4 – titulus – prius; K 464,8 – Sophron – principaliter; K 772,3 – symbolum – ab exordio

ἀρχιδιάκονος

K 266,27 – titulus – Constantinus diaconus; K 284,4 – titulus – Constantinus diaconus; K 408,17 – titulus – Constantinus diaconus; K 522,5 – titulus – Constantinus diaconus; K 576,22 – titulus – Constantinus diaconus; K 636,23 – titulus – Constantinus diaconus; K 764,25 – titulus – Theodorus diaconus; K 885,32 – Const.imp – Ἰωάννης ἀρχιδιάκονος

ἀρχιεπίσκοπος

K 898,13 – Agatho.epilog – Παύλῳ τῷ ἀρχιεπισκόπῳ

ἀρχιερατικός

L 38,15 – Steph.Dor – sacerdotali; L 100,4 – Uictor – pontificalis; L 202,25 – Paul. Const – summi sacerdotii; K 568,5 – Antiocheni – pontificalis; K 684,8 – titulus – pontificalis; K 706,16 – titulus – praesularis; K 754,13 – titulus – pontificalis

ἀρχιερεύς

L 20,4 – Martinus – προηγησάμενοι ἀρχιερεῖς; L 36,8 – Martinus – sacerdotum; L 42,18 – Steph.Dor – presules; L 204,19 – Deusdedit – apostolicis uiris; L 406,35 – ep.

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

encycl – pontifices; K 2,19 – Const.imp – pontifices; K 54,3 – Agatho – pontificem; K 58,23 – Agatho – pontificum; K 64,19 – Agatho – pontifices; K 70,11 – Agatho – antistes

ἀρχιερωσύνη

K 902,22 – Ioh.Const – τὸν τῆς ἀρχιερωσύνης θρόνον; K 902,26 – Ioh.Const – τὴν τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξίαν; K 908,14 – Ioh. Const – τοῦ τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξιώματος

ἀρχικός

K 430,1 – Sophron – principali; K 907,9 – Ioh.Const – ὁ ἀρχικώτατος νοῦς

ἀρχιμανδρίτης

K 810,15 – prosphon – archimandritam

ἀρχιποίμην

K 490,11 – Sophron – pastorum principe; K 588,7 – Cyrus.Alex – principi pastorum; K 592,7 – Cyrus.Alex – pastorum pastori; K 862,3 – sacra – principe pastorum

ἀρχισυνάγωγος

K 510,14 – Mac.Ant – archisynagogi; K 512,8 – Anthimus – archisynagogi

ἀρχιτεκτονία

L 404,22 – ep.encycl – architectoniam

ἀρχοειδῶς

L 122,10 – Theod.Pharan – initium; K 604,10 – Theod.Pharan – principaliter

ἄρχω

L 38,41 – Steph.Dor – praepositae sedi; K 54,16 – Agatho – orsus sum; K 124,9 – Agatho – coepimus; K 476,12 – Sophron – principauit; K 544,9 – Serg.Const – incipientem; K 578,24 – concilium – aggressus est; K 602,15 – Theod.Pharan – incipientia

ἄρχων

K 40,32 – titulus – iudicibus; K 44,11 – Const.imp – iudices; K 178,3 – Const.imp – iudicibus; K 522,19 – titulus – iudices; K 522,22 – titulus – iudices

ἀσάλευτος

L 60,36 – Serg.Const – inmobile; L 82,3 – Gulosus – inmutilata; L 404,26 – ep.encycl – inmobilem; K 472,14 – Sophron – inmobilem

ἄσαρκος

L 126,36 – Martinus – sine carne; K 430,20 – Sophron – incarneus; K 454,10 – Sophron – sine carne; K 454,11 – Sophron – incarneum; K 462,9 – Sophron – incarneam

ἀσάφεια

L 314,22 – synodus – obscuritatis

ἀσέβεια

K 60,16 – Agatho – impietas; K 326,13 – Cyrill.Alex – impietate; K 852,13 – Const. imp – impietate; K 860,8 – sacra – impietas

ἀσεβέω

L 358,17 – Deusdedit – impie gesserunt

ἀσεβής

L 174,10 – Martinus – pessimae; L 382,4 – can.18 – impiissimam; L 382,15 – can.18 – scelerosum – impiissimum; L 412,7 – ep.encycl – scelerosa; K 204,1 – Theod.Melit – impiis; K 228,13 – Mac.Ant – impia

ἄσειστος

L 210,15 – typus – immobilem

ἀσηκρῆτις

L 166,16 – titulus – asecretis; K 898,14 – Agatho.epilog – βασιλικῷ ἀσηκρῆτις; K 900,15 – Agatho.epilog – τῆς τῶν ἀσηκρητίων σχολῆς; K 905,28 – Ioh.Const – ἀσηκρῆτις ὑπάρχων ἐν τῇ συνόδῳ

ἀσήμαντος

K 346,15 – Greg.Nyss – indesignabilis

ἀσθένεια

L 84,22 – Ambros – fragilitatem; L 86,12 – Ambros – mundaret a uitiis; L 88,9 – Ambros – metus; L 166,2 – Serg.Const – infirmitatem; L 362,34 – Martinus – infirmitatem; K 56,2 – Agatho – egritudines; K 84,15 – Greg.Nyss – fragilitatis; K 260,7 – Ioh.Chrys – infirmitatem; K 302,12 – Greg. Nyss – inpotentiam

ἀσθένημα

K 312,17 – Ioh.Chrys – infirmitates – inpotentiae

ἀσθενής

K 488,6 – Sophron – infirmum; K 658,22 – Athanas – infirmitatem; K 905,13–14 – Ioh. Const – ἔτι ἀσθενέστερον

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἀσιγήτως

K 454,16 – Sophron – incessabiliter

ἀσκέω

K 588,12 – Cyrus.Alex – studeam

ἄσκησις

L 74,20 – Steph.Byz – dei cultui

ἀσκητής

L 404,14 – ep.encycl – continentibus

ἀσμενίζω

L 172,33 – Cyrus.Alex – amplectimur; K 212,13 – synodus – grate suscepimus; K 472,5 – Sophron – conprobo; K 472,5 – Sophron – probauerunt; K 472,15 – Sophron – amplectimur; K 798,6 – concilium – amplectentes

ἀσμένως

L 42,11 – Steph.Dor – libenter; L 80,40 – Gulosus – libenter; K 472,3 – Sophron – laudanter; K 544,22 – Serg.Const – alacriter – iucunde; K 590,16 – Cyrus.Alex – libenter

ἀσπάζομαι

L 144,14 – Martinus – amplectentes; L 202,36 – Paul.Const – amplectimur; K 396,5 – libellus – amplector; K 438,8 – Sophron – ueneramur; K 472,2 – Sophron – amplector; K 474,14 – Sophron – ueneror

ἀσπασίως

K 770,2 – symbolum – alacriter; K 896,10 – Const.imp – ἀσπασίως καὶ εἰρηνικῶς

ἄσπιλος

K 136,22 – Agatho – inmaculatam; K 878,5 – Leo.epist – inmaculatam

ἄσπορος

K 452,12 – Sophron – inseminata; K 838,19 – Const.imp – sine semine

ἀσπόρως

L 24,20 – Maur.Caes – ἀσπόρως γεννηθέντα; L 126,26 – Martinus – absque semine; L 370,7 – can.3 – absque semine

ἀστασίαστος

K 806,3 – prosphon – inconcussum

ἀστατέω

K 304,3 – Greg.Nyss – inconstans erit

ἄστατος

L 128,37 – Ps.Dionys – instabilem; L 342,27 – Martinus – instabilis; K 110,23 – Agatho – instabiles

ἀστροκίνητος

K 452,14 – Sophron – stellimota

ἀσύγγνωστος

K 905,9 – Ioh.Const – ἀσύγγνωστον τὸ ἔγκλημα

ἀσύγκριτος

K 100,21 – Agatho – incomparabile; K 324,14 – Cyrill.Alex – incomparabilem

ἀσυγκρίτως

L 42,22 – Steph.Dor – incomparabiliter; K 68,18 – Agatho – inconparabiliter

ἀσύγχυτος

L 134,21 – Cyrill.Alex – inconfusa; L 200,18 – Paul.Const – inconfusio; K 96,27–28 – Agatho – inconfusam; K 340,23 – Greg.Nyss – inconfusa

ἀσυγχύτως

L 372,15 – can.6 – inconfuse; K 80,12 – Chalc – inconfuse; K 128,22 – Agatho – inconfuse

ἀσύζυγος

K 420,2 – Sophron – incopulabilis; K 426,4 – Sophron – incomposita; K 440,20 – Sophron – inconiunctam

ἀσυλλόγιστος

K 238,23 – Ps.Athanas – ineffabiliter

ἀσύμβατος

L 146,38 – Martinus – inconueniens; L 192,33 – Bened.Aiac – inconueniens; L 198,25 – Paul.Const – dissonantes; L 204,27 – Deusdedit – inconsonantes; K 482,11 – Sophron – inconuenientem

ἀσυμβάτως

K 482,11 – Sophron – inconuenienter

ἀσυμφανής

L 348,30 – Cyrill.Alex – incognitum; L 352,33 – Cyrill.Alex – non apparet

ἀσυμφανῶς

K 834,3 – Const.imp – ex improuiso

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἀσύμφωνος

K 456,1 – Sophron – dissonantiam; K 816,13 – prosphon – discrepans; K 896,5 – Const.imp – ἀσύμφωνον ἀπαραχάρακτον

ἀσύνθετος

K 838,6 – Const.imp – inconposita

ἀσυστασία

L 190,27–28 – Martinus – instabilitatis

ἀσύστατος

K 138,14 – Agatho – inconstantium; K 388,6 – Theod.Bostra – instabiles

ἀσφάλεια

L 20,36–37 – Martinus – confirmatione; L 48,18–19 – Steph.Dor – tuitione; L 54,35 – libellus – munitionem; L 152,32 – Pyrrhus – cauta; L 316,2 – synodus – cautela; K 322,1 – Cyrill.Alex – cautelae; K 606,21 – Pyrrhus – cautelam; K 829,31 – synodus – τῆς πίστεως ἀσφάλειαν

ἀσφαλής

L 70,13 – Columbus – cautius; L 186,12 – Martinus – οὐκ ἀσφαλῆ = incauta; L 214,23 – synodus – firmam; K 6,15 – Const.imp – munitionem; K 416,15 – Sophron – munimen

ἀσφαλίζω

L 58,14 – Deusdedit – praecauentes custodiam; L 64,28 – Maur.Caes – praemuniens; L 116,32 – Martinus – praemuniens; L 412,24 – ep.encycl – praemuniens

ἀσφαλῶς

L 170,20 – Martinus – certissime; L 388,13 – can.20 – firmius – cum munimine; K 416,7 – Sophron – caute; K 640,15 – Georg.chart – pro certo; K 648,12 – Macrobius – certe; K 832,17 – Const.imp – cautius

ἀσχήμως

L 182,31 – Martinus – inuerecunde

ἀσώματος

L 126,21 – Theod.Pharan – incorporeum; K 328,16 – Epiphanius – incorporalibus; K 352,22 – Iustinianus – incorporeus

ἀσωμάτως

L 122,37 – Theod.Pharan – incorporaliter; L 126,14 – Theod.Pharan – incorporaliter; L 370,18 – can.4 – incorporaliter

ἀτάκτως

L 46,8 – Steph.Dor – inormiter; L 162,31 – Martinus – seditiose

ἀταξία

K 626,8 – Pyrrhus – instabilitatem

ἀταραξία

K 414,2 – Sophron – inperturbationis

ἀτάραχος

L 68,22 – Columbus – fides integra; L 76,5 – Steph.Byz – securum; L 210,15 – typus – sine turba

ἀταράχως

K 258,9 – Ioh.Chrys – inperturbatione

ἀτέλεστος

K 4,25 – Const.imp – infinita

ἀτελεύτητος

K 218,15 – Mac.Ant – indeficiens; K 460,12 – Sophron – inmortale; K 466,6 – Sophron – inmortalem

ἀτελευτήτως

L 210,2 – typus – sine fine

ἀτελής

L 44,2 – Steph.Dor – inperfectus; L 44,11 – Steph.Dor – inperfectus; L 240,16 – Greg. Naz – inperfectum; K 488,5 – Sophron – inperfectum

ἀτενίζομαι

L 198,9–10 – Paul.Const – respiciunt; K 818,7 – prosphon – conspicere

ἀτεχνία

K 490,6 – Sophron – inertiam

ἀτιμάζω

K 901,33 – Ioh.Const – ἀτιμάζουσα καὶ ἀποπεμπομένη

ἀτιμάω

L 292,18 – Seuer.Gab – exhonoratus est

ἀτιμία

L 64,32 – Maur.Caes – contumelia; L 318,3 – Cyrill.Alex – contumelias

ἄτιμος

K 808,17 – prosphon – indignis

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἀτιμωρησία

K 120,18 – Agatho – inpunitatis

ἀτιμώρητος

K 858,17 – sacra – inpunitum

ἄτμητος

K 424,11 – Sophron – inseparabilis; K 434,6 – Sophron – inseparabilem

ἀτονέω

L 296,19 – Cyrill.Alex – deficiens; K 240,5 – Ps.Athanas – fatigatus; K 306,9 – Greg. Nyss – deficiet; K 334,4 – Cyrill.Alex – deficiens

ἀτονία

K 54,19 – Agatho – defectum

ἀτόπημα

L 20,34 – Martinus – prauitatis; L 410,3 – ep.encycl – prauitatum

ἀτοπία

L 18,23 – Martinus – prauitatem; L 200,38 – Paul.Const – prauitati; K 903,16 – Ioh. Const – τὰ τῆς ἀτοπίας συστεῖλαι

ἄτοπος

L 118,11 – Serg.Tempsa – haeretica; L 154,33 – Deusdedit – temerariam; K 294,13 – Ioh.Chrys – inaudita; K 316,1 – Cyrill.Alex – absurdum; K 366,6 – Ioh. Scythopol – superuacuam

ἀτόπως

L 46,25 – Steph.Dor – procaciter; L 128,10 – Martinus – prauitatum; L 182,7 – Martinus – temerosius; L 412,8 – ep.encycl – inlicite; K 678,14 – iudices – stolide

ἄτρεπτος

L 134,21 – Cyrus.Alex – inconuertibilia; L 274,34 – Ambros – sequestrata; L 328,5 – Themistius – inuertibilis; K 134,15 – Agatho – inmutabilia; K 378,18 – Seuer.Ant – inconuertibilem; K 438,14 – Sophron – inconuersa

ἀτρέπτως

L 158,16 – ecthesis – inmutabiliter; L 200,8 – Paul.Const – inconuertibiliter; K 60,11 – Agatho – inmutabiliter; K 106,14 – Theodosius – incommutabiliter

ἄτρωτος

K 120,4 – Agatho – illibatam; K 134,15 – Agatho – inmutabilia

ἄττα

K 426,4 – Sophron – alia; K 464,16 – Sophron – quaedam

αὖ

K 222,20 – Mac.Ant – rursus; K 394,9 – libellus – rursus

αὐγέω

K 412,21 – Sophron – fulgebat

αὐθάδεια

L 172,32 – Cyrus.Alex – temeritate; K 680,20 – concilium – praesumptionem; K 802,2 – Const.imp – praesumptionis

αὐθαίρετος

L 292,16 – Seuer.Gab – spontaneam; L 346,21 – Max.Aqu – spontaneam

αὐθαιρέτως

K 296,16 – Ioh.Chrys – ultro

αὐθέντης

K 64,11 – Agatho – auctoribus; K 132,6 – Agatho – auctores

αὐθεντία

L 174,9 – Martinus – auctoritate; L 236,13 – Max.Aqu – auctoritatem; L 236,23 – Max. Aqu – auctoritatem; L 334,9 – Nestorius – auctoritas; K 6,12 – Const.imp – auctoritatem; K 134,8 – Agatho – auctoritatem

αὐθεντικός

K 178,19 – Romani – authenticos codices; K 214,19 – Const.imp – autenticis; K 286,20 – context – authenticum; K 564,2 – context – authentica; K 612,11 – iudices – authentica; K 614,12 – iudices – authentica

αὐθεντικῶς

K 532,14 – context – principalibus; K 800,9 – Const.imp – auctoraliter

αὔλαξ

K 414,5 – Sophron – sulcos

αὐλή

K 470,2 – Sophron – atriis; K 474,12 – Sophron – atriis; K 836,12 – Const.imp – ouile; K 888,28 – concilium – τῶν αὐλῶν τοῦ θεοῦ

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

αὐξάνω

K 2,17 – Const.imp – accresceret; K 136,6 – Agatho – adcreuerunt; K 704,3 – acclam – augeatur; K 820,15 – prosphon – ampliabiturque; K 870,1 – Leo.epist – augeat

αὔξησις

L 302,15 – Leo.papa – incrementum; L 404,22 – ep.encycl – augmentum; K 338,23 – Leo.papa – incrementa

αὐστηρία

L 68,12 – Columbus – seuerissima

αὐστηρός

L 342,13 – Martinus – asperiori

αὐστηρῶς

K 126,6 – Agatho – seueriter

αὐταρκέω

K 100,16 – Agatho – sufficientem; K 880,20 – Leo.epist – sufficit

αὐτεξούσιος

K 78,19 – Agatho – libero arbitrio; K 244,14 – Steph.mon – liberum; K 246,21 – Ps.Athanas – uoluntatem liberam; K 306,2 – Greg.Nyss – liberi arbitrii; K 336,8 – Ps. Athanas – liberi arbitrii

αὐτεξουσιότης

K 814,11 – prosphon – liberi arbitrii

αὐτίκα

K 534,9 – Serg.Const – confestim

αὐτόθεν

L 190,27 – Martinus – in semetipsum; K 292,12 – Ioh.Chrys – ex hoc ipso; K 306,1 – Greg.Nyss – inditum

αὐτόθι

K 870,9 – Leo.epist – illuc; K 884,12 – Leo. epist – inibi

αὐτοκίνητος

L 320,34 – Lucius – se mouet; L 322,35 – Apollinarius – seseque mouentibus

αὐτοκρατορία

K 136,11 – Agatho – principatus; K 832,12 – Const.imp – principatusque

αὐτοκρατορικός

K 804,17–18 – prosphon – imperialis; K 872,24 – Leo.epist – inperialem; K 884,3 – Leo.epist – principali

αὐτοκρατορικῶς

K 2,12 – Const.imp – principaliter; K 306,3 – Greg.Nyss – imperialiter

αὐτοκράτωρ

K 10,17 – Const.imp – imperator; K 400,8 – context – imperatore; K 514,7 – context – imperatore; K 808,12 – prosphon – principibus; K 818,2 – prosphon – imperator

αὐτόματος

K 454,3 – Sophron – ultronea

αὐτομολέω

L 46,13–14 – Steph.Dor – recedentes delapsi sunt; K 302,2 – Greg.Nyss – fugiunt

αὐτονομία

L 80,30 – Gulosus – prauae conscientiae; L 124,16 – Martinus – ex proprio; L 406,23 – ep.encycl – spontaneo

αὐτόνομος

L 242,30 – Max.Aqu – spontaneam; L 356,32 – Deusdedit – proprio

αὐτονόμως

L 190,38 – Martinus – proprio arbitrio

αὐτοπροαίρετος

L 310,3 – Amphilochius – spontanea; K 54,11 – Agatho – spontaneam

αὐτοπροσώπως

L 20,7 – Martinus – praesentaliter; L 40,18 – Steph.Dor – ipse

αὐτόπτης

L 160,30 – exthesis – praesentaliter uiderunt; L 410,5 – ep.encycl – speculatores

αὐτοτελής

K 838,7 – Const.imp – ex seipsa perfecta

αὐτουργέω

L 360,29 – Martinus – operante

αὐχήν

L 408,12 – ep.encycl – ceruicem; K 118,7 – Agatho – colla; K 122,4 – Agatho – colla; K 884,19 – Leo.epist – colla

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἀφαίρεσις

K 62,25 – Agatho – derogationum; K 856,2 – Const.imp – adhimitur

ἀφαιρέω

L 80,39 – Gulosus – adhimere; L 318,15 – synodus – subtrahentes; K 82,3 – Agatho – adimamus; K 138,12–13 – Agatho – auferetur; K 496,14 – Romani – ablata sunt; K 614,19 – context – auferens; K 864,13 – sacra – assumpta sunt; K 882,10 – Leo. epist – amputatum est

ἀφανής

L 210,12 – typus – ignobiles; K 218,17 – Mac.Ant – nec parens

ἀφανίζω

L 46,26 – Steph.Dor – extincta; L 188,15–16 – Martinus – interimens; K 222,8 – Agatho – euanescit; K 354,1 – Iustinianus – exterminans; K 358,3–4 – Ephraem – extincta; K 810,16 – prosphon – uanescere fecit; K 899,28 – Agatho.epilog – τόμους ἠφάνισε

ἀφανισμός

L 150,8 – Martinus – peremptio; L 226,23 – conc.V. – interemptionem; K 612,5 – concilium – exterminio; K 612,16 – iudices – exterminio; K 618,22 – concilium – exterminatio; K 899,6 – Agatho.epilog – κατασφαγῇ καὶ ἀφανισμῷ

ἄφατος

K 410,21 – Sophron – ineffabili; K 900,3 – Agatho.epilog – πλεῖστον καὶ ἄφατον σκορπισμόν

ἄφεσις

L 218,33 – symbolum – remissionem; K 770,34 – symbolum – remissionem; K 848,11 – Const.imp – remissionem; K 901,9 – Agatho.epilog – ἱλασμὸν καὶ ἄφεσιν

ἀφή

K 372,16 – Anthimus – per tactum; K 460,5 – Sophron – tactu; K 510,16 – Mac. Ant – per tactum; K 512,10 – Anthimus – per tactum

ἀφήγησις

K 534,10 – Serg.Const – enarramus

ἀφθαρσία

K 246,20 – Ps.Athanas – incorruptionem; K 336,7 – Ps.Athanas – incorruptionem; K 366,8 – Iul.Halic – incorruptionem

ἄφθαρτος

L 82,14 – Gulosus – incorrupta; K 462,3 – Sophron – incorruptae

ἀφθόνως

L 66,31 – Columbus – largissime

ἄφθορος

K 452,13 – Sophron – incorruptibilis

ἀφθόρως

L 370,8 – can.3 – incorruptibiliter

ἀφιερόω

K 118,1 – Agatho – deuotum est

ἀφίημι

L 194,21 – episcopi – derelinquentes; L 300,10 – Leo.papa – uox missa est; K 258,18 – Ioh.Chrys – relinquid; K 424,14 – Sophron – permittimus; K 488,17 – Sophron – desinens; K 858,16 – sacra – postponentes

ἀφιλοθεΐα

L 294,29 – Cyrill.Alex – odiositatem circa deum; K 272,11 – Cyrill.Alex – dei amatores non esse

ἀφίστημι

K 22,3 – Romani – abstrahere; K 326,19 – Cyrill.Alex – remouere; K 566,11 – synodus – segregantem; K 896,11 – Const.imp – μακάριος ἀπεστάτησεν

ἄφνω

K 900,5 – Agatho.epilog – ἄφνω περὶ ὀψίαν

ἀφοβία

K 414,3 – Sophron – intrepidationis

ἀφόβως

L 214,10 – synodus – absque timore; L 236,33 – Max.Aqu – sine timore; L 406,27 – ep.encycl – absque timore

ἀφορίζω

L 210,9 – typus – segregantur; L 320,2 – synodus – ἀφορισθεῖσαι χρήσεις; L 320,7 – Theophyl – exceptata

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἀφορμή

L 210,2 – typus – occasio; K 132,5 – Agatho – occasio; K 626,8 – Pyrrhus – oportunitatem

ἄφραστος

L 134,26 – Cyrus.Alex – ineffabilem; L 284,7 – Ps.Athanas – ineffabili; L 332,10 – Iul.Halic – ineffabilem; K 256,12 – Ioh. Chrys – inennarabilis; K 378,5 – Seuer.Ant – inennarabilem

ἀφράστως

K 446,6 – Sophron – ineffabiliter

ἀφρόνως

L 238,3 – Max.Aqu – ἀφρόνως δογματίζειν; L 378,7 – can.16 – insipienter

ἀφροσύνη

L 102,8 – Uictor – insanias mendaces; L 362,27 – Martinus – uaecordiae

ἄφρων

L 100,32 – Uictor – uecors; K 470,8 – Sophron – insanum; K 482,3 – Sophron – insipientia; K 852,18 – Const.imp – dementem

ἀφύλακτος

L 26,32 – Max.Aqu – neglegentia

ἀφωνία

L 198,16 – Paul.Const – insonitum

ἀχαλίνωτος

K 880,3 – Leo.epist – ineffrenatae

ἀχλύς

L 60,43 – Serg.Cypr – nebulam; K 114,7 – Agatho – caliginem; K 124,20 – Agatho – caligine; K 622,3 – Honorius – caligines; K 870,17 – Leo.epist – caligo

ἄχραντος

L 134,13 – Cyrus.Alex – inmaculata; L 158,5 – ecthesis – intacto; K 20,15 – context – ἁγίων καὶ ἀχράντων = sacrosanctis; K 112,5 – Agatho – illibata; K 114,26 – Agatho – illibatum; K 120,7 – Agatho – intemeratam; K 186,8 – context – inmaculatis; K 434,6 – Sophron – inuiolabili; K 592,17 – Cyrus.Alex – intemerabilia

ἀχρεῖος

K 410,14 – Sophron – inutilis seruus; K 898,11 – Agatho.epilog – ἀχρεῖος νοτάριος; K 898,22 – Agatho.epilog – τῷ εὐτελεῖ καὶ ἀχρείῳ

ἀχρειόω

L 286,9 – Greg.Nyss – exterminatus

ἄχρηστος

K 901,34 – Ioh.Const – συνέργειαν ὡς ἄχρηστον; K 905,5 – Greg.Naz – οὐκ ἄχρηστον καὶ ἀκίνδυνον

ἄχρονος

K 432,3 – Sophron – intemporius; K 436,15 – Sophron – intemporalem

ἀχρόνως

L 158,12 – ecthesis – sine tempore; L 226,2 – conc.V. – sine tempore; L 282,12 – Leo. papa – sine tempore; K 596,7 – Cyrill.Alex – sine tempore

ἀχυρώδης

L 64,37 – Maur.Caes – paleati; L 388,5 – can.20 – paleato

ἀχώρητος

L 370,30 – can.4 – incapabilem – incapacem

ἀχώριστος

K 58,26 – Agatho – inseparabilem trinitatem; K 66,21 – Agatho – inseparabilem unitionem; K 94,6 – Leo.papa – non recedit; K 338,2 – Leo.papa – non recedit

ἀχωρίστως

K 80,12 – Chalc – inseparabiliter; K 96,29 – Agatho – inseparabiliter; K 204,7 – Chalc – inseparabiliter

ἀψευδής

L 108,7 – Martinus – ὁ ἀψευδέστατος λόγος; K 862,14 – sacra – certissime

ἀψευδῶς

L 60,38 – Serg.Const – ueraciter; K 454,13 – Sophron – absque mendatio

ἀψίς

K 897,2 – Const.imp – ἐξ οὐρανίων ἀψίδων

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἀψοφητί

K 258,9 – Ioh.Chrys – absque strepitu

ἄψυχος

L 54,7 – libellus – sine anima; L 54,8 – libellus – inanimatis; L 238,3 – Max.Aqu – sine anima; L 240,17 – Greg.Naz – sine anima; L 344,33 – Max.Aqu – sine anima; L 362,13 – Greg.Naz – absque anima; L 406,6 – ep.encycl – sine anima; K 368,2 – Ioh.Scythop – inanimatarum

B

βαβαί

K 410,17 – Sophron – papae

βαδίζω

L 126,15 – Martinus – deambulabat; L 126,18 – Martinus – deambulabat; L 126,24 – Martinus – deambulare; K 358,11 – Ephraem – ambulatum; K 376,7 – Seuer.Ant – uadere; K 376,9 – Seuer.Ant – gressum; K 554,1 – Honorius – gradientes; K 834,6 – Const.imp – secuti sunt; K 872,20 – Leo.epist – gradientem

βάδισις

K 454,1 – Sophron – incessio

βαθμός

L 166,24 – Serg.Const – de sequentibus gradibus; L 188,8 – Serg.Const – de sequentibus gradibus; K 124,19 – Agatho – gradatim = κατὰ βαθμόν; K 898,10 – Agatho.epilog – ἐν τῷ τοῦ ἀναγνώστου βαθμῷ

βάθος

K 108,22 – Agatho – interno; K 124,8 – Agatho – intimis; K 326,17 – Cyrill.Alex – internum

βάθρον

K 888,24 – concilium – ἐκ βάθρων ἀναστάσαντες

βαθύς

L 168,21 – Pyrrhus – profunda; K 230,14 – Mac.Ant – profundam; K 250,21 – Ambros – interior; K 252,14 – Ioh.Chrys – profundam; K 872,17 – sacra – ad altam ruinam

βαίνω

K 860,3 – sacra – ingredire

βακτηρία

L 64,6 – Serg.Cypr – baculo

βάλλω

L 62,24 – Serg.Cypr – percutimus; K 210,1 – Georg.Const – mitti in dipticis; K 412,19 – Sophron – prosternatus; K 424,19 – Sophron – percellimus; K 484,1 – Sophron – summitantur; K 486,7 – Sophron – deiciunt; K 858,15 – sacra – proiectam

βάπτισμα

K 462,19 – Sophron – baptismum

βάραθρον

K 436,6 – Sophron – uoraginem; K 832,20 – Const.imp – uoraginem

βάρβαρος

L 76,7 – Africani – paganasque; K 820,9 – prosphon – barbari

βάρος

L 128,33 – Martinus – pondus; L 302,24 – Ps.Dionys – pondus; K 490,1 – Sophron – onus

βαρύνω

K 58,17 – Agatho – βαρυνθῆναι τοὺς ἐρχομένους; K 896,25 – Const.imp – τὰ ὦτα ἐβάρυνε

βαρύς

L 214,19 – synodus – grauissimum; K 540,7 – Serg.Const – onerosum

βασανίζω

K 588,14 – Cyrus.Alex – examinans

βασιλεία

L 368,13 – can.1 – imperium – potestatem; K 40,30 – Romani – imperii; K 58,13 – Agatho – principatus; K 138,10 – Agatho – pietate; K 180,9 – context – imperantibus; K 866,22 – Leo.epist – regna

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἀψοφητί

K 258,9 – Ioh.Chrys – absque strepitu

ἄψυχος

L 54,7 – libellus – sine anima; L 54,8 – libellus – inanimatis; L 238,3 – Max.Aqu – sine anima; L 240,17 – Greg.Naz – sine anima; L 344,33 – Max.Aqu – sine anima; L 362,13 – Greg.Naz – absque anima; L 406,6 – ep.encycl – sine anima; K 368,2 – Ioh.Scythop – inanimatarum

B

βαβαί

K 410,17 – Sophron – papae

βαδίζω

L 126,15 – Martinus – deambulabat; L 126,18 – Martinus – deambulabat; L 126,24 – Martinus – deambulare; K 358,11 – Ephraem – ambulatum; K 376,7 – Seuer.Ant – uadere; K 376,9 – Seuer.Ant – gressum; K 554,1 – Honorius – gradientes; K 834,6 – Const.imp – secuti sunt; K 872,20 – Leo.epist – gradientem

βάδισις

K 454,1 – Sophron – incessio

βαθμός

L 166,24 – Serg.Const – de sequentibus gradibus; L 188,8 – Serg.Const – de sequentibus gradibus; K 124,19 – Agatho – gradatim = κατὰ βαθμόν; K 898,10 – Agatho.epilog – ἐν τῷ τοῦ ἀναγνώστου βαθμῷ

βάθος

K 108,22 – Agatho – interno; K 124,8 – Agatho – intimis; K 326,17 – Cyrill.Alex – internum

βάθρον

K 888,24 – concilium – ἐκ βάθρων ἀναστάσαντες

βαθύς

L 168,21 – Pyrrhus – profunda; K 230,14 – Mac.Ant – profundam; K 250,21 – Ambros – interior; K 252,14 – Ioh.Chrys – profundam; K 872,17 – sacra – ad altam ruinam

βαίνω

K 860,3 – sacra – ingredire

βακτηρία

L 64,6 – Serg.Cypr – baculo

βάλλω

L 62,24 – Serg.Cypr – percutimus; K 210,1 – Georg.Const – mitti in dipticis; K 412,19 – Sophron – prosternatus; K 424,19 – Sophron – percellimus; K 484,1 – Sophron – summitantur; K 486,7 – Sophron – deiciunt; K 858,15 – sacra – proiectam

βάπτισμα

K 462,19 – Sophron – baptismum

βάραθρον

K 436,6 – Sophron – uoraginem; K 832,20 – Const.imp – uoraginem

βάρβαρος

L 76,7 – Africani – paganasque; K 820,9 – prosphon – barbari

βάρος

L 128,33 – Martinus – pondus; L 302,24 – Ps.Dionys – pondus; K 490,1 – Sophron – onus

βαρύνω

K 58,17 – Agatho – βαρυνθῆναι τοὺς ἐρχομένους; K 896,25 – Const.imp – τὰ ὦτα ἐβάρυνε

βαρύς

L 214,19 – synodus – grauissimum; K 540,7 – Serg.Const – onerosum

βασανίζω

K 588,14 – Cyrus.Alex – examinans

βασιλεία

L 368,13 – can.1 – imperium – potestatem; K 40,30 – Romani – imperii; K 58,13 – Agatho – principatus; K 138,10 – Agatho – pietate; K 180,9 – context – imperantibus; K 866,22 – Leo.epist – regna

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

βασίλειον

L 74,13 – Steph.Byz – imperatis; L 76,7 – Steph.Byz – principatum; K 492,9 – Sophron – imperium; K 808,7 – prosphon – ecclesiae aulas; K 899,20 – Agatho.epilog – ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσέρχεσθαι

βασιλεύς

L 334,23 – Theodulus – dignitas imperatoris; K 68,30 – Agatho – augustum; K 70,1 – Agatho – principum; K 98,1 – Agatho – augustum; K 116,15 – Agatho – rex; K 558,16 – iudices – principi; K 656,11 – episcopi – domni; K 856,10 – context – domini

βασιλεύω

L 10,33 – Martinus – ταῖς ψυχαῖς βασιλεύοντα; L 70,4 – Columbus – regiam ciuitatem; L 154,35 – Deusdedit – imperantis; L 382,13 – can.18 – principe; K 644,8 – episcopi – regiae urbis; K 854,11 – acclam – regnamus; K 866,26 – Leo.epist – regnatis; K 868,2 – Leo.epist – regnantum; K 868,4 – Leo.epist – imperare noscuntur

βασιλικός

K 40,11 – context – imperialis; K 46,30 – context – diuinae domus; K 132,2 – Agatho – regali fomite; K 438,6 – Sophron – regiam uiam; K 706,4 – context – diualis imperialis; K 870,1 – Leo.epist – corde regio

βασιλικῶς

K 458,15 – Sophron – regaliter

βασιλίς

L 52,8 – libellus – regia urbe

βασιλίσκος

K 903,2 – Ioh.Const – τὸν βασιλίσκον, τὸν τοῦ ἀρχεκάκου ὄφεως γέννημα

βάσις

K 832,17 – Const.imp – gressus; K 864,3 – sacra – gressus animae

βασκαίνω

L 362,11 – Greg.Naz – inuideant

βαστάζω

K 450,5 – Sophron – baiulabatur; K 490,1 – Sophron – sufferre

βατός

L 136,21 – Serg.Const – apertam

βάτραχος

K 556,17–18 – Honorius – ranarum

βατταρίζω

K 462,14 – Sophron – balbutientes

βδέλυγμα

L 192,17 – Martinus – abominatio; L 314,37 – synodus – scelera; K 138,13 – Agatho – abhominatio

βδελυγμός

L 318,30 – synodus – abominationem

βδελυκτός

K 450,12 – Sophron – abhominabilis

βδελυρία

K 474,20 – Sophron – profanationem; K 812,4 – prosphon – abominatione

βδελυρός

K 442,19 – Sophron – insulsissimam; K 480,10 – Sophron – exsecrabilis; K 888,25 – concilium – τῆς βδελυρωτάτης αἱρέσεως

βδελύττω

L 90,24 – Augustinus – carnis nomen indignum; L 318,24 – acclam – abominandam; K 578,21 – synodus – execramus; K 612,5 – concilium – abominamur; K 878,6 – Leo.epist – abominamur

βέβαιος

K 60,26 – Agatho – firme; K 134,14 – Agatho – certa

βεβαιόω

L 66,37 – Columbus – probare; L 82,33 – Gulosus – roborentur; K 82,11 – Agatho – asseritur; K 472,12 – Sophron – corroborauit; K 770,1 – symbolum – confirmatum est; K 850,12 – Const.imp – confirmantes; K 852,22 – Const.imp – confirmatis

βεβαίως

L 22,40 – Maur.Caes – procul dubio; L 44,21 – Steph.Dor – firmius; K 420,5 – Sophron – firmiter

βεβαίωσις

L 162,19 – Theophyl – pro confirmatione; K 108,8 – Agatho – confirmatione; K 680,15 – concilium – firmitatem; K 772,2 – symbolum – confirmationem;

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

K 908,19 – Ioh.Const – συστῆσαι τῇ βεβαιώσει

βεβαιωτής

K 834,13 – Const.imp – confirmator; K 852,15 – Const.imp – confirmator

βέβηλος

L 68,11 – Columbus – μεμιασμένον καὶ βέβηλον; K 102,5 – Agatho – profanis hereticis; K 178,25 – Romani – prophanorum hereticorum; K 476,4 – Sophron – profana; K 626,17 – concilium – prophana

βεληφόρος

K 808,2 – prosphon – telorum portitores

βέλτιον

K 556,15 – Honorius – electius

βελτιόω

L 230,19 – conc.V. – melioratum

βελτίωσις

L 206,1 – Deusdedit – melioratione

βῆλον

K 268,1 – Const.diac – prae uelo; K 522,15 – Const.diac – prae uelo; K 674,2 – Theodor. diac – prae uelo; K 694,14 – Theodor.diac – prae uelo

βῆμα

K 218,18 – Mac.Ant – tribunali; K 226,5 – Mac.Ant – tribunali; K 230,25 – Mac.Ant – tribunali; K 800,16 – Const.imp – tribunal

βία

L 84,21 – Ambros – uim mortis; L 292,5 – Seuer.Gab – mortis uiolentiam; K 414,10 – Sophron – ui; K 908,13 – Ioh.Const – τὴν ἀναγκαστικὴν βίαν

βιάζω

L 16,37 – Martinus – uim passi sunt; L 60,43 – Serg.Cypr – uiolentatam; L 202,1 – Paul.Const – uiolentiam sustinentem; K 252,18 – Ioh.Chrys – uim intulit; K 414,11 – Sophron – conpulerunt; K 902,10 – Ioh.Const – βεβιασμένης συμφορᾶς; K 908,5 – Ioh.Const – τοὺς βιασθέντας ἡμᾶς; K 908,9 – Ioh.Const – τοῖς βεβιασμένως γινομένοις

βίαιος

L 234,32 – Max.Aqu – uiolenter; K 902,20 – Ioh.Const – τὸ βίαιον καὶ οὐκ ἔννομον

βιαίως

K 899,33 – Agatho.epilog – βιαίως, ἐπαξίως

βιβλίδιον

K 476,5 – Sophron – codicellos; K 486,12 – Sophron – codiculos

βιβλίον

K 188,16 – Mac.Ant – codicibus; K 498,13 – context – codicia; K 652,21 – Const.presb – libro; K 905,27 – Ioh.Const – βιβλίον ἰδιόγραφον

βίβλος

L 118,28 – Martinus – codex; L 118,33 – Theophyl – codicem; L 118,38 – Martinus – codex; K 640,19 – Georg.diac – chartacium librum

βίος

L 10,23 – Martinus – τοῦ παρόντος βίου = huius saeculi; L 40,18 – Steph.Dor – τῷ βίῳ περιών = dum aduiueret; L 380,22 – can. 18 – uitam; L 423,7 – Martinus – quousque aduixerit; K 126,18 – Agatho – uita

βιόω

K 412,21 – Sophron – uitam degentis; K 901,12 – Agatho.epilog – τῆς τῶν βεβιωμένων ἀνταποδόσεως

βιωτικός

K 126,15 – Agatho – saecularem; K 868,15 – Leo.epist – secularibus

βιωτικῶς

K 414,14 – Sophron – uitaliter

βλάβη

L 12,4 – Martinus – lesionem; K 490,5 – Sophron – noxam; K 836,7 – Const.imp – lesionem

βλάπτω

K 116,1 – Agatho – noceant

βλάστημα

K 414,2 – Sophron – palmitibus; K 490,4 – Sophron – germinibus

βλάστησις

K 448,15 – Sophron – germen

βλαστός

L 126,16 – Martinus – germen

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

βλασφημέω

L 358,6 – Deusdedit – excludent

βλάσφημος

K 244,17 – Dometius – blaspheme

βλασφήμως

K 678,14 – context – blaspheme

βλέμμα

K 486,19 – Sophron – optutibus

βλέπω

L 202,35 – Paul.Const – respicimus; L 208,4 – typus – respiciunt; L 304,34 – Athanas – intendentes; L 308,4 – Athanas – inspicientes; L 308,6 – Athanas – inspiciens; K 650,13 – Georg.mon – uide; K 654,6 – Serg.diac – uide

βοάω

L 320,28 – Lucius – clamat; K 32,20 – context – reclamauerunt; K 40,22 – context – exclamauerunt; K 42,22 – context – exclamauerunt; K 206,19 – context – exclamauerunt; K 260,3 – Ioh.Chrys – praeclamarent; K 458,18 – Sophron – uociferans; K 870,13 – Leo.epist – exclamare; K 870,22 – Leo.epist – canit praeconia

βοήθεια

L 74,13 – Steph.Byz – suffragio; K 112,1 – Agatho – presidio; K 112,5 – Agatho – presidio; K 124,14 – Agatho – opitulatione

βοηθέω

L 42,11 – Steph.Dor – manum porrigere; K 56,26 – Agatho – suppetit; K 70,30 – Augustinus – adiubat; K 490,12 – Sophron – ad suffragandum; K 866,30 – Leo.epist – adiuuat

βοήθημα

K 880,16 – Leo.epist – monita; K 888,12 – concilium – δεῖται βοηθημάτων

βοηθός

K 882,3 – Leo.epist – adiutor

βόθρος

K 846,13 – Const.imp – uoraginem

βόθρυς

L 192,12 – Martinus – botrus; K 414,1 – Sophron – racemos; K 492,11 – Sophron – racemos

βολίς

L 338,25 – Martinus – iacula

βομβέω

K 432,20 – Sophron – perstrepit

βουκολέω

K 442,21 – Sophron – seducens; K 482,12 – Sophron – seducuntur

βούλευμα

K 534,5 – Serg.Const – consiliorum; K 860,15 – sacra – consiliis; K 897,19 – Const.imp – τὰ βουλεύματα καὶ κινήματα; K 903,18 – Ioh.Const – τῶν ἐν καρδίᾳ βουλευμάτων

βουλεύω

L 364,7 – Martinus – consiliabitur; K 124,25–26 – Agatho – consulentes; K 452,8 – Sophron – consulebat; K 834,3 – Const.imp – excogitarent

βουλή

L 70,11 – Columbus – consilio; L 286,33 – Greg.Nyss – uoluntatis; L 364,2 – Martinus – uoluntatibus; L 364,8 – Martinus – consilium; K 54,20 – Agatho – consilio; K 208,16 – Mac.Ant – consilio; K 298,2 – Ioh.Chrys – uoluntati; K 702,6 – Georg. Const – consilium; K 820,2 – prosphon – cogitationum

βούλημα

L 270,29 – Greg.Nyss – uoluntatem; L 288,1 – Greg.Nyss – uoluntatem; K 328,12 – Ephraem – uoluntas; K 490,17 – Sophron – uoluntati

βούλησις

L 36,35 – Martinus – quae ei uidentur; L 270,14 – Greg.Naz – uoluntas; K 294,10 – Ioh.Chrys – uoluntatem; K 320,7 – Cyrill. Alex – consilium; K 426,1 – Sophron – consilium; K 430,14 – Sophron – consilio

βούλλα

K 614,19 – context – bullam; K 674,22 – context – bulla

βουλλόω

K 614,1 – Georg.diac – bullata; K 614,19 – context – bullatum; K 674,22 – context – bullatam

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

βούλομαι

L 16,30 – Martinus – properantes; L 18,8 – Martinus – contendens; L 28,17 – Deusdedit – satagentes; L 36,7 – Martinus – properans; L 128,12 – Martinus – nititur; L 346,35 – Max.Aqu – uolebat; K 450,14 – Sophron – uolebat

βοῦς

L 362,16 – Greg.Naz – bouis

βραβεία

L 64,3 – Agatho – triumphales palmas

βραβεύω

L 62,13 – Serg.Cypr – intercedit; L 198,4 – Paul.Const – intercedat; L 312,2 – Ioh. Chrys – intercedit; K 230,15 – Mac.Ant – condonantem; K 450,13 – Sophron – impertiret; K 804,26 – prosphon – impertire; K 818,16 – prosphon – mediator effectus est

βραδυγλωττία

K 488,1 – Sophron – immobilitatem linguae

βραδύς

K 100,27 – Agatho – tardus; K 908,3 – Ioh. Const – βραδεῖς καὶ ὀκνηροί

βραδυτής

K 132,17 – Agatho – tarditate; K 210,2 – Georg.Const – tarditatem

βράζω

K 126,17 – Agatho – aestuat

βράσις

K 122,22 – Agatho – flagrantia

βραχύς

K 24,1 – context – paululum; K 58,22 – Agatho – breuiter; K 130,15 – Agatho – in breuitate; K 294,1 – context – pauca; K 384,9 – context – pauca; K 430,2 – Sophron – breuiter; K 460,14 – Sophron – breuiter; K 486,14 – Sophron – breuiter; K 560,14 – context – paulo post; K 618,23 – context – paululum

βραχύτης

K 590,18 – Cyrus.Alex – meae paruitate

βρίθω

K 414,2 – Sophron – honustabar

βροντάω

L 312,1 – Ioh.Chrys – intonat

βρόχος

L 344,27 – Max.Aqu – laqueis

βρύχημα

K 810,14 – prosphon – rugitus

βρῶμα

K 660,4–5 – Athanas – per cibum

βρῶσις

K 342,22 – Greg.Nyss – cibo; K 460,5 – Sophron – cibo

βυθός

K 52,22 – Agatho – de profundo; K 902,19 – Ioh.Const – τῶν θείων κριμάτων τὸν βυθόν

βωμός

K 868,16 – Leo.epist – ara

Γ

γαλακτοτροφέω

K 256,19 – Ioh.Chrys – lacte nutriri; K 448,16 – Sophron – lacte nutritur

γαλακτοτροφία

K 258,14 – Ioh.Chrys – lactis alimenta; K 306,19–20 – Ioh.Chrys – lactis nutrimentum

γαληναῖος

L 408,21 – ep.encycl – serenissimo; K 126,11 – Agatho – tranquillissimae; K 628,6 – context – tranquillissimis; K 682,14 – context – tranquillissimis

γαλήνη

L 172,34 – Cyrus.Alex – tranquillitate; K 4,5 – Const.imp – nostrae serenitati; K 870,12 – Leo.epist – tranquillitatis; K 906,7 – Ioh.Const – τὴν τῶν πραγμάτων γαλήνην

γαληνιαῖος

K 100,17 – Agatho – tranquillissimae

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

βούλομαι

L 16,30 – Martinus – properantes; L 18,8 – Martinus – contendens; L 28,17 – Deusdedit – satagentes; L 36,7 – Martinus – properans; L 128,12 – Martinus – nititur; L 346,35 – Max.Aqu – uolebat; K 450,14 – Sophron – uolebat

βοῦς

L 362,16 – Greg.Naz – bouis

βραβεία

L 64,3 – Agatho – triumphales palmas

βραβεύω

L 62,13 – Serg.Cypr – intercedit; L 198,4 – Paul.Const – intercedat; L 312,2 – Ioh. Chrys – intercedit; K 230,15 – Mac.Ant – condonantem; K 450,13 – Sophron – impertiret; K 804,26 – prosphon – impertire; K 818,16 – prosphon – mediator effectus est

βραδυγλωττία

K 488,1 – Sophron – immobilitatem linguae

βραδύς

K 100,27 – Agatho – tardus; K 908,3 – Ioh. Const – βραδεῖς καὶ ὀκνηροί

βραδυτής

K 132,17 – Agatho – tarditate; K 210,2 – Georg.Const – tarditatem

βράζω

K 126,17 – Agatho – aestuat

βράσις

K 122,22 – Agatho – flagrantia

βραχύς

K 24,1 – context – paululum; K 58,22 – Agatho – breuiter; K 130,15 – Agatho – in breuitate; K 294,1 – context – pauca; K 384,9 – context – pauca; K 430,2 – Sophron – breuiter; K 460,14 – Sophron – breuiter; K 486,14 – Sophron – breuiter; K 560,14 – context – paulo post; K 618,23 – context – paululum

βραχύτης

K 590,18 – Cyrus.Alex – meae paruitate

βρίθω

K 414,2 – Sophron – honustabar

βροντάω

L 312,1 – Ioh.Chrys – intonat

βρόχος

L 344,27 – Max.Aqu – laqueis

βρύχημα

K 810,14 – prosphon – rugitus

βρῶμα

K 660,4–5 – Athanas – per cibum

βρῶσις

K 342,22 – Greg.Nyss – cibo; K 460,5 – Sophron – cibo

βυθός

K 52,22 – Agatho – de profundo; K 902,19 – Ioh.Const – τῶν θείων κριμάτων τὸν βυθόν

βωμός

K 868,16 – Leo.epist – ara

Γ

γαλακτοτροφέω

K 256,19 – Ioh.Chrys – lacte nutriri; K 448,16 – Sophron – lacte nutritur

γαλακτοτροφία

K 258,14 – Ioh.Chrys – lactis alimenta; K 306,19–20 – Ioh.Chrys – lactis nutrimentum

γαληναῖος

L 408,21 – ep.encycl – serenissimo; K 126,11 – Agatho – tranquillissimae; K 628,6 – context – tranquillissimis; K 682,14 – context – tranquillissimis

γαλήνη

L 172,34 – Cyrus.Alex – tranquillitate; K 4,5 – Const.imp – nostrae serenitati; K 870,12 – Leo.epist – tranquillitatis; K 906,7 – Ioh.Const – τὴν τῶν πραγμάτων γαλήνην

γαληνιαῖος

K 100,17 – Agatho – tranquillissimae

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

γαληνιάω

L 38,24 – Steph.Dor – tranquillitate consistentem

γαλήνιος

L 172,23 – Cyrill.Alex – tranquillum

γαληνότης

K 829,12 – synodus – ἐπὶ τῆς θεοσόφου ὑμῶν γαληνότητος

γαληνῶς

L 382,13 – can.18 – serenissimo

γάμος

K 258,3 – Ioh.Chrys – absque nuptu

γάνυμαι

L 62,37 – Serg.Cypr – laetetur; K 414,6 – Sophron – congaudebam; K 494,1 – Sophron – alacres

γαστήρ

K 434,8 – Sophron – utero; K 698,9 – Const.releg – utero

γεηρός

L 130,3 – Ps.Dionys – terrenorum; L 302,34 – Ps.Dionys – terrenum

γειτνιάζω

K 900,8 – Agatho.epilog – τοῦ γειτνιάζοντος ἔθνους

γείτων

K 650,4 – Georg.mon – uicinus

γελάω

K 816,8–9 – prosphon – derisus est; K 889,7 – concilium – οὐ ἐγελάσαμεν τὰ πτώματα

γεμίζω

L 282,17 – Hippolyt – adimplens

γέμω

K 256,11 – Ioh.Chrys – erat repletum; K 422,17 – Sophron – plenum; K 472,16 – Sophron – plena; K 502,16 – context – plenus

γενεαλογέω

L 306,13 – Athanas – natiuitate dicitur

γενικός

L 70,36 – Martinus – generalis; K 810,5 – prosphon – generalia

γενναίως

L 40,18 – Steph.Dor – ualidissime; L 190,11 – Martinus – uehementer; L 354,17 – Deusdedit – uiriliter

γεννάω

L 128,3 – Martinus – enixam; L 158,2 – ecthesis – progenitum; L 370,9 – can.3 – genuisse – enixam esse; K 392,12 – libellus – generantem; K 434,13 – Sophron – generantem

γέννημα

K 414,2 – Sophron – germinibus; K 903,2 – Ioh.Const – τὸ τοῦ ὄφεως γέννημα

γέννησις

L 158,11 – ecthesis – duas natiuitates; L 226,1 – conc.V. – duas natiuitates; L 370,16–17 – can.4 – duas natiuitates; K 222,14 – Mac.Ant – utrasque natiuitates; K 394,5 – libellus – duas natiuitates; K 434,17 – Sophron – secundam natiuitatem

γεννήτρια

K 474,5 – Sophron – propagatricem

γεννήτωρ

L 200,6 – Paul.Const – genitoris; K 218,24 – Mac.Ant – patris; K 246,2 – Cyrill.Alex – genitori; K 486,12 – Sophron – genitores; K 812,18 – prosphon – genitori

γένος

K 118,6 – Agatho – nationes

γεραίρω

K 472,3 – Sophron – honorifico

γέρων

K 816,8 – prosphon – senem; K 878,17 – Leo.epist – senem

γεύω

K 466,2 – Sophron – gustantes

γεώδης

K 818,12 – prosphon – terrenum

γεωθέω

L 324,7 – Polemon – terrafieri

γεωργέω

K 592,10 – Cyrus.Alex – fructificatam

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

γῆ

L 356,25 – Deusdedit – τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς = hominibus; K 552,23 – Honorius – terram, id est prauam doctrinam

γήϊνος

L 314,27 – synodus – terreni; K 124,10 – Agatho – terrenis; K 552,22 – Honorius – terrenis

γῆρος

K 680,12 – concilium – in senium

γίνομαι

L 18,33 – Martinus – perpetrata sunt; L 46,1 – Steph.Dor – quondam; L 212,5 – synodus – dum perficitur; L 304,15 – Iustinus – quod celebratur; K 8,16 – Const.imp – proueniat; K 202,27 – Theod.Melit – fiat; K 256,17 – Ioh.Chrys – fieri; K 470,14 – Sophron – effecta sunt

γινώσκω

L 124,4 – Theod.Pharan – scire; L 328,12 – Themestius – cognoscens; L 328,38 – Themestius – qui cognoscebat; K 250,6 – Ambros – ad cognoscendum; K 356,11 – Iustinianus – est agnitus; K 488,13 – Sophron – recognoscar

γλίχομαι

K 450,17 – Sophron – delectabantur

γλυκύς

K 312,7 – Ioh.Chrys – dulcis

γλῶσσα

L 136,13 – Serg.Const – una lingua; K 476,8 – Sophron – lingua et ore; K 850,9 – Const.imp – intellegentiam et linguam; K 862,8 – sacra – mente et lingua; K 888,26 – concilium – τὰς γλώσσας τῶν αἱρετικῶν

γλωσσαλγέω

L 74,29 – Steph.Byz – dicturi sunt

γνήσιος

K 318,7 – Cyrill.Alex – fideles; K 868,9 – Leo.epist – sincerus; K 898,21 – Agatho.epilog – ἀνόθευτον καὶ γνήσιον

γνησίως

K 62,7 – Agatho – sinceriter; K 488,7 – Sophron – sincere

γνώμη

L 54,3 – abbates – ex mente; L 414,7 – ep. encycl – mentis transgressio; L 418,26 – ep. encycl – scientia; K 22,4 – Romani – aestimationis; K 104,19 – Nestorius – arbitrio; K 254,19 – Ioh.Chrys – uoluntas; K 254,24 – Ioh.Chrys – propositum; K 576,27 – Const.diac – intentum

γνώμων

L 202,8 – Paul.Const – peritissimus

γνωρίζω

L 244,7 – Max.Aqu – designantes; L 344,22 – Max.Aqu – deuulgant; K 70,5 – Agatho – intimatur; K 340,7 – Ps.Iustin – agnosci; K 434,20 – Sophron – noscebatur; K 440,15 – Sophron – agnoscibile

γνώριμος

L 164,9 – Martinus – nota sunt; K 904,8 – Ioh.Const – κατὰ τὴν γνώριμον ἔννοιαν

γνώρισμα

L 290,4 – Theophyl – signa; K 240,4 – Ps. Athanas – indicium; K 492,17 – Sophron – indicium; K 694,21 – synodus – cognitionem; K 696,9 – synodus – indicia; K 764,28 – Theod.diac – cognitio

γνωριστικός

K 903,7 – Ioh.Const – πρὸς τὰς γνωριστικὰς ἔννοιας

γνῶσις

L 146,17 – Colluthus – scientia; L 328,4 – Themistius – notitiam; L 328,16 – Themistius – notitiam; L 328,37 – Themistius – scientia; K 106,3 – Theodosius – scientiamque; K 114,9 – Agatho – intellegentiae; K 232,3 – Const.imp – cognitionem

γνώστης

K 860,10 – sacra – cognitore

γνωστικός

L 316,20 – synodus – intellectualis

γογγυσμός

K 414,8 – Sophron – murmurationem

γονή

K 230,1 – Mac.Ant – prosapiam

γονικός

K 898,13 – Agatho.epilog – ἐκ γονικῆς διδαχῆς

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

γόνυ

L 74,34 – Steph.Byz – genu flexo

γονυπετέω

K 58,4–5 – Agatho – flexu poplite; K 120,14 – Agatho – flexu genu

γραικιστί

K 696,7 – Const.presb – Grece; K 696,9 – synodus – Grece

γράμμα

L 96,12 – Theophyl – τὸ συνοδικὸν γράμμα = synodica; K 42,2 – context – litteras; K 336,16 – context – Latinis litteris; K 380,2 – Seuer.Ant – Ἑνωτικοῦ γράμματος = unitatis litteras; K 452,15 – Sophron – litterarum; K 486,15 – Sophron – sinodicarum litterarum; K 530,8 – Serg.Const – litteras; K 614,18 – context – τὸ συνοδικὸν γράμμα = synodicum; K 862,3 – sacra – litterae; K 862,5 – sacra – litteras; K 898,15 – Agatho.epilog – τοὺς τόμους ἐν καθαρῷ δι' ἐκκλησιαστικῶν γραμμάτων ἔγραψα

γραμματικός

K 652,1 – iudices – γραμματικὸς Ῥωμαϊκός = grammaticus Latinus

γραφή

L 408,35 – ep.encycl – doctrinae; K 6,9 – Const.imp – doctrinae; K 226,24 – Mac. Ant – scripturas; K 618,6 – Georg.diac – per has scripturas; K 622,8 – Honorius – eloquia

γραφικός

L 90,5 – Augustinus – ὁ γραφικὸς λόγος; K 360,4 – Ephraem – scripturarum; K 908,8 – Ioh.Const – γραφικῆς ἱστορίας

γραφικῶς

L 42,6 – Steph.Dor – γραφικῶς εἰπεῖν = secundum scripturam; L 316,18 – synodus – secundum scripturas

γράφω

L 60,13 – Theophyl – directam; L 72,32 – Martinus – directae; L 80,2 – Martinus – directa est; L 98,29 – Uictor – per figuram litterarum; L 102,33–34 – Uictor – epistolariter scripta sunt; L 330,19 – context – ex rescriptis; K 564,13 – synodus – scriptarum; K 848,13 – Const.imp – asserente

γρύζω

K 903,9 – Ioh.Const – ὑπ' ὀδόντα γρύζειν

γυμνός

L 148,18 – Martinus – nudus deus; L 148,36 – Martinus – nuda deitate; K 308,20 – Ioh.Chrys – nudas; K 358,10 – Ephraem – nuda carne; K 864,15 – sacra – nudus

γυμνόω

L 200,21–22 – Paul.Const – denudati; L 210,10 – typus – nudentur de eis; K 242,12 – synodus – nudetur a palleo; K 242,14 – context – denudato; K 566,12 – synodus – habitu denudatum; K 682,3 – concilium – ordine denudari

γυναικεῖος

K 900,1 – Agatho.epilog – γυναικείοις μοναστηρίοις

γυνή

K 650,23 – Georg.mon – uxore patricii

Δ

δαδουχέω

K 818,10 – prosphon – inlustrat

δαδοῦχος

K 468,11 – Sophron – inlustratorum

δαιμονιωδῶς

K 464,15 – Sophron – demoniosae

δαίμων

K 464,12 – Sophron – demonum; K 898,29 – Agatho.epilog – ὁ ἀρχέκακος δαίμων

δάκρυον

L 42,17 – Steph.Dor – cum lacrimis; L 46,23 – Steph.Dor – cum lacrimis;

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

γόνυ

L 74,34 – Steph.Byz – genu flexo

γονυπετέω

K 58,4–5 – Agatho – flexu poplite; K 120,14 – Agatho – flexu genu

γραικιστί

K 696,7 – Const.presb – Grece; K 696,9 – synodus – Grece

γράμμα

L 96,12 – Theophyl – τὸ συνοδικὸν γράμμα = synodica; K 42,2 – context – litteras; K 336,16 – context – Latinis litteris; K 380,2 – Seuer.Ant – Ἑνωτικοῦ γράμματος = unitatis litteras; K 452,15 – Sophron – litterarum; K 486,15 – Sophron – sinodicarum litterarum; K 530,8 – Serg.Const – litteras; K 614,18 – context – τὸ συνοδικὸν γράμμα = synodicum; K 862,3 – sacra – litterae; K 862,5 – sacra – litteras; K 898,15 – Agatho.epilog – τοὺς τόμους ἐν καθαρῷ δι' ἐκκλησιαστικῶν γραμμάτων ἔγραψα

γραμματικός

K 652,1 – iudices – γραμματικὸς Ῥωμαϊκός = grammaticus Latinus

γραφή

L 408,35 – ep.encycl – doctrinae; K 6,9 – Const.imp – doctrinae; K 226,24 – Mac. Ant – scripturas; K 618,6 – Georg.diac – per has scripturas; K 622,8 – Honorius – eloquia

γραφικός

L 90,5 – Augustinus – ὁ γραφικὸς λόγος; K 360,4 – Ephraem – scripturarum; K 908,8 – Ioh.Const – γραφικῆς ἱστορίας

γραφικῶς

L 42,6 – Steph.Dor – γραφικῶς εἰπεῖν = secundum scripturam; L 316,18 – synodus – secundum scripturas

γράφω

L 60,13 – Theophyl – directam; L 72,32 – Martinus – directae; L 80,2 – Martinus – directa est; L 98,29 – Uictor – per figuram litterarum; L 102,33–34 – Uictor – epistolariter scripta sunt; L 330,19 – context – ex rescriptis; K 564,13 – synodus – scriptarum; K 848,13 – Const.imp – asserente

γρύζω

K 903,9 – Ioh.Const – ὑπ' ὀδόντα γρύζειν

γυμνός

L 148,18 – Martinus – nudus deus; L 148,36 – Martinus – nuda deitate; K 308,20 – Ioh.Chrys – nudas; K 358,10 – Ephraem – nuda carne; K 864,15 – sacra – nudus

γυμνόω

L 200,21–22 – Paul.Const – denudati; L 210,10 – typus – nudentur de eis; K 242,12 – synodus – nudetur a palleo; K 242,14 – context – denudato; K 566,12 – synodus – habitu denudatum; K 682,3 – concilium – ordine denudari

γυναικεῖος

K 900,1 – Agatho.epilog – γυναικείοις μοναστηρίοις

γυνή

K 650,23 – Georg.mon – uxore patricii

Δ

δαδουχέω

K 818,10 – prosphon – inlustrat

δαδοῦχος

K 468,11 – Sophron – inlustratorum

δαιμονιωδῶς

K 464,15 – Sophron – demoniosae

δαίμων

K 464,12 – Sophron – demonum; K 898,29 – Agatho.epilog – ὁ ἀρχέκακος δαίμων

δάκρυον

L 42,17 – Steph.Dor – cum lacrimis; L 46,23 – Steph.Dor – cum lacrimis;

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

L 52,30 – abbates – cum lacrimis; L 68,8 – Columbus – cum lacrimis; L 68,18 – Columbus – cum fletu; L 82,20 – Gulosus – fletibus

δάκτυλος

K 200,28 – Dometius – digito

δαμάζω

L 130,16 – Basil.Caes – fatigata

δαπανάω

K 326,17 – Cyrill.Alex – exanimantes

δαπάνη

K 10,2 – Const.imp – in expensis

δαψιλής

L 70,2 – Columbus – δαψιλεῖς ἀπεργάζεται; K 62,29 – Agatho – largas uictorias

δεδίττομαι

K 438,1 – Sophron – metuimus; K 490,1 – Sophron – metuentem

δέησις

L 18,37 – Martinus – coniurantes; L 20,3 – Martinus – οὐχ ὑπεριδόντες δεήσεις; L 64,36 – Maur.Caes – precationes; L 116,35 – Martinus – deprecationem; L 418,23 – ep.encycl – obsecrationem; K 210,4 – Georg.Const – petitionem; K 488,20 – Sophron – obsecrationibus; K 490,15 – Sophron – deprecationem

δεῖγμα

K 884,6 – Leo.epist – exemplis

δείδω

L 20,18 – Martinus – pertimescens; K 416,10 – Sophron – metuebat; K 436,8 – Sophron – metuat

δείκνυμι

L 146,7 – Themistius – adprobare; K 64,9 – Agatho – probabitur; K 90,12 – Agatho – conprobat; K 878,12 – Leo.epist – conprobatus est

δείλαιος

K 464,16 – Sophron – inmiseri

δειλία

L 292,17 – Seuer.Gab – timor; L 348,4 – Max.Aqu – pauorem; L 352,37 – Deusdedit – trepidationis

δειλιάω

L 88,4 – Ambros – turbatur; K 84,15 – Greg. Nyss – formidare; K 86,9 – Cyrill.Alex – timens; K 270,1 – Ps.Athanas – formidauit; K 298,13 – Ps.Athanas – formidauit; K 332,1 – Cyrill.Alex – formidare

δεῖμα

K 272,12 – Cyrill.Alex – pauor; K 320,2 – Cyrill.Alex – metus

δεινός

L 330,32 – Colluthus – astutior; K 274,7 – Cyrill.Alex – uehementes; K 300,13 – Greg. Nyss – callidius; K 326,16 – Cyrill.Alex – acres; K 446,19 – Sophron – callidi; K 462,14 – Sophron – callide

δεκτικός

L 304,13 – Ps.Iustin – capabilis; L 306,7 ; – Athanas – capabilis; K 340,5 – Ps.Iustin – capabili

δέλεαρ

L 360,16 – Martinus – escam; L 410,2 – ep. encycl – in deceptione

δέλτος

K 810,14 – prosphon – tabula; K 810,17 – prosphon – tabulam; K 862,10 – sacra – relationem

δεξιόομαι

K 492,19 – Sophron – amplectimini

δέομαι

L 42,10 – Steph.Dor – deprecatus; L 58,35 – Theophyl – supplicum; L 64,35 – Maur. Caes – supplicum; L 66,3 – Maur.Caes – supplicum; K 178,28 – Romani – quaesumus; K 202,21 – Theod.Melit – petimus; K 346,1 – Greg.Nyss – egeremus; K 566,25 – synodus – obsecramur; K 590,11 – Cyrus. Alex – postulans

δεόντως

L 36,7 – Martinus – oportune; L 72,34 – Martinus – conpetenter; K 490,7 – Sophron – oportune; K 640,7 – iudices – conpetenter

δεσμεύω

K 458,13 – Sophron – ligatur; K 858,3 – sacra – alligati

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

δεσμός

K 880,2 – Leo.epist – uinculis

δεσπόζω

K 70,6 – Agatho – dominatur; K 74,23 – Agatho – dominatur; K 460,7 – Sophron – dominator; K 808,18 – prosphon – dominantem

δέσποινα

L 134,13 – Cyrus.Alex – domina; L 136,29 – Serg.Const – domina; K 128,12 – Agatho – domina; K 220,19 – Mac.Ant – domina

δεσποτεία

L 368,14 – can.1 – herilitatem; L 404,12 – ep.encycl – dominationis; K 426,2 – Sophron – dominationem; K 464,15 – Sophron – dominatione

δεσπότης

L 62,32 – Serg.Cypr – dominationis; L 102,23 – Uictor – doctor; L 200,26 – Paul. Const – κυρίου καὶ δεσπότου = domini; K 508,14 – Mac.Ant – domine; K 534,12 – Serg.Const – domnus; K 564,19 – synodus – dominus; K 566,16 – synodus – domini

δεσποτικός

K 884,4 – Leo.epist – dominicis uerbis

δευσοποιός

L 200,3 – Paul.Const – tincticiis coloribus

δεῦτε

L 182,16 – Martinus – uenite

δευτερεύω

L 268,16 – Cyrill.Alex – erit sequens

δεύτερος

K 10,22 – Const.imp – in secundis; K 218,10 – Mac.Ant – inferiora; K 228,4 – Mac.Ant – deinceps; K 240,14 – Ps.Athanas – secundum factum

δέχομαι

L 84,12 – Ambros – accipe; L 160,36 – ecthesis – exceperunt excepimus; L 194,10 – episcopi – percellatur; K 206,2 – Georg. Camul – suscipio; K 224,22 – Greg.Nyss – capax est; K 456,1 – Sophron – receptante; K 884,13 – Leo.epist – exceptione

δῆλον

L 22,5 – Maur.Caes – luce clarius; L 44,1 – Steph.Dor – certum; L 70,37 – Martinus – abprobari dinoscitur; K 592,13 – Cyrus. Alex – notum

δηλονότι

K 58,2 – Agatho – dumtaxat; K 248,11 – synodus – procul dubio; K 322,2 – Cyrill. Alex – procul dubio; K 508,23 – Anthemius – reuera; K 844,22 – Greg.Naz – procul dubio

δηλοποιέω

K 58,22 – Agatho – intimemus; K 496,3 – Romani – insinuata est; K 524,9–10 – Ioh. patric – insinuare; K 532,10 – iudices – declaratae sunt; K 582,20 – concilium – declarauit

δηλόω

L 48,19–20 – Martinus – recognitis; L 96,33 – Theophyl – denominatam; L 144,23 – Theophyl – praedicta; L 174,4 – Martinus – demonstrauit; K 178,26 – Romani – insinuantia; K 456,18 – Sophron – significantem; K 618,2 – concilium – astruentes; K 656,4 – episcopi – asserentia

δήλωσις

L 64,35 – Maur.Caes – ad ostensionem; L 202,27 – acclam – manifestatio

δηλωτικός

L 186,7 – Martinus – uocabulum habet designationem; L 376,33 – can.15 – demonstratiuam

δήμευσις

L 210,12 – typus – proscriptionem; K 856,1 – Const.imp – proscriptionis

δημιουργέω

L 362,7 – Martinus – creauit; K 78,25 – Agatho – creatus est; K 244,7 – Theophanes – creans; K 394,4 – libellus – formauit

δημιουργία

L 306,15 – Ps.Athanas – ut creator; L 348,1 – Max.Aqu – adsumptionis; L 348,2 – Max.Aqu – adsumptionis; K 234,19 – Ps.Athanas – opificium; K 250,4 – Ambros – operatio

δημιουργικός

L 368,16 – can.1 – creatricem; K 342,3 – Greg.Nyss – opifex; K 426,2–3 – Sophron – creatricem; K 888,13 – concilium – δημιουργικὴ δύναμις

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

δημιουργός

K 74,19 – Agatho – conditor; K 76,4 – Agatho – creator; K 116,18 – Agatho – creatore; K 218,22 – Mac.Ant – factorem; K 606,13 – Theod.Pharan – creatorem; K 901,28 – Ioh. Const – ὁ τῆς φύσεως δημιουργός

δῆμος

K 592,15 – Cyrus.Alex – ex plebe sunt; K 900,17 – Agatho.epilog – τοῦ πολιτικοῦ δήμου

δημοσίᾳ

L 12,4 – Martinus – publicae; L 18,32 – Martinus – publice; K 680,20 – concilium – publicae; K 903,3 – Ioh.Const – ὥστε δημοσίᾳ ἐπ' ἐκκλησίας

δημοσιεύω

L 88,9 – Ambros – circumferens; L 286,25 – Greg.Nyss – deuulgatur; L 316,8–9 – synodus – publicantes; K 899,27 – Agatho.epilog – δημοσιεύσας ἐπὶ σεκρέτου

δημόσιος

K 678,6 – iudices – in loco publico; K 678,9 – context – publici lauacri

δήποτε

K 138,1 – Agatho – proinde

δήπου

K 246,2 – Cyrill.Alex – utique

διαβαίνω

K 240,6 – Ps.Athanas – incedens; K 326,4 – Cyrill.Alex – transiret

διαβάλλω

L 232,25 – conc.V. – repraehendit; L 278,34 – Augustinus – uitiosas passiones; L 380,14 – can.18 – reprobati sunt; L 408,32 – ep.encycl – repraehenduntur

διαβεβαιόομαι

K 24,22 – Romani – affirmare; K 66,2 – Agatho – protestatur; K 66,14–15 – Agatho – asserentes; K 108,13 – Agatho – confirmat; K 110,4 – Agatho – adfirmat; K 456,11 – Sophron – certificamur

διάβημα

L 198,9 – Paul.Const – gressum mentis

διαβοάω

L 408,32 – ep.encycl – delucescunt

διαβολή

L 40,22 – Steph.Dor – ad insidias

διαβολικός

K 646,17 – episcopi – diabolica

διάβολος

K 876,13 – Leo.epist – diabolicis fallaciis; K 882,16 – Leo.epist – diabolum; K 898,29 – Agatho.epilog – δαίμων διάβολος

διαγγέλλω

L 58,40 – Theophyl – edisserat; L 78,32 – Martinus – adnuntiant; L 100,18 – Uictor – fateor; L 118,11 – Serg.Tempsa – adseruit

διαγιγνώσκω

L 28,30 – episcopi – reserare; L 54,31 – abbates – scientibus uobis; K 420,5 – Sophron – pernoscitur; K 860,13 – sacra – dinoscimus

διάγνωσις

L 96,28 – Martinus – cognitionem; L 118,19 – episcopi – cognitionem; L 154,34 – Deusdedit – cognitionem; L 174,15 – Martinus – cognitionem

διαγόρευσις

L 118,7 – Serg.Tempsa – interlocutionem; K 854,25 – acclam – constitutionem

διαγορεύω

L 210,38 – synodus – perhibuit; L 382,24 – can.18 – promulgantem; L 408,21 – ep.encycl – definientes; K 200,4–5 – Georg.Byz – praedicantes; K 218,19 – Mac.Ant – promulgauerunt; K 836,17 – Const.imp – annuntians; K 848,16 – Const.imp – asseruit

διαγράφω

K 236,18 – Ps.Athanas – describens; K 806,12 – prosphon – describerent; K 842,3 – Const.imp – assignant; K 896,9 – Const.imp – τῷ λόγῳ διέγραφεν

διαγρηγορέω

L 58,33 – Theophyl – uigilantem; L 404,33 – ep.encycl – uigilantem

διαγυμνάζω

K 895,28 – Const.imp – διαγυμνάζομεν τὸν λόγον

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

διάγω

K 132,23 – Agatho – demorantur; K 136,27 – Agatho – degentibus; K 897,23 – Const.imp – κατὰ τὴν πόλιν διάγειν

διαγωνίζομαι

L 170,16 – Martinus – certasse; K 704,10 – synodus – decertata sunt

διαδείκνυμι

L 334,18 – Paul.Nest – probetur

διαδέχομαι

L 38,27 – Steph.Dor – successores; K 118,9 – Agatho – succedit; K 834,16 – Const.imp – successores; K 898,36 – Agatho.epilog – τὴν βασιλείαν διαδεξάμενον

διάδημα

K 58,13 – Agatho – regimine; K 804,18 – prosphon – diadema; K 866,27 – Leo.epist – diadematis

διάδοχος

L 358,12–13 – Deusdedit – successores; L 380,26 – can.18 – successores; K 466,17 – Sophron – successores; K 906,20 – Ioh. Const – μαθηταὶ καὶ διάδοχοι

διαζεύγνυμι

K 138,19 – Agatho – dissociata; K 812,7–8 – prosphon – distantia

διαζωγραφέω

K 862,6 – sacra – perpinxerunt

διάθεσις

L 274,19 – Ambros – affectu; L 278,15–16 – Augustinus – motibus; L 332,38 – Nestorius – affectum; K 248,18 – Ambros – affectu; K 548,22 – Honorius – affectus; K 908,15 – Ioh.Const – ἐν διαθέσει περὶ τὸ σέβας

διαθήκη

K 68,17 – Agatho – testamenti

διαίρεσις

L 302,14 – Leo.papa – distinctio; L 322,4 – Apollinarius – diuisio; L 378,7 – can.16 – diuisiones; K 240,2 – Ps.Athanas – diuisione; K 428,1 – Sophron – sectionem

διαιρέτης

K 802,10 – acclam – diuisor; K 808,13 – prosphon – diuisor; K 850,14 – Const.imp – diuisorem

διαιρετικός

K 374,15 – Themistius – diuisibilis

διαιρέω

L 80,19 – Gulosus – non scisma; L 220,4 – Cyrill.Alex – diuidit; L 306,29 – Athanas – separatim; L 324,12 – Polemon – diuisos; K 220,9 – Mac.Ant – diuiditur – diuisibiliter; K 420,6 – Sophron – diuisibilis

δίαιτα

K 414,7 – Sophron – uictus

διαιωνίζω

K 466,6 – Sophron – permansuram et inmortalem

διακαθαίρομαι

K 122,23 – Agatho – perlustrant

διακαίω

K 326,18 – Cyrill.Alex – concremantes

διακατέχω

L 68,17 – Columbus – occupanti; L 74,27 – Steph.Byz – coartare; L 82,22 – Gulosus – tenemus

διάκειμαι

L 50,2 – abbates – constitutae; L 50,3 – abbates – constitutae; K 18,22 – context – positi; K 30,24 – context – positi; K 226,22 – Mac.Ant – recipimus; K 626,6 – Pyrrhus – positos; K 860,8 – sacra – disponentur; K 868,12 – Leo.epist – diffusa

διακελεύομαι

L 62,23 – Serg.Cypr – iubentibus

διάκενος

L 134,24 – Cyrus.Alex – inanibus; L 154,22 – Deusdedit – inanis; K 450,9 – Sophron – inanis; K 600,1 – Cyrill.Alex – inanibus

διακληρόω

K 440,17 – Sophron – sortitur

διακομίζω

K 818,7–8 – prosphon – apportauit; K 834,17 – Const.imp – transmiserunt

διακομιστής

K 56,20 – Agatho – portitoribus

διακονέω

K 492,15 – Sophron – ministri sunt

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

διακονία

L 272,10 – Amphilochius – ministerium; K 54,4 – Agatho – ministerium; K 118,28 – Agatho – ministerio; K 872,4 – Leo.epist – ministerium

διάκονος

K 496,21 – Const.imp – deicola + diaconus; K 498,4 context – deicola + diaconus; K 498,19 – context – diaconus; K 884,14 – Leo.epist – actorem in ministerio; K 898,7 – Agatho.epilog – ἀνάξιος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ

διακούω

L 194,16 – episcopi – epistola nobismet relegatur

διακρατέω

L 62,36 – Serg.Cypr – detinet; K 128,8 – Agatho – continet; K 308,4 – Ioh.Chrys – sustentans

διακράτησις

K 126,20 – Agatho – sustentatio

διακριβόω

L 28,33 – episcopi – plenius pertractantes

διακρίνω

L 212,24 – conc.V. – discernere; L 272,4 – Amphilochius – discerni; L 332,28 – Theod. Mops – est secernitus; L 332,38 – Nestorius – est secernitus; K 60,11–12 – Agatho – discernentes; K 104,22 – Nestorius – est secernitus; K 840,19 – Const.imp – secernimur

διάκρισις

L 100,27 – Uictor – temperamentum; L 116,24–25 – Martinus – discretionis; L 182,35 – Martinus – discretionis; K 90,13 – Agatho – discretione; K 424,4 – Sophron – discretio

διακριτικός

K 110,19 – Agatho – discretionis oculo

διακρούω

L 68,19 – Columbus – confutatum; L 354,17 – Deusdedit – reprobans eos; K 903,14–15 – Ioh.Const – διακρούσασθαι τὴν ἔνστασιν

διακυβερνάω

L 74,15 – Steph.Byz – τὴν ἐξουσίαν διακυβερνωμένην; L 76,6 – Steph.Byz – reguntur; L 102,12 – Uictor – adiutore

διακωλύω

L 70,19 – Columbus – prohibuerunt; K 2,15 – Const.imp – prohibuimus; K 252,25 – Ioh.Chrys – prohiberet; K 902,14 – Ioh.Const – καταντῆσαι διεκωλύθημεν

διαλαλέω

L 22,5 – Maur.Caes – interlocutionem; L 152,8 – Deusdedit – allocutus est; K 40,12 – Paul.asecr – interlocuta est; K 166,22 – Paul.asecr – interlocutio facta est; K 266,32 – Const.diac – interlocutio facta est; K 564,12 – synodus – interlocutionem

διαλαλία

K 638,5 – Const.diac – interlocutionem

διαλαμβάνω

L 296,26 – Cyrill.Alex – adsumamus; K 322,8 – Cyrill.Alex – repetamus; K 846,1 – Const.imp – conprehendamus

διαλάμπω

K 32,18 – Leo.papa – coruscat; K 124,23 – Agatho – perlustratum; K 202,12 – Theod. Melit – claruerunt; K 776,14 – symbolum – radiantes; K 814,14 – prosphon – coruscans

διαλανθάνω

K 52,32 – Agatho – lateret

διαλέγω

K 70,26 – Agatho – disputantem; K 272,2 – Georg.mon – disputat; K 310,12 – Ioh. Chrys – alloquitur

διάλεξις

L 198,25 – Paul.Const – sermocinationes; L 204,27 – Deusdedit – adsertiones; K 72,15 – Agatho – disputationem; K 332,18 – Cyrill.Alex – disputationes; K 372,10 – Anthimus – commentarii

διαλογικός

L 268,29 – Cyrill.Alex – dialogicis

διάλογος

L 12,31 – Martinus – in sermone

διαλοιδορέω

L 244,27 – Martinus – calumniare

διαλύω

L 60,43 – Serg.Cypr – resolue; L 62,14 – Serg.Cypr – dissoluuntur; L 126,19 – Marti-

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

nus – dissoluendam; L 360,24 – Martinus – distruitur; K 658,15 – Athanas – dissolueret

διαμαρτάνω

L 174,6–7 – Martinus – ceciderunt

διαμαρτυρέω

L 270,30 – Greg.Nyss – protestatur; L 300,11 – Leo.papa – protestaretur; K 112,22 – Agatho – contestati

διαμαρτυρία

L 18,29 – Martinus – contestari; L 20,7–8 – Martinus – contestantes; L 72,21 – Martinus – contestationibus; L 204,20 – Deusdedit – contestationes

διαμάχομαι

L 200,28 – Paul.Const – se expugnantem; K 530,3 – Serg.Const – decertantibus; K 608,16 – Paul.Const – reluctantem

διαμελετάω

K 894,30 – Const.imp – διαμελετῶμεν καὶ πράττομεν

διαμένω

L 68,23 – Columbus – permansit; L 68,24 – Columbus – ἄθικτος διαμείνῃ; L 70,14 – Columbus – perdurent; L 356,38 – Deusdedit – permanet; K 96,31 – Agatho – permansit; K 340,23 – Greg.Nyss – permanet

διάμετρος

K 220,13 – Mac.Ant – e regione

διαμορφόω

K 838,17 – Const.imp – formasse

διαμπάξ

K 422,7 – Sophron – per omnia; K 438,13 – Sophron – prorsus; K 456,9 – Sophron – prorsus

διαμφιβάλλω

L 66,31 – Columbus – ambigere possit

διαναβάλλομαι

L 102,17 – Uictor – propulsare

διαναγγέλλω

L 38,41 – Steph.Dor – adnuntiemus

διανέμω

L 68,6 – Columbus – incorrupta maneant; L 220,8 – Cyrill.Alex – diuidit uoces; K 840,9 – Const.imp – sequestramus

διανίστημι

L 72,4 – Martinus – exsurgere; L 408,8 – ep. encycl – erigere se; K 218,12 – Mac.Ant – suscitans; K 372,11 – Cyrill.Alex – suscitaret; K 510,14 – Mac.Ant – suscitabat

διανοέομαι

K 366,19 – Ioh.Scythopol – sentire; K 368,2 – Ioh.Scythopol – sentire

διανόησις

K 368,4 – Ioh.Scythopol – intellegentiam; K 368,11 – Ioh.Scythopol – intellegentiam; K 838,18 – Const.imp – considerationem

διάνοια

L 238,32 – Max.Aqu – uerbo et mente; L 410,29 – ep.encycl – uerbo et mente; K 58,5 – Agatho – mentis; K 122,21 – Agatho – mentis; K 832,27 – Const.imp – intentionem

διανοίγω

K 98,2 – Agatho – adaperit

διανύω

L 100,5 – Uictor – διανύσαι τὸν κύριον; K 766,7 – Theod.diac – gessit; K 846,14 – Const.imp – iter pergentes

διαπαίζω

K 626,7 – Pyrrhus – derideat

διαπεραιόω

K 902,28 – Ioh.Const – πορθμὸν διαπεραιοῦσθαι

διάπλασις

K 464,7 – Sophron – formatam

διάπλασμα

L 134,25 – Cyrill.Alex – finctionibus; L 138,11 – Cyrill.Alex – finctionibus; K 600,1 – Cyrus.Alex – figmentis

διαπλάττω

L 128,25 – Greg.Naz – plasmari; L 128,35–36 – Ps.Dionys – formabatur; L 302,23 – Ps. Dionys – substantialiter plasmari; K 450,3 – Sophron – formabatur; K 846,18 – Const. imp – formata

διάπνευσις

L 130,10 – Martinus – digestionem

διαπνέω

L 130,13 – Basil – digesto

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

διαπορεύω

L 358,9 – Deusdedit – deambulantes; K 900,12 – Agatho.epilog – τὸν χρόνον διαπορευόμενος

διαπορέω

L 210,29 – synodus – hesitans

διαπράττομαι

K 116,30 – Agatho – peragere; K 442,1 – Sophron – ageret; K 568,10 – iudices – peragemus; K 829,14 – Const.imp – διαπραξόμεθα; K 829,35–36 – Const.imp – διαπραξόμεθα

διαπρεσβεύομαι

K 903,5 – Ioh.Const – τὸ δόγμα διεπρέσβευσαν

διαπρυσίως

K 420,3 – Sophron – flagranter; K 454,17 – Sophron – flagranter; K 472,14 – Sophron – flagranter; K 900,21 – Agatho.epilog – ἀναφανδὸν καὶ διαπρυσίως

διαπτύω

L 24,16 – Maur.Caes – repello; K 274,1 – Cyrill.Alex – respuens; K 320,14 – Cyrill. Alex – respuens

διάπυρος

L 104,5 – Martinus – feruidissimum; K 326,17 – Cyrill.Alex – igneis; K 804,22 – prosphon – flagrans

διαρθρόω

L 130,27 – Martinus – declaratis; K 476,7 – Sophron – expremo; K 848,9 – Const.imp – linguam aptare; K 862,5 – sacra – declarauerunt

διαρρέω

L 70,13 – Columbus – remotoque; L 286,9 – Greg.Nyss – defluxus

διαρρήγνυμι

L 82,9 – Gulosus – amputata; K 812,11 – prosphon – excissum

διαρρήδην

K 546,16 – Serg.Const – manifeste

διαρρίπτω

L 24,13 – Maur.Caes – respuens; L 136,21 – Serg.Const – iactantes

διασαλεύω

L 44,23 – Steph.Dor – distruere; K 904,11 – Ioh.Const – διασαλευθῆναι τὰ πεπηγότα

διασαφηνίζω

K 508,4 – Mac.Ant – explanarunt; K 590,11 – Cyrus.Alex – declarantes

διάσημος

K 464,1 – Sophron – insignisque

διασκεδάννυμι

K 538,3 – Serg.Const – discissos

διασκέπτομαι

L 36,11 – Martinus – discutere; K 564,15 – synodus – pertractantes; K 580,8 – concilium – pertractauimus; K 620,13 – concilium – pertractantes; K 874,14 – Leo.epist – contrectans

διάσκεψις

L 28,9 – Max.Aqu – sollicitudinem; L 156,5 – Martinus – examinationem; L 174,14 – Martinus – questionem; L 194,30 – Martinus – examinationem; L 206,20 – Martinus – audientiam

διασκοπέω

L 118,20–21 – episcopi – examinabitur; L 134,21 – Cyrus.Alex – considerans; L 242,24 – Max.Aqu – διασκοπῆσαι χρεών; K 538,13 – Serg.Const – pertractabat; K 598,22 – Cyrus.Alex – considerans

διασκορπίζω

K 138,19 – Agatho – dispersa; K 870,22 – Leo.epist – dissipatum est; K 882,8 – Leo. epist – dispersit

διασπάω

L 38,30 – Steph.Dor – praeseminata; L 222,40 – Chalced – discerpere; K 138,17 – Agatho – dissipata; K 138,26 – Agatho – dispersa; K 834,21 – Const.imp – discerpere; K 896,17 – Const.imp – διεσπώμεθα γὰρ αὐτῷ

διασπουδάζω

L 82,34 – Gulosus – maturauimus; K 905,26–27 – Ioh.Const – τὰ πεπραγμένα διεσπουδάσθη

διάστασις

L 126,22 – Martinus – distantiam; L 208,14 – typus – dissensione; K 8,11 –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

Const.imp – dissonantiam – distantiam; K 12,2 – Const.imp – discidium; K 456,7 – Sophron – distantiam; K 534,6 – Serg. Const – distantia; K 662,11 – Athanas – distantia; K 812,7 – prosphon – dissensiones; K 836,2 – Const.imp – discidium; K 860,17 – sacra – distantia

διαστέλλω

L 128,14 – Martinus – distinguamus; L 236,7 – Max.Aqu – distinguens; L 338,29 – Martinus – distinguentes; K 72,14 – Augustinus – distingueretis

διαστολή

L 122,38 – Theod.Pharan – distinctione; L 410,23 – ep.encycl – distinctionem; K 606,8 – Theod.Pharan – direptione

διαστρέφω

K 672,28 – Theod.diac – euerteret

διαστροφή

L 402,7 – subscriptio – in destructionem; K 834,16 – Const.imp – peruersionis

διάστροφος

L 82,18 – Gulosus – peruersa; L 278,17 – Augustinus – peruersa – peruersos; K 902,23–24 – Ioh.Const – τῆς ἐν διαστρόφου γνώμης

διαστρόφως

K 834,10 – Const.imp – peruerse

διασύρω

K 366,7 – Iulian.Halic – detrahentem

διασῴζω

L 96,13 – Theophyl – saluata; L 106,13 – Martinus – saluantes; K 124,13 – Agatho – perduci; K 444,13 – Sophron – persaluans; K 590,17 – Cyrus.Alex – saluum perducat; K 820,4 – prosphon – saluauit

διάσωσις

K 10,3 – Const.imp – munimen

διάταγμα

K 872,25 – Leo.epist – edictum; K 874,1 – Leo.epist – edicti

διάταξις

L 62,1 – Serg.Cypr – definitioni; L 70,12 – Columbus – sanctiones; L 210,22 – synodus – uirtutem; L 318,12 – synodus – praecepta; L 320,7 – Theophyl – praeceptionem; L 408,35 – ep.encycl – praedicationem; K 806,15 – prosphon – institutionibus; K 818,19 – prosphon – constitutiones

διαταράττω

L 172,22 – Cyrus.Alex – perturbari

διατάττω

K 836,10 – Const.imp – decreuimus

διατείνω

K 132,21 – Agatho – protelatur

διατελέω

L 208,19 – typus – consistunt; L 278,35 – Augustinus – agere; L 386,33 – can.20 – permanet; K 462,3 – Sophron – perseuerant; K 836,6 – Const.imp – perseuerare

διατέμνω

K 360,13 – Themistius – diuidere; K 846,9 – Const.imp – concidunt

διατηρέω

L 64,3 – Serg.Cypr – conseruet; K 450,3 – Sophron – seruabit – conseruabit

διατίθημι

K 430,3 – Sophron – digessi

διατομή

L 134,25 – Cyrus.Alex – partitione; K 600,2 – Cyrus.Alex – sectione

διατρέφω

K 450,4 – Sophron – cibabatur

διατριβή

K 368,8 – Ioh.Scythopol – conuersationum; K 802,18 – Const.imp – commoratione

διατρίβω

K 546,2 – Serg.Const – demorans

διατυπόω

L 224,20–21 – Chalc – dispositis; L 238,22 – conc.V. – statuta sunt; K 776,20–21 – Chalc – formatis; K 852,21–22 – Const. imp – constitutis

διατύπωσις

L 82,1 – Gulosus – determinationem; L 88,33 – Augustinus – reformamur

διαυγάζω

K 862,15 – sacra – lustrare

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

διαφαίνω

L 270,20 – Greg.Nyss – innotescatur; K 426,22–23 – Sophron – monstretur; K 488,5–6 – Sophron – appareat

διαφανής

L 60,36 – Serg.Cypr – lucidissimam; L 94,28 – Max.Aqu – eximiisque

διαφερόντως

L 162,17 – Theophyl – sine dubio; L 168,16–17 – Pyrrhus – praecipue; L 208,4 – typus – praecipue

διαφέρω

L 138,30 – Serg.Const – contradicunt; L 148,24 – Martinus – differentiam habentem; L 262,32 – Greg.Nyss – discrepantem; K 500,1 – Georg.diac – in uno metato iuris

διαφεύγω

L 198,1 – Paul.Const – declinemus; K 456,1 – Ps.Iustin – effugies; K 906,28 – Ioh.Const – τὴν μνήμην μὴ διαφευγέτω

διαφθείρω

K 834,4 – Const.imp – corruptibilis

διαφορά

L 268,31 – Cyrill.Alex – ex parte; L 298,20 – Ambros – distinctionem; L 372,23 – can.7 – differentiam; K 76,9 – Agatho – differentia; K 258,15 – Ioh.Chrys – differentiam; K 306,20 – Ioh.Chrys – diuersitatem; K 392,18 – libellus – proprietate

διάφορος

L 200,34 – Paul.Const – discretam; L 270,24 – Greg.Nyss – diuersus; K 74,5 – Agatho – diuersa; K 376,6 – Seuer.Ant – differunt; K 378,4 – Seuer.Ant – diuersitas

διαφόρως

L 146,11 – Themistius – saepius; L 172,35 – Cyrus.Alex – saepius

διαφυλάττω

L 58,15 – Deusdedit – conseruarent; K 62,29 – Agatho – conseruat; K 122,3 – Agatho – custodiat; K 884,18 – Leo.epist – custodiat

διαφωνέω

K 326,9 – Cyrill.Alex – dissonet; K 862,10 – sacra – discrepauit

διαφωνία

L 200,20 – Paul.Const – dissonantia

διαχέω

K 100,14 – Agatho – diffusa

διαχράομαι

K 808,10 – prosphon – interfice

διαχωρίζω

L 70,12 – Columbus separare; K 114,8 – Agatho – discernendum; K 138,18 – Agatho – segregata

διαχωρισμός

K 66,13 – Agatho – discidii

διαψεύδω

L 362,17 – Greg.Naz – deceptus sum; K 360,11 – Ephraem – mentitum fuisse

δίδαγμα

L 46,16 – Steph.Dor – doctrinas; L 64,40 – Maur.Caes – institutionum; K 274,16 – synodus – dedogmatum; K 414,15 – Sophron – institutis; K 416,18 – Sophron – doctrinae; K 472,4 – Sophron – doctrinis; K 476,1 – Sophron – didagmata; K 578,19 – concilium – dogmatibus; K 854,9 – acclam – didagmata

διδασκαλία

L 104,29 – Martinus – apostolicae sedi; L 354,25 – Deusdedit – quod ait; K 108,4 – Agatho – constructione; K 116,12 – Agatho – instructio; K 130,15 – Agatho – doctrinis; K 374,13 – Themistius – professionem; K 382,3 – Theodosius – doctrinas

διδάσκαλος

L 48,12 – Martinus – propheta, id est doctor; L 80,21 – Gulosus – magistri; L 152,15 – Deusdedit – pater; L 160,32 – ecthesis – doctores; L 364,21 – synodus – patrum; K 70,28 – Agatho – doctor; K 274,10 – synodus – magister; K 508,6 – Mac.Ant – doctores; K 554,2 – Honorius – nutritorum; K 878,9 – Leo.epist – magistrum

διδάσκω

L 22,4 – Maur.Caes – suggerimus; L 36,35 – Martinus – edisserat; L 48,5 – Martinus – demonstrauit; L 158,31 – ecthesis – edocuit; L 358,29 – Martinus – prudentissime praedicantem; K 22,1 – Romani – docentes; K 60,2 – Agatho – instituti; K 66,28 – Aga-

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

tho – defendit; K 610,7 – Romani – innotescimus; K 854,4 – Const.imp – annuntiant

διδαχή

L 106,31 – Martinus – παρὰ διδαχήν = contra fidem; K 592,10 – Cyrus.Alex – doctrinae; K 624,11 – Honorius – documento

δίδωμι

K 534,9 – Serg.Const – inpertit; K 844,15 – Const.imp – dabimus; K 848,22 – Cyrill. Alex – dabit

διειδής

L 168,32 – Pyrrhus – suauissima

δίειμι

L 164,12 – Martinus – relegant

διείργω

K 462,2 – Sophron – coercentem

διεκδικέω

L 24,14 – Maur.Caes – defendebatur; L 52,31 – abbates – defendite; L 72,6–7 – Martinus – defensores; L 192,37 – Bened. Aiac – defendere nititur; K 82,11 – Agatho – asserunt; K 130,23 – Agatho – defendisse

διελέγχω

K 864,14 – sacra – coarguatae

διένεξις

K 907,17 – Ioh.Const – πρὸς διενέζει καὶ ἀντιστάσει

διεξάγω

L 294,1 – Cyrill.Alex – perficere; K 86,13 – Cyrill.Alex – perficere; K 88,8 – Cyrill. Alex – perficere; K 332,5 – Cyrill.Alex – perducere

διέξειμι

L 84,1 – Ambros – ἐν βίβλῳ διέξεισιν

διεξέρχομαι

L 14,18 – Martinus – dicens; L 18,32 – Martinus – disserendo; L 20,35 – Martinus – prosequatur; K 22,10 – Const.imp – prosequantur; K 498,16 – Const.imp – discurrat; K 580,19 – iudices – adsecuta est; K 664,4 – Dometius – explanet

διεξετάζω

L 236,5 – Max.Aqu – examinemur

διέπω

K 470,6 – Sophron – dispensante

διερευνάω

L 66,34 – Columbus – in requirendis

διερμηνεύω

L 150,31 – Martinus – interpraetantur

διέρχομαι

L 12,16 – Martinus – indictionem elapsam; L 60,14 – Theophyl – indictionem transactam; L 66,6 – Theophyl – indictionem transactam; L 172,17 – Cyrus.Alex – relegisse dinoscor; L 182,6 – Martinus – κατὰ τὴν προσεχῶς διελθοῦσαν = in praeterito; L 196,4 – Theophyl – κατὰ τὸ διελθὸν ἔτος = transacto anno; K 74,14 – Agatho – transire; K 448,16 – Sophron – discurrit; K 638,2 – Const.diac – transacti Marcii; K 870,9 – Leo.epist – elapsam indictionem

διετής

K 614,4 – Georg.diac – per biennium; K 899,32 – Agatho.epilog – ἐπὶ διετῆ χρόνον

διευθέτησις

L 198,4 – Paul.Const – compositionem

διευθύνω

K 894,30 – Const.imp – διευθύνοντες διαμελετῶμεν

διέχω

L 202,20 – Paul.Const – proferens uocem

διηγέομαι

K 494,2 – Sophron – disserunt; K 676,13 – Polychronius – narrare non ualeo; K 880,20 – Leo.epist – narrare non sufficit; K 896,21 – Const.imp – διηγεῖται λεπτομερέστερον

διήγημα

K 318,8 – Cyrill.Alex – narrationibus; K 328,11 – Ephraem – narrationes; K 903,25 – Ioh.Const – πιθανῷ διηγήματι

διήκω

K 836,7 – Const.imp – protelari

διηνεκής

L 210,13 – typus – perpetuo; K 366,17 – Ioh. Scythopol – continuam; K 884,6 – Leo. epist – perenni

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

διίστημι

L 134,25 – Cyrus.Alex – diuidit; L 136,12 – Serg.Const – separare studuit; K 420,7 – Sophron – distans est; K 420,10 – Sophron – disiungit; K 444,1 – Sophron – dissidens; K 804,24 – prosphon – dissidentium

διισχυρίζομαι

K 320,23 – Cyrill.Alex – adfirmauit

δικάζω

K 292,9 – Ioh.Chrys – iudicate; K 800,16 – Const.imp – iudicemur; K 866,30 – Leo. imp – censura

δικαιοδοσία

L 36,28 – Theophyl – concilii; L 38,16 – Steph.Dor – dioceseos; L 42,6 – Steph.Dor – dioceseos; L 200,5 – Paul.Const – iurisdictio

δικαιοκρισία

L 192,13 – Martinus – determinationem

δικαιολογέομαι

K 110,16 – Agatho – asserentes; K 132,11 – Agatho – asserentes

δικαιολογία

K 100,18–19 – Agatho – assertio

δίκαιος

L 154,30 – Deusdedit – probabilibus; L 360,19 – Greg.Naz – oportebat enim; K 116,11 – Agatho – aequitas

δικαιοσύνη

L 410,1 – ep.encycl – aequitatis; K 124,11 – Agatho – iustitia; K 240,24 – Ps.Athanas – iustitia

δικαιόω

K 906,30 – Ioh.Const – κατακριθέντα δικαιώσαντες

δικαίως

L 104,17 – Martinus – ἀνοίγειν δικαίως; L 236,20 – Max.Aqu – merito; K 242,12 – acclam – merito; K 492,12 – Sophron – iure

δικαστήριον

L 312,1 – Ioh.Chrys – iudicio

δικαστής

K 118,27 – Agatho – iudicem

δίκη

L 168,36 – Pyrrhus – iudicium

δίκην

L 38,24 – Steph.Dor – ueluti; L 172,18 – Cyrus.Alex – ueluti; L 404,34 – ep.encycl – ueluti; K 368,2 – Ioh.Scythopol – more

δίκτυον

K 556,21 – Honorius – retia

διοικέω

L 308,31 – Greg.Nyss – disponebatur; K 124,7 – Agatho – dispensantem; K 128,8 – Agatho – dispensat; K 306,3 – Greg.Nyss – dispensans; K 342,23 – Greg.Nyss – sustentari

διοίκησις

L 41,12 – Steph.Dor – ὑφ' ὅν = sub cuius diocoese; K 8,24 – Const.imp – dispositio; K 100,19 – Agatho – dispensatio; K 500,14–15 – context – orientalis dioceseos; K 538,2 – Serg.Const – Aegyptiacae dispositionis; K 602,3 – context – Aegyptiacae dioceseos; K 780,8 – subscriptio – Ponticae diocaeseos

διοικητής

K 46,37 – context – dispositore; K 162,3 – context – dispositore; K 170,28 – context – dispositore; K 400,29 – context – dispositore

διονομάζω

K 904,13 – Ioh.Const – διονομασθείσης συνόδου; K 905,19 – Ioh.Const – διονομασθείσης συνόδου; K 905,23 – Ioh.Const – διονομασθείσης συνόδου

διορατικός

K 906,13 – Ioh.Const – τῇ διορατικωτάτῳ δυνάμει

διορθόω

L 408,6 – ep.encycl – emendare; K 138,7 – Agatho – correctos esse; K 868,1 – Leo. epist – emendat

διόρθωσις

L 72,22 – Martinus – emendare; L 214,8 – synodus – correctionem; K 880,9 – Leo. epist – correctionem; K 907,7 – Leo.papa – ἡ διόρθωσις

διορίζω

L 382,27 – can.18 – definientem; K 222,12 – Agatho – segregantem; K 902,35 – Ioh. Const – ὁ ἀπόστολος διωρίσατο

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

διόρισμα

K 470,7 – Sophron – diffinitiones

διπλόη

K 456,8 – Sophron – dualitas

διπλόος

L 310,26 – Ps.Cyrill.Hieros – dupplicem; L 312,2 – Ioh.Chrys – dupplex; K 622,5 – Honorius – geminae; K 624,6 – Honorius – geminae; K 624,13 – Honorius – geminae

διπλόω

K 438,16 – Sophron – duplicemque; K 440,17 – Sophron – duplex

δίπτυχον

K 8,14 – Const.imp – diptichis; K 8,19 – Const.imp – dyptichis; K 210,1 – Georg. Const – dipticis; K 210,8 – Georg.Const – dipticis; K 362,10 – Theophanes – dipticis; K 362,12 – synodus – dipticis; K 580,13 – concilium – diptychis; K 612,4 – concilium – dipticis; K 702,3 – synodus – diptichis; K 899,23 – Agatho.epilog – ἐν τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις

δισταγμός

K 56,14 – Agatho – hesitatione; K 132,3 – Agatho – in ancipiti

δίστομος

K 874,2 – Leo.epist – ancipiti

διττός

K 440,3 – Sophron – duplicis; K 868,23 – Leo.epist – gemina

διυπεξάγω

L 300,8 – Leo.papa – subduci

διφυής

K 438,16 – Sophron – bis genitum

διφύλλιον

K 648,23 – iudices – bifolio

δίχα

L 332,27 – Theod.Mops – sine; K 440,10 – Sophron – dualiter; K 848,15 – Leo.papa – sine – sine

διχονοέω

L 202,13 – Paul.Const – discordantem; L 208,15 – typus – discordantes; L 352,35 – Cyrill.Alex – dissentientem

διχόνοια

L 136,11 – Serg.Const – discordiae; L 210,23 – synodus – dissensiones; K 118,19 – Agatho – dissensionis; K 766,8 – Theod.diac – dissensionem; K 802,20 – Const.imp – dissonantia; K 854,16 – Const. imp – dissensio

διχοστασία

L 42,28 – Steph.Dor – seditiones; K 540,20 – Serg.Const – dissentiones

διχοτομέω

K 856,26 – sacra – separans

διψάω

K 252,22 – Ioh.Chrys – sitientibus

διωγμός

K 899,28 – Agatho.epilog – ὀρθοδόξων ἀνδρῶν διωγμόν

διωθέω

L 72,12 – Martinus – corrigente; L 106,12 – Martinus – propulsare; K 422,8 – Sophron – repellentia; K 442,20 – Sophron – propellant

διώκω

L 406,30 – ep.encycl – persequi; K 452,20 – Sophron – persequentium; K 798,12 – acclam – effugasti; K 798,13 – acclam – persecutus es

διωρία

K 44,25 – Mac.Ant – indutia; K 696,12 – Const.presb – indutias

δόγμα

L 18,34 – Martinus – fidem; L 26,31 – Max. Aqu – promulgationibus dogmatibus; L 58,40 – Theophyl – institutionum; L 206,8 – Deusdedit – praedicationis; L 230,36 – conc.V. – secta; L 230,38 – conc. V. – secta; K 544,15 – Serg.Const – dogma; K 768,27 – symbolum – doctrinas; K 816,22 – prosphon – dogmatum

δογματίζω

L 12,18 – Martinus – instituit; L 28,29 – episcopi – praedicare praesumunt; L 166,22 – Serg.Const – dogmatizare; L 344,20 – Max.Aqu – praedicant; L 346,19 – Max.Aqu – asserebat; K 42,25 – Romani – docuit; K 382,18 – Paul.Ant – praedicans; K 444,4 – Sophron – edocemus;

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

K 464,14 – Sophron – perdocent; K 508,4 – Mac.Ant – astruimus; K 508,15 – Mac.Ant – astruxerunt

δογματικῶς

L 316,18 – synodus – dogmatice; K 124,25 – Agatho – decretali commonitione; K 584,11 – concilium – dogmatice

δογματιστής

K 510,19 – Mac.Ant – dogmatistas

δοκέω

L 20,34 – Martinus – uisum fuerit; L 142,27 – Martinus – putentur; K 214,17 – Const.imp – si placet; K 318,6 – Cyrill. Alex – uidetur

δόκησις

L 290,21 – Epiphanius – δόκησις ἡ παρουσία; K 260,2 – Ioh.Chrys – putatiua; K 324,17 – Cyrill.Alex – putatiue; K 328,9 – Epiphanius – aestimatio; K 842,8 – Const. imp – aestimationibus

δοκιμάζω

L 68,3 – Columbus – firmaretur; L 198,13–14 – Paul.Const – arbitrauimus; L 312,3 – Ioh.Chrys – probat; K 102,2 – Agatho – temptatum est; K 680,14 – concilium – conatus est; K 836,10–11 – Const.imp – perpendens

δοκιμασία

K 899,7 – Agatho.epilog – ἐννόμου δοκιμασίας; K 900,16 – Agatho.epilog – ψήφῳ καὶ δοκιμασίᾳ

δοκιμή

K 864,7 – sacra – probationi

δόκιμος

K 416,21 – Sophron – probita

δοκίμως

L 106,10 – Uictor – probe

δολερός

K 772,15 – symbolum – dolosam; K 816,6 – prosphon – fraudulentis; K 832,26 – Const. imp – dolosam

δόλος

L 234,29 – Max.Aqu – dolosas insidias

δολοφονέω

K 808,3 – prosphon – fraudulenter perimentes

δολόω

L 48,13 – Martinus – adulterantes

δόξα

L 124,34 – Martinus – professionem; L 200,2 – Paul.Const – fidei; L 202,22 – Paul.Const – mente; L 260,34 – Augustinus – maiestas; L 300,27 – Leo.papa – glorificationis; K 364,6 – Anast.Ant – secta; K 468,1 – Sophron – gloria; K 836,11 – Const.imp – fidei; K 866,27 – Leo.epist – gloriam

δοξάζω

L 14,12 – Martinus – praedicarunt; L 124,23 – Martinus – confessus est; L 158,32 – ecthesis – glorificantes; L 198,34 – Paul.Const – proferentes; L 208,7 – typus – dicentibus; K 136,23 – Agatho – gloriari; K 198,9 – Georg.Cyzici – sector; K 206,3 – Georg.Camul – credo; K 212,19 – episcopi – profiteor; K 556,11 – Honorius – censuerimus

δοξολογέω

L 136,14 – Serg.Const – gloriosae

δοξολογία

L 52,21 – abbates – in gloria eius; L 136,13 – Serg.Const – glorificationem; L 220,24 – Cyrill.Alex – glorificationem

δορά

K 864,14 – sacra – pellem; K 878,20 – Leo. epist – tegmine; K 882,11 – Leo.epist – pilo (δόρυ); K 889,2 – concilium – τῆς ποιμαντικῆς δορᾶς

δορυφορία

K 6,20 – Const.imp – munificentia

δουλεία

K 54,27 – Agatho – famulatus; K 829,18 – Const.imp – τῆς δουλείας καὶ πολιτείας

δουλεύω

L 74,14 – Steph.Byz – seruiendo; K 868,4 – Leo.epist – seruiendum

δουλικός

L 172,27 – Cyrill.Alex – seruilem; K 22,2 – episcopi – seruili; K 54,19 – Agatho – serui-

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

lis; K 54,22 – Agatho – familiare; K 54,27 – Agatho – familiare

δοῦλος

K 52,18 – Agatho – seruus seruorum; K 122,13 – Agatho – seruus seruorum; K 124,3 – Agatho – famuli; K 564,20 – iudices – famulos; K 654,8 – Serg.diac – seruus et subiectus

δρᾶμα

L 240,30 – Max.Aqu – factum

δραματουργέω

L 194,11 – episcopi – demolitus est

δραπετεύω

L 116,26 – Martinus – absconditur; K 862,16 – sacra – fuga lapsus es

δραπέτης

K 436,9 – Sophron – refugae

δράττομαι

K 70,13 – Agatho – conprehendens

δράω

L 148,33 – Martinus – operatus; L 302,23 – Ps.Dionys – operatus est; K 414,12 – Sophron – coegerunt; K 430,18 – Sophron – efficere; K 442,13 – Sophron – patrabat; K 450,19 – Sophron – patrare; K 454,12 – Sophron – patrabat; K 456,6 – Sophron – patrare

δρεπάνη

K 132,5 – Agatho – falcae

δρέπω

L 144,16 – Martinus – fructum sumpserunt; K 488,15 – Sophron – potior; K 492,11 – Sophron – uescatur

δρόμημα

K 416,7 – Sophron – cursus

δρόμος

K 416,8 – Sophron – cursus

δυάς

L 222,40 – Chalc – in duos; L 242,21 – Max. Aqu – dualitatem; L 324,13 – Polemon – dualitas; L 348,11 – Max.Aqu – duas; K 98,25 – Agatho – dualitas naturarum; K 128,25 – Agatho – dualitates personarum; K 382,19 – Paul.Ant – dualitatis

δυϊκός

K 70,13 – Agatho – duali

δύναμαι

L 152,36 – Deusdedit – potest; K 22,3 – Romani – ualente; K 490,1–2 – Sophron – μὴ δυνάμενον = nequientem; K 510,11 – Mac. Ant – ualentem

δυναμόω

L 252,11 – Martinus – fortes efficiamur

δύναμις

L 72,20 – Martinus – uirtus; L 168,14 – Pyrrhus – uirtutem; L 280,10 – Augustinus – gratia; L 302,3 – Leo.papa – potentiam; K 58,21 – Agatho – uigor; K 96,14 – Ambros – potestatis; K 188,9 – Romani – tenor; K 196,15 – Const.imp – sensus; K 294,9 – Ioh.Chrys – in maiestate; K 394,14 – Sophron – uigorem; K 808,1 – prosphon – aduersa uis

δυναστεία

L 76,8 – Steph.Byz – potentiae; L 334,9 – Nestorius – potentia; K 52,23 – Agatho – potentia; K 120,21 – Agatho – potestate; K 128,6 – Agatho – potestas

δυνατός

K 240,20 – Ps.Athanas – possibilitatem; K 658,14 – Athanas – possibile enim; K 658,20–21 – Athanas – possibile

δυσάντητος

K 274,7 – Cyrill.Alex – noxios uenientium

δυσαχθής

K 902,13 – Ioh.Const – τὸ τῆς πληγῆς δυσαχθές

δύσις

K 650,12 – Georg.mon – de occidente

δυσκλεής

K 316,16 – Cyrill.Alex – inglorium; K 318,6 – Cyrill.Alex – inglorium

δύσκολος

K 252,28 – Ioh.Chrys – difficile

δυσμενής

K 480,9 – Sophron – inmanissimus; K 820,16 – prosphon – aduersis; K 897,17 – Const.imp – τῶν δυσμενῶν ἡ στάσις

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

δυσμή

K 566,10 – synodus – ad occasum

δυσπαράδεκτος

K 256,9 – Ioh.Chrys – difficile recipiebatur

δυσσέβεια

K 768,14 – symbolum – impietatis; K 850,18 – Const.imp – impietatis

δυσσέβημα

K 420,8 – Sophron – impietas; K 464,4 – Sophron – impietas

δυσσεβής

L 28,3 – Max.Aqu – nefandissimos; L 132,15 – Bened.Cors – exsecrabili; L 162,3–4 – ecthesis – impia; L 232,27 – conc.V. – scelesto; K 374,21 – context – impii; K 496,12 – Romani – malitiosa

δύστροπος

L 52,16 – abbates – peruersis

δυσφημία

K 895,7 – Const.imp – ταῖς δυσφημίαις ἐξώπλιζον

δύσφημος

L 342,26 – Martinus – improbam

δυσφήμως

K 772,16 – symbolum – infamiter

δυσφώρατος

L 116,26 – Martinus – uixque conprehenditur; L 142,9 – Martinus – difficile potuisset sentiri

δυσχεραίνω

L 10,35 – Martinus – difficultate ducti; L 330,4 – Themistius – molestari

δυσχέρεια

K 4,13 – Const.imp – difficultas

δυσχερής

K 622,15 – Honorius – inextricabiles; K 889,24 – concilium – τὰ δυσχερῆ δόγματα

δυσώδης

K 112,21 – Agatho – inoliti; K 124,20 – Agatho – tetra; K 870,16 – Leo.epist – tetra

δυσωδία

K 114,10 – Agatho – faetor

δυσώνυμος

L 28,5 – Max.Aqu – impiissimos; L 46,25 – Steph.Dor – nefandissimorum; L 336,6 – Martinus – τῶν δυσωνύμων αἱρετικῶν; L 378,33–34 – can.18 – nefandissimos haereticos; K 228,16 – Mac.Ant – nec dicendum; K 480,1 – Sophron – nec nominandae; K 600,9 – Cyrus.Alex – nec nominabilem

δυσωπέω

L 102,32 – Uictor – postulationi subiungimus; K 58,6 – Agatho – deprecamur; K 62,11 – Agatho – exoro; K 112,28 – Agatho – exorantes; K 488,19 – Sophron – queso et postulans

δυτικός

K 124,4 – Agatho – occiduis; K 134,13 – Agatho – occiduas

δωρέω

L 22,39 – Maur.Caes – concessum; L 138,26 – Serg.Const – commodans; L 172,26 – Cyrus.Alex – condonet; L 360,23 – Martinus – donari; K 62,8 – Agatho – concedenda; K 118,5 – Agatho – concedendis; K 492,8 – Sophron – tribuat; K 868,8 – Leo.epist – concessi

δῶρον

K 464,19 – Sophron – munus; K 530,23 – Serg.Const – gratis; K 868,4 – Leo.epist – munere; K 884,3 – Leo.epist – donis

δωροφορία

K 452,15 – Sophron – munificentia

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

E

ἐάω

K 230,11 – Mac.Ant – derelinquens; K 448,7 – Sophron – sinens

ἐγγάστριος

K 432,2 – Sophron – uentre gestari; K 452,12 – Sophron – intra uterum

ἐγγίζω

L 210,30 – synodus – adpropinquans; K 302,10 – Greg.Nyss – appropinquat

ἐγγράμματος

K 810,9 – prosphon – litterariam

ἐγγραφή

L 26,38 – Max.Aqu – conscriptis

ἔγγραφος

K 208,22 – Const.imp – in scripto; K 390,23 – libellus – in scripto; K 818,18 – prosphon – in scripto; K 870,28 – Leo. epist – scriptis; K 874,8 – Leo.epist – scriptis

ἐγγράφως

L 204,18 – Deusdedit – in scripto; L 384,8 – can.17 – in scripto; K 110,8 – Agatho – in scriptis; K 110,23 – Agatho – in scriptis; K 230,8 – Mac.Ant – in scripto

ἐγγυμνάζω

K 112,20 – Agatho – exercuisse

ἐγγύς

K 696,3 – Const.releg – ad

ἐγείρω

L 42,18 – Steph.Dor – excitauit; K 212,14 – synodus – surgere; K 658,13 – Athanas – insurgente; K 808,13 – prosphon – insurgebat

ἔγερσις

K 88,29 – Hilarius – excitatio; K 454,3 – Sophron – resurrectio

ἐγκαθίστημι

K 122,17 – Agatho – praestitutum; K 902,22 – Ioh.Const – ἐγκαταστῆσαι δὲ βουληθείς

ἐγκαίρως

L 346,24 – Max.Aqu – temporaliter

ἐγκαλέω

L 26,41 – Max.Aqu – accusantium; L 36,11 – Martinus – quaerellantium; L 36,20 – Martinus – quaerellantium; L 100,23 – Uictor – quaerentium; K 362,21 – Anast.Ant – accusatur

ἐγκαλλώπισμα

K 766,3 – Theod.diac – ornatus

ἐγκάρδιος

L 98,31 – Uictor – de corde recedente

ἐγκαρδίως

L 104,30 – Martinus – firmius

ἐγκαρτερέω

L 168,35 – Pyrrhus – permanentes

ἐγκατάλειμμα

K 138,29 – Serg.Const – quod residuum est

ἐγκαταλείπω

L 88,10 – Ambros – deseri; K 882,20 – Leo. epist – derelicto

ἔγκειμαι

L 70,37 – Martinus – subter adnexam; L 206,11 – Deusdedit – quae continentur; K 168,13 – Const.imp – quae contenebantur; K 260,11 – Ioh.Chrys – insitus est; K 308,18 – Ioh.Chrys – inest; K 496,4 – Romani – sunt posita; K 620,6 – Georg.chart – iacet; K 646,15 – episcopi – reiacent; K 656,6 – episcopi – interiacet

ἔγκλημα

L 106,26 – Martinus – criminibus; K 62,24 – Agatho – criminationibus; K 86,1 – Ioh. Chrys – scandalum; K 312,24 – Ioh.Chrys – crimen; K 905,9 – Ioh.Const – ἔγκλημα προσαγαγεῖν; K 906,32 – Ioh.Const – ἀποτροπὴν τοῦ ἐγκλήματος

ἔγκλησις

L 18,36 – Martinus – quaerellas; L 52,41 – abbates – quaerella; L 58,40 – Theophyl – quaerellas

ἔγκλισις

L 102,21 – Felix – ἐγκλίσεως καὶ ἑταιρίας

ἐγκόλπιος

K 432,2 – Sophron – in sinu est

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἐγκόπτω

K 662,1 – Athanas – abscidentis

ἐγκράτεια

K 660,4 – Athanas – per abstinentiam

ἐγκρίνω

L 46,18 – Steph.Dor – recepti et confirmati sunt; L 164,35 – Serg.Const – conprobat; L 202,19 – Paul.Const – probatis; L 242,32 – Max.Aqu – confirmant; L 336,7 – Martinus – confirmauerunt; K 580,12 – concilium – recepimus

ἔγκριτος

L 38,11 – Steph.Dor – regularem; L 160,14 – ecthesis – praecipuum; L 186,10 – Martinus – firma; L 378,24 – can.17 – ueneran-dis – probabilibus; K 766,3 – Theodor. diac – acceptabilis

ἐγκύκλιος

L 404,1 – ep.encycl – generalis epistula

ἐγκυλίω

K 74,24 – Agatho – inuoluitur

ἐγχείρημα

K 136,11 – Agatho – conatibus; K 416,18 – Sophron – instructu; K 906,6 – Ioh.Const – τοῦ ἀθέσμου ἐγχειρήματος

ἐγχείρησις

K 414,15–16 – Sophron – incoeptum; K 900,2 – Agatho.epilog – ἐγχειρήσεις καὶ αἰσχρουργίας

ἐγχειρίζω

K 458,15 – Sophron – contraditur; K 490,3 – Sophron – commissum est; K 590,6 – Cyrus.Alex – suscipere; K 832,12 – Const.imp – commisit; K 878,4 – Leo.epist – doctrina lustrauit; K 902,29 – Ioh.Const – ἐγχειρισθῆναι τοὺς οἴακας

ἔδαφος

L 122,38 – Theodor.Pharan – solum; K 218,17 – Mac.Ant – pauimento; K 606,8 – Theodor.Pharan – pauimentum

ἑδραῖος

K 897,9 – Const.imp – στῆτι ἑδραῖος

ἑδραίωμα

L 138,25 – Serg.Const – firmamentum

ἔθνος

K 8,29 – Const.imp – gentium; K 54,3 – Agatho – gentibus; K 132,27 – Agatho – gentium; K 900,8 – Agatho.epilog – τοῦ γειτνιάζοντος ἔθνους

ἔθος

K 416,17 – Sophron – consuetudini; K 538,10 – Serg.Const – ex more; K 818,19 – prosphon – ex more; K 900,27 – Agatho. epilog – ἐξ ἔθους

ἔθω

L 208,3 – typus – consuetudinem habentes; L 234,14 – Max.Aqu – adsolent; K 804,5 – concilium – iuxta morem

εἴδησις

L 54,3 – abbates – ex studio; K 106,3 – Theodosius – cognitionem; K 116,26 – Agatho – notitia; K 408,28 – Const.diac – scientiam; K 638,1 – Const.diac – notionem

εἶδος

L 346,24 – Max.Aqu – cum specie; K 346,9 – Greg.Nyss – speciem; K 358,7 – Ephraem – species; K 430,21 – Sophron – speciem

εἴδωλον

L 54,8–9 – abbates – idolis

εἰδωλοποιΐα

K 908,12 – Ioh.Const – τῆς εἰδωλοποιΐας τελείωσιν

εἰθίζω

L 60,7–8 – Martinus – διὰ τῶν εὐσεβῶς εἰθισμένων; L 386,25 – can.20 – consuetum est; K 134,23 – Agatho – solitae; K 274,14 – synodus – soliti estis

εἰκάζω

L 192,5 – Martinus – ex coniectura

εἰκονίζω

L 88,23 – Augustinus – comparandum

εἰκός

L 174,13 – Martinus – competenter; L 284,35 – Greg.Naz – oportet; K 330,11 – Greg.Naz – oportebat; K 372,9 – Anthimus – congruentia; K 512,3 – Anthimus – conuenientia; K 594,7 – Cyrus.Alex – ὡς εἰκός = forsitan; K 800,18 – Const.imp – ὡς εἰκός = forsitan

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

εἰκότως

L 168,13 – Pyrrhus – competenter; L 188,20 – Pyrrhus – competenter; L 190,29 – Martinus – competenter; K 458,2 – Sophron – merito; K 590,9 – Cyrus.Alex – oportune

εἴκω

K 658,13 – Athanas – adquiescente; K 662,6 – Athanas – obtemperat; K 806,10 – prosphon – acquiescentes

εἰκών

L 200,3 – Paul.Const – imaginibus; L 230,22 – conc.V. – imaginis; L 334,23 – Theodulus – imaginis; L 334,28 – Theodulus – imaginis; K 216,18 – Mac.Ant – imagine; K 806,12 – prosphon – paginam = imaginem; K 899,18 – Agatho.epilog – εἰκόνα τῆς ἕκτης συνόδου; K 899,24 – Agatho.epilog – κατὰ τόπον εἰκόνα; K 900,32 – Agatho.epilog – ἐπὶ τῆς εἰκόνος ἀναστηλωθῆναι

εἰκῶς

L 152,32 – Pyrrhus – congrua; K 606,21 – Pyrrhus – congrua

εἰλικρινής

L 52,32 – abbates – sinceram; L 54,42 – abbates – sincerae; L 72,18 – Martinus – sincerissimum; L 80,22 – Gulosus – sanam; L 166,28 – Serg.Const – pura; K 62,1 – Agatho – sincerae; K 94,13 – Leo.papa – sincerae; K 100,11 – Agatho – sincera

εἰλικρινῶς

L 10,33 – Martinus – pure; L 172,22 – Cyrus.Alex – pure; K 58,4 – Agatho – sinceriter; K 138,2 – Agatho – sinceriter; K 416,5 – Sophron – sinceriter

εἰλιτάριον

K 640,5 – iudices – uolumen chartatium; K 640,8 – context – uolumen chartatium; K 640,12 – iudices – uolumen chartatium; K 642,9 – concilium – uolumen; K 642,14 – Georg.chart – uolumen; K 644,2 – context – uolumen chartatium; K 644,9 – episcopi – uolumen chartatium; K 644,14 – episcopi – uolumen chartatium; K 646,11 – episcopi – uolumen chartatium; K 646,18 – episcopi – uolumen chartatium; K 652,14 – Const. gramm – uolumen chartatium; K 652,19 – Const.gramm – uolumen; K 654,7 – Serg. diac – uolumen

εἶπον

L 36,12 – Martinus – dicit; L 46,25 – Steph. Dor – per superius memoratos; L 52,30–31 – abbates – a praedictis; L 162,33 – Martinus – antefata epistola; L 164,3 – Theophyl – memoratas chartas; L 190,13 – Martinus – exclamare; L 234,11 – Max.Aqu – perhibuit; L 384,2 – can.18 – denominatos – predictos; K 84,4 – Greg.Naz – dixissemus; K 398,12 – context – dixit; K 546,16 – Serg. Const – perhibens; K 656,1 – context – antefatae

εἴργω

L 148,24 – Martinus – inpediti

εἰρηναῖος

K 804,23 – prosphon – pacificus; K 836,6 – Const.imp – in pacis ordine

εἰρηνεύω

L 38,24 – Steph.Dor – in pace consistentem; L 58,5–6 – Deusdedit – in pace consistentem; L 116,16 – Martinus – pacem amplectentes; L 404,34 – ep.encycl – in pace consistente; K 230,13 – Mac.Ant – pacificet; K 798,15 – acclam – pacificet; K 856,22 – Const.imp – pacificare; K 864,11 – sacra – pacifice agit

εἰρήνη

L 172,24 – Cyrus.Alex – pro pace; K 226,2 – Mac.Ant – pacem; K 696,2 – Const.presb – pax; K 696,5 – Const.presb – caritas et pax; K 906,10 – Ioh.Const – τὴν ἐκκλησιαστικὴν εἰρήνην καὶ ὁμόνοιαν

εἰρηνικός

L 76,5 – abbates – regnum in pace; K 414,8 – acclam – pacificas; K 492,11 – Sophron – pacifico; K 832,5 – Const.imp – pacificus Flauius

εἰρηνοποιός

L 138,21–22 – Serg.Const – pacifici imperatoris; L 184,26 – Serg.Const – pacifici imperatoris; K 210,16 – acclam – pacifico; K 500,24 – Mac.Ant – pacifico; K 524,25 – Mac.Ant – pacificum; K 654,21 – acclam – pacifico imperatori; K 702,10 – acclam – pacifico imperatori

εἱρκτή

L 194,1 – Benedictus – clusuris

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

εἱρμός

L 118,20 – episcopi – εἱρμῷ καὶ τάξει = ordinabiliter; K 42,28 – Romani – consequenter

εἰρωνεία

L 290,25 – Epiphanius – οὐκ εἰρωνείᾳ; K 328,11 – Epiphanius – non simulatione

εἷς

K 200,1 – Georg.Biz – unius sanctae trinitatis; K 202,18–19 – Theod.Melit – una subsistentia et persona; K 598,13 – Cyrus.Alex – unum sanctae trinitatis; K 646,2–3 – episcopi – unam subsistentiam

εἰσάγω

L 36,28 – Theophyl – aditum; L 52,12 – abbates – introduxerunt; L 156,35 – ecthesis – infert; L 344,18 – Max.Aqu – colligunt; K 4,21 – Const.imp – intromissa sunt; K 70,9 – Agatho – introducens; K 548,14 – Honorius – generare; K 558,2 – Honorius – inductum

εἰσακούω

L 408,12 – ep.encycl – ad audiendam; K 58,9 – Agatho – ad exaudiendum; K 694,26 – Const.releg – si auditus essem

εἰσαῦθις

L 296,26 – Cyrill.Alex – denuo; K 322,9 – Cyrill.Alex – iterum

εἰσβαίνω

K 274,1 – Cyrill.Alex – intromissa est; K 320,14 – Cyrill.Alex – subintrauit

εἰσδέχομαι

L 48,28 – Theophyl – praesententur; L 348,23–24 – Cyrill.Alex – suscipimus; K 434,4 – Sophron – admittit; K 438,4 – Sophron – admittit; K 852,6–7 – Const.imp – suscipimus

εἰσδύω

K 430,18 – Sophron – ingressus

εἰσέρχομαι

K 202,5 – context – ingressus; K 899,20 – Agatho.epilog – τοῖς βασιλείοις εἰσέρχεσθαι

εἰσηγέομαι

L 198,25 – Paul.Const – admonentes; K 834,3 – Const.imp – introducere

εἰσήγησις

L 54,3 – abbates – suasionem; L 206,21 – Martinus – suasionem; L 408,20 – ep.encycl – instigatione; K 897,10 – Const.imp – ἀκοήν καὶ εἰσήγησιν

εἰσηγητής

K 378,14 – Seuer.Ant – institutoribus; K 834,19 – Const.imp – instructor

εἰσίημι

L 48,36 – Martinus – introeant; K 588,10 – Cyrus.Alex – subibant

εἰσκομίζω

L 190,35 – Martinus – introductus; L 344,30 – Max.Aqu – introducere; K 864,18 – sacra – collectum est

εἰσκρίνω

K 434,24 – Sophron – intromissa est

εἴσοδος

L 136,22 – Serg.Const – transitum; K 694,14 – Theod.diac – ingressum; K 899,7 – Ioh.Const – πρὸ τῆς οἰκείας εἰσόδου; K 902,21 – Ioh.Const – πρὸ τῆς ἑαυτοῦ εἰσόδου

εἰσπίπτω

K 378,6 – Seuer.Ant – incidamus

εἰσποιέω

L 18,36 – Martinus – αἰτίας εἰσποιήσασθαι

εἰσπράττω

K 618,15 – concilium – extorserunt

εἰσφέρω

K 424,2 – Sophron – introducat; K 548,5 – Honorius – introductas

εἰσφρέω

K 382,17 – Paul.Ant – introduxit

ἐκβαίνω

K 136,27 – Agatho – licet

ἐκβάλλω

L 52,6–7 – abbates – proiectam; L 208,36–37 – typus – eiecti; L 416,2 – ep.encycl – distruit; L 416,3 – ep.encycl – distruit; K 8,13 – Const.imp – eiceretur; K 8,19 – Const.imp – eiceretur; K 8,25 – Const.imp – eiciatur; K 464,6 – Sophron – proicientes; K 700,22 – context – expulsus est;

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

K 899,22 – Agatho.epilog – ἐκβληθέντων καὶ ἀναθεματισθέντων; K 899,27 – Agatho.epilog – τόμους τῆς συνόδου ἐκβαλών

ἔκβασις

K 120,12 – Agatho – exitus; K 134,19 – Agatho – successu; K 466,9 – Sophron – exirent

ἐκβοάω

K 24,20 – context – reclamauerunt; K 210,14 – context – exclamauit; K 242,9 – context – exclamauit; K 682,4 – context – exclamauit

ἐκβόησις

L 34,34 – context – ἐκβοήσεις ἤγουν αἰτιάσεις; L 104,9 – Martinus – adclamationes; K 700,26 – Georg.Const – exclamationibus; K 702,3 – synodus – exclamationibus

ἐκβολή

L 42,24 – Steph.Dor – pro destructione; L 162,32 – Martinus – expulsionis; L 194,35 – Martinus – ad destructionem; K 895,14 – Const.imp – ταῖς ἐκβολαῖς τῶν αἱρέσεων

ἐκγίγνομαι

K 120,3 – Agatho – liceat

ἔκγονος

K 382,8 – Theodos.Alex – soboles

ἐκδέχομαι

L 352,19 – Deusdedit – eum exsistere; L 376,27 – can.15 – suscipit; K 54,12 – Agatho – expectat; K 56,1 – Agatho – prestolamur; K 564,20 – iudices – expectans

ἐκδήλως

L 12,1 – Martinus – apertissime; L 26,10 – Max.Aqu – procul dubio; L 96,11 – Theophyl – bene

ἐκδιδάσκω

K 80,6 – Chalc – docemus; K 90,19–20 – Agatho – instruit; K 354,9 – Iustinianus – edocet; K 474,11 – Sophron – instruentem; K 546,15 – Serg.Const – instruit

ἐκδίδωμι

L 146,32 – Martinus – tradere; L 172,34 – Cyrus.Alex – exposita sunt; L 412,1 – ep.encycl – exposita sunt; K 800,20 – Const.imp – tradita est; K 898,18 – Agatho.epilog – τοὺς ἐκδοθέντας τόμους

ἐκδιηγέομαι

L 40,16–17 – Steph.Dor – adaperiens

ἐκδικέω

L 74,38 – Steph.Byz – defensari; L 154,6 – Deusdedit – defendens; L 194,15 – episcopi – defendere studuit; K 64,6 – Agatho – defendit; K 116,14 – Agatho – ulciscamini

ἐκδίκησις

L 28,18 – Deusdedit – defensione; L 154,25 – Deusdedit – defensione; L 382,33 – can.18 – πρὸς ἐκδίκησιν = in definitionem; K 134,28 – Agatho – in defensione

ἐκδικητής

K 88,16 – Agatho – defensor; K 96,20 – Agatho – defensor; K 98,16 – Agatho – defensor; K 834,17 – Const.imp – ultores

ἔκδικος

K 290,26 – context – defensore ecclesiae; K 336,17 – context – defensore ecclesiae; K 768,27 – symbolum – expellens

ἐκδιώκω

K 888,21–22 – concilium – τὴν δόξαν ἐξεδιώξαμεν

ἐκδίωξις

K 454,2 – Sophron – expulsio

ἔκδοσις

L 172,18 – Cyrus.Alex – scriptorum expositionem

ἐκδρομή

K 466,9 – Sophron – euaderent

ἐκδυσωπέω

K 114,6 – Agatho – exorent

ἐκζητέω

K 120,11 – Agatho – exquirit

ἔκθεσις

L 174,5 – Martinus – expositione; L 414,25 – ep.encycl – expositiones; L 336,28 – Martinus – per sua studia; K 230,20 – Mac.Ant – editiones; K 800,7 – Const.imp – per statuta; K 800,14 – Const.imp – statuta

ἐκθέτης

L 238,8 – Max.Aqu – expositores

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἐκθύμως

L 170,16 – Martinus – instantius; L 192,37 – Benedictus – instanter; K 230,1 – Mac.Ant – cum indignatione

ἐκκαθαίρω

L 314,26 – synodus – expurgat

ἐκκαῖον

K 868,16 – Leo.epist – flagrantem

ἐκκαυχάομαι

K 834,21 – Const.imp – cremauerunt

ἐκκεντέω

K 874,3 – Leo.epist – expunctus est

ἐκκλησία

L 28,15 – Deusdedit – καθολικῆς ἐκκλησίας = catholicae et apostolicae fidei; L 106,6 – Martinus – catholicae fidei; K 138,20 – Agatho – ἐκκλησίας = ueritate; K 900,19 – Agatho.epilog – ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ

ἐκκλησιαστικός

K 902,3 – Ioh.Const – τῷ ἐκκλησιαστικῷ σώματι

ἐκκλίνω

L 78,35 – Martinus – declinare

ἐκκοπή

L 18,38 – Martinus – abscidatur; K 504,12 ; – synodus – interruptionem

ἐκκόπτω

L 68,12 – Gulosius – fuisse desectum; K 132,6 – Agatho – abscidatur; K 504,23 – Mac.Ant – interrumpi; K 540,22 – Serg. Const – amputandum; K 864,17 – sacra – absciditur; K 878,17 – Leo.epist – frustrauit; K 897,14 – Const.imp – ἐπιτιμήσεσιν ἔκκοψον

ἔκκριτος

L 302,24 – Ps.Dionys – probabilia; K 92,15 – Ps.Dionys – probabilia; K 216,21 – Mac.Ant – acceptabilem; K 252,6 – Ps.Dionys – probabilia; K 766,3 – Theod.diac – acceptabilis

ἐκκρούω

L 196,32 – Paul.Const – excutere

ἐκκυλίω

K 422,1 – Sophron – deuoluitur

ἐκλαμβάνω

L 134,28 – Cyrus.Alex – suscipit; L 202,10 – Paul.Const – susceperunt; L 226,30 – conc. V. – intellegit; L 350,14 – Max.Aqu – interpretatus est; L 350,25 – Max.Aqu – interpretatus est; K 24,25 – Romani – accipiens; K 526,12 – Zacharias – excepit

ἐκλαμπρύνω

K 432,10 – Sophron – splendificaret

ἐκλάμπω

L 168,10 – Pyrrhus – coruscantem; K 124,16 – Agatho – emicet; K 218,13 – Mac.Ant – fulgeat; K 272,15 – Cyrill.Alex – effulsit; K 548,21 – Honorius – coruscauit

ἐκλείπω

K 126,21 – Agatho – deficiendo

ἐκλευκαίνω

K 494,5 – Sophron – candificent

ἐκλιπαρέω

K 890,18 – cincilium – ἐκλιπαροῦμεν τὴν ἁγιότητα

ἐκλογή

L 138,21 – Serg.Const – electione; L 184,25 – Serg.Const – per electionem

ἐκλύω

L 252,10 – Martinus – dissolutae

ἐκμανής

K 480,7 – Sophron – seuissimus

ἐκμανθάνω

K 418,3 – Sophron – perdidici

ἐκμανῶς

K 482,16 – Sophron – crudeliter

ἐκμειόω

L 150,23 – Martinus – minuit

ἐκμιμέομαι

L 234,9 – Max.Aqu – imitare; K 894,35 – Const.imp – τὸν Χριστὸν ἐκμιμούμενοι

ἐκμοχλεύω

K 888,27 – concilium – τὸν πύργον ἐξεμοχλεύσαμεν

ἐκνικάω

L 332,4 – Colluthus – superans

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἑκούσιος

L 206,3 – Deusdedit – falsa oscula; L 356,14 – Deusdedit – spontaneam; K 70,5 – Agatho – uoluntariam; K 430,13 – Sophron – spontanea; K 842,14 – Const. imp – propria – prompta

ἑκουσίως

L 40,28 – Steph.Dor – sponte; L 204,34 – Deusdedit – ex sua uoluntate; K 236,9 – Ps. Athanas – sponte; K 458,12 – Sophron – ultro

ἐκπαιδεύω

L 68,32 – Columbus – proferamus; L 164,33 – Serg.Const – instructa; L 362,31 – Martinus – docere noscuntur; L 366,12 – Chalc – docuit; K 224,13 – Mac. Ant – instruit; K 510,20 – Mac.Ant – instituit; K 774,19 – Chalc – erudiuit

ἔκπαλαι

K 878,7 – Leo.epist – dudum; K 899,12 – Agatho.epilog – ἔκπαλαι κεκτημένος

ἐκπέμπω

L 70,17–18 – Columbus – transmittere; L 72,15 – Martinus – certi sunt direxisse; L 94,31 – Max.Aqu – τῇ ἐκπεμπομένῃ; L 100,13 – Uictor – destinauimus; L 168,29 – Pyrrhus – destinare; K 430,9 – Sophron – destino; K 901,3 – Agatho.epilog – τῆς ἐκπεμφθείσης ἐπιστολῆς

ἐκπίπτω

L 64,31 – Maur.Caes – decidentes; L 210,9 – typus – excedant; L 418,15 – ep.encycl – cadet; K 378,6 – Seuer.Ant – incidamus; K 899,1 – Agatho.epilog – τῆς βασιλείας ἐκπεσεῖν

ἐκπλεονάζω

K 658,17 – Athanas – superhabundauit

ἐκπλέω

K 544,23 – Serg.Const – enauigauit

ἔκπληξις

K 422,18 – Sophron – stupore

ἐκπληρόω

L 160,17 – ecthesis – explere; L 308,14 – Basilius – perficiens; L 314,20 – synodus – perficientes; L 362,2 – Martinus – perficientem; L 362,25–26 – ecthesis – explere; K 542,14 – Serg.Const – adimpleri

ἐκπλήρωσις

K 306,9 – Greg.Nyss – ad perficiendam

ἐκπλήττω

L 230,32 – conc.V. – obstupiscentem

ἐκποδών

L 62,13 – Serg.Cypr – de medio; L 78,37 – Martinus – de medio; K 766,8 – Theod. diac – post tergum; K 860,17 – sacra – procul

ἐκπομπεύω

K 864,15 – sacra – publicatur

ἐκπορεύω

L 218,31 – symbolum – procedentem; K 412,15 – Sophron – progrediebar; K 418,12 – Sophron – procedit; K 770,32 – symbolum – procedentem

ἐκρίπτω

K 470,8 – Sophron – proiecit; K 470,13 – Sophron – proicit

ἐκστρατεία

K 534,11 – Serg.Const – exercitum

ἐκστράτευμα

K 10,24 – Const.imp – exercituum; K 900,17 – Agatho.epilog – ἐπιδημούντων ἐκ ἐκστρατευμάτων

ἐκστρέφω

L 116,4 – Martinus – subuersus est

ἐκταράττω

L 104,9–10 – Martinus – perturbatis; K 250,24 – Ambros – turbatur

ἐκτείνω

L 52,28 – abbates – offeruerunt; K 62,11 – Agatho – porrigere; K 548,17 – Honorius – extenderunt; K 906,14 – Ioh.Const – τὴν χεῖρα ἐκτείνοντες

ἐκτελέω

L 298,30 – Leo.papa – exsequente; K 32,17 – Leo.papa – exsequente; K 88,13 – Agatho – perficere; K 510,4 – Mac.Ant – perficit; K 776,5 – Leo.papa – exsequente; K 872,4 – Leo.epist – fungimur; K 874,20 – Leo.epist – fungimur

ἐκτέμνω

K 108,25 – Agatho – incidisse; K 895,21 – Const.imp – ἀλωσιτελὲς ἐκτεμεῖν; K 897,10 –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

Const.imp – εἰσήγησιν ἐκτεμεῖν; K 897,15 – Const.imp – τῶν λυμαινομένων ἐκτεμνομένων

ἐκτενής

K 168,18 – Pyrrhus – enixius; K 490,14 – Sophron – instantem; K 492,5 – Sophron – instantissimas; K 890,2 – concilium – ἐκτενεστάτης εὐχῆς

ἐκτενῶς

K 818,14 – prosphon – enixius

ἐκτεφρόω

K 448,15 – Sophron – consopiebat

ἐκτεχνάομαι

K 426,17 – Sophron – officinatur

ἐκτίθημι

L 18,15 – Martinus – exponere; L 316,17 – synodus – exposuisse; L 412,8 – ep.encycl – expositum est; K 22,16 – Mac.Ant – edidimus; K 108,4 – Serg.Const – exposuistis; K 230,21 – Mac.Ant – qui explanauerunt; K 768,28 – symbolum – editum; K 800,17 – Const.imp – promulgata; K 836,16 – Const. imp – edictum edidimus; K 874,4 – Leo. epist – asserere

ἐκτίκτω

K 426,17 – Sophron – generat

ἐκτίλλω

K 470,11 – Sophron – auellit

ἐκτομή

K 808,6 – prosphon – ad abscidendum

ἐκτρέπω

L 68,30 – Columbus – ἐκτρέπεσθαι καινοφωνίας; L 150,23 – Martinus – inmutauit; L 188,14 – Martinus – ἐκτραπέντος; L 212,12 – synodus – denegant; K 422,7 – Sophron – abicit

ἐκτρέχω

K 426,23 – Sophron – excurrens

ἔκτυπος

K 850,12 – Const.imp – manifestius

ἐκτυπόω

K 524,16 – context – exprimentem; K 674,23 – context – exprimente

ἐκφαιδρύνω

K 494,4 – Sophron – illustrent

ἐκφαίνω

L 52,12 – abbates – aperientes; K 658,19 – Athanas – demonstratur; K 816,21 – prosphon – inlustrantem

ἐκφέρω

L 82,17 – Gulosus – ἐξενηνεγμένον ἀνάθεμα; K 420,7 – Sophron – producendus; K 424,14 – Sophron – deducere; K 528,12 – Serg.Const – esse prolatam

ἐκφεύγω

K 552,21 – Honorius – euitantes; K 558,3 – Honorius – aufugantes; K 856,4 – Const. imp – effugiet

ἐκφοβέω

K 54,10 – Agatho – perterrere; K 66,1 – Agatho – perterreat; K 126,6 – Agatho – deterrit

ἔκφρασις

K 860,4 – sacra – explanatio

ἐκφύω

L 254,29 – definitio – emersos

ἐκφωνέω

L 54,38 – abbates – definiuntur; L 152,38 – Pyrrhus – expremens; K 608,4 – Pyrrhus – exprimens; K 766,12 – Theod.diac – promulgauit; K 798,3 – Const.imp – promulgata est; K 829,21 – Const.imp – ἐν τῷ ἐκφωνεθέντι ὅρῳ; K 890,5 – concilium – ὅρον ἐξεφωνήσαμεν; K 896,32 – Const.imp – ὅρον ἐξεφώνησεν; K 898,17 – Agatho.epilog – τῷ ἐκφωνηθέντι ὅρῳ; K 904,19 – Ioh.Const – τῷ ἐκφωνηθέντι ὅρῳ

ἐκχέω

L 232,3 – conc.V. – euomuit; K 120,26 – Agatho – effundant; K 464,19 – Sophron – fudit

ἑκών

K 252,27 – Ioh.Chrys – sponte; K 862,12 – sacra – sponte

ἔλαιον

L 234,34 – Max.Aqu – per oleum

ἐλάττωμα

K 258,17 – Ioh.Chrys – contemptibilia; K 308,1 – Ioh.Chrys – detrimenta

ἐλάττων

L 186,2 – Martinus – paruum; L 304,26 – Ps.Iustin – secundum inferiorem

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἐλαύνω

L 356,19 – Cyrill.Alex – excedenti; K 410,18 – Sophron – decidi; K 860,17 – sacra – expulsa; K 895,9 – Const.imp – εἰς κακίαν ἐλάσαντα

ἐλαχιστία

L 36,39–40 – Steph.Dor – humilitatis; L 100,3–4 – Uictor – humilitatem; K 54,31 – Agatho – exiguitatis; K 64,20 – Agatho – exiguitatis; K 120,14 – Agatho – exiguitate

ἐλάχιστος

L 46,23 – Steph.Dor – per humilitatem; L 74,5 – Steph.Byz – ultimi famuli; L 102,11 – Uictor – humiles; L 196,36–37 – Paul.Const – paulatim; K 62,7 – Agatho – exiguus; K 124,3 – Agatho – exigui; K 410,20 – Sophron – pusillitas; K 494,8 – Sophron – pusillus; K 594,14 – Cyrus.Alex – humilis; K 778,14 – Georg.presb – humilis; K 780,23 – Ioh.episc – misericordia dei

ἔλεγχος

L 40,21 – Steph.Dor – ad euictionem; L 58,26 – Deusdedit – ad conuincendam; L 162,20 – Theophyl – ad conuictionem; L 190,28 – Martinus – accusatorem; L 194,3 – Benedictus – deuictio; L 234,28 – Max.Aqu – ad destructionem; L 234,29 – Max.Aqu – in detectione; K 903,24 – Ioh. Const – τὸν ἔλεγχον τῆς μοιχείας

ἐλέγχω

L 72,20 – Martinus – adprobatio; L 170,16 – Martinus – arguuntur; L 316,15 – synodus – deuincti sunt; K 114,14 – Agatho – arguitur; K 362,1 – Ephraem – pandebatur; K 864,2 – sacra – coarguatus

ἐλεεινός

L 38,40 – Steph.Dor – miseram

ἐλεημοσύνη

L 312,1–2 – Ioh.Chrys – misericordiam

ἐλεήμων

L 312,3 – Ioh.Chrys – misericordibus; K 898,22 – Agatho.epilog – τοῦ ἀγαθοῦ καὶ ἐλεήμονος θεοῦ

ἔλεος

K 230,19 – Mac.Ant – misericordia; K 430,13 – Sophron – misericordiam

ἐλευθερία

K 882,19 – Leo.epist – de libertate

ἐλευθερίως

K 120,4 – Agatho – liberiter

ἐλεύθερος

L 54,34 – abbates – liberi; L 346,11 – Max. Aqu – liber; L 358,34 – Martinus – libera; K 905,12 – Ioh.Const – ἐλεύθερον κατακρίσεως

ἐλευθερόω

L 70,15 – Columbus – purgetur; L 258,39 – Ambros – υἱὸς οὐκ ἐλευθεροῖ; L 410,15 – ep. encycl – eripientes de errore

ἐλευθερωτής

L 360,34 – Martinus – liberator

ἕλκος

K 902,17 – Ioh.Chrys – τὸ ἕλκος ἐπαγαγών

ἕλκυσις

K 452,14 – Sophron – conuocatio – tractio

ἕλκω

L 200,1 – Paul.Const – trahit

ἐλλάμπω

K 110,20 – Agatho – illustrante

ἐλλείπω

K 100,1 – Agatho – desunt; K 126,21 – Agatho – deficiendo; K 220,6 – Mac.Ant – defuit; K 326,14 – Cyrill.Alex – relicto; K 428,18 – Greg.Thaum – defuit; K 486,19 – Sophron – praetermissum est

Ἑλληνίζω

K 422,1 – Sophron – paganus est

ἐλλιμενίζω

L 172,23–24 – Cyrus.Alex – deducens

ἐλλιπής

L 60,45 – Serg.Cypr – minus est; L 186,11 – Martinus – minorata; K 358,17 – Ephraem – deminuta; K 488,5 – Sophron – quod in eis deest; K 488,10 – Sophron – defuit

ἐλπίς

L 174,7 – Martinus – a spe; L 202,28 – Paul. Const – spes; K 854,22 – Const.imp – optatamque

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἐμβάλλω

L 58,13 – Deusdedit – amplecti uoluissent; L 388,7–8 – can.20 – proicientes; K 40,34 – context – additos; K 652,21 – Const. gramm – interposuit

ἐμβοάω

L 198,2 – Paul.Const – exclamat

ἐμβροντάω

K 556,11 – Honorius – attonitis auribus

ἐμβροντησία

L 348,30 – Cyrill.Alex – extremae uecordiae

ἐμβρόντητος

L 350,8 – Mac.Aqu – stultum esse

ἐμμείγνυμι

L 286,15–16 – Greg.Nyss – unita

ἐμμέλεια

L 224,20 – Chalc – diligentia; K 726,1 – Chalc – diligentia; K 766,6 – Theod.diac – sedulitate

ἐμμένω

L 54,40 – abbates – permanentes; L 232,8 – conc.V. – permanserunt – permanent; K 394,17 – libellus – permaneo; K 680,12 – synodus – perseuerauit; K 700,13 – synodus – perseueras

ἐμμέτρως

L 346,24 – Max.Aqu – cum mensura

ἐμπαθής

K 434,11 – Sophron – passibilem; K 840,13 – Const.imp – passibilem

ἔμπαλιν

L 86,3 – Ambros – aut; L 210,36 – synodus – e contrario; K 476,3 – Sophron – e regione

ἐμπάρειμι

L 344,27 – Max.Aqu – inretiti

ἐμπεριέχω

K 344,8 – Greg.Nyss – comprehendit; K 528,20 – Serg.Const – continetur; K 900,29 – Agatho.epilog – πληροφορίαν ἐμπεριέχοντα

ἐμπεριλαμβάνω

K 344,8 – Greg.Nyss – comprehendit

ἐμπίπλημι

L 136,9 – Serg.Const – repleti

ἐμπίπτω

L 58,13–14 – Deusdedit – laberentur; K 380,21 – Theodos.Alex – incurramus; K 650,22 – Georg.mon – incidit

ἐμπιστεύω

K 64,27 – Agatho – commissis; K 136,30 – Agatho – commissas; K 890,23 – concilium – τὰ ἐμπιστευθέντα ποίμνια

ἔμπνευσις

L 20,35 – Martinus – inspiratus; L 192,27 – Benedictus – inspirationem

ἐμπνέω

K 116,10 – Agatho – aspirauit; K 136,3 – Agatho – inspirabat; K 868,30 – Leo.epist – aspiret

ἐμποδίζω

K 304,16 – Greg.Nyss – praepediebat

ἐμποιέω

K 2,25 – Const.imp – πληροφορίαν ἐμποιῆσαι = satisfacerent; K 12,2 – Const.imp – intulit; K 907,5 – Leo.papa – μετάνοιαν ἐμποιεῖν

ἐμπορεύομαι

K 414,18 – Sophron – mercabor; K 895,3 – Const.imp – τὴν ἕνωσιν ἐμπορεύεσθαι

ἐμπρέπω

L 196,25 – Paul.Const – decorabatur

ἔμπροσθεν

L 50,8 – abbates – coram; L 108,4 – Martinus – superius; K 66,1 – Agatho – coram; K 310,10 – Ioh.Chrys – antea; K 680,19 – concilium – praeteritis temporibus; K 898,31 – Agatho.epilog – ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις

ἐμπροσώπως

L 54,1 – abbates – personaliter

ἔμπτυσμα

L 122,16–17 – Theod.Pharan – sputa; K 604,16 – Theod.Pharan – consputationes

ἐμπτύω

K 458,13 – Sophron – inspuitur

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἐμφαίνω

L 292,9 – Seuer.Gab – declarat; K 294,8 – Ioh.Chrys – insinuantis est; K 300,17 – Greg.Nyss – insinuabitur; K 816,21 – prosphon – inlustrantem

ἐμφάνεια

L 60,7 – Martinus – ad intimandum; L 168,24 – Pyrrhus – insinuatione; L 188,25 – Pyrrhus – insinuatione; L 252,30 – Leontius.Neap – exhibitionem

ἐμφανής

L 334,27 – Paul.diac – euidenter

ἐμφανίζω

L 36,21 – Martinus – denominatos; L 58,38 – Theophyl – intimari; L 96,27 – Martinus – intimari; L 192,5 – Martinus – intimata sunt; L 196,35–36 – Paul.Const – exprimitur; K 460,4 – Sophron – manifestatur

ἐμφανῶς

K 378,19 – Seuer.Ant – luculenter; K 482,18 – Sophron – in aperto

ἔμφασις

L 322,23 – Apollinarius – significationem; K 854,2 – Const.imp – indicium

ἐμφατικός

L 164,10 – Martinus – designata

ἐμφερής

K 862,6 – sacra – conuenienter

ἐμφέρω

L 96,28 – Martinus – ἐμφερομένης δυνάμεως; L 118,39 – Martinus – ἐμφερομένους τόπους; L 252,20 – Martinus – deduci; L 290,15 – Epiphanius – ὡς ἐμφέρεται; L 362,14 – Greg. Naz – reducant; K 32,14 – context – continetur; K 829,28 – context – ἐμφέρεται; K 898,5 – Agatho.epilog – ἐμφέρεται; K 905,25 – Ioh.Const – ὑπογραφαὶ ἐμφέρονται

ἐμφιλόσοφος

K 310,19 – Ioh.Chrys – philosophicum

ἐμφιλοχωρέω

K 8,10 – Const.imp – occupetur; K 888,19 – concilium – ἐμφιλοχωρήσαντες γράμμασιν

ἐμφόρησις

K 452,17 – Sophron – refectio

ἐμφράττω

L 288,15 – Ioh.Chrys – opturet; L 292,4 – Seuer.Gab – oppilauit; K 86,3 – Ioh.Chrys – opturet; K 294,16 – Ioh.Chrys – opturet; K 448,10 – Sophron – obstruens

ἐμφρόνως

L 22,4 – Maur.Caes – prudentissimam; L 106,14 – Martinus – sapientissime; L 116,21 – Martinus – sapienter; L 132,6 – Benedictus – prudenter; L 204,15 – Deusdedit – prudentissime

ἔμφρων

L 316,20 – synodus – prudentissimae

ἐμφύρω

K 462,12 – Sophron – concreti

ἐμφυσάω

L 230,27 – conc.V. – sufflans

ἔμφυτος

L 288,37 – Theophil.Alex – inherentem; L 290,5 – Theophil.Alex – coniunctam; K 326,16 – Cyrill.Alex – insito

ἐμφύω

K 446,1 – Sophron – insitam

ἐμφωλεύω

K 462,6 – Sophron – insidet

ἔμψυχος

K 106,15 – Theodos.Alex – animatam; K 358,1 – Ephraem – animatam; K 432,21 – Ps.Athanas – animata

ἐμψυχόω

K 54,15–16 – Agatho – animatus; K 220,20 – Mac.Ant – carnem animatam; K 434,13 – Sophron – animauit; K 438,4–5 – Sophron – animatae

ἐναγής

L 44,26 – Steph.Dor – nefandissimorum; L 362,11 – Greg.Naz – τῆς ἐναγοῦς διχονοίας; L 382,25 – can.18 – scelerosos – sceleratos; L 384,29 – can.19 – scelerosi – scelerati

ἔναγχος

L 66,6 – Theophyl – nuper; L 100,30 – Uictor – ὡς ἔναγχος; K 812,8 – prosphon – nuper; K 870,9 – Leo.epist – nuper;

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

K 888,21 – concilium – τῆς ἔναγχος ἀναφανείσης αἱρέσεως

ἐνάγω

L 72,21 – Martinus – summoniti

ἐναλλάττω

K 56,19 – Agatho – mutetur; K 132,13 – Agatho – inmutari

ἐνανθρωπέω

L 84,21 – Ambros – in corpore constitutus; L 158,17 – ecthesis – homo factus est; L 218,27 – symbolum – humanatus est; L 226,8 – conc.V. – hominem factum; L 324,36 – Seuer.Ant – incarnati uerbi; L 328,27 – Themistius – incarnatum uerbum; K 60,10 – Agatho – humanati; K 220,19 – Mac.Ant – humanatum esse

ἐνανθρώπησις

L 120,38 – Theodor.Pharan – incarnatio; L 182,19 – Martinus – humanitatis; L 186,18 – Martinus – dispensatione; L 234,23 – Mac.Aqu – dispensatione; L 354,29 – Deusdedit – incarnationis; L 358,5 – Deusdedit – incarnationis; K 66,18 – Agatho – incarnationis; K 94,26 – Cyrill.Alex – ante humanationem; K 336,2 – context – de incarnatione; K 772,14 – symbolum – humanitatis – humanationis; K 810,11 – prosphon – humanitatem – humanationem

ἐναντιολογία

K 84,28 – Ioh.Chrys – contradictio; K 294,12 – Ioh.Chrys – contradictio

ἐναντιόομαι

L 160,18 – ecthesis – oppugnantem; L 344,25–26 – Max.Aqu – contradicente; K 504,14 – synodus – contraria; K 538,13 – Serg.Const – aduersatus est; K 542,15 – Serg.Const – resistente

ἐναντίος

L 44,6 – Steph.Dor – contrariorum; L 160,21 – ecthesis – e contrario; K 4,26 – Const.imp – aduersarii; K 60,14 – Agatho – contrarias; K 132,10 – Agatho – aduersi; K 312,21 – Ioh.Chrys – e contrario; K 414,19 – Sophron – e diuerso; K 844,17 – Const.imp – contrarias

ἐναντιότης

L 192,33 – Benedictus – contrarietas; L 344,30 – Max.Aqu – contrarietate; K 302,10 – Greg.Nyss – controuersiam

ἐναντίωμα

K 660,7 – Athanas – aduersitatem; K 660,7–8 – Athanas – aduersitatem; K 660,8 – Athanas – infestatio

ἐναντίως

L 160,16 – ecthesis – contrarie

ἐναντίωσις

L 200,26 – Paul.Const – contrarietatem; L 254,34 – conc.V. – contrarietatem; L 338,3 – Paul.Const – contrarietatem; L 344,8 – Max.Aqu – contrarietatem; L 346,37 – Max.Aqu – contrarietate; K 112,13 – Agatho – aduersitatem; K 608,15 – Paul.Const – aduersitatem

ἐναπατάω

K 905,21 – Ioh.Const – ἐναπατᾶσθαι οἰήσει

ἐναποκρύπτω

L 142,26 – Martinus – abscondere se

ἐναπομένω

L 232,39 – conc.V. – permanserunt

ἐναποτίθημι

K 852,5 – Const.imp – reponentes

ἐναργής

L 144,12 – Martinus – apertissimos; L 190,36–37 – Martinus – claram; L 296,6 – Cyrill.Alex – clara

ἐναργῶς

L 180,40 – context – ἐναργῶς ὡς ἅστατα; L 264,8 – Greg.Nyss – luculentius; K 224,13 – Mac.Ant – manifeste; K 296,19 – Ioh.Chrys – efficaciter – manifeste

ἐνάρετος

K 310,19 – Ioh.Chrys – elegans; K 906,8 – Ioh.Const – κατὰ πάντα ἐνάρετον

ἐναρίθμιος

K 900,16 – Agatho.epilog – τῆς σχολῆς ἐναρίθμιος

ἔναρξις

L 68,4–5 – Columbus – exordium

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἐνάρχομαι

K 582,20 – concilium – exorsus est

ἐνάς

K 464,9 – Sophron – in unitate; K 464,13 – Sophron – in unitate

ἐνασχολέω

K 512,19 – Const.imp – occupamur

ἐνδεής

K 380,19 – Theodos.Alex – indiguam

ἐνδείκνυμι

K 252,21 – Ioh.Chrys – ostendentis; K 854,24–25 – Const.imp – demonstrat

ἔνδειξις

L 150,15 – Martinus – probationem; K 448,20 – Sophron – ostensio; K 804,22 – prosphon – demonstratio; K 840,18 – Const. imp – indicium; K 904,30 – Ioh.Const – πρὸς ἔνδειξιν τῆς τελειότητος

ἐνδελεχέω

L 194,15–16 – episcopi – adsiduum

ἐνδέχομαι

L 266,3 – Cyrill.Alex – potest; L 266,13–14 – Cyrill.Alex – est possibile; L 352,19 – Deusdedit – existere; K 332,24 – Cyrill. Alex – possibile est; K 346,8 – Greg.Nyss – possibile est

ἐνδημέω

L 48,27 – Theophyl – aduentantes; K 230,7 – Mac.Ant – aduenerant; K 652,8 – Const.gramm – morabantur; K 903,19 – Ioh.Const – ἐνδημῶν ἀποκρισάριος

ἐνδιαβάλλω

L 64,35 – Maur.Caes – repraehensae

ἐνδιάθετος

L 332,23 – Theod.Mops – affectualem; K 908,9 – Ioh.Const – ἐνδιάθετον πονηρίαν

ἐνδιαίτημα

L 196,27–28 – Paul.Const – habitaculo

ἐνδιδάσκω

L 58,24 – Deusdedit – docere nos demonstratur

ἐνδίδωμι

L 40,35 – Steph.Dor – quiescas; L 236,12 – Max.Aqu – datam; L 408,1 – ep.encycl – recedere; K 290,14 – Ambros – cessit; K 903,27 – Ioh.Const – ἐνδιδόναι μικρόν

ἔνδικος

L 18,7 – Martinus – iustam

ἐνδίκως

L 16,28 – Martinus – iustam; L 54,2 – abbates – iuste; L 152,19 – Deusdedit – merito; L 238,1 – Max.Aqu – merito; K 888,32 – concilium – ἐνδίκως καθυπεβάλομεν; K 906,30 – Ioh.Const – ἐνδίκως κατακριθέντα

ἐνδοιάζω

K 250,24 – Ambros – dubitat; K 290,5 – Ambros – dubitat

ἔνδον

K 524,11 – Ioh.patr – intra

ἔνδοξος

L 40,29 – Steph.Dor – cum gloria; K 128,11 – Agatho – gloriosa; K 648,6 – Macrobius – gloriae; K 656,3 – episcopi – gloriae; K 868,27 – Leo.epist – gloriosa

ἐνδοξότης

K 522,9 – Const.archidiac – gloria; K 560,15 – episcopi – gloria; K 568,3 – episcopi – gloriam; K 610,7 – episcopi – gloriae

ἔνδοσις

L 122,10 – Theod.Pharan – permissum; K 604,10 – Theod.Pharan – facultatem

ἔνδυμα

K 882,1 – Leo.epist – palleum

ἐνδύναμος

K 492,2 – Sophron – uigentia

ἐνδύω

L 200,21 – Paul.Const – induentibus; K 90,22 – Athanas – indutus; K 458,14 – Sophron – induitur; K 492,18 – Sophron – induti

ἐνέδρα

K 902,18 – Ioh.Const – ληστρικῶς ἐξ ἐνέδρας

ἐνεδρεύω

K 856,19 – Const.imp – insidiatores; K 897,2 – Const.imp – ταῖς αἱρετικαῖς ἐνεδρεύσεσι

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἔνειμι

L 168,18 – Pyrrhus – τὸν ἐνὸν ἡμῖν = nostrae; K 218,12 – Mac.Ant – τὸ ἐνὸν αὐτῷ = quod in eo est

ἕνεκεν

L 54,38 – abbates – pro causa; L 208,25 – typus – gratia; K 2,13 – Const.imp – pro; K 558,14 – iudices – super; K 564,12 – iudices – de his quae; K 704,7 – iudices – super

ἐνέργεια

L 226,11 – conc.V. – operationem; L 236,22 – Max.Aqu – operationem; L 306,16 – Ps.Athanas – per beneficentias atque potentiam; K 554,5 – Honorius – energias

ἐνεργέω

L 220,18 – Cyrill.Alex – operationem suscepisse; L 234,16 – Max.Aqu – opera instituentem; L 234,34 – Max.Aqu – perficitur; K 346,6–7 – Greg.Nyss – peraguntur; K 474,7 – Sophron – permotus; K 556,15 – Honorius – operatorem; K 622,18 – Honorius – operantes

ἐνέργημα

L 330,32 – Colluthus – operationes; K 356,3 – Iustinianus – operationem; K 378,4 – Seuer.Ant – operationum

ἐνεργής

K 218,24 – Mac.Ant – effectricem

ἐνεργητικός

L 324,30–31 – Seuer.Ant – operaria; L 324,35 – Seuer.Ant – operaria; L 330,23 – Colluthus – operariam; L 362,22–23 – Martinus – operarius; L 374,24 – can.11 – operator – efficacem; K 104,15 – Seuer.Ant – operaria; K 342,3 – Greg.Nyss – operatricis

ἐνεργῶς

K 54,18 – Agatho – efficaciter; K 868,18 – Leo.epist – efficaciter

ἐνεύχομαι

L 42,25 – Steph.Dor – coniuro; L 52,17 – abbates – coniuramus; L 58,17 – Deusdedit – coniurantes; L 408,8 – ep.encycl – coniurantes

ἐνησυχάζω

K 870,13 – Leo.epist – receptis uiribus

ἐνηχέω

K 58,17 – Agatho – aspirante

ἐνθάδε

L 14,6 – Martinus – ubi; L 48,27 – Theophyl – in praesenti; L 50,5 – abbates – in hac ciuitate; L 50,31 – abbates – in hac ciuitate; L 174,9 – Martinus – huc; K 466,8 – Sophron – hic

ἔνθεν

L 208,14 – typus – ex hoc; K 444,13 – Sophron – hinc; K 542,15 – Serg.Const – perinde; K 590,5 – Cyrus.Alex – ex hoc ergo

ἔνθεος

L 136,5 – Serg.Const – diuina; L 184,22 – Serg.Const – diuina; L 186,11 – Martinus – ἄθεα τὰ ἔνθεα; K 416,3 – Sophron – diuina; K 474,12 – Sophron – diuina

ἔνθεσμος

L 8,25 – synodus – ordinabiliter; L 36,18 – Martinus – pie conplacitam

ἐνθυμέομαι

L 42,3 – Steph.Dor – considerans; K 444,16 – Sophron – excogitamus; K 858,8 – Athanas – coniectet

ἐνθύμησις

L 292,15 – Seuer.Gab – cogitationes; K 450,12 – Sophron – suspicio

ἐνιαῖος

K 420,2 – Sophron – singularis; K 422,3 – Sophron – singulari

ἐνίζω

K 836,21 – Const.imp – unitata est

ἑνικός

K 60,1 – Agatho – singularis; K 424,1 – Sophron – unitas; K 490,12 – Cyrus.Alex – unitionem

ἑνικῶς

K 548,20 – Honorius – singulariter; K 550,6 – Honorius – singulariter

ἔνιος

K 528,13 – Serg.Const – nonnullos

ἐνίστημι

K 246,10 – context – perseuerantibus; K 540,5 – Serg.Const – insistens; K 584,9 –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

concilium – insistit; K 624,13 – Honorius – insistere

ἐννεαμηνιαῖος

K 256,19 – Ioh.Chrys – nouem mensuum

ἐννοέω

L 58,8 – Deusdedit – οὐκ ἐννοήσαντες = a propriis sensibus excludentes; L 206,3 – Deusdedit – οὐκ ἐννοήσας = minime reminiscens; K 256,11 – Ioh.Chrys – aduerte; K 316,7 – Cyrill.Alex – consideramus; K 332,2 – Cyrill.Alex – intellege; K 462,8 – Sophron – arbitrauimus

ἔννοια

L 198,27 – Paul.Const – intellectum; L 330,21 – Colluthus – sensui; K 8,10 – Const.imp – cogitationibus; K 68,17 – Agatho – mentibus; K 118,16 – Agatho – intellegentiam

ἔννομος

K 434,9 – Sophron – legitimae; K 899,7 – Agatho.epilog – δίχα ἐννόμου δοκιμασίας; K 902,20 – Ioh.Const – τὸ βίαιον καὶ οὐκ ἔννομον; K 908,2 – Ioh.Const – ἔννομον καὶ οὐδαμῶς δυναμένην

ἔννους

K 436,5 – Sophron – intellectualis; K 436,12 – Sophron – intellectualem

ἐνοικέω

L 158,6 – ecthesis – habitare; L 202,14 – Paul.Const – inhabitanti; L 352,36 – Cyrill. Alex – habitante; L 360,3–4 – Cyrill.Alex – habitantis; K 272,13 – Cyrill.Alex – habitantis; K 394,4 – libellus – inhabitans

ἐνοίκησις

L 222,3 – Cyrill.Alex – inhabitationem; K 226,13 – Mac.Ant – inhabitationem

ἐνομβρέω

K 488,5 – Sophron – irrigatam

ἔνοπλος

K 899,12 – Agatho.epilog – τῆς ἐνόπλου δυνάμεως

ἐνοράω

K 302,12 – Greg.Nyss – inspicit

ἐνόριος

L 136,7 – Serg.Const – regiones; K 592,23 – Cyrus.Alex – confinia

ἑνότης

K 350,2 – Cyrill.Alex – unitatem; K 534,4 – Serg.Const – unanimitate; K 558,8 – Honorius – unitate; K 848,13 – Leo.papa – unitatem; K 906,19 – Ioh.Const – τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματος

ἐνοτικόν

K 380,2 – Seuer.Ant – unitatis litteras; K 382,15 – Paul.Ant – Enoticam litteram; K 386,8 – Theod.Bostra – Enoticam litteram; K 696,2 – Const.presb – enoticum, id est adunatorium; K 696,17 – iudices – enotici, id est adunatorii

ἐνοχλέω

L 230,18 – conc.V. – molestum

ἔνοχος

L 408,35 – ep.encycl – noxios; K 138,6 – Agatho – reos esse

ἑνόω

L 80,19 – Gulosus – unitatem; L 136,32 – Serg.Const – uniri sibi; L 158,6 – exthesis – conglomerare; K 132,23 – Agatho – coniungere; K 384,1 – Paul.Ant – copulat; K 536,25 – Serg.Const – coadunati; K 592,16 – Cyrus.Alex – adunati

ἐνριζόω

L 80,36 – Gulosus – radicata

ἔνσαρκος

L 208,25 – typus – ἐνσάρκου οἰκονομίας = incarnati; L 322,14 – Apollinarius – incarnationis; K 104,5 – Apollinarius – carnem indutus; K 166,24 – Paul.asecr – incarnationis; K 328,8 – Epiphanius – carnalis; K 890,13 – concilium – τῆς ἐνσάκου οἰκονομίας

ἐνσπείρω

K 860,5 – sacra – seminauerunt

ἔνστασις

L 96,3 – Martinus – instantiae; L 210,26 – synodus – instantiam; K 8,11 – Const.imp – instantiam; K 504,18 – context – instantiae – intentiones; K 880,5 – Leo.epist – obstinatione; K 902,24 – Ioh.Const – ὁρμῇ καὶ ἐνστάσει; K 903,15 – Ioh.Const – τὴν τυραννικὴν ἔνστασιν

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἐνστατικῶς

K 52,31 – Agatho – instantissime

ἐνστερνίζομαι

L 198,17 – Paul.Const – concipere

ἐνσώματος

K 454,1 – Sophron – corporalis; K 840,4 – Const.imp – corporalem

ἔνταλμα

L 98,26 – Uictor – mandata

ἐντάττω

L 58,25 – Deusdedit – actibus sociari; L 64,34 – Maur.Caes – actibus inseri; L 80,1 – Martinus – actibus inserta; L 106,37 – Martinus – gestis sociari; L 406,18 – ep.encycl – inserta actibus; K 100,20 – Agatho – suggestioni inserere; K 388,15 – Romani – gestis inseratur; K 580,13 – concilium – inseri in diptychis

ἐντέλεια

L 54,33 – abbates – integritatem

ἐντελής

L 28,33 – episcopi – plenius; L 44,18 – Steph.Dor – plenam; L 54,35 – abbates – perfectam; L 194,19 – episcopi – plenissima; L 346,7–8 – Max.Aqu – perfectionem

ἐντέλλω

L 74,32 – Steph.Byz – iniunximus

ἐντελῶς

K 24,29 – context – ex integro; K 426,21 – Sophron – perfecte

ἔντευξις

L 188,32 – Martinus – per lectionem; L 244,34 – Max.Aqu – per lectionem; L 256,17 – Martinus – ad cognitionem

ἐντίθημι

L 152,36–37 – Pyrrhus – posita est; K 40,35 – context – affigitur; K 112,9 – Agatho – innectere; K 388,16 – Romani – positum in conditio; K 608,2 – Pyrrhus – est apposita; K 646,12 – conc.V. – interiecisse

ἐντολή

L 362,5 – Martinus – praeceptum; K 234,23 – Ps. Athanas – mandato

ἐντρέπω

L 244,22 – Max.Aqu – erubescentes; L 348,18 – Max.Aqu – reprobat

ἔντριτος

K 414,20 – Sophron – triplex

ἐντροπή

L 254,7 – Martinus – reprehensionem

ἐντυγχάνω

L 138,17 – Serg.Const – relegentes; L 410,21 – ep.encycl – relegentibus; K 188,14–15 – episcopi – recurrentes; K 196,18 – Georg.Const – inspiciens; K 322,9 – Cyrill.Alex – relegentibus; K 548,12 – Honorius – intuentes

ἐντυπόω

L 200,3 – Paul.Const – imaginibus enarrare

ἐνυπάρχω

L 266,4 – Cyrill.Alex – exsistat; L 276,7 – Ambros – erat adsumpta; L 316,38 – Cyrill. Alex – inesse alicui; L 318,1 – Cyrill.Alex – potest esse; K 903,20 – Ioh.Const – τὴν ἐνυπάρχουσαν πίστιν

ἐνυπόγραφος

L 22,16 – Maur.Caes – epistolam cum subscriptione; L 22,26 – Martinus – subscripta epistola; K 829,11 – synodus – ἐνυπογράφῳ ὅρῳ; K 829,26 – context – ἐνυπόγραφον ὅρον; K 829,31 – synodus – ἐνυπογράφους ὅρους; K 898,17 – Agatho.epilog – ἐνυπογράφῳ ὅρῳ

ἐνώμοτος

K 274,23 – synodus – cum iureiurando

ἐνωμότως

K 286,11 – Const.imp – cum iureiurando; K 903,20 – Ioh.Const – ἐνωμότως ἐπληροφορήσαμεν

ἕνωσις

L 220,4 – Cyrill.Alex – post adunationem; L 224,4 – Chalc – ante unitionem; L 224,5 – Chalc – post unitionem; L 268,4 – Cyrill. Alex – societatem; L 376,19 – can.14 – in unitate – secundum unitionem; K 68,14 – Agatho – adunationem; K 80,2 – Agatho – adunationem; K 80,13 – Agatho – unitionem; K 80,21 – Agatho – unitas; K 586,3 – Georg.diac – unitatem cum Theodosianis; K 854,20 – Const.imp – unanimitatem

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἐξαγγέλλω

L 148,33 – Martinus – denuntians; K 776,12 – symbolum – proferimus

ἐξάγιστος

K 810,1 – prosphon – exsecrabilibus

ἐξαγοράζω

K 624,1 – Honorius – redemeret

ἐξάγω

L 208,15 – typus – produci; L 404,36 – ep. encycl – procedere; K 420,18 – Sophron – efferitur; K 652,11 – Const.gramm – protulit

ἐξαίρετος

L 40,7 – Steph.Dor – praecipue; L 172,10 – Cyrus.Alex – praecipui; L 302,24 – Ps.Dionys – praecipua; K 12,17 – Const.imp – praecipuum; K 96,26 – Agatho – eximius; K 136,19 – Agatho – insignia; K 366,10 – Ioh.Scythopol – eximietate; K 816,2 – prosphon – praecipue; K 868,26 – Leo.epist – seposito; K 878,20 – Leo.epist – praesertim; K 880,21 – Leo.epist – insignia

ἐξαιρέτως

K 504,21 – Mac.Ant – praesertimque; K 895,1 – Const.imp – ἐξαιρέτως τῆς εὐταξίας; K 901,25 – Ioh.Const – ἐξαιρέτως ἐν τῷ πλαστουργήματι

ἐξαιρέω

L 42,26 – Steph.Dor – abiciatis; K 540,6 – Serg.Const – adimeretur; K 624,3 – Honorius – auferentes; K 624,6 – Honorius – auferto

ἐξαιτέω

L 52,3 – abbates – expetiuimus; L 96,17 – Theophyl – petiit; L 360,28 – Martinus – expetebat; K 230,10 – Mac.Ant – exposco; K 860,11 – sacra – postulamus; K 901,5 – Agatho.epilog – παρακαλῶν ἐξαιτῶ

ἐξακολουθέω

L 62,31 – Serg.Cypr – sequi; K 8,26 – Const. imp – sequi; K 116,12–13 – Agatho – exsequi; K 206,2 – Georg.Camul – sequor; K 212,3 – synodus – consequitur

ἐξακοντίζω

L 406,27 – ep.encycl – iactantibus

ἐξακούω

L 10,33 – Martinus – audientes; L 356,27 – Deusdedit – audierint; K 422,17 – Sophron – aduertitur

ἐξαλείφω

K 290,4 – Ambros – diluat

ἐξαλλάττω

L 264,26 – Cyrill.Alex – dissimilis

ἐξαμαρτάνω

L 148,29 – Martinus – repraehenditur

ἐξανίστημι

K 324,1 – Cyrill.Alex – resuscitare

ἐξάνυσις

L 170,17 – Martinus – ad effectum

ἐξανύω

K 56,1 – Agatho – elapsus est

ἐξαπατάω

K 897,6 – Const.imp – ἐξαπατώμενα

ἐξαπλόω

L 312,8 – Ps.Ioh.Chrys – expandi; K 112,27 – Agatho – expansis; K 340,15 – Ps.Ioh.Chrys – expandi

ἐξαποστέλλω

L 40,15 – Steph.Dor – dirigere; K 900,28 – Agatho.epilog – μετὰ τῶν συνοδικῶν γραμμάτων ἐξαπεστάλησαν

ἐξάπτω

L 210,25 – synodus – exurit; K 540,19 – Serg.Const – exardescere

ἐξαρίθμησις

K 422,18 – Sophron – numerum

ἐξαρνέομαι

L 150,24 – Martinus – abnegat; L 150,29 – Martinus – abnegantes; L 252,34 – Leontius – negantes; L 342,24 – Martinus – negauerunt; L 358,6 – Deusdedit – denegant; L 418,16 – ep.encycl – τὴν ὁμολογίαν ἐξαρνούμενος

ἐξάρνησις

L 252,34 – Leontius – abnegationem

ἐξαρτάω

L 356,24 – Cyrill.Alex – exortum

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἔξαρχος

L 234,12 – Max.Aqu – principes; L 236,33 – Max.Aqu – auctores; L 352,15 – Deusdedit – praesumptorum; K 64,13 – Agatho – principi; K 228,19 – Mac.Ant – antistites; K 480,2 – Sophron – auctor; K 731,12 – subscriptio – primatum habens; K 780,8 – subscriptio – primas

ἐξαστράπτω

K 132,2 – Agatho – fulgeat

ἐξασφαλίζομαι

L 70,1 – Columbus – ὁ νόμος ἐξασφαλίζεται

ἐξαφανίζω

L 46,24 – Steph.Dor – extinguite; L 88,4 – Ambros – aboleret; L 168,9 – Pyrrhus – extinxit; L 214,25 – synodus – perhiment

ἐξεγείρω

K 772,18 – symbolum – excitauit; K 804,26 – prosphon – suscitauit; K 808,10 – prosphon – exsurge

ἐξεικονίζω

K 897,24 – Const.imp – τὸ πρόσωπον ἐξεικονίζειν

ἔξειμι

L 54,14 – abbates – nulli licere; L 224,21 – Chalc – nulli licere; L 258,33–34 – Ambros – licet

ἐξεῖπον

L 10,40 – Martinus – fieri manifestos; L 182,9 – Martinus – enarrare; L 288,37 – Theophil.Alex – expressis; K 696,16 – iudices – edicas

ἐξελαύνω

L 224,4 – Chalc – abigit

ἐξελέγχω

L 214,19 – synodus – redarguit

ἐξεργάζομαι

L 152,7 – Deusdedit – operati sunt; L 406,31 – ep.encycl – operati sunt; K 810,3 – prosphon – exposuerunt

ἐξέρκετον

L 24,6 – Maur.Caes – ab exercitu; K 400,18 – context – exercitus Thraciae

ἐξέρχομαι

K 526,13 – episcopi – egressus est

ἐξετάζω

L 36,15 – Martinus – ad examinationem; L 36,15 – Martinus – qui scrutari deputati sunt; L 66,4 – Theophyl – flagitari dinoscitur; L 190,37 – Martinus – examinata sunt; L 424,22 – Martinus – flagitari dinoscitur; K 292,5 – Ioh.Chrys – de oratione conferentibus

ἐξέτασις

L 28,22 – Deusdedit – per examinationem; L 28,32 – episcopi – examinatio; L 64,38 – Maur.Caes – examinationis; L 116,25 – Martinus – requisitionem; L 120,22 – Theod.Pharan – requisitionem; L 157,22 – ecthesis – pro requisitione; L 174,12 – Martinus – requisitio; L 194,10 – episcopi – ad examinandum; K 602,13 – Theod.Pharan – discutiendo

ἐξευρίσκω

L 264,20 – Greg.Nyss – repperimus; K 898,19 – Agatho.epilog – ἐξεῦρεν ἀξίαν

ἐξηγέομαι

L 58,4 – Agatho – enarrare; K 870,28 – Leo.epist – narrauerant

ἐξήγησις

K 896,21 – Const.imp – μηκύνομεν τὴν ἐξήγησιν

ἐξηγητής

L 202,14 – Paul.Const – expositorem; L 352,19 – Deusdedit – expositorem

ἐξηνθισμένως

K 100,24 – Agatho – enucleatius

ἐξῆς

K 546,9 – Serg.Const – consequenter; K 898,24 – Agatho.epilog – διὰ τὸν ἐξῆς λεχθησόμενον τρόπον

ἐξιάομαι

L 362,4 – Martinus – sanauit

ἐξιλάσκομαι

K 804,20 – prosphon – habere conplacitas

ἐξιλεόω

K 901,6 – Agatho.epilog – ἐξιλεοῦσθαι καὶ καθικτεύειν

ἐξίστημι

L 82,25 – Gulosus – ommissa aut diminuta; L 156,32 – ecthesis – excedimus; K 366,15 –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

Ioh.Scythopol – euetuisti; K 438,13 – Sophron – expellit

ἐξισχύω

L 406,32 – ep.encycl – non ualuerunt

ἐξκούβιτος

K 14,28 – context – excuuiti

ἐξοδιακός

K 678,10 – context – exsequiali

ἔξοδος

K 126,1 – Agatho – exitum; K 454,5 – Sophron – exitus

ἐξοικειόω

L 322,33 – Apollinarius – similis factus est

ἐξοισθαίνω

L 236,29–30 – Max.Aqu – ceciderunt; K 874,3 – Leo.epist – prostrati sunt; K 880,7 – Leo.epist – prostrati

ἐξοίστρησις

K 889,8 – concilium – τῆς ἐξοιστρήσεως ἐπιχαρέντες

ἐξοκέλλω

K 420,19 – Sophron – proiectum est

ἐξομαλίζω

K 889,25 – concilium – τὴν τρίβον ἐξομαλίσαντες

ἐξομολόγησις

L 136,13 – Serg.Const – confessionem

ἐξοπλίζω

K 856,19 – Const.imp – armauit; K 895,7 – Const.imp – ταῖς δυσφημίαις ἐξώπλιζον

ἐξορία

L 194,1 – Benedictus – exiliis; L 210,13 – typus – exilio; K 899,29 – Agatho.epilog – παραπέμψας ἐν ἐξορίᾳ

ἐξορίζω

L 18,31 – Martinus – in exilio deportans; L 74,37 – Steph.Byz – non sinat incorrectum; K 230,8 – Mac.Ant – exiliauerunt; K 864,16 – sacra – exterminatur

ἐξόριστος

K 899,8 – Agatho.epilog – ἀναγορεύσαντος ἐξόριστον

ἐξοστρακίζω

K 470,2 – Sophron – expulit; K 836,12 – Const.imp – eliminauit

ἐξουδενόω

K 114,11 – Agatho – aspernandus innotuit

ἐξουδένωμα

K 898,35 – Agatho.epilog – εἰς ἐξουδένωμα γενέσθαι

ἐξουσία

L 16,18 – Martinus – κατ' ἐξουσίαν = potestatiue; L 60,40 – Serg.Cypr – κατ' ἐξουσίαν = potestatiue; L 74,12 – Steph.Byz – clementiae; L 76,6 – Steph.Byz – potestate; L 272,11 – Amphilochius – potestate; L 368,14 – can.1 – imperium – potestatem; K 899,16 – Agatho.epilog – ἐξουσίᾳ καὶ αὐθεντίᾳ; K 902,4 – Ioh.Const – τῆς τυραννικῆς ἐξουσίας

ἐξουσιαστής

L 86,15 – Ambros – arbiter; K 248,29 – Ambros – potestatem habet

ἐξουσιαστικῶς

L 38,43 – Steph.Dor – potestatiue

ἔξοχος

K 70,28 – Agatho – praestantissimus; K 86,28 – Agatho – egregius; K 88,16 – Agatho – egregius; K 122,20 – Agatho – praestantissimum; K 136,3 – Agatho – egregii; K 868,29 – Leo.epist – egregie

ἐξυπηρετέω

L 36,19 – Martinus – per eos quorum interest; L 60,8 – Martinus – per eos quorum interest; L 118,2–3 – Martinus – obsecundantibus

ἐξυφαίνω

K 454,21 – Sophron – contexentes; K 812,11 – prosphon – retexuisti

ἐξωθέω

L 24,13 – Maur.Caes – repellens; L 68,20 – Columbus – repellere; L 216,14 – synodus – expellamus; K 118,11 – Agatho – repulsis; K 800,13 – Const.imp – expellendum; K 832,19 – Const.imp – expulsusque

ἔοικα

K 306,6 – Greg.Nyss – uidetur; K 436,3 – Sophron – apparet

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἑορτή

K 854,16 – Const.imp – solemnitatem; K 900,36 – Agatho.epilog – κοινῆς ἑορτῆς

ἐπαγγελία

L 418,15 – ep.encycl – de promissione; K 894,33 – Const.imp – ταύτης τῆς ἐπαγγελίας

ἐπαγγέλλω

K 116,24 – Agatho – repromittit; K 624,18 – Honorius – promiserunt; K 816,8 – prosphon – pollicitus; K 878,11 – Leo.epist – pollicitus; K 884,4 – Leo.epist – pollicitur

ἐπάγω

L 48,15 – Martinus – conpensare noscuntur; L 52,40 – abbates – sententiam proferre; L 252,35–36 – Leontius – superinducentes; L 342,12 – Martinus – percelli; K 84,19 – Greg.Nyss – producit; K 304,10 – Greg. Nyss – adiungit; K 820,14 – prosphon – adducet

ἐπᾴδω

L 100,19 – Uictor – exoptare

ἐπαινετός

L 210,34 – synodus – laudabile; K 100,26 – Agatho – laudabiles; K 588,21 – Cyrus. Alex – laudabilis

ἐπαινέω

L 154,9 – Deusdedit – laudauit; K 100,14 – Agatho – laudatur

ἔπαινος

L 136,24 – Serg.Const – laus; L 278,18 – Augustinus – laudabiles; K 380,1 – Seuer.Ant – collaudamus; K 530,9 – Serg.Const – laudem

ἐπαίρω

L 8,41–42 – synodus – eleuatae; L 168,17 – Pyrrhus – sublimibus; K 862,17 – sacra – elatus es; K 889,9 – concilium – μέγα διὰ τοῦτο ἐπήρθημεν

ἐπαισχύνομαι

K 64,27 – Agatho – confundor; K 864,4 – sacra – erubescebat

ἐπαΐω

K 302,22 – Greg.Nyss – exaudit

ἐπακολουθέω

L 130,16 – Basilius – sequuntur; L 138,30 – Serg.Const – sequentes; K 62,25 – Agatho – insecuti; K 126,5 – Agatho – subsequenti

ἐπακούω

L 80,3 – Martinus – fieri manifestam; L 150,35 – Martinus – audiamus; L 206,15 – Deusdedit – nobismet relegatur; L 416,32 – ep.encycl – ipso dicente; K 654,1 – iudices – inauriens; K 870,14 – Leo.epist – exaudi

ἐπαλλαγή

L 148,35 – Martinus – per inmutationem; L 150,4 – Martinus – per alternam

ἐπαναγκάζω

K 354,16 – Iustinianus – cogente

ἐπανάγω

L 166,30 – Serg.Const – restaurabitur; K 832,16 – Const.imp – reducamur

ἐπαναδίδωμι

K 74,24 – Agatho – redigatur

ἐπαναδρομή

K 902,8 – Ioh.Const – τῇ πρὸς τὸ ὑγιὲς ἐπαναδρομῇ

ἐπανακάμπτω

K 114,1 – Agatho – remeantes

ἐπανάστασις

K 898,34 – Agatho.epilog – ἐκ τυραννίδος ἐπαναστάσει; K 900,6 – Agatho.epilog – ἐπαναστάσεως αὐτῷ γενομένης

ἐπαναστρέφω

K 134,24 – Agatho – remeantium

ἐπανατείνω

L 150,37 – Martinus – praetendens

ἐπανατρέπω

L 210,28–29 – synodus – perhimit

ἐπανατρέχω

K 126,14 – Agatho – redigatur

ἐπαναφαίνω

K 878,21 – Leo.epist – appareret

ἐπαναφέρω

K 102,15 – Agatho – redigitur; K 122,20 – Agatho – redigitur

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἐπάνειμι

K 230,10 – Mac.Ant – conuertor

ἐπανέρχομαι

L 20,9 – Martinus – remearent; L 40,20 – Steph.Dor – remearent; L 70,10 – Columbus – reformauerit; L 100,15–16 – Uictor – remeari

ἐπανίστημι

K 492,4 – Sophron – super nos surrexerunt; K 816,14 – prosphon – contra insurgentes; K 834,17–18 – Const.imp – superinsurrexerunt; K 899,6 – Agatho.epilog – ἐπαναστάντος καὶ ἀνασοβήσαντος

ἐπανόρθωσις

K 906,23 – Ioh.Const – πρὸς ἐπανόρθωσιν στηριγμοῦ; K 906,27 – Ioh.Const – τῆς κατ' ἐπανόρθωσιν ἀποκαταστάσεως

ἐπάνω

K 680,5 – Polychronius – supra – super

ἐπάξιος

K 462,14 – Sophron – condigna; K 802,18 – Const.imp – dignam

ἐπαξίως

K 899,33 – Agatho.epilog – βιαίως – ἐπαξίως

ἐπάρατος

L 384,26 – can.18 – execrabiles; K 482,15 – Sophron – exsecrabilem

ἐπαρκέω

L 28,7 – Max.Aqu – suffecisse noscuntur; L 336,25 – Martinus – sufficit

ἔπαρσις

K 112,12 – Agatho – per elationem

ἐπαρχία

L 72,21 – Martinus – prouintiarum; L 408,5 – ep.encycl – prouincias; K 54,27 – Agatho – prouinciis; K 140,11 – Agnellus – prouinciae; K 140,29 – Stephanus – prouinciae; K 390,19 – libellus – prouinciae; K 538,2 – Serg.Const – regiones; K 780,8 – Philalethes – regionis; K 780,11–12 – Sisinnius – regionis

ἐπασφαλίζω

K 328,10 – Epiphanius – praemuniens

ἐπαυξάνω

L 16,34 – Martinus – dilatantes; K 872,25 – Leo.epist – percrebuit

ἐπαύξησις

L 300,26 – Leo.papa – augmento; K 490,10 – Sophron – augmentum

ἐπαφή

K 906,14 – Ioh.Const – πραείᾳ ἐπαφῇ

ἐπείγω

L 16,22 – Martinus – properantes; L 42,16 – Steph.Dor – properantem; L 212,18 – synodus – properat; K 86,13 – Cyrill.Alex – properabat; K 510,11 – Mac.Ant – nitebatur; K 512,7 – Anthemius – nitebatur; K 810,5 – prosphon – festinat

ἐπεῖδον

L 36,11 – Martinus – respexerit

ἔπειμι

K 312,20 – Ioh.Chrys – superuenit; K 860,3 – sacra – sequentium

ἐπεισάγω

K 626,9 – Pyrrhus – introducimus

ἐπείσακτος

L 40,36 – Steph.Dor – introductorum; L 42,24 – Steph.Dor – nouitatis; L 58,26 – Deusdedit – deposita est; L 236,33–34 – Max.Aqu – adinuentae; K 220,5 – Mac.Ant – introducticium; K 428,17 – Sophron – subintroducticium; K 899,14 – Agatho.epilog – ἐπεισάκτου κακοδιδασκαλίας

ἐπεισέρχομαι

K 220,5 – Mac.Ant – intromissum; K 244,4 – Theophanes – inlata; K 428,18 – Sophron – introgressum

ἐπέκτασις

K 54,26 – Agatho – protelatio

ἐπεκτείνω

K 132,20 – Agatho – extenditur

ἐπελέγχω

L 70,16–17 – Columbus – electis

ἐπεξεργάζομαι

K 4,22 – Const.imp – scrutantibus; K 68,19 – Agatho – penetrare

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἐπερείδω

K 766,9 – Theod.diac – innisa

ἐπέρχομαι

L 26,31 – Max.Aqu – inruentes; L 38,25 – Steph.Dor – inruentes; L 40,31 – Steph. Dor – emersam; K 8,29 – Const.imp – ingruentes; K 254,5 – Ioh.Chrys – inruentium

ἐπερωτάω

K 536,3 – Serg.Const – interrogauit; K 544,22 – Serg.Const – interrogare; K 664,8 – iudices – interrogandus

ἐπέχω

K 16,14 – Ioh.Port – locum praesentantibus; K 28,18 – Ioh.Port – locum praesentantibus; K 20,17 – context – locum praesentantes; K 186,12 – Paul.asecr – locum praesentantibus; K 456,13 – Sophron – optinent; K 494,15 – Const.imp – locum representantes; K 754,9 – Theod.Rom – locum exhibentibus

ἐπήκοος

K 32,11 – Const.imp – nostro auditu; K 46,3 – Georg.Const – ut auditum capiamus; K 610,21 – concilium – ante nostros auditus; K 614,15 – iudices – ad auditum relegant; K 618,11 – concilium – in nostra audientia; K 656,20 – iudices – ad inauriendum; K 895,34 – Const.imp – εἰς ἐπήκοον πάντων ἀναγνωσθῆναι

ἐπήρεια

K 908,1 – Ioh.Const – κατ' ἐπήρειαν σφάλματος

ἐπιβαίνω

L 128,33 – Martinus – incedere; K 466,4 – Sophron – superincedentes; K 902,27 – Ioh. Const – νηὸς ἐπιβαίνειν

ἐπιβάτης

K 662,2 – Athanas – sessorem

ἐπιβεβαιόω

K 566,19 – synodus – confirmante

ἐπιβλαβής

L 20,2 – Martinus – nocibilis; L 182,8 – Martinus – nocibilis

ἐπιβλέπω

L 76,7 – Steph.Byz – respiciat principatum

ἐπιβοάω

L 106,5 – Martinus – expetiit

ἐπιβολή

L 98,23 – Uictor – ἐπιβολῇ καὶ ἁγιότητι

ἐπιβουλεύω

K 450,17 – Sophron – insidiatores

ἐπιβουλή

L 24,7–8 – Maur.Caes – incursionibus; L 40,22 – Steph.Dor – detractionem; K 108,23 – Agatho – insidiis; K 450,17 – Sophron – insidias; K 476,9 – Sophron – insidiantes

ἐπίγειος

K 122,25 – Agatho – terrestribus; K 414,4 – Sophron – terrestri; K 798,16 – acclam – terrestrem; K 838,23 – Const.imp – terrenus; K 866,23 – Leo.epist – terrenum

ἐπιγελάω

K 895,5 – Const.imp – τοῖς φιλοχρίστοις ἐπιγελᾶν

ἐπιγίγνομαι

L 130,17 – Basilius – superinduci; K 480,12 – Sophron – superinuenta

ἐπιγιγνώσκω

K 60,11 – Agatho – cognoscimus; K 70,19 – Agatho – agnoscatur; K 232,15 – Const. imp – prolatis et recognitis; K 560,17 – episcopi – recognoscit; K 648,22 – iudices – recognoscat

ἐπίγνωσις

L 54,39 – abbates – cum cognitione; L 242,2 – Max.Aqu – uoluntarie; K 118,2 – Agatho – cognitionem

ἐπιγραφή

K 176,17 – context – superscriptione; K 238,6 – context – superscriptionem; K 500,3 – context – suprascriptione; K 500,11 – context – superscriptione; K 500,23 – context – superscriptione; K 674,23 – context – suprascriptionem

ἐπιγράφω

L 322,14 – context – superscriptus est; K 98,7 – Agatho – asscribatur; K 388,23 – context – superscriptus est; K 530,23 – Serg. Const – ascribat; K 656,7 – episcopi – qui subter scribitur

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἐπιδείκνυμι

L 72,19 – Martinus – declarans noscuntur; L 84,22 – Ambros – exponit; K 100,6 – Agatho – pertulerunt; K 248,14 – synodus – conprobatae sunt; K 832,24 – Const.imp – demonstrauit

ἐπίδειξις

K 236,21 – Ps.Athanas – ostensio; K 238,27 – Ps.Athanas – ostensione; K 840,10 – Const.imp – indicia

ἐπιδεύομαι

K 328,5 – Epiphanius – egebat

ἐπιδέχομαι

K 2,15 – Const.imp – ammittente; K 6,7 – Const.imp – recipit; K 6,31 – Const.imp – reciperet; K 86,24 – Agatho – indiget; K 352,17 – Iustinianus – ammittit

ἐπίδηλος

L 286,16 – Greg.Nyss – clara

ἐπιδηλόω

L 164,11 – Martinus – ausi sunt confirmare

ἐπιδημέω

K 356,2 – Iustinianus – adpropinquet; K 900,17 – Agatho.epilog – ἐπιδημούντων ἐκστρατευμάτων; K 900,21 – Agatho.epilog – ἐπιδημούντων ἀρχιερέων

ἐπιδημία

K 234,2 – Ps.Athanas – aduentum; K 348,6 – Cyrill.Alex – aduentus; K 900,13 – Agatho.epilog – τῆς ἐπιδημίας τοῦ πνεύματος

ἐπιδιατάττομαι

L 376,6–7 – can.13 – super – superprecipit

ἐπιδίδωμι

L 68,15 – Columbus – ἔναγχος ἐπιδέδωκεν; K 20,24 – episcopi – obtulimus; K 24,6 – Const.imp – porrigat; K 232,4 – Const.imp – porrectis; K 390,10 – Const.imp – offerunt; K 390,18 – libellus – porrectus; K 496,5 – Romani – superobtulimus; K 496,7 – Romani – adiecimus; K 620,18 – concilium – contradat

ἐπίδοσις

K 868,30 – Leo.epist – incrementum

ἐπιείκεια

K 6,14 – Const.imp – modestia; K 616,17 – Constant.Const – modestia; K 907,11 – Leo.papa – τὴν ἐπιείκειαν φυλαχθῆναι

ἐπιεικής

L 104,5 – Martinus – deo amabilem; L 216,11 – synodus – blandos; K 6,9 – Const.imp – modestos

ἐπιεικῶς

K 536,18 – Serg.Const – modeste; K 766,1 – Theod.diac – benigne

ἐπιζητέω

L 36,10 – Martinus – studuit; L 38,39 – Steph.Dor – exquirebamus; K 390,20 – libellus – exquisiuit; K 582,11 – concilium – inquirente; K 680,21 – concilium – quesierat; K 880,8–9 – Leo.epist – inquirentes

ἐπιθεωρέω

L 308,18 – Greg.Nyss – aspicere

ἐπιθρυλέω

L 316,15 – synodus – garriunt

ἐπιθυμέω

K 52,31 – Agatho – desideret; K 64,22 – Agatho – cupit; K 120,8 – Agatho – cupitis; K 124,11 – Agatho – desideratum

ἐπιθυμία

L 230,17–18 – conc.V. – concupiscentiis; K 800,3 – Const.imp – desiderium; K 800,8 – Const.imp – desiderium

ἐπικαίρως

K 808,5 – prosphon – apto tempore

ἐπικάλυψις

L 18,13 – Martinus – ad cooperimentum

ἐπικάμπτω

L 88,1 – Ambros – commouetur

ἐπίκειμαι

L 140,26 – Martinus – ibidem posita est; K 66,6 – Agatho – imminet; K 100,20 – Agatho – inesse; K 614,4 – Georg.chart – imminentem; K 614,19 – context – bulla inpressa

ἐπικήρυγμα

L 216,24 – Martinus – uenerandae praedicationes

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἐπικινδύνως

K 895,14 – Const.imp – ἐπικινδύνως ἐνόησεν

ἐπίκλησις

K 906,14 – Ioh.Const – τὴν χεῖρα τῆς ἐπικλήσεως

ἐπικλίνω

L 300,2 – Leo.papa – inclinetur; K 94,14 – Leo.papa – inclinetur; K 112,27 – Agatho – inclinans; K 884,13 – Leo.epist – aurem accommodet

ἐπίκλυσις

K 412,10 – Sophron – in aestuationem

ἐπικομίζω

L 22,26 – Martinus – oblata; L 68,31 – Columbus – intulerunt; K 586,21 – Georg. chart – prae manibus habeo

ἐπικουρέω

L 76,3 – Steph.Byz – largiri; K 414,13 – Sophron – adiuuare; K 490,3 – Sophron – uestris praesidiis

ἐπικουρία

L 74,12 – Steph.Byz – suffragio; L 100,3 – Uictor – gratia; L 118,1 – Martinus – cum ope

ἐπικράτεια

L 172,31 – Cyrus.Alex – potestate

ἐπικρατέω

L 88,32 – Augustinus – decipiat; K 52,31 – Agatho – obtinere; K 134,16 – Agatho – obtinere; K 606,5 – Theod.Pharan – optineat; K 658,20 – Athanas – superare; K 898,27 – Agatho.epilog – τῆς καταστάσεως ἐπικρατούσης

ἐπικρίνω

K 34,8 – Mac.Ant – superiudico; K 110,11 – Agatho – conprobat

ἐπικυρόω

L 174,6 – Martinus – confirmans; K 866,14 – titulus – ἐπικυρούσα καὶ ἀποδεχομένη; K 874,10 – Leo.epist – confirmans; K 896,33 – Const.imp – συνυπεγράψαμεν καὶ ἐπεκυρώσαμεν

ἐπικύρωσις

L 24,40 – Martinus – confirmationis; K 818,18 – prosphon – ratihabitationem

ἐπιλαμβάνω

L 152,24 – Deusdedit – repraehensus est; L 152,30 – Pyrrhus – repraehendit; L 154,2 – Deusdedit – reprehensum; L 154,3 – Deusdedit – bene conuinctus est; K 112,13 – Agatho – reprehendere; K 606,19 – Pyrrhus – reprehendit

ἐπιλάμπω

K 890,1 – concilium – χάρις ἐπέλαμψε

ἐπιλανθάνομαι

K 858,16 – sacra – obliuiscantur

ἐπιλέγω

K 118,18 – Agatho – delegerit; K 134,11 – Agatho – eligere; K 278,14 – context – cognominatur; K 400,14 – context – cognominatur

ἐπίλογος

K 898,3 – Agatho.epilog – ἐπίλογος τοῦ ἀπογραψαμένου

ἐπίλοιπος

K 268,16 – Const.imp – reliqua; K 504,15 – synodus – reliqua

ἐπιμαρτύρομαι

L 106,8 – Martinus – contestans; L 146,2 – context – protestatur

ἐπιμαχέω

K 880,7–8 – Leo.epist – rebelles

ἐπιμέλεια

K 901,31 – Ioh.Const – ἀπροσποίητον τὴν ἐπιμέλειαν

ἐπιμελής

L 102,14 – Uictor – studiosius; K 528,1 – Serg.Const – sedulitas

ἐπιμελῶς

L 172,16 – Cyrus.Alex – diligenter; K 862,8 – sacra – diligentius; K 870,26 – Leo.epist – curiosa diligentia; K 905,22 – Ioh.Const – ἐπιμελῶς παρεφυλάξαμεν; K 906,23 – Ioh.Const – ἐπάγειν ἐπιμελῶς

ἐπιμέμφομαι

K 816,10 – prosphon – reprehendant

ἐπιμένω

K 624,14 – Honorius – inmorari; K 624,18 – Honorius – innitatur

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἐπιμερίζω

L 286,3 – Greg.Nyss – distribuebat; K 84,9 – Greg.Nyss – distribuebat; K 378,6 – Seuer.Ant – dispertiamus; K 388,5 – Theod.Bostra – condiuidit

ἐπίμεστος

L 242,11 – Seuer.Ant – plenum est; K 907,23 – Ioh.Const – ἐπιμέστους φωνάς

ἐπιμίγνυμι

K 364,4 – Anast.Ant – inmiscens

ἐπιμιμνήσκομαι

L 202,9 – Paul.Const – memorauerunt; K 578,27 – concilium – mentionem fecit; K 640,3 – iudices – memorauerunt; K 648,18 – iudices – mentio facta est

ἐπιμιξία

L 212,27 – synodus – contagione; L 302,16 – Leo.papa – conmixtionem; K 338,25 – Leo. papa – commixtione

ἐπίμνησις

L 106,13 – Martinus – memorationem

ἐπίμονος

K 614,4 – Georg.chart – assidue imminentem

ἐπιμόνως

K 880,4 – Leo.epist – peruicaciter

ἐπινέμησις

L 60,14 – Theophyl – per indictionem; K 584,19 – Georg.chart – per indictionem; K 870,8 – Leo.epist – per indictionem; K 870,10 – Leo.epist – per indictionem

ἐπινέμω

L 20,1 – Martinus – disrumpere ualeat; L 40,38 – Steph.Dor – pascentes

ἐπίνευσις

L 48,30 – Theophyl – praecipere; K 52,26 – Agatho – dignatio; K 466,22 – Sophron – nutu; K 874,15 – Leo.epist – nutu; K 876,3 – Leo.epist – adnisu

ἐπινεύω

L 58,26 – Deusdedit – praecepimus; K 62,18 – Agatho – adnitente; K 134,16 – Agatho – fauente; K 136,1 – Agatho – adnitente

ἐπινήχομαι

L 352,30 – Cyrill.Alex – ducitur

ἐπινίκιος

L 388,13 – can.20 – uictrices

ἐπινοέω

L 44,23 – Steph.Dor – excogitauerunt; L 192,4 – Martinus – commentantes; L 224,2 – Chalc – exquirunt; L 386,16 – can.20 – exquirere – adinuenire; K 346,15 – Greg.Nyss – adinuentis

ἐπίνοια

L 10,37 – Martinus – adinuentionibus; L 64,26 – Maur.Caes – ex adinuentione; K 350,27 – Max.Aqu – commentum; K 772,15 – symbolum – adinuentionem; K 904,10 – Ioh.Const – δι' ἐπινοίας εἰς τὸ ἐναντίον

ἐπίπλαστος

L 216,11 – synodus – finctos

ἐπίπληξις

K 462,15 – Sophron – ad castigationem

ἐπιπλήττω

K 364,1 – Anast.Ant – increpauit

ἐπιπνέω

L 168,8 – Pyrrhus – inspirata

ἐπιποθέω

K 110,29 – Agatho – cupit; K 868,26 – Leo. epist – concupisset

ἐπίπονος

K 100,5 – Agatho – laboriosos

ἐπιπορεύομαι

L 128,36 – Ps.Dionys – deambulabat

ἐπιρρέω

K 310,15 – Ioh.Chrys – defluunt

ἐπιρροή

L 168,33 – Pyrrhus – abundantia

ἐπίρρωσις

K 452,18 – Sophron – corroboratio

ἐπισημαίνω

L 286,17 – Greg.Nyss – ostendebat

ἐπίσημος

L 210,11 – typus – nobiles consistunt; K 134,27 – Agatho – insigne

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἐπίσης

L 52,28 – abbates – similiterque; L 190,23 – Martinus – secundum sensum

ἐπισκέπτομαι

K 40,25 – Romani – aduertere; K 40,32 – context – inspicientes; K 72,3 – Agatho – intuetur; K 214,25 – context – inspiciens; K 522,9 – Const.diac – considerans; K 644,10 – episcopi – considerantes; K 650,1 – context – intuens

ἐπίσκεψις

K 114,9 – Agatho – obtutibus; K 548,13 – Honorius – circumspecteque; K 650,12 – Georg.mon – ut consideraret; K 895,13 – Const.imp – εἰς ἐπίσκεψιν προτρεψόμεθα

ἐπίσκηψις

L 170,2 – Pyrrhus – intentum

ἐπισκοπεύω

L 12,5 – Martinus – episcopus; L 26,30 – Max.Aqu – episcopale ministerium; L 48,6 – Martinus – episcopus; L 52,9 – abbates – episcopo; L 174,6 – Martinus – episcopus; K 40,30 – Romani – episcopatum tenente; K 612,8 – concilium – episcopi fuerunt; K 614,4 – Greg.chart – gessit episcopatum; K 772,9 – symbolum – tenuit episcopatum

ἐπισκοπή

L 42,3 – Steph.Dor – episcopale ministerio; K 586,1 – Georg.chart – ab episcopatu

ἐπίσκοπος

L 24,14 – Maur.Caes – exepiscopo; L 72,7 – Martinus – antestitem; L 116,12 – Martinus – sacerdotum

ἐπισπάω

K 62,22 – Agatho – amplectentes; K 118,22 – Agatho – amplecti; K 136,7 – Agatho – amplexus

ἐπισπείρω

K 236,1 – Ps.Athanas – superseminante; K 236,13 – Ps.Athanas – superseminatum

ἐπισπεύδω

K 662,4 – Athanas – accelerat

ἐπισπορά

L 16,33 – Martinus – propaginem; K 240,4 – Ps.Athanas – sationis; K 244,4 – Theophanes – ex seminatione; K 244,6 – Theophanes – supersatione

ἐπίσταμαι

L 52,35 – abbates – scientes; K 176,5 – Paul. asecr – nouit; K 246,1 – Romani – ignoras; K 414,12 – Sophron – percipio; K 438,9 – Sophron – cognoscit; K 502,11 – Const. imp – nescimus

ἐπιστασία

L 10,22 – Martinus – uigilantia; L 116,24 – Martinus – uigilantia; L 174,13 – Martinus – diligentia

ἐπιστάτης

K 906,4 – Ioh.Const – ἐπιστάτης καὶ σωτήρ

ἐπιστέλλω

L 20,5 – Martinus – scribentes; L 172,36 – Cyrus.Alex – transmissa sunt; L 190,9 – Cyrus.Alex – destinata sunt

ἐπιστέφω

K 820,12 – prosphon – supercoronauit

ἐπιστήμη

K 258,6 – Ioh.Chrys – disciplinae; K 494,5 – Sophron – disciplinam

ἐπιστημόνως

L 152,6 – Deusdedit – diligenter; L 358,12 – Deusdedit – diligentius

ἐπιστήμων

L 166,3 – acclam – diligentioresque

ἐπιστολιμαῖος

L 82,34 – Gulosus – epistolari

ἐπιστομίζω

L 200,18–19 – Paul.Const – sileant

ἐπιστρέφω

L 72,13 – Martinus – reuersus est; L 408,13 – ep.encycl – conuerterentur; K 136,27 – Agatho – conuerti; K 566,1–2 – iudices – penitente; K 864,1 – sacra – conuertere; K 880,6 – Leo.epist – penitendo conuerti

ἐπιστροφή

L 72,12 – Martinus – conuersionis; L 82,21 – Gulosus – conuerterint; K 114,1 – Agatho – conuersionem; K 564,20 – iudices – penitentiam; K 896,16 – Const.imp – ἐπιστροφῆς ὁδόν

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἐπιστυγνάζω

K 902,7 – Ioh.Const – τοῖς τραύμασιν ἐπιστυγνάσαντες

ἐπισυμβαίνω

K 898,30 – Agatho.epilog – τῶν ἁμαρτιῶν ἐπισυμβάντων; K 902,3 – Ioh.Const – τῆς ἐπισυμβάσης ἀθυμίας

ἐπισυνάγω

L 42,23 – Steph.Dor – congregare studuit; K 882,22 – Leo.epist – recollecto; K 900,3 – Agatho.epilog – ἐπισυναχθέντων καὶ ἀποκειμένων

ἐπισυνάπτω

L 168,31 – Pyrrhus – coniungant; K 102,27 – Agatho – inneximus

ἐπισφαλής

L 114,35 – hypothesis – τῆς ἐπισφαλοῦς λογομαχίας

ἐπισφίγγω

L 214,22 – synodus – innudantes

ἐπισφραγίζω

L 164,35–36 – Serg.Const – amplectens; L 186,27 – Martinus – confirmantes; L 204,17 – Deusdedit – firmauit; L 242,5 – Max.Aqu – corroborantes; K 70,3 – Agatho – consignat; K 76,20–21 – Agatho – adsignat; K 770,3 – symbolum – consignauit; K 890,17 – concilium – διὰ ἀντιγράφων ἐπισφραγίσαι

ἐπισωρεύω

K 54,25 – Agatho – ingereret; K 116,3 – Agatho – ingerunt; K 900,6 – Agatho.epilog – ἐκ τοῦ ἐπισωρευθέντος στρατοῦ

ἐπιταγή

K 899,29 – Agatho.epilog – κατ' ἐπιταγὴν συνταγέντι

ἐπίταγμα

K 372,12 – Cyrill.Alex – praeceptis; K 512,5 – Cyrill.Alex – praeceptis

ἐπιτάφιος

K 904,24 – Ioh.Const – ἐν τῷ ἐπιταφίῳ λόγῳ

ἐπιτείνω

L 94,33–34 – Max.Aqu – ἐπιτεινομένης τῆς πίστεως

ἐπιτελέω

L 20,19 – Martinus – faciunt; L 108,14 – Martinus – celebramus; L 142,11 – Martinus – peragere nituntur; L 346,33 – Max. Aqu – celebrantem; K 294,23 – Ioh.Chrys – effecisset; K 682,1 – concilium – operari; K 876,3 – Leo.epist – celebratum; K 884,12 – Leo.epist – celebratae

ἐπιτερπής

L 196,25 – Paul.Const – delectabilis

ἐπιτέρπω

K 122,18 – Agatho – delectatur

ἐπίτευξις

L 278,21 – Augustinus – ἐν ἐπιτεύξει γενώμεθα

ἐπιτήδειος

K 772,6 – symbolum – apta

ἐπιτηδειότης

K 2,23 – Const.imp – oportunitatem; K 52,24 – Agatho – oportunitatem

ἐπιτίθημι

L 100,27 – Uictor – innectentes; K 12,21 – Const.imp – inponatur; K 674,21 – concilium – superponi; K 680,23 – concilium – superponens

ἐπιτιμάω

K 112,19 – Agatho – increpasse; K 270,2 – Ps.Athanas – increpans; K 298,14 – Ps.Athanas – increpauit

ἐπιτίμησις

L 192,12 – Martinus – repraehensio; L 194,33 – Martinus – increpationem; K 897,14 – Const.imp – κανονικαῖς ἐπιτιμήσεσιν; K 908,14 – Ioh.Const – παρὰ θεοῦ ἐπιτίμησιν

ἐπιτιμία

L 82,20 – Gulosus – τιμωρίαν ἤγουν ἐπιτιμίαν; L 238,26 – Max.Aqu – increpationibus; L 342,12 – Martinus – increpationi

ἐπιτίμιον

L 186,15 – Martinus – condemnationem; L 362,2 – Martinus – poena

ἐπίτομος

K 430,4 – Sophron – conpendium; K 486,15 – Sophron – conpendium

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἐπιτόμως

L 128,13 – Martinus – compendiose; L 152,6 – Deusdedit – compendiose

ἐπιτρέπω

L 40,5 – Steph.Dor – iussus est; K 64,24 – Agatho – iussus sum; K 332,21–22 – Cyrill. Alex – praecipiebat; K 334,6 – Cyrill.Alex – implere; K 528,23 – Serg.Const – precipimus; K 620,14 – concilium – praecipiamus

ἐπιτρέχω

K 254,1 – Ioh.Chrys – accurrentem

ἐπιτροπή

L 18,29 – Martinus – ex praeceptione

ἐπιτυγχάνω

L 278,22 – Augustinus – θελητῶν ἐπιτυχόντες

ἐπιφάνεια

L 40,29 – Steph.Dor – aduentu; L 412,15 – ep.encycl – aduentu; K 4,27 – Const.imp – per apparitionem; K 104,1 – Apollinarius – epiphania; K 360,4 – Ephraem – apparitionis

ἐπιφέρω

L 54,1 – abbates – proferatur; L 84,5 – Ambros – addidit; L 164,3 – Theophyl – afferens; L 186,20 – Martinus – addentes; L 212,13 – synodus – infligere; L 290,14 – Epiphanius – ἐπιφέρει λέγων; K 6,11 – Const. imp – deferentes libros; K 24,5 – Const. imp – prae manibus gerit; K 168,5 – Mac. Ant – codices deportamus; K 232,26 – context – deferente codicellum

ἐπιφημίζω

K 482,4 – Sophron – diffamans; K 906,2 – Ioh.Const – κακοτρόπως ἐπιφημίζειν

ἐπιφοβέω

K 416,11 – Sophron – perterrebatur

ἐπιφοίτησις

K 704,11 – synodus – inspiratione; K 800,19 – Const.imp – per inspirationem; K 900,13 – Agatho.epilog – τῇ ἐπιφοιτήσει τοῦ πνεύματος

ἐπιχαίρω

K 4,25 – Const.imp – insultent; K 889,8 – concilium – τῆς ἐξοιστρήσεως ἐπιχαρέντες

ἐπίχαρμα

K 2,20 – Const.imp – exultatioque

ἐπίχαρτος

K 412,2 – Sophron – gratissima

ἐπιχειρέω

L 44,23 – Steph.Dor – adtemptantes; L 44,36 – Steph.Dor – ausi sunt; L 74,11 – Steph.Byz – temptauerit; L 222,30 – Chalc – moliuntur; L 226,31 – conc.V. – conatur; L 344,9–10 – Max.Aqu – machinantur; L 348,10 – Max.Aqu – conantibus; L 354,15 – Deusdedit – contendunt; L 358,4 – Deusdedit – properant; K 384,7 – Paul.Ant – aggredientem; K 874,4 – Leo. epist – temptauerunt

ἐπιχείρημα

K 846,2 – Const.imp – probationibus

ἐπιχείρησις

K 240,5 – Ps.Athanas – aggressionis

ἐπιχορηγέω

K 590,18 – Cyrus.Alex – ministrare

ἐπιχράω

K 903,25 – Ioh.Const – ἐπιχρώσας διηγήματι

ἐπιψιθυρίζω

K 678,13 – context – insusurrans; K 680,24 – concilium – supersusurrans

ἐπίψογος

L 18,1 – Martinus – uituperabile; L 170,15 – Martinus – in deceptione

ἐπιψοφέω

K 556,17 – Honorius – insonent

ἕπομαι

L 12,19 – ecthesis – sequi; L 268,32 – Cyrill. Alex – conueniens erit; K 80,4 – Chalc – sequentes; K 82,9 – Agatho – sequacibus; K 114,8 – Agatho – secuti sunt; K 114,12 – Agatho – pediseque; K 382,6 – Theodosius – comitabuntur; K 472,8 – Sophron – assequens; K 542,13 – Serg.Const – consequens est; K 774,4 – symbolum – assecutus

ἑπομένως

K 110,3 – Agatho – subsequenter

ἐπονομάζω

L 278,34 – Augustinus – dicere

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἔπος

L 62,34 – Serg.Cypr – ὡς ἔπος εἰπεῖν = ut ita dicamus; K 816,5 – prosphon – ut uerbialiter dicatur

ἐπουράνιος

L 116,6 – Martinus – caelorum regis; K 416,12 – Sophron – caelestis

ἐποχέομαι

K 450,5 – Sophron – repositus

ἐποχή

L 214,8 – synodus – ad refrenationem

ἐποψία

L 182,16 – Martinus – ad uisitationem

ἐπωνυμία

K 480,14 – Sophron – cognomento; K 556,8 – Honorius – uocabulo; K 622,2 – Honorius – uocabulum; K 624,18 – Honorius – uocabulum

ἐπωνυμικῶς

K 906,11 – Ioh.Const – ἐπωνυμικῶς προοιμιάζεται

ἐπώνυμος

K 478,8 – Sophron – cognomen; K 842,7 – Const.imp – cognomento

ἐπωφελής

K 580,12 – concilium – salubria

ἐράσμιος

L 42,8 – Steph.Dor – desiderabilem; L 210,22 – synodus – desiderabile; K 412,3 – Sophron – amabilis

ἐραστής

K 452,17 – Sophron – amicorum; K 466,8 – Sophron – affectatores

ἐράω

L 50,37 – abbates – desideranti; K 136,4 – Agatho – amatoris

ἐργάζομαι

K 240,16 – Ps.Athanas – operatus est; K 382,4 – Theodos.Alex – efficimus; K 482,3 – Sophron – efficiens

ἐργαστήριον

K 652,22 – Const.gramm – stationem

ἐργάτης

L 20,26 – Martinus – operarios; L 116,29 – Martinus – operarii

ἔργον

L 100,7 – Uictor – τὸ ἔργον τῆς ἱερωσύνης; L 356,7 – Deusdedit – δυνάμεως ἔργον ἐστίν; K 300,15 – Greg.Nyss – ad effectum; K 316,6 – Cyrill.Alex – actus; K 546,6 – Serg.Const – ad effectum; K 674,12 – Polychronius – in opere

ἐργώδης

K 832,23 – Const.imp – officiosius; K 907,21 – Ioh.Const – ταχεῖαν καὶ οὐκ ἐργώδη

ἐρεθιστής

K 882,16 – Leo.epist – incentorem

ἐρείδω

L 184,12 – Martinus – nititur; K 897,18 – Const.imp – ἐρείδεται τῇ πέτρᾳ

ἔρεισμα

L 164,40 – acclam – praesidia; K 24,12 – Cyrill.Alex – firmamentum

ἐρεσχελία

L 208,33 – typus – contentio; L 212,26 – conc.V. – ad contentionem; K 4,25 – Const. imp – contentio

ἐρεύγομαι

K 482,3 – Sophron – eructuans; K 832,27 – Const.imp – eructuantia

ἔρευνα

L 116,26 – Martinus – scrutationem; K 322,9 – Cyrill.Alex – perscrutationes; K 346,5 – Greg.Nyss – indagationem; K 524,7 – concilium – inquisitionem; K 616,26 – concilium – perscrutatus; K 704,8 – iudices – scrutinationem

ἐρευνάω

L 116,28 – Martinus – scrutantium; K 196,20 – Georg.Const – scrutantes libros; K 546,10 – Serg.Const – perscrutari

ἔρημος

L 90,26 – Augustinus – σάρκας ἐρήμους ψυχῶν; L 406,8 – ep.encycl – caret

ἐριθεία

L 198,10 – Paul.Const – discordiam; L 202,35 – Paul.Const – contradictionem

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἔρις

L 208,15 – typus – contentione; L 208,23 – typus – contentionem; K 8,7 – Const.imp – contentione; K 860,4 – sacra – contentionem

ἐριστικῶς

K 540,1 – Serg.Const – per contentionem

ἑρμηνεία

L 326,13 – Seuer.Ant – in expositione; K 52,10 – context – interpretatio; K 290,20 – context – interpretationis; K 384,3 – Paul.Ant – interpretationem; K 604,4 – Theod.Pharan – interpretatione

ἑρμηνεύς

L 202,15 – Paul.Const – interpretatorem

ἑρμηνεύω

L 164,15 – context – translata; L 196,14 – context – translatam; L 198,26 – Paul. Const – interpraetari; L 208,31 – typus – interpraetantes; K 354,5 – Athanas – explanans; K 448,14 – Sophron – explanantem

ἐρρώμενος

L 64,11 – Serg.Cypr – incolomem; L 172,41 – Cyrus.Alex – saluus; L 204,8 – Paul.Const – incolomes; K 494,9 – Sophron – incolomis; K 558,8 – Honorius – incolumen; K 866,5 – sacra – bene ualeatis

ἔρχομαι

K 22,34 – Const.imp – deduci; K 306,18 – Ioh.Chrys – transiuit

ἐρῶ

K 528,10 – Serg.Const – perhibemus; K 528,10 – Serg.Const – asserimus

ἔρως

K 452,17 – Sophron – desiderium

ἐρωτάω

K 112,19 – Agatho – rogasse; K 188,6 – Romani – interrogari; K 528,8 – Serg.Const – interrogauit; K 648,9 – Macrobius – interrogans

ἐρώτησις

K 580,16 – iudices – interrogationi

ἑσπέρα

K 252,24 – Ioh.Chrys – uesperum; K 818,1 – prosphon – a uespertinis partibus

ἑστία

K 414,6 – Sophron – mense

ἔσχατος

L 158,12 – ecthesis – in extremis; L 158,16 – ecthesis – in extremis; L 158,38 – ecthesis – in extremis; K 116,5 – Agatho – felicibus (-εὐτυχεστάτοις); K 392,8 – Serg.Const – in ultimis; K 868,25 – Leo.epist – infimos

ἑταιρεία

L 102,21 – Uictor – societatis; L 106,17 – Uictor – societatis

ἑταῖρος

K 878,18 – Leo.epist – socios

ἑτερογενής

L 266,20 – Cyrill.Alex – alterius generis; L 266,36 – Cyrill.Alex – alterius generis; K 420,10 – Sophron – alterigenas; K 424,17 – Sophron – alienigenas; K 456,15 – Sophron – diuersi generis; K 848,21 – Cyrill.Alex – alterius generis; K 848,25 – Basilius – diuersarum naturarum

ἑτερόδοξος

L 210,24–25 – synodus – haereticis; L 318,26 – synodus – discrepantem sensum; K 808,19 – prosphon – alienarum sectarum

ἑτεροειδής

K 424,17 – Sophron – alterius speciei

ἑτεροενεργής

L 148,19 – Martinus – alienae operationis

ἑτεροῖος

K 428,9 – Sophron – alterificas

ἑτεροκίνητος

K 322,30 – Apollinarius – ex alio habeat motionem

ἑτερομέρησις

K 6,17 – Const.imp – partis fauor

ἑτεροούσιος

L 148,19–20 – Martinus – alienae substantiae; L 266,21 – Cyrill.Alex – alterius substantiae; L 318,5 – Cyrill.Alex – alterius substantiae; K 424,13 – Sophron – alterius substantiae

ἕτερος

L 18,23 – Martinus – a prioribus; L 26,39 – Max.Aqu – extranea; L 72,14 – Martinus –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

aliarum duarum; L 244,33 – Max.Aqu – in subsequenti; K 34,15 – Const.imp – in subsequenti; K 44,7 – Const.imp – in subsequenti; K 44,28 – Const.imp – in subsequenti; K 568,11 – iudices – in futuro secretario

ἑτερότης

L 262,8 – Ps.Basilius – differentia; L 262,18 – Ps.Basilius – diuersitas; L 264,19 – Greg.Nyss – alienatio; L 316,25 – synodus – per alterius intellectum; L 316,32 – synodus – per alterius intellectum; L 334,5 – Nestorius – dissensione; K 420,1 – Sophron – alternitatibus; K 844,17 – Const.imp – diuersitatem

ἑτεροϋπόστατος

L 148,22 – Martinus – alterius substantiae

ἑτεροφρονέω

L 130,27 – Martinus – dissentiens

ἑτεροφυής

L 12,30 – Cyrill.Alex – differentiam naturae; L 266,36 – Cyrill.Alex – alterius naturae; L 268,9 – Cyrill.Alex – alterius naturae; L 268,17 – Cyrill.Alex – alterius naturae; L 268,32 – Cyrill.Alex – substantia diuersa; L 316,32–33 – Cyrill.Alex – alterius naturae; K 848,21 – Cyrill.Alex – alteriusque naturae

ἑτερόφυλος

K 424,14 – Sophron – alterius originis

ἑτέρωθεν

L 124,20 – Martinus – ex alio

ἑτέρωθι

L 84,32–33 – Ambrosius – alibi; K 258,1 – Ioh.Chrys – alius

ἑτοιμάζω

K 868,6 – Leo.epist – praeparans

ἑτοιμότης

K 908,18 – Ioh.Const – τῇ ἀνυπερθέτῳ ἑτοιμότητι

ἑτοίμως

L 24,6 – Maur.Caes – praeparatum; L 118,7 – Serg.Tempsa – paratis; K 22,21 – Mac.Ant – parati sumus; K 44,21 – Const.imp – paratum habent; K 218,16 – Mac.Ant – praeparatus; K 276,13 – episcopi – parati sumus

εὖ

L 122,27 – Theod.Pharan – bene; K 318,7 – Cyrill.Alex – optime; K 604,23 – Theod.Pharan – apte

εὐαγγελίζομαι

L 136,3 – Serg.Const – adnuntiantes; K 854,16 – Const.imp – annuntiamus

εὐαγγελικός

K 806,15 – prosphon – euangelicam

εὐαγγέλιον

K 642,11 – context – eloquia

εὐαγής

L 216,28 – Theophyl – uenerabili scrinio; K 22,29 – Mac.Ant – uenerando patriarchio; K 22,32 – Const.imp – uenerando patriarchio; K 24,13 – Cyrill.Alex – relegiosi; K 194,22 – context – uenerabilis monasterii; K 340,9 – context – sancti patriarchii

εὐάλωτος

L 342,26 – Martinus – reprehensibilis

εὐαρεστέω

L 64,11 – subscriptio – beneplacitum; K 112,7 – Agatho – ad placendum; K 122,24 – Agatho – conplacatur; K 238,19 – Ps.Athanas – placuerunt; K 872,23 – Leo.epist – gratissimum

εὐάρμοστος

L 8,25 – synodus – ut condecet

εὐγένεια

K 462,12–13 – Sophron – nobilitatem; K 868,25 – Leo.epist – generositas; K 884,4 – Leo.epist – benignitas; K 894,34 – Const.imp – τὴν τῆς υἱοθεσίας εὐγένειαν

εὐγενής

K 466,17 – Sophron – nobiles

εὐγλωττία

L 166,11 – Serg.Const – eloquentia; K 56,25 – Agatho – per eloquentiam; K 126,15 – Agatho – eloquentiam

εὐγνωμόνως

L 308,13 – Basilius – fideliter

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

εὐδαιμονέω

K 806,9 – prosphon – felicitetur

εὐδαιμονία

K 138,16 – Agatho – uestrae felicitatis; K 138,22 – Agatho – prosperitate

εὐδαίμων

L 62,12 – Serg.Cypr – in regia urbe

εὐδιάλλακτος

K 901,6 – Agatho.epilog – εὐδιάλλακτον καὶ φιλάνθρωπον

εὐδιάλυτος

L 64,26–27 – Maur.Caes – facile dissipatur

εὐδοκέω

L 138,17 – Serg.Const – beneplacitum est; L 332,28–29 – Theod.Mops – dignatione; K 8,6 – Const.imp – concedere; K 800,10 – Const.imp – conplacuit; K 818,15 – prosphon – complacuit

εὐδοκία

L 50,25 – abbates – ex dei uoluntate; L 226,13 – conc.V. – secundum bonam uoluntatem; L 236,24 – Max.Aqu – complacitum; L 332,22 – Theod.Mops – dignationis; L 334,16 – Paul.diac – dignationem; L 334,17 – Paul.diac – dignationis; K 332,17 – Cyrill.Alex – beneplacitum; K 538,3 – Serg.Const – beneplacito; K 538,12 – Serg.Const – beneplacito

εὔελπις

L 62,25 – Serg.Cypr – sperantes; K 890,18 – concilium – εὐέλπιδες θαρροῦμεν

εὐεργεσία

L 286,4 – Greg.Nyss – beneficium; K 84,10 – Greg.Nyss – beneficium; K 136,18 – Agatho – meritum; K 240,24 – Ps.Athanas – beneficium; K 488,14–15 – Sophron – beneficio

εὐεργέτης

K 46,14 – context – εὐεργέτων Φλαβίων; K 882,21 – Leo.epist – benefactorem

εὐζήλωτος

L 8,5 – hypothesis – δογμάτων εὐζηλώτων; L 72,17 – Martinus – zelum purissimum; L 192,27 – Benedictus – zelo; L 236,2 – Max.Aqu – zelo zelantis pro domino; L 404,33 – ep.encycl – bene zelantem

εὐζηλώτως

L 58,24 – Deusdedit – zelum pietatis; L 104,21 – Martinus – εὐζηλώτως κατακρίνωμεν

εὐζωΐα

K 592,3 – subscriptio – uita; K 594,14 – subscriptio – uita

εὐημερέω

K 492,8 – Sophron – dierum laetitiam habeant; K 492,9 – Sophron – laetetur

εὐηνίως

L 364,1–2 – Martinus – prompte

εὐθαλής

K 590,16 – Cyrus.Alex – fertilem

εὐθέως

K 350,13 – Iustinianus – statim; K 528,1 – Serg.Const – statim

εὐθυβολέω

K 860,9 – sacra – dirigere gressum

εὐθυβόλως

K 764,30 – Theod.diac – recta consideratione

εὐθυδρόμος

K 452,19 – Sophron – recte currendi

εὐθυμία

K 62,10 – Agatho – securitas

εὐθύνω

K 490,11 – Sophron – exigendum

εὐθύς

L 132,19 – Benedictus – ordinabiliter; L 294,33 – Cyrill.Alex – statim; L 406,20 – ep.encycl – rectam; K 350,7 – Iustinianus – τῆς εὐθείας ὁδοῦ; K 464,3 – Sophron – a recto itinere; K 768,15 – symbolum – recto tramite

εὐθύτης

L 198,5 – Paul.Const – rectitudinis; K 804,19 – prosphon – rectitudinem

εὐθύφρων

K 414,19 – Sophron – recta sapientes

εὔκαιρος

L 64,20 – Maur.Caes – congruum est

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

εὐκαίρως

L 172,11 – Cyrus.Alex – competenter; K 44,4 – Romani – tempestiue; K 638,18 – Const.diac – oportune; K 862,12 – sacra – oportunum est

εὐκαρπία

K 590,17 – Cyrus.Alex – fecunditatem

εὔκλεια

K 24,12 – Cyrill.Alex – eminet; K 348,3 – Cyrill.Alex – gloria

εὐκλεής

L 24,8 – Maur.Caes – excellentissimi; L 74,3 – Steph.Byz – excellentissimo; K 546,8 – Serg.Const – excellentissimum

εὐκολία

L 44,27 – Steph.Dor – facile eis licere; L 192,4 – Martinus – σὺν εὐκολίᾳ; L 214,9 – concilium – cum omni licentia

εὔκολος

L 136,22 – Serg.Const – facilem; K 324,10 – Cyrill.Alex – facilis

εὐκόλως

K 312,11 – Ioh.Chrys – facile; K 328,8 – Epiphanius – rationabiliter (εὐλόγως)

εὐκρίνεια

L 64,37 – Maur.Caes – cum probitate

εὐκρινής

L 410,23 – ep.encycl – discretam

εὐκρινῶς

L 130,27 – Martinus – oportune

εὐκταῖος

K 546,24 – Serg.Const – optabili; K 870,12 – Leo.epist – optatae

εὐκτήριος

L 18,25 – Martinus – oraculo; K 18,26 – context – oratoriorum; K 30,28 – context – oratoriorum

εὐλάβεια

L 360,30 – Martinus – reuerentia; K 6,21 – Const.imp – cum humanitate; K 802,17 – Const.imp – uestra relegio; K 864,13 – sacra – reuerentiam

εὐλαβέομαι

L 62,26 – Serg.Cypr – reueremur; L 240,24 – Max.Aqu – ueriti

εὐλαβής

L 182,12 – Martinus – reuerens; L 408,5 – ep.encycl – reuerentissimi; K 32,12 – context – relegiosus; K 42,12 – context – relegiosus; K 44,13 – Const.imp – relegiosi; K 56,7 – Agatho – reuerentissimos; K 526,20 – context – relegiosus; K 602,1 – context – relegiosus

εὐλαβῶς

L 118,28 – Martinus – τῶν εὐλαβῶς καθυπουργούντων

εὐλογέω

K 820,1 – prosphon – benedicito

εὐλογία

K 226,10 – Mac.Ant – benedictiones arcanas

εὔλογος

L 62,18 – Serg.Cypr – rationem; K 114,27 – Agatho – aequum; K 546,19 – Serg.Const – rationabilem

εὐλόγως

L 64,28 – Maur.Caes – competenter; L 212,32 – synodus – rationabiliter; L 252,36 – Leontius – inrationabiliter; L 362,30 – Martinus – rationabiles

εὐμαθής

L 348,24 – Max.Aqu – uiri prudentis

εὐμαρής

K 903,23 – Ioh.Const – καθέστηκεν εὐμαρές

εὐμαρῶς

K 889,31 – concilium – εὐμαρῶς διηνύσαμεν

εὐμένεια

L 118,8 – Serg.Tempsa – cum ope; K 52,27 – Agatho – clementia; K 58,7 – Agatho – placabiles; K 58,19 – Agatho – benignitas; K 76,28 – Agatho – benignitati; K 114,21 – Agatho – piis fauoribus; K 120,9 – Agatho – clementia

εὐμενής

K 56,22 – Agatho – benignissimo; K 492,15 – Sophron – placido

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

εὐμενῶς

L 76,7 – Steph.Byz – benignus; K 492,6 – Sophron – propitius

εὔνοια

L 106,13 – Martinus – fauorem; K 818,17 – prosphon – gratiam

εὐπάθεια

K 488,14 – Sophron – conpassionem – suauitatem

εὐπαράδεκτος

L 342,26 – Martinus – acceptabilem

εὐπαρακόμιστος

K 324,11 – Cyrill.Alex – transmigrabilis

εὐπάροιστος

K 460,23 – Sophron – pertranseunt

εὐπάροχος

L 882,21 – Leo.epist – opulentissimum largitorem

εὐπορία

K 56,22 – Agatho – facultatem; K 866,30 – Leo.epist – opes

εὐπόρως

K 188,4 – Romani – idoneum est

εὐπρόσδεκτος

K 124,10 – Agatho – acceptabile; K 592,9 – Cyrus.Alex – acceptabiles

εὑρεσιλογία

K 322,1 – Cyrill.Alex – sermonum adinuentiones

εὑρετής

L 168,13 – Pyrrhus – adinuentor

εὐρίπιστος

K 832,18 – Const.imp – exagitetur

εὑρίσκω

L 18,7 – Martinus – decerpens; L 88,29 – Augustinus – cogitemus; L 124,15 – Martinus – cognoscimus; L 166,13 – Serg.Const – repperientes; L 186,34 – Serg.Const – inuestigantes; L 244,13 – Max.Aqu – inuestigantes; K 6,12 – Const.imp – conuenientes; K 12,14 – Const.imp – inueniri; K 42,14 – Const.imp – reperti sunt; K 56,15 – Agatho – conquirentes; K 512,6 – Anthimus – repperitur

εὐρύνω

K 420,8 – Sophron – expandendus est

εὐρωστία

L 70,13 – Columbus – τῆς εὐρωστίας ἀσφαλέστερον

εὐσέβεια

K 32,5 – Paul.asecr – uestra pietas; K 58,10 – Agatho – uestra pietas; K 388,14 – Romani – pietatem uestram; K 766,13 – Theod.diac – ueritatis – pietatis

εὐσεβέω

K 444,13 – Sophron – pie sentientes; K 468,4 – Sophron – piorum

εὐσεβής

L 22,5 – Maur.Caes – orthodoxorum; L 40,33 – Steph.Dor – orthodoxorum; L 44,24 – Steph.Dor – clementissimo; L 48,21 – Martinus – orthodoxis; L 80,34 – Gulosus – christianissimorum; L 136,19–20 – Serg.Const – diuae memoriae; L 152,9 – Deusdedit – sanctos patres

εὐσεβῶς

L 364,24 – synodus – consonanter; K 846,21 – Const.imp – pie credentibus

εὐσθένεια

L 294,32 – Cyrill.Alex – potentiam; K 272,13 – Cyrill.Alex – fortitudine; K 320,3 – Cyrill.Alex – fortitudinem

εὐσπλαγχνία

K 52,22 – Agatho – miserationis; K 866,28 – Leo.epist – miseratione; K 872,15 – Leo. epist – misericordiam

εὔσπλαγχνος

K 250,20 – Ambrosius – pietas; K 290,1 – Ambrosius – pietas

εὐσταθής

K 806,3 – prosphon – stabilem

εὐστόχως

L 172,20 – Cyrus.Alex – recte

εὐσυνείδοτος

L 198,28 – Paul.Const – bonae conscientiae

εὐσχημόνως

L 132,9 – Benedictus – honorifice

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

εὐταξία

K 895,2 – Const.imp – τῆς εὐταξίας φροντίζομεν

εὐτέλεια

L 268,13 – Cyrill.Alex – humilitatem; K 230,5 – Mac.Ant – meae paruitatis; K 434,11 – Sophron – uilitatem; K 452,11 – Sophron – nostram uilitatem; K 494,2 – Sophron – nostram pusillitatem

εὐτελής

L 46,20 – Steph.Dor – humilitatis; K 74,27 – Agatho – uili; K 218,16 – Mac.Ant – uilis; K 292,17 – Ioh.Chrys – uile; K 492,7 – Sophron – uiles; K 898,22 – Agatho.epilog – ἐπ' ἐμοὶ τῷ εὐτελεῖ καὶ ἀχρείῳ

εὐτεχνία

L 184,9 – Martinus – prudenter

εὐτολμία

L 78,33 – Martinus – σὺν εὐτολμίᾳ πολλῇ; L 296,21 – Cyrill.Alex – ualitudinem; K 272,8 – Cyrill.Alex – audatiam; K 274,3 – Cyrill.Alex – fidutiam; K 324,15 – Cyrill. Alex – audatiam; K 334,5 – Cyrill.Alex – confidentiam

εὐτόνως

L 40,35 – Steph.Dor – instantius

εὐτρεπής

K 168,3 – Const.imp – praeparati

εὐτρεπίζω

K 674,20 – concilium – praeparatus est

εὐτυχέω

K 766,7 – Theod.diac – adeptum

εὐτύχημα

K 64,6 – Agatho – in prosperis

εὐτυχής

K 60,23 – Agatho – felicissimi imperii; K 116,5 – Agatho – felicibus temporibus; K 116,23 – Agatho – felices

εὐτυχία

K 62,9 – Agatho – felicitas; K 122,25 – Agatho – felicitatem

εὐφημία

L 210,37 – synodus – laudabilitatem

εὔφημος

L 342,25 – Martinus – laudabilem

εὐφορία

K 592,9 – Cyrus.Alex – fecunditatem

εὐφραίνω

L 86,30 – Ambrosius – exultat; L 172,17 – Cyrus.Alex – laetatus; L 280,17 – Augustinus – laetatur; K 134,20 – Agatho – laetari; K 466,7 – Sophron – exhilarantem; K 594,1 – Cyrus.Alex – laetantibus; K 882,18 – Leo.epist – exulta mater ecclesia

εὐφροσύνη

K 62,9 – Agatho – laetitia; K 488,12 – Sophron – laetitiam; K 492,11 – Sophron – iocunditatis; K 864,19 – sacra – laetitiam; K 870,11 – Leo.epist – iocunditatis; K 882,2 – Leo.epist – iocunditatis

εὔφρων

L 172,17 – Cyrus.Alex – congratulans; L 352,33 – Cyrill.Alex – de sapientibus

εὐφώρατος

L 114,34 – hypothesis – εὐφώρατον ποιεῖται

εὐχαριστέω

K 866,23 – Leo.epist – gratias agimus

εὐχαριστήριος

L 136,9 – Serg.Const – gratiae laudes; L 172,19 – Cyrus.Alex – gratiarum hymnos; L 172,27 – Cyrus.Alex – cum gratia et canticis

εὐχαριστία

L 130,11 – Basilius – de gratiarum actione; K 52,24 – Agatho – cum gratiarum actione; K 116,27 – Agatho – gratiarum actiones; K 870,13 – Leo.epist – cum gratiarum actionibus; K 882,23 – Leo.epist – gratias referentes

εὐχή

L 18,37 – Martinus – depraecantes; L 36,16 – Martinus – cum oratione; K 132,2 – Agatho – uotum; K 292,13 – Ambrosius – oratio; K 414,13 – Sophron – orationibus; K 488,20 – Sophron – orationibus

εὔχομαι

L 24,33 – Maur.Caes – ora pro me; L 198,15–16 – Paul.Const – orauimus; L 202,31 – Paul.Const – oramus; K 56,18 –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

Agatho – obtantes; K 112,28 – Agatho – optantes; K 466,14 – Sophron – exoramus; K 854,13 – Const.imp – deposcimus

εὐωδία

K 114,9 – Agatho – suauitas; K 868,16 – Leo.epist – suauitatis

εὐωδιάζω

L 196,26 – Paul.Const – irrigans

εὐώνυμος

K 20,2 – context – ex leua parte

ἐφάμιλλος

K 580,11 – concilium – paria; K 836,9 – Const.imp – parile; K 906,8 – Ioh.Const – ἐφάμιλλον καὶ ἄξιον

ἐφάπτω

K 642,8 – concilium – tactisque euangeliis

ἐφαρμόζω

L 294,11 – Cyrill.Alex – aptans; L 360,2 – Cyrill.Alex – conseruans; K 314,13 – Cyrill. Alex – aptans

ἐφέλκομαι

L 82,16 – Gulosus – suscipientes; L 238,29 – Max.Aqu – prouocantes; K 812,8 – prosphon – reducere

ἐφεξῆς

K 218,19 – Mac.Ant – dehinc; K 228,19 – Mac.Ant – et reliqui; K 350,9 – Iustinianus – subsequenter; K 834,9 – Const.imp – denique; K 898,12 – Agatho.epilog – ἐφεξῆς ἅμα Παύλῳ

ἐφέπομαι

K 414,18 – Sophron – consequar

ἐφερμηνεύω

K 378,19–20 – Seuer.Ant – interpretans; K 850,11 – Const.imp – interpretati sunt

ἐφετος

K 694,27 – Const.releg – hoc anno

ἐφεύρεσις

K 622,2 – Honorius – adinuentionis; K 624,3 – Honorius – adinuentionis; K 776,25 – Chalc – adinuentionem

ἐφευρετής

K 772,4 – Chalc – adinuentor; K 814,17 – prosphon – adinuentores; K 878,1 – Leo. epist – inuentores

ἐφεύρημα

K 854,1 – Const.imp – adinuentionem

ἐφευρίσκω

L 68,19 – Columbus – adinuentum; L 70,8–9 – Columbus – adinuentione; L 82,11 – Gulosus – adsumpta; K 816,14 – prosphon – adinuenimus; K 832,26 – Const.imp – adinuenit

ἐφίεμαι

L 288,28 – Ioh.Chrys – desiderare; K 314,1 – Ioh.Chrys – affectari; K 894,29 – Const. imp – τῆς βασιλείας ἐφιέμενοι

ἐφικτός

K 889,11 – concilium – ἐφικτὸν τῆς νομοθεσίας

ἐφίστημι

K 6,15 – Const.imp – insistere; K 8,6 – Const.imp – instruantur; K 58,2 – Agatho – iniunctum est; K 302,10 – Greg.Nyss – superuenire; K 678,2 – context – superassistens; K 680,24 – concilium – superassistens

ἐφοδιάζω

K 76,1 – Agatho – instituit

ἐφόδιον

K 492,19 – Sophron – stipendia

ἔφοδος

K 274,8 – Cyrill.Alex – cursus; K 412,1 – Sophron – incursum; K 900,8 – Agatho. epilog – ἔφοδον τοῦ ἔθνους

ἐφοράω

K 430,8 – Sophron – conspicit

ἔφορος

K 903,18 – Ioh.Const – ἡ ἔφορος δύναμις

ἔχθρα

L 154,9 – Deusdedit – aduersitatem

ἐχθρός

L 136,11 – Serg.Const – inimicus; L 206,3 – Deusdedit – inimicus; K 132,9 – Agatho – infesti; K 134,5 – Agatho – infesti; K 138,5 – Agatho – infestos; K 238,12 – Ps.Athanas – inimicum

ἐχθρωδῶς

K 482,13 – Sophron – ex inimica; K 626,6 – Pyrrhus – ex aduersu

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἔχω

L 28,27 – episcopi – continere; L 46,15 – Steph.Dor – conseruare; L 58,32 – Theophyl – retinentem; L 62,12 – Serg.Cypr – sufficit hoc; L 184,3 – Martinus – οὐκ ἔχοντες = ignorantes; L 408,32 – ep.encycl – perfrui; K 320,23 – Cyrill.Alex – amplecti; K 388,24 – context – continet; K 416,6 – Sophron – detineant; K 424,18 – Sophron – recipit

ἔωλος

L 46,6 – Steph.Dor – inanem; L 124,34 – Martinus – inanem et uacuam; L 184,11 – Martinus – uacua; L 386,21 – can.20 – uacuas; L 416,6 – ep.encycl – inualida

ἕως

K 472,20 – Sophron – orientales

Z

ζάλη

L 74,12 – Steph.Byz – τὴν ζάλην καταπαύουσα; L 172,21 – Cyrus.Alex – tempestate; K 890,15 – concilium – τὴν πυρίφλογον ζάλην; K 906,7 – Ioh.Const – τῆς τῶν ἐκκλησιῶν ζάλης

ζάω

K 12,6 – Const.imp – inter uiuos exsistentem; K 658,11 – Athanas – uiuentes

ζέω

K 100,23 – Agatho – flagrantia; K 116,21 – Agatho – conflagranti

ζῆλος

K 116,7 – Agatho – zelum; K 130,27 – Agatho – zelo; K 218,11 – Mac.Ant – zelum; K 536,16 – Serg.Const – zelo; K 800,3 – Const.imp – zelus; K 897,9 – Const.imp – τῷ θείῳ ζήλῳ παράθηξον; K 906,9 – Ioh. Const – τῆς ὀρθοδοξίας τὸν ζῆλον

ζηλοτυπία

K 907,11 – Leo.papa – τῶν σαρκικῶν ζηλοτυπίαν

ζηλόω

K 486,4 – Sophron – aemulantes; K 862,19 – sacra – aemulator factus es

ζηλωτής

K 100,9 – Agatho – aemulator

ζηλωτικός

K 820,7 – prosphon – aemulatricem

ζηλωτικῶς

K 854,24 – Const.imp – aemulatorem

ζητέω

L 62,25 – Serg.Cypr – de quaestionibus; L 202,36 – Paul.Const – huiusmodi requisitionis; L 414,26 – ep.encycl – requisiturus; K 332,8 – Cyrill.Alex – inquirat; K 346,3 – Greg.Nyss – inquirebatur; K 652,7 – Const. gramm – requirente; K 842,12 – Const. imp – quaerere

ζήτημα

K 546,12 – Serg.Const – quaestione; K 818,20 – prosphon – quaestionem

ζήτησις

L 232,26 – Cyrill.Alex – requisitione; K 10,29 – Const.imp – inquisitio; K 546,10 – Serg.Const – inquisitione; K 704,8 – iudices – inquisitionem

ζιζάνιον

K 860,5 – sacra – zizania

ζοφερός

L 132,8 – Benedictus – tenebrosam

ζυγομαχέω

K 540,1 – Serg.Const – altercare

ζυγόν

K 490,1 – Sophron – iugi; K 896,12 – Const. imp – τοῦ ζυγοῦ τοῦ Χριστοῦ

ζωαρχικός

L 136,14 – Serg.Const – uiuificare; L 200,5 – Paul.Const – auctoris uitae; K 774,7 – symbolum – uitae originem praebente

ζωγραφία

L 362,12 – Greg.Naz – effigiem

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ἔχω

L 28,27 – episcopi – continere; L 46,15 – Steph.Dor – conseruare; L 58,32 – Theophyl – retinentem; L 62,12 – Serg.Cypr – sufficit hoc; L 184,3 – Martinus – οὐκ ἔχοντες = ignorantes; L 408,32 – ep.encycl – perfrui; K 320,23 – Cyrill.Alex – amplecti; K 388,24 – context – continet; K 416,6 – Sophron – detineant; K 424,18 – Sophron – recipit

ἔωλος

L 46,6 – Steph.Dor – inanem; L 124,34 – Martinus – inanem et uacuam; L 184,11 – Martinus – uacua; L 386,21 – can.20 – uacuas; L 416,6 – ep.encycl – inualida

ἕως

K 472,20 – Sophron – orientales

Z

ζάλη

L 74,12 – Steph.Byz – τὴν ζάλην καταπαύουσα; L 172,21 – Cyrus.Alex – tempestate; K 890,15 – concilium – τὴν πυρίφλογον ζάλην; K 906,7 – Ioh.Const – τῆς τῶν ἐκκλησιῶν ζάλης

ζάω

K 12,6 – Const.imp – inter uiuos exsistentem; K 658,11 – Athanas – uiuentes

ζέω

K 100,23 – Agatho – flagrantia; K 116,21 – Agatho – conflagranti

ζῆλος

K 116,7 – Agatho – zelum; K 130,27 – Agatho – zelo; K 218,11 – Mac.Ant – zelum; K 536,16 – Serg.Const – zelo; K 800,3 – Const.imp – zelus; K 897,9 – Const.imp – τῷ θείῳ ζήλῳ παράθηξον; K 906,9 – Ioh. Const – τῆς ὀρθοδοξίας τὸν ζῆλον

ζηλοτυπία

K 907,11 – Leo.papa – τῶν σαρκικῶν ζηλοτυπίαν

ζηλόω

K 486,4 – Sophron – aemulantes; K 862,19 – sacra – aemulator factus es

ζηλωτής

K 100,9 – Agatho – aemulator

ζηλωτικός

K 820,7 – prosphon – aemulatricem

ζηλωτικῶς

K 854,24 – Const.imp – aemulatorem

ζητέω

L 62,25 – Serg.Cypr – de quaestionibus; L 202,36 – Paul.Const – huiusmodi requisitionis; L 414,26 – ep.encycl – requisiturus; K 332,8 – Cyrill.Alex – inquirat; K 346,3 – Greg.Nyss – inquirebatur; K 652,7 – Const. gramm – requirente; K 842,12 – Const. imp – quaerere

ζήτημα

K 546,12 – Serg.Const – quaestione; K 818,20 – prosphon – quaestionem

ζήτησις

L 232,26 – Cyrill.Alex – requisitione; K 10,29 – Const.imp – inquisitio; K 546,10 – Serg.Const – inquisitione; K 704,8 – iudices – inquisitionem

ζιζάνιον

K 860,5 – sacra – zizania

ζοφερός

L 132,8 – Benedictus – tenebrosam

ζυγομαχέω

K 540,1 – Serg.Const – altercare

ζυγόν

K 490,1 – Sophron – iugi; K 896,12 – Const. imp – τοῦ ζυγοῦ τοῦ Χριστοῦ

ζωαρχικός

L 136,14 – Serg.Const – uiuificare; L 200,5 – Paul.Const – auctoris uitae; K 774,7 – symbolum – uitae originem praebente

ζωγραφία

L 362,12 – Greg.Naz – effigiem

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ζωγρέω

K 456,15 – Sophron – captus

ζωή

L 50,43 – abbates – uita; L 202,12 – Paul. Const – uita; K 8,21 – Const.imp – dum superesset; K 130,19 – Agatho – per uitam; K 226,14 – Agatho – uita; K 654,23 – acclam – da illi uitam

ζώνη

L 210,10 – typus – cingulum; K 856,2 – Const.imp – cingulum

ζωογόνος

L 202,30 – Paul.Const – uiuificus

ζῷον

L 322,31 – Apollinarius – animal; K 840,19 – Const.imp – animantibus

ζωοποιέω

K 126,30 – Agatho – uiuificatorem; K 226,2 – Mac.Ant – uiuificauit; K 510,15 – Mac.Ant – uiuificans

ζωοποίησις

L 300,13 – Leo.papa – uiuificatio; K 238,26 – Ps.Athanas – uiuificationem; K 510,20 – Mac.Ant – uiuificationes

ζωοποιός

L 150,2 – Martinus – uiuificarum; L 166,26 – Serg.Const – uiuifici corporis; L 222,1–4 – Cyrill.Alex – uiuificam – uiuificare; K 204,3 – Theod.Melit – uiuificae; K 222,21 – Mac.Ant – uiuificatricem; K 226,13 – Mac.Ant – uiuificatricem; K 226,18 – Mac.Ant – uiuificare

ζωτικός

L 306,16 – Ps.Athanas – per uiuificas

H

ἡ

K 854,18 – Const.imp – ἡ πίστις = haec fides

ἡγεμονεύω

K 224,17 – Mac.Ant – regitur; K 544,1 – Serg.Const – regitur

ἡγεμονικός

L 196,26 – Paul.Const – principalem; L 322,32 – Apollinarius – principali; L 322,32–33 – Apollinarius – principali

ἡγεμών

K 228,9 – Mac.Ant – ductores; K 882,10 – Leo.epist – ducem

ἡγέομαι

L 214,9 – concilium – pro nihilo habentes; L 384,19 – can.18 – arbitratur – censet; K 8,8 – Const.imp – aestimauimus; K 104,10 – Seuer.Ant – praesulis; K 378,16 – Seuer.Ant – antistitis; K 416,17 – Sophron – arbitrati; K 472,7 – Sophron – censuerunt; K 476,6 – Sophron – ductrices; K 416,17 – Sophron – aestimat

ἡγούμενος

L 12,20 – Martinus – praecedentem; L 48,26 – Theophyl – abbates presbyteri; L 324,19 – Seuer.Ant – praesulis; L 404,13 – ep.encycl – abbatibus; K 244,1 – context – abbas; K 362,6 – context – abbas; K 424,6 – Sophron – ductores; K 482,6 – Sophron – ductores; K 502,2 – context – abbas; K 520,27 – context – abbate

ἡδονή

K 244,3 – Theophanes – uoluptuosas; K 488,13 – Sophron – delectamentum

ἡδύς

K 252,22 – Ioh.Chrys – suauis; K 410,20 – Sophron – suauis; K 410,20 – Sophron – suauior; K 410,23 – Sophron – suauia

ἦθος

L 216,11 – synodus – mores; K 494,4 – Sophron – habitum; K 903,28 – Basilius – ἐνδιδόναι τῷ ἤθει

ἥκω

L 296,8 – Cyrill.Alex – pertinet; L 348,25 – Cyrill.Alex – limatum; K 322,17 – Cyrill. Alex – ducit; K 344,12 – Greg.Nyss – graditur; K 895,7 – Const.imp – ἡκονημένῳ ξυρῷ

ἡλιακός

L 316,8 – concilium – solis; L 406,19 – ep. encycl – solis; K 676,16 – Polychronius – stante me in solario

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:04 AM

ζωγρέω

K 456,15 – Sophron – captus

ζωή

L 50,43 – abbates – uita; L 202,12 – Paul. Const – uita; K 8,21 – Const.imp – dum superesset; K 130,19 – Agatho – per uitam; K 226,14 – Agatho – uita; K 654,23 – acclam – da illi uitam

ζώνη

L 210,10 – typus – cingulum; K 856,2 – Const.imp – cingulum

ζωογόνος

L 202,30 – Paul.Const – uiuificus

ζῷον

L 322,31 – Apollinarius – animal; K 840,19 – Const.imp – animantibus

ζωοποιέω

K 126,30 – Agatho – uiuificatorem; K 226,2 – Mac.Ant – uiuificauit; K 510,15 – Mac.Ant – uiuificans

ζωοποίησις

L 300,13 – Leo.papa – uiuificatio; K 238,26 – Ps.Athanas – uiuificationem; K 510,20 – Mac.Ant – uiuificationes

ζωοποιός

L 150,2 – Martinus – uiuificarum; L 166,26 – Serg.Const – uiuifici corporis; L 222,1–4 – Cyrill.Alex – uiuificam – uiuificare; K 204,3 – Theod.Melit – uiuificae; K 222,21 – Mac.Ant – uiuificatricem; K 226,13 – Mac.Ant – uiuificatricem; K 226,18 – Mac.Ant – uiuificare

ζωτικός

L 306,16 – Ps.Athanas – per uiuificas

H

ἡ

K 854,18 – Const.imp – ἡ πίστις = haec fides

ἡγεμονεύω

K 224,17 – Mac.Ant – regitur; K 544,1 – Serg.Const – regitur

ἡγεμονικός

L 196,26 – Paul.Const – principalem; L 322,32 – Apollinarius – principali; L 322,32–33 – Apollinarius – principali

ἡγεμών

K 228,9 – Mac.Ant – ductores; K 882,10 – Leo.epist – ducem

ἡγέομαι

L 214,9 – concilium – pro nihilo habentes; L 384,19 – can.18 – arbitratur – censet; K 8,8 – Const.imp – aestimauimus; K 104,10 – Seuer.Ant – praesulis; K 378,16 – Seuer.Ant – antistitis; K 416,17 – Sophron – arbitrati; K 472,7 – Sophron – censuerunt; K 476,6 – Sophron – ductrices; K 416,17 – Sophron – aestimat

ἡγούμενος

L 12,20 – Martinus – praecedentem; L 48,26 – Theophyl – abbates presbyteri; L 324,19 – Seuer.Ant – praesulis; L 404,13 – ep.encycl – abbatibus; K 244,1 – context – abbas; K 362,6 – context – abbas; K 424,6 – Sophron – ductores; K 482,6 – Sophron – ductores; K 502,2 – context – abbas; K 520,27 – context – abbate

ἡδονή

K 244,3 – Theophanes – uoluptuosas; K 488,13 – Sophron – delectamentum

ἡδύς

K 252,22 – Ioh.Chrys – suauis; K 410,20 – Sophron – suauis; K 410,20 – Sophron – suauior; K 410,23 – Sophron – suauia

ἦθος

L 216,11 – synodus – mores; K 494,4 – Sophron – habitum; K 903,28 – Basilius – ἐνδιδόναι τῷ ἤθει

ἥκω

L 296,8 – Cyrill.Alex – pertinet; L 348,25 – Cyrill.Alex – limatum; K 322,17 – Cyrill. Alex – ducit; K 344,12 – Greg.Nyss – graditur; K 895,7 – Const.imp – ἡκονημένῳ ξυρῷ

ἡλιακός

L 316,8 – concilium – solis; L 406,19 – ep. encycl – solis; K 676,16 – Polychronius – stante me in solario

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

ἡλικία

L 306,16 – Ps.Athanas – aetatis; K 258,15 – Ioh.Chrys – aetatum; K 306,20 – Ioh. Chrys – aetatum; K 448,17 – Sophron – aetates; K 898,10 – Agatho.epilog – νέαν ἄγων τὴν ἡλικίαν

ἦλος

K 342,10 – Greg.Nyss – clauis

ἠμελημένως

L 94,25 – Max.Aqu – per postpositionem; L 316,14 – synodus – postpositiue

ἤμερος

L 50,11 – abbates – humillimum; K 54,29 – Agatho – serenissimi; K 766,1 – Theod. diac – mansuetissime

ἡμεροτάτως

K 888,23 – concilium – ἡμεροτάτως ἰθύνοντος

ἡμερότης

K 54,10 – Agatho – humanitatem; K 588,19 – Cyrus.Alex – serenitatis; K 804,19 – prosphon – mansuetudine

ἥμισυς

L 362,9 – Greg.Naz – dimidius

ἡνιοχέω

K 662,3 – Athanas – regit

ἠρέμα

K 274,1 – Cyrill.Alex – tacite; K 320,13 – Cyrill.Alex – tacite

ἡρεμέω

L 102,15 – Uictor – καὶ μηδαμῶς ἡρεμεῖν; K 806,17 – prosphon – in silentio degentes; K 808,1 – prosphon – quiescere

ἠρεμία

L 120,17 – Theod.Pharan – quietem; K 602,10 – Theod.Pharan – quietem

ἡσυχάζω

L 404,34 – ep.encycl – in quiete consistente

ἡσυχία

K 410,18 – Sophron – silentio; K 414,1 – Sophron – silentii; K 590,9 – Cyrus.Alex – silentium; K 806,19 – prosphon – silentium

ἡσύχιος

K 410,17 – Sophron – quies; K 412,19 – Sophron – cum silentio

ἡττάομαι

K 238,13 – Ps.Athanas – uictum est; K 240,5 – Ps.Athanas – uincebatur

ἧττων

L 84,7 – Ambros – minor; L 152,21 – Deus-dedit – οὐδὲν ἧττον = nihilominus; L 302,31 – Ps.Dionys – nihilominus; L 330,11 – Themistius – οὐδὲν ἧττον; K 88,14 – Agatho – nihilominus; K 98,8 – Agatho – nihilominus; K 134,20 – Agatho – nihilominus

ἠχέω

K 260,1 – Ioh.Chrys – insonuit; K 810,15 – prosphon – uociferans

ἠχή

K 260,1 – Ioh.Chrys – sonum; K 308,9 – Ioh.Chrys – insonuit; K 464,7 – Sophron – sonitum

ἦχος

K 903,31 – Ioh.Const – τὸ περὶ τὸν ἦχον σμικρολογεῖσθαι

Θ

θαλαττεύω

K 414,14 – Sophron – fluctuanti

θάλπω

K 62,27 – Agatho – fouenda

θάλψις

K 132,2 – Agatho – fomite

θανατόω

L 360,21 – Greg.Naz – mortificata; K 464,18 – Sophron – mortificantes

θάπτω

K 460,1 – Sophron – sepelitur; K 596,9 – Cyrus.Alex – sepultum

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

ἡλικία

L 306,16 – Ps.Athanas – aetatis; K 258,15 – Ioh.Chrys – aetatum; K 306,20 – Ioh. Chrys – aetatum; K 448,17 – Sophron – aetates; K 898,10 – Agatho.epilog – νέαν ἄγων τὴν ἡλικίαν

ἦλος

K 342,10 – Greg.Nyss – clauis

ἠμελημένως

L 94,25 – Max.Aqu – per postpositionem; L 316,14 – synodus – postpositiue

ἤμερος

L 50,11 – abbates – humillimum; K 54,29 – Agatho – serenissimi; K 766,1 – Theod. diac – mansuetissime

ἡμεροτάτως

K 888,23 – concilium – ἡμεροτάτως ἰθύνοντος

ἡμερότης

K 54,10 – Agatho – humanitatem; K 588,19 – Cyrus.Alex – serenitatis; K 804,19 – prosphon – mansuetudine

ἥμισυς

L 362,9 – Greg.Naz – dimidius

ἡνιοχέω

K 662,3 – Athanas – regit

ἠρέμα

K 274,1 – Cyrill.Alex – tacite; K 320,13 – Cyrill.Alex – tacite

ἡρεμέω

L 102,15 – Uictor – καὶ μηδαμῶς ἡρεμεῖν; K 806,17 – prosphon – in silentio degentes; K 808,1 – prosphon – quiescere

ἠρεμία

L 120,17 – Theod.Pharan – quietem; K 602,10 – Theod.Pharan – quietem

ἡσυχάζω

L 404,34 – ep.encycl – in quiete consistente

ἡσυχία

K 410,18 – Sophron – silentio; K 414,1 – Sophron – silentii; K 590,9 – Cyrus.Alex – silentium; K 806,19 – prosphon – silentium

ἡσύχιος

K 410,17 – Sophron – quies; K 412,19 – Sophron – cum silentio

ἡττάομαι

K 238,13 – Ps.Athanas – uictum est; K 240,5 – Ps.Athanas – uincebatur

ἧττων

L 84,7 – Ambros – minor; L 152,21 – Deus-dedit – οὐδὲν ἧττον = nihilominus; L 302,31 – Ps.Dionys – nihilominus; L 330,11 – Themistius – οὐδὲν ἧττον; K 88,14 – Agatho – nihilominus; K 98,8 – Agatho – nihilominus; K 134,20 – Agatho – nihilominus

ἠχέω

K 260,1 – Ioh.Chrys – insonuit; K 810,15 – prosphon – uociferans

ἠχή

K 260,1 – Ioh.Chrys – sonum; K 308,9 – Ioh.Chrys – insonuit; K 464,7 – Sophron – sonitum

ἦχος

K 903,31 – Ioh.Const – τὸ περὶ τὸν ἦχον σμικρολογεῖσθαι

Θ

θαλαττεύω

K 414,14 – Sophron – fluctuanti

θάλπω

K 62,27 – Agatho – fouenda

θάλψις

K 132,2 – Agatho – fomite

θανατόω

L 360,21 – Greg.Naz – mortificata; K 464,18 – Sophron – mortificantes

θάπτω

K 460,1 – Sophron – sepelitur; K 596,9 – Cyrus.Alex – sepultum

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

θαρραλέος

K 494,5 – Sophron – constantissimos

θαρρέω

L 86,26 – Ambrosius – confidenter; L 166,22 – Serg.Const – praesumpserit; L 204,1 – Paul.Const – confidenter; L 274,16 – Ambrosius – confidenter; K 68,32 – Ambrosius – confidenter; K 116,31 – Agatho – confidimus; K 134,6 – Agatho – enitimur; K 650,9 – Georg.releg – praesumptione accepta; K 820,13 – prosphon – fiducialiter age; K 882,5 – Leo. epist – confide

θαῦμα

L 186,6 – Martinus – miraculi; L 322,17 – Apollinarius – miraculis; L 332,17 – Theod. Mops – sermo pro miraculis; K 104,4 – Apollinarius – miraculis; K 202,19 – Theod. Melit – miracula; K 222,12 – Mac.Ant – miracula

θαυμάζω

L 82,4 – Gulosus – θαυμάζομεν; K 116,27 – Agatho – ammirati; K 880,19 – Leo.epist – ammiranda

θαυμάσιος

K 438,6 – Sophron – ammirabilis

θαυμασίως

K 220,21 – Mac.Ant – mirabiliter

θαυμαστός

K 60,7 – Agatho – ammirabilem; K 82,15 – Agatho – ammirabilem; K 250,18 – Ambrosius – mirum; K 288,29 – Ambrosius – mirum; K 550,7 – Honorius – stupenda

θαυμαστῶς

K 876,11 – Leo.epist – mirabiliter

θαυματοποιός

L 122,11–12 – Theod.Pharan – mirificam; K 604,12 – Theod.Pharan – mirificam

θαυματουργέω

L 158,24 – ecthesis – miracula operabatur; L 226,5 – conc.V. – miracula fecit; L 310,26 – Cyrill.Hieros – miracula fecit; K 224,4 – Mac.Ant – mire operasse; K 378,7 – Seuer.Ant – mirifica gerentem; K 384,16 – Paul.Ant – mirificantem; K 458,10 – Sophron – miraculaque faciens

θέα

K 450,9 – Sophron – uisio

θεανδρικός

L 134,19 – Cyrus.Alex – dei et uiri; L 142,34 – Martinus – deiuirilem; L 376,26 – can.15 – theandricin – deiuirilem; L 376,30 – can.15 – deiuirile; K 106,25 – Cyrus.Alex – deiuirile; K 212,9 – Mac.Ant – deiuirilem; K 216,25 – Mac. Ant – deiuirilem; K 216,27 – Mac.Ant – deiuirilem; K 222,21 – Mac.Ant – deiuirilem; K 230,23 – Mac.Ant – deiuirilem; K 456,14 – Sophron – deiuirilis; K 598,23 – Cyrus.Alex – deiuirili; K 606,22 – Pyrrhus – deiuirilem

θέανδρος

L 148,6 – Martinus – deiuirilis personae

θεάομαι

L 356,17 – Cyrill.Alex – intende; K 272,14 – Cyrill.Alex – considera; K 274,2 – Cyrill. Alex – cerne; K 320,3 – Cyrill.Alex – perspice

θεάρεστος

L 138,31 – Serg.Const – beatissimos; K 116,17 – Agatho – deo placito; K 120,15 – Agatho – deo placitis; K 120,16 – Agatho – deo acceptabile; K 122,30 – Agatho – deo dignum

θεατής

K 492,17 – Sophron – aspicientes

θεηγόρος

L 62,22 – Serg.Cypr – a deo sapientiae; K 456,16 – Sophron – deo uocatus; K 776,3 – symbolum – diuinorum praedicatorem

θεήλατος

K 438,4 – Sophron – a deo propulsus; K 472,17 – Sophron – deo proiectum; K 480,18 – Sophron – deo proiectus; K 484,13 – Sophron – a deo proiecta; K 486,2 – Sophron – a deo deiectum

θεία

K 74,6 – Agatho – ex diuinitate

θεϊκός

L 362,1 – Martinus – diuinam; K 104,3 – Apollinarius – diuina; K 430,6 – Sophron –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

diuina; K 604,5 – Theodor.Pharan – diuina; K 604,6 – Theodor.Pharan – diuina

θεϊκῶς

L 304,31 – Athanas – diuiniter; K 90,25 – Athanas – deifice; K 386,20 – Paul.Const – deifice; K 848,1 – Const.imp – diuinitus

θεῖος

L 38,41 – Steph.Dor – beatum; L 62,30 – Serg.Cypr – thius; L 106,36 – Martinus – beatus; L 406,35 – ep.encycl – beatum; K 230,3 – Mac.Ant – per diualem iussionem; K 456,15 – Sophron – egregio; K 604,10 – Theod.Pharan – ex diuinitate; K 628,14 – context – sacri palatii; K 768,3 – symbolum – diualis palatii; K 806,9 – prosphon – diualibus praeceptis; K 818,19 – prosphon – per edicta diualia; K 870,10 – Leo.epist – cum diualibus apicibus

θειώδης

K 124,6 – Agatho – per diualem sacram

θειωδῶς

K 888,22 – concilium – τοῦ θειωδῶς βασιλεύοντος

θείως

K 456,15 – Sophron – diuinitus

θέλημα

L 334,5 – Nestorius – tractatu; K 84,18 – Greg.Nyss – uoluntas; K 370,11 – Ps.Athanas – duas uoluntates; K 506,15 – Mac. Ant – diuina uoluntate; K 844,14 – Const. imp – uoluntas; K 844,15 – Const.imp – uoluntates; K 844,17 – Const.imp – uoluntantium; K 844,18 – Const.imp – uoluntates

θέλησις

L 214,14 – concilium – uoluntatem; L 332,20 – Theod.Mops – unam uoluntatem; L 360,7 – Martinus – κατὰ θέλησιν = sponte; L 368,14 – can.1 – uoluntatem; K 774,20 – symbolum – θελήσεις ἤτοι θελήματα = uoluntates; K 850,1 – Const.imp – uoluntates; K 854,5 – Const.imp – uoluntates

θελητικός

L 362,19 – Greg.Naz – uoluntarius; L 362,22 – Martinus – uoluntarius; L 374,15 – can.10 – uoluntarius – uoluntarium; K 840,19–20 – Const.imp – uoluntarium; K 842,15 – Const.imp – uoluntariae

θελητός

L 296,7 – Cyrill.Alex – spontaneum; L 296,25 – Cyrill.Alex – spontanea; L 356,18 – Cyrill.Alex – spontaneum; L 356,21 – Cyrill.Alex – spontaneum; L 358,3 – Deusdedit – spontanea; K 322,16 – Cyrill.Alex – uoluntatiuum

θέλω

L 160,16 – ecthesis – uolente; K 242,8 – Mac.Ant – quaerens; K 880,18 – Leo.epist – cupientibus

θέμα

L 316,26 – concilium – positionem

θεματίζω

K 816,9 – prosphon – constituerunt – constituunt – constituereue; K 836,13 – Const. imp – constituit; K 864,8 – sacra – decreuit

θεμέλιος

L 80,14 – Gulosus – fundamentum; K 58,24 – Agatho – fundamenta; K 888,25 – concilium – ἀνασπάσαντες τοὺς θεμελίους; K 902,20 – Ioh.Const – θεμέλιον καὶ ὑποβάθραν

θεμελιόω

L 82,12 – Gulosus – fundantium; K 112,3 – Agatho – fundata est; K 132,12 – Agatho – fundata est; K 897,1 – Const.imp – τὴν ἐκκλησίαν ἐθεμελίωσε

θέμις

L 234,9 – Max.Aqu – ut licitum est; K 126,1 – Agatho – nefas est

θεογνωσία

L 60,44 – Serg.Cypr – diuinae scientiae; L 62,37 – Serg.Cypr – diuinae scientiae

θεόγραπτος

K 810,16–17 – prosphon – a deo inscriptam

θεόδεκτος

K 490,17 – Sophron – deo acceptabilibus

θεοδήγητος

K 546,18 – Serg.Const – a deo conseruandam

θεοδίδακτος

L 62,15 – Serg.Cypr – τοῖς θεοδίδακτοις πατράσιν; L 62,26 – Serg.Cypr – deo placitam; L 100,3 – Uictor – deo dignis; K 118,14 –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

Agatho – a deo instructi; K 590,14–15 – Cyrus.Alex – deo instructorum

θεοδώρητος

K 494,3 – Sophron – a deo condonatam

θεοθεμελίωτος

K 66,25 – Agatho – a deo fundati

θεόθεν

K 124,14 – Agatho – diuinitus; K 138,22 – Agatho – diuinitus; K 454,20 – Sophron – diuinitus; K 468,12 – Sophron – diuinitus; K 866,25 – Leo.epist – diuinitus; K 868,4 – Leo.epist – diuinitus

θεοκατόρθωτος

K 56,24 – Agatho – a deo propagati; K 64,1 – Agatho – a deo propagatum

θεοκίνητος

K 224,19 – Mac.Ant – deo mobilis; K 544,3 – Serg.Const – deo mobilis

θεοκρισία

L 152,19 – Deusdedit – pia sententia

θεόκριτος

L 212,15 – synodus – probabiles

θεοκρίτως

L 50,29 – abbates – diuinitus; L 162,23 – Theophyl – πρὸς τὸ θεοκρίτως παριστάμενον

θεολαμπής

L 256,17 – Martinus – splendidissima

θεόλεκτος

K 768,10 – symbolum – diuinitus edita; K 772,22 – symbolum – a deo editam; K 852,4 – Const.imp – a deo conscita

θεόληπτος

K 426,13 – Sophron – a dei capacibus; K 908,1 – Ioh.Const – ὑμεῖς, ὦ θεόληπτοι

θεολογέω

L 306,13 – Ps.Athanas – deus dicitur; K 888,20 – concilium – θεολογηθέντα γινώσκομεν; K 896,7 – Const.imp – τὸ μυστήριον θεολογοῦντα

θεολογία

L 156,39 – ecthesis – in theologia; L 274,3 – Hippolytus – theologiae, id est deitatis; L 358,6 – Deusdedit – diuinitatis; K 810,12 – prosphon – diuinis uerbis; K 816,21 – prosphon – diuini sacramenti; K 842,7 – Const. imp – deiloqui

θεολογικῶς

L 350,14 – Max.Aqu – theologice; L 350,21 – Max.Aqu – theologice; L 350,25 – Max.Aqu – theologice

θεολόγος

L 346,39 – Max.Aqu – uenerabiles patres; L 348,16 – Max.Aqu – a patribus; L 408,28 – ep.encycl – orthodoxorum; L 410,30 – ep.encycl – a deo inspiratis; K 422,3 – Sophron – a deiloquis; K 844,21 – Const.imp – deiloquus

θεομάχος

K 434,15 – Sophron – deo rebellis; K 468,15 – Sophron – deo rebellem; K 468,18 – Sophron – deo rebellis; K 476,5 – Sophron – deo repugnantia; K 486,8 – Sophron – deo repugnantia; K 850,20 – Const.imp – dei inpugnatores

θεομίμητος

K 588,18 – Cyrus.Alex – deo imitabilem; K 804,4 – concilium – deo imitabilem; K 806,13 – prosphon – deo imitabile; K 812,8 – prosphon – deo imitabilis domine; K 890,11 – concilium – τοῦ θεομιμήτου βασιλέως; K 908,7 – Ioh.Const – τὸ θεομίμητον ἐνδεικνύμενοι

θεομίσητος

K 102,24 – Agatho – deo odibilem

θεοπαγής

L 60,36 – Serg.Cypr – a deo fixum

θεοπειθής

L 100,8 – Uictor – deo acceptabilibus; K 590,18 – Cyrus.Alex – deo acceptas

θεόπνευστος

L 62,26 – Serg.Cypr – beatam; L 350,5 – Max.Aqu – ueneranda; L 366,9 – synodus – inspiratam; L 420,7 – ep.encycl – orthodoxorum; K 68,17 – Agatho – a deo inspirata; K 114,21 – Agatho – a deo coronatae; K 472,11 – Sophron – deo inspiratorum

θεοποιέω

K 90,23 – Agatho – dei facti sumus

θεοποιός

K 430,6 – Sophron – deifica

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

θεοπρεπής

L 62,16 – Serg.Cypr – deo placitum; L 146,6–7 – Exsuperius – deo decibiliter; L 160,8 – ecthesis – deo congruam; L 220,10 – Cyrill.Alex – deo decentes; L 326,19 – Theodos.Alex – deifica; K 84,20 – Greg.Nyss – deo dignam; K 104,66 – Theodos.Alex – deifica

θεοπρεπῶς

L 328,6 – Themistius – diuina dignatione; K 94,23 – Cyrill.Alex – deo decenter; K 370,11 – Themistius – deo decenter; K 844,3 – Const.imp – congruentem diuinitati

θεός

L 172,15 – Cyrus.Alex – σὺν θεῷ = deo iuuante

θεόσδοτος

K 474,5 – Sophron – a deo condonatam; K 492,8 – Sophron – a deo conseruandis; K 494,3 – Sophron – a deo concessam

θεοσέβεια

L 58,7 – Deusdedit – pietatis; L 334,33 – Ibas – reuerentia – sanctitas; K 820,9 – prosphon – in deum pietatem

θεοσεβής

K 12,11–12 – Const.imp – deo amabilem; K 54,23 – Agatho – relegiosis; K 390,8 – Const.imp – deo cultores; K 498,4 – context – deicola = deo amabilis; K 580,22 – iudices – deicolam; K 636,23 – context – deo amabilis; K 636,24 – context – deum colentium

θεοσημεία

L 220,28 – Cyrill.Alex – deitatis miracula; L 220,29 – Cyrill.Alex – deitatis miracula; L 304,7 – Ps.Iustin – diuina signa; L 328,32 – Themistius – diuinis signis; K 378,3 – Seuer.Ant – diuina signa; K 454,18 – Sophron – diuina signacula

θεοσκέπαστος

K 56,5 – Agatho – a deo protegendae; K 134,11 – Agatho – a deo protegendae

θεοσοφία

L 40,36 – Steph.Dor – prudentia quae in deo est

θεόσοφος

L 164,32 – Serg.Const – prudentissimi; K 14,11 – context – a deo instructae; K 20,20 – Romani – a deo instructa; K 468,2 – Sophron – a deo instituti; K 468,10 – Sophron – a deo instinctus; K 829,12 – synodus – ἐπὶ τῆς θεοσόφου ὑμῶν γαληνότητος

θεοσόφως

K 768,10 – symbolum – deo instruente

θεόστεπτος

K 14,9 – context – a deo coronatis; K 20,24 – Romani – deo coronatae; K 46,2 – Georg.Const – deo coronatam; K 190,6 – context – diuinissimis; K 504,6 – synodus – tranquillissimo; K 829,9 – synodus – τὸ εὐσεβὲς καὶ θεόστεπτον κράτος

θεοστεφής

K 120,9 – Agatho – a deo coronata

θεοστήρικτος

L 60,30 – Serg.Cypr – a deo honorabili; L 166,21 – Serg.Const – a deo conseruando; K 20,22 – Romani – a deo confirmatae; K 58,13 – Agatho – a deo corroboratae; K 188,6 – Romani – a deo firmatam; K 504,7 – synodus – a deo conseruandam; K 524,5 – Ioh.patr – a deo confirmandus; K 528,5 – Serg.Const – a deo conseruandi; K 546,1 – Serg.Const – a deo coronatus

θεοστυγής

K 472,17 – Sophron – deo odibilem; K 474,8 – Sophron – deo odibilem; K 486,10 – Sophron – deo odibilem; K 530,20 – Serg.Const – deo odibilium; K 768,22 – symbolum – deo odibilium; K 889,1 – concilium – τῶν θεοστυγῶν

θεοσύλλεκτος

K 772,20 – symbolum – a deo congregatum

θεοσύστατος

K 58,21 – Agatho – diuinitus institutae; K 110,18 – Agatho – a deo institutum

θεοτείχης

K 20,23 – Romani – ad deo custoditam; K 166,20 – Paul.asecr – ad deo munitam; K 524,10 – Ioh.patr – a deo munita; K 582,7 – iudices – a deo muniti

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

θεότης

L 156,39 – Greg.Naz – deitas; L 156,40 – Greg.Naz – deitas; L 300,29 – Leo.papa – maiestate; L 370,26 – can.4 – deitate; K 426,23 – Sophron – deorum

θεοτίμητος

L 36,39 – Steph.Dor – τὴν θεοτίμητον ἁγιωσύνην; L 60,30 – Serg.Cypr – a deo honorabili; L 64,7 – Serg.Cypr – a deo honorato; L 64,11 – Serg.Cypr – sanctissime; L 152,5–6 – Deusdedit – ueneranda; K 410,19 – Sophron – deo honorabiles; K 588,7 – Cyrus.Alex – deo honorabili; K 592,3 – Cyrus.Alex – deo honorabilis; K 592,7 – Cyrus.Alex – a deo honorando; K 594,8–9 – Cyrus.Alex – deo honorabilium; K 888,14 – concilium – τὴν θεοτίμητον ἁγιότητα

θεοτιμήτως

L 38,24 – Steph.Dor – beatissime

θεοτόκος

K 128,12 – Agatho – dei genetrice; K 220,19 – Mac.Ant – dei genetrice; K 222,1 – Mac.Ant – dei genetricem; K 392,10 – Sophron – dei genetrice; K 434,13 – Sophron – theotocon; K 598,1 – Cyrus.Alex – dei genetricem; K 774,13 – symbolum – dei genetrice

θεουργέω

L 348,7 – Max.Aqu – deificare

θεουργία

L 302,24 – Ps.Dionys – diuinae operationi; L 302,26 – Ps.Dionys – dei operationem; K 92,13 – Ps.Dionys – dei operatio; K 252,4 – Ps.Dionys – dei operatio

θεοφανής

K 590,14 – Cyrus.Alex – a deo illustrata

θεοφίλεια

K 378,2 – Seuer.Ant – ad tuam reuerentiam; K 528,2 – Serg.Const – deo amabilitatis; K 528,24 – Serg.Const – reuerentia uestra; K 530,21 – Serg.Const – deo amabilitas uestra

θεοφιλής

L 10,13 – Martinus – reuerentissimi fratres; L 70,6 – Columbus – deo amabili; L 70,35 – Martinus – reuerentissimorum; L 88,1 – Ambrosius – piae sororis; L 410,14 – ep.encycl – deo amabilem; K 12,4 – Const.imp – deo amabiles; K 494,7 – Sophron – deo amabilem; K 528,4 – Serg.Const – reuerentissimum; K 568,1 – context – reuerentissimi; K 610,12 – iudices – uestra reuerentia; K 754,8 – context – uenerabilibus

θεοφιλῶς

L 172,12 – Cyrus.Alex – deo amabiliter

θεοφόρος

L 62,4 – Serg.Cypr – beatissimum papam; L 62,5 – Serg.Cypr – a deo inspirati; L 152,31 – Deusdedit – beatae memoriae; L 160,33 – ecthesis – a deo susceptorum; L 186,23 – Martinus – a deo inspiratorum; L 220,12 – Cyrill.Alex – deiferus; K 224,12 – Mac.Ant – a deo instructorum; K 386,7 – Theod.Bostra – deum ferentium; K 466,21 – Sophron – deo gerentium; K 542,17 – Serg.Const – deum gerentium; K 546,15 – Serg.Const – dei portitor; K 606,20 – Pyrrhus – deiloqui; K 838,9 – Const.imp – dei cultor; K 842,22 – Const.imp – dei cultor; K 895,16 – Const.imp – τῶν θεοφόρων ἱερέων

θεόφραστος

K 590,10 – Cyrus.Alex – deo eruditam

θεοφρόνως

K 770,1 – symbolum – deo instruente

θεοφρούρητος

K 474,12 – Sophron – a deo custoditis; K 592,11 – Cyrus.Alex – a deo conseruandorum

θεόφρων

K 216,23 – Mac.Ant – deo erudito; K 414,20 – Sophron – diuina sentientes; K 430,19 – Sophron – quae dei sunt sapientis; K 454,19 – Sophron – a deo instructi; K 474,6 – Sophron – θεόφρονος Λέοντος

θεοφύλακτος

K 4,4 – Const.imp – a deo conseruandae urbis; K 160,15 – context – a deo conseruandis fratribus; K 210,12 – Const.imp – a deo seruatae; K 396,10 – Petr.Nic – a deo conseruandam urbem; K 496,15 – Romani – a deo conseruandae urbis; K 528,16 – Serg.Const – a deo conseruandae; K 850,8 – Const.imp – a deo conseruanda nostra regia ciuitate

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

θεοχάρακτος

K 816,22 – prosphon – a deo inscriptam

θεοψήφιστος

K 14,10 – context – a deo decreto; K 26,11 – context – a deo firmato; K 34,23 – context – a deo decreto; K 46,15 – context – a deo decreto; K 160,13 – context – a deo decreto; K 170,6 – context – a deo decreto; K 180,10 – context – a deo decreto; K 190,7 – context – a deo decreto; K 218,16 – Mac.Ant – deo decrete domine; K 262,7 – context – a deo decreto; K 278,7 – context – a deo decreto; K 390,15 – libellus – a deo decreti domini; K 400,7 – context – a deo decreto; K 514,6 – context – a deo decreto; K 568,19 – context – a deo decreto; K 628,7 – context – a deo decreto; K 664,16 – context – a deo decreto; K 682,15 – context – a deo decreto; K 752,17 – context – a deo decreto; K 818,2 – prosphon – qui a deo decretus est; K 836,12 – Const.imp – a deo institutam

θεόω

K 436,5 – Sophron – deificata est; K 844,20 – Greg.Naz – deificantis

θεραπεία

L 22,39 – Maur.Caes – remedium; K 112,20 – Agatho – medelam; K 296,9 – Ioh.Chrys – curantur

θεραπευτής

L 140,5 – Serg.Temps – ad Gaium famulum; K 895,13 – Const.imp – θεραπευτὰς προτρεψόμεθα

θεραπεύω

K 804,21 – prosphon – famulari; K 848,9 – Const.imp – saluare; K 895,12 – Const. imp – τὰς ἐκκλησίας θεραπεῦσαι; K 895,22 – Const.imp – τὸ θεραπεύεσθαι δέχεσθαι; K 901,33 – Ioh.Const – τῇ ὁδηγίᾳ θεραπεύει; K 906,16 – Ioh.Const – θεραπεῦσαι σπουδάσατε

θεράπων

L 236,11–12 – Max.Aqu – famuli; K 806,11 – prosphon – ministri; K 895,13 – Const. imp – θεράποντας καὶ ἱερεῖς

θερμός

K 334,11 – Cyrill.Alex – feruentissimam; K 488,16 – Sophron – feruorem

θερμότης

K 326,17 – Cyrill.Alex – calore; K 488,20 – Sophron – flagrantissime

θερμῶς

K 64,6 – Agatho – uiuaciter; K 482,1 – Sophron – feruenter

θέσις

L 18,20 – Ps.Dionys – stabilitas

θεσμός

L 128,35 – Ps.Dionys – lege; K 486,18 – Sophron – iure synodico; K 502,8 – Theophanes – ad ritum sacerdotalem; K 836,17 – Const.imp – ecclesiastica statuta; K 872,22 – Leo.epist – regulari lima; K 906,15 – Ioh.Const – κατὰ τὸν ἐκκλησιαστικὸν θεσμόν

θεσπέσιος

L 128,32 – Martinus – egregius; L 158,31 – ecthesis – magnus; K 272,19 – Cyrill.Alex – laudabilis; K 318,4 – Cyrill.Alex – egregius; K 354,22 – Iustinianus – sacer; K 470,15 – Sophron – diuini; K 472,15 – Sophron – sacratissimi; K 540,1 – Serg.Const – sacris; K 542,12 – Serg.Const – sanctorum; K 768,21 – symbolum – uenerabilium; K 776,10 – symbolum – admirabilis

θεσπίζω

L 12,12 – Martinus – promulgauit; L 14,1 – Martinus – censuerunt; L 44,27 – Steph. Dor – promulgantes; L 54,24 – abbates – sanxerunt; L 208,19 – typus – sancimus; L 236,17 – Max.Aqu – decreuere; L 254,18 – Martinus – promulgant; K 82,16 – Agatho – sancxerunt; K 422,3 – Sophron – sancitum est; K 899,21 – Agatho.epilog – θεσπίσας ἐξουσιαστικῶς

θέσπισμα

L 24,10–11 – Maur.Caes – decreta; L 38,14 – Steph.Dor – promulgationum; L 154,25–26 – Deusdedit – promulgationem; L 216,24 – Martinus – decreta; K 126,3 – Agatho – sententiam; K 172,1 – context – sanctionem; K 278,33 – context – sanctionem; K 888,6 – concilium – πανευσεβὲς θέσπισμα; K 904,12 – Ioh.Const – τῆς εὐσεβείας θεσπίσματος

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

θετικῶς

L 202,6 – Paul.Const – positiue; L 338,8 – Paul.Const – positiue; L 338,21 – Pyrrhus – positiue

θεωθέω

L 284,29 – Greg.Naz – deificatum; L 317,27–28 – synodus – deificantem et deificatam; L 324,7 – Polemon – deificari; K 84,5 – Greg.Naz – deificatum; K 86,20 – Greg.Naz – deificatam; K 270,16 – Greg. Naz – deificatum; K 330,7 – Greg.Naz – deificatum; K 774,34 – symbolum – deificatum; K 844,22 – Greg.Naz – deificatum

θεωρέω

L 134,10 – Cyrill.Alex – uideri; L 134,16 – Cyrill.Alex – exsistentem; L 308,7 – Athanas – uident; K 8,10 – Const.imp – considerans; K 8,27 – Const.imp – praeuiderit; K 72,2 – Agatho – intuetur; K 96,18 – Agatho – cernuntur; K 96,25 – Agatho – contemplatur; K 486,18 – Sophron – conspicere; K 648,13 – Macrobius – aspiciebam

θεωρητικός

K 90,13 – Agatho – contemplatiua

θεωρία

L 134,20 – Cyrus.Alex – contemplationem; L 228,23 – conc.V. – contemplatione; K 82,19 – Agatho – contemplationem; K 130,2 – Agatho – sola contemplatione; K 304,23 – Greg.Nyss – contemplatione; K 904,30 – Ioh.Const – ἡ λεπτομερὴς θεωρία

θεωρός

K 416,9 – Sophron – contemplator

θέωσις

K 270,19 – Basil.Gortyn – deificationem

θήρ

K 810,15 – prosphon – bestiam

θηρευτής

K 552,20 – Honorius – uenatorum

θηριάλωτος

L 216,14 – synodus – a feris captum; K 490,13 – Sophron – a bestiis capiamur

θηριώδης

K 492,4 – Sophron – feralique

θησαυρίζω

K 852,5 – Const.imp – thesaurizamus

θησαυρός

L 266,17 – context – de Thesauris; L 282,31 – context – Thensaurorum; L 312,17 – context – Thensauris; L 312,26 – context – Thensauris

θλίβω

K 696,2 – Const.presb – contristarentur

θλῖψις

L 42,13 – Steph.Dor – afflictionibus; K 52,22 – Agatho – merorem

θνήσκω

K 322,15 – Cyrill.Alex – oboedire – obpetere

θολερός

K 464,17 – Sophron – faeculenta

θορυβέω

L 160,11 – ecthesis – turbat; L 242,27–28 – Max.Aqu – conturbant; L 242,31 – Max. Aqu – conturbant; K 224,1 – Mac.Ant – perturbat; K 312,18 – Ioh.Chrys – commouimur; K 542,8 – Serg.Const – perturbare

θόρυβος

K 324,10 – Cyrill.Alex – perturbationibus; K 492,9 – Sophron – perturbationibus; K 546,7 – Serg.Const – tumultum; K 626,9 – Pyrrhus – turbulentiam; K 806,19 – prosphon – tumultibus

θρασύνω

L 68,13 – Columbus – inualescere; K 480,3–4 – Sophron – ausus est; K 484,2 – Sophron – ausae sunt

θρασύτης

K 296,16 – Ioh.Chrys – audacia

θραύω

L 100,19 – Uictor – uulneratum fuisse

θρηνέω

K 434,15 – Sophron – lamentatur

θρησκεύω

K 590,1 – Cyrus.Alex – allegans

θριαμβεύω

L 142,21 – Martinus – manifestat; L 142,29 – Martinus – manifestauit; L 234,21 – Max.Aqu – redarguens; L 234,31 – Max.Aqu – ostendunt;

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

K 534,19 – Serg.Const – depompasset; K 624,2 – Honorius – triumphauit; K 868,3 – Leo.epist – triumphare; K 882,11 – Leo.epist – triumphis portatur

θρίαμβος

L 96,2 – Max.Aqu – ad argumentum; L 320,2–3 – synodus – ad conuincendam

θρόνος

L 38,15 – Steph.Dor – sacerdotali sede; L 202,25 – Paul.Const – sacerdotii sedem; K 2,23 – Const.imp – sedium; K 134,7 – Agatho – Petri sedes; K 534,26 – Serg. Const – metropolitanam sedem; K 566,13 – synodus – in doctoris sede; K 578,2 – Const. diac – sedi Antiochenae; K 582,4 – iudices – subiacentibus sedis; K 594,24 – Cyrus. Alex – apostolicae sedis; K 700,24 – Georg. Const – sub sede mea; K 800,9 – Const. imp – solium imperii; K 806,13 – prosphon – solium tuae fortitudinis

θρύπτω

K 414,2 – Sophron – delectabar; K 414,8 – Sophron – epulabar

θύρα

L 36,26 – Theophyl – prae foribus; L 68,20 – Columbus – prae foribus; L 122,38 – Theod.Pharan – ianuis; K 332,23 – Cyrill.Alex – in foribus; K 606,8 – Theod.Pharan – ianuis

θύραθεν

L 196,31 – Paul.Const – secundum uulgarem fabulam

θυρεός

K 820,8 – prosphon – scutum

θυσία

K 114,5 – Agatho – hostiam; K 868,16 – Leo. epist – sacrificium

θυσιαστήριον

L 18,24 – Martinus – altare; K 900,20 – Agatho.epilog – τῷ πανσέπτῳ θυσιαστηρίῳ

θῶκος

K 410,21 – Sophron – ad solium pontificalem; K 460,8 – Sophron – solium paternum

I

ἴαμα

K 907,13 – Ioh.Const – τὸ τῆς συγγνώμης ἴαμα

ἰάομαι

L 306,8 – Athanas – curare; L 352,6 – Max. Aqu – sanante; L 362,6 – Martinus – sanari; K 488,8 – Sophron – saluificat

ἴασις

L 38,43 – Steph.Dor – ad medicinale consultum; L 286,10 – Greg.Nyss – mundatio; L 286,17 – Greg.Nyss – sanitatem; K 326,4 – Cyrill.Alex – sanationis; K 895,15 – Const. imp – τῆς ὀρθοδοξίας τὴν ἴασιν

ἰατρεῖον

K 880,18 – Leo.epist – remedia

ἰατρεύω

K 488,10 – Sophron – est medicatus

ἰατρικός

K 880,16 – Leo.epist – medicinalia

ἰατρός

K 888,14 – concilium – σοφὸν ἰατρόν

ἰδέα

K 358,4 – Ephraem – effigies

ἴδικτον

K 100,13 – Agatho – edicta; K 818,19 – prosphon – edicta; K 832,1 – Const.imp – ἴδικτον τοῦ βασιλέως; K 836,16 – Const.imp – edictum; K 850,4 – Const.imp – edictum; K 864,10 – sacra – edicta; K 896,32 – Const. imp – δι' εὐσεβῶν ἰδίκτων

ἰδικῶς

L 220,9 – Cyrill.Alex – specialiter; L 220,34 – Cyrill.Alex – specialiter

ἰδιόγραφος

K 905,27 – Ioh.Const – καὶ βιβλίον ἰδιόγραφον

ἴδιος

L 74,15 – Steph.Byz – singularem; L 230,2 – conc.V. – semotim – semotim; K 68,33 –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

K 534,19 – Serg.Const – depompasset; K 624,2 – Honorius – triumphauit; K 868,3 – Leo.epist – triumphare; K 882,11 – Leo.epist – triumphis portatur

θρίαμβος

L 96,2 – Max.Aqu – ad argumentum; L 320,2–3 – synodus – ad conuincendam

θρόνος

L 38,15 – Steph.Dor – sacerdotali sede; L 202,25 – Paul.Const – sacerdotii sedem; K 2,23 – Const.imp – sedium; K 134,7 – Agatho – Petri sedes; K 534,26 – Serg. Const – metropolitanam sedem; K 566,13 – synodus – in doctoris sede; K 578,2 – Const. diac – sedi Antiochenae; K 582,4 – iudices – subiacentibus sedis; K 594,24 – Cyrus. Alex – apostolicae sedis; K 700,24 – Georg. Const – sub sede mea; K 800,9 – Const. imp – solium imperii; K 806,13 – prosphon – solium tuae fortitudinis

θρύπτω

K 414,2 – Sophron – delectabar; K 414,8 – Sophron – epulabar

θύρα

L 36,26 – Theophyl – prae foribus; L 68,20 – Columbus – prae foribus; L 122,38 – Theod.Pharan – ianuis; K 332,23 – Cyrill.Alex – in foribus; K 606,8 – Theod.Pharan – ianuis

θύραθεν

L 196,31 – Paul.Const – secundum uulgarem fabulam

θυρεός

K 820,8 – prosphon – scutum

θυσία

K 114,5 – Agatho – hostiam; K 868,16 – Leo. epist – sacrificium

θυσιαστήριον

L 18,24 – Martinus – altare; K 900,20 – Agatho.epilog – τῷ πανσέπτῳ θυσιαστηρίῳ

θῶκος

K 410,21 – Sophron – ad solium pontificalem; K 460,8 – Sophron – solium paternum

I

ἴαμα

K 907,13 – Ioh.Const – τὸ τῆς συγγνώμης ἴαμα

ἰάομαι

L 306,8 – Athanas – curare; L 352,6 – Max. Aqu – sanante; L 362,6 – Martinus – sanari; K 488,8 – Sophron – saluificat

ἴασις

L 38,43 – Steph.Dor – ad medicinale consultum; L 286,10 – Greg.Nyss – mundatio; L 286,17 – Greg.Nyss – sanitatem; K 326,4 – Cyrill.Alex – sanationis; K 895,15 – Const. imp – τῆς ὀρθοδοξίας τὴν ἴασιν

ἰατρεῖον

K 880,18 – Leo.epist – remedia

ἰατρεύω

K 488,10 – Sophron – est medicatus

ἰατρικός

K 880,16 – Leo.epist – medicinalia

ἰατρός

K 888,14 – concilium – σοφὸν ἰατρόν

ἰδέα

K 358,4 – Ephraem – effigies

ἴδικτον

K 100,13 – Agatho – edicta; K 818,19 – prosphon – edicta; K 832,1 – Const.imp – ἴδικτον τοῦ βασιλέως; K 836,16 – Const.imp – edictum; K 850,4 – Const.imp – edictum; K 864,10 – sacra – edicta; K 896,32 – Const. imp – δι' εὐσεβῶν ἰδίκτων

ἰδικῶς

L 220,9 – Cyrill.Alex – specialiter; L 220,34 – Cyrill.Alex – specialiter

ἰδιόγραφος

K 905,27 – Ioh.Const – καὶ βιβλίον ἰδιόγραφον

ἴδιος

L 74,15 – Steph.Byz – singularem; L 230,2 – conc.V. – semotim – semotim; K 68,33 –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

Ambros – suam; K 72,11 – Agatho – suum; K 300,14 – Greg.Nyss – propriam; K 366,15 – Ioh.Scythop – singillatim; K 492,16 – Sophron – speciale

ἰδιότης

L 156,29 – ecthesis – familiaritatem; L 156,35 – ecthesis – familiaritates; L 224,15 – Chalc – proprietate; L 374,3 – can.9 – proprietates; K 60,8 – Agatho – proprietatem; K 66,28 – Agatho – proprietatibus; K 68,1 – Agatho – proprietates; K 392,19 – libellus – proprietate

ἰδιοτρόπως

L 40,6 – Steph.Dor – specialiter; L 66,33 – Columbus – peculiarem

ἰδιοϋπόστατος

L 228,25 – conc.V. – propriae subsistentiae; K 82,1 – conc.V. – propriae subsistentiae

ἰδιόχειρος

L 16,36 – Martinus – propriis; K 500,3 – Georg.chart – ex manu; K 586,10 – Georg. chart – manu; K 648,11 – Macrobius – propriae manus; K 650,18 – Georg.mon – propriae manus; K 648,22 – iudices – propriae manus; K 676,22 – concilium – propria manus; K 680,10 – Polychronius – propria manus; K 899,26 – Agatho.epilog – τοὺς ἰδιοχείρους μου τόμους

ἰδιοχείρως

L 46,34–35 – Steph.Dor – manu propria; L 402,12 – Ioh.Mediol – ἰδιοχείρως ὑπέγραψα; K 829,27 – context – ὑπεσημήνατο ἰδιοχείρως; K 890,12 – concilium – ἰδιοχείρως καθυπεσημήνατο; K 898,1 – Agatho. epilog – τοῦ ἰδιοχείρως ἀπογραψαμένου

ἰδίωμα

L 266,3 – Cyrill.Alex – quae sunt propria; K 358,2 – Ephraem – proprietatem; K 358,16 – Ephraem – proprietatibus; K 492,18 – Sophron – proprietatibus; K 696,19 – Const.presb – proprietates; K 902,5 – Ioh.Const – τῷ τῆς κεφαλῆς ἰδιώματι

ἰδιώτης

L 78,31 – Martinus – priuatis hominibus; L 210,11 – typus – si sunt priuati; K 56,26 – Agatho – idiotis; K 856,2 – Const.imp – idioticae sortis

ἰδιωτικός

K 306,1 – Greg.Nyss – priuatorum; K 492,16 – Sophron – speciale

ἰδού

K 818,22 – prosphon – en; K 848,16 – Const.imp – en; K 882,5 – Leo.epist – en; K 882,10 – Leo.epist – en

ἵδρυσις

L 8,28 – synodus – consistentibus

ἱδρύω

L 18,26 – Martinus – altare sacratum; L 60,37 – Serg.Cypr – constituit; L 70,37 – Martinus – consistit; K 832,12 – Const. imp – constituit

ἴεμαι

L 144,38 – Themistius – procedit

ἱεράομαι

K 626,6 – Pyrrhus – sacerdotio fungimur

ἱεράρχης

K 538,4 – Serg.Const – antestitis; K 806,17 – prosphon – auctoribus sacerdotum = pontificibus; K 856,20 – sacra – pontifici; K 860,4 – sacra – pontifices; K 902,31 – Ioh. Const – τῶν ἐν ἱεράρχαις πρεπωδεστάτων

ἱεραρχία

L 70,37 – Martinus – sacerdotio; K 416,5 – Sophron – pontificatum; K 858,11 – sacra – pontificatum

ἱεραρχικός

L 38,15 – Steph.Dor – sacerdotali; K 410,21 – Sophron – pontificalem; K 889,11 – concilium – τῆς ἱεραρχικῆς νομοθεσίας

ἱερατεύω

L 198,8 – Paul.Const – sacerdotium adipiscere; K 810,1 – prosphon – a sacerdotio; K 816,1 – prosphon – sacerdotium gessit

ἱερατικός

L 36,28 – Theophyl – ecclesiastici; L 40,10 – Steph.Dor – sacerdotalem; L 82,8 – Gulosus – sacerdotali; L 166,24 – Serg.Const – ecclesiastico; L 190,33 – Martinus – sacerdotalis; K 274,19 – synodus – sacerdotali; K 502,8 – Theophanes – sacerdotalem; K 878,17 – Leo.epist – sacerdotii; K 896,13 – Const.imp – τῆς ἱερατικῆς ὁμηγύρεως;

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

K 896,28 – Const.imp – τοῦ ἱερατικοῦ σχήματος

ἱερατικῶς

L 40,12 – Steph.Dor – sacerdotalem officium

ἱερεύς

L 10,35 – Martinus – sacerdotes; L 20,20 – Martinus – sacerdotalem; L 202,16 – Paul. Const – sacerdotibus; L 404,9 – ep.encycl – sacerdotum; K 138,1 – Agatho – sacerdotum; K 806,11 – prosphon – sacerdotes atque ministri; K 860,12 – sacra – sacerdotes = ecclesiae oculi; K 895,16 – Const.imp – τῶν θεοφόρων ἱερέων

ἱεροπρέπεια

L 138,19 – Serg.Const – uestram sacratissimam sanctitatem; L 184,24 – Serg.Const – uestrum sanctum sacerdotium

ἱεροπρεπής

L 136,23 – Serg.Const – sacrae

ἱεροπρεπῶς

L 138,3 – Serg.Const – conuenienter

ἱερός

L 18,19 – Martinus – beatae memoriae; L 68,4 – Columbus – natale; L 116,4 – Martinus – beatus; L 136,26 – Serg.Const – sacris; L 140,20 – Theophyl – uenerabili; L 192,25 – Benedictus – beatissimi; K 370,11 – Themistius – sacer; K 896,9 – Const.imp – τὸ ἱερὸν γράμμα; K 899,23 – Agatho.epilog – ἐν τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις

ἱερόσυλος

L 100,33 – Uictor – sacrilega; K 874,4 – Leo. epist – sacrilego

ἱερουργία

L 18,27 – Martinus – sacram celebrationem

ἱερῶς

L 42,20 – Steph.Dor – ex dei uoluntate

ἱερωσύνη

L 96,15 – Theophyl – suae ordinationis; L 210,8 – typus – sacerdocii; K 816,19 – prosphon – coronam sacerdocii; K 850,18 – Const.imp – de sacerdotio; K 862,14 – sacra – sacerdotii culminis; K 902,2 – Ioh. Const – κεφαλὴν τῆς ἱερωσύνης

ἰθύνω

K 488,4 – Sophron – corrigere; K 594,20 – Cyrus.Alex – dirigente; K 764,30 – Theod. diac – dirigere; K 834,10 – Const.imp – gubernarent; K 888,23 – concilium – τὰ σκήπτρα ἰθύνοντος; K 897,19 – Const.imp – ἰθύνεται τὰ βουλεύματα

ἱκανός

L 68,25 – Columbus – acuti; K 292,10 – Ioh. Chrys – idoneam

ἱκανόω

K 806,16 – prosphon – essent contenti

ἱκανῶς

L 96,16 – Theophyl – sufficienter; L 120,22 – Theod.Pharan – sufficienter; L 244,32 – Max.Aqu – sufficienter; L 358,10 – Deusdedit – ἱκανῶς κατεπόθησαν; K 26,2 – Const. imp – sufficienter facta est; K 276,16 – synodus – sufficiunt; K 306,9 – Greg.Nyss – idonea; K 340,2 – Iustinus – idonee; K 602,13 – Theod.Pharan – affatim

ἱκεσία

L 52,29 – abbates – preces; K 58,9 – Agatho – precibus; K 62,6 – Agatho – preces

ἱκετεία

K 490,15 – Sophron – obsecrationem

ἱκετευτικός

K 56,12 – Agatho – supplici

ἱκετευτικῶς

K 58,5 – Agatho – suppliciter; K 134,15 – Agatho – suppliciter

ἱκετεύω

L 42,11 – Steph.Dor – postulare noscuntur; K 56,28 – Agatho – deprecamur; K 136,21 – Agatho – deprecamur; K 492,5 – Sophron – poscimus; K 896,29 – Const.imp – τὴν ἡμετέραν γαλήνην ἱκέτευσαν

ἰκμάς

K 326,17 – Cyrill.Alex – humorem

ἴκριον

K 458,16 – Sophron – patibulo

ἱλαρεύομαι

K 124,7 – Agatho – exhilarati

ἱλαρότης

K 64,4 – Agatho – hilarem

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

ἱλαρῶς

L 418,14 – ep.encycl – hilariter; K 492,19 – Sophron – hilariter

ἱλασμός

K 901,9 – Agatho.epilog – ἱλασμόν τε καὶ ἄφεσιν

ἵνα

L 46,7 – Steph.Dor – quasi; L 46,26 – Steph. Dor – qualiter; K 332,23 – Cyrill.Alex – ut et – et ut; K 696,1 – Const.releg – quatenus; K 870,2 – Leo.epist – qua

ἰνδικτιών

K 900,5 – Agatho.epilog – ἰνδικτιῶνος ἐνδεκάτης

ἰοβόλος

L 82,7 – Gulosus – benenosa dicta; K 772,4 – Chalc – uenenosam mortem

Ἰουδαΐζω

K 422,2 – Sophron – Iudeus est

Ἰουδαϊόφρων

K 768,20 – symbolum– Iudaicae intellegentiae

ἱπποδρομία

K 292,3 – Ioh.Chrys – circensia

ἵππος

L 362,16 – Greg.Naz – equi; K 662,2 – Athanas – equus

ἰσάριθμος

L 44,3 – Steph.Dor – iuxta numerum; L 212,16–17 – synodus – aequali numero; L 406,15 – ep.encycl – pari numero; K 388,5 – Theod.Bostra – pari numero; K 472,19 – Sophron – aequinumeris; K 846,6 – Const.imp – pari numero; K 846,15 – Const.imp – pari numero

ἰσαρίθμως

L 58,19 – Deusdedit – secundum numerum

ἴσον

L 172,11 – Cyrus.Alex – exemplar; L 194,19 – episcopi – exemplar eius series; L 206,15 – Deusdedit – exemplar series; K 90,19 – Agatho – paria; K 188,19 – Georg. Const – exemplaria; K 500,13 – Mac.Ant – exemplar; K 526,20 – context – exemplar; K 532,13 – context – exemplaria; K 548,12 – Honorius – exemplar; K 586,3 – Georg. chart – exemplari; K 594,17 – Cyrus.Alex – exemplar; K 620,6 – Georg.chart – exemplaria; K 650,7 – Georg.mon – exemplaria

ἰσόρροπος

K 478,2 – Sophron – consimilis

ἰσοσθενής

K 490,17 – Sophron – aequiperam

ἰσότης

L 84,4 – Ambrosius – aequalitatem; L 230,21 – conc.V. – ad similitudinem; L 332,30–31 – Theod.Mops – pari lege; L 332,36 – Nestorius – aequalitate; L 354,4 – Cyrill.Alex – aequalitate dei; L 354,20 – Cyrill.Alex – similitudine dei; K 6,18 – Const.imp – aequalitatem; K 8,19 – Const.imp – aequalitatem; K 94,6 – Leo. papa – aequalitate; K 338,1 – Leo.papa – aequalitate

ἰσοτιμία

L 226,11 – conc.V. – aequalitatem; L 236,23 – Max.Aqu – aequalem honorem; L 236,28 – Max.Aqu – aequalitatem honoris; L 346,18 – Nestorius – aequalem honorem; K 438,2 – Sophron – honoris aequalitatem

ἰσότυπος

K 390,12 – Const.imp – uniformes; K 536,13 – Serg.Const – unanimes; K 546,21 – Serg.Const – unianimi; K 612,20 – Georg.chart – exemplaria; K 616,5 – context – exemplar; K 616,12 – context – exemplaria; K 829,31 – synodus – ἰσοτύπους ἐνυπογράφους; K 830,2 – context – ἰσοτύπους ὅρους; K 888,3 – titulus – ἰσότυπα τῶν γραμμάτων; K 898,18 – Agatho.epilog – ἰσοτύπους τόμους; K 901,2 – Agatho.epilog – τὸ ἰσότυπον τῆς ἐπιστολῆς

ἰστέον

K 830,1 – context – ἰστέον ὡς

ἵστημι

L 36,27 – Theophyl – adstat; L 52,27 – abbates – stabilita est; L 234,25 – Max.Aqu – insistentes; K 306,21 – Ioh.Chrys – persistit; K 374,13 – Themistius – perstantes; K 476,11 – Sophron – sint; K 648,21 – iudices – assistenti; K 694,21 – synodus – qui astat; K 818,4 – prosphon – stat

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

ἱστορέω

L 120,9 – Theod.Pharan – scribitur; K 494,1 – Sophron – conspicere; K 602,4 – Theod.Pharan – describitur; K 606,6 – Theod.Pharan – conscripta sunt; K 606,12 – Theod.Pharan – scribuntur

ἱστορία

K 908,9 – Ioh.Const – γραφικῆς ἱστορίας

ἱστορικός

K 502,5 – Theophanes – historicus

ἰσχνότης

K 488,1 – Sophron – exilitatem

ἰσχυρός

L 410,17 – ep.encycl – ualidiorem; K 908,2 – Ioh.Const – ἀπολογίαν ἰσχυράν

ἰσχυρῶς

L 102,13 – Uictor – probe

ἰσχύς

L 96,5 – Max.Aqu – uirtutem; L 172,25 – Cyrus.Alex – uirtutem; L 310,35 – Ioh. Chrys – fortitudo; K 52,27 – Agatho – imperialis uirtus; K 110,29 – Agatho – conatibus; K 134,6 – Agatho – uiribus; K 240,6 – Ps. Athanas – potentia; K 328,5 – Epiphanius – auxilium; K 820,2 – prosphon – uirtutem

ἰσχύω

L 22,18 – Maur.Caes – minime ualuit; L 222,4 – conc.V. – ualet; K 138,21 – Agatho – ualeant; K 308,8 – Ioh.Chrys – ualuit; K 330,11 – Greg.Naz – praeualeat; K 897,8 – Const.imp – ἀνδρίζου καὶ ἴσχυε

ἴσως

K 60,12 – Agatho – aequaliter; K 288,18 – Ambrosius – forsitan; K 296,15 – Ioh. Chrys – forsitan; K 546,22 – Serg.Const – amplius minusue; K 616,17 – Const.Const – fortassis; K 816,10 – prosphon – forte

ἰταμῶς

L 190,12 – Martinus – durius; K 194,14 – episcopi – acriter

ἰχνηλατέω

K 858,10 – sacra – inuestigare

ἴχνος

L 22,12 – Maur.Caes – sacra uestigia; L 42,10 – Steph.Dor – apostolicis uestigiis; L 98,20 – Uictor – sequens; K 416,14 – Sophron – uestigia; K 458,7 – Sophron – uestigium; K 864,3 – sacra – uestigia corporis

K

καγκελλάριος

K 492,13 – Sophron – cancellarium; K 898,9 – Agatho.epilog – καγκελλάριος δεύτερος

καθαίρεσις

L 8,41 – Theophyl – expurgationem; L 18,13 – Martinus – ultione; L 182,20–21 – Martinus – expurgationem (cf. L 314,26; L 352,6 et K 432,9); L 190,32 – Martinus – depositionem; K 32,24 – Romani – in damnatione; K 108,7 – Agatho – depositione; K 238,22 – Ps.Athanas – destrueret; K 238,26 – Ps.Athanas – destructionem; K 454,4 – Sophron – deiectio; K 854,26 – Const.imp – poenam

καθαιρέτης

L 60,40–41 – Serg.Cypr – depositor

καθαιρέω

L 46,12 – Steph.Dor – depositi sunt; L 236,13 – Max.Aqu – perhimentes; L 384,13 – can.18 – depositum; K 242,11 – acclam – deponatur; K 304,3–4 – Greg. Nyss – deicitur; K 566,23 – synodus – depositum; K 798,12 – acclam – deiectorem; K 816,2–3 – prosphon – deponentes

καθαίρω

K 248,27 – Ambrosius – emundaret; K 340,14 – Ioh.Chrys – purgaui (cf. L 312,7; L 314,26 et L 352,6)

καθαρός

L 270,6 – Basilius – munda est; L 346,10 – Max.Aqu – alienus de peccato; K 60,24 – Agatho – mera; K 130,20 – Agatho – merae; K 314,1 – Ioh.Chrys – mundum; K 432,12 – Sophron – munda; K 800,13 – Const.imp –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

ἱστορέω

L 120,9 – Theod.Pharan – scribitur; K 494,1 – Sophron – conspicere; K 602,4 – Theod.Pharan – describitur; K 606,6 – Theod.Pharan – conscripta sunt; K 606,12 – Theod.Pharan – scribuntur

ἱστορία

K 908,9 – Ioh.Const – γραφικῆς ἱστορίας

ἱστορικός

K 502,5 – Theophanes – historicus

ἰσχνότης

K 488,1 – Sophron – exilitatem

ἰσχυρός

L 410,17 – ep.encycl – ualidiorem; K 908,2 – Ioh.Const – ἀπολογίαν ἰσχυράν

ἰσχυρῶς

L 102,13 – Uictor – probe

ἰσχύς

L 96,5 – Max.Aqu – uirtutem; L 172,25 – Cyrus.Alex – uirtutem; L 310,35 – Ioh. Chrys – fortitudo; K 52,27 – Agatho – imperialis uirtus; K 110,29 – Agatho – conatibus; K 134,6 – Agatho – uiribus; K 240,6 – Ps. Athanas – potentia; K 328,5 – Epiphanius – auxilium; K 820,2 – prosphon – uirtutem

ἰσχύω

L 22,18 – Maur.Caes – minime ualuit; L 222,4 – conc.V. – ualet; K 138,21 – Agatho – ualeant; K 308,8 – Ioh.Chrys – ualuit; K 330,11 – Greg.Naz – praeualeat; K 897,8 – Const.imp – ἀνδρίζου καὶ ἴσχυε

ἴσως

K 60,12 – Agatho – aequaliter; K 288,18 – Ambrosius – forsitan; K 296,15 – Ioh. Chrys – forsitan; K 546,22 – Serg.Const – amplius minusue; K 616,17 – Const.Const – fortassis; K 816,10 – prosphon – forte

ἰταμῶς

L 190,12 – Martinus – durius; K 194,14 – episcopi – acriter

ἰχνηλατέω

K 858,10 – sacra – inuestigare

ἴχνος

L 22,12 – Maur.Caes – sacra uestigia; L 42,10 – Steph.Dor – apostolicis uestigiis; L 98,20 – Uictor – sequens; K 416,14 – Sophron – uestigia; K 458,7 – Sophron – uestigium; K 864,3 – sacra – uestigia corporis

K

καγκελλάριος

K 492,13 – Sophron – cancellarium; K 898,9 – Agatho.epilog – καγκελλάριος δεύτερος

καθαίρεσις

L 8,41 – Theophyl – expurgationem; L 18,13 – Martinus – ultione; L 182,20–21 – Martinus – expurgationem (cf. L 314,26; L 352,6 et K 432,9); L 190,32 – Martinus – depositionem; K 32,24 – Romani – in damnatione; K 108,7 – Agatho – depositione; K 238,22 – Ps.Athanas – destrueret; K 238,26 – Ps.Athanas – destructionem; K 454,4 – Sophron – deiectio; K 854,26 – Const.imp – poenam

καθαιρέτης

L 60,40–41 – Serg.Cypr – depositor

καθαιρέω

L 46,12 – Steph.Dor – depositi sunt; L 236,13 – Max.Aqu – perhimentes; L 384,13 – can.18 – depositum; K 242,11 – acclam – deponatur; K 304,3–4 – Greg. Nyss – deicitur; K 566,23 – synodus – depositum; K 798,12 – acclam – deiectorem; K 816,2–3 – prosphon – deponentes

καθαίρω

K 248,27 – Ambrosius – emundaret; K 340,14 – Ioh.Chrys – purgaui (cf. L 312,7; L 314,26 et L 352,6)

καθαρός

L 270,6 – Basilius – munda est; L 346,10 – Max.Aqu – alienus de peccato; K 60,24 – Agatho – mera; K 130,20 – Agatho – merae; K 314,1 – Ioh.Chrys – mundum; K 432,12 – Sophron – munda; K 800,13 – Const.imp –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

mundissimamque; K 818,7 – prosphon – purissimum; K 898,15 – Agatho.epilog – ἐν καθαρῷ χειρί

καθαρότης

L 234,34 – Max.Aqu – per oleum purgatio; K 120,4 – Agatho – cum simplici puritate; K 126,13 – Agatho – de uitae puritate

καθάρσιος

L 240,20 – Greg.Naz – purgatio

κάθαρσις

K 452,19 – Sophron – mundatio

καθαρῶς

K 126,13 – Agatho – munditer; K 818,7 – prosphon – pure; K 902,15 – Ioh.Const – καθαρῶς τε καὶ ἀνεπιθολώτως; K 903,17 – Ioh.Const – καθαρῶς κρατεῖν

καθέδρα

K 816,20 – prosphon – sedis successorem; K 903,19 – Ioh.Const – τῆς ἱερωτάτης καθέδρας

καθέζομαι

K 20,1 – context – residentibus; K 32,1 – context – residentibus; K 396,2 – libellus – sedere

καθεξῆς

K 168,13 – Antiochus – sequenter; K 530,21 – Serg.Const – sequenter; K 800,22 – Const.imp – deinceps

καθεύδω

K 310,9 – Ioh.Chrys – dormirent

καθηγεμών

K 86,28 – Agatho – praesul; K 100,9 – Agatho – praesules

καθηγητής

L 60,41 – Serg.Cypr – doctor fidei; L 74,37 – Steph.Byz – τοῦ κακοῦ καθηγητής; L 138,14 – Serg.Const – auctores; K 816,4 – prosphon – magistrum; K 878,3 – Leo.epist – praesules

καθηκόντως

L 104,12 – Martinus – competenter; L 254,5 – Martinus – superius; K 900,28 – Agatho.epilog – τὴν πρέπουσαν καθηκόντως πληροφορίαν

καθημερινός

K 56,14 – Agatho – cotidianum

καθίγνυμαι

L 354,9 – Cyrill.Alex – exinanitus

καθίζω

K 566,13 – synodus – residere; K 652,7 – Const.presb – sedere

καθικετεύω

K 901,6 – Agatho.epilog – καθικετεύειν θεόν

καθικνέομαι

K 250,20 – Ambrosius – tangebat; K 290,1 – Ambrosius – tangebat; K 310,9 – Ioh.Chrys – tangens

καθίστημι

L 46,10 – Steph.Dor – ordinans; L 86,8 – Ambrosius – est; L 154,7 – Deusdedit – exsistit; L 208,5 – typus – esse; L 406,12 – ep.encycl – consistit; K 26,2 – Const.imp – facta est; K 54,26 – Agatho – constitutum est; K 658,11 – Athanas – effecti

καθό

L 136,35 – Serg.Const – quia; K 40,28 – Romani – eo quod; K 598,25 – Cyrus.Alex – iuxta quod

καθολικός

L 74,10 – Steph.Byz – τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας; L 80,14 – Gulosus – catholicae uel uniuersalis; L 82,23 – Gulosus – uniuersalis; K 2,23 – Const.imp – ad generalem collectionem; K 882,14 – Leo.epist – generalem uictoriam

καθολικῶς

K 885,7 – Leo.epist – generaliter

καθόλου

L 208,38 – typus – compendiose; L 212,18 – synodus – omnino; K 204,2 – typus – generaliter; K 296,15 – Ioh.Chrys – communem; K 906,18 – Ioh.Const – τὴν καθόλου θεασώμεθα ἐκκλησίαν

καθομολογέω

L 344,11 – Max.Aqu – confitentur; L 348,11–12 – Max.Aqu – recusant; K 436,7 – Sophron – confiteri

καθοπλίζω

K 820,9 – prosphon – armatum

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

καθοράω

L 20,21 – Martinus – deo respiciente; K 338,13 – Leo.papa – contemplatione cernendum est; K 598,25 – Cyrus.Alex – considerat; K 812,10 – prosphon – conspicere; K 820,9 – prosphon – aspiciant; K 858,13 – sacra – conspexerint; K 902,30 – Ioh. Const – ὅπέρ τις καθορῶν

καθοσίωσις

K 56,12 – Agatho – deuotione

καθυλακτέω

K 530,3–4 – Serg.Const – epistulam latrantibus

καθυπεμφαίνω

K 374,3 – Themistius – insinuant

καθυποβάλλω

L 18,30 – Martinus – persecutionibus insecutus est; L 52,40 – abbates – summittere; L 138,14 – Serg.Const – summisistis; K 232,16–17 – Const.imp – lectioni pandatur; K 460,22 – Sophron – supposuit; K 472,6 – Sophron – summiserunt; K 612,4 – concilium – percelli; K 888,32 – concilium – ἐνδίκως καθυποβάλλομεν

καθυπογράφω

L 80,11 – Gulosus – qui subscripturi sumus; L 168,24 – Pyrrhus – subscripsisse; K 829,22 – Const.imp – ὅρῳ καθυπογράψαι; K 899,31 – Agatho.epilog – τόμῳ καθυπογράψαι

καθυποδύω

K 864,19 – sacra – demerguntur

καθυποσημαίνομαι

L 76,13–18 – Steph.Byz – subscripsi; K 890,12 – concilium – ἰδιοχείρως καθυπεσημήνατο

καθυποτάττω

K 530,12 – Serg.Const – subiecti; K 901,5 – Agatho.epilog – τῇ βίβλῳ καθυποτάξαι

καθυπουργέω

L 118,28 – Martinus – διὰ τῶν εὐλαβῶς καθυπουργούντων = quorum interest; L 194,30–31 – Martinus – quorum interest; L 216,23 – Martinus – quorum interest; L 320,2 – synodus – quorum interest; K 898,11 – Agatho.epilog – νοτάριος καθυπούργησα; K 900,1–2 – Agatho.epilog – καὶ ἑτέροις τῶν καθυπουργούντων; K 905, 29 – Ioh.Const – ὃς ἀσηκρῆτις καθυπούργησεν

καθυστερέω

K 594,7 – Cyrus.Alex – defuit

καθυφίημι

K 908,11 – Ioh.Const – καθυφεὶς καὶ ὑπουργήσας

καινισμός

K 64,9 – Agatho – nouitatibus; K 556,7 – Honorius – nouae

καινολογέω

L 350,17–18 – Max.Aqu – connectere studuit; K 424,7 – Sophron – uaniloquentes

καινοπρεπής

L 150,16 – Martinus – nouus

καινοπρεπῶς

K 222,19 – Mac.Ant – noua ratione

καινός

L 150,6 – Ps.Dionys – καινότατον = supereminens; L 150,17 – Ps.Dionys – supereminens; L 152,14 – Ps.Dionys – supereminens; L 186,7 – Martinus – nouum uocabulum; L 376,30 – can.15 – nouae; K 100,6 – Agatho – noui dogmatis; K 102,26 – Agatho – noui dogmatis; K 216,27 – Mac.Ant – nouam operationem; K 606,22–23 – Pyrrhus – nouam – unam; K 852,10 – Const. imp – superuacuorum

καινότερον

K 494,15 – Const.imp – nouiter

καινότης

K 82,24 – Agatho – nouitatis; K 114,22 – Agatho – nouitatis; K 216,18 – Mac.Ant – nouitatis; K 238,28 – Mac.Ant – nouitatis; K 242,1 – Ps.Athanas – innouatione

καινοτομέω

L 52,6 – abbates – innouatam; L 82,15 – Gulosus – repetere; K 530,20 – Serg.Const – innouare; K 814,7 – prosphon – nouitatem introduxerunt; K 905,31 – Ioh.Const – πολλὰ καινοτομεῖν εἴωθεν

καινοτόμημα

K 218,15 – Mac.Ant – nouae caligines

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

καινοτομία

L 12,15 – Martinus – nouae adinuentionis; L 48,9 – Martinus – errorem; L 234,12 – Max.Aqu – nouitatis; L 252,37 – Leontius – temerariam nouitatem; L 314,35 – synodus – nouitatis commentum; L 326,9 – Seuer.Ant – innouationem; L 350,24 – Max. Aqu – imperitiae; L 406,34 – ep.encycl – nouitates commenta; K 66,10 – Agatho – nouitas; K 130,26 – Agatho – nouitatis

καινουργέω

L 10,13 – Martinus – renouauit; L 362,7 – Martinus – renouare dignatus est; K 834,2 – Const.imp – nouitatem sanxerunt

καινούργημα

K 806,2 – prosphon – nouitatem; K 836,10 – Const.imp – nouitatum

καινοφωνία

L 68,30 – Columbus – nouitates uocum; K 2,19 – Const.imp – nouitates uocum; K 4,21 – Const.imp – uerba nouitatis; K 20,25 – Romani – nouitates uocum; K 22,5 – Romani – uocum nouitas; K 776,24 – symbolum – nouitatem uocis; K 800,11 – Const.imp – uocis nouitatem; K 814,17 – prosphon – uocum nouitates

καινόφωνος

L 60,44–45 – Serg.Cypr – uaniloquiorum

καινοφώνως

K 772,12–13 – symbolum – unisone – nouisone

καίριος

K 238,1 – Const.imp – necessaria; K 512,23 – Const.imp – praecipua; K 901,29 – Ioh.Const – τὰ καιριώτατα τῶν αἰσθητηρίων; K 903,28 – Basilius – ἐν τοῖς καιρίοις ὁμολογίαν

καιρός

L 52,38 – abbates – tempore; L 200,1 – Paul. Const – tempus trahit; L 200,35 – ecthesis – tempore; L 384,9 – can.18 – tempore; L 386,11 – can.20 – tempore; K 2,22 – Const.imp – correctionem; K 98,13 – Greg. Nyss – tempus; K 450,9 – Sophron – tempus

καίω

K 626,19 – context – conbusta sunt

κακία

K 296,18 – Ioh.Chrys – malitiam

κακίζω

L 242,2 – Max.Aqu – amputantes; K 464,11 – Sophron – pessimantes

κακοβουλία

K 898,30 – Agatho.epilog – κακοβουλίας καὶ σκαιότητος

κακοδιδασκαλία

K 899,14 – Agatho.epilog – διὰ ἐπεισάκτου κακοδιδασκαλίας

κακοδοξέω

L 222,38 – Chalc – praua dogmata; L 244,19 – Chalc – praua dogmata

κακοδοξία

L 10,39 – Martinus – prauitatem; L 18,1 – Martinus – malignam professionem; L 184,5 – Martinus – turbulentam; L 314,24 – synodus – perfidiae; L 410,27 – ep.encycl – cenulentae uesaniae; K 380,21 – Theodosius – pessimam sectam; K 474,11 – Sophron – prauitatem; K 496,12 – Romani – impietas; K 768,11 – symbolum – prauae doctrinae; K 814,7 – prosphon – malignam sectam

κακόδοξος

L 320,1 – synodus – infidelium; L 408,26 – ep.encycl – cum perfidis; K 476,6 – Sophron – maledicas; K 486,10 – Sophron – maledicam; K 582,21 – concilium – cacodoxan; K 800,13 – Const.imp – praua sentientibus; K 850,14 – Const.imp – maligna

κακοθέλω

L 70,3 – Columbus – a malignis

κακόνοια

L 222,37 – Chalc – malam intellegentiam; L 244,18 – Chalc – dementiae; K 468,16 – Sophron – malitiam; K 472,19 – Sophron – malitiam; K 905,30 – Ioh.Const – τῶν πάντων κακονοίᾳ

κακοπιστία

L 142,10 – Martinus – infidiam; L 194,23 – episcopi – perfidiam; L 316,16 – synodus – haeresem; L 380,27 – can.18 – perfidia; L 386,6 – can.19 – perfidiae; L 406,22 – ep. encycl – perfidia

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

κακοποιέω

L 406,32 – ep.encycl – afficientes

κακός

L 18,38 – Martinus – mali; L 210,24 – synodus – malo; L 210,27 – synodus – malum; L 212,3 – synodus – malo; L 216,9 – synodus – malo

κακοτεχνία

K 534,20 – Serg.Const – astutiis; K 808,16 – prosphon – malitiam

κακοτέχνως

K 298,7 – Ps.Athanas – callide

κακότροπος

K 452,17 – Sophron – maliuolum

κακοτρόπως

K 906,1 – Ioh.Const – κακοτρόπως ἐπιφημίζειν

κακουργέω

L 240,17 – Greg.Naz – corrumpunt; L 240,26 – Greg.Naz – malignantes

κακουργία

L 80,34 – Gulosus – κακουργίαν καὶ πλάνην; L 142,16 – Cyrill.Alex – uersutia; L 240,29 – Max.Aqu – malignum sensum; L 356,24 – Deusdedit – ex calliditate; K 384,2 – Paul. Ant – malignitatem

κακοῦργος

L 186,11 – Martinus – κακοῦργα τὰ ἀκάκουργα

κακούργως

L 152,34 – Pyrrhus – malitiose; L 184,33 – Pyrrhus – malitiose; K 272,9 – context – callide; K 608,1 – Pyrrhus – malitiose

κακοφροσύνη

L 234,15 – Max.Aqu – dementiam

κακόφρων

L 200,20 – Paul.Const – exsecrabiles; K 436,1 – Sophron – desipientem; K 474,8 – Sophron – maledictum

κακόω

K 901,31 – Ioh.Const – ἄλλως κεκακῶσθαι

καλέω

L 144,40 – Themistius – nominauit; L 200,2 – Paul.Const – prouocat; L 348,24 – Cyrill.Alex – compellente; L 384,21 – can. 18 – uocatus est; K 10,3 – Const.imp – exigerit; K 474,9 – Sophron – appello

καλλιγράφος

K 652,16 – Const.gramm – bonus scriptor; K 652,22 – Const.gramm – librarius

καλλίνικος

L 136,4–5 – Serg.Const – serenissimi; K 508,14 – Mac.Ant – inuictissime; K 534,11 – Serg.Const – magnus uictor; K 536,17 – Serg.Const – inuictissimi; K 592,19 – Cyrus.Alex – inuictissimis; K 594,24 – Cyrus.Alex – triumphatorum; K 612,2 – concilium – triumphatorem

κάλλος

K 414,6 – Sophron – pulchritudinibus

καλός

L 210,22 – synodus – bonum est; L 210,24 – synodus – bonum; K 108,2 – Serg.Const – bonum

κάλυξ

K 414,3 – Sophron – flosculis

καλύπτω

K 64,25 – Agatho – texero

καλῶς

L 58,6 – Deusdedit – per prauas; L 82,15 – Gulosus – bene; L 202,17 – Paul.Const – optime; K 360,9 – Ephraem – certe; K 456,5 – Sophron – pulcherrime; K 612,13 – iudices – aequitati

καμάρα

K 900,31 – Agatho.epilog – ἐν τῇ τοῦ Μηλίου καμάρᾳ

κάματος

L 122,13 – Theod.Pharan – laborem; K 58,12 – Agatho – labores; K 138,23 – Agatho – laboribus; K 602,8 – Theod.Pharan – fatigium; K 604,13 – Theod.Pharan – fatigium

κάμνω

K 802,17 – Const.imp – delassata est

κάμπτω

L 364,1 – Martinus – oboedire; K 62,19 – Agatho – deflexa est

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

κανονίζω

L 254,28 – conc.V. – terminata; K 2,24 – Const.imp – considerantibus; K 560,19 – context – inspiciens; K 562,1 – context – aspiciens; K 640,6 – iudices – consideremus; K 800,11 – Const.imp – considerandum

κανονικός

L 236,12 – Max.Aqu – regularem auctoritatem; K 897,23 – Const.imp – εἴτε δογματικοῖς εἴτε κανονικοῖς καὶ ἁπλῶς ἐκκλησιαστικοῖς πράγμασι

κανονικῶς

L 58,17 – Deusdedit – ultione canonica; L 154,24 – Deusdedit – regulariter; L 408,8 – ep.encycl – secundum regularem auctoritatem; K 56,15 – Agatho – regulariter; K 68,15 – Agatho – regulariter; K 566,12 – synodus – regulariter; K 902,2 – Ioh.Const – κεφαλὴν κανονικῶς ὑμᾶς λογιζόμενοι

κανών

K 64,6 – Agatho – fidei regula; K 118,12 – Agatho – regula ueritatis; K 136,25 – Agatho – praedicationis normam; K 868,7 – Leo.epist – pietatis regulam; K 872,5 – Leo. epist – regulisque maiorum

καπηλεύω

L 320,30 – Lucius – negotiantes

κάρα

K 850,18 – Const.imp – inpietatis uertice

κάραβος

K 10,3 – Const.imp – castellatos dromones

καρατομέω

K 899,3 – Agatho.epilog – καρατομηθῆναι

καρδία

L 74,34 – Steph.Byz – mentis; L 318,14 – synodus – corde et ore; L 420,5 – ep.encycl – ore et corde; K 124,16 – Agatho – mentibus; K 476,8 – Sophron – corde et spiritu; K 488,15 – Sophron – cordis feruorem

καρπός

L 20,38 – Martinus – fructus confessionis; L 144,16 – Martinus – fructum impietatis; L 196,35 – Paul.Const – fructus intellegentiae; L 270,24 – Greg.Nyss – fructus uoluntatis; L 360,27 – Martinus – fructum oboedientiae; L 412,9 – ep.encycl – fructum confessionis; K 876,9 – Leo.epist – fructus

καρπόω

K 866,27 – Leo.epist – fruimini

καρτερός

K 492,10 – Sophron – firmissimis

καταβαίνω

L 182,16 – Martinus – descendamus; K 508,11 – Apollinarius – discendit; K 658,5 – Athanas – discendit

καταβάλλω

K 64,24 – Agatho – erogare; K 466,1 – Sophron – posuit; K 468,8 – Sophron – deiecit; K 590,16 – Cyrus.Alex – seminatum; K 618,12 – concilium – sacramento persoluto; K 810,8 – prosphon – deiciebant

κατάβασις

K 430,7 – Sophron – descensione

καταβλάπτω

L 208,16 – typus – ledi; L 212,5 – synodus – ledit; L 238,27 – Max.Aqu – adprobauit

κατάβλησις

K 122,28 – Agatho – deiectionem; K 818,4 – prosphon – ruinae; K 884,1 – Leo.epist – deiectio

καταβοάω

L 72,6 – Martinus – adclamantes; L 96,16 – Theophyl – accusans petiit; L 100,23 – Uictor – clamantium; L 108,8–9 – Martinus – adclamantium

καταβόσκω

K 860,9 – sacra – depascebat

καταγγέλλω

K 226,7 – Mac.Ant – asserentes; K 394,8 – libellus – annuntio

καταγιγνώσκω

K 300,12 – Greg.Nyss – denotati sunt; K 302,13–14 – Greg.Nyss – reprehendat

κατάγνωσις

L 162,35 – Martinus – condemnationem; K 86,2 – Ioh.Chrys – reprehensio; K 294,14 – Ioh.Chrys – reprehensio

καταγορεύω

L 236,17 – Max.Aqu – calumniari ausi sunt

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

κατάγω

L 268,23 – Cyrill.Alex – deponamus; K 350,1 – Cyrill.Alex – deponamus; K 350,22 – Cyrill.Alex – deponamus

καταγωνίζομαι

K 304,16 – Greg.Nyss – subicere; K 832,23 – Const.imp – oppugnare

καταδείκνυμι

K 480,5 – Sophron – propagauerunt

καταδέχομαι

L 42,32 – Steph.Dor – patitur; L 158,17 – ecthesis – sustenuit; L 210,26 – synodus – patiente; K 8,15 – Const.imp – acquiescere; K 8,18 – Const.imp – adquieuimus; K 8,25 – Const.imp – adquiescere; K 504,12 – synodus – ammiserunt; K 540,3 – Serg.Const – accepto tulit; K 566,19 – synodus – accepto ferente; K 676,15 – Polychronius – adquiescas

κατάδηλος

K 496,11 – Romani – manifesta; K 622,13 – Honorius – insinuandum; K 624,10 – Honorius – insinuandum

καταδιαιρέω

L 352,32 – Deusdedit – diuidis

καταδικάζω

L 130,29 – Martinus – condemnatur; L 150,34 – Martinus – condemnantes; L 152,19–20 – Deusdedit – condemnati sunt; L 152,20 – Deusdedit – condemnamus; L 318,12 – synodus – reprobantes; L 358,8 – Deusdedit – damnauit; K 230,3 – Mac.Ant – condempnauit

καταδίκη

K 118,24 – Agatho – noxiam; K 464,8 – Sophron – ex condemnatione

καταδιχάζω

K 810,7 – prosphon – partiebat

καταδρομή

L 40,32 – Steph.Dor – incursionem; L 234,32 – Max.Aqu – praeiudicium; K 614,4 – Georg.chart – incursum

καταθεάομαι

L 146,7 – Themestius – uideri

κατάθεμα

K 476,10 – Sophron – catathema; K 482,10 – Sophron – catathema; K 482,14 – Sophron – catathema

καταθεματίζω

K 484,15 – Sophron – catathematizo

κατάθεσις

K 620,2 – Georg.chart – professionesque

καταθλίβω

K 54,6 – Agatho – opprimentis

καταθράττω

K 492,3 – Sophron – confringentia

καταθύμιος

K 250,6 – Ambrosius – desiderabile

καταικίζω

L 18,31 – Martinus – uerberibus submittens

καταισχύνω

K 660,4 – Athanas – confunderetur

καταιτιάομαι

L 192,2 – Martinus – criminatores

κατακαίω

K 905,18 – Ioh.Const – κατακαῦσαι τοὺς τόμους

κατακολουθέω

L 160,25 – ecthesis – sequentes; K 200,9 – Greg.Mytilene – sequor; K 274,18 – synodus – sectari; K 382,3 – Theod.Alex – assequimur; K 768,15 – symbolum – consecutum; K 872,16 – Leo.epist – secutam

κατακοντίζω

K 810,1 – prosphon – iaculabatur

κατακόπτω

K 232,12 – Mac.Ant – incidar

κατακοσμέω

L 98,23 – Uictor – condecorat; K 806,8 – prosphon – adornare; K 872,24 – Leo. epist – exornat; K 890,20 – concilium – κατακοσμεῖν ἡμερότητα

κατακρατέω

K 862,22 – sacra – tentus es

κατάκριμα

L 360,21 – Greg.Naz – condemnatio

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

κατακρίνω

L 46,18 – Steph.Dor – condemnati sunt; L 68,12 – Columbus – κατακρίνεται καὶ ἐκκόπτεται; L 132,9 – Benedictus – censuit condemnari; L 200,38 – Paul.Const – deiudicemur; K 110,17 – Agatho – condemnat; K 856,3 – Const.imp – extorris addicitur; K 890,14 – concilium – κατακρίναντες αἵρεσιν

κατάκρισις

L 42,2 – Steph.Dor – coniurationem; L 58,17 – Deusdedit – ultione damnetur; L 238,29 – Max.Aqu – ultionem; L 342,35–36 – Martinus – reatitudinis; L 402,6 – Ioh. Mediol – depositionem; K 482,17 – Sophron – condemnationis; K 905,12 – Ioh. Const – ἐλεύθερος κατακρίσεως; K 906,31 – Ioh.Const – τὴν ἀδικωτάτην κατάκρισιν; K 907,17–18 – Ioh.Const – ἀπολύειν κατακρίσεως

κατάκριτος

K 702,2 – acclam – condemnabiles

κατακτάομαι

K 318,17 – Cyrill.Alex – acquireret

καταλαμβάνω

L 22,13 – Maur.Caes – representari; L 22,18 – Maur.Caes – aduenire; L 24,2 – Maur.Caes – repperiri; L 172,9 – Cyrus. Alex – coniunxit; K 6,15–16 – Const.imp – aduenerint; K 12,15 – Const.imp – coniunxerunt; K 12,19 – Const.imp – aduenire; K 60,1 – Agatho – conprehendamus; K 116,2 – Agatho – percellant; K 116,25 – Agatho – peruenit; K 902,16 – Ioh.Const – καταλαβὼν τὴν πόλιν

καταλαμπρύνω

L 168,9 – Pyrrhus – inlustrauit

καταλάμπω

L 172,18 – Cyrus.Alex – exsplendorem nitentem

καταλείπω

K 290,10 – Ambrosius – derelinqui

κατάληψις

K 346,2 – Greg.Nyss – ad conpraehendendum; K 522,8 – Const.primic – conprehensionem; K 582,3 – iudices – cognitionem; K 704,6 – iudices – indagationem; K 829,15 – synodus – πρὸς ἀκριβῆ κατάληψιν

καταλιμπάνω

K 552,22 – Honorius – relinquentes; K 554,15 – Honorius – relinquentes; K 829,16 – Const.imp – καταλιμπάνειν ἐθέλομεν

καταλλαγή

K 818,7 – prosphon – reconciliationem

καταλλάττω

K 62,28 – Agatho – conciliat; K 858,16 – sacra – reconciliauerint

κατάλληλος

K 306,7 – Greg.Nyss – conueniens; K 446,1 – Sophron – congruam; K 450,19 – Sophron – conueniebant; K 466,14 – Sophron – conueniens

καταλλήλως

L 14,12 – Martinus – conpetenter; L 208,13 – typus – καταλλήλως καὶ προσφυῶς; L 308,21–22 – Greg.Nyss – competenter; L 346,25 – Max.Aqu – nec non apte; K 204,5–6 – Theod.Melit – oportune; K 454,22 – Sophron – conuenienter

καταλογίζομαι

L 70,21 – Columbus – ipsi scribere; K 120,8 – Agatho – reputabitur; K 876,10 – Leo.epist – reputabitur

κατάλογος

K 110,17 – Agatho – numero; K 114,2 – Agatho – consortio; K 766,5 – symbolum – collegium; K 868,27 – Leo.epist – collegio; K 876,21 – Leo.epist – catalogo; K 900,17 – Agatho.epilog – τοῦ ἱερατικοῦ καταλόγου

κατάλυσις

L 190,11 – Martinus – destructione; L 214,31 – synodus – distructionem; K 454,4 – Sophron – destructio; K 898,32 – Agatho.epilog – μείωσιν καὶ κατάλυσιν

καταλύω

L 180,40 – hypothesis – ἅστατα καταλύουσιν; L 414,30 – ep.encycl – distruunt; K 132,11 – Agatho – destruentes; K 240,17 – Ps.Athanas – destructum; K 452,2 – Sophron – dissoluit; K 626,9 – Pyrrhus – destructum est; K 810,4 – prosphon – distruxit

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

καταμανθάνω

L 104,13 – Martinus – cognoscat; K 528,3 – Serg.Const – addidicimus

καταμάχομαι

K 856,20 – Const.imp – debellastis

καταμείγνυμι

L 324,4 – Polemon – commiscens

καταμένω

K 900,9 – Agatho.epilog – καταμενόντων Χριστιανῶν

καταμερίζω

L 186,6 – Martinus – diuidat; L 344,39 – Max.Aqu – diuidere; K 226,21 – Mac.Ant – partimur; K 236,12 – Ps.Athanas – resecaret

καταμηνύω

L 36,21 – Martinus – denominatos temeratores; L 46,9 – Steph.Dor – innotui; L 48,35 – Martinus – secundum eorum petitionem; L 96,15 – Theophyl – significauit

καταναγκάζω

K 6,26 – Const.imp – necessitatem inferre

κατανδρίζομαι

K 274,7 – Cyrill.Alex – uiriliter agere; K 860,2 – sacra – deuicerit

κατανέμω

L 208,18 – typus – depasci

κατανεύω

K 896,14 – Const.imp – κατένευσε γράμμασιν

κατανοέω

L 266,12 – Cyrill.Alex – perpendat; L 308,7 – Athanas – considerans; L 314,31 – synodus – perspicientes; L 414,29 – ep.encycl – considerantes; K 52,20 – Agatho – consideranti; K 486,19 – Sophron – cernere; K 896,5 – Const.imp – τὸν λόγον κατενοήσαμεν

κατανόησις

L 264,3 – Greg.Nyss – contemplationem; L 300,1 – Leo.papa – contemplatione; K 94,13 – Leo.papa – contemplatione; K 346,3 – Greg.Nyss – consideratio; K 346,18 – Greg.Nyss – consideratione; K 860,13 – sacra – ad contemplandam

καταντάω

L 40,33 – Steph.Dor – peruenias; L 418,26–27 – ep.encycl – occurramus; K 552,24 – Honorius – tendimus; K 902,14 – Ioh. Const – καταντῆσαι διεκωλύθημεν

καταντλέω

K 410,19 – Sophron – opprimor

κατανύσσω

K 108,21 – Agatho – conpungatur

καταξιόω

L 40,27 – Steph.Dor – dignatus est; L 66,7 – Theophyl – dignate (!); L 74,13 – Steph. Byz – cuius munere; L 158,5 – ecthesis – dignareque; L 184,24–25 – Martinus – dignata est; K 52,25 – Agatho – dignatus est; K 884,13 – Leo.epist – dignum censeat

καταπαλαίω

L 348,13 – Max.Aqu – μηχανῶνται καταπαλαίειν

καταπάτημα

L 182,28 – Martinus – conculcatio

καταπαύω

L 48,10 – Martinus – conprimamus; L 74,13 – Steph.Byz – τὴν ζάλην καταπαύουσα; L 208,26 – typus – cessare; L 210,26 – synodus – mitigat; K 540,21 – Serg.Const – ad sedandum; K 884,1 – Leo. epist – conprimit

καταπειράζω

K 342,11 – Greg.Nyss – adfigitur

καταπέμπω

L 70,6 – Columbus – direximus; L 314,32 – synodus – mandatum est; K 10,11 – Const. imp – directa; K 20,20 – Romani – directam

καταπίνω

L 190,14 – Martinus – absorti; L 358,10 – Deusdedit – absorti sunt

καταπίπτω

L 184,1 – Martinus – corruentes; K 818,3 – prosphon – corruebant

καταπιστεύω

K 52,26 – Agatho – commissae; K 124,11 – Agatho – creditur

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

κατάπλασμα

K 895,23 – Const.imp – δόγμασι καὶ καταπλάσμασι

κατάπληξις

L 126,16 – Martinus – magnum erat

καταπλήττω

K 492,17 – Sophron – ammirantur

καταπλουτίζω

L 66,29–30 – Columbus – redundantem; L 98,12 – Uictor – repleta est; L 200,33 – Paul.Const – ditata; K 106,13 – Theodosius – locupletari; K 534,18 – Serg.Const – locupletari; K 608,21 – Paul.Const – locupletata

καταπολεμέω

K 882,19 – Leo.epist – inpugnata

καταπονέω

K 54,7 – Agatho – affligentis; K 112,9 – Agatho – afflicti; K 126,17–18 – Agatho – confligendo

καταπτοέω

K 52,32 – Agatho – perterreret; K 274,4 – Cyrill.Alex – pertimescere; K 332,21 – Cyrill.Alex – pertimesceret

κατάπτωσις

K 862,18 – sacra – ruinam

κατάρατος

K 102,27 – Agatho – exsecrabilibus; K 228,12 – Mac.Ant – maledictum; K 530,2 – Serg.Const – maledicti; K 534,14 – Serg.Const – exsecrabilis

καταργέω

L 214,27 – synodus – amputauerunt; L 354,14 – Deusdedit – destruxit; L 360,3 – Cyrill.Alex – destruerentur; L 410,15 – ep. encycl – distruxerunt; K 314,9 – Cyrill. Alex – euacuauit; K 314,10 – Cyrill.Alex – distrueretur; K 314,15 – Cyrill.Alex – destruantur; K 624,2 – Honorius – euacuans; K 812,2 – prosphon – euacuerunt

κατάργησις

L 40,37 – Steph.Dor – destructionem; L 128,11 – Martinus – destructionem; L 162,30 – Martinus – in destructione

καταριθμέω

K 829,21 – Const.imp – ἕνα καταριθμῆσαι; K 898,11 – Agatho.epilog – ἐν τῷ βαθμῷ κατηριθμημένος

καταρραθυμέω

L 106,25 – Martinus – neglegere

καταρρέω

K 468,16 – Sophron – defluentem

καταρρήγνυμι

K 218,17 – Mac.Ant – abiectus

καταρρύπτω

K 462,12 – Sophron – sordidantes

καταρρώνυμι

K 895,22 – Const.imp – καταρρῶσαι σῶμα Χριστοῦ

καταρτίζω

L 76,3 – Steph.Byz – instructa; K 72,25 – Agatho – astruit; K 88,17 – Agatho – instruit; K 130,12 – Agatho – perstruit

καταρτισμός

L 314,32–33 – synodus – ad plenitudinem; K 622,13 – Honorius – πρὸς καταρτισμὸν καὶ γνῶσιν

κατασβέννυμι

L 208,17 – typus – extinguere; K 882,18 – Leo.epist – extinxit; K 890,16 – concilium – τὴν ζάλην κατεσβέσαμεν

κατασημαίνω

L 146,36 – Martinus – significat; L 148,13 – Martinus – significare; L 148,32 – Martinus – ostendens; L 234,17 – Max.Aqu – significans perhibuit; L 244,21 – Max. Aqu – significare

κατασιγάω

L 810,13 – prosphon – compescerent

κατασκευάζω

L 64,26 – Maur.Caes – compositum; L 344,24 – Max.Aqu – commentant; L 344,27 – Max.Aqu – machinantur; L 358,12 – Deusdedit – construentes; K 74,8 – Agatho – astruuntur; K 138,18 – Agatho – construuntur; K 302,4 – Greg. Nyss – colligit; K 676,14 – Polychronius – fidem componit; K 842,4 – Const.imp – astruunt

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

κατασκευή

L 382,5 – can.18 – concinnatione – adinuentione maligna; K 108,4–5 – Agatho – in constructione; K 108,16 – Agatho – in constructione; K 256,11 – Ioh.Chrys – apparatum

κατασκηνόω

L 196,25 – Paul.Const – inhabitaculi; K 838,15 – Const.imp – habitasse

κατασκιάζω

K 124,21–22 – Agatho – perumbratum

κατασκιρτάω

K 889,8 – concilium – ἐπιχαρέντες κατεσκιρτήσαμεν

κατασμικρύνω

L 258,29 – Ambrosius – derogari; L 354,12 – Cyrill.Alex – minorantes; L 354,23 – Cyrill.Alex – minuit

κατασπάζομαι

K 200,19 – Serg.Silimbr – amplector

κατασπείρω

K 878,20 – Leo.epist – disseminare

κατάστασις

L 234,3 – conc.V. – disciplinae; L 238,24 – conc.V. – disciplinae; L 254,28 – conc.V. – stabilitate; K 58,25 – Agatho – status; K 454,1 – Sophron – sedatio; K 866,29 – Leo.epist – disciplinae; K 897,20 – Const. imp – ἡ κατάστασις τῆς πίστεως; K 898,27 – Agatho.epilog – τῆς οἰκουμενικῆς καταστάσεως; K 900,37 – Agatho.epilog – ἐπὶ τῇ καταστάσει καὶ εἰρήνῃ

καταστολίζω

K 818,9 – prosphon – stolam induitur

καταστρέφω

L 330,32 – Colluthus – uersus es; K 888,23 – concilium – κατεστρεψάμεθα τὰ δόγματα; K 899,34 – Agatho.epilog – μετῆλθε καὶ κατεστρέψατο

καταστροφή

K 64,3 – Agatho – deiectione; K 899,4 – Agatho.epilog – τῇ καταστροφῇ καὶ ἁλώσει

κατασφαγή

K 899,5 – Agatho.epilog – κατασφαγῇ καὶ ἀφανισμῷ

κατασφάζω

K 468,14 – Sophron – perimit

κατασφαλίζομαι

L 166,3 – Serg.Const – tuentur; L 166,14–15 – Serg.Const – praecauentem; L 188,1 – Serg.Const – praemunientem; K 136,12 – Agatho – tuetur; K 898,16 – Agatho.epilog – πεπραγμένων τοὺς τόμους κατησφαλίσθησαν

κατάσχεσις

L 46,29 – Steph.Dor – hereditatem; L 388,25 – can.20 – in possessione

κατατέμνω

L 362,24–25 – Martinus – partire praesumant; K 220,14 – Mac.Ant – concidere; K 420,9 – Sophron – concidit; K 426,7 – Sophron – discerpentes; K 834,21 – Const. imp – dissecare

κατατολμάω

K 878,13 – Leo.epist – praesumpserunt; K 878,14 – Leo.epist – praesument; K 878,14 – Leo.epist – praesumebunt

κατατόλμησις

K 878,11 – Leo.epist – praesumptionem

κατατομεύς

K 808,13 – prosphon – partitor; K 810,8 – prosphon – diuisorem

κατατομή

L 346,17 – Max.Aqu – diuisionem

κατατρέχω

K 126,18 – Agatho – discurrendo

κατατρίβω

K 366,6 – Ioh.Scythopol – contriuisti

καταυγάζω

K 882,23 – Leo.epist – inradiat

καταφαιδρύνω

L 46,27 – Steph.Dor – laetificans; L 132,10 – Benedictus – laetificantes

καταφαίνω

K 412,1 – Sophron – apparent

καταφανής

L 126,23 – Martinus – apertissime; L 356,22 – Deusdedit – apertissimum

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

κατάφασις

L 152,37 – Deusdedit – confessionem; L 154,14 – Deusdedit – confessionem; L 154,16 – Deusdedit – confessionem; L 344,29 – Max.Aqu – confitentes; K 608,3 – Pyrrhus – affirmatiuam

καταφέρω

L 24,15 – Maur.Caes – est deposita; L 82,8 – Gulosus – κατενεχθέντα παντελῶς; L 182,35 – Martinus – deponamus; K 460,1 – Sophron – deponitur; K 889,9 – concilium – κατενεχθείημεν; K 899,19 – Agatho.epilog – εἰκόνα κατενεχθῆναι προσέταξε; K 900,30 – Agatho.epilog – προστάξας κατενεχθῆναι

καταφεύγω

K 590,10 – Cyrus.Alex – confugere

καταφθείρω

L 190,10 – Martinus – corrupta; L 358,10 – Deusdedit – corrupti

καταφθορά

L 188,17 – Martinus – corruptione

καταφιλέω

K 474,14 – Sophron – perosculor

καταφλέγω

K 472,19–20 – Sophron – exussit

καταφοβέω

K 54,7 – Agatho – perterrentis

καταφρονέω

K 116,14 – Agatho – contemptoribus

καταφρόνησις

K 112,11 – Agatho – contemptum; K 118,27 – Agatho – de contemptu

καταφυτεύω

L 20,28 – Martinus – plantare

καταφωτίζω

L 168,11 – Pyrrhus – inluminantem; L 168,18–19 – Pyrrhus – inluminata

καταχρηστικῶς

L 228,5 – conc.V. – abusiue

καταχωρέω

L 266,5 – Cyrill.Alex – accedere; L 318, 1–2 – Cyrill.Alex – cedant

καταψεύδομαι

L 142,35 – Martinus – contra mentitus est

καταψηφίζομαι

K 808,16 – prosphon – promulgauit

καταψύχω

K 897,4 – Const.imp – τὴν ὀρθοδοξίαν κατεψυγμένην

κατεγκαλέω

L 96,16–17 – Theophyl – accusans; L 104,6 – Martinus – accusare

κατεκφοβέω

K 810,15 – prosphon – perterruit

κατένεξις

K 900,29 – Agatho.epilog – μετὰ τὴν κατένεξιν τῆς τελείας

κατεξαίρετος

K 528,13 – Serg.Const – praecipue; K 878,20 – Leo.epist – praesertim

κατεξανίσταμαι

K 808,2 – prosphon – exsuscitat

κατεξετάζω

K 554,4 – Honorius – examinantes

κατεπᾴδω

L 388,14–15 – can.20 – canimus – cantemus

κατεπείγω

L 42,5 – Steph.Dor – inuitantium

κατεπισκέπτω

K 644,3 – context – inspicientes

κατεργάζομαι

K 32,17 – Leo.papa – operante; K 238,22 – Ps.Athanas – operari; K 442,16 – Sophron – operante

κατέρχομαι

L 368,23 – can.2 – descendisse – descendentem

κατευνάζω

L 294,31 – Cyrill.Alex – substernitur; K 272,13 – Cyrill.Alex – conpescitur; K 320,2 – Cyrill.Alex – mitigatur

κατέχω

L 22,41 – Maur.Caes – teneamus; L 100,39 – Uictor – retinere; L 318,19 – acclam – confitemur; K 390,20 – libellus – sentiam

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

κατηγορέω

L 190,39–192,3 – Martinus – accusantes – accusatores; L 234,37 – Max.Aqu – calumniantur; K 60,16 – Agatho – accusant; K 470,16 – Sophron – accusauit

κατηγορία

L 208,35 – typus – accusationem; L 242,10 – Seuer.Ant – accusationis; K 202,26 – Theod. Melit – accusationem; K 204,9 – Theod. Melit – accusationem

κατήγορος

L 26,37 – Max.Aqu – accusantis; L 28,4 – Max.Aqu – accusator; L 28,6 – Max.Aqu – accusator; L 144,12 – Martinus – accusatores; L 190,36 – Martinus – accusator; L 236,8 – Max.Aqu – accusatores; L 314,33 – synodus – accusatores

κατήφεια

K 250,24 – Ambrosius – tristitiam; K 290,4 – Ambrosius – merorem; K 864,19 – sacra – tristitia

κατηφής

K 889,7 – concilium – τὸ κατηφὲς καὶ στυγνόν

κατηχέω

K 548,10 – Honorius – instructus

κατήχησις

K 816,6 – prosphon – institutionibus; K 832,27 – Const.imp – institutionem; K 897,14 – Const.imp – κατηχήσεσι μεταφύτευσον

κατισχύω

K 820,15–16 – prosphon – dominetur; K 897,2 – Const.imp – κατισχύεσθαι προηγόρευσον

κατοικέω

K 899,5 – Agatho.epilog – τοῦ κατοικοῦντος λαοῦ

κατοικητήριον

K 868,5 – Leo.epist – habitaculum

κατοικία

L 196,24 – Paul.Const – habitaculo

κατολισθάνω

K 832,19–20 – Const.imp – delabetur

κατοπτεύω

K 440,9 – Sophron – conspicitur; K 446,11 – Sophron – conspicitur; K 858,14 – sacra – speculentur

κατοπτρίζω

K 896,1 – Const.imp – τὸν χαρακτῆρα κατοπτρισάμεθα

κατορθόω

K 334,1 – Cyrill.Alex – acquirere; K 536,22 – Serg.Const – ordinauit; K 538,12 – Serg.Const – conponebat; K 542,2 – Serg.Const – conposuit

κατόρθωμα

K 318,16 – Cyrill.Alex – emendationes; K 806,20 – prosphon – uirtutum; K 905,21 – Ioh.Const – ἐπὶ μεγάλῳ κατορθώματι

κατόρθωσις

L 10,31 – Martinus – sinceram; K 6,25–26 – Const.imp – emendationem

κατορθωτής

K 56,27 – Agatho – propagatori; K 116,28 – Agatho – propagatori

κάτοχος

K 354,20 – Iustinianus – captamue

κατώτερος

L 84,19 – Ambrosius – inferior

καυχάομαι

K 126,16 – Agatho – glorietur

καύχημα

K 766,14 – Theod.primic – gloriam

καύχησις

L 202,27 – Paul.Const – laus

κείμαι

L 20,18 – Martinus – inminentem; L 28,21 – Deusdedit – exposita conscripta; L 140,5 – Serg.Tempsa – insertae; L 214,11 – synodus – in potestate sit; L 244,16 – Max.Aqu – positum; K 24,21 – Romani – quod adiacet; K 102,29 – context – quod positum est; K 218,17 – Mac.Ant – reiacens; K 252,3 – context – textus; K 272,5 – context – textus

κειμήλιον

L 26,31 – Max.Aqu – muneribus

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

κέλευσις

L 38,11 – Steph.Dor – auctoritatem; K 56,4 – Agatho – iussionem; K 390,5 – libellus – iussionem

κελεύω

L 154,34 – Deusdedit – secundum uestram interfationem; L 206,25 – Theophyl – quod iussit produci

κέλλιον

K 560,16 – episcopi – cellulam

κενοδοξία

L 68,25 – Columbus – gloriae

κενολογέω

L 236,24–25 – Max.Aqu – delirant; K 424,7 – Sophron – uaniloquentes

κενός

L 202,36 – Paul.Const – inanem; K 344,13 – Greg.Nyss – uacans; K 416,7 – Sophron – inanis; K 556,12 – Honorius – inania; K 814,17 – prosphon – superfluas; K 852,10 – Const.imp – superuacuorum

κενόφωνος

L 60,44–45 – Serg.Cypr – uaniloquiorum

κενόω

K 432,5 – Sophron – exinaniens; K 838,14 – Const.imp – exinanisse

κένωσις

L 354,2 – Cyrill.Alex – exinanitionem; L 354,19 – Cyrill.Alex – exinanitionem; K 430,6 – Sophron – exinanitione

κενωτικόν

K 430,6 – Sophron – cenoticum

κεραία

L 54,36 – abbates – ad apicem; L 378,26 – can.17 – ad apicem; L 378,35 – can.18 – ad apicem; K 12,6 – Const.imp – per pios nostros apices; K 12,10 – Const.imp – pios apices; K 54,2 – Agatho – diuales apices; K 58,16 – Agatho – per augustissimos apices; K 116,26 – Agatho – sacrarum apicum; K 546,2 – Serg.Const – pios apices; K 590,11 – Cyrus.Alex – uenerabiles syllabas; K 870,10 – Leo.epist – diualibus apicibus; K 895,17 – Const.imp – δι' εὐσεβῶν κεραιῶν

κεράννυμι

L 198,31 – Paul.Const – temperantes; L 314,11 – Anast.Ant – temperantis; K 82,12 – Agatho – commixtam; K 364,7 – Anast.Ant – temperantis; K 658,16 – Athanas – temperatum mel

κερδαίνω

K 488,14 – Sophron – lucrifacio; K 538,18 – Serg.Const – lucrarentur; K 662,12 – Athanas – lucremur

κέρδος

K 126,22 – Agatho – lucrum

κεφάλαιον

L 38,33 – Steph.Dor – per capitulorum seriem; L 46,11 – Steph.Dor – ecclesiastica capitula; K 2,22 – Const.imp – huius rei; K 6,19 – Const.imp – capitulo; K 134,5 – Agatho – in fidei capitulo; K 218,7 – Mac. Ant – summa; K 506,13 – Mac.Ant – capitulum; K 606,19 – Pyrrhus – capitulum; K 814,5 – prosphon – capitulum

κεφαλαιώδης

L 328,14 – Themistios – τοῦ κεφαλαιώδους λόγου; L 368,1 – can.1 – ὅρος κεφαλαιώδης

κεφαλαιωτός

K 528,6 – Serg.Const – priorem maligni coetus; K 588,20–21 – Cyrus.Alex – primatem exepiscoporum

κεφαλή

L 52,35 – abbates – ecclesiarum caput; K 882,10 – Leo.epist – caput amputatum; K 889,10 – concilium – σεβασμία καὶ ἱερὰ κεφαλή; K 901,28 – Ioh.Const – φιλοτεχνήσας τὴν κεφαλήν; K 902,2 – Ioh.Const – κεφαλὴν τῆς ἱεροσύνης; K 906,13 – Ioh.Const – ὦ ἱερὰ κεφαλή

κεχωρισμένος

L 226,16 – conc.V. – separatim; K 542,19 – Serg.Const – separatim

κηδεύω

K 460,1 – Sophron – accuratur

κήριον

K 524,16 – context – sigillum ex cera

κήρυγμα

L 104,25 – Martinus – definitiones; L 214,10 – synodus – traditiones; K 54,1 –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

Agatho – praedicatione; K 70,20 – Agatho – praeconio; K 482,18 – Sophron – predicationem; K 622,3 – Honorius – praeconio

κηρυκτικός

K 108,25 – Agatho – praedicabiles

κῆρυξ

L 166,19 – Serg.Const – praedicatorum; L 366,8 – synodus – doctorum; K 76,1 – Agatho – praedicator; K 76,19 – Agatho – praeco; K 98,5 – Agatho – praeco

κήρυξις

K 466,12 – Sophron – praedicatione

κηρύττω

L 14,15 – Martinus – tradidisse monstrantur; L 316,25 – synodus – proferentes; L 326,25 – Theodosius – praedicarunt; L 376,5 – can.13 – praedicatis; K 396,14–15 – libellus – praedicauerunt; K 508,7 – Mac.Ant – praedicamus

κιβδηλεύω

L 152,19 – Deusdedit – adulterantes; L 234,25 – Max.Aqu – falsare; L 350,24 – Max.Aqu – decipientis

κίβδηλος

L 182,21 – Martinus – profani sensus; L 352,30 – Cyrill.Alex – profanis; L 354,16 – Cyrill.Alex – profanas

κινδυνεύω

L 40,30 – Steph.Dor – pereclitantem fidem; L 42,11 – Steph.Dor – fidei pereclitanti; L 60,43 – Serg.Cypr – periclitantem; K 414,14 – Sophron – periclitantem; K 510,2 – Mac.Ant – periclitantur

κίνδυνος

L 276,17 – Ambrosius – in periculis; K 116,4 – Agatho – periculum; K 290,10 – Ambrosius – in periculis; K 312,12 – Ioh. Chrys – extra periculum

κινέω

L 20,35 – Martinus – prosequatur; L 28,13 – Deusdedit – commota; L 40,22 – Steph. Dor – commouit; L 58,16 – Deusdedit – commoti; K 4,23 – Const.imp – moui; K 12,20 – Const.imp – tractetur; K 256,16 – Ioh.Chrys – agit; K 638,7 – Const.primic – in antelatis

κίνημα

L 320,33 – Lucius – motus; K 897,19 – Const.imp – βουλεύματα καὶ κινήματα

κίνησις

L 86,20 – Ambrosius – series; L 98,26 – Uictor – studiis; L 160,29 – ecthesis – motionem; L 196,27 – Paul.Const – scientiam; K 112,21 – Agatho – commonitione; K 336,14–15 – Augustinus – motus

κλαίω

L 100,21 – Uictor – plorabo

κλεῖθρον

K 588,11 – Cyrus.Alex – claustra

κλείω

L 198,19 – Paul.Const – claudo

κλέπτω

K 490,8 – Sophron – furantium

κληρικός

K 568,1 – context – clerici

κληρονομέω

L 350,6 – Max.Aqu – percipisse noscuntur; L 412,9–10 – ep.encycl – hereditare ualeatis; K 90,24 – Athanas – sortimur; K 462,4 – Sophron – sortiti sunt; K 858,11 – sacra – sortiti sunt

κληρονομία

L 420,2 – ep.encycl – hereditatem

κλῆρος

L 98,16 – Uictor – consortio; L 238,17 – Max.Aqu – clericos a clericatu; L 238,24 – Max.Aqu – clericatu; K 852,4 – Const.imp – hereditatem; K 900,22 – Agatho.epilog – τοῦ εὐαγοῦς κλήρου; K 902,24 – Ioh.Const – τοῦ εὐαγοῦς κλήρου

κλῆσις

L 52,10 – abbates – conuocationem; L 148,15 – Martinus – uocabulo; L 342,25 – Martinus – uocem

κλίμα

K 126,17 – Agatho – regionibus; K 132,20 – Agatho – regiones; K 134,13 – Agatho – regiones; K 786,22 – subscriptio – territorii; K 786,24 – subscriptio – territorii

κλῖμαξ

K 832,15 – Const.imp – scalam

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

κλονέω

K 897,17 – Const.imp – ἀκλονήτου κλονεῖται

κλύδων

K 410,22 – Sophron – fluctum; K 410,22 – Sophron – fluctui; K 412,20 – Sophron – fluctuationem

κλυδωνίζομαι

L 60,42 – Serg.Cypr – aestuantem

κναφεύς

K 480,3 – Sophron – Petrus fullo

κοιαίστωρ

K 522,16 – Const.primic – questor; K 522,23 – iudices – questor

κοιλία

K 432,2 – Sophron – uentre

κοίμησις

K 454,1 – Sophron – mitigatio

κοινός

L 50,30 – abbates – generalitas; L 136,11 – Serg.Const – communis; L 186,3 – acclam – generalem; L 210,38 – synodus – κατὰ κοινοῦ = pariter; K 24,26 – Romani – communem; K 102,11 – Agatho – communis; K 140,5 – subscriptio – cum generalitate; K 226,12 – Mac.Ant – communem; K 336,18 – Serg.Const – communis frater; K 838,3 – Const.imp – in communitate

κοινότης

L 74,26 – Steph.Byz – generalitate; K 96,27 – Agatho – generalitas; K 132,25 – Agatho – a generalitate

κοινωνέω

L 18,28 – Martinus – communionis sacramenta; L 292,13 – Seuer.Gab – communicantem; K 92,16 – Ps.Dionys – communicauit; K 466,17 – Sophron – participemur

κοινωνία

L 166,26 – Serg.Const – de sancta communione; L 188,9 – Serg.Const – de communione separamus; L 190,21 – Serg.Const – participatione; L 190,33 – Martinus – inmaculatae communionis; L 288,4 – Greg. Nyss – propter societatem; L 316,35 – Greg. Nyss – communio uoluntatis; K 32,16 – Leo. papa – communione; K 304,13 – Greg. Nyss – communitatem; K 844,13 – Greg. Nyss – communitatem

κοινωνικῶς

K 814,16 – prosphon – communiter; K 848,17 – Const.imp – communiter

κοινωνός

K 416,14 – Sophron – participes; K 482,19 – Sophron – consortes

κοινῶς

L 52,2 – abbates – communiter

κόκκος

K 590,16 – Cyrus.Alex – granum

κολάζω

L 356,22 – Cyrill.Alex – ulciscitur; K 466,8 – Sophron – cruciantem

κολακεία

L 16,35 – Martinus – blandimentis; K 126,2 – Agatho – blanditiis

κόλασις

L 196,37 – Paul.Const – ulcionis; L 356,20 – Cyrill.Alex – supplicii; K 66,6 – Agatho – poena supplicii; K 464,11 – Sophron – supplicii; K 490,9 – Sophron – tormentum; K 856,4 – Const.imp – cruciatum

κολαφίζω

K 458,13 – Sophron – colafis ceditur

κόλπος

K 430,14 – Sophron – gremio; K 450,6 – Sophron – sinu

κόμης

K 14,20 – nomina – comitis; K 26,21 – nomina – comitis; K 374,22 – Seuer.Ant – comitem

κομιδῇ

L 348,21 – Cyrill.Alex – nimis

κομίζω

L 18,13 – Martinus – perculsus est; L 60,12 – Theophyl – ἐκ σκρινίου κομίσας; L 66,3 – Theophyl – κομίσας ἔχω; L 72,27 – Theophyl – κομίσας ἔχω; L 74,32 – Steph.Byz – per latores praesentium; L 184,6 – Martinus – apud nos retinentes; L 192,16 – Martinus – consequi ualeant; L 334,27 – Theodulus – adsumit; L 422,10–11 – Martinus –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

latoris praesentium; L 424,24 – Martinus – praesentium lator; K 188,14 – Mac.Ant – percipiamus; K 560,16 – episcopi – accipiens; K 816,18 – prosphon – adipisceretur; K 872,27 – Leo.epist – perciperent; K 874,23 – Leo.epist – accipientis

κόμψευμα

K 470,9 – Sophron – pomposas

κομψός

K 412,5 – Sophron – meliora

κομψῶς

K 494,3 – Sophron – splendide

κονιορτός

K 504,20 – Mac.Ant – puluerem

κοπιάω

L 300,14 – Leo.papa – fatigatio; K 450,6 – Sophron – fatigatus; K 848,10 – Const.imp – laborantibus

κόπος

K 448,18 – Sophron – fatigium

κοπρία

K 410,20 – Sophron – de stercore; K 414,5 – Sophron – stercoris

κόπτω

K 820,16 – prosphon – lamentabitur

κόριον

K 372,14 – Anthimus – uirgunculam; K 512,8 – Anthimus – filiam

κόρυς

K 820,8 – prosphon – galeam

κορυφαῖος

L 22,8 – Maur.Caes – sanctaeque; L 38,42 – Steph.Dor – summae; L 40,4 – Steph.Dor – princeps; L 52,3 – abbates – summam; L 58,35 – Theophyl – principalem; L 66,36 – Columbus – uertice; L 88,12–13 – Ambrosius – ὁ κορυφαῖος Πέτρος; L 198,29 – Paul.Const – principatus; K 32,24 – Romani – principis; K 812,13 – prosphon – summi

κορυφή

L 66,21 – Columbus – culminis; K 110,18 – Agatho – fastigium; K 122,16 – Agatho – imperialem fastigium; K 124,23 – Agatho – coronatum fastigium; K 132,18 – Agatho – piissimum fastigium; K 854,10 – Const. imp – princeps; K 897,21 – Const.imp – τὴν πανίερον κορυφήν

κορυφόω

K 490,10 – Sophron – excellentem

κοσμέω

L 202,25 – Paul.Const – decorantes; K 224,17 – Serg.Const – ornatur; K 544,1 – Serg.Const – ornatur; K 594,9 – Cyrus. Alex – decoramini

κοσμικός

L 46,3 – Steph.Dor – saecularem potestatem; L 194,22 – episcopi – saeculares typos; K 56,25 – Agatho – per eloquentiam saecularem; K 766,1 – Theod.primic – saecularium causarum

κόσμιον

K 906,9 – Ioh.Const – τῶν τρόπων τὸ κόσμιον

κόσμος

L 24,33 – Maur.Caes – orbe; L 46,23 – Steph.Dor – mundo; L 50,43 – abbates – mundus; L 202,13 – Paul.Const – mundi; K 116,2 – Agatho – saeculo; K 460,15 – Sophron – uisibilis mundi; K 818,5 – prosphon – decus; K 818,10 – prosphon – mundum; K 903,1 – Ioh.Const – κόσμον ἀκοσμίαν; K 905,3 – Ioh.Const – φιλοσόφει περὶ κόσμου

κουράτωρ

K 14,25 – personae – curatore; K 26,26 – personae – curatore

κουφίζω

K 54,16 – Agatho – alleuatus

κοῦφος

L 192,9 – Martinus – inanibus; K 862,15 – sacra – uanis

κράββατος

K 678,10 – context – feretro

κράζω

L 352,26 – Cyrill.Alex – clamat

κρᾶσις

L 224,2 – Chalc – temperamentum; K 60,13 – Agatho – commixtionis

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

κραταιός

L 166,20 – Serg.Const – τοῦ κρατίστου δεσπότου; K 492,2 – Sophron – fortia

κραταιόω

L 138,24 – Serg.Const – exaltet

κραταιῶς

L 100,39 – Uictor – firmissime

κρατέω

L 284,13 – Athanas – subiacuit; L 334,16–17 – Paul.Persa – detenta; L 360,3 – Cyrill. Alex – optineant; L 404,26 – ep.encycl – tenemus; K 60,22 – Agatho – tenet; K 274,7 – Cyrill.Alex – praeualere; K 314,14 – Cyrill. Alex – optineant

κράτος

L 164,30 – Serg.Const – piissimi; L 166,20 – Serg.Const – τοῦ κρατίστου δεσπότου; L 168,20 – Pyrrhus – regale; L 388,28 – can. 20 – imperium; L 420,10 – ep.encycl – imperium et potestas; L 20,20 – Romani – a fortitudine; K 44,25 – Mac.Ant – imperii; K 54,29 – Agatho – principatus; K 798,14 – acclam – fortitudinem; K 804,5 – concilium – ad potentatum; K 829,9 – synodus – τὸ θεόστεπτον κράτος; K 864,10 – sacra – imperium nostrum; K 866,5 – sacra – pro imperio

κρατύνω

L 42,32 – Steph.Dor – roborari; L 44,15 – Steph.Dor – roborare; L 68,23 – Columbus – seruetur; L 78,35 – Martinus – conseruare; L 80,28 – Gulosus – manente unita; L 98,30 – Uictor – uberante; L 318,18 – acclam – retinemus; L 334,16–17 – Paul.Nest – detenta; K 118,8 – Agatho – continuetur; K 326,1 – Cyrill.Alex – praeualerent; K 416,18 – Sophron – roboratum; K 472,13 – Sophron – stabiliuit; K 474,1 – Sophron – firmauit; K 904,26 – Ioh.Const – κρατύνειν τὸ κήρυγμα

κρείττων

L 210,28 – synodus – bonum; L 304,26 – Ps. Iustin – praecipuam; L 332,4 – Colluthus – optime; K 2,21 – Const.imp – potiora

κρεμάννυμι

L 16,26 – Martinus – suspendens

κρημνίζω

K 832,19 – Const.imp – praecipitatus

κρηπίς

L 40,33 – Steph.Dor – dogmatum fundamenta; K 820,1 – prosphon – fidei fundamentum

κρίμα

L 168,35 – Pyrrhus – condemnationi; L 188,28 – Pyrrhus – iudicio; K 414,12 – Sophron – iudiciis; K 902,19 – Ioh.Const – τῶν θείων κριμάτων τὸν βυθόν

κρίνω

L 12,14 – Martinus – ausus est confirmare; L 154,32 – Deusdedit – determinatis; L 188,17 – Martinus – instituta; L 212,32 – synodus – delimatis; L 238,9 – Max.Aqu – confirmata; L 412,14 – ep.encycl – iudicaturi sumus; L 414,26 – ep.encycl – iudicaturus est; K 100,27 – Agatho – censebant; K 450,10 – Sophron – iudicetur; K 876,4 – Leo.epist – censura

κρίσις

L 28,23 – Deusdedit – sententia; L 102,8 – Uictor – canonica discretione; L 280,19 – Augustinus – rectum cor; L 358,16 – Deusdedit – in iudicium; K 64,25 – Agatho – examine; K 412,9 – Sophron – sententiamque

κριτήριον

L 236,4 – Max.Aqu – ad audientiam; K 118,27 – Agatho – examine

κριτής

K 412,8 – Sophron – iudex; K 466,10 – Sophron – iudex

κροκωτός

K 298,19 – context – libro membranatio croceato; K 330,17 – context – libro de membranis croceatis; K 336,9 – context – librum ex membranis croceis; K 344,14 – context – libro ex membranis croceis; K 346,22 – context – libro ex membranis croceis

κροτέω

K 850,20 – Const.imp – complosa est

κρουνός

K 308,3 – Ioh.Chrys – guttae

κρυπτός

K 808,3 – prosphon – occultis; K 868,6 – Leo.epist – arcano

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

κρύπτω

L 52,12 – abbates – celatam; K 864,15 – sacra – tegebatur

κτάομαι

L 148,26 – Martinus – habentem; L 200,34 – Paul.Const – habebat; L 210,21 – synodus – habere; L 344,16 – Max.Aqu – habentem; L 410,10 – ep.encycl – habentes; K 424,3 – Sophron – habet; K 889,11 – concilium – τὸν δεσπότην κεκτημένοι; K 899,12–13 – Agatho.epilog – ἔμφυτον κεκτημένος

κτῆνος

K 482,11 – Sophron – iumenta

κτίσις

L 334,4 – Nestorius – creatura; K 218,24 – Mac.Ant – creaturae; K 428,2 – Sophron – creaturae; K 901,25 – Ioh.Const – τῆς αἰσθητῆς κτίσεως

κτισματολάτρης

L 124,29 – Martinus – creaturae cultor

κτιστός

L 150,9 – Martinus – conditam; L 370,28 – can.4 – conditum; L 406,16 – ep.encycl – creatam; K 102,9 – Agatho – condita

κυβερνάω

K 889,27 – concilium – περιθάλψαντος καὶ κυβερνήσαντος

κυβέρνησις

K 112,18 – Agatho – gubernacula; K 122,17 – Agatho – ad gubernandum; K 872,28 – Leo.epist – gubernacula; K 889,13 – concilium – τῆς συστατικῆς κυβερνήσεως; K 902,30 – Ioh.Const – ἀναδεχόμενος τὴν κυβέρνησιν

κυβερνήτης

L 172,20 – Cyrus.Alex – gubernatorem

κυβερνητικός

K 902,18 – Ioh.Const – ἡ κυβερνητικὴ πρόνοια

κυέω

L 130,2 – Ps.Dionys – pariens; L 302,3 – Ps.Dionys – pariens; K 598,1 – Cyrus.Alex – concepit

κύημα

L 362,27 – Martinus – genimina

κύησις

K 434,9 – Sophron – puerperiae; K 838,20 – Const.imp – natiuitas

κύκησις

K 454,2 – Sophron – conturbatur

κύκλος

K 122,23 – Agatho – radii; K 412,13 – Sophron – circuitu; K 584,20 – Georg.chart – indictionem circuli

κυλλός

K 452,18 – Sophron – emendatorum

κῦμα

L 38,24 – Steph.Dor – fluctus; K 358,1 – Ephraem – fluctus; K 410,19 – Sophron – fluctibus; K 870,12 – Leo.epist – fluctu

κυοφορέω

K 256,19 – Ioh.Chrys – in utero portari; K 434,8–9 – Sophron – in utero deportatus

κυοφόρησις

K 258,14 – Ioh.Chrys – utero portaretur; K 306,19 – Ioh.Chrys – in uulua baiularetur

κυρία

L 122,33 – Theod.Pharan – domina; K 606,3 – Theod.Pharan – domina

κυριακός

L 282,34 – Ps.Athanas – dominicus homo

κύριος

L 104,28 – Martinus – ἐν κυρίῳ = domino opitulante; L 408,13 – ep.encycl – πρὸς κύριον = ad deum

κυριότης

L 368,13 – can.1 – potentiam – dominationem; K 220,4 – Mac.Ant – dominationem; K 420,5 – Sophron – dominatio; K 424,5 – Sophron – dominationes; K 836,20 – Const.imp – dominationem

κύρις

K 654,6 – Serg.diac – domnus; K 901,21 – Ioh.Const – κυρῷ Κωνσταντίνῳ

κυρίως

L 26,18 – Max.Aqu – specialiter; L 122,14 – Theod.Pharan – specialiter; L 122,15 – Theod.Pharan – specialiter; L 126,25 – Martinus – specialiter; L 190,27 – Martinus –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

specialiter; L 190,35 – Martinus – specialiter; L 228,11 – conc.V. – specialiter; L 240,5 – Max.Aqu – specialiter; L 316,14 – synodus – specialiter; L 370,4 – can.3 – specialiter; K 178,17 – Romani – proprie; K 222,1 – Mac.Ant – proprie; K 392,11 – libellus – proprie; K 596,24 – Theod.Pharan – proprie; K 604,14 – Theod.Pharan – proprie; K 604,15 – Theod.Pharan – reuera sunt; K 774,12 – symbolum – proprie

κῦρος

L 40,10 – Steph.Dor – potestatem; L 164,11 – Martinus – τὸ ἐπὶ τῇ Ἐκθέσει κῦρος; K 829,11 – synodus – τὸ κῦρος παρασχέσθαι

κυρόω

L 46,29 – Steph.Dor – praedicasse noscuntur; L 52,26 – abbates – fides seruata est; L 78,35 – Martinus – firmata; L 100,25 – Uictor – approbata; L 144,1 – Martinus – confirmans; L 222,26 – Chalc – conroborat; L 384,21 – can.18 – consolidatum; L 410,30 – ep.encycl – confirmauimus; K 84,20 – Greg.Nyss – confirmari; K 304,10 – Greg.Nyss – firmari; K 470,7 – Sophron – ad confirmationem; K 844,10 – Const.imp – ratam fieri; K 864,10 – sacra – conprobauit; K 876,2 – Leo.epist – probat

κύρωσις

K 850,15 – Const.imp – confirmationem

κωδίκιον

K 560,8 – iudices – codicia; K 562,11 – iudices – codicium; K 562,14 – context – codicium siue regestum; K 612,20 – Georg. chart – poliptichum siue regestum; K 616,12 – context – polipticho atque regesto

κωλύω

L 22,13 – Maur.Caes – occupatus; L 24,6 – Maur.Caes – detinerer; L 40,31 – Steph. Dor – praepedior; L 266,4 – Cyrill.Alex – inpediat; L 318,1 – Cyrill.Alex – inpediat; K 100,22 – Agatho – submota; K 120,22 – Agatho – prohibitus est; K 464,8 – Sophron – prohibentes

κώφευσις

K 897,13 – Const.imp – προδιαγράφων τὴν κώφευσιν

κωφόω

K 486,20 – Sophron – minus expressum est

Λ

λαγχάνω

L 264,25 – Cyrill.Alex – sortita sunt; K 428,12 – Sophron – optinet; K 440,12 – Sophron – sortitur; K 490,16 – Sophron – meruerunt

λαθραίως

L 26,32 – Max.Aqu – occulte

λαϊκός

L 52,33 – abbates – populis; K 898,13 – Agatho.epilog – ἐν λαϊκοῖς ἔτι τελοῦσι

λάκκος

L 64,25 – Maur.Caes – cisterna

λαλέω

L 78,30 – Martinus – eloquia

λαλιά

L 64,33 – Maur.Caes – loquela; K 92,8 – Agatho – locutionis; K 122,31 – Agatho – loquacitate

λαμβάνω

L 22,27 – Martinus – epistula suscipiatur; L 38,2 – Martinus – libellus suscipiatur; L 50,18 – Max.Aqu – libellus suscipiatur; L 72,33 – Martinus – exemplar suscipiatur; L 118,38 – Martinus – codex suscipiatur; L 132,40 – Martinus – capitulum suscipiatur; L 140,26 – Martinus – codex suscipiatur; L 144,4 – Martinus – minime considerantes; L 144,29 – Martinus – codex suscipiatur; L 156,14 – Martinus – ecthesis suscipiatur; L 158,16 – ecthesis – accipit; L 196,10 – Martinus – epistula suscipiatur; L 254,17 – Martinus – codex suscipiatur; K 32,6 – Paul.secret – τέλος λαβούσης = finita; K 242,23 – Theophanes – intellegitis; K 430,13 – Sophron – miserationem induens; K 626,6 – Pyrrhus – τοὺς ἱερᾶσθαι λαχόντες = qui sacerdotio fungimur

λαμπηδών

K 124,17 – Agatho – fulgoris

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:05 AM

specialiter; L 190,35 – Martinus – specialiter; L 228,11 – conc.V. – specialiter; L 240,5 – Max.Aqu – specialiter; L 316,14 – synodus – specialiter; L 370,4 – can.3 – specialiter; K 178,17 – Romani – proprie; K 222,1 – Mac.Ant – proprie; K 392,11 – libellus – proprie; K 596,24 – Theod.Pharan – proprie; K 604,14 – Theod.Pharan – proprie; K 604,15 – Theod.Pharan – reuera sunt; K 774,12 – symbolum – proprie

κῦρος

L 40,10 – Steph.Dor – potestatem; L 164,11 – Martinus – τὸ ἐπὶ τῇ Ἐκθέσει κῦρος; K 829,11 – synodus – τὸ κῦρος παρασχέσθαι

κυρόω

L 46,29 – Steph.Dor – praedicasse noscuntur; L 52,26 – abbates – fides seruata est; L 78,35 – Martinus – firmata; L 100,25 – Uictor – approbata; L 144,1 – Martinus – confirmans; L 222,26 – Chalc – conroborat; L 384,21 – can.18 – consolidatum; L 410,30 – ep.encycl – confirmauimus; K 84,20 – Greg.Nyss – confirmari; K 304,10 – Greg.Nyss – firmari; K 470,7 – Sophron – ad confirmationem; K 844,10 – Const.imp – ratam fieri; K 864,10 – sacra – conprobauit; K 876,2 – Leo.epist – probat

κύρωσις

K 850,15 – Const.imp – confirmationem

κωδίκιον

K 560,8 – iudices – codicia; K 562,11 – iudices – codicium; K 562,14 – context – codicium siue regestum; K 612,20 – Georg. chart – poliptichum siue regestum; K 616,12 – context – polipticho atque regesto

κωλύω

L 22,13 – Maur.Caes – occupatus; L 24,6 – Maur.Caes – detinerer; L 40,31 – Steph. Dor – praepedior; L 266,4 – Cyrill.Alex – inpediat; L 318,1 – Cyrill.Alex – inpediat; K 100,22 – Agatho – submota; K 120,22 – Agatho – prohibitus est; K 464,8 – Sophron – prohibentes

κώφευσις

K 897,13 – Const.imp – προδιαγράφων τὴν κώφευσιν

κωφόω

K 486,20 – Sophron – minus expressum est

Λ

λαγχάνω

L 264,25 – Cyrill.Alex – sortita sunt; K 428,12 – Sophron – optinet; K 440,12 – Sophron – sortitur; K 490,16 – Sophron – meruerunt

λαθραίως

L 26,32 – Max.Aqu – occulte

λαϊκός

L 52,33 – abbates – populis; K 898,13 – Agatho.epilog – ἐν λαϊκοῖς ἔτι τελοῦσι

λάκκος

L 64,25 – Maur.Caes – cisterna

λαλέω

L 78,30 – Martinus – eloquia

λαλιά

L 64,33 – Maur.Caes – loquela; K 92,8 – Agatho – locutionis; K 122,31 – Agatho – loquacitate

λαμβάνω

L 22,27 – Martinus – epistula suscipiatur; L 38,2 – Martinus – libellus suscipiatur; L 50,18 – Max.Aqu – libellus suscipiatur; L 72,33 – Martinus – exemplar suscipiatur; L 118,38 – Martinus – codex suscipiatur; L 132,40 – Martinus – capitulum suscipiatur; L 140,26 – Martinus – codex suscipiatur; L 144,4 – Martinus – minime considerantes; L 144,29 – Martinus – codex suscipiatur; L 156,14 – Martinus – ecthesis suscipiatur; L 158,16 – ecthesis – accipit; L 196,10 – Martinus – epistula suscipiatur; L 254,17 – Martinus – codex suscipiatur; K 32,6 – Paul.secret – τέλος λαβούσης = finita; K 242,23 – Theophanes – intellegitis; K 430,13 – Sophron – miserationem induens; K 626,6 – Pyrrhus – τοὺς ἱερᾶσθαι λαχόντες = qui sacerdotio fungimur

λαμπηδών

K 124,17 – Agatho – fulgoris

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:06 AM

λαμπρός

K 62,14 – Agatho – tuba clarius; K 136,15 – Agatho – tuba clarius; K 452,10 – Sophron – praeclaraque; K 482,19 – Sophron – praeclaris; K 488,14 – Sophron – praeclaro

λαμπρότης

K 466,19 – Sophron – fulgoribus; K 882,22 – Leo.epist – splendore

λαμπρύνω

K 132,1 – Agatho – declarare; K 889,23–24 – concilium – τῷ πνεύματι λαμπρυνόμενοι

λαμπτήρ

K 907,4 – Ioh.Const – Λέων φανώτατος λαμπτήρ

λάμπω

K 62,23 – Agatho – claruerunt; K 426,8 – Sophron – fulgens; K 440,7 – Sophron – confulgent

λάμψις

L 10,35 – Martinus – fulgorem

λανθάνω

K 812,4 – prosphon – in latenti; K 878,20 – Leo.epist – sub tegmine latens

λαοπλάνος

K 678,18 – acclam – seductori populi; K 682,2 – concilium – seductorem populi

λαός

L 208,6 – typus – nostrum orthodoxum populum; K 8,9 – Const.imp – plebs; K 54,3 – Agatho – populis ac gentibus; K 110,19 – Agatho – populos christianos; K 538,1 – Serg.Const – Christo amabilis populus

λατρεία

K 226,9 – Mac.Ant – cerimonias

λατρεύω

K 74,21 – Agatho – deseruiunt; K 218,8 – Mac.Ant – seruientes; K 368,10 – Ioh.Scythop – deseruientem

λεγάτος

K 56,11 – Agatho – legatum

λέγω

L 16,24 – Martinus – reseratum est; L 62,23 – Serg.Cypr – sicut dictum est; L 160,11 – ecthesis – dicta est; L 162,6 – ecthesis – nuncupatam epistulam; L 320,30 – Lucius – adserunt; L 324,15 – Seuer.Ant – sermone facto; K 6,2 – Const.imp – quod scriptum est; K 20,29 – Romani – cui uocabulum est; K 42,29 – Romani – eodem libro; K 52,10 – context – memoratarum; K 168,2 – Const.imp – edicant; K 524,21 – iudices – suprascriptae; K 566,20 – synodus – astruente

λείπω

K 416,21 – Sophron – quae minus sunt; K 652,17 – Const.gramm – quae minus sunt

λειτουργέω

K 218,18 – Mac.Ant – seruire; K 652,6 – Const.gramm – missas acturus esset

λειτουργία

L 166,25 – Serg.Const – officio; K 64,28 – Agatho – officio; K 274,19 – synodus – ministerio; K 682,3 – concilium – officio

λειτουργικός

K 366,13 – Ioh.Scythop – ministrantium

λειτουργός

K 124,17 – Agatho – ministros

λεξιθήρ

K 328,4 – Epiphanius – uerbi captores

λέξις

L 142,15 – Cyrill.Alex – sermones; L 206,12 – Deusdedit – ipsis sermonibus; L 350,13 – Max.Aqu – uocem; K 40,19 – context – qui ita continebat; K 52,12 – context – habens in uerbis; K 202,9 – context – habet in uerbis; K 232,27 – context – continentem in uerbis; K 246,16 – context – habens in uerbis

λεξοθήρ

L 290,17 – Epiphanius – προπηδήσαντες οἱ λεξοθῆρες

λεπρός

K 452,19 – Sophron – leprosorum

λεπτομέρεια

K 546,10 – Serg.Const – subtilitatem

λεπτομερής

K 896,21–22 – Const.imp – διηγεῖται λεπτομερέστερον; K 904,29 – Ioh.Const – ἡ λεπτομερὴς θεωρία

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:06 AM

λεπτομερῶς

K 594,2 – Cyrus.Alex – subtiliter

λευχειμονέω

K 676,12 – Polychronius – candidatorum; K 676,16 – Polychronius – candidatum

ληγατάριος

K 870,3 – Leo.epist – legatos apostolicae sedis; K 870,28 – Leo.epist – legati apostolicae sedis; K 874,9 – Leo.epist – per legatos; K 884,11 – Leo.epist – cum legatis

λήθη

L 88,31 – Augustinus – obliuio; K 486,19 – Sophron – per obliuionem

ληΐζομαι

K 492,4 – Sophron – diripiunt; K 816,7 – prosphon – deuastauerunt

λῆξις

K 24,11 – context – piae memoriae; K 40,29 – Romani – diuae memoriae; K 42,15 – context – piae recordationis; K 228,20 – Mac.Ant – piae memoriae; K 380,2 – Seuer.Ant – tranquillissimae recordationis; K 638,16 – Const.primic – diuae memoriae

ληρέω

K 816,8 – prosphon – delirium

λήρημα

K 228,11 – Mac.Ant – deleremata; K 470,11 – Sophron – deleremenda

ληρωδέω

K 810,10 – prosphon – delirante

ληρωδῶς

K 464,14 – Sophron – delerando

ληστής

K 458,17 – Sophron – cum latronibus; K 490,8 – Sophron – latronum

ληστρικῶς

K 808,7 – prosphon – latronum more; K 902,18 – Ioh.Const – ληστρικῶς ἐπαγαγών

λίαν

L 136,22 – Serg.Const – nimis; L 278,8 – Augustinus – prorsus; K 68,9 – Agatho – nimis; K 334,10 – Cyrill.Alex – ualde; K 388,6 – Theod.Bostra – ualde

λίβελλος

K 108,9 – Agatho – libellum fidei; K 500,13 – Antiochus.not – exemplar libelli

λίθος

L 136,21 – Serg.Const – petras

λιμήν

K 870,12 – Leo.epist – portum; K 880,15 – Leo.epist – portum

λογίζομαι

L 204,35 – Deusdedit – arbitratus est; L 214,8 – synodus – cogitauerunt; L 292,15 – Seuer.Gabala – reputatae; L 302,17 – Leo.papa – sentimus; L 304,5 – Ps.Iustin – cogitans; L 410,8 – ep.encycl – pertractantes; K 78,8 – Agatho – cogitur; K 226,16 – Mac.Ant – aestimamus; K 662,3 – Athanas – arbitratur; K 902,2 – Ioh.Const – κανονικῶς ὑμᾶς λογιζόμενοι

λογικός

L 28,17–18 – Deusdedit – rationabilibus; L 202,29 – acclam – rationabilium; L 224,9 – Chalc – rationabili; L 348,26 – Max.Aqu – rationalis; K 76,26 – Agatho – rationalem; K 128,15 – Agatho – rationalem; K 244,8 – Theophanes – rationabilem

λογικῶς

K 446,8–9 – Sophron – rationaliter; K 446,10 – Sophron – rationaliter; K 454,10 – Sophron – rationaliter; K 608,20 – Paul.Const – rationaliter

λόγιον

L 78,29 – Martinus – sermonem; L 210,35 – synodus – spiritales sermones; L 214,7 – synodus – a spiritalibus uerbis; L 344,5 – Max. Aqu – propheticus sermo; K 116,4 – Agatho – uaticinium; K 208,23 – Const.imp – eloquia; K 550,24 – Honorius – elogiis; K 556,6 – Honorius – eloquiorum; K 590,13 – Cyrus.Alex – eloquiis; K 618,4 – context – euangeliis = eloquiis; K 900,12 – Agatho.epilog – τὸ ψαλμικὸν λόγιον

λογισμός

L 198,5 – Paul.Const – mentis; L 272,26 – Cyrill.Alex – rationes; L 352,30 – Cyrill. Alex – intentionibus; L 404,33 – ep.encycl – τὸν ἴδιον λογισμόν; K 112,12 – Agatho – animo; K 216,18 – Mac.Ant – cogitationibus; K 234,16 – Ps.Athanas – cogitationes;

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:06 AM

K 256,16 – Ioh.Chrys – consilium; K 358,11 – Ephraem – intellegentia

λογογραφία

L 118,11 – Serg.Tempsa – conscripta

λογογράφος

K 300,13 – Greg.Nyss – uerborum scriptor; K 302,8 – Greg.Nyss – uerbi scriptor

λογομαχέω

L 62,18 – Serg.Cypr – uerbis contendere

λογομαχία

L 114,35–36 – hypothesis – τῆς ἐπισφαλοῦς λογομαχίας; K 540,22 – Serg.Const – uerborum conflictum

λόγος

L 52,33 – abbates – uerbo; L 100,38 – Uictor – intentionem; L 118,20 – episcopi – requisitio; L 152,6 – Deusdedit – unitionem; L 192,14 – Martinus – decreta; L 214,22 – synodus – sensum; L 216,2 – synodus – ad ordinem; L 236,28 – Max.Aqu – rationem; L 242,4 – Max.Aqu – praesumptionem; L 300,21 – Leo.papa – epistola; L 410,29 – ep.encycl – uerbo et mente; K 60,2 – Agatho – ratio; K 70,27 – Agatho – sermonis; K 202,22 – Theod.Melit – plurimam curam; K 326,14 – Cyrill.Alex – super modum; K 334,5 – Cyrill.Alex – per unitum ei uerbum; K 646,6 – episcopi – libellus

λογύδριον

K 476,5 – Sophron – uerbula; K 486,12 – Sophron – loquellulas

λόγχη

K 458,18 – Sophron – lancea

λοιδορέω

L 316,16 – synodus – detrahentes

λοιδορία

K 300,5 – Greg.Nyss – contumeliis

λοιμοφθόρος

K 878,22 – Leo.epist – pestifer; K 880,3 – Leo.epist – pestiferae

λοιμώδης

K 816,6 – prosphon – pestiferis; K 902,4 – Ioh.Const – τῆς λοιμώδους ἐξουσίας

λοιπός

L 140,35 – Ps.Dionys – etiam; L 148,18 – Martinus – iam; L 150,34 – Martinus – nunc; L 154,21 – Deusdedit – iam; L 200,1 – Paul.Const – iam; L 242,2 – Max.Aqu – iam; K 34,9 – context – residuis; K 384,2 – Paul.Ant – deinceps; K 424,2 – Sophron – ex hoc; K 542,2 – Serg.Const – de cetero

λουτρόν

K 678,9 – context – lauacri

λύκος

K 808,10 – prosphon – lupos; K 860,6 – sacra – lupus; K 864,14–15 – sacra – lupus

λυμαίνομαι

L 52,15 – abbates – corrumpunt; L 54,34 – abbates – corrumpens; L 188,15 – Martinus – consumens atque interimens; K 490,7 – Sophron – laesissem; K 897,15 – Const.imp – τὴν πίστιν λυμαινομένων

λύμη

L 62,17 – Serg.Cypr – pestilentia; L 354,14 – Deusdedit – pestilentiam; K 274,18 – synodus – contagium; K 888,15 – concilium – τῆς αἱρετικῆς λύμης

λυπέω

K 412,10 – Sophron – angentium; K 434,24 – Sophron – contristet; K 904,16 – Ioh.Const – τὸ λυποῦν ἐν ἡμῖν

λύπη

L 274,16–19 – Ambrosius – tristitia; K 870,12 – Leo.epist – meroris; K 884,1 – Leo.epist – meror

λυπηρός

K 412,1 – Sophron – tristitiae

λύσις

K 236,5 – Ps.Athanas – solutio; K 256,8 – Ioh.Chrys – resolutionem; K 416,1 – Sophron – solutionem; K 858,4 – sacra – solutione; K 860,11 – sacra – solutionem

λυσιτέλεια

L 208,3 – typus – utilitatem

λυσιτελής

K 536,21 – Serg.Const – saluberrima

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:06 AM

λύτρον

K 226,1 – Mac.Ant – redemptionemque; K 296,13 – Ioh.Chrys – redemptionem; K 464,19 – Sophron – redemptionem

λυτρόω

K 54,11 – Agatho – redimere; K 110,29 – Agatho – eximenda

λυτρωτής

K 54,8 – Agatho – redemptor; K 74,19 – Agatho – redemptor; K 116,9 – Agatho – redemptor

λυττάω

K 424,6 – Sophron – latrant

λύττη

K 466,22 – Sophron – rabiaei

λύω

L 284,20 – Athanas – soluuntur; L 360,11 – Martinus – distruxit; L 416,6 – ep.encycl – dissolutam; K 660,16 – Athanas – soluuntur; K 858,3 – sacra – dissoluti

M

μά

K 6,17 – Const.imp – per; K 618,6 – Georg.chart – per; K 642,13 – Georg.chart – per

μάθημα

K 472,8 – Sophron – mathema

μαθητής

K 176,24 – context – discipulus; K 230,9 – Mac.Ant – discipulis; K 889,3 – concilium – μαθητὴν καὶ διδάσκαλον; K 899,16 – Agatho.epilog – μαθητῇ Μακαρίου; K 906,20 – Ioh.Const – μαθηταὶ καὶ διάδοχοι

μαθήτρια

K 478,5 – Sophron – discipulae

μαίνομαι

L 192,10 – Martinus – irascendo; L 226,14 – conc.V. – insaniens; L 226,34 – conc.V. – insanientes; K 424,6 – Sophron – insaniunt; K 434,24 – Sophron – furentem; K 896,14 – Const.imp – κατὰ Πέτρου μαινόμενος

μακαρίζω

L 138,19 – Serg.Const – laudabimus; L 184,24 – Serg.Const – beatificaui

μακάριος

L 22,32 – Maur.Caes – meritis beatissimo; L 24,33 – Maur.Caes – meritis beatissima; L 38,21 – Steph.Dor – per sacratissimum conuentum; L 164,3 – Theophyl – beatitudinis uestrae; L 252,30 – Leontius – beatitudini uestrae; L 292,1 – context – beati Seueriani; L 406,35 – ep.encycl – catholicae recordationis; K 396,7 – libellus – deoferentium patrum; K 474,16 – Sophron – beatissimorum patrum; K 536,5 – Serg.Const – beatissimorum patrum; K 590,3 – Cyrus.Alex – τοῦ μακαρίου Λέοντος; K 896,11 – Const.imp – Μακάριος ὁ μὴ μακάριος

μακαριότης

L 22,10 – Maur.Caes – apostolatus; L 98,29 – Uictor – ueneranda sinceritas; L 100,1 – Uictor – fraternitati uestrae; L 162,17 – Theophyl – uestrae beatitudini; K 4,3 – Const.imp – beatitudinem; K 118,9 – Agatho – perennis felicitas; K 889,17 – concilium – τῇ μακαριότητι γνῶναι τὴν δύναμιν

μακραίων

L 64,3 – Serg.Cypr – longaeuum

μακράν

L 288,36 – Theophilus – longe

μακρηγορία

L 62,7 – Serg.Cypr – multiloquium

μακροημερεύω

L 42,21–22 – Steph.Dor – longaeuum

μακρόθεν

K 802,17 – Const.imp – ex longinquo

μακροθύμως

K 296,12 – Ioh.Chrys – magnanimiter

μακρός

K 54,24 – Agatho – longus ambitus; K 322,18 – Cyrill.Alex – prolixior sermo; K 460,16 – Sophron – longe

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:06 AM

λύτρον

K 226,1 – Mac.Ant – redemptionemque; K 296,13 – Ioh.Chrys – redemptionem; K 464,19 – Sophron – redemptionem

λυτρόω

K 54,11 – Agatho – redimere; K 110,29 – Agatho – eximenda

λυτρωτής

K 54,8 – Agatho – redemptor; K 74,19 – Agatho – redemptor; K 116,9 – Agatho – redemptor

λυττάω

K 424,6 – Sophron – latrant

λύττη

K 466,22 – Sophron – rabiaei

λύω

L 284,20 – Athanas – soluuntur; L 360,11 – Martinus – distruxit; L 416,6 – ep.encycl – dissolutam; K 660,16 – Athanas – soluuntur; K 858,3 – sacra – dissoluti

M

μά

K 6,17 – Const.imp – per; K 618,6 – Georg. chart – per; K 642,13 – Georg.chart – per

μάθημα

K 472,8 – Sophron – mathema

μαθητής

K 176,24 – context – discipulus; K 230,9 – Mac.Ant – discipulis; K 889,3 – concilium – μαθητὴν καὶ διδάσκαλον; K 899,16 – Agatho.epilog – μαθητῇ Μακαρίου; K 906,20 – Ioh.Const – μαθηταὶ καὶ διάδοχοι

μαθήτρια

K 478,5 – Sophron – discipulae

μαίνομαι

L 192,10 – Martinus – irascendo; L 226,14 – conc.V. – insaniens; L 226,34 – conc.V. – insanientes; K 424,6 – Sophron – insaniunt; K 434,24 – Sophron – furentem; K 896,14 – Const.imp – κατὰ Πέτρου μαινόμενος

μακαρίζω

L 138,19 – Serg.Const – laudabimus; L 184,24 – Serg.Const – beatificaui

μακάριος

L 22,32 – Maur.Caes – meritis beatissimo; L 24,33 – Maur.Caes – meritis beatissima; L 38,21 – Steph.Dor – per sacratissimum conuentum; L 164,3 – Theophyl – beatitudinis uestrae; L 252,30 – Leontius – beatitudini uestrae; L 292,1 – context – beati Seueriani; L 406,35 – ep.encycl – catholicae recordationis; K 396,7 – libellus – deoferentium patrum; K 474,16 – Sophron – beatissimorum patrum; K 536,5 – Serg.Const – beatissimorum patrum; K 590,3 – Cyrus. Alex – τοῦ μακαρίου Λέοντος; K 896,11 – Const.imp – Μακάριος ὁ μὴ μακάριος

μακαριότης

L 22,10 – Maur.Caes – apostolatus; L 98,29 – Uictor – ueneranda sinceritas; L 100,1 – Uictor – fraternitati uestrae; L 162,17 – Theophyl – uestrae beatitudini; K 4,3 – Const.imp – beatitudinem; K 118,9 – Agatho – perennis felicitas; K 889,17 – concilium – τῇ μακαριότητι γνῶναι τὴν δύναμιν

μακραίων

L 64,3 – Serg.Cypr – longaeuum

μακράν

L 288,36 – Theophilus – longe

μακρηγορία

L 62,7 – Serg.Cypr – multiloquium

μακροημερεύω

L 42,21–22 – Steph.Dor – longaeuum

μακρόθεν

K 802,17 – Const.imp – ex longinquo

μακροθύμως

K 296,12 – Ioh.Chrys – magnanimiter

μακρός

K 54,24 – Agatho – longus ambitus; K 322,18 – Cyrill.Alex – prolixior sermo; K 460,16 – Sophron – longe

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

μακρότης

L 138,26 – Serg.Const – longinquitatem temporum

μακροχρόνιος

K 138,22 – Agatho – longaeuitate

μάλα

L 10,21 – Martinus – praecipue; L 36,8 – Martinus – praecipue; L 152,32 – Pyrrhus – praedictus; L 152,35 – Pyrrhus – sed; L 298,36 – Leo.papa – εἰ καὶ τὰ μάλιστα; L 302,13 – Leo.papa – εἰ καὶ τὰ μάλιστα; L 324,5 – Polemon – tantummodo; L 408,5 – ep.encycl – quod maius est; K 96,26 – Agatho – immo; K 216,15 – Chalc – potius; K 604,23 – Theod.Pharan – satis; K 816,4 – prosphon – potius

μαλάσσω

L 42,19–20 – Steph.Dor – flectere potuerunt; L 408,13 – ep.encycl – cordis ceruicem mitigare

μανθάνω

L 22,11 – Maur.Caes – cognoscens; L 70,8 – Columbus – cognoscamus; L 86,21 – Ambrosius – scias; L 230,36 – Cyrill.Alex – discipulos; L 242,1 – Max.Aqu – cognoscentes; K 274,6 – Cyrill.Alex – discente; K 294,21 – Ioh.Chrys – discas; K 342,19 – Greg.Nyss – sciscitare; K 436,4 – Sophron – addiscentes; K 488,15 – Sophron – addiscetis; K 899,15 – Agatho.epilog – μαθητευθεὶς καὶ φοιτήσας

μανία

L 156,38 – ecthesis – insaniam; L 356,23 – Deusdedit – malitia; K 66,17 – Agatho – haereticus furor; K 126,17 – Agatho – gentium furor; K 296,1 – Ioh.Chrys – furori; K 350,15 – Iustinianus – insaniam; K 474,17 – Sophron – insaniam; K 556,9 – Honorius – uesaniam

μανικός

K 420,17 – Sophron – furiosissimi

μανικῶς

K 422,2 – Sophron – furiose

μανιώδης

K 478,5 – Sophron – furiosae; K 680,20 – concilium – daemoniosamque; K 768,17 – symbolum – furiosum

μαργαρίτης

K 852,5 – Const.imp – margaritas

μαρτυρέω

L 38,29–30 – Steph.Dor – scripta testantur; L 106,36 – Martinus – protestatur; L 116,10 – Martinus – contestationibus; L 152,23 – Deusdedit – in scripto testatur; L 154,3 – Deusdedit – significauit; L 210,35 – synodus – adprobatam; L 408,1 – ep.encycl – contestantes; K 344,2 – Greg. Nyss – testificentur; K 474,18–19 – Sophron – testatus est; K 488,8 – Sophron – testificabitur

μαρτυρία

L 82,33 – Gulosus – exemplis; L 194,4 – Benedictus – definitionem; L 200,3 – Paul. Const – testimoniis; K 68,27 – Agatho – testimonii; K 100,1 – Agatho – testimonia

μάρτυς

K 800,2 – Const.imp – deum testem

μαστίζω

K 450,7 – Sophron – uerberatus; K 458,13 – Sophron – flagellatur

μάστιξ

K 850,17 – Const.imp – flagello

ματαιάζω

K 462,16 – Sophron – uanescentibus

ματαιοπόνος

K 480,15 – Sophron – irritus laborator

μάταιος

L 154,22 – Deusdedit – stultae haereseos; L 174,8 – Martinus – uanam spem; L 236,28 – Max.Aqu – ineptam; L 242,23 – Max.Aqu – insanem; L 298,17 – Ambrosius – μάταιαι ζητήσεις; L 360,19 – Greg. Naz – stultum; K 622,10 – Honorius – ineptum est; K 672,28 – Theod.primic – uanam doctrinam; K 878,11 – Leo.epist – uanam doctrinam

ματαιότης

L 102,7 – Uictor – uanitates

ματαιόφρων

K 438,2 – Sophron – insulsus

ματαιόω

K 870,17 – Leo.epist – euanuit; K 878,17 – Leo.epist – uanissimum

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

μάτην

L 88,26 – Augustinus – frustra; L 138,30 – Serg.Const – inepte; K 112,13 – Agatho – inaniter

μάχαιρα

K 808,3 – prosphon – occultis gladiis

μάχη

L 190,12 – Martinus – contradictionem; L 336,27 – Martinus – contentionem

μάχομαι

L 320,33 – Lucius – oppugnant se; L 324,13 – Polemon – se sibi oppugnantem; L 326,32–33 – context – sibi inuicem inpugnantes; K 304,3 – Greg.Nyss – repugnans; K 370,12 – Themistius – reluctantes; K 478,10 – Sophron – reluctatus est; K 806,18 – prosphon – reluctantem; K 808,12 – prosphon – reluctabatur

μεγαλαυχέω

L 362,18 – Greg.Naz – glorificatur

μεγαλειότης

L 204,2 – Paul.Const – maiestatis; L 268,14 – Cyrill.Alex – maiestas; K 54,9 – Agatho – maiestate; K 58,12 – Agatho – maiestas; K 112,26 – Agatho – maiestatis; K 868,17 – Leo.epist – maiestati

μεγαλόδωρος

L 252,9 – Martinus – ab omnium bonorum datore; K 12,20 – Const.imp – magnorum donorum datore; K 804,1 – Const.imp – a multorum munerum datore

μεγαλόνοια

K 534,17 – Serg.Const – regalis magnanimitas

μεγαλόπολις

L 136,6 – Serg.Const – Alexandrinam magnam ciuitatem; K 22,9 – Const.imp – magnae ciuitatis Romae; K 548,6 – Honorius – Hierusolimitanae urbis; K 586,2 – Georg. chart – Alexandriae magnae ciuitatis; K 754,14 – nomina – magnae ciuitatis Alexandrinorum; K 889,1 – concilium – τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως

μεγαλοπρεπέστατος

K 32,3 – context – Paulus magnificus; K 40,10–11 – context – Paulus magnificus; K 166,16 – context – Paulus magnificus; K 232,26 – context – Diogene magnifico; K 560,12 – context – Paulo et Iohanne magnificis

μεγαλορρήμων

K 882,8 – Leo.epist – magniloquum

μεγαλουργία

K 901,24 – Ioh.Const – τὴν ἐν τοῖς ὁρωμένοις μεγαλουργίαν

μεγαλόφρων

L 164,24 – Serg.Const – prudentissimo

μεγαλόφωνος

K 908,21 – Ioh.Const – μεγαλοφωνότατα ἐκβοᾷ

μεγαλοφώνως

L 198,2 – Paul.Const – clara uoce

μεγαλοψυχία

K 116,26 – Agatho – magnanimitatis; K 884,13 – Leo.epist – magnanimitas

μεγαλοψύχως

K 116,15 – Agatho – magnanimiter

μεγαλώνυμος

L 38,13 – Steph.Dor – almamque urbem Romam; L 50,27 – abbates – alma urbe Roma; K 10,12 – titulus – magnae urbis Constantinopolitanae; K 16,6 – nomina – magnae Constantinopoleos; K 32,15 – context – magnae ciuitatis Romanae; K 166,13 – context – magnae Constantinopoleos; K 182,6 – nomina – magnae Constantinopoleos

μεγάλως

L 100,21 – Uictor – non leuiter; L 138,24 – Serg.Const – in amplius

μεγαλωσύνη

K 74,22 – Agatho – maiestatem; K 74,29 – Agatho – maiestati

μέγας

L 64,28 – Maur.Caes – beatus; L 66,22 – Columbus – summo pontifici; L 106,36 – Martinus – beatus; L 116,28 – Martinus – beatus; L 136,16 – Serg.Const – uenerabilium; L 168,13 – Pyrrhus – sublimium; K 32,24 – Romani – beati Petri; K 56,14 – Agatho – summa; K 488,1 – Sophron – nimiam

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

μέγεθος

L 100,5 – Uictor – fastigio; K 130,4 – Agatho – altitudo deitatis

μεθέξις

L 90,14 – Augustinus – participatione; L 280,30 – Augustinus – participatio

μεθερμηνεύω

L 54,37 – abbates – interpretari uocem; L 320,18 – context – in uocem translata

μεθηλικίωσις

K 448,16 – Sophron – aetates

μεθίστημι

L 62,14 – Serg.Cypr – absistit; K 2,3 – titulus – decessisset; K 12,8 – Const.imp – migrante; K 658,6 – Athanas – transferentur

μεθοδεία

L 404,30 – ep.encycl – ad machinationem

μειλίττω

K 490,18 – Sophron – mitigatus

μειλίχιος

K 907,2 – Ioh.Const – προσηνὲς καὶ μειλίχιον

μειόω

K 56,19 – Agatho – minuatur

μείωσις

L 44,19 – Steph.Dor – dimminutionem; L 74,28 – Steph.Byz – imminutione; L 78,39 – Martinus – dimminutione; L 152,16 – Deusdedit – dimminutionem; K 898,32 – Agatho.epilog – μείωσιν καὶ κατάλυσιν; K 900,3 – Agatho.epilog – μείωσιν τῶν ἐπισυναχθέντων

μελανός

K 480,13 – Sophron – Paulus fuscus

μέλας

K 818,1 – prosphon – charta et atramentum

μελετάω

L 202,30 – Paul.Const – meditare

μελέτης

L 98,28 – Uictor – meditatur; K 902,31 – Ioh.Const – ἐν μελέτῃ ἦμεν

μέλι

K 658,16 – Athanas – mel cum aqua; K 658,20 – Athanas – mel

μελίκρατος

K 658,18 – Athanas – melicrato

μελίρρυτος

K 414,7 – Sophron – mellifluo

μέλλω

L 172,9 – Cyrus.Alex – paratis nobis; L 206,6 – Deusdedit – habuit; L 242,15 – Max.Aqu – habuit; L 352,28 – Deusdedit – exsisteret; K 654,16 – acclam – postea dociturι; K 660,6 – Athanas – futurus esset; K 800,16 – Const.imp – futurus est; K 818,13 – prosphon – postea nascituri

μέλος

K 232,12 – Mac.Ant – membratim; K 566,21 – Mac.Ant – membratim; K 848,9 – Const.imp – membra; K 888,16 – concilium – τῆς ἐκκλησίας τοῖς μέλεσιν; K 901,29 – Ioh.Const – τὴν τῶν μελῶν κίνησιν

μελῳδός

K 272,19 – Cyrill.Alex – cantor; K 320,9 – Cyrill.Alex – cantator

μέμφομαι

L 154,9–10 – Deusdedit – reprehendit; L 154,10 – Deusdedit – repraehensi; L 192,1 – Martinus – se repraehendentes; L 210,33 – synodus – repraehensibile; L 232,25–26 – Cyrill.Alex – uituperat; L 348,20 – Max.Aqu – querelati sunt; L 352,21 – Deusdedit – quaerellantes

μέμψις

L 28,1 – Max.Aqu – culpa; L 28,6–7 – Max. Aqu – repraehensionem; L 194,24 – episcopi – quaerellas; L 208,35 – typus – sub quaerellam; L 382,26 – can.18 – repraehensione – quaerela; K 202,26 – Theod.Melitene – ob reprehensionem; K 204,9 – Theod. Melitene – reprehensionem; K 548,9 – Honorius – quaerellamque

μένω

L 64,30 – Maur.Caes – perdurantes; L 200,14 – Paul.Const – permanentibus; L 200,15 – Cyrill.Alex – mansit; L 354,9 – Cyrill.Alex – mansit; K 80,22 – Agatho – manet

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

μερίζω

L 279,18 – Greg.Nyss – diuisae sunt; K 80,15 – Chalc – partitum; K 128,25 – Agatho – dispertitum; K 220,3 – Mac.Ant – non diuisam; K 428,16 – Sophron – dispartita; K 444,20 – Sophron – partientes; K 806,19 – prosphon – conpartire

μερικός

K 2,16 – Const.imp – ex particulari

μερικῶς

K 452,16 – Sophron – partim; K 486,14 – Sophron – partim

μέριμνα

K 10,21 – Const.imp – sollicitudinibus; K 126,18 – Agatho – sollicitudinibus; K 860,15 – sacra – sollicitudinibus

μεριμνάω

L 40,13 – Steph.Dor – excogitans

μερίς

K 536,24 – Serg.Const – portiones

μερισμός

K 224,24 – Mac.Ant – diuisionem; K 378,6 – Seuer.Ant – diuisionem; K 420,1 – Sophron – portionem – partitionem; K 426,20 – Sophron – diuisionem; K 438,14 – Sophron – partitionemque; K 440,12 – Sophron – partitionem

μεριστῶς

K 426,21 – Sophron – partiliter

μέρος

L 168,11 – Pyrrhus – partem; L 228,21 – conc.V. – per partem; L 228,37 – conc.V. – per partem; L 292,24 – Seuer.Gabala – partem; K 80,23 – conc.V. – per partem; K 222,11 – Chalc – per partes; K 362,3 – context – a parte; K 376,23 – context – a parte; K 546,20 – Serg.Const – partim; K 846,7 – Const.imp – dispertitarum

μεσαύλιον

K 678,9 – context – in atrio

μεσιτεύω

L 138,20 – Serg.Const – intercedere; L 184,25 – Serg.Const – intercedere; L 360,28 – Martinus – mediante eo; K 138,10 – Agatho – mediante; K 434,23 – Sophron – intercessit

μεσίτης

K 622,9 – Honorius – mediatorem

μέσος

L 136,11 – Serg.Const – abstracto; K 114,25 – Agatho – intra; K 328,14 – Epiphanius – stans inter; K 438,7 – Sophron – uiam mediam; K 602,16 – Theod.Pharan – mediante; K 604,11 – Theod.Pharan – mediante

μεταβαίνω

K 448,21 – Sophron – commigrabat

μεταβάλλω

L 20,10 – Martinus – potuerunt eos a suo conamine quoquo modo reuocare; L 94,29 – Max.Aqu – recendentes; L 158,35 – ecthesis – transmutata est; L 306,23 – Athanas – uertit; L 406,26 – ep.encycl – minime penitentibus; K 364,2 – Anast.Ant – mutauit; K 390,2 – Apollinarius – inmutatur; K 654,6 – Paul.Const – interpretatur; K 658,17 – Athanas – mel mutatum est

μετάβασις

K 430,17 – Sophron – transmeatum

μετάβλησις

K 412,10 – Sophron – mutationem

μεταβολή

K 658,5 – Athanas – transmutari

μεταγράφω

K 528,21 – Serg.Const – transscribi; K 532,14 – context – transscripta

μετάγω

K 866,23 – Leo.epist – contulit

μεταδίδωμι

K 12,3 – Const.imp – innotescere; K 834,9 – Const.imp – attaminauerunt

μεταδιώκω

L 102,4 – Uictor – sequentes; L 216,1 – synodus – sequentes

μεταίχμιος

K 832,14 – Const.imp – in consortio

μετακαλέω

K 900,15 – Agatho.epilog – ὁ μετακληθεὶς Ἀναστάσιος

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

μετακινέω

L 386,11–12 – can.20 – remouens – transmutans

μεταλαμβάνω

K 304,3 – Greg.Nyss – accipiatur; K 592,17 – Cyrus.Alex – perceperunt

μετάληψις

L 64,39–40 – Maur.Caes – participationem; L 166,26 – Serg.Const – de sancta communione uiuifici corporis et sanguinis

μεταλλάττω

L 406,28 – ep.encycl – commutauerunt

μεταμέλεια

L 166,28 – Serg.Const – penitentia

μεταμέλομαι

K 274,20 – synodus – penitentiam egerunt

μεταμορφόω

K 130,1 – Agatho – transformata est; K 324,14 – Cyrill.Alex – transformat

μεταμόρφωσις

K 272,7 – Cyrill.Alex – transformationem

μεταμφιάζω

K 864,19 – sacra – transfiguratur

μετανοέω

L 68,15 – Columbus – μετανοήσας; K 466,9 – Sophron – paenitentiam agere; K 600,11 – Cyrus.Alex – paenitentiam non egerunt; K 880,2 – Leo.epist – peniteri

μετάνοια

L 82,20 – Gulosus – conuerterint; L 166,28 – Serg.Const – conuersione; K 862,21 – sacra – ad penitentiam; K 889,13 – concilium – πρὸς ἐπιστροφὴν μετανοίας; K 907,5 – Leo.papa – μετάνοιαν ἐμποιεῖν

μεταξύ

K 2,13 – Const.imp – inter; K 236,25 – context – in medio

μεταπαιδεύω

K 334,6 – Cyrill.Alex – transducitur

μεταπλασμός

K 272,7 – Cyrill.Alex – transfigurationem

μεταπλάττω

K 274,3 – Cyrill.Alex – transformabatur

μεταποιέω

L 228,10 – conc.V. – uerbo transfigurato; L 294,14 – Cyrill.Alex – μεταποιουμένης τῆς φύσεως; L 360,4 – Cyrill.Alex – transmutata natura; K 80,21 – conc.V. – uerbo transfigurato; K 314,15–16 – Cyrill.Alex – in melius refectae

μετάρσιος

K 832,19 – Const.imp – instabili

μετάστασις

L 308,35 – Greg.Nyss – migrationem; K 344,3 – Greg.Nyss – abscessum; K 344,7 – Greg.Nyss – abscessum

μεταστέλλομαι

K 654,5 – Serg.diac – conuocauit

μεταστοιχειόω

K 326,2 – Cyrill.Alex – transmutanda; K 376,1 – Themistius – transformauit; K 840,13 – Const.imp – transfiguraret

μεταστρέφω

L 344,23 – Max.Aqu – retorquent; L 406,2 – ep.encycl – retorquentes; K 554,4 – Honorius – retorquere

μετασχηματίζω

K 72,12 – Augustinus – transfiguraret; K 658,11–12 – Athanas – transfiguramur

μετατίθημι

K 586,2 – Georg.chart – translatus est episcopus

μετατίκτω

K 818,13 – prosphon – qui postea nasciturі estis

μεταφέρω

L 300,8 – Leo.papa – transferri

μεταφοιτάω

K 866,1 – sacra – transgrediuntur

μεταφράζω

K 652,19 – Const.gramm – interpretatus sum

μεταφυτεύω

K 897,14 – Const.imp – δένδρον κατηχήσεσι μεταφύτευσον

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

μεταχωρέω

L 158,35 – ecthesis – transmigrauit; L 228,19 – conc.V. – translata; K 80,22 – conc.V. – translata; K 344,13 – Greg.Nyss – discedat; K 854,17 – Const.imp – uersa est

μετέρχομαι

K 462,1 – Sophron – transeunt; K 899,34 – Agatho.epilog – μετῆλθε καὶ κατεστρέψατο

μετέχω

L 172,32 – Cyrus.Alex – participati; K 550,23 – Honorius – contagium; K 646,17 – episcopi – sint complices

μετέωρος

K 832,13 – Const.imp – sublimem

μετονομάζω

K 899,10 – Agatho.epilog – ἑαυτὸν Φιλιππικὸν μετονομάσας

μετοχετεύω

L 62,29 – Serg.Cypr – inmutare

μέτοχος

K 226,10 – Mac.Ant – participes; K 470,17 – Sophron – obnoxia; K 858,5 – sacra – participes; K 878,18 – Leo.epist – participes

μέτριος

L 186,5 – Martinus – minus duo; L 362,31 – Martinus – humiles; K 58,8 – Agatho – humillimis; K 82,28 – Agatho – humillima; K 100,16 – Agatho – humilitatis; K 546,8 – Serg.Const – mediocrem

μετριότης

L 172,35 – Cyrus.Alex – a nostra humilitate; K 54,3 – Agatho – nostrae pusillitatis; K 66,9 – Agatho – meae paruitatis; K 124,24 – Agatho – nostri exigui famulatus

μετρίως

L 42,18 – Steph.Dor – mediocriter; L 48,4 – Martinus – mediocriter; L 104,9 – Martinus – non leuiter; K 664,1 – Dometius.Plus – non mediocriter; K 895,3 – Const.imp – οὐ μετρίως; K 903,15 – Ioh.Const – πρὸς τὸ μετριώτερον

μέτρον

L 168,18 – Pyrrhus – mensuram; K 98,7 – Agatho – mensura; K 358,7 – Ephraem – mensuris

μέχρι

L 206,12 – Deusdedit – et ipsis sermonibus; L 208,33 – typus – usque ad; K 62,2 – Agatho – quoadusque; K 64,11 – Agatho – tenus

μῆκος

K 132,20 – Agatho – longinquitas; K 258,15 – Ioh.Chrys – prolixitatem; K 306,20 – Ioh.Chrys – prolixitatemque

μηκύνω

L 18,34 – Martinus – sermonem extendere; K 530,8 – Serg.Const – litteras extendamus; K 896,21 – Const.imp – μηκύνομεν τὴν ἐξήγησιν

μήνυμα

K 96,16 – Agatho – indiciis; K 901,24 – Ioh. Chrys – ὁ τῆς δυνάμεως μήνυμα

μήνυσις

K 452,14 – Sophron – instructio; K 528,8 – Serg.Const – per nuntionem

μηνύω

L 300,7 – Leo.papa – stella indice; K 358,15 – Ephraem – adnuntiante; K 526,14 – episcopi – nuntia nos

μήτατον

K 500,1 – Georg.chart – in uno metato iuris

μήτηρ

K 112,1 – Agatho – ἡ μήτηρ τοῦ κράτους; K 868,9 – Leo.epist – sancta mater ecclesia; K 870,3 – Leo.epist – matris Romanae ecclesiae

μήτρα

L 332,23 – Theod.Mops – utero; K 256,18 – Ioh.Chrys – in uuluam; K 258,2 – Ioh. Chrys – in uuluam; K 258,13 – Ioh.Chrys – in uuluam; K 306,19 – Ioh.Chrys – in uulba; K 430,18 – Sophron – uterum; K 606,8 – Theod.Pharan – de uulua; K 838,14 – Const. imp – in uulua

μητρικός

K 840,3 – Const.imp – maternam

μητρόπολις

K 731,9 – subscriptio – magnae ciuitatis; K 780,1 – subscriptio – metropoleos

μητροπολίτης

K 208,3 – synodus – episcopo; K 731,3 – subscriptio – metropolitanus

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

μητροπολιτικός

K 534,26 – Serg.Const – mitropolitanam sedem

μηχανάω

L 142,26 – Martinus – conantur; L 182,29 – Martinus – commentatus; L 234,25 – Max. Aqu – machinantur; L 314,34 – synodus – nitentes; L 348,13 – Max.Aqu – machinantur; K 818,20 – prosphon – maccinetur; K 854,2 – Const.imp – machinetur; K 898,29 – Agatho.epilog – πρόφασιν ἐμηχανήσατο

μιαίνω

L 68,10–11 – Columbus – τέχνασμα μεμιασμένον; K 878,5 – Leo.epist – foedari

μιαιφονία

L 142,9 – Martinus – nequitia

μιαιφόνος

K 898,37 – Agatho.epilog – μιαιφόνον προαίρεσιν

μιαρός

L 146,17 – Themistius – execrabile; L 160,20 – ecthesis – insanus; L 236,21–22 – Max.Aqu – scelerosos; L 336,35 – ecthesis – insanus; L 342,30 – ecthesis – scelerosi; K 448,10 – Sophron – caenulentam; K 478,13 – Sophron – foedissimi; K 852,1 – Const.imp – obscoena

μίασμα

L 70,15 – Columbus – contagione; K 466,22 – Sophron – contagia; K 480,4 – Sophron – contagium

μιασμός

K 880,3 – Leo.epist – contagio

μίγνυμι

L 308,19 – Greg.Nyss – commixta; K 860,5 – sacra – miscuerunt

μικρός

L 120,38 – Theod.Pharan – parua; L 422,14 – Martinus – paruo spatio; K 20,25 – Romani – plus minus; K 56,1 – Agatho – paruus; K 72,3 – Agatho – paulo; K 118,22 – Agatho – πρὸ μικροῦ = nuper; K 454,23 – Sophron – paruum; K 866,23 – Leo.epist – pusilli cum magnis; K 884,10 – Leo.epist – πρὸ μικροῦ = nuper

μικροψυχία

L 198,14–15 – Paul.Const – pusillanimitate; K 414,14 – Sophron – pusillanimitatibus

μικρῶς

K 800,8 – Const.imp – mediocriter

μιμέομαι

L 196,37 – Paul.Const – eum imitare; L 362,33 – Martinus – imitare contendimus; K 106,19 – Agatho – imitantibus; K 564,20 – iudices – imitatus; K 884,4 – Leo.epist – Christum imitandum

μίμησις

L 36,6 – Martinus – imitationem; L 212,18 – synodus – secundum deum; L 410,13 – ep. encycl – per similitudinem; K 188,21 – Const.imp – κατὰ μίμησιν = ad instar

μιμητής

K 816,20 – prosphon – imitatorem; K 878,7 – Leo.epist – imitatores; K 889,11 – concilium – καὶ μιμητὰς ἡμᾶς

μιξοβάρβαρος

K 900,10 – Agatho.epilog – ὁ μιξοβάρβαρος τύραννος

μισάνθρωπος

K 832,21 – Const.imp – qui generi humano semper infestus est

μισέω

L 116,16 – Martinus – odibilem

μίσησις

K 62,24 – Agatho – odiis

μισθαποδοσία

L 18,7 – Martinus – mercedem ac retributionem

μισθός

L 48,14 – Martinus – mercedem; L 144,14 – Martinus – mercedem; L 192,16 – Martinus – mercedem; L 238,9 – Max.Aqu – mercedem; K 120,8 – Agatho – mercis; K 274,5 – Cyrill.Alex – mercis

μισόκαλος

K 386,14 – Paul.haer – bonorum inuidus

μῖσος

K 112,23 – Agatho – odiosam

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

μνῆμα

K 606,8 – Theod.Pharan – sepulcro

μνημεῖον

K 454,3 – Sophron – sepulchrorum

μνήμη

L 40,11 – Steph.Dor – beatae memoriae; L 88,29 – Augustinus – memoriam; L 88,31 – Augustinus – memoriam; L 96,15 – Theophyl – apostolicae recordationis; L 144,9 – Martinus – in memoria tenerent; K 216,23 – Mac.Ant – mentionem; K 540,12 – Serg.Const – mentionem facere; K 576,25 – Const.primic – ἐπὶ μνήμης φέρει = meminit

μνημονεύω

L 106,24 – Martinus – ante fatum; L 254,31–32 – conc.V. – ab ante fatis; L 322,11 – Apollinarius – reminiscunt; K 70,8 – Agatho – memorat; K 92,1 – Agatho – memorabilis; K 508,10 – Apollinarius – memorant

μνηστεύω

K 416,15 – Sophron – despondens

μοῖρα

K 856,2 – Const.imp – sortis est

μοιχεία

K 903,24 – Ioh.Const – τὸν ἔλεγχον τῆς μοιχείας

μοιχός

K 480,9 – Sophron – adulter

μολύνω

K 124,21 – Agatho – confoedatum; K 880,4 – Leo.epist – maculent

μολυσμός

L 406,27 – ep.encycl – maculam; K 114,27 – Agatho – contagione; K 430,20 – Sophron – contagione; K 458,7 – Sophron – pollutione

μοναδικός

K 418,18 – Sophron – propter singularitatem; K 448,2 – Sophron – singulare; K 844,7 – Const.imp – propter unitatem

μοναδικῶς

L 120,24 – Theod.Pharan – singulariter; L 152,38 – Pyrrhus – singulariter; L 154,14 – Pyrrhus – singulariter; K 424,14 – Sophron – singulariter; K 602,15 – Theod.Pharan – singulariter; K 608,4 – Pyrrhus – singulariter

μονάζω

K 504,9 – synodus – monachum

μοναρχία

K 424,3 – Sophron – unum principium

μονάς

L 334,18 – Paul.diac – singulari; L 368,9 – can.1 – unitate – unitatem; K 418,19 – Sophron – unitas; K 836,18 – Const.imp – in unitate

μοναστήριον

K 900,1 – Agatho.epilog – ἐν τοῖς γυναικείοις μοναστηρίοις

μοναστής

K 414,10 – Sophron – monachorum

μοναστικός

K 810,15 – prosphon – monachico grege

μοναχός

K 504,2 – Mac.Ant – presbytero et monacho; K 706,19 – nomina – abbate

μονή

K 18,22 – nomina – monasterii Renati; K 18,24 – nomina – monasterii Domus Arsicia; K 362,6 – context – monasterii Baiarum

μόνιμος

L 406,31 – ep.encycl – qui permanent

μονογενής

L 22,39 – Maur.Caes – unicum; K 72,4 – Augustinus – unici uerbi; K 80,12 – Chalc – unigenitum; K 344,4 – Greg.Nyss – unigenitus; K 768,6 – symbolum – unigenitus

μονογενῶς

L 66,33 – Columbus – peculiarem; K 124,10 – Agatho – singulariter; K 548,20 – Honorius – singulariter; K 550,6 – Honorius – singulariter

μονόγραμμον

K 524,16 – context – ex cera monogrammon; K 674,23 – context – exprimente monogrammum

μονοθελήτης

K 484,12 – Sophron – Τριθεϊτῶν ἡ Μονοθελητῶν = ms. V

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

μονομερῶς

K 132,26 – Agatho – tantum pars

μόνον

L 44,28–29 – Steph.Dor – tantummodo – dumtaxat; K 306,16 – Ioh.Chrys – solummodo

μονοπρόσωπος

L 334,15 – Paul.diac – unius personae

μονότροπος

K 234,25 – Ps.Athanas – uniformis

μορφή

L 150,24 – Leo.papa – natura; K 76,19 – Agatho – formarum, id est naturarum; K 510,17 – Mac.Ant – naturam; K 844,16 – Const.imp – secundum utramque formam

μορφόω

K 430,21 – Sophron – formam suscepit

μόρφωσις

L 200,2 – Paul.Const – formam

μοχθηρός

K 534,19 – Serg.Const – prauam

μόχθος

K 56,13 – Agatho – de labore corporis; K 62,12 – Agatho – piorum laborum; K 870,21 – Leo.epist – laboribus; K 876,10 – Leo.epist – laborem

μυέω

K 64,25 – Agatho – imbuere; K 880,12 – Leo.epist – inbuerentur

μύησις

L 332,33 – titulus – myeseos; K 104,18 – titulus – myeseos

μυθέομαι

L 224,5 – Chalc – fabulantur

μύθευμα

K 810,10 – prosphon – fabulam

μυθικός

K 464,13 – Sophron – fabulosa

μυθικῶς

K 464,10 – Sophron – fabulose

μυθολογέω

L 128,7 – Martinus – delerans

μυθομέριμνος

K 462,11 – Sophron – fabulorum excogitatrix

μυθοπλαστία

K 462,14 – Sophron – fabulosis figmentis

μυθώδης

K 228,11 – Mac.Ant – fabulosa; K 470,11 – Sophron – fabulosa

μυκτηρισμός

L 102,7 – Uictor – subsannationes

μυριάς

K 538,21 – Serg.Const – milium

μῦς

L 130,15 – Basilius – musculis

μυσαρός

L 142,27 – Martinus – scelerosi; L 326,27 – Themistius – τῆς μυσαρὰς ὄντος; K 470,12 – Sophron – inmundum; K 486,12 – Sophron – probrosas

μυσάττω

K 438,7 – Sophron – abominamur

μυσταγωγία

K 540,12 – Serg.Const – in missarum archanis

μυσταγωγός

L 160,15 – ecthesis – patrum; L 162,9 – ecthesis – sacerdotes; K 474,22 – Sophron – instructorum; K 530,14 – Serg.Const – institutorum; K 542,12 – Serg.Const – institutorum

μυστηριάρχης

K 480,2 – Sophron – primi secretales

μυστήριον

L 18,28 – Martinus – sacramenta; L 68,6 – Columbus – sacramenta; L 84,23 – Ambrosius – sacramentum; L 424,12 – Martinus – salutis sacramenta indiscere; K 74,12 – Agatho – sacramenta; K 136,15 – Agatho – archanum; K 238,21 – Ps.Athanas – sacramentum; K 314,24 – Cyrill.Alex – misterio; K 390,10 – Const.imp – corporale sacramentum; K 592,17 – Cyrus.Alex – misteria perceperunt; K 896,7 – Const.imp – τῆς οἰκονομίας μυστήριον; K 902,32 – Ioh.Const – τῇ ὑπερησίᾳ τῶν μυστηρίων; K 903,8 – Ioh.

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

Const – τὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως μυστήριον; K 904,7 – Ioh.Const – τοῦ τῆς σαρκώσεως μυστηρίου

μύστης

L 10,11 – Martinus – ministros; L 142,27 – Martinus – sanctissimi

μυστικός

L 88,2 – Ambrosius – alto affectu; L 142,26 – Uictor – mysticae

μυστικῶς

L 98,34 – Uictor – in arcana; K 122,31 – Agatho – secretius

μώλωψ

K 604,16 – Theod.Pharan – plagae

μῶμος

L 360,6 – Martinus – macula; K 348,8 – Cyrill.Alex – a uitio; K 458,7 – Sophron – macula

μωρία

K 510,3 – Mac.Ant – uanitati; K 846,11 – Const.imp – stultitiam

μωρός

K 556,11 – Honorius – stultam

N

ναί

K 168,5 – Mac.Ant – etiam; K 214,27 – Mac. Ant – etiam; K 232,6 – Mac.Ant – utique; K 498,5 – Georg.chart – etiam; K 562,1 – Mac.Ant – etiam; K 700,6 – Const.releg – etiam; K 700,10 – Const.releg – etiam

νᾶμα

L 168,34 – Pyrrhus – laticis

ναός

L 232,23 – conc.V. – templum

νάρθηξ

K 832,2 – titulus – ἐν τῷ τρίτῳ νάρθηκι

νάρκωσις

L 102,15 – Uictor – torpore; L 106,10 – Uictor – torpore

ναυαγέω

K 880,14 – Leo.epist – naufragantibus

ναῦς

K 902,27 – Ioh.Const – νηὸς ἐπιβαίνειν

νεάζω

K 256,7 – Ioh.Chrys – pubescit

νεανικός

K 334,6 – Cyrill.Alex – consilium iuuenile

νεαρός

K 112,20 – Agatho – recens

νεκρός

K 458,19 – Sophron – emortuus; K 878,11 – Leo.epist – mortuos suscitare

νεκρόω

L 360,34–35 – Martinus – mortificati

νέκρωσις

L 122,16 – Theod.Pharan – mortificatio; K 458,19 – Sophron – mortificationem; K 604,16 – Theod.Pharan – mortificatio

νέμω

L 408,9 – ep.encycl – permittere; K 490,7 – Sophron – regere; K 494,4 – Sophron – conferre

νέος

L 348,9 – Max.Aqu – modernis; K 106,22 – Agatho – noui dogmatis; K 482,8 – Sophron – nouus Sabellius; K 504,2 – Mac. Ant – de noua herese; K 624,3 – Honorius – nouellae; K 676,13 – Polychronius – nouam fidem; K 852,10 – Const.imp – nouitiorum; K 878,1 – Leo.epist – noui erroris

νεόφυτος

L 60,45 – Serg.Cypr – nouiter emergentium

νεῦμα

L 160,27–28 – ecthesis – nutui; L 200,35–36 – ecthesis – nutui; L 346,15 – ecthesis – ἐναντίως τῷ νεύματι; L 346,18 – Mac.Aqu – nutibus; K 542,19 – ecthesis – nutui; K 860,12 – sacra – nutu

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

Const – τὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως μυστήριον; K 904,7 – Ioh.Const – τοῦ τῆς σαρκώσεως μυστηρίου

μύστης

L 10,11 – Martinus – ministros; L 142,27 – Martinus – sanctissimi

μυστικός

L 88,2 – Ambrosius – alto affectu; L 142,26 – Uictor – mysticae

μυστικῶς

L 98,34 – Uictor – in arcana; K 122,31 – Agatho – secretius

μώλωψ

K 604,16 – Theod.Pharan – plagae

μῶμος

L 360,6 – Martinus – macula; K 348,8 – Cyrill.Alex – a uitio; K 458,7 – Sophron – macula

μωρία

K 510,3 – Mac.Ant – uanitati; K 846,11 – Const.imp – stultitiam

μωρός

K 556,11 – Honorius – stultam

N

ναί

K 168,5 – Mac.Ant – etiam; K 214,27 – Mac. Ant – etiam; K 232,6 – Mac.Ant – utique; K 498,5 – Georg.chart – etiam; K 562,1 – Mac.Ant – etiam; K 700,6 – Const.releg – etiam; K 700,10 – Const.releg – etiam

νᾶμα

L 168,34 – Pyrrhus – laticis

ναός

L 232,23 – conc.V. – templum

νάρθηξ

K 832,2 – titulus – ἐν τῷ τρίτῳ νάρθηκι

νάρκωσις

L 102,15 – Uictor – torpore; L 106,10 – Uictor – torpore

ναυαγέω

K 880,14 – Leo.epist – naufragantibus

ναῦς

K 902,27 – Ioh.Const – νηὸς ἐπιβαίνειν

νεάζω

K 256,7 – Ioh.Chrys – pubescit

νεανικός

K 334,6 – Cyrill.Alex – consilium iuuenile

νεαρός

K 112,20 – Agatho – recens

νεκρός

K 458,19 – Sophron – emortuus; K 878,11 – Leo.epist – mortuos suscitare

νεκρόω

L 360,34–35 – Martinus – mortificati

νέκρωσις

L 122,16 – Theod.Pharan – mortificatio; K 458,19 – Sophron – mortificationem; K 604,16 – Theod.Pharan – mortificatio

νέμω

L 408,9 – ep.encycl – permittere; K 490,7 – Sophron – regere; K 494,4 – Sophron – conferre

νέος

L 348,9 – Max.Aqu – modernis; K 106,22 – Agatho – noui dogmatis; K 482,8 – Sophron – nouus Sabellius; K 504,2 – Mac. Ant – de noua herese; K 624,3 – Honorius – nouellae; K 676,13 – Polychronius – nouam fidem; K 852,10 – Const.imp – nouitiorum; K 878,1 – Leo.epist – noui erroris

νεόφυτος

L 60,45 – Serg.Cypr – nouiter emergentium

νεῦμα

L 160,27–28 – ecthesis – nutui; L 200,35–36 – ecthesis – nutui; L 346,15 – ecthesis – ἐναντίως τῷ νεύματι; L 346,18 – Mac.Aqu – nutibus; K 542,19 – ecthesis – nutui; K 860,12 – sacra – nutu

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

νεῦρον

L 130,15 – Basilius – neruis; L 362,12 – Greg.Naz – neruos

νεφέλη

K 124,20 – Agatho – nebulis

νέφος

K 124,20 – Agatho – nubilis

νεωστί

L 24,16 – Maur.Caes – nouiter; L 82,9 – Gulosus – nouiter; K 622,5 – Honorius – nouiter; K 876,2 – Leo.epist – nuper

νηδύς

K 394,3 – libellus – utero

νηπιάζω

K 554,9 – Honorius – paruulorum; K 556,8 – Honorius – lactantes

νηπιότης

L 300,5 – Leo.papa – infantia

νηπιόφρων

K 816,7 – prosphon – infantilis intellegentiae

νηπιώδης

L 142,28 – Martinus – paruulis

νῆστις

K 556,19 – Honorius – ieiuni

νικάω

L 196,33 – Paul.Const – uincere; L 352,37 – Deusdedit – subiugati sunt; K 240,5 – Ps. Athanas – uictus; K 324,15 – Cyrill.Alex – superatus; K 658,9 – Athanas – uinctam fuisse; K 868,20 – Leo.epist – euictus est

νίκη

K 62,30 – Agatho – uictorias; K 64,3 – Agatho – triumphales; K 114,21 – Agatho – uictoriae coronam; K 118,5 – Agatho – perfectis uictoriis; K 654,23 – acclam – da illi uictorias

νικητής

K 122,10 – titulus – uictoribus; K 866,19 – titulus – νικητῇ καὶ τροπαιούχῳ

νῖκος

L 40,36 – Steph.Dor – ad uictoriam

νοερός

K 128,15 – Agatho – intellectualem; K 256,17 – Ioh.Chrys – intellectuales uirtutes

νοερῶς

K 224,13 – Mac.Ant – intellectualiter

νοέω

L 122,22 – Theod.Pharan – intellegitur; L 370,29 – can.4 – intellectuabilem – intelligibilem; K 68,12 – Agatho – intellegenda; K 352,16 – Iustinianus – uerbum intellegendum; K 604,20 – Theod.Pharan – intellegenda

νόημα

K 56,20 – Agatho – sensibus; K 178,18 – Romani – sensus; K 234,11 – Ps.Athanas – intellegentiarum; K 304,3 – Greg.Nyss – intellegentia

νόησις

L 282,1 – Augustinus – sensum; K 60,11 – Agatho – intellegentia; K 82,19 – Agatho – intellegentiae

νοητέον

K 76,9 – Agatho – intellegendum est

νοητός

K 852,5 – Const.imp – intelligibiles; K 896,7 – Const.imp – τοῖς νοητοῖς ὄμμασι

νοθεύω

L 10,38 – Martinus – testimonia corrumpentes; L 58,8 – Deusdedit – fidem adulterantes

νόθος

L 320,33 – Lucius – adulterata; K 416,21 – Sophron – ab incertis

νομεύς

K 474,19 – Sophron – dispensator

νομίζω

L 322,12 – Apollinarius – arbitrantur; L 356,31–32 – Deusdedit – ducunt; K 72,5 – Agatho – qui putas; K 258,11 – Ioh.Chrys – putaretur; K 302,7 – Greg.Nyss – existimant; K 488,12 – Sophron – aestimabor; K 868,3 – Leo.epist – ὡς νομίζω = nimirum

νομικός

K 466,12 – Sophron – legitima; K 858,3 – sacra – ex lege; K 897,12 – Const.imp – τῆς νομικῆς συναγωγῆς

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

νομίμως

L 104,30 – Martinus – legitime; L 252,7 – Martinus – legitime; L 316,20 – synodus – legitime; L 418,12 – ep.encycl – legitime

νόμισμα

K 650,23 – Georg.mon – sex solidis

νομοθεσία

L 318,12 – synodus – secundum statuta; K 889,12 – concilium – τῆς ἱεραρχικῆς νομοθεσίας

νομοθετέω

L 198,15 – Paul.Const – promulgauit

νόμος

L 128,27 – Cyrill.Alex – ritu parientis; L 416,20 – ep.encycl – lex ecclesiae; K 290,14 – Ambrosius – secundum conditionem; K 530,17 – Serg.Const – lex ecclesiae; K 622,24 – Honorius – qui legem dedit

νοσέω

L 186,5 – Martinus – infirme intellegat; K 536,20 – Serg.Const – languenter; K 846,5 – Const.imp – deprimuntur; K 895,14 – Const.imp – ἐπικινδύνως ἐνοσησεν; K 902,5 – Ioh.Const – ἀβουλήτως νενοσηκότας ἡμᾶς

νοσηλεύω

K 488,7 – Sophron – egrotet

νόσημα

L 20,2 – Martinus – languor; L 70,12 – Columbus – uulnus; K 848,11 – Const.imp – egritudinum; K 888,12 – concilium – τὰ μέγιστα τῶν νοσημάτων

νοσοποιός

K 902,4 – Ioh.Const – τῆς λοιμώδους καὶ νοσοποιοῦ

νόσος

K 296,1 – Ioh.Chrys – egritudini; K 834,9 – Const.imp – contagione; K 895,12 – Const.imp – τὴν συνέχουσαν νόσον

νόστιμος

L 196,35 – Paul.Const – saporatus fructus

νοσώδης

K 888,14 – concilium – τὸ νοσῶδες τῆς λύμης

νοτάριος

K 898,11 – Agatho.epilog – ἀχρεῖος νοτάριος

νουθεσία

L 100,9 – Uictor – eruditionibus; L 136,5 – Serg.Const – institutione; L 184,22 – Serg.Const – suasionem

νουνεχῶς

L 114,34 – hypothesis – τοῖς νουνεχῶς ἐντυγχάνουσιν

νοῦς

L 184,6 – Martinus – εἰς νοῦν κομιζόμενοι = apud nos retinentes; L 200,24 – Paul.Const – ὑπὲρ νοῦν ἕνωσιν = propter summam unitatem; L 258,34 – Ambrosius – τῶν νοῦν ἐχόντων; L 324,4 – Polemon – non uertibilem sensum; K 340,15 – Ps.Ioh.Chrys – credulum sensum; K 368,2 – Ioh.Scythop – mentem siue sensum; K 590,9 – Cyrus.Alex – intentum; K 840,20 – Const.imp – ubi mens, ibi uoluntas

νῦν

L 94,20 – Max.Aqu – in praesenti; L 302,13 – Leo.papa – εἰ καὶ τὰ μάλιστα νῦν; K 168,16 – Const.imp – modo; K 228,7 – Mac.Ant – in praesens; K 612,10 – iudices – nuper

νῶτος

L 126,14 – Martinus – super dorsum

Ξ

ξενίζω

L 160,11 – ecthesis – extraneat; L 242,30 – ecthesis – extraneant; K 224,1 – Mac.Ant – nouum uidetur; K 542,8 – Serg.Const – peregrina uideri

ξένος

L 148,19 – Martinus – extraneum filium; L 184,11 – Martinus – extranea ueritati; L 186,12 – Martinus – extranea ueritati; L 318,10 – synodus – extraneos; K 504,13 – Mac.Ant – externa

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

νομίμως

L 104,30 – Martinus – legitime; L 252,7 – Martinus – legitime; L 316,20 – synodus – legitime; L 418,12 – ep.encycl – legitime

νόμισμα

K 650,23 – Georg.mon – sex solidis

νομοθεσία

L 318,12 – synodus – secundum statuta; K 889,12 – concilium – τῆς ἱεραρχικῆς νομοθεσίας

νομοθετέω

L 198,15 – Paul.Const – promulgauit

νόμος

L 128,27 – Cyrill.Alex – ritu parientis; L 416,20 – ep.encycl – lex ecclesiae; K 290,14 – Ambrosius – secundum conditionem; K 530,17 – Serg.Const – lex ecclesiae; K 622,24 – Honorius – qui legem dedit

νοσέω

L 186,5 – Martinus – infirme intellegat; K 536,20 – Serg.Const – languenter; K 846,5 – Const.imp – deprimuntur; K 895,14 – Const.imp – ἐπικινδύνως ἐνοσησεν; K 902,5 – Ioh.Const – ἀβουλήτως νενοσηκότας ἡμᾶς

νοσηλεύω

K 488,7 – Sophron – egrotet

νόσημα

L 20,2 – Martinus – languor; L 70,12 – Columbus – uulnus; K 848,11 – Const.imp – egritudinum; K 888,12 – concilium – τὰ μέγιστα τῶν νοσημάτων

νοσοποιός

K 902,4 – Ioh.Const – τῆς λοιμώδους καὶ νοσοποιοῦ

νόσος

K 296,1 – Ioh.Chrys – egritudini; K 834,9 – Const.imp – contagione; K 895,12 – Const.imp – τὴν συνέχουσαν νόσον

νόστιμος

L 196,35 – Paul.Const – saporatus fructus

νοσώδης

K 888,14 – concilium – τὸ νοσῶδες τῆς λύμης

νοτάριος

K 898,11 – Agatho.epilog – ἀχρεῖος νοτάριος

νουθεσία

L 100,9 – Uictor – eruditionibus; L 136,5 – Serg.Const – institutione; L 184,22 – Serg.Const – suasionem

νουνεχῶς

L 114,34 – hypothesis – τοῖς νουνεχῶς ἐντυγχάνουσιν

νοῦς

L 184,6 – Martinus – εἰς νοῦν κομιζόμενοι = apud nos retinentes; L 200,24 – Paul.Const – ὑπὲρ νοῦν ἕνωσιν = propter summam unitatem; L 258,34 – Ambrosius – τῶν νοῦν ἐχόντων; L 324,4 – Polemon – non uertibilem sensum; K 340,15 – Ps.Ioh.Chrys – credulum sensum; K 368,2 – Ioh.Scythop – mentem siue sensum; K 590,9 – Cyrus.Alex – intentum; K 840,20 – Const.imp – ubi mens, ibi uoluntas

νῦν

L 94,20 – Max.Aqu – in praesenti; L 302,13 – Leo.papa – εἰ καὶ τὰ μάλιστα νῦν; K 168,16 – Const.imp – modo; K 228,7 – Mac.Ant – in praesens; K 612,10 – iudices – nuper

νῶτος

L 126,14 – Martinus – super dorsum

Ξ

ξενίζω

L 160,11 – ecthesis – extraneat; L 242,30 – ecthesis – extraneant; K 224,1 – Mac.Ant – nouum uidetur; K 542,8 – Serg.Const – peregrina uideri

ξένος

L 148,19 – Martinus – extraneum filium; L 184,11 – Martinus – extranea ueritati; L 186,12 – Martinus – extranea ueritati; L 318,10 – synodus – extraneos; K 504,13 – Mac.Ant – externa

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

ξηραίνω

K 326,16 – Cyrill.Alex – arefactam

ξίφος

K 899,2 – Agatho.epilog – ὑπὸ τοῦ ξίφους

ξυνωρίς

K 468,14–15 – Sophron – dualitatem

ξυρός

K 895,7 – Const.imp – ἠκονημένῳ ξυρῷ

O

ὁ

L 146,37 – Martinus – memoratus; L 150,11 – Martinus – memoratus; L 152,15 – Deusdedit – memoratus; L 152,32 – Deusdedit – praedictus; L 152,34 – Deusdedit – denominatum; L 352,1 – Max.Aqu – denominatus

ὀβελίζω

K 648,1 – episcopi – obelis obduci

ὄγκος

L 122,34 – Theod.Pharan – molem; L 126,6 – Martinus – tumore; L 128,33 – Martinus – mole

ὁδεύω

K 438,7 – Sophron – gradientes; K 834,7 – Const.imp – ierunt

ὁδηγέω

L 138,23 – Serg.Const – ducitur; L 208,17 – typus – inspirati; K 592,17 – Cyrus.Alex – adducti; K 652,10 – Const.gramm – instructus; K 768,11 – symbolum – institutus; K 889,25 – concilium – διδασκαλίαις ὁδηγούμενοι

ὁδηγία

K 901,33 – Ioh.Const – τῇ ὁδηγίᾳ τοῦ ὀφθαλμοῦ

ὁδοιπορία

K 448,18 – Sophron – ex itinere; K 802,17 – Const.imp – itinere

ὁδός

L 406,20 – ep.encycl – rectam uiam; K 64,8 – Agatho – tramite; K 438,6 – Sophron – regiam uiam; K 552,20 – Honorius – uia regia; K 896,16 – Const.imp – τῆς ἐπιστροφῆς ὁδόν

ὀδούς

K 903,9 – Ioh.Const – ὑπ' ὀδόντα γρύζειν

ὀδυνάω

L 86,31 – Ambrosius – dolet; K 903,1 – Ioh. Const – ὤδινε καὶ ἐσπούδαζε

ὀδύνη

K 52,20 – Agatho – angores; K 54,16 – Agatho – angoribus

ὀδυρμός

L 38,40 – Steph.Dor – calamitatem; K 52,21 – Agatho – fletuum; K 62,6 – Agatho – fletibus; K 124,8 – Agatho – fletibus; K 902,26 – Ioh.Const – δίχα παντὸς ὀδυρμοῦ

ὀδύρομαι

K 434,15 – Sophron – eiulat

ὄζω

L 142,15 – Martinus – fetidis dogmatibus

οἴαξ

K 490,16 – Sophron – gubernacula; K 902,29 – Ioh.Const – ἐγχειρισθῆναι τοὺς οἴακας

οἶδα

L 126,29 – Martinus – cognoscit; K 318,16 – Cyrill.Alex – nouerat quippe, nouerat

οἰδαίνω

K 556,17 – Honorius – turgidi

οἴησις

L 96,6 – Max.Aqu – ἐξ ἠπατημένης οἰήσεως; K 905,21 – Ioh.Const – τῇ οἰήσει ἐναπατᾶσθαι

οἰκεῖος

K 694,21 – synodus – sui cognitionem; K 898,15 – Agatho.epilog – οἰκείᾳ ἔγραψα χειρί

οἰκειότης

K 903,10 – Ioh.Const – τὴν τῶν δογμάτων οἰκειότητα

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

ξηραίνω

K 326,16 – Cyrill.Alex – arefactam

ξίφος

K 899,2 – Agatho.epilog – ὑπὸ τοῦ ξίφους

ξυνωρίς

K 468,14–15 – Sophron – dualitatem

ξυρός

K 895,7 – Const.imp – ἠκονημένῳ ξυρῷ

O

ὁ

L 146,37 – Martinus – memoratus; L 150,11 – Martinus – memoratus; L 152,15 – Deusdedit – memoratus; L 152,32 – Deusdedit – praedictus; L 152,34 – Deusdedit – denominatum; L 352,1 – Max.Aqu – denominatus

ὀβελίζω

K 648,1 – episcopi – obelis obduci

ὄγκος

L 122,34 – Theod.Pharan – molem; L 126,6 – Martinus – tumore; L 128,33 – Martinus – mole

ὁδεύω

K 438,7 – Sophron – gradientes; K 834,7 – Const.imp – ierunt

ὁδηγέω

L 138,23 – Serg.Const – ducitur; L 208,17 – typus – inspirati; K 592,17 – Cyrus.Alex – adducti; K 652,10 – Const.gramm – instructus; K 768,11 – symbolum – institutus; K 889,25 – concilium – διδασκαλίαις ὁδηγούμενοι

ὁδηγία

K 901,33 – Ioh.Const – τῇ ὁδηγίᾳ τοῦ ὀφθαλμοῦ

ὁδοιπορία

K 448,18 – Sophron – ex itinere; K 802,17 – Const.imp – itinere

ὁδός

L 406,20 – ep.encycl – rectam uiam; K 64,8 – Agatho – tramite; K 438,6 – Sophron – regiam uiam; K 552,20 – Honorius – uia regia; K 896,16 – Const.imp – τῆς ἐπιστροφῆς ὁδόν

ὀδούς

K 903,9 – Ioh.Const – ὑπ' ὀδόντα γρύζειν

ὀδυνάω

L 86,31 – Ambrosius – dolet; K 903,1 – Ioh. Const – ὤδινε καὶ ἐσπούδαζε

ὀδύνη

K 52,20 – Agatho – angores; K 54,16 – Agatho – angoribus

ὀδυρμός

L 38,40 – Steph.Dor – calamitatem; K 52,21 – Agatho – fletuum; K 62,6 – Agatho – fletibus; K 124,8 – Agatho – fletibus; K 902,26 – Ioh.Const – δίχα παντὸς ὀδυρμοῦ

ὀδύρομαι

K 434,15 – Sophron – eiulat

ὄζω

L 142,15 – Martinus – fetidis dogmatibus

οἴαξ

K 490,16 – Sophron – gubernacula; K 902,29 – Ioh.Const – ἐγχειρισθῆναι τοὺς οἴακας

οἶδα

L 126,29 – Martinus – cognoscit; K 318,16 – Cyrill.Alex – nouerat quippe, nouerat

οἰδαίνω

K 556,17 – Honorius – turgidi

οἴησις

L 96,6 – Max.Aqu – ἐξ ἠπατημένης οἰήσεως; K 905,21 – Ioh.Const – τῇ οἰήσει ἐναπατᾶσθαι

οἰκεῖος

K 694,21 – synodus – sui cognitionem; K 898,15 – Agatho.epilog – οἰκείᾳ ἔγραψα χειρί

οἰκειότης

K 903,10 – Ioh.Const – τὴν τῶν δογμάτων οἰκειότητα

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

οἰκειόω

L 286,35 – Greg.Nyss – suscepit; L 290,6 – Theophilus – proprie ostendebat; L 322,33–34 – Apollinarius – sibi familiatam; K 84,19 – Greg.Nyss – suscepit; K 106,12 – Theodosius – proprias sibi faciens; K 304,9 – Greg.Nyss – assumpsit; K 342,21 – Greg.Nyss – sociatur

οἰκείως

K 344,20 – Greg.Nyss – familiariter; K 818,5 – prosphon – in proprium

οἰκείωσις

L 202,9 – Paul.Const – ex affectione; L 332,23 – Theod.Mops – familiaritatem; K 302,16 – Greg.Nyss – familiaritas; K 858,6 – sacra – commendationem

οἰκέτης

L 74,5 – Steph.Dor – ultimi famuli; L 100,15 – Uictor – uestros famulos; K 132,16 – Agatho – exiguo famulatui; K 870,4 – Leo.epist – pietatis uestrae famulos

οἰκέω

L 282,36 – Ps.Athanas – uerbo inhabitante; K 566,6 – synodus – inhabitat; K 832,6 – Const.imp – habitanti

οἰκία

K 500,1 – Georg.chart – in domo imperiali; K 832,11 – Const.imp – domum

οἰκίζω

L 10,26 – Martinus – panis conlocatur

οἰκοδομέω

L 98,14–15 – Uictor – superaedificatur; L 138,13 – Serg.Const – dispensare = aedificare; L 198,9 – Paul.Const – in melius aedificentur; L 290,8 – Theophilus – aedificauit; K 122,22 – Agatho – perstruente

οἰκοδομή

L 54,35 – abbates – aedificationem; K 138,17 – Agatho – aedificationem; K 872,22 – Leo.epist – ad omnium aedificationem

οἴκοθεν

L 124,21 – Martinus – a semetipso; K 302,13 – Greg.Nyss – inditum

οἰκονομέω

K 848,7 – Const.imp – dispensans; K 904,22 – Ioh.Const – τὴν τοῦ θεοῦ σοφίαν οἰκονομῆσαι

οἰκονομία

L 208,6 – typus – in dispensatione; K 12,1 – Const.imp – in dispensatione; K 20,31 – Romani – dispensatione; K 44,14 – Const.imp – dispensatione; K 60,4 – Agatho – dispensationis; K 216,9 – Agatho – dispensatione; K 700,24 – Georg.Const – propter dispensationem rogamus

οἰκονομικός

K 220,21 – Agatho – dispensatiuam; K 814,5 – prosphon – dispensationis capitulum; K 905,8 – Ioh.Const – τῆς οἰκονομικῆς συμβάσεως

οἰκονομικῶς

L 322,24 – Apollinarius – dispensatiue; K 328,11 – Epiphanius – dispensatiue; K 905,11 – Ioh.Const – οἰκονομικῶς προελθόντων

οἰκουμένη

L 18,35 – Martinus – omnem mundum; L 52,33 – abbates – in omni mundo; L 62,34 – Serg.Cypr – omnem mundum; L 166,2 – acclam – orbis terrarum; K 816,5 – prosphon – orbem terrarum; K 870,15 – Leo.epist – orbem terrarum

οἰκουμενικός

L 22,32 – Maur.Caes – totoque orbe et uniuersali; L 60,31 – Serg.Cypr – uniuersali papae; L 378,25 – can.17 – uniuersalibus conciliis – uniuersabilibus conciliis; K 2,9 – Const.imp – uniuersali papae; K 58,23 – Agatho – generalium synodorum; K 116,12 – Agatho – generalium synodorum; K 230,5 – Mac.Ant – uniuersalis patriarcha; K 470,5 – Sophron – uniuersaliter; K 856,20 – Const.imp – uniuersali patriarchae; K 872,1 – Leo.epist – uniuersalis synodus; K 872,1 – Leo.epist – uniuersum concilium

οἰκτιρμός

K 866,28 – Leo.epist – misericordiae; K 896,18 – Const.imp – τοῖς οἰκτιρμοῖς τὸ σπλάγχνον

οἶκτος

K 430,13 – Sophron – miserationem

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

οἰκτρός

K 4,24 – Const.imp – uiles inquisitiones

οἶμαι

L 208,16 – typus – arbitrati sumus; L 348,29 – Max.Aqu – ut arbitror; K 300,12 – Greg.Nyss – arbitror; K 332,21 – Cyrill.Alex – existimo; K 366,15 – Ioh. Scythop – opinor; K 368,11 – Ioh.Scythop – opinor; K 658,7 – Athanas – existimans

οἰμωγή

L 100,22 – Uictor – uoces

οἰμώζω

K 230,9 – Mac.Ant – congemescere

οἶνος

K 860,5 – sacra – uinum

οἰνώδης

K 452,17 – Sophron – uinalis

οἶστρος

K 834,20 – Const.imp – furia

οἴχομαι

L 154,18 – Deusdedit – perimitur

ὀκλάζω

K 414,15 – Sophron – nutabundum; K 662,3 – Athanas – manum inflectere

ὀκνέω

K 294,2 – Ioh.Chrys – pigritat

ὀκνηρός

K 908,3 – Ioh.Const – βραδεῖς καὶ ὀκνηροί

ὄκνος

L 198,10 – Paul.Const – piget; L 354,1 – Deusdedit – pigritia

ὀλέθριος

K 480,19 – Sophron – laetiferam; K 822,27 – Const.imp – laetalem

ὄλεθρος

K 470,8 – Sophron – interitum; K 486,2 – Sophron – periturum – perniciosum

ὀλίγος

L 82,34 – Gulosus – parua; L 282,18 – Hippolyt – ad paruum; K 54,17 – Agatho – paulatim; K 82,28 – Agatho – parua; K 100,20 – Agatho – exigua; K 100,22 – Agatho – paulisper; K 100,26 – Agatho – exiguis; K 124,12 – Agatho – paucissimis; K 526,1 – context – ad modicum; K 618,24 – context – post modicum; K 868,26 – Leo.epist – paululum

ὀλιγότης

K 130,25 – Agatho – nostrae paruitatis

ὁλικῶς

L 302,22 – Ps.Dionys – integre; K 92,13 – Ps.Dionys – integre; K 96,5 – Ps.Dionys – integre; K 252,4 – Ps.Dionys – integre; K 426,20 – Sophron – funditus et integre; K 534,4 – Serg.Const – in omnibus

ὀλισθάνω

L 214,5 – synodus – labefecit

ὀλίσθημα

L 78,37 – Martinus – de lapso; K 430,13 – Sophron – lapsum

ὀλισθηρός

L 98,19 – Uictor – de lapsu

ὄλισθος

K 112,23 – Agatho – lapsum; K 136,21 – Agatho – lapsu; K 906,26 – Ioh.Const – ἐκτὸς ὀλίσθου

ὁλκάς

K 902,29 – Ioh.Const – τῆς ὁλκάδος ἐγχειρισθῆναι

ὁλοθρεύω

K 474,11 – Sophron – perimentem

ὁλοκαύτωμα

K 868,16 – Leo.epist – holocaustum

ὁλοκληρία

L 168,36 – Pyrrhus – de integritate; L 420,2 – ep.encycl – hereditatem – integram sanitatem; K 58,11 – Agatho – sospitate; K 812,11 – prosphon – soliditatem; K 872,4 – Leo.epist – integritate

ὁλόκληρος

L 408,5 – ep.encycl – generalitas; K 120,17 – Agatho – εἰς ὁλόκληρον ἀποκατάστασιν; K 530,10 – Serg.Const – integrum; K 840,17 – Const.imp – solidam; K 874,14 – Leo.epist – inmutilatae pietatis

ὁλοκλήρως

L 318,19 – acclam – integre

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

ὅλος

L 70,16 – Columbus – per unamquamque; L 328,32 – Themistius – de toto; L 362,5 – Martinus – totus Adam; K 230,9 – Mac. Ant – uniuersos; K 818,21 – prosphon – uniuersis

ὁλοσχερῶς

L 188,13–14 – Martinus – funditus

ὁλοτελῶς

K 426,20 – Sophron – funditus tota est

ὁλοψύχως

L 74,34 – Steph.Byz – unianimiter

ὅλως

L 44,7 – Steph.Dor – penitus; L 200,12 – Paul.Const – penitus; L 316,34 – Cyrill. Alex – tantum; K 424,17 – Sophron – penitus; K 854,2 – Const.imp – penitus

ὁμαίμων

K 414,16 – Sophron – consanguinei

ὁμήγυρις

K 768,12 – symbolum – collegium; K 772,21 – Chalc – conuentum; K 812,6 – prosphon – conuentum; K 896,13 – Const. imp – τῆς ἱερατικῆς ὁμηγύρεως

ὁμιλέω

L 360,37 – Martinus – qui nobis locutus est; K 840,16 – Const.imp – condescendere

ὁμιλία

L 260,30 – context – omelia; L 282,15 – context – omelia; L 292,11 – context – omelia; L 298,13 – Hilarius – sermonem; L 310,15 – Hilarius – omelia; K 656,13 – episcopi – adlocutiones

ὅμιλος

K 462,11 – Sophron – sodalitas

ὄμμα

L 312,9 – Ioh.Chrys – animae oculum; K 340,16 – Ioh.Chrys – animae oculum; K 486,18 – Sophron – paternis oculis; K 860,10 – sacra – oculum; K 896,7 – Const. imp – τοῖς νοητοῖς ὄμμασι

ὄμνυμι

K 390,10 – Const.imp – iurantes; K 618,5 – Georg.chart – iurauit

ὁμογενής

L 308,32 – Greg.Nyss – unigenitum; K 342,23 – Greg.Nyss – cognatum; K 424,16 – Sophron – unigenas

ὁμογνωμόνως

K 872,5 – Leo.epist – concorditer; K 874,21 – Leo.epist – unianimiter

ὁμογνωμοσύνη

K 804,24 – prosphon – unanimitatem

ὁμοδοξέω

K 820,5 – prosphon – eadem sapere

ὁμοδοξία

L 320,14 – Martinus – ὁμοφωνίας + ὁμοδοξίας = consonantiae; K 806,7 – prosphon – consonantiam

ὁμόδοξος

L 318,27 – synodus – consonantiam; L 368,11 – can.1 – aequali gloriae; L 380,19 – can.18 – similes

ὁμοδόξως

L 14,4 – Martinus – similiter; L 366,10 – synodus – consonanter; L 378,30–31 – can. 18 – pariterque fide = eadem credens

ὁμόδουλος

K 808,18 – prosphon – conseruum

ὁμοδύναμος

K 904,4 – Ps.Dionys – δι' ὁμοδυνάμων καὶ ἐκφαντικωτέρων

ὁμοειδής

K 424,17 – Sophron – eiusdem speciei

ὁμόθρονος

K 418,14–15 – Sophron – coassessorem; K 428,14 – Sophron – consessiuam

ὁμοθυμαδόν

K 112,6 – Agatho – unianimiter; K 120,23 – Agatho – unianimiter; K 138,15 – Agatho – unianimes; K 140,9 – subscriptio – unianimiter; K 140,12 – subscriptio – unianimiter

ὁμοιοπάθεια

L 304,21 – Ps.Iustinus – per similitudinem passionis

ὁμοιοπαθής

K 372,1 – Ps.Iustinus – conpassibile

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

ὅμοιος

K 80,9 – Agatho – per omnia similem; K 392,14 – libellus – per omnia similem

ὁμοιότης

K 622,6 – Honorius – καθ' ὁμοιότητα = iuxta

ὁμοιότροπος

L 306,16–17 – Ps.Athanas – per similitudinem

ὁμοιόω

K 434,10 – Sophron – similis factus; K 658,2 – Athanas – assimulamur ad eum; K 658,3 – Athanas – assimilatus fuisset; K 658,3–4 – Athanas – assimulari; K 658,5 – Athanas – similem effici

ὁμοίωμα

K 136,11 – Agatho – instar; K 270,6 – Ps. Athanas – in similitudinem

ὁμοίως

L 106,24 – Martinus – tam – quamque; L 212,12 – synodus – pariter; L 268,33 – Cyrill.Alex – οὐχ ὁμοίως = dissimilitudinem; K 78,6 – Agatho – item; K 82,21 – Agatho – quoque; K 90,18 – Agatho – adaeque; K 98,12 – Agatho – similiter

ὁμοίωσις

K 460,14 – Sophron – σαρκώσεως καὶ ὁμοιώσεως; K 658,2 – Athanas – similitudinis; K 810,11 – prosphon – similitudinem

ὁμολογέω

L 14,4 – Martinus – uideantur; L 314,25 – synodus – confitentur et uenerantur; L 384,12–13 – can.18 – confitentem; K 68,13 – Agatho – confitemur; K 78,28 – Agatho – fateri; K 196,24 – Georg.Const – profiteor

ὁμολογητής

K 70,11 – Agatho – confessor; K 90,19 – Agatho – confessor; K 94,2 – context – confessorem; K 674,23 – Polychronius – confessoris

ὁμολογία

L 80,22 – Gulosus – doctrinam; L 102,13 – Uictor – religionem; L 166,13 – Serg.Const – professionem; L 244,18 – Max.Aqu – dictionem; K 32,25 – Romani – professioni

ὁμόλογος

L 206,12 – Deusdedit – τὸ ὁμόλογον = confessionem; L 236,30 – Max.Aqu – indubitatum est

ὁμολογουμένως

L 210,22 – synodus – procul dubio; L 266,31 – Cyrill.Alex – sine dubio; L 332,3–4 – Colluthus – indubitanter; L 346,23 – Max.Aqu – πάντα ὁμολογουμένως; L 384,30 – can.19 – indubitanter – manifestius; K 376,7 – Seuer.Ant – profecto; K 454,9 – Sophron – profecto

ὁμονοέω

K 806,5 – prosphon – consentire; K 812,13 – prosphon – consentientes; K 856,22 – Const.imp – concordiam habent

ὁμονοητικῶς

K 114,5 – Agatho – concorditer

ὁμόνοια

L 210,1 – typus – concordiam; L 336,25 – Martinus – consonantiae; L 410,14 – ep.encycl – per sinceram concordiam; L 420,5 – ep.encycl – in concordiam; K 120,10 – Agatho – ad concordiam; K 852,9 – Const.imp – ad unianimitatem

ὁμοούσιος

L 80,25 – Gulosus – coaequalis spiritus; L 218,8 – symbolum – unius substantiae; L 224,9 – Chalc – consubstantialem; L 322,2 – context – homousion; K 60,20 – Agatho – coessentiali; K 128,8 – Agatho – coessentialis; K 596,2 – Cyrus.Alex – consubstantionalem; K 774,9 – symbolum – consubstantialem; K 838,12 – Const.imp – consubstantionalis; K 838,16 – Const.imp – consubstantionalem; K 840,7 – Const.imp – consubstantionalis; K 840,8 – Const.imp – consubstantionalis

ὁμοταγής

L 40,8 – Steph.Dor – consortes

ὁμότιμος

K 220,13 – Greg.Naz – similia; K 418,14 – Sophron – cohonorandamque; K 428,14 – Sophron – cohonorandam; K 470,4 – Sophron – honorem coaequandis; K 808,17 – prosphon – condignis; K 836,23 – Const. imp – aequalis honoris; K 850,7 – Const. imp – conglorificanda

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

ὁμοτίμως

L 98,16 – Uictor – pari honoris

ὁμότροπος

K 852,13 – Const.imp – moribus parilem

ὁμοτρόπως

L 12,10 – Martinus – ad similitudinem; L 154,12 – Deusdedit – eodem modo; L 216,10 – synodus – similiter

ὁμοφροσύνη

L 132,29 – Martinus – per consonantiam; L 174,4–5 – Martinus – per consonantiam; L 196,24 – Paul.Const – concordia; L 240,24 – Max.Aqu – consonantiam; K 504,24 – Mac.Ant – concordiae

ὁμόφρων

L 154,6 – Deusdedit – similia sapiens; L 194,8 – episcopi – similibus sui; L 202,23–24 – Paul.Const – consonanter; L 206,12 – Deusdedit – consonantiam; L 318,35 – synodus – se concordare; L 380,3–4 – can.18 – consonanter; L 380,19–20 – can.18 – parique errore = eadem ducentes; K 132,8 – Agatho – consentanei; K 414,19 – Sophron – consentaneos; K 486,4 – Sophron – consentaneos; K 798,18 – acclam – consentaneis

ὁμοφυής

K 428,14 – Sophron – consitam

ὁμόφυλος

K 418,15 – Sophron – contribulam; K 424,13 – Sophron – eiusdem originis; K 432,6 – Sophron – contribulam; K 460,6 – Sophron – connaturalem; K 482,19 – Sophron – contribuli

ὁμοφωνέω

K 134,4 – Agatho – concorditer sentiunt; K 178,26 – Romani – consonant; K 812,12 – prosphon – consonantes; K 889,30–31 – concilium – ταῖς συνόδοις ὁμοφωνήσαντι

ὁμοφωνία

L 320,14 – Martinus – consonantiae

ὁμοφώνως

L 136,15 – Serg.Const – consonanter; K 802,20 – Const.imp – consonanter

ὁμοψυχέω

K 624,10 – Honorius – unianimes

ὁμοψυχία

L 198,11 – Paul.Const – concordiam; K 112,28 – Agatho – unianimitate

ὁμόψυχος

K 534,7 – Serg.Const – unianimisque; K 546,20 – Serg.Const – unianimi beatitudini; K 610,4 – Petrus.Const – unianimis fraternitatis

ὁμοψύχως

L 50,26 – abbates – unianimiter; K 558,2 – Honorius – unanimiter

ὁμωνυμία

L 226,14–15 – conc.V. – nominis similitudinem; L 236,24 – Max.Aqu – unius nominis appellationem

ὀνείδισις

K 626,7 – Pyrrhus – exprobrationibus

ὀνειδισμός

K 2,18 – Const.imp – pro exprobratione; K 548,22 – Honorius – opprobriis

ὀνειρώδης

K 470,9 – Sophron – somnulentias

ὀνειρώττω

K 464,10 – Sophron – somniantes

ὄνομα

L 80,19 – Gulosus – in nominibus; L 216,10 – synodus – nominis appellationem; L 282,4 – Augustinus – uocabulum; L 308,21 – Greg.Nyss – utrorumque nominum; L 316,29 – synodus – nomina; K 128,5 – Agatho – non trium nominum; K 550,24 – Honorius – uocabulum

ὀνομάζω

K 438,15 – Sophron – nominantes; K 456,6 – Sophron – nuncupatur; K 484,14–15 – Sophron – nuncupatae; K 602,22 – Theod.Pharan – nominata sunt

ὀνομασία

L 148,9 – Martinus – appellationem; L 150,35–36 – Martinus – suo nomini; L 190,37 – Martinus – institutionem; L 346,3 – Max.Aqu – appellationem; K 548,13 – Honorius – uocabuli

ὀνομαστί

K 230,20 – Mac.Ant – nominatim; K 648,2 – episcopi – nominatim; K 700,25 –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

Georg.Const – nominatim; K 702,3 – synodus – nominatim; K 702,7 – Georg.Const – nominatim; K 772,26 – symbolum – nominatim

ὄντως

L 50,36 – abbates – uera; L 78,34 – Martinus – uerum; L 122,23 – Theod.Pharan – secundum ueritatem; L 138,21 – Serg.Const – ueraciter; K 322,7 – Cyrill.Alex – certe; K 422,17 – Sophron – certe; K 604,21 – Theod.Pharan – profecto; K 678,1 – Polychronius – ita est

ὄνυξ

K 418,3 – Sophron – unguibus

ὄξος

K 458,17 – Sophron – acetum

ὄπισθεν

K 204,24 – context – post sedem

ὁπλίζω

K 808,12 – prosphon – semper armatis

ὁπλίτης

K 808,5 – prosphon – praeliatores

ὅπλον

K 556,12 – Honorius – arma; K 882,17 – Leo.epist – per arma; K 888,25 – concilium – μεθ' ὅπλων πνευματικῶν

ὅπως

K 136,15 – Agatho – quatenus; K 390,20 – libellus – qualiter; K 416,4 – Sophron – qualiter; K 430,2 – Sophron – qualiter; K 490,2 – Sophron – ut

ὅρασις

K 818,13 – prosphon – uisus

ὁρατός

K 368,6 – Ioh.Scythopol – uisibilem

ὁράω

L 58,3 – Deusdedit – praeuidistis; L 94,27 – Max.Aqu – ut cernitis; L 286,24 – Greg. Nyss – aspicis; L 314,4 – Ioh.Scythop – cernis; K 248,29 – Ambrosius – cernis; K 322,3 – Cyrill.Alex – considerare; K 328,15 – Epiphanius – cerne; K 450,15 – Sophron – considerantibus; K 524,12 – Ioh. patric – conspicitis; K 660,18 – Athanas – considera

ὀργανικός

L 120,11 – Theod.Pharan – organici; K 602,6 – Theod.Pharan – organici

ὄργανον

L 124,5 – Theod.Pharan – organum; L 304,30 – Athanas – organum; L 306,5 – Athanas – organo; L 320,8 – Apollinarius – organum; K 90,25 – Athanas – instrumentum; K 102,31 – Apollinarius – organum; K 348,7 – Cyrill.Alex – instrumento; K 352,1 – Cyrill.Alex – instrumentum; K 390,1 – Apollinarius – instrumentum; K 390,1 – Apollinarius – instrumentum; K 390,2 – Apollinarius – instrumentum

ὀρέγω

K 820,4 – prosphon – porrexit; K 842,13 – Const.imp – appetiuisse; K 854,22 – Const. imp – desiderat

ὄρεξις

L 122,13 – Theod.Pharan – desiderium; L 288,37 – Theophilus – desiderium; K 604,13 – Theod.Pharan – appetitum

ὀρθοδοξία

L 42,32 – Steph.Dor – in orthodoxis dogmatibus; L 202,27 – acclam – orthodoxiae; L 208,19 – typus – in orthodoxam fidem; K 210,16 – acclam – orthodoxiae; K 474,9 – Sophron – firmamentum rectae fidei; K 474,11 – Sophron – fidei rectitudinem; K 590,1 – Cyrus.Alex – fidei rectitudinem; K 766,8 – Theod.primic – rectitudinem fidei

ὀρθόδοξος

L 80,32 – Gulosus – fidei catholicae; L 102,14 – Uictor – catholicae fidei; L 106,10 – Uictor – catholicos; K 702,10 – acclam – orthodoxo

ὀρθοδόξως

L 58,25 – Theophylactus – catholicisque dogmatibus; K 274,21 – synodus – recte; K 850,2 – Const.imp – recte sentientes

ὀρθός

L 28,27 – episcopi – orthodoxa; L 80,22 – Gulosus – rectam doctrinam; K 228,12 – Mac.Ant – orthodoxam fidem; K 538,5 – Serg.Const – recta dogmata

ὀρθόστατος

K 900,33 – Agatho.epilog – στηλογραφήσας ὀρθόστατον

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

ὀρθότης

L 272,26 – Cyrill.Alex – rectitudinis; K 58,10 – Agatho – in rectitudine; K 100,4 – Agatho – pro rectitudine; K 140,6 – Agatho – pro rectitudine; K 472,16 – Sophron – rectitudine plena; K 868,20 – Leo.epist – rectitudo fidei; K 880,16 – Leo.epist – rectitudinem

ὀρθοτομέω

L 42,22 – Steph.Dor – recte praedicantem; K 802,1 – Const.imp – recte annuntiantes

ὀρθοτομία

K 544,18 – Serg.Const – recta traditio

ὀρθοτόμως

L 172,19 – Cyrus.Alex – recteque

ὀρθῶς

L 204,35 – Deusdedit – οὐκ ὀρθῶς = inrationabiliter

ὁρίζω

L 24,4 – Maur.Caes – debeant terminari; L 54,30 – abbates – promulgantes; L 124,30–31 – Martinus – confitetur; L 174,15 – Martinus – determinantes; L 190,29 – Martinus – ait; L 254,27 – conc. V. – promulgata sunt; L 384,25 – can.18 – arbitratur – determinat; K 6,27 – Const. imp – decernat; K 78,2 – Agatho – definit; K 110,14 – Agatho – statuit; K 130,27 – Agatho – determinarunt; K 460,21 – Sophron – constituens; K 778,13 – subscriptio – definiens; K 872,19 – Leo.epist – statuta fidei

ὅρισμα

K 472,5 – Sophron – diffinitionibus; K 474,21 – Sophron – definitiones

ὁριστικῶς

L 16,24 – Martinus – definitiue; L 316,17 – synodus – definitiue; L 410,30 – ep.encycl – sententialiter

ὅρκος

K 390,11 – Const.imp – sacramentum persoluentes

ὁρμάω

K 590,5 – Cyrus.Alex – exorto sermone

ὁρμή

L 160,27 – ecthesis – impetu; L 200,35 – ecthesis – impetu; L 286,25 – Greg.Nyss – impetu; L 346,14 – ecthesis – impetu; K 224,14 – Mac.Ant – appetitu; K 542,19 – Serg.Const – appetitu; K 902,24 – Ioh. Const – ὁρμῇ καὶ ἐνστάσει; K 908,11 – Ioh. Const – τῇ ὁρμῇ τοῦ λαοῦ

ὅρμος

L 172,23 – Cyrus.Alex – portum

ὁροθετέω

K 836,15 – Const.imp – definita sunt

ὄρος

K 854,15 – Const.imp – super montem

ὅρος

L 28,19 – Deusdedit – dogmatum; L 108,15 – Martinus – ad terminum; L 200,13 – Paul.Const – termine; L 364,21 – synodus – decreta et definitiones; L 416,1 – ep.encycl – sententia; K 42,26 – Romani – diffinitionem; K 126,23 – Agatho – terminos; K 552,24 – Honorius – fines

ὁσάκις

L 74,10 – Steph.Byz – quotiens

ὅσιος

L 36,27 – Theophyl – reuerentissimus; L 48,4 – Martinus – reuerentissimus; L 66,5 – Theophyl – reuerentissimis; L 166,21 – Serg.Const – sanctae synodo; K 12,13 – Const.imp – uenerabiles episcopos; K 32,25 – Romani – Macharius uenerabilis; K 40,31 – Romani – uenerabilis memoriae; K 398,13 – Georg.Hieros – sanctum concilium; K 628,27 – nomina – sanctissimi; K 754,9 – nomina – sanctissimi; K 754,11 – nomina – uenerabili

ὁσιότης

L 330,3 – Themistius – uestram sanctitatem; K 802,17 – Const.imp – uestra uenerabilitas

ὁσίως

L 38,12 – Steph.Dor – τοῦ ὁσίως προκαθεζομένου; L 184,2 – Martinus – οὐχ ὁσίως = praui

ὀστέον

L 362,12 – Greg.Naz – ossa

οὐδαμῶς

K 430,17 – Sophron – nullo modo; K 486,20 – Sophron – nullatenus; K 540,3 – Serg.Const – nullatenus

οὐδένεια

L 40,14 – Steph.Dor – meam humilitatem; L 54,35 – libellus – nostrae humilitatis

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

οὐδενότης

K 124,19 – Agatho – ad nostram paruitatem; K 880,12 – Leo.epist – nostram exiguitatem

οὐράνιος

K 448,1 – Sophron – caelestis; K 884,18 – Leo.epist – superna

οὐρανόθεν

K 64,4 – Agatho – caelitus

οὐρανός

L 368,23 – can.2 – e caelo – de caelis

οὖς

K 884,13 – Leo.epist – aurem pietatis

οὐσία

L 12,25 – Ps.Basilius – essentia una est; L 84,11 – Ambrosius – substantia; L 262,8 – Ps.Basilius – substantiae; L 320,39 – Apollinarius – essentia; K 58,27 – Agatho – substantiae siue essentiae; K 128,5 – Agatho – essentia siue substantia; K 848,23 – Const. imp – naturae

οὐσιόω

L 302,23 – Ps.Dionys – substantialiter plasmari; K 92,14 – Ps.Dionys – humanatus est; K 252,5 – Ps.Dionys – humanatus est

οὐσιώδης

L 44,2 – Steph.Dor – substantialem; L 406,8 – ep.encycl – substantiali; L 406,13 – ep.encycl – essentialis; K 814,11 – prosphon – substantialis

οὐσιωδῶς

L 272,28 – Cyrill.Alex – substantialiter; K 58,29 – Agatho – essentialiter; K 98,24 – Agatho – essentialiter; K 838,21 – Const. imp – naturaliter

ὀφείλω

K 72,1 – Agatho – debere; K 522,15 – Const. primic – debeat; K 524,9 – Ioh.patric – debeat; K 872,28 – Leo.epist – praeberi

ὀφθαλμός

K 110,19 – Agatho – oculo; K 218,12 – Mac. Ant – ecclesiae oculos; K 860,12 – sacra – ecclesiae oculos; K 901,33 – Ioh.Const – τῇ ὁδηγίᾳ τοῦ ὀφθαλμοῦ; K 904,15 – Ioh. Const – ὀφθαλμῷ σκοπεῖν

ὄφις

K 464,7 – Sophron – serpentis sonitum; K 772,4 – Chalc – serpentem; K 903,2 – Ioh. Const – τοῦ ἀρχεκάκου ὄφεως

ὀφρύς

K 492,3 – Sophron – supercilium

ὀφφίκιον

K 14,19 – nomina – imperialium officiorum; K 26,20 – nomina – imperialium officiorum; K 46,24 – nomina – imperialium officiorum

ὀχετός

L 66,31 – Columbus – riuuli

ὀχληρός

L 54,4 – abbates – inportunam

ὄχλησις

K 766,2 – Theod.primic – sollicitudinem; K 903,12 – Ioh.Const – ὅσας ὀχλήσεις

ὄχλος

L 26,34 – Max.Aqu – fastidium; K 188,4 – Romani – fastidium

ὀχυρός

K 534,7 – Serg.Const – munito

ὀχυρόω

L 100,9 – Uictor – muniti; K 884,3 – Leo. epist – muniuntur

ὀχύρωμα

L 8,41 – Theophyl – superbiae

ὀχύρωσις

L 74,9 – Steph.Byz – praesidio

ὀψέ

L 136,10 – Serg.Const – tandem

ὀψία

K 900,5 – Agatho.epilog – περὶ δειλινὴν ὀψίαν

ὀψίκιον

K 14,20 – nomina – obsequii; K 26,21 – nomina – obsequii; K 36,2 – nomina – obsequii

ὄψις

K 258,11 – Ioh.Chrys – aspectu; K 306,17 – Ioh.Chrys – superficie; K 616,25 – concilium – in conspectu nostro; K 900,11 – Agatho.epilog – πηροῦται τὰς ὄψεις

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

Π

παγανικός

K 556,16 – Honorius – negotiosi = πραγματικώτατοι

παγγάληνος

K 764,28 – Theod.primic – tranquillissime domine; K 890,20 – concilium – τὴν παγγάληνον ἡμερότητα

παγηνός

K 874,9 – Leo.epist – pagina

πάγιος

L 340,24 – Seuer.Ant – adfixa

παγίς

K 108,22 – Agatho – laqueos; K 552,21 – Honorius – laqueos

παγίως

L 10,26 – Martinus – firmius; L 252,12 – Martinus – firmius; L 364,21 – synodus – παγίως ἔθεντο; L 386,12 – can.20 – firmius; K 832,17 – Const.imp – firmiter

πάθημα

L 202,13 – Paul.Const – passionem; K 442,9 – Sophron – passionesque; K 450,13 – Sophron – passionibus

παθητικός

L 322,33 – Apollinarius – passibile

παθητός

L 158,26 – ecthesis – passibilem; L 224,1 – Chalc – passibilem

πάθος

L 68,25 – Columbus – amore; K 248,25 – Ambrosius – passio; K 324,14 – Cyrill. Alex – aegrimonium; K 348,9 – Cyrill. Alex – aegrimonias; K 354,14 – Cyrill. Alex – aegrimonias; K 450,19 – Sophron – aegrimoniis

παίδευσις

K 590,14 – Cyrus.Alex – eruditione; K 889,22 – concilium – κατὰ τὴν ὑμῶν παίδευσιν

παιδευτήριον

K 416,9 – Sophron – magisterium

παιδευτικός

L 98,13 – Uictor – per eruditionem

παιδεύω

L 332,5 – Colluthus – iuxta quod sumus edocti; K 310,20 – Ioh.Chrys – inbuens; K 422,10 – Sophron – instruimur; K 494,5 – Sophron – instituant; K 548,10 – Honorius – eruditus; K 550,5 – Honorius – instruens; K 590,10 – Cyrus.Alex – perstruebar; K 604,8 – Theod.Pharan – instruimur; K 889,10 – concilium – ἐπαιδεύθημεν τὸν δεσπότην

παιδικῶς

K 450,5 – Sophron – pueriliter

παιδόθεν

K 899,15 – Agatho.epilog – φοιτήσας παιδόθεν

παίζω

L 214,9 – synodus – mysteria deludere; K 446,15 – Sophron – a pueris luditur; K 878,10 – Leo.epist – delusus

παῖς

K 446,15 – Sophron – a pueris; K 554,16 – Honorius – paruulis

πάκτον

K 900,7 – Agatho.epilog – τῶν συγκειμένων πάκτων

πάλαι

L 48,26 – Theophyl – per annos; L 52,12 – abbates – ab antiquo; L 324,11 – Polemon – dudum; L 356,26 – Deusdedit – ueteres; L 412,6 – ep.encycl – olim; K 412,18 – Sophron – pristinorum; K 542,1 – Serg.Const – pridem

παλαιός

L 68,32 – Columbus – aliqua de ueteribus; L 186,3 – Martinus – uetere; L 338,28–29 – Martinus – praecessorum; L 348,8 – Max. Aqu – ab antiquis; L 410,24 – ep.encycl – anteriorum hereticorum; K 68,16 – Agatho – ueteris testamenti; K 126,20 – Agatho – pristina; K 240,4 – Ps.Athanas – uetustae sationis; K 254,12 – Ioh.Chrys – in ueteri scriptura

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

παλαιότης

K 112,20–21 – Agatho – diuturnitatem

παλαιόω

K 566,5 – synodus – inueteratum

παλάτιον

K 500,15 – context – in palatio; K 888,9 – titulus – ἐν σεκρέτῳ τοῦ παλατίου; K 898,16 – Agatho.epilog – ἐν τῷ βασιλικῷ παλατίῳ; K 899,19 – Agatho.epilog – τοῦ βασιλικοῦ παλατίου; K 899,25 – Agatho.epilog – ἐν τῷ βασιλικῷ παλατίῳ; K 900,4 – Agatho.epilog – ἐν τῷ παλατίῳ; K 905,19 – Ioh.Const – τοὺς τόμους τῶν πεπραγμένων ἐν τῷ παλατίῳ

παλιλλογία

L 157,21 – ecthesis – altercationem; L 198,33 – Paul.Const – altercationem uerborum

παλινδρομέω

L 166,28 – Serg.Const – remeantes

παμβασιλεύς

K 832,11 – Const.imp – rex omnium

παμβέβηλος

K 486,2 – Sophron – profanissimam heresem; K 899,15 – Agatho.epilog – τὴν παμβέβηλον αἵρεσιν

παμμακάριστος

L 50,10 – abbates – uestram beatissimam sanctitatem; K 410,17 – Sophron – beatissimi

παμμίαρος

K 468,18 – Sophron – inmundissimam; K 480,2–3 – Sophron – foedissimi; K 486,12 – Sophron – foedissimas

πανάγαθος

L 100,5 – Uictor – τὸν πανάγαθον κύριον; L 204,2 – Paul.Const – benignissimae maiestatis; K 20,20 – Romani – benignissime domine; K 240,9 – synodus – benignissime domine; K 524,5 – Ioh.patric – benignissimus domnus

παναγάθως

L 362,32 – Martinus – quam maxime benignus

πανάγιος

L 60,44 – Serg.Cypr – o sanctissime; L 62,6 – Serg.Cypr – sancti; L 62,35 – Serg. Cypr – beatae memoriae; L 134,13 – Cyrus. Alex – de sancta Maria; L 368,25 – can.2 – Μαρίας τῆς παναγίας ἀειπαρθένου; K 382,2 – Theodosius – sacrosancta caro; K 418,19 – Sophron – persancta; K 424,9 – Sophron – sancta trinitas; K 426,12 – Sophron – spiritus sanctus; K 598,15 – Cyrus. Alex – sanctissima Maria; K 816,11 – prosphon – sanctissimi papae

παναγιστ(ε)ία

L 48,29 – Theophyl – uestrae sanctitati; L 54,5 – abbates – uestrae sanctitatis; L 172,34 – Cyrus.Alex – uestra sanctitas; K 592,20 – Cyrus.Alex – a domini mei sanctitate

παναγιώτατος

L 96,14 – Theophyl – beatitudinis uestrae; K 230,5 – Mac.Ant – Petrus sanctissimus

παναλκής

L 150,2 – Martinus – ualidissimam; K 24,15 – Cyrill.Alex – omnipotens; K 24,24 – Romani – omnipotentem

παναλκῶς

L 360,7 – Martinus – robustius

πάνδημος

K 854,16 – Const.imp – totius populi

πανευδαίμων

L 172,9 – Cyrus.Alex – in regia urbe; K 850,19 – Const.imp – in nostra felicissima ciuitate

πανευσεβής

L 164,23–24 – Serg.Const – a piissimo; L 166,10 – Serg.Const – piissimi domni; L 172,26 – Cyrus.Alex – pio imperio; L 172,30 – Cyrus.Alex – piissimum teraugustum; K 20,21 – Romani – ad piissima uestigia; K 228,20 – Mac.Ant – piae memoriae; K 528,5 – Serg.Const – diuinam iussionem; K 592,2 – Cyrus.Alex – piissimis auribus; K 592,10 – Cyrus.Alex – piissimisque temporibus; K 768,1 – symbolum – piam sanctionem; K 888,6 – concilium – πανευσεβὲς θέσπισμα

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

πανεύφημος

K 530,3 – Serg.Const – egregii patris; K 844,3 – Const.imp – opinatissimus Cyrillus; K 848,4 – Const.imp – sacratissimus Cyrillus; K 852,2 – Const.imp – famosissimi Cyrilli

πανήγυρις

K 862,20 – sacra – solemnitatem

πανήμερος

L 172,34 – Cyrill.Alex – serenissima; L 186,32 – Serg.Const – serenissimi domini; K 200,26 – Dometius – ad mansuetissimum dominum; K 206,20 – episcopi – ad mansuetissimam fortitudinem; K 546,17 – Serg. Const – ab mansuetissima fortitudine; K 676,11 – Polychronius – mansuetissimo principi; K 830,3 – context – τῆς πανημέρου γαλήνης

πανίερος

L 36,26 – Theophyl – sacratissimae beatitudini; L 40,34 – Steph.Dor – sacris uiris; L 46,10 – Steph.Dor – per sacram praeceptionem; L 58,31 – Theophyl – τὴν πανίερον ἁγιωσύνην; L 138,28 – Serg.Const – sacrae caritati; L 184,23 – Serg.Const – uestrae sanctitatis; L 244,33 – Max.Aqu – sacratissimos codices; K 414,13 – Sophron – sacratissimos uos; K 858,18 – sacra – sacerdotalem collegium; K 860,16 – sacra – summum sacerdotalem coetum; K 862,12 – sacra – summo sacerdotali choro; K 897,21 – Const. imp – τὴν πανίερον κορυφήν

πανιέρως

L 46,17 – Steph.Dor – sacratissime

πανοπλία

K 820,7 – prosphon – armaturam; K 858,17 – sacra – armaturam – armamentum – armarium

πανουργία

L 102,23 – Uictor – astutia; L 404,30 – ep. encycl – astutia; K 60,25 – Agatho – uersutia; K 102,2 – Agatho – uersutia

πανοῦργος

K 556,21 – Honorius – callidae

πανούργως

L 142,11 – Martinus – callide; L 170,18 – Martinus – callide; L 194,22 – episcopi – callide; L 350,16 – Max.Aqu – fraudulenter; L 386,26–27 – can.20 – callide

πάνσεμνος

K 862,2 – sacra – uenerabile concilium

πάνσεπτος

L 172,12 – Cyrus.Alex – uenerabilis fidei; K 430,5 – Sophron – peruenerabili trinitate; K 470,3 – Sophron – uenerandis conuentibus; K 900,20 – Agatho.epilog – ἐν τῷ πανσέπτῳ θυσιαστηρίῳ

πανσθενής

L 120,17 – Theod.Pharan – ualidissimae; K 602,10 – Theod.Pharan – omnipotentissimam; K 774,24 – symbolum – omnipotenti uoluntati; K 888,15 – concilium – πανσθενῆ τὴν ὑγείαν

πάνσοφος

L 164,38 – synodus – sapientissimi principis; K 430,9 – Sophron – sapientissimum; K 466,13 – Sophron – prudentissimis; K 472,9 – Sophron – sapientissima; K 602,10 – Theod.Pharan – sapientissimam; K 676,1 – Polychronius – sapientissimo principi; K 848,22 – Const.imp – sapientissimum Cyrillum

πανσόφως

L 142,22 – Martinus – prudenter; K 476,4 – Sophron – sapienter

παντάπασιν

L 300,24 – Leo.papa – prorsus; K 536,11 – Serg.Const – paenitus

πανταχόθεν

L 52,28 – abbates – undique; K 382,5 – Theodosius – undique

πανταχοῦ

L 412,12 – ep.encycl – πανταχοῦ τοῖς πᾶσιν = omnibus; K 118,12 – Agatho – ubique; K 878,19 – Leo.epist – huc illucque; K 880,22 – Leo.epist – ubique; K 882,8 – Leo.epist – huc illucque

παντέλειος

K 390,20 – Theodosius – summe perfectam

παντελής

L 310,18 – Ps.Cyrill.Hieros – in toto; L 362,11 – Greg.Naz – perfecta; K 420,1 –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

Sophron – omnimodam; K 464,11 – Sophron – omnimodam

παντελῶς

L 74,30 – Steph.Byz – nulli uenit in dubium; L 82,8–9 – Gulosus – radicitus; L 342,19 – Martinus – nullatenus; K 44,16 – synodus – nullatenus; K 66,17 – Agatho – omnino; K 136,24 – Agatho – penitus; K 418,7 – Sophron – penitus; K 504,14 – synodus – omnino

πάντῃ

K 10,4 – Const.imp – ex omnibus; K 272,2 – Georg.mon – omnino, domine; K 502,7 – Theophanius – penitus; K 504,10 – synodus – omnimodo; K 510,3 – Mac.Ant – omnimodo

πάντιμος

L 172,10 – Cyrus.Alex – uenerandas; K 2,26 – Const.imp – honorificum nomen; K 590,3 – Cyrus.Alex – honoratissimam; K 590,6 – Cyrus.Alex – uenerandam; K 592,3 – Cyrus.Alex – honorabilis

παντοδύναμος

L 74,9 – Steph.Byz – omnipotens; L 76,6 – Steph.Byz – omnipotens; L 208,17 – typus – omnipotenti; L 210,7 – typus – omnipotentis; K 10,29 – Const.imp – omnipotente; K 24,26 – iudices – omnipotentem; K 342,7 – Greg.Nyss – omnipotens

πάντοθεν

K 108,24 – Agatho – undique; K 776,11 – symbolum – undique; K 800,19 – Const. imp – ex omni parte

παντοῖος

L 214,33 – synodus – perfectamque

παντοίως

L 200,29 – Paul.Const – omnino; L 408,24 – ep.encyl – omnino; K 540,18 – Serg.Const – penitus; K 608,17 – Paul.Const – prorsus

παντοκρατορία

K 78,33 – Agatho – omnipotentiam; K 118,2–3 – Agatho – omnipotentia

παντοκρατορικός

K 24,25 – Romani – omnipotentissima

παντοκράτωρ

L 218,5 – symbolum – omnipotentem; K 126,26 – symbolum – omnipotentem; K 390,26 – symbolum – omnipotentem; K 770,6 – symbolum – omnipotentem; K 818,2 – prosphon – omnipotenti

παντόλμως

K 450,17 – Sophron – audaciter

παντουργός

K 372,16 – Anthimus – omnium opifici; K 510,15 – Mac.Ant – omnium opifici; K 512,10 – Anthimus – omnium opifici

πάντως

L 12,20 – Martinus – sine dubio; L 128,11 – Martinus – sine dubio; L 154,18 – Deusdedit – sine dubio; L 318,4 – Cyrill.Alex – modis omnibus; L 344,7 – Max.Aqu – per omnia; L 352,16 – Deusdedit – procul dubio; K 72,9 – Agatho – utique; K 302,21 – Greg. Nyss – per omnia; K 544,5 – Greg.Nyss – profecto; K 624,18 – Honorius – instantissime

πάνυ

K 100,21 – Agatho – nimis; K 622,10 – Honorius – satis; K 676,19 – Polychronius – multum bene; K 900,33 – Agatho.epilog – πάνυ καὶ ἄγαν

πανύμνητος

K 158,14 – ecthesis – nimis laudabilem; K 220,24 – Mac.Ant – ad gloriosam; K 468,11 – Sophron – laudabilium patrum

πάπας

L 106,14 – Martinus – apostolici uiri; L 298,26 – titulus – praesulis; K 12,7 – Const.imp – praesulem; K 20,21 – Romani – papam; K 538,11 – Serg.Const – apud Alexandriam papa; K 582,15 – concilium – papa Alexandriae

παραβαίνω

L 210,6 – typus – praeuaricare; L 356,27 – Deusdedit – transgredientes

παραβάλλω

K 902,1 – Ioh.Const – ἔχομεν παραβάλλειν

παραβασία

L 238,9 – Max.Aqu – transgressionem; K 900,7 – Agatho.epilog – ἐξ αἰτίας καὶ παραβασίας

παράβασις

L 52,39 – abbates – transgressione; L 186,15 – Martinus – transgressionem;

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

L 190,31 – Martinus – transgrediuntur; L 360,20 – Greg.Naz – transgressione; K 236,2 – Ps.Athanas – in praeuaricatione; K 244,16 – Steph.mon – ante praeuaricationem; K 550,19 – Honorius – post praeuaricationem

παραβάτης

L 182,30 – Martinus – transgressorem Adam; L 238,10 – Max.Aqu – transgressoribus

παραβλάπτω

K 540,2 – Serg.Const – laedatur

παραγγελία

L 20,23 – Martinus – praeceptum; L 26,29 – Max.Aqu – praeceptionem; K 64,12 – Agatho – pollicitationem; K 108,16 – Agatho – interdictione

παραγγέλλω

L 74,39 – Steph.Byz – iniunximus; K 126,4 – Agatho – praecepit

παράγγελμα

L 70,1 – Columbus – documenta

παραγίγνομαι

L 18,2 – Martinus – adueniens; L 168,26 – Pyrrhus – postmodum coniunxerunt; K 24,2 – context – ueniens; K 176,12 – Const.imp – aduenerunt; K 498,11–12 – context – coniungens; K 524,2–3 – iudices – ad nos uenit; K 540,5 – Serg.Const – coniunxit; K 694,22 – synodus – aduenit; K 884,11 – Leo.epist – interfuit

παραγραφή

L 352,15 – Deusdedit – redargutionem

παραγράφω

L 16,30 – Martinus – excludere; L 26,14 – Max.Aqu – respuit; L 84,22 – Ambrosius – excluderetur; L 240,30 – Max.Aqu – refutare nituntur; L 242,2 – Max.Aqu – refutantes; L 244,26 – Max.Aqu – respuere; L 348,11 – Max.Aqu – refutare contendunt; K 300,14 – Greg.Nyss – exceptat

παράγω

K 68,24 – Agatho – transageret; K 178,14 – Romani – protulerunt; K 434,2 – Sophron – prolata sunt; K 464,9 – Sophron – producta

παραγωγή

L 94,30 – Max.Aqu – inuitati; K 462,7 – Sophron – prolationem; K 554,16 – Honorius – deriuando

παράδειγμα

K 552,17 – Honorius – exemplum

παραδειγματικῶς

L 88,23 – Augustinus – simile; L 316,19 – synodus – per exempla

παραδείκνυμι

L 294,32 – Cyrill.Alex – designat; K 320,3 – Cyrill.Alex – subdemonstrat

παράδεισος

L 202,30 – Paul.Const – paradisus

παραδέχομαι

L 160,24 – ecthesis – suscipere; L 304,7–8 – Ps.Iustin – suscipiebat; L 362,28 – Martinus – minime admittentes; K 416,1 – Sophron – sustinet; K 454,19 – Sophron – recipiebat

παραδιδαχή

L 54,4 – abbates – falsiloquium

παραδίδωμι

L 160,6 – ecthesis – tradiderunt; L 316,24 – synodus – praedicauerunt; L 318,15 – synodus – tradita sunt; K 530,1 – Serg.Const – tradere; K 612,18 – iudices – contradantur; K 626,18 – synodus – igne concremari; K 800,13 – Const.imp – contradendum; K 899,27 – Agatho.epilog – πυρὶ παραδέδωκε

παράδοξος

L 138,19 – Serg.Const – mirifico negotio; L 150,16 – Martinus – admirabilis + mirum; L 152,11 – Deusdedit – mirificam; L 230,32 – conc.V. – in miraculo; L 304,25 – Ps.Iustin – gloriosa; K 256,20 – Ioh.Chrys – mirabile; K 352,20 – Iustinianus – ammirabile; K 444,3 – Sophron – mira; K 452,11 – Sophron – admirandorum

παραδόξως

L 150,1 – Martinus – sublimiter

παράδοσις

L 68,23 – Columbus – apostolica eruditio; L 98,12 – Uictor – apostolicis doctrinis; L 102,11 – Uictor – patrum auctoritas;

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

L 168,15–16 – Pyrrhus – apostolicae traditioni; L 254,7 – Martinus – pias doctrinas; K 130,13 – Agatho – apostolica traditio; K 800,6 – Const.imp – traditionem; K 899,13 – Agatho.epilog – διδαχῆς καὶ παραδόσεως

παραδοχή

L 20,14 – Martinus – per susceptionem; L 54,23 – abbates – τῇ παραδοχῇ παθημάτων; L 386,5 – can.19 – susceptione perfidiae

παραδρομή

K 56,1 – Agatho – temporum cursus; K 132,20 – Agatho – temporis cursum

παραζηλόω

K 834,20 – Const.imp – aemulati sunt

παραζήλωσις

K 816,11 – prosphon – aemulationem

παράθεσις

L 184,9–10 – Martinus – ex comparatione; K 62,17 – Agatho – commendatione; K 905,10–11 – Ioh.Const – τῇ παραθέσει τῶν πατέρων

παραθήγω

K 218,11 – Mac.Ant – exacuasti

παραίνεσις

L 42,19 – Steph.Dor – commonitione; L 116,9 – Martinus – doctrinas; L 204,36 – Deusdedit – inuitationes; L 214,6 – synodus – suasione; K 896,15 – Const.imp – πολλὴ ἡ παραίνεσις

παραινέω

L 408,1 – ep.encycl – contestantes

παραιτέομαι

L 146,35 – Martinus – recusauit; L 212,20 – synodus – auertimur; L 328,6 – Themistius – recusat; K 268,27 – Ps.Athanas – refugiebat; K 296,16 – Ioh.Chrys – recusasset; K 298,12 – Ps.Athanas – refugiebat; K 332,6 – Cyrill.Alex – euitet; K 360,8 – Ephraem – recusabat

παραίτησις

L 70,21 – Columbus – καταλογίσασθαι τὴν παραίτησιν; L 202,3 – Paul.Const – recusationem; L 202,4 – Paul.Const – recusationem; L 338,6 – Paul.Const – recusationem; K 272,14 – Cyrill.Alex – recusatione; K 320,4 – Cyrill.Alex – recusatio; K 662,5 – Athanas – recusatio

παρακαλέω

L 20,5 – Martinus – rogantes; L 36,28 – Theophyl – expetens; L 330,3 – Themistius – petiuimus; L 408,12 – ep.encycl – postulantium; K 6,25 – Const.imp – rogare; K 22,3 – Romani – supplicante; K 110,26 – Agatho – παρακαλῶ; K 120,13 – Agatho – obsecro; K 252,27 – Ioh.Chrys – rogat; K 901,5 – Agatho.epilog – καὶ παρακαλῶν ἐξαιτῶ

παρακελεύομαι

L 210,5 – typus – iussimus; L 318,13 – synodus – praecipiunt; K 546,2 – Serg.Const – praecipientes

παράκλησις

K 52,21 – Agatho – consolationem; K 490,14 – Sophron – postulationem; K 862,19 – sacra – collationem; K 896,15 – Const.imp – παραίνεσις καὶ παράκλησις

παρακλητικός

L 98,13 – Uictor – exortatoria

παρακοή

L 284,20 – Athanas – inoboedientiae; K 246,19 – Ps.Athanas – praeuaricationem; K 336,6 – Ps.Athanas – praeuaricationem; K 660,16 – Athanas – inoboedientiae

παρακολουθέω

K 546,19 – Serg.Const – prouenientibus; K 594,1–2 – Cyrus.Alex – assecuta est; K 766,11 – Theod.primic – prouenerunt; K 889,16 – concilium – παρηκολουθηκότων; K 898,12 – Agatho.epilog – τοῖς κεκινημένοις παρηκολουθηκώς

παρακομίζω

L 348,23 – Cyrill.Alex – deduxit

παρακούω

K 234,23 – Ps.Athanas – inoboediens fieret

παρακρούω

K 464,3 – Sophron – deuagantur

παραλαμβάνω

K 22,16 – Mac.Ant – percepimus; K 58,22 – Agatho – percepimus; K 120,4 – Agatho –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

percepimus; K 388,3 – Theod.Bostra – accipere; K 430,8 – Sophron – mihi est traditum

παραλείπω

K 650,14 – Georg.mon – quia minus habet; K 800,17 – Const.imp – intermissum; K 880,17 – Leo.epist – omittimus

παραληρέω

K 222,7 – Mac.Ant – deliraverunt; K 438,7 – Sophron – deliramur

παραλιμπάνω

K 236,24 – context – praetermitterentur

παραλλαγή

L 58,40 – Theophyl – inmutationis; L 144,10 – Martinus – inmutationem; L 152,24 – Deusdedit – inmutatione; L 404,25 – ep.encycl – commutatio

παραλλάττω

L 152,23 – Deusdedit – inmutauit; L 262,8 – Ps.Basilius – inmutatis; L 262,9 – Ps.Basilius – inmutatas; L 262,32 – Greg.Nyss – inmutantem; L 332,31 – Theod.Mops – discrepantem; L 336,21 – Martinus – inmutantes confessionem; K 344,19 – Greg.Nyss – diuersitatem

παράλληλος

L 410,22 – ep.encycl – ad inuicem efficere; K 504,24 – synodus – parisimilem

παραλογίζομαι

K 854,25 – Const.imp – non recipit; K 860,7 – sacra – refutabatur

παράλογος

L 278,17 – Augustinus – peruersa

παραλόγως

L 12,14 – Martinus – inrationabili; L 72,10 – Martinus – inrationabiliter; L 126,1 – Martinus – inprudenter; L 234,14 – Max.Aqu – inrationabiliter

παραμελέω

K 904,31 – Ioh.Const – παραμελεῖσθαι

παραμίγνυμι

K 124,21 – Agatho – intermixtis

παραμυθία

L 286,30 – Greg.Nyss – consolatio; K 4,28 – Const.imp – consolationem; K 52,24 – Agatho – consolationis; K 54,16 – Agatho – consolationis; K 84,14 – Greg.Nyss – consolatio; K 304,4 – Greg.Nyss – solatium; K 902,4 – Ioh.Const – παραμυθίαν κομίσασθαι

παράνοια

L 146,37 – Martinus – deliramentum; K 864,2 – sacra – dementiae; K 903,13 – Ioh.Const – τὸν τῆς παρανοίας σκοπόν

παρανομέω

L 154,23 – Deusdedit – inique agente; L 214,10 – synodus – contra traditiones incedere

παρανομία

L 8,39 – synodus – iniquitatis; L 88,32 – Augustinus – iniquitas; L 144,10 – Martinus – iniquitatem

παράνομος

L 234,35 – Max.Aqu – iniquos

παρανόμως

L 408,29 – ep.encycl – inlicite

παραπαίω

L 224,4 – Chalc – ut dementes

παράπαν

L 356,34 – Deusdedit – omnino; K 376,8 – Seuer.Ant – penitus; K 432,18 – Sophron – penitus; K 444,18 – Sophron – penitus; K 530,20 – Serg.Const – penitus

παραπείθω

L 18,14 – Martinus – suadere; L 44,24 – Steph.Dor – suasit; L 150,35 – Martinus – suasit; L 194,15 – episcopi – persuasit; L 194,36 – Martinus – persuasit; L 212,36 – synodus – suadens; L 216,8 – synodus – persuadent

παραπέμπω

L 42,14 – Steph.Dor – destinari; L 52,27 – abbates – deputata est; L 138,27 – Serg.Const – succedentem imperium; L 168,21 – Pyrrhus – succedentes; K 864,8 – sacra – traditi sunt; K 880,21 – Leo.epist – praetermittenda sunt; K 896,30 – Const.imp – πρὸς μακαριότητα παραπέμψαι; K 899,29 – Agatho.epilog – παραπέμψας ἐν ἐξορίᾳ

παραπλήσιος

K 432,7 – Sophron – comparem

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

παραπλησίως

L 54,8 – abbates – similiter; L 220,14 – Cyrill.Alex – similiter; K 482,7 – Sophron – similiter; K 486,7 – Sophron – similiter

παραποιέω

L 70,10 – Columbus – dissimulauerit; L 152,31 – Pyrrhus – falsantem; L 154,1 – Deusdedit – falsatam; K 606,20 – Pyrrhus – dissimulasset

παράπτωμα

L 102,16 – Uictor – obnoxii; K 901,10 – Agatho.epilog – ἀνεικάστων παραπτωμάτων

παρασαλεύω

K 538,20 – Serg.Const – exagitantes

παρασημείωσις

K 526,8 – Antiochus.lector – adnotatio

παράσημος

K 818,3 – prosphon – Simones parasimi

παρασιωπάω

L 68,8–9 – Columbus – reticere; L 106,26 – Martinus – postponentes et exspectantes; K 8,8 – Const.imp – tacere; K 66,7 – Agatho – tacentibus

παρασκευάζω

L 78,35 – Martinus – hortatur nos; K 8,8 – Const.imp – studuissemus; K 296,14 – Ioh. Chrys – praeparauit; K 528,21 – Georg. Const – fecimus; K 624,17 – Honorius – instruximus; K 829,22 – Const.imp – κατασκευάσαι καθυπογράψαι

παρασπασμός

K 4,19 – Const.imp – diuisio

παρασπίζω

K 856,20 – Const.imp – auxiliantes

παράστασις

L 190,37 – Martinus – adprobationem; K 614,4 – Georg.chart – obsessionem; K 902,35 – Ioh.Const – εἰς παράστασιν ἀληθείας

παρασφάλλω

K 832,22 – Const.imp – fallere; K 864,4 – sacra – decipere

παρατάττω

L 222,40 – Chalc – obsistit; K 858,18 – sacra – aduersus eos conati sunt – resistere

παρατείνω

L 174,11–12 – Martinus – extenditur

παρατίθημι

L 136,20 – Serg.Const – dicta ostendentes; L 420,1 – ep.encycl – commendamus; K 62,28 – Agatho – commendabilem facit; K 118,11 – Agatho – conmendet; K 322,4 – Cyrill.Alex – appositam; K 352,6 – Iustinianus – apposita; K 888,17–18 – concilium – τὸ πρακτέον παρατιθέμεθα

παρατρέπω

L 80,30 – Gulosus – deuiantes

παρατρέχω

K 100,2 – Agatho – silentio transeamus; K 256,16 – Ioh.Chrys – transiliens

παρατροπή

L 166,29 – Serg.Const – transgressione; K 464,9 – Sophron – transgressione

παρατυγχάνω

K 594,4 – Cyrus.Alex – affuit

παραυτά

K 560,10 – iudices – statim

παραυτίκα

K 808,13 – prosphon – continuo; K 829,14 – Const.imp – παραυτίκα διαπραξόμεθα; K 900,25 – Agatho.epilog – παραυτίκα καὶ προσφορά

παραφέρω

L 82,16 – Gulosus – prouocati; L 194,30 – Martinus – deduci; K 222,6 – Mac.Ant – deriuari; K 360,3 – Ephraem – defert

παραφθείρω

K 274,17 – synodus – corrumpere

παραφορά

K 382,16 – Paul.Ant – uesaniam

παράφορος

K 434,14 – Sophron – uecors; K 442,21 – Sophron – erraneus; K 462,10 – Sophron – erroneus; K 900,31 – Agatho.epilog – ὁ ἁλιτήριος καὶ παράφορος

παραφροσύνη

K 382,19 – Paul.Ant – desipientiae; K 846,5 – Const.imp – dementia

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

παράφρων

K 110,26 – Agatho – exestuans; K 432,4 – Sophron – insanis; K 464,3 – Sophron – desipientes; K 474,8 – Sophron – desipientemque; K 898,4 – titulus – τοῦ τυράννου καὶ παράφρονος

παραφυλακή

L 8,21 – synodus – conseruationem fidei; L 34,38 – hypothesis – εἰς ἐκδίκησιν καὶ παραφυλακήν; K 126,25 – Agatho – custodire

παραφυλάττω

L 24,31 – Maur.Caes – conseruaturum; L 74,27 – Steph.Byz – custodire; L 172,33 – Cyrus.Alex – conseruamus; K 82,21 – Agatho – conseruantur; K 110,27–28 – Agatho – caueat; K 130,18 – Agatho – seruari; K 544,19 – Serg.Const – custodire; K 854,10 – acclam – seruauit

παραφύω

K 228,16 – Mac.Ant – subortus

παραχαράττω

L 62,37 – Serg.Cypr – minuens; K 818,22 – prosphon – falsauimus

παραχαράκτης

L 144,12 – Martinus – falsatores

παραχρῆμα

L 294,31 – Cyrill.Alex – protinus; K 22,33 – Const.imp – confestim; K 248,29 – Ambrosius – continuo; K 272,13 – Cyrill.Alex – continuo; K 320,3 – Cyrill.Alex – confestim; K 558,22 – Georg.chart – confestim; K 618,21 – concilium – statim; K 899,16 – Agatho.epilog – εὐθὺς καὶ παραχρῆμα

παραχωρέω

L 82,7 – Gulosus – sunt permissa; L 360,7 – Martinus – passiones permisit; K 658,21 – Athanas – carnem permittere; K 842,12 – Const.imp – permitteret

παρεάω

L 408,8 – ep.encycl – permittere

παρέγγραπτος

K 476,5 – Sophron – priuata

παρεγγυάω

L 20,8 – Martinus – contestantes; L 40,19 – Steph.Dor – contestans; L 68,29 – Columbus – sollicite legisset; L 116,13 – Martinus – protestante; L 214,1 – synodus – protestantem; L 408,8 – ep.encycl – protestantes; K 905,13 – Ioh.Const – Κύριλλος παρεγγυᾷ

παρεῖδον

L 40,30 – Steph.Dor – postposueris; L 46,20 – Steph.Dor – despiciatis; L 52,5 – abbates – despicere; L 52,27 – abbates – despicere; L 64,35 – Maur.Caes – despicere; L 104,19–20 – Martinus – despiciamus; L 410,9 – ep.encycl – despicere

παρεικάζω

K 856,25 – Const.imp – simulatur

πάρειμι

L 166,20 – Serg.Const – praesenti die; K 74,8 – Agatho – ἐπὶ τοῦ παρόντος = modo; K 124,25 – Agatho – ἐπὶ τοῦ παρόντος = nunc; K 500,19 – Const.imp – praesentis; K 524,20 – iudices – memoratus; K 642,18 – Georg.chart – in praesentia mea; K 798,3 – Const.imp – in praesenti; K 862,2 – sacra – interfuistis

παρεισάγω

K 20,26 – Romani – introduxerunt; K 844,18 – Const.imp – introducimus; K 876,14 – Leo.epist – introducere

παρεισδύνω

K 324,13 – Cyrill.Alex – subingressa; K 852,9 – Const.imp – introducta est

παρεισέρχομαι

L 278,4 – Augustinus – subrepit

παρεισφέρω

K 464,12 – Sophron – subintroducentes

παρεκβάλλω

K 168,5 – Mac.Ant – deflorauimus; K 216,3–4 – Const.imp – deflorauerunt; K 238,4 – Mac.Ant – defloraui; K 242,5 – synodus – deflorare; K 272,10 – context – deflorauerunt; K 506,2 – synodus – deflorari; K 546,3 – Serg.Const – defloremus; K 586,5–6 – Georg.chart – libros prolatos; K 586,11 – Georg.chart – protuli; K 586,11 – Georg.chart – excussi; K 610,8 – Agatho. papa – deflorata sunt; K 614,7–8 – Georg. chart – protuli; K 620,3 – Georg.chart – protuli

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

παρεκβολή

K 240,11 – synodus – defloratione*m*

παρεκκλίνω

L 198,33–34 – Paul.Const – declinantes

παρελαύνω

K 436,10 – Sophron – propellentes

παρεμβολή

K 888,28 – concilium – ἔξω τῆς παρεμβολῆς τῶν αὐλῶν

παρέμποδος

K 8,3 – Const.imp – inpedimentum

παρενθήκη

L 78,38 – Martinus – adiectione

παρεξηγέομαι

L 10,38 – Martinus – false exposuisse noscuntur

παρεξίεμαι

K 202,24–25 – Theod.Melit – praetergredi

παρέργως

L 94,25 – Max.Aqu – transitorie; L 316,14 – synodus – transitorie

παρερμηνεύω

L 244,14–15 – Max.Aqu – ausi sunt uiolare; K 274,15 – synodus – peruerse interpraetantes

παρέρχομαι

L 416,6 – ep.encycl – transitoriam; K 40,12 – Paul.asecr – praeterito conuentu

παρευθύ

K 210,8 – Georg.Const – statim; K 614,5 – Georg.chart – statim

παρέχω

L 40,20 – Steph.Dor – dans; L 128,1–2 – Martinus – commodantem; L 166,29 – Serg. Const – porrexerint; L 202,34 – acclam – intercessor; L 344,33 – Max.Aqu – dabunt; K 10,1 – Const.imp – praebere; K 10,3 – Const.imp – praebere; K 176,15 – Mac.Ant – porrigimus; K 460,6 – Sophron – impertiit; K 818,18 – prosphon – tribue; K 880,17 – Leo.epist – contulimus

πάρημαι

K 814,9 – prosphon – cesserimus

παρησυχάζω

K 904,25 – Ioh.Const – παρησυχάσαι τὴν φωνήν

παρθενία

L 126,19 – Martinus – uirginitatis; L 370,10 – can.3 – uirginitate; K 452,13 – Sophron – uirginitas; K 818,9 – prosphon – uirginitatis

παρθενικός

K 434,7 – Sophron – uirginali

παρθένος

L 370,24 – can.4 – homini – uirgini; K 434,7 – Sophron – uirginis

παρίστημι

L 50,8 – abbates – adstantes; L 50,16 – Max. Aqu – praesentium; L 66,8 – Theophyl – quae placent; L 118,40 – Martinus – instituit; L 150,4 – Martinus – innotescat; L 170,27 – Theophyl – quid praecipitis; L 206,26 – Theophyl – quid praecipitis; K 22,21–22 – Mac.Ant – de hoc ostĕndere; K 32,8 – Paul.asecr – quod placuerit; K 52,7 – Paul.asecr – quod placet; K 54,18 – Agatho – exhibere; K 166,24 – Paul.asecr – demonstrantia; K 186,17 – Paul.asecr – quid uidetur

παροδεύω

L 128,4 – Martinus – transisse

πάροδος

L 360,29 – Martinus – transitum; L 360,32 – Martinus – transitum

παροικέω

L 12,1 – Martinus – orbem terrarum inhabitant; L 48,26–27 – Theophyl – habitantes in ciuitate; L 50,5 – abbates – constituti in ciuitate; L 50,6 – abbates – ponitur; L 50,31 – abbates – habitantium in ciuitate; L 52,3 – abbates – habitaremus prouinciam; L 52,5 – abbates – ciuitas habitatur

παροιμία

L 196,32 – Paul.Const – secundum uulgarem fabulam

παροιμιαστής

L 198,37 – Paul.Const – prouerbiatori

παροίχομαι

L 58,34 – Theophyl – per diuersa tempora

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

παρομαρτέω

K 410,22 – Sophron – assecula esse

παρόμοιος

K 454,7 – Sophron – similia

παροξύνω

K 808,9 – prosphon – exacui

παροξυσμός

L 412,19 – ep.encycl – prouocationem

παροράω

L 42,17 – Steph.Dor – despexit deus; K 120,9 – Agatho – omissum; K 486,20 – Sophron – minus animaduersum

παροργίζω

K 895,11 – Const.imp – παρώργιζον τὸν θεόν – τὴν ἡμερότητα

παρορμάω

K 536,17 – Serg.Const – excitatus

παρουσία

L 18,37 – Martinus – in comminus positi; L 132,40–41 – Martinus – praesentia concilii; L 140,27 – Martinus – coram concilio; L 216,37 – titulus – παρουσίᾳ πάντων; L 290,21 – Epiphanius – τοῦ Χριστοῦ παρουσία; K 258,8 – Ioh.Chrys – aduentum; K 328,8 – Epiphanius – aduentus; K 484,2 – Sophron – aduentum; K 534,25 – Serg. Const – praesentia; K 829,26 – context – κατὰ παρουσίαν; K 901,10 – Agatho.epilog – τῆς δευτέρας παρουσίας

παρρησία

L 26,8 – Max.Aqu – cum fiducia; L 48,15 – Martinus – fiduciae; L 48,37 – Martinus – fiducialiter; L 94,32 – Max.Aqu – σὺν παρρησίᾳ προτεινομένῃ; L 212,1 – synodus – fiducialiter; L 358,27 – Martinus – fiducialiter; K 54,17 – Agatho – confidentia; K 56,5 – Agatho – confidentia; K 58,18 – Agatho – confidentiam; K 588,19 – Cyrus. Alex – fiduciam

παρρησιάζομαι

K 588,14 – Cyrus.Alex – sumebam fiduciam; K 866,25 – Leo.epist – in deum confiditis

παρρησιαστικῶς

K 62,2 – Agatho – liberiter; K 62,27 – Agatho – fiducialiter; K 64,20 – Agatho – confidenter

πᾶς

L 66,26 – Columbus – uniuersi episcopi; L 74,4 – Steph.Byz – uniuersi episcopi; L 168,19 – Pyrrhus – indesinenter; L 200,34 – Paul.Const – δὶα παντός = semper; K 474,10 – Sophron – omnem – nomen

πάσχω

L 28,15 – Deusdedit – conpassibiliter; L 350,31 – Max.Aqu – tempore passionis; K 224,5 – Mac.Ant – passum; K 598,18 – Cyrus.Alex – passum et non passum

πατέω

K 820,2 – prosphon – conterat

πατήρ

L 360,6 – Martinus – uenerabilium patrum; K 332,24 – Cyrill.Alex – tamquam: pater, o pater; K 836,23 – Const.imp – cum patre filius; K 872,5 – Leo.epist – maiorum

πατριάρχης

K 580,9 – concilium – archiepiscopi; K 856,20 – Const.imp – patriarchae; K 898,8 – Agatho.epilog – ἀρχιεπισκόπῳ καὶ πατριάρχῃ; K 900,19 – Agatho.epilog – τοῦ ἀρχιερέως καὶ πατριάρχου

πατριαρχικός

K 829,32 – synodus – πέντε πατριαρχικοῖς θρόνοις; K 834,15 – Const.imp – patriarchicae; K 898,8 – Agatho.epilog – τοῦ πατριαρχικοῦ σεκρέτου

πατρίκιος

K 14,19 – nomina – patricio; K 14,20 – nomina – patricio; K 14,21 – nomina – patricio; K 14,22 – nomina – patricio; K 576,19 – context – gloriosissimis patriciis

πατρικός

K 586,8 – Georg.chart – paternorum

πατρομάχος

K 272,2 – Georg.mon – aduersarius patrum

πάτταλος

L 196,31–32 – Paul.Const – palo excutere palum

παύω

L 40,19 – Steph.Dor – quiescerent; L 62,12 – Serg.Cypr – desistimus; L 72,9 – Martinus – compescere se dubuisset; L 166,24 – Serg. Const – a ministerio suspensum; L 200,18 –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

Paul.Const – resipiscat; L 210,23 – synodus – cohibere; L 340,31 – Serg.Const – a ministerio suspensum; K 454,4 – Sophron – indeficiens; K 482,9 – Sophron – quiescentes; K 488,20 – Sophron – desinam

παχύς

K 858,3 – sacra – crassa

πεζεύω

L 122,33–34 – Theod.Pharan – deambulat; L 126,10 – Theod.Pharan – deambulabat; K 357,1 – Ephraem – pedester ibat; K 357,5 – Ephraem – pedibus ambulare; K 606,9 – Theod.Pharan – supra mare ambulare

πείθω

L 40,22 – Steph.Dor – reuocare minime ualuit; L 76,8 – Steph.Byz – confidunt; L 100,38 – Uictor – retinere; L 198,1 – Paul. Const – consentaneus; L 412,15 – ep.encycl – non oboediunt; K 6,15 – Const.imp – consentire; K 292,18 – Ambrosius – persuadere; K 340,13 – Ioh.Chrys – optemperans; K 588,11 – Cyrus.Alex – consentiam; K 588,15 – Cyrus.Alex – satisfactus; K 594,4 – Cyrus.Alex – certus sum

πεινάω

K 412,3 – Sophron – egent; K 452,20 – Sophron – esurientium; K 660,1 – Athanas – non esurit corpus

πείνη

K 308,11 – Ioh.Chrys – esuries; K 602,9 – Theod.Pharan – esuriem

πεῖρα

L 150,3 – Martinus – experimentum; L 184,3 – Martinus – scientiam; L 358,31 – Martinus – temptatum; L 360,9 – Martinus – experiretur; K 6,9 – Const.imp – peritia; K 234,24 – Ps.Athanas – experimentum; K 412,1 – Sophron – experimentum

πειράζω

L 360,18 – Greg.Naz – temptantis; L 360,19 – Greg.Naz – temptatorem; K 292,15 – Ioh.Chrys – pertemptabo; K 316,13 – Cyrill.Alex – adtemptat; K 590,3 – Cyrus.Alex – temptabam; K 660,4 – Athanas – temptator

πειρασμός

K 238,13 – Ps.Athanas – temptationem

πειραστής

L 360,16 – Martinus – temptari

πεῖσμα

K 112,23 – Agatho – pertinatiam

πέλαγος

K 436,6 – Sophron – pelagus; K 902,28 – Ioh.Const – διὰ μακροῦ πελάγους

πέλας

K 889,8 – concilium – τῶν πέλας τὰ πτώματα; K 907,1 – Ioh.Const – πρὸς τοὺς πέλας

πέμπω

K 398,16 – Georg.presb – missae sunt; K 548,11 – Honorius – directarum

πενθέω

K 836,3 – Const.imp – pro luctu

πενθικός

K 860,3 – sacra – lucubris

πένθος

K 864,19 – sacra – luctus

πενία

K 414,4 – Sophron – pauperiae

πένταθλος

K 412,18 – Sophron – quinquies uictori

πεντηκοστή

K 900,5 – Agatho.epilog – τοῦ σαββάτου τῆς πεντεκοστῆς; K 900,13 – Agatho.epilog – τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς

πέρα

L 352,34 – Cyrill.Alex – ultra; K 414,9 – Sophron – ultra

περαιόω

L 244,32 – Max.Aqu – definiri; K 74,14 – Agatho – transire

περαίτερος

L 62,32–33 – Serg.Cypr – ulterius

πέρας

L 68,6 – Columbus – regiones mundi; L 304,6 – Ps.Iustin – ad effectum; K 34,9 – context – ad finem; K 138,11 – Agatho – ad effectum; K 338,17 – Leo.papa – postremo; K 544,16 – Serg.Const – ad ultimum

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

περί

L 210,23 – synodus – pro causa; K 766,2 – Theod.primic – pro curam

περιαιρέω

L 62,19 – Serg.Cypr – subtrahere festinent; K 124,1–2 – Agatho – sublata; K 548,13 – Honorius – auferentem; K 622,15 – Honorius – amputandas; K 624,14 – Honorius – abrasa appellatione

περιάπτω

L 200,27 – Paul.Const – adplicemus; L 292,28 – Seuer.Gab – connectis; K 608,16 – Paul.Const – adnectamus

περιαστράπτω

K 220,7 – Mac.Ant – illustror

περιβάλλω

L 42,13 – Steph.Dor – inplicuerunt; L 166,25 – Serg.Const – habuerit habitum; L 194,2 – Benedictus – submittens; L 196,26 – Paul.Const – induentibus dignitatem; K 86,5 – Ioh.Chrys – indutus est; K 482,14 – Sophron – amiciantur; K 818,9 – prosphon – amicta est

περίβλεπτος

K 808,14 – prosphon – insignem; K 856,18 – Const.imp – speciosus

περιβολή

K 260,12 – Ioh.Chrys – indumentum; K 308,19 – Ioh.Chrys – uelamen

περίβολος

K 814,18 – prosphon – septis

περιγίγνομαι

K 254,11 – Ioh.Chrys – superauit; K 296,10 – Ioh.Chrys – conquiritur; K 588,16 – Cyrus.Alex – conquiritur

περιγράφω

L 84,22 – Ambrosius – excluderetur; L 308,35 – Greg.Nyss – circumscribuntur; L 370,26 – Greg.Naz – circumscriptum; K 440,1 – Sophron – circumscriptum; K 454,15 – Sophron – circumscriptam

περιγραφή

L 352,15 – Deusdedit – redargutionem; K 430,17 – Sophron – circumscriptionem

περίδοξος

L 46,27 – Steph.Dor – gloriosi patres; L 52,7 – abbates – gloriosos patres; L 80,33 – Gulosus – περίδοξοι σύνοδοι; L 128,18 – Martinus – Cyrillus gloriosus; L 238,11 – Max.Aqu – uenerabilium patrum; K 894,24 – Const.imp – τῆς ἀρχαίας καὶ περιδόξου πόλεως Ῥώμης

περίδραξις

L 206,8 – Deusdedit – adsumptione

περιδράσσομαι

K 366,11 – Ioh.Scythop – conprehendisse

περίειμι

K 894,19 – titulus – παρὰ περιόντος Ἀγάθωνος

περιείργω

K 344,12 – Greg.Nyss – continetur

περιεκτικῶς

K 654,15 – acclam – simul

περιέπω

K 466,15 – Sophron – confouemus; K 488,20 – Sophron – foueatis

περιεργάζομαι

L 208,3 – typus – curam agere; K 134,2 – Agatho – curiose satagere; K 854,1 – Const.imp – satagat; K 870,26 – Leo.epist – diligentia

περιέρχομαι

L 68,10 – Columbus – ad nos delatum est; K 648,7 – Macrobius – peruenit

περιέχω

L 152,34 – Pyrrhus – continebat; K 52,31 – Agatho – continet; K 242,21 – Mac.Ant – continet; K 496,9 – Romani – continentia; K 526,17 – iudices – in praesenti charta; K 606,18 – Pyrrhus – continebatur

περιζώννυμι

L 10,13 – Martinus – adsumens; K 882,3 – Leo.epist – accinctus est; K 897,9 – Const.imp – τὴν ῥομφαίαν περίζωσαι

περιθάλπω

K 868,10 – Leo.epist – fouendo; K 884,2–3 – Leo.epist – confouentur; K 889,26–27 – concilium – θεοσόφως περιθάλψαντος

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

περίθεμα

K 864,14 – sacra – uelamina

περιίστημι

L 40,23 – Steph.Dor – reueritus est; K 806,14 – prosphon – circumstetimus

περικαθαίρω

K 872,26 – Leo.epist – lustrauit

περίκειμαι

L 268,17 – Cyrill.Alex – possidet; K 462,13 – Sophron – amicti; K 552,20 – Honorius – circumpositos

περικλείω

K 374,2 – Themistius – concludunt

περικόπτω

K 178,15 – Romani – detruncauerunt; K 238,2 – Const.imp – circumrecidit; K 242,5 – synodus – circumtruncatas; K 566,8 – synodus – abscidentem; K 610,8 – Romani – circumrescisae; K 610,13 – iudices – detruncata

περικρατέω

K 344,12 – Greg.Nyss – continet

περικυκλόω

K 126,19 – Agatho – circumdat

περιλαμβάνω

K 242,4 – synodus – peremisti; K 476,1 – Sophron – conprehensum est

περιλάμπω

L 52,33 – abbates – choruscantem

περιλείπω

K 868,29 – Leo.epist – restat; K 882,10 – Leo.epist – relictus est

περίνοια

L 182,29 – Martinus – subreptionibus; K 903,23 – Ioh.Const – ἄνευ τέχνης καὶ περινοίας

περινοστέω

K 866,24 – Leo.epist – ambire

περίοδος

K 54,28 – Agatho – ambitus; K 622,16 – Honorius – ambages

περιοράω

K 902,5–6 – Ioh.Const – οὐ περιόψεσθε

περιουσία

L 288,15 – Ioh.Chrys – abundantia; L 302,31–32 – Ps.Dionys – sublimem substantiam; K 86,3 – Ioh.Chrys – abundantia; K 294,16 – Ioh.Chrys – abundantia; K 496,4 – Romani – abundantia; K 538,17 – Serg.Const – ex abundanti

περιούσιος

K 808,7 – prosphon – populum copiosum

περιοχή

K 70,22 – Agatho – continentiam

περιπατέω

L 126,14 – Martinus – deambulauit; L 128,31 – Theod.Pharan – deambulare; K 698,15 – Const.releg – ambulare

περιπέτεια

K 908,16 – Ioh.Const – πρὸς τὴν ἔξωθεν περιπέτειαν

περιπίπτω

L 82,16 – Gulosus – incedamus; K 2,20 – Const.imp – incidisset

περιπλανάω

K 842,8 – Const.imp – circumerrent; K 864,3 – sacra – seducit

περιπλέκω

L 138,32 – Serg.Const – amplectentes

περιπόθητος

L 138,31 – Serg.Const – dilectissimis

περιποιέω

K 176,12 – Const.imp – praeparantes

περιπτύσσω

L 160,36 – ecthesis – suscipientes; K 62,21 – Agatho – amplectentes; K 132,4 – Agatho – amplectentibus; K 474,15 – Sophron – conplector; K 868,7 – Leo.epist – amplectendo; K 908,19–20 – Ioh.Const – τὰ δόγματα περιπτύξασθε

περιρραίνω

K 622,4 – Honorius – aspergi

περιρρέω

K 556,21 – Honorius – fluctiuaga

περισκέπω

K 64,2 – Agatho – protegit

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

περισπούδαστος

K 54,26 – Agatho – studiosa

περισσεύω

L 244,27 – Max.Aqu – abundantem

περισσοτέρως

L 138,28 – Serg.Const – abundantius; K 218,13 – Mac.Ant – amplius

περισσῶς

K 24,21 – Romani – superflue; K 492,5 – Sophron – plus quam

περίστασις

K 884,2 – Leo.epist – oppressionibus; K 905,8 – Ioh.Const – κατὰ περίστασιν συμβάσεως

περιστέλλω

L 12,3 – Martinus – circumscripsissent; L 16,27 – Martinus – minime dubitantes; L 40,23 – Steph.Dor – reueritus est

περιστέφω

K 894,34 – Const.imp – τὸν περιστέψαντα ἡμᾶς Χριστόν

περιστοιχίζω

K 860,15 – sacra – circumdati

περίσφιγξις

L 64,27 – Maur.Caes – alligationem

περισχίζω

K 812,10 – prosphon – conscinderet; K 852,9 – Const.imp – discindendam

περισῴζω

L 52,32 – abbates – saluate; L 212,5 – synodus – saluare consueuit

περιτέμνω

K 178,18 – Romani – detruncauerunt

περιτίθημι

L 326,32 – Themistius – debemus imponere; L 362,13 – Greg.Naz – adscribant; K 370,12 – Themistius – reputauimus; K 506,22 – Themistius – circumponimus

περιτρέπω

K 302,16 – Greg.Nyss – circumuertit; K 302,22 – Greg.Nyss – conuertetur; K 904,10 – Ioh.Const – εἰς τὸ ἐναντίον περιτραπῆναι

περιττός

L 12,31 – Cyrill.Alex – superfluum; L 26,39 – Max.Aqu – superflua; L 198,32 – Paul.Const – superfluam; L 272,26 – Cyrill. Alex – superfluum; K 100,27 – Agatho – superfluum; K 526,5 – iudices – superfluum; K 532,5 – iudices – superflua; K 582,16 – iudices – superfluum; K 900,38 – Agatho.epilog – πρὸς περισσοτέραν πίστωσιν

περιφανής

L 68,26 – Columbus – perspicaces; K 842,16 – Const.imp – praeclarum; K 902,32 – Ioh.Const – τὸ περιφανὲς ἐν ταῖς ἀξίαις

περιφέρω

L 318,35 – synodus – portantes

περίφημος

K 468,13 – Sophron – opinatissimo

περιφράττω

K 534,8 – Serg.Const – circumsaepientes

περιφρονέω

K 858,11 – sacra – contemnunt; K 898,35 – Agatho.epilog – τὰ κατ' αὐτὴν περιφρονηθῆναι

περιφυλάττω

K 897,30 – Const.imp – τὸ θεῖον σε περιφυλάξοι

περιχάρεια

K 907,23 – Ioh.Const – τὰς πάσης περιχαρείας φωνάς

περιχέω

K 368,10 – Ioh.Scythop – circumfusam; K 622,4 – Honorius – offundi

περιώνυμος

K 450,10 – Sophron – nominabilis; K 470,7 – Sophron – nominatissimi

περιωπή

K 820,11 – prosphon – cacumen

περονάω

K 450,8 – Sophron – transfixus

περυσινός

K 562,2 – Mac.Ant – anno praeterito

πετρώδης

K 556,21 – Honorius – scopulosa

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

πῆ

L 326,34 – Themistius – modo ... modo; K 370,14 – Themistius – quodam ... quodam; K 506,24 – Themistius – alicubi ... alicubi

πηγάζω

L 70,2 – Columbus – de fonte infundantur; L 120,25 – Theod.Pharan – de fonte procedentes; K 448,14 – Sophron – emanabat; K 602,16 – Theod.Pharan – affluentia

πηγή

L 68,4 – Columbus – de natale suo fonte; L 168,32 – Pyrrhus – fons; K 108,23 – Agatho – fons misericordiae; K 124,16 – Agatho – ex luminis fonte; K 468,16 – Sophron – fontem

πήγνυμι

L 60,39 – Serg.Cypr – confirmatae sunt; L 162,9 – ecthesis – praefinxerunt; K 202,25 – ecthesis – finxerunt; K 832,17 – Const.imp – gressus infiximus; K 904,11 – Ioh.Const – διασαλευθῆναι τὰ πεπηγότα

πηδάω

K 444,9 – Sophron – prosileant

πηλίκος

K 488,12 – Sophron – quales

πηρόω

K 254,3 – Ioh.Chrys – cecauerat; K 376,8 – Seuer.Ant – uexatis; K 900,10 – Agatho.epilog – πηροῦται τὰς ὄψεις

πήρωσις

K 452,20 – Sophron – orbitas

πιαίνω

L 168,34 – Pyrrhus – incrassantes

πιέζω

L 240,16 – Greg.Naz – conprimuntur

πιθανολογία

L 414,3 – ep.encycl – in suptilitate sermonis

πιθανός

K 903,25 – Ioh.Const – πιθανῷ διηγήματι

πικρία

L 20,27 – Martinus – amaritudinis; L 422,29 – Martinus – afflictionum amaritudo

πικρός

L 336,11 – Martinus – amarum

πίναξ

K 810,9 – prosphon – tabulae

πίνω

K 450,5 – Sophron – bibebat

πιπράσκω

K 554,17 – Honorius – uendicare

πίπτω

L 370,32 – can.4 – cecidit – caeciderat; K 302,9 – Greg.Nyss – delapsus est; K 324,1 – Cyrill.Alex – deciderat; K 650,4 – Georg.mon – cecidit cata; K 660,4 – Athanas – homo lapsus est; K 820,3 – prosphon – corruant; K 862,21 – sacra – cadit

πιστεύω

L 80,23 – Gulosus – sit deus colendus; L 156,32 – ecthesis – confitentes; K 126,26 – Agatho – credentes; K 258,11 – Ioh.Chrys – credulitatem adhibet; K 260,12 – Ioh. Chrys – credibilem facere; K 862,1 – sacra – confidimus

πίστις

L 18,15 – Martinus – catholicum dogma; L 28,29 – episcopi – piam confessionem; L 72,16 – Martinus – fidei inseri; L 80,28 – Gulosus – uera dei cultura; L 106,3 – Martinus – fidem ac religionem; L 106,37 – Martinus – gestis sociari; L 256,5 – conc.V. – de communione separauerunt; L 406,21 – ep. encycl – confessionem; K 100,23 – Agatho – religionis; K 880,16 – Leo.epist – sanae scientiae

πιστοποιέω

K 460,4–5 – Sophron – fidem accommodat

πιστός

L 10,11 – Martinus – christiani populi; K 218,10 – Mac.Ant – fidelissime imperator

πιστόω

L 104,28 – Martinus – sermonem ostendere; L 150,14 – Martinus – demonstrans; L 348,3–4 – Max.Aqu – adprobare; L 354,30 – Deusdedit – conprobante; L 360,15–16 – Martinus – demonstrans; K 258,15 – Ioh.Chrys – credibilem faceret; K 260,12 – Ioh.Chrys – credibilem facere; K 304,18 – Greg.Nyss – credibilem faciens;

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

K 306,17 – Ioh.Chrys – credibilem facit; K 848,18 – Const.imp – credibilem faciat

πιστῶς

K 70,19 – Agatho – fideliter; K 76,11 – Agatho – fideliter

πίστωσις

L 40,21 – Steph.Dor – ostensionem; L 54,26 – abbates – adprobationem; L 316,27 – synodus – uera fide dictio; L 342,29 – Martinus – ad fidem dicendam; L 374,6 – can.9 – in affirmationem; K 901,1 – Agatho.epilog – πίστωσιν καὶ ἀσφάλειαν

πίων

K 590,16 – Cyrus.Alex – pinguissimam

πλάγιος

K 20,1 – context – ex latere; K 166,8 – context – ex latere; K 522,1 – context – ex latere

πλανάω

L 20,16 – Martinus – per fallacem deceptionem; L 44,37 – Steph.Dor – decepisse noscuntur; L 154,12 – Deusdedit – insanis constrictus; L 406,30 – ep.encycl – decipere; K 352,5 – Iustinianus – errauimus; K 534,16 – Serg.Const – errabunda

πλάνη

L 18,2 – Martinus – commissum; L 80,34 – Gulosus – astuta; L 88,32 – Augustinus – error; K 478,2 – Sophron – errore; K 768,14 – symbolum – errorem; K 876,14 – Leo.epist – falsitatis errores

πλάσις

K 238,27 – Ps.Athanas – formatione

πλάσμα

L 100,24 – Uictor – figmenta; L 360,23 – Martinus – figmentum

πλάστης

K 858,6 – sacra – creatorem

πλαστός

L 280,3 – Augustinus – falsus; K 62,24 – Agatho – falsis; K 532,5 – iudices – finctus; K 532,10 – iudices – falsi; K 638,13 – Const. primic – falsum

πλαστούργημα

K 864,14 – sacra – falsitatis; K 901,26 – Ioh. Const – τῷ ἡμετέρῳ πλαστουργήματι

πλαστουργία

K 44,5 – Romani – adinuentio

πλαστῶς

K 646,17 – conc.V. – fallaciter

πλατέως

K 378,20 – Seuer.Ant – latius

πλάττω

L 244,10 – Max.Aqu – fincte pronuntiatis; K 310,17 – Ioh.Chrys – uerba fincta

πλατύνω

K 136,19 – Agatho – dilatentur; K 420,8 – Sophron – dilatandus est; K 420,19 – Sophron – dilatabitur; K 884,8 – Leo.epist – dilatetur

πλειόνως

K 566,14 – synodus – multo amplius

πλεῖος

L 48,25 – Theophyl – plurimi; L 64,23 – Maur.Caes – in amplius; L 208,18 – typus – ulterius; L 208,25 – typus – ulterius; L 242,11 – Seuer.Ant – multis patribus; K 68,17 – Agatho – plusquam; K 132,1 – Agatho – amplius; K 898,10 – Agatho.epilog – πλέον ἢ ἔλασσον

πλεῖστος

L 64,8 – Serg.Cypr – plurimum salutamus; L 204,4 – Paul.Const – multum salutamus; K 890,26 – concilium – πλεῖστα προσαγορεύομεν

πλεονάζω

K 658,17 – Athanas – superhabundauit; K 658,21 – Athanas – superhabundet; K 660,3 – Athanas – exsuperauit

πλεονασμός

K 658,24 – Athanas – superhabundantem; K 660,2 – Athanas – exuberantia

πλευρά

K 458,18 – Sophron – latus

πλέω

K 414,6 – Sophron – transmeabam; K 902,27 – Ioh.Const – πλέειν τὴν θάλασσαν

πληγή

L 198,1 – Paul.Const – per plagam uerbera; L 202,16 – Paul.Const – ictu linguae;

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

L 342,13 – Martinus – ictibus; K 342,12 – Greg.Nyss – plagae; K 882,9 – Leo.epist – iactu lapidis; K 902,13 – Ioh.Const – τὸ τῆς πληγῆς δυσαχθές

πλῆθος

L 20,34 – Martinus – multitudine; L 164,10 – Martinus – propter multitudinem; L 200,18 – Paul.Const – plebs haereticorum; K 538,3 – Serg.Const – copiam + multitudinem; K 848,10 – Const.imp – multitudine; K 850,16 – Const.imp – multitudine

πληθύνω

K 420,19 – Sophron – multiplicabitur

πληθύς

K 422,6 – Sophron – multitudinem; K 472,10 – Sophron – multitudo; K 490,18 – Sophron – multitudinem

πληθυσμός

K 426,23 – Sophron – multitudinem

πλημμελεία

L 194,25 – episcopi – delicto seu criminatione

πλημμελέω

L 82,21 – Gulosus – in quo delinquunt; K 880,9 – Leo.epist – delinquentes

πλημμέλημα

K 116,2 – Agatho – delicta; K 907,6 – Ioh. Const – τῶν ἁμαρτανόντων τὰ πλημμελήματα; K 907,19 – Ioh.Const – εἰργάσαντο τὸ πλημμέλημα

πλημμύρω

K 554,10 – Honorius – habundans

πληρέστατος

L 82,29 – Gulosus – perfectam; K 546,22 – Serg.Const – plenissimam; K 812,4 – prosphon – repleta

πληρεστάτως

K 426,22 – Sophron – plenissime

πλήρης

L 284,2 – Ps.Athanas – perfectum; K 56,14 – Agatho – ad plenum; K 82,23 – Agatho – plena fide

πληροφορέω

K 6,24 – Const.imp – abundante – satisfaciente; K 616,25–26 – concilium – satisfaciat; K 642,8–9 – concilium – satisfaciat; K 818,10 – prosphon – plenius satisfacta

πληροφόρησις

K 818,13 – prosphon – satisfactio

πληροφορία

L 336,23 – Martinus – infidiam; K 2,25 – Const.imp – satisfacerent; K 8,16 – Const. imp – satisfactio; K 390,18 – context – satisfactionis; K 398,4 – subscriptio – satisfactionis; K 476,7 – Sophron – satisfactionem; K 900,28 – Agatho.epilog – τὴν πρέπουσαν πληροφορίαν; K 902,12 – Ioh.Const – τὸ τῆς πληροφορίας γράμμα

πληρόω

L 42,8 – Steph.Dor – adimplere debuissem; L 74,17 – Steph.Byz – εἰς ὑμᾶς πληροῦσθαι; L 78,29 – Martinus – adimplere noscuntur; L 212,37 – synodus – adimplere studuit; L 272,10 – Amphilochius – exequens; L 284,12 – Athanas – impleuit; L 300,32 – Leo.papa – sacramentum impleuit; K 54,25 – Agatho – famulatus impleret; K 118,3 – Agatho – compleatur; K 258,13 – Ioh.Chrys – conpletum; K 434,9 – Sophron – expleuit; K 450,17 – Sophron – perficere

πλήρωμα

K 344,13 – Greg.Nyss – diuina plenitudine; K 772,10 – symbolum – plenitudini; K 895,24 – Const.imp – τῆς ἐκκλησίας τὸ πλήρωμα; K 900,37 – Agatho.epilog – τῷ τῆς ἐκκλησίας πληρώματι

πλήρωσις

K 452,20 – Sophron – repletio; K 488,3 – Sophron – plenitudine

πληρωτικῶς

K 426,21 – Sophron – plenifice

πλησιάζω

K 54,21 – Agatho – propinqua

πλησίον

K 899,18 – Agatho.epilog – πλησίον καὶ μεταξύ

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

πλήττω

K 118,6 – Agatho – perculsae; K 880,1 – Leo. epist – perculsi sunt

πλοιέκδικος

K 204,17 – Theod.Melit – defensor nauium; K 208,6 – synodus – defensore nauium; K 268,4 – Const.primic – defensor nauium; K 276,10 – episcopi – defensor nauium; K 284,19 – Const.primic – defensor nauium

πλοῖον

L 304,6 – Ps.Iustin – nauis compaginem

πλούσιος

K 490,14 – Sophron – opulentam

πλουτέω

K 416,3 – Sophron – ditati sunt

πλουτίζω

L 300,27 – Leo.papa – ditanda erat; K 488,10 – Sophron – ditatus

πλοῦτος

K 412,2 – Sophron – diuitiae; K 412,3 – Sophron – diuitias; K 836,20 – Const.imp – diuitias

πλώϊμος

K 899,11 – Agatho.epilog – τῇ βασιλίδι πόλει μετὰ πλωΐμου

πνευματικός

K 889,20 – concilium – τῶν ὑμετέρων πνευματικῶν τέκνων

πνευματοκίνητος

L 210,35–36 – synodus – per spiritales patres

πνευματομάχος

K 478,10 – Sophron – pneumatomachin; K 768,19 – symbolum – inpugnatorem spiritus; K 850,9 – Const.imp – rebellem spiritus

πνευματοφόρος

K 810,12 – prosphon – spiritales uiros

πόα

L 202,29 – Paul.Const – germen; K 490,10 – Sophron – pascuis

ποδηγέω

K 414,15 – Sophron – introducere

ποδηγία

K 414,18 – Sophron – pedisductionem

ποθεινός

K 412,6 – Sophron – iocundiora

ποθέω

K 494,4 – Sophron – desiderabilia

ποθητός

K 122,11 – Agatho – dilectis filiis

πόθος

L 76,3 – Steph.Byz – diuinitatis amore; L 52,22 – Agatho – instinctu; L 100,23 – Agatho – pro amore; K 130,27 – Agatho – zelo atque amore; K 488,19 – Sophron – affectuque; K 524,6 – Ioh.patric – amore dei; K 868,28 – Leo.epist – pro amore diuino

ποιέω

L 16,25 – Martinus – exposuit seriem; L 16,28 – Martinus – praesumunt innectere; L 18,5 – Martinus – his peractis; L 18,24 – Martinus – praesumere; L 26,35 – Max. Aqu – ingerere uideamur; L 28,32 – episcopi – subsequatur; L 40,17 – Steph.Dor – exponere ausi sunt; L 72,8 – Martinus – destinauerunt epistolam; L 96,4 – Max.Aqu – exercere noscuntur; L 162,23 – Theophyl – memorare curauimus; L 170,15 – Martinus – construentes; L 192,18 – Martinus – concinnauerunt; L 196,30 – Paul.Const – exposuimus; L 242,18 – Max.Aqu – proferebat; L 264,32 – Cyrill.Alex – creatae naturae; L 320,14–15 – Martinus – praesumptorum; L 408,4 – ep.encycl – effecisse noscuntur; K 42,23 – Romani – non faciat deus; K 450,11 – Sophron – actitabat; K 476,8 – Sophron – effacio; K 524,20–21 – iudices – exhibens

ποίημα

L 268,21 – Cyrill.Alex – creaturae; K 78,18 – Augustinus – opus; K 348,19 – Cyrill.Alex – creaturae; K 350,21 – Cyrill.Alex – creaturae; K 776,6 – Cyrill.Alex – creaturae

ποίησις

K 234,19 – Ps.Athanas – facturam

ποιητής

L 218,6 – symbolum – creatorem; L 218,21 – symbolum – factorem; K 770,7 – symbolum – factorem

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

ποιητικός

K 220,1 – Mac.Ant – factricem; K 804,17 – prosphon – creauit

ποικίλλω

K 114,16 – Agatho – uariando; K 126,8 – Agatho – uariari; K 132,13 – Agatho – uarietur; K 294,23 – Ioh.Chrys – uariat

ποικίλος

K 110,23 – Agatho – uariae

ποιμαίνω

K 490,3 – Sophron – pascatis; K 494,6 – Sophron – ad regendum; K 534,26 – Serg. Const – regentis; K 626,7 – Pyrrhus – regi

ποιμαντικός

L 64,6 – Serg.Cypr – pastorali baculo; K 889,2 – concilium – τῆς ποιμαντικῆς δορᾶς; K 889,13 – concilium – τῆς ποιμαντικῆς κυβερνήσεως

ποιμήν

K 592,7 – Cyrus.Alex – pastorum pastori

ποίμνη

L 70,15 – Columbus – grex purior

ποίμνιον

K 490,2 – Sophron – gregem; K 494,6 – Sophron – gregem; K 836,12 – Const.imp – gregem; K 890,23 – concilium – ἐμπιστευθέντα ποίμνια

ποινή

L 210,14 – typus – supplicia; L 408,32 – ep. encycl – sine periculo; K 66,6 – Agatho – poena; K 114,23 – Agatho – poenam; K 808,16 – prosphon – poena

ποιότης

L 298,38 – Leo.papa – qualitates; L 306,29 – Athanas – qualitatem; L 316,25 – synodus – qualitatem; L 316,36 – synodus – per qualitatis rationem; K 92,1 – Athanas – qualitatibus; K 412,4 – Sophron – qualitate

πολεμέω

L 116,7 – Martinus – expugnata; L 150,29 – Martinus – expugnantes; L 316,22 – synodus – repugnantes; L 410,9 – ep.encycl – obpugnant; L 412,7 – ep.encycl – expugnauerunt; K 302,2 – Greg.Nyss – inpugnatur; K 482,16 – Sophron – expugnant; K 856,23 – sacra – pugnare; K 858,13 – sacra – depopulata – depugnata; K 858,15 – sacra – pugnare

πολεμικός

K 492,9 – Sophron – a bellicis; K 860,15 – sacra – bellicisque

πολεμικῶς

L 94,33 – Max.Aqu – πολεμικῶς ἐπιτεινομένης

πολέμιος

L 138,27 – Serg.Const – hostilium; L 384,5 – can.18 – rebelles; K 230,14 – Mac.Ant – hostem; K 274,6 – Cyrill.Alex – infestum est; K 384,12 – Paul.Ant – infestam; K 476,4 – Sophron – contraria; K 504,18 – Mac.Ant – expugnatores; K 820,16 – prosphon – hostilitas; K 858,16 – sacra – hostibus; K 904,13 – Ioh.Const – τῶν πολεμίων τῆς συνόδου

πολεμίως

L 364,19 – synodus – omnino

πόλεμος

L 16,30 – Martinus – pugna; K 238,15 – Ps. Athanas – praelium; K 444,20 – Sophron – proelium; K 694,27 – Const.releg – in proelio

πολιορκέω

K 888,24 – concilium – τὰ δόγματα πολιορκήσαντες

πολιορκητής

K 878,22 – Leo.epist – deuastator

πολιός

K 834,24 – Const.imp – uetustati consenuit

πολιτεία

L 172,27 – Cyrus.Alex – rem publicam; K 58,14 – Agatho – rem publicam; K 832,15 – Const.imp – conuersationem; K 829,18 – Const.imp – τῆς φιλοχρίστου ἡμῶν πολιτείας; K 897,20 – Const.imp – τῆς πολιτείας Ῥωμαϊκῆς

πολίτευμα

K 492,10 – Sophron – res publica; K 806,9 – prosphon – res publica; K 862,2 – sacra – Romanam rem publicam

πολιτεύω

L 140,36 – Ps.Dionys – ostendens; L 142,35 – Ps.Dionys – conuersatum;

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

L 152,33–34 – Ps.Dionys – proferens; K 216,27 – Ps.Dionys – demonstrasse; K 230,23 – Mac.Ant – demonstrasse; K 436,9 – Sophron – inhabitat; K 606,23 – Ps.Dionys – morigerans; K 864,16 – sacra – fiducialiter agit

πολίτης

K 414,11 – Sophron – ciuium

πολιτικός

K 10,21 – Const.imp – ciuilibus; K 900,17 – Agatho.epilog – τοῦ πολιτικοῦ δήμου

πολλάκις

L 172,16 – Cyrus.Alex – multo saepius; L 312,20 – Cyrill.Alex – saepius; L 330,9 – Themistius – saepius; L 354,36 – Cyrill. Alex – multotiens; K 314,23 – Cyrill.Alex – plerumque; K 488,6 – Sophron – fortassis plerumque; K 530,13 – Serg.Const – superius – saepius

πολυάνθρωπος

K 812,6 – prosphon – copiosum conuentum

πολύδακρυς

K 889,7 – concilium – στυγνὸν καὶ πολύδακρυ

πολυειδής

K 470,9 – Sophron – multimoda

πολυέλεος

K 10,29 – Const.imp – misericorde; K 138,17 – Agatho – misericors deus; K 802,1 – Const.imp – misericordissimo; K 890,19 – concilium – τὴν πολυέλεον ἀγαθότητα

πολυθαύμαστος

K 454,6 – Sophron – nimium ammirabilis

πολυθεΐα

L 186,5 – Martinus – multos deos; K 424,2 – Sophron – deorum multitudinem

πολυλογία

K 4,10 – Const.imp – multiloquio

πολυπαθής

L 292,4 – Seuer.Gab – passibile

πολυπλανής

K 888,21 – concilium – τὴν πολυπλανῆ δόξαν

πολυπραγμονέω

K 386,16 – Paul.Bostra – indagamus

πολύς

K 254,6 – Ioh.Chrys – ἐκ πολλοῦ = olim; K 256,9 – Ioh.Chrys – ualde; K 274,5 – Cyrill.Alex – plurima; K 318,5 – Cyrill.Alex – nimis; K 330,9 – Greg.Naz – ὡς τὰ πολλά = plerumque; K 334,10 – Cyrill.Alex – ualde; K 504,4 – context – diu; K 504,19 – context – diu; K 530,8 – Serg.Const – plurimam; K 766,6 – Theod.primic – μετὰ πολλῆς = cum pluri; K 906,4 – Ioh.Const – ἐπὶ πολύ

πολυσχεδής

L 80,34 – Gulosus – diuersorum; K 810,4 – prosphon – multifarie

πολυτάραχος

L 170,17 – Martinus – turbolenti

πολύτιμος

K 490,9 – Sophron – preciosissimas

πολύτροπος

K 326,16 – Cyrill.Alex – multimodis; K 832,22 – Const.imp – multimodis

πολυτρόπως

L 100,37 – Uictor – multiplicibus; L 104,27 – Martinus – plurimis testimoniis; K 296,12 – Ioh.Chrys – multifarie; K 548,10 – Honorius – multiformiter; K 554,18 – Honorius – multiformiter; K 556,2 – Honorius – multiformiter; K 556,4 – Honorius – multisque modis

πολυχρόνιος

K 890,20 – concilium – νίκαις πολυχρονίοις

πομπή

K 136,26 – Agatho – uerborum pompas

πονέω

K 901,33 – Ioh.Const – τὸ πεπονηκὸς οὐκ ἀτιμάζουσα

πόνημα

K 82,27 – Agatho – patrum uolumina; K 496,13 – Romani – scripta; K 496,17 – Romani – opuscula; K 498,1 – Const.imp – opuscula; K 530,23 – Serg.Const – opusculis; K 560,7 – iudices – opuscula; K 560,18 – Paul.asecr – opuscula; K 868,30 – Leo. epist – studia

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

πονηρεύομαι

L 48,5 – Martinus – mala concinnare noscuntur; L 116,21 – Martinus – malignantes; L 236,11 – Max.Aqu – maligne gesserunt; L 314,37–38 – synodus – malignati sunt; K 646,12 – episcopi – maliciose

πονηρία

K 112,22 – Agatho – per malitiam; K 870,23 – Leo.epist – nequitia; K 908,9 – Ioh.Const – ἐνδιάθετον πονηρίαν

πονηρός

L 214,5 – synodus – πονηρότερον = nequam; L 324,14 – Martinus – amplius malum; K 258,22 – Ioh.Chrys – malignum os

πόνος

K 326,16 – Cyrill.Alex – dolores; K 450,7 – Sophron – dolores; K 806,17 – prosphon – labores; K 906,33 – Ioh.Const – πόνων καὶ λόγων

πορεία

L 42,9 – Steph.Dor – huc properaui; K 358,8 – Ephraem – gressum; K 358,11 – Ephraem – incessum

πορευτικός

K 344,2 – Greg.Nyss – ambulationis; K 448,19 – Sophron – incedendi

πορεύω

L 406,22 – ep.encycl – ambulauerunt; K 412,12 – Sophron – gradiebar; K 414,1 – Sophron – gradiebar

πορθέω

K 858,14 – sacra – expugnandam

πορθμός

K 902,28 – Ioh.Const – πορθμὸν διαπεραιοῦσθαι

πορίζομαι

K 56,14 – Agatho – conquirentes; K 388,6 – Theod.Bostra – conquirunt; K 806,18 – prosphon – acquirere; K 858,14 – sacra – acquisita est

πόρνη

L 202,17 – Paul.Const – meretricem

πόρρω

L 68,2 – Columbus – in longinquo positis; K 54,30 – Agatho – de longe positis; K 306,1 – Greg.Nyss – porro; K 768,14 – symbolum – procul; K 814,18 – prosphon – procul

πορφυρέω

K 882,7 – Leo.epist – purpuratus – corporatus

ποτίζω

K 450,4 – Sophron – potabatur; K 458,17 – Sophron – potatur; K 464,18 – Sophron – potantes; K 466,2 – Sophron – potati

πρᾶγμα

L 74,18 – Steph.Byz – rebus; L 190,28 – Greg.Naz – de eodem uerbo; L 296,5 – Cyrill.Alex – causa; L 310,3 – Amphilochius – causa; L 346,38 – Max.Aqu – mysticae confessionis; K 10,22 – Const.imp – causas; K 92,2 – Agatho – res; K 96,26 – Agatho – rebus; K 100,19 – Agatho – cura; K 384,10 – Paul.Ant – rebus; K 903,30 – Greg.Naz – οὐκ ἐν λέξεσιν, ἀλλ' ἐν πράγμασιν; K 906,7 – Ioh.Const – τὴν τῶν πραγμάτων γαλήνην

πραγματεία

L 128,34 – Martinus – opusculis; L 266,1 – Cyrill.Alex – sermone; L 266,10 – Cyrill. Alex – libro; L 266,23 – Cyrill.Alex – libro; L 348,35 – context – ἐν τῇ βίβλῳ τῆς πραγματείας

πραγματεύομαι

L 62,28 – Serg.Cypr – quaerentes; L 162,29 – Martinus – gesta sunt; L 192,9–10 – Martinus – actitata sunt; K 464,2 – Sophron – erat negotium; K 804,24 – prosphon – acquireres

πραγματικός

L 134,23–24 – Cyrus.Alex – ueracem; K 556,16 – Honorius – negotiosi; K 598,25 – Cyrus.Alex – causatiuam

πραέως

L 100,28 – Uictor – aequanimiter

πραίκεπτον

L 204,31 – Deusdedit – per apostolicas praeceptiones

πρακτέος

L 138,23 – Serg.Const – actionibus; K 414,15 – Sophron – operandorum; K 888,17 – concilium – τὸ πρακτέον παρατιθέμεθα

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

πρακτικός

K 236,16 – Ps.Athanas – efficatia; K 622,18 – Honorius – operatrices

πράκτωρ

K 466,7 – Sophron – patratores

πρᾶξις

L 98,10 – Uictor – opera; L 108,14 – Martinus – secretario; L 116,12 – Martinus – cognitionem; L 174,14 – Martinus – secretario; L 252,23 – Martinus – cognitione; L 298,38 – Leo.papa – actiones; L 386,20 – can.20 – gesta monumentorum – actus monumentorum; L 406,17 – ep.encycl – actibus; L 406,33 – ep.encycl – adinuentiones; L 410,22 – ep.encycl – per gestorum seriem; L 424,9 – Martinus – uolumina gestorum, ex quorum serie; K 42,13 – context – septima actio; K 116,23 – Agatho – actus; K 250,5 – Ambrosius – actionis; K 408,23 – Const.primic – in praeterita actione

πραότης

L 198,31 – Paul.Const – mansuetudinem; K 14,12 – titulus – mansuetudinis; K 26,13 – titulus – mansuetudinis; K 136,29 – Agatho – lenitate; K 880,20 – Leo.epist – uestrae clementiae

πράττω

L 12,2 – Martinus – peragere praesumpserunt; L 46,13 – Steph.Dor – peragere debuissem; L 48,16 – Martinus – pro tali excessu; L 48,20 – Martinus – actis ecclesiasticis; L 58,39 – Theophyl – quae ab ea celebrantur; L 96,20 – Theophyl – examinetur; L 164,9 – Martinus – quae acta sunt; K 88,6 – Agatho – gerit; K 90,7 – Agatho – gerentem; K 260,15 – Const.imp – quae relecta sunt; K 626,21 – iudices – quae peracta sunt; K 898,14–15 – Agatho.epilog – τῶν πεπραγμένων τοὺς τόμους

πραΰς

K 906,14 – Ioh.Const – πραεία ἐπαφῇ

πρεπόντως

L 72,19 – Martinus – congrue nobis; L 96,39 – Martinus – ut condecet; L 198,8 – Paul.Const – oportet; L 252,31 – Leontius – πρεπόντως ἀναγνωσθήτω; K 416,18 – Sophron – decenter; K 806,8 – prosphon – decibilius; K 860,9 – sacra – decebat

πρέπω

L 328,27 – Themistius – humanitatis digna; K 218,10 – Mac.Ant – ut condecebat; K 458,10 – Sophron – ut decuerat; K 900,28 – Agatho.epilog – τὴν πρέπουσαν πληροφορίαν

πρεσβεία

L 70,18 – Columbus – legationem; K 804,2 – Const.imp – intercessionibus

πρεσβεύω

L 54,29 – abbates – uenerare; L 62,4–5 – Serg.Cypr – confitentes; L 138,3 – Serg. Const – uenerare; L 146,39 – Martinus – professus; L 156,35 – ecthesis – confitemur; L 200,31 – Paul.Const – praedicantes; L 382,21–22 – can.18 – ueneratur – dogmatizantur; K 420,11 – Sophron – obsecratur; K 422,10 – Sophron – exorare; K 442,11 – Sophron – obsecratus est; K 448,11 – Sophron – obsecramur; K 456,19 – Sophron – annunciamus; K 490,5 – Sophron – exoro; K 528,8 – Serg.Const – praedicare; K 608,19 – Paul.Const – pronuntiantes; K 840,5 – Const.imp – uenerantes

πρέσβυς

L 38,13 – Steph.Dor – antiquam Romam; K 2,1 – Const.imp – senioris Romae; K 2,11 – Const.imp – antiquae Romae; K 736,6 – subscriptio – antiquae Romae; K 784,16 – superscriptio – priscae Romae

πρηνής

L 184,1 – Martinus – pronos

πριμάς

L 72,1 – Martinus – primatem; L 72,1 – Martinus – primatem; K 534,14 – Serg. Const – ex primatibus; K 588,20 – Cyrus. Alex – primatem

πριμ(μ)ικήριος

K 266,28 – context – primicerius Constantinus; K 408,18 – context – primicerius Constantinus; K 636,24 – context – primicerius Constantinus

προαγγέλλω

K 110,3 – Agatho – pronuntiat

προάγω

L 128,10 – Martinus – proferre; L 206,11 – Martinus – scriptis insereret; L 258,27 –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

Ambrosius – excessistis; L 332,21 – Theod. Mops – productam; K 6,11 – Const.imp – proferri; K 8,2 – Const.imp – protulit; K 88,20 – Hilarius – prouecturus; K 94,13 – Leo.papa – prouehatur; K 214,20 – Const. imp – adueniant; K 218,3 – Const.imp – lectioni pandatur; K 612,17 – iudices – ad medium deducat; K 860,9 – sacra – prouecti sumus; K 897,2 – Const.imp – μὴ κατισχύεσθαι προηγόρευσεν

προαγωγή

L 36,20 – Martinus – summonitio

προαίρεσις

L 286,19 – Greg.Nyss – uoluntaria motio; L 348,16 – Max.Aqu – propositum; K 300,19 – Greg.Nyss – affectus; K 898,37 – Agatho.epilog – τὴν μιαφόνον προαίρεσιν

προαιρετικός

K 244,14 – Steph.mon – arbitrale

προαιρετός

L 274,5 – Hippolytus – eligentis

προαιρέω

L 146,7 – Themistius – uolebat; L 216,3 – synodus – decreuimus; L 244,33 – Max. Aqu – sicut deliberatum est; K 254,5–6 – Ioh.Chrys – praeeligens; K 254,18 – Ioh. Chrys – praeelegentem; K 858,10 – sacra – proposuerunt

προαιώνιος

L 158,38 – ecthesis – ante saecula; K 456,18 – Sophron – ante saecula

προαναγγέλλω

L 234,29 – Max.Aqu – denuntiant

προαναλίσκω

K 322,18 – Cyrill.Alex – consumptus est

προαναστέλλω

K 392,5 – Theodos.Alex – praeamputamus

προανατάττω

K 230,21 – Mac.Ant – iuxta praefixam uirtutem; K 532,9 – iudices – in superius posita actione

προαναφέρω

L 60,5–6 – Martinus – de oblatis; K 274,20 – synodus – superius nominatos; K 484,14 – Sophron – superius nominatos

προαναφωνέω

K 256,22 – Ioh.Chrys – praeclamabant

προαπάρχομαι

K 134,14 – Agatho – praelibauimus

προαποδείκνυμι

L 154,12 – Deusdedit – adprobatum est

προαποδύομαι

K 816,18 – prosphon – iam ante exuebatur

προάρχω

L 118,10 – Serg.Tempsa – primum esse auctorem; K 816,15 – prosphon – praeincipientibus

προασπίζω

K 482,18 – Sophron – defensor

προαύλιον

K 899,19 – Agatho.epilog – ἐν προαυλίοις τοῦ παλατίου; K 902,21 – Ioh.Const – ἐν προαυλίοις τῶν βασιλείων

προβαίνω

K 448,20 – Sophron – progrediens; K 806,3 – prosphon – proueniente

προβάλλω

L 20,28–29 – Martinus – sunt praepositi; L 150,36 – Martinus – nomini titulare; L 172,21 – Cyrus.Alex – emergente; L 346,24 – Max.Aqu – habent motionem; K 218,13 – Mac.Ant – proferat lumen; K 448,4 – Sophron – proferebat; K 460,19 – Sophron – protulit; K 901,28 – Ioh.Const – προβεβλῆσθαι τὴν κεφαλήν; K 902,20 – Ioh. Const – οὐκ ἔννομον προβαλλόμενος; K 908,13 – Ioh.Const – ἐν ἀπολογίᾳ προβαλλόμενος

προβασιλεύω

K 836,4 – Const.imp – ante nos regnauerunt

πρόβατον

L 202,29 – Paul.Const – rationabilium ouium

πρόβλημα

L 202,26 – Paul.Const – propositi; K 176,7 – Paul.asecr – propositioni

προβολή

L 96,15 – Theophyl – promotionem significat; L 146,28 – Martinus – discipuli; L 150,4 – Martinus – per ostensionem

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

πρόβολος

K 444,10 – Sophron – prolatores; K 478,14 – Sophron – productores – frutices

προγενής

K 464,8–9 – Sophron – pristina

προγιγνώσκω

L 74,9 – Steph.Byz – prouidens; L 332,38 – Nestorius – praescitum

πρόγνωσις

L 332,22 – Theod.Mops – per praescientiam; L 332,27 – Theod.Mops – secundum praescientiam

πρόγονος

K 230,11 – Mac.Ant – a proauis

προγραφή

K 168,11 – context – in superscriptione; K 186,21 – context – suprascriptum; K 286,23 – context – superscriptionem; K 524,24 – context – praescriptionem; K 620,21 – context – in superscriptione

προγράφω

K 104,1 – Nestorius – suprascriptus; K 578,27 – concilium – suprascriptarum; K 900,28–29 – Agatho.epilog – περὶ τῶν προγεγραμμένων

πρόδηλος

K 332,21 – Cyrill.Alex – manifestissimum; K 358,6 – Ephraem – liquet; K 360,13 – Ephraem – manifeste

προδηλόω

K 204,8 – Theod.Melit – praesignificatus; K 524,17 – context – praememorata; K 532,25 – context – suprascripto; K 582,22 – concilium – praefatus; K 642,9 – concilium – praesignati; K 772,27 – symbolum – superius dictum

προδήλως

L 26,23 – Max.Aqu – certum quia; L 40,1 – Steph.Dor – aperta lucubratione; L 192,1 – Martinus – προδήλως μεμφόμενοι; K 242,10 – acclam – manifeste; K 452,10 – Sophron – nimirum; K 540,16 – Serg. Const – uidelicet

προδιαγράφω

K 254,12 – Ioh.Chrys – praesignabant; K 897,12 – Const.imp – προδιαγράφων τὴν κώφευσιν

προδίδωμι

L 416,17 – ep.encycl – denegant; K 458,12 – Sophron – est proditus

προδοσία

L 414,7 – ep.encycl – mentis transgressio; K 878,5 – Leo.epist – profana proditione

προδότης

L 356,19 – Cyrill.Alex – traditori

προεδρεύω

L 12,6 – Martinus – antistes; L 52,8 – abbates – praesedisse noscuntur; L 96,12 – Theophyl – praesulis, qui superesse dinoscitur; K 532,7 – iudices – antestitis; K 578,25 – concilium – qui praesulatu functi sunt; K 814,20 – prosphon – qui praesulatum tenuerunt; K 852,16 – Const.imp – praesules; K 896,12 – Const.imp – ὃς τὴν Ἀντιοχέων προήδρευσε; K 905,16 – Ioh.Const – τὸν Πρόκλον προεδρεύσαντα

προεδρία

K 834,14 – Const.imp – praesulatum sortitus est; K 878,16 – Leo.epist – de praesulari dignitate; K 902,1 – Ioh.Const – τὴν ὑμετέραν ἀποστολικὴν προεδρίαν

πρόεδρος

L 66,22 – Columbus – omnium praesulum summo pontifici; K 20,26 – Romani – praesules; K 66,10 – Agatho – praesules; K 98,17 – Agatho – antistes; K 100,8 – Agatho – antistes; K 472,21 – Sophron – episcopos; K 474,9 – Sophron – episcopum

πρόειμι

K 222,2 – Mac.Ant – praeerat

προεῖπον

L 152,22 – Deusdedit – praedenominato

προεξαιτέω

K 90,24 – Athanas – praeexercuimus; K 352,1 – Athanas – praeexaminauimus

προέρχομαι

L 70,16 – Columbus – synoda contrahentibus; L 90,2 – Augustinus – pertinentem; L 122,37 – Theod.Pharan – processit; L 350,3 – Augustinus – procedit; K 96,29–30 – Agatho – processerunt; K 310,4 – Ioh. Chrys – accedens; K 412,8 – Sophron – progreditur; K 460,2 – Sophron – progreditur

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

προέχω

K 126,11 – Agatho – praeditos

προηγέομαι

L 68,19 – Columbus – a suo auctore; K 54,3 – Agatho – decessorem; K 54,31 – Agatho – praedecessoribus; K 124,24 – Agatho – praedecessores; K 548,15 – Honorius – duce deo; K 874,16 – Leo.epist – praefuit; K 884,11 – Leo.epist – praedecessoris

προηγουμένως

L 120,15 – Theod.Pharan – praecipue; L 184,9 – Martinus – in primis; L 210,6 – typus – primum; L 222,23 – Chalc – principaliter; K 602,8 – Theod.Pharan – primordialiter

πρόθεσις

L 348,7 – Max.Aqu – propositum; K 8,28 – Const.imp – affectum; K 52,25 – Agatho – propositum; K 488,5 – Sophron – propositis; K 624,10 – Honorius – propositum; K 868,18 – Leo.epist – de proposito

προθεσπίζω

K 904,19 – Ioh.Const – ἐν τῷ ὄρῳ προεθέσπισεν

προθυμέομαι

K 588,9 – Cyrus.Alex – prompto me exsistente; K 858,13 – sacra – promtissime acceperint; K 897,10 – Const.imp – ἐκτεμεῖν προθυμήθητι; K 898,24 – Agatho.epilog – προεθυμήθην καὶ συνεῖδον

προθυμία

L 22,18 – Maur.Caes – πλείστην καὶ προθυμίαν; L 40,24 – Steph.Dor – fiducia – feruore; K 256,8 – Ioh.Chrys – deuotio

πρόθυμος

K 54,18 – Agatho – promptam; K 270,1 – Ps. Athanas – promptam

προθύμως

L 314,20 – synodus – cum summa deuotione; L 364,1 – Martinus – prompte

πρόθυρον

L 16,25 – Martinus – prae foribus ecclesiae

προΐημι

L 62,7 – Serg.Cypr – non admittimus; L 160,10 – ecthesis – procedere; L 174,13 – Martinus – procedens; L 202,22 – Paul. Const – proueniente; K 222,19 – Mac.Ant – processisse; K 356,2 – Iustinianus – procedente sermone; K 504,19 – context – lectione proueniente; K 542,7 – Serg.Const – procedere; K 602,17 – Theod.Pharan – procedentia

προκαθαίρω

K 838,15 – Const.imp – purificatae

προκάθημαι

K 14,16 – context – praesidente; K 26,17 – context – praesidente; K 34,29 – context – praesidente

προκαθίζω

L 38,12 – Steph.Dor – praesidentis; L 46,17 – Steph.Dor – praesidenti Martino; L 236,3 – Max.Aqu – praesidet nobis

προκάλυμμα

L 242,17 – Max.Aqu – coperimentum; K 832,26 – Const.imp – indumentum

προκαλύπτω

L 142,14 – Martinus – uelati

προκαταλαμβάνω

L 100,2–3 – Uictor – accepisse consecrationem; K 136,26 – Agatho – occupemur

προκάταρξις

L 8,24 – Theophyl – initium

πρόκειμαι

L 24,10 – Maur.Caes – mouebuntur – moliuntur; L 66,4 – Theophyl – de quaestione praeposita; K 20,15 – context – praepositis euangeliis; K 32,2 – context – praepositis euangeliis; K 50,32 – context – praepositis euangeliis; K 398,5 – Petrus.Nicom – ut continetur; K 576,20 – context – praepositis euangeliis; K 678,10 – context – appositus est mortuus

προκηρύττω

K 86,17 – Agatho – praedicasse; K 110,2 – Agatho – praedicat

προκοιμάομαι

K 202,26 – Theod.Melit – praedefunctorum

προκομιδή

K 180,2 – Const.imp – prolatio et lectio; K 398,21 – Const.imp – prolatio et lectio

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

προκομίζω

L 144,22 – Theophyl – capitula afferens; L 216,22 – Martinus – offerantur definitiones; L 240,35 – Cyrus.Alex – optulit; L 320,13 – Martinus – producta testimonia; L 342,31 – Martinus – produxerunt; K 24,2 – context – protulit libros; K 34,16 – Const.imp – liber proferatur; K 166,23 – Paul.asecr – testimonia proferant; K 895,30 – Const.imp – ἀναφορὰν προκομίσαντες

προκοπή

L 230,18–19 – conc.V. – ex promotione; L 298,8 – Hilarius – profecturus in deum

προκόπτω

L 300,32 – Leo.papa – euecta est; L 404,23 – ep.encycl – proficientes

προκοσμέω

K 820,11 – prosphon – preornauit

προκρίνω

L 52,2 – abbates – praeponentes fidem; L 74,19 – Steph.Byz – praeponitis; L 406,28 – ep.encycl – praeposuerunt; L 416,21 – ep.encycl – praeposuerunt; K 296,19 – Ioh.Chrys – praeponit; K 868,15 – Leo.epist – antefertis

προλαμβάνω

L 18,8 – Martinus – praecessores; L 214,30 – synodus – praeteriti sermonis; L 292,4 – Seuer.Gab – praeueniens; L 342,13–14 – Martinus – praecedentium; K 52,1 – Paul. asecr – in praeterito conuentu; K 166,17 – Paul.asecr – in anteriore conuentu; K 196,5 – Paul.asecr – in antecedenti conuentu; K 832,24 – Const.imp – elapsis temporibus; K 874,8 – Leo.epist – scriptis procurrentibus; K 899,13 – Agatho.epist – ἐκ προλαβούσης διδαχῆς

προλάμπω

K 594,19 – Cyrus.Alex – praefulgente

προλέγω

L 70,8 – Columbus – memoratus superius; K 106,5 – Theodos.Alex – superius dictum est; K 380,14 – Theodos.Alex – iam dictum est

πρόληψις

L 36,11 – Martinus – causam discutere; L 124,16 – Martinus – opinionem

προμαρτυρέω

K 110,16 – Agatho – protestatur

προμάχομαι

K 468,13 – Sophron – propugnat; K 482,17 – Sophron – propugnator

πρόμαχος

L 94,26 – Max.Aqu – τῆς ἀληθείας προμάχοις; K 470,14 – Sophron – propugnatorem; K 480,16 – Sophron – propugnatores; K 766,7 – Theodor.primic – propugnatricem; K 816,18 – prosphon – propugnator; K 882,5 – Leo.epist – propugnator

προμηθέομαι

L 172,24–25 – Cyrus.Alex – cogitantem; L 208,26 – typus – praeuidentes

προμηνύω

K 76,6 – Agatho – pronuntiat; K 90,15 – Agatho – pronuntiat

προμνημονεύω

K 878,15 – Leo.epist – supra memorata

προμορφόω

K 432,13 – Sophron – praeformatoue

προνοέω

L 168,27–28 – Pyrrhus – curauimus; L 206,6 – Deusdedit – prouidens sibi; K 895,3 – Const.imp – ἐμπορεύεσθαι προνοούμεθα

προνοητικός

L 368,16 – can.1 – prouidam; K 426,3 – Sophron – prouidam; K 888,13–14 – concilium – προνοητικὴ δύναμις

προνοητικῶς

L 20,4–5 – Martinus – consultissime; L 40,9 – Steph.Dor – dispensatiue; L 172,11–12 – Cyrus.Alex – consultissime; L 408,4 – ep.encyl – consultissime

πρόνοια

K 366,15 – Ioh.Scythop – prouidentiam; K 460,20 – Sophron – prouidentia; K 548,12 – Honorius – satis prouide; K 900,23 – Agatho.epilog – φροντίδα καὶ πρόνοιαν; K 902,18 – Ioh.Const – ἡ κυβερνητικὴ πρόνοια

πρόξενος

L 352,37 – Deusdedit – praeparationem; L 410,8–9 – ep.encycl – prouocans;

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

K 462,5 – Sophron – prouidet; K 610,3 – Petrus.Const – peperit

πρόοδος

L 126,19 – Martinus – per partum; K 452,12 – Sophron – prolatio

προοιμιάζομαι

K 906,12 – Ioh.Const – ἐπωνυμικῶς προοιμιάζεται

προοίμιον

K 40,18 – context – principium libri; K 40,26 – Romani – in exordio; K 40,27 – Romani – in principiis libri; K 42,6 – Const. imp – proemium; K 42,24 – Romani – exordia; K 64,10 – Agatho – ab exordio; K 66,13 – Agatho – exordium; K 300,3 – Greg.Nyss – exordium; K 638,10 – Const. primic – in primordiis

προορίζω

L 74,9 – Steph.Byz – praedestinatos; K 104,21 – Seuer.Ant – praedistinauit; K 676,19 – Polychronius – praefiniuit; K 838,12 – Const.imp – praestitutisque

πρόπαππος

K 228,20 – Mac.Ant – proauus uester

προπαρέρχομαι

K 584,20 – Georg.chart – praeteriti circuli

προπάτωρ

K 536,24 – Serg.Const – proauosque; K 808,12 – prosphon – priscis patribus; K 903,5 – Ioh.Const – τοὺς τοῦ θρόνου προπάτορας

προπέμπω

K 252,19 – Ioh.Chrys – praemisit

προπέτεια

L 244,28 – Max.Aqu – per temeritatem; L 316,5 – concilium – contra temeritatem

προπετεύομαι

K 58,2 – Agatho – presumant; K 76,22 – Agatho – presumat; K 102,6 – Agatho – autumari

προπετής

L 174,10 – Martinus – praesumptae; L 238,8 – Max.Aqu – temerariam; L 384,31 – can.19 – per inanem – per audacem

προπετῶς

L 48,8 – Martinus – audacter; L 68,13 – Columbus – pertinaciter

προπηδάω

L 290,16–17 – Epiphanius – προπηδήσαντες; K 328,4 – Epiphanius – insilientes

προπλάσσω

K 432,13 – Sophron – praefactae

πρόπυλον

L 100,31 – Uictor – in edibus

προσαγορεύω

L 64,8 – Serg.Cypr – salutamus; L 122,14 – Theod.Pharan – nuncupantur; L 172,37 – Cyrus.Alex – salutamus; L 204,4 – Paul. Const – salutamus; K 494,8 – Sophron – salutamus; K 602,11 – Theod.Pharan – appellamus; K 890,26 – concilium – πλεῖστα προσαγορεύομεν

προσάγω

L 18,11 – Martinus – praesumpsit contraire; L 160,2 – ecthesis – offerimus; L 352,21 – Deusdedit – introducentes; K 8,20 – Const. imp – collatam; K 32,10 – Const.imp – proferantur acta; K 108,10 – Agatho – obtulit; K 120,18 – Agatho – offerre; K 240,20 – Ps. Athanas – applicetis; K 362,24 – Anast. Ant – deferuntur; K 498,9 – Const.imp – adducantur

προσαγωγή

L 72,12 – Martinus – libello oblato; K 234,9 – Ps.Athanas – introductionem

προσάδω

K 818,15 – prosphon – decantantes

προσακτέος

K 234,19 – Ps.Athanas – deputandum est

προσαναπληρόω

K 416,21 – Sophron – redintegrare; K 488,10 – Sophron – defuit redintegratus

προσαναπτύσσω

K 810,2 – prosphon – explanabant

προσανατίθημι

K 230,21 – Mac.Ant – nominatim

προσαπάδω

L 198,33 – Paul.Const – incongruitatem

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

προσάπτω

L 120,17–18 – Theod.Pharan – applicamus; L 220,10 – Cyrill.Alex – applicat; L 354,23 – Cyrill.Alex – applicat; K 602,10 – Theod. Pharan – applicamus; K 800,12 – Const. imp – quae adiecta est; K 814,5 – prosphon – applicemus

προσάραξις

K 808,19–20 – prosphon – conflictus

προσαρμόζω

L 244,19 – Chalc – coaptauit; L 352,2 – Max.Aqu – studuit applicare; K 480,3 – Sophron – coaptare; K 866,29 – Leo.epist – deo iungitur

προσαυλίζομαι

L 198,6 – Paul.Const – inhabitare in eum

προσβολή

L 180,39 – hypothesis – προσβολῆς ἤτοι ἀποδείξεως; L 252,10 – Martinus – per occasionem; L 418,11 – ep.encycl – ad conluctationes; K 326,18 – Cyrill.Alex – accessibus; K 858,14 – sacra – inuasionibus

πρόσγειος

K 448,1 – Sophron – terrena

προσγίγνομαι

K 658,7 – Athanas – superuenisse; K 658,8 – Athanas – superuenisse

προσγράφω

K 900,38 – Agatho.epilog – τῶν προσγεγραμμένων

πρόσδειξις

L 360,14 – Martinus – per adprobationem

προσδέχομαι

L 36,40 – Steph.Dor – libellum suscipi; L 50,11 – abbates – admittere; L 382,10 – can.18 – suscipiunt; L 412,9 – ep.encycl – susciperint; K 82,24–25 – Agatho – admittamus; K 126,9 – Agatho – admittit; K 452,7 – Sophron – recipiebat; K 492,16 – Sophron – suscipere

προσδίδωμι

K 232,2 – Const.imp – oblatae; K 276,20 – synodus – dati; K 532,21 – iudices – porrecti

προσδοκάω

L 218,33 – symbolum – exspectamus; K 226,5 – Mac.Ant – spero; K 230,25 – Mac.Ant – sperans; K 396,4 – libellus – spero; K 770,34 – symbolum – speramus; K 902,25 – Ioh.Const – οὐ προσδοκῶντας, οὐ βουλομένους

προσδοκία

L 174,8 – Martinus – spem

προσεδρεύω

L 286,23 – Greg.Nyss – permanentes

πρόσειμι

L 18,21 – Martin – per inherentem; L 42,2 – Steph.Dor – creditum mihi ministerium; L 150,18 – Martinus – inherentem; L 172,22 – Cyrus.Alex – accedentibus; L 406,10 – ep.encycl – adpertinentibus; K 428,13 – Sophron – est insita; K 440,19 – Sophron – secundum insitam; K 546,22 – Serg.Const – quae in uobis est

προσένεξις

K 804,21 – prosphon – oblatio

προσέοικα

L 120,32 – Theod.Pharan – adpertinent; K 602,21 – Theod.Pharan – congruentia

προσεπανίσταμαι

K 816,14 – prosphon – anticipauimus

προσεπιτίθημι

K 490,1 – Sophron – imposito

προσεπιτούτοις

K 74,5 – Agatho – praeterea; K 76,27 – Agatho – praeterea; K 186,16 – Paul.asecr – insuper; K 200,9 – Greg.Mityl – super his; K 504,8 – synodus – insuper; K 876,12 – Leo.epist – prae cetera proinde

προσέρχομαι

L 408,2 – ep.encycl – amplectere; K 408,25 – Const.primic – supplicans; K 568,2 – context – accedentes

προσευχή

L 168,19 – Pyrrhus – orationes; L 354,32 – Deusdedit – mysticae orationis; L 362,24 – Martinus – orationem partire; K 296,17 – Ioh.Chrys – orando; K 590,18 – Cyrill. Alex – orationes; K 860,11 – sacra – continuis orationibus

προσεύχομαι

L 64,2 – Serg.Cypr – exorat; L 294,19 – Cyrill.Alex – orandi; L 356,16 – Cyrill.Alex –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

oraret; K 70,2 – Agatho – orans; K 486,15–16 – Sophron – deprecor; K 842,18 – Const. imp – orat

προσεχής

K 800,12 – Const.imp – in uicinis temporibus

προσέχω

L 292,25 – Seuer.Gab – intende; K 76,15 – Agatho – intendere; K 110,18 – Agatho – adtendat

προσεχῶς

L 12,15 – Martinus – nuper elapsam; L 182,6 – Martinus – in praeterito; K 40,27 – Romani – nuper; K 72,3 – Augustinus – attentius; K 772,9 – symbolum – nuper; K 832,24 – Const.imp – nuper elapsis; K 900,7 – Agatho.epilog – προσεχῶς καὶ ἐξ αἰτίας

προσηγορία

L 226,17 – conc.V. – nominationem; K 102,24 – Agatho – uocabula; K 478,10 – Sophron – apellationem; K 622,5 – Honorius – uocabulum; K 622,6–7 – Honorius – uocabulum; K 624,6 – Honorius – uocabulo; K 624,13 – Honorius – uocabulo; K 624,14 – Honorius – appellatione; K 624,20 – Honorius – uocabulo; K 646,12 – episcopi – uocabulis; K 899,21 – Agatho.epilog – τὴν προσηγορίαν Σεργίου

προσηκόντως

L 22,8 – Maur.Caes – iuste; L 36,35 – Martinus – competenter; L 58,41 – Theophyl – διαγγείλατο προσηκόντως; L 106,4 – Martinus – competenter; L 132,9 – Benedictus – competenter; L 148,5–6 – Martinus – competenter; L 254,17 – Martinus – competenter

προσήκω

L 64,34 – Maur.Caes – conueniens est; L 66,37 – Columbus – laudanda; L 94,35 – Max.Aqu – competenter; L 120,32 – Theod. Pharan – adpertinent; L 136,13 – Serg. Const – bonam confessionem; L 190,13 – Martinus – ἆρα προσῆκόν ἐστιν; L 326,14 – Seuer.Ant – amplexata est; L 352,16 – Deusdedit – oportet; K 4,22 – Const.imp – incongrue; K 602,21 – Theod.Pharan – congruentia; K 764,30 – Theod.primic – conpetunt; K 840,12 – Const.imp – congruebant

προσηλόω

K 458,17 – Sophron – conclabatus; K 866,25 – Leo.epist – defixa mente

προσηνής

K 907,1 – Ioh.Const – προσηνὲς καὶ μειλίχιον

πρόσθεν

K 362,17 – Anastas.Ant – ante

προσθήκη

L 74,27 – Steph.Byz – adiectione; L 74,28 – Steph.Byz – auctum fuerit; L 158,23 – ecthesis – additamentum; L 228,3 – conc.V. – adiectionem; L 326,9 – Seuer.Ant – adiectionem; K 394,2 – libellus – augmentum; K 488,2 – Sophron – adiectionibus; K 648,22 – iudices – additamentum

προσίημι

L 18,21 – Martinus – inherentem; L 44,32 – Steph.Dor – accipere; L 150,18 – Martinus – inherentes; L 200,12 – Paul.Const – suscepimus; L 210,28 – synodus – amplecti; L 356,11 – Deusdedit – adpertinentibus; L 406,10 – ep.encycl – adpertinentibus; K 420,2 – Sophron – recipit; K 446,5 – Sophron – inditam; K 450,11 – Sophron – admittebat; K 474,14 – Sophron – prolatas; K 474,14 – Sophron – amplector

πρόσκαιρος

L 276,25 – Ambrosius – ad tempus; K 72,24 – Ambrosius – temporalis; K 290,22 – Ambrosius – temporalis

προσκαίρως

K 288,6 – Leo.papa – in tempore

προσκαλέω

L 170,1 – Pyrrhus – prouocans; L 188,29 – Pyrrhus – prouocaturus est; K 122,25 – Agatho – asciscat; K 854,14–15 – acclam – inuitauimus

πρόσκειμαι

L 226,24 – conc.V. – colentes

προσκηρύττω

K 424,14 – Sophron – praedicatur; K 464,15 – Sophron – praedicamus

πρόσκλησις

L 360,18 – Greg.Naz – prouocatione; K 895,16 – Const.imp – ταῖς τῶν βασιλέων

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

προσκλήσεσι; K 895,25 – Const.imp – τὴν πρόσκλησιν καὶ πρόσταξιν

προσκομίζω

L 18,27 – Martinus – celebrationem deo offerre; L 52,21–22 – abbates – deitati offert; L 74,20 – Steph.Byz – dei cultui immolatis; K 522,14 – Const.primic – concilio proferre

πρόσκομμα

K 132,5 – Agatho – offensionis

προσκόπτω

K 556,9 – Honorius – offensi

προσκορής

L 198,33 – Paul.Const – propter satietatem

προσκρούω

K 552,21 – Honorius – minime offendamus

προσκυνέω

L 80,26 – Gulosus – θεότητα προσκυνουμένην; L 334,4 – Nestorius – adoranda; K 134,8 – Agatho – uenerantur; K 222,10 – Mac.Ant – adoramus; K 370,21 – Anthimus – adorandam; K 526,15 – episcopi – salutare

προσκύνησις

L 68,7 – Columbus – obsequium; L 100,12 – Uictor – salutationem; L 160,2 – ecthesis – uenerationem; L 220,23 – Cyrill.Alex – adoratione; L 388,29 – can.20 – ueneratio; K 100,12 – Agatho – uenerationе; K 452,10 – Sophron – adoratio

προσκυνητής

L 22,10 – Maur.Caes – uenerator

προσκυνητός

L 52,19 – abbates – uenerandam trinitatem; L 360,32 – Martinus – uenerandam resurrectionem; L 368,22 – can.2 – uenerandae – adorandae; K 60,4 – Agatho – adorandae; K 476,10 – Sophron – adorandaque trinitate; K 874,21 – Leo.epist – ueneranda sedes

προσκυρέω

K 78,22 – Agatho – assignari; K 88,16 – Hilarius – assignant; K 98,6 – Agatho – assignetur

προσλαμβάνω

L 276,14 – Ambrosius – suscepit; L 362,3 – Martinus – adsumens; K 72,12 – Augustinus – assumpto; K 74,31 – Greg.Naz – susceptum; K 122,21 – Agatho – perceptum; K 330,12 – Greg.Naz – assumpsit

πρόσλημμα

K 330,13 – Greg.Naz – rei susceptae; K 844,20 – Greg.Naz – assumptae

πρόσληψις

L 82,26 – Gulosus – προσλήψει σαρκός; L 90,16 – Augustinus – participatione; L 184,21 – Martinus – confessionem; L 280,31–32 – Augustinus – participatione; K 92,21 – Ambrosius – susceptione; K 120,1 – Agatho – praesumptione; K 222,4 – Mac.Ant – assumptione carnis

προσμαρτυρέω

L 344,8 – Max.Aqu – dixerunt; K 68,21 – Agatho – protestatur

προσμένω

L 104,18 – Martinus – τῇ αἱρέσει προσμένουσιν; L 380,27 – can.18 – permanentes; L 404,19 – ep.encycl – permanentes; K 880,5 – Leo.epist – perseuerare

προσνέμω

L 160,1 – ecthesis – tribuimus; L 346,6 – Max.Aqu – tribuunt; L 346,25 – Max.Aqu – non apte definitum; K 88,29 – Hilarius – deputetur; K 454,23 – Sophron – exhibens; K 866,30 – Leo.epist – adhibetur

προσνοέω

K 422,7 – Sophron – intellegantur

προσοικειόω

K 856,27 – Const.imp – accomodans

προσομολογέω

L 172,14–15 – Cyrus.Alex – profiteri; L 174,8 – Martinus – admissa est

προσορμίζω

L 42,10 – Steph.Dor – adesse

πρόσοψις

L 216,12 – synodus – uultu placido

προσπάθεια

L 202,35 – Paul.Const – fauorem; K 800,3 – Const.imp – fauore

προσπάσχω

L 416,11 – ep.encycl – compatientibus

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

προσπήγνυμι

K 458,16 – Sophron – configitur

προσπίπτω

L 52,17 – abbates – interpellamus; K 62,11 – Agatho – prostratus

προσπλέκω

K 432,14 – Sophron – collinitus

προσποιέω

K 188,5 – Romani – ingeramus

προσπορίζω

K 866,25–26 – Leo.epist – de collato honore

προσπταίω

K 901,30 – Ioh.Const – τι τούτων προσπταίσαι

προσρήγνυμι

L 172,23 – Cyrus.Alex – quassari; L 406,33 – ep.encycl – collisi

πρόσρησις

L 68,7 – Columbus – τὴν τῆς προσρήσεως προσκύνησιν; K 456,17 – Sophron – dictionem; K 468,18 – Sophron – assertiones

πρόσταγμα

K 372,16 – Anthimus – precepto; K 872,2 – Leo.epist – decreto

πρόσταξις

L 24,1 – Maur.Caes – praeceptionibus; L 42,13 – Steph.Dor – praeceptiones; L 46,10 – Steph.Dor – praeceptionem; K 806,10 – prosphon – praeceptis; K 895,25 – Const.imp – τὴν πρόσκλησιν καὶ πρόσταξιν

προστασία

L 62,26 – Serg.Cypr – protectionem; K 116,14 – Agatho – praesidium; K 884,3 – Leo.epist – praesidio

προστάττω

L 66,14 – Martinus – praecipimus; L 68,31 – Columbus – denuntiet; L 78,35 – Martinus – ammonet; L 80,16 – Gulosus – docet; L 252,20–21 – Martinus – praecipimus; L 412,24 – ep.encycl – praecepit; K 124,6 – Agatho – praecepta; K 486,16 – Sophron – preceperit; K 898,20 – Agatho.epilog – τοῦ βασιλέως προστάξαντος

προστέφω

K 820,12 – prosphon – precoronauit

προστίθημι

L 80,38–39 – Gulosus – adicere; L 162,7 – ecthesis – addentes; L 318,14–15 – synodus – addentes; L 330,10 – Themistius – minime adicere; K 56,19 – Agatho – augeatur; K 132,4 – Agatho – accrescat; K 298,1 – Ioh. Chrys – adnectit; K 300,8 – Greg.Nyss – adiungit

προστρέχω

L 216,9 – synodus – amplectere; L 360,16 – Martinus – in deceptione

προστρίβω

L 194,24 – episcopi – inrogantes; L 244,29 – Max.Aqu – inrogauerunt; L 352,22 – Deusdedit – introducentes; L 378,9 – can.16 – innectit

προσφαίνομαι

K 434,19 – Sophron – apparens

πρόσφατος

K 394,7 – libellus – recentem; K 436,16 – Sophron – modernam; K 440,2 – Sophron – recentem; K 442,14 – Sophron – modernus; K 456,2 – Ps.Iustin – modernum

προσφέρω

L 54,39 – abbates – offeramus; L 116,20 – Martinus – inuitati; L 200,30 – Paul.Const – producentes; L 220,35 – Cyrill.Alex – obtulisse; K 134,15 – Agatho – proferre; K 136,29 – Agatho – proferrimus; K 288,7 – Leo.papa – conferrentur; K 452,9 – Sophron – ingerebant; K 502,13 – Const.imp – proferrimus; K 660,3 – Athanas – ingeretur

προσφθέγγομαι

K 472,10 – Sophron – effata est; K 866,3 – sacra – alloquimur uobis; K 896,8 – Const. imp – διὰ τῶν γραμμάτων προσφθεγγόμενον

προσφιλής

K 52,16 – Agatho – amatoribus; K 410,18 – Sophron – amabilior; K 488,4 – Sophron – amicissimum

πρόσφορος

L 28,23 – Deusdedit – congrua; L 164,25 – Serg.Const – debita; L 182,9 – Martinus – congruum; L 202,23 – Paul.Const – competenter; L 234,10 – Max.Aqu – oportet;

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

K 22,33 – Const.imp – per conpetentem cartophilacem; K 84,19 – Greg.Nyss – congruit; K 96,24 – Agatho – congruentia; K 638,21 – iudices – oportuna lectio; K 900,25 – Agatho.epilog – παραυτίκα καὶ προσφορά

προσφόρως

L 64,23 – Maur.Caes – competenter; L 118,18 – episcopi – competenter; L 148,4 – Martinus – similiter; K 362,23 – Anast. Ant – oportune; K 618,22 – concilium – competenter; K 888,26 – concilium – προσφόρως λέξειν

πρόσφυγος

L 40,16 – Steph.Dor – supplicem; L 100,13 – Uictor – τὸν πρόσφυγα ὑμῶν

προσφυής

K 848,18 – Const.imp – naturale erat

προσφυῶς

L 208,13 – typus – secundum naturas; K 204,6 – Theod.Melit – insitum est naturis

προσφωνέω

L 78,33 – Martinus – innotescere studuerunt; L 316,37 – synodus – dicent; K 500,24 – Antioch.notar – sermo acclamatus; K 524,25 – Mac.Ant – acclamatus; K 528,16–17 – Serg.Const – acclamatum; K 860,4–5 – sacra – pronuntiauerunt

προσφωνηματικός

L 324,15 – Seuer.Ant – prosfonetico

προσφώνησις

L 36,21 – Martinus – cum omni reuerentia; L 210,39 – synodus – patriarchica uoce; L 216,8 – synodus – per allocutionem; K 902,14 – Ioh.Const – τῆς συνοδικῆς προσφωνήσεως

προσφωνητικός

K 348,2 – Cyrill.Alex – prosphonetico = acclamatorio; K 348,15 – Cyrill.Alex – prosphoneticus – adclamatorius; K 508,13 – Mac.Ant – acclamatorius; K 512,1 – Anthimus – prosphonetico = acclamatorio; K 522,11 – Const.primic – acclamatorius; K 526,3 – iudices – acclamatorius; K 804,8 – Const.imp – acclamationis; K 804,14 – concilium – acclamationis; K 829,10 – synodus – διὰ τοῦ προσαχθέντος προσφωνητικοῦ

προσχαρίζομαι

K 490,18 – Sophron – condonet; K 492,19 – Sophron – largita

πρόσχημα

L 58,7 – Deusdedit – sub praetexto; L 338,25 – Martinus – aemulationis ambitu

προσχράομαι

L 170,17 – Martinus – abusi sunt; K 348,7 – Cyrill.Alex – usus est

προσχωρέω

L 46,6 – Steph.Dor – applicauerunt

προσψαύω

K 552,24 – Honorius – atterentes

πρόσω

K 326,1 – Cyrill.Alex – adcrescerent; K 610,14 – iudices – in amplius

προσωπεῖον

K 864,13 – sacra – personarum

προσωπικός

L 18,37 – Martinus – in comminus positi; L 344,23 – Max.Aqu – personalem; L 362,24 – Martinus – personalem; K 66,20 – Agatho – personalem; K 698,19 – iudices – personalem uoluntatem

προσωπικῶς

L 52,14 – abbates – personaliter; L 190,35 – Martinus – personaliter

πρόσωπον

L 24,29 – Maur.Caes – uice mea; L 64,22 – Maur.Caes – ex persona domini; L 100,12 – Uictor – uice nostra; L 170,18 – Martinus – alterius nomine; L 204,33 – Deusdedit – faciem ad faciem; L 220,7 – Cyrill.Alex – personis duabus; K 6,10 – Const.imp – indutos personam; K 12,10 – Const.imp – indutos personam; K 12,12 – Const.imp – ex persona; K 20,4 – context – ex persona synodi; K 78,28 – Agatho – subsistentiam siue personam; K 134,10 – Agatho – personas de ordine; K 310,21 – Ioh.Chrys – personam + faciem; K 492,15 – Sophron – uultu; K 698,17 – iudices – persona dei uerbi; K 838,3 – Const.imp – personam; K 846,17 – Const.imp – persona naturae; K 889,18 – concilium – ἀναπληρωσάντων τὸ πρόσωπον; K 895,18 – Const.imp – τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπέχοντας

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

προσωτέρω

K 860,3 – sacra – ampliusque

πρότασις

K 678,5 – iudices – iuxta propositionem; K 680,20 – concilium – propositionem; K 696,15 – iudices – iuxta propositionem; K 836,10 – Const.imp – propositiones decreuimus

προτάττω

K 580,17 – iudices – proposuimus; K 829,27 – context – ἐν τῷ προτεταγμένῳ ὅρῳ

προτείνω

L 20,3 – Martinus – προτεινομένας δεήσεις; L 50,12–13 – abbates – προτεινομένον λίβελλον; L 106,23 – Martinus – his oblatis; L 164,23 – Serg.Const – praepositus; L 204,20 – Deusdedit – prolatas; L 206,2 – Deusdedit – interposita; L 418,14 – ep.encycl – coronas promittens; K 680,22 – concilium – proposuit

προτεραῖος

K 524,6 – iudices – in transacto; K 526,3 – iudices – in transactis; K 578,10 – iudices – in antelatis; K 672,25 – Theod.primic – in praeterito

προτερεύω

K 432,19 – Sophron – priorem habentia; K 434,5 – Sophron – praecederet; K 466,20 – Sophron – principari

πρότερος

L 184,6 – Martinus – competenter

προτίθημι

L 20,36 – Martinus – timorem decerpens; L 68,21 – Columbus – proicere; L 82,5 – Gulosus – proposita; K 298,1 – Ioh.Chrys – adnectit; K 308,20 – Ioh.Chrys – proposuit; K 628,13 – context – praeposito sessu; K 816,17 – prosphon – proponebatur; K 856,6 – Const.imp – proponatur = προτεθήτω

προτιμάω

K 552,19 – Honorius – praeferat; K 868,14 – Leo.epist – praeponitis

προτιμότερος

K 858,1 – Leo.epist – propositius; K 905,1 – Ioh.Const – ὑπερανεστηκὸς καὶ προτιμότερον

προτρεπτικός

K 4,7 – Const.imp – adhortatoriam

προτρέπω

L 20,20 – Martinus – inuitare; L 162,6 – ecthesis – hortamur; L 408,6 – ep.encycl – inuitantes; K 6,7 – Const.imp – adhortamur; K 6,25 – Const.imp – inuitare; K 54,7 – Agatho – exortantis; K 218,12 – Mac.Ant – inuitas; K 312,10 – Ioh.Chrys – inuitantis; K 312,10–11 – Ioh.Chrys – inuitantis; K 526,19 – Serg.Const – adortatus est; K 546,21 – Serg.Const – adhortamur; K 680,13 – concilium – commonitus; K 829,19 – Const.imp – προτρέπομεν τὴν σύνοδον; K 895,13–14 – Const.imp – εἰς ἐπίσκεψιν προτρεψόμεθα

προτροπή

L 206,2 – Deusdedit – ortatio

προτυπόω

K 254,7 – Ioh.Chrys – praefigurabatur; K 868,5 – Leo.epist – praeordinata

προϋβάλλω

L 360,17 – Martinus – proferebat

προῦπτος

K 366,17 – Ioh.Scythop – palam

προϋφίστημι

K 220,21 – Mac.Ant – ante hoc subsistentem; K 234,2 – Ps.Athanas – praeexistens; K 432,14 – Sophron – praesumpsistentii; K 432,14 – Sophron – praeexistenti

προφανής

L 26,38 – Max.Aqu – apertissime; L 36,13 – Martinus – apertissima; L 190,33 – Martinus – propositione; K 506,2 – Mac.Ant – manifeste

προφανῶς

L 12,21 – Martinus – apertissime; L 14,22 – Martinus – apertissime; L 52,6 – abbates – apertius; L 226,16 – conc.V. – manifeste; L 350,11 – Max.Aqu – apertius; L 352,23 – Deusdedit – apertius

πρόφασις

L 52,9 – abbates – occansionem; L 242,20 – Max.Aqu – occansionem; L 294,19 – Cyrill. Alex – occansio; L 322,2 – Apollinaris – propter; L 356,16 – Cyrill.Alex – occansio; L 412,16 – ep.encycl – occansionem – excu-

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

sationem; K 208,20 – Const.imp – occasione; K 296,1 – Ioh.Chrys – occasionem; K 318,18 – Cyrill.Alex – occasio; K 328,4 – Epiphanius – occasionem; K 382,16 – Paul. Ant – occasionem; K 898,29 – Agatho.epilog – διάβολος πρόφασιν ἐμηχανήσατο; K 899,8 – Agatho.epilog – διὰ πρόφασιν τυραννίδος γενόμενον

προφέρω

L 68,27 – Columbus – proferant; L 150,19 – Martinus – procedere; L 200,30 – Paul. Const – producentes; K 22,24–25 – Const. imp – proferentes; K 44,26 – Mac.Ant – proferre; K 218,4 – context – prolata est; K 242,20 – Mac.Ant – prolatum; K 554,10 – Honorius – explicare; K 622,9 – Honorius – depromere; K 642,15 – Georg.chart – quod excussi sunt

προφήτης

L 364,19 – synodus – per propheticum uaticinium

προχειρίζω

L 74,15 – Steph.Byz – diuinitus praeordinati; K 4,3 – Const.imp – ordinatus esset Theodorus; K 12,8 – Const.imp – nuper ordinatus papa; K 578,4 – Const.primic – promoueri de sede; K 582,5 – iudices – pro ordinando praesule

πρόχειρος

K 906,24 – Ioh.Const – προχειρότερον χαρίζεσθαι

προχέω

K 328,8 – Epiphanius – profluens; K 458,19 – Sophron – profudit

προχώρησις

K 236,21 – Ps.Athanas – progressio; K 240,5 – Ps.Athanas – profectum

προψηφίζομαι

K 888,30 – concilium – προψηφισθεῖσαν ἀπόφασιν

πρόωρος

K 416,10 – Sophron – prae tempore

πρυτανεύω

L 62,14 – Serg.Cypr – restaurata

πρύτανις

K 124,7 – Agatho – dispensatorem; K 452,5 – Sophron – arbiter

πρώην

L 136,11 – Serg.Const – prius; K 536,24 – Serg.Const – antea; K 538,12 – Serg.Const – dudum

πρωταπόστολος

K 816,20 – prosphon – apostolorum princeps

πρωτεύω

L 74,16 – Steph.Byz – curam singularem habetis aut primam; K 466,20 – Sophron – principari; K 534,14 – Serg.Const – unus ex primatibus

πρωτόβαθρος

K 896,6 – Const.imp – τὸν πρωτόβαθρον Πέτρον

πρωτόθρονος

K 888,17 – concilium – ὡς πρωτοθρόνῳ σοι

πρωτονοτάριος

K 492,14 – Sophron – primumque notariorum; K 898,9 – Agatho.epilog – τοῦ πατριαρχικοῦ σεκρέτου πρωτονοτάριος

πρῶτος

L 38,15 – Steph.Dor – primus; K 42,3 – context – in exordiis; K 136,4 – Agatho – primum; K 168,10 – context – priorem; K 528,1 – Serg.Const – a primo experimento; K 800,3 – Const.imp – principale; K 836,6 – Const.imp – principale; K 860,14 – sacra – in primis

πρωτότυπος

K 868,9 – Leo.epist – principalis

πρωτοτύπως

K 72,18 – Agatho – principaliter; K 470,8 – Sophron – principaliter; K 872,12 – Leo. epist – principaliter; K 901,7 – Agatho.epilog – πρωτοτύπως φυλάττειν

πρώτως

K 764,28 – Theod.primic – principaliter

πταῖσμα

K 907,24 – Ioh.Chrys – πταίσματος; K 907,25 – Ioh.Chrys – πταίσμασι

πταίω

L 362,9 – Greg.Naz – culpasset Adam; K 486,19 – Sophron – culpatum est

πτερόν

K 862,17 – sacra – superbiae alis

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

πτοέω

K 314,12 – Cyrill.Alex – pertimesceret

πτόησις

L 360,12 – Martinus – timori timorem

πτοία

K 348,10 – Cyrill.Alex – formidines

πτύον

K 876,23 – Leo.epist – per uentilabrum

πτῶμα

K 889,8 – concilium – τῶν πέλας τὰ πτώματα

πτῶσις

L 64,33 – Maur.Caes – casus – subuersio; K 138,13 – Agatho – ad ruinam

πτωχεία

K 342,8 – Greg.Nyss – paupertas; K 414,5 – Sophron – paupertatis

πτωχός

K 444,4 – Sophron – humiliora; K 444,6 – Sophron – humilia; K 866,30 – Leo.epist – inopes

πυκάζω

K 592,22 – Cyrus.Alex – in confrequentationibus

πυκνός

K 528,1 – Serg.Const – uehementia

πυνθάνομαι

K 560,6 – iudices – sciscitentur; K 566,1 – iudices – sciscitatur

πῦρ

L 266,37 – Cyrill.Alex – ignis; K 899,27 – Agatho.epilog – τόμους συνόδου πυρὶ παραδέδωκε

πυρακτόω

K 488,19 – Sophron – flammati

πυράκτωσις

K 468,4 – Sophron – inflammatione

πύργος

K 888,27 – concilium – τῆς αἱρέσεως πύργου

πυρίφλογος

K 890,15 – concilium – τὴν πυρίφλογον ζάλην

πυρσός

L 168,10 – Pyrrhus – sicut ignem; K 488,19 – Sophron – ardore; K 556,13 – Honorius – ignes

πύστις

L 62,27 – Serg.Cypr – requisitione

P

ῥαδιουργέω

K 648,1 – episcopi – deprauati sunt

ῥαδιουργία

K 648,11 – Macrobius – falsitas

ῥαθυμία

L 252,10 – Martinus – disidiae; K 82,28 – Agatho – fastidium

ῥανίς

L 194,15 – episcopi – stillicidium

ῥαπίζω

K 342,11 – Greg.Nyss – alapis ceditur

ῥάπισμα

L 122,17 – Theod.Pharan – colafos; L 196,36 – Paul.Const – colafos; L 204,21 – Deusdedit – alapas; L 204,36 – Deusdedit – alapas; K 604,17 – Theod.Pharan – alapae

ῥέπω

L 292,15 – Seuer.Gab – passiones respicientis

ῥευστός

K 68,19 – Agatho – defluentibus; K 122,31 – Agatho – fluentibus; K 460,23 – Sophron – defluunt

ῥῆμα

L 128,12 – Martinus – scripta; L 142,14 – Martinus – doctrinis; L 144,11 – Martinus – traditionum; L 150,31 – Martinus – sermonibus; L 154,1 – Deusdedit – per sermones; L 184,10 – Martinus – uerborum; L 202,2 –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

πτοέω

K 314,12 – Cyrill.Alex – pertimesceret

πτόησις

L 360,12 – Martinus – timori timorem

πτοία

K 348,10 – Cyrill.Alex – formidines

πτύον

K 876,23 – Leo.epist – per uentilabrum

πτῶμα

K 889,8 – concilium – τῶν πέλας τὰ πτώματα

πτῶσις

L 64,33 – Maur.Caes – casus – subuersio; K 138,13 – Agatho – ad ruinam

πτωχεία

K 342,8 – Greg.Nyss – paupertas; K 414,5 – Sophron – paupertatis

πτωχός

K 444,4 – Sophron – humiliora; K 444,6 – Sophron – humilia; K 866,30 – Leo.epist – inopes

πυκάζω

K 592,22 – Cyrus.Alex – in confrequentationibus

πυκνός

K 528,1 – Serg.Const – uehementia

πυνθάνομαι

K 560,6 – iudices – sciscitentur; K 566,1 – iudices – sciscitatur

πῦρ

L 266,37 – Cyrill.Alex – ignis; K 899,27 – Agatho.epilog – τόμους συνόδου πυρὶ παραδέδωκε

πυρακτόω

K 488,19 – Sophron – flammati

πυράκτωσις

K 468,4 – Sophron – inflammatione

πύργος

K 888,27 – concilium – τῆς αἱρέσεως πύργου

πυρίφλογος

K 890,15 – concilium – τὴν πυρίφλογον ζάλην

πυρσός

L 168,10 – Pyrrhus – sicut ignem; K 488,19 – Sophron – ardore; K 556,13 – Honorius – ignes

πύστις

L 62,27 – Serg.Cypr – requisitione

P

ῥαδιουργέω

K 648,1 – episcopi – deprauati sunt

ῥαδιουργία

K 648,11 – Macrobius – falsitas

ῥαθυμία

L 252,10 – Martinus – disidiae; K 82,28 – Agatho – fastidium

ῥανίς

L 194,15 – episcopi – stillicidium

ῥαπίζω

K 342,11 – Greg.Nyss – alapis ceditur

ῥάπισμα

L 122,17 – Theod.Pharan – colafos; L 196,36 – Paul.Const – colafos; L 204,21 – Deusdedit – alapas; L 204,36 – Deusdedit – alapas; K 604,17 – Theod.Pharan – alapae

ῥέπω

L 292,15 – Seuer.Gab – passiones respicientis

ῥευστός

K 68,19 – Agatho – defluentibus; K 122,31 – Agatho – fluentibus; K 460,23 – Sophron – defluunt

ῥῆμα

L 128,12 – Martinus – scripta; L 142,14 – Martinus – doctrinis; L 144,11 – Martinus – traditionum; L 150,31 – Martinus – sermonibus; L 154,1 – Deusdedit – per sermones; L 184,10 – Martinus – uerborum; L 202,2 –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

Paul.Const – uerborum; L 226,36 – Cyrill. Alex – uocabulo; K 56,19 – Agatho – uerbis; K 100,18 – Agatho – dictorum; K 486,1 – Sophron – uerbis

ῥῆξις

K 416,1 – Sophron – disruptionem

ῥῆσις

L 140,5 – Serg.Tempsa – dictionis; L 142,26 – Martinus – traditiones; L 144,2 – Martinus – uocem; L 152,23 – Deusdedit – dictionem; L 202,9 – Paul.Const – uerba; L 202,21 – Paul.Const – uocem; L 336,6 – Martinus – sermonibus; L 338,5 – Martinus – lectionem; L 376,31 – can.15 – uocabuli dictionem; K 32,29 – Mac.Ant – sermonem; K 254,15 – Ioh.Chrys – sermonem; K 542,11 – Serg.Const – dictio

ῥήσσω

K 434,14 – Sophron – scinditur

ῥητός

K 24,22 – Romani – textu; K 32,15 – context – ad textum; K 296,7 – Ioh.Chrys – de texto; K 496,8 – Romani – in eodem; K 530,7 – Serg.Const – libro; K 530,11 – Serg.Const – textum; K 656,8 – episcopi – de textu

ῥήτωρ

L 198,2 – Paul.Const – ecclesiae oratori; L 330,32 – Colluthus – o astutior oratorum

ῥητῶς

K 540,17 – Serg.Const – nominatim; K 904,18 – Ioh.Const – ῥητῶς τὴν διάνοιαν νοεῖσθαι

ῥίζα

K 903,11 – Ioh.Const – ῥίζαν καὶ βεβαίωσιν

ῥίπτω

K 228,17 – Mac.Ant – proicere; K 566,21 – Mac.Ant – iacter

ῥοή

L 122,35 – Theod.Pharan – defluctionem; L 126,6 – Theod.Pharan – defluctione; L 128,6 – Theod.Pharan – defluctione; L 130,7 – Theod.Pharan – defluctionis; L 130,9 – Martinus – defluctionem; K 606,5 – Theod.Pharan – fluxumque

ῥομφαία

K 808,3 – prosphon – gladiis; K 808,6 – prosphon – gladium; K 808,9 – prosphon – gladius; K 808,9 – prosphon – framea; K 882,3 – Leo.epist – gladium; K 897,9 – Const.imp – τὴν τοῦ λόγου ῥομφαίαν

ῥοπή

K 64,22 – Agatho – diuina dignatione; K 120,16 – Agatho – superna dignatio; K 136,30 – Agatho – superna dignatio; K 256,14 – Ioh.Chrys – momentum; K 438,3 – Sophron – momentum; K 802,18 – Const.imp – nutus; K 832,9 – Const.imp – nutu

ῥύαξ

K 468,17 – Sophron – riuulos

ῥύομαι

K 108,23 – Agatho – erui se; K 468,5 – Sophron – eripuit; K 884,2 – Leo.epist – liberate

Ῥωμαϊκός

K 564,2 – context – Latina epistula; K 620,4 – Georg.chart – Latina epistula

Ῥωμαῖος

K 354,5 – Iustinianus – ad Romanos – profanos

ῥωμαλέος

K 118,7 – Agatho – robustissimi; K 436,9 – Sophron – sensu uiuido; K 810,14 – prosphon – uiriliter

ῥώμη

L 294,31 – Cyrill.Alex – uirtutem; K 272,13 – Cyrill.Alex – uirtute; K 320,3 – Cyrill.Alex – potentiam

ῥώννυμι

L 64,12 – Serg.Cypr – incolomen; L 204,8 – Paul.Const – incolomes; L 292,23 – Seuer. Gab – incolomem habens; L 421,11 – ep.encycl – incolomes; L 424,30 – Martinus – incolomem; K 494,9 – Sophron – incolomis; K 558,8 – Honorius – incolumen; K 866,5 – sacra – bene ualeatis; K 897,16 – Const. imp – ἐρρωμένον τῆς ἐκκλησίας τὸ σῶμα; K 897,25 – Const.imp – ἔρρωσο ἐν κυρίῳ; K 908,27 – Ioh.Const – ἐρρωμένος ἐν κυρίῳ

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

ῥῶσις

L 300,13 – Leo.papa – redintegratio; K 62,9 – Agatho – sospitas; K 112,17 – Agatho – pro sospitate; K 118,4 – Agatho – pro sospitate; K 488,4 – Sophron – robor; K 488,11 – Sophron – ualitudine; K 494,3 – Sophron – ualitudinem; K 546,24 – Serg. Const – obtabili sospitate; K 890,23 – concilium – ἐν ῥώσει φυλαττομένην

ῥωστικῶς

K 888,15 – concilium – ῥωστικῶς ἀπελαύνουσαν

Σ

σάββατον

K 900,5 – Agatho.epilog – τοῦ σαββάτου τῆς Πεντηκοστῆς

σαγηνεύω

K 118,24 – Agatho – inretire

σαθρότης

K 250,26 – Ambrosius – fragilitatis; K 290,7 – Ambrosius – fragilitatis

σάκρα

K 2,1 – Const.imp – diualis sacra; K 10,11 – Const.imp – diualis sacra; K 856,10 – Const. imp – diuinae iussionis; K 894,17 – Const. imp – θεία σάκρα

σαλεύω

L 40,8 – Steph.Dor – exagitatos

σάλος

L 208,5 – typus – in perturbatione

σάλπιγξ

L 358,28 – Martinus – per tubas spiritales; K 62,14 – Agatho – tuba clarius; K 136,16 – Agatho – tuba clarius

σανσίmus

K 10,26 – Const.imp – sancimus

σαρκικός

K 216,18 – Mac.Ant – carnalibus uoluntatibus; K 238,28 – Ps.Athanas – carnalibus uoluntatibus; K 242,19 – Mac.Ant – carnalibus uoluntatibus; K 242,25 – Mac.Ant – uoluntates carnales; K 454,15 – Sophron – carneam; K 658,8 – Athanas – carnali motione

σαρκικῶς

L 218,40 – Cyrill.Alex – carnaliter

σαρκοφόρος

L 322,25 – Apollinaris – carnem ferens

σαρκόω

L 136,29 – Cyrus.Alex – incarnari; K 76,27 – Agatho – humanatus; K 80,25 – Agatho – incarnato; K 128,14 – Agatho – incarnatum; K 220,18 – Mac.Ant – incarnatum; K 430,20 – Sophron – incarnatus est; K 434,7 – Sophron – incarnatum

σάρκωσις

L 234,21 – Max.Aqu – dispensationem; L 322,28 – Apollinaris – de sermone incarnationis; K 216,13 – Mac.Ant – post incarnationem; K 298,7 – Ps.Athanas – de incarnatione; K 432,12 – Sophron – de incarnatione; K 776,12 – symbolum – post incarnationem; K 904,7 – Ioh.Const – τοῦ τῆς σαρκώσεως μυστηρίου; K 904,28 – Ioh. Const – περὶ τῆς θείας σαρκώσεως

σάρξ

L 158,28 – ecthesis – corpore; L 158,30 – ecthesis – corpore; L 160,27 – ecthesis – corporis; L 188,15 – Martinus – contra sua membra; L 346,26 – Max.Aqu – domini corpori; L 358,31 – Martinus – τῆς ἐμψύχου καὶ παναγίας σαρκός; K 70,16 – Ps.Athanas – carnis; K 660,14 – Athanas – carnis – caro; K 774,25 – symbolum – carnis; K 774,26 – symbolum – caro

σαφήνεια

K 70,18 – Agatho – explanatione; K 388,1 – Theod.Bostra – interpretationem

σαφηνίζω

K 68,19 – Agatho – explanare; K 68,28 – Agatho – explanatum; K 70,13 – Agatho – explanat; K 70,22 – Agatho – explanat; K 72,22 – Agatho – in explanatione; K 72,28 – Agatho – explanat; K 98,1 – Agatho – explanat; K 272,19 – Cyrill.Alex – explanat; K 320,9 – Cyrill.Alex – explanat; K 508,4 – Mac.Ant – explanarunt;

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

ῥῶσις

L 300,13 – Leo.papa – redintegratio; K 62,9 – Agatho – sospitas; K 112,17 – Agatho – pro sospitate; K 118,4 – Agatho – pro sospitate; K 488,4 – Sophron – robor; K 488,11 – Sophron – ualitudine; K 494,3 – Sophron – ualitudinem; K 546,24 – Serg. Const – obtabili sospitate; K 890,23 – concilium – ἐν ῥώσει φυλαττομένην

ῥωστικῶς

K 888,15 – concilium – ῥωστικῶς ἀπελαύνουσαν

Σ

σάββατον

K 900,5 – Agatho.epilog – τοῦ σαββάτου τῆς Πεντηκοστῆς

σαγηνεύω

K 118,24 – Agatho – inretire

σαθρότης

K 250,26 – Ambrosius – fragilitatis; K 290,7 – Ambrosius – fragilitatis

σάκρα

K 2,1 – Const.imp – diualis sacra; K 10,11 – Const.imp – diualis sacra; K 856,10 – Const. imp – diuinae iussionis; K 894,17 – Const. imp – θεία σάκρα

σαλεύω

L 40,8 – Steph.Dor – exagitatos

σάλος

L 208,5 – typus – in perturbatione

σάλπιγξ

L 358,28 – Martinus – per tubas spiritales; K 62,14 – Agatho – tuba clarius; K 136,16 – Agatho – tuba clarius

σανσίmus

K 10,26 – Const.imp – sancimus

σαρκικός

K 216,18 – Mac.Ant – carnalibus uoluntatibus; K 238,28 – Ps.Athanas – carnalibus uoluntatibus; K 242,19 – Mac.Ant – carnalibus uoluntatibus; K 242,25 – Mac.Ant – uoluntates carnales; K 454,15 – Sophron – carneam; K 658,8 – Athanas – carnali motione

σαρκικῶς

L 218,40 – Cyrill.Alex – carnaliter

σαρκοφόρος

L 322,25 – Apollinaris – carnem ferens

σαρκόω

L 136,29 – Cyrus.Alex – incarnari; K 76,27 – Agatho – humanatus; K 80,25 – Agatho – incarnato; K 128,14 – Agatho – incarnatum; K 220,18 – Mac.Ant – incarnatum; K 430,20 – Sophron – incarnatus est; K 434,7 – Sophron – incarnatum

σάρκωσις

L 234,21 – Max.Aqu – dispensationem; L 322,28 – Apollinaris – de sermone incarnationis; K 216,13 – Mac.Ant – post incarnationem; K 298,7 – Ps.Athanas – de incarnatione; K 432,12 – Sophron – de incarnatione; K 776,12 – symbolum – post incarnationem; K 904,7 – Ioh.Const – τοῦ τῆς σαρκώσεως μυστηρίου; K 904,28 – Ioh. Const – περὶ τῆς θείας σαρκώσεως

σάρξ

L 158,28 – ecthesis – corpore; L 158,30 – ecthesis – corpore; L 160,27 – ecthesis – corporis; L 188,15 – Martinus – contra sua membra; L 346,26 – Max.Aqu – domini corpori; L 358,31 – Martinus – τῆς ἐμψύχου καὶ παναγίας σαρκός; K 70,16 – Ps.Athanas – carnis; K 660,14 – Athanas – carnis – caro; K 774,25 – symbolum – carnis; K 774,26 – symbolum – caro

σαφήνεια

K 70,18 – Agatho – explanatione; K 388,1 – Theod.Bostra – interpretationem

σαφηνίζω

K 68,19 – Agatho – explanare; K 68,28 – Agatho – explanatum; K 70,13 – Agatho – explanat; K 70,22 – Agatho – explanat; K 72,22 – Agatho – in explanatione; K 72,28 – Agatho – explanat; K 98,1 – Agatho – explanat; K 272,19 – Cyrill.Alex – explanat; K 320,9 – Cyrill.Alex – explanat; K 508,4 – Mac.Ant – explanarunt;

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

K 548,10–11 – Honorius – reserari; K 554,5 – Honorius – explanasse

σαφής

L 86,17 – Ambrosius – sine dubio; K 430,3 – Sophron – adliquidumque; K 490,10 – Sophron – adliquidum; K 888,33 – concilium – εἰπεῖν σαφέστερον

σαφῶς

L 14,15 – Martinus – luculenter; L 28,1 – Max.Aqu – luculenter; L 54,31 – abbates – certissime; L 94,22 – Martinus – σαφῶς δογματίσαντας; L 98,11 – Uictor – manifesta; L 116,11 – Martinus – luculentius; L 120,31 – Theod.Pharan – luculenter; L 152,39 – Pyrrhus – luculentius; L 166,9 – Serg.Const – dilucide; L 262,38 – Greg.Nyss – luculentius; K 382,3 – Theodos.Alex – manifeste; K 474,7 – Sophron – manifeste; K 542,21 – Serg.Const – planius; K 602,20 – Theod. Pharan – manifestum; K 608,5 – Pyrrhus – aperte – plane; K 662,19 – concilium – aperte

σβέννυμι

K 218,15 – Mac.Ant – extinquantur; K 468,4 – Sophron – extinxit; K 802,2 – Const.imp – extinquatur

σεβάζομαι

K 62,24 – Agatho – uenerati sunt; K 850,5 – Const.imp – amplectimur; K 868,16 – Leo. epist – cultui mancipatis

σέβας

K 764,29 – Theod.primic – ad culturam; K 908,15 – Ioh.Chrys – περὶ τὸ θεῖον σέβας

σέβασμα

L 164,25 – Serg.Const – reuerentia

σεβάσμιος

L 16,29 – Martinus – ueneranda; L 42,2 – Steph.Dor – uenerabili; K 58,6 – Agatho – augustissimam; K 58,16 – Agatho – augustissimos; K 82,2 – Agatho – uenerabiles; K 86,18 – Agatho – uenerabiles; K 100,13 – Agatho – augustissima; K 116,26 – Agatho – augustae; K 522,1 – context – uenerandi sessi; K 682,21 – context – sacratissimo sesso; K 884,3 – Leo.epist – augusta benignitas; K 889,10 – concilium – σεβασμία καὶ ἱερὰ κεφαλή; K 896,31 – Const.imp – θεῖον καὶ σεβάσμιον ὄρον; K 903,5 – Ioh.Const – τοῦ σεβασμίου θρόνου

σεβασμιότης

L 256,28 – Martinus – μετὰ τῆς προσηκούσης σεβασμιότητος

σεβασμίως

K 874,20 – Leo.epist – ueneranter

σεβαστός

K 868,29 – Leo.epist – augustis egregie princeps

σέβω

K 134,9 – Agatho – colunt; K 430,2 – Sophron – uenerer; K 472,3 – Sophron – uenero; K 486,13 – Sophron – uenerans

σειρά

K 100,6 – Agatho – assertio

σειρομάστης

L 202,15 – Paul.Const – pugionem; L 338,13 – Paul.Const – pugionem

σέλας

L 98,13 – Uictor – fidei cultura – fulgur

σεμνότης

K 818,9 – prosphon – decorem

σεμνύνω

L 132,21 – Benedictus – laudare; L 212,19 – synodus – laudamus; K 422,7 – Sophron – praeferat; K 766,12 – Theod.primic – uigore pollentem

σεπτός

K 462,17 – Sophron – adorandae; K 864,8 – sacra – adorandam

σέσσος (σένσος)

K 514,12 – context – sessu; K 522,2 – context – sessi; K 568,25 – context – sesso

σηκρητάριος (σεκρετάριος)

L 8,3 – hypothesis – ἡ πρώτη πρᾶξις; L 108,14 – Martinus – πρᾶξιν = secretario; L 174,14 – Martinus – πράξει = secretario; L 182,6 – Martinus – πρᾶξιν = secretario; L 244,31 – Max.Aqu – πρᾶξιν = secretarium; K 160,3 – Const.imp – καθ' ἑτέραν = in altero secretario; K 284,12 – Const.primic – εἰς ἑτέραν = in altero secretario

σήκρητον (σέκρετον)

L 36,27 – Theophyl – uenerabilis secreti uestri; L 48,25–26 – Theophyl – uenerabilis

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

secreti uestrae; K 14,17 – context – in secretario palatii; K 26,18 – context – in secretario palatii; K 34,30 – context – in secretario sacri palatii; K 50,32 – context – in secretario Trulli; K 176,2 – context – in Trulli secretario; K 492,13 – Sophron – nostri uenerabilis secretarii; K 888,8 – concilium – ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ παλατίου; K 898,9 – Agatho. epilog – τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχικοῦ σεκρέτου; K 899,27 – Agatho.epilog – δημοσιεύσας ἐπὶ σεκρέτου

σημαίνω

L 100,1 – Uictor – significamus; L 200,31 – Paul.Const – significantes; L 244,23 – Max. Aqu – definientem; L 372,7 – can. 5 – significata; K 68,29 – Agatho – significet; K 270,20 – Basil.Gortyn – significas; K 528,4 – Serg.Const – insinuans; K 586,2–3 – Georg.chart – insinuante; K 608,20 – Paul.Const – insinuantes; K 844,12 – Const. imp – significauit

σημαντικός

L 376,31 – can.15 – designatiuam; K 90,9 – Agatho – designatiue

σημασία

L 226,31 – conc.V. – significationem; K 88,25 – Hilarius – significatione

σημεῖον

K 526,12 – Antiochus.not – διὰ σημείων = in notis; K 840,11 – Const.imp – signorum; K 874,14 – Leo.epist – in hac signa contrectans

σημειόω

L 118,39 – Martinus – loca praenotata; L 144,30 – Martinus – capitula praenotata

σήμερον

K 468,13 – Sophron – actenus; K 512,18 – Const.imp – hodierna die; K 626,21 – iudices – hodierna die; K 854,20 – Const.imp – nunc

σηπεδών

L 314,26 – synodus – putredinem

σήπω

K 895,21 – Const.imp – τοῦ σεσηπότος ἢ σκανδαλίζοντος

σθένος

L 62,31 – Serg.Cypr – uirtute

σιγάω

L 62,28 – Serg.Cypr – tacuimus; L 198,22 – Paul.Const – tacuimus; K 488,1 – Sophron – est tacitum; K 810,9 – prosphon – sileant

σιγή

K 536,13 – Serg.Const – silentium; K 588,12 – Cyrus.Alex – silere studeam

σίδηρος

L 42,14 – Steph.Dor – ferris constrictus; L 70,14 – Columbus – ferramento

σῖτος

K 860,5 – sacra – pro frumento

σιωπάω

L 68,12–13 – Columbus – siluissemus; L 198,22 – Paul.Const – tacebimus; L 212,21 – synodus – sepelire silentio; L 298,18 – Ambrosius – sileant; K 488,2 – Sophron – siluit; K 810,11 – prosphon – tacendum erat

σιωπή

L 198,13 – Paul.Const – taciturnitatem; L 198,20 – Paul.Const – taciturnitatem; L 210,36 – synodus – taciturnitatem; L 210,37 – synodus – taciturnitati; L 240,13 – Max.Aqu – taciturnitatem; L 422,25 – Martinus – silentio atque otio; K 56,2 – Agatho – silentio; K 100,2 – Agatho – silentio; K 880,22 – Leo.epist – praetermittenda sunt

σκαιότης

K 898,30 – Agatho.epilog – κακοβουλίας καὶ σκαιότητος

σκαιωρέω

K 904,16 – Ioh.Const – τῷ τυράννῳ σκαιωρηθέντα

σκανδαλίζω

K 542,10 – Serg.Const – scandalizet

σκάνδαλον

L 74,39 – Steph.Byz – incorrectum scandalum; K 88,3 – Agatho – sine scandalum

σκέλος

K 376,8 – Seuer.Ant – crura

σκεπάζω

L 100,7 – Uictor – protegente auxilio; L 154,27 – Deusdedit – occultes

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

σκέπη

L 100,10 – Uictor – uelamento; K 868,4 – Leo.epist – protectione

σκέπτομαι

L 20,23 – Martinus – tractare debeamus; L 70,11 – Columbus – pertractabit

σκευοφυλάκιον

K 286,20 – context – se sceuophylatio, id est de repositione sacrorum uasorum; K 288,14 – context – sceuophilatii; K 338,4 – context – sceuofilacii, id est de repositione; K 338,28 – context – de sceuofilatio, id est repositione

σκηνή

K 260,3 – Ioh.Chrys – scaena; K 308,10 – Ioh.Chrys – scena

σκῆνος

K 818,12 – prosphon – tabernaculum

σκῆπτρον

K 58,14 – Agatho – sceptris; K 118,7 – Agatho – sceptris; K 458,15 – Sophron – sceptrum; K 492,10 – Sophron – sceptris; K 810,8 – prosphon – sceptrorum; K 832,12 – Const.imp – sceptra; K 888,23 – concilium – τὰ σκῆπτρα ἰθύνοντος

σκιά

L 416,6 – ep.encycl – per umbram

σκιάζω

L 192,6 – Martinus – obumbrata est

σκιοειδής

K 810,11 – prosphon – umbrosam

σκιρτάω

K 442,21 – Sophron – exultet

σκιώδης

K 218,15 – Mac.Ant – caligines

σκληρός

K 540,7 – Serg.Const – durum

σκληρύνω

L 406,24 – ep.encycl – obdurati sunt

σκληρῶς

K 903,22 – Ioh.Const – ἀντιτύπως καὶ σκληρῶς

σκολιός

K 102,2 – Agatho – callidas

σκολιῶς

L 386,26 – can.20 – tortuose

σκοπευτήριον

K 820,8 – prosphon – specula

σκοπέω

L 208,3 – typus – intendere; L 212,35 – synodus – intentius pertractare; L 308,13 – Basilius – cernendum est; K 904,16 – Ioh. Const – εἰδόσι σκοπεῖν

σκοπός

L 70,19 – Columbus – intentionem; L 82,8 – Gulosus – proposito; L 198,7 – Paul.Const – speculum; L 208,31 – typus – intentionem; L 210,21 – synodus – intentum; L 212,19 – synodus – intentum; L 219,19 – synodus – intentui; L 412,12 – ep.encycl – nostri studii; K 52,32 – Agatho – intentio; K 70,27 – Agatho – intentum; K 72,29 – Agatho – consideratione; K 766,15 – Theod.primic – proposito; K 897,4 – Const.imp – κατὰ σκοπὸν θεοῦ; K 903,13 – Ioh.Const – τὸν τῆς παρανοίας σκοπόν; K 904,1 – Ps.Dionys – τοῦ σκοποῦ προσέχειν

σκορπισμός

K 900,3 – Agatho.epilog – σκορπισμὸν καὶ μείωσιν

σκοτεινός

K 466,3 – Sophron – tenebrosa

σκότος

L 358,8 – Deusdedit – in tenebras; L 410,26–27 – ep.encycl – tenebrarum; K 124,20 – Agatho – tenebratum; K 864,19 – sacra – tenebrae; K 900,11 – Agatho.epilog – τὰς ὄψεις ἐν σκότει

σκότωσις

K 454,3 – Sophron – ἡ τοῦ ἡλίου παγκόσμιος σκότωσις

σκρίνιον

L 36,19 – Martinus – de nostro uenerabili scrinio; L 58,33 – Theophyl – in scrinio ecclesiae; L 60,6 – Martinus – in nostro scrinio; L 60,12 – Theophyl – de uenerabili scrinio; L 72,26 – Theophyl – de uenerabili uestro scrinio; L 96,14 – Theophyl – in uestro uenerabili scrinio; L 119,2 – Martinus –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

de uenerabili nostro scrinio (om. gr.); L 162,18 – Theophyl – in apostolico uestro scrinio; L 216,28 – Theophyl – de uenerabili uestro scrinio; L 255,11 – Martinus – de uenerabili scrinio (om. gr.)

σκυθρωπός

K 866,1 – sacra – contristatio

σκυλεύω

K 88,30 – Hilarius – exspoliata caro

σμικρολογέω

K 903,31 – Ioh.Const – τὸ περὶ τὸν ἦχον σμικρολογεῖσθαι

σμικρός

L 352,39 – Deusdedit – parua

σμικρότης

K 58,20 – Agatho – nostra pusillitas; K 62,10 – Agatho – nostrae paruitatis; K 64,21 – Agatho – pusillitas mea; K 68,19 – Agatho – nostra pusillitas

σμυρνίζω

K 460,1 – Sophron – myra conditur

σοφία

L 272,5 – Amphilochius – sapientia; K 106,3 – Theodos.Alex – sapientiam; K 382,1 – Theodos.Alex – unam sapientiam; K 382,7 – Seuer.Ant – duae sapientiae

σόφισμα

L 68,18 – Columbus – commentum

σοφός

L 214,6 – synodus – prudentissimam; L 330,33 – Colluthus – o prudentissime; K 78,1 – Agatho – prudentissimus; K 466,11 – Sophron – sapientissimi; K 860,9 – sacra – solo sapienti

σοφῶς

L 346,25 – Max.Aqu – prudenter; K 458,6 – Sophron – sapienter

σπαίρω

K 470,1 – Sophron – respirantem

σπανίως

K 544,11 – Serg.Const – raro

σπαράττω

L 406,34 – ep.encycl – τὰς καινοτομίας σπαραττόμενοι; K 434,15–16 – Sophron – discerpitur; K 896,18 – Const.imp – τὸ σπλάγχνον ἐσπαρασσόμεθα

σπάργανον

L 62,3 – Serg.Cypr – ex ipsis cunabulis; K 56,27 – Agatho – ab incunabulis

σπέρμα

K 132,5 – Agatho – genimina

σπεύστης

K 876,13 – Leo.epist – fautores

σπιλόω

K 114,27 – Agatho – maculare

σπλαγχνίζω

K 898,22 – Agatho.epilog – θεοῦ σπλαγχνισθέντος

σπλάγχνον

L 360,23 – Martinus – per uiscera; K 896,18 – Const.imp – τοῖς οἰκτιρμοῖς τὸ σπλάγχνον

σπορά

L 332,27 – Theod.Mops – sine semine; K 220,22 – Mac.Ant – ex semine

σποράδην

K 538,16 – Serg.Const – dispersim

σπορεύς

K 480,16 – Sophron – seminator; K 864,17 – sacra – qui seminauit

σπουδάζω

L 22,12 – Maur.Caes – desiderium habuit; L 24,5 – Maur.Caes – conpulsus sum; L 24,27 – Maur.Caes – non omisi; L 38,31 – Steph.Dor – studuerunt audacter; L 44,34–35 – Steph.Dor – uolentes; L 48,29 – Theophyl – quae eis necessantur; L 84,3–4 – Ambrosius – conatur; L 310,17 – Cyrill.Alex – studuit; L 404,31 – ep.encycl – festinat; L 408,18 – ep.encycl – properauerunt; L 410,22 – ep.encycl – properauimus; K 8,26 – Const.imp – studeat; K 12,18 – Const.imp – festinet; K 54,23 – Agatho – properarent; K 814,6 – prosphon – conabantur; K 834,14 – Const.imp – studuit

σπουδαῖος

L 214,31 – synodus – alacrior; K 832,22 – Const.imp – studiosius

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

σπουδαίως

L 206,10–11 – Deusdedit – studiosissime; K 382,17 – Paul.Ant – studiose; K 874,15 – Leo.epist – sedule; K 880,15 – Leo.epist – sedulo

σπούδασμα

L 170,17 – Martinus – studii; K 136,13 – Agatho – studiis; K 488,4 – Sophron – studiis; K 882,22 – Leo.epist – studio

σπουδή

L 10,22 – Martinus – cum summa uigilantia; L 74,35 – Steph.Byz – τῆς αἰτήσεως τὴν σπουδήν; L 82,21 – Gulosus – διὰ πάσης σπουδῆς; L 168,27 – Pyrrhus – sollicitudinem; L 202,32 – Paul.Const – studium; L 316,15 – synodus – studium sermonis; K 6,2 – Const.imp – studium; K 136,17 – Agatho – fauoribus; K 486,20 – Sophron – per festinationem; K 558,18 – iudices – cum festinantia; K 870,15 – Leo.epist – studium

στάδιον

K 816,17 – prosphon – stadium – studium

σταθεροποιέω

K 62,3 – Agatho – stabiliet

σταθερός

K 108,26 – Agatho – constantes; K 114,15 – Agatho – constans; K 124,6 – Agatho – stabiles

σταθερότης

K 62,6 – Agatho – pro stabilitate; K 800,5 – Const.imp – cum stabilitate

σταθερόω

K 58,24 – Agatho – stabilita sunt

σταθερῶς

L 24,26 – Maur.Caes – omni constantia

σταθμιστής

K 556,16 – Honorius – ponderatores

στάσιμος

K 302,19 – Greg.Nyss – stabilitatem

στάσις

K 897,18 – Const.imp – ἡ στάσις καὶ ἀντίστασις

σταυρός

K 252,24 – Ioh.Chrys – crux; K 698,9 – Const.imp – ad crucem

σταυρόω

L 222,6 – Cyrill.Alex – crucifixum; K 128,17 – Agatho – crucifixum; K 252,19–20 – Ioh.Chrys – crucifigeretur – crucifixurus; K 252,21 – Ioh.Chrys – crucifigi; K 252,21 – Ioh.Chrys – crucifigi; K 394,20 – libellus – crucifixum; K 550,1 – Honorius – crucifixus

στέγω

L 198,15 – Paul.Const – diligere

στέλλω

L 66,5 – Theophyl – directam; L 80,3 – Martinus – destinatam; L 174,9–10 – Martinus – transmissa; L 198,23 – Paul.Const – directis; L 198,27 – Paul.Const – destinari; L 412,12 – ep.encycl – direximus; K 94,9 – Leo.papa – epistula directa; K 536,7 – Serg.Const – dirigentes; K 546,21 – Serg.Const – directa sunt; K 889,17 – concilium – τῶν ὑπομνηματισθέντων ἐσταλμένων; K 896,30 – Const.imp – πεπράχαμεν καὶ ἐστάλκαμεν

στεναγμός

L 104,9 – Martinus – gemitus; K 108,22 – Agatho – gemitu

στενάζω

L 318,32 – synodus – plorabit; K 52,21 – Agatho – ingementi; K 72,5 – Augustinus – gemere; K 112,9 – Agatho – ingementes

στενοχωρία

K 136,27 – Agatho – angustiis

στέργω

L 46,15 – Steph.Dor – amplecti; L 82,22 – Gulosus – colimus; L 206,9 – Deusdedit – amplexus est

στερεός

L 154,29 – Deusdedit – robustis; K 112,4 – Agatho – firmam; K 874,22 – Leo.epist – solidatam

στερεόω

K 58,24 – Agatho – firmata sunt

στερέω

L 290,5 – Theophilus – carescere; K 870,20 – Leo.epist – fraudasti; K 901,9 – Agatho.epilog – πάσης ἀπολογίας ἐστερημένῳ

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

στερροποιέω

L 282,35–36 – Ps.Athanas – confortatus

στερρότης

K 868,10 – Leo.epist – soliditate; K 874,23 – Leo.epist – firmitatem

στέφανος

L 418,14 – ep.encycl – coronas; K 816,19 – prosphon – coronam

στεφανόω

K 414,3 – Sophron – coronabor; K 488,11 – Sophron – coronatus; K 889,32 – concilium – στεφανῶν τὸ συνέδριον

στέφω

K 8,27 – Const.imp – coronatore; K 12,20 – Const.imp – coronatore; K 116,8 – Agatho – coronare; K 122,16–17 – Agatho – coronatum; K 454,20 – Sophron – coronati sunt; K 900,19 – Agatho.epilog – στεφθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως καὶ πατριάρχου

στῆθος

K 868,17 – Leo.epist – pectoris

στήκω

K 208,9 – synodus – consistat

στήλη

L 15,27–28 – Martinus – columnam; L 222,38 – Chalc – columnam; L 244,19 – Chalc – columnam; L 326,14 – Seuer.Ant – columnam; K 32,23 – Romani – firmamentum; K 378,16 – Seuer.Ant – titulum; K 384,4 – Paul.Ant – titulumque; K 388,2 – Theod.Bostra – titulum; K 474,9 – Sophron – firmamentum; K 530,4 – Serg. Const – fundamentum; K 774,2 – symbolum – titulum

στηλιτεύω

L 234,29 – Max.Aqu – redarguunt; L 240,29 – Max.Aqu – sensum nudamus

στηλογραφέω

K 900,33 – Agatho.epilog – ἅμα τῷ Σεργίῳ στηλογραφήσας

στηλογραφία

L 60,36 – Serg.Cypr – tituli formam

στήριγμα

L 60,36 – Serg.Cypr – firmamentum; K 702,13 – acclam – firmamentum; K 832,9 – Const.imp – firmamentum

στηριγμός

L 64,31 – Maur.Caes – a conroboratione; K 906,23 – Ioh.Const – τοῦ στηριγμοῦ ἐπάγειν

στηρίζω

L 132,11 – Benedictus – confirmantes; L 334,34 – Ibas – (con)firmata; K 414,14 – Sophron – confortare; K 802,8 – acclam – confirmasti

στοιχεῖον

L 310,36 – context – elementa; K 454,2 – Sophron – elementorum

στοιχείωσις

K 816,14 – prosphon – ab informatione

στοιχέω

L 146,38 – Martinus – sibi consentiens; L 352,3 – Max.Aqu – consonans; K 188,9 – Romani – conuenit; K 196,23 – Georg. Const – consentio; K 232,4 – Const.imp – consentit; K 290,17 – context – et constitit; K 290,27 – context – et constitit; K 320,17 – context – et constauit; K 394,17 – libellus – consentio; K 538,6 – Serg.Const – stabilita sunt; K 562,17 – context – et constitit

στολή

K 882,2 – Leo.epist – stolam

στόμα

L 318,14 – synodus – corde et ore; L 378,32 – can.18 – anima et ore; L 414,25 – ep.encycl – ex ore domini; K 2,25 – Const. imp – uno ore et corde; K 8,7 – Const.imp – uno ore et corde; K 138,14 – Agatho – unum os et labium; K 218,7 – Mac.Ant – uno ore et corde; K 474,14 – Sophron – ex ore Petri; K 486,1 – Sophron – corde et ore; K 800,23 – Const.imp – uno ore et corde

στοργή

K 120,5 – Agatho – pro affectu; K 907,1 – Ioh.Const – ἀδελφικὴ στοργή

στοχάζομαι

K 346,7–8 – Greg.Nyss – aduertimus

στοχαστικῶς

K 346,4 – Greg.Nyss – coniecturaliter

στρατεία

L 210,10 – typus – militiam; K 592,14 – Cyrus.Alex – militibus

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

στρατηγός

K 696,4 – Const.releg – strategum

στρατηλάτης

K 648,8 – Macrobius – a magistro militum

στρατιά

K 368,9 – Ioh.Scythop – militiam celorum

στρατιωτικός

K 899,11–12 – Agatho.epilog – τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως

στρατόπεδον

K 434,15 – Sophron – rebellis exercitus; K 766,4 – Theod.primic – militiam

στρατός

K 899,4 – Agatho.epilog – πλείστου στρατοῦ; K 900,6–7 – Agatho.epilog – ἐκ τοῦ ἐν τῇ Θράκῃ στρατοῦ

στρεβλόω

K 64,9–10 – Agatho – deprauanda; K 66,7 – Agatho – deprauantibus

στρέφω

K 302,18 – Greg.Nyss – uoluitur

στυγνός

K 68,32 – Ambrosius – tristitiam; K 250,9 – Ambrosius – tristitiam; K 288,20 – Ambrosius – tristitiam; K 889,7 – concilium – τὸ κατηφὲς καὶ στυγνόν

στυγνότης

K 882,1 – Leo.epist – meroris

στῦλος

L 60,39 – Serg.Cypr – ecclesiae columnae

συγγαληνιάω

K 897,20 – Const.imp – ἡ κατάστασις συγγαληνιᾷ

συγγένεια

K 856,26 – Const.imp – cognationem; K 894,33 – Const.imp – τὴν συγγένειαν καὶ εὐγένειαν; K 903,6 – Ioh.Const – μηδεμίαν συγγένειαν

συγγενής

K 372,17 – Cyrill.Alex – cognatam; K 418,15 – Sophron – cognatam; K 428,9 – Sophron – cognationem; K 432,10 – Sophron – cognato cognatum; K 460,6 – Sophron – cognatum; K 510,16 – Mac.Ant – cognatam; K 658,10 – Athanas – per cognationem

συγγηράω

K 834,19 – Const.imp – consenuit

συγγιγνώσκω

K 800,17 – Const.imp – conscientiam habetis

συγγνώμη

K 907,13 – Leo.papa – τὸ τῆς συγγνώμης ἴαμα

σύγγραμμα

K 204,2 – Theod.Melit – scriptis; K 470,9 – Sophron – commenta; K 470,13 – Sophron – opusculis; K 472,16 – Sophron – conscripta; K 474,16 – Sophron – conscripta; K 476,8 – Sophron – scripta; K 504,23–24 – Mac. Ant – scriptis; K 538,16 – Serg.Const – opusculis; K 582,2 – iudices – opuscula

συγγραφή

L 146,1 – Themistius – de conscriptis

συγγράφω

L 20,33–34 – Martinus – conscripta; L 162,6 – ecthesis – conscripserunt; L 202,19 – Paul.Const – anathematibus factis; K 202,12 – Theod.Melit – conscripserunt; K 578,24 – concilium – conscribere; K 654,13 – acclam – scripserunt

συγκαθαιρέω

K 834,6 – Const.imp – simul deiecti sunt

συγκαίω

K 556,12 – Honorius – conbusta sunt

συγκαλέω

L 162,29 – Martinus – congregata est; L 236,2 – Max.Aqu – nos conuocauit; K 594,21 – Cyrus.Alex – conuocante; K 806,1 – prosphon – conuocandi; K 836,8 – Const.imp – conuocantes; K 860,13 – sacra – concitare

συγκαλύπτω

L 114,35 – hypothesis – συγκαλυπτομένην; L 234,15 – Max.Aqu – coperire

συγκάλυψις

L 52,10 – abbates – coperimentum; L 240,13 – Max.Aqu – εἰς συγκάλυψιν τῆς

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

πλάνης; L 410,3 – ep.encycl – cooperimentum

συγκαταβαίνω

K 554,8 – Honorius – condescendentes; K 868,25–26 – Leo.epist – inclinasset; K 688,28 – Leo.epist – inclinare

συγκατάβασις

K 256,10 – Ioh.Chrys – condescensionis; K 256,14 – Ioh.Chrys – condescensionis; K 492,16 – Sophron – condescensione; K 588,19 – Cyrus.Alex – condescensionem

συγκαταδικάζω

K 834,7 – Const.imp – simul condemnati sunt; K 895,7–8 – Const.imp – ταῖς διχονοίαις συγκατεδίχαζον

συγκατάθεσις

L 54,39–40 – abbates – confessionem

συγκαταπαύω

L 210,24 – synodus – distruere

συγκατατίθημι

K 212,13 – synodus – consentientes

συγκατέχω

K 238,20 – Ps.Athanas – detinerentur

συγκαυχάομαι

K 905,21–22 – Ioh.Const – τῇ οἰκείᾳ συγκαυχᾶσθαι αἰσχύνῃ

σύγκειμαι

K 872,3 – Leo.epist – adducens – adiacens; K 900,7 – Agatho.epilog – τῶν συγκειμένων πάκτων

σύγκελλος

L 164,23 – Serg.Const – syncello nostro; L 164,27 – context – Stephanus syncellus

συγκεράννυμι

L 240,19 – Greg.Naz – commixta; K 458,11 – Sophron – commixtus

συγκεφαλαιόω

K 418,15 – Sophron – correcapitulandam

συγκεχυμένως

K 444,8 – Sophron – confusibiliter; K 622,20 – Honorius – conuertibiliter; K 848,17 – Const.imp – confuse

συγκινέω

L 28,13 – Deusdedit – hortata est; L 170,16 – Martinus – commouentes

συγκλείω

L 18,31 – Martinus – in custodiam retrudens; K 590,13 – Cyrus.Alex – concludere

σύγκλητος

K 210,21 – acclam – senatui; K 230,7 – Mac.Ant – senatu; K 502,7 – Theophanius – coram senatu; K 702,17 – acclam – senatui; K 900,16 – Agatho.epilog – τῆς ἱερᾶς συγκλήτου

συγκρατέω

K 460,20 – Sophron – continet

σύγκριμα

K 224,18 – Mac.Ant – consparsionem; K 544,2 – Serg.Const – consparsio; K 768,13 – symbolum – totius ecclesiae adunauit conpaginem

συγκρίνω

L 212,4 – synodus – confirmare; L 230,34 – conc.V. – conparans; K 420,13 – Sophron – concernens; K 862,8 – sacra – conparauimus

σύγκρισις

L 180,36 – hypothesis – τὴν σύγκρισιν καὶ ἐξέτασιν; K 464,4 – Sophron – in comparatione

συγκροτέω

L 310,36 – Ioh.Chrys – continet; K 766,4 – Theod.primic – accersire; K 806,17 – prosphon – exercerentur; K 862,20 – sacra – celebrantium; K 896,3 – Const.imp – συγκροτηθέντα καὶ ὁρισθέντα

συγκρούω

K 896,3 – Const.imp – συγκρούσαντες

συγκυρία

K 652,10 – Const.imp – contigit ut

συγχαίρω

K 866,2 – sacra – congratulantes; K 902,9 – Ioh.Const – συγχαρήσεσθε

συγχέω

L 302,17 – Leo.papa – confundimus; L 318,2 – Cyrill.Alex – confusa sunt; K 66,17 – Agatho – confundentium; K 82,12 – Agatho – confusam; K 98,26 –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

Agatho – confundi; K 100,5 – Agatho – confundentium; K 286,4 – Const.imp – confunderet; K 420,13 – Sophron – confusus; K 420,17 – Sophron – confusibilem

συγχρηματίζω

L 220,22 – Cyrill.Alex – cum eo appellari

σύγχρησις

L 122,14 – Theod.Pharan – usitationem; K 604,14 – Theod.Pharan – usitationem

σύγχρονος

K 432,16 – Sophron – contemporalem

σύγχυσις

L 148,27 – Martinus – confusione; K 60,12 – Agatho – confusionis; K 220,11 – Mac.Ant – confusionem; K 352,16 – Iustinianus – confusionem; K 434,4 – Sophron – confusionem; K 834,4 – Const.imp – confusionis

συγχωρέω

L 160,4–5 – ecthesis – concedentes; L 172,21 – Cyrus.Alex – permittentem; K 116,3 – Agatho – parcatur; K 124,14 – Agatho – concessum est; K 424,15 – Sophron – sinimus; K 450,19 – Sophron – indulsit; K 542,2 – Serg.Const – permitteret; K 660,22 – Athanas – permittente

συγχώρησις

L 42,3 – Steph.Dor – permissu

συζεύγνυμι

K 334,9 – Cyrill.Alex – sequitur; K 410,21–22 – Sophron – coniungi

συζητέω

K 8,23 – Const.imp – conquirere

συζήτησις

K 8,16 – Const.imp – conquisitio

συζυγία

K 858,3 – sacra – coniunctionis

συκοφαντέω

L 226,34 – conc.V. – calumniatur; L 228,8 – conc.V. – criminatur; L 234,13 – Max.Aqu – calumniari; L 240,24 – Max.Aqu – criminare; L 386,1–2 – can.19 – calumnians; K 350,10 – Iustinianus – calumniantur; K 444,19 – Sophron – calumniari

συκοφαντία

L 180,42 – hypothesis – τῶν αἱρετικῶν συκοφαντίας; L 194,25 – episcopi – flagitata; L 238,28 – Max.Aqu – calumnia; L 254,34 – conc.V. – ad iniuriam

συλάω

L 26,32 – Max.Aqu – ualeant depraedare; K 808,8 – prosphon – rapere

συλλαβή

L 136,3 – Serg.Const – sacras syllabas; L 172,10 – Cyrus.Alex – uenerandas apices; L 196,30 – Paul.Const – fraternam syllabam; L 198,32 – Paul.Const – per has syllabas; L 424,20 – Martinus – synodales apices; K 54,15 – Agatho – diualibus apicibus; K 430,4 – Sophron – synodicarum syllabarum; K 474,13 – Sophron – diuina syllaba; K 474,18 – Sophron – epistulam; K 546,24 – Serg.Const – sanctas sillabas; K 549,10 – Honorius – paginalibus sillabis

συλλαλέω

K 806,19 – prosphon – colloqui

συλλαμβάνω

L 42,14 – Steph.Dor – comprehendar; L 370,7–8 – can.3 – conceptam – concepisse; K 450,3 – Sophron – conceptus; K 810,7 – prosphon – conspirantes

συλλατρεύω

K 854,14 – Const.imp – deseruire deo

συλλέγω

K 468,1 – Sophron – conuocatum; K 808,15 – prosphon – congregabant; K 862,2 – sacra – congregatum est

συλλειτουργός

L 100,25 – Uictor – consacerdote; L 164,29 – Serg.Const – consacerdotum; K 138,3 – Agatho – comministros; K 410,13 – Sophron – consacerdoti; K 536,18 – Serg.Const – consacerdos; K 540,4 – Serg.Const – comministri; K 614,21 – Thomas – consacerdoti; K 616,8 – Ioh.Const – consacerdoti; K 901,21 – Ioh.Const – ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ

συλλήβδην

K 366,12 – Ioh.Scythop – compendiose – conplexiue; K 476,2 – Sophron – concinne

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

συλλήπτωρ

K 534,5 – Serg.Const – praesidiantes

σύλληψις

L 136,32 – Serg.Const – ex conceptione; L 300,33 – Ambrosius – a conceptu; K 432,8 – Sophron – a conceptu; K 434,1 – Sophron – cum conceptu; K 452,12 – Sophron – conceptio; K 838,19 – Const.imp – conceptu; K 848,14 – Leo.papa – a conceptu

συλλογίζω

L 262,33 – Greg.Nyss – cognoscere; K 848,24–25 – Const.imp – colligit

συλλογισμός

L 326,33 – Themistius – intentiones; K 370,13 – Themistius – sillogismos; K 504,10 – synodus – syllogismos; K 506,23 – Themistius – collectiones – intentiones; K 556,21 – Honorius – disputationis

συλλογιστικός

L 262,2 – Basilius – syllogistico; L 338,24 – Martinus – syllogisticae

συλλογιστικῶς

L 316,18 – synodus – syllogistice

σύλλογος

L 70,17 – Columbus – collegio; L 224,1–2 – Chalc – a sacro coetu; K 138,7 – Agatho – collegio; K 808,21 – prosphon – conuentum; K 810,18 – prosphon – congregatione; K 856,18 – Const.imp – coetus; K 860,1 – sacra – collegium; K 896,17 – Const.imp – τοῦ ἱερατικοῦ συλλόγου; K 902,23 – Ioh. Const – τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ συλλόγου

συλλυπέω

K 310,13 – Ioh.Chrys – contristari

συμβαίνω

L 70,15 – Columbus – accedit; L 70,21 – Columbus – quae euenit; L 208,15–16 – typus – non conuenirent; L 212,20 – synodus – dissonantem; L 244,18 – Chalc – consonantem; L 322,23–24 – Apollinaris – conuenientibus; L 356,13 – Cyrill.Alex – quod adsolet; L 356,23 – Cyrill.Alex – factum est; K 32,25 – Romani – conuenientem; K 318,14 – Cyrill.Alex – quod accedit; K 580,10 – concilium – conuenientia; K 660,9 – Athanas – peccatum emergit

συμβάλλω

L 274,33 – Ambrosius – contulerat; K 176,7 – Paul.asecr – concurrunt

συμβασιλεύς

K 116,13 – Agatho – conregnatoris; K 120,6 – Agatho – conregnatore; K 138,10 – Agatho – conregnator

συμβασιλεύω

K 124,6–7 – Agatho – corregnantem; K 818,2 – prosphon – conregnatori; K 854,11 – acclam – conregnanti; K 854,11 – acclam – conregnare

σύμβασις

L 344,31 – Max.Aqu – per consonantiam; K 432,17 – Sophron – conuentum; K 436,12 – Sophron – conuenientiam; K 438,3 – Sophron – conuentionem; K 440,12 – Sophron – conuentionis; K 472,13 – Sophron – conuentio; K 482,11 – Sophron – conuenientiam; K 538,19 – Serg. Const – καὶ συμβάσεσι; K 856,27 – Const. imp – consensum; K 905,8 – Ioh.Const – τῆς οἰκονομικῆς συμβάσεως

συμβιβάζω

L 404,19 – ep.encycl – instructi; K 6,20 – Const.imp – conuenerint; K 820,5 – prosphon – concilians; K 854,20 – Const.imp – conciliauit

σύμβιος

K 644,17 – episcopi – Theodoram coniugem

συμβοάω

K 248,21 – Ps.Athanas – conclamantibus

συμβολή

K 816,15 – prosphon – congressionem

σύμβολον

L 166,1 – acclam – symbola; L 222,13 – Chalc – symbolum; L 222,34 – Chalc – symboli; L 366,7 – Chalc – symbolum; K 98,1 – Agatho – symbulum; K 436,3 – Sophron – indicia; K 472,9 – Sophron – symbolum; K 770,2 – symbolum – symbolum; K 776,23 – Chalc – symbolum

συμβόσκω

K 490,2 – Sophron – mecum pascatis

συμβουλεύω

K 62,7 – Agatho – consulere

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

συμβουλία
K 534,8 – Serg.Const – consultu

συμμαθητής
K 270,23 – Dometius – condiscipulus

συμμαρθυρέω
L 10,16 – Martinus – testatur

συμμαχέω
K 860,1 – sacra – auxiliauit

συμμαχία
K 302,13 – Greg.Nyss – adiutorium

σύμμικτος
L 150,36 – Martinus – commixtum

συμμορία
L 74,11 – Steph.Byz – factionis; K 228,10 – Mac.Ant – consortium; K 528,6 – Serg. Const – coetus; K 846,10 – Const.imp – partis

συμμύστης
K 462,10 – Sophron – complices

συμπάθεια
L 306,17 – Ps.Athanas – compassionum; K 116,4 – Agatho – conpassione; K 116,28 – Agatho – clementiae; K 488,14 – Agatho – conpassionem; K 901,32 – Ioh.Const – τὴν φυσικὴν συμπάθειαν

συμπαθής
K 488,8 – Sophron – compassione; K 906,24 – Ioh.Const – τῆς συμπαθοῦς γνώμης

συμπαθῶς
L 360,22 – Martinus – compassibiliter

συμπαραλαμβάνω
L 192,35–36 – Benedictus – coaptari

συμπαράληψις
L 88,37 – Augustinus – simul agant

συμπάρειμι
L 168,8 – Pyrrhus – qui nobiscum praesunt; K 230,6 – Mac.Ant – praesentibus una cum; K 618,11 – concilium – qui nobiscum sunt

συμπαρεισάγω
K 846,6 – Const.imp – introducunt

συμπαρίστημι
L 116,20 – Martinus – consistere

συμπαρομαρτέω
L 36,16 – Martinus – cooperantem deum; L 286,25 – Greg.Nyss – coherens

συμπάσχω
K 250,14 – Ambrosius – conpatitur; K 288,25 – Ambrosius – conpatitur

συμπενθέω
K 238,20 – Ps.Athanas – cumlugentibus

συμπέρασμα
K 532,1 – context – post finem

συμπεριλαμβάνω
K 882,15 – Leo.epist – conprehendere

συμπήγνυμι
K 838,17 – Const.imp – compaginasse

σύμπηξις
L 304,6 – Ps.Iustin – compaginem; K 462,8 – Sophron – compaginem

συμπίπτω
L 38,42–43 – Steph.Dor – consultum emersi; K 64,29 – Agatho – consternatus

συμπιστεύω
K 862,9 – sacra – concredidimus

συμπλέκω
L 300,34 – Leo.papa – conserta; L 316,21 – synodus – resistentes; K 416,1 – Sophron – contortum; K 840,17 – Const.imp – congressus est; K 848,14 – Leo.papa – conserta

συμπλέω
K 902,30 – Ioh.Const – τῶν συμπλεόντων τὴν κυβέρνησιν

συμπλήρωσις
L 86,20 – Ambrosius – effectus; L 238,18 – Max.Aqu – ad ultima; L 260,14 – Ambrosius – effectus

συμπλήττω
K 850,17 – Const.imp – cruciati sunt

συμπλοκή
K 414,18 – Sophron – copulam; K 858,5 – sacra – conplectione

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

συμπνέω

K 812,12 – prosphon – conspirantes

σύμπνοια

L 182,10 – Martinus – conspirationem; K 812,12 – prosphon – inspirationi; K 850,10 – Const.imp – inspiratione; K 908,4 – Ioh.Const – ἐν πνευματικῇ συμπνοίᾳ

συμποιμαίνω

K 897,7 – Const.imp – συμποιμαίνειν ἐτάχθητε

συμπολεμέω

K 856,21 – sacra – compugnare

συμπροσκυνέω

L 218,31 – symbolum – coadorandum; L 220,21 – Cyrill.Alex – adorari; L 320,28 – Lucius – coadoretur; K 770,32 – symbolum – coadorandum

συμπροτρέπω

K 312,10 – Ioh.Chrys – inuitantis

σύμπτωμα

L 130,16 – Basilius – passiones

συμφέρον

L 100,27 – Uictor – expedire; K 897,19 – Const.imp – πρὸς τὸ συμφέρον

συμφερόντως

L 74,36 – Steph.Byz – expedit

συμφέρω

L 134,23 – Cyrus.Alex – conuenerunt; L 188,17 – Martinus – ductus; L 202,22 – Paul.Const – mente detinentur; L 236,21 – Max.Aqu – qui consentiunt; K 4,2 – Const.imp – expediunt; K 120,12 – Agatho – expedire; K 440,14 – Sophron – conuenit; K 806,5 – prosphon – concurrere

συμφθέγγομαι

L 62,6 – Serg.Cypr – cum quo fatentur; L 348,34 – Max.Aqu – similiter ait

συμφορά

L 38,40 – Steph.Dor – calamitatem; L 70,18 – Columbus – necessitate; K 126,20 – Agatho – calamitates; K 902,11 – Ioh.Const – ἀδοκήτου συμφορᾶς

σύμφρων

L 202,23 – Paul.Const – concordes; K 216,22 – Mac.Ant – consentimus; K 462,10 – Sophron – consentanei

συμφυής

K 418,15 – Sophron – connaturalem; K 432,10 – Sophron – connaturali; K 432,10 – Sophron – connaturale

συμφυΐα

L 150,4 – Martinus – conglomerationem; L 198,4 – Paul.Const – concordiae; K 342,14 – Greg.Nyss – concretionem; K 902,6 – Ioh.Const – τῆς συμφυΐας ἀποπέμψησθε; K 908,18 – Ioh.Const – τῆς ὑγείας καὶ συμφυείας

συμφυόω

L 122,34 – Theod.Pharan – coherentis et coniunctae; K 606,4 – Theod.Pharan – insita

σύμφυρσις

L 118,21 – episcopi – confusione

συμφύρω

L 336,16 – Martinus – confusa; K 420,15 – Sophron – conspergens; K 482,12 – Sophron – commiscuntur

σύμφυτος

K 246,17 – Ps.Athanas – congenitum; K 336,4 – Ps.Athanas – insitum; K 424,4 – Sophron – insitum; K 804,19 – prosphon – insitam

συμφυῶς

L 150,19 – Martinus – conglomeranter; L 150,29 – Martinus – coherentem; L 374,13 – can.10 – coherenter; L 374,22 – can.11 – coherenter; L 406,17 – ep.encycl – coherenter; K 534,4 – Serg.Const – consonanter

συμφωνέω

L 200,20 – Paul.Const – consonantes sibi; K 124,14 – Agatho – concessum est; K 482,7 – Sophron – consonantes; K 624,11 – Honorius – anhelantes – inspiremus; K 644,14 – episcopi – consonantes; K 772,31 – Chalc – consonante; K 812,3 – prosphon – consonauit; K 870,28 – Leo.epist – consonantes

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

συμφωνία

L 164,34 – Serg.Const – consonantiam; L 170,22 – Martinus – consonantiam; L 410,17 – ep.encycl – consonantia patrum; K 134,3 – Agatho – in consonantia fidei; K 256,2 – Ioh.Chrys – consonantiae; K 856,23 – Const.imp – consensum

σύμφωνος

L 26,6 – Max.Aqu – consonantem; K 254,24 – Ioh.Chrys – consonum; K 298,2 – Ioh.Chrys – concordemque

συμφώνως

L 238,17 – Max.Aqu – consequenter; K 80,5 – Chalc – consonanter; K 352,8 – Iustinianus – consone; K 364,23 – context – consonanter; K 546,11 – Serg.Const – consone; K 818,23 – prosphon – consonanter; K 862,8 – sacra – consonanter

συμψάλλω

K 870,17 – Leo.epist – cum propheta canendum est

συμψηφίζω

L 236,14 – Max.Aqu – cum eo decernimus; K 412,7 – Sophron – promulgat; K 818,2 – prosphon – decernebas

συμψύχως

K 818,23 – prosphon – unanimiter

σύν

L 172,15 – Cyrus.Alex – σὺν θεῷ = deo iuuante; K 642,13 – Georg.chart – cum ueritate; K 652,23 – Const.gramm – in ueritate

συναγείρω

K 226,2 – Mac.Ant – consuscitauit; K 384,11 – Paul.Ant – congregaretur; K 895,20 – Const.imp – κατὰ τὴν βασιλίδα πόλιν συναγείρεσθαι

συναγορεύω

L 184,31 – Martinus – aduocationem inpendens; K 534,17 – Serg.Const – satisfaciendo

συνάγω

L 58,23 – Deusdedit – conuenientium; L 270,12 – Greg.Naz – collegitur; L 344,9 – Max.Aqu – colligere; L 348,20 – Max.Aqu – concinnant; K 130,15 – Agatho – perstrinximus; K 384,11 – Paul.Ant – congregaretur; K 418,16 – Sophron – copulandam

συναγωνίζομαι

K 816,20 – prosphon – concertabatur

συνάδω

L 62,31 – Serg.Cypr – consonantes; L 164,39 – acclam – consonat; L 425,2 – florilegium – χρήσεις συνάδουσαι; K 196,22 – Georg.Const – consonantia; K 388,18 – Romani – consonantem; K 502,17 – context – consonans; K 550,8 – Honorius – concinens; K 772,14 – symbolum – consentaneam; K 836,15 – Const.imp – consonantem

συναθλέω

K 468,12 – Sophron – concertantem

συναθροίζω

L 38,12 – Steph.Dor – synodo congregatae; K 10,26 – Const.imp – congregare omnes; K 40,30 – Romani – synodus congregata est; K 54,28 – Agatho – concilium congregatur; K 468,1 – Sophron – congregatur; K 628,25 – context – conueniente; K 768,12 – symbolum – congregans collegium; K 856,18 – Const.imp – congregauit

συνάθροισις

K 2,23 – Const.imp – ad generalem collectionem; K 6,7 – Const.imp – congregationem; K 8,1 – Const.imp – congregationem; K 230,4 – Mac.Ant – congregatio; K 800,10 – Const.imp – collectionem

συναΐδιος

L 80,25 – Gulosus – coaeternus; K 418,11 – Sophron – consempiternus; K 456,19 – Sophron – coaeternum; K 812,18 – prosphon – consempiternus; K 836,22 – Const.imp – trinitas consempiterna

συναίνεσις

K 798,2 – Const.imp – cum consensu

συναινέω

L 402,12 – Ioh.Mediol – consentiens; L 412,5 – ep.encycl – in scripto consonantes; K 796,28 – Const.imp – consensimus; K 798,6 – acclam – consentientes; K 812,15–16 – prosphon – concordantes; K 872,4 – Leo.epist – senserit; K 872,17 – Leo.epist – consentientem; K 874,22 – Leo.epist – consentit; K 890,12 – concilium – τὸ κράτος συναίνεσαν

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

συναίρεσις

K 220,12 – Mac.ant – confusio; K 418,17 – Sophron – diuisione

συναιρέτης

K 834,17 – Const.imp – opitulatores; K 852,14 – Const.imp – fautorem; K 896,28 – Const.imp – Μακάριον σὺν συναιρέταις

συναίρω

L 62,8 – Serg.Cypr – auxiliantibus

συναισθάνομαι

K 858,15 – sacra – sentirent

συναίσθησις

L 362,34 – Martinus – considerantes

συνακμάζω

K 895,4 – Const.imp – τὴν διάστασιν συνακμάσασαν

συνακολουθέω

K 662,14 – Athanas – assequentes

συναλγέω

K 250,14 – Ambrosius – condolet; K 288,25 – Ambrosius – condolet; K 862,13 – sacra – condoluimus

συναλείφω

L 156,36 – ecthesis – adherentes; K 220,13 – Mac.Ant – confundere; K 420,13 – Sophron – colliniens; K 846,11 – Const.imp – conglutinantes; K 850,12 – Const.imp – congregata est

συναλοιφή

L 200,29 – Paul.Const – conglomerationem; K 608,17 – Paul.Const – pro commixtione

συναμφότερος

K 512,12 – Anthimus – coutrisque

συναναγορεύω

K 900,20 – Agatho.epilog – συνανακηρυχθείσης καὶ συναναγορευθείσης

συναναθεματίζω

K 580,5 – concilium – simulque anathemari

συναναιρέω

L 406,13 – ep.encycl – perimitur; K 814,3 – prosphon – pariter perimamus

συνανακηρύττω

K 900,20 – Agatho.epilog – συνανακηρυχθείσης καὶ συναναγορευθείσης

συνάναρχος

K 838,1 – Const.imp – sine principio; K 838,11 – Const.imp – sine principio

συναναστρέφω

K 458,8–9 – Sophron – connutritus – conuersatus

συνανατρέφω

K 218,20 – Mac.Ant – coeducatus sum

συνανίστημι

L 116,19 – Martinus – consurgere; K 460,2 – Sophron – secum suscitat

σύναξις

L 288,8 – Ioh.Chrys – ad missas; K 84,26 – Ioh.Chrys – ad missas; K 292,2 – Ioh. Chrys – ad missas

συναπέρχομαι

K 218,20 – Mac.Ant – abscedere

συναποβάλλω

L 54,6 – abbates – submittere; L 210,28 – synodus – proicere; L 212,4 – synodus – auerti; L 376,22 – can.14 – respuit – simul respuit

συναποδύω

K 700,4 – iudices – simul exuit

συναπορρήγνυμι

K 862,12 – sacra – cum … assumptus est

συναποσιωπάομαι

L 382,23 – can.18 – taciturnitate constringi – simul tacere

συναποτέμνω

K 850,18 – Const.imp – de sacerdotio abscisi sunt

συναποτίκτω

K 858,2 – sacra – conpeperit

συναποφέρω

L 52,38 – abbates – secuti sunt; K 420,21 – Sophron – simul abducit

συναποχράομαι

L 44,36–37 – Steph.Dor – adtendentes

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

συνάπτω

L 220,4–5 – Cyrill.Alex – iungens; L 288,38 – Theophilus – coniunctus est; L 310,34 – Ioh.Chrys – copulatarum; L 332,28 – Theod.Mops – copulatus; L 332,35 – Nestorius – copulatas; L 350,16 – Max.Aqu – connectere studuit; K 66,24 – Agatho – iungunt; K 136,14 – Agatho – copuletur; K 220,9–10 – Mac. Ant – coniungitur; K 310,22 – Ioh.Chrys – coniungit; K 472,18 – Sophron – connexa

συναρέσκω

L 24,42 – Martinus – si conplacet; L 36,18 – Martinus – conplacitam; L 118,13 – Serg. Tempsa – si placet; L 206,14 – Deusdedit – si placet; K 322,3 – Cyrill.Alex – conplacitam

συναριθμέω

L 256,7 – conc.V. – connumerans; K 876,5 – Leo.epist – connumerari

συναρίθμιος

K 474,1 – Sophron – connumerabiles; K 868,27 – Leo.epist – adnumerari

συναρμόζω

L 222,39 – Chalc – coaptauit; K 378,14 – Seuer.Ant – coaptandum; K 812,11 – prosphon – conpaginasti; K 908,4 – Ioh.Const – πρὸς τὸ συνηρμοσμένον καὶ ἀδιάτμητον

συναρμολογέω

L 166,14 – Serg.Const – conglomerantem; L 188,1 – Serg.Const – connectentem; K 897,17 – Const.imp – συσφιγγόμενον καὶ συναρμολογούμενον

συναρπαγή

L 18,14 – Martinus – surreptionibus uti; L 54,3 – abbates – ex subreptione

συναρπάζω

L 16,27 – Martinus – subrepticiis modis; L 216,8 – synodus – subripientes

σύναρσις

K 8,29 – Const.imp – concursum

συνασπίζω

K 832,26 – Const.imp – secum confligerent

συνάφεια

L 124,37 – Martinus – pura coniunctione; L 220,5 – Cyrill.Alex – sola coniunctione; K 342,13 – Greg.Nyss – copulationem; K 376,20 – Seuer.Ant – coniunctionem; K 384,12 – Paul.Ant – copulam; K 418,20–21 – Sophron – coniunctionem; K 846,8 – Const.imp – connexium; K 858,4 – sacra – connexio

συναφής

L 288,3 – Greg.Nyss – coniunctionem; K 84,22 – Greg.Nyss – cognationem; K 304,12 – Greg.Nyss – coniunctionem; K 844,12 – Greg.Nyss – coniunctionem

συνδεσμέω

K 414,19 – Sophron – addensat

σύνδεσμος

L 198,4 – Paul.Const – coniunctionem – conscientiam; K 860,17 – sacra – coniunctio; K 868,20–21 – Leo.epist – copula; K 906,19 – Ioh.Const – συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης

συνδέω

K 414,19 – Sophron – nectit; K 880,1 – Leo. epist – conligati

συνδημιουργός

K 244,18 – Dometius.Plus – concreator

συνδιαλύω

K 858,4 – sacra – dissoluens

συνδιασχίζω

K 302,4 – Greg.Nyss – discerpens

συνδιατέμνω

K 302,3 – Greg.Nyss – simul diuidit; K 846,5 – Const.imp – simul diuidunt

συνδιατίθημι

L 274,28–29 – Ambrosius – commutari; L 274,35 – Ambrosius – afficitur; L 278,14 – Augustinus – afficitur

συνδιαχωρίζω

K 346,10 – Greg.Nyss – disiunguntur

συνδοξάζω

L 218,31 – symbolum – conglorificandum; L 220,22 – Cyrill.Alex – cum eo glorificari; K 770,32 – symbolum – conglorificandum

σύνδουλος

L 24,27 – Maur.Caes – confamulos; K 54,20 – Agatho – confamulorum; K 132,21 – Agatho – confamulum; K 594,3 – Cyrus.Alex – confamulum

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

συνδρομή

L 182,10 – Martinus – consonantiam; L 410,16 – ep.encycl – ex sacra concursione; K 446,7–8 – Sophron – concurrentes; K 814,13 – prosphon – concursus

σύνδρομος

L 12,24 – Basilius – concurret; L 270,7 – Basilius – concurrens; L 270,20 – Greg.Nyss – concurrentem; L 272,9 – Amphilochius – concurrentem; L 272,28 – Cyrill.Alex – concurrentem; L 348,32 – Cyrill.Alex – concurrentem; L 350,23 – Cyrill.Alex – σύνδρομος τῇ φύσει; K 852,14 – Const.imp – concursorem; K 882,17 – Leo.epist – fautoribus

σύνεγγυς

L 280,8 – Augustinus – propinquante

συνεγκρίνω

L 212,34 – synodus – confirmare

συνεδρεύω

L 36,7 – Martinus – consistens; L 36,16 – Martinus – consessorem; L 66,14 – Martinus – τῇ συνεδρευούσῃ συνόδῳ; L 216,22 – Martinus – congregati; K 468,6 – Sophron – consedit; K 850,6 – Const.imp – consederunt

συνέδριον

K 466,21 – Sophron – conuentum; K 468,7 – Sophron – concilium; K 812,3 – prosphon – concilium; K 862,2 – sacra – concilium; K 889,19 – concilium – στεφανῶν τὸ συνέδριον

σύνεδρος

L 62,3 – Serg.Cypr – consacerdotes

συνείδησις

L 198,4 – Paul.Const – coniunctionem – conscientiam; K 880,7 – Leo.epist – conscientiae

σύνειμι

L 172,17 – Cyrus.Alex – consistentes mecum; L 190,2 – Cyrus.Alex – consistentes mecum; L 226,6 – conc.V. – cum Christo esse; L 228,8 – conc.V. – coherens; K 538,11 – Serg.Const – conponebat

συνειρηνεύω

K 856,21 – sacra – pacificare; K 862,1 – sacra – pariter compacare

συνεισάγω

K 62,30 – Agatho – conferet; K 846,16 – Const.imp – conferentem

συνεισδέχομαι

K 436,2 – Sophron – acceptant

συνεισπρέχω

K 386,17 – Paul.Const – subcoingressus

συνεκβάλλω

L 18,16 – Martinus – eneruauit; L 44,26 – Steph.Dor – amputauerunt; L 212,34 – synodus – expellere; L 408,26 – ep.encycl – abiciant; K 580,4 – concilium – simul proici

συνεκδημέω

K 854,13 – acclam – recedentes – comitem habere

συνεκδύομαι

K 816,19 – prosphon – exueretur

συνεκκεντέω

L 202,16 – Paul.Const – percussit

συνεκκυλίω

K 422,1 – Sophron – conuoluit

συνεκτείνω

L 76,5–6 – Steph.Byz – propagetur

συνεκτικός

L 368,17 – can.1 – protectricem

συνεκφαίνω

K 844,17 – Const.imp – simul demonstrans

συνελαύνω

K 446,14 – Sophron – coagamus; K 897,5 – Const.imp – τὰ πρόβατα συνηλάσαμεν

συνέλευσις

L 38,22 – Steph.Dor – conuentum; L 410,14 – ep.encycl – conuentionem; K 4,23 – Const.imp – conuenerunt; K 32,6 – Paul.asecr – conuentu; K 40,12 – Paul. asecr – conuentu; K 52,1 – Paul.asecr – conuentu; K 166,17 – Paul.asecr – conuentu; K 468,12 – Sophron – conuentum; K 512,22 – Const.imp – conuentibus; K 864,6 – sacra – conuentionis

συνελόντι φάναι

L 52,25 – abbates – compendiose; L 62,21 – Serg.Cypr – compendiose; K 134,15 – Agatho – compendiosa

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

συνεμβάλλω

L 102,2 – Uictor – inseri

συνενείκομαι

K 440,14 – Sophron – conuenit

συνενόω

K 328,17 – Epiphanius – coadunata; K 348,4 – Cyrill.Alex – quoadunatum; K 842,17 – Epiphanius – unita

συνεντρέπω

L 348,17 – Max.Aqu – reprobat

συνεξαρνέομαι

L 26,10 – Max.Aqu – negat pariter procul dubio; L 210,25 – synodus – denegare; L 212,22 – synodus – denegari; L 376,21 – can.14 – denegat – simul abnegat; L 382,22–23 – can.18 – pariter denegare – simul denegare; L 408,27 – ep.encycl – pariter denegari

συνεξαφανίζω

K 905,20 – Ioh.Const – τοὺς τόμους τῶν πεπραγμένων συνεξαφανίζειν

συνεξισόω

K 248,19 – Ambrosius – coaequalem

συνεπάγω

K 424,4 – Sophron – superinducit; K 446,3 – Sophron – una secum adducens

συνεπαίρω

K 458,17 – Sophron – leuatur

συνεπαμύνω

L 174,13 – Martinus – domino iubante

συνεπικομίζω

L 90,1 – Augustinus – cooperatur

συνεπικουρέω

L 252,22 – Martinus – auxiliante deo

συνεπινεύω

K 218,13 – Mac.Ant – annuat; K 900,24 – Agatho.epilog – συνεδοκήσαντος καὶ συνεπινεύσαντος

συνεπίσκοπος

L 74,31 – Steph.Byz – coepiscopo; L 118,19 – episcopi – coepiscopus; K 132,21 – Agatho – coepiscopum; K 138,4 – Agatho – coepiscopos; K 624,17 – Honorius – coepiscopus

συνεπίσταμαι

L 58,31 – Theophyl – scire confidimus; L 404,32 – ep.encycl – nobiscum cognoscitis

συνέπομαι

K 864,9 – sacra – assequentem; K 896,34 – Const.imp – πίστει συνέπεσθαι; K 899,32 – Agatho.epilog – συνεπομένων καὶ ὁμοφρονούντων

συνεργάτης

K 372,12 – Cyrill.Alex – cooperatricem; K 510,10 – Mac.Ant – cooperatricem; K 512,6 – Cyrill.Alex – cooperatricem

συνεργέω

K 118,3 – Agatho – auxiliante; K 870,22 – Leo.epist – cooperante; K 876,10–11 – Leo.epist – cooperante

συνεργία

L 136,10 – Serg.Const – cooperatione; K 10,4 – Const.imp – cooperante deo; K 10,28 – Const.imp – cooperante deo; K 12,20 – Const.imp – cooperante deo; K 446,3 – Sophron – cooperationem; K 536,15 – Serg.Const – cooperante; K 850,7 – Const.imp – cooperante deitate; K 890,4 – concilium – συνεργίᾳ τοῦ πνεύματος; K 901,34 – Ioh.Const – ἀποπεμπομένη τὴν συνέργειαν

συνεργός

K 62,12 – Agatho – cooperator; K 772,4 – Chalc – cooperatorem

συνέρχομαι

L 52,25 – abbates – congregata est; L 322,32 – Apollinaris – copulata est; L 410,11 – ep.encycl – conuenisse dinoscimur; K 78,27 – Agatho – conuenisse; K 98,11 – Agatho – conuenerunt; K 628,24 – context – conueniente; K 840,1 – Const.imp – concurrentes; K 870,12 – Leo.epist – ingressi; K 872,9 – Chalc – conuenientium

σύνεσις

K 454,21 – Sophron – intellegentias

συνετός

K 528,19 – Serg.Const – prudentissima

συνευδοκέω

K 316,19 – Cyrill.Alex – conplacente; K 900,24 – Agatho.epilog – συνευδοκήσαντος καὶ συνεπινεύσαντος

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

συνευδοκία

K 430,14 – Sophron – complacito

συνευρίσκω

K 512,21 – Const.imp – cum concilio inueniri

συνευφραίνομαι

L 72,11 – Martinus – congratulati

συνεχής

L 192,6 – Martinus – frequentius; K 118,4 – Agatho – frequens

συνέχω

L 102,15 – Uictor – obpraessi; K 10,21 – Const.imp – coartatur; K 218,9 – Mac.Ant – constricti; K 524,7 – Ioh.patric – coartatus

συνεχῶς

K 906,1 – Ioh.Const – συνεχῶς πεπραγμένα

συνηγορέω

L 184,31 – Martinus – aduocationem inpendens; L 244,24 – Max.Aqu – defensores

συνηγορία

K 202,10 – Theod.Melit – aduocationem; K 530,5 – Serg.Const – aduocationem

συνήγορος

L 94,26 – Max.Aqu – ἱερεῦσι καὶ συνηγόροις; L 144,11 – Martinus – aduocatos; L 154,10 – Deusdedit – aduocatus; L 342,24 – Martinus – aduocati; L 362,12 – Martinus – aduocati; K 478,15 – Sophron – aduocatus

συνήθης

L 282,2 – Augustinus – iuxta morem; K 884,12 – Leo.epist – consueta; K 902,14 – Ioh.Const – τῷ συνήθει τῆς προσφωνήσεως

συνήθεια

L 66,36 – Columbus – sollicitudo; K 40,35 – context – secundum consuetudinem; K 604,14 – Theod.Pharan – ex consuetudine

συνήθως

L 102,9 – Uictor – solite

συνημμένως

L 306,30–31 – Athanas – coniunctim; L 332,28 – Theod.Mops – copulatus; L 332,35 – Nestorius – copulatas

συνθελητής

L 272,21 – Cyrill.Alex – eiusdem uoluntatis; K 244,15 – Steph.mon – conuoluntarius; K 244,17 – Dometius – conuoluntarius; K 244,25 – Romani – conuoluntarius; K 246,1 – Cyrill.Alex – conuoluntarius; K 326,8 – Cyrill.Alex – conuoluntarius

συνθεολογέω

K 862,3 – sacra – simul diuinitus loquentes

σύνθεσις

L 226,27 – conc.V. – secundum compositionem; L 226,28 – conc.V. – per compositionem;L 270,7 – Basilius – munda compositionis; L 372,30 – can.8 – secundum unitionem; K 110,13 – Agatho – in compositione; K 394,10 – Sophron – secundum compositionem; K 434,6 – Sophron – compositionem; K 438,5 – Sophron – compositionem; K 444,13 – Sophron – compositionem; K 446,8 – Sophron – conpositae; K 906,33 – Ioh.Const – ἡ τῆς ὁμολογίας σύνθεσις

σύνθετος

L 138,4 – Serg.Const – subsistentiam compositam; L 148,14 – Martinus – simplicem aut compositam; L 148,19 – Martinus – si compositum; L 148,20 – Martinus – compositam operationem; L 148,31 – Martinus – compositiuo sermone; L 152,15 – Deusdedit – compositam uocem; L 158,18 – ecthesis – compositum Christum; L 236,27 – Seuer.Ant – naturae compositae; L 320,31 – Lucius – composita natura; L 344,17 – Max. Aqu – compositam naturam; K 82,14 – Agatho – natura conposita; K 128,25 – Agatho – conpositam naturam; K 386,18 – Paul.Ant – conpositum Christum; K 394,8 – libellus – subsistentiam compositam; K 440,11 – Sophron – persona composita; K 456,17 – Sophron – compositam dictionem; K 482,5 – Sophron – naturam compositam; K 598,7 – Cyrus.Alex – subsistentiam compositam

συνθήκη

L 16,25 – Martinus – capitulorum seriem

σύνθημα

L 202,33 – Paul.Const – pacis compositio

σύνθρονος

K 895,26 – Const.imp – τῶν συνθρόνων πατριαρχῶν

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

συνιερεύς

K 138,3 – Agatho – consacerdotes

συνίημι

L 238,32 – Max.Aqu – penitus intellegere; K 186,13 – Paul.asecr – qui cum eis sunt; K 896,20 – Const.imp – συνῆκε τοῦ συνιέναι

συνίστημι

L 44,22 – Steph.Dor – stabilita definitio; L 166,2 – acclam – stabiliunt; L 406,9 – ep. encycl – consistit; K 96,30 – Agatho – subsistit; K 664,1 – Dometius – stabilire; K 806,7 – prosphon – constituamus; K 808,4 – prosphon – constituta sunt

συνίστωρ

K 878,7 – Leo.epist – complices

σύννευσις

K 895,16 – Const.imp – συννεύσεσι καὶ συνελεύσεσι

συννεύω

L 198,11 – Paul.Const – inclinemus; K 316,19 – Cyrill.Alex – consentiente; K 897,4 – Const.imp – κατὰ σκοπὸν συννεύσαντος

συννέφεια

K 870,2 – Leo.epist – nubila

συνοδεύω

K 62,30 – Agatho – comitatur

συνοδικάριος

K 856,12 – sacra – σταλεῖσα διὰ τῶν συνοδικαρίων; K 894,19 – Const.imp – σταλεῖσα διὰ τῶν συνοδικαρίων

συνοδικός

K 398,14 – Georg.apochr – synodica Sophronii; K 408,26 – Const.primic – synodica Sophronii; K 430,9 – Sophron – synodicam litteram; K 900,27 – Agatho.epilog – τῶν συνοδικῶν γραμμάτων; K 900,30 – Agatho. epilog – τῆς συνοδικῆς εἰκόνος

συνοδικῶς

L 52,30 – abbates – synodaliter; L 54,28 – abbates – synodaliter; L 58,38 – Theophyl – synodaliter; L 60,4 – Martinus – synodaliter; L 94,19 – Max.Aqu – synodalis epistula; L 102,34 – Uictor – epistolariter = γραφέντα συνοδικῶς; L 192,12 – Martinus – synodaliter; L 238,9 – Max.Aqu – synodaliter; L 244,35 – Max.Aqu – synodaliter; L 252,32 – Leontius.Neap – synodaliter; L 412,11 – ep.encycl – synodaliter; L 412,38 – ep.encycl – synodaliter; K 130,22 – Agatho – synodice; K 544,10 – Serg.Const – synodice; K 566,23 – synodus – synodice; K 704,12 – synodus – synodaliter; K 890,11 – concilium – ἐν τοῖς συνοδικῶς ὁρισθεῖσι

σύνοδος

L 48,38 – Martinus – secretarii; L 220,6 – Cyrill.Alex – concursu; L 354,7 – Cyrill. Alex – conuentionem; L 354,21 – Cyrill. Alex – conuentionem; K 132,18 – Agatho – ex concilio; K 438,9 – Sophron – conuentio; K 554,4 – Serg.Const – synodales apices; K 860,16 – sacra – coetum

σύνοικος

K 424,3 – Sophron – contubernalem

σύνολος

L 212,4 – synodus – penitus; L 244,4 – Max. Aqu – penitus profecto; L 354,29 – Deusdedit – penitus; L 384,13 – can.18 – omnino; K 434,5 – Sophron – prorsus; K 566,19 – synodus – nullatenus

συνόμιλος

L 62,2 – Serg.Cypr – confabulatores; K 480,5 – Sophron – collega

συνομολογέω

L 12,20 – Martinus – sine dubio confitetur; L 376,7 – can.13 – confitetur – simul confiteri; K 566,17 – synodus – una … confitetur; K 862,9 – sacra – confessi sumus; K 872,5 – Leo.epist – confessa est; K 903,6 – Ioh. Const – συνομολογεῖσθαι λέξεσιν

συνοράω

L 192,35 – Benedictus – si placet; L 214,24–25 – synodus – praeuidentes; K 4,9 – Const. imp – praeuidimus; K 32,7 – Paul.asecr – praeuidit; K 208,12 – Const.imp – consideratum est; K 248,23 – Ambrosius – cernis; K 568,8 – iudices – considerata sunt

συνουσία

K 258,3 – Ioh.Chrys – coitu

συνοχή

L 68,9 – Columbus – gemitu

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

σύνταγμα

L 168,14 – Pyrrhus – constructionem; L 188,20 – Pyrrhus – expositionem; L 220,8 – Cyrill.Alex – scriptis; K 468,10 – Sophron – conuentus; K 470,13 – Sophron – opusculis; K 584,4 – iudices – scripta; K 626,16 – concilium – opusculorum; K 862,17 – sacra – agmine

συνταλανίζω

K 862,13 – Const.imp – collugere

σύνταξις

L 12,10 – Martinus – ordinando

συνταράττω

L 18,34 – Martinus – conturbantibus atque sollicitantibus; L 58,6 – Deusdedit – conturbauerunt; K 566,11 – synodus – perturbantem; K 808,10 – prosphon – conturbant

συντάττω

L 80,16 – Gulosus – habens naturam deitatis; L 82,34 – Gulosus – inseri; L 184,17 – Martinus – definiuit ita; L 194,35 – Martinus – fieri; L 206,20 – Martinus – compositus est; K 140,9 – subscriptio – construximus; K 140,12 – subscriptio – construximus; K 140,18 – subscriptio – construximus; K 390,18 – libellus – compositus; K 390,24 – libellus – componens; K 474,21 – Sophron – scripsit; K 506,3 – synodus – inserit

συντείνω

K 178,16 – Romani – attinent; K 276,21 – synodus – respiciunt; K 526,17 – iudices – pertinet; K 592,15 – Cyrus.Alex – constituti; K 620,2 – Georg.chart – pertinentes; K 694,15 – Theod.primic – pertinet; K 704,7 – iudices – pertinent; K 704,11 – synodus – intendunt; K 860,14 – sacra – adtendimus

συντέλεια

K 384,19 – Paul.Ant – consummationis diem; K 460,15 – Sophron – consummatione; K 482,3 – Sophron – diem consummationis

συντελέω

L 144,18–19 – Martinus – quae necessantur; L 194,15 – episcopi – perficiens; L 380,22 – can.18 – uitam determinantes – uitam destruentes; K 884,1 – Leo.epist – consumit

συντηρέω

L 204,2 – Paul.Const – conseruauit; K 901,30 – Ioh.Const – ἀρτιότητα συντηρεῖσθαι

συντήρησις

L 42,24 – Steph.Dor – conseruatione; L 96,18 – Theophyl – ἐκδίκησιν καὶ συντήρησιν; L 150,5 – Martinus – ex conseruatione; L 364,21 – synodus – in conseruatione

συντηρητικός

K 426,3 – Sophron – conseruatricem

συντίθημι

L 24,2 – Maur.Caes – commentata sunt; L 24,30 – Maur.Caes – commentata sunt; L 46,6 – Steph.Dor – consentientes; L 164,34–35 – Serg.Const – exposita; L 168,30 – Pyrrhus – consentiant; L 186,14 – Martinus – profitentur; L 320,29 – Lucius – conpositum est; K 80,26 – Agatho – conpositus est; K 130,3 – Agatho – conpositus; K 212,11 – synodus – consentit; K 246,8 – Theophanes – assentite; K 432,14–15 – Sophron – coniunctus; K 432,16 – Sophron – copulatus; K 812,1 – prosphon – consentiebant

συντομία

K 486,20 – Sophron – compendium

σύντομος

K 12,19 – Const.imp – celeriter; K 528,9 – Serg.Const – compendioso; K 776,11 – symbolum – breui uoce; K 846,1 – Const.imp – breuiter

συντόμως

L 166,9 – Serg.Const – conpendiose

συντονία

L 192,26 – Benedictus – strenuitate

σύντονος

L 46,22 – Steph.Dor – adsiduasque; K 897,25 – Const.imp – συντονώτερον διανάστηθι

συντρέχω

L 130,26 – Chalc – concurrentem; L 312,2 – Ioh.Chrys – concurrit; K 80,15 – Chalc – concurrente; K 128,25 – Agatho – concurrentem; K 136,13 – Agatho – succurrit; K 554,26 – Honorius – occurrat

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

συντρίβω

L 64,25 – Maur.Caes – contritas; K 556,21 – Honorius – collisa; K 854,17 – Const.imp – contrita sunt; K 864,12 – sacra – contritae

συνυπάγω

K 510,4 – Mac.Ant – condescendam

συνυπογράφω

K 812,1 – prosphon – pariter subscribebant; K 864,10 – sacra – subscripsit; K 896,32 – Const.imp – ὅρον συνυπεγράψαμεν

συνυφίστημι

L 338,18 – Pyrrhus – in seipsa subsistere; L 340,6 – Pyrrhus – subsistere sibi

συνῳδή

K 874,12 – Leo.epist – fauore

συνῳδός

K 612,3 – concilium – consonanter

συνωθέω

L 74,23 – Steph.Byz – coartare dignemini; K 800,8 – Const.imp – coartabat

συνωνύμως

K 836,4 – Const.imp – aequiuoco

συνωρίς

K 468,14–15 – Sophron – dualitatem

συσκιάζω

L 150,31 – Martinus – obumbrantes; L 234,15–16 – Max.Aqu – ualeant obumbrare; L 314,34 – synodus – obumbrare; K 240,10 – synodus – obumbratam; K 286,3 – Const.imp – obumbraret; K 622,4 – Honorius – nebulosarum

συσκιασμός

K 178,22 – Romani – obcaelatio; K 274,14 – synodus – obcelata sint

σύστασις

L 20,37 – Martinus – stabilitate; L 64,4 – Serg.Cypr – stabilitatem; L 164,40 – acclam – stabilitas; L 316,27 – synodus – constantia; K 52,26 – Agatho – stabilitatem; K 236,12 – Ps.Athanas – status; K 434,2 – Sophron – ad subsistendum; K 434,5 – Sophron – constitutionis; K 460,15 – Sophron – constitutione; K 902,10 – Ioh. Const – τοῦ σώματος τὴν σύστασιν

συστατικός

K 76,1 – Agatho – constantissimus; K 88,7 – Agatho – constantissimus; K 426,3 – Sophron – stabilientem; K 882,2 – Leo.epist – constantissimus; K 882,13 – Leo.epist – constantissimus; K 889,13 – concilium – τῆς συστατικῆς κυβερνήσεως

συστατικῶς

K 126,2 – Agatho – constanter; K 130,23 – Agatho – constanter

συστέλλω

K 420,12 – Sophron – coartatus; K 436,8 – Sophron – subtrahit; K 860,3 – sacra – corripitur

σύστημα

L 52,5 – abbates – collegia; K 468,5 – Sophron – conuenticula

σύστοιχος

K 468,7 – Sophron – consonum; K 482,19 – Sophron – consentanei; K 812,1 – prosphon – cum hoc consona

συστυγνάζω

K 288,25 – Ambrosius – contristatur

συσφίγγω

L 18,9 – Martinus – confirmauit; L 102,12–13 – Uictor – sumus constricti; K 534,4 – Serg.Const – constringimur; K 897,16–17 – Const.imp – τὸ σῶμα συσφιγγόμενον

σύσφιγξις

K 452,19 – Sophron – constrictio

συσχηματίζω

L 142,6–7 – Martinus – imitantur

συχνάζω

K 134,25 – Agatho – crebrescat

συχνός

L 46,22 – Steph.Dor – instantias; K 56,3 – Agatho – assiduis; K 860,11 – sacra – continuis; K 898,34 – Agatho.epilog – ἐπὶ συχνοῦ; K 900,1 – Agatho.epilog – ἐπὶ συχνοῦ; K 904,6 – Ioh.Const – ἐπὶ συχνόν; K 907,10 – Leo.papa – τῆς ὑποθέσεως συχνότατα

συχνῶς

K 540,22 – Serg.Const – saepe; K 544,19 – Serg.Const – saepe

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

σφαγή

K 254,8 – Ioh.Chrys – occisio; K 900,9 – Agatho.epilog – μετὰ αἰχμαλωσίας καὶ σφαγῆς

σφαγιάζω

K 868,17 – Leo.epist – mactatis

σφαλερός

K 868,2 – Leo.epist – praua

σφάλλω

L 358,9 – Deusdedit – decepti; K 464,3 – Sophron – falluntur; K 488,6 – Sophron – fefellit; K 836,9 – Const.imp – falsorum

σφάλμα

L 194,32 – Martinus – excessu; K 908,1 – Ioh.Const – τοῦ κατ' ἐπήρειαν σφάλματος

σφάττω

K 252,26 – Ioh.Chrys – occideretur; K 490,8 – Sophron – occidentium

σφιγκτός

K 64,28 – Agatho – districtam

σφόδρα

K 292,18 – Ioh.Chrys – ualde; K 312,1 – Ioh. Chrys – uehementer; K 540,7 – Serg.Const – ualde; K 676,16 – Polychronius – ualde

σφοδρός

L 146,30 – Martinus – uehementiores

σφοδρότης

K 52,21 – Agatho – uehementia

σφραγίζω

K 178,2–3 – Const.imp – sigillentur; K 178,5 – context – sigillati sunt; K 214,18 – Const.imp – sigillati sunt; K 214,24 – context – sigillati; K 230,1 – Mac.Ant – adsignauit; K 286,18 – context – sigillatus; K 524,12 – Ioh.patr – sigillata; K 524,16 – context – sigillum; K 898,16 – Agatho.epilog – τῶν πεπραγμένων τοὺς τόμους σφραγισθέντες

σφραγίς

L 414,21 – ep.encycl – signaculum; K 188,20 – Const.imp – sub signaculis iudicum; K 286,14 – Const.imp – sub sigillis; K 454,5 – Sophron – custoditi signaculi; K 524,17 – context – sigillum; K 818,18 – prosphon – signaculum; K 882,9 – Leo. epist – signaculum

σχεδιάζω

K 460,18 – Sophron – repente protulit

σχέδιος

K 452,20 – Sophron – repentina

σχεδόν

L 346,20 – Max.Aqu – utique; L 408,11 – ep.encycl – paene; K 538,1 – Serg.Const – paene; K 660,22 – Athanas – paene

σχέσις

L 226,12 – conc.V. – affectum; L 236,23 – Max.Aqu – affectum; K 66,23 – Agatho – affectum; K 384,1 – Paul.Ant – affectum; K 858,4 – sacra – affectionem

σχετικός

L 226,25 – conc.V. – affectualem unitatem; K 376,20 – Seuer.Ant – coniunctionem affectualem; K 438,2 – Sophron – affectualem unitionem; K 846,6 – Const.imp – affectiuam operationem; K 846,9 – Const.imp – unam affectiuam operationem

σχετλιάζω

L 192,8 – Martinus – τοῦτο σχετλιάζων

σχῆμα

L 166,25 – Serg.Const – monachicum habitum; L 196,33 – Paul.Const – habitus; L 208,32 – typus – habitum; L 230,28 – conc.V. – schemate sufflauit; L 362,16 – Greg.Naz – secundum figuram; K 272,23 – Cyrill.Alex – habitum; K 430,21 – Sophron – habitum et speciem; K 434,12 – Sophron – habitu; K 554,2 – Honorius – specimen; K 854,26 – Const.imp – monachicum habitum; K 872,20 – Leo.epist – linea; K 896,28 – Const.imp – τοῦ ἱερατικοῦ σχήματος

σχηματίζω

L 240,26 – Max.Aqu – fingentes; L 356,37 – Deusdedit – designat

σχίσμα

L 418,24 – ep.encycl – schismata; K 2,19 – Const.imp – in schisma incidisset; K 4,19 – Const.imp – diuisio aut schisma; K 8,7 – Const.imp – sine schismate; K 484,15 – Sophron – hereses et scismata; K 486,2 – Sophron – aliud scisma

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

σχοινίον

K 414,20 – Sophron – funis; K 548,17 – Honorius – funiculo

σχολάζω

K 902,33 – Ioh.Const – ἀδιαλείπτως σχολάζοντες

σχολή

K 886,20 – Iustinianus – in scolas sacri palacii; K 899,18 – Agatho.epilog – μεταξὺ τῆς τετάρτης καὶ ἕκτης σχολῆς; K 900,15 – Agatho.epilog – τῆς σχολῆς πρότερον

σῴζω

L 26,17 – Max.Aqu – saluatur; L 172,28–29 – Cyrus.Alex – saluauit nos, saluauit terque saluauit nos; L 200,12 – Paul.Const – saluata natura; L 362,9–10 – Greg.Naz – saluatus; L 362,11 – Greg.Naz – saluatus; L 376,3 – can.13 – saluatis; K 74,31 – Greg. Naz – saluatum; K 222,8 – Mac.Ant – saluatur; K 350,2 – Cyrill.Alex – seruari; K 905,28 – Ioh.Const – βιβλίον σῴζεται παρ' ἡμῖν

σωλήν

L 128,3 – Apollinaris – fistula; L 128,25 – Greg.Naz – fistula

σῶμα

L 210,13 – typus – corpore; L 310,11 – Epiphanius – operante carne; L 320,30 – Lucius – carni unitum; L 350,31 – Max.Aqu – lege carnis; L 362,4 – Martinus – carnem; K 90,25 – Athanas – corporis; K 94,7 – Leo. papa – caro; K 286,21 – context – membranatium tectum; K 620,6 – Georg.chart – librum membranatium; K 638,8 – Const.primic – in membranis; K 897,16 – Const.imp – τῆς ἐκκλησίας τὸ σῶμα

σωματικός

L 290,4 – Theophilus – corporalis; L 302,15 – Leo.papa – carnale; K 126,19 – Agatho – corporis; K 390,10 – Const.imp – corporale sacramentum; K 618,11 – concilium – corporali sacramento; K 660,1 – Athanas – corporali cibo

σωματικῶς

L 40,31 – Steph.Dor – corporaliter; L 406,32 – ep.encycl – corporaliter; K 806,14 – prosphon – corporaliter circumstetimus

σωματόω

K 432,1 – Sophron – corporatur; K 454,13 – Sophron – corporatum est

σωρεύω

K 216,3 – Const.imp – coaceruantes

σῶς

L 42,21 – Steph.Dor – sanum; L 52,32 – abbates – fidem integram

σωστικός

L 360,30 – Martinus – reuerentia salutare

σωτηρία

L 368,27 – can.2 – pro salute; K 416,16 – Sophron – salutisque; K 544,7 – Serg. Const – salutem; K 876,9 – Leo.epist – salutem animarum

σωτήριος

L 70,11 – Columbus – salubri; L 160,16 – ecthesis – saluberrimam; L 358,27 – Deusdedit – salutare; K 416,11 – Sophron – salutiferam; K 594,20 – Cyrus.Alex – saluberrimam

σωτηριώδης

L 204,36 – Deusdedit – salutiferae; K 122,17 – Agatho – salubriter; K 124,9 – Agatho – saluberrimum; K 224,5 – Mac. Ant – salutares passiones; K 604,9 – Theod. Pharan – salutaris; K 604,21 – Theod.Pharan – salutaris; K 880,13 – Leo.epist – salutarem doctrinam

σωτηρίως

L 214,6 – synodus – saluberrime

σωφρονέω

L 266,36 – Cyrill.Alex – sapientum; K 848,22 – Cyrill.Alex – sapiens

σωφρονίζω

L 210,13 – typus – exilio castigentur; L 342,14 – Martinus – emendati sunt

σώφρων

K 466,2 – Sophron – pudicae fidei

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

T

τά

L 156,36 – ecthesis – haec; L 342,28 – Martinus – dictiones; L 404,18 – ep.encycl – quae respiciunt

τάγμα

K 464,7 – Sophron – caelestium officiorum; K 882,17 – Leo.epist – cum legionibus

ταλαιπώρως

K 122,28 – Agatho – infeliciter

ταλανίζω

L 214,34 – synodus – reprobans; L 314,34 – synodus – reprobauimus

ταμεῖον

K 852,4 – Const.imp – conclaui

ταμίας

K 452,3 – Sophron – reconditor

ταξείδιον

K 899,4 – Agatho.epilog – ἐν διαφόροις ταξειδίοις

ταξιάρχης

K 856,20 – sacra – sacerdotalis ordinis

ταξιαρχία

K 464,8 – Sophron – principatus; K 864,6 – sacra – de ordine

τάξις

L 28,21 – Deusdedit – ordinabiliter; L 36,14 – Martinus – ordinem; L 52,21 – abbates – officium; L 70,39 – Martinus – loco; L 166,30 – Serg.Const – officium; L 298,9 – Hilarius – hunc modum; L 338,29 – Martinus – ordinabiliter; L 384,17 – can.17 – ecclesiastici ordinis; L 384,22 – can.17 – ordine; K 40,9 – context – ordinabiliter; K 42,7 – Const.imp – ordinabiliter; K 42,28 – Romani – consequenter; K 100,28 – Agatho – contra ordinem; K 134,22 – Agatho – ecclesiastici ordinis; K 186,7 – context – ex ordine; K 502,3 – Theophanius – extra ordinem; K 592,24 – Cyrus.Alex – caelestibus officiis; K 903,17 – Ioh.Const – κατὰ πρώτην τάξιν κρατεῖν

ταπεινός

L 304,7 – Ps.Iustin – humilia; L 304,26 – Ps. Iustin – humilia; K 62,5 – Agatho – humillimo meo; K 454,14 – Sophron – exiguam; K 494,8 – Sophron – humilis et pusillus

ταπεινότης

K 410,21 – Sophron – penuria; K 412,19 – Sophron – pauperies; K 486,17 – Sophron – a mea humilitate

ταπεινοφροσύνη

L 104,11–12 – Martinus – humilitatem

ταπεινῶς

K 54,10 – Agatho – humiliter

ταπείνωσις

L 282,3 – Augustinus – humilitatem; K 306,2 – Greg.Nyss – paupertate; K 838,14 – Const.imp – humilitatem; K 868,28 – Leo.epist – humilitas

ταράττω

L 26,39 – Max.Aqu – conturbasse noscuntur; L 38,36 – Steph.Dor – his conturbantibus memoratis uiris; L 276,12–18 – Ambrosius – turbatur; K 300,4 – Greg.Nyss – turbantur; K 300,5 – Greg.Nyss – turbulentos; K 658,12 – Athanas – perturbetur; K 808,11 – prosphon – tumultuabatur; K 882,3 – Leo.epist – ne commouearis

ταραχή

L 44,37 – Steph.Dor – perturbationem; L 74,11 – Steph.Byz – ἐκ διαβολικῆς ταραχῆς; L 292,21 – Seuer.Gab – turba; K 300,4 – Greg.Nyss – perturbatione

τάραχος

K 8,28 – Const.imp – perturbationes; K 890,15 – concilium – τὸν τάραχον κατεπαύσαμεν

τάττω

L 26,30 – Max.Aqu – suscepimus ministerium episcopale; L 198,8 – Paul.Const – a deo sunt deputati; L 348,13–14 – Max. Aqu – definitio; K 224,17 – Mac.Ant – ordinatur; K 324,19 – Cyrill.Alex – deputari; K 626,7 – Pyrrhus – qui constituti sunt regere; K 832,18 – Const.imp – precipimur; K 862,15 – sacra – ordinatus es

ταυτοβουλία

L 160,21–22 – ecthesis – consonantem uoluntatem; L 236,23 – Max.Aqu – similem-

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

que uoluntatem; L 236,28–29 – Max.Aqu – similisque uoluntatis; L 336,36 – ecthesis – eandem uoluntatem; L 342,31 – ecthesis – similitudinem uoluntatis; K 438,2–3 – Sophron – consilii concordiam

ταυτοειδής

L 268,31 – Cyrill.Alex – eandem naturam

ταὐτό etc.

L 18,2 – Martinus – διὰ τοῦτο = pro hoc ipsud; L 42,9 – Steph.Dor – διὰ τοῦτο = huc ipsud; L 52,7 – abbates – uel; L 72,8 – Martinus – τούτου χάριν = pro hoc ipsud; L 126,15 – Martinus – τό = hoc ipsud; L 154,5 – Martinus – τήν = ipsud quod; L 266,37 – Cyrill.Alex – ταὐτόν = hoc ipsud; L 338,26 – Martinus – ταὐτὸν δὲ λέγειν = siue; L 386,29 – can.20 – ταὐτὸν δὲ λέγειν = hoc est dicere – id est; K 220,25 – Mac. Ant – ταύτῃ = ex hoc; K 386,7 – Theod.Bostra – ταύτῃ = insuper; K 420,1 – Sophron – τῷ αὐτῷ = identitate; K 422,4 – Sophron – τῷ ταυτῷ = identitate

ταυτότης

L 262,32 – Greg.Nyss – identitati; L 264,8 – Greg.Nyss – identitatem; L 270,19 – Greg. Nyss – identitas; L 316,25 – concilium – per eiusdem significationem; L 316,33 – concilium – per eiusdem significationem; L 332,28 – Theod.Mops – per similitudinem; L 334,16 – Paul.Persa – similitudine; K 300,16 – Greg.Nyss – identitas; K 428,9 – Sophron – identitatem; K 438,3 – Sophron – identitatem; K 440,14 – Sophron – identitatem; K 458,4 – Sophron – identitatem

ταφή

K 460,1 – Sophron – sepultura

τάφος

K 308,11 – Ioh.Chrys – sepulcrum

τάχα

L 196,36 – Paul.Const – τάχα τῶν ῥαπισμάτων; K 256,6 – Ioh.Chrys – forsan

ταχέως

L 40,32 – Steph.Dor – quantotius; K 72,2 – Augustinus – cito

ταχύς

L 100,15 – Uictor – celerius; K 530,24 – Serg.Const – uelociter; K 804,1 – Const. imp – celerem; K 907,20 – Ioh.Const – ταχεῖαν τὴν ἀνάκτησιν

τειχίζω

K 534,7 – Serg.Const – muratoque

τεῖχος

L 24,5 – Maur.Caes – de aedibus

τεκμήριον

K 310,17 – Ioh.Chrys – inditia; K 346,1 – Greg.Nyss – argumentorumue; K 350,7 – Iustinianus – argumentum; K 454,10 – Sophron – indicia; K 658,22 – Athanas – indicium

τέκνον

K 52,16 – Agatho – τοῖς προσφιλεστάτοις τέκνοις; K 52,24 – Agatho – serenissimi domini filii; K 56,4 – Agatho – christianissimi domini filii; K 620,23 – Honorius – dilectissimi filii nostri; K 868,9 – Leo.epist – principalis filius

τεκταίνω

K 460,17 – Sophron – condidit; K 480,1 – Sophron – maccinati sunt; K 901,25 – Ioh. Const – μεγαλουργίαν τεκτηνάμενος

τεκτονεύω

K 864,12 – sacra – fabricauerunt

τέλειος

L 10,31 – Martinus – sinceram plenitudinem; L 44,1 – Steph.Dor – deum perfectum; L 74,29 – Steph.Byz – perfectum; L 142,28 – Martinus – secundum deum perfecti; L 158,7 – ecthesis – perfectum deum; L 158,8 – ecthesis – perfectum hominem; L 200,8 – Paul.Const – perfectum deitate; L 200,8 – Paul.Const – perfectum humanitate; L 210,1 – typus – perfectam unitatem; L 214,23 – synodus – praedicationem perfectam; L 224,7 – Chalc – perfectum in deitate; L 224,8 – Chalc – perfectum in humanitate; L 254,7 – Martinus – plenam reprehensionem; L 258,16 – Ambrosius – aequalis

τελειότης

L 44,18 – Steph.Dor – perfectionis; L 136,23 – Cyrus.Alex – sacrae perfectioni; L 324,3 – Polemon – perfectioni carnis; K 798,9 – acclam – integritates naturarum; K 814,10 – prosphon – integritatem

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

τελειόω

L 108,15 – Martinus – ad terminum effecta; L 312,14 – Cyrill.Alex – perfectos nos fecit; L 420,2 – ep.encycl – perficere

τελείως

L 46,26 – Steph.Dor – funditus; L 98,21 – Uictor – plenius et perfectius; L 408,3 – ep. encycl – funditus; K 62,3 – Agatho – perfecte; K 802,2 – Const.imp – perfectius; K 846,20 – Const.imp – perfecte; K 874,18 – Leo.epist – plenissime

τελείωσις

L 164,33 – Serg.Const – perfectionem; K 908,12 – Ioh.Const – τὴν τῆς εἰδωλοποΐας τελείωσιν

τελευταῖος

L 214,27 – synodus – per posteriorem; K 326,15 – Cyrill.Alex – in nouissimis; K 768,23 – symbolum – ultimae synodi

τελευτάω

L 232,19 – conc.V. – defuncti sunt; K 454,4 – Sophron – moritura; K 460,3 – Sophron – inmortalem; K 486,5 – Sophron – mortui; K 490,9 – Sophron – inmortale; K 878,6 – Leo.epist – defuncti sunt

τελευτή

K 134,26 – Agatho – post obitum; K 250,6 – Ambrosius – mortem; K 898,36 – Agatho. epilog – μετὰ τελευτὴν τοῦ πατρός

τελέω

L 38,15–16 – Steph.Dor – exsistens; L 40,12 – Steph.Dor – fungebar; L 42,25 – Steph.Dor – perficere; L 46,4 – Steph.Dor – adpertinentem; L 46,34 – Steph.Dor – consistentis; K 20,24 – Romani – subiacentibus ei; K 226,9 – Mac.Ant – celebramus; K 454,9 – Sophron – effecta; K 462,8 – Sophron – positas; K 594,9 – Cyrus.Alex – perficimini; K 804,23 – prosphon – consumasti; K 856,1 – Const.imp – insertus est

τέλος

L 70,15 – Columbus – nouissime; L 292,6 – Seuer.Gab – uitae termino; K 32,6 – Paul. asecr – finita lectione; K 258,18 – Ioh. Chrys – ad extremum; K 308,2 – Ioh. Chrys – postremo; K 458,16 – Sophron – ad extremum; K 460,12 – Sophron – finem; K 540,15 – Serg.Const – postremo; K 622,11 – context – circa finem

τέμνω

L 228,37 – conc.V. – incidunt; K 384,5 – Paul.Ant – diuidit; K 566,20 – Mac.Ant – incidar

τέρας

K 138,25 – Agatho – prodigia

τεράστιος

L 304,21 – Ps.Iustin – per signa; K 452,11 – Sophron – prodigia

τερατεία

K 482,4 – Sophron – monstruositatem

τερατεύομαι

L 126,1 – Martinus – delerare noscuntur; L 222,20 – Chalc – portentuose dicentes; L 230,4 – conc.V. – portentuose dicit; L 236,19 – Max.Aqu – commentantes

τερατολογέω

K 810,11 – prosphon – praestigante

τερατουργέω

K 846,12 – Const.imp – portentant

τερατώδης

K 470,11 – Sophron – prodigiosa

τερθρεία

K 480,2 – Sophron – uanitatis

τερπνός

K 412,6 – Sophron – desiderabiliora; K 608,9 – Paul.Const – iocundum

τερπνότης

L 274,35 – Ambrosius – delectatione

τέρψις

K 112,14 – Agatho – delectationis

τέταρτος

K 394,2 – libellus – quartae personae

τετράς

L 148,23 – Martinus – quaternitas = trinitas; L 158,20 – ecthesis – quaternitas = trinitas; K 40,34 – context – tres quaterniones; K 42,1 – context – quaternionibus; K 42,3 – context – tertium quaternionem; K 532,11 – iudices – falsi quaterniones; K 638,10 – Const.primic – quaterniones; K 646,5 – episcopi – tres quaterniones; K 646,9 – episcopi – quaternionem; K 650,8 – Georg.

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

mon – quaterniones; K 650,10 – Georg. mon – quaterniones

τετράδιον

K 498,13 – context – quaternionem; K 498,17 – Const.imp – quaternionem chartatium; K 498,20 – Georg.chart – quaternio; K 500,2 – Georg.chart – quaternione; K 500,10 – context – quaternionem; K 560,6 – iudices – quaternionem; K 560,18 – episcopi – quaternionem; K 646,8 – episcopi – quaternionem

τετραφυλλίον

K 646,8 – episcopi – quadrifolium

τεῦχος

K 640,15 – Georg.chart – duo codices

τεύχω

K 416,7 – Sophron – peragant

τέφρα

K 556,13 – Honorius – cineres

τεχνάζω

K 896,16 – Const.imp – οὐ τεχναζόμενοι

τέχνασμα

L 68,10 – Columbus – commentum; L 100,24 – Uictor – concinnationum

τέχνη

L 198,4 – Paul.Const – ars; K 903,23 – Ioh. Const – ἄνευ τέχνης καὶ περινοίας

τεχνίτης

L 124,4–5 – Theod.Pharan – opificem; K 606,12 – Theod.Pharan – opificem

τεχνογράφος

K 554,15 – Honorius – γραμματικοῖς ἤγουν τεχνογράφοις = grammaticis

τήκω

K 436,1 – Sophron – tabefacit

τηλαυγέω

K 4,18 – Const.imp – manifestatis

τηλαυγής

L 80,36 – Gulosus – liquidius; K 124,15 – Agatho – splendidissimum; K 590,11 – Cyrus.Alex – liquidius

τηλαυγῶς

L 100,34 – Uictor – liquidius; L 104,24 – Martinus – luculentius; K 248,4 – synodus – luce clarius; K 270,12 – Basil.Gortyn – luce clarius; K 444,8 – Sophron – manifeste; K 890,16 – concilium – τηλαυγῶς ἐκηρύξαμεν

τήν

L 158,11–12 – ecthesis – unam – alteram; L 370,17–19 – can.4 – tam – quamque; unam quidem – alteram

τηνικαῦτα

L 62,24 – Serg.Cypr – tunc; L 150,35 – Martinus – in tempore; L 154,35 – Deusdedit – tunc; L 198,16 – Paul.Const – tunc; K 8,24 – Const.imp – tunc; K 40,26 – Romani – tunc temporis; K 398,15 – Georg.apochr – tunc temporis; K 590,9 – Cyrus.Alex – nunc

τηρέω

L 58,34 – Theophyl – reconditae sunt; L 68,22 – Columbus – fides permansit; L 82,12–13 – Gulosus – ἀσπαζόμενοι καὶ τηροῦντες = amplectentes; L 96,13 – Theophyl – seruata; L 162,20 – Theophyl – reseruata habere dinoscimur; L 216,1 – synodus – seruantes; L 418,11–12 – ep.encycl – fidem conseruantes; K 8,20 – Const.imp – seruantes; K 434,10 – Sophron – conseruat; K 438,13 – Sophron – conseruat

τήρησις

L 26,33 – Max.Aqu – obseruationis

τίθημι

L 52,15 – abbates – praepositum; L 198,19 – Paul.Const – gressum tendere; L 386,12 – can.20 – posuerunt; K 218,10 – Mac.Ant – ponens

τίκτω

L 298,7 – Hilarius – natus; K 256,23 – Ioh. Chrys – pariet; K 294,13 – Ioh.Chrys – generantur; K 434,11 – Sophron – nascitur deus; K 482,1 – Sophron – peperisset; K 556,8 – Honorius – scandala generare; K 866,27 – Leo.epist – nascendo

τιμάω

L 198,12 – Paul.Const – ueneremur; L 220,23 – Cyrill.Alex – honorificat; K 472,3 – Sophron – honoro; K 850,16 – Const.imp – honorabilium patrum; K 830,8 – context – τῷ τιμωμένῳ θρόνῳ

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

τιμή

L 74,35 – Steph.Byz – censurae; L 142,10 – Martinus – in honore; L 226,17 – conc.V. – per honorem; L 254,17 – Martinus – competenter; L 334,4 – Nestorius – dignitate et honore; L 334,10 – Nestorius – dignitatem et honorem; K 120,5 – Agatho – reuerentia; K 134,9 – Agatho – reuerentiam; K 464,15 – Sophron – gloria et honore; K 866,26 – Leo. epist – honore; K 878,17 – Leo.epist – sacerdotii honore

τίμιος

L 22,12 – Maur.Caes – sacra uestigia; L 68,15 – Columbus – uenerabilem sedem; L 140,6 – Serg.Tempsa – ueneranda epistola; L 330,3 – Themistius – honorabiles patres; K 226,11 – Mac.Ant – pretiosi sanguinis; K 390,20 – libellus – honorabile concilium; K 412,6 – Sophron – pretiosiora; K 874,8 – Leo.epist – τιμίᾳ = sua synodo

τιμιότης

L 198,27 – Paul.Const – uestrae uenerationi

τιμωρέω

K 64,3 – Agatho – percellat; K 808,17 – prosphon – cruciauit

τιμωρία

L 82,20 – Gulosus – ultio; K 856,1 – Const. imp – supplicio; K 907,6 – Ioh.Const – τὰ τῆς τιμωρίας

τιτρώσκω

K 458,19 – Sophron – perforatur; K 482,13 – Sophron – sauciantur; K 808,20 – prosphon – sauciarunt

τμῆμα

L 286,15 – Greg.Nyss – partitionum; K 530,2 – Serg.Const – scismate

τοιουτότροπος

K 552,16 – Honorius – huiusmodi

τοκεύς

K 492,11 – Sophron – procreatores

τόκος

L 370,10 – can.3 – post partum; K 306,19 – Ioh.Chrys – partum; K 448,15 – Sophron – partu; K 452,12 – Sophron – partus; K 452,13 – Sophron – ante, in, post partum; K 550,22 – Honorius – partus

τολμάω

L 82,9 – Gulosus – adsumpta; L 160,21 – ecthesis – non ausus est; L 210,6 – typus – praesumpserint; L 410,2 – ep.encycl – praesumpserunt; K 58,18 – Agatho – auderemus; K 102,5 – Agatho – praesumptum est; K 554,5 – Honorius – praesumat; K 594,2 – Cyrus.Alex – praesumens; K 812,10 – prosphon – audenter dicimus; K 814,2 – prosphon – audemus; K 898,5 – Agatho.epilog – περὶ τῶν τετολμημένων; K 905,18 – Ioh. Const – κατακαῦσαι τετόλμηκε

τόλμη

L 74,36 – Steph.Byz – praesumptionis; K 114,23 – Agatho – praesumptionis; K 880,4 – Leo.epist – praesumptionis

τόλμημα

K 492,5 – Sophron – audacia

τολμηρός

K 680,20 – concilium – temerariam

τολμηρῶς

L 386,15 – can.20 – temere

τολμητέος

K 358,16 – Greg.Nyss – praesumendum est

τομάριον

K 640,16 – Georg.chart – tomus

τομή

K 252,14 – Ioh.Chrys – sectionem; K 306,15 – Ioh.Chrys – sectionem; K 352,17 – Iustinianus – sectionem; K 394,9 – libellus – sectionem; K 434,24 – Sophron – sectio; K 436,2 – Sophron – sectionis; K 438,1 – Sophron – sectionem; K 438,7 – Sophron – sectionem; K 440,10 – Sophron – sectione; K 442,10 – Sophron – sectionem

τόμος

L 282,8 – Leo.papa – uolumine; L 296,1 – Cyrill.Alex – uolumine; L 296,10 – Cyrill. Alex – uolumine; L 296,15 – Cyrill.Alex – uolumine; L 296,23 – Cyrill.Alex – uolumine; L 298,27 – Leo.papa – de sermone; L 298,34 – Leo.papa – de epistola; L 308,29 – Greg.Nyss – uolumine; L 424,8 – Martinus – uolumina gestorum synodalium; K 78,1 – Agatho – uolumine; K 78,7 – Agatho – uolumine; K 586,16 – Georg.chart –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

tomos; K 898,15 – Agatho.epilog – τῶν πεπραγμένων τοὺς τόμους; K 898,19 – Agatho. epilog – τοὺς ἰσοτύπους τόμους; K 899,26 – Agatho.epilog – τοὺς ἰδιοχείρους μου τόμους; K 905,18 – Ioh.Const – τοὺς τόμους τῶν πεπραγμένων; K 905,23 – Ioh.Const – τοὺς τῶν πεπραγμένων τόμους

τοπάζω

K 454,11 – Sophron – aestimemus

τοπικός

L 308,34 – Greg.Nyss – localem; K 344,3 – Greg.Nyss – localem; K 430,17 – Sophron – localem

τόπος

L 22,14 – Maur.Caes – uicem eiusdem; L 42,13 – Steph.Dor – per loca; L 52,38 – abbates – uel loco; L 74,33 – Steph.Byz – nostra eum uice; L 118,39 – Martinus – loca praenotata; L 254,17 – Martinus – praedictus locus; L 384,9 – can.18 – loco; L 386,11 – can.20 – uerbo, tempore, loco; K 20,17 – context – locum presentantes; K 24,18 – context – qui locum presentabant; K 40,21 – context – legati; K 42,21 – context – legati; K 44,2 – context – legati; K 178,7 – context – qui locum praesentabant; K 186,19 – context – qui locum adimplent; K 274,22 – synodus – locis residere; K 278,36 – context – locum repraesentantibus; K 388,12 – context – locum agentes

τοποτηρησία

L 46,2 – Steph.Dor – loci seruaturam; L 386,22 – can.20 – loci seruaturas

τοποτηρητής

L 46,10 – Steph.Dor – loci seruatorem; K 20,3 – context – uicariis; K 20,5 – context – locum agente; K 20,12 – context – loci seruatore; K 172,20 – context – loci seruatore; K 230,6 – Mac.Ant – uicarius; K 398,12 – context – loci seruatoris; K 514,26 – context – locum repraesentantibus; K 514,30 – context – loci posito; K 516,2 – context – locum repraesentantibus

τοὔμπαλιν

K 476,3 – Sophron – e regione

τραγῳδία

K 860,3 – sacra – tragodia

τρανής

L 202,20 – Paul.Const – luculentius; L 310,20–21 – Cyrill.Hier – claras; L 338,27 – Martinus – luculentius; K 810,3 – prosphon – manifestius

τρανόω

L 68,4 – Columbus – pronuntiatio; L 222,29 – Chalc – declarantes; K 662,21 – concilium – declarauit; K 798,10 – acclam – tu declarasti

τρανῶς

K 178,23 – Romani – clare; K 274,13 – synodus – aperte; K 502,17 – context – aperte

τράπεζα

K 14,34 – context – imperialis mensae; K 28,3 – context – imperialis mensae; K 36,16 – context – imperialis mensae; K 862,18 – sacra – mysticae mensae

τραῦμα

L 38,43 – Steph.Dor – uulneris; L 70,13 – Columbus – morbi; L 86,32 – Ambrosius – uulnera; L 206,3 – Deusdedit – uulnera amici; L 276,4 – Ambrosius – uulnera; K 112,20 – Agatho – uulnus; K 250,15 – Agatho – uulnera; K 902,6 – Ioh.Const – τοῖς τραύμασιν ἐπιστυγνάσαντες

τραχύτης

L 196,35 – Paul.Const – per asperitatem

τρέμω

L 292,5 – Seuer.Gab – trepidat; L 312,8 – Ps. Ioh.Chrys – tremens; K 108,22 – Agatho – tremens; K 340,15 – Ps.Ioh.Chrys – tremens; K 416,10 – Sophron – torpebat; K 490,1 – Sophron – trementem

τρεπτός

L 218,15 – symbolum – conuertibilem; L 274,5 – Hippolyt – uertibilis; L 280,32 – Augustinus – mutabiles; L 324,4 – Polemon – uertibilem sensum; K 770,16 – symbolum – uertibilem

τρέπω

L 192,11 – Martinus – uersi sunt; L 410,15 – ep.encycl – superasse noscuntur; K 128,29 – Agatho – conuersum est; K 222,5 – Mac. Ant – transire; K 244,24 – Romani – mutatus est; K 350,8 – Iustinianus – uertibilis; K 394,9 – Sophron – conuersa; K 622,21 –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

Honorius – conuersam; K 658,7 – Athanas – uerti

τρέφω

L 314,10 – Anast.Ant – nutriri; K 342,8 – Greg.Nyss – reficit; K 364,6 – Anast.Ant – nutriri; K 418,3 – Sophron – nutritus; K 490,4 – Sophron – ad nutriendum

τρέχω

L 128,25 – Greg.Naz – transisse; K 420,17 – Sophron – concurrat

τριαδικός

K 178,15 – Romani – ad trinitatis rationem; K 420,20 – Sophron – ternalitas; K 850,7 – Const.imp – trina deitate; K 866,3 – sacra – ternum gaudium

τριάς

K 68,11 – Agatho – trinitatis; K 220,16 – Mac.Ant – unum sanctae trinitatis

τρίβος

L 170,2 – Pyrrhus – ad uiam salutiferam; K 768,15 – symbolum – recto tramite; K 846,16 – Const.imp – iter regale; K 858,10 – sacra – euangelicam semitam; K 872,19 – Leo.epist – euangelicam semitam; K 889,25 – concilium – τῆς ὀρθοδοξίας τρίβον

τρίβω

K 544,10 – Serg.Const – adtritas uoces; K 544,18 – Serg.Const – adtrita traditio; K 546,11 – Serg.Const – adtrita doctrina

τριήμερος

K 454,3 – Sophron – triduana resurrectio

τριθεΐα

K 424,6 – Sophron – tritheiae; K 480,15 – Sophron – tritheias; K 482,6 – Sophron – trithaeiae

τριθεΐτης

K 484,12 – Sophron – tritheitarum

τρικέραυνος

K 468,3 – Sophron – trifulgorem impietatem

τριπόθητος

K 412,1 – Sophron – ter optabilis; K 492,12 app. – Sophron – τὰ τριπόθητα γράμματα

τρισάγιος

L 52,21 – abbates – ter sanctam laudem; K 480,3 – Sophron – ad hymnum Trisagii

τρισάθλιος

K 414,9 – Sophron – ter afflictum

τρισάριθμος

K 422,5 – Sophron – ter numerandae

τρισαύγουστος

L 172,30 – Cyrus.Alex – ter augustum

τρισκατάρατος

K 480,15–16 – Sophron – ter maledicti

τρισμακάριστος

L 38,2 – Steph.Dor – ter beatissimo papae; L 42,21 – Steph.Dor – ter beatissimum papam; L 50,30 – abbates – ter beatissimi papae; K 200,28 – Dometius – ter beatissimi papae; K 206,21 – episcopi – ter beatissimo papae; K 580,2 – concilium – ter beatissimus papa; K 584,2 – iudices – ter beatissimi papae; K 588,15 – Cyrus.Alex ad Sergium. Const – ter beatitudinis uestrae; K 592,7 – Cyrus.Alex – ter beatissimo pastori

τρισσός

K 424,5 – Sophron – ternisue

τρισσῶς

L 172,29 – Cyrus.Alex – terque

τρισυπόστατος

K 836,20 – Const.imp – trium subsistentiarum

τριταῖος

K 460,2 – Sophron – triduanus

τριώνυμος

L 156,36 – ecthesis – tribus nominibus nuncupatum

τρόπαιον

K 492,1 – Sophron – trophea

τροπαιοῦχος

K 52,15–16 – Agatho – triumphatoribus; K 118,5 – Agatho – triumphalibus; K 122,10–11 – Agatho – triumphatoribus; K 866,19 – Leo.epist – τῷ νικητῇ καὶ τροπαιούχῳ

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

τροπή

L 38,37 – Steph.Dor – in confusione; L 150,8 – Martinus – inmutatio; L 200,11 – Paul.Const – mutationem; L 354,6 – Cyrill. Alex – pati inmutationem; K 336,23 – Leo. papa – non mutatur; K 434,3 – Sophron – mutabilitatem; K 434,22 – Sophron – mutatio; K 438,1 – Sophron – mutationem; K 438,10 – Sophron – conuersionem; K 440,10 – Sophron – transuersione; K 444,12 – Sophron – conuersionem; K 906,26 – Ioh.Const – τροπὴν ὑπομείναντας

τρόπος

L 208,16 – typus – multos modos; L 360,10 – Martinus – argumentatio; K 88,21 – Hilarius – modum tenuit; K 224,16 – Mac.Ant – quemadmodum; K 528,1 – Serg.Const – sensus; K 538,14 – Serg.Const – omnimodo; K 642,9 – concilium – quomodo; K 696,16 – iudices – modum; K 898,19 – Agatho.epilog – κατὰ τρόπον ἔγραψα; K 905,8 – Ioh.Const – κατὰ συμβάσεως τρόπον; K 906,9 – Ioh.Const – τῶν τρόπων τὸ κόσμιον

τροφεύς

K 868,12 – Leo.epist – nutricii

τροφή

L 122,12 – Theod.Pharan – cibi desiderium; L 130,10 – context – nutrimentis; K 56,14 – Agatho – cotidianum uictum; K 126,20 – Agatho – uictus; K 604,13 – Theod.Pharan – cibi appetitum; K 660,1 – Athanas – cibo; K 842,13 – Const.imp – cibum

τρόφιμος

L 64,38 – Maur.Caes – nutrientibus; L 202,28 – acclam – germen nutriferum

τρύγω

K 414,1 – Sophron – uindemiabam; K 488,12 – Sophron – uindemiasse

τρυφή

K 414,8 – Sophron – diliciasque

τυγχάνω

L 28,1 – Max.Aqu – licet existant; L 42,12 – Steph.Dor – non leuibus; L 190,34 – Martinus – consistunt; L 210,7 – typus – non qualecumque; L 240,9 – Max.Aqu – saluatur; L 304,5 – Ps.Iustin – ueluti; L 346,6 – Max. Aqu – est; K 114,20 – Agatho – est consecuta; K 132,24 – Agatho – constitutos; K 314,8 – Cyrill.Alex – aliquorum; K 330,22 – Cyrill.Alex – accidentibus; K 442,9 – Sophron – perpetrauit; K 440,11 – Sophron – extat; K 448,3 – Sophron – extabat; K 458,10 – Sophron – exstabat; K 588,20 – Cyrus.Alex – indeptus; K 694,15 – Theod.primic – adipisci; K 872,7 – Leo.epist – consistentem

τύπος

L 164,25 – Serg.Const – edictum; L 194,22 – episcopi – saeculares typos; L 206,15 – Deusdedit – exemplar typi; L 206,20 – Martinus – exemplar typi; L 206,31 – Martinus – exemplar typi; K 112,7 – Agatho – formulam; K 118,27 – Agatho – formulam; K 254,11 – Ioh.Chrys – figuram crucis; K 416,16 – Sophron – formula; K 806,20 – prosphon – formula; K 874,7 – Leo.epist – traditionis normam; K 889,12 – concilium – τύπον ἐπέχοντα

τυπόω

L 98,29–30 – Uictor – per figuram litterarum; L 284,27 – Greg.Naz – formari; K 84,4 – Greg.Naz – formari; K 330,6 – Greg.Naz – formari; K 396,12 – libellus – instituta; K 554,3 – Honorius – inbuere; K 554,8 – Honorius – informandas

τύπτω

K 450,7 – Sophron – cederetur

τυραννικός

L 172,31 – Cyrus.Alex – a tyrannica potestate; K 902,4 – Ioh.Const – ἐκ τῆς τυραννικῆς ἐξουσίας; K 903,15 – Ioh.Const – τὴν τυραννικὴν ἔνστασιν

τυραννικῶς

K 452,7 – Sophron – tyrannice; K 902,14–15 – Ioh.Const – διεκωλύθημεν τυραννικῶς

τυραννίς

K 254,5 – Ioh.Chrys – per tyrannidem; K 414,12 – Sophron – more tyrannico; K 898,34 – Agatho.epilog – ταῖς ἐκ τυραννίδος ἐπαναστάσεσι; K 899,8 – Agatho.epilog – διὰ πρόφασιν τυραννίδος

τύραννος

K 8,22 – Const.imp – tyrannorum nostrorum; K 238,10 – Ps.Athanas – tyrannum; K 480,8 – Sophron – tyrannus; K 898,4 –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

Agatho.epilog – Βαρδάνου τοῦ τυράννου; K 900,10 – Agatho.epilog – ὁ μιξοβάρβαρος τύραννος; K 905,17 – Ioh.Const – ὁ τῆς πίστεως τύραννος

τύρβη

K 410,18 – Sophron – turbam

τυφλότης

K 110,27 – Agatho – cecitatis

τύφλωσις

K 106,19 – Agatho – cecitatis; K 864,2 – sacra – obcaecationem

τῦφος

K 556,17 – Honorius – τῦφον ἔχοντες = typhantes

τυχόν

L 142,25 – Martinus – enim

Υ

ὑβρίζω

K 116,10 – Agatho – iniuriam passus

ὕβρις

L 198,14 – Paul.Const – iniuriae fomitem; K 94,5 – Leo.papa – succumbit iniuriis; K 338,1 – Leo.papa – succumbit iniuriis; K 350,13 – Leo.papa – succumbit iniuriis

ὑγεία

K 412,1 – Sophron – salus; K 412,1 – Sophron – post salutem; K 494,3 – Sophron – sanitatem; K 888,16 – concilium – τὴν ὑγείαν τῆς ἐκκλησίας; K 908,17 – Ioh. Const – τῆς τοῦ φρονήματος ὑγείας

ὑγιαίνω

L 364,21 – synodus – sanas

ὑγιεινός

L 70,11 – Columbus – a sano corpore

ὑγιής

L 42,21 – Steph.Dor – incolomem; L 278,44 – Augustinus – sanum; K 114,1 – Agatho – integram rectitudinem; K 120,10 – Agatho – salua integritate; K 248,29 – Ambrosius – saluus factus est; K 880,13 – Leo. epist – sanae fidei; K 896,1 – Const.imp – τῆς ὑγιοῦς πίστεως; K 902,8 – Ioh.Const – τῇ πρὸς τὸ ὑγιὲς ἐπαναδρομῇ; K 904,15 – Ioh.Const – ὑγιεῖ καὶ ἀπροσκλινεῖ

ὑγρός

L 128,37 – Ps.Dionys – umidam

ὕδωρ

L 130,3 – Ps.Dionys – aqua instabile; L 266,37 – Cyrill.Alex – aqua et ignis; L 302,33 – Ps.Dionys – aqua instabilis; K 658,18 – Athanas – aquam in mellicrato; K 658,20 – Athanas – mel aquam exsuperat; K 860,6 – sacra – uinum miscuerunt aquae

ὑετός

L 310,36 – Ioh.Chrys – pluuias

υἱοθεσία

L 230,21 – conc.V. – adoptionem; K 894,30 – Const.imp – πρὸς τὴν πνευματικὴν υἱοθεσίαν

υἱότης

L 304,15 – Ps.Iustin – ab unius filiationis; K 340,7 – Ps.Iustin – ab uno filio; K 384,1 – Paul.Ant – adoptionis; K 456,4 – Ps.Iustin – ab uno filio

ὕλη

L 128,36 – Ps.Dionys – materiale pondus; K 905,3 – Greg.Naz – περὶ κόσμου, περὶ ὕλης

ὑλικός

L 130,3 – Ps.Dionys – materialium; L 302,33 – Ps.Dionys – materialium

ὑλώδης

K 412,13 – Sophron – opulentus

ὑμνέω

L 230,32 – conc.V. – glorificare; K 812,17 – prosphon – laudandum

ὕμνος

L 52,22 – abbates – ter sanctam laudem; L 136,9 – Serg.Const – gratiae laudes; L 172,19 – Cyrus.Alex – gratiarum laudes; K 138,24 – Agatho – in laude; K 818,14 – prosphon – gratiarum laudes

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

Agatho.epilog – Βαρδάνου τοῦ τυράννου; K 900,10 – Agatho.epilog – ὁ μιξοβάρβαρος τύραννος; K 905,17 – Ioh.Const – ὁ τῆς πίστεως τύραννος

τύρβη

K 410,18 – Sophron – turbam

τυφλότης

K 110,27 – Agatho – cecitatis

τύφλωσις

K 106,19 – Agatho – cecitatis; K 864,2 – sacra – obcaecationem

τῦφος

K 556,17 – Honorius – τῦφον ἔχοντες = typhantes

τυχόν

L 142,25 – Martinus – enim

Υ

ὑβρίζω

K 116,10 – Agatho – iniuriam passus

ὕβρις

L 198,14 – Paul.Const – iniuriae fomitem; K 94,5 – Leo.papa – succumbit iniuriis; K 338,1 – Leo.papa – succumbit iniuriis; K 350,13 – Leo.papa – succumbit iniuriis

ὑγεία

K 412,1 – Sophron – salus; K 412,1 – Sophron – post salutem; K 494,3 – Sophron – sanitatem; K 888,16 – concilium – τὴν ὑγείαν τῆς ἐκκλησίας; K 908,17 – Ioh. Const – τῆς τοῦ φρονήματος ὑγείας

ὑγιαίνω

L 364,21 – synodus – sanas

ὑγιεινός

L 70,11 – Columbus – a sano corpore

ὑγιής

L 42,21 – Steph.Dor – incolomem; L 278,44 – Augustinus – sanum; K 114,1 – Agatho – integram rectitudinem; K 120,10 – Agatho – salua integritate; K 248,29 – Ambrosius – saluus factus est; K 880,13 – Leo. epist – sanae fidei; K 896,1 – Const.imp – τῆς ὑγιοῦς πίστεως; K 902,8 – Ioh.Const – τῇ πρὸς τὸ ὑγιὲς ἐπαναδρομῇ; K 904,15 – Ioh.Const – ὑγιεῖ καὶ ἀπροσκλινεῖ

ὑγρός

L 128,37 – Ps.Dionys – umidam

ὕδωρ

L 130,3 – Ps.Dionys – aqua instabile; L 266,37 – Cyrill.Alex – aqua et ignis; L 302,33 – Ps.Dionys – aqua instabilis; K 658,18 – Athanas – aquam in mellicrato; K 658,20 – Athanas – mel aquam exsuperat; K 860,6 – sacra – uinum miscuerunt aquae

ὑετός

L 310,36 – Ioh.Chrys – pluuias

υἱοθεσία

L 230,21 – conc.V. – adoptionem; K 894,30 – Const.imp – πρὸς τὴν πνευματικὴν υἱοθεσίαν

υἱότης

L 304,15 – Ps.Iustin – ab unius filiationis; K 340,7 – Ps.Iustin – ab uno filio; K 384,1 – Paul.Ant – adoptionis; K 456,4 – Ps.Iustin – ab uno filio

ὕλη

L 128,36 – Ps.Dionys – materiale pondus; K 905,3 – Greg.Naz – περὶ κόσμου, περὶ ὕλης

ὑλικός

L 130,3 – Ps.Dionys – materialium; L 302,33 – Ps.Dionys – materialium

ὑλώδης

K 412,13 – Sophron – opulentus

ὑμνέω

L 230,32 – conc.V. – glorificare; K 812,17 – prosphon – laudandum

ὕμνος

L 52,22 – abbates – ter sanctam laudem; L 136,9 – Serg.Const – gratiae laudes; L 172,19 – Cyrus.Alex – gratiarum laudes; K 138,24 – Agatho – in laude; K 818,14 – prosphon – gratiarum laudes

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

ὑμῶν

L 136,6 – Serg.Const – uestrae beatitudinis

ὑπαγορεύω

L 46,34 – Steph.Dor – libello dictato; L 60,38 – Serg.Cypr – pronuntiat; L 344,13 – Max.Aqu – denuntiant; K 54,6 – Agatho – dictauit; K 136,8 – Agatho – ediderat; K 200,27 – Dometius – dictatas; K 230,19 – Mac.Ant – dictans; K 696,10 – synodus – dicta; K 808,15 – prosphon – dictauit; K 899,30 – Agatho.epilog – ὑπαγορευθέντι τόμῳ

ὑπάγω

L 152,9 – Deusdedit – inretitos; L 186,14 – Martinus – sequentes; L 216,12 – synodus – consentienter sibi; L 238,26 – Max.Aqu – obligati

ὑπαγωγή

K 908,11 – Ioh.Const – τῆς πρὸς τὴν ἀθεότητα ὑπαγωγῆς

ὑπαίτιος

L 410,1 – ep.encycl – culpantes

ὑπακοή

L 284,12 – Athanas – oboedientiam; L 284,20 – Athanas – oboedientiam; L 360,24 – Martinus – oboedientiam; L 360,28 – Martinus – oboedientiae; K 54,20 – Agatho – oboedientiae; K 58,20 – Agatho – obsequenter; K 660,6 – Athanas – oboedientiam; K 660,11 – Athanas – oboedientiam

ὑπακούω

K 654,8 – Serg.diac – oboediui

ὑπαλείφω

K 816,21 – prosphon – fautorem

ὑπαλλαγή

L 146,29 – Martinus – inmutando; L 214,29 – synodus – inmutationem; K 898,34 – Agatho.epilog – ταῖς ὑπαλλαγαῖς

ὑπαλλάτω

L 80,39 – Gulosus – mutare; L 132,19 – Benedictus – inmutare praesumpsit; L 142,36 – Martinus – inmutando; K 646,7 – episcopi – mutatum

ὑπαλλήλως

K 834,16 – Const.imp – alterutrum

ὑπαναγιγνώσκω

L 144,29–30 – Martinus – relegantur; L 202,23 – Paul.Const – relegimus; K 26,4 – Const.imp – relegentur; K 610,21 – concilium – relectis

ὑπαναγκάζω

K 6,18 – Const.imp – necessitatem facientes

ὑπαναγνωστικός

K 526,12 – episcopi – ad relegendum

ὑπαντάω

K 168,3 – Const.imp – occurrerunt

ὕπαρξις

L 18,21 – Martinus – ueram substantiam; L 346,8 – Max.Aqu – perfectionem; L 406,8 – ep.encycl – substantiali natura; K 234,10 – Ps.Athanas – substantiae; K 240,15 – Ps.Athanas – substantia; K 428,9 – Sophron – essentiae; K 434,1 – Sophron – exsistentiam; K 838,16 – Const. imp – subsistentia

ὑπάρχω

L 242,15 – Max.Aqu – habuit deuulgari; K 78,32 – Agatho – extitisse; K 882,9 – Leo. epist – inerat

ὕπατος

K 46,24 – context – exconsule; K 46,25 – context – exconsule; K 46,27 – context – exconsule; K 46,28 – context – exconsule; K 46,29 – context – exconsule; K 46,30 – context – exconsule; K 46,32 – context – exconsule

ὑπείκω

L 130,3 – Ps.Dionys – oboediens; L 302,34 – Ps.Dionys – oboediens; L 364,2 – Martinus – subici desideramus; K 218,15 – Mac. Ant – oboedio

ὕπειμι

K 496,6 – Romani – supersint; K 498,6 – Georg.chart – insunt; K 612,22 – Georg. chart – praesto est; K 656,8 – episcopi – est

ὑπεκλαμβάνω

K 560,2 – iudices – hii qui excipiunt quae geruntur; K 588,2 – concilium – qui a nobis excipiunt; K 614,15 – iudices – qui nos excipiunt; K 656,19 – iudices – qui acta concilii suscipiunt

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

ὑπεναντίος

K 84,5 – Greg.Naz – contrarium deo; K 270,15–16 – Greg.Naz – contrarium deo; K 330,7 – Greg.Naz – contrarium deo; K 774,22 – symbolum – non contrarias; K 774,34 – Greg.Naz – contrarium deo; K 844,19 – Const.imp – contraria; K 844,22 – Greg.Naz – contrarium deo

ὑπεξάγω

L 78,37 – Martinus – reuocare; L 408,35 – ep.encycl – liberat de iudicio; K 896,12 – Const.imp – ἑαυτὸν ὑπεξήγαγε

ὑπεξαίρεσις

K 66,7 – Agatho – subtractio

ὑπεξαιρέω

K 250,3 – Ambrosius – subtractum; K 872,18 – Leo.epist – minuentem

ὑπεξέρχομαι

K 6,22 – Const.imp – exeuntes a iudicio; K 24,1 – context – egrediens; K 498,11 – context – subegrediens; K 560,11 – context – recedentes; K 618,23 – context – egressus

ὑπεράγαθος

K 889,11 – concilium – φιλάνθρωπον καὶ ὑπεράγαθον

ὑπεραγάζομαι

K 862,10 – sacra – supermirati sumus

ὑπεραγωνίζομαι

K 530,13 – Serg.Const – propugnasse

ὑπεραθλέω

K 860,13 – sacra – amplius certamus

ὑπεραιτέω

K 8,2 – Const.imp – postulamus – differebamus

ὑπερακολούθως

L 96,14 – Theophyl – competenter

ὑπεραναβαίνω

K 368,5 – Ioh.Scythop – superascendit

ὑπερανίσταμαι

K 905,1 – Ioh.Const – ὑπερανεστηκός καὶ προτιμότερον

ὑπεράνω

K 674,18 – concilium – supra ponere

ὑπεραπολογέομαι

L 348,19 – Max.Aqu – satisfaciens; L 412,2 – ep.encycl – uerba pro eis faciunt

ὑπερασπίζω

L 152,22 – Deusdedit – studuit aduocare; K 482,1 – Sophron – defenderet; K 672,27 – Theod.primic – defendens

ὑπερασπιστής

K 478,15 – Sophron – defensor

ὑπερβαίνω

K 256,16 – Ioh.Chrys – supercellit; K 454,7 – Sophron – transcendentia

ὑπερβαλλόντως

L 42,22 – Steph.Dor – mirabiliter; K 482,8 – Sophron – excellentior

ὑπερβάλλω

L 72,5 – Martinus – propter eximium amorem; L 342,24 – Martinus – superantes; L 346,17 – Max.Aqu – superauerunt

ὑπερβολή

K 256,10 – Ioh.Chrys – superexcellens; K 292,17 – Ioh.Chrys – inmensitas; K 296,17 – Ioh.Chrys – inmoderatam

ὑπερεκπλήττω

L 308,7 – Athanas – obstupescit

ὑπερένδοξος

L 62,11 – Serg.Cypr – gloriosi papae

ὑπερεύχομαι

L 138,37 – Serg.Const – ora pro nobis; L 172,41 – Cyrus.Alex – ora pro nobis; L 204,8 – Paul.Const – ora pro nobis; K 494,9 – Sophron – ora pro me; K 530,23 – Serg.Const – pro nostra exoret humilitate; K 592,3 – Cyrus.Alex – exorans pro uita; K 594,14 – Cyrus.Alex – orans pro uita; K 866,5–6 – sacra – orantes pro imperio; K 897,25 – Const.imp – ὑπερεύχεσθαι τοῦ κράτους; K 908,27 – Ioh.Const – ὑπερεύχου ἡμῶν

ὑπερέχω

L 66,21 – Columbus – sublimato; L 150,13 – Ps.Dionys – eminentius habens; L 286,16 – Greg.Nyss – sublimissime; K 218,7 – Mac.Ant – exsuperat; K 506,13 – Mac.Ant – exsuperat

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

ὑπερζέω

K 868,23 – Leo.epist – caritas feruet

ὑπέρθεος

K 428,16 – Sophron – ultra deitatem

ὑπερίσταμαι

K 866,5 – sacra – auxiliatores

ὑπέρκειμαι

L 38,41–42 – Steph.Dor – praepositae sedi; L 88,24 – Augustinus – excellentia; L 302,26 – Ps.Dionys – sublimissimam; K 92,17 – Ps.Dionys – sublimissimam; K 252,10 – Ps.Dionys – sublimissimam; K 302,13 – Greg.Nyss – supernum

ὑπέρλαμπρος

K 452,19 – Sophron – supermicans

ὑπερλάμπω

L 316,7 – synodus – nitescunt; L 406,18–19 – ep.encycl – nitentia

ὑπερμαχέω

K 480,13 – Sophron – propugnator; K 860,1 – sacra – propugnauit; K 897,10 – Const.imp – τῆς εὐσεβείας ὑπερμαχόμενος

ὑπέρμαχος

L 10,4 – Theophyl – auxiliator; L 384,20 – can.18 – propugnatorem; K 10,23 – Const. imp – propugnatricem; K 478,12 – Sophron – defensores; K 534,20 – Serg.Const – propugnator; K 768,11 – symbolum – propugnator; K 882,21 – Leo.epist – propugnatorem

ὑπερνικάω

K 454,8 – Sophron – superantia

ὑπέρογκος

L 194,11 – episcopi – uehementissime; K 454,14 – Sophron – immanem

ὑπερόπτης

L 166,20 – Serg.Const – temerator; L 188,4 – Martinus – temerator; L 340,30 – Serg.Const – despector

ὑπεροράω

L 20,3 – Martinus – minime dispicientes; L 60,42 – Serg.Cypr – non despicias; L 216,12 – synodus – despicere

ὑπερόριος

K 856,3 – Const.imp – extorris

ὑπερουράνιος

K 464,10 – Sophron – supercaelestium aquarum

ὑπερούσιος

L 150,12 – Ps.Dionys – super substantiam; L 200,5 – Paul.Const – consubstantialis; L 302,23 – Ps.Dionys – qui supra substantiam esse cognoscitur; L 302,31 – Ps.Dionys – qui excellit substantia; K 92,14 – Ps. Dionys – supra substantiam; K 252,5 – Ps. Dionys – supra substantiam

ὑπερουσιότης

L 302,31 – Ps.Dionys – sublimae substantiae

ὑπεροχή

L 70,14 – Columbus – uestri culminis; L 70,20 – Columbus – uestro culmini

ὑπέρτασις

L 130,11 – Martinus – neruorum extensionem

ὑπέρτατος

K 430,6 – Sophron – sublimissima; K 440,3 – Sophron – sublimissimum; K 452,10 – Sophron – sublimia

ὑπερτείνω

L 130,15 – Basilius – neruis distentis

ὑπερτέλειος

K 838,7 – Const.imp – superperfecta

ὑπερτελής

K 428,16 – Sophron – superperfecta

ὑπέρτερος

K 454,12 – Sophron – supercellunt; K 476,15 – Sophron – superior

ὑπερτίθημι

L 258,32 – Ambrosius – fatetur; K 118,26 – Agatho – distulerunt

ὑπερφυής

L 38,42 – Steph.Dor – principali sedi; L 130,3–4 – Ps.Dionys – supra naturam; L 150,12 – Ps.Dionys – super naturam; L 172,14 – Cyrus.Alex – excellentissimum patricium; L 252,12–13 – Martinus – summae; L 302,34 – Ps.Dionys – summa; L 360,27–28 – Martinus – gloriosae; L 376,33 – can.15 – gloriosae – super naturam; K 222,2 – Mac.Ant – super naturam; K 358,14 – Ephraem – praecelsam;

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

K 836,20 – Const.imp – superexistentis; K 838,19 – Const.imp – super naturam exsistente

ὑπερφυῶς

L 130,2 – Ps.Dionys – super naturam; L 148,35 – Martinus – sublimiter; L 302,33 – Ps.Dionys – super substantiam

ὑπέρχομαι

K 458,6 – Sophron – gerens opera

ὑπεύθυνος

L 8,6 – hypothesis – ὑπεύθυνοι παντός εἰσιν; L 342,35 – Martinus – innodati sunt; K 116,1 – Agatho – nocentes

ὑπέχω

K 490,9 – Sophron – suscipiam; K 856,1 – Const.imp – multatur

ὑπήκοος

L 208,19 – typus – subiectos; K 70,3 – Agatho – oboediens; K 660,6 – Athanas – oboediens; K 806,9 – prosphon – subiectos; K 820,17 – prosphon – oboedientia; K 866,30 – Leo.epist – subditis

ὑπηρεσία

K 902,32 – Ioh.Const – τῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν μυστηρίων

ὑπηρετέω

L 168,27 – Pyrrhus – quorum interest

ὑπηρέτης

K 808,2 – prosphon – ministros

ὑπισχνέομαι

K 44,12 – Const.imp – pollicitus est; K 44,21 – Const.imp – promissa sunt; K 58,17 – Agatho – polliceri; K 560,1 – iudices – promissa

ὑποβάθρα

K 902,20 – Ioh.Const – θεμέλιον καὶ ὑποβάθραν

ὑποβαίνω

K 220,5 – Mac.Ant – subiectum; K 302,4 – Greg.Nyss – submissum

ὑποβάλλω

L 60,20 – Martinus – memorata suggestio; L 168,24 – Pyrrhus – subiungere subscriptiones; L 170,31 – Amabilis – memorata epistola; L 194,20 – episcopi – persuasit; K 42,2 – context – summissorum; K 52,6–7 – Paul.secret – suggerrimus; K 70,30 – Agatho – subiungit; K 106,19 – Agatho – obiecerunt; K 408,28 – Const.primic – suggerrimus; K 620,14 – concilium – summitti; K 648,2 – Georg.chart – summitti

ὑποβολή

L 60,5 – Martinus – iuxta summonitionem; L 382,1 – can.18 – per suasione

ὑπογραφή

L 38,34 – Steph.Dor – per sententias et subscriptiones; L 168,25 – Pyrrhus – proprias subscriptiones; L 386,19 – can.20 – subscriptiones – subiectiones; L 390,1 – context – et subscriptio; K 140,2 – Agatho – et subscriptiones; K 729,2 – act.17 – et subscriptiones; K 778,2 – act.18 – et subscriptiones; K 822,2 – prosphon – αἱ ὑπογραφαὶ τῆς συνόδου; K 866,8 – sacra – et manus diuina; K 897,28 – Const.imp – ἡ ὑπογραφὴ τοῦ βασιλέως; K 905,24 – Ioh.Const – τῶν ἐπισκόπων ὑπογραφαί; K 908,25 – Ioh. Const – ἡ ὑπογραφή

ὑπογράφω

L 18,18 – Martinus – denuntiando; L 44,30 – Steph.Dor – asserentes; L 126,37 – Martinus – adscribere; L 148,19 – Martinus – adscribunt; L 276,23 – Ambrosius – protulit; L 344,16 – Max.Aqu – denuntiant; L 344,34 – Max.Aqu – denuntiant; L 350,11 – Max.Aqu – commentantes; K 398,8 – Petrus.Nicom – manu propria subscripsi

ὑποδεέστερος

L 258,37 – Ambrosius – mediocria

ὑποδείκνυμι

K 204,24 – context – ostendit; K 560,5 – iudices – ostendant; K 648,21 – context – ostendatur; K 650,11–12 – Georg.mon – monstrabant; K 832,15 – Const.imp – ostendit

ὑποδειλιάω

K 274,1 – Cyrill.Alex – subformidans

ὑποδέχομαι

K 40,16 – context – suscipiens librum; K 168,8 – Const.imp – suscipiantur codices; K 460,16 – Sophron – suscipiet; K 524,15 – iudices – codicia suscipiantur; K 588,1 – concilium – chartas suscipientes; K 656,19 – iudices – librum suscipiunt

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

ὑποδιάκονος

K 870,6 – Leo.epist – Constantinum subdiaconum; K 884,9 – Leo.epist – Constantinum subdiaconum; K 889,20 – concilium – Κωνσταντίνου ὑποδιακόνου; K 895,32–33 – Const.imp – Κωνσταντῖνος ὑποδιάκονος

ὑποδοχή

K 216,19 – Augustinus – ad susceptionem

ὑποδύομαι

L 234,25 – Max.Aqu – falsare et induere

ὑπόθεσις

L 8,1 – context – ὑπόθεσις τῆς πρώτης πράξεως; L 20,20 – Martinus – propter quaestionem; L 28,32 – episcopi – per excessum; L 60,6 – Martinus – pro quaestione; L 66,4 – Theophyl – de quaestione; L 144,18 – Martinus – in hoc negotio; L 204,33 – Deusdedit – pro sua causa; L 252,17 – Martinus – negotio; K 276,22 – synodus – ad causam; K 320,22 – Cyrill. Alex – in argumento; K 322,4 – Cyrill. Alex – causam; K 328,10 – Epiphanius – causa; K 504,18 – context – de eadem re; K 556,20 – Honorius – argumento; K 704,7 – iudices – praesenti capitulo; K 834,16 – Const.imp – peruersionis uitium; K 904,27 – Ioh.Const – ἑκατέρας ὑποθέσεως

ὑποθήκη

L 356,27 – Deusdedit – prudentissimos sermones

ὑποκαθιστής

K 878,3 – Leo.epist – subsessores magis quam praesules

ὑπόκειμαι

L 84,6 – Ambrosius – contrarium; L 210,6 – typus – subiaceant; L 294,30 – Cyrill.Alex – superponitur; L 348,22 – Cyrill.Alex – subiacent; K 234,22 – Ps.Athanas – subiacebat; K 272,12 – Cyrill.Alex – subest; K 320,2 – Cyrill.Alex – subest; K 528,21 – Serg. Const – subnectentes; K 542,16 – Serg. Const – subiacenti; K 654,8 – Serg.diac – seruus et subiectus

ὑποκινέω

K 324,20 – Cyrill.Alex – summouebantur

ὑποκλέπτω

L 350,15 – Max.Aqu – intellectum diripiens

ὑποκλίνω

L 74,14 – Steph.Byz – subicitis; K 416,13 – Sophron – subiciebatur

ὑποκρίνω

L 116,27 – Martinus – blandiatur; L 226,18 – conc.V. – confingunt dicere; K 860,7 – sacra – simulabat

ὑπόκρισις

L 240,30 – Max.Aqu – simulationis; K 260,3 – Ioh.Chrys – simulatio; K 308,10 – Ioh.Chrys – simulatio; K 864,16 – sacra – simulatio

ὑποκρούω

K 22,2 – Romani – de hac re pulsante; K 638,17 – Const.primic – opposuerunt

ὑπολαμβάνω

L 160,12 – ecthesis – arbitrantium; K 90,6 – Agatho – aestimari – arbitrari; K 138,8 – Agatho – arbitretur; K 224,1 – Mac.Ant – suspicantium; K 296,16 – Ioh.Chrys – aestimatus esset; K 542,9 – Serg.Const – suspicantium

ὑπολείπω

L 154,21 – Deusdedit – remanet; L 210,2 – typus – relinquatur; K 114,20 – Agatho – restat; K 284,8 – Const.primic – reliquorum; K 704,7 – iudices – relictum est

ὑπόληψις

L 36,14 – Martinus – apertissima reprehensio; L 74,36 – Steph.Byz – censurae et famae; L 240,15 – Greg.Naz – opinionibus

ὑπόλοιπος

K 134,22 – Agatho – cum reliquis; K 260,15 – Const.imp – reliqua; K 268,1 – Const.primic – reliqua; K 512,22 – Const. imp – in reliquis conuentibus; K 532,11 – iudices – reliqua codicii

ὑπομένω

L 292,26 – Seuer.Gab – pertulit; L 356,18 – Deusdedit – oportebat pati; L 418,14 – ep. encycl – qui pro eo passionibus submittuntur; K 134,5 – Agatho – patiantur; K 252,20 – Ioh.Chrys – pati; K 296,9 – Ioh. Chrys – sustinent; K 308,1 – Ioh.Chrys – perpeti; K 438,11 – Sophron – sustineant; K 448,18 – Sophron – sustinet; K 608,12 – Serg.Const – sustenuit; K 902,26 – Ioh. Const – τὸ τοιοῦτον ὑπομείναντας

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

ὑπομιμνήσκω

L 24,2 – Maur.Caes – admonitus; L 204,18 – Deusdedit – ammonitus; L 204,31 – Deusdedit – ammonitus; L 408,11 – ep.encycl – ammoniti; K 54,2 – Agatho – commonitos; K 54,13 – Agatho – commonet; K 66,12 – Agatho – commouere; K 72,24–25 – Agatho – commemorans; K 880,9 – Leo.epist – moneat exortans; K 880,11 – Leo.epist – commouere

ὑπόμνημα

L 38,35 – Steph.Dor – gestorum monumenta; L 162,18 – Theophyl – monumenta; L 182,6–7 – Martinus – monumentorum series; L 186,28 – Martinus – per monumenta; L 386,20 – can.20 – monumentorum; K 512,4 – Anthemus – commentorum; K 870,11 – Leo.epist – synodalibus gestis; K 870,27 – Leo.epist – gestorum synodalium

ὑπόμνησις

L 18,29 – Martinus – ὑπόμνησιν ἤτοι διαμαρτυρίαν = commonuerunt; L 94,31 – Max. Aqu – synodalibus contestationibus; L 162,22 – Theophyl – memorare curauimus; L 204,33 – Deusdedit – commonitionibus; K 112,11 – Agatho – ammonitionis; K 880,17 – Leo.epist – admonitionis

ὑπομονή

K 216,20 – Augustinus – tollerantiam

ὑπονοέω

L 264,19 – Greg.Nyss – intellegi; K 622,6 – Honorius – suspicantur; K 905,10 – Ioh. Const – ἡμαρτῆσθαι ὑπονοεῖτε

ὑπονοθεύω

K 905,31 – Ioh.Const – ὑπονοθεύειν ἀποτολμᾶν

ὑπόνοια

L 70,3 – Columbus – in suspectionem; L 192,5 – Martinus – ex suspicione; K 208,20 – Const.imp – suspicio data est; K 324,17 – Cyrill.Alex – excogitatiue

ὑποπίπτω

L 15,27 – Leo.papa – subcumbit; L 106,11 – Martinus – teneamus obnoxii; L 298,32 – Leo.papa – subcumbit; L 416,12 – ep.encycl – subiaceamus; K 32,18–19 – Chalc – subcumbit; K 130,8 – Chalc – succumbit; K 234,26 – Ps.Athanas – subcubuit; K 244,25 – Romani – succubuit

ὑποπόδιον

K 492,7 – Sophron – scabellum

ὑποπτεύω

K 112,14 – Agatho – suspicetur; K 442,21 – Sophron – suspicemur; K 462,7 – Sophron – suspicabimur

ὑποπτήσσω

K 332,22 – Cyrill.Alex – pertimesceret

ὑποσημειόομαι

L 162,13 – Heraclius – subnotauit; L 166,34 – Serg.Const – subscripsi; L 170,6 – Pyrrhus – subscripsi; K 230,26 – Mac.Ant – subscripsi; K 829,27 – context – ὑποσημήνατο ἰδιοχείρως

ὑποσημείωσις

L 168,25 – Pyrrhus – subscriptione; K 40,34–35 – context – subnotationem numeri; K 829,10 – synodus – διὰ θείας ὑποσημειώσεως; K 829,33 – synodus – μετὰ τῆς εὐσεβοῦς ὑποσημειώσεως; K 830,2 – context – μεθ' ὑποσημειώσεως; K 905,24 – Ioh.Const – τῆς βασιλικῆς ὑποσημειώσεως

ὑποσκελίζω

L 360,20 – Greg.Naz – subneruare

ὑπόσπονδος

K 820,10 – prosphon – obtemperare

ὑπόστασις

L 158,3 – ecthesis – substantiae; L 218,15 – symbolum – subsistentia; L 226,19–20 – conc.V. – secundum subsistentiam; L 372,14–15 – can.6 – substantialiter – secundum subsistentiam; L 372,31 – can.8 – substantialem – secundum subsistentiam; K 42,19 – conc.V. – unam subsistentiam; K 80,2 – Agatho – per subsistentialem; K 80,23 – conc.V. – substantialiter; K 126,21 – Agatho – sola est nostra substantia; K 220,8 – Mac.Ant – subsistentias et personas; K 226,20 – Mac.Ant – subsistentiis neque personis; K 418,10 – Sophron – subsistentiam; K 418,18 – Sophron – pro tribus subsistentiis; K 548,19 – Honorius – naturaliter – secundum subsistentiam; K 874,5 – Leo.epist – subsistentialiter

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

ὑποστατικός

L 148,14 – Martinus – personalem; L 148,23 – Martinus – subsistentialem; K 128,28 – Agatho – subsistentialem; K 216,24–25 – Mac.Ant – uoluntatem subsistentialem

ὑποστηρίζω

K 106,23 – Agatho – fulcitur

ὑποστράτηγος

K 14,21 – context – Theodoro substratego; K 26,22 – context – Theodoro substratego; K 762,17 – context – Theodoro substratego, id est subpraetore

ὑποστρώννυμι

K 118,8 – Agatho – prosternant

ὑποσύρω

L 16,35 – Martinus – deceptis; K 896,11 – Const.imp – σὺν οἷς ὑπεσύρετο

ὑποσφύζω

K 906,16 – Ioh.Const – ὑποσφύζον θεραπεῦσαι

ὑπόσχεσις

L 200,1 – Paul.Const – promissionis; K 58,7 – Agatho – promissionem; K 64,30 – Agatho – pollicitatione; K 168,3 – Const. imp – pollicitationem; K 578,13 – concilium – promissionem

ὑποταγή

L 138,27 – Serg.Const – subiugationem; K 64,4 – Agatho – subiectione; K 134,20 – Agatho – subiectione

ὑπόταξις

L 138,27 – Serg.Const – subiugationem

ὑποτάττω

L 38,16 – Steph.Dor – quae subter adnexa sunt; L 50,32 – abbates – ut subter; L 76,9 – Steph.Byz – subiugare dignetur; L 168,20 – Pyrrhus – nationes substernens; L 284,19 – Athanas – subiacere; K 58,15 – Agatho – subigat nationes; K 70,31 – Augustinus – subiectam; K 122,4 – Agatho – colla substernat; K 122,25 – Agatho – gentes subiuget; K 122,26 – Agatho – subiectas; K 390,24 – libellus – inferius; K 660,15 – Athanas – subici uoluntati; K 662,2 – Athanas – subiecta caro; K 768,4 – symbolum – quae subter adnexa sunt

ὑποτίθημι

K 236,18 – Ps.Athanas – subponens; K 358,11 – Ephraem – ascribentes; K 376,19 – Seuer.Ant – subponere; K 832,25 – Const.imp – persuasit

ὑποτοπέω

L 338,21 – Pyrrhus – suspicientur

ὑποτυπόω

K 818,22 – prosphon – constituta sunt

ὑπουργέω

L 122,11 – Theod.Pharan – ministrabatur; K 432,11 – Sophron – ministrauit; K 604,11 – Theod.Pharan – gerebantur; K 908,12 – Ioh.Const – καθυφεὶς καὶ ὑπουργήσας

ὑπουργία

L 166,24 – Serg.Const – ministerio; K 54,18 – Agatho – obsequentiam; K 874,16 – Leo.epist – ministerio; K 901,33 – Ioh.Const – διὰ τῆς τῶν χειρῶν ὑπουργίας

ὑπουργός

L 356,21 – Cyrill.Alex – ministrum; L 358,8 – Cyrill.Alex – ministrum

ὑποφώνησις

L 196,29 – Paul.Const – uaticinationis

ὑποψία

K 52,32 – Agatho – suspicio; K 382,5 – Theodosius – suspitionem

ὕπτιος

K 772,23 – Chalc – expansis manibus

ὕστερον

L 50,38 – abbates – postmodum; L 306,3 – Athanas – ad ultimum; L 308,26 – Greg. Nyss – posteus; L 362,7 – Martinus – postmodum; K 220,5 – Mac.Ant – post; K 428,17 – Sophron – postremo

ὕστερος

K 392,12 – Sophron – in nouissimis

ὑφαίνω

K 812,9 – prosphon – contexta

ὑφαίρεσις

L 74,28 – Steph.Byz – subtractum

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

ὑφαιρέω

L 162,8 – ecthesis – subtrahentes; L 208,30 – typus – minuentes; K 642,18 – Georg.chart – subtractum per me

ὕφαλος

L 116,26 – Martinus – dolosa; L 172,22 – Cyrus.Alex – asperrimis saxis

ὑφαρπαγή

L 96,7 – Martinus – in deceptione

ὑφεξαιρέω

L 86,18 – Ambrosius – excipitur; K 908,10 – Ioh.Const – ὑφεξαιρουμένης τῆς ἀρνήσεως

ὑφίστημι

L 210,12 – typus – proscriptionem patiantur; K 60,7 – Agatho – subsistit; K 128,22–23 – Agatho – subsistere; K 220,21 – Mac.Ant – formasse; K 416,1 – Sophron – admittit; K 426,20 – Sophron – sustinet; K 596,18 – Cyrus.Alex – constituisse; K 846,8 – Const. imp – subsistentium

ὑφοράω

L 210,7 – typus – reuereantur; K 4,5 – Const.imp – suspectum se esse; K 126,2 – Agatho – territi

ὕφος

L 22,37 – Maur.Caes – τὸ ὕφος; L 38,18 – Steph.Dor – τὸ ὕφος; L 50,36 – abbates – τὸ ὕφος; L 60,34 – Serg.Cypr – τὸ ὕφος; L 66,27 – Columbus – τὸ ὕφος; L 74,7 – Steph.Byz – τὸ ὕφος; L 80,12 – Gulosus – τὸ ὕφος; K 230,20 – Mac.Ant – textum; K 870,26 – Leo.epist – synodalium seriem

ὑψηλός

L 120,39 – Theod.Pharan – altissima; L 288,1 – Greg.Nyss – excelsam; L 350,32 – Max.Aqu – superiorem ab omni; K 78,33 – Agatho – sublimata sint; K 84,20 – Greg. Nyss – excelsam; K 444,6 – Sophron – sublimia; K 604,3 – Theod.Pharan – sublimissima; K 622,22 – Honorius – sublimis; K 832,13 – Const.imp – excelsam

ὕψιστος

K 220,23 – Mac.Ant – altissimi dei

ὕψος

L 198,12 – Paul.Const – altitudo; L 300,2 – Leo.papa – altitudo deitatis; K 94,14 – Leo. papa – altitudo deitatis; K 338,14 – Leo. papa – altitudo deitatis; K 492,17 – Sophron – in sublimitate; K 868,26 – Leo. epist – regali fastigio; K 906,8 – Ioh.Const – τοῦ ὕψους τῆς βασιλείας

ὑψόω

K 62,3 – Agatho – exaltat – exultat; K 100,11 – Agatho – exaltauit; K 820,15 – prosphon – exaltabitur

ὕψωμα

K 62,6 – Agatho – exaltatione – exultatione; K 862,14 – sacra – culminis

ὕψωσις

L 300,24 – Leo.papa – exaltationem; K 120,25 – Agatho – exaltatione; K 238,23 – Ps.Athanas – sublimatum

Φ

φαιδρός

K 430,19 – Sophron – praeclaraeque; K 494,7 – Sophron – iocundam; K 856,18 – sacra – clarus et speciosus

φαιδρότης

K 818,10 – prosphon – pulchritudine

φαιδρύνω

K 466,19 – Sophron – inlustrata

φαίνω

L 66,36 – Columbus – est; L 136,12 – Serg. Const – paruerunt; K 68,17 – Agatho – clareat; K 100,28 – Agatho – patet; K 316,6 – Cyrill.Alex – cernatur; K 326,14 – Cyrill. Alex – appareret; K 332,23 – Cyrill.Alex – appareat; K 412,5 – Sophron – parebant; K 482,8 – Sophron – demonstratus est

φάλαγξ

K 766,4 – Theod.primic – cohortem; K 860,2 – sacra – aciem; K 882,8 – Leo. epist – agmen

φαλσεύω

K 40,23 – Romani – falsatus est; K 42,24 – Romani – falsatus est; K 522,20 – iudices –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

ὑφαιρέω

L 162,8 – ecthesis – subtrahentes; L 208,30 – typus – minuentes; K 642,18 – Georg.chart – subtractum per me

ὕφαλος

L 116,26 – Martinus – dolosa; L 172,22 – Cyrus.Alex – asperrimis saxis

ὑφαρπαγή

L 96,7 – Martinus – in deceptione

ὑφεξαιρέω

L 86,18 – Ambrosius – excipitur; K 908,10 – Ioh.Const – ὑφεξαιρουμένης τῆς ἀρνήσεως

ὑφίστημι

L 210,12 – typus – proscriptionem patiantur; K 60,7 – Agatho – subsistit; K 128,22–23 – Agatho – subsistere; K 220,21 – Mac.Ant – formasse; K 416,1 – Sophron – admittit; K 426,20 – Sophron – sustinet; K 596,18 – Cyrus.Alex – constituisse; K 846,8 – Const. imp – subsistentium

ὑφοράω

L 210,7 – typus – reuereantur; K 4,5 – Const.imp – suspectum se esse; K 126,2 – Agatho – territi

ὕφος

L 22,37 – Maur.Caes – τὸ ὕφος; L 38,18 – Steph.Dor – τὸ ὕφος; L 50,36 – abbates – τὸ ὕφος; L 60,34 – Serg.Cypr – τὸ ὕφος; L 66,27 – Columbus – τὸ ὕφος; L 74,7 – Steph.Byz – τὸ ὕφος; L 80,12 – Gulosus – τὸ ὕφος; K 230,20 – Mac.Ant – textum; K 870,26 – Leo.epist – synodalium seriem

ὑψηλός

L 120,39 – Theod.Pharan – altissima; L 288,1 – Greg.Nyss – excelsam; L 350,32 – Max.Aqu – superiorem ab omni; K 78,33 – Agatho – sublimata sint; K 84,20 – Greg. Nyss – excelsam; K 444,6 – Sophron – sublimia; K 604,3 – Theod.Pharan – sublimissima; K 622,22 – Honorius – sublimis; K 832,13 – Const.imp – excelsam

ὕψιστος

K 220,23 – Mac.Ant – altissimi dei

ὕψος

L 198,12 – Paul.Const – altitudo; L 300,2 – Leo.papa – altitudo deitatis; K 94,14 – Leo. papa – altitudo deitatis; K 338,14 – Leo. papa – altitudo deitatis; K 492,17 – Sophron – in sublimitate; K 868,26 – Leo. epist – regali fastigio; K 906,8 – Ioh.Const – τοῦ ὕψους τῆς βασιλείας

ὑψόω

K 62,3 – Agatho – exaltat – exultat; K 100,11 – Agatho – exaltauit; K 820,15 – prosphon – exaltabitur

ὕψωμα

K 62,6 – Agatho – exaltatione – exultatione; K 862,14 – sacra – culminis

ὕψωσις

L 300,24 – Leo.papa – exaltationem; K 120,25 – Agatho – exaltatione; K 238,23 – Ps.Athanas – sublimatum

Φ

φαιδρός

K 430,19 – Sophron – praeclaraeque; K 494,7 – Sophron – iocundam; K 856,18 – sacra – clarus et speciosus

φαιδρότης

K 818,10 – prosphon – pulchritudine

φαιδρύνω

K 466,19 – Sophron – inlustrata

φαίνω

L 66,36 – Columbus – est; L 136,12 – Serg. Const – paruerunt; K 68,17 – Agatho – clareat; K 100,28 – Agatho – patet; K 316,6 – Cyrill.Alex – cernatur; K 326,14 – Cyrill. Alex – appareret; K 332,23 – Cyrill.Alex – appareat; K 412,5 – Sophron – parebant; K 482,8 – Sophron – demonstratus est

φάλαγξ

K 766,4 – Theod.primic – cohortem; K 860,2 – sacra – aciem; K 882,8 – Leo. epist – agmen

φαλσεύω

K 40,23 – Romani – falsatus est; K 42,24 – Romani – falsatus est; K 522,20 – iudices –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

falsatam fuisse; K 566,7 – synodus – testimonia falsantem; K 640,5 – iudices – infalsata sunt; K 646,11 – iudices – falsauerunt; K 646,17 – iudices – falsauerunt; K 646,18 – iudices – falsatus est; K 648,2 – iudices – falsauerunt; K 648,8 – Macrobius – falsatum esse; K 654,15 – acclam – falsauerunt

φάλσος

K 532,6 – iudices – falsus est; K 532,10 – iudices – falsi quaterniones; K 654,14 – acclam – sunt falsi

φανεροποιέω

L 164,34 – Serg.Const – faciat manifestum; K 54,4 – Agatho – patefecerunt; K 90,7 – Agatho – illustrat

φανερός

L 164,31 – Serg.Const – ante proximos dies; K 78,34 – Agatho – reserata; K 88,4 – Agatho – clarum est; K 98,14 – Agatho – apertius

φανερόω

L 98,11 – Uictor – sunt manifesta; K 8,6 – Const.imp – clareat; K 44,5 – Romani – manifestetur; K 72,30 – Agatho – assignans; K 78,9 – Augustinus – manifestum est; K 96,20 – Agatho – intimatur; K 114,16 – Agatho – approbatur; K 903,21 – Ioh. Const – πίστιν φανερώσαντες

φανερῶς

L 38,32 – Steph.Dor – in aperto; L 94,20 – Max.Aqu – luce clarius; L 124,29 – Martinus – apertissime; L 142,30 – Martinus – luculentius; L 142,35 – Martinus – apertissime; L 204,16 – Deusdedit – luculentius; L 358,5 – Deusdedit – φανερῶς ἐξαρνοῦνται; K 554,13 – Honorius – luculentius; K 610,22 – concilium – aperte

φανέρωσις

L 184,2 – Martinus – per ostensionem; K 238,22 – Ps.Athanas – manifestationis

φαντάζω

K 464,9 – Sophron – confingentes; K 482,5 – Sophron – uaticinans

φαντασία

L 84,24 – Ambrosius – fantasma; L 126,1 – Martinus – fantasmate; L 126,5 – Martinus – fantasma; L 356,34–35 – Deusdedit – fantasmate; K 776,15 – symbolum – non per fantasiam

φάρμακον

K 888,15 – concilium – ὀρθοδοξίας φαρμάκοις; K 906,16 – Ioh.Const – τῆς ἀγάπης φάρμακον

φασματώδης

K 846,12 – Const.imp – phantasticam; K 890,13 – concilium – τὴν ἀσεβεστάτην καὶ φασματώδη

φαυλίζω

K 842,9 – Const.imp – mysterium non illudimus

φαῦλος

L 66,37 – Columbus – mala damnare; K 66,12 – Agatho – praui; K 460,10 – Sophron – nequa; K 552,23 – Honorius – prauam; K 590,8 – Cyrus.Alex – Pauli qui et fauli

φαυλότης

K 102,3 – Agatho – prauitatibus; K 114,27 – Agatho – prauitatis; K 124,21 – Agatho – prauitatibus; K 466,8 – Sophron – malorum; K 870,2 – Leo.epist – prauitatis; K 878,10 – Leo.epist – prauitatis

φέγγος

L 132,8 – Benedictus – lumen

φείδομαι

L 362,34 – Martinus – parcentes; K 116,4 – Agatho – parcentibus

φενακίζω

K 864,14 – sacra – decipientium

φέρω

L 58,32 – Theophyl – subportantem; L 78,30 – Martinus – infert; L 128,13 – Martinus – age; L 150,34 – Martinus – age; L 200,2 – Paul.Const – incipiamus; L 206,14 – Deusdedit – iam; L 214,32–33 – synodus – in semetipsos habentes; L 216,2 – synodus – nunc; L 322,5 – Apollinaris – repperitur; L 362,14 – Greg.Naz – reducant; K 90,27 – Athanas – carne indutus; K 196,5 – Paul.asecr – retinet; K 256,15 – Ioh.Chrys – sufferre; K 502,17 – context – continens; K 554,9 – Honorius – trahi; K 558,22 – Georg.chart – defero; K 586,14 – Georg.chart – iacet; K 620,13 – concilium –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

ducentes; K 626,17 – concilium – concurrere; K 660,5 – Athanas – tollerat; K 846,1 – Const.imp – affer

φερωνύμως

K 906,9 – Ioh.Const – φερωνύμως ἀναστήσαντα

φεύγω

L 286,10 – Greg.Nyss – fugatur; L 288,23 – Ioh.Chrys – fugiam; K 312,19 – Ioh.Chrys – fugiamus; K 312,19 – Ioh.Chrys – fugiam; K 444,11 – Sophron – refugiens

φευκτός

L 200,38 – Paul.Const – cauendum; K 66,7 – Agatho – fugienda

φήμη

K 134,26 – Agatho – fama

φημί

L 16,23 – Martinus – reseratum est; L 52,25 – abbates – συνελόντι φάναι = conpendiose; L 78,29 – Martinus – quo dicit; L 106,28 – Martinus – perhibuit; L 142,34 – Martinus – asserente; L 142,37 – Martinus – perhibens; L 306,22 – Athanas – ut dicatur; L 380,22 – can.18 – hoc est – dicimus autem; K 8,13 – Const.imp – asserentes; K 33,15 – context – scriptum est; K 64,13 – Agatho – fatus est; K 82,14 – Agatho – perhibent; K 116,24 – Agatho – inquiens; K 204,2 – typus – dicatur; K 218,12 – Mac. Ant – inquam; K 246,13 – synodus – effatus est; K 430,3 – Sophron – fari; K 432,6 – Sophron – inquam; K 458,5 – Sophron – declaratus est; K 464,13 – Sophron – astruentes; K 468,15 – Sophron – inquam; K 768,16 – symbolum – inquimus; K 814,12 – prosphon – aiemus – agemus; K 814,19 – prosphon – id est; K 834,2 – Const.imp – famur; K 860,12 – sacra – hoc est

φθάνω

L 164,31 – Serg.Const – lectio ante dies recitata est; L 168,24 – Pyrrhus – in tempore praecedenti; L 172,34 – Cyrus.Alex – iam antea; L 338,19 – Pyrrhus – antea; K 546,14 – Serg.Const – occurrentes; K 880,13 – Leo.epist – peruenirent; K 898,33 – Agatho.epilog – εἰς τὴν κορυφὴν φθασάντων

φθαρτός

K 450,18 – Sophron – corruptibile; K 452,1 – Sophron – corruptibile

φθέγγομαι

K 84,18 – Greg.Nyss – loquitur; K 88,23 – Hilarius – loquens; K 378,3 – Seuer.Ant – affatus est; K 378,8 – Seuer.Ant – enarrantem; K 384,16 – Paul.Ant – narrantem; K 422,2 – Sophron – perhibet; K 660,20 – Athanas – asseruit; K 660,22 – Athanas – effatus est; K 818,1 – prosphon – loquebatur; K 848,9 – Const.imp – articulate sonandum

φθέγμα

K 488,3 – Sophron – dictionibus

φθείρω

L 50,43 – abbates – uita corrumpitur; K 460,23 – Sophron – corrumpuntur; K 550,19 – Honorius – uitiata

φθονέω

K 112,12 – Agatho – inuido

φθόνος

K 238,23 – Ps.Athanas – per inuidiam; K 798,14 – acclam – absit inuidia

φθορά

L 416,6 – ep.encycl – corruptelam; K 316,21 – Cyrill.Alex – corruptionem; K 354,20 – Iustinianus – a corruptione; K 366,8 – Ioh.Scythop – corruptionem; K 454,4 – Sophron – corruptionis; K 460,3 – Sophron – corruptione

φθορεύς

K 480,9 – Sophron – corruptor

φιλάγαθος

K 592,19 – Cyrus.Alex – a piissimis; K 818,16 – prosphon – o benignissime domine

φιλαγάθως

L 172,23 – Cyrus.Alex – benignissime

φιλάδελφος

K 488,9 – Sophron – fraternitatis dilectione; K 492,12 – Sophron – fraternam dilectionem

φιλανθρωπία

K 54,10 – Agatho – clementiae; K 58,1 – Agatho – clementia; K 58,5 – Agatho – ue-

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

stram mansuetudinem; K 58,13 – Agatho – clementiae; K 118,2 – Agatho – humanitate; K 124,10–11 – Agatho – tranquillitas uestra; K 256,10 – Ioh.Chrys – clementia; K 430,13 – Sophron – humanitatis; K 804,18 – prosphon – humanitate

φιλάνθρωπος

L 302,26 – Ps.Dionys – benignissimam; L 312,3 – Ioh.Chrys – misericordes; L 352,7 – Max.Aqu – misericordem; L 354,26 – Deusdedit – misericordem; L 360,5 – Martinus – misericordem; L 362,31 – Martinus – misericordes; K 62,11–12 – Agatho – clementissimam; K 252,7 – Ps.Dionys – misericordem; K 430,5 – Sophron – clementissima; K 490,17 – Sophron – humanissimus deus; K 818,15 – prosphon – omnipotenti – clementi; K 840,15 – Const.imp – amator hominum; K 868,11 – Leo.epist – clementissime principum; K 898,21 – Agatho.epilog – τοῦ φιλανθρώπου θεοῦ

φιλανθρώπως

L 50,11 – abbates – condescensibiliter; L 206,1 – Deusdedit – misericorditer; K 58,19–20 – Agatho – clementer

φιλαρχία

L 44,37 – Steph.Dor – per ambitionem

φιλευσεβής

K 894,30 – Const.imp – τὸν φιλευσεβῆ σκοπόν; K 895,27 – Const.imp – φιλευσεβεῖ γαληνότητι

φιλέω

L 12,29 – Cyrill.Alex – solent; L 198,12 – Paul.Const – solet; L 268,8 – Cyrill.Alex – solent

φίλημα

L 206,3 – Deusdedit – oscula

φιλία

K 858,12 – sacra – propter dei amicitiam

φιλικῶς

K 482,12 – Sophron – amicabiliter; K 488,7 – Sophron – amicabiliter

φιλοδίκαιος

K 818,17 – prosphon – amator iustitiae

φιλόζωος

L 202,11 – Paul.Const – pronam in hanc uitam

φιλοθεΐα

L 72,5 – Martinus – amorem quem habere uidentur

φιλόθεος

L 42,4 – Steph.Dor – reuerentissimorum; L 362,31–32 – Martinus – amatores dei; L 364,1 – Martinus – amatores dei; K 900,37 – Agatho.epilog – τῷ φιλοθέῳ πληρώματι

φιλοθέως

K 536,18 – Serg.Const – deo amabiliter

φιλοικτίρμων

K 490,16 – Sophron – misericordissimus

φιλομαθής

L 266,12 – Cyrill.Alex – amator scientiae; K 528,3 – Serg.Const – diligentiam

φιλονεικέω

L 210,2 – typus – contendere; K 2,13 – Const.imp – contentio; K 66,20 – Agatho – contendunt; K 292,18 – Ioh.Chrys – contendunt; K 312,1 – Ioh.Chrys – contendunt

φιλονεικία

L 82,15 – Gulosus – ad contentionem; L 208,23 – typus – contentionem et rixam; L 210,23 – synodus – altercationes; K 112,13 – Agatho – contentiones; K 136,26 – Agatho – contentionibus; K 540,20 – Serg.Const – decertationibus; K 544,9 – Serg.Const – contentionem; K 548,4 – Honorius – intentiones; K 622,4 – Honorius – concertationum

φιλονεικῶς

L 202,35 – Paul.Const – iurgialiter

φιλοπονία

K 528,20 – Serg.Const – uestra diligentia

φιλόπονος

K 480,15 – Sophron – id est studiosus; K 528,2 – Serg.Const – solertiam; K 901,1 – Agatho.epilog – φιλοπονώτερον πληροφορίαν; K 905,26 – Ioh.Const – φιλοπονώτερον διεσπουδάσθη

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

φίλος

L 206,3 – Deusdedit – amici; K 292,11 – Ioh. Chrys – contribulis; K 448,7 – Sophron – amicam; K 832,21 – Const.imp – desiderabile

φιλοσοφέω

K 312,12 – Ioh.Chrys – philosophatur; K 806,19 – prosphon – prudenter amplecti; K 905,2–3 – Greg.Naz – φιλοσόφει μοι περὶ κόσμου

φιλόσοφος

K 132,22 – Agatho – Theodorum philosophum; K 556,17 – Honorius – philosophi

φιλόστοργος

K 488,9 – Sophron – de caro affectu

φιλοσύγχυτος

K 448,15 – Sophron – confusioni socium

φιλότεκνος

K 488,9 – Sophron – filii dilectione

φιλοτεχνέω

K 901,28 – Ioh.Const – φιλοτεχνήσας τὴν κεφαλήν

φιλοτιμέομαι

K 866,24 – Leo.epist – ambire concederet; K 868,10 – Leo.epist – fouendo; K 868,24 – Leo.epist – condonare disponeret

φιλοτιμία

K 836,2 – Const.imp – aemolumentum

φιλότιμος

K 804,21 – prosphon – liberalior

φιλόχριστος

L 42,4 – Steph.Dor – christianorum; L 50,4 – abbates – φιλόχριστον χώραν; L 66,5 – Theophyl – φιλόχριστον χώραν; L 172,24 – Cyrus.Alex – fidelissimi populi; L 208,3 – typus – christianissimae; L 208,15 – typus – christianissimam; L 410,11 – ep.encycl – christianissima ciuitate; K 14,16 – context – Christo dilecto; K 26,17 – context – Christo dilecto; K 118,2 – Agatho – uestrae christianitatis; K 190,13 – context – Christo amatore; K 400,13 – context – Christo amabili; K 566,6 – synodus – Christo amabilem plebem; K 832,27 – Const.imp – Christi amatoribus; K 868,5 – Leo.epist – uestra christianissima pietas; K 882,6 – Leo.epist – christianae plebis; K 897,3 – Const.imp – τὰς ψυχὰς τῶν φιλοχρίστων; K 898,32 – Agatho.epilog – τῆς φιλοχρίστου πολιτείας; K 900,17 – Agatho.epilog – τῶν φιλοχρίστων ἐκστρατευμάτων

φίλτρον

K 260,11 – Ioh.Chrys – amor praesentium; K 308,18 – Ioh.Chrys – amor praesentium

φληναφάω

K 438,5 – Sophron – garrimus; K 480,17 – Sophron – delirabat

φλήναφος

K 466,4 – Sophron – uaniloquiis

φλογίζω

K 488,19 – Sophron – flammati

φλογοφόρος

K 556,13 – Honorius – flammiuomarum

φλόξ

L 208,18 – typus – flammam

φλυαρία

K 136,30 – Agatho – per uerbosam loquacitatem; K 504,20 – Mac.Ant – fabulositatis

φλύω

L 352,38–39 – Cyrill.Alex – desipiens

φοβερισμός

K 136,6 – Agatho – terrores – errores

φοβερός

L 40,29 – Steph.Dor – in terribili; L 42,2 – Steph.Dor – terribilem; L 210,7 – typus – terribilis; L 410,8 – ep.encycl – terribilem; L 412,14–15 – ep.encycl – in terribili aduentu; K 8,8 – Const.imp – terribile; K 676,16 – Polychronius – uirum terribilem; K 901,10 – Agatho.epilog – ἐν μεγάλῃ καὶ φοβερᾷ ἡμέρᾳ

φοβέω

L 288,18 – Ioh.Chrys – timentem mortem; L 336,9 – Martinus – non pertimescentes; K 86,6 – Ioh.Chrys – timentem mortem; K 250,6 – Ambrosius – mortem pertimescimus; K 854,22 – Const.imp – metuit dominum; K 882,5 – Leo.epist – ne metuas

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

φόβος

L 16,35 – Martinus – terrore; L 170,18 – Martinus – timore; L 191,31 – Paul.Const – dei timorem; L 210,14 – typus – timore dei; L 292,17 – Seuer.Gab – timorem; K 74,21 – Agatho – terrore; K 324,18 – Cyrill.Alex – timor

φοιτάω

K 899,15 – Agatho.epilog – φοιτήσας παιδόθεν

φοιτητής

K 834,18 – Const.imp – discipulus; K 862,12 – sacra – discipulis

φόνος

K 903,25 – Ioh.Const – τῆς μοιχείας καὶ τοῦ φόνου

φορέω

L 266,21 – Cyrill.Alex – habebit; L 268,27 – Cyrill.Alex – habebit; L 284,2 – Ps.Athanas – indutus est; L 304,33 – Athanas – indutus; L 318,6 – Cyrill.Alex – habebit; K 86,10 – Cyrill.Alex – induta; K 328,19 – Epiphanius – gerere; K 332,2 – Cyrill.Alex – indutus erat; K 450,2 – Sophron – indutus est

φορητός

K 464,4 – Sophron – tolerabilis; K 907,19 – Ioh.Const – φορητὰ τετολμήκασιν

φορτίζω

K 848,10 – Const.imp – oneratis

φορτικός

K 100,18 – Agatho – onerosa

φραγμός

K 854,19 – Const.imp – maceriae

φράζω

K 70,28 – Agatho – disserit; K 72,22 – Agatho – disserit; K 96,21 – Agatho – edisserit; K 378,8 – Seuer.Ant – explanandum

φρενήτης

L 188,14 – Martinus – freneticus

φρενοβάρβαρος

K 480,4 – Sophron – barbarae mentis

φρενοβλάβεια

L 222,33 – Chalc – uesanias

φρενοβλαβής

L 60,43 – Serg.Cypr – insipientium; K 772,14 – Chalc – insanae ac malitiosae; K 896,27 – Const.imp – τὸν φρενοβλαβῆ Μακάριον

φρήν

K 374,13 – Themistius – sensu; K 482,3 – Sophron – mentis

φρίκη

K 256,10 – Ioh.Chrys – stupore

φρικτός

K 218,17 – Mac.Ant – terribili

φρικώδης

L 200,38 – Paul.Const – terribile

φρίσσω

L 42,1 – Steph.Dor – pertimiscens

φρονέω

L 38,28 – Steph.Dor – praedicauerunt; L 126,25 – Martinus – predicauit; L 138,1 – Serg.Const – sapuit; L 156,31 – ecthesis – confitentes; L 184,2 – Martinus – praui intellectus; L 198,11 – Paul.Const – sapeamus; L 226,25 – conc.V. – sequaces; L 230,14 – conc.V. – sapuerunt; L 240,6 – Max.Aqu – intellegere passi sunt; L 336,17 – Martinus – praesumpta sunt; L 380,17–18 – can.18 – sapuerunt; L 384,7–8 – can.18 – similibus eorum – similia cum eis sapientibus; L 384,11 – can.18 – minime credentem – sapientem; L 384,30 – can.19 – professus – confitens; K 140,6 – subscriptio – consensi; K 200,29 – Dometius – sentio; K 206,23 – episcopi – sapimus; K 226,22 – Mac.Ant – sentientes; K 228,1 – Mac.Ant – sapere; K 418,3 – Sophron – sapere; K 578,26 – concilium – senserunt; K 582,20 – concilium – senserunt; K 606,11 – Theod.Pharan – sentire; K 889,5 – concilium – φρονοῦντας ἢ φρονήσαντας

φρόνημα

L 62,10 – Serg.Cypr – doctrinae; L 182,21 – Martinus – profani sensus; K 228,18 – Mac.Ant – dogma; K 388,18 – Romani – ad sensum; K 492,4 – Sophron – proposito; K 566,14 – synodus – intellegentia; K 908,17 – Ioh.Const – τοῦ ἡμετέρου φρονήματος

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

φρόνησις

K 536,21 – Serg.Const – prudentia; K 820,8 – prosphon – prudentia

φρόνιμος

L 68,26 – Columbus – περιφανεῖς καὶ φρονιμωτέρους

φροντίζω

K 52,28 – Agatho – curet; K 54,29 – Agatho – procuramus; K 56,12 – Agatho – curauimus; K 112,9 – Agatho – curauimus; K 132,2 – Agatho – procurat; K 860,14 – sacra – procuramus

φροντίς

L 58,32 – Theophyl – cum sollicitudine; L 74,16 – Steph.Byz – curam; L 100,29 – Uictor – cura; K 100,22 – Agatho – cura; K 868,15 – Leo.epist – curis; K 900,23 – Agatho.epilog – φροντίδα καὶ πρόνοιαν

φρόντισμα

K 904,29 – Ioh.Const – τῶν φροντισμάτων

φρύαγμα

L 60,44 – Serg.Cypr – iactantiam; L 76,8 – Steph.Byz – sua feritate; K 492,7 – Sophron – iactantiam; K 802,2 – Const.imp – iactantia

φυγή

K 292,5 – Ioh.Chrys – fugam

φυλακή

L 10,14 – Martinus – custodias; L 216,1 – synodus – cautela

φύλαξ

L 144,12 – synodus – custodes; K 210,16 – acclam – conseruatori; K 230,13 – Mac. Ant – custodes; K 654,21 – acclam – conseruatori; K 702,13 – acclam – conseruatori; K 866,28 – Leo.epist – custos

φυλάττω

L 118,14 – Serg.Tempsa – conseruari; L 156,36 – ecthesis – seruantes; L 198,34 – Paul.Const – praecauentes; L 208,32 – typus – custodiri; L 298,9 – Hilarius – tenuit; L 298,20 – Ambrosius – conseruemus; K 56,17 – Agatho – conseruamus; K 56,20 – Agatho – custodiantur; K 56,29 – Agatho – seruari; K 62,3 – Agatho – tuetur; K 82,7 – Agatho – conseruemus; K 82,10 – Agatho – seruari; K 116,6 – Agatho – reseruasse

φῦλον

L 76,7 – Steph.Byz – gentes; L 168,20 – Pyrrhus – barbaras nationes

φύραμα

K 224,9 – Mac.Ant – consparsionem; K 432,5 – Sophron – massam

φυράω

K 860,7 – sacra – conturbantur

φύρδην

K 899,6 – Agatho.epilog – καὶ φύρδην ἔνθεν

φυρμός

L 200,11 – Paul.Const – conmixtionem; K 434,22 – Sophron – confusio

φύρω

K 846,12 – Const.imp – confusam

φυσάω

L 324,11 – Polemon – inflantur

φυσικῶς

L 316,19 – synodus – naturaliter; L 356,36 – Deusdedit – penitus – naturaliter

φύσις

L 40,26 – Steph.Dor – secundum naturam; L 88,29 – Augustinus – animo; L 224,13 – Chalc – in duabus naturis; L 228,27 – conc. V. – ex naturis; L 286,16 – Greg.Nyss – deitatis; L 286,35 – Greg.Nyss – carnis; L 328,21 – Themistius – naturam; K 82,1 – conc.V. – naturaliter; K 552,14 – Honorius – humanae conditionis; K 698,3 – iudices – diuinae, humanae naturae; K 844,14 – Const. imp – sequitur naturam uoluntas

φυτεία

K 464,5 – Sophron – plantationem

φύω

L 122,15 – Theod.Pharan – exsistunt; L 122,32 – Theod.Pharan – non est; L 126,21 – Martinus – habet naturam; L 320,38 – Apollinaris – solet; K 102,31 – Apollinaris – solet; K 390,2 – Apollinaris – solet; K 414,16 – Sophron – prolatores; K 430,13 – Sophron – gignentis; K 446,21 – Sophron – est insitum; K 456,1 – Ps.Iustin – sunt insitae; K 492,16 – Sophron – constat; K 510,6 – Apollinaris – naturaliter – solet; K 604,15 – Theod.Pharan – sunt; K 606,2 –

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

Theod.Pharan – non habet insitum; K 806,2 – prosphon – exortae

φωνή

L 38,5 – Steph.Dor – ἀπὸ φωνῆς = in linguam; L 134,2 – Cyrus.Alex – in lingua; L 140,32 – context – in linguam; L 164,15 – context – in sermonem; L 170,35 – context – in linguam; L 208,29 – typus – uocibus; L 228,31 – conc.V. – uocibus; L 352,23 – Deusdedit – uoces tribuit; K 530,19 – Serg. Const – uocibus uti; K 538,4 – Serg.Const – una uox; K 540,6 – Serg.Const – uox unius operationis; K 548,5 – Honorius – nouas uocum questiones

φωράω

K 468,7 – Sophron – conprehenditur; K 812,3 – prosphon – reperta sunt

φῶς

K 220,7 – Mac.Ant – uno lumine; K 548,16 – Honorius – funiculo

φωστήρ

K 474,7 – Sophron – luminarii

φωταγωγέω

K 590,15 – Cyrus.Alex – inluminata; K 860,11 – sacra – illustrati

φωταγωγός

K 466,15 – Sophron – inlustrantia

φωταύγια

K 890,16 – concilium – τὴν τῆς πίστεως φωταύγιαν

φωτίζω

L 202,31 – acclam – inluminari et incluminare; L 318,9 – synodus – inluminauit; L 404,26 – ep.encycl – inluminati; K 870,2 – Leo.epist – fugentur; K 897,3 – Const.imp – τὰς ψυχὰς ἐφώτισε

X

χαίρω

L 196,19 – Paul.Const – in domino salutem; L 226,25 – conc.V. – gaudentes; L 312,8 – Ps.Ioh.Chrys – gaudens; K 340,15 – Ps.Ioh. Chrys – gaudens; K 494,1 – Sophron – gaudentes; K 614,22 – Thomas.Const – in domino salutem; K 820,16 – prosphon – gaudebit; K 868,11 – Leo.epist – gaudere; K 888,10 – concilium – ἐν κυρίῳ χαίρειν

χαλεπαίνω

K 895,3 – Const.imp – οὐ μετρίως ἐχαλεπαίνομεν

χαλεπός

L 70,13 – Columbus – morbi seuientis; L 348,21 – Cyrill.Alex – difficile; K 326,18 – Cyrill.Alex – indifficile; K 468,4 – Sophron – difficili; K 895,10 – Const.imp – χαλεπόν – χαλεπώτερον

χαλκεύς

K 476,13 – Sophron – aerarius

χαμαιτρόφος

K 414,7 – Sophron – arualis uictus

χαρά

K 488,12 – Sophron – gaudium; K 866,1 – sacra – gaudium; K 870,11 – Leo.epist – gaudio

χάραγμα

K 474,4 – Sophron – inscriptis; K 474,13 – Sophron – scriptura; K 492,15 – Sophron – scripturae

χαρακόω

K 492,2 – Sophron – circumdet; K 492,10 – Sophron – cummunitum

χαρακτήρ

L 12,26 – Martinus – figuram; L 158,3 – ecthesis – uultus; L 270,6 – Basilius – figuram; K 466,19–20 – Sophron – configurationum – speciminum; K 862,6 – sacra – stilumque; K 880,19 – Leo.epist – scripturae stilus; K 896,1 – Const.imp – τὸν χαρακτῆρα κατοπτρισάμεθα

χαρακτηρίζω

L 18,22 – Martinus – confirmare adsolet; L 354,30 – Deusdedit – demonstrantur; L 406,14 – ep.encycl – designantem;

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

Theod.Pharan – non habet insitum; K 806,2 – prosphon – exortae

φωνή

L 38,5 – Steph.Dor – ἀπὸ φωνῆς = in linguam; L 134,2 – Cyrus.Alex – in lingua; L 140,32 – context – in linguam; L 164,15 – context – in sermonem; L 170,35 – context – in linguam; L 208,29 – typus – uocibus; L 228,31 – conc.V. – uocibus; L 352,23 – Deusdedit – uoces tribuit; K 530,19 – Serg. Const – uocibus uti; K 538,4 – Serg.Const – una uox; K 540,6 – Serg.Const – uox unius operationis; K 548,5 – Honorius – nouas uocum questiones

φωράω

K 468,7 – Sophron – conprehenditur; K 812,3 – prosphon – reperta sunt

φῶς

K 220,7 – Mac.Ant – uno lumine; K 548,16 – Honorius – funiculo

φωστήρ

K 474,7 – Sophron – luminarii

φωταγωγέω

K 590,15 – Cyrus.Alex – inluminata; K 860,11 – sacra – illustrati

φωταγωγός

K 466,15 – Sophron – inlustrantia

φωταύγια

K 890,16 – concilium – τὴν τῆς πίστεως φωταύγιαν

φωτίζω

L 202,31 – acclam – inluminari et incluminare; L 318,9 – synodus – inluminauit; L 404,26 – ep.encycl – inluminati; K 870,2 – Leo.epist – fugentur; K 897,3 – Const.imp – τὰς ψυχὰς ἐφώτισε

X

χαίρω

L 196,19 – Paul.Const – in domino salutem; L 226,25 – conc.V. – gaudentes; L 312,8 – Ps.Ioh.Chrys – gaudens; K 340,15 – Ps.Ioh. Chrys – gaudens; K 494,1 – Sophron – gaudentes; K 614,22 – Thomas.Const – in domino salutem; K 820,16 – prosphon – gaudebit; K 868,11 – Leo.epist – gaudere; K 888,10 – concilium – ἐν κυρίῳ χαίρειν

χαλεπαίνω

K 895,3 – Const.imp – οὐ μετρίως ἐχαλεπαίνομεν

χαλεπός

L 70,13 – Columbus – morbi seuientis; L 348,21 – Cyrill.Alex – difficile; K 326,18 – Cyrill.Alex – indifficile; K 468,4 – Sophron – difficili; K 895,10 – Const.imp – χαλεπόν – χαλεπώτερον

χαλκεύς

K 476,13 – Sophron – aerarius

χαμαιτρόφος

K 414,7 – Sophron – arualis uictus

χαρά

K 488,12 – Sophron – gaudium; K 866,1 – sacra – gaudium; K 870,11 – Leo.epist – gaudio

χάραγμα

K 474,4 – Sophron – inscriptis; K 474,13 – Sophron – scriptura; K 492,15 – Sophron – scripturae

χαρακόω

K 492,2 – Sophron – circumdet; K 492,10 – Sophron – cummunitum

χαρακτήρ

L 12,26 – Martinus – figuram; L 158,3 – ecthesis – uultus; L 270,6 – Basilius – figuram; K 466,19–20 – Sophron – configurationum – speciminum; K 862,6 – sacra – stilumque; K 880,19 – Leo.epist – scripturae stilus; K 896,1 – Const.imp – τὸν χαρακτῆρα κατοπτρισάμεθα

χαρακτηρίζω

L 18,22 – Martinus – confirmare adsolet; L 354,30 – Deusdedit – demonstrantur; L 406,14 – ep.encycl – designantem;

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

K 428,10 – Sophron – figurant – significant; K 814,11 – prosphon – designatur

χαρακτηριστικός

K 428,12 – Sophron – figuratur

χαράσσω

K 534,9–10 – Serg.Const – scribimus

χαρίεις

K 456,17 – Sophron – peralacrem

χαρίζομαι

L 42,21 – Steph.Dor – condonet; L 168,22 – Pyrrhus – condonari; L 252,17 – Martinus – condonet; K 52,27 – Agatho – concessit; K 58,8 – Agatho – accomodare; K 138,17 – Agatho – concedere; K 226,3 – Mac.Ant – donans; K 462,2 – Sophron – largitus est; K 470,17 – Sophron – fauendo; K 488,4 – Sophron – tribuere; K 490,12 – Sophron – ad suffragandum; K 818,17 – prosphon – largitus est

χάρις

L 24,26 – Maur.Caes – ad quod; L 64,21 – Maur.Caes – propter; L 74,31 – Steph.Byz – enim; L 82,13 – Gulosus – fauente Christo; L 146,37 – Martinus – et ideo; L 192,10 – Martinus – pro quibus; L 208,35 – typus – huius gratia; L 210,29 – synodus – unde; L 214,33 – synodus – pro qua re; L 230,21 – conc.V. – gratiam; L 236,22 – Max.Aqu – gratiam; L 354,21 – Deusdedit – pro quod; L 362,3 – Martinus – pro qua re; K 362,21 – Athanas – quam ob causam; K 488,12 – Sophron – gratiam; K 772,3 – Chalc – diuinae gratiae

χάρισμα

L 166,10–11 – Serg.Const – a deo donum; L 186,32–33 – Serg.Const – a deo donum; K 534,18 – Serg.Const – donis; K 903,27 – Ioh.Const – προφητικῷ χαρίσματι

χαριστήριος

K 818,14 – prosphon – gratiarum laudes

χαροποιέω

K 494,2 – Sophron – laetificantes

χάρτης

L 100,30 – Uictor – chartarum uolumina; L 152,34 – Deusdedit – uolumen; L 184,33 – Pyrrhus – uolumen; K 522,17 – Const. primic – chartas

χαρτίον

K 202,7 – Theod.Melit – khartam; K 502,11 – Const.imp – cartulas; K 522,13 – Const.primic – chartas

χαρτοφύλαξ

L 164,27 – context – Stephanus presbyter, syncellus et chartofylax; K 24,1 – context – Georgius diaconus et chartophilax

χεῖλος

L 136,13 – Serg.Const – unum labium; K 138,14 – Agatho – unum labium; K 538,4 – Serg.Const – unum labium

χειμάζω

K 52,21 – Agatho – fluctuanti; K 412,2 – Sophron – fluctuantur

χειμών

L 100,15 – Uictor – ante hiemen; K 906,6 – Ioh.Const – τὸν χειμῶνα τῆς ζάλης

χείρ

L 304,6 – Ps.Iustin – manibus perducens; K 126,19 – Agatho – gentium manus; K 214,25 – synodus – manibus accipiens; K 538,21 – Serg.Const – salus prae manibus; K 586,23 – concilium – libros prae manibus; K 806,19 – prosphon – subiectis; K 812,1 – prosphon – manu et lingua; K 832,18 – Const.imp – subiectos; K 880,14 – Leo. epist – manum doctrinae; K 898,15 – Agatho.epilog – ἐν καθαρῷ χειρί; K 906,13 – Ioh.Const – τὴν χεῖρα τῆς ἐπικλήσεως

χειραγωγέω

K 346,4–5 – Greg.Nyss – introduci

χειρίζω

K 92,3 – Agatho – gerens; K 416,5 – Sophron – qui pontificatus regunt

χείριστος

L 106,27 – Martinus – τῆς χειρίστης καινοτομίας; L 174,7 – Martinus – τῆς χειρίστης ἐλπίδος

χειρόγραφον

K 624,1 – Honorius – cyrographum

χειροτονέω

L 46,3 – Steph.Dor – episcopos ordinauit; L 46,12 – Steph.Dor – ordinati episcopi; L 172,15–16 – Cyrus.Alex – ordinatur in Roma; K 528,9 – Serg.Const – praesul est

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

ordinatus; K 694,25 – Const.releg – presbiter sum ordinatus

χειροτονία

L 46,6 – Steph.Dor – inanem ordinationem; L 100,18 – Uictor – profectionis; L 386,20–21 – can.21 – ordinationes uacuas

χειρόω

K 324,14 – Cyrill.Alex – subicit

χείρων

L 210,27 – synodus – inhonestum malum; L 230,18 – conc.V. – a malis; K 358,17 – Ephraem – peior + deterior; K 566,15 – synodus – deteriora; K 905,4 – Greg.Naz – βελτιόνων καὶ χειρόνων

χέρσος

K 112,28 – Agatho – spiritalibus ulnis

χέω

K 412,14 – Sophron – fluebant

χηρεύω

K 442,3 – Sophron – frustratum; K 568,5 – episcopi – ut non sit uidua sedes

χθαμαλός

K 414,6 – Sophron – humilis; K 454,15 – Sophron – humilem

χθές

K 186,10 – Paul.asecr – externo die; K 266,31 – Const.primic – hesterno die

χιλιάς

L 286,23 – Greg.Nyss – milia; K 592,15 – Cyrus.Alex – in milibus; K 882,14 – Leo. epist – in milibus

χιτών

K 812,9 – prosphon – tunicam fidei

χιωθέω

K 646,18 – episcopi – caxari; K 648,2 – episcopi – caxari

χλευάζω

K 458,13–14 – Sophron – inluditur

χοιρώδης

K 808,9 – prosphon – porcinis

χολή

K 458,17 – Sophron – fel

χορηγέω

L 310,36 – Ioh.Chrys – ministrat; K 592,18 – Cyrus.Alex – per collatam doctrinam

χορηγός

K 220,3 – Mac.Ant – largitatem; K 462,4 – Sophron – largitur

χορός

K 862,12 – sacra – summo choro; K 896,6 – Const.imp – τοῦ ἀποστολικοῦ χοροῦ

χράομαι

L 136,26 – Serg.Const – utamur; L 142,8 – Martinus – abuti; L 166,27 – Serg.Const – confiteri praesumpserunt; L 184,27 – Serg. Const – utamur; L 210,40 – synodus – uoce adloqui; L 220,27 – Cyrill.Alex – uirtute utentem; L 226,35 – conc.V. – synodum usam; K 4,8 – Const.imp – epistulam facere; K 72,8 – Agatho – oportuisset; K 210,4 – Georg.Const – dedisse; K 362,18 – Anastasius – oportuerat; K 538,19 – Serg.Const – usi; K 698,15 – Const.releg – indiget

χρεία

L 22,14 – Maur.Caes – utilitatibus occupatus; L 128,8 – Martinus – χρείας πατρικῆς; L 312,20 – Cyrill.Alex – utilitatem; L 354,37 – Cyrill.Alex – officium; L 356,34 – Cyrill.Alex – utilitatem; K 10,2 – Const.imp – utilitate; K 10,3 – Const.imp – necessitas; K 94,27 – Cyrill.Alex – propter mysterium dispensationis; K 246,18 – Ps. Athanas – opus erat; K 336,5 – Ps.Athanas – utilitas erat

χρεών

L 70,16 – Columbus – necessitatis; L 212,35 – synodus – congruum est; K 530,1 – Serg.Const – oportet; K 536,2 – Serg.Const – oportunum + necesse sit

χρεωστέω

K 362,22 – Cyrill.Alex – debita

χρῄζω

L 190,11 – Martinus – necesse sit; K 450,6 – Sophron – indigens

χρῆμα

K 900,4 – Agatho.epilog – ἀποκειμένων χρημάτων

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

χρηματίζω

K 226,19 – Mac.Ant – prouectus; K 432,9 – Sophron – fungi; K 480,7 – Sophron – demonstratus est

χρήσιμος

L 290,30 – Epiphanius – πόσα χρήσιμα; K 6,9 – Const.imp – uiros utiles; K 292,4 – Ioh.Chrys – utilis; K 312,13 – Ioh.Chrys – propter utilitatem

χρησίμως

K 272,4 – Cyrill.Alex – utiliter

χρῆσις

L 208,28 – typus – usibus; L 256,22 – Theophyl – testimonia; L 308,14 – Basilius – utilitatem; K 82,28 – Agatho – testimonia; K 168,11 – Const.imp – testimonia; K 874,11 – Leo.epist – testimoniis; K 890,6 – concilium – ἐμμείναντες χρήσεσιν; K 896,4 – Const.imp – ἅσπερ ἔφερε χρήσεις

χρηστός

L 116,9 – Martinus – pias; L 204,36 – Deusdedit – suauesque; L 210,21 – synodus – bonum; L 216,9 – synodus – suauem

χρηστῶς

K 804,25 – prosphon – benigne; K 889,22 – concilium – ὀρθῶς καὶ χρηστῶς

χρῖσις

L 234,34 – Max.Aqu – per oleum unctionis

χριστιανικός

K 868,18–19 – Leo.epist – christianissime; K 872,15 – Leo.epist – christianae

χριστόλεκτος

K 810,18 – prosphon – a Christo collecta

χριστομάχος

K 468,9 – Sophron – Christo rebellem; K 802,13 – acclam – Christo rebellibus

χριστομίμητος

K 58,7 – Agatho – Christo imitabilis

χριστοτόκος

L 228,10–11 – conc.V. – Christi genetricem

χριστοφόρος

L 414,19 – ep.encycl – a sanctis praedicatoribus

χρονικῶς

L 282,11 – Leo.papa – temporaliter; K 60,21 – Agatho – temporaliter; K 72,26 – Agatho – temporaliter; K 98,6 – Agatho – ex tempore

χρόνιος

K 802,18 – Const.imp – diurna; K 880,6 – Leo.epist – diuturna

χρόνος

L 12,15 – Martinus – post annos; L 68,10 – Columbus – ante temporis spatium; L 82,2 – Gulosus – per temporum curricula; L 116,7 – Martinus – per annorum spatia; L 334,5 – Nestorius – modo aut tempore; K 120,24 – Agatho – uitae spatium; K 812,19 – prosphon – factusque sub tempore

χρῶμα

L 122,35 – Theod.Pharan – colorem; L 200,3 – Paul.Const – coloribus; K 606,5 – Theod.Pharan – colorem

χρωματίζω

K 114,13 – Agatho – colorare errorem

χυδαιότης

L 352,39 – Deusdedit – prauitas; L 354,16 – Deusdedit – prauitatem

χωλός

K 452,19 – Sophron – claudorum; K 488,11 – Sophron – claudicabat

χώρα

L 42,13 – Steph.Dor – prouintias; L 50,4 – abbates – prouintia; L 52,3 – abbates – prouinciam; L 66,13 – Martinus – Africanae prouintiae; L 66,26 – Columbus – prouinciae; L 70,4 – Columbus – prouintia; L 70,16 – Columbus – prouintiam; L 70,19 – Columbus – prouintiae; L 70,35 – Martinus – prouinciae Africae; L 72,18 – Martinus – prouintiae; L 78,28 – Martinus – prouintiae; L 102,32 – Uictor – prouintiam; K 10,2 – Const.imp – Italiae prouintiae; K 54,19 – Agatho – seruilis prouintiae; K 54,24 – Agatho – prouinciarum ambitus; K 534,13 – Serg.Const – Armeniae prouinciae; K 534,23 – Serg.Const – in prouintiam Lazorum; K 534,25 – Serg.Const – Lazorum prouinciae; K 656,8 – episcopi – apud nos in prouincia; K 784,13 – subscriptio – Hisauriae regionis

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

χωρέω

L 28,9 – Max.Aqu – praeparemus; L 194,22 – episcopi – properauerunt; L 266,7 – Cyrill.Alex – cedunt; L 318,2 – Cyrill.Alex – cedunt; K 326,1 – Cyrill.Alex – adcrescerent; K 524,21 – iudices – repetat; K 610,14 – iudices – procedat

χωρητός

L 370,30 – can.4 – capabilem – capacem

χωρίζω

L 166,26 – Serg.Const – separamus; L 200,35 – Paul.Const – diuise; L 226,16 – conc.V. – separatim; K 60,17 – Agatho – separatas; K 78,7 – Augustinus – separari; K 224,7 – Mac.Ant – separatae; K 456,4 – Sophron – sequestrauit; K 510,3 – Mac.Ant – seiuncta sunt; K 660,15 – Athanas – separata; K 896,17 – Const.imp – τοῦ συλλόγου χωρίζουσι

χωρικός

K 202,7 – Theod.Melit – homo rusticus

χωρίον

L 140,27 – Martinus – locus ille

χωρίς

K 68,3 – Agatho – sine; K 328,17 – Epiphanius – citra animam; K 368,5 – Ioh.Scythop – citra peccatum

χωρισμός

L 300,28 – Leo.papa – discretio; K 416,1 – Sophron – separationem; K 662,11 – Athanas – separatio

Ψ

ψαλμικός

L 78,28 – Martinus – Dauiticum sermonem; K 900,12 – Agatho.epilog – κατὰ τὸ ψαλμικὸν λόγιον

ψαλμῳδός

K 76,5 – Agatho – ymnidicus Dauid

ψέγω

K 464,7 – Sophron – uituperantes

ψεκτός

K 460,11 – Sophron – uituperabilia

ψελλίζω

K 554,1 – Honorius – balbutientes; K 554,8 – Honorius – balbutiendo

ψευδηγορία

L 102,31 – Uictor – falsis locutionibus; L 152,6 – Deusdedit – falsiloquium; L 214,20 – synodus – falsitatem; L 216,4 – synodus – falsiloquium; L 244,34 – Max.Aqu – falsas accusationes

ψευδηγόρος

L 142,30 – Martinus – falsidicos

ψευδής

L 134,24 – Cyrus.Alex – fantasia falsa; L 138,10 – Serg.Const – fantasiam falsam; L 186,10 – Martinus – falsa; L 242,31 – Max.Aqu – falsus sermo; L 386,19 – can.20 – testimonia falsa

ψεῦδος

L 342,25 – Martinus – per falsitatem; K 114,16 – Agatho – falsitas; K 360,10 – Ephraem – mendacem; K 600,1 – Cyrus.Alex – mendaci; K 829,18 – Const.imp – ψευδῶν ἀποδειχθέντων; K 858,15 – sacra – mendatio; K 876,14 – Leo.epist – falsitatis

ψεύδω

L 316,5 – synodus – mentiti; K 208,16 – episcopi – mentitus est

ψευδώνυμος

L 10,34 – Martinus – falsi nominis; K 816,18 – prosphon – falsidicae scientiae

ψεῦσμα

L 106,1 – Martinus – uanitates et insanias

ψηλαφάω

L 230,29 – conc.V. – palparet; K 234,11 – Ps.Athanas – palpando; K 344,6 – Greg.Nyss – palpate

ψηλαφητός

K 342,22 – Greg.Nyss – palpabilem; K 344,6 – Greg.Nyss – palpabilis; K 356,9 – Iustinianus – palpabilis

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

χωρέω

L 28,9 – Max.Aqu – praeparemus; L 194,22 – episcopi – properauerunt; L 266,7 – Cyrill.Alex – cedunt; L 318,2 – Cyrill.Alex – cedunt; K 326,1 – Cyrill.Alex – adcrescerent; K 524,21 – iudices – repetat; K 610,14 – iudices – procedat

χωρητός

L 370,30 – can.4 – capabilem – capacem

χωρίζω

L 166,26 – Serg.Const – separamus; L 200,35 – Paul.Const – diuise; L 226,16 – conc.V. – separatim; K 60,17 – Agatho – separatas; K 78,7 – Augustinus – separari; K 224,7 – Mac.Ant – separatae; K 456,4 – Sophron – sequestrauit; K 510,3 – Mac.Ant – seiuncta sunt; K 660,15 – Athanas – separata; K 896,17 – Const.imp – τοῦ συλλόγου χωρίζουσι

χωρικός

K 202,7 – Theod.Melit – homo rusticus

χωρίον

L 140,27 – Martinus – locus ille

χωρίς

K 68,3 – Agatho – sine; K 328,17 – Epiphanius – citra animam; K 368,5 – Ioh.Scythop – citra peccatum

χωρισμός

L 300,28 – Leo.papa – discretio; K 416,1 – Sophron – separationem; K 662,11 – Athanas – separatio

Ψ

ψαλμικός

L 78,28 – Martinus – Dauiticum sermonem; K 900,12 – Agatho.epilog – κατὰ τὸ ψαλμικὸν λόγιον

ψαλμῳδός

K 76,5 – Agatho – ymnidicus Dauid

ψέγω

K 464,7 – Sophron – uituperantes

ψεκτός

K 460,11 – Sophron – uituperabilia

ψελλίζω

K 554,1 – Honorius – balbutientes; K 554,8 – Honorius – balbutiendo

ψευδηγορία

L 102,31 – Uictor – falsis locutionibus; L 152,6 – Deusdedit – falsiloquium; L 214,20 – synodus – falsitatem; L 216,4 – synodus – falsiloquium; L 244,34 – Max.Aqu – falsas accusationes

ψευδηγόρος

L 142,30 – Martinus – falsidicos

ψευδής

L 134,24 – Cyrus.Alex – fantasia falsa; L 138,10 – Serg.Const – fantasiam falsam; L 186,10 – Martinus – falsa; L 242,31 – Max.Aqu – falsus sermo; L 386,19 – can.20 – testimonia falsa

ψεῦδος

L 342,25 – Martinus – per falsitatem; K 114,16 – Agatho – falsitas; K 360,10 – Ephraem – mendacem; K 600,1 – Cyrus.Alex – mendaci; K 829,18 – Const.imp – ψευδῶν ἀποδειχθέντων; K 858,15 – sacra – mendatio; K 876,14 – Leo.epist – falsitatis

ψεύδω

L 316,5 – synodus – mentiti; K 208,16 – episcopi – mentitus est

ψευδώνυμος

L 10,34 – Martinus – falsi nominis; K 816,18 – prosphon – falsidicae scientiae

ψεῦσμα

L 106,1 – Martinus – uanitates et insanias

ψηλαφάω

L 230,29 – conc.V. – palparet; K 234,11 – Ps.Athanas – palpando; K 344,6 – Greg.Nyss – palpate

ψηλαφητός

K 342,22 – Greg.Nyss – palpabilem; K 344,6 – Greg.Nyss – palpabilis; K 356,9 – Iustinianus – palpabilis

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

ψηφίζω

L 24,30 – Maur.Caes – decreuerint; K 116,12 – Agatho – decreuit; K 450,15 – Sophron – decernebat; K 704,12 – synodus – statuemus; K 872,4 – Leo.epist – decreuerit; K 876,5 – Leo.epist – decernimus

ψήφισμα

L 100,40 – Uictor – decretis; L 104,34 – Martinus – decreta; L 318,18 – acclam – decreta; K 582,7 – iudices – decretum; K 899,7 – Agatho.epilog – ψηφίσματος εἰς βασιλέα

ψῆφος

L 38,34 – Steph.Dor – per sententias; L 52,2 – abbates – omnibus modis; L 212,18 – synodus – sententias; L 384,24 – can.18 – sententias uacuas; K 292,10 – Ioh. Chrys – sententiam; K 412,8 – Sophron – sententias rectas; K 834,8 – Const.imp – sententiis; K 864,7 – sacra – sententiae; K 874,1 – Leo.epist – censurae; K 900,16 – Agatho.epilog – ψήφῳ καὶ δοκιμασίᾳ; K 903,26 – Ioh.Const – ἐκ τῆς ἐκείνου ψήφου

ψιλός

L 44,29 – Steph.Dor – hominem purum; L 84,20 – Ambrosius – ὡς ψιλὸς ἄνθρωπος; L 124,32 – Martinus – purum; L 148,37 – Martinus – pura humanitate; L 228,6 – conc.V. – hominem puro nato; L 230,19 – conc.V. – purum hominem; L 238,3 – Max. Aqu – purum hominem; K 294,21 – Ioh. Chrys – purus homo; K 482,3 – Sophron – purum hominem; K 848,3 – Const.imp – puruṣ homo

ψυχάω

K 346,9 – Greg.Nyss – refrigerat

ψυχή

L 136,12 – Serg.Const – ex toto corde; L 320,28 – Lucius – necessaria anima; L 378,32 – can.18 – anima et ore; K 2,17 – Const.imp – animo; K 78,16 – Augustinus – de animi motu; K 438,8 – Sophron – ex animo; K 852,4 – Const.imp – cordis

ψυχικῶς

L 406,32 – ep.encycl – animam captare

ψυχοβλαβής

K 504,23 – Mac.Ant – animabus noxiam lectionem

ψυχοφθόρος

L 62,10 – Serg.Cypr – ad consummationem animarum; K 380,21 – Theodosius – animi corruptam; K 578,20 – concilium – animae noxias; K 626,17 – concilium – animae perniciosa; K 770,2 – symbolum – pestiferam heresem

ψυχόω

K 224,13 – Mac.Ant – animata caro; K 372,1 – Anthimus – animatur

ψυχρός

L 242,20 – Max.Aqu – absurdam

ψυχωφελής

L 314,22–23 – synodus – salutiferae

ω

ᾠδή

L 172,27 – Cyrus.Alex – canticis

ᾠθέω

K 276,5 – context – inpulsus

ᾠμός

K 480,8 – Sophron – crudelissimus; K 492,4 – Sophron – crudeli

ᾠμότης

K 326,14 – Cyrill.Alex – crudelitatem

ᾠμοφόριον

K 242,13 – acclam – a palleo

ᾠνέω

L 238,27 – Max.Aqu – iuuabit

ὥρα

K 678,13 – context – per plures horas

ὡραΐζομαι

L 200,4 – Paul.Const – decorantes

ὡραῖος

K 820,13 – prosphon – imperator speciosissime

ὥριμος

L 64,38 – Maur.Caes – de maturis

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:07 AM

ψηφίζω

L 24,30 – Maur.Caes – decreuerint; K 116,12 – Agatho – decreuit; K 450,15 – Sophron – decernebat; K 704,12 – synodus – statuemus; K 872,4 – Leo.epist – decreuerit; K 876,5 – Leo.epist – decernimus

ψήφισμα

L 100,40 – Uictor – decretis; L 104,34 – Martinus – decreta; L 318,18 – acclam – decreta; K 582,7 – iudices – decretum; K 899,7 – Agatho.epilog – ψηφίσματος εἰς βασιλέα

ψῆφος

L 38,34 – Steph.Dor – per sententias; L 52,2 – abbates – omnibus modis; L 212,18 – synodus – sententias; L 384,24 – can.18 – sententias uacuas; K 292,10 – Ioh. Chrys – sententiam; K 412,8 – Sophron – sententias rectas; K 834,8 – Const.imp – sententiis; K 864,7 – sacra – sententiae; K 874,1 – Leo.epist – censurae; K 900,16 – Agatho.epilog – ψήφῳ καὶ δοκιμασίᾳ; K 903,26 – Ioh.Const – ἐκ τῆς ἐκείνου ψήφου

ψιλός

L 44,29 – Steph.Dor – hominem purum; L 84,20 – Ambrosius – ὡς ψιλὸς ἄνθρωπος; L 124,32 – Martinus – purum; L 148,37 – Martinus – pura humanitate; L 228,6 – conc.V. – hominem puro nato; L 230,19 – conc.V. – purum hominem; L 238,3 – Max. Aqu – purum hominem; K 294,21 – Ioh. Chrys – purus homo; K 482,3 – Sophron – purum hominem; K 848,3 – Const.imp – puruṣ homo

ψυχάω

K 346,9 – Greg.Nyss – refrigerat

ψυχή

L 136,12 – Serg.Const – ex toto corde; L 320,28 – Lucius – necessaria anima; L 378,32 – can.18 – anima et ore; K 2,17 – Const.imp – animo; K 78,16 – Augustinus – de animi motu; K 438,8 – Sophron – ex animo; K 852,4 – Const.imp – cordis

ψυχικῶς

L 406,32 – ep.encycl – animam captare

ψυχοβλαβής

K 504,23 – Mac.Ant – animabus noxiam lectionem

ψυχοφθόρος

L 62,10 – Serg.Cypr – ad consummationem animarum; K 380,21 – Theodosius – animi corruptam; K 578,20 – concilium – animae noxias; K 626,17 – concilium – animae perniciosa; K 770,2 – symbolum – pestiferam heresem

ψυχόω

K 224,13 – Mac.Ant – animata caro; K 372,1 – Anthimus – animatur

ψυχρός

L 242,20 – Max.Aqu – absurdam

ψυχωφελής

L 314,22–23 – synodus – salutiferae

ω

ᾠδή

L 172,27 – Cyrus.Alex – canticis

ᾠθέω

K 276,5 – context – inpulsus

ᾠμός

K 480,8 – Sophron – crudelissimus; K 492,4 – Sophron – crudeli

ᾠμότης

K 326,14 – Cyrill.Alex – crudelitatem

ᾠμοφόριον

K 242,13 – acclam – a palleo

ᾠνέω

L 238,27 – Max.Aqu – iuuabit

ὥρα

K 678,13 – context – per plures horas

ὡραΐζομαι

L 200,4 – Paul.Const – decorantes

ὡραῖος

K 820,13 – prosphon – imperator speciosissime

ὥριμος

L 64,38 – Maur.Caes – de maturis

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:08 AM

ὡς

L 104,14 – Martinus – utpote quoniam; L 192,36 – Benedictus – quippe quoniam

ὠτειλή

L 122,16 – Theod.Pharan – cicatrices; K 604,16 – Theod.Pharan – cicatrix

ὠφέλεια

K 530,22 – Serg.Const – aedificationis; K 658,2 – Athanas – utilitas

ὠφελέω

L 202,32 – acclam – prodificauimus; K 450,15 – Sophron – prodesse; K 866,26 – Leo.epist – proficit

ὠφέλιμος

K 490,4 – Sophron – profuturis

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:08 AM

Herausgegeben im Auftrag der Kirchenväter-Kommission der Preussischen Akademie der Wissenschaften

ATHANASIUS, WERKE

In kartonierter Ausgabe sind folgende Lieferungen (im Quartformat) zu beziehen:

II. Band, 1. Teil

1935–1941 herausgegeben von Hans-Georg Opitz

Lfg. 1 (De decretis Nicaenae synodi 1,5 – 40,24). Seiten 1–40. Best.-Nr. 3-10-320635-3
Lfg. 2 (De decretis Nicaenae synodi 40,24 – Apologia de fuga sua 18,3). Seiten 41–80. Best.-Nr. 3-10-320635-4
Lfg. 3 (Apologia de fuga sua 18,3 – Apologia secunda 43,4). Seiten 81–120. Best.-Nr. 3-10-320635-5
Lfg. 4 (Apologia secunda 43,5 – Apologia secunda 80,3). Seiten 121–160. Best.-Nr. 3-10-320635-6
Lfg. 5 (Apologia secunda 80,3 – Historia Arianorum 32,2). Seiten 161–200. Best.-Nr. 3-10-320635-7
Lfg. 6 (Historia Arianorum 32,2 – De synodis 13,2). Seiten 201–240. Best.-Nr. 3-10-320635-8
Lfg. 7 (De synodis 13,3 – Apologia ad Constantinum 3,4). Seiten 241–280. Best.-Nr. 3-10-320635-9

III. Band, 1. Teil:
Urkunden zur Geschichte des Arianischen Streites 318–328

1934–1935 herausgegeben von Hans-Georg Opitz

Lfg. 1 (Brief des Arius an Euseb von Nikodemien und dessen Antwort – Das Schreiben der Synode von Antiochien 325). Seiten 1–40. Best.-Nr. 3-10-320634-1
Lfg. 2 (Kaiser Konstantins Schreiben zur Einberufung der nicänischen Synode – Brief Kaiser Konstantins an Arius und Genossen). Seiten 41–78. Best.-Nr. 3-10-320634-2

ISBN für alle noch greifbaren Lieferungen: 3-11-012986-8

LEXICON ATHANASIANUM

Digessit et illustravit Guido Müller S. J.

Quart. VIII Seiten, 1664 Spalten. 1952. Halbleder ISBN 3-11-003150-7

Walter de Gruyter W DE G Berlin · New York

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:08 AM

Herausgegeben im Auftrag der Kirchenväter-Kommission der Preussischen Akademie der Wissenschaften

ITALA

Das Neue Testament in altlateinischer Überlieferung

Nach den Handschriften herausgegeben von Adolf Jülicher
durchgesehen und zum Druck besorgt von
Walter Matzkow und Kurt Aland

Quart · Kartoniert

Band I: Matthäus-Evangelium
Zweite verbesserte Auflage
VIII, 214 Seiten. 1972. ISBN 3-11-002256-7

Band II: Marcus-Evangelium
Zweite verbesserte Auflage
VII, 160 Seiten. 1970. ISBN 3-11-001244-8

Band III: Lucas-Evangelium
Zweite verbesserte Auflage
VII, 282 Seiten. 1976. ISBN 3-11-002255-9

Band IV: Johannes-Evangelium
X, 230 Seiten. 1963. ISBN 3-11-001243-X

Walter de Gruyter Berlin · New York

Brought to you by | New York University Bobst Library Technical Services
Authenticated
Download Date | 2/9/15 2:08 AM

CONCILIVM CONSTANTINOPOLITANVM A. 691/2 IN TRVLLO HABITVM

(CONCILIVM QVINISEXTVM)

EDIDIT

HEINZ OHME

ADIVVANTIBVS REINHARD FLOGAUS

ET CHRISTOF RUDOLF KRAUS

DE GRUYTER

ISBN 978-3-11-030845-7
e-ISBN 978-3-11-030853-2

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

A CIP catalog record for this book has been applied for at the Library of Congress.

Bibliografische Information der Deutschen Nationalbibliothek

Die Deutsche Nationalbibliothek verzeichnet diese Publikation in der Deutschen Nationalbibliografie; detaillierte bibliografische Daten sind im Internet über http://dnb.dnb.de abrufbar.

© 2013 Walter de Gruyter GmbH, Berlin/Boston

Druck und buchbinderische Verarbeitung: Hubert & Co. GmbH & Co. KG, Göttingen
∞ Gedruckt auf säurefreiem Papier

Printed in Germany

www.degruyter.com

INHALT

EINLEITUNG VII

Handschriften mit den Akten des Concilium Quinisextum IX

Die Handschriften der Edition XVI

Beschreibung der Handschriften XVI

Stemmatische Beziehungen der Handschriften XL

Handschriften mit Listenanfängen XL

Handschriften ohne Subskriptionsliste XLI

Handschriften mit Subskriptionsliste XLI

Die Bedeutung von Π XLII

Die Korruptele Nr. 103-107 XLIII

Das antiikonoklastische Scholion I XLV

Zwischenspaltungen und Abhängigkeiten XLVII

Epitomierung und Einteilung der Kanones LII

Die Gesamtzahl der Teilnehmer und die Angabe σκζ' LIII

Das Stemma LVI

Die älteste Überlieferung der griechischen Konzilsakten LVII

Die Überlieferung des Quinisextums im Westen LXXXII

Der griechische und lateinische Text der Drucke LXXXVI

Zur Konzeption und Anlage der Edition XCI

Verzeichnis der abgekürzt zitierten Literatur XCVI

CONSPECTVS SIGLORVM ET EDITIONVM CII

HYPOTHESIS 1

PINAX EPITOMARVM AD CANONES PERTINENTIVM 2

SCHOLIA

SCHOLIVM I (ANTIICONOCLASTICVM I) 10

SCHOLIVM II (ICONOCLASTICVM) 11

SCHOLIVM III (DE VIGILIO PAPA) 12

SCHOLIVM IV (ANTIICONOCLASTICVM II) 13
SCHOLIVM V (ANTIICONOCLASTICVM III) 14

ACTA CONCILII 15
SERMO PROSPHONETICVS AD IMPERATOREM 17
CANONES 21
SVBSCRIPTIONES 62

INDICES 87
Scriptura sacra 89
Patres et scriptores 91
Leges 96
Canones et concilia 97
omina personarum 102
omina civitatum 114
omina regionum 126
Subscriptionum numerationis synopsis 129

EINLEITUNG

Die von Kaiser Justinian II. (685–695.705–711)[1] im Jahre 691/2 als Ökumenisches Konzil einberufene Synode, die als kirchenrechtliche Ergänzung des V. und VI. Ökumenischen Konzils am selben Tagungsort wie das VI. Konzil, dem Kuppelsaal (Trullos) des kaiserlichen Palastes in Konstantinopel stattfand, und die deshalb auch als (Zweites) Concilium Trullanum, Concilium Quinisextum oder Σύνοδος Πενθέκτη bezeichnet wird, steht an der Grenze zwischen zwei theologischen und kirchenpolitischen Kontroversen des 7. und 8. Jh.s. Schon durch ihren Tagungsort weist sie zurück auf die von Justinians Vater, Konstantin IV. (668–685)[2], im Jahre 680/1 durchgeführte Synode, die den seit 633 schwelenden monenergetisch-monotheletischen Streit[3] beenden sollte, der zu einer schweren Konfrontation zwischen der römischen und der konstantinopolitanischen Kirche geführt hatte. Mit ihrem Bilderkanon can. 82 stand diese Synode bald im Gegensatz zur bilderfeindlichen Politik Kaiser Leons III. (717–741)[4] und seines Sohnes Konstantin V. (741–775)[5] und wurde zum wichtigsten Traditionszeugen der Bilderfreunde und des Bilderkonzils von Nicaea im Jahre 787.[6] Wegen einiger Kanones, die sich vor allem gegen römische aber auch armenische Bräuche und Traditionen wenden, war diese Synode ab dem 9. Jh. und bis in neuere Zeit Gegenstand kontroverstheologischer Auseinandersetzungen. Ihre besondere Bedeutung für die Konziliengeschichtsforschung, die Geschichte der Beziehungen zwischen griechischer und lateinischer Christenheit und die byzantinische Geschichte in einer an Quellen armen Zeit ist offensichtlich. Mit seinen 102 Kanones bietet das Quinisextum die umfassendste kirchenrechtliche Sammlung der Alten Kirche. Kein anderes Konzil hat die kirchliche Praxis der orthodoxen Kirchen byzantinischer Tradition nachhaltiger geprägt. Es zählt hier zur normativen Tradition der sieben ökumenischen Konzile.

Die Notwendigkeit einer *Editio critica maior* ergab sich daraus, dass die zuletzt von Périclès-Pierre Joannou im Rahmen einer umfassenden Edition des altkirchlichen Kirchenrechtes im Jahre 1962 vorgelegte Edition mit einer beträchtlichen Menge von Problemen beladen ist.[7] Weiterhin erlaubte die von Heinz Ohme im Jahre 1990 erstmals durchgeführte kritische Edition der Subskriptionsliste trotz einer Basis von 20 Handschriften an einigen Stellen noch kein abschließendes Bild.[8] Die in den vergangenen Jahrzehnten gewonnenen neuen Erkenntnisse über das Concilium Quini-

---

1 PmbZ 3556.
2 PmbZ 3702.
3 Grundlegend dazu: WINKELMANN, Streit. Zu seinen Motiven und Hintergründen vgl. H. OHME, Motive und Strukturen des Schismas im monenergetisch-monotheletischen Streit: AHC 38 (2006) 265–296; ders., Oikonomia im monenergetisch-monotheletischen Streit: ZAC 12 (2008) 308–343. Zur Vorgeschichte: CHR. LANGE, Mia Energeia (STAC 66), Tübingen 2012.
4 PmbZ 4242.
5 PmbZ 3703.
6 OHME, VII. Konzil.
7 P.-P. JOANNOU (Hg.), Discipline générale antique [IIe–IXe s.], Bd. I,1: Les canons des conciles œcuméniques, Rom 1962, 101–241. Vgl. dazu: S. XC.
8 OHME, Bischofsliste.

sextum[9] und das VI. Ökumenische Konzil von 680/1[10] haben schließlich dazu geführt, dass die Bayerische Akademie der Wissenschaften dazu einlud, die Akten des Quinisextums in die Reihe der *Acta Conciliorum Oecumenicorum* aufzunehmen.

9 Besonders hervorzuheben sind: LAURENT, L'œuvre; OHME, Bischofsliste; NEDUNGATT/FEATHERSTONE, Council in Trullo; dazu: B. DUPUY, Les recherches contemporaines sur le concile In Trullo: Istina 41 (1996) 229–237; G. NEDUNGATT, S. AGRESTINI, Einleitung: COGD 205–215; BRUNET, Concilio Quinisesto.

10 Grundlegend sind hier neben seinen Editionen die Arbeiten von R. RIEDINGER (DERS., Die Präsenz- und Subskriptionslisten des VI. oekumenischen Konzils (680/1) und der Papyrus Vind.G.3 (ABAW philosophisch-histor. Klasse NF 85), München 1979; DERS., Lateinische Übersetzungen griechischer Häretikertexte des 7. Jahrhunderts (SÖAW.PH 352), Wien 1979; DERS., Der Codex Vindobonensis 418 und seine Schreiber (Instumenta Patristica 17), Steenbrugis 1989; DERS., Kl. Schriften zu den Konzilsakten des 7. Jahrhunderts (Instumenta Patristica 34), Turnhout 1998) und die jüngste Untersuchung von DE GREGORIO/KRESTEN, Il Papiro conciliare.

Handschriften mit den Akten des Concilium Quinisextum

Die Edition der Akten des Concilium Quinisextum stellt sich auf den ersten Blick weitaus unkomplizierter dar als diejenige anderer in den ACO dokumentierter Synoden. Denn im Unterschied zu diesen hat beim Quinisextum kein gerichtliches Verfahren stattgefunden[11], so dass hier nicht die für diesen Fall üblichen Verlaufsprotokolle angefertigt wurden, sondern nur die für nichtgerichtliche Synoden jedenfalls im Osten üblichen Beschlussprotokolle.[12] Die Akten des Quinisextums sind nicht durch umfangreiche Florilegiensammlungen oder während der Synode diskutierte Briefe, Lehrschreiben und Stellungnahmen angereichert; zu ihnen gehören auch keine kaiserlichen Edikte, sondern sie beschränken sich auf die 102 Kanones, eine bischöfliche Subskriptionsliste und den Logos Prosphonetikos, die Ansprache der Synodalen an Kaiser Justinian II. Damit aber enthält der Aktenbestand des Quinisextums keine detaillierten Informationen über den Ablauf und die Hintergründe dieser Synode, wie sie sich in Verlaufsprotokollen in der Regel darbieten. Es handelt sich bei diesen Akten sozusagen um die „nackten" offiziellen Ergebnisse.

Im Unterschied zur Kargheit des Aktenbestandes ist dessen Überlieferung allerdings ausgesprochen umfangreich. Während bei den benachbarten ökumenischen Konzilien die Edition des griechischen Textes auf wenigen Textzeugen basiert, konnten für diese Ausgabe nicht weniger als 218 Handschriften des 9.–16. Jh.s erfasst werden, von denen 60 über eine ganze Subskriptionsliste oder deren Anfang verfügen.[13] Dieser reiche Überlieferungsbestand erklärt sich aus der Tatsache, dass das Quinisextum sehr schnell Bestandteil des byzantinischen Kirchenrechtes geworden ist und in die Handbücher und Sammlungen des praktischen Gebrauchs einging.[14] So kann es nicht verwundern, dass die handschriftliche Überlieferung der Akten der Synode durchweg entweder im Kontext des *Syntagma XIV titulorum*, des *Nomocanon XIV titulorum* oder in kanonistischen Sammelhandschriften erfolgt. Weiterhin liegt es auch in der kirchenrechtlichen Natur der Beschlüsse des Quinisextums begründet, dass die Überlieferung des Textes der Kanones ausgesprochen stabil ist und kaum Überraschungen bereit hält. Umso wichtiger für

---

[11] Das III. Constantinopolitanum z.B. ist bis zur 9. Sitzung ein Gerichtsverfahren gegen den damaligen Wortführer des Monotheletismus, Patriarch Makarios von Antiochien (PmbZ 4670); das II. Nicaenum war anfänglich ein Verfahren gegen die Bilderfeinde und deren Synode von Hiereia (754).

[12] Diese Unterscheidung erfolgt im Anschluss an E. CHRYSOS, Konzilsakten und Konzilsprotokolle vom 4. bis 7. Jahrhundert: AHC 15 (1983) 30–40; DERS., Konzilsakten: F. WINKELMANN/W. BRANDES (Hg.), Quellen zur Geschichte des frühen Byzanz (4.–9. Jh.) [BBA 55], Berlin 1990, 149–155. A. WECKWERTH hat jetzt darauf hingewiesen, dass für Synoden des lateinischen Westens auch Verlaufsprotokolle ohne gerichtliche Verfahren belegt sind. Er schlägt deshalb einleuchtend vor, unabhängig von der Art der Synode Beschlussprotokolle und Verlaufsprotokolle zu unterscheiden und die Bezeichnung „Konzilsakten" als Oberbegriff zu benutzen (DERS., Ablauf, Organisiation und Selbstverständnis westlicher antiker Synoden im Spiegel ihrer Akten (JbACErg. Kl. Reihe 5), Münster 2010, 4f.).

[13] Möglich war dies vor allem durch die systematische Auswertung des großzügig vor Ort zur Verfügung gestellten Mikrofilmbestandes des Max-Planck-Institutes für Europäische Rechtsgeschichte.

[14] S. dazu: S. LXIII–LXXIII.

die Konstitution des Textes und die historische Erschließung der Vorgänge um das Quinisextum ist deshalb die bischöfliche Subskriptionsliste, die beträchtliche Varianten bietet und etliche Fragen aufwirft. Ebenso bedeutsam sind die in einer frühen Überlieferungsphase dem Text zugewachsenen Scholien, die für die Rezeptionsgeschichte der Synode von nicht geringer Bedeutung sind.

In der folgenden Übersicht werden die Handschriften dokumentiert, die überprüftermaßen das Concilium Quinisextum oder große Teile desselben enthalten. Ein"*" weist darauf hin, dass die folgende Handschrift eine Subskriptionsliste oder Teile derselben enthält:

Andros, Μονὴ Ζωοδόχου Πηγῆς ἢ Ἁγίας: Cod. 88, fol. 189v–206v (s. XIV)
Athen, Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη τῆς Ἑλλάδος: *Cod. 1370, fol. 196r–238r (s. X); Cod. 1371, fol. 82v–122r (s. XIII); Cod. 1372, fol. 146v–209r (a. 1779); Cod. 1380, pars B, pp. 57–103 (s. XVI); Cod. 1407, fol. 66r–81v (s. XIV); Cod. 1429, fol. 107r–150v (s. XIII); Cod. 1883, fol. 278r–294v (s. XVI); Cod. Met. Sepul. 33, fol. 146v–157v (s. XVI); *Cod. Met. Sepul. 635, fol. 112v–130v (s. XI)
Athen, Μουσεῖο Μπενάκη: Cod. 20, fol. 61r–84r (s. XIV–XV)
Athen, Σπουδαστήριον Βυζαντινῆς καὶ Νεοελληνικῆς Φιλολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν: Cod. 4, fol. 106r–152r (post a. 1560)
Athos, Μονὴ Βατοπεδίου: Cod. 227, fol. 131r–162v (a. 1234); Cod. 228, fol. 55r–87r (s. XIV–XV); Cod. 482, fol. 201r–217r (a. 1586); Cod. 555, fol. 71v–74v, 140r–157v (ca. 1150)
Athos, Μονὴ Διονυσίου: Cod. 120 , fol. 179v–247v (s. XIV); Cod. 121, fol. 57v–99v (s. XIII); Cod. 368, fol. 65r–112r (s. XIV)
Athos, Μονὴ Δοχειαρίου: *Cod. 296, fol. 90v–94v, 140r–146v (s. XV)
Athos, Μονὴ Ἐσφιγμένου: Cod. 4, fol. 121v–190v (s. XV)
Athos, Μονὴ Ἰβήρων: Cod. 302, fol. 29r–50v (a. 1322/3); Cod. 303, pp. 308–332 (s. XV)
Athos, Μονὴ Μεγίστης Λαύρας: *Cod. B 93, fol. 96r–127r (s. XI in.); Cod. E 153, fol. 43v–73r (s. XIV); Cod. E 154, fol. 30v–51r (a. 1565); Cod. K 202, fol. 90v–138v (s. XV); Cod. 84, fol. 128v–241v (s. XIV–XV)
Athos, Μονὴ Παντοκράτορος: Cod. 73, fol. 136–200v (s. XV–XVI)
Athos, Μονὴ Φιλοθέου: *Cod. 42, fol. 99r–143v (s. XIII)
Athos, Μονὴ Ξενοφῶντος: Cod. 14, fol. 52v–72r (s. XV)
Athos, Μονὴ Ξηροποτάμου: Cod. 191, fol. 326v–342r (s. XIV)
Augsburg, Staats- und Stadtbibliothek: Cod. 173, fol. 3v–159r (s. XVI)
Basel, Universitätsbibliothek: Cod. A III.6, fol. 80v–110r (s. XIII–XIV)
Berkeley, Robbins Collection: Cod. 121, fol. 92r–139v (s. XIII)
Berlin, Staatsbibliothek Preußischer Kulturbesitz: Cod. Phil. 1502, fol. 136r–246r (s. XVI)
Cambridge, University Library, Cod. Ee. IV. 29, fol. 212r–247r (s. XII)
Dublin, Trinity College: *Cod. 200 (B. 4. 18), fol. 28r–53r (s. XII)
Escorial, Real Biblioteca: Cod. Σ.I.2, fol. 118v–250r (a. 1563); Cod. X. II. 1, pp. 852–1150 (s. XVI); Cod. X. II. 10, fol. 85v–124r (a. 1314); Cod. X. II. 18, fol.

190r–200r (s. XVI); Cod. X. III. 1, fol. 21v–71r (s. XIV–XV); *Cod. X. III. 2, fol. 261r–283r (s. XIII–XIV)

Eton, College Library: Cod. 121, pp. 365–504 (s. XV–XVI)

Florenz, Biblioteca Medicea Laurenziana: Cod. Plut. 5.2, fol. 109v–144v (s. XIV); *Cod. Plut. 5.22, fol. 84v–111r (s. XII); Cod. Plut. 5.40, fol. 67r–108r (s. XIV); *Cod. Plut. 9.8, fol. 144v–169v (s. XII); Cod. Plut. 10.1, fol. 178v–203v (s. XII); *Cod. Plut. 10.10, fol. 138r–164r (s. XI)

Genf, Bibliothèque publique et universitaire: Cod. 23, fol. 181v–193r (ante a. 1380)

Grottaferrata, Biblioteca della Badia Greca: Cod. Β δ I, fol. 41r–57v (s. XIII)

Hydra, Ναὸς τῆς Παναγίας: Cod. 3, fol. 163r–179v (s. XIV)

Istanbul, Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, Πατριαρχικὴ Βιβλιοθήκη: Cod. Pan. Kamar. 14, fol. 180r–267r (s. XIV); Cod. Pan. Kamar. 14, fol. 180r–267r (s. XIV); Cod. Pan. Kamar. 22, fol. 299r–321r (s. XV); Cod. Pan. Kamar. 78, fol. 67v–99v (a. 1344); *Cod. Pan. Kamar. 175, fol. 161v–195r (s. XII)

Istanbul, Topkapi Sarayi: Cod. gr. 115, fol. 274–325, 357–365, 326–344 (a. 1311)

Jerusalem, Πατριαρχικὴ Βιβλιοθήκη: *Cod. Mon. Crucis 2, fol. 100r–118v (s. X); Cod. Mon. Crucis 27, fol. 241v–258v (s. XVI); Cod. S. Sepulcri 24, fol. 219v–221v. 223r (s. X); Cod. S. Sepulcri 110, fol. 5r–60r (s. XIV); Cod. S. Sepulcri 167, fol. 43v–72v (s. XIV); Cod. S. Sepulcri 370, fol. 46v–61v (s. XVI)

Lesbos, Μονὴ τοῦ Λειμῶνος: Cod. 7, fol. 175r–187r (a. 1420/21)

London, British Library: Cod. Add. 17474, fol. 216r–230v (a. 1600); Cod. Add. 22746, fol. 1r–28v (s. XIII); Cod. Add. 28823, fol. 62r–98v (s. XIV); Cod. Add. 34060, fol. 230r–244v (s. XV); Cod. Arundel. 533, fol. 140r–206v (s. XIII–XIV)

Madrid, Biblioteca Nacional: Cod. 4674, fol. 95r–143r (ca. a. 1550)

Mailand, Biblioteca Ambrosiana: *Cod. B 107 sup., fol. 45v–70v (s. XII–XIII); Cod. C 163 inf., pp. 199–308 (a. 1603); *Cod. E 94 sup., fol. 82r–109v (s. XIII ex.); *Cod. F 48 sup., fol. 109v–155r (s. XII in.); *Cod. G 57 sup., fol. 1r–15r (s. XI–XII); Cod. Q 76 sup., fol. 69r–127r (a. 1288)

Messina, Biblioteca Regionale Universitaria di Messina: *Cod. S. Salvat. 59, fol. 162r–189v (s. XII)

Meteora, Μονὴ Βαρλαάμ: Cod. 173, pp. 75–124 (s. XIV–XV)

Moskau, Gosudarstvennyj Istoričeskij Muzej: Cod. Syn. gr. 149, fol. 346r–358v (a. 1342); Cod. Syn. gr. 237, fol. 63r–75v (s. XII?); Cod. Syn. gr. 286, fol. 40r–70v (s. XIII); Cod. Syn. gr. 397, fol. 57r–77r (s. XIII); Cod. Syn. gr. 398, fol. 132v–161r (s. X); Cod. Syn. gr. 432, fol. 66v–87v (s. XI); Cod. Syn. gr. 475, fol. 50v–70r (s. XV)

München, Bayerische Staatsbibliothek: Cod. gr. 45, fol. 64v–111r (ca. a. 1550); Cod. Mon. gr. 46, fol. 64v–111r (ca. a. 1550); *Cod. gr. 198, fol. 251r–284v (s. XVI); Cod. gr. 309, fol. 255r–257r (s. XII–XIII); *Cod. gr. 380, fol. 261r–292r (s. XII–XIII); Cod. gr. 397, fol. 150v–191r (s. XVII)

Neapel, Biblioteca Nazionale: Cod. II. C 2, fol. 125r–191r (s. XIV); Cod. II C 3, fol. 58r–98r (s. XIV); Cod. II C 4, fol. 184v–207v (s. XIII); Cod. II C 7, fol. 92v–122r (a. 1139)

Olmütz, Státní Vědecká Knihovna: Cod. M 688, fol. 137v–193v (a. 1286)

Oxford, Bodleian Library: Cod. Baroc. 26, fol. 83–128 (s. IX?); *Cod. Baroc. 86, fol. 93v–114v (s. XII); Cod. Baroc. 158, fol. 152r–163v (s. XV); *Cod. Baroc. 185, fol. 78r–103v (s. XI ex.); *Cod. Baroc. 196, fol. 145r–169v (a. 1043); Cod. Baroc. 205, fol. 162v–233v (s. XIV); Cod. Holkh. 11, fol. 40v–67v (a. 1301); Cod. Laud. 39, fol. 150v–172v (s. X in.); *Cod. Misc. 206, fol. 107r–139r (s. XII); *Cod. Rawl. G158, fol. 219v–245r, 358r–361v (s. XIV); *Cod. Selden. B 55, fol. 106v–127v (s. XIII)

Oxford, Corpus Christi College: Cod. 68, fol. 177r–196r (s. XIV)

Paris, Bibliothèque nationale de France: Cod. Coisl. 34, fol. 108v–129r (a. 1042); *Cod. Coisl. 35, fol. 64r–83r (s. XII/XIII); Cod. Coisl. 39, fol. 67r–120v (s. XVI); *Cod. Coisl. 209, fol. 104r–133r (s. X); Cod. Coisl. 210, fol. 57v–87r (s. XIV); *Cod. Coisl. 211, fol. 153r–183r (s. XII); Cod. Coisl. 364, fol. 129r–183r (a. 1295); Cod. gr. 1319, fol. 108r–168r (s. XIII); *Cod. gr. 1320, fol. 131r–153v (s. XI); Cod. gr. 1321, fol. 73r–125v (s. XVI); Cod. gr. 1322, fol. 67v–116v (s. XVI); Cod. gr. 1323, fol. 65v–108r (a. 1598); *Cod. gr. 1324, fol. 122v–156v (a. 1105); *Cod. gr. 1325, fol. 86v–96r (s. XI); *Cod. gr. 1326, fol. 31v–60v (s. XI); Cod. gr. 1328, fol. 109r–162v (s. XV); Cod. gr. 1331, fol. 128r–181v (s. XIV); Cod. gr. 1332, pp. 184–390 (s. XVI); Cod. gr. 1334, fol. 121v–145r (s. X); Cod. gr. 1337, fol. 210v–230r (s. XV); Cod. gr. 1339, fol. 244v–255r (s. XV); Cod. gr. 1369, fol. 27v–49v (s. XIV); Cod. gr. 1374, ff, 337v–361r (s. XV); Cod. suppl. gr. 304, fol. 192v–271r (s. XVI); Cod. suppl. gr. 482, fol. 121–124 (a. 1104); Cod. suppl. gr. 483, fol. 171r–173v; 188r–215v (s. XIII–XIV); *Cod. suppl. gr. 614, fol. 130v–153v (s. X); *Cod. suppl. gr. 1085, fol. 84r–96v (s. IX–X); *Cod. suppl. gr. 1086, fol. 162r–193r (s. XI); Cod. suppl. gr. 1280, fol. 67r–107r (s. XIV)

Patmos, Μονὴ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ θεολόγου: *Cod. 172, fol. 245r–289v (s. IX in.); Cod. 173, fol. 206r–218v (s. IX); Cod. 174, fol. 131r–162v (s. XI); Cod. 205, fol. 64r–90v (s. XII); Cod. 366, fol. 41v–42r, 110v–153r (s. XIV)

St. Petersburg, Gosudarstvennaja Publičnaja Biblioteka: *Cod. gr. 66, fol. 148v–174v (s. X); Cod. gr. 120, fol. 1r–16v (s. X); Cod. gr. 123, fol. 37v–65 (s. XIV); Cod. gr. 566, fol. 1r–16v (s. XI–XII)

Rom, Biblioteca Angelica: *Cod. gr. 115, fol. 106v–136v (s. XVI)

Rom, Biblioteca Casanatense: Cod. 449, fol. 270r–289r (a. 1369); Cod. 1400, fol. 100r–154v (s. XVI)

Rom, Collegio Greco: Cod. gr. 12, fol. 54v–93v (s. XIII)

Rom, Biblioteca Vallicelliana: Cod. C 2, fol. 253v–279v (s. XVI); *Cod. C 11 (Cod. gr. 33), fol. 147v–173v (s. XI); Cod. F 10, fol. 179r–214v (s. X); Cod. F 22, fol. 195r–232r (s. XV); Cod. F 47, fol. 48r–80v (ca. 1000)

Sinai, Μονὴ τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης: Cod. gr. 1111, fol. 255r–285v (s. XI); Cod. gr. 1112, fol. 175r–187v (s. X–XI); *Cod. gr. 1113, fol. 218v–248r (s. XI); *Cod. gr. 1114, fol. 4r–81v (s. XI–XII); Cod. gr. 1116, fol. 70v–104v (s. XIII); Cod. gr. 1117, fol. 89v–102v (s. XIV); Cod. gr. 1341, fol. 200r–

212r (s. XIV–XVI); Cod. gr. 1643 fol. 217v–230r (s. XV); Cod. gr. 1666, fol. 67r–142r (s. XIV)

Sofia, Naučen centăr "Ivan Dujčev": *Cod. 21, fol. 131r–152v (s. XII); Cod. 158, fol. 67v–115r (s. XIII)

Stockholm, Kungliga Biblioteket: Cod. A 799, fol. 152v–315v (a. 1582)

Turin, Biblioteca Nazionale Universitaria: Cod. gr. B II 26, fol. 152v–176r (s. X); Cod. gr. B.III.13 202, fol. 82v–117r (s. XIII)

Vatikan, Biblioteca Apostolica Vaticana: *Cod. Barb. gr. 323, fol. 249r–285r (s. XIII); *Cod. Barb. gr. 578, fol. 141r–165v (s. XI–XII in.); Cod. Ottob. 96, fol. 149r–219r (s. XVI); Cod. Ottob. 249, fol. 267v–383r (s. XV); Cod. Ottob. 435, fol. 89v–134r (s. XV); Cod. Pal. gr. 21, fol. 62r–103v (s. XIII); Cod. Pal. gr. 219, fol. 69r–102r (s. XIII); Cod. Pal. gr. 376, fol. 77r–82v (s. IX–X); Cod. Pal. gr. 384, fol. 86v–113r (s. XIII); Cod. Reg. gr. 51, fol. 224r–323r (s. XVI); Cod. Reg. gr. 57, fol. 150v–188r (a. 1359); Cod. Ross. 725 (=14), fol. 179r–245v (s. XVI); Cod. Vat. gr. 827, fol. 91v–111r (s. XIII ex.); Cod. Vat. gr. 828, fol. 55r–94v, 104r–v (s. XIII–XIV); *Cod. Vat. gr. 829, fol. 82r–104r (s. XIII–XIV); Cod. Vat. gr. 842, fol. 92r–118v (s. XVI); Cod. Vat. gr. 844, fol. 131r–184v (ca. a. 1300); *Cod. Vat. gr. 1150, fol. 65r–71v (s. XV); *Cod. Vat. gr. 1182, fol. 255r–258v (s. XVI); *Cod. Vat. gr. 1287, fol. 1r–10r (s. XII); Cod. Vat. gr. 1661, fol. 2v–151v (s. XVI); Cod. Vat. gr. 1980, fol. 73v–117 r (s. XI–XII); *Cod. Vat. gr. 2060, fol. 98r–119r (s. XII); Cod. Vat. gr. 2153, fol. 69v–121r (s. XIII); *Cod. Vat. gr. 2184, fol. 108v–128v (s. XII–XIII); *Cod. Vat. gr. 2198, pp. 86–98 (s. XII); *Cod. Vat. gr. 2341, fol. 86v–102v (s. XVI); Cod. Vat. gr. 2576, fol. 296v–318r (s. XVI)

Venedig, Biblioteca Nazionale Marciana: Cod. gr. 168, fol. 168r–240r (s. XIV); *Cod. gr. 169, fol. 129r–149r (s. XII); *Cod. Marc. gr. 170, fol. 128r–146r (s. XII); Cod. gr. 171, fol. 64v–95r (s. XIII–XIV); Cod. gr. 556, fol. 1r–100r (s. XV); Cod. gr. app. III 1, fol. 37r–59r (s. XIII); *Cod. gr. app. III 2, fol. 45v–68r (s. XII); Cod. gr. app. III 3, fol. 33v–55v (s. XIV); Cod. gr. app. III 12, fol. 54r–73v (a. 1467); *Cod. gr. app. III 17, fol. 138v–165v (s. XI)

Wien, Österreichische Nationalbibliothek: Cod. hist. gr. 7, fol. 145r–166v (ca. 1200); Cod. hist. gr. 12, fol. 71r–118v (s. XIII); Cod. hist. gr. 24, fol. 447r–492r (s. XVI); *Cod. hist. gr. 56, fol. 91r–120r (ca. a. 1000); Cod. hist. gr. 70, fol. 228v–254v (s. XIV); Cod. hist. gr. 88, fol. 64r–98r (s. XV); Cod. iur. gr. 5, fol. 149v–206v (s. XIII); *Cod. iur. gr. 9, fol. 152v–186v (s. XIII)

Neben diesen Handschriften existiert eine Anzahl weiterer, überwiegend dem 15. und 16. Jh. angehörender Handschriften, von denen eine ganze Reihe ebenfalls den Logos Prosphonetikos und die Kanones des Quinisextums enthalten dürften und in Einzelfällen vielleicht sogar eine Subskriptionsliste aufweisen. Hierzu zählen die folgenden Handschriften:

Alexandria, Βιβλιοθήκη τοῦ Πατριαρχείου: Cod. 36 (s. XVI); Cod. 67 (s. XV); Cod. 194 (s. XV); Cod. 525 (a. 1592)
Amorgos, Μητροπολιτικὸ ναὸ τῆς Χώρας Ἀμοργοῦ: Cod. 31 (s. XVI); Cod. 37 (s. XV)
Athen, Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη τῆς Ἑλλάδος: Cod. 1383 (s. XVI); Cod. 1390 (s. XVI); Cod. 1401 (s. XVI); Cod. Athen. 1402 (s. XV); Cod. 1410 (a. 1590); Cod. 1412 (s. XVI); Cod. 1432 (s. XIII); Cod. 1433 (s. XVI); Cod. 1442 (s. XVI); Cod. 1452 (s. XIII); Cod. 1473 (s. XVI)
Athos, Μονὴ Βατοπεδίου: Cod. 562 (a. 1556); Cod. 564 (s. XV); Cod. 570 (s. XVI); Cod. 585 (s. XII)
Athos, Μονὴ Καρακάλλου: Cod. 64 (s. XV); Cod. 65 (s. XV)
Athos, Μονὴ Διονυσίου: Cod. 224 (a. 1560); Cod. 226 (s. XVI); Cod. 366 (s. XIII); Cod. 487 (s. XVI)
Athos, Μονὴ Ἰβήρων: Cod. 311 (s. XVI); Cod. 312 (s. XV); Cod. 318 (s. XIV?); Cod. 325 (s. XVI); Cod. 329 (s. XVI); Cod. 615 (s. XIV); Cod. 697 (s. XVI)
Athos, Μονὴ Μεγίστης Λαύρας: Cod. 52 (s. XV); Cod. 14 (a. 1600); Cod. Ω 30 (s. XV); Cod. Ω 33 (s. XVI); Cod. Ω 50 (s. XVI); Cod. Ω 60 (s. XVI)
Athos, Μονὴ Ἁγ. Παντελεήμονος: Cod. 142 (s. XVI); Cod. 315 (s. XVI)
Athos, Μονὴ Φιλοθέου: Cod. 244 (s. XVI)
Istanbul, Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, Πατριαρχικὴ Βιβλιοθήκη: Cod. Pan. Kamar. 11 (s. XIV)
Jerusalem, Πατριαρχικὴ Βιβλιοθήκη: Cod. Sab. 124 (s. XV–XVI)
Meteora, Μονὴ Βαρλαάμ: Cod. 174 (s. XVI)
Meteora, Μονὴ Μεταμορφώσεως: Cod. 163 (s. XVI)
Paris, Bibliothèque national de France: Cod. gr. 393 (a. 1516?)
Patmos, Μονὴ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ θεολόγου: Cod. 373 (s. XVI)
Sinai, Μονὴ τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης: Cod. gr. 1136 (s. XVI?); Cod. gr. 1185 (s. XI); Cod. gr. 1643 (s. XVI); Cod. gr. 1726 (s. XVI); Cod. gr. 1769 (s. XVI); Cod. gr. 1816 (a. 1592); Cod. gr. 1919 (a. 1564); Cod. gr. 2076 (a. 1585)
Zaborda, Μονὴ τοῦ Ἁγίου Νικάνορος: Cod. 48 (s. XIII–XIV); Cod. 55 (s. XIV); Cod. 91 (s. XIV); Cod. 96 (s. XIV)

Wie aus dieser Aufstellung ersichtlich, handelt es sich hier überwiegend um Handschriften aus griechischen (Athen[15], Athos[16] und andere Klöster) sowie aus ägyptischen Bibliotheken (Sinai[17], Alexandria[18]), die nur unzureichend beschrieben sind. Sie wurden nicht berücksichtigt.

[15] Es sind hier vor allem die Bestände der Nationalbibliothek, die nur unzureichend (Codd. 1–1856: J. SAKKELION/A. SAKKELION, Κατάλογος τῶν χειρογράφων τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑλλάδος, Athen 1892; Codd. 1857–2500: L. POLITIS-M.L. POLITIS, Κατάλογος τῶν χειρογράφων τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑλλάδος ἀρ. 1857–2500, Athen 1991) oder überhaupt nicht beschrieben sind, wie die Codices 2501ff., deren genaue Zahl sich auch Oliviers Repertorium nicht entnehmen läßt, die jedoch mindestens bis zur Nummer 3121 reichen.

[16] Hier ist man, von Ausnahmen wie im Falle von Vatopedi und Iviron abgesehen, nach wie vor auf den recht summarischen Katalog von S.P. LAMPROS (DERS., Catalogue) angewiesen.

[17] Zur Beschreibung der griechischen Handschriften des Katharinenklosters durch V. GARDTHAUSEN (DERS., Catalogus) und in den Werken von V.N. BENEŠEVIČ bemerkt J.-M. OLIVIER (DERS.,

Darüber hinaus existieren auch noch Bestände, zu denen überhaupt keine gedruckte Beschreibung vorliegt. So ist von den Codices Vaticani graeci eine große Zahl nicht durch gedruckte Kataloge erschlossen (Vat. gr. 933–1484, 1963–2161, 2255–2693, 2664ff.); außerdem existiert zu den Codd. Barb. gr. 282–594 nur ein stichwortartiges Kurzverzeichnis. Vor Ort konnte mit Hilfe handschriftlicher Kataloge sowie durch Autopsie der fraglichen Codices dieser Bestand auf die Überlieferung des Concilium Quinisextum untersucht werden. Zu den Codd. Vat. gr. 2502–2641 konnte ein in neuerer Zeit vom Direktor der Handschriftenabteilung der Athener Nationalbibliothek erarbeitetes Katalogtyposkript eingesehen werden.[19] Ungeklärt blieb hingegen der Inhalt von Codd. Vat. gr. 2403–2501. Dabei handelt es sich um einen Bestand von anscheinend z.T. recht alten Handschriften, welche durch Staurakis Aristarchis (1835–1925), den Großlogotheten des Ökumenischen Patriarchen, in die Vatikanische Bibliothek gelangt sind. Zwar existieren Notizen über den Inhalt dieser Handschriften[20], doch waren diese vor Ort leider nicht einsehbar.

Aufgrund der großen Zahl von Handschriften wurden auch solche Handschriften nicht weiter berücksichtigt, die nur einzelne Kanones oder kleinere Gruppen von Kanones des Concilium Quinisextum enthalten, wie z.B.

Alexandria, Βιβλιοθήκη τοῦ Πατριαρχείου: Cod. 248, 1r–2v (s. XV–XVI)
Athen, Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη τῆς Ἑλλάδος: Cod. 2695, 119v–120r (s. XIII–XIV)
Berlin, Staatsbibliothek Preußischer Kulturbesitz: Cod. Phil. 1477, fol. 36r–45r, 292v–295r (s. XV)
El Escorial, Real Biblioteca: Cod. R.I.15, fol. 98r (s. XII); Cod. X.II.6, fol. 315r–318r (a. 1571)
Genua, Biblioteca Franzoniana: Cod. Urb. 32, fol. 63r–68v (a. 1321)
Jerusalem, Πατριαρχικὴ Βιβλιοθήκη: Cod. Sab. 281, fol. 150r–152v (s. XIII)
Meteora, Μονὴ Ἁγίου Στεφάνου: Cod. 5, fol. 273v–274v (s. XIV)
Meteora, Μονὴ Μεταμορφώσεως: Cod. 483, fol. 154r–157v (s. XVI)
Vatikan, Biblioteca Apostolica Vaticana: Cod. Vat. gr. 572, fol. 254r–255v (s. XIV–XV); Cod. Vat. gr. 740, fol. 126r–132r (s. XIV); Cod. Vat. gr. 828, f. 78r (a. 1332/3); Cod. Vat. gr. 852, fol. 450v–451v (s. XIII–XIV)

Ebenfalls nicht herangezogen wurden Handschriften, die nach dem 16. Jh. entstanden sind. Schließlich blieb die handschriftlichen Überlieferung von den ab dem 13. Jh. sehr verbreiteten Kanonessammlungen mit den Kommentaren des Ioannes Zonaras († nach 1161) und des Theodoros Balsamon († nach 1195) weitgehend unberücksichtigt. Angesichts der Fülle der kopialen Überlieferung war die Berück-

---

Répertoire 746): „Les catalogues signalés ci-dessous ne permettent pas réellement de connaître la collection des mss grecs de ce monastère."

18 Der relativ ausführliche Katalog von N.S. PHILIPPIDIS gelangte aufgrund des Todes des Autors nur bis Cod. 380 und wurde von TH.D. MOSCHONAS summarisch bis Cod 538 fortgeführt, vgl.: Th.D. MOSCHONAS, Κατάλογοι τῆς πατριαρχικῆς βιβλιοθήκης, Bd.I: Χειρόγραφα, Salt Lake City ²1965.

19 P.G. NIKOLOPOULOS, Inventaire des Manuscrits du Fond Vatican grec Numéros 2502–2641.

20 Cod. Arch. Bibl. 219, fasc. Z; Cod. Arch. Bibl. 175.

sichtigung aller existierenden Handschriften ausgeschlossen. Es musste eine Auswahl getroffen werden.

Die Handschriften der Edition

Für die Edition wurden die folgenden 72 Handschriften herangezogen, darunter alle Zeugen, die auch die Subskriptionsliste oder Teile davon bieten. Im Folgenden werden zu jeder Handschrift neben den kodikologischen Grunddaten und einer summarischen Beschreibung des Inhaltes folgende Informationen gegeben:

- Angabe der Folia mit den Akten des Quinisextums, aufgeschlüsselt in die drei Aktenbestandteile Logos Prosphonetikos, Kanones und Unterschriftsliste;
- Angabe der enthaltenen Scholia;
- Besonderer Ausweis von fünf Scholia, die wegen ihrer editorischen Bedeutung in die Edition aufgenommen wurden und aus organisatorischen Gründen durchnummeriert werden (Scholia I–V);[21]
- Besonderheiten der Überlieferung des Quinisextums;[22]
- Sekundärliteratur.

Beschreibung der Handschriften

A Codex Atheniensis graecus 1370[23]

Saec. X, membr., 324 fol. (initio et fine mutil.), 32 x 25 cm, 2 col., 27 lin.
Inhalt: Nomocanon XIV titulorum cum collectione canonum.
Quinisextum: fol. 196r–238r (Logos Prosphonetikos 196v–199v; Kanones 199v–234r; Subskriptionsliste 234r–238r); Scholia[24] 353 (= Scholion V), 395, 417, 423, 425, 429, 431.
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Sauber geschrieben, aber stark defektiv im Bestand der Subskriptionen; durch Blattausfall fehlen die Unterschriften Nr. 113–214; deshalb nur 116 bischöfliche Unterschriften. Ohne Scholion I. Am Ende aber marginal: σκζ′ (227).

[21] Zu diesen Scholia vgl.: S. XLV–XLVII; LXVI–LXX.
[22] Zu den dabei erwähnten sog. „Platzhaltern“ in der Subskriptionsliste vgl.: S. LXVII, LXXVI. "Demutsformeln" sind von den Unterzeichnern benutzte Formulierungen wie ἀνάξιος ἐπίσκοπος usw.; vgl. dazu: OHME, Bischofsliste 177f.
[23] OLIVIER, Répertoire 430; BENEŠEVIČ, Sbornik 116.325; RHBR II, Nr. 328; MÜHLENBERG, Nr. 9b (S. XLV.LX); M.L. Agati, La minuscule "bouletée" (Littera antiqua 2,1–2), Città del Vaticano 1992, 198–199.
[24] Hg. v. BENEŠEVIČ, Sbornik, Priloženija 41–48.

Am Codex Mediolanensis Ambrosianus F 48 sup.[25]

Saec. XII in., membr., 179 fol., 20 x 13,6 cm, 1 col., 25 lin.
Inhalt: Collectio canonum.
Quinisextum: fol. 109v–155r (Inhaltsangabe [Ὑπόθεσις] 109v; Pinax 109v; Logos Prosphonetikos 113v–117r; Kanones 117r–154v; Subskriptionsliste 154v–155r).
Provenienz: Auf der Rückseite des Einbanddeckels: „Messapiae in Magna Graecia emptus. 1606".[26]
Schrift: „premier style otrantais dans des manuscrits de la fin du XIe siècle et du début du XIIe".[27]
Besonderheiten*:* Durch die Aufteilung von can. 3 in zwei Kanones (s. u. S. LI–LII) werden 103 Kanones gezählt. Die Subskriptionsliste besteht nur aus dem Listenanfang mit der kaiserlichen Unterschrift und den Nr. 1–7 ohne Scholion I. Nach Nr. 5 steht das Scholion III als Unterschrift gestaltet im Text. Zwischen der kaiserlichen Subskription und Nr.1: ὁμοί- καὶ οἱ ἐπίσκοποι; nach Nr. 7: καὶ καθεξῆς οἱ λοιποὶ πάντες ὑπέγρ-:.

Amb Codex Mediolanensis Ambrosianus E 94 sup.[28]

Saec. XIII ex., membr., 251 fol., 26,3 x 16,9 cm, 1 col., 29 lin.
Inhalt: Collectio canonum; Nomocanon L titulorum.
Quinisextum: fol. 82r–109v (Inhaltsangabe [Ὑπόθεσις] 82r; Pinax 82r–84v; Logos Prosphonetikos 84v–86v; Kanones 86v–109v; Anfang der Subskriptionsliste 109v).
Provenienz: Auf dem Einband: „Soliti in Magna Graecia emptus a. 1606".[29]
Besonderheiten: Can. 3 wird zwei Kanones aufgeteilt (s. u. S. LI–LII), dafür aber can. 102 nicht extra gezählt, so dass es insgesamt 102 Kanones sind. Auf die kaiserliche Unterschrift folgen nur die Nr. 1–7. Kein Scholion I.; nach Nr. 5: Scholion III. Nach Nr. 7: καὶ καθεξῆς οἱ λοιποὶ πάντες ὑπέγραψαν. Keine Zahlenangabe am Schluss.

Ang Codex Romanus Bibliothecae Angelicae graecus 115 (olim B. 1. 12)[30]

Saec. XVI, chart., 250 fol., 33,5 x 22,5 cm, 1 col., 33 lin.
Inhalt: Nomocanon XIV titulorum cum collectione canonum.
Quinisextum: fol. 106v–135v (Logos Prosphonetikos 106v–108v; Kanones 108v–130r; Subskriptionsliste 130r–135v).

---

[25] OLIVIER, Répertoire 238; BENEŠEVIČ, Sinagogá 27f. 43f.331; MARTINI/BASSI I, 393–394 (Nr. 341): s. XII in.; RHBR III, Nr.491.
[26] BENEŠEVIČ, Sinagogá 27.
[27] A. JACOB, Les écritures de terre d'Otranto: La Paléographie grecque et byzantine (Colloques Internationaux du Centre National de la Recherche scientifique), No. 559, Paris 21.–25. Octobre 1974, Paris 1977, 269–281.270f.
[28] OLIVIER, Répertoire 238; BENEŠEVIČ, Sinagoga 26.43f. 331 (s. XII–XIII); MARTINI/BASSI, Catalogus I, 341–347 (Nr. 303); RHBR III, Nr. 490.
[29] MARTINI/BASSI, Catalogus I, 347.
[30] OLIVIER, Répertoire 2054; SAMBERGER, Catalogi II,154–158; MÜHLENBERG, Nr. 64 (S. XCII).

Besonderheiten der Subskriptionsliste: Kein Scholion I. Keine Zahlenangabe am Ende. Bischöfliche Subskriptionen: 204.

Ar Codex Mediolanensis Ambrosianus G 57 sup.[31]

Saec. XI–XII, membr., 48 fol., Blattverluste am Anfang und Ende: Fragment.
Inhalt: Collectio Canonum.
Quinisextum: inc. mut. in can. 36 (gezählt als can. 37): fol. 1r–15r.; Anfang der Subskriptionsliste mit Nr. 1–5 (fol. 15r).
Provenienz: „E Calabria (e Bruttiis) advectus a. 1607".[32]
Besonderheiten: Gezählt werden 103 Kanones. Die Subskriptionsliste ist nachlässig geschrieben und bietet nur den Listenanfang mit der kaiserlichen Unterschrift und Nr. 1–5. Ohne Scholion I. Vor Nr. 1: οἱ ἐπίσκοποι. Nach Nr. 5: καὶ ἑξῆς ὑπέγραψαν οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι. Keine Zahlenangabe am Schluss.

As Codex Mediolanensis Ambrosianus B 107 sup.[33]

Saec. XII–XIII, membr., 159 fol., 24,2 x 14,1 cm, 35 lin., 1 col.
Inhalt: Collectio canonum.
Quinisextum: fol. 45v–70v (Inhaltsangabe [Ὑπόθεσις] 45v; Pinax 45v–48r; Logos Prosphonetikos 48r–50r, 103 Kanones 50r–70v; Anfang der Subskriptionsliste 70v).
Besonderheiten: Can. 3 wird in zwei Kanones aufgeteilt (s. u. S. LI–LII); Auf die Unterschrift des Kaisers folgen nur Nr. 1–7. Nach Nr. 5 Scholion III. Am Ende: καὶ καθεξῆς οἱ λοιποὶ πάντες ὑπέγραψαν. Ohne Scholion I und Zahlenangabe.

At Codex Atheniensis (Constantinopolitanus) Metochii Sancti Sepulchri 635[34]

Saec. XI, membr., 277 fol., 29 x 21 cm, 1 col., 37 lin.
Inhalt: Nomocanon XIV titulorum cum collectione canonum; Coll. 87 cap.; Coll. 25 cap.; Coll. Tripartita.
Quinisextum: fol. 112v–130v (Logos Prosphonetikos 112v–114r; Kanones 114r–127v; Subskriptionsliste fol. 127v–130v).
Provenienz: Kopist Hieromonachos Hilarion (fol. 276r); Besitzer: Bischof Ioannes von Archangelos, der im April 1255 geweiht wurde und am 21.4. in Archangelos ankam (fol. 141v).[35]
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Am Anfang Scholion I (fort.). Die Unterschriften sind stark gekürzt. Bischöfliche Unterschriften: 216; am Ende die Angabe σκζ′ (227).

---

[31] OLIVIER, Répertoire 238; BENEŠEVIČ, Sinagogá 97.99.331; MARTINI/BASSI, Catalogus I, 476–478 (Nr. 400); RHBR II, Nr. 338.
[32] MARTINI/BASSI, Catalogus 478.
[33] OLIVIER, Répertoire 238; BENEŠEVIČ, Sinagogá 26f.43.331; MARTINI/BASSI, Catalogus I, 138–144 (Nr. 128); RHBR III, Nr. 489.
[34] OLIVIER, Répertoire 1286; BENEŠEVIČ, Sbornik 326; PAPADOPULOS-KERAMEUS, Ἱεροσολυμιτικὴ βιβλιοθήκη V, 193–197; RHBR III, Nr. 435; MÜHLENBERG, Nr. 23 (S. LXV).
[35] Vgl.: RGK I Nr. 163.

B Codex Oxoniensis Bodleianus Baroccianus graecus 185[36]

Saec. XI ex., membr., 83 + 312 fol., 1 col., 35 lin.
Inhalt: Nomocanon XIV titulorum cum collectione canonum; Coll. 87 cap.; Coll.25 cap.; Coll. tripartita.
Quinisextum: fol. 78r–103v (Logos Prosphonetikos 78r–80r; Kanones 80r–99r; Subskriptionsliste fol. 99r–103v); mit einem Scholion zu can. 12 u. den Scholia[37] 353 (= Scholion V), 382, 395, 417, 423, 425, 429, 431, 441, 454 (= Scholion I).
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Sehr präzise, nicht platzsparend geschrieben und auf Vollständigkeit bedacht; erst zum Schluss Tendenz zu Kürzen. Die Demutsformeln sind durchgehend erhalten, 219 bischöfliche Subskriptionen. Am Anfang Scholion I, am Schluss die Angabe: ὁμοῦ σκζ′ (227).

Ba Codex Oxoniensis Bodleianus Baroccianus graecus 196[38]

A. 1043, membr., 313 fol., 1 col., 36 lin.
Inhalt: Nomocanon XIV titulorum cum collectione canonum.
Quinisextum: 145r–169v (Logos Prosphonetikos 145r–147r; Kanones 147r–166r; Subskriptionsliste 166r–169v).
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Ohne Scholion I; 213 bischöfliche Subskriptionen; am Ende die Angabe σκζ′ (227).

Bar Codex Oxoniensis Bodleianus Baroccianus 86[39]

Saec. XII, membr., 12 + 161 fol., 1 col.
Inhalt: Synagoga L titulorum; Nomocanon.
Quinisextum: fol. 93v–114v (Inhaltsangabe [Ὑπόθεσις] 93v; Pinax 93v–95v; Logos Prosphonetikos 95v–97r; 103 Kanones 97r–114r; Anfang der Subskriptionsliste 114r).
Besonderheiten: Gezählt werden 103 Kanones; can. 3 wird in 2 Kanones aufgeteilt (s.u. S. LI–LII); Listenanfang mit kaiserlicher Unterschrift und Nr. 1–5. Ohne Scholion I. Nach Nr. 5 die Angabe: καὶ ἑξῆς ὑπέγραψαν οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι.

Bi Codex Vaticanus Barberinianus graecus 578[40]

Saec. XI/XII in., membr., 261 fol., 35 x 26,5 cm, 1 col., 33 lin.
Inhalt: Nomocanon XIV titulorum et synagoga L titulorum et collectio canonum.

---

36 OLIVIER, Répertoire 1842; BENEŠEVIČ, Sbornik 116–117.328; COXE, Catalogi I, 307–313 (Nr. 185); RHBR II, Nr. 356; MÜHLENBERG, Nr. 14 (S. LXIII).
37 Hg. v. BENEŠEVIČ, Sbornik, Priloženija 41–49.
38 OLIVIER, Répertoire 1842; BENEŠEVIČ, Sbornik 117.151. 328; COXE, Catalogi I,336–341 (Nr. 196: a.1043); MÜHLENBERG, Nr. 15 (S. LXXX).
39 OLIVIER, Répertoire 1842.1844; BENEŠEVIČ, Sinagogá 28f.43.331; COXE, Catalogi I 147–150 (Nr. 86) (s. XII).
40 OLIVIER, Répertoire 798; BENEŠEVIČ, Sinagogá 103f.334; CANART/PERI, Sussidi 164; RHBR I, Nr. 251; MÜHLENBERG, Nr. 24a (S. LXXXVII).

Quinisextum: fol. 141r–165v (Logos Prosphonetikos 143r; Kanones 143r–162v; Subskriptionsliste 162v–165v).
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Sauber geschrieben, aber stellenweise stark gekürzt und schematisiert. Die Zustimmungsformel wird am rechten Schreibrand tabellarisch untereinander geschrieben. Die Unterschriften werden auf das Wesentliche reduziert. Die Demutsformeln fallen meist weg (Ausnahmen: Nr. 1–7, 20, 65, 102, 216). Schließlich werden durch weitere Weglassungen 2 Subskriptionen auf einer Zeile platziert (Nr. 115–120, 131–135, 137–138, 145–150). 208 bischöfliche Subskriptionen; am Anfang Scholion I, am Ende die Angabe σκζ′ (227).

Bin Codex Vaticanus Barberinianus graecus 323[41]

Saec. XIII, membr. + chart., 417 fol. (fol. 1–48.185–242.311–313.317–417 chart. saec. XV restituta), 17 x 15,4 cm, 1 col., 22/18 lin.
Inhalt: Collectio canonum; Coll. 87 cap.; Nomocanon XIV titulorum.
Quinisextum: fol. 37r–41v; 249r–285r (Pinax 37r–41v; Logos Prosphonetikos 249r–252r; Kanones 252r–285r; Anfang der Subskriptionsliste 285r).
Provenienz: Süditalien. Minuskel im Stil von Reggio mit Einflüssen von Otranto.
Besonderheiten: Singuläre Epitomierungspraxis (s. u. S. LII). Can. 3 wird in zwei Kanones unterteilt (s. u. S. LII) und can. 102 nicht gesondert gezählt. Die Subskriptionsliste enthält die kaiserliche Unterschrift und Nr. 1–5. Ungelenk und stark kürzend werden nach Nr.1 und 2 von Nr. 3–5 nur noch die gekürzt geschriebenen Namen verzeichnet. Danach: καὶ οἱ λοιπ- ἐπ-. Ohne Scholion I; keine Zahlenangabe am Ende.

C Codex Parisinus Coislianus graecus 209[42]

Saec. X in. [fol. 2–259] et X/XI [fol. 260–283]), membr., 286 fol., 23,8 x 16,7 cm, 1 col., 30 lin.
Inhalt: Synagoga L titulorum et collectio canonum; Coll. 87 cap.; Coll. 25 cap.; Prochiron; Notitiae.
Quinisextum: fol. 104r–133r inc. mut. in can. 1 (ohne Logos Prosphonetikos); Kanones 104r–127r; Subskriptionsliste 127r–133r).
Provenienz: „passage du manuscrit en Chypre“[43]; Palästina[44]; Süditalien[45].
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Sehr präzise fast ohne Kürzungen; ab Nr. 155 wird die Zustimmungsformel fast durchgängig weggelassen. Neue Unterschriften

41 OLIVIER, Répertoire 798; BENEŠEVIČ, Sbornik 181.269 Anm. 3; CANART/PERI, Sussidi 142.
42 OLIVIER, Répertoire 1907; BENEŠEVIČ, Sbornik 118–119.188–191; BENEŠEVIČ, Sinagogá 146–150 (9. oder Anfang 10. Jh.), 333; DEVREESSE, Fond Coislin 187–189 (Nr. 209); RHBR I, Nr. 206; MÜHLENBERG, N (S. XLVIII).
43 J. DARROUZES, Les manuscrits originaires de Chypre à la Bibliothèque Nationale: REB 8 (1950) 162–196.170.
44 V. LAURENT, La „notitia“ de Basile l'Armenien: EO 1935, 439–472.445 Anm. 4.
45 J. LEROY, Le Parisinus gr. 1477 et la Détermination de l'origine des manuscrits italo-grecs d'après la forme des initiales: Scriptorium 32 (1978) 191–212,192.

häufig ohne Zeilenwechsel. 216 bischöfliche Subskriptionen; am Anfang Scholion I, am Ende: σκζ′ (227).

Co Codex Parisinus Coislianus graecus 35[46]

Saec. XII/XIII, membr., 143 fol., 29,3 x 21,7 cm, 1 col., 36–40 lin.
Inhalt: Nomocanon XIV titulorum cum collectione canonum.
Quinisextum: fol. 64r–83r (Logos Prosphonetikos 64r–65v; Kanones 65v–81r; Subskriptionsliste 81r–83r).
Besonderheiten*:* Ab can. 47 gerät die Zählung durcheinander. Can. 48 wird in der Zählung übersprungen, die Reihenfolge von can. 51 und 52 vertauscht und die Zahl 51 ausgelassen; weiterhin werden die can. 57, 80 und 84 bei der Zählung übersprungen, so dass am Ende nur 99 Kanones gezählt werden. In der Subskriptionsliste steht nach Nr. 7: ὁμοίως καὶ οἱ λοιποί πάντες ὑπέγραψαν τὸν ἀριθμὸν σκζ′. Es folgen die weiteren Unterschriften stark gekürzt ohne Zeilenwechsel hintereinander geschrieben. Insgesamt 214 bischöfliche Subskriptionen. Am Ende: οἱ ἱεροὶ κανόνες τῆς ἕκτης συνόδου.

Cs Codex Parisinus Coislianus graecus 211[47]

Saec. XII, membr., 352 fol., 24,5 x 18,5 cm, 1 col., 29 lin.
Inhalt: Synagoga L titulorum; Nomocanon XIV titulorum cum collectione canonum.
Quinisextum: fol. 153r–183r (Logos Prosphonetikos 153v–155v; Kanones 155v–179r; Subskriptionsliste 179r–183r); Scholia[48] 353 (= Scholion V), 382, 395, 417, 423, 441, 454 (= Scholion I).
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Der Schreiber neigt stark zum Kürzen. Am Anfang Scholion I. Bischöfliche Subskriptionen: 215; am Ende keine Zahlenangabe.

Δ Codex Athous Dochiariu 296[49]

Saec. XV, chart., 209 fol., 1 col.
Inhalt: Nomocanon; collectio canonum.
Quinisextum: Kanones in Auswahl: fol. 90v–94v; Subskriptionsliste 140r–146v.
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Stark kürzend mit vielen Verschreibungen; sie bietet nur einen Teil der Unterschriften und bricht nach Nr. 136 ab. Danach die Angabe: τέλος. ὁμοῦ ρκκ′ (sic!) οἱ ὁρισμοί.

---

[46] OLIVIER, Répertoire 1907; BENEŠEVIČ, Sbornik 118.329; DEVREESSE, Fonds Coislin 31–33 (Nr. 35); MÜHLENBERG, Nr. 35 (S. LXXXVIII).
[47] OLIVIER, Répertoire 1907; BENEŠEVIČ, Sbornik 119.329; BENEŠEVIČ, Sinagogá 127–129 (saec. XIII); DEVREESSE, Fonds Coislin 191–194 (Nr. 211); RHBR II Nr. 371; MÜHLENBERG, Nr. 30 (S. LXXI).
[48] Hg. v. BENEŠEVIČ, Sbronik, Priloženija 41–49.
[49] OLIVIER, Répertoire 1097; LAMPROS, Catalogue I 267f. (Nr. 2970; s. XIV).

D Codex Dublinensis Collegii Trinitatis graecus 200[50]

Saec. XII, membr., 160 fol., 1 col., 9 ½ inch. x 7 inch., 26 lin., viele Blattverluste.
Inhalt: Collectio canonum.
Quinisextum: fol. 28r–53r (Kanones 28r–44v; Subskriptionsliste 44v–53v); inc. mut. in can. 7; des. mut. in can. 32; inc. mut. it. in can. 54; des. mut. in can. 57; inc. mut. it. in can. 80; des, can 102 fin. Scholien zu can. 8–14, 16–21, 23–29, 31, 54, 55, 57, 81, 83, 84, 87–90, 92–95, 97–99; Scholia[51] 382, 454 (= Scholion I).
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Sehr sorgfältig geschrieben. Am Anfang Scholion I. Bischöfliche Subskriptionen: 215; am Ende steht die Zahl σκζ′ marginal neben den folgenden Kanones Cyprians.

Dc Codex Sofiensis Centri „Ivan Dujčev“ gr. 21[52]

Saec. XII, membr., 28 x 21 cm; 181 fol., 1 col., 33 lin.
Inhalt: Nomocanon XIV titulorum cum collectione canonum.
Quinisextum: fol. 131r–152v (Logos Prosphonetikos 131r–132v; Kanones 132v–149r; Subskriptionsliste 149r–152v); Scholion 395.[53]
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Ohne Scholion I; nach Nr. 5 und dem rechtsbündig auf der 2. Zeile von Nr. 5 stehenden „Platzhalter“ b steht auf eigener Zeile als Unterschrift gestaltet das Scholion III. Bischöfliche Subskriptionen: 217; unterhalb eines die Subskriptionsliste abschließenden Schmuckbandes ist die Angabe σκζ′ (227) unverstanden in die Überschrift der nachfolgende Kanones von 787 integriert worden, so dass die Zahl 227 jetzt zur Teilnehmerzahl des II. Nicaenums geworden ist: Κανόνες τῶν ἐν Νικαία σκζ′ π(ατέ)ρων συνελθόντων τὸ δεύτερον…. (vgl. Pa).

E Codex Escorialensis gr. X.III.2[54]

Saec. XIII–XIV, chart., VI + 346 fol., 28,6 x 20,3 cm; 32–35 lin., 1 col.
Inhalt: Collectio canonum; Synagoge L titulorum; Coll. 87 cap.; Coll. 25 cap.; Coll. tripartita.
Quinisextum: fol. 261r–283r (Logos Prosphonetikos 261r–262v; Kanones 261v–278v; Subskriptionsliste 278v–283r).
Besonderheiten: Am Anfang und auch sonst häufig unlesbar. Die Subskriptionsliste enthält am Anfang Scholion I im Text vor der kaiserlichen Subskription. Bischöfliche Subskriptionen: 224; am Ende die Angabe: σκζ′.

[50] OLIVIER, Répertoire 911.912; SMYLY, Notes 163.166–173 (s. X/XI); RHBR II, Nr. 332; MÜHLENBERG, D (S. XCI).
[51] Hg. v. BENEŠEVIČ, Sbornik, Priloženija 44–49.
[52] GETOV/KATSAROS/PAPASTATHIS, Κατάλογος 29–32 (Nr. 1) mit Tafel 1; RHBR II, Nr. 392.
[53] Hg. v. BENEŠEVIČ, Sbornik, Priloženija 45.
[54] OLIVIER, Répertoire 971.972; REVILLA, Catálogo 296–301.

F Codex Florentinus Laurentianus plutei 10.10[55]

Saec. XI, membr., 327 fol., 30 x 23 cm, 1 col., 33 lin.
Inhalt: Nomocanon XIV titulorum cum collectione canonum; Coll. 87 cap.; Coll. tripartita.
Quinisextum: fol. 138r–164r (Logos Prosphonetikos 138v–140r; Kanones 140r–159r; Subskriptionsliste 159r–164r).
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Sehr sorgfältig geschrieben mit vielen Scholien von zweiter Hand, darunter wahrscheinlich Scholion I (kaum lesbar). Es fehlen fast alle Demutsformeln außer bei Nr. 1–5, 16–19, 60, 110 (vgl. Vc). Bischöfliche Subskriptionen: 217; am Ende die Angabe: σκζ′.

Fe Codex Florentinus Laurentianus plutei 5.22[56]

Saec. XII, membr., 177 fol., 20,5 x 14,7 cm, 1 col., 32–33 lin.
Inhalt: Nomocanon L titulorum et collectio canonicarum epistularum patrum.
Quinisextum: fol. 84v–111r (Pinax 84v–86v; 103 Kanones 87r–110v; Anfang der Subskriptionsliste 110v).
Besonderheiten: Can. 3 wird in 2 Kanones unterteilt, so dass insgesamt 103 Kanones gezählt werden. Die Subskriptionsliste hat nach der kaiserlichen Unterschrift nur die Subskriptionen 1–5; ohne Scholion I am Anfang; am Ende die Angabe: καὶ ἑξῆς ὑπέγραψαν οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι.

Fl Codex Florentinus Laurentianus plutei 9.8[57]

Saec. XII, membr., 354 fol., 32,2 x 21 cm, 1 col., 35 lin.
Inhalt: Syntagma XIV titulorum; Synagoga L titulorum; Coll. 87 cap.; Ecloga.
Quinisextum: fol. 144v–169v (Logos Prosphonetikos 144v–146v; Kanones 146v–167r; Subskriptionsliste 167r–169v).
Provenienz: Palästina – Zypern.
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Sehr sauber geschrieben, aber partiell stark gekürzt. Die Demutsformeln werden weggelassen (außer Nr. 1–2, 4–7, 10–11, 20, 216). Abschnittsweise fallen auch die Provinzbezeichnungen und die Zustimmungsformel weg (z.B. bei Nr. 107–109, 127–134, 149–156, 163–168, 182–213, 217–224). Bischöfliche Subskriptionen: 206; am Anfang ohne Scholion I; am Ende die Angabe: ὁμοῦ οἱ πάντες ἐπίσκοποι σκζ′.

---

[55] OLIVIER, Répertoire 995; BENEŠEVIČ, Sbornik 122.326; BANDINI, Catalogus I, 477–481; RHBR III, Nr. 472; MÜHLENBERG, Nr.13 (S. LXIV, LXVII).

[56] OLIVIER, Répertoire 995; BENEŠEVIČ, Sinagogá 29–30.33–69.332; BANDINI, Catalogus I 45–48; RHBR III, Nr. 471; MÜHLENBERG, Nr. 27 (S. LXXIII).

[57] OLIVIER, Répertoire 995; BENEŠEVIČ, Sbornik 326; BENEŠEVIČ, Sinagogá 137–14; RHBR I Nr. 61; MÜHLENBERG, Nr. 28 (S. XCI).

Φ Codex Athous Philotheu 42[58]

Saec. XIII, membr. (fol. 75sqq. chart.), 298 fol. (initio mutil.), 1 col., 16 lin.
Inhalt: Collectio canonum.
Quinisextum: fol. 99r–143v (Logos Prosphonetikos 99r–103r; Kanones 103r–143v; Anfang der Subskriptionsliste 143v).
Besonderheiten der Subskriptionsliste: In nachlässiger Schrift werden nach der kaiserlichen Unterschrift und den Nr. 1–4 unter Weglassung von Eigennamen und Demutsformeln und einer Fülle von Abbreviaturen die Teilnehmer nur noch über die Kathedra dokumentiert bis zu Nr. 32; danach: ὑπέγραψαν δὲ οἱ πάντες διακόσιοι εἴκοσι ἑπτά. Ohne Scholion I.

I Codex Constantinopolitanus Παναγίας Καμαριωτίσσης 175[59]

Saec. XII, membr., 324 fol., 23 x 16 cm, 1 col., 32 lin.
Inhalt: Nomocanon XIV titulorum cum collectione canonum.
Quinisextum: fol. 161v–195r (Logos Prosphonetikos 161v–163v; Kanones 163v–188v; Subskriptionsliste 188v–195r).
Besonderheiten: Starke Kürzung in der Subskriptionsliste durch ständige Verwendung von Abbreviaturen; zwischen can. 102 und der Subskriptionsliste im Text das erweiterte Scholion I; bischöfliche Subskriptionen: 216; am Ende keine Zahlenangabe.

J Codex Hierosolymitanus monasterii τοῦ Σταυροῦ 2[60]

Saec. X, membr., 293 fol., 37,2 x 25,5 cm, 2 col., 43 lin.
Inhalt: Nomocanon XIV titulorum cum collectione canonum; Coll. 87 cap.; Coll. 25 cap.; Coll. tripartita; Synagoge L titulorum.
Quinisextum: fol. 100r–118v (Logos Prosphonetikos 100r; can. 1–96, 98, 97, 99–102: 101v–114v; Subskriptionsliste 114v–118v). Scholion IV am Anfang marginal (fol. 100r), ebenso Scholion V marginal am Ende von can. 1 (fol. 102r); Scholion zu can. 12[61]; Scholia[62] 353 (= Scholion V), 382, 395, 417, 429, 431, 454 (= Scholion I).
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Überschrift und kaiserliche Unterschrift in Auszeichnungsmajuskel. Sehr sorgfältige auf Vollständigkeit bedachte Schreibweise mit nur wenigen Abbreviaturen. Scholion I vorhanden. Marginale Zählung der Unterschriften beginnend bei Nr. 1 einschließlich der allein überlieferten „Platzhalter“ d–f. Gezählt werden 219 Subskriptionen, was am Ende mit der Notiz ὁμ(οῦ)

---

[58] OLIVIER, Répertoire 1097; BENEŠEVIČ, Sbornik 125.151.324; LAMPROS, Catalogue I 153f.; MÜHLENBERG, Nr. 41 (S. XC); RHBR III, Nr. 455.

[59] OLIVIER, Répertoire 1244; BENEŠEVIČ, Sbornik 118 (s. XI).325; TSAKOPULOS, Κατάλογος 252–261; DARROUZÈS, Notitiae 434 (s. XI/XII); KOUROUPOU/GÉHIN, Catalogue 413–416 (s. XII/XIII); MÜHLENBERG, Nr. 25 (S. LXV).

[60] OLIVIER, Répertoire 1286.1288; BENEŠEVIČ, Sbornik 129.192–199; BENEŠEVIČ, Sinagogá 106–108; PAPADOPULOS-KERAMEUS, Ἱεροσολυμιτικὴ βιβλιοθήκη III, 4–22; V, 533–534; RHBR II, Nr. 334; MÜHLENBERG, H (S. LXXXI).

[61] Hg. v. PAPADOPULOS-KERAMEUS, Ἱεροσολυμιτικὴ βιβλιοθήκη III, 9–10.

[62] Hg. v. BENEŠEVIČ, Sbornik, Priloženija 41–49.

σιθ′ vermerkt wird. Dabei aber Verzählung: Die Zahl ρλβ′ (132) wird doppelt vergeben, so dass J de facto ohne die gezählten „Platzhalter" 217 bischöfliche Unterschriften dokumentiert (vgl. Ve).

L Codex Oxoniensis Laudianus graecus 39[63]

Saec. X in.; ca. a. 912, membr., 346 fol., 1 col., 28 lin.
Inhalt: Nomocanon XIV titulorum cum collectione canonum.
Quinisextum: fol. 150v–172v (Logos Prosphonetikos 150v–153; Kanones 153r–172v); keine Subskriptionsliste.
Provenienz: Süditalien.
Besonderheiten: Kein Scholion I. Am Ende eine Notiz in Auszeichnungsmajuskel mit Nennung der 4 Patriarchen und der Angabe σκζ′: Κανόνες τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλεως (sic!) συνελθόντων σκζ′ ἁγίων πατέρων τῆς ς′ συνόδου ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ ἐσχάτου καὶ Παύλου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ Πέτρου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας καὶ Γεωργίου πατριάρχου Ἀντιοχείας καὶ Ἀναστασίου πατριάρχου Ἱεροσολύμων.

M Codex Monacensis graecus 380[64]

Saec. XII–XIII, bomb., 568 fol., 1 col., 34 lin.
Inhalt: Nomocanon XIV titulorum cum collectione canonum; Coll. 25 cap.
Quinisextum: fol. 261r–292v (Logos Prosphonetikos 261r–263v; Kanones 263v–286r; Subskriptionsliste 286r–292v).
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Häufig kaum lesbar; 212 bischöfliche Subskriptionen. Am Anfang das Scholion I; am Ende die Angabe σκζ′ (227).

Me Codex Messanensis Sancti Salvatoris 59[65]

Saec. XII, membr., 372 fol., 33,5 x 26,8 cm, 2 col., 31 lin.
Inhalt: Nomocanon XIV titulorum cum collectione canonum, Coll. 87 cap.; Coll. 25 cap.; Coll. tripartita.
Quinisextum: fol. 162r–189v (Logos Prosphonetikos 162r–164r; Kanones: 164r–184r; Subskriptionsliste 184r–189v).
Provenienz: „Style de Reggio" (écriture apparentée).[66]
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Ohne Scholion I; Nach Nr. 5 und dem rechtsbündig auf der dritten Zeile von Nr. 5 befindlichen „Platzhalter" b steht auf

63 OLIVIER, Répertoire 1842; BENEŠEVIČ, Sbornik 120–122.328; COXE, Catalogi I 519–525; RHBR I, Nr. 148; MÜHLENBERG, Nr. 1 (S. XLVIII.LXXVff.); I. HUTTER, Corpus der byzantinischen Miniaturhandschriften 3,1: Oxford, Bodleian Library III. Textband, Stuttgart 1982, 1–3.

64 OLIVIER, Répertoire 1763; BENEŠEVIČ, Sbornik 326; HARDT, Catalogus IV, 131–183 (s. XIV): „male conservatus et inscriptus"(131); DARROUZÈS, Notitiae 437 (s. XII–XIII); RHBR III, Nr. 502; MÜHLENBERG, Nr. 49 (S. LXVIff.).

65 OLIVIER, Répertoire 1651; ROSSI, Catalogo 126–138; MANCINI, Codices 107–114; RHBR III, Nr. 494; MÜHLENBERG, Nr. 29 (S. LXXVIII).

66 CANART/LEROY, Reggio 259.

eigener Zeile als Unterschrift gestaltet das Scholion III. Bischöfliche Subskriptionen: 212; am Ende die Angabe σκζ′ (227).

Mi Codex Oxoniensis Bodleianus Miscellaneus 206 (Auct. T. 2.6)[67]

Saec. XII, membr., 242 fol., 1 col., 29 lin.
Inhalt: Collectio canonum.
Quinisextum: fol. 107r–139r (Logos Prosphonetikos 107r–110r; Kanones 110r–139r; Anfang der Subskriptionsliste 139r).
Besonderheiten: Zwischen can. 1 und can. 2 Scholion V in Auszeichnungsmajuskel. Bei der Nummerierung der Kanones wird die Zahl 76 ausgelassen, deshalb ab can. 76 falsche Zählung und 103 Kanones. Die Subskriptionsliste bricht nach Nr. 4 ab mit der Angabe: ὁμοίως καὶ οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι ἐκ πάσης ἐπαρχίας καὶ χώρας ὑπέγραψαν διακόσιοι εἴκοσι ἑπτά. Danach: Scholion I.

Ml Codex Athous Lavra B 93[68]

Saec. XI in., membr., 287 fol. (initio mutil.), 27,6 x 17 cm, 1 col., 31–34 lin.
Inhalt: Syntagma XIV titulorum; Coll. 87 cap.; Ecloga.
Quinisextum: fol. 96r–127r (Logos Prosphonetikos 96r–98r; Kanones 98r–123r; Subskriptionsliste 123r–127r).
Provenienz: Süditalien.
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Ohne Scholion I; 218 bischöfliche Subskriptionen; am Ende die Angabe σκζ′ (227).

Mo Codex Monacensis graecus 198[69]

Saec. XVI, chart., 415 fol., 30,0/30,5 x 21 cm, 1 col.
Inhalt: Acta sextae et quinisextae synodi; Varia.
Quinisextum: fol. 251r–284v (Logos Prosphonetikos 251r–253r; Kanones 253r–278v; Subskriptionsliste 278v–284v).
Provenienz: fol. 336: ἐν Μουνεμβασίῃ ἐγγέγραπτο.
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Sorgfältig geschrieben mit maßvollen Kürzungen, aber häufige Buchstabenfehler bei der Rubrikation der Initialen. Große Anzahl singulärer Verschreibungen. Die Varianten wurden deshalb nicht dokumentiert.[70] Bischöfliche Subskriptionen: 219; am Ende die Angabe σκζ′ (227).

---

67 OLIVIER, Répertoire 1842; BENEŠEVIČ, Sbornik 122.329; COXE, Catalogi I, 763–765 (Nr. 206); RHBR III, Nr. 508; MÜHLENBERG, T (S. LXVIIIff.).

68 OLIVIER, Répertoire 1135; BENEŠEVIČ, Sbornik 122.324; SPYRIDON (LAURIOTĒS)/EUSTRATIADIS, S., Catalogue of the Greek manuscripts in the Library of the Laura on Mount Athos, with Notices from other Libraries: Harvard Theological Studies 12 (1925) 24f. (Nr. 213); RHBR I, Nr. 29; MÜHLENBERG, Nr. 25 (S. LXV).

69 OLIVIER, Répertoire 1763; HARDT, Catalogus II, 284–287; Hajdú, Catalogus 96.

70 Vgl. aber: Ohme, Bischofsliste 107.145ff.

Mos Codex Mosquensis graecus 397 (Vl. 316)[71]

Saec. XIII, membr., 185 fol., 18,8 x 12,3 cm, 1 col., 32–34 lin.
Inhalt: Collectio canonum; Nomocanon L titulorum.
Quinisextum: fol. 56v–77r (Inhaltsangabe [Ὑπόθεσις] 56–57r; Pinax 57r–59r; Logos Prosphonetikos 59r–60v; 103 Kanones 60v–77r; Anfang der Subskriptionsliste 77r).
Besonderheiten: Gezählt werden 103 Kanones; Can. 3 wird in 2 Kanones aufgeteilt. Auf die Unterschrift des Kaisers folgen nur Nr. 1–7. Nach Nr. 5 das Scholion III. Am Ende: καὶ καθεξῆς οἱ λοιποὶ πάντες ὑπέγραψαν. Ohne Scholion I und Zahlenangabe.

Mv Codex Mosquensis graecus 398 (Vl. 315)[72]

Saec. X, membr., 308 fol. 18,3 x 12,5 cm, 1 col., 29 lin.
Inhalt: Synagoga L titulorum et collectio canonum; Coll. 87 cap.; Coll. 25 cap.; Coll. tripartita.
Quinisextum: fol. 132v–161r (Logos Prosphonetikos 132v–135r; Kanones 135r; ohne Subskriptionsliste). Scholia[73] 389, 438, 449.
Provenienz: Süditalien (Fonkič/Poljakov).
Besonderheiten: Anstelle der Subskriptionsliste in Auszeichnungsmajuskel die Angabe: Εἰσὶν δὲ οἱ ὑπογράψαντες εἰς τὰ προγρ(αμμένα) ρβ′ κε(φάλαια) ὁ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ὁ ῥινοτομηθεὶς καὶ ἐπίσκοποι ἐκ διαφόρων πόλεων τ(ὸν) ἀριθμ(ὸν) κ′ (sic!). Kein Scholion I.

Π Codex Patmensis 172[74]

Saec. IX[75], membr., 289 fol., 28,3 x 19,5 cm, 1 col., 29 lin.
Inhalt: Syntagma XIV titulorum cum collectione canonum.
Quinisextum: fol. 245r–289v (Logos Prosphonetikos 245r–248v; Kanones 248v–284v; Subskriptionsliste 285r–289v).
Besonderheiten: Die gesamte Handschrift ist sehr sorgfältig in Majuskel geschrieben und enthält die am besten erhaltene Subskriptionsliste. Ohne Scholion I; 226 bischöfliche Subskriptionen; am Ende keine Zahlenangabe. Verschreibungen werden häufig von erster Hand nachträglich korrigiert. Die Handschrift ist eng verwandt mit Πα.

---

71 OLIVIER, Répertoire 1736.1734; BENEŠEVIČ, Sbornik 327; BENEŠEVIČ, Sinagogá 30–31.43.332; VLADIMIR, Opisanie 438–444 (Nr. 316): s. XII; FONKIČ/POLJAKOV, Grečeskie rukopisi 107–108 (Nr. 316): s. XIII; RHBR III, Nr. 498; MÜHLENBERG, Nr. 40a. (S. LXXI).

72 OLIVIER, Répertoire 1736.1734; BENEŠEVIČ, Sbornik 327; BENEŠEVIČ, Sinagogá 70–72.79.332; VLADIMIR, Opisanie 429–438 (Nr. 315): s. X; FONKIČ/POLJAKOV, Grečeskie rukopisi 107: s. X; RHBR II, Nr. 345; MÜHLENBERG, C (S. XLVIII).

73 Hg. v. BENEŠEVIČ, Sbornik, Priloženija 45–49.

74 OLIVIER, Répertoire 1948; BENEŠEVIČ, Sbornik 230–242 (s. IX ineunt.).330; SAKKELION, Πατμιακὴ βιβλιοθήκη 92–94; MENEBISOGLU, Τὸ ὑπ᾽ ἀριθμ.172 χειρόγραφον; MENEBISOGLU, Δύο πολύτιμα χειρόγραφα; RHBR II, 378 („9. Jhdt., 1. Hälfte); MÜHLENBERG, Π (S. XLI.LVIII); FLOGAUS, Neue Erkenntnisse 26–28; OHME, In tempore 3–8; s. u. S. XLI–XLIII.

75 L. PIERALLI hat im August 2011 eine Autopsie der Handschrift vorgenommen und datiert sie aus kodikologischen und paleographischen Gründen „fine IX secolo“ (schriftliche Mitteilung).

Πα Codex Patmensis 173[76]

Saec. IX[77], membr., 218 fol., 24 x 16 cm, 1 col., 29–30 lin.
Inhalt: Syntagma XIV titulorum cum collectione canonum.
Quinisextum: fol. 206r–218v (Logos Prosphonetikos 206r–208r; Kanones 1–25: 20r–218v); des. mut. in can. 25.
Besonderheiten: Die Handschrift ist in einer Minuskel des 9. Jh.s von mehreren Händen geschrieben, die auch in Π Ergänzungen vorgenommen haben. In beiden Handschriften gibt es identische Verweise und Ergänzungen. Beide stammen aus demselben Milieu und sind eng miteinander verwandt.[78]

Pa Codex Parisinus graecus 1320[79]

Saec. XI, membr., 292 fol., 1 col., 32 lin.
Inhalt: Nomocanon XIV titulorum cum collectione canonum.
Quinisextum: fol. 131r–153v (Logos Prosphonetikos 131r–132v; Kanones 132v–150v; Subskriptionsliste 150v–153v).
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Starke Tendenz zum Kürzen. Die Demutsformeln werden fast durchgängig weggelassen (Ausnahmen: Nr. 1–7, 10, 12, 20, 65, 216). Später werden die Unterschriften zweispaltig geschrieben ohne Provinzangabe und ohne Zustimmungsformel (bei Nr. 107–109, 129–136; ab Nr. 151 fast durchgängig). 215 bischöfliche Subskriptionen; am Anfang kein Scholion; am Schluss die Angabe σκζ′ (227), die unterhalb einer Zierlinie steht und das Quinisextum vom II. Nicaenum trennt. Sie steht allerdings über dem Begriff πατέρων (Κανόνες τῶν ἐν Νικαίᾳ π(ατέρ)ων συνελθόντων τὸ δεύτερον...), so dass sie auch hier (vgl. Dc) als Teilnehmerzahl der Synode von 787 zugeordnet wird.

Par Codex Parisinus graecus 1334[80]

Saec. X, membr., 313 fol., 1 col., 31 lin.
Inhalt: Nomocanon XIV titulorum cum collectione canonum; Coll. 87 cap.; Coll. 25 cap.; Coll. tripartita.
Quinisextum: fol. 121v–145r (Logos Prosphonetikos 121v–123r; Kanones 123r–140v; Subskriptionsliste 141r–145r); Scholia zu can. 12.94; Scholia[81] 353 (= Scholion V), 382, 395, 417, 423, 425, 429, 431, 454 (= Scholion I).

---

76 OLIVIER, Répertoire 1948; BENEŠEVIČ, Sbornik 230–242 (s. IX); SAKKELION, Πατμιακὴ βιβλιοθήκη 94 (s. IX); RHBR II Nr. 379; MÜHLENBERG, Nr. 9a (S. XLI.LVIII).

77 L. PIERALLI hat im August 2011 eine Autopsie der Handschrift vorgenommen und datiert sie aus kodikologischen und paleographischen Gründen „fine IX–X secolo (prima metà)“ (schriftliche Mitteilung).

78 Mitteilung von L PIERALLI; vgl. Anm. 75 und 77.

79 OLIVIER, Répertoire 192; BENEŠEVIČ, Sbornik 123.329; OMONT, Inventaire II, 2–3; RHBR III, Nr. 511; MÜHLENBERG, Nr. 16 (S. LXXX).

80 OLIVIER, Répertoire 192; BENEŠEVIČ, Sbornik 124. 151. 330; BENEŠEVIČ, Sinagogá, 16 Anm. 5; OMONT, Inventaire II, 13–14; RHBR II, Nr. 365; MÜHLENBERG, Nr. 7 (S. XLV.LX).

81 Hg. v. BENEŠEVIČ, Sbornik, Priloženija 41–49.

Besonderheiten der Subskriptionsliste: Am Anfang Scholion I; neben den marginal geschriebenen „Platzhaltern“ a–c jeweils mehrere freigelassene Zeilen. Bischöfliche Subskriptionen: 219; am Ende die Angabe σκζ′ (227).

Pe Codex Petropolitanus graecus 66[82]

Saec. X, membr., 362 fol., 29 x 21,8 cm, 1 col., 30 lin.
Inhalt: Nomocanon XIV titulorum cum collectione canonum.
Quinisextum: fol. 148v–174v (Logos Prosphonetikos 148v–150v; Kanones 150v–170r; Subskriptionsliste 170r–174v); Scholia zu den can. 1, 3–6, 8–13, 16–19, 21–30, 32–37, 40, 41, 44, 46, 49–53, 55, 57–63, 66–69, 72, 73, 75–85, 87–97, 99–102; Scholia[83] 353 (= Scholion V), 382, 395, 417, 423, 425, 429, 431, 441, 454 (= Scholion I).
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Am Anfang Scholion I; neben den marginal stehenden „Platzhaltern“ a–c jeweils mehrere freie Zeilen im Text; 218 bischöfliche Subskriptionen; am Ende die Angabe σκζ′ (227).

Pi Codex Parisinus graecus 1324[84]

A. 1105, membr., 389 fol., 2 col., 28 lin.
Inhalt: Nomocanon XIV titulorum cum collectione canonum.
Quinisextum: fol. 122v–156v (Logos Prosphonetikos 122v–125r; Kanones 125r–150v; Subskriptionsliste 150v–156v).
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Sehr sorgfältig geschrieben. Ohne Scholion I; nach Nr. 5 als Unterschrift gestaltet: das Scholion III. Bischöfliche Subskriptionen: 218; am Ende die Angabe: σκζ′ (227).

Pr Codex Parisinus graecus 1325[85]

Saec. XI, membr., 154 fol., 32 x 22 cm, 1 col., 30 lin.
Inhalt: Nomocanon XIV titulorum cum collectione canonum.
Quinisextum: fol. 86v–96r (Logos Prosphonetikos 87r–89r; Kanones 1–12: 87r–94v; Subskriptionsliste, Fragment beginnend mit Nr. 174: fol. 95r–96v).
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Nur fragmentarisch überliefert (s.o.); am Ende die Angabe σκζ′ (227).

---

82 OLIVIER, Répertoire 2109; BENEŠEVIČ, Sbornik 125.331; GRANSTREM, Katalog 256–259 (Nr. 121); RHBR II Nr. 386/7; MÜHLENBERG, Nr. 6a (S. XLV.LX).
83 Hg. v. BENEŠEVIČ, Sbornik, Priloženija 41–49.
84 OLIVIER, Répertoire 192; BENEŠEVIČ, Sbornik 123–124.329; OMONT, Inventaire II,6–7; RGK II, Nr. 265; RGK II, Nr. 265; RHBR III, Nr. 514; MÜHLENBERG, Nr. 17 (S. LXXVIII).
85 OLIVIER, Répertoire 192; BENEŠEVIČ, Sbornik 124.330; OMONT, Inventaire II, 7; RHBR III, Nr. 515; MÜHLENBERG, Nr. 17a. (S. LXVI).

Πς Codex Patmensis 205[86]

Saec. XII, membr., 418 fol., 31 x 23 cm, 2 col., 33 lin.
Inhalt: Synagoge L titulorum; Coll. tripartita; Prochiron.
Quinisextum: fol. 64r–90v (Logos Prosphonetikos 64r–66r; Kanones 66r–90v; ohne Subskriptionsliste, aber Schlussnotiz (s. u.) mit der Angabe σκζ′).
Besonderheiten: Kein Scholion I. Am Ende eine Notiz in Auszeichnungsmajuskel mit Nennung der 4 Patriarchen und der Angabe σκζ′: Κανόνες τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συνελθόντων σκζ′ ἁγίων πατέρων τῆς ς′ συνόδου ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ ἐσχάτου καὶ εὐσεβοῦς βασιλέως καὶ Παύλου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ Πέτρου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ Γεωργίου πατριάρχου Ἀντιοχείας καὶ Ἀναστασίου πατριάρχου Ἱεροσολύμων.

Ps Codex Parisinus graecus 1326[87]

Saec. XI, membr., 187 fol., 1 col., 29 lin.
Inhalt: Collectio canonum.
Quinisextum: fol. 31v–60v (Logos Prosphonetikos 32r–34r; Kanones 1–99 [es fehlen fol. 55r–v] 34r–54v; Subskriptionsliste 56r–60r).
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Am Anfang Scholion I; neben den „Platzhaltern“ a und b jeweils mehrere freigelassenen Zeilen im Text. Bischöfliche Subskriptionen: 216; am Ende die Angabe σκζ′ (227).

Psu Codex Parisinus suppl. graecus 614[88]

Saec. X, membr., 316 fol., 1 col., 35 lin.
Inhalt: Nomocanon XIV titulorum cum collectione canonum; Coll. 87 cap.; Coll. 25 cap.; coll. tripartita.
Quinisextum: fol. 130v–153v (Logos Prosphonetikos 130v–132r; Kanones 132r–149v; Subskriptionsliste 149v–153v); Scholia[89] 353 (= Scholion V), 382, 395, 417, 423, 425, 429, 431, 454 (= Scholion I).
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Am Anfang Scholion I; neben den marginalen „Platzhaltern“ a–c im Text jeweils mehrere freigelassene Zeilen. Bischöfliche Subskriptionen: 221; am Ende die Angabe σκζ′ (227).

Pt Codex Petropolitanus graecus 120[90]

Saec. X, membr., 16 fol., 17,8 x 12,8 cm; 25 lin.
Fragment: Quinisextum can. 13–77.

---

86 OLIVIER, Répertoire 1948; SAKKELION, Πατμιακὴ βιβλιοθήκη 115–116; RHBR II, Nr. 220; MÜHLENBERG, Nr. 31a (S. LV).
87 OLIVIER, Répertoire 192; BENEŠEVIČ, Sbornik 124.151.330; OMONT, Inventaire II, 7–8; RHBR III, Nr. 516; MÜHLENBERG, Nr. 18 (S. LXVIII).
88 OLIVIER, Répertoire 192; BENEŠEVIČ, Sbornik 124.330; OMONT, Inventaire 284; RHBR II, Nr. 373; MÜHLENBERG, Nr. 6 (S. XLV.LX).
89 Hg. v. BENEŠEVIČ, Sbornik, Priloženija 41–49.
90 OLIVIER, Répertoire 2109; GRANSTREM, Katalog 260.

Rw Codex Oxoniensis Rawlinson G 158 (Misc. 170)[91]

Saec. XIV, membr., 363 fol., 1 col.; 28–29 lin.
Inhalt: Nomocanon XIV titulorum.
Quinisextum: fol. 219v–245r Kanones; 355v–357r Logos Prosphonetikos; 358r–361v Subskriptionsliste.
Besonderheiten: Partiell durch Tintenfraß unlesbar; Subskriptionsliste ohne Scholion I; Anzahl der bischöflichen Subskriptionen nicht feststellbar; am Ende die Angabe: σκζ′ (227).

S Codex Parisinus suppl. graecus 1085[92]

Saec. IX–X, membr., 216 fol., 28,5 x 20,5 cm, 1 col., 33 lin.; Blattverluste am Anfang (82 fol.); zwischen fol. 85 und 86 (9 fol.); fol. 121 und 122 (2 fol.); 143 und 144 (2 fol.); 144 und 145 (1 fol.); Ornamenthandschrift.
Inhalt: Nomokanon XIV titulorum cum collectione canonum; Coll. 87 cap.; Coll. 25 cap.
Quinisextum: fol. 84r–96v (84r–85v Logos Prosphonetikos; 86r–92r Kanones; 92r–96v Subskriptionsliste); des. mut. im Logos Prosphonetikos; inc. mut. i.t. mit can. 32; des. mut i.t. in can. 34; inc. mut. i. t. mit can. 68. Scholia zu can. 33, 82, 87, 90, 95, 96; Scholia[93] 429, 431, 441, 454 (= Scholion I).
Provenienz: diskutiert werden Kleinasien (Weitzmann), Süditalien (Grabar), Konstantinopel (Hutter), Palästina (Perria).[94]
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Im Unterschied zum kursiv geschriebenen Text der Kanones sehr sorgfältig in Auszeichnungsmajuskel geschrieben mit moderaten Kürzungen. Am Anfang Scholion I; 219 bischöfliche Subskriptionen; am Ende die Angabe σκζ′ (227).

Se Codex Oxoniensis graecus Archivi Seldeniani B 55 (= 48; olim 3385)[95]

Saec. XIII, membr., 189 fol., 1 col., 43 lin.
Inhalt: Nomocanon XIV titulorum cum collectione canonum.
Quinisextum: fol. 106v–127v (Logos Prosphonetikos 106v–108r; Kanones 108r–124r; Subskriptionsliste 124r–127v).
Provenienz: Kloster Ἁγ. Τριάδος Chalki.

---

91 OLIVIER, Répertoire 1842.1843; BENEŠEVIČ, Sbornik 328; COXE, Catalogi I, 717–721; RHBR I, Nr. 150.
92 OLIVIER, Répertoire 1914; BENEŠEVIČ, Sbornik 124.330; ASTRUC/CONCASTY, Le supplément grec 183–185 (s. IX–X); R. DEVREESSE, Les manuscrits grecs de l'Italie méridionale (Studi e Testi 183), 1955, 30; RHBR II, Nr. 375 (s. X); MÜHLENBERG, E (S. XLV.LX); L. PERRIA, Il Vat. Palat. gr. 376, il Par. Suppl. gr. 1085 e la minusula antica di area Palestinense, in: Tra oriente e occidente. Scritture e libri greci fra le regioni orientali di Bizanzio e l'Italia, a cura di L. Perria (Testi e studi bizantino-neoellenici 14), Rom 2003, 47–64.52–57.
93 Hg. v. BENEŠEVIČ, Sbornik, Priloženija 48–49.
94 Vgl.: RHBR II, Nr. 375.
95 OLIVIER, Répertoire 1842; BENEŠEVIČ, Sbornik 126.151.329; COXE, Catalogi I, 611–613 (Nr. 48); RHBR II, Nr. 358; MÜHLENBERG, Nr. 43 (S. LXXXVII).

Besonderheiten der Subskriptionsliste: Ab Nr. 12 ohne Demutsformel, zum Ende hin auch ohne Zustimmungsformel. Bischöfliche Subskriptionen: 209; am Anfang ohne Scholion I; am Ende die Angabe: σκζ′ (227).

Si Codex Sinaiticus graecus 1113[96]

Saec. XI, membr., 328 fol., 29 x 22,5 cm, 1 col., 30 lin.
Inhalt: Nomocanon XIV titulorum; Synagoga L titulorum; collectio canonum.
Quinisextum: fol. 218v–248r (Logos Prosphonetikos 219r–221r; Kanones 221r–241r; Subskriptionsliste 241v–248r, beginnend mit Nr. 28 und endend mit Nr. 226).
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Am Anfang Scholion I; 205 bischöfliche Subskriptionen; am Ende die Angabe σκζ′ (227).

Sn Codex Sinaiticus graecus 1114[97]

Saec. XI–XII, membr., 277 fol., 27 x 22 cm, 2 col. (quarum una semper vacua); 24–26 lin.
Inhalt: Collectio canonum.
Quinisextum: fol. 4r–81v (Logos Prosphonetikos 4v–10v; Kanones 10v–80r; Anfang der Subskriptionsliste 80r–81v).
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Am Anfang Scholion I; ab Nr. 12 wird der bischöfliche Titel auf μητροπολίτης verkürzt; die Liste bricht nach Nr. 14 ab mit folgender Bemerkung: Καὶ οἱ λοιποὶ μητροπολίται ἐπίσκοποι κζ′ (sic!) συναχθέντες εἰς τὴν σύνοδον ταύτην τὴν γεναμένην ὑπ(έγραψαν), Κωνσταντίνου τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ ὀρθοδόξου βασιλέως καὶ Ἰουστινιανοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἐπὶ τῇ ἐκθέσει τῶν κανόνων ἅμα τοῖς συνελθοῦσιν πατράσιν ἐγρα(ψάντων).

Su Codex Parisinus suppl. graecus 1086[98]

Saec. XI, membr., (fol. 1–8, 273–276, 286–333 chart. s. XVI), 333 fol., 34 x 24,5 cm, 1 col., 33 lin.
Inhalt: Nomocanon XIV titulorum cum collectione canonum; Coll. 87 cap.
Quinisextum: fol. 162r–193r (Logos Prosphonetikos 162r–164r; Kanones 164r–188r; Subskriptionsliste 188r–193r).
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Im Unterschied zur Kursive der Kanones ist die Subskriptionsliste in einer schlichten, aber sorgfältig geschriebenen Auszeichnungsmajuskel hervorgehoben. Bischöfliche Subskriptionen: 219; am Anfang ohne Scholion I; am Ende die Angabe σκζ′ (227).

---

[96] OLIVIER, Répertoire 2169; BENEŠEVIČ, Sbornik 126 (s. X–XI); GARDTHAUSEN, Catalogus 227 (s. X–XI); KAMIL, Catalogue 118 (s. X–XI); MÜHLENBERG, Nr. 48a (S. LXXI: s. XIII/XIV).
[97] OLIVIER, Répertoire 2169.2171; GARDTHAUSEN, Catalogus 227; MÜHLENBERG, Nr. 24 (S. LXX).
[98] OLIVIER, Répertoire 1914; BENEŠEVIČ, Sbornik 125.330; ASTRUC/CONCASTY, Le supplément grec 185–187 (s. XI); MÜHLENBERG, Nr. 20 (S. LXIV).

T Codex Taurinensis graecus B II 26[99]

Saec. X, membr., 511 fol., 29 x 22 cm, 1 col., 35 lin.
Inhalt: Nomocanon XIV titulorum cum collectione canonum; Coll. 87 cap.; Coll. 25 cap.; Coll. Tripartita; Prochiron.
Quinisextum: fol. 152v–176r (Logos Prosphonetikos 152v–154v; Kanones 154v–176r; ohne Subskriptionsliste).
Besonderheiten: Zwischen can. 1 und 2 Scholion V; ohne Scholion I.

V Codex Romanus Vallicellianus graecus F 10[100]

Saec. X in., membr., 250 fol., 25 x 17 cm, 1 col., 27 lin.
Inhalt: Syntagma XIV titulorum cum collectione canonum.
Quinisextum: fol. 179r–214v (Logos Prosphonetikos 179r–182r; Kanones 182r–214v; ohne Subskriptionsliste); mit den Scholia[101] 350, 355–357, 361, 363, 364, 369–374, 376, 381, 385–387, 391, 392, 400, 403, 405, 407, 409–412, 415, 416, 419, 421, 422, 427, 428, 430, 433, 439, 440, 442–445, 448, 450.
Besonderheiten*:* Kein Scholion I. Am Ende eine Notiz in Auszeichnungsmajuskel mit Nennung der 4 Patriarchen und der Angabe σκζ΄: Κανόνες τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συνελθόντων σκζ΄ ἁγίων πατέρων τῆς ς΄ συνόδου ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ ἐσχάτου καὶ εὐσεβοῦς βασιλέως καὶ Παύλου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ Πέτρου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ Γεωργίου πατριάρχου Ἀντιοχείας καὶ Ἀναστασίου πατριάρχου Ἱεροσολύμων.

Va Codex Romanus Vallicellianus graecus F 47[102]

Ca. a. 1000, membr., III+353 fol., 18,5 x 12,3 cm, 1 col., 27–30 lin.
Inhalt: Syntagma XIV titulorum cum collectione canonum.
Quinisextum: 48r–80v (Logos Prosphonetikos 48r–50v; Kanones 50v–80v; ohne Subskriptionsliste).
Provenienz*:* Süditalien?

---

99 OLIVIER, Répertoire 2320; BENEŠEVIČ, Sbornik 126.331; PASINUS/RIVAUTELLA/BERTA, Codices 194–212; MÜHLENBERG, Nr. 5 (S. XLV.LX).

100 OLIVIER, Répertoire 238; BENEŠEVIČ, Sbornik 242.244–259.331; BENEŠEVIČ, Sinagogá 334; MARTINI, Catalogo 132–133 (Nr. 79); RHBR II, Nr. 383; MÜHLENBERG, F (S. LIII); L. PERRIA, Arethaea. Il codice Vallicelliano di Areta e la Ciropedia dell' Escorial: Rivista di studi bizantini e neoellenici, nuova serie 25 (1988) 41–56; M.L. AGATI, "Digrafismo" a Bisanzio. Note e riflessioni sul X secolo: Scriptorium 55 (2001) 34–56.

101 Hg. v. BENEŠEVIČ, Sbornik, Priloženija 41–49.

102 OLIVIER, Répertoire 238; BENEŠEVIČ, Sbornik 260.262–288.331; BENEŠEVIČ, Sinagogá 222; RHBR I, Nr. 274; MÜHLENBERG, Nr. 10 (S. LXXXII).

Vat Codex Vaticanus graecus 829[103]

Saec. XIII/XIV, chart., 192 fol., 31,5 x 24,5 cm, 1 col., 30 lin.
Inhalt: Nomocanon XIV titulorum cum collectione canonum.
Quinisextum: fol. 82r–104r (Logos Prosphonetikos 82r–83v; Kanones 83v–100v; Subskriptionsliste 100v–104r); Scholia zu can. 6, 49, 52–54, 68, 71, 81, 98; Scholia[104] 348, 384.
Besonderheiten: Die Kanones werden als Beschlüsse der οἰκουμενικὴ ϛ′ Σ(ύνοδος) ausgewiesen. In die Überschrift integriert ist eine stark gekürzt geschriebene Vorbemerkung, die ausführt, dass diese Synode unter Konstantin und Justinian stattgefunden habe. Bei den Patriarchen wird auffälligerweise an erster Stelle Theophanes von Antiochien vor Georgios von Konstantinopel und den Legaten Papst Agathos genannt. Es folgen die Namen der im Jahre 681 Anathematisierten und ein Verweis auf die dyotheletische Entscheidung. In der Subskriptionsliste wird extrem gekürzt, auch bei den Eigennamen. Die Bestätigungsformel wird am rechten Schreibrand tabellarisch untereinandergesetzt. Am Anfang Scholion I; 212 bischöfliche Subskriptionen; am Ende verbal: Διακόσιοι εἴκοσι ἑπτά.

Vc Codex Vaticanus graecus 2184[105]

Saec. XII/XIII, chart., 265 fol., 28,1 x 23,4 cm, 1 col., 28–39 lin.
Inhalt: Nomocanon XIV titulorum cum collectione canonum; Coll. 87 cap.; Coll. 25 cap.; Coll. tripartita.
Quinisextum: fol. 108v–128v (Logos Prosphonetikos 109r–110v; Kanones 1–67.69. 68.70–102: 110v–126v; Subskriptionsliste 126v–128v).
Provenienz: Zypern.[106]
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Wenig sorgfältig, häufig platzsparend und kürzend geschrieben. Die Demutsformeln fehlen fast alle außer bei Nr. 1–5.16–19.60.110 (vgl. F). Bischöfliche Subskriptionen: 213; am Anfang ohne Scholion I, am Ende keine Zahlenangabe.

Ve Codex Venetus Marcianus Append. gr. III 17[107]

Saec. XI, membr., 272 fol. (fol. 77–84, 138–139, 237–246, 253–272 chart. saec. XVI restituta Manuel Malaxos scripsit), 28,5 x 22,5 cm, 2 col., 38 (28 in fol. chart.) lin.
Inhalt: Nomocanon XIV titulorum cum collectione canonum.

---

[103] OLIVIER, Répertoire 832; BENEŠEVIČ, Sbornik 332; CANART/ PERI, Sussidi 497; DEVREESSE, Codices 374–378 (s. XIII/XIV); RHBR II, Nr. 397 (s. XIII/XIV); MÜHLENBERG, Nr. 47 (S. XCII, XCV).
[104] Hg. v. BENEŠEVIČ, Sbornik, Priloženija 41–44.
[105] OLIVIER, Répertoire 838; RGK III, Nr. 92; BENEŠEVIČ, Sbornik 127–128.332 (s. XIII/XIV); CANART/ PERI, Sussidi 691; LILLA, Codices 83–91 (s. XII–XIII); DARROUZÈS, Notitiae 444 (s. XIII–XIV); RHBR II, Nr. 404; MÜHLENBERG, Nr. 36 (S. LXVII).
[106] Vgl.: CANART, Les écritures livresques chypriotes 59; LILLA, Codices 93.
[107] OLIVIER, Répertoire 2394; BENEŠEVIČ, Sbornik 129.192–199.333; MIONI, Codices graeci I 2, 194–196; RGK I, Nr. 250; RHBR II, Nr. 421; MÜHLENBERG, Nr. 25b (S. LXXV, LXXXI).

Quinisextum: fol. 138v–165v (Logos Prosphonetikos 138v–140v; can. 1–96, 98, 97, 99–102: 140v–160v; Subskriptionsliste 160v–165v).
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Überschrift und kaiserliche Unterschrift in Auszeichnungsmajuskel; sehr sorgfältige auf Vollständigkeit bedachte Schreibweise mit nur wenigen Abbreviaturen; marginale Zählung der Unterschriften beginnend bei Nr.1 einschließlich der allein überlieferten „Platzhalter" d–f. Gezählt werden 219 Subskriptionen, was am Ende mit der Notiz ὁμ(οῦ) σιθ′ vermerkt wird. Dabei aber Verzählung: die Zahl ρλθ′ (139) wird doppelt vergeben, so dass Ve de facto ohne die gezählten „Platzhalter" 217 bischöfliche Unterschriften dokumentiert (vgl. J).

Ven Codex Venetus Marcianus Append. gr. III 2[108]

Saec. XII, membr., 222 fol., 23 x 16,5 cm, 1 col., 31 lin.
Inhalt: Collectio canonum; Synagoga L titulorum.
Quinisextum: fol. 45v–68r (Inhaltsangabe [Hypothesis] 45v; Pinax 45v–47v: nach f. 47 Blattausfall, so dass der Pinax mit can. 95 endet; Logos Prosphonetikos inc. mut. mit οἰκουμένης ἀπέδειξε[109] 48r–48v; 103 Kanones 48v–68r; Anfang der Subskriptionsliste 68r).
Provenienz: „in australis Italiae fortasse regionibus flavo liquore descriptum" (Mioni).
Besonderheiten: Can. 3 wird in zwei Kanones aufgeteilt[110], deshalb 103 Kanones. Die Subskriptionsliste bricht nach Nr. 7 ab mit der Bemerkung: καὶ καθεξῆς οἱ λοιποὶ πάν(τες) ὑπέγραψαν. Nach der kaiserlichen Subskription: οἱ ἐπίσκοποι. Nach Nr. 5 als Subskription gestaltet im Text: Scholion III. Ohne Scholion I.

Vl Codex Romanus Vallicellianus graecus 33 (C 11)[111]

Saec. XI, membr., III+348 fol., 31,3 x 25,5 cm, 2 col., 29 lin.
Inhalt: Nomocanon XIV titulorum cum collectione canonum; Coll. 87 cap.; Coll. tripartita.
Quinisextum: fol. 147v–173v (Logos Prosphonetikos 147v–150r; Kanones 150r–169r; Subskriptionsliste 169r–173v).
Provenienz: Süditalienisch; "Style de Reggio".[112]
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Sorgfältig geschrieben ohne starke Kürzungen mit ausgeschriebenen Demutsformeln, die ab Nr. 166 meist weggelassen werden. Nach „Platzhalter" b steht als Subskription gestaltet das Scholion III. Ohne Scholion I; Bischöfliche Subskriptionen: 212; am Ende die Angabe σκζ′ (227).

---

[108] OLIVIER, Répertoire 2394, 2400; BENEŠEVIČ, Sbornik 284 Anm. 1. 333; MIONI, Codices graeci 138–141; MÜHLENBERG, Nr. 37a (S. LXXI).
[109] Vgl.: S. 19, Z.1f.
[110] S. u. S. LI-LII.
[111] OLIVIER, Répertoire 238; BENEŠEVIČ, Sbornik 126–127.151.331; MARTINI, Catalogo 57–59; MÜHLENBERG, Nr. 21 (S. LXXVIII).
[112] CANART/LEROY, Reggio 241.258.

Vn Codex Venetus Marcianus graecus 169[113]

Saec. XII, membr., 311 fol., 34 x 25 cm, 1 col., 33 lin.
Inhalt: Nomocanon XIV titulorum; Coll. 87 cap.; Coll. 25 cap.; Coll. tripartita.
Quinisextum: fol. 129r–149r (Logos Prosphonetikos 129r–130v; Kanones 130v–145v; Subskriptionsliste 145v–149r).
Provenienz: Messina.
Besonderheiten: Am Ende von can. 1 marginal Scholion V. Die Subskriptionsliste ist sehr sorgfältig geschrieben, aber häufig mit Abbreviaturen. In vielen Fällen bietet der Kodex in singulärer und auffälliger Weise die richtige Orthographie der Ortsnamen. Ohne Scholion I; bischöfliche Subskriptionen: 219; am Ende die Angabe σκζ′ (227).

Vs Codex Vaticanus graecus 2198[114]

Saec. XII, membr., 1112 pag., 25,3 x 19 cm, 1 col., 34 lin, in duos tomos divisus.
Inhalt: Iohannis Comneni Nomocanon; collectio scriptorum ad ius canonicum pertinentium; Coll. 87 cap.; Coll. tripartita; Heraclii novella.
Quinisextum: fol. 86–98 (Logos Prosphonetikos 86–90; Subskriptionsliste 90–98).
Besonderheiten: Die Sammlung der Kanones (fol. 23–128) trägt den Titel: ἡ σύνθεσις τοῦ νομοκανόνου ἄνευ τῶν κανόνων… ; entsprechend folgen auf den Logos Prosphonetikos nur die Nummern der 102 Kanones ohne Text und mit dem Incipit von can. 1 und 102. Danach die Subskriptionsliste; ohne Scholion I; an der Stelle des fehlenden „Platzhalters“ b wurde eine Zeile freigelassen. Bischöfliche Subskriptionen: 220; am Ende keine Zahlenangabe.

Vt Codex Vaticanus graecus 2060[115]

Saec. XII, membr., 263 fol., 30,5 x 23 cm, 2 col., 37 lin.
Inhalt: Nomocanon XIV titulorum cum collectione canonum; Coll. 87 cap.; Coll. 25 cap.; Coll. tripartita.
Quinisextum: fol. 98r–119r (Logos Prosphonetikos 98r–99v; Kanones 99v–115r; Subskriptionsliste 115r–119r).
Provenienz: Süditalien; auf fol. 1: „Ex libris bibliothecae Monastiri S.M. de Patirio Rossan.“[116]
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Ohne Scholion I; nach Nr. 5, in dessen Unterschrift auf der zweiten Zeile unverstanden der „Platzhalter“ b integriert wurde, steht als Unterschrift gestaltet das Scholion III. Bischöfliche Subskriptionen: 212; am Schluss die Angabe σκζ′ (227).

[113] OLIVIER, Répertoire 2390; BENEŠEVIČ, Sbornik 128.151.333; MIONI, Codices graeci I.1, 249–253; RHBR II, Nr. 417 (s. XIII); MÜHLENBERG, Nr. 38 (S. LXXXIX: s. XIII).
[114] OLIVIER, Répertoire 838; LILLA, Codices 134–147; CANART/PERI, Sussidi 692; MÜHLENBERG, Nr. 32 (S. LXXXVIIf.).
[115] CANART/ PERI, Sussidi 678; BENEŠEVIČ, Sbornik 127.332; MÜHLENBERG, Nr. 31 (S. LXXVIII).
[116] BENEŠEVIČ, Sbornik 127; DEVREESSE, L’Italie méridionale 22.24.

Vta Codex Vaticanus graecus 2341[117]

Saec. XVI, chart., 219 fol., 1 col.
Inhalt: Nomocanon XIV titulorum cum collectio canonum; Coll. 87 cap.; Coll. 25 cap.; Coll. tripartita.
Quinisextum: fol. 86v–102v (Logos Prosphonetikos 86v–87v; Kanones 87v–99r; Subskriptionsliste 99r–102v).
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Sorgfältig geschrieben mit rubrizierten Initialen; ohne Scholion I. Bischöfliche Subskriptionen: 204; am Ende mittig in ein Schmuckband integriert und oberhalb der Überschrift zum II. Nicaenum: Κανόνες τῶν ἐν Νίκαιᾳ π(ατέ)ρων συνελθόντων.... über π(ατέ)ρων platziert die Angabe: σκζ′ (227).

Vtc Codex Vaticanus graecus 1150[118]

Saec. XV, chart., 203+17 fol., 23 x 17 cm, 1 col., 21 lin.; Ἰωάννης Σευῆρος Λακεδαιμόνιος scripsit.
Inhalt: Collectio canonum.
Quinisextum: fol. 65r–71v (Einleitende Bemerkungen 65r–65v; Subskriptionsliste 65v–71v).
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Das Scholion I ist nach Nr. 5 und „Platzhalter" b in den Text integriert. Bischöfliche Subskriptionen: 210; am Ende: Διακόσιοι εἴκοσι ἑπτά.

Vtn Codex Vaticanus graecus 1182[119]

Saec. XVI, chart., 294 fol., 33,5 x 23,5 cm, 1 col., 30 lin., Emmanuel Provataris scripsit.
Inhalt: Collectio Sabbaitica (ACO III 3–214) et varia ad ius canonicum et haereses spectantia.
Quinisextum: Der Kodex überliefert nur die Subskriptionsliste 255r–258v.
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Ohne Scholion I; Bischöfliche Subskriptionen: 213; am Ende keine Zahlenangabe.

Vts Codex Vaticanus graecus 1980[120]

Saec. XI–XII, membr., 195 fol.; 19,5 x 15 cm; 1 col.; 21 lin.; pars prima; pars altera: Vaticanus gr. 1981 continet.

---

[117] CANART/PERI, Sussidi 703; RGK III, Nr. 342.
[118] CANART/PERI, Sussidi 544; DEVREESSE, Fonds grec 429.463; M. GORDILLO, Photius et Primatus Romanus: OrChrP 6 (1940) 5–39.9.18.21; P. CANART, Un copiste expansif: Jean Sévère de Lacédémone: K. TREU (Hg.), Studia Codicologica (TU 124), Berlin 1977, 118.119.133.134.139; RGK I, Nr. 181; II, Nr. 241; III, Nr. 300.
[119] CANART/PERI, Sussidi 551; RHBR II, Nr. 401; CANART, Provataris 251–252: Der Kodex ist in diesem Teil eine Abschrift aus dem Cod. Vat. gr. 2184 (= Vc); RGK I, Nr. 254; II, 350; III, 418.
[120] Canart/PERI, Sussidi 665; BENEŠEVIČ, Sbornik 288–293.332; BUONOCORE, Bibliografia II 946; RHBR III, Nr. 525.

Inhalt: Collectio canonum.
Quinisextum: fol. 73v–117r (Logos Prosphonetikos 73v–76v; Kanones 76v–117r; ohne Subskriptionsliste); Scholia[121] 358, 359, 362, 379, 380, 389, 399, 401, 402, 404, 408, 424, 438, 446, 447, 449.
Provenienz: Süditalien.
Besonderheiten: Anstelle der Subskriptionsliste steht am Ende folgende Schlussbemerkung: εἰσὶν δὲ οἱ ὑπογράψαντες εἰς τὰ γεγραμμένα PB κεφάλαια ὁ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ὁ ῥινοκοπηθεῖς καὶ ἐπίσκοποι ἐκ διαφόρων πόλεων. Ohne Scholion I.

Vtu Codex Vaticanus graecus 1287[122]

Saec. XII, membr., 71 fol., 30 x 19 cm, 1 col., 40 lin., Blattverluste am Anfang, zwischen fol. 4 und 5 u. ö.
Inhalt: Collectio canonum; Nomocanon L titulorum.
Quinisextum: fol. 1r–10r (inc. mut. in can. 1; Anfang der Subskripionsliste 9v–10r).
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Sie besteht nur aus dem Listenanfang mit der kaiserlichen Subskription und den Nr. 1–7 ohne Scholion I. Nach Nr. 5 steht das Scholion III als Unterschrift gestaltet im Text. Nach Nr. 7: καὶ καθ' ἑξῆς οἱ λοιποὶ πάντες ὑπέγρ-:

Vu Codex Vaticanus graecus 827[123]

Saec. XIII ex., membr. et chart., 245 fol., 34 x 20,5 cm, 1 col., 35 lin.
Inhalt: Syntagma XIV titulorum et collectio canonum; Ioannis Zonarae commentarius in collectionem canonum.
Quinisextum: fol. 91r–111r (Logos Prosphonetikos 91r–93r; Kanones 91r–111r; ohne Subskriptionsliste).
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Kein Scholion I. Am Ende eine Notiz in Auszeichnungsmajuskel mit Nennung der 4 Patriarchen und der Angabe σκζ΄: Κανόνες τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συνελθόντων σκζ΄ ἁγίων πατέρων τῆς ς΄ συνόδου ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ ἐσχάτου καὶ εὐσεβοῦς βασιλέως καὶ Παύλου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ Πέτρου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ Γεωργίου πατριάρχου Ἀντιοχείας καὶ Ἀναστασίου πατριάρχου Ἱεροσολύμων.

---

[121] Hg. v. BENEŠEVIČ, Sbornik, Priloženija 43–49.
[122] CANART/PERI, Sussidi 556; BENEŠEVIČ, Sinagogá 32.43–51.59–61.68–69.334; RHBR II, 402; MÜHLENBERG, Nr. 33; S. LXXI.
[123] OLIVIER, Répertoire 832,852; BENEŠEVIČ, Sbornik 244–259.332; RGK III, Nr. 299; RHBR II, Nr. 395; MÜHLENBERG, Nr. 40 (S. LVI).

Vz Codex Venetus Marcianus graecus 170[124]

Saec. XII, membr., 270 fol., 40,5 x 31,5 cm, 1 col., 34 lin.
Inhalt: Nomocanon XIV titulorum; Synagoga L titulorum; Coll. 87 cap.; Coll. 25 cap.; Coll. tripartita.
Quinisextum: fol. 128r–146r (Logos Prosphonetikos 128r–129v; Kanones 129v–143r; Subskriptionsliste 143r–146r).
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Am Anfang Scholion I. Vor Nr. 1 (ohne „Platzhalter" a) wird eine Zeile freigelassen; nach Nr. 5 neben dem marginal stehenden „Platzhalter" b ebenso. Bischöfliche Subskriptionen: 216; am Ende die Angabe σκζ′ (227).

Wh Codex Vindobonensis historicus graecus 7[125]

Ca. a. 1200, membr., III+238 fol., 36 x 28 cm, 2 col., 34–38 lin.
Inhalt: Collectio canonum.
Quinisextum: fol. 145r–166v (Logos Prosphonetikos 145r–146v; Kanones 146v–166v; ohne Subskriptionsliste).

Wi Codex Vindobonensis iuridicus graecus 9[126]

Saec. XIII, chart., II+320 fol., 25/25,3 x 16/17 cm, 1 col., 36 lin.
Inhalt: Nomocanon XIV titulorum; Epanagoge; Coll. 87 cap.
Quinisextum: fol. 152v–186v (Logos Prosphonetikos 152v–155r; Kanones 155r–180r; Subskriptionsliste 180r–186v).
Besonderheiten der Subskriptionsliste: Am Anfang Scholion I. Vor Nr. 1 und nach Nr. 5 werden 2 Zeilen frei gelassen. Bischöfliche Subskriptionen: 210; am Ende die Angabe σκζ′ (227).

Wie Codex Vindobonensis historicus graecus 56[127]

Ca. a. 1000, membr., III+208 (+12 chart. s. XVI) fol., 28,5 x 21 cm, 1 col., 30 lin.
Inhalt: Collectio canonum.
Quinisextum: fol. 91r–120r (Logos Prosphonetikos 91r–93r; Kanones 93r–113v; Subskriptionsliste 113v–120r). Scholien zum Logos Prosphonetikos, zu can. 65.79; Scholion 441.[128]
Provenienz: Konstantinopel.[129]

---

[124] OLIVIER, Répertoire 2390; BENEŠEVIČ, Sinagogá 104–105.335; MIONI, Codices graeci I, 1, 253–256 (s. XII); MÜHLENBERG, Nr. 30a (S. LXVIIIf.: s. XIII).
[125] OLIVIER, Répertoire 2437; BENEŠEVIČ, Sbornik 333; BENEŠEVIČ, Sinagoga 108–126; HUNGER, Katalog I, 9–13; MÜHLENBERG, Nr. 37 (S. LXXXI).
[126] OLIVIER, Répertoire 2437, 2443; BENEŠEVIČ, Sbornik 333; HUNGER, Katalog II, 17–19; MÜHLENBERG, Nr. 39a (S. LXXXIX, XCV).
[127] OLIVIER, Répertoire 2437, 2442; BENEŠEVIČ , Sbornik 260.262–288.333; HUNGER, Katalog I, 60–61; RHBR II, Nr. 422; MÜHLENBERG, Nr. 11 (S. LXXIX).
[128] Hg. v. BENEŠEVIČ, Sbornik, Priloženija 48.
[129] HUNGER, Katalog I, 61.

Besonderheiten der Subskriptionsliste: Im Unterschied zu den Kanones ist die Subskriptionsliste in Auszeichnungsmajuskel geschrieben. Wenige Abkürzungen; bischöfliche Subskriptionen: 217. Am Anfang Scholion I, am Ende keine Zahlenangabe.

Wn Codex Vindobonensis hist. graecus 70[130]

Saec. XIV, chart., I + 317 fol., 25 x 16/17 cm., 1 col., 27–33 lin.
Inhalt: Ioannis Zonarae commentarius in collectione legum et canonum, Coll. 87 cap.; Synagoga 50 titulorum u.a.m.
Quinisextum: fol. 227v–254v (Hypothesis über das VI. Konzil 227v; Logos Prosphonetikos 227v; Kanones 229v–254v); 229v–231r Scholium II.

Stemmatische Beziehungen der Handschriften

Die handschriftliche Überlieferung lässt sich grundsätzlich in drei Gruppen einteilen:

- Handschriften mit Logos Prosphonetikos, Kanones und dem Anfang der Subskriptionsliste.
- Handschriften, die nur Logos Prosphonetikos und Kanones überliefern.
- Handschriften mit Logos Prosphonetikos, Kanones und Subskriptionsliste.

Handschriften mit Listenanfängen

Die Handschriften Am, Amb, Ar, As, Bar, Bin, Fe, Mi, Mos, Ven und Vtu tradieren neben dem Logos Prosphonetikos und den Kanones nur den Anfang der Subskriptionsliste. Einige von ihnen enthalten darüberhinaus einen Pinax mit Epitomierungen der einzelnen Kanones.[131] Sie sind weiterhin in auffälliger Weise dadurch verbunden, dass sie den Text von can. 3 in zwei Teile unterteilen; die Bestimmung über Kleriker, die eine Witwe geheiratet haben oder nach der Ordination eine Ehe eingegangen sind, wird hier als eigenständiger can. 4 abgetrennt.[132] Dadurch kommen diese Handschriften in der Zählung auf 103 Kanones.[133] Die meisten dieser Zeugen bieten überdies vor dem Pinax noch eine kurze Erklärung (Hypothesis) zur Bedeutung des Quinisextums.[134]

---

[130] OLIVIER, Répertoire 2437.2442; BENEŠEVIČ, Sbornik 333; BENEŠEVIČ, Sinagogá 130f.; HUNGER, Katalog I, 78–81; J. DARROUZÈS, Des notes marginales du Vindobonensis historicus graecus 70: RÉB 45 (1987) 59–75; MÜHLENBERG, Nr. 126 (CXIV).

[131] Am, Amb, As, Bar, Bin, Fe, Mos, Ven. Zum Pinax s. u.: S. LI-LII.

[132] Vgl.: S. 26, Z.12.

[133] Zu den Details s. u. S. LI-LII. Ebenso verfahren Ar, Vtu. Beide Handschriften beginnen allerdings verstümmelt. Ar beginnt erst in can. 36, gezählt als can. 37; Vtu beginnt in can. 1, so dass sich nicht mehr sagen lässt, ob hier am Anfang auch ein Pinax stand. Mi zählt aus anderen Gründen 103 Kanones, s. S. XXVI.

[134] Am, Amb, As, Bar, Mos, Ven.

Bei den Listenanfängen bieten diese Handschriften entweder die Subskription der 4 Patriarchen (Mi), oder die ersten 5 (Ar, Bar, Bin, Fe) bzw. 7 (Am, Amb, As, Mos, Ven, Vtu) Unterschriften, auf die eine kurze identische Schlussbemerkung folgt.[135] Bis auf Mi tradieren diese Zeugen nicht das Scholion I; Am, Amb, As, Mos, Ven, Vtu enthalten das Scholion III. Alle Handschriften gehören dem 12.–13. Jh. an. Bei einigen lässt sich süditalienische Provenienz feststellen.[136]

Handschriften ohne Subskriptionsliste

Seit dem 10. Jh. sind Handschriften überliefert, die bei der Überlieferung des Quinisextums ganz auf die Dokumentation der Subskriptionsliste verzichten. Dies kann entweder ganz ohne jeden Hinweis auf die Subskriptionsliste erfolgen[137], oder eine kurze Schlußbemerkung tritt an die Stelle der Subskriptionsliste.[138] Die Handschriften L, Π5, V, Vu bieten demgegenüber eine identische Schlußnotiz, die überdies in Auszeichnungsmajuskel hervorgehoben ist.[139] Diese Handschriften bilden die Gruppe **Σ**.

Handschriften mit Subskriptionsliste

Von grundlegender Bedeutung für die Textkonstitution sind jene Handschriften, die die bischöfliche Subskriptionsliste relativ vollständig tradieren. Denn während beim Wortlaut der Kanones von vornherein eine größere Stabilität des Textes zu erwarten ist, bietet die Subskriptionsliste durch ihre zahlreichen Varianten in der kopialen Überlieferung eine Reihe von Möglichkeiten, um die Gruppenzugehörigkeit einzelner Handschriften, Zwischenspaltungen innerhalb der einzelnen Gruppen sowie Apographa zu identifizieren. Die stemmatische Darstellung der Abhängigkeiten[140] bezieht sich deshalb im Wesentlichen auf Handschriften mit Subskriptionsliste.

---

[135] Bei Am, Amb, Ar, As, Bar, Bin, Fe, Mos, Ven, Vtu lautet sie mit geringfügigen Varianten: καὶ καθεξῆς οἱ λοιποὶ πάντες ὑπέγραψαν. Bei Mi wird singulär auf die Gesamtzahl der Teilnehmer verwiesen und das Scholion I tradiert: ὁμοίως καὶ οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι ἐκ πάσης ἐπαρχίας καὶ χώρας ὑπέγραψαν διακόσιοι εἴκοσι ἑπτά.

[136] Zu weiteren Gemeinsamkeiten und ihrer Gruppenzugehörigkeit s. u. S. XLVIf.; LI–LII. BENEŠEVIČ (Synagoga 26–29) fasste die Handschriften Am, Amb, Ar, As, Bar, Mos zu einer Gruppe (A) zusammen. Daneben gibt es Handschriften mit Listenanfängen, in denen die Kopisten offensichtlich individuell an beliebiger Stelle den Kopiervorgang abgebrochen haben (Δ nach Nr. 136; Φ nach Nr. 32; Sn nach Nr. 14) und eine eigenständige Schlussbemerkung hinzugefügt haben. Vgl. Apparat II zu: S. 65, Z.2; S. 67, Z.2.

[137] So bei T, Va, Wh.

[138] Mv (vgl.: S. XXVII); Vts (vgl. S. XXXVII-XXXVIII).

[139] Κανόνες τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συνελθόντων σκζ' ἁγίων πατέρων τῆς ς' συνόδου ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ ἐσχάτου καὶ εὐσεβοῦς βασιλέως καὶ Παύλου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ Πέτρου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ Γεωργίου πατριάρχου Ἀντιοχείας καὶ Ἀναστασίου πατριάρχου Ἱεροσολύμων.

[140] S. S. LVI.

Die Bedeutung von Π

Der ältesten Handschrift, dem Cod. Patmiacus 172, kommt besondere Bedeutung für die Konstitution des Textes der Subskriptionsliste zu. In Majuskel geschrieben, bietet er die am vollständigsten erhaltene bischöfliche Unterschriftenliste.[141] Nur hier finden sich 6 Unterschriften bislang unbekannter Subskribenten.[142] Dies sind: 1. Der Metropolit von Lydien, Stephanos von Sardeis (Nr. 11)[143]; 2. der Metropolit des Pontos Polemoniakos, Konstantin von Neokaisareia (Nr. 24)[144]; 3. der Suffragan aus der Provinz Asia, Konstantin von Myrine (Nr. 78)[145]; 4./5. die pamphylischen Suffragane Konon von Kasai und Konon von Kotana (Nr. 104. 105)[146] und 6. der Suffragan der Phrygia Pakatiane, Konstantin von Iustinianupolis (Nr. 177)[147]. Hinzu kommen Korrekturen von in der Überlieferung verlorengegangenen oder verfälschten Eigennamen der Subskribenten, Präzisierungen von Ortsbezeichnungen, Bestätigungen von bislang nur durch Konjektur erschlossenen Provinzbezeichnungen und die Überlieferung von in den sonstigen Kodizes nicht vorhandenen Bestandteilen einzelner Unterschriften.[148] Bei Letzterem ist die nur in Π erhaltene Angabe von besonderer Bedeutung, dass der kilikische Bischof Ioannes von Pompeiupolis (Nr. 18) tatsächlich auch als Topoteret seines Metropoliten Platon von Tarsos unterzeichnete, was bislang nur vermutet worden war.[149] Ebenso bedeutsam ist die singulär in Π erhaltene korrekte Verbindung des Metropoliten Tiberios und der in allen Handschriften bezeugten Provinzangabe Phrygia Pakatiane mit Hierapolis (Nr. 32), anstelle des ansonsten genannten Traianupolis. Weil an dieser Stelle der Liste allerdings Traianupolis/Rhodope der Klesis entsprechend durchaus seinen Platz hätte, ist nicht leicht zu entscheiden, ob es sich bei der in der gesamten weiteren handschriftlichen Überlieferung enthaltenen Unterschrift eines Tiberios von Traianupolis mit der falschen Provinzangabe Phrygia Pakatiane um den Restbestand der Subskription des thrakischen Metropoliten handelt und dann hier eine bereits 1886 von H. Gelzer vorgeschlagene Konjektur durch Aufspaltung der Subskription vorzunehmen wäre. Danach käme Tiberios von Traianupolis zusätzlich vor Hierapolis zu stehen und das allein durch den Patm. 172 bezeugte Hierapolis auf dem nächsten Platz.[150] Es wäre dann anzunehmen, dass ursprünglich beide Metropoliten subskribiert hätten und sowohl die von Π repräsentierte Überlieferung als

---

141 Zu weiteren Besonderheiten dieser Handschrift s. u.: S. LXX–LXXII.

142 Vgl. die detaillierte Darstellung bei: FLOGAUS, Neue Erkenntnisse 28–36.

143 PmbZ: o.B.

144 PmbZ: o.B.

145 PmbZ: o.B.

146 Vgl.: PmbZ 3684 (zu Konon von Kasai); Konon von Kotana fehlt in PmbZ.

147 PmbZ: o.B.

148 Vgl. hierzu im Detail: FLOGAUS, Neue Erkenntnisse 37–48.

149 Vgl.: OHME, Bischofsliste 147 Nr. 24.

150 Vgl. dazu: FLOGAUS, Neue Erkenntnisse 39–41; zuvor: OHME, Bischofsliste 149 Nr. 37 App. Die Konjektur würde dann lauten: Τιβέριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος [τῆς Τραϊανουπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Θρᾳκῶν χώρας ὁρίσας ὑπέγραψα. ὁ δεῖνα ἀνάξιος ἐπίσκοπος] τῆς Ἱεραπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν Πακατιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα. Entsprechend der Praxis der Thraker wäre hier nicht die alte Provinzbezeichnung, sondern die neue Zugehörigkeit zum Thema Thrakē zu verwenden, vgl.: OHME, Terminus.

auch die Traianupolis-Überlieferung – jeweils leicht versetzt – die zweite Hälfte der ersten und die erste Hälfte der zweiten Unterschrift übersprungen haben. Ein Metropolit von Traianupolis in diesem Zeitraum läßt sich wahrscheinlich machen,[151] und dass mit Verlusten der Überlieferung schon in frühester Zeit zu rechnen ist, macht die aus der Überlieferung nicht mehr zu erhebende Kathedra des isaurischen Bischofs Paulus (Nr. 124) deutlich. Schließlich würde die Anzahl der bischöflichen Subskribenten so auch die Zahl 227 erreichen, die als Schlussnotiz breit bezeugt ist.[152]

Angesichts der Fülle von Korrekturen und Ergänzungen, die sich aus dem Patm. 172 ergeben, ist deutlich, dass Π von besonderer Bedeutung für die Edition ist. Man wird daraus freilich nicht den Schluss ziehen dürfen, dass Angaben, die dieser Kodex im Unterschied zu einer Vielzahl anderer Handschriften nicht bietet, damit nicht mehr zum „ursprünglichen" oder auch nur zum ihm voraus laufenden Bestand der Überlieferung der Subskriptionsliste gerechnet werden können.[153]

Eng verwandt mit **Π** ist **Πα**, ebenfalls wohl dem 9. Jh. angehörig. Beide Handschriften haben zahlreiche Bindefehler[154] gegen den Rest der Überlieferung. Sie werden eine gemeinsame Vorlage gehabt haben, weil zahlreiche Trennfehler[155] eine direkte Abhängigkeit unwahrscheinlich machen. Leider bricht in Πα der Text des Quinisextums nach can. 25 ab. Eng verwandt sind wegen häufiger Bindefehler[156] auch V und Va.

Die Korruptele Nr. 103–107

Im Unterschied zu der nur bei Π erhaltenen Reihenfolge der Unterschriften von

103 Θεόδορος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Ὀρύμνων τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
104 Κόνων ἐπίσκοπος Κάσων τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
105 Κόνων ἐπίσκοπος πόλεως Κότανων τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
106 Θεόδοτος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Καραλείας τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
107 Κόνων ἐλεῷ θεοῦ ἐπίσκοπος Κορακησίου τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

bieten alle anderen Handschriften mit Subskriptionsliste vier Varianten zu dieser Abfolge von Unterschriften, so dass die Korruptele 103–107 für die Spaltung der handschriftlichen Überlieferung von grundlegender Bedeutung ist.[157]

Der Ausfall von Konon von Kasai (104) und Konon von Kotana (105) in allen Handschriften außer Π sowie die vier sich aus dieser Korruptele ergebenen Hand-

---

[151] Vgl.: PmbZ 10799.
[152] Dazu und zur Entscheidung gegen diese Konjektur s. u.: S. LIII-LV.
[153] Vgl.: OHME, In tempore 5–7.
[154] Vgl. z.B.: 15,8; 17,23.17–18.25; 19,26; 20,9; 22,7.25; 24,24; 26,8; 27,11; 28,20; 29,1–2; 30,1.3; 31,3.3–4.
[155] Πα hat gegenüber Π keine Überschrift vor can. 3. Vgl. weiterhin: 17,4.10; 20,20; 25,19; 28,8; 29,24.
[156] Vgl.: 16,25; 17,7.13–14; 15,12.16.17; 21,9; 24,4; 26,1; 27,11; 28,20; 29,4; 30,12.
[157] Vgl.: FLOGAUS, Neue Erkenntnisse 32–35.

schriftengruppen lassen sich nachvollziehbar aus der Namensgleichheit von Nr. 104, 105 und 107 (3 x Konon) sowie der Namensähnlichkeit von Nr. 103 und 106 (Theodoros – Theodotos) erklären. In einer sehr frühen Phase der kopialen Überlieferung hat ein Schreiber Theodoros und Theodotos verwechselt und deshalb auf den an 103. Stelle stehenden Theodoros von Orymna sofort den an 107. Stelle folgenden Konon von Korakesion folgen lassen. Damit gingen die drei Subskriptionen 104–106 verloren. Zu diesem Teil der Überlieferung (**Gruppe A**) gehören folgende Handschriften: A, Ang, At, B, Bi, Co, I, J, M, Ml, Mo, Par, Pe, Rw, S, Se, Si, Su, Vat, Ve, Vta, Vtc, Wie. Mit den Zeugen A (s. X), J (s. X), Par (s. X), Pe (s. X), S (s. IX–X) ist dieser Trennfehler in der ältesten Überlieferung präsent.

Gruppe A

103 Θεόδορος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Ὀρύμνων τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

107 Κόνων ἐλεῷ θεοῦ ἐπίσκοπος Κορακησίου τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

Daneben bietet ein kleinerer Teil der Handschriften (**Gruppe B**) zwischen Theodoros von Orymna (103) und Theodotos von Karaleia (106) einen Restbestand der Unterschriften 104–105 mit folgendem Wortlaut: Κόνων ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα. Dies sind die Zeugen Ba, C, Cs, Δ, Dc, E, Fl, Me, Pa, Pi, Vl, Vt, Vu, Wi. Mit C (s. X in.), Ba (a. 1043), Pa (s. XI) und Vl (s. XI) ist dieser Trennfehler ebenfalls in der ältesten Überlieferung enthalten. Gegenüber Gruppe A und auch den folgenden Gruppen B_1 und B_2 ist Gruppe B dem ursprünglichen Bestand der Unterschriften 103–107 am nächsten. Der Fehler könnte entstanden sein, als bei einem Kopiervorgang zwei Handschriften zugrunde gelegt wurden, die jeweils nur Nummer 104 oder 105 enthielten, so dass unklar erschien, welche Ortsangabe die richtige sei und diese deshalb einfach weggelassen wurde.[158]

Gruppe B

103 Θεόδορος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Ὀρύμνων τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

104/105 Κόνων ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

106 Θεόδοτος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Καραλείας τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

107 Κόνων ἐλεῷ θεοῦ ἐπίσκοπος Κορακησίου τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

Aus dieser Gruppe B sind zwei weitere durch Trennfehler verbundene Gruppen entstanden. Bei einigen Handschriften (F, Psu, Vc, Vs, Vtn) fehlt der Restbestand der Subskriptionen 104–105 von Gruppe B, so dass auf Theodoros von Orymna (103) sofort Theodotos von Karaleia (106) folgt (**Gruppe B_1**). Durch Psu ist diese Variante seit dem 10./11. Jh. belegt. Erklärbar wird sie durch die Annahme,

[158] Zu weiteren Erklärungsmöglichkeiten vgl.: FLOGAUS, Neue Erkenntnisse 35.

ein Kopist habe den ohne Nennung einer Kathedra überlieferten Restbestand von 104–105 in der Überzeugung getilgt, dass es sich dabei um eine Dittographie des folgenden mit 104–105 namensgleichen und ebenfalls Pamphylien zugehörigen Konon von Korakesion (107) handele.

Gruppe B_1:

103 Θεόδορος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Ὀρύμνων τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

106 Θεόδοτος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Καραλείας τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

107 Κόνων ἐλεῷ θεοῦ ἐπίσκοπος Κορακησίου τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

Schließlich überliefern einige Handschriften der Gruppe B den Restbestand von 104–105, überspringen dafür aber Theodotos von Karaleia (106) und Konon von Korakesion (107), um sofort den an 108. Stelle unterschreibenden Georgios von Syedra zu bringen. Dies bezeugen die drei Handschriften D, Ps, Vz; die älteste (Ps) gehört ins 11. Jh. (**Gruppe B_2**). Dieser Trennfehler ist leicht dadurch zu erklären, dass ein Kopist nach dem mit Konon beginnenden Restbestand von 104–105 diesen mit Konon von Korakesion (107) verwechselte und so gleich zu Georgios von Syedra sprang.

Gruppe B_2:

103 Θεόδορος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Ὀρύμνων τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

104/105 Κόνων ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

108 Γεώργιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Συέδρων τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

Bevor wir uns den diversen Zwischenspaltungen dieser vier Gruppen und einzelnen Abhängigkeiten zuwenden, muss zuerst das antiikonoklastische Scholion I in den Blick genommen werden.

Das antiikonoklastische Scholion I

22 Handschriften mit ganzen Subskriptionslisten – die ältesten aus dem 10. Jh. - und eine Handschrift mit Listenanfang[159] überliefern am Anfang der Subskriptionsliste ein **Scholion** (**I**)[160] mit folgender antiikonoklastischer Erklärung.

> *„Man muss beachten, dass bei der Festsetzung der Kanones die 4 Patriarchen Paulos, Petros, Georgios und Anastasios unterschrieben haben, so dass durch die*

[159] At, B, C, Cs, D, E, F, I, J, M, Mi (Listenanfang), Par, Pe, Ps, Psu, S, Si, Vat, Vn, Vtc, Vz, Wi, Wie.
[160] Die 5 hier dokumentierten Scholia werden aus organisatorischen Gründen durchnummeriert.

Übereinstimmung der vier bischöflichen Throne den gottlosen Ikonoklasten das Maul gestopft wird".[161]

Eine etwas größere Anzahl von Handschriften mit ganzen Subskriptionslisten und fast alle Zeugen nur mit Listenanfängen überliefern das Scholion nicht.[162] Das Scholion I ist damit jedoch in den Handschriften aller 4 Gruppen A–B_2 enthalten. Dennoch überliefern einige Handschriften der Gruppen A, B und B_1[163] das Scholion aber auch nicht, so dass sich die Handschriften mit Subskriptionsliste in solche mit Scholion I (A^s, B^s, $B_1{}^s$, $B_2{}^s$) und ohne Scholion I (A, B, B_1, B_2) trennen lassen.

Das Scholion steht meist rechts oder links marginal neben den Subskriptionen der Patriarchen, in einigen Fällen beginnt es bereits neben der Unterschrift des Kaisers (At, F). Stehen diese Unterschriften am Ende einer Seite, wird der Text unter dem Schriftspiegel fortgesetzt (S, M). Gelegentlich kann es auch vor die kaiserliche Subskription gestellt oder in den Haupttext der Liste integriert werden (E, I, Vtc). In einem Fall einer zweispaltigen Handschrift (J), in der die Subskriptionsliste auf der rechten Spalte beginnt, wurde das Scholion und auch der „Platzhalter" a aus Platzgründen auf den nur neben der linken Spalte vorhandenen Freirand gesetzt, so dass es dort neben can. 102 zu stehen kommt. Zu den Handschriften, die das Scholion nicht enthalten, gehören alle weiteren zweispaltigen Zeugen.[164] Sie bieten – wohl aus Platzgründen – überhaupt keine Marginalien. Die meisten anderen Handschriften ohne Scholion I enthalten bei der Subskriptionsliste ebenfalls keine Marginalien, obwohl der Freirand genügend Platz böte. Su (s. X–XI) hat den „Platzhalter"[165] a (Rom) marginal, aber kein Scholion. Aus alldem ist nicht der Schluss zu ziehen, dass die Handschriften ohne Scholion I zu einem Überlieferungszweig gehören, bei dem es weggelassen worden wäre. Vielmehr ist davon auszugehen, dass das Scholion I überhaupt nur in einem Teil der Überlieferung eingefügt wurde. Die älteste Handschrift Π ist Zeuge jenes Teils der Überlieferung, die ohne Scholion I blieb.

Inhaltlich gehört das Scholion in den Bilderstreit. Es bezeugt, dass das Quinisextum wegen seines Bilderkanons can. 82[166] während dieses im 8. Jh. ausbrechenden Streites einer anhaltenden Kontroverse ausgesetzt war.[167] Das Scholion betont aus ikonophiler Perspektive die synodale Grundlage und Geltung *aller* Kanones der Synode.

---

[161] Σημείωσαι ὁτι ἐν τῆ ἐκθέσει τῶν κανόνων οἱ Δ' ὑπέγραψαν πατριάρχαι Παῦλος και Πέτρος καὶ Γεώργιος καὶ Ἀναστάσιος· ὥστε καὶ ἐκ τῆς συμφωνίας τῶν Δ' ἀρχιερατικῶν θρόνων τὰ τῶν δυσσεβῶν εἰκονομάχων ἐμφράττεται στόματα. Vgl. S. 10 dazu die Varianten.

[162] Zu ihnen gehört Π, ansonsten: A, Ang, Ba, Bi, Δ, Co, Dc, Fl, Me, Ml, Mo, Pa, Pi, Rw, Se, Su, Vc, Ve, Vl, Vs, Vt, Vta, Vtn, Φ; mit Listenanfängen: Am, Amb, Ar, As, Bin, Bar, Fe, Mos, Ven, Vtu.

[163] Alle Zeugen der Gruppe B_2 haben das Scholion I.

[164] A, Co, Me, Ve, Vl, Vt.

[165] Zu den „Platzhaltern" s. u.: S. LXXVI–LXXVII.

[166] S. u. S. 54.

[167] Dazu s. u.: S. LXIII–LXX.

Zwischenspaltungen und Abhängigkeiten

Gruppe B

Innerhalb der Gruppe B überliefern 5 Handschriften (Dc, Me, Pi, Vl, Vt) in den Text der Subskriptionsliste integriert das **Scholion III**. Es lautet:

Βιγίλιος πάπα ῥώμης οὐ παρῆν· δὶ ἐπιστολῶν δὲ καὶ αὐτὸς συνέθετο εἰς τὰ πάντα.[168]

Dasselbe Scholion überliefern nun auch jene Handschriften, die nur die ersten sieben Subskriptionen enthalten (Am, Amb, As, Mos, Ven, Vtu). Gemeinsam ist allen diesen Zeugen weiterhin, dass sie nicht das antiikonoklastische Scholion I und auch nicht die „Platzhalter" a (Rom) und c (Sardinien) überliefern. Besonders auffällig ist, dass das Scholion III nie marginal überliefert wird, sondern durchweg als Teil des Textes der Subskriptionen erscheint. Häufig wird der Name Vigilius auch mit hervorgehobener Initiale geschrieben; stets steht das Scholion auf einer eigenen Zeile oder bei zweispaltigen Handschriften (Me, Pi, Vl, Vt) auf mehreren Zeilen. Gemeinsam ist allen Zeugen weiterhin die sehr ungewöhnliche Stellung dieses Scholions. Denn bei den Handschriften, die auch noch „Platzhalter" b (Thessalonike) nicht enthalten (Am, Amb, As, Mos, Pi, Ven, Vtu), steht es nach Nr. 5 (Johannes von Nea-Iustinianupolis) an der Stelle von „Platzhalter" b. Wird „Platzhalter" b aber überliefert (Dc, Me, Vl, Vt), steht das Scholion danach und vor Nr. 6 (Kyriakos von Kaisareia). Es befindet sich also stets an der Stelle, an der in einigen Handschriften nach „Platzhalter" b oder auch ohne ihn einige Zeilen freigelassen wurden.[169] Ich nenne diese Gruppe **Vig**.

Voraussetzung für die Entstehung des anachronistischen Scholions III ist das Fehlen von „Platzhalter" a und die freien Zeilen bei „Platzhalter" b, die der erste Scholiast benutzte.[170] Dieser suchte offensichtlich für sein durch den Namen Justinian in der Überschrift der Akten und der kaiserlichen Subskription sowie durch den Tagungsort Konstantinopel und das Fehlen einer päpstlichen Unterschrift angefachtes Informationsbedürfnis einen Platz und fand ihn bei den für ihn unverständlicherweise freigelassenen Zeilen.[171] Nur so ist die ansonsten ganz unsinnige Platzierung dieser gutgemeinten aber falschen Erklärung zu verstehen. Verwechselt wird hier das Quinisextum mit dem II. Constantinopolitanum von 553 unter Justinian I. Mit dem Brief des Papstes wird das sog. II. Constitutum Papst Vigilius' vom 23.2.554 gemeint sein.[172] Die älteste Handschrift dieser Gruppe (Vl) gehört ins 11. Jh.. Am, Amb, As, Me, Ven, Vl, Vt sind süditalienischer Provenienz.

---

168 Zu den Varianten s. u. S. 12.

169 S. dazu unten S. LXXVI.

170 Die Entscheidung eines Kopisten, die nicht mehr verstandenen freien Zeilen bei (oder anstatt von) „Platzhalter" b mit einem Scholion aufzufüllen, lässt sich auch außerhalb der Gruppe Vig beobachten. So wird in Vtc an derselben Stelle nach Nr. 5 das antiikonoklastische Scholion I in den Text inkorporiert.

171 Die Stellung dieses Scholions sagt also nichts aus über den Stellenwert des Papsttums für den Scholiasten, wie ich früher annahm. Vgl.: OHME, Bischofsliste 118.

172 ACO IV 2 p. 138–168. Vgl.: F.X. MURPHY/P. SHERWOOD, Konstantinopel II und III (Histoire des conciles oecuméniques 3), Mainz 1990, 136–139.

Die Handschriften mit den ersten 7 Subskriptionen (Am, Amb, As, Mos, Ven, Vtu) sind durch weitere Merkmale[173] und Bindefehler miteinander verbunden, so dass Abhängigkeit vorliegt. Innerhalb der kaiserlichen Unterschrift fehlt bei allen: Ἰησοῦ; nach dieser steht vor Nr. 1 die Bemerkung: (ὁμοί[ως καὶ]) οἱ ἐπίσκοποί. Bei Nr. 6 (Kyriakos von Kaisareia) verschreiben alle den Namen zu Αὐριανός (Ἀβριανός Ven; Συριανός Vtu) und bieten die falsche Provinzangabe τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας. Ich nenne diese Gruppe **Vig[1]**.

Das Vigilios-Scholion ist also in Handschriften der Gruppe B mit ganzen Subskriptionslisten und Handschriften mit dem Listenanfang (Nr. 1–7) enthalten. Daraus ist zu schließen, dass die Vorlage der Gruppe Vig[1] vor der ersten Kürzung der Subskriptionsliste ebenfalls zur Gruppe B gehört hat. Obwohl die Zeugen Ar, Bar, Bin, Fe mit Listenanfängen bereits nach Nr. 5 (Johannes von Nea-Iustinianupolis) die Liste abbrechen und so das Scholion III nicht enthalten, macht die Fülle der weiteren Gemeinsamkeiten[174] es wahrscheinlich, dass sie ebenfalls zur Gruppe Vig und damit auch zur Gruppe B gehören.

Die Handschriften Dc, Me, Vl, Vt sind über die genannten Gemeinsamkeiten hinaus durch folgende Bindefehler verbunden (**Vig[2]**).

Nr.	recte	Dc Me Vl Vt
34	Βιζύης	οὐζωῆς (οὐζωυῆς Me)
45	Γεώργιος … Χερσῶνος	Γεώργιος … Κοτράδων
46	Θεόδωρος … Κοτράδων	Θεόδωρος … Χέρσονος
50	Μάμαλος … Μεσημβρινῶν	om.
73,74		ord. inv. 74,73
152	Συνοδίων	Συνάδου
215	Δοαρινῶν	Κοαρινῶν

Hinzu kommt, dass die Demutsformeln[175] bei folgenden Subskriptionen fehlen: 165, 166, 169, 171, 176, 178, 180, 182, 190, 191, 193, 202, 206, 207, 209, 210, 212, 214, 218. Die Handschriften der Gruppe Vig[2] sind somit voneinander abhängig. Auf die Kollation von Dc und Vt wurde deshalb verzichtet.

Innerhalb der Gruppe B sind weiterhin die Handschriften Pa (s. XI) und Fl (s. XII) voneinander abhängig (**Pa[1]**). Beide bieten nicht das Scholion I und lassen durchgängig die Demutsformeln weg außer bei Nr. 1–7, 10, 12, 20, 65, 216. Weiterhin schreiben beide zum Schluss zweispaltig ohne Provinzangabe und die Zustimmungsformel ὁρίσας ὑπέγραψα (bei Nr. 107–109, 127–134 und ab 152 fast durchgängig). Darüber hinaus haben Pa und Fl folgende Bindefehler:

Nr.	recte	Pa	Fl
a – c		om.	
9	φιλοχρίστου	om.	
47	Εὐχαΐτων τῆς Ἑλενοποντίων	τοῦ Ἑλενουπο-	τῆς Θρακ- χωρ-
121	Κασταβάλων	Καταβλῶν	

[173] S. o. XL.
[174] S. u. LII
[175] Vgl. zu den sog. Demutsformeln (ἀνάξιος ἐπίσκοπος usw.) OHME, Bischofsliste 177f.

130	Πέτρος … Κελενδέρεως	om.
135	Γεώργιος … Ἀραβίσσου	om.
138	Σασίμων	Ἀσήμων
185, 186		ord. inv. 186, 185
211	Κοδρουλέων πόλεως	κουδρουλεοπό-

Es wurde deshalb auf die Kollationierung von Fl verzichtet.

Gruppe A

Innerhalb der Gruppe A sind die Handschriften Par und Pe (beide: s. X) eng miteinander verwandt (**A**[1]). Gemeinsam ist ihnen, dass sie das Scholion I marginal bieten und die Kopistennotizen Αἱ ὑπογραφαί und Ὁ βασιλεὺς διὰ κινναβάρεως in Majuskel. Ihr Hauptmerkmal besteht darin, dass sie alle 6 „Platzhalter" a–f überliefern. Die „Platzhalter" a–c stehen dabei marginal und neben jeweils 2–3 freigelassenen Zeilen in der Liste. Beide haben eine fast identische Anzahl von Unterschriften[176] und am Ende der Subskriptionsliste nach Nr. 226 auf eigener Zeile mittig die Angabe σκζ′. E. Mühlenberg hat diese Handschriften zusammen mit S und A hinsichtlich der Überlieferung der Epistula canonica Gregors von Nyssa derselben Gruppe "E" zugeordnet, ohne allerdings direkte Abhängigkeiten feststellen zu können.[177] Bemerkenswert ist, dass auch Psu (s. X) über dieselben Merkmale verfügt, obwohl diese Handschrift hinsichtlich der Korruptele 103–107 zur Gruppe B_1 gehört. Die genannten Merkmale sind also unabhängig von der Aufsplitterung der Tradition durch die Korruptele 103–107 und gehören damit zur ältesten Überlieferung. Wegen des hohen Alters der Handschriften und der besonderen Bedeutung der Frage der Platzhalter[178] wurden alle drei Zeugen kollationiert.

Eine weitere Zwischenspaltung der Gruppe A bilden die Handschriften Ang (s. XVI), Mo (s. XVI), Vat (s. XIII/XIV) und Vtc (s. XV) (**A**[2]). Alle vertauschen die Reihenfolge der Subskriptionen der Patriarchen von Antiochien und Jerusalem und setzen Anastasios von Jerusalem vor Georgios von Antiochien (4,3). Bei den Zeugen mit Scholion I (Vat, Vtc) wird diese Veränderung auch innerhalb des Scholions vorgenommen, so dass es sich bei dieser Umstellung kaum um einen Zufall handeln kann, sondern von einer konsequenten Vorordnung der Heiligen Stadt vor Antiochien auszugehen ist.[179] Dieser Gruppe ist weiterhin auch Mi zuzuordnen, der zwar nur über den Listenanfang mit den Nr. 1–4 verfügt, aber eben darin dieselbe Veränderung der Reihenfolge überliefert. Mi gehört ins 12. Jh. und macht damit das Alter dieser Umstellung deutlich.

Ang, Vat und Vtc sind noch enger durch folgenden Bindefehler verbunden: Sie titulieren Anastasios von Jerusalem nicht als ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων sondern als ἐπίσκοπος τῆς ἁγί(ας) Ἱερουσαλήμ. Trotz dieser Anzeichen jüngerer Verände-

176 Par: 219; Pe: 218.
177 MÜHLENBERG, S. XLIV.LX.
178 S. u.: S. LXXVI–LXXVII.
179 V. LAURENT hat die These aufgestellt, dass dies mit der Wiedereroberung Antiochiens durch die Byzantiner zwischen 969–1084 in Verbindung stehe, die eine direkte Abhängigkeit des Patriarchates von Antiochien von Jerusalem zur Folge hatte, „une époche où Jérusalem cherchait à supplanter Antioche". Vgl.: DERS., L'oeuvre 27.

rungen tradieren alle die 6 „Platzhalter“ a–f. Ang, Vat, Vtc sind besonders eng verbunden durch die singuläre Formulierung τόπος τοῦ … bei den „Platzhaltern“ a und b sowie die Veränderung der Reihenfolge der „Platzhalter“ c–f in e–c–d–f. Nach den Beobachtungen Mühlenbergs[180] handelt es sich bei Ang um ein Apographon von Vat; Vtc ist hinzuzunehmen. Ang, Vat und Vtc werden deshalb zu **Vat^{I}** zusammengefasst.

Mo steht demgegenüber wegen folgender Trennfehler in keiner direkten Abhängigkeit zu Vat.

Nr.	Vat	Mo
165	om.	habet
185–187	om.	habet

Aus der Gruppe A^{2}/Vat^{I} wurden für die Subskriptionsliste Vat als ältester Zeuge und Mo wegen seiner Selbständigkeit kollationiert.

Die Handschriften A (s. X), Co (s. XII) und I (s. XI) bilden ebenfalls eine Untergruppe von A (**A^{3}**) durch folgenden Bindefehler: Im Hyparchetypus dieser Gruppe wurde Nr. 96 (Johannes von Neokaisareia) übersehen und ausgelassen, dieses Versehen aber bemerkt und deshalb Nr. 96 nach Nr. 107 nachgetragen. Diese Zeugen bieten deshalb die Reihenfolge 107–96–108. Direkte Abhängigkeit besteht wohl nicht.

Bei Ve (s. XI) handelt es sich um ein Apographon von J (s. X) = **J^{I}**.[181] Beide zweispaltigen Handschriften bieten die Kanones in der Reihenfolge 1–96, 98, 97–102. Die auffälligste Gemeinsamkeit besteht darin, dass sie in singulärer Weise eine Zählung der Unterschriften vornehmen und marginal neben den Subskriptionen die entsprechende Ordnungszahl notieren. Beide beginnen damit bei den Bischöfen und nicht beim Kaiser; weiterhin zählen sie die allein überlieferten „Platzhalter“ d–f dabei mit und kommen auf 219 Subskriptionen, was nach Nr. 226 mit der Notiz ὁμ(οῦ) σιθ΄ vermerkt wird. Gemeinsam ist ihnen auch, dass sie sich dabei verzählen. Denn J hat die Zahl ρλβ΄ (132) doppelt vergeben, was Ve erst auffiel, als er nach ρλθ΄ (139) in Erwartung der Zahl 140 die Zählung mit J verglich und feststellen musste, dass J erst bei 138 angelangt war. Um beim weiteren Kopieren mit J wieder gleichzuziehen, verdoppelte Ve nun einfach die Angabe ρλθ΄. Beide Handschriften haben also tatsächlich 220 Subskriptionen abzüglich der mitgezählten drei „Platzhalter“. Die Kopistennotiz Αἱ ὑπογραφαί bieten beide Zeugen in folgender in Majuskel geschriebener Variante: Αἱ ὑπογραφαί τῶν ὑπογραψάντων ἐπισκόπων ἐν τῷ ὅρῳ τῆς ς΄ Συνόδου.

Schließlich scheinen J und Ve von derselben Hand geschrieben zu sein. Ve hat allerdings gegenüber J nicht das Scholion I und den „Platzhalter“ a (Rom). Dies ist jedoch als Folge des Kopiervorganges erklärbar. In J ist nämlich „Platzhalter“ a zusammen mit dem Scholion auf den linken Freirand gewandert und kommt damit neben der linken Spalte mit dem Text von can. 102 zu stehen, während die Sub-

[180] MÜHLENBERG, S. XCII.
[181] Genauso: MÜHLENBERG, S. LXXXI.

skriptionsliste sich in der rechten Spalte befindet. In Ve ist durch Verschiebung des „Spaltenumbruches“ diese Passage von can. 102 auf ein Folio vorgerutscht (fol. 138r). Die Subskriptionsliste steht nun nicht mehr in der rechten Spalte daneben, so dass „Platzhalter“ und Scholion funktionslos geworden sind und daher in Ve nicht mehr überliefert worden sind. Die ersten beiden Folia mit dem Quinisextum wurden in Ve durch Manuel Malaxos neu abgeschrieben und eingefügt.[182] Dies wird der Grund sein, dass in Ve auch das bei J am Anfang stehende Scholion IV[183] fehlt. Es wurde nur J kollationiert.

Gruppe B_1

Innerhalb der Gruppe B_1 sind die Handschriften Vc (s. XII/XIII) und Vtn (s. XVI) eng miteinander verwandt. Nach P. Canart handelt es sich bei Vtn, der vom Quinisextum nur die Subskriptionsliste überliefert, um eine Abschrift von Vc.[184] Beide Handschriften bieten kein Scholion I und keine Zahlenangabe am Schluß; bei beiden fehlen die „Platzhalter“ a–c. Ein Bindefehler ist die singuläre Schreibweise ὁ ῥαβαίνης bei „Platzhalter“ d (Ravenna). Zu diesen beiden verwandten Handschriften muss als ältester Zeuge F (s. XI) hinzugenommen werden, besteht doch zwischen Vc und F Abhängigkeit. Beide Zeugen lassen meist die Demutsformeln weg, tun dies aber nicht bei folgenden Ausnahmen: 1–5, 16–19, 60, 112. Bei Nr. 138 (Stephanos von Sasima) hat F durch Verlust der Silbe Σα-: Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Σίμων… . Vc las daraufhin Σίμων als Eigennamen und fügte singulär als weitere Subskription hinzu: Σίμων Καππαδοκίας ὁρίσας ὑπέγραψα. Weiterhin: Bei Nr. 201 haben beide Handschriften den selten bezeugten korrekten Namen der Kathedra Sagalassos; Nr. 51 lassen beide weg. Für die Kollationierung der Subskriptionsliste wurde deshalb von den Zeugen F, Vc, und Vtn nur F herangezogen.

Gruppe B_2

Schon E. Mühlenberg hat Ps (s. XI) für die Vorlage von Vz (s. XIII) gehalten.[185] Neben der Gruppenzugehörigkeit spricht für eine Abhängigkeit auch, dass beide nicht das Scholion I tradieren, dafür aber alle 6 „Platzhalter“ und nach Nr. 226 die Angabe σκζ′. Weiterhin bieten sie bei Nr.1 die Lesart Ῥώμης, die „Platzhalter“ a–c sind auf oder marginal neben freigehaltenen Zeilen platziert, die „Platzhalter“ d–f linksbündig auf je einer Zeile untereinander. Bei der Kollationierung der Subskriptionsliste wurde deshalb Vz nicht berücksichtigt.

---

182 Vgl.: S. XXXIV.
183 S. u.: S. LXVII–LXVIII.
184 P. CANART, Provataris 251, Nr. 81; vgl.: RGK III, Nr. 418.
185 MÜHLENBERG, S. LXVIIIf.

Epitomierung und Einteilung der Kanones

Ein Teil[186] der handschriftlichen Überlieferung enthält Epitomierungen der Kanones, die von P.-P. Joannou als Überschriften den jeweiligen Kanones vorangestellt wurden. Dies entspricht allerdings nicht der Überlieferung, in der die Epitomierungen nie diese Stellung haben. Sie stehen dort vielmehr in allen Fällen als Pinax zusammengeordnet am Anfang der Akten des Quinisextums.

Der Pinax trägt in den meisten Fällen eine Überschrift.[187] Bei fast allen Handschriften dieser Gruppe steht davor eine „Hypothesis" genannnte Erklärung[188] zum Quinisextum, die die Funktion der Überschrift über den Akten des Quinisextums einnimmt und an der Stelle der von der überwiegenden Zahl der Handschriften überlieferten Überschrift steht. Alle Handschriften dieser Gruppe teilen den can. 3 in zwei Kanones auf, so dass sie 103 Kanones bieten, was von den Zeugen mit „Hypothesis" in dieser bereits vermerkt wird.[189] Der größere Teil[190] dieser Gruppe beginnt die Zählung mit dem Logos Prosphonetikos, der mit can. 1 zu einer Einheit zusammengefasst wird. Ab can. 2 lassen sich zwei im Wortlaut divergierende Arten der Epitomierung unterscheiden. Während die meisten Handschriften[191] eine weitgehend wortidentische präzise Inhaltsangabe bieten, nimmt Bin eine Sonderstellung ein. In den meisten Fällen wiederholt Bin nur die Anfangsworte des jeweiligen Kanons, ohne dass damit stets eine präzise Inhaltsangabe verbunden ist. In der Regel wird dazu an den Anfang ein Περί gesetzt, ohne die dadurch nötigen Veränderungen in der Flexion des herangezogenen Textes unbedingt zu beachten oder um dann gar willkürliche Veränderungen vorzunehmen. Insofern es sich hier um zwei völlig voneinander unabhängige Weisen der Epitomierung handelt, werden sie im Folgenden gesondert dokumentiert. Grammatikalisch problematische Fügungen von Bin wurden nicht korrigiert.

Die Epitomierungen müssen in einigem zeitlichen Abstand vom Quinisextum erfolgt sein. Ein Indiz dafür bietet die Epitomierung von can. 101 (hier Nr. 102). Denn während der Wortlaut des Kanons bei Laien die Handkommunion für den Empfang des eucharistischen Brotes vorschreibt, setzt die Epitomierung den Brauch der Vermischung der Abendmahlselemente im Kelch voraus, die sich im Bereich der byzantinischen Liturgie bis zum 12. Jh. allgemein durchgesetzt hat.[192] Keine der Handschriften ist älter.

---

186 Dies sind: Am, Amb, As, Bar, Bin, Fe, Mos,Ven.

187 S. S. 2. Fe weicht hier von Am, Amb, As, Mos, Ven leicht ab. Bar und Bin bieten keine Überschrift zum Pinax.

188 So in: Am, Amb, As, Bar, Mos, Ven. Fe beginnt überhaupt mit der Überschrift des Pinax; Bin hat eine eigenständige Überschrift, s. u. S. 1.

189 Die Zeugen Amb, Bar, Bin beenden allerdings die Zählung mit Nr. 102 (= can. 101), sie zählen also den letzten Kanon nicht mit. Amb lässt darüberhinaus nicht nur die Zahl 99 aus, sondern an nicht lesbarer Stelle zwischen Nr. 59 und 85 eine weitere Zahl, so dass er bei can. 101 mit der Zählung 102 endet.

190 Am, Amb, As, Bar, Mos, Ven; nur Fe und Bin beginnen die Zählung richtig bei can. 1.

191 Am, Amb, As, Bar, Fe, Mos, Ven.

192 Vgl.: R.F. TAFT, Byzantine communion spoons: DOP 50 (1996) 209–238; DERS., A history of the Liturgy of St. John Chrysostom IV: The communion, thanksgiving and concluding rites (OCA 281), Rom 2008, 262–317, bes. 287–300; OHME, Quinisextum 114f.

Eine große Zahl von Handschriften bietet demgegenüber marginal oder im Text drei Überschriften, die das umfangreiche kanonische Material offensichtlich thematisch gliedern wollen. Vor can. 3 findet sich[193]: Περὶ ἱερέων καὶ κληρικῶν, vor can. 40[194]: Περὶ μοναχῶν καὶ μοναστηριῶν, vor can. 50[195]: Περὶ λαϊκῶν. Diese Gliederungsüberschriften müssen älter als der Pinax sein, sind sie doch bereits in der ältesten Überlieferung enthalten. Dabei fällt auf, dass die Überschriften vor can. 3 und can. 40 fast gleich häufig bezeugt sind, während die Überschrift vor can. 50 nur schwach überliefert ist. Mit Mv ist sie allerdings schon in einem Zeugen des 10. Jh.s enthalten. Weiterhin ist festzustellen, dass die Handschriften mit Pinax (Am, Amb, As, Bar, Fe, Mos, Ven) die Überschriften zu can. 3 und – wegen deren Zählung – can. 41[196] in den Pinax nehmen, während die Überschrift zu can. 50 (51) von ihnen nicht tradiert wird. Einige Handschriften dieser Gruppe enthalten die Überschriften zu can. 3 und 41 (40) darüber hinaus auch noch beim Text der Kanones.[197] Daraus ist zu schließen, dass es sich bei diesen Überschriften um eine frühe, wohl der kanonistischen Praxis entstammende Gruppierung des kanonischen Materials handelt, die man nicht zum ursprünglichen Textbestand rechnen kann[198] und deren dritte sehr unspezifische Gruppierung früh in der kopialen Überlieferung verloren ging und auch nicht in die Epitomierung des Pinax einging. Im Prozess der Überlieferung unterlag diese Gruppierung schließlich Veränderungen und Ergänzungen. Ihren ursprünglichen Charakter als Bezeichnung einer Gruppe von Kanones (can. 40–49) verkennend, stellen etliche Handschriften der Überschrift vor can. 40 ein „κανών" voran.[199] Singulär ist die Hinzufügung weiterer Überschriften in Mv (s. X).[200]

Die Gesamtzahl der Teilnehmer und die Angabe σκζ′

Die vorliegende kritische Edition der Subskriptionsliste bezeugt neben der kaiserlichen Unterschrift die Subskriptionen von 226 Bischöfen. Eine große Zahl auch ältester Handschriften überliefert am Ende der Subskriptionsliste numerisch oder verbal[201] die Zahl σκζ′ (227). Von 46 Handschriften mit ganzer Subskriptionsliste sind dies die folgenden 36 Zeugen[202]:

---

193 In: A, A[1], Ang, At, B, Ba, Bar, Bi, C, Co, Cs, Dc, E, F, Φ, Fe, I, J[1], L, M, Ml, Me, Mo, Π, Πς, Pa[1], Pi, Pr, Ps, Psu, Se, Si, Sn, Su, T, V, Va, Vat, Vc, Vl, Vn, Vt, Vta, Vts, Vu, Vz, Wie.

194 In: A, Am (vor can. 41), Amb (vor can. 41), Ar (vor can. 41), At, B, Bar, C, Co, Cs, Φ, F, Fe, Fl, J, L, M, Ml, Mi, Mo, Mv, Π, Πς, Par, Pi, Pe, Ps, Psu, Se, Si, Sn, Su, T, V, Va, Vat, Vc, Ve, Vig[2], Vn, Vta, Vts (Περὶ μοναχῶν), Vu, Vz ,Wi.

195 In: Mv, Πς, Su, Vts.

196 In der ergänzenden Fassung: Περὶ μοναχῶν καὶ μοναστηριῶν καὶ τοῦ μὴ ἀνεξετάστως προσίεσθαι τοὺς τὸν μονήρη βίον ἐπανῃρημένους, s. S. 5, Z 9f.

197 Bei can. 3: Bar; bei can. 40: Am, Amb, Bar.

198 Von JOANNOU wurden sie in den Text der Kanones eingeordnet.

199 So: A, A[1], B, C, Cs, J[1], Mo, Pi, Ps, Psu, Su, Vc, Vig[2], Vn.

200 Vor can. 41: Περὶ ἐγκλειστῶν; vor can. 42: Περὶ ἐρημιτῶν; vor can. 43: Περὶ ἀποταγῆς; vor can. 96: Περὶ τριχῶν.

201 Verbal: Mi, Vat, Vtc.

202 Berücksichtigt man die direkten Abhängigkeiten Pa : Fl, Ps : Vz, Vat : Vtc, Vl : Vt, so reduziert sich die Zahl auf 32 Zeugen. Wie schnell die Angabe σκζ′ beim Kopieren verloren ging, bezeugt Ang, das Apographon von Vat ist, aber keine Zahlenangabe enthält.

s. IX – X:	S
s. X:	A, C, Par, Pe, Psu
s. XI:	At, B, Ba, Bi, F, Ml, Pa, Pr, Ps, Si, Su[203], Vl
s. XII:	Co, D, Dc, Fl, M, Me, Pi, Vn, Vt
s. XIII:	E, Se, Vat, Vz, Wi
s. XIV:	Rw
s. XV:	Vta, Vtc
s. XVI:	Mo

In einigen Handschriften, die nur den Anfang der Subskriptionsliste überliefern, wird diese Zahl in eine Schlussbemerkung aufgenommen.[204] Und selbst, wo aus praktischen Gründen die Subskriptionsliste gar nicht mehr überliefert wurde, ging diese Angabe häufig in eine Schlussnotiz ein.[205] In einigen Fällen ist die Zahlenangabe in die Überschrift eingewandert, wo sie allerdings durchweg entweder verschrieben bzw. verstümmelt auftaucht[206], oder durch eine andere Zahl ersetzt wurde.[207] Es gibt aber auch Handschriften, die an keiner Stelle eine Angabe über die Teilnehmerzahl machen.[208]

Weiterhin ist festzustellen, dass die Angabe σκζ′ in allen o.g. Handschriftengruppen A, B, B_1 und B_2 überliefert wird und damit älter sein muss als die Hyparchetypi der Gruppen A und B, zu denen – abgesehen von Π – die ältesten Handschriften des IX./X. Jh.s gehören. Π als älteste Handschrift allerdings, die als einzige über 226 bischöfliche Subskriptionen verfügt, hat keine Zahlenangabe am Ende der Liste und auch nicht in der Überschrift. Die anderen Handschriften ohne Zahlenangabe bieten zwischen 204 und 220 Unterschriften. Alle Handschriften aber, die die Angabe σκζ′ überliefern, haben in keinem einzigen Fall 227 oder auch nur 226 Unterschriften, sondern 204, 205, 206, 208, 209, 210, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221 oder 224 Subskriptionen.

Aus diesem Befund ist zuerst zu schließen, dass die Zahlenangabe σκζ′ unabhängig von einem späteren, im Zusammenhang der kopialen Überlieferung erfolgten

---

[203] Mit Verlust des σ=κζ′.

[204] Vgl. oben die Handschriften: Mi (s. XII), Φ (s. XIII). Bei Δ (s. XV) ist durch Verschreibung daraus ρκκ′ geworden.

[205] Κανόνες τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συνελθόντων σκζ′ ἁγίων πατέρων τῆς ς′ συνόδου ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ ἐσχάτου καὶ εὐσεβοῦς βασιλέως καὶ Παύλου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ Πέτρου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ Γεωργίου πατριάρχου Ἀντιοχείας καὶ Ἀναστασίου πατριάρχου Ἱεροσολύμων. So bei: L (s. X), Πς (s. XII), V (s. X) und Vu (s. XIII). Weiterhin: Mosquensis gr. 432, fol. 87v (s. XI–XII); Vaticanus gr. 827, fol. 111r (s. XIII); Laurentianus plutei 10.1, fol. 203 (s. XIII); Parisinus suppl. gr. 483, fol. 215v (s. XIII–XIV). Vgl.: BENEŠEVIČ, Sinagogá 83ff.140ff.; BENEŠEVIČ, Monumenta 176; BENEŠEVIČ, Sbornik 242ff.; DEVREESSE, Codices 365.

[206] Vs (s. XII): σκΓ′; Mv (s. X): κ′. In der verstümmelten Form σκ′ begegnet sie in Scholion II (s. S. 11, Z.3).

[207] Bin (s. XII): ΡΟ′; Ve (s. XI): ρξδ′; Vat (s. XIII/XIV): ρξε′. Diese Zahlen 170, 164 und 165 lassen sich als bewusste Zuordnungen zum V. oder VI. Ökumenischen Konzil erklären. Vgl.: OHME, Bischofsliste 324–327. Ein Einwandern der Zahl 227 aus den Konzilssynopsen lässt sich ausschließen (vgl.: ebd., 332–344). Zu der im Scholion IV (s. S. 13, Z.6) bei J enthaltenen Angabe σμ′ (240) vgl.: a.a.O., 327–331.

[208] Va (ca. 1000); T (s. X); Wh (ca. 1200). Vgl. auch: OHME, Bischofsliste 323 m. Anm. 10.

Vorgang des Abzählens entstanden ist. Wo ausdrücklich gezählt wird, wie bei J und Ve (= J^{I}), ergibt sich eine andere Zahl (σιθ′), und auch diese ist noch das Ergebnis einer fehlerhaften Zählung.[209] Dass die Angabe σκζ′ in Π fehlt, aber von anderen älteren Zeugen tradiert wird, bedeutet entweder, dass sie sehr früh im Vorgang der kopialen Überlieferung entstanden ist und nur in einem Teil der Handschriften tradiert wird – Π hätte sie dann auch nicht vorgefunden – oder dass sie schon früh in einem Teil der Überlieferung verloren ging, zu dem auch Π gehört. Dass die Zahl 227 zu den Originalrollen der Akten gehört hat, ist nur in modifizierter Weise denkbar. Dem stehen einerseits die Beobachtungen entgegen, die die Möglichkeit der nachträglichen Subskription mindestens bis nach der Rückkehr der ersten kaiserlichen Delegation zu Papst Sergius I. nahelegen.[210] Denkbar wäre, dass sie ein Indiz für die danach durchgeführte "Schließung" der Subskriptionsliste ist, die zu einem endgültigen Abzählvorgang geführt hat, dessen Ergebnis vermerkt wurde.

Bemerkenswert ist, dass in allen Formen der Überschrift die Zahlenangabe – auch wo sie falsch ist – stets ausschließlich auf Bischöfe bezogen wird und den Kaiser nicht einschließt. Dies bestätigen auch J und Ve (= J^{1}), die in singulärer Weise marginal neben den Subskriptionen die Teilnehmer zählen und damit bei Nr. 1 beginnen und nicht beim Kaiser. Daraus ist zu schließen, dass mit einiger Wahrscheinlichkeit auch der Abzählvorgang, der zu der Zahl 227 geführt hat, seinen Anfang bei Paulos von Konstantinopel genommen hatte und nicht beim Kaiser. Dann ergeben sich für ein Verständnis dieser Zahl 3 Möglichkeiten:

a) Sie ist Folge eines Zählfehlers, der nicht ausgeschlossen werden kann.[211]

b) Zur ursprünglichen Subskriptionsliste gehörte eine weitere Subskription, die bereits in einem früheren Stadium der Überlieferung verloren gegangen ist, so dass sie auch in Π schon nicht mehr enthalten ist.

c) Bei diesem Zählvorgang wurde der kilikische Bischof Ioannes von Pompeiupolis (Nr. 18), der gleichzeitig als Topoteret seines Metropoliten Platon von Tarsos subskribierte, als Vertreter zweier Bischofssitze gewertet.

Für die Möglichkeit b) spricht die nicht eindeutige Überlieferungslage bei der Subskription des Metropoliten der Phrygia Pakatiane, Tiberios von Hierapolis (Nr. 32).[212] Singulär ist im Patm. 172 (Π) die korrekte Verbindung dieses Bischofs und der in allen Handschriften bezeugten Provinzangabe Phrygia Pakatiane mit Hierapolis erhalten. Die in der gesamten weiteren handschriftlichen Überlieferung enthaltenen Ortsangabe Traianupolis hätte hier aber durchaus ihren Ort. Würde man Tiberios von Traianupolis konjizieren[213], wäre dies der eventuell verloren gegangene Subskribent, zumal eine Verschreibung von Ἱεραπολιτῶν zu Τραϊανουπολιτῶν wohl eher unwahrscheinlich ist.[214] Von vornherein ist die Möglichkeit b) also nicht auszu-

[209] Vgl. oben: S. L.
[210] S. dazu: S. LXXVI–LXXVII.
[211] Vgl.: J Ve (=J^{1}).
[212] Vgl.: S. XLII.
[213] Ebd.
[214] Aus 4 Buchstaben (Ἱερα-) müssten 8 (Τραϊανου-) geworden sein!

schließen. Da aber auch die Möglichkeiten a) und c) nicht prinzipiell ausgeschlossen werden können, ohne dass hier eine eindeutige Entscheidung möglich ist, wurde entschieden, die Angabe σκζ′ in den Apparat aufzunehmen und bei Nr. 32 nicht zu konjizieren.

Das Stemma

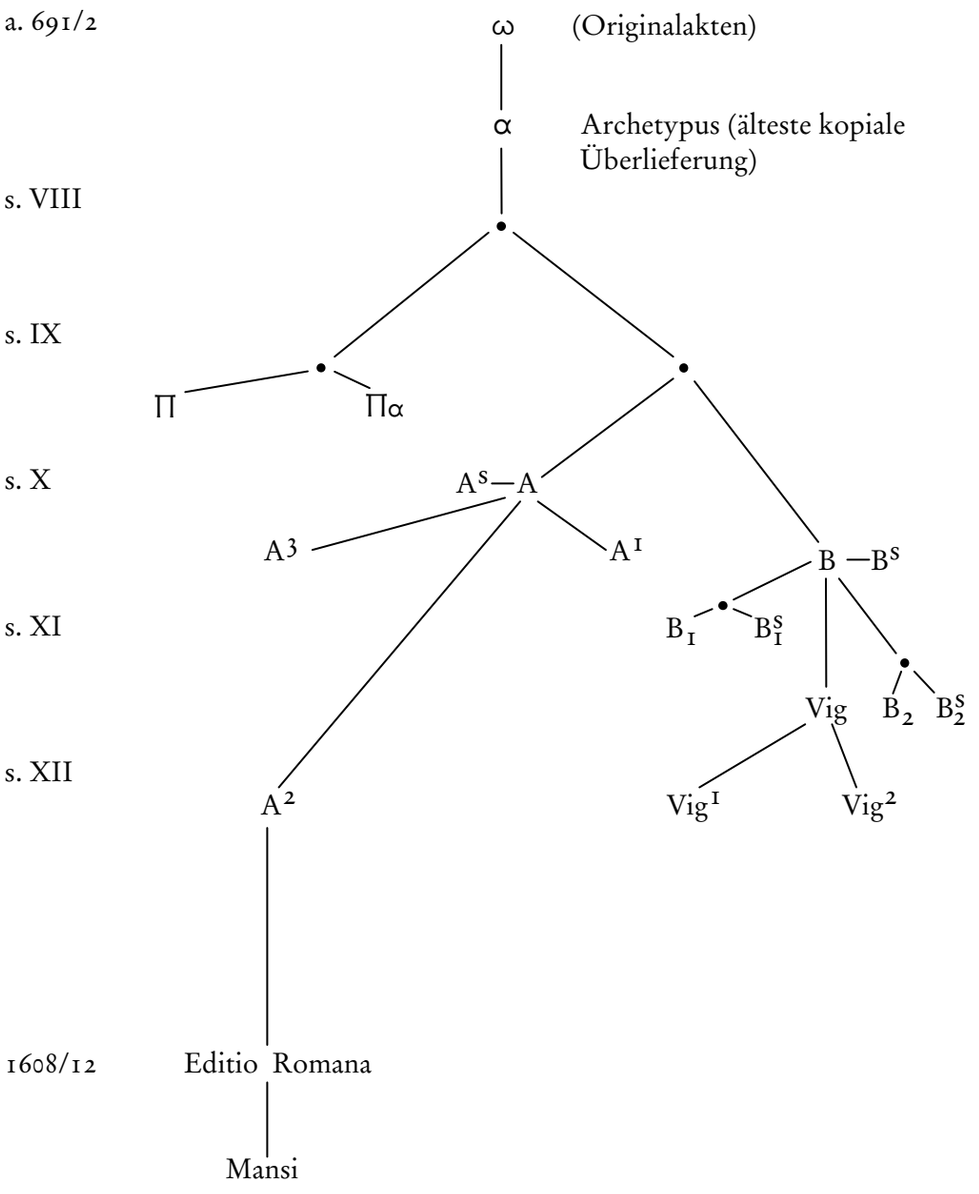

Die älteste Überlieferung der griechischen Konzilsakten

Die frühesten Informationen über den Überlieferungsweg der Akten des Quinisextums bietet der Liber Pontificalis.[215] In der Vita Papst Sergius' I. (687–701)[216] wird von einem ersten Versuch Kaiser Justinians II. berichtet, die Zustimmung der römischen Kirche zu dieser Synode zu gewinnen. Dort heißt es:

> *Zu seiner Zeit also befahl Kaiser Justinian, in der Kaiserstadt ein Konzil durchzuführen, auf dem sich Legaten des apostolischen Stuhles versammelten und infolge eines Betruges unterschrieben hatten. Er jedoch (sc. Papst Sergius) wurde bedrängt, auch selbst zu unterschreiben: Aber in keiner Weise konnte er darüber zur Ruhe kommen, weil mit ihnen (sc. den Akten) gewisse Capitula (sc. Kanones) verbunden waren, die außerhalb der kirchlichen Ordnung stehen. Diese, sowohl quasi-synodal festgesetzt, als auch in sechs tomi niedergeschrieben, von 3 Patriarchen unterschrieben, nämlich dem Konstantinopolitaner, dem Alexandriner und dem Antiochener und auch anderen Vorstehern, die rechtzeitig dort zusammengekommen waren, und von kaiserlicher Hand bestätigt (und) in einer Dokumentenkassette, die scevrocarnale genannt zu werden pflegt, hierher in die Stadt Rom gesandt, ließ er dem Pontifex Sergius nämlich als Haupt aller Priester zukommen, damit sie (von ihm) bestätigt und auch (noch) an höherer Stelle unterschrieben werden.*[217]

Besonders auffällig an diesen Ausführungen ist in mehrfacher Hinsicht die präzise Beschreibung der Akten bis hin zu ihrem Transportbehälter.[218] Allerdings wirft die erwähnte Anzahl der *tomi* Fragen auf. Klar ist, dass es sich dabei um Papyrusrollen handelte[219], ebenso dass von den Konzilsakten mindestens sechs Exemplare hergestellt wurden – je eines für den Kaiser und die 5 Patriarchate –, die wegen der autographen Unterschrift der Bischöfe und des Kaisers in jedem der sechs Aktenexemplare im diplomatischen Sinn als Originale und nicht als Kopien zu betrachten

---

[215] Le Liber Pontificalis. Texte, introduction et commentaire par l'abbé L. Duchesne, 2 Bde., Paris ²1955, Bd. 3 ed. C. Vogel, Paris 1957.

[216] PmbZ 6689.

[217] *Huius itaque temporibus Iustinianus imperator concilium in regiam urbem fieri iussit, in quo legati sedis apostolicae convenerant et decepti subscripserant. Conpellabatur autem et ipse subscribere: sed nullatenus adquievit, pro eo quod quaedam fuerant in eis adnexa. Quae et quasi synodaliter definita et in sex tomis conscripta ac a tribus patriarchis, id est Constantinopolitano, Alexandrino et Antiocheno vel ceteris praesulibus qui in tempore illic convenerant subscripta, manuque imperiali confirmata, missis in lucello quod scevrocarnali vocitatur in hanc Romanam urbem ad confirmandum vel in superiori loco subscribendum, Sergio pontifici, utpote capiti omnium sacerdotum, direxit* (I, 372,19–373,5 DUCHESNE).

[218] Bei dem Hapaxlegomenon *scevrocarnale* handelt es sich nach R. DAVIS um eine Wortverbindung von gr. σκεύριον für Behältnis und lat. *carnalis*, fleischlich in Sinne von ledern (DERS., Book of Pontiffs 119). Vgl. auch: STOLTE, Documents 402 mit Anm. 2.

[219] Die Terminologie τόμοι, τομάρια, χαρτῶα εἰλητάρια und χάρται ist hier einschlägig. Bis einschließlich des II. Nicaenums ist davon auszugehen, dass die Originale der Konzilsakten auf Papyrusrollen geschrieben wurden. Vgl.: OHME, Bischofsliste 82–85; LAMBERZ, Handschriften 59 mit Anm. 46. Ausgehend vom Wiener Papyrus G3 ist dies jüngst von G. DE GREGORIO und O. KRESTEN für das III. Constantinopolitanum eindrücklich bestätigt worden. Vgl.: DIES., Il Papiro conciliare 248–252 mit Anm. 46.

sind.[220] Die vom Kaiser zum Papst geschickte Delegation hatte demnach das Ziel, die römische Zustimmung zum durchgeführten Konzil zu erlangen und dem Papst das für die römische Kirche bestimmte Originalexemplar der Akten des Quinisextums zu überreichen. Nicht eindeutig feststellbar ist, ob das Papstbuch so zu verstehen ist, dass die geforderte päpstliche Unterschrift nur in einem Exemplar erfolgen sollte, oder ob es sich bei den sechs *tomi* um diese sechs Originale der Akten handelte und das Ansinnen dann darin bestanden hätte, jedes dieser sechs Aktenexemplare zu unterzeichnen. Die Frage, ob es sich bei den sechs *tomi* um die sechs Originale oder um *ein* Aktenexemplar auf sechs Papyrusrollen gehandelt hat, muss wohl offen bleiben.[221]

Erstaunlich sind die Detailkenntnisse des Liber Pontificalis zur bischöflichen Unterschriftsliste. Der Schreiber[222] weiß, dass römische *legati* unterzeichnet haben

---

[220] Für das VI. Konzil breit herausgearbeitet von DE GREGORIO/KRESTEN, Il Papiro conciliare, passim, vgl. bes. 301–304. Für das VII. Konzil vgl.: LAMBERZ, Handschriften 61f.

[221] Gegen die Hypothese, dass es sich bei den sechs *tomi* um die sechs Exemplare der Akten handelte (So: DUCHESNE, Liber Pontificalis I, 378 Anm. 20; OHME, Bischofsliste 82–85; STOLTE, Documents 402 mit Anm. 2) wird von G. DE GREGORIO und O. KRESTEN eingewandt, dass es undenkbar sei, dass die Bestandteile der Akten des Quinisextums auf *einer* Papyrusrolle Platz hätten und unwahrscheinlich sei, dass man alle sechs Originale den Gefahren einer Seereise von Konstantinopel nach Rom und zurück ausgesetzt habe (DIES., Il Papiro conciliare 297–312 mit Anm. 217). Dagegen ist festzustellen, dass die ungleich längeren Akten des VI. Konzils sechsmal auf 8 (bzw. inklusive der 17. Sitzung: 9) Papyrusrollen geschrieben waren, die jeweils einen Umfang von „meist 60–70 Spalten des Mansi-Textes" hatten (LAMBERZ, Handschriften 61 Anm. 56). Die Akten des Quinisextums umfassen demgegenüber nur ca. 39 Mansi-Spalten. Auch wenn die Subskriptionsliste mit ihrer zeilenweisen Anordnung mehr Platz in Anspruch genommen hat, wird nicht der Umfang *einer* Rolle des VI. Konzils erreicht. Wenn es aber keine technische Notwendigkeit gab, den Text auf sechs Rollen zu verteilen, muss man fragen, warum man das getan haben sollte. Eine rein quantitative Aufteilung ohne Berücksichtigung sachlicher Gesichtspunkte ist kaum zu erwarten. Die o.g. drei Überschriften vor den can. 3, 40 und 50 (s. o.: S. LII–LIII) bieten keinen Anhaltspunkt einer Aufteilung des Aktentextes nach inhaltlichen Gesichtspunkten, weil sie nicht zum ursprünglichen Textbestand gehören und im Umfang stark differieren (zu den Details vgl.: OHME, In tempore 63 mit Anm. 302). Vor allen Dingen aber ergibt sich aus einer Passage des VII. Konzils, dass der dort von der Originalrolle des Quinisextums verlesene can. 82 und die Subskriptionsliste auf derselben Rolle standen (s. u.: S. LXIII–LXIV). E. LAMBERZ (Handschriften 62 Anm. 59) hat allerdings wohl zutreffend darauf hingewiesen, dass in der Wendung *quae et … definita et in sex tomis conscripta* des Liber Pontificalis *in sex tomis* kaum auf das abschließende *direxit* zu beziehen ist. Ebenso schwer wiegt das Argument einer zu großen Gefährdung des Transportes aller sechs Originale per Schiff nach Rom. Man hätte allerdings auch Sicherungskopien angefertigt haben können. Würde man von einem einzigen Aktenexemplar auf sechs Rollen ausgehen, müsste man zudem annehmen, dass eine Dokumentation der erwarteten römischen Zustimmung in den restlichen fünf Orginalen von vornherein nicht intendiert war.

[222] Die Ergebnisse von L. DUCHESNE (Liber Pontificalis I, CCXXIIf.CCXLIV) sind weiterhin Konsens. R. DAVIS (Book of Pontiffs XIII.XLVII) hat jüngst bestätigt, dass ab dem Pontifikat von Papst Honorius (625–638) bis zum Jahre 870 «there is no real doubt that we are dealing with a series of contemporary additions. Each life was added to LP soon after its subject's demise". Ähnlich M. SOT: "Ensuite (sc. ab Honorius) les notices des papes du VIIe siècle sont sans doute rédigées au fur et à mesure, à la mort de chaque pontife" (DERS., Introduction. Auxerre et Rome. Gesta pontificum et Liber Pontificalis: F. BONGARD/M. SOT (Hg.), Liber, Gesta, histoire. Écrire l'histoire des évêques et des papes, de l'Antiquité au XXIe siècle, Turnhout 2009, 5–20.17. DAVIS rechnet die Verfasser der Viten zu den mittleren Verwaltungsbeamten der päpstlichen Bürokratie und chrakterisiert sie als „humble clerks (conceivably keepers of archives at the Lateran vestiarium)

und wo der Papst jetzt unterschreiben sollte; er weiß, dass neben den Bischöfen drei Patriarchen außer dem Jerusalemer unterzeichnet haben und dass die Kanones von kaiserlicher Hand bestätigt waren. Diese präzisen Kenntnisse bilden eine Einheit mit dem Bericht zum Umgang des Papstes mit den Akten und den weiteren Erzählungen über die dramatischen Folgen dieser Zurückweisung der Synode. Der Bericht setzt damit voraus, dass vor der von der Delegation geplanten Überreichung und Verlesung der Akten vor dem Papst diese in Augenschein genommen worden sein müssen und möglicherweise schon ein Bericht eines im Jahre 686/7 in Konstantinopel nachweisbaren[223] päpstlichen Apokrisiarios vorlag.

Festzuhalten ist die Formulierung, dass der Papst *in superiori loco* unterzeichnen sollte. Es handelt sich hierbei um einen Komparativ, der auf die anderen bischöflichen Unterschriften, insbesondere die der Patriarchen zu beziehen ist, was die Apposition *utpote capiti omnium sacerdotum* m. E. eindeutig macht. Der Text sagt also nicht, dass die geforderte päpstliche Unterschrift „an der höchsten Stelle" (*in supremo loco*) der ganzen Subskriptionsliste eingetragen werden sollte, sondern „an höherer Stelle" als die Unterschriften der genannten Patriarchen.[224] Auch die Nennung von drei Patriarchen, die das Fehlen der Unterschrift des Jerusalemer Patriarchen im Gegensatz zur handschriftlichen Überlieferung[225] impliziert, ist bemerkenswert, denn sie bedeutet in diesem Zusammenhang ein starkes Argument gegen die geforderte Rezeption durch den römischen Stuhl. Konnte man doch so darauf hinweisen, dass selbst von den östlichen Patriarchen nicht alle die Beschlüsse unterzeichnet hatten. In diesem Zusammenhang ist schließlich die Formulierung auffällig, dass die Unterzeichner *in tempore* in der Kaiserstadt zusammengekommen seien. Dies bedeutet nicht, dass sie „zu dieser Zeit" sich dort versammelt haben, sondern dass sie „rechtzeitig" eingetroffen sind. Zumindest in Hinblick auf die fehlende Unterschrift des Jerusalemers wird damit angedeutet, dass dieser nicht *in tempore* angereist war. Die Angaben des Liber Pontificalis machen jedenfalls deutlich, dass die Subskriptionsliste für die älteste Überlieferung der Akten von besonderer Bedeutung ist. Die hier aufgeworfenen Fragen müssen deshalb abschließend nochmals aufgegriffen werden.

Das Papstbuch macht nun auch inhaltliche Angaben. Es seien einige *capitula extra ritum ecclesiasticum,* und deshalb duldete Papst Sergius es nicht, diese *tomi* in Empfang zu nehmen, noch auch sie verlesen zu lassen. Er verwarf sie vielmehr als

working for the Roman church and devoted to it, interested in its history though lacking the knowledge to see that history in its full context" (DERS., Book of Pontiffs XIV).

223 Vgl.: DÖLGER/MÜLLER Nr. 256 a; ACO ser. II 2,2 p. 886,3–887,21 (RIEDINGER); VAN DIETEN, Patriarchen 146–148; OHME, Bischofsliste 21–26.

224 Vgl. dazu: OHME, In tempore 14 mit Anm. 58.

225 Bis auf *eine* Handschrift (A) enthält die gesamte handschriftliche Überlieferung die Unterschrift des Anastasios von Jerusalem. A hat wie vieles andere auch die Subskription des Jerusalemer Patriarchen ausgelassen und bietet 116 bischöfliche Unterschriften. Durch Blattausfall fehlen allerdings die Subskriptionen Nr. 113–214. Die maximal mögliche Anzahl von Subskribenten wäre also 217; am Ende steht die Zahl σκζ′.

ungültig und wollte lieber sterben, als dem Irrtum von Neuerungen zuzustimmen.[226] Es ist davon auszugehen, dass die kaiserliche Gesandtschaft nach diesem Eklat die Akten wieder mit nach Konstantinopel zurücknahm und dem Kaiser Bericht erstattete. Die Ereignisse werden sich im Frühsommer 692 abgespielt haben.[227]

An vier weiteren Stellen kommt der Liber Pontificalis auf das Quinisextum zu sprechen, ohne dass dort die Akten der Synode oder gar noch die Frage der Unterschrift eines Papstes ausdrücklich eine Rolle spielen. Gleichwohl sind diese Nachrichten für das Verständnis des ältesten Überlieferungsprozesses grundlegend. Umgehend nach der erfolglosen Rückkehr der kaiserlichen Gesandtschaft hatte Justinian II. nämlich den *magistrianus* Sergios[228] nach Rom geschickt, der den Bischof Iohannes von Porto[229] und den *consiliarius* des apostolischen Stuhles, Bonifatius[230], nach Konstantinopel „abführte".[231] Dieser Vorgang macht nicht nur deutlich, dass die Causa Quinisextum und die Klärung der römischen Position in höchstem staatlichem Interesse lag, sondern auch, dass das im Hintergrund stehende VI. Ökumenische Konzil von 680/1 von grundlegender Bedeutung für das Verständnis des Quinisextums ist.[232] Denn der Bischof von Porto war mit zwei weiteren Bischöfen Stellvertreter von Papst Agatho beim III. Constantinopolitanum und die wichtigste Person der römischen Delegation gewesen. Bonifatius wiederum war seit der Lateransynode von 649 bis nach 704 Diplomat im päpstlichen Dienst und mit den Einzelheiten des monenergetisch-monotheletischen Streites bestens vertraut. Ihm oblag es, den während des VI. Konzils abgesetzten und mit einigen Anhängern nach Rom ins Exil geschickten monotheletischen Patriarchen von Antiochien, Makarios[233], während einer Bedenkzeit zur Umkehr zu bewegen und derweil täglich in dessen Klosterhaft zu besuchen. Als einer der wenigen lateinischen Muttersprachler in Rom, der über hervorragende Griechischkenntnisse verfügte, stand er wohl auch in engem Kontakt mit jenen Übersetzern, die in den Jahren 682–701 an der Übersetzung der Akten des VI. Konzils ins Lateinische gearbeitet haben und

---

226 *Qui beatissimus pontifex, ut dictum est, penitus eidem Iustiniano Augusto non adquievit nec eosdem tomos suscipere aut lectioni pandere passus est; porro eos ut invalidos respuit atque abiecit, eligens ante mori quam novitatum erroribus consentire* (I, 373,5–7 DUCHESNE).

227 Obwohl sich das Datum des Quinisextums nicht mit Sicherheit bestimmen lässt und ein Spielraum für die Datierung zwischen dem 1.9.691 und dem 31.8.692 bleibt (vgl. dazu: V. PERI, Introduction: NEDUNGATT-FEATHERSTONE, Trullo Revisited 15–39.18–20), ist ein Datum nach Ostern 692 m. E. wahrscheinlich. Die Reisedauer von Konstantinopel nach Rom betrug auf dem Landweg über die Via Egnatia oder auf dem etwas schnelleren Seeweg ca. 4–6 Wochen. Eine An- und Abreise per Schiff ist wahrscheinlich. Zur Reisedauer vgl. z.B.: D. CLAUDE, Der Handel im westlichen Mittelmeer während des Frühmittelalters (Untersuchungen zu Handel und Verkehr der vor- und frühgeschichtlichen Zeit in Mittel- und Nordeuropa Teil II; AAWG.PH 144), Göttingen 1985, 62f.; A. BAYER, Spaltung der Christenheit. Das sogenannte Morgenländische Schisma von 1054 (BAKG 53), Köln u.a. ²2004, 86f.

228 PmbZ 6542.

229 PmbZ 2724.

230 PmbZ 1025.

231 *Qui imperator Sergium magistrianum in spretum praenominati pontificis Romam mittens, Iohannem Deo amabilem Portuensem episcopum seu Bonifatium consiliarium apostolicae sedis in regiam abstulit urbem* (I, 373,7–9 DUCHESNE).

232 Vgl.: OHME, In tempore 19–26.

233 PmbZ 4670.

war möglicherweise selbst daran beteiligt.[234] Iohannes von Porto und Bonifatius sollten dem Kaiser Rechenschaft ablegen über die Haltung des Papstes zum Quinisextum.

Die Vehemenz, mit der Kaiser Justinian II. an der ökumenischen Anerkennung der von ihm einberufenen Synode arbeitete, erschließt sich vor allem aus der zu diesem Zeitpunkt noch keineswegs gesicherten innerbyzantinische Rezeption des VI. Ökumenischen Konzils, hatte diese Synode doch zu einer Anathematisierung von nicht weniger als 4 Konstantinopler Patriarchen und der Rücknahme einer ca. fünfzigjährigen kaiserlichen Religionspolitik geführt. G. de Gregorio und O. Kresten haben überzeugend dargelegt, dass bereits auf dem VI. Konzil die 12.–17. Sitzung von der kaiserlichen Konzilsregie in hinhaltender Absicht eingeschoben worden war und damit ca. sechs Monate gebraucht wurden, um hinter den Kulissen in Gegenwart Kaiser Konstantins IV. (668–685) die höchst schwierige Frage der Anathematismen zu klären. Als man sich dann geeinigt hatte, wurde eine 17. Sitzung als Generalprobe oder Probeschlusssitzung durchgeführt, um zu prüfen, ob auch alle Teilnehmer tatsächlich unterschreiben würden, oder ob sich unter den Synodalen gegen diese Zumutung für die Kirche von Konstantinopel Widerstand regen würde.[235]

Justinian II. hat offensichtlich aus demselben Grund – gleich nachdem er im Juli 685 infolge des frühen Todes seines Vaters im Alter von 16 Jahren den Thron bestiegen hatte – Ende 686 oder Anfang 687 eine Reichsversammlung zur Bestätigung der Beschlüsse und der kaiserlichen Inobhutnahme der Akten des VI. Konzils durchgeführt.[236] Er hat bei dieser Gelegenheit den von seinem Vater wohl wegen Widerstandes gegen dessen Konzilspläne 679 abgesetzten und von ihm selbst wieder in sein Amt eingesetzten Patriarchen Theodoros I. (677–697.686–687)[237] zusammen mit den wichtigsten Vertretern von Staat, Militär und Kirche die Akten des VI. Konzils unterschreiben lassen, darunter wohl 130 Bischöfe.[238] Das Quinisextum muss ebenfalls in dieser Perspektive gesehen werden, denn mit seinem grundlegenden can. 1 war es zuerst auch eine weitere Bestätigung der Gültigkeit des VI. Ökumenischen Konzils. Es kann kein Zufall sein, dass die Reichsversammlung von 686/7 in diesem Kanon eigens erwähnt wird.[239] Dass eine wirkliche Rezeption des

---

234 Zur Bedeutung von Iohannes von Porto und Bonifatius im Detail vgl.: OHME, In tempore 15f.19–21.

235 DE GREGORIO/KRESTEN, Il Papiro conciliare 276–279.287–292. Der Papyrus Vindobonensis Graecus 3 ist der Restbestand der Subskriptionsliste der 17. Sitzung des VI. Konzils. Eine wichtige Voraussetzung für diese Erklärung ist der Nachweis, dass zu diesem Zeitpunkt der Kaiser in Konstantinopel war, bzw. sein konnte. Vgl.: DIES., ΕΦΕΤΟΣ – „In diesem Jahr". Zur Datierung des Bulgarenfeldzuges des Kaisers Konstantin IV. (Sommer/Herbst 680): RSBN N.S. 43 (2006) 21–56.

236 DÖLGER/MÜLLER, Nr. 256 a; ACO ser. II, 2,2 p. 886,3–887,21. Vgl. dazu: VAN DIETEN, Patriarchen 146–148; DE GREGORIO/KRESTEN, Il Papiro conciliare 322–333; OHME, In tempore 22–26. Zu den Teilnehmern gehörte auch ein päpstlicher Apokrisiarios.

237 PmbZ 7954; VAN DIETEN, Patriarchen 125–129.146–148.

238 Vgl.: K.-H. UTHEMANN, Die dem Anastasios Sinaites zugeschriebene Synopsis de haeresibus et synodis: AHC 14 (1982) §26 (86, 17–23). Dazu: OHME, In tempore 24 mit Anm. 124.

239 Es heißt dort, dass das VI. Konzil „auf bedeutendere Weise Rechtskraft empfing, weil der fromme Kaiser (sc. Justinian II.) dessen Akten zu ihrer Sicherheit in alle Ewigkeit mit Siegeln bestätigte" (ἣ

VI. Konzils immer noch ausstand, wurde nach dem endgültigen Sturz Justinians II. im Jahre 711 nochmals deutlich, als der Usurpator Philippikos Bardanes (Nov. 711–Juni 713)[240] als eine seiner ersten Amtshandlungen auf einer Synode im Jahre 712 das von Justinian II. in persönliche Obhut genommene kaiserliche Exemplar der Konzilsakten verbrennen ließ und das III. Constantinopolitanum außer Kraft setzte – unter Beteiligung auch solch späterer "Leuchten der Orthodoxie" wie des Metropoliten und nachmaligen Ökumenischen Patriarchen Germanos von Kyzikos und des Metropoliten Andreas von Kreta![241]

Als die Verhandlungen mit Iohannes von Porto und Bonifatius in Konstantinopel anscheinend ergebnislos blieben, unternahm Justinian II. deshalb noch im Jahre 692 den Versuch, Papst Sergius selbst nach Konstantinopel abführen zu lassen.[242] Dieser misslang und endete in einem italischen Aufstand.[243] Im Jahre 695 wurde Justinian gestürzt; aber sofort nach seiner erneuten Machtübernahme zehn Jahre später ergriff er die Initiative und sandte zwei Metropoliten mit einer *sacra*[244] zu Papst Iohannes VII. (705–707).[245] Nach dem Liber Pontificalis schlugen diese dem Papst vor, „er möge ein Konzil der apostolischen Kirche versammeln und alles, was ihm richtig erschien, feststellen, was ihm aber zuwider sei, durch Widerspruch angreifen".[246] Dieses Angebot lief auf eine Sonderregelung für die römische Kirche hinsichtlich dort als problematisch betrachteter Kanones hinaus. Es handelte sich hier um ein außerordentliches Verhandlungsangebot. Bis heute ist nicht erklärbar, was den Papst bewogen haben mag, darauf nicht einzugehen. Schon der Liber Pontificalis tadelt ihn dafür als *humana fragilitate timidus* und berichtet, dass er ohne etwas zu verbessern die Metropoliten zum Kaiser zurückgesandt habe. Es ist davon auszugehen, dass diese Konstantinopler Delegation die Akten des Quinisextums mit sich führte. Allerdings ging es jetzt, im Frühjahr oder Sommer 705[247] offensichtlich nicht mehr um eine nachträgliche päpstliche Unterschrift. Denn davon ist nicht nur nirgends die Rede, sondern diese hätte auch nicht in Einklang mit dem jetzigen

μειζόνως τὸ κῦρος ἐδέξατο, δι' ὧν ὁ εὐσεβὴς βασιλεὺς σφραγίσι τοὺς ταύτης τόμους κατησφαλίσατο πρὸς τὴν ἐν τῷ παντὶ αἰῶνι ἀσφάλειαν): vgl. u. S. 23, Z.3-5.

240 PmbZ 6150.

241 THEOPHANES CONFESSOR, Chronographia 381,20–23; 382,6–21 (DE BOOR). Vgl.: WINKELMANN, Streit Nr. 177.180.180c. DE GREGORIO/KRESTEN, Il Papiro conciliare 331f. mit Anm. 273, gehen auf der Grundlage des Berichtes des Chartophylax Agathon von einem *consistorium* aus. Zu Andreas vgl.: PmbZ 362; zu Germanos PmbZ 2298.

242 DÖLGER/MÜLLER, Reg. 259; Liber Pontificalis I, 373, 9f. (DUCHESNE).

243 Vgl. dazu: E. CASPAR, Geschichte des Papsttums Bd. 2, Tübingen 1933, 635f.; T.S. BROWN, The Church of Ravenna and the imperial administration in the seventh century: EHR 94 (1979) 1–28; OHME, Bischofsliste 58f.

244 DÖLGER/MÜLLER, Reg. 264.

245 PmbZ 2951.

246 *Ilico palatium ingressus est propriumque adeptus est imperium, pro tomos quos antea sub domno Sergio apostolicae memoriae pontifice Romam direxerat, in quibus diversa capitula Romanae ecclesiae contraria scripta inerant, duos metropolitas episcopos demandavit, dirigens per eos et sacram per quam denominatum pontificem coniuravit ac adhortavit ut apostolicae ecclesiae concilium adgregaret et quaeque ei visa essent stabiliret et quae adversa rennuendo cassaret. Sed hic, humana fragilitate timidus, hos nequaquam emendans per suprafatos metropolitas direxit ad principem* (I, 385,16–386,3 DUCHESNE).

247 So auch die Datierung bei DÖLGER/MÜLLER, Reg. 264.

Kompromissvorschlag gestanden. Es ist dann bekanntlich dennoch im Jahre 711 mit Papst Constantin I. (708–715)[248] in Nikomedien zu einer Kompromisslösung in Sachen Quinisextum gekommen. Der Papst unternahm eine mehr als einjährige Reise nach Konstantinopel, deren ehrenvolle Details der Liber Pontificalis breit darstellt, während das offensichtliche Entgegenkommen der römischen Kirche in Sachen Quinisextum überspielt wird und nur zwischen den Zeilen zu lesen ist.[249] Aber auch im Jahre 711 ging es nicht mehr um eine päpstliche Unterschrift in den Originalakten. Die Option einer nachträglichen Unterschrift hatte sich offensichtlich ab einem bestimmten Zeitpunkt erledigt. Sollte bislang im Archiv des Lateran kein Exemplar der Akten des Quinisextums vorhanden gewesen sein, so ist dies nach dem Jahr 711 eigentlich kaum vorstellbar.

Der bald danach einsetzende Bilderstreit bildet den Hintergrund für wichtige Informationen zur Überlieferung des Quinisextums im griechischen Osten. Denn in diesem Zeitraum brach eine Kontroverse über diese Synode aus, deren Spuren sich selbst noch in der handschriftlichen Überlieferung ihrer Akten niederschlagen. Auf der 4. Sitzung des VII. Ökumenischen Konzils von Nizäa kam es im Jahre 787 zu einer Grundsatzerklärung des Patriarchen Tarasios (784–806) zum Quinisextum.[250] Hintergrund war der für die Bilderfreunde grundlegende can. 82, der vom II. Nicaenum zum wichtigsten Traditionszeugnis erhoben wurde.[251] Dieser wurde dort nicht nur aus einer originalen Papyrusrolle der Akten des Quinisextums verlesen, sondern zusätzlich aus einem Kodex (βίβλος), der „die Kanones der heiligen sechsten Synode" enthielt.[252] Dieser Kodex gehörte dem Metropoliten Petros von Nikomedien.[253] Er war also nicht Teil der für den Traditionsbeweis aus Konstantinopel herbeigeschafften Kodizes[254], sondern eine für den praktischen Gebrauch bestimmte Kirchenrechtssammlung. Schon diese Beobachtung macht es wahrscheinlich, dass das Quinisextum im 8. Jh. Bestandteil des byzantinischen Kirchenrechtes gewesen sein muss. Nach dieser doppelten Verlesung von can. 82 wandte sich Tarasios in einer Erklärung gegen „gewisse Leute, die an Unwissenheit leidend an diesen

---

248 PmbZ 1170.

249 Vgl.: LIBER PONTIFICALIS I, 389–391;.396,9ff. (DUCHESNE); DÖLGER/MÜLLER, Reg. 266.267. 268.269. Neben der dort genannten Literatur vgl. auch H. OHME, Die Beziehungen zwischen Rom und Konstantinopel am Ende des 7. Jahrhunderts: AHC 38 (2006) 55–72. Es ist davon auszugehen, dass Constantin für die römische Kirche eine Dispensierung derjenigen Kanones erreichte, die römischen Bräuchen entgegenstanden, das kanonische Werk des Quinisextums aber prinzipiell anerkannte. Die vom Liber Pontificalis als Ergebnis der Reise in den Vordergrund gestellte Anerkennung römischer Privilegien war dafür gewiss hilfreich. Diese bezogen sich wahrscheinlich auf die Bestätigung des römischen Primates (im Sinne der Pentarchie), der Oberhoheit über der ravennatischen Stuhl und auf Steuervergünstigungen für die Patrimonia Petri. Vgl. bes. J.M. SANSTERRE, Le Pape Constantin Ier (708–715) et la politique religieuse des Empereurs Justinien II et Philippikos: AHP 22 (1984) 7–30.

250 MANSI XIII 41 C-E; ACO ser. II, 3,2 p. 346,17–348,5 (LAMBERZ); zu Tarasios vgl.: PmbZ 7235.

251 S. u. S. 54. Vgl.: OHME, VII. Konzil.

252 Πέτρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας εἶπε· Καὶ ἑτέραν βίβλον ἔχω περιέχουσαν τοὺς αὐτοὺς κανόνας τῆς ἱερᾶς ἕκτης συνόδου: MANSI XIII 41C; ACO ser. II, 3,2 p. 346,13f. (LAMBERZ); vgl.: OHME, Bischofsliste 84f.

253 PmbZ 6030.

254 Vgl. dazu: LAMBERZ, Handschriften 52–56.58f.

Kanones Anstoß nehmen und sagen: ‚Sind sie denn wirklich Kanones der 6. Synode?'"[255] Dagegen argumentiert er, dass „dieselben Väter 4 oder 5 Jahre nach" der „heiligen großen sechsten Synode" sich unter Justinian II. versammelt hätten und die genannten Kanones aufgestellt hätten: „Niemand soll deshalb über sie Zweifel hegen!". Die Identität der Teilnehmer unterstrich er durch den Hinweis, dass dieselben Väter, die unter Konstantin IV. unterschrieben hätten, auch unter Justinian II. „die hier vorliegende originale Papyrusrolle unterschrieben haben, wie sich aus der Ähnlichkeit ihrer durchaus gleichen eigenhändigen Unterschrift ergibt. Denn es war nötig, dass diejenigen, die eine ökumenische Synode durchführten, auch kirchliche Kanones aufstellten".[256] Aus dieser Erklärung ergibt sich, dass die Zuordnung des Quinisextums zum VI. Konzil von den Bilderfeinden zuvor in Frage gestellt worden war, während die Bilderfreunde die Autorität der Kanones von 691/2 und damit des can. 82 dadurch betonten, dass man sie als „Kanones der VI. Synode" bezeichnete[257] und dies mit dem Hinweis auf eine personelle Kontinuität der Teilnehmer beider Synoden unterstrich. Hinzu kommt schließlich auch noch die Behauptung einer großen zeitlichen Nähe beider Synoden durch die nicht zutreffende Angabe eines nur vier- oder fünfjährigen Abstandes zwischen beiden.[258] Bemerkenswert ist, dass sich auf der in Nizäa präsentierten originalen Papyrusrolle des Quinisextums sowohl die bischöflichen Subskriptionen wie auch can. 82 befand!

Die Argumentation des Tarasios ist auch nach 787 nicht ohne Widerspruch geblieben. Denn in der Chronographia des Theophanes Confessor († 818)[259] begegnet unter AM 6177[260] ein offensichtlich aus bilderfeindlicher Feder stammender Kommentar zu eben jener Grundsatzerklärung des Tarasios.[261] Dort wird gegen die Position des Tarasios folgendermaßen polemisiert: „Man muss wissen, dass diejenigen vergeblich unnützes Zeug schwätzen, die sagen, dass die summarischen Dekrete (κεφαλαιώδεις τύπους), die von ihnen gerüchteweise der sechsten Synode zugeordnet werden, vier Jahre danach entstanden sind. Denn wie sie in allem der

---

[255] Τινὲς ἄγνοιαν νοσοῦντες εἰς τοὺς κανόνας τούτους σκανδαλίζονται φάσκοντες· ἆρά γε τῆς ἕκτης συνόδου εἰσίν; MANSI XIII 41C; ACO ser. II, 3,2 p. 346,17f. (LAMBERZ).

[256] μετὰ οὖν τέσσαρα ἢ πέντε ἔτη οἱ αὐτοὶ πατέρες συναθροισθέντες ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ υἱοῦ Κωνσταντίνου τοὺς προδεδηλωμένους κανόνας ἐκτεθείκασι, καὶ μηδεὶς ἀμφιβαλλέτω περὶ αὐτῶν. οἱ γὰρ ὑπογράψαντες ἐπὶ Κωνσταντίνου οἱ αὐτοὶ καὶ ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τῷ παρόντι χάρτῃ ὑπέγραψαν, ὡς δῆλον καθίσταται ἐκ τῆς αὐτῶν ἰδιοχείρου ἀπαραλλάκτου ὁμοιότητος. ἔδει γὰρ αὐτοὺς σύνοδον οἰκουμενικὴν ἀποφήναντας, καὶ κανόνας ἐκκλησιαστικοὺς ἐκθέσθαι: MANSI XIII 41D; ACO ser. II 3,2 p. 346,22–348,2 (LAMBERZ). Vgl. dazu: OHME, In tempore 32f.

[257] Diese Titulatur erfolgt durchweg während des II. Nicaenums. Vgl.: OHME, VII. Konzil.

[258] Hier liegt anscheinend eine zeitliche (eventuell sogar absichtliche) Verwechslung mit der Reichsversammlung von 686/7 vor. So auch: BRUNET, Concilio Quinisesto 139f.

[259] PmbZ 8107.

[260] Chronographia 361,17–362,31 (DE BOOR).

[261] C. MANGO hält diesen Text für den Teil eines ikonoklastischen polemischen Traktates, „which an absent-minded copyist or editor of the Chronicle thought fit to include without realizing its ideological orientation": C. MANGO/R. SCOTT, The Chronicle of Theophanes Confessor, Oxford 1997, 505 Anm. 4. Die Passage ist ein wichtiges Indiz für die Frage nach den von Theophanes oder seinem Herausgeber herangezogenen Quellen und ihrer "Verwertung", vgl.: MANGO/SCOTT, a.a.O., LXII.LXXXIII. Mango ordnet den Text nach 806 ein, also nach dem Tode des Tarasios.

Lüge überführt sind, so ist auch hierin bewiesen, dass sie nichts Wahres sagen."[262] Darauf folgt eine ausführliche, aber unzutreffende chronologische Begründung für die These, dass diese „publizierten Dekrete" (ἐκδεδομένοι τύποι) im zweiten Jahr der letzten Herrschaftsperiode Justinians II. und 27 Jahre nach dem VI. Konzil aufgestellt worden seien.[263] Das Quinisextum wird hier also falsch in das Jahr 707 in die zweite Herrschaftsperiode Justinians verlegt und damit deutlich vom VI. Ökumenischen Konzil zeitlich abgehoben. Die verwendete Terminologie κεφαλαιώδεις τύποι und ἐκδεδομένοι τύποι legt überdies den Schluss nahe, dass die Bilderfeinde die synodal-kirchliche Dignität der Kanones in Frage stellten und in ihnen eher Erlasse eines Kaisers sehen wollten, dessen Ansehen gleichzeitig einer deutlichen Verdunkelung unterzogen wurde.[264] Gleichzeitig hat aber die von Leon III. und Konstantin V. im Jahre 741 promulgierte Ecloga eine Vielzahl von Regelungen des Quinisextums übernommen, was offensichtlich nicht als Widerspruch empfunden wurde und die sachliche Bedeutung der Kanones von 691/2 unterstreicht.[265]

In diese Kontroverse gehört nun auch das in einer Vielzahl von Handschriften am Anfang der Subskriptionsliste überlieferte **Scholion** (**I**).[266] Aus ikonophiler Perspektive betont es gerade die synodale Grundlage der Kanones und stellt heraus, dass sie auf der Übereinstimmung von 4 Patriarchen basieren. Die Argumentationen beider Seiten setzen also voraus, dass die Bestimmungen des Quinisextums in Geltung stehen. Die Kontroverse bezieht sich allein auf ihre rechtliche Klassifizierung. Es ist gänzlich unwahrscheinlich, dass jene 102 in jeder Hinsicht grundlegenden Bestimmungen wegen des einen umstrittenen Kanons in den Phasen des Ikonoklasmus außer Kraft gewesen sind. Wegen des Bilderkanons can. 82 versuchten die Bilderfeinde anscheinend vielmehr, sie zu kaiserlich deklarierten *nomoi* umzutitulieren, bot dies doch die Möglichkeit, durch eine erneute kaiserliche Entscheidung diese eine Bestimmung zu derogieren, bzw. ihr κῦρος zu bestreiten. Um gerade dies zu verhindern, beharrte die andere Seite darauf, dass es sich um eine kirchlich-synodale Entscheidung handelte, die überdies von der Autorität einer Ökumenischen Synode getragen war.

Dass die Kanones des Quinisextums in ikonoklastischer Zeit Bestandteil des byzantinischen Kirchenrechtes waren, belegt weiterhin ein ikonoklastisches

---

[262] ᾽Ιστέον ὅτι μάτην ληδωρῶς φλυαροῦσί τινες λέγοντες μετὰ τέσσαρα ἔτη γεγονέναι τοὺς παρ᾽ αὐτοῖς φημιζομένους τῆς ἕκτης συνόδου κεφαλαιώδεις τύπους. ὡς γὰρ ἐν πᾶσι ψευδηγοροῦντες ἐλέγχονται, ἀποδείκνυνται καὶ ἐν τούτοις μηδὲν ἀληθὲς λέγοντες (361, 17–20 DE BOOR).

[263] THEOPHANES, Chronographia AM 6177 (361, 28–362, 12 DE BOOR). Die dort zugrunde gelegte und zitierte Zeitangabe aus can. 3 des Quinisextums (s. u. S. 25, Z. 24–26) wird offensichtlich gegenüber der bei diesem benutzten byzantinischen Weltära nach der um 16/17 Jahre differierenden alexandrinischen Ära berechnet. Vgl.: GRUMEL, La chronologie 111–128.248. Vgl. u.: S. LXVIII–LXIX.

[264] Dies gilt für die Quellen des Theophanes genauso wie für das Breviarium des Patriarchen Nikephoros (758–829). Vgl.: C. HEAD, Justinian II. of Byzantium, Madison 1972, 14–18.70; OHME, Bischofsliste 11–17.

[265] Vgl.: S.N. TROIANOS, Die Wirkungsgeschichte des Trullanum (Quinisextum) in der byzantinischen Gesetzgebung: AHC 24 (1992) 95–111.

[266] S. o.: S. XLV. Dazu: OHME, In tempore 34f. mit Anm. 180.

Scholion (**II**), das dem ikonophilen Scholion I hinzugefügt worden war.[267] Es wurde von einem Kopisten am Anfang des 14. Jh.s im Codex Vindobonensis historicus graecus 70 auf ff. 229v–231r an den Anfang der Kanones des Quinisextums gesetzt.[268] Im letzten Teil seiner Randbemerkungen berichtet er, dieses Scholion in einem Nomokanon aus der Zeit Leons des Weisen (886–912) gefunden zu haben, in dem außerdem – am Anfang der Subskriptionsliste – Scholion I gestanden habe, das er dann abschließend zitiert. Das ikonoklastische Scholion II kommentiert das ältere ikonophile und die Erklärung des Tarasios aus dem Jahre 787 und ist vor Scholion I an den Anfang der Kanones gesetzt worden. Es bestreitet die Aussage „einiger, dass bei der Promulgation der Dekrete (ἔκθεσις τῶν τύπων) der sogenannten sechsten Synode" dieselben Väter unterschrieben hätten. Dagegen wird argumentiert, dass 1. im Jahre 681 nur 170 Väter unterschrieben hätten, bei der Übergabe der Kanones (τῶν κανόνων ἔκδοσις) aber 220 (σκ′); 2. die Namen der Patriarchen, Metropoliten und Bischöfe andere seien; 3. dass (beim Quinisextum) keine Topotereten des Papstes teilgenommen hätten, „auch wenn einige sagen, dass die Bischöfe von Ravenna, Herakleia und Korinth den Papst repräsentiert haben". Wären diese aber ihrem Rang nach höher als alle anderen gewesen, hätten sie wie bei den übrigen ökumenischen Synoden nicht nach Ioannes von Nea-Iustinianupolis, Kyriakos[269] von Kaisareia und Stephanos von Ephesos unterschrieben, die eben nicht als Topotereten subskribierten, sondern nur als Bischöfe; 4. dass im übrigen auch nicht die Bischöfe von Naupaktos, „besser gesagt von Nikopolis", Larissa und Thessalonike anwesend gewesen seien. Wenn man es genau wissen wolle, solle man in den Akten der VI. Synode die Namen der 170 „mit den Namen und Unterschriften der zur Übergabe der Kanones Versammelten (ἐν τῇ τῶν κανόνων ἐκδόσει) vergleichen"; so werde man die Wahrheit finden. Das Scholion II dokumentiert somit den Streit über den synodalen und kirchenrechtlichen Rang des Quinisextums mit weiteren Aspekten und gehört in die 2. Phase des Ikonoklasmus. Es ist in dieser Zeit Scholion I hinzugefügt worden und wurde auch noch danach von gedankenlosen Kopisten weitertradiert. In singulärer Weise[270] ist es dann sogar noch im 14. Jh. in Wn abgeschrieben worden. Auch an dieser Stelle findet sich die bereits zuvor beobachtete auffällige Begriffswahl für die Kanones und die bemerkenswerte Feststellung, dass sich die Väter zur „Promulgation" oder „Übergabe" von Dekreten bzw. Kanones versammelt hätten. Der Begriff „Synode" wird vermieden. Jenseits der Polemik kann man m.E. hierin eine durchaus ernstzunehmende Information darüber erblicken, wie man sich den "Ablauf" des Quinisextums faktisch vorzustellen hat. Darüber hinaus aber wird nun deutlich, wie die Frage des Zusammenhangs zwischen dem VI. Konzil und dem Quinisextum sich im Verlauf der weiteren Diskussion auf die Teilnehmer konzentrierte und damit zu einem

---

267 S. S. 11. Es wurde zuerst von J. DARROUZÈS publiziert (DERS., Des notes marginales du Vindobonensis historicus graecus 70: REB 45 (1987) 59–75.66f.72–75, Scholion 11).

268 DARROUZÈS, ebd. 59. Vgl. o.: S. XL (Wn).

269 Das Scholion bietet die Verschreibung Συριανός.

270 Die Aussage von DARROUZÈS (DERS., Des notes marginales [wie Anm. 183] 66), dass es sich im Cod. Vat. gr. 829 neben dem „Platzhalter" von Thessalonike befände, trifft nicht zu. Dort steht nur Scholion I.

tatsächlichen Vergleich der Subskriptionslisten führte; nun allerdings in den Handschriften der kopialen Überlieferung, wie die Angabe von σκ' Teilnehmern des Quinisextums verrät, die den kopialen Restbestand der ursprünglichen Zahl σκζ' wiedergibt.[271] Damit war die Argumentation des Tarasios, die in Bezug auf die Originalsubskriptionen in den Originalakten gemacht worden war, auf eine andere Ebene gehoben worden und automatisch in Schieflage geraten. Denn was zuvor eine Aussage über die optische Gleichheit von Originalsubskriptionen war, wurde nun zu einer Frage des Zählens und von Scheinargumenten auf beiden Seiten der Kontrahenten. Dem Scholion ist zu entnehmen, dass in der 1. Hälfte des 9. Jh.s im Rückgriff auf die kopiale Überlieferung von bilderfreundlicher Seite wohl mit Ravenna, Herakleia und Korinth als päpstlichen Legaten argumentiert wurde. Dem wird hier von bilderfeindlicher Seite richtig entgegengehalten, dass dies keine Legaten im Vollsinne gewesen sein könnten, weil sie dann weiter oben unterschrieben hätten. Beide Seiten missverstehen demnach in den Handschriften enthaltene Notizen mit diesen Ortsangaben – die ich „Platzhalter" nenne – als Subskriptionen, müssen also Handschriften vor Augen gehabt haben, in denen diese Notizen so zu verstehen gewesen sein können.[272] Der ikonoklastische Scholiast muss überdies eine Handschrift kommentiert haben, in der die in anderen Handschriften enthaltenen weiteren Notizen für Thessalonike, Sardinien und den Papst fehlten. Die weiteren genannten Illyriker stellen ein Kuriosum dar, insofern der Scholiast offensichtlich nicht seiner eigenen Aufforderung Folge geleistet hat, weil er sonst hätte feststellen müssen, dass Naupaktos/Nikopolis und Larissa auch im Jahre 681 nicht anwesend waren.[273] Der Scholiast nennt vielmehr aus seiner zeitlichen Perspektive weitere Metropoleis des Illyricum Orientale[274], von dem er anscheinend noch weiß, dass es am Ende des 7. Jh.s zur römischen Jurisdiktion gehört hat.

Zwei weitere in der kopialen Überlieferung anzutreffende Scholien stellen ein späteres Echo dieser Diskussion dar. **Scholion IV** steht in J (s. X) am Anfang der Akten marginal neben dem Logos Prosphonetikos und teilt Folgendes mit:

> *Auf der 6. Synode waren in Alexandrien und Jerusalem keine Patriarchen (im Amt), sondern auf ihr waren Stellvertreter der Throne anwesend und der (Patriarch) von Antiochien. Auf der Nach-Sechsten (Μεθέκτη) berieten diese inzwischen rechtskräftig als Patriarchen eingesetzten Stellvertreter zusammen mit den übrig gebliebenen Bischöfen (sc. der VI. Synode) und sehr vielen anderen. Theophanes*

---

271 Zu dieser Zahl s. o.: S. LIII–LV.

272 Vgl. dazu den kritischen Apparat auf S. 62-64.

273 Vgl.: ACO ser. II 2,2 p. 936–943 (RIEDINGER).

274 Larissa wird ab Notitia II (9. Jh.) als Metropolis von Hellas verzeichnet; Naupaktos als Metropolis der Kirchenprovinz Nikopolis begegnet erst in Notitia VII (Anfang 10. Jh.), vgl.: DARROUZÈS, Notitiae II 40 u.ö.; VII 35.575 u.ö. Nikopolis am ambrakischen Golf des Ionischen Meeres war als Metropolis der gleichnamigen Kirchenprovinz auf dem II. Nicaenum vertreten (vgl.: ACO ser. II, 3,1 p. 20,19; 196,30; 276,15 u.ö.; E. LAMBERZ, Die Bischofslisten des VII. Ökumenischen Konzils [Nicaenum II] [ABAW.PH NF 124], 2004, 44). Naupaktos, zuvor Bistum der Kirchenprovinz Achaia (Metropolis Korinth), wurde „wohl zugleich mit der Gründung des Themas Nikopolis spätestens 899, wohl sicher nach 843, wahrscheinlich nach 880 Themenhauptstadt" und löste unter Leon VI. Nikopolis als kirchliche Metropolis der Palaia Epeiros oder Nikopolis genannten Kirchenprovinz ab. Vgl.: P. SOUSTAL-J. KODER, Nikopolis und Kephallenia (TIB 3), Wien 1981, 210f.213f.

war inzwischen Patriarch von Antiochien geworden wegen der Absetzung des Makarios und dessen Exils in Rom aufgrund seines Ungehorsams. Auf der 6. (Synode) gab es 170 Väter, auf der Nach-Sechsten (Μεθέκτη) aber 240. Die Sechste fand unter Konstantin (IV.) statt im 13. Jahr seiner Herrschaft im Monat November der 9. Indiktion; die Nach-Sechste (Μεθέκτη) wurde begonnen im Monat Januar der <4.> Indiktion, so dass sie von der Sechsten 26 Jahre entfernt ist. Die Sechste fand nämlich i. J. 6173 der Weltära statt, die Nach-Sechste (Μεθέκτη) i. J. 6199. [275]

Das Scholion zeichnet sich durch die singuläre Bezeichnung des Quinisextums als Μεθέκτη (σύνοδος) aus. Es handelt sich um eine analoge Wortbildung des erstmals im 12. Jh. bei Balsamon begegnenden Begriffes Πενθέκτη[276], die man als "Nach-Sechste" oder auch "Nach- und Mit-Sechste" übersetzen könnte. Der Begriff will also die enge Verbindung des Quinisextums mit dem VI. Konzil zum Ausdruck bringen. Schon dadurch gibt sich der Scholiast als Verteidiger der Autorität des Quinisextums zu erkennen, will aber anscheinend in die umstrittenen Fragen der anwesenden Personen und der Datierung Klarheit bringen. Hinsichtlich der personellen Kontinuität gelingt ihm dies für die Frage der Vertretung der östlichen Patriarchate. Tatsächlich vertrat beim VI. Konzil der Priester Petros[277] als Topoteret den vakanten Stuhl von Alexandrien und der Priestermönch Georgios[278] den Jerusalemer *locum tenens* Theodoros[279], während nach der Absetzung des antiochenischen Patriarchen Makarios[280] auf der 9. Sitzung des Konzils der sizilianische Abt Theophanes[281] zum antiochenischen Patriarchen erhoben wurde.[282] Georgios wurde ca. 684/5 Patriarch von Antiochien und Petros Patriarch von Alexandrien[283]; als solche nahmen sie am Quinisextum teil. Die Zahl 170 ist die in die Tradition eingegangene Teilnehmerzahl des VI. Konzils, die Zahl 240 (σμ΄) eine seit dem 9. Jh. nachweisbare Verschreibung der Zahl σκζ΄.[284]

Schwieriger nachzuvollziehen sind die zeitlichen Angaben des Scholiasten. Dies hängt wesentlich damit zusammen, dass zur Zeit des Quinisextums und danach die alexandrinische und die sog. byzantinische Weltära gleichzeitig in Benutzung waren.[285] Das VI. Konzil dauerte vom 7. Nov. 680–16. Sept. 681.[286] Bei Theophanes findet sich dazu die Angabe, dass es im 12. Jahr der Herrschaft Konstantins IV. (Sept. 668–Sept. 685) stattfand und im Jahre 6172 der von ihm stets benutzten alexandrinischen Weltära.[287] Der Scholiast legt das III. Constantinopolitanum demgegenüber ins 13. Jahr der Regierung Konstantins IV. und ins Jahr 6173 der Weltära,

[275] S. u. S. 13.
[276] Vgl.: OHME, Bischofsliste 340f.
[277] PmbZ 5948.
[278] PmbZ 1990.
[279] PmbZ 7316.
[280] PmbZ 4670.
[281] PmbZ 8082.
[282] Vgl. z.B. die Subskriptionsliste der 18. Sitzung: ACO ser. II 2,2 p. 778,11–16 (RIEDINGER).
[283] Vgl.: PmbZ 5948.
[284] Zu beiden: OHME, Bischofsliste 325.327–331. Zur Zahl σκζ΄ s. S. LIII–LV.
[285] Vgl.: GRUMEL, La chronologie 111–128.
[286] Vgl.: z.B.: WINKELMANN, Streit Nr. 161.
[287] 360,9; 361,22–24 DE BOOR.

9. Indiktion. Während er damit bei der ersten Angabe falsch liegt und Theophanes recht hat, ist die zweite richtig. Bei beiden Angaben handelt es sich um die alexandrinische Ära.[288]

Der ikonoklastische Einschub bei Theophanes rechnet mit einem Zeitabstand von 27 Jahren zwischen beiden Synoden[289], das Scholion IV mit 26 Jahren. Dies erklärt sich daher, dass der Scholiast die in can. 3 des Quinisextums gesetzte[290] Frist (15. Jan. 6199 der vergangenen 4. Indiktion) für Digamisten als Angabe des Tagungstermins der Synode missversteht. Der ikonoklastische Kommentar bei Theophanes hatte allerdings seinerseits diese Stelle von can. 3 zitiert.[291] So macht der Scholiast gerade damit seine Abhängigkeit von Theophanes deutlich, obwohl er ihn korrigiert. Denn die zeitliche Ansetzung des Quinisextums auf 27 oder 26 Jahre nach dem VI. Konzil beruht auf derselben falschen Zuordnung der zeitlichen Angaben von can. 3 zur alexandrinischen Weltära. Diese aber sind nach der byzantinischen Ära zu entschlüsseln als Januar 691.[292]

Scholion V ist ebenfalls seit dem 10. Jh. bezeugt und steht marginal am Ende von can. 1 und dessen Bestätigung des VI. Ökumenischen Konzils.[293] Es dokumentiert aus ikonophiler Perspektive, wie der Streit um die Stellung des Quinisextums und sein Verhältnis zum VI. Ökumenischen Konzils bis ins Absurde geführt worden sein muss und die Kontroverse um den Monotheletismus immer noch ihre Schatten wirft. Es heißt dort:

> *Auch von hierher kann man die Schamlosigkeit der Bosheit der Ikonoklasten entdecken. Diese, die die Akribie der vorliegenden heiligen Kanones zu verleumden trachten – denn diese stellen sich gegen ihre entartete Häresie –, sagen, dass diejenigen, die sie aufgestellt haben, von der Krankheit der Monotheleten gefangen waren und im Gegensatz zum heiligen sechsten Ökumenischen Konzil unterzeichnet haben.*
> *Jene aber, wie jeder sehen kann, proklamieren dieses (sc. das VI. Konzil) mit klaren Worten und unterziehen die durch es Verurteilten zusammen mit ihrer frevelhaften Gesinnung denselben Strafen und Verfluchungen.*
> *Dieses Geschlecht der Ikonoklasten scheint also seine Vorfahren, die Eutychianer und die Anhänger des Dioskur, nachzuahmen. Genauso wie jene sich erdreisteten, die (Väter) auf dem heiligen vierten ökumenischen Konzil zu verleumden – weil sie (sc. die Väter von Chalcedon) ihren Wahnsinn (sc. der Eutychianer) herausriefen –, dass sie die Gesinnung des Nestorius teilten, obwohl sie (sc. die Väter von Chalcedon) ihn (sc. Nestorius) klar anathematisiert hatten, so schämen sich auch ihre wahrhaftig echten Schüler und Nachkommen nicht, diese heiligen Männer – obwohl sie klar zusammen mit dem heiligen und ökumenischen sechsten Konzil gegen die gottlosen Monotheleten mannhaft gekämpft haben – zu beschimpfen,*

---

288 Vgl.: GRUMEL, La chronologie 248.
289 362,12 DE BOOR. S. o.: S. LXIV–LXV.
290 S. u. S. 25, Z. 24–26.
291 361,31–362,4 DE BOOR.
292 Vgl.: GRUMEL, La chronologie 248. Würde man die Angabe nach der alexandrinischen Ära berechnen, käme man in der Tat auf das Jahr 1.9.706–31.8.707. In diesem Fall wäre es allerdings die 5. Indiktion. Die Konjektur wurde dem Zitatcharakter entsprechend nach can. 3 vorgenommen.
293 So in: A (s. X), J (s. X), Pe (s. X), T (s. X), Mi (s. XII), Vn (s. XII).

> *dass sie deren Gesinnung teilen. Dabei machen sie es den Juden ähnlich, die nicht davor zurückschraken, unsern Herrn Jesus Christus, als er das Geschöpf von Dämonen reinigte, zu beschimpfen, dass er einen Dämon habe und durch den Fürsten der Dämonen dessen Herrschaft aufhebe; sie machten sich nämlich nicht klar, dass die Dämonen durch lügnerisches Blendwerk handeln.*[294]

Der Streit um das Quinisextum während des Ikonoklasmus setzte – wie gesagt – die rechtliche Geltung seiner Bestimmungen voraus. Ein besonderes Indiz für die Verankerung des Quinisextums im byzantinischen Kirchenrecht des 8. Jh.s ist der Bestand des Cod. Patmiacus 172 (Π). Denn bei diesem handelt es sich um die älteste vollständig erhaltene Gestalt des Σύνταγμα κανόνων "in 14 Titeln". Der Patmiacus steht dieser wohl unter dem Konstantinopler Patriarchen Ioannes IV. Nesteutes (582–595) erstmals vorgenommenen systematisierenden Sammlung von Kanones[295] überlieferungsgeschichtlich am nächsten.[296] V.N. Beneševič hat diese Fassung des Syntagmas deshalb „Syntagma der 1. (trullanischen) Redaktion" genannt.[297] Sie bietet ohne Berücksichtigung der *nomoi* in 3 Teilen: 1. ein Inhaltsverzeichnis mit der Auflistung des enthaltenen kanonischen Materials und der Zählung 1–45 (α′–με′)[298]; 2. die Systematisierung der Kanones in 14 Titeln[299]; 3. den Text der Kanones[300]. Materialiter sind dies die Apostolischen Kanones, die Synodalkanones in der Reihenfolge des griechischen Corpus canonum[301] und die Väterkanones[302]. Bedeutsam ist die Anordnung des kanonischen Materials in zweierlei Hinsicht. Zum einen endet diese identisch in Teil 1 und 3 bei den Synodalkanones mit der Konstantinopler Synode von 394[303] und bei den sich direkt anschließenden Väterkanones mit der Enzyklika des Patriarchen Gennadios von 458/9[304]. Erst nach dieser Enzyklika schließen sich im Inhaltsverzeichnis (Teil 1) dann als Nummern μγ′–με′ die Kanones des Quinisextums und des II. Nicaenums sowie der 2. Brief des Patriarchen Tarasios an Papst Hadrian an. Auch im Teil 2 stehen die trullanischen Kanones immer erst

---

294 S. u. S. 14.

295 Vgl.: OHME, Kirchenrecht 1125; MENEBISOGLU, Τὸ ὑπ᾽ ἀριθμ. 172 χειρόγραφον 362. Die von BENEŠEVIČ (Sbornik 241) vertretene Entstehung des Syntagma in der zweiten Hälfte des 7. Jh.s zwischen 668 und 680 ist überholt durch: E. HONIGMANN, Le concile de Constantinople de 394 et les auteurs du „Syntagma des XIV titres": DERS., Trois mémoires posthumes d'histoire et de géographie de l'Orient chrétien (SubsHag 35), Bruxelles 1961, 1–83.

296 Die von L. PIERALLI vorgenommene Datierung des Codex auf das Ende des 9. Jh.s spricht nicht dagegen.

297 Синтагма I редакціи (Трулльская): DERS., Sbornik 230–242.

298 fol. 1r–3r. Mit eigener Zählung (α'–δ') werden noch 4 weitere Normen aufgenommen. Vgl.: BENEŠEVIČ, Sbornik 231–234; MENEBISOGLU, Τὸ ὑπ᾽ ἀριθμ. 172 χειρόγραφον 362f.

299 fol. 4r–22r; vgl.: BENEŠEVIČ, Sbornik 234; MENEBISOGLU, Τὸ ὑπ᾽ ἀριθμ.172 χειρόγραφον 366f.

300 fol. 23r–289v.; vgl.: BENEŠEVIČ, Sbornik 234–236; MENEBISOGLU, Τὸ ὑπ᾽ ἀριθμ.172 χειρόγραφον 367–381.

301 Vgl.: OHME, Kirchenrecht 1120–1123.

302 Vgl.: ebd. 1123f.

303 Als Nr. ιδ′. Diese stellt bereits zusammen mit den Kanones von Serdika vom Jahre 342 (= Nr. ιβ′) und der afrikanischen Synode von Karthago von 419 (= Nr. ιγ′) eine Ergänzung der bis zur Zeit der Synode von Chalcedon im Jahre 451 (= Nr. ια′) vorgenommenen chronologischen Auflistung der Synodalkanones dar.

304 Als Nr. μβ′.

nach den Väterkanones.[305] Zum anderen endet Teil 3 mit den Kanones des Quinisextums, ohne noch die im Inhaltsverzeichnis erwähnten Kanones von 787 und den Brief des Tarasios zu bringen.[306] Daraus ergibt sich, dass in der vom Cod. Patmiacus repräsentierten Überlieferungsgestalt des Syntagmas als zwei Entwicklungsstufen die (beabsichtigte) Einfügung des II. Nicaenums und als frühere Schicht die Einfügung der Akten des Quinisextums zu beobachten ist. Dabei muss die letztere „mit aller Wahrscheinlichkeit in der Zeit vor dem VII. Ökumenischen Konzil erfolgt sein".[307] Hinzu kommt die enge Beziehung von Bestand und Reihenfolge des kanonischen Materials mit can. 2 des Quinisextums, der eine erste synodale Kodifizierung der altkirchlichen Kanones für die byzantinische Reichskirche darstellt.[308] Mit Beneševič ist daraus zu schließen, dass das Quinisextum das Syntagma in seiner Entwicklungsstufe von vor 692 bei der Zusammenstellung der zu kodifizierenden Kanones benutzt hat und seine Beschlüsse sodann wiederum in das Syntagma aufgenommen wurden.[309]

Weiterhin zeichnet sich der Patmiacus 172 dadurch aus, dass er bei den Synodalkanones meist präzise die Herkunft der Bestimmungen aus den Akten der jeweiligen Synode benennt und in einigen Fällen in singulärer Weise Texte aus den Synodalakten tradiert. Dazu gehört bekanntermaßen die singuläre Überlieferung der Subskriptionsliste des I. Constantinopolitanums von 381.[310] Ebenso bemerkenswert und ungewöhnlich ist nun aber auch die Überlieferung des Logos Prosphonetikos dieser Synode.[311] Auf diesen nimmt das Quinisextum in seinem Logos Prosphonetikos zitierend Bezug[312], um aus dem Präzedenzfall des II. Ökumenischen Konzils gleichsam die Berechtigung abzuleiten, ein als ökumenisch einberufenes Konzil auch ohne offizielle römische Beteiligung zum Abschluss zu bringen, wenn nur eine

---

[305] Dort häufig mit der Bezeichnung: συνόδου τῆς ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ εὐσεβοῦς βασιλέως.

[306] Die Handschrift ist vollständig. Sie endet nach der Subskriptionsliste des Quinisextums mit einem Schlussgedicht des Schreibers. Vgl.: MENEBISOGLU, Τὸ ὑπ' ἀριθμ. 172 χειρόγραφον 38of. „Der Pinax stammt von erster Hand" (E. LAMBERZ, ACO ser. II 3,1 p. XXXI Anm. 130).

[307] So BENEŠEVIČ, Sbornik 237: оно должно быть отнесено во всякомъ случаѣ ко времени до VII всел. собора.

[308] Vgl. u. can. 2 (S. 24f.) mit: BENEŠEVIČ, Sbornik 231–233 und MENEBISOGLU, Τὸ ὑπ' ἀριθμ. 172 χειρόγραφον 362–379. Der einzige Unterschied besteht in der Zuordnung der karthagischen Synode von 255 zum Thema der Häretikertaufe, die im Patmiacus bei den Synoden hinter Nicaea I eingeordnet ist (Nr. γ′), während in can. 2 dieser Beschluss als Kanon des Cyprian an letzter Stelle der Väterkanones steht, wird er doch als ep. 70 unter den Briefen Cyprians überliefert. Dies hängt wohl damit zusammen, dass im Syntagma an derselben Stelle auch noch die sog. Sententiae LXXXVII episcoporum überliefert werden (vgl.: S. DÖPP u. W. GEERLINGS [Hg.] Lexikon der antiken christlichen Literatur, Freiburg ³2002, 630), die das Synodalprotokoll der karthagischen Synode von 256 zum selben Thema darstellen. Das Quinisextum hat hierin anscheinend – durchaus zutreffend – eine Verdoppelung des kanonischen Materials gesehen und die Sententiae nicht aufgenommen.

[309] BENEŠEVIČ, Sbornik 241. BENEŠEVIČ geht davon aus, dass eine Eingliederung von Synodalkanones in das Syntagma wegen dessen allgemeinen Charakters rasch nach ihrem Erscheinen erfolgte (что присоединеніе соборныхъ правиль совершалось вскорѣ послѣ появленія: ebd., 103). Eine Ausnahme ist das II. Nicaenum, s. u. Anm. 313.

[310] Vgl.: C.H. TURNER, Canons attributed to the council of Constantinople, 381, together with the names of the bishops, from two Patmos mss 172 and 173: JThS 15 (1914) 164–167.

[311] Auf fol. 70r–70v (= MANSI III, 557).

[312] S. u. S. 20, Z. 15–19; vgl.: OHME, Bischofsliste 33–35.

römische Zustimmung nachträglich eingeholt wird. Es handelt sich hier um ein weiteres Indiz für die direkte Hinzuziehung des Syntagmas als Grundlage der Kodifizierung in can. 2. Bei den Vorbereitungsarbeiten für das Quinisextum ist man offensichtlich im Syntagma auf diesen Text gestoßen und hat für den Abschluss der Synode daraus die entsprechenden Konsequenzen gezogen.

Wir haben also davon auszugehen, dass die Akten des Quinisextums vor 787 in das *Syntagma XIV titulorum* aufgenommen worden sind und deshalb auf dem II. Nicaenum in Handbüchern mit kanonistischen Sammlungen präsent waren, wie es das Beispiel des Petros von Nikomedien bezeugt.[313] Ebenso wurde das Syntagma bei der Abfassung der Kanones des Quinisextums zugrunde gelegt und im Logos Prosphonetikos daraus zitiert, um den Abschluss der Synode synodalgeschichtlich zu rechtfertigen. Es ist deshalb m.E. anzunehmen, dass die Beschlüsse des Quinisextums nach den erfolglosen Versuchen des Jahres 692, die römische Zustimmung zu gewinnen, noch im selben Jahr in das byzantinische Kirchenrecht integriert wurden. Durch die kaiserliche Unterschrift war ihnen bereits Rechtskraft verliehen worden[314], die entsprechenden Edikte wird Justinian noch 692 erlassen haben.[315] Bevor dies erfolgte, muss der Jerusalemer Patriarch in Konstantinopel eingetroffen sein und seine Unterschrift nachgetragen haben.[316] Die Dringlichkeit einer praktischen Umsetzung der Beschlüsse von 691/2 war aber auch sachlich gegeben und machte ein zügiges Handeln erforderlich. Sie wird bereits durch die alle Bereiche des kirchlichen Lebens betreffenden Themen der 102 Kanones deutlich.[317] Insbesondere aber die Grundlagenkrise des 7. Jh.s verlangte dem Wortlaut des Logos Prosphonetikos zufolge ein schnelles Handeln. Denn zum einen werden die politischen, kulturellen und ökonomischen Umwälzungen der vergangenen Jahrzehnte dort als göttliche Strafe für die Sünden des Volkes Gottes gedeutet, die nach Umkehr und Erneuerung verlangten.[318] Damit wird ein wesentliches Motiv für die Einberufung der Synode benannt, das den gängigen Denkmustern der sog. politischen Theologie[319] entsprach und keine Verzögerung duldete. Auf der anderen Seite war durch

---

313 Wohingegen die Kanones des II. Nicaenums sich erst nach dem Ende des zweiten Ikonoklasmus zusammen mit der Bildersynode endgültig durchsetzen konnten. Die auffällige Diskrepanz zwischen Inhaltsverzeichnis und Textbestand im Patmiacus hinsichtlich dieser Kanones und des Briefes von Patriarch Tarasios ließe sich m.E. am leichtesten erklären, wenn man während der Abfassung der Vorlage (?) dieser Handschrift den Einbruch des zweiten Ikonoklasmus um 815 annehmen würde, der eine der ursprünglichen Absicht entsprechende Komplettierung unmöglich machte oder nicht mehr opportun erscheinen ließ. Nach 843 hätte es jedenfalls keinen Grund mehr gegeben, auf das II. Nicaenum usw. zu verzichten.

314 Die Frage der Stellung und des Wortlautes der kaiserlichen Subskription ist für diese Feststellung ohne Belang. Dass Justinian II. subskribiert hat, ist unbestritten. S. dazu u. S. LXXIII-LXXIV.

315 Sie sind nicht erhalten, aber im Logos Prosphonetikos werden Sie von den Synodalen formal erbeten. So ist die Formulierung δι' εὐσεβῶν κεραιῶν ἐπισφραγίσῃς τὸ τέλος zu verstehen: s. S. 20, Z. 16. Εὐσεβεῖς κεραῖαι = lat. piae apices sind ein bezeugter Ausdruck für die kaiserliche sacra, vgl. z.B. DÖLGER/MÜLLER, Reg. 247. Diesen Hinweis verdanke ich O. KRESTEN.

316 Vgl. dazu u.: S. LXVII.

317 Vgl. z.B. die thematische Gliederung der Kanones bei: OHME, Quinisextum 47.

318 S. u. S. 19, Z. 18–S. 20, Z.10; vgl. dazu: L. BRUBAKER, J. HALDON, Byzantium in the iconoclast era a. 680–850: A history, Cambridge u.a. 2011, 9–68.

319 Zu dieser Haltung als Hintergrund des gesamten monenergetisch-monotheletischen Streites vgl.: OHME, Motive und Strukturen (wie Anm. 3).

die Einfälle der Slawen, Perser und Araber das Staatskirchenrecht, in das seit Justinian I. die kirchlichen Normen integriert worden waren, in weiten vormals zum Reich gehörenden Gebieten nicht mehr unmittelbar anwendbar. Die Kodifizierung des in Geltung stehenden Kirchenrechtes zusammen mit seiner Erneuerung und Aktualisierung auf kirchlich-synodaler Ebene war deshalb ein dringendes Desiderat. Nur so wird der kirchenrechtliche Paradigmenwechsel verständlich, durch den erstmals seit dem IV. Ökumenischen Konzil von Chalcedon (451) wieder durch eine Ökumenische Synode Kanones erlassen wurden. Der Integrationsprozess des Quinisextums in das byzantinische Kirchenrecht kann auch durch das Intermezzo des Philippikos Bardanes nicht wesentlich aufgehalten worden sein. Es ist zwar möglich, dass in seine Verwerfung des VI. Konzils auch das Quinisextum eingeschlossen war[320], aber zwischen dieser Maßnahme und dem Sturz des Bardanes lag nicht mehr als ein Jahr.

Neben den eingangs zitierten Bemerkungen des Liber Pontificalis hat die Kontroverse in ikonoklastischer Zeit deutlich gemacht, dass die Subskriptionsliste des Quinisextums besonderes Interesse auf sich zog und kontrovers diskutiert wurde. Dabei fällt auf, dass dies nicht die Unterschrift Kaiser Justinians II. betraf, die aus heutiger Perspektive in mehrfacher Hinsicht auffällig ist. Dies betrifft zuerst ihre Stellung am Anfang der Subskriptionsliste. Das Quinisextum ist allerdings nicht das einzige synodale Beispiel für diese Praxis. Auf der als ökumenisches Konzil einberufenen Konstantinopler Synode von 861, die in Gegenwart zweier päpstlicher Legaten zur Bestätigung der Absetzung des Konstantinopler Patriarchen Ignatios führte, hatte Kaiser Michael III. (20.1.842 [15.3.856]–23.9.867)[321] seine Unterschrift ebenfalls vor die aller Bischöfe an die erste Stelle gesetzt und wohl auch als Erster unterschrieben.[322] Auffällig ist hier die autokratische Freiheit, mit der er entschied, nicht an letzter Stelle zu unterschreiben. Denn eine solche Entscheidung hatte zwei bedeutende Implikationen. Zum einen gab der Kaiser damit die ideologisch höherrangige Position auf, die ihm die rechtliche Letztentscheidung über das Werk der Synode zubilligte. Zum anderen vertauschte er damit an einer entscheidenden Stelle die Reihenfolge kirchlichen und staatlichen Handelns. Dadurch bot er möglicher Kritik eine offene Flanke. Es ist deshalb m.E. davon auszugehen, dass eine solche Entscheidung nicht ohne Grund gefällt wurde. Sie muss sich aus dem Verlauf der Synode für den Kaiser als gleichsam unvermeidlich ergeben haben, ohne dass sich aus einer so situativ begründeten Vorgehensweise eine Bindewirkung für die Nachfolger ergab. Ein solch situativ begründeter Handlungszwang lässt sich für die Synode von 861 wahrscheinlich machen[323] und auch für das Quinisextum.

---

320 Wegen dessen Bestätigung des VI. Konzils in can. 1 und der von Philippikos intendierten *damnatio memoriae* Justinians II. Vgl. o. Anm. 241.

321 PmbZ 4991.

322 Obwohl die Akten dieser Synode verbrannt wurden, ergibt sich dies aus der Polemik Papst Nicolaus' I. (858–867) gegen diesen Vorgang in seiner ep. 88 vom 28.9.865 (MGH Epp. VI, 454–487.486,31–487,5). Vgl. dazu im Detail: OHME, Nisi fallimur 263–270.

323 Von daher erklärte sich dann auch die Diskussion der päpstlichen Legaten auf dem IV. Constantinopolitanum im Jahre 870 mit Kaiser Basileios I. (867–886) über die Stellung seiner Unterschrift. Diese hatten ihn aufgefordert, am Anfang und als Erster zu unterfertigen, was er ablehnte. Er nahm

Für Justinian II. ging es beim Quinisextum nicht vorrangig um das Prestigeprojekt einer ökumenischen Synode. Es ging ihm und seinen Beratern auch nicht nur um die Kodifizierung des in Geltung stehenden Kirchenrechtes zusammen mit seiner Erneuerung und Aktualisierung auf kirchlich-synodaler Ebene, was angesichts der Krise der vergangenen Jahrzehnte eine objektive Notwendigkeit darstellte. Vielmehr ging es ihm mit der in can. 1 festgeschriebenen Bestätigung[324] der 681 vorgenommenen Verurteilung des Monotheletismus auch um die Sicherung der Ergebnisse der Religionspolitik seines so früh verstorbenen Vaters. Wie schon bei der Reichversammlung[325] von 686/7 sollte eine nun noch größere Zahl von Teilnehmern die innerbyzantinische Rezeption des VI. Ökumenischen Konzils nochmals absichern. Justinian wollte deshalb offensichtlich bei den teilnehmenden Metropoliten eine strukturelle Gleichheit mit dem VI. Konzil erreichen.[326] Dies gelang ihm jedoch nicht, denn die römische Kirche hatte keine Legaten entsandt, und die Metropoliten von Thessalonike, Caralis/Sardinien, Ravenna, Herakleia/Thrakien und Korinth waren nicht erschienen.[327] Sie hätten der *Taxis* entsprechend alle ihre Unterschrift unter den ersten 13 Plätzen der Subskriptionsliste gehabt. Als mit dem Erscheinen dieser Bischöfe nicht mehr gerechnet werden konnte, standen am Anfang der Subskriptionsliste den ersten sieben bischöflichen Unterschriften an vier verschiedenen Stellen sechs und mehr freigehaltene Zeilen gegenüber.[328] Wie der Liber Pontificalis vermerkt[329], fehlte auch noch die Unterschrift des Jerusalemer Patriarchen, der dann noch nachträglich unterzeichnet haben muss. In der Absicht, das Vorhaben dieser Synode zu retten und diese offensichtlichen Mängel zu "neutralisieren" wird Justinian seine Unterschrift an den Anfang der Liste gesetzt haben!

Weiterhin stellt der überlieferte Wortlaut der Unterschrift des Kaisers eine namentliche Unterschrift dar.[330] Außerdem würde es sich hier auch noch um den ersten Beleg für die diplomatische Verwendung des Titels βασιλεὺς Ῥωμαίων handeln. Zehn Jahre zuvor beim VI. Konzil hatte Konstantin IV. – allerdings im Stil anonymer Unterfertigungsformen der kaiserlichen Kanzlei – mit der Formel *Legimus et consensimus* subskribiert.[331] Die Authentizität des überlieferten Wortlautes dieser Unterschrift Justinians ist deshalb abgelehnt worden, weil eine namentliche kaiserliche Subskription erstmals im Jahre 870 und die Erweiterung Ἰησοῦ sogar nicht vor dem 10. Jh. nachweisbar sei. Es handele sich deshalb hier um das einer kaiserlichen Intitulatio entlehnte Formelgut, aus dem erst „an der Wende vom 9. zum 10. Jh.“, die vorliegende Unterschrift „fabriziert“ worden sei, weil man das in

---

sich dann aber die Freiheit, zusammen mit seinen Söhnen als Mitkaisern nach den Topotereten der Patriarchate und vor den Metropoliten und Suffraganen zu unterschreiben (MANSI XVI 408E–409AB). Vgl.: OHME, Nisi fallimur 248–253.270–272.

324 S. u. S 23, Z. 1–15; OHME, Concilium Quinisextum 176,1–21.

325 S. o.: S. LXI.

326 Dazu: s. u.: S. LXXVII-LXXX.

327 A.a.O.

328 S. u.: S. LXXVI.

329 S. o. Anm. 217.

330 Sie lautet: Φλάυϊος Ἰουστινιανὸς πιστὸς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ θεῷ βασιλεὺς Ῥωμαίων στοιχήσας ἅπασι τοῖς ὁρισθεῖσι καὶ ἐμμένων ὑπέγραψα. S. u. S. 62 Z.3f.

331 ACO ser. II 2,2 p. 797, 27 (RIEDINGER).

der Subskriptionsliste ursprünglich stehende traditionelle anonyme *legimus et consensimus* nicht mehr verstanden habe.[332] Demgegenüber ist festzustellen, dass die anonymen Unterfertigungsformen für Dokumente der kaiserlichen Kanzlei nicht ohne weiteres auch für die kaiserliche Unterschriftspraxis in Urkunden kirchlicher Provenienz vorausgesetzt werden können.[333] Es sind kirchliche Konzilsakten, in denen sich erstmals der Wechsel von der anonymen Unterzeichnungsform zur kaiserlichen Namensunterschrift feststellen lässt, die dann von hier aus auch ihren Einzug in das kaiserliche Urkundenwesen hält. Es spricht wenig dafür, in der byzantinischen Frühzeit des 7.–9. Jh.s mit einer feststehenden, kaiserliche Kanzleiurkunden *und* von Kaisern unterfertigte kirchliche Dokumente umfassenden „traditionellen" anonymen Subskriptionspraxis zu rechnen. Weiterhin lässt sich eine kaiserliche Namensunterschrift unter kirchliche Konzilsakten nicht erst im Jahre 870 feststellen, sondern schon 867.[334] Sie ist in dieser Zeit offensichtlich keine grundstürzende Neuerung gewesen und wohl auch für das II. Nicaenum wahrscheinlich.[335] Einerseits ergibt sich die Namensunterschrift aus der Einbeziehung der Mitkaiser in die kaiserliche Unterfertigungspraxis. Andererseits ist sie aber auch eine Folge „der fortschreitenden Durchdringung der spätantiken-frühmittelalterlichen Welt mit christlichem Gedankengut".[336] Wenn Justinian II. aus den genannten Gründen sich entschieden hatte, an erster Stelle vor allen Bischöfen zu unterschreiben, erscheint an dieser Stelle ein anonymes *legimus et consensimus* schlecht vorstellbar. Insofern es ihm bei dieser Entscheidung auch um einen konfessorischen Akt ging, um eine aus eigenem Antrieb durchgeführte ökumenische Synode vor dem Scheitern zu bewahren, konnte eine namentlich identifizierbare Unterschrift als angemessene und konsequente Möglichkeit erscheinen. Wenn er in kaiserlicher Freiheit eine Veränderung der Unterschriftsposition vornehmen konnte, warum dann nicht auch den Wechsel zur Namensunterschrift? Schließlich muss der überlieferte Wortlaut der Subskription Justinians II. noch nicht deshalb Zweifel an seiner Authentizität wecken, weil er Formelgut enthält, das auch in Urkundenintitulationes der Kaiserkanzlei Verwendung fand. Denn die erhaltenen Unterschriften bei den Synoden des 9. Jh.s bestehen ebenfalls nicht nur aus den Namen der Kaiser und einer Zustimmungsformel, sondern enthalten Formelgut der Intitulationes. Gleichwohl müssen einige Fragen an den Wortlaut der Unterschrift beim Quinisextum offen bleiben.[337] Es besteht aber kein Grund, an dieser Stelle eine Entscheidung gegen die einheitliche handschriftliche Überlieferung zu fällen.

---

[332] So: O. KRESTEN, Rez. H. Ohme, Bischofsliste: JÖB 43 (1993) 422–430; DERS., ΜΗΝΟΛΟΓΗΜΑ 19; DE GREGORIO/KRESTEN, Il Papiro conciliare 253f. mit Anm. 55; A.E. MÜLLER, Δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς θείας καὶ βασιλικῆς χειρός. Diplomatische und ideengeschichtliche Untersuchungen zur Entwicklung der kaiserlichen Unterzeichnungsformen in Byzanz, Diss. phil. Wien [masch., 229 S.], 1995, 133–142.

[333] Hierzu und zum Folgenden vgl. die detaillierten Analysen in: OHME, Nisi fallimur.

[334] Vgl.: OHME, Nisi fallimur 259–263.

[335] Ebd., 257–259.

[336] KRESTEN, ΜΗΝΟΛΟΓΗΜΑ 22.

[337] Vgl.: OHME, Nisi fallimur 251f., 256.286–290.

Von besonderer Bedeutung sind jene in der handschriftlichen Überlieferung am Anfang der Subskriptionsliste tradierten sechs Notizen[338] a–f mit den Angaben: Ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης, Θεσσαλονίκης, Σαρδινίας, Ῥαβέννης, Ἡρακλείας Θρᾴκης, Κορίνθου. Eine genaue Analyse[339] der handschriftlichen Bezeugung dieser Angaben, ihrer Stellung sowie ihrer Varianten mit der Tendenz, diese Notizen als bischöfliche Unterschriften misszuverstehen, macht deutlich, dass diese Notizen ursprünglich nicht die Funktion von Subskriptionen hatten. Die durch den gesamten Zeitraum der handschriftlichen Überlieferung bezeugte Stellung dieser Notizen neben oder auf 1–3 freigelassenen Zeilen, ja die Überlieferung von freigelassenen Zeilen sogar bei Verlust dieser Notizen[340] machen es sehr wahrscheinlich, dass auf den freigehaltenen Zeilen ursprünglich eine Subskription nachgetragen werden sollte. Es handelt sich bei diesen Notizen also um „Platzhalter" neben ursprünglich freigehaltenen Zeilen. Sobald deren Bedeutung nicht mehr erkannt wurde, gingen sie in unterschiedlicher Weise entweder verloren und damit in den meisten Fällen – aber eben nicht in allen! – auch die Zeilen, die sie eigentlich freihalten sollten oder sie wanderten in den Text hinein auf die Zeile, die eigentlich freigehalten werden sollte. Durch entsprechende Abänderung der Notiz mutierten sie in einigen Handschriften mit der Zeit zu Subskriptionen. Die „Platzhalter" d–f (Ῥαβέννης, Ἡρακλείας Θρᾴκης, Κορίνθου) waren als zusammenhängender Block gegen Textverlust besonders resistent und sind deshalb am breitesten bezeugt. Die Tradition der freigehaltenen Zeilen kann nicht in einer späteren Phase der Überlieferung entstanden sein, weil alle Handschriften die zunehmende Tendenz der Kürzung und des platzsparenden Schreibens gerade bei der Subskriptionsliste verfolgen[341] und es außer der Treue zur Vorlage keinen Grund gegeben haben kann, immer an denselben Stellen Zeilen freizulassen. Schließlich wird diese Tradition auch in den grundlegenden Handschriftengruppen[342] mit und ohne Scholion I tradiert.

Damit stellt sich Frage der Möglichkeit nachträglicher Subskription. Die Analyse der Subskriptionslisten unter den dogmatischen Horos des VI. Ökumenischen Konzils auf dessen 17. und 18. Schlusssitzung zeigt[343], dass die dortigen 9 Letztunterzeichner, zu denen der Metropolit Citonatus von Caralis/Sardinien[344] gehörte, einen Nachtrag darstellen. Damit wird im unmittelbaren zeitlichen Umfeld des Quinisextums eine Synodalpraxis greifbar, die darauf abzielte, durch Warten auch die Zahl der Subskribenten zu vergrößern. Schließlich zählte das VI. Konzil bis zu seiner 9. Sitzung am 8.3.681, also in der Phase, in der alle Grundsatzentscheidungen

338 Vgl. u. S. 62–64.

339 Vgl. dazu i.e.: OHME, In tempore 39–48.

340 So in: Ml (s. XI), Vs (s. XII), Vz (s. XII), Wi (s. XIII). Die Platzierung von Scholien auf vormals freigehaltenen Zeilen ist ebenfalls ein Indiz für deren ursprüngliche Bedeutung. Vgl. o. zur Handschriftengruppe Vig: S. XLVII.

341 Gängig sind folgende Kürzungen: θεοῦ zu θῦ; ἐλάχιστος zu ἐλάχ-; ἐπίσκοπος zu ἐπίσκ- oder einfach ἐπ-; πόλεως zu πό-; ὁρίσας zu ὁρίσ- oder ὁρ-; ὑπέγραψα zu ὑπέγρ- oder ὑπ-. Die Kürzungen können aber auch ganze Teile der Unterschriften betreffen, so z.B. die Demutsformel oder das ὁρίσας ὑπέγραψα; gekürzt werden auch Eigennamen und Titel.

342 S. o.

343 Vgl.: OHME, In tempore 48–65.

344 PmbZ 1160.

in der dogmatischen Kontroversfrage gefällt wurden, nicht mehr als 42 Bischöfe. Nach seinem Abschluss konnte es als „die Synode der 170 Väter" in die Tradition eingehen. Die Möglichkeit eines mehrmonatigen Wartens auf möglichst viele Teilnehmer war beim Quinisextum nicht in gleicher Weise gegeben. Denn man kam hier wohl nur zu einer einzigen Sitzung zusammen, bei der in Gegenwart des Kaisers die Kanones verlesen wurden, die dann durch die Unterschrift der Bischöfe beschlossen und auf Bitten der Synodalen vom Kaiser durch Unterschrift bestätigt wurden. In der ikonoklastischen Polemik gegen das Quinisextum, die in ihm nur „publizierte Dekrete" oder eine „Promulgation" und „Übergabe" von vorbereiteten Normen sehen wollte[345], spiegelt sich noch dieses Verfahren. Justinian II. musste es mit seiner Absicht einer nochmaligen Bestätigung des immer noch umstrittenen III. Constantinopolitanums um eine möglichst große Teilnehmerzahl gehen, die ja dann auch tatsächlich die der „Synode der 170 Väter" deutlich überschritt.[346] Wie beim VI. Konzil ist kaum damit zu rechnen, dass alle Teilnehmer des Quinisextums rechtzeitig zu dem in der Einladung mitgeteilten Termin eingetroffen waren. Man wird auch in diesem Fall gewartet haben, um das Ziel möglichst vieler Teilnehmer zu erreichen, vor allem aber auch, um die Teilnahme bestimmter Bischöfe zu realisieren. In diesem Zusammenhang ist an die eingangs beobachtete Bemerkung des Liber Pontificalis zu erinnern, dass die Akten des Quinisextums von drei Patriarchen ohne den Jerusalemer Bischof unterschrieben gewesen seien und von den Bischöfen, die *in tempore* vor Ort waren. Diese Mitteilung fügt sich in die beschriebene Synodalsituation hinsichtlich der „Platzhalter" wie auch des Fehlens der Unterschrift des Jerusalemer Patriarchen genau ein. Man wird sie so zu verstehen haben, dass Anastasios von Jerusalem erst nach der Abreise der zu Papst Sergius gesandten Delegation in Konstantinopel eintraf und nachträglich subskribierte, so dass die in Rom präsentierten Akten seine Unterschrift noch nicht enthielten, sondern wahrscheinlich freigehaltene Zeilen.[347]

Es bleibt die Frage zu beantworten, warum ausgerechnet bei den Metropoliten von Thessalonike, Caralis/Sardinien, Ravenna, Herakleia/Thrakien und Korinth für eine Unterschrift Zeilen freigehalten wurden? Und warum für den Papst? Die letzte Frage ist verbunden mit der eingangs zitierten Auskunft des Liber Pontificalis, dass sich auf dem Quinisextum „Legaten des apostolischen Stuhles versammelten und infolge eines Betruges unterschrieben hatten".[348] Grundsätzlich ist auch hier der gesuchte Rückbezug auf das Konzil von 680/1 ausschlaggebend. Papst Agatho (678–681) hatte in seinem ausführlichen Antwortbrief von Ende März 680 an Konstantin IV. auf dessen Einladung zu einem Einigungsgespräch, aus dem dann das VI. Konzil werden sollte, die Zusammensetzung der römischen Gesandtschaft benannt. Dazu gehörten als Stellvertreter des Papstes die Presbyter Theodorus und Georgius sowie

345 S. o: S. LXIV–LXVI.

346 Zur Gesamtzahl der Teilnehmer und der Zahl 227 (σκζ′) s. o.: S. LIII–LV.

347 Entgegen der älteren Annahme, dass die „melkitischen" Patriarchen von Jerusalem und auch Antiochien in diesem Zeitraum durchweg in Konstantinopel residierten (so für Anastasios noch wiederholt in PmbZ 246), kann für die Zeit des Quinisextums wahrscheinlich gemacht werden, dass beide ihre Ämter vor Ort ausüben konnten. Vgl.: OHME, In tempore 52 mit Anm. 253.

348 S. o. S. LVII.

der Diakon Iohannes, als Vertreter der römischen Vorbereitungssynode vom 25./27.3.680 die 3 Bischöfe Iohannes von Porto[349], Abundatius von Paternum[350] und Iohannes von Rhegium[351] sowie der Presbyter Theodorus[352] als „legatus" der Kirche von Ravenna.[353] In den Subskriptionslisten des VI. Konzils unterschreiben die 3 Vertreter des Papstes stets an erster Stelle. Nach den Unterschriften der Patriarchen oder ihrer Vertreter stehen ausweislich der Subskriptionsliste der 18. Sitzung *vor* Kaisareia/Kappadokia als höchstrangigem Metropoliten der konstantinopolitanischen Klesis der Metropolit von Thessalonike, der als römischer Vikar und Legat unterzeichnete[354], gefolgt vom Vertreter Zyperns und dem Topotereten gleichen Namens für den ravennatischen Erzbischof Theodorus[355]; es folgen 5 Subskribenten, die sich als „Legaten des römischen Stuhls"[356] oder als Legaten bzw. Apokrisiare der römischen Synode[357] bezeichnen in der Reihenfolge Porto, Korinth, Gortyna, Paternum/Tempsa, Rhegium. Das bedeutet, dass über die von Papst Agatho benannten Teilnehmer der römischen Delegation hinaus die Metropoliten von Thessalonike und Korinth sich als Legaten des römischen Stuhles bezeichneten und entsprechend platziert wurden und der Metropolit Basileios von Gortyna/Kreta[358] zur römischen Synodaldelegation kooptiert wurde und als Legat der römischen Synode unterzeichnete. Auch in der Anordnung der Suffragane aus dem zur römischen Jurisdiktion gehörenden Illyricum Orientale ist im Jahre 680/1 eine deutliche Höherstufung festzustellen, die bei Athen besonders auffällig ist, unterschrieb doch Ioannes von Athen[359], der erst ab der 16. Sitzung anwesend war, „unmittelbar nach den Metropoliten an der Spitze aller ‚ciuitates' vor den Autokephalen" und dies – ebenfalls kooptiert – als „Legat" der römischen Synode.[360] Besonders bedeutsam ist die Unterschrift des Metropoliten von Thessalonike, der neben seiner Bezeichnung als päpstlicher Legat noch als päpstlicher „Vikar" auftritt

349 PmbZ 2724.
350 PmbZ 73.
351 PmbZ 2725.
352 PmbZ 7780.
353 ACO ser. II 2, 1 p. 53,13–123,4; 57,6–11 (RIEDINGER).Vgl.: WINKELMANN, Streit Nr. 157.
354 βικάριος τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Ῥώμης καὶ ληγατάριος: ACO ser. II 2, 2 p. 778,17f. (RIEDINGER). Zu Iohannes von Thessalonike vgl.: PmbZ 2708.
355 PmbZ 7779.
356 So: Metropolit Stephanos von Korinthos: ληγατάριος τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου πόλεως Ῥώμης: ACO ser. II 2, 2 p. 778,26f. (RIEDINGER). Zu ihm vgl.: PmbZ 6917.
357 So: Iohannes von Porto (ληγάτος πάσης τῆς συνόδου τῆς ἁγίας καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου πόλεως Ῥώμης) und die Bischöfe von Tempsa/Paternum und Rhegium (ἀποκρισιάριος πάσης τῆς συνόδου τοῦ ἁγίου καὶ ἀποστολικοῦ θρόνου πόλεως Ῥώμης: ACO ser. II 2, 2 p. 778,23f., 780,3–6 [RIEDINGER]). Vor allem aber unterzeichnete so auch der kretische Metropolit Basileios von Gortyna, der beim Quinisextum (S. u. S. 64, Z. 4–6) in eben dieser Funktion subskribierte: Βασίλειος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος μητροπόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου καὶ ληγάτος τῆς ἁγίας συνόδου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ὁρίσας ὑπέγραψα (ACO ser. II 2, 2 p. 780,1–2 [RIEDINGER]). Zur Entwicklung der Abfolge während der ersten 15 Sitzungen vgl.: RIEDINGER, Präsenz- und Subskriptionslisten 7.
358 PmbZ 833.
359 PmbZ 3352.
360 RIEDINGER, Präsenz- und Subskriptionslisten 8.; λήγατος τῆς ἁγίας συνόδου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης: ACO ser. II 2, 2 p. 784,15 (RIEDINGER).

und so als erster nach den Patriarchen unterzeichnet. Iohannes von Thessalonike[361] war erst seit der 10. Sitzung (18.3.681) anwesend, Stephanos von Korinth[362] erst ab actio 17, der Athener erst ab actio 16.

Es ist also die auffällige Beobachtung festzuhalten, dass beim VI. Konzil die genannten, nicht zur ursprünglichen römischen Delegation gehörenden Illyriker als römische „Legaten" unterzeichnen und vorrangig eingeordnet werden. Dennoch werden die sich als „Legaten des apostolischen Stuhles" bezeichnenden Metropoliten von Thessalonike und Korinth nicht mit den 3 päpstlichen Topotereten an der ersten Stelle gemeinsam aufgeführt. Auf diesem Hintergrund wird die Aussage des Liber Pontificalis über römische Legaten auf dem Quinisextum verständlich. Es muss sich bei diesen „Legaten" um den Metropoliten von Gortyna und den zweiten auf dem Quinisextum anwesenden illyrischen Metropoliten, Sissinios von Dyrrhachion[363], gehandelt haben, die der Liber Pontificalis ganz dem Sprachgebrauch des VI. Konzils entsprechend im Blick hatte.[364] In der Unterschrift des kretischen Metropoliten wird deutlich, dass der Rückbezug zum VI. Konzil bewusst gesucht wurde.[365] Dieser breite römische Sprachgebrauch des Begriffs "Legat" steht nicht im Widerspruch zu der bei der Konzilsleitung des Quinisextums offensichtlich gehegten Erwartung[366], dass die römische Kirche offizielle Stellvertreter des Papstes entsenden würde, für die Zeilen zur Unterschrift freigehalten wurden. Als mit deren Eintreffen aber nicht mehr zu rechnen war, berief man sich schließlich auf den Präzedenzfall des II. Ökumenischen Konzils von 381, das ohne römische Legaten stattgefunden hatte und dem die römische Kirche erst nachträglich beigetreten war, und brachte dies durch direktes Zitat am Ende des Logos Prosphonetikos zum Ausdruck.[367] Was man mit den restlichen freigehaltenen Plätzen b–f anscheinend

---

361 PmbZ 3220.

362 PmbZ 6917.

363 PmbZ 6726. S. u. S. 64, Z. 9f.; Nr. 10.

364 So bereits: OHME, Bischofsliste 249f.; zu den anderen 8 Illyriken beim Quinisextum vgl.: ebd., 222–234.

365 Er unterzeichnete i. J. 691/2: Βασίλειος ἐπίσκοπος τῆς Γορτυνέων μητροπόλεως τῆς φιλοχρίστου Κρήτης νήσου καὶ τὸν τόπον ἐπέχων πάσης τῆς συνόδου τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ῥώμης ὁρίσας ὑπέγραψα: S. u. S. 64, Z. 4–6; Nr. 8. Vgl. zu ihm: OHME, Bischofsliste 235–251.

366 Denn dass auch Rom eingeladen gewesen sein muss, ergibt sich einerseits aus der kaiserlichen Absicht, mit dem Quinisextum eine ergänzende Synode zum VI. Konzil durchzuführen und zum anderen daraus, dass der Liber Pontificalis bei all seiner Kritik am Quinisextum sich dieses Argument sicher nicht hätte entgehen lassen, wenn die römische Kirche tatsächlich nicht eingeladen gewesen wäre. Vgl.: OHME, Bischofsliste 29f.374–377.

367 S. u. S. 20, Z. 15–19. Vgl.: OHME, Bischofsliste 33f. G. DE GREGORIO und O. KRESTEN haben überdies kürzlich auf eine römische Zustimmungspraxis zu den Beschlüssen des VI. Konzils hingewiesen, die sich möglicherweise aus dem Brief Papst Leo II. (682–683) an Konstantin IV. ergibt (DIES., Il Papiro conciliare 303f. mit Anm. 202; 312 mit Anm. 217; vgl.: WINKELMANN, Streit Nr. 168). Dort schreibt Leo, dass er den Text der empfangenen Akten des VI. Konzils genau geprüft und mit dem Bericht der Legaten übereinstimmend gefunden habe. Er habe daraufhin die Übersetzung in Auftrag gegeben und es „für richtig gehalten, dem, was die Legaten des Apostolischen Stuhles berichtet hatten, mit zustimmendem Eintrag beizutreten" (*…eadem quae apostolicae sedis legati narraverant scriptis consonantibus convenire repperimus* = ἅπερ καὶ οἱ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου ληγατάριοι ἐξηγήσαντο τοῖς συμφωνοῦσιν ἐγγράφοις εὕρομεν συμβαίνειν: ACO ser. II 2,2 p. 870, 27f.; 871,23–873,1 [RIEDINGER]). Das würde bedeuten, dass Leo seine Rezeption der Beschlüsse des VI. Konzils auch in die ihm zugesandten Originalakten mit

anstrebte, war eine strukturelle Gleichheit im Bereich der Metropoliten. Dennoch ging es der Synodalregie des Jahres 691/2 nicht um eine Imitation der römischen Vertreter in der Subskriptionsliste von 681, sonst hätte man die Bischöfe von Porto, Paternum und Rhegion, insbesondere aber den Athener u.a.[368] berücksichtigen müssen. Deshalb steht auf der einen Seite neben dem „Platzhalter" für den Papst keiner für Porto, Paternum und Rhegion, weil durch Basileios von Gortyna die römische Synode repräsentiert war. Auf der anderen Seite finden sich aber „Platzhalter" für den päpstlichen Vikar Thessalonike, sowie Ravenna und Korinth. Und deshalb nun auch vor Ravenna und Korinth eingeordnet ein „Platzhalter" für Sardinien, denn Citonatus von Caralis[369] hatte schlussendlich im Synodalbrief des VI. Konzils an Papst Agatho tatsächlich vor Ravenna und Korinth und der römischen Synodaldelegation subskribiert.[370] Strukturelle Gleichheit bedeutete aber für die Synodalregie offensichtlich auch eine angemessene Positionierung dieser Metropoliten in der Liste, die man offensichtlich nicht unter „ferner liefen" am Ende der Liste sehen wollte. Deswegen wurden für sie an den ihnen zukommenden Stellen[371] Zeilen zur Unterschrift freigehalten. Aus dieser nachvollziehbaren Entscheidung ergab sich die innere Notwendigkeit, die Position des Metropoliten von Herakleia vor Korinth zu markieren, der in der Klesis Konstantinopels nach Kaisareia und Ephesos den dritten Rang einnahm. Außerdem hatte Sisinnios von Herakleia[372] 681 unterzeichnet und mit seinem Erscheinen oder dem seines Nachfolgers wurde offensichtlich noch gerechnet. Es läßt sich überdies wahrscheinlich machen, dass die Unterschrift des Metropoliten von Sardinien im Sinne einer erneuten Bestätigung des VI. Konzils dringend erwünscht war, weil die Kirche von Sardinien anscheinend bis zuletzt gezögert hatte, die Wende in der Kirchenpolitik Konstantins IV. mitzuvollziehen. Dafür spricht die Sonderbehandlung des Citonatus von Caralis auf dem VI. Konzil[373], das Fehlen eines Vertreters Sardiniens auf der

einer Zustimmungsformel handschriftlich eintrug. Auch um diese Praxis wissend, könnte man im Jahre 691/2 mehrere Zeilen frei gelassen haben.

368 Nämlich die gleich nach Athen prominent platzierten Suffragane: Argos, Lakedaimon, Lampe/Kreta und Katania/Kreta, die alle beim Quinisextum fehlen. Vgl.: RIEDINGER, Präsenz- und Subskriptionslisten 16.

369 PmbZ 1160.

370 ACO ser. II 2, 2 p. 888,3–894,13; 891,12f. (RIEDINGER).

371 Im Verhältnis zur Positierung in der 18. Sitzung des Jahres 681 bedeutete dies allerdings eine Positionsverschlechterung, werden doch die Illyriker nicht mehr gesondert vor den Metropoliten Konstantinopels aufgeführt, sondern unter die konstantinopolitanische Klesis gemischt; ebenso die illyrischen Suffragane und die Antiochener, vgl.: OHME, Bischofsliste 209–216. Man hat den Eindruck, dass hier für die Einordnung der illyrischen Kathedren in die Klesis Konstantinopels der erste Schritt vorgenommen wird. Es ist deshalb kein Argument gegen die Zugehörigkeit der „Platzhalter" zum Quinisextum, dass deren Anordnung nicht genau der des Jahres 681 entspreche und sich erst in den Listen von 787 und der in diese Zeit gehörenden Notitia II wiederfinde (so: FLOGAUS, Neue Erkenntnisse 60–62). Denn diese Positionsverschlechterung gegenüber 681 betrifft nicht nur die „Platzhalter", sondern auch die anderen Illyriker und die Antiochener im Jahre 691/2. Die „Platzhalter" entsprechen genau der Tendenz der *gesamten* Liste. Bei aller Sorge um das VI. Konzil manifestiert sich darin ein neues Selbstbewusstsein der Kirche Konstantinopels gegenüber Rom.

372 PmbZ 6716.

373 Vgl.: ACO ser. II 2, 2 p. 829,14–22 (RIEDINGER).

römischen Vorbereitungssynode für das VI. Konzil am 25./27.3.680[374], sowie das Glaubensbekenntnis des sardischen Suffragans Euthalius von Sulci[375], mit dem sich dieser vom Monotheletismus distanziert hatte.[376]

Die Gründe, warum diese erwarteten Unterschriften schlussendlich nicht erfolgten, sind nur für Rom durch den Liber Pontificalis bekannt. In den anderen Fällen sind wir auf Hypothesen angewiesen. Für Thessalonike, Korinth und Herakleia muss man auf die widrigen historischen Bedingungen hinweisen, hinter der Abwesenheit Ravennas scheint der Kampf um die Autokephalie gegenüber dem römischen Stuhl gestanden zu haben.[377] Die Möglichkeit nachträglicher Unterschrift galt aber nicht auf unbestimmte Zeit. Spätestens im Jahre 695 mit dem Sturz Justinians II. hatte sich diese Frage erledigt. Im Jahre 711 bei der nikomedischen Verständigung zwischen Justinian II. und Papst Constantinus I. wie schon bei der Delegation nach Rom im Jahre 705 ist eine päpstliche Unterschrift in der Subskriptionsliste offensichtlich kein Thema mehr gewesen.[378] Aber schon nach den vergeblichen Versuchen des Jahres 692, bei Papst Sergius eine Zustimmung zu erlangen, wurde die Frage der fehlenden Unterschriften obsolet. In dem Zeitraum nach dem Scheitern der Festnahme des Papstes und seiner Überführung nach Konstantinopel müssen wohl grundlegende Entscheidungen über das weitere Schicksal des Quinisextums und damit verbunden über die Gestalt seiner Akten gefallen sein, für die eine zustimmende Unterschrift der römischen Kirche nun definitiv nicht beizubringen war. Der Kaiser stand jetzt vor der Frage, wie er weiter verfahren sollte. Und offensichtlich wurde – ebenfalls wohl unter Rückgriff auf den Präzedenzfall des I. Constantinopolitanums von 381 – jetzt das kanonische Werk des Quinisextums durch kaiserliche Edikte in Kraft gesetzt und das Fehlen von sechs als wichtig betrachteten Unterschriften in Kauf genommen. Warum es bis dahin nicht gelang, eine Unterschrift aus Herakleia beizubringen, lässt sich nicht mehr erhellen, kann aber kein Argument von prinzipieller Bedeutung sein. Mit den kaiserlichen Edikten gingen die Akten des Quinisextums nun so wie sie waren in die kanonische Tradition ein. In den Originalrollen befanden sich immer noch die freigehaltenen Zeilen an den genannten sechs Stellen. Ob man die identifizierenden kurzen Notizen daneben schon in den Originalen vermerkt hatte, oder ob dies erst bei der nun erforderlichen Erstellung einer ersten amtlichen kopialen Fassung erfolgte, lässt sich nicht mehr feststellen.

374 Vgl.: ACO ser. II 2, 1 p. 141,4–159,31 (RIEDINGER).
375 PmbZ 1834.
376 Dokumentiert bei: H.FR. V. SODEN, Die Schriften des Neuen Testamentes in ihrer ältesten Textgestalt I 1, Berlin 1902, 638–641.641. Zu den Details vgl.: OHME, In tempore 56–60.
377 Vgl.: OHME, In tempore 62f.
378 S. o.: S. LX–LXIII.

Die Überlieferung des Quinisextums im Westen

Das als Gemeinschaftswerk der Konstantinopolitanischen und Römischen Kirche durchgeführte VII. Ökumenische Konzil von Nizäa (787) brachte seine Zuordnung des Quinisextums zum VI. Ökumenischen Konzil auch[379] dadurch zum Ausdruck, dass es in seinem can. 1 die Kanones „der sechs Ökumenischen Synoden" bestätigte und in seinem can. 6 den can. 8 des Quinisextums als einen Kanon „der VI. Synode" erneuerte.[380] Schon im Jahre 785 hatte sich Papst Hadrian I. (772–795)[381] in diesem Sinne geäußert, als er die ihm zuvor vom Konstantinopler Patriarchen Tarasios zugesandte Inthronistica[382] in einem Schreiben beantwortete, das dann auf der 2. Sitzung des II. Nicaenums verlesen wurde.[383] Darin zitiert der Papst mehrfach die ansonsten nicht erhaltene Inthronistica des Patriarchen. Dazu gehört auch jene Stelle, in der sich Tarasios zur Entscheidung des VI. Konzils bekennt und danach sofort can. 82 des Quinisextums zitiert, den er als Kanon des VI. Konzils bezeichnet: καὶ τὰ ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἁγίας ἕκτης συνόδου δέχομαι μετὰ πάντων τῶν ἐνθέσμως καὶ θειωδῶς ἐκφωνηθέντων παρ᾽ αὐτῆς κανόνων, ἐν οἷς ἐμφέρεται (es folgt das Zitat von can. 82).[384] Für unsere Fragestellung ist bedeutsam, dass der Papst im Unterschied zu anderen von Tarasios behandelten Themen gegen diese Zuordnung keinerlei Einwände erhebt, sondern sie ausdrücklich bestätigt.[385] Es handelt sich bei dieser Passage also nicht nur um ein Zeugnis für die Geltung des Quinisextums in Konstantinopel vor dem VII. Konzil, sondern um eine römische Zustimmung zu dieser Einordnung, die die Einigung von 711 voraussetzt.[386]

In der konkreten Situation der Auseinandersetzung mit dem Ikonoklasmus stellte can. 82 gleichsam einen „filtro ricezionale" der Rezeption des Quinisextums

379 Zur formelhaften Zuordnung vgl. o. Anm. 257.

380 COGD, 318 Z. 273–275; 326, 478f..

381 PmbZ 2536.

382 GRUMEL/DARROUZÈS, Les regestes, Reg. 351.

383 ACO ser. II, 3, 1 p. 174–186 (LAMBERZ); PH.J. JAFFÉ, Regesta Pontificum Romanorum ad annum 1198, Leipzig ²1885–1888 (ND 1956), Nr. 2449.

384 ACO ser. II, 3, 1 p. 176, 7–9 (LAMBERZ).

385 Mit der Wendung: Ταύτῃ τῇ ματυρίᾳ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τὴν τῶν πονηρῶν περιεργίαν καὶ ἀδολεσχίαν τῶν αἱρετικῶν ἀφορίζουσα ἡ ὑμετέρα ἀδέλφικὴ ἱερωσύνη: ACO ser. II, 3, 1 p. 178,5f. (LAMBERZ). Hier ist der griechische Text zu zitieren, da es sich nach den letzten Erkenntnissen des Herausgebers E. LAMBERZ beim lateinischen Text dieses Hadrianbriefes um eine Rückübersetzung aus dem Griechischen handelt (DERS., Ebd., XLV–L). Der lateinische Text der von Hadrian bekräftigten Passage ist in der jetzt vorliegenden kritischen Edition ebenfalls eindeutig: *et eandem sanctam synodum suscipio cum omnibus regulis quae iure ac diuinitus ab ipsa promulgatae sunt, inter quas continentur…* . Die spätere Umformulierung des lateinischen Textes, die diese Aussage zum Quinisextum nicht von einem Papst bestätigt sehen wollte und sie in eine Bestätigung „dieser sechs Synoden" veränderte, ist jetzt in den Apparat verbannt: ACO ser. II 3, 1 p. 177,6f. App. zu Z. 6 (LAMBERZ). Vorher bereits: E. LAMBERZ, „Falsata Graecorum more"? Die griechischen Versionen der Briefe Papst Hadrians I. in den Akten des VII. Ökumenischen Konzils: Novum Millenium. Studies on Byzantine history and culture dedicated to Paul Speck, 19 December 1999, Aldershot u.a. 2001, 213–229.222f.229.

386 V. LAURENT sah darin eine „Approbation" der trullanischen Kanones durch die römische Kirche. Vgl.: DERS., L'oeuvre, 35f.

im Westen dar.[387] Die bald danach im Kontext der Pariser Synode von 825 durch den Iroschotten Dungal († nach 827) und Bischof Jonas von Orléans († 843) mit dem ikonoklastischen Bischof Claudius von Turin († um 827) geführte Auseinandersetzung macht aber deutlich, wie wenig das kanonische Werk des Quinisextums als Ganzes im Westen bekannt war. Der hier eigentlich einschlägige can. 73 des Quinisextums über die Verehrung des Hl. Kreuzes und sein Verbot als Fußbodenschmuck fehlt in den Werken der Verteidiger der Kreuzesverehrung völlig.[388] So gibt es in diesem Zeitraum keinerlei Hinweise für eine eigenständige lateinische Überlieferung des Quinisextums im Abendland.

Nach Auskunft des Anastasius Bibliothecarius († 879)[389] hat es im Jahre 873 im päpstlichen Archiv keine lateinische Übersetzung der Akten des Quinisextums gegeben. Anastasius kommt im Vorwort seiner Papst Iohannes VIII. (872–882)[390] in diesem Jahr gewidmeten Übersetzung der Akten des II. Nicaenums auf dieses Thema zu sprechen. In den sechziger Jahren des 9. Jh.s war das Quinisextum in der Kontroverse um Ignatios und Photios sowie die Bulgarische Mission zwischen Rom und Konstantinopel argumentativ instrumentalisiert worden, wobei Anastasius als Berater und Briefschreiber der Päpste Nicolaus I. (858–867)[391] und Hadrian II. (867–872)[392] die Hauptverantwortung dafür trug.[393] Im Jahre 871 hatte Anastasius in seiner Vorrede zur Übersetzung der Akten der Synode von 869/70 (IV. Constantinopolitanum) in antibyzantinischem Furor neben can. 3 des I. Constantinopolitanums und can. 28 von Chalcedon auch noch auf die Kanones des Quinisextums verwiesen, die alle zusammen ein Indiz dafür seien, dass „die Griechen" Synodalakten anerkannter Synoden im Nachhinein durch Hinzufügungen oder Veränderungen fälschen würden. Die Kanones des Quinisextums seien „fast alle der ehrwürdigen Tradition vollständig entgegengesetzt". Und zum VI. Konzil gehörten sie sowieso nicht, denn dieses habe außer der *regula fidei* gar keine Kanones erlassen. Sie seien vielmehr lange Zeit später bei den Griechen „privatim" entstanden.[394]

Nun aber – zwei Jahre später im Zusammenhang einer Wende der römischen Haltung zu Photios – führt er im o.g. Vorwort aus, dass in den von ihm übersetzten Akten des VII. Konzils „einiges aus den Kanones der Apostel und den Kanones des VI. Ökumenischen Konzils sich findet, was bei uns weder übersetzt vorliegt noch

---

387 So richtig: E. BRUNET, Concilio Quinisesto 124–128.

388 DUNGALUS SCOTUS, Responsa contra perversas Claudii Taurinensis episcopi sententias (PL 105, 463–530); JONAS AURELIANENSIS, De cultu imaginum (PL 106, 305–388). Vgl. dazu: BRUNET, Concilio Quinisesto 116–124.

389 PmbZ 341.20341.

390 PmbZ 10416.

391 PmbZ 5248.

392 PmbZ 22537.

393 Vgl.: H. OHME, Nisi fallimur 271–283; BRUNET, Concilio Quinisesto 129–194.

394 *Nihilominus et alia ostendunt regularum numerosa et praesumtiosa satis kapitula priscae traditioni pene omnia valde contraria, quae a sexta falso perhibent synodo promulgata, cum sexta synodus nullam protulerit praeter fidei regulam. Sed quas eius asseverant regulas, longe post sextam synodum ab ipsis constat esse penes se privatimque depromtas:* MGH Epp. VII, 403–415; 414,16–415,1; 414,33–415,1 PERELS/LAEHR).

zugelassen ist".[395] Der Papst habe aber nun angeordnet, dass alle Kanones und Beschlüsse zugelassen sind, die von glaubwürdigen Vätern und heiligen Konzilien beschlossen seien, solange sie nicht dem rechten Glauben, den guten Sitten und den Dekreten des römischen Stuhles entgegenstehen.[396] „Demnach hat der erste Stuhl die Kanones, die die Griechen als solche des VI. Konzils anführen und die auf dieser Synode (sc. dem II. Nicaenum) herangezogen werden, unter der Bedingung rezipiert, dass keineswegs jene davon angenommen werden, die früheren Kanones oder Dekreten dieses Stuhles heiliger Pontifices oder den guten Sitten entgegenstehend erfunden werden, wenngleich alle bis jetzt bei den Lateinern völlig unbekannt geblieben sind, weil sie nicht übersetzt wurden und sich auch nicht in den Archiven der anderen Patriachate finden, obschon dort die griechische Sprache benutzt wird."[397] Damit wird im Kontext des sog. "photianischen Schismas" von dem Chefberater und Sekretär der Päpste eine Rezeption des Quinisextums mit der genannten Einschränkung, die dem Kompromiss von 711 entspricht, bestätigt. Es gab allerdings nach Auskunft des Anastasius in Rom keine lateinische Übersetzung dieser Beschlüsse. Aufgrund seiner Aktenkenntnis, seiner Aussagen zu einzelnen Kanones und der Tatsache, dass das Quinisextum seit dem 8. Jh. in den byzantinischen kirchenrechtlichen Sammlungen präsent war, kann man aber davon ausgehen, dass ihm die Akten der Synode in Rom zur Verfügung standen.[398] Ob von Anastasius oder wenig später dann eine erste lateinische Übersetzung angefertigt wurde, wie V. Laurent vermutete[399], muss wohl hypothetisch bleiben.

Es ist aber überraschend, dass um 1140 Gratian die eingangs genannte Stelle des Hadriansbriefes zitiert, um mit ihr eine Approbation der trullanischen Kanones durch die römische Kirche und ihre Aufnahme in sein "Decretum" zu begründen. Er fügte weiterhin ein Exzerpt aus der o.g.[400] Ansprache des Patriarchen Tarasios auf der 4. Sitzung des II. Nicaenum an, um mit Tarasios den Schluss zu ziehen, dass es

---

395 *Sane notandum est quaedam in hac synodo ex apostolorum et sextae uniuersalis synodi canonibus [sententiis] inueniri quae penes nos interpretata nec habentur nec admittuntur* (ACO ser. II 3, 1 p. 1,20f. LAMBERZ).

396 *…apostolatu uestro decernente … quin et omnium probabilium patrum et sanctorum conciliorum regulas et institutiones admittit, illas dumtaxat quae nec rectae fidei nec probis moribus obuiant, sed nec sedis Romanae decretis ad modicum quid resultant:* ebd., p. 1,26–30.

397 *Ergo regulas quas Greci a sexta synodo perhibent editas ita in hac synodo principalis sedis admittit, ut nullatenus ex his illae recipiantur quae prioribus canonibus uel decretis sanctorum sedis huius pontificum aut certe bonis moribus inueniuntur aduersae, quamuis omnes hactenus ex toto maneant apud Latinos incognitae, quia nec interpretatae, sed nec in ceterarum patriarchalium sedium, licet greca utantur lingua, reperiantur archiuis* (ACO ser. II 3, 1 p. 1,31–2,5 LAMBERZ). Dass sich die Akten des Quinisextums nicht in den Archiven der anderen östlichen Patriarchate befanden, ist eine *petitio principii* und sachlich falsch. Vgl. dazu: LAURENT, L'œuvre 25–28. Ebenso irrte sich Anastasius mit der Behauptung, dass keiner der Patriarchensitze vertreten war und seine Zustimmung gab, als jene Kanones veröffentlicht wurden *(quia nulla [sc. sedes] earum, cum ederentur, aut promulgans aut consentiens aut saltim praesens inuenta est, quanquam eosdem patres illas Greci promulgasse perhibeant qui in sexta synodo sunt inuenti; sed hoc nullis probare certis possunt indiciis:* ACO ser. II 3, 1 p. 2,5–8 LAMBERZ). Vgl dazu. BRUNET, Concilio Quinisesto 178–194; OHME, Nisi fallimur 279f.

398 Vgl. dazu: OHME, ebd. 281–283.

399 Vgl.: LAURENT, L'œuvre 29.

400 S. LXIII-LXIV.

sich bei den trullanischen Kanones um die Kanones des VI. Ökumenischen Konzils handele, das dazu ein zweites Mal zusammengetreten sei.[401] Auch Gratian lag allerdings noch keine zusammenhängende Sammlung der 102 Kanones des Quinisextums vor, sondern die von ihm in das "Decretum" aufgenommenen Kanones übernahm er ebenso wie die eben genannten Begründungstexte aus der von Ivo von Chartres um 1094 zusammengestellten Collectio Tripartita, so dass „für die Rezeption der Trullanischen Kanones im westlichen kanonischen Recht … nicht Gratian, sondern in erster Linie Ivo von Chartres verantwortlich (ist)".[402] In jedem Fall ist dieser Rezeptionsvorgang bemerkenswert angesichts der strikten und verächtlichen Ablehnung des Quinisextums durch Kardinal Humbert von Candida im Zusammenhang der Ereignisse des Jahres 1054.[403] Er macht einmal mehr deutlich, dass der Kontroverse Humbert–Kerularios vorerst keine grundsätzliche Bedeutung beigemessen wurde. Mit einiger Wahrscheinlichkeit muss Ivo ein vollständiger lateinischer Text des Quinisextums vorgelegen haben, ohne dass sich bislang sagen ließe, woher Ivo diesen Text hatte.[404] Es läßt sich nur feststellen, dass dieser lateinische Text wohl erst nach 873 entstanden sein wird.

---

401 *Eadem sancta sinodus, divinitus inspirata, iterum … congregata est et canones CII numero ad correctionem ecclesiae promulgavit* (Dist. 16, c. 6). *Ex his ergo colligitur, quod sexta sinodus bis congregata est: primo sub Constantino et nullos canones constituit; secundo sub Iustiniano filio eius, et prefatos canones promulgavit* (Dict. Grat. p. Dist. 16, c. 6 (FRIEDBERG I, 42.43f.). Vgl.: LANDAU, Überlieferung 215.217.

402 LANDAU, Überlieferung 217–221.217. Innerhalb der Tripartita zitiert Ivo 17 Kanones des Quinisextums; Gratian übernimmt davon 15.

403 DERS., Contra Nicetam XX: *Capitula quae nobis sub ejus (scil. sextae synodi) auctoritate opponitis omnino refutamus, quia prima et apostolica sedes nec aliquando ea accepit nec observat hactenus; et quia aut sunt nulla, aut ut nobis libuit, depravata sunt* (PG 120, 1030A).

404 Vgl.: LANDAU, Überlieferung 226. P. FOURNIER und G. LE BRAS haben dahinter die nach Osten ausgreifende Kirchenpolitik Gregors VII. (1073–1085) erblicken wollen (DIES., Histoire des Collections canoniques depuis les fausses décrétales jusqu'au décret de Gratien I., Paris 1931, 63).

Der griechische und lateinische Text der Drucke

Die ersten lateinischen Konzilseditionen des 16. Jh.s ließen das Quinisextum noch vollständig unberücksichtigt.[405] Der französische Humanist und Kontroverstheologe Gentien Hervet[406] veröffentlichte 1561 in Paris erstmals eine von ihm gefertigte lateinische Übersetzung des Logos Prosphonetikos und der Kanones des Quinisextums innerhalb seines ersten Druckes eines *Nomocanon XIV titulorum* einschließlich des systematischen Teils, der Kanones sowie des Kommentars von Th. Balsamon.[407] Diese lateinische Übersetzung wurde dann von jenen lateinischen Konzilseditionen übernommen, die auch das Quinisextum boten.[408] Hervet hatte für seine Übersetzung eine Handschrift *e bibliotheca R. D. Io. Tilii Briocensis episcopi* benutzt, den jetzigen Codex Parisinus gr. 1331.[409] Es war eben dieser Humanist und spätere Bischof von Brieux und Meaux, Jean du Tillet († 1570), der bereits im Jahre 1540 die älteste Druckausgabe der griechischen Konzilskanones unter Einschluss des Quinisextums veröffentlicht hatte.[410] C.H. Turner hatte vermutet, dass du Tillet dazu denselben Kodex benutzt hat, was wegen der unterschiedlichen Wiedergabe des Quinisextums nicht bestätigt werden kann.[411]

---

405 Das Quinisextum fehlt bei: J. MERLINUS, Tomus primus quatuor Conciliorum generalium. Secundus tomus conciliorum generalium. Practica quintae synodi Constantinopolitanae. Sexta synodus Constantinopolitana, Paris 1524, Köln 1530, Paris 1535; P. CRABBE, Concilia omnia, tam generalia quam particularia, Köln 1538.1551. Zu den älteren Konziliensammlungen vgl.: BENEŠEVIČ, Sbornik 1–26; H. QUENTIN, Jean-Dominique Mansi et les grandes collections conciliaires, Paris 1900, 12–24; V. PERI, Il numero dei concili ecumenici nella tradizione cattolica moderna: Aevum 37 (1963) 430–501; H.J. SIEBEN, Die katholische Konzilsidee von der Reformation bis zur Aufklärung, Paderborn 1988, 225–234.

406 K. GANZER, Art. Hervet: ³LThK 5 (1996) 48.

407 GENTIANUS HERVETUS, Canones SS. Apostolorum, Conciliorum Generalium et Particularium, Sanctorum Patrum … et aliorum veterum Theologorum. Photii Constantinopolitani Patriarchae praefixus est Nomocanon … Omnia Commentariis amplissimis Theodori Balsamonis Antiocheni Patriarchae explicata et de Graecis conversa, Gentiano Herveto interprete, Paris 1561. Die zweite Pariser Auflage von 1620 bietet auch den griechischen Text.

408 Dies waren: L. SURIUS, Tomus … conciliorum omnium, tum generalium, tum provincialium, 4 Bde., Köln 1567; D. BOLLANUS-D. NICOLINUS, Conciliorum omnium tam generalium quam prouincialium ... collectio, 5 Bde., Venedig 1577. Hervet war Sekretär von Kardinal Marcellus Cervinus Politanus auf dem Concilium Tridentinum, so dass in dessen sessio V cap. 1 ein Auszug des Kommentars von Balsamon zum can. 19 des Quinisextums zitiert wird (vgl.: BENEŠEVIČ, Sbornik 9 mit Anm. 2).

409 So: BENEŠEVIČ, Sbornik 2 mit Anm. 2–4. Zum Cod. Parisinus gr. 1331 (s. XIV) s.: RHBR II, Nr. 363.

410 JOANNES TILIUS, Κανόνες τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν ἁγίων συνόδων. Apostolorum et sanctorum conciliorum decreta, Paris 1540 (Quinisextum: fol. 86v–110r). Zu du Tillet vgl.: D.R. KELLEY, Jean du Tillet, Archivist and Antiquary: JMH 38 (1966), 337–354.

411 C.H. TURNER, The Bibliography of Jean du Tillet: JThS 12 (1910), 128–133.131. Der Druck du Tillets beinhaltet den Logos Prosphonetikos, die Kanones und den Anfang der Subskriptionsliste mit der kaiserlichen Unterschrift sowie den ersten vier bischöflichen Subskriptionen, dem „Platzhalter" a und der Schlussbemerkung: ὁμοίως καὶ οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι ἐκ πάσης ἐπαρχίας καὶ χώρας ὑπέγραψαν διακόσιοι εἴκοσι ἑπτά. Außerdem lässt der Druck bei der Zählung der Kanones die Nr. 76 aus und kommt so auf 103 Kanones. Tilius muss deshalb eine andere Handschrift als Hervet benutzt haben. Denn der Cod. Parisinus gr. 1331 zählt 102 Kanones ohne in der Zählung can. 76 auszulassen, vor allen Dingen aber bietet er keinen Anfang der Subskriptionsliste.

Der zweite griechische Druck und zugleich die erste zweisprachige Edition von Konzilskanones der griechischen Kirche erschien 1614 in Wittenberg, herausgegeben von dem evangelischen Theologen, Pädagogen und Philologen Elias Ehinger.[412] Der anglikanische Theologe und spätere Bischof von St. Asaph, William Beveridge[413], hat dann 1672 eine lateinisch-griechische Edition der Kanones der Apostel, der Konzilien und der Väter herausgegeben, in der das Quinisextum ebenfalls enthalten war.[414] Zusätzlich zum Kommentar Balsamons nahm er auch die Kommentare von Zonaras und Aristenos auf und fügte am Schluss noch das Syntagma des Matthaios Blastares und als *Acta octavae Synodi* die Akten der Konstantinopler Synode von 879/80 hinzu. In Unkenntnis der Edition Ehingers bestand seine Absicht darin, die Diskrepanzen zwischen der lateinischen Übersetzung Hervets und dem in der zweiten Auflage Hervets von 1620[415] aus einer anderen Handschrift hinzugefügten griechischen Text durch Kollation weiterer Handschriften[416] zu beseitigen, wobei die Verbesserungen im Wesentlichen nur den Kommentar von Balsamon betrafen.

Die gesamten griechischen Akten des Quinisextums wurden zusammen mit dem auf Hervet zurückgehenden lateinischen Text der älteren Drucke erstmals im Zusammenhang der ersten großen zweisprachigen Edition von Konzilsakten, der offiziellen römischen sog. Editio Romana im Jahre 1612 ediert.[417] Alle darauf-

---

Alle zuvor genannten Merkmale treffen allerdings auf den Cod. Oxoniensis Bodleianus Misc. 206 (Mi) zu.

412 Κανόνες τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν ἁγίων συνόδων. Apostolorum et sanctorum conciliorum decreta e canonicorum divi Hilarii Pictaviensis & Augustana Bibliotheca graece & latine edita a M. ELIA EHINGERO ..., Wittenberg: Lorenz Säuberlich (Erben), Wittenberg 1614; (Quinisextum: 346–435). Nach Ehingers Vorwort (f. b4r) übernahm er den griechischen Text von du Tillet und zog zusätzlich einen Augsburger Kodex aus dem Besitz David Hoeschels (1556–1617) heran. Es handelt sich dabei um den - bereits zweisprachigen - jetzigen Cod. Mon. gr. 397 (s. XVI; s. HARDT, Catalogus 229). Dieser führt auf dem Vorblatt die Angabe *E manuscripto codice Parisiensi*. Der Inhalt stimmt mit dem von du Tillet nachgedruckten Kodex überein; beim Quinisextum (fol. 150v–191r) finden sich außerdem die in Anm. 411 genannten identischen Merkmale. Die ursprüngliche Zählung von 103 Kanones wurde nachträglich korrigiert. Stillschweigend korrigierte Ehinger auch im Druck die Zählung der Kanones von du Tillet auf 102 Kanones. Für die lateinischen Texte bediente sich Ehinger weiterhin der von ihm so genannten „versio vulgata", „quae cum in editione Conciliorum Coloniensi, tum Moguntina et Parisiensi habetur" (Vorwort f. b4r). Für das Quinisextum kann es sich hier nur um die Druck von Surius handeln, während mit der Pariser Ausgabe Merlinus gemeint sein muss (vgl.: Anm. 408.405). Bei der Mainzer Ausgabe handelt es sich um: Canones Conciliorum, Veterum conciliorum constitutiones, Decreta pontif. antiquiora, Praefatio J. WENDELSINUS (= J. COCHLAEUS), Mainz 1525. Außerdem fügte Ehinger unter der Überschrift ἐπίκρισις noch die kritischen Kommentare des evangelischen Theologen Lukas Osiander (1534–1604) aus dessen Kirchengeschichte hinzu. Zu Ehinger vgl.: K.F. HALM, Ehinger, Elias: ADB 5 (1877) 697; DBE 3 (1996) 34.

413 R. RIEGER, Art. Beveridge: ³LThK 2 (1994) 346.

414 GUIL. BEVEREGIUS, Συνοδικόν sive Pandectae canonum ss. Apostolorum et conciliorum ab Ecclesia graeca receptorum nec non canonicarum ss. Patrum epistolarum: una cum scholiis antiquorum singulis eorum annexis et scriptis aliis huc spectantibus, quorum plurima e bibliothecae Bodleianae mss. codicibus nunc primum edita, 2 Bde., Oxford 1672; Quinisextum (Logos Prosphonetikos und Kanones): 152–183.

415 S. o. Anm. 407.

416 Vgl.: Ders., Συνοδικόν (wie Anm. 414) Prolegomena XIII–XV. BENEŠEVIČ, Sbornik 23 mit Anm. 1.

417 Τῶν ἁγίων οἰκουμενικῶν συνόδων τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἅπαντα. Concilia Generalia Ecclesiae Catholicae Pauli V. Pontificis Maximi Auctoritate edita, 4 Bde., Rom 1608–1612;

folgenden Drucke von Konzilsakten einschließlich der umfangreichen Florentiner Edition von I.D. Mansi[418] (1759ff.) sind im wesentlichen Nachdrucke der Editio Romana.

Die Editio Romana hatte das Quinisextum zwar noch im Kontext der *Sexta Synodus Generalis* dokumentiert, allerdings eine *Admonitio ad Lectorem de canonibus Trullanis Latine et Graece nunc primum composita* dazwischen gesetzt[419], in der die römischen Vorbehalte gegenüber dem Quinisextum formuliert wurden. Diese Admonitio wurde von S. Binius[420] in der 2. Auflage seiner Konzilssammlung von 1618 mit den Akten des Quinisextums und ebenso in den weiteren Nachdrucken übernommen. Auch in der sog. Collectio Regia[421] der französischen Krone von 1644 heißt die Überschrift noch: *Concilium Constantinop. III; Agatho papa; Constantinus Pogonatus Imp.*; *Anno 680*. Erst in der Edition der französischen Jesuiten Ph. Labbe und G. Cossart[422], wurde die Überschrift verändert in: *Concilium Quinisextum. Sergius papa. Iustinianus Rhinot. Imp.*. Dem folgten J. Hardouin[423] (*Concilium Quinisextum sive in Trullo*), N. Coleti[424] (*Concilium Quinisextum sive Trullanum conciliabulum*) und I.D. Mansi[425] (*Concilium Quinisextum*).

Bei diesen Nachdrucken ist allerdings nicht jeweils die Editio Romana selbst zugrunde gelegt worden. Man benutzte vielmehr anscheinend die jeweils letzten, umfangreicheren und ansonsten vielleicht auch genaueren Ausgaben. Durch zusätzlich vorgenommene stillschweigende Korrekturen und versehentliche Auslassungen entstanden so "Varianten" gegenüber dem griechischen Text der Editio Romana, die keine handschriftliche Grundlage haben.[426] Anhand ihrer Subskriptionsliste lässt sich wahrscheinlich machen, dass die Editio Romana für das Quinisextum als Druckvorlage eine Handschrift aus der Gruppe A^2–Vat^1 benutzt hat, deren wesentliches Merkmal die Vertauschung der Reihenfolge der Patriarchen

---

Quinisextum: Bd. III (a. 1612), 300–342 (Logos Prosphonetikos: 300–302; Kanones: 302–334; Subskriptionsliste: 335–342). Zur Editio Romana vgl.: E. LAMBERZ, Von der Handschrift zum Druck. Die Akten des Nicaenum II in der *Editio Romana* von 1612: AHC 30 (1998) 328–370, 1 mit Anm. 1–4 (ebd. weitere Lit.).

418 I.D. MANSI, Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio, 31 Bde., Florenz-Venedig 1759–1798 (ND Graz 1960). Das Quinisextum findet sich in Bd. XI, 922–1006 (Florenz 1765).

419 Auf S. 295–299.

420 S. BINIUS, Concilia generalia et provincialia, 4 Bde. in 9 Vol., Köln 1618; Das Quinisextum findet sich in Bd. III 228–260; 224–227 (Admonitio ad lectorem), 263ff. Notae Binii. Zu Binius: H.-J. SIEBEN, Zur Entstehung und Eigenart der Konziliensammlung des Severin Binius (1. Auflage, Köln 1606): AHC 30 (1998) 387–415.

421 Conciliorum omnium generalium et provincialium collectio regia, 37 Bde., Parisiis e typographia Regia 1644; Quinisextum: Bd. 16, 602–678 (593–601: Admonitio ad lectorem; 678: Admonitio Surii de canonibus).

422 PH. LABBEUS/G. COSSARTIUS, Sacrosancta Concilia ad Regiam Editionem exacta …, 17 Bde., Paris 1671–1672; Quinisextum: Bd. VI, 1132–1204.

423 J. HARDUINUS, Conciliorum collectio regia maxima, tomis duodecim ad Ph. Labbei et G. Cossartii … labores … facta, 12 Bde., Paris 1714–1715; Quinisextum: Bd. III, 1645–1712.

424 N. COLETI, Sacrosancta Concilia ad Regiam Editionem exacta ..., 23 Bde., Venedig 1728–1733; Quinisextum Bd. VII, 1327–1412.

425 S. o. Anm. 418.

426 Hinsichtlich der Bischofsliste des Quinisextums vgl. dazu: OHME, Bischofsliste 125. Zum selben Phänomen bei den Akten des II. Nicaenums vgl.: E. LAMBERZ (HG.), Concilium Universale Nicaenum Secundum. Concilii Actiones I–III (ACO ser. II 3, 1), Berlin/New York 2008, LIX.

von Antiochien und Jerusalem ist.[427] Die lateinische Fassung der Subskriptionsliste der Editio Romana ist ganz offensichtlich erst für diesen Druck angefertigt worden. Während man beim Logos Prosphonetikos und Kanones auf ältere lateinische Übersetzungen zurückgreifen konnte[428], war dies bei der Subskriptionsliste nicht der Fall. Ohne Ausnahme bietet diese lateinische Subskriptionsliste Varianten, die nur Vat[1] und dem griechischen Editio Romana-Text eignen; sie bringt dieselben Subskriptionen, keine weniger und keine mehr.[429] Für die *Constitutio textus* kann somit die auf Hervet zurückgehende lateinische Übersetzung des Logos Prosphonetikos und der Kanones sowie die erstmals für die Editio Romana gefertigte lateinische Subskriptionsliste und damit der gesamte lateinische Text der Drucke unberücksichtigt bleiben.

H.Th. Bruns unternahm im Jahre 1839 im Rahmen einer Sammlung von Konzilskanones einen Nachdruck des griechischen Mansi-Textes[430], den er mit Varianten der Edition von Beveregius anreicherte.

Weit verbreitet und bis in die Gegenwart nachgedruckt ist die zwischen 1852 und 1859 erschienene Edition des *Syntagmas XIV titulorum* von G.A. Rhalles und M. Potles.[431] Es handelt sich bei den Bänden I–IV um das *Syntagma* in der Fassung von 883 (sog. Nomokanon des Photios) mit den parallel abgedruckten Kommentaren der byzantinischen Kanonisten des 12. Jh.s Ioannes Zonaras, Theodoros Balsamon und Alexios Aristenos. Textgrundlage ist eine einzige Handschrift, der sog. Kodex von Trapezunt vom Jahre 1311[432], dem Rhalles und Potles alle bis 1852 vorliegenden Editionen kollationierten. Es fehlt die Subskriptionsliste des Quinisextums.

Der in das *opus magnum* des späteren Kardinals J.B. Pitra (1812–1889) aufgenommene griechische Text des Quinisextums kann als erste neuere kritische Edition angesprochen werden.[433] Pitra identifizierte bereits 26 einschlägige Handschriften und edierte den Logos Prosphonetikos und die Kanones auf der Grundlage von 9 Handschriften, die er mit älteren Drucken kollationierte.[434] Eine Subskriptionsliste mit 212 Unterschriften auf der Grundlage von 3 Handschriften fügte er ebenfalls bei sowie die lateinische Übersetzung der Drucke.[435]

F. Lauchert druckte in seiner Kanonessammlung[436] die griechischen Kanones ohne Logos Prosphonetikos und Subskriptionsliste. Es handelt sich um einen Nachdruck von Mansi und Bruns.

---

427 Vgl.: OHME, Bischofsliste 121–124; s. o.: S. XLIX–L.
428 Nämlich auf die Übersetzung Hervets, nachgedruckt bei Surius usw., s. o. Anm. 407.
429 Vgl.: OHME, Bischofsliste 126f.
430 H.TH. BRUNS, Canones apostolorum et conciliorum saeculorum IV, V, VI, VII., Pars prior, Berlin 1839, 34–65. X.
431 G.A. RHALLES /M. POTLES, Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων I–VI, Athen 1852–1859 (ND 1992), mit dem Quinisextum in Band II, 295–554, allerdings ohne Subskriptionsliste.
432 Heute: Istanbul, Topkapi Sar. 115; Cod. Athen. 1372 (a. 1779) ist dessen Apographon.
433 J.-B. PITRA, Iuris ecclesiastici graecorum historia et monumenta, I.II, Rom 1868, Bd. II, 4–75. Dennoch ist das Werk von BENEŠEVIČ (Sbornik 15–17.24–26) heftiger Kritik unterzogen worden.
434 PITRA (wie Anm. 433) 6.13.
435 PITRA (wie Anm. 433) 73–75.
436 F. LAUCHERT, Die Kanones der wichtigsten altkirchlichen Concilien (SKDQ 12), 1896 (ND Frankfurt/M. 1961), 97–139. XXVI.

Die von P.-P. Joannou 1962 vorgelegte umfassende Edition des altkirchlichen Kirchenrechtes[437] hat viel Kritik gefunden. Für den Text des Quinisextums[438] (Logos Prosphonetikos und Kanones) bediente er sich vor allem der Edition des *Syntagmas XIV titulorum* von V.N. Beneševič[439] und einiger weiterer Handschriften.[440] Schon bald nach dem Erscheinen wurden allgemein beträchtliche Unzulänglichkeiten festgestellt. Diese bestehen nicht nur in der unzureichenden Handschriftenbasis dieser Edition, sondern vor allem in der Unzuverlässigkeit der Angaben Joannous.[441] Gleichwohl haben G. Nedungatt und M. Featherstone 1995 diesen Text mit Korrektur einiger Druckfehler und einer überarbeiteten Fassung der lateinischen Übersetzung Hervets nachgedruckt.[442] Ohne Verbesserungen wurde der Joannou-Text mit der lateinischen Übersetzung von 1995 schließlich noch im Jahre 2006 erneut abgedruckt im Band I der von G. Alberigo herausgegebenen *Conciliorum Oecumenicorum Generaliumque Decreta*.[443]

Die erste kritische Edition der Subskriptionsliste des Quinisextums wurde auf der Grundlage von 20 Handschriften im Jahre 1990 von H. Ohme vorgelegt.[444]

---

437 P.-P. JOANNOU (Hg.), Discipline générale antique [IIe–IXe s.], t. I–III, Grottaferrata (Roma) 1962ff.

438 JOANNOU I1, 101–241.

439 BENEŠEVIČ, Syntagma.

440 Vgl.: JOANNOU I1, 4.19. Der lateinische Text bei Joannou ist ebenfalls der von Hervet (ebd., 8).

441 Vgl.: LAURENT, L'œuvre, 39 Anm. 127; I. DOENS: ThR 61 (1965) 112–115.113. E. MÜHLENBERG hat jüngst im Apparat der Epistula canonica des Gregor von Nyssa bei Joannou die „ungeheuerlich große Fehlzahl" von „ca. 300 Falschmeldungen" festgestellt: „Der Apparat von Joannou ist nicht benutzbar" (MÜHLENBERG XXXII.CXXXVIII). Vgl. auch die Beobachtungen von E. LAMBERZ und J.B. UPHUS in deren Einleitung zum II. Nicaenum in: COGD 301f.

442 NEDUNGATT/FEATHERSTONE, Council in Trullo 45–186; nicht ohne zu fordern: „A new critical edition of the canons is greatly to be desired" (ebd., 11).

443 COGD 219–293. Die Titulatur „Editio critica" für das Quinisextum ist unangebracht. Vgl.: H. OHME, Rez. COGD, in: ZKG 118 (2007) 248–251.

444 OHME, Bischofsliste 145–170.

Zur Konzeption und Anlage der Edition

Die Edition der Akten des Concilium Quinisextum will die amtliche kopiale Fassung der Konzilsakten (Logos Prosphonetikos, Kanones, bischöfliche Subskriptionsliste) dokumentieren, wie sie in die Handbücher des byzantinischen Kirchenrechtes eingegangen ist. Sie hat sich auf die Überlieferung des griechischen Textes zu beschränken, weil der in den älteren Drucken enthaltene und bis in die neueste Zeit nachgedruckte lateinische Text erst im 16. und 17. Jh. entstanden ist.[445]

Die griechische Überlieferung ist hauptsächlich im Kontext des *Syntagma XIV titulorum,* des *Nomocanon XIV titulorum* und in kanonistischen Sammelhandschriften erfolgt und ausgesprochen umfangreich.[446] Sie umfasst noch mehr Handschriften als jene 218 Zeugen des 9.–16. Jh.s, deren Überlieferung des Quinisextums für diese Edition identifiziert wurde. Auf die Erfassung weiterer Handschriften ist wegen noch fehlender oder unzureichender Beschreibungen verzichtet worden. Angesichts der großen Zahl erfasster Handschriften konnten solche Zeugen unberücksichtigt bleiben, die nur einzelne Kanones oder kleine Gruppen von Kanones tradieren oder erst nach dem 16. Jh. entstanden sind. Die Überlieferung der Akten im Zusammenhang der kanonistischen Kommentare des 12. Jh.s wurde ebenfalls nicht herangezogen, zumal diese sich durchweg auf die Kanones und den Logos Prosphonetikos beschränkt. Der größere Teil der kanonistischen Zwecken dienenden Handschriften hat schon früh nur noch den Logos Prosphonetikos und die Kanones überliefert (Gruppe Σ). So enthalten nur 60 der 218 erfassten Handschriften eine ganze Subskriptionsliste oder deren Anfang.[447] Die von H. Ohme i.J. 1990 vorgelegte Edition der Subskriptionsliste hatte deren grundlegende Bedeutung für die Geschichte des Quinisextums deutlich gemacht.[448] Wegen des in ihrer Überlieferung anzutreffenden Variantenreichtums gegenüber der relativen Stabilität des Textes der Kanones bestand die begründete Erwartung, anhand der Subskriptionsliste Abhängigkeiten der Handschriften aufdecken zu können. So erschien es geboten, alle 60 Zeugen mit Subskriptionsliste für die Edition heranzuziehen zuzüglich ausgewählter Zeugen ohne Liste.

Wegen der hier am vollständigsten erhaltenen Subskriptionsliste kommt dem Codex Patmensis 172 (Π) auch als ältestem erhaltenen Zeugen (9. Jh.) besondere Bedeutung für die Konstitution des Textes zu.[449] Dennoch handelt es sich nicht um einen *codex unicus* oder um ein direktes Zeugnis für die ursprüngliche Textgestalt. Die Überlieferung hat sich vielmehr schon früh neben dem von Π repräsentierten Strang in einen weiteren Strang mit den Untergruppen A und B aufgespalten, so dass sich ein zweispaltiges Stemma ergibt.[450]

Seit dem 8. Jh. war das Quinisextum wegen seines Bilderkanons can. 82 Gegenstand heftiger kirchenpolitischer Kontroversen im byzantinischen Bilderstreit. Diese

---

445 S. dazu o.: S. LXXXVI–XC.
446 S. o.: S. IX–XVI.
447 S. u. den Conspectus siglorum: S. CII–CIV.
448 OHME, Bischofsliste.
449 S. o.: S. XLII–XLIII.
450 S. o.: S. LVI.

Auseinandersetzungen schlagen sich in mehreren Scholien ikonophiler und ikonoklastischer Provenienz nieder[451], die wegen ihrer Bedeutung für die Geschichte der Synode hier mit ediert werden. Einige dieser Scholien (Scholion I, III und V) sind darüber hinaus aber auch Merkmale von Handschriftengruppen. Das älteste Scholion I unterteilt die beiden Untergruppen des zweiten Überlieferungsstranges in solche mit (A^s, B^s) und ohne Scholion (A, B), und innerhalb der Gruppe B bilden Handschriften mit Scholion III eine eigene Untergruppe (Vig).[452] Für die Konstitution des Textes wurden Handschriften aller Untergruppen der Überlieferung herangezogen.

Von besonderer Bedeutung erwies sich die variantenreiche Überlieferung von sechs am Anfang der Subskriptionsliste tradierten Notizen (Ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης, Θεσσαλονίκης, Σαρδινίας, Ῥαβέννης, Ἡρακλείας Θρᾴκης, Κορίνθου), die sich neben oder auf freigelassenen Zeilen finden, wobei einige Handschriften sogar bei Verlust dieser Notizen die freigelassenen Zeilen weiter überliefern.[453] Die schwierige Frage der Authentizität der von der gesamten Überlieferung bezeugten Unterschrift Kaiser Justinians II. betrifft ebenfalls den Anfang der Subskriptionsliste. Beide Phänomene legten es nahe, bei der Konstitution des Textes am Anfang der Subskriptionsliste *alle* relevanten Zeugen zu berücksichtigen und deren Varianten möglichst präzise im Apparat zu belegen. Die unvermeidliche Folge ist ein sehr detaillierter und auf den ersten Blick wenig übersichtlicher kritischer Apparat an dieser Stelle.

Eine große Zahl von Handschriften bis hinein in die älteste Überlieferung (9./10. Jh.) bietet vor den can. 3, 40 und 50 Überschriften zur Gliederung des kanonischen Materials.[454] Diese Überschriften sind auch in den bisherigen Drucken und Editionen aufgenommen worden. Um deren Ursprung zu klären, wurden auch an diesen Stellen alle zur Verfügung stehenden Zeugen kollationiert. Nur ein Teil der Überlieferung enthält zusätzlich zum Text der Kanones auch noch Epitomierungen[455] der Kanones, die von P. P. Joannou als Überschriften den jeweiligen Kanones vorangestellt wurden. In der Überlieferung haben sie allerdings nie diese Stellung im Text, sondern stehen als „Pinax" zusammengeordnet am Anfang der Akten der Synode. Es handelt sich hierbei um eine spätere Maßnahme der kanonistischen Praxis, die für die Interpretation der Kanones und auch deren Zählung einige Bedeutung hat. Der Pinax mit der meist dazugehörenden Erklärung des Quinisextums – „Hypothesis" genannt – wurde deshalb gesondert von den Akten mit in die Edition aufgenommen.

Insgesamt wurden für die Konstitution des Textes 72 Handschriften zugrunde gelegt, davon 60 mit ganzer Subskriptionsliste oder deren Anfang.[456] An weiteren zentralen Stellen des Textes wie bei den bereits genannten wurden möglichst alle hierfür in Frage kommenden Zeugen berücksichtigt. Im Apparat wird dies durch das

---

451 S. o.: S. XLV–XLVII, LXVI–LXX.
452 Ebd.
453 S. o.: S. LXXVI–LXXXI. Vgl. auch den kritischen Apparat.
454 S. o.: S. LII-LIII.
455 Ebd.
456 S. u.: S. CII-CIV.

Sigel mss.$^{omn.}$ zum Ausdruck gebracht. Die Anzahl der berücksichtigungsfähigen Handschriften variiert dabei naturgemäß.[457] Folgende Stellen wurden in dieser Weise kollationiert:

- Die Überschrift der Akten.[458]
- Die Überschriften der Kanones 3, 40 und 50.[459]
- Unklare Textstellen in can. 1, 32 und 82.[460]
- Der Anfang der Subskriptionsliste mit Kaiserunterschrift und allen „Platzhaltern".[461]
- Schlüsselstellen der Subskriptionsliste wie Nr. 32[462] und Nr. 103–108.[463]
- Der Schluss der Subskriptionsliste.[464]
- Alle auch nach Kollationierung von 31 Handschriften in der Subskriptionsliste unklar gebliebenen oder zu konjizierenden Ortsnamen.[465]

Eine durchgängige Kollation einer so großen Anzahl von Handschriften erwies sich allerdings nicht als zweckmäßig. Wegen der größeren Stabilität des Textes der Kanones und des Variantenreichtums der Subskriptionsliste wurde hier nicht einheitlich verfahren. Während für die Konstitution des Textes der Kanones und des Logos Prosphonetikos neben der ältesten Handschrift Π 14 weitere älteste Zeugen herangezogen wurden[466], darunter vier[467] Handschriften des 9./10. Jh.s aus der Gruppe Σ ohne Subskriptionsliste, wurden für die Subskriptionsliste insgesamt 31 Handschriften durchgängig dokumentiert.[468] Bei der Auswahl dieser 31 Zeugen wurden die Handschriftengruppen angemessen berücksichtigt.

Wörtliche Zitate biblischer, patristischer, kanonischer und anderer Quellen sind im Text kursiv gesetzt und werden im Bibel- und im Testimonienapparat durch ein Gleichheitszeichen bezeichnet. Bei nicht wörtlicher Entsprechung steht eine Tilde, wobei die Abweichung in der Regel angegeben wird.[469] Bei weiteren Anspielungen und freien Wiedergaben werden Anfang und Ende des Textes im jeweiligen Apparat angegeben und mit einem „cf." auf die entsprechende Quelle verwiesen.

Der kritische Apparat ist weitgehend als *negativer* Apparat angelegt. In einigen Fällen sind allerdings positive Angaben unumgänglich. Dies hängt damit zusammen,

---

457 Die durch das Sigel mss.$^{omn.}$ jeweils bezeichneten Handschriften sind dem Conspectus siglorum zu entnehmen. S. u.: S. CIV–CVI.
458 S. S.17. Hier wurden 42 Handschriften berücksichtigt.
459 S. S. 25.40.44. Hier wurden 60 Handschriften berücksichtigt.
460 S. S. 23.38.54. Hier wurden 50, 57 und 61 Handschriften berücksichtigt.
461 S. S. 62–64. Hier wurden 56 Handschriften berücksichtigt.
462 S. S. 67. Hier wurden 42 Handschriften berücksichtigt.
463 S. S. 74. Hier wurden 43 Handschriften berücksichtigt.
464 S. S. 86. Hier wurden 46 Handschriften berücksichtigt.
465 Hier wurden alle weiteren Handschriften überprüft, die über die entsprechende Unterschrift verfügen.
466 A, At, B, I, J, Π, Πα, Par, Pe, Pt, S, Su, V, Va, Vn.
467 Πα, Pt, V, Va.
468 A, At, B, Bi, C, Co, Cs, D, F, Φ, I, J, Me, Ml, Mo, Π, Pa, Par, Pe, Ps, Psu, S, Si, Su, Val, Vat, Vl, Vn, Vs, Wi, Wie.
469 Kontextbedingte Änderungen des Casus oder der finiten Verbform im Zitat werden nicht als Abweichungen gewertet.

dass vor allem bei der Subskriptionsliste das Prinzip der *eliminatio lectionum singularium* nicht konsequent durchgeführt werden kann. Dies hätte nämlich zur Folge, dass die nicht selten singuläre korrekte Bezeugung von Toponymen verloren ginge. Bei den Lesarten griechischer Städte- und Personennamen wurde auf möglichst breite Dokumentation geachtet, herrscht doch gerade bei der Schreibweise der Toponyme nicht in jedem Fall letzte Klarheit. Eindeutige Verschreibungen, z.B. Iotazismen, Verwechselung von ο und ω u.a.m. wurden eliminiert.[470] Varianten zum Ny ephelkystikon wurden nicht dokumentiert. Ebenso wird im kritischen Apparat Iota subscriptum in den Varianten meist nicht gesetzt, weil es in den Handschriften in der Regel fehlt. Die Hauchzeichen wurden stillschweigend korrigiert, im Variantenapparat aber der Überlieferung entsprechend wiedergegeben. Bei den Enklitika entspricht die Akzentsetzung der Schulgrammatik, lässt sich doch weder Schriftart noch Aussehen des Archetypus definitiv bestimmen.[471] Bei Provinzbezeichnungen mit Zahlenangaben, deren Varianten nur in der Darstellung der Zahlen bestehen (Zahlzeichen oder ausgeschriebene Form), wurde der Text mit ausgeschriebenen Zahlenangaben vereinheitlicht (z.B. τῆς δευτέρας τῶν Γαλατῶν) und die Varianten mit Zahlzeichen (z.B. τῆς β' τῶν Γαλατῶν) nicht im Apparat dokumentiert, weil sich nicht mehr feststellen lässt, welche Fassung jeweils die ursprüngliche war.

Die Interpunktion wurde sparsam gesetzt und soll eine Lesehilfe für den heutigen Leser darstellen. Bei der Zählung der Subskriptionen handelt es sich um die Zählung dieser Edition, die der leichteren Identifizierung der Unterzeichner dienen soll. Abkürzungen im Text werden durch runde Klammern ( ) aufgelöst.[472] Eckige Klammern [ ] markieren Stellen, an denen mechanisch zerstörter Text ergänzt wurde. In spitzer Klammer < > stehen Worte oder Wortteile, die in der kopialen Überlieferung so nicht belegt sind sind und konjiziert wurden.

Das folgende Literaturverzeichnis und der *Conspectus siglorum et editionum* dokumentieren nur die in der Einleitung und in den Apparaten zitierte Literatur.

Die elektronische Druckvorlage wurde mit dem *Classical Text Editor* (CTE) erstellt. Gelegentliche Schwierigkeiten konnten mit Hilfe des Programmautors Stephan Hagel überwunden werden, wofür zu danken ist. Für das Griechische wurde der Font *GFS Neohellenic Rg* verwendet, für das Lateinische der Font *Stempel Garamond Linotype Pro.* Für die Dokumentation der Handschriftensigla in den Apparaten wurde auf den Font *Times New Roman* zurückgegriffen.

Der Kommision zur Herausgabe einer zweiten Serie der *Acta Conciliorum Oecumenicorum* bei der Bayerischen Akademie der Wissenschaften, deren Projekt als Arbeitsvorhaben der Kommission für gräzistische und byzantinische Studien

---

[470] In Π werden Verschreibungen häufig von erster Hand nachträglich korrigiert. Die korrigierten Varianten wurden nur im Falle evidenter Abweichungen dokumentiert.

[471] Allerdings lässt sich mit einiger Wahrscheinlichkeit sagen, dass der Text und die Subskriptionen ursprünglich in Majuskeln geschrieben waren und später in Minuskeln mit Akzenten umgesetzt wurden. Bei dem in Majuskel geschriebenen Cod. Patm. 172 (Π) sind die diakritischen Zeichen offensichtlich erst von späterer Hand nachgetragen worden. Zur Diskussion um eine "historische" Akzentuierung vgl.: E. LAMBERZ, ACO ser. II 3,1 p. LXIII Anm. 296.

[472] Eine diplomatische Auflösung der Abkürzungen wurde nur dort vorgenommen, wo es aus Gründen der Textrekonstruktion geboten schien.

weitergeführt wird, ist für die Bereitschaft zu danken, diese Edition in die Reihe der *ACO* aufzunehmen. Bei der Deutschen Forschungsgemeinschaft bedanke ich mich für die Förderung des Projektes in den Jahren 2005–2013, wodurch – mit Unterbrechungen – eine Mitarbeiterstelle finanziert werden konnte. Diese ist von 2005–2008 durch Reinhard Flogaus, von 2009–2013 durch Christof R. Kraus wahrgenommen worden. Reinhard Flogaus hat die äußerst umfangreiche handschriftliche Überlieferung des Quinisextums gesichtet und gesammelt sowie die Kollation des als besonders wichtig erkannten Cod. Patmensis 172 durchgeführt. Er hat eine prosopographische und topographische Auswertung der in dieser Handschrift singulär enthaltenen Subskriptionen vorgenommen und die im Logos Prosphonetikos und den Kanones herangezogenen biblischen und patristischen Schriften identifiziert. Christof R. Kraus hat die Kollation der restlichen Handschriften durchgeführt, den Pinax und die Scholia dokumentiert sowie die Indices erstellt. Er war ferner für die Erstellung des Layouts des griechischen Textes bis zur endgültigen Fassung verantwortlich. Beiden Mitarbeitern ist in besonderer Weise für ihr Engagement in der Sache zu danken.

Im Rahmen seiner Recherchen zur handschriftlichen Überlieferung ist Reinhard Flogaus mehrfach Gast des Max-Planck-Institutes für europäische Rechtsgeschichte in Frankfurt/Main gewesen, wo ihm nicht nur die dortige Microfilmsammlung, sondern auch Kataloge und ungedruckte Handschriftenbeschreibungen großzügig zur Verfügung gestellt wurden. Besonders zu danken ist hier Wolfram Brandes und Andreas Schminck.

Mein Dank gilt in vorzüglicher Weise Erich Lamberz, der das Projekt von Anfang an uneigennützig mit Rat und Tat begleitet hat. Er hat die erste Fassung des Textes einer Revision unterzogen, wesentliche Hinweise und Hilfestellungen gegeben und den Herausgeber vor manchem Fehler bewahrt.

Luca Pieralli ist für seine Bereitschaft zu danken, die Cod. Patm. 172 und 173 vor Ort einer Autopsie zu unterziehen und eine kodikologische Beschreibung beider Handschriften vorzunehmen. Otto Kresten hat in schriftlichen Mitteilungen manchen Denkanstoß gegeben. Heidelore Köckert und Peter Habermehl verdanke ich Auskünfte zu Fragen der lateinischen Grammatik. Herr Nikos Zangklas hat den Editionstext auf orthographische Versehen gegengelesen. Nicht zuletzt gilt mein Dank dem Verlag De Gruyter und seinem Cheflektor Albrecht Döhnert, der das Projekt von Anfang an wohlwollend begleitet hat.

Berlin, Ostern 2013 Heinz Ohme

Verzeichnis der abgekürzt zitierten Literatur

ASTRUC/CONCASTY, Le supplément grec = ASTRUC, CH./CONCASTY, M.-L., Bibliothèque nationale. Département des manuscrits. Catalogue des manuscrits grecs. Troisième partie. Le supplément grec, III: N°s 901–1371, Paris 1960

BANDINI, Catalogus = BANDINI, A.M., Catalogus codicum manuscriptorum Bibliothecae Mediceae Laurentianae, varia continens opera graecorum Patrum I–III, Florenz 1764–1770

BENEŠEVIČ, Monumenta = BENEŠEVIČ, V.N., Monumenta Vaticana ad ius canonicum pertinentia: Studi Bizantini 2 (1927) 121–186

BENEŠEVIČ, Sbornik = BENEŠEVIČ, V.N., Kanoničeskij Sbornik XIV Titulov So Vtoroj Četverti VII. Veka Do 883 G. (Die kanonische Sammlung der XIV Titel vom zweiten Viertel des VII. Jh.s bis zum Jahr 883), St. Petersburg 1905 (ND Leipzig 1974)

BENEŠEVIČ, Sinagogá = BENEŠEVIČ, V.N., Sinagogá v 50 titulov i drugie juridičeskie sborniki Ioanna Scholastika, St. Petersburg 1914 (ND Leipzig 1972)

BENEŠEVIČ, Synagoga = BENEŠEVIČ, V.N., Ioannis Scholastici synagoga L titulorum ceteraque eiusdem opera iuridica I (= ABAW.PH N.F. 14), München 1937

BENEŠEVIČ, Syntagma = BENEŠEVIČ, V.N., Syntagma XIV titulorum sine scholiis secundum versionem paleo-slovenicam, adjecto textu graeco e vetustissimis codicibus manuscriptis exarato (russ.), St. Petersburg 1906 (ND Leipzig 1974)

BRUNET, Concilio Quinisesto = BRUNET, E., La Ricezione del Concilio Quinisesto (691–692) nelle fonti occidentali (VII–IX sec.). Diritto-Arte-Teologia (Autour de Byzance 2), Paris 2011

BUONOCORE, Bibliografia = BUONOCORE, M., Bibliografia dei fondi manoscritti della Biblioteca Vaticana 1968–1980 (Studi e testi 318), Vatikan 1986

CANART, Les écritures livresques chypriotes = CANART, P., Les écritures livresques chypriotes du milieu du XIe siècle au milieu du XIIIe et le style palestino-chypriote „epsilon“: Scrittura e civiltà 5 (1981) 17–76

CANART, Provataris = CANART, P., Les manuscrits copiés par Emmanuel Provataris (1546–1570 environ). Essai d'étude codicologique: Mélanges Eugène Tisserant VI (Studi e Testi 236), Vatikan 1964, 173–287 (= ders., Études de paléographie grecque et de codicologie, Reproduites avec la collaboration de Maria Luisa Agati, Marco D'Agostino (Studi e testi, 450), Bd. I, Vatikan 2008, 33–166)

CANART/LEROY, Reggio = CANART, P./LEROY, J., Les Manuscrits en Style de Reggio. Etude Paléographique et Codicologique: La Paléographie Grecque et Byzantine (Colloques Internationaux du Centre National de la Recherche Scientifique) N° 559, Paris 1974, 241–261 (= Canart, P., Études de paléographie grecque et de codicologie, Reproduites avec la collaboration de

Maria Luisa Agati, Marco D'Agostino (Studi e testi, 450), Bd. I, Vatikan 2008, 319–340)

CANART/PERI, Sussidi = CANART, P./PERI, V., Sussidi bibliografici per i manoscritti greci della Biblioteca Vaticana (Studi e Testi 261), Vatikan 1970

COGD = ALBERIGO, G., (Hg.), Conciliorum Oecumenicorum Generaliumque Decreta. I. Editio Critica, Bd. I: The Oecumenical Councils. From Nicaea I to Nicaea II (325–787), Turnhout 2006

COXE, Catalogi = COXE, H.O., Catalogi codicum manuscriptorum Bibliothecae Bodleianae I, Oxford 1853 (ND Oxford 1969)

DARROUZÈS, Notitiae = DARROUZÈS, J., Notitiae episcopatuum ecclesiae Constantinopolitanae, Paris 1981

DAVIS, Book of Pontiffs = DAVIS, R., The Book of Pontiffs (Liber Pontificalis) [Translated Texts for Historians 6], Liverpool 2000

DEVREESSE, Codices = DEVREESSE, R., Codices Vaticani graeci, III: Codices 604–866, Vatikan 1950

DEVREESSE, Fonds Coislin = DEVREESSE, R., Bibliothèque nationale. Département des manuscrits. Catalogue des manuscrits grecs. II. Le fonds Coislin, Paris 1945

DEVREESSE, Fonds Grec = DEVREESSE, R., Le fonds grec de la Bibliothèque Vaticane des origines à Paul V (Studi e Testi 244), Vatikan 1965

DEVREESSE, L'Italie méridionale = DEVREESSE, R., Les manuscrits grecs de l'Italie méridionale (Histoire, classement, paléographie) (Studi e testi 183), Vatikan 1955

VAN DIETEN, Patriarchen = VAN DIETEN, J.L., Geschichte der Patriarchen von Sergios I. bis Johannes VI. (610–715), Amsterdam 1972

DÖLGER/MÜLLER = DÖLGER, F./MÜLLER, A.E., Regesten der Kaiserurkunden des oströmischen Reiches. I,1 Regesten 565–867, 2.Aufl. besorgt u. Mitarbeit v. J. PREISER-KAPELLER u. A. RIEHLE v. A.E. MÜLLER, München 2009

DUCHESNE, Liber Pontificalis = Le Liber Pontificalis. Texte, introduction et commentaire par l'abbé L. Duchesne, 2 Bde., Paris ²1955, Bd. 3 ed. C. Vogel, Paris 1957

FLOGAUS, Neue Erkenntnisse = FLOGAUS, R., Das Concilium Quinisextum (691/2). Neue Erkenntnisse über ein umstrittenes Konzil und seine Teilnehmer: ByZ 102 (2009) 25–64

FONKIČ/POLJAKOV, Grečeskie rukopisi = FONKIČ, B.L./POLJAKOV, F.B., Grečeskie rukopisi Moskovskoj Sinodal'noj biblioteki. Paleografičeskie, kodikologičeskie i bibliografičeskie dopolnenija k katalogu archimandrita Vladimira (Filantropova), Moskau 1993

GARDTHAUSEN, Catalogus = GARDTHAUSEN, V., Catalogus codicum graecorum Sinaiticorum, Oxford 1886

GETOV/KATSAROS/PAPASTATHIS, Κατάλογος = GETOV, D./KATSAROS, V./PAPASTATHIS, CH., Κατάλογος τῶν ἑλληνικῶν νομικῶν χειρογράφων τῶν ἀποκειμένων στό Κέντρο σλάβο-βυζαντινῶν σπουδῶν „Ivan Dujčev" τοῦ πανεπιστημίου „Sv. Kliment Ohridski" τῆς Σοφίας, Thessaloniki 1994

GRANSTREM, Katalog = GRANSTREM, E.E., Katalog grečeskich rukopisej Leningradskich chraniliščˇ: VV 16 (1959) 216–243; 18 (1961) 254–274; 19 (1961) 194–239; 23 (1963) 166–204; 24 (1964) 166–197; 25 (1964) 184–211; 27 (1967) 273–294; 28 (1968) 238–255; 31 (1971) 132–144; 32 (1971) 109–130

DE GREGORIO/KRESTEN, Il Papiro conciliare = GREGORIO, G. DE/KRESTEN, O., Il Papiro conciliare P. Vindob. G.3: Un ‚Originale' sulla via da Constantinopoli a Ravenna (e a Vienna): L. PANI/C. SCALON, Le Alpi porta d'Europa. Scritture, Uomini, Idee da Giustiniano al Barbarossa. Atti del Convegno internazionale di studio dell' Associazione italiana dei Paleografi e Diplomatisti (Cividale del Friuli [5.–7.10.2006]), Spoleto 2009, 233–379

GRUMEL, La chronologie = Grumel, V., La chronologie (Traité d'études byzantines 1), Paris 1958

GRUMEL/DARROUZÈS, Les regestes = GRUMEL, V./DARROUZÈS, J., Les regestes des actes du Patriarcat de Constantinople, vol. I: Les actes des Patriarches, fasc. II–III: Les regestes de 715 à 1206, Paris ²1989

HAJDÚ, CATALOGUS = Hajdú, K., Catalogus codicum manu scriptorum Bibliothecae Monacensis Tomus 2, Pars 4: Katalog der griechischen Handschriften der Bayerischen Staatsbibliothek München, neu beschr. v. K. Hajdú, Bd. 4: Codices graeci Monacenses 181-265, Wiesbaden 2012

HARDT, Catalogus = HARDT, I., Catalogus codicum manuscriptorum graecorum Bibliothecae Regiae Bavaricae IV, München 1810

HUNGER, Katalog I = HUNGER, H., Katalog der griechischen Handschriften der Österreichischen Nationalbibliothek, Teil 1. Codices historici, codices philosophici et philologici, Wien 1961

HUNGER, Katalog II = HUNGER, H., unter Mitarbeit von O. Kresten, Katalog der griechischen Handschriften der Österreichischen Nationalbibliothek Teil 2. Codices juridici, codices medici, Wien 1969

JOANNOU I 1 = JOANNOU, P.-P. (Hg.), Discipline générale antique [IIe–IXe s.], t. I,1: Les canons des conciles œcuméniques, Rom 1962

KAMIL, Catalogue = KAMIL, M., Catalogue of all manuscripts in the Monastery of St. Catharine on Mount Sinai, Wiesbaden 1970

KOUROUPOU/GÉHIN, Catalogue = KOUROUPOU, M./GÉHIN, P., Catalogue des manuscrits conservés dans la Bibliothèque du Patriarcat Œcuménique: les manuscrits du monastère de la Panaghia de Chalki I, Turnhout 2008

KRESTEN, ΜΗΝΟΛΟΓΗΜΑ = KRESTEN, O., ΜΗΝΟΛΟΓΗΜΑ. Anmerkungen zu einem byzantinischen Unterfertigungstyp: MIÖG 102 (1994) 3–52

LAMBERZ, Handschriften = LAMBERZ, E., Handschriften und Bibliotheken im Spiegel der Akten des VII. Ökumenischen Konzils (787): I manoscritti greci tra riflessione e dibattito. Atti del V. Colloquio Internazionale di Paleografia Greca (Cremona, 4–10 ottobre 1998) a cura di G. Prato (Papyrologia Florentina 31), Firenze 2000, I, 47–63

LAMPROS, Catalogue = LAMPROS, S.P., Catalogue of the Greek Manuscripts on Mount Athos I–II, Cambridge 1895–1900 (ND Amsterdam 1966)

LANDAU, Überlieferung = LANDAU, P., Überlieferung und Bedeutung der Kanones des Trullanischen Konzils im westlichen kanonischen Recht: NEDUNGATT/FEATHERSTONE, Council in Trullo 215–227

LAURENT, L'oeuvre = LAURENT, V., L'oeuvre canonique du concile in Trullo: REB 13 (1965) 7–41

LILLA, Codices = LILLA, S., Codices Vaticani graeci, Codices 2162–2254 (Codices Columnenses), Vatikan 1985

MANCINI, Codices = MANCINI, A., Codices graeci Monasterii Messanensis S. Salvatoris (Atti della R. Academia Peloritana 22.2), Messina 1907, 107–114

MANSI = MANSI, J.D., Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio, 31 Bde., Florenz 1759–1798 (ND Graz 1960)

MARTINI, Catalogo = MARTINI, E., Catalogo di manoscritti greci esistenti nelle biblioteche italiane II, Mailand 1902 (ND Rom 1967)

MARTINI/BASSI, Catalogus = MARTINI, AE./BASSI, D., Catalogus codicum graecorum Bibliothecae Ambrosianae I–II, Mailand 1906 (ND Hildesheim/New York 1978)

MENEBISOGLU, Τὸ ὑπ' ἀριθμ. 172 χειρόγραφον = MENEBISOGLU, P., Τὸ ὑπ' ἀριθμ. 172 χειρόγραφον τῆς Πάτμου (Συλλογὴ ἱερῶν κανόνων περὶ τὸ 800): Ὀρθοδοξία 4 (1997) 359–381

MENEBISOGLU, Δύο πολύτιμα χειρόγραφα = MENEBISOGLU, P., Δύο πολύτιμα χειρόγραφα ἱερῶν κανόνων (Πάτμου 172 – Ἀθηνῶν 1372), Katerini 2006, 19–68

MIONI, Codices graeci = MIONI, E., Bibliothecae Divi Marci Venetiarum codices graeci manuscripti, I: Codices in classes a prima usque ad quintam inclusi 1–2, Rom 1967–1972

MÜHLENBERG = MÜHLENBERG, E. (Hg.), Gregorii Nysseni Epistula Canonica (GNO III,V), Leiden/Boston 2008

NEDUNGATT/FEATHERSTONE, Council in Trullo = NEDUNGATT, G./ FEATHERSTONE, M. (Hg.), The Council in Trullo Revisited (Kanonika 6), Rom 1995

OHME, Bischofsliste = OHME, H. , Das Concilium Quinisextum und seine Bischofsliste (AKG 56), Berlin/New York 1990

OHME, In tempore = OHME, H., In tempore. Weichenstellungen für die Edition des Concilium Quinisextum (691/2): AHC 41 (2009) 1–68

OHME, Kirchenrecht = OHME, H., Art. Kirchenrecht: RAC XX (2005) 1099–1139

OHME, Nisi fallimur = OHME, H., Nisi fallimur. Anmerkungen zu kaiserlichen Unterzeichnungsformen auf den Synoden des 7.–9. Jh.s: AHC 42 (2010) 241–290

OHME, Quinisextum = OHME, H., Concilium Quinisextum – Das Konzil Quinisextum (Fontes Christiani 82), Turnhout 2006

OHME, Terminus = OHME, H., Der Terminus "ΧΩΡΑ" als "Provinzbezeichnung" in synodalen Bischofslisten des 6.–8. Jahrhunderts: ByZ 82 (1989) 191–201

OHME, VII. Konzil = OHME, H., Das Quinisextum auf dem VII. ökumenischen Konzil: AHC 20 (1988) 325–344

OLIVIER, Répertoire = OLIVIER, J.-M., Répertoire des bibliothèques et des catalogues de manuscrits grecs de Marcel Richard, Turnhout 1995

OMONT, Inventaire = OMONT, H., Inventaire sommaire des manuscrits grecs de la Bibliothèque nationale et des autres bibliothèques de Paris et des Départements I–IV, Paris 1886.1888.1898 (ND Hildesheim/Zürich/New York 2000)

PAPADOPULOS-KERAMEUS, Ἱεροσολυμιτικὴ βιβλιοθήκη = PAPADOPULOS-KERAMEUS, A., Ἱεροσολυμιτικὴ βιβλιοθήκη ἤτοι κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ ἁγιωτάτου ἀποστολικοῦ τε καὶ καθολικοῦ ὀρθοδόξου πατριαρχικοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων καὶ πάσης Παλαιστίνης ἀποκειμένων ἑλληνικῶν κωδίκων I–V, St. Petersburg 1891, 1894, 1897, 1899, 1915 (ND Brüssel 1963)

PASINUS/RIVAUTELLA/BERTA, Codices = PASINUS, J./RIVAUTELLA, A./BERTA, FR., Codices manuscripti Bibliothecae Regii Taurinensis Athenaei I, Turin 1749

PITRA, Monumenta = PITRA, J.B., Iuris ecclesiastici Graecorum historia et monumenta I–II, Rom 1864–1868

PLRE = Jones, A. H. M., Martindale, J. R., Morris, J., The prosopography of the later Roman empire I-III, Cambridge 1980 ff.

PmbZ = Prosopographie der mittelbyzantinischen Zeit. Erste Abteilung 641–867. Nach Vorarbeiten F. WINKELMANNS erstellt von R.-J. LILIE, C. LUDWIG, TH. PRATSCH, I. ROCHOW , Bd. 1–6, Berlin 1999–2002; Zweite Abteilung (868–1025). Nach Vorarbeiten F. WINKELMANNS erstellt von R.-J. LILIE, C. LUDWIG, TH. PRATSCH, B. ZIELKE u. a., Berlin-New York 2013

REVILLA, Catálogo = REVILLA, P.A., Catalógo de los códices griegos de la Biblioteca de El Escorial I, Madrid 1936

RGK I–III = E. GAMILLSCHEG/H. HUNGER, Repertorium der griechischen Kopisten 800–1600. Teil I–III, Wien 1981–1997

RIEDINGER, Präsenz- und Subskriptionslisten = RIEDINGER, R., Die Präsenz- und Subskriptionslisten des VI. oekumenischen Konzils (680/1) und der Papyrus Vind.G.3 (ABAW philosophisch-histor. Klasse NF 85), München 1979

RHBR I = BURGMANN, L./FÖGEN, M.TH./SCHMINCK, A./SIMON, D., Repertorium der Handschriften des byzantinischen Rechts, Teil I: Die Handschriften des weltlichen Rechts (Nr. 1–327), Frankfurt a.M. 1995

RHBR II = SCHMINCK, A./GETOV, D., Repertorium der Handschriften des byzantinischen Rechts, Teil II: Die Handschriften des kirchlichen Rechts I (Nr. 328–427), Frankfurt a.M. 2010

RHBR III = SCHMINCK, A./GETOV, D., Repertorium der Handschriften des byzantinischen Rechts, Teil III: Die Handschriften des kirchlichen Rechts III (Nr. 428–527), Manuskript

ROSSI, Catalogo = ROSSI, S., Catalogo dei codici greci dell'antico Monastero del SS. Salvatore che si conservano nella Biblioteca Universitaria de Messina: Archivio storico Messinese 4 (1903) 126–138

SAMBERGER, Catalogi = SAMBERGER, CHR., Catalogi codicum graecorum qui in minoribus bibliothecis italicis asservantur I–II, Leipzig 1965–1968

SAKKELION, Πατμιακὴ βιβλιοθήκη = SAKKELION, I., Πατμιακὴ βιβλιοθήκη ἤτοι ἀναγραφὴ τῶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς κατὰ τὴν νῆσον Πάτμον γεραρᾶς καὶ βασιλικῆς μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ θεολόγου τεθησαυρισμένων χειρογράφων τευχῶν, Athen 1890

SMYLY, Notes = SMYLY, J.D., Notes on Greek Mss. in the Library of Trinity College: Hermathena 48 (1933) 163–195

STOLTE, Documents = STOLTE, B.H., The Documents in the Case: DE GREGORIO, G./KRESTEN, O.(Hg.), Documenti medievali greci e latini. Studi comparativi (Atti del seminario di Erice 23.–29.10.1995), Spoleto 1998, 401–415

TIB V = HILD, F., HELLENKEMPER, H., Kilikien und Isaurien (Tabula Imperii Byzantini, hg. v. H. Hunger, Bd. 5 = ÖAW Phil.-hist. Kl., Denkschriften Bd. 215), Wien 1990

TIB VII = BELKE, K., MERSICH, N., Phrygien und Pisidien (Tabula Imperii Byzantini, hg. v. H. Hunger, Bd. 7 = ÖAW Phil.-hist. Kl., Denkschriften Bd. 211), Wien 1990

TSAKOPULOS, Κατάλογος = TSAKOPULOS, Ai., Περιγραφικὸς κατάλογος τῶν χειρογράφων τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου I, Stampona 1953

VLADIMIR, Opisanie = VLADIMIR (Archimandrit), Sistematičeskoe opisanie rukopisej Moskovskoj Sinodal'noj (Patriaršej) Biblioteki. I. Rukopisi grečeskija, Moskau 1894

WINKELMANN, Streit = WINKELMANN, F., Der monenergetisch-monotheletische Streit, BBS 6, Frankfurt a.M. 2001

CONSPECTVS SIGLORVM ET EDITIONVM

CODICES GRAECI[473]

A *Atheniensis graecus 1370 (saec. X)*

Am *Mediolanensis Ambrosianus F 48 sup. (saec. XII in.); subscr. 1–7*

Amb *Mediolanensis Ambrosianus E 94 sup. (saec. XIII ex.); subscr. 1–7*

Ang *Romanus Bibliothecae Angelicae graecus 115 (olim B. 1. 12) (saec. XVI)*

Ar *Mediolanensis Ambrosianus G 57 sup. (saec. XI–XII); subscr. 1–5*

As *Mediolanensis Ambrosianus B 107 sup. (saec. XII–XIII); subscr. 1–7*

At *Atheniensis (Constantinopolitanus) Metochii Sancti Sepulchri 635 (saec. XI)*

B *Oxoniensis Bodleianus Baroccianus graecus 185 (saec. XI ex.)*

Ba *Oxoniensis Bodleianus Baroccianus graecus 196 (A.D. 1043)*

Bar *Oxoniensis Bodleianus Baroccianus 86 (saec. XII); subscr. 1–5*

Bi *Vaticanus Barberinianus graecus 578 (saec. XI/XII in.)*

Bin *Vaticanus Barberinianus graecus 323 (saec. XIII); subscr. 1–5*

C *Parisinus Coislianus graecus 209 (saec. X in.)*

Co *Parisinus Coislianus graecus 35 (saec. XII/XIII)*

Cs *Parisinus Coislianus graecus 211 (saec. XII)*

Δ *Athous Dochariu 296 (saec. XV); subscr. 1–136*

D Dublinensis Collegii Trinitatis graecus 200 (saec. XII)

Dc *Sofiensis Centri „Ivan Dujčev“ gr. 21 (saec. XII)*

E *Escorialensis gr. X.III.2 (saec. XIII–XIV)*

F *Florentinus Laurentianus plutei 10.10 (saec. XI)*

Fe *Florentinus Laurentianus plutei 5.22 (saec. XII); subscr. 1–5*

Fl *Florentinus Laurentianus plutei 9.8 (saec. XII)*

Φ *Athous Philotheu 42 (saec. XIII); subscr. 1–32*

I *Constantinopolitanus Παναγίας Καμαριώτισσης 175 (saec. XII)*

J *Hierosolymitanus monasterii τοῦ Σταυροῦ 2 (saec. X)*

L Oxoniensis Laudianus graecus 39 (saec. X in.)

M *Monacensis graecus 380 (saec. XII–XIII)*

---

473 Handschriften mit Subskriptionsliste sind kursiv gesetzt. Ist nur der Anfang oder ein Teil der Subskriptionsliste enthalten, wurde die Anzahl der Unterschriften hinzugefügt (z.B.: *subscr. 1–7*).

Me *Messanensis Sancti Salvatoris 59 (saec. XII)*

Mi *Oxoniensis Bodleianus Miscellaneus 206 (Auct. T. 2. 6) (saec. XII); subscr. 1–4*

Ml *Athous Lavra B 93 (saec. XI in.)*

Mo *Monacensis graecus 198 (saec. XVI)*

Mos *Mosquensis graecus 397 (Vl. 316) (saec. XIII); subscr. 1–7*

Mv Mosquensis graecus 398 (Vl. 315) (saec. X)

Π *Patmensis 172 (saec. IX)*

Πα Patmensis 173 (saec. IX?)

Pa *Parisinus graecus 1320 (saec. XI)*

Par *Parisinus graecus 1334 (saec. X)*

Pe *Petropolitanus graecus 66 (saec. X)*

Pi *Parisinus graecus 1324 (a. 1105)*

Pr *Parisinus graecus 1325 (saec. XI); subscr. 174 sqq.*

Πς Patmensis 205 (saec. XII)

Ps *Parisinus graecus 1326 (saec. XI)*

Psu *Parisinus suppl. graecus 614 (saec. X)*

Pt Petropolitanus graecus 120 (saec. X)

Rw *Oxoniensis Rawlinson G 158 (Misc. 170) (saec. XIV)*

S *Parisinus suppl. graecus 1085 (saec. IX–X)*

Se *Oxoniensis graecus Archivi Seldeniani B 55 (= 48; olim 3385) (saec. XIII)*

Si *Sinaiticus graecus 1113 (saec. XI)*

Sn *Sinaiticus graecus 1114 (saec. XI–XII); subscr. 1–14*

Su *Parisinus suppl. graecus 1086 (saec. XI)*

T Taurinensis graecus B II 26 (saec. X)

V Romanus Vallicellianus graecus F 10 (saec. X)

Va Romanus Vallicellianus graecus F 47 (ca. 1000)

Vat *Vaticanus graecus 829 (saec. XIII/XIV)*

Vc *Vaticanus graecus 2184 (saec. XII/XIII?)*

Ve *Venetus Marcianus Append. gr. III 17 (saec. XI)*

Ven *Venetus Marcianus Append. gr. III 2 (saec. XII); subscr. 1–7*

Vl *Romanus Vallicellianus graecus 33 (C 11) (saec. XI)*

Vn *Venetus Marcianus graecus 169 (saec. XII)*

Vs *Vaticanus graecus 2198 (saec. XII)*

Vt *Vaticanus graecus 2060 (saec. XII)*

Vta *Vaticanus graecus 2341 (saec. XVI)*

Vtc *Vaticanus graecus 1150 (saec. XV)*

Vtn *Vaticanus graecus 1182 (saec. XVI)*

Vts Vaticanus graecus 1980 (saec. XI–XII)

Vtu *Vaticanus graecus 1287 (saec. XII); subscr. 1–7*

Vu Vaticanus graecus 827 (saec. XIII ex.)

Vz *Venetus Marcianus graecus 170 (saec. XII)*

Wh Vindobonensis historicus graecus 7 (ca. 1200)

Wi *Vindobonensis iuridicus graecus 9 (saec. XIII)*

Wie *Vindobonensis historicus graecus 56 (ca. 1000)*

Wn Vindobonensis historicus graecus 70 (saec. XIV)

A^{1} Par, Pe et eorum consensus

A^{2} Ang, Mo, Vat, Vtc et eorum consensus

J^{1} J, Ve et eorum consensus

Pa^{1} Fl, Pa et eorum consensus

Vat^{1} Ang, Vat, Vtc et eorum consensus

Vig Am, Amb, As, Dc, Me, Mos, Pi, Ven, Vl, Vt, Vtu et eorum consensus

Vig^{1} Am, Amb, As, Mos, Ven, Vtu et eorum consensus

Vig^{2} Dc, Me, Vl, Vt et eorum consensus

$mss.^{omn.}$ manuscripta omnia quae adhibita sunt in gestorum concilii inscriptione:
A, Ang, At, B, Bi, Bin, Co, Cs, Dc, Φ, I, J, M, Me, Ml, Mo, Π, Pa, Πα, Par, Pe, Pi, Pr, Ps, Πς, Psu, Pt, S, Su, T, V, Va, Val, Vc, Vn, Vt, Vta, Vtc, Vu, Vz, W, Wi

$mss.^{omn.}$ manuscripta omnia quae adhibita sunt in can. 1

A, Am, Amb, Ang, Ar, As, At, B, Bar, Bi, Bin, Co, Fe, Fl, Φ, I, J, L, M, Me, Mi, Ml, Mos, Mv, Π, Πα, Pa, Par, Pe, Pr, Πς, Rw, Se, Si, Sn, Su, T, V, Va, Vat, Ven, Vl, Vn, Vt, Vta, Vts, Vu, Wh, Wie, Wn

mss.$^{omn.}$ manuscripta omnia quae adhibita sunt in can. 32

A, Am, Ang, Ar, As, At, B, Ba, Bar, Bi, Bin, C, Co, Cs, Fe, Fl, Φ, I, J, L, Me, Mi, Ml, Mo, Mos, Mv, Π, Pa, Par, Pe, Pi, Π5, Ps, Psu, Pt, Rw, S, Se, Si, Sn, Su, T, V, Va, Vat, Vc, Ven, Vl, Vn, Vt, Vta, Vts, Vu, Wh, Wi, Wie, Wn

mss.$^{omn.}$ manuscripta omnia quae adhibita sunt in can. 82:

A, Am, Amb, Ang, Ar, As, At, B, Ba, Bar, Bi, Bin, C, Co, Cs, D, Dc, F, Φ, Fe, Fl, I, J, L, M, Me, Mi, Ml, Mo, Mos, Mv, Π, Π5, Pa, Par, Pe, Pi, Pr, Ps, Psu, Rw, Se, Si, Sn, Su, T, V, Va, Vat, Vc, Ven, Vl, Vn, Vt, Vta, Vts, Vtu, Vu, Wh, Wi, Wie

mss.$^{omn.}$ manuscripta omnia quae adhibita sunt in inscriptionibus apud canones 3, 40, 50:

A, Am, Amb, Ang, Ar, As, At, B, Ba, Bar, Bi, Bin, C, Co, Cs, Dc, E, F, Φ, Fe, Fl, I, J, L, M, Me, Mi, Ml, Mo, Mos, Mv, Π, Πα, Π5, Pa, Par, Pe, Pi, Pr, Ps, Psu, Pt, Se, Si, Sn, Su, T, V, Va, Vat, Vc, Ven, Vl, Vn, Vt, Vta, Vts, Vtu, Vu, Wh, Wi, Wie
Πα des. post can. 25
Pt non habet nisi can. 13–77

mss.$^{omn.}$ manuscripta omnia quae adhibita sunt in catalogo subscriptionum: Αἱ ὑπογραφαί – f:

A, Am, Amb, Ang, Ar, As, At, B, Ba, Bar, Bi, Bin, C, Co, Cs, Δ, D, Dc, E, F, Φ, Fe, Fl, I, J, M, Me, Mi, Ml, Mo, Mos, Π, Pa, Par, Pe, Pi, Ps, Psu, Rw, S, Se, Si, Sn, Su, Vat, Vc, Ven, Vl, Vn, Vs, Vt, Vta, Vtc, Vtu, Wi, Wie

Mi des. post subscr. 4
Ar, Bar, Bin, Fe des. post subscr. 5
Am, Amb, As, Mos, Ven, Vtu des. post subscr. 7
Φ des. post subscr. 32

mss.$^{omn.}$ manuscripta omnia quae adhibita sunt in catalogo subscriptionum: subscr. 32

A, Ang, At, B, Ba, Bi, C, Co, Cs, D, Δ, Dc, E, F, Φ, I, J, Π, M, Me, Ml, Mo, Pa, Par, Pe, Pi, Ps, Psu, Rw, S, Se, Si, Su, Vat, Vc, Vs, Vt, Vta, Vtc, W, Wi, Wie

mss.$^{omn.}$ manuscripta omnia quae adhibita sunt in catalogo subscriptionum: subscr. 67, 68, 81, 83, 87, 103–108, 122, 124, 128, 134, 143, 145, 147, 150, 152, 157, 168, 178, 189, 192, 195, 200, 202, 222, 225

A, Ang, At, B, Ba, Bi, C, Co, Cs, Δ, D, Dc, E, F, Fl, I, J, M, Me, Ml, Mo, Π, Pa, Par, Pe, Pi, Ps, Psu, Rw, S, Se, Si, Su, Vat, Vc, Vl, Vn, Vs, Vt, Vta, Vtc, Wi, Wie

mss.$^{omn.}$ manuscripta omnia quae adhibita sunt in catalogo subscriptionum: post subscr. 226

A, Ang, At, B, Ba, Bi, C, (Co), Cs, D, Dc, E, F, Fl, I, J, M, Me, Ml, Mo, Π, Pa, Par, Pe, Pi, Ps, Psu, Rw, S, Se, Si, Su, Vat, Vc, Ve, Vl, Vn, Vs, Vt, Vta, Vtc, Vtn, Wi, Wie (Φ, Mi)

EDITIONES

Ben Syntagma XIV titulorum sine scholiis secundum versionem palaeoslovenicam, adjecto textu graeco e vetustissimis codicibus manuscriptis exarato, ed. V.N. BENEŠEVIČ, St. Petersburg 1906 (ND Leipzig 1974), 130–204

COGD ALBERIGO, G. (Hg.), Conciliorum Oecumenicorum Generaliumque Decreta Bd. I: The Oecumenical Councils. From Nicaea I to Nicaea II (325–787), (Corpus Christianorum), Turnhout 2006, 219–293(G. Nedungatt – S. Agrestini)

Jo JOANNOU, P.-P., Discipline générale antique [IIe–IXe s.], Bd. I,1: Les canons des conciles œcuméniques, Rom 1962, 101–241

Jo I,1 JOANNOU, P.-P. (Hg.), Discipline générale antique [IIe–IXe s.], t. I,1 Les canons des conciles œcuméniques, Grottaferrata (Rom) 1962

Jo I,2 JOANNOU, P.-P. (Hg.), Discipline générale antique [IIe–IXe s.], t. I,2 Les canons des Synodes Particuliers, Grottaferrata (Rom) 1963

Jo II JOANNOU, P.-P. (Hg.), Discipline générale antique [IIe–IXe s.], t. II Les canons des Pères Grecs, Grottaferrata (Rom) 1963

Dar DARROUZES, J., Des notes marginales du Vindobonensis Historicus Graecus 70, Revue des Études Byzantines 45, 1987, 59–75. 73–75

Mansi Sacrorum Conciliorum nova et amplissima collectio, ed. J. D. MANSI, Bd. XI, Florenz 1765, 929–1006

N NEDUNGATT, G./FEATHERSTONE, M. (Hg.), The Council in Trullo Revisited (Kanonika 6), Rom 1995, 45–186

Not. Cpl. DARROUZÈS, J., Notitiae episcopatuum ecclesiae Constantinopolitanae. Texte critique, introduction et notes, Paris 1981

Oh OHME, H., Das Concilium Quinisextum und seine Bischofsliste. Studien zum Konstantinopler Konzil von 692, Berlin/New York 1990, 145–170

Pap PAPADOPULOS-KERMEUS, A., Ἱεροσολυμιτικὴ βιβλιοθήκη ἤτοι κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ ἁγιωτάτου ἀποστολικοῦ τε καὶ καθολικοῦ ὀρθοδόξου πατριαρχικοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων καὶ πάσης Παλαιστίνης ἀποκειμένων ἑλληνικῶν κωδίκων, Bd. III, St. Petersburg 1897, S. 4–23

Pit PITRA, J.B., Iuris ecclesiastici graecorum historia et monumenta, Bd. II, Rom 1868, 14–72

RP RHALLES, G.A./POTLES, M., Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων I–VI, Athen 1852–1859 (ND 1992), Bd. II, 295–554

Sbor BENEŠEVIČ, V.N., Kanoničeskij Sbornik XIV Titulov So Vtoroj Četverti VII. Veka Do 883 G. (Die kanonische Sammlung der XIV Titel vom zweiten Viertel des VII. Jh.s bis zum Jahr 883), St. Petersburg 1905 (ND Leipzig 1974), Priloženija 41f. (Nr. 353)

Ti Κανόνες τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν ἁγίων συνόδων. Apostolorum et sanctorum conciliorum decreta ..., ed. J. DU TILLET, Paris: Conrad Néobar 1540, 86^{v}–110^{r}

CONCILIA

CAnc. Concilium Ancyranum a. 314

CAnt. Concilium Antiochenum ca. a. 330 (antea a. 341 ascriptum)

CCarth. Concilium Carthaginense a. 419

CChalc. Concilium Chalcedonense a. 451

CCpl. (381) Concilium Constantinopolitanum a. 381, oecumenicum secundum

CCpl. (553) Concilium Constantinopolitanum a. 553, oecumenicum quintum

CCpl. (681) Concilium Constantinopolitanum a. 680/1, oecumenicum sextum

CEph. Concilium Ephesinum a. 431, oecumenicum tertium

CGangr. Concilium Gangrense inter 340 et 342 habitum

CLaod. Concilium Laodicenum ante 380 habitum

CNeoc. Concilium Neocaesariense inter 315 et 319 habitum

CNic. (325) Concilium Nicaenum a. 325, oecumenicum primum

CNic. (787) Concilium Nicaenum a. 787, oecumenicum septimum

CSerd. Concilium Serdicense a. 342

SYNOPSIS SIGLORVM

Editio ACO	*Editio Ohme*
Am	A
Amb	Amb
Ar	Am
As	As
B	B
Bi	Ba
C	C
Cs	Co
F	La
Fl	L
M	M
Mo	Mn
Pa	P
S	Pa
Su	Par
Vat	Vat
Vc	Va
Vl	Val
Vt	V
Wie	Vin

ALIA SIGLA

a.	annus/anno
add.	addit/addunt
adn.	adnotatio
c. adn.	cum adnotatione
catal.	catalogus subscriptionum
cet.	ceteri/cetera
cf.	confer/conferatur
chart. corr.	charta corrupta
col.	columna/columnae
corr.	correxit
des.	desinit/desinunt
dex.	dextera
ead.	eadem
ex corr.	ex correctione
fol.	folium/folia
fort.	fortasse
in dua. lin.	in duabus lineis
i. t.	in textu

in ead. lin.	in eadem linea
inc.	incipit/incipiunt
l. l.	loco laudato
legi n. p.	legi non potest
legi v. p.	legi vix potest
lac.	lacuna
lin.	linea/lineae/lineas
lit.	littera(e)
lit. min.	litteris minoribus
lit. spec.	litteris specialibus
lit. spec. maius.	litteris specialibus maiusculis
Log. Pros.	Logos Prosphoneticus
man. post.	manus posterior
man. prim.	manus prima
marg.	in margine
marg. dex.	in margine dextra
marg. sin.	in margine sinistra
med. in lin.	media in linea
mss.$^{omn.}$	manuscripta omnia
mut. lin.	mutata linea
mut. pag.	mutata pagina
om.	omittit/omittunt
ord. inv.	ordine inverso
p.	pagina/paginae
s.	saeculum
s. l.	supra lineam
sec.	secundum
seq.	sequitur
spat.	spatium
spat. rel.	spatium relictum, spatio relicto
SPros	Sermo Prosphoneticus
sub lin.	sub linea
subscr.	subscriptio
supra catal.	supra catalogum subscriptionum
txt.	textus
v.	vide

HYPOTHESIS

Ὑπόθεσις τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἁγίας συνόδου· ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ νέου βασιλέως συνήχθη ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ Τρούλλῳ τοῦ βασιλικοῦ παλατίου σύνοδος, ἥτις καὶ ἐπεκύρωσε πάσας τὰς προδηλωθείσας ἁγίας συνόδους· τὰς τέσσαρας τὰς οἰκουμενικὰς καὶ τὰς ἓξ τὰς τοπικὰς καὶ τὰς μετὰ ταύτας δύο ἁγίας συνόδους τὰς οἰκουμενικὰς τὰς γεγονυίας ἐν Κωνσταντινουπόλει· ἥτις καὶ αὐτὴ συνεγράψατο κανόνας ἐκκλησιαστικοὺς τὸν ἀριθμὸν ἑκατὸν τρεῖς.

Am Amb As Bar Mos Ven 1 cf. p. LII

---

5 Κωνσταντινουπόλει] Κωνσταντινουπόλεως As (sic)

PINAX EPITOMARVM AD CANONES PERTINENTIVM

Πίναξ σὺν θεῷ τῶν κεφαλαίων τῆς ἁγίας ἐν τῷ Τρούλλῳ τοῦ βασιλικοῦ παλατίου συνόδου

Α Προσφωνητικὸς τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα ᾧ ὑπέταξαν τοὺς ὑπ᾽ αὐτῶν ἐκτεθέντας κανόνας

Τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ φιλοχρίστῳ βασιλεῖ Ἰουστινιανῷ ἡ ἁγία σύνοδος ἡ κατὰ θεῖον νεῦμα καὶ θέσπισμα τοῦ εὐσεβεστάτου ὑμῶν κράτους συναθροισθεῖσα κατὰ ταύτην τὴν θεοφύλακτον καὶ βασιλίδα πόλιν

Β Ἐπιβεβαίωσις τῶν ἀποστολικῶν κανόνων καὶ τῶν πατρικῶν παραδόσεων καὶ τῶν προκαταρξάντων συνόδων

Γ Περὶ ἱερέων καὶ κληρικῶν

Δ Περὶ καθέδρας πρεσβυτέρων τῶν δυσὶ γάμοις προσομιλούντων ἢ μετὰ τὴν χειροτονίαν συνάλλαγμα γαμικὸν ποιουμένων καὶ τῶν χήραν ἢ ἐκβεβλημένην λαμβανόντων

Ε Περὶ ἐπιτιμίου τοῦ ἀφιερωμένῃ θεῷ μιγνυμένου γυναικί

ϛ Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἱερατικὸν ἐπεισάκτῳ θεραπαινίδι συνοικεῖν

1–2 Σύνοδος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ Τρόλλω τοῦ παλατίου τῶν ρο΄ ἁγίων πατέρων κανόνες ρβ΄ σύνοδος ϛ΄ Bin
Πρόλογος· Τῆς ἀρρήτου καὶ θείας χάριτος τοῦ λυτρωτοῦ Bin
3–7 Α Περὶ ὀρθῆς πίστεως ἐπιτελοῦσι, τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν Bin
8–9 Β Περὶ κανόνας, καὶ κεφάλαια. βεβαιοῦντες οἱ ἅγιοι πατέρες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος Bin
10 Γ Ἀποκύρωσις τοῦ ἁγιωτάτου βασιλέως καὶ τῶν ἁγίων πατέρων, πρὸς τοῖς μὴ πειθομένοις Bin
11–13 Δ Περὶ συναφθέντες γάμου, μετὰ τῆς χειροτονίας ἢ χήρας Bin
14 Ε Περὶ πρεσβυτέρων, καὶ διακόνων, καὶ ψαλτῶν καὶ θυρωρῶν Bin
15 ϛ Περὶ τοῦ μὴ συνοικεῖν μετὰ γυναικὸς ἱερομένου Bin

AmAmbAsFeMosVen(Bin) **1** cf. p. LII **3–7** Προσφωνητικὸς – πόλιν cf. Sermo Prosphoneticus (*SPros*, p. 17 lin. 1–9) **3** inc. Bar **8** inc. *Jo*

1–2 τῶν – συνόδου] τῶν κανόνων τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ Τρούλλῳ τοῦ βασιλικοῦ παλατίου συνελθόντων μακαρίων πατέρων ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Fe | ἁγίας – συνόδου] τοῦ βασιλικοῦ παλατίου συνόδου As ἁγίας συνόδου τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ τοῦ βασιλικοῦ παλατίου Am **3–7** Προσφωνητικὸς – πόλιν] Τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ φιλοχρίστῳ βασιλεῖ Ἰουστινιανῷ ἡ ἁγία σύνοδος ἡ κατὰ θεῖον νεῦμα καὶ θέσπισμα τοῦ εὐσεβεστάτου ὑμῶν κράτους συναθροισθεῖσα κατὰ ταύτην τὴν θεοφύλακτον καὶ βασιλίδα πόλιν. Πρόσταξις περὶ τοῦ φυλάττειν ἀκαινοτόμητον καὶ ἀπαράτρωτον τὴν παραδοθεῖσαν πίστιν ὑπὸ τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν ἓξ (om. *Jo*) συνόδων Fe*Jo* **3** τῆς + αὐτῆς *SPros* | βασιλέα + Ἰουστινιανόν Am*SPros* **4** κανόνας] νόμους AmMos **5** ἁγία + καὶ οἰκουμενικὴ *SPros* **8** κανόνων] διατάξεων BarFe*Jo* **10–13** Περὶ – λαμβανόντων] Περὶ ἱερέων καὶ κληρικῶν. Γ. Περὶ καθέδρας πρεσβυτέρων τῶν δυσὶ γάμοις προσομιλούντων ἢ μετὰ τὴν χειροτονίαν συνάλλαγμα γαμικὸν ποιουμένων καὶ τῶν χήραν ἢ ἐκβεβλημένην λαμβανόντων *Jo*; Γ et Δ in *Jo* coniunctae sunt (Γ) (cf. etiam p. LI—LIII) **14** ἐπιτιμίου] ἐπιτιμίας Fe*Jo* | μιγνυμένου γυναικί ord. inv. AmbBar **15** μὴ δεῖν] μηδένα *Jo* | ἱερατικὸν] ἱερατικῶ AmAmbAsVen

Ζ Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι πρεσβυτέροις ἢ διακόνοις μετὰ τὴν χειροτονίαν γάμῳ συναλλάσσειν

Η Περὶ τοῦ μὴ πρότερον πρεσβυτέρων τοὺς διακόνους καθέζεσθαι

Θ Περὶ τοῦ καθ᾽ ἕκαστον ἔτος σύνοδον τῶν ἐπισκόπων κατ᾽ ἐπαρχίαν γίνεσθαι ἔνθα ἂν ὁ μητροπολίτης δοκιμάσῃ

Ι Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι κληρικὸν καπηλικὸν ἐργαστήριον ἔχειν

ΙΑ Περὶ τοῦ μὴ λαμβάνειν ἱερέα τόκους ἢ ἑκατοστάς

ΙΒ Περὶ τοῦ μὴ προσοικειοῦσθαι Ἰουδαίοις ἢ συλλαλεῖν ἢ ἰατρείας παρ᾽ αὐτῶν λαμβάνειν

ΙΓ Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπίσκοπον μετὰ τὴν χειροτονίαν τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ συνοικεῖν

ΙΔ Περὶ τοῦ πρεσβυτέρους καὶ διακόνους καὶ ὑποδιακόνους τὰς ἰδίας γαμετὰς ἔχειν

ΙΕ Περὶ τοῦ μὴ δεῖν πρεσβύτερον πρὸ λ΄ ἐτῶν χειροτονεῖσθαι ἢ διάκονον πρὸ τῶν κε΄ ἢ διακόνισσαν πρὸ τῶν μ΄ χρόνων

Ις Περὶ τοῦ μὴ ἔλαττον τῶν κ΄ ἐνιαυτῶν χειροτονεῖσθαι ὑποδιάκονον

ΙΖ Περὶ τοῦ μὴ δεῖν τὸν ἀριθμὸν τῶν ζ΄ διακόνων τῶν ἐν ταῖς Πράξεσιν εἰς τοὺς ἐν ἐκκλησίᾳ ὑπαριθμεῖν

ΙΗ Περὶ τοῦ μὴ παρὰ γνώμην τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου κληρικὸν ἐν ἑτέρᾳ ἐκκλησίᾳ κατατάττεσθαι

ΙΘ Περὶ τοὺς ἐκ προφάσεως βαρβαρικῆς ἐπιδρομῆς ἢ ἐξ ἄλλης περιστάσεως μετανάστας γενομένους κληρικούς. καὶ ἵνα μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἔθνους ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐκκλησίᾳ ἐπιστρέφωσιν

1–2 Ζ Περὶ ἀναγνώστας καὶ ψάλτας εἰς γαμ- Bin
3 Η Περὶ ἱερέων. μὴ προτιμᾶν καθέδρας ἱερέων Bin
4–5 Θ Κανὼν τοῦ καθ᾽ ἕκαστον ἔτος σύνοδον γενέσθω ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων Bin
6 Ι Περὶ ἱερέων καὶ κληρικῶν μὴ ποιεῖν καπηλίου ἢ συνέρχεσθαι Bin
7 ΙΑ Περὶ τόκον μὴ ποιεῖν Bin
8–9 ΙΒ Μηδεὶς τῶν Ἰουδαίων θυσιάζ- μετὰ αὐτῶν Bin
10–11 ΙΓ Περὶ προέδρων ἐπισκόπων Bin
12–13 ΙΔ Περὶ ἱερέων καὶ διακόνων γάμον συνομιλεῖν Bin
14–15 ΙΕ Περὶ χειροτονίας ἱερέων Bin
16 Ις Τὸ αὐτοκεφάλειον Bin
17–18 ΙΖ Περὶ διακόνων Bin
19–20 ΙΗ Περὶ τίνος οὐκ ἐχειροτονήθη εἰς τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου καὶ πρὸς ἄλλον ἔδραμεν χωρὶς γράμμα τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου Bin
21–23 ΙΘ Περὶ τοὺς προφάσει βαρβαρικῆς ἐπιδρομῆς ἢ ἄλλης περιστάσεως Bin

---

AmAmbAsBarFeMosVen(Bin) *Jo*

---

1 πρεσβυτέροις] πρεσβυτέρους AmAsBarVen | διακόνοις] διακόνους AmAsBarAsBarMosVen | τὴν om. AmAmb **3** πρεσβυτέρων τοὺς διακόνους] πρεσβυτέρου διάκονον *Jo* | τοὺς om. AmAmbAsMosVen*Jo* **5** δοκιμάσῃ] δοκιμάσει Bar δοκιμάζει *Jo* **8** Ἰουδαίοις] Ἰουδαίους AmbBar*Jo* **10** μὴ δεῖν] μηδένα *Jo* **12** τοῦ—ὑποδιακόνους] πρεσβυτέρων καὶ διακόνων καὶ ὑποδιακόνων *Jo* **14** μὴ δεῖν] μηδένα *Jo* **16** κ΄] κε΄ Mos | ἐνιαυτῶν] ἐτῶν BarFe*Jo* **21** τοὺς ἐκ προφάσεως] τοῦ προφάσει *Jo* **22** καὶ ἵνα om. *Jo* **23** καὶ ἐπιστρέφωσιν] ἐπιστρέφειν *Jo*

Κ Περὶ τοῦ δεῖν τοὺς τῶν ἐκκλησιῶν προεστῶτας τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν ἐκδιδάσκειν τοὺς τῆς εὐσεβείας λόγους κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἁγίων καὶ θεοφόρων πατέρων

ΚΑ Περὶ τοῦ μὴ δημοσίᾳ διδάσκειν ἐπίσκοπον ἐν πόλει ἀλλοτρίᾳ ἐχούσῃ ἄλλον ἐπίσκοπον

ΚΒ Περὶ τῶν ἐν ἐγκλήμασι κανονικοῖς ὑπευθύνων γινομένων κληρικῶν καὶ μετανοούντων

ΚΓ Περὶ τῶν ἐπὶ χρήμασι χειροτονουμένων

ΚΔ Περὶ τοῦ μὴ εἰσπράττειν τοὺς μεταδιδόντας τῆς κοινωνίας τὸ οἰονοῦν

ΚΕ Περὶ τοῦ μὴ ἀνιέναι ἱερατικὸν ἢ μοναχὸν ἐν ἱπποδρομίαις

Κϛ Περὶ τοῦ παραμένειν τὰς καθ᾽ ἑκάστην ἐκκλησίαν ἀγροικικὰς παροικίας καὶ ἐγχωρίους τοῖς κατέχουσιν αὐτὰς ἐπισκόποις

ΚΖ Περὶ τοῦ μετέχειν καθέδρας μόνης τὸν κατ᾽ ἄγνοιαν ἀθέσμῳ γάμῳ περιπαρέντα

ΚΗ Περὶ τοῦ μὴ ἀμφιέννυσθαι ἀνοίκειον ἐσθῆτα τὸν ἐν κλήρῳ καταλεγόμενον

ΚΘ Περὶ τοῦ μὴ δεῖν τὴν προσφερομένην σταφύλην τῇ ἀναιμάκτῳ τῆς προσφορᾶς θυσίᾳ συνάπτειν

Λ Περὶ τοῦ ἅγια θυσιαστηρίου ὑπὸ νηστικῶν ἐπιτελεῖσθαι

ΛΑ Περὶ τοῦ μὴ συνοικεῖν τοὺς ἐκ συμφωνίας σωφρονεῖν ἐπαγγελλομένους

ΛΒ Περὶ τοῦ μὴ ἄνευ γνώμης τοῦ ἐπισκόπου λειτουργεῖν ἐν τοῖς ἔνδον οἰκίας τυγχάνουσιν εὐκτηρίοις

ΛΓ Περὶ τοῦ δεῖν ἐν τῇ ἀναιμάκτῳ θυσίᾳ μιγνύναι ὕδωρ ἐν τῷ οἴνῳ

ΛΔ Περὶ τοῦ ὅτι ἰουδαϊκόν ἐστι τὸ μόνους τοὺς ἐκ γένους ἱερατικοῦ καταστάττειν ἐν κλήρῳ

ΛΕ Περὶ τῶν συνομνυμένων καὶ φατριαζόντων ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν

1–3 Κ Περὶ τοῦ διδάσκειν. ὁ ἐπίσκοπος ἢ ἱερεὺς τὸν εὐσεβῆ λαόν Bin
4–5 ΚΑ Μὴ ἐξέρχεται ἐπίσκοπος ἑτέραν τὴν μὴ ἑαυτῷ πόλιν Bin
6–7 ΚΒ Περὶ ἐπὶ ἐγκλήμασι κανονικοῖς ὑπεύθυνοι γενόμενοι Bin
8 ΚΓ Περὶ τοὺς ἐπὶ χρήμασι χειροτονουμένους οἱ ἐπίσκοποι Bin
9 ΚΔ Περὶ τοῦ μηδένα τῶν ἐπισκόπων ἢ πρεσβυτέρων ἢ διακόνων Bin
10 ΚΕ Μὴ ἐξέστω τινὶ τῶν ἱερῶν καταλεγομένων τάγματι ἢ μοναχῶν ἐν ἱπποδρομίῳ Bin
11–12 Κϛ Περὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἀνανεοῦμεν καὶ τὸν κανόνα τὸν διαγορεύοντα Bin
13–14 ΚΖ Πρεσβύτερον τὸν κατὰ ἄγνοιαν ἀθέσμῳ γάμῳ περιπαρέντα Bin
15 ΚΗ Περὶ μηδεὶς τῶν ἐν κλήρῳ καταλεγομένων ἀνοίκειον ἐσθῆτα ἀμφιεννύσθω Bin
16–17 ΚΘ Ἐπειδὴ ἐν διαφόροις ἐκκλησίαις μεμαθήκαμεν σταφυλῆς ἐν τῷ θυ- Bin
18 Λ Περὶ εἰς τὸ ἅγιον θυσιαστήριον ὑπὸ νηστικῶν ἀνθρώπων μὴ ἐπιτελεῖσθαι Bin
19 ΛΑ Περὶ ἀποστολικαῖς καὶ πατρικαῖς ἑπόμενοι παραδόσεσι Bin
20–21 ΛΒ Περὶ τοὺς ἐν τοῖς εὐκτηρίοις οἰκίας, ἔνδον οἴκοις τυγχάνουσιν Bin
22 ΛΓ Περὶ τῶν Ἀρμενίων, ὕδωρ οὐ προσφέρουσιν ἐν τῷ ἁγίῳ ποτηρίῳ, μόνον οἶνον Bin
23–24 ΛΔ Πάλιν περὶ τῶν Ἀρμενίων τοῖς ἐν τῷ κλήρω γινομένοις χειροτονίαις Bin
25 ΛΕ Περὶ τοῦ ἱερατικοῦ κανόνος Bin

Am Amb As Bar Fe Mos Ven (Bin) *Jo*

---

1 δεῖν] μὴ δεῖν Fe om. Amb **4** τοῦ om. Amb*Jo* | ἐν om. Bar Ven **6** τῶν] τοῦ τῶν mss.$^{omn.}$ **9** τῆς + ἁγίας Am **13–14** περιπαρέντα] περιπεσόντα Am περιπαρέντα πρεσβύτερον *Jo* **13** γάμῳ om. Ven **17** συνάπτειν] προσάπτειν Am Amb As Mos Ven **18** θυσιαστηρίου] θυσιαστήρια Mos **24** κλήρῳ] ἐκκλησία Bar **25** ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν] ἐπίσκοπον ἢ κληρικόν *Jo*

ΛϚ Περὶ τοῦ μὴ ἀφαιρεῖσθαι ἢ σφετερίζεσθαι τὸν μητροπολίτην τὰ τοῦ ἐπισκόπου μετὰ θάνατον
ΛΖ Περὶ τῆς τῶν πατριαρχῶν τιμῆς
ΛΗ Περὶ τῶν ἐξ ἐπηρείας βαρβαρικῆς ἔξω τῶν οἰκείων ἐπαρχιῶν διαγόντων ἐπισκόπων
ΛΘ Περὶ τοῦ ἐν τῇ καινισθείσῃ πόλει καὶ τὴν τῶν ἐκκλησιῶν τάξιν ἐπακολουθεῖν
Μ Περὶ τοῦ ἐπισκόπου τῆς Κυπρίων νήσου
ΜΑ Περὶ μοναχῶν καὶ μοναστηριῶν καὶ τοῦ μὴ ἀνεξετάστως προσΐεσθαι τοὺς τὸν μονήρη βίον ἐπανῃρημένους
ΜΒ Περὶ τῶν ἐν ἐγκλείστραις βουλομένων εἰσελθεῖν
ΜΓ Περὶ τοῦ μὴ δεῖν τοὺς λεγομένους ἐρημίτας κατὰ κεφαλῆς κομῶντας ἐν πόλει διάγειν
ΜΔ Περὶ τοῦ προσδέχεσθαι εἰς τὸ μοναχικὸν τάγμα πάντα τὸν ἐν οἱῳδήποτε πταίσματι ἁλῶντα
ΜΕ Περὶ τοῦ πορνεύοντος μοναχοῦ ἢ πρὸς γάμου κοινωνίαν γυναῖκα ἀγόμενον
ΜϚ Περὶ τοῦ μὴ κεκοσμημένας εἰσάγειν τῷ μαναστηρίῳ τὰς μελλούσας καταξιοῦσθαι τοῦ μοναχικοῦ σχήματος
ΜΖ Περὶ τοῦ μὴ ἐξέρχεσθαι τὰς τῷ μοναστηρίῳ κατατταττομένας χωρὶς ἀπαραιτήτου ἀνάγκης
ΜΗ Περὶ τοῦ μήτε ἐν γυναικείῳ μοναστηρίῳ ἀνήρ, μήτε ἐν ἀνδρείῳ γυνὴ καθεῦδειν
ΜΘ Ὅτι δεῖ τὴν κατὰ κοινὴν συμφωνίαν διαζευχθεῖσαν τοῦ χειροτονηθέντος ἐπισκόπου ἐν μοναστηρίῳ εἰσιέναι

1–2 ΛϚ Περὶ τῶν μὴ ἐξέστω τῶν μητροπολίτων τελευτώντων ἐπισκόπ- Bin
3 ΛΖ Περὶ τὸν ρν′ ἁγίων πατέρων, τῶν ἐν τῇ βασιλίδι πόλει Bin
4–5 ΛΗ Περὶ κατὰ διαφόρους καιροὺς βαρβαρικαὶ γεγόνασιν ἔφοδοι Bin
6–7 ΛΘ Περὶ τὸν ἐκ τῶν πατέρων ἡμῶν παρατεθέντα κανόνα καὶ ἡμεῖς Bin
8 Μ Περὶ τοῦ ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ τῆς Κυπρίων Bin
9–10 ΜΑ Περὶ τοῦ μοναχοῦ τοῦ εἰσέρχεσθαι εἰς τὸν ζυγὸν τῆς μοναδικῆς πολιτείας Bin
11 ΜΒ Τοὺς ἐν πόλεσιν χωρίοις Bin
12–13 ΜΓ Τοὺς λεγομένους ἐρημίτας Bin
14–15 ΜΔ Περὶ ἐξὸν ὑπάρχει χριστιανῷ Bin
16–17 ΜΕ Περὶ μοναχοῦ ἐπὶ πορνείᾳ Bin
18–19 ΜϚ Περὶ γυναικείοις μοναστηρίοις Bin
20–21 ΜΖ Περὶ τὸν ἀσκητικὸν αἱρούμεναι βίον Bin
22–23 ΜΗ Περὶ τοῦ μὴ εἰσέρχεσθαι γυνὴ ἐν ἀνδρείῳ μοναστηρίῳ, οὔτε ἀνὴρ ἐν γυναικείῳ Bin
24–25 ΜΘ Περὶ τοῦ πρὸς ἐπισκοπῆς προεδρίαν Bin

AmAmbAsBarFeMosVen(Bin) *Jo*

---

4 ἐξ ἐπηρείας om. Amb **13** πόλει] πόλεσιν Bar **19** μοναχικοῦ om. BarFe*Jo* **22–23** καθεῦδειν] καθευδήτω Bar καθεύδησαν Fe καθευδῆσαι *Jo* **22** μοναστηρίῳ om. BarFe*Jo* | γυνὴ] γυναῖκα AmbAsBarMos Ven

N Ὅτι τὰ ἅπαξ χειροτονηθέντα μοναστήρια οὐ δεῖ γενέσθαι κοσμικὰ καταγώγια

NA Περὶ τοῦ μὴ κυβεύειν ἱερατικούς

NB Ἀπαγόρευσις τοῦ ὁρᾶν μίμους καὶ κυνήγια καὶ τὰς ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὀρχήσεις

NΓ Περὶ τοῦ ἐν τῇ ἁγίᾳ τεσσαρακοστῇ γίνεσθαι τὴν τῶν προηγιασμένων λειτουργίαν

NΔ Περὶ τοῦ μὴ ταῖς χηρευούσαις μητράσι τοὺς ἀναδόχους τῶν παίδων γαμικῶς συναλλάσσειν

NE Περὶ τῶν ἐκ συγγενείας κεκωλυμένων γάμων

Nϛ Περὶ τοῦ μὴ ἐν σαββάτῳ καὶ κυριακῇ νηστεύειν

NZ Περὶ τῆς τῶν Ἀρμενίων ἐν τῇ ἁγίᾳ τεσσαρακοστῇ σαββάτων καὶ κυριακῶν τυροφαγίας

NH Περὶ τοῦ μὴ προσφέρειν ἐν θυσιαστηρίῳ μέλι καὶ γάλα

NΘ Περὶ τοῦ μὴ μεταδοῦναι ἑαυτῷ λαϊκὸν τῶν θείων μυστηρίων

Ϛ Περὶ τοῦ μὴ ἐν εὐκτηρίῳ ἔνδον οἰκίας τυγχάνοντι βάπτισμα ἐπιτελεῖσθαι

ϚA Περὶ τῶν ὑποκρινομένων δαιμονᾶν

ϚB Περὶ μάντεων καὶ ἐπαοιδῶν καὶ ἀρκοπαίκτων

ϚΓ Περὶ καλάνδων καὶ βοτῶν καὶ βρουμαλίων

ϚΔ Ὅτι οὐ δεῖ τὰ ψευδῆ συμπλασθέντα μαρτυρολόγια ἀναγινώσκεσθαι

ϚE Περὶ τοῦ μὴ λαϊκὸν διδασκαλικὸν μεταδιώκειν ἀξίωμα

1–2 N Περὶ τὰ καθιερωθέντα μοναστήρια Bin

3 NA Περὶ μηδένα τῶν ἁπάντων, εἴτε λαϊκῶν εἴτε κληρικῶν κυβεύειν Bin

4–5 NB Περὶ τοῦ ἀπαγορεύειν ἡ ἁγία ταύτη καὶ οἰκουμενικὴ συνοδος Bin

6–7 NΓ Περὶ τῆς ἁγίας μ′, τῶν προσαγιασμένων λειτουργιῶν Bin

8–9 NΔ Ἐπειδὴ καὶ μείξων ἡ κατὰ τὸ πνεῦμα οἰκειότης τῆς τῶν σωμάτων Bin

10 NE Περὶ τῆς θείας ἡμᾶς οὕτω ἐκδιδασκούσης γραφῆς· οὐκ εἰσελεύση Bin

11 Nϛ Ἐπειδὴ μεμαθήκαμεν ἐν τῇ Ῥωμαίων πόλει ἐν ταῖς τῆς τεσσαρακοστῆς νηστείαις

12–13 NZ Περὶ τῶν Ἀρμενίων τῶν ἐσθίουσι ἐν σαββάτοις καὶ κυριακαῖς τῆς τεσσαρακοστῆς τυρὸν καὶ ὠόν Bin

14 NH Περὶ τοῦ μὴ προσφέρειν μέλι καὶ γάλα ἐν τοῖς ἁγίοις θυσιαστηρίοις Bin

15 NΘ Περὶ τοῦ μὴ μεταδίδωσι λαϊκοὶ τῶν θείων μυστηρίων παρόντος ἐπισκόπου Bin

16 Ϛ Περὶ τοῦ μηδαμῶς ἐν εὐκτηρίῳ οἴκῳ τυγχάνοντι βάπτισμα Bin

17 ϚA Περὶ τοῦ ἀποστόλου Παύλου βοῶντος ὅτι ὁ κολλώμενος τῷ κυρίῳ ἓν πνεῦμά ἐστι Bin

18 ϚB Περὶ μαντευομένων καὶ φυλακτηρίων Bin

19 ϚΓ Περὶ τὰς οὕτω λεγομένας καλάνδας Bin

20 ϚΔ Περὶ τοῦ μὴ ἀτιμάζειν τοῦ Χριστοῦ μάρτυρας Bin

21 ϚE Περὶ ὅτι οὐ χρὴ δημοσίᾳ λαϊκὸν λόγον κινεῖν ἢ διδάσκειν Bin

---

AmAmbAsBarFeMosVen(Bin) *Jo*

---

1 χειροτονηθέντα mss.$^{omn.}$: καθιερωθέντα *Jo* **3** NA–ἱερατικούς] Περὶ λαϊκῶν. N. Περὶ τοῦ μὴ κυβεύειν ἱερατικοὺς ἢ λαϊκούς *Jo* **4** τῆς om. BarFe*Jo* **6** τεσσαρακοστῇ] σαρακοστῇ Bar **10** κεκωλυμένων] κωλυμένων AmAmbAsBarMosVen **12–13** σαββάτων καὶ κυριακῶν] σαββάτοις καὶ κυριακαῖς *Jo* **19** βοτῶν] βοτανῶν AsMos βουτανῶν Ven **20** συμπλασθέντα] ψευδῶς *Jo*

ϜϚ Περὶ τῶν ἐν ταῖς νεομηνίαις ὑπό τινων πρὸ τῶν οἴκων ἁπτομένων πυρκαϊῶν
ϜΖ Περὶ τοῦ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σχολάζειν τὴν ἀναστάσιμον ἑβδομάδα
ϜΗ Περὶ τοῦ ἀπέχεσθαι αἵματος καὶ πνικτοῦ
ϜΘ Περὶ τοῦ μὴ διαφθείρειν βιβλίον τῆς παλαιᾶς καὶ καινῆς διαθήκης ἢ κατατέμνειν εἰς μυρεψούς
Ο Περὶ τοῦ μὴ εἰσέρχεσθαι λαϊκὸν ἔνδον τοῦ ἱεροῦ θυσιαστηρίου
ΟΑ Περὶ τοῦ μὴ λαλεῖν τὰς γυναῖκας ἐν τῷ τῆς λειτουργίας καιρῷ
ΟΒ Περὶ τοῦ μὴ δεῖν τοὺς διδασκομένους τοὺς πολιτικοὺς νόμους ἔθεσιν ἑλληνικοῖς κεχρῆσθαι
ΟΓ Περὶ τοῦ μὴ συνάπτεσθαι ἄνδρα ὀρθόδοξον αἱρετικῇ γυναικί
ΟΔ Ὅτι οὐ δεῖ ἐν τῷ ἐδάφει τύπους σταυροῦ κατασκευάζειν
ΟΕ Ὅτι οὐ δεῖ ἔνδον ἱεροῦ οἴκου ἐσθίειν
ΟϚ Περὶ τοῦ μὴ βοαῖς ἀτάκτοις ἐν τῷ ψάλλειν κεχρῆσθαι
ΟΖ Ὅτι οὐ δεῖ ἔνδον ἱερῶν περιβόλων καπηλεῖον ἢ βρωμάτων εἴδη προστεθῆναι ἢ πραγματεύεσθαι
ΟΗ Περὶ τοῦ μὴ ἀπολούεσθαι κληρικοὺς ἢ ἀσκητὰς μετὰ γυναικῶν ἐν βαλανείῳ
ΟΘ Περὶ τοῦ ἐκμανθάνειν τοὺς φωτιζομένους τὴν πίστιν
Π Περὶ τῶν μετὰ τὴν κυριακὴν ἡμέραν τῆς Χριστοῦ γεννήσεως λοχείαν ἐπιτελούντων
ΠΑ Περὶ τοῦ μὴ χρονίζειν ἄνευ ἀνάγκης ἔξω τῆς ἐκκλησίας
ΠΒ Περὶ τοῦ μὴ προστιθέναι ἐν τῷ τρισαγίῳ τὸ ‘Ὁ σταυρωθεὶς δι’ ἡμᾶς’

1–2 ϜϚ Περὶ τὰς νεομηνίαις ἀναπτομένας πῦρ Bin
3 ϜΖ Περὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς κυριακῆς Bin
4 ϜΗ Περὶ τοῦ ἀπέχεσθαι αἵματος καὶ πνικτοῦ καὶ εἰδωλοθύτου Bin
5–6 ϜΘ Περὶ τοῦ μὴ διαφθείρειν καὶ τέμνειν τὰς θείας βίβλους Bin
7 Ο Περὶ τοῦ μὴ ἐξέστω τινὶ τῶν ἁπάντων ἐν λαϊκοῖς τελοῦντι ἔνδον ἱεροῦ Bin
8 ΟΑ Περὶ τοῦ μὴ ἐξέστω ταῖς γυναιξὶν ἐν τῷ καιρῷ τῆς θείας λειτουργίας λαλεῖν Bin
9–10 ΟΒ Περὶ τοὺς διδασκομένους τοὺς πολιτικοὺς νόμους μὴ δεῖν τοῖς ἑλληνικοῖς Bin
11 ΟΓ Περὶ τοῦ μὴ ἔξεστιν ὀρθόδοξον ἄνδρα αἱρετικῇ συνάπτεσθαι γυναικί Bin
12 ΟΔ Περὶ τοῦ ζωοποιοῦ σταυροῦ Bin
13 ΟΕ Περὶ ὅτι οὐ δεῖν ἐν τοῖς κυριακοῖς ἢ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τὰς λεγομένας ἀγάπας Bin
14 ΟϚ Περὶ τοὺς ἐπὶ τὸ ψάλλειν ταῖς ἐκκλησίαις σεμνῶς καὶ ἁρμοδίως Bin
15–16 ΟΖ Περὶ ὅτι οὐ δεῖν ἔδον τῶν ἱερῶν περιβόλων καπηλεῖον ἢ τὰ διὰ βρωμάτων Bin
17–18 ΟΗ Περὶ ὅτι οὐ δεῖ ἱερατικοὺς ἢ κληρικοὺς ἢ ἀσκητὰς ἐν βαλανείῳ μετὰ γυναικῶν ἀπολούεσθαι, μηδὲ πάντα χριστιανόν Bin
19 ΟΘ Περὶ τοὺς φωτιζομένους Bin
20–21 Π Περὶ ἀλόχευτον τὸν ἐκ τῆς παρθένου τὸν θεῖον τόκον ὁμολογοῦντες Bin
22 ΠΑ Περὶ ἐπισκόπων ἢ πρεσβυτέρων ἢ διακόνων ἐν κλήρῳ καταλεγομένων Bin
23 ΠΒ Περὶ τῶν βλασφήμων τῶν λεγόντων ἅγιος ἀθάνατος ὁ σταυρωθεὶς δι’ ἡμᾶς Bin

---

AmAmbAsBarFeMosVen(Bin) *Jo*

---

1 τῶν οἴκων] τῶν οἰκείων οἴκων Am **15–16** προστεθῆναι] προτιθέναι Fe*Jo* **16** πραγματεύεσθαι] ἐμπορεύεσθαι *Jo* **19** τοὺς φωτιζομένους] τὸν φωτιζόμενον AmAmbAsMosVen **20** ἡμέραν om. Bar*Jo* **23** ἐν om. *Jo*

ΠΓ Περὶ τοῦ μὴ τοὺς ζωγράφους ἐν τῷ δακτυλοδεικτεῖν τὸν Πρόδρομον ἀμνὸν ἐγχαράττειν
ΠΔ Περὶ τοῦ μὴ μεταδιδόναι τοῖς τῶν νεκρῶν σώμασι τῆς εὐχαριστίας
ΠΕ Περὶ τῶν μὴ ἐν βεβαιότητι γινωσκομένων εἴτε ἐβαπτίσθησαν
ΠϚ Περὶ τοῦ ἀπολαύειν τῆς ἐλευθερίας τοὺς ἐν τρισὶ μάρτυσιν ἐλευθερουμένους
ΠΖ Περὶ τῶν ἐπὶ ψυχῶν ὀλίσθῳ πόρνας ἐκτρεφόντων
ΠΗ Περὶ τῆς τὸν ἴδιον ἄνδρα καταλιμπανούσης ἢ το‹ῦ› τὴν ἰδίαν γυναῖκα ἀνδρ‹ὸς› καὶ ἑτέρῳ προσώπῳ συναπτομέν‹ου›
ΠΘ Περὶ τοῦ μὴ ἐν τῷ ἱερῷ οἴκῳ κτῆνος εἰσάγειν, εἰ μὴ ἐν ὁδοιπορίᾳ δι᾽ ἀνάγκην πολλήν
Ϛ Περὶ τοῦ ἐν ποίᾳ ὥρᾳ δεῖ ἀπονηστεύεσθαι τῷ μεγάλῳ σαββάτῳ
ϚΑ Περὶ τοῦ μὴ κλίνειν γόνυ τῇ κυριακῇ
ϚΒ Περὶ ἐπιτιμίων τῶν διδόντων καὶ δεχομένων τὰ ἀμβλωθρίδια
ϚΓ Περὶ τῶν ἁρπαζόντων γυναῖκας ἐπ᾽ ὀνόματι συνοικεσίου
ϚΔ Ὅτι μοιχαλίς ἐστιν ἡ ἑτέρῳ συνοικοῦσα πρὸ τοῦ πεισθῆναι τετελευτηκέναι τὸν ἄνδρα
ϚΕ Περὶ τῶν ὀμνυόντων ὅρκους ἑλληνικούς
ϚϚ Περὶ τοῦ πῶς δεῖ δέχεσθαι τοὺς ἐξ αἱρέσεως ἐπιστρέφοντας
ϚΖ Περὶ τοῦ μὴ ἐμπλοκὴν τριχῶν ποιεῖσθαι τοὺς ἄνδρας
ϚΗ Περὶ τῶν ἀδιακρίτως ἐν ἐκκλησίᾳ μετὰ τῶν ἰδίων γυναικῶν μενόντων
ϚΘ Περὶ τοῦ μνηστευσαμένην λαμβάνοντος ζῶντος τοῦ μνηστευσαμένου

1–2 ΠΓ Περὶ τῶν ἁγίων καὶ σεπτῶν εἰκόνων Bin
3 ΠΔ Περὶ μηδεὶς τοῖς σώμασι τῶν τελευτώντων τῆς εὐχαριστίας μεταδιδότω Bin
4 ΠΕ Περὶ τοῖς κανονικοῖς τῶν πατέρων θεσμοῖς κατακολουθοῦντες Bin
5–6 ΠϚ Περὶ δύο καὶ τριῶν μαρτύρων Bin
7 ΠΖ Περὶ τοὺς ἐπὶ ψυχῶν ὀλίσθω πόρνας ἐπισυνάγοντας καὶ ἐπιτρέφοντας Bin
8–9 ΠΗ Περὶ ἡ τὸν ἄνδρα καταλιποῦσα μοιχαλίς ἐστιν, ἢ καὶ ἐπ᾽ ἄλλον ἦλθε Bin
10–11 ΠΘ Περὶ μηδεῖς ἔνδον ἱεροῦ ναοῦ κτῆνος τὸ οἱονοῦν εἰσενέγκει Bin
12 Ϛ Περὶ τὰς τοῦ σωτηρίου πάθους ἡμέρας Bin
13 ϚΑ Περὶ ταῖς κυριακαῖς μὴ κλίνει γόνυ Bin
14 ϚΒ Περὶ τὰς ἀμβλωθρίδα διδούσας φάρμακα καὶ τὰς δεχομένας Bin
15 ϚΓ Περὶ τοὺς ἁρπάζοντας γυναῖκας ἐπ᾽ ὀνόματι συνοικεσίου ἢ συμπράττοντας Bin
16–17 ϚΔ Περὶ ἀναχωρήσαντος τοῦ ἀνδρὸς Bin
18 ϚΕ Περὶ τοὺς ὀμνύοντας ὅρκους ἑλληνικοὺς Bin
19 ϚϚ Περὶ τοὺς προστιθεμένους τῇ ὀρθοδοξίᾳ Bin
20 ϚΖ Περὶ οἱ τὸν Χριστὸν διὰ τοῦ βαπτίσματος ἐνδυσάμενοι τὴν ἐν σαρκὶ αὐτοῦ Bin
21 ϚΗ Περὶ τοὺς εἰς γαμετᾶς συνοικοῦντας Bin
22 ϚΘ Περὶ ὁ ἑτέρῳ μνηστευθεῖσαν γυναῖκα Bin

AmAmbAsBarFeMosVen(Bin) *Jo* **19** des. Ven

---

2 ἐγχαράττειν] χαράττειν AmAmbAsMosVen **3** τῆς] τῆς θείας *Jo* **4** εἴτε] ὅτι AmAmbAsMosVen **5** μάρτυσιν] μαρτύρας Fe **7** ὀλίσθῳ Fe*Jo*: ὀλέθρου Amb ὀλέθρω AsBarMos ὀλέθρο Ven **8** τοῦ *Jo*: τὸν mss.$^{omn.}$ **8–9** ἀνδρὸς] ἄνδρα mss.$^{omn.}$ *Jo* **9** συναπτομένου] συναπτομένης man.$^{omn.}$ συναπτόμενον *Jo* **15** ἁρπαζόντων] ἐπεργαζόντων Bar **19** δεῖ om. AmAsFeMosVen*Jo* **20** τοὺς ἄνδρας] τὸν ἄνδρα BarFe *Jo*

omn

P Περὶ τῶν Ἀρμενίων τῶν ἔνδον ἱεροῦ θυσιαστηρίου μέλη κρεῶν ἑψημένων προσαγόντων

PA Περὶ τοῦ μὴ ἐγχαράττεσθαι ἐν πίναξι τὰ πρὸς ἡδονὴν κινοῦντα

PB Περὶ τοῦ τὴν κοινωνίαν τοὺς λαϊκοὺς ἐν τῷ στόματι δέχεσθαι καὶ μὴ εἰς δοχὴν χρυσῆν ἢ ἀργυρᾶν

PΓ Ὅτι χρὴ τὴν τοῦ ἡμαρτηκότος διάθεσιν ἐπισκέπτεσθαι καὶ τὴν ποιότητα τοῦ ἁμαρτήματος

1–2 P Περὶ τοῦ ἔνδον τοῖς θυσιαστηρίοις μέλη κρεῶν ἕψοντες Bin

3 PA Περὶ οἱ ὀφθαλμοί σου ὀρθὰ βλεπέτωσαν καὶ πάσῃ φυλακῇ Bin

4–5 PB Περὶ σῶμα Χριστοῦ κατ᾽ εἰκόνα αὐτοῦ κτισθέντα ἄνθρωπον Bin

---

AmAmbAsBarFeMos(Bin) *Jo* 5 des. Bin

---

4 στόματι] σώματι *Jo* 6 PΓ om. AmbBar

SCHOLIA

SCHOLIVM I (ANTIICONOCLASTICVM I)

Σημείωσαι ὅτι ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν κανόνων οἱ δ΄ ὑπέγραψαν πατριάρχαι Παῦλος καὶ Πέτρος καὶ Γεώργιος καὶ Ἀναστάσιος· ὥστε καὶ ἐκ τῆς συμφωνίας τῶν δ΄ ἀρχιερατικῶν θρόνων τὰ τῶν δυσσεβῶν εἰκονομάχων ἐμφράττεται στόματα.

Τέλος τῶν θείων καὶ ἱερῶν ρβ΄ κανόνων τῶν / ἐκτεθέντων ἐν κωνσταντινουπόλ(ει) ὑπὸ τῶν / ἁγίων καὶ μακαρίων π(ατέ)ρων τῶν συνελθόντ(ων) / ἐν τῇ ἕκτῃ συνόδῳ ἐν τῷ τρούλλῳ τοῦ βασιλικοῦ / παλατίου ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ φιλοχρίστου βασιλ(έως) / ὃς καὶ ὑπεσφράγισε τῇ ἁγία συνόδῳ καὶ τῇ ἐκ/θέσει τῶν κανόνων καὶ ὑπέγραψεν· οἵτε / ἁγιώτατ(οι) σεβάσμιοι καὶ ἱεροὶ δ΄ π(ατ)ριάρχ(αι) Παῦλ(ος) / ὁ Κωνσταντινοπόλ(εως)· Πέτρο(ς) ὁ Ἀλεξανδρείας· / Γεώργιος ὁ Ἀντιοχείας· Ἀναστάσιος ὁ Ἱεροσολύμ(ων) / καὶ οἱ λοιποὶ θεῖοι π(ατέρ)ες καὶ ἱεράρχαι· ὥστε / καὶ ἐκ τῆς συμφωνίας τῶν δ΄ ἁγίων ἀρχιερέ(ων) / τὰ τῶν δυσσεβῶν εἰκονομάχων ἐμφράττεσ(θαι) / στόματα καὶ τὴν ἐκκλησίαν κρατύνεσθαι / εἰς δόξαν Χ(ριστο)ῦ τοῦ ἀληθινοῦ θ(εο)ῦ ἡμῶν:– add. I post can. 102 ante catal.

BCCsDEFJMBinParPePsPsuSSiVatVnVtcVzWiWWn *DarOh*(I), At legi n.p. **1–3** cf. scholium II p. 11 lin. 18—20 (Wn*Dar*)

---

1 Σημείωσαι Wn *Dar*: ἱστέρον E om. Cs M Si Vn ση- cet. | ὅτι om. Wi | ἐκθέσει—κανόνων] παρού συνόδ(ος) Vat παρούση συνοδῳ Vtc | ἐκθέσει] εἰσθέσει Bin | τῶν κανόνων] κ(αι)^{α}κ(αι)^{α} Vn | κανόνων] κ(αὶ) κ(αὶ) Ps **2–3** ὥστε—στόματα] καί (μετὰ) ἡ γ(ὰρ) συμφώ<νησις> τῶν ἀρχιερατι(κῶν) τούτ(ων) θρόνων, τὰ τῶν δυσσεβ(ῶν) εἰκονομάχ(ων) ἐνέφραξε στόματα Vat ἡ γ(ὰρ) συμφωνία τῶν ἀρχιερατικῶν τούτ(ων) θρό(νων) τὰ τῶν δυσσεβ(ῶν) εἰκονομαχ(ων) ἐνέφραξε στόματα Vtc **2** καὶ^{1} om. Vat Vtc | Γεώργιος—Ἀναστάσιος] Ἀναστάσιος καὶ Γεώργιος Vat Vtc qui habent etiam in txt. hunc ordinem (subscr. 4, 3), cf. p. 63 | Γεώργιος] Γη^{ω} Vn | καὶ^{3} om. Wn *Dar* **3** θρόνων om. Wi | ἐμφράττεται] ἐμφά^{θ} Wi, cf. p. 11 lin. 20

SCHOLIVM II (ICONOCLASTICVM)

Σημείωσαι ἀκριβῶς ὅτι ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν τύπων τῆς λεγομένης ἕκτης συνόδου οὐχ ὑπέγραψαν οἱ αὐτοὶ πατέρες, ὥς τινες λέγουσι. καὶ γὰρ ἐν τῇ πρώτῃ ρο′ μόνοι ὑπῆρχον, ἐν δὲ τῇ τῶν κανόνων ἐκδόσει σκ′· καὶ ἄλλα τὰ ὀνόματα τῶν πατριαρχῶν καὶ ἄλλα τῶν μητροπολιτῶν καὶ ἕτερα τῶν ἐπισκόπων, καὶ οὐδὲ τοποτηρηταὶ τοῦ πάπα συνῆλθον, εἰ καὶ λέγουσί τινες τὸν Ῥαβέννης εἶναι, τὸν Ἡρακλείας καὶ τὸν Κορίνθου ἐκ προσώπου τοῦ πάπα· |[fol. 231r] εἰ καὶ ἦσαν οὗτοι πάντες [...~10] τὴν τάξιν ἀνώτεροι πάντων, ὥσπερ καὶ εἰς τὰς οἰκουμενικὰς συνόδους, οὐ μὴν μετὰ Ἰωάννην τῆς Νέας Ἰουστινιανῆς καὶ Καισαρείας Συριανὸν καὶ τὸν Ἐφέσου Στέφανον, καὶ οὐδὲ ὡς τοποτηρηταὶ ἀλλ᾽ ὡς ἀρχιερεῖς μόνον. ἀλλ᾽ οὐδὲ ὁ Ναυπάκτου ἢ Νικοπόλεως μᾶλλον εἰπεῖν, οὔθ᾽ ὁ Λαρίσσης, ἀλλ᾽ οὐδὲ ὁ Θεσσαλονίκης συνῆν αὐτοῖς. καὶ εἰ θέλεις μαθεῖν ἀκριβῶς, δίελθέ μοι τὰ ὀνόματα τῶν ρο′ ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς ς′ συνόδου καὶ τὰ ὀνόματα καὶ τὰς ὑπογραφὰς τῶν συναχθέτων ἐν τῇ τῶν κανόνων ἐκδόσει, καὶ εὑρήσεις τὴν ἀλήθειαν.

Ταῦτα εὕρηται ἐμοὶ ἐν βιβλιαρίῳ γραφέντι ἐν ταῖς ἡμέραις βασιλέως Λέοντος τοῦ Σοφοῦ, ἔχοντι τοὺς θείους κανόνας καὶ τοὺς νόμους καὶ ἄλλα τινὰ διάφορα. εὕρηται καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν ὑπογραφῶν σχόλιον τῆς χειρὸς τοῦ τὴν βίβλιον γεγραφότος ἔχον οὑτωσί·

Σημείωσαι ὅτι ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν κανόνων οἱ τέσσαρες ὑπέγραψαν πατριάρχαι, Παῦλος καὶ Πέτρος καὶ Γεώργιος καὶ Ἀναστάσιος· ὥστε καὶ ἐκ τῆς συμφωνίας τῶν δ′ ἀρχιερατικῶν θρόνων τὰ τῶν δυσσεβῶν εἰκονομάχων ἐμφράττεται στόματα.

4–5 καὶ[3] – συνῆλθον cf. subscr. 8 p. 64 **5–6** καὶ – Κορίνθου cf. catal. d–f, p. 64 **8–9** οὐ – μόνον cf. subscr. 5–7 p. 63 **10–11** ἀλλ᾽[2] – αὐτοῖς cf. catal. b, p. 63 **18–20** Σημείωσαι – στόματα cf. scholium I p. 10

Wn *Dar* **1** Σημείωσαι Wn fol. 229^{v} **7** ~ 10] txt. lacunosus ca. 10 lit.

---

8 Συριανὸν] Κυριακὸς cf. subscr. 6 p. 63 **19** καὶ[4] Wn scholium I: om. *Dar*; cf. p. 10 lin. 2

SCHOLIVM III (DE VIGILIO PAPA)

Βιγίλιος πάπας Ῥώμης οὐ παρῆν. δι᾽ ἐπιστολῶν δὲ καὶ αὐτὸς συνέθετο εἰς τὰ πάντα.

Am Amb As Dc Me Mos Pi Ven Vl Vt Vtu *Oh Pit*

---

1 Βιγίλιος] Θεσσαλονίκ/Βιγίλιος Me Θεσσαλονίκης/Βιγίλιος Val τόπος τοῦ Θεσσαλονίκης. Βιγίλιος *Pit* | παρῆν] ὑπαρὶν Val | ἐπιστολῶν] ἐπιστολῆς Dc Pi | δὲ – αὐτὸς om. Pi Val *Pit* | καὶ αὐτὸς om. Dc Me | εἰς τὰ om. Dc Me Pi Val *Pit* | τὰ om. Mos Vtu *Oh*, cf. p. 62 lin. 5

SCHOLIVM IV (ANTIICONOCLASTICVM II)

Ὅτι ἐν τῇ ς′ συνόδῳ οὐκ ἦσαν πατριάρχαι ἐν Ἀλεξανδρείᾳ οὐδὲ ἐν Ἱεροσολύμοις. τοποτηρηταὶ δὲ τῶν θρόνων ὑπῆρχον ἐν αὐτῇ καὶ ὁ Ἀντιοχείας· ἐν δὲ τῇ μεθέκτῃ αὐτοὶ οἱ τοποτηρηταὶ κυρωθέντες πατριάρχαι συνήδρευσαν ἅμα τοῖς καταλειφθεῖσιν ἐπισκόποις καὶ ἑτέροις πλείστοις. Θεοφάνους γεγονότος πατριάρχου Ἀντιοχείας διὰ τὸ καθαιρεθῆναι Μακάριον καὶ πεμφθῆναι εἰς Ῥώμην ὡς ἀπειθοῦντα. ὑπῆρχον δὲ ἐν μὲν τῇ ς′ ρο′, ἐν δὲ τῇ μεθέκτῃ σμ′ πατέρες. ὅτι ἡ ς′ ἐπὶ Κωνσταντίνου γέγονεν ἔτει ιγ′ τῆς αὐτοῦ βασιλείας, μηνὶ Νοεμβρίῳ ἰνδικτιῶνος θ′. ἡ δὲ μεθέκτη ἤρχθη μηνὶ Ἰανουαρίῳ ἰνδικτιῶνος ⟨δ′⟩, ὡς ἀπέχειν ἀπὸ τῆς ς′ ἔτη κς′· ἡ μὲν γὰρ ς′ γέγονεν ἔτους ἀπὸ κτίσεως κόσμου ͵ϛρογ′, ἡ δὲ μεθέκτη ͵ϛρϙθ′.

1–4 cf. Initia capitulorum Theoph. Conf., Chron. 6171, 6177, p. 356, 14 – p. 361, 14 de Boor **1–8** cf. Georgius Mon., Chron. 25, p. 725, 13 – p. 726, 17 de Boor/Wirth **5–6** cf. Constantinus IV. imp., ep. ad Leonem papam (a. 682) ACO ser. II 2,2 p. 895, 29 – p. 896, 35; Dölger/Müller, Reg. 247; Leo II papa, ep. ad Constantinum IV. imp. (a. 682) ACO ser. II 2,2 p. 878, 6–22 **7–10** cf. chronologiam in can. 3 (p. 25 lin. 24–26) τῆς παρελθούσης τετάρτης ἰνδικτιῶνος, ἔτους ἑξακισχιλιοστοῦ ἑκατοστοῦ ἐννενηκοστοῦ ἐννάτου, Theoph. Conf., Chron. 6171–6172, 6177, p. 359, 33 – p. 360, 12; p. 361, 19 – p. 362, 30 de Boor; C. Mango/R. Scott, The chronicle of Theophanes Confessor (Oxford 1997), p. 502, adn. 3, p. 506, adn. 6; cf. p. LXIV—LXVIII

J *Pap*

8 δ′ spat. J *Pap* δ′ Theoph. Conf., Chron. 6177, p. 361, 20 – 362, 4 de Boor; sequimur chronologiam non sibi constantem Theoph. Conf., cf. C. Mango, R. Scott, The chronicle of Theophanes Confessor (Oxford 1997), p. 506 adn. 6 **9** ͵ϛρογ′] ͵ϛροβ′ Theoph. Conf., Chron. 6172, 6177 p. 360, 9; p. 361, 24 de Boor **10** ͵ϛρϙθ′] ͵ϛ′ J sub lin., cf. p. 25 lin. 25

SCHOLIVM V (ANTIICONOCLASTICVM III)

Κἀντεῦθεν ἐστὶ καταφωρᾶσαι τῆς τῶν εἰκονομάχων κακουργίας τὸ ἀναίσχυντον· Οἳ διαβάλλειν τὴν τῶν προκειμένων ἱερῶν κανόνων ἐπιχειροῦντες ἀκρίβειαν, διότι κατὰ τῆς ἐκφύλου αὐτῶν αἱρέσεως ἵστανται, φασὶν τοὺς ἐκθεμένους αὐτοὺς τῇ τῶν μονοθελητῶν ἐνισχημένους νόσῳ καὶ κατὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἕκτης ὑπογράψαι συνόδου.

Οἱ δέ, ὡς ὁρᾶν ἐστὶ παντί, ταύτην λαμπραῖς ταῖς φωναῖς ἀνακηρύττονται, τοὺς ὑπ᾽ αὐτῆς κατακριθέντας ἅμα τῷ αὐτῶν ἐναγεστάτῳ φρονήματι ταῖς αὐταῖς εὐθύναις καὶ ἀραῖς ὑποφέρουσιν.

Ἔοικεν οὖν τὸ γένος τοῦτο τῶν εἰκονομάχων τοὺς προγόνους Εὐτυχιανιστὰς καὶ Διοσκόρους μιμεῖσθαι· ὥσπερ ἐκεῖνοι τοὺς ἐν τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ δ′ συνόδῳ, ὅτι τὴν αὐτῶν λύσσαν ἐξεκκλησίασαν, τὰ Νεστορίου φρονεῖν καίτοι λαμπρῶς αὐτὸν ἀναθεματίσαντας συκοφαντῆσαι ἀπηναισχύντησαν, οὕτως καὶ οἱ ἐκείνων ὡς ἀληθῶς γνήσιοι μαθηταὶ καὶ ἀπόγονοι τοὺς ἱεροὺς τούτους καὶ ἁγίους ἄνδρας λαμπρῶς μετὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἕκτης συνόδου κατὰ τῶν δυσσεβῶν μονοθελητῶν ἀνδραγαθιζομένους τὰ ἐκείνων τούτους φρονεῖν οὐκ ἐρυθριῶσι λοιδορούμενοι, ὅμοιόν τι τοῖς Ἰουδαίοις ποιοῦντες, οἳ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τῶν δαιμονίων τὸ πλάσμα καθαίροντα δαιμόνιόν τε ἔχειν οὐκ ἔφριττον ἐξυβρίζοντες, καὶ ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων καθαίρειν αὐτοῦ τὴν δυναστείαν· ἤτοι ἀπελαύνειν τὰ δαιμόνια τερατευόμενοι οὐκ ἐνεκάλυπτοντο.

16–19 ὅμοιόν – ἐνεκάλυπτοντο cf. Mt 12, 22–28; Lc 11, 14–18

AJMiPeTVn *SborPap* **2–11** Οἳ – φρονεῖν Vn legi v.p. **4–7** καὶ[2] – φρονήματι A legi v.p.

---

1 Κἀντεῦθεν ἐστὶ] Κἀντευθέν ἐστι *Pap* | ἐστὶ om. A | καταφωρᾶσαι] καταφωράσι Vn **2** ἱερῶν om. J *Pap* **5** ὑπογράψαι συνόδου ord. inv. *Pap* **6** ἀνακηρύττονται] ἀνακηρύττοντες T*SborPap* **7** αὐτῶν] αὐτοῦ T | ἐναγεστάτῳ] ἐναγεστατῶν Vn **10** δ′ om. AMi **11** ἐξεκκλησίασαν *Sbor*: ἐξεκκλησίαν ATVn καὶ ἐκκλη- J καὶ ἐκκλησίαν MiPeT*Pap* hinc legi n. p. **12** ἀναθεματίσαντας] ἀναθεματίσαντες *Sbor* | ἀπηναισχύντησαν] ἀπαναισχύντησαν *Pap* **13** ἱεροὺς] ἱερεῖς A **14** ἕκτης om. *Pap* **15** τὰ om. *Sbor* **16** λοιδορούμενοι] λυδορούμενοι MiPe legi n. p. **18** ἐξυβρίζοντες] ἐξυβίζειν τες *Pap* | καὶ om. AMi | τῷ] τῶν Vn | τῶν] τὸν Vn **19** τερατευόμενοι] τερατευομένου Mi τερατευουμένοιου T | ἐνεκάλυπτοντο] ἐνεκάλυπτον Mi

ACTA CONCILII

SERMO PROSPHONETICVS AD IMPERATOREM

CANONES

SUBSCRIPTIONES

Κανόνες τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ Τρούλλῳ τοῦ βασιλικοῦ παλατίου συνελθόντων ἁγίων πατέρων ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως

Προσφωνητικὸς τῆς αὐτῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Ἰουστινιανὸν ᾧ ὑπέταξαν τοὺς ὑπ᾽ αὐτῶν ἐκτεθέντας κανόνας

Τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ φιλοχρίστῳ βασιλεῖ Ἰουστινιανῷ ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἡ κατὰ θεῖον νεῦμα καὶ θέσπισμα τοῦ εὐσεβεστάτου ὑμῶν κράτους συναθροισθεῖσα κατὰ ταύτην τὴν θεοφύλακτον καὶ βασιλίδα πόλιν.

JoN 102/46 Τῆς ἀρρήτου καὶ θείας χάριτος τοῦ λυτρωτοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
Mansi 932 στοῦ πᾶσαν περιλαβούσης τὴν γῆν καὶ τοῦ ζωηφόρου τῆς ἀληθείας κηρύγματος ταῖς ἁπάντων ἀκοαῖς ἐνσπαρέντος, ὁ μὲν λαός, ὁ καθήμενος ἐν σκότει τῆς ἀγνοίας, φῶς εἶδε μέγα τὸ τῆς ἐπιγνώσεως καὶ τῶν τῆς πλάνης ἠλευθερώθη δεσμῶν
RP 296 βασιλείαν οὐρανῶν τῆς παλαιᾶς δουλείας ἀνταλλαξάμενος· ὁ δὲ τοῦ κάλλους τῆς πρώτης λαμπρότητος δι᾽ ἔπαρσιν ἀπωσθείς, ὁ πρῶτος δράκων, ὁ νοῦς ὁ μέγας, ὁ Ἀσσύριος, ὑπὸ τῶν πρὶν αἰχμαλώτων ἁλίσκεται καὶ γίνεται τῇ δυνάμει τοῦ σαρκωθέντος λόγου πάσης ἰσχύος ἀλλότριος, καθὼς γέγραπται ὅτι· *τοῦ ἐχθροῦ*
COGD 220 *ἐξέλιπον αἱ ῥομφαῖαι εἰς τέλος*. πανταχοῦ γὰρ λατρεία λογικὴ νενομοθέτηται καὶ
JoN 103/47 ὁλοκάρπωσις ἀναφέρεται, καὶ ὁ θεός, θυόμενος καὶ διαδιδόμενος εἰς σωμάτων ὁμοῦ καὶ ψυχῶν περιποίησιν, θεουργεῖ τοὺς μετέχοντας· ὑφ᾽ οὗ καὶ δαίμονες φυγαδεύονται, καὶ ἱερὰ τῶν ἀνθρώπων ἀθροιζομένη πανήγυρις ἐπ᾽ ἐκκλησίαις μυστικῶς ἁγιάζεται, καὶ τῆς τρυφῆς ὁ παράδεισος τοῖς πᾶσιν ἀνέῳκται, καὶ τέλος γέγονε τὰ πάντα καινά.

Ἀλλ᾽ ἐπεὶ ὁ ἀνθρωποκτόνος διάβολος ἅπαξ κατέναντι παντοκράτορος κυρίου τραχηλιάσας καὶ ὠδινήσας καὶ τεκὼν πόνον τῆς ἀποστάσεως, μὴ φέρων βλέπειν ἡμᾶς ἐγερθέντας τοῦ τῆς παραβάσεως πτώματος καὶ τὸν οὐρανὸν διαπτάντας

12–13 ὁ μὲν λαός – φῶς εἶδε μέγα cf. Is 9, 1 **17–18** τοῦ ἐχθροῦ – εἰς τέλος cf. Ps 9, 7 **18** λατρεία λογικὴ cf. Rom 12, 1 **22** τῆς τρυφῆς ὁ παράδεισος cf. Gen 3, 23–24 **23** γέγονε τὰ πάντα καινά cf. 2 Cor 5, 17; Apc 21, 5 **24** ὁ ἀνθρωποκτόνος διάβολος cf. Io 8, 44

8–9 ἡ κατὰ θεῖον νεῦμα – πόλιν cf. epistula (sacra) convocationis; Dölger/Müller, Reg. 258d et p. 20 lin. 15–16

AAtBIJΠΠαParPeSSuVVaVn *BenJoPitTi* **1–6** mss.omn. **1–9** Κανόνες – συναθροισθεῖσα] Πα chart. corr.

1–6 Κανόνες – κανόνας lit. spec. maius. BinCsLMvΠPaΠαParPePiΠçPsuSSuVVaVu ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΗΣ ς΄ ΣΥΝΟΔΟΥ PB Mv Σύνοδος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ Τρούλλῳ τοῦ παλατίου τῶν ΡΟ ἁγίων πατέρων κανόνες ρβ΄ σύνοδος ς΄ Bin ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΩΝ ρξε΄ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΤΩΝ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΣΥΝΕΛΘΟΝΤΩΝ ΕΝ ΤΩ ΤΡΟΥΛΛΩ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΠΑΛΑΤΙΟΥ ΕΠΙ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΥ ΤΟΥ ΡΙΝΟΚΟΠΗΘΕΝΤΟΣ Vts **1** ante Κανόνες] ΣΥΝΟ(ΔΟΣ) ς΄ LVVsWh ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ς΄ Si ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ Ε΄ ΚΑΙ ς΄ Fl οἰκουμενικὴ ς΄ σ(ύνοδος) marg. Vat | Κωνσταντινουπόλει + ΡΖΔ΄ LVe **2** συνελθόντων] ΣΥΝΚΑΘΕΣΘΕΝΤΩΝ L | πατέρων + ἐν τῇ ἕκτῃ συνόδῳ I + ΣΚΓ΄ Vs ΡΖΕ΄ *BenTi* **3** βασιλέως + οἱ κανόνες τῆς ἕκτης συνόδου I βασιλέως ἐκγόνου Ἡρακλείου Fe **6** κανόνας + ΡΒ΄ JWi **8** ἡ om. ΠΠα **13** τὸ om. Π **19** καὶ[2] om. Par **21** ἱερὰ] ἡ ἱερὰ AtVVa **26** τὸν οὐρανὸν] τῶν οὐρανῶν Par

διὰ τῆς ἀπαρχῆς ἡμῶν, τουτέστι Χριστοῦ τοῦ δόντος ἑαυτὸν λύτρον ὑπὲρ ἡμῶν, οὐκ ἀνῆκε τὰ τῆς κακίας βέλη κινῶν καὶ τοὺς πιστοὺς τιτρώσκων τοῖς πάθεσιν, ὡς ἂν χωρισθεῖεν τῆς δοθείσης αὐτοῖς ἐνεργείας τοῦ πνεύματος, τιμῆς JoN 104/48
τε καὶ χάριτος· οὐδὲ ὁ ἀγαθὸς ἡμῶν ἀθλοθέτης καὶ τῆς σωτηρίας ἀρχηγὸς παρεῖδε θεὸς ἀβοηθήτους ἡμᾶς, καθ᾽ ἑκάστην ἀντανιστῶν γενεὰν τοὺς ἐν τῷ τοῦ βίου τούτου σταδίῳ διὰ τῶν ὅπλων αὐτῷ τῆς εὐσεβείας παραταξαμένους καὶ τὸν πρὸς αὐτὸν συνάψαντας πόλεμον· οἳ *τὴν τοῦ πνεύματος* σπασάμενοι *μάχαιραν, ὅ ἐστι ῥῆμα θεοῦ*, καὶ οὕτω συμπλακέντες τῷ πονηρῷ τῆς καθ᾽ ἡμῶν αὐτὸν τυραννίδος κατέλυσαν, ὁδηγοὶ τῶν ποιμνίων γενόμενοι καὶ τὰς ὁδοὺς κυρίου τοῖς λαοῖς εὐθετίζοντες, ὅπως μὴ κατὰ κρημνῶν τῆς ἀνομίας ὑπ᾽ ἀγνοίας τοῦ COGD 221
κρείττονος ὠθοῖντό τε καὶ διολισθαίνοιεν. ἔδει γὰρ τὸν τὸ εἶναι ἡμῖν χαρισάμε- JoN 105/49
νον καὶ τοσούτῳ μεγέθει συγκαταβάσεώς τε καὶ ταπεινώσεως τὸ ἡμέτερον γέ- RP 297
νος μεταποιήσαντα καὶ πρὸς ἑαυτὸν ἀνακαλεσάμενον καὶ ἀναβιβάσαντα καὶ τὴν εἰς τὸ εὖ εἶναι τρίβον ἡμῖν ὑποδεῖξαι διὰ τῶν τῆς ἐκκλησίας λαμπτήρων καὶ διδασκάλων, φωταγωγούντων τὰ κατὰ θεὸν ἡμῶν διαβήματα καὶ πρὸς τὸ εὐαγγέλιον παρορμώντων· ὧν καὶ *τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει*, κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον.

Ὅθεν καὶ νῦν ἡμῖν τὸν οἰκεῖον βίον διεξάγουσι ῥᾳθυμότερον καὶ τῇ τῶν λογισμῶν ἀργίᾳ καθεύδουσιν, ὡς ἐπεισελθεῖν ἀφυλάκτοις τὸν ὁδοστάτην ἐχθρὸν καὶ κατὰ μικρὸν τὴν ἀρετὴν ὑποκλέψαντα τὴν κακίαν ἡμῖν ἀνθυπενεγκεῖν, ὁ τὴν μεγίστην ταύτην τοῦ παντὸς κόσμου πηδαλιουχῶν ὁλκάδα Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν σὲ τὸν σοφὸν ἡμῖν κυβερνήτην, τὸν εὐσεβῆ βασιλέα, προστάτην ὄντως ἀν- JoN 106/50
έστησεν, οἰκονομοῦντα τοὺς λόγους ἐν κρίσει, *φυλάσσοντα εἰς τὸν αἰῶνα ἀλήθειαν, ποιοῦντα κρῖμα καὶ δικαιοσύνην ἐν μέσῳ τῆς γῆς* καὶ ἐν ἀμώμῳ ὁδῷ πορευόμενον· ὃν ἡ σοφία κυοφορήσασα καὶ μαιεύσασα, καλῶς ταῖς ἀρεταῖς ἐκθρέψασά

1–2 τοῦ δόντος – ἡμῶν cf. Mc 10, 45par; 1 Tim 2, 6; Tit 2, 14 **1** τῆς ἀπαρχῆς ἡμῶν cf. 1 Cor 15, 20 **2** τὰ τῆς κακίας βέλη cf. Eph 6, 16 **4** τῆς σωτηρίας ἀρχηγὸς cf. Heb 2, 10 **5–6** ἐν τῷ – σταδίῳ cf. 1 Cor 9, 24 **6** διὰ τῶν ὅπλων – παραταξαμένους cf. 2 Cor 6, 7 **7–8** = Eph 6, 17 **9–10** τὰς ὁδοὺς – εὐθετίζοντες cf. Is 40, 3; Mt 3, 3par **16** = Phil 3, 20 **23** οἰκονομοῦντα – ἐν κρίσει cf. Ps 111, 5 **23–24** = Ps 145, 6–7 **24** = 1 Reg 2, 10 [= Od 3, 10] **24–25** ἐν ἀμώμῳ ὁδῷ πορευόμενον cf. Ps 100, 6. 118, 1

6 διὰ τῶν ὅπλων – τῆς εὐσεβείας cf. Eus. Caes., De laud. Const. XVII,10, GCS 7 p. 257, 4; Hist. eccl. X,4,19, GCS 9 p. 868, 20 **20–21** ὁ τὴν μεγίστην – Χριστὸς cf. Eus. Caes., De laud. Const. XII,8, GCS 7 p. 231, 26–27

AAtBIJΠΠαParPeSSuVVaVn *BenJoPitTi* **18** Ὅθεν – τῶν] Πα chart. corr.

1 τουτέστι] τοῦτ᾽ ἔστιν ΠΠα **2** τὰ] τὰς Πα **6** τούτου] τούτω V **7** τὴν] τῇ Πα **8–9** αὐτὸν] αὐτῶν ParVa*Ben* **8** οὕτω] οὕτως PeSV **9** γενόμενοι] γιγνόμενοι Π γινόμενοι ΠαVa*Ben* **10** κατὰ κρημνῶν] κρημνῷ VVa **15** τὰ – ἡμῶν] ἡμῶν τὰ κατὰ θεὸν *Ben* **19** ἐπεισελθεῖν] ἐπὶ σελθεῖν Πα **22** ἡμῖν] ἡμῶν Va*Ben* **23–24** φυλάσσοντα – ἀλήθειαν] φυλάσσοντα ἀλήθειαν εἰς τὸν αἰῶνα Va*Ben* **23** φυλάσσοντα] φυλάσσοντας Πα **25** καλῶς] καὶ καλῶς ΠΠαV*Ben*

Mansi 933 τε καὶ περιστείλασα καὶ θείου πληρώσασα πνεύματος, ὀφθαλμὸν οἰκουμένης
ἀπέδειξε τῇ τοῦ νοῦ καθαρότητι καὶ λαμπρότητι διαυγάζοντα περιφανῶς τὸ
ὑπήκοον· ᾧ τὴν ἑαυτῆς ἐκκλησίαν παρέθετο καὶ τὸν νόμον αὐτῆς μελετᾶν νυκ-
COGD 222 τὸς καὶ ἡμέρας ἐδίδαξε πρὸς καταρτισμὸν καὶ οἰκοδομὴν τῶν ὑπὸ χεῖρα λαῶν·
ὃς τῷ θερμῷ τοῦ πρὸς θεὸν πόθου τὸν ζηλωτὴν ὑπερβαλὼν Φινεὲς καὶ τὴν ἁ- 5
μαρτίαν ἐκκεντήσας τῷ κράτει τῆς εὐσεβείας τε καὶ συνέσεως, καὶ τὸ ποίμνιον
JoN 107/51 τῆς κακίας τε καὶ φθορᾶς συνεξελέσθαι προείλου. ἔπρεπε γὰρ τὸν τῶν οἰάκων
μετὰ τὴν ἄνω ῥοπὴν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἐπειλημμένον μὴ μόνον τὸ καθ' ἑ-
αυτὸν σκοπεῖν καὶ ὅπως ἂν ὁ οἰκεῖος αὐτῷ διευθύνοιτο βίος, ἀλλὰ καὶ πᾶν τὸ
RP 298 ἀρχόμενον ἐκ τρικυμίας περισῴζειν καὶ τῆς πολλῆς τῶν πταισμάτων συγχύσεως, 10
ἐπικλυζόντων πάντοθεν τῶν πνευμάτων τῆς πονηρίας καὶ τὸ σῶμα ἡμῶν ἐκτα-
ρασσόντων τῆς ταπεινώσεως.

Ἐπειδὴ δὲ αἱ ἅγιαι καὶ οἰκουμενικαὶ δύο σύνοδοι αἱ κατὰ ταύτην τὴν βασιλίδα
καὶ θεοφύλακτον πόλιν συναθροισθεῖσαι, ἡ μὲν ἐπὶ τῶν χρόνων Ἰουστινιανοῦ
τοῦ τῆς θείας λήξεως, ἡ δὲ ἐπὶ τοῦ ἐν εὐσεβεῖ τῇ μνήμῃ γενομένου ἡμῶν βασιλέ- 15
ως Κωνσταντίνου, πατρὸς τῆς σῆς ἡμερότητος, τὸ περὶ τῆς πίστεως πατρικῶς
JoN 108/52 διατρανώσασαι μυστήριον οὐδαμῶς ἱεροὺς κανόνας ἐνέγραψαν, καθάπερ αἱ λοι-
παὶ ἅγιαι τέσσαρες καὶ οἰκουμενικαὶ σύνοδοι, δι' ὧν ἀποστήσονται οἱ λαοὶ τῆς
χείρονος καὶ ταπεινοτέρας διαγωγῆς, ἐπὶ δὲ τὸν κρείττονα καὶ ὑψηλότερον
μεταθῶνται βίον, ἐντεῦθέν τε *τὸ ἔθνος τὸ ἅγιον*, τὸ *βασίλειον ἱεράτευμα*, ὑπὲρ οὗ 20
Χριστὸς ἀπέθανεν, ὑπὸ πολλῶν ἐξ ἀταξίας παθῶν διασπώμενον καὶ ὑποσυρό-
μενον καὶ κατὰ μικρὸν τῆς θείας μάνδρας ἀπορραγὲν καὶ διατμηθὲν καὶ τῇ ἀ-
COGD 223 γνοίᾳ καὶ λήθῃ τῶν τῆς ἀρετῆς κατορθωμάτων ἀπολισθῆσαν καί, ἀποστολικῶς
εἰπεῖν, *τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατῆσαν καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης, ἐν ᾧ ἡγιάσθη,
κοινὸν ἡγησάμενον τὴν τοῦ πνεύματος ἐνύβρισε χάριν,* τοῦτο λίαν, ὡς περιούσιον 25
λαόν, ἐπισυναγαγεῖν βουληθείς, μιμήσει τοῦ τὸ πλανώμενον πρόβατον ἐπὶ τὸ
JoN 109/53 ὄρος ἐπιζητοῦντος ποιμένος Χριστοῦ, καὶ τῇ αὐτοῦ προσκαταστῆσαι αὐλῇ καὶ
πεῖσαι φυλάττειν τὰς ἐντολάς τε καὶ τὰ θεῖα προστάγματα, δι' ὧν τῶν νεκρῶν
ἀποχωροῦντες ἔργων ζωοποιούμεθα, πᾶσάν τε περινοήσας σωτηρίας διάσκεψιν

3–4 τὸν νόμον – ἡμέρας cf. Ps 1, 2; Ios 1, 8 **5** τὸν ζηλωτὴν – Φινεὲς cf. Num 25, 7–13 **11–12** τὸ σῶμα – τῆς ταπεινώσεως cf. Phil 3, 21 **11** τῶν πνευμάτων τῆς πονηρίας cf. Eph 6, 12 **20** = 1 Ptr 2, 9 **24–25** ~ Heb 10, 29, sed ibi leg. ... καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας **25–26** περιούσιον λαόν cf. Tit 2, 14 **26–27** τοῦ τὸ πλανώμενον – Χριστοῦ cf. Mt 18, 12; Io 10, 11 **28–29** τῶν νεκρῶν – ἔργων cf. Heb 6, 1. 9, 14

AAtBIJΠΠαParPeSSuVVaVn *BenJoPitTi* **13** Ἐπειδὴ – αἱ[2]] Πα chart. corr.

---

4 λαῶν] λαῶ Πα **7** προείλου] προείλω ΠΠαVa*Ben* | τὸν] τὸ Π **9** ὅπως] ὅπου Π **10** πταισμάτων] στεσμάτων Πα πραγμάτων Va*Ben* **13–14** βασιλίδα καὶ θεοφύλακτον ord. inv. ΠΠαV **14** τῶν χρόνων] τὸν χρόνον V **16** πατρὸς] τοῦ πατρὸς V **17–18** λοιπαὶ] λυπαὶ ΠΠα sed corr. s.l. λοιπαὶ Π **18** καὶ om. AtΠΠαPeS | ἀποστήσονται + μέν PeS | οἱ] μὲν οἱ ΠVVa*Ben* **19** ἐπὶ] ἐπεὶ Πα **23** λήθῃ] λήθει Π Πα | ἀπολισθῆσαν] ἀπολισθεῖσαν Π **25** ἡγησάμενον] ἡγησάμενος ΠΠα | ἐνύβρισε] ἐνυβρίσαι Π ἐνυβρήσαι Πα **27** αὐλῇ] βουλῇ V

καὶ θεὸν ἐκζητήσας κατὰ τὸ φάσκον ῥητόν· *ὁ ζητῶν τὸν κύριον εὑρήσει γνῶσιν μετὰ δικαιοσύνης, οἱ δὲ ὀρθῶς ζητοῦντες αὐτὸν εὑρήσουσιν εἰρήνην*, τὴν ἁγίαν ταύτην καὶ θεόλεκτον οἰκουμενικὴν ἀθροισθῆναι σύνοδον ὥρισας, ὅπως τῇ τῶν πολλῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συννεύσει τε καὶ συμπνοίᾳ κατορθωθείη σοι εἰς δέον τὸ σπουδαζόμενον, ἀλλὰ καὶ εἴ τι λείψανον ἑλληνικῆς ἢ ἰουδαϊκῆς σκαιότητος τῷ τῆς ἀληθείας ὡρίμῳ σίτῳ ἐγκαταμέμεικται, ἐκ ῥίζης αὐτῆς ὡς ζιζάνιον ἀρθείη καὶ καθαρὸν ἀποδειχθείη τῆς ἐκκλησίας τὸ λῄϊον· *ὅπου γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι ἐν τῷ ἐμῷ ὀνόματι, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν*, ἡ κυρία ἔφη φωνή· καὶ πάλιν διὰ Ἱερεμίου ἡμῖν ἀνακέκραγεν· *ἐκζητήσατέ με ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν, καὶ ἐπιφανοῦμαι ὑμῖν*. RP 299 JoN 110/54

Ἐπὶ τούτῳ τοίνυν κατὰ κέλευσιν τῆς σῆς εὐσεβείας συνελθόντες κατὰ ταύτην τὴν θεοφύλακτον καὶ βασιλίδα πόλιν, κανόνας ἱεροὺς ἀνεγράψαμεν. διὸ τῆς σῆς εὐσεβείας δεόμεθα, τὰς τῶν πρὶν ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ πόλει ἐπὶ τοῦ ἐν εὐσεβεῖ τῇ μνήμῃ γενομένου ἡμῶν βασιλέως Θεοδοσίου συναθροισθέντων πατέρων φωνάς σοι προσάγοντες, *ἵνα, ὥσπερ τοῖς τῆς κλήσεως γράμμασι τὴν ἐκκλησίαν τετίμηκας, οὕτω καὶ τῶν δοξάντων* δι᾽ εὐσεβῶν κεραιῶν *ἐπισφραγίσῃς τὸ τέλος. ὁ δὲ κύριος στηρίξαι σου τὴν βασιλείαν ἐν εἰρήνῃ καὶ δικαιοσύνῃ, καὶ παραπέμψοι γενεαῖς γενεῶν, καὶ προσθείη τῷ ἐπιγείῳ κράτει καὶ τῆς βασιλείας τῆς ἐν οὐρανοῖς τὴν ἀπόλαυσιν*. Mansi 936 COGD 224 JoN 111/55

1–2 = Prov 16, 8 **5–6** τῷ τῆς ἀληθείας – ἀρθείη cf. Mt 13, 24–30 **7–8** = Mt 18, 20 **9–10** = Ier 36, 13

---

7 τῆς ἐκκλησίας τὸ λῄϊον cf. (Ps.-) Cyrillus Alex. col. dict. vet. test., PG 77 col. 1241C **15–19** = CCpl. (381), Sermo prosph., Mansi 3 col. 557C–D **15–16** ὥσπερ τοῖς – γράμμασι – τετίμηκας cf. epistula (sacra) convocationis; Dölger/Müller, Reg. 258d et p. 17 lin. 8–9

AAtBIJΠΠαParPeSSuVVaVn *BenJoPitTi* **1–2** κατὰ – μετὰ] Πα chart. corr. **13** πρὶν S lac. usque ad can. 32

---

1 ὁ ζητῶν τὸν κύριον εὑρήσει] οἱ ζητοῦντες τὸν κύριον εὑρήσουσι Va*Ben* **7** ἀποδειχθείη] ἀποδειχθῆ Va *Ben* **12** ἀνεγράψαμεν] ἐνεγράψαμεν ΠΠαVa*Ben* ἀνέγραψεν V **13** εὐσεβείας] εὐλαβείας V **16** δι᾽ + σου V | εὐσεβῶν + σου ΠΠαVa*Ben* | κεραιῶν] καιραιῶν Π | τέλος] κλέος PeV **17** παραπέμψοι] παραπέμψει ΠΠαV*Ben*

RP 301

A

RP 302 *Τάξις ἀρίστη παντὸς ἀρχομένου καὶ λόγου καὶ πράγματος ἐκ θεοῦ τε ἄρχεσθαι καὶ εἰς θεὸν ἀναπαύεσθαι*, κατὰ τὴν θεολόγον φωνήν· ὅθεν καὶ τῆς εὐσεβείας ὑφ᾽ ἡμῶν ἤδη διαπρυσίως κηρυττομένης καὶ τῆς ἐκκλησίας, ἐφ᾽ ᾗ Χριστὸς τεθεμελίω-
JoN 112/56 ται, διηνεκῶς αὐξανούσης καὶ προκοπτούσης ὡς τῶν τοῦ Λιβάνου κέδρων ταύτην ὑπερεκτείνεσθαι, καὶ νῦν ἀρχὴν τῶν ἱερῶν ποιούμενοι λόγων χάριτι θείᾳ ὁρίζομεν, ἀκαινοτόμητόν τε καὶ ἀπαράτρωτον φυλάττειν τὴν παραδοθεῖσαν πίστιν ἡμῖν ὑπό τε τῶν αὐτοπτῶν καὶ ὑπηρετῶν τοῦ λόγου, τῶν θεοκρίτων ἀποστόλων,

COGD 225 ἔτι δὲ καὶ τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων, τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ γενομένου ἡμῶν βασιλέως, κατὰ Ἀρείου τοῦ δυσσεβοῦς καὶ τῆς παρ᾽ αὐτοῦ δογματισθείσης ἐθνικῆς ἑτεροθεΐας ἢ πολυθεΐας εἰπεῖν οἰκειότερον· οἳ τῇ ὁμογνωμοσύνῃ τῆς πίστεως τὸ ὁμοούσιον ἡμῖν ἐπὶ τῶν τριῶν τῆς θεαρχικῆς φύσεως ὑποστάσεων ἀπεκάλυψάν τε καὶ διετράνωσαν, μὴ ἐπικεκρύφθαι τῷ μοδίῳ τῆς ἀγνωσίας τοῦτο παραχωρήσαντες,
JoN 113/57 ἀλλὰ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα προσκυνεῖν μιᾷ προσκυνήσει τοὺς πιστοὺς ἀναφανδὸν ἐκδιδάξαντες καὶ τήν τε τῶν ἀνίσων βαθμῶν τῆς θεότητος δόξαν καθελόντες καὶ διασπάσαντες τά τε ὑπὸ τῶν αἱρετικῶν συστάντα ἐκ ψάμμου κατὰ τῆς ὀρθοδοξίας μειρακιώδη ἀθύρματα καταβαλόντες καὶ ἀνατρέψαντες.

Ὡσαύτως δὲ καὶ τὴν ἐπὶ τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου τοῦ γενομένου ἡμῶν βασιλέως ὑπὸ τῶν ἐν ταύτῃ τῇ βασιλίδι πόλει συναχθέντων ἑκατὸν πεντήκοντα ἁγίων πατέρων κηρυχθεῖσαν πίστιν κρατύνομεν, τὰς θεολόγους περὶ τοῦ ἁγίου πνεύ-
RP 303 ματος φωνὰς ἀσπαζόμενοι καὶ τὸν βέβηλον Μακεδόνιον τοῖς προτέροις ἐχθροῖς τῆς ἀληθείας συνεξελαύνοντες, ὡς δοῦλον τὸ δεσπόζον αὐθαδῶς δοξάσαι τολμή-
JoN 114/58 σαντα καὶ σχίσαι τὴν ἄτμητον μονάδα λῃστρικῶς προελόμενον, ὡς ἂν μὴ ἐντελὲς ἡμῖν τὸ τῆς ἐλπίδος εἴη μυστήριον, τῷ βδελυρῷ τούτῳ καὶ κατὰ τῆς ἀληθείας λυττήσαντι καὶ Ἀπολλινάριον τὸν τῆς κακίας μύστην συγκατακρίναντες, ὃς ἄνουν τὸν κύριον ἀνειληφέναι σῶμα δυσσεβῶς ἐξηρεύξατο, ἐντεῦθεν καὶ οὗτος ἡμῖν ἀτελῆ τὴν σωτηρίαν γενέσθαι συλλογιζόμενος.

4–5 ἐφ᾽ ᾗ Χριστὸς τεθεμελίωται cf. 1 Cor 3, 11; Rom 15, 20 **5** ὡς – κέδρων cf. Ps 92, 13; Sir 24, 13 **8** ὑπό – λόγου cf. Lc 1, 2

2–3 ~ Greg. Naz., Or. 2,1, SC 247 p. 84, 4 – 86, 1, sed ibi leg. ἀρχομένῳ; cf. Demosthenes, Ep. 1,1, III p. 1462, 1–2 Rennie **16–17** τὸν πατέρα – μιᾷ προσκυνήσει cf. CEph., Cyr. Alex. or. ad Theod. 32, ACO 1,1 p. 63, 22–24

AAtBIJΠΠαParPeSuVVaVn *BenJoPitTi* **2** Τάξις – πράγματος] Πα chart. corr. **3** ἀναπαύεσθαι] Πα chart. corr. **21–22** καὶ – τῇ] Πα chart. corr.

4 διαπρυσίως] διπρυσίως V **5** διηνεκῶς] διηνεκῶς mss.$^{omn.}$ **10** καὶ μακαρίων πατέρων] πατέρων καὶ μακαρίων Va*Ben* **17** ἀναφανδὸν] ἀναφανδῶν Πα **18** διασπάσαντες] διαπτύσαντες Π **23–24** περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος om. Va*Ben* **24–25** ἐχθροῖς τῆς ἀληθείας] τῆς ἀληθείας ἐχθροῖς AV **26** μονάδα] τριάδα ΠΠαParV*Ben* | προελόμενον] προελλόμενον AIPe **28** Ἀπολλινάριον] Ἀπολινάριον ΠV | μύστην + δὲ Par | συγκατακρίναντες] συνκατακρίνοντες sed corr. s.l. συγκατακρίνοντες Π συγκατακρίνοντες V **29** τὸν] καὶ ἄψυχον AV | οὗτος] οὕτως *Ben*

Ἀλλὰ μὴν καὶ τὰ παρὰ τῶν ἐν τῇ Ἐφεσίων πόλει τὸ πρότερον συναχθέντων COGD 226
ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ υἱοῦ Ἀρκαδίου, γενομένου ἡμῶν βασιλέως, διακοσίων θεοφόρων πατέρων ἐκτεθέντα διδάγματα ὡς κράτος ἀρραγὲς τῆς εὐσεβείας ἐπισφραγίζομεν, ἕνα Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸν σαρκωθέντα κηρύττοντες καὶ
5 τὴν αὐτὸν ἀσπόρως τεκοῦσαν ἄχραντον ἀειπάρθενον κυρίως καὶ κατὰ ἀλήθειαν Mansi 937
θεοτόκον δοξάζοντες, καὶ τὴν ληρώδη τοῦ Νεστορίου διαίρεσιν ὡς ἀπῳκισμένην θείας μοίρας ἀποδιώκοντες, ἄνθρωπον ἰδικῶς καὶ θεὸν ἰδικῶς τὸν ἕνα Χριστὸν δογματίζοντος καὶ τὴν ἰουδαϊκὴν ἀνανεοῦντος δυσσέβειαν.

Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν τῇ Καλχηδονέων μητροπόλει ἐπὶ Μαρκιανοῦ, καὶ αὐτοῦ
10 γενομένου ἡμῶν βασιλέως, τῶν ἑξακοσίων τριάκοντα θεοκρίτων πατέρων στηλογραφηθεῖσαν πίστιν ὀρθοδόξως ἐπικυροῦμεν· ἥτις τὸν ἕνα Χριστόν, τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, ἐκ δύο συντεθέντα τῶν φύσεων καὶ ἐν δύο ταῖς αὐταῖς δοξαζόμενον φύσεσι μεγαλοφώνως τοῖς πέρασι παραδέδωκε, καὶ Εὐτυχέα τὸν ματαιόφρονα τὸν δοκήσει τὸ μέγα τῆς οἰκονομίας μυστήριον τελεσθῆναι ἀποφηνάμενον, ὡς JoN 116/60
15 ἀποτρόπαιόν τι καὶ μίασμα, τῶν ἱερῶν τῆς ἐκκλησίας περιβόλων ἐξήλασε· σὺν RP 304
αὐτῷ δὲ καὶ Νεστόριον καὶ Διόσκορον, τὸν μὲν τῆς διαιρέσεως, τὸν δὲ τῆς συγχύσεως καὶ ὑπερασπιστήν τε καὶ πρόμαχον, τοὺς ἐκ διαμέτρου τῆς ἀσεβείας πρὸς ἓν ἐκπεπτωκότας ἀπωλείας καὶ ἀθεότητος βάραθρον.

Ἀλλά γε καὶ τὰς εὐσεβεῖς φωνὰς τῶν ἑκατὸν ἑξήκοντα πέντε θεοφόρων πατέ-
20 ρων, τῶν κατὰ ταύτην τὴν βασιλίδα συναγηγερμένων πόλιν ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ COGD 227
τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως γενομένου ἡμῶν βασιλέως, ὡς ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἐξενεχθείσας γινώσκομεν καὶ τοὺς ὑφ᾽ ἡμᾶς ἐκδιδάσκομεν· οἳ Θεόδωρον τὸν Μοψουεστίας, τὸν Νεστορίου διδάσκαλον, Ὠριγένην τε καὶ Δίδυμον καὶ Εὐάγριον JoN 117/61
τοὺς τὰς ἑλληνικὰς ἀναπλασαμένους μυθοποιΐας καὶ σωμάτων τινῶν καὶ ψυχῶν
25 ἡμῖν περιόδους καὶ ἀλλοιώσεις ἀναπεμπάσαντας ταῖς τοῦ νοῦ παραφοραῖς τε καὶ ὀνειρώξεσι καὶ εἰς τὴν τῶν νεκρῶν δυσσεβῶς ἐμπαροινήσαντας ἀναβίωσιν, τά τε γραφέντα παρὰ Θεοδωρήτου κατὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως καὶ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ μακαρίου Κυρίλλου καὶ τὴν λεγομένην Ἴβα ἐπιστολὴν συνοδικῶς ἀνεθεμάτισάν τε καὶ ἐβδελύξαντο.

5–6 κυρίως – θεοτόκον cf. CCpl. (681), Definitio fidei, ACO ser.II 2,2 p. 774, 12–13; Iust., Ed. rectae fidei p. 134, 8; p. 150, 2 Albertella/Amelotti/Migliardi **12** ἐκ δύο – τῶν φύσεων cf. CEph., Cyr. Alex. ep. ad Succ. [= ep. 45] 7, ACO 1,6 p. 154, 3–10; (Ps.)Cyr. Alex., De sancta trinitate 18, PG 77 col. 1157A **12–13** ἐν δύο – φύσεσι cf. CChalc., Definitio fidei, ACO 2,2 p. 129, 30 **13** Εὐτυχέα τὸν ματαιόφρονα cf. CChalc., actio I,16, ACO 2,1,1 p. 66, 36 **14** τὸ μέγα – μυστήριον cf. Eus. Caes., Praep. evang. IV,4,1, GCS 43/1 p. 173, 15; Cyr. Alex., Glaphyra in Ex. III, PG 69 col. 512A; Theod. Cyr., Eranistes p. 142, 1; p. 220, 23–24 Ettlinger **15** τῶν ἱερῶν – ἐξήλασε cf. CEph., Paulus Emes., Hom. 1 in nat. 4, ACO 1,4 p. 10, 28–29; CCpl. (681), Sermo prosph., ACO ser.II 2,2 p. 814, 18 **18** πρὸς ἓν – βάραθρον cf. Io. Gramm., Adv. Manich. 6, CChr.SG 1 p. 87, 82 **22–23** Θεόδωρον – Εὐάγριον cf. CCpl. (681), Definitio fidei, ACO ser.II 2,2 p. 768, 23–24 **27–28** τά τε γραφέντα – Κυρίλλου cf. CCpl. (553), Sententia synodica 2, ACO 4,1 p. 239, 18–19 **28** καὶ τὴν λεγομένην Ἴβα ἐπιστολὴν cf. CCpl. (553), Sententia synodica 2, ACO 4,1 p. 239, 21–22

AAtBIJΠΠαParPeSuVVaVn *BenJoPitTi* **9–10** ἐπὶ – βασιλέως] Πα chart. corr. **26–23,1** ἀναβίωσιν – συναθροισθείσης] Πα chart. corr.

---

4 τὸν^{2} om. AtΠΠαPeVVa*Ben* **8** ἀνανεοῦντος] ἀναθεοῦντος ΠV **9** Καλχηδονέων] χαλκηδονέων ΠΠα VA*Ben* **10** τῶν] καὶ AParV **12** αὐταῖς om. Πα **15** καὶ om. *Jo* **19** γε om. V | ἑκατὸν] ἑκαστῶν Πα **19–20** πατέρων + ἡμῶν AtΠ **20** κατὰ ταύτην] κατ᾽ αὐτὴν Πα | συναγηγερμένων] συνεγειγερμένων Π | πόλιν] πόλει Πα **25** παραφοραῖς] περφοραῖς V

Καὶ τὴν ὑπὸ τῆς ἔναγχός τε συναθροισθείσης κατὰ ταύτην τὴν βασιλίδα πόλιν ἐπὶ τοῦ ἐν θείᾳ τῇ λήξει γενομένου ἡμῶν βασιλέως Κωνσταντίνου ἕκτης ἁγίας συνόδου πίστιν, ἣ μειζόνως τὸ κῦρος ἐδέξατο, δι᾽ ὧν ὁ εὐσεβὴς βασιλεὺς σφρα-
JoN 118/62 γίσι τοὺς ταύτης τόμους κατησφαλίσατο πρὸς τὴν ἐν τῷ παντὶ αἰῶνι ἀσφάλειαν, καὶ αὖθις ὁμολογοῦμεν φυλάττειν ἀπαρεγχείρητον· ἢ δύο φυσικὰς θελήσεις ἤτοι θελήματα καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ δοξάζειν ἡμᾶς θεοφιλῶς διεσά-
RP 305 φησε, τοὺς τὸ εὐθὲς τῆς ἀληθείας δόγμα παραχαράξαντας καὶ ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ τοῦ ἑνὸς κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοὺς λαοὺς ἐκδιδάξαντας τῇ τῆς εὐσεβείας ψήφῳ καταδικάσασα, φαμὲν δὴ Θεόδωρον τὸν τῆς Φαράν, Κῦρον τὸν Ἀλεξανδρείας, Ὀνώριον τὸν Ῥώμης, Σέργιον, Πύρρον,
COGD 228 Παῦλον, Πέτρον τοὺς ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ προεδρεύσαντας πόλει, Μακάριον τὸν γενόμενον τῆς Ἀντιοχέων ἐπίσκοπον, Στέφανον τὸν αὐτοῦ μαθητὴν καὶ
JoN 119/63 τὸν ἄφρονα Πολυχρόνιον, ἐντεῦθεν ἀνέπαφον τηροῦσα τὸ κοινὸν σῶμα Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

Καὶ συνελόντι φάναι, πάντων τῶν ἐν τῇ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ διαπρεψάντων ἀν-
Mansi 940 δρῶν, οἳ γεγόνασι *φωστῆρες ἐν κόσμῳ λόγον ζωῆς ἐπέχοντες*, τὴν πίστιν κρατεῖν βεβαίαν καὶ μέχρι συντελείας τοῦ αἰῶνος ἀσάλευτον διαμένειν θεσπίζομεν καὶ τὰ αὐτῶν θεοπαράδοτα συγγράμματά τε καὶ δόγματα, πάντας ἀποβαλλόμενοί τε καὶ ἀναθεματίζοντες, οὓς ἀπεβάλλοντο καὶ ἀνεθεμάτισαν ὡς τῆς ἀληθείας ἐχθροὺς καὶ κατὰ θεοῦ φρυαξαμένους κενὰ καὶ ἀδικίαν εἰς ὕψος ἐκμελετήσαντας.

Εἰ δέ τις τῶν ἁπάντων μὴ τὰ προειρημένα τῆς εὐσεβείας δόγματα κρατεῖ καὶ
JoN 120/64 ἀσπάζεται καὶ οὕτω δοξάζει τε καὶ κηρύττει, ἀλλ᾽ ἐξ ἐναντίας ἰέναι τούτων ἐπιχειρεῖ, ἔστω ἀνάθεμα κατὰ τὸν ἤδη προεκτεθέντα ὅρον ὑπὸ τῶν προδηλωθέντων ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων καὶ τοῦ χριστιανικοῦ καταλόγου ὡς ἀλλότριος ἐξωθείσθω καὶ ἐκριπτέσθω· ἡμεῖς γὰρ οὔτε προστιθέναι τι οὔτε μὴν ὑφαιρεῖν κατὰ τὰ προορισθέντα παντελῶς διεγνώκαμεν ἢ καθ᾽ ὁντιναοῦν δεδυνήμεθα λόγον.

---

7 Ἰησοῦ – θεοῦ cf. 1 Ioh 5, 20 **17** = Phil 2, 15–16 **21** φρυαξαμένους – ἐκμελετήσαντας cf. Ps 2, 1 cum Ps 72, 8 **26–27** οὔτε προστιθέναι – ὑφαιρεῖν cf. Dt 13, 1

3–4 ὁ εὐσεβὴς – κατησφαλίσατο cf. CCpl. (681), Epilog. Agath., ACO ser.II 2,2 p. 898, 16 **5–6** δύο φυσικὰς θελήσεις – ἐνεργείας cf. CCpl. (681), Definitio fidei, ACO ser.II 2,2 p. 774, 20–21 **6–7** ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου – θεοῦ cf. CCpl. (681), Definitio fidei, ACO ser.II 2,2 p. 772, 27–28 **8–10** ἓν θέλημα – ἐκδιδάξαντας cf. CCpl. (681), Definitio fidei, ACO ser.II 2,2 p. 772, 11–13 **10–14** φαμὲν δὴ Θεόδωρον – Πολυχρόνιον cf. CCpl. (681), Edictum Const.IV. (= Dölger/Müller, Reg. 245), ACO ser.II 2,2 p. 852, 11–18 et sine nomine Polychronii, Definitio fidei, ACO ser.II 2,2 p. 772, 6–10

AAtBIJΠΠαParPeSuVVaVn *BenJoPitTi* **1–2** πόλιν – βασιλέως] Πα chart. corr. **14–19** τηροῦσα – θεοπαράδοτα] Πα chart. corr. **20** ἀνεθεμάτισαν mss.$^{omn.}$

---

1 ἔναγχός] ἐνάγχως ΠVa | τε] δὲ ΠPeVa*Ben* **9** τοῦ θεοῦ om. ΠΠαVVa*Ben* **10** δὴ] δὲ V om. AΠ ΠαVa*Ben* **11** τὸν[2]] τῆς Va*Ben* τῶν Πα | Πύρρον] Πῦρον ΠΠα Πύρον Va*Ben* **17** φωστῆρες ἐν κόσμῳ] ἐν κόσμω φωστῆρες ParVa*Ben* **18** καὶ τὰ] κατὰ Va **20** ἀνεθεμάτισαν] ἀναθεμάτισαν AAm AmbAngAtBBinCoΦFeIMMaMlMvΠαPePrRwSiSuVVaVlVnVtVta*JoTi* **21** κατὰ om. V **22–23** κρατεῖ καὶ ἀσπάζεται] κρατῇ καὶ ἀσπάζηται Π **22** τῆς – κρατεῖ] δόγματα τῆς εὐσεβείας κρατεῖ V **23** οὕτω] οὕτως AAtΠΠαPeVa*Ben* | δοξάζει τε καὶ κηρύττει] δοξάζῃ τε καὶ κηρύττῃ Π **23–24** ἐπιχειρεῖ] ἐπιχειρῇ Π

B

RP 308
COGD 229

Ἔδοξε δὲ καὶ τοῦτο τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ συνόδῳ κάλλιστά τε καὶ σπουδαιότατα ὥστε μένειν καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν βεβαίους καὶ ἀσφαλεῖς πρὸς ψυχῶν θεραπείαν καὶ JoN 121/65
ἰατρείαν παθῶν τοὺς ὑπὸ τῶν πρὸ ἡμῶν ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων δεχθέντας καὶ κυρωθέντας, ἀλλὰ μὴν καὶ παραδοθέντας ἡμῖν ὀνόματι τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων ἀποστόλων ὀγδοήκοντα πέντε κανόνας. ἐπειδὴ δ᾽ ἐν τοῖς τοιούτοις κανόσιν ἐντέταλται δέχεσθαι ἡμᾶς τὰς τῶν αὐτῶν ἁγίων ἀποστόλων διὰ Κλήμεντος διατάξεις, αἵστισι πάλαι ὑπὸ τῶν ἑτεροδόξων ἐπὶ λύμῃ τῆς ἐκκλησίας νόθα τινὰ καὶ ξένα τῆς εὐσεβείας παρενετέθησαν τὸ εὐπρεπὲς κάλλος τῶν θείων δογμάτων ἡμῖν ἀμαυρώσαντα, τὴν τῶν τοιούτων διατάξεων προσφόρως ἀποβολὴν πεποιήμεθα πρὸς τὴν τοῦ χριστιανικωτάτου ποιμνίου οἰκοδομὴν καὶ ἀσφάλειαν, οὐδαμῶς ἐγκρίνοντες τὰ τῆς αἱρετικῆς ψευδολογίας κυήματα καὶ τῇ γνησίᾳ τῶν ἀποστόλων καὶ ὁλοκλήρῳ διδαχῇ παρενείροντες.

Ἐπισφραγίζομεν δὲ καὶ τοὺς λοιποὺς πάντας ἱεροὺς κανόνας τοὺς ὑπὸ τῶν JoN 122/66
ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων ἡμῶν ἐκτεθέντας, τουτέστι τῶν τε ἐν Νικαίᾳ συναθροισθέντων τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων καὶ τῶν ἐν Ἀγκύρᾳ, ἔτι RP 309
μὴν καὶ τῶν ἐν Νεοκαισαρείᾳ, ὡσαύτως καὶ τῶν ἐν Γάγγραις, πρὸς δὲ καὶ τῶν COGD 230
ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας, ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ τῆς Φρυγίας, προσέτι καὶ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα τῶν ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι συνελθόντων πόλει, καὶ τῶν διακοσίων τῶν ἐν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει τὸ πρότερον συναγηγερμένων, καὶ τῶν ἐν Καλχηδόνι τῶν ἑξακοσίων τριάκοντα ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων, ὡσαύτως καὶ τῶν ἐν Σαρδικῇ, ἔτι μὴν καὶ τῶν ἐν Καρθαγένῃ, προσέτι γε μὴν καὶ τῶν αὖθις ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι JoN 123/67
πόλει συνελθόντων ἐπὶ Νεκταρίου τοῦ τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως προέδρου, καὶ Θεοφίλου τοῦ γενομένου Ἀλεξανδρείας ἀρχιεπισκόπου, ἀλλὰ μὴν καὶ Διονυσίου ἀρχιεπισκόπου γενομένου Ἀλεξανδρείας μεγαλοπόλεως, καὶ Πέτρου ἀρχιεπισκόπου γενομένου Ἀλεξανδρείας καὶ μάρτυρος, Γρηγορίου ἐπισκόπου γενομένου Νεοκαισαρείας καὶ θαυματουργοῦ, Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας, Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης, Γρηγορίου τοῦ θεολόγου, Ἀμφιλοχίου τοῦ Ἰκονίου, Τιμοθέου ἀρχιJoN 124/68
επισκόπου γενομένου Ἀλεξανδρείας τοῦ προτέρου, Θεοφίλου ἀρχιεπισκόπου τῆς Mansi 941

AAtBIJΠΠαParPeSuVVaVn *BenJoPitTi* **5–6** καὶ³–ἐπειδὴ] Πα chart. corr. **23** καὶ¹–θεοφυλάκτῳ] Πα chart. corr.

---

4 ἁγίων] ὁσίων ΠParPeVVa*Ben* **7** ἐντέταλται] ἐντέτακται ΠΠαParVa*Ben* | αὐτῶν ἁγίων ἀποστόλων] ἁγίων ἀποστόλων τῶν αὐτῶν I **8** λύμῃ] λοίμη Π **9** εὐπρεπὲς] εὐεπὲς Π **15** τε om. Π **17** ἐν Γάγγραις] ἐγγάγραις Π **19–20** καὶ²–συνελθόντων om. Va | συνελθόντων om. *Ben* **21** Καλχηδόνι] χαλκηδόνι ΠΠα **25** ἀρχιεπισκόπου] ἐπισκόπου ΠΠα | καὶ² + τοὺς AtΠPeVa*Ben* καὶ τοῦ IV **26** γενομένου] γεναμένου Π om. Va*Ben* | Ἀλεξανδρείας] τῆς αὐτῆς Ἀλεξανδρέων APeVa*Ben* τῆς Ἀλεξανδρίων ParV τῆς Ἀλεξανδρέων I **26–27** καὶ–Ἀλεξανδρείας om. *Ti* **27** γενομένου¹ om. AIΠParPeVa*Ben* | Ἀλεξανδρείας καὶ μάρτυρος] τῆς αὐτῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως καὶ μάρτυρος IΠV καὶ μάρτυρος τῆς αὐτῆς Ἀλεξανδρείας Va*Ben* **27–28** γενομένου om. VVa*Ben* **28** Νεοκαισαρείας] Καισαρείας *Ti* | καὶ] τοῦ AtIΠVa *BenTi* **30** Νύσσης] Νύσης ΠVa*Ti* | τοῦ² om. Π **30–25,1** ἀρχιεπισκόπου–μεγαλοπόλεως om. sed add. marg. ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας Va ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ParVa*Ben* ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως ΙΠΠα*Ti* **31** γενομένου om. Va*Ben* | γενομένου Ἀλεξανδρείας] Ἀλεξανδρομεγαλοπόλεως *Ti*

αὐτῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως, Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου τῆς αὐτῆς Ἀλεξανδρείας μεγαλοπόλεως καὶ Γενναδίου πατριάρχου γενομένου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως· ἔτι μὴν καὶ τὸν ὑπὸ Κυπριανοῦ, τοῦ γενομένου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἄφρων χώρας καὶ μάρτυρος καὶ τῆς κατ᾽ αὐτὸν συνόδου ἐκτεθέντα κανόνα, ὃς ἐν τοῖς τῶν προειρημένων προέδρων τόποις καὶ μόνον κατὰ τὸ παραδοθὲν αὐτοῖς ἔθος ἐκράτησε.

COGD 231 RP 310 JoN 125/69 Καὶ μηδενὶ ἐξεῖναι τοὺς προδηλωθέντας παραχαράττειν κανόνας ἢ ἀθετεῖν ἢ ἑτέρους παρὰ τοὺς προκειμένους παραδέχεσθαι κανόνας ψευδεπιγράφως ὑπό τινων συντεθέντας τῶν τὴν ἀλήθειαν καπηλεύειν ἐπιχειρησάντων. εἰ δέ τις ἁλῷ κανόνα τινὰ τῶν εἰρημένων καινοτομῶν ἢ ἀνατρέπειν ἐπιχειρῶν, ὑπεύθυνος ἔσται κατὰ τὸν τοιοῦτον κανόνα, ὡς αὐτὸς διαγορεύει τὴν ἐπιτιμίαν δεχόμενος καὶ δι᾽ αὐτοῦ ἐν ᾧπερ πταίει θεραπευόμενος.

RP 312

Γ

Ἐπειδὴ δὲ ὁ εὐσεβὴς καὶ φιλόχριστος ἡμῶν βασιλεὺς τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ καὶ οἰκουμενικῇ προσεφώνησε συνόδῳ, ὥστε τοὺς ἐν κλήρῳ καταλεγομένους καὶ ἄλλοις τὰ θεῖα διαπορθμεύοντας καθαροὺς ἀποφῆναι καὶ λειτουργοὺς ἀμώμους καὶ τῆς νοερᾶς *τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ θύματος καὶ ἀρχιερέως* θυσίας ἀξίους, ἀνακαθᾶραί τε τὰ ἐξ ἀθέσμων γάμων τούτοις ἐπιτριβέντα μύση, πρὸς τοῦτό τε τῶν τῆς Ῥωμαίων ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τὸν τῆς ἀκριβείας τηρηθῆναι κανόνα προτιθεμένων, τῶν δὲ ὑπὸ τὸν τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως θρόνον τὸν τῆς φιλανθρωπίας καὶ συμπαθείας, εἰς ἓν ἀμφότερα μίξαντες πατρικῶς ὁμοῦ καὶ θεοφιλῶς, ὡς μήτε τὸ πρᾷον ἔκλυτον μήτε στυφὸν τὸ αὐστηρὸν καταλείψοιμεν, COGD 232 καὶ μάλιστα τοῦ ἐξ ἀγνοίας πτώματος εἰς οὐκ ὀλίγον ἀνδρῶν πλῆθος διήκοντος, JoN 127/71 συνορῶμεν, ὥστε τοὺς μὲν δυσὶ γάμοις περιπαρέντας καὶ μέχρι τῆς πεντεκαιδεκάτης τοῦ διελθόντος Ἰανουαρίου μηνὸς τῆς παρελθούσης τετάρτης ἰνδικτιῶνος ἔτους ἑξακισχιλιοστοῦ ἑκατοστοῦ ἐννενηκοστοῦ ἐννάτου δουλωθέντας τῇ ἁμαρτίᾳ καὶ μὴ ἐκνῆψαι ταύτης προελομένους καθαιρέσει κανονικῇ ὑποβαλεῖν.

---

9 τὴν ἀλήθειαν καπηλεύειν cf. Clem. Alex., Paed. III,11,79,2 p. 279, 24–26 Stählin/Treu; Greg. Naz., Or. 18,16, PG 35 col. 1005A; cf. etiam 2 Cor 2,17 **17** = Greg. Naz., Or. 2,95; 20,4, SC 247 p. 212, 1–2; p. 270, 62,1–2

AAtBIJΠΠαParPeSuVVaVn *BenJoPitTi* **8–9** ὑπό–ἀλήθειαν] Πα chart. corr. **13** mss.$^{omn.}$ | Γ]Περὶ ἱερέων καὶ κληρικῶν add. AIJMvΠΠαPeΠςSuVVaVn*BenJo* cf. p. LII–LIII et can. 40, 50

1–2 Κυρίλλου–μεγαλοπόλεως om. I*Ti* **1–2** Ἀλεξανδρείας] Ἀλεξανδρέων AtΠαVa*Ben* Ἀλεξανδρείων V **2** γενομένου om. Va*Ben* **3** καὶ βασιλίδος om. I | τὸν] τῶν ΙΠParVVa **5** ἐκτεθέντα κανόνα] ἐκτεθέντας κανόνας Va | προειρημένων om. *Ti* εἰρημένων I **6** αὐτοῖς] αὐτῆς I **7** παραχαράττειν κανόνας ord. inv. V **8** ψευδεπιγράφως] ψευδεπιγράφους VVa*Ben* **9** τις om. Πα | ἁλῷ] ἄλλω I **10** καινοτομῶν] κενοτομῶν ΙΠ*Ti* **12** πταίει] πταίοι I **14** Ἐπειδὴ δὲ om. *Ti* | ἁγίᾳ ταύτῃ] ἁγιωτάτη A I **17** θεοῦ] καὶ θεοῦ Va*Ben* **18** τοῦτό τε] τοῦτόν τε Va*Ben* τούτω τε AI τούτω δὲ *Ti* | τῶν] corr. s.l. τὸν Π τὸν Va **20** τῶν] τὸν IParVa*Ti* | τὸν[1] om. Va τῶν Π **22** καταλείψοιμεν] καταλείψωμεν Π **23** πτώματος] πταίσματος Va*Ben* | οὐκ ὀλίγον] οὐκολίγων V | ὀλίγον] ὀλίγων AtIIVa*BenTi* **25** διελθόντος om. I **26** ἑξακισχιλιοστοῦ ἑκατοστοῦ ἐννενηκοστοῦ ἐννάτου] ˏϛρϙ΄ I **27** προελομένους] προσελομένους Π | ὑποβαλεῖν] ὑποβάλλειν AAtI ὑποβάλαι ΠParVVa*Ben* ὑποβάλει Πα

Τοὺς δὲ τῷ τοιούτῳ μὲν τῆς διγαμίας πάθει περιπεσόντας, πρὸ δὲ τῆς ἡμῶν συνελεύσεως τὸ συμφέρον ἐπεγνωκότας καὶ τὸ κακὸν ἐξ ἑαυτῶν περικόψαντας καὶ πόρρω τὴν ξένην ταύτην καὶ νόθον συμπλοκὴν ἐκδιώξαντας, ἢ καὶ ὧν αἱ κατὰ δεύτερον γάμον γυναῖκες ἤδη τετελευτήκασιν ἢ καὶ αὐτοὶ πρὸς ἐπιστροφὴν εἶδον μεταμαθόντες τὴν σωφροσύνην καὶ τῶν πρώην αὐτοῖς παρανομηθέντων ταχέως ἐπιλαθόμενοι, εἴτε πρεσβύτεροι εἴτε διάκονοι εἴτε ὑποδιάκονοι ὄντες τυγχάνοιεν, τούτους ἔδοξε πεπαῦσθαι μὲν πάσης ἱερατικῆς λειτουργίας ἤτοι ἐνεργείας ἤδη ἐπὶ ῥητόν τινα χρόνον ἐπιτιμηθέντας, τῆς δὲ τιμῆς τῆς κατὰ τὴν καθέδραν καὶ στάσιν μετέχειν *ἀρκουμένους τῇ προεδρίᾳ καὶ προσκλαίοντας τῷ κυρίῳ συγχωρηθῆναι αὐτοῖς τὸ ἐκ τῆς ἀγνοίας ἀνόμημα. εὐλογεῖν γὰρ ἕτερον τὸν τὰ οἰκεῖα τημελεῖν ὀφείλοντα τραύματα, ἀνακόλουθον.* RP 313 JoN 128/72

Τοὺς δὲ γαμετῇ μὲν μιᾷ συναφθέντας, χήρα δὲ ἡ προσληφθεῖσα ἐτύγχανεν, ὡσαύτως δὲ καὶ τοὺς μετὰ τὴν χειροτονίαν γάμῳ ἑνὶ παρανόμως προσομιλήσαντας, τουτέστι πρεσβυτέρους καὶ διακόνους καὶ ὑποδιακόνους, ἤδη ἐπὶ βραχύν τινα χρόνον εἰρχθέντας τῆς ἱερᾶς λειτουργίας καὶ ἐπιτιμηθέντας, αὖθις αὐτοὺς ἐν τοῖς οἰκείοις ἀποκαταστῆναι βαθμοῖς, μηδαμῶς ἐν ἑτέρῳ μείζονι προκόπτοντας βαθμῷ, προδήλως διαλυθέντος αὐτοῖς τοῦ ἀθέσμου συνοικεσίου. Mansi 944 JoN 129/73 COGD 233

Ταῦτα δὲ ἐπὶ τοῖς καταληφθεῖσι μέχρι τῆς πεντεκαιδεκάτης, ὡς εἴρηται, τοῦ Ἰανουαρίου μηνὸς τῆς τετάρτης ἰνδικτιῶνος ἐν τοῖς προδηλωθεῖσι πταίσμασι καὶ μόνον ἱερατικῶς ἐτυπώσαμεν ὁρίζοντες ἀπὸ τοῦ παρόντος καὶ ἀνανεούμενοι τὸν κανόνα τὸν διαγορεύοντα· *τὸν δυσὶ γάμοις συμπλακέντα μετὰ τὸ βάπτισμα ἢ παλλακὴν κτησάμενον μὴ δύνασθαι εἶναι ἐπίσκοπον ἢ πρεσβύτερον ἢ διάκονον ἢ ὅλως τοῦ καταλόγου τοῦ ἱερατικοῦ,* ὡσαύτως καὶ· *τὸν χήραν λαβόντα ἢ ἐκβεβλημένην ἢ ἑταίραν ἢ οἰκέτιν ἢ τῶν ἐπὶ τῆς σκηνῆς μὴ δύνασθαι εἶναι ἐπίσκοπον ἢ πρεσβύτερον ἢ διάκονον ἢ ὅλως τοῦ καταλόγου τοῦ ἱερατικοῦ.* RP 314 JoN 130/74

---

1 διγαμίας cf. can. Apost. 17, SC 336, 278 p. 60–62; can. Bas. 12, II p. 130, 1–2 Courtonne **9–11** = can. Bas. 27, II p. 159, 10–11. 4–5 Courtonne **12–17** Τοὺς δὲ γαμετῇ – προκόπτοντας βαθμῷ cf. Iust., Nov. 123,14,2 et etiam Nov. 6,5 p. 605, 14–19; p. 43, 9–13 Schöll/Kroll **13–14** τοὺς μετὰ τὴν χειροτονίαν – προσομιλήσαντας cf. Iust., Nov. 6,5; 123,14,1 p. 43, 5–9. p. 605, 10–13 Schöll/Kroll **21–23** = can. Apost. 17, SC 336 p. 278, 60–62 **23–25** = can. Apost. 18, SC 336 p. 280, 63–65

AAtBIJΠΠαParPeSuVVaVn *BenJoPitTi* **12** Τοὺς δὲ] Πα chart. corr. **16–17** προκόπτοντας – διαλυθέντος] Πα chart. corr.

---

4 ἢ] οἱ AtΠΠαVVa εἰ Va **6** εἴτε ὑποδιάκονοι om. ΙΠΠαParVVa*BenTi* **10** συγχωρηθῆναι] συγχωρεθῆναι Π | ἐκ om. V*Ben* | εὐλογεῖν] Εὔλογον Va **11** τημελεῖν] τημελλεῖν Va **12** Τοὺς δὲ om. ΙΠVVa *Ti* <Τοὺς οὖν> *Ben* | Τοὺς – συναφθέντας] Οἱ δὲ γαμετῇ μὲν μία συναφθέντες et inc. can. 4 ArAtBarBin FeVig[1] | χήρα] χείρα Πα **13** δὲ om. Va*Ben* | παρανόμως] παρανόμω ΙΠ*Ti* **14** καὶ[1] om. ΠVVa*Ben* | βραχύν] βραχύ ΠΠαPeVVa **15** ἱερᾶς λειτουργίας] ἱερουργίας *Ben* **16** ἀποκαταστῆναι] ἀποκατασταθῆναι Π*Ti* **17** διαλυθέντος αὐτοῖς] διαλυθέντας αὐτοὺς Va*Ben* **19** προδηλωθεῖσι] ποργηλωθεῖση V **23** χήραν] χείραν Πα **24** ἑταίραν] ἑτέραν ΠΠα | τῶν] τὸν Va | τῆς om. AAtΙΠVa*Ben*

RP 315

Δ

Εἴ τις ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος ἢ ὑποδιάκονος ἢ ἀναγνώστης ἢ ψάλτης ἢ θυρωρὸς γυναικὶ ἀφιερωμένῃ θεῷ μιχθείη, καθαιρείσθω, ὡς τὴν νύμφην τοῦ Χριστοῦ διαφθείρας, εἰ δὲ λαϊκὸς ἀφοριζέσθω.

RP 317

Ε

JoN 131/75 COGD 234

Μηδεὶς τῶν ἐν ἱερατικῷ καταλεγομένων τάγματι, τῶν ἐν τῷ κανόνι ἐμφερομένων ἀνυπόπτων προσώπων ἐκτὸς διάγων, γυναῖκα κεκτήσθω ἢ θεραπαινίδας τὸ ἀνεπίληπτον ἑαυτῷ ἐντεῦθεν τηρῶν· εἰ δὲ παραβαίνοι τις τὰ παρ᾽ ἡμῶν ὁρισθέντα, καθαιρείσθω. τὸ αὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ οἱ εὐνοῦχοι παραφυλαττέσθωσαν τὸ ἄμεμπτον ἑαυτοῖς προνοούμενοι· παραβαίνοντες δέ, εἰ μὲν κληρικοὶ εἶεν καθαιρείσθωσαν, εἰ δὲ λαϊκοὶ ἀφοριζέσθωσαν.

RP 318

Ϛ

JoN 132/76

Ἐπειδὴ παρὰ τοῖς ἀποστολικοῖς κανόσιν εὕρηται τῶν εἰς κλῆρον προαγομένων ἀγάμων μόνους ἀναγνώστας καὶ ψάλτας γαμεῖν, καὶ ἡμεῖς τοῦτο παραφυλάττοντες ὁρίζομεν, ἀπὸ τοῦ νῦν μηδαμῶς ὑποδιάκονον ἢ διάκονον ἢ πρεσβύτερον μετὰ τὴν ἐπ᾽ αὐτῷ προερχομένην χειροτονίαν ἔχειν ἄδειαν γαμικὸν ἑαυτῷ συνιστᾶν συνοικέσιον· εἰ δὲ τοῦτο τολμήσοι ποιῆσαι, καθαιρείσθω. εἰ δὲ βούλοιτό τις τῶν εἰς κλῆρον προερχομένων γάμου νόμῳ συνάπτεσθαι γυναικί, πρὸ τῆς τοῦ ὑποδιακόνου ἢ διακόνου ἢ πρεσβυτέρου χειροτονίας τοῦτο πραττέτω.

RP 320

Ζ

JoN 133/77 COGD 235

Ἐπειδὴ μεμαθήκαμεν ἔν τισι τῶν ἐκκλησιῶν διακόνους τυγχάνειν ὀφφίκια ἐκκλησιαστικὰ ἔχοντας ἐντεῦθέν τέ τινας αὐτῶν αὐθαδείᾳ καὶ αὐτονομίᾳ κεχρημένους πρὸ τῶν πρεσβυτέρων καθέζεσθαι, ὁρίζομεν ὥστε τὸν διάκονον, κἂν ἐν ἀξιώματι, τουτέστιν ἐν ὀφφικίῳ τῷ οἱῳδήποτε ἐκκλησιαστικῷ τυγχάνῃ, τὸν τοιοῦτον μὴ πρὸ τοῦ πρεσβυτέρου καθέζεσθαι· ἐκτὸς εἰ μὴ τὸ πρόσωπον ἐπέχων τοῦ οἰκείου πατριάρχου ἢ μητροπολίτου ἐν ἑτέρᾳ πόλει παραγένηται ἐπί τινι κεφαλαίῳ· τότε γὰρ ὡς τὸν ἐκείνου τόπον ἀναπληρῶν τιμηθήσεται. εἰ δέ τις τοιοῦτον τολμήσοι τυρρανικῷ χρώμενος θράσει διαπράξασθαι, ὁ τοιοῦτος ἐκ τοῦ οἰκείου καταβιβασθεὶς βαθμοῦ ἔσχατος πάντων γινέσθω τοῦ ἐν ᾧπερ κατα- Mansi 945

3–4 τὴν νύμφην – διαφθείρας cf. Apoph. patr., Coll. anon., De anachor. p. 411,1 Nau **6–7** τῶν ἐν τῷ κανόνι – προσώπων cf. CNic. (325), can. 3, Jo I,1 p. 25, 19 – p. 26, 4; Iust., Nov. 137,1 p. 696, 23–25 Schöll/Kroll **13–14** τῶν εἰς κλῆρον – γαμεῖν cf. can. Apost. 26, SC 336 p. 280, 83–84 **24–25** τὸν τοιοῦτον – καθέζεσθαι cf. CNic. (325), can. 18, Jo I,1 p. 39, 24 – p. 40, 2; CLaod., can. 20, Jo I,2 p. 139, 4–7

AAtBIJΠΠαParPeSuVVaVn *BenJoPitTi*

8 παραβαίνοι] παραβαίη Π παραβαίνει IVVa*BenTi* **9** παραφυλαττέσθωσαν] παραφυλαττέτωσαν ΠVa *Ben* **13** Ἐπειδὴ + καὶ ΠParVVa*Ben* | εὕρηται] ηὕρηται ΠVVa*Ben* **14–15** παραφυλάττοντες] φυλάττοντες Va*Ben* **16** προερχομένην] προσερχομένην Π **19** πραττέτω] προσταττέτω Π πραττέσθω AI **21** Ἐπειδὴ + δὲ V **24** τυγχάνῃ] τυγχάνοι ΙΠΠαVVa*BenTi* **26** παραγένηται] γένηται Va*Ben* **28** τοιοῦτον] τοιοῦτο ΠVa*Ben* τοιούτω AIV*Ti*

λέγεται τάγματος ἐν τῇ κατ᾽ αὐτὸν ἐκκλησίᾳ, τοῦ κυρίου ἡμῶν παραινοῦντος μὴ χαίρειν ταῖς πρωτοκλισίαις κατὰ τὴν ἐν τῷ ἁγίῳ εὐαγγελιστῇ Λουκᾷ ὡς ἐξ αὐτοῦ τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ ἡμῶν κειμένην διδασκαλίαν· *ἔλεγε γὰρ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς· ὅταν κληθῇς ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν, μήποτε ἐντιμότερός σου ᾖ κεκλημένος ὑπ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας, ἐρεῖ σοι· δὸς τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἄρξῃ μετ᾽ αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν· ἀλλ᾽ ὅταν κληθῇς, πορεύθητι καὶ ἀνάπεσε εἰς τὸν ἔσχατον τόπον, ἵνα, ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώς, εἴπῃ σοι· φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον τῶν συνανακειμένων σοι· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.* τὸ δὲ αὐτὸ φυλαχθήσεται καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἱερῶν ταγμάτων, ἐπειδὴ τῶν κατὰ τὸν κόσμον ἀξιωμάτων κρείττονα τὰ πνευματικὰ ἐπιστάμεθα. JoN 134/78 COGD 236 RP 321 JoN 135/79

H RP 324

Ἐν πᾶσι τὰ ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν θεσπισθέντα καὶ ἡμεῖς κρατεῖν βουλόμενοι ἀνανεοῦμεν καὶ τὸν κανόνα τὸν διαγορεύοντα καθ᾽ ἕκαστον ἔτος συνόδους τῶν ἐν ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ γίνεσθαι ἐπισκόπων, *ἔνθα ἂν ὁ τῆς μητροπόλεως δοκιμάσῃ ἐπίσκοπος.* ἐπειδὴ δὲ διά τε τὰς τῶν βαρβάρων ἐπιδρομὰς διά τε τὰς προσπιπτούσας ἑτέρας αἰτίας ἀδυνάτως οἱ τῶν ἐκκλησιῶν πρόεδροι ἔχουσι δὶς τοῦ ἔτους τὰς συνόδους ποιεῖσθαι, ἔδοξεν ὥστε τρόπῳ παντὶ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ τὴν τῶν προγεγραμμένων ἐπισκόπων, διὰ τὰ ὡς εἰκὸς ἀναφυόμενα ἐκκλησιαστικὰ κεφάλαια, ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ γίνεσθαι σύνοδον ἀπὸ τῆς ἁγίας τοῦ πάσχα ἑορτῆς καὶ μέχρι συμπληρώσεως τοῦ ὀκτωβρίου μηνὸς ἑκάστου ἔτους, κατὰ τὸν τόπον ὃν ὁ τῆς μητροπόλεως, καθὰ προείρηται, δοκιμάσει ἐπίσκοπος. *τοὺς δὲ μὴ συνιόντας ἐπισκόπους ἐνδημοῦντας ταῖς ἑαυτῶν πόλεσι καὶ ταῦτα ἐν ὑγείᾳ διάγοντας καὶ πάσης ἀπαραιτήτου καὶ ἀναγκαίας ἀσχολίας ὄντας ἐλευθέρους, ἀδελφικῶς ἐπιπλήττεσθαι.* JoN 136/80 RP 325

3–11 = Lc 14, 7–11

16–17 καθ᾽ ἕκαστον ἔτος – ἐπισκόπων cf. CChalc., can. 19, ACO 2,1,2 p. 161, 32–33 **17–18** = CChalc., can. 19, ACO 2,1,2 p. 161, 33 **19–20** δὶς τοῦ ἔτους – ποιεῖθαι cf. CNic. (325), can. 5, Jo I,1 p. 27, 18–19; CAnt., can. 20, Jo I,2 p. 120, 7–9; can. Apost. 37, SC 336 p. 286, 139 **20–22** τρόπῳ παντὶ ἅπαξ – σύνοδον cf. Iust., Nov. 137,4 p. 698, 9 Schöll/Kroll **22–23** ἀπὸ τῆς ἁγίας – ὀκτωβρίου μηνὸς cf. Iust., Nov. 137,4 p. 698, 7–8 Schöll/Kroll; CAnt., can. 20, Jo I,2 p. 120, 9–18; can. Apost. 37, SC 336 p. 286, 142–144 **24–27** = CChalc., can. 19, ACO 2,1,2 p. 162, 1–3

AAtBIJΠΠαParPeSuVVaVn *BenJoPitTi* **1–2** παραινοῦντος – τὴν] Πα chart. corr. **9** ἔλθῃ – εἴπῃ] Πα chart. corr. **19–21** δὶς – ὡς] Πα chart. corr.

---

1 ἡμῶν] ἡμῖν ΠΠαVa*Ben* **2** ταῖς] ἐν ταῖς Va*Ben* **3** καὶ θεοῦ ἡμῶν] ἡμῶν καὶ θεοῦ AtIΠΠαVa*BenTi* **4** ἐπέχων] ἔχων I **5** γάμους] γάμον Va*Ben* **8** κληθῇς] κληθεῖς Πα | πορεύθητι καὶ om. IΠΠαVVa*Ben Ti* | ἀνάπεσε] ἀνάπεσαι ΠVa **9** κεκληκώς + σε AtIΠΠαParVVa*Ben* l.l. Lc 14, 9 sic | ἀνώτερον] ἀνωτέρω AtΠΠαVa*Ben* **12** τῶν κατὰ τὸν] τῶν τὸν κατὰ Π **15** ἁγίων πατέρων ἡμῶν] ἁγίων ἡμῶν πατέρων Π **18** τῶν βαρβάρων ἐπιδρομὰς διά τε τὰς om. I | τὰς[2] om. ΠΠαParV *Ti* **19** αἰτίας om. V **20** ἔτους] ἐνιαυτοῦ ΠVVa*BenTi* **20–21** ἐνιαυτοῦ] ἔτους ΠVVa*BenTi* **22** ἑκάστῃ] ἐν ἑκάστη ΠΠαVa *Ben* **25–26** ταῖς – διάγοντας om. AAtI

RP 326
COGD 237

Θ

Μηδενὶ ἐξεῖναι κληρικῷ καπηλικὸν ἐργαστήριον ἔχειν· εἰ γὰρ τῷ τοιούτῳ εἰσιέ-
JoN 137/81 ναι ἐν καπηλείῳ οὐκ ἐπιτέτραπται, πόσῳ μᾶλλον οὐ χρὴ αὐτὸν ἄλλοις ἐν τούτῳ διακονεῖσθαι καὶ ἃ μὴ θέμις αὐτῷ ἐγχειρεῖν; εἰ δέ τις τοιοῦτον διαπράξοιτο, ἢ παυσάσθω ἢ καθαιρείσθω.

RP 328

Ι

Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος τόκους ἢ τὰς λεγομένας ἑκατοστὰς λαμβάνων ἢ παυσάσθω ἢ καθαιρείσθω.

ΙΑ

Μηδεὶς τῶν ἐν ἱερατικῷ καταλεγομένων τάγματι ἢ λαϊκὸς τὰ παρὰ τῶν Ἰουδαί-
JoN 138/82 ων ἄζυμα ἑσθιέτω, ἢ τούτοις προσοικειούσθω, ἢ ἐν νόσοις προσκαλείσθω καὶ
RP 329 ἰατρείας παρ᾽ αὐτῶν λαμβανέτω, ἢ ἐν βαλανείοις τούτοις παντελῶς συλλουέσθω· εἰ δέ τις τοῦτο πρᾶξαι ἐπιχειροίη, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη καθαιρείσθω, εἰ δὲ λαϊκὸς ἀφοριζέσθω.

RP 330
COGD 238

ΙΒ

Καὶ τοῦτο δὲ εἰς γνῶσιν ἡμετέραν ἦλθεν, ὡς ἔν τε τῇ Ἀφρικῇ καὶ Λιβύῃ καὶ ἑτέ-
Mansi 948 ροις τόποις οἱ τῶν ἐκεῖσε θεοφιλέστατοι πρόεδροι συνοικεῖν ταῖς ἰδίαις γαμεταῖς καὶ μετὰ τὴν ἐπ᾽ αὐτοῖς προελθοῦσαν χειροτονίαν οὐ παραιτοῦνται, πρόσκομμα τοῖς λαοῖς ἐντεῦθεν τιθέντες καὶ σκάνδαλον. πολλῆς οὖν ἡμῖν σπουδῆς οὔσης τοῦ
JoN 139/83 πάντα πρὸς ὠφέλειαν τῶν ὑπὸ χεῖρα ποιμνίων διαπράττεσθαι ἔδοξεν, ὥστε
RP 331 μηδαμῶς τὸ τοιοῦτον ἀπὸ τοῦ νῦν γίνεσθαι. τοῦτο δέ φαμεν οὐκ ἐπ᾽ ἀθετήσει ἢ ἀνατροπῇ τῶν ἀποστολικῶς νενομοθετημένων, ἀλλὰ τῆς σωτηρίας καὶ τῆς ἐπὶ τὸ κρεῖττον προκοπῆς τῶν λαῶν προμηθούμενοι καὶ τοῦ μὴ δοῦναι μῶμόν τινα κατὰ τῆς ἱερατικῆς καταστάσεως· φησὶ γὰρ ὁ θεῖος ἀπόστολος· *πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιεῖτε· ἀπρόσκοποι γίνεσθε καὶ Ἰουδαίοις καὶ Ἕλλησι καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ*

24–30,2 = 1 Cor 10, 31 – 11,1

2–3 τῷ τοιούτῳ – ἐπιτέτραπται cf. CLaod., can. 24, Jo I,2 p. 140, 12–18; can. Apost. 54, SC 336 p. 296. 267–268; CCarth., can. 40, Jo I,2 p. 259, 7–10 **7–8** Ἐπίσκοπος – καθαιρείσθω cf. can. Apost. 44 SC 336 p. 288, 182–183; cf. etiam CNic. (325), can. 17, Jo I,1 p. 38, 12–19; CLaod., can. 4, Jo I,2 p. 132, 3–5; CCarth., can. 5, Jo I,2 p. 218, 12–15 **10–11** Μηδεὶς – ἄζυμα ἑσθιέτω cf. CLaod., can. 38, Jo I,2 p. 146, 9–11; can. Apost. 70, SC 336 p. 300, 319–321 **13–14** εἰ μὲν κληρικὸς – ἀφοριζέσθαι cf. can. Apost. 70, SC 336 p. 300 **22** τῶν ἀποστολικῶς νενομοθετημένων cf. can. Apost. 5, SC 336 p. 276,17–19

AAtBIJΠΠαParPeSuVVaVn *BenJoPitTi* **13–17** καθαιρείσθω – τῶν] Πα chart. corr. **22** νενομοθετημένων – σωτηρίας] Πα chart. corr.

---

2 καπηλικὸν] καπηλίον Va **3–4** τούτῳ] τούτοις ΠΠαVVa*Ben* **3** ἐπιτέτραπται] ἐπιτρέπεται Va*Ben* **4** αὐτῷ] αὐτὸν V | τις τοιοῦτον] τις τοιοῦτο Va*Ben* τι τοιοῦτο ΠΠα τι τοιοῦτον I*Ti* **11** τούτοις] τούτους ΠΠαV τοιούτοις Va*Ben* | προσκαλείσθω] προκαλείσθω Π **18** χειροτονίαν] τῆς ἐπισκοπῆς χειροτονίαν ΙΠΠαVVa*Ben* **19** οὖν om. Va*Ben* | ἡμῖν] ἡμεῖς I **21** τὸ] τι V | τὸ τοιοῦτον] τι τοιοῦτο Π Πα τι τοιοῦτον Va*Ben* **22** ἀποστολικῶς] ἀποστολικῶν V | νενομοθετημένων] προνενομοθετημένων ΠV Va*Ben* **23** τοῦ] τὸ Π*Ti*

θεοῦ, καθὼς κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ συμφέρον ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσι· μιμηταί μου γίνεσθε καθὼς κἀγὼ Χριστοῦ. εἰ δέ τις φωραθείη τὸ τοιοῦτον πράττων, καθαιρείσθω.

ΙΓ

RP 333
JoN 140/84
COGD 239

Ἐπειδὴ ἐν τῇ Ῥωμαίων ἐκκλησίᾳ ἐν τάξει κανόνος παραδεδόσθαι διέγνωμεν τοὺς μέλλοντας διακόνου ἢ πρεσβυτέρου ἀξιοῦσθαι χειροτονίας καθομολογεῖν, ὡς οὐκέτι ταῖς ἑαυτῶν συνάπτονται γαμεταῖς, ἡμεῖς τῷ ἀρχαίῳ ἐξακολουθοῦντες κανόνι τῆς ἀποστολικῆς ἀκριβείας καὶ τάξεως τὰ τῶν ἱερῶν ἀνδρῶν κατὰ νόμους συνοικέσια καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν ἐρρῶσθαι βουλόμεθα, μηδαμῶς αὐτῶν τὴν πρὸς γαμετὰς συνάφειαν διαλύοντες ἢ ἀποστεροῦντες αὐτοὺς τῆς πρὸς ἀλλήλους κατὰ καιρὸν τὸν προσήκοντα ὁμιλίας. ὥστε εἴ τις ἄξιος εὑρεθείη πρὸς χειροτονίαν ὑποδιακόνου ἢ διακόνου ἢ πρεσβυτέρου, οὗτος μηδαμῶς κωλυέσθω ἐπὶ τοιοῦτον βαθμὸν ἐμβιβάζεσθαι γαμετῇ συνοικῶν νομίμῳ· μήτε μὴν ἐν τῷ τῆς χειροτονίας καιρῷ ἀπαιτείσθω ὁμολογεῖν, ὡς ἀποστήσεται τῆς νομίμου πρὸς τὴν οἰκείαν γαμετὴν ὁμιλίας, ἵνα μὴ ἐντεῦθεν τὸν ἐκ θεοῦ νομοθετηθέντα καὶ εὐλογηθέντα τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ γάμον καθυβρίζειν ἐκβιασθῶμεν, τῆς τοῦ εὐαγγελίου φωνῆς βοώσης· *ἃ ὁ θεὸς ἔζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω*, καὶ τοῦ ἀποστόλου διδάσκοντος· *τίμιον τὸν γάμον καὶ τὴν κοίτην ἀμίαντον*, καὶ· *δέδεσαι γυναικί, μὴ ζήτει λύσιν.*

JoN 141/85
RP 334

Ἴσμεν δέ, ὥσπερ καὶ οἱ ἐν Καρθαγένῃ συνελθόντες τῆς ἐν βίῳ σεμνότητος τῶν λειτουργῶν τιθέμενοι πρόνοιαν ἔφασαν, *ὥστε τοὺς ὑποδιακόνους τοὺς τὰ ἱερὰ μυστήρια ψηλαφῶντας καὶ τοὺς διακόνους καὶ πρεσβυτέρους κατὰ τοὺς ἰδίους ὅρους καὶ ἐκ τῶν συμβίων ἐγκρατεύεσθαι, ἵνα καὶ τὸ διὰ τῶν ἀποστόλων παραδοθὲν καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς ἀρχαιότητος κρατηθὲν καὶ ἡμεῖς ὁμοίως φυλάξωμεν*, καιρὸν ἐπὶ παντὸς ἐπιστάμενοι πράγματος καὶ μάλιστα νηστείας καὶ προσευχῆς· χρὴ γὰρ τοὺς τῷ θυσιαστηρίῳ προσεδρεύοντας ἐν τῷ καιρῷ τῆς τῶν ἁγίων μεταχειρήσεως *ἐγκρατεῖς εἶναι ἐν πᾶσιν, ὅπως δυνηθῶσιν ὃ παρὰ τοῦ θεοῦ ἁπλῶς αἰτοῦσιν ἐπιτυχεῖν.*

COGD 240
JoN 142/86

Εἴ τις οὖν τολμήσοι, παρὰ τοὺς ἀποστολικοὺς κανόνας κινούμενος, τινὰ τῶν ἱερωμένων, πρεσβυτέρων φαμὲν ἢ διακόνων ἢ ὑποδιακόνων, ἀποστερεῖν τῆς πρὸς τὴν νόμιμον γυναῖκα συναφείας τε καὶ κοινωνίας, καθαιρείσθω· ὡσαύτως

JoN 143/87

---

17 = Mt 19, 6 et Mc 10, 9 **18–19** δέδεσαι – λύσιν = 1 Cor 7, 27 **18** τίμιον – ἀμίαντον = Heb 13, 4

7–8 τῷ ἀρχαίῳ – τάξεως cf. can. Apost. 5, SC 336 p. 276, 17–19 **7** ὡς οὐκέτι – γαμεταῖς cf. CCarth., can. 3–4, Jo I,2 p. 218, 12–15 **21–23** = CCarth., can. 25, Jo I,2 p. 241, 6–11, ubi post πρεσβυτέρους legitur ἀλλὰ καὶ ἐπισκόπους; cf. etiam CCarth., can. 70, Jo I,2 p. 312, 16–19 **23–28** ἵνα καὶ – φυλάξωμεν et ἐγκρατεῖς εἶναι – ἐπιτυχεῖν = CCarth., can. 3, Jo I,2 p. 217, 4–8. 2–4

AAtBIJΠΠαParPeSuVVaVn *BenJoPitTi* **8** ἀκριβείας – ἱερῶν] Πα chart. corr. **25** πράγματος – προσευχῆς] Πα chart. corr. **31** τὴν Pt inc.

---

1 ἐμαυτοῦ] ἑαυτοῦ Π σαυτοῦ I **3** τὸ om. ΠVVa*Ben* **7** ἑαυτῶν] αὐτῶν ΠΠαVVa*BenTi* **8** ἱερῶν] ἱερατικῶν ΠVVa **8–9** κατὰ νόμους συνοικέσια] κανονι... (sic) AI **13** τοιοῦτον βαθμὸν] τοιούτω βαθμῷ V **14** ὁμολογεῖν om. V **17** βοώσης] ἐκβοώσης ΠVa*Ben* ἐκβοώσας διαπρυσίως Πα | χωριζέτω] χωριζέσθω Π **18** γάμον + ἐν πᾶσιν AΠΠαVVa*Ben* l.l. Heb 13, 4 sic **20** ὥσπερ] ὅπως ΠΠαVVa*Ben* | Καρθαγένῃ] Χαρθαγένῃ Π Χαρθγεννης Πα

καὶ εἴ τις πρεσβύτερος ἢ διάκονος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα προφάσει εὐλαβείας ἐκβάλλοι, ἀφοριζέσθω, ἐπιμένων δέ, καθαιρείσθω.

Mansi 949
RP 337

ΙΔ

Ὁ τῶν ἁγίων καὶ θεοφόρων ἡμῶν πατέρων κρατείτω κανὼν καὶ ἐν τούτῳ
COGD 241 ὥστε *πρεσβύτερον πρὸ τῶν τριάκοντα ἐτῶν μὴ χειροτονεῖσθαι, κἂν πάνυ ᾖ ὁ ἄν-* 5
θρωπος ἄξιος, ἀλλ' ἀποτηρεῖσθαι· ὁ γὰρ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν τῷ τριακοστῷ
JoN 144/88 *ἔτει ἐβαπτίσθη καὶ ἤρξατο διδάσκειν*. ὁμοίως μήτε διάκονος πρὸ τῶν εἰκοσιπέντε ἐτῶν ἢ διακόνισσα πρὸ τῶν τεσσαράκοντα χρόνων χειροτονείσθω.

ΙΕ

RP 338 Ὑποδιάκονος μὴ ἧττον τῶν εἴκοσι ἐνιαυτῶν χειροτονείσθω. εἰ δέ τις τῶν ἐν οἱᾳ- 10
οῦν ἱερατικῇ καταστάσει παρὰ τοὺς ὁρισθέντας χειροτονηθείη χρόνους, καθαιρείσθω.

RP 339

ΙϚ

JoN 145/89 Ἐπειδὴ αἱ τῶν Πράξεων βίβλοι ἑπτὰ διακόνους ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καταστῆναι παραδιδόασιν, οἱ δὲ τῆς κατὰ Νεοκαισάρειαν συνόδου οὕτως ἐν τοῖς ἐκτε- 15
θεῖσι παρ' αὐτῶν κανόσι σαφῶς διεξῆλθον, ὅτι *διάκονοι ἑπτὰ ὀφείλουσιν εἶναι*
κατὰ τὸν κανόνα, κἂν πάνυ μεγάλη ἡ πόλις ᾖ, πεισθήσῃ δὲ ἐκ τῆς βίβλου τῶν
COGD 242 *Πράξεων*, ἡμεῖς τῷ ἀποστολικῷ ῥητῷ τὸν νοῦν ἐφαρμόσαντες τῶν πατέρων εὕρομεν, ὡς ὁ λόγος αὐτοῖς οὐ περὶ τῶν τοῖς μυστηρίοις διακονουμένων ἀνδρῶν ἦν, ἀλλὰ περὶ τῆς ἐν ταῖς χρείαις τῶν τραπεζῶν ὑπουργίας, τῆς τῶν Πράξεων 20
βίβλου οὕτως ἐχούσης· *ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν ἐγένετο*
γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακο-
JoN 146/90 *νίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν. προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν*
μαθητῶν, εἶπον· οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ δια-
κονεῖν τραπέζαις· ἐπισκέψασθε οὖν, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἑπτά, 25
πλήρεις πνεύματος ἁγίου καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης·
RP 340 *ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν. καὶ ἤρεσεν ὁ*

14–15 ἑπτὰ διακόνους – καταστῆναι cf. Act 6, 1–6 **21–32,4** = Act 6, 1–6

1–2 πρεσβύτερος – καθαιρείσθω cf. can. Apost. 5, SC 336 p. 276,17–19 **5–7** = CNeoc., can. 11, Jo I,2 p. 80, 10–14 **7–8** μήτε διάκονος – ἐτῶν cf. CCarth., can. 16, Jo I,2 p. 231, 4–5 **8** διακόνισσα – χειροτονείσθω cf. CChalc., can. 15, ACO 2,1,2 p. 161, 9 **16–18** = CNeoc., can. 15, Jo I,2 p. 82, 6–9

AAtBIJΠΠαParPePtSuVVaVn *BenJoPitTi* **15–16** οὕτως – ὅτι] Πα chart. corr.

1–2 ἐκβάλλοι] ἐκβάλλῃ ΠΠα ἐκβάλλει IParPeVa*BenTi* **4** ἁγίων καὶ θεοφόρων ἡμῶν] ἁγίων ἡμῶν καὶ θεοφόρων ΠΠαVVa*Ben* **7** μήτε] τε I μὴ καὶ A **8** τεσσαράκοντα] ν΄ Pt | χειροτονείσθω] χειροτονεῖσθαι AI **10** ἐνιαυτῶν] ἐτῶν *Ti* | ἐνιαυτῶν χειροτονείσθω ord. inv. ΠΠαParPtVVa*Ben* χειροτονείσθω ἐτῶν I **11** ἱερατικῇ καταστάσει ord. inv. *Ben* **15** παραδιδόασιν corr. marg. παραδίδωσιν Va παραδίδωσιν I **17** ᾖ] εἴη Pt | πεισθήσῃ] πισθήση AtΠα **18–19** εὕρομεν] ἠύρομεν PtV **21** οὕτως om. Va*Ben* **23** δὲ] οὖν BJPeVaVn*BenJo* | τὸ] τῶν Pt **24** ἐστιν om. Π*Ti* **25** ἐπισκέψασθε] ἐπισκέψασθαι AtΠΠα | ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν] ἄνδρας ἐξ ὑμῶν, ἀδελφοί Va*Ben* **26** καταστήσομεν] καταστήσωμεν Pt **27** προσκαρτερήσομεν] προκαρτερήσωμεν Π*Ti*

λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα πλήρη πίστεως καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον καὶ Πρόχορον καὶ Νικάνορα καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν καὶ Νικόλαον, προσήλυτον Ἀντιοχέα, οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων.

Ταῦτα διερμηνεύων ὁ τῆς ἐκκλησίας διδάσκαλος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος οὕτω διέξεισι· *θαυμάσαι ἄξιον, πῶς οὐκ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος ἐπὶ τῇ αἱρέσει τῶν ἀνδρῶν, πῶς οὐκ ἀπεδοκιμάσθησαν ὑπ᾽ αὐτῶν οἱ ἀπόστολοι. ὁποῖον δὲ ἄρα ἀξίωμα εἶχον οὗτοι καὶ ποίαν ἐδέξαντο χειροτονίαν, ἀναγκαῖον μαθεῖν. ἆρα τὴν τῶν διακόνων; καὶ μὴν τοῦτο ἐν ταῖς ἐκκλησίαις οὐκ ἔστιν. ἀλλὰ τῶν πρεσβυτέρων ἐστὶν ἡ οἰκονομία; καίτοι οὐδέπω οὐδεὶς ἐπίσκοπος ἦν, ἀλλ᾽ οἱ ἀπόστολοι μόνον. ὅθεν οὔτε διακόνων οὔτε πρεσβυτέρων οἶμαι τὸ ὄνομα εἶναι δῆλον καὶ φανερόν.* JoN 147/91

Ἐπὶ τούτοις οὖν κηρύσσομεν καὶ ἡμεῖς, ὥστε τοὺς προειρημένους ἑπτὰ διακόνους μὴ ἐπὶ τῶν τοῖς μυστηρίοις διακονουμένων λαμβάνεσθαι κατὰ τὴν προερμηνευθεῖσαν διδασκαλίαν, ἀλλὰ τοὺς τὴν οἰκονομίαν τῆς κοινῆς χρείας τῶν τότε συνηθροισμένων ἐγχειρισθέντας τούτους ὑπάρχειν· οἳ τύπος ἡμῖν κἂν τούτῳ γεγόνασι τῆς περὶ τοὺς δεομένους φιλανθρωπίας τε καὶ σπουδῆς. COGD 243 JoN 148/92

IZ

Mansi 952
RP 343

Ἐπειδήπερ διαφόρων ἐκκλησιῶν κληρικοὶ τὰς ἰδίας ἐν αἷς ἐχειροτονήθησαν ἐκκλησίας καταλιπόντες πρὸς ἑτέρους συνέδραμον ἐπισκόπους καὶ γνώμης δίχα τοῦ οἰκείου ἐπισκόπου ἐν ταῖς ἀλλοτρίαις κατετάγησαν ἐκκλησίαις ἐκ τούτου τε συνέβη ἀνυποτάκτους αὐτοὺς καταστῆναι, ὁρίζομεν ὥστε ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου μηνὸς τῆς παρελθούσης τετάρτης ἐπινεμήσεως μηδένα τῶν ἁπάντων κληρικῶν, κἂν ἐν οἱῳδήποτε τυγχάνῃ βαθμῷ, ἄδειαν ἔχειν, ἐκτὸς τῆς τοῦ οἰκείου ἐπισκόπου ἐγγράφου ἀπολυτικῆς, ἐν ἑτέρᾳ κατατάττεσθαι ἐκκλησίᾳ· ἐπεὶ ὁ μὴ τοῦτο ἀπὸ τοῦ νῦν παραφυλαττόμενος, ἀλλὰ καταισχύνων τό γε ἐπ᾽ αὐτῷ τὸν τὴν χειροτονίαν αὐτῷ ἐπιτεθεικότα, καθαιρείσθω καὶ αὐτὸς καὶ ὁ παραλόγως αὐτὸν προσδεξάμενος. JoN 149/93

6–11 = Io. Chrys., In acta ap. hom. 14,3, PG 60 col. 116BC

AAtBIJΠΠαParPePtSuVVaVn *BenJoPitTi* **6–7** πῶς—ἀπεδοκιμάσθησαν] Πα chart. corr. **7** ὁποῖον—ἀξίωμα] Πα chart. corr. **10** ἦν] Πα chart. corr. **10–11** διακόνων—πρεσβυτέρων] Πα chart. corr. **11** εἶναι—φανερόν] Πα chart. corr. **12** ὥστε τοὺς] Πα chart. corr. **24** ἐγγράφου—κατατάττεσθαι] Πα chart. corr.

1–2 Στέφανον—ἁγίου] ἄνδρας πλήρεις πίστεως καὶ πνεύματος ἁγίου, Στέφανον Va*Ben* **1** ἐνώπιον] ἐπὶ AtPt | πλήρη] πλήρης IPt πλήρις ΠΠα **2** Πρόχορον] Πρόχωρον ΠΠαParVa | Τίμωνα] Τίμονα IVa*Ti* **3** Παρμενᾶν] Παρμενὰ ΠΠα | Ἀντιοχέα] Ἀντιοχεία Πα **5** οὕτω] οὕτως Pt **6** τῇ αἱρέσει] αἱρείσει AI **10** ὅθεν om. V **12** κηρύσσομεν καὶ ἡμεῖς] καὶ ἡμεῖς κηρύσσομεν ΠΠαVVa*Ben* **13–14** προερμηνευθεῖσαν] προερμηνεύθησαν Πα **16** τε om. Va*Ben* | σπουδῆς + καὶ ἐπιμελείας Π **19–20** καὶ—ἐπισκόπου om. I **19** ἐκκλησίας] ἐκκλησίαις ΠΠVa | καταλιπόντες] καταλειπόντες V **20** ἐν om. Va*Ben* **21** τοῦ om. AI **23** οἰκείου] ἰδίου Pt **25** αὐτῷ] αὐτὸν I

RP 344
COGD 244

ΙΗ

Τοὺς προφάσει βαρβαρικῆς ἐπιδρομῆς ἢ ἄλλως πως ἐκ περιστάσεως μετανάστας γενομένους κληρικούς, ἡνίκα δ᾽ ἂν ὁ τρόπος αὐτοῖς ἀποπαύσηται, ἢ αἱ τῶν βαρβάρων ἐπιδρομαὶ ἢ δι᾽ ἃ τὴν ἀναχώρησιν ἐποιήσαντο, αὖθις ἐν ταῖς οἰκείαις ἐκκλησίαις προστάσσομεν ἐπανέρχεσθαι καὶ μὴ ἐπὶ πολὺ ταύτας ἀπροφασίστως καταλιμπάνειν. εἰ δέ τις μὴ κατὰ τὸν παρόντα διαγένηται κανόνα, ἀφοριζέσθω
JoN 150/94 μέχρις ἂν πρὸς τὴν οἰκείαν ἐκκλησίαν ἐπαναδράμῃ. τὸ αὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῷ κατέχοντι αὐτὸν ἐπισκόπῳ γινέσθω.

RP 346

ΙΘ

Ὅτι δεῖ τοὺς τῶν ἐκκλησιῶν προεστῶτας ἐν πάσῃ μὲν ἡμέρᾳ, ἐξαιρέτως δὲ ταῖς κυριακαῖς, πάντα τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν ἐκδιδάσκειν τοὺς τῆς εὐσεβείας λόγους ἐκ τῆς θείας γραφῆς ἀναλεγομένους τὰ τῆς ἀληθείας νοήματά τε καὶ κρί-
JoN 151/95 COGD 245 ματα καὶ μὴ παρεκβαίνοντας τοὺς ἤδη τεθέντας ὅρους ἢ τὴν ἐκ τῶν θεοφόρων πατέρων παράδοσιν. ἀλλὰ καὶ εἰ γραφικὸς ἀνακινηθείη λόγος, μὴ ἄλλως τοῦτον ἑρμηνευέτωσαν ἢ ὡς ἂν οἱ τῆς ἐκκλησίας φωστῆρες καὶ διδάσκαλοι διὰ τῶν οἰκείων συγγραμμάτων παρέθεντο· καὶ μᾶλλον ἐν τούτοις εὐδοκιμείτωσαν ἢ λόγους οἰκείους συντάττοντες, ἔστιν ὅτε πρὸς τοῦτο ἀπόρως ἔχοντες ἀποπίπτοιεν τοῦ προσήκοντος· διὰ γὰρ τῆς τῶν προειρημένων πατέρων διδασκαλίας οἱ λαοὶ ἐν γνώσει γινόμενοι τῶν τε σπουδαίων καὶ αἱρετῶν καὶ τῶν ἀσυμφόρων καὶ ἀποβλήτων τὸν βίον μεταρρυθμίζουσι πρὸς τὸ βέλτιον καὶ τῷ τῆς ἀγνοίας οὐχ ἁλίσκονται πάθει, ἀλλὰ προσέχοντες τῇ διδασκαλίᾳ ἑαυτοὺς πρὸς
RP 347 JoN 152/96 τὸ μὴ κακῶς παθεῖν παραθήγουσι καὶ φόβῳ τῶν ἐπηρτημένων τιμωριῶν τὴν σωτηρίαν αὐτοῖς ἐξεργάζονται.

RP 349

Κ

Μὴ ἐξέστω ἐπισκόπῳ εἰς ἑτέραν τὴν μὴ αὐτῷ προσήκουσαν πόλιν δημοσίᾳ διδάσκειν· εἰ δέ τις φωραθείη τοῦτο ποιῶν, τῆς ἐπισκοπῆς παυέσθω, τὰ δὲ τοῦ πρεσβυτερίου ἐνεργείτω.

10–12 Ὅτι δεῖ – τῆς εὐσεβείας λόγους cf. can. Apost. 58, SC 336 p. 296, 277–279

AAtBIJΠΠαParPePtSuVVaVn *BenJoPitTi* **16–17** καὶ – λόγους] Πα chart. corr. **25–34,6** Μὴ – σχήματι] Πα chart. corr. **27** πρεσβυτερίου ἐνεργείτω] Πα chart. corr.

---

3 γενομένους] γινομένους ΠΠα **3–4** ἢ αἱ τῶν βαρβάρων ἐπιδρομαὶ ἢ δι᾽ ἃ τὴν ἀναχώρησιν ἐποιήσαντο] δι᾽ ὃν τὴν ἀναχώρησιν ἐποιήσαντο, ἢ αἱ τῶν βαρβάρων ἐπιδρομαὶ ParVVa*Ben* ἰδίαν τὴν ἀναχώρησιν ἐποιήσαντο ἢ αἱ τῶν βαρβάρων ἐπιδρομαὶ ΠΠα ἢ αἱ τῶν βαρβάρων ἐπιδρομαὶ, ἰδίαν τὴν ἀναχώρησιν ἐποιήσαντο AAtIPt*Ti* **7** ἐπαναδράμῃ] ἐπαναδράμοι ΙΠαVVa*BenTi* ἀναδρὰμοι sed add. s.l. ἐπ- Π **8** τῷ] τὸ I **10** δεῖ] χρὴ ΠΠαParPtVVa*Ben* **13** τεθέντας] παραδοθέντας *Ti* **14** γραφικὸς] γραφικῶς I Πα | ἄλλως] ἄλλος Πα **15** ἐκκλησίας] ἀληθείας Va*Ben* | φωστῆρες] φωστῆρές τε ΙΠVa | καὶ] τε καὶ Pt **16** εὐδοκιμείτωσαν] εὐδοκιμήτωσαν ΠV*Ti* **17** ἀπόρως] ἀπόνως V **21** προσέχοντες] προσήκοντες *Ti* **22** ἐπηρτημένων] ἐπιτηρτιμένων Πα **23** αὐτοῖς] αὐτοῖς Πα **27** πρεσβυτερίου] πρεσβυτέρου ΙΠVa*Ben*

ΚΑ

RP 352

Οἱ ἐπ᾽ ἐγκλήμασι κανονικοῖς ὑπεύθυνοι γινόμενοι καὶ διὰ τοῦτο παντελεῖ τε καὶ διηνεκεῖ καθαιρέσει ὑποβαλλόμενοι καὶ ἐν τῷ τῶν λαϊκῶν ἀπωθούμενοι τόπῳ, εἰ μὲν ἑκουσίως πρὸς ἐπιστροφὴν ὁρῶντες ἀθετοῦσι τὴν ἁμαρτίαν, δι᾽ ἧς τῆς χάριτος ἐκπεπτώκασι, καὶ ταύτης τέλεον ἀλλοτρίους ἑαυτοὺς καθιστῶσι, τῷ τοῦ κληρικοῦ κειρέσθωσαν σχήματι· εἰ δὲ μὴ τοῦτο αὐθαιρέτως αἱρήσονται, καθάπερ οἱ λαϊκοὶ τὴν κόμην ἐπιτρεφέτωσαν, ὡς τὴν ἐν τῷ κόσμῳ ἀναστροφὴν τῆς οὐρανίου ζωῆς προτιμήσαντες.

JoN 153/97
Mansi 953
COGD 245

ΚΒ

RP 354

Τοὺς ἐπὶ χρήμασι χειροτονουμένους, εἴτε ἐπισκόπους ἢ οἱουσδήποτε κληρικούς, καὶ οὐ κατὰ δοκιμασίαν καὶ τοῦ βίου αἵρεσιν καθαιρεῖσθαι προστάσσομεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς χειροτονήσαντας.

ΚΓ

RP 355
JoN 154/98

Περὶ τοῦ μηδένα τῶν εἴτε ἐπισκόπων ἢ πρεσβυτέρων ἢ διακόνων τῆς ἀχράντου μεταδιδόντα κοινωνίας παρὰ τοῦ μετέχοντος εἰσπράττειν τῆς τοιαύτης μεταλήψεως χάριν ὀβολοὺς ἢ εἶδος τὸ οἰονοῦν· οὐδὲ γὰρ πεπραμένη ἡ χάρις, οὐδὲ χρήμασι τὸν ἁγιασμὸν τοῦ πνεύματος μεταδιδόαμεν, ἀλλὰ τοῖς ἀξίοις τοῦ δώρου ἀπανουργεύτως μεταδοτέον. εἰ δὲ φανείη τις τῶν ἐν κλήρῳ καταλεγομένων ἀπαιτῶν τὸν ᾧ μεταδίδωσι τῆς ἀχράντου κοινωνίας τὸ οἰονοῦν εἶδος, καθαιρείσθω ὡς τῆς Σίμωνος ζηλωτὴς πλάνης καὶ κακουργίας.

COGD 247

ΚΔ

RP 356
JoN 155/99

Μὴ ἐξέστω τινὶ τῶν ἐν ἱερατικῷ καταλεγομένων τάγματι ἢ μοναχῷ ἐν ἱπποδρομίαις ἀνιέναι ἢ θυμελικῶν παιγνίων ἀνέχεσθαι. ἀλλ᾽ εἰ καί τις κληρικὸς κληθείη ἐν γάμῳ, ἡνίκα δ᾽ ἂν τὰ πρὸς ἀπάτην εἰσέλθοιεν παίγνια, ἐξαναστήτω καὶ παραυτίκα ἀναχωρείτω, οὕτω τῆς τῶν πατέρων ἡμῖν προσταττούσης διδασκαλίας. εἰ δέ τις ἐπὶ τούτῳ ἁλῷ, ἢ παυσάσθω ἢ καθαιρείσθω.

---

20 ὡς τῆς Σίμωνος – κακουργίας cf. Act 8, 9–24

10–12 Τοὺς ἐπὶ χρήμασι – χειροτονήσαντας cf. can. Apost. 29, SC 336 p. 282, 95–98; CChalc., can. 2, ACO 2,1,2 p. 158, 11–17; Cod. Iust. I,3,30 et I,3,41,21 p. 22 – p. 27 Krüger **22–25** Μὴ ἐξέστω – καὶ παραυτίκα ἀναχωρείτω cf. CLaod., can. 54, Jo I,2 p. 152, 4–8

AAtBIJΠΠαParPePtSuVVaVn *BenJoPitTi* **10** ἐπισκόπους] Πα fol. 218^{v} leg. n.p.

---

1 ΚΑ] ΚΒ Va*Ben* **2** Οἱ] Εἰ I | γινόμενοι] γενόμενοι ΠVa*Ben* **3** διηνεκεῖ] κανονικῇ sed add. marg. διηνεκεῖ Va κανονικῇ V*Ben* | καθαιρέσει] καθάρσει Π | ἀπωθούμενοι] καταριθμούμενοι sed add. marg. ἀπωθούμενοι Va καταριθμούμενοι V*Ben* **4** ἧς] ἣν *Pit* **5** τέλεον] τέλειον AtVVa | ἀλλοτρίους ἑαυτοὺς ord. inv. V | καθιστῶσι] καθιστᾶσι Va*Ben* **6** κληρικοῦ] κλήρου *Pit* | αἱρήσονται] εἰρήσονται Π ἀρνήσονται *Ti* | καθάπερ + καὶ Va*Ben* **7** κόμην] κώμην AΠ | τῷ om. ΠαPtV **9** ΚΒ] ΚΑ Va*Ben* **19** τὸν om. AtΠΠαPt*PitTi* **22** ἐν[1] + τῶ Va | ἱερατικῷ] ἱερῶ Π | μοναχῷ] μοναχῶν *Pit* **25** ἀναχωρείτω] ἀπαναχωρείτω ΠΠαParVa*Ben* | πατέρων om. V

RP 360

ΚΕ

JoN 156/100 Πρὸς τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἀνανεοῦμεν καὶ τὸν κανόνα τὸν διαγορεύοντα *τὰς καθ᾽ ἑκάστην ἐκκλησίαν ἀγροικικὰς παροικίας ἢ ἐγχωρίους μένειν ἀπαρασαλεύτους παρὰ τοῖς κατέχουσιν αὐτὰς ἐπισκόποις, καὶ μάλιστα εἰ τριακονταετῆ χρόνον ταύτας ἀβιάστως διακατέχοντες ᾠκονόμησαν. εἰ δὲ ἐντὸς τῶν τριάκοντα ἐτῶν γεγένηται τις ἢ* RP 361 *γίγνοιτο περὶ αὐτῶν ἀμφισβήτησις, ἐξεῖναι τοῖς λέγουσιν ἠδικεῖσθαι περὶ τούτων κινεῖν παρὰ τῇ συνόδῳ τῆς ἐπαρχίας.*

COGD 248

ΚϚ

Πρεσβύτερον τὸν κατὰ ἄγνοιαν ἀθέσμῳ γάμῳ περιπαρέντα καθέδρας μὲν μετέχειν, JoN 157/101 κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ κανόνος ἡμῖν νομοθετηθέντα, *τῶν δὲ λοιπῶν ἐνεργειῶν ἀπέχεσθαι· ἀρκετὸν γὰρ τῷ τοιούτῳ ἡ συγγνώμη· εὐλογεῖν δὲ ἕτερον τὸν τὰ* RP 362 *οἰκεῖα τημελεῖν ὀφείλοντα τραύματα ἀνακόλουθον· εὐλογία γὰρ ἁγιασμοῦ μετάδοσίς ἐστιν· ὁ δὲ τοῦτο μὴ ἔχων διὰ τὸ ἐκ τῆς ἀγνοίας παράπτωμα, πῶς ἑτέρῳ μεταδώσει; μήτε τοίνυν δημοσίᾳ μήτε ἰδίᾳ εὐλογείτω, μήτε τὸ τοῦ Χριστοῦ σῶμα κατανεμέτω ἑτέροις, μήτε τι ἄλλο λειτουργείτω, ἀλλ᾽ ἀρκούμενος τῇ προεδρίᾳ προσκλαιέτω τῷ κυρίῳ συγχωρηθῆναι αὐτῷ τὸ ἐκ τῆς ἀγνοίας ἀνόμημα.* πρόδηλον γὰρ ὡς ὁ τοιοῦτος ἄθεσμος γάμος διαλυθήσεται καὶ οὐδαμῶς ὁ ἀνὴρ μετουσίαν ἕξει πρὸς τὴν δι᾽ ἧς τῆς ἱερᾶς ἐνεργείας ἐστέρηται.

Mansi 956
JoN 158/102

ΚΖ

Μηδεὶς τῶν ἐν κλήρῳ καταλεγομένων ἀνοίκειον ἐσθῆτα ἀμφιεννύσθω, μήτε ἐν πόλει διάγων μήτε ἐν ὁδῷ βαδίζων, ἀλλὰ στολαῖς κεχρήσθω ταῖς ἤδη τοῖς ἐν COGD 249 κλήρῳ καταλεγομένοις ἀπονεμηθείσαις. εἰ δέ τις διαπράξοιτο τὸ τοιοῦτον, ἐπὶ ἑβδομάδα μίαν ἀφοριζέσθω.

RP 365

ΚΗ

Ἐπειδὴ ἐν διαφόροις ἐκκλησίαις μεμαθήκαμεν σταφυλῆς ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ προσφερομένης κατά τι κρατῆσαν ἔθος τοὺς λειτουργοὺς ταύτην τῇ ἀναιμάκτῳ JoN 159/103 τῆς προσφορᾶς θυσίᾳ συνάπτοντας οὕτω ἅμα τῷ λαῷ διανέμειν ἀμφότερα, συνείδομεν ὥστε μηκέτι τοῦτό τινα τῶν ἱερωμένων ποιεῖν, ἀλλ᾽ εἰς ζωοποίησιν καὶ ἁμαρτιῶν ἄφεσιν τῷ λαῷ τῆς προσφορᾶς μόνης μεταδιδόναι, ὡς ἀπαρχὴν δὲ τὴν τῆς σταφυλῆς λογιζομένους προσένεξιν ἰδικῶς τοὺς ἱερεῖς εὐλογοῦντας RP 366

2–7 = CChalc., can. 17, ACO 2,1,2 p. 161, 17–21 **9–16** = can. Bas. 27, II p. 159, 1–11 Courtonne **25–26** στραφυλῆς – προσφερομένης cf. can. Apost. 3, SC 336 p. 274, 9–12 **29–36,2** Ὡς ἀπαρχὴν – ἐκτρέφεται cf. Trad. Apost. 31–32, SC 11b p. 110 – p. 114

AAtBIJΠΠαParPePtSuVVaVn *BenJoPitTi* **4–5** ἀβιάστως] Πα des.

---

2 ἅπασιν om. *Pit* | καὶ om. V **4** ταύτας] αὐτὰς *Pit* **6** γίγνοιτο] γίνοιτο ΠPtVa*Ti* γένοιτο IVa*Ben* γένηται *Pit* | αὐτῶν] αὐτὸ I*Ti* | τούτων] τούτου *Pit* **13** τὸ + τῆς Pt **14–15** μήτε^{3}–λειτουργείτω om. AtV **14** τοῦ Χριστοῦ σῶμα] σῶμα τοῦ Χριστοῦ ΠParPtVa*BenTi* σῶμα τοῦ κυρίου *Pit* **15** κατανεμέτω] διανεμέτω *Pit* **22** διαπράξοιτο] διαπράξηται sed corr. marg. -πράξοιτο Va διαπράξηται *Ben* | τὸ] τι AtΠVa*Ben* **27** οὕτω] οὕτως Pt **30** λογιζομένους] νομιζομένην Pt

τοῖς αἰτοῦσι ταύτης μεταδιδόναι πρὸς τὴν τοῦ δοτῆρος τῶν καρπῶν εὐχαριστίαν, δι᾽ ὧν τὰ σώματα ἡμῶν κατὰ τὸν θεῖον ὅρον αὔξει τε καὶ ἐκτρέφεται. εἴ τις οὖν κληρικὸς παρὰ τὰ διατεταγμένα ποιήσοι, καθαιρείσθω.

ΚΘ

RP 367

Ὁ τῶν ἐν Καρθαγένῃ διαγορεύει κανών, *ὥστε ἅγια θυσιαστηρίου εἰ μὴ ὑπὸ νηστικῶν ἀνθρώπων μὴ ἐπιτελεῖσθαι ἐξῃρημένης μιᾶς ἐτησίας ἡμέρας, ἐν ᾗ τὸ κυριακὸν δεῖπνον ἐπιτελεῖται,* ἴσως τηνικαῦτα διά τινας κατὰ τοὺς τόπους προφάσεις τῇ ἐκκλησίᾳ λυσιτελεῖς τῶν θείων ἐκείνων πατέρων τῇ αὐτῇ χρησαμένων οἰκονομίᾳ. μηδενὸς οὖν ἡμᾶς ἐνάγοντος καταλιπεῖν τὴν ἀκρίβειαν, ὁρίζομεν, ἀποστολικαῖς καὶ πατρικαῖς ἑπόμενοι παραδόσεσι, *μὴ δεῖν ἐν τεσσαρακοστῇ τῇ ὑστέρᾳ ἑβδομάδι τὴν πέμπτην λύειν καὶ ὅλην τὴν τεσσαρακοστὴν ἀτιμάζειν.*

JoN 160/104

COGD 250

Λ

RP 369

Πάντα πρὸς οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας βουλόμενοι διαπράττεσθαι καὶ τοὺς ἐν ταῖς βαρβαρικαῖς ἐκκλησίαις ἱερέας οἰκονομεῖν διεγνώκαμεν. ὥστε εἰ τὸν ἀποστολικὸν κανόνα τὸν περὶ τοῦ προφάσει εὐλαβείας τὴν οἰκείαν γαμετὴν μὴ ἐκβάλλειν ὑπεραναβαίνειν οἴονται δεῖν καὶ πέραν τῶν ὁρισθέντων ποιεῖν ἐκ τούτου τε μετὰ τῶν οἰκείων συμφωνοῦντες συμβίων τῆς πρὸς ἀλλήλους ὁμιλίας ἀπέχονται, ὁρίζομεν τούτους μηκέτι ταύταις συνοικεῖν καθ᾽ οἱονδήποτε τρόπον, ὡς ἂν ἡμῖν ἐντεῦθεν ἐντελῆ τῆς ὑποσχέσεως παρέξοιεν τὴν ἀπόδειξιν. πρὸς τοῦτο δὲ αὐτοῖς οὐ δι᾽ ἄλλο τι ἢ διὰ τὴν τῆς γνώμης μικροψυχίαν καὶ τὸ τῶν ἠθῶν ἀπεξενωμένον καὶ ἀπαγὲς ἐνδεδώκαμεν.

JoN 161/105

ΛΑ

RP 371
JoN 162/106
COGD 251

Τοὺς ἐν τοῖς εὐκτηρίοις οἴκοις ἔνδον οἰκίας τυγχάνουσι λειτουργοῦντας κληρικούς ὑπὸ γνώμην τοῦτο πράττειν τοῦ κατὰ τὸν τόπον ἐπισκόπου ὁρίζομεν· ὥστε εἴ τις κληρικὸς μὴ τοῦτο οὕτω παραφυλάξῃ, καθαιρείσθω.

5–7 = CCarth., can. 41, Jo I,2 p. 259, 14–18 **10–11** = CLaod., can. 50, Jo I,2 p. 150, 16–19 **14–16** τὸν ἀποστολικὸν – μὴ ἐκβάλλειν cf. can. Apost. 5, SC 336 p. 276, 17–19 **23–25** Τοὺς – καθαιρείσθω cf. Iust., Nov. 58 et 131,8 p. 314, 23 – p. 316, 16; p. 657, 18 – p. 658, 5 Schöll/Kroll; CLaod., can. 58, Jo I,2 p. 153, 19–21

A At B I J Π Par Pe Pt Su V Va Vn *Ben Jo Pit Ti*

---

2 αὔξει τε] αὔξεται Π αὔξη τε AI **3** ποιήσοι] ποιήσει AtIΠPtVa*Ben* **7** τόπους] τύπους Pt **8** τῇ αὐτῇ] τῆ τοιαύτη *Ben* τοιαύτη *Pit* **10** καὶ] τε καὶ ΠPar **13** Πάντα + τὰ ΙΠVa*Ben* **16** οἴονται] οἰόν τε ΙΠPt*Ti* | πέραν] πέρα ΙΠPtVa*BenTi* | τε om. Pt **17** συμφωνοῦντες] συμφωνοῦντας Π **19** ἐντελῆ] ἐν τέλει Π **23** ἐν τοῖς om. Va*Ben* | λειτουργοῦντας + ἢ βαπτίζοντας *Pit* **25** παραφυλάξῃ] παραφυλάξοι AAtVVa*Ben*

RP 373

ΛΒ

Ἐπειδὴ εἰς γνῶσιν ἡμετέραν ἦλθεν, ὡς ἐν τῇ Ἀρμενίων χώρᾳ οἶνον μόνον ἐν τῇ ἱερᾷ τραπέζῃ προσάγουσιν ὕδωρ αὐτῷ μὴ μιγνύντες οἱ τὴν ἀναίμακτον θυσίαν
JoN 163/107 ἐπιτελοῦντες, προτιθέμενοι τὸν τῆς ἐκκλησίας διδάσκαλον Ἰωάννην τὸν Χρυσό-
Mansi 957 στομον φάσκοντα διὰ τῆς εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον ἑρμηνείας ταῦτα· *τίνος ἕνεκεν οὐχ ὕδωρ ἔπιεν ἀναστὰς ἀλλ᾽ οἶνον; ἄλλην αἵρεσιν πονηρὰν πρόρριζον ἀνασπῶν· ἐπειδὴ γὰρ εἰσί τινες ἐν τοῖς μυστηρίοις ὕδατι κεχρημένοι, δεικνὺς ὅτι καὶ ἡνίκα τὰ μυστήρια παρέδωκεν, οἶνον παρέδωκε, καὶ ἡνίκα ἀναστὰς χωρὶς μυστηρίων καὶ ψιλὴν τράπεζαν παρετίθετο, οἴνῳ ἐχρῆτο ἐκ τοῦ γενήματος, φησί, τῆς ἀμπέλου· ἄμπελος δὲ οἶνον, οὐχ ὕδωρ γεννᾷ*, ἐκ τούτου τε τὸν διδάσκαλον οἴονται ἀνατρέ-
COGD 252 πειν τὴν τοῦ ὕδατος ἐν τῇ ἱερᾷ θυσίᾳ προσαγωγήν· ὡς ἂν μὴ καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν κατέχοιντο τῇ ἀγνοίᾳ, τὴν τοῦ πατρὸς διάνοιαν ὀρθοδόξως ἀποκαλύπτομεν.

JoN 164/108 Τῆς γὰρ πονηρᾶς τῶν ὑδροπαραστατῶν αἱρέσεως παλαιᾶς ὑπαρχούσης, οἳ ἀντὶ οἴνου μόνῳ τῷ ὕδατι ἐν τῇ οἰκείᾳ θυσίᾳ κέχρηνται, ἀνασκευάζων οὗτος ὁ θεοφόρος ἀνὴρ τὴν παράνομον τῆς τοιαύτης αἱρέσεως διδαχήν καὶ δεικνὺς, ὡς ἐξ ἐναντίας τῆς ἀποστολικῆς ἴενται παραδόσεως τὸν εἰρημένον κατεσκεύασε λόγον. ἐπεὶ καὶ τῇ κατ᾽ αὐτὸν ἐκκλησίᾳ, ἔνθα τὴν ποιμαντικὴν ἐνεχειρίσθη
RP 374 ἡγεμονίαν, ὕδωρ οἴνῳ μιγνύναι παρέδωκεν ἡνίκα τὴν ἀναίμακτον θυσίαν ἐπιτελεῖσθαι δεήσειε, τὴν ἐκ τῆς τιμίας πλευρᾶς τοῦ λυτρωτοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἐξ αἵματος καὶ ὕδατος κρᾶσιν παραδεικνύς, ἥτις εἰς ζωοποίησιν παντὸς τοῦ κόσμου ἐξεχέθη καὶ ἁμαρτιῶν ἀπολύτρωσιν. καὶ κατὰ
JoN 165/109 πάσης δὲ ἐκκλησίας, ἔνθα οἱ πνευματικοὶ φωστῆρες ἐξέλαμψαν, ἡ θεόσδοτος αὕτη τάξις κρατεῖ· καὶ γὰρ καὶ Ἰάκωβος ὁ κατὰ σάρκα Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἀδελφός, ὃς τῆς Ἱεροσολυμιτῶν ἐκκλησίας πρῶτος τὸν θρόνον ἐνεπιστεύθη, καὶ Βασίλειος ὁ τῆς Καισαρέων ἀρχιεπίσκοπος, οὗ τὸ κλέος κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην διέδραμεν, ἐγγράφως τὴν μυστικὴν ἡμῖν ἱερουργίαν παραδεδωκότες οὕτω τελειοῦν ἐν τῇ θείᾳ λειτουργίᾳ ἐξ ὕδατος καὶ οἴνου τὸ ἱερὸν ποτήριον ἐκδεδώκασι. καὶ οἱ ἐν Καρθαγένῃ συναχθέντες ὅσιοι πατέρες οὕτω ῥητῶς ἐπεμνήσθησαν, *ἵνα ἐν τοῖς ἁγίοις μηδὲν πλέον τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ κυρίου*
COGD 253 *προσενεχθείη, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ κύριος παρέδωκε, τουτέστιν ἄρτου καὶ οἴνου*

---

9 ἐκ τοῦ γενήματος – τῆς ἀμπέλου cf. Mt 26, 29 **19–20** τὴν ἐκ τῆς τιμίας πλευρᾶς – παραδεικνύς cf. Io 19, 34

6–10 = Io. Chrys., In Mt. hom. 82,2, PG 58 col. 740A **23–28** καὶ γὰρ καὶ Ἰάκωβος – ἐκδεδώκασι cf. Lit. Iac., PO 36 p. 202, 13; Lit. Bas. 1 p. 328, 10 Brightman **23–24** Ἰάκωβος – ἐνεπιστεύθη cf. Eus. Caes., Hist. eccl. VII,19,1, GCS 9 p. 672, 24 – p. 674, 3 **25–26** οὗ τὸ κλέος – διέδραμεν cf. Theod. Cyr., Qu. in III. Regn. 12, PG 80 col. 677BC **29–38,1** = CCarth., can. 37, Jo I,2 p. 257, 5–9

AAtBIJΠParPePtSuVVaVn *BenJoPitTi* **2** Ἐπειδὴ S iterum inc.

---

2 Ἀρμενίων] τῶν Ἀρμενίων *PitTi* **6** πρόρριζον] πρόριζων ΠVa **8** τὰ – ἡνίκα om. I | παρέδωκεν] παραδέδωκεν Π | οἶνον παρέδωκε om. *Ti* **10** οἴονται] οἴοντες Pt **11** θυσίᾳ] θυσίαν Pt **14–15** οὗτος ὁ θεοφόρος] ὁ θεοφόρος οὗτος ΙΠSVa*Ben* οὕτως ὁ θεοφόρος Pt*Ti* **16** ἴενται] ἴεντα ΠVa*Ben* ἰόντα V **18** παρέδωκεν] παραδέδωκεν ΠV **21** ἐξεχέθη] ἐξεχύθη *Pit* ἐξηνέχθη Π **26** ἡμῖν ἱερουργίαν ord. inv. Π Va*Ben* **27** ὕδατος + τε *Pit* | ποτήριον] μυστήριον Va*Ben* **28** συναχθέντες] δὲ συναχθέντες ΠVa*Ben* **29** τοῦ[2] om. *Jo* **30** καὶ[1] om. Pt | παρέδωκε] παραδέδωκεν ΠSVVa*BenTi* παραδέδωκε Pt*Pit*

ὕδατι μεμιγμένου. εἴ τις οὖν ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος μὴ κατὰ τὴν παραδοθεῖσαν ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τάξιν ποιεῖ καὶ ὕδωρ οἴνῳ μιγνύς οὕτω τὴν ἄχραντον προσάγει θυσίαν, καθαιρείσθω ὡς ἀτελῶς τὸ μυστήριον ἐξαγγέλλων καὶ καινίζων τὰ παραδεδομένα. JoN 166/110

ΛΓ RP 379

Ἐπειδήπερ ἔγνωμεν ἐν τῇ Ἀρμενίων χώρᾳ μόνους ἐν κλήρῳ τοὺς ἐκ γένους ἱερατικοῦ κατατάττεσθαι, Ἰουδαϊκοῖς ἔθεσιν ἑπομένων τῶν τοῦτο πράττειν ἐπιχειρούντων, τινὰς δὲ αὐτῶν καὶ μὴ ἀποκειρομένους ἱεροψάλτας καὶ ἀναγνώστας τοῦ θείου νόμου καθίστασθαι συνείδομεν, ὥστε ἀπὸ τοῦ νῦν μὴ ἐξεῖναι τοῖς εἰς JoN 167/111
κλῆρον βουλομένοις προάγειν τινὰς εἰς τὸ γένος ἀποβλέπειν τοῦ προχειριζομένου· ἀλλὰ δοκιμάζοντες, εἰ ἄξιοι εἶεν κατὰ τοὺς τεθέντας ἐν τοῖς ἱεροῖς κανόσιν ὅρους ἐν κλήρῳ καταλεγῆναι τούτους ἐκκλησιαστικῶς προχειρίζεσθαι, εἴτε καὶ ἐκ προγόνων γεγόνασιν ἱερέων εἴτε καὶ μή. ἀλλὰ μηδέ τινα τῶν ἁπάντων συγχωρεῖν ἐπ᾽ ἄμβωνος κατὰ τὴν τῶν ἐν κλήρῳ καταλεγομένων τάξιν τοὺς θείους τῷ λαῷ λόγους ὑποφωνεῖν, εἰ μή τι ἂν ἱερατικῇ κουρᾷ χρήσηται ὁ τοιοῦτος καὶ τὴν εὐλογίαν ὑπὸ τοῦ οἰκείου ποιμένος κανονικῶς ὑποδέξηται. εἰ δέ τις φωραθείη παρὰ τὰ προεγεγραμμένα ποιῶν, ἀφοριζέσθω. Mansi 960

ΛΔ RP 382 JoN 168/112 COGD 254

Καὶ τοῦτο δὲ τοῦ ἱερατικοῦ κανόνος σαφῶς διαγορεύοντος, ὡς *τὸ τῆς συνωμοσίας ἢ φατρίας ἔγκλημα καὶ παρὰ τῶν ἔξω νόμων πάντη κεκώλυται, πολλῷ δὲ μᾶλλον ἐν τῇ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ τοῦτο γίνεσθαι ἀπαγορεύειν προσήκει,* καὶ ἡμεῖς παραφυλάττειν σπουδάζομεν, ὡς *εἴ τινες κληρικοὶ ἢ μοναχοὶ εὑρεθεῖεν ἢ συνομνύμενοι ἢ φατριάζοντες ἢ κατασκευὰς τυρεύοντες ἐπισκόπων ἢ συγκληρικῶν, ἐκπιπτέτωσαν πάντη τοῦ οἰκείου βαθμοῦ.*

19–24 = CChalc., can. 18, ACO 2,1,2 p. 161, 25–28

AAtBIJΠParPePtSSuVVaVn *BenJoPitTi* **1–4** εἴ– παραδεδομένα mss.$^{omn.}$ **21** ἐν τῇ S lac. usque ad can. 68

---

1 μὴ om. AmbAsBarFeMosPi **1–2** παραδοθεῖσαν] παραδοθῆσαν Sn **2** τῶν ἀποστόλων] τοῦ κυρίου καὶ τῶν αὐτῶν μαθητῶν καὶ ἀποστόλων AmbBarFeMos | ποιεῖ] ποιῇ AtBCDcIJLMlMoΠPaParPePs PsuPtRwSSiSuVVeVtaVuWhWi μὴ ποιῇ AmbAs(sic)FeMosPtV μὴ ποιεῖ Bar | ὕδωρ οἴνῳ] οἶνον ὕδωρ Rw | ὕδωρ] ὕδατι AmbAsBarFeMos | οἴνῳ] οἴνου AmbAsBarFeMlMosSn om. Mo | μιγνύς] μὴ μιγνὺς As(sic)BinMosVaVe **3** προσάγει] προσάγη Π προσάγοι Vtc προσφέρει Ve | ἐξαγγέλλων] καταγγέλλων Bin **4** καινίζων] κανονίζων SiVta | τὰ παραδεδομένα] τὰ μὴ παραδεδομένα Va*Ben* τὰ παραδεδομένα ὑπό τε τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν αὐτοῦ ὁσίων πατέρων I + ἡμῖν Bin | τὰ + μὴ (sic) Co **8** ἀποκειρομένους] ἀποκειρομένων **11** δοκιμάζοντες] δοκιμάζοντας ΠVa*Pit* **12** ἐκκλησιαστικῶς] ἐκκλησιαστικοὺς *Pit* **14** κλήρῳ] τῷ κλήρω *Pit* **15** ὑποφωνεῖν] ἀποφωνεῖν *PitTi* **17** προγεγραμμένα] προστεταγμένα ΠVa*Ben* γεγραμμένα AtIParPePtS **19** τοῦ ἱερατικοῦ κανόνος σαφῶς] σαφῶς τοῦ ἱεροῦ κανόνος ΠVVa *Ben* | ὡς τὸ] ὥστε Π **20** δὲ] δὴ AtIΠPeSVa*Ben* **22** ὡς] ὥστε IΠPePtVa*BenTi* **23** συγκληρικῶν] κληρικῶν Va

RP 383
JoN 169/113

ΛΕ

RP 384 Μὴ ἐξέστω τινὶ τῶν ἁπάντων μητροπολιτῶν τελευτῶντος ἐπισκόπου τελοῦντος ὑπὸ τὸν κατ᾽ αὐτὸν θρόνον τὰ αὐτοῦ πράγματα ἢ τῆς κατ᾽ αὐτὸν ἐκκλησίας ἀφαιρεῖσθαι ἢ σφετερίζεσθαι, ἀλλ᾽ ὑπὸ παραφυλακὴν ἔστωσαν τοῦ κλήρου τῆς ἐκκλησίας, ἧς ὁ τελευτήσας ἐτύγχανε πρόεδρος, μέχρι τῆς ἑτέρου ἐπισκόπου προαγωγῆς. ἐκτὸς εἰ μὴ κληρικοὶ ἐν τῇ αὐτῇ ἐκκλησίᾳ οὐχ ὑπελείφθησαν· τηνικαῦτα γὰρ ὁ μητροπολίτης ταῦτα παραφυλάξει, ἀμείωτα τῷ χειροτονηθησομένῳ ἐπισκόπῳ πάντα ἀποδούς.

RP 387
JoN 170/114
COGD 255

ΛϚ

Ἀνανεούμενοι τὰ παρὰ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ἁγίων πατέρων, τῶν ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ ταύτῃ καὶ βασιλίδι πόλει συνελθόντων, καὶ τῶν ἑξακοσίων τριάκοντα, τῶν ἐν Καλχηδόνι συναθροισθέντων νομοθετηθέντα, ὁρίζομεν ὥστε τὸν Κωνσταντινουπόλεως θρόνον *τῶν ἴσων ἀπολαύειν πρεσβείων τοῦ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης θρόνου καὶ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ὡς ἐκεῖνον μεγαλύνεσθαι πράγμασι, δεύτερον μετ᾽ ἐκεῖνον ὑπάρχοντα*· μεθ᾽ ὃν ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως ἀριθμείσθω θρόνος, εἶτα ὁ τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως, καὶ μετὰ τοῦτον ὁ τῆς Ἱεροσολυμιτῶν πόλεως.

RP 388
JoN 171/115

ΛΖ

Ἐπειδὴ κατὰ διαφόρους καιροὺς βαρβαρικαὶ γεγόνασιν ἔφοδοι καὶ πλεῖσται πόλεις ἐντεῦθεν ὑποχείριοι τοῖς ἀνόμοις κατέστησαν, ὡς ἐντεῦθεν μὴ δυνηθῆναι τὸν τῆς τοιαύτης πόλεως πρόεδρον μετὰ τὴν ἐπ᾽ αὐτῷ χειροτονίαν τὸν οἰκεῖον θρόνον καταλαβεῖν καὶ ἐν αὐτῷ ἱερατικῇ καταστάσει ἐνιδρυθῆναι καὶ οὕτω κατὰ τὸ κρατῆσαν ἔθος τὰς χειροτονίας καὶ πάντα, ἃ τῷ ἐπισκόπῳ ἀνήκει, πράττειν
COGD 256 τε καὶ μεταχειρίζεσθαι, ἡμεῖς τὸ τίμιον καὶ σεβάσμιον τῇ ἱερωσύνῃ φυλάττοντες καὶ μηδαμῶς πρὸς λύμην τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαίων τὴν ἐθνικὴν ἐπήρειαν ἐνεργεῖσθαι βουλόμενοι τοῖς οὕτω χειροτονηθεῖσι καὶ διὰ τὴν προκειμένην αἰτίαν
JoN 172/116 ἐν τοῖς ἑαυτῶν μὴ ἐγκαταστᾶσι θρόνοις τὸ ἀπόκριτον τηρεῖσθαι συνεωράκαμεν, ὥστε καὶ χειροτονίας κληρικῶν διαφόρων κανονικῶς ποιεῖν καὶ τῇ τῆς προεδρίας αὐθεντίᾳ κατὰ τὸν ἴδιον ὅρον κεχρῆσθαι καὶ βεβαίαν καὶ νενομισμένην εἶναι

2–4 Μὴ ἐξέστω – σφετερίζεσθαι cf. CAnt., can. 24, Jo I,2 p. 124, 2–20; can. Apost. 40, SC 336 p. 286, 154 – p. 288, 165; CChalc., can. 22 et 25, ACO 2,1,2 p. 162, 12–14 p. 162, 32 – 163, 2 **4–5** ἀλλ᾽ ὑπὸ – πρόεδρος cf. CChalc., can. 26, ACO 2,1,2 p. 163, 3–8 Cod. Iust. I,3,41,9 p. 26 Krüger **10–11** τὰ παρὰ – συνελθόντων cf. CCpl. (381), can.3, Jo I,1 p. 47, 21 – p. 48, 3 **11–12** τῶν ἑξακοσίων τριάκοντα – νομοθετηθέντα cf. CChalc., can. 28, ACO 2,1,3 p. 88, 28 – p. 89, 17 **13–15** = CChalc., can. 28, ACO 2,1,3 p. 89, 7–9 **14–15** δεύτερον – ὑπάρχοντα cf. Iust., Nov. 131, 2 p. 655, 9–15 Schöll/Kroll

---

AAtBIJΠParPePtSuVVaVn *BenJoPitTi*

---

2 ἁπάντων] πάντων ΙΠVVa*BenTi* **3** τῆς] τὰς Pt **11** ταύτῃ – πόλει] καὶ βασιλίδι πόλει ταύτῃ V | συνελθόντων] συναθροισθέντων *Pit* **12** Καλχηδόνι] Χαλχηδόνι V **13** ἴσων] σῶν Π **15** ὃν] ὧν ΙΠPtV **22** ἐνιδρυθῆναι] ἐνιδρυνθῆναι AAtΙΠVa*BenPitTi* **27** ἐγκαταστᾶσι] ἐν καταστάσει Π | ἀπόκριτον] ἀπρόκριτον Π ἀπροκριμάτιστον *Pit* | συνεωράκαμεν] συνεσοράκαμεν Pt

πᾶσαν ὑπ᾽ αὐτῶν προϊοῦσαν διοίκησιν· οὐ γὰρ, ὑπὸ τοῦ τῆς ἀνάγκης καιροῦ τῆς ἀκριβείας περιγραφείσης, ὁ τῆς οἰκονομίας ὅρος περιορισθήσεται.

ΛΗ

RP 392

Τὸν ἐκ τῶν πατέρων ἡμῶν τεθέντα κανόνα καὶ ἡμεῖς παραφυλάττομεν, τὸν οὕτω διαγορεύοντα· *εἴ τις ἐκ βασιλικῆς ἐξουσίας ἐκαινίσθη πόλις ἢ αὖθις καινισθείη, τοῖς πολιτικοῖς καὶ δημοσίοις τύποις καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἡ τάξις ἀκολουθείτω.*

Mansi 961
JoN 173/117

ΛΘ

RP 395
COGD 257

Τοῦ ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ τῆς Κυπρίων νήσου πρόεδρου, ἅμα τῷ οἰκείῳ λαῷ ἐπὶ τὴν Ἑλλησπόντιον ἐπαρχίαν διά τε τὰς βαρβαρικὰς ἐφόδους διά τε τὸ τῆς ἐθνικῆς ἐλευθερωθῆναι δουλείας καὶ καθαρῶς τοῖς σκήπτροις τοῦ χριστιανικωτάτου κράτους ὑποταγῆναι τῆς εἰρημένης μεταστάντος νήσου, προνοίᾳ τοῦ φιλανθρώπου θεοῦ καὶ μόχθῳ τοῦ φιλοχρίστου καὶ εὐσεβοῦς ἡμῶν βασιλέως συνορῶμεν, ὥστε ἀκαινοτόμητα διαφυλαχθῆναι τὰ παρὰ τῶν ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον συνελθόντων θεοφόρων πατέρων τῷ θρόνῳ τοῦ προγεγραμμένου ἀνδρὸς παρασχεθέντα προνόμια, ὥστε τὴν Νέαν Ἰουστινιανούπολιν τὸ δίκαιον ἔχειν τῆς Κωνσταντιέων πόλεως καὶ τὸν ἐπ᾽ αὐτῇ καθιστάμενον θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον πάντων προεδρεύειν τῶν τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας καὶ ὑπὸ τῶν οἰκείων ἐπισκόπων χειροτονεῖσθαι κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν· τὰ γὰρ ἐν ἑκάστῃ ἐκκλησίᾳ ἔθη καὶ οἱ θεοφόροι ἡμῶν πατέρες παραφυλάττεσθαι διεγνώκασι, τοῦ τῆς Κυζικηνῶν πόλεως ἐπισκόπου ὑποκειμένου τῷ προέδρῳ τῆς εἰρημένης Ἰουστινιανουπόλεως, μιμήσει τῶν λοιπῶν ἁπάντων ἐπισκόπων τῶν ὑπὸ τὸν λεχθέντα θεοφιλέστατον πρόεδρον Ἰωάννην, ὑφ᾽ οὗ χρείας καλούσης καὶ ὁ τῆς αὐτῆς Κυζικηνῶν πόλεως ἐπίσκοπος χειροτονηθήσεται.

JoN 174/118
RP 396

Μ

RP 397
JoN 175/119
COGD 258

Ἐπειδὴ τῷ θεῷ κολλᾶσθαι διὰ τῆς ἐκ τῶν τοῦ βίου θορύβων ἀναχωρήσεως λίαν ἐστὶ σωτήριον, χρὴ μὴ ἀνεξετάστως ἡμᾶς παρὰ τὸν καιρὸν τοὺς τὸν μονή-

---

27 τῷ θεῷ κολλᾶσθαι cf. Ps 72, 28; 1 Cor 6, 17

5–7 ~ CChalc., can. 17, ACO 2,1,2 p. 161, 23–24, sed pro πραγμάτων leg. παροικιῶν **14–16** τὰ παρὰ – προνόμια cf. CEph., can. 8, ACO 1,7 p. 122, 1–10 **20–21** τὰ γὰρ – διεγνώκασι cf. CNic. (325), can. 6, Jo I,1 p. 28,15 – p. 29, 3; CEph., can. 8, ACO 1,7 p. 122, 17–19; CChalc., can. 28, ACO 2,1,3 p. 89, 13–15

AAtBIJΠParPePtSuVVaVn *BenJoPitTi* **26** mss.$^{omn.}$ | Μ] Περὶ μοναχῶν καὶ μοναστηριῶν add. IMvΠPe ΠçVVa*BenJo* Κανὼν περὶ μοναχῶν καὶ μοναστηριῶν ABJSuVn*Ti*; cf. p. LII–LIII et can. 3. 50

---

1 αὐτῶν] αὐτὸν Π **2** ὅρος] τρόπος ΠParVa*Ben* **7** ἡ om. *Pit* **10** Ἑλλησπόντιον] Ἑλλησποντίων ΠV Va*Ben* **12–13** μεταστάντος] μεταναστάντος ΙΠParVa*BenPitTi* **14** διαφυλαχθῆναι] φυλαχθῆναι ΠVVa *Ben* **17** Κωνσταντιέων] Κωνσταντίνου Pt **18** τῶν om. Pt **22** τῷ προέδρῳ] τοῦ προέδρου ΠVa | Ἰουστινιανουπόλεως] Νέας Ἰουστινιανοῦ πόλεως ΠVa Νέας Ἰουστινιανουπόλεως *Ben* **23** τῶν] τὸν ΙΠVa *Ti* **24–25** χειροτονηθήσεται om. I*Pit*

ρη βίον αἱρουμένους προσίεσθαι, ἀλλὰ τὸν παραδοθέντα ἡμῖν παρὰ τῶν πατέ-
RP 398 ρων καὶ ἐν αὐτοῖς φυλάττειν ὅρον· ὥστε *τὴν ὁμολογίαν* τοῦ κατὰ θεὸν βίου *τότε προσίεσθαι δεῖ, ὡς ἤδη βεβαίαν καὶ ἀπὸ γνώμης οἰκείας καὶ κρίσεως γινομένην μετὰ τὴν τοῦ λόγου συμπλήρωσιν*.

JoN 176/120 Ἔστω τοίνυν ὁ μέλλων τὸν μοναχικὸν ὑπέρχεσθαι ζυγὸν οὐχ ἧττον ἢ δεκαετής, ἐν τῷ προέδρῳ κειμένης καὶ τῆς ἐπὶ τούτῳ δοκιμασίας, εἰ τὸν χρόνον αὐτῷ αὐξηθῆναι λυσιτελέστερον ἡγεῖται πρὸς τὴν ἐν τῷ μονήρει βίῳ εἰσαγωγὴν καὶ κατάστασιν. εἰ γὰρ καὶ ὁ μέγας Βασίλειος ἐν τοῖς ἱεροῖς αὐτοῦ κανόσι τὴν *ἑκουσίως ἑαυτὴν προσαγάγουσαν τῷ κυρίῳ* καὶ τὴν παρθενίαν ἀσπαζομένην τὸν ἑπτακαιδέκατον διανύουσαν χρόνον τῷ τῶν παρθένων τάγματι ἀριθμεῖσθαι νο-
μοθετεῖ, ἀλλ᾽ οὖν τῷ περὶ τῶν χηρῶν τε καὶ διακονισσῶν παραδείγματι κατακολουθήσαντες εἰς τὸν εἰρημένον χρόνον ἀναλόγως τοὺς τὸν μονήρη βίον ἑλομένους περιεστήσαμεν· ἐν γὰρ τῷ θείῳ ἀποστόλῳ γέγραπται ἑξήκοντα ἐτῶν
COGD 259 τὴν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καταλέγεσθαι χήραν, οἱ δὲ ἱεροὶ κανόνες τεσσαράκοντα
JoN 177/121 ἐτῶν τὴν διακόνισσαν χειροτονεῖσθαι παραδεδώκασι, τὴν ἐκκλησίαν χάριτι θείᾳ κραταιοτέραν γινομένην καὶ ἐπὶ τὰ πρόσω βαίνουσαν ἑωρακότες καὶ τὸ τῶν
Mansi 964 πιστῶν πρὸς τὴν τῶν θείων ἐντολῶν τήρησιν πάγιόν τε καὶ ἀσφαλές. ὅπερ καὶ ἡμεῖς ἄριστα κατανοήσαντες ἀρτίως διωρισάμεθα, τὴν εὐλογίαν τῆς χάριτος τῷ μέλλοντι τῶν κατὰ θεὸν ἀγώνων ἐνάρχεσθαι, ὥσπέρ τινα σφραγῖδα ταχέως ἐνσημαινόμενοι, ἐντεῦθεν αὐτὸν πρὸς τὸ μὴ ἐπὶ πολὺ ὀκνεῖν καὶ ἀναδύεσθαι προβιβάζοντες, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ πρὸς τὴν τοῦ ἀγαθοῦ παρορμῶντες ἐκλογὴν καὶ κατάστασιν.

RP 401 MA

JoN 178/122 Τοὺς ἐν πόλεσιν ἢ χωρίοις ἐν ἐγκλείστραις βουλομένους ἀναχωρεῖν καὶ ἑαυτοῖς κατὰ μόνας προσέχειν πρότερον ἐν μοναστηρίῳ εἰσιέναι δεῖ καὶ τὴν ἀναχωρητι-
κὴν παιδοτριβεῖσθαι διαγωγήν· καὶ ἐπὶ τριετῆ χρόνον τῷ τῆς μονῆς ἐξάρχοντι ἐν φόβῳ θεοῦ ὑποτάττεσθαι καὶ τὴν κατὰ πάντα ὡς προσῆκεν ὑπακοὴν ἐκπλη-
RP 402 ροῦν· καὶ οὕτως ὁμολογοῦντας περὶ τῆς ἐν τῷ τοιούτῳ βίῳ προαιρέσεως καὶ ὡς ἐξ ὅλης καρδίας ἑκουσίως τοῦτον ἀσπάζονται ὑπὸ τοῦ κατὰ τὸν τόπον

13–14 ἐν γὰρ τῷ θείῳ – χήραν cf. 1 Tim 5, 9

2–4 τὴν ὁμολογίαν – τοῦ λόγου συμπλήρωσιν cf. Bas. Caes., Asc. magn. XV, 4, PG31 col. 956B; cf. can. Bas. 18, II p. 156, 35–37 Courtonne **5** τὸν μοναχικὸν ὑπέρχεσθαι ζυγὸν cf. Georgius Syceota, Vita Theod. Syceot. 104. p. 84, 29–30 Festugière **8–9** = can. Bas. 18, II p. 156, 33–34 Courtonne **9–10** τὸν ἑπτακαιδέκατον – χρόνον cf. can. Bas. 18, II p. 156, 38–39 Courtonne **14–15** οἱ δὲ ἱεροὶ – παραδεδώκασι cf. CChalc., can. 15, ACO 2,1,2 p. 161, 9–10 **15–16** τὴν ἐκκλησίαν – βαίνουσαν cf. can. Bas. 18, II p. 155, 7–9 Courtonne

---

AAtBIJΠParPePtSuVVaVn *BenJoPitTi*

---

1 προσίεσθαι] προίεσθαι Pt | παρὰ] ἢ παρὰ AtΠVa*Ben* **3** γνώμης οἰκείας ΠVVa*Ben* l.l. Bas.Caes. Asc.magn. XV, 4 sic: γνώσεως cet. **5** μέλλων] μέλλον Π | μοναχικὸν] μοναδικὸν Pt | ὑπέρχεσθαι] ὑπεξέρχεσθαι Π **6** αὐτῷ] αὐτὸν Va*Ben* **9** προσαγάγουσαν ΠPar*Ben* l.l. can.Bas. 18 sic: προσάγουσαν cet. | κυρίῳ] θεῷ AIPt*PitTi* **11** τῷ] τὸ Π | τε om. PeVa*Ben* **16** κραταιοτέραν] κρατεωτέραν Π **20** αὐτὸν] αὐτῶν Π | ὀκνεῖν + τε ΠVa*Ben* **21** προβιβάζοντες] προσβιβάζοντες ΠVa*BenTi* **22** κατάστασιν] κατάσχεσιν ΠVa*Ben*

δοκιμάζεσθαι προέδρου· εἶθ᾽ οὕτως τε ἐφ᾽ ἕτερον ἐνιαυτὸν ἔξωθεν προσκαρτερεῖν τῆς ἐγκλείστρας, ὡς ἂν ὁ σκοπὸς αὐτῶν πλειόνως φανερωθείη· τηνικαῦτα γὰρ πληροφορίαν παρέξουσιν, ὡς οὐ κενὴν θηρώμενοι δόξαν, ἀλλὰ δι᾽ αὐτὸ τὸ ὄντως καλὸν τὴν ἡσυχίαν ταύτην μεταδιώκουσι· μετὰ δὲ τὴν τοσούτου χρόνου συμπλήρωσιν, εἰ τῇ αὐτῇ προαιρέσει ἐμμένοιεν, ἐγκεκλεῖσθαι αὐτοὺς καὶ μηκέτι τούτους ἐξεῖναι ὅτε βούλονται τῆς τοιαύτης καταμονῆς ἀφίστασθαι, ἐκτὸς εἰ μὴ διὰ κοινὴν λυσιτέλειαν καὶ ὠφέλειαν ἢ ἑτέραν ἀνάγκην πρὸς θάνατον αὐτοὺς βιαζομένην πρὸς τοῦτο ἕλκοιντο, καὶ οὕτω μετ᾽ εὐλογίας τοῦ κατὰ τὸν τόπον ἐπισκόπου· τῶν δὲ εἰρημένων προφάσεων δίχα ἐγχειροῦντας ἐκ τῶν καταγωγίων αὐτῶν ἐξιέναι πρωτοτύπως μὲν ἄκοντας αὐτοὺς καθειργνύειν ἐν τῇ εἰρημένῃ ἐγκλείστρᾳ, ἔπειτα δὲ νηστείαις καὶ ἑτέραις σκληραγωγίαις αὐτοὺς θεραπεύειν εἰδότας κατὰ τὸ γεγραμμένον ὡς *οὐδεὶς βαλὼν τὴν χεῖρα ἐπ᾽ ἄροτρον καὶ στραφεὶς εἰς τὰ ὀπίσω εὔθετός ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν*.

COGD 260

JoN 179/123

ΜΒ

RP 406
JoN 180/124

Τοὺς λεγομένους ἐρημίτας, οἵτινες μελανειμονοῦντες καὶ τὰς κεφαλὰς κομῶντες περιάγουσι τὰς πόλεις μεταξὺ ἀνδρῶν λαϊκῶν καὶ γυναικῶν ἀναστρεφόμενοι καὶ τὸ οἰκεῖον ἐπάγγελμα καθυβρίζοντες, ὁρίζομεν, εἰ μὲν αἱροῦνται τὰς κόμας ἀποκειράμενοι τὸ τῶν λοιπῶν μοναχῶν ἀναδέξασθαι σχῆμα, τούτους ἐν μοναστηρίῳ ἐγκαθίστασθαι καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ἐγκαταλέγεσθαι· εἰ δὲ μὴ τοῦτο προέλοιντο, παντάπασιν αὐτοὺς τῶν πόλεων ἀπελαύνεσθαι καὶ τὰς ἐρήμους οἰκεῖν, ἐξ ὧν καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἑαυτοῖς ἀνεπλάσαντο.

COGD 261

ΜΓ

RP 408
JoN 181/125

Ἐξὸν ὑπάρχει παντὶ χριστιανῷ τὸν ἀσκητικὸν ἑλέσθαι βίον καὶ τὴν πολυτάραχον ζάλην τῶν βιωτικῶν πραγμάτων ἀποθέμενον ἐν μοναστηρίῳ εἰσιέναι καὶ κατὰ τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἀποκαρῆναι, κἂν ἐν οἱῳδήποτε πταίσματι ἁλῷ· ὁ γὰρ σωτὴρ ἡμῶν θεὸς ἔφη· *τὸν ἐρχόμενον πρός με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω*. ὡς οὖν τῆς μοναχικῆς πολιτείας τὴν ἐν μετανοίᾳ ζωὴν στηλογραφούσης ἡμῖν, τῷ γνησίως ταύτῃ προστιθεμένῳ συνευδοκοῦμεν· καὶ οὐδεὶς αὐτὸν παρεμποδίσει τρόπος πρὸς τὴν τοῦ οἰκείου σκοποῦ ἀποπλήρωσιν.

12–13 = Lc 9, 62 **26** = Io 6, 37

A AtB I J Π Par Pe Pt Su V Va Vn *Ben Jo Pit Ti*

---

1 οὕτως] οὕτω ΠVa **3** δι᾽ αὐτὸ] διὰ Π **4** μεταδιώκουσι] διώκουσι I | τοσούτου] τοῦ τοσούτου Π τοῦ s.l. V **5** ἐγκεκλεῖσθαι] ἐγκλεῖεσθαι Va*Ben* **6** βούλονται] ἂν βούλωνται ΠParVVa*Ben* **7** ἢ] καὶ Π **8** τὸν om. *Pit* **12** χεῖρα + αὐτοῦ *Pit* **13** τῶν οὐρανῶν] τοῦ θεοῦ V **21** τὴν ἐπωνυμίαν] τὰς ἐπωνυμίας *Pit* | ἑαυτοῖς] ἑαυτοῖς ἑκοντὶ I **23–24** πολυτάραχον ζάλην] ζάλην τὴν πολυτάραχον I | πολυτάραχον — ἀποθέμενον] πολυτάραχον τῶν βιωτικῶν πραγμάτων ζάλην ἀποθεμένω Va*Ben* **23** παντὶ om. A AtI*PitTi* **27** τὴν ἐν μετανοίᾳ ζωὴν] τῆς ἐν μετανοίᾳ AI*Ti* | ζωὴν om. Pt **28** παρεμποδίσει] παρεμποδίσοι IPeV*Ti*

ΜΔ

Mansi 965
RP 409
JoN 182/126

Μοναχὸς ἐπὶ πορνείᾳ ἁλοὺς ἢ πρὸς γάμου κοινωνίαν καὶ συμβίωσιν γυναῖκα ἀγόμενος τοῖς τῶν πορνευόντων ἐπιτιμίοις κατὰ τοὺς κανόνας ὑποβληθήσεται.

ΜΕ

RP 411
COGD 262

Ἐπειδὴ μεμαθήκαμεν ἔν τισι γυναικείοις μοναστηρίοις τὰς μελλούσας τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου καταξιοῦσθαι σχήματος πρότερον σηρικαῖς καὶ ἑτέραις παντοίαις στολαῖς, ἔτι μὴν καὶ κοσμίοις χρυσῷ καὶ λίθῳ πεποικιλμένοις ὑπὸ τῶν προσαγόντων αὐτὰς περιστέλλεσθαι, καὶ οὕτω τῷ θυσιαστηρίῳ προσιούσας ἐκδιδύσκεσθαι τὴν τοσαύτην τῆς ὕλης ἀμφίασιν παραχρῆμά τε γίγνεσθαι ἐπ᾽ αὐταῖς τὴν τοῦ σχήματος εὐλογίαν καὶ τὸ μέλαν αὐτὰς ἔνδυμα ἀμφιέννυσθαι, ὁρίζομεν ὥστε μηκέτι ἀπὸ τοῦ νῦν τοῦτο γίνεσθαι· οὐδὲ γὰρ εὐαγὲς ὑπάρχει, τὴν ἤδη διὰ τῆς οἰκείας προαιρέσεως ἀποθεμένην πᾶσαν τὴν τοῦ βίου τερπνότητα καὶ ἀσπασαμένην τὴν κατὰ θεὸν πολιτείαν καὶ βεβαιώσασαν ταύτην λογισμοῖς ἀκλινέσι καὶ οὕτω τῷ μοναστηρίῳ προσελθοῦσαν αὖθις εἰς ἀνάμνησιν διὰ τοῦ τοιούτου φθαρτοῦ τε καὶ ῥέοντος κόσμου ἐλθεῖν, ὧν ἤδη ἐποιήσατο λήθην· ἐκ τούτου τε ἀμφίβολον καταστῆναι καὶ τὴν ψυχὴν ἐκταραχθῆναι, δίκην κυμάτων ἐπικλυζόντων καὶ τῇδε κἀκεῖσε περιστρεφόντων, ὡς μήτε δάκρυον ἔστιν ὅτε λοιπὸν ἀφιεῖσαν τὴν ἐν τῇ καρδίᾳ διὰ τοῦ σώματος κατάνυξιν ἐπιδείξασθαι· ἀλλ᾽ εἰ καὶ βραχύ τι, ὡς εἰκός, ἐκπηδήσειε δάκρυον, μὴ μᾶλλον τῆς διὰ τὸν ἀσκητικὸν ἀγῶνα διαθέσεως χάριν ἢ διὰ τὸ τὸν κόσμον καὶ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ καταλιπεῖν, παρὰ τοῖς ὁρῶσι τοῦτο προελθὸν λογισθῆναι.

JoN 183/127
RP 412
JoN 184/128

ΜϚ

RP 414
COGD 263

Αἱ τὸν ἀσκητικὸν αἱρούμεναι βίον καὶ ἐν μοναστηρίῳ καταταττόμεναι καθόλου μὴ προϊέτωσαν. εἰ δέ τις ἀπαραίτητος αὐτὰς ἀνάγκη πρὸς τοῦτο ἕλκοι, μετ᾽ εὐλογίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς προεστώσης τοῦτο πραττέτωσαν, καὶ τότε μὴ μόναι καθ᾽ ἑαυτάς, ἀλλὰ μετά τινων πρεσβυτίδων καὶ πρωτευουσῶν ἐν τῷ μοναστηρίῳ μετ᾽ ἐντολῆς τῆς καθηγουμένης· παντελῶς δὲ αὐτὰς ἐξωκοιτεῖν οὐκ ἔξεστιν. ἀλλὰ καὶ ἄνδρες οἱ τὸν μονήρη βίον μετερχόμενοι χρείας ἐπειγούσης, καὶ αὐτοὶ μετὰ εὐλογίας τοῦ τὴν ἡγουμενίαν ἐμπεπιστευμένου προϊέτωσαν. ὥστε οἱ παραβαίνοντες τὸν νῦν ὁρισθέντα παρ᾽ ἡμῶν ὅρον, εἴτε ἄνδρες εἶεν εἴτε γυναῖκες, προσφόροις ἐπιτιμίοις ὑποβληθήτωσαν.

JoN 185/129

2–3 Μοναχὸς — ὑποβληθήσεται cf. can. Bas. 18, II p. 156, 27–28 Courtonne; CChalc., can. 16, ACO 2,1,2 p. 161, 13–14

AAtBIJΠParPePtSuVVaVn *BenJoPitTi*

---

2 ἁλοὺς] ἁλοὶς V **3** τοὺς κανόνας] τὸν κανόνα Va **5** τισι] τισιν εὐαγέσιν IV τισιν εὐαγέσι ΠParPtVa τισι εὐαγέσι *Ben* | γυναικείοις μοναστηρίοις ord. inv. Va*Ben* **6** ἑτέραις om. Pt **7** πεποικιλμένοις] πεποικιλμέναις Va*Ben* **9** τοσαύτην om. Pt | γίγνεσθαι] γίνεσθαι AtIΠVVa*BenPitTi* **14** τῷ] τὸ Va **15** ἐποιήσατο] ἐποιήσαντο Π **18** ἀφιεῖσαν] ἐπαφιεῖσαν ΠVVa*Ben* | τὴν] καὶ τὴν At*Pit* **19** τι om. Π τη V | τῆς] τι Pt **20** τὸ] τὰ V **26** μόναι] μόνον καὶ Π | ἑαυτάς] αὑτάς AAtVa*Ben* **27** ἐξωκοιτεῖν] ἐξοικητεῖν Π ἐξωκοιτὴν I **28** βίον μετερχόμενοι ord. inv. ΠPtV*PitTi* βίον μετερχόμενοι βίον (sic) I **31** γυναῖκες + εἶεν V

ΜΖ

RP 416

Μήτε ἐν ἀνδρείῳ μοναστηρίῳ γυνὴ μήτε ἐν γυναικείῳ ἀνὴρ καθευδέτω· παντὸς γὰρ προσκόμματος καὶ σκανδάλου ἔξω εἶναι δεῖ τοὺς πιστούς καὶ *πρὸς τὸ εὔσχημον καὶ εὐπάρεδρον τῷ κυρίῳ* τὸν ἑαυτῶν εὐθετίζειν βίον. εἰ δέ τις τοῦτο πράξει, εἴτε κληρικὸς εἴη εἴτε λαϊκὸς ἀφοριζέσθω.

JoN 186/130

ΜΗ

RP 419
COGD 264

Ἡ τοῦ πρὸς ἐπισκοπῆς προεδρίαν ἀναγομένου γυνὴ κατὰ κοινὴν συμφωνίαν τοῦ οἰκείου ἀνδρὸς προδιαζευχθεῖσα μετὰ τὴν ἐπ᾽ αὐτῷ τῆς ἐπισκοπῆς χειροτονίαν ἐν μοναστηρίῳ εἰσίτω πόρρω τῆς τοῦ ἐπισκόπου καταγωγῆς ᾠκοδομημένῳ καὶ τῆς ἐκ τοῦ ἐπισκόπου προνοίας ἀπολαυέτω· εἰ δὲ καὶ ἀξία φανείη, καὶ πρὸς τὸ τῆς διακονίας ἀναβιβαζέσθω ἀξίωμα.

ΜΘ

RP 423
JoN 187/131

Ἀνανεούμενοι καὶ τοῦτον τὸν ἱερὸν κανόνα ὁρίζομεν, ὥστε *τὰ ἅπαξ καθιερωθέντα μοναστήρια κατὰ γνώμην ἐπισκόπου μένειν εἰς τὸ διηνεκὲς μοναστήρια· καὶ τὰ ἀνήκοντα αὐτοῖς πράγματα φυλάττεσθαι τῷ μοναστηρίῳ· καὶ μηκέτι δύνασθαι γίνεσθαι αὐτὰ κοσμικὰ καταγώγια*, μήτε δὲ ὑπό τινος τῶν ἁπάντων κοσμικοῖς ἀνδράσι ταῦτα ἐκδίδοσθαι· ἀλλ᾽ εἰ καὶ μέχρι νῦν γέγονε τοῦτο, μηδαμῶς κρατεῖσθαι ὁρίζομεν. *τοὺς δὲ* ἀπὸ τοῦ παρόντος *πράττειν τοῦτο ἐπιχειροῦντας ὑποκεῖσθαι τοῖς ἐκ τῶν κανόνων ἐπιτιμίοις*.

Mansi 968

Ν

RP 424
JoN 188/132
COG*D* 265

Μηδένα τῶν ἁπάντων, εἴτε λαϊκῶν εἴτε κληρικῶν, κυβεύειν ἀπὸ τοῦ νῦν· εἰ δέ τις τοιοῦτο φωραθείη πράττων, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη καθαιρείσθω, εἰ δὲ λαϊκὸς ἀφοριζέσθω.

3–4 = 1 Cor 7, 35

---

2 Μήτε ἐν ἀνδρείῳ – καθευδέτω cf. Iust., Nov. 133,3 p. 669, 26–31 Schöll/Kroll **13–16** = CChalc., can. 24, ACO 2,1,2 p. 162, 24–26 **18–19** τοὺς δὲ – ἐπιτιμίοις ~ CChalc., can. 24, ACO 2,1,2 p. 162, 26–27, ubi leg. τοὺς δὲ συγχωροῦντας τοῦτο γίνεσθαι etc. **21** Μηδένα – κυβεύειν ἀπὸ τοῦ νῦν cf. can. Apost. 42-43, SC 336 p. 288, 178–181; Cod. Iust. III,43 p. 147 Krüger

---

AAtBIJΠParPePtSuVVaVn *BenJoPitTi* **20** mss.$^{omn.}$ | Ν] Περὶ λαϊκῶν add. MvΠçSu*Jo*; cf. p. LII–LIII et can. 3. 40

---

2 Μήτε + δὲ ΙΠPtV*PitTi* | γυναικείῳ + μοναστηρίῳ ΠVVa*Ben* **4** εὐπάρεδρον] εὐπρόσεδρον AtIPtVa *BenPitTi* **5** πράξει] πράξοι ΙΠVa*BenTi* **10** φανείη] φανῆ Va*Ben* | καὶ^{3} om. ΠVa*Ben* **17** νῦν] τοῦ νῦν *Pit* **21** λαϊκῶν εἴτε κληρικῶν ord. inv. ΠVa*Ben*

ΝΑ

Καθόλου ἀπαγορεύει ἡ ἁγία αὕτη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος τοὺς λεγομένους μί-
RP 425 μους καὶ τὰ τούτων θέατρα, εἶτά γε μὴν καὶ τὰ τῶν κυνηγίων θεώρια καὶ τὰς
ἐπὶ σκηνῆς ὀρχήσεις ἐπιτελεῖσθαι. εἰ δέ τις τοῦ παρόντος κανόνος καταφρονήσοι
JoN 189/133 καὶ πρός τι ἑαυτὸν τῶν ἀπηγορευμένων ἐκδῷ, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη καθαιρείσθω, 5
εἰ δὲ λαϊκὸς ἀφοριζέσθω.

RP 427

ΝΒ

Ἐν πάσαις ταῖς τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς τῶν νηστειῶν ἡμέραις, παρεκτὸς σαβ-
βάτου καὶ κυριακῆς καὶ τῆς ἁγίας τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἡμέρας, γινέσθω ἡ τῶν
προηγιασμένων ἱερὰ λειτουργία. 10

RP 428
COGD 266

ΝΓ

JoN 190/134 Ἐπειδὴ μείζων ἡ κατὰ τὸ πνεῦμα οἰκειότης τῆς τῶν σωμάτων συναφείας, ἔγνω-
μεν δὲ ἔν τισι τόποις τινὰς ἐκ τοῦ ἁγίου καὶ σωτηριώδους βαπτίσματος παῖδας
ἀναδεχομένους μετὰ τοῦτο ταῖς ἐκείνων μητράσι χηρευούσαις γαμικὸν συναλ-
λάσσοντας συνοικέσιον, ὁρίζομεν ἀπὸ τοῦ παρόντος μηδὲν τοιοῦτον πραχθῆναι. 15
RP 429 εἰ δέ τινες μετὰ τὸν παρόντα κανόνα φωραθεῖεν τοῦτο ποιοῦντες, πρωτοτύπως
μὲν οἱ τοιοῦτοι ἀφιστάσθωσαν τοῦ παρανόμου τούτου συνοικεσίου, ἔπειτα δὲ
καὶ τοῖς τῶν πορνευόντων ἐπιτιμίοις ὑποβληθήτωσαν.

RP 432

ΝΔ

Τῆς θείας ἡμᾶς οὕτω σαφῶς ἐκδιδασκούσης γραφῆς· *οὐκ εἰσελεύσῃ πρὸς πάντα* 20
JoN 191/135 *οἰκεῖον σαρκός σου ἀποκαλύψαι ἀσχημοσύνην αὐτοῦ*, ὁ θεοφόρος Βασίλειος τινὰ
τῶν ἀπηγορευμένων γάμων ἐν τοῖς οἰκείοις κανόσιν ἀπηριθμήσατο, σιωπῇ τὰ
πλεῖστα παραδραμὼν καὶ κατ᾽ ἀμφότερα κατασκευάσας ἡμῖν τὸ ὠφέλιμον· τὸ
γὰρ τῶν αἰσχρῶν ὀνομασιῶν πλῆθος παραιτησάμενος, ὡς ἂν μὴ τὸν λόγον
καταρρυπαίνοιτο τοῖς ῥήμασι, γενικοῖς ὀνόμασι τὰς ἀκαθαρσίας διέλαβε, δι᾽ ὧν 25

20–21 οὐκ εἰσελεύσῃ — αὐτοῦ cf. Lev 18, 6

---

3 τὰ τῶν κυνηγίων θεώρια cf. Const. Apost. VIII, 32, 15, SC 336 p. 238, 46–47 **3–4** τὰς ἐπὶ σκηνῆς ὀρχήσεις cf. Const. Apost. VIII, 32, 9, SC 336 p. 236, 25 – p. 238, 29 **8–10** Ἐν πάσαις – λειτουργία cf. CLaod., can. 49, Jo I,2 p. 150, 10–12; Chron. pasch. p. 705, 18 – p. 706, 8 Dindorf **12** Ἐπειδὴ – συναφείας cf. Cod. Iust. V,4,26,2 p. 197 Krüger **20–21** ~ can. Bas. 87, II p. 91, 3–4 Courtonne **21–22** ὁ θεοφόρος Βασίλειος – ἀπηριθμήσατο cf. can. Bas. 23. 67–68. 75–76. 78–79. 87, II p. 158, 1–5; p. 212, 3; p. 213,1 – p. 214, 1–3; p. 88, 1 – p. 92, 20 Courtonne

---

A At B I J Π Par Pe Pt Su V Va Vn *Ben Jo Pit Ti*

---

2 αὕτη] ταύτη ΙΠParPeVa*Ti* **3** τὰ^{2} – θεώρια] τὰς τῶν κυνηγίων θεώριας Va*Ben* **4** ἐπιτελεῖσθαι] μὴ ἐπιτελεῖσθαι Va*Ben* | καταφρονήσοι] καταφρονήσει I*Pit* **5** ἀπηγορευμένων + τούτων ΙΠV Va*Ben Pit Ti* **8** τῆς – ἡμέραις] ἁγίας τῆς μ΄ ἡμέραις τῶν νηστειῶν Va ἁγίας τῆς τεσσαρακοστῆς ἡμέραις τῶν νηστειῶν Va*Ben* **9** γινέσθω] μὴ γινέσθω πλὴν Va*Ben* **12** τὸ om. ΠV Va*Ben* **14** μετὰ] καὶ μετὰ *Pit* **17** ἀφιστάσθωσαν] ἀφείσθωσαν *Ben* **20** οὕτω] οὕτως ΠVa*Ben Ti* **21** αὐτοῦ] αὐτῶν AtΠVa*Ben* l.l. can.Bas. 87 sic | τινὰ] τινὰς *Ben Pit* **23** κατασκευάσας] παρασκεύασας V **25** καταρρυπαίνοιτο] καταρυπαίνοι ΠParVa*Ben* καταρρυπαίνοι *Pit* lac. in Pt

περιεκτικῶς ἡμῖν τοὺς παρανόμους γάμους ὑπέδειξεν. ἐπειδὴ δὲ τῇ τοιαύτῃ σιωπῇ καὶ τῷ ἀδιαγνώστῳ τῆς τῶν ἀθέσμων γάμων ἀπαγορεύσεως ἑαυτὴν ἡ φύσις συνέχεε, συνείδομεν γυμνότερον τὰ περὶ τούτου ἐκθέσθαι, ὁρίζοντες ἀπὸ τοῦ νῦν τὸν τῇ οἰκείᾳ ἐξαδέλφῃ πρὸς γάμου κοινωνίαν συναπτόμενον, ἢ πατέρα καὶ υἱὸν μητρὶ καὶ θυγατρί, ἢ δύο κόραις ἀδελφαῖς πατέρα καὶ υἱόν, ἢ ἀδελφοῖς δυσὶ μητέρα καὶ θυγατέρα, ἢ ἀδελφοὺς δύο δυσὶν ἀδελφαῖς ὑπὸ τὸν τῆς ἑπταετίας πίπτειν κανόνα, ἀφισταμένων αὐτῶν προδήλως τοῦ παρανόμου συνοικεσίου. COGD 267 JoN 192/136

NE

Mansi 969
RP 434

Ἐπειδὴ μεμαθήκαμεν τοὺς ἐν τῇ Ῥωμαίων πόλει ἐν ταῖς ἁγίαις τῆς τεσσαρακοστῆς νηστείαις τοῖς ταύτης σάββασι νηστεύειν παρὰ τὴν παραδοθεῖσαν ἐκκλησιαστικὴν ἀκολουθίαν ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, ὥστε κρατεῖν καὶ ἐπὶ τῇ Ῥωμαίων ἐκκλησίᾳ ἀπαρασαλεύτως τὸν κανόνα τὸν λέγοντα· *εἴ τις κληρικὸς εὑρεθείη τῇ ἁγίᾳ κυριακῇ νηστεύων ἢ τῷ σαββάτῳ, πλὴν τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου, καθαιρείσθω, εἰ δὲ λαϊκός ἀφοριζέσθω*. JoN 193/137

NS

RP 436

Ὡσαύτως μεμαθήκαμεν ἔν τε τῇ Ἀρμενίων χώρᾳ καὶ ἐν ἑτέροις τόποις ἐν τοῖς σάββασι καὶ ἐν ταῖς κυριακαῖς τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς τῶν νηστειῶν ἡμέραις ᾠὰ καὶ τυρὸν ἐσθίειν τινάς. ἔδοξε τοίνυν καὶ τοῦτο, ὥστε τὴν κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν μιᾷ κατακολουθοῦσαν τάξει τὴν νηστείαν ἐπιτελεῖν καὶ ἀπέχεσθαι ὥσπερ θυτοῦ παντοίου, οὕτω δὴ καὶ ᾠοῦ καὶ τυροῦ, ἃ καρπός εἰσι καὶ γεννήματα τῶν ὧν ἀπεχόμεθα. εἰ δὲ μὴ τοῦτο παραφυλάττοιεν, εἰ μὲν κληρικοὶ εἶεν καθαιρείσθωσαν, εἰ δὲ λαϊκοὶ ἀφοριζέσθωσαν. COGD 268 JoN 194/138

NZ

RP 437

Ὅτι οὐ χρὴ ἐν τοῖς θυσιαστηρίοις μέλι καὶ γάλα προσφέρεσθαι.

NH

Μηδεὶς τῶν ἐν λαϊκοῖς τεταγμένων ἑαυτῷ τῶν θείων μυστηρίων μεταδιδότω παρόντος ἐπισκόπου ἢ πρεσβυτέρου ἢ διακόνου. ὁ δέ τι τοιοῦτον τολμῶν ὡς παρὰ τὸ διατεταγμένον ποιῶν ἐπὶ ἑβδομάδα μίαν ἀφοριζέσθω, ἐντεῦθεν παιδαγωγούμενος μὴ φρονεῖν παρ᾽ ὃ δεῖ φρονεῖν. JoN 195/139

12–14 = can. Apost. 64, SC 336 p. 298, 297–299 **24** Ὅτι οὐ χρὴ – προσφέρεσθαι cf. can. Apost. 3–4 SC 336 p. 274, 9 – p. 276, 16, sed etiam e contario CCarth., can. 37, Jo I,2 p. 257, 9–17 **28** τὸ διατεταγμένον cf. can. Bas. 94, I p. 204, 10–28 Courtonne

---

A At B I J Π Par Pe Pt Su V Va Vn *Ben Jo Pit Ti*

1–2 τῇ τοιαύτῃ σιωπῇ] ἡ τοιαύτη σιωπὴ I Va*Ben Ti* **5** καὶ[1] – υἱόν add. marg. man. post. At Pt | δύο] δυσὶ *Pit* **12–13** τῇ ἁγίᾳ κυριακῇ] τὴν ἁγίαν κυριακὴν *Pit* **13** τῷ σαββάτῳ] τὸ σάββατον At Π Par Pt Va*Ben Pit Ti* **16** μεμαθήκαμεν + ὡς ὅτι I | τε om. I Va*Ben* **17** ἐν om. Π V | τεσσαρακοστῆς] τῆς τεσσαρακοστῆς I | τῶν νηστειῶν ἡμέραις om. *Pit* **20** καὶ[2] om. *Pit Ti* | ᾠοῦ] ὠῶν Π V Va*Ben* **21** τῶν om. I Par Pt *Pit Ti* | παραφυλάττοιεν] παραφυλάττειεν I

RP 438

ΝΘ

Μηδαμῶς ἐν εὐκτηρίῳ οἴκῳ ἔνδον οἰκίας τυγχάνοντι βάπτισμα ἐπιτελείσθω· ἀλλ᾽
RP 439 COGD 269 οἱ μέλλοντες ἀξιοῦσθαι τοῦ ἀχράντου φωτίσματος ταῖς καθολικαῖς προσερχέσθωσαν ἐκκλησίαις κἀκεῖσε τῆς δωρεᾶς ταύτης ἀπολαυέτωσαν. εἰ δέ τις ἁλῷ παραβαίνων τὰ παρ᾽ ἡμῶν ὁρισθέντα, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη καθαιρείσθω, εἰ δὲ λαϊκὸς ἀφοριζέσθω.

RP 440 JoN 196/140

ΞΖ

Τοῦ ἀποστόλου βοῶντος ὅτι *ὁ κολλώμενος τῷ κυρίῳ ἓν πνεῦμά ἐστι*, πρόδηλον ὡς καὶ ὁ τῷ ἐναντίῳ ἑαυτὸν οἰκειῶν ἓν γίνεται τῇ πρὸς αὐτὸν συναφείᾳ. τοὺς τοίνυν δαιμονᾶν ὑποκρινομένους καὶ τρόπων φαυλότητι προσποιητῶς τὰ ἐκείνων σχηματιζομένους ἔδοξε τρόπῳ ἐπιτιμᾶσθαι παντὶ καὶ τοιαύταις αὐτοὺς σκληραγωγίαις καὶ πόνοις ὑποβάλλειν, οἷς ἂν οἱ ἀληθῶς δαιμονῶντες πρὸς
RP 441 ἀπαλλαγὴν τῆς τοῦ δαίμονος ἐνεργείας ἀξίως ὑποβάλλοιντο.

RP 442

ΞΑ

JoN 197/141 Οἱ μάντεσιν ἑαυτοὺς ἐκδιδόντες ἢ τοῖς λεγομένοις ἑκατοντάρχοις ἤ τισι τοιούτοις, ὡς ἂν παρ᾽ ἐκείνων μάθοιεν ὅ τι ἂν αὐτοῖς ἐκκαλύπτεσθαι βούλοιντο, κατὰ τὰ πρώην ὑπὸ τῶν πατέρων περὶ αὐτῶν ὁρισθέντα ὑπὸ τὸν κανόνα πιπτέτωσαν τῆς ἐξαετίας. τῷ αὐτῷ δὲ τούτῳ ἐπιτιμίῳ καθυποβάλλεσθαι δεῖ καὶ τοὺς
COGD 270 τὰς ἄρκτους ἐπισυρομένους ἢ τοιαῦτα ζῷα πρὸς παίγνιον καὶ βλάβην τῶν
RP 443 ἁπλουστέρων καὶ τύχην καὶ εἱμαρμένην καὶ γενεαλογίαν καὶ τοιούτων τινῶν ῥημάτων ὄχλον κατὰ τοὺς τῆς πλάνης λήρους φωνοῦντας τούς τε λεγομένους
Mansi 972 νεφοδιώκτας καὶ γητευτὰς καὶ φυλακτηρίους καὶ μάντεις. ἐπιμένοντας δὲ τούτοις καὶ μὴ μετατιθεμένους καὶ ἀποφεύγοντας τὰ ὀλέθρια ταῦτα καὶ ἑλληνικὰ ἐπιτη-
JoN 198/142 δεύματα παντάπασιν ἀπορρίπτεσθαι τῆς ἐκκλησίας, ὁρίζομεν, καθὰ καὶ οἱ ἱεροὶ κανόνες διαγορεύουσι· *τίς γὰρ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος*, φησὶν ὁ ἀπόστολος, ἢ *τίς συγκατάθεσις ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων, ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετὰ ἀπίστου, τις δὲ συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίαρ*;

---

8 = 2 Cor 6, 17 **25–27** = 2 Cor 6, 14–16 (ord. inv.)

---

22 καὶ γητευτὰς – μάντεις cf. can. Bas. 65, 72 et 83, II p. 212,1–3; p. 213,1–5; p. 216,1–7 Courtonne; can. Greg. Nyss. 3 p. 5, 10 – p. 7, 15 Mühlenberg | καὶ φυλακτηρίους cf. CLaod., can. 36, Jo I,2 p. 145, 13–19

AAtBIJΠParPePtSuVVaVn *BenJoPitTi*

---

2 οἰκίας om. AmAsAtFe **4** ἁλῷ om. I **4–5** παραβαίνων – ὁρισθέντα] τὰ παρ᾽ ἡμῶν ὁρισθέντα μὴ φυλάττων IPt*PitTi* **5** εἴη] εἶ Π **9** αὐτὸν] αὐτὸ V **12** οἷς] οὗς Π **15** ἐκδιδόντες] ἐπιδιδόντες ΙΠPtV **18** καθυποβάλλεσθαι] ὑποβάλλεσθαι V **21** τε om. Π **22** γητευτὰς] γοητευτὰς *Pit* γυτευτὰς AAtIVa *Ben* γυτευκτὰς *Ti* | φυλακτηρίους] φυλακτηρίοις Π **25** φησὶν] ὥς φησιν ΙΠParPtVa*BenPitTi*

ϠΒ

RP 448

Τὰς οὕτω λεγομένας καλάνδας καὶ τὰ λεγόμενα βοτὰ καὶ τὰ καλούμενα βρουμάλια καὶ τὴν ἐν τῇ πρώτῃ τοῦ μαρτίου μηνὸς ἡμέρᾳ ἐπιτελουμένην πανήγυριν καθάπαξ ἐκ τῆς τῶν πιστῶν πολιτείας περιαιρεθῆναι βουλόμεθα. ἀλλὰ μὴν καὶ τὰς τῶν γυναίων δημοσίας ὀρχήσεις, πολλὴν λύμην καὶ βλάβην ἐμποιεῖν δυναμένας, ἔτι μὴν καὶ τὰς ὀνόματι τῶν παρ᾽ Ἕλλησι ψευδῶς ὀνομασθέντων θεῶν ἢ JoN 199/143 ἐξ ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν γινομένας ὀρχήσεις καὶ τελετάς κατά τι ἔθος παλαιὸν καὶ ἀλλότριον τοῦ τῶν χριστιανῶν βίου ἀποπεμπόμεθα, ὁρίζοντες μηδένα ἄνδρα COGD 271 γυναικείαν στολὴν ἐνδιδύσκεσθαι ἢ γυναῖκα τὴν ἀνδράσιν ἁρμόδιον· ἀλλὰ μήτε προσωπεῖα κωμικὰ ἢ σατυρικὰ ἢ τραγικὰ ὑποδύεσθαι μήτε τοῦ βδελυκτοῦ Διονύσου ὄνομα τὴν σταφυλὴν ἐκθλίβοντας ἐν ταῖς ληνοῖς ἐπιβοᾷν· μηδὲ τὸν οἶνον ἐν τοῖς πίθοις ἐπιχέοντας γέλωτα ἐπικινεῖν ἀγνοίας τρόπῳ ἢ ματαιότητος τὰ τῆς δαιμονιώδους πλάνης ἐνεργοῦντας. τοὺς οὖν ἀπὸ τοῦ νῦν τι τῶν προειρημένων ἐπιτελεῖν ἐγχειροῦντας ἐν γνώσει τούτων καθισταμένους τούτους, JoN 200/144 εἰ μὲν κληρικοὶ εἶεν καθαιρεῖσθαι προστάσσομεν, εἰ δὲ λαϊκοὶ ἀφορίζεσθαι.

ϠΓ

RP 452

Τὰ ψευδῶς ὑπὸ τῶν τῆς ἀληθείας ἐχθρῶν συμπλασθέντα μαρτυρολόγια, ὡς ἂν τοὺς τοῦ Χριστοῦ μάρτυρας ἀτιμάζοιεν καὶ πρὸς ἀπιστίαν ἐνάγοιεν τοὺς ἀκούοντας, μὴ ἐπ᾽ ἐκκλησίαις δημοσιεύεσθαι προστάσσομεν, ἀλλὰ ταῦτα πυρὶ παραδίδοσθαι. τοὺς δὲ ταῦτα παραδεχομένους ἢ ὡς ἀληθέσι τούτοις προσανέχοντας ἀναθεματίζομεν.

ϠΔ

RP 453
JoN 201/145

Ὅτι οὐ χρὴ δημοσίᾳ λαϊκὸν δογματικὸν λόγον κινεῖν ἢ διδάσκειν, ἀξίωμα ἑαυτῷ διδασκαλικὸν ἐντεῦθεν περιποιούμενον, ἀλλ᾽ εἴκειν τῇ παραδοθείσῃ παρὰ τοῦ κυρίου τάξει καὶ τὸ οὗς τοῖς τὴν χάριν τοῦ διδασκαλικοῦ λαβοῦσι λόγου RP 454 διανοίγειν καὶ τὰ θεῖα παρ᾽ αὐτῶν ἐκδιδάσκεσθαι· ἐν γὰρ τῇ μιᾷ ἐκκλησίᾳ διάφορα μέλη πεποίηκεν ὁ θεὸς κατὰ τὴν τοῦ ἀποστόλου φωνήν, ἣν ὁ θεολόγος ἑρμηνεύων Γρηγόριος σαφῶς τὴν ἐν τούτοις τάξιν παρίστησι φάσκων· *ταύτην αἰδοίμεθα τὴν τάξιν, ἀδελφοί, ταύτην φυλάττομεν· ὃ μὲν ἔστω τις ἀκοή, ὃ δὲ γλῶσσα, ὃ δὲ χείρ, ὃ δὲ ἄλλο τι· ὃ μὲν διδασκέτω, ὃ δὲ μανθανέτω*, καὶ μετὰ βραχέα· JoN 202/146

6–7 τὰς ὀνόματι – τελετάς cf. CCarth., can. 60, Jo I,2 p. 297, 4 – p. 298, 7 **8–9** μηδένα ἄνδρα – ἁρμόδιον cf. Dt 22,5; CGangr., can. 13, Jo I,2 p. 94, 17 – p. 95, 2 **28–30** = Greg. Naz., Or. 32,12, SC 318 p. 110, 1–3

AAtBIJΠParPePtSuVVaVn *BenJoPitTi*

2–3 βρουμάλια] βρομαλίων AmAsFl **2** καλάνδας] βοτανῶν Am **3** ἡμέρᾳ] ἡμέραν AtΙΠPeVa*Ben* om. *Ti* **5** γυναίων] γυναικῶν Va*Ben* | πολλὴν λύμην] ὡς ἀσέμνους καὶ πολλὴν λύμην ΠVa*BenPit* τὰς πολλὴν λύμην AI καὶ πολλὴν λύμην Pt*Ti* | ἐμποιεῖν] ἐνποιεῖν Π **10** ἢ[1]] καὶ Π | ἢ σατυρικὰ om. Pt **11** ὄνομα] ὀνόματος Va*Ben* | ταῖς] τοῖς Va*Ben* **13** ἐνεργοῦντας] ἐνεργοῦντα ΙΠVa*BenTi* **17** ὑπὸ τῶν] ὑπό τινων ΠVVa*Ben* | ἀληθείας] ἐκκλησίας ΠPeVVa*Ben* **20** προσανέχοντας] προσέχοντας *PitTi* **23** δογματικὸν om. Pt **24–25** παραδοθείσῃ – κυρίου] παρὰ τοῦ κυρίου παραδοθείση Va*Ben* **24** εἴκειν] ἥκειν PtVa*Ti* **25** τάξει] διατάξει *Pit*

καὶ ὁ μανθάνων ἐν εὐπειθείᾳ καὶ ὁ χωρηγῶν ἐν ἱλαρότητι καὶ ὁ ὑπουργῶν ἐν προθυμίᾳ· μὴ πάντες ὦμεν γλῶσσα, τὸ ἑτοιμότατον· μὴ πάντες ἀπόστολοι, μὴ πάντες προφῆται, μὴ πάντες διερμηνεύωμεν· καὶ μετά τινα· *τί σεαυτὸν ποιεῖς ποιμένα, πρόβατον ὤν; τί γίνῃ κεφαλή, ποῦς τυγχάνων; τί στρατηγεῖν ἐπιχειρεῖς, τεταγμένος ἐν στρατιώταις;* καὶ ἑτέρωθι· ἡ *σοφία διακελεύεται· μὴ ἴσθι ταχὺς ἐν λόγοις, μὴ συμπαρεκτείνου πένης ὢν πλουσίῳ, μηδὲ ζήτει τῶν σοφῶν εἶναι σοφώτερος.* εἰ δέ τις ἁλῷ τὸν παρόντα παρασαλεύων κανόνα, ἐπὶ ἡμέρας τεσσαράκοντα ἀφοριζέσθω.

Mansi 973

ΞΕ

RP 456
JoN 203/147

Τὰς ἐν ταῖς νουμηνίαις ὑπό τινων πρὸ τῶν οἰκείων ἐργαστηρίων καὶ οἴκων ἀναπτομένας πυρκαϊάς, ἃς καὶ ὑπεράλλεσθαί τινες κατά τι ἔθος ἀρχαῖον ἐπιληροῦσιν, ἀπὸ τοῦ παρόντος καταργηθῆναι προστάσσομεν. ὅστις οὖν τοιοῦτόν τι πράξοι, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη καθαιρείσθω, εἰ δὲ λαϊκὸς ἀφοριζέσθω· γέγραπται γὰρ ἐν τῇ τετάρτῃ τῶν Βασιλειῶν· *καὶ ᾠκοδόμησε Μανασσῆς θυσιαστήριον πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ ἐν ταῖς δύο αὐλαῖς οἴκου κυρίου, καὶ διήγαγε τὰ τέκνα αὐτοῦ ἐν πυρὶ καὶ ἐκληδονίζετο καὶ οἰωνίζετο καὶ ἐποίησεν ἐγγαστριμύθους καὶ γνώστας ἐπλήθυνε, καὶ ἐπλήθυνε τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου τοῦ παροργίσαι αὐτόν.*

COGD 273
RP 457
JoN 204/148

ΞϚ

RP 460

Ἀπὸ τῆς ἁγίας ἀναστασίμου Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας μέχρι τῆς καινῆς κυριακῆς τὴν ὅλην ἑβδομάδα ἐν ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις σχολάζειν δεῖ ἀπαραλείπτως τοὺς πιστοὺς ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς εὐφραινομένους ἐν Χριστῷ καὶ ἑορτάζοντας καὶ τῇ τῶν θείων γραφῶν ἀναγνώσει προσέχοντας καὶ τῶν ἁγίων μυστηρίων κατατρυφῶντας· ἐσόμεθα γὰρ οὕτω Χριστῷ συνανιστάμενοί τε καὶ συνανυψούμενοι· μηδαμῶς οὖν ἐν ταῖς προκειμέναις ἡμέραις ἱπποδρόμια ἢ ἑτέρας δημώδεις θέας ἐπιτελεῖσθαι.

JoN 205/149

5–7 Ἡ σοφία – σοφώτερος cf. Prov 29, 20. 23, 4. 30, 24 **14–18** ~ 4 Reg 21, 5–6

1–3 = Greg. Naz., Or. 32,12, SC 318 p. 110, 9–13; cf. 1 Cor 12,29–30; Rom 12,8 **3–5** = Greg. Naz., Or. 32,13, SC 318 p. 112, 2–4 **5–7** = Greg. Naz., Or. 32,21, SC 318 p. 130, 21–23 **25–26** Μηδαμῶς οὖν – ἐπιτελεῖσθαι cf. CCarth., can. 61, Jo I,2 p. 298, 12 – p. 299, 4; Cod. Iust. III,12,6,3 et III,12,9,2 p. 127–128 Krüger

---

AAtBIJΠParPePtSuVVaVn *BenJoPitTi*

---

1 ἐν[1] om. ΠVa | χωρηγῶν] χωρηγεγῶν Pt **3–4** ποιεῖς ποιμένα] ποιμένα ποιῇ Π **6** μὴ] μηδὲ Va*Ben* | συμπαρεκτείνου] παρεκτείνου I l.l. Prov 23, 4 sic **6–7** μηδὲ – σοφώτερος om. AI **11–12** ἐπιληροῦσιν] ἐπιχειροῦσιν Va*BenPit* **12** τοιοῦτόν τι] τοιοῦτό ΠPeVa*Ben* **13** πράξοι] πράξει V **15** τῇ om. Pt | διήγαγε] ἤγαγε IPt **17** καὶ ἐπλήθυνε om. IPeVa*Ben* l.l. 4 Reg 21, 5–6 sic **25** συνανυψούμενοι] συνυψούμενοι ΠVa*BenTi* **26** ἱπποδρόμια] ἱπποδρομεῖα Π | ἑτέρας – ἐπιτελεῖσθαι] ἑτέρα δημώδης θέα ΙΠPe Va*BenPitTi*

ϛZ

RP 462
COGD 274

Θεία ἡμῖν γραφὴ ἐνετείλατο *ἀπέχεσθαι αἵματος καὶ πνικτοῦ καὶ πορνείας*. τοῖς οὖν διὰ τὴν λίχνον γαστέρα αἷμα οἱουδήποτε ζῴου τέχνῃ τινὶ κατασκευάζουσιν ἐδώδιμον καὶ οὕτω τοῦτο ἐσθίουσι προσφόρως ἐπιτιμῶμεν. εἴ τις οὖν ἀπὸ τοῦ νῦν αἷμα ζῴου ἐσθίειν ἐπιχειρήσοι οἱῳδήποτέ τινι τρόπῳ, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη καθαιρείσθω, εἰ δὲ λαϊκὸς ἀφοριζέσθω.

ϛH

RP 463
JoN 206/150

Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναί τινι τῶν πάντων βιβλίον τῆς παλαιᾶς καὶ καινῆς διαθήκης τῶν τε ἁγίων καὶ ἐγκρίτων ἡμῶν κηρύκων καὶ διδασκάλων διαφθείρειν ἢ κατατέμνειν ἢ τοῖς βιβλιοκαπήλοις ἢ τοῖς λεγομένοις μυρεψοῖς ἢ ἄλλῳ τινὶ τῶν πάντων πρὸς ἀφανισμὸν ἐκδιδόναι, εἰ μή τι ἄρα τέλεον εἴτε ὑπὸ σητῶν ἢ ὕδατος ἢ ἑτέρῳ τρόπῳ ἀχρειωθῇ. ὁ δέ τι τοιοῦτο ποιεῖν ἀπὸ τοῦ νῦν ἁλισκόμενος ἐπὶ ἐνιαυτὸν ἀφοριζέσθω. ὁμοίως καὶ ὁ τὰς τοιαύτας βίβλους ὠνούμενος, εἰ μήτε αὐτὸς ταύτας κατέχει πρὸς οἰκείαν ὠφέλειαν μήτε ἑτέρῳ πρὸς εὐεργεσίαν καὶ τὸ διαμεῖναι ἀπόδοται, ἀλλὰ ταῦτα διαφθείρειν ἐπιχειρήσοι, ἀφοριζέσθω.

RP 464

JoN 207/151

ϛΘ

RP 466
COGD 275

Μὴ ἐξέστω τινὶ τῶν ἁπάντων ἐν λαϊκοῖς τελοῦντι ἔνδον ἱεροῦ εἰσιέναι θυσιαστηρίου, μηδαμῶς ἐπὶ τούτῳ τῆς βασιλικῆς εἰργομένης ἐξουσίας καὶ αὐθεντίας, ἡνίκα δ᾽ ἂν βουληθείη προσάξαι δῶρα τῷ πλάσαντι κατά τινα ἀρχαιοτάτην παράδοσιν.

O

RP 467
JoN 208/152

Μὴ ἐξέστω ταῖς γυναιξὶ ἐν τῷ καιρῷ τῆς θείας λειτουργίας λαλεῖν, ἀλλὰ κατὰ τὴν φωνὴν Παύλου τοῦ ἀποστόλου *σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτέτραπται αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλ᾽ ὑποτάττεσθαι, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει. εἰ δέ τι μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν*.

RP 468

---

2 ἀπέχεσθαι—πορνείας ~ Act 15, 20; 21, 25 **23–25** ~ 1 Cor 14, 34–35

4–6 Εἴ τις οὖν – ἀφοριζέσθω cf. can. Apost. 63, SC 336 p. 298, 293–295 **17–18** ἔνδον – θυσιαστηρίου cf. CLaod., can. 44, Jo I,2 p. 148, 16–17

AAtBIJΠParPePtSuVVaVn *BenJoPitTi* **8** Περὶ S iterum inc.

---

5 οἱῳδήποτέ τινι] οἱωδήτινι ΙΠVa*BenPitTi* **8** πάντων] ἁπάντων *Pit* | βιβλίον] βιβλίων IVVa*BenTi* βιβλία *Pit* **9** κηρύκων] πατερῶν Pt **10** ἢ[2] om. AtParPeVa*Ben* | μυρεψοῖς] μυρεψαῖς Π **10–11** πάντων] ἁπάντων *Pit* **11** τέλεον] τέλειον Va **12** ἀχρειωθῇ] ἀχρειωθείη ΙΠVa*Ben* **14** κατέχει] διακατέχοι AtΠVVa*Ben* κατέχοι S*Ti* κατέχειν I **15** ἀπόδοται] ἀπόδοιη *Pit* ἀποδῶ I | διαφθείρειν] διαφέρειν Π **18** τούτῳ] τούτο PeS **19** δ᾽ om. *Pit*

Mansi 976
RP 469

ΟΑ

Τοὺς διδασκομένους τοὺς πολιτικοὺς νόμους μὴ δεῖν τοῖς ἑλληνικοῖς ἔθεσι κεχρῆσθαι, μήτε μὴν ἐπὶ θεάτρων ἀνάγεσθαι ἢ τὰς λεγομένας κυλίστρας ἐπιτελεῖν
JoN 209/153 ἢ παρὰ τὴν κοινὴν χρῆσιν στολὰς ἑαυτοῖς περιτιθέναι, μήτε καθ᾽ ὃν καιρὸν τῶν μαθημάτων ἐνάρχονται ἢ πρὸς τὸ τέλος αὐτῶν καταντῶσιν ἢ καθόλου φάναι
RP 470 διὰ μέσου τῆς τοιαύτης παιδεύσεως. εἰ δέ τις ἀπὸ τοῦ νῦν τοῦτο πρᾶξαι τολμήσοι, ἀφοριζέσθω.

RP 471
COGD 276

ΟΒ

Μὴ ἐξέστω ὀρθόδοξον ἄνδρα αἱρετικῇ συνάπτεσθαι γυναικί μήτε μὴν αἱρετικῷ ἀνδρὶ γυναῖκα ὀρθόδοξον ζεύγνυσθαι· ἀλλ᾽ εἰ καὶ φανείη τι τοιοῦτον ὑπό τινος τῶν ἁπάντων γινόμενον, ἄκυρον τὸν γάμον ἡγεῖσθαι καὶ τὸ ἄθεσμον διαλύεσθαι
JoN 210/154 συνοικέσιον· οὐ γὰρ χρὴ τὰ ἄμικτα μιγνύναι οὐδὲ τῷ προβάτῳ λύκον συμπλέκεσθαι καὶ τῇ τοῦ Χριστοῦ μερίδι τὸν τῶν ἁμαρτωλῶν κλῆρον. εἰ δὲ παραβῇ τις τὰ παρ᾽ ἡμῶν ὁρισθέντα, ἀφοριζέσθω.

Εἰ δέ τινες ἔτι ἐν τῇ ἀπιστίᾳ τυγχάνοντες καὶ οὕπω τῇ τῶν ὀρθοδόξων ἐγκαταλεγέντες ποίμνῃ ἀλλήλοις γάμῳ νομίμῳ ἡρμόσθησαν, εἶτα ὁ μέν τὸ καλὸν ἐκλεξάμενος τῷ φωτὶ τῆς ἀληθείας προσέδραμεν, ὁ δὲ ὑπὸ τοῦ τῆς πλάνης κατ-
RP 472 εσχέθη δεσμοῦ μὴ πρὸς τὰς θείας ἀτενίσαι ἀκτῖνας ἑλόμενος, εὐδοκεῖ δὲ τῷ πιστῷ ἡ ἄπιστος συνοικεῖν ἢ τὸ ἔμπαλιν ὁ ἄπιστος τῇ πιστῇ, μὴ χωριζέσθωσαν κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον· *ἡγίασται γὰρ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγίασται γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀνδρί*.

RP 474
JoN 211/155

ΟΓ

Τοῦ ζωοποιοῦ σταυροῦ δείξαντος ἡμῖν τὸ σωτήριον, πᾶσαν σπουδὴν ἡμᾶς τιθέναι χρὴ τοῦ τιμὴν τὴν ἀξίαν ἀποδιδόναι τῷ δι᾽ οὗ σεσῴσμεθα τοῦ παλαιοῦ
COGD 277 παραπτώματος. ὅθεν καὶ νῷ καὶ λόγῳ καὶ αἰσθήσει τὴν προσκύνησιν αὐτῷ ἀπονέμοντες τοὺς ἐν τῷ ἐδάφει τοῦ σταυροῦ τύπους ὑπό τινων κατασκευαζομένους ἐξαφανίζεσθαι παντοίως προστάσσομεν, ὡς ἂν μὴ τῇ τῶν βαδιζόντων

20–21 ~ 1 Cor 7, 14

9–10 Μὴ ἐξέστω – ζεύγνυσθαι cf. CLaod., can. 10 et 31, Jo I,2 p. 134, 19 – p. 135, 2; p. 143, 13–16; CCarth., can. 21, Jo I,2 p. 237, 14–16; CChalc., can. 14, ACO 2,1,2 p. 161, 1–8 **26–27** τοὺς ἐν τῷ ἐδάφει – προστάσσομεν cf. Cod. Iust,. I,8,1 p. 61 Krüger

AAtBIJΠParPePtSSuVVaVn *BenJoPitTi*

2–3 κεχρῆσθαι] κεχρεῖσθαι Π **3** ἀνάγεσθαι] ἐνάγεσθαι *Pit* **5** ἐνάρχονται] ἐνάρχεσθαι I ἀπάρχωνται *Ti* **6–7** τολμήσοι] θελήσοι PeS **10** ζεύγνυσθαι] συνζεύγνυσθαι *Pit* | φανείη] φανῇ ΙΠParSVa*Ben* φανεῖ Pt*Ti* **12** μιγνύναι] μίγνυσθαι V **13** ἁμαρτωλῶν] ἁμαρτωλὸν *Jo* **15** οὕπω] οὔτω AtVa*BenTi* | ὀρθοδόξων] ὀρθοδόξαν PeS **16** γάμῳ νομίμῳ] γάμου νόμω ΠVa*Ben* | γάμῳ – ἡρμόσθησαν] γάμου νόμω εἱρμόσθσαν V | ἡρμόσθησαν] συνηρμόσθησαν Va*Ben* **18** ἀτενίσαι] ἀτενίαι V | εὐδοκεῖ] εὐδοκῆ Va **20** ἀνὴρ – ἄπιστος ΠVa*Ben* l.l. 1 Cor 7, 14 sic: ὁ ἄπιστος ἀνὴρ cet. **21** γυνὴ – ἄπιστος ΠVa*Ben* l.l. 1 Cor 7, 14 sic: ἡ ἄπιστος γυνὴ cet. **24** τὴν om. Va*Ben* **25** παραπτώματος] πτώματος *Pit*

καταπατήσει τὸ τῆς νίκης ἡμῖν τρόπαιον ἐφυβρίζοιτο. τοὺς οὖν ἀπὸ τοῦ νῦν τοῦ σταυροῦ τύπον ἐπὶ ἐδάφους κατασκευάζοντας ὁρίζομεν ἀφορίζεσθαι.

ΟΔ

RP 476
JoN 212/156

Ὅτι οὐ δεῖ ἐν τοῖς κυριακοῖς ἢ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τὰς λεγομένας ἀγάπας ποιεῖν καὶ ἔνδον ἐν τῷ οἴκῳ ἐσθίειν καὶ ἀκκούβιτα στρωννύειν· οἱ δὲ τοῦτο ποιεῖν τολμῶντες, ἢ παυσάσθωσαν ἢ ἀφοριζέσθωσαν.

ΟΕ

RP 478

Τοὺς ἐπὶ τὸ ψάλλειν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις παραγινομένους βουλόμεθα μήτε βοαῖς ἀτάκτοις κεχρῆσθαι καὶ τὴν φύσιν πρὸς κραυγὴν ἐκβιάζεσθαι μήτε τι ἐπιλέγειν τῶν μὴ τῇ ἐκκλησίᾳ ἁρμοδίων τε καὶ οἰκείων, ἀλλὰ μετὰ πολλῆς προσοχῆς τε καὶ κατανύξεως τὰς τοιαύτας ψαλμῳδίας προσάγειν τῷ τῶν κρυπτῶν ἐφόρῳ θεῷ· *εὐλαβεῖς γὰρ ἔσεσθαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ*, τὸ ἱερὸν ἐδίδαξε λόγιον.

JoN 213/157

ΟϚ

RP 480
COGD 278

Ὅτι οὐ χρὴ ἔνδον τῶν ἱερῶν περιβόλων καπηλεῖον ἢ τὰ διὰ βρωμάτων εἴδη προτιθέναι ἢ ἑτέρας πράσεις ποιεῖσθαι, τὸ σεβάσμιον ταῖς ἐκκλησίαις φυλάσσοντας· ὁ γὰρ σωτὴρ ἡμῶν καὶ θεὸς διὰ τῆς ἐν σαρκὶ πολιτείας παιδαγωγῶν ἡμᾶς *μὴ ποιεῖν τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐμπορίου οἶκον* παρεκελεύσατο· ὃς καὶ *τῶν κολλυβιστῶν τὸ κέρμα ἐξέχεε* καὶ τοὺς τὸ ἱερὸν κοινοποιοῦντας ἀπήλασεν. εἴ τις οὖν ἐπὶ τῷ προκειμένῳ ἁλῷ πλημμελήματι, ἀφοριζέσθω.

RP 481
Mansi 977
JoN 214/158

ΟΖ

RP 483

Ὅτι οὐ δεῖ ἱερατικοὺς ἢ κληρικοὺς ἢ ἀσκητὰς ἐν βαλανείῳ μετὰ γυναικῶν ἀπολούεσθαι, μηδὲ πάντα χριστιανόν· αὕτη γὰρ πρώτη κατάγνωσις παρὰ τοῖς ἔθνεσιν. εἰ δέ τις ἐπὶ τούτῳ φωραθείη, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη καθαιρείσθω, εἰ δὲ λαϊκὸς ἀφοριζέσθω.

RP 484

ΟΗ

RP 485
JoN 215/159
COGD 279

Ὅτι δεῖ τοὺς φωτιζομένους τὴν πίστιν ἐκμανθάνειν καὶ τῇ πέμπτῃ τῆς ἑβδομάδος ἀπαγγέλλειν τῷ ἐπισκόπῳ ἢ τοῖς πρεσβυτέροις.

---

12 ~ Lev 17, 31 **17–18** = Io 2, 15 **17** ~ Io 2, 16

4–5 = CLaod., can. 28, Jo I,2 p. 142, 4–7 **21–22** = CLaod., can. 30, Jo I,2 p. 143, 4–8

AAtBIJΠParPePtSSuVVaVn *BenJoPitTi* **23–24** ἀφοριζέσθω Pt des.

2 ἐδάφους] τοῦ ἐδάφους I **8** τὸ] τῶ Π*Pit* | παραγινομένους] παραγενομένους ΠVa*Ben* **14** καπηλεῖον] καπηλείων Π **15–16** φυλάσσοντας] φυλάσσοντες ΠV **15** ποιεῖσθαι] ποιοῦντες V | ταῖς ἐκκλησίαις] τῇ ἐκκλησία Va*Ben* **17** παρεκελεύσατο] παρεκελεύετο PePtS **19** πλημμελήματι] πλημμέλημα Π ἐγκλήματι Va*Ben* **22** χριστιανόν + ἢ λαϊκῶν PtSV

RP 486

ΟΘ

RP 487 Ἀλόχευτον τὸν ἐκ τῆς παρθένου θεῖον τόκον ὁμολογοῦντες, ὡς καὶ ἀσπόρως συστάντα, καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ κηρύσσοντες, τοὺς ἐξ ἀγνοίας πράττοντάς τι τῶν οὐ δεόντων διορθώσει καθυποβάλλομεν. ὅθεν ἐπειδή τινες μετὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν γεννήσεως δείκνυνται σεμίδαλιν ἕψοντες καὶ
JoN 216/160 ταύτης ἀλλήλοις μεταδιδόντες, προφάσει τιμῆς δῆθεν λοχείων τῆς ἀχράντου παρθενομήτορος, ὁρίζομεν μηδὲν τοιοῦτον ὑπὸ τῶν πιστῶν τελεῖσθαι· οὐ γὰρ τιμή γε τοῦτο τῇ παρθένῳ, τῇ ὑπὲρ νοῦν καὶ λόγον τὸν ἀχώρητον τεκούσῃ λόγον σαρκί, ἐκ τῶν κοινῶν τε καὶ καθ᾽ ἡμᾶς τὰ κατὰ τὸν ἄφραστον αὐτῆς τόκον ὁρίζειν καὶ ὑπογράφειν. εἴ τις οὖν ἀπὸ τοῦ νῦν πράττων τοιοῦτόν τι φωραθείη, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη καθαιρείσθω, εἰ δὲ λαϊκὸς ἀφοριζέσθω.

RP 489
COGD 280

Π

JoN 217/161 Εἴ τις ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος ἢ τῶν ἐν κλήρῳ καταλεγομένων ἢ λαϊκός, *εἰ μηδεμίαν ἀνάγκην βαρυτέραν ἔχοι ἢ πρᾶγμα δυσχερὲς ἐπὶ πλεῖστον ἀπολείπεσθαι τῆς αὐτοῦ ἐκκλησίας, ἀλλ᾽ ἐν πόλει διάγων τρεῖς κυριακὰς ἡμέρας ἐν τρισὶν ἑβδομάσι μὴ συνέρχοιτο*, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη καθαιρείσθω, εἰ δὲ λαϊκὸς *ἀποκινείσθω τῆς κοινωνίας*.

RP 490

ΠΑ

Ἐπειδήπερ ἔν τισι χώραις μεμαθήκαμεν ἐν τῷ τρισαγίῳ ὕμνῳ ἐν προσθήκης μέρει ἐκφωνεῖσθαι μετὰ τὸ *Ἅγιος ἀθάνατος* τὸ *Ὁ σταυρωθεὶς δι᾽ ἡμᾶς, ἐλέησον ἡμᾶς*, τοῦτό τε ὑπὸ τῶν πάλαι ἁγίων πατέρων ὡς τῆς εὐσεβείας ἀλλότριον ἐκ
JoN 218/162 τοῦ τοιούτου ἀπηλάθη ὕμνου σὺν τῷ τὴν τοιαύτην φωνὴν καινουργήσαντι παρανόμῳ αἱρετικῷ, καὶ ἡμεῖς κυροῦντες τὰ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν πρὶν εὐσεβῶς θεσμοθετηθέντα ἀναθεματίζομεν τοὺς ἔτι μετὰ τὸν παρόντα ὅρον παραδεχομένους τὴν τοιαύτην οὕτω φωνὴν ἐπ᾽ ἐκκλησίαις ἢ ἄλλως πως τῷ τρισαγίῳ ὕμνῳ συνάπτοντας. καὶ εἰ μὲν ἱερατικός ἐστιν ὁ παραβάτης τῶν ὁρισθέντων, ἀπογυμνοῦσθαι τοῦτον τῆς ἱερατικῆς ἀξίας προστάσσομεν, εἰ δὲ λαϊκὸς ἢ μοναχός ἀφοριζέσθω.

2–3 Ἀλόχευτον – συστάντα cf. Procl. Const., Hom. de dogm. inc. 20 p. 48, 1 Martin **7** παρθενομήτορος cf. Ephr. Syr., Prec. ad dei matrem 5 et 9, VI p. 374, 7. p. 401, 6 p. 402, 3 Phrantzolas; Cyr. Alex., Enc. in S.Mariam deip., PG 77 col. 1032C **14–15** = CSerd., can. 11, Jo I,2 p. 176, 14–17 **15–16** = CSerd., can. 11, Jo I,2 p. 176, 8–10 **16–17** ἀποκινείσθω τῆς κοινωνίας = CSerd., can. 11, Jo I,2 p. 176, 10–11 **19–21** ἐν τῷ τρισαγίῳ ὕμνῳ – ἡμᾶς cf. Sev. Antioch., Hom.125, PO 29 p. 232–252; Chron. pasc. p. 629, 10–20 Dindorf; Sahak III., Ep. dogm. 67–70 p. 466– p. 469 Izmireantz

---

AAtBIJΠParPeSSuVVaVn *BenJoPitTi*

---

5 Χριστοῦ] τοῦ Χριστοῦ *Pit* **6** λοχείων] λοχίων IS*Ti* λοχείας Va*Ben* **8** γε τοῦτο ord. inv. ΠParVVa *Ben* **10** τοιοῦτόν] τοιοῦτό ΠVa*BenTi* | τι om. IS*Ti* **14** ἀνάγκην βαρυτέραν ord. inv. ΠVVa*Ben* **15** ἀλλ᾽ om. V **16–17** ἀποκινείσθω] ἀποκινοῖτο AtΠVa*Ben* l.l. CSerd., can. 11 sic **16–17** ἀποκινείσθω – κοινωνίας] ἀποκινοῖτο τῆ κοινωνιᾶ S ἀφορίζεσθω V **20** τὸ[2] om. ΠVa*Ti* <τὸ> *Ben* **22** ἀπηλάθη] ἀπηλάσαν PeS **25** οὕτω om. *PitTi* | ἐπ᾽] ἤ V | ἐπ᾽ ἐκκλησίαις] ἢ ἐπ᾽ ἐκκλησίαις ΠΠ **27–28** λαϊκὸς ἢ μοναχός ord. inv. Va*Ben* | ἢ μοναχός om. *Ti* **28** ἀφοριζέσθω] ἀφορίζεσθαι *PitTi*

ΠΒ

RP 492
COGD 281

Ἔν τισι τῶν σεπτῶν εἰκόνων γραφαῖς ἀμνὸς δακτύλῳ τοῦ Προδρόμου δεικνύμενος ἐγχαράττεται, ὃς εἰς τύπον παρελήφθη τῆς χάριτος τὸν ἀληθινὸν ἡμῖν διὰ νόμου προϋποφαίνων ἀμνόν, Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν. τοὺς οὖν παλαιοὺς τύπους καὶ τὰς σκιὰς ὡς τῆς ἀληθείας σύμβολά τε καὶ προχαράγματα τῇ ἐκκλησίᾳ παραδεδομένους κατασπαζόμενοι, τὴν χάριν προτιμῶμεν καὶ τὴν ἀλήθειαν, ὡς πλήρωμα νόμου ταύτην ὑποδεξάμενοι. ὡς ἂν οὖν τὸ τέλειον κἀν ταῖς χρωματουργίαις ἐν ταῖς ἁπάντων ὄψεσιν ὑπογράφηται, *τὸν τοῦ αἴροντος τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου ἀμνοῦ*, Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, κατὰ τὸ ἀνθρώπινον χαρακτῆρα καὶ ἐν ταῖς εἰκόσιν ἀπὸ τοῦ νῦν ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ ἀμνοῦ ἀναστηλοῦσθαι ὁρίζομεν, δι᾽ αὐτοῦ τὸ τῆς ταπεινώσεως ὕψος τοῦ θεοῦ λόγου κατανοοῦντες καὶ πρὸς μνήμην τῆς ἐν σαρκὶ πολιτείας τοῦ τε πάθους αὐτοῦ καὶ τοῦ σωτηρίου θανάτου χειραγωγούμενοι καὶ τῆς ἐντεῦθεν γενομένης τῷ κόσμῳ ἀπολυτρώσεως.

JoN 219/163
Mansi 980
RP 493
JoN 220/164

ΠΓ

RP 495

Μηδεὶς *τοῖς σώμασι τῶν τελευτώντων τῆς εὐχαριστίας μεταδιδότω· γέγραπται γάρ· Λάβετε, φάγετε· τὰ δὲ τῶν νεκρῶν σώματα οὐδὲ λαβεῖν δύναται οὐδὲ φαγεῖν.*

COGD 282

ΠΔ

RP 496

Τοῖς κανονικοῖς τῶν πατέρων θεσμοῖς κατακολουθοῦντες ὁρίζομεν καὶ περὶ τῶν νηπίων· *ὁσάκις μὴ εὑρίσκωνται βέβαιοι μάρτυρες, οἱ ταῦτα ἀναμφιβόλως βαπτισθέντα εἶναι λέγοντες, καὶ οὐδὲ ταῦτα διὰ τὴν κεῖραν περὶ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς μυσταγωγίας ἀποκρίνασθαι ἐπιτηδείως ἔχωσι, χωρίς τινος προσκόμματος ὀφείλειν ταῦτα βαπτίζεσθαι, μήποτε ὁ τοιοῦτος δισταγμὸς ἀποστερήσῃ αὐτὰ τῆς τοιαύτης τοῦ ἁγιασμοῦ καθάρσεως.*

JoN 221/165

2–3 ἀμνὸς δακτύλῳ – δεικνύμενος cf. Io 1, 29. 36 **5** σκιὰς cf. Heb 10, 1 **6–7** τὴν χάριν – ὑποδεξάμενοι cf. Io 1, 16–17 **8–9** = Io 1, 29 **16** = Mt 26, 26

2–13 = CNic (787), actio II. III, ACO ser. II 3,1 p. 176, 10 – p. 178, 4; p. 240, 15–26; actio IV, ACO ser. II 3,2 p. 344, 6 – 346, 2 **15–16** = CCarth., can. 18, Jo I,2 p. 232, 18 – p. 233, 3 **19–23** = CCarth., can. 72, Jo I,2 p. 314, 1–10

AAtBIJΠParPeSSuVVaVn *BenJoPitTi* **7–10** ὡς – ὁρίζομεν mss.$^{omn.}$

---

4 προϋποφαίνων] ὑποφαίνων V*Ben* προϋφαίνων Π προφαῖνων I **7–8** χρωματουργίαις] χρματουργίαις Vts(sic) **7** ἂν om. ArBin | τὸ om. AmAmbAsFeMosVenVtu | κἀν] καὶ Va*Ben* **8–9** τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου] τὴν τοῦ κόσμου ἁμαρτίαν TVat **8** ἐν om. Ven | ὑπογράφηται] ὑπὸ γράφηται Ar **9** τοῦ[1] om. Vtu | ἀμνοῦ] ἀμνὸν ABar om. BiBinFeSn | τὸ AtBBaLMMoPaSuVatVen, cf. CNic. (787), actio IV, ACO ser. II 3,2 p. 344, 14: τὸν AAmAmbAngArAsBarBiBinBinCCoCsDFΦFeIJMlMosMvΠPiPs ΠςPsuRwSSeSiTVVaValVcVlVnVtaVtsVtuVuWWhWiA[1]J[1]Vig[2]*BenJoMansiPitTi*, cf. adn. ad CNic. (787), actio II, ACO ser. II 3, 1 p. 176, 17; actio IV, ACO ser. II 3,2 p. 344, 9 **10** τοῦ[2] om. Vtc | ὁρίζομεν] προστάττομεν BinVat ὁρίζωμεν MlMvParSu **11** ὕψος om. PeS **16** δύναται] δύνανται ΙΠV l.l. CCarth., can.18 sic **19** μὴ] μὲν Π | εὑρίσκωνται] εὑρίσκονται ΙΠVVa*Ben* **20** ταῦτα] αὐτὰ *Pit* l.l. CCarth., can. 72 sic | κεῖραν] κύραν I κήραν SV **21** ἀποκρίνασθαι] ἀποκρίνεσθαι ΠVa*Ben* l.l. CCarth., can. 72 sic | ἔχωσι] ἔχουσι AIΠSVVa*BenTi* | ὀφείλειν] φιλεῖν sed s.l. add. ὀ- Π **22** ἀποστερήσῃ] ἀποστερήσει V

RP 498

ΠΕ

RP 499 Ἐπὶ δύο καὶ τριῶν μαρτύρων βεβαιοῦσθαι πᾶν ῥῆμα γραφικῶς παρελάβομεν· τοὺς οὖν ὑπὸ τῶν οἰκείων δεσποτῶν ἐλευθερουμένους δούλους ἐπὶ τρισὶ μάρτυ-
JoN 222/166 σι τῆς τοιαύτης τιμῆς ἀπολαύειν διοριζόμεθα, οἳ τὸ κῦρος παρόντες τῇ ἐλευθερίᾳ προσοίσουσι καὶ τὸ πιστὸν ἐξ ἑαυτῶν τοῖς γενομένοις παρέξουσιν.

RP 503
COGD 283

ΠϚ

Τοὺς ἐπὶ τῶν ψυχῶν ὀλίσθῳ πόρνας ἐπισυνάγοντας καὶ ἐκτρέφοντας, εἰ μὲν κληρικοὶ εἶεν καθαιρεῖσθαι ὁρίζομεν, εἰ δὲ λαϊκοὶ ἀφορίζεσθαι.

RP 505

ΠΖ

Ἡ τὸν ἄνδρα καταλιποῦσα μοιχαλίς ἐστιν, εἰ ἐπ᾽ ἄλλον ἦλθε, κατὰ τὸν ἱερὸν καὶ
JoN 223/167 θεῖον Βασίλειον ἐκ τῆς Ἱερεμίου προφητείας ἄριστα τοῦτο ἀναλεξάμενον ὅτι· *ἐὰν γένηται γυνὴ ἀνδρὶ ἑτέρῳ, οὐκ ἐπιστρέψει πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς, ἀλλὰ μιαινομένη μιανθήσεται*· καὶ πάλιν· *ὁ ἔχων μοιχαλίδα ἄφρων καὶ ἀσεβής*. εἰ οὖν *φανῇ τοῦ ἀνδρὸς ἀλόγως ἀναχωρήσασα, ὁ μὲν συγγνώμης ἐστὶν ἄξιος, ἡ δὲ ἐπιτιμίων· ἡ δὲ συγγνώμη τούτῳ πρὸς τὸ κοινωνεῖν τῇ ἐκκλησίᾳ δοθήσεται. ὁ μέντοι καταλιμπάνων τὴν νομίμως συναφθεῖσαν αὐτῷ γυναῖκα καὶ ἑτέραν ἀγόμενος, κατὰ τὴν τοῦ κυρίου*
RP 506
Mansi 981
COGD 284 *ἀπόφασιν τῷ τῆς μοιχείας ὑπόκειται κρίματι. κεκανόνισται δὲ παρὰ τῶν πατέρων ἡμῶν τοὺς τοιούτους ἐνιαυτὸν προσκλαίειν, διετίαν ἐπακροᾶσθαι, τριετίαν ὑποπί-*
JoN 224/168 *πτειν καὶ τῷ ἑβδόμῳ συνίστασθαι τοῖς πιστοῖς καὶ οὕτω τῆς προσφορᾶς καταξι-οῦσθαι, ἐὰν μετὰ δακρύων μετανοήσωσιν.*

RP 510

ΠΗ

Μηδεὶς ἔνδον ἱεροῦ ναοῦ κτῆνος τὸ οἰονοῦν εἰσαγέτω, ἐκτὸς εἰ μή τις ὁδοιπο-
ρῶν, μεγίστης καταλαβούσης ἀνάγκης, οἰκίσκου καὶ καταγωγῆς ἀπορῶν ἐν τῷ
RP 511 τοιούτῳ καταλύσει ναῷ· διὰ γὰρ τοῦ μὴ τὸ κτῆνος ἔνδον εἰσενεχθῆναι, αὐτὸ μὲν ἔστιν ὅτε διαφθαρήσεται, ὁ δὲ τῇ τοῦ ὑποζυγίου ἀποβολῇ καὶ τῷ ἐντεῦθεν ἀπόρῳ τῆς ἐπὶ τὴν ὁδοιπορίαν ὁρμῆς θανάτου κινδύνῳ παραδοθήσεται· *τὸ γὰρ*

---

2 Ἐπὶ δύο – πᾶν ῥῆμα cf. Dt 19, 15; Mt 18, 16; 2 Cor 13, 1; 1 Tim 5, 19 **11–13** cf. Ier 3,1; Prov 18,22a; Mt 5,32; 19,9 **26–56,1** = Mc 2, 27

3–4 τοὺς οὖν – διοριζόμεθα cf. Cod. Iust. VII,6,2 p. 296 Krüger, ubi pro manumissione numerus testium quinque constitutus est **10** = can. Bas. 9, II p. 129, 23–24 Courtonne **11–13** = can. Bas. 9, II p. 128, 7–10 Courtonne ubi citatur Ier 3,1 et Prov 18,22a cf. Mt 5,32; 19,9 **13–15** = can. Bas. 35, II p. 161, 2–4 Courtonne **15–20** = can. Bas. 77, II p. 214, 1–8 Courtonne **17–18** Κεκανόνισται – πατέρων ἡμῶν cf. CAnc., can. 20, Jo I,2 p. 70, 12–15

A At B I J Π Par Pe S Su V Va Vn *Ben Jo Pit Ti*

5 γενομένοις] γινομένοις ΙΠ V Va *Ben Pit Ti* **7** τῶν om. ΙΠ Va *Ben Pit Ti* | ὀλίσθῳ] ὀλίσθο Π **8** καθαιρεῖσθαι] ἀφορίζεσθαι καὶ καθαιρεῖσθαι *Pit* **11** ἀναλεξάμενον] ἀναλεξάμενου Va **14** ἐπιτιμίων] ἐπιτιμίοις Π Va *Ben* **19–20** καταξιοῦσθαι] ἀξιοῦσθαι ΠVa **19** καὶ[1] om. ΠVa **24** τοῦ om. PeS **25** τῷ] τῶν IS *Ti* **25–26** τῷ ἐντεῦθεν ἀπόρῳ] τὸ ἐντεῦθεν ἀπορῶν AAtJ **26** ἀπόρῳ] ἀπόρως AI *Ti* ἀπόρως ἔχειν *Pit*

σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον γενέσθαι ἐκδιδασκόμεθα, ὥστε διὰ πάντων προτιμητέαν ἡγεῖσθαι τὴν τοῦ ἀνθρώπου σωτηρίαν τε καὶ ἀπάθειαν. εἰ δέ τις φωραθείη χωρὶς ἀνάγκης, ὡς εἴρηται, κτῆνος εἰσάγων ἐν ἱερῷ, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη καθαιρείσθω, εἰ δὲ λαϊκὸς ἀφοριζέσθω. JoN 225/169

ΠΘ RP 512

Τὰς τοῦ σωτηρίου πάθους ἡμέρας ἐν νηστείᾳ καὶ προσευχῇ καὶ κατανύξει καρδίας ἐπιτελοῦντας χρὴ τοὺς πιστοὺς περὶ μέσας τῆς περὶ τὸ σάββατον νυκτὸς ὥρας ἀπονηστίζεσθαι, τῶν θείων εὐαγγελιστῶν Ματθαίου καὶ Λουκᾶ, τοῦ μὲν διὰ τοῦ *Ὀψὲ σαββάτων* προσρήματος, τοῦ δὲ διὰ τοῦ *Ὄρθρου βαθέως,* τὴν βραδυτῆτα τῆς νυκτὸς ὑπογραφόντων. RP 513 COGD 285

Ϙ RP 516 JoN 226/170

Ταῖς κυριακαῖς μὴ γόνυ κλίνειν ἐκ τῶν θεοφόρων ἡμῶν πατέρων κανονικῶς παρελάβομεν, τὴν τοῦ Χριστοῦ τιμῶντες ἀνάστασιν. ὡς ἂν οὖν μὴ ἀγνοῶμεν τὸ σαφὲς τῆς ἐπὶ τοῦτο παρατηρήσεως, δῆλον τοῖς πιστοῖς καθιστῶμεν, ὥστε μετὰ τὴν ἐν τῷ σαββάτῳ ἑσπερινὴν τῶν ἱερωμένων πρὸς τὸ θυσιαστήριον εἴσοδον κατὰ τὸ κρατοῦν ἔθος μηδένα γόνυ κλίνειν μέχρι τῆς ἐφεξῆς κατὰ τὴν κυριακὴν ἑσπέρας· καθ᾽ ἣν μετὰ τὴν ἐν τῷ λυχνικῷ εἴσοδον αὖθις τὰ γόνατα κάμπτοντες, οὕτω τὰς εὐχὰς κυρίῳ προσάγομεν· τῆς γὰρ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἐγέρσεως πρόδρομον τὴν μετὰ τὸ σάββατον νύκτα παραλαμβάνοντες τῶν ὕμνων ἐντεῦθεν πνευματικῶς ἀπαρχόμεθα, εἰς φῶς ἐκ σκότους τὴν ἑορτὴν καταλήγοντες ὡς ἐν ὁλοκλήρῳ ἐντεῦθεν νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ πανηγυρίζειν ἡμᾶς τὴν ἀνάστασιν. JoN 227/171

ϘΑ RP 518 COGD 286

Τὰς τὰ ἀμβλωθρίδια διδούσας φάρμακα καὶ τὰς δεχομένας τὰ ἐμβρυοκτόνα δηλητήρια τῷ τοῦ φονέως ἐπιτιμίῳ καθυποβάλλομεν. RP 519

8–10 = Mt 28, 1; Lc 24, 1

8–10 τῶν θείων εὐαγγελιστῶν – ὑπογραφόντων cf. can. Dion., prol., Jo II p. 4, 15 – p. 9, 20 **12–13** Ταῖς κυριακαῖς – παρελάβομεν cf. can. Petr. 15, Jo II p. 58, 3–6; CNic. (325), can. 20, Jo I,1 p. 41, 11–15 **23–24** = can. Bas. 8, II p. 128, 46–48 Courtonne

---

A At B I J Π Par Pe S Su V Va Vn *Ben Jo Pit Ti*

1–2 προτιμητέαν] προτιμηταίαν Π **7** περὶ τὸ + μέγα I*Pit Ti* μετὰ τὸ μέγα ΠVVa*Ben* **9** προσρήματος] ῥήματος *Pit* | τοῦ[3]] τὸ *Ben* | βαθέως ΙΠVVa l.l. Lc 24, 1 sic: βαθέος cet. **10** νυκτὸς + ἡμῖν V ἡμῖν S | ὑπογραφόντων] ὑπογράφοντος ΙΠPeSVa*Ben Ti* **12** ἡμῶν πατέρων ord. inv. V **13** τιμῶντες] τιμώντων ΠVa*Ben* **14** τοῦτο] τούτω ΠVa*Ben* **17** εἴσοδον] εἰσόδου Π **19** ὕμνων] ὕμνον S **20** ἀπαρχόμεθα] ἀπαρχώμεθα Π **23–24** δηλητήρια] δειλητήρια ΠVa

RP 521

ϛΒ

Τοὺς ἁρπάζοντας γυναῖκας ἐπ᾽ ὀνόματι συνοικεσίου ἢ συμπράττοντας ἢ συναιρου-
JoN 228/172 *μένους τοῖς ἁρπάζουσιν ὥρισεν ἡ ἁγία σύνοδος, εἰ μὲν κληρικοὶ εἶεν, ἐκπίπτειν τοῦ οἰκείου βαθμοῦ, εἰ δὲ λαϊκοὶ ἀναθεματίζεσθαι.*

RP 522

ϛΓ

Ἡ ἀναχωρήσαντος τοῦ ἀνδρὸς καὶ ἀφανοῦς ὄντος πρὸ τοῦ πεισθῆναι περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἑτέρῳ συνοικοῦσα μοιχᾶται. ὡσαύτως καὶ *στρατιώτιδες αἱ τῶν ἀνδρῶν ἀφανῶν ὄντων γαμηθεῖσαι τῷ αὐτῷ ὑπόκεινται λόγῳ ὥσπερ καὶ αἱ διὰ τὴν*
Mansi 984 *ἀποδημίαν τοῦ ἀνδρὸς μὴ ἀναμείνασαι τὴν ἐπάνοδον· πλὴν ἔχει τινὰ συγγνώμην τὸ*
COGD 287 *πρᾶγμα ἐνταῦθα, διὰ τὸ μᾶλλον πρὸς θάνατον εἶναι τὴν ὑπόνοιαν. ἡ δὲ τῷ κατα-*
JN 229/173 *λειφθέντι πρὸς καιρὸν παρὰ τῆς γυναικὸς κατ᾽ ἄγνοιαν γημαμένη, εἶτα ἀφεθεῖσα διὰ τὸ ἐπανελθεῖν πρὸς αὐτὸν τὴν προτέραν, ἐπόρνευσε μέν, ἐν ἀγνοίᾳ δέ· γάμου οὖν οὐκ εἰρχθήσεται, κάλλιον δέ, ἐὰν μείνῃ οὕτως.* εἰ δέ γε ὁ στρατιώτης ἐπανέλθοι χρόνῳ ποτέ, οὗ ἡ γυνὴ διὰ τὴν ἐπὶ πολὺ ἐκείνου ἀπόλειψιν ἑτέρῳ συνήφθη
RP 523 ἀνδρί, οὗτος, εἰ προαιρεῖται, τὴν οἰκείαν αὖθις ἀπολαμβανέτω γυναῖκα, συγγνώ-
μης αὐτῇ ἐπὶ τῇ ἀγνοίᾳ δεδομένης καὶ τῷ ταύτην εἰσοικισαμένῳ κατὰ δεύτερον γάμον ἀνδρί.

RP 528

ϛΔ

JoN 230/174 Τοὺς ὀμνύοντας ὅρκους ἑλληνικοὺς ὁ κανὼν ἐπιτιμίοις καθυποβάλλει· ὅθεν καὶ ἡμεῖς τούτοις τὸν ἀφορισμὸν ὁρίζομεν.

RP 529

ϛΕ

Τοὺς προστιθεμένους τῇ ὀρθοδοξίᾳ καὶ τῇ μερίδι τῶν σῳζομένων ἀπὸ αἱρετικῶν
RP 530 *δεχόμεθα κατὰ τὴν ὑποτεταγμένην ἀκολουθίαν τε καὶ συνήθειαν.*
Ἀρειανοὺς μὲν καὶ Μακεδονιανοὺς καὶ Ναυατιανούς, τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς Καθαροὺς καὶ Ἀριστερούς, καὶ τοὺς Τεσσαρεσκαιδεκατίτας ἤγουν Τετραδίτας καὶ Ἀπολ-
COGD 288 *λιναριστὰς δεχόμεθα διδόντας λιβέλλους καὶ ἀναθεματίζοντας πᾶσαν αἵρεσιν μὴ*
JoN 231/175 *φρονοῦσαν ὡς φρονεῖ ἡ ἁγία τοῦ θεοῦ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία, σφραγιζομένους ἤτοι χριομένους πρῶτον τῷ ἁγίῳ μύρῳ τό τε μέτωπον καὶ τοὺς*

2–4 = CChalc., can. 27, ACO 2,1,2 p. 163, 9–11 **6–7** = can. Bas. 31, II p. 161, 1–3 Courtonne **7–10** = can. Bas. 36, II p. 161, 1–5 Courtonne **10–13** = can. Bas. 46, II p. 163, 1–5 Courtonne **19** Τοὺς ὀμνύοντας – καθυποβάλλει cf. can. Bas. 81, II p. 215, 1–16 Courtonne **22–58,2** ~ CCpl. (381), can. 7 (falso attrib., immo saec. V), Jo I,1 p. 53, 7 – 54, 4

A At B I J Π Par Pe S Su V Va Vn *Ben Jo Pit Ti*

2–3 συναιρουμένους] συναιρομένους *Pit* **4** οἰκείου] ἰδίου Π Va*Ben* **8** ὥσπερ] ὥπερ Courtonne **9** τοῦ ἀνδρὸς] τῶν ἀνδρῶν Π V Va*Ben* **11** ἀφεθεῖσα] ἀφθεὶς Π αὖθις Va*Ben* **10–11** καταλειφθέντι] καταληφθέντι I Va **13** οὐκ] οὐχ V **14** ἀπόλειψιν] ἀπόληψιν Va **15–16** συγγνώμης] καὶ συγγνώμης Pe S **15** ἀπολαμβανέτω] ἀπολαβέτω Π Va*Ben Pit Ti* **16** δεδομένης] διδομένης Π Va*Ben Pit* **19** ὅθεν om. Pe S **24** Μακεδονιανοὺς + καὶ Σαββατιανοὺς l.l. CCpl. (381), can. 7 sic Π V Va*Ben* **24–25** Καθαροὺς] καὶ Καθαροὺς Π **25–26** Ἀπολλιναριστὰς] Ἀπολιναριστὰς A Π S V Va*Ti* **25** καὶ Ἀριστερούς om. Va*Ben* **28** σφραγιζομένους ἤτοι χριομένους ord. inv. Π | τε om. S

ὀφθαλμοὺς καὶ τὰς ῥίνας καὶ τὸ στόμα καὶ τὰ ὦτα· καὶ σφραγίζοντες αὐτοὺς λέγομεν· σφραγὶς δωρεᾶς πνεύματος ἁγίου.

Περὶ δὲ τῶν Παυλιανιστῶν, εἶτα προσφυγόντων τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ὅρος ἐκτέθειται ἀναβαπτίζεσθαι αὐτοὺς ἐξάπαντος.

Εὐνομιανοὺς μέντοι, τοὺς εἰς μίαν κατάδυσιν βαπτιζομένους, καὶ Μοντανιστάς, τοὺς ἐνταῦθα λεγομένους Φρύγας, καὶ Σαβελλιανούς, τοὺς υἱοπατορίαν διδάσκοντας καὶ ἕτερά τινα χαλεπὰ ποιοῦντας, καὶ πάσας τὰς ἄλλας αἱρέσεις, ἐπειδὴ πολλοί εἰσιν ἐνταῦθα, μάλιστα οἱ ἀπὸ τῆς Γαλατῶν χώρας ἐρχόμενοι, πάντας τοὺς ἀπ᾽ αὐτῶν θέλοντας προστίθεσθαι τῇ ὀρθοδοξίᾳ, ὡς Ἕλληνας δεχόμεθα· καὶ τὴν πρώτην ἡμέραν ποιοῦμεν αὐτοὺς χριστιανούς, τὴν δὲ δευτέραν κατηχουμένους· εἶτα τὴν τρίτην ἐξορκίζομεν αὐτοὺς μετὰ τοῦ ἐμφυσᾶν τρίτον εἰς τὸ πρόσωπον καὶ εἰς τὰ ὦτα· καὶ οὕτω κατηχοῦμεν αὐτούς, καὶ ποιοῦμεν χρονίζειν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἀκροᾶσθαι τῶν γραφῶν, καὶ τότε αὐτοὺς βαπτίζομεν. JoN 232/176

Καὶ τοὺς Μανιχαίους δὲ καὶ τοὺς Οὐαλεντίνους καὶ Μαρκιωνιστὰς καὶ τοὺς ἐκ τῶν ὁμοίων αἱρέσεων προσερχομένους, ὡς Ἕλληνας δεχόμενοι, ἀναβαπτίζομεν. RP 531

Νεστοριανοὺς δὲ καὶ Εὐτυχιανιστὰς καὶ Σεβηριανοὺς καὶ τοὺς ἐκ τῶν ὁμοίων αἱρέσεων χρὴ ποιεῖν λιβέλλους καὶ ἀναθεματίζειν τὴν αἵρεσιν αὐτῶν καὶ Νεστόριον καὶ Εὐτυχέα καὶ Διόσκορον καὶ Σεβῆρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἐξάρχους τῶν τοιούτων αἱρέσεων καὶ τοὺς φρονοῦντας τὰ αὐτῶν καὶ πάσας τὰς προαναφερομένας αἱρέσεις, καὶ οὕτω μεταλαμβάνειν τῆς ἁγίας κοινωνίας. JoN 233/177 COGD 289

ϛ

RP 533

Οἱ τὸν Χριστὸν διὰ τοῦ βαπτίσματος ἐνδυσάμενοι τὴν ἐνσαρκὶ αὐτοῦ πολιτείαν μιμεῖσθαι καθωμολόγησαν. τοὺς οὖν τὰς ἐν τῇ κεφαλῇ τρίχας πρὸς λύμην τῶν ὁρώντων ἐν ἐπινοίαις ἐμπλοκῆς εὐθετίζοντας καὶ διασκευάζοντας καὶ δέλεαρ προτιθέντας ἐντεῦθεν ταῖς ἀστηρίκτοις ψυχαῖς, ἐπιτιμίῳ προσφόρῳ πατρικῶς θεραπεύομεν, παιδαγωγοῦντες αὐτοὺς καὶ σωφρόνως βιοῦν ἐκδιδάσκοντες πρὸς τὸ ἀφέντας τὴν ἐκ τῆς ὕλης ἀπάτην καὶ ματαιότητα πρὸς τὴν ἀνώλεθρον καὶ μακαρίαν ζωὴν τὸν νοῦν μετάγειν διηνεκῶς, καὶ ἐν φόβῳ ἁγνὴν ἔχειν ἀναστροφήν, καὶ θεῷ πλησιάζειν κατὰ τὸ ἐφικτὸν διὰ τῆς ἐν βίῳ καθάρσεως, καὶ τὸν ἔνδον ἢ τὸν ἔξω ἄνθρωπον μᾶλλον κοσμεῖν ἀρεταῖς καὶ χρηστοῖς καὶ ἀμώμοις τοῖς Mansi 985 JoN 234/178

---

22 Οἱ τὸν Χριστὸν – ἐνδυσάμενοι cf. Gal 3, 27 **23–26** τοὺς οὖν – θεραπεύομεν cf. 1 Cor 11, 14; Lev. 19, 27

3–4 = CNic. (325), can. 19, Jo I,1 p. 40, 10–13 **5–13** = CCpl. (381), can. 7, Jo I,1 p. 54, 4 – p. 54, 24 **23–26** Τοὺς οὖν – θεραπεύομεν cf. Const. Apost. I,3, 8 et 10, SC 320 p. 112, 30–36; p. 112, 43 – p. 114, 49

AAtBIJΠParPeSSuVVaVn *BenJoPitTi*

---

3 Παυλιανιστῶν] Παυλιανισαντῶν *Pit* | εἶτα προσφυγόντων om. PeS **6** υἱοπατορίαν] υἱοπρατωρίαν V | διδάσκοντας ΠVVa*Ben* l.l. CCpl. (381), can. 7 sic: δοξάζοντας cet. **9** πρώτην] μὲν πρώτην *Pit* **10** τὴν[1] – κατηχουμένους om. PeS **11** αὐτοὺς om. *Pit* **12** ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ] εἰς τὴν ἐκκλησίαν AtΠParV Va*BenJo* **14** τοὺς[2] om. ΠVa*Ben* | Οὐαλεντίνους] Οὐαλεντινιανοὺς *PitTi* **15–17** προσερχομένους – αἱρέσεων om. IS*Ti* **15** ἀναβαπτίζομεν] βαπτίζομεν ΠVa*Ben* **16** Σεβηριανοὺς] Σευηριανοὺς ΠVVa*Ben* **17** αὐτῶν om. ΙΠSVa*BenTi* **18** Σεβῆρον] Σευῆρον ΙΠVVa*Ben* **25** πατρικῶς] πατρικῷ Π **27** ἀνώλεθρον] ἀνόλεθρον AΠVa*Pit*

ἤθεσιν ὥστε μηδὲν λείψανον φέρειν ἐν ἑαυτοῖς τῆς τοῦ ἐναντίου σκαιότητος. εἰ δέ τις παρὰ τὸν παρόντα κανόνα διαγίνοιτο, ἀφοριζέσθω.

RP 536

ϚZ

JoN 235/179 COG*D* 290

Τοὺς ἢ γαμετῇ συνοικοῦντας ἢ ἄλλως ἀδιακρίτως τοὺς ἱεροὺς τόπους κοινοποιοῦντας καὶ καταφρονητικῶς περὶ αὐτοὺς ἔχοντας καὶ οὕτως ἐν αὐτοῖς καταμένοντας, καὶ ἐκ τῶν ἐν τοῖς σεβασμίοις ναοῖς κατηχουμενείων ἐξωθεῖσθαι προστάσσομεν. εἰ δέ τις μὴ τοῦτο παραφυλάξοι, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω, εἰ δὲ λαϊκὸς ἀφοριζέσθω.

RP 538

ϚH

RP 539

Ὁ ἑτέρῳ μνηστευθεῖσαν γυναῖκα, ἔτι τοῦ μνηστευσαμένου ζῶντος, πρὸς γάμου κοινωνίαν ἀγόμενος τῷ τῆς μοιχείας ὑποκείσθω ἐγκλήματι.

RP 543

ϚΘ

JoN 236/180

Καὶ τοῦτο δὲ ἐν τῇ Ἀρμενίων χώρᾳ γίνεσθαι μεμαθήκαμεν, ὥς τινες ἔνδον ἐν τοῖς ἱεροῖς θυσιαστηρίοις μέλη κρεῶν ἕψοντες προσάγουσιν, ἀφαιρέματα τοῖς ἱερεῦσιν ἰουδαϊκῶς ἀπονέμοντες. ὅθεν τὸ τῆς ἐκκλησίας φυλάττοντες ἀκηλίδωτον ὁρίζομεν μὴ ἐξεῖναί τινι τῶν ἱερέων ἀφωρισμένα κρεῶν μέλη παρὰ τῶν προσαγόντων λαμβάνειν, ἀλλ᾽ οἷς ἀρεσθῇ ὁ προσάγων, τούτοις ἀρκείσθωσαν, ἔξω τῆς ἐκκλησίας τῆς τοιαύτης γινομένης προσαγωγῆς. εἰ δέ τις μὴ τοῦτο οὕτω ποιῇ, ἀφοριζέσθω.

RP 545 COGD 291

P

Οἱ ὀφθαλμοί σου ὀρθὰ βλεπέτωσαν, καὶ *πάσῃ φυλακῇ τήρει σὴν καρδίαν*, ἡ σοφία

JoN 237/181

διακελεύεται· ῥαδίως γὰρ τὰ ἑαυτῶν ἐπὶ τὴν ψυχὴν αἱ τοῦ σώματος αἰσθήσεις εἰσκρίνουσι. τὰς οὖν τὴν ὅρασιν καταγοητευούσας γραφάς, εἴτε ἐν πίναξιν εἴτε ἄλλως πως ἀνατεθειμένας, καὶ τὸν νοῦν διαφθειρούσας καὶ κινούσας πρὸς τὰ τῶν αἰσχρῶν ἡδονῶν ὑπεκκαύματα οὐδαμῶς ἀπὸ τοῦ νῦν οἱῳδήποτε τρόπῳ προστάσσομεν ἐγχαράττεσθαι. εἰ δέ τις τοῦτο πράττειν ἐπιχειρήσοι, ἀφοριζέσθω.

---

21 = Prov 4, 25 | = Prov 4, 23

13–14 ἐν τοῖς ἱεροῖς θυσιαστηρίοις – προσάγουσιν cf. can. Apost. 2–3, SC 336 p. 274, 4–12

A At B I J Π Par Pe S Su V Va Vn *Ben Jo Pit Ti*

---

5 οὕτως] οὕτω Π **6** κατηχουμενείων] κατηχουμένων I*Pit Ti* **7** παραφυλάξοι] παραφυλάξη SVa*Ben Ti* παραφυλάξει I **14** ἕψοντες] ἔχοντες *Jo* | ἀφαιρέματα] ἀφαίρεμα Π **18** τοιαύτης] ταύτης Π **23** εἴτε[1]] εἰ Va **24** ἀνατεθειμένας] ἀνατιθεμένας *Ti* ἀνατιθειμένας *Pit* **25** οἱῳδήποτε] ἐν οἱῳδήποτε ΠVa*Ben* | τρόπῳ] τόπῳ IΠSVa

PA

RP 546

Σῶμα Χριστοῦ καὶ *ναὸν* τὸν κατ᾽ εἰκόνα θεοῦ κτισθέντα ἄνθρωπον ὁ θεῖος ἀπόστολος μεγαλοφώνως ἀποκαλεῖ. πάσης οὖν αἰσθητῆς κτίσεως ὑπερκείμενος ὁ τῷ σωτηρίῳ πάθει τοῦ οὐρανίου τυχὼν ἀξιώματος, ἐσθίων καὶ πίνων Χριστόν, πρὸς ζωὴν διὰ παντὸς μεθαρμόζεται τὴν ἀΐδιον, ψυχὴν καὶ σῶμα τῇ μετοχῇ τῆς θείας ἁγιαζόμενος χάριτος. ὥστε εἴ τις τοῦ ἀχράντου σώματος μετασχεῖν ἐν τῷ τῆς συνάξεως βουληθείη καιρῷ καὶ ἓν πρὸς αὐτὸ τῇ μετουσίᾳ γενέσθαι, τὰς χεῖρας σχηματίζων εἰς τύπον σταυροῦ οὕτω προσίτω καὶ δεχέσθω τὴν κοινωνίαν τῆς χάριτος· τοὺς γὰρ ἐκ χρυσοῦ ἢ ἄλλης ὕλης ἀντὶ χειρός τινα δοχεῖα κατασκευάζοντας πρὸς τὴν τοῦ θείου δώρου ὑποδοχὴν καὶ δι᾽ αὐτῶν τῆς ἀχράντου κοινωνίας ἀξιουμένους οὐδαμῶς προσιέμεθα, ὡς προτιμῶντας τῆς τοῦ θεοῦ εἰκόνος τὴν ἄψυχον ὕλην καὶ ὑποχείριον. εἰ δέ τις ἁλῷ τῆς ἀχράντου κοινωνίας μεταδιδοὺς τοῖς τοιαῦτα δοχεῖα προσφέρουσι, ἀφοριζέσθω, καὶ ὁ ταῦτα ἐπιφερόμενος.

JoN 238/182
RP 547
Mansi 988
COGD 292
JoN 239/183

PB

RP 549

Δεῖ δὲ τοὺς ἐξουσίαν λύειν καὶ δεσμεῖν παρὰ θεοῦ λαβόντας σκοπεῖν τὴν τῆς ἁμαρτίας ποιότητα καὶ τὴν τοῦ ἡμαρτηκότος πρὸς ἐπιστροφὴν ἑτοιμότητα καὶ οὕτω κατάλληλον τὴν θεραπείαν προσάγειν τῷ ἀρρωστήματι, ἵνα μὴ τῇ ἀμετρίᾳ καθ᾽ ἑκάτερον χρώμενος ἀποσφαλείη πρὸς τὴν σωτηρίαν τοῦ κάμνοντος· οὐ γὰρ ἁπλῆ τῆς ἁμαρτίας ἡ νόσος, ἀλλὰ ποικίλη καὶ πολυειδὴς καὶ πολλὰς τὴς βλάβης παραφυάδας βλαστάνουσα, ἐξ ὧν τὸ κακὸν ἐπὶ πολὺ διαχεῖται καὶ πρόσω βαίνει, μέχρις ἂν σταίη τῇ δυνάμει τοῦ θεραπεύοντος. ὥστε τὸν τὴν ἰατρικὴν ἐν πνεύματι ἐπιστήμην ἐπιδεικνύμενον πρότερον χρὴ τὴν τοῦ ἡμαρτηκότος διάθεσιν ἐπισκέπτεσθαι καὶ εἴτε πρὸς τὴν ὑγείαν νεύει ἢ τοὐναντίον διὰ τῶν οἰκείων τρόπων προσκαλεῖται καθ᾽ ἑαυτοῦ τὸ ἀρρώστημα ἐφορᾷν ὅπως τε τῆς ἐν τῷ μεταξὺ προνοεῖται ἀναστροφῆς καὶ εἰ μὴ τῷ τεχνίτῃ ἀντιπαλαίει καὶ τὸ τῆς ψυχῆς ἕλκος διὰ τῆς τῶν ἐπιτιθεμένων φαρμάκων αὐξάνει προσαγωγῆς, καὶ οὕτω τὸν ἔλεον κατ᾽ ἀξίαν ἐπιμετρεῖν.

JoN 240/184
COGD 293
RP 550

---

2 Σῶμα Χριστοῦ cf. 1 Cor 12, 27 | ναὸν cf. 1 Cor 3, 16; 6, 19; 2 Cor 6, 16 | τὸν κατ᾽ εἰκόνα — ἄνθρωπον cf. Gen. 1, 26

AAtBIJΠParPeSSuVVaVn *BenJoPitTi*

---

2 Σῶμα] ἀργυρήν AmAs (sic) **2–3** κτισθέντα — ἀποκαλεῖ] ἴσμεν AI (sic) **2** κτισθέντα] στώματι L σώματι *Jo* **5** σῶμα τῇ μετοχῇ] σώματι μετέχει ISVa*Ben* **7** πρὸς] πρόσθεν PeS | αὐτὸ] αὐτοῦ S **8** σχηματίζων εἰς τύπον] ἐν τύπω σχηματίζων ΠVa*Ben* | σταυροῦ] τοῦ σταυροῦ Va*Ben* **9** ἄλλης] ἑτέρας ΠVa*Ben* **12** ἁλῷ] ἁλλῶ AAtIPar **16** σκοπεῖν] κοινὴν Π **18–19** ἀμετρίᾳ] ἁμαρτία PeS **21** παραφυάδας] τὰς παραφυάδας AtIParVa*BenPit* **22** ἂν] ἄντι S | ἂν σταίη] ἀντισταίη I*Ti* ἂν στέη Π **23** πρότερον] πρῶτον Va*Ben* **24** εἴτε] εἴ τι AI ἤτοι ParS*Ti* | ὑγείαν] ὑγίειαν ΙΠVa*BenPitTi* **25** τῆς] τοὺς Va **26** προνοεῖται] προνοῆται Π | παλαίει] ἀντιπαλαίη ΙΠ*Ti* **27** αὐξάνει] αὐξάνη ΠSVa

Πᾶς γὰρ λόγος θεῷ καὶ τῷ τὴν ποιμαντικὴν ἐγχειρισθέντι ἡγεμονίαν τὸ πλανώμενον πρόβατον ἐπαναγαγεῖν καὶ τρωθὲν ὑπὸ τοῦ ὄφεως ἐξιάσασθαι· καὶ μήτε
JoN 241/185 κατὰ κρημνῶν ὠφθῆσαι τῆς ἀπογνώσεως μήτε τὸν χαλινὸν ἐπιδοῦναι πρὸς τὴν τοῦ βίου ἔκλυσίν τε καὶ καταφρόνησιν, ἀλλ᾽ ἑνί γε τρόπῳ πάντως, εἴτε διὰ τῶν αὐστηροτέρων τε καὶ στυφόντων εἴτε διὰ τῶν ἁπαλωτέρων τε καὶ πραοτέρων φαρμάκων, κατὰ τοῦ πάθους στῆναι καὶ πρὸς συνούλωσιν τοῦ ἕλκους ἀντ-
αγωνίσασθαι, τοὺς τῆς μετανοίας καρποὺς δοκιμάζοντι καὶ οἰκονομοῦντι σοφῶς τὸν πρὸς τὴν ἄνω λαμπροφορίαν καλούμενον ἄνθρωπον. *ἀμφότερα τοίνυν εἰδέναι ἡμᾶς χρή, καὶ τὰ τῆς ἀκριβείας καὶ τὰ τῆς συνηθείας, ἕπεσθαι δὲ ἐπὶ τῶν μὴ καταδεξαμένων τὴν ἀκρότητα τῷ παραδοθέντι τύπῳ,* καθὼς ὁ ἱερὸς ἡμᾶς ἐκδιδάσκει Βασίλειος.

8–10 Ἀμφότερα τοίνυν εἰδέναι – τύπῳ cf. can. Bas. 3, II p. 125, 18–21 Courtonne

AAtBIJΠParPeSSuVVaVn *BenJoPitTi* **11** Βασίλειος VVa *BenJoPitTi* des. add. Mv: πλήρεις κανόνες ρβ΄ τῆς ς΄ συνόδ(ου). εἰσὶν δὲ οἱ ὑπογράψαντες εἰς τὰ προγρ(αμμένα) (sic) ρβ΄ κε(φάλαια) ὁ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ὁ ῥινοτομηθεὶς καὶ ἐπίσκοποι ἐκ διαφόρων πόλεων τ(ὸν) ἀριθμ(ὸν) κ΄ add. LΠςVVu: Κανόνες τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συνελθόντων σκζ΄ ἁγίων πατέρων τῆς ς΄ συνόδου ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ ἐσχάτου καὶ εὐσεβοῦς (καὶ εὐσεβοῦς om. L) βασιλέως καὶ Παύλου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ Πέτρου πατριάρχου (ἀρχιεπισκόπου L) Ἀλεξανδρείας καὶ Γεωργίου πατριάρχου Ἀντιοχείας καὶ Ἀναστασίου πατριάρχου Ἱεροσολύμων add. Vts: εἰσὶν δὲ οἱ ὑπογράψαντες εἰς γραμμένα(sic) PB κεφάλαια ὁ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ὁ ῥινοκοπηθεὶς(sic) καὶ ἐπίσκοποι ἐκ διαφόρων πόλεων add. I (cf. scholium I p. 10): Τέλος τῶν θείων καὶ ἱερῶν ρβ΄ κανόν(ων) τῶν ἐκτεθέντων ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπὸ τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων π(ατέ)ρων τῶν συνελθόντ(ων) ἐν τῇ ἕκτῃ συνόδῳ ἐν τῷ τρούλλῳ τοῦ βασιλικοῦ παλατίου ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ φιλοχρίστου βασιλ(έως) ὃς καὶ ὑπεσφράγισε τῇ ἁγία συνόδῳ καὶ τῇ ἐκθέσει τῶν κανόνων καὶ ὑπέγραψαν· οἵ τε ἁγιώτατ(οι) σεβάσμιοι καὶ ἱεροὶ δ΄ π(ατ)ριάρχ(αι) Παῦλ(ος) ὁ Κωνσταντινοπόλ(εως)· Πέτρο(ς) ὁ Ἀλεξανδρείας· Γεώργιος ὁ Ἀντιοχείας· Ἀναστάσιος ὁ Ἱεροσολύμ(ων) καὶ οἱ λοιποὶ θεῖοι π(ατέρ)ες καὶ ἱεράρχαι· ὥστε καὶ ἐκ τῆς συμφωνίας τῶν δ΄ ἁγίων ἀρχιερέ(ων) τὰ τῶν δυσσεβῶν εἰκονομάχων ἐμφράττεσ(θαι) στόματα καὶ τὴν ἐκκλησίαν κρατύνεσθαι εἰς δόξαν Χ(ριστο)ῦ τοῦ ἀληθινοῦ θ(εο)ῦ ἡμῶν:–

3 κρημνῶν] κρημνὸν Π | ὠφθῆσαι] ὠφθεῖσαι V | ἐπιδοῦναι] ὑπενδοῦναι *Pit* **4** διὰ] καὶ διὰ Va*Ben* **5** τε^2 om. ΠVVa*Ben* | πραοτέρων] πραωτέρων ΠV **9** ἡμᾶς χρή ord. inv. Va*Ben* **10** τῷ παραδοθέντι τύπῳ] παραδοθέντι τύπω Π παραδέξασθαι τύπω AtVVa*Ben* τῶν παραδοθέντων τύπων IPeS*Ti*

Αἱ ὑπογραφαί Oh 145

Ὁ βασιλεὺς διὰ κινναβάρεως
Φλάυιος Ἰουστινιανὸς πιστὸς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ θεῷ βασιλεὺς Ῥωμαίων στοιχήσας ἅπασι τοῖς ὁρισθεῖσι καὶ ἐμμένων ὑπέγραψα

a. Ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης

1. Παῦλος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Ῥώμης ὁρίσας ὑπέγραψα

2. Πέτρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα

---

6 Παῦλος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681) actiones II–VIII. XII, ACO ser.II 2,1 p. 32, 3–4; p. 40, 10–11; p. 50, 33–34; p. 166,16; p. 176, 3–4; p. 186, 8–9; p. 196. 3–4; ACO ser.II 2,2 p. 560, 11–12 **7–8** Πέτρος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 778, 11–12

---

1 Αἱ ὑπογραφαί inc. *Oh*; inc. mss.$^{omn.}$ usque ad f. **6** Παῦλος hinc inc. numeratio subcr. usque ad finem catal. J **7–8** ὑπέγραψα] ὑπέγραψα:- κ(αὶ) οι λο(ι)π(οὶ) επ(ίσκοποι) / Γεόργιοσ - ἀναστα(σιος) ιῶ (leg. v.p.) et des. catal. Bin

---

1–4 Αἱ ὑπογραφαί. Ὁ βασιλεὺς – Φλάυιος – ὑπέγραψα lit. spec. AmJSeVtc in rubramento Vc in ead. lin. post διὰ κινναβάρεως Vtn **1–2** Αἱ – κινναβάρεως in dua. lin. supra catal. Αἱ ὑπογραφαί / Ὁ βασιλεὺς διὰ κινναβάρεως AmDDcJMePiSiVnVs*Oh* in ead. lin. supra catal. AngArAtBBaBinCCoFFeMMlMoΠPsuS SeSnSuValVtaVtuWieA^{1} in dua. lin. (post Βασίλειος cf. p. 61, l. 11) BiMosVtc in ead. lin. (post Βασίλειος) CsΦ in ead. lin. (post Βασίλειος) Αἱ ὑπογραφαί β^{α} δ(ιὰ) κινναβ$^{\alpha}$ Pa in ead. lin. (post Βασίλειος) αἱ ὑπογραφαὶ ὁ βασιλ(εὺς) Bin in dua. lin. (post Βασίλειος) Αἱ ὑπογραφαί. Ὁ βασιλεὺς / διὰ κινναβάρεως Φλαύιος... Vat lit. spec. AtBinCDFMeMlMoParPePsuSnSuVn post κινναβάρεως lit. spec. πάπας ῥῶμης add. Sn in lin. supra σύνοδ(ος) ς΄ add. Ml Αἱ ὑπογραφαί τῶν ὑπογρα/ψάντων ἐπισκόπων ἐν / τῷ ὅρω τῆς ς΄ συνόδου: / ὁ βασιλεὺς δια κινναβάρεως J^{1} Αἱ ὑπογραφαί τῶν ἐν τῇ ς΄ συνόδ(ω) συνελθόντ(ων) κ(αὶ) ὑπογραψάντ(ων) I οἱ υπὸγραφάι ας ἔγραψεν ὁ βασιλεὺσ / δια κιναβάρεως seq. subscr. imperatoris Δ om. sed spat. rel. VtWie om. Ps in dua. lin. supra catal. αἱ ὑπογραφαι τῶν ὑπογραψάντων / Ὁ βασιλεὺς δια κινναβαρεως et seq. Scholium I E **1** Αἱ ὑπογραφαί in eadem lin. (post Βασίλειος) lit. spec. Ven | Αἱ] Καὶ W Οἱ Vta **2** Ὁ βασιλεὺς διὰ κινναβάρεως om. Ven | βασιλεὺς διὰ] β^{α} δ(ιὰ) Ba | κινναβάρεως] κιναβάρου BiSe κιναβ Mo **3–4** Φλάυιος – ὑπέγραψα lit. spec. VatVta **3** Φλάυιος] Φλάβ᾽ Π αβιός Δ Φλάβιος ArBinCoMosVen*Pit* Βλαβιος Vtu | ἐν om. Vta | Ἰησοῦ om. CsΔSiVig^{1} | τῷ θεῷ + ἡμῶν AmArFeMosVenVtu + τῶ κ(υρι)ῶ ἡμᾶς Bin **4** ἅπασι om. Vn | ὑπέγραψα] ὑπέγραψα. οἱ ἐπίσκοποι Fe ὑπέγραψα:- ὁμοί(ως) κ(αὶ) οἱ ἐπίσκοπ(οι) Am ὑπέγραψα. οἱ ἐπίσ(κοποι) Bin ὑπέγραψα. (post spat.) οἱ ἐπίσκοποι lit. spec. Vat οἱ ἐπί(σκοποι) ὑπ(έγραψαν) marg. MosVtu **5** Ἁγιωτάτου – Ῥώμης BinCFParPePsu: Ἁγιωττ πάπ- ῥώμης Ps τοῦ ἁγιωτά(του) παπα ῥώμης Mo τόπ(ος) τοῦ ἁγιωτά(του) παπα ῥώμης AngFSnVatVtc*Pit* Ἁγιωτάτῳ πάπα Ῥώμης BJSSu Wie*Oh* Ἁγιώτατος πάπας Ῥώμης Si ὁ ἁγιώτατο(ς) πάπας ῥώμ(ης) CsDM ὁ ἁγιώτατο(ς) πάπα(ς) ῥώμ(ης) ὑπ(έγραψα) ΔRw marg. dex. spat. rel. (2–3 lin.) i.t. ParPePs marg. sin. spat. rel. (2 lin.) Psu marg. dex. supra Scholium I BCS marg. dex. MoSu marg. sin. supra Scholium I DJWie marg. sin. Vtc i.t. CsΔFSi i.t. dex. Rw i.t. med. in lin. AngVat i.t. post subscr. imperatoris et spat. M i.t. post subscr. imperatoris Bin i.t. post κινναβάρεως Sn om. sed habet et spat. rel. (2–3 lin.) MlWi om. sed add. Scholium III cf. b Vig om. AAr AtBaBiBinCoEΦFeIIPaSeValVcVnVsVta; cf. Ohme, In tempore p. 42–46 c. adn. 211–231 **6–63,3** Παῦλος – ὑπέγραψα hinc add. Scholium I AtBBinCCsDEIJMPsPsuSSiVatVnVtcWiWieA^{1} in dex. parte txt. Vat marg. dex. BCCsPsVnA^{1} marg. dex. et sub adn. papae et supra txt. S marg. sin. AtSiVn marg. dex. et sin. (mut. pag.) Wi marg. sin. et sub adn. papae JPsuWie marg. sin. et sub adn. papae et txt. D marg. sub txt. post 5 M marg. sub txt. post 4 Mi i.t. post 5 Vtc post Αἱ ὑπογραφαί – κινναβάρεως Φ **6** Παῦλος] οἱ ἐπίσκοποι· Παῦλος Ar hinc initia in catal. in rubramento Vc | Κωνσταντινουπόλεως Ῥώμης ὁρίσας ὑπέγραψα] τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως ὡρίσας ὑπέγραψα Vtu | Ῥώμης BaBiDMMlMoΠPs PsuSSeSiSnSuVatVcVtaWiA^{1}Pa^{1}Vig^{2}: νέας Ῥώμης AAmArBBinCCoCsΔEFΦFeIMosPiVenVnVsVtu WiWieJ^{1}Vat^{1}*OhPit* ὁ ἐπίσκοπος Ar, cf. Flogaus, Neue Erkenntnisse p. 49–50 | ὁρίσας om. AmSn | ὑπέγραψα] ὑπέγραψεν Bin **7** ἐπίσκοπος om. Pa | Ἀλεξανδρέων] Ἀλεξανδρίας Ar Ἀλεξανδρείας SnVtc

3. Γεώργιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας ἤτοι Θεουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα

Mansi 989 4. Ἀναστάσιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων ὁρίσας ὑπέγραψα

5. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Νέας Ἰουστινιανουπόλεως τῆς Ἑλλησπόντου ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

b. Θεσσαλονίκης

Oh 146 6. Κυριακὸς ἐλέῳ θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Καισαρέων μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

c. Σαρδινίας

7. Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Ἐφεσίων μητροπόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

1–2 Γεώργιος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 778, 14–16 cum Sermo prosph., ACO ser.II 2,2 p. 830, 15–16

---

mss.$^{omn.}$ *Oh* **3** post ὑπέγραψα] ὁμοίως καὶ οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι ἐκ πάσης ἐπαρχίας καὶ χώρας ὑπέγραψαν, διακόσιοι εἴκοσι ἑπτά. add. et des. catal. Bin ὁμοίως καὶ οἱ λοιποὶ ὑπέγραψ(αν) τὸν ἀριθὸν σκζ΄ οἳ καὶ εἶσ(ιν) (sic) et continuat catal. Co **4–5** τῆς^2 – ὑπέγραψα] καὶ καθεξῆς ὑπέγραψαν οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι et des. catal. ArBarFe **11** post ὑπέγραψα] καὶ καθεξῆς οἱ λοιποὶ πάντες ὑπέγραψ(αν) et des. catal. Vig^1

1–3 Γεώργιος – ὑπέγραψα ord. inv. (4, 3) BinMoVat^1*Mansi* **1** Γεώργιος] Γ^ω Vn | Γεώργιος ἐλάχιστος] Ἀναστάσιος Co | ἐλάχιστος om. Fe | ἤτοι] τῆς Π | ἤτοι Θεουπόλεως om. MoVtaVat^1 | Θεουπόλεως] Θεουπόλει Ar **3** Ἀναστάσιος] Γε(ώργιος) Co | Ἀναστάσιος – ὑπέγραψα om. A | ἐλάχιστος om. I | ἐλάχιστος ἐπίσκοπος ord. inv. Bin | Ἱεροσολύμων] τῆς ἁγίας Ἱεροσαλήμ Vat^1 **4–6** Ἰωάννης – Θεσσαλονίκης] Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Νέ(ας) Ἰουστινιανουπόλε(ως) Θεσσαλονίκ ὁρίσ(ας) ὑπ(έγραψα) Vt | τῆς^1 – ἐπαρχίας] Ἱεροσολύμων I | τῆς ἑλλησπόντου ἐπαρχίας Π: om. cet. **4** ἀνάξιος] om. Ar ἐλάχιστος J | ἀνάξιος ἐπίσκοπος] ἐπίσκοπος ἐλάχιστος Co | τῆς^1 om. Vat | Νέας] νεοῦ Mo **5** ὁρίσας ὑπέγραψα add. post Θεσσα/λονίκης Val **6** Θεσσαλονίκης] CoCsFMeΠPsPsuRwSiVnA^1: Θεσσαλονίκης οὗτος Co τόπος τοῦ Θεσσαλονίκης Vat^1 † Θεσσαλονίκης Dc Ὁ Θεσσαλονίκης CM*Oh* marg. dex. spat. rel. (2 lin.) i.t. CsPsPsu A^1 i.t Vn i.t. med. in lin. MoVat^1 i.t. post 5 et spat. MDc post 5 marg. sin. C marg. sin. spat. rel. (1 lin.) i.t. F marg. sin. Θεσσαλονίκης Π add. post 6 Rw om. Sn om. sed habent spat. rel. i.t. (1–2 lin.) MlVsW i.t. ante spat. DcSi, cf. Ohme, In tempore p. 41–42, c. adn. 206–210 om. AAtBBaBiDΔEΦIJMosSSeSuVcVtaW Pa^1 |Scholium III (de Vigilio Papa) add. Vig*Pit* i.t. post 5 et spat. (Θεσσαλονί^κ / Βιγίλιος…) Me i.t. (Θεσσαλονίκης / Βιγίλιος…) Val τόπος τοῦ Θεσσαλονίκης. Βιγίλιος… *Pit* **7–8** Κυριακὸς – ὑπέγραψα] Ἀνρανὸς ἐλέῳ θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Καισαρέων μητροπόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὡρίσας ὑπέγραψα Am | τῆς^2 – Καππαδοκῶν] τῆς Ἀσιανῶν Vig^1 | τῆς^2 – ἐπαρχίας om. BaΔ | τῶν Καππαδοκῶν] τῆς Καππαδοκίας Π **7** Κυριακὸς] BaBiEMΠPiSeVnVtcPa^1: Αὐριανὸς AmAmbAsCoMos Ἀβριανὸς ΦVen Εὐριανὸς Δ Συριανὸς Vtu Κυριανὸς cet. | ἐλέῳ θεοῦ] ἀνάξιος MoVtc | ἐλέῳ] ἐλέει MosΠ ἐλέου Val ἀνάξιος AngVat | Καισαρέων] Καισαραίων Sn | μητροπόλεως] πόλεως F | τῆς^2 om. I | πρώτης om. Pe πρώτης καθέδρας D **8** ὁρίσας om. Φ **9** Σαρδινίας FParRw: Σαρδανίας CsPe Σαρδονίας Vn ὁ Σαρδινίας AngS*Oh* τοῦ Σαρδινίας Mo marg. dex. spat. rel. (2 lin.) i.t. CsPsPsuA^1 marg. sin. inter lin. C marg. sin. spat. rel. i.t. FVn i.t. med. in lin. Σαρδανίας Mo i.t. dex. Rw om. spat. rel. Ml ord. inv. (e, c, d, f) Vat^1*Mansi* hic om. sed add. post f. *Pit* om. cet., cf. Ohme, In tempore p. 41–42, c. adn. 206–210 **10–11** Στέφανος – ὑπέγραψα] Στεφα τ(ῆς) Εφ(εσίων) Φ | τῆς^2 – ὁρίσας] ἐπαρχία τῶν Ἀσι(ανῶν) Δ **10** ἀνάξιος om. Vtu | ἀνάξιος ἐπίσκοπος ord. inv. Π | Ἐφεσίων] Ἐφεσέων Π Καισαρ(έων) Vat^1*Mansi*

d. Ῥαβέννης
e. Ἡρακλείας Θρᾴκης
f. Κορίνθου

8. Βασίλειος ἐπίσκοπος τῆς Γορτυνέων μητροπόλεως τῆς φιλοχρίστου Κρήτης νήσου καὶ τὸν τόπον ἐπέχων πάσης τῆς συνόδου τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ῥώμης ὁρίσας ὑπέγραψα

9. Στέφανος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Ἀγκυρανῶν φιλοχρίστου μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

10. Σισίννιος χάριτι Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπίσκοπος τῆς Δυρραχινῶν μητροπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα

11. Στέφανος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Σάρδεων μητροπόλεως τῆς Λυδῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

12. Πέτρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Νικομηδέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

13. Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Νικαέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

4–6 Βασίλειος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser. II 2,2 p. 780, 1–2 **13–14** Πέτρος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser. II 2,2 p. 780, 19–20

---

mss.$^{omn.}$ *Oh* **3** Κορίνθου des. mss.$^{omn.}$; seq. AAtBBiCCoCsDFΦIJMeMlMoΠPaParPePsPsuSSiSnSu VatVlVnVsWiWie *Oh*

1–3 Ραβέννης – Κορίνθου i.t. mut. lin. AAngBBiDFΦIMlParPsPsuSSuVnVsWiJ[1] *Oh* i.t. dex. mut. lin. Rw i.t. in ead. lin. AtBaCsEMMoPeSeSnVatVcVtcWiPa[1]Vig[1] post 7 add. in ead. lin. Co post 7 add. lit. min. in ead. lin. Π ὁ Ῥαβέννης / ὁ Ἡρακλείας Θράκης / ὁ Κόρινθος / τόπος τῆς Σαρδινίας *Pit* om. AmΔVta, cf. Ohme, In tempore p. 39–41, c. adn. 193–205 **1** Ῥαβέννης ΠVn: ῥαβενης Dc ὁ Ῥαβέννης AAtBBaBiCCoD EFIJMMePiPsPsuSSiSuVatVeVlVsVtWiA[1]Pa[1] *Oh* **2** Ἡρακλείας Θρᾴκης] ἡρακλεί Π ὁ Ἡρακλείας Θρᾳκης AngBCoCsDIMVatVcVs *Oh* ὁ Ἡρακλείας θρόνος Vtc **3** Κορίνθου] Κόρινθιο- Sn Κόρινθο(ς) Vn ὁ Κορίνθου CoIJVat[1] ὁ Κορίνθιο Wi κορίνθ- Π ὁ Κορίνθ- ΦFeVc ὁ κορίνθιος ὑπ(έγραψα) Si ὁ Κορίνθιος cet. ord. inv. (f, c) *Pit* **4–5** Κρήτης νήσου ord. inv. Vs **4** Γορτυνέων CoVn *Oh*: Ὀτρυνέων AAtBBiCCsMeMlPa PsPsuSSiSuVatVsWiA[1] Ὀτρυναίων ΠSn Ὀτρυτανέων F Ὀτρωέων Cs Γορτυνίων *Pit* **5** νήσου] τῆς νήσου Su | καὶ] ὁ καὶ J | τὸν om. Π | ἁγίας om. Π **7** ἐλάχιστος om. BiFΠPaPsuVs | ἐπίσκοπος τῆς om. F | τῆς om. CsMePsSSnSuVlWi *Oh* | Ἀγκυρανῶν] τῆς Ἀγκυρανῶν J Ἀγκυρῶν Π Ἀγκυρανῶν D Ἀγκυανῶν Wi | φιλοχρίστου om. BiΠPa **9–10** Δυρραχινῶν] Δυραχινῶν AAtBJSSuVsWi Δυρραχηνῶν DPs PsuVat Δυραχηνῶν CCsFMeWieA[1] Δοραχηνῶν Co Δυραχνῶν ΠSn **9** χάριτι – ἡμῶν om. FPsuVs | ἀληθινοῦ om. AAtBCCoCsDEJPaPsSSiSnSuVatVcVlVtWiWieA[1] *Oh* | ἡμῶν om. Co **11–12** Στέφανος – ὑπέγραψα Π: om. cet., cf. Flogaus, Neue Erkenntnisse p. 28–29 **11** ἐλάχιστος om. F | Λυδῶν om. F **13** ἀνάξιος om. FPsuVs | ἀνάξιος – τῆς[1] om. | ἐπίσκοπος] μητροπολίτης Sn | τῆς[1] – μητροπόλεως om. Co | Νικομηδέων] Νικομηδαίων Sn Νικομηδείας AtBCDFJMePsPsuSVsWiA[1] Νικομηδίας AMlPar | μητροπόλεως τῆς om. Sn | τῆς[2] om. Ml **15–65,4** Γεώργιος – ὑπέγραψα ord. inv. ex corr. (15, 13, 14) Π **15–16** Γεώργιος – ὁρίσας om. Cs **15** ἀνάξιος om. BiFPaPsuVs | ἀνάξιος – τῆς[1]] μητροπολίτης Sn | ἐπίσκοπος om. Π | Νικαέων] Νικαίων A Νικαίας Sn | μητροπόλεως om. Sn | τῆς[2] om. JMlSSuWie **16** ὁρίσας om. Sn

Oh 147 14. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Χαλκηδονέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

15. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Σιδιτῶν μητροπόλεως τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

16. Λεόντιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σεβαστείας τῆς δευτέρας τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

17. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Ἀμασέων μητροπόλεως τῆς Ἑλενοποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

18. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Πομπηϊουπόλεως τῆς τῶν Κιλίκων πρώτης ἐπαρχίας καὶ τὸν τόπον ἀναπληρῶν Πλάτωνος τοῦ ἁγιωτάτου μητροπολίτου Ταρσοῦ ὁρίσας ὑπέγραψα

19. Ἰσίδωρος ἐλέῳ θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ἀναζαρβῶν τῆς δευτέρας τῶν Κιλίκων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

20. Μακρόβιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Σελευκέων μητροπόλεως τῆς Ἰσαύρων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

21. Ἰουστῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Τυανέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

22. Σέργιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Γαγγρηνῶν ἐπαρχίας μητροπόλεως Παφλαγονίας ὁρίσας ὑπέγραψα

1–2 Ἰωάννης – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 780, 23–24 **3–4** Ἰωάννης – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 782, 1–2 **7–8** Ἰωάννης – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 782, 3–4 **14–15** Μακρόβιος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 784, 13–14 **16–17** Ἰουστῖνος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 782, 7–8

AAtBBiCCoCsDFΦIJMeMlMoΠPaParPePsPsuSSiSnSuVatVlVnVsWiWie *Oh* **2** post ὑπέγραψα] Καὶ οἱ λοιποὶ μητροπολῖται ἐπίσκοποι κζ΄ συναχθέντες εἰς τὴν σύνοδον ταύτην τὴν γεναμένην ὑπ(έγραψαν) Κωνσταντίνου τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ ὀρθοδόξου βασιλέως καὶ Ἰουστινιανοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἐπὶ τῇ ἐκθέσει τῶν κανόνων ἅμα τοῖς συνελθοῦσιν πατράσιν ἐγραψ(άντων). et des. Sn

---

1–2 Ἰωάννης – ὑπέγραψα om. CsVn **1** ἀνάξιος om. BiFPaPsuVs | ἀνάξιος – τῆς[1]] μητροπολίτης Sn | Χαλκηδονέων] Καλχη(δόνο)ς BiΠ Καλχηδονέων Co | μητροπόλεως om. Sn | τῆς[2] om. JMeMlParPsSVl Wie | Βιθυνῶν] ἑλληνοποντην(ῶν) Co **3–6** ord. inv. (16, 15) AtBCoJPeSSuWie **3** ἀνάξιος om. BiF Pa | Σιδιτῶν] Σιτῶν AAtBBiCCoDFMeMlPaPsPsuSSiSuWiWieA[1]*Pit* Σιδητῶν Vs Σιδῶν Vat*Oh* | Παμφύλων] Φύλων Bi Βιθυνῶν Vn **5** ἀνάξιος ἐπίσκοπος ord. inv. D | ἀνάξιος om. BiPa **5–6** ἐπαρχίας] χώρας Si **7–8** Ἰωάννης – ὑπέγραψα om. BCoSu **7** ἀνάξιος om. BiCsPa | Ἑλενοποντίων Vn*Oh* : Ἑλληνοποντίνων AtBBiCsDJMeMlPaPsPsuSSuWieA[1] Ἑλλησποντίων MaΠSiVatVs Ἑλησποντίνων A At **9** ἀνάξιος] om. BiCsPa | Πομπηϊουπόλεως] Πομπιουπόλεως ABiCoVs τῆς Πομπηϊουπόλεως *Oh* Πομπιουπόλεως Π | πρώτης om. BJSSuWie **10–11** καὶ – ὑπέγραψα om. MlPaPsuVat | καὶ — Ταρσοῦ Π: om. cet., cf. Flogaus, Neue Erkenntnisse p. 37–41 **12–13** τῶν Κιλίκων ἐπαρχίας] τῆς ἐπαρχίας Κιλίκων Co **12** ἐλέῳ θεοῦ om. BiPa | ἐλέῳ] ἐλέει Π | πόλεως om. CsPaSi | Ἀναζαρβῶν] Ἀναζάρβου Π Ἀναζαριῶν Ps Ἀναβαρζῶν VatVs Ἀναβαρβῶν B **14** ἐλάχιστος om. FPsuVs | Σελευκέων] Σελεύκων Vat | τῆς[2] om. Vat **16** Ἰουστῖνος Π l.l. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 782 7 sic: Ἰουστινιανὸς AtBBi CCsDFMlPaParPsPsuVatVsWi*Oh* om. cet., cf. Flogaus, Neue Erkenntnisse p. 39–41 | ἀνάξιος om. BiF PaPsuVs | τῆς[2] om. ACsMePsPsuSiVatVlWiA[1] **17** ἐπαρχίας] χώρας Si | ὁρίσας om. Ml **18** ἐλάχιστος om. BiFPaPsuVs | ἐπίσκοπος om. Cs | Γαγγρηνῶν – μητροπόλεως] Γαγρ(ων) μητροπόλεως ἐπαρχίας Co | ἐπαρχίας om. Π | μητροπόλεως om. Vat

23. Κυπριανὸς χάριτι Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κλαυδιουπολιτῶν μητροπόλεως Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα Oh 148
24. Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Νεοκαισαρέων μητροπόλεως τῆς Ἑλενοποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
25. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Πισινούντων τῆς δευτέρας τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
26. Σισίννιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Σταυροπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Καρῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα Mansi 991
27. Ἠλίας ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Ἰκονιέων μητροπόλεως τῆς Λυκαόνων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
28. Στέφανος ἐλέῳ θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων μητροπόλεως τῆς Πισιδίας ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
29. Ἰωάννης ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Πέργης Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
30. Θεόπεμπτος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Ἰουστινιανουπολιτῶν ἤτοι Μωκισσηνῶν μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
31. Θεόδωρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τοῦ Φασίτου Λαζῶν χώρας ὁρίσας ὑπέγραψα

1–2 Κυπριανὸς – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser. II 2,2 p. 782, 11–12 **5–6** Ἰωάννης – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser. II 2,2 p. 782, 13–14 **11–12** Στέφανος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser. II 2,2 p. 782, 25–26 **13–14** Ἰωάννης – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser. II 2,2 p. 784, 1–2 **15–17** Θεόπεμπτος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser. II 2,2 p. 784, 3–4 **18–19** Θεόδωρος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVII, ACO ser. II 2,2 p. 749, 13

AAtBBiCCoCsDFΦIJMeMlMoΠPaParPePsPsuSSiSuVatVlVnVsWiWie *Oh* **1–5** ἐπίσκοπος – Πισινούντων Wie chart. corr.

1–2 Κλαυδιουπολιτῶν μητροπόλεως Π: Κλαυδιουπόλεως cet. | μητροπόλεως om. BCoCsPaParPsPsuVatVs WiOh **1** χάριτι – θεοῦ om. BiPsuVs | χάριτι – θεοῦ om. FPa | τοῦ θεοῦ + ἡμῶν MeSi om. CoΠ **2** Ὀνωρεατῶν] Ὀνωριατῶν B Ὀνορετῶν AAtBiCCsDFMeMlPaPsPsuSSuVatWiA[1] τῆς Ὀσνορετῶν Π τῆς Ὀνωριαδ- Vn Ὀνοριτῶν J om. Co **3–5** τῆς[1] – ἐπίσκοπος Π: om. cet., cf. Flogaus, Neue Erkenntnisse p. 30–31 **3** ἀνάξιος] om. BiPaPsuVs | ἀνάξιος ἐπίσκοπος om. F | ἐπίσκοπος om. BCMlPs **5** Πισινούντων] Πισινότων A | τῆς om. Cs **7** ἐλάχιστος om. BiFPaPsuVs ἐλέῳ θεοῦ *Oh* | τῆς[1] om. Π | Σταυροπολιτῶν] Ταυροπολιτῶν AtBiWi | τῆς[2] om. Π **9–10** Ἠλίας – ὑπέγραψα om. Co **9** ἐλάχιστος om. BiFPaPsuVs | ἐπίσκοπος om. J | Ἰκονιέων] Ἰκονέων AtΠPe **11–12** τῆς[2] – ἐπαρχίας] Πισιδίας ParS Su **11** ἐλέῳ θεοῦ om. BiFPaPsuVs | ἐλέῳ θεοῦ ἐπίσκοπος] ἐπίσκοπος ἐλέει θεοῦ Π | θεοῦ om. Si | ἐπίσκοπος om. A | τῆς[2] om. AAtCCsJMlPaPePsPsuSiVsWiWie | τῆς Πισιδίας] Πισιδίης F | Πισιδίας] Πισσιδῶν Π **12** ἐπαρχίας om. AtCoJSiVatWie **13–14** Ἰωάννης – ὑπέγραψα om. sed add. post 31 At om. sed add. marg. man. prim. Pe **13** ἐλάχιστος] om. FPaPsuVs ἀνάξιος BiΦMoPeValVatOh | τῆς om. CCoFMlSiSuWie | τῆς Πέργης Παμφύλων] Πέργης τῆς Παμφύλων Π Πέργης Παμφυλῶν AJPe Πέργης τῆς Παμφυλίας BiDMePsWi Πέργης Παμφυλίας CCsPa | Παμφύλων ἐπαρχίας ord. inv. Co | ἐπαρχίας om. BiCsDPaPs **15–16** ἤτοι Μωκισσηνῶν om. Π | Μωκισσηνῶν] Μωκισηνῶν CWi Μωκιοσηνῶν ABD MePaPsPsuSSuVatWiWieA[1] Μωκισινῶν MeSi Κισιν(ῶν) Co **15** ἐλάχιστος om. BiFPaParPsuVs | Ἰουστινιανουπολιτῶν] Ἰουστινουπολιτῶν ACoMeMlPaParPsPsuSVatVsWiWie Ἰουστινιανιτῶν Π Ἰουστινουπόλεως At Ἰουστινουπόλεως τῶν PeSi **18–19** Θεόδωρος – ὑπέγραψα om. SiA[1] **18** ἐλάχιστος om. Bi FPaPsPsuVs ἀνάξιος ACCsDMeΠWi | τοῦ] τῆς Wi | Φασίτου] Φασι Π Φάσιδος Vn βάσιδ(ος) Vs om. F | Φασίτου Λαζῶν] Φουσιταλουζῶν D

Oh 149 32. Τιβέριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Ἱεραπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν Πακατιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

33. Ἠλίας ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Δαδίμων μητροπόλεως τῆς τετάρτης Ἀρμενίας Ἰουστινιανῆς ὁρίσας ὑπέγραψα

Oh 150 34. Γεώργιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Βιζύης τῆς Θρᾳκῶν χώρας ὁρίσας ὑπέγραψα

35. Θεόγνωστος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Πομπηϊουπόλεως μητροπόλεως τῆς Παφλαγόνων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

36. Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Σμυρναίων μητροπόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

37. Ζαχαρίας ἐλέῳ θεοῦ ἐπίσκοπος Λεοντοπόλεως Ἰσαυρίας ὁρίσας ὑπέγραψα

38. Θεόπεμπτος ἁμαρτωλὸς ἐπίσκοπος τῆς Ἀπαμέων πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

39. Μωϋσῆς ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Θεοδωριατῶν ἤτοι Γερμιατῶν πόλεως τῆς ‹δευτέρας τῶν Γαλατῶν› ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

Oh 151 40. Σισίννιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Μιτυλήνης τῆς Λεσβίων νήσου ὁρίσας ὑπέγραψα

5–6 Γεώργιος—ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 784, 20–21 **11** Ζαχαρίας—ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 784, 24–25

AAtBBiCCoCsDFΦIJMeMlMoΠPaParPePsPsuSSiSuVatVlVnVsWiWie *Oh* **1–2** Τιβέριος—ὑπέγραψα mss.omn. **2** post. ὑπέγραψα] ὑπέγραψαν δὲ οἱ πάντες διακόσιοι εἴκοσι ἑπτά et des. catal. Φ

1–2 Τιβέριος—ὑπέγραψα Π: τῆς Τραϊανουπολ- ἐπαρχίας Φ Τιβέριος ἀνάξιος τῆς Τραϊανουπολιτῶν μητροπόλεως τῆς ‹Θρᾳκῶν χώρας› ὁρίσας ὑπέγραψα *Oh* Τιβέριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Τραϊανουπολιτῶν μητροπόλεως ‹τῆς Ῥοδόπης ὁρίσας ὑπέγραψα. ὁ δεῖνα ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Ἱεραπολιτῶν μητροπόλεως› τῆς Φρυγῶν Πακατιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα *Gelzer,* cf. Ohme, Bischofsliste p. 149, c. adn. 37; Flogaus, Neue Erkenntnisse p. 39–41; cf. p. XLII, LV |Φρυγῶν Πακατιανῶν] om. Vta **1** ἀνάξιος om. BaBiCo FIIIParPsuSeVcVsPa[1] | Ἱεραπολιτῶν Π: Τραϊανουπολων Δ Τραϊανουπολιτῶν cet. | Ἱεραπολιτῶν μητροπόλεως] Τραινουπόλεως μητροπολίτης Se | μητροπόλεως τῆς ord. inv. D μητροπολία Me **2** Πακατιανῶν BΠVnJ[1]: Πακατινῶν AtBaCsDFMMlPaParPsuRwSSiSuWiWieA[1] Πακατηνῶν CFePiSe Πακτινῶν Vs Πακτηνῶν BiFeVig[2] Καπατινῶν AEIMo Καπατηνῶν PsVcVat[1] Καππατινῶν Co om. Δ | ἐπαρχίας om. AtBBaBiCCoCsDΔEFIJMMlPiPsPsuRwSSeSiSuVcVnVsVtaWiWieA[1]A[2]Pa[1]Vig[2] | ὁρίσας om. B **3–4** τετάρτης—Ἰουστινιανῆς Vn: τετάρτης Ἰουσιτιανῆς τῶν ἀριθμῶν Π δαυτερ(ας) (sic) Ἰουστινιανῆς Vat Διουτινιανῆς AWi Διουστινιανῆς BCCoCsDIJMeMlPaParPsPsuSiSuVsWie Διουστινιανῆς πόλεως Bi Διουστινης Wi δ' Ἰουστινιανῆς Pe*Oh* β' Ἰουστινιανῆς F **3** ἐλάχιστος om. AtBiFPaPsu Vs | Δαδίμων] Διαδίμων AtPe **5** ἐλάχιστος—πόλεως om. Bi | ἐλάχιστος om. FPaPsuVs | ἐπίσκοπος om. Π | πόλεως om. AAtCCoDFMeMlPsPsuWieA[1]*Oh* | Βιζύης Vn*Oh*: Βυζόης Π Οὐζούης AAtBCCsJ MeMlParPsSSuVsWiWieVat[1]*Mansi* Οὐζης Pa Οὐξώης D Ὀζούης PeSi **7** ἀνάξιος om. AtBiFPsuVs A[1] | Πομπηϊουπόλεως] Πομπηϊουπολιτῶν CJ | μητροπόλεως om. Co | τῆς[2] om. J **8** ἐπαρχίας om. Co **9** ἀνάξιος om. BiFPaPsuVs | Σμυρναίων] Σμυρνέων AAtCoJΠVn **10** ὁρίσας om. F **11** ἐλέῳ θεοῦ om. BiFΠPaPsuVs **12** ἁμαρτωλὸς om. BiFPaPsuVatVs | Ἀπαμέων] Ἀπαμίων Ml | πόλεως] μητροπόλεως CoDJWie **14–15** Μωϋσῆς—ὑπέγραψα om. FMe marg. man. post. add. Wi **14** Μωϋσῆς] Μωσῆς ΠPsu Vs | ἀνάξιος om. BiΠPaVs | ἐπίσκοπος om. A | Θεοδωριατῶν] Θεοδωριτῶν Ml Θεοδαριατῶν Co | Γερμιατῶν] Γερμιτῶν Su | πόλεως om. ABBiDJMlPePsPsuSiVat*Oh* | τῆς[2] om. Cs **15** δευτέρας—Γαλατῶν *Oh*: Βιθυνῶν man.omn. **16** ἐλάχιστος om. FΠPaPsuVs | πόλεως Μιτυλήνης ord. inv. Co | Μιτυλήνης] Μιτιλήνης AtCPa Μητυλίνης Π Μητυλήνης F Μιτυλίνης AMl Μυτιλήνης BiMeWi | Λεσβίων νήσου] Λεσβιόνης J Λεσβυόνης D Λισβιόνης AAtBiCCsMeMlPaPsPsuSSiSuWiA[1] Λέσβυνήσου B Λισβήνης Wie

41. Γεώργιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Μιλησίων πόλεως τῶν Καρῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
42. Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Σηλυβρίας πόλεως τῆς Εὐρωπαίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
43. Θεοφύλακτος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Μεθυμναίων πόλεως τῆς Λεσβίων νήσου ὁρίσας ὑπέγραψα
44. Ἰωάννης χάριτι Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπίσκοπος Κίου τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
45. Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Χερσῶνος τῆς Δόραντος ὁρίσας ὑπέγραψα
46. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κοτράδων τῆς Ἰσαύρων χώρας ὁρίσας ὑπέγραψα
47. Ἐπιφάνιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Εὐχαΐτων τῆς Ἑλενοποντιῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
48. Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Αἰνιτῶν πόλεως τῆς Θρᾳκῶν χώρας ὁρίσας ὑπέγραψα Oh 152
49. Θεόδωρος ἐλέῳ θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Καμουλιανῶν πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα
50. Μάμαλος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Μεσημβρινῶν πόλεως τῆς Αἱμιμοντέων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

1–2 Γεώργιος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser. II 2,2 p. 786, 1–2 **12–13** Ἐπιφάνιος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser. II 2,2 p. 786, 11–12

AAtBBiCCoCsDFIJMeMlMoΠPaParPePsPsuSSiSuVatVlVnVsWiWie *Oh*

1–4 Γεώργιος – ὑπέγραψα ord. inv. (42, 41) Vat[1] *Mansi* **1** ἐλάχιστος om. BiFΠPaPsuVs ἀνάξιος Ml | Μιλησίων Vn *Oh*: Μελισέων AtBCCoCsJMlΠPaPsPsuSSiSuWiWieA[1] Μελισσέων A Μελισαίων BiD Vs | τῶν Καρῶν om. Co | τῶν] τῆς ΠPeSi om. B **3–4** Εὐρωπαίων ἐπαρχίας ord. inv. Co **3** ἀνάξιος om. BiΠPaPsuVs ἐλάχιστος Vat | τῆς[1] om. A | Σηλυβρίας] Σηλιβρίας J Συλιβρίας AtSi Σιλυμβρίας BiCo Pa Σιλυμπρίας CCsMeWi Σηλυπερίας Ps Ἠλυμβρηνῶν Π | τῆς[2] τῶν Vat om.Co | Εὐρωπαίων] Εὐρωπέων AAtBCCoCsJMeMlPaPsuSSuVatVsWiWieA[1] Εὐρώπης Π Εὐρωμπων Ps **4** ὁρίσας om. Ml **5–6** πόλεως τῆς Λεσβίων νήσου om. AAtBBiCCsDFJMeMlPaPsPsuSSiSuVatVnVsWiWieA[1] **5** ἐλάχιστος om. BBiCoFJΠPaPsuSSuVsWie | τῆς[1] om. Co | Μεθυμναίων] Μεθυμνέων AAtCFJMeMlPaPsuS SiVsWieA[1] Μηθυμνέων ΠVat Μιθυμναίων BiWi **7** χάριτι – Κίου om. BiFPaPsuVnVs | Χριστοῦ] θεοῦ Vat (sic) om. Si | τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν om. Π | ἀληθινοῦ om. CsΠPsWi *Oh* | Κίου Π *Oh*: om. cet. **8** ὁρίσας om. Ml **9–11** Γεώργιος – ὑπέγραψα] Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κοτράδων τῆς Ἰσαύρων χώρας ὁρίσας ὑπέγραψα. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Χερσῶνος τῆς Δόραντος ὁρίσας ὑπέγραψα DcMeMl PiValVt **9** ἀνάξιος om. AtBiFPaPsuVs | Χερσῶνος] Χερσονήσου τηδοραντος καὶ τουζταρδυνων Π, cf. Flogaus, Neue Erkenntnisse p. 41–44 | Δόραντος] Δοριτὸς VsWi **10** ἀνάξιος om. BiFΠPaPsuVs | Κοτράδων] Κοδρατῶν Wi Κοτράδεω(ν) Vn Τράδεων Pa πόλεως Κοτράδης Π | τῆς om. FPsu | χώρας] ἐπαρχίας C **12** ἀνάξιος om. ABiFΠPaPsuVs | ἀνάξιος ἐπίσκοπος ord. inv. Pe | τῆς Ἑλενοποντιῶν ἐπαρχίας Vn: τῆς ἑλινοποντίων ἐπαρχίας Π τῆς ἐλαινουπόλ(εως) Co Ἑλινουπόλεου τῆς Θρακῶν χώρας Wi τῶν Ἑλινουπολιτῶν AAtBDFMeMlPeS τοῦ Ἑλενουπό(λεως) τῆς Θρακῶν χώρας Bi τῶν Ἑλινουπόλεως CsPaPar τῶν Ἑληνουπόλεως At Ἑλινουπ- Su τῶν Ἑλενουπόλεως CJParSi Ἑλενουπόλεως PsPsuVs Ἑλινουπόλεως Vat τοῦ Ἑλενοπόντου *Oh* **14** ἀνάξιος om. BiFΠPaPsuVs | τῆς[1]] τῶν Vat | Αἰνιτῶν] Ἀνιτῶν Co | τῆς[2] om. FPsuVat **16–18** ὁρίσας – πόλεως om. Me **16** ἐλέῳ θεοῦ om. BiFΠPaPsuVs | Καμουλιανῶν] Καμουλιανιτῶν Bi **18** Μάμαλος] Θάμαλος Co | ἀνάξιος om. BiΠPaPsuVs | Μεσημβρινῶν] Μεσεμβρηνῶν AtPaPsSiA[1] Μεσεμβρηῶν CCs | Αἱμιμοντέων F *Oh*: Αἱμιμοντίων Vn αιμιμούτ- Co Ἐμιμοντέων Π Ὁμιμτέων Ml Μιμοντέων C Ὁμιμοντέων cet. **19** ἐπαρχίας ὁρίσας om. Ml | ἐπαρχίας om. AB CoCsDFJMeMlPaPePsuSiSuVatVnWiWie

Mansi 993 51. Παῦλος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Γερμηνῶν πόλεως τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

52. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀβύδου τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

53. Ἀνδρέας ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Μιλητοπολιτῶν πόλεως τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

54. Σταυράκιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀδρανείας τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

55. Σισίννιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Λαμψακηνῶν πόλεως τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

56. Ἀνδρέας ἁμαρτωλὸς ἐπίσκοπος Φιλιππῶν ὁρίσας ὑπέγραψα

57. Σιλουανὸς ἁμαρτωλὸς ἐπίσκοπος πόλεως Λήμνου ὁρίσας ὑπέγραψα

58. Ἀνδρέας ἁμαρτωλὸς ἐπίσκοπος Ἀμφιπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα

59. Ἰσίδωρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Ἐδεσσαίων πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα

Oh 153 60. Μαργαρίτης ἁμαρτωλὸς ἐπίσκοπος Στόβων ὁρίσας ὑπέγραψα

61. Παῦλος ἁμαρτωλὸς ἐπίσκοπος πόλεως Νύσσης τῆς πρώτης τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

62. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Θερμῶν τῆς πρώτης τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

63. Πλάτων ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Κισκίσης τῆς πρώτης τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

---

12 Σιλουανὸς – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 796, 14 **18–19** Θεόδωρος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 786, 18–19

AAtBBiCCoCsDFIJMeMlMoΠPaParPePsPsuSSiSuVatVlVnVsWiWie *Oh* **3–5** Ἰωάννης – πόλεως Wie chart. corr.

1–2 Παῦλος – ὑπέγραψα om. F | τῆς – ἐπαρχίας om. Co | ἐπαρχίας om. Wie **1** ἀνάξιος om. BiFΠPaPsuVs | Γερμηνῶν Vn*Oh*: Τερμηνῶν ABCCsJMlΠPaSSuVsWieA[1] Τερμινῶν At **3–6** Ἰωάννης – ὑπέγραψα om. Bi **3–4** Ἰωάννης – ὑπέγραψα marg. man. post. add. Wi **3** ἀνάξιος om. FΠPaPsuVatVs | Ἑλλησποντίων] Ἑλησποντίων Co Ἑλλισπονδίων A **5** ἀνάξιος om. FΠPaPsuVs | Μιλητοπολιτῶν] Μελιτοπολιτῶν D Μιμτοπολιτῶν Si Μηλιτῶν Π | Ἑλλησποντίων] Ἑλλησποντίων πόλεως Ps **7** ἐλάχιστος om. BiF ΠPaPsuVs | πόλεως Π: τῆς Par*Oh* om. cet. | Ἀδρανείας] Ἀδρανίας ΠVs **9–10** Σισίννιος – ὑπέγραψα om. Vat[1]*Mansi* **9** ἐλάχιστος om. BiCoFΠPaPsuVs | πόλεως] μητροπόλεως J om. Co **11–12** Ἀνδρέας – ὑπέγραψα] ord. inv. (57, 56) Co **11** Ἀνδρέας – ὑπέγραψα om. Me | ἁμαρτωλὸς om. BiFPaPsuVs | ἁμαρτωλὸς ἐπίσκοπος Φιλιππῶν] ἁμαρτωλὸς ἐπίσκοπος Φιλίππου JΠPe ἁμαρτ[ωλὸς] Φιλίππου ἀνάξιος ἐπίσκοπος A | Φιλιππῶν] Φιλιποῦ AAtBCCsDJMlΠPaParPePsPsuSSuVatVsWiWie Φιλίππ- Co **12** ἁμαρτωλὸς om. BiFΠPaPsuVs | πόλεως om. Co | Λήμνου] Λίμνου AtCoJΠPeWi **13** Ἀνδρέας – ὑπέγραψα om. CoVl | ἁμαρτωλὸς om. BiΠPsuVs | ὁρίσας ὑπέγραψα om. Pa **14–15** Ἰσίδωρος – ὑπέγραψα ord. inv. (60, 59) Si **14** Ἰσίδωρος – ὑπέγραψα marg. man. post. add. Wi | ἐλάχιστος om. BiFΠPaPsuVs | ἐπίσκοπος + πόλεως Vl | τῆς om. AΠ | Ἐδεσσαίων] Ἐδεσαίων CsDPs Ἐδεσέων At Ἐδεσηνῶν VatVn Αἰδεσέων CFJMeMlΠPePsuSSiSuWie Αἰδεσσέων APaPar Αἰδεσαίων B | ὁρίσας ὑπέγραψα om. Pa **15** ἁμαρτωλὸς om. BiFΠPa | Στόβων] Στώβων Π Τόβων At Στεβῶν B **16** ἁμαρτωλὸς om. BiFΠPa PsuVs | πόλεως om. BiΠSuWie*Oh* | Νύσσης] Νύσης AtBBiCCoCsJMeMlΠPsuSSiSuVatWieA[1] s.l. man. post. add. σ Wi | πρώτης τῶν om. Co | πρώτης s.l. add. β΄ Ps πρώτης καὶ δευτέρας J τ(ῆς) πρ(ώτης) τ(ῆς) β΄ Pa πρώτης δευτέρας ABDMeMlPsuSSuWiWieA[1] α΄ δευτέρας Si α΄ β΄ ΠVn δευτέρας BiCsFPaVat[1] *Mansi* β΄ At | τῶν] τῆς A **18–19** Θεόδωρος – ὑπέγραψα om. Vl **18** ἀνάξιος om. BiFΠPaPsuVs | πόλεως om. Pa | τῆς om. Pe | πρώτης] α΄ β΄ Π α΄ δευτέρας ACs πρώτης δευτέρας CDFMeParPsuSSuWi Wie πρώτης καὶ δευτέρας J α΄ καὶ β΄ BiCo δευτέρας PeSiVat[1]*Mansi* β΄ At om. Ml **19** ὁρίσας ὑπέγραψα om. C **20** ἐλάχιστος om. BiFΠPaPsuVs | πόλεως om. Co | Κισκίσης] Κισκίασης Vs | πρώτης + δευτέρας Si

64. Γεώργιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Καμάχης τῆς Μεγάλης τῶν Ἀρμενίων χώρας ὁρίσας ὑπέγραψα
65. Μάμας ἐλέῳ θεοῦ ἐπίσκοπος Τιβεριάδος ὁρίσας ὑπέγραψα
66. Ζωητὸς ἀνάξιος ἐπίσκοπος Χριστουπόλεως ἤτοι Διὸς Ἱεροῦ τῶν Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
67. Παῦλος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Πριηνέων πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
68. Πατρίκιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Μαγνητῶν πρὸς ⟨τῷ Μεάνδρῳ⟩ πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
69. Ἀντώνιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ὑπαίπων τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
70. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀνέων τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
71. Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Παλαιουπολιτῶν πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα Oh 154
72. Σισίννιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Νυσαέων πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
73. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Φωκαίων τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

1–2 Γεώργιος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 786, 24–25. p. 758,19 **4–5** Ζωητὸς – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 786, 27–28 **8–9** Πατρίκιος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 788, 5–6 **10–11** Ἀντώνιος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 788, 7–8 **12–13** Ἰωάννης – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 788, 9–10 **16–17** Σισίννιος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 788, 11–12

AAtBBiCCoCsDFIJMeMlMoΠPaParPePsPsuSSiSuVatVlVnVsWiWie *Oh* **6–9** Παῦλος – ὑπέγραψα mss.omn.

---

1 ἐλάχιστος om. FΠPaPsuVs | Καμάχης] Καμάχων Π Καμάχου Vn **2** χώρας] ἐπαρχίας Π **3** ἐλέῳ θεοῦ om. Π | Τιβεριάδος] Τιβερίδος CoTιβεριώδος Cs Βεριάδος A **4** Ζωητὸς] Σωητὸς Wi | ἀνάξιος om. FΠPaPsuVs | Χριστουπόλεως] Χριστοπόλεως CPaPs | Διὸς Ἱεροῦ Vn*Oh*: Διοσσόρου Π Διοσώρου AAt BBiCCoCsJMlPaPsPsuSSuVatVsWiWieA[1] Διοσόρου D Διασώρουσι Si leg. n.p. F | τῶν] τῆς Vs **6–8** Πριηνέων – τῆς om. Bi **6–7** Παῦλος – ὑπέγραψα om. MeVlVt **6** ἀνάξιος om. BaBiFFeΠPsuRwSe VcVs | τῆς[1] om. B | Πριηνέων *Oh*: Πρηνέων B Πριναίων D Πριηνερεῶν Vn Πριναί- Vs Πρινέων cet. | τῆς[2] Vn: om. cet. **8–9** Πατρίκιος – ὑπέγραψα om. Vta | τῆς[2] – ἐπαρχίας om. Rw **8** ἀνάξιος om. FFlΠ PaPsuSeVcVs | Μαγνητῶν Co (leg. v.p.)SeVs: Μανιτῶν At Μαγνιτῶν cet. | πρὸς τῷ Μεάνδρῳ πόλεως] πρὸς τὸ Μέναν̣δρο πόλεως Π πρὸς τὸ Μαινανδρθω πόλεως Vs πρὸς τὸ Μεάνδρου πόλεως AtBCMoPa ParPsuSSeSuJ[1] π(ροσ)τομεανδρουπόλεως DcVt πρὸς τὸ Μαιάνδρου πόλεως CsDEPs πρὸς τῶ με ἄνδρου πό(λεως) Vc πρὸς τῶν Μεάνδρου πόλεως F Πρωτομαιανδρουπόλεως AngMlVatVtc*Oh* Προτομεανδρουπόλεως APeVlWie Πρωτομεανδρουπόλεως Pi τοῦ Μεανδρού Co τῆς Μιάνδρου πόλεως Bi πόλεως τοῦ Μιάνδης Co τομεανδιου πόλεως Fl τομεάνδου πόλεως BaPa προ- μαιάνδ πόλεως Rw πόλεως Wi om. Me, cf. Flogaus, Neue Erkenntnisse p. 46–51 | πόλεως om. Vl **10** ἀνάξιος om. BiFΠPaPsuVs | ἀνάξιος ἐπίσκοπος ord. inv. AtPe | Ὑπαίπων Vn*Oh*: Ὑπείπων F Ὑπέπων cet. | Ἀσιανῶν] Σιανῶν Vat **12** ἀνάξιος om. BiFΠPaPsuVs | πόλεως Ἀνέων ord. inv. Π | Ἀνέων] Ἀναίων DPsVn **14** ἀνάξιος om. BiFΠ PaPsuVs | Παλαιουπολιτῶν] Παλαιοπολιτῶν BiPa **16–17** Σισίννιος – ὑπέγραψα om. Cs **16** ἀνάξιος om. BiFΠPaPsuVs | ἐπίσκοπος om. CMe | τῆς Νυσαέων πόλεως] τῆς Νυσσαέων πόλεως Π πόλεως Φωκέων A | πόλεως – Ἀσιανῶν om. Co **17** ὁρίσας om. S **18–71,2** Ἰωάννης – ὑπέγραψα ord. inv. (73, 74) Me **18** ἀνάξιος om. FΠPaPsuVs ἐλάχιστος A | ἀνάξιος ἐπίσκοπος om. Bi | Φωκαίων Ps*Oh*: Φωκαίεων Vn Φωκέων cet.

74. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Σιὼν τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

75. Ζωτικὸς ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Βαρέτων τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

76. Μύρων ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Τραλλέων πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

77. Γρηγόριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Καλοντῶν πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

78. Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος πόλεως Μυ‹ρίνης› τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

Mansi 996 79. Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μαγνησίας τῆς Ἀνηλίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

80. Γρηγόριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Εὐάζων τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

81. Νικήτας ἁμαρτωλὸς ἐπίσκοπος τῆς ‹Κυδωνέων› πόλεως τῆς νήσου ‹Κρήτης› ὁρίσας ὑπέγραψα

Oh 155 82. Θεόπεμπτος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Κισάμου τῆς Κρήτων νήσου ὁρίσας ὑπέγραψα

83. Σισίννιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Χερσονήσου τῆς Κρήτων νήσου ὁρίσας ὑπέγραψα

AAtBBiCCoCsDFIJMeMlMoΠPaParPePsPsuSSiSuVatVlVnVsWiWie *Oh* **5–7** ἐλάχιστος – τῆς[2] W chart. corr. **15–16** Νικήτας – ὑπέγραψα mss.[omn.] **19–20** Σισίννιος – ὑπέγραψα mss.[omn.]

1–2 Ἰωάννης – ὑπέγραψα om. J **1** ἀνάξιος om. ABiFΠPaPsuVs | Σιὼν] Σηών FPsu om. Co | ὁρίσας om. F **3** ἀνάξιος om. BiFΠPaPsuVs | πόλεως om. D | Βαρέτων] Βερετῶν AAtBCCoDJMlPaPePsuS SuVsWi Βορετῶν F | Ἀσιανῶν] Ἀσιανιτῶν CD **5** Μύρων] Κύρ(ος) Co | ἐλάχιστος om. BiFΠPaPsu Vs | τῆς[1] om. Vs | Τραλλέων πόλεως *Oh*: ord. inv. Vs | Τραλλέων VnVs*Oh*: Στράλλεων Me Στάλεων F Τραλέων cet. | πόλεως om. FPsuVs **7–13** τῆς[1] – ἐπίσκοπος om. CoMe **7** ἀνάξιος om. BiFΠPaVs | Καλοντῶν] Καλουϊτῶν Π Καλαντῶν AAtCCsDFJMeMlPaPsuSSiVatA[1] Καλανδῶν Bi marg. man. prim. add. νῦν Καλουμν(ης) Καλόης Ps Καλ(ου)ης et καλης F | πόλεως om. Psu **9–10** Κωνσταντῖνος – ὑπέγραψα Π: om. cet., cf. Flogaus, Neue Erkenntnisse p. 31–32 **9** πόλεως Μυρίνης] ΠΟ(λεως) ΣΜΥΡΝ(ης) Π **11** ἀνάξιος om. BiFΠPaPsuVs | Ἀνηλίων] Ἀμιλίων AtBiMeMlΠPaParPsPsuSSiSuWiWie Αἰβλίτων A **13–14** Γρηγόριος – ὑπέγραψα om. Si **13** ἀνάξιος om. AtBiFΠPaPsuVs | πόλεως om. AtPePsu | Εὐάζων] Εὐγάζων Π Εὐάζιας F **15–16** τῆς[2] – Κρήτης om. FVta | νήσου ‹Κρήτης› *Oh*: Ἑλλήνων χώρας Π νήσου cet. **15** ἁμαρτωλὸς om. BaBiFΠPaPsuSeVs | Κυδωνέων *Oh*: Χαλκηδέων Π Χαλκιδέων FVn Χαλκηδονέων AAtBBiCCoCsEJMMoParPiPsPsuSSeSuVcVsVtaWiWieA[1]Pa[1]Vig[2] Χαλκηδοναίων Si Χαλκηδονέας Ml Χηδονέων Vat[1] Χαλκηδο- Ba **17–20** Θεόπεμπτος – ὑπέγραψα ord. inv. (83, 82) Vat[1] *Mansi* **17** ἀνάξιος om. BiFΠPaPsuVs | πόλεως Π: om. cet. | Κισάμου Π | Κρήτων] Κριτ- Ml | Κρήτων νήσου] ΚΡΙΤΩΝΣΟΥ Π | νήσου] μητροπόλεως Si om. B **19–72,2** Σισίννιος – ὑπέγραψα ord. inv. (84, 83) Wi **19** ἀνάξιος ἐπίσκοπος ord. inv. DcPiVlVt | ἀνάξιος om. BaBiDFPaPsuSeVcVs | πόλεως Π: om. cet. | Χερσονήσου *Oh*: Χερρσονήσου Ps Χερεσονήσου C Χερονήσου CoCsDDcEFMeΠPi Rw (leg. n.p.) VcVlVtVat[1] Χερρονήσου AAtBBaBiMMlMoPaPsPsuSSeSiSuVnWWiA[1]J[1] | τῆς – νήσου om. MeVl | νήσου] om. At μητροπόλεως Si

84. Γρηγόριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Ταβίας τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
85. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἰουλιουπόλεως τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
86. Μιχαὴλ ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀσπόνης τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
87. Ἀνδρέας ἐλεῷ θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μνιζινῶν πόλεως τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
88. Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Βηρινουπόλεως τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
89. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Σεττῶν τῆς Λυδῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
90. Ἀναστάσιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Μαιονιτῶν πόλεως τῆς Λυδῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
91. Θεόδοτος ἐλεῷ θεοῦ ἐπίσκοπος Αὐρηλιουπόλεως τῆς Λυδῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα Oh 156
92. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Δασκυλίου τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

5–6 Μιχαὴλ – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 789, 19–20 **7–8** Ἀνδρέας – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 789, 23–24 **9–10** Στέφανος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 789, 27–28 **11–12** Ἰωάννης – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 790, 11 **15–16** Θεόδοτος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 796, 24 **17–18** Ἰωάννης – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 790, 12–13

AAtBBiCCoCsDFIJMeMlMoΠPaParPePsPsuSSiSuVatVlVnVsWiWie *Oh* **7–8** Ἀνδρέας – ὑπέγραψα mss.omn.

1–2 τῆς – ἐπαρχίας] τῶν πρώτων τῶν Γαλατῶν ἐπαρχιῶν CSi **1** ἀνάξιος om. BiΠPaVs | πόλεως om. A | Ταβίας] Ταβείας Si Τιβίας At | Ταβίας τῆς] Ταβιαστῶν DPsWi | τῆς] τῶν At om. DPa | τῶν] τῆς τῶν Bi | τῆς πρώτης] τῶν πρώτων BiCD τῶν α′ PeSSu om. Ps **3–4** τῆς – ἐπαρχίας] τῶν πρώτων τῶν Γαλατῶν ἐπαρχιῶν Si **3** ἀνάξιος om. BiΠPaPsuVs | Ἰουλιουπόλεως] Ἰλιουπόλεως A Ἰολιουπόλεως S **5–6** τῆς – ἐπαρχίας] τῶν πρώτων τῶν Γαλατῶν ἐπαρχιῶν Si **5** ἀνάξιος om. BiΠPaPsuVs | πόλεως om. Cs | Ἀσπόνης JΠVs*Oh*: Ἀσπάνις A Ἀσιανῆς AtPe Ἀσπονῆς Co Ἀσπανῆς cet. **7–10** Ἀνδρέας – ὑπέγραψα ord. inv. (88, 87) **7–8** τῆς[2] – ἐπαρχίας om. Vta | πόλεως — ἐπαρχίας] τῶν πρώτων τῶν Γαλατῶν ἐπαρχιῶν Si **7** ἐλεῷ θεοῦ om. BaBiFlΠPaPsuSeVcVs | τῆς[1] om. Vl | Μνιζινῶν Fl*Oh*: Μνιζηνῶν BBa BiCCsDE (leg. v.p.) MlΠPiPsPsuSSeSuVcWiWieA[1]Pa[1]Vat[1]Vig[2] Μνηζηνῶν AAtCoMoVtaJ[1] Μνηζινῶν MSi Μιζηνῶν VnVs Μεωνιτῶν Su | πόλεως om. MeSu | τῆς πρώτης CoVatVc: πρώτης cet. | τῆς[2] om. Psu **8** ὁρίσας ὑπέγραψα om. Ba **9** ἀνάξιος om. BiΠPaPsuVs | Βηρινουπόλεως] Βηρινοπόλεως AtVat Vn Βερινοπόλεως ABBiCCoCsDJMeMlPaPsPsuSSuVsWiWieA[1] Βερηνοπόλεως Π om. Si **11–12** Ἰωάννης – ὑπέγραψα om. J **11** ἀνάξιος om. BiΠPaPsuVs ἐλάχιστος A | πόλεως Σεττῶν ord. inv. Ps πόλεως Σετῶν ABCoMeSSi Σετῶν πόλεως CsDMlΠPaPsuVnVsWiWieA[1] πόλεως At om. Bi | Σεττῶν om. AtC **13** ἀνάξιος om. ABiFΠPaPsuVs | Μαιονιτῶν πόλεως] Μαιονιτοπόλ(εως) Vat | Μαιονιτῶν] Μαιωνιτῶν Vs Μεονιτῶν AAtCCoCsJSWie Μεονίτου Π Μονιτῶν FMl Μεονιτ- Pe Μεσονιτῶν BiDPa ParPsuSiWi Μεισονιτῶν Me **15** ἐλεῷ θεοῦ om. BiFΠPaPsuVs | θεοῦ] Χριστοῦ Ml | Αὐρηλιουπόλεως] Αἰριλιουπόλεως Ps | Λυδῶν] Βιθυνῶν Vn **17–18** Ἰωάννης – ὑπέγραψα add. marg. man. post. Wi **17** ἀνάξιος om. BiFΠPaPsuVs | πόλεως om. BiCs | Δασκυλίου Vn*Oh*: Δυσκολίου Π Δασκυλί(ου) Vs Δασκυλίας J Δυσκολίας AAtDVat Δυσκυλείας AtBCoCsMlPaPsPsuSSiSuWieA[1] Δυσκολείας BiCFMe Par

93. Σισίννιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Βασιλινουπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
94. Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Καδοσέων τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
95. Ἰωάννης ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Ἑλενουπολιτῶν πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
96. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Νεοκαισαρέων πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
97. Συμεὼν ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Θεοτοκιανῶν πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
98. Κοσμᾶς ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Πραινετίων πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
99. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Νέας Ἰουστινιανῆς τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
100. Ἰσίδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Γορδοσερβῶν τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
101. Ἀναστάσιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Λινόης τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

1–2 Σισίννιος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVII, et Sermo prosph., ACO ser.II 2,2 p. 743, 3–4; p. 826, 24 **3–4** Γεώργιος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 790, 18 **13–14** Θεόδωρος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 790, 23–24

AAtBBiCCoCsDFIJMeMlMoΠPaParPePsPsuSSiSuVatVlVnVsWiWie *Oh* **5** Ἰωάννης – πόλεως W chart. corr.

1–3 Βασιλινουπόλεως – πόλεως om. Vat **1–2** Σισίννιος – ὑπέγραψα om. Co **1** ἀνάξιος om. BiFΠPaPsu Vs | Βασιλινουπόλεως] Βασινουπόλεως JPsu Βασιλειουπόλεως C **3** ἀνάξιος om. BiFΠPaPsuVs | πόλεως om. BiCCoPaPs | Καδοσέων] Καδουσέων J Καδασέων Su Καδησέων F Καδηνῶν Vn Καιδοσέων Si | τῆς] τῶν Vat om. BCCsMeSuWiWieA[1]*Oh* **5–8** Ἰωάννης – ὑπέγραψα ord. inv. (96, 95) Wi **5–7** Ἑλενουπολιτῶν – τῆς[1] om. D **5** ἐλάχιστος om. BiFΠPaPsuVs ἀνάξιος Wi | Ἑλενουπολιτῶν πόλεως] Ἑλενοπόλεως Π Ἑλενουπόλεως Καδοσέων PeSi | Ἑλενουπολιτῶν] Ἑλενοπολιτῶν Bi | πόλεως τῆς] Καδοέων At | πόλεως] ἐπίσκοπος πόλεως C | τῆς[2] om. PeVat **7–8** Ἰωάννης – ὑπέγραψα om. Co om. sed add. post subscr. 107 AsCoI **7** ἀνάξιος ἐπίσκοπος om. Pa | ἀνάξιος om. BiFΠPsuVs | τῆς[1] om. Cs | Νεοκαισαρέων] Καισαρέων Vn | τῆς[2] om. Ml **9–10** ἐπαρχίας om. Psu **9** ἀνάξιος om. BiFΠPaPsuVs Wi | ἐπίσκοπος om. MeVl | τῆς[2] om. Ml **11** ἀνάξιος om. AtBiFΠPaPsuVs | Πραινετίων] Πραινετῶν J | τῆς[2] om. Ml **13** ἀνάξιος om. BiFΠPaPsuVs | Ἰουστινιανῆς] Π: Ἰουστινιανουπόλεως AtC Ἰουστινιανουπό- om. sed add. man. post. s.l. Wi Ἰουστινιανου cet. | τῆς Βιθυνῶν] δευτέρ(ας) τῶν Βιθυνῶν Vat | τῆς om. Ml **15** ἀνάξιος om. BiFΠPaPsuVlVs | πόλεως om. AAtBiCCoCsFJMeMlPaPePsSVatWie*Oh* | Γορδοσερβῶν] Γορδοσεβρῶν AAtBCoFMlPsuSSiVatWieA[1] | τῆς om. Ml **17** ἀνάξιος ἐπίσκοπος ord. inv. Me | ἀνάξιος om. BiFΠPaPsuVs | Λινόης] Λινώης Co Λιπόης Ml

102. Τάτης ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Κολυβρασσοῦ τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα Oh 157

103. Θεόδωρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Ὀρύμνων τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα Mansi 997

104. Κόνων ἐπίσκοπος Κάσων τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

105. Κόνων ἐπίσκοπος πόλεως Κ<ο>τανῶν τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

106. Θεόδοτος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Καραλείας τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

107. Κόνων ἐλεῷ θεοῦ ἐπίσκοπος Κορακησίου τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

108. Γεώργιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Συέδρων τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

109. Καλλίνικος χάριτι Χριστοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κολωνεατῶν πόλεως τῆς Μεγάλης τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

110. Φώτιος ἐλεῷ θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νικοπολιτῶν φιλοχριστοῦ πόλεως τῆς Μεγάλης τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

111. Γρηγόριος χάριτι Χριστοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σαταλέων πόλεως τῆς Μεγάλης τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

---

6 Κοτανῶν cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 792, 1–2; Not.Cpl. 7, 242 p. 277 Darrouzès **14–15** Καλλίνικος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 792, 5

AAtBBiCCoCsDFIJMeMlMoΠPaParPePsPsuSSiSuVatVlVnVsWiWie *Oh* **3–13** Θεόδωρος – ὑπέγραψα mss.$^{omn.}$ (103–108)

---

1 ἐλάχιστος om. FΠPaPsuVs | πόλεως om. CoCsPa | Κολυβρασσοῦ CsFIMoΠPsValWie*Oh*: Κολυμβρασσοῦ Vl Κολυβραοῦ Co Κολυβρασοῦ cet. | Παμφύλων] Παμφυλίας BiVl **3–4** Θεόδωρος – ὑπέγραψα add. marg. man. post. Wi **3** ἐλάχιστος om. BiFΠSeVcVs | Ὀρύμνων Π*Oh*: ὀρύμνης Vn ἐρρύμνων D ἐρύψων Vt ἐρύμνου Fl ἐρύμων Si ἐλύμμων Vta ἐρή- Δ ἐρυμνῶν cet. (Vat^{1}) lac. *Mansi*, cf. Flogaus, Neue Erkenntnisse p. 34–35 | Παμφύλων] Παμφυλί- CsDc **5–11** Κόνων – ὑπέγραψα Π: Κόνων ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα DPs, cf. p. XLIII—XLV **5–9** Κόνων – ὑπέγραψα om. AAtBBiCoIMMlMoRwSSeSiSuVtaA^{1}J^{1}Vat^{1} **5–7** Κόνων – ὑπέγραψα] Κόνων (ἐλάχιστος) ἐπίσκοπος τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα BaCCsΔDcE(fort.)MePiVnVtWiPa^{1} om. PsuVcVsWie Κόνων ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Παμφυλίας ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα Vl **6** Κοτανῶν] Κυτανῶν Π om. cet. **8** ἐλάχιστος om. BBaBiFPaVc | πόλεως om. Π | Καραλείας] Καλαυρείας F Παραλεί- Pa | Παμφύλων] Παμφυλί- Cs **10–13** Κόνων – ὑπέγραψα ord. inv. (107, 96, 108) ACoI **10** ἐλεῷ θεοῦ om. BaFPaPsuSeVcVs | Κορακησίου *Oh*: κορακισίου Vn κορακίου Π κορακείσου Δ κορακίσου cet. | Παμφύλων] Παμφυλί- Cs **12** ἐλάχιστος om. FΠ | πόλεως om. Pe | Συέδρων ΠVn*Oh*: σουδρέων Si συνδρί- D συδρέων cet. | τῆς om. Ml **14–15** τῆς^{2} – ἐπαρχίας add. marg. man. post. Wi **14** χάριτι Χριστοῦ] χάριτι Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ καὶ ζῶντος θεοῦ ἡμῶν J χάριτι θεοῦ Vat om. BiFMlΠPaPsuVs | ἐπίσκοπος] πρεσβύτερος Si | πόλεως] φιλοχ(ριστοῦ) Cs | τῆς^{1} om. *Oh* | Κολωνεατῶν] Κολονεατῶν AtBiCPaPeSiVlWi Κολωνιατῶν Vat Κολονέων MeΠ **15** τῶν Ἀρμενίων] τῆς Ἀρμενίας Co | ἐπαρχίας] χώρας SiVat om. AAtBBiCCsD FJPaPePsSSuWie | ἐπαρχίας – ὑπέγραψα om. MlVl **16** ἐλεῷ θεοῦ] χάριτι Χριστοῦ AAtBiCCsDFMe MlPaPsPsuSiVatVlVsWi | Νικοπολιτῶν] om. Co | φιλοχριστοῦ om. MlΠPeSi | πόλεως om. D **17** ἐπαρχίας om. ABiCoCsDFJPaPsPsuSSuVs χώρας Si | ἐπαρχίας – ὑπέγραψα om. CMlVl **18–19** Μεγάλης – ἐπαρχίας] Μεγάλης Ἀρμενίας Co **18** χάριτι Χριστοῦ om. BiFΠPaPsuVs χάριτι θεοῦ Vat | Σαταλέων MoParVnWie*Oh*: Σουαταλέων Π Ἰουαταλίων Cs Ἰουαταλαίων D Ἰουαταλέων cet. | πόλεως] χώρας C **19** ἐπαρχίας om. FJPsuS | ἐπαρχίας – ὑπέγραψα om. CMlVl | post. ὑπέγραψα i.t. man. prim. add. Γρηγόριος χάριτι Χρι Π

Oh 158 112. Φώτιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Σεβαστοπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

113. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀμασέων τῆς Ἑλενοποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

114. Σέργιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀνδράπων ὁρίσας ὑπέγραψα

115. Φώτιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἰβώρων τῆς Ἑλενοποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

116. Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Ζήλων ὁρίσας ὑπέγραψα

117. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Κωρύκου τῆς πρώτης τῶν Κιλίκων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

118. Πέτρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως τοῦ Ζεφυρίου τῆς πρώτης τῶν Κιλίκων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

119. Βασίλειος ἁμαρτωλὸς ἐπίσκοπος πόλεως Ἐπιφανείας τῆς δευτέρας τῶν Κιλίκων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

120. Παῦλος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Εἰρηνουπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Κιλίκων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

121. Θεόδωρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Κασταβάλων τῆς δευτέρας τῶν Κιλίκων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

9–10 Ἰωάννης – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser. II 2,2 p. 794, 21

AAtBBiCCoCsDFIJMeMlMoΠPaParPePsPsuSSiSuVatVlVnVsWiWie *Oh*

1–4 Φώτιος – ὑπέγραψα ord. inv. (113, 112) Co **1–2** Σεβαστοπόλεως – ἐπαρχίας] Σεβαστουπόλεως FVat Σεβαστουπολιτῶν AtBCCsDJMePaPsPsuSSiSuVlVsWiWieA[1]*Oh* | τῆς ἐπαρχίας om. Ml | τῆς – ἐπαρχίας om. CoMeMlPsuVat*Oh* | τῆς – Ἀρμενίων om. BiCστοῦ ἐπίσκοπος (sic) Wi **1** ἀνάξιος om. BiΠ PaPsu | πόλεως om. ΠVat | Σεβαστοπόλεως] Σεβαστοπολίτων Bi | δευτέρας] β΄ Π om. cet. **3–4** ἐπαρχίας om. BiCsΠWi **3** ἀνάξιος om. BiFΠPaPsuVs | πόλεως om. D τῆς (sic) Pa | τῆς] π(όλεως) τῆς Vs | πόλεως – τῆς] Ἀμιασίνων πόλεως τῆς Π Σαμασέων πόλεως τῆς Vl τῆς Ἀμασέων πόλεως BiCCsFMe PsPsu | Ἑλενοποντίων] Ἑλλενοποντίων CPsPsu Ἑλληνοποντίων BiCsDMePaValVsWi Ἑλινοποντίων Π Ἑλλησποντίων AtBJMlParPeSSiSuVatWie Ἑλέσπόντων (sic) Co **4** ὁρίσας ὑπέγραψα om. Ml **5** Σέργιος] Γεώργιος Cs | ἐλάχιστος om. AtBiFΠPaPsuVs | πόλεως om. CsDΠVatVs | Ἀνδράπων] Ἀνδραπό-(λεως) ΠPe | ὁρίσας ὑπέγραψα om. C **6** ἀνάξιος om. FΠPaPsuVs | πόλεως om. CsSuVs | Ἰβώρων] Ἰβόρων CCoCsDFJMeΠPaPsPsuSSiSuVatVnWieA[1] Ἰοβόρων Vl | Ἑλενοποντίων] Ἑλλενοποντίων CPs Ἑλινοποντίων Π Ἑλλησποντίων AtBCsFJMlPePsuSSiSuVatVsWie Ἑλληνοποντίων BiDMePaVlWi | ἐπαρχίας om. BBiCCoCsDJMlPaPeSSuVlWiWie **8–10** Γεώργιος – ὑπέγραψα ord. inv. (117, 116) BiPa **8** ἀνάξιος om. BiPaPsuVs | πόλεως Ζήλων] Ποσζήλων C | πόλεως om. AtPaVs **9–10** Κωρύκου – ὑπέγραψα om. Si **9** ἀνάξιος om. BiFΠPsuVs | πόλεως om. MeVs | πόλεως Κωρύκου τῆς πρώτης A: Κορύκου πόλεως CsMePa Κορουκοῦ πόλεως ΠS Κορύκου πόλεως τῆς Bi Κωρύκου τῆς πόλεως τῆς Vn Κορουκοῦ τῆς πόλεως BCFParPsuSuWi Κορύκου τῆς πόλεως MlPsVl Κορούκου τῆς Vs Κουρκοῦ τῆς Co Vat πόλεως Κορίκου τῆς α΄ Κορουκοῦ τῆς α΄ JPe ‹Κωρύκου› τῆς πόλεως *Oh* | Κωρύκου] Κακρουκοῦ At Κορουκου Wie | πρώτης] πόλ(εως) (sic) D | τῶν Κιλίκων om. Co **10** ἐπαρχίας – ὑπέγραψα om. Ml **11** ἀνάξιος om. BiFΠPaPsuVs | πόλεως om. CsPaPsVs **12** ἐπαρχίας – ὑπέγραψα om. Me **13–14** τῆς – ἐπαρχίας om. BCDFMlPePsSSiSuWi*Oh* **13** ἁμαρτωλὸς om. BiFΠPaPsuVs | πόλεως om. D MlVs | δευτέρας] πρώτης BPar **14** ὁρίσας ὑπέγραψα om. CMl **15** ἀνάξιος om. BiFΠPaPsuVs | Εἰρηνουπόλεως] Εἰρηνοπόλεως FPsuSi **16** ὁρίσας ὑπέγραψα om. Ml **17–18** τῆς – ἐπαρχίας] om. AtCo CsMePaParPsuVatVlVs | τῆς – Κιλίκων om. Par **17** ἐλάχιστος om. BiDFΠPaPsuVs ἀνάξιος Si | πόλεως om. Vs | Κασταβάλων Vn*Oh*: Καταστάβλων J Κασταβλῶν cet.

122. Σισίννιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος ⟨Κλαυδ⟩ιουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα
123. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Ὄλβης τῆς Ἰσαύρων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
124. Παῦλος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος ⟨...⟩ τῆς Ἰσαύρων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα Oh 159
125. Σισίννιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Σιλουανῶν τῆς Ἰσαύρων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
126. Κοσμᾶς ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Δαλισανδοῦ τῆς Ἰσαύρων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
127. Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Εἰρηνουπόλεως τῆς Ἰσαύρων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
128. Ζαχαρίας ἐπίσκοπος πόλεως Ἀντιοχείας τῆς Ἰσαύρων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
129. Στέφανος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀδράσου τῆς Ἰσαύρων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
130. Πέτρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Κελενδέρεως τῆς Ἰσαύρων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα Mansi 1000
131. Κοσμᾶς ἐλεῷ θεοῦ ἐπίσκοπος Δομετιουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα
132. Βασίλειος ἐλεῷ θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Σβίδης τῆς τῶν Ἰσαύρων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

2–3 Θεόδωρος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 794, 24

AAtBBiCCoCsDFIJMeMlMoΠPaParPePsPsuSSiSuVatVlVnVsWiWie *Oh* **1** Σισίννιος – ὑπέγραψα mss.$^{omn.}$ **4–5** Παῦλος – ὑπέγραψα mss.$^{omn.}$ **12–13** Ζαχαρίας – ὑπέγραψα mss.$^{omn.}$

---

1 ἀνάξιος om. BaFFlΠPaPsuSeVcVs | Κλαυδιουπόλεως *Oh*: Κιτιδίου πόλεως VtVtaVtc Κατιδουπόλεως At Κιτιδίων πόλεως BCoWie Κιτιδιουπόλεως cet. | ὁρίσας ὑπέγραψα om. C **2–7** Θεόδωρος – ὑπέγραψα om. MlSi **2–3** Θεόδωρος – ὑπέγραψα om. BiCCsDMePsWi **2** ἀνάξιος om. FΠPsuVs | πόλεως om. AtPeVs | Ὄλβης] Ὀλβίας Vn leg. n.p. F | τῆς om. At | ἐπαρχίας om. Wie **4–7** Παῦλος – ὑπέγραψα man. prim. add. marg. At | ὁρίσας ὑπέγραψα om. C **4** Παῦλος] Θεόδωρος Co | ἐλάχιστος om. BaBiCo DcEFFlΠPsuSeVcVs | post ἐπίσκοπος spat. rel. AngVat | τῆς om. C **6** ἐλάχιστος om. BiFΠPaPsu Vs | πόλεως om. AtCoParPe | Σιλουανῶν] FVatVs*Mansi*: τῆς Σιλουανῶν BCsPsu τῆς Σιλουαλῶν CJMe Par ΣιλουαλῶνAAtBiCoDIMlMoPaPePsSSiVlVnWiWie*Oh* Σουλαλῶν Su Σιλιαλῆς Π (leg. v.p.), cf. TIB V p. 407 **7** ὁρίσας ὑπέγραψα om. Ml **8–11** Κοσμᾶς – ὑπέγραψα ord. inv. (127, 126) ΠWi **8** ἐλάχιστος om. BiFΠPaPsuVs | Δαλισανδοῦ] Δαλισαντοῦ Ml Δαλησαντοῦ AtFPe Δαγησάντου BCJPaPar PsuSVatVsWie Δαγησάη Wi Δαγισάντων SuVn Δαγησάντων BiCoCsDMeVlVat^{1} Δαγισαντοῦ PsSi **9** ὁρίσας om. FMl **10–11** τῆς – ὑπέγραψα om. Pa **10** ἀνάξιος om. BiFΠPaPsuVs | Εἰρηνουπόλεως – ἐπαρχίας] τῆς Ἰσαύρων ἐπαρχίας Εἰρηνουπόλεως C | τῆς – ἐπαρχίας om. Bi | τῆς om. AtBCsDJMeMl PsSuVlWiWieA^{1}*Oh* | ὁρίσας om. Ps **12–13** Ζαχαρίας – ὑπέγραψα om. BaBiCCsDPiPsWiPa^{1}Vig^{2} **12** ἐπίσκοπος] ἐλάχιστος ἐπίσκοπος A^{2} ἀνάξιος ἐπίσκοπος At ἐλεῷ θεοῦ ἐπίσκοπος Co | πόλεως om. FVc Vs | Ἀντιοχείας *Oh*: Ἀντιοχ- DcEΠVn Ἀντιοχῆς AngAtVtaVtcWie Ἀντιόχης cet. | τῆς Ἰσαύρων ἐπαρχίας Π: om. cet. **14–15** τῆς – ὑπέγραψα om. Pa **14** ἐλάχιστος om. BiFΠPaPsuVs | πόλεως om. AtBCoCsDFJMePaPePsSSiVlWi*Oh* | Ἀδράσου – ἐπαρχίας om. Bi | Ἀδράσου] Ἀνδράσου CoDFMlPa PsuSSuVlVnWieA^{1} Ἀνδραισοῦ B **16–17** Πέτρος – ὑπέγραψα om. BiPaWi **16** ἀνάξιος om. FΠPsu Vs | πόλεως om. AtBCCoCsDFJMlPePsSuVatVs*Oh* | Κελενδέρεως] Κελενδέρεω Cs **17** ὁρίσας ὑπέγραψα] om. Ml **18** ἐλεῷ θεοῦ om. BiFΠPaPsuVs | ἐλεῷ] ἐλέου Su | Δομετιουπόλεως] Δομιτιουπόλεως Π Δομιτιοπόλεως Vat | ὁρίσας ὑπέγραψα om. CPa **19–20** τῆς – ὑπέγραψα om. Pa **19** ἐλεῷ θεοῦ om. BiFΠPaPsuVs | πόλεως om. BiCCoFMePaPsVatWie*Oh* | Σβίδης ΠVn*Oh*: Ἰσβιδογῆς CsWie Ιββιδιγγῆς *Mansi* Ἰσβιδογγῆς cet. | τῶν om. BCCoJMlPePsSSuVlVsWi*Oh* **20** ὁρίσας ὑπέγραψα om. Ml

Oh 160 133. Μάρκος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Ζηνωνουπόλεως τῆς τῶν Ἰσαύρων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

134. Δομέτιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Τιτ‹ι›ουπόλεως τῆς τῶν Ἰσαύρων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

135. Γεώργιος ἐπίσκοπος Ἀραβίσσου τῆς πρώτης τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

136. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Κουκουσοῦ τῆς πρώτης τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

137. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Φαυστινουπόλεως δευτέρας τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

138. Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Σασίμων Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

139. Γεώργιος ἐλεῷ θεοῦ διάκονος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας πόλεως Ἀμάστριδος ἐπαρχίας Παφλαγονίας καὶ τὸν τόπον ἀποπληρῶν Ζωίλου τοῦ ἁγιωτάτου μου ἐπισκόπου ὁρίσας ὑπέγραψα

Oh 161 140. Γεώργιος ἐλεῷ θεοῦ ἐπίσκοπος Ἰουνουπολιτῶν τῆς Παφλαγόνων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

141. Φωκᾶς ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Δαδύβρων ὁρίσας ὑπέγραψα

9–10 Ἰωάννης – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser. II 2,2 p. 792, 12–13 **16–17** Γεώργιος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser. II 2,2 p. 792, 16 **18** Φωκᾶς – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser. II 2,2 p. 792, 17

AAtBBiCCoCsDFIJMeMlMoΠPaParPePsPsuSSiSuVatVlVnVsWiWie *Oh* **3–4** Δομέτιος – ὑπέγραψα mss.[omn.]

---

1 ἐλάχιστος om. BiFΠPaPsuVs | Ζηνωνουπόλεως Vn*Oh*: Ζινουπόλεως ΠSi Ζηνουπόλεως AtBiPa Ζηνινουπόλεως cet. | τῆς – ἐπαρχίας] om. BiPa | τῶν om. AtBCCsJMeMlParPsPsuSuVatVlVsWiWie*Oh* **3–4** τῆς – ὑπέγραψα om. FlSe | ἐπαρχίας – ὑπέγραψα om. C **3** Δομέτιος] Δομίτιος AtMSi Διμίτιος Pe | ἐλάχιστος om. BaBiFFlΠPaPsuSeVcVsVta | ἐπίσκοπος om. Si | Τιτιουπόλεως *Oh*: Τιτουπόλεως cet. | τῆς – ἐπαρχίας om. BaBi | τῆς τῶν om. AtBCCsJMMlPsSWiWieA[1] | τῆς om. CoDcEFPsuRw | τῶν om. AngMePiVatVlVt*Oh* | ἐπαρχίας om. Psu **5–6** Γεώργιος – ὑπέγραψα om. BiPa **5** ἐπίσκοπος om. Π ἐλάχιστος ἐπίσκοπος D ἀνάξιος ἐπίσκοπος At | Ἀραβίσσου Π*Oh*: Ἀβραμιασσοῦ AtFMeWiJ[1] Ἀβραμίας SSuVn Ἀβραμιασοῦ cet. | τῆς – τῶν] τῆς τῶν Α′ A | τῶν om. AtBCCsDJMeMlPsPsuSuVlJ[1] | ἐπαρχίας] χώρας J **7–10** Ἰωάννης – ὑπέγραψα ord. inv. (137, 136) **7** ἀνάξιος om. BiFΠPaPsuVlVs | πόλεως om. AtCCsJMeMlPaParPsSuVatVlVsWi*Oh* | Κουκουσοῦ] Κοκουσσοῦ Vn Κοκοσοῦ AtBiCCoD MeMlPaPsuSSuVatWiWieJ[1] Κοκοσσοῦ SiVs Κοκωσοῦ Ps **8** ἐπαρχίας om. Bi **9–10** Ἰωάννης – ὑπέγραψα om. C **9** ἀνάξιος om. BiFΠPaPsuVs | Φαυστινουπόλεως] Φουστινουπόλεως AtBCoMlParPsS SiSuVlWieJ[1] Φωστινουπόλ(εως) Vat | δευτέρας] τῆς δευτέρας Vat **10** ἐπαρχίας – ὑπέγραψα om. C | ὁρίσας ὑπέγραψα om. Ml **11** ἀνάξιος om. BiFΠPaPsuVs | πόλεως om. Vs | Σασίμων] Σασήμων Ps Ἀσίμων BiPa Ἀσσίμων Si Σίμων FPar | Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ord. inv. Co | Καππαδοκῶν] τῆς Καππαδοκῶν Vat | ἐπαρχίας om. BBiFJMlPaPePsPsuSSuWiWie **13** ἐλεῷ θεοῦ om. BiFΠPaPsuVs | διάκονος om. D ἐπίσκοπος Wi | ἁγίας] ἁγιωτάτης BiFPa | πόλεως om. PaVs | Ἀμάστριδος] Ἀμάστρου AtBBiCCoCsDJMeMlPePsPsuSSiSuVlVsWie **14** καὶ τὸν om. Bi | καὶ] ὁ καὶ Vat om. Pa | Παφλαγονίας Vn*MansiOh*: Παμφυλίας AtBiFPsuVlVat[1] Παμφύλου Π Παμφυῶν ParPs Παμφυλ- Pe Παμφυλῶν cet. | ἀποπληρῶν] ἀναπληρῶν ΠVs | Ζωίλου] Ζωήλου ΠSuVat om. Wie **15** μου om. BCoFΠ S | ὁρίσας ὑπέγραψα om. C **16** ἐλεῷ θεοῦ om. BiFΠPaPsuVs | Ἰουνουπολιτῶν] Ἰουνοπολιτῶν AtJPe PsuVs Ἰουνοπολίτης Si Ἰωνοπολιτῶν Vn Ἰονοπολιτῶν πόλεως Π | Παφλαγόνων] Παφλαγονίας Bi **17** ὁρίσας ὑπέγραψα om. Ml **18** ἀνάξιος om. BiΠPaPsuVs | ἀνάξιος ἐπίσκοπος om. F | Δαδύβρων] Δαδίβρων FJ Δαδούβρων AtPeSi | ὁρίσας ὑπέγραψα om. C

142. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Σωρῶν τῆς Παφλαγονίας ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
143. Γεώργιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Κρατίας ἐπαρχίας Ὀνωρ‹ι›άδος ὁρίσας ὑπέγραψα
144. Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Ἡρακλείας πόλεως τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
145. Ναρσῆς ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Κερασούντων ἐπαρχίας ‹Πόντου› Πολεμωνιακοῦ ὁρίσας ὑπέγραψα
146. Δομέτιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Πολεμωνίου ἐπαρχίας Ἑλ‹ε›νοπόντου ὁρίσας ὑπέγραψα
147. Σολομὼν ἀνάξιος ἐπίσκοπος ‹Κλα›νέου τῆς δευτέρας τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
148. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀμορίου τῆς δευτέρας τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
149. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Τροκνάδων τῆς δευτέρας τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

3–4 Γεώργιος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 792, 19 **5–6** Στέφανος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 792, 21 **11–12** Σολομὼν – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 792, 26 **13–14** Θεόδωρος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 792, 27

AAtBBiCCoCsDFIJMeMlMoΠPaParPePsPsuSSiSuVatVlVnVsWiWie *Oh* **3–4** Γεώργιος – ὑπέγραψα mss.$^{omn.}$ **3–6** Γεώργιος – ὑπέγραψα W chart. corr. **7–8** Ναρσῆς – ὑπέγραψα mss.$^{omn.}$ **11–12** Σολομὼν – ὑπέγραψα mss.$^{omn.}$

1–4 Ἰωάννης – ὑπέγραψα om. BaBiPaWi **1–2** Παφλαγονίας – ὑπέγραψα] Παφλαγο- C | ἐπαρχίας – ὑπέγραψα om. Ml | ὑπέγραψα om. C **1** ἀνάξιος om. BiFΠPsuVs ἐλάχιστος D | πόλεως om. MeVs | Σωρῶν] Σορῶν SSiSu | Παφλαγονίας ἐπαρχίας ord. inv. AtΠ | ἐπαρχίας om. BCsDFPsPsuSSiSuVsWie J[1]*Oh* | Παφλαγονίας] Παφλαγόνων CoVat **3–4** Γεώργιος – ὑπέγραψα om. FlPaSeVc **3** ἐλάχιστος om. FΠPsuVs | Κρατίας ἐπαρχίας Ὀνωριάδος] Κρατείας τῆς Παφλαγόνων FVs Κρατείας τῆς Παφλαγόνων ἐπαρχίας PsuVs Κρατίας ἐπαρχίας Ὀνορεάδος Π Κρατίας ἐπαρχίας Ὀνωριατῶν Vn Κρατείας ‹τῆς Ὀνωρεατῶν› *Oh* Κρατείας ἐπαρχίας DFMoPsVsVt Κρατίας BCPsVtaVat[1] **5–6** ἐπαρχίας om. AtBCCoCsDF JParPsPsuSSiSuVlWi **5** ἀνάξιος om. FΠ ἐλάχιστος AtCDMlPaPsPsuSiVatVlVsWi | τῆς[1] – τῆς[2]] τῶν Vat | τῆς[1] om. BCo | τῆς Ἡρακλείας] Ἡρακλεωτῶν Π | τῆς Ἡρακλείας πόλεως] πόλεως Ἡρακλείας FPsu πόλεως τῆς Ἡρακλείας | τῆς[2] om. CoWi | Ὀνωρεατῶν] Ὀνωρεατῶν πόλεως Vat Ὀνορεατῶν AtBiCCs DMeMlΠPePsPsuSSuVlVsWi Ὀνορετῶν J Ὀνωρεαστῶν FPsu **7–8** ἐπαρχίας – Πολεμωνιακοῦ om. CFl MPsSiVat[1] | Πόντου Πολεμωνιακοῦ] Πολεμωνίακου Vn om. cet. **7** Ναρσῆς] Ταρσῆς D | ἀνάξιος om. Ba BiFFlΠPsuSeVcVs | πόλεως om. Vs | Κερασούντων] Κερασοῦτος AtVta Κερασᾶντος Ang Κερασούντο- Vat **8** ὑπέγραψα om. C **9–10** Δομέτιος – ὑπέγραψα om. Co | Πολεμωνίου ἐπαρχίας Ἑλενοπόντου] Πολεμονίου Cs | ἐπαρχίας Ἑλενοπόντου] ἐπαρχίας ἑλινοπόντου Π om. cet. **9** ἐλάχιστος om. BiFΠPaPsu Vs | πόλεως om. VsWie | Πολεμωνίου] Πολεμονίου Π **11–12** ἐπαρχίας – ὑπέγραψα om. Ml | ἐπαρχίας om. Ba **11** ἀνάξιος om. BaBiFFlΠPaPsuSeVcVs | Κλανέου *Oh*: Κελονέου Val Καλανεοῦ Fl Κελανέου Psu Κελανίου AngVatVtc Κιλανιοῦ D Κωλανέου J Κελανέου cet. | τῆς om. A[2] | τῶν] τῆς Se **13–16** Θεόδωρος – ὑπέγραψα ord. inv. (149, 148) Ml **13–15** Ἀμορίου – πόλεως om. Wi **13–14** Θεόδωρος – ὑπέγραψα om. BiCCsDMePsVl **13** ἀνάξιος om. FΠPsuVs | πόλεως om. CoVs | Ἀμορίου] ἌμωριωWie Ὁμορίου Π Ἀμβίων B om. Pa **14** ὁρίσας ὑπέγραψα om. Ml **15–16** τῆς – ἐπαρχίας om. Bi **15** ἀνάξιος om. BiFΠPaPsuVs | πόλεως om. BCoMlPar **16** ὁρίσας ὑπέγραψα om. Ml

Oh 162 150. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Γερμοκολωνείας τῆς δευτέρας τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

151. Σηγερμᾶς ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Ὁρκιστοῦ τῆς δευτέρας τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

152. Γεώργιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Συν‹οδίων› τῆς δευτέρας τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

153. Ἐλπίδιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως τῶν Θερμῶν τοῦ ἁγίου Ἀγαπητοῦ τῆς δευτέρας τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

154. Ζήμαρχος ἐπίσκοπος πόλεως Σιδύμων ἐπαρχίας Λυκίας ὁρίσας ὑπέγραψα

Mansi 1001 155. Γεώργιος ἐπίσκοπος πόλεως Οἰνοάνδων ἐπαρχίας Λυκίας ὁρίσας ὑπέγραψα

156. Θεόδωρος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀράξων ἐπαρχίας Λυκίας ὁρίσας ὑπέγραψα

157. Ἰωάννης ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Τλάττης Λυκίας ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

158. Μηνᾶς ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Πιναρί‹ων› τῆς Λυκίας ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

---

7 τοῦ ἁγίου Ἀγαπητοῦ cf. Not.Cpl. 7, 323 p. 279 Darrouzès **9** Ζήμαρχος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 792, 28 **10–11** Γεώργιος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 794, 1

AAtBBiCCoCsDFIJMeMlMoΠPaParPePsPsuSSiSuVatVlVnVsWiWie *Oh* **1–2** Ἰωάννης – ὑπέγραψα mss.omn. **5–6** Γεώργιος – ὑπέγραψα mss.omn. **13–16** Ἰωάννης – ὑπέγραψα mss.omn.

1–2 Ἰωάννης – ὑπέγραψα om. Vat1*Mansi* | τῆς – ἐπαρχίας om. BiSe **1** ἀνάξιος – πόλεως] ἐπίσκοπος Co | ἀνάξιος om. BiFFlΠPaPsuSeVcVs | πόλεως om. Se | Γερμοκολωνείας *Oh*: Γερμοκολονείας Vn Γερμοκολονίας Π Γερμοκολωνιτῶν J Γερμοκολωνιτῆς E Γερμοκολωνίτου Dc Γερμοκολονιτ- PeSSu Γερμοκιτῶν Si Γερμκονιτῶν F Γερμοκονιτῶν AngBaBiDPiRw(leg. v.p.)SeWi Γερμοκονητῶν Co Γερμοκονιῶν Fl Γερμοκόνιτου CsVta Γερμοκονίτ- AtBCMMeMlMoParPsPsuVcVsVtVtcWie (ex. corr.) **2** ὁρίσας ὑπέγραψα om. Ml **3–6** Σηγερμᾶς – ὑπέγραψα ord. inv. (152, 151) Vtc **3–4** τῆς – ἐπαρχίας om. BiVta **3** Σηγερμᾶς] Σιγερμᾶς AAtBDIJMeMoΠPaPsuVnVs | ἐλάχιστος om. AtBiFΠPaPsuVs | πόλεως om. Vs | Ὁρκιστοῦ Vn*Oh*: Ὁρκοετοῦ Π Ὁρκοσίτ(ου) Vs Ὁρκοσετοῦ cet. **4** ὁρίσας ὑπέγραψα om. Ml **5–6** τῆς – ὑπέγραψα om. FlSe | τῆς – Γαλατῶν om. Bi | τῆς – ἐπαρχίας om. Bi **5** ἐλάχιστος om. BiFΠPaPsuSeVcVs | πόλεως om. CsVs | Συνοδίων *Oh*: Συναδέων Π Συνάδου PiVig2 Συναδ- BiPs Συνάδων cet. **6** ὁρίσας om. Ps | ὁρίσας ὑπέγραψα om. Ml **7** ἐλάχιστος om. BiFΠPaPsuVs | ἐπίσκοπος πόλεως om. Si | πόλεως om. BBiCCoCsFJMlPePsPsuSSuVatVlWi*Oh* | Θερμῶν] Θεμῶν AtPe Θεραμῶν Ml | Ἀγαπητοῦ Vn*Oh*: Ἀγαπτίου AtSSi Ἀγαπ- BiCoDVat Ἀγαπίου cet. **8** τῆς om. Ml | τῶν – ἐπαρχίας om. Co | ὁρίσας ὑπέγραψα om. Ml **9** ἐπίσκοπος om. Bi | πόλεως om. Vs | Λυκίας Π*Oh*: om. FPar Λυκαονίας cet. **10–11** ὁρίσας ὑπέγραψα om. C | ὑπέγραψα post 155 Μηνᾶς ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Πιναρίου τῆς Λυκαονίας ὁρίσας ὑπέγραψα add. Co, cf. subscr. 158 **10** πόλεως om. AtCo PePsu*Oh* | Οἰνοάνδων Vn: om. F Ὑνιάνδου cet. | ἐπαρχίας Λυκίας om. Bi | Λυκίας] Λυκαονίας CoJMe PsuVlWi **12** Θεόδωρος – ὑπέγραψα add. marg. man. post. Wi | πόλεως om. AtDPsuVs | Ἀράξων Vn: Ἀράζου Π Ἀραζῶν cet. | ἐπαρχίας Λυκίας om. Bi | Λυκίας] Λυκαονίας CoMeVl | ὁρίσας ὑπέγραψα om. C **13–14** ἐπαρχίας – ὑπέγραψα om. C | ὁρίσας ὑπέγραψα om. Ml **13** ἐλάχιστος om. BaFFlΠPaPsuSe VcVat1 | πόλεως om. AngCsParPsuVat | Τλάττης CsDcMRwVatVsVtcW*Oh*: Τλάτης AngBiJMlPeSSi SuVcVnVtaWi τλατ(ης) sic Π Τλῶ τῆς Flogaus, cf. id., Neue Erkenntnisse p. 46 c.adn. 90s Τλάτγης Vl Τλάγτης ParPsu Πλάτης BiDSe Παλτ- C Πλάττης BaFlVal Πλώττης Mo Πλάτγης AtMePaPiVt Γλώττης Mo | Λυκίας ἐπαρχίας ord. inv. BCoCsPsuVcVsVat1 | Λυκίας] Λυκίων JΠVn om. spat. rel. Vs | ἐπαρχίας om. Su add. s.l. At **15–16** Μηνᾶς – ὑπέγραψα om. Ba | ἐπαρχίας – ὑπέγραψα om. C **15** Μηνᾶς] Μινᾶς Rw Ζηνᾶς MoVatVcVtc*Mansi* Ζμηνᾶς Ang | ἐλάχιστος om. BBiFΠPaPsuSeVcVs | πόλεως om. Vs | Πιναρίων *Oh*: Πινναρίου Vs Πιναρίου cet. | τῆς Λυκίας om. spat. rel. Vs | τῆς om. Cs VtaA2 | Λυκίας ἐπαρχίας ord. inv. VtaVat1 | Λυκίας] Λυκίων BJΠ

159. Γεώργιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Ϫάνθου ἐπαρχίας Λυκίας ὁρίσας ὑπέγραψα Oh 163
160. Θεόπεμπτος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Στρατονικείας ἐπαρχίας Καρίας ὁρίσας ὑπέγραψα
161. Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀλαβάνδων ἐπαρχίας Καρίας ὁρίσας ὑπέγραψα
162. Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Ὑλαρίμων ἐπαρχίας Καρίας ὁρίσας ὑπέγραψα
163. Γεώργιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀντιοχείας ἐπαρχίας Καρίας ὁρίσας ὑπέγραψα
164. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἡρακλείας Λάτμου πόλεως ἐπαρχίας Καρίας ὁρίσας ὑπέγραψα
165. Παῦλος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Κιβύρρας ἐπαρχίας Καρίας ὁρίσας ὑπέγραψα
166. Μάγνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἐρίζων τῆς Καρῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
167. Εὐγένιος ἐπίσκοπος Τραπεζοπόλεως Πακατιανῆς ὁρίσας ὑπέγραψα
168. Ἀνδρέας ἐπίσκοπος πόλεως Εὐεραγάπων Πακατιανῆς ὁρίσας ὑπέγραψα
169. Κήρυκος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀγκύρας Πακατιανῆς ὁρίσας ὑπέγραψα Oh 164

19–20 Κήρυκος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser. II 2,2 p. 794, 7

AAtBBiCCoCsDFIJMeMlMoΠPaParPePsPsuSSiSuVatVlVnVsWiWie *Oh* **15–17** Μάγνος – ὑπέγραψα W chart. corr. **18** Ἀνδρέας – ὑπέγραψα mss.omn.

1 ἐλάχιστος om. BiFΠPaPsuVs | πόλεως om. BiCsPsVsWi | Ϫάνθου – Λυκίας] Ϫάνθου ἐπαρχίας Ϫάναθου MeVs Ϫάνθ... ἐπαρχίας Ϫάνθου CsSiWi Ϫάνθου ἐπαρ(χίας) Ϫάναθ- AtPsuWie Ϫάνθου (sic) Vat | ἐπαρχίας Λυκίας om. Ml | Λυκίας] Ϫαάνθου (sic) Π Ϫάνθου (sic) BFJPePsSSu om. BiDVl **3** ἐλάχιστος ἐπίσκοπος om. D | ἐλάχιστος Vn*Oh*: om. cet. | πόλεως om. Co | Στρατονικείας] Στρατονικίας JParSi Στροτολικίας Π Τροτολικίας At Τροτολικείας CCsFMlPsPsuSSuVatWiWieA[1] Τριτολοκείας Pa Τριτολικείας Bi Τρωτολικείας BCoVs | ἐπαρχίας Καρίας om. C | Καρίας Καρ- Wi **4** ὁρίσας ὑπέγραψα om. Ml |ὑπέγραψα om. C **5–6** Κωνσταντῖνος – ὑπέγραψα om. Vat[1] *Mansi* |Καρίας — ὑπέγραψα] Καρῶν C | ὁρίσας ὑπέγραψα MlVl **5** πόλεως om. BiCsVatVs | Ἀλαβάνδων] Βλαβόνδων CsΠPsuWie Βλαβονδῶν AtBBiCCoFMlPaPePsSiSuVatVs Βλαβόνδου ParWi Βλαβινδῶν S Ἀλλαβάνδων J | ἐπαρχίας Καρίας om. Bi | Καρίας ὁρίσας om. Wi **7–10** Γεώργιος – ὑπέγραψα ord. inv. (163, 162) AtPe **7–8** Καρίας – ὑπέγραψα] Καρῶν C **7** ἀνάξιος om. BiFΠPaPsuVs | ἀνάξιος ἐπίσκοπος om. D | πόλεως om. Vs | Ὑλαρίμων] Ὑλαρίμ- Pa Ἰλαρίμων J Λαρύμων D Λαρίμων Co | ἐπαρχίας Καρίας om. Bi **9–10** ὁρίσας ὑπέγραψα om. Ml **9** ἐλάχιστος om. BiFΠPaPsuVs | πόλεως om. Vs | ἐπαρχίας Καρίας om. Bi **11–12** Θεόδωρος – ὑπέγραψα om. Vs | Καρίας – ὑπέγραψα] Καρῶν C om. Ml **11** ἀνάξιος om. BiFΠPa Psu | Ἡρακλείας] πόλεως Ἡρακλείας J | Λάτμου πόλεως] Λατμουπόλεως JSu | Λάτμου – Καρίας] ἐπαρχίας Λάτμου Co | ἐπαρχίας Καρίας om. Bi **12** ὁρίσας om. Wi **13–14** Παῦλος – ὑπέγραψα om. Vat[1] *Mansi* | ὁρίσας ὑπέγραψα om. C **13** ἀνάξιος om. BiCCsDFΠPaPsPsuVsWi | πόλεως om. Co | Κιβύρρας] Κιβύρας Me*Oh* Κίβρας Vl Κίβρης AtBiCCoCsFMlΠPaPsPsuSSiSuVsWiWieA[1] | ἐπαρχίας Καρίας om. Bi **15–16** ὁρίσας ὑπέγραψα om. C **15** ἀνάξιος om. BiCCsDFΠPaPsuVsWi | τῆς – ἐπαρχίας om. Bi | Καρῶν ἐπαρχίας] ἐπαρχίας Καρίας Co **17** Τραπεζοπόλεως Π: Τραπεζῶν πόλεως Cs πόλεως Τραπεζῶν AAtBBiCoCsIJMeMlMoPaPeSSiSuVatVnWie*Oh* Τραπεζῶν F Τραπεζοῦ Vs πόλεως CDPsPsuVl Wi | Πακατιανῆς] Καπατιανῆς CCoCsPePsVl Παπατιανῆς Ml Πακτιανῆς Vat | ὁρίσας ὑπέγραψα om. C **18** Ἀνδρέας – ὑπέγραψα om. Wie | ἐπίσκοπος om. Fl | πόλεως om. AngAtBBaCCsDcMeParPsPsuVc VsVtVta*Oh* | Εὐεραγάπων] Εὐραγάπων Fl Εὐεραπῶν B Εὐερατῶν Su Αὐεραγάπων VatVtc Ἀστραγαπῶν Ang | Πακατιανῆς] Πακτιανῆς Vat Καπατιανῆς CoCs | ὁρίσας ὑπέγραψα om. C **19–20** ὁρίσας ὑπέγραψα om. C **19** ἀνάξιος om. BiCCsDFMeΠPaPsPsuVsWi | πόλεως om. Vs | Πακατιανῆς] τῆς Πακατιανῆς Π Καπατιανῆς CoCsSi Πακτιανῆς Vat | ὁρίσας om. F

170. Πλάτων ἐπίσκοπος πόλεως Σεβαστῆς Πακατιανῆς ὁρίσας ὑπέγραψα
171. Φίλιππος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Κάδων Πακατιανῆς ὁρίσας ὑπέγραψα
172. Θεόδωρος ἐπίσκοπος πόλεως Πελτῶν Πακατιανῆς ὁρίσας ὑπέγραψα
173. Βασίλειος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀκμονείας Πακατιανῆς ὁρίσας ὑπέγραψα
174. Ἀναστάσιος ἐπίσκοπος Τιβεριουπόλεως Πακατιανῆς ὁρίσας ὑπέγραψα
175. Κοσμᾶς ἐπίσκοπος πόλεως Κολασσαέων Πακατιανῆς ὁρίσας ὑπέγραψα
176. Γρηγόριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Αἰζανῶν Πακατιανῆς ὁρίσας ὑπέγραψα
177. Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Ἰουστινιανουπόλεως Πακατιανῆς ὁρίσας ὑπέγραψα
178. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως ⟨Συνάου⟩ ὁρίσας ὑπέγραψα
179. Ἰωάννης πρεσβύτερος τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας πόλεως τοῦ Ἀνεμουρίου καὶ τὸν τόπον ἀποπληρῶν Μάμα τοῦ ἁγιωτάτου μου ἐπισκόπου ὁρίσας ὑπέγραψα
Oh 165 180. Λεόντιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Δορυλαίου τῆς Σαλουταρίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
181. Ἀλέξανδρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Νακολέων πόλεως τῆς Σαλουταρίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
182. Πατρίκιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Πρυμνησέων τῆς Φρυγῶν Σαλουταρίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

9 Ἰουστινιανουπόλεως Πακατιανῆς cf. Not.Cpl. 7, 409 p. 281 Darrouzès **17–18** Ἀλέξανδρος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 794, 6

AAtBBiCCoCsDFIJMeMlMoΠPaParPePsPsuSSiSuVatVlVnVsWiWie *Oh* **11** Ἰωάννης – ὑπέγραψα mss.[omn.]

1 Πλάτων + ἀνάξιος Co | πόλεως om. DVs | Πακατιανῆς] Πακτιανῆς CsVat Καπατιανῆς Co om. Bi | ὁρίσας om. F | ὁρίσας ὑπέγραψα om. C **2** ἀνάξιος om. CCsDFMeΠPaPsPsuVsWi | πόλεως om. AtPe SiSuVs*Oh* | Πακατιανῆς] Πακτιανῆς Vat Καπατιανῆς CoCs om. Bi | ὁρίσας om. F | ὁρίσας ὑπέγραψα om. C **3** πόλεως om. CVs | Πελτῶν Vn*Oh*: Πέμπτων AtDJ Πέπονπα Π Πελίπων PsSi Πέμπων cet. | Πακατιανῆς] Καπατιανῆς CoCs om. BiD | ὁρίσας om. F | ὁρίσας ὑπέγραψα om. C **4** πόλεως om. At BiCCoDParPePsSiVatWi*Oh* | Ἀκμονείας Vn: Ἀκμονίας *Oh* Ἀκολονίας Π Ἀκολωνίας CoVatVl Ἀκολωνείας cet. | Πακατιανῆς] Πακτιανῆς Vat Καπατιανῆς Cs om. Bi | ὁρίσας ὑπέγραψα om. C **5** Ἀναστάσιος – ὑπέγραψα om. Co | Τιβεριουπόλεως] Τιβερουπόλεως Π Βεριουπόλεως Vs | Πακατιανῆς] Καπατιανῆς Cs om. Bi | ὁρίσας ὑπέγραψα om. C | ὁρίσας om. F **6** πόλεως om. Vs | Κολασσαέων Vn: Κολασαεῶν Co Κολασσῶν F*Oh* Κολοσαεις Π Κολασαῆς ABiCCsDPsVatVlVsWi Κολοσαῆς AtBMeMlPsuSSiSu WieA[1] | Πακατιανῆς] Πακτιανῆς Vat Καπατιανῆς CoCs om. Bi | ὁρίσας ὑπέγραψα om. C **7–8** ὁρίσας ὑπέγραψα om. C **7** ἀνάξιος om. CCsDFMeΠPaPsPsuVsWi | πόλεως om. Wi | Αἰζανῶν] Αἰζιανῶν At BiCsMeMlParPePsuSVl*Oh* Αἰζιανιῶν CWi Αἰζινῶν Su Ἀζανῶν J | Πακατιανῆς] Πακτιανῆς Vat Καπατιανῆς Cs om. Bi **9–10** Κωνσταντῖνος – ὑπέγραψα Π: om. cet., cf. Flogaus, Neue Erkenntnisse p. 36 **11** ἀνάξιος om. BaBiCCsDFFlΠPaParPsPsuSeVcVlVsVt | πόλεως Συνάου] Σονβοῦ πόλεως Me πόλεως Σομβοῦ πόλεως Vt | πόλεως om. Vs | Συνάου *Oh*: Σουνβοῦ Π Σόμβρου Vc Σονβοῦ MePe Σήμνου F Σομβοῦ cet. | ὁρίσας ὑπέγραψα om. Fl **12–13** τοῦ Ἀνεμουρίου + τῆς Κιλικιῶν ἐπαρχίας Vn | Ἀνεμουρίου] Ἀνεμορίου B Ἀμεμουρίου Psu **12** Ἰωάννης + ἐλέῳ θεοῦ Co | πρεσβύτερος] ἐπίσκοπος F **13** καὶ] ὁ καὶ Vat | ἀποπληρῶν] ἀναπληρῶν Π | Μάμα τοῦ] Μάμαντος τοῦ CsDJMePsVatVlVnWi*Oh* Μάμαντος BiVs*Oh* Μάματου Ml Μαμαντοῦ C | μου om. CoVs **15–18** Λεόντιος – ὑπέγραψα ord. inv. (181, 180), sed corr. man. prim. Cs **15–16** ἐπαρχίας – ὑπέγραψα om. C **15** ἀνάξιος om. BiCCsDFMeΠPaPsPsuVs Wi | πόλεως om. Vs | Δορυλαίου] Δορυλέου AtCoMlPsuSVatVsWie Δορυλείου ParSi Δορυλλέου Π Δορυρέου Pe **17–18** τῆς[2] – ἐπαρχίας om. Bi **17** ἀνάξιος om. FΠPaPsuVs | ἀνάξιος ἐπίσκοπος ord. inv. Ps | τῆς[1] om. Co | Νακολέων] Νακωλέων J Νακουλέων AtBCCoMeMlPaPsPsuSSiSuVsWiA[1] | Σαλουταρίων] Σαλουταρίας Cs **18** ἐπαρχίας om. Co **19** ἐλάχιστος om. BiMeΠPsuVs | τῆς[1] om. Bi | Πρυμνησέων] Πρυμνησαίων Cs Πρυμνισέων ΠSi Πρυμνησέων πόλεως AtPe **20** ἐπαρχίας om. Co

183. Θεόδωρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Μηδαίου Σαλουταρίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

184. Ἀγαπητὸς ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Αὐγουστοπόλεως Σαλουταρίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

185. Γεώργιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Ὄτρου Σαλουταρίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

186. Ἰωάννης ἐλέῳ θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Πολυβώτου ἐπαρχίας Σαλουταρίων ὁρίσας ὑπέγραψα

187. Θεοφύλακτος ἐπίσκοπος πόλεως Φυτείας ἐπαρχίας Σαλουταρίων ὁρίσας ὑπέγραψα

188. Ἰωάννης διάκονος τῆς Κοτυαείων πόλεως καὶ τὸν τόπον ἀναπληρῶν τοῦ ἁγιωτάτου μου ἐπισκόπου ὁρίσας ὑπέγραψα

189. Κωνσταντῖνος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Βαρ‹ά›των τῆς Λυκαόνων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα — Mansi 1004 Oh 166

190. Εὐστάθιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀμβλάδων ἐπαρχίας Λυκαονίας ὁρίσας ὑπέγραψα

191. Κόνων ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Οὐασαδῶν ἐπαρχίας Λυκαονίας ὁρίσας ὑπέγραψα

13–14 Κωνσταντῖνος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser. II 2,2 p. 782, 23–24

AAtBBiCCoCsDFIJMeMlMoΠPaParPePsPsuSSiSuVatVlVnVsWiWie *Oh* **13–14** Κωνσταντῖνος – ὑπέγραψα mss.[omn.]

1–2 Θεόδωρος – ὑπέγραψα inter lin. add. Vat | Σαλουταρίων – ὑπέγραψα] Σαλουταρω- C **1** πόλεως om. Vs | ἐλάχιστος om. CDFΠPaPsPsuWi | ἐπαρχίας om. D | Μηδαίου] Μιδαείου Vn Μιδαίου J*Oh* Μιδανηοῦ SWi Μηδανοῦ AAtBiCoDFMePaParSuVatVlVsWie Μιδανοῦ Cs Μιδανοῦ BCMlPePsPsuSi | Σαλουταρίων ἐπαρχίας om. Bi | ἐπαρχίας om. D **3–6** Ἀγαπητὸς – ὑπέγραψα ord. inv. (185, 184) Cs **3** ἐλάχιστος] **3–4** Αὐγουστοπόλεως – ἐπαρχίας] ἐπαρχίας Σαλουταρίων BDFJMlPsPsuVlWieA[1] | Σαλουταρίων ἐπαρχίας ord. inv. AtBMlPsSuWiWie*Oh* ἐπαρχίας Σαλουταρίας Cs **3** πόλεως Αὐγουστοπόλεως om. CoBi | ἐλάχιστος om. FΠPaPsuVs | πόλεως om. Vs | Αὐγουστοπόλεως ΠVn: om. sed spat. rel. AtBCsFPaPsPsuSSiSuVatVsWA[1]*Oh* om. CMeWi **4** ἐπαρχίας – ὑπέγραψα om. C | ἐπαρχίας om. Co **5–10** Γεώργιος – ὑπέγραψα om. Vat[1]*Mansi* **5–8** Γεώργιος – ὑπέγραψα ord. inv. (186, 185) BiWi **5–6** Σαλουταρίων – ὑπέγραψα] ἐπαρχίας Σαλουτ- C **5** ἐλάχιστος om. BiDFΠPaPsu | πόλεως om. D Vs | Ὄτρου] Ὄστρου Vn om. Co | Σαλουταρίων ἐπαρχίας ord. inv. AtBFJPsuSSiSuVlA[1]*Oh* ἐπαρχίας Σαλουταρίας AtCsD om. Bi | ἐπαρχίας om. Me **7–8** ἐπαρχίας – ὑπέγραψα om. C **7** ἐλέῳ θεοῦ om. F ΠPaPsuVs | Πολυβώτου] Πολυβοτῶν F Πολυβιτῶ At Πολυβιτῶν BBiCCoJMeMlPsPsuSSiSuVlVsWi WieA[1]*Oh* | ἐπαρχίας Σαλουταρίων ord. inv. Vs **8** ὁρίσας om. Π **9** πόλεως om. AtBCJMeParPsPsu SiSuVsWiWie*Oh* | Φυτείας] Φυτίας Cs | ἐπαρχίας Σαλουταρίων om. Vs | Σαλουταρίων om. CCoCsDF JMlParPsPsuSSuVlWiWie om. sed spat. rel. B **10** ὑπέγραψα om. C | post 187. Ἰωάννης ἐλέῳ θεοῦ ἐπίσκοπος Πολυβιτῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα add. (iterum sic) MeVl **11** τῆς om. F ἁγίας ἐκκλησίας Vat | Κοτυαείων] Κουταείων BiDWie Κοτυαέων CoCsJVatVn Κοττυαέων Vs Κοτυαΐων Κοταγίων Π | καὶ om. BBiCCoCsJParPsPsuSiVsWie*Oh* | τὸν om. Wi **12** μου om. AtBBiCoMlSWieA[1] **13–14** Λυκαόνων – ὑπέγραψα] Λυκαόν- C | Λυκαόνων ἐπαρχίας ord. inv. Rw **13** ἐλάχιστος om. BaBiFFlΠ PaPsuSeVcVs ἀνάξιος D | πόλεως om. BiCoMlVs | Βαράτων *Oh*: Βαρίτου ABBaDDcEFMlΠPsSSi SuVnVtcWiA[1]J[1] Βαρῆτου Co Βαριτῶν Cs Βαρίτων MPi Βαρίτ(ης) AtBiVc Βαριττῆς Vs Βαρίτ- FlMe MoParPrPsuRwSeVatVtVtaW Βιριτ- AngC | τῆς om. RwSu **15** ἀνάξιος om. AtBiCFMeΠPaPsPsuVs Wi | πόλεως om. Bi | Ἀμβλάδων Vn*Oh*: Ἀμιβλάδων F Ἀμιλάδων Vig Ἀμιλάδ- Vat*Mansi* Ἀμελάδων Bi CsMlΠPsPsuWi Ἀμελανδῶν AAtBCoIJMlSSiSuVsWie Μελαδῶν D | ἐπαρχίας Λυκαονίας] Λυκαόνων ἐπαρχίας Co τῆς Δυσκαόνων ἐπαρχίας FPsuVs om. Bi **16** ὁρίσας ὑπέγραψα om. C | ὁρίσας om. Ps **17–18** ὁρίσας ὑπέγραψα om. C **17** ἀνάξιος om. BiCCsFMeΠPaPsPsuVsWi | πόλεως om. Vs | Οὐασαδῶν Vn*Oh*: Αἰασαδῶν Co Αἰασαδῶν cet. | ἐπαρχίας Λυκαονίας] τῆς Λυκαόνων ἐπαρχίας Co om. Bi | ἐπαρχίας + ἐπαρχίας (sic) Ml | ἐπαρχίας Λυκαονίας] τῆς Δυσκαόνων ἐπαρχίας FPsu | ὁρίσας om. Ps

192. Θεοδόσιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Βηρινουπόλεως τῆς Λυκαόνων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
193. Λογγῖνος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Μιστιανῶν πόλεως Λυκαόνων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
194. Κήρυκος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Δέρβης τῆς Λυκαόνων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
195. Ἀλέξανδρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Οὐμαν‹ά›δων τῆς Λυκαόνων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
196. Παῦλος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Σωζοπολιτῶν πόλεως τῆς Πισίδων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
197. Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Τυμανδῶν πόλεως τῆς Πισίδων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
Oh 167 198. Θεόδωρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τοῦ Βινδαίου τῆς Πισίδων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
199. Μαρῖνος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως τοῦ Φιλομηλίου τῆς Πισίδων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

9–10 Παῦλος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 794, 8 **15–16** Μαρῖνος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 794, 9

AAtBBiCCoCsDFIJMeMlMoΠPaParPePsPsuSSiSuVatVlVnVsWiWie *Oh* **1–2** Θεοδόσιος – ὑπέγραψα mss.omn. **7–8** Ἀλέξανδρος – ὑπέγραψα mss.omn.

1–2 Θεοδόσιος – ὑπέγραψα om. Vc | τῆς^{2} – ὑπέγραψα om. BiFlSeVtc | Λυκαόν- C | Λυκαόνων – ὑπέγραψα om. Bi | Λυκαόνων ἐπαρχίας] ἐπαρχίας Λυκαονίας Vs om. VtaVtc **1** Θεοδόσιος] Θεόδωρος Mo | ἐλάχιστος om. BaBiFΠPaPsuSeVs | ἐπίσκοπος om. Co | τῆς^{1} om. FlSe | Βηρινουπόλεως τῆς] Βερινουπόλεως τῆς Vta Βιρινουπόλεως τῆς Π Βηρινοπόλεως τῆς Vn Βερηνῶν πόλεως ABCCsDDcFMe MlPiPrPsPsuSSiSuVtcWiWieA^{1}*Oh* Βερηνῶν FeVs Βερινῶν πόλεως DcJMRwSiVl Βιερινῶν πόλεως Mo Βερινοῦ πόλεως Co πόλεως Βερηνῶν Ba πόλεως Βερυνῶν BiSe Βερενῶν πόλεως AngVatVt Βαρίτης πόλεως Pa | τῆς^{2} om. BiDFMlParPiPrPsuVatVtWWi*Oh* | Λυκαόνων] Λυκαόνωης F **3–4** Λογγῖνος – ὑπέγραψα om. At | ὁρίσας ὑπέγραψα om. C **3** ἐλάχιστος om. BaBiCCsDDcFFlMeΠPaParPsPsuVc VlVsWi | τῆς – πόλεως] πόλεως τῆς Μιστιανῶν Si πόλεως Μιστιανῶν BaBiFl | Μιστιανῶν πόλεως] Μισιανοπόλεως Vta | Μιστιανῶν] Μεστιανῶν Su Μιστιανῶν Vs | πόλεως – ἐπαρχίας om. Bi | πόλεως + τῆς Co | Λυκαόνων ἐπαρχίας] ἐπαρχίας Λυκαονίας Vs | Λυκαόνων] τῆς Λυκαονίας Π **4** ὁρίσας om. Co **5** Κήρυκος] Κυριακὸς Bi Κύρυκος Ml | ἐλάχιστος om. BiCFΠPaPsuVs | πόλεως om. Vs | τῆς – ἐπαρχίας] ἐπαρχίας Λυκαόνων Vs om. Bi | Λυκαόνων] Λυκαονίας Π **6** ὁρίσας ὑπέγραψα om. C | ὁρίσας om. Ps **7–8** τῆς – ὑπέγραψα om. BiFlSe | Λυκαόνων – ὑπέγραψα] ἐπαρχίας Λυκαονίας Vs Λυκαόν- C **7** ἐλάχιστος om. BaBiCFFlΠPaPsuSeVcVs | πόλεως om. Vs | Οὐμανάδων] Ὀυμάνδων AΠSVn Σουμαέδων E Σουμανδρῶν DJRw Ὀμανάδων *Oh* Σουμάνδων cet. | τῆς Λυκαόνων om. Rw **7–8** ἐπαρχίας om. Vta **9–10** πόλεως – ἐπαρχίας] ἐπαρχίας Πισίδων Vs | ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα] ἐπαρ- C om. Me | ἐπαρχίας] om. D **9** ἐλάχιστος om. BiCFΠPaPsuVs | τῆς^{1} om. Vs | Σωζοπολιτῶν] Σωζοπόλεως Ml | Πισίδων] Πισσίδων Π **10** ὁρίσας om. Ps **11–12** Κωνσταντῖνος – ὑπέγραψα om. Vat^{1}*Mansi* | πόλεως τῆς Πισίδων ἐπαρχίας] ἐπαρχίας Πισίδων Vs om. Bi | ἐπαρχίας – ὑπέγραψα om. C **11** ἀνάξιος om. BiCFΠPaPsuVs | τῆς^{1} – πόλεως] πόλεως τοῦ Βινδεοῦ Wi | τῆς^{1}] πόλεως Bi | Τυμανδῶν] Τυμανδεῶν Π Τυμάνδου Vn Συμανδῶν At | Πισίδων] Πισσίδων Π **12** ὁρίσας om. Ps **13–14** ὁρίσας ὑπέγραψα om. C **13** ἐλάχιστος om. BiCFΠPaPsuVs | ἐπίσκοπος + πόλεως BiDMlWi | τοῦ om. CsVs+ τοῦ J πόλεως τοῦ FParSiVatVl | Βινδαίου] Βινδίου Co | τῆς – ἐπαρχίας] ἐπαρχίας Πισίδων Vs om. Bi | Βινδαίου] Βινδέου AtBiCCsFJMeMlΠPaPsuSSiSuVatVlVsWiWieA^{1} **15–16** τῆς – ἐπαρχίας] ἐπαρχίας Πισίδων Vs om. Bi | ἐπαρχίας — ὑπέγραψα om. C | ὁρίσας ὑπέγραψα om. Ml **15** ἐλάχιστος om. BiCFΠPa PsuVs | πόλεως τοῦ om. Vs | πόλεως om. CCoSi | τοῦ om. F | Φιλομηλίου] Φιλιομιλίου AtBiCCsDFJ MeMlParPsPsuSSuVatVlVnVsWi | Πισίδων] Πισσίδων Π **16** ὁρίσας om. FPs

200. Σισίννιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ⟨Νεα⟩πόλεως τῆς Πισίδων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
201. Γεώργιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Σαγαλασσοῦ τῆς Πισίδων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
202. Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς ⟨Τιμ⟩βριαδέων πόλεως τῆς Πισίδων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
203. Κόνων ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Λαοδικείας τῆς Πισίδων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
204. Ἰωάννης ἐλέῳ θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀδαδέων πόλεως τῆς Πισίδων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
205. Πατρίκιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Λιμένων τῆς Πισίδων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
206. Κόνων ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Σινιάνδου τῆς Πισίδων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
207. Στέφανος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Τιτυασ⟨σ⟩έων πόλεως ἐπαρχίας Πισίδων ὁρίσας ὑπέγραψα Oh 168
208. Πέτρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Σελευκείας τῆς Πισίδων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

5–6 Κωνσταντῖνος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser. II 2,2 p. 794, 10

AAtBBiCCoCsDFIJMeMlMoΠPaParPePsPsuSSiSuVatVlVnVsWiWie *Oh* **1–2** Σισίννιος – ὑπέγραψα mss.omn. **5–6** Κωνσταντῖνος – ὑπέγραψα mss.omn.

1–4 Σισίννιος – ὑπέγραψα ord. inv. (201, 200) Vta **1–2** τῆς² – ὑπέγραψα om. BaBiSe **1** ἐλάχιστος om. BaBiCFFlΠPaPsuSeVc | τῆς¹ om. BaSeVs | Νεαπόλεως TIB VII p. 347: Μανῶν πόλεως Π Μανοπολιτῶν At Μανουπολιτῶν Si Μανοπόλεως cet. *MansiOh*; cf. Ohme, Bischofsliste p. 167 adn. ad subscr. 201, PmbZ 6723 | τῆς² – ἐπαρχίας om. BiCoVta | Πισίδων] Πισσίδων Π Πεισίδων Co **2** ὁρίσας om. Ps **3–4** τῆς – ἐπαρχίας] ἐπαρχίας Πισίδων Vs om. Bi | τῆς Πισίδων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα] om. C **3** ἐλάχιστος om. BiCFΠPsuVs | πόλεως om. BiCoVs | Σαγαλασσοῦ FVn*Oh*: Σαγαλαοῦ cet. | Πισίδων] Πισσίδων Π **4** ὁρίσας om. Ps **5–6** Κωνσταντῖνος – ὑπέγραψα om. D | πόλεως — ἐπαρχίας om. AtBBiCsFMMeParPiPrPsPsuSiVcVlVsVtaWiWieA²*Oh* | τῆς²– ἐπαρχίας] om. Dc | πόλεως – ὑπέγραψα om. BaBiSe | τῆς² – ὑπέγραψα om. C **5** Κωνσταντῖνος] Ἰωάννης Mo | ἀνάξιος om. BiCCsMeΠPaParPiPsuSeVcVsWi ἐλάχιστος B | τῆς¹ om. BiPsuVcVs | τῆς¹ – πόλεως] πόλεως τῆς Μαβριαδέων C | Τιμβριαδέων *Oh*: Τμαβριαδέων MlSSu Βριαδέων Π Μαβριαδέων ABBaBiCCoCsMPiPrPsuSeVcVtaWA¹J¹Vig² Μανριαδέων SiVn Μαμβριαδέων AtPsVsWiA²*Mansi* Μαμραδέων F Μαριαδέων Fl | πόλεως – Πισίδων om. MlSSuVtc | Πισίδων] Πισσίδων Π **7–8** Κόνων – ὑπέγραψα om. sed add. post 205 Wie | ἐπαρχίας – ὑπέγραψα om. C **7** ἐλάχιστος om. BiCΠPaPsuVs | Λαοδικείας] Λαοδικίας ΠVl | τῆς – ἐπαρχίας] ἐπαρχίας Πισίδων Vs om. Bi | Πισίδων] Πισσίδων Π | ὁρίσας om. Ps **9–10** ἐπαρχίας – ὑπέγραψα om. C **9** ἐλέῳ θεοῦ om. BiCFΠPaPsuVs | τῆς¹ om. Psu | Ἀδαδέων] Σαδαδέων Bi | πόλεως – ἐπαρχίας] ἐπαρχίας Πισίδων Vs om. Bi | τῆς² om. FVs | Πισίδων] Πισσίδων Π **10** ὁρίσας om. Ps **11–12** ἐπαρχίας – ὑπέγραψα om. C | ὁρίσας ὑπέγραψα om. Ml **11** ἐλάχιστος om. BiCFΠPaPsuVs | ἐπίσκοπος om. Co | Λιμένων Π: Λημναίων At Ἀημναίων Vs Λιμναίων cet. | τῆς – ἐπαρχίας om. Bi | Πισίδων] Πισσίδων Π **12** ὁρίσας om. Ps **13–14** ὁρίσας ὑπέγραψα om. C **13** πόλεως om. CoFSiVs | Πισίδων] Πισσίδων Π | τῆς – ἐπαρχίας] ἐπαρχίας Πισίδων Vs om. Bi **15–16** πόλεως – Πισίδων] ἐπαρχίας τῆς Πισίδων FPsu ἐπαρχίας Πισίδων Vs | ἐπαρχίας τῆς Πισίδων] ord. inv. D Παμφυλῶν ἐπαρχίας Co | Πισίδων] Πισσίδων Π om. Bi **15** ἐλάχιστος om. BiCCsFMeΠPsuVsWi | τῆς] om. CoVs | Τιτυασσέων *Oh*: Τιτυασέων Vn Στυασέων CMeVal Τυασέων cet. | πόλεως om. BiPsu **16** ὁρίσας ὑπέγραψα om. C **17–85,2** Πέτρος – ὑπέγραψα ord. inv. (209, 208) FVn **17** ἐλάχιστος om. BiCFΠPaPsuVs | πόλεως om. BiCsMeMlParPsSiWiWie*Oh* | πόλεως – Πισίδων] Μαγνυδέων πόλεως τῆς Παμφύλων Co | πόλεως – ἐπαρχίας] τῆς Μαγυδέων Σελευκείας ἐπαρχίας Pe | Σελευκείας] Σελευκίας MlSiWie | τῆς – ἐπαρχίας om. Vs | τῆς Πισίδων om. AtBiDParPsVatWi*Oh* | τῆς Πισίδων ἐπαρχίας om. sed spat. rel. Π ἐπαρχίας BCFJPsuSiSu om. cet. | τῆς om. Me | ἐπαρχίας] ἐπαρχίας τῆς VatWie

209. Πλάτων ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Μαγυδέων πόλεως τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
210. Ζαχαρίας ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Λαγίνων τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
211. Γεώργιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Κοδρουλέων πόλεως τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
212. Παῦλος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως τοῦ Συλαίου τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
213. Κωνσταντῖνος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Εὐδοκιάδος τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
214. Ἰωάννης ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀδριανῆς τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
215. Θεόδωρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Δοαρινῶν πόλεως τῆς δευτέρας τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
Mansi 1005 216. Κόνων ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Κολωνείας δευτέρας τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

1–2 Πλάτων – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 794, 11 **7** Συλαίου cf. CCpl. (681), actio XII. XIV. XVI, ACO ser.II 2,2 p. 520, 18; p. 636, 6; p. 692, 18 **13–14** Θεόδωρος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser.II 2,2 p. 794, 14

AAtBBiCCoCsDFIJMeMlMoΠPaParPePsPsuSSiSuVatVlVnVsWiWie *Oh*

---

1 ἐλάχιστος om. BiCCsDFMeΠPaPsPsuVs | τῆς[1]] πόλεως Bi | Μαγυδέων Vat: Μαγυδαίων B Μυγαδέων Su Μανδέων AngAtCsJParPsVnVsVtc*Mansi* | Παμφύλων] Παμφυλίας AtΠ **1–2** πόλεως – ἐπαρχίας] ἐπαρχίας Παμφύλων Vs | Παμφύλων — ὑπέγραψα] Παμφύ(λων) C | ὁρίσας ὑπέγραψα om. Ml **3–4** Παμφύλων – ὑπέγραψα] Παμφύ(λων) C **3** ἐλάχιστος om. BiCCsDFMeΠPaPsPsuVsWi ἐλέῳ θεοῦ Co | πόλεως om. Vs | πόλεως Λαγίνων] Λαγήνων πόλεως Si | Λαγίνων Si*Oh*: Λαγηνῶν cet. | Παμφύλων] Παμφυλίας Cs | τῆς om. Me | τῆς – ἐπαρχίας] ἐπαρχίας Παμφύλων Vs om. Bi **5–6** τῆς[1] – ἐπαρχίας om. Bi | πόλεως – ἐπαρχίας] ἐπαρχίας Παμφύλων Vs | τῆς[2] – ἐπαρχίας om. D | ἐπαρχίας – ὑπέγραψα] Παμφύ(λων) C **5** τῆς[1] – πόλεως] πόλεως Κουδρουλέων Co | ἐλάχιστος om. BiCFΠPaPsu | τῆς[1] om. Vs πόλεως Bi | Κοδρουλέων] Κοδρυλέων BΠPaVat | Παμφύλων] Παμφυλίας At **6** ὁρίσας ὑπέγραψα om. Ml | ὁρίσας om. Ps **7–8** τῆς – ἐπαρχίας] ἐπαρχίας Παμφύλων Vs om. Bi | Παμφύλων ἐπαρχίας om. S **7** ἐλάχιστος om. BiCoCsDFMeΠPaPsPsuVsWi | πόλεως om. Vs | τοῦ om. BiPsu | Συλαίου] Συλέου ABiCCsFMlPsuSSuVatWieA[1] Συλλέου Π Σύλου Vn Σιλλίου *Oh* | Παμφύλων] Παμφύ(λων) C Παμφυλίας AtCs **8** ὁρίσας ὑπέγραψα om. CMl **9–10** Παμφύλων – ὑπέγραψα] Παμφύ(λων) C | τῆς – ἐπαρχίας] ἐπαρχίας Παμφύλων Vs om. Bi | Παμφύλων ἐπαρχίας] Παμφυλίας JS | ἐπαρχίας om. PsuVat | ἐπαρχίας ὑπέγραψα om. Ml **9** ἐλάχιστος om. BiCFΠPaPsuVs | πόλεως om. VsWie *Oh* | τῆς om. D | Παμφύλων] Παμφυλίας At **11–12** Ἰωάννης – ὑπέγραψα om. Vat | Παμφύλων – ὑπέγραψα] Παμφύ(λων) C **11** ἐλάχιστος om. BiCDFΠPaPsPsuVsWi | πόλεως om. Vs | τῆς – ἐπαρχίας] ἐπαρχίας Παμφύλων Vs | Παμφύλων] Παμφυλίας Cs **13** ἐλάχιστος om. BiCFΠPaPsuVs | ἐπίσκοπος τῆς Δοαρινῶν πόλεως] ἐπίσκοπος πόλεως Δοαρινῶν ABParPeSuVatWie*Oh* ἐπίσκοπος πόλεως Δωαρινῶν Co ἐπίσκοπος πόλεως Δορινῶν J ἐπίσκοπος πόλεως Δαριανῶν CMl Δοαρινῶν πόλεως ἐπίσκοπος ParSi πόλεως Κοπιανῶν Vn | τῆς[1] – πόλεως om. Bi | τῆς[1] om. At | Δοαρινῶν πόλεως ord. inv. At | Δοαρινῶν] Δοριανῶν Vs Κοαρινῶν DPaWi Δορινῶν J Δαριανῶν Ml Κοριανῶν Ps Κορηνῶν CCs | πόλεως om. SVs **14** ἐπαρχίας – ὑπέγραψα om. C | ἐπαρχίας om. Co **15–86,2** Κόνων – ὑπέγραψα ord. inv. (217, 216) C **15** ἐλάχιστος om. CFΠPaPsuVs | ἐπίσκοπος om. Ps | πόλεως om. A | Κολωνείας] Κολονείας Vl Κολονίας Π Κωλονίας Si | δευτέρας] τῆς δευτέρας Bi τῆς β΄ CCs om. Co **16** ἐπαρχίας – ὑπέγραψα om. C

217. Εὐστάθιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Παρνασσοῦ τῆς δευτέρας τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα Oh 169

218. Μιχαὴλ ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Ναζιανζοῦ τῆς δευτέρας τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

219. Φαυστῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Ζιγανεῶν τῆς Λαζῶν χώρας ὁρίσας ὑπέγραψα

220. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Πετρῶν τῆς Λαζῶν χώρας ὁρίσας ὑπέγραψα

221. Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Πάρου ὁρίσας ὑπέγραψα

222. Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς ‹Θήρας νήσου› ὁρίσας ὑπέγραψα

223. Ἰσίδωρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Σάμου ὁρίσας ὑπέγραψα

224. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Μοσυναίων πόλεως τῆς Φρυγῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

225. Στέφανος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως ‹Ἀττούδων› τῆς Φρυγῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα

226. Μαριανὸς ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Κιθαριζῶν τῆς τετάρτης τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα Oh 170

---

9 Στέφανος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser. II 2,2 p. 794, 16 **10** Γεώργιος – ὑπέγραψα cf. CCpl. (681), actio XVIII, ACO ser. II 2,2 p. 794, 18

AAtBBiCCoCsDFIJMeMlMoΠPaParPePsPsuSSiSuVatVlVnVsWiWie *Oh* **1–2** Εὐστάθιος – ὑπέγραψα legi v.p. Me **10** Γεώργιος – ὑπέγραψα mss.$^{omn.}$ **14–15** Στέφανος – ὑπέγραψα mss.$^{omn.}$ **17** mss.$^{omn.}$; marg. sub catal. σκζ′ AAtBaBiCDEFMMlMoParPePiPrPsPsuRwSSeSiSuVnVtaWiPa^{1}Vig^{2} (de Co cf. app. ad subscr. 4, p. 63) ὁμοῦ σκζ′ B ὁμοῦ σιθ′ J^{1} διακόσιοι εἴκοσι ἑπτά VatVtc (de BinΦ cf. app. ad subscr. 4 et 32, p. 63 et 67) sub catal. add. οἱ ἱεροὶ κανόνες τῆς ἕκτης συνόδου Co Γράψε τίς; Οἴδε θεός. Τίνος εἵνεκεν; Οἴδε καὶ αὐτός. (= Anthol. graeca IX, 135). Χριστῷ τελείω καὶ συνεργῷ ἡ χάρις. add. Π

1–2 τῆς – ἐπαρχίας om. Bi | τῶν – ὑπέγραψα om. C **1** ἐλάχιστος om. Vs | πόλεως om. Vs | τῆς om. Co | Παρνασσοῦ] Παρνασοῦ AAtBCCoDFJMlΠPaPsPsuSSiSuVsA^{1} | τῆς om. F **2** ἐπαρχίας om. Co | ὁρίσας ὑπέγραψα om. Ml **3–4** τῆς – ἐπαρχίας om. Bi **3** ἀνάξιος om. BiCsMeVs | πόλεως om. SuVs | Ναζιανζοῦ] Ναζιαζοῦ Π | τῆς om. Co **4** ἐπαρχίας om. S **5–6** ὁρίσας ὑπέγραψα] ὁρίσας ὁρίσας C **5** ἀνάξιος om. BiPsuVs | πόλεως om. AtBiCCoCsDFMlΠPaVsWie.Si | πόλεως Ζιγανεῶν τῆς Λαζῶν] Γιγανῶν ABBiCCsDFJMeMlPaParPsPsuSiSuVatVlWie Ζιγανέων *Oh* | Ζιγανεῶν – Λαζῶν] Γιγᾶν AtCo | Ζιγανεῶν] Γιγανχῶν Pe Γιγανῶν SVsWi | τῆς Λαζῶν om. CCoMlVsWi*Oh* | τῆς – χώρας om. Pe | Λαζῶν χώρας + ἤτοι Κολχίδος Vn **7–8** ὁρίσας ὑπέγραψα om. C **7** ἀνάξιος om. BiCFΠPa PsuVs | πόλεως om. CoVs | ὁρίσας om. F **9** ἀνάξιος om. BiCFΠPsuVatVs | πόλεως om. Vs | Πάρου] Παρίου AAtBBiCCoCsDFJMeMlPaPsPsuSSiSuVatVlVnVsWiA^{1} Παρίων *Oh* | ὁρίσας ὑπέγραψα om. C **10** ἀνάξιος om. BaBiCFFlΠPaPsuVcVs ἐλάχιστος Wi ἐλέῳ θ(εο)ῦ Vta | τῆς Θήρας νήσου *Oh*: τῆς Θεσορίνης Π τῆς Θεωρήνης CsVs τῆς Θεωρινῆς Rw Θεωρινίς Ml πόλεως τῆς Θεωρινῆς A τῆς Θεωρινῆς cet. | ὁρίσας ὑπέγραψα om. CFl **11** ἐλάχιστος om. BiCΠPaPsuVs | ὁρίσας om. D | ὁρίσας ὑπέγραψα om. C **12–13** ἐπαρχίας – ὑπέγραψα om. C **12** ἀνάξιος om. BiCFΠPsuVatVs | τῆς^{1} om. Bi | πόλεως τῆς om. Vs | Μοσυναίων] Μοσυνέων ACoΠ Μουσυναίων ParPs Μουσαναίων VlVsWi Μουσανέων BiMePa Μουσουναίων ADJ | τῆς Φρυγῶν] Φρυγέων Su | τῆς^{2} – ἐπαρχίας om. Bi | τῆς^{2} om. CoCsDJMeMlΠPsuVatWie*Oh* **14–15** ἐπαρχίας – ὑπέγραψα om. C **14** ἐλάχιστος om. BaBiCFFlΠPa PsuSeVcVs ἀνάξιος ACsRw | πόλεως] τῆς Co om. SeVs | Ἀττούδων *Oh*: Ἀττόδων Π Ἀτγάδου AAtC JMMeMlPaPrPsuVlVsVtA^{1} Ἀττάδων Fl Ἀτταδοῦ BaCoCsDDcPiPsRwSSiSuVcVnVtaWiWieA^{2} Ἀτάδου BiSe Ἀτταλοῦ B Ἀετταδοῦ F | τῆς] πόλεως Co om. VsWie **15** ὁρίσας ὑπέγραψα om. Ml **16** ἀνάξιος om. BiCCoFΠPaPsuVs | πόλεως om. AAtCCsJMeMlPePsSiVatVlVs*Oh* | τετάρτης Π*Oh*: α′ ACCoCsJMlSSiVnWie πρώτης cet. **17** ἐπαρχίας om. At

INDICES

Scriptura sacra

Vetus Testamentum

Genesis
1, 26 60, 2
3, 23–24 17, 22

Leviticus
17, 31 52, 12
18, 6 45, 20–21
19, 27 58, 23–26

Numeri
25, 7–13 19, 5

Deuteronomium
13, 1 23, 26–27
19, 15 55, 2
22, 5 48, 8–9

Iosua
1, 8 19, 3–4

1 Regum
2, 10 18, 24

4 Regum
21, 5–6 49, 14–18

Psalmi
1, 2 19, 3–4
2, 1 23, 21
4, 23 59, 21
4, 25 59, 21
9, 7 17, 18
72, 8 23, 21
72, 28 40, 27
92, 13 21, 5
100, 6 18, 24–25
111, 5 18, 23
118, 1 18, 24–25
145, 6–7 18, 23–24

Odae
3, 10 18, 24

Proverbia
16, 8 20, 1–2
18, 22a 55, 11–12
23, 4 49, 6–7
29, 20 49, 6–7
30, 24 49, 6–7

Siracides
24, 13 21, 5

Isaias
9, 1 17, 2–13
40, 3 18, 9–10

Ieremias
3, 1 55, 11–12
36, 13 20, 9–10

Novum Testamentum

Evangelium sec. Matthaeum

3, 3	18, 9–10
5, 32	55, 11–12
12, 22–28	14, 16–19
13, 24–30	20, 5–6
18, 12	19, 26–17
18, 16	55, 2
18, 20	20, 7–8
19, 6	30, 17
19,9	55, 11–12
26, 26	54 ,17
26, 29	37, 9
28, 1	56, 8–10

Evangelium sec. Marcum

2, 27	55, 26 – 56,1
10, 9	30, 17
10, 45	18, 1–2

Evangelium sec. Lucam

1, 2	21, 8
9, 62	42, 13–14
11, 14–18	16, 16–19
14, 7–11	28, 3–11
24, 1	56, 8–10

Evangelium sec. Iohannem

1, 16–17	54, 6–7
1, 29	54, 2–3. 54, 8–9
1, 36	54, 2–3
2, 15	52, 17–18
2, 16	52, 17
6, 37	42, 26
8, 44	17, 24
10, 11	19, 26–17
19, 34	37, 19–21

Acta Apostolorum

6, 1–6	31, 14–15. 31, 21 – 32, 4
8, 9–24	34, 20
15, 20	50, 2
21, 25	50, 2

Epistula ad Romanos

12, 1	17, 18
12, 8	49, 1–4
15, 20	21, 4–5

1 Epistula ad Corinthios

3, 11	21, 4–5
3, 16	60, 2
6, 17	40, 27
7, 14	51, 20–21
7, 27	30, 18–19
7, 35	44, 3–4
9, 24	18, 5–6
10, 31 – 11,1	29, 24– 30, 2
11, 14	58, 23–26
12, 27	60, 2
12, 29–30	49, 1–4
14, 34–35	50, 23–25
15, 20	18, 1

2 Epistula ad Corinthios

2, 17	25, 9
5, 17	17, 23
6, 7	18, 6
6, 14–16	47, 25–27
6, 16	60, 2
6, 17	47, 8
6, 19	60, 2
13, 1	55, 2

Epistula ad Galatas

3, 27	58, 22

Epistula ad Ephesios

6, 12	19, 11
6, 16	18, 2
6, 17	18, 7–8

Epistula ad Philippenses
2, 15–16 23, 17
3, 20 18, 16
3, 21 19, 11–12

1 Epistula ad Timotheum
2, 6 18, 1–2
5, 9 41, 13–14
5, 19 55, 2

Epistula ad Titum
2, 14 18, 1–2. 19, 25–26

Epistula ad Hebraeos
2, 10 18, 4
6, 1 19, 28–29
9, 14 19, 28–29
10, 1 54, 5
10, 29 19, 24–25
13, 4 30, 18

1 Epistula Petri
2, 9 19, 20

1 Epistula Iohannis
5, 20 23, 7

Apocalypsis
21, 5 17, 23

Patres et scriptores

Apophthegmata patrum. Collectio anonyma de anachoretibus [CPG 5561, BHG 1445] (Nau)
411, 1 — 27, 3–4

Basilius Caesariensis
Asceticum magnum [CPG 2875] (PG 31, Garnier)
XV, 4 (col. 956B) — 41, 2–4
Liturgia s. Liturgia Basilii

Canones Apostolorum → Canones et Concilia

Chronicon paschale (Dindorf)
705, 18 – 706, 8 — 45, 8–10
629, 10–20 — 53, 19–21

Clemens Alexandrinus, Paedagogus [CPG 1376] (GCS 12, Stählin/Treu)
III, 11, 79, 2 (152, 24–26) — 25, 9

Constantinus IV. imp., ep. ad Leonem papam (a. 681) [Dölger/Müller, Reg. 247] (ACO ser. II 2, 2, Riedinger)
886, 3– 887, 21 — LXI
895, 29 – 896, 35 — 13, 5–6

Constitutiones Apostolorum [CPG 1730] (SC 320, Metzger)
I, 3 (112, 30–36) — 58, 23–26
I, 8 (112, 43 – 113, 6) — 58, 23–26
I, 10 (114, 8–49) — 58, 23–26
VIII, 32, 15 (238, 46–47) — 45, 3
VIII, 32, 9 (236, 25 – 238, 29) — 45, 3–4

Cyrillus Alexandrinus
Homilia XI Encomium in S. Mariam deiparam [CPG 5255, BHG 1154] (PG 77, Aubert)
col. 1032C — 53, 7
Glaphyra in Exodo [CPG 5201] (PG 69, Aubert)
III (col. 512A) — 22, 14

(Ps.) Cyrillus Alexandrinus
De sancta trinitate [CPG 5432] (PG 77, Aubert)
18 (col. 1157A) — 22, 12
Collectanea [CPG 5434] (PG 77, Aubert)
col. 1241C — 20, 7

Demosthenes, Epistulae 1, 1 (Rennie)
3, 1462, 1–2 21, 2–3

Dungalus Scotus, Responsa contra perversas Claudii Taurinensis episcopi sententias (PL 105)
463–530 LXXXIII

Ephraem Syrus, Precationes ad sanctissimam dei matrem [CPG 4079] (Phrantzolas 6)
5 (401, 63) 53, 7
9 (402, 3) 53, 7

Eusebius Caesariensis
Historia ecclesiastica [CPG 3495] (GCS 9, Schwartz/Mommsen)
VII, 19, 1 (672, 24 – 674, 3) 37, 23–25
X, 4, 19 (868, 20) 18, 6
De laudibus Constantini [CPG 3498] (GCS 7, Heikel)
XII, 8 (231, 26–27) 18, 20–21
XVII, 10 (257, 4) 18, 6
Praeparatio evangelica [CPG 3486] (GCS 43, 1, Mras/des Places)
IV, 4, 1 (173, 15) 22, 14

Georgius Monachus, Chronicon (de Boor/Wirth)
25 (725, 13 – 726, 17) 13, 1–8

Georgius Syceota, Vita Theodori Syceotae [CPG 7973, BHG 1748] (Festugière)
104 (84, 29–30) 41, 5

Gratianus, Concordantia discordantium canonum (Friedberg)
Distinctio 16, c. 6 LXXXV

Gregorius Nazianzenus, Orationes [CPG 3010]
2 (SC 247, Bernardi)
2, 1 (84, 4 – 86, 1) 21, 2–3
2, 95 (212, 1–2) 25, 9
18, 16 (PG 35, Caillau–Clémencat) (col. 1005A) 23, 9
20, 4 (SC 270, Mossay) (270, 62, 1–2) 25, 9
32 (SC 318, Moreschini)
32, 12 (110, 1–3) 48, 29 – 49, 1
32, 12 (110, 9–13) 49, 1–4
32, 13 (112, 2–4) 49, 4–6
32, 21 (130, 21–23) 49, 6–7

Humbertus de Silva Candida, Contra Nicetam (PG 120)
XX (col. 1030A) LXXXV

Iohannes Chrysostomus
Homiliae in acta apostolorum [CPG 4426]
14, 3 (PG 60, col. 116BC) 32, 6–11
Homiliae in Matthaeum [CPG 4424]
82, 2 (PG 58, Field, col. 740A) 37, 6–10

Iohannes Grammaticus (Caesariensis), Homilia adversus Manichaeos I [CPG 6859] (CChr.SG 1, Richard)
6 (87, 82) 22, 18

Jonas Aurelianensis, De cultu imaginum (PL 106)
col. 305–388 LXXXIII

Jonas von Orléans → Jonas Aurelianensis

Liber Pontificalis (Duchesne, 1)
LXXXVI
372, 19 – 373, 5 LVII
373, 5–7 LX
373, 7–9 LX
373, 9–10 LXII
LXXXVIII
385, 16 – 386, 3 LXII
XC
389 – 391 LXIII
XCI
396, 9–20 LXIII

Liturgia Basilii (Brightman) [CPG 2905]
328, 10 37, 23–28

Liturgia Iacobi (PO 36, Mercier)
202, 13 37, 23–28

Nicolaus I. papa, ep. 88 (28.9.865) (MGH Epp. VI, Perels)
454 – 487 LXXIII

Notitiae episcopatuum ecclesiae Constantinopolitanae (Darrouzès)
Nr. 2
40 (217) LXVII
Nr. 7
35 (272) LXVII
242 (277) 74, 6

323 (279) 79, 7
409 (281) 81, 9
575 (284) LXVII

Proclus Constantinopolitanus, Homilia de dogmate incarnationis [CPG 5822, BHG 1898^{n}] (Martin)
20 (48, 1) 53, 2–3

Sahak III., Epistula dogmatica (Izmireantz)
67–70 (466 – 469) 53, 19–21

Severus Antiochenus, Homilia [CPG 7035] (PO 29, Brière)
125 (232–252) 53, 19–21

Theodoretus Cyri
Eranistes [CPG 6217] (Ettlinger)
142, 1. 220, 23–24 22, 14
Questiones in III. Regnum [CPG 6201] (PG 80, Schulze)
12 (col. 677BC) 37, 25–16

Theophanes Confessor, Chronicon (de Boor)
6171 (356, 14) 13, 1–4
6171–6172 (359, 33 – 360, 12) 13, 7–10
6172 (360, 9) LXVIII
6177 (361, 14) 13, 1–4
6177 (361, 17–362, 31) LXIV
6177 (361, 19 – 362, 30) 13, 7–10
6177 (361, 22–24) LXVIII
6203 (381, 20–23) LXII
6204 (382, 6–21) LXII

Traditio Apostolica [CPG 1737] (SC 11b, Botte)
31–32 (110 – 114) 35, 29 – 36, 2

Leges

Constantinus IV., Imperator
Edictum a. 681 [Dölger/Müller, Reg. 245] (ACO ser.II 2, 2, Riedinger)
852, 11–18 — 23, 10–14
886, 3 – 887, 21 — LXI

Iustinianus I., Imperator
Codex (Krüger)
I, 8, 1 (61) — 51, 26–27
I, 3, 30 (22–27) — 34, 10–12
I, 3, 41, 21 (22–27) — 34, 10–12
I, 3, 41, 9 (26) — 39, 4–5
III, 12, 6, 3 (127) — 49, 25–26
III, 12, 9, 2 (127–128) — 49, 25–26
III, 43 (147) — 44, 21
V, 4, 26, 2 (197) — 45, 12
VII, 6, 2 (296) — 55, 3–4

Novellae (Schöll/Kroll)
6, 5 (43, 5–9) — 26, 13–14
6, 5 (43, 9–13) — 26, 9–11
58 (314, 23 – 316, 16) — 36, 10–11
131, 2 (655, 9–15) — 39, 14–15
131, 8 (657, 18 – 658, 5): — 36, 10–11
133, 3 (669, 26–31) — 44, 2
123, 14, 1 (605, 10–13) — 26, 13–14
123, 14, 2 (605, 14–19) — 26, 9–11
137, 1 (696, 23–25) — 27, 6–7
137, 4 (698, 7–8) — 28, 22–24
137, 4 (698, 9) — 28, 20–22

Edictum de rectae fidei (Albertella/Amelotti/Migliardi)
134, 8 (150, 2) — 22, 5–6

Iustinianus II., Imperator
Epistula (sacra) convocationis [Dölger/Müller, Reg. 258d]
17, 8–9. 23, 8–10

Canones et concilia

Eine Übersicht über die Kanones, die Überlieferung und die Editionen findet sich in: H. OHME, Sources of the Greek Canon Law to the Quinisext Council (691/92), in W. HARTMANN, K. PENNINGTON, The History of Byzantine and Eastern Canon Law to 1500. Washington D.C. 2012, S. 24–114

Basilius Caesariensis,
Canones [CPG 2901]
(Courtonne, Epistulae II)

3 (125, 18–21)	61, 8–10
8 (128, 46–48)	56, 23–24
9 (128, 7–10)	55, 11–13
9 (129, 23–24)	55, 10
12 (130, 1–2)	26, 1
18 (155, 7–9)	41, 15–16
18 (156, 27–28)	43, 2–3
18 (156, 33–34)	41, 8–9
18 (156, 35–37)	41, 2–4
18 (156, 38–39)	41, 9–10
23 (91, 3–4)	45, 20–21
27 (159, 1–11)	35, 9–16
27 (159, 10–11. 4–5)	26, 9–11
31 (161, 1–3)	57, 6–7
35 (161, 2–4)	55, 13–15
36 (161, 1–5)	57, 7–10
46 (163, 1–5)	58, 10–13
65 (212, 1–3)	47, 22
67–68 (87, 1–5)	45, 21–22
72 (213, 1–5)	47, 22
75–76 (212, 1–3)	45, 21–22
77 (214, 1–8)	55, 15–20
78–79 (213, 1 – 214, 3)	45, 21–22
81 (215, 1–16)	57, 19
83 (216, 1–7)	47, 22
87 (88, 1 – 92, 20)	45, 21–22
94 (204, 10–28)	46, 28

Canones Apostolorum [CPG 1740]
(SC 320, Metzger)

2–3 (274, 4–12)	59, 13–14
3 (274, 9–12)	35, 25–26
3–4 (274, 9 – 276, 16)	46, 24
5 (276, 17–19)	30, 7–8
5 (276, 17–19)	36, 14–16
5 (276, 17–19)	29, 22
5 (276, 17–19)	31, 1–2
17 (278, 60–62)	26, 1. 21–23
18 (280, 63–65)	26, 23–25
26 (280, 83–84)	27, 13–14
29 (282, 95–98)	34, 10–12
37 (286, 139)	28, 19–20
37 (286, 142–144)	28, 22–24
40 (286, 154 – 288, 165)	39, 1–2
42–43 (288, 178–181)	44, 21
44 (288, 182–183)	29, 7–8
54 (296, 267–268)	29, 2–3
58 (296, 277–279)	32, 10–12
63 (298, 293–295)	50, 4–6
64 (298, 297–299)	46, 12–14
70 (300)	29, 13–14

Concilium Ancyranum a. 314,
Canones [CPG 8501] (Jo I, 2)

20 (70, 12–15)	55, 17–18

Concilium Antiochenum ca. a. 330
(antea a. 341 ascriptum),
Canones [CPG 8536] (Jo I, 2)

20 (120, 7–9)	28, 19–20
20 (120, 9–18)	28, 22–24
24 (124, 2–20)	39, 1–2

Concilium Carthaginense a. 419
Canones (Jo I, 2)

3–4 (218, 12–15)	30, 7–8
3 (217, 2–4. 4–8)	30, 23–28
5 (218, 12–15)	29, 7–8
16 (231, 4–5)	31, 7–8
18 (232, 18 – 233, 3)	54, 16–17

21 (237, 14–16) 51, 9–10
25 (241, 6–11) 30, 21–23
37 (257, 5–9) 37, 29 – 38, 1
37 (257, 9–17) 46, 24
40 (259, 7–10) 29, 2–3
41 (259, 14–18) 38, 5–7
60 (297, 4 – 298, 7) 48, 6–7
61 (298, 12 – 299, 4) 49, 25–26
70 (312, 16–19) 30, 21–23
72 (314, 1–10) 54, 20–24

Concilium Chalcedonense a. 451 (ACO 2, 1, 1–3 Schwartz)

Actio I, 16 [CPG 9000]
(1, 66, 36) 22, 13

Definitio fidei [CPG 9007]
(2, 129, 30) 22, 12–13

Canones [CPG 9008]
2 (2, 158, 11–17) 34, 10–12
14 (2, 161, 1–8) 51, 9–10
15 (2, 161, 9) 31, 8
15 (2, 161, 9–10) 41, 14–15
16 (2, 161, 13–14) 43, 2–3
17 (2, 161, 17–21) 35, 2–7
17 (2, 161, 23–24) 40, 5–7
18 (2, 161, 25–28) 38, 19–24
19 (2, 162, 1–3) 28, 24–26
19 (2, 161, 32–33) 28, 16–17
19 (2, 161, 33) 28, 17–18
22 (2, 162, 12–14) 39, 1–2
24 (2, 162, 24–26) 44, 13–16
24 (2, 162, 26–27) 44, 18–19
25 (2, 162, 32 – 163, 2) 39, 1–2
26 (3, 163, 3–8) 39, 4–5
27 (3, 163, 9–11) 57, 2–4
28 (3, 88, 28 – 89, 17) 39, 11–12
28 (3, 89, 7–9) 39, 13–15
28 (3, 89, 13–15) 40, 20–21

Concilium Constantinopolitanum a. 381, oecumenicum secundum

Sermo prosphoneticus (Epistula synodalis ad Theodosium imperatorem) [CPG 8598] (Mansi 3)
col. 557C–D 20, 15–19

Canones [CPG 8600] (Jo I, 1)
3 (47, 21 – 48, 3) 39, 10–11
7 (53, 7 – 54, 4) 57, 22– 56, 4
7 (54, 4 – 54, 24) 58, 5–13

Concilium Constantinopolitanum a. 553, oecumenicum quintum (ACO 4, 1 Straub)

Sententia synodica [CPG 9362]
239, 18–19. 21–22 22, 27–28

Concilium Constantinopolitanum a. 680/1, oecumenicum sextum (ACO ser.II 2, 1–2 Riedinger)

Actiones [CPG 9420–9437]
II (1, 32, 3–4) 62, 6
III (1, 40, 10–11) 62, 6
IV
(1, 50, 33–34) 62, 6
(1, 53, 13 – 123, 4) LXXVIII
(1, 57, 6–11) LXXVIII
(1, 141, 4 – 159, 31) LXXXI
V (1, 166, 16) 62, 6
VI (1, 176, 3–4) 62, 6
VII (1, 186, 8–9) 62, 6
VIII (1, 196. 3–4) 62, 6
XII
(2, 520, 18) 85, 7–8
(2, 560, 11–12) 62, 6
XIV (2, 636, 6) 85, 7–8
XVI (2, 692, 18) 85, 7
XVII
(2, 743, 3–4) 73, 1–2
(2, 749, 13) 66, 18–19
XVIII
(2, 778, 11–16) LXVIII
(2, 778, 11–12) 62, 7–8
(2, 778, 14–16) 63, 1–2

(2, 778, 17–18) LXXVIII
(2, 778, 23–24) LXXVIII
(2, 780, 1–2) LXXVIII; 64, 4–6
(2, 780, 3–6) LXXVIII
(2, 780, 19–20) 64, 13–15
(2, 780, 23–24) 65, 1–2
(2, 782, 3–4) 65, 7–8
(2, 782, 11–12) 66, 1–2
(2, 782, 13–14) 66, 5–6
(2, 782, 23–24) 82, 13–14
(2, 782, 25–26) 66, 11–12
(2, 784, 1–2) 66, 13–14
(2, 784, 15) LXXVIII
(2, 784, 24–25) 67, 11
(2, 782, 7–8) 65, 16–17
(2, 784, 13–14) 65, 14–15
(2, 784, 20–21) 67, 5–6
(2, 784, 3–4) 66, 15–16
(2, 786, 1–2) 65, 3–4. 66, 1–2
(2, 786, 11–12) 68, 12–13
(2, 786, 18–19) 69, 18–19
(2, 786, 19. 24–25) 70, 1–4
(2, 786, 27–28) 70, 4–5
(2, 788, 5–6) 70, 8–9
(2, 788, 7–8) 70, 10–11
(2, 788, 9–10) 70, 12–13
(2, 788, 11–12) 70, 16–17
(2, 789, 19–20) 72, 5–6
(2, 789, 27–28) 72, 9–10
(2, 789, 23–24) 72, 7–8
(2, 790, 11) 72, 11–12
(2, 790, 12–13) 72, 17–18
(2, 790, 18) 73, 3–4
(2, 790, 23–24) 73, 13–14
(2, 792, 1–2) 74, 6
(2, 792, 5) 74, 14–15
(2, 792, 12–13) 77, 9–10
(2, 792, 16) 77, 16–1 7
(2, 792, 17) 77, 18
(2, 792, 19) 78, 3–4
(2, 792, 21) 78, 5–6
(2, 792, 26) 78, 11–12
(2, 792, 27) 78, 13–14
(2, 792, 28) 79, 9
(2, 794, 1) 79, 10–11
(2, 794, 6) 81, 17–18
(2, 794, 7) 80, 19–20
(2, 794, 8) 83, 9–10
(2, 794, 9) 83, 15–16
(2, 794, 10) 84, 5–6
(2, 794, 11) 85, 1–2
(2, 794, 14) 85, 13–14
(2, 794, 16) 86, 9
(2, 794, 18) 86, 10
(2, 794, 21) 75, 9–10
(2, 794, 24) 76, 2–3
(2, 796, 14) 69, 12
(2, 796, 24) 72, 15–16
(2, 797, 27) LXXIV

Definitio fidei (ACO ser.II 2, 2 Riedinger) [CPG 9437]
768, 23–24 22, 22–23
772, 6–10 22, 10–14
772, 11–13 22, 8–10
772, 27–28 22, 6–7
774, 12–13 22, 5–6
774, 20–21 23, 5–6

Edictum Constantini IV. imperatoris (ACO ser.II 2, 2 Riedinger) [CPG 9438, Dölger/Müller, Reg. 245]
852, 11–18 22, 10–14
886, 3 – 887, 21 LXI

Epilogus Agathonis (ACO ser.II 2, 2 Riedinger) [CPG 9437]
898, 16 23, 3–4

Epistula concilii ad Agathonem Papam (ACO ser.II 2, 2 Riedinger) [CPG 9437]
888, 3 – 894, 13 LXXX
891, 12–13 LXXX

Sermo prosphoneticus, (ACO ser.II 2, 2 Riedinger) [CPG 9437]
814, 18 22, 15
826, 24 73, 1–2
829, 14–2 LXXX
830, 15–16 63, 1–2

Leo II. (Papa) epistula ad Constantinum IV. imperatorem (a. 682) (ACO ser.II 2, 2 Riedinger)
[CPG 9441]
870, 27–28 LXXIX
871, 23 – 873, 1 LXXIX
878, 6–22 13, 5–6

Concilium Constantinopolitanum a. 869/70
Anastasii Bibliothecarii Praefatio (MGH Epp. VII, Perels/Laehr)
403 – 415 LXXXIII
414, 16 – 415, 1 LXXXIII
414, 33 – 415, 1 LXXXIII
Actio X (Mansi XVI)
408E–409AB
LXXXIII–LXXIV

Concilium Ephesinum a. 431, oecumenicum tertium
(ACO 1, 1. 4. 6. 7 Schwartz)
Cyrillus Alexandrinus epistula [45] ad Successum epic. Diocaesaraeum [CPG 5345]
7 (6, 154, 3–10) 22, 12
Cyrillus Alexandrinus oratio ad Theodosium imperatorem
[CPG 5397]
32, (1, 63, 22–24) 21, 16–17
Paulus Emesenus Homilia I de Nativitate [CPG 6365]
4 (4, 10, 28–29) 22, 15
Canones [CPG 8800] (ACO I, 1. 7, Schwartz)
8 (4, 122, 1–10) 40, 14–16
8 (4, 122, 17–19) 40, 20–21

Concilium Gangrense inter 340 et 342 habitum,
Canones [CPG 8554] (Jo I, 2)
13 (94, 17 – 95, 2) 48, 8–9

Concilium Laodicenum a. 380 habitum
Canones [CPG 8607] (Jo I,2)
4 (132, 3–5) 29, 7–8
10 (134, 19 – 135, 2) 51, 9–10
20 (139, 4–7) 27, 24–25
24 (140, 12–18) 29, 2–3
28 (142, 4–7) 52, 4–5
30 (143, 4–8)) 52, 9–10
31 (143, 13–16) 51, 9–10
36 (145, 13–19) 47, 22
38 (146, 9–11) 29, 10–12
44 (148, 16–17) 50, 17–18
49 (150, 10–12) 45, 8–10
50 (150, 16–19) 36, 10–11
54 (152, 4–8) 34, 22–25
58 (153, 19–21) 36, 10–11

Concilium Neocaesariense inter 315 et 319 habitum,
Canones [CPG 8603] (Jo I, 2)
11 (80, 10–14) 31, 5–7
15 (82, 6–9) 31, 16–18

Concilium Nicaenum a. 325, oecumenicum primum,
Canones [CPG 8513] (Jo I, 1)
3 (25, 19 – 26, 4) 27, 6–7
5 (27, 18–19) 28, 19–20
6 (28, 15 – 29, 3) 40, 20–21
17 (38, 12–19) 29, 7–8
18 (39, 24 – 40, 2) 27, 24–25
19 (40, 10–13) 58, 3–4
20 (41, 11–15) 56, 12–13

Concilium Nicaenum a. 787, oecumenicum septimum
Actiones (ACO ser.II 3, 1–2, Lamberz)
II (1, 176, 10 –178, 4)
54, 2–14
(1, 1, 31 – 2, 5) LXXXIV
(1, 174–186) LXXXII
(1, 176, 7–9) LXXXII

(1, 178, 5–6) LXXXII
III (1, 240, 15–26) 54, 2–14
IV (2, 344, 6 – 346, 2) 54, 2–14
(2, 346, 13–14) LXIII
(2, 346, 17 – 348, 5) LXIII
(2, 346, 17–18) LXIV
(2, 346, 22 – 348, 2) LXIV

Praefatio Anastasii Bibliothecarii (ACO ser.II 3, 1 Lamberz)
1, 1, 20–21 LXXXIV
1, 1, 26–30 LXXXIV
1, 1, 31–2, 8 LXXXIV

Concilium Serdicense a. 342, Canones [CPG 8570] (Jo I, 2)
11 (176, 8–10) 53, 15–16
11 (176, 10–11) 53, 17)
11 (176, 14–17) 53, 14–15

Dionysius Alexandrinus, Canones prol. [CPG 1569] (Jo II)
4, 15 – 9, 20 56, 8–10

Gregorius Nyssenus, Canones [CPG 3148] (Mühlenberg)
3 (5, 10 – 7, 15) 47, 22

Petrus Alexandrinus [CPG 1639] (Jo II)
15 (58, 3–6) 56, 12–13

Nomina personarum

Der Personenindex ist nach dem griechischen Alphabet geordnet. Der lateinische Buchstabe C wird Kappa zugeordnet. Die lateinischen Buchstaben H, V, W folgen am Schluss der Liste. Städtenamen in Klammern ohne weitere Angaben bezeichnen (Erz-) Bischöfe, Metropoliten bzw. Patriarchen der entsprechenden Stadt. Die Angaben bei Oh bzw. PmbZ geben die dortige Zählung bzw. die Nummer des Lemmas wieder; hochgestellte Plus-Zeichen bedeuten eine Veränderung durch die vorliegende Edition. Die Nr. verweist auf die Nummer in der Unterschriftsliste dieser Edition. Die übrigen Angaben sind Seiten- bzw. Zeilenangaben.

Ἀβουνδάντιος (Τέμψανης, Ἰταλία) [PmbZ 73]: LXXVIII
Abundatius (Paternum) → Ἀβουνδάντιος (Τέμψανης, Ἰταλία)
Ἀγάθων Chartophylax (Κωνσταντινούπολις, Εὐρώπη, um 681) [PmbZ 132]: LXII
Agathon (Ῥώμη, Ἰταλία) [PmbZ 129]: XXXIV; LX; LXXVII; LXXVIII; LXXX;
Ἀγαπητός (Αὐγουστόπολις, Φρυγία Σαλουταρία) [Oh 185+, PmbZ 118+] Nr. 184: XXIII; 82, 3–4
Ἀδριανός → Hadrian
Ἀθανάσιος I. (Ἀλεξάνδρεια, Αἴγυπτος): 24, 28
Alberigo, Guiseppe: XC
Ἀλέξανδρος (Νακόλεια, Φρυγία Σαλουταρία) [Oh 182, PmbZ 179] Nr. 181: 81, 17–18
Ἀλέξανδρος (Οὐμάναδα, Λυκαονία) [Oh 196, PmbZ 180] Nr. 195: XXIII; 83, 7–8
Ἀλέξιος Ἀριστηνός (+ nach 1166): LXXXVII; LXXXIX
Ἀμφιλόχιος (Ἰκόνιον, Λυκαονία): 24, 30
Ἀναστάσιος (Ἱεροσόλυμα, Παλαιστίνη α΄) [Oh 6, PmbZ 246] Nr. 4: XVII–XX; XXV; XXIII–XXVIII; XXX; XXXIII; XXXVIII; XLI–XLV; XLIX–L; LIV–LXI; LXXII; LXXIV; LXXVII; LXXXVIII–LXXXIX; 10, 2; 11, 19; 63, 3
Ἀναστάσιος (Λινόη, Βιθυνία) [Oh 105, PmbZ 247] Nr. 101: 73, 17–18
Ἀναστάσιος (Μαιονία, Λυδία) [Oh 94, PmbZ 248] Nr. 90: 72, 13–14
Ἀναστάσιος (Τιβεριούπολις, Φρυγία Πακατιανή) [Oh 176, PmbZ 249] Nr. 174: XXIX; 81, 5
Anastasius Bibliothecarius (+ um 879) [PmbZ 20341]: LXXXIII–LXXXIV
Ἀνδρέας (Ἀμφίπολις, Μακεδονία α΄) [Oh 63, PmbZ 363] Nr. 58: 69, 13
Ἀνδρέας (Γόρτυνα, Κρήτη) [PmbZ 129]: LXII
Ἀνδρέας (Εὐεράγαπης, Φρυγία Πακατιανή) [Oh 170, PmbZ 364] Nr. 168: XXIII; 80, 18
Ἀνδρέας (Μιλητούπολις, Ἑλλήσποντος) [Oh 58, PmbZ 365] Nr. 53: 69, 5–6
Ἀνδρέας (Μνίζος, Γαλατία α΄) [Oh 91, PmbZ 358] Nr. 87: 72, 7–8
Ἀνδρέας (Φίλιπποι, Μακεδονία α΄) [Oh 61, PmbZ 366] Nr. 56: 69, 11
Ἀντώνιος (Ὕπαιπα, Ἀσία) [Oh 74+, PmbZ 527] Nr. 69: 70, 10–11
Ἀπολλίναριος (Κωνσταντινούπολις, Εὐρώπη): 21, 28; 57, 25–26
Ἄρειος, Priester (Ἀλεξάνδρεια, Αἴγυπτος): 21, 12; 57, 24

Ἀριστάρχης, Σταυράκιος: XV
Ἄρκαδιος, Kaiser: 22, 2

Βασίλειος (Ἀκμόνεια, Φρυγία Πακατιανή) [Oh 175, PmbZ 834] Nr.173: 81, 4
Βασίλειος (Γόρτυνα, Κρήτη) [Oh 15, PmbZ 833] Nr. 8: LXXVIII–LXXX; 64, 4–6
Βασίλειος (Ἐπιφάνεια, Κιλικία β΄) [Oh 121, PmbZ 835] Nr. 119: XX; 75, 13–14
Βασίλειος (Καισάρεια, Καππαδοκία α΄): 24, 29; 37, 25; 41, 8–9
Βασίλειος (Σβίδη, Ἰσαυρία) [Oh 134, PmbZ 836] Nr. 132: XX; XXIII; XXVIII; 76, 19–20
Βασίλειος I. (Kaiser) [PmbZ 20837]: LXXIII
Βιγίλιος → Vigilius
Beneševič, Vladimir Nikolaevič: LXX; LXXI; XC
Beveridge, William: LXXXVII; LXXXIX
Binius, Serverus: LXXXVIII
Βλάσταρις, Ματθαίος → Ματθαίος Βλάσταρις
Bonifatius, Consiliarius apostolicae sedis (Ῥώμη, Ἰταλία, um 691): LX–LXII
Bruns, Henry Th.: LXXXIV

Gelzer, Heinrich: XLII
Γεννάδιος (Κωνσταντινούπολις, Εὐρώπη): LXX; 25, 2–3
Γερμανός (Κωνσταντινούπολις, Εὐρώπη) [PmbZ 2298]: LXII
Γεώργιος (Αἶνος, Ῥοδόπη/Θρᾴκη) [Oh 53, PmbZ 1995] Nr. 48: 68, 14–15
Γεώργιος (Ἀντιόχεια, Καρία) [Oh 165, PmbZ 1996] Nr. 163: XXIII; 80, 9–10
Γεώργιος (Ἀντιόχεια, Συρία α΄) [Oh 5, PmbZ 1990] Nr. 3: XVII–XVIII; XIX–XX; XXIII–XXVIII; XXX; XXXIII; XXXVIII; XLI; XLV; XLIX–L; LIV; LVII–LXI; LXVIII; LXXXVIII–LXXXIX; 10, 2; 11, 19; 62, 1–2
Γεώργιος (Ἀραβισσός, Ἀρμενία α΄) [Oh 137, PmbZ 1997] Nr. 135: XX; XXVIII; XLIX; 77, 5–6
Γεώργιος (Βιζύη, Εὐρώπη/Θρᾴκη[1]) [Oh 39, PmbZ 1972] Nr. 34: XLVIII; 67, 6–7
Γεώργιος (Εἰρηνούπολις, Ἰσαυρία) [Oh 129, PmbZ 1999] Nr. 127: XXIII; 76, 10–11
Γεώργιος (Ζῆλα, Ἑλενόποντος) [Oh 118, PmbZ 2009] Nr. 116: XX; 75, 8
Γεώργιος (Θήρα, Κυκλάδες νῆσοι) [Oh 223, PmbZ 1987] Nr. 222: XXIII; 87, 10
Γεώργιος (Ἰουνούπολις, Παφλαγονία) [Oh 142, PmbZ 1974] Nr. 140: 77, 16–17
Γεώργιος (Καδοσία, Βιθυνία) [Oh 98, PmbZ 1975] Nr. 94: 73, 3–4
Γεώργιος (Κάμαχη, Καππαδοκία α΄/Μεγάλη Ἀρμενία[2]) [Oh 69, PmbZ 1976] Nr. 64: 70, 1–2
Γεώργιος (Κόδρουλα, Παμφυλία) [Oh 212, PmbZ 2001] Nr. 211: XLIX; 85, 5–6
Γεώργιος (Κρατία, Ὀνωριάς) [Oh 145, PmbZ 1979] Nr. 143: 78, 3–4

---

[1] Der Bischof von Bizye wird in der Subskriptionliste Thrakē als Großlandschaft/Thema zugeordnet; die kirchliche Provinz ist Europē.

[2] Der Bischof von Kamachē wird in der Subskriptionliste der zivilen Provinz Groß–Armenien (= Armenia I) zugeordnet, die kirchliche Provinz ist Kappadokia (vgl. OHME, Bischofsliste 282–283).

Γεώργιος (Κωνσταντινούπολις, Εὐρώπη) [PmbZ 1966]: XXXIV
Γεώργιος (Μίλητος, Καρία) [Oh 46, PmbZ 1981] Nr. 41: 68, 1–2
Γεώργιος (Νίκαια, Βιθυνία) [Oh 19, PmbZ 2010] Nr. 13: 64, 15–16
Γεώργιος (Ξάνθος, Λυκία) [Oh 161, PmbZ 2008] Nr. 159: 80, 1–2
Γεώργιος (Οἴνουνδα, Λυκία) [Oh 157, PmbZ 1983] Nr. 155: XX; XXIII; 79, 10–11
Γεώργιος (Ὄτρος, Φρυγία Σαλουταρία) [Oh 186, PmbZ 2002] Nr. 185: XXIII; XLIX; L; 82, 5–6
Γεώργιος (Παλαιούπολις, Ἀσία) [Oh 76, PmbZ 2003] Nr. 71: 70, 14–15
Γεώργιος (Σαγαλασσός, Πισιδία) [Oh 202, PmbZ 2004] Nr. 201: XXIII; LI; 84, 3–4
Γεώργιος (Σηλυβρία, Εὐρώπη) [Oh 47, PmbZ 2005] Nr. 42: 68, 3–4
Γεώργιος (Σύεδρα, Παμφυλία) [Oh 110, PmbZ 2006] Nr. 108: XXIII; XXVIII; L; 74, 12–13
Γεώργιος (Συνόδια, Γαλατία β΄) [Oh 154, PmbZ 2007] Nr. 152: XXIII; XLVIII; 79, 5–6
Γεώργιος (Ὑλάριμα, Καρία) [Oh 164, PmbZ 2000] Nr. 162: 80, 7–8
Γεώργιος (Χερσὼν τῆς Δόραντος, Ζεκχία) [Oh 50, PmbZ 1998] Nr. 45: XXII; XLVII; XLVIII; 68, 9
Γεώργιος, Diakon (Ἄμαστρις, Παφλαγονία) [Oh 141, PmbZ 1994] Nr. 139, Stellvertreter von: Ζωίλος (Ἄμαστρις, Παφλαγονία) [Oh 141, PmbZ 8656]: 77, 13–15
Georgius, Legatus (Ῥώμη, Ἰταλία, 7. Jh.) [PmbZ 2286]: LXXVII; LXXVIII
Grabar, André: XXXI
Gratian, Kanonist (+ vor 1180): LXXXIV
Γρηγόριος (Αἴζανοι, Φρυγία Πακατιανή) [Oh 178, PmbZ 2354] Nr. 176: 81, 7–8
Γρηγόριος (Εὔαζα, Ἀσία) [Oh 84, PmbZ 2353] Nr. 80: 71, 13–14
Γρηγόριος (Καλόη, Ἀσία) [Oh 82, PmbZ 2355] Nr. 77: 71, 7–8
Γρηγόριος (Ναζιανζός, Καππαδοκία β΄): 24, 30; 48, 27–28
Γρηγόριος (Νεοκαισάρεια, Πόντος): 2, 27–28
Γρηγόριος (Νύσσα, Καππαδοκία α΄): XLIX; 24, 30
Γρηγόριος (Σάταλα, Ἀρμενία β΄) [Oh 113, PmbZ 2356] Nr. 111: 74, 18–19
Γρηγόριος (Ταβία, Γαλατία α΄) [Oh 88, PmbZ 2357] Nr. 84: 72, 1–2

deGregorio, Guiseppe: LVII; LVIII; LXI; LXXIX
Δίδυμος ὁ Τύφλος, Lehrer (Ἀλεξάνδρεια, Αἴγυπτος, + 398): 22, 23
Διονύσιος (Ἀλεξάνδρεια, Αἴγυπτος): 14, 10; 24, 25–26
Διόσκορος (Ἀντιόχεια, Συρία α΄): LXIX; 22, 16
Δομέτιος (Πολεμώνιον, Πόντος Πολεμωνιακός/Ἑλενόποντος[3]) [Oh 148, PmbZ 1358] Nr. 146: XX; 78, 9–10

[3] Polemonion war im Jahre 691/92 der kirchlichen Eparchia Pontos Polemoniakos zugeordnet, gehörte aber politisch zur kurz zuvor geschaffenen Provinz Helenopontos (OHME, Bischofslisten 291f.). Der Bischof unterzeichnet mit der politischen Provinzbezeichnung; er wird hier unter der kirchlichen Provinz indiziert.

Δομέτιος (Τιτιούπολις, Ἰσαυρία) [Oh 136, PmbZ 1359] Nr. 134: XX; XXIII; XXVIII; 77, 3–4
Dungal (+ nach 827): LXXXVII
duTillet, Jean: LXXXVI; LXXXVII

Ehinger, Elias LXXXVII
Ἐλπίδιος (Θέρμα τοῦ ἁγίου Ἀγαπητοῦ, Γαλατία β′) [Oh 155, PmbZ 1510] Nr. 153: XXIII; 79, 7–8
Ἐπιφάνιος (Εὐχάϊτα, Ἑλενόποντος) [Oh 52, PmbZ 1532] Nr. 47: XLVIII; 68, 12–13
Εὐάγριος ὁ Ποντικός (+ 399): 22, 22
Εὐγένιος (Τραπεζόυπολις, Φρυγία Πακατιανή) [Oh 169, PmbZ 1648] Nr. 167: XXIII; 80, 17
Εὐθάλιος (Σοῦλκη, Σαρδηνία) [PmbZ 1834]: LXXXI
Εὐστάθιος (Ἀμβλάδα, Λυκαονία) [Oh 191, PmbZ 1738] Nr. 190: XXIII; 82, 15–16
Εὐστάθιος (Παρνασσός, Καππαδοκία β′) [Oh 218, PmbZ 1739] Nr. 217: XXIII; 86, 1–2
Εὐτυχής: (Κωνσταντινούπολις, Εὐρώπη): LXXXI: 14, 9; 22, 13

Ζαχαρίας (Ἀντιόχεια, Ἰσαυρία) [Oh 130, PmbZ 8604] Nr. 128: XXIII; 76, 12–13
Ζαχαρίας (Λάγινα, Παμφυλία) [Oh 211, PmbZ 8605] Nr. 210: XXIII; 85, 3–4
Ζαχαρίας (Λεοντόπολις, Ἰσαυρία) [Oh 42, PmbZ 8602] Nr. 37: 67, 11
Ζήμαρχος (Σίδυμα, Λυκία) [Oh 156, PmbZ 8643] Nr. 154: XXIII; 79, 9
Ζωητός (Χριστούπολις, Ἀσία) [Oh 71, PmbZ 8654] Nr. 66: 70, 4–5
Ζωίλος (Ἄμαστρις, Παφλαγονία) [Oh 141, PmbZ 8656] Nr. 139, vertreten durch: Γεώργιος, Diakon (Ἄμαστρις) [Oh 141, PmbZ 1994] Nr. 139: 77, 13–15
Ζωναράς, Ἰωάννης → Ἰωάννης Ζωναράς
Ζωτικός (Βάρετα, Ἀσία) [Oh 80, PmbZ 8673] Nr. 75: 71, 3–4

Ἡράκλειος I. (Kaiser): XXXVI
Ἠλίας (Δάδιμα, Ἀρμενία δ′) [Oh 38, PmbZ 1462] Nr. 33: 67, 3–4
Ἠλίας (Ἰκόνιον, Λυκαονία) [Oh 32, PmbZ 1463] Nr. 27: 66, 8–10

Θεόγνωστος (Πομπηϊούπολις, Παφλαγονία) [Oh 40, PmbZ 8001] Nr. 35: 67, 7–8
Θεοδώρητος (Κύρρος, Συρία α′): 22, 26
Θεόδοτος (Αὐρηλιούπολις, Λυδία) [Oh 95, PmbZ 7901] Nr. 91: 72, 15–16
Θεόδοτος (Καράλεια, Παμφυλία) [Oh 108, PmbZ 7903] Nr. 106: XLIII–XLV; 74, 8–9
Θεόδοτος (Κωνσταντινούπολις, Εὐρώπη) [PmbZ 7954]: LXI
Θεόδωρος (Ἀμάσεια, Ἑλενόποντος) [Oh 115, PmbZ 7323] Nr. 113: 75, 3–4
Θεόδωρος (Ἀμόριον, Γαλατία β′) [Oh 150, PmbZ 7324] Nr. 148: XX; 78, 13–14
Θεόδωρος (Ἄραξα, Λυκία) [Oh 158, PmbZ 7348] Nr. 156: XXIII; 79, 12
Θεόδωρος (Βίνδαιος, Πισιδία) [Oh 199, PmbZ 7349] Nr. 198: XXIII; 83, 13–14
Θεόδωρος (Δόαρα, Καππαδοκία β′) [Oh 216, PmbZ 7356] Nr. 215: XLVII;

85, 13–14
Θεόδωρος (Ἡράκλεια Λάτμου, Καρία) [Oh 166, PmbZ 7350] Nr. 164: XXIII; 80, 11–12
Θεόδωρος (Θερμά, Καππαδοκία α′) [Oh 67, PmbZ 7340] Nr. 62: 69, 18–19
Θεόδωρος (Καμουλιαναί, Καππαδοκία α′) [Oh 54, PmbZ 7351] Nr. 49: 68, 16–17
Θεόδωρος (Καστάβαλα, Κιλικία β′) [Oh 123, PmbZ 7352] Nr. 121:XLVIII; 75, 17–18
Θεόδωρος (Κότραδα, Ἰσαυρία) [Oh 51, PmbZ 7353] Nr. 46: XLVIII; 68, 10–11
Θεόδωρος (Μηδάϊον, Φρυγία Σαλουταρία) [Oh 184, PmbZ 7354] Nr. 183: XXIII; 82, 1–2
Θεόδωρος (Νέα Ἰουστινιανή, Βιθυνία) [Oh 103, PmbZ 7333] Nr. 99: 73, 13–14
Θεόδωρος (Μοψουεστία, Κιλικία α′): 22, 22–23
Θεόδωρος (Ὄλβα, Ἰσαυρία) [Oh 125, PmbZ 7334] Nr. 123: 76, 2–3
Θεόδωρος (Ὄρυμνα, Παμφυλία) [Oh 107, PmbZ 7355] Nr. 103: XLIII–XLV; 74, 3–4
Θεόδωρος (Πέλται, Φρυγία Πακατιανή) [Oh 174, PmbZ 7356] Nr. 172: 81, 3
Θεόδωρος (Ῥαβέννα, Ἰταλία) [Oh 12+, PmbZ 7780] Nr. d: XXIV; XXXIV–XXXV; L–LI; LXXVI–LXXXI; XCI; 11, 5; 64, 1
Θεόδωρος (Τρόκναδα, Γαλατία β′) [Oh 151, PmbZ 7357] Nr. 149: XX; XXIII; 78, 15–16
Θεόδωρος (Φάραν, Σίνα): 23, 10–11
Θεόδωρος (Φάσις, Λαζική) [Oh 36, PmbZ 7336] Nr. 31: 66, 18–19
Θεόδωρος Βαλσαμῶν (+ nach 1196): XV; LXXXVII; LXXXIX
Θεόδωρος, Topoteretes (Ἱεροσόλυμα, Παλαιστίνη α′) [PmbZ 7316]: LXVIII
Θεοδόσιος (Βηρινούπολις, Λυκαονία) [Oh 193+, PmbZ 7800] Nr. 192: XXIII; 83, 1–2
Θεοδόσιος I., Kaiser: 21, 20
Θεοδόσιος I., Kaiser: 22, 2
Θεοφάνης (Ἀντιόχεια, Συρία α′) [PmbZ 8082]: XXXIV; LXVII; LVIII; 13, 4–5
Θεοφάνης ὁμολογητής, Mönch (+ 817) [PmbZ 8107]: LXIV–LXIX
Θεόφιλος (Ἀλεξάνδρεια, Αἴγυπτος): 24, 25; 24, 30 – 25, 1
Θεοφύλακτος (Μέθυμνα, Λέσβος) [Oh 48, PmbZ 8234] Nr. 43: 68, 5–6
Θεοφύλακτος (Φυτεία, Φρυγία Σαλουταρία) [Oh 188, PmbZ 8244] Nr. 187: XXIII; L; 82, 9–10
Θεόπεμπτος (Ἀπάμεια, Βιθυνία) [Oh 43, PmbZ 8065] Nr. 38: 67, 12–13
Θεόπεμπτος (Ἰουστινιανούπολις, Καππαδοκία β′) [Oh 35, PmbZ 8064] Nr. 30: 66, 15–17
Θεόπεμπτος (Κίσαμος, Κρήτη) [Oh 86, PmbZ 8066] Nr. 82: 71, 17–18
Θεόπεμπτος (Στρατονίκεια, Καρία) [Oh 162, PmbZ 8067] Nr. 160: 80, 3–4

Ἶβας, (Ἔδεσσα, Ὀσροηνή): 22, 28
Ἰγνάτιος (Κωνσταντινούπολις, Εὐρώπη) [PmbZ 22712]: LXXIII; LXXXI; LXXXIV
Ionas (Orléans, + 843): LXXXIII
Ἰουστινιανός I., Kaiser: 22, 20

Ἰουστινιανός II., Kaiser [Oh 1, PmbZ 3556]: VII; IX; XVII–XVIII; XXIII; XXXV; XXXVIII; L; LIV–LXV; XIX: XLI; XLII–XLVIII; LXX–LXXXI; XCI; 1, 1–2; 2, 5; 17, 1–20; 19 (passim); 25, 14; 62, 2–4
Ἰουστῖνος (Τύανα, Καππαδοκία β′) [Oh 27, PmbZ 3560] Nr. 21: 65, 16–17
Ἰσίδωρος (Ἀνάζαρβος, Κιλικία β′) [Oh 25, PmbZ 3493] Nr. 19: XXIII; 65, 12–13
Ἰσίδωρος (Γορδόσερβα, Βιθυνία) [Oh 104, PmbZ 3495] Nr. 100: 73, 15–16
Ἰσίδωρος (Ἔδεσσα, Μακεδονία α′) [Oh 64, PmbZ 3494] Nr. 59: 69, 14
Ἰσίδωρος (Σάμος, Κυκλάδες νῆσοι) [Oh 224, PmbZ 3496] Nr. 223: XXIII; 87, 11
Ivo (Chartres + 1115): LXXXIV
Ἰωάννης (Ἄβυδος, Ἑλλήσποντος) [Oh 57, PmbZ 2739] Nr. 52: 69, 3–4
Ἰωάννης (Ἄδαδα, Πισιδία) [Oh 205, PmbZ 2740] Nr. 204: XXIII; 84, 9–10
Ἰωάννης (Ἀδριανή, Παμφυλία) [Oh 215, PmbZ 2741] Nr. 214: 85, 11–12
Ἰωάννης (Ἀθῆναι, Ἕλλας) [PmbZ –]: LXXVIII–LXXIX
Ἰωάννης (Ἀμάσεια, Ἑλενόποντος) [Oh 23, PmbZ 2729] Nr. 17: XXIII; 65, 7–8
Ἰωάννης (Ἄνεα, Ἀσία) [Oh 75, PmbZ 2709] Nr. 70: 70, 12–13
Ἰωάννης (Ἀρχάγγελος, Ἀσία um 1255): XVIII
Ἰωάννης (Γερμοκολώνεια, Γαλατία β′) [Oh 152, PmbZ 2742] Nr. 150: XX; XXIII; 79, 1–2
Ἰωάννης (Δασκύλιον, Βιθυνία) [Oh 96, PmbZ 2712] Nr. 92: 72, 17–18
Ἰωάννης (Ἑλενούπολις, Βιθυνία) [Oh 99, PmbZ 2743] Nr. 95: 73, 5–6
Ἰωάννης (Θεσσαλονίκη, Μακεδονία α′) [Oh 8+, PmbZ 2708] Nr. b: XXII; XXIV; XXV; XXVIII–XXX; XXXIV–XXXVII; XXXIX; XLVII–XLVIII; L–LI; LXXIII–LXXXI; XCI; 11, 10–11; 63, 6
Ἰωάννης (Ἰουλιούπολις, Γαλατία α′) [Oh 89, PmbZ 2744] Nr. 85: 72, 3–4
Ἰωάννης (Κίος, Βιθυνία) [Oh 49, PmbZ 2746] Nr. 44: 68, 7–8
Ἰωάννης (Κουκουσός, Ἀρμενία α′) [Oh 138, PmbZ 2748] Nr. 136: XXI; XXVIII; 77, 7–8
Ἰωάννης I. ὁ Χρυσόστομος (Κωνσταντινούπολις, Εὐρώπη): 32, 5; 37, 4–5
Ἰωάννης IV. (Κωνσταντινούπολις, Εὐρώπη): LXX
Ἰωάννης (Κώρυκος, Κιλικία α′) [Oh 119, PmbZ 2745] Nr. 117 : XX; 75, 9–10
Ἰωάννης (Μόσυνα, Φρυγία) [Oh 225, PmbZ 2749] Nr. 224: XXIII; 87, 12–13
Ἰωάννης (Νέα Ἰουστινιανούπολις, Ἑλλήσποντος/Κωσταντία, Κύπρος)[4] [Oh 7, PmbZ 2738] Nr. 5: XVII–XVIII; XIX–XXIII; XXV–XXIX; XXXVI–XXXIX XLVII–XLVIII; LXVI–LXVII; 5, 8; 11, 8; 40, 9–25; 63, 4–5
Ἰωάννης (Νεοκαισάρεια, Βιθυνία) [Oh 100, PmbZ 2750] Nr. 96: L; 73, 7–8
Ἰωάννης (Πέργη, Παμφυλία) [Oh 34, PmbZ 2721] Nr. 29: 66, 13–14
Ἰωάννης (Πέτραι, Λαζική) [Oh 221, PmbZ 2751] Nr. 220: XXIII; 87, 7–8
Ἰωάννης (Πισινοῦς, Γαλατία β′) [Oh 30+, PmbZ 7319+] Nr. 25: 66, 5–6
Ἰωάννης (Πολύβωτος, Φρυγία Σαλουταρία) [Oh 187+, PmbZ 2753] Nr. 186: XXIII; XLIX; L; 82, 7–8

[4] Der Erzbischof von Konstantia (Kypros) ist 691/92 im Exil und hat eine eigene Exilhierarchie in der Provinz Hellespontos mit Sitz in Nea Iustinianupolis.

Ἰωάννης (Πομπηϊούπολις, Κιλικία α′) [Oh 24+, PmbZ 2754] Nr. 18: XXIII; XLII; LV 65, 9–11, auch Stellvertreter von: Πλάτων (Ταρσός, Κιλικία α′) [PmbZ 6274+ und 6272+]
Iohannes (Porto, Ἰταλία) [PmbZ 2724]: LX–LXII; LXXVIII
Iohannes (Ῥήγιον Ἰταλία) [PmbZ 2725]: LXXVIII
Iohannes VII. (Ῥώμη, Ἰταλία) [PmbZ 2951]: LXII; LXXXIII; LXXXIV
Ἰωάννης (Σέτται, Λυδία) [Oh 93, PmbZ 2726] Nr. 89: 72, 11–12
Ἰωάννης (Σίδη, Παμφυλία) [Oh 21, PmbZ 2727] Nr. 15: XXVIII; 65, 3–4
Ἰωάννης (Σίων, Ἀσία) [Oh 79, PmbZ 2755] Nr. 74: XLVIII; 71, 1–2
Ἰωάννης (Σύναος, Φρυγία Πακατιανή) [Oh 179+, PmbZ 2757] Nr. 178: 81, 11
Ἰωάννης (Σῶρα, Παφλαγονία) [Oh 144, PmbZ 2756] Nr. 142: 78, 1–2
Ἰωάννης (Τλάττα, Λυκία) [Oh 159, PmbZ 2758] Nr. 157: 79, 13–14
Ἰωάννης (Φαυστινούπολις, Καππαδοκία β′) [Oh 139, PmbZ 2722] Nr. 137: XX; 77, 9–10
Ἰωάννης (Φώκαια, Ἀσία) [Oh 78, PmbZ 2752] Nr. 73: XLVIII; 70, 18–19
Ἰωάννης (Χαλκηδών, Βιθυνία) [Oh 20, PmbZ 2730] Nr. 14: 65, 1–2
Ἰωάννης, Diakon (Κοτυάειον, Φρυγία Σαλουταρία) [Oh 189, PmbZ 2747] Nr. 188: Stellvertreter von: N. N. (Κοτυάειον, Φρυγία Σαλουταρία): XXIII; 82, 11–12
Ἰωάννης, Presbyteros (Ἀνεμούριον, Ἰσαυρία) [Oh 180, PmbZ 2760] Nr. 179, in Vertretung für: Μάμας (Ἀνεμούριον, Ἰσαυρία) [Oh 180, PmbZ 2760]: 81, 12–14
Ἰωάννης Ζωναρὰς (+ nach 1161): XV; XXXVI; XXXVIII; XL; LXXXVI; LXXXIX;
Joannou, Perikles–Petros: VII, LII; LIII; XC–XCII

Καλλίνικος (Κολώνεια, Ἀρμενία β′) [Oh 111, PmbZ 3586] Nr. 109: XXIII; XXVIII; 74, 14–15
Canart, Paul: LI
Κήρυκος (Ἄγκυρα, Φρυγία Πακατιανή) [Oh 171, PmbZ 4201+] Nr. 169: 80, 19–20
Κήρυκος (Δέρβη, Λυκαονία) [Oh 195, PmbZ 3642] Nr. 194: XXIII; 83, 5–6
Citonatus (Κάραλις, Σαρδηνία) [PmbZ 1160]: LXX–LXXI; LXXVII; LXXX
Claudius (Turin, Ἰταλία,+ um 827): LXXXIII
Clemens: (Ῥώμη, Ἰταλία): 24, 7–8
Cochlaeus, Johannes: LXXXVII
Coleti, Nicolo: LXXXVII
Κόνων (Κάσαι, Παμφυλία) [PmbZ 3684+] Nr. 104: XLII–XLV; 74, 5
Κόνων (Κολώνεια, Καππαδοκία β′) [Oh 217, PmbZ 3678] Nr. 216: XX; XXVIII; 85, 15–16
Κόνων (Κορακήσιον, Παμφυλία) [Oh 109, PmbZ 3679] Nr. 107: XXIII; XXVIII; XLIII–XLV; L; 74, 10–11
Κόνων (Κότανα, Παμφυλία) Nr. 105: XLIII–XLV; 74, 6–7
Κόνων (Λαοδίκεια, Πισιδία) [Oh 204, PmbZ 3680] Nr. 203: XXIII; 84, 7–8
Κόνων (Οὐάσαδα, Λυκαονία) [Oh 192, PmbZ 3682] Nr. 191: XXIII; 82, 17–18
Κόνων (Σινίανδος, Πισιδία) [Oh 207, PmbZ 3681] Nr. 206: XXIII; 84, 13–14
Cossart, Gabriel: LXXXVIII

Κοσμᾶς (Δαλισανδός, Ἰσαυρία) [Oh 128, PmbZ 4070] Nr. 126: 76, 8–9
Κοσμᾶς (Δομετιούπολις, Ἰσαυρία) [Oh 133, PmbZ 4071] Nr. 131: XX; XXIII; XXVIII; 76, 18
Κοσμᾶς (Κολασσαί, Φρυγία Πακατιανή) [Oh 177, PmbZ 4072] Nr. 175: 81, 6
Κοσμᾶς (Πραίνετος, Βιθυνία) [Oh 102, PmbZ 7172, PmbZ 4073] Nr. 98: 73, 11–12
Kresten, Otto: : LVII; LVIII; LXI; LXXIX
Cyprian (Καρθαγένη, Ἀφρικὴ): XXII; XXII; 25, 4–5
Κυπριανός (Κλαυδιούπολις, Ὀνωριάς) [Oh 29, PmbZ 4174] Nr. 23: 66, 1–2
Κυριακός (Καισάρεια, Καππαδοκία α′) [Oh 9+, PmbZ 4185] Nr. 6: XVII–XVIII; XX; XXVII–XXVIII; XLVI–XLVIII; LXVI; 11, 8; 63, 7–8
Κύριλλος I. (Ἀλεξάνδρεια, Αἴγυπτος): 22, 28; 25, 1–2
Κύρος (Ἀλεξάνδρεια, Αἴγυπτος): 23, 11
Κωνσταντῖνος (Ἀλάβανδα, Καρία) [Oh 163, PmbZ 3717] Nr. 161: 80, 5–6
Κωνσταντῖνος (Βάρατα, Λυκαονία) [Oh 190, PmbZ 3711] Nr. 189: XXIII; 82, 13–14
Κωνσταντῖνος (Εὐδοκιάς, Παμφυλία) [Oh 214, PmbZ 3718] Nr. 213: XXIII; 85, 9–10
Κωνσταντῖνος (Ἰουστινιανούπολις, Φρυγία Πακατιανή) Nr. 177: XLII; 81, 9–10
Κωνσταντῖνος (Μύρινα, Ἀσία)] Nr. 78: XLII; 71, 9–10
Κωνσταντῖνος (Νεοκαισάρεια, Πόντος Πολεμωνιακός/Ἑλενόποντος[5])

[Oh 30+, PmbZ 7319+] Nr. 24: XLII; 66, 3–4
Constantinus I. (Ῥώμη, Ἰταλία) [PmbZ 1170]: LXIII; LXXXI
Κωνσταντῖνος (Τιμβριάς, Πισιδία) [Oh 203, PmbZ 3714] Nr. 202: XXIII; 84, 5–6
Κωνσταντῖνος (Τύμανδος, Πισιδία) [Oh 198, PmbZ 3720] Nr. 197: XXIII; 83, 11–12
Κωνσταντῖνος I., Kaiser: 21, 11
Κωνσταντῖνος IV., Kaiser [PmbZ 3702]: VII; XXXIV; LXI–LXXIX (passim); 13, 7; 19, 16; 23, 2

Labbe, Philipe: LXXXVIII
Lauchert, Ferdinand: LXXXIX
Laurent, Vitalian: LXXXIV
Λεόντιος (Δορύλαιον, Φρυγία Σαλουταρία) [Oh 181, PmbZ 4551] Nr. 180: 81, 15–16
Λεόντιος (Σεβάστεια, Ἀρμενία β′) [Oh 22, PmbZ 4552] Nr. 16: XXIII; 65, 5–6
Leo II. (Ῥώμη, Ἰταλία) [PmbZ 4238]: LXXIX
Λογγῖνος (Μίστεια, Λυκαονία) [Oh 194, PmbZ 4611] Nr. 193: XXIII; 83, 3–4

[5] Neokaisareia war im Jahre 691/92 Metropolis der kirchlichen Eparchia Pontos Polemoniakos, gehörte aber politisch zur kurz zuvor geschaffenen Provinz Helenopontos (OHME, Bischofslisten 291f.). Der Metropolit unterzeichnet mit der politischen Provinzbezeichnung; er wird hier unter der kirchlichen Provinz indiziert.

Μάγνος (Ἔριζα, Καρία) [Oh 168, PmbZ 4660] Nr. 166: XXIII; XXXV; 80, 15–16
Μακάριος (Ἀντιόχεια, Συρία α′) [PmbZ 4670]: IX; LX; LXVIII; 13, 4–5; 23, 12–13
Μακρόβιος (Σελεύκεια, Ἰσαυρία) [Oh 26, PmbZ 4680] Nr. 20: XX; XXVIII; 65, 14–15
Μακεδόνιος IV. (Κωνσταντινούπολις, Εὐρώπη): 21, 24
Μαλαξός, Μανουὴλ (+ 1581): L
Μάμαλος (Μεσημβρία, Αἱμίμοντος) [Oh 55, PmbZ 4685] Nr. 50: XLVIII; 68, 18–19
Μάμας (Ἀνεμούριον, Ἰσαυρία) vertreten durch: Ἰωάννης, Presbyteros (Ἀνεμούριον, Ἰσαυρία) [Oh 180, PmbZ 2760] Nr. 179: 81, 12–14
Μάμας (Τιβέριας, Παλαιστίνη β′) [Oh 70, PmbZ 4688] Nr. 65: XX; XXVIII; 70, 3
Mansi, Johannes Dominicus: LXXXVII; LXXXIX
Μανουὴλ Μαλαξός → Μαλαξός, Μανουὴλ
Μαργαρίτης (Στόβοι, Μακεδονία β′) [Oh 65, PmbZ 4718] Nr. 60: XXIII; 69, 15
Μαριανός (Κιθαριζῶν, Ἀρμενία δ′) [Oh 227, PmbZ 4746] Nr. 226: XLIX; 87, 16–17
Μαρῖνος (Φιλομήλιον, Πισιδία) [Oh 200, PmbZ 4777] Nr. 199: XXIII; 83, 15–16
Μάρκος (Ζηνωνούπολις, Ἰσαυρία) [Oh 135, PmbZ 4830] Nr. 133: XX; XXIII; XXVIII; 77, 1–2
Ματθαίος Βλάσταρις (14. Jh.): LXXXVII
Μηνᾶς (Πίναρα, Λυκία) [Oh 160, PmbZ 4959] Nr. 158: 79, 15–16
Mioni, Elpidio: XXXV
Μιχαήλ (Ἀσπόνη, Γαλατία α′) [Oh 90, PmbZ 4992] Nr. 86: 72, 5–6
Μιχαήλ I. Κηρουλάριος (Κωνσταντινούπολις, Εὐρώπη): LXXXIV
Μιχαήλ (Ναζιανζός, Καππαδοκία β′) [Oh 219, PmbZ 4993] Nr. 218: XXIII; 86, 3–4
Μιχαήλ III. (Kaiser) [PmbZ 4991]: LXXIII
Mühlenberg, Ekkehard: L
Μύρων (Τράλλεις, Ἀσία) [Oh 81, PmbZ 5210] Nr. 76: 71, 5–6
Μωϋσῆς (Θεοδωρίου, Γαλατία β′) [Oh 44, PmbZ 5181] Nr. 39: 67, 14–15

Ναρσῆς (Κερασοῦς, Πόντος Πολεμωνιακός) [Oh 147, PmbZ 5217] Nr. 145: XX; 78, 7–8
Nedungatt, George: XC
Νεκτάριος I. (Κωνσταντινούπολις, Εὐρώπη): 24, 24
Νεστόριος (Κωνσταντινούπολις, Εὐρώπη): LXIX; 14, 11; 22, 6; 22, 16; 22, 21
Νικήτας (Κυδωνία, Κρήτη) [Oh 85, PmbZ 5343] Nr. 81: 71, 15–16
Nicolaus I. (Ῥώμη, Ἰταλία) [PmbZ 5248]: LXXIII; LXXXIII
Novatianus (Ῥώμη, Ἰταλία): 57, 24

Ὁνώριος → Honorius
Osiander, Lukas: LXXXVII
Οὐμβερτός → Humbertus

Πατρίκιος (Λιμέναι, Πισιδία) [Oh 206+, PmbZ 5753] Nr. 205: XXIII; 84, 11–12
Πατρίκιος (Μαγνησία πρὸς τῷ Μεάνδρῳ, Ἀσία) [Oh 73+, PmbZ 5752] Nr. 68: 70, 8–9

Πατρίκιος (Πρυμνησός, Φρυγία Σαλουταρία) [Oh 183, PmbZ 5754] Nr. 182: XXIII; 81, 19–20
Παῦλος (Γέρμη, Ἑλλήσποντος) [Oh 56, PmbZ 5772] Nr. 51: 69, 1–2
Παῦλος (Εἰρηνούπολις, Κιλικία β΄) [Oh 122, PmbZ 5771] Nr. 120: XX; 75, 15–16
Παῦλος (Κίβυρρα, Καρία) [Oh 167, PmbZ 5774] Nr. 165: XXIII; L; 80, 13–14
Παῦλος II. (Κωνσταντινούπολις, Εὐρώπη) [PmbZ 5763]: 23, 12
Παῦλος III. (Κωνσταντινούπολις, Εὐρώπη) [Oh 3, PmbZ 5768] Nr. 1: XVII–XVIII; XIX–XX; XXIII–XXV; XXVII–XXX; XXXIII; XXXIV; XXXVIII; XXXIX; XLII; XLV; XLVIII–LI; LIV–LVI; LVII–LXI; 10, 1; 11, 19; 62, 6
Παῦλος (Νύσσα, Καππαδοκία α΄) [Oh 66, PmbZ 5775] Nr. 61: 69, 16–17
Παῦλος (Πριήνη, Ἀσία) [Oh 72, PmbZ 5776] Nr. 67: 70, 6–7
Παῦλος (Σύλαιον, Παμφυλία) [Oh 213, PmbZ 5777] Nr. 212: XXIII; 85, 7–8
Παῦλος (Σωζόπολις, Πισιδία) [Oh 197, PmbZ 5766] Nr. 196: XXIII; 83, 9–10
Παῦλος (N. N., Ἰσαυρία) [Oh 126, PmbZ 5773] Nr. 124: XLIII; 76, 4–5
Perria, Carlo: XXXI
Πέτρος I. (Ἀλεξάνδρεια, Αἴγυπτος): 24, 26–27
Πέτρος II. (Ἀλεξάνδρεια, Αἴγυπτος) [Oh 4, PmbZ 5948] Nr. 2: XVII–XVIII; XIX–XX; XXIII–XXV; XXVII–XXX; XXXIII; XXXV; XXXVIII; XLI; XLV; XLIX–L; LIV; LVII–LXI; LXVIII; 10, 2; 11, 19; 62, 7–8
Πέτρος I. (Κωνσταντινούπολις, Εὐρώπη) [PmbZ 5941]: 23, 12
Πέτρος (Ζεφύριον, Κιλικία α΄) [Oh 120, PmbZ 5954] Nr. 118: XX; 75, 11–12
Πέτρος (Κελένδερις, Ἰσαυρία) [Oh 132, PmbZ 5952] Nr. 130: XXIII; XXVIII; XLIX; 76, 16–17
Πέτρος (Νικομήδεια, Βιθυνία) [Oh 18, PmbZ 5946] Nr. 12: XXVIII; XXXII; LXIII; LXXII; 64, 13–14
Πέτρος (Σελεύκεια, Πισιδία) [Oh 209⁺, PmbZ 5953] Nr. 208: XXIII; 84, 17–18
Pitra, Jean Baptiste: LXXXIX
Πλάτων (Κισκισός, Καππαδοκία α΄) [Oh 68, PmbZ 6271] Nr. 63: 69, 20–21
Πλάτων (Μάγυδος, Παμφυλία) [Oh 210, PmbZ 6271] Nr. 209: XXIII; 85, 1–2
Πλάτων (Σεβαστή, Φρυγία Πακατιανή) [Oh 172, PmbZ 6272] Nr. 170: 81, 1
Πλάτων (Ταρσός, Κιλικία α΄) [PmbZ 6274⁺ und 6272⁺], vertreten durch: Ἰωάννης (Πομπηϊούπολις, Κιλικία α΄) [Oh 24⁺, PmbZ 2754] Nr. 18: XXIII; 65, 9–11
Potles, Michael: LXXXIX
Πύρρος (Κωνσταντινούπολις, Εὐρώπη) [PmbZ 6386]: 23, 11

Rhalles, Georgios A.: LXXXIX

Σέργιος (Ἄνδραπα, Ἑλενόποντος) [Oh 116, PmbZ 6540] Nr. 114: 75, 5
Σέργιος (Γάγγρα, Παφλαγονία) [Oh 28, PmbZ 6541] Nr. 22: 65, 18–19
Σέργιος I. (Κωνσταντινούπολις, Εὐρώπη): 23, 11
Sergius I. (Ῥώμη, Ἰταλία) [Oh 2, PmbZ 6689] Nr. a: XXVII–XXX; XXXIX; XLVII; XLVIII; L; LI; LV–LXII; LXXVI–LXXXI; XCI; 11, 6; 62, 5
Sergius, Magistrianus (Ῥώμη, Ἰταλία, 7. Jh.) [PmbZ 6542]: LX
Σηγερμᾶς (Ὄρκιστός, Γαλατία β΄) [Oh 153⁺, PmbZ 6525⁺] Nr. 151: XXIII; 79, 3–4

Σιλουανός (Λῆμνος, Ἑλλάς) [Oh 62, PmbZ 6707] Nr. 57: 69, 12
Σισίννιος (Βασιλινούπολις, Βιθυνία) [Oh 97, PmbZ 6715] Nr. 93: 73, 1–2
Σισίννιος (Δυρράχιον, Ἤπειρος) [Oh 17, PmbZ 6726] Nr. 10: XXVIII; LXXIX; 64, 9–10
Σισίννιος (Ἡράκλεια, Εὐρώπη) [PmbZ 6716]: LXXX
Σισίννιος (Κλαυδιούπολις, Ἰσαυρία) [Oh 124, PmbZ 6721] Nr. 122: 76, 1
Σισίννιος (Λάμψακος, Ἑλλήσποντος) [Oh 60, PmbZ 6722] Nr. 55: 69, 9–10
Σισίννιος (Μιτυλήνη, Λέσβος) [Oh 45, PmbZ 6719] Nr. 40: 67, 16–17
Σισίννιος (Νεάπολις, Πισιδία) [Oh 201⁺, PmbZ 6723] Nr. 200: XXIII; 84, 1–2
Σισίννιος (Νύσα, Ἀσία) [Oh 77, PmbZ 6718] Nr. 72: 70, 16–17
Σισίννιος (Σελινοῦς, Ἰσαυρία) [Oh 127⁺, PmbZ 6724] Nr. 125: 76, 6–7
Σισίννιος (Σταυρούπολις, Καρία) [Oh 31, PmbZ 6725] Nr. 26: 66, 7–8
Σισίννιος (Χερσόνησος, Κρήτη) [Oh 87, PmbZ 6720] Nr. 83: 71, 19–20
Σολομών (Κλάνεος, Γαλατία β′) [Oh 149, PmbZ 6836] Nr. 147: XX; 78, 11–12
Σταυράκιος (Ἀδράνεια, Ἑλλήσποντος) [Oh 59, PmbZ 6867] Nr. 54: 69, 7–8
Σταυράκιος Ἀριστάρχης → Ἀριστάρχης, Σταυράκιος
Στέφανος (Ἄγκυρα, Γαλατία α′) [Oh 16, PmbZ 6928] Nr. 9: XLVIII; 64, 7–8
Στέφανος (Ἄδρασος, Ἰσαυρία) [Oh 131, PmbZ 6923] Nr. 129: XXIII; XXVIII; 76, 14–15
Στέφανος (Ἀντιόχεια, Πισιδία) [Oh 33, PmbZ 6919] Nr. 28: XXXII; 66, 11–12
Στέφανος (Ἄττουδα, Φρυγία) [Oh 226, PmbZ 6924] Nr. 225: 87, 14–15
Στέφανος (Βηρινούπολις, Γαλατία α′) [Oh 92, PmbZ 6915] Nr. 88: 72, 9–10
Στέφανος (Ἔφεσος, Ἀσία) [Oh 11, PmbZ 6929] Nr. 7: XVII–XVIII; XX; XXI; XXVII–XXVIII; LXVI; 11, 9; 63, 10–11
Στέφανος (Ἡράκλεια, Ὀνωριάς) [Oh 146, PmbZ 6916] Nr. 144: 78, 5–6
Στέφανος (Κόρινθος, Ἑλλάς) [PmbZ 6917]: LXXVIII; LXXIX
Στέφανος (Μαγνησία Ἀνήλιος, Ἀσία) [Oh 83, PmbZ 6925] Nr. 79: 71, 11–12
Στέφανος (Πάρος, Κυκλάδες νῆσοι) [Oh 222⁺, PmbZ 6918] Nr. 221: XXIII; 87, 9
Στέφανος (Σάρδεις, Λυδία) Nr. 11: XLII; 64, 11–12
Στέφανος (Σάσιμα, Καππαδοκία β′) [Oh 140, PmbZ 6926] Nr. 138: XX; XLIX; LI; 77, 11–12
Στέφανος (Σμύρνη, Ἀσία) [Oh 41, PmbZ 6922] Nr. 36: 67, 9–10
Στέφανος (Τιτυασσός, Πισιδία) [Oh 208, PmbZ 6927] Nr. 207: XXIII; 84, 15–16
Συμεών (Θεοτοκιανῶν πόλις, Βιθυνία) [Oh 101, PmbZ 7172] Nr. 97: 73, 9–10
Συριανός (Καισάρεια, Καππαδοκία α′) → Κυριακὸς (Καισάρεια, Καππαδοκία α′)

Ταράσιος (Κωνσταντινούπολις, Εὐρώπη) [PmbZ 7235]: LXIII–LVII; LXX–LXXII; LXXXII; LXXXIV
Τάτης (Κολυβρασσός, Παμφυλία) [Oh 106, PmbZ 7239] Nr. 102: XX; 74, 1–2
Τιβέριος (Ἱεράπολις, Φρυγία Πακατιανή) [Oh 37⁺, PmbZ 8488⁺] Nr. 32: XXIV; XLII; LV–LVI; 67, 1–2
Τιμόθεος I. (Ἀλεξάνδρεια, Αἴγυπτος): 24, 30–31
Turner, Charles, H.: LXXXVI

Φαυστῖνος (Ζιγάνα, Λαζική) [Oh 220, PmbZ 6120] Nr. 219: XXIII; 86, 5–6

Featherstone, Michael: XC
Φιλιππικός Βαρδάνης (Kaiser) [PmbZ 6150]: LXII; LXXIII
Φίλιππος (Κάδοι, Φρυγία Πακατιανή) [Oh 173, PmbZ 6154] Nr. 171: 81, 2
Φλάυϊος Ἰουστινιανός → Ἰουστινιανός
Φώτιος (Ἴβωρα, Ἑλενόποντος) [Oh 117, PmbZ 6249] Nr. 115: XX; 75, 6–7
Φώτιος I. (Κωνσταντινούπολις, Εὐρώπη) [PmbZ 26667]: LXXXIII; LXXXIV; LXXXIX
Φώτιος (Νικόπολις, Ἀρμενία β΄) [Oh 112, PmbZ 6247] Nr. 110: XXIII; 74, 16–17
Φώτιος (Σεβαστόπολις, Ἀρμενία β΄) [Oh 114, PmbZ 6248] Nr. 112: 75, 1–2
Φωκᾶς (Δάδυβρα, Παφλαγονία) [Oh 143, PmbZ 6212] Nr. 141: 77, 18

Χρυσόστομος → Ἰωάννης I. ὁ Χρυσόστομος (Κωνσταντινούπολις, Εὐρώπη)

Ὠριγένης, Priester (+253/54): 22, 23

Hadrian I. (Ῥώμη, Ἰταλία) [PmbZ 2536]: LXX; LXXXII
Hadrian II. (Ῥώμη, Ἰταλία) [PmbZ 22537]: LXXXIII
Hardouin, Jean: LXXXVIII
Hervet, Gentien: LXXXVI; LXXXVII; LXXXIX; XC
Hoeschel, David: LXXXVII
Honorius I. (Ῥώμη, Ἰταλία): LVIII
Humbertus (Silva Candida, Ἰταλία): LXXXIV
Hutter, Irmgard: XXXI

Vigilius I.: (Ῥώμη, Ἰταλία): XLVII; XLVIII; 12, 1

Weitzmann, Kurt: XXXI

Anonymus (Ἀθῆναι, Ἕλλας): LXXX
Anonymus (Ἡράκλεια, Εὐρώπη/Θρᾴκη[6]) [Oh 13+] Nr. e: XXIV; XXXIV–XXXV; L; LXXIV–LXXXI; XCI; 11, 6; 64, 2
Anonymus (Κόρινθος, Ἀχαΐα) [Oh 14+] Nr. f: XXIV; XXXIV–XXXV; L; LXXIV–LXXXI; XCI; 11, 6; 64, 3
Anonymus (Κοτυάειον, Φρυγία Σαλουταρία) [Oh 189]: wir vertreten durch Ἰωάννης Diakon (Κοτυάειον, Φρυγία Σαλουταρία) [Oh 189, PmbZ 2747] Nr. 188: XXIII; 82, 11–12
Anonymus (Σαρδηνία) [Oh 10+] Nr. c: XXVIII–XXX; XVIII–XXX; XLVII–XLVIII; L–LI; LXXIV–LXXXI; XCI; 63, 9

[6] Der Metropolit von Herakleia wird in der Subskriptionliste Thrakē als Großlandschaft/Thema zugeordnet; die kirchliche Provinz ist Europē.

Nomina civitatum

Der Städteindex ist nach dem griechischen Alphabet geordnet. Personen in Klammern ohne weitere Angaben sind (Erz-) Bischöfe, Metropoliten bzw. Patriarchen der entsprechenden Stadt. Andere Kleriker werden ansonsten wie im Personenindex angegeben. Die Angaben bei Oh bzw. PmbZ geben die dortige Zählung bzw. die Nummer des Lemmas wieder; hochgestellte Plus–Zeichen bedeuten eine Veränderung durch die vorliegende Edition. Die Nr. verweist auf die Nummer in der Unterschriftsliste dieser Edition. Die übrigen Angaben sind Seiten bzw. Zeilenangaben.

Ἄβυδος, Ἑλλήσποντος (Ἰωάννης) [Oh 57, PmbZ 2739] Nr. 52: 69, 3–4
Ἄγκυρα, Γαλατία α΄
(Στέφανος) [Oh 16, PmbZ 6928] Nr. 9: XLVIII; 64, 7–8
Concilium a. 314: 24, 16
Ἄγκυρα, Φρυγία Πακατιανή (Κήρυκος) [Oh 171, PmbZ 4201+] Nr. 169: 80, 19–20
Ἄδαδα, Πισιδία (Ἰωάννης) [Oh 205, PmbZ 2740] Nr. 204: XXIII; 84, 9–10
Ἀδράνεια, Ἑλλήσποντος (Σταυράκιος) [Oh 59, PmbZ 6867] Nr. 54: 69, 7–8
Ἄδρασος, Ἰσαυρία (Στέφανος) [Oh 131, PmbZ 6923] Nr. 129: XXIII; XXVIII; 76, 14–15
Ἀδριανή, Παμφυλία (Ἰωάννης) [Oh 215, PmbZ 2741] Nr. 214: 85, 11–12
Ἀθῆναι, Ἕλλας (Ἰωάννης) [PmbZ –]: LXXVIII–LXXIX
Αἴζανοι, Φρυγία Πακατιανή (Γρηγόριος) [Oh 178, PmbZ 2354] Nr. 176: 81, 7–8
Αἶνος, Ῥοδόπη/Θρᾴκη (Γεώργιος) [Oh 53, PmbZ 1995] Nr. 48: 68, 14–15
Ἀκμόνεια, Φρυγία Πακατιανή (Βασίλειος) [Oh 175, PmbZ 834] Nr.173: 81, 4
Ἀλάβανδα, Καρία (Κωνσταντῖνος) [Oh 163, PmbZ 3717] Nr. 161: 80, 5–6
Ἀλεξάνδρεια, Αἴγυπτος: 13, 1–2; 39, 15
(Ἀθανάσιος I.) (Ἀλεξάνδρεια, Αἴγυπτος): 24, 28
Δίδυμος ὁ Τύφλος, Lehrer: 22, 23
(Διονύσιος): 14, 10; 24, 25–26
(Θεόφιλος): 24, 25; 24, 30 – 25, 1
(Κύριλλος I.): 22, 28; 25, 1–2
(Κύρος): 23, 11
(Πέτρος I.): 24, 26–27
(Πέτρος II.) [Oh 4, PmbZ 5948] Nr. 2: XVII–XVIII; XIX–XX; XXIII–XXV; XXVII–XXX; XXXIII; XXXV; XXXVIII; XLI; XLV; XLIX–L; LIV; LVII–LXI; LXVIII; 10, 2; 11, 19; 62, 7–8
(Τιμόθεος I.): 24, 30–31
Ἀμάσεια, Ἑλενόποντος (Θεόδωρος) [Oh 115, PmbZ 7323] Nr. 113: 75, 3–4
Ἀμάσεια, Ἑλενόποντος (Ἰωάννης) [Oh 23, PmbZ 2729] Nr. 17: XXIII; 65, 7–8
Ἄμαστρις, Παφλαγονία (Γεώργιος, Diakon) [Oh 141, PmbZ 1994] Nr. 139: 77, 13–15
Ἄμαστρις, Παφλαγονία (Ζωίλος) [Oh 141, PmbZ 8656] Nr. 139: 77, 13–15
Ἀμβλάδα, Λυκαονία (Εὐστάθιος) [Oh 191, PmbZ 1738] Nr. 190: XXIII; 82, 15–16
Ἀμόριον, Γαλατία β΄ (Θεόδωρος) [Oh 150, PmbZ 7324] Nr. 148: XX; 78, 13–14
Ἀμφίπολις, Μακεδονία α΄ (Ἀνδρέας) [Oh 63, PmbZ 363] Nr. 58: 69, 13

Ἀνάζαρβος, Κιλικία β′ (Ἰσίδωρος) [Oh 25, PmbZ 3493] Nr. 19: XXIII; 65, 12–13
Ἄνδραπα, Ἑλενόποντος (Σέργιος) [Oh 116, PmbZ 6540] Nr. 114: 75, 5
Ἄνεα, Ἀσία (Ἰωάννης) [Oh 75, PmbZ 2709] Nr. 70: 70, 12–13
Ἀνεμούριον, Ἰσαυρία (Ἰωάννης, Presbyteros) [Oh 180, PmbZ 2760] Nr. 179: 81, 12–14
Ἀνεμούριον, Ἰσαυρία (Μάμας) [Oh 180, PmbZ 2760] Nr. 179: 81, 12–14
Ἀντιόχεια, Ἰσαυρία (Ζαχαρίας) [Oh 130, PmbZ 8604] Nr. 128: XXIII; 76, 12–13
Ἀντιόχεια, Καρία (Γεώργιος) [Oh 165, PmbZ 1996] Nr. 163: XXIII; 80, 9–10
Ἀντιόχεια, Πισιδία (Στέφανος) [Oh 33, PmbZ 6919] Nr. 28: XXXII; 66, 11–12
Ἀντιόχεια, Συρία α′: 13, 2; 39, 16
(Γεώργιος) [Oh 5, PmbZ 1990] Nr. 3: XVII–XVIII; XIX–XX; XXIII–XXVIII; XXX; XXXIII; XXXVIII; XLI; XLV; XLIX–L; LIV; LVII–LXI; LXVIII; LXXXVIII–LXXXIX; 10, 2; 11, 19; 63, 1–2
(Διόσκορος): LXIX; 22, 16
(Θεοφάνης) [PmbZ 8082]: XXXIV; LXVII; LVIII; 13, 4–5
(Μακάριος) [PmbZ 4670]: IX; LX; LXVIII; 13, 4–5; 23, 12–13
Concilium ca. a. 330: 24, 18
Ἀπάμεια, Βιθυνία (Θεόπεμπτος) [Oh 43, PmbZ 8065] Nr. 38: 67, 12–13
Ἀπολλωνιάς, Βιθυνία → Θεοτοκιανῶν πόλις
Ἀραβισσός, Ἀρμενία α′ (Γεώργιος) [Oh 137, PmbZ 1997] Nr. 135: XX; XXVIII; XLIX; 77, 5–6
Ἄραξα, Λυκία (Θεόδωρος) [Oh 158, PmbZ 7348] Nr. 156: XXIII; 79, 12
Ἀρχάγγελος, Ἀσία (Ἰωάννης um 1255): XVIII
Ἀσπόνη, Γαλατία α′ (Μιχαήλ) [Oh 90, PmbZ 4992] Nr. 86: 72, 5–6
Ἄττουδα, Φρυγία (Στέφανος) [Oh 226, PmbZ 6924] Nr. 225: 87, 14–15
Αὐγουστόπολις, Φρυγία Σαλουταρία (Ἀγαπητός) [Oh 185+, PmbZ 118+] Nr. 184: XXIII; 82, 3–4
Αὐρηλιούπολις, Λυδία (Θεόδοτος) [Oh 95, PmbZ 7901] Nr. 91: 72, 15–16

Βάρατα, Λυκαονία (Κωνσταντῖνος) [Oh 190, PmbZ 3711] Nr. 189: XXIII; 82, 13–14
Βάρετα, Ἀσία (Ζωτικὸς) [Oh 80, PmbZ 8673] Nr. 75: 71, 3–4
Βασιλινούπολις, Βιθυνία (Σισίννιος) [Oh 97, PmbZ 6715] Nr. 93: 73, 1–2
Βηρινούπολις, Γαλατία α′ (Στέφανος) [Oh 92, PmbZ 6915] Nr. 88: 72, 9–10
Βηρινούπολις, Λυκαονία (Θεοδόσιος) [Oh 193+, PmbZ 7800] Nr. 192: XXIII; 83, 1–2
Βιζύη, Εὐρώπη/Θρᾴκη[1] (Γεώργιος) [Oh 39, PmbZ 1972] Nr. 34: XLVIII; 67, 6–7
Βίνδαιος, Πισιδία (Θεόδωρος) [Oh 199, PmbZ 7349] Nr. 198: XXIII; 83, 13–14

Γάγγρα, Παφλαγονία

[1] Der Bischof von Bizye wird in der Subskriptionliste Thrakē als Großlandschaft/Thema zugeordnet; die kirchliche Provinz ist Europē.

(Σέργιος) [Oh 28, PmbZ 6541] Nr. 22: 65, 18–19
Concilium inter 340 et 342 habitum: 24, 17
Γέρμη, Ἑλλήσποντος (Παῦλος) [Oh 56, PmbZ 5772] Nr. 51: 69, 1–2
Γέρμια → Θεοδωρίου, Γαλατία β΄
Γερμοκολώνεια, Γαλατία β΄ (Ἰωάννης) [Oh 152, PmbZ 2742] Nr. 150: XX; XXIII; 79, 1–2
Γορδόσερβα, Βιθυνία (Ἰσίδωρος) [Oh 104, PmbZ 3495] Nr. 100: 73, 15–16
Γόρτυνα, Κρήτη
(Ἀνδρέας) [PmbZ 129]: LXII
(Βασίλειος) [Oh 15, PmbZ 833] Nr. 8: LXXVIII–LXXX; 64, 4–6

Δάδιμα, Ἀρμενία δ΄ (Ἠλίας) [Oh 38, PmbZ 1462] Nr. 33: 67, 3–4
Δάδυβρα, Παφλαγονία (Φωκᾶς) [Oh 143, PmbZ 6212] Nr. 141: 77, 18
Δαλισανδός, Ἰσαυρία (Κοσμᾶς) [Oh 128, PmbZ 4070] Nr. 126: 76, 8–9
Δασκύλιον, Βιθυνία (Ἰωάννης) [Oh 96, PmbZ 2712] Nr. 92: 72, 17–18
Δέρβη, Λυκαονία (Κήρυκος) [Oh 195, PmbZ 3642] Nr. 194: XXIII; 83, 5–6
Διὸς Ἱεροῦ → Χριστούπολις
Δόαρα, Καππαδοκία β΄ (Θεόδωρος) [Oh 216, PmbZ 7356] Nr. 215: XLVII; 85, 13–14
Δομετιούπολις, Ἰσαυρία (Κοσμᾶς) [Oh 133, PmbZ 4071] Nr. 131: XX; XXIII; XXVIII; 76, 18
Δόρα/Δόραντος → Χερσὼν τῆς Δόραντος
Δυρράχιον, Ἤπειρος (Σισίννιος) [Oh 17, PmbZ 6726] Nr. 10: XXVIII; LXXIX; 64, 9–10
Δορύλαιον, Φρυγία Σαλουταρία (Λεόντιος) [Oh 181, PmbZ 4551] Nr. 180: 81, 15–16

Ἔδεσσα, Μακεδονία α΄ (Ἰσίδωρος) [Oh 64, PmbZ 3494] Nr. 59: 69, 14
Ἔδεσσα, Ὀσροηνή (Ἴβας): 22, 28
Εἰρηνούπολις, Ἰσαυρία (Γεώργιος) [Oh 129, PmbZ 1999] Nr. 127: XXIII; 76, 10–11
Εἰρηνούπολις, Κιλικία β΄ (Παῦλος) [Oh 122, PmbZ 5771] Nr. 120: XX; 75, 15–16
Ἑλενούπολις, Βιθυνία (Ἰωάννης) [Oh 99, PmbZ 2743] Nr. 95: 73, 5–6
Ἐπιφάνεια, Κιλικία β΄ (Βασίλειος) [Oh 121, PmbZ 835] Nr. 119: XX; 75, 13–14
Ἔριζα, Καρία (Μάγνος) [Oh 168, PmbZ 4660] Nr. 166: XXIII; XXXV; 80, 15–16
Εὔαζα, Ἀσία (Γρηγόριος) [Oh 84, PmbZ 2353] Nr. 80: 71, 13–14
Εὐδοκιάς, Παμφυλία (Κωνσταντῖνος) [Oh 214, PmbZ 3718] Nr. 213: XXIII; 85, 9–10
Εὐεράγαπης, Φρυγία Πακατιανή (Ἀνδρέας) [Oh 170, PmbZ 364] Nr. 168: XXIII; 80, 18
Εὐχάϊτα, Ἑλενόποντος (Ἐπιφάνιος) [Oh 52, PmbZ 1532] Nr. 47: XLVIII; 68, 12–13

Ἔφεσος, Ἀσία
(Στέφανος) [Oh 11, PmbZ 6929] Nr. 7: XVII–XVIII; XXI; XXVII–XXVIII; XX; LXVI; 11, 9; 63, 10–11
Concilium a. 431: 22, 1–8; 24, 20; 40, 15–16

Ζεφύριον, Κιλικία α′ (Πέτρος) [Oh 120, PmbZ 5954] Nr. 118: XX; 75, 11–12
Ζῆλα, Ἑλενόποντος (Γεώργιος) [Oh 118, PmbZ 2009] Nr. 116: XX; 75, 8
Ζηνωνούπολις, Ἰσαυρία (Μάρκος) [Oh 135, PmbZ 4830] Nr. 133: XX; XXIII; XXVIII; 77, 1–2
Ζιγάνα, Λαζική (Φαυστῖνος) [Oh 220, PmbZ 6120] Nr. 219: XXIII; 86, 5–6

Ἡράκλεια, Εὐρώπη/Θρᾴκη[2]
(Σισίννιος) [PmbZ 6716]: LXXX
(Anoymus) [Oh 13+] Nr. e: XXIV; XXXIV–XXXV; L; LXVI; LXVII; LXXIV–LXXXI; XCI; 11, 6; 64, 2
Ἡράκλεια Λάτμου, Καρία (Θεόδωρος) [Oh 166, PmbZ 7350] Nr. 164: XXIII; 80, 11–12
Ἡράκλεια, Ὀνωριάς (Στέφανος) [Oh 146, PmbZ 6916] Nr. 144: 78, 5–6
Ἡράκλεια Πόντου → Ἡράκλεια, Ὀνωριάς

Θεοδωρίου, Γαλατία β′ (Μωϋσῆς) [Oh 44, PmbZ 5181] Nr. 39: 67, 14–15
Θεοτοκιανῶν πόλις, Βιθυνία (Συμεών) [Oh 101, PmbZ 7172] Nr. 97: 73, 9–10
Θερμά, Καππαδοκία α′ (Θεόδωρος) [Oh 67, PmbZ 7340] Nr. 62: 69, 18–19
Θέρμα τοῦ ἁγίου Ἀγαπητοῦ, Γαλατία β′ (Ἐλπίδιος) [Oh 155, PmbZ 1510] Nr. 153: XXIII; 79, 7–8
Θεσσαλονίκη, Μακεδονία α′: LXVI–LXVII; LXXVIII; LXXX
(Ἰωάννης) [Oh 8+, PmbZ 2708] Nr. b: XXII; XXV; XXVIII–XXX; XXXV–XXXVII; XXXIX; XLVII–XLVIII; L–LI; LXXIII–LXXIX; LXXIV–LXXXI; XCI; 11, 10–11; 63, 6
Θήρα, Κυκλάδες νῆσοι (Γεώργιος) [Oh 223, PmbZ 1987] Nr. 222: XXIII; 87, 10

Ἴβωρα, Ἑλενόποντος (Φώτιος) [Oh 117, PmbZ 6249] Nr. 115: XX; 75, 6–7
Ἱεράπολις, Φρυγία Πακατιανή (Τιβέριος) [Oh 37+, PmbZ 8488+] Nr. 32: XXIV; XLII; LV–LVI; 67, 1–2
Ἱερεῖα, Βιθυνία, Concilium a. 754: IX
Ἱεροσόλυμα, Παλαιστίνη α′: 13, 1–2; 39, 16–17
(Ἀναστάσιος) [Oh 6, PmbZ 246] Nr. 4: XVII–XVIII; XIX–XX; XXV; XXIII–XXVIII; XXX; XXXIII; XXXVIII; XLI; XLV; XLIX–L; LIV; LVII–LXI; LXXII; LXXIV; LXXVII; LXXXVIII–LXXXIX; 10, 2; 11, 19; 63, 3
Θεόδωρος, Topoteretes (7. Jh.) [PmbZ 7316]: LXVIII

---

[2] Der Metropolit von Herakleia wird in der Subskriptionliste Thrakē als Großlandschaft/Thema zugeordnet; die kirchliche Provinz ist Europē.

Ἰκόνιον, Λυκαονία (Ἠλίας) [Oh 32, PmbZ 1463] Nr. 27: 66, 8–10
Ἰουλιούπολις, Γαλατία α′ (Ἰωάννης) [Oh 89, PmbZ 2744] Nr. 85: 72, 3–4
Ἰουνούπολις, Παφλαγονία (Γεώργιος) [Oh 142, PmbZ 1974] Nr. 140: 77, 16–17
Ἰουστινιανούπολις, Καππαδοκία β′ (Θεόπεμπτος) [Oh 35, PmbZ 8064] Nr. 30: 66, 15–17
Ἰουστινιανούπολις, Φρυγία Πακατιανή (Κωνσταντῖνος) Nr. 177: XLII; 81, 9–10

Κάδοι, Φρυγία Πακατιανή (Φίλιππος) [Oh 173, PmbZ 6154] Nr. 171: 81, 2
Καδοσία, Βιθυνία (Γεώργιος) [Oh 98, PmbZ 1975] Nr. 94: 73, 3–4
Καισάρεια, Καππαδοκία α′
(Βασίλειος): 24, 29; 37, 25; 41, 8–9
(Κυριακός) [Oh 9⁺, PmbZ 4185] Nr. 6: XVII–XVIII; XX; XXVII–XXVIII; XLVII–XLVIII; LXVI; 11, 8; 63, 7–8
Καλχηδών → Χαλκηδών
Καλόη, Ἀσία (Γρηγόριος) [Oh 82, PmbZ 2355] Nr. 77: 71, 7–8
Κάμαχη, Καππαδοκία α′/Μεγάλη Ἀρμενία[3] (Γεώργιος) [Oh 69, PmbZ 1976] Nr. 64: 70, 1–2
Κάμαχος → Κάμαχη
Καμουλιαναί, Καππαδοκία α′ (Θεόδωρος) [Oh 54, PmbZ 7351] Nr. 49: 68, 16–17
Κάνατανον, Κρήτη: LXXX
Καράλεια, Παμφυλία (Θεόδοτος) [Oh 108, PmbZ 7903] Nr. 106: XLIII–XLV; 74, 8–9
Κάραλις, Σαρδηνία (Κιτονάτος) [PmbZ 1160]: LXX–LXXI; LXXVII; LXXX
Καρθαγένη, Ἀφρικὴ
(Κυπριανός): XXII; XXII
Concilium a. 419: 25, 3–6; 30, 20–24; 36, 5–8
Κάσαι, Παμφυλία (Κόνων) [PmbZ 3684⁺] Nr. 104: XLIII–XLV; 74, 5
Καστάβαλα, Κιλικία β′ (Θεόδωρος) [Oh 123, PmbZ 7352] Nr. 121: XLVIII; 75, 17–18
Κελένδερις, Ἰσαυρία (Πέτρος) [Oh 132, PmbZ 5952] Nr. 130: XXIII; XXVIII; XLIX; 76, 16–17
Κερασοῦς, Πόντος Πολεμωνιακός (Ναρσῆς) [Oh 147, PmbZ 5217] Nr. 145: XX; 78, 7–8
Κίβυρρα, Καρία (Παῦλος) [Oh 167, PmbZ 5774] Nr. 165: XXIII; L; 80, 13–14
Κιθαριζῶν, Ἀρμενία δ′ (Μαριανός) [Oh 227, PmbZ 4746] Nr. 226: XLIX; 87, 16–17
Κίος, Βιθυνία (Ἰωάννης) [Oh 49, PmbZ 2746] Nr. 44: 68, 7–8
Κισκισός, Καππαδοκία α′ (Πλάτων) [Oh 68, PmbZ 6271] Nr. 63: 69, 20–21
Κίσαμος, Κρήτη (Θεόπεμπτος) [Oh 86, PmbZ 8066] Nr. 82: 71, 17–18
Κλαυδιούπολις, Ἰσαυρία (Σισίννιος) [Oh 124, PmbZ 6721] Nr. 122: 76, 1
Κλαυδιούπολις, Ὀνωριάς (Κυπριανός) [Oh 29, PmbZ 4174] Nr. 23 : 66, 1–2
Κλάνεος, Γαλατία β′ (Σολομών) [Oh 149, PmbZ 6836] Nr. 147: XX; 78, 11–12

[3] Der Bischof von Kamachē wird in der Subskriptionliste der zivilen Provinz Groß–Armenien (= Armenia I) zugeordnet, die kirchliche Provinz ist Kappadokia (vgl. OHME, Bischofsliste 282–283).

Κόδρουλα, Παμφυλία (Γεώργιος) [Oh 212, PmbZ 2001] Nr. 211: XLIX; 85, 5–6
Κολασσαί, Φρυγία Πακατιανή (Κοσμᾶς) [Oh 177, PmbZ 4072] Nr. 175: 81, 6
Κολυβρασσός, Παμφυλία (Τάτης) [Oh 106, PmbZ 7239] Nr. 102: XX; 74, 1–2
Κολώνεια, Ἀρμενία β′ (Καλλίνικος) [Oh 111, PmbZ 3586] Nr. 109: XXIII; XXVIII; 74, 14–15
Κολώνεια, Καππαδοκία β′ (Κόνων) [Oh 217, PmbZ 3678] Nr. 216: XX; XXVIII; 85, 15–16
Κορακήσιον, Παμφυλία (Κόνων) [Oh 109, PmbZ 3679] Nr. 107: XXIII; XXVIII; XLIII–XLV; L; 74, 10–11
Κόρινθος, Ἀχαΐα
(Στέφανος) [PmbZ 6917]: LXXVIII; LXXIX
(Anoymus) [Oh 14+] Nr. f: XXIV; XXXIV–XXXV; L; LXXIV–LXXXI; XCI; 11, 6; 64, 3
Κότανα, Παμφυλία (Κόνων) Nr. 105: XLIII–XLV; 74, 6–7
Κότραδα, Ἰσαυρία (Θεόδωρος) [Oh 51, PmbZ 7353] Nr. 46: XLVIII; 68, 10–11
Κοτυάειον, Φρυγία Σαλουταρία (Anoymus) [Oh 189] Nr. 188: XXIII; 82, 11–12
Κοτυάειον, Φρυγία Σαλουταρία (Ἰωάννης, Diakon) [Oh 189, PmbZ 2747] Nr. 188: XXIII; 82, 11–12
Κουκουσός, Ἀρμενία α′ (Ἰωάννης) [Oh 138, PmbZ 2748] Nr. 136: XXI; XXVIII; 77, 7–8
Κρατία, Ὀνωριάς (Γεώργιος) [Oh 145, PmbZ 1979] Nr. 143: 78, 3–4
Κυδωνία, Κρήτη (Νικήτας) [Oh 85, PmbZ 5343] Nr. 81: 71, 15–16
Κύζικος, Ἑλλήσποντος: 38, 21
Κύρρος, Συρία α′ (Θεοδώρητος): 22, 26
Κώρυκος, Κιλικία α′ (Ἰωάννης) [Oh 119, PmbZ 2745] Nr.117 : XX; 75, 9–10
Κωνσταντία, Κύπρος (Ἰωάννης) → Νέα Ἰουστινιανούπολις, Ἑλλήσποντος[4]
Κωνσταντινούπολις, Εὐρώπη: XXX; XXXIII; XXXVIII–XXXIX; XLI; LIV; XLVII; LVII–LXI; LXI; LXXXI; 1, 2–3; 2, 1–2; 17, 1–2
Ἀγάθων, Chartophylax (7. Jh.) [PmbZ 132]: LXII
(Ἀπολλίναριος): 21, 28; 57, 25–26
Ἄρειος, Priester: 21, 12; 57, 24
(Γεννάδιος): LXX
(Γερμανός) [PmbZ 2298]: LXII
(Γεώργιος) [PmbZ 1966]: XXXIV
(Εὐτύχιος): LXXXI
(Θεόδοτος) [PmbZ 7954]: LXI
(Ἰγνάτιος I.) [PmbZ 22712]: LXXIII; LXXXI; LXXXIV
(Ἰωάννης I. ὁ Χρυσόστομος): 32, 5; 37, 4–5
(Ἰωάννης IV.): LXX
(Μακεδόνιος IV.): 21, 24
(Μιχαήλ I. Κηρουλάριος): LXXXIV

[4] Der Erzbischof von Konstantia (Kypros) ist 691/92 im Exil und hat eine eigene Exilhierarchie in der Provinz Hellespontos mit Sitz in Nea Iustinianupolis.

(Νεκτάριος I.): 24, 24
(Νεστόριος): LXIX; 14, 11; 22, 6; 22, 16; 22, 21
(Παῦλος III.) [Oh 3, PmbZ 5768] Nr. 1: XVII–XVIII; XIX–XX; XXIII–XXV; XXVII–XXX; XXXIII; XXXVIII; XXXIX; XLI; XLV; XLIX–LI; LIV–LV; LVII–LXI; 10, 1; 11, 19; 62, 6
(Πύρρος) [PmbZ 6386]: 23, 11
(Σέργιος I.): 23, 11
(Ταράσιος) [PmbZ 7235]: LXIII–LVII; LXX–LXXII; LXXXII; LXXXIV
(Φώτιος) [PmbZ 26667]: LXXXIII; LXXXIV; LXXXIX
Concilium a. 381: LXX–LXXII; LXXIX; LXXXI; LXXXIII; 1, 5; 20, 11–19; 24, 19–20; 39, 10–11
Concilium a. 553: VII, XLVII, 1, 5; 20, 12–13; 22, 19–28; 22, 22; 24, 23–24
Concilium a. 680/1: VII, VIII, XL, LVIII, LX–LXI LXII, LXIV, LXV, LXXIV, LXXVI–LXXX, LXXX , LXXXII–LXXXV, 23, 1–15
Concilium a. 861: LXXIII–LXXIV
Concilium a. 867: LXXV
Concilium a. 869/70: LXXIII–LXXXIII
Τρούλλος τοῦ βασιλικοῦ παλατίου: 1, 2–3; 2, 1–2; 17, 1–2

Λάγινα, Παμφυλία (Ζαχαρίας) [Oh 211, PmbZ 8605] Nr. 210: XXIII; 85, 3–4
Λάμψακος, Ἑλλήσποντος (Σισίννιος) [Oh 60, PmbZ 6722] Nr. 55: 69, 9–10
Λαοδίκεια, Πισιδία
(Κόνων) [Oh 204, PmbZ 3680] Nr. 203: XXIII; 84, 7–8
Concilium ante 380 habitum: 24, 18
Λάτμος → Ἡράκλεια Λάτμου
Λεοντόπολις, Ἰσαυρία (Ζαχαρίας) [Oh 42, PmbZ 8602] Nr. 37: 67, 11
Λῆμνος, Ἑλλάς (Σιλουανός) [Oh 62, PmbZ 6707] Nr. 57: 69, 12
Λιμέναι, Πισιδία (Πατρίκιος) [Oh 206+, PmbZ 5753] Nr. 205: XXIII; 84, 11–12
Λινόη, Βιθυνία (Ἀναστάσιος) [Oh 105, PmbZ 247] Nr.101: 73, 17–18

Μαγνησία Ἀνήλιος, Ἀσία (Στέφανος) [Oh 83, PmbZ 6925] Nr. 79: 71, 11–12
Μαγνησία πρὸς τῷ Μεάνδρῳ, Ἀσία (Πατρίκιος) [Oh 73+, PmbZ 5752] Nr.68 : 70, 8–9
Μάγυδος, Παμφυλία (Πλάτων) [Oh 210, PmbZ 6271] Nr. 209: XXIII; 85, 1–2
Μαιονία, Λυδία (Ἀναστάσιος) [Oh 94, PmbZ 248] Nr. 90: 72, 13–14
Μανόπολις → Νεάπολις, Πισιδία
Μαρκιανός, Kaiser: 22, 9
Μέθυμνα, Λέσβος (Θεοφύλακτος) [Oh 48, PmbZ 8234] Nr. 43: 68, 5–6
Μελιτόπολις → Μιλητούπολις
Μεσημβρία, Αἱμίμοντος (Μάμαλος) [Oh 55, PmbZ 4685] Nr. 50: XLVIII; 68, 18–19
Μηδάϊον, Φρυγία Σαλουταρία (Θεόδωρος) [Oh 184, PmbZ 7354] Nr. 183: XXIII; 82, 1–2
Μίλητος, Καρία (Γεώργιος) [Oh 46, PmbZ 1981] Nr. 41: 68, 1–2
Μιλητούπολις, Ἑλλήσποντος (Ἀνδρέας) [Oh 58, PmbZ 365] Nr. 53: 69, 5–6
Μίσθεια → Μίστεια

Μίστεια, Λυκαονία (Λογγῖνος) [Oh 194, PmbZ 4611] Nr. 193: XXIII; 83, 3–4
Μιτυλήνη, Λέσβος (Σισίννιος) [Oh 45, PmbZ 6719] Nr. 40: 67, 16–17
Μνίζος, Γαλατία α′ (Ἀνδρέας) [Oh 91, PmbZ 358] Nr. 87: 72, 7–8
Μοψουεστία, Κιλικία α′ (Θεόδωρος): 22, 22–23
Μόσυνα, Φρυγία (Ἰωάννης) [Oh 225, PmbZ 2749] Nr. 224: XXIII; 87, 12–13
Μύρινα, Ἀσία (Κωνσταντῖνος)] Nr. 78: XLII; 71, 9–10
Μωκισσός → Ἰουστινιανούπολις, Καππαδοκία β′

Νακόλεια, Φρυγία Σαλουταρία (Ἀλέξανδρος) [Oh 182, PmbZ 179] Nr. 181: 81, 17–18
Ναζιανζός, Καππαδοκία β′
(Γρηγόριος): 24, 30; 48, 27–28
(Μιχαὴλ) [Oh 219, PmbZ 4993] Nr. 218: XXIII; 86, 3–4
Ναύπακτος, Ἀχαΐα: LXVI–LVII
Νέα Ἰουστινιανή, Βιθυνία (Θεόδωρος) [Oh 103, PmbZ 7333] Nr. 99: 73, 13–14
Νέα Ἰουστινιανούπολις, Ἑλλήσποντος/Κωσταντία, Κύπρος (Ἰωάννης)[5] [Oh 7, PmbZ 2738] Nr. 5: XVI–XVIII; XIX–XX; XXII–XXIII; XXV–XXIX; XXXVI–XXXVII; XLVII–XLVIII; LXVI–LXVII; 5, 8; 11, 8; 40, 9–25; 40, 16–17; 40, 22; 63, 4–5
Νεάπολις, Πισιδία (Σισίννιος) [Oh 201+, PmbZ 6723] Nr. 200: XXIII; 84, 1–2
Νεοκαισάρεια, Βιθυνία (Ἰωάννης) [Oh 100, PmbZ 2750] Nr. 96: L; 73, 7–8
Νεοκαισάρεια, Πόντος Πολεμωνιακός/Ἑλενόποντος[6]
(Γρηγόριος): 2, 27–28
(Κωνσταντῖνος) [Oh 30+, PmbZ 7319+] Nr. 24: XLII; 66, 3–4
Concilium inter 315 et 319 habitum: 24, 17; 27, 15–18; 31, 15–16
Νίκαια, Βιθυνία
(Γεώργιος) [Oh 19, PmbZ 2010] Nr. 13: 64, 15–16
Concilium a. 325: 21, 11; 24, 15–16
Concilium a. 787: VII; IX; XXII; XXXVII; LXIII–LXVI; LXX–LXXII; LXXV; LXXXII–LXXXIV
Νικομήδεια, Βιθυνία (Πέτρος) [Oh 18, PmbZ 5946] Nr. 12: XXVIII; XXXII; LXIII; LXXII; 64, 13–14
Νικόπολις, Ἀρμενία β′ (Φώτιος) [Oh 112, PmbZ 6247] Nr. 110: XXIII; 74, 16–17
Νύσα, Ἀσία (Σισίννιος) [Oh 77, PmbZ 6718] Nr. 72: 70, 16–17

[5] Der Erzbischof von Konstantia (Kypros) ist 691/92 im Exil und hat eine eigene Exilhierarchie in der Provinz Hellespontos mit Sitz in Nea Iustinianupolis.

[6] Neokaisareia war im Jahre 691/92 Metropolis der kirchlichen Eparchia Pontos Polemoniakos, gehörte aber politisch zur kurz zuvor geschaffenen Provinz Helenopontos (Ohme, Bischofslisten 291f.). Der Metropolit unterzeichnet mit der politischen Provinzbezeichnung. Er wird hier unter der kirchlichen Provinz indiziert.

Νύσσα, Καππαδοκία α′
(Γρηγόριος): XLIX; 24, 30
(Παῦλος) [Oh 66, PmbZ 5775] Nr. 61: 69, 16–17

Ξάνθος, Λυκία (Γεώργιος) [Oh 161, PmbZ 2008] Nr. 159: 80, 1–2

Οἴνουνδα, Λυκία (Γεώργιος) [Oh 157, PmbZ 1983] Nr. 155: XX; XXIII; 79, 10–11
Ὄλβα, Ἰσαυρία (Θεόδωρος) [Oh 125, PmbZ 7334] Nr. 123: 76, 2–3
Ὁρκιστός, Γαλατία β′ (Σηγερμᾶς) [Oh 153+, PmbZ 6525+] Nr. 151: XXIII; 79, 3–4
Ὄρυμνα, Παμφυλία (Θεόδωρος) [Oh 107, PmbZ 7355] Nr. 103: XLIII–XLV; 74, 3–4
Ὄτρος, Φρυγία Σαλουταρία (Γεώργιος) [Oh 186, PmbZ 2002] Nr. 185; XXIII; XLIX; L; 82, 5–6
Οὐάσαδα, Λυκαονία (Κόνων) [Oh 192, PmbZ 3682] Nr. 191: XXIII; 82, 17–18
Οὐμάναδα, Λυκαονία (Ἀλέξανδρος) [Oh 196, PmbZ 180] Nr. 195: XXIII; 83, 7–8

Παλαιούπολις, Ἀσία (Γεώργιος) [Oh 76, PmbZ 2003] Nr. 71: 70, 14–15
Παρνασσός, Καππαδοκία β′ (Εὐστάθιος) [Oh 218, PmbZ 1739] Nr. 217: XXIII; 86, 1–2
Πάρος, Κυκλάδες νῆσοι (Στέφανος) [Oh 222+, PmbZ 6918] Nr. 221: XXIII; 87, 9
Paternum → Τέμψανης
Πέλται, Φρυγία Πακατιανή (Θεόδωρος) [Oh 174, PmbZ 7356] Nr. 172: 81, 3
Πέργη, Παμφυλία (Ἰωάννης) [Oh 34, PmbZ 2721] Nr. 29: 66, 13–14
Πέτραι, Λαζική (Ἰωάννης) [Oh 221, PmbZ 2751] Nr. 220: XXIII; 87, 7–8
Πίναρα, Λυκία (Μηνᾶς) [Oh 160, PmbZ 4959] Nr. 158: 79, 15–16
Πισινοῦς, Γαλατία β′ (Ἰωάννης) [Oh 30+, PmbZ 7319+] Nr. 25: 66, 5–6
Πολεμώνιον, Πόντος Πολεμωνιακός/Ἑλενόποντος[7] (Δομέτιος) [Oh 148, PmbZ 1358] Nr. 146: XX; 78, 9–10
Πολύβωτος, Φρυγία Σαλουταρία (Ἰωάννης) [Oh 187+, PmbZ 2753] Nr. 186: XXIII; XLIX; L; 82, 7–8
Πομπηϊούπολις, Κιλικία α′ (Ἰωάννης) [Oh 24+, PmbZ 2754] Nr. 18: XXIII; XLII; LV 65, 9–11
Πομπηϊούπολις, Παφλαγονία (Θεόγνωστος) [Oh 40, PmbZ 8001] Nr. 35: 67, 7–8
Porto, Ἰταλία (Iohannes) [PmbZ 2724]: LX–LXII; LXXVIII
Πόρτος, Ἰταλία → Porto, Ἰταλία
Πραίνετος, Βιθυνία (Κοσμᾶς) [Oh 102, PmbZ 7172, PmbZ 4073] Nr. 98: 73, 11–12
Πριήνη, Ἀσία (Παῦλος) [Oh 72, PmbZ 5776] Nr. 67: 70, 6–7
Πρυμνησός, Φρυγία Σαλουταρία (Πατρίκιος) [Oh 183, PmbZ 5754] Nr. 182: XXIII; 81, 19–20

---

[7] Polemonion war im Jahre 691/92 der kirchlichen Eparchia Pontos Polemoniakos zugeordnet, gehörte aber politisch zur kurz zuvor geschaffenen Provinz Helenopontos (OHME, Bischofslisten 291f.). Der Metropolit unterzeichnet mit der politischen Provinzbezeichnung. Er wird hier unter der kirchlichen Provinz indiziert.

Ῥαβέννα, Ἰταλία (Θεόδωρος) [Oh 12+, PmbZ 7780] Nr. d: XXIV; XXXIV–XXXV; L–LI; LXXVI–LXXXI; XCI; 11, 5; 64, 1
Ῥήγιον, Ἰταλία (Iohannes) [PmbZ 2725]: LXXVIII
Ῥώμη cf. etiam Κωνσταντινούπολις
Ῥώμη, Ἰταλία: 24, 19; 30, 5; 46, 9; 46, 11–12
(Agatho) [PmbZ 129]: XXXIV; LX; LXXVII; LXXVIII LXXX
Bonifatius, Consiliarius apostolicae sedis: LX–LXII
(Clemens): 24, 7–8
Georgius, Legatus (7. Jh.) [PmbZ 2286]: LXXVII; LXXVIII
(Hadrian I.) [PmbZ 2536]: LXX; LXXXII
(Hadrian II.) [PmbZ 22537]: LXXXIII
Georgius, Legatus (7. Jh.) [PmbZ 2286]: LXXVII; LXXVIII
(Honorius I.): LVIII
(Iohannes VII.) [PmbZ 2951]: LXII; LXXXIII; LXXXIV
(Constantinus) [PmbZ 1170]: LXIII; LXXXI
(Nicolaus I.) [PmbZ 5248]: LXXIII; LXXXIII
(Novatianus): 57, 24
(Honorius I.): LVIII
(Sergius I.) [Oh 2, PmbZ 6689] Nr. a: XXVII–XXX; XXXIX; XLVIII; L; LI; LV–LXII; LXXVI–LXXXI; XCI; 11, 6; 62, 5
Sergius, Magistrianus (7. Jh.) [PmbZ 6542]: LX
(Vigilius I.): XLVII; XLVIII; 12, 1

Σαγαλασσός, Πισιδία (Γεώργιος) [Oh 202, PmbZ 2004] Nr. 201: XXIII; LI; 84, 3–4
Σάμος, Κυκλάδες νῆσοι (Ἰσίδωρος) [Oh 224, PmbZ 3496] Nr. 223: XXIII; 87, 11
Σάρδεις, Λυδία (Στέφανος) Nr. 11: XLII; 64, 11–12
Σαρδική, Concilium a. 342: LXX; 24, 22
Σάσιμα, Καππαδοκία β′ (Στέφανος) [Oh 140, PmbZ 6926] Nr. 138: XX; XLIX; LI; 77, 11–12
Σάταλα, Ἀρμενία β′ (Γρηγόριος) [Oh 113, PmbZ 2356] Nr. 111: 74, 18–19
Σβίδη, Ἰσαυρία (Βασίλειος) [Oh 134, PmbZ 836] Nr. 132: XX; XXIII; XXVIII; 76, 19–20
Σεβάστεια, Ἀρμενία β′ (Λεόντιος) [Oh 22, PmbZ 4552] Nr. 16: XXIII; 65, 5–6
Σεβαστή, Φρυγία Πακατιανή (Πλάτων) [Oh 172, PmbZ 6272] Nr. 170: 81, 1
Σεβαστόπολις, Ἀρμενία β′ (Φώτιος) [Oh 114, PmbZ 6248] Nr. 112: 75, 1–2
Σελεύκεια, Ἰσαυρία (Μακρόβιος) [Oh 26, PmbZ 4680] Nr. 20: XX; XXVIII; 65, 14–15
Σελεύκεια, Πισιδία (Πέτρος) [Oh 209+, PmbZ 5953] Nr. 208: XXIII; 84, 17–18
Σελινοῦς, Ἰσαυρία (Σισίννιος) [Oh 127+, PmbZ 6724] Nr. 125: 76, 6–7
Σέτται, Λυδία (Ἰωάννης) [Oh 93, PmbZ 2726] Nr. 89: 72, 11–12
Σηλυβρία, Εὐρώπη (Γεώργιος) [Oh 47, PmbZ 2005] Nr. 42: 68, 3–4
Σίδη, Παμφυλία (Ἰωάννης) [Oh 21, PmbZ 2727] Nr. 15: XXVIII; 65, 3–4
Σίδυμα, Λυκία (Ζήμαρχος) [Oh 156, PmbZ 8643] Nr. 154: XXIII; 79, 9

Σίζα → Ἔριζα
Σιλούαλα → Σελινοῦς
Silva Candida, Ἰταλία (Humbertus): LXXXIV
Σινίανδος, Πισιδία (Κόνων) [Oh 207, PmbZ 3681] Nr. 206: XXIII; 84, 13–14
Σίων, Ἀσία (Ἰωάννης) [Oh 79, PmbZ 2755] Nr. 74: XLVIII; 71, 1–2
Σμύρνη, Ἀσία (Στέφανος) [Oh 41, PmbZ 6922] Nr. 36: 67, 9–10
Σοῦλκη, Σαρδηνία (Εὐθάλιος) [PmbZ 1834]: LXXXI
Σταυρούπολις, Καρία (Σισίννιος) [Oh 31, PmbZ 6725] Nr. 26: 66, 7–8
Στόβοι, Μακεδονία β′ (Μαργαρίτης) [Oh 65, PmbZ 4718] Nr. 60: XXIII; 69, 15
Στρατονίκεια, Καρία (Θεόπεμπτος) [Oh 162, PmbZ 8067] Nr. 160: 80, 3–4
Σύεδρα, Παμφυλία (Γεώργιος) [Oh 110, PmbZ 2006] Nr. 108: XXIII; XXVIII; L; 74, 12–13
Σύλαιον, Παμφυλία (Παῦλος) [Oh 213, PmbZ 5777] Nr. 212: XXIII; 85, 7–8
Σύναος, Φρυγία Πακατιανή (Ἰωάννης) [Oh 179+, PmbZ 2757] Nr. 178: 81, 11
Συνόδια, Γαλατία β′ (Γεώργιος) [Oh 154, PmbZ 2007] Nr. 152: XXIII; XLVIII; 79, 5–6
Σωζόπολις, Πισιδία (Παῦλος) [Oh 197, PmbZ 5766] Nr. 196: XXIII; 83, 9–10
Σῶρα, Παφλαγονία (Ἰωάννης) [Oh 144, PmbZ 2756] Nr. 142: 78, 1–2

Ταβία, Γαλατία α′ (Γρηγόριος) [Oh 88, PmbZ 2357] Nr. 84: 72, 1–2
Ταρσός, Κιλικία α′ (Πλάτων) [PmbZ 6274+ und 6272+] Nr. 18: XXIII; 65, 9–11
Τέμψανης, Ἰταλία (Ἀβουνδάντιος) [PmbZ 73]: LXXVIII
Τιβέριας, Παλαιστίνη β′ (Μάμας) [Oh 70, PmbZ 4688] Nr. 65: XX; XXVIII; 70, 3
Τιβεριούπολις, Φρυγία Πακατιανή (Ἀναστάσιος) [Oh 176, PmbZ 249] Nr. 174: XXIX; 81, 5
Τιμβριάς, Πισιδία (Κωνσταντῖνος) [Oh 203, PmbZ 3714] Nr. 202: XXIII; 84, 5–6
Τιτιούπολις, Ἰσαυρία (Δομέτιος) [Oh 136, PmbZ 1359] Nr. 134: XX; XXIII; XXVIII; 77, 3–4
Τιτυασσός, Πισιδία (Στέφανος) [Oh 208, PmbZ 6927] Nr. 207: XXIII; 84, 15–16
Τλάττα, Λυκία (Ἰωάννης) [Oh 159, PmbZ 2758] Nr. 157: 79, 13–14
Τύανα, Καππαδοκία β′ (Ἰουστῖνος) [Oh 27, PmbZ 3560] Nr. 21: 65, 16–17
Τύμανδος, Πισιδία (Κωνσταντῖνος) [Oh 198, PmbZ 3720] Nr. 197: XXIII; 83, 11–12
Τραιανούπολις → Ἱεράπολις, Φρυγία Πακατιανή
Τράλλεις, Ἀσία (Μύρων) [Oh 81, PmbZ 5210] Nr. 76: 71, 5–6
Τραπεζούπολις, Φρυγία Πακατιανή (Εὐγένιος) [Oh 169, PmbZ 1648] Nr. 167: XXIII; 80, 17
Τρόκναδα, Γαλατία β′ (Θεόδωρος) [Oh 151, PmbZ 7357] Nr. 149: XX; XXIII; 78, 15–16
Turin, Ἰταλία (Claudius, + um 827): LXXXIII

Ὑλάριμα, Καρία (Γεώργιος) [Oh 164, PmbZ 2000] Nr. 162: 80, 7–8
Ὕπαιπα, Ἀσία (Ἀντώνιος) [Oh 74+, PmbZ 527] Nr. 69: 70, 10–11

Φάραν, Σίνα (Θεόδωρος): 23, 10–11
Φάσις, Λαζική (Θεόδωρος) [Oh 36, PmbZ 7336] Nr. 31: 66, 18–19

Φαυστινούπολις, Καππαδοκία β′ (Ἰωάννης) [Oh 139, PmbZ 2722] Nr. 137: XX; 77, 9–10
Φίλιπποι, Μακεδονία α′ (Ἀνδρέας) [Oh 61, PmbZ 366] Nr. 56: 69, 11
Φιλομήλιον, Πισιδία (Μαρῖνος) [Oh 200, PmbZ 4777] Nr. 199: XXIII; 83, 15–16
Φυτεία, Φρυγία Σαλουταρία (Θεοφύλακτος) [Oh 188, PmbZ 8244] Nr. 187: XXIII; L; 82, 9–10
Φώκαια, Ἀσία (Ἰωάννης) [Oh 78, PmbZ 2752] Nr. 73: XLVIII; 70, 18–19

Χαλκηδών, Βιθυνία
(Ἰωάννης) [Oh 20, PmbZ 2730] Nr. 14: 65, 1–2
Concilium a. 451: LXIX, LXX, LXXIII, LXXXIII 22, 9–18; 24, 21–24; 30, 22–24; 36, 5–7; 37, 28 – 39, 1; 39, 12–15

Χερσόνησος, Κρήτη (Σισίννιος) [Oh 87, PmbZ 6720] Nr. 83: 71, 19–20
Χερσὼν τῆς Δόραντος, Ζεκχία (Γεώργιος) [Oh 50, PmbZ 1998] Nr. 45: XLVIII; 68, 9
Χριστούπολις, Ἀσία (Ζωητὸς) [Oh 71, PmbZ 8654] Nr. 66: 70, 4–5

Ψιβήλα → Βηρινούπολις

N. N., Ἰσαυρία (Παῦλος) [Oh 126, PmbZ 5773] Nr. 124: XLIII; 76, 4–5

Nomina regionum

Die Regionen (staatliche oder kirchliche Provinzen etc.) sind nach dem griechischen Alphabet geordnet. Bei Regionen, die in der Unterschriftsliste genannt werden, wird auf die zugehörigen Städte verwiesen. Durch die unterschiedlichen Zuordnungen der Städte zu Regionen nach kirchlicher bzw. staatlicher Zugehörigkeit, ist hier die Indizierung einer Stadt bei mehreren Regionen möglich. Dies wird jeweils mit einer Fußnote angezeigt.

Αἴγυπτος → Ἀλεξάνδρεια
Αἱμίμοντος → Μεσημβρία
Ἀφιρκή: 29, 16 → Καρθαγένη
Ἀρμενίων χώρα/ Ἀρμενία: 6, 12; 9, 1; 37, 1–2; 38, 6; 46, 16; 59, 13
Ἀρμενία α′ → Ἀραβισσός, Κουκουσός
Ἀρμενία β′ → Κολώνεια, Νικόπολις, Σάταλα, Σεβάστεια, Σεβαστόπολις
Ἀρμενία δ′ → Δάδιμα, Κιθαριζῶν
Ἀσία → Ἄνεα, Ἀρχάγγελος, Βάρετα, Εὔαζα, Ἔφεσος, Καλόη, Μαγνησία Ἀνήλιος, Μαγνησία πρὸς τῷ Μεάνδρῳ, Μύρινα, Νύσα, Παλαιούπολις, Πριήνη, Σμύρνη, Σίων, Τράλλεις, Ὕπαιπα, Φώκαια, Χριστούπολις
Ἀχαΐα: LXVII → Κόρινθος, Λακεδαιμονία

Βιθυνία → Ἀπάμεια, Βασιλινούπολις, Γορδόσερβα, Δασκύλιον, Ἑλενούπολις, Θεοτοκιανῶν πόλις, Ἱερεῖα, Καδοσία, Κίος, Λινόη, Νέα Ἰουστινιανή, Νεοκαισάρεια, Νίκαια, Νικομήδεια, Πραίνετος, Χαλκηδών

Γαλατία α′ → Ἄγκυρα, Ἀσπόνη, Βηρινούπολις, Ἰουλιούπολις, Μνίζος, Ταβία
Γαλατία β′ → Ἀμόριον, Γερμοκολώνεια, Θεοδωρίου, Θέρμα τοῦ ἁγίου Ἀγαπητοῦ, Κλάνεος, Πισινοῦς, Ὁρκιστός, Συνόδια, Τρόκναδα

Ἑλενόποντος cf. etiam Πόντος Πολεμωνιακός
Ἑλενόποντος → Ἀμάσεια, Ἄνδραπα, Εὐχάϊτα, Ζῆλα, Ἴβωρα, Νεοκαισάρεια[1], Πολεμώνιον[2]
Ἑλλάς: LXVII → Ἀθῆναι, Λάρισσα, Λῆμνος
Ἑλλήσποντος ἐπαρχία: 40, 18–19
Ἑλλήσποντος → Ἄβυδος, Ἀδράνεια, Γέρμη, Λάμψακος, Μιλητούπολις, Νέα Ἰουστινιανούπολις[3]
Εὐρώπη → Βιζύη[4], Ἡράκλεια[5], Κωνσταντινούπολις, Σηλυβρία

---

1 Zur Zuordnung zur Provinz/Region vgl. Index: Nomina civitatum.
2 Zur Zuordnung zur Provinz/Region vgl. Index: Nomina civitatum.
3 Der Erzbischof von Konstantia (Kypros) ist 691/92 im Exil und hat eine eigene Exilhierarchie in der Provinz Hellespontos mit Sitz in Nea Iustinianupolis.
4 Zur Zuordnung zur Provinz/Region vgl. Index: Nomina civitatum.
5 Zur Zuordnung zur Provinz/Region vgl. Index: Nomina civitatum.

Ζεκχία → Χερσὼν τῆς Δόραντος

Ἤπειρος: LXVII → Δυρράχιον

Θρᾴκη cf. etiam Εὐρώπη et Ῥοδόπη
Θρᾴκη → Αἶνος, Βιζύη[6], Ἡράκλεια[7]

Ἰσαυρία → Ἄδρασος, Ἀνεμούριον, Ἀντιόχεια, Δαλισανδός, Δομετιούπολις, Εἰρηνούπολις, Ζηνωνούπολις, Κελένδερις, Κλαυδιούπολις, Κότραδα, Λεοντόπολις, Ὄλβα, Σβίδη, Σελεύκεια, Σελινοῦς, Τιτιούπολις, N. N.
Ἰταλία: XX; XXVI; XXXI; XXXXIII → Porto, Ραβέννα, Ῥήγιον, Ῥώμη, Silva Candida, Τέμψανης, Turin
Ilyricum orientale: LXXXVIII

Καππαδοκία α′ → Θερμά, Καισάρεια, Κάμαχη[8], Καμουλιαναί, Κισκισός, Νύσσα
Καππαδοκία β′ → Δόαρα, Ἰουστινιανούπολις, Κολώνεια, Ναζιανζός, Παρνασσός, Σάσιμα, Τύανα, Φαυστινούπολις
Καρία → Ἀλάβανδα, Ἀντιόχεια, Ἔριζα, Ἡράκλεια Λάτμου, Κίβυρρα, Μίλητος, Σταυρούπολις, Στρατονίκεια, Ταρσός, Ὑλάριμα
Κιλικία α′ → Εἰρηνούπολις, Ζεφύριον, Κώρυκος, Μοψουεστία, Πομπηϊούπολις
Κιλικία β′ → Ἀνάζαρβος, Ἐπιφάνεια, Καστάβαλα
Κρήτη: LXXX → Γόρτυνα, Κάνατανον, Κίσαμος, Κυδωνία, Λάμπη, Χερσόνησος
Krim → Ζεκχία
Κυκλάδες νῆσοι → Θήρα, Πάρος, Σάμος
Κύπρος: XX; XXIII; LXXXVIII; 5, 8 → Κωσταντία[9]

Λαζική → Ζιγάνα, Πέτραι, Φάσις
Λέσβος → Μέθυμνα, Μιτυλήνη
Λίβανος: 21, 14
Λιβύη: 29, 16
Λυδία → Αὐρηλιούπολις, Μαιονία, Σάρδεις, Σέτται
Λυκία → Ἄραξα, Τλάττα, Ξάνθος, Οἴνουνδα, Πίναρα, Σίδυμα
Λυκαονία → Ἄμβλάδα, Βάρατα, Βηρινούπολις, Δέρβη, Ἰκόνιον, Μίστεια, Οὐάσαδα, Οὐμάναδα

Μακεδονία α′ → Ἀμφίπολις, Ἔδεσσα, Θεσσαλονίκη, Φίλιπποι
Μακεδονία β′ → Στόβοι
Μεγάλη Ἀρμενία → Κάμαχη[10]

---

[6] Zur Zuordnung zur Provinz/Region vgl. Index: Nomina civitatum.
[7] Zur Zuordnung zur Provinz/Region vgl. Index: Nomina civitatum.
[8] Zur Zuordnung zur Provinz/Region vgl. Index: Nomina civitatum.
[9] Zur Zuordnung zur Provinz/Region vgl. Index: Nomina civitatum.
[10] Zur Zuordnung zur Provinz/Region vgl. Index: Nomina civitatum.

Ὁνωριάς → Ἡράκλεια, Κλαυδιούπολις, Κρατία
Ὀσροήνη → Ἔδεσσα

Πακατιανή → Φρυγία Πακατιανή
Παλαιστίνη → XX; XXIII; XXXI
Παλαιστίνη α′ → Ἱεροσόλυμα
Παλαιστίνη β′ → Τιβέριας
Παμφυλία → Ἀδριανή, Εὐδοκιάς, Καράλεια, Κάσαι, Κόδρουλα, Κολυβρασσός, Κορακήσιον, Κότανα, Λάγινα, Μάγυδος, Πέργη, Ὄρυμνα, Σίδη, Σύεδρα, Σύλαιον
Παφλαγονία → Ἄμαστρις, Γάγγρα, Δάδυβρα, Ἰουνούπολις, Πομπηϊούπολις, Σῶρα
Πισιδία → Βίνδαιος, Ἄδαδα, Ἀντιόχεια, Λαοδίκεια, Λιμέναι, Νεάπολις, Σαγαλασσός, Σελεύκεια, Σινίανδος, Σωζόπολις, Τιμβριάς, Τιτυασσός, Τύμανδος, Φιλομήλιον
Πόντος Πολεμωνιακός → Κερασοῦς, Νεοκαισάρεια[11], Πολεμώνιον[12]
Πολεμωνιακός → Πόντος Πολεμωνιακός

Ῥοδόπη → Αἶνος

Σαρδηνία [Oh 10+] Nr. c: XXVIII–XXX; XVIII–XXX; XLVII–XLVIII; L–LI; LVII;LXXIV–LXXXI; XCI; 63, 9[13] → Κάραλις; Σοῦλκη
Σίνα → Φάραν
Συρία α′ → Ἀντιόχεια, Κύρρος

Φρυγία → Φρυγία Πακατιανή
Φρυγία Πακατιανή: XLII → Ἄγκυρα, Αἴζανοι, Ἀκμόνεια, Εὐεράγαπης, Ἱεράπολις, Ἰουστινιανούπολις, Κάδοι, Κολασσαί, Πέλται, Σεβαστή, Σύναος, Τιβεριούπολις, Τραπεζόυπολις
Φρυγία Σαλουταρία → Ἄττουδα, Αὐγουστόπολις, Δορύλαιον, Κοτυάειον, Μηδάϊον, Μόσυνα, Νακόλεια, Ὄτρος, Πολύβωτος, Πρυμνησός, Φυτεία

[11] Zur Zuordnung zur Provinz/Region vgl. Index: Nomina civitatum.
[12] Zur Zuordnung zur Provinz/Region vgl. Index: Nomina civitatum.
[13] Der Metropolit von Caralis/Sardinien wird in Platzhalter c. nur als Metropolit von Sardinien bezeichnet. Er wird deshalb auch hier im Index: Nomina regionum indiziert.

Subscriptionum numerationis Synopsis

Subscr. Nr.	Oh Nr.	Differentia
Imperator	1	
a.	2	+
1	3	+
2	4	
3	5	
4	6	
5	7	+
b.	8	+
6	9	
c.	10	+
7	11	
d.	12	+
e.	13	+
f.	14	+
8	15	
9	16	
10	17	+
11	—	
12	18	
13	19	
14	20	
15	21	+
16	22	
17	23	
18	24	+
19	25	
20	26	
21	27	+
22	28	
23	29	+
24	30	+
25	—	
26	31	+
27	32	
28	33	
29	34	
30	35	
31	36	
32	37	+
33	38	+
34	39	+
35	40	
36	41	
37	42	
38	43	
39	44	+
40	45	
41	46	+
42	47	
43	48	+
44	49	+
45	50	
46	51	
47	52	+
48	53	
49	54	
50	55	+
51	56	+
52	57	
53	58	
54	59	+
55	60	
56	61	+
57	62	
58	63	
59	64	
60	65	
61	66	+
62	67	
63	68	
64	69	
65	70	
66	71	+
67	72	+
68	73	+
69	74	+
70	75	
71	76	
72	77	
73	78	+
74	79	+

Subscr. Nr.	Oh Nr.	Differentia
75	80	
76	81	+
77	82	
78	—	
79	83	
80	84	+
81	85	+
82	86	+
83	87	+
84	88	
85	89	
86	90	+
87	91	+
88	92	+
89	93	+
90	94	
91	95	+
92	96	+
93	97	
94	98	
95	99	
96	100	
97	101	
98	102	
99	103	
100	104	
101	105	
102	106	+
103	107	+
104	—	
105	—	
106	108	
107	109	+
108	110	+
109	111	+
110	112	+
111	113	
112	114	+
113	115	
114	116	
115	117	+
116	118	+
117	119	+

Subscr. Nr.	Oh Nr.	Differentia
118	120	
119	121	
120	122	
121	123	+
122	124	
123	125	
124	126	
125	127	+
126	128	+
127	129	
128	130	+
129	131	+
130	132	+
131	133	+
132	134	+
133	135	+
134	136	+
135	137	+
136	138	+
137	139	
138	140	
139	141	+
140	142	+
141	143	
142	144	+
143	145	+
144	146	+
145	147	+
146	148	
147	149	
148	150	
149	151	
150	152	
151	153	+
152	154	
153	155	+
154	156	+
155	157	+
156	158	+
157	159	+
158	160	
159	161	
160	162	+

Subscr. Nr.	Oh Nr.	Differentia
161	163	
162	164	
163	165	
164	166	
165	167	+
166	168	
167	169	
168	170	+
169	171	
170	172	
171	173	+
172	174	+
173	175	+
174	176	
175	177	+
176	178	+
177	—	
178	179	
179	180	+
180	181	
181	182	+
182	183	
183	184	+
184	185	+
185	186	+
186	187	+
187	188	+
188	189	+
189	190	+
190	191	+
191	192	+
192	193	+
193	194	+
194	195	+
195	196	
196	197	
197	198	
198	199	
199	200	
200	201	+
201	202	
202	203	+
203	204	+

Subscr. Nr.	Oh Nr.	Differentia
204	205	
205	206	+
206	207	
207	208	+
208	209	+
209	210	
210	211	+
211	212	
212	213	+
213	214	+
214	215	
215	216	+
216	217	
217	218	
218	219	
219	220	+
220	221	
221	222	+
222	223	
223	224	
224	225	
225	226	
226	227	+

DE GRUYTER

ACTA CONCILIORUM OECUMENICORUM

SERIES SECUNDA

VOLUMEN III: CONCILIUM UNIVERSALE NICAENUM SECUNDUM

Erich Lamberz (Ed.)

PARS 1: CONCILII ACTIONES I-III

DE G

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

SVB AVSPICIIS

ACADEMIAE SCIENTIARVM BAVARICAE

EDITA

SERIES SECVNDA

VOLVMEN TERTIVM

PARS PRIMA

MMVIII

WALTER DE GRUYTER

BEROLINI · NOVI EBORACI

CONCILIVM VNIVERSALE NICAENVM SECVNDVM

CONCILII ACTIONES I–III

EDIDIT

ERICH LAMBERZ

MMVIII

WALTER DE GRUYTER

BEROLINI · NOVI EBORACI

∞ Gedruckt auf säurefreiem Papier, das die US-ANSI-Norm über Haltbarkeit erfüllt.

ISBN 978-3-11-019002-1

Bibliografische Information der Deutschen Nationalbibliothek

Die Deutsche Nationalbibliothek verzeichnet diese Publikation in der Deutschen Nationalbibliografie; detaillierte bibliografische Daten sind im Internet über http://dnb.d-nb.de abrufbar.

© Copyright 2008 by Walter de Gruyter GmbH & Co. KG, D-10785 Berlin

Dieses Werk einschließlich aller seiner Teile ist urheberrechtlich geschützt. Jede Verwertung außerhalb der engen Grenzen des Urheberrechtsgesetzes ist ohne Zustimmung des Verlages unzulässig und strafbar. Das gilt insbesondere für Vervielfältigungen, Übersetzungen, Mikroverfilmungen und die Einspeicherung und Verarbeitung in elektronischen Systemen.

Printed in Germany

Druck: Mercedes-Druck GmbH, Berlin
Buchbinderische Verarbeitung: Stein+Lehmann GmbH, Berlin

INHALT

EINLEITUNG VII

DIE GRIECHISCHE ÜBERLIEFERUNG IX

Die Handschriften IX

Die Florilegien XXVIII

Die kanonistische Überlieferung XXX

DIE LATEINISCHE ÜBERLIEFERUNG XXXII

Die erste lateinische Übersetzung XXXII

Die Übersetzung des Anastasius Bibliothecarius XXXV

Die lateinischen Fassungen der Briefe Hadrians XLV

Die kanonistische Überlieferung L

Zur Überlieferungsgeschichte der Akten LII

Die Editio Romana und die bisherigen Drucke LVI

Zu Konzeption und Anlage der Edition LX

Verzeichnis der abgekürzt zitierten Literatur LXVIII

CONSPECTVS SIGLORVM ET EDITIONVM LXXI

PRAEFATIO ANASTASII BIBLIOTHECARII 1

SACRA IMPERATORVM CONSTANTINI ET IRENAE AD HADRIANVM PAPAM 5

TARASII PATRIARCHAE APOLOGETICVS 8

GESTA ANTE SYNODVM 12

ACTIO PRIMA 18

SACRA IMPERATORVM AD SYNODVM 42

ACTIO SECVNDA 112

HADRIANI EPISTVLA AD IMPERATORES 118

HADRIANI EPISTVLA AD TARASIVM 174

ACTIO TERTIA 222

TARASII EPISTVLA AD EPISCOPOS ORIENTALES 234

EPISCOPORVM ORIENTALIVM EPISTVLA AD TARASIVM 244

THEODORI HIEROSOLYMITANI EPISTVLA SYNODICA 254

EINLEITUNG

Die Akten des VII. Ökumenischen Konzils von 787 – des letzten, das in Ost und West dauerhaft als ökumenisch anerkannt und rezipiert wurde – sind das umfangreichste und bedeutendste Dokument zum byzantinischen Bilderstreit. Sie überliefern zudem eine Reihe sonst nicht erhaltener Texte aus der ersten Phase des Konflikts, so die in der vierten Sitzung verlesenen Briefe des Patriarchen Germanos und den in der sechsten Sitzung zitierten Horos des ikonoklastischen Konzils von Hiereia (754).

Die Rezeption der Akten in Rom und im Westen setzt unmittelbar nach Abschluß des Konzils ein. Die von Papst Hadrian I. nach der Übersendung der Akten nach Rom veranlaßte lateinische Übersetzung blieb zwar nicht erhalten, doch bilden die zahlreichen Zitate, die der Auseinandersetzung zwischen Rom und den fränkischen Theologen um die Anerkennung des Konzils zu verdanken sind, eine wichtige Quelle auch für die Beurteilung der griechischen Aktenüberlieferung. Ebenso sind die in den griechischen Florilegien und die in den griechischen und lateinischen kanonistischen Sammlungen erscheinenden Zitate und Exzerpte für die Überlieferungsgeschichte und die Textkonstitution der Akten von nicht geringem Interesse. Die vorliegende Edition unternimmt deshalb den Versuch, nicht nur die handschriftliche Überlieferung der griechischen Akten und der Übersetzung des Anastasius Bibliothecarius, sondern auch die Bezeugung des Textes in anderweitiger Überlieferung möglichst vollständig zu erfassen.

Der Umfang der Akten zwingt zu einer Aufteilung der Edition in drei Bände, deren Gliederung durch den Aufbau der Akten selbst nahegelegt wird. Der vorliegende erste Band umfaßt die Einleitungsstücke und die ersten drei Sitzungen (Diskussion und Beschlußfassung zur Reintegration der ikonoklastischen Bischöfe, Verlesung und Approbation der dem Konzil vorausgegangenen Korrespondenz), der zweite Band wird die vierte und die fünfte Sitzung (Verlesung und Diskussion von Testimonia zur Bilderverehrung und erste dogmatische Stellungnahme des Konzils mit anschließender Subskriptionsliste; Verlesung weiterer Zeugnisse zum Erweis der Häresie des Konzils von Hiereia), der dritte die Widerlegung des Horos von Hiereia (sechste Sitzung), die Verabschiedung des eigenen Horos (siebte Sitzung), die Kanones[1] und die in der Überlieferung folgenden Schlußstücke der Akten enthalten, einschließlich des in den bisherigen Ausgaben fehlenden Briefes des Tarasios an die sizilischen Bischöfe.[2] Ausgeschlossen bleiben der *Apologeticus minor* und die *Altera*

---

1 Eine vorläufige Edition des griechischen und des lateinischen Textes von Horos und Kanones haben J.B. Uphus und der Verf. in COGD I 295–345 vorgelegt; eine Edition des griechischen Textes des Horos und der Ekphonesis der vierten Sitzung bietet Uphus 2–10 und 72–78.

2 Grumel/Darrouzès, *Regestes* n. 365; der Text ist ediert aus den Konzilshandschriften Vat. gr. 835, 836 und 1181 von I.B. Pitra, *Iuris Ecclesiastici Graecorum Historia et Monumenta*, Romae 1868, II 309–313, unvollständig bei A. Mai, *Nova Patrum Bibliotheca* V 2, Romae 1849, 143–144 (= PG 98, 1477–1480) aus Vat. gr. 835. Der Text wurde von Santamaura zwar auf den zusätzlichen Folien des Vat. gr. 1181 (Vc) aus Vat. gr. 836 (V) ergänzt, aber nicht in die Editio Romana aufgenommen; siehe unten zu Vc und zur Editio Romana.

demonstratio de sanctis imaginibus des Patriarchen Nikephoros[3] und der Brief des Patriarchen Methodios an den Patriarchen von Jerusalem von 846,[4] die spätere Zusätze im Überlieferungszweig der Handschriften H und V sind.[5]

Die Einleitung zum vorliegenden Band dient in erster Linie der Vorstellung der direkten und indirekten Überlieferung, der Würdigung der bisherigen Ausgaben und der Erläuterung der Anlage und Prinzipien dieser Edition.[6] Eine eingehende Analyse der Akten in ihrer Gesamtheit und eine abschließende Darstellung ihrer Überlieferung kann sinnvollerweise erst nach Abschluß der editorischen Arbeit gegeben werden. Doch wird es notwendig sein, schon in der Einleitung zu diesem Band auf einige grundsätzliche Fragen der Überlieferung einzugehen.[7]

---

3 Aus Vat. gr. 835 ediert von A. Mai, *Nova Patrum Bibliotheca* V 3, Romae 1849, 1–13 (= PG 100, 833–850) und 14 (= PG 100, 849).

4 Grumel/Darrouzès, *Regestes* n. 434; wiederum aus Vat. gr. 835, 836 und 1181 ediert von Pitra, *Iuris Ecclesiastici Graecorum Historia et Monumenta*, Romae 1868, II 355–357; unvollständig bei A. Mai, *Nova Patrum Bibliotheca* V 2, Romae 1849, 144 (= PG 100, 1292–1293) aus Vat. gr. 835.

5 Daß ansonsten alle in der Überlieferung der Akten erscheinenden Texte in diese Edition aufgenommen sind, bedeutet nicht, daß nach Auffassung des Editors alle diese Texte zum ursprünglichen Bestand der Akten gehören; vgl. dazu unten den Abschnitt zur Überlieferungsgeschichte der Akten.

6 Einige Abschnitte der Einleitung fassen die im Literaturverzeichnis genannten Vorarbeiten des Verf. zusammen, gegebenenfalls ergänzt und korrigiert. Eine Zusammenfassung der Arbeiten bis 2003 bei E. Lamberz, *Stand und Perspektiven der Edition der Konzilsakten des Frühen Mittelalters (692–880) in den ‚Acta Conciliorum Oecumenicorum'*, Annali dell'Istituto storico italo-germanico in Trento (Jahrbuch des italienisch-deutschen historischen Instituts in Trient) 29, 2003 [2004], 421–436.

7 Siehe vor allem die Abschnitte zu den lateinischen Fassungen der Hadrianbriefe und zur Überlieferungsgeschichte der Akten.

DIE GRIECHISCHE ÜBERLIEFERUNG

Die Handschriften

Von den 17 bis jetzt bekannten griechischen Handschriften kommen nur vier als unabhängige Textzeugen in Betracht.[8] Es sind folgende:

H London, British Library, Harleianus 5665[9]

Ende 11. Jh., or. Papier, ff. I.244, 295 × 200 mm

Inhalt: a) Sophronios von Alexandrien, Λόγος ἀποδεικνὺς τὴν χρῆσιν τῶν ἁγίων εἰκόνων in 40 Kapiteln[10] (f. 1r–30r) und Περὶ τῶν πανσέπτων εἰκόνων κατὰ ἀντίθεσιν καὶ ἀντί-

8 Eine Liste von 14 Handschriften wurde dem Verf. zu Beginn seiner Arbeiten von Rudolf Riedinger zur Verfügung gestellt, der im Rahmen seiner Vorarbeiten zur Edition des VI. Konzils auch Handschriften der nachfolgenden Konzilien erfaßt hatte. Hinzugekommen sind die Handschriften Harleianus 5665, Lavra Θ 215 und Matrit. 4782 (gr. 430). Die Handschriften des Vatikans, der italienischen Bibliotheken, der British Library und des Athosklosters Lavra wurden im Original eingesehen, zweifelhafte Stellen vor allem in den schlecht erhaltenen Handschriften H, V und T nachkollationiert oder überprüft. Für alle Handschriften der direkten Überlieferung lagen mit Ausnahme der lateinischen Handschriften Scor. ç.II.10 und Hagae Comitum, Bibliotheca Regia 73 E 12 Mikrofilme oder Photographien vor. Die hier gegebenen Handschriftenbeschreibungen beschränken sich (insbesondere bei den Apographa) auf eine Auswahl der wichtigsten Daten, da nicht alle Handschriften im Original und mit der gleichen Ausführlichkeit untersucht werden konnten. Die Literaturangaben sind auf das Notwendigste beschränkt (zu Arbeiten, die weiterführende Literatur bieten, ist ‚Lit.' in Klammern hinzugesetzt). Für die Handschriften der Biblioteca Vaticana sei hier generell auf die Bibliographien von P. Canart / V. Peri (Studi e Testi 261, 1970), M. Buonocore (Studi e Testi 318–319, 1986) und M. Ceresa (Studi e Testi 342, 379 und 426, erschienen 1991, 1998 und 2005) verwiesen. Die breiteste Erfassung der griechischen und lateinischen Überlieferung der Akten vor Beginn der Arbeiten an der vorliegenden Edition bieten E. Junod und J.-D. Kaestli in ihrer Edition der *Acta Iohannis* (Corpus Christianorum, Series Apocryphorum 1–2), Turnhout 1983, I 346–355, wo 10 griechische und 8 lateinische Handschriften benutzt sind (dort 345 auch zu den in der Ausgabe von M. Bonnet benutzten Handschriften), darauf aufbauend dann V. Déroche, *L'apologie contre les Juifs de Léontios de Néapolis*, TM 12, 1994, 45–104, hier 52–55; vgl. auch Alexakis 137–141; Uphus XXI–XXV. Die Feststellung stemmatischer Beziehungen zwischen den Textzeugen mußte in den genannten Editionen schon wegen des begrenzten Umfangs der edierten Texte hypothetisch bleiben. Einzelne oder mehrere Handschriften der Akten waren schon früher herangezogen worden, so etwa von H.-G. Opitz in der Ausgabe der Werke des Athanasios von Alexandrien (vgl. *Athanasius Werke* III, 2. Lieferung, Berlin/Leipzig 1935, 77–78 (6 griechische und 7 lateinische Handschriften), von J. Darrouzès (vgl. *Listes* 10 Anm. 17) und von L. Wallach (vgl. *Diplomatic Studies* 123 und 128); vgl. auch P. Van den Ven, *La patristique et l'hagiographie au concile de Nicée de 787*, Byzantion 25–27, 1955–1957, 325–362, hier 339 Anm. 5 und 360; G. Rösch, *Ὄνομα βασιλείας. Studien zum offiziellen Gebrauch der Kaisertitel in spätantiker und frühbyzantinischer Zeit* (Byzantina Vindobonensia 10), Wien 1978, 115–116 Anm. 121; *Gregorio Nazianzeno, Sulla Virtù carme giambico [I,2,10]*. Introduzione, testo critico e traduzione di Carmelo Crimi. Commento di Manfred Kertsch. Appendici a cura di C. Crimi et José Guirau (Poeti Cristiani 1), Pisa 1995, 67 Anm. 159.

9 *The British Library: Summary Catalogue of Greek Manuscripts*, vol. I, London 1999, 162–163 (dort noch Datierung ins 13. Jh.). Ausführlich zum Inhalt, zum historischen Kontext und zur Geschichte der Handschrift Lamberz, *Vermißt und gefunden* mit Abb. 1–5 und Lit.; vgl. auch *Handschriften und Bibliotheken* 48–51 mit Taf. 1; *Überlieferung und Rezeption* 1092–1095. Autopsie im August 2003.

10 Der Titel ist stark beschädigt; zum einzelnen vgl. Lamberz, *Vermißt und gefunden* 175–176.

φρασιν (f. 30^{r}–47^{r}).[11] b) Akten des Nicaenum II (f. 47^{r}–244^{v}) mit den Einleitungsstücken vor der ersten Sitzung und den zusätzlichen Texten der Patriarchen Nikephoros und Methodios wie im Vat. gr. 836, jedoch mit starken Textkürzungen ab der sechsten Sitzung. Das Schreiben des Konzils an den Klerus von Konstantinopel (Mansi 13, 408–413) ist ausgelassen. Der (sicherlich ebenfalls verkürzte) Text des Briefes des Tarasios an den Presbyter Johannes ist wahrscheinlich in der Lücke zwischen f. 240 und 241 verlorengegangen.[12] c) Fragmentarisch erhaltene Kopie einer sonst nicht bekannten Patriarchenurkunde (Nikolaos III. Grammatikos), die sehr wahrscheinlich in den Oktober 1093 zu datieren ist (f. 244^{v}).

Lagen: 30 × 8 (240). 4 (8–4: 244). f. 241–244 bilden den erhaltenen Mittelteil einer Lage, die beiden äußeren Doppelblätter sind verlorengegangen (siehe zum Inhalt). Lagensignierung von der Hand des Schreibers in der oberen äußeren Ecke der ersten Rectoseite der Lagen, erhalten von γ' (f. 17^{r}) bis λ' (f. 233^{r}). Schriftraum ca. 230 × 155 mm; zwischen 19 und 24 Zeilen (meist 22–23 Zeilen). Das Linienschema ist mit dem Schema V 00 D 1 Leroy/Sautel vergleichbar, doch sind die Vertikalen nicht bis zum Rand durchgezogen.

Schreiber: Durchgehend eine Hand, wohl die eines Kanzleischreibers, mit stark kursiven und ‚barocken' Elementen, zahlreichen Abkürzungen, Suprapositionen, Involvierungen, zum Teil stark vergrößerten Kürzungsbögen und Akzenten.[13] Die Tinte drang offenbar schon während des Schreibvorgangs so stark in das dünne und stark durchlässige Papier ein, daß sich der Schreiber gezwungen sah, die Versoseite einiger Folien ganz (f. 76^{v} und 240^{v}) oder teilweise leer zu lassen. Er stand wohl unter erheblichem Zeitdruck, da er die Texte des Konzils ab der sechsten Sitzung in zunehmendem Maße verkürzte (siehe oben zum Inhalt) und offenbar keine Möglichkeit hatte, die durch Papier und Tinte entstehenden Probleme zu lösen. Einige wenige lateinische (f. 89^{r} und 108^{v})[14] und griechische Marginalien aus späterer Zeit.

Provenienz: Konstantinopel. Die Entstehung der Handschrift ist vor allem wegen der genannten Patriarchenurkunde, aber auch wegen ihres sonstigen Inhalts in unmittelbarem Zusammenhang mit der Affäre um Leon von Chalkedon und mit der Blachernensynode von 1094/1095 zu sehen. Der Codex wurde von Nikolaus von Kues während seines Aufenthalts in Konstantinopel (1437/1438) erworben und ist mit der Handschrift zu identifizieren, die Kardinal Cesarini in einem Schreiben an Ambrogio Traversari vom 17. Oktober 1438 erwähnt. Er bittet darin dringend um die Übersendung eines Codex des Cusaners, in dem im Horos des Nicaenum II die griechische Entsprechung zum *filioque* zwar ausradiert, aber noch lesbar sei. Die Handschrift gelangte mit dem Nachlaß des Cusaners in das Stift von

---

11 Eine kritische Edition dieser bislang unbekannten Texte bereitet J. Duffy für das *Corpus Christianorum* vor.

12 Der nur knapp eine Zeile umfassende, stark beschädigte Textschluß fol. 241^{r} oben läßt sich mit mit einiger Zuversicht als ἀνυμνούμενον καὶ δοξαζόμενον entziffern, danach folgt der Titel des Briefes des Tarasios an die sizilischen Bischöfe. Wenn die Lesung richtig ist, gehört dieser Text zu dem in T vor dem genannten Tarasiosbrief stehenden (in H dann offenbar wiederum stark gekürzten) Traktat Πῶς δεῖ νοεῖν τὸ ἀκοινώνητον ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ πᾶσαν προφητικὴν ῥῆσιν τὰ εἴδωλα στηλιτεύουσαν (Mansi 13, 482 B 10–11). Dies würde bedeuten, daß dieser Traktat nicht erst in der Tradition von T hinzugefügt wurde, sondern schon in einer gemeinsamen Vorlage von HV und T stand, in V oder in einer Vorlage von V demnach ausgelassen wurde. Zur Überlieferung von Horos und Kanones in H vgl. COGD I 300–303.

13 Zum Schriftstil des Harleianus vgl. auch G. Cavallo, *Scritture informali, cambio grafico e pratiche librarie a Bisanzio tra i secoli XI e XII*, in: *I manoscritti greci tra riflessione e dibattito.* Atti del V colloquio internazionale di paleografia greca (Cremona, 4–10 ottobre 1998), a cura di G. Prato (Papyrologica Florentina 31), Firenze 2000, I 219–238, hier 232 (mit Tav. 18a).

14 Vgl. Lamberz, *Vermißt und gefunden* 162 Anm. 13.

Kues, wurde dort im Herbst 1718 von George Suttie, einem Agenten des Londoner Buchhändlers Nathaniel Noel, erworben und gelangte dann in den Besitz Edward Harleys, der zum Kundenkreis Noels gehörte.

Erhaltungszustand: Der schon am Anfang (f. 1–10) nur fragmentarisch erhaltene Text ist im oberen Rand fast aller Folien, in der zweiten Hälfte dann zunehmend durch Feuchtigkeit und vor allem durch Tintenfraß in seiner Lesbarkeit erheblich beeinträchtigt, der Text ab f. 193^{r} (Beginn der 25. Lage, kurz nach Beginn der fünften Sitzung des Konzils) nur noch zum geringen Teil lesbar.[15]

Der Schreiber dieser unter vielen Aspekten hochinteressanten Handschrift begeht zwar zahlreiche Flüchtigkeitsfehler, nimmt aber keine bewußten Änderungen und bis zum Ende der fünften Sitzung auch keine willkürlichen Kürzungen des Textes vor. Apographa sind nicht bekannt, was angesichts des schlechten Erhaltungszustandes der Handschrift sehr zu bedauern ist.

V Vaticanus graecus 836[16]

12. Jh. (1. Hälfte), Pgt., ff. 138 (f. 137–138 stammen aus einer Handschrift des 9./10. Jh.), 245 × 185 mm

Inhalt: Akten des Nicaenum II (f. 1^{r}–135^{r}) einschließlich der Einleitungsstücke und des Briefes des Tarasios an die sizilischen Bischöfe, dazu die oben genannten Texte der Patriarchen Nikephoros und Methodios. Der Traktat Πῶς δεῖ νοεῖν τὸ ἀκοινώνητον ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ πᾶσαν προφητικὴν ῥῆσιν τὰ εἴδωλα στηλιτεύουσαν (Mansi 13, 479–486) fehlt.[17]

Lagen: 16 × 8 (128). 7 (8–1 [nach f. 135 fehlt das 8. Blatt ohne Textverlust]: 135); oft unechte Lagen. Lagensignierung von der Hand des Schreibers in der inneren Ecke der ersten Rectoseite der Lagen von α′ (f. 1^{r}) bis ιζ′ (f. 129^{r}). Schriftraum ca. 175 × 135 mm; 30–32 Zeilen. Linienschema (oft schwer erkennbar) 20 C 1 Leroy/Sautel; Liniierungssystem 1.

Schreiber: Durchgehend eine Hand mit zahlreichen kursiven Elementen und häufigen Kürzungen. Die hier vorgenommene Datierung stützt sich auf den Vergleich mit der sehr ähnlichen Schrift des Notarios Basileios Skalides im Paris. gr. 1116 (datiert 1123/1124).[18] Von

---

15 Die in jüngster Zeit erfolgte Restaurierung (der Katalog von 1999 erwähnt sie noch nicht; aus der Zeit dieser Restaurierung stammen auch vier zusätzliche Folien zu Beginn und fünf zusätzliche Folien am Ende; f. I stammt aus der Zeit des Harley-Einbands) bringt einen gravierenden Nachteil mit sich: Die reflektierende Beschichtung der Folien (ab f. 163) macht die Entzifferung dieses Teils der Handschrift bei normaler Beleuchtung (und erst recht in photographischer Wiedergabe) noch schwieriger. Die Benutzung einer Lichtlupe kann diesen Nachteil nur bis zu einem gewissen Grad ausgleichen.

16 *Codices Vaticani Graeci*, t. III: *Codices 604–866*, rec. R. Devreesse, In Bibliotheca Vaticana 1950, 383–384; Junod/Kaestli a.O. (Anm. 8) 346; Déroche a.O. (Anm. 8) 52; Lamberz, *Vermißt und gefunden* 169 Anm. 39; COGD I 300–303. Abbildung von f. 134^{v} bei M. Jugie, Art. *Immagini, Culto delle*, Enciclopedia Cattolica VI (1951) 1665–1666. Zur Rolle der Handschrift bei der Vorbereitung der Editio Romana siehe unten S. LVII und Lamberz, *Editio Romana* 336–352. Autopsie im April 1997 und im Juni 1998.

17 Zu den Folien 137–138 vgl. L. Perria, ‚*Arethaea*'. *Il codice Vallicelliano di Areta e la* ‚*Ciropedia*' *dell'Escorial*, RSBN n.s. 25, 1988, 41–56, hier 49–50 mit Tav. VI (Lit.); M.L. Agati, *Problemi di tratteggio e ductus nella minuscola libraria più antica*, in: *Paleografia e codicologia greca*. Atti del II Colloquio internazionale (Berlino - Wolfenbüttel, 17–21 ottobre 1983), a cura di D. Harlfinger e G. Prato (Biblioteca di Scrittura e Civiltà 3), Alessandria 1991, I 47–66, hier 48 mit Tav. 4.

18 Vgl. K. and S. Lake, *Dated Greek Minuscule Manuscripts to the Year 1200*, fasc. V, Boston 1936, Nr. 185; H. Hunger, *Elemente der byzantinischen Urkundenschrift in literarischen Handschriften des 12. und 13. Jahrhunderts*, RHM 37, 1995, 27–40, hier 36 mit Abb. 28; RGK II 52 mit Taf. 27.

einer zweiten Hand stammen Korrekturen im Text. Die Kennzeichnung von Lücken durch eingefügte Haken stammt sicherlich von Pierre Morin,[19] dessen Hand in der Randkorrektur f. 23^{v} (zu p. 184,16) erkennbar ist. Weitere Marginalien, von anderen Händen des 16. Jh., sind ohne textkritische Relevanz.

Provenienz: Eher Konstantinopel als Nikaia. Die f. 135^{v} stehende Notiz eines sonst nicht bekannten Στέφανος ὁ Πϊντΐλις, μέγας πρωτοπαπᾶς καὶ μέγας σκευοφύλαξ τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Νικαίας (13. Jh.)[20] ist nach der Umdatierung wohl kaum mehr mit dem Entstehungsort in Zusammenhang zu bringen.[21] Die Handschrift erscheint bereits im Inventar der Vatikanischen Bibliothek von 1475.[22]

Erhaltungszustand: Die Schrift ist an zahlreichen Stellen stark verblaßt, das Pergament teilweise hart und knittrig.

Für V charakteristisch sind zahlreiche Textkürzungen vor allem in den protokollarischen Passagen, aber auch in anderen Abschnitten, ebenso die unvollständige oder ganz fehlende Wiedergabe der Bischofslisten.[23] Die Kürzungen sind fast überall so geschickt vorgenommen, daß der inhaltliche Zusammenhang erhalten und die syntaktische Fügung gewahrt bleibt.[24] Der Text des Horos und der Kanones des Konzils ist stark von der kanonistischen Überlieferung beeinflußt (vgl. COGD I 300–303). Man darf also fast von einer eigenständigen Rezension der Akten sprechen. Dies zeigt sich auch bei den aus der gemeinsamen Vorlage mit H stammenden zusätzlichen Testimonia in der vierten Sitzung, die, anders als in H, mit kurzen Zwischensätzen in den laufenden Text der Akten integriert sind.[25] In den nicht verkürzten Abschnitten erweist sich V, soweit sein Text durch H kontrolliert werden kann, als durchaus zuverlässiger Zeuge. Inhaltlich oder sprachlich-stilistisch zu erklärende Tendenzen sind bei den Kürzungen nicht erkennbar.

---

19 Vgl. Lamberz, *Editio Romana* 345 mit Anm. 70.

20 Zu einem anderen Mitglied der Familie vgl. J. Darrouzès, *Deux formules d'actes patriarcaux*, TM 8, 1981, 107. Darrouzès datiert die Notiz in Vat. gr. 836 mit Recht vor 1331 (Eroberung der Stadt durch die Osmanen).

21 Devreesse datiert ins 13. Jh.; G. Prato, *La produzione libraria in area greco-orientale nel periodo del regno latino di Costantinopoli (1204–1261)*, Scrittura e Civiltà 5, 1981, 105–147, hier 144–145 (= G. Prato, *Studi di paleografia greca* [Collectanea 4], Spoleto 1994, 31–72, hier 70) datiert in die erste Hälfte des 13. Jh. und hält aufgrund der Notiz f. 135^{v} eine Entstehung in Nikaia für möglich; ins 11./12. Jh. datiert den Codex hingegen Perria, *Arethaea* a.O. (Anm. 17) 49. Folgt man dem Datierungsvorschlag Perrias, wäre ein ähnlicher Zusammenhang mit der Affäre um Leon von Chalkedon wie im Falle des Harleianus denkbar. Dies böte auch die Möglichkeit, die starken Textkürzungen in V in ähnlicher Weise wie die Kürzungen ab der sechsten Sitzung in H zu erklären.

22 Vgl. R. Devreesse, *Le fonds grec de la Bibliothèque Vaticane des origines à Paul V* (Studi e Testi 244), Città del Vaticano 1965, 69, Nr. 569. Im Inventar von 1518 ist sie mit dem falschen Titel *gesta sextae synodi* angeführt; vgl. M.L. Sosower / D.F. Jackson / A. Manfredi, *Index seu inventarium Bibliothecae Vaticanae divi Leonis pontificis optimi: anno 1518 c., series graeca* (Studi e Testi 427), Città del Vaticano 2006, Nr. 262; zu den Ausleihen von V, die mit der Vorbereitung der Editio Romana in Zusammenhang zu bringen sind, vgl. Lamberz, *Editio Romana* 347 Anm. 78.

23 Zum einzelnen vgl. *Bischofslisten* 9 und 12–16.

24 Einer der seltenen Fälle, in denen durch die Verkürzung der Sinn verfälscht wird, findet sich im alternativen Text zu p. 276,13–14; vgl. auch zu p. 222,10–14.

25 Siehe dazu auch unten S. XXVII.

T Taurinensis B.II.9 (gr. 67)[26]

13. Jh. (2. Hälfte), or. Pap., ff. II.354 (Zählung des zweiten Teils: f. 1–155), 295 × 215 mm

Inhalt: Zwei etwa gleichzeitig entstandene Teile: 1) Akten des Constantinopolitanum III (f. 1^{r}–205^{v}; f. 206–207 sind spätere Papierblätter).[27] 2) Akten des Nicaenum II (f. 1^{r}–155^{v}; durchgehende Folienzählung 208–354 aus jüngster Zeit) mit den Einleitungsstücken vor der ersten Sitzung. Am Ende folgt auf den Brief an den Presbyter Johannes f. 154^{v} der Traktat Πῶς δεῖ νοεῖν τὸ ἀκοινώνητον ὄνομα κτλ. (Mansi 13, 479–486), danach der mutilierte Anfang des Briefes an die sizilischen Bischöfe (*des.* Pitra p. 309,28 τῇ αἴγλῃ τῆς). Besonders charakteristisch für den Textbestand von T und seiner Apographa ist die Einfügung einer weiteren Fassung des Horos aus der kanonistischen Überlieferung am Ende der sechsten Sitzung.[28]

Lagen des zweiten Teils: 3 × 8 (24). 8 (39 [Sprung in der Zählung der Folien von 30 auf 38]). 4 × 8 (71 [f. 71 ist auf dem Kopf stehend eingebunden]). 7 (8–1 [nach f. 78 fehlt 1 Blatt mit Textverlust]: 78). 9 × 8 (150 [f. 147 jetzt falsch vor f. 146]). 4 (154). 1 (auf modernes Papier geklebtes und falsch eingeheftetes Einzelblatt: 155). Unsichere Spur einer Lagensignierung in der rechten oberen Ecke von f. 25^{r}; der Buchblock ist stark beschnitten. Relativ gleichmäßiger Schriftraum ca. 260 × 175/180 mm; 33–36 Zeilen; kein Linienschema erkennbar.

Schreiber des zweiten Teils: Durchgehend ein Schreiber mit wenigen Ductusschwankungen (f. 82^{v}–84^{r} sind flüchtiger geschrieben); geübte Hand mit kursiven Elementen; z.T. große Kürzungsbögen, einige Fettaugenelemente (Sigma und Omikron).[29] Einige Marginalien späterer Hände.

Provenienz: Sicherlich Konstantinopel. Die Entstehung der Handschrift ist möglicherweise im Kontext des Konzils von Lyon (1274) zu sehen. Spätestens in der Mitte des 16. Jh. befand sie sich in Venedig. Dort gelangte sie in den Besitz des Gabriel Seberos, dessen Bibliothek 1619 nach Turin verkauft wurde.[30]

Erhaltungszustand: Beide Teile mit erheblichen Schäden (Flecken und Verschmierungen; Abdruck der Schrift auf der gegenüberliegenden Seite, Löcher und beschädigte Ränder, Wasserflecken). Diese Schäden sind, wie die Abschriften des 16. Jh. zeigen, nicht erst beim Brand der Turiner Bibliothek 1904 entstanden (aus dieser Zeit wohl nur einige zusätzliche Wasserflecken). Da auch der Anfang (f. 1–20) des zweiten Teils stärker beschädigt ist, befanden sich die beiden Teile wahrscheinlich unter ähnlichen Bedingungen am selben Ort, als die Schäden entstanden, waren aber noch nicht miteinander verbunden. Zum Zeitpunkt der Abschrift von Mil. Braid. A.F.X.47 (Ml), in der Mitte des 16. Jh., muß diese Verbindung vollzogen gewesen

---

26 I. Pasini / A. Rivautella / F. Berta, *Codices manuscripti Bibliothecae Regii Taurinensis Athenaei*, Taurini 1749, I 162–163. Ergänzende Angaben zur Handschrift verdanke ich brieflichen Mitteilungen (1998) von P. Eleuteri; vgl. Lamberz, *Editio Romana* 336 mit Anm. 34; zur Stellung der Handschrift im Horos und in den Kanones des Konzils vgl. Uphus XXI–XXIV und COGD I 300–303; vgl. auch Junod/Kaestli a.O. (Anm. 8) 346; Déroche a.O. (Anm. 8) 52. Autopsie im Mai 2006.

27 Vgl. R. Riedinger, ACO ser. II, II 1 p. XIII (Sigle T). Durch Blattverluste verlorener Text ist hier von zwei Händen gegen Ende des 16. oder zu Beginn des 17. Jh. ergänzt worden (f. 1^{r}–2^{v}, 9^{r}–12^{v} und 15^{r-v}). P. Eleuteri identifiziert den Schreiber von f. 15^{r-v} (ebenso von f. II^{r}, 206^{r}, 207^{v} sowie von Marginalien) mit dem Hierodiakonos Neophytos, der um 1610 als Kopist im Umkreis des Gabriel Seberos belegt ist.

28 Vgl. Uphus XXI–XXII und COGD I 300–301.

29 Vergleichbar, aber disziplinierter ist die Hand des Leon Kinnamos im Paris. gr. 1115 (datiert 1276; zahlreiche Abbildungen in der unten Anm. 117 genannten Literatur).

30 Zur Bibliothek des Seberos vgl. S. Pinto Madigan, *Gabriel Severo's Private Library*, Studi Veneziani n.s. 20, 1990 (1991), 253–271 (T ist dort nicht erwähnt).

sein, da in Ml beide Teile kopiert sind und der Text des Nicaenum II dort ohne größeren Einschnitt und ohne Seiten- oder Folienwechsel beginnt. Als die Abschrift von Ml erfolgte, war noch mindestens ein weiteres Blatt nach f. 155 vorhanden, f. 155 noch nicht falsch eingebunden (die Textfolge jetzt 155^{v}–155^{r}).

T ist für die weitere Verbreitung des griechischen Textes der Akten im Westen (siehe unten zu den Apographa) der wichtigste Textzeuge, nicht zuletzt auch deshalb, weil sein mit Konjekturen durchsetzter Text Grundlage für die Editio Romana und damit für alle späteren Drucke wurde.[31] Daß es sich bei zahlreichen Textabweichungen von T um Konjekturen handelt (Beispiele finden sich auf fast jeder Seite im kritischen Apparat dieser Ausgabe), wird nicht nur durch den Vergleich mit HV, M und der Übersetzung des Anastasius, sondern auch durch die Art der Abweichungen selbst deutlich: Teils stellen sie den Versuch dar, den Text an schwierigen Stellen verständlicher zu machen, teils sie sind bestrebt, syntaktische und sonstige – in den Augen des attizistisch orientierten Bearbeiters – Anomalitäten zu beseitigen. Dem Urheber sind kritische Fähigkeiten gewiß nicht abzusprechen, aber seine Konjekturen sind zunächst einmal als nicht überlieferter Text zu behandeln, im Einzelfall dann auf ihre Berechtigung hin zu prüfen.

M Marcianus graecus 166 (coll. 508)[32]

13. Jh. (2. Hälfte), or. Pap., ff. 468, 270 × 180 mm

Inhalt: Zwei wohl gleichzeitig entstandene Teile:[33] 1) Akten des Constantinopolitanum III (f. 1^{r}–212^{r}).[34] 2) Akten des Nicaenum II (f. 215^{r}–468^{v}; ältere, meist durchgestrichene Foliierung 1–254) ohne die Einleitungsstücke vor der ersten Sitzung. Vor den Kanones steht wie bei Anastasius Bibliothecarius statt der in HV und T überlieferten ‚achten Sitzung' der *Sermo laudatorius* des Epiphanios von Catania (f. 456^{v}–463^{v}). Mit explizitem Hinweis auf die kanonistische Überlieferung ist der Text der Kanones auf deren *Initia* beschränkt, der zweite Brief des Tarasios an Hadrian nach Erwähnung von Titel und *Initium* wiederum mit Hinweis auf die kanonistische Überlieferung ausgelassen.[35] Den Schluß bildet der Brief des Tarasios an den Presbyter Johannes (f. 466^{r}–468^{v}).

Lagen des zweiten Teils: 5 × 8 (254). 7 (8–1 [nach f. 259 fehlt ein Blatt der Lage ohne Textverlust]: 261). 11 × 8 (349). 7 (8–1 [nach f. 350 fehlt ein Blatt der Lage ohne Textverlust]: 356). 14 × 8 (468). Die Lagensignierung von erster Hand in der äußeren unteren Ecke der ersten Rectoseite ist wegen der starken Beschneidung des Buchblocks nur teilweise erhalten, z.B. κ'

31 Siehe dazu unten den Abschnitt zur Editio Romana.

32 E. Mioni, *Bibliothecae Divi Marci Venetiarum codices graeci manuscripti.* vol. I: *Thesaurus Antiquus. Codices 1–299* (Indici e Cataloghi n.s. VI), Roma 1981, 245–246 mit weiteren Angaben; vgl. auch Junod/Kaestli a.O. (Anm. 8) 347 (dort noch ins 15. Jh. datiert); Déroche a.O. (Anm. 8) 52. Autopsie im November 1996 und im Juli 1998.

33 Indiz dafür ist neben dem Schriftstil das in beiden Teilen gleichartige Papier und das ähnliche Linienschema (in Teil 1: 20 D 1). Der zweite Teil zeigt unterschiedliche Papierfaltung, nach Lagen wechselnd mit vertikalem (so immer im ersten Teil der Handschrift) und horizontalem Verlauf der Ripplinien. Die (außer in der Lage f. 421–428 doppelten) gekrümmten Kettlinien (Abstand f. 384: 55 mm) sind schwer erkennbar.

34 Die Handschrift ist in der Edition des Constantinopolitanum III (ACO ser. II, II 1–2) leider nicht berücksichtigt, wohl deshalb, weil R. Riedinger vor dem Erscheinen des Katalogs von Mioni noch von der falschen Datierung des alten Katalogs von A.M. Zanetti und A. Bongiovanni ausging.

35 Vgl. *Bischofslisten* 8, 29 (Anm. 97), 35–36; Uphus XXIV; COGD I 300–301.

(373[r]), zuletzt λβ′ (461[r]). Schriftraum ca. 205 × 120 mm; 22–24 Zeilen. Linienschema teils 10 D 1, teils (ab f. 350) 00 D 1 Leroy/Sautel.

Schreiber: Zwei unterschiedliche, aber etwa gleichzeitige Hände. Schreiber des ersten Teils: ausgeprägter βγ-Stil; der Kopist wird von Mioni mit Sabas Hieromonachos, dem Schreiber des Marc. gr. VII,12 (datiert 1283), identifiziert.[36] Schreiber des zweiten Teils: gemäßigter βγ-Stil; kleinformatige, etwas flüchtige, meist rechtsgeneigte Schrift.[37] Einige Korrekturen (mit Rasur) und Marginalien von einer Hand des 14./15. Jh. in stark verblaßter und zerflossener Tinte.

Provenienz: Sicherlich Konstantinopel. Die beiden Teile der Handschrift waren schon im 15. Jh. verbunden; denn Bessarions Besitzvermerk steht nur vor dem ersten Teil und nennt beide Konzilien.[38]

Erhaltungszustand: Relativ gut. Einige Blätter durch Wurmfraß und Wasserflecken beschädigt; Gebrauchsspuren.

M hat schon durch seinen oben geschilderten Textbestand eine Sonderstellung gegenüber den drei anderen Hauptzeugen H, V und T. Eine weitere Besonderheit von M ist die falsche Folge in den Bischofslisten D und F. Dies läßt auf eine zweispaltige Vorlage schließen.[39] Auf die Herkunft aus einem frühen Stadium der Überlieferung deutet auch das nur in der Tradition von M erhaltene, offenbar zeitgenössische Scholion zu p. 30,1,[40] das einen Terminus post quem (Mitte des 9. Jh.) für die unmittelbare Vorlage von M liefert.

Neben diesen vier Hauptzeugen ist noch eine weitere Handschrift zu nennen. Sie enthält umfangreiche Exzerpte aus der ersten Sitzung, dazu kürzere Abschnitte aus den anderen Sitzungen des Konzils und aus den Kanones.[41]

---

36 Vgl. A. Turyn, *Dated Greek Manuscripts of the Thirteenth and Fourteenth Centuries in the Libraries of Italy*, vol. I: Text, vol. II: Plates, Urbana/Chicago/London 1972, 47 mit Pl. 28.

37 Vergleichbar sind die Hände A und B in der Planudeshandschrift Laur. 32,16 (datiert 1280) bei Turyn a.O. (Anm. 36) Pl. 17–18.

38 Im Inventar der Bessarionhandschriften von 1474 erscheint die Handschrift in der *capsa K*, Nr. 164 bei L. Labowski, *Bessarion's Library and the Biblioteca Marciana* (Sussidi eruditi 31), Roma 1979, 200.

39 Vgl. *Bischofslisten* 14 und 16.

40 Vgl. *Bischofslisten* 64 Anm. 283 und den kritischen Apparat zur Stelle.

41 Nur am Rande erwähnt seien hier die Exzerpte von der Hand Sirletos in Vat. gr. 1949, f. 166[r]–167[v] und 162[r]–163[v] (vgl. *Codices Vaticani graeci. Codices 1745–1962*, rec. P. Canart, t. I, In Bibliotheca Vaticana 1970, 742). Es handelt sich um eine Gegenüberstellung des lateinischen und des griechischen Textes einiger kurzer Abschnitte der ersten und zweiten Sitzung. Der lateinische Text ist dem Abdruck der Übersetzung des Longolius in Crabbes zweiter Auflage entnommen, wie die am Rand angegebenen Seitenzahlen zeigen, der griechische Text stammt sehr wahrscheinlich aus Vat. Ottob. gr. 27 (siehe unten die Beschreibung der Handschrift); zu Sirleto vgl. auch unten Anm. 272.

Am Ambrosianus E 9 sup. (gr. 270)[42]

Ende 13. / Anfang 14. Jh., or. Pap., ff. IV.193, 169 × 121 mm

Inhalt: Zum überwiegenden Teil in skriptorialem Zusammenhang entstandene Miszellanhandschrift, darin f. 148^{v}–169^{v} Exzerpte aus den Akten des Nicaenum II. Die Einzelstellen sind jeweils im Textzeugenapparat angeführt.

Schreiber von f. 148^{v}–169^{v}: Zwei ähnliche Hände aus dem Bereich der Fettaugenmode: a) f. 148^{v}–149^{v}. b) f. 150^{r}–169^{v}.[43] Zahlreiche Marginalien mit Hinzufügung weiterer Exzerpte durch die Texthände.

Provenienz: Höchstwahrscheinlich das Prodromos-Kloster τῆς Πέτρας in Konstantinopel. Der Codex befand sich im 14. Jh. in Serres.

Die Auswahl der Texte aus dem Nicaenum II ist von kanonistischem Interesse an der Frage der Wiederaufnahme von Häretikern und insbesondere der Reintegration der ikonoklastischen Bischöfe bestimmt. Die Zitate sind überwiegend wörtlich, erscheinen zum Teil aber auch in Umformung und Paraphrase. Der Text steht T nahe, ist aber nicht von T abhängig.[44] Diejenigen Exzerpte, deren Text auch in den kanonistischen Sammlungen enthalten ist, sind von deren Überlieferung beeinflußt.[45] In Einzelfällen können die Lesarten des Codex Varianten anderer Textzeugen stützen, doch haben *lectiones singulares* wegen der nicht immer wörtlichen Exzerpierung kaum eigenen Wert.

Alle weiteren bekannten griechischen Handschriften der Akten sind direkte oder indirekte Abschriften aus V, T und M.

Apographa von V

Vratislaviensis Rehdigerianus 358[46]

16. Jh. (nach März 1525), Pap., ff. 203, 232 × 164 mm

Inhalt (2 Teile):[47] Teil 1: Akten des Nicaenum II (f. 1^{r}–120^{v}) mit dem Textbestand von V.

Schreiber: Johannes Seberos Lakedaimonios (Zuweisung in RGK I 181).[48]

---

42 Aem. Martini / D. Bassi, *Catalogus codicum graecorum Bibliothecae Ambrosianae*, Milano 1906, I 298–302; ausführlich zur Handschrift G. Turco, *La ‚Diatheke' del fondatore del monastero di S. Giovanni Prodromo in Petra e l'Ambr. E 9 sup.*, Aevum 75, 2001, 327–380 (Lit.); vgl. auch G. De Gregorio, *Una lista di commemorazioni di defunti dalla Costantinopoli della prima età Paleologa. Note storiche e prosopografiche sul Vat. Ross. 169*, RSBN n.s. 38, 2001, 103–194, hier 140–141 Anm. 80, 145–146 Anm. 88, 151 Anm. 99 (Lit.); weitere Lit. bei C. Pasini, *Bibliografia dei manoscritti greci dell'Ambrosiana*, Milano 2007, 236. Autopsie im Mai 2006.

43 Hände 4 und 10 bei Turco, *La ‚Diatheke'* a.O. (Anm. 42) 341 (dort auch Analyse der Lagenverhältnisse).

44 Vgl. z.B. den kritischen Apparat zu p. 8,26; 10,13; 10,21; 62,9; 90,8. Am bietet jedoch nicht die für den Text von T charakteristischen Konjekturen; vgl. z.B. p. 50,20.

45 Vgl. etwa die Varianten von Am im Zitat von Kanon 8 des Nicaenum I (p. 68,20–70,6), der in Am samt dem Kommentar des Zonaras vollständig ausgeschrieben ist.

46 *Catalogus codicum graecorum qui in Bibliotheca urbica Vratislaviensi adservantur a philologis Vratislaviensibus compositus*, civitatis Vratislaviensis sumptibus impressus. Accedit appendix qua Gymnasii Regii Fridericiani codices graeci describuntur, Vratislaviae 1889, 70–72 mit ausführlicher Beschreibung von H. Markgraf (mit Datierung ins 15. Jh.).

47 Nach dem Katalog handelt es sich um zwei zusammengebundene Handschriften; der zweite Teil enthält u.a. die Akten des Konzils von 879/880 (f. 121^{r}–192^{v}).

Provenienz: Johannes Seberos entlieh die Vorlage, Vat. gr. 836 (V), am 31. März 1525 aus der Vatikanischen Bibliothek, um eine Kopie für Giovanni Maria Giberti anzufertigen.[49] Thomas Rehdiger erwarb die Handschrift wahrscheinlich während seines Italienaufenthalts 1567/1568 in oder aus Verona, wo Giberti seit 1528 bis zu seinem Tode 1543 als Bischof wirkte.[50]

Vaticanus graecus 835[51]

16. Jh. (zwischen 1536 und 1542), Pap., pp. 255, 315 × 215 mm

Inhalt: Akten des Nicaenum II (p. 1–255) mit dem Textbestand von V.

Schreiber: Johannes Honorios (Zuweisung durch Devreesse).[52]

Provenienz: Die Entstehung des Codex ist zweifellos mit einem Vermerk im Ausleihregister der Vatikanischen Bibliothek vom 2. August 1536 in Verbindung zu bringen: *Ego Iacobus Bonfadius secretarius cardinalis de Ghinuciis accepi accommodato nomine suę dominationis reverendissimę a domino Hieronymo Aleandro episcopo Brundusino bibliothecario librum grȩcum antiquum in membrana scriptum in quo continentur acta Synodi Nicenę 2ᵉ quę est 7ᵃ universalium.*[53] Mit dem Pergamentcodex kann nur Vat. gr. 836 (V) gemeint sein. Die von Honorios angefertigte Kopie wird dann knapp sechs Jahre später zusammen mit V in einer Liste der nach Aleanders Tod vermißten Handschriften vom 29. Januar 1542 erwähnt:[54] *Concilii Niceni septimi liber grecus antiquissimus, qui est bibliothecae apostolicae. Alter liber similis ex hoc descriptus manu Jo. Honorii.* V war zu diesem Zeitpunkt also noch nicht an die Vatikanische Bibliothek zurückgegeben worden.

Die Handschrift ist eine äußerst sorgfältige Kopie von V, die die Vorlage bis in die Einzelheiten hinein wiedergibt. In V schwer lesbare Stellen sind durch Freiräume gekennzeichnet.

Apographa von T

In Venedig entstandene Abschriften aus T sind Mil. Braid. A.F.X.47 und Vat. gr. 660. Aus einer verlorenen Zwischenvorlage stammen die in Rom geschriebenen Codices Vat. gr. 834 und Vat. gr. 1181, aus einer weiteren verlorenen Zwischenvorlage der in Konstantinopel kopierte Vindob. hist. gr. 29. Die Handschriften Matrit. 4782 und Scor. gr. 449 sind in Trient bzw. in Spanien entstandene Abschriften aus Vat. gr.

---

48 Zum Kopisten vgl. P. Canart, *Un copiste expansif: Jean Sévère de Lacédémone*, in: *Studia codicologica* (TU 124), hrsg. von K. Treu, Berlin 1977, 117–139; RGK I 81 = II 241 = III 300 (Lit.).

49 Vgl. M. Bertòla, *I due primi registri di prestito della Biblioteca Apostolica Vaticana* (Codices e Vaticanis selecti quam simillime expressi 27), Città del Vaticano 1942, 95, l. 29–30; Canart, *Un copiste expansif* a.O. (Anm. 48) 124 Anm. 7 (hier die Identifizierung des ausgeliehenen Codex mit V und zu Seberos' Beziehung zu Giberti).

50 Die Annahme, daß Rehdiger die Handschrift in Italien erworben hat, wird durch den italienischen Einband des Codex gestützt; vgl. die Einleitung zum Katalog der Breslauer Handschriften p. VIII. Zu Giberti vgl. A. Prosperi, DHGE 20, 1984, 1241–1246 (Lit.); zu Rehdigers Sammlung A.W.J. Wachler, *Thomas Rehdiger und seine Büchersammlung in Breslau*, Breslau 1828.

51 *Codices Vaticani Graeci*, t. III: *Codices 604–866*, rec. R. Devreesse, In Bibliotheca Vaticana 1950, 383; M.L. Agati, *Giovanni Onorio da Maglie: copista greco (1535–1563)* (Bollettino dei Classici, Suppl.), Roma 2001, 296–297 (mit weiteren Einzelheiten und Lit.); vgl. auch Junod/Kaestli a.O. (Anm. 8) 348; Déroche a.O. (Anm. 8) 52. Autopsie im April 1997.

52 Zum Kopisten vgl. auch RGK I 174 = II 232 = III 286.

53 Vgl. Bertòla, *I due primi registri* a.O. (Anm. 49) 38, l. 9–12 mit Anm. 3–5.

54 Vgl. L. Dorez, *Recherches sur la bibliothèque du Cardinal Girolamo Aleandro*, Revue des bibliothèques 2, 1892, 49–68, hier 58; vgl. auch Freeman 75–76 (Lit.), wo der Vermerk der Liste von 1542 allerdings nicht richtig verstanden ist.

1181 nach dessen Korrektur durch Emmanuel Probatares, Lond. Brit. Libr. Royal 16 D XV ist schließlich eine in Trient angefertigte Kopie des Vat. gr. 660. Die Abhängigkeit aller dieser Handschriften von T und ihr Verhältnis untereinander läßt sich nicht nur durch die Fehleranalyse, sondern auch durch die Art und Weise erschließen, wie sie die Beschädigungen von T widerspiegeln, sei es durch Freiräume an den in T beschädigten Stellen, sei es durch mißlungene Versuche, in T schwer lesbare Stellen zu ergänzen.[55]

Ml Milano, Biblioteca Nazionale Braidense A.F.X.47[56]

Mitte 16. Jh., Pap., ff. II.392 (+392/1–3), 295 × 205 mm

Inhalt: a) Akten des Constantinopolitanum III (f. 1^{r}–194^{r}). b) Akten des Nicaenum II (f. 194^{r}–391^{r}) mit dem Textbestand von T. Die Handschrift endet mit dem lückenhaften Text des Briefes des Tarasios an die sizilischen Bischöfe (siehe unten).

Schreiber: Emmanuel Kusios (Zuweisung durch den Verf.).[57]

Provenienz: Höchstwahrscheinlich Venedig, da Ml direkte Abschrift aus T ist.

Die Mailänder Handschrift ist die vollständigste und in der Wiedergabe der Defekte genaueste Abschrift von T. Sie allein bietet weiteren Text des in T jetzt nur noch fragmentarisch erhaltenen Briefes an die sizilischen Bischöfe, nämlich ab Pitra p. 312,13 τῶν κανόνων, allerdings mit einer umfangreichen Lücke (Pitra p. 309,28 τηλαυγήσεως – p. 312,13 ὑπεράνω) nach dem jetzigen Textschluß von T. Da T zur Zeit der Abschrift offenbar weniger beschädigt war als heute, ist die Handschrift nicht nur als Zeuge für den in T nicht erhaltenen Teil des Briefes an die sizilischen Bischöfe zu berücksichtigen, sondern kann auch an anderen Stellen zur Sicherung der Lesarten von T herangezogen werden.[58]

Vaticanus graecus 660[59]

Mitte 16. Jh., Pap., ff. 486 (+ 27/1, + 319/1, + 486/1–2), 315 × 220 mm

Inhalt: Zwei Teile (f. 1–203 und f. 204–486), die wegen des gleichartigen Papiers wohl zur selben Zeit und am selben Ort entstanden sind. Teil 2: Akten des Nicaenum II (f. 204^{r}–485^{r}; 485^{v} Sentenzen; 486^{r} Schreiberverse und Schlußformel) mit dem Textbestand von T. Die Handschrift endet wie T (der entsprechende Text dort jetzt am Ende von f. 255^{r}; die falsche Einbindung dieses Blattes in T muß also später erfolgt sein) zu Beginn des Briefes an die sizilischen Bischöfe mit den Worten τῇ αἴγλῃ τῆς (Pitra p. 309,28).

Schreiber des Nicaenum II: a) f. 204^{r}–428^{v}. b) f. 429^{r}–486^{r}. Die Titel stammen nach E. Gamillscheg[60] durchgehend von der Hand des Johannes Choniates (Chonianos), der in der Mitte des 16. Jh. als Mitarbeiter im Atelier des Nikolaos Choniates in Venedig belegt ist.

---

55 Ein Beispiel dafür findet sich im kritischen Apparat zu p. 70,11.

56 E. Martini, *Catalogo di manoscritti greci esistenti nelle biblioteche italiane* (Indici e cataloghi 19), t. I 1, Milano 1893, 19–22 mit weiteren Angaben (dort noch Datierung ins 15. Jh.); vgl. auch Junod/Kaestli a.O. (Anm. 8) 347. Der von Déroche a.O. (Anm. 8) 52 vermißte Text des Leontios von Neapolis steht f. 261^{v}–265^{v}. Autopsie im Mai 2006.

57 Vgl. RGK III Nr. 190 mit Taf. 101 (Vat. Ottob. gr. 95).

58 Vgl. *Bischofslisten* 9 Anm. 11; COGD I 301 Anm. 17.

59 *Codices Vaticani Graeci*, t. III: *Codices 604–866*, rec. R. Devreesse, In Bibliotheca Vaticana 1950, 95–97 mit weiteren Angaben; Junod/Kaestli a.O. (Anm. 8) 347; Déroche a.O. (Anm. 8) 52. Autopsie im April 1997.

60 *Zu Kopisten des 16. Jahrhunderts*, JÖB 29, 1980, 279–291, hier 285; zu Johannes Choniates vgl. auch RGK I 192 = II 254 = III 316 (Lit.).

Provenienz: Sicherlich Venedig. Die Handschrift gelangte vor 1559 (wahrscheinlich zwischen 1548 und 1559) in die Vatikanische Bibliothek.[61] Da London, Brit. Libr. Royal 16 D XV, um 1563 in Trient geschrieben, aus Vat. gr. 660 stammt, muß dieser das griechische Exemplar der beiden Codices des Nicaenum II sein, die im August 1563 aus der Vatikanischen Bibliothek nach Trient gesandt wurden.[62]

Die direkte Abhängigkeit von T zeigt sich nicht nur in spezifischen Trennfehlern der Handschrift und dem erwähnten, mit dem mutilierten Ende von T übereinstimmenden Textschluß, sondern auch in weiteren Besonderheiten: Die von Devreesse festgestellte falsche Textfolge in Actio I beruht offenbar auf einer zum Zeitpunkt der Kopie falschen Blattfolge in T; denn die von Devreesse angegebenen Schnittstellen entsprechen exakt den Folienwechseln 9/10, 10/11 und 16/17 in T.

London, British Library, Royal 16 D XV[63]

Um 1563, Pap., ff. 381, 325 × 210 mm

Inhalt: Akten des Nicaenum II (f. 1^{r}–381^{r}) mit dem Textbestand von T. Der Text endet jedoch schon vor den Kanones mit dem Schluß der ‚achten Sitzung' (Mansi 13, 417 B).

Schreiber (Zuweisungen nach RGK I): a) f. 1^{r}–8^{v}. b) f. 9^{r}–34^{v}, 162^{r}, 367^{r}–369^{v} und Titel f. 1^{r} Andreas Darmarios.[64] c) f. 35^{r}–39^{v}, 48^{r}–143^{v}, 150^{r}–151^{v}, 156^{r}–161^{v} Nikolaos Choniates.[65] d) f. 40^{r}–47^{v}. e) f. 162^{r}–366^{v}, 370^{r}–381^{r} Michael Myrokephalites.[66]

Provenienz: Aus dem Atelier des Andreas Darmarios, um 1563 in Trient entstanden. Spätere Besitzer: Jean de Vulcob und Isaac Casaubon.

Vorlage war, wie sich durch Bindefehler und die gleiche Art der Wiedergabe der Beschädigungen von T erweist, der damals in Trient befindliche Vat. gr. 660 (siehe oben). Die zunächst frei gelassenen Stellen wurden wahrscheinlich aus dem damals ebenfalls in Trient befindlichen Vat. gr. 1181 oder dessen dort entstandener Abschrift Matrit. 4782 ergänzt.

---

61 Vgl. Devreesse, *Le fonds grec* a.O. (Anm. 22) 431 und 468.

62 Vgl. G. Mercati, *Opere minori* III (Studi e Testi 78), Città del Vaticano 1937, 371; vgl. auch Lamberz, *Überlieferung und Rezeption* 1097 Anm. 121 (Lit.).

63 *The British Library: Summary Catalogue of Greek Manuscripts*, vol. I, London 1999, 249–250 (Lit.); E. Gamillscheg, Das Konzil von Ferrara-Florenz und die Handschriftenüberlieferung, AHC 21, 1989, 297–316, hier 304; zu den Wasserzeichen vgl. M.L. Sosower, *Signa officinarum chartariarum in codicibus graecis saeculo sexto decimo fabricatis in bibliothecis Hispaniae*, Amsterdam 2004, 35, 460, 480. Autopsie im August 2003.

64 Vgl. RGK I 13 = II 21 = III 22 (Lit.).

65 Vgl. RGK I 123 = II 439 = III 521 (Lit.).

66 1562 (15. Dezember) in Trient als Kopist eines Teiles des Matrit. 4857 belegt; vgl. O. Kresten, *Die Handschriftenproduktion des Andreas Darmarios im Jahre 1564*, JÖB 24, 1975, 147–193, hier 179–181 Anm. 69; RGK I 284 = II 389 = III 466 (Lit.).

Vindobonensis historicus graecus 29[67]

16. Jh. (ca. 1552–1554), Pap., ff. II.268, 305 × 205 mm

Inhalt: Akten des Nicaenum II (f. 1^{r}–259^{r}) mit dem Textbestand von T. Der Text endet jedoch schon vor den Kanones mit dem Schluß der ‚achten Sitzung' (Mansi 13, 417 B).[68]

Schreiber: Manuel Malaxos (Zuweisung durch G. De Gregorio und den Verf.).

Provenienz: Konstantinopel, wo sich Manuel Malaxos zwischen 1549 und 1559 aufhielt. Die Handschrift wurde von Augerius von Busbeck vor 1562 in Konstantinopel erworben.

Da T zu dieser Zeit schon in Venedig lag (die indirekte Abschrift Vat. gr. 834 gelangte bereits 1549 in die Vatikanische Bibliothek), muß die Handschrift aus einer in Konstantinopel befindlichen, heute wohl verlorenen Kopie von T abgeschrieben sein.[69] Dies erklärt auch die gesonderte Stellung, die der Vindobonensis unter den Apographa von T einnimmt.[70]

Vaticanus graecus 834[71]

16. Jh. (kurz vor 1549), Pap., ff. III.482 (dazu 3 Nachsatzblätter), 310 × 215 mm

Inhalt: Zwei etwa gleichzeitige Teile: 1) Akten des Constantinopolitanum III und Anhänge (f. 3^{r}–241^{v}; f. 242–249 leer), danach (f. 250^{r}–252^{v}; f. 253–258 leer) der Traktat Πῶς δεῖ νοεῖν τὸ ἀκοινώνητον ὄνομα κτλ. (Mansi 13, 479–486); dieser Text erscheint auch, wie in den anderen Handschriften, am Ende der Akten des Nicaenum II (f. 473^{r}–475^{v}), ist also zweimal im Codex vorhanden. 2) Akten des Nicaenum II (f. 259^{r}–475^{v}; f. 476–482 leer) mit dem Textbestand von T.

Schreiber: Teil 1: a) f. 1^{r}, 3^{r}–7^{v}, 10^{r}–155^{v}, 156^{v}–252^{v} Manuel Malaxos. b) f. 2^{v} und 156^{r}. Teil 2: a) f. 259^{r}–455^{r}. b) 455^{v}–475^{v} Manuel Malaxos.[72]

Provenienz: Sehr wahrscheinlich in Rom geschrieben. Die Handschrift wurde am 3. September 1549 von Malaxos an die Vatikanische Bibliothek verkauft.

Wie in Vat. gr. 1181 fehlt der in T nur fragmentarisch erhaltene Brief an die sizilischen Bischöfe. Wahrscheinlich war er schon in der verlorenen Vorlage, aus der auch der *gemellus*

---

67 H. Hunger, *Katalog der griechischen Handschriften der Österreichischen Nationalbibliothek*, Teil 1: *Codices Historici, Codices Philosophici et Philologici*, Wien 1961, 32; ausführlich zur Handschrift G. De Gregorio, *Studi su copisti greci del tardo Cinquecento*: I. *Ancora Manuel Malaxos*, RHM 37, 1995, 97–144, hier 115–117 und 129 Anm. 89 und Fig. 5–6; vgl. auch Junod/Kaestli a.O. (Anm. 8) 348; Déroche a.O. (Anm. 8) 52. Zu Manuel Malaxos vgl. die umfassende Studie von G. De Gregorio, *Il copista greco Manouel Malaxos. Studio bibliografico e paleografico-codicologico* (Littera antiqua 8), Città del Vaticano 1991; RGK I 250 = II 347 = III 415 (Lit.). Autopsie im Dezember 1994.

68 Der gleiche Textschluß findet sich auch in der Londoner Handschrift (siehe oben). Es besteht jedoch kein stemmatischer Zusammenhang. Es lag nahe, die Kanones nicht mehr zum eigentlichen Text des Konzils zu rechnen und die Kopie der Akten an dieser Stelle abzubrechen.

69 Es scheint unwahrscheinlich, daß Malaxos seine Vorlage aus Italien mitgebracht hatte; Diskussion der Frage bei De Gregorio, *Studi* a.O. (Anm. 67) 177.

70 Vgl. Déroche a.O. (Anm. 8) 54.

71 *Codices Vaticani Graeci*, t. III: *Codices 604–866*, rec. R. Devreesse, In Bibliotheca Vaticana 1950, 382–383; De Gregorio, *Il copista greco* a.O. (Anm. 67) 187–188 u.ö. (Lit.); vgl. auch Junod/Kaestli a.O. (Anm. 8) 347; Déroche a.O. (Anm. 8) 52; Lamberz, *Editio Romana* 336, 341 mit Anm. 56, 347 Anm. 78. Autopsie im April 1997.

72 Die Zuweisungen nach De Gregorio, *Il copista greco* a.O. (Anm. 67) (dort auch zu den beiden beteiligten Mitarbeitern des Malaxos); die Aufteilung der Hände etwas anders in RGK III 282 und III 415, wo f. 248^{v}–249^{v}, 259^{r}–329^{v}, 334^{v}–453^{r} Johannes Malaxos zugeschrieben werden; vgl. dazu G. De Gregorio, JÖB 50, 2000, 317–330 (Rezension zu RGK III), hier 326–327.

Vat. gr. 1180+1181 stammt, wegen des geringen Umfangs des in T erhaltenen Textes nicht mitkopiert worden.

Vc Vaticanus graecus 1181[73]

16. Jh. (ca. 1549–1552), Pap., ff. II.275 (+ 196/1; dazu 3 leere, nicht gezählte Blätter nach f. 275 und die unten genannten Ergänzungsblätter), 305 × 215 mm

Inhalt: Akten des Nicaenum II (f. 1^{r}–275^{v}) mit dem Textbestand von T; f. 276^{r} Ergänzung des f. 275^{v} unvollständigen Textendes (siehe unten) und Hinzufügung des in der gemeinsamen Vorlage mit Vat. gr. 834 fehlenden Briefes an die sizilischen Bischöfe und der in V darauf folgenden Texte (f. 277^{r}–286^{r}).

Schreiber: a) f. 1^{r}–121^{v} Manuel Malaxos (Zuweisung durch P. Canart).[74] b) f. 122^{r}–275^{v} ein Mitarbeiter des Malaxos. c) Ergänzungen f. 86a^{r} und 87a^{r} (eher als eingelegte Zettel zu bezeichnen, beide jetzt nach f. 87 eingebunden), 93a^{r}, 94a$^{r–v}$, 276^{r}, 277^{r}–286^{r} Giovanni Santamaura (Identifizierung durch G. De Gregorio); zu den Korrektoren siehe unten.

Provenienz: Sicherlich in Rom im Auftrag Antonio Agustíns geschrieben (Besitznotiz f. 1^{r}). Von Emmanuel Probatares vor 1563 in Rom mit V kollationiert.[75] Um 1563 in Trient Vorlage für Matrit. 4782 (siehe unten). 1564 von Agustín nach Spanien mitgenommen; dort um 1585 Vorlage für Scor. gr. 449 (siehe unten). 1587 zusammen mit anderen Handschriften Agustíns zur Vorbereitung der Editio Romana nach Rom gebracht und dort zunächst im Besitz Pierre Morins (Notiz f. 1^{r}); seit etwa 1597 in der Vatikanischen Bibliothek.[76]

Der Codex, aus derselben Vorlage wie Vat. gr. 834 abgeschrieben, war zwischen 1587 und 1597 Arbeitshandschrift bei der Vorbereitung der Editio Romana. Ergänzungen und Korrekturen aus dieser Zeit stammen von Pierre Morin, Giovanni Buonafé (Ἰωάννης Βοναφεύς) und Giovanni Santamaura (Ἰωάννης Σαγκταμαύρας), einige weitere (italienische) Marginalien von Antonio d'Aquino.[77] Die Ergänzung (f. 276^{r}) des (wohl beim Transport der Handschrift von Spanien nach Rom) verlorengegangenen Schlusses des Traktats Πῶς δεῖ νοεῖν τὸ ἀκοινώνητον ὄνομα κτλ. erfolgte sehr wahrscheinlich aus Vat. gr. 834; die übrigen Ergänzungen und Varianten stammen aus V.[78]

---

73 Vgl. P. Canart, *Les manuscrits copiés par Emmanuel Provataris (1546–1570). Essai d'étude codicologique*, in: *Mélanges Eugène Tisserant* VI (Studi e Testi 236), Città del Vaticano 1964, 173–287, hier 210 und 229; De Gregorio, *Il copista greco* a.O. (Anm. 67) 190–191 (ausführliche Beschreibung der Handschrift) u.ö. (Lit.); Lamberz, *Editio Romana* 336–352 (Lit.); vgl. auch Junod/Kaestli a.O. (Anm. 8) 348; Déroche a.O. (Anm. 8) 52. Autopsie im Mai 1997 und im Juni 1998.

74 In RGK III 415 wird Malaxos die gesamte Handschrift zugeschrieben.

75 Zu Probatares vgl. den oben (Anm. 73) genannten Aufsatz von P. Canart und RGK I 254 = II 350 = III 418 (Lit.).

76 Zur Eingliederung von Handschriften aus dem Besitz Agustíns in die Biblioteca Vaticana vgl. auch S. Lilla, *I manoscritti vaticani greci: lineamenti di una storia del fondo* (Studi e Testi 415), Città del Vaticano 2004, 21–22.

77 Siehe unten zur Editio Romana; zu Santamaura als Kopisten vgl. RGK I 179 = II 238 = III 299 (Lit.); De Gregorio, *Il copista greco* a.O. (Anm. 67) passim (vgl. den Index 291); zu Buonafé vgl. Lamberz, *Editio Romana* 332 (Lit.). Marginalien oder Spuren einer Beschäftigung Antonio Agustíns mit dem Text finden sich nicht. Von seiner Hand stammen allenfalls die häufigen Verweise auf die zweite Auflage von Crabbes Konziliensammlung (1551) am Rand der Handschrift; vgl. Lamberz, *Editio Romana* 343 mit Anm. 62 und 64.

78 Ausführliche Darstellung der Vorgänge und des Anteils der daran Beteiligten bei Lamberz, *Editio Romana* 336–352. Eine von Santamaura vor Juli 1597 angefertigte Abschrift von Vc, die als Druckvorlage für die Editio Romana diente, blieb nicht erhalten.

Matritensis 4782 (gr. 230)[79]

8. 12. 1563 in Trient (f. 229^{v}), Pap., ff. II.229 (+ 81/1), 305 × 213 mm

Inhalt: Akten des Nicaenum II (f. 1^{r}–229^{v}) mit Lagenverlusten und Textlücken. Der Text endet mit den Kanones, die Briefe des Tarasios an Hadrian und an den Presbyter Johannes stehen schon vorher (f. 214^{r}–220^{v}). Es fehlt der Traktat Πῶς δεῖ νοεῖν τὸ ἀκοινώνητον ὄνομα κτλ. und der in der Vorlage Vc erst später ergänzte Brief an die sizilischen Bischöfe.

Schreiber: Antonios Kalosynas (Zuweisung durch G. de Andrés).[80]

Provenienz: Martín Pérez de Ayala (1504–1566), Bischof von Segovia und ab 1564 Erzbischof von Valencia, Teilnehmer am Konzil von Trient. Da sein Besitzvermerk (f. 1^{r} oben) von Kalosynas geschrieben ist, ist die Handschrift sicherlich in seinem Auftrag entstanden. Sie gelangte über das Kolleg von Uclés, dem Pérez de Ayala seine Bibliothek testamentarisch vermacht hatte, in das Nationalarchiv (1872) und von dort in die Nationalbibliothek in Madrid (1896).

Die Handschrift erweist sich durch die Übernahme der Korrekturen des Probatares als Abkömmling des von Agustín offenbar nach Trient mitgebrachten Vat. gr. 1181. Anders als im Scor. gr. 449 sind diese Korrekturen hier in den Text integriert.

Scorialensis graecus 449 (Ψ.II.14)[81]

16. Jh. (um 1585), Pap., ff. IV.322 (+257/1, –301), 295 × 210 mm

Inhalt: Akten des Nicaenum II (f. 1^{r}–322^{v}) wie im Vat. gr. 1181, jedoch mit dem vollständigen Text des Traktats Πῶς δεῖ νοεῖν τὸ ἀκοινώνητον ὄνομα κτλ.[82]

Schreiber: Sophianos Melissenos (Identifizierung durch G. de Andrés).[83]

Provenienz: Für Antonio Agustín in Spanien (Tarragona oder Toledo) geschrieben.

Die Handschrift spiegelt exakt den Zustand des Vat. gr. 1181 vor seiner Übersendung nach Rom wider. Agustín ließ die Handschrift wahrscheinlich aus eben diesem Anlaß kopieren. Die von Probatares am Rand von Vc angebrachten Korrekturen sind von Melissenos als Marginalien wiedergegeben.

---

79 G. de Andrés, *Catálogo de los códices griegos de la Biblioteca Nacional*, Madrid ²1987, 382–383 mit weiteren Angaben und Lit.; zum Wasserzeichen vgl. Sosower, *Signa officinarum* a.O. (Anm. 63) 231, 480, 537.

80 Zu Kalosynas, Mitarbeiter des Andreas Darmarios, vgl. RGK I 25 und III 39 (Lit.); weitere Lit. zum Kopisten und zum Auftraggeber bei Sosower, *Signa officinarum* a.O. (Anm. 63) 32 Anm. 40 und 33 Anm. 43.

81 G. de Andrés, *Catálogo de los códices griegos de la Real Biblioteca de El Escorial*, t. III: *Códices 421–649*, Madrid 1967, 40 mit weiteren Angaben; vgl. Lamberz, *Editio Romana* 337 Anm. 39, 342–343 und Abb. 6; vgl. auch Junod/Kaestli a.O. (Anm. 8) 348–349; Déroche a.O. (Anm. 8) 52; zum Wasserzeichen vgl. Sosower, *Signa officinarum* a.O. (Anm. 63) 511 und 528.

82 Das letzte Blatt der Vorlage Vc muß beim Transport nach Rom verlorengegangen sein; siehe oben zu Vc und Lamberz, *Editio Romana* 342–343.

83 Zum Kopisten vgl. RGK I 362 (Lit.).

Apographa von M

Vratislaviensis Rehdigerianus 437[84]

Ende 13. Jh., or. Pap., ff. 94, 235 × 170 mm

Inhalt: Akten des Nicaenum II, Fragment.[85] Richtige Blattfolge: f. 2–92. 94. 1. 93. Der Text beginnt mutiliert in der fünften Sitzung (Mansi 13, 193 B 10 ἐνεπαίχθης) und endet ebenso mutiliert in der Subskriptionsliste der siebten Sitzung (Mansi 13, 384 B 12 Γαυδίωσος [so richtig die Handschrift]). Zwischen f. 53 und f. 54 Lücke (es fehlt der Text Mansi 13, 296 B 1 παραιτήσωμεν – 301 B 5 κτίσματι τῶν).

Lagen (zur Blattfolge siehe oben): Am Anfang fehlen 23 Lagen. 6 (8–2 [am Anfang fehlen 2 Folien mit Textverlust]: 7). 5 × 8 (47). 6 (8–2 [nach f. 53 fehlen 2 Folien mit Textverlust]: 53). 7 (8–1 [vor f. 54 fehlt 1 Folium mit Textverlust]: 60). 4 × 8 (92). 3 (8–5 [= f. 94, f. 1, f. 93]: 93). Lagenzählung in der inneren unteren Ecke der ersten Versoseite der Lagen (sicherlich nicht von erster Hand) von κε' (8r) bis λ' (48r) und von λβ' (61r) bis λε' (85r). 22 Zeilen.

Schreiber: Etwas nachlässige Hand in gemäßigtem βγ-Stil.[86] Mehrfach lateinische Marginalien (Angaben zu den im Text zitierten Autoren und Werken).

Provenienz: Der Codex ist höchstwahrscheinlich mit der von Johannes von Ragusa während seines Aufenthaltes in Konstantinopel 1435–1437 erworbenen und dem Basler Dominikanerkonvent vermachten Handschrift des Nicaenum II zu identifizieren.[87] Sie wurde offenbar an Gisbert Longolius für seine 1540 in Köln gedruckte Übersetzung[88] ausgeliehen und nach dessen Tod (1543) nicht nach Basel zurückgegeben. Sie war zu diesem Zeitpunkt weniger verstümmelt als heute, denn die Übersetzung des Longolius enthält nicht nur den Text ab der ersten Sitzung, sondern am Schluß noch die wie in M verkürzten Kanones und den ersten Brief des Tarasios an Hadrian.[89] Der folgende Brief an den Presbyter Johannes steht bei Longolius mit irreführender Überschrift – diese bezieht sich in M auf die Auslassung des zweiten Briefes des Tarasios an Hadrian – zu Beginn der Akten vor der ersten Sitzung.[90] Dies läßt darauf schließen, daß die betreffenden Folien der Vorlage an falscher Stelle eingebunden waren. Die Behauptung des Longolius, der Codex sei von Maximos Planudes geschrieben, läßt sich im erhaltenen Teil nicht verifizieren, doch paßt der Schriftstil ohne weiteres zu den in der Umgebung des Planudes entstandenen Handschriften.[91] Die Handschrift muß nach 1571 in den Besitz Thomas Rehdigers gelangt sein, der sich seit diesem Jahr in Köln aufhielt und dort 1576 verstarb.

---

84 *Catalogus codicum graecorum qui in Bibliotheca urbica Vratislaviensi adservantur a philologis Vratislaviensibus compositus*, civitatis Vratislaviensis sumptibus impressus. Accedit appendix qua Gymnasii Regii Fridericiani codices graeci describuntur, Vratislaviae 1889, 73–74 (H. Markgraf) mit Datierung ins 14./15. Jh.

85 Zu dem angebundenen Binio (gezählt f. 1–4), von Rehdigers Freund Gerhard Falkenburg 1565 in Padua geschrieben, vgl. den Katalog; Lit. zu Rehdiger oben Anm. 50.

86 Vergleichbar ist die Hand des Johannes Hierakes im Vat. gr. 1455 (datiert 1299; vgl. RGK III 273 mit Taf. 148).

87 Siehe unten S. XXV–XXVII zu den vermißten Handschriften.

88 Zur Übersetzung des Longolius siehe auch unten S. LXVI–LXVII.

89 Bei Longolius fehlt der *Sermo laudatorius*; wahrscheinlich war die Handschrift an dieser Stelle schon damals lückenhaft.

90 Vgl. Lamberz, *Editio Romana* 333 Anm. 19 (die Identifizierung der griechischen Vorlage des Longolius mit dem Vratisl. Rehdigerianus 437 ist dort noch nicht vorgenommen).

91 Vgl. etwa die Abbildung von f. 22v (Schreiber B) der 1299 entstandenen Planudeshandschrift Marc. gr. 481 bei Turyn, *Dated Greek Manuscripts* a.O. (Anm. 36) Pl. 73.

Die Kollation des Horos und des im Codex erhaltenen Teiles der fünften Sitzung zeigt Bindefehler mit M und eigene Trennfehler. Die Handschrift erweist sich damit als zeitgenössisches Apographon von M.

Athos, Lavra Θ 215[92]

14. Jh. (3. Viertel), Pap., ff. 375 (+ 8/1), 295/300 × 225/230 mm

Inhalt: Akten des Nicaenum II (f. 1^{r}–373^{v}) mit dem Textbestand von M.

Lagen: 47 × 8 (375 [+8/1]). Lagensignierung von erster Hand in der Mitte des unteren Randes der ersten Recto- und der letzten Versoseite der Lagen von α' (1^{r} und 8^{v}) bis μζ' (368^{r}). Regelmäßiger Schriftraum 195 × 125/130 mm; 23 Zeilen. Linienschema kaum erkennbar (wohl überall nur zwei Doppelvertikalen). Papier mit breitem Abstand der Ripplinien (20 Linien auf 53 mm); Foliofaltung. Mit Ausnahme der Lagen 23–24 Wasserzeichen ‚Fruit (Poire)' (der Typ wie Mošin/Traljič Nr. 4359–4377). In den Lagen 23–24 ‚Cercle', fast identisch mit Mošin/Traljič Nr. 2160 (a. 1367). Originaler Einband mit Monogramm der Palaiologen.[93]

Schreiber: Manuel Tzykandyles (Zuweisung durch B. Mondrain).[94]

Provenienz: Sicherlich Konstantinopel, da die Handschrift direkte Kopie von M ist. Auftraggeber war, wie der Einband erkennen läßt, höchstwahrscheinlich Kaiser Johannes VI. Kantakuzenos, für den Tzykandyles auch sonst häufig als Kopist tätig war. f. 374^{r} Besitzvermerk des Klosters Lavra.

Erhaltung: Bis auf wurmstichige Ränder gut, der Einbandrücken ist jedoch stark beschädigt.

Die sehr sorgfältig geschriebene Handschrift übernimmt, wie die Kollation des Textes ergibt, die Fehler von M und enthält zusätzliche eigene Fehler, ist also eine Abschrift aus M.

---

92 Σπυρίδων Λαυριώτης / Σ. Εὐστρατιάδης, *Κατάλογος τῶν κωδίκων τῆς Μεγίστης Λαύρας (τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει)*, Cambridge/Paris 1925 (Ἁγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη II–III), 166 mit falscher Datierung ins 16. Jh. Die Handschrift wird, da in der Literatur weitgehend unbekannt, hier etwas ausführlicher beschrieben. Autopsie im September 1991.

93 Vgl. zu diesem Einbandtyp J. Irigoin, *Un groupe de reliures byzantines au monogramme des Paléologues*, Revue française d'histoire du livre 51, n. 36, 1982 [1983], 273–285; P. Canart, *Les reliures au monogramme des Paléologues. État de la question*, in: *La reliure médiévale. Pour une description normalisée*. Actes du colloque international (Paris 22–24 mai 2003), ed. G. Lanoë, Turnhout 2008, 155–158 (Lit.), hier 163–164 auch zu Lavra Θ 215.

94 Zu Tzykandyles vgl. RGK I 255 = II 351 = III 419 (Lit.); B. Mondrain, *L'ancien empereur Jean VI Cantacuzène et ses copistes*, in: *Gregorio Palamas e oltre. Studi e documenti sulle controversie teologiche del XIV secolo bizantino* (Orientalia venetiana 16), a cura di A. Rigo, Firenze 2004, 249–292, hier 250–259; die Identifizierung des Schreibers verdanke ich mündlicher Mitteilung von B. Mondrain.

Vaticanus Ottobonianus graecus 27[95]

16. Jh. (ca. 1540–1550), Pap., ff. I.402, 325 × 214 mm

Inhalt: 2 Teile.[96] Teil 1: Akten des Nicaenum II (f. 1^{r}–218^{v}) mit dem Textbestand von M.

Schreiber: Nikolaos Pachys (Zuweisung durch E. Gamillscheg).[97] Eine Korrekturhand beseitigt zahlreiche Fehler und Auslassungen.

Provenienz: Sicherlich Venedig, da der Codex Abschrift aus M ist und der Kopist in Venedig tätig war. Die Handschrift gehörte Kardinal Sirleto[98] und gelangte über die Sammlung Colonna und die Bibliothek Altemps (Notiz auf dem Vorsatzblatt I^{r}: *Ex codicibus Joannis Angeli Ducis ab Altaemps*) mit der Sammlung Ottoboni 1740 in die Vatikanische Bibliothek.

Vermißte oder verlorene Handschriften[99]

Die griechische Vorlage der 1540 in Köln gedruckten lateinischen Übersetzung des Gisbert Longolius ist höchstwahrscheinlich mit dem bislang vermißten Codex des Johannes von Ragusa (Stojković) zu identifizieren, den dieser während seines Aufenthaltes in Konstantinopel (1435–1437) erworben und mit anderen Handschriften

---

95 *Codices manuscripti graeci Ottoboniani*, rec. E. Feron et F. Battaglini, Romae 1903, 25; vgl. auch Darrouzès, *Listes* 10 Anm. 17; Junod/Kaestli a.O. (Anm. 8) 348; Déroche a.O. (Anm. 8) 52; C. Crimi, *Ideologia e retorica nel ‚Discorso encomiastico' di Epifanio diacono di Catania al Niceno II*, in: *Il Concilio ecumenico Niceno II e il culto delle immagini*, a cura di S. Leanza, Messina 1994, 29–45, hier 31–32. Autopsie im April 1997.

96 Zum zweiten Teil (Akten des Konzils von 869/870 mit der Appendix Ignatiana und des Konzils von 879/880) siehe den Katalog und die in Anm. 8 genannten Bibliographien zu den Vatikanischen Handschriften; vgl. auch A. Smithies, *Nicetas Paphlago's Life of Ignatius.* A critical edition with translation, Diss. New York 1987 (Mikrofilm), XVIII–XIX.

97 Vgl. E. Gamillscheg, *Nikolaos Pachys, ein Kopist aus dem Umkreis des Bartolomeo Zanetti*, JÖB 41, 1991, 283–290, hier 288 zu Vat. Ottob. gr. 27, ebenso auch zu den Kopisten des zweiten Teils, Petros Karnabaka (Karneades) und Gentianus Hervetus (vgl. auch RGK III 551 und 85, dazu RGK III 36); zu Nikolaos Pachys vgl. auch RGK II 435 = III 511 (Lit.).

98 Nr. 41 im Verzeichnis seiner griechischen theologischen Handschriften im Vat. lat. 6163; vgl. F. Russo, *La biblioteca del Card. Sirleto*, in: *Il Card. Guglielmo Sirleto (1514–1585).* Atti del Convegno di Studio nel IV Centenario della morte, a cura di L. Calabretta e G. Sinatora, Catanzaro-Squillace 1989, 219–299, hier 236. Zu den Exzerpten Sirletos im Vat. gr. 1949, die wahrscheinlich aus dieser Handschrift stammen, siehe oben Anm. 41.

99 Zu der nicht erhaltenen griechischen Druckvorlage der Editio Romana siehe zu Vat. gr. 1181; die verlorenen Zwischenvorlagen von Vat. gr. 834 und 1180+1181 und von Vindob. hist. gr. 29 sind hier nicht aufgeführt. Es erscheint sehr zweifelhaft, ob sich in der von A. Pippidi, *Manuscritos bizantinos de la biblioteca de los Mavrocordato*, in: *Ἐπίγειος οὐρανός. El cielo en la tierra* (Nueva Roma 3), Madrid 1997, 331–340, hier 336–337 veröffentlichten Liste der Handschriften des Prinzen Konstantin Mavrokordatos aus dem Jahre 1751 unter den Titeln „Debates del segundo Concilio de Nicea sobre Mahoma y el judaísmo, por Juan Cantacuzeno" und „Actas del segundo Concilio de Nicea contra Mahoma, de Juan Cantacuzeno" Handschriften des Nicaenum II verbergen. R. Bäumer, *Das 2. Konzil von Nizäa in der theologischen Diskussion des 16. Jahrhunderts*, AHC 20, 1988, 414–440, hier 418 Anm. 37 erwähnt eine Handschrift des VII. Konzils aus dem Besitz des Nikolaus von Kues in der Trierer Dombibliothek. Es handelt sich jedoch offenbar um die verlorene lateinische Handschrift des VI. Konzils, von der zwei von B. Bischoff entdeckte Blätter im Monac. lat. 29167 erhalten sind; vgl. R. Riedinger, *Griechische Konzilsakten auf dem Wege ins lateinische Mittelalter*, AHC 9, 1977, 253–301, hier 288–301 (= *Kleine Schriften zu den Konzilsakten des 7. Jahrhunderts* [Instrumenta Patristica 34], Turnhout 1998, 78–91).

dem Basler Dominikanerkonvent hinterlassen hatte.[100] Die Handschrift, die nur die Akten des Nicaenum II enthielt, stammte, wie andere von Stojković in Konstantinopel erworbene Codices, sehr wahrscheinlich aus dem Prodromos-Kloster τῆς Πέτρας. Sie wurde offenbar an Gisbert Longolius für seine 1540 in Köln gedruckte Übersetzung ausgeliehen,[101] nach dessen Tod (1543) aber nicht nach Basel zurückgegeben, sondern gelangte in den Besitz Thomas Rehdigers (1540–1576), der sich von 1571 bis zu seinem Tod in Köln aufhielt. Sie ist sicherlich mit dem oben beschriebenen, heute nur noch fragmentarisch erhaltenen Codex Vratisl. Rehdigerianus 437 zu identifizieren. Die Feststellung, daß sich der Rehdigerianus in der Fehleranalyse als Abschrift aus M erweist und die Übersetzung des Longolius auf einer eng mit M verwandten Vorlage basiert,[102] bekräftigt die hier vorgenommene Identifizierung.

Nicht mit dem Codex des Johannes von Ragusa zu identifizieren ist hingegen ein weiterer Codex des Petra-Klosters in Konstantinopel, der in der Subscriptio der daraus kopierten Isidorhandschrift Monac. gr. 186 (f. 298^{v}) vom März 1446 erwähnt ist.[103] Die Handschrift enthielt auch die Akten des Nicaenum II und des Konzils von 869/870, die Isidor jedoch nicht mitkopieren ließ.[104] Die Frage, welche Beziehung zwischen dieser Handschrift und dem von Cesarini in seiner Korrespondenz mit Traversari genannten Codex des Nikolaus von Kues,[105] dem heutigen Harleianus 5665 (H), besteht, muß vorläufig offen bleiben.[106]

Schließlich ist hier noch eine Handschrift der Sammlung des spanischen Gelehrten Micón zu nennen, Nr. 13 in der Liste seiner Handschriften aus dem Jahre 1582.[107] Die Handschrift enthielt nach den sehr dürftigen Angaben der Liste die

---

100 Nr. 49 in der Liste bei A. Vernet, *Les manuscrits grecs de Jean de Raguse († 1443)*, Basler Zeitschrift für Geschichte und Altertumskunde 61, 1961, 75–108, hier 98 (Nachdr. in: A. Vernet, *Études médiévales*, Paris 1981, 531–564, hier 554); zu den aus dem Petra-Kloster stammenden Handschriften des Johannes von Ragusa vgl. A. Cataldi Palau, *Legature costantinopolitane del monastero di Prodromo Petra tra i manoscritti di Giovanni di Ragusa († 1443)*, Codices manuscripti 37/38, 2001, 11–50 (Lit.); umfangreiche bibliographische Angaben zur Geschichte des Klosters, seiner Bibliothek und den dort entstandenen Handschriften bei De Gregorio, *Una lista* a.O. (Anm. 42); vgl. auch Turco, *La ‚Diatheke'* a.O. (Anm. 42) 333 Anm. 41.

101 Zur allzu großzügigen Ausleihpraxis der Basler Dominikaner vgl. auch P. Lehmann, *Versprengte Handschriften der Basler Dominikanerbibliothek*, Basler Zeitschrift für Geschichte und Altertumskunde 20, 1922, 176–182.

102 Zur Übersetzung des Longolius und seiner griechischen Vorlage siehe unten S. LVI–LVII und die dort genannte Lit. Da die oben beschriebene Exzerpthandschrift Ambros. E 9 sup. (gr. 270) sehr wahrscheinlich ebenfalls im Petra-Kloster entstanden ist, könnte man den Basler Codex als Vorlage für den Exzerptor in Betracht ziehen. Dies scheint jedoch ausgeschlossen, da die Exzerpte in Am Affinität zum Text von T, nicht zu dem von M zeigen.

103 Ausführliche Analyse der Subscriptio und Erörterung aller damit zusammenhängenden Fragen bei O. Kresten, *Eine Sammlung von Konzilsakten aus dem Besitze des Kardinals Isidoros von Kiev* (Österr. Akademie der Wissenschaften. Philos.-hist. Klasse. Denkschriften 123), Wien 1976, 39–48 und 79–86.

104 Vgl. Kresten, *Eine Sammlung* a.O. (Anm. 103) 45–46 mit Anm. 115.

105 Siehe oben die Beschreibung von H.

106 Diskussion der Frage bei Lamberz, *Vermißt und gefunden* 163–164 Anm. 17.

107 Vgl. G. de Andrés, *Los códices griegos del doctor Micón, catedrático de Teología en Barcelona*, Emerita 36, 1968, 271–277, hier 275; E. Lamberz, *Zum Schicksal der griechischen Handschriften des*

Akten des Nicaenum II. Sie scheint mit keiner der bekannten Handschriften identisch zu sein und muß vorläufig als vermißt gelten.

Die stemmatischen Beziehungen zwischen den Hauptzeugen H V T M

Für H und V läßt sich ein klar umrissener Hyparchetypus erschließen.[108] Die enge Verwandtschaft der beiden Handschriften zeigt sich nicht nur in der großen Zahl von Bindefehlern, die im kritischen Apparat ausgewiesen sind, sondern auch in der Hinzufügung zusätzlicher Testimonia aus der dritten Bilderrede des Johannes Damaskenos, die in der vierten Sitzung des Konzils erscheinen. Diese Testimonia waren in der gemeinsamen Vorlage von H und V offenbar in den Freirändern hinzugefügt worden. In H werden sie vom Schreiber unverändert als Marginalien wiedergegeben, in V mit kurzen verbindenden Zwischensätzen in den Text integriert.[109] Obwohl H und V wesentlich älter als M und T sind, repräsentiert ihr Text ein jüngeres Stadium der Überlieferung als M und T.[110]

Das Verhältnis zwischen T und M ist schwieriger zu bestimmen. Zunächst ist festzuhalten, daß die beiden Handschriften neben jeweils eigenen Trennfehlern einen unterschiedlichen Textbestand aufweisen: T stimmt, sieht man von der Einfügung einer zweiten Fassung des Horos am Ende der sechsten Sitzung ab,[111] inhaltlich mit HV überein. In M fehlen die in HV, T und auch bei Anastasius Bibliothecarius überlieferten Einleitungsstücke vor der ersten Sitzung, statt der ‚achten Sitzung' erscheint wie bei Anastasius der *Sermo laudatorius* des Epiphanios von Catania. Übereinstimmung mit Anastasius besteht auch am Ende der Akten: Der in HV und fragmentarisch in T überlieferte Brief des Tarasios an die sizilischen Bischöfe fehlt in M und bei Anastasius, ebenso die in HV darauf folgenden Texte.[112] Man würde aufgrund des gemeinsamen Textbestandes von HV und T auch gemeinsame Fehler dieser Handschriften erwarten, doch finden sich kaum Fehler dieser Art, die mit Sicherheit als Bindefehler und damit als Trennfehler gegen M gelten können.[113] Ande-

---

Doktor Micón, Κληρονομία 4, 1972, 119–130, hier 127 (die dort ausgesprochene Vermutung, es könne sich um den oben beschriebenen Scor. gr. 449 handeln, ist nicht haltbar).

108 Die Zusammengehörigkeit der beiden Textzeugen ist durch das Zusammenrücken der Siglen HV in den Apparaten angedeutet. Auf die Einführung einer eigenen Sigle für diesen Hyparchetypus wurde wegen der zahlreichen Kürzungen in V (ab der sechsten Sitzung auch in H) verzichtet.

109 Vgl. dazu Lamberz, *Handschriften und Bibliotheken* 51 mit Taf. 1. Zu den Kürzungen in V siehe oben die Beschreibung der Handschrift.

110 Dies zeigt sich auch an der Einfügung von Vertretern des Ikonoklasmus aus der zweiten Phase des Bilderstreits in V (zu H lassen sich an dieser Stelle wegen des schlechten Erhaltungszustandes der Handschrift keine sicheren Angaben machen) in den Anathematismen der siebten Sitzung (Mansi 13, 400 A).

111 Vgl. dazu Uphus XXII und COGD I 300–301.

112 Zu der Frage, ob der in T vor dem Brief an die sizilischen Bischöfe stehende Traktat Πῶς δεῖ νοεῖν τὸ ἀκοινώνητον ὄνομα κτλ. (Mansi 13, 479–486) nicht nur in T, sondern auch in H enthalten war, siehe Anm. 12. Ob T ursprünglich auch diejenigen Texte enthielt, die in HV auf den Brief des Tarasios an die sizilischen Bischöfe folgen, läßt sich wegen der Blattverluste am Schluß der Handschrift nicht mehr feststellen.

113 Zufällige Fehlerübereinstimmung kann p. 76,25–26 und 274,23 vorliegen. Der scheinbare Bindefehler p. 256,2 ἓν ἴδιον (statt ἑνιαῖον M), dem die Übersetzung *unum quod proprium possidet* bei Anastasius (p. 257,2) entspricht, ist ein singulärer Fall. Der Fehler ließe sich als Majuskelverlesung

rerseits findet sich eine (allerdings begrenzte) Zahl von Fehlern, die als Bindefehler von T und M gewertet werden müssen, also auf eine gemeinsame Vorlage von M und T führen.[114] Dieser Befund, der die Einordnung von T in ein Stemma herkömmlicher Art erschwert, ist kaum anders als durch Kontamination in einer Vorstufe von T zu erklären, in der die in der Überlieferung von M fehlenden Texte aus einer Vorstufe von HV und die zweite Fassung des Horos aus der kanonistischen Überlieferung ergänzt wurden. Der *sermo laudatorius* des Epiphanios wurde, der Überlieferung von HV entsprechend, durch die ‚achte Sitzung' ersetzt. Dieser Vorstufe von T sind wahrscheinlich auch die zahlreichen konjekturalen Eingriffe im Text von T zuzurechnen. Die Relation der griechischen Vorlage des Anastasius zu den erhaltenen griechischen Handschriften wird bei der Erörterung der Überlieferungsgeschichte der Akten zu behandeln sein.[115]

Die Florilegien

Die Beziehung zwischen der Aktenüberlieferung und den griechischen Florilegien, die in beträchtlichem Umfang die gleichen Testimonia zur Bilderverehrung enthalten wie die vierte und fünfte Sitzung des Konzils, wird in der Einleitung zum zweiten Band näher zu erörtern sein, doch müssen ihre Zeugen schon hier kurz genannt und besprochen werden, da ihre Textüberlieferung für die Beurteilung der Testimonienreihe im Brief Hadrians an Konstantin VI. und Irene (p. 136–160) von erheblicher Bedeutung ist.[116] Es handelt sich um die drei Handschriften Paris. gr. 1115 (datiert 1276; Sigle Pa), Marc. gr. 573 (9./10. Jh.; Sigle Ma) und Mosqu. synod. gr. 197 (9./10. Jh.; Sigle Mo).[117] Der Pariser Handschrift hat A. Alexakis eine eigene

---

interpretieren. Dies würde auf eine gemeinsame Majuskelvorlage von HV, T und der griechischen Vorlage des Anastasius führen, für die es sonst jedoch keine Anhaltspunkte gibt. Wahrscheinlicher ist eine konjekturale Verbesserung in der Überlieferung von M. Wohl auf einem Vergleich mit den anderen Bischofslisten beruht die in M vorgenommene Ergänzung der in H und T und bei Anastasius fehlenden Namen in der Akklamationsliste der zweiten Sitzung (p. 218,4 und 5), ebenso die Korrektur Αἰγίνης (p. 216,24), die aber auch als konjekturale Verbesserung erklärbar ist.

114 Vgl. den kritischen Apparat zu p. 18,21; 26,2; 46,9; 60,1; 64,11; 68,9; 70,7; 206,1; 210,7; 242,13 und 22. Die Überlieferung von HV wird an allen genannten Stellen durch die Anastasiusübersetzung gestützt.

115 Vgl. unten S. LIII–LIV.

116 Das hier nicht näher zu besprechende Florilegium des Niketas (siehe den *Conspectus siglorum et editionum*) ist wohl aus unterschiedlichen Quellen geflossen. Sein Text geht an einigen Stellen, die im Testimonienapparat zum griechischen Text genannt sind, auf die Fassung des Hadrianbriefes zurück. Kap. 45 der *Doctrina Patrum*, dort eine spätere Zutat, enthält von den Testimonia des Hadrianbriefes nur das Exzerpt aus Athanasios von Alexandrien (p. 148/149), das für die Beurteilung dieses Testimoniums allerdings von einiger Bedeutung ist; zum Werk und zu den späteren Hinzufügungen vgl. die Einleitung von Diekamp, dazu die Korrekturen und Nachträge von B. Phanourgakis in der von E. Chrysos herausgegebenen zweiten Auflage.

117 Ausführliche Beschreibung des Parisinus bei J.A. Munitiz, *Le Parisinus graecus 1115: Description et arrière-plan historique*, Scriptorium 36, 1982, 51–67; ders., in: *Les manuscrits datés des XIIIe et XIVe siècles conservés dans les bibliothèques publiques de France*. I: *XIIIe siècle*, par Ch. Astruc, G. Astruc-Morize, P. Géhin, M.-G. Guérard, Ph. Hoffmann, B. Mondrain, J.A. Munitiz, Paris 1989, 46–48 (dort die Lit. bis 1989); Alexakis 43–46 und passim; zum Kopisten der ergänzten Folien vgl. S. Kotzabassi, *Der Kopist des Geschichtswerkes von Dukas*, in: *Symbolae Berolinenses für Dieter*

Monographie gewidmet, in der auch der Textbestand der beiden anderen Handschriften eingehend analysiert ist. Seine These, die Akten des Nicaenum II hätten ihre Testimonia aus der Florilegienüberlieferung bezogen, hat sich allerdings als unhaltbar erwiesen.[118]

Die Florilegienhandschriften Ma und Mo überliefern griechische Textfassungen, die für die lateinischen Übersetzungen der Testimonienreihe des Hadrianbriefes den Ausgangstext bilden.[119] Diese Übersetzungen sind offenbar zum größten Teil nicht erst bei der Abfassung des Hadrianbriefes entstanden, sondern aus älteren lateinischen Florilegien zur Bilderverehrung übernommen worden.[120] Der griechische Übersetzer des Hadrianbriefes retrovertierte diese lateinischen Fassungen ins Griechische, ohne die Originaltexte heranzuziehen.[121] Schließlich hat Anastasius die ursprünglichen lateinischen Fassungen – möglicherweise in dem Glauben, sein griechischer Kollege habe in seiner Übersetzung die griechischen Originaltexte eingefügt – an vielen Stellen nach der griechischen Fassung verändert.[122] Die textgeschichtliche Entwicklung der Testimonia und die Stellung, die dem Parisinus darin zuzuweisen ist, sollen – auch zum Verständnis der dem Brief beigegebenen Quellen- und Testimonienapparate – hier in aller Kürze am Beispiel des Exzerpts aus Athanasios von Alexandrien (p. 148/149) dargelegt werden.[123]

Ausgangspunkt der Florilegientradition ist ein Exzerpt aus *De incarnatione*, dessen ursprüngliche Fassung in Kap. 45 der *Doctrina Patrum* (p. 327,7–10 Diekamp) überliefert ist. Da den Exzerptor nur der Inhalt des Vergleichssatzes, nicht aber der

---

Harlfinger, Amsterdam 1993, 307–323, hier 313; weitere Lit. in den in der folgenden Anmerkung genannten Arbeiten.

118 Vgl. Lamberz, *Studien* 9–10 Anm. 18 und 25–26; ders., *Handschriften und Bibliotheken* 52–55; ausführlich dann K.-H. Uthemann in den im Literaturverzeichnis genannten Aufsätzen zu Severian von Gabala und Stephan von Bostra; vgl. auch dens., *Neues zum Kolophon des Parisinus graecus 1115?*, RHT 29, 1999, 39–84.

119 Sie erscheinen aus diesem Grunde im lateinischen, nicht im griechischen Quellenapparat der vorliegenden Edition.

120 Vgl. von den Steinen, *Entstehungsgeschichte* 28–29 und 50; Wallach 40–42. Zu den im *Hadrianum* zitierten Testimonia vgl. A. Alexakis, *The Source of the Greek Patristic Quotations in the Hadrianum (JE 2483) of Pope Hadrian I*, AHC 26, 1994, 14–30. Die Mängel dieser lateinischen Fassungen sind offenkundig. Ihre Fehler und sprachlichen Besonderheiten lassen die durch Anastasius vorgenommenen Änderungen um so deutlicher hervortreten.

121 Das Exzerpt aus Basileios (p. 140) ist sehr wahrscheinlich in der späteren griechischen Überlieferung des Hadrianbriefes von der direkten Überlieferung des Textes beeinflußt worden. Dies läßt sich an der Wiedergabe durch Anastasius ablesen, der hier fast ohne Änderungen der ersten, in den *Libri Carolini* tradierten lateinischen Fassung folgt. Er hatte offenbar einen anderen griechischen Text vor Augen als denjenigen, der in den erhaltenen Handschriften überliefert ist.

122 Vgl. Lamberz, *Studien* 13–29; so auch schon mehrfach Wallach (15, 32–39, 84–108, 118), der allerdings zu Unrecht annimmt, der griechische Übersetzer habe in mehreren Fällen die Originaltexte gekannt und herangezogen.

123 Da alle relevanten Texte im Quellen- und Testimonienapparat der Ausgabe abgedruckt sind, können Textzitate hier auf das Notwendigste beschränkt bleiben. Zum Testimonium vgl. auch W. von den Steinen, *Karl der Große und die Libri Carolini*, NA 49, 1932, 207–280, hier 245–246 mit Anm. 2 und 3; Wallach 102–106; Speck, *Interpolationen* 199–208 (siehe dazu unten Anm. 125); Uthemann, *Stephan von Bostra* 130–131. Für die übrigen Testimonia des Briefes sei auf die in Anm. 118 genannten Arbeiten verwiesen; zu den im Synodalschreiben und im Florilegium der Pariser Synode von 825 überlieferten Testimonia vgl. auch Lamberz, *Überlieferung und Rezeption* 1069–1079.

des folgenden Hauptsatzes interessierte, exzerpierte er nur den Vergleichssatz.[124] Eine lateinische Fassung dieses Exzerptes erscheint zunächst als Zitat aus der ersten lateinischen Fassung der Akten in den *Libri Carolini* (II 14 p. 261,17–262,2) und im Florilegium der Pariser Synode von 825 (p. 513,13–18). Der Vergleichssatz ist hier als solcher noch erkennbar, die Parenthese des Originaltextes durchaus korrekt durch einen begründenden Hauptsatz formuliert. Dem Übersetzer unterlief jedoch ein schwerwiegender Fehler, der sich in der Folge durch alle weiteren Fassungen zieht: Indem er τοῦτον (vielleicht schon in der griechischen Vorlage zu ταὐτὸν oder ταὐτὸ verderbt) mit *id ipsum* wiedergab, verfälschte er den Sinn des Satzes. Der griechische Übersetzer,[125] der *id ipsum* prompt mit τὸ αὐτὸ wiedergibt, beseitigt den ihm unverständlichen Vergleichssatz, und Anastasius folgt ihm darin ebenso wie an weiteren Stellen seiner eigenen Fassung. Die Stellung des Parisinus in dieser Reihe ist nun völlig eindeutig: Sein Text ist Wiedergabe der griechischen Fassung der Akten.[126] Dies trifft ebenso auf vier weitere Testimonia der Reihe zu.[127] Besonders aufschlußreich ist schließlich das Exzerpt aus Stephanos von Bostra (p. 152/153–158/159): Hier stimmt Pa zunächst mit dem Text von Ma (der Text fehlt in Mo) überein, bietet aber ab p. 158,9 die griechische Rückübersetzung der Akten.[128] Damit ist erwiesen, daß sich das Florilegium des Parisinus aus unterschiedlichen Quellen speist. Dies wird auch bei der Edition der auch in Pa überlieferten Testimonia der beiden folgenden Sitzungen des Konzils zu beachten sein.

Die kanonistische Überlieferung

Das Verhältnis zwischen den Akten des Nicaenum II und den kanonistischen Sammlungen ist unter doppeltem Aspekt zu betrachten. Einerseits fand das Konzil zu einer Zeit statt, als Sammlungen dieser Art schon längst existierten,[129] und man hat zu fragen, ob diese Sammlungen für die Anführung von Texten zu kirchenrechtlichen Fragen, die sich insbesondere in der ersten Sitzung bezüglich der Wiederauf-

124 Eine ähnliche für die weitere Überlieferung fatale Exzerpierung eines Vergleichssatzes ohne den zugehörigen Hauptsatz findet sich im zweiten Exzerpt aus Gregor von Nyssa (p. 137,5–9).

125 Daß es sich um eine Rückübersetzung handelt, wird schon bei der Wiedergabe des auch im Florilegium der Pariser Synode (*LS*^{b}) überlieferten *Incipit* im Vergleich mit dem Originaltext evident. Dies muß auch Speck, *Interpolationen* 202 zugeben. Im übrigen sieht Speck (188–222) die gesamte Reihe der Testimonia des Hadrianbriefes als im 9. Jh. (nach 843) interpoliert an. Seine These, die schon durch die hier vorgelegte Analyse des Exzerptes aus Athanasios widerlegt wird, setzt nicht nur voraus, daß die *Libri Carolini*, das Synodalschreiben und das Florilegium der Pariser Synode von 825 sowie weitere von Anastasius unabhängige lateinische Texte (etwa die Zitate des Briefes in der *Collectio Britannica*, die aus dem Register der Papstbriefe stammen) gefälscht oder interpoliert sind, sondern sie muß auch davon ausgehen, daß die Interpolationen (unabhängig voneinander?) sowohl in Rom als auch in Konstantinopel vorgenommen wurden.

126 Die Varianten von Pa sind deshalb überall da, wo der Text aus den Akten herzuleiten ist, im kritischen Apparat zum griechischen Text genannt.

127 Im Falle des Exzerptes aus Epiphanios (p. 150,5–6) bietet Pa zwei Fassungen: zunächst die Fassung der Akten, dann den Originaltext; vgl. Lamberz, *Studien* 21–23.

128 Ausführliche Darlegung und Beweisführung bei Uthemann, *Stephan von Bostra*.

129 Es sei hier nur auf die bekannte Abhandlung von E. Schwartz, *Die Kanonessammlungen der Alten Kirche*, ZRG Kan. 25, 1936, 1–114 (= *Gesammelte Schriften*, Bd. 4, Berlin 1960, 159–275) verwiesen.

nahme von Häretikern stellten, herangezogen wurden. Andererseits sind Texte der Akten selbst im Laufe des 9. Jh. in die kanonistischen Sammlungen aufgenommen worden. Dazu zählen in einer großen Anzahl von Handschriften die Kanones und der zweite Brief des Tarasios an Hadrian, in mehreren Handschriften auch der Horos, vereinzelt auch der Brief des Konzils an den Klerus von Konstantinopel (Mansi 13, 408–413) und der Brief des Tarasios an den Presbyter Johannes (Mansi 13, 471–479). Das früheste Zeugnis für die Berücksichtigung der Akten des Nicaenum II in der kanonistischen Überlieferung ist das Inhaltsverzeichnis der in der ersten Hälfte des 9. Jh. entstandenen Majuskelhandschrift Patmos 172, in dem die Kanones des Konzils und der zweite Brief des Tarasios an Hadrian genannt (f. 2^{v}), die Texte selbst jedoch noch nicht aufgenommen sind.[130] Der Text der Kanones und des Horos erscheint dann im Bodl. Barocc. 26, einer Handschrift, die wohl noch vor der Mitte des 9. Jh. entstanden ist,[131] die Kanones und der zweite Brief an Hadrian in weiteren Handschriften des 9. Jh. Die Einzelheiten werden in der Einleitung des dritten Bandes zu behandeln sein, doch ergibt sich schon aus dem hier Gesagten, daß die kanonistische Überlieferung für die Konstitution der entsprechenden Aktentexte von erheblicher Bedeutung ist, da ihre Textzeugen wesentlich älter sind als die erhaltenen Handschriften der Akten.[132] Der erste der beiden oben genannten Aspekte ist hier zu behandeln, weil sich daraus Konsequenzen für die Textkonstitution der in der ersten Sitzung verlesenen Zeugnisse zur Wiederaufnahme von Häretikern ergeben. Es ist von vornherein damit zu rechnen, daß man bei der Vorbereitung des Konzils nicht die Handschriften der einzelnen Werke, sondern die einschlägigen Kapitel der kanonistischen Sammlungen heranzog.[133] Diese Annahme wird durch die nähere Betrachtung der Zitate bestätigt. Schon die ersten drei verlesenen Kanones (p. 68,12–14; 68,20–70,6; 72,6–11) erscheinen in der gleichen Folge auch in Titel 38 der Synagoge des Johannes Scholastikos. Ob dieses Werk selbst als Quelle für die Konzilstexte anzusehen ist, scheint allerdings fraglich. Denn vier weitere in der ersten

130 Der Pinax stammt von erster Hand, die Handschrift ist vollständig erhalten. Ausführliche Beschreibung bei P. Menebisoglou, *Τὸ ὑπ' ἀριθμ. 172 χειρόγραφον τῆς Πάτμου (Συλλογὴ ἱερῶν κανόνων περὶ τὸ 800)*, Ὀρθοδοξία 4, 1997, 359–381; die Datierung „um 800" scheint etwas zu früh, doch war der Pinax sicherlich auch in der heute verstümmelten Minuskelhandschrift Patm. 173, die in den Anfang des 9. Jh. zu datieren ist, ursprünglich enthalten. Die beiden Handschriften repräsentieren die älteste erhaltene Redaktion des Syntagmas in 14 Titeln; vgl. V.N. Beneševič, *Kanoničeskij Sbornik XIV titulov so vtoroj četverti VII vêka do 883 g.*, Sankt Petersburg 1905 (Ndr. Leipzig 1974), 230–242. Zu den Texten des Quinisextums im Patmos 172 vgl. R. Flogaus, *Neue Erkenntnisse über die Teilnehmer des Concilium Quinisextum (691/92) und ihre Bedeutung für die Geschichte dieses Konzils*, in: *Proceedings of the 21st International Congress of Byzantine Studies, London, 21–26 August, 2006*, ed. E. Jeffreys, vol. III: *Abstracts of Communications*, Aldershot u.a. 2006, 209–210.

131 Ausführliche Analyse bei G. De Gregorio, *Materiali vecchi e nuovi per uno studio della minuscola greca fra VII e IX secolo*, in: *I manoscritti greci tra riflessione e dibattito.* Atti del V colloquio internazionale di paleografia greca (Cremona, 4–10 ottobre 1998), a cura di G. Prato (Papyrologica Florentina 31), Firenze 2000, , I 83–151, hier 127–136 (Lit.); vgl. auch Beneševič, *Kanoničeskij Sbornik* a.O. (Anm. 130) 316–321; Uphus XXII; COGD I 301–303.

132 Vgl. dazu vorläufig die Einleitung zur Edition des Horos und der Kanones in COGD I 300–303.

133 Vgl. auch W. Brandes, *Bilder und Synoden*, Rechtsgeschichte 12, 2008, 176–182, hier 181; allgemein zu den während des Konzils herangezogenen Handschriften und zu ihrer Herkunft Lamberz, *Handschriften und Bibliotheken* 55–58 (Lit.).

Sitzung angeführte, in der Synagoge fehlende Zitate aus Basileios, Kyrillos und Athanasios (p. 72,22–74,15; 78,14–80,2; 80,3–17; 80,22–82,19) sind zusammen mit den erwähnten Kanones erst im Syntagma in 14 Titeln enthalten.[134] Die Herkunft der Texte aus der kanonistischen Überlieferung läßt sich überdies an den Titelfassungen der beiden Kyrilloszitate und an dem Textumfang des Athanasioszitats erkennen. In allen drei Fällen besteht Übereinstimmung mit dem Syntagma.[135] Daraus ergibt sich die Konsequenz, daß der Text der Aktenüberlieferung, wenn er mit der Version der kanonistischen Überlieferung übereinstimmt, nicht aufgrund anderer Überlieferung – und sei es auch die der Originaltexte – geändert werden darf.

DIE LATEINISCHE ÜBERLIEFERUNG

Die erste lateinische Übersetzung[136]

Die *Vita Hadriani* des *Liber pontificalis* berichtet in einem Abschnitt, der trotz einiger panegyrisch bedingter Verzerrungen unmittelbare Kenntnis der historischen Zusammenhänge und der zugehörigen Texte verrät, von einer durch Papst Hadrian I. selbst veranlaßten Übersetzung nach der Übersendung der griechischen Akten nach Rom: *Quam synodum iamdicti missi in greco sermone secum deferentes una cum imperialibus sacris manibus propriis subscriptis, praedictus egregius antistes in latino eam translatari iussit et in sacra bibliotheca pariter recondi, dignam sibi orthodoxe fidei memoriam aeternam faciens.*[137] Diese Übersetzung, von Anastasius in seiner Praefatio (p. 1,8–13) als unzureichend kritisiert, ist nicht erhalten, jedoch durch eine Reihe von Zitaten bezeugt, die vor allem der fränkischen Reaktion auf das Konzil zu verdanken sind. Die in Rom entstandene Übersetzung gelangte vor 790 auf Wegen, die

---

134 Nähere Beziehungen zwischen den Textvarianten einer speziellen Redaktion (etwa der ersten Redaktion des Syntagmas in Patmos 172 und 173) und der Überlieferung der Akten sind nicht erkennbar. Dies ist angesichts der Kürze der Texte und der Komplexität der kanonistischen Überlieferung auch nicht anders zu erwarten. Auffällig ist allerdings die Übereinstimmung der Aktenüberlieferung mit der Synagoge gegen die sich anbietende Lesart des Syntagmas p. 70,6 (Anastasius bezieht seinen Text aus Dionysius Exiguus). Umgekehrt gibt es deutliche Indizien dafür, daß Zeugen der direkten Überlieferung von der kanonistischen Überlieferung beeinflußt sind; siehe oben die Beschreibungen von V und M und die Feststellungen in COGD I 301–302.

135 Falls man eine einzige Quelle für die Zitate in Betracht ziehen will, so wird man sich darunter eine erweiterte Form der Synagoge oder eher noch eine zeitgenössische Fassung des Syntagmas vorzustellen haben, in der vielleicht auch die weiteren Zitate aus den Basileiosbriefen (p. 74,23–27; 76,2–24; 108,2–9) enthalten waren. Dies bleibt aber hypothetisch. Zu den beiden Kyrilloszitaten sind außerdem die im kritischen Apparat zu p. 76,25–80,17 ausgesprochenen Vorbehalte zu berücksichtigen. Wegen ihrer fehlenden Kontexteinbindung und der Widersprüchlichkeit zu der p. 74,12–14 gemachten Ankündigung sind sie möglicherweise als spätere Einfügungen in die Akten anzusehen.

136 Vgl. zum folgenden Lamberz, *Überlieferung und Rezeption* 1055–1077 (Lit.).

137 *Le* ‚Liber Pontificalis', ed. L. Duchesne, Paris 1886 (²1955) I 512,6–9. Nicht nur der Gebrauch von *translatare* im Sinne von ‚übersetzen', sondern auch weitere (*nicht* zu korrigierende) sprachliche Besonderheiten des Abschnittes sollten davor warnen, in dem Bericht eine Interpolation des 9. Jh. zu sehen (so Speck, *Interpolationen* 228–229); zur *Vita Hadriani* vgl. neben Duchesne a.O. CCXXXIV–CCXLV auch R. Davis, *The Lives of the Eight-Century Popes (Liber Pontificalis)* (Translated Texts for Historians 13), Liverpool ²2007, 107–122.

sich wohl nicht mehr mit Sicherheit bestimmen lassen,[138] an den Hof Karls des Großen und löste dort, wie bekannt, eine schroff ablehnende Stellungnahme aus.[139] Zunächst wurde unter Federführung Theodulfs von Orléans eine Sammlung von *Capitula*, das nicht erhaltene *Capitulare adversus synodum*, erstellt und Hadrian zur Stellungnahme übermittelt. Diese *Capitula*, die zahlreiche Zitate aus den Akten des Nicaenum II enthalten, werden von Hadrian in seiner Antwort an Karl den Großen, dem sogenannten *Hadrianum* (JE 2483), fast vollständig im Wortlaut zitiert. Hadrians Verteidigung des Konzils, die ihrerseits weitere Zitate aus den Akten enthält, traf am Hofe Karls des Großen zu einem Zeitpunkt ein, als die Arbeit an der fränkischen Stellungnahme bereits weiter fortgeschritten war. Das Projekt wurde nach dem Eintreffen der päpstlichen Antwort offenbar aufgegeben. Ob die letzte Fassung der fränkischen Stellungnahme, das im Vat. lat. 7207 erhaltene *Opus Caroli regis contra synodum* (üblicherweise als *Libri Carolini* bezeichnet),[140] auf Hadrians Schreiben

---

138 Ausführliche Diskussion der Frage und der sich widersprechenden Quellen bei A. Freeman, *Carolingian Orthodoxy and the Fate of the Libri Carolini*, Viator 16, 1985, 65–108, hier 75–81; vgl. auch von den Steinen, *Entstehungsgeschichte* 12–18.

139 Der Ablauf der Ereignisse ist von Ann Freeman in Fortführung der Arbeiten von den Steinens weitgehend geklärt worden; vgl. vor allem Freeman, *Carolingian Orthodoxy* a.O. (Anm. 138); eine zusammenfassende Darstellung mit reichen Literaturangaben bei H. Nagel, *Karl der Große und die theologischen Herausforderungen seiner Zeit. Zur Wechselwirkung zwischen Theologie und Politik im Zeitalter des großen Frankenherrschers* (Freiburger Beiträge zur mittelalterlichen Geschichte 12), Frankfurt am Main u.a. 1998, 168–202, ebenso in der Einleitung (1–10) zu Freemans Ausgabe der *Libri Carolini*; vgl. auch die bei Lamberz, *Überlieferung und Rezeption* 1055–1065 genannte Literatur.

140 Der Versuch von Speck, *Interpolationen*, die *Libri Carolini* als Fälschung des 9. Jh. zu entlarven (vor allem Hinkmar von Reims wird verdächtigt), beruht auf einer *petitio principii* besonderer Art, nämlich darauf, daß alle Texte, die Specks Vorstellung von möglichen Aussagen zur Bilderverehrung im 8. Jh. widersprechen, gefälscht oder interpoliert sein müssen. Der Autor formuliert dies mehr oder weniger deutlich selbst (*Interpolationen* 8): „Diese Gründe" (für den Zweifel an der Echtheit der *Libri Carolini*) „liegen ... nicht bei den *Libri Carolini*, sondern ausschließlich bei den Aussagen des Konzils von 787, die in den *Libri* zitiert und dann widerlegt werden", und weiter (*Interpolationen* 15): „Entweder ist meine Annahme über Interpolationen falsch ... oder aber die Datierung der LC bedarf einer Korrektur." Die erhaltene Arbeitshandschrift der *Libri Carolini* und deren paläographische Einordnung (vgl. etwa B. Bischoff, *Die Hofbibliothek Karls des Großen*, in: *Karl der Große, Lebenswerk und Nachleben*, hrsg. von W. Braunfels, Düsseldorf 1964, II 42–62 = B. Bischoff, *Mittelalterliche Studien*, Stuttgart 1981, III 149–169, hier 161–162) wird ebenso bewußt außer acht gelassen wie die Arbeiten von den Steinens, Freemans und anderer zu dem Werk und seiner Entstehung. Konsequenterweise bezieht Speck alle weiteren lateinischen Texte, die aus der ersten Übersetzung der Akten zitieren (*Capitulare adversus synodum*, *Hadrianum*, Frankfurter Konzil von 794, Florilegium der Pariser Synode von 825, Zitate im Vallicellianus tom. XVIII, schließlich auch den oben zitierten Bericht des *Liber pontificalis*), in sein Verdikt mit ein. Vgl. dazu auch oben Anm. 125 und unten Anm. 311 mit der dort zitierten Lit. Die im folgenden erwähnte Stelle aus der Akklamationsliste der dritten Sitzung (p. 270,11–16) und ihr Zitat in den *Libri Carolini* (III 17) entzieht auch der Auffassung Specks die Grundlage, der Begriff der τιμητικὴ προσκύνησις sei in den Akten von 787 überall interpoliert (*Interpolationen* 87–88; vgl. auch dens., *Die τιμητικὴ προσκύνησις. Ein Detail ikonoduler Theologie*, ByzSlav 61, 2003, 129–142). Denn mag die Äußerung Konstantins von Konstanteia (δεχόμενος καὶ ἀσπαζόμενος τιμητικῶς τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας) in der ersten lateinischen Fassung auch noch so mangelhaft wiedergegeben sein: der Übersetzer hatte diesen Text vor Augen. Weitere Argumente gegen Specks Auffassung der τιμητικὴ προσκύνησις bei Uphus 331–332.

überhaupt noch Bezug nimmt, ist umstritten. Ebenso zweifelhaft ist es, ob die *Libri Carolini* Hadrian jemals übermittelt wurden. Was die Akten des Nicaenum II betrifft, so enthalten die *Libri Carolini* eine Reihe weiterer, im *Capitulare adversus synodum* noch nicht enthaltener Zitate.[141] Schließlich diente ein Zitat aus der mangelhaft übersetzten Akklamationsliste der dritten Sitzung (p. 270,11–16), das von Theodulf in den *Libri Carolini* (III 17) in polemischer Absicht zugespitzt worden war, als Grundlage für die Stellungnahme des Frankfurter Konzils von 794 zum Nicaenum II.[142] Vergleicht man die im *Capitulare adversus synodum*, im *Hadrianum* und in den *Libri Carolini* zitierten Texte, so kann kein Zweifel daran aufkommen, daß es sich überall um dieselbe lateinische Fassung der Akten handelt.[143] Aus dieser Fassung zitiert dann auch der Kompilator des bilderfreundlichen Florilegs, das im Dossier der Pariser Synode von 825 überliefert ist.[144] Die Übersetzung war in Nordfrankreich offenbar noch längere Zeit zugänglich. Denn auch eine Reihe von Zitaten im *Decretum* Ivos von Chartres stammt sehr wahrscheinlich aus dieser Übersetzung. Sie finden sich, durch Ivo vermittelt, auch im *Decretum Gratianum*.[145] Einige Abschnitte aus dem Brief Hadrians an Konstantin VI. und Irene, die ebenfalls aus der ersten Fassung stammen müssen, sind schließlich in der Sammlung des Vallicellianus tom. XVIII überliefert.[146] So gering man auch die Leistung des Übersetzers, die von den Steinen so treffend analysiert hat,[147] veranschlagen mag, so sind die aus dieser Übersetzung stammenden Zitate doch für die Kenntnis des Textbestandes der Akten in der unmittelbaren Folgezeit des Konzils von erheblicher Bedeutung.[148] In manchen Fällen tragen sie auch zur Beurteilung des zugrundeliegenden griechischen Textes bei. Dies betrifft in diesem Band vor allem die Testimonia des ersten Hadrianbriefes, deren lateinische Fassung Anastasius weitgehend nach der griechischen

---

141 Die Einzelbelege für den Brief Hadrians an Konstantin VI. und Irene bei Freeman, *Carolingian Orthodoxy* a.O. (Anm. 138) 85 Anm. 80, die weiteren Stellen aus den Akten bei Lamberz, *Überlieferung und Rezeption* 1059 Anm. 12. Die Texte sind in der vorliegenden Edition im Testimonienapparat zum lateinischen Text ausgeschrieben.

142 Die Stellen sind im Testimonienapparat zum lateinischen Text p. 271,11–15 genannt; zu den Einzelheiten vgl. Lamberz, *Überlieferung und Rezeption* 1060–1065.

143 Vgl. vor allem von den Steinen, *Entstehungsgeschichte* 14–18.

144 Das Florileg (p. 507,10–520,31 Werminghoff) diente offenbar zur Dokumentation des gegnerischen Standpunktes. Davon scharf zu trennen ist das voraufgehende Schreiben der Synode an Ludwig den Frommen (p. 481,1–507,9 Werminghoff), das dem Standpunkt der *Libri Carolini* treu bleibt; vgl. dazu Lamberz, *Überlieferung und Rezeption* 1066–1075 mit Analyse des Dossiers. Das Synodalschreiben bezieht seine Zitate nicht aus der ersten lateinischen Fassung der Akten, sondern aus dem vor der Synode verlesenen Brief Hadrians an Konstantin VI. und Irene (vgl. Lamberz, *Überlieferung und Rezeption* 1073–1075). Die beiden Teile des Dossiers sind in der Ausgabe Werminghoffs unglücklicherweise als zusammenhängender Text gedruckt. Zu Herkunft und Datierung der einzig relevanten Handschrift Paris. lat. 1597 A (wahrscheinlich vor 845 für Hinkmar von Reims geschrieben) vgl. Lamberz, *Überlieferung und Rezeption* 1069–1071 mit Anm. 46–55; zur Handschrift Berol. lat. fol. 626 und zur *Epitome* des Synodalschreibens (p. 535–551 Werminghoff), überliefert im Vat. Ottob. lat. 38, vgl. Lamberz, *Studien* 6–7 Anm. 12.

145 Siehe unten den Abschnitt zur kanonistischen Überlieferung.

146 Vgl. Lamberz, *Studien* 7–11 und 15–26.

147 *Entstehungsgeschichte* 18–25.

148 Vgl. auch *Bischofslisten* 16 zur Zahl der Konzilsteilnehmer in der Subskriptionsliste der siebten Sitzung (F) und zu dem entsprechenden Zeugnis der *Libri Carolini* (IV 13 p. 516,26–28).

Übersetzung des Briefes ausgerichtet hat. Die Zitate aus der ersten lateinischen Fassung sind in der vorliegenden Edition mit wenigen Ausnahmen[149] im Testimonienapparat zum lateinischen Text ausgeschrieben.

Die Übersetzung des Anastasius Bibliothecarius

Die 873 entstandene Übersetzung des Anastasius Bibliothecarius[150] ist nicht nur als Zeugnis für den Textbestand und die Textform der Akten im 9. Jh., sondern auch als Grundlage für die weitere Rezeption der Akten im lateinischen Westen von größter Bedeutung. Darüber hinaus ist sie auch für die Konstitution des griechischen Textes von kaum zu unterschätzendem Wert. Ihr Text wird deshalb hier auf der Grundlage der handschriftlichen Überlieferung in einer kritischen Edition vorgelegt und, wie schon in der Editio Romana und den ihr folgenden Drucken, dem griechischen Text gegenübergestellt. Die überwiegend wörtliche Übersetzung läßt zumeist erkennen, welchen griechischen Text Anastasius vor Augen hatte, und erleichtert so in vielen Fällen die Entscheidung zwischen Varianten der griechischen Überlieferung. Fehler und Ungenauigkeiten sind allerdings nicht selten, und man wird deshalb den griechischen Text nur mit größter Vorsicht aufgrund der Übersetzung korrigieren dürfen. Solche Korrekturen sind jedoch grundsätzlich legitim, da die griechische Vorlage des Anastasius, wie sich zeigen läßt,[151] nicht nur keinem bestimmten Zweig der griechischen Überlieferung angehört, sondern von dem Archetypus der griechischen Handschriften unabhängig ist. Wichtig für das Verständnis und auch für die textkritische Beurteilung der Fassung des Anastasius ist die Beobachtung, daß er die von ihm selbst (p. 1,9–13) so scharf kritisierte erste Übersetzung dennoch benutzt hat. Er hat sie in vielen Fällen offenbar nur überarbeitet, bisweilen ihre Fehler auch nicht korrigiert. Man wird deshalb den überlieferten Text des Anastasius da, wo seine Herkunft aus der mangelhaften ersten lateinischen Fassung wahrscheinlich ist, nicht ändern dürfen.[152]

Ähnlich wie seine Übersetzung der Akten des Konzils von 869/870 hat Anastasius, wenn auch in geringerem Umfang, die Übersetzung der Akten des Nicaenum II mit Glossen und Anmerkungen versehen. Sie geben überwiegend Wort- und Na-

---

149 Die Ausnahmen betreffen Stellen im ersten Brief Hadrians, in denen die Zitate aus der ersten Übersetzung mit dem Text des Anastasius wörtlich übereinstimmen. Einzelne Abweichungen sind an diesen Stellen im kritischen Apparat angegeben.

150 Zu Anastasius als Übersetzer vgl. allgemein W. Berschin, *Griechisch-Lateinisches Mittelalter. Von Hieronymus zu Nikolaus von Kues*, Bern/München 1980, 199–204 (= *Medioevo greco-latino. Da Gerolamo a Niccolò Cusano* [Nuovo Medioevo 33], Napoli 1989, 210–217); C. Leonardi, *Anastasio Bibliotecario e le traduzioni dal greco nella Roma altomedievale*, in: *The Sacred Nectar of the Greeks: The Study of Greek in the West in the Early Middle Ages*, ed. M.W. Herren (King's College London Medieval Studies 2), London 1988, 277–296, hier 286 und 294–296 (Lit.); P. Chiesa, *Traduzioni e traduttori a Roma nell'alto medioevo*, in: *Roma fra Oriente e Occidente* (Settimane di studio del Centro Italiano di studi sull'alto medioevo XLIX), Spoleto 2002, I 455–492, hier 479–485 (Lit.); umfangreiche bibliographische Angaben zu Anastasius und seinen Übersetzungen bei R. Deutinger / M. Wesche, Art. *Anastasius Bibliothecarius*, in: *Geschichtsquellen des deutschen Mittelalters*, http://www.repfont.badw.de/A.pdf (2007).

151 Siehe unten den Abschnitt zur Überlieferungsgeschichte der Akten.

152 Vgl. in diesem Band p. 145,5; 189,18–19; 235,14; 255,5 und 8.

menserklärungen,[153] teilweise aber auch inhaltliche Erläuterungen.[154] Von besonderer Bedeutung sind im Rahmen dieses ersten Bandes die Bemerkungen des Anastasius zu den beiden Hadrianbriefen und zu deren Fassung in dem ihm vorliegenden griechischen Codex. Sie werden im folgenden noch näher zu behandeln sein.[155] Die Glossen und Anmerkungen des Anastasius waren offenbar teils interlinear, teils marginal angebracht, wie es die erhaltene Arbeitshandschrift der Akten von 869/870, Vat. lat. 4965, veranschaulicht.[156] Sie wurden von den Kopisten der Übersetzung der Akten von 787 jedoch vielfach als Textergänzungen oder Textkorrekturen verstanden und in den Text eingefügt, oft genug an falscher Stelle.[157]

Von den 14 bekannten Handschriften der Übersetzung[158] erweisen sich die folgenden vier als voneinander unabhängige Textzeugen:

P Parisinus latinus 17339[159]

9. Jh. (letztes Viertel), Pgt., ff. III.173, 330 × 240 mm

Inhalt: Akten des Nicaenum II (f. 3^{r}–172^{v}).

Lagen (zwei Deckblätter [f. 2 und f. 173] aus dem 15. Jh., am Anfang ein späteres Papierblatt [f. 1]): 6 × 8 (50). 9 (8+1 [f. 58 ist eingefügtes Ergänzungsblatt]: 59). 5 × 8 (99). 7 (8–1 [nach f. 101 ein Blatt herausgeschnitten, ohne Textverlust]: 106). 3 × 8 (130). 4 (134). 3 × 8 (158). 6 (164). 8 (172). Originale Lagenzählung im unteren Rand der letzten Versoseite der Lagen in

153 Vgl. in diesem Band p. 39,17; 53,3; 57,26–59,1; 79,7; 87,6; 183,10; 259,14; 265,5 und 6; 271,12.

154 Vgl. in diesem Band p. 15,22–25; 59,10; 65,2.

155 Siehe unten den Abschnitt zur Problematik der lateinischen Fassungen der Hadrianbriefe.

156 Vgl. die Abbildungen bei C. Leonardi, *Anastasio Bibliotecario e l'ottavo concilio ecumenico*, Studi Medievali (3° ser.) 8, 1967, 59–192.

157 Ein Beispiel für das Eindringen einer ursprünglichen Interlinearglosse bietet die Stelle p. 73,14, wo das Wort *bibliophylax* in P durch die Glosse *librorum custos* in zwei Hälften geteilt wird. Zu Einfügungen an falscher Stelle siehe den kritischen Apparat zu p. 177,1 und 181,19. Im Ausgangsexemplar der Überlieferung standen die Verweiszeichen offenbar nicht hinter, sondern vor der betreffenden Textstelle. Auch dies hat bei der Einfügung der Marginalien in den Text mehrfach Verwirrung gestiftet; vgl. z.B. den kritischen Apparat zu p. 39,17.

158 Junod/Kaestli a.O. (Anm. 8) 352–355 nennen zwölf Handschriften, von denen acht für die Edition der *Acta Iohannis* herangezogen sind. Perels/Laehr benutzen für die Ausgabe der Praefatio des Anastasius (MGH Epp. VII = Epp. Karolini aevi V, Berolini 1928, 415–418) die Hss. E F H und Vat. Reg. lat. 1046 (weitere sechs Hss. sind genannt), H.-G. Opitz (*Athanasius Werke* III, 2. Lieferung, Berlin/Leipzig 1935, 78) berücksichtigt neben den von Perels/Laehr herangezogenen Handschriften noch V und Marc. lat. 164; zu V und zu Vat. Reg. lat. 1046 vgl. auch C. Crimi, *Per un'edizione del ‚Discorso encomiastico' di Epifanio diacono di Catania. I. La versione latina di Anastasio Bibliotecario in due codici Vaticani*, Synaxis 7, 1989, 373–383. R. Riedinger hatte in einer dem Verf. übergebenen Liste acht Handschriften erfaßt.

159 Kurze Erwähnung bei L.V. Delisle, *Inventaire des manuscrits latins de Notre-Dame et d'autres fonds conservés à la Bibliothèque Nationale sous les numéros 16719–18613*, Paris 1871, 41 (mit Datierung ins 10. Jh.); vgl. J. Vezin, *La répartition du travail dans les ‚Scriptoria' carolingiens*, Journal des Savants 1973, 212–227, hier 217; Junod/Kaestli a.O. (Anm. 8) 353 (mit Datierung ins 9. Jh. nach brieflicher Mitteilung von B. Bischoff); Lamberz, *Überlieferung und Rezeption* 1082–1083. Wertvolle Hinweise zu P und seiner Geschichte verdanke ich brieflichen Mitteilungen von P. Meyvaert (Juli 1995). Autopsie im Mai 1997 und im August 2001.

römischen Ziffern, erhalten von f. 83^{v} (X) bis 172^{v} (XXII).[160] In der Lagenzählung von f. 91^{v} heißt es, von erster Hand geschrieben, „Pars II. Q XII", in der von f. 106^{v} „Pars Moysi. II. Q XIII". 2 Spalten, 33 Zeilen. Schriftraum ca. 255 × 190 mm.

Schreiber: Vier Schreiber in skriptorialem Zusammenhang, die die Lagen unter sich aufteilten:[161] a) f. 3^{r}–57^{v}. 59^{r}–83^{v}. b) f. 84^{r}–106^{v} (= Moyses; vgl. die Lagenanalyse). c) f. 107^{r}–134^{v}. d) f. 58^{r-v} und 135^{r}–172^{v}. Schreiber d ergänzt nicht nur f. 58^{r-v}, sondern ist auch Korrektor der gesamten Handschrift (P^{c} im kritischen Apparat dieser Ausgabe). Die Korrekturen sind offenbar nach der Vorlage vorgenommen.[162]

Provenienz: Die Handschrift ist nach B. Bischoff und J. Vezin im letzten Viertel des 9. Jh. in einem karolingischen Scriptorium entstanden. Dies setzt voraus, daß bereits wenige Jahre nach der Entstehung der Übersetzung ein Exemplar aus Rom ins Frankenreich gelangt war. Die Annahme P. Meyvaerts, Odo von Beauvais habe ein solches Exemplar von seiner Romreise im Jahre 875[163] mitgebracht und an Hinkmar von Reims ausgeliehen, erscheint höchst plausibel; denn wohl noch zu Lebzeiten Hinkmars, also vor 882, wurde in Reims eine direkte Kopie von P, der jetzige Vat. Reg. lat. 1046, angefertigt. Wenn P in Nordfrankreich entstanden ist (oder soll man annehmen, daß eine Gruppe fränkischer Schreiber Odo begleitet hat?), kann die Handschrift selbst allerdings nicht das aus Rom mitgebrachte Exemplar Odos sein. P wurde, nachdem in Reims die genannte Kopie hergestellt worden war, wohl an Odo zurückgegeben. Die Handschrift befand sich jedenfalls bis zum 17. Jh. in der Bibliothek der Kathedrale von Beauvais (Besitzvermerke f. 3^{r}, 99^{v} und 172^{v}; die erste und die letzte Notiz sind weggeschabt, aber noch lesbar). Sie gelangte dann über Antoine Loisel an Claude Joly, der 1680 seine Bibliothek der Kirche von Notre-Dame in Paris vermachte, zu deren Kanonikern er gehörte. Lesarten von P werden in den Marginalien der 1714 erschienenen Ausgabe von Labbe/Cossart mit der Angabe „in ms. Iolyano" oder „in ms. Iolyi" zitiert. Spuren dieser Benutzung finden sich in der Handschrift selbst: Glossen des Anastasius, die in P innerhalb des fortlaufenden Textes erscheinen, sind dort (offenbar von Philippe Labbe) mit grünlicher Tinte unterstrichen, andere Stellen markiert. In der Regel findet sich in der Ausgabe an der entsprechenden Stelle eine Marginalie. Die Handschriften von Notre-Dame wurden 1756 in die Bibliothèque Royale überführt.[164]

---

160 Eine spätere Hand (12. Jh.), sicherlich die eines Bibliothekars von Beauvais, gibt f. 3^{r} im unteren Rand die Zahl der Quaternionen an („Q XXII"), schreibt f. 3^{r} oben Signatur und Titel *ee Secunda Nicaea synodus et quaedam alia* und ergänzt „Q" vor der letzten Ziffer der Lagenzählung.

161 Vgl. Vezin, *La répartition* a.O. (Anm. 159); besonders deutlich wird die Arbeitsteilung beim Lagenwechsel f. 83/84, wo f. 83^{v} am Schluß der Lage X ein größerer Freiraum gelassen ist, der Text von f. 84^{r} jedoch unmittelbar anschließt. Vezin unterscheidet nur drei Hände, doch scheinen mir f. 107^{r}–134^{v} und 135^{r}–172^{v}, die Vezin einem einzigen Schreiber zuweist, nicht von derselben Hand zu stammen.

162 Daß es sich in der Regel nicht um konjekturale Verbesserungen handelt, läßt sich an der Ergänzung von Auslassungen (z.B. p. 261,6; 265,20; 269,6) und an der Korrektur von Ortsnamen in den Bischofslisten (z.B. p. 203,6 und 11; 205,12; 211,23; 275,19; 279,20) ablesen. Auf das Konto des Korrektors gehen jedoch offenbar einige Fehlkorrekturen (z.B. p. 171,24; 251,4; 273,4).

163 Zu Odos Romreise vgl. MGH Capit. II (1897), Nr. 279 (Synodus Pontigonensis), p. 351,16–24; E. Boshof, Odo von Beauvais, Hinkmar von Reims und die kirchenpolitischen Auseinandersetzungen im westfränkischen Reich, in: Ecclesia et Regnum. Festschrift für F.J. Schmale zu seinem 65. Geburtstag, hrsg. von D. Berg / H.-W. Goetz, Bochum 1989, 39–59, hier 42 mit Anm. 21.

164 Vgl. H. Omont, *Recherches sur la bibliothèque de l'église cathédrale de Beauvais*, Mémoires de l'Académie des inscriptions et belles-lettres 40, 1916, 1–93, zu P hier 15 und 30 (Nr. 103 in dem von Omont edierten Handschriftenverzeichnis der Bibliothek von Beauvais aus dem 15. Jh.; in dem von Claude Joly 1664 erstellten Verzeichnis [Omont 42–48] ist P nicht mehr enthalten; zu den Verlusten der Bibliothek am Ende des 16. Jh. vgl. Omont 8–9).

Erhaltungszustand: f. 1^{r} und f. 172^{v} stärker verschmutzt und berieben; Einbandrücken lose.

V Vaticanus latinus 1329[165]

Ende 10. / Anfang 11. Jh., Pgt., ff. V.187 (+ 185/1), 313 × 220 mm

Inhalt: Akten des Nicaenum II (f. I^{v}–187^{v}).[166] Richtige Blattfolge: I–80. 89–96 (falsch eingebundene Lage). 81–88. 97–187. Am Anfang fehlt die Praefatio und die Inhaltsübersicht des Anastasius. Beide Texte fehlten wahrscheinlich schon in der Vorlage, sollten aber wohl nachgetragen werden, da f. I^{r} frei gelassen ist. Der Text endet mutiliert im ersten Brief des Tarasios an Hadrian mit den Worten *dispensatio magni* (Mansi 13, 457 C 5–6). Vor f. 187 ist ein Blatt mit dem Text *sicut in omnibus – ac si canonem* (Mansi 13, 418 D 3 – 424 B 4; COGD I 317–321, l. 248–356) verlorengegangen.

Lagen: 5 (6–1? [vor f. I fehlt wahrscheinlich ein Blatt]: V). 15 × 8 (120 [zur Lagenvertauschung siehe oben]). 6 (126). 7 × 8 (182). 6 (8–2 [am Anfang und am Ende der Lage fehlt je ein Blatt mit Textverlust]: 187 [+185/1]). Die Folien I–V waren zeitweise nicht mit dem Rest der Handschrift verbunden, wie die gesonderte Zählung dieser Folien und die Notizen f. 1^{r} zeigen. Lagenzählung jeweils von erster Hand in römischen Ziffern im unteren Rand der letzten Versoseite der Lagen, erhalten von f. 8^{v} (II) bis 126^{v} (XVII), danach von späterer Hand fortgesetzt. Schriftraum ca. 240 × 150 mm; um 32 Zeilen.

Schreiber: Zwei Hände in skriptorialem Zusammenhang: a) f. I^{v}–126^{v}. b) f. 127^{r}–187^{v}. Korrekturen von der jeweiligen Texthand, teils *in scribendo*, teils bei einer durchgehenden Revision der Handschrift ausgeführt. Weitere Korrekturen einer späteren Hand.

Provenienz: Die Handschrift, nach der Schrift zu urteilen italienischer Herkunft, gehörte zur Bibliothek der Lateranbasilika (Besitzvermerk f. 182^{v}).

E Vaticanus latinus 1330[167]

15. Jh. (zwischen 1434 und 1443), Pgt., ff. 278, 280 × 200 mm

Inhalt: Akten des Nicaenum II (f. 1^{r}–274^{v}; f. 275^{r}–278^{v} leer) mit dem Textschluß *receptos per* (Mansi 13, 476 D 5) im unvollständig überlieferten Brief des Tarasios an den Presbyter Johannes.

Lagen: 27 × 10 (270). 8 (278). Reklamanten jeweils von der Texthand im unteren Rand der letzten Versoseite der Lagen (Stellung je nach Schreiber unterschiedlich). Schriftraum ca. 180 × 100 mm; 26–29 Zeilen.

Schreiber: Drei Schreiber in skriptorialem Zusammenhang: a) f. 1^{r}–130^{v}. b) f. 131^{r}–180^{v}. c) f. 181^{r}–274^{v}. Korrekturen bis f. 7^{r} und f. 26^{r-v} von Tommaso Parentucelli da Sarzana, dem späteren Papst Nikolaus V. Die Arbeit wurde von Parentucelli, der E wohl zeitweise aus der Bibliothek Eugens IV. ausgeliehen hatte, in dem für ihn aus E kopierten Codex Vat. lat. 1331

---

165 Vgl. S. Kuttner / R. Elze, *A Catalogue of Canon and Roman Law Manuscripts in the Vatican Library* I (Studi e Testi 322), Città del Vaticano 1986, 60–61; Junod/Kaestli a.O. (Anm. 8) 353; F.M. Bischoff / M. Maniaci, *Pergamentgrösse, Handschriftenformate, Lagenkonstruktion: Anmerkungen zur Methodik und zu den Ergebnissen der jüngeren kodikologischen Forschung*, Scrittura e Civiltà 19, 1995, 277–319, hier 315 mit Tav. 3–4. Autopsie im April 1997 und im März 2000.

166 Zu f. I^{r} vgl. P. Lauer, *Un inventaire inédit des revenus fonciers de la basilique du Latéran au XIIe siècle*, Mélanges d'archéologie et d'histoire 42, 1925, 117–124; Kuttner/Elze a.O. (Anm. 165) 60.

167 Vgl. Kuttner/Elze a.O. (Anm. 165) 61–62; A. Manfredi, *I codici latini di Nicolò V. Edizione degli inventari e identificazione dei manoscritti* (Studi e Testi 359), Città del Vaticano 1994, 254–255; Junod/Kaestli a.O. (Anm. 8) 354; Lamberz, *Editio Romana* 353–354; *Überlieferung und Rezeption* 1096 mit Anm. 116. Autopsie im April 1997 und im März 2000.

(F) fortgesetzt (siehe unten zu F). Die in E vorgenommenen Korrekturen sind in F in den Text übernommen.

Provenienz: Für Papst Eugen IV. (Wappen f. 1r) sicherlich in Florenz geschrieben.[168] Die Handschrift gelangte über Papst Nikolaus V. in die Vatikanische Bibliothek.

H Vaticanus latinus 7304[169]

Mitte 15. Jh. (Teil 2: 1441), Pgt., ff. III.241 (moderne Zählung 1–242 ab f. III), 310 × 220 mm

Inhalt: Zwei Teile (f. 2r– 149v und 150r–242v). Teil 1: 1) *Liber fidei catholicae* aus der *Historia persecutionis Africanae provinciae* des Victor Vitensis (MGH Auct. ant. III 1, 26–39) (f. 2r–6r). 2) Ps.-Augustinus, *Altercatio cum Pascentio Ariano* (PL 33, 1156–1162) (f. 6v–9r). 3) Akten des Nicaenum II (f. 9r–149v) mit dem Textschluß *receptos per* (Mansi 13, 476 D 5) im unvollständig überlieferten Brief des Tarasios an den Presbyter Johannes. Teil 2: Akten des Konzils von 869/870 (150r–242v). Da die beiden Teile im Marc. lat. Z. 164 gemeinsam aus H kopiert wurden, müssen sie schon bald miteinander verbunden worden sein.

Lagen des ersten Teils: 12 × 10 (121 [f. 1 ist Vorsatzblatt]). 8 (129). 2 × 10 (149). Reklamanten von erster Hand in der Mitte des unteren Randes der letzten Versoseite der Lagen. Lagenzählung von sehr viel späterer Hand.

Schreiber: Die beiden Teile jeweils von einer Hand. Der zweite Teil wurde von Johannes Dorenborch (f. 242v Subscriptio vom 20. Februar 1441) für Kardinal Capranica in Florenz kopiert. Auch der zweite Teil stammt von einem ‚transalpinen' Schreiber, der wohl ebenfalls für Capranica in Florenz arbeitete.[170]

Provenienz: Kardinal Capranica (1400–1458). Die Handschrift gehört zu der Gruppe Vat. lat. 7292–7319, die 1798 aus dem Collegio Capranica in die Vatikanische Bibliothek gelangt ist.[171]

Apographa von P

Vaticanus Reginensis latinus 1046[172]

9. Jh. (letztes Viertel), Pgt., ff. 169 (gezählt 1–178; f. 49/1 nicht gezählt, die Ziffern 145–154 in der Zählung übersprungen), 325 × 270 mm

---

168 Die Annahme von Kuttner/Elze a.O. (Anm. 165) 61, die Handschrift sei in Rom geschrieben, ist kaum richtig (anders Manfredi, *I codici latini di Nicolò V* a.O. [Anm. 167] 255); siehe unten zu dem von Cesarini 1438 beim Konzil von Ferrara/Florenz vorgelegten Codex aus Rimini, der Vorlage für E und H gewesen sein muß.

169 Vgl. Leonardi, *Anastasio Bibliotecario e l'ottavo concilio ecumenico* a.O. (Anm. 156) 62 und 149–150 mit ausführlicher Beschreibung; Junod/Kaestli a.O. (Anm. 8) 354; Lamberz, *Editio Romana* 353–354; *Überlieferung und Rezeption* 1096 mit Anm. 116. Autopsie im Mai 1997 und im März 2000.

170 Zu den für Capranica tätigen Kopisten vgl. E. Meuthen, *Ein „deutscher" Freundeskreis an der römischen Kurie in der Mitte des 15. Jahrhunderts. Von Cesarini bis zu den Piccolomini*, AHC 27/28, 1995/1996, 487–542, hier 522–523 (Lit.).

171 Vgl. J. Bignami Odier, *La Bibliothèque Vaticane de Sixte IV à Pie XI* (Studi e Testi 272), Città del Vaticano 1973, 142 und 218 Anm. 7 (Lit.).

172 Die Handschrift ist erwähnt bei F.M. Carey, *The Scriptorium of Reims During the Archbishopric of Hincmar (845–882 A.D.)*, in: *Classical and Medieval Studies in Honor of Edward Kennard Rand*, ed. L.W. Jones, New York 1938, 41–60, hier 58; J. Vezin, *Hincmar de Reims et Saint-Denis. À propos de deux manuscrits du ‚De trinitate' de Saint Hilaire*, RHT 9, 1979, 289–298, hier 290; vgl. auch Junod/Kaestli a.O. (Anm. 8) 353; Lamberz, *Überlieferung und Rezeption* 1083. Der Codex ist wichtigster Textzeuge in der Edition der Praefatio des Anastasius von Perels/Laehr (MGH Epp. VII = Epp. Karolini aevi V, Berolini 1928, 415–418). Autopsie im Mai 1997 und im April 2001.

Inhalt: Akten des Nicaenum II (f. 1^{r}–178^{v}).

Lagen: 12 × 8 (95 [+49/1]). 7 (8–1 [das letzte Blatt fehlt ohne Textverlust]: 102). 3 × 8 (126). 4 (130). 3 × 8 (164 [siehe oben zur Zählung]). 6 (170). 8 (178). 2 Spalten, 33 Zeilen.

Schreiber: Vier Schreiber in skriptorialem Zusammenhang: a) f. 2^{r}–48^{v}. 56^{r}–79^{v}. 103^{r}–110^{v}. 139^{r}–178^{v}. b) f. 49^{r}–55^{v}. c) f. 80^{r}–102^{v}. d) f. 111^{r}–138^{v}. Die Aufteilung der Hände und Lagen entspricht teilweise der von P (z.B. beim Wechsel von f. 102 auf f. 103 entsprechend dem Wechsel in P von f. 106 auf f. 107).

Provenienz: Reims. Schenkungsvermerk f. 42^{v}–43^{r} und f. 63^{v}–64^{r} (in Auszeichnungsmajuskel) im unteren Rand: *Sichelmus senior dedit sancto Remigio.*[173] Der Vermerk erscheint nochmals (hier in normaler Schrift) f. 178^{v}: *Sichelmus senior dedit sancto Remigio pro animae suae remedio hunc librum.*[174] Die Handschrift ist im Scriptorium von Reims (wahrscheinlich noch zu Lebzeiten Hinkmars, also vor 882) entstanden (siehe oben zu P). Sie gehörte im 17. Jh. zur Bibliothek von Paul und Alexander Petau (f. 1^{r} unten Besitzvermerk von 1647), die 1650 von Isaac Vossius für Christina von Schweden gekauft wurde.[175] Deren Sammlung gelangte 1690 in die Vatikanische Bibliothek.

Die Handschrift ist eine spiegelbildliche Kopie von P. Die Übereinstimmung im äußeren Erscheinungsbild und in der Aufteilung des Textes geht so weit, daß bei Spalten- und Seitenwechsel in vielen Fällen exakte Textübereinstimmung mit P besteht. Auch die Schreibernotiz „Pars Moysi", die sich in der Lagenzählung von P (dort f. 106^{v}) findet, wird f. 102^{v} übernommen.[176] Die direkte Abhängigkeit von P läßt sich an einer Vielzahl von Stellen nachweisen. Ein Beispiel mag genügen: Im zweiten Brief des Tarasios an Hadrian ergänzt P f. 169^{v} den zunächst ausgelassenen Textschluß *a me Petro* des Exzerptes aus den apostolischen Kanones (Mansi 13, 465 B 10) neben dem folgenden, in Auszeichnungsmajuskel geschriebenen Titel des Exzerptes aus der Apostelgeschichte. Die Ergänzung ist, was in der Tat irreführend ist, ebenfalls in Auszeichnungsmajuskel geschrieben. In einer durch ein Verweiszeichen über *me* auf den Text bezogenen Marginalie des Anastasius heißt es dazu: *sic se habet editio greca* (womit das Fehlen von *me* in der Fassung des Dionysius Exiguus gemeint ist). Der Schreiber des Vaticanus kann mit dem Text nichts anfangen, setzt statt dessen die in P am Anfang der Zeile stehende Zählung „*II*" der Exzerpte an diese Stelle und verschiebt das Verweiszeichen über das zum folgenden Titel gehörende Wort *Apostolorum.* Damit wird die (auch im Vaticanus wiedergegebene) Marginalie des Anastasius sinnlos. Die Handschrift hat also lediglich

---

173 Zu zwei weiteren Handschriften (Paris. lat. 2095 und 2792), die offenbar aus dem Besitz desselben Sichelmus stammen, vgl. Junod/Kaestli a.O. (Anm. 8) 353 Anm. 2.

174 Die darauf folgende Notiz (von derselben Hand geschrieben) *Septima grecorum synodus. falsa et relecta* (leg. *reiecta*) *cum multis episcopis tempore Karoli imperatoris in Franconofurth palatio. et loquitur de sanctorum imaginibus et de his qui dicunt non debere uenerari sacras imagines quorum stultitia* (leg. *stultitiam*) *omnibus modis redarguit* bezeugt die auch in dieser Zeit noch bestehende Ablehnung des Nicaenum II in fränkischen Kreisen, auf die auch Anastasius in der Praefatio (p. 3,1–3) anspielt. Die Schreibfehler deuten darauf hin, daß die Notiz hier nicht original ist, sondern übernommen wurde. Möglicherweise stand sie schon in P, dessen letzte Seite f. 172^{v} kaum mehr lesbar ist. Es liegt nahe, Hinkmar von Reims als Verfasser in Betracht zu ziehen.

175 Vgl. J. Bignami Odier, *Le fonds de la Reine à la Bibliothèque Vaticane*, in: *Collectanea Vaticana in honorem Anselmi M. Card. Albareda*, t. I (Studi e Testi 219), Città del Vaticano 1962, 159–189, hier 163 (Lit.).

176 Für das Scriptorium von Reims ist die Formulierung *portio* statt *pars* charakteristisch; vgl. Vezin, *Hincmar de Reims* a.O. (Anm. 172) 290. Vezin ist bei der Erwähnung des Vat. Reg. lat. 1046 entgangen, daß die Formulierung „Pars Moysi" aus Codex P, den er in einer anderen Publikation selbst behandelt hatte (vgl. oben Anm. 159), übernommen ist.

dort als Textzeuge einen eigenen Wert, wo P beschädigt oder kaum mehr lesbar ist (vor allem f. 172^{v}).

Hagae Comitum, Bibliotheca Regia 73 E 12[177]

Um 1600, Pap., ff. 210, 297 × 202 mm

Inhalt: Akten des Nicaenum II (f. 1^{r}–210^{v}).

Die erst kurz vor Abschluß dieses Bandes bekanntgewordene Handschrift ist sicherlich mit dem von Hardouin genannten Codex des Kollegs von Clermont zu identifizieren. Sie ist offenkundig eine Kopie von P.[178]

Parisinus latinus 1700[179]

16. Jh., Pap., f. 1 + pp. 270, 270 × 290 mm

Inhalt: p. 165–250 Exzerpte aus den Akten des Nicaenum II (dieser Teil ohne Bezug zum Rest der Handschrift). Die Handschrift enthält die Einleitungsstücke vor der ersten Sitzung, Exzerpte aus der vierten und fünften Sitzung, den *Sermo laudatorius* des Epiphanios von Catania, die Kanones und die Briefe des Tarasios an Hadrian und an den Presbyter Johannes.

Apographon von H

Marcianus latinus Z. 164 (VIII 119)[180]

15. Jh. (nach 1441), Pap., ff. 210 (dazu 4 Vorsatz- und 6 Nachsatzblätter), 403 × 285 mm, 2 Spalten

Inhalt: 1) *Liber fidei catholicae* aus der *Historia persecutionis Africanae provinciae* des Victor Vitensis (MGH Auct. ant. III 1, 26–39) (f. 1^{r}–6^{v}). 2) Ps.-Augustinus, *Altercatio cum Pascentio Ariano* (PL 33, 1156–1162) (f. 6^{v}–9^{v}). 3) Akten des Nicaenum II (f. 9^{v}–118^{v}) mit dem Textschluß *receptos per* (Mansi 13, 476 D 5). 4) Akten des Konzils von 869/870 (f. 120^{r}–210^{r}).

Schreiber: Theodericus Wulf de Lubec (Subscriptio f. 210^{r}).

Provenienz: Kardinal Bessarion (Besitzvermerk f. IV^{r}). Die Handschrift ist (wahrscheinlich in Florenz für Bessarion) aus Vat. lat. 7304 (H) abgeschrieben, dessen ursprünglich getrennte Teile (Teil 2 ist im Februar 1441 geschrieben) zum Zeitpunkt der Kopie schon miteinander verbunden waren.

Apographon von E

F Vaticanus latinus 1331[181]

Mitte 15. Jh., Pgt., ff. 108, 358 × 252 mm

---

177 *Catalogus codicum manuscriptorum Bibliothecae Regiae*, vol. I: *Libri Theologici*, Hagae Comitum 1922, 277. Die Kenntnis der Handschrift verdanke ich Rudolf Pokorny.

178 Siehe unten S. LIX–LX zur Ausgabe Hardouins.

179 P. Lauer, *Bibliothèque Nationale. Catalogue général des manuscrits latins*, t. II, Paris 1940, 130–131. Nach Lauer stammen Notizen und Korrekturen von der Hand des Nicolas Le Fèvre. Autopsie im Mai 1997.

180 Vgl. Leonardi, *Anastasio Bibliotecario e l'ottavo concilio ecumenico* a.O. (Anm. 156) 62 und 151–152 mit ausführlicher Beschreibung (Lit.). Autopsie im November 1996.

181 Vgl. Kuttner/Elze a.O. (Anm. 165) 62–63; Manfredi, *I codici latini di Nicolò V* a.O. (Anm. 167) 258; ders., *Per la biblioteca di Tommaso Parentucelli negli anni del concilio di Firenze*, in: *Firenze e il Concilio del 1439* (Biblioteca storica toscana 29), Firenze 1993, II 706; Junod/Kaestli a.O. (Anm. 8) 354; Lamberz, *Editio Romana* 353–354 (wo F noch nicht als Abschrift aus E erkannt ist); *Überlieferung und Rezeption* 1096 mit Anm. 116. Autopsie im April 1997 und im März 2000.

Inhalt: Akten des Nicaenum II (f. 1r–108r) mit dem Textschluß *receptos per* (Mansi 13, 476 D 5). Richtige Blattfolge: 1–40. 51–70. 41–50 (Lage falsch eingebunden). 71–108.

Lagen: 10 × 10 (100). 8 (10–2 [am Schluß fehlen 2 Folien ohne Textverlust]: 108). Lagenzählung von erster Hand in der inneren unteren Ecke der letzten Versoseite der Lagen in Majuskelbuchstaben von f. 10v („A") bis f. 100v („K"). Die Lagenzählung ist im Vat. lat. 1333, von derselben Hand geschrieben, fortgesetzt; die beiden Handschriften waren jedoch wohl von Anfang an getrennt gebunden.

Schreiber: Durchgehend eine Hand, von der auch Vat. lat. 1333 (Akten des Konzils von 869/870)[182] geschrieben ist (siehe oben zu den Lagen). Der Text wurde von Tommaso Parentucelli di Sarzana, dem späteren Papst Nikolaus V., ab f. 3v (Beginn der ersten Sitzung; bis zu dieser Stelle benutzt Parentucelli E) an zahlreichen Stellen korrigiert.[183] Die Korrekturen sind mit so großer Sorgfalt durchgeführt (meist über Rasur), daß sie in vielen Fällen nur an der Handschrift selbst verifizierbar sind. Da sie oft das Richtige treffen und dadurch ursprüngliche Bindefehler von F mit E beseitigt sind,[184] kann fälschlich der Eindruck entstehen, daß E Trennfehler gegen F aufweise, E und F also unabhängig voneinander aus derselben Vorlage kopiert seien. Daß es sich bei den Korrekturen Parentucellis überall um Konjekturen handelt, wird vor allem an denjenigen Stellen deutlich, an denen er zwar mit Recht am überlieferten Text Anstoß nimmt, seine Korrekturen, die ohne Kenntnis des griechischen Textes oder anderer lateinischer Handschriften vorgenommen sind, aber in die falsche Richtung gehen.[185] Da der Grundtext der Editio Romana auf F zurückgeht, sind fast alle Konjekturen Parentucellis in den Text der Drucke gelangt.

Provenienz: Für Tommaso Parentucelli (f. 1r Wappen ‚delle quattro barbe'), sicherlich in Florenz, aus E kopiert.

Apographa von F

Die folgenden Handschriften müssen, da sich Parentucellis Konjekturen in ihnen wiederfinden, direkt oder indirekt aus F stammen und sollen hier nur kurz genannt werden:

Mil. Braid. AF.XII.23 (16. Jh.), f. 286r–471r (alte Folienzählung 1–195).[186]

Vat. Ottob. lat. 767 (16. Jh., 1. Hälfte), f. 1r–156r.[187]

---

182 Zur Handschrift vgl. Leonardi, *Anastasio Bibliotecario e l'ottavo concilio ecumenico* a.O. (Anm. 156) 61 und 144 (der Zusammenhang mit Vat. lat. 1331 ist dort noch nicht erkannt).

183 Zu Parentucellis philologischen Fähigkeiten vgl. A. Manfredi, *Un'Editio umanistica dei Panegyrici latini minores: Il codice Vaticano lat. 1775 (W) e il suo correttore (w)*, in: *Studia classica Iohanni Tarditi oblata*, vol. II, Milano 1995, 1313–1325 (Lit.).

184 Vgl. z.B. p. 45,4; 51,15; 59,10; 75,8; 109,3. Gelungene Konjekturen gegen die gesamte Überlieferung finden sich z.B. p. 41,16; 45,13; 47,5; 85,3; 219,12; 229,21. Berechtigte Anstöße am überlieferten Text nimmt Parentucelli p. 79,19; 239,17; 253,17; 277,8.

185 Vgl. z.B. den kritischen Apparat zu p. 121,10; 133,7; 167,1; 169,8; 177,1; 253,18; 263,22–23.

186 Dieser Teil hat keinen Bezug zum Rest der Handschrift, der aus dem 15. Jh. zu stammen scheint. Autopsie im Mai 2006.

187 Die Handschrift enthält f. 159r–272v die Akten des Konzils von 869/870; ausführliche Beschreibung bei Leonardi, *Anastasio Bibliotecario e l'ottavo concilio ecumenico* a.O. (Anm. 156) 142 (Lit.); vgl. auch Junod/Kaestli a.O. (Anm. 8) 354. Der Codex gelangte über Kardinal Sirleto (vgl. Russo, *La biblioteca del Card. Sirleto* a.O. [Anm. 98] 243 [Nr. 61 in der Liste der ‚Codici teologici']) und die Sammlungen Altemps und Ottoboni 1740 in die Vatikanische Bibliothek. Autopsie im April 1997.

Vat. Ottob. lat. 994 (16. Jh., 1. Hälfte), f. $2a^{r}$–87^{v}.[188]

Vat. lat. 4168 (17./18. Jh.), f. 1^{r}–27^{r}. Der Text endet in der zweiten Sitzung mit den Worten *si uniuersalis est, etiam ecclesiae nostrae* (p. 167,14); danach bricht der Schreiber die Kopie ab.

Scor. ç.II.10 (16. Jh., 2. Hälfte), f. 1^{r}–320^{v}.[189]

Verlorene Handschriften

Zwei Veroneser Handschriften der Akten des VII. Konzils bezeugt Bernardo Gui 1317 in seinem *Tractatus brevis de temporibus et annis generalium et particularium Conciliorum.*[190] Beide Handschriften scheinen verloren zu sein. Einen alten Veroneser Codex erwähnt dann noch einmal M. Ugoni (1446–1535), *Synoda Ugonia episcopi Phamagustani de conciliis*, Venetiis 1563 (zuerst 1532 erschienen), f. 18^{r}, col. 1. Er zitiert die Praefatio des Anastasius Bibliothecarius und fährt fort: *et quae in antiquissimo codice cathedralis Veronensis reperiuntur: Quem pre manibus habuimus.*

Die stemmatischen Beziehungen zwischen den unabhängigen Zeugen P V E H

Die Abhängigkeitsverhältnisse zwischen den vier genannten Textzeugen sind nicht nur durch ihre jeweiligen Trenn- und Bindefehler, sondern auch durch die Art und Weise, wie sie die Glossen des Anastasius rezipieren, eindeutig bestimmbar. Der ‚fränkischen' Überlieferung von P und dessen Abschrift Vat. Reg. lat. 1046 steht eine ‚italienische' Überlieferung gegenüber, die durch die Lateranhandschrift V und die Renaissancehandschriften E und H und deren Apographa repräsentiert wird. Die in den bisherigen Ausgaben nicht berücksichtigte Handschrift P überliefert an einer Vielzahl von Stellen den durch die griechische Überlieferung bestätigten richtigen Text, und damit ergibt sich durch die entsprechenden Bindefehler die Existenz eines Hyparchetypus für VEH. Jeweils eigene Trennfehler von V, E und H sowie Bindefehler von E und H führen sodann auf eine gemeinsame Vorlage von EH. Aus dieser Vorlage stammt auch der Text der *Sacra* der Kaiser an Hadrian und des ersten Ha-

---

188 Vgl. Junod/Kaestli 354 (die Wasserzeichen weisen jedoch eher in die erste Hälfte als in die Mitte des 16. Jh.). Die Handschrift ist eine bis ins Detail genaue, sicherlich direkte Kopie von F und enthält keine weiteren Texte. Eine zweite Hand korrigierte den Text, höchstwahrscheinlich aus E. Wie Vat. Ottob. lat. 767 stammt die Handschrift aus dem Besitz Sirletos (vgl. Russo, *La biblioteca del Card. Sirleto* a.O. [Anm. 98] 265 ([Nr. 573 in der Liste der ‚Codici teologici']). Autopsie im April 1997.

189 Vgl. G. Antolín, *Catálogo de los códices latinos de la Real Biblioteca del Escorial*, vol. I, Madrid 1910, 243–244. Die Handschrift konnte noch nicht geprüft werden. Sie stammt aus dem Besitz des D. Pedro Ponce de León (1560–1573 Bischof von Plasencia) und ist vermutlich eine Schwesterhandschrift von Scor. ç.II.11 (Akten des Konzils von 869/870; vgl. Leonardi, *Anastasio Bibliotecario e l'ottavo concilio ecumenico* a.O. [Anm. 156] 61 und 141; Vorlage ist dort die Agustínhandschrift Vat. lat. 4900) und wurde wohl ebenso wie diese aus einer Handschrift Antonio Agustíns kopiert. Agustíns Handschrift des Nicaenum II, eine Abschrift aus F, diente nach ihrer Übersendung nach Rom als Druckvorlage für den lateinischen Text der Editio Romana und blieb nicht erhalten (siehe unten S. LVIII und Lamberz, *Editio Romana* 355–356 mit Anm. 112).

190 Vgl. A. Manfredi, *La Capitolare di Verona e il Concilio di Ferrara-Firenze*, in: *Petrarca, Verona e l'Europa* (Studi sul Petrarca 26), Padova 1997, 467–494, hier 485–487 mit weiterer Lit.

drianbriefes in der von Gaudenzi edierten *Vita Hadriani*,[191] da er Bindefehler mit EH aufweist, aber nicht alle Fehler von EH teilt.[192] Die unterschiedliche Wiedergabe der Glossen des Anastasius läßt denselben stemmatischen Zusammenhang erkennen: P enthält eine erheblich größere Zahl von Glossen des Anastasius als die Handschriften der ‚italienischen' Überlieferung; diese Glossen sind überdies an zahlreichen Stellen in den Text von P eingedrungen.[193] In V und EH erscheinen sie, oft in anderer Form als in P, teils innerhalb des Textes, teils als Marginalien, wobei zwischen V einerseits und EH andererseits wiederum Unterschiede in der Art der Wiedergabe festzustellen sind. In V fehlen zwar einige der in EH überlieferten Glossen, doch haben sich im Text von V noch mehrfach die entsprechenden Verweiszeichen erhalten.[194] Wenn also eine in P und EH überlieferte Glosse in V fehlt, so bedeutet dies nicht, daß eine stemmatische Verwandtschaft zwischen P und EH besteht, sondern daß die betreffende Anmerkung des Anastasius im Hyparchetypus von VEH als Marginalie stand und dann in V ausgelassen wurde.[195]

Daß die im Umfeld des Konzils von Ferrara/Florenz entstandenen Handschriften E und H auf eine gemeinsame Vorlage zurückgehen, zeigt auch der gemeinsame, offenbar durch die Verstümmelung der Vorlage bedingte Textschluß *receptos per* (Mansi 13, 476 D 5) im Brief des Tarasios an den Presbyter Johannes. Die verlorene Vorlage von E und H ist sicherlich mit dem von Kardinal Cesarini während des Konzils von Ferrara/Florenz am 16. Oktober 1438 präsentierten lateinischen Codex der Akten des Nicaenum II zu identifizieren. Die Handschrift stammte, wie wir durch einen Brief Cesarinis an Traversari erfahren, aus Rimini.[196]

P und der Hyparchetypus von VHE gehen auf eine gemeinsame Vorlage, also einen Archetypus, zurück, der nicht mit dem Exemplar des Anastasius gleichzusetzen ist. Dies ergibt sich einerseits aus gemeinsamen Korruptelen,[197] andererseits aus der Feststellung, daß einige Glossen des Anastasius ohne erkennbaren Hinweis auf ihren ursprünglichen Charakter in allen Handschriften bereits in den Text einge-

---

191 Vgl. den *Conspectus siglorum et editionum*.

192 Zu Bindefehlern mit EH (H ist im kritischen Apparat nicht mitgeführt) vgl. p. 119,3–4 und 10; 127,2; zu Trennfehlern von EH vgl. p. 127,17–18 und 129,7.

193 Die in den Text von P eingedrungenen Glossen und Anmerkungen sind von einem neuzeitlichen Benutzer (wahrscheinlich Philippe Labbe; siehe oben die Beschreibung von P) vielfach durch Unterstreichung mit grünlicher Tinte gekennzeichnet.

194 So z.B. in diesem Band p. 163,4–9; 177,1; 181,19. Im kritischen Apparat ist dies nicht überall eigens erwähnt.

195 Es ist bemerkenswert, aber kein Einzelfall, daß p. 177,1 H die Anmerkung des Anastasius im Gegensatz zu P und E als Marginalie überliefert. Die Übertragung in den Text ist in diesem Falle also erst bei der Kopie von E aus der mit H gemeinsamen Vorlage erfolgt. Ähnliche Fälle lassen sich auch bei der Abschrift von F aus E feststellen.

196 *Ambrosii Traversarii ... aliorumque ad ipsum et ad alios de eodem Ambrosio latinae epistolae*, ed. L. Mehus, Florentiae 1759, II 976, 9–24 (lib. XXIV, epist. 848); ausführlich dazu Lamberz, *Überlieferung und Rezeption* 1092–1096; *Vermißt und gefunden* 159–161 (Lit.).

197 Vgl. z.B. p. 1,21; 9,13; 11,5; 47,20 und 21; 87,12; 125,26; dazu gehört auch die Entstellung von Ortsnamen in den Bischofslisten, z.B. p. 203,21; 205,17; 211,4; 213,19; 215,14.

drungen sind.[198] Dieser Vorgang setzt also schon im Archetypus ein und findet dann in den einzelnen Zweigen der Überlieferung seine Fortsetzung.

Die von Anastasius übernommenen Texte und das Problem der lateinischen Fassungen der Briefe Hadrians[199]

In Bezug auf die in der zweiten Sitzung in griechischer Übersetzung verlesenen[200] und dann in die griechischen Akten aufgenommenen Briefe Hadrians stellen sich zwangsläufig Fragen, auf die hier auch wegen ihrer Bedeutung für die Textkonstitution einzugehen ist: Hat Anastasius diese Briefe aus der ersten lateinischen Fassung übernommen oder hat er den Text den Kopien der expedierten Briefe im päpstlichen Archiv – auf die Existenz eines Archivexemplars des Briefes an Tarasios weist er selbst an einer signifikanten Stelle (zu p. 181,19) hin – entnommen und in seine Fassung der Akten eingefügt? Sind die Briefe bei ihm im originalen Wortlaut überliefert? Hat er am originalen Wortlaut Änderungen vorgenommen? Oder sind die Briefe aus dem Griechischen ins Lateinische rückübersetzt, und wenn ja, von Anastasius selbst?[201] Für die Beantwortung dieser Fragen bieten sich mehrere Kriterien an, die sich wie folgt formulieren lassen: 1. Werden die Briefe in von Anastasius unabhängigen Quellen zitiert? Wenn ja, stimmen diese Quellen im Wortlaut mit der Fassung des Anastasius überein? 2. Sind die in den Briefen selbst wörtlich zitierten lateinischen Texte in der ursprünglichen Textfassung wiedergegeben oder erscheinen sie als Rückübersetzung aus dem Griechischen? 3. Gibt es spezifische Formulierungen, die eine Rückübersetzung verraten oder ausschließen? 4. Welche Form haben die Bibelzitate in den Briefen? Zusätzlich zu diesen Kriterien sind die drei Bemerkungen, die Anastasius selbst zum Verhältnis zwischen lateinischer und griechischer Fassung der Briefe macht (p. 163,4–9; 177,1; 181,19), zu berücksichtigen.

Für den ersten Brief lassen sich die gestellten Fragen mit aller wünschenswerten Klarheit beantworten. Wie an anderer Stelle[202] ausführlich gezeigt, bietet Anastasius weitgehend die Originalfassung des Briefes. Dies beweisen die wörtlichen Zitate im *Capitulare adversus synodum* (vgl. p. 129,13–14), im *Hadrianum* (vgl. p. 123,19–20; 129,4–14; 133,1–12), in den *Libri Carolini* (vgl. p. 129,13–14; 135,8–9), im Synodalschreiben der Pariser Synode von 825 (vgl. p. 123,22–125,27) und im Vallic. tom.

198 Vgl. in diesem Band p. 15,22–25; 265,5; 271,12. Es gibt – anders als bei der Übersetzung der Akten von 869/870 – keine Indizien dafür, daß die Überlieferung von unterschiedlichen Fassungen ihren Ausgang genommen hat.

199 Zu den Problemen der griechischen Fassung des ersten Briefes siehe unten den Abschnitt zur Überlieferungsgeschichte der Akten.

200 Die Auffassung Wallachs (5–6), daß die Briefe in der zweiten Sitzung des Konzils erst lateinisch, dann griechisch verlesen und in dieser doppelten Form auch in die Akten aufgenommen wurden, entbehrt für das 8. Jh. jeder Wahrscheinlichkeit; vgl. Lamberz, *Studien* 3 Anm. 5.

201 Zu den Positionen der Forschung vgl. Lamberz, *Studien* und Lamberz, „*Falsata*". Die in den bisherigen Publikationen des Verf. vertretene Position zur lateinischen Fassung des Briefes an Tarasios ist in der vorliegenden Einleitung revidiert. Die Behandlung der Briefe bei Speck, *Interpolationen* 139–230 und *Leon III.* 651–672 geht von grundsätzlich anderen Vorstellungen von der Überlieferung der Briefe aus (vgl. dazu Anm. 125, 140 und 311).

202 Lamberz, *Studien*.

XVIII (vgl. p. 129,15–131,6 und 131,10–133,19), ebenso die aus dem päpstlichen Register stammenden Zitate in der *Collectio Britannica* (vgl. p. 123,11–15; 163,10–165,2; 165,6–13; 167,4–15; 167,19–169,2).[203] Anastasius hat jedoch bei der Wiedergabe der aus griechischen Quellen stammenden Testimonia (p. 137,1–161,5) den Text der lateinischen Fassungen vielfach der griechischen Übersetzung des Briefes angeglichen,[204] und auch an einigen anderen Stellen ist der Verdacht nicht von der Hand zu weisen, daß er den ihm vorliegenden Text geändert hat.[205] Dies bleibt jedoch die Ausnahme. Gemäß einem weiteren der oben genannten Kriterien ist festzustellen, daß der Brief Zitate aus den *Actus Siluestri* (p. 123,21–125,27) und aus der *Sacra* der Kaiser an Hadrian enthält (p. 119,19–121,5), die fast überall wörtlich mit dem zitierten Text übereinstimmen. Schließlich finden sich zwei Textabschnitte (p. 165,21–167,3 und p. 169,6–15), die mehr oder weniger wörtlich aus Gelasius und Gregor dem Großen übernommen sind, ohne daß dies in irgendeiner Form kenntlich gemacht ist.[206] Bei Annahme einer Rückübersetzung aus dem Griechischen müßte man voraussetzen, daß der Übersetzer die Zitate erkannt und ihren originalen Wortlaut eingefügt hat. Daß von einer Rückübersetzung aus dem Griechischen nicht die Rede sein kann, zeigen auch die Bibelzitate: Der griechische Übersetzer ist mit den Psalmen und dem Neuen Testament zwar so gut vertraut, daß sich aus dem Vergleich zwischen der jeweiligen griechischen und lateinischen Fassung wenig gewinnen läßt, doch zitiert er bei den zahlreichen Stellen aus dem Alten Testament, die in dem Abschnitt p. 129,15–135,9 angeführt sind, den Bibeltext in vielen Fällen nicht nach der Septuaginta, sondern übersetzt offensichtlich den von Hadrian zitierten Text der Vulgata.[207] Daß ein lateinischer Übersetzer die im Griechischen verfremdeten Texte der Vulgata wiedererkannt und dann in der ursprünglichen Form der Vulgata zitiert hat, erscheint mehr als unwahrscheinlich. Schließlich spricht auch die Vielzahl formelhafter Wendungen, die sich in zeitgenössischen Papstbriefen ohne Mühe belegen lassen, gegen eine Rückübersetzung aus dem Griechischen.[208]

Es ist davon auszugehen, daß Anastasius diesen Brief aus der ersten lateinischen Übersetzung übernommen hat. Denn selbst wenn er (wie im Falle des Briefes an Tarasios) eine Kopie des Briefes im päpstlichen Archiv gekannt haben sollte (er

---

203 Zum Vallic. tom. XVIII und zur *Collectio Britannica* siehe den Abschnitt zur lateinischen kanonistischen Überlieferung; vgl. auch Lamberz, *Studien* 7–9; *Überlieferung und Rezeption* 1091–1092.

204 Vgl. oben den Abschnitt zu den griechischen Florilegien und Lamberz, *Studien* 12–29.

205 Vgl. den kritischen Apparat zu p. 119,3–5; 125,20–21; 131,16; 133,10 und 15; vgl. auch Lamberz, *Studien* 33 und 36–39 mit Anm. 65.

206 Vgl. dazu Wallach 23–25.

207 Besonders charakteristisch ist die Übernahme von *Bethel* aus dem Lateinischen p. 130,5. Das Wort kommt in der Septuaginta an dieser Stelle (Gen. 31,13) gar nicht vor.

208 Zu der Formulierung p. 121,20–21 *ad eorum instar uibrantissime ac in toto orbe terrarum uestra opinatissima in triumphis imperialis fama laudabiliter diuulgatur* vergleiche man etwa die Formulierungen in den Briefen Hadrians an Karl den Großen JE 2471 (Cod. Carol. n. 87 p. 623,25–26) *a vestra vibrantissima regali in triumphis precellentia* und JE 2442 (Cod. Carol. n. 75 p. 606,13) *in opinatissimis vestris triumphis*; vgl. auch p. 131,7 und 130,6, wo einem üblichen *serenissimi domini filii magni principes* die untypische griechische Formulierung γαληνότατα τέκνα, μεγάλοι ἀρχηγοὶ καὶ ὀρθόδοξοι βασιλεῖς gegenübersteht (ähnlich auch p. 131,24 und 130,24), die im übrigen in einer Rückübersetzung sicherlich anders wiedergegeben worden wäre.

äußert sich dazu nicht), hätte er keinen Anlaß gehabt, den Text der ersten lateinischen Fassung durch den des Archivexemplars zu ersetzen, da die beiden Fassungen offenbar identisch waren. Andernfalls würde man, wie im zweiten Brief geschehen, Anmerkungen zu den Differenzen zwischen den beiden Fassungen erwarten. Auch der im Griechischen fehlende Schlußteil des Briefes (p. 163,10–173,3) muß aus der ersten lateinischen Fassung übernommen worden sein. Denn in seiner vorangestellten Bemerkung (p. 163,4–9) *Abhinc usque ad finem huius epistolae codex grecus non habet* konstatiert Anastasius lediglich das Fehlen des Textes in seinem griechischen Codex, deutet aber in keiner Weise an, daß er den lateinischen Text des Schlußteils selbst ergänzt hat. Daß dieser Teil des Briefes schon in der ersten lateinischen Fassung gestanden hat, zeigt im übrigen auch die Anspielung in den *Libri Carolini* (III 2 p. 342–345) auf p. 169,4–17.[209] Diese Auffassung läßt sich durch eine Bemerkung des Anastasius zum lateinischen und griechischen Text des zweiten Briefes (zu p. 181,19) indirekt bestätigen: Dort stellt Anastasius eine größere Auslassung in der griechischen *und* lateinischen Fassung des Briefes an Tarasios fest, ergänzt den fehlenden lateinischen Text aber nicht, obwohl er das vollständige Exemplar im päpstlichen Archiv kennt und ausdrücklich erwähnt. Um so weniger kann man davon ausgehen, daß er den Schlußteil des ersten Briefes ohne jeden Kommentar ersetzt oder ergänzt hat.

Dies gilt auch für die nur lateinisch erhaltene *Sacra* Konstantins VI. und Irenes an Hadrian (p. 5–7), die bei Anastasius kommentarlos auf Praefatio und Inhaltsangabe folgt. Sie muß bereits in der ersten lateinischen Fassung der Akten gestanden haben, da sich Zitate und Anspielungen in den *Libri Carolini* und im *Hadrianum* finden.[210]

Ganz anders als der Brief Hadrians an die Kaiser ist der Brief an Tarasios zu beurteilen.[211] Schon die erheblichen Abweichungen des Anastasiustextes von dem Wortlaut eines längeren Zitates in der *Collectio Britannica* lassen Zweifel daran aufkommen, ob Anastasius hier den Text des Originalbriefes bietet.[212] Die Zweifel

---

209 Specks Annahme (*Interpolationen* 223–226), Anastasius habe den Schluß des Briefes aus dem Archiv ergänzt und im übrigen nicht bemerkt, daß der voraufgehende Text (nach Specks Theorie weitgehend interpoliert) nicht der originale Hadrianbrief war, entbehrt also der Grundlage (zu korrigieren auch Lamberz, *Überlieferung und Rezeption* 1059); ganz anders zum Schluß des Briefes Speck, *Leon III.* 651–672.

210 Dies wurde oft verkannt (leider auch vom Verf., *Bischofslisten* 35 Anm. 138). Die sprachlichen Differenzen zwischen dem Text der *Sacra* (p. 5,9–16) und dem entsprechenden Text im Brief Hadrians an die Kaiser (p. 119,18–121,5) sind wohl dem Diktatgeber des Hadrianbriefes oder den Kopisten der ersten lateinischen Fassung anzulasten. Sie sind nicht als Indiz für unterschiedliche lateinische Fassungen der *Sacra* zu werten; zum Problem vgl. Wallach 20–21 (der allerdings zu Unrecht davon ausgeht, daß der griechische Übersetzer des Hadrianbriefes das Original der *Sacra* zitiert; vgl. Lamberz, *„Falsata"* 221 Anm. 33); Speck, *Interpolationen* 148–149 (der in dem lateinischen Text des Hadrianbriefes eine Übersetzung des Anastasius sieht).

211 Den grundlegenden Unterschied zwischen den beiden Briefen Hadrians hat der Verf. in *„Falsata"* zwar mehrfach betont, dort jedoch noch nicht die Konsequenz gezogen, daß der bei Anastasius überlieferte lateinische Text des Briefes an Tarasios nicht der Originaltext Hadrians sein kann.

212 Vgl. den Testimonienapparat zu p. 183,9–185,1 und Lamberz, *„Falsata"* 216–218 mit Anm. 23. Das entsprechende Zitat in Ivos *Decretum* IV 159 ist schwer zu beurteilen. Es steht der Fassung des

verstärken sich, wenn man ein Zitat aus diesem Brief in einem Schreiben Papst Nikolaus' I. (epist. 88; Diktatgeber war zweifellos Anastasius selbst) aus dem Jahre 865 heranzieht.[213] Ganz gleich, ob dieses Zitat aus der ersten lateinischen Fassung oder aus der Kopie des Briefes im päpstlichen Register stammt: die Differenzen zum Text der Anastasiusfassung der Akten sind so groß, daß sie nicht als Überlieferungsvarianten erklärt werden können. Handelt es sich also bei der in den Akten überlieferten Fassung etwa um eine Rückübersetzung aus dem Griechischen?[214] Die Frage muß bejaht werden, sobald man die im Brief enthaltenen (bis jetzt nicht bemerkten) Zitate aus Briefen Gregors des Großen ins Auge faßt. Das erste Zitat, gleich zu Beginn des Briefes (p. 175,8–12), ist weder wörtliche Wiedergabe noch Paraphrase des Gregortextes, sondern offensichtlich Rückübersetzung aus dem Griechischen. Ein weiteres, längeres Zitat (p. 179,15–181,17) beginnt ebenfalls mit einer Rückübersetzung aus dem Griechischen (bis p. 181,6 *praedicat et custodit*),[215] ist im folgenden jedoch (bis p. 181,16 *ipse et*) wörtliche Wiedergabe des Gregortextes. Daß der Brief an Tarasios zumindest teilweise aus dem Griechischen rückübersetzt ist, zeigen auch Stellen, an denen der lateinische Text nur vor dem Hintergrund der griechischen Übersetzung erklärbar ist, so etwa p. 183,11, wo aufgrund des griechischen θείων εἰκόνων (p. 182,13) das von Hadrian sonst nicht verwendete Attribut *diuinas* zu *imagines* erscheint,[216] ebenso p. 177,5, wo *miraculum* nur vor dem Hintergrund des griechischen θαῦμα (p. 176,6), das seinerseits ein lateinisches *mirum* wiederzugeben scheint, verständlich ist.[217]

Soll man also davon ausgehen, daß der Brief von Anastasius selbst übersetzt worden ist? Oder stand bereits in der ersten lateinischen Fassung eine Rückübersetzung, die Anastasius übernommen hat? Letzteres ließe sich nachweisen, wenn es wörtliche Zitate aus dem Brief gäbe, die mit Sicherheit auf die erste lateinische Fassung zurückgeführt werden können. Dies ist aber leider nicht der Fall.[218] Anderer-

---

Anastasius näher als dem Zitat der *Collectio Britannica*, weist aber auch Abweichungen von der Fassung der Anastasius auf.

213 Vgl. den Testimonienapparat zu p. 175,17–177,1.

214 Dies hat bereits L. Serraz (= <V. Grumel>), *Les lettres du pape Hadrien Ier lues au IIe concile de Nicée*, Échos d'Orient 25, 1926, 407–420 (hier 419) aus den Differenzen zwischen dem Text des Anastasius und dem erwähnten Zitat der *Collectio Britannica* erschlossen (daß Grumel fälschlich auch den ersten Brief Hadrians als Rückübersetzung auffaßt, ändert an der Richtigkeit seiner Beobachtung nichts), dann mit ausführlicher Begründung Thümmel, *Konzilien* 143–144 (vgl. auch Lamberz, *Stand und Perspektiven* a.O. [Anm. 6] 430–431 Anm. 32).

215 Daß es sich um eine Rückübersetzung aus dem Griechischen handelt, zeigt besonders deutlich die Stelle p. 180,6 / 181,5, wo das originale *creatore et redemptore* durch ein nur durch das griechische δημιουργοῦ καὶ λυτρωτοῦ zu erklärendes *conditore et liberatore* ersetzt ist.

216 In der griechischen Übersetzung des Briefes an die Kaiser ist θείαν εἰκόνα (p. 150,3–4) Wiedergabe von *dei imaginem* (p. 151,3). Auch Anastasius vermeidet das Attribut, wenn er das im Brief der orientalischen Patriarchen an Tarasios erscheinende (sonst auch im griechischen Text der Akten vermiedene) Attribut θείων zu εἰκόνων (p. 252,10) mit *sacrarum* übersetzt (p. 253,9).

217 Die relativ wenigen Bibelzitate des Briefes bieten, anders als im Falle des ersten Briefes, keine eindeutigen Hinweise. Immerhin ist auffällig, daß im Zitat von Mt. 13,29 (p. 184,1 und 185,1) das an der Parallelstelle des ersten Briefes (p. 165,15) stehende, auf die *Sacra* der Kaiser an Hadrian (p. 6,21) zurückgehende *confundatur* durch das auch in der Vulgata erscheinende *eradicetur* ersetzt ist.

218 Für die Zitate bei Ivo von Chartres ist dies aber zumindest in Betracht zu ziehen; vgl. den folgenden Abschnitt zur kanonistischen Überlieferung.

seits spricht die mangelhafte Qualität der Übersetzung gegen die Annahme, daß sie von Anastasius stammt.[219] Diese Vermutung läßt sich erhärten, wenn man die beiden Anmerkungen des Anastasius zum Text des Briefes in die Überlegungen einbezieht. Denn sie erscheinen nur dann sinnvoll, wenn man voraussetzt, daß sie sich auf einen griechischen *und* lateinischen Text des Briefes beziehen, der Anastasius bereits vorlag:[220] Zu dem übereinstimmenden griechischen und lateinischen Text von p. 176,1–2 und 177,1 zitiert er die anderslautende lateinische Formulierung des Archivexemplars, übernimmt diese Formulierung aber nicht in die Fassung der Akten. Dies wäre kaum verständlich, wenn er den Text der Stelle selbst übersetzt hätte.[221] Das gleiche gilt für seine Bemerkung (überliefert zu p. 181,19) zu einer Auslassung im griechischen *und* lateinischen Text der Stelle p. 185,1. Auch hier bezieht er sich auf das Archivexemplar des Briefes, fügt den fehlenden Text aber nicht in die Fassung der Akten ein. Soll man Anastasius zutrauen, daß er eine von ihm selbst als falsch und lückenhaft bezeichnete griechische Version ins Lateinische zurückübersetzt hat, statt die ihm bekannte Originalfassung des Briefes einzufügen? Anastasius hat jedenfalls den Text der von ihm kommentierten Stellen offenbar nicht für den originalen Text Hadrians gehalten. Dies läßt seine Bemerkung zur Fassung des Archivexemplars (*sicut missa sunt in archivo Romanae repperiuntur ecclesiae*) in der zweiten Anmerkung zum Brief (zu p. 181,19) deutlich erkennen.[222]

Es ist also festzuhalten, daß der Brief an Tarasios zumindest in großen Teilen eine Rückübersetzung aus dem Griechischen ist.[223] Versuche, diesen Sachverhalt zu erklären, müssen weitgehend hypothetisch bleiben. Will man annehmen, daß die Rückübersetzung schon von Anfang an in der ersten lateinischen Fassung enthalten war, dann erscheint es einigermaßen rätselhaft, wie man so kurze Zeit nach dem Konzil schon nicht mehr über eine Kopie des abgesandten Briefes verfügt haben soll, Anastasius aber achtzig Jahre später eine solche Kopie im Archiv noch vorfand. Oder hat man im Verlaufe der Überlieferung ausgefallene oder unlesbar gewordene Teile des Originalbriefes durch eine Rückübersetzung ersetzt?[224] Diese Annahme böte immerhin eine plausible Erklärung dafür, daß das zweite Zitat aus Gregor dem

---

219 Besonders deutlich wird dies in der schlechten Übersetzung des Kanons 82 des Quinisextums p. 177,8–179,3. Diese Übersetzung hat Anastasius an anderen Stellen (siehe den Quellenapparat zu p. 176,7–178,4) zwar offensichtlich benutzt, dort aber wenigstens die schlimmsten Fehler verbessert.

220 Das Verfahren läßt sich mit der Bearbeitung der Übersetzung des *Corpus Dionysiacum* des Johannes Scottus vergleichen, in der Anastasius die Übersetzung selbst nicht verändert, sondern nur Korrekturvorschläge in Form von Marginalien macht.

221 Die Möglichkeit, daß er den Brief von einem seiner Mitarbeiter hat übersetzen lassen (zu solchen Fällen vgl. Chiesa, *Traduzioni e traduttori* a.O. [Anm. 150] 481–482) und dessen Übersetzung dann kommentiert, ist sicherlich auszuschließen.

222 Anastasius stellt lediglich die Differenz zwischen der Fassung der Akten und dem Text des Archivexemplars fest. Eventuelle Unterschiede zwischen dem abgesandten Exemplar des Briefes und dessen Kopie im Archiv hat er also nicht in Betracht gezogen.

223 Die Adresse und den Schluß des Briefes (ab p. 187,4) könnte man von den Formulierungen her am ehesten für original halten.

224 Dies würde voraussetzen, daß der Übersetzer die nach Rom gesandte griechische Fassung der Akten noch zur Verfügung hatte (was für Anastasius auszuschließen ist; siehe unten den Abschnitt zur Überlieferungsgeschichte der Akten).

Großen (p. 179,15–181,17) zum Teil als Rückübersetzung, zum Teil als Originaltext überliefert ist.[225]

Schließlich sei noch auf die Fälle hingewiesen, in denen Anastasius selbst, wie es scheint, lateinische Originaltexte statt einer Rückübersetzung aus dem Griechischen eingefügt oder bereits vorhandene lateinische Übersetzungen benutzt hat. Dazu zählen in diesem Band der Originaltext Rufins p. 89,11–91,1 und die Übersetzungen des Dionysius Exiguus p. 69,19–71,5 und p. 227,5–7.[226]

Die kanonistische Überlieferung[227]

Die Akten des Nicaenum II finden in den lateinischen kanonistischen Sammlungen erst gegen Ende des 11. Jh. Berücksichtigung.[228] Die Mehrzahl der in die Sammlungen aufgenommenen Exzerpte stammt aus den Kanones des Konzils, die stets nach der Übersetzung des Anastasius Bibliothecarius zitiert werden. Doch findet sich auch eine ganze Reihe von Zitaten aus anderen Teilen der Akten, darunter auch aus den Briefen Hadrians, deren Herkunft in den einzelnen Sammlungen unterschiedlich zu beurteilen ist: Die in Italien entstandenen Sammlungen des Anselm von Lucca und des Kardinals Deusdedit haben ihre Texte durchgehend der Anastasiusübersetzung entnommen,[229] und zwar deren ‚italienischer' Tradition, die durch die Handschriften VEH repräsentiert wird.[230] Die Zitate in der *Collectio A* (Teil 2) der *Collectio tripartita*[231] und im *Decretum* Ivos von Chartres weichen dagegen erheblich vom Text der Anastasiusfassung ab.[232] Da Ivo in dem vergleichbaren Falle des V. Ökume-

---

225 Es scheint kaum vorstellbar, daß Anastasius oder jemand anders zwar den zweiten, aber nicht den ersten Teil des Zitats erkannt und durch den Originaltext ersetzt hat.

226 An anderen Stellen ist die Übersetzung des Dionysius Exiguus nicht übernommen; vgl. die oben S. XL zu Vat. Reg. lat. 1046 zitierte Marginalie zur Stelle Mansi 13, 465 B 10, wo Anastasius darauf hinweist, daß seine (aus der ersten lateinischen Übersetzung übernommene?) Fassung des Apostelkanons nicht mit der des Dionysius Exiguus übereinstimmt.

227 Für die hier in Betracht kommenden Sammlungen sei auf zwei Publikationen mit umfangreichen bibliographischen Angaben verwiesen: L. Kéry, *Canonical Collections of the Early Middle Ages (ca. 400–1140). A Bibliographical Guide to the Manuscripts and Literature* (History of Medieval Canon Law 1), Washington 1999; L. Fowler-Magerl, *Clavis Canonum. Selected Canon Law Collections Before 1140. Access with Data Processing* (MGH Hilfsmittel 21), Hannover 2005.

228 Vgl. zum folgenden Lamberz, *Überlieferung und Rezeption* 1086–1092. Eine noch unvollständige Sammlung der Stellen ohne Analyse der Quellen bei J. Gaudemet, *Le deuxième concile de Nicée (787) dans les Collections canoniques occidentales*, AHC 20, 1988, 278–288.

229 Die Einzelbelege bei Lamberz, *Überlieferung und Rezeption* 1086–1087 Anm. 95–96.

230 Vgl. den kritischen Apparat zu p. 119,3–4 und 167,6.

231 Über die Zuweisung der *Collectio A* an Ivo von Chartres besteht keine Einigkeit; vgl. die unterschiedliche Einordnung bei Kéry a.O. (Anm. 227) 244–250 und Fowler-Magerl a.O. (Anm. 227) 187–190.

232 Ein Vergleich der unterschiedlichen Textfassungen zweier Abschnitte der vierten und sechsten Sitzung (Mansi 13, 42 C 4–14 und 207 E 7 – 210 A 6; *Decr.* IV 121 und V 41) bei Lamberz, *Überlieferung und Rezeption* 1088–1091; zu dem Zitat (*Decr.* IV 122) aus dem zweiten Brief Hadrians (p. 177,6–179,3) vgl. Lamberz, *„Falsata"* 221–222 und 229. Auf die Anastasiusfassung sind hingegen die Zitate aus der ersten Sitzung im Prolog des *Decretum* zurückzuführen (vgl. den Testimonienapparat zu p. 79 und 81); die Zitate aus der vierten Sitzung in *Panormia* VIII 98–100 stammen aus *Decr.* XII 15.

nischen Konzils seine Quelle weitgehend wörtlich zitiert,[233] scheint die Schlußfolgerung unausweichlich, daß seine Zitate aus den Akten des Nicaenum II einer anderen Quelle als Anastasius entnommen sind. Diese Quelle kann, wenn nicht alles täuscht, nur die erste lateinische Fassung der Akten sein, die in Nordfrankreich, wo sie für die Pariser Synode von 825 benutzt worden war,[234] noch zugänglich gewesen sein muß. Da diese Zitate als Zeugnisse für die erste lateinische Fassung in Frage kommen, sind sie im Testimonienapparat der vorliegenden Edition im Wortlaut wiedergegeben. Die entsprechenden Stellen im *Decretum Gratianum* sind sicherlich der *Collectio tripartita* bzw. dem *Decretum* entnommen, werden hier jedoch ebenfalls berücksichtigt, da noch keine kritischen Ausgaben der beiden Sammlungen Ivos vorliegen.

Ein sonst nicht bezeugtes Exzerpt aus der ersten lateinischen Fassung, das unter dem Titel *Ablatio de synodo que facta est tempore Adriani pape et Terasii* (sic) *patriarche Constantinopolitani, sub Constantino et Herene imperatoribus, propter imagines* Abschnitte des ersten Hadrianbriefes enthält, findet sich in der Sammlung des in Süditalien gegen Ende des 10. Jh. entstandenen Vallicellianus tom. XVIII (f. 154^{r}–155^{v}).[235] Die Überlieferung des Vallicellianus ist für die Rekonstruktion der ursprünglichen lateinischen Fassung der im Brief Hadrians enthaltenen Testimonia von erheblichem Gewicht.[236]

Besondere Bedeutung bezüglich der beiden Briefe Hadrians besitzt die *Collectio Britannica*, die in der in Nordfrankreich zu Beginn des 12. Jh. entstandenen Handschrift London, Brit. Libr., Addit. 8873 überliefert ist.[237] Sie enthält (f. 100^{r}–101^{v} und 103^{v}–104^{r}) in dem Abschnitt „Varia, Pars I C" (Nr. 35 und 56) Exzerpte, die dem päpstlichen Register der Hadrianbriefe entnommen sind, also eine Überlieferung der Briefe repräsentieren, die sowohl von der ersten lateinischen Fassung als auch von der Fassung des Anastasius unabhängig ist. Diese Exzerpte tragen maßgeblich zur Klärung der Frage bei, ob Anastasius die Originalfassung der Briefe überliefert.[238] Die in dem Abschnitt „Varia, Pars II" der *Collectio Britannica* enthaltenen Exzerpte aus der ersten Sitzung, aus den Kanones und aus dem Brief des Tarasios an den

---

233 Vgl. R. Schieffer, *Das V. Ökumenische Konzil in kanonistischer Überlieferung*, ZRG Kan. 59, 1973, 1–34, hier 25–33.

234 Siehe oben S. XXXIV mit Anm. 144.

235 Zur Handschrift vgl. P. Fournier, *Un groupe de recueils canoniques italiens des Xe et XIe siècles*, Mémoires de l'Académie des inscriptions et belles-lettres 40, 1916, 95–213 (Ndr. in: P. Fournier, *Mélanges de droit canonique*, ed. Th. Kölzer, Aalen 1983, II 213–331), hier 96–115, und A.M. Giorgetti Vichi / S. Mottironi, *Catalogo dei manoscritti della Biblioteca Vallicelliana* (Indici e cataloghi n.s. 7), Roma 1961, 243–252 (ohne Identifizierung des Exzerpts); vgl. auch Kéry a.O. (Anm. 227) 34, 56, 74, 176–177; Fowler-Magerl a.O. (Anm. 227) 46–50.

236 Vgl. Lamberz, *Studien* passim.

237 Analyse der Sammlung bei P. Ewald, *Die Papstbriefe der Brittischen Sammlung*, NA 5, 1880, 277–414 und 505–596; Lit. bei Kéry a.O. (Anm. 227) 237–238 und Fowler-Magerl a.O. (Anm. 227) 184–187; zu den Exzerpten aus den Hadrianbriefen vgl. Lamberz, *Studien* passim; ders., *„Falsata"* 217–218.

238 Siehe oben den Abschnitt zur Problematik der lateinischen Fassungen der Hadrianbriefe.

Presbyter Johannes stammen hingegen aus der *Collectio canonum* des Deusdedit, der seinerseits die Übersetzung des Anastasius benutzt hat.[239]

Zur Überlieferungsgeschichte der Akten

Die griechische Überlieferung und die Übersetzung des Anastasius Bibliothecarius enthalten eine Reihe von Zusätzen, Lücken und Fehlern, die nicht den Redaktoren der Akten zugeschrieben werden können.[240] Es ist deshalb ein Ausgangsexemplar der gesamten Überlieferung anzusetzen, das wahrscheinlich auf ein Exemplar der Akten zurückgeht, das in die letzten Jahre des Patriarchats des Tarasios zu datieren ist.[241] Zusätze in diesem Exemplar, das man als ‚Exemplar des Tarasios' bezeichnen könnte, sind die Einleitungsstücke vor der ersten Sitzung,[242] die Präsenzliste der siebten Sitzung (Liste E), der zweite Brief des Tarasios an Hadrian und der Brief des Tarasios an den Presbyter Johannes,[243] außerdem einzelne Zusätze in der Subskriptionsliste der vierten Sitzung (Liste D), die auch in der von Liste D abhängigen Liste E erscheinen. Auch die den Listen D und E gemeinsamen Fehler sind hier ein-

239 Diese Exzerpte haben demgemäß für die Textkonstitution keine Bedeutung, sind aber in der vorliegenden Edition berücksichtigt, um die (bereits von Ewald erkannte) Abhängigkeit von Deusdedit zu dokumentieren. Ob in anderen, noch nicht gedruckten Sammlungen weitere Exzerpte aus den Akten des Nicaenum II enthalten sind, die für die lateinische Überlieferung der Akten relevant sind, muß noch genauer geprüft werden. Eine Durchsicht der bei Fowler-Magerl a.O. (Anm. 227) publizierten Datenbank ergab bis jetzt keine Anhaltspunkte für weitere Exzerpte. Es ist allerdings zu berücksichtigen, daß die in den Rubriken und Lemmata der Sammlungen gemachten Quellenangaben gelegentlich ungenau oder irreführend sind.

240 Vgl. zum folgenden Lamberz, *Bischofslisten*, hier v.a. 28–30 und 35–36. Die Einwände H.G. Thümmels (Rezension zu *Bischofslisten*, AHC 36, 2004, 243–250; vgl. *Konzilien* 95–97) gegen die vom Verf. vorgelegten Ergebnisse beruhen auf allgemeinen Erwägungen, die den Redaktoren der Akten mehr oder weniger Unfähigkeit bescheinigen; auf die philologisch-textkritische, durch historische Argumente gestützte Beweisführung des Verf. geht Thümmel nicht ein. Vgl. dagegen C. Zuckerman, *Byzantium's Pontic Policy in the ‚Notitiae episcopatuum'*, in: *La Crimée entre Byzance et le Khaganat khazar*, éd. C. Zuckerman (Centre de recherche d'histoire et civilisation de Byzance, Monographies 25), Paris 2006, 201–230, hier 210–214. Zuckerman weist schlüssig nach, daß die ‚ikonoklastische' Notitia 3 (die *Bischofslisten* 24–25 zu pauschal als wertlose spätere Kompilation bezeichnet ist) auf der nach 800 in die Akten eingefügten Präsenzliste der siebten Sitzung (Liste E) beruht. Daß die in der späteren Überlieferung der Akten hinzugefügten Texte nicht in Zitaten aus der ersten lateinischen Fassung erscheinen, ist selbstverständliche Voraussetzung für die folgenden Überlegungen. Zu weiteren Einschüben innerhalb des Textes der ersten drei Sitzungen, die möglicherweise aus späterer Zeit stammen, siehe den kritischen Apparat zu p. 76,25–80,17 und p. 280,1–11.

241 Der zeitliche Ansatz beruht auf den Überlegungen zur Datierung der Liste E bei Zuckerman a.O. (Anm. 240). Auch die Einfügung der Einleitungsstücke und des zweiten Briefes an Hadrian sowie des Briefes an den Presbyter Johannes paßt zu einem solchen Ansatz. Das Exemplar des Tarasios, wahrscheinlich eine Majuskelhandschrift offiziösen Charakters, sollte sicherlich seine Verdienste bei der ‚Wiederherstellung' der Bilderverehrung und der kirchlichen Disziplin zum Ausdruck bringen und seine Rolle bei der Aussöhnung mit Rom hervorheben.

242 Vgl. dazu Speck, *Konstantin VI.* 137–139 (mit Anm. 252–264) und 391–392, der für die Einleitungsstücke der Akten und die bei Theophanes erscheinenden Paralleltexte einen ‚Konzilsbericht' als gemeinsame Quelle annimmt; vgl. auch *Bischofslisten* 29 Anm. 96.

243 Zur Datierung der beiden Briefe vgl. Grumel/Darrouzès, *Regestes* n. 363 und 364 („nach Oktober 790"); anders Speck, *Konstantin VI.* 198–201 („vor Januar 788").

zuordnen. Das Protokoll einer ‚achten Sitzung', das nur in den Handschriften HV und T, nicht in M und auch nicht bei Anastasius Bibliothecarius überliefert ist, war in diesem Exemplar noch nicht enthalten.[244] Diese Feststellungen implizieren – was so oder so wahrscheinlich ist –, daß Anastasius einen zeitgenössischen griechischen Codex, den er, wie sein Exemplar der Akten des Konzils von 869/870, wohl aus Konstantinopel mitgebracht hatte, und nicht etwa das nach Abschluß des Konzils an Hadrian übersandte Isotypon der Akten benutzt hat.[245] Weitere Lücken, Zusätze und Fehler sind einer Phase der Überlieferung nach 843 zuzuordnen. Dazu gehören der unvollständige Schluß der Präsenzliste der ersten Sitzung (Liste A), die Textlücke (p. 202,22–24) in der Akklamationsliste der zweiten Sitzung (Liste B), die Verstümmelung und die falsche Bistumsfolge der Akklamationsliste der dritten Sitzung (Liste C), weitere Zusätze in der Subskriptionsliste der vierten Sitzung (D), einzelne Zusätze wie das vor 811/812 kaum denkbare Ῥωμαίων in der Intitulatio der *Sacra* an das Konzil (p. 42,1), schließlich auch die Weglassung des Schlußteils des ersten Hadrianbriefes, die sicherlich im Zusammenhang der Auseinandersetzungen zwischen Nikolaus I. und Photios zu sehen ist.[246] Aus dem so zu rekonstruierenden Ausgangsexemplar der Gesamtüberlieferung, das nach der Mitte des 9. Jh. zu datieren ist, stammt einerseits die griechische Vorlage des Anastasius, andererseits der Arche-

244 Die Frage, ob der *Sermo laudatorius* des Epiphanios von Catania zum ursprünglichen Bestand der Akten zu zählen ist, bedarf noch weiterer Untersuchung; vgl. *Bischofslisten* 29 Anm. 97.

245 Thümmel (*Konzilien* 92–94 und 179–180; vgl. AHC 36, 2004, 246–247) vertritt dagegen die Auffassung, Anastasius habe das nach Rom gesandte Exemplar als Vorlage seiner Übersetzung benutzt, ein Exemplar, das nach seiner Meinung nach Abschluß der sieben Sitzungen des Konzils aus Nikaia (nicht aus Konstantinopel, denn die Übersetzung des Anastasius enthält ebensowenig wie die griechische Handschrift M die dort angeblich abgehaltene ‚achte Sitzung') abgesandt worden sei. Neben den Einwänden, die sich aus den oben getroffenen Feststellungen ergeben (vgl. auch Brandes, *Bilder und Synoden* a.O. [Anm. 133] 181; vgl. auch den Schluß dieser Anmerkung), sind die Konsequenzen von Thümmels Auffassung zu bedenken: Es wäre von zwei unterschiedlichen Redaktionen der Akten auszugehen, einer in Nikaia entstandenen Redaktion, die den *Sermo laudatorius* enthielt, und einer späteren, in Konstantinopel entstandenen Redaktion (vertreten durch die griechischen Handschriften HVT), die statt des *Sermo laudatorius* die ‚achte Sitzung' enthielt. Es wäre weder ein gemeinsames Ausgangsexemplar der Gesamtüberlieferung noch ein Archetypus der griechischen Überlieferung denkbar, alle hier dargestellten Verderbnisse, Einschübe und Fehler müßten den Redaktoren (und zwar beider Fassungen) angelastet werden, konjekturale Eingriffe (etwa Krestens Athetese von Ῥωμαίων p. 42,1) in den von beiden Fassungen überlieferten Text wären prinzipiell nicht erlaubt. Nun geht aber auch Thümmel selbst davon aus, daß die bei Anastasius überlieferten Einleitungsstücke vor der ersten Sitzung in dem aus Nikaia stammenden römischen Exemplar nicht enthalten waren. Er setzt für ihre Einfügung „Archivstudien" des Anastasius in Konstantinopel voraus. Soll man also annehmen, daß Anastasius schon vor seinem Aufenthalt von 869/870 den Plan einer Übersetzung des VII. Konzils gefaßt und zu diesem Zwecke Notizen über den Inhalt des römischen Exemplars der Akten nach Konstantinopel mitgenommen hatte? Seine Praefatio läßt einen solchen Schluß jedenfalls nicht zu, und von einer weiteren Reise des Anastasius nach Konstantinopel ist nichts bekannt. Einzuwenden ist auch, daß unter dem von Anastasius öfters angeführten *codex Graecus* zweifellos ein herkömmlicher Codex zu verstehen ist. Die ursprünglichen Akten (und sicherlich auch das nach Rom gesandte Isotypon) waren jedoch, ihrem Charakter als Dokumente entsprechend, auf Papyrusrollen geschrieben, wie schon die Einteilung der sechsten Sitzung in τόμοι verrät (zum einzelnen vgl. Lamberz, *Handschriften und Bibliotheken* 61–63).

246 Zur Weglassung des Schlußteiles des ersten Briefes vgl. Lamberz, *Studien* 40–43 und *„Falsata"* 214–219 mit Lit.

typus der erhaltenen griechischen Handschriften, dessen Textbestand M am nächsten kommt.[247] Dieser Archetypus ist frühestens in das letzte Viertel des 9. Jh. zu datieren, da er Änderungen am Text der griechischen Fassung des ersten Hadrianbriefes enthält, die Anastasius offenbar noch unbekannt waren.[248] Der Text des Archetypus weist gegenüber der Übersetzung des Anastasius eine Reihe von Fehlern auf, die zeigen, daß die griechische Vorlage des Anastasius von ihm unabhängig ist.[249] In ein weiteres Stadium der griechischen Überlieferung gehört sodann der Ersatz des *Sermo laudatorius* des Epiphanios durch das Protokoll einer ‚achten Sitzung'[250] und die Hinzufügung des Briefes des Tarasios an die sizilischen Bischöfe in einer Vorlage der Handschriften HV und T[251] sowie der Texte der Patriarchen Nikephoros und Methodios in der Überlieferung von HV.[252] Die hier gegebene Darstellung der Überlieferungsgeschichte der Akten wird im letzten Band der Edition weiter zu präzisieren sein.[253]

Zu behandeln sind hier auch die in der dritten Sitzung des Konzils verlesenen Dokumente. Es handelt sich um den Brief des Tarasios an die Hierarchen des Ostens und deren Antwortschreiben, dem die Synodika des Patriarchen Theodoros von Jerusalem beigefügt sind. Vor allem das Antwortschreiben der Hierarchen hat in der Forschung vielfach Anstoß erregt, weil es nicht als offizielles Dokument gewertet

---

247 Die hier gegebene Rekonstruktion setzt voraus, daß die bei Anastasius und in den griechischen Handschriften HVT überlieferten Einleitungsstücke vor der ersten Sitzung in der Tradition von M ausgelassen sind. Die Verkürzung der Kanones und des zweiten Briefes des Tarasios an Hadrian (siehe oben die Beschreibung von M) muß ebenfalls in einem späteren Stadium der Tradition von M erfolgt sein.

248 Anastasius notiert (p. 163,4–9) zwar das Fehlen des Schlußteils des ersten Briefes in seinem griechischen Codex, aber nicht – wie im Falle des zweiten Briefes – Differenzen zwischen dem Text seines griechischen Codex und der ihm vorliegenden lateinischen Fassung in dem im Griechischen erhaltenen Teil; vgl. den kritischen Apparat zu p. 120,7 und Lamberz, *„Falsata"* 222–226 (Lit.).

249 Vgl. in diesem Band z.B. p. 42,20; 54,10; 64,15; 72,17; 120,16–17; 200,27; 208,30; 226,23–24; 264,6; 266,22.

250 Zu den Anstößen und Anachronismen des Protokolls dieser Sitzung vgl. Lamberz, *Bischofslisten* 28–29 mit Anm. 96–100. Thümmel, *Konzilien* 91–92 hält im Anschluß an Speck, *Konstantin VI.* 177 daran fest, daß in dem Schreiben des Konzils an die Kaiser eine weitere (also achte) Sitzung des Konzils in Konstantinopel angekündigt sei. Diese Auffassung beruht jedoch auf dem Mißverständnis einer Stelle (Mansi 13, 408 B 10–12) des Schreibens: Der Satz πρὸς δὲ ἐπισφράγισιν καὶ ἐπικύρωσιν τῶν παρ' ἡμῶν ὁρισθέντων καὶ μέντοι καὶ πληροφορίαν τοῦ ὑμετέρου πανευσεβοῦς κράτους ὑπετάξαμεν πατρικὰς χρήσεις enthält keinen Hinweis auf eine von den Kaisern in einer weiteren Sitzung zu leistende Unterschrift, sondern erwähnt lediglich Testimonia, die dem Bericht, den die nach Konstantinopel entsandten Bischöfe überbringen sollten, beigegeben waren. Die Stelle läßt im übrigen darauf schließen, daß die Redaktion der Akten wahrscheinlich nicht in Nikaia, sondern in Konstantinopel erfolgt ist, da die Testimonia hier noch gesondert genannt sind.

251 Zur Kontamination in der Überlieferung von T siehe oben S. XXVIII.

252 Da T am Ende verstümmelt ist, läßt sich nicht ausschließen, daß die Handschrift ursprünglich auch die Texte des Nikephoros und des Methodios enthielt. Zur Frage, ob der Traktat Πῶς δεῖ νοεῖν τὸ ἀκοινώνητον ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ πᾶσαν προφητικὴν ῥῆσιν τὰ εἴδωλα στηλιτεύουσαν (Mansi 13, 479–486) nicht nur in T, sondern (in verkürzter Form) auch in H überliefert ist, siehe oben Anm. 12.

253 Dort wird auch auf die Frage einzugehen sein, wie die sowohl in der griechischen als auch in der lateinischen Überlieferung sporadisch bezeugte Einteilung der Sitzungen in κεφάλαια bzw. *capitula* (vgl. z.B. den kritischen Apparat zu p. 112,1 und 113,1) zu erklären ist.

werden kann[254] und sein Inhalt teilweise wirr und widersprüchlich erscheint. Weder nennt das Schreiben des Tarasios die Namen der Adressaten noch die Antwort der Hierarchen die Namen der Absender. Das Schreiben des Tarasios macht darüber hinaus den Eindruck, daß es auf die Situation der Adressaten, wenn nicht sogar schon auf deren Antwort abgestimmt ist.[255] Die Annahme, daß es sich um eine fingierte Korrespondenz handelt, scheint zwingend. Die beiden Briefe müssen jedoch schon in der ursprünglichen Fassung der Akten enthalten gewesen sein, da der Brief des Tarasios und die Synodika Theodors[256] im *Capitulare adversus synodum* und in den *Libri Carolini* zitiert werden.[257] Es bleibt also, wenn die ‚Echtheit' auszuschließen ist, nur die Annahme übrig, daß die Briefe im Zuge der Vorbereitung des Konzils in Konstantinopel verfaßt worden sind.[258] Der Brief der Hierarchen setzt allerdings genaue Kenntnisse der kirchenpolitischen Situation in Jerusalem voraus.[259] Deshalb ist die Möglichkeit in Betracht zu ziehen, daß die orientalischen Gesandten Johannes und Thomas, die sicherlich über solche Kenntnisse verfügten, dieses Schreiben selbst verfaßt und ein in Konstantinopel vorhandenes Exemplar der Synodika Theodors beigefügt haben. Das entsprechende Einladungsschreiben des Tarasios wird nach dem Vorbild des Einladungsschreibens an Hadrian wohl in der

254 Der Brief hat weithin den Charakter einer hagiographischen Erzählung.

255 Dazu paßt es, daß der Brief des Tarasios ebenso wie die Synodika Theodors Entlehnungen und wörtliche Zitate aus den Synodika des Sophronios von Jerusalem und aus Werken des in den Akten sonst nicht zitierten Johannes von Damaskos enthält (vgl. den Quellenapparat zu p. 234–236 und 254–268); zu den Zitaten in den Synodika Theodors vgl. auch Uphus 57–61; Thümmel, *Konzilien* 152.

256 Zu den lateinischen Zitaten aus den Synodika Theodors, die nicht aus den Akten des Nicaenum II, sondern aus den Akten der Lateransynode von 769 stammen, vgl. den Quellenapparat zu p. 254,14. Die Frage, ob es sich in den beiden Fällen um dieselben Synodika Theodors handelt, wird unterschiedlich beantwortet (zur Position des Verf. siehe den Quellenapparat zu p. 254,14); vgl. Auzépy, *L'hagiographie* 218–228; PmbZ #7575 (Lit.); Uphus 57 Anm. 76.

257 Vgl. den Testimonienapparat zu p. 237,14–15; 255,14–17 und 19–20. Speck, *Interpolationen* 154–159 und 238–252 sieht (unter der Voraussetzung, daß das *Capitulare adversus synodum* und die *Libri Carolini* Fälschungen sind; siehe dazu oben Anm. 140) die beiden Briefe als später interpoliert an. In diesem Falle müßten auch die Akklamationen der dritten Sitzung, in der die Briefe approbiert werden, interpoliert sein, ebenso die Abschnitte der Akten, die auf die Briefe Bezug nehmen (Act. I p. 48,17–21 [die Worte μετὰ καὶ – συμπαρόντων ὑμῖν scheinen allerdings nicht zum ursprünglichen Text der *Sacra* zu gehören, sondern sind möglicherweise erst nach der Abfassung der Briefe, in der Zeit zwischen dem gescheiterten Konzilsversuch in Konstantinopel und der Abhaltung des Konzils in Nikaia, eingefügt worden]; Act. II p. 116,13–17; Act. III p. 232,12–234,6; 244,5–16; 268,8–18; vgl. auch Taras. epist. I ad Hadr., Mansi 13, 459 E 1–3). Von der überlieferten dritten Sitzung des Konzils bliebe kaum etwas übrig.

258 So R.-J. Lilie, *Byzanz unter Irene und Konstantin VI. (780–802)* (Berliner Byzantinistische Studien 2), Berlin 1996, 66–69 im Hinblick auf den Brief der Hierarchen des Ostens. Diese Annahme muß aus den genannten Gründen aber auch für den Brief des Tarasios gelten. Lilie sieht als hauptsächlichen Beweggrund für die Abfassung des Briefes der Hierarchen die Legitimierung der orientalischen Gesandten Johannes und Thomas an. Als solche ist der Brief allerdings nur sehr bedingt geeignet, da gegen Ende des Schreibens (p. 252,15–28) betont wird, für die Gültigkeit der Beschlüsse des Konzils sei die Teilnahme und Zustimmung Roms ausreichend.

259 Vgl. Auzépy, *L'hagiographie* 212–218; vgl. auch Uphus 55–57 mit Anm. 74.

Patriarchatskanzlei hergestellt worden sein.[260] Beide Briefe wurden dem Konzil vorgelegt und in die Akten aufgenommen.[261]

Die Editio Romana und die bisherigen Drucke[262]

Die Akten des Nicaenum II erschienen zum ersten Mal im Druck in einer von dem Kölner Humanisten Gisbert Longolius (Longueil) stammenden lateinischen Übersetzung, die 1540 in Köln von Quentel publiziert wurde.[263] Die Übersetzung war, wie Longolius in seiner Vorrede selbst andeutet, als Ergänzung zur Konziliensammlung P. Crabbes gedacht, deren erste Auflage 1538 noch ohne die Akten des Nicaenum II bei Quentel erschienen war. Longolius benutzte als griechische Vorlage einen nach seiner Aussage von Maximos Planudes geschriebenen Codex.[264] Die Vorlage des Longolius, höchstwahrscheinlich mit dem nur fragmentarisch erhaltenen Codex Vratisl. Rehdigerianus 437 zu identifizieren,[265] gehört dem Überlieferungszweig des Marc. gr. 166 (M) an. Die Übersetzung wurde anonym in die zweite Auflage von Crabbes Konziliensammlung (1551) und – mit geringen Veränderungen und Zusätzen[266] – in die folgenden Sammlungen von L. Surius (1567), D. Bollani / D. Nicolini (1585) und in die erste Auflage der Sammlung des Severin Binius (1606)

---

260 Die Übereinstimmungen zwischen den Passagen, die in der Antwort Hadrians aus dem nicht erhaltenen Einladungsschreiben des Tarasios zitiert werden, und dem Brief des Tarasios an die östlichen Patriarchen sind auffällig; vgl. den Quellenapparat zu p. 234,7–244,4 und die Bemerkung der römischen Legaten p. 244,5–8.

261 Offenbar um die Fiktion eines abgesandten Schreibens zu wahren, wird der Brief des Tarasios nach Angabe der Akten aus einem ἴσον (*exemplar*) verlesen.

262 Vgl. zu diesem Abschnitt Lamberz, *Editio Romana* (mit Einzelnachweisen zu den Drucken und weiteren Literaturangaben; die für die vorliegende Edition herangezogenen Konziliensammlungen sind im *Conspectus siglorum et editionum* genannt); zu den Konziliensammlungen bis zur Editio Romana vgl. V. Peri, *Il numero dei concili ecumenici nella tradizione cattolica moderna*, Aevum 37, 1963, 430–501, hier 437–472 (erweiterte Fassung in: V. Peri, *Da Oriente e da Occidente. Le chiese cristiane dall'Impero Romano all'Europa moderna* [Medioevo e Umanesimo 107–108], Roma/Padova 2002, I 119–231, hier 134–188 mit Lit.), allgemein zu Konziliensammlungen H. Helmrath, LThK³ VI (1997), 352–355 (Lit.).

263 *Concilium Nicenum. Synodi Nicenae quam Graeci septimam vocant ... Actiones omnes contra iconoclastas & iconomachos ... Opus nunc recens inventum & e Graeco versum per G. Long.*, Coloniae (Quentel) 1540; vgl. Junod/Kaestli a.O. (Anm. 8) 358–359; Lamberz, *Editio Romana* 332–334; zu Gisbert Longolius vgl. H. Finger, *Gisbert Longolius – ein niederrheinischer Humanist, 1507–1543* (Studia humaniora. Düsseldorfer Studien zu Mittelalter und Renaissance. Series minor 3), Düsseldorf 1990 (Lit.).

264 Longolius bemerkt in der Vorrede (fo. a ii^{v}): *Nec est quod laudem aliquam aut gloriam ex hac interpretatione venari velim. Siquidem cum ex tanta theologorum turba, qui in hac splendida Germaniae metropoli quomodocumque vivunt, nemo esset qui Graecas literas aut sciret, aut codicem a Maximo Planude cursim et strictim (quod aiunt) scriptum legere posset, itum est ad me: hominem alienum ab ista professione et studiis, quare obtrusum librum, ita verti, ne quid temporis mihi periret.*

265 Vgl. oben S. XXIII zum Codex Vratisl. Rehdigerianus 437 und S. XXV–XXVI zu den vermißten Handschriften.

266 Zum einzelnen vgl. Lamberz, *Editio Romana* 333–334.

aufgenommen,[267] ebenso als Anhang in die Editio Romana und die ihr folgenden Konziliensammlungen.[268] In Anbetracht der Abhängigkeit ihrer Vorlage von M und angesichts ihrer geringen Qualität und mangelnden Zuverlässigkeit[269] ist die Übersetzung in der vorliegenden Edition nicht berücksichtigt.

Die *editio princeps* und für die Folgezeit maßgebende Ausgabe der griechischen Akten des Nicaenum II und der Übersetzung des Anastasius Bibliothecarius[270] findet sich im dritten Band der nach langer Verzögerung in den Jahren 1608–1612 erschienenen Editio Romana der *Concilia generalia*, eine Edition, die schon seit längerem von Antonio Agustín angestrebt, aber erst kurz vor seinem Tod im Mai 1586 auf Veranlassung Papst Sixtus' V. in Angriff genommen wurde.[271] Mitarbeiter der Edition – sie werden im Druck nicht genannt – waren für die ‚griechischen' Konzilien Pierre Morin, Antonio d'Aquino, Giovanni Buonafé und Giovanni Santamaura.[272] Die kritische Arbeit am Text wurde bis etwa 1595 vor allem von Pierre Morin geleistet. Die Editoren stützten sich für den griechischen Text des Nicaenum II auf den oben beschriebenen Vat. gr. 1181 (Vc), eine indirekte Abschrift von T aus dem Besitz Agustíns, die bis etwa 1596 die Arbeitshandschrift der Editoren bildete. Der Vat. gr. 836 (V), schon von Emmanuel Probatares für Agustín in Vc kollationiert, wurde auch von den Editoren der Editio Romana mehrfach verglichen, seine Varianten am Rand von Vc notiert, in Vc fehlende Texte von Santamaura auf zusätzlichen

---

267 Ausführlich zur ersten Auflage des Severin Binius H.-J. Sieben, *Zur Entstehung und Eigenart der Konziliensammlung des Severin Binius (1. Auflage, Köln 1606)*, AHC 30, 1998, 387–415.

268 Zum einzelnen vgl. Lamberz, *Editio Romana* 334 Anm. 27.

269 Vgl. Junod/Kaestli a.O. (Anm. 8) 359; Lamberz, *Bischofslisten* 10 Anm. 16.

270 Die nur lateinisch erhaltene *Sacra* Konstantins VI. und Irenes an Hadrian I. ist schon vorher in der ersten Auflage des Severin Binius (1606) p. 294 gedruckt. Den Text bezog Binius offenbar aus den *Annales ecclesiastici* des Baronius (170–171 in Bd. 13 der Ausgabe Lucae 1743). Der griechische Text der Kanones war bereits von J. Du Tillet, *Κανόνες τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν ἁγίων συνόδων. Apostolorum et sanctorum conciliorum decreta*, Paris 1540, f. 110–116 aus der kanonistischen Überlieferung ediert worden.

271 Grundlegend für die Vorgeschichte der Editio Romana, ihre Entstehung und ihre Mitarbeiter sind, nach vorausgegangenen Arbeiten von P.M. Baumgarten (*Neue Kunde von alten Bibeln. Mit zahlreichen Beiträgen zur Kultur- und Literaturgeschichte Roms am Ausgange des sechzehnten Jahrhunderts*, Band I. II, Rom 1922. 1927), E. Schwartz (ACO I 1,1 p. XVIII–XIX; II 1,3 p. VI–XII; II 3,1 p. XVI–XVII) und S. Kuttner (*L'Édition Romaine des Conciles Généraux et les actes du premier Concile de Lyon* [Miscellanea Historiae Pontificiae 5], Roma 1940), vor allem C. Leonardi, *Per la storia dell'edizione romana dei Concili ecumenici (1608–1612): da Antonio Agustín a Francesco Aduarte*, in: *Mélanges Eugène Tisserant* VI (Studi e Testi 236), Città del Vaticano 1964, 583–637; V. Peri, *Due protagonisti dell',Editio Romana' dei concili ecumenici: Pietro Morin ed Antonio d'Aquino*, in: *Mélanges Eugène Tisserant* VII (Studi e Testi 237), Città del Vaticano 1964, 131–232; Ergänzungen und Präzisierungen dazu bei Lamberz, *Editio Romana* (Lit.); vgl. auch De Gregorio, *Il copista greco* a.O. (Anm. 67) 159–161 u.ö.

272 Ausführlich zum folgenden Lamberz, *Editio Romana* (dort auch zu weiteren in der Vatikanischen Bibliothek und in der Biblioteca Vallicelliana erhaltenen Materialien zur Edition der ökumenischen Konzilien bis zum Nicaenum II in der Editio Romana), dort 330 Anm. 9 zu einem nicht zur Durchführung gekommenen Plan zum Druck der Konzilsakten unter Pius IV. im Jahre 1562, an dessen Vorarbeiten Kardinal Sirleto beteiligt war (siehe oben Anm. 41 zu seinen Exzerpten im Vat. gr. 1949); zu einem geplanten Druck der Akten durch Giovanni Fabri (Johannes Heigerlin) um 1522 vgl. G. Mercati, *Opere minori* IV (Studi e Testi 79), Città del Vaticano 1937, 124–125.

Blättern eingefügt. Für den lateinischen Text[273] benutzten die Editoren ebenfalls einen Codex aus dem Besitz Agustíns,[274] dessen Text aus dem Exemplar Papst Nikolaus' V., Vat. lat. 1331 (F), abzuleiten ist. Diese lateinische Arbeitshandschrift diente, anders als die griechische, auch als Druckvorlage für die Edition und blieb deshalb (wie Santamauras Abschrift des griechischen Textes aus Vc) nicht erhalten. Als Abschrift aus F enthielt sie auch die Korrekturen Parentucellis. Diese sind in der Editio Romana (wie sicherlich schon vorher in der Abschrift aus F) in den Text integriert, und so sind die beachtlichen philologischen Fähigkeiten des späteren Papstes im Text der Editio Romana wirksam geworden, ohne daß dies in der Ausgabe selbst kenntlich wird. Der Text der Arbeitshandschrift wurde, allerdings nur in geringem Umfang, mit Vat. lat. 1329 (V) und dann noch einmal mit F selbst verglichen. Für den in E und F fehlenden Schluß des Briefes des Tarasios an den Presbyter Johannes (der Text bricht nach Mansi XIII 476 D 5 *receptos per* ab; der Brief fehlt in V) übernahm man, da keine anderen Handschriften des Textes aufzufinden waren (zur Ergänzung hätte man P oder dessen Kopie Vat. Reg. lat. 1046 benötigt), die Übersetzung des Longolius aus Nicolinis Konziliensammlung.[275] Durch den Tod Kardinal Toledos (14. September 1596), aber wohl auch wegen des schlechten Gesundheitszustandes Morins (er starb 1603) und der Ernennung d'Aquinos zum Bischof von Sarno (1595) kamen die Arbeiten an der Edition ins Stocken. Sie wurden erst nach der Rückkehr d'Aquinos nach Rom (1608) abgeschlossen. In der Zwischenzeit[276] hatte Santamaura den griechischen Text seiner Kopie von Vc nochmals mit V und wahrscheinlich auch mit Vc selbst kollationiert. Der griechische Text wurde für den Druck an manchen Stellen (für den Leser der Ausgabe nicht erkennbar) nach dem Lateinischen geändert. Schließlich wurden der griechische und der lateinische Text nochmals (wohl von Santamaura) miteinander verglichen, ein Vorgang, der sich in den Marginalien der Editio Romana niedergeschlagen hat. Auch wenn die ursprünglichen Ziele Agustíns[277] sicherlich nicht erreicht wurden und das Ergebnis den philologischen Ansprüchen Morins gewiß nicht genügt hätte, so stellt die Editio Romana doch eine Pionierleistung dar und ist die bislang einzige Ausgabe der Akten des Nicaenum II, die den Namen ‚Edition' verdient.[278] Ihre handschriftlichen Grundlagen, die aus der Edition selbst nicht erkennbar sind, hatten allerdings erhebliche Auswirkungen auf die Textgestaltung, die in der vorliegenden Edition zu revidieren waren. Durch die Abhängigkeit der Arbeitshandschrift Vc von T sind im griechischen Text fast alle Besonderheiten von T, die sich nun durch den Vergleich mit HV, M und der Übersetzung des Anastasius als Konjekturen erweisen, in den Text der Editio Romana gelangt. Im Lateinischen sind durch die fehlende Kenntnis der so wichtigen

273 Zum einzelnen vgl. Lamberz, *Editio Romana* 355–358. F wird dort 353–354 zu Unrecht noch als ein von E unabhängiger Textzeuge geführt; siehe oben die Beschreibung der beiden Handschriften.

274 Nr. 13 in der Liste bei Leonardi, *Per la storia* a.O. (Anm. 271) 603–604.

275 Vgl. die Notiz Morins im Vallic. R 5 f. 60^{r} und die Notiz d'Aquinos in Vc f. 271^{r}; die Einzelheiten bei Lamberz, *Editio Romana* 357–358 mit Taf. 10 (Vc f. 271^{r}).

276 Die Vorgänge müssen überwiegend aus dem Vergleich der Edition mit Vc erschlossen werden; vgl. Lamberz, *Editio Romana* 346–352 und 358–359.

277 Vgl. dazu Leonardi, *Per la storia* a.O. (Anm. 271) 591–592; Lamberz, *Editio Romana* 330–331.

278 Vgl. die schöne Würdigung durch E. Schwartz, ACO I 1,1 p. XVIIII.

Handschrift P oder deren Abschrift Vat. Reg. lat. 1046 die Fehler des Hyparchetypus von VEH meist unkorrigiert geblieben, die ohne Kenntnis des griechischen Textes entstandenen Konjekturen Parentucellis fast überall übernommen.

In den nachfolgenden Konziliensammlungen wurde der Text der Editio Romana mit wenigen Verbesserungen (nicht selten auch Verschlechterungen) wiederholt. Die zweite Auflage der Sammlung des Severin Binius (1618)[279] druckte den Text des Nicaenum II ohne jede Änderung aus der Editio Romana ab. Die Editio Regia (1644) verbesserte stillschweigend eine Reihe von Druckfehlern (darunter finden sich aber auch nicht gerechtfertigte Normalisierungen) und fügte den aus der Editio Romana wiederholten Marginalien eine geringe Zahl eigener Verbesserungsvorschläge hinzu. Die Sammlung von Philippe Labbe (Labbé) und Gabriel Cossart (1671) wiederholt mit wenigen Änderungen den Text der Editio Regia, bringt jedoch für den lateinischen Text einen gewissen Fortschritt, da den Marginalien der vorausgegangenen Ausgaben eine Reihe von Lesarten aus dem *Codex Jolyanus*, dem heutigen Paris. lat. 17339 (P),[280] hinzugefügt ist. Labbe/Cossart bieten jedoch nur eine beschränkte Auswahl der tatsächlichen Varianten von P. Eigenständiger gibt sich die Ausgabe Jean Hardouins (1714), in der zwar der Text von Labbe/Cossart reproduziert ist, die Marginalien der früheren Ausgaben aber teilweise umformuliert[281] und eigene Bemerkungen hinzugefügt sind. Diese zusätzlichen Bemerkungen beziehen sich überwiegend auf die Form der Ortsnamen in den Bischofslisten, die Hardouin mit den in den *Notitiae episcopatuum* überlieferten Formen vergleicht.[282] Erklärungsbedürftig sind seine Bemerkungen (col. 19 der Ausgabe unter dem Titel der Praefatio des Anastasius Bibliothecarius) *Ex ms. cod. Bibl. Paris. Collegii Societatis Iesu* und (col. 27 zu Beginn der ersten Sitzung) *Collata cum ms. cod. Collegii Parisiensis Societatis Iesu* (gemeint ist das Kolleg von Clermont, dessen Bibliothekar Hardouin war). Die bei Hardouin häufig erscheinende Randbemerkung *in ms. Jolyano ac nostro* (z.B. col. 123 zu Beginn der dritten Sitzung) legt den Schluß nahe, daß dieser *codex noster* eine Abschrift aus P war. Dies wird durch Stellen (z.B. col. 34 zur Präsenzliste der ersten Sitzung) bestätigt, an denen Hardouin mit dem Zusatz *Ms. Paris.* Lesarten anführt, die in P, aber nicht bei Labbe/Cossart erscheinen, also aus anderer Quelle als Labbe/Cossart, nämlich aus der Handschrift von Clermont, stammen müssen.[283] Direkte Kenntnis von P (die Handschrift befand sich damals in

---

279 *Concilia generalia* ..., Coloniae Agrippinae, sumptibus Ioannis Gymnici 1618, III 1, 471–722 (die Übersetzung des Longolius ist III 2, 1–108 abgedruckt); zu den nachfolgenden Sammlungen siehe den *Conspectus siglorum et editionum*.

280 Siehe oben die Beschreibung von P.

281 Dabei unterliefen Hardouin einige grobe Mißverständnisse bezüglich der Marginalien der Editio Romana. Da Mansi die Marginalien von Labbe/Cossart reproduziert und die *Notae* Hardouins mit dem Zusatz *Hard.* versieht oder am unteren Rand getrennt wiedergibt, bleibt der Schaden auf Hardouins Ausgabe begrenzt.

282 Vgl. *Bischofslisten* 11. Soweit die *Notae* Hardouins erwägenswerte Konjekturen enthalten, sind sie in der vorliegenden Ausgabe berücksichtigt.

283 Die lange gesuchte Handschrift hat sich kurz vor dem Abschluß des vorliegenden Bandes in der Königlichen Bibliothek von Den Haag (*Catalogus codicum manuscriptorum Bibliothecae Regiae*, vol. I: *Libri Theologici*, Hagae Comitum 1922, 277, Nr. 804 [73 E 12]) gefunden und bleibt noch zu prüfen. Ihre Kenntnis verdanke ich einer freundlichen Mitteilung von Rudolf Pokorny. Der Kata-

der Bibliothek von Notre-Dame) hatte Hardouin offenbar nicht. Mansis Ausgabe, das Sammelbecken aller vorausgegangenen Drucke (*in quo desiit ista editorum series immerito celebrata*, wie Eduard Schwartz formulierte), hat zumindest das Verdienst, zum ersten Mal den griechischen Text des *Sermo laudatorius* des Epiphanios von Catania, der in den Konziliensammlungen bis dahin nur in der Übersetzung des Anastasius Bibliothecarius zugänglich gewesen war (er fehlt in den für die Editio Romana benutzten griechischen Handschriften), aus Marc. gr. 166 (M) abgedruckt zu haben (Mansi 13, 442–458).[284] Ansonsten weist Mansis Ausgabe, die den Text von Labbe/Cossart wiederholt und Hardouins Anmerkungen hinzufügt, nur selten Verbesserungen, um so häufiger neue Fehler und sogar Auslassungen auf. Von den Marginalien der Editio Romana blieb mehrfach nur das Verweiszeichen im Text übrig.[285]

Zu Konzeption und Anlage der Edition[286]

Die Edition ist bestrebt, neben den relevanten Textzeugen der griechischen Akten und der Übersetzung des Anastasius auch die erhaltenen Zitate aus der ersten lateinischen Fassung, die Bezeugung in griechischen Florilegien und die Rezeption in den griechischen und lateinischen kanonistischen Sammlungen möglichst vollständig zu erfassen und die Entwicklung des Textes in den gedruckten Konziliensammlungen zu dokumentieren.[287] Dies kommt bezüglich der ersten lateinischen Fassung dadurch zum Ausdruck, daß alle verfügbaren Zitate im Testimonienapparat des lateinischen Textes genannt und, soweit sie nicht wörtlich mit der Fassung des Anastasius übereinstimmen, im Wortlaut abgedruckt sind. Da diese Zitate hier in der Folge der Ak-

---

log datiert die Handschrift um 1600. Daß die Einleitungsstücke vor der ersten Sitzung von Hardouin in der Tat unter Heranziehung dieser Handschrift ediert sind, zeigt eine Stelle gleich zu Beginn des Textes: p. 1,30 druckt Hardouin (col. 19) kommentarlos das richtige *quin* statt des in den vorausgegangenen Ausgaben erscheinenden, aber nicht in P und VE überlieferten *qui*.

284 Einen Vergleich von Mansis Text mit M und dem Vat. Ottob. gr. 27 (Abschrift aus M) sowie einen Vergleich zwischen Mansis Text und dem verbesserten Nachdruck in PG 98, 1313–1332 bietet Crimi, *Ideologia e retorica* a.O. (Anm. 95) 29–32.

285 Der Text in PL 129, 195–512, nach dem die Übersetzung des Anastasius vielfach zitiert wird, stammt aus Labbe/Cossart; es fehlen allerdings in PL 129 die beiden Briefe Hadrians, deren griechischer und lateinischer Text (ohne den im Griechischen fehlenden Schlußteil des ersten Briefes) in PL 96, 1215–1242 aus Mansi abgedruckt ist. Zur Bequemlichkeit des Benutzers sind die Spaltenzahlen der beiden Migne-Bände am Rand des lateinischen Textes der vorliegenden Edition mitgeführt. Der *Apologeticus* und die Briefe des Tarasios sowie der Brief der orientalischen Patriarchen an Tarasios (jedoch ohne die Synodika Theodors) und das Schreiben des Konzils an die Kaiser sind in PG 98, 1423–1476 aus Mansi nachgedruckt, ebenso der Papst Gregor II. zugeschriebene Brief und die Briefe des Patriarchen Germanos mitsamt dem Schluß der vierten Sitzung in PG 98, 147–222 und der *Sermo laudatorius* des Epiphanios von Catania in PG 98, 1313–1332.

286 Zu Fragen der Textkonstitution siehe auch oben S. XXXII, XXXV und LII–LIV mit Anm. 245.

287 Durch den Zusatz *edd.* oder die Hinzufügung des Asteriscus zu *ed.Rom.* ist der Text der bisherigen Drucke in fast allen Fällen (einfache Druckfehler sind übergangen) aus der vorliegenden Edition erschließbar. Dies macht auch sichtbar, in welchem Maße die Editio Romana für die folgenden Drucke bestimmend war. An dieser Stelle sei angemerkt, daß die Frage, ob in den Marginalien der Editio Romana lediglich die Differenz zwischen griechischem und lateinischem Text konstatiert wird oder Verbesserungsvorschläge gemacht werden, in manchen Fällen nicht eindeutig beantwortet werden kann.

ten erscheinen, wird dem Leser gewissermaßen eine Parallelausgabe der ersten lateinischen Fassung zur Verfügung gestellt. Im Wortlaut abgedruckt werden auch Texte, die zwar als Zitate kenntlich, aber nicht wörtlich wiedergegeben sind, etwa die griechischen Quellentexte für die lateinischen Fassungen der Testimonia im ersten und die Zitate aus den Briefen Gregors des Großen im zweiten Brief Hadrians.[288] Dies erschien für das Verständnis der entsprechenden Abschnitte ebenso notwendig und sinnvoll wie für die Transparenz der Textkonstitution.[289] Der Quellen- und Testimonienapparat[290] beschränkt sich im übrigen auf die Anführung von Texten, die nach Ansicht des Editors einen direkten Bezug zum Text der Akten haben. Gelegentlich sind mit dem Zusatz *e.g.* auch Stellen angeführt, die als Belege für bestimmte Aussagen, aber nicht als Quellentexte im engeren Sinne gelten können. Bibelzitate sind im Text nur dann kursiv gesetzt, wenn es sich um wörtliche Zitate handelt,[291] wobei sich durchaus Unterschiede zwischen griechischem und lateinischem Text ergeben können.[292] Weitere Anspielungen oder freie Wiedergaben sind im Bibelapparat vermerkt.[293]

---

288 Textkritisch relevante Abweichungen der wörtlich entsprechenden Quellen oder Testimonien sind in den kritischen Apparat aufgenommen. Diejenigen Texte, die im Quellen- oder Testimonienapparat im Wortlaut ausgeschrieben sind, sind nur dann im kritischen Apparat berücksichtigt (in der Regel mit dem Zusatz *cf.*), wenn ihre Berücksichtigung bei textkritischen Entscheidungen zwingend erschien. Alle für die Textkonstitution herangezogenen Quellen und Testimonien sind im Textzeugenapparat neben den Handschriftensiglen nochmals aufgeführt. Der Grad der Übereinstimmung mit dem Aktentext ist dort ebenso wie in den Bibel-, Quellen- und Testimonienapparaten durch ein Gleichheitszeichen oder eine Tilde bezeichnet.

289 Die Zitate sind aus den jeweiligen Editionen in der dort gegebenen Form (einschließlich Orthographie und Interpunktion) wiedergegeben, im Falle des *Vallicellianus tom. XVIII* und der *Collectio Britannica* nach der jeweiligen Handschrift (gegebenenfalls durch fremde oder eigene Korrekturvorschläge ergänzt). In einigen Fällen ließen sich Mischformen nicht vermeiden. Die Texte der Pariser Synode von 825 wurden im Paris. lat. 1597 A (= *Pr*) nachkollationiert, Abweichungen von Werminghoffs Ausgabe notiert. Bei den griechischen Vorlagen der lateinischen Testimonia des ersten Hadrianbriefes war mehrfach eine eigene Textkonstitution notwendig, die jedoch als provisorisch, nicht im Sinne einer definitiven Edition aufzufassen ist.

290 Die Bezeichnungen ‚Quellenapparat' und ‚Testimonienapparat' sind *cum grano salis* zu verstehen. Die Zitate aus der ersten lateinischen Fassung der Akten sind natürlich keine ‚Testimonien' für die Fassung des Anastasius, waren aber nur an dieser Stelle sinnvoll unterzubringen. Ähnliches gilt für die Zitate aus Theophanes im Quellenapparat, die in den Einleitungsstücken vor der ersten Sitzung Paralleltexte, nicht Quellentexte sind. Gelegentliche Hinweise auf Literatur und eigene Bemerkungen zu bestimmten Textabschnitten sind ebenfalls in den Quellenapparat aufgenommen.

291 Kontextbedingte Änderungen von Casus oder finiter Verbform im Zitat von Bibelstellen werden nicht als Abweichungen gewertet. Bei kürzeren Zitaten ist stets zu berücksichtigen, daß viele biblische Formulierungen in den allgemeinen Sprachschatz der Byzantiner und des lateinischen Mittelalters eingegangen sind. Manche Formulierung dieser Art wurde deshalb nicht in den Bibelapparat aufgenommen.

292 Die Einsichten, die sich daraus für die Bibelkenntnisse des jeweiligen Übersetzers ergeben, wären eine eigene Studie wert; zu den Bibelkenntnissen des Übersetzers des ersten Hadrianbriefes siehe oben S. XLVI. Daß der Übersetzer der *Sacra* der byzantinischen Kaiser an Hadrian wohl kein Lateiner war, legt die Verwendung von *confundatur* statt *eradicetur* p. 6,21 (vgl. die im Testimonienapparat angegebenen Parallelstellen) nahe.

293 Soweit Anfang und Ende der Zitate oder Anspielungen nicht aus dem Text selbst unmittelbar erschließbar sind, sind Anfang und Ende des Textes im Apparat angegeben. Dies gilt auch für die anderen Apparate.

Von einer kritischen Edition herkömmlicher Prägung unterscheidet sich die vorliegende Ausgabe durch eine spezifische Anwendung der Grundsätze der *eliminatio lectionum singularium* und der *eliminatio codicum descriptorum*.

Daß die *eliminatio lectionum singularium* nur in eingeschränktem Maße durchgeführt ist, findet in der speziellen Überlieferungslage der Akten seine Rechtfertigung: Die durch zahlreiche Textkürzungen gekennzeichnete Fassung der griechischen Handschrift V wäre in ihrer Eigenart nicht erkennbar, wenn man ihre (für die Textkonstitution meist entbehrlichen) Varianten nicht in den kritischen Apparat aufnähme. Der Raumgewinn wäre bei Eliminierung dieser Varianten auch eher gering, da der kritische Apparat dann sehr viel häufiger positiv gestaltet werden müßte, um den Leser vor Fehlschlüssen zu bewahren. Ähnliches gilt für die zahlreichen Sonderlesarten von T, ohne die der Text der Editio Romana nicht nachvollziehbar wäre, Lesarten, die im übrigen nicht selten als ernstzunehmende Konjekturen zu werten sind. Rein orthographische Varianten einzelner Handschriften, z.B. Iotazismen, sind eliminiert, ebenso Sonderfehler der lateinischen Handschriften V und E im Text des Anastasius, soweit sie nicht für das Verständnis der bisherigen Ausgaben erforderlich sind, schließlich Sonderfehler von E und H in der Praefatio des Anastasius. Da für den Hyparchetypus der griechischen Handschriften HV aus den genannten Gründen keine eigene Sigle gewählt wurde, unterblieb dies um der Einheitlichkeit willen auch im Falle des Hyparchetypus der lateinischen Handschriften VEH (bzw. EH in der Praefatio des Anastasius). Da H eine große Zahl von Sonderfehlern aufweist, deren Anführung den kritischen Apparat unnötig belastet hätte, ist die Handschrift nur an den Stellen berücksichtigt, an denen V aufgrund von Blattverlusten nicht zur Verfügung steht und die gemeinsame Vorlage von EH an die Stelle des sonst aus V und E auch ohne Hinzuziehung von H rekonstruierbaren Hyparchetypus des ‚italienischen' Überlieferungszweiges treten muß.

Das Prinzip der *eliminatio codicum descriptorum* ist seinerseits mehrfach durchbrochen, um die Herkunft des Textes der Editio Romana zu dokumentieren, aber auch in der Absicht, die Arbeit Parentucellis am lateinischen Text und die der römischen Editoren (vor allem Morins) am griechischen Text zur Kenntnis zu bringen. Es handelt sich um Angaben zu den Korrekturen und Marginalien in Vc im kritischen Apparat zum griechischen Text sowie um Angaben zu F im kritischen Apparat zum lateinischen Text. Parentucellis Konjekturen erscheinen dort bis p. 19 mit der Sigle E^2, danach mit der Sigle F^2.[294]

Angesichts der Tatsache, daß die älteste griechische Handschrift der Akten (H) um etwa 200 Jahre jünger ist als der Archetypus der griechischen Überlieferung und weder Schriftart noch Aussehen des Ausgangsexemplars der Gesamtüberlieferung der Akten mit Sicherheit bestimmt werden kann,[295] ist der griechische Text bei der Akzentuierung der Enklitika hier nach ‚konventionellen' Regeln gedruckt. Die

294 Vgl. oben die Beschreibung von E und F. Schon der Schreiber von F hat gelegentlich Verbesserungsversuche unternommen. Im kritischen Apparat ist dies an den Stellen mit der Angabe „*ed. Rom. ex* F" ablesbar.

295 Siehe dazu oben S. LII–LIV.

Interpunktion des Textes versteht sich in erster Linie als Verständnishilfe für den modernen Leser.[296]

Bei der Gestaltung des lateinischen Textes hätte es nahegelegen, die der Übersetzung des Anastasius zeitlich so nahestehende Handschrift P als ‚Leithandschrift' zu wählen. Dies verbietet sich jedoch in Fragen der Textkonstitution schon angesichts der nicht wenigen Fehler und Auslassungen in P. Was die Orthographie betrifft, so kann P zwar Ausgangspunkt, aber nicht alleiniger Maßstab sein. Denn ein Vergleich mit dem erhaltenen Arbeitsexemplar der Anastasiusübersetzung der Akten des Konzils von 869/70, Vat. lat. 4965, und den darauf beruhenden Editionen[297] zeigt, daß P keineswegs immer mit der im Scriptorium des Anastasius geübten Praxis übereingeht.[298] Dies liegt sicherlich auch an der Herkunft der in P tätigen Schreiber.[299] Soweit die Schreibweise von P mit der des Vat. lat. 4965 übereinstimmt, ist die Orthographie von P in die Ausgabe übernommen, also etwa in der Schreibung von *Hirene, horthodoxus, egumenus, diffinimus, grecus, heresis, hereticus, tanquam* u.a.[300] Die Interpunktion richtet sich nicht nach den deutschen Regeln, die dem Lateinischen unangemessen erscheinen, sondern steht, wie schon in den Editionen von Eduard

296 Aus den genannten Gründen wird der in der neueren Forschung energisch erhobenen Forderung nach ‚historischer' Akzentuierung und Interpunktion bei der Edition byzantinischer Texte (es sei hier nur allgemein auf die Arbeiten von J. Noret, C.M. Mazzucchi, E. Maltese, A. Kambylis und D.R. Reinsch verwiesen), die für Autographa und für autornahe Textüberlieferung sicherlich ihre Berechtigung hat, hier nicht entsprochen. Die Akzentuierung der Enklitika entspricht in den griechischen Handschriften der Akten in der Tat meist (aber durchaus nicht immer) den von J. Noret und A. Kambylis festgestellten Regeln. Ausführliche Darstellung der Probleme der Akzentuation bei A. Kambylis in: *Annae Comnenae Alexias*, rec. D.R. Reinsch et A. Kambylis (CFHB XL/1, Series Berolinensis), Berlin/New York 2001, 34*–52*; zur Frage der Interpunktion vgl. den Beitrag *Stixis und Hören* von D.R. Reinsch in den Akten des 6. internationalen Colloquiums für griechische Paläographie (Drama 2003; im Druck; dort weitere Lit.). Es versteht sich, daß in byzantinischer Zeit übliche Orthographie (etwa bei κράσις, κρίναι usw.), von der klassischen Norm abweichende Formen wie προαγάγαι (p. 8,12) oder syntaktische Phänomene wie die häufige Verwendung des Nominativus absolutus (der in der von T überlieferten Textfassung sehr häufig konjekturał beseitigt ist) nicht ‚korrigiert' sind. Es sei hier ausdrücklich vermerkt, daß im kritischen Apparat bei der Angabe von Handschriftenvarianten kein Iota subscriptum gesetzt ist, weil es in den Handschriften zu fehlen pflegt.

297 Vgl. die Ausgabe der Praefatio zur Übersetzung des VIII. Konzils von E. Perels und G. Laehr (MGH Epp. VII = Epp. Karolini aevi V, Berolini 1928, 403–415) und die provisorische Edition der fünften Sitzung bei Leonardi, *Anastasio Bibliotecario e l'ottavo concilio ecumenico* a.O. (Anm. 156) 153–162 (die Glossen des Anastasius dort 163–182).

298 So steht in P meist *sinodus* statt *synodus, letus* und *letitia* statt *laetus* und *laetitia, prophaeta* statt *propheta* usw.

299 Siehe oben die Beschreibung von P.

300 Der kritische Apparat gibt in solchen Fällen in der Regel nur Auskunft bei Abweichungen von P, nicht bei solchen von VE. Wenn also für P im kritischen Apparat die Lesart *orthodoxus* angegeben ist, dann stellt diese Lesart einen Ausnahmefall, nicht die Regel dar. Die Schreibweise *e* für *ae* ist in V und E fast die Regel, was im kritischen Apparat nur bei Varianten, die aus anderen Gründen angeführt sind, in Erscheinung tritt. *ę* ist bei Angabe von Varianten im kritischen Apparat berücksichtigt, im Text jedoch als *ae* wiedergegeben. Die Schreibweise *æ* (in der Editio Romana und bei E. Schwartz die Regel) findet sich in den Handschriften nur sehr selten und ist deshalb hier nicht angewandt. Die bisherigen Drucke schreiben stets *reuerendissmus*, überliefert ist jedoch durchgängig *reuerentissimus*.

Schwartz, den englischen Regeln näher.[301] Maßstab ist auch hier die Erleichterung des Textverständnisses, nicht starre Regeln. Die in den Text eingedrungenen Marginalien und Glossen des Anastasius sind, soweit einheitlich überliefert, im Text selbst in geschweifte Klammern und mit verringerter Schriftgröße gesetzt. Soweit solche Marginalien und Glossen nur in einzelnen Handschriften überliefert sind, ist ihr Text im kritischen Apparat ausgeschrieben und nach dem entsprechenden Wort im Text ein Asteriscus als Hinweis eingefügt.[302]

Da die Übersetzung des Anastasius als eigenständiges Werk anzusehen und als solches hier ediert werden soll, darf ihr Text prinzipiell nur dann konjektural geändert werden, wenn die handschriftliche Überlieferung als korrupt anzusehen ist. Die Feststellung, daß die Fassung des Anastasius dem griechischen Text in einem gegebenen Falle nicht oder nur unzureichend entspricht, berechtigt als solche keineswegs dazu, den Text der Übersetzung zu ändern.[303] Dies bedeutet selbstverständlich auch, daß an Stellen, an denen konjekturale Änderungen am griechischen Text unvermeidlich erscheinen, der Text des Anastasius nicht geändert werden darf, wenn in seiner griechischen Vorlage, die etwa 50 Jahre jünger gewesen sein dürfte als das Ausgangsexemplar der Gesamtüberlieferung, die zu korrigierende Lesart offenbar schon enthalten war.[304] In den oben besprochenen Fällen, in denen Anastasius bereits vorhandene lateinische Dokumente in seine Übersetzung übernommen hat, kann es nicht Aufgabe der Edition sein, den ursprünglichen Text dieser Dokumente zu rekonstruieren, sondern sie hat die von Anastasius gebotene Fassung zu edieren.[305]

---

301 In der sparsam verwendeten Interpunktion der Handschrift P sind Relativsätze, Subjekt- und Objektsätze am Anfang fast nie durch Komma abgetrennt. Zwischen mit *et* verbundenen Sätzen und Satzteilen steht meist ein Komma. Anreden und Appositionen werden nicht zwischen Kommata gesetzt. P kennt drei Arten von Satzzeichen: Hochpunkt für stärkeren Einschnitt, Tiefpunkt für schwächeren Einschnitt und Fragezeichen. Stärkere Sinneinschnitte sind oft auch durch vergrößerte Anfangsbuchstaben gekennzeichnet. Vgl. allgemein zur Interpunktion in lateinischen Handschriften den Forschungsbericht von P. Rafti, *L'interpunzione nel libro manoscritto: mezzo secolo di studi*, Scrittura e Civiltà 12, 1988, 239–298.

302 Der von Anastasius vor dem im Griechischen fehlenden Schlußteil des ersten Hadrianbriefes eingefügte Zwischentext ist, obwohl nur in P E überliefert (daß er auch in der gemeinsamen Vorlage von VE stand, zeigt das in V erhaltene Verweiszeichen), ohne geschweifte Klammern in kleinerer Schriftgröße im Text belassen, da er als integraler Bestandteil des Anastasiustextes gelten darf. Da zahlreiche Glossen des Anastasius in den Text der Handschriften eingedrungen sind und zunächst einmal als Bestandteil des überlieferten Textes zu gelten haben, erschien es nicht gerechtfertigt, sie aus Text und kritischem Apparat herauszunehmen und in einen gesonderten Apparat zu verschieben.

303 Dieser Grundsatz ist schon in der Editio Romana meist beachtet. Zur Frage, inwieweit die griechische Überlieferung aufgrund der Übersetzung des Anastasius geändert werden darf, siehe oben S. XXXV.

304 Als Beispiel mag der Zusatz des vor 811/812 nicht denkbaren Ῥωμαίων p. 42,1 dienen (die Athetese und ihre Begründung verdanke ich brieflicher Mitteilung von Otto Kresten). Der Zusatz stand zweifellos auch in der griechischen Vorlage des Anastasius. *Romanorum* darf in seiner Fassung deshalb nicht getilgt werden.

305 Der Originaltext des ersten Hadrianbriefes ist von Anastasius mit Ausnahme der Testimonia aus griechischen Quellen zwar wohl überall (siehe aber die wahrscheinlich von ihm vorgenommene Manipulation an der Superscriptio des Briefes p. 119,3–5) wörtlich aus der ersten lateinischen Fassung übernommen (siehe oben S. XLV–XLVI), doch läßt sich dies nicht in allen Stellen durch

Griechischer und lateinischer Text sind absatzweise koordiniert. Bei unterschiedlicher Länge der Absätze ließen sich unerwünschte Freiräume auf je einer der beiden gegenüberliegenden Seiten gelegentlich nicht vermeiden.[306] Soweit die Entsprechung zwischen griechischem und lateinischem Text erklärungsbedürftig erscheint, ist dies im kritischen Apparat vermerkt, gegebenenfalls mit einem Verweis oder einer kurzen Erläuterung. Ein Fragezeichen hinter der durch eine Tilde gekennzeichneten Entsprechung deutet an, daß der Editor sie als problematisch ansieht. Dies kann unterschiedliche Gründe haben, die im Einzelfall nicht immer leicht zu bestimmen sind: Fehlübersetzung des Anastasius, abweichender Text der griechischen Vorlage, Verlesung des griechischen Textes durch Anastasius, Korruptel in der lateinischen Überlieferung. Textkritische Entscheidungen sind an wichtig erscheinenden Stellen im kritischen Apparat mit einem Verweis oder einem kurzen Kommentar versehen, auch in der Absicht, diesen Apparat lebendiger zu gestalten und ihn nicht zum ‚Variantengrab' werden zu lassen. Der Apparat ist nach Möglichkeit negativ gehalten, Rückschlüsse daraus auf den Text der nicht genannten Zeugen sind jedoch nur in Bezug auf die im Textzeugenapparat genannten Zeugen der direkten Überlieferung möglich. Bei Verweisen auf die Bischofslisten des Konzils wurden zur leichteren Orientierung die bei der Publikation zu diesen Listen eingeführten Kennzeichnungen und Zählungen einem Verweis auf Seiten- und Zeilenzahl vorgezogen.[307] Für Verweise auf die in diesem Band noch nicht enthaltenen Sitzungen mußte zwangsläufig auf Mansis viel benutzte Ausgabe zurückgegriffen werden.

Das folgende Literaturverzeichnis und der *Conspectus siglorum et editionum* beschränken sich auf Publikationen, die in der Einleitung und in den Apparaten der Edition in abgekürzter Form zitiert sind.[308] Für die Erschließung der fast unübersehbar gewordenen Literatur zum Bilderstreit und zum VII. Ökumenischen Konzil sei der Leser auf die Bibliographien in den Monographien von Uphus und Thümmel[309]

Zitate in anderen Quellen überprüfen. Den Originaltext des zweiten Briefes rekonstruieren zu wollen wäre ein hoffnungsloses Unterfangen, da das Lateinische hier, wie S. XLVII–L gezeigt, eine Rückübersetzung der griechischen Fassung ist.

306 Im Falle des ersten Hadrianbriefes ergab sich die Notwendigkeit, eine spezielle Art der Darbietung und Gegenüberstellung des lateinischen und griechischen Textes und der zugehörigen Apparate zu wählen, da das Griechische hier Übersetzung des Lateinischen ist und die Quellen- und Testimonienapparate fast ausschließlich dem lateinischen Text zuzuordnen sind. Um dem Leser die Materialien zu den einzelnen Testimonia des Briefes möglichst auf derselben Seite wie den Text selbst bieten zu können, wurden größere Freiräume in Kauf genommen. Für das Exzerpt aus Stephan von Bostra (p. 153–159) war eine gleichmäßigere Zuordnung von Text und Apparaten aus satztechnischen Gründen leider nicht möglich.

307 Vgl. die Konkordanz der Listen in *Bischofslisten* 40–79. Die Präsenzliste der ersten Sitzung ist mit ‚A', die Akklamationslisten der zweiten und dritten Sitzung mit ‚B' und ‚C', die Subskriptionsliste der vierten Sitzung mit ‚D', die Präsenzliste der siebten Sitzung mit ‚E', die Subskriptionsliste derselben Sitzung mit ‚F' bezeichnet. Da die Handschriften entweder gar keine oder eine unterschiedliche und oft fehlerhafte Zählung aufweisen, wurde eine eigene Zählung durchgeführt.

308 Es versteht sich, daß mit den beiden Verzeichnissen keine Wertung der genannten – oder auch nicht genannten – Literatur verbunden ist, sondern lediglich eine Vereinfachung der Zitierweise angestrebt wird.

309 Zu Thümmels Monographie vgl. die kritischen Einwände aus historischer Sicht in der Rezension von Brandes, *Bilder und Synoden* a.O. (Anm. 133) 176–182, aus theologischer Sicht bei J.B. Uphus, ThLZ 133, 2008, 659–661; zu philologischen Aspekten siehe oben Anm. 240, 245 und 250.

verwiesen. Für die Kenntnis der am Konzil beteiligten Personen und der historischen Zusammenhänge stehen die umfangreichen Materialien in der *Prosopographie der mittelbyzantinischen Zeit* (PmbZ) und deren *Prolegomena*,[310] Specks ausführliche Analyse des Konzilsverlaufs in *Konstantin VI.*,[311] Rochows Kommentar zu den Jahren 715–813 bei Theophanes, Mangos und Scotts kommentierte Übersetzung des Theophanes und die Publikationen von Schreiner, Auzépy, Brubaker/Haldon, Brandes und Scholz zur Verfügung, in denen weitere Literaturangaben zu finden sind.[312]

Die elektronische Druckvorlage dieses Bandes ist vom Verfasser mit Hilfe des *Classical Text Editor* (CTE) erstellt worden. Für das Griechische wurde der Font *GFS Neohellenic Rg* der Greek Font Society verwendet, für das Lateinische der Font *Stempel Garamond Linotype Pro* der Firma Linotype. Andrea Sinn hat die zuvor in anderem Format erstellten Daten in CTE überführt und ist dem Verfasser auch bei der weiteren Bearbeitung behilflich gewesen. Dafür sei ihr hier ein sehr herzlicher Dank ausgesprochen. Mein Dank gilt auch Albrecht Berger und dem Programmautor selbst, Stephan Hagel, die durch Rat und Beistand dazu beigetragen haben, daß das Aussehen der vorliegenden Edition weitgehend dem der früheren Bände der Reihe entspricht. Dem Verlag de Gruyter, insbesondere seinem Cheflektor Albrecht Döhnert, habe ich für die stets harmonische Zusammenarbeit zu danken.

---

310 Vgl. auch den aus der Arbeit an PmbZ hervorgegangenen Band *Die Patriarchen der ikonoklastischen Zeit. Germanos I. – Methodios I. (715–847)*, hrsg. von R.-J. Lilie (Berliner Byzantinistische Studien 5), Frankfurt 1999.

311 Specks spätere Publikationen zu den Akten – dies muß, auch wenn es nicht leichtfällt, gesagt werden – stoßen beim Verf. auf grundsätzlichen Widerspruch. Specks (vor allem in *Interpolationen* ausführlich vorgetragene) These, die Akten seien im 9. Jh. (und zwar nach 843) in großem Umfang interpoliert, ergänzt und überarbeitet worden, ist mit den durch die Überlieferung gegebenen Tatsachen nicht vereinbar. Vgl. oben Anm. 125 und 140, meine Stellungnahmen in *Handschriften und Bibliotheken* 49–51, in *Überlieferung und Rezeption* 1061 Anm. 18 und die Rezensionen von K.-H. Uthemann, BZ 94, 2001, 341–343 und B.K. Vollmann, Mittellat. Jb. 39, 2004, 125–126; vgl. auch A. Beihammers Rezension zu *Leon III.*, JÖB 2005, 386–393, hier 392 und Brandes, *Bilder und Synoden* a.O. (Anm. 133) 176–177. Dies bedeutet jedoch nicht, daß zutreffende oder erwägenswerte Beobachtungen Specks in der vorliegenden Edition nicht berücksichtigt wären. Der Verf. hat die oben angesprochene Thematik mit Paul Speck in einer langjährigen, noch bis kurz vor dessen Tod im August 2003 geführten Korrespondenz und in persönlichen Begegnungen immer wieder *cum ira et studio inter amicos* diskutiert. Der Dissens in der Sache hat sich aber als immer weniger überbrückbar erwiesen.

312 P. Schreiner, *Der byzantinische Bilderstreit: Kritische Analyse der zeitgenössischen Meinungen und das Urteil der Nachwelt bis heute*, in: *Bisanzio, Roma e l'Italia nell'Alto Medioevo* (Settimane di studio del Centro Italiano di studi sull'alto medioevo XLIX), Spoleto 1988, I 319-407; *The Chronicle of Theophanes Confessor. Byzantine and Near Eastern History AD 284–813*. Translated with Introduction and Commentary by C. Mango and R. Scott with the assistance of G. Greatrex, Oxford 1997; L. Brubaker / J. Haldon, *Byzantium in the Iconoclast Era (ca 680–850): The Sources. An Annotated Survey* (Birmingham Byzantine and Ottoman Monographs 7), Aldershot u.a. 2001; W. Brandes, *Finanzverwaltung in Krisenzeiten. Untersuchungen zur byzantinischen Administration im 6.–9. Jahrhundert* (Forschungen zur byzantinischen Rechtsgeschichte 25), Frankfurt 2002; S. Scholz, *Politik – Selbstverständnis – Selbstdarstellung. Die Päpste in karolingischer und ottonischer Zeit* (Historische Forschungen 26), Stuttgart 2006; zu den übrigen genannten Autoren und Werken siehe das Literaturverzeichnis. Für Literatur zu den theologischen, insbesondere dogmengeschichtlichen Aspekten des Konzils sei auf die bibliographischen Angaben bei Uphus verwiesen.

Vor allem gilt mein Dank der Kommission zur Herausgabe einer zweiten Serie der Acta Conciliorum Oecumenicorum bei der Bayerischen Akademie der Wissenschaften, insbesondere ihrem Vorsitzenden Ernst Vogt, ohne dessen nie erlahmende Unterstützung die langwierigen Vorarbeiten zu dieser Edition nicht möglich gewesen wären. Reinhard Hübner und Rudolf Schieffer haben dankenswerterweise mit fachkundigem Auge und großer Sorgfalt eine erste Fassung von Text und Apparaten gelesen und den Verfasser vor nicht wenigen Fehlern bewahrt; Otto Kresten hat in mündlichen und schriftlichen Mitteilungen manchen Denkanstoß gegeben und eigene Konjekturen zum Text übermittelt; Winfried Bühler, Horst Fuhrmann, Martin Hose und Peter Landau verdanke ich mannigfache Anregungen in Diskussion und Gespräch. Der Leitung der Bayerischen Akademie der Wissenschaften danke ich nicht nur für die Ermöglichung ausgezeichneter Arbeitsbedingungen, sondern auch für die Bereitstellung zusätzlicher Finanzmittel, insbesondere für Bibliotheksreisen, die angesichts des schlechten Erhaltungszustands einiger Handschriften unerläßlich waren. Mein herzlicher Dank gilt auch Johannes Bernhard Uphus, der den Text nochmals auf Bibelzitate überprüft und weitere Korrekturen beigesteuert hat, nicht zum wenigsten schließlich Uwe Dubielzig, der eine der letzten Fassungen mit bewundernswerter Genauigkeit und kritischem Blick durchgesehen und zahlreiche Korrekturen und Verbesserungsvorschläge beigesteuert hat.[313]

München, im Oktober 2008 Erich Lamberz

313 Von den genannten Personen stammende Konjekturen oder Beobachtungen sind im kritischen Apparat an entsprechender Stelle mit Namensnennung aufgenommen.

Verzeichnis der in Einleitung und Apparaten abgekürzt zitierten Literatur[314]

Alexakis = A. Alexakis, *Codex Parisinus Graecus 1115 and Its Archetype* (DOS 34), Washington 1996

Auzépy, *L'hagiographie* = M.-F. Auzépy, *L'hagiographie et l'iconoclasme byzantin: le cas de la ‚Vie d'Étienne le Jeune'* (Birmingham Byzantine and Ottoman Monographs 5), Aldershot u.a. 1999

Auzépy, *La place des moines* = M.-F. Auzépy, *La place des moines à Nicée II (787)*, Byzantion 58, 1988, 5–21 (= M.-F. Auzépy, *L'histoire des iconoclastes* [Bilans de recherche 2], Paris 2007, 45–57)

Bischofslisten = E. Lamberz, *Die Bischofslisten des VII. Ökumenischen Konzils (Nicaenum II)*, Bayerische Akademie der Wissenschaften, Phil.-hist. Klasse, Abh. N.F. 124, München 2004

Darrouzès, Listes = J. Darrouzès, *Listes épiscopales du concile de Nicée (787)*, REB 33, 1975, 5–76

Dölger/Müller = F. Dölger, *Regesten der Kaiserurkunden des oströmischen Reiches von 565–1453*, 1. Teil, 1. Halbband: *Regesten von 565–867*. Zweite Auflage, neu bearbeitet von A.E. Müller, München 2009 (im Druck)

Freeman: siehe *LC* im *Conspectus siglorum et editionum*

Gaudenzi: siehe *Vita* im *Conspectus siglorum et editionum*

Gloss.: siehe *CGL* im *Conspectus siglorum et editionum*

Grumel/Darrouzès, *Regestes* = V. Grumel / J. Darrouzès, *Les regestes des actes du Patriarcat de Constantinople*, vol. I: *Les actes des Patriarches*, fasc. II–III: *Les regestes de 715 à 1206*, Paris ²1989

Henry, *Initial Eastern Assessments* = P. Henry, *Initial Eastern Assessments of the Seventh Ecumenical Council*, The Journal of Theological Studies n.s. 25, 1974, 75–92

Lamberz, *Bischofslisten*: siehe *Bischofslisten*

---

314 Zu den abgekürzt zitierten Editionen siehe den *Conspectus siglorum et editionum*. Die in den Abkürzungsverzeichnissen der Byzantinischen Zeitschrift (BZ), des Jahrbuchs der Österreichischen Byzantinistik (JÖB) und des Deutschen Archivs für Erforschung des Mittelalters (DA) aufgeführten Siglen und Abkürzungen sind hier nicht wiederholt. Die in den Apparaten mit Angabe des Editors zitierten Werke wird der *Index locorum* (mit detaillierteren Angaben) im dritten Band der Ausgabe erfassen.

Lamberz, *Editio Romana* = E. Lamberz, *Von der Handschrift zum Druck: Die Akten des Nicaenum II in der Editio Romana von 1612*, AHC 30, 1998, 328–370

Lamberz, *„Falsata"* = E. Lamberz, *„Falsata Graecorum more"? Die griechische Version der Briefe Papst Hadrians I. in den Akten des VII. Ökumenischen Konzils*, in: *Novum Millennium. Studies on Byzantine history and culture dedicated to Paul Speck, 19 December 1999*, Aldershot u.a. 2001, 213–229

Lamberz, *Handschriften und Bibliotheken* = E. Lamberz, *Handschriften und Bibliotheken im Spiegel der Akten des VII. Ökumenischen Konzils (787)*, in: *I manoscritti greci tra riflessione e dibattito*. Atti del V colloquio internazionale di paleografia greca (Cremona, 4–10 ottobre 1998), a cura di G. Prato (Papyrologica Florentina 31), Firenze 2000, I 47–63

Lamberz, *Studien* = E. Lamberz, *Studien zur Überlieferung der Akten des VII. Ökumenischen Konzils: Der Brief Hadrians I. an Konstantin VI. und Irene (JE 2448)*, DA 53, 1997, 1–43

Lamberz, *Überlieferung und Rezeption* = E. Lamberz, *Die Überlieferung und Rezeption des VII. Ökumenischen Konzils (787) in Rom und im lateinischen Westen*, in: *Roma fra oriente e occidente* (Settimane di studio del Centro Italiano di studi sull'alto medioevo XLIX), Spoleto 2002, II 1053–1099

Lamberz, *Vermißt und gefunden* = E. Lamberz, *Vermißt und gefunden. Zwei Texte des Sophronios von Alexandria zur Bilderverehrung, die Akten des VII. Ökumenischen Konzils und eine Patriarchatsurkunde des 11. Jahrhunderts in einem griechischen Codex aus dem Besitz des Nikolaus von Kues (Harleianus 5665)*, RHM 45, 2003, 159–180

Maccarrone, *Il papa Adriano* = M. Maccarrone, *Il papa Adriano I e il concilio di Nicea del 787*, AHC 20, 1988, 53–134 (= M. Maccarrone, Romana Ecclesia. Cathedra Petri [Italia sacra 47–48], Roma 1991, II 433–540)

PmbZ = *Prosopographie der mittelbyzantinischen Zeit*: Erste Abteilung (641–867), nach Vorarbeiten F. Winkelmanns erstellt von R.-J. Lilie u.a., Berlin/New York 1998–2002 (nach Nummern mit vorgesetztem # zitiert)

Rochow = I. Rochow, *Byzanz im 8. Jahrhundert in der Sicht des Theophanes. Quellenkritisch-historischer Kommentar zu den Jahren 715–813* (Berliner Byzantinistische Arbeiten 57), Berlin 1991

Speck, *Ich bin's nicht* = P. Speck, *Ich bin's nicht, Kaiser Konstantin ist es gewesen. Die Legenden vom Einfluß des Teufels, des Juden und des Moslem auf den Ikonoklasmus* (Ποικίλα Βυζαντινά 10), Bonn 1990

Speck, *Interpolationen* = P. Speck, *Die Interpolationen in den Akten des Konzils von 787 und die Libri Carolini* (Ποικίλα Βυζαντινά 16), Bonn 1998

Speck, *Konstantin VI.* = P. Speck, *Kaiser Konstantin VI. Die Legitimation einer fremden und der Versuch einer eigenen Herrschaft. Quellenkritische Darstellung von 25 Jahren byzantinischer Geschichte nach dem ersten Ikonoklasmus*, Bd. I. II, München 1978

Speck, *Leon III.* = P. Speck, *Kaiser Leon III., die Geschichtswerke des Nikephoros und des Theophanes und der ‚Liber Pontificalis'. Eine quellenkritische Untersuchung*, Teil 1–3 (Ποικίλα Βυζαντινά 19–20), Bonn 2002–2003

von den Steinen, *Entstehungsgeschichte* = W. von den Steinen, *Entstehungsgeschichte der Libri Carolini*, QFIAB 21, 1929/30, 1–93

Stotz = P. Stotz, *Handbuch zur lateinischen Sprache des Mittelalters* (Handbuch der Altertumswissenschaft, Abt. 2, Teil 5, Bd. 1–5), München 1996–2004

Thümmel, *Frühgeschichte* = H.G. Thümmel, *Die Frühgeschichte der ostkirchlichen Bilderlehre. Texte und Untersuchungen zur Zeit vor dem Bilderstreit* (TU 139), Berlin 1992

Thümmel, *Konzilien* = H.G. Thümmel, *Die Konzilien zur Bilderfrage im 8. und 9. Jahrhundert. Das 7. Ökumenische Konzil in Nikaia 787* (Konziliengeschichte, Reihe A: Darstellungen), Paderborn u.a. 2005

Uthemann, *Nochmals zu Stephan von Bostra* = K.-H. Uthemann, *Nochmals zu Stephan von Bostra (CPG 7790) im Parisinus gr. 1115. Ein Testimonium – zwei Quellen*, JÖB 50, 2000, 101–137

Uthemann, *Severian von Gabala* = K.-H. Uthemann, *Severian von Gabala in Florilegien zum Bilderkult*, OCP 66, 2000, 5–47

Uphus = J.B. Uphus, *Der Horos des Zweiten Konzils von Nizäa 787. Interpretation der Konzilsakten mit besonderer Berücksichtigung der Bilderfrage* (Konziliengeschichte, Reihe B: Untersuchungen), Paderborn u.a. 2004

Wallach = L. Wallach, *Diplomatic Studies in Latin and Greek Documents from the Carolingian Age*, Ithaca N.Y. / London 1977

CONSPECTVS SIGLORVM ET EDITIONVM

CODICES GRAECI

H	London, Brit. Library, Harl. 5665, s. XI ex.
V	Vat. gr. 836, s. XII[1] (V^3 = manus Petri Morin)
T	Taur. B.II.9, s. XIII[2]
M	Marc. gr. 166, s. XIII[2]
Vc	Vat. gr. 1181, s. XVI (paucis locis laudatur)
Am	Ambros. gr. 270 (E 9 sup.), s. XIII ex. (excerpta)

FLORILEGIA GRAECA

Doctr. Patr.	*Doctrina Patrum de incarnatione uerbi*, ed. F. Diekamp, Münster 1907 ([2]1981)
Ma	Marc. gr. 573, s. IX/X
Mo	Mosqu. synod. gr. 197, s. IX/X
Nicet.	Florilegium Nicetae hegumeni Medicii, ed. H. G. Thümmel, BZ 86/87, 1993/94, 40–42, ed. A. Alexakis, DOP 48, 1994, 179–197 (ex Vat. gr. 511)
Pa	Paris. gr. 1115, a. 1276

COLLECTIONES CANONICAE GRAECAE

Synag.	*Ioannis Scholastici Synagoga L titulorum*, ed. V. Beneševič (Abhandlungen der Bayerischen Akademie der Wissenschaften, Phil.-hist. Abt., N.F. 14), München 1937
Synt.	V. Beneševič, *Drevne-slavjanskaja Kormčaja XIV titulov bez tolkovanij* (Syntagma XIV titulorum), Sankt Petersburg 1906
Can.	*Les canons des conciles œcuméniques*, ed. P.-P. Joannou (Pontificia commissione per la redazione del codice di diritto canonico orientale. Fonti, fasc. IX: Discipline générale antique [IIe–IXe s.]), t. I, pars I, Grottaferrata (Roma) 1962; *Les canons des synodes particuliers*, ed. P.-P. Joannou (Fonti, fasc. IX, t. I, pars II), Grottaferrata (Roma) 1962; *Les canons des pères grecs*, ed. P.-P. Joannou (Fonti, fasc. IX, t. II), Grottaferrata (Roma) 1963

CODICES INTERPRETATIONIS LATINAE ANASTASII BIBLIOTHECARII

P	Paris. lat. 17339, s. IX ex. (P^c = corrector codicis P)
V	Vat. lat. 1329, s. X/XI
E	Vat. lat. 1330, s. XV med. (E^2 = coniecturae Tommasi Parentucelli [usque ad f. 7^r])
F	Vat. lat. 1331, s. XV med. (nonnullis locis laudatur) (F^2 = coniecturae Tommasi Parentucelli [inde a f. 3^v])
H	Vat. lat. 7304, s. XV med. (adhibetur in Anastasii praefatione edenda, ubi deest V)

COLLECTIONES CANONICAE LATINAE

Ans.	*Anselmi episcopi Lucensis collectio canonum una cum collectione minore*, ed. F. Thaner, t. I, Oeniponte 1906
Coll. Brit.	Collectio Britannica, London, Brit. Libr., Addit. 8873, s. XI/XII
Deusd.	*Die Kanonessammlung des Kardinals Deusdedit*, hrsg. von V. W. von Glanvell, Paderborn 1905
Grat.	*Decretum Magistri Gratiani*, ed. Aem. Friedberg (Corpus iuris canonici I), Lipsiae 1879
Iuo decr.	*Iuonis Carnotensis decretum*, PL 161, 59–1052
Vall.	Vallicellianus tom. XVIII, s. X/XI

CONCILIORVM OECVMENICORVM EDITIONES

ed.Rom.	Τῶν ἁγίων οἰκουμενικῶν συνόδων τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἅπαντα. *Concilia generalia ecclesiae catholicae* Pauli V. Pont. Max. auctoritate edita, t. III, Romae 1612 (ed.Rom.^{mg} = editio Romana in margine; ed.Rom.^{corr} = „Addenda et corrigenda" editionis Romanae)
ed.Reg.	*Conciliorum omnium generalium et provincialium collectio regia*, t. XIX, Parisiis 1644
La.-Co.	*Sacrosancta concilia ad regiam editionem exacta*, studio Ph. Labbei et G. Cossartii, t. VII, Parisiis 1671
Hard.	*Conciliorum collectio regia maxima*, tomis duodecim ad Ph. Labbei et G. Cossartii ... labores ... facta ... studio P. J. Harduini, t. IV, Parisiis 1714
Mansi	*Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio*, ed. I. D. Mansi, t. XII–XIII, Florentiae 1766–1767
edd.	omnes conciliorum editiones lectionem laudatam receperunt
ed.Rom.*	omnes conciliorum editiones lectionem editionis Romanae receperunt

ALIORVM OPERVM EDITIONES

Act. Silu. Actus Siluestri; excerpta uersionis A (1) ediderunt W. Levison, *Konstantinische Schenkung und Silvester-Legende*, in: *Miscellanea Francesco Ehrle: scritti di storia e paleografia* II = Studi e Testi 38, 1924, 209–247 (= id., *Aus rheinischer und fränkischer Frühzeit. Ausgewählte Aufsätze*, Düsseldorf 1948, 390–465); W. Pohlkamp, *Kaiser Konstantin, der heidnische und der christliche Kult in den Actus Silvestri*, FmSt 18, 1984, 357–400

CGL *Corpus Glossariorum Latinorum a G. Loewe incohatum*, rec. G. Goetz / G. Gundermann, uol. I–VII, Lipsiae et Berolini 1888–1923

COGD I *Conciliorum Oecumenicorum Generaliumque Decreta*, ed. G. Alberigo, I: *The Oecumenical Councils. From Nicaea I to Nicaea II*, Turnhout 2006 (295–345: *Concilium Nicaenum II*, ed. E. Lamberz et J. B. Uphus)

Chron. trip. *Anastasii Bibliothecarii chronographia tripartita*, ed. C. de Boor, in: *Theophanis chronographia* (uide infra *Theoph.*) II 31–346

Epit. Epitome epistulae synodi Parisiensis a. 825, ed. A. Werminghoff (uide infra *LS*) 535–551

Hadr. Hadriani I. papae epistula ad Carolum regem (JE 2483), ed. K. Hampe (MGH Epp. V = Epp. Karolini aevi III), Berolini 1899, 5–57 (**Hadr.* = uerba „Capitularis aduersus synodum" apud Hadr. laudata)

LC *Opus Caroli Regis contra synodum (Libri Carolini)*, hrsg. von A. Freeman unter Mitwirkung von P. Meyvaert (MGH Conc. II, Suppl. 1), Hannover 1998

LS ‚Libellus synodalis' synodi Parisiensis a. 825 (*LS*^{a} = epistula synodi, *LS*^{b} = florilegium), in: *Concilia aevi Karolini* I, pars II, rec. A. Werminghoff (MGH Conc. II 2), Hannoverae et Lipisae 1908, 473–551; uariae lectiones adferuntur ex cod. Paris. lat. 1597 A (= *Pr*)

Notit. J. Darrouzès, *Notitiae episcopatuum Ecclesiae Constantinopolitanae*. Texte critique, introduction et notes (Géographie ecclésiastique de l'empire byzantin 1), Paris 1981

Pe.-La. *Anastasii Bibliothecarii epistolae sive praefationes*, ed. E. Perels et G. Laehr (MGH Epp. VII = Epp. Karolini aevi V), Berolini 1928, 415–418

Psalt. Rom. *Le psautier romain el les autres anciens psautiers latins*, ed. R. Weber, Roma/Città del Vaticano 1953

Sept. *Septuaginta, id est Vetus Testamentum graece iuxta LXX interpretes*, ed. A. Rahlfs, vol. I–II, Stuttgart 1935

Theoph. *Theophanis chronographia*, rec. C. de Boor, vol. I–II, Lipsiae 1885

Vita	Vita Adriani papae, ed. A. Gaudenzi, in: id., *Il monastero di Nonantola, il ducato di Persiceta e la chiesa di Bologna*, Bulletino dell'Istituto storico italiano 36, 1916, 283–310 (sacra imp. ad Hadr.; Hadr. epist. ad imp.)
Vulg.	*Biblia sacra iuxta vulgatam versionem*, rec. R. Weber / R. Gryson, Stuttgart ^{4}1994

ALIA SIGLA ET ABBREVIATIONES MINVS VSITATAE

{...}	Anastasii adnotationes marginales quae falso in textum receptae sunt
*	Anastasii adnotationes marginales, quae ad hunc locum spectant, in apparatu critico exscribuntur
ex corr.	ex correctione
i.t.	in textu
s.l.	supra lineam
P^{ac}	lectio quam exhibet codex P ante correctionem
P^{pc}	lectio quam exhibet codex P post correctionem

Praefatio

Rom. 367/1
La.-Co. 29 Ha. 19
Ma. 981
PL 129,195

Domino coangelico Iohanni summo pontifici et uniuersali papae Anastasius exiguus

Interpretata nuper decessore uestrae beatitudinis Hadriano reuerendae memoriae papa sancta octaua et uniuersali synodo indecorum et inconueniens arbitratus sum septimam uniuersalem synodum, quae praesidente in uicariis suis beatae recordationis praedecessore uestro Hadriano apud Nicaeam secundo conueniens sub Hirene seu Constantino imperatoribus celebrata est, non habere Latinos – nam nulla ratione octaua dicitur uel teneri poterit, ubi septima non habetur –, non quod ante nos minime fuerit interpretata, sed quod interpres pene per singula relicto utriusque linguae idiomate adeo fuerit uerbum e uerbo secutus, ut quid in eadem editione intelligatur aut uix aut nunquam possit aduerti in fastidiumque uersa legentum pene ab omnibus hac pro causa contemnatur; unde a quibusdam nec ipsa lectione – ut non dicam transcriptione – digna penitus iudicatur. quod ipse intuens nec proprio infirmo corpori parcens auxiliante domino hanc nisus sum interpretari Latinis, indecens et incongruum censens uestram maxime omnium ecclesiarum magistram, Romanam uidelicet ecclesiam, eadem synodo defraudari, cum uideam posteriori, id est octaua, PL 129,196
magnificentissime decorari, praesertim cum sacrae bibliothecae uestrae, cuius minister uestra dignatione consisto, ex hoc quod desuper mihi datum est *debitor sim* mi- Ma. 982
nistrare, si tamen emulatus apostolum *ministerium meum* studeam honorare.

Sane notandum est quaedam in hac synodo ex apostolorum et sextae uniuersalis La.-Co. 30
synodi canonibus [sententiis] inueniri quae penes nos interpretata nec habentur nec admittuntur. et certe de apostolorum canonibus liquido nouimus quoniam his quidam facilem non praebuere consensum; sed et praedecessor uester beatissimus papa Stephanus non amplius ex his quam quinquaginta recipiendos synodice promulgauit, licet quaedam constituta pontificum ex ipsis canonibus assumpta esse uideantur. unde apostolatu uestro decernente non solum illos solos apostolorum quinquaginta canones ecclesia recipit, sed et omnes eorum utpote spiritus sancti tubarum, quin et omnium omnino probabilium patrum et sanctorum conciliorum regulas et institu- Rom. 367/2
tiones admittit, illas dumtaxat quae nec rectae fidei nec probis moribus obuiant, sed nec sedis Romanae decretis ad modicum quid resultant, quin potius aduersarios, id est hereticos, potenter impugnant. ergo regulas quas Greci a sexta synodo perhibent PL 129,197

---

18 *Rom. 1,14* **19** *Rom. 11,13*

---

23 facilem – consensum *cf. Dionys. Exig. praef. 2,47–49 Glorie* **23–24** sed – promulgauit *cf. Conc. Later. a. 769 p. 88,1–3 Werminghoff* **27** spiritus sancti tubarum *cf. e.g. Act. I p. 39,14–15 al.; Hadr. p. 33,19*

P EH **1–4,24** deest V, adhibetur H

---

1 Praefatio] Incipit prologus in septimam synodum F Praefatio Anastasii bibliothecarii in septimam synodum ad Ioannem VIII. pontificem maximum *ed.Rom.**, *om. Pe.-La.* **2** pontifici summo EH *edd.* **3** Interpretata] Ex interpretata *ed.Rom. (corr. Hard.)* | decessori H *edd.* | Adriano *(et sic saepe)* EH *ed.Rom.* **4** papae *ed.Rom. (corr. Hard.)* **5** uniuersalem *om. ed.Rom.* (suppl. La.-Co.^{mg} ex* P) **6** Niceam E Nicenam H^{ac} (Niceam H^{2} *s.l.*) | Hyrene EH Irene *ed.Rom.** **9** paene P **10** fuit *coni. Dubielzig* **11** auerti EH | legentium EH *edd.* | paene P **13** transscriptione P **18** sim] sum EH *edd.* **20** est + quod EH **21** sententiis *deleui*, et *ante* sententiis *add.* E^{2} *edd.* **23** facile EH *ed.Rom.* (facilem *La.-Co.^{mg} ex* P) **24** amplius *om.* EH *edd.* | his + plus E^{2} *edd.* **26** apostolorum *om. ed.Rom.* fort. recte (suppl. La.-Co.^{mg} ex* P) **27** eorum] *„i.* Pontificum Roman." *ed.Rom.^{mg} „id est* Apostolorum" *Hard.^{mg} recte* **30** quin] qui *ed.Rom. (corr. Hard.)* **31** haereticos *ed.Rom.* (ut semper)* | Graeci *ed.Rom.* (ut semper)*

Ha. 20 editas ita in hac synodo principalis sedes admittit, ut nullatenus ex his illae recipiantur quae prioribus canonibus uel decretis sanctorum sedis huius pontificum aut certe
Ma. 983 bonis moribus inueniuntur aduersae, quamuis omnes hactenus ex toto maneant apud Latinos incognitae, quia nec interpretatae, sed nec in ceterarum patriarchalium sedium, licet greca utantur lingua, reperiantur archiuis, nimirum quia nulla earum, cum ederentur, aut promulgans aut consentiens aut saltim praesens inuenta est, quanquam eosdem patres illas Greci promulgasse perhibeant qui in sexta synodo sunt inuenti; sed hoc nullis probare certis possunt indiciis.

In eo sane quod frequenter uniuersalem in hac synodo Greci patriarcham suum inconuenienter appellant, apostolatus uester adulationi ueniam det saepe praelatis suis non sine reprehensione placere studentum. uerum cum apud Constantinopolim
La.-Co. 31 positus frequenter Grecos super hoc uocabulo reprehenderem et fastus uel arrogantiae redarguerem, asserebant quod non ideo oecomenicon, quem multi uniuersalem interpretati sunt, dicerent patriarcham, quod uniuersi orbis teneat praesulatum, sed quod cuidam parti praesit orbis quae a christianis inhabitatur. nam quod grece oecumene uocatur, latine non solum orbis, a cuius uniuersitate uniuersalis appellatur, uerum etiam habitatio uel locus habitabilis nuncupatur.

Sed et illud notandum quoniam, ubicumque in huius synodi textu subsistentiam posui, personam intelligi uolui; quod enim grece hypostasis dicitur, hoc nonnulli personam, nonnulli uero subsistentiam interpretati sunt. porro subsistentiam multi personam, multi uero substantiam esse intellexerunt; at ego illos secutus qui subsistentiam non substantiam, sed personam intelligi uoluerunt – magni quippe sunt –, ubicumque grece in hoc codice hypostasin repperi, in subsistentiam transtuli, hanc personam sicut et alii quam plurimi uolens intelligi.

Tanta igitur auctoritate sancta ecclesia praedita non potest dissimulare; non potest
Rom. 368/1 quisquam semet rationabiliter ab imaginum adoratione sacrarum auertere; alioquin
PL 129,198 uestra debet pia doctrina doceri censuraque apostolica corrigi, praesertim cum nulli sit fas a suo capite dissidendi nec quod uestram uiderit tenere sedem, quae omnium est magistra, quoquomodo respuendi; quae enim super uenerabilium imaginum adoratione praesens synodus docet, haec et apostolica uestra sedes, sicut nonnulla conscripta innuunt, antiquitus tenuit et uniuersalis ecclesia semper uenerata est et hac-

---

4–6 nec² – est *Anastasium hac in re errauisse recte adnot. Hefele/Leclerq III 1 p. 580 adn. 1 = Hefele III p. 347 adn. 2* **7–8** quanquam – inuenti *cf. Act. IV 41 C 4 – D 9* **27–28** cum – dissidendi *cf. Leo M. epist. 14 (ad Anast. episc. Thessal.), PL 54, 676 B (laudatur apud Nicol. I. epist. 71 p. 392,29 Perels)*

P EH

5 repperiantur P^{ac} (p^{1} *exp.* P^{c}) *fort. retinendum* | eorum EH **6** saltem *ed.Rom.** **7** quamquam EH *edd. (ut saepe)* **8** nullus P^{ac} (*punctis corr.* P^{c}) **9** quod *scripsi coll. Act. IV 55 A 11 al.*: quo *codd.* | uniuersalem] oecumenicum *ed.Rom.*^{mg}, *sed cf. Act. II p. 173,25 etc.* **10** adolationi P **11** studentium EH *edd.* **12–13** arrogantiam E arrogantium H **13** oecumenicum *ed.Rom.** **15** grece] Graeci *ed.Rom.** **15–16** oecumene (~ οἰκουμένη) *scripsi coll. Hier. in psalm. 95 p. 128,24–139,1 Morin*: oecumeni P E *Pe.-La.* oecumenem *ed.Rom.** **16** uocant *ed.Rom.** | latine] a Latinis *ed.Rom.** **19** ypotasis EH **21** esse] etiam E *edd.* | illos ego EH *edd.* **23** ypotasim E ypotasin H hypostasim *ed.Rom.** | subsistentiam E *(cf. p. 237,19 etc.; cf. COGD I p. 345)*: substantiam P H **24–25** uolens – Tanta P^{1} *in ras.* **26** quisque *ed.Rom.** | sacrarum adoratione *ed.Rom.** **28** discidendi *ed.Rom.** *(„fort.* discedendi" *ed.Reg.*^{mg}*), sed cf. epist. Leonis l.l.* | quod *om.* P | quae] que P **30** sedes uestra *ed.Rom.**

tenus ueneratur, quibusdam dumtaxat Gallorum exceptis, quibus utique nondum est harum utilitas reuelata; aiunt namque quod non sit quodlibet *opus manuum hominum* adorandum, quasi non sit codex euangeliorum *opus manuum hominum*, quem cotidie osculantes adorant, uenerabilior cane, quem non esse *opus manuum hominum* procul dubio non negabunt, similiter et forma sanctae crucis, quam se adorare omnes ubique christiani fatentur. in quo uidelicet considerare libet quia si quamlibet Ha. 21
crucem auream uel argenteam aut ligneam adoramus, quae utique non est eadem ipsa crux in qua salus nostra patrata est, sed figura et imago eius, quare non adoremus figuram et imaginem eius qui eandem salutem *operatus est in medio terrae*? uenerabilior namque est qui salutem operatus est quam ea materia in qua idem salutem operatus est, ac per hoc magis est adoratione digna imago Christi salutem operantis quam imago crucis salutem tantummodo baiulantis. Ma. 984

Quamobrem, beatissime papa, *super montem excelsum ascende*, sta *in fortitudine*, *quasi tuba uocem exalta*. ecce enim deo auctore angelo tua ut quondam Petri percutiente latera surrexisti, lumbos accinxisti, lucernam accendisti, zelo dei comederis. superest tantum ut fidem quam credis doceas, uiam quam tenes cunctis ostendas, quatinus deo auctore, te *filio excussorum*, prophetarum scilicet et apostolorum, ductore ac praeuio nos omnes oues Christi sollertiae tuae per Petrum et in Petro commissae inoffensis gressibus incedamus et ad amoena uitae perennis pascua Christo aperiente, qui *claues regni* in ipso et per ipsum tibi tradidit, feliciter ingredi mereamur.

Apostolatum uestrum ad exaltationem ecclesiae suae ac omnium nostrum salutem La.-Co. 32
per multos annos gratia superna custodiat, domine sacratissime papa.

2–5 *Ps. 113,12; cf. Ex. 20,4; Deut. 4,16–18 etc.* 9 *Ps. 72,12* 13–14 *Is. 40,9 et 58,1* 14–15 ecce – surrexisti *cf. Act. 12,7* 15 lumbos – accendisti *cf. Lc. 11,33 et 12,35; Prou. 31,17* | zelo – comederis *cf. Ps. 68,10* 17 *Ps. 126,4 (iuxta LXX)* 18–19 oues – commissae *cf. Ioh. 21,15–17* 20 *Mt. 16,19*

1–3 quibusdam – adorandum *haec potius ad concilii Nicaeni aduersarios temporis Anastasii quam ad Libros Carolinos (cf. adn. marg. in* E) *uel Capit. Conc. Francof. uel Conc. Paris. a. 825 spectant; cf. Hincm. opusc. LV capit. adv. Hincm. Laud. c. 20 p. 219,30–220,5 Schieffer; Annal. Bert. (ad a. 872) p. 187, 16–18 Grat/Vielliard/Clémencet = p. 120,18–21 Waitz* 2–3 aiunt – adorandum *cf. Claud. Taur. epist. 14 (excerpta de imaginum cultu) p. 611,9–13 Dümmler; Agob. de picturis et imaginibus 1,27–31 et 28,2–5 Van Acker* 18 ductore – praeuio *cf. hymnum* 'Veni creator spiritus' *u. 19, p. 194 Dreves (Anal. Hymn. 50) = p. 374 Walpole*

P EH

---

1 dumtaxat – exceptis] *uerba quaedam erasa habet* P *in marg.*, hoc habet liber Caroli magni imperatoris E^{3mg} *(cf. app. font.)* 7 eadem est EH *edd.* 17 quatenus EH *edd. (ut semper)* | prophaetarum P | et *om.* E^{ac} H^{ac} *(add.* E^2 H^2 *s.l.)* 18 ac praeuio P E^{ac} *(prob.)* H^{ac}: per inuia E^2 *edd.* ac prouio H^{pc} (o *add.* H^2 *s.l.*) | Christi oues EH *edd.* | Petro P: petra E *edd.* Petrum H 19 ad amoena] admena E^{ac} ad amena E^2 *edd.* | perhennis E 22–23 Apostolatum – papa P E *litt. maiusc.* 22 omnium] communem E *edd.* 23 sanctissime *ed.Rom.**

Tituli designantes in breui quae in hoc codice continentur

Prima actio continet testimonia diuersarum probabilium scripturarum, quibus ostenditur hereticos ab heresi ad horthodoxam fidem conuersos posse suscipi, similiter et eos qui, cum fuerint sintue horthodoxi, manus tamen inpositionem ab hereticis habuerunt.

Secunda uero continet actio lectionem epistolarum Hadriani papae Romani et secundum tenorem earum cunctorum sacerdotum qui interfuerunt synodo professiones et promulgationes.

Rom. 368/2 Tertia autem actio continet receptionem antistitum ab heresi conuersorum et synodica Tarasii patriarchae et rescripta orientalium sacerdotum, necnon et subscriptiones
PL 129,199 episcoporum Hadriani papae ac orientalium pontificum scripta approbantium et ita sapere profitentium.

Quarta dein actio circumfert testimonia sacrae scripturae ac diuersorum sanctorum patrum pro imaginibus.

Quinta praeterea continet actio testimonia ostendentia iconomachos aequalia super imaginibus reprobis quibusque ac hereticis operari uel sapere.

Sexta uero designat actio hereticorum blasphemias et harum ualidam destructionem.

PL 129,200 Porro septima circumfert actio terminum sanctae synodi huius, subscriptiones episcoporum, epistolam synodi imperatoribus missam, item aliam ad clerum Constantinopolitanum, sermonem laudatorium et kanones ab eadem synodo promulgatos.

Item epistola Tarasii sanctissimi patriarchae ad Hadrianum summum pontificem pro synodo.

Item eiusdem ad eundem de non ordinandis ecclesiasticis officiis per pecunias.

Item eiusdem ad Iohannem presbyterum egumenum et anachoritam pro eadem re.

P EH

---

1 Tituli – continentur *litt. maiusc.* P E 3 hereticos] haereticos *ed.Rom.* (ut semper)* | ab] ad P^{ac} (d *exp. et* b *superscr.* P^{c}) | haeresi *ed.Rom.* (ut semper)* | orthodoxam *ed.Rom.* (ut semper)* 6 Adriani EH *ed.Rom.* 7–8 professionem et promulgationem *ed.Rom.** 11 ita + se E^{2} *edd.* 13 dehinc E^{2} *edd.* 15 preterea *codd.* | equalia *codd.* 16 ac *om. ed.Rom.** | hereticis *post* sapere E *edd., fort.* hereticos *scribendum* 17 blasphaemias P | nalidam P^{ac} (n *exp. et* u *superscr.* P^{c}) 18 Septima porro *ed.Rom.** 20 canones EH *edd.* 21 epistolam *ed.Rom.^{corr}*, sed Anast. ea quae sequuntur (numerantur* VIII–X *in codd.) non attribuit septimae actioni* | Adrianum *codd., corr. ed.Reg.* 24 egumenum *scripsi* (egum- *legitur in Anastasii codice interpretationis concilii a. 869 (Vat. lat. 4965) et in* P *aliis locis semper fere*): hegumenum P heguminum EH | anachoretam *ed.Reg.**

Diualis sacra directa a Constantino et Hirene augustis ad sanctissimum et beatissimum Hadrianum papam senioris Romae PL 129,199

Qui a domino nostro Iesu Christo uero deo nostro suscipiunt siue imperii dignitatem siue principalis sacerdotii honorem debent quae illi placita sunt et cogitare et Ha. 22
curare et creditos sibi ab illo populos secundum eius uoluntatem regere et guber- Ma. 985
nare. ergo debitum nobis et uobis, o sacratissimum caput, hoc est ut irreprehensibiliter quae eius sunt sapiamus et in suis uersemur, utpote ab ipso nos quidem imperium, uos uero principalis sacerdotii dignitatem suscipientes.

Incipimus ergo hinc sermonem: scit uestra paterna beatitudo quae pridem facta sunt in hac regia nostra ciuitate propter uenerabiles imagines, qualiter qui ante nos regnauerunt eas destruxerint et in inhonestatem atque iniuriam posuerint – utinam non illis imputetur; melius enim illis fuerat non mittere manus suas in ecclesiam –, quoniam et omnem populum qui hic est, immo orientalem, eodem modo seduxerunt et in propriam uoluntatem retraxerunt, usque quo deus suscitauit nos regnare in his, qui in ueritate quaerimus gloriam eius et tenere quae tradita sunt a sanctis apostolis suis et omnibus simul doctoribus.

Vnde nunc constanter cum mundo corde et uero cultu, qui ad deum pertinet, una La.-Co. 33
cum omnibus subditis nostris et his sacerdotibus doctissime locuti sumus et cum consilio decreuimus ut fieret uniuersale concilium. et rogamus uestram paternam beatitudinem, immo uero dominus deus rogat, *qui uult omnes saluos fieri et in agnitionem ueritatis uenire*, ut det se ipsam et nullam tarditatem faciat et ascendat huc in Rom. 369/1

20–21 *1 Tim. 2,4*

1–7,8 *sacra imp. Constantini VI. et Irenae ad Hadr.; cf. Dölger/Müller, Reg. n. 343a. sacrae graecae, quae non est seruata, uersionem latinam iam primae Actorum uersioni latinae, quam Anastasius hic repetit, praepositam esse ex eo cognoscitur, quod in LC et Hadr. loci ex hac sacra (cf. app. testim.; de LC I 1 p. 105,11–12 cf. Freeman p. 105 adn. 61) adferuntur* 3–8 *cf. Iustin. nou. 6 pr. p. 35,27–36,1 Schoell/Kroll (cf. etiam Act. III p. 246,13–16); Maccarrone, Il papa Adriano p. 54 adfert Gelas. I. epist. ad Anast. imp. p. 20,5–6 Schwartz (= epist. 12,2 p. 350,23–351,2 Thiel), sed cf. Uphus p. 39*

1–7,8 *sacra exscripta est in Vita Hadriani p. 296–297 Gaudenzi* 1 Diualis *cf. LC I 3 p. 120,8–9 (= I Capit. p. 103, 7–8)*: De eo, quod Constantinus et Haerena gesta vel scripta sua „divalia" nuncupant. 9–16 quae – doctoribus ~ *Hadr. epist. ad imp. p. 119,18–121,5* 14–15 deus – eius ~ *LC I 2 p. 115,11–14 (= I Capit. p. 103,4–6)*: De eo, quod Constantinus et Haerena in epistola ad venerabilem papam apostolice sedis Adrianum directa scripserunt: „Elegit nos Deus, qui in veritate quaerimus gloriam eius." 19–21 rogamus – huc = *Nicol. I. ep. 88 p. 458,21–24 Perels* 19–20 rogamus – fieri ~ *LC I 4 p. 124,18–21 (= I Capit. p. 103,9–11) = *Hadr. p. 45,5–8* (In epistola imperatoris. Capitulo VIII): De eo, quod Constantinus et Haerena in epistola sua venerabili papae Adriano (*om. Hadr.*) urbis Rome scripserunt: „Rogamus tuam paternitatem et maxime Deus rogat, qui nullum hominem vult perire."

P EH 1 Diualis *inc.* V *Vita* 9–16 ~ *Hadr. epist. ad imp.* 14–15 ~ *LC* 19–21 = *Nicol.* 19–20 ~ *LC *Hadr.*

---

1 a *om.* V^{ac} *(correctio in marg. adscripta, quae punctis suprapositis indicata est in textu, hodie deperdita est)* E^{ac} *(add.* E^{2} *s.l.) Vita* | Hyrene V Irene *ed.Rom.** 6 sanctissimum *ed.Rom.** 10 nostra regia *ed.Rom.** 11 destruxerunt *ed.Rom.** | et in inhonestatem P (et in inhonestate *Hadr. epist. ad imp., fort. etiam hic scribendum*): et in honestatem VE et in honestate *Vita* et in dehonestatem *ed.Rom.** | iniuria *Vita fort. recte, cf. Hadr. epist. ad imp.* | posuerunt *ed.Rom.** 11–12 illis non *ed.Rom.** 12 illis^{2} *om.* VE *Vita, sed cf. Hadr. epist. ad imp.* | fuisset *Hadr. epist. ad imp.* 12–13 quoniam] quin E^{2}, *om. ed.Rom.** quia *Hadr. epist. ad imp.* 13 et^{1} *om. Mansi* | immo orientalem *fort. interpretamentum in ipsa uersione additum; cf. Hadr. epist. ad imp.* 13–14 et^{2} – retraxerunt *om.* P 14 *ras. post* suscitauit *in* VE 15 gloriam eius quaerimus *Vita* | quaerimus *ed.Rom., cf. Vita et LC*: quęrunt P *om.* VE (*lac. indic.* E^{2mg}) | sanctis *om. ed.Rom.** 16 simul] suis *La.-Co.*, sed cf. Hadr. epist.* 17 qui] quae F *Vita edd.* | pertinent *ed.Rom.* ex* F 18 his] *fort. leg.* hic (= qui hic sunt ~ αὐτόθι), *cf. infra p. 6,10 et 20* | doctissimis *ed.Rom.* fort. recte* 20 immo uero] magis quidem *Nicol.* | saluos *om.* P^{ac}, *add.* P^{cmg}

stabilitatem et firmitatem antiquae traditionis super uenerabilibus imaginibus; debitum enim illi est hoc facere. agnoscit uero quia scriptum est: *consolamini, consolamini* populum meum, sacerdotes, *dicit dominus* et *labia sacerdotum custodient scientiam, et de ore eius* egredietur lex, quoniam *angelus domini exercituum est.* et iterum diuinus et ueritatis praedicator apostolus, qui *ab Hierusalem* et circuitu *usque Hillii-*
PL 129,200 *ricum* praedicauit euangelium, sic mandauit: *pascite gregem domini cum disciplina, quem adquisiuit proprio sanguine.*

Et tanquam uerus primus sacerdos et is qui in loco et sede sancti et superlaudabilis apostoli Petri praesidet, sicut dictum est, ascendat et simul cum omnibus sacerdoti-
Ma. 986 bus qui hic sunt inueniatur, et uoluntas domini fiat: *ubi enim sunt duo uel tres congregati in nomine* domini, sicut euangelice didicimus, *ibi* est *in medio eorum.* certificetur enim et confirmetur a magno deo et rege omnium domino nostro Iesu Christo et a nobis seruis eius quoniam ascendentem uestram paternam et sacram beatitudinem huc cum omni honore et gloria habemus et suscipere et quae oportuna sunt impertiri, et iterum expleto capitulo – quod beneplacito Christi dei speramus fieri –
La.-Co. 34 cum honore et magnitudine praeire illam habemus ad remeandum ad propria. si enim non potuerit ascendere huc – quod putamus non fieri; scimus enim eum studio-
Rom. 369/2 sum esse circa diuina –, eligat uiros honorabiles habentes scientiam et dirigat una cum syllabis, ut inueniantur ex persona sacrae et paternae uestrae beatitudinis hic. uerumtamen conuenientibus ipsis cum omnibus sacerdotibus qui hic sunt, synodice confirmetur antiqua traditio sanctorum patrum nostrorum, et confundatur omne zizanium male plantatum, et domini et saluatoris nostri Iesu Christi uerbum impleatur quoniam *portae inferi non praeualebunt aduersus eam.* et ex hoc non sit schisma et separatio in una sancta catholica et apostolica ecclesia, cuius *est caput* ipse *Christus uerus deus* noster.

Constantinum praeterea sanctissimum episcopum Leontinae Christo amabilis Siciliae nostrae insulae, quem et cognoscit paterna uestra beatitudo, adduximus ad nos et
Ha. 23 facie ad faciem loquentes direximus cum praesenti nostra uenerabili iussione ad uos.

2–3 consolamini – dominus *cf. Is. 40,1–2 (Sept.)* **3–4** labia – est *cf. Mal. 2,7* **5–6** *cf. Rom. 15,19* **6–7** *cf. 1 Petr. 5,2; Ier. 3,15; Act. 20,28* **10–11** *Mt. 18,20* **21–22** confundatur – plantatum *cf. Mt. 13,29–30* **23** *Mt. 16,18* **24–25** *Eph. 4,15; 1 Ioh. 5,20*

9 sicut dictum est *cf. supra p. 5,21–6,1*

16–21 si – nostrorum *cf. Hadr. epist. ad Taras. p. 183,5–8* **16–19** si – syllabis = *Nicol. I. epist. 88 p. 458,24–25 Perels* **21–23** confundatur – eam ~ *Hadr. epist. ad imp. p. 165,15–17; Hadr. epist. ad Taras. p. 185,1–3; cf. etiam Act. I p. 40,4–8*

P VE *Vita* **16–19** = *Nicol.*

3 populus meus *Vulg., sed cf. Sept.* | sacerdotes *om. Vulg., sed cf. Sept.* | custodiunt VE *Vita edd., sed cf. Vulg.* **4** egredietur lex] legem requirent *Vulg.* | quoniam] quia *Vulg.* **5** et circuitu usque ~ καὶ κύκλῳ μέχρι, *aliter Vulg.* **5–6** Hilliricum P E: Hylliricum V *Vita* Illyricum *ed.Rom.** **7** acquisiuit VE *edd.* **8** is VE: his P **9** apostoli *om.* V | praesidat *(an* praesideat*?)* P^{pc} (e *exp.*, a *superscr.* P^{c}) | dictum VE *Vita*: scriptum P **11** domini] meo *ed.Rom.* ex Vulg.* | ɋuuangelice *sic* P | est] sum *ed.Rom.* ex Vulg.* **12** omniumque E *edd.* **13** quoniam] qui E^{2} (i *in ras*) quod *ed.Rom.** **14–15** impartiri *ed.Rom.* ex* F **15** dei Christi VE *Vita edd.*, deo V^{ac} (i *in* o *scr.* V^{x}) **16** praeire *fort. est mala interpretatio uerbi* προπέμπειν **17** enim^{1} *om. Nicol., exspectaueris* autem **17–18** quod – diuina *om. Nicol.* **18** honorabiles – scientiam] pretiosissimos *Nicol.* **22** domini nostri saluatoris *ed.Rom.** **23** eam] ea V | scisma VE *Vita* **24** capud P **25** deus] dominus *Vita* **26** Leontinum V *edd.* (*corr. La.-Co.^{mg} ex* P) **26–27** Sicɋliɋ P^{ac} (ɋ^{1} *exp.*, i *superscr.* P^{c}), *fort.* Siceliae *scribendum; cf. p. 39,2 etc.* **27** et cognoscit] etiam noscit *ed.Rom.** **28** ad nos P

qui cum peruenerit, continuo absolue eum, ut remeet ad nos, scribens nobis per ipsum aduentum tuum, quibus diebus habet moueri illinc et proficisci ad nos. porro sanctissimum episcopum Neapolitanum omnino tenere habet ut cum ipso ascendat huc. etenim iter uestrum per Neapolim et Siciliam habet fieri, et super hoc stratigo PL 129,201
Siciliae iussimus ut omnis requiei et honoris uestri curam habeat, quo ueniat paterna PL 129,202
uestra beatitudo ad nos.

Legimus

Data quarto kalendas Septembrias indictione septima a regia urbe

---

4–6 stratigo – nos = *Deusd. IV 10 p. 404,20–21*

P VE *Vita* 4–6 = *Deusd.*

---

1 peruenerit] uenerit ad uos *ed.Rom.** | remeat *ed.Rom. (corr. ed.Reg.)* | nobis] uobis VE^{ac} *(prob.)* | per ~ διά? 4 Siceliam P^{ac} (i *superscr.* P^{c}) *fort. retinendum; uide supra* | stratego *ed.Reg.** 5 Siceliae P^{ac} (e^{1} *exp.*, i *superscr.* P^{c}) *fort. retinendum; uide supra* 5–6 uestra paterna *Deusd. ed.Rom.** 7–8 Legimus – urbe P E *litt. maiusc.* 8 Qata P^{ac} (Q *exp.*, D *superscr.* P^{c}) | quarto] IIII. VE | kalendas P *ed.Reg.*: kl + *abbr.* VE kalend. *ed.Rom.* | Septembris E *ed. Reg.** Septembr. *ed.Rom.* | septima] VII. VE VIII. *coni. Pagi in adn. ad C. Baronii Annales ecclesiasticos (ed. Lucae 1743, uol. 13) p. 170 fort. recte (cf. Speck, Konstantin VI. p. 143 et adn. 301; Rochow p. 242–243); mendum non ex falsa indictione, sed alia quadam causa explicandum esse suspic. Thümmel, Konzilien p. 110* | a regia urbe *om. Vita* | urbae P^{ac} (a *exp.* P^{c})

Ἀπολογητικὸς πρὸς τὸν λαὸν ἀσχεδιάστως λεχθεὶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ ἐδήλωσαν οἱ βασιλεύοντες τοῖς λαοῖς τοῦ γενέσθαι πατριάρχην, παρὰ Ταρασίου τοῦ καὶ προχειρισθέντος εἰς ἰνδικτιῶνα ὀγδόην ἔτους ἀπὸ κτίσεως κόσμου ,ϛσϡγ′

„Οἱ τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως τῶν χριστιανῶν φύλακες καὶ ζηλωταὶ τῶν εἰς δόξαν θεοῦ γενομένων πιστοὶ βασιλεῖς ἡμῶν, ὡς πάντων τῶν εἰς ἀρέσκειαν αὐτοῦ καὶ εἰς συμφέρον ἡμῶν τῶν χριστιανῶν τὴν φροντίδα ποιούμενοι, μάλιστα δὲ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ νῦν ἐπιμελῶς διαμεριμνήσαντες καὶ διανοηθέντες τοῦ ἀρχιερέα προχειρισθῆναι ἐν ταύτῃ τῇ βασιλίδι αὐτῶν πόλει ἐπὶ τὸν εὐσεβῆ αὐτῶν νοῦν με ἀνέλαβον καὶ φανερῶς μοι τὸ βεβουλευμένον αὐτοῖς ἐξειπεῖν ἐκέλευσαν. ἐμοῦ δὲ πρὸς τοῦτο ἀνάξιον ἐμαυτὸν εἶναι ἀποφηναμένου καὶ μηδεμίαν συγκατάθεσιν ποιησαμένου, ὡς τὸν ζυγὸν τοῦ φορτίου μὴ δυναμένου βαστάσαι ἢ ὑπενεγκεῖν, ἐκέλευσάν με προαγάγαι κατὰ πρόσωπον ὑμῶν, διότι καὶ σύμψηφοι γεγόνατε τῇ βουλῇ ταύτῃ.

Ma. 987 Καὶ νῦν, ὦ ἄνδρες φοβούμενοι τὸν θεὸν καὶ ἔχοντες αὐτὸν ἀεὶ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, οἱ τῇ τοῦ Χριστοῦ κλήσει τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν ὀνομαζόμενοι, χριστιανοὶ
Rom. 370 λέγω, ἀκούσατε βραχὺν λόγον ἀπολογίας παρὰ τῆς ἡμετέρας εὐτελείας καὶ οὐθενότητος. ἐγὼ μέν, εἴ τι τοῖς εὐσεβέσιν ἡμῶν βασιλεῦσι καὶ κατὰ πάντα ὀρθοδόξοις ἀπελογησάμην, καὶ ἐνώπιον ὑμῶν προσαπολογοῦμαι· φόβῳ συνέχομαι καταθέσθαι ἐπὶ τῇ ψήφῳ ταύτῃ, καὶ εὐλαβοῦμαι ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ προσδραμεῖν οὕτως
La.-Co. 36 καὶ ὡς ἔτυχεν ἀπερισκέπτως, ἵνα μὴ ὑποπέσω φοβερῷ κατακρίματι. εἰ γὰρ ὁ θεοῦ φωνῶν ἀκροασάμενος οὐρανόν τε ἐσχηκὼς παιδευτήριον καὶ παραδείσου θεωρὸς γενόμενος ἀκούσας τε *ἄρρητα ῥήματα* καὶ *βαστάσας τὸ ὄνομα* τοῦ θεοῦ *ἐνώπιον ἐθνῶν καὶ βασιλέων* Παῦλος ὁ θεῖος ἀπόστολος Κορινθίοις γράφων ἔλεγε· *μήπως ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι*, πῶς ἐγὼ ὁ τῷ κόσμῳ συναναστρεφόμενος καὶ μετὰ λαϊκῶν ἠριθμημένος καὶ στρατευόμενος ἐν ταῖς βασιλικαῖς ὑπηρεσίαις οὕτω χωρὶς ἀνακρίσεως καὶ περισκέψεως δύναμαι εἰσπηδῆσαι εἰς τὸ τῆς ἱερωσύνης μέγεθος· φοβερὸν τὸ ἐγχείρημα πρὸς τὴν ἐμὴν σμικρότητα, θρασὺ τὸ ἐπιτήδευμα.

---

14 ἄνδρες – θεὸν cf. Act. 13,16 et 13,26 **15** Χριστοῦ – ἡμῶν cf. 1 Ioh. 5,20; Ioh. 17,3 **19** εὐλαβοῦμαι – θεοῦ cf. 1 Reg. 18,15 etc. **20–21** ὁ θεοῦ – παιδευτήριον cf. Act. 22,6–10 **21–22** παραδείσου – ῥήματα cf. 2 Cor. 12,4 **22–23** Act. 9,15 **23–24** 1 Cor. 9,27

1–12,7 Tarasii apologeticus ex eodem fonte excerptus (narratione scilicet de concilio quadam), quem Theoph. p. 458,21–460,22 exscripsit, Actis posteriore tempore antepositus est; ea, quae in illa narratione apologetico antecedebant, exstant apud Theoph. p. 458,10–20 (ex Theoph. pendet uita Irenae c. 6 Halkin)

HV T **1–12,7** = *Theoph.* **17–10,26** ἐγὼ – ἐξελέσθαι Am f. 148^{v}–149^{r}

---

1 [...] τῆς ἑβδόμης συνόδου α′ add. V^{1} in marg. sup. (pars tituli margine reciso euanuit) τῆς ζ′ συνόδου add. T^{1} in marg. sup. Πρακτικὰ τῆς ἑβδόμης συνόδου ed.Rom.*, sed cf. lat. | ἀσχεδιάστως λεχθεὶς T, cf. lat.: σχεδιασθεὶς HV edd. | ἡμέρᾳ + ἐν HV **2** βασιλεύοντες] βασιλεῖς H | καὶ om. V **3** η′ H | ,ϛσϡγ′ om. H **5** δόξαν + τοῦ T, sed cf. *Theoph.* | γινομένων H *Theoph.* | ὡς om. H *Theoph.*, sed cf. lat. | τῶν om. ed.Rom.* **6** εἰς om. *Theoph.* | τῶν χριστιανῶν om. *Theoph.* | μάλιστα δὲ] καὶ μάλιστα *Theoph. (x)* **8** προχειρισθῆναι V *Theoph.* (cf. p. 12,8 etc.): ἐγχειρισθῆναι H T **9** ἐξειπεῖν τὸ βεβουλημένον (-λευμ- ed.Rom.*) αὐτοῖς T edd., sed cf. *Theoph.* **10** ἀναξίου V ἀναξίον (sic) H | ἐμαυτὸν om. HV *Theoph. (m)* ἑαυτὸν *Theoph.* (rell.) | εἶναι om. *Theoph.* **11** δυναμένου + μου T **12** προαγάγαι etiam *Theoph. (yz)* **14** νῦν V$^{1-2}$ s.l. T *Theoph.*, cf. *Chron.trip.*: om. H V^{ac} | ὦ scripsi coll. *Theoph.*: οὖν T edd., om. HV | ταῖς καρδίαις T (cf. lat. et *Theoph.*): τῇ καρδίᾳ HV **15** τοῦ^{1} om. ed.Rom.* **18** ante φόβῳ add. ὅτι T edd., sed cf. lat. et *Theoph.* | συγκαταθέσθαι *Theoph.* **19** οὕτως + εὐκόλως T edd. (ras. post οὕτως in V), sed cf. lat. et *Theoph.* **20** ἀπερισκέπτως καὶ ὡς ἔτυχεν V | ὑποπέσαιμι Am | κατακρίματι] κρίματι V | θεοῦ] θείων *Theoph.*, sed cf. lat. **21** ἀκροώμενος HV, sed cf. *Theoph.* | παραδείσσου T **22** τε] τὰ V | ἄρητα H **24** ὁ om. HV **25** ταῖς om. *Theoph.* **26** εἰς HV, cf. *Theoph.*: ἐπὶ T Am

Apologeticus ad populum a Tarasio a secretis conpendiose dictus die qua intimauerunt imperantes Hirene et Constantinus populis, ut fieret patriarcha, qui et promotus est indictione octaua anno a creatione mundi VI CCXCIII

„Immaculatae fidei nostrae, id est christianorum, custodes et eorum quae in gloriam dei fiunt aemulatores, fideles imperatores nostri, tanquam omnium in beneplacitum eius et in commodum nostrum christianorum uidelicet curam facientes et maxime nunc ecclesiastica negotia diligenter et sollicite considerantes, quo summus sacerdos in hac regia urbe sua constituerer, in suae pietatis animum <me> assumpserunt, et ut manifeste mihi diceretur quod consiliati sunt praeceperunt. cumque ego ad hoc me indignum esse pronuntiarem et nullam condescensionem facerem, utpote qui iugum huius sarcinae portare uel sufferre non possem, iusserunt me adduci ante faciem uestram pro eo quod et huius consilii participes effecti sitis. Ma. 988

Et <nunc, o> uiri deum timentes et eum semper in cordibus uestris habentes, uos aio, qui Christi uocatione, ueri uidelicet dei nostri, nominamini christiani, audite breuis sermonis ab exiguitate ac humilitate nostra rationem. ego quidem quicquid Rom. 370 piis imperatoribus nostris et per omnia horthodoxis responderim, et in conspectu uestro rationis meae apologia respondeam: timore deprimor ad consentiendum huic electioni, et uereor a facie dei currere taliter et quomodolibet incircumspectus, ut non terribili damnationi succumbam. si enim Paulus diuinus apostolus, qui dei La.-Co. 35 uoces audiuit caelumque habuit correptionem et paradisi inspector effectus est audiuitque *archana uerba* et *portauit nomen* dei *in conspectum nationum et regum*, Corinthiis scribens dicebat: *ne forte cum aliis praedicauerim ipse reprobus efficiar*, quomodo ego, qui in mundo conuersatus et cum laicis connumeratus in imperatoriis administrationibus militaui, sic absque diiudicatione atque circumspectione possum insilire ad sacerdotii magnitudinem? horrendum conamen ad exiguitatem meam et temerarium studium.

4–13,7 Immaculatae – alligata = *Chron. trip. p. 304,21–306,7 (ubi Anast. uersionem Actorum hic illic correctam iterauit)*

P VE

1–3 Apologeticus – mundi VI CCXCIII *om.* V *spatium relinquens*, Acta septimae synodi *ante* Apologeticus *add. Hard.* 1 ductus P^{ac} (u *exp.*, i *superscr.* P^{c}) 2 Hyrene E Irene *ed. Rom.** 3 creatore P^{ac} (ore *sublin.*, ione *superscr.* P^{c}) 4 Inmaculatae VE (I *om.* V *relinquens rubricatori*) | id est *om. Chron. trip. recte? cf. gr. et Theoph.* 5 fideles + et *ed. Rom.** 6 christianorum uidelicet *om. Theoph. et Chron. trip., sed cf. gr.* 7 nunc *om.* V 8 constitueretur *ed. Rom.* non male (cf. gr.), sed* constituerer *habet etiam Chron. trip. (error Anastasii?)* | me *add. ed. Rom., cf. gr. et Chron. trip.* 9 manifestum E *edd., sed cf. Chron. trip.* | dicerentur E^{ac} (n *del.* E^{x}) redderetur *ed. Rom.*, sed cf. Chron. trip.* | cumque] que *om. ed. Rom.** | ego *om. Chron. trip.* | ad *om. ed. Rom.*, sed cf. Chron. trip.* 11 portare *om.* V (*uide infra*) | uel *om.* E et *ed. Rom.** 13 nunc o *addidi* (nunc *add. ed. Rom.*), *cf. gr., Theoph., Chron. trip.* | deum] dominum *ed. Rom.* ex* F 14 uestri E | nominamini P: nomini V nomine E 15 ac P E^{pc}: hac VE^{ac} (h *eras.*) | quidam P^{ac} (a *exp.*, e superscr. P^{c}) 16 piissimis VE *edd.* | et^{2}] etiam E *edd.* 17 respondeo *ed. Rom.** 18 uereor P, *cf. Chron. trip.*: reuereor VE *edd.* | incircumspecte *ed. Rom.** 20 correptionem (~ παιδευτήριον, correptio ~ νουθεσία *habent Gloss.*) P V: correptorem E *edd.* (*gr.* scolam *ed. Rom.*^{mg}) erudiens se *Chron. trip. (ubi Anast. priorem uersionem correxit)* 21 arcana *ed. Rom.** | conspectu VE *edd.* (*sed cf. infra p. 41,16*) 23 in^{2} *om. ed. Rom.** | imperatoris P V, *sed cf. Chron. trip.* 24 ministrationibus *ed. Rom.**

Ἡ δὲ αἰτία τοῦ φόβου καὶ τῆς ἐμῆς παραιτήσεώς ἐστιν αὕτη· ὁρῶ καὶ βλέπω τὴν ἐπὶ τὴν πέτραν Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν τεθεμελιωμένην ἐκκλησίαν αὐτοῦ διεσχισμένην νῦν καὶ διῃρημένην, καὶ ἡμᾶς ἄλλοτε ἄλλως λαλοῦντας καὶ τοὺς τῆς ἀνατολῆς ὁμοπίστους ἡμῶν χριστιανοὺς ἑτέρως, καὶ συμφωνοῦντας αὐτοῖς τοὺς τῆς δύσεως, ἠλλοτριωμένους δὲ ἡμᾶς ἐκείνων ἁπάντων καὶ καθ' ἑκάστην ὑπ' αὐτῶν ἀναθεματιζομένους. δεινόν ἐστι τὸ ἀνάθεμα, πόρρω τοῦ θεοῦ βάλλει καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἐκδιώκει ἀπάγον *εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον*. οὐκ οἶδεν ὁ τῆς ἐκκλησίας νόμος καὶ ὅρος ἔριν ἢ φιλονεικίαν, ἀλλ' ὥσπερ οἶδεν ὁμολογεῖν ἓν βάπτισμα, μίαν πίστιν, οὕτως καὶ συμφωνίαν μίαν ἐπὶ παντὸς ἐκκλησιαστικοῦ πράγματος. οὐδὲν γὰρ οὕτως ἐστὶν *ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἀπόδεκτον* καὶ *εὐάρεστον* ὡς τὸ ἑνωθῆναι ἡμᾶς καὶ γενέσθαι μίαν καθολικὴν ἐκκλησίαν, καθὰ καὶ ἐν τῷ συμβόλῳ τῆς εἰλικρινοῦς ἡμῶν πίστεως ὁμολογοῦμεν.

Καὶ αἰτοῦμεν, ἀδελφοί – οἶμαι δὲ καὶ ὑμεῖς, ἐπειδὴ γινώσκω τὸν φόβον τοῦ θεοῦ ἔχειν ὑμᾶς – παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων καὶ ὀρθοδόξων βασιλέων ἡμῶν σύνοδον
Ha. 25 οἰκουμενικὴν συναθροισθῆναι, ἵνα γενώμεθα οἱ τοῦ ἑνὸς θεοῦ ἓν καὶ οἱ τῆς τριάδος ἡνωμένοι καὶ ὁμόψυχοι καὶ ὁμότιμοι, οἱ τῆς κεφαλῆς ἡμῶν Χριστοῦ *σῶμα* ἓν *συναρμολογούμενον καὶ συμβιβαζόμενον*, οἱ τοῦ ἁγίου πνεύματος οὐ κατ' ἀλλήλων, ἀλλὰ σὺν ἀλλήλοις, οἱ τῆς ἀληθείας τὸ αὐτὸ φρονοῦντες καὶ λέγοντες. καὶ μὴ ᾖ ἔρις καὶ διχοστασία ἐν ἡμῖν, ὅπως ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ *ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσῃ* πάντας ἡμᾶς.

Καὶ εἰ μὲν κελεύουσιν οἱ τῆς ὀρθοδοξίας πρόμαχοι βασιλεῖς ἡμῶν ἐπὶ τῇ ἐμῇ αἰτήσει ἐπινεῦσαι, συγκατατίθημι κἀγὼ καὶ τὴν κέλευσιν αὐτῶν ἐκπληρῶ καὶ ὑμῶν τὴν ψῆφον ἀσπάζομαι· εἰ δὲ μή γε, ἀδυνάτως ἔχω τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὑποβληθῶ τῷ ἀναθέματι καὶ εὑρεθῶ καταδεδικασμένος *ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν* καὶ κριτοῦ
Rom. 371 Ma. 990 τῆς δικαιοσύνης, ἔνθα οὔτε βασιλεὺς οὔτε ἱερεὺς οὔτε ἄρχοντες οὔτε πλῆθος ἀνθρώπων δύνανταί με ἐξελέσθαι. καὶ εἴ τί ἐστιν ἀρεστὸν ὑμῖν, ἀδελφοί, δότε τῆς ἐμῆς ἀπολογίας, φράσαι δὲ μᾶλλον αἰτήσεως, τὴν ἀπόκρισιν."

---

2 ἐπὶ τὴν πέτραν Χριστὸν cf. 1 Cor. 10,4 **7** Mt. 8,12; 22,13; 25,30 **8–9** ἓν – πίστιν cf. Eph. 4,5 **10** ἐνώπιον – εὐάρεστον cf. 1 Tim. 2,3 et 5,4; Hebr. 13,21 **16–17** οἱ – συμβιβαζόμενον cf. Eph. 4,15–16; Col. 1,18 **18–19** ἔρις καὶ διχοστασία cf. Gal. 5,20 **19–20** Phil. 4,7 **24** 1 Cor. 1,8 **24–25** κριτοῦ – δικαιοσύνης cf. Ps. 9,5

1–6 ὁρῶ – ἀναθεματιζομένους ad uerbum fere congruunt cum sacra imp. ad syn. p. 46,18–22 **13–15** καὶ αἰτοῦμεν – συναθροισθῆναι cf. sacra imp. ad syn. p. 46,22–23 **15–18** ἵνα – λέγοντες ~ Greg. Naz. or. 6 (de pace I) c. 4,10–14 Calvet-Sebasti **15–19** ἵνα – νοῦν cf. Taras. epist. ad episc. or. p. 242,25–27

HV T

---

1 αἰτία + μάλιστα T Am edd., sed cf. lat. et *Theoph.* **4** συμφωνοῦντας + μὲν T edd., sed cf. *Theoph.* | δύσεως + καὶ HV **5** ἀλλοτριουμένους H (ιου in ras.?) T *Theoph.*; cf. p. 46,21 | δὲ om. HV | ἡμᾶς] ὑμᾶς H | ἅπαντας H | ὑπ'] ἀπ' V **7** εἰς τὸ ἐξώτερον σκότος V **8** καὶ ὅρος om. V, ὅρος καὶ νόμος *Theoph.* | ὥσπερ] ὡς πᾶν H | ὁμολογεῖσθαι HV ὁμολογεῖν + εὐσεβῶς T edd., sed cf. lat. et *Theoph.* **9** πράγματος ἐκκλησιαστικοῦ *Theoph.* **10** οὕτως om. *Theoph.* | ἐνώπιον τοῦ θεοῦ post εὐάρεστον *Theoph.* | ἀπόδεκτον *Theoph.*; cf. *N.T.*: ἀποδεκτὸν H T Am εὐαπόδεκτον V edd. **11** καθὰ T Am *Theoph.*: καθὼς HV **13** αἰτοῦμαι V T Am edd., sed cf. lat. et. *Theoph.* | ἡμεῖς H **14** βασιλέων ὑμῶν H ἡμῶν βασιλέων V **18** τὰ αὐτὰ H **19** ἡ τοῦ Θεοῦ εἰρήνη V **19–20** φρουρήσοι H^{ec} φρουρήσει T Am *Theoph. (hy)* **21** Καὶ om. T Am | μὲν + οὖν T Am edd., sed cf. *Theoph.* | ἐπὶ τῇ αἰτήσῃ τῇ ἐμῇ V | ἐμῇ + εὐλόγῳ T Am edd., sed cf. lat. et *Theoph.* **22** συγκατατίθεμαι V Am *Theoph. (x)* | καὶ ἐγὼ V om. H **23** γε] σε V **24** τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ om. ed.Rom.* **25** δικαιοσύνης + τῶν ὅλων καὶ V edd. | βασιλεῖς V edd. | ἱερεῖς HV edd., sed cf. lat. et *Theoph.* | οὔτε[3]] οὐκ V | οὔτε[4]] οὐ V | πλήθη H T **26** δύνανται ed.Rom.*; cf. *Theoph.* | ἐστιν om. H (uide infra) ed.Rom.*, ἐστιν + ἄριστον καὶ V (τι + ἄριστον καὶ ed.Rom.*), sed cf. lat. et *Theoph.* | ἀρεστὸν + ἐστὶν H

Causa uero <timoris et> meae refutationis haec est: aspicio enim et uideo ecclesiam, quae super petram Christum deum nostrum fundata est, scissam nunc et diuisam, et nos alias atque aliter loquentes et aliter eos christianos qui in oriente unius nobiscum fidei sunt, sed et his concordantes occidentales, nos ab omnibus illis alienatos et a se per singulos dies anathematizatos [habere]. dira poena est anathema, procul a deo PL 129,202 emittit et a regno caelorum persequitur et ducit *in tenebras exteriores*. nescit ecclesiae lex uel terminus sectam siue contentionem, sed sicut nouit confiteri unum baptisma, unam fidem, ita et concordiam unam in omni ecclesiastico negotio. nihil enim est *in conspectu dei* tam *acceptum* atque *placabile*, quam ut unum simus et una efficiatur catholica ecclesia, quemadmodum in sincerae nostrae fidei symbolo confitemur.

Et petimus nos, fratres, ut reor et uos, quoniam scio timorem uos dei habere, a piissimis et horthodoxis imperatoribus nostris synodum uniuersalem colligi, ut efficiamur nos qui unius dei sumus unum, et qui trinitatis cultores existimus uniti et unanimes et collegae, et qui capitis nostri Christi sumus efficiamur corpus unum conpactum atque conexum, et qui sancti spiritus sumus efficiamur non contra inuicem, sed pro inuicem, et qui ueritatis existimus efficiamur id ipsum sapientes atque dicentes. et non sit in nobis certamen siue dissensio, ut *pax dei, quae exsuperat omnem sensum,* muniat omnes nos. Ha. 26

Et si quidem iusserint horthodoxiae propugnatores, imperatores uidelicet nostri, postulationi meae annuere, consentio et ego et iussionem eorum implebo. sin autem, impossibile mihi est hoc facere, ne subiciar anathemati et inueniar condempnatus in die domini nostri et iustitiae iudicis, ubi neque imperator neque sacerdos neque Rom. 371 principes neque hominum multitudo poterit eripere me. et quicquid placuerit uobis, fratres, date apologiae meae, immo uero assertionis uestrae redditae petitioni meae Ma. 989 responsum."

P VE

1 timoris et *add. ed. Rom., cf. gr., Theoph., Chron. trip.* | recusationis *p. 47,16 melius quidem, sed* refutationis *habet etiam Chron. trip.* 4 sunt fidei *ed. Rom.* ex* F | occidentales + et *ed. Rom.*, sed cf. Chron. trip.* | a se ~ ὑπ' αὐτῶν 5 habere *deleui coll. Chron. trip., cf. gr.* | anatema P^{ac} (h *superscr.* P^{c}) 6 e regno *ed. Rom.** | persequitur et ducit] expellit ducens *Chron. trip. fort. etiam hic scribendum, nisi ipse Anast. illic uersionem priorem correxit; cf. tamen ThLL X 1 p. 1698,28 sqq.* 9–10 efficiamur *ed. Rom.** 10 ecclesia catholica VE *edd.* | fidei nostrae *Chron. trip.* | symbolum V simbolo E 12 uos timorem E *edd.* 16 compactum VE *edd.* | connexum VE *edd.* 17 ad ipsum P^{ac} (a *exp.*, i *superscr.* P^{c}) 20 iusser(unt?) V *Chron. trip.* 21 meae + iustae *ed. Rom.* ex gr.* T | iussionem eorum implebo *om. Chron. trip., sed cf. gr. et Theoph.* | sin autem ~ εἰ δὲ μή γε *(ut saepe)* 22 anatemati P^{ac} (h *superscr.* P^{1}) | condemnatus VE *edd.* 23 iustitiae] iusti E^{2} *edd., sed cf. gr., Theoph., Chron. trip.* 24 princeps VE 25 assertionis – redditae *om. ed. Rom.* coll. gr. ut uidetur, sed exstant haec etiam in Chron. trip.* | assertioni E^{2} | redditae *Chron. trip. (C)*: reddite P VE *Chron. trip. (PH)* | petitioni P *Chron. trip. ed. Reg.**: petitionis VE *ed. Rom.*

Καὶ ἀσμένως ἠκροάσαντο πάντες τῶν λαληθέντων συμφωνήσαντες τοῦ γενέσθαι σύνοδον, τινὲς δὲ ὀλίγοι τῶν ἀφρόνων ἀνεβάλλοντο.

Ὁ δὲ ἀσηκρῆτις πάλιν πρὸς τὸν λαὸν διαλεγόμενος ἀπεκρίνατο, ὅτι „ὁ κῦρ Λέων ὁ βασιλεὺς κατέστρεψε τὰς εἰκόνας, καὶ ἡ σύνοδος, ὅτε ἐγένετο, κατεστραμμένας αὐτὰς εὗρε· καὶ διότι ἀπὸ βασιλικῆς χειρὸς κατεστράφησαν, πάλιν συζήτησιν ἔχει
La.-Co. 37 τὸ κεφάλαιον, ὅτι ἀρχαίαν συνήθειαν παραδεδομένην ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ κατετόλμησαν, ὡς ἔδοξεν αὐτοῖς, ἀφανίσαι. ἀλλ' ἡ ἀλήθεια *τοῦ θεοῦ οὐ δέδεται.*"

Προχειρισθεὶς δὲ ἔγραψε συνοδικὰ τοῖς πατριάρχαις Ῥώμης, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ τῆς ἁγίας πόλεως, ἅπερ εὑρήσεις ἐν τῇ δευτέρᾳ καὶ τρίτῃ πράξει μετὰ καὶ τῶν ἀντιγραφέντων παρ' αὐτῶν.

Συγγραφὴ σύντομος δηλωτικὴ τῶν πραχθέντων πρὸ τῆς συνόδου

Ἐλθόντων οὖν ἀπὸ μὲν Ῥώμης Πέτρου καὶ Πέτρου τῶν θεοφιλεστάτων πρεσβυτέρων καὶ ἀποκομισάντων τὰ προαναφερόμενα γράμματα, ἐκ δὲ τῆς ἀνατολῆς Ἰωάννου καὶ Θωμᾶ τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν καὶ συγκέλλων γενομένων τῶν ἐκεῖσε πατριαρχῶν καὶ αὐτῶν ὁμοίως ἀγαγόντων τὰ προδηλούμενα γράμματα, προσέταξαν οἱ τὸ βασίλειον πρυτανεύοντες συναθροισθῆναι τοὺς ἐπισκόπους. αὐτῶν δὲ ἀφικομένων ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, ἐν τῇ Θρᾴκῃ τὰς διατριβὰς ἐποιοῦντο οἱ αὐτοὶ κράτιστοι βασιλεῖς. οἱ δὲ πλείους τῶν ἐπισκόπων τῇ αἱρέσει τῶν χριστιανοκατηγόρων ἐγκυλινδούμενοι ἐτύρευον μετὰ λαϊκῶν τινων πολλῶν τὸν ἀριθμὸν μὴ καταδέχεσθαι γενέσθαι σύνοδον, ἀλλὰ στοιχεῖν τῇ κατενέξει καὶ τῇ ὕβρει τῶν σεπτῶν εἰκόνων, καὶ φατρίας οὐκ ὀλίγας καὶ ψιθυρισμοὺς κατὰ τοῦ πατριάρχου κινοῦντες, ὥστε καὶ παρασυναγωγὰς ἐποιοῦντο. ταῦτα οὖν βουλευομένων αὐτῶν οὐκ ἔλαθε τὰς ἀκοὰς τοῦ πατριάρχου, ἀλλ' ἔτι τὰς παρασυναγωγὰς αὐτῶν ποιουμένων ἐδήλωσεν αὐτοῖς, ὅτι „ἡ Κωνσταντινούπολις ἐπίσκοπον ἔχει· ἐκτὸς εἰδήσεως αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ὑμῖν ἄδεια ποιεῖν παρασυναγω-

7 2 Tim. 2,9

1–2 Καὶ ἀσμένως – σύνοδον cf. sacra imp. ad syn. p. 46,28–29 3–7 Ὁ δὲ – ἀφανίσαι cf. sacra imp. ad Hadr. p. 5,9–14; Hadr. epist. ad imp. p. 119,18–121,3 (gr. p. 118,20–120,4); desunt haec in uita Irenae c. 6–7 Halkin 8–9 Προχειρισθεὶς – πόλεως cf. Theoph. p. 460,25–32 9–10 ἅπερ – αὐτῶν Tarasii synodica ad Hadrianum missa (Grumel/Darrouzès, Reg. n. 351) in Actis non exstare narratorem fugit

11–16,10 haec conscriptio ex eadem narratione atque Tarasii apologeticus excerpta est (cf. infra l. 13 προαναφερόμενα); similia aliis uerbis tradit Theoph. p. 461,12–462,29 (inde uita Irenae c. 7 Halkin)

HV T

1 Καὶ ἀσμένως] ἀσμένως δὲ T edd., sed cf. lat. et *Theoph.* | ὑπεδέξαντο H | τοῖς λαληθεῖσι H 2 τινὲς – ἀνεβάλλοντο om. *Theoph.*, τινὲς om. V | ὀλίγοι δὲ V | ἀνεβάλοντο (ras. post λ) V 3 ἀσηκτήτης (sic) H, τα (= Ταράσιος) suprascr. V^{2-3}, Ταράσιος *Theoph.* | ἔφη *Theoph.* | ὁ κῦρ om. T *Theoph.* (sed cf. lat.), ὁ κύριος ed.Rom.* 5 εὗρεν αὐτὰς V | διότι H T *Theoph. (dz)*: δι' ὧν V *Theoph. (y)* | ἀπὸ] διὰ *Theoph.* | ζήτησιν *Theoph.* 7 δέδεται + ἀποστολικῶς εἰπεῖν *Theoph.* 8 συνοδικὸν V 9 εὑρήκαμεν V 9–10 μετὰ καὶ – αὐτῶν om. T 10 καὶ om. H | ἀντιγράφων ed.Rom.* 12 οὖν om. T edd., sed cf. lat. | μὲν om. HV La.-Co., sed cf. lat. 13 προσαναφερόμενα H 14 καὶ μοναχῶν om. V 15 γενομένων post πατριαρχῶν V 18 αὐτοὶ κράτιστοι om. V 19 ἐγκαλινδούμενοι ed.Rom.* 20 τὸν ἀριθμὸν om. V | στοιχεῖσθαι H 21 καὶ^2 om. V (ras. 1-2 litt.) | φρατρίας ed.Rom.* 22 τοῦ om. H 22–23 ταῦτα – αὐτῶν] ὥστε κακῶς βουλομένοις αὐτοῖς H 23 ταῖς ἀκοαῖς T 23–24 ἀλλ' ἔτι – ὅτι T: ἀλλ' ἔτι τούτοις ἐδήλου ὅτι V (de H uide infra) 23–24 τὰς^2 – αὐτοῖς T: τοῖς παρασυναγωγὰς ποιουμένοις ἐδήλωσεν H

Et libenter audierunt omnes quae dicta sunt, consensum praebentes ut fieret synodus. quidam autem perpauci ex insipientibus differebant.

At uero a secretis rursum ad populum disputans respondebat quia „domnus Leo imperator subuertit imagines; et quando synodus facta est, subuersas illas inuenit; et propter quod per imperatoriam manum subuersae sunt, iterum quaestionem habet idem capitulum, quoniam antiquam consuetudinem in ecclesia traditam praesumpserunt, sicut eis libitum fuit, exterminare. sed ueritas *dei non est alligata.*" La.-Co. 37

Promotus autem scripsit synodicas litteras patriarchis Romae, Alexandriae, Antiochiae et sanctae ciuitatis, quas inuenies in secunda et tertia actione cum rescriptis eorum.

Conscriptio breuis indicans quae gesta sunt ante synodum PL 129,203

Venientibus itaque a Roma quidem Petro et Petro deo amicissimis presbyteris et deferentibus praelatas litteras, ab oriente uero Iohanne ac Thoma reuerentissimis presbyteris et monachis atque syncellis patriarcharum ibidem existentium et ipsis pari modo deferentibus praenotatas litteras, praeceperunt instauratores imperii conuenire episcopos. qui cum peruenissent in conseruatam a deo et regiam urbem, apud Thraciam moras faciebant potentissimi principes. plures autem ex episcopis in heresi christianos accusantium uolutati conturbabant una cum quibusdam non pauco numero laicis non admittendum ad efficiendam synodum, sed consentiendum depositioni et iniuriae uenerabilium imaginum, et factiones non paucas et susurrationes contra patriarcham commouebant, ita ut conuenticula facerent. haec ergo consiliantibus illis aures non latuit patriarchae, sed adhuc conciliabula sua facientibus direxit eis quia "Constantinopolis episcopum habet et praeter notitiam eius non est uobis

P VE

3 uero + qui *ed. Rom.** | a secretis] Tarasius *Chron. trip.* | domnus] dominus E^2 *edd.* 4–5 et propter quod P *Chron. trip.*: et quod propter VE *edd.* 5 per *om.* VE *edd.* | per imperatoriam manum] imperatoria manu *Chron. trip.* | quaestionem (questionem P) ~ συζήτησιν, *cf. Act. VI 230 D 8* 6 ecclesiam *Chron. trip. ed. Rom.* 7 dei + ut apostolice dicamus *Chron. trip. (cf. Theoph.)* 11 gesta *om.* F *ed. Rom.* facta *ed. Reg.** 13 ac] et *ed. Rom.* ex* F 14 sincellis *codd.* 15 instauratores] moderatores *ed. Rom.*^{mg} 17 Traciam VE | episcopis] ipsis E *edd.* (*corr. La.-Co.*^{mg} *ex* P) 18 uoluntati VE^{ac} (*corr.* E^2)

γάς, ἐπεὶ κατὰ τοὺς κανόνας τῇ καθαιρέσει ὑποβάλλεσθε." καὶ ἀκούσαντες οἱ ἐπίσκοποι ἑαυτοὺς συνέστειλαν φόβῳ τινὶ συσχεθέντες.

Εἰσελθόντων οὖν τῶν βασιλέων καὶ τοῦ λαοῦ τῶν ταγμάτων, σχολαρίων ἐξκουβιτόρων τε καὶ τῶν λοιπῶν στρατευμάτων τῶν στρατευομένων ἐν τῇ βασιλίδι πόλει, ὁρίζεται γενέσθαι ἡ σύνοδος ἐν τῷ σεπτῷ ναῷ τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων.

Τῇ πρὸ μιᾶς οὖν τῆς τακτῆς ἡμέρας κατὰ τὸ δειλινὸν ἐκινήθησαν οἱ στρατευόμενοι θυμῷ ζέοντες καὶ μανίαν πνέοντες, καὶ ἐλθόντες ἐν τῷ λουτῆρι τῆς ἁγίας καθολικῆς
Rom. 372 ἐκκλησίας ἄλλος τις ἄλλο ἔκραζε, πάντων δὲ ἡ φωνὴ εἰς ἓν κατέληγε, μὴ καταδέχεσθαι γενέσθαι σύνοδον.

Ma. 991 Ha. 28 Ὁ οὖν πατριάρχης ἀναγαγὼν τοῖς βασιλεῦσι τὴν ὑπόθεσιν οὐδαμῶς ἀπεκωλύθη τοῦ γενέσθαι τὴν συνάθροισιν τῶν ἐπισκόπων ἐν τῷ προειρημένῳ σεπτῷ ναῷ, ἀλλὰ τῇ ἐπαύριον γίνεται ἡ συναγωγὴ τῶν ἐπισκόπων ἐν τῷ αὐτῷ ναῷ. καὶ γενομένων τινῶν διαλαλιῶν παρά τε τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου καὶ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, καὶ ἀναγνωσθέντων τινῶν συνοδικῶν τῶν διαγορευόντων μὴ δεῖν γενέσθαι ποτὲ σύνοδον οἰκουμενικὴν παρεκτὸς συμφωνίας τῶν λοιπῶν ἁγιωτάτων πατριαρχῶν, καὶ τούτων ἀναγινωσκομένων ὄχλος ἐκινήθη τῶν στρατευομένων· καὶ πρὸ τῶν πυλῶν τοῦ σεπτοῦ ναοῦ στάσιν καὶ κραυγὴν ἐποιοῦντο ἐξ ὑποβολῆς τινων τῶν ἐν τῇ συνόδῳ κακοφρόνων ἐπισκόπων εἰς τοῦτο κινηθέντες.

Ὧν γενομένων ἡ βασιλεία ἐκέλευσε διὰ κουβικουλαρίου πάσῃ τῇ συνόδῳ προσειπεῖν· „τέως ὑποχωρήσατε, ἵνα τὴν τοῦ λαοῦ ἄτακτον φορὰν ἐκφύγωμεν, καὶ
La.-Co. 40 μετὰ τοῦτο τὸ θέλημα τοῦ κυρίου γενήσεται." οὕτως τε τῶν ἐπισκόπων ἐκ τοῦ ναοῦ ἐξελθόντων τινὲς αὐτῶν ἀντιτασσόμενοι τῇ ἀληθείᾳ τῷ ὄχλῳ συναπήχθησαν, καὶ δυσσεβῶς ἀνάρρησιν ἐποιοῦντο τοῦ ψευδοσυλλόγου, ἑβδόμην ταύτην σύνοδον εὐφημοῦντες. οὕτως οὖν τῆς πονηρᾶς βουλῆς κραυγὴν ἀφιείσης καὶ ὥρας οὔσης ὡσεὶ ἕκτης, γενόμενοι πρόσπεινοι οἴκαδε ἐπορεύοντο, καὶ οὕτως ἡ τῆς στάσεως κίνησις εἰς σιγὴν καθέστηκε.

Τηνικάδε οἱ βασιλεῖς ἐκέλευσαν τοὺς στρατευομένους ἐξελθεῖν, ὡς προφάσει μὲν παρατάξεως ἐχθρικῆς, δόντες φήμην, ὅτι τὸ ἔθνος τῶν Ἀγαρηνῶν φοσσατικῶς ἐξέρχεται, τῇ δὲ ἀληθείᾳ ἔξω τῆς βασιλευούσης αὐτοὺς ἐξήλαυνον πόλεως. τούτων οὖν

---

25 τῆς πονηρᾶς βουλῆς cf. Is. 3,9

3–16,9 Εἰσελθόντων – πόλει cf. Act. I p. 38,14–25; Taras. epist. I ad Hadr. 459 B 12 – C 13

HV T

1 καθαιρέσει ὑποβάλλεσθε] καθυποβάλλεσθε HV 3–4 ἐξκουβιτώρων H ed.Rom.^{mg} ἐξκουβιταρίων ed. Rom.* 5 καὶ πανευφήμων om. V 7 Τῇ – ἐκινήθησαν om. V | Τῇ] Τὴν T | στρατευόμενοι + οὖν V 8 μανικὸν V | καὶ^2 om. V (ras. 1-2 litt.) 9 ἄλλο + τι H 11 οὖν] γοῦν H | Ὁ οὖν πατριάρχης ἀναγαγὼν] Τοῦ τοίνυν πατριάρχου ἀναγαγόντος T edd., sed cf. lat. | τοῖς – ὑπόθεσιν] τὴν ὑπόθεσιν τοῖς βασιλεῦσιν T edd. 12 τοῦ] τὸ T edd. | σεπτῷ om. V 13 ἐν τῷ αὐτῷ ναῷ] ἐν αὐτοῖς V ἐν αὐτῷ ed.Rom.* | καὶ om. V^{pc} (ras. 1-2 litt.) 13–14 καὶ γενομένων – διαλαλιῶν] γεγόνασι δὲ καί (δὲ καί ins. V$^{1-2}$) τινες διαλαλιαὶ V 15 καὶ ἀναγνωσθέντων] ἀναγνωσθέντων καί V 16 γίνεσθαι V 17 ἐκινήθη + πολὺς V edd. 19 κακοφρόνως H | εἰς τοῦτο κινηθέντες om. V 20 γινομένων H 20–21 εἰπεῖν V 22 γίνεται H γένηται T | τε] γε T edd., sed cf. lat. 24 ἀνάρρεσιν H | σύνοδον ταύτην V 26–27 ἡ τῆς στάσεως κίνησις] τὰ τῆς στάσεως V 27 καθειστήκει V (fort. ει^2 ex corr.) 28 ante Τηνικάδε add. καὶ V | ὡς eras. in V, om. ed.Rom.* | προφάσει] προστάξει H 29 φωσσατικῶς H ed.Rom.* 30 δὲ om. H | ἐξήλαυνε H ἤλαυνον T

licentia conuenticula faciendi; nam secundum canones depositioni subicimini." quo audito episcopi retraxerunt se timore quodam obsessi.
Intrantibus itaque imperatoribus et populi ordinibus, scholariis uidelicet, excubitoribus et ceteris militiis quae militant in regia urbe, diffinitur fieri synodus in uenerabili templo sanctorum et laudabilissimorum apostolorum.

Igitur pridie quam statutus dies aduenisset post meridiem commoti sunt milites furore feruentes insaniaeque spirantes, et uenientes ad luterem sanctae catholicae ecclesiae aliud atque aliud clamabant, sed uox omnium in unum terminabatur, quod Rom. 372
uidelicet non essent permissuri fieri synodum.
Porro patriarcha relata causa imperatoribus nequaquam prohibitus est, quominus Ha. 27
fieret episcoporum conuentus in praedicto uenerabili templo, sed in crastinum fit Ma. 992
congregatio episcoporum in eodem templo. factisque quibusdam allocutionibus tam
a sanctissimo patriarcha quam a deo amabilibus antistitibus et lectis quibusdam PL 129,204
synodicis conscriptis, quae perhibent non oportere aliquando synodum uniuersalem
fieri praeter consensum ceterorum sanctissimorum patriarcharum, cumque legerentur haec, facta est turba militum, et ante ianuas uenerandi templi simultatem et clamorem faciebant ex summissione quorundam episcoporum, qui in synodo male sentientes ad hoc moti esse repperti sunt.
Quibus peractis imperium per cubicularium omni synodo iussit dicere: „interim
abscedite, ut populi inordinatum impetum euadamus, et post hoc uoluntas domini La.-Co. 39
fiet." taliterque antistitibus e templo egredientibus quidam eorum ueritati resistentes cum turba concinnauerunt et impie declamationem faciebant {non hanc synodum pseudosyllogum nominat, sed catholicus scriptor hereticorum conciliabulum, quod ante hanc synodum factum est quodque septimam synodum appellabant, pseudosyllogum, id est falsum collegium, nuncupat} pseudosyllogi, ut septimam hanc synodum collaudantes atque nominantes. cum ergo taliter malignum consilium clamorem emisisset et hora esset quasi sexta, domum iam esurientes abibant, et ita commotio seditionis sopita est.
Tunc imperatores iusserunt milites exire quasi sub praetextu quidem hostilis aciei, dantes famam quod gens Agarenorum hostiliter fuisset egressa, in ueritate autem
foras eos pellebant de regia ciuitate. ergo cum perfecissent isti uiam usque ad Mala-

P VE

2 se] sęn P^{ac} (ę *in* e *mut.*, n *exp.* P^{c}) 4 militabant *ed. Rom.** 5 laudabilium *ed. Rom.** 6 statutos P^{ac} (u *superscr.* P^{c}) | post] per *ed. Rom.** 7 insaniae quae P^{ac} (*litt. coniunxit*, a *exp.* P^{c}) insaniamque *ed. Rom.**, *sed cf. Act. VI 247 D 8 (ubi* iniuriarum *codd.) al.* 8 exclamabant P | quod] quia *ed. Rom.** 9 essent permissuri] esset permissum *ed. Rom.**, *sed cf. gr.* 11–12 sed – templo *om. ed. Rom.** (*ex gr.* Vc) 16 turbatio V | simultatem ~ στάσιν 17 faciebant + et V (E^{ac} *prob.*) faciebant + qui *ed. Rom.**, *sed. cf. gr.* | summissione ~ ὑποβολῆς, *cf. Gloss.* 17–18 qui – sunt] *Anast. legit* κινηθέντων, *ut uidetur* 18 sentiebant *ed. Rom.** | esse *post* sunt E *edd.* | reperti VE *edd.* 19 iussit dicere interim *ed. Rom., cf. gr.*: iussit interim dicere P E interim dicere iussit V (iussit *om.* V^{ac}, *add.* V^{1} *in fine lineae*), interim *in marg. suppletum falso loco insertum esse uidetur* 20 post hec F posthac *ed. Rom.** 21 fiet P^{pc}: fit P^{ac} (e *superscr.* P^{c}) VE^{ac} fiat E^{2} | taliterque] taliter quod E *edd.* 22 concinauerunt VE | declamationem] reclamationem P^{pc} clamationem P^{ac} (re *superscr.* P^{c}) 22–25 non – nuncupat] *adnotatio marginalis Anastasii in textum recepta, locum crucibus signauit* E^{2}, sed – nuncupat *uncis incl. ed. Rom.* uerbis* non hanc – nominat *omissis* 22–23 pseulosyllogum *(sic)* P 24 id est *om. ed. Rom.** 24–25 collegum P 25 hanc E^{2}: hunc P VE^{ac} 29 autem *om.* V^{ac} (*add.* V^{1} *s.l.*) aut E 30 eos foris *ed. Rom.* eos foras *ed. Reg.** | fecissent *ed. Rom.** 30–17,1 Malagina *scripsi coll. gr. et Chron. trip. p. 307,11 et 320,12*: Malagena P Malagenam VE *edd.*

τὴν ὁδὸν ποιησάντων ἕως τῶν Μαλαγίνων διὰ κελεύσεως αὐτῶν ἅπαντας ἐξώθουν καὶ ἀπεβάλλοντο τοῦ μὴ χρείαν αὐτῶν ποιεῖσθαι, κελεύσαντες ἕκαστον ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἰδίαν πατρίδα.

Τούτων οὕτως πραχθέντων διέμεινεν ἡ ἐκκλησία ἐνιαυτὸν ἕνα ἐν ἡσυχίᾳ· μόνον ὁ πατριάρχης τὸν τῆς ἀληθείας λόγον πᾶσιν ἐκήρυττε. καὶ δὴ τοῦ ἐνιαυτοῦ παρελθόντος αὖθις προσέτασσον οἱ εὐσεβεῖς βασιλεῖς τοῦ γενέσθαι σύνοδον ἐν τῇ Νικαέων μητροπόλει. καὶ ἡ πρόσταξις εἰς πέρας κατήντα τῶν ἐπισκόπων δῆθεν συναθροισθέντων. ὡσαύτως καὶ ὁ πατριάρχης μετὰ τῶν τοποτηρητῶν τῆς ἀνατολῆς καὶ τῆς δύσεως παρεγένετο ἐν τῇ αὐτῇ πόλει. καὶ γέγονεν ἡ σύνοδος εὐδοκίᾳ θεοῦ κατὰ τὰς ἐπιφερομένας πράξεις.

HV T

1 Μαλαγηνῶν H 3 οἰκείαν V 4 ἕνα] μόνον V | ἐν ἡσυχίᾳ] ἡσυχῇ HV | μόνον] καὶ V^{1-2} in ras., καὶ μόνον ed.Rom.* ex Vc 5–6 διελθόντος HV 6 εὐσεβεῖς om. T | τοῦ] τὸ H 7 πρόσταξις] πρόφασις T

gina, per iussionem eorum omnes expellebant pariter et aspernabantur ne horum cura fieret, iubentes singulos abire in patriam suam.

Quibus ita peractis mansit ecclesia anno uno quieta, tantummodo patriarcha uerbum ueritatis omnibus praedicante. et mox anno transacto denuo praecipiebant piissimi imperatores, ut fieret synodus in Nicaeorum metropoli. et praeceptio deueniebat in finem episcopis quasi congregatis in unum. similiter et patriarcha cum uicariis orientis et occidentis ad eandem peruenit urbem. et facta est synodus beneplacito dei secundum actiones quae proferuntur.

P VE

1–2 et aspernabantur ne horum cura fieret ~ καὶ ἀπεβάλλοντο τοῦ μὴ χρείαν αὐτῶν ποιεῖσθαι *Anast. minus apte* „et dimittebant, quod eorum opera non indigerent" *ed. Rom.*^{mg} 5 Niceorum VE Nicaenorum *ed. Rom.** | metropoli(m) V | praeceptio] praeceptum *ed. Rom.** 6 quasi ~ δῆθεν, *cf. e.g. Act. IV 22 D 11* „episcopis s(cilicet) cong." *ed. Rom.*^{mg}

Rom. 373

Ὑπομνήματα τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου τὸ δεύτερον

Πρᾶξις σὺν θεῷ πρώτη

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν

βασιλείας τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν δεσποτῶν Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῆς αὐτοῦ ⟨θεοστέπτου⟩ μητρὸς ἔτους ὀγδόου τῆς αὐτῶν ὑπατείας, πρὸ ὀκτὼ Καλανδῶν Ὀκτωβρίων ἰνδικτιῶνος ἑνδεκάτης

συνελθούσης τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ θείαν χάριν καὶ εὐσεβὲς θέσπισμα τῶν αὐτῶν θεοκυρώτων βασιλέων συναθροισθείσης ἐν τῇ Νικαέων λαμπρᾷ μητροπόλει τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας

Ma. 994 τουτέστι Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρωτοπρεσβυτέρου τῆς κατὰ Ῥώμην ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου καὶ Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἡγουμένου τῆς κατὰ Ῥώμην εὐαγοῦς μονῆς τοῦ ἁγίου Σάβα ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀδριανοῦ

Ταρασίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης

Ἰωάννου καὶ Θωμᾶ τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων μοναχῶν καὶ τοποτηρητῶν τῶν ἀποστολικῶν θρόνων τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως

1. Ἀγαπίου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας
2. Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἐφέσου

Ha. 29 3. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Κωνσταντίας τῆς Κυπρίων νήσου
4. Νικολάου ἐπισκόπου Κυζίκου
5. Εὐθυμίου ἐπισκόπου Σάρδης
6. Πέτρου ἐπισκόπου Νικομηδείας
7. Σταυρακίου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος
8. Ἠλία ἐπισκόπου Κρήτης

La.-Co. 41 9. Ἐπιφανίου διακόνου τῆς ἐκκλησίας Κατάνης καὶ τὸν τόπον ἐπέχοντος Θωμᾶ ἀρχιεπισκόπου Σαρδανίας

10. Ἰωάννου μοναχοῦ καὶ τὸν τόπον ἐπέχοντος Νικηφόρου ἐπισκόπου Δυρραχίου
11. Δανιὴλ ἐπισκόπου Ἀμασείας

---

3 Ἰησοῦ – ἡμῶν cf. 1 Ioh. 5,20; Ioh. 17,3

HV T 1 Ὑπομνήματα inc. M

---

1 Ὑπόμνημα H ed.Rom.* (ex Vc) | β' V 2 σὺν θεῷ om. ed.Rom.* | α' M 5 θεοστέπτου suppleui coll. p. 112,4 etc. | η' HV 6 Ὀκτωβρίῳ V | ἑνδεκάτης H ια' V 10–11 πρωτοπρεσβυτέρου – εὐλαβεστάτου om. H 10 κατὰ + τὴν ed.Rom.* 12 κατὰ + τὴν ed.Rom.* 13 Σάββα H ed.Rom.* (ut semper) 15 ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου H 17 πρεσβυτέρων om. V 19–36,20 episcopi non numerantur in codd., numeros suppleui 21 Κωνσταντίας H: Κωνσταντείας T M edd., om. V | τῆς Κυπρίων νήσου HV, cf. lat.: τῆς Κύπρου T M 23 Σάρδεων M fort. recte; cf. Bischofslisten p. 42 adn. 160 27 τῆς ἐκκλησίας Κατάνης om. M 28 Σαρδανίας scripsi coll. p. 70,11 etc. (cf. Bischofslisten p. 43 adn. 162): Σαρδωνίας V M Σαρδηνίας H T Σαρδινίας ed.Rom.* 29 ἐπισκόπου + τοῦ M

Monumenta synodi apud Nicaeam secundo celebratae

Rom. 373
PL 129,205

In dei nomine actio prima

In nomine domini et dominatoris Iesu Christi ueri dei nostri
imperio piissimorum et amicorum Christi dominorum nostrorum Constantini et
Hirenae matris eius octauo anno consulatus eorum, octauo Kalendas Octimbrias
indictione undecima
conueniente sancta et uniuersali synodo quae per diuinam gratiam et piam sanctionem eorundem deo confirmatorum imperatorum congregata est in Nicensium clara metropoli Bithyniensium prouinciae
id est Petro reuerentissimo archipresbytero sanctissimae Romanae ecclesiae sancti Ma. 993
apostoli Petri et Petro reuerentissimo presbytero monacho et abbate uenerabilis monasterii sancti Sabae Romae siti retinentibus locum apostolicae sedis almi et sanctissimi archiepiscopi senioris Romae Hadriani

Tarasio almo et sanctissimo archiepiscopo magni nominis Constantinopoleos nouae
Romae
Iohanne ac Thoma reuerentissimis presbyteris monachis et uicariis apostolicarum sedium orientalis dioeceseos

1. Agapio episcopo Caesariae Cappadociae
2. Iohanne episcopo Ephesi
3. Constantino episcopo Constantiae Cypriorum insulae Ha. 30
4. Nicolao episcopo Cyzici
5. Euthymio episcopo Sardis
6. Petro episcopo Nicomediae
7. Stauracio episcopo Chalcedonis
8. Helia episcopo Cretae
9. Epiphanio diacono ecclesiae Catanensis et locum optinente Thomae archiepiscopi Sardiniae
10. Iohanne monacho et locum retinente Nicephori episcopi Dyrrachii La.-Co. 42
11. Danihel episcopo Amasiae

7–19 conueniente – Ephesi = *Deusd. I 43 p. 53,11–21; eundem Actorum locum, sed multis locis abbreuiatum ex Iuonis coll. trip. (uide infra ad p. 39,2–6) hausisse uidetur Grat. C. 1 q. 7 c. 4 col. 428,10–15*

P VE 7–19 = *Deusd.*

---

1 Niceam VE 2 In dei nomine *om. ed. Rom.** | actio prima P: actio prima incipit VE prima actio *ed. Rom.** 5 Hirenae E *(cf. p. 1,6 etc.)*: Hierenae P Hyrenę V Irene *ed. Rom.* Irenes *ed. Reg.** | octauo²] VIII + uo *s.l.* VE | Octobrias E *edd.* 8 Nicaensium P 9 Bithinensium P E *Deusd.* Bythinensium V, *corr. ed. Rom.* 10 sanctissimae *om.* V *Deusd.* | sancti] scilicet *ed. Rom.** 11 monacho + que V 13 Adriani VE *(ut saepe)* 16 et] ut *Mansi* 17 dioceseos V *Deusd.* 18–37,20 *episcoporum numerationem in codd. non seruatam suppleui* 18 Agapito E² *edd.* *(corr. ed. Rom.*^{mg}*)* | Caesareae E² *edd., om. Deusd.* 19 Ephaesi P 22 Euthimio VE 24 | Stauratio P E 26 diacono] ep(iscop)o P^{ac} *(sublin.*, diacono *superscr.* P^{c}*)* ep(iscopo) diacono V^{ac} (episcopo *del.* V^{x}) | Catenensis VE 28 obtinente *ed. Rom.* ex* F | Nicęphori P 29 Danihele E Daniele F *ed. Rom.*^{mg} Damete *ed. Rom.**

12. Νικολάου μοναχοῦ καὶ ἡγουμένου μονῆς ἐπιλεγομένης Ἄπρου καὶ τοποτηρητοῦ τῆς μητροπόλεως Τυάνων
13. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Γαγγρῶν
14. Νικήτα ἐπισκόπου Κλαυδιουπόλεως
15. Θεοφυλάκτου διακόνου καὶ τοποτηρητοῦ τῆς Σταυρουπολιτῶν μητροπόλεως
16. Εὐσταθίου ἐπισκόπου Λαοδικείας
17. Μιχαὴλ ἐπισκόπου Συνάδων
18. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Πέργης
19. Ἀναστασίου ἐπισκόπου Νικοπόλεως τῆς Παλαιᾶς Ἠπείρου
20. Χριστοφόρου ἐπισκόπου τοῦ Φάσιδος
21. Θεοδώρου ἐπισκόπου Σελευκείας
22. Βασιλείου ἐπισκόπου Συλαίου
23. Νικολάου μοναχοῦ καὶ τοποτηρητοῦ τῆς μητροπόλεως Μωκισσοῦ
24. Μανουὴλ ἐπισκόπου Ἀδριανουπόλεως Θρᾴκης
25. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου τοῦ Ῥηγίου
26. Κυρίλλου μοναχοῦ καὶ τὸν τόπον ἐπέχοντος Νικήτα ἐπισκόπου Γοτθίας
27. Θεοδώρου ἐπισκόπου Κατάνης
28. Ἰωάννου ἐπισκόπου Ταυρομενίας
29. Γαυδιώσου ἐπισκόπου Μεσήνης
30. Θεοδώρου ἐπισκόπου Πανόρμου
31. Στεφάνου ἐπισκόπου Βιβόνων
32. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Λεοντίνης
Rom. 374 33. Θεοδώρου ἐπισκόπου Ταυριανῆς
34. Χριστοφόρου ἐπισκόπου τῆς ἁγίας Κυριακῆς
35. Θεοτίμου ἐπισκόπου Κροτώνων
36. Βασιλείου ἐπισκόπου τῶν †Νησίων
37. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Καρίνης
38. Ἰωάννου ἐπισκόπου Τρεοκάλεως

HV T M

---

1 ἐπιλεγομένης om. V, ἐπιλεγομένης + τοῦ M 1–2 τοποτηρητοῦ] τὸν τόπον ἐπέχοντος T 2 τῆς μητροπόλεως] μητροπολίτου T τοῦ μητροπολίτου ed.Rom.* 5 A 15 iteratur in A 186; cf. Bischofslisten p. 26 et p. 68 adn. 311 | τοποτηρητοῦ] τὸν τόπον ἐπέχοντος T M | Σταυροπόλεως HV, sed cf. lat. 7 Συνάδων + Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Συνάδων (sic) T 9 ἐπισκόπου + μητροπόλεως H | τῆς om. V 10–11 A 20 om. V 10 τοῦ om. H | Φάσιδος H M: Φασιδίου T edd. 11 Σελευκίας V 12 Συλλαίου H 13 Μωκισσοῦ ed.Rom.: Μωκίσσου H Μωκησσοῦ V Μωκησοῦ (forma recentioris aetatis; cf. Notit.) T M 15 τοῦ om. M | Ῥηγίου] Ῥιγίου HV 16 Νικήτα om. V | Γοτθ sine abbr. HV T 18 Ταυρομενείας T, aliis locis (C 18 etc.) Ταυρομενίου; cf. Bischofslisten p. 47 19 Γαυδιώσου ed.Rom. (cf. D 47 etc.): Γαυδιόσου V T M Γαυδ sine abbr. H | Μεσσήνης ed.Rom.*, sed cf. B 33 etc. 21 Βιβώνων HV fort. recte (cf. D 50 etc.) 22 Λεοντινῆς V Λεοντηνῆς M 23 Ταυριάνης H Ταυριανῶν V edd. 25 Θεοτίμου] Θεοδώρου V | Κροτώνης HV Κροτῶν M 26 Νησίων] exspectaueris τῆς Λιπαριτῶν νήσου; cf. D 54 etc. (uide etiam B 50 et B 132); cf. Bischofslisten p. 47 adn. 184 27 Καρήνης V 28 A 38 om. V | Τρεοκάλεως] Τρεοκάλεων H Τροκάλεως Vc edd. (sed Τροκάλεως, quod habent Notit., nusquam in codd. traditur)

12. Nicolao monacho et abbate monasterii quod cognominatur Apri et uicario metropoleos Tyanensium
13. Constantino episcopo Gangrensium
14. Niceta episcopo Claudiopoleos
15. Theophylacto diacono et uicario Stauropolitanorum metropoleos
16. Eustathio episcopo Laodiciae
17. Michael episcopo Synadensi
18. Constantino episcopo Pergae
19. Anastasio episcopo Nicopoleos ueteris Hepiri
20. Christophoro episcopo Phasidii
21. Theodoro episcopo Seleuciae
22. Basilio episcopo Sylei
23. Nicolao monacho et uicario metropoleos Mocissi
24. Manuhel episcopo Hadrianopoleos Thracae
25. Constantino episcopo Regii
26. Cyrillo monacho et locum retinente Nicetae episcopi Gotthiae
27. Theodoro episcopo Catanae
28. Iohanne episcopo Tauromeniae
29. Gaudioso episcopo Messinae
30. Theodoro episcopo Panormi
31. Stephano episcopo Bibonensium
32. Constantino episcopo Leontinae
33. Theodoro episcopo Taurianae
34. Christophoro episcopo sanctae Cyriacae Rom. 374
35. Theotimo episcopo Crotonensium PL 129,206
36. Basilio episcopo Nesiorum
37. Constantino episcopo Carinae
38. Iohanne episcopo Treocaleos

P VE

3 Cangrensium *codd., corr. ed. Rom.* 4 Claudipoleos *codd., corr. ed. Reg. (cf. C 20, F 18); possis etiam* Claudiupoleos, *cf. B 15* 5 Theophilacto *codd., corr. ed. Rom.* 6 Laodiciae *scripsi coll. B 19 etc.*: Laudociae P Laudocię V Laudocie E Laodiceae *ed. Rom.** 7 Michahel V Michaele E *edd.* | Sinadensi VE 9 Epiri *ed. Rom.** 10 Phasidii *ed. Rom.*: Phasidi *codd., exspectaueris* Phasidis *(cf. B 22 etc.), sed Anast. hoc loco* Φασιδίου *legisse uidetur (cf. gr.* T) 12 Silei VE Sylaei *ed. Reg.** 14 Manuel E *edd.* | Adrianopoleos E *ed. Rom.* | Tharce E Thraciae *ed. Rom.** 15 Regi VE Rhegii *Hard.* 16 Nicaetae P *om.* V | episcopo E | Gothiae VE *(corr. ed. Reg.)* 19 Messanae *ed. Rom.** 22 Leontine P E 23 Tauriane P V^{pc}E Tauraneę V^{ac} *(in* a^2 *scr.* i, a *superscr.*, ę *del.* V^1) 24 Christoforo VE 25 Theotimo] Theodoro *ed. Rom.*^{mg} *ex gr.* Vc | Crotonensium F: Contronensium P Cotronensium VE 26 Nessiorum E *edd.* 27 Carinae] Cannae E *edd. (corr. ed. Rom.*^{mg}*), fort.* Karinae *(sic* P *in B 150 etc.)* 28 Itreocaleos *(sic)* E Iereopoleos *ed. Rom.** Trocaleos *ed. Rom.*^{mg} *ex gr.* Vc, *sed* Trocaleos *nusquam in codd. lat. traditur*

39. Θεοφάνους ἐπισκόπου Λιλυβαίου
40. Θεοδώρου ἐπισκόπου Τροπαίων
41. Σεργίου ἐπισκόπου Νικοτέρων
42. Γαλάτωνος πρεσβυτέρου καὶ τὸν τόπον ἐπέχοντος Στεφάνου ἐπισκόπου Συρακούσης
43. Θεοδώρου ἐπισκόπου Βιζύης
44. Μαυριανοῦ ἐπισκόπου Πομπηϊουπόλεως
45. Γρηγορίου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ Σμύρνης
46. ... ἐπισκόπου Λεοντοπόλεως
47. Εὐστρατίου ἐπισκόπου Ἀπαμείας
48. Πέτρου ἐπισκόπου Γερμίων
49. Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀρκαδιουπόλεως
50. Σισινίου ἐπισκόπου τοῦ Παρίου
51. Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Μιλήτου
52. Γρηγορίου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τῆς ἐπισκοπῆς Νικοπόλεως
53. Νικήτα ἐπισκόπου Προικονήσου
54. Εὐστρατίου ἐπισκόπου Μεθύμνης
55. Λέοντος ἐπισκόπου Κίου
56. Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἄπρου
57. Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Κυψάλων
58. Στεφάνου ἐπισκόπου Σουγδάων
59. Λέοντος ἐπισκόπου Μεσημβρίας
60. Ἰωάννου ἐπισκόπου Νύσσης
61. Γεωργίου ἐπισκόπου τῶν Βασιλικῶν Θερμῶν
62. Γεωργίου ἐπισκόπου Καμουλιανῶν
63. Σωτηρίχου ἐπισκόπου Κισκισσῶν
64. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Μασταύρων

Ma. 995 65. Γεωργίου ἐπισκόπου Βριούλων

HV T M

1–21 Θεοφάνους – Σουγδάων] A 39–58 ordine turbato tradit H: A 39, 41, 42b (ἐπισκόπου Συρακούσης), 44b (ἐπισκόπου Πομπιουπόλεως), 49a (Ἰωάννου), 48b (ἐπισκόπου Γερμείων), 51, 53, 55, 57, 40, 42a (Γαλάτωνος πρεσβυτέρου καὶ τὸν τόπον ἐπέχοντος), 43, 44a (Μαυριανοῦ), 45, 47, 48a (Πέτρου), 49b (ἐπισκόπου Ἀρκαδιουπόλεως), 50, 52, 54, 56, 58, om. A 46 1 Λελυβαίου M 3 ἐπισκόπου om. V | Νικοτερῶν T M edd. 4 ἀρχιπρεσβυτέρου M | καὶ – ἐπέχοντος om. M | Στεφάνου] Χριστοφόρου V 4–5 Συρακουσίων V edd. 7 Πομπιουπόλεως H 8 τοποτηρητοῦ HV: τοποτηρητοῦ τῆς M τὸν τόπον ἐπέχοντος τοῦ ἐπισκόπου T edd. 9 spatium ante ἐπισκόπου in V T M (A 46 om. H, uide supra ad A 39); nomen deest etiam in B 40; cf. Bischofslisten p. 48 adn. 187 | Λεοντουπόλεως M 10 Ἀμασείας HV 11 Πέτρου] Ἰωάννου H (uide supra ad A 39) | Γερμείων H 12 Ἰωάννου] Πέτρου H (uide supra ad A 39) 13 Σισιννίου V edd. | τοῦ om. V 14 Μιλήτων V 15–17 A 52–54 om. V 15 καὶ om. M | τῆς ἐπισκοπῆς om. M 16 Προικοννήσου V ed.Rom. Προικοννύσου Mansi 17 Μηθύμνης H M; cf. Bischofslisten p. 50 adn. 195 18 Λεοντίου T | Κείου H 19 Ἄπρω M 20 Κυψέλλων T (sed cf. lat. et B 32 etc.; cf. Bischofslisten p. 50) Κυψάλλων ed.Rom.* 21 Στεφάνου] Θεοφάνους T edd. (Στεφάνου ed.Rom.^{ms} ex V) 24 Βασιλικῶν Θέρμων H Βαβαέρμων (sic) M 25 Καβουλιανῶν V Καμουλιάνων T edd. 26 A 63 om. V | Κισβίσσων H 28 Κριούλων HV

39. Theophane episcopo Lilybei
40. Theodoro episcopo Tropaeorum
41. Sergio episcopo Nicoterensium
42. Galatone presbytero et locum retinente Stephani episcopi Syracusani

43. Theodoro episcopo Bizyae
44. Mauriano episcopo Pompeiopoleos
45. Gregorio presbytero et uicario Smyrnae
46. ... episcopo Leontopoleos
47. Eustratio episcopo Apamiae
48. Petro episcopo Germiensi
49. Iohanne episcopo Arcadiopoleos
50. Sisinnio episcopo Parii
51. Epiphanio episcopo Mileti
52. Gregorio presbytero et uicario episcopatus Nicopoleos
53. Niceta episcopo Proconesi
54. Eustratio episcopo Methymnae
55. Leone episcopo Cii
56. Iohanne episcopo Apri
57. Theophylacto episcopo Cypsalorum
58. Stephano episcopo Sugdaorum
59. Leone episcopo Mesembriae
60. Iohanne episcopo Nyssae
61. Georgio episcopo Imperialium Thermarum
62. Georgio episcopo Camulianensium
63. Sotericho episcopo Ciscissensium
64. Constantino episcopo Mastaurensium
65. Georgio episcopo Briulensium

P VE

1 Lilybaei *ed. Rom.** 4 Siracusani VE 5 Byziae P Bizie E 6 Pompeipoleos *codd., corr. ed. Rom. (cf. B 28 etc.)* 7 Smyrne P Smirnę VE *ed. Rom.* 8 *ante* episcopo *spatium in codd.*, lac(una) *add.* V^{1mg} 9 Apamiae] *„al.* Amasię" *ed. Rom.^{mg} ex gr.* V 10 Germien. *(sic) ed. Rom.* Germiorum *ed. Reg.** 12 *A 50 post A 46 ed. Rom.* ex* F 14 presbytero] episcopo E 15 Proconesilorum E Protonesilorum *ed. Rom.** Praeconesi *ed. Rom.^{mg}* Proeconnesi *ed. Reg.^{mg}* Proconnesi *La.-Co.^{mg}, possis etiam* Proconisi, *cf. B 45* 16 Methinnę VE 19 Theophilacto VE | Cypsa E Cypsallorum *ed. Rom.* 20 Stephano] Theophane *ed. Rom.^{mg} ex gr.* V 21 Mesimbriae *codd., corr. ed. Rom. (cf. B 58 etc.)* 22 Nissę V Nisse E 23 Gregorio *ed. Rom.* (corr. ed. Rom.^{mg})* 24 Gregorio *ed. Rom.* ex* F *(corr. ed. Rom.^{mg})* | Canulianensium P 25 Sotericho V: Sotherico P E Soterico *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | Ciscisensium *ed. Rom.** 26 Mastaurentium *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* Maurensium *Mansi*

66. Θεοδοσίου ἐπισκόπου Νύσσης
67. Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Τράλλης
68. Βασιλείου ἐπισκόπου Μαγνησίας τῆς Ἀνηλίου
69. Ἰγνατίου ἐπισκόπου Πρίνης
70. Σάβα ἐπισκόπου Ἀνέων
71. Βασιλείου ἐπισκόπου Μαγνησίας τῆς Μαιάνδρου
72. Γρηγορίου ἐπισκόπου Παλαιᾶς πόλεως
73. Θεοφάνους ἐπισκόπου Καλόης
74. Λέοντος ἐπισκόπου Ἀλγίζων
75. Νικοδήμου ἐπισκόπου Εὐγάζων
76. Λυκάστου ἐπισκόπου Βαρέτων
77. Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Ὑπέπων
78. Εὐσταθίου ἐπισκόπου Ἐρυθρῶν
79. Θεοφάνους ἐπισκόπου Λεβέδου
80. Στρατονίκου ἐπισκόπου Κύμης
81. Θεοφίλου ἐπισκόπου Τύμνων
82. Κοσμᾶ ἐπισκόπου Μυρίνης
83. Ὀλβιανοῦ ἐπισκόπου Ἐλαίας
84. Πάρδου ἐπισκόπου Πιτάνης
85. Βασιλείου ἐπισκόπου Περγάμου
86. Βασιλείου ἐπισκόπου Ἀτραμυτίου
87. Μαριανοῦ ἐπισκόπου Ἀτάνδρου
88. Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀσσοῦ
89. Λέοντος ἐπισκόπου Φωκείας
90. Νικηφόρου διακόνου καὶ τοποτηρητοῦ Γαργάρων
91. Κωνσταντίνου διακόνου καὶ τοποτηρητοῦ Ἀγάης
92. Θεόγνιδος τοποτηρητοῦ Σιών
93. Θεοφυλάκτου τοποτηρητοῦ Τέου
94. Ἰωάννου ἐπισκόπου Ῥαιδεστοῦ

HV T M

1 Θεοδώρου V | fort. Νύσης scribendum; cf. B 67 (lat.) et Notit. 2 Τράλης HV T, sed cf. B 68 etc.; exspectaueris Τράλλεων, quod in Actis nusquam traditur; cf. Bischofslisten p. 52 et adn. 210 3 Μαγνισίας H | τῆς Ἀνηλίου om. V 4 de forma Πρίνη (Notit. habent Πριήνη excepta Notit. 3,126) cf. Bischofslisten p. 52 adn. 211 5 Ἀνεων (sic) V Ἀνέων M 6 Μαγνισίας H | Μαιάνδρου M: Μεάνδων H Μεάνδρου V Μαιάνδων T^{pc} (ras. post δ) 7 ἐπισκόπου + τῆς HV 9 Λεοντίου T edd. | Ἀνγυζῶν uel Ἀνγιζῶν V 10 Εὐάζων T (cf. lat.), sed Εὐγάζων etiam B 75 etc.; cf. Bischofslisten p. 53 adn. 219 11 A 76 om. V | Βαρετῶν M 12 Ὑπαίπων V M; cf. Bischofslisten p. 52 adn. 209 13 Ἐρύθρων H 14 Θεοφάνους] Θεοφυλάκτου V | Λεβέδων T M edd. (sic etiam B 78), sed cf. lat. et Bischofslisten p. 54 adn. 221 16 Τύμνων] cf. Bischofslisten p. 54 adn. 224 17 Μυρίνης H: Μυρρίνης V T M (cf. lat.), sed cf. B 80 etc. 19 Πιτανῆς V 21 Ἀδραμύτ(ου) H Ἀ(τ?)ραμυτ(ίου) V Ἀτραμμυτείου ed.Rom.* 22 Μαριανοῦ V: Μαρίνου H T M (quod legit Anast.) edd., sed cf. B 85 etc.; cf. Bischofslisten p. 55 | Ἀτάνδρων V 23 Ἄσσου HV Ἀσοῦ M 24 A 89 om. H | Φωκίας T 25 διακόνου καὶ om. V 26 καὶ τοποτηρητοῦ om. V 27 Ὁσίων H Ὁσίων V, Σιὼν + πόλεως T edd. 28 A 93 deest in ceteris episcoporum catalogis; cf. Bischofslisten p. 26 et 53 adn. 220 | Τίου H Τίων V edd. Τέω M 29 Ῥαιδετώ H (prob.)

66. Theodosio episcopo Nissae Ma. 996
67. Theophylacto episcopo Trallae
68. Basilio episcopo Magnesias Anelii
69. Ignatio episcopo Prinae
70. Saba episcopo Anehorum
71. Basilio episcopo Magnisiae Meandi
72. Gregorio episcopo Paleas poleos
73. Theophane episcopo Caloae
74. Leone episcopo Algizorum
75. Nicodemo episcopo Euazensium
76. Lycasto episcopo Baretensium
77. Theophylacto episcopo Hypepensium
78. Eustathio episcopo Erythrensium
79. Theophane episcopo Lebedi
80. Stratonico episcopo Cymae
81. Theophilo episcopo Tymnensium
82. Cosma episcopo Myrrhinae
83. Olbiano episcopo Heleae
84. Pardo episcopo Pitanae
85. Basilio episcopo Pergami
86. Basilio episcopo Adramytii
87. Marino episcopo Atandri
88. Iohanne episcopo Assi
89. Leone episcopo Phociae
90. Nicephoro diacono et uicario Gargarensium
91. Constantino diacono et uicario Agahae
92. Theognide uicario Sion
93. Theophylacto uicario Tei
94. Iohanne episcopo Rhedesti

P VE

---

1 Theodosio] Theodoro *ed. Rom.*^{mg} *ex gr.* V | Nyssae *ed. Rom.**, *sed* Nyssae *nusquam in codd. traditur, fort.* Nysae *scribendum, cf. B 67 et F 83* 2 Theophilacto *codd., corr. ed. Rom.* 3 magne siasanelii *(sic)* P Magnesiae Anelii *ed. Rom.** 4 Prunae E *edd. (corr. ed. Rom.*^{mg}) 5 Sabę VE | Aneorum E *edd., aliis locis* Aneensium, *cf. B 70 etc.* 6 Magnesiae Maeandri *ed. Rom.** *non male, sed Anast.* Μαγνισίας Μεάνδου *legisse uidetur, cf. gr.* H 9 Leontio *ed. Rom.*^{mg} *ex gr.* T 10 Oeuanzensium V Euanzensium E Euagensium *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* 11 Licasto VE | Baratensium *codd., corr. ed. Reg. (cf. gr. et B 76 etc.)* 11–12 Baretensium – episcopo *om. Mansi* 12 Theophilacto VE | Hipepensi E Hypaepensi *ed. Rom.*$^{corr.}$* 13 Eustatio V^{ac} (h *add.* V^{1} *s.l.*) Eustachio E | Rhythrensium P Richrensium VE, *corr. ed. Rom.* 14 Theophano P E Theophylacto *ed. Rom.*^{mg} *ex gr.* V | Lepedi V^{ac} (p *in* b *mut.* V^{1}) E 15 Cyme P E 16 Tymnensium *scripsi coll. D 108, E 109*: Timnensium P V Cunnensium E *edd.* Tymnorum *ed. Rom.*^{mg} Tyranensium *La.-Co.*^{mg} Temnensium *Hard.*^{mg} 17 Myrrhinae P (*cf. gr.* VTM, *exspectaueris* Myrinae, *cf. B 80 etc.*): Myrrinę V^{pc} *prob.* Myrthinę V^{ac} *prob.* (t *del.*, h *in* r *mut.* V^{1}) Mirrine E 18 Elaeae *ed. Rom.**, *sed cf. D 110, E 111, F 86* 19 *A 84 post A 86* V 21 Adramytii *ed. Rom.*: Hadramyttii P Adramittii V Adramitii E 22 „pro Antandri" *Hard.*^{mg} *(ex Notit.)* 26 *exspectaueris* Agaae *(cf. gr. et B 89 etc.), sed* Agahae *inuenitur etiam D 93* 27 Syon VE 28 Theophilacto VE | „*pro* Tii" *Hard.*^{mg} 29 Rhederti P Rhaedesti *ed. Reg.**, *sed cf. B 91 etc.*

La.-Co. 44 95. Ἰωάννου ἐπισκόπου Πανίου
96. Μελχισεδὲκ ἐπισκόπου Καλλιπόλεως
97. Λέοντος ἐπισκόπου Μαδύτου
98. Σισινίου ἐπισκόπου Τζουρουλοῦ
99. Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Χαριουπόλεως
100. Θωμᾶ ἐπισκόπου Δαονίου
101. Γρηγορίου ἐπισκόπου Θεοδωρουπόλεως
102. Σισινίου ἐπισκόπου Χαλκίδος
103. Ἰωάννου ἐπισκόπου Βρύσεως
104. Βενιαμὶν ἐπισκόπου Λιζίκου
105. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Ἰουλιουπόλεως
106. Πέτρου ἐπισκόπου Ἀσπόνης
107. Συνεσίου ἐπισκόπου Κίνης
Ha. 32 108. Θεοφίλου ἐπισκόπου Ἀναστασιουπόλεως
109. Λέοντος ἐπισκόπου Μίνζου
110. Ἀνθίμου ἐπισκόπου Βερινουπόλεως
111. Σπυρίδωνος ἐπισκόπου Κύθρων
112. Εὐσταθίου ἐπισκόπου Σόλων
113. Θεοδώρου ἐπισκόπου Κιτίου
114. Γεωργίου ἐπισκόπου Τριμιθούντων
Rom. 375 115. Ἀλεξάνδρου ἐπισκόπου Ἀμαθούντων
116. Μιχαὴλ ἐπισκόπου Μελιτουπόλεως
117. Θεοδώρου ἐπισκόπου Γέρμης
118. Βασιλείου ἐπισκόπου Ἀδρανουθύρων
119. Λέοντος ἐπισκόπου Ποιμανινῶν
120. Συμεὼν ἐπισκόπου Ὤκης
121. Στρατηγίου ἐπισκόπου Δαρδάνων
122. Ἰωάννου ἐπισκόπου Λαμψάκου
123. Θεοδότου ἐπισκόπου Παλαιῶν
124. Νικήτα ἐπισκόπου τοῦ Ἰλίου

HV T M

2 Καλλιουπόλεως T M edd., sed cf. lat. et Bischofslisten p. 55 adn. 232 3 Λέοντος etiam B 94, exspectaueris Λεονίδου; cf. D 121 etc. et Bischofslisten p. 56 adn. 234 | Μαδύτων ed.Rom.* ex Vc 4 Σισιννίου V edd. | Τσουρούλλου H 6 Ταονίου V edd. Δανίου M 7 Θεοδωροπόλεως V 8 Σισιννίου V edd. | Χαλκίδος T M (cf. B 98 etc.): Χαλκηδόνος τῆς Θράκης HV (cf. lat.) 9 Βρύσεων HV 10 Λιζίκων B 100 etc., sed cf. lat. et Bischofslisten p. 56 adn. 235 11 Ἡλιουπόλεως V M (Ἡλ- M) 13 Κίνης T (cf. F 131): Κίννης H ed.Rom.* Κύνης V Κινῆς M 15 Μινσοῦ M, exspectaueris Μνίζου, sed nusquam in codd. traditur 16 A 110 om. V 17 Κυθρῶν V 20 Τριμιθούντων HV: Τριμυθούντων M Τριμυθοῦντος T Τριμιθοῦντος ed.Rom.* 21 Ἀμαθοῦντος T edd. 22 Μελετιουπόλεως T edd. 24 Ἀδρανουθηρῶν T, exspectaueris Ἀδριανουθηρῶν, sed cf. lat. et Bischofslisten p. 58 adn. 251 25 Ποιμανινῶν T: Ποιμανίνων HV Ποιμανίνου M fort. recte (cf. lat. et Bischofslisten p. 58 et adn. 252) Ποιμανηνῶν ed.Rom.* (Πομανινῶν ed.Rom.^{mg}) 27 Δαρδάνου M fort. recte; cf. D 145 etc. 29 A 123 om. V 30 Ἰλίου V: Ἰλλέου H Ἰλεοῦ T M Ἰλέου ed.Rom.* (cf. lat. et E 151 etc.; cf. Bischofslisten p. 59 et adn. 254)

95. Iohanne episcopo Panidos La.-Co. 43
96. Melchisedech episcopo Callipoleos
97. Leone episcopo Madyti
98. Sisinnio episcopo Zuruli
99. Theophylacto episcopo Chariopoleos
100. Thoma episcopo Daonii
101. Gregorio episcopo Theodoropoleos
102. Sisinnio episcopo Chalcido Thracae PL 129,207
103. Iohanne episcopo Bryseos
104. Beniamin episcopo Lizici
105. Constantino episcopo Iuliopoleos
106. Petro episcopo Asponae
107. Synesio episcopo Cinae
108. Theophilo episcopo Anastasiopoleos Ha. 31
109. Leone episcopo Minzi
110. Anthimo episcopo Berinopoleos
111. Spyridone episcopo Cythrensium
112. Eustathio episcopo Solensium
113. Theodoro episcopo Citii
114. Georgio episcopo Trimithuntensium
115. Alexandro episcopo Amathunton Rom. 375
116. Michael episcopo Melitupoleos
117. Theodoro episcopo Germae
118. Basilio episcopo Hadranuthyrensium
119. Leone episcopo Poemanini
120. Simeone episcopo Ocae
121. Strategio episcopo Dardanensium
122. Iohanne episcopo Lampsaci
123. Theodoto episcopo Palaeorum
124. Niceta episcopo Hilei

P VE

1 Prauidos *ed. Rom.* (*corr. La.-Co.*^{mg} *ex* P) Panii *ed. Rom.*^{mg}, *cf. Bischofslisten p. 55 adn. 231* 2 Calliopoleos *ed. Rom. ex gr.* T (*corr. La.-Co.*^{mg} *ex* P) 3 Maditi *codd., corr. ed. Reg. (cf. gr. et B 94 etc.)* 5 Theophilacto VE 6 *A 100 om.* V | Daoni E *ed. Rom.* (*corr. ed. Reg.*) 8 Chalcido] Chalcedonis *ed. Rom.* Calchedonis *ed. Reg.* Chalcidis *ed. Rom.*^{mg} *non male* (*cf. gr. et E 126*; Chalcedis *inuenitur B 98, D 125*), *sed Anastasii exemplar mendosum fuisse apparet* (*cf. gr.* HV) | Thraciae *ed. Rom.** 9 Britheos VE Briseos *ed. Rom.* (*corr. ed. Reg.*) 10 Luzici P^{ac} (u *radendo in* i *mut.*) Lyzici *ed. Rom.* (*corr. ed. Reg.*) 13 Cine VE Cinnae *ed. Rom.** 14 Theophylo P 15 „*pro* Mnizi" *Hard.*^{mg}, *sed cf. gr. et Bischofslisten p. 58 adn. 245* 17 Cyprensium VE *edd.* Cythrorum *ed. Rom.*^{mg} 18 Eustatio P Eustachio E 20 Trimithutensium VE 21 *exspectaueris* Amathuntensium (*cf. B 114 etc.*) Amathuntos *La.-Co.** 22 Michahel VE Michaele *ed. Rom.** *ex* F | Melitiopoleos *ed. Rom.* Meletiopoleos *ed. Reg.** 24 Hadranuthirensium V Adranuthirensium E Adranithyrensium *ed. Rom.* Adranuthyrensium *ed. Reg.** 25 Poemauini V Pemauini E Pomanini *ed. Rom.*^{mg} 26 Symeone *ed. Reg.** 28 Lamsaci VE 29 Theodoto *ed. Rom.* (*cf. gr.*): Theodoro P E Thedoro *(sic)* V 30 Hilei] *Anast.* Ἱλέου *legisse uidetur* (*cf. gr.* HTM *et E 151, F 152*; *nusquam* Ilii *uel* Hilii *inuenitur*)

125. Λέοντος ἐπισκόπου Τρωάδος
126. Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἀβύδου
126. Ἀναστασίου ἐπισκόπου Τριπόλεως
127. Λέοντος ἐπισκόπου Τρακούλων
128. Στεφάνου ἐπισκόπου Σάλων
130. Ἰωάννου ἐπισκόπου Ταβάλων
131. Στεφάνου ἐπισκόπου Σιλάνδου
132. Ἰωάννου ἐπισκόπου Σετῶν
133. Θεοφάνους ἐπισκόπου Μαιονίας
134. Λυκάστου ἐπισκόπου Φιλαδελφείας
135. Μιχαὴλ ἐπισκόπου Τράλλης
136. Γρηγορίου ἐπισκόπου Γόρδων
137. Ἰωάννου ἐπισκόπου Δάλδης
138. Εὐσταθίου ἐπισκόπου Ὀρκάνης
139. Θεοπίστου ἐπισκόπου Ἑρμοκαπηλίας
140. Δαβὶδ ἐπισκόπου Ἑλενουπόλεως
141. Κυρίωνος ἐπισκόπου τοῦ Λόφου
142. Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Ἀπολλωνιάδος
143. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Καισαρείας Βιθυνίας
144. Γεωργίου ἐπισκόπου Βασινουπόλεως
145. Λέοντος ἐπισκόπου Ἀρίστης
146. Νικηφόρου ἐπισκόπου Ἀδρανοῦς
147. Βασιλείου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ Δασκυλίου
148. Νικήτα ἐπισκόπου Μέλης
Ma. 998 149. Νεοφύτου ἐπισκόπου Γορδοσέρβων
150. Λέοντος ἐπισκόπου Λινόης
151. Λέοντος ἐπισκόπου Ἀσπένδων

HV T M

---

1 Τρωάδων T M 5 Σαλῶν M 6 Ταβᾶ (sic) M 7 Σκλάνδου H Σιλανδῶν M 8 Σέτων V edd. Σετων (sic) T 9 Μαιονίας scripsi coll. D 160 etc. et Notit. 1,154 etc. (cf. lat.): Μιονίας H M Μνονίας V Μιονίης T Μυωνίας ed.Rom.* 10 A 134 om. V 11 Τρωάλης M, exspectaueris Τράλλεων, sed cf. lat. et B 136 etc.; cf. Bischofslisten p. 60 adn. 260 12 Γορδῶν M, exspectaueris Γόρδου, sed cf. lat., B 137 et Notit. 2,170 etc. 13 Δαλδῆς M 14 Ὑρκανῆς M, sed cf. lat. et B 139; exspectaueris Ὑρκανίδος, quod non traditur nisi in F 148; cf. Bischofslisten p. 60 et adn. 262 15 A 139 om. V | Ἑρμοκαπηλίας ed.Rom.*: Ἑρμοκαπηλ' sine abbr. H M Ἑρμοκαπηλείας T 16 Ἑλενουπόλεως H 20 Βασιανουπόλεως H, Βασιλινουπόλεως traditur D 176, E 175, F 163, sed cf. B 146 et lat.; cf. Bischofslisten p. 61 adn. 266 21 Ἀριστῆς M 22 Ἀδράνους H; cf. Bischofslisten p. 61 adn. 268 23 τοῦ om. T M edd. | Δασκυλίου T (cf. B 149 etc.): Διασκυλ(ίου) HV (cf. lat.) Δασκύλων M 24 Μελῆς T M edd. 25 A 149 om. V | Γορδοσερβῶν M 26 Λεοντίου T edd. | Λινόης T (cf. B 153 etc.): Λιβόης H M (cf. lat.) 27 exspectaueris Ἀσπένδου; cf. D 203 etc.

125. Leone episcopo Troadensium
126. Theodoro episcopo Abydi
127. Anastasio episcopo Tripoleos
128. Leone episcopo Traculorum
129. Stephano episcopo Salensium
130. Iohanne episcopo Tabalensium
131. Stephano episcopo Silandi
132. Iohanne episcopo Setensium
133. Theophane episcopo Meoniae
134. Lycasto episcopo Philadelphiae
135. Michahel episcopo Trallae
136. Gregorio episcopo Gordensium
137. Iohanne episcopo Daldae
138. Eustathio episcopo Orcanae
139. Theopisto episcopo Hermocapeliae
140. Dauid episcopo Helenopoleos
141. Cyrione episcopo Lophi
142. Theophylacto episcopo Apolloniadis
143. Constantino episcopo Caesariae Bithyniae
144. Georgio episcopo Basinopoleos
145. Leone episcopo Aristae
146. Nicephoro episcopo Hadrani
147. Basilio presbytero et uicario Diascylii
148. Niceta episcopo Melae
149. Neophyto episcopo Gordoseruorum
150. Leone episcopo Liboae
151. Leone episcopo Aspendonensium Ma. 997

P VE

2 Abidi P V Abdi E, *corr. ed. Rom. (cf. B 124 etc.)* 7–8 *A 131–132 post A 128* V 9 Myoniae *ed. Rom.** (Meoniae *La.-Co.*^{mg} *ex* P) 10 Philadelfiae V Filadelfie E 11 Michael E Michaele *ed. Rom.** 12 Georgio *ed. Rom.** (*corr. ed. Rom.*^{mg}) | Gorden *(sic)* E Gordorum *ed. Rom.** 15 Hermocapiliae *D 168 etc.* 17 Loti E *edd. (corr. ed. Rom.*^{mg}) 18 Theophilacto V Cheophilacto E 19 Caesareae *ed. Reg.** | Bithiniae VE 22 Nicaephoro P | Hadriani P *ed. Rom. (sed cf. gr.)* Adrani *La.-Co.** 23 Diascilii VE Dascylii *ed. Rom.*, Anast.* Διασκυλίου *legisse uidetur, cf. gr.* HV *et D 173, F 168* 25 Neophito VE 26 Liboe P Linoae *ed. Rom.* non male, sed Anast.* Λιβόης *legisse uidetur, cf. gr.* H M 27 *A 151 om.* P

152. Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἐτένων
153. Λέοντος ἐπισκόπου Ἀμισοῦ
154. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Ζήλων
155. Μαριανοῦ τοποτηρητοῦ Ζαλίχου
156. Γρηγορίου ἐπισκόπου Σινώπης
157. Γεωργίου ἐπισκόπου Νικοπόλεως
158. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Σασίμων
159. Γρηγορίου ἐπισκόπου Ἀμάστρης
160. Ἡρακλείου ἐπισκόπου Ἰουνουπόλεως
161. Νικήτα ἐπισκόπου Δαδύβρων
162. Θεοφάνους ἐπισκόπου Σορῶν
163. Θεοφίλου ἐπισκόπου Προυσιάδος
164. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Κρατείας
165. Νικήτα ἐπισκόπου Ἀδριανουπόλεως
166. Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου
167. Θεοδώρου ἐπισκόπου Κομάνων
168. Νικήτα ἐπισκόπου Ῥυζέου
169. Νικηφόρου ἐπισκόπου Κλανέων
170. Λέοντος ἐπισκόπου Τρωκνάδων
171. Λέοντος ἐπισκόπου Κορυδάλων
172. Ἀναστασίου ἐπισκόπου Πατάρων
173. Γεωργίου ἐπισκόπου Νίσσα
174. Στεφάνου ἐπισκόπου Ἀράξων
175. Θεοδώρου ἐπισκόπου Πιννάρων
176. Νικοδήμου ἐπισκόπου Σιδύμων
177. Γεωργίου ἐπισκόπου Οὐνιάνδου
178. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Κανδίβων

HV T M

---

1 Ἰωάννου] οὗτος ὁ ἀείμνηστος Ἰωάννης μόνος τῶν σὺν αὐτῷ ἁγίων ἀνδρῶν παραλέλειπται ζῶν ἀπὸ τοῦ χρόνου τῆς ἱερᾶς ταύτης συνόδου ἕως τῆς βασιλείας τῶν ὀρθοδόξων βασιλέων Μιχαὴλ καὶ Θεοδώρας· καὶ αὐτὸς πάλιν ἐγκαινίζει τὴν ὀρθόδοξον χειροτονίαν διακοπεῖσαν ἤδη τῷ χρόνῳ τῆς τῶν ἀνομοίων αἱρέσεως, χειροθετήσας τὸν ὁμολογητὴν Μεθόδιον πρόεδρον Κωνσταντινουπόλεως, τῷ γένει Ῥωμαῖον, παροικίας δὲ Συρακουσίων M[1mg] | Ἀτένων V, Ἐτένων + Λέοντος ἐπισκόπου Ἐτένων (sic) H **2** Ἀμίσσου H Ἀμινσοῦ T Ἀμίνσου ed.Rom.* **5** A 156 om. HV **6** A 157 deest in ceteris catalogis episcoporum; cf. Bischofslisten p. 25 | Νικοπόλεως + τῆς ἄνω H Νικοπόλεως + ἄνω V edd., sed cf. lat. **7** Σασίμων H (cf. B 157 etc.): Σασήμων V Ἀσίμων T Ἀσήμων M **8** Γεωργίου V | Ἀμάστριδος M fort. recte (cf. B 101 etc.) **9** Ἰωνουπόλεως V Ἰωνοπόλεως M Ἰουνοπόλεως ed.Rom.* **10** A 161 post A 162 lat. | Δαδάβρων V **11** A 162 om. M | Σορῶν V: Σορων (sic) T Σύρων H[ec] (υ incertum) Σόρων ed.Rom.*, fort. Σωρῶν scribendum; cf. D 212 etc. **12** Πλουσίαδος M Πρασιάδος H **13** Κρατίας M **17** Ῥυζίου V Ῥυζέου + Νικηφόρου ἐπισκόπου Ῥυζέου (sic) T Ῥοιζαίου ed.Rom.* (Βρυζαίου La.-Co.[mg] ex lat.) **18** exspectaueris Κλανέου (D 220 etc.), sed cf. B 164; cf. Bischofslisten p. 66 adn. 297 **19** Τροκνάδων H T M edd. fort. recte; cf. tamen B 165 etc. **20** A 171 om. V | Κοριδ(ά)λ(ων) H Κορυδαλῶν M **22** Νίσσα T: Νισσᾶ V M edd. Νῆσσα H; cf. Bischofslisten p. 67 adn. 301 **23** Ἀράζων M, exspectaueris Ἀράξου (cf. D 233 etc.), sed cf. lat. **24** Πινάρων M **25** Συδύμων H T **26** Ὀννιάνδου V, fort. Οἰνιάνδου; cf. D 234 **27** A 178 om. V | Κανδήβων ed.Rom.*, leg. Κανδύβων?

152. Iohanne episcopo Hetenensium
153. Leone episcopo Amisi
154. Constantino episcopo Zilensium
155. Mariano uicario Zalichi
156. Gregorio episcopo Sinopae
157. Georgio episcopo Nicopoleos
158. Constantino episcopo Asimensium
159. Gregorio episcopo Amastrae
160. Heraclio episcopo Iunopoleos
161. Niceta episcopo Dadybrensium
162. Theophane episcopo Sorensium
163. Theophilo episcopo Prusiadis
164. Constantino episcopo Cratiae
165. Niceta episcopo Hadrianopoleos
166. Iohanne episcopo Heracliae Ponti
167. Theodoro episcopo Comanensium
168. Niceta episcopo Rizei
169. Nicephoro episcopo Clanensium
170. Leone episcopo Trocnadensium
171. Leone episcopo Corydalensium
172. Anastasio episcopo Patarensium
173. Georgio episcopo Nissa
174. Stephano episcopo Araxensium
175. Theodoro episcopo Pinnarensium
176. Nicodemo episcopo Sidymensium
177. Georgio episcopo Huniandi
178. Constantino episcopo Candibensium

P VE

1 Hecenensium E Etenensium *Hard., sed cf. B 154 etc.* 2 Aminsi *ed. Rom.*^{mg} *ex gr.* 3 Zelensium *ed. Rom.* non male, sed* Zilensium *traditur etiam in E 203* 5 Sinopis P V Synopis E, *corr. ed. Rom. (cf. B 156 etc.)* 6 Nicopoleos + superioris *La.-Co.*^{mg} *ex gr.* 7 *exspectaueris* Sasimensium (*cf. B 157 etc.*), *sed Anast. fort. legit* Ἀσίμων (*cf. gr.* T) Sasimorum *ed. Rom.*^{mg} 8 Georgio *ed. Rom.*^{mg} *ex gr.* V 9 Iunopoleos *ed. Reg.* (cf. B 104 etc.)*: Hiunopoleos *codd.* Sunopoleos *ed. Rom.* 10 *A 161 post A 162 codd., transposui coll. gr.* | Dadibrensium V *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* Dapoleos E 14 Hadrionopoleos V Adriano E 15 Heracleae *ed. Rom.** 17 Rizei *scripsi coll. B 163 etc.*: Bryzei P Brizei VE *edd.* 20 Corydalensium *ed. Reg.* (cf. gr.)*: Coridalensium P Corridalensium VE Coridadensium *ed. Rom.* 22 Nissae *ed. Rom.*, sed cf. gr.* 23 Arazentium V^{ac} *prob.* (z *in* x, t *in* s *mut.* V$^{1-2}$) Araensium E Araxorum *ed. Rom.** 24 Pinnarensium *scripsi coll. gr.*: Pennarensium *codd.* Pinnarorum *ed. Rom.** (Pinarorum *Hard.*) 25 Sydimensium P Sidimensium VE, *corr. ed. Rom.* 27 Candybensium *Hard.*

179. Σταυρακίου ἐπισκόπου Ζηνουπόλεως
180. Λέοντος ἐπισκόπου Λιμύρων
181. Στεφάνου ἐπισκόπου Καύνων
182. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Τλῶν
183. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Κόμβων
184. Πέτρου διακόνου καὶ τοποτηρητοῦ Ὀρυκάνδων
185. Ἰωάννου διακόνου καὶ τοποτηρητοῦ Φασήλιδος
186. Θεοφυλάκτου διακόνου καὶ τοποτηρητοῦ Καρίας
187. Γρηγορίου ἐπισκόπου Κιβύρης
188. Βασιλείου ἐπισκόπου Ταβῶν
La.-Co. 45 189. Δωροθέου ἐπισκόπου Νεαπόλεως
190. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Ἀλαβάνδων
191. Γρηγορίου ἐπισκόπου Ἡρακλείας
192. Δαβὶδ ἐπισκόπου Ἰασσοῦ
193. Γρηγορίου ἐπισκόπου Μυλάσσων
194. Σεργίου ἐπισκόπου Βεγυλίων
195. Ἰωάννου ἐπισκόπου Μύνδου
196. Σταυρακίου ἐπισκόπου Σταδίας
197. Γρηγορίου ἐπισκόπου Στρατονικείας
198. Ἀνθίμου ἐπισκόπου Ὑλαρύμων
Rom. 376 199. Θεοφυλάκτου τοποτηρητοῦ Ἀμυζῶνος
200. Νικήτα τοποτηρητοῦ Ἀλικαρνασοῦ
201. Μαυριανοῦ τοποτηρητοῦ Κεράμων
202. Θεοδοσίου ἐπισκόπου Χωνῶν
203. Μιχαὴλ ἐπισκόπου Χαιρετόπων
204. Παντολέοντος ἐπισκόπου Οὐαλεντίας
205. Γεωργίου ἐπισκόπου Πελτῶν
206. Χριστοφόρου ἐπισκόπου Ἀτανασσοῦ

HV T M

1–6 A 179–184 om. H **1** Ζιβουπόλεως M Ζηνωνοπόλεως ed.Rom.*, fort. Ζηνοπόλεως; cf. B 172 **2** A 180 om. V | Λεοντίου T edd. | Λαμύρων M **3** Καυνῶν M, exspectaueris Καύνου; cf. Bischofslisten p. 66 adn. 300 **4** ἐπισκόπου + τῶν T edd. **5** Κομβων (sic) T Κομβῶν M **6** A 184 om. V | Ὀρυκάνδων (i.e. Ἀρυκάνδων; cf. Bischofslisten p. 67 adn. 306) scripsi coll. D 232, E 231: Ὀρικάνδων T edd. Ὀρυκανδοῦ M **7** Φασήλιδος ed.Rom.: Φασίλιδος H Φασιλίδος T Φασιάδος M **8** A 186 ~ A 15, ab ipsis notariis, ut uidetur, hic male iteratum; cf. Bischofslisten p. 68 adn. 311 **9** Κύβρης H Κιβήρης V Κιβύρρης M **10** Τάβων H T edd. **12** Λαβάνδων T Ἀλαβανδῶν M **14** Ἰάσσου HV Ἰασοῦ M **15** Μυλάσσων] Μυλασσῶ V Μυλ(άσης?) T Μυλασσῶν M Μυλάβων ed.Rom.* Μυλάσων coni. ed.Reg.^{mg} (cf. Notit.) **16** Βιγυλίων M **17** Μίνδου ed.Rom.* **20–21** A 198–199 desunt in ceteris episcoporum catalogis; cf. Bischofslisten p. 25–26 **20** Ἱλαρύμων H Ἰλαρύμων V Ὑλαρίμων ed.Rom.* **21** Ἀμυζόνος T edd. Ἀμαζόνος M **23** Κεραμῶν H **24** episcopi nomen Θεοδόσιος adfertur etiam B 190, Δοσίθεος uero D 266, E 263, F 241; cf. Bischofslisten p. 70 et adn. 329 | Χόνων H Χώνων ed.Rom.* **26** Οὐαλεντίας scripsi coll. B 192 et D 250: Οὐαλλεντ(ίας) H Οὐάλεντος V Οὐελεντίας T edd. Ἐλεντίας M **27** Πέλτων V T edd. **28** Ἀτανασσοῦ scripsi coll. B 194 et Notit.: Ἀτανασοῦ T M edd. Ἀταν(άσσου) H Ἀτανά (sic) V

179. Stauracio episcopo Zenopoleos
180. Leone episcopo Limyrensium
181. Stephano episcopo Caunensium
182. Constantino episcopo Tlensium
183. Constantino episcopo Combensium
184. Petro diacono et uicario Oricandensium
185. Iohanne diacono et uicario Phasilidis
186. Theophylacto diacono et uicario Cariae
187. Gregorio episcopo Cibyrae
188. Basilio episcopo Tabensium
189. Dorotheo episcopo Neapoleos La.-Co. 46
190. Constantino episcopo Alabandensium
191. Gregorio episcopo Heracliae
192. Dauid episcopo Iassi
193. Gregorio episcopo Mylassensium
194. Sergio episcopo Begyliensium
195. Iohanne episcopo Myndi PL 129,208
196. Stauracio episcopo Stadiae
197. Gregorio episcopo Stratoniciae
198. Anthimo episcopo Hylarimensium
199. Theophylacto uicario Amyzonis Rom. 376
200. Niceta uicario Alicarnasi
201. Mauriano uicario Ceramensium
202. Theodosio episcopo Chonensium
203. Michahel episcopo Chaeretopensium
204. Pantoleonte episcopo Velentiae
205. Georgio episcopo Peltensium
206. Christophoro episcopo Atanasi

P VE

1 Stauratio P | Zenonopoleos *ed. Rom.** 2 Lymirensium *codd., corr. ed. Reg. (cf. gr. et E 229, F 220)* 4 Tensium E Thensium *ed. Rom.* (*corr. ed. Reg.*^{mg}) 6 *fort.* Orycandensium *scribendum coll. D 232 et E 231, sed cf. gr.* T *et F 215* 8 Theophilacto *codd., corr. ed. Rom.* 9 Cybirae *codd., corr. ed. Reg.** (*cf. gr. et E 236, F 223*) 13–14 *A 191–192 om.* P 13 Eracliae VE, *corr. ed. Rom.* 15 Milassensium VE 16 Begiliensium VE Beligiensium *ed. Rom.** (*corr. La.-Co.*^{mg} *ex* P) 17 Mindi V *edd.* (*corr. Hard.*) Miridi E 18 Stauratio P 20 Anthemo P V Antemo E, *corr. ed. Rom.* | Phylarimensium P Philarimensium VE, *corr. ed. Rom.* 21 Theophilacto VE | Amizonis VE 22 Halicarnassi *ed. Reg.** 23 Mauriano *ed. Rom.* (*cf. gr.*): Mariano *codd.* 24 Hichonensium P V Hicdonensium E, *corr. ed. Rom.* (*cf. B 190, F 241*) 25 Michael E Michaele *ed. Rom.** | Cheretopensium *codd., corr. ed. Rom.* 26 Pantoleone *ed. Reg.** *fort. recte, cf. B 192* | *exspectaueris* Valentiae (*cf. B 192 etc.*), *sed Anast.* Οὐελεντίας *legisse uidetur, cf. gr.* T 28 Cristoforo E

207. Λέοντος ἐπισκόπου Εὐμενείας
208. Παύλου ἐπισκόπου Ἀκμωνείας
209. Γρηγορίου ἐπισκόπου Τιμενουθηρῶν
210. Λέοντος ἐπισκόπου Τρανουπόλεως
211. Λέοντος ἐπισκόπου Ἀλεοῦς
212. Νικηφόρου ἐπισκόπου Λούνδων
213. Γεωργίου ἐπισκόπου Ἀππίας
214. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Εὐκαρπίας
215. Μιχαὴλ ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως
216. Νικήτα ἐπισκόπου Νακωλείας
217. Χριστοφόρου ἐπισκόπου Προμισσοῦ
218. Νικολάου ἐπισκόπου Φυτείας
219. Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Κινναβόρου
220. Νικήτα ἐπισκόπου Αὐγουστοπόλεως
221. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Κοτυαείου
Ha. 33 222. Γεωργίου ἐπισκόπου Μηδαΐου
223. Θεοφυλάκτου οἰκονόμου καὶ τοποτηρητοῦ Ἴψου
224. Στεφάνου ὑποψηφίου Ὄτρων
225. Ἰωάννου ὑποψηφίου Ἐκτορίου
226. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Ἀμβλάδων
227. Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Πέρτων
228. Σισινίου ἐπισκόπου τοῦ Φιλομηλίου
229. Μιχαὴλ ἐπισκόπου Πάππων
230. Θεοδοσίου ἐπισκόπου Σαγαλλάου
231. Σισινίου ἐπισκόπου Ἀπαμείας τῆς Κιβωτοῦ
232. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Κονάνης

HV T M

---

1 Ἀμενίας V Εὐμενίας M 2 Ἀκμονίας V recte quidem (cf. e.g. Steph. Byz., ethn. A 162 p. 114 Billerbeck), sed Ἀκμωνείας traditur etiam D 254, E 253, F 236 Ἀκμῶνος M 3 Τιμενουθηρῶν H: Τιμενουθήρων V T edd. Τιμάνου θηρῶν M (possis etiam Τιμένου θηρῶν, cf. M in F 247) 4 nomen Λέοντος etiam B 198, Φιλίππου uero D 256, E 255, F 240; cf. Bischofslisten p. 70 adn. 326 | Τραϊανουπόλεως V edd., sed cf. lat. et Bischofslisten l.l. 5 Ἀλεοῦς H M (cf. B 199): Ἀλεους (sic) T Ἀλέως V Ἀλέους ed.Rom.* Ἀλέων et sim. habent D 257, E 256, F 237, Ἀλίων et sim. Notit.; cf. Bischofslisten p. 70 adn. 327 6 Λούνδων scripsi coll. B 200 etc., cf. lat. et Notit.: Λοβύδων HV T edd. Λουβδῶν M 8 A 214 om. HV 10 Νουκολ(είας) H Νακολείας T 11 Προμισσοῦ T M (cf. lat., exspectaueris Πρυμνησσοῦ uel Πρυμνησοῦ, sed nusquam in codd. traditur): Προυμύσσου H Προβίσσου V Προβυσσοῦ ed.Rom.* 12 Φυτίας M 13 Κιναβόρου M Κινναβώρου ed.Rom.*, exspectaueris Κινναβορίου, sed nusquam in codd. traditur; cf. Bischofslisten p. 71 adn. 333 14 Αὐγουστουπόλεως HV T edd., sed cf. B 207 etc. 15 Κοτυαείων V Κοττυαείου H T edd. 16 Μηδαΐου scripsi coll. B 209 etc.: Μηδιαείου H T edd. Μοδιαείου V Μηδιαιοῦ M 17 Ἴψου V: Ιψου (sic) T Ἰψοῦ M Ψόψ(ου) (sic) H 18 Ὄτρῶν H Τρώων M; cf. Bischofslisten p. 72 et adn. 336 19 Ἑκτορίου T Ἐκτορίων M, exspectaueris Στεκτορίου (cf. Notit.) 20 Ἀμαψάνδων V 21 Περτῶν H Περτων (sic) T 22 Φιλομιλ(ίου) T 23 Πάπων M 24 Σαγαλλάου H T (cf. lat. et B 220, exspectaueris Σαγαλασσοῦ): Ἀγαλασσοῦ M (cf. B 220 etc., i.e. forma recentioris aetatis) Σιγαλάου V Σαγαλλασσοῦ ed.Rom.^{mg}; cf. Bischofslisten p. 73 adn. 341 25 Ἀπαμίας V | Κιβῶν M 26 ἐπισκόπου om. V semper abhinc usque ad catalogi finem | Κονάννης H Κονάνου V

207. Leone episcopo Eumeniae
208. Paulo episcopo Acmoniae
209. Gregorio episcopo Timenutherensium
210. Leone episcopo Tranopoleos
211. Leone episcopo Aleus
212. Nicephoro episcopo Lundensium
213. Georgio episcopo Appiae
214. Constantino episcopo Eucarpiae
215. Michahel episcopo Hieropoleos
216. Niceta episcopo Nacoliae
217. Christophoro episcopo Promissi
218. Nicolao episcopo Phytiae
219. Theophylacto episcopo Cinnabori
220. Niceta episcopo Augustopoleos
221. Constantino episcopo Cottiahii
222. Georgio episcopo Mediahii Ha. 34
223. Theophylacto oeconomo et uicario Hipsi
224. Stephano electo Hotrensium
225. Iohanne electo Hectorii
226. Constantino episcopo Ambladensium
227. Epiphanio episcopo Pertensium
228. Sisinnio episcopo Philomilii
229. Michahel episcopo Pappensium
230. Theodosio episcopo Sagallai
231. Sisinnio episcopo Apamiae Ciboti Ma. 1000
232. Constantino episcopo Conanae

P VE

3 Temenutherensium *Hard.* 4 Traianopoleos *ed. Rom.** (*corr. La.-Co.*^{mg} *ex* P) 9 Michael E Michaele *ed. Rom.** | Hierapoleos *ed. Rom.* non male, sed in codd. semper* Hieropoleos *traditur, cf. B 203 etc.* (*Bischofslisten p. 71 corrigendum*) 12 Phitiae VE 13 Cynnabori V Cinnibori E 15 Coctiahii E Cottyaii *ed. Rom.* (*cf. gr.* H T) Cotyaei *La.-Co.*^{mg} 16 Mediaei *ed. Rom.** 17 Theophilacto VE | Hypsi VE *edd.* 20 Hambladensium *ed. Rom., corr. ed. Reg.* (Amaladensium *ed. Rom.*^{mg} *ex gr.* Vc) 22 Philomelii *ed. Reg.* non male* (*cf. B 217 etc.*), *sed Anast. hic* Φιλομιλίου *legisse uidetur, cf. gr.* T 23 Michael E Michaele *ed. Rom.** 24 Sagallei *codd., corr. ed. Rom.* (*cf. gr.* H T) Sagallassi *ed. Rom.*^{mg}, *cf. Bischofslisten p. 73 adn. 341* 26 Camnae *codd., corr. ed. Rom.*

233. Νικηφόρου ἐπισκόπου Ἀδάδων
Ma. 999 234. Πέτρου ἐπισκόπου Τιτυασοῦ
235. Λέοντος ἐπισκόπου Βάρης
236. Πέτρου ἐπισκόπου Σελευκείας τῆς Πισιδίας
237. Λέοντος οἰκονόμου καὶ τοποτηρητοῦ Σωζοπόλεως
238. Μαριανοῦ ἐπισκόπου Μαγύδων
239. Παύλου ἐπισκόπου Ἀτταλείας
240. Νικηφόρου ἐπισκόπου Φόγλων
241. Λέοντος ἐπισκόπου Ἀνδίδων
242. Λέοντος ἐπισκόπου Σιβίλλων
243. Μάνζωνος ἐπισκόπου Πρακάνων
244. Θεοδώρου ἐπισκόπου Γερμανικοπόλεως
245. Εὐσταθίου ἐπισκόπου Κελενδέρεως
246. Σισινίου ἐπισκόπου Συκῆς
247. Ζαχαρίου ἐπισκόπου Καρδαβούνδων
248. Σισινίου ἐπισκόπου Μουσβάδων
249. Εὐσταθίου ἐπισκόπου Λάμων
250. Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Ζηνουπόλεως
251. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Δαλισανδοῦ
252. Ἀναστασίου ἐπισκόπου Λαυζάνδων

καθεσθέντων τε πρὸ τοῦ ἱερωτάτου ἄμβωνος τοῦ ναοῦ τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τῆς ἐπωνύμου Σοφίας

συμπαρόντων καὶ ἀκροωμένων τῶν ἐνδοξοτάτων καὶ μεγαλοπρεπεστάτων ἀρχόντων τουτέστι Πετρωνᾶ τοῦ πανευφήμου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κόμητος τοῦ θεοφυλάκτου βασιλικοῦ ὀψικίου ⟨καὶ⟩ Ἰωάννου βασιλικοῦ ὀστιαρίου καὶ λογοθέτου τοῦ στρατιωτικοῦ λογοθεσίου

καὶ εὐλαβεστάτων ἀρχιμανδριτῶν ἡγουμένων τε καὶ μοναχῶν

HV T M

---

2 Τυτιάσσου H Πιτύας M Τυασοῦ ed.Rom.*, fort. Τιτυασσοῦ scribendum (cf. Notit.) 4 τῆς om. V M | Σιδιΐας (sic) H om. V 5 Λεοντίου T edd. | οἰκονόμου καὶ om. V | Σωζουπόλεως H 6 Μαγέδων V 7 A 239 deest in ceteris episcoporum catalogis; cf. Bischofslisten p. 25–26 | Ἀταλίας H Ἀτταλίας V edd. Ἀταλείας M 8 Φόγλων H (cf. lat.): Φλόγων V Φλόγγων T edd. Φογλῶν M 9 Λεοντίου T edd. 10 Σιβιλλῶν H Σιβίλων V Σιβύλλων T edd. (nomen episcopatus incertum, Συβήλων inuenitur Notit. 7, 533; cf. Bischofslisten p. 77 adn. 373) 12 Γερμανικουπόλεως H 13 Κελενδέρεως scripsi coll. B 229 etc.: Κιλινδερέων H Καλινδέρεως V ed.Rom.^{mg} Βελενδέρεως T edd. Κιλινδέρεως M 14–15 A 246–247 om. V 15 Καρδαβόνδου M 16 Μυσβάδων H Σμουβάδων V 17 Λαμων (sic) T Λαμῶν H M, exspectaueris Λάμου (cf. D 315 etc., sed Λάμων traditur etiam B 234 et Notit. 10, 736) 19 Δαλισάνδου HV 20 A 252 deest in ceteris episcoporum catalogis | ἐπισκόπου om. V M | Λαυζανδοῦ H Λαυζάδων M (sic etiam Notit. 10, 742), post Λαυζάνδων add. Μακαρίου ἐπισκόπου Ἀρκάνδων T edd.; cf. Bischofslisten p. 77 adn. 372 21 ante καθεσθέντων add. καὶ T | τε] ποτὲ H | πρὸ] παρὰ H | ἱεροῦ V 23 μεγάλων V 24 Πετρῶνα H Πρεπωνᾶ T | ἀπὸ ὑπάτων om. T 25 βασιλικοῦ^{1} om. M | καὶ^{1}] καὶ addidi coll. lat., cf. p. 112,22 etc. | ὀστιαρ(ίου) V (cf. p. 112,22 etc.): ὀστειαρίου H T νοταρίου M 27 καὶ^{1}] exspectaueris παρόντων καὶ τῶν (cf. p. 112,25 et p. 222,25) | εὐλαβῶν M

233. Nicephoro episcopo Adadensium
234. Petro episcopo Tytiasi
235. Leone episcopo Barae
236. Petro episcopo Seleuciae tis Pisidias
237. Leone uicedomino et uicario Sozopoleos
238. Mariano episcopo Magydensium
239. Paulo episcopo Attaliae
240. Nicephoro episcopo Phoglensium
241. Leone episcopo Andidensium
242. Leone episcopo Sibillensium
243. Manzone episcopo Pracanensium
244. Theodoro episcopo Germanicopoleos
245. Eustathio episcopo Cilindereos
246. Sisinnio episcopo Sycae
247. Zacharia episcopo Cardabundensium
248. Sisinnio episcopo Musbadensium
249. Eustathio episcopo Lamensium
250. Theophylacto episcopo Zenopoleos
251. Constantino episcopo Dalisandi
252. Anastasio episcopo Lauzandensium

sedentibusque ante sacratissimum ambonem templi sanctissimae magnae ecclesiae quae cognominatur Sophia

praesentibus et audientibus gloriosissimis et magnificentissimis principibus id est Petrona laudabilissimo exconsule patricio et comite deo conseruandi imperialis obsequii et Iohanne imperiali ostiario et logotheta militaris logothesii

et reuerentissimis archimandritis, egumenis et monachis

P VE

2 Titiasi E Tyasi *ed. Rom.** (*corr. Hard.*^{mg}) 4 Seleutiae P | tis Pisidias *scripsi coll. gr.* (*cf. e.g. D 310* tis Leru): tisshiduae P tisshidiae V tissidie E (*cf. gr.* H) Pisidiae *ed. Rom.** 6 Magidensium *codd., corr. ed. Rom.* 7 Ataliae *codd., corr. ed. Rom.* 8 Foglensium V Flaglensium E Floggensium *ed. Rom.** (*corr. Hard.*^{mg}) 10 Sibyllensium *ed. Rom.** (*ex gr.* T) 13 Cylindereos VE *edd., exspectaueris* Celendereos, *ut uidit Hard.*^{mg}, *sed cf. gr.* M 14 Sicae VE 15 Zaccharia P | Cardabudensium E *ed. Rom.* (*corr. Hard.*) 16 Musbaldensium P^{ac} (l *exp.* P^{c}) 18 Zenupoleos *ed. Rom.** 20 Lauzendensium *ed. Rom.* (*corr. Hard.*), *post* Lauzandensium *add.* Macario episcopo Arcandorum *ed. Rom.* ex gr.* T 24 laudatissimo *ed. Rom.** 24–25 obsequii *ed. Rom.*^{mg} (*cf. p. 113,20–21 etc.*): officii *codd. (an error Anastasii?)* 25 hostiario VE | militaris] imperialis *ed. Rom.** (*corr. La.-Co.*^{mg} *ex* P) 26 egumenis] hegumenis *ed. Rom.* (ut semper)*

προκειμένων τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων τοῦ θεοῦ εὐαγγελίων

οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι Σικελίας τῆς νήσου εἶπον· Ἄξιον ἡγούμεθα καὶ κατὰ πάντα προσῆκον τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ πρὸς ἔναρξιν τῶν μελλόντων ἐκζητεῖσθαι κεφαλαίων προοιμιάσασθαι καὶ *θύραν τῷ λόγῳ ἀνοῖξαι* τὸν προκαθεζόμενον τῆς βασιλευούσης Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης ὁσιώτατον ἀρχι-
La.-Co. 48 ποιμένα καὶ προκατάρχοντα προσφωνῆσαι τὰ εἰκότα.

Rom. 377 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Γενέσθω κατὰ τὴν αἴτησιν τῶν ὁσιωτάτων ἐπισκόπων.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· Εὔκαιρον νῦν ἐστιν εἰπεῖν τὴν προφητικὴν ἐκείνην φωνήν, ἣν πολλάκις ἠκούσαμεν διὰ τοῦ εὐαγγελίου κηρυττομένην· *ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείαν, καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας*. ὅταν γάρ τι θεὸς ποιῇ, πᾶσα ἐν τοῖς πραττομένοις ἕπεται εὐκολία, ὅτι *βουλήματι αὐτοῦ ἀνθέστηκεν* οὐδείς. εἰ γὰρ καὶ ἐκ τῆς τοῦ ἀρχεκάκου ἐχθροῦ προσβολῆς τοῦ θέλοντος ἀνασοβεῖν καὶ ταράττειν τὴν ἁγίαν καθολικὴν ἐκκλησίαν τῷ περυσινῷ χρόνῳ κατὰ τὰς καλάνδας τοῦ Αὐγούστου μηνὸς ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει προκαθεζομένων ἡμῶν ἐν τῷ σεπτῷ ναῷ τῶν σαλπίγγων τοῦ πνεύματος ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων ἐκινήθη πολύανδρος ὄχλος θυμοῦ καὶ *πικρίας γέμων* χεῖρας ἡμῖν ἐπιβαλεῖν, ἐξ οὗ χειρὶ θεοῦ ἐρρύσθημεν, ἔχοντες εἰς συμμαχίαν καί τινας εὐαριθμήτους ἐπισκόπους, ὧν τὰ ὀνόματα ἑκὼν ὑπερβήσομαι ὡς παρὰ πάντων γινωσκόμενα· καὶ πρὸς βραχὺ ἔδοξαν κωλῦσαι τοῦ λαληθῆναι καὶ βεβαιωθῆναι τὸν τῆς ἀληθείας εὐσεβῆ λόγον. ἀλλ᾽ οὖν οἱ παρὰ τοῦ
Ma. 1002 θεοῦ ὁδηγούμενοι πρᾳότατοι ἡμῶν βασιλεῖς, ὡς ὄντες τῆς μὲν ὀρθοδοξίας ὑπέρμαχοι, τῆς δὲ κακοδοξίας ἀντίμαχοι, οὐκ ἔδωκαν *ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς* αὐτῶν *καὶ τοῖς βλεφάροις* αὐτῶν *νυσταγμόν*, *ἕως* ἂν τὸ *σκήνωμα* τοῦ θεοῦ ἤτοι τὴν ἐκκλησίαν αὐτοῦ εἰς ἓν ἀποκαταστήσαιεν καὶ εἰρηνικὴν *δίαιταν* ταύτῃ παράσχοιεν. διὸ βουλῇ τε καὶ εὐδοκίᾳ θεοῦ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνήγαγον ἡμᾶς. ἀλλὰ τὰς ὑπὲρ τούτων ἀγαθὰς ἀμοιβὰς λήψονται παρὰ τοῦ ταύτας πολλαπλασίως ἀντιμετρεῖν δυναμένου Χριστοῦ τοῦ παμβασιλέως ἡμῶν.

---

4 Col. 4,3 10–11 Lc. 3,5; cf. Is. 40,4 12 Rom. 9,19 17 πικρίας – ἐπιβαλεῖν cf. Rom. 3,14; Ps. 9,28 et 13,3 22–23 ἔδωκαν – θεοῦ cf. Ps. 131,4–5 24 δίαιταν cf. Iob 8,6

9–12 Εὔκαιρον – οὐδείς cf. Conc. Ephes., ACO I 1,7 p. 157,24–26 (Ioh. Antioch. relatio ad imp.) 14–25 τῷ περυσινῷ – ἡμᾶς cf. supra p. 14,3–16,9; Taras. epist. I ad Hadr. 459 B 12 – C 13

HV T M 8–12 Ταράσιος – οὐδείς Am f. 150r

1 καὶ ante προκειμένων add. ed.Rom.* | τῶν ἀχράντων καὶ ἁγίων V edd., ἁγίων καὶ om. T 2 Σικελλίας H τῶν Σικελῶν V | τῆς νήσου om. V 4 ζητεῖσθαι V | τῶν λόγων ed.Rom.*, sed cf. lat. | ἀνοίξας V 5 βασιλευούσης + τῆς πόλεως H 5–6 ἀρχιποίμενα (sic) M ἄρχοντα ποιμένα H ἀρχιεπίσκοπον V edd. 6 προκατέχοντα V | προεκφωνῆσαι M 8 καὶ μακαριώτατος om. V 9 ἐκείνην om. V 10 διὰ om. V | κηρυττομένην om. V 11 ποιήσῃ V edd. 12 ὅτι + τῷ V Am edd. (ex *N.T.*, ut uidetur) | καὶ om. HV M, sed cf. e.g. ACO I 1,3 p. 98,10 | τοῦ om. H 13 προβολῆς V edd. 14 περυσινῷ H^{ec} (υ in alia litt.) Vc^{pc} (Morin): περισυνῷ V T M 15 βασιλίδι + τῶν H | πόλ(εων) H prob., om. V 16 τοῦ + ἁγίου V 17 ἐπιβάλλειν T | θεοῦ χειρὶ M | ἐρρύσθημεν] ἐσώθημεν V 18 εὐαριθμήτους T M (cf. e.g. ACO III p. 140,35): ἠριθμημένους HV (cf. lat.) 19 ἔδοξαν + τοῦ H 20 τὸν – λόγον] τὸν τῆς εὐσεβείας λόγον τὸν ἀληθῆ M 22 τῆς δὲ] καὶ τῆς H | ἔδωκαν + οὐδὲ δώσουσιν T edd. (fort. ex *Sept.*), sed cf. lat. 23 αὐτῶν om. V edd. 25 εὐδοκίᾳ + τοῦ T edd. | συνήγαγεν HV 26 ἀγαθὰς] τῶν ἀγαθῶν V edd. | λήψοιντο T M edd. | ταύτας om. V | πολλαπλασίως] πολλαπλασιώσαντος H 26–27 ἀντιμετρεῖν δυναμένου] μετρεῖν δυναμένου H ἀντιμετροῦντος V 27 Χριστοῦ – ἡμῶν] θεοῦ ἡμῶν V

propositis sanctis et intemeratis dei euangeliis

reuerentissimi episcopi Siceliae insulae dixerunt: Dignum ducimus et per omnia sanctae huic et uniuersali synodo conueniens esse perspicimus, ut ad exquirendorum inchoationem capitulorum sanctissimus et summus ac eximius pastor et praesul regiae Constantinopoleos nouae Romae prooemium faciat et ostium uerbo aperiat et La.-Co. 47
quae congrua sunt uociferando pronuntiet.

Sancta synodus dixit: Fiat secundum postulationem sanctissimorum episcoporum. Rom. 377

Tarasius sanctissimus et beatissimus patriarcha Constantinopoleos dixit: PL 129,209

Oportunum est nunc dicere propheticam illam uocem quam saepe audiuimus per euangelium praedicari: *erunt praua in directa et aspera in uias planas.* quando enim deus facit aliquid, omnis in his quae aguntur facilitas sequitur, quoniam *uoluntati eius restitit* nullus. nam etsi ex antiqui hostis immissione, qui uult concitare semper et conturbare sanctam catholicam ecclesiam, praeterito anno kalendis Augustis in deo conseruata regia urbe praesidentibus nobis in uenerabili templo tubarum spiritus, sanctorum uidelicet et laudabilissimorum apostolorum, commota est multorum turba uirorum furore ac amaritudine plena, ut in nos manus iniceret; ex qua manu diuina erepti sumus, habentes in auxilium et * numerabiles quosdam episcopos, quorum nomina uoluntarie praeterimus, quoniam omnibus nota sunt. et ad modicum uisi sunt prohibuisse loqui et confirmare pium ueritatis sermonem. sed mitissimi imperatores nostri diuinitus acti, cum essent horthodoxiae propugnatores et sinistrae Ma. 1001
opinionis obluctatores, non dederunt *somnum oculis* suis *et palpebris* suis *dormitationem, donec tabernaculum dei*, id est ecclesiam eius, in unum restituerent et pacificum hanc *habitaculum* redderent. quapropter consilio et uoluntate dei rursus in idipsum congregauerunt nos. uerum pro his bonas percipient uicissitudines a Christo omnium nostrum imperatore, qui ad has multipliciter remetiendum potentissimus est.

2–6 episcopi – pronuntiet *cf. Grat. C. 1 q. 7 c. 4 (c. 4 = Iuo coll. trip., collectio A, pars II c. 1 apud Fournier, Mélanges I p. 495–496; II 12,1 apud Friedberg, qui uarias lectiones praebet) col. 428,15–16*

P VE

---

2 Sicelie P^{ac}: Sicilię P^{pc} (e *exp.*, i *superscr.*, e *in* ę *mut.* P^{c}) Sycelię VE **3** huic sanctae *ed. Rom.** **4–5** regie P **5** proemium VE | hostium VE **6** pronunciet P **9** prophaeticam P | sepe *codd.* **12** restitit ~ ἀνθέστηκεν, resistit *ed. Rom.** *ex Vulg.* | semper] super *ed. Rom.** (*corr. La.-Co.*^{mg} *ex* P) **13** et conturbare *om.* V^{ac} (*add.* V^{1} *s.l.*) E *edd.* (*add. La.-Co.*^{mg} *ex* P) | ecclesiam catholicam E *edd.* | Augusti *ed. Rom.** **17** auxilium et + id est (idem P^{pc} [st *exp.*, *abbr.* m *superscr.* P^{c}]) paucos qui scilicet (+ et E) facile numerari possent (*glossema Anastasii, ut uidetur, ad* numerabiles) P *i.t.* E^{1mg} | numerabiles *om. ed. Rom.**, *exspectaueris* <facile> numerabiles *(cf. Theoph. p. 403,16 et Chron. trip. p. 273,4), sed cf. gr.* HV *et Anastasii glossema supra laudatum* | episcopos + qui facile numerari possunt *ed. Rom.** *ex glossemate supra laudato* **21** opiniones P **22–23** pacatum *Vulg. Iob 8,6* **24** recipient *ed. Rom.**

Ha. 36 Ἡμεῖς οὖν, ἱερεῖς ἄνδρες, αὐτὸν ἀρωγὸν ἐπικαλεσάμενοι καὶ τὸν φόβον αὐτοῦ ἐνστερνισάμενοι τήν τε μέλλουσαν κρίσιν ἐν νῷ λαμβάνοντες ἀναζωσώμεθα *τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας* ἡμῶν *ἐν ἀληθείᾳ* καὶ *νήφοντες* ἐν πᾶσιν ἀποστολικῶς τὸ ἰσόρροπον κρίνωμεν, ἵνα πᾶσαν καινοφωνίαν ὕφεσίν τε καὶ πλεονασμὸν ὡς ζιζάνια τῷ καθαρῷ σίτῳ ἐπισπαρέντα ἀναβολῆς πάσης ἐκτὸς ἐκτίλλωμεν ὡς τῆς ἀληθείας ἀντίθετα καὶ τῆς ἐκκλησίας ἀντίμαχα. τὰ γὰρ ἐν αὐτῇ παραδοθέντα οὐκ εἰσι *ναὶ καὶ οὐ, ἀλλὰ ναί* εἰσιν ἐν ἀληθείᾳ καὶ μένουσιν ἀρραγῆ καὶ ἀκράδαντα εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον· ἀψευδὴς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος· *πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς.*

Καὶ εἰ πληροφορούμεθα ἀρεστὸν εἶναι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, παραγενέσθωσαν οἱ κατὰ τὸν περυσινὸν χρόνον ἀντιταχθέντες τῇ ἀληθείᾳ· καὶ εἴ τίς ἐστιν αὐτοῖς λόγος εἴτε ἀντιλογίας ἢ καὶ ἀπολογίας, λαλησάτωσαν· οὕτω γὰρ πᾶσα ἐξέτασις φανερὰ γενήσεται.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπεν· Εἰ δοκεῖ ταύτῃ τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ, κατὰ τὰ λαληθέντα παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου πατριάρχου Ταρασίου εἰσελθέτωσαν οἱ ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι οἱ
Rom. 378 ἐν τούτῳ τῷ μέρει ἐγκληθέντες ἐνώπιον τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ταύτης συνόδου.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Εἰσελθέτωσαν.

La.-Co. 49 Καὶ εἰσῆλθον οἱ προειρημένοι ἐπίσκοποι· καὶ εἰσελθόντων αὐτῶν οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Οἱ δεσπόται ἡμῶν οἱ ἀγαθοὶ τιμίαν σάκραν καὶ προσκυνουμένην ἐκέλευσαν ἀποστεῖλαι πρὸς πᾶσαν τὴν ἱερὰν ὑμῶν σύνοδον. καὶ ἀκούσατε.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Στερεώσει ὁ θεὸς τὴν βασιλείαν τῶν δεσποτῶν ἡμῶν τῶν ἀγαθῶν.

Καὶ ἀγαγὼν ἐπὶ χεῖρας ὁ ἐνδοξότατος ἀσηκρῆτις Λεόντιος τὴν αὐτὴν εὐσεβῆ σάκραν ἀνέγνω·

2–3 ἀναζωσώμεθα – ἐν πᾶσιν cf. 1 Petr. 1,13; Eph. 6,14; Is. 11,5 **4–5** ὡς ζιζάνια – ἐπισπαρέντα cf. Mt. 13,25 **6–7** 2 Cor. 1,19 **8** ἀψευδὴς – ἐπαγγειλάμενος cf. Tit. 1,2 | Mt. 16,18

1–2 τὸν – ἐνστερνισάμενοι cf. Const. ap. prooem. p. 3,14 Funk I

HV T M

1 ἱεροὶ ed.Rom.*, sed cf. p. 42,8 et Act. IV 4 B 2 | αὐτὸν ἀρρωγὸν V ἀρρωγὸν αὐτὸν H **2** μέλλουσαν om. V | λαβόντες H | ἀναζωσόμεθα T **3** τῆς διανοίας om. HV **4** ἰσόρρωπον V | καινοφωνίαν ed.Rom.*: κενοφωνίαν codd. **5** ἐκτίλωμεν M **6** ἀντίθετα – ἐκκλησίας T M: ὑπασπισταὶ (sic) καὶ τῆς ἐκκλησίας H om. V | ὑπέρμαχοι H **7** εἰσιν] ἐστιν H om. V | μενοῦσιν T | καὶ ἀκράδαντα om. V **7–8** αἰῶνος T edd. αἰώνιον V **8** ἀψευδεῖς V | γὰρ] γάρ ἐστιν V edd. **9** παραγινέσθωσαν V **10** περισυνὸν V T πέρυσι ed.Rom.* **11** ἢ καὶ] εἴτε HV, sed cf. lat. | λαλήτωσαν V λαλείτωσαν ed. Rom.* ex Vc **11–12** φανερὰ γενήσεται] γίνεται φανερά V **13** θεοφιλέστατος T edd., sed cf. lat. | Κωνσταντίας V: Κωνσταντ(ί)ας M Κωνσταντ H Κωνσταντείας T ed.Rom. | τῆς Κύπρου] τῆς Κυπρίων νήσου T edd., sed cf. lat. **14** ταῦτα HV | ὁσιωτάτου M **15** καὶ μακαριωτάτου om. V **16** ἐν τῷ μέρει τούτω V | ταύτης post ἁγίας T edd., om. V **19** εἰσελθόντων αὐτῶν] εἰσελθόντες V | ἐνδοξότατοι om. V **21** ὑμῶν] ἡμῶν V **22** Στερεώσοι ed.Rom. Στερεώσαι Mansi, sed cf. e.g. p. 48,23–24 **24** ἀναγαγὼν ed.Rom.* | ἀσηκρίτης V

Nos ergo, sacrati uiri, adiutorem illum inuocantes et in pectore nostro timorem eius habentes futurumque iudicium in mente recipientes, *accingamus lumbos mentis* nostrae *in ueritate* et *uigilantes* in omnibus secundum apostolum aequilibraminis iudicium iudicemus, ut omnem uocum nouitatem, ambitum atque superfluitatem tanquam puro tritico superseminata zizania sine omni dilatione radicitus euellamus utpote ueritati obuiantia et ecclesiae repugnantia. quae enim in ea tradita sunt non sunt *est et non*, sed *est* existunt in ueritate et permanent incorrupta et immutilata in sempiterna saecula. sine mendacio quippe est qui repromisit dicens: *portae inferi non praeualebunt aduersus eam.* Ha. 35

Et si certi facti fuerimus quod placabile sit in conspectu dei: ut conueniant qui in praeterito anno restitere ueritati, <et> si quis est in illis sermo uel contradictionis uel etiam ratiocinationis, dicant. ita namque omnis examinatio manifesta fiet.

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiae Cypri dixit: Si uidetur huic sanctae ac uniuersali synodo, secundum quae dicta sunt a sanctissimo et beatissimo patriarcha Tarasio, ingrediantur sanctissimi episcopi, qui in hac criminati sunt parte, in conspectum huius sanctae ac uniuersalis synodi. Rom. 378

Sancta synodus dixit: Ingrediantur.

Et ingressi sunt episcopi qui praedicti sunt. cumque ingressi fuissent, gloriosissimi principes dixerunt: Domini nostri benigni honorabilem et adorandam sacram iusserunt mittere ad omnem sacratam synodum uestram. et audite. La.-Co. 50 PL 129,210

Sancta synodus dixit: Confirmet deus imperium bonorum dominorum nostrorum.

Et delatam in manibus gloriosissimus a secretis Leontius eandem piam sacram legit.

P VE

---

1 pectore] peccatore P 4 ut] et *ed. Rom.** 5 tamquam VE 7 inmutilata VE 8 mendatio P E 10 fuerimus] sumus *ed. Rom.*^{mg} | ut *om. ed. Rom.** | conueniant ~ παραγενέσθωσαν? 11 restiterunt P^{pc} restiteri P^{ac} (i *exp.*, unt *superscr.* P^{c}) | et *addidi coll.gr.* 12 ratiocinacionis P ratiocinatio E 14 ac] hac V^{ac} (h *eras.*) et *ed. Rom.** 16 conspectu VE *edd.* (*sed cf. supra p. 9,21*) | ac] et *ed. Rom.** | uniuersalis F^{2}: uniuersali P VE | synodo VE

Κωνσταντῖνος καὶ Εἰρήνη πιστοὶ βασιλεῖς [Ῥωμαίων]

Σάκρα τοῖς εὐδοκίᾳ καὶ χάριτι θεοῦ καὶ κελεύσει τῆς ἡμετέρας εὐσεβοῦς βασιλείας συναθροισθεῖσιν ἁγιωτάτοις ἐπισκόποις ἐν τῇ κατὰ Νίκαιαν συνόδῳ

Ἡ ὄντως κατὰ φύσιν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς σοφία, ὁ κύριος ἡμῶν *Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς θεὸς ἡμῶν*, διὰ τῆς ἐν σαρκὶ θειοτάτης αὐτοῦ καὶ μεγάλης οἰκονομίας ἀποστήσας ἡμᾶς τῆς πλάνης τῶν εἰδώλων, τὴν ἡμετέραν περιζωσάμενος ἐκαινούργησε φύσιν συνεργίᾳ τοῦ συμφυοῦς αὐτοῦ πνεύματος· καὶ πρῶτος ἀρχιερεὺς γεγονὼς ταύτης ὑμᾶς ἠξίωσε τῆς προσηγορίας, ὦ ἱερεῖς ἄνδρες.

Ma. 1003 Αὐτὸς οὖν *ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς* ὁ τὸ πεπλανημένον πρόβατον ἐπὶ τῶν ὤμων βαστάσας τὸν ἐκπεσόντα ἄνθρωπον τῇ ἰδίᾳ ποίμνῃ συγκαταμίξας ταῖς ἀγγελικαῖς καὶ λειτουργικαῖς αὐτοῦ δυνάμεσι κατήλλαξεν ἡμᾶς ἐν ἑαυτῷ, *τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ*, εἰρηναίαν διαγωγὴν ἡμῖν χαρισάμενος. διὸ καὶ εὐαγγελικῶς πᾶσι κηρύττων ἔλεγε· *μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται.*

Ταύτης δὴ τῆς μακαριότητος τῆς χαριζομένης ἡμῖν τὴν εὐγένειαν τῆς υἱοθεσίας ἐντὸς γενέσθαι προαιρουμένη ἡ ἡμετέρα εὐσεβὴς βασιλεία πρὸς εἰρήνην καὶ ὁμόνοιαν πᾶσαν τὴν Ῥωμαϊκὴν ἡμῶν πολιτείαν διευθύνειν σπεύδομεν, ἐξαιρέτως δὲ τῆς τῶν ἁγίων τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν εὐταξίας φροντίζειν βουλόμεθα καὶ τὴν τῶν ἱερέων ἕνωσιν διὰ παντὸς ἐμπορεύεσθαι προαιρούμεθα.

Ἀνατολῆς, ἄρκτου, δύσεώς τε καὶ μεσημβρίας ⟨πρόεδροι⟩ [καὶ] πάρεισι θεοῦ εὐδοκήσαντος διὰ τῶν αὐτῶν τοποτηρητῶν μετὰ καὶ ἀντιγράφων τῶν ἀποσταλέντων γραμμάτων συνοδικῶν παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου. οὗτος γάρ ἐστιν ἀρχῆθεν νόμος συνοδικὸς τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας τῆς ἀπὸ περάτων εἰς πέρατα δεξαμένης τὸ εὐαγγέλιον.

---

4 θεοῦ – σοφία cf. 1 Cor. 1,24 4–5 1 Ioh. 5,20 et Ioh. 17,3 9 Ioh. 10,11 9–10 ὁ τὸ πεπλανημένον – βαστάσας cf. Lc. 15,4–5; 1 Petr. 2,25 11–12 Eph. 2,14 13–14 Mt. 5,9 23 ἀπὸ περάτων εἰς πέρατα cf. Sap. 8,1

1–48,22 sacra imp. Constantini VI. et Irenae ad synodum; cf. Dölger / Müller, Reg. n. 346 4 Ἡ – Χριστὸς cf. Conc. Later., ACO ser. II, I p. 50,36–37 5–7 διὰ τῆς – φύσιν cf. Conc. Later., ACO ser. II, I p. 10,11–13 13–19 μακάριοι – προαιρούμεθα cf. Conc. Const. III (sacra Const. IV. ad Leonem II.), ACO ser. II, II 2 p. 894,32–895,3 23–24 τῆς καθολικῆς – εὐαγγέλιον cf. Bas. epist. 251 (ad Euesenos) c. 4,24–25 Courtonne III; cf. Act. VII (definitio fidei) 377 E 11 – 380 A 1 (COGD I p. 316 l. 201–203)

HV T M

---

1 Ῥωμαίων interpolatum esse agnouit Kresten coll. nouella imp. Irenae (ed. L. Burgmann, Fontes Minores 4, 1981, p. 16–24) 2 Σάκρα ante Κωνσταντῖνος transp. ed.Rom.* | θεοῦ post εὐδοκίᾳ M 3 ἐπισκόπω H 4 Ἡ] Ὁ V | τοῦ om. H | πατρὸς] πνεύματος H 6 περιζωσάμενος H (ζ in alia litt.) ed.Rom.*: περισωσάμενος T M om. V 7 συνεργεία H | αὐτοῦ] fort. αὐτῷ scribendum 8 ὑμᾶς] ἡμᾶς HV | ἠξίωσε + τυχεῖν T M | ἄνδρες ἱερεῖς V ἱεροὶ ἄνδρες ed.Rom.* ex lat., sed cf. supra p. 40,1 9 Αὐτὸς] Οὗτος M | ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς] ὁ καλὸς ποιμὴν V 10 ἐγκαταμίξας V 11 αὐτοῦ om. V | ἑαυτῷ] αὐτῷ V M 14 αὐτοὶ om. ed.Rom.* 15 δὴ H: δὲ T M οὖν V edd. | μακαριοτάτ(ης) V (propter lacunam) | τῆς χαριζομένης – εὐγένειαν τῆς om. V 16 εὐσεβὴς om. V 17 πολιτείαν + ἡμῶν M 17–19 σπεύδομεν – προαιρούμεθα] constr. ad sensum *(festinat ... cupiens ... procurans* Anast., qui uerborum constructionem mutauit) 18 ἐκκλησιαστικῶν V 20 πρόεδροι καὶ] πρόεδροι suppleui coll. lat., καὶ deleui, lac. statuit Morin in cod. Vallic. R 5, f. 53^{r} 20–21 εὐδοκήσαντος] εὐδοκία V 21 αὐτῶν] αὐτοῦ V 21–22 τῶν^{2} – συνοδικῶν] „L. πρὸς τὰ ἀποσταλέντα συνοδικὰ γράμματα" ed.Rom.^{mg}, sed cf. p. 276,17 et p. 278,1 22 συνοδικῶν γραμμάτων T edd. | παρὰ τῶν ἁγιωτάτων πατριαρχῶν H | οὗτος] οὔτε H οὕτως T (quod Anast. legisse uidetur) 23 συνοδικῶς H^{ac} (ὁ superscr. H^{1}) om. V | εἰς πέρατα] ἕως περάτων V

Constantinus et Hirene fideles imperatores Romanorum
Sacra sanctissimis episcopis qui uoluntate et gratia dei ac iussione pii imperii nostri conuenerunt in Nicena synodo

Sapientia quae uere dei et patris est per naturam, dominus uidelicet Iesus Christus uerus deus noster, per diuinam suam et magnam carnis dispensationem remouens nos ab errore idolorum nostram assumpsit et cooperatione connaturalis sui spiritus renouauit naturam. et primus pontifex factus hac uos appellatione dignos effecit, o sacrati uiri.

Ipse igitur *pastor bonus*, qui ouem quae errauerat super humeros portauit, hominem Ma. 1004 qui ceciderat proprio gregi angelicis uidelicet et administratoriis uirtutibus suis consocians reconciliauit nos in semetipso, medioque *maceriae* sublato pariete soluit inimicitiam *in carne sua*, pacificam nobis conuersationem condonans. propter quod et euangelice omnibus praedicans edicebat: *beati pacifici, quoniam* ipsi *filii dei uocabuntur*".

Ergo intra hanc beatitudinem, quae nobis nobilitatem adoptionis filiorum donauit, inueniri pium imperium nostrum uolens ad pacem et concordiam omnem Romanam rempublicam nostram dirigere festinat, praecipue autem sanctarum dei ecclesiarum boni ordinis sollicitudinem sumere cupiens atque sacerdotum mercari semper unitatem procurans.

Orientis, septemtrionis, occidentis et meridiei praesules assunt deo uolente per uicarios suos una cum reciprocis rescriptis ad synodicas litteras quae missae sunt a sanctissimo patriarcha. ita enim est antiquitus lex synodica catholicae ecclesiae, quae a finibus usque ad fines suscepit euangelium.

---

2 *ad hanc sacram dubitanter refert Freeman (p. 385 adn. 4) uerba LC III 13 p. 385,26–28 (= III Cap. p. 332,26–27) = *Hadr. p. 39,24–25* (Capitulo LIII): Quia mulier in synodo docere non debet, sicut Herena in eorum synodo fecisse legitur. *sed res admodum incerta est.*

P VE

---

1 Hyrene V Irene *ed. Rom.** 2 Sacra *ante* Constantinus *transp. ed. Rom.** | qui + in *ed. Rom.** | ac] et *ed. Rom.** 6 assu(m)sit P V 8 sacrati *scripsi coll. gr. (cf. supra p. 41,1)*: sacri *codd.* 10 deciderat *ed. Rom.** 13 et *om.* VE *edd.* | euangelicę P V | ipsi E *(cf.gr.)*: *om.* P V *(cf. Vulg.)* 17 precipue *codd.* 18 cupit *ed. Rom.** 19 procurat *ed. Rom.** 20 meridiei + et *ed. Rom.** 22 ita] ista *ed. Rom.** *ex* F | est *om. ed. Rom.**

Τοιγαροῦν εὐδοκίᾳ καὶ ἐπινεύσει αὐτοῦ συνηγάγομεν ὑμᾶς *τοὺς ὁσίους αὐτοῦ* ἱερεῖς *τοὺς διατιθεμένους τὴν διαθήκην αὐτοῦ ἐπὶ θυσίαις* ἀναιμάκτοις, ἵνα τοῖς ὅροις τῶν ὀρθῶς δογματισάντων συνόδων ἡ κρίσις ὑμῶν ἐφάμιλλος γένηται καὶ
Ha. 37 πᾶσιν ἡ αἴγλη τοῦ πνεύματος καταλάμψῃ. *οὐδεὶς* γὰρ ἅψας *λύχνον τίθησιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον*, κατὰ τὴν τοῦ κυρίου φωνήν, *ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν*, ὅπως λάμψῃ *πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ*. οὕτω γὰρ καὶ ταῖς ἄνωθεν παρὰ τῶν πατέρων ἡμῶν εὐσεβῶς παραδοθείσαις ἡμῖν θεσμοθεσίαις ἐξακολουθήσετε, καὶ αἱ ἅγιαι τοῦ θεοῦ ἐκκλη-
Rom. 379 σίαι ἐν εἰρηναίᾳ τάξει διαμενοῦσι. τοσοῦτον γὰρ ὑπερμαχοῦμεν τῆς ἀληθείας καὶ πρὸς τὴν εὐσέβειαν συντεινόμεθα καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς φροντίζομεν καταστάσεως τὴν ἀρχῆθεν θεσμοθεσίαν κρατῦναι θέλοντες, ὥστε καὶ στρατιωτικοῖς βουλεύμασι κατεχόμενοι καὶ πολιτικαῖς μερίμναις ἐνασχολούμενοι, πρῶτον ἔργον ἔχοντες τὴν εἰρηνικὴν δίαιταν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καὶ ἐν δευτέρῳ ταῦτα τιθέμενοι, τὴν πανίερον ὑμῶν συναθροῖσαι οὐκ ἀπεκάμομεν *σύνοδον*, διδόντες ἑκάστῳ ἄδειαν, ἵνα
La.-Co. 52 δίχα πάσης ὑποστολῆς λαλήσῃ τὰ βεβουλευμένα αὐτῷ πρὸς τὸ ἀκριβῆ ἐξέτασιν γενέσθαι καὶ πλέον παρρησιασθῆναι τὴν ἀλήθειαν, ἵνα καὶ ἐκποδὼν ἐλαθῇ ἡ τῶν ἐκκλησιῶν διάστασις καὶ ὁ τῆς εἰρήνης πᾶσιν ἡμῖν ἁρμοσθῇ σύνδεσμος.

Καὶ ἐπειδήπερ Παῦλος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης μέλλων κατὰ βούλησιν θεϊκὴν τοῦ ἐντεῦθεν δεσμοῦ λύεσθαι καὶ καταλιμπάνειν ταύτην τὴν παροικίαν καὶ πρὸς τὴν κατοικίαν ἐνδημεῖν, μᾶλλον δὲ πρὸς τὸν δεσπότην Χριστόν, τῇ ἐπισκοπῇ ἀπετάξατο τὸν μοναχικὸν αἱρετισάμενος βίον, ἡμῶν δὲ ἐρωτησάντων αὐτόν· „τίνος ἕνεκεν τοῦτο πεποίηκας;" ἀπεκρίνατο ἡμῖν ὅτι „εἰ τῷ θανάτῳ καταληφθῶ ἐν τῇ ἐπισκοπῇ ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως, τὸ ἀνάθεμα ἔξω ἀπὸ πάσης τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ὃ ἀπάγει *εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον, τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ*, διότι σύνοδόν τινα λέγουσι γενέσθαι ἐνταῦθα
Ma. 1006 καταστρέψασαν τὰς εἰκονικὰς ἀναζωγραφήσεις, ἃς ἡ καθολικὴ ἐκκλησία κρατεῖ καὶ ἀσπάζεται καὶ πρὸς ὑπόμνησιν τῶν πρωτοτύπων ἀποδέχεται· τοῦτό μου τὴν ψυχὴν ταράττει, τοῦτό με εἰς ὑπόμνησιν φέρει, πῶς ἐκφεύξομαι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ, διότι τοιούτοις ἀνδράσι συνανεστράφην καὶ συνηριθμήθην." ταῦτα δὲ καί τισι τῶν ἐνδοξοτάτων ἡμῶν ἀρχόντων λελάληκε· καὶ οὕτως τὸν βίον κατέλιπε.

1–2 Ps. 49,5 4–6 Mt. 5,15 23 Mt. 8,12; 22,13; 25,30 23–24 Mt. 25,41

1–2 συνηγάγομεν – ἀναιμάκτοις cf. Conc. Later., ACO ser. II, I p. 8,16–17 3 τῶν ὀρθῶς – γένηται cf. Conc. Const. III (edictum Const. IV.), ACO ser. II, II 2 p. 836,8–9 8–16 τοσοῦτον – σύνδεσμος cf. Conc. Const. III (sacra Const. IV. ad syn. Romae), ACO ser. II, II 2 p. 860,13–17

17–29 cf. Theoph. p. 457,13–458,2 (inde uita Irenae c. 5 Halkin)

HV T M

---

1 ὁσιωτάτους ed.Rom.* ex Vc 3 δογματισασῶν ed.Rom.*, sed cf. e.g. Can. 7, 427 C 5 (COGD I p. 327 l. 146) | ὑμῶν] ἡμῖν V 4 πᾶσα M | καταλάμψει H 5 ὅπως λάμψῃ] ὡς λάμψαι HV 6 οὕτως γὰρ H οὕτως οὖν V 6–7 εὐσεβῶς post ἡμῖν M 7 νομοθεσίαις V 8 ἐν om. H T 10 νομοθεσίαν V M 11 ἔχοντες ἔργον M 12 τιθέμενοι + οἱ V 14 βουλεύματα αὐτοῦ V 15 ἐκποδῶν] ἐκ πολλῶν M ἐκποδὼν ed.Reg. 18 πρὸς τὴν + ἐκεῖ HV edd. πρὸς τὴν + ἄνω M, sed cf. lat. 19 δεσπότην om. V | τὴν ἐπισκοπὴν H 20 μοναδικὸν V 21 καταβληθῶ V καταλειφθῶ T 21–22 ἐν τῇ ἐπισκοπῇ] τῆς ἐπισκοπῆς T 22 θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος om. V 23 εἰς τὸ ἐξώτερον σκότος V | τὸ ἡτοιμασμένον om. V 24 τοῖς – αὐτοῦ] ταῖς ἀγγελικαῖς αὐτοῦ δυνάμεσι V | λέγει V | ἐνταῦθα γενέσθαι V 25 εἰκόνας V 27 φέρει] ἄγει V 28 συνηριθμήθην καὶ συνανεστράφην M | δὲ om. V edd. 28–29 τῶν ἐνδοξοτάτων om. V 29 ἀρχόντων ἡμῶν V | ἐλάλησε T edd. | καταλέλοιπε M

Igitur beneplacito et nutu eius congregauimus uos *sanctos* sacerdotes ipsius, *qui* disposuistis *testamentum eius super* incruenta *sacrificia*, ut diffinitionibus synodorum quae recte dogmatizauerunt iudicium uestrum simile fiat et cunctis splendor spiritus illucescat. *nemo* enim accendens *lucernam ponit eam sub modio* secundum Ha. 38
domini uocem, *sed super candelabrum,* ut luceat *omnibus qui in domo sunt.* sic enim et legislationes, quae olim a patribus nostris pie traditae sunt nobis, sequemini, et sanctae dei ecclesiae in pacifico ordine permanebunt. adeo quippe confligimus pro Rom. 379
ueritate et ad pietatem contendimus et ecclesiastico ordini consulimus antiquam legislationem confirmare uolentes, ut et militaribus consiliis detenti et reipublicae curis uacantes primum opus habeamus paciferam obseruantiam ecclesiae catholicae et in secundo haec ponentes ad sacratissimam uestram non fatigemur synodum congregandam, dantes unicuique licentiam, ut sine omni subtractione loquatur quae sibi uisa fuerint, ut districta examinatio fiat et magis fiducialiter ueritas agatur, La.-Co. 51
quatinus et ecclesiarum dissensio funditus abigatur et pacis compago nobis omnibus PL 129,211
coaptetur.

Et quoniam Paulus sanctissimus patriarcha, cum secundum diuinam uoluntatem a praesentibus uinculis absoluendus et hanc peregrinationem dimissurus atque ad habitationem, immo uero ad ipsum dominum Christum profecturus esset, episcopatum refutauit uitam eligens monachorum, nobis autem interrogantibus eum, quam ob rem hoc fecerit, respondit quia „si morte praeoccupatus fuero in episcopatu huius deo conseruandae regiae urbis, anathema habebo a tota catholica ecclesia, quod ducit *in tenebras exteriores, quae praeparatae sunt diabolo et angelis eius*, eo quod synodum quandam dicant hic effectam quae subuertat imaginales picturas, quas catholica ecclesia tenet, amplectitur et ad commemorationem principalium suscipit. hoc animam meam conturbat, hoc me in commonitionem adducit, quomodo effugiam iudi- Ma. 1005
cium dei, pro eo quod cum huiusmodi uiris conuersatus fuerim et computatus." haec uero etiam quibusdam gloriosissimorum principum nostrorum locutus est, et sic uitam excessit.

P VE

2 disposuistis] *Anast.* διαθεμένους legisse uidetur 4 inlucescat VE | ponit P: ponitque V ponit quod E (*corr.* F²) 5 domo] mundo P | sic] si VE 6 sequimini VE 7–8 confligimus ... contendimus ... consulimus *ed. Rom. (cf. gr.)*: confligemus ... contendemus ... consulemus *codd.* 10 uacantes ~ ἐνασχολούμενοι, *cf. Theoph. p. 255,26 et Chron. trip. p. 156,31* 10–11 habeamus ... et ... ponentes ... non fatigemur] *Anast. constructionem uerborum mutauit* 11 haec] hoc *ed. Rom.*, sed cf. gr.* 12 substractione *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* 13 distincta *ed. Rom.*, sed cf. Act. VI 351 C 3* | agatur F²: agat P VE 17 presentibus P 20 huius *om. ed. Rom.** 23–24 ecclesia catholica *ed. Rom.** 28 uita *ed. Rom.* ex* F, *sed cf. MLW s.u. excedo II A*

Ταύτην οὖν τὴν ἀπόφασιν ἐννοήσασα ἡ ἡμετέρα εὐσεβὴς βασιλεία φοβερὰν οὖσαν, καίτοι γε καὶ πρὸ τούτου ἐκ πολλῶν ἀκηκοότες τὴν τοιαύτην ἀμφισβήτησιν, βουλὴν εἰς ἑαυτοὺς ἐβουλευόμεθα, τί ἄρα ὀφείλει γενέσθαι. καὶ ἀπεδώκαμεν τὴν βουλὴν ἡμῶν, ὅτι προχειριζομένου πατριάρχου τέλος τῶν λαληθέντων γίνεται. προσκαλεσάμενοι οὖν ἄνδρας τοὺς τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων πεπειραμένους, Χριστὸν δὲ τὸν θεὸν ἡμῶν ἐπικαλεσάμενοι καὶ βουλὴν μετ' αὐτῶν ποιησάμενοι, τίς ἄρα ἄξιός ἐστι τοῦ προχειρισθῆναι εἰς τὴν τῆς ἱερωσύνης καθέδραν ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος ἡμῶν πόλεως, ὁμογνώμονες καὶ ὁμόψυχοι πάντες γεγονότες εἰς Ταράσιον τὸν νυνὶ προκαθεζόμενον ἐν τῷ ἀρχιερατικῷ ἀξιώματι ἀπεδίδοτο ἡ ψῆφος.

Τοῦτον οὖν προσκαλεσάμενοι τὰ λαληθέντα καὶ ψηφισθέντα ἐπ' αὐτῷ προσείπομεν· ὁ δὲ οὐδαμῶς ἐπινεῦσαι ἠβουλήθη οὐδὲ συγκατάθεσιν τοῖς ψηφισθεῖσιν ἠξίου γενέσθαι. ἡμῶν δὲ κελευσάντων αὐτόν, „ἕνεκεν τίνος οὐκ ἀνέχῃ ὑπακοῦσαι;" τὰ πρῶτα μὲν ἀπεκρίνατο προφασιζόμενος ὑπὲρ αὐτὸν εἶναι τὸν ζυγὸν τῆς ἀρχιερωσύνης· ἡμεῖς δὲ ἐννοησάμενοι, ὅτι πρόφασίν τινα πεποίηται μὴ προαιρούμενος ὑπ-
Rom. 380 ακοῦσαι, οὐκ ἀπέστημεν ἐκ τοῦ ἀνδρός, ἀλλ' ἐπεμείναμεν πεῖσαι τοῦ δέξασθαι αὐτὸν τὴν τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξίαν. αὐτὸς οὖν ἰδὼν τὴν ἔνστασιν ἡμῶν, τὴν αἰτίαν τῆς παραιτήσεως διήγγελλεν ὅτι „ὁρῶ καὶ βλέπω τὴν ἐπὶ τὴν πέτραν Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν τεθεμελιωμένην ἐκκλησίαν αὐτοῦ διεσχισμένην νῦν καὶ διερρηγμένην, καὶ ἡμᾶς ἄλλοτε ἄλλως λαλοῦντας καὶ τοὺς τῆς ἀνατολῆς ὁμοπίστους ἡμῶν χριστιανοὺς ἑτέρως, καὶ συμφωνοῦντας αὐτοῖς τοὺς τῆς δύσεως, καὶ ἠλλοτριωμένους ἡμᾶς ἐκείνων ἁπάντων καὶ καθ' ἑκάστην ὑπὸ πάντων ἀναθεματιζομένους", καὶ ὅτι „σύνοδον οἰκουμενικὴν αἰτοῦμαι γενέσθαι τοποτηρητῶν εὑρισκομένων ἔκ τε τοῦ πάπα
Ha. 40 Ῥώμης καὶ τῶν τῆς ἀνατολῆς ἀρχιερέων."

Ταῦτα ἐνωτισαμένων ἡμῶν, κατὰ πρόσωπον τῶν τότε παρόντων ἐνταῦθα ἱερέων
La.-Co. 53 καὶ τῶν ἐνδοξοτάτων ἡμῶν ἀρχόντων καὶ παντὸς τοῦ φιλοχρίστου ἡμῶν λαοῦ τὸν ἄνδρα ἐξηγάγομεν· καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ αὐτῶν εἴ τι ἡμῖν ἀπελογήσατο καὶ αὐτοῖς ἀπεφήνατο. αὐτοὶ δὲ πάντες ἀκηκοότες ἀσμένως ἐδέξαντο, αἰτησάμενοι τὴν ἡμετέραν εἰρηνοποιὸν καὶ εὐσεβῆ βασιλείαν τοῦ γενέσθαι οἰκουμενικὴν σύνοδον.

Ταύτῃ οὖν τῇ αἰτήσει ἐπινεῦσαι ἐκελεύσαμεν, τἀληθὲς δὲ εἰπεῖν τοῦ θεοῦ εὐδοκήσαντος καὶ ἡμᾶς ὁδηγήσαντος συναθροῖσαι ὑμᾶς. καὶ ἐπειδήπερ ἀπὸ πάσης τῆς

18–19 τὴν ἐπὶ – ἐκκλησίαν cf. Mt. 7,24–25; Lc. 6,48; 1 Cor. 10,4

18–24 ὁρῶ – ἀρχιερέων cf. Taras. apol. p. 10,1–6 et 13–15

HV T M **31–48,4** καὶ ἐπειδήπερ – προθυμήθητε Am f. 150^{r}

1 οὖν om. V | νοήσασα H | εὐσεβὴς om. V **3** ἐβουλευσάμεθα V M **4** γίνηται M **6** τὸν + ἀληθινὸν M | καὶ om. T | μετ' αὐτῶν om. T | ποιησάμενοι] ἐποιησάμεθα T **7** τοῦ om. V **8** πόλεως ἡμῶν T edd. | πόλεως + καὶ M | ὁμογνώμονες – γεγονότες] ὁμογνωμόνων δὲ καὶ ὁμοψύχων πάντων γεγονότων T edd. **9** νῦν V M | ἐν] ἐπὶ T M edd. | ἀπεδέδοτο V **13** κελευσάντων ~ *percontati fuissemus*? | αὐτόν] αὐτῷ V **15** νοησάμενοι. ed.Rom.* **17** ἀξίαν + καὶ HV | οὖν om. HV | ἰδὼν M (cf. lat.): εἰδὼς T συνειδὼς HV edd. | ἔνστασιν] ἐπίτασιν T **21** δύσεως – ἡμᾶς] δύσεως· ἀλλοτριούμεθα δὲ ἡμεῖς T | ἀλλωτριωμένους H **22** ὑπὸ πάντων] fort. ὑπ' αὐτῶν scribendum, cf. p. 10,5 | ἀναθεματιζομένους] ἀναθεματιζόμεθα T **23** αἰτοῦμεν H, cf. p. 10,13 **25** ἐνωτισάμενοι ἡμεῖς T edd. | τότε V M (cf. lat.): τε H T | ἐνταῦθα om. M **27** εἴ τι ~ *quicquid*, cf. e.g. Theoph. p. 459,4 et Chron.trip. p. 304,35 | ἀπελογίσατο HV **28–29** ἡμετέραν] ὑμετέραν H **30** τῇ + ἐπινεύσει καὶ V | ἐπινεῦσαι ἐκελεύσαμεν] ἐπενεύσαμεν ed.Rom.* ex Vc^{mg} (manu Petri Morin, qui tamen coniecturam ipse deleuit), cf. lat. *annuimus* | τἀληθὲς] τὸ ἀληθὲς H τἀλληθὲς (sic) V

Hanc ergo terribilem sententiam considerante pio imperio nostro, quanquam et ante hoc ex multis audierimus huiuscemodi iurgium, consilium nobiscum consiliati sumus, quidnam deberet fieri. et deliberauimus in consilio nostro quod, cum ordinatus fieret patriarcha, quae dicta fuerant mox perciperent finem. accersientes ergo uiros ecclesiasticorum negotiorum expertos et Christum deum nostrum inuocantes et consilium cum eis facientes, quisnam dignus esset prouehi ad sacerdotii cathedram huius deo conseruandae regiae ciuitatis, et unius consilii et animi omnibus factis in Tarasium, qui nunc in pontificali praesidet dignitate, dabatur decretum.

Hunc itaque aduocantes ea quae dicta sunt et decreta super eo pronuntiauimus. qui nequaquam annuere uoluit neque consensum his quae decreta fuerant effici postulabat. cumque nos eum, quam ob rem oboedire minime pateretur, percontati fuissemus, primo quidem respondit excusans se et super se esse iugum summi sacerdotii dicens. nos autem intelligentes quod excusationem quandem faceret proponens non oboediendum, nequaquam discessimus ab eo, sed permansimus persuadere illi conantes, quo susciperet summi sacerdotii dignitatem. ipse itaque uidens instantiam nostram causam recusationis annuntiabat quoniam „uideo", inquit, „et conspicio ecclesiam, quae super petram Christum scilicet deum nostrum fundata est, scissam nunc et diruptam, et nos alias atque aliter loquentes et eos qui ex oriente unius nobiscum fidei sunt christianos uidelicet aliter, et concordantes his eos qui ex occidente consistunt, nosque alienatos ab uniuersis illis et per singulos dies <ab> omnibus anathematizatos [agnosco]", et quia „synodum uniuersalem posco fieri, dum uicarii tam a papa Romano quam ab orientis principibus sacerdotum inueniuntur." Rom. 380 Ha. 39

Haec nos innotescentes, in praesentia sacerdotum et gloriosissimorum principum nostrorum et totius Christo amabilis populi nostri, qui tunc hic aderant, uirum eduximus. et in praesentia eorum quicquid nobis responderat et ipsis effatus est. at uero uniuersi illi haec audientes libenter acceperunt, postulantes pacificum et pium imperium nostrum, ut fieret uniuersalis synodus. PL 129,212 La.-Co. 54

Ergo huic petitioni annuimus, deo uos, ut ueritatem dicamus, congregare uolente et nos ad id dirigente. igitur quoniam a toto terrarum orbe collegit uos deus consilium

---

28–49,1 deo – uolens ~ *LC III 14 p. 391,18–21 (= III Cap. p. 332,28–30; cf. p. 392,13–14) = *Hadr. p. 16,30–33* (In actione prima. Capitulo VII): Contra eos, qui dicunt: „Dei cooperantes (Deo cooperante *Hadr.*) nos direximus congregare vos", sive „Congregavit vos Deus consilium (concilium *Hadr.*) proprium statuere volens."

P VE **28–49,1** ~ *LC, *Hadr.*

---

1 considerande P^{ac} (d *in* t *mut.* P^{c}) | quamquam VE 2 audiuerimus *ed. Rom.** 4 fieret] foret F^{2} *edd., sed cf. Stotz IV,IX § 77.2* | accersentes *ed. Rom.** 5 expertos F^{2}: expertes P VE | dominum P 7 et animi] animi *om. ed. Rom.* animique *ed. Reg.** 11 eum] cum P^{ac} (c *in* e *mut.* P^{c}) | obedire VE | perconctati P^{pc} (c *superscr.* P^{2}) 12 esse *om. ed. Rom.** | summi *om. ed. Rom.** 14 obediendum VE | suadere V 15 quo P: quod VE *edd., sed cf. 95,25* 16 renunciationis *ed. Rom.*, sed cf. e.g. p. 79,15* | quoniam ~ ὅτι | inquid P 18 dirruptam VE | alias *scripsi coll. p. 11,3 (cf. gr.)*: aliud *codd.* | aliter] aliud *ed. Rom.* ex* F 20 illis uniuersis *ed. Rom.** | ab^{2} *add. ed. Rom.* 21 anatemizatos P | agnosco *deleui coll. gr.* 25 affatus VE *edd.*

οἰκουμένης ὁ θεὸς συνήγαγεν ὑμᾶς βουλὴν τὴν οἰκείαν στῆσαι θέλων, ἤδη προκειμένων τῶν ἁγίων εὐαγγελίων καὶ νοητῶς βοώντων· δικαίως κρίνατε, στῆτε ἑδραῖοι τῆς εὐσεβείας ὑπέρμαχοι καὶ πᾶσαν καινοφωνίαν καὶ νεοφανῆ εἰσήγησιν ἐκτεμεῖν προθυμήθητε, καθὼς καὶ Πέτρος ὁ πρώταρχος τῆς ἀποστολικῆς ὁμηγύρεως τὴν
Ma. 1007 ἀνδραποδώδη ἀπόνοιαν πατάξας τὸ τῆς Ἰουδαϊκῆς ἀκροάσεως αἰσθητήριον τῇ μαχαίρᾳ ἀφείλετο· ἀνατείνατε *τὴν ἀξίνην* τοῦ πνεύματος καὶ *πᾶν δένδρον* βλαστάνον *καρπὸν* ἐρεσχελίας καὶ διχονοίας καὶ ἐπεισάκτου καινοτομίας ἢ ταῖς διδασκαλικαῖς ὑμῶν φωναῖς μεταφυτεύσατε ἢ κανονικαῖς ἐπιτιμήσεσι συγκόψατε καὶ *εἰς τὸ πῦρ* τῆς μελλούσης γεέννης παραπέμψατε, ἵνα ὁλόκληρον τῆς ἐκκλησίας τὸ *σῶμα ἁρμολογούμενον καὶ συμβιβαζόμενον* καὶ τῇ πατρικῇ παραδόσει κραταιούμενον ἡ εἰρήνη τοῦ πνεύματος διαφυλάξῃ καὶ τῆς ὅλης Ῥωμαϊκῆς πολιτείας ἡμῶν ἡ κατάστασις συγγαληνιᾷ τῇ γαλήνῃ τῆς πίστεως.

Γράμματα δὲ ἐδεξάμεθα ἀποσταλέντα παρὰ Ἀδριανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης διὰ τῶν αὐτοῦ τοποτηρητῶν Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρωτοπρεσβυτέρου καὶ Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου τῶν καὶ συνεδρευόντων ὑμῖν καὶ κελεύομεν κατὰ τὸν συνοδικὸν θεσμὸν εἰς ἐπήκοον πάντων ἀναγνωσθῆναι, καὶ μετὰ τῆς δεούσης σιγῆς τούτων ἀκούοντες μετὰ καὶ τῶν ἀποσταλέντων κεραιῶν ἐν δυσὶ τετραδίοις παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ ἱερέων τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως διὰ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου μοναχοῦ καὶ συγκέλλου γενομένου τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου Ἀντιοχείας καὶ Θωμᾶ πρεσβυτέρου καὶ ἡγου-
Rom. 381 μένου, ἤδη καὶ αὐτῶν συμπαρόντων ὑμῖν, δι' αὐτῶν γνώσεσθε ὁποῖόν ἐστι τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας τὸ φρόνημα.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Φυλάξει ὁ θεὸς τὴν βασιλείαν αὐτῶν· μακρυνεῖ ὁ θεὸς τοὺς χρόνους αὐτῶν· ἐπὶ πλέον ὁ θεὸς χαροποιήσει αὐτούς.

Καὶ παρήχθη Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας καὶ Θεόδωρος ὁ Μύρων καὶ Θεοδόσιος ὁ τοῦ Ἀμορίου.

---

2 δικαίως κρίνατε cf. Ioh. 7,24 | στῆτε ἑδραῖοι cf. 1 Cor. 7,37 **5–6** πατάξας – ἀφείλετο cf. Mt. 26,51; Lc. 22,50; Ioh. 18,10 **6–7** ἀνατείνατε – καρπὸν cf. Mt. 3,10; Lc. 3,9 **8** Mt. 3,10; Lc. 3,9 **9–10** Eph. 4,16

2–12 στῆτε – πίστεως cf. Conc. Const. III (sacra Const. IV. ad Leonem II.), ACO ser. II, II 2 p. 897,9–20

HV T M **23–50,24** Ἡ ἁγία – παρασχεθῆναι Am^{a} f. 150^{r}–151^{r}

1 ὑμᾶς] ἡμᾶς H | ἤδη] ἰδοὺ ed.Rom.^{mg} ex Vc^{mg} (Morin) non male (cf. ἰδοὺ ~ *ecce* p. 108,10 etc.), sed ἤδη ~ *ecce* inuenitur etiam l. 21 **1–2** προκειμένων + αὐτῶν V **2** ἑδραῖοι] παγίως V **3** εὐσεβείας] ἐκκλησίας H | καινοφωνίαν ed.Rom. (cf. lat.): κενοφωνίαν codd. | καὶ νεοφανῆ εἰσήγησιν om. V **4** καθὼς καὶ HV: καθὰ καὶ M καὶ καθὰ T edd. | τῆς ὁμηγύρεως τῆς ἀποστολικῆς V | πανηγύρεως H **5** ἀνδραπώδη T **6** ἀφείλατο HV | ἀνατείναντες M | βλαστάνον HV M (cf. lat.): ποιοῦν T (ex *N.T.* ut uidetur) edd. **8** μεταφεύσατε φωναῖς V | τὸ om. T **11** τοῦ πνεύματος post διαφυλάξῃ H | διαφυλάξει H διαφυλάξοι T (φυλά sine abbr. V) | καὶ + ἡ V edd. | ἡμῶν πολιτείας V edd. | ἡ om. HV edd. **13** ἀποσταλέντα om. HV **14** τιμιωτάτου V **15** πρωτοπρεσβυτέρου H **15–16** τῶν καὶ] καὶ τῶν V **16** ὑμῖν] ἡμῖν V (prob.) **17** καὶ[2] om. V **18** ἀποσταλεισῶν M edd. | κεραίων H | ἱερέων + καὶ M **19** εὐλαβεστάτου] τιμιωτάτου V | μοναχοῦ post Ἰωάννου H **21** ὑμῖν] ἡμῖν V | δι' αὐτῶν T: καὶ δι' αὐτῶν HV M, sed cf. lat. | ὁποῖον + ὑμῖν H **23** Τούτων ἀναγνωσθέντων ante Ἡ ἁγία add. T edd., sed cf. lat. | Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε om. H | μακρύνει H M μακρύνοι Am^{b} **24** πλεῖστον V edd. | χαροποιήσοι Am^{a} **25** Καὶ] Τούτων οὕτως πραχθέντων T edd., sed cf. lat. **26** τοῦ om. M | Ἀμμορίου Am^{a} ed.Rom.*

suum statuere uolens, ecce propositis sanctis euangeliis et intelligibiliter clamantibus: iuste iudicate, state stabiles pietatis propugnatores et omnem nouitatem uocum et nouiter apparentem seductionem recidere procurate, quemadmodum et Petrus primus princeps collegii apostolici, qui seruilis deceptionis amentia percussa Iudaicae Ma. 1008
auditionis sensum gladio abstulit; extendite *securim* spiritus et *omnem arborem* germinantem *fructum* contentionis et dissensionis ac introductae nouitatis aut magisterialibus uocibus transplantate aut canonicis increpationibus concidite et *in ignem* futurae gehennae transmittite, ut integrum ecclesiae corpus compactum et conueniens atque paterna traditione corroboratum pax spiritus custodiat et totius Romanae reipublicae nostrae constitutio simul tranquilla cum fidei tranquillitate consistat.

Litteras autem suscepimus missas ab Hadriano sanctissimo papa senioris Romae per uicarios ipsius, Petrum scilicet primum presbyterum et Petrum deo amabilem presbyterum et egumenum, qui et uobiscum sedere uidentur, et iubemus secundum ius synodicum in audientiam omnium recitari, et cum debito silentio his auditis una cum apicibus in duobus quaternionibus <a> summis sacerdotibus et sacerdotibus orientalis dioeceseos destinatis per Iohannem reuerentissimum monachum et dudum syncellum patriarchalis Antiochiae sedis seu Thomam presbyterum et egumenum, qui et ipsi ecce uobiscum assunt, per ipsas cognoscetis, qualis sit ecclesiae catholicae Rom. 381
sensus.

Sancta synodus dixit: Conseruet deus imperium ipsorum. longos faciat deus annos eorum. per amplius gaudere concedat illos.

Et adductus est Basilius Ancyrae et Theodorus Myrorum et Theodosius Amorii.

P VE

2 piaetatis P 3 apparente VE | seductionem ~ εἰσήγησιν? seditionem *ed. Rom.**, *leg.* introductionem? *cf. gr. et Act. V 182 B 10–11 et Act. VI 295 E 4* 4 princeps *ed. Rom.* (*cf. Act. IV 62 E 2*): principum *codd.* 15 a *add. ed. Rom., cf. gr.* 16 dioceseos VE 18 ipsas (*sc.* litteras)] ipsos F *ed. Rom.** (ipsas *La.-Co.*^{mg} *ex* P) 22 Ancyrae *ed. Rom.**: Ancirae *codd.* | Ammorii *ed. Rom.**

Καὶ σταθέντων αὐτῶν ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἁγίας συνόδου Βασίλειος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπεν· Ὅσον ἦν εἰς δύναμίν μου, δεσπόται, ἐξήτασα τὴν ὑπόθεσιν, καὶ πᾶσαν πληροφορίαν δεξάμενος προσῆλθον τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ἐγὼ ὁ ἔσχατος ὑμῶν δοῦλος.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Δόξα τῷ θεῷ τῷ θέλοντι *πάντας σῴζεσθαι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν*.

Βασίλειος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας ἀπὸ λιβέλλου ἀνέγνω οὕτως·

Θεσμοθεσία ἐστὶν ἐκκλησιαστικὴ κανονικῶς παραδεδομένη ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ἔκ τε τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ τῶν αὐτῶν διαδόχων ἁγίων πατέρων ἡμῶν καὶ διδασκάλων, ἀλλά γε καὶ τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν ἓξ συνόδων καὶ τῶν τοπικῶν ὀρθοδόξως ἀθροισθεισῶν συνόδων, ὥστε τοὺς ἀπὸ αἱρέσεως οἱασδηποτοῦν ἐπιστρέφοντας πρὸς τὴν ὀρθόδοξον ὁμολογίαν καὶ παράδοσιν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἐγγράφως τὴν οἰκείαν ἐξαρνεῖσθαι αἵρεσιν καὶ τὴν ὀρθόδοξον ὁμολογεῖν πίστιν. ὅθεν καὶ ἐγὼ Βασίλειος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀγκύρας προαιρούμενος ἑνωθῆναι τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ Ἀδριανῷ τε τῷ ἁγιωτάτῳ πάπᾳ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ Ταρασίῳ τῷ μακαριωτάτῳ πατριάρχῃ τοῖς τε ἁγιωτάτοις ἀποστολικοῖς θρόνοις, λέγω δὴ Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ τῆς ἁγίας πόλεως, ἀλλὰ μὴν καὶ πᾶσι τοῖς ὀρθοδόξοις ἀρχιερεῦσί τε καὶ ἱερεῦσι ταύτην τὴν παροῦσαν ἔγγραφόν μου ὁμολογίαν ποιοῦμαι προσάγων ὑμῖν τοῖς ἐξ ἀποστολικῆς αὐθεντίας λαβοῦσι τὴν ἐξουσίαν, ἐν ταυτῷ καὶ συγγνώμην ἐξαιτούμενος παρὰ τῆς θεοσυλλέκτου ὑμῶν μακαριότητος ὑπὲρ ταύτης μου τῆς βραδυτῆτος. δέον γὰρ ἦν μὴ ὑστερηκέναι με πρὸς τὴν τῆς ὀρθοδοξίας ὁμολογίαν, ἀλλὰ τῆς ἄκρας μου ἀμαθίας καὶ νωθρᾶς καὶ ἠμελημένης διανοίας ἐστὶ τοῦτο· ὅθεν καὶ μᾶλλον αἰτῶ τὴν μακαριότητα ὑμῶν ἐξαιτεῖσθαι καὶ παρὰ θεοῦ συγχώρησίν μοι παρασχεθῆναι.

La.-Co. 56
Ha. 41
Ma. 1010

Πιστεύω τοίνυν καὶ ὁμολογῶ εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα τὸ κύριον καὶ ζωοποιόν, τριάδα ὁμοούσιον καὶ ὁμόθρονον, ἐν μιᾷ θεότητι καὶ δυνάμει καὶ ἐξουσίᾳ προσκυνουμένην καὶ δοξαζομένην, ὁμολογῶν καὶ πάντα τὰ τῆς οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος, κυρίου δὲ καὶ θεοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καθὼς αἱ ἅγιαι καὶ οἰκουμενικαὶ ἓξ σύνοδοι παραδεδώκασι, καὶ πᾶσαν αἱρετικὴν ἀθυροστομίαν ἀποβαλλόμενος ἀναθεματίζω, καθὼς αὗται ἀνεθεμάτισαν, ἐξαιτούμενος καὶ τὰς

5–6 1 Tim. 2,4

HV T M **8–13** Θεσμοθεσία – πίστιν Am^{b} f. 149^{v}

1 στάντων T edd. | ἁγίας om. V | Βασίλειος + ὁ H | ἐπίσκοπος om. V M **2** ἐζήτησα H Am^{a} **3** ὑμῶν] ἡμῶν V **5** εἶπε + ὡς V | πάντας + ἀνθρώπους T (ex *N.T.*) edd. **5–6** σῴζεσθαι] σωθῆναι T (ex *N.T.*) edd. **7** ἐπίσκοπος om. M **8** θεσμοθεσμία T | ἐξαρχῆς H **10** ἑξὶ M | τοπικῶς HV **11** ἀθροισθεισῶν ὀρθοδόξων HV **12** καὶ παράδοσιν om. V **13** καὶ + πρὸς V **14** Βασίλειος + ὁ H | πόλεως M Am^{a}: om. HV T, sed cf. lat. | Ἀγκύρας + τῆς πόλεως T edd. **15** τε om. V **16** ἁγιωτάτω HV | ἁγίοις M **17** δὴ om. H δὲ ed.Rom.* **18** τε om. V **19** προσάγων] καὶ προσάγω T edd. | ὑμῖν] ἡμῖν V **20** ταυτῷ] ταύτη T | καὶ] δὲ καὶ T edd., sed cf. lat. | αἰτούμενος Am^{a} ἐξαιτοῦμαι T edd., sed cf. lat. **21** ἦν] εἰ H **22** νωθρείας T edd., sed cf. lat. **23** καὶ om. H | ἐξαιτῆσαι V edd. **25** εἰς^{2} om. HV **26** ἅγιον] ἀΐδιον V **28** προσκυνουμένην + τὲ T edd. | ὁμολογῶ ed.Rom.* | καὶ^{2} om. H **29** δὲ] τὲ H | καὶ om. V **29–31** καθὼς – ἀναθεματίζω om. V^{ac}, add. V^{2mg} (om. ἀποβαλλόμενος) **31** καθὼς + καὶ V | αὗται HV edd.

Et stantibus eis in medio sanctae synodi Basilius episcopus Ancyrae dixit: Quantum erat ad potentiam meam, domini, quaesiui causam, et omni satisfactione accepta accessi ad catholicam ecclesiam ego nouissimus seruus uester.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Gloria deo, qui uult *omnes saluari et ad agnitionem ueritatis* uenire.

Basilius episcopus Ancyrae ex libello legit ita:

Legislatio est ecclesiastica canonice tradita desursum et ab initio tam a sanctis apostolis quam a successoribus eorum, sanctis uidelicet patribus nostris atque magistris, sed et sanctis ac uniuersalibus sex synodibus seu localibus conciliis quae horthodoxe PL 129,213
collecta sunt, ut ab heresi quacumque ad horthodoxam confessionem et traditionem La.-Co. 55
catholicae ecclesiae conuersi in scriptis suam abnegent heresim et fidem confiteantur horthodoxam. unde et ego Basilius episcopus ciuitatis Ancyrae proponens uniri catholicae ecclesiae Hadrianoque sanctissimo papae et Tarasio beatissimo patriarchae et sanctissimis [et] apostolicis thronis, Alexandriae scilicet, Antiochiae et sanctae ciuitatis, necnon et omnibus horthodoxis pontificibus et sacerdotibus praesentem hanc professionem meam in scriptis facio et offero uobis, qui ex apostolica auctori- Ha. 42
tate potestatem sumpsistis, in hoc ipso etiam ueniam expetens a diuinitus collecta beatitudine uestra pro hac tarditate mea. oportebat enim, ut non horthodoxa confes- Ma. 1009
sione fraudarer, sed summae indisciplinationis meae et segnis ac neglegentis mentis est hoc. unde magis postulo a beatitudine uestra, ut expetatis et a deo indulgentiam mihi concedi.

Credo igitur et confiteor in unum deum patrem omnipotentem et in unum dominum Iesum Christum filium eius unigenitum et in spiritum sanctum dominum et uiuificantem, trinitatem consubstantialem et considentem, in una deitate, potentia et potestate adorandam et glorificandam. confiteor etiam omnia quae sunt dispensationis unius sanctae trinitatis, domini uidelicet et dei nostri Iesu Christi, quemadmodum sanctae ac uniuersales sex synodi tradiderunt, et uniuersum hereticum [et] sine ianua os abiciens anathematizo iuxta quod anathematizauerunt et ipsae, expe-

---

6–12 Basilius – horthodoxam ~ *Grat. C. 1 q. 7 c. 4 § 1 col. 428,16–24 (= Iuo coll. trip.; uide supra ad p. 39,2–6)*: Item Basilius episcopus Anchirae dixit. Constitutio ecclesiastica habet canonice tradita ab antiquo a sanctis apostolis et successoribus eorum, sanctis Patribus nostris et magistris, et sanctis uniuersalibus sex sinodis, et localibus sinodis orthodoxis, ut qui ab aliqua heresi reuertuntur ad orthodoxam fidem et traditionem catholicae ecclesiae, scripto negare debeant heresim suam et confiteri catholicam fidem.

P VE 6–12 ~ *Grat.*

1 episcopus *om.* V 6 ita legit *ed. Rom.** 7 ecclaesiastica P | et *om. ed. Rom.** 9 ac] et *ed. Rom.** | quae] que P | orthodoxe P E 10 orthodoxam P E 11 ecclesiae *om.* V 12 orthodoxam *codd.* 14 et[1] *scripsi coll. gr. (uide infra)*: seu *codd.* | et[2] *(correctio marginalis ad* seu *spectans falso loco inserta) deleui, cf. gr.* | scilicet] sed et *ed. Rom.** *(interp. post* Alexandriae), *sed cf. gr.* 15 necnon et] nec mon(et) E (*corr.* F[2]), et *om. ed. Rom.** | orthodoxis P 16 confessionem *ed. Rom.** (professionem *La.-Co.*[mg] *ex* P) | facio in scriptis *ed. Rom.** *ex* F 18 orthodoxa P 18–19 ut non horthodoxa confessione fraudarer ~ μὴ ὑστερηκέναι με πρὸς τὴν τῆς ὀρθοδοξίας ὁμολογίαν *minus apte* 20 unde] *exspectaueris* unde <et>, *sed cf. gr.* H | ut expetatis et] ut et petatis F[2] *edd.* (expetatis *La.-Co.*[mg] *ex* P), *sed cf. gr.* 26 et *om.* P, *sed cf. gr.* 27 ac] et V *edd.* | et[2] *om. ed. Rom.**, *deleui, cf. gr.* 28 sine ianua os ~ ἀθυροστομίαν | obiciens VE | anatematizo P | anatematizauerunt P | ipse *codd., corr. ed. Rom., Anast.* αὐταὶ *legisse uidetur, cf. gr.* HV

πρεσβείας τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας θεοτόκου τῶν τε ἁγίων καὶ ἐπ-
Rom. 382 ουρανίων δυνάμεων καὶ πάντων τῶν ἁγίων· καὶ τὰ ἅγια καὶ τίμια λείψανα αὐτῶν
μετὰ πάσης τιμῆς ἀποδεχόμενος ἀσπάζομαι καὶ τιμητικῶς προσκυνῶ, πίστιν ἔχων
μετέχειν παρ' αὐτῶν ἁγιασμοῦ, ὡσαύτως καὶ τὰς σεπτὰς εἰκόνας τῆς τε οἰκονομίας
τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καθὸ ἄνθρωπος γέγονε διὰ τὴν ἡμετέραν σωτη- 5
ρίαν, καὶ τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας θεοτόκου τῶν τε ἁγίων ἀπο-
στόλων, προφητῶν μαρτύρων τε καὶ πάντων τῶν ἁγίων ἀσπαζόμενος καὶ περι-
πτυσσόμενος καὶ τὴν κατὰ τιμὴν προσκύνησιν ἀπονέμων, ἀποβαλλόμενος καὶ
ἀναθεματίζων ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ διανοίας τὴν ἐξ ἀπροσεξίας καὶ ἀπονοίας συν-
αθροισθεῖσαν καὶ ὀνομασθεῖσαν ἑβδόμην σύνοδον, παρὰ δὲ τῶν ὀρθῶς φρονούντων 10
ψευδοσύλλογον ἐνθέσμως καὶ κανονικῶς καλουμένην ὡς πάσης εὐσεβείας ἀλλοτρίαν
καὶ κατὰ τῆς θεοπαραδότου ἐκκλησιαστικῆς θεσμοθεσίας τολμηρῶς καὶ θρασέως,
ναὶ μὴν καὶ ἀθέως ὑλακτήσασαν καὶ τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας καθυβρίσασαν
καὶ προστάξασαν ταύτας περιαιρεθῆναι ἐκ τῶν ἁγίων τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν· ἧς
ἐξῆρχε Θεοδόσιος ὁ ψευδώνυμος Ἐφέσου, Σισίνιος ὁ Πέργης ἐπίκλην Παστιλλᾶς, 15
Βασίλειος Πισιδίας ὁ κακέμφατος τρικάκαβος· οἷς ἐματαιώθη ἐξακολουθήσας ὁ ἐλε-
εινὸς Κωνσταντῖνος ὁ γενόμενος πατριάρχης.

Ταῦτα οὕτως ὁμολογῶ καὶ τούτοις συγκατατίθεμαι· διὸ καὶ ἁπλότητι καρδίας καὶ
La.-Co. 57 ὀρθῇ γνώμῃ μαρτυροῦντός μοι τοῦ θεοῦ τοὺς ὑποκειμένους ἀναθεματισμοὺς πεποίη-
μαι ἐνταῦθα. 20

Τοῖς χριστιανοκατηγόροις ἤγουν εἰκονοκλάσταις ἀνάθεμα. τοῖς ἐκλαμβάνουσι τὰς
παρὰ τῆς θείας γραφῆς ῥήσεις τὰς κατὰ τῶν εἰδώλων εἰς τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἀνά-
θεμα. τοῖς μὴ ἀσπαζομένοις τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας ἀνάθεμα. τοῖς ἀποκα-
λοῦσι τὰς ἱερὰς εἰκόνας εἴδωλα ἀνάθεμα. τοῖς λέγουσιν ὅτι ὡς θεοῖς οἱ χριστιανοὶ
ταῖς εἰκόσι προσέρχονται ἀνάθεμα. τοῖς κοινωνοῦσιν ἐν γνώσει τοῖς ὑβρίζουσι καὶ 25
ἀτιμάζουσι τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἀνάθεμα. τοῖς λέγουσιν ὅτι πλὴν Χριστοῦ τοῦ θεοῦ
Ma. 1011 ἡμῶν ἄλλος ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῶν εἰδώλων ἀνάθεμα. τοῖς ἀθετοῦσι τὰς διδασκα-

---

2–4 καὶ τὰ ἅγια – ἁγιασμοῦ cf. infra p. 58,1–5 et Theod. epist. synod. p. 264,21–23 **14–17** ἧς ἐξῆρχε – πατριάρχης cf. Act. VII 400 A 3–9 et „Act. VIII" 416 C 1–7 **21–54,6** Τοῖς – δεδέχθαι ἀνάθεμα cf. Act. VII 397 D 10 – E 6 et „Act. VIII" 416 B 1–11

14–17 ἧς – πατριάρχης cf. (Ps.-) Decretum synodi a. 843 l. 102–105 Gouillard **19–20** τοὺς – ἐνταῦθα ~ (Ps.-) Decretum synodi a. 843 l. 72–73 Gouillard **21–54,8** Τοῖς – ἀνάθεμα = (Ps.-) Decretum synodi a. 843 l. 84–101 Gouillard

HV T M **18–20** Ταῦτα – ἐνταῦθα Am f. 151r **19–20** ~ *Decr.* **21–54,8** = *Decr.*

1 θεοτόκου τῆς ἁγίας T edd. | τε ἁγίων] ἁγίων τὲ H | καὶ om. M **2** τὰ om. H | καὶ τίμια om. M **3** τιμιτικῶς V **5** Χριστοῦ + καὶ θεοῦ M | καθὸ] ὃς M | ἡμετέραν] ἡμῶν V **6** ὑπεραγίας H | τῶν τε + θεοειδῶν ἀγγέλων καὶ τῶν T edd., sed cf. lat. **7** προφητῶν + καὶ T | τῶν om. T **7–8** ἀσπαζόμενος καὶ περιπτυσσόμενος καὶ] ἀσπάζομαι καὶ περιπτύσσομαι T edd., sed cf. lat. **8** ἀπονέμω V T edd., sed cf. lat. | fort. ἀποβαλλόμενος ⟨δὲ⟩, cf. lat. **9** ἀπονοίας καὶ ἀπροσεξίας H **10** καὶ ὀνομασθεῖσαν om. V | ἑβδόμην] ζ' H | παρὰ δὲ τῶν + ὀρθοδόξων καὶ H | ὀρθῶς φρονούντων] ὀρθοδόξων V **11** ψευδοσύνοδον M edd. (ψευδοσύλλογον ed.Rom.mg) | πάσης + ἀληθείας καὶ V edd., sed cf. lat. **13** καὶ τὰς σεπτὰς ἁγίας M | καὶ[3] om. H **15** Σισίννιος V Σινίνιος (sic) H | Πέργης + ὁ ed.Rom.* | Παστιλᾶς V Παστίλας T **16** τρικάκκαβος T edd. τρίκακος ed.Rom.mg | ἀκολουθήσας HV **18** τούτοις T M: οὕτως H οὕτω V **21** ἤγουν T: ἤγ(ουν) + τοῖς H ἠγοῦντο (sic) V ἤτοι M | εἰκονομάχοις V | λαμβάνουσι ed.Rom.* **23** σεπτὰς καὶ ἁγίας H *Decr.* **23–24** τοῖς ἀποκαλοῦσι – εἴδωλα ἀνάθεμα post προσέρχονται ἀνάθεμα V edd., sed cf. *Decr.* et lat. **24–25** ταῖς εἰκόσιν οἱ χριστιανοὶ V edd. **25** προσῆλθον T **26** πλὴν + τοῦ HV edd., sed cf. Act. IV 128 E 6 al. | τοῦ] καὶ HV **27** ἐρρύσατο ἄλλος V | ἡμᾶς om. V

tens etiam et intercessiones intemeratae dominae nostrae sanctae dei genitricis sanctarumque ac caelestium uirtutum et omnium omnino sanctorum. atque sancta et Rom. 382
pretiosa* lipsana ipsorum cum omni honore suscipiens saluto et honorabiliter adoro, fidem habens illorum particeps fieri sanctimoniae, similiter et uenerabiles imagines tam dispensationis domini nostri Iesu Christi, secundum quod homo factus est propter salutem nostram, et intemeratae dominae nostrae sanctae dei genitricis atque sanctorum apostolorum, prophetarum, martyrum et omnium simul sanctorum salutans pariter et amplectens atque adorationem quae pertinet ad honorem impendens, proiciens nihilominus et anathematizans ex tota anima et tota mente synodum quae ex stoliditate et dementia congregata et septima synodus nominata est, ab his uero qui recte sapiunt pseudosyllogos legaliter et regulariter appellatur, tanquam quae totius pietatis sit aliena et contra diuinitus traditam ecclesiasticam legislationem audacter et temere, quin potius et absque deo latrauerit et sanctas ac uenerabiles imagines conuitiis appetierit, sed et has praeceperit auferri a sanctis dei ecclesiis. de qua exiit Theodosius falsi nominis Ephesius, Sisinnius Pergensis cognomento Pastillas, Basilius Pisidiae cacemphatus tricaccabus. quos euanuit sectatus miser Constantinus PL 129,214
qui fuerat patriarcha.

Haec ita confiteor et his assentior, et idcirco in simplicitate cordis et recta mente deo La.-Co. 58
mihi testimonium perhibente subiectos anathematismos facio hic.

Christianorum calumniatoribus, id est imaginum confractoribus, anathema. his qui assumunt eloquia quae a diuina scriptura aduersus idola proferuntur in uenerabiles iconas, anathema. his qui non salutant sanctas et uenerabiles imagines, anathema. his qui appellant sacras iconas simulacra, anathema. his qui dicunt quod sicuti ad deos christiani ad iconas accedunt, anathema. his qui communicant scienter eis qui conuitiantur et exhonorant uenerabiles iconas, anathema. his qui dicunt quod praeter Christum dominum nostrum alius nos ab idolis liberauerit, anathema. his qui Ma. 1012

2–9 atque – impendens *cf. LC III 6 p. 360,24–361,2 (= III Cap. p. 331,20–25; cf. p. 365,1) = *Hadr. p. 14,3–7* (Capitulo IV): De eo, quod Basilius, Anchire episcopus, in suę fidei lectione post confessionem Patris et Filii et Spiritus sancti imaginum et lipsanorum (limpsanorum *Hadr.*) osculationem et adorationem inseruerit (osculatione et adoratione inseruit *Hadr.*), fidem se habere dicens participare ipsis (participari ab eis *Hadr.*) sanctificatione, remissionem vero peccatorum sive carnis (*om. Hadr.*) resurrectionem seu vitam futuram omnino tacuerit. **25–55,5** his – anathema = *Deusd. I 44 p. 54,6–12*

P VE **25–55,5** = *Deusd.*

1 genitricis + Mariae VE, *sed cf. gr.* **2** ac] et *ed. Rom.** | celestium P E | uirtutum ~ δυνάμεων *(ut saepe)* | omnino] *nihil respondet in gr., fort. ut uaria lectio delendum* | sancta] sanctarum P^{pc} (rum *superscr.* P^{c}) **3** pretiosa + reliquias P limsana id est reliquias E^{1mg} (*glossema Anastasii, ut uidetur*) | limsana VE | ipsorum] eorum VE *edd.* **4** adoro] honoro *ed. Rom.* ueneror *ed. Reg.*, sed cf. gr. et Act. IV 134 E 6 etc.* **6** et] *exspectaueris* quam **7** atque + omnium P | prophaetarum P **8** atque] adque P^{ac} (d *in* t *mut.* P^{c}) **9** anatematizans P^{ac} (h *superscr.* P^{c}) **10** quae] que P | stoliditate ~ ἀπροσεξίας? *exspectaueris* incuria, *cf. Epiph. serm. laud. 444 A 15* **11** tamquam VE **12** totius + ueritatis et *ed. Rom.*; sed cf. gr.* **13** deo *om.* P^{ac}, *superscr.* P^{c} **14–15** de qua exiit] *Anast.* ἐξῆλθε *legisse uidetur* („*g.* cui praefuit" *ed. Rom.*^{mg}) **15** cognominatus *ed. Rom.** **16** Pisidius *codd., corr. ed. Rom.* | catemphatus E | tricaccauus *codd., corr. ed. Rom.* | quos euanuit sectatus ~ οἷς ἐματαιώθη ἐξακολουθήσας *(ad uerbum uertit Anast.)* **19** anatematismos P **20** calumpniatoribus P **21** eloquia ~ ῥήσεις (*aliis locis* ῥήσεις ~ dicta, *e.g. Act. V 202 C 11–12*) **24** iconas] imagines *ed. Rom.** **25** conuiciantur *ed. Reg.** | iconias P^{ac} (i *exp.*)

λίας τῶν ἁγίων πατέρων καὶ τὴν παράδοσιν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, προφασιζομένοις καὶ ἀναλαμβάνουσι τὰς φωνὰς Ἀρείου, Νεστορίου, Εὐτυχοῦς καὶ Διοσκόρου ὡς, εἰ μὴ ἐκ τῆς παλαιᾶς καὶ καινῆς διαθήκης ἀσφαλῶς διδαχθῶμεν, οὐχ ἑπόμεθα ταῖς διδασκαλίαις τῶν ἁγίων πατέρων καὶ τῶν ἁγίων οἰκουμενικῶν συνόδων καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἀνάθεμα. τοῖς τολμῶσι λέγειν τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν εἰδωλά ποτε δεδέχθαι ἀνάθεμα. τοῖς λέγουσι ‚διαβολικῆς μεθοδείας εὕρεμα' τὴν τῶν εἰκόνων ποίησιν καὶ μὴ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν παράδοσιν ἀνάθεμα.

Ha. 44 Ταῦτα μὲν οὕτως ὁμολογῶ καὶ τούτοις συγκατατίθεμαι καὶ ἐξ ὅλης καρδίας καὶ ψυχῆς καὶ διανοίας ἀποφαίνομαι. ἐὰν δέ, ὅπερ ἀπέστω, ἐκ διαβολικῆς ὑποβολῆς ἐν
Rom. 383 οἱῳδήποτε χρόνῳ ἑκουσίως ἢ ἀκουσίως διαστραφῶ ἐκ τῶν ὑπ' ἐμοῦ τούτων προωμολογημένων, ἀνάθεμα ἔσομαι ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος καὶ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καὶ παντὸς ἱερατικοῦ τάγματος ἀλλότριος. φυλάξω δὲ κατὰ τοὺς θείους κανόνας τῶν τε ἁγίων ἀποστόλων καὶ τῶν θεσπεσίων πατέρων ἡμῶν ἑαυτὸν ἀπὸ πάσης δοσοληψίας καὶ αἰσχροκερδείας.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος πατριάρχης εἶπε· Πᾶσα ἡ ἱερατικὴ ὁμήγυρις αὕτη τῷ θεῷ δόξαν καὶ εὐχαριστίαν ἀναπέμπει ἐπὶ ταύτῃ σου τῇ ὁμολογίᾳ ἣν προσήγαγες τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Δόξα τῷ θεῷ τῷ ἑνώσαντι τὰ διεστῶτα.

Καὶ προήχθη Θεόδωρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Μύρων καὶ εἶπε· Κἀγὼ ὁ ἁμαρτωλὸς καὶ ἀνάξιος πολλὰ ψηλαφήσας καὶ ἐρευνήσας τὸ κρεῖττον ἐπιλεξάμενος δέομαι τοῦ θεοῦ καὶ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης, ἵνα μετὰ πάντων κἀγὼ ὁ ἁμαρτωλὸς ἑνωθῶ τῇ ἁγίᾳ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Φίλον τῷ δεσπότῃ Χριστῷ τὸ φιλάνθρωπον καὶ προσδέχεσθαι τοὺς μετανοοῦντας.

Θεόδωρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Μύρων τὸ ἴσον τοῦ πρώτου λιβέλλου ἀνέγνω. ἀναγνόντος δὲ αὐτοῦ Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Καὶ ἐπὶ

---

6 διαβολικῆς μεθοδείας cf. Eph. 6,11

6–7 διαβολικῆς μεθοδείας εὕρεμα cf. Act. VI 312 A 7–8 (Theodot. Ancyr.) **24–25** Φίλον – φιλάνθρωπον cf. Conc. Chalc., ACO II 1,3 p. 41,25–26

HV T M **9–56,18** Am f. 151r–152r

---

1 καὶ] κατὰ V **2** φωνὰς + τοῦ ed.Rom.* | Διοσκόρου] καὶ λέγουσιν (cf. lat.) potius subaudiendum quam supplendum **4** οἰκουμενικῶν + ἓξ M **5–6** τοῖς τολμῶσι – ἀνάθεμα post l. 7–8 παράδοσιν ἀνάθεμα lat. **6** δέχεσθαι HV, sed cf. lat. | μεθόδου HV **7** εὕρεμα] ἐφεύρεμα T edd., sed cf. Act. VI 312 A 8 | εἰκόνων + προσκύνησιν καὶ M **10** ὑποβολῆς scripsi coll. lat. et p. 14,19 (cf. etiam Theoph. p. 150,9 et 469,24 et Chron.trip. p. 121,8 et 312,18): προσβολῆς codd. **14** δὲ + καὶ M | τε om. HV, sed cf. lat. **15** δωσωληψίας H δωσοληψίας T Am **16** καὶ μακαριώτατος H M Am: om. V T edd., sed cf. lat. **17** καὶ εὐχαριστίαν om. HV | ἀναπέμψομεν V **18** ἣν] ἥ T **19** τῷ[1] + ἁγίῳ V | τῶ τὰ διεστῶτα ἑνώσαντι V **20** προσήχθη V Am | Μύρων + τῆς Λυκίας T edd., sed cf. lat. **21** post ἐρευνήσας add. καὶ Morin in Vc (coll. lat., ut uidetur) edd. **23** ἁγίᾳ + καὶ M **24** ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης om. V | ἁγιώτατος + καὶ μακαριώτατος M | τὸ] καὶ V edd., sed cf. Conc.Chalc. l.l. **25** καὶ H M Am: τὸ V edd. καὶ τὸ T διὸ La.-Co.mg (ex lat.) | προσδέχεται H προσδέχεσθε La.-Co.mg (ex lat.) **26** Θεόδωρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος M Am (cf. lat.): Ὁ (om. T, add. ed.Rom. ex Vc) θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος T edd. Θεόδωρος ἐπίσκοπος HV | ἴσον ed.Rom.* **26–27** ἀνέγνω + θεσμοθεσία (τὸ Θεσμοθεσία ed.Rom.*) ἐστὶν ἐκκλησιαστικὴ κανονικῶς παραδεδομένη καὶ ἐξῆς ὡς προτέτακται T edd., sed cf. lat. **27** Ταράσιος om. V | ἁγιώτατος om. V

spernunt magisteria sanctorum patrum et traditionem catholicae ecclesiae, occasionem praetendentes et assumentes uoces Arrii, Nestorii, Eutychetis et Dioscori atque perhibentes quod, nisi de ueteri ac nouo testamento euidenter fuerimus edocti, non sequimur doctrinas sanctorum patrum neque sanctarum uniuersalium synodorum atque traditionem catholicae ecclesiae, anathema. his qui dicunt quod diabolicae argumentationis inuentio sit factura imaginum et non sanctorum patrum nostrorum traditio, anathema. his qui praesumunt dicere catholicam ecclesiam idola aliquando suscepisse, anathema.

Haec quidem ita confiteor et his assentior et ex toto corde, anima et mente pronuntio. si uero, quod absit, ex diabolica summissione aliquo tempore uoluntarie uel non uoluntarie auersus fuero ab istis quae iam professus sum, anathema sim a patre et filio et spiritu sancto atque <a> catholica ecclesia seu sacrato ordine penitus alienus. conseruabo autem secundum diuinos kanones tam sanctorum apostolorum quam probabilium patrum nostrorum memet ipsum ab omni dati acceptione seu turpi lucro. Ha. 43 Rom. 383

Tarasius sanctissimus et beatissimus patriarcha dixit: Omne hoc sacratum collegium deo gloriam et gratiarum actiones rependit super hac confessione quam catholicae optulisti ecclesiae.

Sancta synodus dixit: Gloria deo, qui uniuit inter se dissidentia.

Et adductus est Theodorus reuerentissimus episcopus Myrorum et dixit: Et ego peccator et indignus multum pertractans et scrutans et quod melius est eligens deprecor deum et uestram sanctitatem, ut cum omnibus et ego peccator uniar sanctae catholicae ecclesiae.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Grata est domino Christo misericordia, et idcirco recipite poenitentes.

Theodorus reuerentissimus episcopus Myrorum exemplar primi libelli legit. cumque ille legeret, Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Et super reuerentissimo Theo-

---

3–5 perhibentes – anathema = *Coll. Brit. f. 183^{r}*

P VE 3–5 = *Coll. Brit.*

1–2 occasionem *om.* F *edd.*, occasionem ~ πρόφασιν, *cf. Gloss. et ACO ser. II, II 3 p. 201–202; exspectaueris tamen* excusationem, *cf. can. 12, 432 C 3 (= COGD I p. 332 l. 641)* 2 Arii *ed. Rom.** | Eutychetis] Euthychaetis P Eutichetis V Euticetis E Euthicetis *Deusd.* 3 ac] et *Coll. Brit.* | euidenter *om. Coll. Brit.* 4 sequemur *ed. Rom.*, sed cf. gr.* (sequimur *habent etiam Deusd. Coll. Brit.*) | doctrinas] doctrinam *Deusd.* | uniuersalium *om. ed. Rom.** (generalium *ed. Rom.*^{mg}) 5 catholicae] sanctae *Coll. Brit.* 5–7 his qui – traditio anathema *post l. 8* suscepisse anathema *in gr.* 7 anathaema P 11 iam] etiam P^{ac} (et *del.* P^{c}) | et *om. ed. Rom.* (*corr. ed. Reg.*) 12 a *add. ed. Rom.* | sacro VE *edd., sed cf. gr.* 13 canones E *edd.* 17 acciones P 19 unit E^{ec} (nit *in ras.*) *edd.* 20 Mirorum V Nurorum E 21 pertractans ~ ψηλαφήσας, *cf. p. 65,8* 24 domino + Iesu *ed. Rom.* ex* F 25 idcirco] ideo *ed. Rom.** (idcirco *La.-Co.*^{mg} *ex* P) | recipit *ed. Rom.** (recipite *La.-Co.*^{mg} *ex* P), *Anast. reddit* προσδέχεσθε | penitentes *codd.* 26 Mirorum V Nurorum E | cumque] cum *ed. Rom.** 27 legeret ille E legisset ille *ed. Rom.*, sed* legeret *potius neglegentiae Anastasii tribuendum*

τῷ εὐλαβεστάτῳ Θεοδώρῳ ἐπισκόπῳ Μύρων εὐχαριστίαν προσάγομεν Χριστῷ τῷ θεῷ ἡμῶν.

Εὐθύμιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σάρδης εἶπεν· Εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ ἑνώσας αὐτὸν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ.

Καὶ προήχθη Θεοδόσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τοῦ Ἀμορίου καὶ εἶπε· Παν-
La.-Co. 60 ἱεροι καὶ θεοτίμητοι ἡμῶν δεσπόται καὶ πᾶσα ἡ ἱερὰ σύνοδος αὕτη, κἀγὼ ὁ ἁμαρτωλὸς καὶ ἐλεεινὸς καὶ πεπλανημένος, ὁ πολλὰ κακὰ λαλήσας κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων, ἐπιγνοὺς τὴν ἀλήθειαν ἐπέγνων καὶ κατέγνων ἑαυτοῦ, καὶ ἀνεθεμάτισα καὶ ἀναθεματίζω, ἃ κακῶς ἐλάλησα καὶ ἐδίδαξα ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, καὶ δέομαι καὶ παρακαλῶ τὴν ἁγίαν ὑμῶν σύνοδον, ἵνα μετὰ πάντων τῶν χριστιανῶν δέξησθε κἀμὲ τὸν ἀνάξιον ὑμῶν δοῦλον.

Ma. 1014 Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Πολὺν συντριμμὸν καρδίας ἐνεδείξατο ὁ εὐλαβέστατος Θεοδόσιος καὶ ἄξιός ἐστι δοχῆς.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἄξιός ἐστι κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἐὰν οὐδὲν ἕτερον ἔστι κανονικὸν τὸ κωλύον αὐτόν, ἄξιός ἐστι.

Θεοδόσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τοῦ Ἀμορίου τὸν οἰκεῖον λίβελλον ἀνέγνω οὕτως·

Τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ Θεοδόσιος ἐλάχιστος χριστιανός

Ὁμολογῶ καὶ συντίθεμαι καὶ δέχομαι καὶ ἀσπάζομαι καὶ προσκυνῶ πρωτοτύπως τὴν ἄχραντον εἰκόνα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ τὴν εἰκόνα τῆς ἀσπόρως αὐτὸν τεκούσης τῆς ἁγίας θεοτόκου, καὶ τὴν βοήθειαν καὶ
Rom. 384 τὴν σκέπην αὐτῆς καὶ τὰς πρεσβείας αὐτῆς ἑκάστης ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐπικαλοῦμαι ὡς ἁμαρτωλὸς εἰς βοήθειάν μου ὡς παρρησίαν ἐχούσης πρὸς τὸν ἐξ αὐτῆς τεχθέντα Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν. ὁμοίως καὶ τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων, προφητῶν καὶ μαρτύρων καὶ πατέρων καὶ ἀσκητῶν τῆς ἐρήμου τὰς εἰκόνας δέχομαι καὶ προσκυνῶ, οὐχ ὡς θεούς – μὴ γένοιτο –, ἀλλὰ τὴν σχέσιν καὶ τὸν πόθον τῆς ψυχῆς μου, ὃν εἶχον πρὸς αὐτοὺς τὸ πρῶτον, καὶ ἀρτίως ἐνδεικνύμενος παρακαλῶ πάντας αὐτοὺς ὁλοψύχως πρεσβεύειν ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν θεόν, ὅπως δῴη μοι διὰ

---

21 Ἰησοῦ – ἡμῶν cf. 1 Ioh. 5,20; Ioh. 17,3

HV T M **19–27** Τῇ ἁγίᾳ – προσκυνῶ ~ Am f. 152r (abbreuiatum) **27–28** οὐχ ὡς – ἐνδεικνύμενος Am f. 152r

---

1 προσαγάγομεν (sic) H προσάγωμεν V προσαγάγωμεν M | Χριστῷ om. M **3** Σάρδης] fort. Σάρδεων; cf. Bischofslisten p. 42 adn. 160 **5** προσήχθη V Am edd. | ὁ εὐλαβέστατος om. V εὐλαβέστατος om. T edd. | τοῦ om. V | Ἀμμορίου Am ed.Rom.* **6** ἡμῶν] μου T edd. | αὕτη om. V **7** καὶ ἐλεεινὸς om. V | σεπτῶν] ἁγίων V **8** ἐπιγνοὺς] συνῖεὶς T συνεὶς ed.Rom.* | τῆς ἀληθ(είας) T | ἐμαυτοῦ Am | ἀνεθεμάτισα + σαφῶς V edd., sed cf. lat. **11** δοῦλον ὑμῶν H **15** Ταράσιος om. V | ἁγιώτατος om. V | Ἐὰν] Εἰ T edd. | ἐστιν ἕτερον H **16** κωλῦον H **17–18** Θεοδόσιος – ἀνέγνω οὕτως H M (similiter Am, uide infra): Καὶ ἀνέγνω οὗτος ὁ Θεοδόσιος ὁ Ἀμορίου τὸν οἰκεῖον λίβελλον V (+ ἔχοντα οὕτως ed. Rom.* ex T) Καὶ προήχθη Θεοδόσιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος τοῦ Ἀμορίου καὶ ἀνέγνω τὸν οἰκεῖον λίβελλον ἔχοντα οὕτως T **17** Ἀμμορίου Am edd. **17–18** ἀναγινώσκων οὕτως ἔφη Am **19–20** Τῇ ἁγίᾳ – συντίθεμαι καὶ om. Am **19** Θεοδόσιος + ὁ ed.Rom.* **20** δέχομαι καὶ om. V | καὶ ἀσπάζομαι om. Am **22** τὴν[1] + ἁγίαν V edd. | τῆς[1] om. V fort. recte **22–23** βοήθειαν αὐτῆς καὶ σκέπην V **24** μου om. V **27** ‹διὰ› τὴν σχέσιν Speck, Ich bin's nicht p. 340 (cf. Speck, Interpolationen p. 77), qui uerba ὡς θεούς – μὴ γένοιτο – ἀλλὰ interpolata esse arbitratur, sed τὴν σχέσιν refertur ad ἐνδεικνύμενος, cf. lat. **28** ὃν] ἣν T M | πρὸς] εἰς HV | αὐτοὺς] αὐτὰς M | ἐνδεικνύμενος + καὶ V **29** πρὸς om. H

doro episcopo Myrorum grates referimus Christo deo nostro. PL 129,215

Euthymius sanctissimus episcopus Sardis dixit: Benedictus deus, qui uniuit eum catholicae ecclesiae.

Et adductus est Theodosius episcopus Amorii et dixit: Sacratissimi et deo honora- La.-Co. 59
biles domini nostri et omnis sacra synodus haec, et ego peccator et miserabilis atque seductus, qui multa mala locutus sum contra uenerabiles iconas, agnita ueritate recognoui et reprehendi memet ipsum, et anathematizaui et anathematizo quae male docui et locutus sum in hoc mundo, et obsecro et rogo sanctam synodum uestram ut cum omnibus christianis recipiatis et me indignum seruum uestrum.

Tarasius sanctissimus et beatissimus patriarcha dixit: Multam contritionem cordis Ma. 1013
ostendit reuerentissimus Theodosius et dignus est receptione.

Sancta synodus dixit: Dignus est secundum sacros canones.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Si nihil aliud est canonicum quod prohibeat eum, dignus est.

Theodosius reuerentissimus episcopus <Amorii> proprium libellum legit ita:

Sanctae ac uniuersali synodo Theodosius exiguus christianus

Confiteor ac polliceor et recipio, amplector atque adoro principaliter intemeratam iconam domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri et iconam dei genitricis, quae illum sine semine peperit, et auxilium et protectionem eius et intercessiones illius unaquaque die ac nocte inuoco ut peccator in adiutorium meum, tanquam eam quae habeat Rom. 384
confidentiam apud Christum deum nostrum, qui ex ea natus est. pari modo et sanctorum ac laudabilissimorum apostolorum, prophetarum et martyrum et patrum atque cultorum heremi iconas recipio et adoro, non tanquam deos – absit –, sed affectum et amorem animae meae, quem habebam prius in eos, etiam nunc ostendens, rogo cunctos illos ex toto animo ut intercedant pro me ad deum, quatinus det mihi per intercessiones eorum inuenire misericordiam penes se in die iudicii. simi- Ha. 46

17–18 Confiteor – iconam[1] ~ *LC III 7 p. 366,1–5* (= *III Cap. p. 331,26–29; cf. p. 367,5–7*) = **Hadr. p. 15,20–24* (In eadem actione. Capitulo V): De eo, quod Theodosius, Amori episcopus, desidiose fidem sanctae et unicae Trinitatis tacuerit, de imaginibus vero incaute et extraordinarie dixerit: „Confiteor et promitto et suscipio et osculo et adoro imagines" (*quae sequuntur adferuntur infra ad p. 61,5–7*).

P VE 17–18 ~ *LC*, **Hadr.*

1 episcopo *om.* V | Mirorum V Nurorum E | deo nostro Christo E *edd.* 2 Euthimius *codd., corr. ed. Rom.* 4 Theodosius] *fort. addendum* reuerentissimus, *cf. gr.* | Ammorii *ed. Rom.** 5 nostri *om.* F *edd.* 6 yconas VE (*ut saepe*) 8 et rogo *om.* P 13 Tharasius P 15 Amorii *addidi coll. gr., cf. LC Hadr.* 16 ac] et *ed. Rom.** | christianus exiguus *ed. Rom.* ex* F 17 ac] et *ed. Rom.** 18 dei[2]] *fort.* <sanctae> dei, *cf. gr.* 19 illius *suspectum; fort. Anast.* intercessiones *ad Christum referri maluit* 20 tanquam ~ ὡς *(ut saepe)* | tamquam VE | eam] *exspectaueris* eius, *cf. gr.* 21 deum] dominum E *edd.* | et *om. ed. Rom.** 22 ac] et *ed. Rom.** 23 eremi *ed. Rom.** | tamquam VE 24 quem] quae *ed. Rom.** 26 diem VE 26–59,1 similiter + id est reliquias P[ac] (*glossema ad* lipsana), similiter + idem reliquias P[pc] *prob.* (est *sublin. et abbreu. superscr.* P[c]), lipsana id est reliquias E[1mg]

Ha. 45 τῶν πρεσβειῶν αὐτῶν εὑρεῖν ἔλεος παρ' αὐτῷ τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως. ὁμοίως καὶ τὰ λείψανα τῶν ἁγίων προσκυνῶ καὶ τιμῶ καὶ ἀσπάζομαι ὡς ἀθλησάντων ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ καὶ λαβόντων χάριν παρ' αὐτοῦ ἰάσεις ἐπιτελεῖν καὶ νόσους θεραπεύειν καὶ δαίμονας ἐκβάλλειν, καθὼς ἡ ἐκκλησία τῶν χριστιανῶν παρέλαβεν ἐκ τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ πατέρων καὶ ἕως ἡμῶν.

Ἀνιστορεῖσθαι δὲ εὐδοκῶ καὶ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις [τῶν ἁγίων] πρωτοτύπως τὴν εἰκόνα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἁγίας θεοτόκου ἐκ παντοίας ὕλης χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ πάσης χρωματουργίας, ἵνα γνωρίζηται πᾶσιν ἡ ἔνσαρκος αὐτοῦ οἰκονομία, ὁμοίως ἀνιστορεῖσθαι τὰς πολιτείας τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων, προφητῶν τε καὶ μαρτύρων, ἵνα γνωρίζωνται οἱ ἆθλοι καὶ οἱ ἀγῶνες αὐτῶν †εἰς σύντομον γραφὴν καὶ† διέγερσιν καὶ διδασκαλίαν τῶν λαῶν, μάλιστα τῶν ἁπλουστέρων. εἰ γὰρ βασιλέων λαυράτα καὶ εἰκόνας ἀποστελλομένας ἐν πόλεσι καὶ χώραις ἁπαντῶσι λαοὶ μετὰ κηρῶν καὶ θυμιαμάτων, οὐ τὴν κηρόχυτον σανίδα τιμῶντες, ἀλλὰ τὸν βασιλέα, πόσῳ μᾶλλον χρὴ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἀνιστορεῖσθαι τὴν εἰκόνα τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ καὶ τῆς ἀχράντου μητρὸς αὐτοῦ καὶ τῶν ἁγίων πάντων καὶ μακαρίων πατέρων καὶ ἀσκητῶν. καθὼς καὶ ὁ ἅγιος Βασίλειος λέγει· „ἐπεὶ καὶ πολέμων ἀνδραγαθήματα καὶ λογογράφοι
La.-Co. 61 καὶ ζωγράφοι πολλάκις διασημαίνουσιν, οἱ μὲν τῷ λόγῳ κοσμοῦντες, οἱ δὲ τοῖς πίναξιν ἐγχαράττοντες, καὶ πολλοὺς διήγειραν εἰς ἀνδρείαν ἑκάτεροι." καὶ πάλιν ὁ αὐτός· „πόσα ἂν ἔκαμες, ἄνθρωπε, ἵνα εὕρῃς ἕνα ἐκ τῶν ἁγίων δυσωποῦντα τὸν κύριον". καὶ ὁ Χρυσόστομος λέγει· „ἡ γὰρ τῶν ἁγίων χάρις οὐ διακόπτεται θανάτῳ, οὐκ ἀμβλύνεται τελευτῇ", ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸ θανεῖν τῶν ζώντων εἰσὶ δυνατώτεροι, καὶ ἄλλα πολλὰ ἄμετρα.

Ma. 1015 Καὶ διὰ τοῦτο παρακαλῶ ὑμᾶς, ἅγιοι τοῦ θεοῦ, καὶ βοῶ· *ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιον* ὑμῶν· δέξασθέ με, ὡς ἐδέξατο ὁ θεὸς τὸν ἄσωτον καὶ τὴν πόρνην καὶ τὸν λῃστήν. ζητήσατέ με, καθὼς ἐζήτησεν ὁ Χριστὸς *τὸ ἀπολωλὸς πρόβατον*, ὃ

3–4 ἰάσεις – ἐκβάλλειν cf. Mt. 10,1 et 8; Lc. 9,1–2 **24–25** Lc. 15,18 et 21 **25–26** τὸν ἄσωτον καὶ τὴν πόρνην καὶ τὸν λῃστήν cf. Lc. 15,13; 7,48–50; Ioh. 8,10–11; Lc. 23,40–43 **26–60,2** ἐζήτησεν – σωτηρίᾳ cf. Lc. 15,4–10

12–14 cf. (Ps.-) Chrys. (Seuer. Gabal.) hom. de lotione pedum p. 226 Wenger, p. 96 Wallach; cf. Hadr. epist. ad imp. p. 145,4–6 (gr. p. 144,4–7); Act. IV 68 E 4–8 **17–19** Bas. in quadr. mart. (hom. 19), PG 31, 508 D 2 – 509 A 4; cf. Hadr. epist. ad imp. p. 141,1–4 (gr. p. 140,2–4); Act. VI 277 B 12–16 **20–21** Bas. in quadr. mart. (hom. 19), PG 31, 521 C 7 – 524 A 1 **21–22** (Ps.-) Chrys. pent. 1, PG 52, 803,43–44

1–4 ὁμοίως – ἐκβάλλειν ~ (Ps.-) Decretum synodi a. 843 l. 65–68 Gouillard

---

HV T M **1–4** ~ *Decr.* **17–23** ὁ ἅγιος Βασίλειος – δυνατώτεροι Am f. 152^{r} in marg. **17–19** = *Bas.* **20–21** = *Bas.* **24–60,3** διὰ τοῦτο – μεσιτείας Am f. 152^{r}

---

1 αὐτοῦ H | αὐτῷ – κρίσεως] αὐτῶ ἐν ἡμέρα κρίσεως H **1–5** uerba ὁμοίως – ἡμῶν huic loco minus congrua esse concedas quam supra p. 52,2–4; Speck, Ich bin's nicht p. 336 utroque loco ea quae de reliquiis proferuntur interpolata esse censet **3** καὶ om. V **4** ἐκβαλεῖν V **5** καὶ πατέρων om. HV **6** καὶ fort. delendum, cf. lat. | τῶν ἁγίων deleui (possis etiam ἐν ταῖς τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις uel sim.; cf. Act. VII 377 D 3 (COGD I p. 314 l. 171–172) **8** καὶ^{1} om. V | πᾶσα V **9** τὰς om. V **10** τε om. V | καὶ^{1} + τῶν V **11** fort. ἐν συντόμῳ γραφῇ εἰς διέγερσιν scribendum, cf. lat.; uerba in codd. tradita defendit Uphus p. 69 adn. 132 | λαῶν] ἄλλων HV **12** λαυράτα V M: λαύρα τοῖς (sic) T λαυράτοις Vc^{pc} (Bonafides in marg.) edd., om. H | καὶ om. H T | εἰκόνας ἀποστελλομένας M: ἀποστελλομένας εἰκόνας HV εἰκόσιν ἀποστελλομέναις T edd. **12–13** ἐν πόλει καὶ χώρα V **15** τοῦ θεοῦ ἡμῶν fort. delendum, cf. *LC* (uide app. testim. lat.) **16** αὐτοῦ μητρὸς T edd. **17** καὶ^{1} om. M **18** πολλάκις post λογογράφοι *Bas.* **19** ἐπήγειραν *Bas.* **20** ἂν om. H | ἵνα – ἁγίων] ἵνα ἕνα που εὕρῃς ὑπὲρ σοῦ *Bas.* **23** μέτρα H **25** ἡμῶν T | δέξασθέ] δέξασθαί V

liter * et lipsana sanctorum adoro et honoro et amplector, tanquam qui decertauerint pro Christo et acceperint gratiam ab ipso ad sanitates efficiendas et languores curandos et daemones eiciendos, quemadmodum ecclesia Christianorum suscepit a sanctis apostolis ac patribus et usque ad nos.

Pingi autem consentio in ecclesiis sanctorum principaliter iconam domini nostri Iesu Christi et sanctae dei genitricis ex uaria materia auri et argenti et omni colore, ut carnea dispensatio ipsius omnibus innotescat, similiter pingi conuersationes sanctorum et famosissimorum apostolorum, prophetarum ac martyrum, quo innotescant certamina et agones eorum in breui scriptura ad excitationem ac magisterium populorum maximeque simplicium. si enim regum * laurata et iconas missas ad ciuitates PL 129,216
uel regiones obuii adeunt populi cum cereis et incensis, non cera perfusam tabulam, sed imperatorem honorantes, quanto magis oportet in ecclesiis Christi dei nostri iconam depingi saluatoris domini dei <nostri> et intemeratae matris eius omniumque sanctorum et beatorum patrum et studiosorum uirorum. quemadmodum et sanctus Basilius ait: „nam et opera magna bellorum scriptores et pictores designant, La.-Co. 62
illi quidem sermone ornantes, isti uero tabulis exarantes, et multos ad fortitudinem erexerunt utrique." et rursus idem ipse: „quantum utique laborasti, homo, ut inuenires unum ex sanctis obsecrantem dominum?" et Chrysostomus dicit: „sanctorum enim gratia non reciditur morte, non hebescit obitu", sed postquam defuncti fuerint, uiuis potentiores existunt, et alia multa et inmensa. Ma. 1016

Et ideo rogo uos, sancti, et clamo: *peccaui in caelum et coram* uobis. suscipite me, sicut suscepit deus luxuriosum et meretricem atque latronem. quaerite me, sicut quaesiuit Christus *ouem quae periit* quamque super humeros sustulit, ut fiat *gau-*

10–14 si enim – sanctorum ~ *LC III 15 p. 399,2–8 (= III Cap. p. 333,1–7)*: Contra eos, qui dicunt: „Si enim imperiales effigies et imagines emissas in civitates et provincias obviabunt populi cum cereis et timiamatibus, non cera perfusam tabulam honorantes, sed imperatorem, quanto magis oportet in ecclesiis Christi depingi imagines Salvatoris nostri Dei et intemeratę matris eius et sanctorum omnium!"

P VE 10–14 ~ *LC*

1 adhoro P^{ac} (h *exp.*) | et honoro *om.* V | qui *om.* E *ed. Rom.* eorum qui *ed. Reg.** 4 ac] et *ed. Rom.** 6 colore] *in uersione canonis 82 Conc. Trull.* χρωματουργία ~ coloris operatio; *cf. Act. II p. 177,12 etc.* 9 ac] et VE *edd.* 10 simplicium P F^2: supplicium VE | regum + laurata (laura P^{ac}, ta *add.* P^c *s.l.*) Grecorum uulgus apud Constantinopolim uocat imperiale signum. et uidendum ne forte hoc signum sit quod Sozomenus historiographus Constantinum in crucis usum conuertisse memorat dicens (= *Cassiodorus - Epiphanius, Hist. eccl. tripart. I 5,3 p. 18,23–27 Jacob/Hanslik*): iussit uiros eruditos ex auro et lapidibus pretiosis in uexillum crucis transformari signum quod laborum *(sic)* uocabatur. hoc enim signum bellicum inter alia pretiosius erat eo quod imperatorem precedere et adorari a militibus moris esset P (*adnotatio Anastasii ad* laurata) 11 regiones] religiones P 12 dei] domini E *edd.* 13 domini *om.* F *edd.* | nostri *add.* F, *an* saluatoris dei nostri? *cf. gr. et LC* 14 studiosorum uirorum ~ ἀσκητῶν, *cf. Epiph. serm. laud. 456 E 4* 15 *post* pictores *desideratur* multotiens ~ πολλάκις 16 sermonem VE 17 ipse idem *ed. Rom.** *ex* F | laborasti utique E *edd.* (laborares *ed. Rom.*^{mg}) 18 obsecrantes P | Christomus *(sic)* V Crisostomus E 19 receditur P reciduntur V receduntur E, *corr. ed. Rom.* | ebescit VE 21 sancti] *nihil respondet gr.* τοῦ θεοῦ 22 atque] et *ed. Rom.** *ex* F | querite P 23 quesiuit VE | humeros + suos *ed. Rom.**

ἀνέλαβεν ἐπὶ τῶν ὤμων, ὅπως γένηται *χαρὰ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ* καὶ *τῶν ἀγγέλων* αὐτοῦ ἐπὶ τῇ ἐμῇ σωτηρίᾳ καὶ μετανοίᾳ διὰ τῆς τῶν παναγίων ὑμῶν δεσποτῶν μεσιτείας.

Τοῖς μὴ προσκυνοῦσι τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἀνάθεμα. τοῖς βλασφημοῦσιν εἰς τὰς τιμίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας ἀνάθεμα. τοῖς τολμῶσι διαβάλλειν καὶ βλασφημεῖν τὰς
Rom. 385 σεπτὰς εἰκόνας ἢ ἀποκαλεῖν αὐτὰς εἴδωλα ἀνάθεμα. τοῖς μὴ διδάσκουσιν ἐπιμελῶς πάντα τὸν φιλόχριστον λαὸν προσκυνεῖν τὰς σεπτὰς καὶ ἱερὰς καὶ τιμίας εἰκόνας πάντων τῶν ἁγίων τῶν ἀπ᾽ αἰῶνος τῷ θεῷ εὐαρεστησάντων ἀνάθεμα. τοῖς χριστιανοκατηγόροις ἤγουν τοῖς εἰκονοκλάσταις ἀνάθεμα.

Σάβας ὁ εὐλαβέστατος ἡγούμενος τῶν Στουδίου εἶπε· Κατὰ τὰς ἀποστολικὰς διατάξεις καὶ οἰκουμενικὰς συνόδους ἄξιός ἐστι ἀποδοχῆς.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Οἵ ποτε κατήγοροι τῆς ὀρθοδοξίας νυνὶ συνήγοροι τῆς ἀληθείας ἐγένοντο.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπε· Πολὺ ἡμῖν δάκρυον ἐκένωσεν ὁ λίβελλος τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τοῦ Ἀμορίου.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Δοκεῖ ὑμῖν τοὺς θρόνους αὐτῶν ἀπολαβεῖν;

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· Καθὼς ἐδέξαντο αἱ ἅγιαι καὶ οἰκουμενικαὶ σύνοδοι τοὺς ἐξ αἱρέσεως ἐπιστρέφοντας, καὶ ἡμεῖς δεχόμεθα.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀρέσκει πᾶσιν ἡμῖν.

Καὶ ἐκελεύσθησαν ὅ τε εὐλαβέστατος Βασίλειος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας καὶ Θεόδωρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Μύρων καὶ Θεοδόσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τοῦ Ἀμορίου καθίσαι εἰς τοὺς βαθμοὺς καὶ καθέδρας αὐτῶν.

Εὐθύμιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σάρδης εἶπε· Τὸν ὀρθόδοξον ὁ θεὸς καλῶς ἤνεγκεν.

Ha. 48 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ὀρθόδοξος τῇ συνόδῳ· ὁ πατὴρ τοῖς πατράσιν.

6–9 τοῖς – ἀνάθεμα cf. Act. VI 277 A 13 – B 6

HV T M **10–20** Σάβας – ἡμῖν Am f. 152^{r-v}

---

1 ὅπως om. T M ἵνα Am | γένηται] γένοιτο T M **4** τὰς^{1} + ἁγίας καὶ T edd., sed cf. lat. | εἰς om. H **4–5** τὰς σεπτὰς καὶ ἁγίας V τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς M **6** σεπτὰς] ἁγίας V **7** τὸν – λαὸν] τὸν πιστὸν λαὸν καὶ φιλόχριστον H | προσκυνεῖν + καὶ ἀσπάζεσθαι V edd., sed cf. lat. | τιμίας] ἁγίας V **8** εὐαρεστησάντων τῷ θεῷ V | ἀνάθεμα + τοῖς ἀμφίβολον ἔχουσι τὴν διάνοιαν καὶ μὴ ἐκ ψυχῆς ὁμολογοῦσι προσκυνεῖν τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἀνάθεμα T edd., sed cf. lat. **8–9** τοῖς χριστιανοκατηγόροις – ἀνάθεμα post εἴδωλα ἀνάθεμα (cf. supra) T edd., sed cf. lat. **9** τοῖς om. T edd. | εἰκονομάχοις V **10** Σάβας] Σάββας HV | ἡγούμενος + μονῆς T Am edd. | Στουδίων ed.Rom.* **10–11** τὰς – συνόδους] τὰς οἰκουμενικὰς διατάξεις καὶ ἀποστολικὰς V **13** νῦν M **14** θεοφιλέστατος T edd., om. V | Κωνσταντίας T Am: Κωνσταντείας HV M edd. | τῆς om. T edd. **15** ἐκίνησεν Am | τοῦ^{2} om. V edd. | Ἀμμορίου H Am edd. **16** ἡμῖν M **16–17** ἀπολαμβάνειν T edd. **18** οἰκουμενικαὶ + ἓξ T edd., sed cf. lat. **19** καὶ om. V **21** ἐκελεύσθη V | ὅ τε Βασίλειος ὁ εὐλαβέστατος M **23** Ἀμμορίου ed.Rom.* | καὶ καθέδρας om. V | καὶ + εἰς τὰς T καὶ + εἰς ed.Rom.* **24** ante Εὐθύμιος add. τούτου οὖν γενομένου T edd., sed cf. lat. | θεοφιλέστατος T edd. | Σάρδεων M fort. recte **26** πατράσι + τοὺς ὀρθοδόξους ὁ θεὸς καλῶς ἤνεγκεν T edd., sed cf. lat.

dium coram deo et *angelis eius* super salute ac poenitentia mea per interuentionem uestram, o sanctissimi domini.

His qui non adorant uenerabiles iconas, anathema. his qui blasphemiam dicunt in pretiosas et uenerabiles iconas, anathema. his qui audent detrahere ac blasphemare uenerabiles iconas uel uocare illas idola, anathema. his qui non docent diligenter Rom. 385 cunctum Christi amatorem populum adorare uenerabiles et sacras ac honorandas iconas omnium sanctorum, qui a saeculo deo placuerunt, anathema. christianorum calumniatoribus, id est imagines confringentibus, anathema.

Sabas reuerentissimus egumenus monasterii Studii dixit: Iuxta apostolica praecepta et uniuersales synodos dignus est receptione.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Qui dudum erant rectae fidei calumniatores nunc facti sunt ueritatis aduocatores.

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiae Cypri dixit: Multam a nobis lacrimam euacuauit libellus reuerentissimi episcopi Amorii.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Videtur uobis ut recipiant sedes suas?

Reuerentissimi monachi dixerunt: Quemadmodum susceperunt sanctae ac uniuersales synodi ex heresi conuersos, et nos suscipimus.

Sancta synodus dixit: Placet omnibus nobis.

Et iussi sunt reuerentissimus Basilius episcopus Ancyrae et Theodorus reuerentissimus episcopus Myrorum et Theodosius reuerentissimus episcopus Amorii sedere in gradibus et sedibus suis.

Euthymius reuerentissimus episcopus Sardis dixit: Horthodoxos deus bene adduxit.

Sancta synodus dixit: Horthodoxus sanctae synodo, pater cum patribus. Ha. 47

5–7 his qui non docent – anathema ~ *LC III 7 p. 366,5–10* (= *III Cap. p. 331,29–332,3; cf. p. 367,24–27 etc.*) = **Hadr. p. 15,24–26*: Et post pauca (*cf. supra ad p. 57,17–18*): „Qui non instruunt diligenter omnem Christo dilectum populum adorari et venerari sacras et honorandas (venerandas *Hadr.*) imagines omnium sanctorum, qui a saeculo Deo placuerunt, anathema." 15–21 Tarasius – suis ~ *Grat. C. 1 q. 7 c. 4 § 2–4 col. 428,24–31 (= Iuo coll. trip.; uide supra ad p. 39,2–6)*: Item Tharasius patriarcha dixit: Videtur uobis, ut sedes suas recipiant qui ab heresi reuertuntur? Religiosissimi monachi dixerunt: Sicut receperunt uniuersales sinodi sex ab heresi reuertentes, ita et nos recipimus. Sancta sinodus dixit: Placet omnibus nobis. Et iussi sunt Basilius episcopus Anchirae, et Theodorus episcopus Mirreae ciuitatis, et Theodosius sedere in gradibus suis et sedibus.

P VE 5–7 ~ *LC*, **Hadr.* 15–21 ~ *Grat.*

1 ac] et *ed. Rom.** | penitentia VE 3 anathaema P 4 anathaema P | blasphaemare P 6–7 uenerabiles iconas sacras et adorandas VE *edd., sed cf. gr.* 7 anathema + his qui ambigui sunt et non ex animo fatentur se sacras imagines uenerari, anathema *ed. Rom.*^{mg} *ex gr.* T 8 kalumpniatoribus P | anathaema P 9 reuerentissimus + et VE | egumenus + dux interpretatur, intellegitur tamen et abbas siue praepositus egumenus P *(glossema uix Anastasio tribuendum)* 11 Tharasius P | kalumpniatores P 13 Cipri VE 14 euacuauit P V^{pc} (*cf. gr. et Act. VI 214 A 2*): reuocauit V^{ac} (r *eras.*, o *in* a *mut.*, a *in* u *mut.*, a *et* i *superscr.* V^{1}) E euocauit *ed. Rom.** (euacuauit *La.-Co.*^{mg} *ex* P) | Ammorii *ed. Rom.** 15 Tharasius P 16 Reuerendi *ed. Rom.** (*corr. Hard.*^{mg}) | ac] et VE *edd.* 19 episcopus *om.* VE | Ancirę VE 20 Myrorum – episcopus *om. La.-Co.** | Mirorum VE | Ammorii *ed. Rom.** 21 et P: a E *om.* V ac *ed. Rom.** 22–24 Euthymius – synodo *om.* E 22 Orthodoxum *ed. Rom.** 24 Horthodoxus – patribus] Horthodoxus pater cum patribus sanctae synodo V^{ac} (*signis corr.* V^{x}) *edd.* Orthodoxus cum synodo pater cum patribus *La.-Co.*^{mg} | synodi P^{pc} (o *exp. et* i *superscr.* P^{c})

Μετὰ τούτους δὲ προήχθησαν Ὑπάτιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νικαίας καὶ Λέων ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ῥόδου καὶ Γρηγόριος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Πισινούντων καὶ Λέων ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τοῦ Ἰκονίου καὶ Γεώργιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Πισιδίας καὶ Νικόλαος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἱεραπόλεως καὶ Λέων ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Καρπάθου.

La.-Co. 64 Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Οὐκ οἶδα πόθεν εἰπεῖν ὁρμηθέντες *βουλὴν βαθεῖαν* ἐβουλεύσασθε *καὶ οὐ διὰ κυρίου, καὶ συνθήκας* πεποιήκατε καὶ
Ma. 1018 *οὐ διὰ τοῦ πνεύματος* αὐτοῦ, παρασυνάγοντες ἑαυτοῖς κρύβδην καὶ λαθραίως τῷ περυσινῷ χρόνῳ, παρώσασθαι βουλευσάμενοι τὴν ἀλήθειαν· καὶ εἰ μὲν ἀλόγως τοῦτο πεποιήκατε, δότε λόγον τῆς ἀγνοίας ὑμῶν, εἰ δὲ καὶ μετὰ λόγου ψευδοῦς, προσαγέσθω ὁ αὐτὸς λόγος ὑμῶν καὶ ἀκουστὸς γενέσθω ἐπὶ πᾶσιν ἡμῖν. καὶ τὰς συμπλοκὰς καὶ ἀντιρρήσεις ὑμῶν σύμμαχον ἔχουσα τὴν μὴ νικωμένην ἀλήθειαν ἡ ἱερατικὴ ὁμήγυρις αὕτη διαρρήσσουσα διαρρήξει καὶ διαλύουσα διαλύσει ὡς συνδέσμους ψεύδους καὶ ἀδικίας καὶ μηδεμίαν ἐχούσας ἀληθείας ὑπόστασιν.

Λέων ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ῥόδου εἶπεν· Ἡμάρτομεν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ
Rom. 386 ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ἁγίας συνόδου ταύτης· ἐξ ἀμαθίας γὰρ ἐξεπέσαμεν καὶ οὐκ ἔχομεν ἀπολογίαν.

Γρηγόριος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Πισινούντων εἶπε· Κατὰ τὴν παραδοθεῖσαν πίστιν ἀπό τε τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ πατέρων οὕτως καὶ ὁμολογοῦμεν καὶ κρατοῦμεν.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Εἰ ἔστι λόγος ἐν ὑμῖν, καθὼς ἐλαλήθη ὑμῖν, προσαγέσθω.

Ὑπάτιος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εἶπον· Οὐκ ἔχομεν πανίερε δέσποτά τι λαλῆσαι· κατὰ ἄγνοιαν καὶ ἀφροσύνην ἐλαλήσαμεν.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Ποῖος λόγος ὑμᾶς ἔστρεψεν εἰς τὴν ἀλήθειαν;

7–8 βουλὴν – αὐτοῦ cf. Is. 29,15; 30,1; 31,6 12 τὴν μὴ νικωμένην ἀλήθειαν cf. 1 Esdr. 3,12; 4,38 13 διαρρήσσουσα διαρρήξει cf. 3 Reg. 11,11 13–14 διαλύουσα – συνδέσμους cf. Is. 58,6

HV T M 1–64,2 Μετὰ τούτους – διδασκαλία Am f. 152^{v}–153^{r}

---

1 δὲ τούτους V | προσήχθησαν Am | θεοφιλέστατος T edd. 2–3 Γρηγόριος – Ἰκονίου om. M^{ac}, suppl. M^{1} intra lineas 2 ὁ εὐλαβέστατος^{2} om. Am, εὐλαβέστατος om. V | ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος^{2} om. M 3 Πισσινούντων V Πισινοῦντος T edd. | ὁ^{1} om. M | εὐλαβέστατος om. V M Am | ἐπίσκοπος om. Am | τοῦ om. V | Ἰκωνίου M | καὶ^{2} om. HV | Γεώργιος] Γρηγόριος M 3–4 ὁ εὐλαβέστατος^{2} om. V 4 καὶ Am (add. ed.Rom.*): om. HV T M | ὁ εὐλαβέστατος om. V 5 ὁ εὐλαβέστατος om. V | εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος om. Am 7 ἐποιήσατε M 8 ἑαυτοὺς V edd., fort. ⟨παρ'⟩ ἑαυτοῖς uel ⟨καθ'⟩ ἑαυτοὺς, cf. lat. et Socr. hist. eccl. V 21,19 Hansen | λάθρα M 9 περισυνῶ V | παρώσασθε M Am | βουλόμενοι H βουλευόμενοι T Am 10 τοῦτο om. ed.Rom.* | ἀγνωσίας HV 11 προαγέσθω H T Am 11–12 καὶ ἀκουστὸς – ὑμῶν om. V^{ac} (add. V^{2mg}) 11 ἀκουστὸν V^{2} edd. | ἐπὶ] ἐν M 13 ἱερὰ ed.Rom.* | διαρήσσουσα H διαρρήσουσα V M Am 13–14 συνδεσμοὺς – ἀδικίας καὶ om. V 14 ἀδικίας om. ed.Rom., καὶ ἀδικίας om. ed.Reg.* | ἔχοντας H ἔχουσα V | ὑπόθεσιν V ὑπόθεσίν τε καὶ ὑπόστασιν T edd., sed cf. lat. 15 ὁ θεοφιλέστατος T edd., om. V 16 ταύτης om. V | ἀμαθείας ed.Rom.* | ἐξεπέσομεν T 18–20 Gregorii uerba ad quaestionem tractandam minime pertinent, sed mendum fort. ipsis notariis tribuendum, uide infra p. 66,6–8 18 ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος] εὐλαβέστατος om. V ὁ εὐλαβέστατος om. M εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος om. Am | Πισινούντων H Am: Πισσινούντων V M Πισινοῦντος T edd. 21–24 Ταράσιος – ἐλαλήσαμεν om. V 22 προαγέσθω H T 23 σὺν αὐτῷ + ἐπίσκοποι T edd. 25 ἔφη V | ἐπέστρεψεν ὑμᾶς M

Post hos autem adducti sunt Hypatius reuerentissimus episcopus Nicaeae, Leo reuerentissimus episcopus Rhodi, Gregorius reuerentissimus episcopus Pisinuntensium, Leo reuerentissimus episcopus Iconii, Georgius reuerentissimus episcopus Pisidiae, Nicolaus reuerentissimus episcopus Hierapoleos et Leo reuerentissimus episcopus Carpathi. PL 129,217

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Nescio unde, ut ita dicam, impetum facientes *consilium altum* consiliati estis et *non per dominum, et foedera* fecistis et *non per spiritum eius*, collecti uidelicet apud uos ipsos clam atque latenter praeterito anno, uolentes depellere ueritatem. et siquidem irrationabiliter hoc fecistis, date rationem ignorantiae uestrae, si uero cum falsa quasi ratione, producatur ipsa ratio uestra et audita fiat coram omnibus nobis. et concinnationes et contradictiones uestras auxiliatrice quae non uincitur habita ueritate sacer iste conuentus disrumpens disrumpet et dissoluens dissoluet ut colligationes falsitatis et iniustitiae et nullam habentes ueritatis substantiam. La.-Co. 64 Ma. 1017

Leo reuerentissimus episcopus Rhodi dixit: Peccauimus in conspectu dei et in conspectu ecclesiae et sanctae synodi huius. per inscientiam enim cecidimus et non habemus defensionis nostrae rationem. Rom. 386

Gregorius reuerentissimus episcopus Pisinuntensium dixit: Secundum traditam fidem a sanctis apostolis et patribus confitemur atque tenemus.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Si est ratio aliqua in uobis, quemadmodum dictum est uobis, proferatur.

Hypatius et qui cum ipso erant dixerunt: Non habemus, sacratissime domine, quid dicamus. per ignorantiam enim et insipientiam locuti fuimus.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Quae uos ratio conuertit ad ueritatem?

P VE

---

1 Niceę PV Nicee E 2–3 Pysinuntensium V Pessinuntis *ed. Rom.** 3 Yconii VE 4 Pisidiae – episcopus *om. Mansi* 6 Tharasius P | Nescio unde, ut ita dicam ~ Οὐκ οἶδα πόθεν εἰπεῖν? 10 nostra P^{ac} (n *exp.*, u *superscr.* P^{c}) 13 et nullam] nullamque VE *edd.* 16 conspectu + totius V *edd.* | insipientiam *ed. Rom.** (*ex* F) inscipientiam *(sic)* V 19 sanctis *om. ed. Rom.** | atque] et *ed. Rom.** 20 Tharasius P | raditio P^{ac} (di *sublin.* P^{c}) 22 erant *fort. delendum, cf. gr. et infra p. 65,1* 23 fuimus] sumus V^{ac} (s *in* f *mut.*, i *superscr.* V^{1}) E *edd.* 24 Tharasius P

Ὑπάτιος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εἶπον· Τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ πατέρων ἡ διδασκαλία.

Γρηγόριος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Πισινούντων εἶπεν· Ἐν τῇ κατὰ Ἀντιοχείαν συνόδῳ τῶν ἁγίων ἀποστόλων εἴρηται „τοῦ μηκέτι πλανᾶσθαι εἰς τὰ εἴδωλα τοὺς σῳζομένους, ἀλλ' ἀντεικονίζειν τὴν θεανδρικὴν στήλην τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ". ἀλλὰ καὶ ὁ μακάριος Ἰσίδωρος ὁ Πηλουσιώτης λέγει, ὅτι „ναοῦ λόγος οὐδείς, ὃν οὐ στέφει ἄγαλμα".

Λέων ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ῥόδου εἶπε· Πάντα ἃ εὐσεβῆ καὶ ἀληθῆ λέγομεν, εἰ καὶ ἀνάξιοι καὶ ἁμαρτωλοί ἐσμεν, ἐψηλαφήσαμεν, καὶ ἐκ νομικῆς καὶ ἐκ προφητικῆς καὶ ἐξ ἀποστολικῆς καὶ ἐκ πατρικῆς φωνῆς ἐπληροφορήθημεν, ὅτι ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ εὐσέβεια οὕτως ἐστί, τοῦ εἶναι τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας ἐν τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ κατὰ τὴν παραδοθεῖσαν ἔκπαλαι τῶν χρόνων συνήθειαν ἀπὸ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, κἀκεῖθεν ἐπείσθημεν.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Καὶ πῶς ἔτη ἔχων ἕως τῶν ὀκτὼ ἢ δέκα τὴν ἐπισκοπὴν ἕως τοῦ νῦν οὐκ ἐπείσθης;

Λέων ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ῥόδου εἶπεν· Ἐπειδὴ ἐχρόνισε τὸ κακὸν καὶ ἡ κακὴ διδασκαλία· καὶ ἐν τῷ χρονίσαι αὐτὴν ἐξ ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐπλάνησεν ἡμᾶς καὶ ἐξέκλινεν ἐκ τῆς ἀληθείας. ἀλλ' ἐλπίζομεν εἰς τὸν θεὸν σωθῆναι.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Τὰ χρονιώτερα τῶν παθῶν δυσχερέστερά πώς ἐστι πρὸς τὸ θεραπεύεσθαι. οὕτω καὶ ψυχὴ *ἐν σκοτομήνῃ* αἱρέσεως οὖσα τὸ φῶς τῆς ὀρθοδοξίας δυσχερῶς ἐπιγινώσκει.

La.-Co. 65 Ma. 1019 Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπεν· Ἔδει ὑμᾶς ἐπισκόπους ὄντας μὴ διδασκαλίας δεῖσθαι, ἀλλὰ διδασκάλους εἶναι ἑτέρων.

Ha. 49 Λέων ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ῥόδου εἶπεν· Εἰ μὴ ἐπέτειναν οἱ ἐν νόμῳ τὴν ἁμαρτίαν, οὐκ ἦν χρεία τῆς χάριτος.

Σταυράκιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Χαλκηδόνος εἶπεν· Ἀλλ' ἡμεῖς, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμεν ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν.

---

20 Ps. 10,2

4–6 (Ps.-) Pamph. Hier. can. 4 p. 144,19–146,1 Funk II; ad uerbum laudatur in florilegiis *Ma Mo Pa* (cf. Alexakis p. 172–173), inde Niceph. I. refut. c. 82,6–14 Featherstone 6–7 Isid. Pel. epist. IV 73, PG 78, 1133 A 10–11

HV T M 4–6 τοῦ –Χριστοῦ = *Pamph.* 6–7 Ἰσίδωρος – ἄγαλμα Am f. 153^{r} in marg. 6–7 = *Isid.* 8–23 Λέων – ἑτέρων Am f. 153^{r}

---

1 σὺν αὐτῷ + ἐπίσκοποι T edd. | πατέρων + ἡμῶν M 3 ὁ εὐλαβέστατος om. T edd. | Πισσινούντων V M Πισινοῦντος T edd. 5 θεανδρικὴν + ἄχραντον T edd. θεανδρικὴν + ἄχραντον χειροποίητον *Pamph.* | κυρίου + καὶ σωτῆρος *Can.ap.* 6 ὅτι om. M 7 οὐ] μὴ *Isid.* 8 ἃ ed.Rom. (cf. lat.): τὰ H T M τῶν V 9 ἐσμεν post ἀνάξιοι V 10 καὶ ἐκ πατρικῆς om. V 11 ἡ om. H | οὕτως] αὕτη Am | ἁγίᾳ om. T M edd., sed cf. lat. 14 πατριάρχης om. V | πῶς – τῶν] πῶς μέχρις ἐτῶν Am | ἢ + καὶ ed.Rom.*, sed cf. lat. 15 τὴν ἐπισκοπὴν scripsi coll. lat.: ἐπίσκοπος HV T M ἐπισκοπῶν Am (uide supra) 17 καὶ^{1} om. T | αὐτὴν] αὐτὰ T | ἐπλάνησαν T 18 ἐξέκλιναν T | ἀλλὰ M 19 ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης om. V 19–20 δυσχερέστατά M 20 θεραπευθῆναι T | καὶ om. ed.Rom.* 22 Κωνσταντῖνος – Κύπρου] Κωνσταντῖνος ὁ τῆς Κύπρου V | Κωνσταντίας τῆς om. T edd. (de V uide supra) | Κωνσταντίας H Am: Κωνσταντείας M 23 ἡμᾶς M | ἑτέρων om. V 24 εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος om. V 26 ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. V | ἀδ(ελφ)ὲ H

Hypatius et qui cum ipso dixerunt: Sanctorum apostolorum et patrum doctrina.

Gregorius reuerentissimus episcopus Pisinuntensium dixit: * In synodo sanctorum apostolorum apud Antiochiam congregata dicitur: „ne ultra errent hi qui salui fiunt circa idola, sed pro eis imaginentur deiuirilem staturam domini nostri Iesu Christi." sed et beatus Isidorus Pelusiotes dicit quia „templi ratio nulla est quod non coronat imago."

Leo reuerentissimus episcopus Rhodi dixit: Omnia quae pie ac uere dicimus, licet indigni et peccatores simus, pertractauimus, et ex legali et ex prophetica et apostolica seu paterna uoce certi sumus effecti quia ueritas et pietas sic se habet, ut scilicet sint sanctae ac uenerabiles imagines in sancta ecclesia secundum traditam a priscis temporibus consuetudinem a sanctis apostolis, et inde oboediuimus.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Et quomodo annos ego usque ad octo uel decem episcopatum gerens habeo usque in praesens, et tu minime oboedisti?

Leo reuerentissimus episcopus Rhodi dixit: Quoniam prolixo tempore malum et nequam magisterium prolongatum est. et dum diutius moratum fuisset, pro peccatis nostris seducti sumus et declinauimus a ueritate, sed speramus in deo saluari. PL 129,218

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Diuturnitates passionum difficiliores sunt ad curandum. sic et anima quae in obscuro hereseos est lumen horthodoxiae difficile recognoscit.

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiae Cypri dixit: Oportebat uos, cum essetis episcopi, discendi nullam necessitatem habere, sed magistros esse potius aliorum. La.-Co. 66 Ma. 1020

Leo reuerentissimus episcopus Rhodi dixit: Nisi protenderent hi qui in lege erant peccatum, non esset necessitas gratiae. Ha. 50

Stauracius sanctissimus episcopus Chalcedonis dixit: Sed nos, fratres, non sumus sub lege, sed sub gratia.

20–22 Constantinus – aliorum ~ *Grat. C. 1 q. 7 c. 4 § 5 col. 428,31–33 (= Iuo coll. trip.; uide supra ad p. 39,2–6)*: Item Constantinus episcopus Cypri dixit: Non oportet nos, qui episcopi sumus, indigere doctrina, sed aliorum esse doctores.

P VE 20–22 ~ *Grat.*

---

1 ipso P: ipso + erant VE eo + erant *ed. Rom.* ex* F | apostolorum et patriarcharum E patrum et apostolorum *ed. Rom. (corr. La.-Co.)* 2 Pysinuntensium VE | dixit + hunc locum papae Innocentii dicto comparate (comparata P^{ac} [a *exp. et superscr.* e P^{c}, *leg.* compara?] comparacta E), qui de Antiochena (Anthiochaena P) ecclesia scribens asserit (*ep. 24, PL 20, 548 A*): „Vbi et nomen accepit religio christiana atque (et quae *PL 20*) conuentum apostolorum apud se fieri caeleberrimum meruit" P E (*adnotatio Anastasii in textum recepta*) 3 apostolorum + quae *ed. Rom. (corr. Mansi)* | Anthiochiam P | dicitur + et *ed. Rom.** 4 statuam *ed. Rom.** 5 Hysidorus P Ysidorus VE, *corr. ed. Rom.** | Pelusites *codd., corr. ed. Rom.* 8 pertractauimus ~ ἐψηλαφήσαμεν, *cf. p. 55,21* | prophaetica P | et apostolica] apostolicaque VE *edd.* 9 certi sumus] certissimus P^{ac} (si *exp.*, u *superscr.* P^{c}) 10 ac] et *ed. Rom.** | prisces P 11 obediuimus VE 12 Tharasius P 12–13 quomodo – gerens habeo] *Anast.* πῶς ἔτη ἔχω *uidetur legisse, quod locum sensu priuauit* 12 ego *om. ed. Rom.** | uel] et *ed. Rom.** 13 habeo] habeos *(sic)* V, *om. ed. Rom.** | et tu *om. ed. Rom.** | obedisti VE 17 Tharasius P 18 hereseos est] est hereseos est V^{ac} (est^{2} *del.* V^{x}) est hereseos E *edd.* | orthodoxiae *codd.* 21 essetis] ceteris E *edd.* (essetis *La.-Co.^{mg} ex* P) | episcopis *ed. Rom.* ex* F (episcopi *La.-Co.^{mg} ex* P) 23 protenderent (~ ἐπέτειναν)] proderent E protendissent *La.-Co.^{mg}* 24 essent P^{ac} (n *exp.* P^{c}) 25 Stauratius P | Chalcidonis *codd., corr. ed. Rom.*

Ὑπάτιος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἐπίσκοποι εἶπον· Ἐκ κακῶν διδασκάλων μαθήματα κακὰ παρελάβομεν.

Rom. 387 Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἐπειδήπερ εἴπατε κακῶν διδασκάλων κακὰ τὰ μαθήματα, ἡ ἐκκλησία ἐκ κακῶν διδασκάλων ἱερεῖς δέχεσθαι οὐ προσίεται.

Ὑπάτιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νικαίας εἶπεν· Οὕτως ἐκράτησεν ἡ συνήθεια.

Γρηγόριος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Πισινούντων εἶπεν· Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος λέγει· „ἐγὼ καὶ τὴν κηρόχυτον ἠγάπησα γραφὴν εὐσεβείας πεπληρωμένην."

Σάβας ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος τῶν Στουδίου εἶπεν· Εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ ὁδηγήσας ὑμᾶς εἰς τὴν ἀλήθειαν.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Τὸν λόγον καὶ τὴν ἀπολογίαν αὐτῶν ἤδη ἠκούσαμεν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Ναί, δέσποτα.

Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Ἀντιοχείας ἔφη· Διαθρυλλεῖται, πανάγιε πάτερ, παρὰ πολλῶν, πῶς δεῖ τοὺς ἀπὸ αἱρέσεως προσερχομένους δέχεσθαι· καὶ παρακαλοῦμεν τὴν ἁγίαν καὶ ἱερὰν σύνοδον, ὅπως ἔλθωσιν αἱ βίβλοι τῶν ἁγίων πατέρων καὶ θεωρῶμεν καὶ ἀνακρίνωμεν κἀκεῖθεν λάβωμεν τὴν ἀκριβῆ ἀσφάλειαν, ὅπως χρὴ δέχεσθαι αὐτούς· ἀποροῦμεν γὰρ ἡμεῖς.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπεν· Ἐξαιτοῦμεν τὴν σὴν μακαριότητα, δέσποτα, ἐλθέτωσαν τὰ προλεχθέντα βιβλία, ὅπως πληροφορηθέντες τάξιν ἀρίστην ταύτῃ ποιησώμεθα.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Κατὰ τὴν αἴτησιν τῶν θεοφιλεστάτων ἀνδρῶν καὶ τοποτηρητῶν καὶ τῶν ὁσιωτάτων ἐπισκόπων δεῖ τὰς βίβλους προκομισθῆναι.

7–8 (Ps.-) Chrys. (Seuer. Gabal.) hom. de legislatore, PG 56, 407,43–45; cf. Act. IV 9 A 5–6

HV T M 7–8 = *Chrys.*, Am f. 152^{r} in marg. 14–19 Ἰωάννης – ἡμεῖς Am f. 154^{v} 23–25 Ταράσιος – προκομισθῆναι Am f. 154^{v}

1 αὐτῷ + εὐλαβέστατοι M | ἐπίσκοποι om. V 3 ἁγιώτατος om. V 5 ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος om. V | ἐκράτει V 6–8 Gregorii uerba hoc loco inepte inserta sunt, sed mendum fort. ipsis notariis tribuendum; uide supra p. 62,18–20 6 ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος om. V | Πισινούντων H: Πισιννούντων V Πισινοῦντος T edd. Πισσινούντων M 9 Σάββας HV | εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ om. V | εὐλαβέστατος] ἐλάχιστος H | ἡγούμενος + μονῆς M | Στουδίων ed.Rom.* 11 ante Ταράσιος add. ὁμοίως V edd., sed cf. lat. | ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης om. V 14 ἐλάχιστος H | μοναχὸς καὶ πρεσβύτερος H: πρεσβύτερος V T πρεσβύτερος μοναχὸς M Am 14–15 τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Ἀντιοχείας] τῆς Ἀντιοχείας V 15 εἶπε T edd. | πατήρ V 16 αἱρέσεων T Am edd., cf. lat. | προσερχομένους δέχεσθαι] προέρχεσθαι H προσέρχεσθαι V | ἁγίαν καὶ om. V 17–18 καὶ θεωρῶμεν – λάβωμεν] ὥστε θεωρεῖσθαι καὶ ἀνακρίναι κἀκεῖθεν λαβεῖν Am 17 θεωροῦμεν H 18 λάβομεν V | ἀκριβὴν V 20 ὁ εὐλαβέστατος om. H | εὐλαβέστατος – Κωνσταντίας om. V | ὁσιώτατος T edd. | Κωνσταντείας M 21 τὴν σὴν μακαριότητα] σε V | ἐλθέτωσαν + δέσποτα V | προλεχθέντα om. V 22 ταύτῃ scripsi coll. lat.: ταύτην codd. 23 ἁγιώτατος om. V | ἔφη V | θεοφιλεστάτων] τιμίων V 24 καὶ τοποτηρητῶν – ἐπισκόπων om. V

Hypatius et qui cum ipso reuerentissimi episcopi dixerunt: A malis magistris doctrinas malas accepimus.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Quoniam quidem dixistis malorum magistrorum malas esse doctrinas, ecclesia ex malis magistris sacerdotes admittere non consentit. Rom. 387

Hypatius episcopus Nicaeae dixit: Sic optinuit consuetudo.

Gregorius reuerentissimus episcopus Pisinuntensium dixit: Sanctus Iohannes Chrysostomus dicit: „ego et cera perfusam dilexi picturam pietate repletam."

Sabas reuerentissimus monachus et egumenus monasterii Studii dixit: Benedictus deus, qui direxit uos in ueritatem.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Rationem et defensionem eorum iam audiuimus.

Sancta synodus dixit: Etiam, domine.

Iohannes reuerentissimus monachus et presbyter et uicarius apostolici throni Antiochiae dixit: Flagitatur, sanctissime pater, a multis quomodo oporteat eos qui ab heresibus redeunt suscipi. et obsecramus sanctam et sacram synodum, ut ueniant libri sanctorum patrum et uideamus et perscrutemur atque inde sumamus ueram certitudinem, quomodo illos suscipi oporteat. hesitamus enim nos.

Constantinus reuerentissimus episcopus Constantiae Cypri dixit: Expetimus a beatitudine tua, domine, ut ueniant praedicti libri, quo certi facti sic ordinem laudabilem faciamus.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Secundum petitionem deo amabilium uirorum et uicariorum atque sanctissimorum episcoporum oportet libros afferri.

3–5 Tarasius – consentit ~ *Grat. C. 1 q. 7 c. 4 § 6 col. 428,34–36 (= Iuo coll. trip.; uide supra ad p. 39,2–6)*: Item Tharasius episcopus dixit: Malorum doctorum mala doctrina. Ecclesia de malis doctoribus sacerdotes non recipit.

P VE 3–5 ~ *Grat.*

1 ipso P: ipso + erant VE eo + erant *ed. Rom.* ex* F 1–2 malas doctrinas E *edd.* 3 Tharasius P 6 Niceae PV Nicee E 8 et] ex VE *edd.* 9 eguminus VE 14 et[1] *om.* P | apostoli P^{ac} (ci P^{c} *s.l.*) 15 dixit] ait P 18 illos suscipi oporteat] oporteat uos suscipi P^{ac} illos oporteat suscipi P^{pc} (uos *exp.*, illos *add.* P^{c} *s.l.*)

Κωνσταντῖνος ὁ θεοφιλέστατος νοτάριος τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου εἶπε· Κατὰ τὴν κέλευσιν τῆς ὑμετέρας ἁγιότητος πάρεσμεν ἐπιφερόμενοι τὰς ἱερὰς βίβλους, ἅσπερ ἠγάγομεν ἐκ τῶν ἀποκειμένων ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, τῶν τε κανόνων τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ τῶν ἁγίων συνόδων καὶ τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου καὶ ἑτέρων ἁγίων πατέρων.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἀναγνωσθήτω ἐν πρώτοις ἡ βίβλος τῶν κανονικῶν διατάξεων.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγνωσθήτω.

Καὶ λαβὼν ὁ αὐτὸς Κωνσταντῖνος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου ἀνέγνω·

Κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων πεντηκοστὸς τρίτος.

Εἴ τις πρεσβύτερος τὸν ἐπιστρέφοντα ἀπὸ ἁμαρτίας οὐ προσδέχεται, ἀλλ' ἀποβάλ-
Ma. 1022 λεται, καθαιρείσθω, ὅτι λυπεῖ τὸν Χριστὸν τὸν εἰπόντα, ὅτι *χαρὰ γίνεται ἐν οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.*

La.-Co. 68 Σάβας ὁ εὐλαβέστατος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εἶπον· Τοῦτο εὔδηλον καὶ παρὰ πᾶσιν ἀποδεδεγμένον, ὅτι ἕκαστον τῶν μετανοούντων ἡ ἐκκλησία προσδέχεται.

Rom. 388 Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἔστι καὶ ἕτερος κανὼν περὶ τούτου.

Ὁ αὐτὸς θεοφιλέστατος νοτάριος ἀνέγνω·

Τῆς ἁγίας ἐν Νικαίᾳ συνόδου κανὼν ὄγδοος

Περὶ τῶν ὀνομασάντων μὲν ἑαυτοὺς Καθαρούς ποτε, προσερχομένων δὲ κοινῇ τῇ καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ συνόδῳ, ὥστε χειρο-
Ha. 52 θετουμένους αὐτοὺς οὕτω μένειν ἐν τῷ κλήρῳ. πρὸ πάντων δὲ τοῦτο ὁμολογῆσαι

13–14 Lc. 15,7

12–14 Can. ap. 52 p. 580,10–13 Funk I; Synag. tit. XXXVIII 1 p. 113,7–9 (inde Joannou I 2 p. 36,6–12); Synt. p. 73 20–70,6 Conc. Nic. I can. 8, Synag. tit. XXXVIII 2 p. 113,11–19 (inde Joannou I 1 p. 30,1–31,2); Synt. p. 87,1–19; cf. Anon. ([Ps.-]Gel. Cyz.) hist. eccl. p. 93,12–22 Hansen

HV T M 6–7 Ἀναγνωσθήτω – διατάξεων Am f. 154^{v} 9–14 Καὶ λαβὼν – μετανοοῦντι Am f. 154^{v} 12–14 = *Can. ap., Synag., Synt.* 18–70,6 Ὁ αὐτὸς – σχήματι ~ Am f. 154^{v}–155^{r} 20–70,6 = *Synag., Synt.*

1 ὁ θεοφιλέστατος om. V | εὐαγοῦς om. V 2 ὑμετέρας] ὑμῶν V | ἁγιότητος] ἁγιωτάτατης ῥήσεως (sic) H | πάρεσμεν ἐπιφερόμενοι] ἐφέρομεν V | ἱερὰς om. V 2–4 ἅσπερ – Κωνσταντινουπόλεως om. V 6 ἡ βίβλος ἐν πρώτοις V 8 εἶπεν om. V | Ἀναγνωσθήτω + δέσποτα V 9 Καὶ λαβὼν H Am (cf. lat.): καὶ V om. T M | ὁ αὐτὸς om. Am 9–10 Κωνσταντῖνος – ἀνέγνω] πατριαρχικὸς νοτάριος ἔφη V 9 ὁ θεοφιλέστατος om. Am 11 Κανὼν – ἀποστόλων] Τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν T edd. | πεντηκοστὸς τρίτος] νγ' H T, om. V, canon numeratur νγ' etiam in multis codd. collect. can. 12 τις + ἐπίσκοπος ἢ Am *Synag.* (om. *G*) *Synt. Can.ap.* | ἐπιστρέφοντα post ἁμαρτίας H, om. V | ἀλλὰ H Am 13 ὅτι^{2} om. Am *Synag. (E–PsVa, La, R, Co, U) Synt. Can.ap.* (exceptis *d α I*) | ἐν + τῶ HV Am *Synag. (E–PsVa, ArVen) Can.ap. (δη) N.T.* 15 Σάββας HV | ὁ εὐλαβέστατος om. V | εὐλαβέστατος + μοναχὸς T non male, sed cf. lat. 16 ἀποδεδεγμένον Vc^{pc} (Morin), cf. lat.: ἀποδεδειγμένον codd. | ἕκαστον om. V | τὸν μετανοοῦντα V M | δέχεται V 17 ἁγιώτατος om. V | τούτου] αὐτοῦ M 18 ante Ὁ αὐτὸς add. ὃν V edd., sed cf. lat. | θεοφιλέστατος om. V | νοτάριος + τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου T edd., sed cf. lat. 19 ἁγίας om. T edd. | ὄγδοος] η' V T M 20 μὲν om. M | κοινῇ om. Am *Synag. (F Cl) Synt.* 21 καὶ ἀποστολικῇ om. V *Synag. (G) Synt. (Vall)* | καὶ μεγάλῃ om. Am, καὶ om. T edd. 21–22 χειροθετουμένους H T M Am *Synag.* (rell.) *Synt. (PV)*: χειροτονουμένους V *Synag. (LaVi) Synt. (Vall)* 22 αὐτοὺς οὕτω euanidum in T, αὐτοὺς om. ed.Rom.* | τοῦτο ed.Rom. (cf. lat.), sic etiam Am *Synag. (La,Cl) Synt. (Vall^{pc}? PV)*: τούτων H T M *Synag.* (rell.) *Synt. (Vall^{ac}?)*, om. V

Constantinus deo amabilis notarius uenerabilis patriarchii dixit: Secundum iussionem uestrae sanctitatis praesto sumus deferentes sacros libros, quos attulimus ex his qui reiacent in bibliotheca uenerabilis patriarchii Constantinopoleos, tam canonum PL 129,219
sanctorum apostolorum quam sanctarum synodorum et sancti patris nostri Basilii ac aliorum sanctorum patrum.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Legatur in primis liber canonicarum institutionum.

Sancta synodus dixit: Legatur.

Et accipiens idem Constantinus deo amabilis diaconus et notarius uenerabilis patriarchii legit:

Canon sanctorum apostolorum quinquagesimus tertius

Si quis presbyter eum qui conuertitur a peccato non susceperit, sed abiecerit, depo- Ma. 1021
natur, quoniam tristem efficit Christum, qui dicit quia *gaudium* fit *in caelo super uno peccatore paenitentiam agente*.

Sabas reuerentissimus et qui cum eo dixerunt: Hoc clarum et apud omnes accep- La.-Co. 67
tum est quia unumquenque paenitentem ecclesia suscipit.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Est et alius canon super hoc. Rom. 388

Idem deo amabilis notarius legit sanctae Nicenae synodi canonem octauum:

De his qui se cognominant Catharos, id est mundos, si aliquando uenerint ad ecclesiam catholicam, placuit sancto et magno concilio, ut impositionem manus accipientes sic in clero permaneant. haec autem prae omnibus eos scriptis conuenit profiteri Ha. 51

19–71,5 *Dionys. Exig. Conc. Nic. I can. 8,1–20 p. 262–263 Turner*

P VE 19–71,5 = *Dionys. Exig.*

2 presto *codd.* 4 ac] et *ed. Rom.** 5 patrum sanctorum *ed. Rom.* ex* F 6–7 constitutionum *La.-Co.mg* 11 quinquagesimus tertius] LIII VE 13 effecit *ed. Rom.** (efficit *La.-Co.mg ex* P) 14 penitentiam VE 15 reuerentissimus *om.* F *edd., exspectaueris* reuerentissimus <monachus>, *sed cf. gr.* | eo + erant *ed. Rom.* ex* F 16 unumquemque VE unumquemquam *ed. Rom.* | penitentem VE 18 Nicęnę P Nicene E 21 scriptis P *Dionys. Exig.*: conscriptis VE in scriptis *ed. Rom.**

αὐτοὺς ἐγγράφως προσήκει, ὅτι συνθήσονται καὶ ἀκολουθήσουσι τοῖς τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας δόγμασι, τουτέστι καὶ διγάμοις κοινωνεῖν καὶ τοῖς ἐν τῷ διωγμῷ παραπεπτωκόσιν, ἐφ' οἷς καὶ χρόνος τέτακται καὶ καιρὸς ὥρισται, ὥστε αὐτοὺς ἀκολουθεῖν ἐν πᾶσι τοῖς δόγμασι τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας. ἔνθα μὲν οὖν ἅπαντες εἴτε ἐν κώμαις εἴτε ἐν πόλεσιν αὐτοὶ μόνον εὑρίσκοιντο χειροθετηθέντες, οἱ εὑρισκόμενοι ἐν τῷ κλήρῳ ἔσονται ἐν αὐτῷ τῷ σχήματι, καὶ τὰ ἑξῆς.

Θεόδωρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κατάνης τῆς Σικελῶν ἐπαρχίας εἶπε· Πρὸς τὴν αἵρεσιν ταύτην οὐδὲν ἔχει ὁ ἀναγνωσθεὶς κανών.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἀλλὰ καὶ περὶ πάσης αἱρέσεώς ἐστιν.

Ἐπιφάνιος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας Κατάνης τῆς Σικελῶν ἐπαρχίας καὶ τοποτηρητὴς τοῦ ἐπισκόπου Σαρδανίας εἶπεν· Οὗτος ὁ κανὼν τότε περὶ τῶν Καθαρῶν ἐρρήθη.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἀρτίως οὖν καὶ ἡμεῖς κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον τὴν ἀναφυεῖσαν αἵρεσιν πῶς ὀφείλομεν δέξασθαι;

Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος τοποτηρητὴς τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς ἀνατολῆς εἶπεν· Ἡ αἵρεσις χωρίζει ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας πάντα ἄνθρωπον.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Τοῦτο εὔδηλόν ἐστιν.

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· Χειροθετουμένους εἶπεν ὁ κανὼν δεχθῆναι.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Καὶ πῶς νοεῖτε τὸ χειροθετούμενον;

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· Δεόμεθα, δέσποτα, διδασκαλίας.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Μήπως ἐπ' εὐλογίας ἐνταῦθα τὴν χειροθεσίαν λέγει καὶ οὐχὶ ἐπὶ χειροτονίας.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἐὰν ἄλλο τὸ κωλύον οὐκ ἔστιν, ἕνεκεν ταύτης τῆς μετανοίας αὐτῶν δεχθήσονται κατὰ τοὺς κανόνας.

HV T M

---

1 αὐτοὺς] τούτους V | συνθήσονται καὶ om. V | καθολικῆς om. V 2 ἐν om. H 2–3 παρεμπεπτωκόσιν T M 3 καὶ[1] HV: δὲ T om. M | αὐτοῖς V 4 καθολικῆς καὶ om. V edd. 5 πάντες *Synag. Synt.* | ἅπαντες + χειροτονηθέντες ed.Rom.* ex Vc (uide infra) | πόλει V | μόνον H T M *Synag.* (exceptis *Ps Cl Co*): μόνοι V Am *Synt.* edd. | χειροθετηθέντες H T *Synag. (F–Vi Mos L)*: χειροτονηθέντες V Am *Synag.* (rell.) *Synt.* χειροτετηθέντες M, om. ed.Rom.* (uide supra) | οἱ om. V 6 ἐν τῷ αὐτῷ *Synt.* ed.Rom.*, cf. lat. 7 ὁ εὐλαβέστατος om. V | τῆς Σικελῶν ἐπαρχίας om. T M | τῆς + τῶν V edd. | Σικελλῶν H | ἐπαρχίας] ἐκκλησίας ed.Rom.*, sed cf. lat. et infra l. 11 9 Ταράσιος – εἶπεν] Ὁ πατριάρχης ἔφη V 10–11 Ἐπιφάνιος τοποτηρητῆς (sic) τῆς ἐπισκοπῆς Σαρδανίας εἶπεν V 10–11 εὐλαβέστατος – ἐπαρχίας omnia fere euanida in T (εὐλαβέστατος διάκονος τῆς ἐκκλησίας Κατάνης Vc ex coni., ut uidetur, edd.) 10 ἁγιωτάτης M (cf. lat.): om. H fort. recte (ecclesia Catanae ἁγιωτάτη non appellatur nisi in Epiphanii subscriptione D 14 et F 15; uide etiam infra p. 86,8) 10–11 τῆς Σικελῶν ἐπαρχίας M (cf. lat.): τῶν Σικελλῶν ἐπαρχίας H 11 τοποτηρητὴς] τὸν τόπον ἐπέχων T τὸν τόπον ἐπέχων + Θωμᾶ Vc edd., sed cf. lat. | τοῦ om. Vc edd. | ἀρχιεπισκόπου ed.Rom.* recte quidem (cf. p. 18,28 etc. et Bischofslisten p. 43), sed mendum, quod saepius occurrit (cf. e.g. p. 86,1), potius notariis tribuendum | Σαρδανίας] Σαρδονίας M Σαρδν sine abbr. H Σαρδινίας ed.Rom.* 12 ἐρρέθη H 13 Ταράσιος – εἶπεν] Ὁ πατριάρχης ἔφη V 13–14 Ἀρτίως – δέξασθαι] locus suspectus 14 ἀναφανεῖσαν HV | δέχεσθαι V 15 ὁ θεοφιλέστατος om. V 16 πάντα om. V 17 ἁγία om. V 18 εὐλαβέστατοι om. V 19 ἁγιώτατος om. V | ἔφη V 19–21 Καὶ – εἶπε om. V 19 νοεῖτε T M (νοεῖτ sine abbr. H): νοεῖται ed.Rom.* (ex lat.) 23 Οἱ – εἶπον] Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν V

quod catholicae et apostolicae ecclesiae dogmata suscipiant et sequantur, id est et bigamis se communicare et his qui in persecutione prolapsi sunt, erga quos et spatia constituta sunt et tempora diffinita, ita ut ecclesiae catholicae et apostolicae placita sequantur in omnibus. ubicumque uero siue in uillis siue in ciuitatibus ipsi soli repperti fuerint ordinati, qui inueniuntur in clero in eodem habitu perseuerent, et cetera.

Theodorus reuerentissimus episcopus Catanae Siculorum prouinciae dixit: Ad heresim hanc nil habet canon qui lectus est.

Tarasius sanctissimusus patriarcha dixit: Sed et de omni heresi est.

Epiphanius reuerentissimus diaconus sanctissimae ecclesiae Catanae Siculorum prouinciae et uicarius episcopi Sardiniae dixit: Hic canon tunc de Catharis, id est mundis, est dictus.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Nunc ergo et nos in tempore hoc exortam heresim quomodo debemus recipere?

Iohannes deo amabilis uicarius apostolici throni orientis dixit: Heresis separat ab ecclesia omnem hominem.

Sancta synodus dixit: Hoc manifestum est.

Reuerentissimi monachi dixerunt: Eos qui manus impositionem perceperant dixit regula suscipi.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Et quomodo intelligitur manus impositio?

Reuerentissimi monachi dixerunt: Deprecamur, domine, ut doceamur.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Forte in benedictione tantum hic manus impositionem dicit et non in consecratione. PL 129,220

Gloriosissimi principes dixerunt: Si aliud non est quod prohibeat, propter hanc paenitentiam eorum suscipientur secundum kanones.

15–16 Iohannes – hominem ~ *Grat. C. 1 q. 7 c. 4 § 7 col. 428,36–37 (= Iuo coll.trip.; uide supra ad p. 39,2–6)*: Item Iohannes apocrisarius orientalium sedium dixit: Heresis separat omnem hominem ab ecclesia.

P VE 15–16 ~ *Grat.*

2–3 erga – sunt *om.* P 4 uillis] municipiis *Dionys. Exig. (Anast. ex gr.?)* 5 reperti VE 7 Catane P E 10 reuerentissimus *om.* VE *edd.* | Catane P E 18–20 Reuerentissimi – impositio *post l. 23* consecratione *habet* E *et add.* Reuerentissimi monachi dixerunt: Iam diximus uidelicet forte in benedictione tantum hic manus impositionem ut asseris et non in consecratione: deprecati te sumus ut doceamini *(sic)* 18–19 Eos – sucipi] *„Verti oportuit* Cum manus impositione recipi canon praecepit" *Hard.*^{mg} 20 intelligitur] *Anast. legit* νοεῖται 23 in consecratione] consecrationem *ed. Rom. (corr. La.-Co.*^{mg} *ex* P) 25 penitentiam VE | canones VE *edd.*

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἐρευνῶμεν καὶ ἄλλους κανόνας περὶ λοιπῶν αἱρέσεων.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Καὶ τοῦτο ἀξιοῦμεν, ἐλθέτωσαν οἱ κανόνες.

Ὁ αὐτὸς θεοφιλέστατος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω·

Τῆς ἐν Ἐφέσῳ ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου κανὼν τρίτος

Ma. 1023 Εἴ τινες καὶ τῶν ἐν ἑκάστῃ πόλει κληρικῶν ὑπὸ Νεστορίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ὄντων ἐκωλύθησαν τοῦ ὀρθῶς φρονεῖν, καὶ τούτους τὸν ἴδιον ἀπολαμβάνειν βαθμὸν
Rom. 389 ἐδικαιώσαμεν τοὺς τῇ οἰκουμενικῇ καὶ ὀρθοδόξῳ συνόδῳ συμφρονοῦντας ἢ καὶ συμφρονήσοντας ἢ νῦν ἢ μετὰ ταῦτα κληρικοὺς ἐν οἱῳδήποτε χρόνῳ τοῖς ἀποστατήσασιν
La.-Co. 69 ἢ ἀφισταμένοις ἢ παραβαίνουσιν ἐπισκόποις τούς τε ἁγίους κανόνας καὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν κελεύομεν μηδόλως ὑποκεῖσθαι κατὰ μηδένα τρόπον.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Σαφέστερος κανὼν περὶ τοῦ ζητουμένου κεφαλαίου. ἀναγνωσθήτωσαν δὲ καὶ οἱ λοιποὶ κανόνες.

Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ βιβλιοφύλαξ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου εἶπεν· Ἔτι μετὰ χεῖρας ἔχομεν ἐπιστολὰς τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου περὶ τῆς προρρηθείσης ὑποθέσεως, εἰ δεκτοί εἰσιν εἰς τὴν ἱερωσύνην οἱ ἐκ τῆς αἱρέσεως ἐπιστρέφοντες, καὶ εἰ κελεύετε ταύτας ἀναγνωσθῆναι, ⟨ἀναγνωσθήτωσαν⟩.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγνωσθήτωσαν.

Στέφανος μοναχὸς ἀνέγνω·

Ἐκ τῆς πρὸς Ἀμφιλόχιον κανονικῆς πρώτης ἐπιστολῆς τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου

Τὸ δὲ τῶν Ἐγκρατιτῶν κακούργημα νοῆσαι ἡμᾶς δεῖ ὅτι, ἵνα ἀπροσδέκτους αὐτοὺς ποιήσωσι τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐπεχείρησαν λοιπὸν ἰδίῳ προκαταλαμβάνειν βαπτί-

---

6–11 Conc. Ephes. can. 3, Synag. tit. XXXVIII 10 p. 116,11–16 (inde Joannou I 1 p. 59,10–60,2); Synt. p. 104, 10–19; cf. ACO I 1,3 p. 28,3–7 (synodi epistula generalis) **22–74,15** Bas. epist. 188 (ad Amphilochium de can.) c. 1,65–89 Courtonne II = can. 1, Synt. p. 464,22–465,28; Joannou II p. 97,20–99,12

HV T M **4–11** Ὁ αὐτὸς – τρόπον ~ Am f. 155^{v} **6–11** = *Synag., Synt.* **19–74,15** Στέφανος – παραδοχῆς Am f. 156^{r} **22–74,15** = *Bas., Synt., Can.*

---

1 Ταράσιος – εἶπεν] Ὁ πατριάρχης ἔφη V | περὶ + τῶν M 3 ἁγία om. V | Καὶ – κανόνες] Ἐλθέτωσαν οἱ κανόνες· ἀξιοῦμεν V 4 Ὁ – καὶ T: Ὁ αὐτὸς θεοφιλέστατος διάκονος H Ὁ αὐτὸς θεοφιλέστατος M Ὁ προρρηθεὶς V 5 ἁγίας – οἰκουμενικῆς om. T edd. | γ' HV T 6–11 Εἴ – τρόπον] sic fere habent etiam *Synag.* et codd. *P* in *Synt.* (= codd. *pq* in *coll. Vat.*), quorum uariae lectiones hic partim afferuntur; differt saepe *coll. Vat.* ab E. Schwartz edita 6 καὶ^{1} om. T edd. *Synt. (P)* | πόλει + ἢ χώρᾳ Am *Synag. (La Co U) Synt. (P)* 6–7 ὄντων + τῆς ἱερωσύνης *Synag. (La Co U) Synt. (P)* 7 ἐκωλύθησαν + διὰ τῆς ἱερωσύνης V ἐκωλύθησαν + τῆς ἱερωσύνης *Synag. (R)* ed.Rom.* ex Vc | τοῦ H T M *Synag. (Ne F–La)*: διὰ τὸ V edd. *Synag.* (partim) *Synt. (P)* | ἀπολαμβάνειν τὸν ἴδιον V | ἀπολαβεῖν *Synag. (Ne R U) Synt. (P)* 8 ἐδικαιώσαμεν ante καὶ τούτους *Synag. (Co U) Synt. (P)* | ante τοὺς τῇ add. κοινῶς δὲ *Synag. Synt. (P)* ed.Rom.*, sed κοινῶς δὲ etiam in Anastasii codice graeco deerat 8–9 ἢ – συμφρονήσοντας om. M *Synag. (E–Ne Coi U)* 8–9 συμφρονήσαντας V *Synag. Synt. (P)*, sed cf. lat. 9 νῦν + συμφρονοῦντας V 9–10 ἀποστατήσασιν V *Synag.* (rell.) *Synt. (P)*: ἀπιστήσασιν H T M *Synag. (Mos)* ἀποστήσασιν *Synag. (E–Mo Ne Co B)* 10 ἢ^{1} om. H 11 τρόπον + καὶ χρόνον *Synag.* (exceptis *Mo U) Synt. (P)* 12 ἁγιώτατος om. V | ἔφη V | fort. σαφέστερός ⟨ἐστιν ὁ⟩, cf. lat. 13 κεφαλαίου] κελεύει V 14 ὁ εὐλαβέστατος om. V 15 Ἔτι] Ὅτι V 16 περὶ + ταύτης V | προειρημένης H om. V 17 ταύτας ἀναγνωσθῆναι] αὗται ἀναγνωσθήτωσαν V | ἀναγνωσθήτωσαν suppleui coll. lat. 18 Ἀνάγνωθι V 19 μοναχὸς + καὶ βιβλιοφύλαξ V edd., sed cf. lat. 22 Ἐγκρατητῶν HV edd. 22–23 αὐτοὺς ἀπροσδέκτους *Bas. (BC) Can.* (partim) 23 ἐπεχείρισαν T

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Scrutemur et alios kanones de residuis heresibus.

Sancta synodus dixit: Et hoc postulamus, ueniant kanones.

Idem deo amabilis diaconus et notarius legit Ephesenae sanctae ac uniuersalis synodi kanonem tertium:

Si qui etiam clericorum ,qui per singulas ciuitates sunt, a Nestorio et his qui cum eo erant inhibiti sunt recte sapere, et hos proprium gradum recipere sanximus, eos uidelicet clericos qui cum uniuersali et horthodoxa synodo sentiunt uel sensuri sunt siue nunc siue post haec in quocumque tempore, nec hos episcopis qui recesserunt uel recesserint aut praeuaricantur tam sanctos kanones quam orthodoxam fidem iubemus quoquomodo subici. Ma. 1024 Rom. 389 La.-Co. 70

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Euidentior canon est de capitulo quod quaeritur. legantur autem et reliqui kanones.

Stephanus reuerentissimus monachus et bibliophylax* uenerabilis patriarchii dixit: Adhuc prae manibus habemus epistolas sanctae memoriae patris nostri Basilii de praedicta causa, si recipiendi sint in sacerdotium qui ex heresi conuertuntur, et si iusseritis has legi, legantur.

Sancta synodus dixit: Legantur.

Stephanus monachus legit:

Ex prima kanonica epistola patris nostri Basilii ad Amphilochium

Encratitarum autem malignitatem intelligere nos oportet quia, ut indigni receptione iudicarentur ab ecclesia, conati sunt iam proprio praeoccupare baptismate. unde et

P VE

1 canones VE *edd.* 3 postulamus + ut E *edd.* | canones VE *edd.* 4 Ephesinae *ed. Rom.* ex* F 5 canonem VE *edd.* 7 sunt + sacerdotio, quod *ed. Rom.* ex gr.* V | recte] recta E *edd.* | sapere] saperent *ed. Rom.** (separent *Mansi*) | sanximus] sancimus *ed. Rom.* ex* F sancximus V^{pc} (c *add.* V^{1} *s.l.*) | eos] in uniuersum autem *ante* eos *add. ed. Rom.*^{mg}, *sed cf. gr.* 10 recesserint ~ ἀφισταμένοις? *fort. error Anastasii* | canones *ed. Rom.* ex* F 11 quomodo P 12 de capitulo V^{1} *s.l., om.* E 13 queritur *codd., corr. ed. Rom.* | canones P E *edd.* 14 bibliophylax] biblio librorum custos phylax *(sic)* P bibliophilax + id est librorum custos E (*Anastasii glossema* librorum custos *in textum receptum*) 16 predicta P | sint] sunt *codd., corr. ed. Rom.* (*uix mendum Anastasii*) 17 has *om.* E *edd.* 20 canonica VE *edd.*

σματι· ὅθεν καὶ τὴν συνήθειαν τὴν ἑαυτῶν παρεχάραξαν. νομίζω τοίνυν ὅτι, ἐπει-
Ha. 53 δὴ οὐδέν ἐστι περὶ αὐτῶν φανερῶς διηγορευμένον, ἡμᾶς προσῆκεν ἀθετεῖν αὐτῶν τὸ βάπτισμα· κἂν τις ᾖ παρ' αὐτῶν εἰληφώς, προσιόντα τῇ ἐκκλησίᾳ βαπτίζειν. ἐὰν μέντοι μέλλοι τῇ καθόλου οἰκονομίᾳ ἐμπόδιον ἔσεσθαι τοῦτο, πάλιν τῷ ἔθει χρηστέον καὶ τοῖς οἰκονομήσασι τὰ καθ' ἡμᾶς πατράσιν ἀκολουθητέον. ὑφορῶμαι γάρ, μήποτε, ὡς βουλόμεθα ὀκνηροὺς αὐτοὺς περὶ τὸ βαπτίζειν ποιῆσαι, ἐμποδίσωμεν τοῖς σῳζομένοις διὰ τὸ τῆς προτάσεως αὐστηρόν. εἰ δὲ ἐκεῖνοι φυλάσσουσι τὸ ἡμέτερον βάπτισμα, τοῦτο ἡμᾶς μὴ δυσωπείτω· οὐ γὰρ ἀντιδιδόναι αὐτοῖς ὑπεύθυνοι χάριν ἐσμέν, ἀλλὰ δουλεύειν ἀκριβείᾳ κανόνων. παντὶ δὲ λόγῳ τυπωθήτω τοὺς ἐπὶ τῷ βαπτισμῷ ἐκείνων προσερχομένους χρίεσθαι ἐπὶ τῶν πιστῶν δηλονότι καὶ οὕτως προσιέναι τοῖς μυστηρίοις. οἶδα δέ, ὅτι τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς περὶ Εὐζώϊον καὶ Σατορνῖνον ἀπ' ἐκείνης ὄντας τῆς τάξεως προσεδεξάμεθα εἰς τὴν καθέδραν τῶν ἐπισκόπων, ὥστε τοὺς τῷ τάγματι ἐκείνων συνημμένους οὐκ ἔτι δυνάμεθα διακρίνειν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, οἷον κανόνα τινὰ τῆς πρὸς αὐτοὺς κοινωνίας ἐκθέμενοι διὰ τῆς τῶν ἐπισκόπων παραδοχῆς.

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· Αἰτούμεθα, ἵνα κομισθῇ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἡ πρὸς Ῥουφινιανὸν ἐπιστολή.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Γενέσθω κατὰ τὴν αἴτησιν τῶν εὐλαβεστάτων μοναχῶν.

Λεόντιος ὁ ἐνδοξότατος ἀσηκρῆτις εἶπεν· Ἐν τῷ τέως ἀναγνωσθήτωσαν αἱ λοιπαὶ τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐπιστολαί.

Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ βιβλιοφύλαξ ἀνέγνω·

Rom. 390 Τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἐκ τῆς πρὸς Εὐαισηνοὺς ἐπιστολῆς

Ma. 1026 Οὓς δὲ πέρυσιν ἐκ τῆς Γαλατίας μετεστείλαντο, ὡς δι' αὐτῶν δυνάμενοι τὴν παρρησίαν τῆς ἐπισκοπῆς ἀπολαβεῖν, τοιοῦτοί εἰσιν, οἵους ἴσασι μὲν οἱ πρὸς ὀλίγον συγγεγονότες αὐτοῖς. καὶ μετ' ὀλίγα. Εἰ δὲ λέγουσιν, ὅτι μετενόησαν, δειξάτωσαν αὐτῶν ἔγγραφον τὴν μετάνοιαν καὶ ἀναθεματισμὸν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει πίστεως καὶ χωρισμὸν τῶν αἱρετικῶν καὶ μὴ ἐξαπατάτωσαν τοὺς ἀκεραιοτέρους.

23–27 Bas. epist. 251 (ad Euaesenos) c. 3,22–26 et 3,37–40 Courtonne III

HV T M **21–78,15** Στέφανος – ὑπομνηστικόν ~ Am f. 157^{r}–158^{v} **23–27** = *Bas.*

---

2 φανερῶς περὶ αὐτῶν M | φανερῶς] εἰληφὸς *Bas. (BC)* **3** προιόντα H **4** μέλλῃ Am ed.Rom.* | τῇ καθόλου οἰκονομίᾳ] τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ἡ οἰκονομία Am ed.Rom.* | τούτῳ H^{pc} Am ed.Rom.* **5** οἰκονομίσασι V | ὑφορώμεθα HV **8** δυσωπεῖτο V **8–9** χάριν ὑπεύθυνοί ἐσμεν M **10** ἐπὶ τῷ βαπτισμῷ ἐκείνων HV (quod Anast. legisse uidetur): ἐπὶ τῶν βαπτισμάτων ἐκείνων T ἐπὶ τὸν βαπτισμὸν ἐκείνων (ἐκεῖνον *Bas.* [*BC*]) M *Bas. Can.* (partim) *Synt. (CP)* ἀπὸ τοῦ βαπτισμοῦ ἐκείνων *Can.* (partim) *Synt. (V P^{mg})* fort. recte ἐπὶ τῶν βαπτισμῶν ἐκείνων *Synt. (Vall.)* **11–12** Εὐζώϊον H *Synt. (V)*: Ἰζόην V T M edd. Ἰζοῖν *Bas.* (?) Ἰζώιν *Can.* (partim) Ἰζώην *Synt. (Vall P)* Ἰζόϊον *Synt. (C)* Ζώϊον *Can.* (partim) Am ed.Rom.^{mg} **12** ἐπ' H **13** συνηγμένους M *Can. (O)* **14** ἑαυτοὺς HV **16** ἡ om. H **18** ἁγία om. V | κατὰ – μοναχῶν om. V **19** ante Λεόντιος add. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ H T M edd. (cf. lat.), sed hoc glossema uel uariam lectionem ad Ἐν τῷ τέως esse suspicor | Λεόντιος – ἀσηκρῆτις] Λεόντιος δὲ ἀσηκρῆτις V **21** Στέφανος – ἀνέγνω] Καὶ Στέφανος ὁ βιβλιοφύλαξ ἀνέγνω V **23** Γαλατείας V Γαλατῶν T edd. **25** γεγονότες H **26** αὐτῶν ed.Rom. **27** ἀκεραιοτέρους HV M Am *Bas.*: ἁπλουστέρους T edd.

consuetudinem suam adulterauerunt. existimo ergo ut, quia nihil est de illis manifestius promulgatum, nos conueniat eorum reprobare baptisma; et si quispiam fuerit ab Ha. 54
illis receptus, hunc cum adierit ecclesiam baptizemus. sane si futurum est, ut id uniuersali dispensationi fiat impedimentum, pristino more utamur et patres qui nostra quaeque dispensauere sequamur. uereor enim, ne forte, cum uoluerimus pigros illos ad baptizandum facere, impedimento simus his qui saluandi essent ob prolixae percontationis mysterium. quodsi illi custodiunt baptisma nostrum, hoc a nobis non flagitetur; non enim illis praestandi gratiam debitores sumus, sed seruiendi censurae canonicae. omni praeterea ratione forma teneatur, ut eos qui ad illorum accessisse baptismum probantur, a fidelibus proculdubio primitus inungantur et ita demum sanctis mysteriis digni efficiantur. noui autem quia fratres qui circa Hizoin et Saturninum erant, cum essent ex illa ordinatione, in cathedra episcoporum suscepimus. itaque eos qui illorum sunt ordini sociati iam non possumus ab ecclesia sequestrare, utpote qui regulam quandam de communione nostra ad illos constituerimus per episcoporum receptionem. PL 129,221

Reuerentissimi monachi dixerunt: Petimus ut deferatur sancti Athanasii ad Rufinianum epistola.

Sancta synodus dixit: Fiat secundum petitionem reuerentissimorum monachorum.

Interea Leontius gloriosissimus a secretis dixit: Interim legantur reliquae sancti Basilii epistolae.

Stephanus reuerentissimus monachus et bibliothecarius legit:

Sancti patris nostri Basilii ex epistola ad Euhaisenos missa Rom. 390

Hi autem quos priori anno de Galatia accersierunt, quo per eos possent fiduciam episcopatus accipere, tales sunt, quales nouerunt illi qui ad modicum quidem extitere cum illis. Et post pauca. Si uero dicunt quia poenitentiam egerunt, ostendant in scriptis poenitentiam suam et anathematismum Constantinopolitanae fidei et separationem sui ab hereticis, et non decipiant quosque simpliciores. Ma. 1025

P VE

1 estimo P | ut *om.* F *edd.* 2 improbare *ed. Rom.** 3 receptus] εἰληφὼς (*sc.* τὸ βάπτισμα) *male intellexit Anast.* („g. et si quispiam ab illis receperit" *ed. Rom.*^{mg}) | ut id] uti *ed. Rom.** 7 prolixae percontationis mysterium] *Anast. legit* μυστήριον *pro* αὐστηρόν, *ut adnotauit Hard.*^{mg} („g. ob sententiae austeritatem" *ed. Rom.*^{mg}) | perconctationis P^{pc} (c P^{c} *s.l.*) 7–8 hoc – flagitetur] „g. hoc nos nequaquam moueat" *ed. Rom.*^{mg}, *sed cf. e.g. Act. IV 31 E* 10 8 illis *om.* F^{ac} illis ad F^{2} *edd.* | prestandi P praestandum E *edd.* 9 preterea P E | ratione *om.* E | forma teneatur ~ τυπωθήτω 9–10 eos – probantur] *locus difficilis, cf. app. crit. gr., fort.* eos *delendum* 10 a fidelibus ~ ἐπὶ τῶν πιστῶν? 11 misteriis VE | Hyzoin VE Izoem *ed. Rom.** 12 cathedram *ed. Rom.*, sed cf. e.g. p. 95,2* 19 Interea ~ Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ, *cf. app. crit. gr.* 21 reuerentissimus] gloriosissimus V 22 ex *om.* V | Euaisenos *ed. Rom.*$^{corr.}$* 23 quos *ed. Rom.*: qui *codd.* 25 paenitentiam P penitentiam VE 26 penitentiam VE

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς τοὺς δυτικοὺς ἐπιστολῆς

La.-Co. 72 Ἔστι τοίνυν εἷς τῶν πολλὴν ἡμῖν κατασκευαζόντων λύπην Εὐστάθιος ὁ ἐκ τῆς Σεβαστείας τῆς κατὰ τὴν μικρὰν Ἀρμενίαν. ὃς πάλαι μαθητευθεὶς τῷ Ἀρείῳ καί, ὅτε ἤκμαζεν ἐπὶ τῆς Ἀλεξανδρείας τὰς πονηρὰς κατὰ τοῦ μονογενοῦς συνθεὶς βλασφημίας, ἀκολουθῶν ἐκείνῳ καὶ τοῖς γνησιωτάτοις αὐτοῦ τῶν μαθητῶν ἐναριθμούμενος, ἐπειδὴ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ, τῷ μακαριωτάτῳ ἐπισκόπῳ Ἑρμογένει τῷ Καισαρείας κρίνοντι αὐτὸν ἐπὶ τῇ κακοδοξίᾳ ὁμολογίαν ἔδωκε πίστεως ὑγιοῦς. καὶ οὕτω τὴν χειροτονίαν ὑπ' αὐτοῦ δεξάμενος Εὐστάθιος μετὰ τὴν ἐκείνου κοίμησιν εὐθὺς πρὸς τὸν ἐπὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Εὐσέβειον ἔδραμεν, οὐδενὸς ἔλαττον καὶ αὐτὸν τὸ δυσσεβὲς δόγμα τοῦ Ἀρείου πρεσβεύοντα. εἶτα ἐκεῖθεν διὰ οἱασδήποτε αἰτίας ἀπελαθείς, ἐλθὼν τοῖς ἐπὶ τῆς πατρίδος ἀπελογήσατο πάλιν, τὸ μὲν δυσσεβὲς ἐπικρυπτόμενος φρόνημα, ῥημάτων δέ τινα ὀρθότητα προβαλλόμενος. καὶ τυχὼν τῆς ἐπισκοπῆς, ὡς ἔτυχεν, εὐθὺς φαίνεται γράψας ἀναθεματισμὸν τοῦ ὁμοουσίου ἐν τῷ κατὰ Ἄγκυραν γενομένῳ αὐτοῖς συλλόγῳ. κἀκεῖθεν ἐπὶ τὴν Σελεύκειαν ἐλθὼν ἔγραψε μετὰ τῶν αὐτοῦ ὁμοδόξων ἃ πάντες ἴσασιν. ἐν δὲ τῇ Κωνσταντινουπόλει συνέθετο πάλιν τοῖς ἀπὸ τῶν αἱρετικῶν προταθεῖσι. καὶ οὕτως ἀπελαθεὶς τῆς ἐπισκοπῆς διὰ τὸ ἐν τῇ Μελιτινῇ προκαθῆρῆσθαι ὁδὸν ἑαυτῷ τῆς ἀποκαταστάσεως ἐπενόησε τὴν ὡς ὑμᾶς ἄφιξιν. καὶ τίνα μέν ἐστιν, ἃ προετάθη αὐτῷ παρὰ τοῦ μακαριωτάτου ἐπισκόπου Λιβερίου, καὶ τίνα, ἃ αὐτὸς συνέθετο, ἀγνοοῦμεν, πλὴν ὅτι ἐπιστολὴν ἐκόμισεν ἀποκαθιστῶσαν αὐτόν, ἣν ἐπιδείξας τῇ κατὰ Τύανα συνόδῳ ἀπεκατέστη τῷ τόπῳ.

Ha. 56 Ἀνεγνώσθη δὲ καὶ ἡ πρὸς Τερέντιον κόμητα τοῦ αὐτοῦ πατρὸς ἐπιστολή, ἐν ᾗ ἐσήμανεν ὁ πατὴρ τὴν πρὸς Εὐστάθιον κοινωνίαν καὶ ἀποδοχὴν ἐκ τῆς αἱρέσεως ἐπιστρέψαντα.

Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχικοῦ σεκρέτου ἀνέγνω·

2–21 Bas. epist. 263 (ad occidentales) c. 3,1–28 Courtonne III **22–24** cf. Bas. epist. 99 (ad Terentium comitem) p. 214–218 Courtonne I; cf. Act. III p. 230,13–14

HV T M **2–21** = *Bas.*

---

1 τοὺς om. T edd. **2** πολὺν V | κατασκευαζόντων + τὴν V | ὁ om. V **3** Ἀρμενίαν] Ἀρμενίαν M | καί om. ed.Rom.* *Bas. (LC)*, cf. lat.? **5** αὐτοῦ om. H **5–6** συναριθμούμενος H ἐνηριθμημένος V **6** Ἑρμογένη H Ἑρμογένει V **6–7** τῷ Καισαρείας om. M **7** δέδωκε M **8** δεξάμενος + ὁ M **9** πρὸς – Κωνσταντινουπόλεως] πρὸς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει V *Bas. (L)* πρὸς τὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως M πρὸς τὸν ἐπίσκοπον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ed.Rom.* ex Vc **10–11** δι' ἃς δήποτε V Am *Bas. (VPM)* **11** τῆς] τοῖς T **12** ῥημάτια V edd. | ὀρθότητος V edd. ὀρθότ sine abbr. T **14** Ἀγκύραν T edd. *Bas.* **16** προτεθεῖσι T edd. **17** ἀπελθὼν V | Μελιτηνῇ M Am *Bas. (VPL)* **18** ὑμᾶς] ἡμᾶς H | προσετάθη V **19** καὶ τίνα] τίνα δέ Am *Bas.* | ἃ om. HV **21** Τύαναν T *Bas. (PM)* | ἀποκατέστη Am *Bas.* | τύπω H **23** Εὐστάθιον] ἐνταῦθα (sic) H **24** ἐπιστρέψαντο(ς) H ἐπιστρέφοντα V edd. **25–26** Στέφανος – σεκρέτου] Στέφανος νοτάριος τοῦ πατριαρχείου V **25–80,17** testimonia quae sequuntur usque ad p. 80,17 ἀπήρεσεν recenteriore aetate inserta esse suspicor, quia non respondent iis quae p. 74,19–20 annuntiantur **25** νοτάριος] τοποτηρητὴς M **25–26** πατριαρχικοῦ σεκρέτου M (cf. lat. et p. 78,12–13 et p. 234,5-6): πατριαρχείου HV T edd.

Eiusdem ex epistola ad occidentales directa

Est igitur unus eorum qui multam nobis tristitiam fabricauerunt Eustathius uidelicet La.-Co. 71
ex Sebastia minoris Armeniae proditus. qui olim ab Arrio doctus, quando proficiebat in Alexandria malignas contra unigenitum componens blasphemias, sequebatur illum et <inter> eos qui illi intima germanitate cohaerebant discipulis eius connumeratus, denique ad conscientiam rediens beatissimo episcopo Hermogeni Caesariensi, a quo super maligna opinione sua iudicabatur, professionem fecit sanae fidei. et ita consecratione ab ipso suscepta Eustathius post illius dormitionem mox ad Constantinopolitanum cucurrit Eusebium, nihilominus et ipsum impium dogma Arrii predicantem. deinde illinc ob aliquam causam propulsus, cum uenisset ad compatriotas suos, se iterum excusauit, et impium quidem sensum occultans uerborum quorundam rectitudinem ostentabat. et utcumque percepto episcopatu protinus apparet anathematismum homousii in collegio quod ab eis apud Ancyram factum est conscripsisse. deinde cum Seleuciam peruenisset, scripsit una cum consentaneis suis quae cuncti nouerunt. Constantinopoli autem iterum his quae praetenderant heretici consensit, et taliter ab episcopatu propulsus, pro eo quod Melitenae antea depositus fuerit, iter sibi restitutionis excogitauit quasi ad uos proficiscens. et quae sint quae illi a beatissimo episcopo Liberio intentata sunt et quae ea quae ipse spopondit, ignoramus, nisi quia epistolam detulit restituentem se, quam ostendens synodo apud Tyanam congregatae suo restitutus est loco.

Lecta est autem et ad Terentium comitem eiusdem patris nostri epistola, in qua Ha. 55
significauit idem pater Eustathii communionem et receptionem ab heresi iam con- PL 129,222
uersi.

Stephanus reuerentissimus diaconus et notarius uenerabilis patriarchici secreti legit:

P VE

2 igitur *om.* V 3 Armoeniae P | Ario *ed. Rom.** | ductus P^{ac} (u^{1} *in* o *mut.* P^{c}) 5 <inter> eos *scripsi*: eos P V illos E iis *ed. Rom.** | coherebant VE | eius ~ αὐτοῦ *hic male positum* 6 ad conscientiam rediens ~ ἐπειδὴ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ *Anast. minus apte* („*g.* ad sua reuersus" *ed. Rom.*^{mg}) 10 Arii *ed. Rom.** | praedicantem VE *edd.* 11 iterum] interim *ed. Rom.** 13 omousii P 15 cuncta P^{ac} (a *exp.*, i *superscr.* P^{c}) V^{ac} (a *in* i *mut.* V^{x}) E | nouerant E norunt *ed. Rom.** 16 consentit *ed. Rom.** 17 fuerit] fuerat *ed. Rom.** | sibi iter E *edd.* | *malam interpretationem* quasi ~ ὡς *Anast. fort. delere oblitus est* („*illud* quasi *redundat*" *ed. Rom.*^{mg}) | sunt *ed. Rom.** 20 congregatam P V^{ac} (am *in* ae *mut.* V^{x}) E 22 iam *om.* E *edd.*

Ἐκ τοῦ ὅρου τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς τρίτης συνόδου κατὰ τῶν δυσσεβῶν Μεσσαλιανῶν ἤγουν Εὐχητῶν

Ἤρεσεν ἅπασιν ἡμῖν καὶ τοῖς θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις Οὐαλεριανῷ καὶ Ἀμφιλοχίῳ καὶ πᾶσι τοῖς τῶν Παμφύλων καὶ Λυκαόνων ἐπαρχιῶν εὐλαβεστάτοις ἐπισκόποις τὰ ἐν τῷ συνοδικῷ χαρτίῳ τυπωθέντα κρατεῖν ἅπαντα καὶ κατὰ μηδένα τρόπον παραβαίνεσθαι αὐτά, βεβαίων ὄντων δηλαδὴ καὶ τῶν πεπραγμένων ἐν Ἀλεξαν-
Rom. 391 δρείᾳ, ὥστε τοὺς ὄντας κατὰ πᾶσαν ἐπαρχίαν τῆς Μεσσαλιανῶν ἤγουν Ἐνθουσιαστῶν αἱρέσεως ἢ καὶ ἐν ὑποψίαις τῆς τοιαύτης γε νόσου γεγενημένους, εἴτε κληρικοὶ εἶεν εἴτε λαϊκοί, μεθοδεύεσθαι καὶ ἀναθεματίζοντας κατὰ τὰ ἐν τῷ μνημονευθέντι συνοδικῷ διηγορευμένα ἐγγράφως μένειν τοὺς μὲν κληρικοὺς ἐν τῷ κλήρῳ, τοὺς δὲ λαϊκοὺς ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῆς ἐκκλησίας.

Ma. 1027 Πέτρος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχικοῦ σεκρέτου ἀνέγνω·

Τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας Μαξίμῳ διακόνῳ Ἀντιοχείας ὑπομνηστικόν

Ἔμαθον παρὰ τοῦ ἀγαπητοῦ μονάζοντος Παύλου, ὅτι παραιτεῖται ἡ σὴ θεοσέβεια
La.-Co. 73 μέχρι σήμερον τὴν κοινωνίαν τὴν πρὸς τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην διὰ τό τινας ἐν τῇ Ἀντιοχέων ἐκκλησίᾳ ἢ φρονοῦντας ἔτι τὰ Νεστορίου ἢ πεφρονηκότας μέν, ἀποσχομένους δὲ ἴσως. δοκιμασάτω τοίνυν τὸ σὸν ἐπιεικές, πότερόν ποτε οἱ λεγόμενοι συνάγεσθαι γυμνῶς καὶ ἀναισχύντως τῷ Νεστορίῳ καὶ φρονοῦσι καὶ λαλοῦσιν ἑτέροις ἢ κεκαυτηριασμένην μὲν ἐσχήκασί ποτε τὴν συνείδησιν, συνάγονται δὲ νῦν μεταμεληθέντες ἐφ' οἷς συνηρπάγησαν, αἰσχυνόμενοι δὲ ἴσως ὁμολογεῖν τὸ πταῖσμα· συμβαίνει γάρ τινα τοιαῦτα περὶ τοὺς ἀπατηθέντας γίνεσθαι. κἂν ἴδῃς συντρέχοντας νῦν τῇ ὀρθῇ πίστει, ἀμνησικάκει περὶ τῶν παρελθόντων· βουλόμεθα γὰρ μᾶλλον ἀρνουμένους αὐτοὺς ὁρᾶν ἢ ἀναισχύντῳ γνώμῃ συνηγοροῦντας ταῖς Νεστορίου κακίαις. ἵνα δὲ μὴ δοκῶμεν τιμᾶν τὸ φιλόνεικον, ἀσπασώμεθα τὴν πρὸς τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην κοινωνίαν, συγχωροῦντες αὐτῷ καὶ

3–11 Conc. Ephes., ACO I 1,7 p. 117,2–3 et 10–18 (coll. Ath.; definitio contra Messalianitas) 14–80,2 Cyr. common. ad Maximum Antioch. (= epist. 57 = can. 6) p. 21,14–26 Schwartz; Synt. p. 560–561; Joannou II p. 284–285

HV T M 3–11 = *coll. Ath.* 14–80,2 = *Cyr., Synt.* 19–80,17 πότερόν ποτε – ἀπήρεσεν ~ Am f. 158^{v}–159^{r}

---

1 τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς τρίτης H (cf. *coll. Ath.* et lat.): τῆς ἁγίας V τῆς ἁγίας τρίτης T edd. τῆς οἰκουμενικῆς τρίτης M 1–2 Μασαλιανῶν M Am^{ac} (in α^{1} scr. ε m^{2}) Μασσαλιανῶν ed.Rom.* Μεσσαλιανιτῶν *coll. Ath.* 2 Εὐχιτῶν V T M edd., sed cf. lat. et Theoph. p. 63,14; Joh. Dam. de haer. c. 80,1 et 80,104 Kotter IV 3 συνήρεσεν *coll. Ath.* | πᾶσιν M | Οὐαλλεριανῷ H T 4 πᾶσι + πιστοῖς V | ἐπαρχίας V | εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων V 6 ὄντων + αὐτῶν T edd. 7 Μεσσαλιανῶν H T *coll. Ath.*: Μεσσαλιανῆς V Μασαλιανῶν M Μασσαλιανῶν ed.Rom.* 8 γε om. *coll. Ath.* ed.Rom.* | γεγενημένους M 9 ἀναθεματίζοντας] ἀναθεματίζειν τὰ H | τὰ om. H 9–10 μνημονευθέντι] μεθοδευθέντι HV 11 ἐν – ἐκκλησίας] ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ H 12–13 Πέτρος – ἀνέγνω] Εἶτα ἀνέγνω V 12 καὶ νοτάριος om. H 13 σεκρέτου + ἔχων ἐπὶ χεῖρας T edd., sed cf. lat. 15 ὑπομνηστικόν] ὁ ὑπομνηστικός H om. V 17 τὴν^{1} – Ἰωάννην τὴν πρὸς τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην κοινωνίαν V 18 τό om. *Cyr. (U)* | Ἀντιοχέων] τῆς Ἀντιοχείας V | τὰ + τοῦ V edd. τοῦ *Cyr. (G)* 19 ἀπεσχισμένους V | ἴσως + εἶναι M *Cyr. (G)* 20 τῷ Νεστορίῳ H T M *Synt.* (hic retinendum, quia testimonium ex traditione canonica desumptum esse uidetur): τὰ τοῦ Νεστορίου V *Cyr. (G)* τὰ Νεστορίου *Cyr. (RU)* ed.Rom.^{mg}, om. *Cyr. (L)* 21 ἑτέρως V edd. (ἑτέροις ed.Rom.^{mg}) | ποτε om. V 23–24 τοιαῦτα – ἀμνησικάκει om. V 24 νῦν om. T edd. 25 μᾶλλον om. V | αὐτοὺς om. V | συνηγοροῦντα H 27 ἐπίσκοπον om. V | κοινωνίαν om. T *Synt.*

Ex diffinitione sanctae ac uniuersalis tertiae synodi contra impios Messalianos, id est Euchetas

Placuit omnibus nobis ac deo amabilibus episcopis Valeriano et Amphilochio et cunctis Pamphylensis et Lycaonensis prouinciarum reuerentissimis episcopis, quo uniuersa quae in synodica chartula statuta sunt teneantur et praeuaricari nullo modo praesumantur, firmis uidelicet existentibus etiam his quae gesta sunt Alexandriae. itaque qui sunt per omnem prouinciam ex Messalianorum id est * Enthusiastarum heresi aut si suspectui habentur quod huiusmodi languoris existant, siue clerici sint siue laici, remeantes et anathematizantes in scriptis secundum ea quae in iam memorata synodica charta promulgata sunt, maneant clerici quidem in clero, laici uero in communione ecclesiae. Rom. 391

Petrus reuerentissimus lector et notarius uenerabilis patriarchici secreti legit: Ma. 1028

Sancti patris nostri Cyrilli archiepiscopi Alexandriae Maximo diacono Antiocheno commonitorium

Didici a diligendo mihi Paulo monacho quia recusat pietas tua usque hodie communionem reuerentissimi episcopi Iohannis amplecti, pro eo quod quidam in Antiochena ecclesia male adhuc cum Nestorio uel sentiant uel iam senserint quidem, sed forsitan resipuerint. probet igitur modestia tua, utrum aliquando hi qui dicuntur colligi nude ac irreuerenter cum Nestorio sentiant et inuicem colloquantur, licet aliquando cauteriatam habuerint conscientiam, colliguntur autem nunc acta poenitentia super his in quibus surrepti sunt, quamuis confiteri fortasse reuereantur excessum; accidunt enim quaedam huiusmodi fieri circa deceptos, licet uideas eos nunc ad rectam concurrere fidem. itaque ne succenseas super his quae transierunt. uolumus enim eos magis illorum abnegatores uidere quam irreuerenti mente aduocatos nequitiarum esse Nestorii. ut autem non aestimemur amare contentionem, amplectamur reuerentissimi episcopi Iohannis communionem indulgentes ei, et causa dispensationis non La.-Co. 74

13–21 Sancti – excessum = *Iuo prol. 54 B; Grat. C. 1 q. 7 c. 15 col. 433,15–27* 25–81,2 ut – multa = *Iuo prol. 54 B–C; Grat. C. 1 q. 7 c. 15 § 1 col. 433,27–32*

P VE 13–21 = *Iuo, Grat.* 25–81,2 = *Iuo, Grat.*

1 Messalianos *scripsi coll. ACO I 5 p. 355,4 al. (cf. gr.)*: Mesilianos P V^{ac}E: Messilianos V^{pc} (s add. V^{1-2}) Massalianos *ed. Rom.** 2 Euchaetas P Euthisiastas V^{pc} *prob.* (c *in* t *mut.*, e *in* i *mut.*, sias *add. s.l.* V^{1-2}) Euchitas *ed. Rom.*, sed cf. gr.* H *et Chron. trip. p. 93,16* 4 Pamphilensis VE | Licaonensis VE 5 cartula VE 6 his que P hisque E 7 prouintiam P | Messalianorum *scripsi (uide supra)*: Mesalianorum P Meselianorum V^{ac}E Messilianorum V^{pc} (s *s.l.*, e *in* i *mut.* V^{1-2}) Massalianorum *ed. Rom.** | id est + furiosorum P E *edd.* (*Anastasii glossema ad* Enthusiastarum), furiosorum id est enthusiastarum E^{1} *in marg. sup.* | Enthusiastarum *om.* E *i.t.* (*uide supra*) *edd.* 8 langoris P 9 in^{2} *om.* P 17 male] *nihil respondet in gr.* 18 tua modestia *Iuo Grat.* | aliquando *uncis incl. ed. Rom.*, sed cf. gr.; interpretationem latinam eorum quae sequuntur etiam aliis locis mendosam esse patet* | hi qui dicuntur *om. Iuo Grat.* 19 inuicem ~ ἑτέροις? *corruptelam cruce indic.* F^{2mg} | licet] uel *ed. Rom.*, sed interpres legit* εἰ *pro* ἤ 20 colligantur V^{pc} (a *in* u *scr.* V^{1-2}) *Iuo Grat.* | penitentia VE 22 licet] liceat V^{ac} (a *del.*) ac si *ed. Rom.*, sed interpres* κἂν ἴδῃς *ad praecedentem sententiam uidetur rettulisse* | eos uideas V^{ac} *(signis transp.)* E *edd.* 23 itaque *om. ed. Rom.** | succenseas + eis V^{pc} F^{2} *edd.* succenseas + eos V^{ac} (i *in* o *scr.* V^{x}) succenseas + eas E 25 estimemur *codd.* 26 episcopi *om.* F *edd., post* amplectamur *habent Iuo Grat.* | causam V^{ac} (m *eras.*) E | dispensationis + eius V dispensationis + eius negotium *Iuo Grat.* dispensationis + ut *ed. Rom.*, sed interpres uerborum constructionem mutauit*

οἰκονομίας ἕνεκα μὴ ἀκριβολογεῖσθαι σφόδρα περὶ τοὺς μεταγινώσκοντας· οἰκονομίας γάρ, ὡς ἔφην, δεῖται τὸ πρᾶγμα πολλῆς.

Τοῦ αὐτοῦ πατρὸς πρὸς Γεννάδιον πρεσβύτερον καὶ ἀρχιμανδρίτην

Τὸ μὲν ἔντονον εἰς εὐλάβειαν τῆς σῆς θεοσεβείας οὐ νῦν ἔγνων, ἀλλ' ἤδειν ἔκπαλαι καὶ ἐπαινῶ γε σφόδρα μετὰ τοιαύτης ἀκριβείας θέλουσαν ζῆν. ἀλλ' οἰκονομίαι πραγμάτων ἔσθ' ὅτε παραβιάζονται βραχὺ τοῦ δέοντος ἔξω φέρεσθαί τινας, ἵνα τι μεῖζον κερδαίνωσιν. ὥσπερ γὰρ οἱ τὴν θάλασσαν ναυτιλλόμενοι χειμῶνος ἐπικειμένου καὶ κινδυνευούσης τῆς νεὼς ἀλύοντες ἀποφορτίζονταί τινα τοῦ σῶσαι τὰ λοιπά, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν τοῖς πράγμασιν, ὅταν μὴ ἐξῇ τὸ λίαν ἀκριβὲς ἀποσῴζειν, παρορῶμέν τινα, ἵνα μὴ τοῦ παντὸς πάθωμεν ζημίαν. καὶ ταῦτα γράφω μαθών, ὅτι ἡ σὴ θεοσέβεια λελύπηται εἰς τὸν ὁσιώτατον καὶ θεοσεβέστατον ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ συλλειτουργὸν ἐπίσκοπον Πρόκλον ὡς λαβόντα πρὸς κοινωνίαν τὸν τῆς Αἰλιέων, ὃν οἱ μὲν τῆς ἐκκλησίας θεσμοὶ τῆς Παλαιστίνης ἡγούμενον οὐκ ἴσασιν, ἐγείρει δὲ πρὸς ἀχάλινον τοῦ πράγματος ἐπιθυμίαν φιλοδοξία διάκενος πικρὸν ἔχουσα τὸ τέλος. μὴ ἀποφευγέτω τοίνυν ἡ σὴ θεοσέβεια τὴν πρὸς τὸν ὁσιώτατον καὶ θεοφι-
Rom. 392 Ha. 57 λέστατον ἐπίσκοπον Πρόκλον κοινωνίαν· μία γὰρ γέγονεν ἡ φροντὶς ἐμοί τε καὶ τῇ ὁσιότητι αὐτοῦ, καὶ ὁ τῆς οἰκονομίας τρόπος οὐδενὶ τῶν συνετῶν ἀπήρεσεν.

Τούτων ἀναγνωσθέντων οἱ μοναχοὶ εἶπον· Εἰ κελεύει ἡ ἁγία σύνοδος, κομισθήτω ἡ πρὸς Ῥουφινιανὸν τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἐπιστολὴ καὶ ἀναγνωσθήτω.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Γενέσθω ἡ αἴτησις τῶν εὐλαβεστάτων μοναχῶν.

Στέφανος ὁ προειρημένος μοναχὸς ἔχων μετὰ χεῖρας τὴν βίβλον ἀνέγνω·

Ma. 1030 Τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου πρὸς Ῥουφινιανόν

Κυρίῳ ἀγαπητῷ καὶ ποθεινοτάτῳ συλλειτουργῷ Ῥουφινιανῷ Ἀθανάσιος ἐν κυρίῳ χαίρειν. καὶ μεθ' ἕτερα· Ἐπειδὴ φιλοκάλως καὶ ἐκκλησιαστικῶς — τοῦτο γὰρ πάλιν πρέπει τῇ σῇ εὐλαβείᾳ — ἠρώτησας περὶ τῶν δι' ἀνάγκην ὑποσυρέντων, μὴ φθαρέντων δὲ ἐν τῇ κακοπιστίᾳ, καὶ ἠθέλησας γράψαι με τὰ δόξαντα ἐν ταῖς συν-
La.-Co. 76 ὁδοις καὶ πανταχοῦ περὶ αὐτῶν, γίνωσκε, κύριέ μου ποθεινότατε, ὅτι ἐν ἀρχῇ μὲν

3–17 Cyr. ad Gennadium presb. (= epist. 56 = can. 7) p. 17,11–24 Schwartz; Synt. p. 562–563; Joannou II p. 286–287 **22–82,19** Ath. epist. ad Rufin. (= can. 3), Synt. p. 554–555; Joannou II p. 76,9–10.16–18 et p. 77,17–79,19

HV T M **3–17** = *Cyr., Synt.* **22–82,19** = *Synt., Can.*

1 ἕνεκεν HV | ἀκριβολογούμενοι M *Cyr. (G)* **2** ὡς ἔφην om. V **3** πατρὸς om. *Synt.* | Γενάδιον V | πρεσβύτερον] ἐπίσκοπον H | καὶ om. H **4** εὔτονον V M^{ac} (γρά(φεται) καὶ ἔντονον M^{2mg}) *Cyr. (RG) Synt. (Vind)*, sed cf. Cyr. ador., PG 68, 561 B 1 et 601 A 11–12 | εὐλάβειαν] εὐσέβειαν *Synt.* | ἤδην V **5** τοιαύτης] πάσης T ed.Rom.^{mg} | θέλουσι V | ἀλλ' + αἱ *Cyr. (RL)* | οἰκονομίαν V M οἰκονομία *Synt.* οἰκονομίαι + τῶν *Cyr. (R)* **6** τινας M | τι] τὸ HV **7** κερδάνωσιν Am *Cyr. (GL) Synt.* κερδανοῦσιν *Cyr. (R)* | ναυτιλόμενοι V T ed.Rom. **8** νεὼς T M *Cyr. (R)*: νηὸς HV *Cyr. (GL) Synt.* | ἀλυῶντες *Synt.* | τινα + ὑπὲρ *Cyr. (RG)* **11** θεοσέβεια] θεοφίλεια M *Cyr. (G)* | καὶ θεοφιλέστατον T edd. *Cyr. (L)*, om. V **12–13** Ἁλιαίων H Αἰλιαίων *Synt.* **14** δὲ om. T | φιλοδοξία διάκενος] κενοδοξία H | τὸ om. *Cyr. (RL) Synt.* **15–16** ὁσιώτατον καὶ θεοσεβέστατον H εὐλαβέστατον καὶ ὁσιώτατον V **18** οἱ + εὐλαβέστατοι T edd., sed cf. lat. | κομισθήτω + ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν H **19** ἐπιστολὴ + κομισθήτω H **20** εὐλαβῶν M **21** Στέφανος – ἀνέγνω] Στέφανος μοναχὸς ἔφη V **23** ἀγαπητῷ] υἱῷ *Can.* (exceptis *Val A Bar*) | συλλειτουργῷ om. HV **24** καὶ μεθ' ἕτερα om. V T *Synt.* καὶ μετ' ὀλίγα ed.Rom.* **25** διὰ M | ὑποσυρρέντων HV **26** μοι H *Can. (Val) Synt.* μετὰ V **27** περὶ αὐτῶν post δόξαντα *Can.* (excepto *Val*, om. *A Bar*)

subtilius uel districtius seu uehementius erga se recognoscentes agatur; dispensationis enim gratia, sicut dixi, eget negotium multa.

Eiusdem patris ad Gennadium presbyterum et archimandritam

Intentionem quidem reuerentiae tuae, quam circa diuinum possides cultum, non nunc tantum agnoui, sed ab olim sciebam, et laudo uehementer eam cum tanta uolentem districtionis diligentia uiuere. sed dispensationes rerum nonnunquam cogunt parum quid a debito quosdam foras exire, ut maius aliquid lucri faciant. sicut enim hi qui mare nauigant, tempestate urguente nauique periclitante anxiati quaedam PL 129,223 exonerant, ut cetera salua permaneant, ita et nos, cum non habemus saluandorum omnium negotiorum penitus certitudinem, dispicimus ex his quaedam, ne cunctorum patiamur dispendia. et haec scribo cognoscens quod pietas tua tristetur in sanctissimum et dei cultorem fratrem et comministrum nostrum Proclum episcopum, eo quod admiserit in communionem Heliensium egumenum, quem quidem ecclesiae leges Palestinae praepositum non nouerunt. suscitat autem ad infrunitum negotii desiderium amor gloriae amarum terminum inaniter habens. igitur ne refugiat pietas tua sanctissimi et deo amantissimi Procli episcopi communionem; una enim fuit cura Rom. 392 Ha. 58 mihi et sanctitati eius, et dispensationis modus nulli sapientium displicuit.

His lectis monachi dixerunt: Si iubet sancta synodus, afferatur ad Rufinianum destinata sancti Athanasii epistola et legatur.

Sancta synodus dixit: Fiat petitio reuerentissimorum monachorum.

Stephanus praedictus monachus habens prae manibus librum legit:

Sancti Athanasii ad Rufinianum Ma. 1029

Domino dilecto et amantissimo comministro Rufiniano Athanasius in domino salutem. Et post alia. Quoniam amore bonitatis et ecclesiasticae institutionis – hoc enim reuera decet reuerentiam tuam – interrogasti de his qui propter necessitatem quidem abstracti, non tamen in fide mala corrupti sunt, et uoluisti scribere me quae uisa sunt synodibus et ubique de illis, scito, domine mi amantissime, quia in primor-

---

3 Eiusdem – archimandritam = *Iuo prol. 54 C; Grat. C. 1 q. 7 c. 16 col. 434,2–3* 6–11 dispensationes – dispendia = *Iuo prol. 54 C–D; Grat. C. 1 q. 7 c. 16 col. 434,4–11* 11–14 et – nouerunt = *Iuo prol. 54 D* 15–17 igitur – displicuit = *Iuo prol. 54 D*

P VE 3 = *Iuo, Grat.* 6–11 = *Iuo, Grat.* 11–14 = *Iuo* 15–17 = *Iuo*

1 erga se recognoscentes ~ τοὺς μεταγινώσκοντας? | recognoscat agitari *Grat., sed cf. Iuo et Coll.tr.p. apud Friedberg* 1–2 dispensatione *ed.Rom.** 2 gratia *om. ed.Rom.** | multa] multum *Iuo Grat.* 3 Ianuarium *uel* Iulianum *Grat.* 6 dispensationis *ed.Rom. (corr. ed.Reg.)* | nonnumquam V 8 urgente VE *edd.* | quedam P 9 exhonerant VE *Iuo Grat.* | cera P^{ac} (te *superscr.* P^{c}) 10 poenitus P | dispicimus P $V^{ac}E$ (*cf. MLW s.u.*): despicimus V^{pc} (*in* i *scr.* e V^{1-2}) *Grat. edd.* | quedam P 13 miserit P^{ac} (ad *superscr.* P^{c}) | Aeliensium *ed.Rom.** | hegumenum P episcopum *ed.Rom.*^{mg}, *sed ipse Anast.* egumenum *ex uerbo* praepositum *lin. sequentis suppleuisse uidetur, cf. gr.* 14 infrunitatem P V infirmitatem E, *corr. ed.Rom.* 15 inaniter habens] *Anastasium* διακένως *legisse et ad* ἔχουσα *rettulisse uerisimile est* 16 amatissimi P amicissimi *Iuo* 17 dispensionis P (*signa corr. in marg.* P^{c}) E 21 predictus P 22 Athanasii + epistola VE *edd., sed cf. gr.* | Ruphinianum V Ruffinianum F *ed.Rom.* 23 Ruffiniano F *ed.Rom.* 26 quidem *om. ed.Rom.** | tamen] tam *ed.Rom.** | me *ed.Rom.*: mihi *codd.* 27 synodis *ed.Rom.*, sed cf. p. 51,9 etc.*

παυσαμένης τῆς γενομένης βίας γέγονε σύνοδος παρόντων καὶ τῶν ἀπὸ τῶν ἔξω μερῶν ἐπισκόπων, γέγονε δὲ καὶ παρὰ τοῖς τὴν Ἑλλάδα κατοικοῦσι συλλειτουργοῖς, οὐδὲν δὲ ἧττον καὶ τοῖς ἐν Σπανίᾳ καὶ Γαλλίᾳ. καὶ ἤρεσεν ὅπερ ὧδε καὶ πανταχοῦ, ὥστε τοῖς μὲν καταπεπτωκόσι καὶ προϊσταμένοις τῆς ἀσεβείας συγγινώσκειν μὲν μετανοοῦσι, μὴ διδόναι δὲ αὐτοῖς ἔτι τόπον κλήρου, τοῖς δὲ μὴ αὐθεντοῦσι μὲν τῆς ἀσεβείας, ὑποσυρεῖσι δὲ δι' ἀνάγκην καὶ βίαν, ἔδοξε δίδοσθαι μὲν συγγνώμην, ἔχειν δὲ καὶ τὸν τόπον τοῦ κλήρου, μάλιστα ὅτι ἀπολογίαν πιθανὴν ἐπορίσαντο, καὶ ἔδοξε τοῦτό πως οἰκονομικῶς γεγενῆσθαι· διεβεβαιώσαντο γὰρ μὴ μεταβεβλῆσθαι μὲν εἰς ἀσέβειαν, ἵνα δὲ μὴ κατασταθέντες τινὲς ἀσεβέστατοι διαφθείρωσι τὰς ἐκκλησίας, εἵλοντο μᾶλλον συνδραμεῖν τῇ βίᾳ καὶ βαστάσαι τὸ βάρος ἢ λαοὺς ἀπολέσθαι. τοῦτο δὲ λέγοντες ἔδοξαν καὶ ἡμῖν πιθανῶς λέγειν διὰ τὸ καὶ προφασίζεσθαι αὐτοὺς τὸν Ἀαρὼν τὸν Μωυσέως ἀδελφὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ συνδραμεῖν μὲν τῇ τοῦ λαοῦ παραβάσει, ἀπολογίαν δὲ ἐσχηκέναι, ἵνα μὴ ὁ λαὸς ὑποστρέψας εἰς Αἴγυπτον ἐπιμείνῃ τῇ εἰδωλολατρίᾳ· καὶ γὰρ ἦν φαινόμενον εὔλογον, ὅτι μένοντες ἐν τῇ ἐρήμῳ δύνανται παύσασθαι τῆς ἀσεβείας, εἰσελθόντες δὲ εἰς Αἴγυπτον ἐπετρίβοντο καὶ ηὔξανον ἐν αὐτοῖς τὴν ἀσέβειαν. τούτου τοίνυν ἕνεκα συγγνωστὸν πρὸς τὸν κλῆρον γέγονε, τοῖς δὲ ἀπατηθεῖσι καὶ βίαν παθοῦσι συγγνώμην διδόναι. ταῦτα καὶ ἐν Ῥώμῃ ἐγράφη καὶ ἀπεδέξατο ἡ Ῥωμαίων ἐκκλησία. ταῦτα καὶ τῇ σῇ εὐλαβείᾳ δηλῶ θαρρῶν, ὅτι τὰ δόξαντα ἀποδέξεταί σου ἡ θεοσέβεια.

Σάβας καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· Οὔκ ἐστιν αὕτη ἡ φωνὴ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου μόνον, ἀλλὰ καὶ συνόδων διὰ τὸ λέγειν τὸν αὐτὸν πατέρα, ὅτι καὶ οἱ Ῥωμαῖοι καὶ οἱ Ἑλλάδος ἀπεδέξαντο. καὶ ὁρίζει τοὺς ἐξ αἱρέσεως ἐπιστρέφοντας δέχεσθαι μὲν εἰς μετάνοιαν, τὴν ἱερωσύνην δὲ μὴ ἀπολαμβάνειν.

Rom. 393 Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Οὐ περὶ παντὸς αἱρετικοῦ ἐπιστρέφοντος ἀποφαίνεται ὁ πατὴρ μὴ δεχθῆναι, ἀλλὰ περὶ τῶν πρωτάρχων τῆς αἱρέσεως καὶ τῶν ἐμπαθῶς ἐγκειμένων καὶ ῥήμασι μὲν σχηματιζομένων τὴν ἀλήθειαν ἐπὶ παρουσίᾳ ὀρθοδόξων, περὶ δὲ τὸν νοῦν κακουργούντων. ὅμως καὶ αὖθις ἀναγνωσθήτω ἡ αὐτὴ πρὸς Ῥουφινιανὸν ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ πατρός.

Ἀναγινωσκομένου δὲ τοῦ χωρίου τοῦ λέγοντος· „ὥστε τοῖς μὲν καταπεπτωκόσι καὶ προϊσταμένοις τῆς ἀσεβείας συγγινώσκειν μὲν μετανοοῦσι, μὴ διδόναι δὲ αὐτοῖς ἔτι

12–14 cf. Ex. 32,22–23

HV T M 20–84,17 Σάβας – χαλεπά ~ Am f. 159ᵛ–160ʳ

1 τῆς βίας τῆς γενομένης M | γεγενημένης V edd. | καὶ τῶν om. *Can.* (excepto *Val*, καὶ habent *A Bar*) | ἀπὸ τῶν ἔξω] ἀπ' ἔξω *Can. (Val) Synt.* 3 Ἰσπανίᾳ M edd. *Can. (Mar)* 5 ἔτι om. T *Can.* (exceptis *Val A Bar*) | μὴ² om. *Can. (Val A Bar) Synt.* 6 ὑποσυρρεῖσι V παρασυρεῖσι *Can.* (exceptis *Val A Bar*) | δὲ om. H 7 μάλιστα + δὲ V edd. 8 ἐκομίσαντο *Can.* 9 μὲν om. *Can.* (exceptis *Val A*) 10 εἵλαντο (sic) V εἵλαντο *Can. (Val A Bar) Synt.* | βαστᾶσαι HV 12 τὸν²] τοῦ HV | Μωυσέος H M 14–15 ἐπιμείνῃ – Αἴγυπτον om. H 14 εἰδωλολατρείᾳ *Can. Synt.* 14–15 μένοντες + μὲν *Can.* 16 ἑαυτοῖς T edd. | ἕνεκεν V 16–17 σύγγνωστον HV *Can. Synt.* 17 συγγνώμη M *Can.* (excepto *A*) 18 διδόναι (sc. ἔδοξε) HV T *Can. (Val A) Synt.*: δίδοται M *Can.* (exceptis *Val A*, δίδονται *Col*) | ταῦτα – ἐκκλησία om. *Can.* (exceptis *Val A Bar*) | ταῦτα¹] ταυτὸ *Can. Synt.*, fort. etiam hic scribendum (nisi Anast. legit ταῦτα) 19 θαρρῶν δηλῶ M *Can. (M)* | ὅτι + καὶ *Can.* (exceptis *Val As Marᵖᶜ*) | ὑποδέξεταί *Can.* (exceptis *Val A* et aliis) 20 ante Σάβας add. Τούτων ἀναγνωσθέντων T edd. | Σάββας H | Σάβας + ὁ εὐλαβέστατος T edd. | εὐλαβέστατοι H Am: om. V T M edd., sed cf. lat. 21 μόνου H Am | συνόδου HV 22 καὶ οἱ² + τῆς V edd. καὶ οἱ + ἐξ M | ὁρίζει sc. ὁ πατήρ, aliter Anast. | ἐξ] τῆς V 24 ἔφη V 28 πρὸς Ῥουφινιανὸν om. V Am | Ῥουφῖνον H | τοῦ αὐτοῦ πατρός om. V Am 29 Καὶ ἀναγινωσκομένου τοῦ V 30 μὲν om. M

dio quidem cessante ui, quae facta extiterat, celebrata est synodus praesentibus etiam La.-Co. 75
et episcopis qui partium erant eorum qui foris sunt, facta est autem et penes comministros qui Greciam habitant, porro nihil minus et ab his qui in Hispania et Gallia sunt. et quod hic placuit, placuit et ubique, ita ut his qui cadunt et praesunt impietati ignoscatur quidem, cum poenitentiam gesserint, non autem ulterius eis locus detur in clero, his autem qui auctores non fuerint impietatis, sed per necessitatem et uim abstrahuntur, placuit ut et uenia detur et habeant cleri locum, maxime cum excusationem persuasoriam dederint, et placuit id dispensatorie fieri; firmauerunt enim, ne migrarent ad impietatem. ne autem ordinati quidam impiissimi ecclesias corrumperent, elegerunt potius concurrere uiolentiae et portare pondus quam perdere populos. hoc autem prosequentes uisi sunt etiam nobis persuasorie fari, pro eo quod excusarentur dicentes et Aaron Moysi fratrem in heremo concurrisse quidem praeuaricationi plebis, habuisse tamen defensionem, ne uidelicet populus Aegyptum reuersus in idolatria permaneret. nam et ratio euidens apparebat quoniam manentes in heremo cessare ab idolatria possent, sin autem Aegyptum ingressi, moram in se facerent et incrementum impietatis. propter ea igitur dispensatio circa clerum effecta PL 129,224
est, atque his qui decepti et uim perpessi fuerant, indulgentia tributa consistit. haec et Romae scripta et a Romanorum ecclesia sunt recepta. haec et reuerentiae tuae significo fidens quod ea quae approbata sunt, pietas tua suscipiat.

Sabas et qui cum ipso reuerentissimi monachi dixerunt: Non est haec uox sancti Athanasii tantum, sed et synodorum. nam idem pater dicit quia et Romani et Greci receperunt et diffiniunt ut ex heresi conuersi recipiantur quidem ad poenitentiam, non tamen ad sacerdotium admittantur.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Non de omni conuerso heretico idem pater Rom. 393
minime suscipiendo denuntiat, sed de principibus hereseos et his qui uitiose atque affectuose uerbis quidem simulant ueritatem in praesentia horthodoxorum, in mente uero nequiter operantur. uerum legatur et iterum eadem ad Rufinianum missa eiusdem patris epistola.

Cumque legeretur locus qui dicit: „ita ut his qui cadunt et praesunt impietati, ignoscatur quidem, cum poenitentiam gesserint, non autem ulterius eis locus detur in

---

24 Tarasius – dixit = *Deusd. I 45 p. 54,15; Coll. Brit. f. 183^{v}* **27–85,3** legatur – dederint = *Deusd. I 45 p. 54,15–21; Coll. Brit. f. 183^{v}*

P VE **24** = *Deusd., Coll. Brit.* **27–85,3** = *Deusd., Coll. Brit.*

---

2 earum quae *ed. Rom.^{mg}* **3** nichil minus V nichilominus E nihilominus *ed. Rom.* ex* F **5** penitentiam VE **6** *exspectaueris* fuerunt, *ut uidit Dubielzig, sed cf. infra p. 85,1 et 7* **7** ut et P V: et ut E ut *ed. Rom.** **8** dispensatoriae P V **8–9** ne migrarent] quod non migrassent *ed. Rom. non male, sed mendum ipsi Anastasio imputandum* **12** eremo *ed. Rom.* (ut semper)* **14** idolatria] idolatriam E idololatria *ed. Rom.* **15** idolatria] idololatria V *aeque bonum* | Egyptum VE | ingressi + essent *ed. Rom., sed potius subaudiendum quam supplendum* | in se *om. ed. Rom.** **16** facerent + perfectam V^{2} *s.l.* **19** suscipiet *ed. Rom.** **20** haec *om.* V^{ac} (*add.* V^{1} *s.l.*) E *edd.* | sancti *om.* V^{ac} (*add.* V^{1} *s.l.*) E *edd.* **22** definiunt E *edd., Anast. legit* ὁρίζουσι | penitentiam VE **23** sacerdotia E *edd.* **25** minimo P^{ac} (o *exp.*, e *superscr.* P^{1}) **27** uero] autem *ed. Rom.** | uerum *om. Deusd. Coll. Brit.* | et *om. ed. Rom.** | iterum eadem *om. Deusd. Coll. Brit.* | Ruffinianum F *ed. Rom.* Ruphinianum *Deusd.* **27–28** eiusdem] sancti *Deusd. Coll. Brit.* **29** Cumque] Eumque V^{ac} *prob.* (E *in* C *mut.* V$^{1-2}$) Et cum *Deusd. Coll. Brit.* | legeretur] lectus esset *Deusd. Coll. Brit.* | cadunt + in eresim *Deusd.* cadunt + in heresim *Coll. Brit.* **30** penitentiam V p(ae)nitentiam E *Deusd. Coll. Brit.* | ulterius eis detur locus *Deusd.* eis ulterius detur locus *Coll. Brit.* | locus eis *ed. Rom.**

τόπον κλήρου, τοῖς δὲ μὴ αὐθεντοῦσι μὲν τῆς ἀσεβείας, ὑποσυρεῖσι δὲ δι' ἀνάγκην
Ma. 1031 καὶ βίαν, ἔδοξε δίδοσθαι μὲν συγγνώμην, ἔχειν δὲ καὶ τὸν τόπον τοῦ κλήρου, μάλι-
Ha. 60 στα ὅτι ἀπολογίαν πιθανὴν ἐπορίσαντο", οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· Ἰδοὺ καθὼς προέφημεν, ὁ πατὴρ οὐ δέχεται εἰς ἱερωσύνην τοὺς ἐξ αἱρέσεως ἐπιστρέφοντας.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Οὐκ ἔστιν οὕτως, καθὼς νοεῖτε. ὁ μὲν γὰρ πατὴρ τοὺς μὴ αὐθεντήσαντας τῆς αἱρέσεως, ἀλλ' ὑποσυρέντας καὶ βίαν παθόντας ἀποδέχεται εἰς ἱερωσύνην, μόνους δὲ τοὺς προϊσταμένους ἢ γεννήτορας τῶν αἱρέσεων [αὐτοὺς] εἰς ἱερωσύνην οὐ προσεδέξατο, εὖ γε καὶ καλῶς καὶ δι-
La.-Co. 77 καίως τοῦτο ἀποφαινόμενος. καὶ αὖθις πένταθλον οἶδε τὸν ἅγιον Ἀθανάσιον ἡ ἐκκλησία, ὡς διωχθέντα εἰς Ῥώμην διαφόρως καὶ ἀτίμῳ φυγῇ ἐξελαθέντα ὑπὸ τῶν προϊσταμένων τῆς Ἀρειανικῆς αἱρέσεως· ὑποστρέφοντος δὲ αὐτοῦ καὶ περιγενομένου τῶν ἐκκλησιῶν οἱ ἀντίπαλοι αὐτῷ ὑπεκολλῶντο κατὰ τοὺς καιροὺς μεταβαλλόμενοι· ὅτε δὲ παρρησίαν ἐλάμβανον ἐκείνου ἀναχωροῦντος, εἰς τὴν προτέραν αἵρεσιν ἐπανήρχοντο καὶ διωγμὸν κατὰ τῶν εὐσεβῶν ἐκίνουν. διὰ τοῦτο οἶμαι τὸν πατέρα λέγειν μὴ δέχεσθαι τοὺς τοιούτους εἰς ἱερωσύνην, ὡς ὑπομείναντα αὐτόν τε καὶ τοὺς ὀρθοδόξους ὑπ' αὐτῶν τὰ χαλεπά.

Σάβας ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς εἶπεν· Ἀμνησίκακός ἐστιν ὁ ἀνήρ.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Πρόδηλον τοῦτο· οὐδὲ γὰρ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀπεδίδου τινί, διὰ δὲ τὸν τοῦ θεοῦ ζῆλον καὶ ἀσφάλειαν τῆς ἐκκλησίας ἀπαίδευτον χρηστότατα οὐκ ἠδύνατο κτᾶσθαι, ἀλλὰ τὰ πρὸς ἐκδίκησιν τοῦ θεοῦ προετιμᾶτο.

Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος μοναχὸς καὶ τοποτηρητὴς τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως εἶπε· Καλῶς ἀνεγνώσθη ὁ ὅρος οὗτος εἰς ἀσφάλειαν τῶν ἀκουόντων.

Οἱ μοναχοὶ ἀναλαβόντες εἶπον· Ἀλλὰ τοὺς παρασυρέντας καὶ βίαν παθόντας ὁ πατὴρ προσίεται. εἰπάτωσαν οὖν, εἰ παρεσύρησαν ἢ βίαν ὑπέμειναν, ὅτε ἀπέστησαν τῆς ἀληθείας.

Ὑπάτιος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἐπίσκοποι εἶπον, ὅτι ἡμεῖς οὔτε βίαν ὑπεμείναμεν οὐδὲ παρεσύρημεν, ἀλλ' ἐν ταύτῃ τῇ αἱρέσει ἡμῶν γεννηθέντες ἀνετράφημεν καὶ ηὐξήθημεν.

Rom. 394 Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κατάνης καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι Σικελίας μετὰ καὶ Ἐπιφανίου διακόνου πόλεως Κατάνης καὶ τὸν τόπον ἐπ-

---

21 ἀπαίδευτον χρηστότητα cf. Bas. reg. fus. 4, PG 31, 989 A 4

HV T M **23–30** Ἰωάννης – ηὐξήθημεν Am f. 160^{r}

---

2 μὲν δίδοσθαι V | καὶ^{2} om. ed.Rom.* **2–3** μάλιστα + δὲ V edd. **3** εὐλαβέστατοι om. V | Ἰδοὺ] Ἰοὺ M **4** ὁ πατὴρ] ὦ πατέρες HV **6** ἁγιώτατος om. V | ἔφη V | καθὼς] ὡς V | νοεῖτ(αι) V **7** ἀλλ' om. M | ὑποσυρρέντας HV **9** αὐτοὺς deleui (cf. lat.) | αὐτοὺς εἰς ἱερωσύνην om. V **11** ἀπελαθέντα V **12** Ἀρειανῆς V T Am edd. **13** αὐτοῦ V | ἐπεκολλῶντο T edd. **16** τοὺς τοιούτους] τούτους H **18** Σάββας H | ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς om. V | ἀνήρ] πατήρ T edd. **19** Ταράσιος – εἶπεν] Ὁ μέγας Ταράσιος ἔφη V **23–24** Ἰωάννης – ἀκουόντων om. V **23** πρεσβύτερος om. T edd. | μοναχός + τε T edd. **23–24** τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως H M Am (cf. lat.): τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων T edd. **25** ἀναλαβόντες om. V | παρασυρρέντας HV **26** παρεσύρρησαν HV | ὅτε HV: ὅτι T M Am edd. **28** οἱ – ἐπίσκοποι] οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι V | οὐδὲ T **29** παρεσύρρημεν V | γενηθέντες H **31** ὁ εὐλαβέστατος M om. V **31–32** οἱ – ἐπίσκοποι] οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι V **32** Σικελλίας HV | καὶ^{1} om. T edd. | πόλεως om. V T edd., sed cf. lat. | Κατάνης καὶ om. T

clero, his autem qui auctores non fuerint impietatis, sed per necessitatem et uim abstrahuntur, placuit ut et uenia detur et habeant cleri locum, maxime cum excusa- Ma. 1032
tionem persuasoriam dederint", reuerentissimi monachi dixerunt: Ecce <sicut> Ha. 59
praediximus, hic sanctus pater non suscipit in sacerdotium eos qui ab heresi conuertuntur.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Non est ita, ut intelligitis. denique pater eos qui auctores minime fuerint impietatis quique tracti et uim passi sunt recipit in sacerdotium, praelatos uel genitores hereseon in sacerdotium non admisit, bene hoc et optime atque iustissime proferens. et certe quinquies uictorem sanctum Athanasium La.-Co. 78
nouit ecclesia, quoniam et Romam frequenter impulsus et ignobili fuga a praepositis Arrianae hereseos est abactus. et cum reuersus ecclesias optinuisset, hostes ei adhaerebant secundum tempora commutati. quando autem accipiebant fiduciam illo discedente, ad priorem heresim rediebant et persecutionem contra pios commouebant. et idcirco eundem aestimo dicere patrem, ne huiusmodi reciperentur in sacerdotium. nam perceperat tam ipse quam ceteri horthodoxi ab illis saeuissima.

Sabas reuerentissimus monachus dixit: <Iniuriarum immemor est uir.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit:> Manifestum est hoc. neque enim malum pro malo reddebat alicui. propter zelum autem dei et munitionem ecclesiae benignitatem sine disciplina non poterat possidere, sed in his ea quae ad uindictam dei sunt praeferebat.

Iohannes reuerentissimus presbyter monachus et uicarius orientalis dioceseos dixit: Bene lecta est diffinitio ista ad cautelam audientium.

Monachi repetentes dixerunt: Sed tractos et uim perpessos pater admittit. dicant PL 129,225
ergo si tracti fuerint uel uim pertulerint et ideo recesserint a ueritate.

Hypatius et qui cum eo episcopi dixerunt quia nos neque uim sustinuimus neque abstracti sumus, sed in hac heresi nostra nati et educati sumus et creuimus.

Theodorus deo amabilis episcopus Catanae et qui cum eo sanctissimi episcopi Sice- Rom. 394
liae una cum Epiphanio diacono ciuitatis Catanae et locum retinente Thomae episco-

---

6–8 Tarasius – admisit = *Deusd. I 45 p. 54,22–24; Coll. Brit. f. 183^{v}*

P VE 6–8 = *Deusd., Coll. Brit.*

---

1 autem] uero *Deusd. Coll. Brit.* | fuerunt VE edd., *sed cf. supra p. 83,6 et infra l. 7* 2 ut et] et ut E ut *ed. Rom.** | cleri] clerici VE in clero *Deusd. Coll. Brit.* 3 sicut *add.* F^{2}, *cf. gr.* 4 hic *suspectum, cf. gr.* 6 Tarasius – eos] Sancta synodus dixit: patet eos *Deusd. Coll. Brit.* 7 minime] non *Deusd. Coll. Brit.* | fuerunt *Deusd. Coll. Brit.* 7–8 sacerdotium, praelatos + uero *Deusd. Coll. Brit.; exspectaueris coll. gr.* sacerdotium, <sed tantummodo> praelatos 8 praelatos ~ τοὺς προϊσταμένους? *cf. infra* praepositis | haereseos *ed. Rom.** 9 certe] certo *ed. Rom.** 11 Arianae *ed. Rom.** 11–12 adherebant *codd.* 12–13 abscedente V^{ac} (ab *exp.*, di *adscr. in marg.* V^{1}) E *edd.* 13 redibant V^{pc} (e *del.* V^{x}) *edd.* | et^{1} – commouebant *om.* E | persecutiones V 14 estimo VE 15 orthodoxi *codd.* | seuissima *codd.* 16–17 Iniuriarum – dixit *add. ed. Rom.* (uir *scripsi*, pater *ed. Rom.*), *cf. gr.; an lacuna in Anastasii cod. gr.?* 18 et] ex P^{ac} (x *exp.*, t *superscr.* P^{c}) 19 dei] sancti P 21 presbyter + et VE | et] ac VE | dioecesos *ed. Rom.** 22 lecta] dicta VE, *sed cf. gr.* | ista] illa *ed. Rom.** 24 uel] et VE *edd.* | pertulerint] perpessi VE *edd.* 25 eo + erant V^{ac} (*eras.*) E *edd.* 26 nostra haeresi *ed. Rom.** 27 Catane P E 27–28 Siciliae P^{pc} (e *exp.*, i *superscr.* P^{c}) E *edd.* 28 retinens VE

ἐχοντος Θωμᾶ ἐπισκόπου Σαρδανίας εἶπον, ὅτι οἱ ἀναγνωσθέντες κανόνες τῶν ἁγίων πατέρων περί τε Ναυατιανῶν καὶ Ἐγκρατιτῶν καὶ Ἀρειανῶν εἴρηνται· ταύτης δὲ τῆς αἱρέσεως τοὺς ἡγήτορας μετὰ τίνων τάξομεν;

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Εὑρίσκομεν καὶ Μανιχαίους μὴ δεξαμένους εἰκόνας καὶ Μαρκιωνιστὰς καὶ τοὺς συγχυτικοὺς τῶν Χριστοῦ φύσεων· ὧν πρῶτος Πέτρος ὁ Κναφεὺς καὶ Ξεναΐας ὁ Ἱεραπόλεως οἱ αἱρετικοί, ἀλλὰ καὶ Σευῆρος.

Ἐπιφάνιος διάκονος τῆς ἐκκλησίας Κατάνης καὶ τοποτηρητὴς Θωμᾶ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Σαρδανίας εἶπεν· Ἐλάττων ἐστὶ τῶν προγεγενημένων αἱρέσεων ἡ νυνὶ καινοτομηθεῖσα ἢ ὑπερτέρα;

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Τὸ κακὸν ἤδη κακόν ἐστι καὶ μάλιστα
Ma. 1034 ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων· τὸ γὰρ ἐπὶ δόγμασιν ἐπὶ μικροῖς καὶ μεγάλοις ἁμαρτάνειν ταυτόν ἐστιν· ἐξ ἀμφοτέρων γὰρ ὁ νόμος τοῦ θεοῦ ἀθετεῖται.

Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν θρόνων εἶπεν· Ἡ αἵρεσις αὕτη χείρων πασῶν τῶν αἱρέσεών ἐστι καὶ κακῶν κακίστη, ὡς τὴν οἰκονομίαν τοῦ σωτῆρος ἀνατρέπουσα.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ὁδηγεῖ ἡμᾶς τὸ ῥητὸν τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου, ὅτι ἐὰν ἄλλη αἰτία τις οὐκ ἐγένετο τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων, ἵνα δεχθῶσιν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγνωσθήτω καὶ τὰ λοιπὰ τῶν κανονικῶν χρήσεων.

La.-Co. 80 Ha. 61 Ἔτι Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου ἀνέγνω·

Ἐκ τῶν πεπραγμένων τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς τετάρτης συνόδου τῆς ἐν Χαλκηδόνι

Οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Πάντες ἡμάρτομεν, πάντες συγγνώμην αἰτοῦμεν. καὶ αὖθις· Θαλάσσιος, Εὐσέβιος καὶ Εὐστάθιος οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Πάντες ἡμάρτομεν, πάντες συγγνώμην αἰτοῦμεν. καὶ μεθ' ἕτερα· Καὶ ἀναστὰς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἰουβενάλιος

24–88,4 Conc. Chalc., ACO II 1,1 p. 94,18–21. 115,25–28. 195,27–28

HV T M **11–13** Ταράσιος – ἀθετεῖται Am f. 160^{r} in marg. **20–27** Ἡ ἁγία – ἕτερα Am f. 160^{r} **24–88,4** = *Conc. Chalc.*

---

1 exspectaueris ἀρχιεπισκόπου (cf. p. 18,28 etc. et Bischofslisten p. 43), sed mendum, quod saepius occurrit (cf. p. 70,11 etc.), potius notariis tribuendum | Σαρδινίας ed.Rom.* **2** Ναββατιανῶν H | Ἐγκρατητῶν H **4** ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης om. V **6** πρῶτος + ὁ M, πρῶτος om. V edd., sed cf. lat. | Ξενατίας H **7** Σεβῆρος HV **8** Ἐπιφάνιος + ὁ εὐλαβέστατος M **8–9** τῆς – ἀρχιεπισκόπου om. V **8** τῆς + ἁγιωτάτης μεγάλης H (cf. lat.) τῆς + ἁγιωτάτης M, uide supra ad p. 70,10 | τοποτηρητὴς] τὸν τόπον ἐπέχων H | τοῦ ἁγιωτάτου om. H T, sed cf. lat. **9** ἐπισκόπου H T edd., sed cf. lat. et p. 18,28 etc. | Σαρδανίας] ὁ Σαρδωνίας (sic) V Σαρδονίας M Σαρδινίας ed.Rom.* | προγεγεννημένων V **10** ἢ om. H **11** Ταράσιος om. V | ἔφη V **12** ἐπὶ μικροῖς καὶ μεγάλοις] εἴτε μικροῖς εἴτε μεγάλοις ed.Rom.* non male, cf. lat. **14** ὁ εὐλαβέστατος om. V | θρόνων] ἀρχιερέων T edd., sed cf. lat. **15** χεῖρον V edd. | πασῶν] πάντων V T edd. | ἐστι καὶ om. V edd., καὶ om. H M | κακῶν κακίστη] κακόν· ὀυαὶ τοῖς εἰκονομάχοις· καὶ κακή V edd. („L. κακῶν κακίστη" ed.Rom.^{mg}) **17** ἔφη V | Ὁδηγεῖ ~ Docet? **18** ὅτι om. V | ἄλλη τις αἰτία M **20** καὶ] δὲ V om. Am **21–23** Ἔτι – Χαλκηδόνι] Ἔτι Κωνσταντῖνος ὁ τοῦ πατριαρχείου νοτάριος ἀνέγνω τὰ τῆς τετάρτης συνόδου τῆς ἐν Χαλκηδόνι V **21** Ἔτι H T: om. M Am **23** τῆς ἁγίας – τῆς ἐν] τῇ ἁγία καὶ οἰκουμενικῇ τετάρτη συνόδω τῇ ἐν M | τῆς ἐν Χαλκηδόνι om. T Am **24** ἐβόησαν V **25–27** καὶ αὖθις – ἕτερα om. V καὶ αὖθις – αἰτοῦμεν om. H **25–26** Θαλάσσιος καὶ Εὐστάθιος καὶ Εὐσέβιος *Conc. Chalc.* **27** εὐλαβέστατος om. V | Ἰουβεννάλιος H

pi Sardiniae dixerunt quia kanones sanctorum patrum qui lecti sunt, tam de Nouatianis et Encratitis quam de Arrianis dicti sunt. huius hereseos ductores cum quibus taxabimus?

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Inuenimus et Manichaeos non recipientes iconas et Marcionistas et eos qui confundunt Christi naturas, quorum primus est Petrus Gnapheus * et Xenaias Hierapolitanus heretici, sed et Seuerus.

Epiphanius diaconus sanctissimae ac magnae ecclesiae Catanae et locum retinens Thomae sanctissimi archiepiscopi Sardiniae dixit: Minor est prioribus heresibus nouitas praesens an maior?

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Quod malum est, iam utique malum est et maxime in negotiis ecclesiasticis. in dogmatum quippe causa siue in parua siue in magna <peccare> idem ipsum est. ex utrisque enim lex dei reprobatur. Ma. 1033

Iohannes reuerentissimus monachus et uicarius orientalium sedium dixit: Heresis haec peior omnibus heresibus et malarum pessima est, ueluti ea quae dispensationem saluatoris subuertit.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Docet nos dictum patris nostri Athanasii ut reuerentissimi episcopi recipiantur, nisi alia quaelibet eorum culpa facta sit.

Sancta synodus dixit: Legantur autem cetera regularium testimoniorum.

Adhuc Constantinus reuerentissimus diaconus et notarius uenerabilis patriarchii legit: La.-Co. 79 Ha. 62

De gestis sanctae ac uniuersalis quartae synodi Chalcedone celebratae

Orientales et qui cum ipsis reuerentissimi episcopi clamauerunt: Omnes peccauimus, omnes ueniam postulamus. Et rursus: Thalassius, Eusebius et Eustathius reuerentissimi episcopi dixerunt: Omnes peccauimus, omnes ueniam postulamus. Et post alia: Et surgens reuerentissimus episcopus Iuuenalis una cum eis contulit

22–89,4 ~ *Conc. Chalc., ACO II 3,1 p. 71,13–16; p. 95,14–17; p. 258,28*

P VE **22–89,4** ~ *Conc. Chalc.*

1 canones VE *edd.* 2 et Encratitis *ed. Rom.*: et hencratitis V^{ec} (a *in alia litt.* V^{1-2}) et hencroticis E, *om.* P | Arianis *ed. Rom.** | ductores *Dubielzig (cf. gr. et p. 239,14)*: censores VE *edd.*, *om.* P 5 Martionistas VE | primus] unus *ed. Rom.*^{mg} 6 Petrus Fullo Gnapheus *(sic)* P, Gnapheus i(d est) Fullo E^{1mg}, *glossema* Fullo *ipse Anast. in margine addidisse uidetur* | sed *om.* P 7 Catane P E 12 peccare *add. ed. Rom., cf. gr.* | idem ipsum] idipsum V *edd.* | utrique P^{ac} (s *superscr.* P^{c}) | probatur VE improbatur *ed. Rom.**, *sed cf. e.g. Act. IV 134 B 6* 13 Haeresis P 14 ueluti ~ ὡς | ea] a EF^{ac} (*prob.*, a *eras.* F^{2}), *om. ed. Rom.** 17 recipientes P^{ac} (tes *sublin.*, tur *superscr.*, e *in* a *mut.* P^{c}) | quelibet *codd.* 19 reuerentissimus *om. ed. Rom.** 21 gestis F^{2}: gesta P VE | ac] et *ed. Rom.** | uniuersalis] uniuersali VE | synodi quartae *ed. Rom.** *ex* F 22 Orientalis P 23 Thalasius P

ἅμα αὐτοῖς μετῆλθεν εἰς τὸ ἄλλο μέρος. καὶ ἀνεβόησαν οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι· Ὁ θεὸς καλῶς ἤνεγκέ σε, ὀρθόδοξε· καλῶς ἦλθες. καὶ μεθ' ἕτερα πλεῖστα· Οἱ Ἰλλυρικιανοὶ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Πάντες ἐσφάλημεν, πάντες συγγνώμην ἐξαιτοῦμεν.

Σάβας ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος τῶν Στουδίου εἶπεν· Εἰ δοκεῖ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, ἴδωμεν τὰς χειροτονίας τῶν δεχθέντων, εἰ ἀπὸ αἱρετικῶν ἦσαν ἢ οὔ.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Ζητεῖτε ἐν τοῖς ἑξῆς καὶ περὶ τῆς χειροτονίας.

Ἀντώνιος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς ἀνέγνω·

Rom. 395 Ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας Ῥουφίνου πρεσβυτέρου Ῥώμης

Εὐσέβιος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ γενόμενος εὑρίσκει σύνοδον κροτουμένην περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως, ὀλίγων μὲν ὄντων τῶν συνελθόντων, χάριτι δὲ τῆς ὑπὲρ Χριστοῦ ὁμολογίας τὰ μέγιστα πράττειν καὶ λέγειν δυναμένων. ἔνιοι γοῦν ζήλῳ τῆς εὐσεβείας ἔλεγον „μὴ θέμις τοῖς δεξαμένοις Ἄρειον κοινωνεῖν", ἔνιοι δὲ ἐβουλεύοντο πάντας δέχεσθαι μετανοοῦντας καὶ ἀναθεματίζοντας, ἵνα μὴ πολλὰ πλήθη ἀνθρώπων ἀπόλλωνται, λέγοντες ὅτι „οὐκ ὀφείλομεν τὰ ἑαυτῶν ζητεῖν, ἀλλὰ τὸ πολλοῖς συμφέρον· καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ποιεῖ σταυρωθεὶς ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα σώσῃ τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος· οὔτε γὰρ μόνοις ἡμῖν τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν πρεσβεύειν ὀφείλομεν, ἀλλὰ καὶ ἑτέροις πολλοῖς· ὅπου καὶ τὸν υἱὸν τὸν ἐν ἀσωτίᾳ βιώσαντα μετανοήσαντα ὁ πατὴρ προσεδέξατο καὶ συλλήβδην εἰπεῖν τῆς ἱερωσύνης αὐτῷ μετεῖναι τὸ ἀξίωμα βουλόμενος τὴν σφραγῖδα ἐν τῷ δακτυλίῳ δίδωσι καὶ τὴν στολὴν περι-
Ma. 1035 θέσθαι ποιεῖ." ἐκράτησε γοῦν οὗτος ὁ κανὼν ἐκ τῆς εὐαγγελικῆς αὐθεντίας συνεσφιγμένος, καὶ τυποῦσιν Ἀστέριον μὲν ἐν ταῖς κατὰ τὴν ἀνατολὴν ἐκκλησίαις περὶ τούτου πρεσβεύειν, Εὐσέβιον δὲ ταῖς ἐπὶ τῆς δύσεως. προσετέθη δὲ κατὰ τήνδε

10–90,2 Rufin. hist. eccl. 10,29–30 Mommsen; uersio graeca fort. desumpta est ex antiqua uersione nunc deperdita, de qua uide Mommsen III p. CCLVII sq.; cf. Socr. hist. eccl. III 7,1 p. 197,12–14 Hansen

HV T M 3–21 Οἱ Ἰλλυρικιανοὶ – ποιεῖ Am f. 160ᵛ–161ʳ

1–2 ἀνεβόησαν – ἐπίσκοποι] ἀνεβόησαν ἅπαντες V 2 εὐλαβέστατοι + καὶ ἱεροὶ H 3 καὶ μεθ' ἕτερα πλεῖστα] εἶτα ἔφασαν καὶ V | Ἰλλυρικοὶ M Am Ἰλλυρικοὶ + καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς *Conc. Chalc.* | εὐλαβέστατοι om. V | εἶπον om. V 4 συγγνώμην ἐξαιτοῦμεν H M: συγγνώμην ἀξιοῦμεν V συγγνώμην αἰτοῦμεν T edd. συγγνώμης ἀξιοῦμεν τυχεῖν Am συγγνώμης ἀξιωθῶμεν *Conc. Chalc.* (cf. lat.) 5 Σάββας H | ὁ εὐλαβέστατος om. V | ἡγούμενος + μονῆς T edd. | Στουδίων ed. Rom.* 6 εἴδομεν V (ι in alia litt.) | ἢ μή M om. V 7 ζητεῖται V M | ἐν τοῖς om. H | τῆς om. V M 13 τὸν δεξάμενον V 14–15 ἀπόλωνται HV (ο ex corr.) M 15 ἐπιζητεῖν M | τὸ πολλοῖς] τὸ τῶν πολλῶν V τὰ πολλοῖς (sic) T 18 καὶ[2] – βιώσαντα] καὶ τὸν ἐν ἀσωτεία βιώσαντα υἱὸν V | ἀσωτεία HV 18–19 μετανοήσαντα om. M 19–20 αὐτῷ τὸ ἀξίωμα μετεῖναι V τὸ ἀξίωμα αὐτῷ μετεῖναι Am 20 σφραγίδα HV Am | δακτύλω V edd. 21 ἐκράτησεν οὖν V | οὗτος] αὐτὸς T edd. | αὐθεντείας H 23 ταῖς] τὸν HV

se ad alteram partem. et clamauerunt orientales et qui cum ipsis reuerentissimi episcopi: Deus bene adduxit te, horthodoxe, bene uenisti. Et post alia plura: Illyriciani reuerentissimi episcopi dixerunt: Omnes excessimus, omnes ueniam mereamur.

Sabas reuerentissimus monachus et egumenus monasterii Studii dixit: Si placet sanctae synodo, uideamus [si] ordinationes eorum qui recepti sunt, si ab hereticis fuerint an non.

Sancta synodus dixit: Quaerite deinceps etiam de ordinatione. PL 129,226

Antonius reuerentissimus monachus legit:

De ecclesiastica historia Rufini presbyteri Romani

Pergit interea Eusebius Alexandriam ibique confessorum concilio congregato – pauci Rom. 395
numero, sed fide integri et meritis multi – aliis uidebatur fidei calore feruentibus nullum debere ultra in sacerdotium recipi qui se utcumque hereticae communionis contagione maculasset. sed qui imitantes apostolum quaerebant non quod sibi utile esset, sed quod pluribus, uel qui mirarentur Christum, qui cum esset omnium uita, pro salute cunctorum humilians se descendit in mortem, quo scilicet inueniretur et in mortuis uita, dicebant melius esse humiliari se paululum propter deiectos et inclinari propter elisos, ut eos rursum erigerent, nec sibimet solis puritatis merito caelorum regna defendere, sed esse gloriosius, si cum pluribus illuc mererentur intrare, et ideo rectum sibi uideri, ut tantum perfidiae auctoribus amputatis reliquis sacerdotibus daretur optio, si forte uelint, abiurato errore perfidiae ad fidem patrum statutaque conuerti, nec negare aditum redeuntibus, quin potius de eorum confessione gaudere, quia et ille euangelicus iunior filius paternae depopulator substantiae in semetipsum Ma. 1036
reuersus non solum suscipi meruit, sed et dignus paternis amplexibus deputatur et anulum fidei recipit et stola circumdatur, per quam quid aliud quam sacerdotii declarantur insignia? cum igitur huiuscemodi sententias ex euangelica auctoritate prolatas ordo ille sacerdotalis et apostolicus approbasset, ex concilii decreto Asterio ceterisque qui cum ipsis erant orientis iniungitur procuratio, occidentis uero Eusebio decernitur. additur sane in illo concilii decreto etiam de spiritu sancto plenior disputatio, ut eiusdem substantiae ac deitatis cuius pater et filius etiam spiritus sanctus

23–25 ille – circumdatur *cf. Lc. 15,20–22*

11–91,1 Pergit – crederetur *Rufin. hist. 10,29–30 p. 991,14–992,17 Mommsen*

P VE 11–91,1 = *Rufin.*

3 Ylliriciani P Hylliriciani V Hilliriciani E | excessimus] errauimus *Conc. Chalc.* 4 mereamur] postulamus *ed. Rom.*, sed cf. Conc. Chalc.* 5 Sabbas P | eguminus VE 6 si[1] *deleui coll. gr.* | si[2] P: *om.* VE *edd.* 11–91,1 Pergit – crederetur] *uerba non ex graeca uersione retranslata, sed ex ipso Rufino desumpta* 12 *post* multi *desiderantur uerba Rufini* quo pacto post haereticorum procellas et perfidiae turbines tranquillitas reuocaretur ecclesiae, omni cura et libratione discutiunt *quae ab Anastasio sunt praetermissa, quia in uersione graeca desunt* | fidei *post* feruentibus VE *edd.* 15 mirarentur P VE *Rufin. (N)*: imitarentur F^2 (*ex Rufin.?*) *Rufin. (L* O^2 *F)* imitantur *Rufin. (P)* 19 defenderent *Rufin.* 21 uellent *Rufin. (N* F^1*)* 24 conplexibus *Rufin.* 25–26 per quam – insignia *in uersione graeca omissa sunt* 26 *post* insignia *desunt uerba Rufini* nec probabilis – indulgendo germano 27 concilii V^{pc} F^2: concilio P V^{ac} (*in* o *scr.* i V^x) E 29 concilii V^{pc} F^2: concilio P V^{ac} (*in* o *scr.* i V^x) E 30 ac] et *ed. Rom.** | deitatis] diuinitatis E *edd.* | sanctus spiritus *Rufin. (LN)*

τὴν σύνοδον καὶ τὰ περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος διὰ τὸ ἀναφυῆναι πάλιν τοὺς χωρίζοντας αὐτὸ τῆς δοξολογίας.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω·

Ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας Σωκράτους

La.-Co. 81 Φωτεινὸς ὁ τοῦ Σερμίου γενόμενος ἐπίσκοπος μαθητὴς ἦν Μαρκέλλου τοῦ Ἀγκύρας, καὶ αὐτὸς ψιλὸν ἄνθρωπον τὸν κύριον ἔλεγεν ὡς καὶ Μάρκελλος.

Καὶ αὖθις ὁ αὐτὸς ἀνέγνω·

Ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας Σωκράτους

Οἱ δὲ ἐν Σαρδικῇ ἐρήμην αὐτῶν κατεδιήτησαν, ὅρον δὲ πίστεως τὸν ἐν Νικαίᾳ ἐκύρωσαν καὶ τὸ ‚ἀνόμοιον' ἐκβάλλουσι καὶ ἀναθεματίζουσιν· ἀποδιδόασι δὲ τοὺς θρό-
Ha. 64 νους Παύλῳ καὶ Ἀθανασίῳ, ἔτι γε μὴν καὶ Μαρκέλλῳ τῷ Ἀγκύρας ἀπολογουμένῳ καὶ λέγοντι, ὡς οὐκ ἐνοήθησαν, ἅπερ ἐν βίβλοις ἐξέθετο, ἐπεὶ ὅτι αὐτὸς τοὺς λέγοντας ψιλὸν ἄνθρωπον τὸν κύριον ἀποστρέφεται.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἤδη πλεῖσται κανονικαὶ βίβλοι καὶ συνοδικαὶ καὶ πατρικαὶ ἀνεγνώσθησαν, καὶ τοὺς ἐξ αἱρέσεως ἐπιστρέφοντας ἐδίδαξαν ἡμᾶς δέχεσθαι, ἐάν τις αἰτία πονηρὰ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς.

Rom. 396 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Καλῶς ἐποίησας, δέσποτα, διά τε ἐπιστολῶν καὶ συνοδικῶν συγγραμμάτων διδάξας ἡμᾶς τὴν τῶν αἱρετικῶν ἀποδοχὴν ἐπιγινώσκειν.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τὸ ἀναγνωσθὲν καὶ πάλιν ἀναγνωσθήτω.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγνωσθήτω κατὰ τὴν κέλευσιν τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἐξ αἰτήσεως τῶν εὐλαβεστάτων μοναχῶν ἀναγνωσθήτω.

Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ βιβλιοφύλαξ ἀνέγνω τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου

5–6 Theod. Anagn. hist. eccl., epit. 67 p. 34,23–24 Hansen; cf. Socr. hist. eccl. II 18,7 p. 112,7–9 Hansen
9–13 Theod. Anagn. hist. eccl., epit. 69 p. 35,26–31 Hansen (inde Theoph. p. 43,22–30); cf. Socr. hist. eccl. II 20,10–13 p. 118,18–119,14 Hansen

---

HV T M 4–13 Ἐκ τῆς – ἀποστρέφεται Am f. 161r 5–6 = *Epit.* 9–13 = *Epit.*

---

1 τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου M 1–2 διὰ – δοξολογίας] haec non sunt ex Rufino translata, sed in uersione graeca explicationis causa addita, cf. lat. 1 ἀναφῦναι V 2 αὐτὴν H 3 ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ om. V | ἀνέγνω post Σωκράτους V 5 Σερμίου T *Epit.* (cf. lat.): Σιρμίου M Am edd. Σερμεία H Σερμ(ίου?) V | ἐπίσκοπος] ἡγούμενος V 6 καὶ αὐτὸς] ὃς Am | ἄνθρωπον ψιλὸν V | κύριον + ἡμῶν V | ὡς καὶ HV T *Epit.*: ὡς καὶ ὁ M ὡς ὁ ed.Rom.* 7 ὁ αὐτὸς om. V, ὁ om. H 8 Ἐκ – Σωκράτους] Ἐκ τοῦ αὐτοῦ Σωκράτους V | ἐκκλησιαστικῆς] αὐτῆς T Am edd., sed cf. lat. | Σωκράτους om. T Am edd. 9 δὲ[1] om. ed.Rom.* | ἐν[1] + τῇ V edd. | αὐτῶν om. H | κατεδίκασαν T (cf. lat.) | τὸν] τῶν V M edd. τὰ *Epit. (A)* 10 τὸ] τὸν ed.Rom.* *Epit. (V)* | ἐκβάλουσιν (sic) V | καὶ ἀναθεματίζουσιν om. V | ἀποδιδώασι V Am 12 ὅτι codd. *Epit. (V)*: καὶ ed.Rom.* om. Am *Epit. (A)*; sententia defectiua fort. epitomatori imputanda; cf. e.g. Socr. hist. eccl. VII 19 p. 381,24–26 Hansen 14 Ταράσιος om. V | ἁγιώτατος om. V 15 πατριαρχικαὶ V | αἱρέσεων M 16 δέχεσθαι + καὶ M 17–18 συγγραμμάτων συνοδικῶν M 19 Ταράσιος om. V | ἁγιώτατος om. V 19–24 Τοῦ – ἀναγνωσθήτω] ἤδη πλεῖσται κανονικαὶ βίβλοι ἐξ αἰτήσεως τῶν εὐλαβεστάτων μοναχῶν ἀναγνωσθήτωσαν H (cf. l. 14–15) 21 τοῦ ἁγίου πατρὸς suspectum | ἁγίου om. V 23–24 Ταράσιος – ἀναγνωσθήτω om. V (de H uide supra) 25 ὁ εὐλαβέστατος om. V

crederetur, eo quod pullularent denuo qui eundem sanctum spiritum a glorificatione patris ac filii separarent.

Constantinus reuerentissimus diaconus et notarius legit:

De ecclesiastica historia Socratis

Photinus Sermii quondam episcopus discipulus erat Marcelli Ancyrani, et ipse purum hominem dicebat dominum sicut et Marcellus. La.-Co. 82

Rursus ipse legit:

De ecclesiastica historia Socratis

Qui autem in Sardice conuenerant, primum quidem horum damnauere uesaniam, et terminum fidei Nicenae corroborantes inaequalitatem respuunt et anathematizant, reddiderunt autem thronos Paulo et Athanasio necnon et Marcello Ancyrae rationem reddenti ac dicenti quod non fuerint intellecta quae in libris exposuerit, praesertim cum ipse eos qui dicebant Dominum purum hominem auerterit. Ha. 63

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Iam plurimi canonici libri et synodici atque paterni relecti sunt et ex heresi conuersos docuerunt nos recipere, nisi forte maligna in eis fuerit noxa reperta. PL 129,227

Sancta synodus dixit: Bene fecisti, domine, tam per epistolas quam per synodica conscripta docendo nos hereticorum agnoscendam receptionem. Rom. 396

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Sancti Athanasii denuo legatur quod lectum est.

Sancta synodus dixit: Legatur secundum iussionem sancti patris nostri.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Ad petitum reuerentissimorum monachorum legatur.

Stephanus reuerentissimus monachus et librorum custos legit sancti Athanasii ad

---

14–16 Tarasius – reperta ~ *Grat. C. 1 q. 7 c. 4 § 8 col. 428,38–429,1 (= Iuo coll.trip.; uide supra ad p. 39,2–6)*: Item Tharasius episcopus dixit: Ecce multi canonici libri, et sinodici, et paterni lecti sunt, et ab heresi reuertentes docuerunt nos recipere, si alia aliqua causa non est in eis.

P VE 14–16 ~ *Grat.*

1–2 *uerba* eo quod – separarent *ab Anastasio secundum uersionem graecam addita sunt* 1 spiritum sanctum *ed. Rom.* ex* F 5 Sirmii P^{pc} (e *exp.*, i *superscr.* P^{c}) *edd., sed cf. gr.* 7 ipse] *Anast.* αὐτὸς *legisse uidetur* (*cf. gr.* H) 9 in Sardice (Sardicae V) ~ ἐν Σαρδικῇ | horum damnauere uesaniam] *Anast.* κατεδίκασαν *legisse* (*cf. gr.* T), *deinde* ἐρήμην αὐτῶν *male intellexisse uidetur*, „indicta caussa illos damnauere" *ed. Rom.*^{mg} 10 Nicaenę P Nicene E | inequalitatem *codd.* 12 quae] quaeque E *ed. Rom.* quaecumque *ed. Reg.** 16 repperta P 18 reptionem P^{ac} (ce *add.* P^{c} *s.l.*)

πρὸς Ῥουφινιανόν, ὡς προγέγραπται.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Καθὼς προειρήκαμεν, οὕτως ἐστὶν ὁ νοῦς τοῦ πατρὸς ἡμῶν.

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· Ἡμεῖς καὶ πρώην εἴπομεν οἱ ἀνάξιοι δοῦλοι τῆς ἁγιωσύνης ὑμῶν, ὅτι εἴ τι δέχονται αἱ ἅγιαι καὶ οἰκουμενικαὶ σύνοδοι, ἐὰν μή τί ἐστι τὸ ἀντιπράττον, δεχόμεθα.

Πέτρος ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας Ἀδριανοῦ Πάπα Ῥώμης εἶπε· Τοῦτο εὔδηλόν ἐστι. καὶ γὰρ ἐν Ῥώμῃ ἐξόριστος ἦν Μακάριος ὁ αἱρετικὸς ὑπὸ τῆς ἁγίας ἕκτης συνόδου. καὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἔδωκεν αὐτῷ διορίαν ὁ ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν καὶ πάπας Βενέδικτος· καὶ
Ma. 1038 καθ' ἡμέραν ἀπέλυε πρὸς αὐτὸν Βονιφάτιον τὸν κονσιλιάριον αὐτοῦ καὶ νουθετικοῖς ῥήμασιν ἐδίδασκεν αὐτὸν ἐκ τῆς θείας γραφῆς, καὶ οὐδέποτε ἠθέλησε διορθώσασθαι. τοῦτο δὲ ἐποίει πεῖσαι αὐτὸν καὶ δέξασθαι.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Εἰ μὲν ὁλοψύχως κατάθωνται οἱ ἐξεταζόμενοι ἐπίσκοποι, χάρις τῷ θεῷ καὶ αὐτοῖς, εἰ δὲ ὑπουλότητα ἔχουσι, κρινεῖ ἐπ' αὐτῶν ὁ θεὸς ὡς ἐπὶ Ἀρείου καὶ Νεστορίου.

Οἱ ἐξεταζόμενοι ἐπίσκοποι ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούς, λέγοντες ὅτι οὐκ ἐσμεν ἐν ὑπουλότητι· ἀλλ' ἐὰν μὴ ὁμολογήσωμεν καθὼς ἡ καθολικὴ ἐκκλησία, ἀνάθεμα ἔχομεν ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἐχώμεθα τῶν προκειμένων.

Πέτρος ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τοῦ ὁσιωτάτου πάπα Ῥώμης Ἀδριανοῦ εἶπεν· Ὡς φασιν οἱ ἱστορικοί, ὁ ἅγιος Μελέτιος ὑπὸ τῶν Ἀρει-
La.-Co. 84 ανῶν ἐχειροτονήθη, καὶ ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ ἄμβωνος καὶ ἐκήρυξε τὸ ὁμοούσιον, ἡ δὲ χειροτονία οὐκ ἀπεδοκιμάσθη.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κατάνης καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἐπίσκοποι Σικελίας εἶπον· Ἀληθῶς εἴρηκεν ὁ πρωτοπρεσβύτερος τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Κατ' οὐδὲν τοὺς πατέρας εὑρίσκομεν διαφωνοῦντας, ἀλλ' ὡς τοῦ αὐτοῦ πνεύματος ὄντες πάντες τὸ αὐτὸ κηρύττουσι καὶ

8–9 καὶ γὰρ – συνόδου cf. Conc. Const. III, ACO ser. II, II 2 p. 864,6–8 (sacra Const. IV. ad syn. Romae) et p. 896,27–31 (sacra Const. IV. ad Leonem II.)

HV T M **7–19** Πέτρος – πνεύματος Am f. 161^{r-v} **21–24** Πέτρος – ἀπεδοκιμάσθη Am f. 161^{v} **27–94,3** Ταράσιος – αἱρέσεως Am f. 161^{v}–162^{r}

---

2 Ταράσιος – πατριάρχης] Καὶ ὁ ἁγιώτατος Ταράσιος V^{ec} | οὕτως] uide infra p. 108,15 **5** τι] τινα V edd., sed cf. lat. | ἐὰν] εἰ T edd. **6** ἀντιπρᾶττον ed.Reg.* **7–8** τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας om. V **9** ἦν om. H **10** ἡμερῶν V edd. non male, sed cf. lat. | διωρίαν V | καὶ^{1} om. ed.Rom.* **11** Φονιφάτιον (sic) V | κονσιλιάριον H Am (et Morin in Vc): κονσιδιάριον (sic) V κονσιλάριον T M **13** ἐποίουν V Am ἐποίει + θέλων M | πεῖσαι] πρὸς τὸ πεῖσαι T edd. | καὶ δέξασθαι om. V **14** κατάθοιντο T edd. **15** ὑπουλότητι V | αὐτῶν scripsi: αὐτοὺς codd. **16** Νεστορίου + καὶ τῶν ὁμοίων αὐτοῖς T edd. **17** Οἱ – ἑαυτοὺς] Καὶ ἀνεθεμάτισαν οἱ ἐπίσκοποι ἑαυτοὺς V **18** ὁμολογῶμεν T edd. | ἔχωμεν ed.Rom.* **19** τοῦ^{1} om. V | τοῦ^{2} om. V | τοῦ^{3} om. V **20** Ταράσιος om. V **21–22** Πέτρος – εἶπεν] Πέτρος πρεσβύτερος εἶπεν V **21** τὸν τόπον ἐπέχων] τοποτηρητὴς T edd. **21–22** τοῦ – Ἀδριανοῦ] Ἀδριανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης T edd., sed cf. e.g. p. 196,10–11 **22** Ὥσπερ φασὶν ed.Rom.* **25** ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. V | Σικελλίας HV **26** exspectaueris πρεσβύτερος (ut legitur bis supra); fort. error notariorum | ἀποστολικῆς] καθολικῆς V **27** Ταράσιος om. V | Κατ'] Ὡς κατ' V **28** διαφρονοῦντας V

Rufinianum, sicuti praescriptum est.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Quemadmodum praediximus, ita est sensus patris nostri.

Reuerentissimi monachi dixerunt: Nos et prius diximus indigni serui sanctitatis uestrae quia quicquid recipiunt sanctae ac uniuersales synodi, recipimus, nisi fuerit aliquid quod resistat.

Petrus deo amabilis presbyter et locum retinens apostolicae cathedrae Hadriani papae Romae dixit: Hoc perspicuum est. etenim Romae in exilio erat Macarius hereticus a sexta synodo missus. et quadraginta dies dedit ei spatium sanctae memoriae pater noster papa Benedictus, et per singulos dies mittebat ad eum Bonifatium consiliarium suum et commonitoriis uerbis docebat eum ex diuina scriptura, et Ma. 1037
nunquam uoluit corrigi. hoc autem faciebat, ut persuaderet et reciperet eum.

Sancta synodus dixit: Si toto animo consentiunt qui examinantur episcopi, gratias deo et ipsis, si uero dolositatem habent, iudicet deus super illos, quemadmodum super Arrium et Nestorium.

Episcopi qui discutiebantur anathematizauerunt se, dicentes quia non sumus sub dolo, sed si non confessi fuerimus sicuti catholica ecclesia, anathema habeamus a patre et filio et spiritu sancto.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Proposita prosequamur.

Petrus deo amabilis presbyter et locum retinens sanctissimi papae Romani Hadriani dixit: Vt aiunt historiographi, sanctus Meletius ab Arrianis est ordinatus, et ascendit super ambonem et praedicauit homousion, ordinatio autem eius non est repro- La.-Co. 83
bata.

Theodorus sanctissimus episcopus Catanae et qui cum eo episcopi Siceliae dixerunt: Verum dixit archipresbyter apostolicae cathedrae.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: In nullo sanctos patres inuenimus dissonare, sed ut eiusdem spiritus omnes existentes idem ipsum docent et praedicant. sed

---

7–12 Petrus – eum ~ *Grat. C. 1 q. 7 c. 4 § 9 col. 429,1–7 (= Iuo coll.trip.; uide supra ad p. 39,2–6)*: Item Petrus apocrisarius Papae dixit: Romae exiliatus est Macharius hereticus a sancta sexta sinodo, et quadraginta dierum inducias dedit illi pater noster Benedictus Papa, et cottidie mittebat ad eum Bonifatium consiliarium suum, et instruebat eum conmonitoriis uerbis ex diuina scriptura, et nullatenus uoluit emendari. Hoc autem faciebat, ut eum reciperet in suo ordine. 20–25 Petrus – cathedrae = *Deusd. I 45 p. 54,26–55,3; Coll. Brit. f. 183^{v}*

P VE 7–12 ~ *Grat.* 20–25 = *Deusd., Coll. Brit.*

1 sicut *ed. Rom.* ex* F | scriptum *ed. Rom.** 5 ac] et *ed. Rom.** 6 obsistat *ed. Rom.* ex* F 7 cathędrę P 9 quadraginta] XL VE 12 numquam VE 13 consenserint V 15 Arium *ed. Rom.** 17 sicut *ed. Rom.** 20 archipresbyter *Deusd. Coll. Brit.* | Romani *om. Deusd. Coll. Brit.* | Hadriani *om.* V *edd.* 21 Arianis *Deusd. ed. Rom.** 22 homousion E *Deusd.*: omousion P homousyon V *Coll. Brit.* | autem] uero *Deusd. Coll. Brit.* | eius] eis V ei E 22–23 reprobata] repudiata VE *edd., sed cf. p. 107,13* 24 sanctissimus *om.* V *Deusd. Coll. Brit.* | Catanae *om. Deusd. Coll. Brit.* | eo + erant VE *edd.* | Sicaeliae P^{ac} Sycelię V^{ac} Sicilie V^{pc}E *Coll. Brit.* Siciliae P^{pc} (ae *sublin.*, i *superscr.* P^{c}) V^{pc} (y *in* i *et* e *in* i *mut.* V^{2}) *edd.* 25 dicit *ed. Rom.** dixit + domnus *Deusd. Coll. Brit.*

Rom. 397 διδάσκουσιν. ἀλλ᾽ ὡς οἰκονομίαν τινὰ ἐπινοῶν ὁ πατὴρ ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος οὕτως ἐξέθετο. ὅθεν ἔκρινεν αὐτοὺς δέχεσθαι εἰς τὸν κλῆρον, ὅσοι οὐκ εἰσὶ διδάσκαλοι τῆς αἱρέσεως.

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· Εἴ τι ἐκρίθη ἀνὰ μέσον τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου, δεχόμεθα.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἐλπίζομεν, ὅτι μετὰ τὴν σύνοδον οὐδεὶς διαστραφήσεται, καθότι ἐν ταῖς καταθέσεσιν αὐτῶν ἑαυτοὺς οἱ ἐπίσκοποι ἀνεθεμάτισαν ὅτι „ἐὰν ἐπιστρέψωμεν ἐπὶ τὴν προτέραν αἵρεσιν, καθῃρημένοι ἐσμέν."

Ha. 65 Κωνσταντῖνος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπε· Πανίερε δέσποτα, εἰ μὲν ἐπιφέρονται λιβέλλους, ἐπιδιδότωσαν, εἰ δὲ μή γε, ποιείτωσαν. καὶ εἶθ᾽ οὕτως κρινεῖ ἡ ἁγία σύνοδος ἐπ᾽ αὐτοῖς.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἔχουσι τοὺς λιβέλλους αὐτῶν μετὰ χεῖρας καὶ ἕτοιμοί εἰσι τοῦ ἐπιδοῦναι.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἐν τῷ τέως τὰ ὑπόλοιπα περὶ τῆς προκειμένης ζητήσεως τῶν ἁγίων κανόνων ἀναγνωσθήτω.

Κοσμᾶς ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος καὶ κουβουκλείσιος τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου ἀνέγνω·

Ἐκ τοῦ βίου τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σάβα

Τῆς τοίνυν ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς πέμπτης συνόδου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει συναθροισθείσης κοινῷ καὶ καθολικῷ καθυπεβλήθησαν ἀναθέματι Ὠριγένης τε καὶ
Ma. 1039 Θεόδωρος ὁ Μοψουεστίας καὶ τὰ περὶ προϋπάρξεως καὶ ἀποκαταστάσεως Εὐαγρίῳ καὶ Διδύμῳ εἰρημένα παρόντων τῶν τεσσάρων πατριαρχῶν καὶ τούτοις συναινούντων. τοῦ μέντοι θεοφυλάκτου ἡμῶν βασιλέως ἀποστείλαντος ἐν Ἱεροσολύμοις τὰ ἐν τῇ συνόδῳ πραχθέντα καὶ πάντων τῶν κατὰ Παλαιστίνην ἐπισκόπων χειρὶ καὶ στόματι ταῦτα βεβαιωσάντων καὶ κυρωσάντων πλὴν Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἀβίλης καὶ διὰ τοῦτο τῆς ἐπισκοπῆς ἐκβληθέντος καὶ ἐν τῷ Βυζαντίῳ ὑπὸ σεισμοῦ καταχωσθέντος οἱ μὲν Νεολαυρῖται τῆς καθολικῆς ἑαυτοὺς ἐχώρισαν κοινωνίας, ὁ δὲ πατριάρχης Εὐστόχιος διαφόρως αὐτοὺς μεταχειρισάμενος καὶ ἐπὶ ὀκτὼ μῆνας τῇ πρὸς αὐτοὺς νουθεσίᾳ καὶ παρακλήσει χρησάμενος καὶ μὴ πείσας αὐτοὺς τῇ καθολικῇ κοινωνῆσαι ἐκκλησίᾳ βασιλικαῖς κελεύσεσι χρησάμενος δι᾽ Ἀναστασίου τοῦ

19–96,2 Cyr. Scyth. uita Sabae p. 199,1–17 Schwartz

HV T M **6–8** Ἡ ἁγία – ἐσμέν Am f. 162^{r} **19–96,2** Τῆς τοίνυν – λύμης = *Cyr. (OLVW[G])*, Am f. 162$^{r–v}$

---

1 ὡς om. M | ἐπινοῶν τινα H | ὁ ἅγιος] ἡμῶν V edd., sed cf. lat. **2–3** τῶν αἱρέσεων H **4** εὐλαβέστατοι om. V | Εἴ τι] ὅ, τι ed.Rom.^{mg} | ἡμῶν H om. V **6** ἁγία om. V **8** αἵρεσιν + ἀναθεματισμένοι καὶ T edd., sed cf. lat. **9** ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας om. V | Κωνσταντείας M **10** διδότωσαν H ἐπιδότωσαν ed.Rom.* | γε om. ed.Rom.* **10–11** ποιήτωσαν V edd. **11** κρίνει V T | αὐτοῖς] exspectaueris αὐτῶν, uide supra p. 92,15 **12–13** Οἱ ἐνδοξότατοι – ἐπιδοῦναι] ἔφασαν ἐκεῖνοι (sic)· ἔχομεν τοὺς λιβέλλους ἑτοίμους καὶ δώσομεν αὐτούς V, unde ed.Rom.* ante Οἱ ἐνδοξότατοι add. Οἱ δὲ ἔφασαν· Ἔχομεν τοὺς λιβέλλους ἑτοίμους καὶ δώσομεν αὐτούς **14** Ταράσιος om. V | ἁγιώτατος om. V | ἔφη V | περὶ om. V **15** τῶν ἁγίων κανόνων suspectum, nam testimonia quae sequuntur non sunt canones | ἁγίων om. T M edd. **16** ὁ εὐλαβέστατος om. V | καὶ νοτάριος καὶ] ὁ καὶ H | καὶ^{1} om. M | καὶ κουβουκλείσιος om. V T ed.Rom. (add. La.-Co.^{mg}) **16–17** τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου om. T **16** εὐαγοῦς H M: om. V edd. **18** Σάββα H **21** Μομψουεστίας *Cyr.* (excepto *W*^{corr}) | καὶ ἀποκαταστάσεως om. M **26** Ἀβίλης M *Cyr. (LVG)*: Ἀβιλῆς H Ἀμιλῆς V Ἀβίλλης T edd. Ἀβέλης *Cyr. (OW)* **27** Νεολαυρίται HV T | ἐχώρισαν ἑαυτοὺς *Cyr. (OW)* **28** μηνῶν V

ueluti quandam dispensationem excogitans sanctus pater Athanasius ita exposuit. Rom. 397
unde iudicauit illos in clero suscipi qui non essent magistri hereseos.

Reuerentissimi monachi dixerunt: Quicquid iudicatum est in medio sanctae ues- PL 129,228
trae synodi, suscipimus.

Sancta synodus dixit: Speramus quia post synodum nemo peruertetur, iuxta quod in condescensionibus suis semet episcopi anathematizauerunt quia „si reuersi fuerimus ad priorem heresim, depositi simus".

Constantinus deo amabilis episcopus Constantiae Cypri dixit: <***> Ha. 66

<***> Habent libellos suos prae manibus et parati sunt dare.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Interim reliqua de proposita quaestione sanctorum canonum legantur.

Cosmas reuerentissimus diaconus notarius et cubuclesius uenerabilis patriarchii legit:

De uita sancti patris nostri Sabae

Sanctae igitur ac uniuersalis quintae synodi, quae Constantinopoli congregata est, communi et uniuersali summissi sunt anathemati Origenes et Theodorus Mopsuestiae et ea quae ab Euagrio et Didymo dicta sunt, de eo uidelicet quod ante substan- Ma. 1040
tiam fuisse perhibebant et quod de restitutione in statum pristinum fatebantur, praesentibus et consentientibus quattuor patriarchis. cum autem deo conseruandus imperator noster misisset Hierosolymis ea quae in synodo gesta sunt, et omnes episcopi Palaestinae manu et ore haec confirmassent et roborassent praeter Alexandrum Abilae, qui ob hoc ab episcopatu proiectus et Byzantii a terrae motu obrutus est, Noui quidem Laurenses a catholica se separauerunt communione. at uero patriarcha Eustochius diuersis modis eos aggressus et per octo menses admonitione circa illos et precibus usus cum non ualuisset eis persuadere, quo ecclesiae catholicae communicarent, imperialibus iussionibus usus per Anastasium ducem a Noua illos laura

P VE

3–4 uestrae sanctae *ed. Rom.* ex* F 6 condescensionibus] „*g.* depositionibus" *ed. Rom.*^{mg}, *sed cf. p. 9,10 etc.* | semet episcopi] semetipsi E *edd.* 8 *lacun. indic. ed. Rom.*, „*gr. addit.* Sacratissime Domine, si quidem deferunt libellos, dent. sin minus, faciant. atque ita iudicabit sancta synodus de ipsis. at illi dixerunt; habemus libellos paratos, et dabimus eos. Gloriosissimi principes dixerunt; habent libellos suos prae manibus" *ed. Rom.*^{mg} *(cf. ed. Rom.*^{corr}*); haec uerba iam in Anastasii cod. gr. defuisse uidentur* 9 suis V 10–11 questione *(sic)* sanctorum P: sanctorum questione V F^{2} *edd.* sanctorum questionum E 11 legatur V^{ac} (n *ins. s.l.* V^{2}) E 12 diaconus + et *ed. Rom.* non male, an* notarius *delendum? cf. e.g. p. 99,10* 15 igitur ac *om.* VE *edd., sed cf. gr.* | uniuersalis] uenerabilis *ed. Rom.** | Constantinopolim VE *ed. Rom.* 17 Didimo VE, *om.* V^{ac} (Didimo V^{1} *s.l.*) 17–18 dicta – fatebantur] „dicta sunt de praeexistentia et restitutione" *ed. Rom.*^{mg} 18–19 presentibus P 18–19 consentientibus ac praesentibus VE consentientibus et praesentibus *ed. Rom.** 20 Hierosolimis VE 21 Palestinę P | ore] hore P^{ac} (h *exp.*) V^{ac} (h *del.*) | haec *om.* VE *edd.* 22 Abilae *scripsi coll. gr.*: Abillae P^{pc} *(inde La.-Co.*^{mg}*)*: Abilla e P^{ac} *(litt. coni.)* ab illa V^{ac} Achillam V^{pc} (ch *s.l., abbr. add.* V^{2}) Abillam E Abillaeum *ed. Rom.*$^{corr.}$* | terremotu VE 23 Noui ... Laurenses] Neolauritae *La.-Co.*^{mg}, *sed Anast.* Νεολαυρῖται *ad uerbum uertit* | quidam E *edd.* 24 admonitionem VE *edd.*, admonitionem + fecit E^{pc} (fecit *add.* E$^{1\text{-}2mg}$) *edd.* 25 usus] suis VE *edd.* (usus *La.-Co.*^{mg} *ex* P)

δουκὸς τῆς Νέας λαύρας αὐτοὺς ἐξέωσε καὶ τὴν ἐπαρχίαν πᾶσαν τῆς αὐτῶν ἠλευθέρωσε λύμης.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ὁρᾶτε ὅτι ὀκτὼ μῆνας διετέλεσεν ὁ ἀρχιεπίσκοπος παρακαλῶν καὶ μακροθυμῶν ἐπ' αὐτοῖς, καίτοι γε εἰδὼς αὐτοὺς προαναθεματισθέντας ἐν τῇ συνόδῳ. τοιγαροῦν ἤδη ἠνωτισάμεθα τὰς κανονικὰς διατάξεις καὶ τὰ συνοδικὰ παραγγέλματα καὶ τῶν ἁγίων πατέρων τὴν ἀκρίβειαν,
La.-Co. 85 καὶ πάντες ὁμοφρόνως τοὺς προσερχομένους ἀπὸ αἱρέσεως τῆς οἰασοῦν ἀπεδέξαντο.

Rom. 398 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ὡς ἀληθῶς ἔχει, ἐὰν ἑτέρα κανονικὴ αἰτία οὐκ ἔστιν ἡ κωλύουσα.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Οὕτω στοιχεῖ πᾶσιν, ἵνα δεξώμεθα αὐτούς;

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Στοιχεῖ πᾶσιν.

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ ἐξεβόησαν· Καὶ ἡμῖν ἀρέσκει.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Καὶ πάλιν λέγομεν· ἐὰν ἑτέρα κανονικὴ αἰτία ἡ καθαιροῦσα τὸν προσερχόμενον οὐκ ἔστι, δεχθήσεται· πάντως γὰρ χρὴ τὰς κανονικὰς διατάξεις φυλάττεσθαι.

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον, ὅτι κατὰ τὰς ἓξ ἁγίας καὶ οἰκουμενικὰς συνόδους δεχόμεθα τοὺς ἐξ αἱρέσεως ἐπιστρέφοντας, μὴ οὔσης τινὸς αἰτίας ἀπηγορευμένης ἐν αὐτοῖς.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Καὶ ἡμεῖς πάντες οὕτως ὁρίζομεν διδαχθέντες παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν.

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· Ἐάν τινες ἀπελείφθησαν τῆς ἁγίας συνόδου μοναχοί, τί περὶ αὐτῶν γίνεται;

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Πείσομεν αὐτοὺς ἐκ τῶν προαναγνωσθέντων κανόνων. ὅμως τίνος ἕνεκεν οὐκ ἀπήντησαν τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ συνόδῳ;

Σάβας ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς εἶπεν· Οὐκ οἶδα, ἀλλὰ καθ' ἑαυτούς εἰσιν.

Ha. 68 Εὐθύμιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Σάρδεων εἶπε· Καθὼς ἤδη παρεκαλέσαμεν, ἐλθέτωσαν αἱ βίβλοι καὶ ἀναγνωσθήτωσαν· καὶ ἴδωμεν, εἰ δεῖ δέχεσθαι τοὺς ἀπὸ αἱρετικῶν χειροτονηθέντας.

HV T M **8–9** Ἡ ἁγία – κωλύουσα ~ Am f. 161r **14–19** Ταράσιος – ἐν αὐτοῖς Am f. 161r

---

1 ἐξέωσεν αὐτοὺς V **3** Ταράσιος om. V | ἁγιώτατος om. V **4** εἰδὼς] προειδὼς M **7** πάντες] sc. οἱ ἅγιοι πατέρες | τοὺς om. V **8** Ὡς – ἔχει om. Am | Ὡς] Οὕτως ed.Rom.* fort. recte (cf. lat.) | ἐὰν] εἰ V T edd., sed cf. e.g. infra l. 14 **9** κωλύουσα + δεχόμεθα αὐτούς Am **10** Ταράσιος om. V | ἁγιώτατος om. V **12** ἁγία om. V **13** εὐλαβέστατοι om. V | ἐβόησαν V | ὑμῖν V **14** λέγομεν + ὅτι M **15** χρὴ post διατάξεις V **17** ὅτι om. Am | ς' H | ἁγίας om. V **18** αἱρέσε(ων) H **20–21** Ταράσιος – ἡμῶν] haec potius synodo quam Tarasio tribuenda **20** Ταράσιος om. V | ἁγιώτατος om. V **22** εὐλαβέστατοι om. V | Εἰ T **24** Ταράσιος om. V | ἁγιώτατος om. V | Πείθομεν codd., corr. Morin in Vc, cf. lat. **26** Σάββας H | ὁ εὐλαβέστατος om. V | ἑαυτοὺς ἐστίν (sic) H **27** θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος om. V | Σάρδεων] Σαρδ sine abbr. HV; cf. Bischofslisten p. 42 adn. 160 | ἤδη παρεκαλέσαμεν] cf. p. 66,14–22? **28** εἰσελθέτωσαν M | εἴδομεν V

proiecit prouinciamque totam ab eorum pestilentia liberauit.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Videtis quia octo menses transegit archiepiscopus rogans et longanimiter agens super illos, quanquam nosset eos praeanathematizatos in synodo. igitur iam audiuimus canonica praecepta et synodicas denuntiationes et sanctorum patrum censuram, et omnes uno sensu accedentes a qualibet heresi receperunt. La.-Co. 86

Sancta synodus dixit: Sic se ueritas habet, nisi alia canonica causa sit quae prohibeat. Rom. 398

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Ita placet omnibus, ut recipiamus eos?

Sancta synodus dixit: Placet omnibus.

Reuerentissimi monachi exclamauerunt: Et nobis placet. PL 129,229

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Et iterum dicimus: si alia canonica causa quae deponat accedentem non est, recipietur. sine dubio namque oportet canonica conseruari praecepta.

Reuerentissimi monachi dixerunt quia secundum sex sanctas et uniuersales synodos suscipimus eos qui ex heresi conuertuntur, si non est in illis aliqua causa nefaria.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Et nos omnes ita diffinimus edocti a sanctis patribus nostris.

Reuerentissimi monachi dixerunt: Si aliqui monachi sanctae synodo desunt, quid de illis fit?

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Persuadebimus eis ex canonibus qui praelecti sunt. attamen quamobrem non occurrerunt ad hanc sanctam synodum?

Sabas reuerentissimus monachus dixit: Nescio, sed seorsum sunt.

Euthymius deo amabilis episcopus Sardeorum dixit: Quemadmodum iam rogauimus, ueniant libri et legantur, et uideamus si oporteat suscipi eos qui ab hereticis ordinati sunt. Ha. 67

P VE

3 quamquam VE 5 censuras *ed. Rom.** | et² quia E¹⁻² *in ras. edd.* 9 ut recipiamus eos *om.* V *edd.* (*add. ed. Rom.*^{mg}) 11 exclamauerunt] dixerunt V *edd.* | nobis + omnibus V^{ac}E, *exp.* V^{x} 17 omnes *om.* V *edd.* (*add. ed. Rom.*^{mg}) | diffiniuimus VE 22 sacram *ed. Rom.** 23 dixerunt P^{ac} (erunt *subl.*, it *abbr. s.l.* P^{c}) | deorsum VE 24 Sardeorum P V^{pc} (*sic etiam in episcoporum catalogis D 8 et F 7*): Sardorum V^{ac} (e *ins.* V¹⁻² *s.l.*) E Sardinorum *ed. Rom.** (Sardeorum *et* Sardium *La.-Co.*^{mg}) 24–25 rogauimus iam VE *edd.*

Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Ἐπειδὴ ἐκελεύσατε περὶ τῶν χειροτονηθέντων ὑπὸ αἱρετικῶν ἀναγνωσθῆναι χρήσεις, μετὰ χεῖρας ἔχομεν τὰς βίβλους, καὶ εἰ κελεύετε, ἀναγνωσθήτωσαν.

Ma. 1042 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγνωσθήτωσαν.

Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ βιβλιοφύλαξ ἀνέγνω·

Ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας Ῥουφίνου

Τοῦτον μὲν οὖν τὸν ἐμφύλιον διωγμὸν βραχὺν ὄντα πρότερον εἰς τὴν ἐπισκοπὴν παρελθὼν Μακεδόνιος ηὔξησεν. Ἀκάκιος δὲ καὶ Πατρόφιλος Μάξιμον τὸν Ἱεροσολύμων ἐξωθήσαντες Κύριλλον ἀντεκατέστησαν.

Καὶ μετὰ τοῦτο Κοσμᾶς ὁ εὐλαβέστατος διάκονος νοτάριος καὶ κουβουκλείσιος τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου ἀνέγνω·

Ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας Θεοδώρου Ἀναγνώστου βιβλίου πέμπτου

Διόσκορος γὰρ παρὰ τὸ τοῖς κανόσι δοκοῦν ἑαυτῷ τὴν χειροτονίαν ἐπιτρέψας τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἐπισκοπῆς προχειρίζεται εἰς τὴν αὐτῆς προεδρίαν Ἀνατό-
Rom. 399 λιόν τινα τὸν τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας τὰς ἀποκρίσεις ἐν Κωνσταντινουπόλει ποιούμενον, ἔχων παρευθὺς καὶ Εὐτυχῆ συλλειτουργοῦντα. πρὸς ὃν Ἀνατόλιος χαριέντως ἔφη – τὸ γὰρ μέλλον ἠγνόει – „ὅπου περιπεπάτηκας, ἡγίακας." ἐπράττετο δὲ ταῦτα κατὰ τὴν ὑπατείαν Πρωτογένους καὶ Ἀστουρίου.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Τί λέγετε περὶ Ἀνατολίου; οὐχὶ ἔξαρ-
La.-Co. 88 χος τῆς ἁγίας τετάρτης συνόδου ἐγεγόνει; καὶ ἰδοὺ ὑπὸ Διοσκόρου τοῦ δυσσεβοῦς κεχειροτόνητο παρόντος καὶ Εὐτυχοῦς. καὶ ἡμεῖς γοῦν δεχώμεθα τοὺς ἀπὸ αἱρετικῶν χειροτονηθέντας, ὡς καὶ Ἀνατόλιος ἐδέχθη. καὶ αὖθις ἀληθῶς φωνὴ θεοῦ ἐστιν, ὅτι οὐκ ἀποθανοῦνται τέκνα ὑπὲρ πατέρων, ἀλλ' ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ ἁμαρτίᾳ ἀποθανεῖται, καὶ ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν ἡ χειροτονία. ἐπειδὴ δέ τινες τυχὸν ἀμφιβάλλουσι περὶ Ἀνατολίου, ἀναγνωσθήτω τὰ περὶ αὐτοῦ.

23–24 οὐκ ἀποθανοῦνται – ἀποθανεῖται cf. Ez. 18,20

7–9 „Rufini graeci" hist. eccl. = Socr. hist. eccl. II 27,7 et 38,2 p. 137,7–9 et 164,1–2 Hansen (cf. E. Bihain, Byzantion 32, 1966, p. 87–91) **13–18** Theod. Anagn. hist. eccl. F 2 p. 99,2–8 Hansen (ex Actis Nicaenis) **24** ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν ἡ χειροτονία cf. Const. ap. VII 16,1–2 Metzger, p. 402,4–5 Funk I

HV T M **5–9** Στέφανος – ἀντεκατέστησαν Am f. 162^{v} **7–9** = *Socr.* **10–16** Καὶ μετὰ – συλλειτουργοῦντα Am f. 162^{v} **19–24** Ταράσιος – χειροτονία Am f. 162^{v}

---

1 ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ om. V **2** ἀπὸ H **3** τὰ βιβλία V **5** ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ om. V **6** Ἐκ – Ῥουφίνου om. V **7** μὲν om. V **8** δὲ καὶ] μὲν γὰρ καὶ *Socr.* (μὲν καὶ *T)* | τὸν] τὸν V T *Socr. (b)*, cf. lat.: τῶν ed.Rom.* *Socr. (AT)* τὸν τῶν M Am (incertum in H) **9** ἐξεώσαντες V edd. | ἀντικατέστησαν M^{pc} (in ε scr. ι M^{1}) Am *Socr.* (excepto *M*^{1}, ἀντ' ἐκείνου κατέστησαν *T)* Mansi **10** ὁ εὐλαβέστατος διάκονος om. V | διάκονος + καὶ ed.Rom.*, sed potius νοτάριος delendum | καὶ κουβουκλείσιος om. V **11** εὐαγοῦς om. V | ἀνέγνω post Θεοδώρου V **12** ἐκκλησιαστικῆς om. V | Ἀναγνώστου βιβλίου πέμπτου om. V | βιβλίον ε' (sic) H **13** δοκοῦν] διῆκον HV **14** κατὰ om. H | ἑαυτῆς V T **15** τὸν τῆς] τῶν V **17–18** ἐτράπετο V **18** κατὰ] μετὰ E. Schwartz, BZ 34, 1934 p. 141, sed uide Hansen l.l. | τὴν om. V | Ἀστερίου M edd., sed cf. lat., fort. Ἀστυρίου scribendum; cf. ACO II 1,1 p. 20,5 et PLRE II p. 174–175 **19** ἁγιώτατος om. V **20** τετάρτης] δ' V **21** ἐκεχειροτόνητο V M | παρόντος καὶ Εὐτυχοῦς deest in lat. (potius hic delendum quam illic supplendum) **21–22** καὶ ἡμεῖς – ἐδέχθη om. Am **21** οὖν V | δεχόμεθα HV M | ὑπὸ M **24** τυχὸν om. V

Constantinus reuerentissimus diaconus et notarius dixit: Quoniam dixistis de ordinatis ab hereticis legi exempla, prae manibus habemus libros, et si iubetis legantur.

Sancta synodus dixit: Legantur. Ma. 1041

Stephanus reuerentissimus monachus et librorum custos legit:

De ecclesiastica historia Rufini

Hanc quidem intestinam persecutionem, cum breuis esset primum, in episcopatum transiliens Macedonius crescere fecit. Acacius autem et Patrophilus Maximum Hierosolymitanum expellentes Cyrillum pro eo constituerunt.

Et post hoc Cosmas reuerentissimus diaconus et cubuclesius uenerabilis patriarchii legit:

De ecclesiastica historia Theodori Lectoris libro quinto

Dioscorus enim contra id quod regulis placet sibi ordinationem Constantinopolitani episcopatus indulgens prouehit in eius praesulatum Anatolium quendam Alexandri- norum ecclesiae responsa Constantinopoli facientem, habens praesto et Eutyche Rom. 399 comministrantem. ad quem Anatolius grato animo dixit, quod futurum erat ignorans: „quocumque ambulasti, sanctificasti." agebantur autem haec consulatu Protogenis et Asturii.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Quid dicitis de Anatolio? nonne primas sanctae quartae synodi fuit? et ecce a Dioscoro impio ordinatus est. ergo et nos La.-Co. 87 suscipiamus eos qui ab hereticis ordinati sunt, quemadmodum et Anatolius est PL 129,230 receptus. et rursus uere uox dei est quia non morientur filii pro patribus, sed unusquisque suo peccato morietur, et quia ex deo est consecratio. quodsi forte aliqui dubitant de Anatolio, legantur ea quae sunt de ipso.

19–23 Tarasius – consecratio ~ *Grat. C. 1 q. 7 c. 4 § 10–11 col. 429,8–15 (= Iuo coll. trip.; uide supra ad p. 39,2–6)*: Item Tharasius patriarcha dixit: Quid dicitis de Anatholio? Nonne etiam in quarta sinodo factus est princeps? et ecce ab inpio Dioscoro ordinatus est. Et nos igitur recipiamus eos, qui ab hereticis ordinati sunt, sicut Anatholius receptus est. Item: Vere uox Dei est, quoniam non moriuntur filii pro patribus, sed unusquisque in suo peccato moritur; et quoniam ordinatio ex Deo est. **19–22** Tarasius – receptus = *Deusd. I 45 p. 55,4–6; Coll. Brit. f. 183^{v}*

P VE **19–23** ~ *Grat.* **19–22** = *Deusd., Coll. Brit.*

---

6 Ruffini F *ed. Rom.* **8** transiliens + eos V | Acatius VE **9** Hierosolimitanum VE **10** post hos V posthac *ed. Rom.** | diaconus] monachus P^{ac} (monachus *subl.*, diacon(us) *superscr.* P^{c}) **15** Constantinopolim VE | presto *codd.* | Eutyche (~ Εὐτυχῆ) *scripsi (cf. p. 241,2, ubi Eutychea* ~ Εὐτυχέα): Euthychae P Eutiche V^{ac} Eutichen V^{pc} (n *add.* V^{2}) Eutice E Eutychem *ed. Rom.** **16** Anatholius P | grato animo ~ χαριέντως *minus apte* (scite dixit *ed. Rom.^{mg};* χαριέντως ~ eleganter *Gloss.*) **18** Asterii F^{2} *edd., sed Anast. legit* Ἀστουρίου, *cf. gr.* **20** quartae *om.* VE *edd.* | synodi + Calcedonensis *Deusd. Coll. Brit.* | ecce *om. Deusd. Coll. Brit.* | ab impio Dioscoro *Deusd. Coll. Brit.* | ordinatus est] παρόντος καὶ Εὐτυχοῦς *in Anastasii cod. gr. defuisse uidetur (cf. etiam Grat.), „g. ad.* praesente quoque Eutyche" *ed. Rom.^{mg}* **20–21** ergo – eos] ergo suscipiantur *Deusd. Coll. Brit.* **21** ordinati sunt] ordinantur *Deusd. Coll. Brit.* **21–22** quemadmodum – est receptus] sicut ille receptus est *Deusd. Coll. Brit.* **24** de ipso sunt E *edd.*

Κοσμᾶς διάκονος καὶ κουβουκλείσιος τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου ἀνέγνω·

Προοίμιον τῆς ἐν Χαλκηδόνι ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ θεῖον θέσπισμα ἐν τῇ Χαλκηδονέων πόλει συναθροισθείσης, τουτέστι Πασκασίνου καὶ Λουκινσίου τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων καὶ Βονιφατίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέοντος καὶ Ἀνατολίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης.

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· Καὶ τοῦτο δεχόμεθα.

Ἔτι Κωνσταντῖνος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου ἀνέγνω·

Ἐκ τοῦ βίου τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σάβα

Φλαβιανοῦ τοίνυν καὶ Ἠλία τῶν πατριαρχῶν ἐν Σιδῶνι, ὡς εἴρηται, γεγονότων καὶ γράμμασι κολακευτικοῖς τε καὶ οἰκονομικοῖς πρὸς βασιλέα χρησαμένων καὶ τὴν ἐν
Ma. 1043 Σιδῶνι κατὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως συναθροιζομένην σύνοδον διαλυσάντων καὶ εἰς τοὺς οἰκείους θρόνους ἐπανελθόντων ἀγανακτήσαντες οἱ περὶ Σωτήριχον καὶ Φιλόξενον
Ha. 69 εἰς ὀργὴν ἄσχετον ἐκίνησαν τὸν βασιλέα ὡς ἀπατηθέντα ὑπὸ τῆς τῶν πατριαρχῶν πανουργίας καὶ προσποιήσεως. καὶ λαβόντες ἣν ἤθελον ἐξουσίαν καὶ χρυσίον ἱκανὸν τῷ Ἀντιοχείας δήμῳ διαδώσαντες καὶ πολυτρόπως θλίψαντες τὸν Φλαβιανὸν καὶ τρόπον τινὰ ἀποπνίξαντες καὶ καταναγκάσαντες τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον ἀναθεματίσαι οὕτως αὐτὸν τῆς ἐπισκοπῆς ἐξεώσαντες ὑπερορίᾳ κατεδίκασαν. καὶ γνοὺς ὁ βασιλεὺς καὶ περιχαρὴς γεγονὼς Σευῆρον τὸν τῶν Ἀκεφάλων ἔξαρχον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας ἀπέστειλεν. ὅστις Σευῆρος τῆς πατριαρχίας δραξάμενος πολλὰ μὲν δεινὰ τοῖς μὴ κοινωνοῦσιν αὐτῷ ἐπεδείκνυτο, ἀποστέλλει δὲ τὰ ἑαυτοῦ συνοδι-
Rom. 400 κὰ τῷ ἀρχιεπισκόπῳ Ἠλίᾳ, καὶ μὴ δεχθεὶς κινεῖ εἰς ὀργὴν τὸν βασιλέα. καὶ πάλιν ἀποστέλλει τὰ αὐτὰ συνοδικὰ εἰς Ἱεροσόλυμα τῷ Μαΐῳ μηνὶ τῆς ἕκτης ἰνδικτιῶνος μετά τινων κληρικῶν καὶ δυνάμεως βασιλικῆς. καὶ τοῦτο γνοὺς ὁ ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν Σάβας ἀνελθὼν ἐν τῇ ἁγίᾳ πόλει μετὰ τῶν ἄλλων τῆς ἐρήμου ἡγουμένων τοὺς μὲν ἐλθόντας μετὰ τῶν συνοδικῶν Σευήρου τῆς ἁγίας ἀπεδίωξαν πόλεως, τὸ

3–8 Conc. Chalc., ACO II 1,1 p. 56,2–7 (cf. ACO II 1,2 p. 70,7–13 et 84,40–85,4) 12–106,2 Cyr. Scyth. uita Sabae p. 148,9–152,2 Schwartz

---

HV T M 3–8 = *Conc. Chalc.* 10–106,2 Ἔτι – Χαλκηδόνος Am f. 163^{r}–165^{v} 12–106,2 = *Cyr. (OLVW[G])*

---

1 Κοσμᾶς + μοναχὸς V edd., sed cf. lat. | καὶ – πατριαρχείου om. V 3 τῆς κατὰ θεῖον θέσπισμα om. H 4 συναθροισθείσης om. H | Πασκασίου T *Conc.Chalc. (B)* Πασχασίνου M *Conc.Chalc. (P)* | Λουκισίου V Λουκηνσίου ed.Rom.* 6 ὁσιωτάτου + πατριάρχου καὶ V ὁσιωτάτου + καὶ θεοφιλεστάτου M *Conc. Chalc.*, sed cf. lat. 7 ἐπισκόπου HV (quod etiam Anast. legisse uidetur) 7–8 Κωνσταντινουπόλεως] πόλεως HV 9 εὐλαβέστατοι om. V 10 Ἔτι] Εἶτα Am om. V | διάκονος καὶ om. V | τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου om. V T edd., sed cf. lat. 11 ἁγίου V | πατρὸς ἡμῶν om. V | Σάββα H 12 Σιδόνι *Cyr. (LV)* 13 τε om. *Cyr. (OG)* 14 Σιδόνι *Cyr. (LV)* | συναθροιζομένων V 15 Σωτήρηχ(ον) V 16 τὸν βασιλέα ἐκίνησαν V | ἀπατηθέντες V | τῆς om. V 18 διαδώσαντες M: διαδόσαντες HV Am *Cyr. (LVW^{ac})* διαδιδόντες T edd. διαδόντες *Cyr. (OW^{pc})* 22 τὴν πατριαρχίαν H (prob.) *Cyr. (WG)* τῆς πατριαρχείας V T Am τὴν πατριαρχείαν ed.Rom.* | δραξάμενος T Am *Cyr.*: δεξάμενος HV M edd. 24 Ἠλία H (ut saepe) *Cyr.* 25 τὰ αὐτὰ συνοδικὰ V M Am *Cyr. (LVWG)*: τὰ συνοδικὰ αὐτὰ T edd. τὰ αὐτοῦ συνοδικὰ H (cf. lat.) τὰ ἑαυτοῦ συνοδικὰ *Cyr. (O)* | ζ' H ς' V | ἰνδικτιόνος *Cyr.* 26 μετὰ καί τινων V | δυνάμει βασιλικῇ V | καὶ^{2} om. H 27 Σάββας H 28 ἀπεδίωξε T edd. ἀπεδίοξεν *Cyr. (L)* ἐδίωξεν *Cyr. (O)*

Cosmas diaconus et cubuclesius uenerabilis patriarchii legit:

Prooemium Chalcedonensis sanctae ac uniuersalis synodi

Conueniente autem etiam sancto et uniuersali concilio secundum sacram praeceptionem in Chalcedonensi urbe congregato, id est Pascasino et Lucensio reuerentissimis episcopis et Bonifacio religiosissimo presbytero tenentibus locum sanctissimi archiepiscopi senioris Romae Leonis et Anatolio sanctissimo episcopo magni nominis Constantinopoleos nouae Romae.

Reuerentissimi monachi dixerunt: Et hoc suscipimus.

Adhuc Constantinus diaconus et notarius uenerabilis patriarchii legit:

De uita sancti patris nostri Sabae

Flauiano igitur et Helia patriarchis Sidone, ut dictum est, consistentibus et litteris blandis et dispensatoriis ad imperatorem utentibus atque apud Sidonem aduersus rectam fidem congregatam synodum distruentibus necnon et ad thronos proprios Ma. 1044
redeuntibus, indignati hi qui circa Soterichum et Philoxenum erant, in iram immensam commouerunt imperatorem quasi deceptum a patriarcharum astutia et simu- Ha. 70
latione. et accepta potestate quam uoluerunt et auro sufficienti Antiochiae uulgo dato multis modis tribulauerunt Flauianum et quodammodo suffocauerunt, cogentes Chalcedonensem synodum anathematizare. taliter eum ab episcopatu repellentes exilio damnauerunt. quo comperto imperator gauisus est et Seuerum Acephalorum principem Antiochenum episcopum misit. qui Seuerus apprehenso patriarchatu multa quidem atrocia sibi non communicantibus demonstrauit. mittit autem synodica sua Heliae archiepiscopo, et non receptus commouet in iram imperatorem. et Rom. 400
rursus destinat sua ipsius synodica Hierosolimam Maio mense sextae indictionis cum quibusdam clericis et uirtute imperatoria. et hoc agnito pater noster sanctae memoriae Sabas ascendens in sanctam ciuitatem una cum aliis heremi egumenis eos quidem

P VE

1 cobuclesius P cubiclesius V^{ac} (u *add.* V$^{1-2}$ *s.l.*) 2 Pro emium *(sic)* V Prohemium E 4 Calcedonensi P Chalchedonensi E 8 suscipiamus P^{ac} (a *exp.*) 11 Sydone VE 12 Sydonem V 13 destruentibus VE *edd.* | et *om.* E *edd.* 18 anathaematizare P 19 dampnauerunt P 20 apprehensu V adprehensum E 22 Haelie P Helye E 23 sua ipsius synodica] *Anast.* τὰ αὐτοῦ συνοδικὰ *uel* τὰ ἑαυτοῦ συνοδικὰ *legisse uidetur, cf. gr.* | Hierosolymam *ed. Rom.** 24 uirtute ~ δυνάμεως, *cf. p. 43,10 etc.* 24–25 Sabas sanctae memoriae VE *edd.* 25 ciuitatem sanctam *ed. Rom.** | eremi *ed. Rom.** | hegumenis P

δὲ πλῆθος τῶν μοναχῶν πάντοθεν ἐπισυνάξαντες ἔμπροσθεν τοῦ ἁγίου Κρανίου μετὰ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν ἔκραζον λέγοντες· „ἀνάθεμα Σευήρῳ καὶ τοῖς κοινωνοῦσιν αὐτῷ", παρόντων ἔτι καὶ ἀκουόντων τῶν τε μαγιστριανῶν καὶ ἀρχόντων καὶ στρατιωτῶν τῶν ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀποσταλέντων. οὗτος γὰρ ὁ Σευῆρος ἀλαζονείᾳ δεινῇ κρατηθεὶς καὶ βασιλικῇ δυναστείᾳ ἐπερειδόμενος τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον μυρίοις καθυπέβαλεν ἀναθέμασι καὶ τὴν Εὐτυχοῦς ἑτεροδοξίαν κρατῦναι φιλονεικῶν μίαν τοῦ δεσπότου Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ μετὰ τὴν ἐκ παρθένου σάρ-
La.-Co. 89 κωσίν τε καὶ ἐνανθρώπησιν ἐκήρυττε φύσιν φθαρθήν. καὶ φιλοτάραχος ὢν πολλὰς καινοτομίας ἀνεπλάσατο κατὰ τῶν ὀρθῶν τῆς ἐκκλησίας δογμάτων τε καὶ θεσμῶν. τὴν γὰρ ἀσεβεστάτην τε καὶ ληστρικωτάτην ἐν Ἐφέσῳ δευτέραν σύνοδον ἀποδέχεται καὶ ὁμοίαν εἶναι λέγει ταύτην τῇ πρότερον ἐν τῇ αὐτῇ Ἐφέσῳ συνελθούσῃ· καὶ ἴσους ἐν διδασκάλοις ἀποφαίνεται Κύριλλόν τε τὸν θεοφόρον τῆς Ἀλεξανδρέων ἀρχιεπίσκοπον καὶ Διόσκορον τὸν εἰς κοινωνίαν δεξάμενον Εὐτυχῆ τὸν αἱρετικὸν ὡς ὁμόφρονα καὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ ὀρθοδοξότατον Φλαβιανὸν τὸν τῆς βασιλίδος πόλεως ἀρχιεπίσκοπον καθελόντα καὶ κατακτείναντα. καὶ οὕτω τῇ ἀσεβείᾳ προκόπτων ὁ αὐτὸς Σευῆρος ἠκόνησεν εἰς βλασφημίαν θεοῦ τὴν ἑαυτοῦ γλῶσσαν καὶ διεῖλεν ἐν τοῖς ἑαυτοῦ λόγοις τὴν ἐν τριάδι μίαν καὶ ἀδιαίρετον θεότητα. λέγων γὰρ καὶ διαβεβαιούμενος εἶναι τὴν ὑπόστασιν φύσιν καὶ τὴν φύσιν ὑπόστασιν καὶ μηδεμίαν διαφορὰν ἐν τούτοις γινώσκων τοῖς ὀνόμασι τὴν ἁγίαν καὶ προσκυνητὴν καὶ ὁμοούσιον τριάδα τῶν θείων ὑποστάσεων τριάδα φύσεων καὶ θεοτήτων καὶ θεῶν λέγειν τετόλμηκε. τὸν τοιοῦτον τοίνυν ψυχοφθόρον καὶ λυμεῶνα ὁ βασιλεὺς Ἀναστάσιος ἠνάγκασε τὸν ἀρχιεπίσκοπον Ἡλίαν κοινωνικὸν εἰσδέξασθαι. τοῦ δὲ μηδόλως τοῦτο πρᾶξαι καταδεξαμένου ὑπερζέσας τῷ θυμῷ ὁ βασιλεὺς ἀπέστειλεν Ὀλύμπιόν τινα Καισαρέα τὸ δουκάτον ἔχοντα Παλαιστίνης, συναποστείλας αὐτῷ
Ma. 1046 τὴν ἀπὸ Σιδῶνος γραφεῖσαν οἰκονομικὴν ἐπιστολὴν καθομολογοῦσαν μὴ προσίεσθαι τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον, πρὸς τὸ πᾶσι τρόποις τὸν Ἡλίαν τῆς ἐπισκοπῆς ἐξεῶσαι. ὅστις Ὀλύμπιος μετὰ δυνάμεως βασιλικῆς παραγενόμενος καὶ πολλοῖς τρόποις καὶ μηχανήμασι χρησάμενος καὶ τὴν εἰρημένην ἐπιστολὴν ἐμφανίσας Ἡλίαν μὲν τῆς ἐπισκοπῆς ἐξέωσε καὶ εἰς τὸν Ἀΐλᾶν περιώρισεν, Ἰωάννην δὲ τὸν Μαρκιανοῦ υἱὸν συνθέμενον τόν τε Σευῆρον κοινωνικὸν εἰσδέξασθαι καὶ τὴν σύνοδον Χαλκηδόνος
Rom. 401 ἀναθεματίσαι ἐπίσκοπον Ἱεροσολύμων πεποίηκε τῇ τρίτῃ τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς ἀρχῇ τῆς δεκάτης ἰνδικτιῶνος. γνοὺς δὲ ὅ τε ἡγιασμένος Σάβας καὶ οἱ λοιποὶ τῆς

HV T M

---

1 συνάξας T edd. 3 ἀκροωμένων M | τε om. M 4 τῶν om. ed.Rom.* 4–5 ἀλαζονία V 6 καθυπέβαλλεν V edd. *Cyr. (W^{ac}G)* 6–7 φιλονεικῶν H T M Am *Cyr. (VWG)*: ζητῶν V φιλονικῶν *Cyr. (OL)* 7 μίαν + δὲ H 8 ἐκήρυσσε M *Cyr. (V)* 9 ὀρθῶν] ἀληθινῶν V ὀρθοδόξων *Cyr. (O)* om. H | τῆς ἐκκλησίας T M: τῆς ἀληθείας H om. V 11 ταύτην om. HV | πρότερα V | αὐτῇ om. ed.Rom.* | συνελθούσοι (sic) V^{ec} (prob., o in alia litt.) συναθροισθείσῃ *Cyr. (O)* om. *Cyr. (WG)* 12 διδασκαλ(ία) V | τὸν + μέγαν καὶ *Cyr. (O)* 13 ἀρχιεπισκοπῆς T | Εὐτυχὴν *Cyr. (OLV)* 14 καὶ ὀρθοδοξότατον om. V 15 ἀρχιεπίσκοπον om. HV 16 γλῶτταν V 17 ἐν^{1} om. *Cyr. (OL)* | λέγει V 19 γινώσκων post διαφορὰν M | τὴν + μίαν M 20 καὶ^{1} om. *Cyr. (LVG)* 21 ἐτόλμησε H | τοίνυν] οὖν V 22 ἠνάγκασε V T M *Cyr. (O)*: ἠνάγκαζε(ν) H *Cyr. (LVWG)* | Ἡλίαν H *Cyr.* 23 μηδόλως – καταδεξαμένου] μὴ θέλοντος μηδὲ ὅλως τοῦτο πρᾶξαι *Cyr. (O)* μηδόλως πράξασθαι καταδεξαμένου *Cyr. (L)* | πράξαι V M om. H 24 τίνα Ὀλύμπιον (sic) *Cyr. (G)* Ὄλυμπόν τινα *Cyr. (LV)* 25 Σιδόνος *Cyr. (LV)* 26 τῇ ... συνόδω T | Καλχηδόνι Am | Ἡλίαν H *Cyr.* 26–27 ἐξῶσαι M 27 Ὄλυμπος *Cyr. (LVW^{ac}G)* 28 Ἡλίαν H *Cyr.* 29 ἠξίωσε T | τὸν Ἀΐλᾶν] τὴν Αἰλιέων V τὸν Ἀΐλὰν T Ἀΐλαν ed.Rom.* Ἀιλᾶ *Cyr. (WG)* τὸν Ναυίλαν *Cyr. (L)* 30 Σευῆρον] Σεβῆρον H T Am | κοινωνὸν V | Χαλκηδόνος] Καλχηδόνος T *Cyr. (G)* Καλχιδόνος *Cyr. (O)* 31 τῇ γ' HV τῇ πρώτῃ *Cyr.* 32 ἀρχῇ – ἰνδικτιῶνος om. V | δεκάτης] ζ' (sic) H ἑνδεκάτης ed.Rom.* *Cyr. (O)* | ἰνδικτιόνος *Cyr.* | τε om. *Cyr. (OLV)* | Σάββας H

qui uenerant cum synodicis Seueri, a sancta insecuti sunt ciuitate, multitudinem autem monachorum undique colligentes ante sanctam Caluariam cum Hierosolymitanis clamabant dicentes „anathema Seuero et his qui communicant ei", praesentibus et audientibus tam magistrianis quam principibus et militibus qui fuerant ab imperatore transmissi. iste quippe Seuerus elatione dira detentus et imperiali potentiae innixus Chalcedonensem synodum decies millenis summisit anathematibus et Eutychetis externam opinionem confirmare contendens unam domini Christi filii dei post ex uirgine incarnationem et humanationem praedicabat naturam corruptam. et amicus turbationis existens multas nouitates finxit aduersus recta ecclesiae dogmata seu leges. impiissimam enim et latrocinalissimam Ephesenam secundam synodum recipit et similem esse dicit hanc illi quae prius in eadem Ephesena urbe conuenit, et aequales in doctoribus pronuntiat Cyrillum deiferum Alexandrinorum episcopum et Dioscorum, qui in communionem recepit Eutychetem hereticum utpote consentaneum suum et sanctissimum et horthodoxissimum Flauianum regiae urbis archiepiscopum deposuit et interemit. et ita in impietate proficiens idem Seuerus exacuit in blasphemiam dei linguam suam et partitus est in suis ipsius sermonibus non partibilem in trinitate deitatem. dicens enim et affirmans essentiam esse naturam et naturam essentiam et nullam differentiam in his nominibus sciens sanctam et adorandam et consubstantialem trinitatem diuinarum essentiarum [et] naturarum et deitatum et deorum trinitatem dicere ausus est. huiusmodi ergo animarum corruptorem et depopulatorem imperator Anastasius coegit archiepiscopum Heliam communicatorem admittere. qui cum nullatenus hoc agere consensisset, efferuens furore imperator direxit Olympium quendam Caesariensem, ducatum habentem Palaestinae, mittens pariter cum eo et epistolam uniuersalem, quae a Sidone scripta est, profitentem non admittendam Chalcedonensem synodum, ut omnimodis Heliam ab episcopatu repelleret. qui Olympius cum potentatu imperiali perueniens et multis modis et machinamentis utens atque iam dictam epistolam manifestans Heliam quidem ab episcopatu pepulit et apud Hailan exilio relegauit, Iohannem uero Marciani filium, spondentem et Seuerum communicatorem admittere et synodum Chalcedonensem anathematizare, episcopum Hierosolymarum fecit tertio die Septembris mensis initio decimae indictionis. cum autem cognouissent sanctificatus Sabas et ceteri heremi

PL 129,231 La.-Co. 90 Ma. 1045 Rom. 401

P VE

1 insecuti sunt ~ ἀπεδίωξαν, *cf. Chron. trip. p. 107,15* 2–3 Hierosolimitanis VE 6 millies *ed. Rom.** (millenis *La.-Co.*^{mg} *ex* P) 6–7 Eutychetis *ed. Rom.*: Euthicetis P Eutichetis V^{ac} Euticetis V^{pc} (h *del.*) E 7 externam opinionem ~ ἑτεροδοξίαν | filii] Iesu *codd., corr. ed. Rom., cf. gr.* | dei + et *ed. Rom.*, sed cf. gr.* 9 fixit P^{ac} (n *superscr.* P^{c}) fincxit V effinxit *ed. Rom.** | ecclaesiae P ecclesia VE 10 latrociniosissimam *ed. Rom.** (*corr. La.-Co.*^{mg} *ex* P) | Ephaesenam P Ephesinam *ed. Rom.* ex* F | secundum P 11 dicit esse *ed. Rom.** | que P | Ephesina *ed. Rom.* ex* F 12 equales *codd.* | pronuntiati *codd., corr. ed. Rom.* 13 Euthychetem P Eutichetem E 13–14 contaneum *(sic)* P 14 urbe P 16 blasphaemiam P | partus P^{ac} (ti P^{c} *s.l.*) 16–17 sermonibus non partibilem] *nihil respondet gr.* μίαν καὶ 16 non] nori P^{ac} (ri *in* n *mut.* P^{2}) 17 trinitate(m) V^{ac} (*abbreu. del.* V^{x}) E (*corr.* F^{2}) | diuinitatem E *edd.* | essentiam] sententiam P^{ac} essententiam *(sic)* P^{pc} (es *superscr.* P^{c}) „*g.* subsistentiam" *ed. Rom.*^{mg} 17–18 naturam^{2} + esse *ed. Rom.** 18 essentiam] „*g.* subsistentiam" *ed. Rom.*^{mg} 19 essentiarum] „*g.* subsistentiarum" *ed. Rom.*^{mg} | et^{2} *om. ed. Rom., deleui, cf. gr.* 20 dicere trinitatem VE *edd.* 23 Holympium P Olimpium VE, *corr. ed. Rom.* | Palestine P 24 uniuersalem] „*g.* dispensatoriam" *ed. Rom.*^{mg}, *sed Anast.* οἰκουμενικὴν *legisse uel intellexisse uidetur* | Sidone] sinodo P^{pc} (ne *del.*, no *superscr.* P^{2}) Sydone V 25 omnimodis] omnibus modis *ed. Rom.* ex* F 26 Holimpius P V Olimpius E, *corr. ed. Rom.* 28 Hailan P V: aulam E Ailam *ed. Rom.** 30 Septembri VE 31 „*al.* undecimae" *ed. Rom.*^{mg}, *sed cf. gr.* | eremi *ed. Rom.**

ἐρήμου πατέρες ταῦτα συνθέμενον τὸν Ἰωάννην συναχθέντες διεμαρτύραντο αὐτῷ Σευῆρον εἰς κοινωνίαν μὴ δέξασθαι, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου προκινδυ-
Ha. 72 νεύειν ἔχοντα πάντας συμμαχοῦντας. καὶ οὕτως ὁ Ἰωάννης ὅσα ὑπέσχετο τῷ δουκὶ ποιεῖν παρέβη τοὺς πατέρας ὑφορώμενος. Ἀναστάσιος δὲ ὁ βασιλεὺς γνοὺς τὸν Ἰωάννην τὰς συνθήκας ἠθετηκότα καὶ ἀπομανεὶς τοῦ Ὀλυμπίου ἐκποδὼν γεγονότος ἀποστέλλει Ἀναστάσιον τὸν Παμφίλου τὸ δουκάτον ἔχοντα Παλαιστίνης ἐπὶ τῷ παρασκευάσαι τὸν Ἰωάννην Σευῆρον εἰς κοινωνίαν δέξασθαι καὶ τὴν σύνοδον Χαλκηδόνος ἀναθεματίσαι ἢ τῆς ἐπισκοπῆς αὐτὸν ἐξεῶσαι. ὅστις ἐλθὼν εἰς Ἱεροσόλυμα αἰφνιδιάζει τὸν ἀρχιεπίσκοπον καὶ βάλλει αὐτὸν εἰς τὴν δημοσίαν φυλακήν. πάντες δὲ οἱ τῆς ἁγίας πόλεως οἰκήτορες ἐπεχάρησαν διὰ τὸ γενέσθαι αὐτὸν ἐπί-
La.-Co. 92 βουλον καὶ προδότην τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἠλία. Ζαχαρίας δέ τις τὴν τῆς Καισαρέων ἀρχὴν διέπων λαθραίως εἰς τὴν φρουρὰν εἰσελθὼν συμβουλεύει τῷ Ἰωάννῃ λέγων· „εἰ θέλεις καλῶς πρᾶξαι καὶ τῆς ἐπισκοπῆς μὴ στερηθῆναι, μηδείς σε πείσῃ Σευῆρον εἰς κοινωνίαν δέξασθαι, ἀλλὰ δόξον συντίθεσθαι τῷ δουκὶ καὶ λέγειν, ὡς ὅτι καὶ ἐνταῦθα μὲν τὰ προτεινόμενα ποιεῖν οὐκ ἀναβάλλομαι, ἀλλ' ἵνα μὴ λέγωσί τινες κατὰ ἀνάγκην καὶ βίαν πεπραχέναι με, ἀπολυθῶ ἐντεῦθεν καὶ μετὰ δύο ἡμέρας κυριακῆς οὔσης πράξω προθύμως τὰ παρ' ὑμῶν κελευόμενα." καὶ τοῖς τοιούτοις λόγοις πιστωθεὶς ὁ δοὺξ ἀποκαθίστησιν αὐτὸν τῇ ἐκκλησίᾳ. ὁ οὖν ἀρχιεπίσκοπος ἀπολυθεὶς διὰ τῆς νυκτὸς ἅπαν τὸ μοναχικὸν εἰς τὴν ἁγίαν μετεπέμψατο πόλιν, τοῦτο πάντοθεν ἐπισυνάξας. ὡς δέ τινες ἀριθμήσαντες τὸ πλῆθος ἀπήγγειλαν, ὅτι εἶχε τὸ ἄθροισμα δέκα χιλιάδας μοναχῶν καὶ ἐπειδὴ πᾶσα ἡ ἐκκλησία τὸν τοσοῦτον οὐκ ἐχώρει λαόν, ἔδοξε συνελθεῖν ἅπαντας κατὰ τὴν κυριακὴν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος Στεφάνου ἱκανὸν ὄντα εἰς ὑποδοχὴν πλήθους, ἅμα δὲ καὶ ὑπαντῆσαι βουλόμενοι Ὑπατίῳ τῷ ἀνεψιῷ τοῦ βασιλέως τότε ἀπὸ τῆς Βιταλιανοῦ ἀπολυθέντι αἰχμαλωσίας καὶ εἰς Ἱεροσόλυμα εὐχῆς ἕνεκεν ἐλθόντι. συνελθόντες οὖν ἅπαντες οἵ τε μοναχοὶ καὶ οἱ πολῖται ἐν τῷ μνημονευθέντι σεβασμίῳ οἴκῳ, συνῆλθεν ὅ τε Ἀναστάσιος ὁ δοὺξ καὶ Ζαχαρίας ὁ ὑπατικός. παραγενομένου δὲ τοῦ Ὑπατίου καὶ μετὰ τοῦ πλήθους εἰς τὸν τοῦ πρωτομάρτυρος Στεφάνου ναὸν εἰσεληλυθότος, προσδοκῶντος τοῦ δουκὸς τὸ θέλημα τοῦ βασιλέως γενήσεσθαι, ἀνέρχεται ἐπ' ἄμβωνος ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ Θεοδόσιον καὶ Σάβαν
Ma. 1047 τοὺς τῶν μοναχῶν κορυφαίους καὶ ἡγεμόνας. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ πολλὰς τὰς ὥρας ἔκραζε λέγων· „τοὺς αἱρετικοὺς ἀναθεμάτισον καὶ τὴν σύνοδον βεβαίωσον." ἀμελη-
Rom. 402 τὶ οὖν οἱ τρεῖς ἐκ συμφώνου ἀναθεματίζουσι Νεστόριον καὶ Εὐτυχέα καὶ Σευῆρον

HV T M

---

1 αὐτῷ om. V *Cyr. (G)* αὐτὸν *Cyr. (LVW)* 2 Σεβῆρον H | Καλχηδόνι Am 2–3 κινδυνεύειν V 5 Ὀλύμπου *Cyr. (LVW^{ac}G)* | ἐκποδῶν H M 6 ἀποστείλας V | τὸ] τὸν H 7 τῷ] τὸ *Cyr.* | παρασκευᾶσαι HV | Σεβῆρον H | εἰσδέξασθαι H T Am *Cyr. (WG)* 8 Χαλκηδονίας H | ἐξῶσαι M 9 φυλακήν] πρόοδον ὅπου ἦν φυλακή V edd. 10 ἁγίας om. V | οἰκήτορες post ἐπεχάρησαν M | ἐχάρησαν V *Cyr. (O)* 10–11 ἐπίβουλλον V 11 Ἠλία H *Cyr.* | τῆς om. *Cyr. (LVWG)* | τῆς + τῶν V 12 εἰσελθὼν εἰς τὴν φρουρὰν V 13 πράξαι HV | πείσει H *Cyr. (LW)* πεισάτω Am 14 Σεβῆρον H | ἀλλ' ἄδοξον T 16 κατ' ἀνάγκην M | ἀπολυθῶ] ἐπίτρεψον ἀπολυθῆναί με Am 17 ὑμῶν + μοι V edd. 21 ὅτι om. Am 22 κατὰ τὴν (τὴν om. V) κυριακὴν HV T M Am *Cyr. (WG)*: τῇ κυριακῇ *Cyr. (LV)*, om. *Cyr. (O)* 23 πρωτομάρτυρος] α' μάρτυρος V 25 Βϊταλιάνου T | ἀπολυθέντο(ς) H 25–26 συνελθόντες – πολῖται] ἐλθόντων οὖν ἁπάντων τῶν τε μοναχῶν καὶ τῶν πολιτῶν T edd. 26 οὖν ἅπαντες om. V 26–27 οἴκῳ τῷ σεβασμίῳ M 27 ὅ τε δοὺξ Ἀναστάσιος V 28 Ὑπατίου] ὑπατικοῦ HV Am *Cyr. (O)*, cf. lat. | τοῦ^1 om. M | Στεφάνου om. T edd. 29 τοῦ δουκὸς om. HV | τοῦ βασιλέως τὸ θέλημα H τὸ τοῦ βασιλέως θέλημα V | γενήσεσθαι] γεγενῆσθαι HV γενέσθαι *Cyr. (OLWG)* 30 Σάββαν H 31 καὶ^1 om. HV | ἡγεμόνας om. V 32–33 ἀμελλητὶ *Cyr. (L)* ἀμέλει τὶ *Cyr. (OV)* 33 καὶ^2 om. T edd. | Σεβῆρον H

patres haec spopondisse Iohannem, collecti contestati sunt ne Seuerum in communionem reciperet, sed magis pro Chalcedonensi synodo discrimen incurreret, dum profecto illos haberet omnes auxiliantes. et ita Iohannes quotquot duci pollicitus est Ha. 71
facere praeuaricatus est patres reueritus. porro Anastasius imperator comperiens Iohannem irritas sponsiones fecisse et insaniens aduersus Olympium, qui fuerat fuga lapsus, mittit Anastasium Pamphili, qui ducatum habebat Palaestinae, ut ageret, quo Iohannes Seuerum in communionem susciperet et Chalcedonensem synodum anathematizaret, uel hunc ab episcopatu repelleret. qui ueniens Hierosolymam subito PL 129,232
capit archiepiscopum et mittit eum in custodiam publicam. omnes autem sanctae ciuitatis habitatores gratulati sunt, eo quod fuerit insidiator et proditor Heliae archiepiscopi. Zacharias autem quidam Caesariensium urbis principatum moderans clam in munitionem ingressus consilium dat Iohanni dicens: „si uis bene agere et nullatenus episcopatu priuari, nemo tibi suadeat Seuerum in communionem recipere, sed La.-Co. 91
quasi repromitte duci et dic quia et hic quidem quae intenduntur facere non differo, sed ne fateantur quidam per necessitatem et uiolentiam me agere, dimittar hinc et post duos dies dominica existente agam alacriter quae a uobis iubentur." et huiuscemodi uerbis credulus dux restituit eum ecclesiae. archiepiscopus ergo dimissus per noctem uniuersum monachicum collegium ad sanctam accersiuit ciuitatem, hoc undique colligens. ut autem quidam numerantes multitudinem nuntiauerunt quia habebat congregatio decem milia monachorum et quoniam nec tota ecclesia poterat tantum capere populum, uisum est ut conuenirent uniuersi per dominicum diem in domum sancti protomartyris Stephani, eo quod sufficiens esset ad receptionem multitudinis, simul autem et properarent obuiam Hypatio consobrino imperatoris tunc a Vitaliani captiuitate soluto et Hierosolymam orationis causa uenienti. conuenientibus ergo uniuersis tam monachis quam ciuibus in memorata colenda domo conuenit et Anastasius dux et Zacharias consularis. cumque consularis aduenisset et cum multitudine in primi martyris Stephani templum intrasset duxque putaret uoluntatem imperatoris efficiendam, ascendit super ambonem archiepiscopus, habens secum Theodosium et Sabam monachorum summos et duces. et omnis populus per multas horas clamabat dicens: „hereticos anathematiza et synodum robora." protinus ergo tres ex consensu anathematizant Nestorium et Eutychetem Ma. 1048
Rom. 402

P VE

2 sinodo P E | dum] cum *ed. Rom.** 3 profectos *ed. Rom.**(*corr. La.-Co.*^{mg} *ex* P) 5–6 et – mittit] „et insaniens, Olympio fuga lapso, mittit" *ed. Rom.*^{mg}; *Anast. textum graecum male intellexisse uidetur* 5 Holympium P Olimpium VE, *corr. ed. Rom.* 6 Palestinę P 7–8 anathęmatizaret P 10 perditor *ed. Rom.* | Hęlię P 13 in *om.* V 14 hic] hec F^2, *sed cf. gr.* 15 quidam] quidem VE 18 hoc *om.* E *edd.* 20 millia E *edd.* 21 tantam P^{ac} (a *exp.*, u *superscr.* P^c) | per dominicos dies *codd.*, *corr. ed. Rom.*^{mg} 22 prothomartyris P E protomartiris V, *corr. ed. Rom.* 24 Hierosolimam VE 25 colenda ~ σεβασμίῳ, *cf. p. 211,16 etc.* 26 cumque consularis *om.* P, Hypatius *ed. Rom.*^{mg}, *sed Anastasium* ὑπατικοῦ *legisse apparet* (*cf. gr.* HV) 27 protomartyris *supra l. 22* 30 anathaematiza P 31 Euthychetem P Eutichetem V Euticetem E, *corr. ed. Rom.*

καὶ Σωτήριχον τὸν Καισαρείας Καππαδοκίας καὶ πάντα τὸν μὴ δεχόμενον τὴν σύνοδον Χαλκηδόνος.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Τὴν ἀκρόασιν ἐποιησάμεθα διὰ τῶν πατρικῶν ἐνταλμάτων. τί οὖν; δεῖ δέχεσθαι τοὺς ἐξ αἱρετικῶν χειροτονηθέντας;

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Ναί, δέσποτα, ἠκροασάμεθα, καὶ δέον δέχεσθαι.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἀλλὰ μὴν καὶ οἱ πλείους τῶν ἐν τῇ ἕκτῃ ἁγίᾳ συνόδῳ συνεδρευσάντων ὑπὸ Σεργίου, Πύρρου, Παύλου, Πέτρου ἐκεχειροτόνηντο τῶν καθηγητῶν τῆς αἱρέσεως τῶν μονοθελητῶν, ἐπειδὴ ἀμοιβαδὸν οὗτοι τὸν Κωνσταντινουπόλεως θρόνον ἐκληρώσαντο, καὶ ἀπὸ τοῦ ἐσχάτου αὐτῶν καθηγησαμένου τοῦ θρόνου Κωνσταντινουπόλεως Πέτρου ἕως τῆς ἕκτης συνόδου ἔτη πλέον οὐ διῆλθον ἢ δεκαπέντε· καὶ αὐτοὶ οἱ ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ γενόμενοι Θωμᾶς καὶ Ἰωάννης καὶ Κωνσταντῖνος ἀρχιερεῖς ἐν τῷ προδηλωθέντι χρόνῳ τῆς χειροτονίας τῶν ὀνομασθέντων αἱρετικῶν γεγόνασι καὶ ἕνεκεν τούτου οὐκ ἀπεδοκιμάσθησαν· ἐπὶ πεντήκοντα γὰρ ἐνιαυτοὺς τὸ τηνικαῦτα ἡ αἵρεσις διήρκεσεν. ἀλλ᾽ οἱ τῆς ἕκτης συνόδου πατέρες αὐτοὺς τοὺς τέσσαρας ἀνεθεμάτισαν καίπερ χειροτονία αὐτῶν ὄντες.

Ha. 73 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Πρόδηλον.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπεν· Ἀποδέδεικται ἱκανῶς, τιμιώτατοι ἀδελφοί, καὶ περὶ τούτου, ὅτι οἱ ἐξ αἱρετικῶν προσερχόμενοι δεκτοί εἰσιν· ἐὰν δέ τις ἐπίτηδες πρὸς αἱρετικὸν πορευθῇ καὶ λάβῃ χειροτονίαν, ἄδεκτος ἔστω.

La.-Co. 93 Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· Ἔχομεν καὶ περὶ τούτου τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐπιστολὴν πρὸς Νικοπολίτας καὶ δεόμεθα ἀναγνωσθῆναι αὐτήν.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἀναγνωσθήτω.

Κωνσταντῖνος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω·

HV T M **6–21** Ταράσιος – ἔστω ~ Am f. 162ᵛ–163ʳ **22–110,7** Οἱ εὐλαβέστατοι – ἐπιστάμενοι Am f. 165ᵛ–166ᵛ

---

1 Καππαδοκείας T **3** ἁγιώτατος om. V **3–4** διὰ – ἐνταλμάτων om. V **3** διὰ H M: om. T edd. non male, sed cf. lat. **5** ἁγία om. V | δέον] δεῖ V **6** Ταράσιος om. V | ἁγιώτατος om. V Am | ἔφη V **7** ἕκτῃ] ς' HV | ἁγίᾳ om. V M Am | Πύρου T | Παύλου Πύρρου | Παύλου + καὶ M **8** μονοθελιτῶν T **9** τοῦ om. M **10** ἕκτης] ζ' H ς' V **11** οὐ πλέον ed.Rom.* | δεκαπέντε] ιε' HV Am | Θωμᾶς] Ἰσάκιος H **12** ἀρχιερεὺς H **13** ἕνεκε H **15** ἕκτης] ζ' H ς' V | χειροτονία] leg. χειροτονίας? cf. supra l. 12–13 **17** ἁγία om. V | Πρόδηλον + τοῦτο T edd. **18** ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντείας om. V | Κωνσταντείας M **19** ἐξ] ἀπὸ M **19–20** προερχόμενοι T edd. **20** πορευθῇ] προχωρήσῃ V edd. (πορευθῇ ed.Rom.ᵐᵍ) **22** εὐλαβέστατοι om. V | ἔφασαν V **24** Ταράσιος om. V | ἁγιώτατος om. V **25–108,1** Κωνσταντῖνος – Νικοπολίτας] Ὁ πατριαρχικὸς νοτάριος ἀνέγνω τὴν πρὸς τοὺς Νικοπολίτας ἐπιστολὴν τοῦ μεγάλου Βασιλείου V

et Seuerum et Soterichum Caesariae Cappadociae et omnem qui non reciperet synodum Chalcedonensem.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Auditionem fecimus per paterna mandata. quid ergo oportet? suscipitis ab hereticis ordinatos?

Sancta synodus dixit: Etiam, domine, audiuimus, et oportet suscipere.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Quin potius et plures eorum qui in sexta sancta synodo consederunt a Sergio, Pyrrho, Paulo et Petro, praeceptoribus uidelicet hereseos unam uoluntatem in Christo praedicantium, ordinati sunt, quoniam hi uicissim Constantinopoleos thronum sortiti sunt et a Petro, qui ex his nouissimus eidem throno praesedit, usque ad sextam synodum anni plus non transierunt quam quindecim, et ipsi qui intra hoc tempus fuerunt Thomas et Iohannes et Constantinus pontifices in praesignato tempore, id est dum hi qui heretici nominati sunt pontificio functi sunt, extitisse noscuntur et propter ea non sunt reprobati; per quinquaginta PL 129,233
enim annos tunc heresis perdurauit. sed sextae synodi patres ipsos quattuor anathematizauerunt, quanquam ordinatio eorum essent.

Sancta synodus dixit: Clarum est. Ha. 74

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiae Cypri dixit: Sufficienter ostensum est, honorabilissimi fratres, et de hoc quia qui ab hereticis accedunt, suscipiendi sunt; si quis autem studio ad hereticum ierit et susceperit ordinationem, sine receptione sit.

Reuerentissimi monachi dixerunt: Habemus et de hoc sancti Basilii epistolam ad Nicopolitas et obsecramus relegi. La.-Co. 94

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Legatur.

Constantinus diaconus et notarius legit:

3–13 Tarasius – reprobati ~ *Grat. C. 1 q. 7 c. 4 § 12–14 col. 429,15–26 (= Iuo coll. trip.; uide supra ad p. 39,2–6)*: Item Tharasius patriarcha dixit: Audiuimus mandata paterna. Quid igitur? oportet recipere ab hereticis ordinatos? Sancta sinodus dixit: Audiuimus, domine, et oportet nos recipere. Tharasius patriarcha dixit: Plures eorum, qui in sexta sinodo conuenerunt, a Sergio, Pirro, Petro, Paulo ordinati sunt, qui fuerunt principes hereseos Monoscelitarum, quoniam isti continuatim in Constantinopolitana sede sederunt, et ab ultimo eorum, Petro scilicet, usque ad sextam sinodum non fuerant plus quam duodecim anni. Thomas uero, et Iohannes, et Constantinus ab hereticis illis archiepiscopi facti sunt, et tamen propter hoc non sunt reprobati. 16–20 Sancta – sit ~ *Grat. C. 1 q. 7 c. 4 § 15–16 col. 429,26–30 (= Iuo coll. trip.; uide supra ad p. 39,2–6)*: Sancta sinodus dixit: Hoc manifestum est. Constantinus episcopus Cipri dixit: Sufficienter ostensum est, quod ab hereticis uenientes recipiendi sunt. Si uero quis sponte ad hereticum uadit et accipit ordinationem, non recipiatur. 19–20 si – sit = *Deusd. I 45 p. 55,6–7; Coll. Brit. f. 183v*

P VE 3–13 ~ *Grat.* 16–20 ~ *Grat.* 19–20 = *Deusd., Coll. Brit.*

1 Sotyrichum P Sotirichum VE, *corr. ed. Rom.* 3 per paterna mandata] paternorum mandatorum *ed. Rom.*, sed cf. gr.* 4 suscipere *ed. Reg.mg (cf. Grat.), sed Anast. legit* δέχεσθε 7 Pyrro VE 8 unam uoluntatem in Christo praedicantium ~ τῶν μονοθελητῶν 12–13 id est – noscuntur] *Anast. ad uerbum uertit uix recte, cf. Grat.* 12–13 pontificio functi sunt *om.* VE *edd.* 13 improbati *ed. Rom.* improbi *Mansi* 14–15 anathaematizauerunt P 15 eorum *om.* VE | essent] esset E *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* 17 Constantiae *om. ed. Rom.* ex* F 18 qui *om.* V^{2c} (*ins.* V^{2} *s.l.*) E 19 autem + sine E, autem *om. Deusd. Coll. Brit.*

Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγίου Βασιλείου τῆς πρὸς Νικοπολίτας

Οὐκ οἶδα ἐπίσκοπον μηδὲ ἀριθμήσαιμι ἐν ἱερεῦσι Χριστοῦ τὸν παρὰ τῶν βεβήλων χειρῶν ἐπὶ καταλύσει τῆς πίστεως εἰς προστασίαν προβεβλημένον. αὕτη ἐστὶν ἡ ἐμὴ κρίσις. ὑμεῖς δὲ εἴ τινα ἔχετε μεθ' ἡμῶν μερίδα, ταυτὰ ἡμῖν φρονήσετε δηλονότι· εἰ δὲ ἐφ' ἑαυτῶν βουλεύεσθε, τῆς ἰδίας γνώμης ἕκαστός ἐστι κύριος· ἡμεῖς *ἀθῷοι ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου*. ταῦτα δὲ ἔγραψα οὐχ ὑμῖν ἀπιστῶν, ἀλλὰ τό τινων ἀμφίβολον στηρίζων ἐκ τοῦ γνωρίσαι τὴν ἐμαυτοῦ γνώμην, ὡς μὴ προσληφθῆναί τινας εἰς κοινωνίαν μηδὲ τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐπιβολὴν δεξαμένους μετὰ ταῦτα εἰρήνης γενομένης βιάζεσθαι ἑαυτοὺς ἐναριθμεῖν τῷ ἱερατικῷ πληρώματι.

Rom. 403 Ma. 1050 Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· Ἰδοὺ ὁ πατὴρ ἀποτρέπεται τὴν τῶν αἱρετικῶν χειροτονίαν ἐν τῷ λέγειν „μηδὲ ἀριθμήσαιμι ἐν ἱερεῦσι Χριστοῦ τὸν παρὰ τῶν βεβήλων χειρῶν ἐπὶ καταλύσει τῆς πίστεως εἰς προστασίαν προβεβλημένον".

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Κἀγὼ ἀποτρέπομαι τοὺς διὰ τοιαύτην αἰτίαν καὶ τῆς πίστεως κατάλυσιν κεχειροτονημένους, καὶ μάλιστα εἰ ὀρθοδόξων ἐπισκόπων παρόντων, ὑφ' ὧν ἠδύναντο χειροτονεῖσθαι· οὕτω γάρ ἐστιν ἡ πατρικὴ ἔννοια. ἐὰν δὲ συνοδικὴ ἐκφώνησις γένηται καὶ ὁμόνοια τῶν ἐκκλησιῶν ἐπὶ ὀρθοδοξίᾳ, ὁ τολμῶν ἀπὸ τῶν βεβήλων αἱρετικῶν χειροτονεῖσθαι τῇ καθαιρέσει ὑποπεσεῖται.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Αὕτη δικαία κρίσις.

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· Καὶ πῶς ἐν τῷ τέλει τῆς ἐπιστολῆς γέγραπται „μετὰ ταῦτα εἰρήνης γενομένης βιάζεσθαι ἑαυτοὺς ἐναριθμεῖν τῷ ἱερατικῷ πληρώματι"; ἰδοὺ γὰρ καὶ μετὰ τὴν εἰρήνην οἱ χειροτονούμενοι ἄδεκτοι.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Οὐκ ἔφησεν ὁ πατὴρ ἀδέκτους εἶναι, ἀλλὰ μή πως βίαν ὑπομένειν τοὺς βουλομένους ἑνοῦσθαι τῷ κλήρῳ τῶν ὀρθοδόξων· καὶ γὰρ ὡς ἀληθῶς οὐκ ἔξω ἀνάγκης καὶ δυσχερείας τοῦτο γενήσεται. ὅμως οὖν ὁ θεσπέσιος πατὴρ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον πλείστων ὄντων ἐπισκόπων

---

6 Mt. 27,24

2–9 Bas. epist. 240 (ad Nicopolitas) c. 3,7–18 Courtonne III = can. 9, Joannou II p. 197,5–24

HV T M 2–9 = *Bas.*

1 τῆς^2 om. T edd. 2 ἐπίσκοπον + εἶεν *Can.* | μηδ' ἀριθμησαίμην *Can.* 4 ταυτὰ H^{ac}V M *Bas.*: τὰ αὐτὰ H^{pc} (α^1 H^1 s.l.) Am *Can.* ταῦτα T | ἡμῖν post φρονήσετε V | φρονήσετε T Am *Bas. Can.* (exceptis *V Mar)*, cf. lat.: φρονήσατε HV M 4–5 δηλονότι] τουτέστιν H 5 ἐφ' ἑαυτῶν βουλεύεσθε post κύριος H | ἑαυτοῖς V Am | βούλεσθε M | ἐστὶν ἕκαστος *Can.* 7 στήριζον H 7–8 προληφθῆναί T M Am edd. *Bas. (MLC) Can.* 8 τῆς om. *Can. Bas. (L)* 9 αὐτοὺς V 10 εὐλαβέστατοι om. V 13 Ταράσιος om. V | ἁγιώτατος om. V | ἔφη V 14 καὶ^1] ἤτοι T edd., sed cf. lat. | χειροτονουμένους HV | εἰ om. T edd. 14–15 παρόντων ἐπισκόπων ὀρθοδόξων V 15 οὕτω] αὕτη Am (sed uide supra p. 92,2) 16 εἰ V 17 ὑπὸ Am | τῇ om. Am 17–18 ὑπόκειται HV 19 Ἡ – κρίσις om. Am | ἁγία om. V | Δικαία αὕτη ἡ κρίσις V 20 εὐλαβέστατοι om. V | τῷ om. H 21 αὐτοὺς V | ἱερατικῷ om. V 22 καὶ om. V | οἱ om. T | χειροτονούμενο(ς) ἄδεκτο(ς) T 23 Ταράσιος om. V | ἁγιώτατος om. V Am | εἶπεν] ἔφη V | ἔφησεν] ἔφη HV 24 μή πως] μήπω V | ὑπομένουσι H 26–110,1 ὀρθοδόξων ἐπισκόπων T edd.

De epistola sancti Basilii ad Nicopolitas

Nescio episcopum nec connumerauerim inter sacerdotes Christi eum qui a profanis Ma. 1049
manibus in distructionem fidei ad praelationem prouectus est. hoc est iudicium meum. uos autem, si aliquam habetis nobiscum portionem, haec nobiscum procul-
5 dubio sentietis. at uero si a uobis ipsis consilium sumitis, unusquisque suae sententiae dominus est, nos autem *insontes a sanguine isto*. porro haec scripsi non de uobis diffidens, sed quorundam hesitationem confirmans, ex eo quo notam faciam meam ipsius sententiam de non admittendis quibusdam in communionem neque illis qui manus eorum promotionem sumpserunt, praeterea pace facta cogite uosmet ipsos PL 129,234
10 annumerare sacrosanctae plenitudini.

Reuerentissimi monachi dixerunt: Ecce pater execratur hereticorum ordinationem Rom. 403
dicendo „nec connumerauerim inter sacerdotes Christi eum qui a profanis manibus in distructionem fidei ad praelationem prouectus est".

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Et ego execror eos qui ob huiusmodi cau-
15 sam et fidei distructionem sunt ordinati, et maxime si episcopi horthodoxi praesentes fuerunt a quibus poterant consecrari; sic enim est paternus sensus. si autem synodica promulgatio et concordia ecclesiarum causa horthodoxiae facta fuerit, qui praesumpserit a profanis hereticis ordinari, depositioni succumbet.

Sancta synodus dixit: Hoc iustum iudicium.

20 Reuerentissimi monachi dixerunt: Et quomodo in fine epistolae scriptum est „praeterea pace facta cogite uosmet ipsos annumerare sacrosanctae plenitudini"? ecce enim et post pacem hi qui ordinati sunt non recipiuntur.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Non dixit pater non recipiendos fore, sed ne forte uiolentiam sustinerent qui uoluissent uniri clero horthodoxorum; etenim in
25 ueritate non absque necessitate ac difficultate hoc fiet. uerumtamen egregius pater per tempus illud, cum essent horthodoxi episcopi plurimi, interdicebat alumnis

---

14–19 Tarasius – iudicium ~ *Grat. C. 1 q. 7 c. 4 § 17 col. 429,31–38 (= Iuo coll.trip.; uide supra ad p. 39,2–6)*: Item Tharasius patriarcha dixit: Et ego refuto eos, qui ob huiusmodi causam ad fidei subuersionem ordinati sunt, et maxime, cum presentes essent orthodoxi episcopi, a quibus poterant ordinari. Sic est paternus intellectus. Si uero sinodalis consonantia fuerit, et unitas ecclesiarum de orthodoxis, qui presumpserit ab inmundis hereticis ordinari, depositioni subiaceat. Sancta sinodus dixit: Hoc est iustum iudicium. **14–19** qui – iudicium = *Deusd. I 45 p. 55,8–14; Coll. Brit. f. 183^{v}–184^{r}*

P VE **14–19** ~ *Grat.* **14–19** = *Deusd., Coll. Brit.*

3 destructionem P^{pc} (e *superscr.* P^{2}) V^{pc} (i *in* e *mut.* V^{x}) F^{2} districtionem E 4 haec] *Anast. legit* ταῦτα 7 aesitationem P esitationem V haesitationem *ed. Rom.** | quo] quod V^{pc} (d *add.* V$^{1-2}$ *s.l.*) *edd.* **8–10** neque – annumerare] „*g.* et ne manus ipsorum impositione accepta postmodum pace facta conentur se ipsos annumerare" *ed. Rom.^{mg}; Anast., qui legit* βιάζεσθε *(uide infra), uerborum constructionem et sensum commutauit* 8 qui + per V^{2} *s.l.* 9 propterea E *edd., sed uide infra l. 21, exspectaueris tamen* postea | cogitate V^{ac} (ta *del.* V^{x}) E *edd., sed Anast. legit* βιάζεσθε 12 nec P: ne VE neque *ed. Rom.** | prophanis *ed. Rom.* ex* F 13 destructionem P^{pc} (e *superscr.* P^{c}) V^{pc} *edd.* detractionem V^{ac} (s *ins.*, a *in* u *mut.* V^{2}) | prolationem P 15 destructionem V^{pc} (i *in* e *mut.* V^{2}) *edd.* | presentes P 16 consecrari + non recipiantur *Deusd. Coll. Brit.* | est enim paternus *Deusd.* enim paternus est *Coll. Brit.* | si] sin *ed. Rom.** | autem] uero *Deusd. Coll. Brit., cf. Grat.* 17 caussae *ed. Rom., sed cf. gr.* | orthodoxae *ed. Rom., sed cf. gr.* 18 prophanis *ed. Rom.* ex* F immundis *Grat. (ex priore uersione?), om. Deusd. Coll. Brit.* | sucumbet V succumbat *Deusd.* succumbant *Coll. Brit.* 19 iustum + est E *ed. Rom. (corr. La.-Co.* ex P) *Deusd. Coll. Brit., sed cf. gr.* 21 pace *om.* P | cogite] cogitate E *edd.*

ὀρθοδόξων ἀπηγόρευε τοῖς τροφίμοις τῆς ἐκκλησίας τῇ τῶν Ἀρειανῶν χειροτονίᾳ κεχρῆσθαι· οὐδεμία γὰρ προσῆν ἀπολογία. ὅτι δὲ τοῦτο ἀληθές – καὶ οὐκ ἠγνόουν τὴν γνώμην τοῦ πατρός –, οἱ μετ' ἐκεῖνον τῆς ἐκκλησίας διάδοχοι τοὺς ὑπὸ αἱρετικῶν χειροτονηθέντας, εἶτα βελτιωθέντας ἐδέξαντο, ὡς μεμαθήκαμεν διὰ τῶν προαναγνωσθέντων· πανταχοῦ γὰρ οἱ πατέρες ἀλλήλοις σύμφωνοί εἰσιν, ἐναντίωσις δὲ οὐδεμία ἔνεστιν αὐτοῖς, ἀλλ' ἐναντιοῦνται αὐτοῖς οἱ τὰς οἰκονομίας καὶ τοὺς σκοποὺς αὐτῶν μὴ ἐπιστάμενοι.

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· Πρόσφορα τὰ ἐπιλυθέντα.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγνώτωσαν οἱ προϊστάμενοι ἐπίσκοποι τοὺς οἰκείους λιβέλλους, ὡς νυνὶ προσελθόντες τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ.

La.-Co. 96 Ha. 76 Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἀναγνώτωσαν, ἐπειδὰν ἡ τῶν ζητουμένων δύο κεφαλαίων ἀκριβῶς ἐξητάσθη ὑπόθεσις περί τε τῶν προσερχομένων ἐξ αἱρέσεως τῇ ἁγίᾳ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ καὶ τῶν ὑπὸ αἱρετικῶν χειροτονηθέντων.

Ὑπάτιος ὁ ἐπίσκοπος Νικαίας ἀνέγνω τὸν ἑαυτοῦ λίβελλον – ἔστι δὲ ὁ αὐτὸς λίβελλος, ὃν καὶ Βασίλειος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας ἐποιήσατο –, Λέων ἐπίσκοπος Ῥόδου, ‹Λέων ἐπίσκοπος Ἰκονίου›, Νικόλαος Ἱεραπόλεως, Γρηγόριος Πισινούντων, Γεώργιος Ἀντιοχείας Πισιδίας, Λέων Καρπάθου τὰ ἴσα τοῦ αὐτοῦ λιβέλλου.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Τὰς ὁμολογίας γνόντες διὰ τῆς ἀνα-
Rom. 404 γνώσεως τῶν λιβέλλων ἐν ἑτέρᾳ συνελεύσει ἡ αὐτῶν ἀποδοχὴ γενήσεται, εἰ οὐκ ἔστιν ἕτερον αὐτοῖς τὸ κωλύον.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Γενέσθω, ὡς ἐκέλευσας.

Καὶ ἐν τούτοις ἐξαναστᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος εὐφήμησεν οὕτως· Πολλὰ τὰ ἔτη
Ma. 1051 τῶν βασιλέων. Εἰρήνης καὶ Κωνσταντίνου μεγάλων βασιλέων καὶ αὐτοκρατόρων πολλὰ τὰ ἔτη. ὀρθοδόξων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη. τοὺς καθαιρέτας τῆς γενομένης καινοφωνίας, κύριε, κράτυνον. εὐσεβῆ, κύριε, ζωὴν αὐτοῖς.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἔστω μετὰ πάντων ἡμῶν. ἀμήν.

14–15 ἔστι – ἐποιήσατο uide supra p. 50,8–54,15

HV T M 23–28 Καὶ ἐν τούτοις – ἀμήν Am f. 166^{v}

---

1 ἀπηγόρευον H | τοὺς τροφίμους Am 2 χρῆσθαι M | οὐδεμία] οὐδὲ V | προσῆν om. H 2–3 καὶ οὐκ ἠγνόουν V M ed.Rom.^{mg}: καὶ οὐκ ἠγνόησαν H οὐκ ἀγνοοῦντες T edd., sed cf. lat. 3 διάδοχοι + οἱ (sic) M | τοὺς om. HV 4 χειροτονηθέντες HV | βελτιωθέντες HV 5 ἀλλήλων H 6 ἔνεστιν αὐτοῖς T: ἔνεστιν ἐν αὐτοῖς H ἐν αὐτοῖς ἐστιν V ἐστὶν ἐν αὐτοῖς M 8 εὐλαβέστατοι om. V 9 ἁγία om. V 10 ὡς om. T | νυνὶ V T: ἐνὶ H νῦν M 11 Ταράσιος om. V 12 ἀκριβῶς om. HV, sed cf. lat. | ἐξετασθῇ T edd. („L. ἐξητάσθη" ed.Rom.^{mg}) ἀναγνωσθῇ ἡ V 14 ὁ^{1} om. H M | ἔστι] ἦν V edd., sed cf. lat. | αὐτὸς ὁ V 15 ὁ εὐλαβέστατος om. V | ἐπίσκοπος om. V T edd. | Ἀγκύρ(ων) H 16 ἐπίσκοπος^{1}] ὁ V | Λέων ἐπίσκοπος Ἰκονίου addidi coll. p. 62,3 et 232,9 | Νικόλαος + ἐπίσκοπος T edd. | Γρηγόριος + ἐπίσκοπος T edd. 17 Πισσινούντων V M Πισινοῦντος T edd. | Γεώργιος + ἐπίσκοπος T edd. | Πισιδίας + καὶ T M edd. | Λέων + ἐπίσκοπος T edd. | Καρπάθου + ἀνέγνων (sic) T (ex coni. ut uidetur) edd., sed ἀνέγνωσαν subaudiendum, non supplendum, cf. lat. 19 Ταράσιος om. V | ἔφη V 21 κωλῦον H 22 ἐκέλευσας + πανάγιε δέσποτα V ἐκέλευσας + πανάγιε πάτερ ed.Rom.* 23 ἐν τούτοις om. HV | ἐξαναστᾶσα] ἀναστᾶσα V | ἐφήμησεν V 25 καθαιρετὰς H 26 κενοφωνίας HV M Am | ante εὐσεβῆ add. δὸς M | αὐτοῖς + δός T edd., αὐτοῖς + πάρασχε Am, sed cf. lat. et p. 280,22 etc. 27 Ἡ om. ed. Rom.* | τοῦ θεοῦ ἔστω] τοῦ προεστῶτ(ος) H 28 ἀμήν om. T edd., ἀμήν + τέλος τῆς α' πράξεως Am

ecclesiae ordinatione uti Arrianorum; nulla enim defensio aderat. quia uero hoc uerum est – et non ignorabant sensum patris –, hi qui post illum sunt ecclesiae successores ab hereticis constitutos, deinde melioratos susceperunt, ut didicimus propter illa quae praelecta sunt; ubique enim patres sibi inuicem concordantes sunt, nec inest illis refragatio ulla, sed aduersantur eis qui dispensationes et intentiones eorum minime didicerunt.

Reuerentissimi monachi dixerunt: Congrua quaeque dissoluta sunt.

Sancta synodus dixit: Legant astantes episcopi proprios libellos, tanquam accedentes ad catholicam ecclesiam.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Legant, postquam duum capitulorum quae quaerebantur subtiliter causa examinata est, tam scilicet de his qui accedunt ab heresi ad sanctam catholicam ecclesiam, quam de his qui ab hereticis ordinati sunt. La.-Co. 95 Ha. 75

Hypatius episcopus Nicaeae legit libellum suum – est autem idem ipse libellus quem et Basilius reuerentissimus episcopus Ancyrensium fecit –, Leo episcopus Rhodi, Nicolaus Hierapoleos, Gregorius Pisinuntensium, Georgius Antiochiae Pisidiae, Leo Carpathi exemplaria eiusdem libelli.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Professionibus notis per lectionem libellorum in alio conuentu receptio eorum fiet, si non inest illis aliud quod prohibeat. Rom. 404

Sancta synodus dixit: Fiat, sicut iussisti.

Et in his exurgens sancta synodus laudauit ita: Multos annos imperatorum. Hirenae et Constantini magnorum principum et imperatorum multos annos. horthodoxorum imperatorum multos annos. depositores uocum nouitatis quae facta est, domine, robora. piam, domine, uitam eis. Ma. 1052

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Pax dei sit cum omnibus nobis. amen.

P VE

---

1 uero] enim VE *edd.* 3 constitutos ... melioratos *ed. Rom.*: constituti ... meliorati *codd. (cf. gr.* HV*?)* 4 propter] per *ed. Rom.* fort. recte, cf. gr.* 5 ulla] illa P^{ac} (i *exp.*, u *superscr.* P^{c}) 7 quequę P 8 tamquam P *om.* V 10 duorum E *edd.* 11–12 qui accedunt – ecclesiam *post* quam de his *ed. Rom.* ex* F 12 qui – ordinati sunt *post* scilicet de his *ed. Rom.* ex* F | hordinati P | sunt ordinati VE *edd.* 13 Hypatius F: Hypatyus P Ypatius V Hypanus E | Niceæ V Nicee E | idem *om.* VE *edd.* 15 Ierapoleos VE | Pysinuntensium VE Pessinuntis *ed. Rom.* Pessinuntius *La.-Co.** | Gregorius *ed. Rom.* (Georgius *La.-Co.*^{mg} *ex* P) | Antiochenę V Anthiochene E 16 Carpathius P^{ac} (us *del.* P^{2}) Carpathii E, Carpathi + legerunt *ed. Rom.*, sed cf. app. crit. gr.* 18 inest illis P: est in illis V inest in illis E *edd.* 21 Hirenae *scripsi coll. p. 1,6 etc.*: Hirenę P Hyrene VE Irenae *ed. Rom.** 23 domine] da E *edd.*, *sed cf. gr.* 24 uobis VE, *sed cf. gr.*

Πρᾶξις σὺν θεῷ δευτέρα

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν

βασιλείας τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν δεσποτῶν Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῆς αὐτοῦ θεοστέπτου μητρὸς ἔτους ὀγδόου τῆς αὐτῶν ὑπατείας, πρὸ ἓξ Καλανδῶν Ὀκτωβρίων ἰνδικτιῶνος ἑνδεκάτης

συνελθούσης τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ θείαν χάριν καὶ εὐσεβὲς θέσπισμα τῶν αὐτῶν θεοκυρώτων βασιλέων συναθροισθείσης ἐν τῇ Νικαέων λαμπρᾷ μητροπόλει τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας

τουτέστι Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρωτοπρεσβυτέρου τῆς κατὰ Ῥώμην ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου καὶ Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἡγουμένου τῆς κατὰ Ῥώμην εὐαγοῦς μονῆς τοῦ ἁγίου Σάβα ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τοῦ ὁσιωτάτου καὶ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀδριανοῦ

καὶ Ταρασίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης

καὶ Ἰωάννου καὶ Θωμᾶ τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων μοναχῶν καὶ τοποτηρητῶν τῶν ἀποστολικῶν θρόνων τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως

καθεσθέντων τε πρὸ τοῦ ἱερωτάτου ἄμβωνος τοῦ ναοῦ τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τῆς ἐπωνύμου Σοφίας

συμπαρόντων καὶ ἀκροωμένων τῶν ἐνδοξοτάτων καὶ μεγαλοπρεπεστάτων ἀρχόντων τουτέστι Πετρωνᾶ τοῦ πανευφήμου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κόμητος τοῦ θεοφυλάκτου βασιλικοῦ ὀψικίου καὶ Ἰωάννου βασιλικοῦ ὀστιαρίου καὶ λογοθέτου τοῦ στρατιωτικοῦ λογοθεσίου

La.-Co. 97 καὶ πάσης τῆς ἁγίας συνόδου κατὰ τάξιν τὴν προταχθεῖσαν ἐν τῇ πρώτῃ πράξει

παρόντων καὶ τῶν θεοφιλεστάτων ἀρχιμανδριτῶν τε καὶ ἡγουμένων καὶ παντὸς τοῦ μοναχικοῦ πληρώματος

προκειμένων τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων τοῦ θεοῦ εὐαγγελίων

Νικηφόρος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου ἔφη· Βασιλικὸς ἄνθρωπος πρὸ τῶν πυλῶν τοῦδε τοῦ σεπτοῦ ναοῦ ἕστηκεν, ἐπιφερόμενος μεθ' ἑαυτοῦ τὸν ἐπίσκοπον Νεοκαισαρείας.

Rom. 405 Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Εἰσελθέτωσαν.

Ha. 77 Ὁ λαμπρότατος βασιλικὸς μανδάτωρ εἰσελθὼν ἔφη· Ἀπεστάλην παρὰ τῶν δε-

---

HV T M

---

1 σὺν θεῷ om. M edd. | δευτέρα] β' H, post δευτέρα add. κεφάλαιον α' HV T 2 ἡμῶν θεοῦ H 3 βασιλέων HV 4 ἔτει ὀγδόω V ἔτους η' H | αὐτῶν] αὐτοῦ M 4–5 πρὸ ἑξὶ (sic) T M πρὸ (sic) ζ' H 5 ια' HV T 12 Σάββα H edd. | ἐπέχοντο(ς) HV | ὁσιωτάτου καὶ om. V 12–13 μακαριωτάτου] ἁγιωτάτου M 13 ἐπισκόπου V 14 ὁσιωτάτου καὶ om. M | καὶ ἁγιωτάτου om. HV 15 Ῥώμης + καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς ἐπίσκοποι T Ῥώμης + καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς ἐπισκόπων ed. Rom.* 18 ἱεροῦ V | τοῦ ναοῦ om. V | μεγάλης om. M 20 ἐνδοξοτάτων καὶ om. V 21 ἀπὸ ὑπάτων om. V 22 καὶ[1] om. M | βασιλικοῦ om. V | ὀστειαρίου H 23 τοῦ – λογοθεσίου om. V 24 κατὰ – πράξει om. V 25 τε om. V 25–26 καὶ παντὸς – πληρώματος om. V 27 ἁγίων καὶ om. V | καὶ ἀχράντων τοῦ θεοῦ om. H | εὐαγγελίων + κεφ(άλαιον) β' H 28 Νικηφόρος suppl. alia manus in T 29 σεπτοῦ om. H 30 μεθ' ἑαυτοῦ] καὶ V 31 Ταράσιος om. V | ἁγιώτατος om. V 32 λαμπρότατος om. V | εἰσελθὼν om. V | ἔφη V T: εἶπεν H M

In dei nomine actio secunda

In nomine domini et dominatoris Iesu Christi ueri dei nostri

imperio piissimorum et amicorum Christi dominorum nostrorum Constantini et Hirenae deo coronatae matris eius anno octauo consulatus eorum, sexto kalendas Octimbrias indictione undecima

conueniente sancta et uniuersali synodo quae per diuinam gratiam et piam sanctionem eorundem deo confirmatorum imperatorum congregata est in Nicensium clara metropoli Bithyniensium prouinciae PL 129,235

id est Petro reuerentissimo <archi>presbytero sanctissimae Romanae ecclesiae sancti apostoli Petri et Petro reuerentissimo presbytero monacho et abbate uenerabilis monasterii sancti Sabae Romae siti retinentibus locum apostolicae sedis almi et beatissimi archiepiscopi senioris Romae Hadriani

et Tarasio almo et sanctissimo archiepiscopo magni nominis Constantinopoleos nouae Romae

et Iohanne ac Thoma reuerentissimis presbyteris monachis et uicariis apostolicarum sedium orientalis dioeceseos

sedentibusque ante sacratissimum ambonem templi sanctissimae magnae ecclesiae quae cognominatur Sophia

praesentibus et auscultantibus gloriosissimis et magnificentissimis principibus id est Petrona famosissimo exconsule patricio et comite deo conseruandi imperialis obsequii et Iohanne imperiali ostiario et logotheta militaris logothesii

et omni sancta synodo secundum ordinem in prima actione signatum La.-Co. 98

praesentibus etiam et deo amabilibus archimandritis et egumenis atque omni monachica plenitudine

propositis sanctis et intemeratis dei euangeliis

Nicephorus deo amabilis diaconus et chartophylax uenerabilis patriarchii dixit: Regius homo prae foribus huius uenerabilis templi stat, ducens secum episcopum Neocaesariae.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Ingrediantur. Rom. 405

Clarissimus regius mandator ingressus dixit: Missus sum a dominis nostris bonis, Ha. 78

P VE

---

1 In – secunda] Secunda actio *ed. Rom.** | capitulum primum *add.* P *in marg. sup.* cap(itulum) I *ante* In *add.* VE 3 et amicorum Christi *om.* V^{ac} (*add.* V^{1} *in fine et initio linearum*) E 4 Hyrenae V Irenae *ed. Rom.** | octauo *om.* V, octauo *post* eorum *ed. Rom.** 5 Octobrias E *edd.* 7 Nicaensium P 8 Bytiniensium P Bythinensium VE, *corr. ed. Rom.* 9 archipresbytero *scripsi coll. p. 19,10 etc., cf. gr.*: primo presbytero *ed. Rom.** 10 presbytero + et *ed. Rom.** 14 Romae] „*g. ad.* Et Episcopis qui cum eis erant" *ed. Rom.*^{mg} *ex gr.* T 16 sedium orientalis + sedium V E^{ac} (eras.) | dioceseos VE 18 que P V 19 presentibus P 23–24 plenitudine monachica *ed. Rom.** *ex* F 26 ait P 27 II (*sc.* capitulum) *ante* Regius *add.* V^{1mg} E, *cf. gr.* H | uenerabili P

σποτῶν ἡμῶν τῶν ἀγαθῶν, ἵνα ἐνέγκω τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Νεοκαισαρείας πρὸς τὴν θεοσεβῆ καὶ ἁγίαν ὑμῶν σύνοδον, ὃν καὶ παρέστησα.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ὁ θεὸς φυλάξει τοὺς εὐσεβεῖς βασιλεῖς ἡμῶν.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε πρὸς τὸν ἐπίσκοπον Νεοκαισαρείας· Ὡς
Ma. 1054 ἄγνωστός σοι παρῆλθεν ἡ ἀλήθεια ἕως τοῦ νῦν, ἢ ὡς ἐγνωσμένης κατεφρόνησας; καὶ ἐὰν ὡς ἄγνωστός σοι παρῆλθε, μὴ αἰδεσθῇς τὸν ὀρθὸν λόγον μαθεῖν, ὥσπερ οὐκ ἠσχύνθης τὸν διεστραμμένον.

Γρηγόριος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας εἶπε· Πίστευσον, δέσποτα, ὡς ἄγνωστος, αἰτῶ δὲ μαθεῖν· καὶ ὡς κελεύει ὁ δεσπότης καὶ ἡ ἁγία σύνοδος.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Λέγε, τί θέλεις μαθεῖν;

Γρηγόριος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας εἶπεν· Ἡνίκα πᾶσα ἡ ὁμήγυρις αὕτη τὸ ἓν λαλεῖ καὶ φρονεῖ, ἔμαθον καὶ ἐπληροφορήθην, ὅτι ἡ ἀλήθεια αὕτη ἐστὶν ἡ νῦν ζητουμένη καὶ κηρυσσομένη· καὶ κατὰ τοῦτο κἀγὼ αἰτῶ συγγνώμην τῶν πρώην μου κακῶν καὶ θέλω μετὰ πάντων καὶ φωτισθῆναι καὶ διδαχθῆναι· τὰ γὰρ πλημμελήματα καὶ τὰ ἁμαρτήματά μου ἄμετρά εἰσι. καὶ ὡς ὁ θεὸς κατανύξει τὴν ἱερὰν σύνοδον καὶ τὸν πανάγιον δεσπότην.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Μήπως ὡς παραπετάσματι πανούργῳ τὸ ἑαυτοῦ φρόνημα συσκιάσαι θέλων ῥήμασι σχηματίζῃ τὴν ἀλήθειαν, περὶ δὲ τὸν νοῦν κακουργεῖς;

Γρηγόριος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας εἶπε· Μὴ γένοιτο· τὴν ἀλήθειαν ὁμολογῶ, καὶ οὐ μὴ ψεύσομαι οὐδὲ μὴ ῥᾳδιουργήσω τὸν λόγον μου.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ὤφειλες ἐκ τῶν ἀνέκαθεν χρόνων ἀνοῖξαί σου τὰ ὦτα καὶ Παύλου τοῦ θείου ἀποστόλου ἀκοῦσαι λέγοντος· *κρατεῖτε τὰς παραδόσεις, ἃς* παρελάβετε *εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν*, καὶ

23–24 2 Thess. 2,15

18–19 ῥήμασι – κακουργεῖς cf. Conc. Later., ACO ser. II, I p. 240,25–26 **18–19** περὶ – κακουργεῖς ~ Greg. Naz. epist. 102 c. 8,4 Gallay

---

HV T M **4–116,8** Ταράσιος – τούτου Am f. 153^{r}–154^{r}

---

1 ἡμῶν om. ed.Rom.* | εὐλαβέστατον om. V **2** παρέστησαν H **3** φυλάξῃ H φυλάξοι ed.Rom.* | εὐλαβεῖς ed.Rom.* **4** ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης om. V | εἶπε post Νεοκαισαρείας T ed.Rom.* | πρὸς τὸν ἐπίσκοπον] τῷ ἐπισκόπῳ V edd. | Νεοκαισαρείας om. V, Νεοκαισαρείας + ἀποσταλέντα παρὰ τῶν βασιλέων καὶ τῇ ἁγία παραστάντα συνόδῳ Am (uide supra) **5** ἢ ὡς H T Am: ἢ καὶ V ἢ M | κατεφρόνησας] ἐγνωσμένως T edd., sed cf. lat. **6** αἰδεσθεὶς HV **8** Γρηγόριος – εἶπε] Γρηγόριος ὁ Νεοκαισαρείας εἶπε V Am | ὁ εὐλαβέστατος om. T edd. **9** κελεύ(εις) codd., corr. ed.Rom. **10** Ταράσιος om. V | ἁγιώτατος om. V | ἔφη V **11** Γρηγόριος om. V | εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος om. V Am | Νεοκαισαρείας ἐπίσκοπος M **12** ἐπληροφορήθ(η) HV **13** νυνὶ T edd., νῦν + καὶ M | ζητουμένη H T: ἡγουμένη M om. V | καὶ[1] om. V | κηρυττομένη V χειροθεουμένη (sic) H | κατὰ] διὰ V edd. | καὶ ἐγὼ M **14** πρώην μου] κακῶν μου H | μετὰ πάντων] πάντως V | καὶ διδαχθῆναι καὶ φωτισθῆναι V **15** μου om. V | εἰσι] ἐστι H T **17** Ταράσιος om. V **17–21** ὁ – ῥᾳδιουργήσω om. V^{ac}, add. V^{1-2mg} **17** ἁγιώτατος om. V | ἔφη V | ὡς + ἐν V **18** ἑαυτοῦ] σὸν V edd. σαυτοῦ Am | ante φρόνημα add. ἢ T | συσκιᾶσαι H T | ῥήματι V **20** Γρηγόριος om. V | εὐλαβέστατος] ἐλάχιστος H, om. V Am | ἐπίσκοπος om. V Am **21** οὐ μὴ] οὐδ' οὐ μὴ Am, μὴ om. M | ψεύσωμαι ed.Rom.* | οὐδὲ μὴ – λόγον μου] τὸν λόγον μου ἢ ῥᾳδιουργήσω V | μὴ[2] om. M **22** Ταράσιος om. V | ἁγιώτατος om. V | ἔφη V | Ὀφείλεις codd., corr. ed.Rom.

ut adducerem reuerentissimum episcopum Neocaesariae ad piam et sanctam synodum uestram, et exhibui.

Sancta synodus dixit: Deus conseruet pios imperatores nostros.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit ad episcopum Neocaesariae: Vt ignota tibi Ma. 1053
praeteriit ueritas usque nunc, an ut notam hanc paruipendisti? et si ut ignota tibi praeteriit, ne confundaris rectum sermonem ediscere quemadmodum non es confusus peruersum.

Gregorius reuerentissimus episcopus Neocaesariae dixit: Crede, domine, ut ignota, peto autem discere. et ut iubet dominus et sancta synodus.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Dic, quid uis discere?

Gregorius reuerentissimus episcopus Neocaesariae dixit: Cum tota haec caterua unum dicat et sapiat, didici et certus sum quia ueritas haec est quae nunc quaeritur et praedicatur, ac per hoc ego peto ueniam priorum malorum meorum et uolo cum omnibus et illuminari et doceri. delicta enim et peccata mea immensa sunt. et sicut deus ad compunctionem duxerit sacram synodum et sanctissimum dominum meum, ita fiat.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Ne forte quasi uelamento astutiae proprium PL 129,236
sensum adumbrare uolens uerbis simulas ueritatem, mente autem malignanter operaris?

Gregorius reuerentissimus episcopus Neocaesariae dixit: Absit, ueritatem confiteor, et non mentiar neque falsum faciam uerbum meum.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Debueras a prioribus annis aperire aures tuas et Paulum diuinum apostolum audire dicentem: *tenete traditiones quas* accepistis *siue per sermonem siue per epistolam nostram*, et iterum Timotheo et Tito scri-

---

P VE

---

2 *fort.* <quem> et exhibui, *cf. gr.* 3 Sancta – nostros *om.* E 5 notam + tibi V^{ac} (*eras.*) E *edd.* 8 Credo V *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* 12 sapiat + et *ed. Rom.** | *exspectaueris* certus <factus> sum, *cf. gr.* 13 <et> ego? *cf. gr.* 14 inmensa VE 15 deus *om.* E dominus *ed. Rom.** 16 ita fiat *Anast. suo Marte addidisse uidetur* 21 mentior VE *edd.* 24 iterum] rursum *ed. Rom.**

πάλιν Τιμοθέῳ καὶ Τίτῳ γράφοντος· *τὰς βεβήλους κενοφωνίας* παραιτεῖσθε. τί βεβηλότερον καὶ κενοφωνότερον τοῦ λέγειν χριστιανοὺς εἰδωλολατρῆσαι;

Γρηγόριος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας εἶπε· Κακὸν ἦν· καὶ ὁμολογοῦμεν, κακὸν ἦν. ἀλλ᾽ οὕτως ἐπράχθη καὶ οὕτως ἐπράξαμεν. καὶ διὰ τοῦτο αἰτοῦμεν συγγνώμην τῶν πλημμεληµάτων ἡμῶν. ὁμολογῶ, δέσποτα, ἔμπροσθεν τῆς τιμιότητος τῆς ἁγιωσύνης ὑμῶν καὶ πάντων τῶν ἀδελφῶν τῆς ἁγίας συνόδου, ὅτι ἡμάρτομεν καὶ ἠνομήσαμεν καὶ κακῶς ἐπράξαμεν, καὶ συγγνώμην αἰτοῦμεν περὶ τούτου.

La.-Co. 100 Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Λέγομεν, ἵνα τῇ ἑξῆς ἀκροάσει μετὰ λιβέλλου πάλιν τὰ κατ᾽ αὐτὸν γνωσώμεθα.

Rom. 406 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ὡς κελεύει ἡ ἁγιωσύνη σου, ὁ προεστὼς ἐπίσκοπος μετὰ λιβέλλου ἐλθέτω ἐν τῇ ἑξῆς πράξει, καὶ κατὰ τὸ παριστάμενον πραχθήσεται.

Λεόντιος ὁ εὐκλεέστατος βασιλικὸς ἀσηκρῆτις εἶπε· Μέμνηται ἡ πανίερος καὶ θεόλεκτος σύνοδος, ὡς τῇ προγενομένῃ συνελεύσει θεῖα γράμματα ἀνεγνώσθησαν τῶν θεοφυλάκτων μεγάλων βασιλέων ἡμῶν· ἐν οἷς ἐνεφέρετο μνήμη τῶν συνοδικῶς ἀποσταλέντων γραμμάτων παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ τῶν εὐαγεστάτων ἀρχιερέων τῆς ἀνατολῆς ἐν δυσὶ τετραδίοις· ὧν καὶ νυνὶ προκομισθέντων ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγνωσθήτωσαν οἱ λίβελλοι τοῦ ὁσιωτάτου καὶ μακαριωτάτου πάπα Ἀδριανοῦ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης.

---

1 τὰς – παραιτεῖσθε cf. 1 Tim. 6,20; Tit. 3,10

14–17 θεῖα – τετραδίοις cf. sacra imp. ad syn. p. 48,13–19

HV T M

1 γράφοντος om. V | καινοφωνίας ed.Rom.* (sic intellexit Anast., sed uide infra κενοφωνότερον) | παραιτεῖσθαι V edd. 2 βεβηλώτερον V | καὶ] ἢ V | κενοφωνότερον H M Am: καινοφωνότερον T edd. (cf. lat.) κενοφώτερον V | χριστιανοὺς M Am: χριστιανοῖς HV T 3 εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος om. V Am 6 τιμιότητος τῆς] τιμιωτάτης ed.Rom.* ex Vc, om. V | πάντων] πάσης V | τῶν ἀδελφῶν om. V 7 καὶ³ om. V 7–8 περὶ τούτου om. V 9 ὁσιώτατος V | ἔφη V 10 πάλιν om. V^{ac}, add. V^{1-2mg} | post πάλιν fort. coll. lat. ἐλθόντος αὐτοῦ supplendum | κατὰ H | γνωσώμεθα] γνῶμεν T edd. γνωσόμεθα V 11 ὁ προεστὼς om. V 11–12 ἐπίσκοπος μετὰ λιβέλλου] οὗτος V 12 ἐπὶ τὸ ἑξῆς πράξει (sic) H, om. V 13 ὁ εὐκλεέστατος βασιλικὸς om. V 13–14 καὶ θεόλεκτος om. V 13–14 θεόλεκτος H M (cf. lat.): θεοσύλλεκτος T (ex coni. ut uidetur, cf. p. 260,26 al.) edd. fort. recte 14 σύνοδος] ἁγιωσύνη ὑμῶν V 16 καὶ μακαριωτάτου om. V 17 τῆς ἀνατολῆς om. V 18 νῦν M | ὑποβάλωμεν M 19–20 οἱ λίβελλοι – Ῥώμης om. V 20 Ἀδριανοῦ om. M

bentem: *profanas uocum nouitates deuita.* quid enim profanius et magis uocum nouitas est quam dicere Christianos idololatras esse?

Gregorius reuerentissimus episcopus Neocaesariae dixit: Malum erat, et confitemur quia malum erat. sed ita gestum est, et ita gessimus. et ideo postulamus ueniam delictorum nostrorum. confiteor, domine, coram honorificentia sanctitatis uestrae et omnium fratrum sanctae synodi quoniam peccauimus et iniquitatem fecimus et male patrauimus, et ueniam postulamus super hoc.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Dicimus, ut sequenti actione cum libello rursus eo ueniente quae illius sunt cognoscamus. La.-Co. 99

Sancta synodus dixit: Vt iubet sanctitas tua, episcopus qui astat cum libello ueniat, et in sequenti actione secundum quod placuerit agetur. Rom. 406

Leontius inclytus et regius a secretis dixit: Meminit sacratissima et diuinitus electa synodus, qualiter praecedenti conuentu diuinae litterae lectae sint deo conseruatorum magnorum imperatorum nostrorum, in quibus continebatur memoria litterarum quae synodice missae sunt a sanctissimo et beatissimo papa senioris Romae et uenerabilibus summisque sacerdotibus orientis in duobus quaternionibus, quibus et nunc allatis suggerimus ad quod placuerit.

Sancta synodus dixit: Legantur libelli sanctissimi et beatissimi papae Hadriani senioris Romae.

P VE

---

1 uocum nouitates (*sic etiam Vulg.*) ~ καινοφωνίας | deuita *Anast. fort. ex Vulg. (Tit. 3,10)* 2 ydolatras VE idolatras *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* 9 eo ueniente P V (eo V^{1-2} *s.l.*): conueniente E *edd.* | agnoscamus *ed. Rom.** 11 et *fort. post* actione *transponendum, cf. gr.; an error Anastasii?* 12 inclitus VE | collecta *ed. Rom.* ex gr.* T 18 Adriani VE

Ma. 1055 Καὶ ἀνέγνω Νικηφόρος ὁ εὐκλεέστατος βασιλικὸς ἀσηκρῆτις.

Ἑρμηνεία γραμμάτων Ῥωμαίων Ἀδριανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης

Ha. 80 Δεσπόταις εὐσεβεστάτοις καὶ γαληνοτάτοις νικηταῖς τροπαιούχοις τέκνοις ἠγαπημένοις τῷ θεῷ καὶ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ Κωνσταντίνῳ καὶ Εἰρήνῃ αὐγούστοις Ἀδριανὸς δοῦλος τῶν δούλων τοῦ θεοῦ

Ὁ θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψαι, ὁ λυτρωσάμενος *ἡμᾶς τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους* διὰ τῆς σαρκώσεως τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ *τοῦ ἀληθινοῦ φωτός*, ἐν ᾧ *εὐδόκησε πᾶν τὸ πλήρωμα* τῆς θεότητος *κατοικῆσαι καὶ δι' αὐτοῦ πάντα* ἀνακαινίσας καὶ ἐν αὐτῷ εἰρηνεύσας *διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ* τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν τῇ γῇ ὄντα διὰ τὸ πλῆθος τοῦ πλούτου τῆς ἀγαθότητος αὐτοῦ, *ἐπιβλέψας εἰς τὸ πρόσωπον* τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν καὶ προωρισμένην γαληνότητα τῆς βασιλικῆς ἐπιεικείας εἰς τὴν τελειότητα τῆς πίστεως νῦν καλέσαι κατηξίωσεν, ἵνα πᾶσαν τὴν φαυλότητα τοῦ ψεύδους δι' ὑμῶν καλύψῃ καὶ φανερώσῃ τὴν ἀλήθειαν.

Μαθόντες γὰρ τὰ παρὰ τῆς ὑμετέρας γαληνότητος καὶ εὐσεβείας καταπεμφθέντα ἡμῖν λίαν ηὐφράνθη ἡ καρδία ἡμῶν καὶ τοσαύτης ἀγαλλιάσεως καὶ χαρᾶς ἐνεπλήσθημεν, ὅσην ἀνθρωπίνη γλῶσσα εἰπεῖν οὐκ εὐπορεῖ. τοιαύτη γὰρ χαρὰ ἡμῖν ἀνέτειλε διὰ τῆς ὑμετέρας κελεύσεως, οἵαν περὶ τῶν πρώην σχισμάτων τῆς αἱρέσεως πλῆξιν εἴχομεν.

Περὶ δὲ τῶν ἐν τῇ εὐσεβεῖ ὑμῶν κελεύσει ἐμφερομένων τῶν πρώην γενομένων ἐν τῇ ὑμετέρᾳ βασιλίδι πόλει ἕνεκεν τῶν σεβασμίων εἰκόνων, τὸ ὅπως οἱ προβεβασι-

---

20–120,6 Περὶ – κρατεῖν haec ex lat. uersa sunt, non ex ipsa sacra graeca desumpta; cf. Lamberz, „Falsata" p. 225 adn. 41

HV T M

---

1 ἀνέγνω + τούτους V | Νικηφόρος om. V | εὐκλεέστατος βασιλικὸς om. V **2** Ἑρμηνία V Ἑρμηνεί(αν) T (quod Anast. legisse uidetur) | Ῥωμαϊκῶν T edd., sed cf. ACO III p. 113,25 et 27 | τοῦ ἁγιωτάτου om. V | πάπα + τῆς πρεσβυτέρας T edd., sed cf. lat. **3–4** post ἠγαπημένοις spatium in HV M **4** τῷ + ἐν HV ἐν τῷ θεῷ ed.Rom.^{mg} ex lat. | αὐγούστ(οις) T (cf. lat.): αὐγούστη HV M **5** Ἀδριανὸς] ex lat. ἐπίσκοπος supplendum esse conieceris (cf. Speck, Interpolationen p. 169), sed ἐπίσκοπος deest etiam in Hadr. epist. ad Taras. (infra p. 174,7) **6** γ' (sc. κεφάλαιον) ante Ὁ H **8** ηὐδόκησε V **10** τὰ om. M **11** ἡμετέραν V **11–12** εὐσέβειαν – ἐπιεικείας male respondent uerbis latinis **13** νῦν post τελειότητα H, om. V edd. **15** παρὰ] περὶ M **16** ἡμῖν + γράμματα V edd., sed cf. lat. | εὐφράνθη M εὐφράνθημεν T | τῇ καρδία T **16–17** ἐπλήσθημεν V **17** ὅσην + ἡ V M **18** περὶ] παρὰ V | τὰ ... σχίσματα H | τῆς αἱρέσεως om. V^{ac} (add. V^{2} s.l.) **19** εἴχομεν πλῆξιν V **20–120,10** Περὶ – ἀνεπέμψαμεν] sententia defectiua fort. interpreti imputanda

Et legit Nicephorus inclytus et regius a secretis interpretationem litterarum latina- Ma. 1056
rum Hadriani papae Romani.

Hadrianus episcopus seruus seruorum dei dominis piissimis et serenissimis uicto- Ha. 79
ribus ac triumphatoribus filiis diligendis in deo et domino nostro Iesu Christo Con- PL 96,1216
stantino et Hirenae augustis

Deus qui dixit de tenebris lucem splendescere, qui eripuit nos de potestate tenebrarum per incarnationem filii sui ueri luminis, in quo *complacuit omnem plenitudinem deitatis habitare et per eum* renouare *omnia* et *in ipso pacificans per sanguinem crucis eius siue quae in caelis siue quae in terris sunt* per multiplices diuitias bonitatis suae, *in faciem* ecclesiae suae *respiciens* uestram praescitam et praedestinatam serenissimam PL 96,1217
et imperialem clementiam ad fidei nunc integritatem uocare dignatus est, ita ut omni falsitatis nubilo procul exploso per uos uictricem faciat ueritatem.

Quantum enim relationibus uestrae piissimae tranquillitatis ad nos uenientium didicimus, etiam ipso auditu nimis noster exultans releuatus est animus et tantum iocunditatis gaudium in cor nostrum ascendit, ut lingua humana explicare nullus sufficiat sermo, quia nimirum magis nobis laetitia de uestris iussionibus nunc orta est, quam dudum pro schismaticorum heresi meror afficeret.

De his quippe in ipsis uenerandis iussionibus uestris referebatur quae pridem facta sunt in uestra regali ciuitate propter uenerabiles imagines, qualiter qui ante uos regnauerunt eas destruxerint et in inhonestate atque iniuria posuerint – utinam non

---

6 *2 Cor. 4,6 et Col. 1,13* 7 ueri luminis *cf. Ioh. 1,9* 7–9 *Col. 1,19–20; cf. Col. 2,9* 10 *cf. Ps. 83,10*

3–173,3 *Hadriani I. epistula ad imperatores Constantinum VI. et Irenam (JE 2448). monendum est hanc epistulam non ex graeco retrouersam, sed ipsius Hadriani uerba continentem iam in priore uersione latina ex Hadriani epistularum registro insertam fuisse. Anastasius uero priorem uersionem repetens in testimoniis ex patribus graecis allatis uerba Hadriani saepissime interpretationi graecae accommodauit, ceteris locis perraro immutauit* 18–121,5 De – tenere *cf. sacra imp. ad Hadr. p. 5,9–16 (inde a* qualiter *ad verbum fere)*

3–173,3 *Hadr. epist. exscripta est in Vita Hadriani p. 297–310 Gaudenzi* 3–5 Hadrianus – augustis = *Ans. I 84 p. 58,6–8; Deusd. IV 11 p. 404,24–26 (inscr.* Ex II. actione synodi VII. uniuersalis CCCL episcoporum)

P VE 3–173,3 = *Vita* 3–5 = *Ans., Deusd.* 19–121,5 ~ *sacra*

---

1 Nicaephorus P | inclitus VE 3–5 Hadrianus – augustis] *superscriptionis ordinem imperatorum et papae ab Anastasio secundum epistularum Nicolai I. papae rationem inuersum esse suspicor (cf. gr. et Liber diurnus p.77 et 181 Foerster, cf. etiam e.g. epist. Agathonis papae, ACO ser. II, II 1 p. 53,13–15).* 3 III (*sc.* capitulum) P^{1mg}, *cf. gr.* H 3–4 uictoribus P *(cf. gr.)*: imperatoribus V *edd. Ans. Deusd.* (uictoribus *ed. Rom.*^{mg}) uictoribus imperatoribus *(sic)* E *Vita* 4 ac triumphatoribus *om. Ans. Deusd.* | filiis – Christo] *exspectaueris* amatoribus dei et domini nostri Iesu Christi, *cf. Liber diurnus l. l., epist. Agathonis l. l. etc.; fort. etiam haec immutatio Anastasio imputanda, cf. e.g. Nicol. I. epist. 93 p. 540,24 Perels* | dilegendis P 5 Hirenę P *Ans.*: Hyrenę VE *Vita Deusd.* Irenae *ed. Rom.** 7–8 deitatis *om. Vulg. (inuenitur tamen e.g. Conc. Ephes., ACO I 5 p. 238,29; Rufin., Orig. in Rom., PG 14, 949 A); cf. Col. 2,9 et ACO I 5 p. 144,14 et 154,6* 8 renouare] reconciliare *Vulg.* | et^2 *om. Vulg., sed cf. gr.* | in ipsum *Vulg. (uar. lect.* in ipso*)* 10 destinatam E *Vita* 12 falsitates P 13 enim *om. La.-Co.*, sed cf. gr.* | relationibus] relationibus litterarum *ed. Rom.*^{mg} *ex gr.* V | uenientium] *sc.* legatorum 14 etiam – auditu] *nihil respondet in gr.* | reuelatus P 16 leticia P E *Vita* | horta P V *Vita* 17 scismaticorum VE *Vita* | heresim VE *Vita* | affecerit *ed. Rom.** *non male* merore afficeretur *Gaudenzi* 18 quippe + quae P | referebantur *Gaudenzi* 20 destruxerunt *Vita* | inhonestatem ... iniuriam *sacra* | posuerunt *Vita*

Ma. 1058 λευκότες ὑμῶν κατέστρεψαν καὶ ἐν ἀτιμίᾳ καὶ ὕβρει κατέθηκαν αὐτάς — εἴθε μὴ
Rom. 407 λογισθείη αὐτοῖς ἡ ἁμαρτία ἐκείνη· κρεῖττον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐμβαλεῖν χεῖρας
αὐτῶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν —, ὅτι πᾶς ὁ λαὸς ὁ ὢν ἐν τοῖς ἀνατολικοῖς μέρεσιν ἐπλα-
νήθησαν καὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ βουλήσει, ὡς ἔδοξεν, ἐχρήσαντο αὐταῖς, ἕως οὗ ὁ θεὸς
ἤγειρεν ὑμᾶς βασιλεύειν τοὺς ἐν ἀληθείᾳ *ζητοῦντας τὴν δόξαν αὐτοῦ* καὶ τὰ
παραδοθέντα παρὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ πάντων τῶν διδασκάλων κρατεῖν
καὶ τιμᾶν τὰς σεβασμίους εἰκόνας τὰς διὰ τῆς ἀνοίας τῶν αἱρετικῶν κατενεχθείσας,
La.-Co. 101 ἀρτίως δὲ διὰ τῆς εὐσεβοῦς ὑμῶν κελεύσεως εὑρόντες τὸ θέλημα ὑμῶν ἐν τούτοις,
τῷ παντοδυνάμῳ θεῷ ὑπερευξάμενοι ὑπὲρ τοῦ ὑμετέρου κράτους δόξαν καὶ εὐχα-
ριστίαν ἀνεπέμψαμεν.

Τούτου δὲ ἐν πληροφορίᾳ καὶ πάσῃ βεβαιώσει ἔστω ἡ θεοπρόβλητος ὑμῶν βασι-
λεία, ὅτι τὸ μέγα ἔργον τοῦτο, ὃ ἐπεχειρήσατε, εἰ τελειωθῇ διὰ τῆς μεσιτείας ὑμῶν
καὶ ἀποκατασταθῇ ἡ ἀρχαία ὀρθοδοξία ἐν τοῖς μέρεσιν αὐτῆς καὶ σταθῶσιν αἱ σε-
βάσμιοι εἰκόνες ἐν τῇ ἀρχαίᾳ αὐτῶν ἀποκαταστάσει, μέτοχοι ἔχετε γενέσθαι τοῦ ἐν
θείᾳ τῇ λήξει πάλαι βασιλέως κυροῦ Κωνσταντίνου καὶ τῆς κυρᾶς Ἑλένης τῶν τὴν
ὀρθόδοξον πίστιν τρανωσάντων καὶ βεβαιωσάντων καὶ ἐπὶ πλεῖον τὴν ἁγίαν καὶ
πνευματικὴν μητέρα ὑμῶν καὶ καθολικὴν Ῥωμαϊκὴν ἐκκλησίαν ὑψωσάντων καὶ μετ'
ἐκείνους πάλιν τῶν ὀρθοδόξως προβεβασιλευκότων ὑμῶν καὶ κρατησάντων, καὶ οὕ-
τως ἀναδειχθῆναι ἔχει καὶ τὸ ὑμέτερον εὐσεβέστατον καὶ θεοδώρητον ὄνομα νέου
Κωνσταντίνου καὶ νέας Ἑλένης ἐν πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ ἐπαινετῶς διαφημιζόμενον, δι'
ὧν ἡ ἁγία καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία ἀνακαινίζεται.
Καὶ μάλιστα, ἐὰν τῇ παραδόσει τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου
Πέτρου καὶ Παύλου τῶν κορυφαίων τῶν ἀποστόλων ἐξακολουθήσῃ καὶ ἐναγκαλί-
σηται καὶ καθὼς οἱ ἐξ ἀρχῆς προηγησάμενοι ὑμῶν βασιλεῖς καὶ ἐτίμησαν τὸν βικά-
ριον αὐτῶν καὶ ἠγάπησαν αὐτὸν *ἐξ ὅλης τῆς καρδίας* αὐτῶν, τὸ ὑμέτερον θεοδώ-
Ha. 81 ρητον κράτος τιμήσῃ τὴν ἁγιωτάτην Ῥωμαϊκὴν ἐκκλησίαν τῶν κορυφαίων ἀποστό-

25 Deut. 6,5

HV T M

1 κατέθηκαν + ἑαυτοὺς καὶ V edd. 2 ἐμβάλλειν M 4 ἔδοξαν V ἔδοξεν + ἑκάστῳ T edd. | αὐταῖς ~ *illis*, quod interpres ad imagines rettulisse uidetur 6 τῶν² om. ed.Rom.* 7 quae sequuntur usque ad p. 128,2 ἐξισάσει saepe non respondent iis quae in lat. leguntur; id eo explicandum esse existimo quod interpretatio graeca hac in parte epistulae aetate recentiore (i.e. Photii temporibus) immutata est, cf. Lamberz, „Falsata" p. 219–226 | σεβασμίας V M σεβασμ sine abbr. H 8 ὑμῶν²] ἡμῶν V 9 ὑπὲρ om. T 11 Τούτου scripsi: Τοῦτο codd. | ἔστω + εἰδυῖα T edd. 12 ὃ] ὦ H | ἐπεχειρίσατε V | τελειωθῇ] πληρωθῇ M | ὑμῶν] ἡμῶν V 13 καὶ¹ – ὀρθοδοξία] nihil respondet in lat. | αὐτῆς] αὐτοῖς H edd. 13–14 σταθῶσιν (κατασταθῶσιν M) ... ἀποκαταστάσει] exspectaueris ἀποκατασταθῶσιν ... στάσει; cf. p. 126,22 al. 13–14 σεβάσμιαι V M edd. 14 ἔχετε γενέσθαι] γενήσεσθε T edd. 15 κῦ(ρ) HV | τῆς] "*L.* μακαρίας" ed.Rom.^{mg} | κυρᾶς] κῦ sine abbr. V κὺ sine abbr. H 16 τρανωσάντων καὶ om. V | πλείω HV πλέον ed.Rom.* 16–17 καὶ (fort. delendum) πνευματικὴν post Ῥωμαϊκὴν habent V T M (om. H), transposui coll. lat., cf. ed.Rom.^{mg} 17 ἡμῶν καὶ V, καὶ om. T edd. | καθολικὴν + καὶ ed.Rom.* | μετὰ H 18 καὶ² T (fort. ex coni., cf. lat.): om. HV M 19 ἀναδειχθῆναι ἔχει] ἀναδειχθήσεται T edd. | καὶ¹ fort. delendum | καὶ² om. V 21 ἁγία + καὶ V | καὶ ἀποστολικὴ om. V 22 ἐὰν] ἐν M 23 τῶν² om. T edd. | ἐξακολουθήσῃ] ἐπἀπολαύση (sic) V 23–24 ἐναγκαλίζηται H ἐναγκαλίσηται + τὸν Βικάριον αὐτῶν T edd. 24 καὶ καθὼς scripsi coll. lat.: καθὼς καὶ codd. | ἐξ ἀρχῆς προηγησάμενοι om. V^{ac} (πρὸ eras.), add. V² s.l. | ὑμῶν om. ed.Rom.* | καὶ ἐτίμησαν] de iis quae sequuntur usque ad p. 122,9 χαρακτῆρας αὐτῶν cf. Lamberz, „Falsata" p. 223–224 25 αὐτὸν om. H T edd. | τῆς om. M | αὐτῶν² + τιμήσῃ δὲ ed.Rom.* ex T (uide infra) 26 τιμήσῃ scripsi: καὶ τιμήση HV M τιμήσει δὲ T | Ῥωμαϊκὴν ἁγιωτάτην H T edd. | κορυφαίων] ἁγίων H κορυφαίων + τῶν T

illis imputetur; melius enim illis fuisset non mittere manus eorum in ecclesiam –, Rom. 407
quia et omnis populus qui ibidem est, immo in oriente, modo errauerunt, et pro sua uoluntate usi sunt illis, usque quo deus erexit uos regnare, qui in ueritate *quaeritis gloriam eius* et quae tradita sunt a sanctorum apostolorum et omnium simul sanctorum magisterio tenere. quibus reserantes et uenerabiles imagines ad uestrum piissimum imperium laudabiliter exaratas repperientes atque hereticorum abicientes uesaniam seu in diuinae examinationis iudicio principum, qui manus miserunt in La.-Co. 102
ecclesiam, iaculum deputantes uestram a deo promotam in triumphis imperialem potentiam insontem esse ab eorum saeuitia prorsus credidimus. unde omnipotentis dei clementiam exorantes referimus grates, si fine tenus ea quae uestra sanxit et coepit serenitas perficitur.

Constantes estote. quodsi perseuerantes permanseritis in ea quam coepistis horthodoxa fide et per uos partibus illis in pristino statu erectae fuerint sacrae ac uenerandae imagines, sicut piae memoriae domnum Constantinum imperatorem et beatam Helenam, qui fidem horthodoxam promulgauerunt atque sanctam catholicam et apostolicam spiritalem matrem uestram Romanam ecclesiam exaltauerunt et cum ceteris horthodoxis imperatoribus utpote caput omnium ecclesiarum uenerati sunt, ita uestrum a deo protectum clementissimum nomen nouum Constantinum et no- Ma. 1057
uam Helenam habentes, per quos in primordiis sancta catholica et apostolica ecclesia robur fidei sumpsit, et ad eorum instar uibrantissime ac in toto orbe terrarum uestra opinatissima in triumphis imperialis fama laudabiliter diuulgatur.

Magis autem, si horthodoxae fidei sequentes traditiones ecclesiae beati Petri apostolorum principis amplexi fueritis censuram et sicut antiquitus uestri praedecessores sancti imperatores egerunt, ita et uos eam honorifice uenerantes eius uicarium ex intimo dilexeritis corde potiusque uestrum a deo concessum imperium eorum secutum fuerit horthodoxam secundum sanctam nostram Romanam ecclesiam fidem, ipse Ha. 82

3–4 *cf. Ioh. 7,18*

P VE *Vita*

---

1 fuerat *sacra* | eorum] suas *Vita, cf. sacra* 2–3 quia – illis] *locus difficilis (eadem fere quae in codd. tradita sunt legit graecus interpres), facilius intellegitur sacra (uide infra)* 2 quia et *scripsi coll. sacra* (*ubi* quoniam et): et quia *codd.* 2–3 omnis – illis] omnem populum qui hic est, immo orientalem, eodem modo seduxerunt et in propriam uoluntatem retraxerunt *sacra* 2 qui – modo] qui est in orientalibus partibus *ed.Reg.* ex gr.* | immo *om. ed.Rom.*, sed cf. sacra* | modo] eodem modo *Vita (cf. sacra), sed nihil respondet in gr.* 3 queritis E *Vita* 4–5 a – magisterio] *locus suspectus, cf. gr. et sacra, ubi legitur* a sanctis apostolis suis et omnibus simul doctoribus 5 quibus (*sc.* iussionibus?)] quas *ed.Rom.* fort. recte; in iis quae sequuntur usque ad p. 129,4* coaequari *saepe non congruit interpretatio graeca* 9 seuitia *codd.* | credimus V *edd.* 10 si VE *Vita*: sine P F^2 *edd.* | tenus P V *Vita*: tenemus E tenentesque F^2 *edd.* | sanxit F: sancxit P VE 11 cepit VE | perficiatur *Vita* (perficiantur *Gaudenzi*) perficiet F^2 perficere *ed.Rom.*, leg.* perficiuntur? 12 cepistis VE 13 uos + in *ed.Reg.* non male, sed uide infra p. 129,3* 14 dominum *ed.Rom.* ex* F 16 spiritualem VE *edd.* 18–20 ita – instar] *locus difficilis (ex gr. nihil fere colligitur); exspectaueris* ita uestrum ... clementissimum <imperium> nomen ... [et] ad eorum instar 18–19 nomen – habentes] *constructio ad sensum, exspectaueris* nomen noui Constantini et nouae Helenae habens 20 uibrantissima *ed.Rom.** 21 *fort.* diuulgabitur *scribendum, cf. gr.* 23 fuerit P | nostri *Vita* 26 Romanam nostram E *Vita edd.*

λων, οἷς ἐδόθη ἐξουσία παρ᾽ αὐτοῦ τοῦ θεοῦ λύειν τε καὶ δεσμεῖν ἁμαρτίας ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ, αὐτοὶ ὑπερασπισταὶ γενήσονται τοῦ ὑμετέρου κράτους, καὶ πάντα τὰ βάρβαρα ἔθνη τοῖς ἴχνεσιν ὑμῶν ὑποταγήσεται, καὶ ὅπου ἂν πορευθῆτε, νικητὰς ὑμᾶς ἀναδείξουσιν.

Αὐτοὶ γὰρ οἱ ἅγιοι καὶ κορυφαῖοι τῶν ἀποστόλων οἱ τὴν καθολικὴν καὶ ὀρθόδοξον πίστιν ἐναρξάμενοι ἐγγράφως ἐθεσμοθέτησαν τὴν αὐτῶν πίστιν κρατεῖν πάντας τοὺς μετ᾽ αὐτοὺς διαδόχους μέλλοντας γίνεσθαι τῶν θρόνων αὐτῶν καὶ ἐν αὐτῇ διαμένειν ἕως τῆς συντελείας. καὶ οὕτως καὶ κρατεῖ ἡ ἡμετέρα ἐκκλησία καὶ τιμᾷ τοὺς ἁγίους χαρακτῆρας αὐτῶν. ὅθεν καὶ ἕως τῆς σήμερόν εἰσι περικεκοσμημέναι
Rom. 408 καὶ κεκαλλωπισμέναι αἱ ἐκκλησίαι ἡμῶν ἐκ τῶν σεβασμίων εἰκόνων αὐτῶν, καθὼς καὶ ὁ μακαριώτατος καὶ ἁγιώτατος πάπας Σίλβεστρος μαρτυρεῖ ἐν ἀρχῇ τῆς ὀρθοδοξίας ἡμῶν τῶν χριστιανῶν, ὅτε ὁ ἐν θείᾳ τῇ λήξει πάλαι Κωνσταντῖνος ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν πίστιν ἐπέστρεψεν.

Ἡμέρας γὰρ παρελθούσης καὶ νυκτὸς ἤδη γενομένης ἐπέτρεψε σιωπὴν γενέσθαι. καὶ κοιμωμένου αὐτοῦ, ἰδοὺ παρέστησαν αὐτῷ οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι ὅ τε Πέτρος καὶ Παῦλος λέγοντες· „ἐπειδὴ ⟨οὐκ⟩ ἐπέτρεψας, ὦ βασιλεῦ, νηπίων αἱματεκχυσίαν γενέσθαι, περὶ τοῦ νοσήματος, οὗ ἔχεις, ἰδοὺ ἀπεστάλημεν παρὰ Χριστοῦ δοῦναί σοι σωτηρίαν. ἄκουσον γοῦν τῆς νουθεσίας ἡμῶν καὶ ποίησον πάντα, ὅσα ἐντελ-

HV T M

1 θεοῦ + λόγου T edd. | δεσμεύειν V 2 αὐτοὶ] καὶ γὰρ αὐτοὶ T edd. 3 ὑποταγήσονται M 5 ἅγιοι καὶ om. V 6 ἀρξάμενοι HV 7 μετ᾽ αὐτοὺς] μετὰ ταῦτα αὐτῶν H 8 καὶ² om. ed.Rom.* | ὑμετέρα H 9 αὐτῶν sc. τῶν ἀποστόλων 11 καὶ¹ om. ed.Rom.* | ὁ μακαριώτατος καὶ ἁγιώτατος] ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος H M | καὶ ἁγιώτατος om. V 14 ἐπέστρεψε V (prob.) 15 αὐτῷ om. V | ὅ τε om. M 16 οὐκ suppleui („*ex l.* οὐκ ἐπέτρεψας siue ἔφριξας" ed.Rom.^{mg}) | ἐπέτρεψας] ἐπέστρεψε V prob. | ὦ om. ed.Rom.* | νηπίων post γενέσθαι M | αἱματεκχυσίαν] αἱματοθυσίαν V αἱματοχυσίαν M 18 γοῦν om. V

princeps apostolorum, cui a domino deo ligandi soluendique peccata in caelo et in terra potestas data est, crebro uobis protector existens omnesque barbaras nationes PL 96,1220 sub uestris prosternens pedibus ubique uos uictores ostendet.

Etenim eius insignia dignitatis pandit sacra auctoritas, quantaque ueneratio eius summae sedi exhibenda sit a fidelibus cunctis per orbem. dominus enim eundem clauigerum regni caelorum cunctis praeposuit principem, et hoc ab ipso honoratur priuilegio quo ei claues collatae sunt regni caelorum. isto itaque tam praecelso praelatus honore promeruit confiteri fidem supra quam fundatur ecclesia Christi. beatam confessionem beatitudo secuta est praemiorum, cuius praedicatione sancta uniuersalis illustrata est ecclesia, et ex ea ceterae dei ecclesiae fidei documenta sumpserunt.

Nam ipse princeps apostolorum beatus Petrus, qui apostolicae primitus sedi praesedit, sui apostolatus principatum ac pastoralis curae successoribus suis, qui in eius sacratissima sede perenniter sessuri sunt, dereliquit. quibus et auctoritatis potestatem, quemadmodum a saluatore nostro domino deo ei concessa est, et ipse quoque suis contulit ac tradidit diuino iussu successoribus pontificibus, quorum traditione Christi sacram effigiem sanctaeque eius genitricis apostolorumque uel omnium sanctorum ueneramur imagines. ex eo enim, quo Christi dei nostri ecclesiae quietis et pacis apertae sunt fores, hactenusque depictae ecclesiae imaginibus sunt ornatae beato atque sanctissimo papa testante Siluestro. in ipsis enim exordiis christianorum, cum ad fidem conuerteretur pius imperator Constantinus, sic legitur: Rom. 408

Transacta die nocturno regi facto silentio somni tempus aduenit. et ecce assunt apostoli sancti Petrus et Paulus dicentes: „quoniam flagitiis tuis posuisti terminum et effusionem innocentum sanguinis horruisti, missi sumus a Christo Iesu domino dare tibi sanitatis recuperandae consilium. audi ergo monita nostra et fac omnia quaecumque indicabimus tibi. Siluester episcopus ciuitatis Romanae ad montem Sy-

---

1–2 cui – est *cf. Mt. 16,19*

21–125,27 = *Act. Silu. (uersio A 1), partim editi a Pohlkamp et Levison (uide conspectum editionum)*: *Pohlkamp p. 369 adn. 46 = l. 21 – p. 125,3* Transacta – leprae; *p. 369 adn. 47 = p. 125,8–13* Exurgens – salutis; *Levison p. 240–241 = p. 125,18–19* post finem – Paulus *et p. 125,19–27* Siluester – memorabat

---

11–15 beatus – pontificibus = *Coll. Brit. f. 100^{r} (inscr.* Adrianus papa Constantino et Irenae augustis) 17–125,27 *cf. LC II 13 p. 259,20–24 (= II Capit. p. 236,15–18; cf. p. 260,3–11; deest in *Hadr.; cf. Freeman p. 259 adn. 2 et p. 260 adn. 1)*: De eo, quod ad suum errorem confirmandum dicunt beatum Silvestrem, Romanę urbis antestitem, apostolorum imagines Constantino imperatori detulisse, cum tamen eas non legatur adorare iussisse; *cf. (Ps.-)Constant. Constit. c. 7–8 p. 69–74 Fuhrmann* 19–20 in – Constantinus = *Hadr. p. 39,26–27* 22–125,27 quoniam – memorabat = *LS^{a} p. 485,7–23 (Pr f. 17^{v}–18^{v}) = Epit. p. 536,28–537,11 (praecedunt uerba* In actibus [quoque *add. Epit.*] Silvestri papae leguntur apparuisse Constantino imperatori in visione apostoli sancti Petrus et Paulus eique ita dixisse)

P VE *Vita* 11–15 = *Coll. Brit.* 19–20 = *Hadr.* 21–125,3 = *Act. Silu.* 22–125,27 = *LS^{a}, Epit.*

---

3 ostendat *ed. Rom.** 4 pandit F^{2}: pandet P pandat VE *Vita edd.* | sacra *post* dignitatis *ed. Rom.* ex* F 6 celorum VE 7 celorum E | isto] iste *ed. Rom.** 11 apostolicam primitus sedem *Coll. Brit.* | sedi primitus *ed. Rom.** 12 sui] qui F^{2} *in ras.* | pastoralem curam *Coll. Brit.* | qui in eius] quin eis E (*corr.* F^{2}) 13 perhenniter VE *Vita* | dereliquid P reliquit *Coll. Brit.* 14 et *om. Coll. Brit.* 17 ueneramur *ed. Rom.*: uenerantur *codd.* | enim + tempore *Gaudenzi* | nostri P F^{2}: nostre VE *Vita* | ecclesiae] tempore *add.* F^{2mg} 18 actenusque VE | depictae] *exspectaueris coll. p. 127,9* depictis, *sed cf. gr.* 19 Siluestro testante *ed. Rom.* ex* F | exordiis] ex ipsis P 20 pius *om. Hadr., fort. hic delendum* 21 nocturnum *Act. Silu.* | regi F^{2} *Act. Silu. (cf. gr.)*: regis P VE *Vita* | adsunt VE 22 sancti apostoli E *Vita edd.* apostoli sanctus *Act. Silu.* | dicentes + ei *Act. Silu.* | tuis *om. Act. Silu.* 23 innocentis *Act. Silu.* | domino + nostro *Act. Silu.* 25 indicabimus] indicamus *LS Epit. Act. Silu. (cf. gr.)* | ad] apud *Act. Silu.* 25–125,1 Siraptim *Vita* Syrapti *LS* Soractem *Epit. ed. Rom.** Soracten *Act. Silu.*

λόμεθά σοι· καὶ πέμψας μετακάλεσαι Σίλβεστρον τὸν ἐπίσκοπον τὸν ἐκφυγόντα ἐκ
La.-Co. 104 σοῦ διὰ τὸν διωγμόν, ὃν ἔχεις, καὶ σήμερον ὄντα ἐν τῷ ὄρει Συράπτῃ κεκρυμμένον
ἐν σπηλαίοις πετρῶν μετὰ τοῦ κλήρου αὐτοῦ. αὐτός σοι σκευάσει κολυμβήτραν
εὐσεβείας, ἐν ᾗ βαπτίσει σε καὶ γενήσεται ἐν σοὶ ἴασις τῆς τε λέπρας καὶ πάντων
τῶν νοσημάτων σου. καὶ τούτου τοῦ ἀγαθοῦ γενομένου εἰς σὲ εὐθέως ἐπίτρεψον
κατὰ παντὸς τόπου τὰς Ῥωμαίων ἐκκλησίας ἀνακαινισθῆναι. σὺ δὲ ἑαυτὸν καθάρισον ἀποθέμενος πᾶσαν τὴν τῶν εἰδώλων λατρείαν, καὶ θεῷ μόνῳ τῷ ἀληθινῷ προσκύνησον καὶ κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ πορεύου."

Διεγερθεὶς δὲ ἐκ τοῦ ὕπνου παραχρῆμα συνῆξε πάντας τοὺς τοῦ παλατίου αὐτοῦ, καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ ἐνυπνίου αὐτοῦ ἐξηγήσατο αὐτοῖς, καὶ εὐθέως ἀπέστειλεν ἐν τῷ ὄρει Συράπτῃ, ἐν ᾧ ἦν ὁ ἅγιος Σίλβεστρος κεκρυμμένος μετὰ τοῦ κλήρου αὐτοῦ, σχολάζων ἐν ἀναγνώσεσι βίβλων. καὶ ἰδὼν κυκλόθεν στρατὸν ἐπιστάντα αὐτῷ καὶ ὑπολαβών, ὅτι εἰς μαρτύριον ζητεῖται, εἶπε τῷ κλήρῳ αὐτοῦ· *„ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας."* καὶ ἐξελθόντι ἐρρήθη αὐτῷ παρὰ τῶν στρατιωτῶν, περὶ οὗ ζητεῖται κεφαλαίου. καὶ ἐλθὼν πρὸς τὸν βασιλέα
Ma. 1059 μετὰ τριῶν πρεσβυτέρων καὶ δύο διακόνων καὶ ἰδὼν αὐτὸν εἶπεν· „εἰρήνη σοι, ὦ βασιλεῦ, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἄνωθεν καὶ νίκη."

Ὁ οὖν βασιλεὺς ἱλαρῷ ὄμματι καὶ ἁπλῇ τῇ καρδίᾳ δεξάμενος τοὺς λόγους αὐτοῦ πάντα ὅσα ἂν ἀπεκαλύφθησαν αὐτῷ ἐξηγήσατο τῷ ἁγίῳ Σιλβέστρῳ. μετὰ οὖν τὴν ἐξήγησιν ἠρώτησεν αὐτὸν ὁ βασιλεύς· „οὓς εἶδον Πέτρον καὶ Παῦλον, ποῖοι θεοί εἰσιν;" ὁ δὲ ἁγιώτατος Σίλβεστρος ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ· „οὗτοι μὲν θεοὶ οὐκ εἰσί, δοῦλοι δὲ καὶ μαθηταὶ τυγχάνουσι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὓς ἐξελέξατο εἰς τὸ ἐπιστρέψαι πάντα τὰ ἔθνη πιστεύειν εἰς αὐτόν." ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα πάλιν ἠρώτησεν αὐτόν, εἰ ἄρα εἰσί πώ ποτε ἱστορίαι αὐτῶν. τότε ὁ ἅγιος Σίλβεστρος ἀποστείλας διάκονον ἐπέτρεψεν αὐτῷ ἐνέγκαι τὰς τῶν ἁγίων ἀποστόλων εἰκόνας. ἃς ἰδὼν ὁ βασιλεὺς μεγάλως ἐκραύγασεν· „οὗτοί εἰσιν οὓς εἶδον ἐν ὁράματι καὶ οὐκέτι δυσπιστῶ· γενέσθω κολυμβήτρα τῆς σωτηρίας μου." καὶ γενο-
Ha. 84 μένης κολυμβήτρας ἐβαπτίσθη καὶ παραχρῆμα ἰάθη.

HV T M

---

1 μετακάλεσον T edd. 2 διὰ – ἔχεις] δι' ὃν ἔχεις διωγμὸν V | Συράπτῃ scripsi coll. lat. et l. 11: Συραππῆ H Συραπτῆ V Συρράπτῃ (sic) T Σωραπηνᾶ (sic) M Σωράκτει ed.Rom.* | κεκρυμμένων V 3 σπηλαίῳ T | σκευάσει (~ *ostendet*?)] παρασκευάσει V edd. | κολῖμβήτραν M 4 τε om. V edd. 5 ἐπίτρεψαι V 6 τὰς] τῶν V edd. 7 ἀποθέμενος post λατρείαν V | μόνῳ θεῷ M 9 ἐκ] ἀπὸ T 10 αὐτοῦ om. HV | ἐξηγησάμενος T | ἀπέστειλεν εὐθέως V 11 ὄρει Συράπτῃ T: ὄρει Συραππῆ H ὄρει Συραπτῆ V Σωραπηνᾶ (sic) ὄρει M ὄρει Σωράκτει ed.Rom.* | ἦν post κεκρυμμένος V 12 ἀναγνώσει V T edd. | κύκλωθεν T edd. | ἐπιστάντα στρατὸν V 13 αὐτῷ post κυκλόθεν V, om. ed.Rom.* | καὶ – ζητεῖται om. ed.Rom.* 14 ἐρήθη H ἐρρέθη ed.Rom.* 15 κεφαλαίου om. V 16 μετὰ – διακόνων] μετὰ τρεῖς πρεσβυτέρους καὶ δύο διακόνους H 19 ἂν om. T edd. | οὖν] γοῦν ed.Rom.* 20 βασιλεὺς + Κωνσταντῖνος V βασιλεὺς + λέγων T edd. 21 ἅγιος V | αὐτῷ om. V 22 τυγχάνουσι post Χριστοῦ V 23 ἔθνη + καὶ T 24 ταῦτα om. V | πώ] ποῦ T edd. | ἱστορίαι] αἱ ἱστορίαι V edd. | ὁ ἅγιος om. V 25 διακόνους M | αὐτῷ om. V 26 μεγάλως om. V 28 κολυμβήτρας om. V | ἰάθη H M

raptim persecutiones tuas fugiens in cauernis petrarum cum suis clericis latebras fo- La.-Co. 103
uet. hunc cum ad te adduxeris, ipse tibi pietatis piscinam ostendet. in quam dum te tertio merserit, omnis te ualetudo ista deseret leprae. quod dum factum fuerit, hanc uicissitudinem saluatori tuo compensa, ut omnes iussu tuo per totum orbem Romanum ecclesiae restaurentur. tu autem in hac parte purifica te, ut relicta omni superstitione idolorum deum unum qui uerus et solus est adores et excolas et ad eius uo- Ma. 1060
luntatem attingas."

Exurgens itaque a somno statim conuocat eos qui obseruabant palatium, et secundum tenorem somnii sui misit ad montem Syraptim, ubi sanctus Siluester in cuiusdam christiani agro persecutionis causa cum suis clericis receptus lectionibus et orationibus insistebat. at ubi a militibus se conuentum uidit, credidit se ad martyrii coronam euocari, et conuersus ad clerum omnem qui cum eo erat dixit: *„ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis"*. profectus itaque, ut dictum est, peruenit ad regem. cui nuntiatus cum tribus presbyteris et duobus diaconibus ingressus dixit: „pax tibi et uictoriae de caelo ministrentur." PL 96,1221

Quem cum rex alacri animo et uultu placidissimo suscepisset, omnia illi quae facta, quae dicta sunt, quae etiam reuelata sunt, secundum textum superius comprehensum exposuit. post finem uero narrationis suae percunctabatur qui isti essent dii Petrus et Paulus, qui illum uisitarent ob causam salutis suae et eius latebras detexissent. Siluester respondit: „hi quidem dii non sunt, sed idonei serui Christi et apostoli electi ab eo et missi ad inuitationem gentium, ut credentes salutem consequantur." cumque haec et his similia augusto diceret papa, interrogare coepit augustus utrumnam istos apostolos haberet aliqua imago expressos, ut ex pictura disceret hos esse quos Rom. 409
reuelatio docuerat. tunc sanctus Siluester misso diacone imaginem apostolorum exhiberi praecepit. quam imperator aspiciens ingenti clamore coepit dicere ipsos esse quos uiderat nec debere iam differre episcopum ostensionem piscinae, quam istos promisisse suae saluti memorabat. Ha. 83

12–13 *2 Cor. 6,2*

P VE *Vita* **8–13** = *Act. Silu.* **18–27** = *Act. Silu.*

---

1 latebram *LS Epit. Act. Silu.* **2** ipse VE *Epit. Act. Silu. (cf. gr.)*: iste P *LS* | pietatis *om.* V^{ac} *(add.* V^{1} *in fine lineae)* E *Vita edd.* | piscinam pietatis *Act. Silu.* | qua *Epit. Act. Silu.* | dum] cum *Act. Silu.* **3** te *Vita LS (Pr$^{1-2}$ s.l.) Epit. Act. Silu., cf. gr.*: *om. codd. edd.* | ualitudo E *Vita Act. Silu.* | ista *om.* VE *Vita edd.* | deserit VE *Epit.* | factum *om.* V^{ac} *(add.* V$^{1-2}$ *s.l.)* E, factum *post* fuerit *Vita* **4** tuo saluatori *LS Epit.* | orbem totum VE *Vita edd.* **5** instaurentur P **6** ydolorum VE *Vita* **6–7** ueritatem *Epit.* **8** Exsurgens *LS Act. Silu.* | itaque] igitur *Act. Silu.* | statim *om. Epit.* **9** somni E *edd.* | Siraptim *Vita* Syrapti *LS* Soractem *Epit. Act. Silu. edd.* **10** causa] tempore *Vita* **11** at ubi a militibus se] cum qui se a militibus *Act. Silu.* | martirii VE **12** euocari] uocari *Vita* | omnem *om. LS Epit., cf. gr.* **14** diaconibus + introiuit et V^{ac} *(exp. et in marg. adscr.* ingressus dixit V$^{1-2}$) diaconibus + introiuit E diaconis + introiuit *ed. Rom.** | dixit] introiens dixit *Vita* **15** celo VE **16** quae illi *LS Epit.* **17** quaeque dicta *Epit.* | relata *LS* | sunt^{2} *om. LS Epit.* **18** percontabatur P^{ac} (u *et* c *superscr.* P^{c}) *LS Epit.* | isti dii essent *Act. Silu.* essent isti dii *ed. Rom.** **19** uisitassent *Vita* | ob + quam *LS Epit.* | latebram *LS Epit.* **20–21** hi – missi *Anast. ex gr., ut uidetur*: hos quidem deos dici non debere, sed esse idoneos seruos Christi et apostolos ab eo missos *Act. Silu.* hos quidem deus (dominus *Epit.*) noster sibi idoneos seruos Christi et apostolos elegit ab eo missos *LS Epit.* **20** hii VE *(cf. Stotz IV, VIII § 60.4)* | sed idonei] seddidonii *(sic)* P sed ydonei E **22** his E *Vita LS Epit. Act. Silu.*: is P^{pc} *(om.* P^{ac}, is *add.* P^{c} *s.l.)* V | similiter *ed. Rom.** | cepit VE **23** apostolos *codd. Act. Silu.*: *om. LS Epit., cf. gr.* | ymago VE *(ut saepe)* **24** docuisset *LS Epit.* | imagines *Epit.* | apostolorum + sibi VE *edd.* **24–25** exiberi VE **25** praecipit *ed. Rom.** | cepit VE **26** differre episcopum *LS Epit. Act. Silu.*: differre spiritum sanctum *codd. Vita* differre per spiritum sanctum factam *ed. Rom.** | ostensione *Vita* **27** promisisse P praemisisse V

Rom. 409 Καὶ ἀναμνησθεὶς τοῦ ἀγαθοῦ οὗ ἔπαθεν ἀπήρξατο κἀκεῖνος ποιεῖν ἐκκλησίας, ἀναστηλῶν ἐν αὐταῖς τὰς αὐτὰς σεβασμίους εἰκόνας εἰς σέβας καὶ ἀνάμνησιν τοῦ ἐνανθρωπήσαντος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ πάντων ὁμοῦ τῶν ἁγίων, ὥστε ἐπιστρέψαι τὸν χριστιανισμὸν εἰς φῶς καὶ ἀλήθειαν καὶ πόθον τοῦ θεϊκοῦ σεβάσματος καὶ ἀπαλλαγῆναι πάντας ἐκ τῆς τῶν ἐθνῶν εἰδωλολατρίας καὶ δαιμόνων πλάνης.

Καθὼς ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ διάδοχος τῶν ἀποστόλων ἐκήρυξε τοῦ πάντας ἀνθρώπους ἀγραμματίστους καὶ μὴ δυναμένους ἀναγνῶναι θεωρεῖν τὰς εὐαγγελικὰς ἱστορίας καὶ δι' αὐτῶν ἀνάγεσθαι πρὸς δόξαν καὶ ἀνάμνησιν τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. καὶ πάντες οἱ ὀρθόδοξοι καὶ χριστιανικώτατοι βασιλεῖς σὺν πᾶσι τοῖς ἱερεῦσι καὶ ἐντίμοις ἀνδράσι τοῖς θεράπουσι τοῦ θεοῦ ἅμα παντὶ τῷ χριστιανικωτάτῳ λαῷ κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν τῶν ἁγίων πατέρων καὶ ἐδέξαντο καὶ ἐκράτησαν καὶ ἔχουσι τὰς αὐτὰς σεβασμίους εἰκόνας εἰς ἀνάμνησιν καὶ κατάνυξιν καρδίας καὶ μέχρι τοῦ παρόντος σέβονται αὐτάς, καὶ ἐν τοῖς μέρεσι δὲ αὐτοῖς ἕως τοῦ προπάππου ὑμῶν ὀρθοδόξως ἐσεβάσθησαν.

La.-Co. 105 Ἀλλ' αὐτὸς ὁ πρόπαππος ὑμῶν ἐξ ὑποβολῆς τινων ἀσεβῶν κατήνεγκεν ἐν τοῖς αὐτόθι τὰς ἱερὰς εἰκόνας, καὶ ἔκτοτε πλάνη μεγάλη ἐν τοῖς αὐτοῖς μέρεσι τῆς Γραικίας ηὐξήθη καὶ μέγα σκάνδαλον ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ γέγονεν. ἀλλ' *οὐαί* ἐκείνοις, δι' οὓς τὰ σκάνδαλα εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθον, καθὼς αὐτὴ *ἡ ἀλήθεια* μαρτυρεῖ. ὅθεν ἐν μεγάλῃ θλίψει γέγονε Γρηγόριος καὶ Γρηγόριος οἱ μακαριώτατοι ἀρχιερεῖς τοῦ καθ' ἡμᾶς Ῥωμαϊκοῦ θρόνου, οἵτινες ἐν τοῖς καιροῖς ἐκείνοις ἦσαν, καὶ πολλάκις τὸν πρόπαππον τῆς ὑμετέρας εὐσεβοῦς γαλήνης ἐδυσώπησαν, ἵνα αἱ αὐταὶ σεβάσμιοι εἰκόνες ἐν τῇ ἰδίᾳ στάσει ἀποκατασταθῶσιν· ἀλλ' οὐδαμῶς εἰς τὰς αὐτῶν σωτηριώδεις δεήσεις ἐκλίθη. καὶ μετὰ ταῦτα ὁ κῦρ Ζαχαρίας καὶ Στέφανος καὶ Παῦλος καὶ ἕτερος Στέφανος οἱ προηγησάμενοι ἡμῶν ἁγιώτατοι ἀρχιερεῖς τὸν πάππον καὶ τὸν πατέρα τῆς ὑμετέρας εὐσεβοῦς γαληνότητος περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν αὐτῶν ἱερῶν εἰκόνων ἐδυσώπησαν· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ἡμετέρα εὐτέλεια μετὰ μεγάλης ταπει-
Ma. 1062 νοφροσύνης τὴν ὑμετέραν βασιλείαν δυσωπεῖ, ἵνα καθὼς ἐκ τῶν ἁγιωτάτων πατέρων τῶν προηγησαμένων ἡμῶν καὶ δοκιμωτάτων ἀρχιερέων ἐδεξάμεθα, ἐν ταῖς ἐκκλησίαις διὰ μνήμην τὰς ἱστορίας ἀναστηλώσωμεν καὶ τὴν ἱερὰν εἰκόνα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ τὴν σάρκωσιν τῆς αὐτοῦ ἀνθρωπομορφίας ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ θεοῦ καταστήσωμεν, ἅμα καὶ τῆς ἁγίας αὐτοῦ μητρὸς καὶ τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων ἀποστόλων προφητῶν τε καὶ μαρτύρων καὶ ὁμολογητῶν, καὶ διὰ τὸν

HV T M

---

1 τοῦ – ἔπαθεν] οὗ ἔπαθεν ἀγαθοῦ V | κἀκεῖνος om. V **2** αὐτὰς] αὐτῶν V om. H, sed cf. l. 12 | σεβασμίας HV edd. **3** ὁμοῦ om. V edd. **3–4** ἐπιστρέψαι – φῶς] „ἐπιστρέψαι εἰς τὸν χριστιανισμὸν καὶ εἰς φῶς *etc. lat.*" ed.Rom.^{mg}, interpres sententiam *quatinus gentilitas* etc. male intellexisse uidetur **6** Καθὼς + καὶ H fort. recte (cf. lat.) καθὼς + εἶπε V^2 s.l. (uide infra) | ὁ ἅγιος om. V | ὁ^2 om. V | ἐκήρυξε om. V **8** ὑπόμνησιν H **10–11** τοῖς θεράπουσι τοῦ θεοῦ] τοῖς θεραπεύουσι τὸν θεὸν V edd., sed cf. lat. **12** σεβασμίας ed.Rom.* **14** δὲ αὐτοῖς] exspectaueris ἐκείνοις (cf. lat. et p. 182,8) | προπάππα H **15** αὐτὸς] οὗτος V ὅτε H | πρόπαπος H | ἀσεβῶν τινων V M | ἐν τοῖς om. V **16** αὐτοῖς (~ ipsius?)] αὐτόθι M, exspectaueris ἐν τοῖς μέρεσι τῆς αὐτῆς Γραικίας (cf. p. 128,1–2) | Γραικίας + καὶ Γαληλαίας V **17** δι' ὧν H (cf. *N.T.*), sed δι' οὓς potius mendum interpretis **18** εἰσῆλθον H M: εἰσῆλθ sine abbr. V T εἰσῆλθε ed.Rom.* | καθὼς] ὡς V | αὐτὴ] αὐτὸς V edd. **19** γέγοναν T γέγονασι ed.Rom.* **20** οἵτινες] οἳ V | ἦσαν ἐκείνοις V **21** εὐσεβοῦς om. V | γαλήνης] γαληνότητος V non male (cf. l. 25 et p. 118,15, sed cf. lat. et p. 160,13) | σεβάσμ sine abbr. V σεβάσμιαι ed.Rom.* **22** κατασταθῶσιν HV **22–23** σωτηριώδους ed.Rom.* **23** δεήσεις] αἰτήσεις V | κῦρις M κύριος ed.Rom.* **24–25** τὸν πατέρα καὶ πάππον V **25** εὐσεβοῦς γαληνότητος] εὐσεβείας V εὐσεβοῦς βασιλείας ed.Rom.* **26–27** ὁμοίως – δυσωπεῖ] sententiae latinae *simulque – quaesumus* in unam contractae sunt **26** εὐτέλεια] εὐσέβεια V **27–28** πατέρων om. ed.Rom.* **28** ταῖς + ἁγίαις V **30** ἀνθρωπομορφίας + καὶ T **32** καὶ^3 om. H

Ecce, ut praemissum est, sanctorum figurae ab ipsis sanctis fidei nostrae rudimentis apud omnes fuerunt christianos atque in ecclesiis eorum sacrae figurae expressae atque depictae hactenus fuerunt, quatinus gentilitas paganorum conspecta diuinae scripturae depicta historia ab idolorum cultura et daemonum simulacris ad uerum christianitatis lumen atque amoris dei culturam uerti deberet.

Sicut et praecipuus pater atque idoneus praedicator beatus Gregorius huius apostolicae sedis praesul ait: „ut hi qui litteras nesciunt, saltem in parietibus uidendo legant quae legere in codicibus non ualent." hoc quippe sancti probatissimi patres ipsas imagines atque picturas diuinae scripturae et gesta sanctorum in ecclesiis depingi statuerunt, et cuncti horthodoxi ac christianissimi imperatores et omnes sacerdotes ac religiosi dei famuli atque uniuersus christianorum coetus, sicut a primordio traditionem a sanctis patribus susceperunt, easdem imagines atque picturas ob memoriam piae compunctionis uenerantes obseruauerunt et in partibus illis usque in tempora proaui serenitatis uestrae horthodoxe coluerunt.

Sed ipse uester proauus per quorundam impiorum immissiones easdem deposuit La.-Co. 106
sacras imagines, et ex hoc error magnus in ipsius Greciae partibus accreuit et ingens scandalum in uniuersum euenit mundum. sed *ue illi per quem* scandala in mundo Ma. 1061
uenerunt, sicut ipsa *ueritas* testatur. unde magno dolore constricti dominus Gregorius atque item Gregorius beatissimi pontifices, qui illo in tempore existebant, eundem uestrae tranquillissimae pietatis proauum suis apostolicis exarationum apicibus deprecati sunt ut ab eadem nouae praesumptionis temeritate resipisceret easdemque imagines in pristino statu restitueret; sed nullo modo eorum saluberrimis deprecationibus inclinatus est. et postmodum domnus Zaccharias et Stephanus atque Paulus et item Stephanus praedecessores nostri sancti pontifices saepius auum seu genitorem
uestrae serenissimae tranquillitatis pro statuendis ipsis sacris imaginibus deprecati PL 96,1224
sunt, simulque et nostra pusillitas cum magna humilitate uestram studuit clementissimam imperialem potentiam constanter postulare. et demum subnixius quaesumus ut, sicut a sanctis patribus et praedecessoribus nostris probatissimis pontificibus suscepimus, diuinae scripturae historiam in ecclesiis pro memoria piae operationis et doctrina imperitorum depingimus et sacram imaginem domini dei et saluatoris Iesu Christi secundum incarnatam eius humanam formam in aula dei constituimus simul-

17–18 ue – uenerunt *cf. Mt. 18,7* 18 ueritas *cf. Ioh. 14,6*

7–8 = *Greg. M. epist. 9,209 (ad Serenum Massil.) l. 13–14 Norberg*

6–8 Sicut – ualent *ad hunc locum spectant LC II 23 p. 277,28b–30 (= II Capit. p. 237,14–16) et *Hadr. p. 37,26–30*

P VE *Vita* 7–8 = *Greg.*

1 rudimentis + apud omnes fidei rudimentis VE (*correctio marginalis in textum recepta*) 2 eorum] sanctorum E *Vita edd.* 3 actenus VE 4 demonum VE 5 adque P atque + ad *Vita* 7–8 legantq(ue) P^{ac} (uę *ins.* P^{c} *s.l.*) 8 hoc] ob hoc F^{2} *Vita edd. fort. recte* 10 ac^{1}] atque VE *Vita edd.* 11 cętus V cetus E *Vita* 13 in^{2}] ad *ed. Rom.** 15 per quorundam VE: procorundam *(sic)* P 16 Graciae P^{ac} (e *add.* P^{c} *s.l.*) 17 sandalum P^{ac} (c *add.* P^{c} *s.l.*) | mundum deuenit E *edd.* 17–18 sed – uenerunt *om.* E 17 in mundo P: in uniuerso mundo V *Vita* in uniuersum mundum *ed. Rom.** 18 domnus *Vita fort. recte (uide infra)* 19 in *om. ed. Rom.** 20 exarationem VE 23 dominus E *edd.* | Zacharias VE *Vita edd.* 24 sepius P | seu] et *ed. Reg.** 25 imaginibus sacris VE *Vita edd.* 29 historiae scripturam E *edd.* 30 imperitorum P V^{ec} (it *in alia litt.*) F^{2} *Vita*: imp(er)atorium *(sic)* E^{ac} (i^{2} *exp.*) imp(er)atorum V^{ac} *(prob.)* E^{pc} | saluatoris + nostri VE *Vita ed. Reg.** saluatoris + domini nostri *ed. Rom.*

πόθον σεβώμεθα. λοιπὸν δὲ καὶ ἡ ὑμετέρα ἐπιεικεστάτη βασιλεία δυναστείαν ἐν
Rom. 410 τοῖς μέρεσι τῆς αὐτῆς Γραικίας ποιῆσαι κελεύσει καὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν ἐξισάσει, ἵνα, καθὼς γέγραπται, *γένηται μία ποίμνη* καὶ *εἷς ποιμήν*· ἐπειδὴ ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, ὅπου ἐστὶν ὁ χριστιανισμός, αἱ αὐταὶ σεβάσμιοι εἰκόνες παρὰ πάντων τῶν πιστοτάτων τιμῶνται, ὅπως διὰ τοῦ ὁρατοῦ χαρακτῆρος εἰς τὴν ἀόρατον θεότητα τῆς μεγαλειότητος αὐτοῦ ἡ διάνοια ἡμῶν ἁρπαγῇ πνευματικῇ τάξει κατὰ τὴν σάρκα, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν δέξασθαι κατηξίωσε. καὶ τὸν λυτρωτὴν ἡμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς ὑπάρχοντα προσκυνῶμεν καὶ ἐν τῷ πνεύματι δοξάζοντες αἰνῶμεν, ὅτι, καθὼς γέγραπται, *ὁ θεὸς πνεῦμά* ἐστι, καὶ κατὰ τοῦτο δοξάζοντες πνευματικῶς προσκυνοῦμεν τὴν αὐτοῦ θεότητα. ἐπεὶ μὴ γένοιτο ἡμῖν, ἵνα τὰς αὐτὰς εἰκόνας, καθὼς φλυαροῦσί τινες, θεοποιήσωμεν· ὁ γὰρ μόχθος καὶ ὁ πόθος ἡμῶν, ὃν ἔχομεν, εἰς τὸν πόθον τοῦ θεοῦ καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ ἐστιν. καὶ καθὼς ἡ θεία γραφὴ ἡμῶν ἔχει, τὰς αὐτὰς εἰκόνας εἰς μνημόσυνον τοῦ σεβάσματος ἡμῶν ἔχομεν, φυλάττοντες τὴν καθαρότητα τῆς πίστεως ἡμῶν.

Ha. 85 Ἐπεὶ ὁ πλάστης καὶ δημιουργὸς ἡμῶν κύριος ὁ θεός, ὁ *κατὰ* τὴν ἰδίαν *εἰκόνα* καὶ ὁμοιότητα ἐκ τῆς ὕλης *τῆς γῆς πλάσας τὸν ἄνθρωπον* καὶ φωτίσας αὐτόν, αὐτεξούσιον κατέστησεν αὐτόν. καὶ αὐτὸς ὁ πρῶτος ἄνθρωπος αὐτεξούσιος ὑπάρχων θείᾳ ἐπινεύσει πάντα τὰ ἔμψυχα καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ πάντα τὰ κτήνη τῆς γῆς ἰδίοις ὀνόμασιν ἐκάλεσεν. ὁ δὲ *Ἄβελ ἐκ τῶν πρωτοτόκων* τῆς ποίμνης *αὐτοῦ* δῶρα προσήγαγεν ἰδίᾳ βουλήσει κυρίῳ τῷ θεῷ· περὶ οὗ ἀναγινώσκομεν,
La.-Co. 108 ὅτι ἐπέβλεψεν ὁ κύριος *ἐπὶ Ἄβελ καὶ ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ*. εἶτα καὶ ὁ Νῶε μετὰ τὸν κατακλυσμὸν ἰδίᾳ βουλήσει κατασκευάσας *θυσιαστήριον* ἔκτισε καὶ ἐκ *πάντων τῶν κτηνῶν καὶ πετεινῶν* καθαρὰ δῶρα *ἐπὶ τὸ* αὐτὸ *θυσιαστήριον* τῷ θεῷ προσήγαγεν. ὁμοίως δὲ καὶ Ἀβραάμ, καθὼς γέγραπται, ἰδίᾳ βουλήσει *θυσιαστήριον* ἔκτισε πρὸς τιμὴν καὶ δόξαν τοῦ θεοῦ, καθὼς ἐνεφανίσθη. καὶ ὁ Ἰακὼβ δὲ φυγὼν ἐκ προσώπου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἐν ὕπνοις τοὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ εἶδεν ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας διὰ κλίμακος καὶ ἐπ᾽ αὐτῆς τὸν κύριον λαλοῦντα

HV T M

1 σεβόμεθα H | δὲ] οὖν V edd. | δυναστείαν] interpres *potentiam* legisse uidetur 2 κελεύσῃ ed.Rom.* | καὶ om. V^{ac} (add. V^{2mg}) | ἐξισάσει H M: ἐξισάσῃ V^{pc} (σάσῃ V^{2} in ras.) T ἐξισώσῃ ed.Rom.* 4 σεβάσμιαι ed.Rom.* 5 πιστῶν H recte? cf. lat. | θειότητα T M 6 fort. post τάξει lacuna statuenda, cf. lat. 7 ἀναδέξασθαι M | κατηξίωσε] κατεδέξατο H 8 πνεύματι] πατρὶ M 9–10 αἰνῶμεν – δοξάζοντες om. H 9 καθὼς] ὡς V 10 προσκυνῶμεν V | θειότητα T edd. ἀγαθότητα V 11–13 ὁ γὰρ μόχθος – ἔχει] interpres uerba latina male intellexit 11–12 μόχθος ... πόθος] πόθος ... μόχθος V 12 πόθος] κόπος M | αὐτοῦ] αὐτός H 13 θεία ἡμῶν γραφὴ M | ἡμῶν γραφὴ M 17 αὐτόν om. T 18 τὰ^{1} om. V^{ac} (ins. V^{2} s.l.) 19 πρωτοτοκίων V 20 αὐτῷ H | βουλήσει post θεῷ H 21 ὁ^{1} om. T edd. | ὁ^{2} om. HV 22–25 καὶ – ἔκτισε om. V^{ac} (add. V^{2mg}) 23 πτηνῶν HV | fort. καθαρῶν scribendum, cf. lat. et *Sept.* | δῶρα ~ *holocausta* 24 δὲ om. V edd. | καθὼς] ὡς V 25 ὁ om. HV 27 διὰ κλίμακος om. V^{ac} (add. V^{2} s.l.)

que et sanctae eius genitricis atque beatorum apostolorum, prophetarum, martyrum et confessorum ob eorum amorem designantes ueneramur, ita et uestra clementis- Rom. 410
sima imperialis potentia partibus eiusdem Greciae faciat nostrae horthodoxae fidei coaequari, ut, sicut scriptum est, *fiat* unus grex et *unum ouile;* quia in uniuerso mundo, ubi christianitas est, ipsae sacrae imagines permanentes ab omnibus fidelibus honorantur, ut per uisibilem uultum ad inuisibilem diuinitatis maiestatem mens nostra rapiatur spiritali affectu per contemplationem figuratae imaginis secundum carnem quam filius dei pro nostra salute suscipere dignatus est. eundem redemptorem nostrum, qui in caelis est, adoramus et in spiritu glorificantes collaudamus, quoniam, iuxta ut scriptum est, *deus spiritus est* et ob hoc spiritaliter diuinitatem eius adoramus. nam absit a nobis ut ipsas imagines, sicut quidam garriunt, deificemus, sed affectum et dilectionem nostram quam in dei amore et sanctorum eius habemus, omni modo proferimus. et sicut diuinae scripturae libros, ipsas imagines ob memoriam uenerationis habemus, nostrae fidei puritatem obseruantes.

Nam creator noster dominus deus, dum *ad imaginem et similitudinem* suam *de limo* Ha. 86
terrae plasmasset hominem, sagacitatis industria illustrans in proprio considerationis arbitrio eum constituit. et ipse primus homo ex proprio arbitrio diuina inspiratione *cuncta animantia et uniuersa uolatilia caeli et omnes bestias terrae* propriis *nominibus appellauit* et in ea appellatione permisit animantia permanere. etiam et *Abel* diuino ignitus spiritu *de primogenitis gregis sui munera* ex proprio considerationis arbitrio domino *optulit*, pro quo legimus quod respexisset *dominus ad Abel et ad* La.-Co. 107
munera eius. porro et Noe post diluuii inundationem et ipse superna inspiratione Ma. 1064
suo arbitrio propriae adinuentionis consideratione *altare domino aedificauit et de cunctis pecoribus et uolucribus mundis holocausta super* eodem *altari* domino *optulit*. simili modo Abraham, sicut scriptum est, suo arbitrio *altare aedificauit* ad honorem et gloriam dei, qui apparuit ei. sicque Iacob fugiens Esau fratrem suum, dum *in somnis angelos dei ascendentes* in caelum *et descendentes per* scalam atque *innixum* ipsius

4 fiat – ouile *cf. Ioh. 10,16* 10–11 deus – adoramus *cf. Ioh. 4,24* 15–16 *cf. Gen. 1,26–27 et 2,7* 17–19 et ipse – appellauit *cf. Gen. 2,19–20* 19–22 *cf. Gen. 4,4* 23–24 *Gen. 8,20* 25 *Gen. 22,9* 26–131,1 *cf. Gen. 28,12–13*

4–14 quia – obseruantes = *Hadr. p. 56,10–19* (*praecedunt uerba* dudum Herene et Constantino imperatoribus pro sacris imaginibus erectione predicandum emisimus, dicentes) 13–14 = *LC II 30 p. 303,1–3* (= *II Capit. p. 238,7–9*) = **Hadr. p. 42,29–31* (Capitulo I): Contra eos, qui dicunt: „Sicut divinae Scripturę libros, ita imagines ob memoriam venerationis habemus nostrę fidei puritatem observantes." *cf. Freeman p. 303 adn. 1* 15–131,6 creator – mihi = *Vall. f. 154r* (*inscr.* Ablatio de synodo que facta est tempore Adriani pape et Terasii (*sic*) patriarche Constantinopolitani, sub Constantino et Herene imperatoribus, propter imagines)

P VE *Vita* 4–14 = *Hadr.a* 13–14 = *LC*, **Hadr.* 15–131,6 = *Vall.*

1 prophaetarum P 3 potentia + in *Vita* | n(ost)rae P V^{pc} (n V^{1-2} *s.l.*): u(est)rae V^{ac} E *Vita edd.* 4 coequari *codd.* 7 spirituali V *Vita edd.* speciali E 9 adoremus *ed. Rom.*^{corr}* | conlaudamus VE conlaudemus *ed. Rom.** 10 spiritus + sanctus P | spiritualiter VE *Vita edd.* 11 garriant *Hadr.* 12 amorem *ed. Rom.** 13 praeferimus VE *Vita ed. Rom.** (proferimus *La.-Co.*^{mg} *ex* P) | ipsas] ita *LC Hadr.*^{b} 14 puritate *Hadr.*^{a} | seruantes VE *Vita edd.* 15 noster] omnipotens *Vall.* | deus *om. Vall.* 16 plasmasset] formauit *Vulg.* (plasmauit *Vet. Lat.* [*Rufin. et al.*]) 18 caeli *om. Vall.* 19 et^{1} – permanere *deest in gr.* | ea P *Vall.*: ipsa VE *Vita edd.* | permisit (*sc.* deus)] permansit *Vall.* 20 spiritu(m) *Vall.* | munera] numera *Vall.* 21 optulit V *Vita Vall.*: obtulit P E *edd.* | dominus] deus VE *Vita edd.* 22 et Noe post *Vall. ed. Rom.**, *cf. gr.*: post Noe et *codd. Vita* | inundatione VE 23 propriae adinuentionis consideratione] *pleonasmus Hadriano, non librariis tribuendus; cf. infra p. 131,4–5* | proprio *Vall.* | et + tollens *Vulg., sed cf. gr.* 24 eodem *om. Vulg., sed cf. gr.* | altari P: altare V^{ec} (a^{2} *ex* e *corr.* V^{1-2}) E *Vita Vall. edd., sed cf. Stotz IV, IX § 18.5* | domino *om. Vulg., sed cf. gr.* | obtulit *Vita edd.* 25 Abraam *Vall.* | hedificauit *Vall.* 26 sic quoque *Vall.* sic *ed. Rom.** 26–27 somniis *Vita* 27 ipsi *Vita ed. Rom.**, *om. Vulg.*

πρὸς αὐτόν· καὶ ἀναστὰς ἰδίᾳ βουλήσει ἐπῆρε τὸν λίθον, ὃν εἶχε πρὸς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ στήσας αὐτὸν καὶ ἐκχέας ἔλαιον ἐπάνω αὐτοῦ ἐκάλεσε τὸν τόπον Βαιθὴλ λέγων· *οὐκ ἔστιν* ἕτερόν τι εἰ μὴ *οἶκος θεοῦ*. περὶ οὗ οὐδαμῶς ὁ θεὸς ὠργίσθη αὐτῷ, δι' ὃν τὸν λίθον ἔστησεν ἰδίᾳ βουλήσει. διὸ †ἵνα μικρόν τι τῆς ἱστορίας εἴπω†· *ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς* Βαιθήλ, *οὗ* ἔχρισας τὸν λίθον *καὶ ηὔξω μοι εὐχήν*.

Καὶ γὰρ γαληνότατα τέκνα, μεγάλοι ἀρχηγοὶ καὶ ὀρθόδοξοι βασιλεῖς, πάντα ὅσα
Ma. 1063 εἰς τὴν ἀνθρωπίνην κατανόησιν πρὸς δόξαν θεοῦ ἀνήκοντά εἰσιν, ἀρεστὰ γίνονται τῷ θεῷ.

Καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς Ἰακὼβ *ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ προσεκύνησε*, πίστει
Rom. 4 11 τῆς ἀγαπήσεως τοῦτο ποιήσας, περὶ ἧς καὶ ὁ μακάριος Παῦλος ὁ ἀπόστολος ἐν τῇ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῇ φησι, ὅτι οὐ τὴν ῥάβδον, ἀλλὰ τὸν κρατοῦντα αὐτὴν ἔνδειξιν ἀγαπήσεως ποιήσας προσεκύνησεν. εἶτά τε καὶ ἡμεῖς κατὰ πόθον καὶ ἀγάπησιν, ἣν πρὸς τὸν κύριον καὶ τοὺς ἁγίους ἔχομεν, τοὺς χαρακτῆρας ἐν εἰκόσιν ἱστοροῦμεν, οὐκ ἐν σανίσι καὶ χρώμασι τὴν τιμὴν ἔχοντες, ἀλλ' αὐτῶν ὧν τὴν ὁνομασίαν αἱ εἰκόνες φέρουσι.

Πάλιν δὲ ἀναγινώσκομεν πρόσταγμα τῷ Μωσεῖ γενέσθαι παρὰ κυρίου λέγοντος· *ποιήσεις ἱλαστήριον* ἐκ *χρυσίου καθαροῦ δύο πήχεων τὸ μῆκος καὶ* μιᾶς ἡμίσεος πήχεος *τὸ πλάτος καὶ δύο χερουβὶμ χρυσᾶ* ἐλατὰ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ὁρῶντα. καὶ μετὰ μικρόν· *ἐπιθήσεις* τὸ μαρτύριον, ὃ δώσω σοι, πρὸς τὸ καλύψαι τὴν κιβωτόν· *καὶ λαλήσω σοι ἄνωθεν τοῦ ἱλαστηρίου*, τουτέστι *μέσον τῶν χερουβὶμ τῶν δύο τῶν ὄντων* ἐπάνω *τῆς κιβωτοῦ τοῦ μαρτυρίου*. ἀλλὰ καὶ ἐν βήλοις καὶ ἐν τῷ σκεπάσματι τοῦ σκηνώματος τῶν χερουβὶμ ἔργον ὑφαντὸν ἐκ διαφόρων χρωμάτων γενέσθαι προσέταξε.

Κατανοῆσαι δέ ἐστι, γαληνότατοι δεσπόται καὶ τέκνα, μεγάλοι ἀρχηγοί, ὅτιπερ ὁ παντοδύναμος κύριος καὶ θεὸς ἡμῶν μέσον τῶν χερουβὶμ χειροποιήτων τυγχανόντων ὑπὲρ σωτηρίας τοῦ λαοῦ λαλῆσαι κατηξίωσε. διὸ ἀδίστακτόν ἐστι πάντα τὰ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ πρὸς ἔπαινον καὶ εὐπρέπειαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ συσταθέντα ἅγια καὶ σεβάσμια εἶναι γινώσκεσθαι.

HV T M

---

1 τῇ κεφαλῇ HV 3 Βεθὴλ V | εἰ μὴ] ἀλλ' ἢ M (ex *Sept.*?) | περὶ οὗ] καὶ T 3–4 οὐδαμῶς – αὐτῷ] οὐδαμῶς ὠργίσθη αὐτῶ ὁ θεὸς V ὁ θεὸς ὠργίσθη αὐτῶ οὐδαμῶς M 4 δι' ὃν] διότι T edd. recte quidem (cf. lat.), nisi mendum interpretis 4–5 ἵνα ... εἴπω] μετὰ ... εἶπεν ed.Rom.* non male, sed dubium, quid legerit interpres in lat. 5 ὁ om. T edd. | Βεθήλ V 10 ἐν] ἐπὶ M 11–12 φησι – προσεκύνησεν] interpres uerba latina male intellexit 12 εἶτά] οὕτω ed.Rom.* fort. recte, cf. lat. | τε] τι M 13 ἣν] ὃν V | πρὸς ~ *apud* 13–14 ἱστοροῦμεν ἐν εἰκόσιν V 14 ἐν fort. delendum, cf. lat. | σανίδι ed.Rom.* | ἔχοντες] exspectaueris παρέχοντες | αὐτῶν] ἐν αὐτοῖς T edd., exspectaueris αὐτοῖς 16 δὲ om. V | Μωσῆ H (prob.) V | γενέσθαι om. V | κυρίῳ λέγοντι H 17 δύο πήχεων] „*L.* δ. π. καὶ ἡμίσεος" ed.Rom.^{mg} | πηχέων H | ἡμίσεως H^{ac} (ο H$^{1-2}$ s.l.) 18 πήχεως H om. M | χρυσὰ HV 19 μετὰ] κατὰ V 20 ἱλαστηρίου] θυσιαστηρίου T^{ac} (ἱλαστηρίου superscr. T$^{1-2}$) M 21 μαρτυρίου] μυστηρίου H 22 βήλοις ~ *cortinis* (αὐλαίαις *Sept.*) 25 τῶν om. M 26 ὑπὲρ – λαοῦ om. V^{ac}, ὑπὲρ τῆς τοῦ λαοῦ σωτηρίας ins. V^{2} s.l. post κατηξίωσε

scalae loquentem *sibi dominum* aspiceret, *surgens* protinus suo arbitrio *tulit lapidem quem supposuerat capiti suo, erexitque in titulum, fundens oleum desuper, appellauitque* locum illum *Bethel* dicens: *non est hic aliud nisi domus dei et porta caeli.* pro quo nequaquam omnipotens deus iratus est quod lapidem illum erexit in titulum suo arbitrio et consideratione. unde post paululum in eadem historia geneseos fertur dictum illi fuisse: *Ego sum deus Bethel, ubi unxisti lapidem et uotum uouisti mihi.* PL 96,1225

Ecce, serenissimi domini filii magni principes, omnia quae humana consideratione ad laudem dei parantur, non sunt prohibenda, potius autem omnino creatori nostro domino constant esse placabilia.

Nam idem ipse Iacob proprio demum arbitrio summitatem uirgae filii sui Ioseph deosculatus est, fidei dilectione hoc agens, sicut beatus Paulus apostolus in epistola ad Hebreos testatur. non uirgae, sed tenenti eam honoris ac dilectionis affectum exhibuit, sicque et nos pro amore et dilectione quam apud deum et sanctos eius habemus, honorabiles eorum effigies imaginibus depingentes non tabulis et coloribus honorem exhibemus, sed illis pro quorum honore consistunt. Rom. 411

Rursusque legimus praeceptum fuisse Moysi a domino deo nostro, cum dicitur: *facies et propitiatorium de auro mundissimo. duorum cubitorum et dimidii erit longitudo eius, semis et cubiti latitudo. duos quoque cherubim aureos et productiles facies ex utraque parte oraculi.* et post paululum: ad cooperiendam arcam, *in qua pones testimonium quod dabo tibi. inde praecipiam et loquar ad te super propitiatorium, scilicet ac medio <duorum> cherubim, qui erunt super arcam testimonii.* sed et in cortinis atque opertorio tabernaculi cherubim textrino opere diuersis coloribus fieri praeceptum est.

Considerandum quippe est, tranquillissimi domini filii magni principes, quod omnipotens dominus deus noster inter eosdem cherubim manu factos existentes ob salutem populi sui loqui dignatus est. pro quo dubium non est quod omnia quae in ecclesiis dei ad laudem et decorem ipsius constituta sunt, sancta ac ueneranda esse noscantur.

1–3 *cf. Gen. 28,18–19* 3 *Gen. 28,17* 6 *Gen. 31,13* 10–11 summitatem – agens *cf. Hebr. 11,21; Gen. 47,31* 16–19 *Exod. 25,17–18* 19–21 *Exod. 25,20–22* 21–22 in cortinis – fieri *cf. Exod. 26,1–6 et 14*

10–133,19 Nam – Aegypti = *Vall. f. 154^{r-v}*

P VE *Vita* 10–133,19 = *Vall.*

1 loquente VE dicentem *Vulg.* | protinus] ergo *Vulg.* 2 quem] que *Vall.* | subposuerat E *Vita* sup(er)posuerat *Vall.* | erexitque] et erexit *Vulg.* 3 locum illum] nomen urbis (*uar. lect.* urbis + illius) *Vulg.* (nomen loci illius *Vet. Lat.*) 4 erexerit *Vall.* | titulo *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* 5 eadem *om. La.-Co.** 6 uncxisti V *Vita Vall.* umcxisti *(sic)* E 9 constat *ed. Rom.** 10 isdem *Vall.* 11 apostolus *om.* E *edd.* 12 Ebreos E Hebraeos *ed. Rom.** | tenenti eam *om. Vall.* 12–13 exhibuit affectum VE *edd.* affectum exhibens *Vall.* 13 sicque P *Vall.*: sic VE *Vita edd.* | deum] dominum E *edd.* 14 imaginesq(ue) *Vall.* | honorem *om. Vall.* 16 Rursumque E *Vita edd.* Rursu(m) itaque *Vall.* | cum dicitur] inquiens *Vall. (cf. gr.,* cum dicitur *fort. correctio Anastasii)* 17 mundissimo] purissimo *Vall.* | duorum – erit] duos cubitos et dimidium tenebit *Vulg.* | duob(us) cubitis *Vall.* | dimidii P: dimidium VE *Vita ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* dimidio *Vall.* 18 semis et cubitis P semisse et cubito *Vall., cf.* cubitum ac semissem *Vulg.,* semis *hic fort. indeclin.* 19 paululum] paulum et *Vall.^{ac}* (et *del.*) | arcam] *sc.* facies propitiatorium, *cf. Vulg.* 20 eloquar *ed. Rom.** | supra *Vulg.* 21 medio duorum *scripsi coll. Vulg. et gr.*: medios *codd. Vita* mediorum *Vall.* | erunt *scripsi coll. Vulg.*: erant *codd. Vita (incertum in Vall.)* | arcam VE 22 cortinis P^{ec} (o *ex* u *corr.*?) V^{ac} *Vita Vall. (cf. Vulg.)*: curtinis V^{pc} (u *supra* o V^{2}) E | textrili *Vall.* 24 quippe] namque *Vall.* 25 deus *om. ed. Rom.** 28 noscuntur *Vall.*

Προσθεῖναι δέ ἐστι καὶ τοῦτο, γαληνότατοι δεσπόται, πρὸς τὴν τῶν ἀπίστων πληροφορίαν καὶ διόρθωσιν τῶν πεπλανημένων, ὅπερ ὁ θεὸς τῷ θεράποντι αὐτοῦ Μωσεῖ προσέταξεν, καθὼς ἐν τῇ βίβλῳ τῶν Ἀριθμῶν ἀναγινώσκεται, διὰ τὸν λοιμὸν τὸν ἐπελθόντα αὐτοῖς λέγων· *ποίησον ὄφιν καὶ θὲς αὐτὸν* εἰς σημεῖον· καὶ ὅστις κρουσθῇ καὶ ἴδῃ αὐτόν, *ζήσεται. ἐποίησεν* οὖν *Μωσῆς ὄφιν χαλκοῦν* καὶ ἔθετο *αὐτὸν* εἰς σημεῖον· καὶ πάντες οἱ κρουόμενοι καὶ θεωροῦντες αὐτὸν ἰῶντο.

Ὢ τῆς ἀνοίας τῶν φρυαττομένων κατὰ τῆς πίστεως καὶ θρησκείας τῶν χριστιανῶν, ὅτι συνειθίσθησαν μὴ σέβεσθαι τὰς σεβασμίους εἰκόνας ἐν αἷς ἱστορίαι εἰσὶ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν καὶ τῆς γεννητρίας αὐτοῦ καὶ πάντων τῶν ἁγίων, ὧν ἡ δύναμις συν-
La.-Co. 109 ιστᾷ καὶ σῴζει τὸ ἀνθρώπινον γένος. ἐὰν γὰρ τὸν Ἰσραηλίτην λαὸν πιστεύωμεν
Ha. 88 διὰ τῆς ὁράσεως τοῦ χαλκοῦ ὄφεως σῴζεσθαι ἐκ τῆς φθορᾶς αὐτῶν, Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ θεωροῦντες καὶ σεβόμενοι τοὺς χαρακτῆρας διστάζομεν σῴζεσθαι; μὴ γένοιτο ἡμῖν διστάσαι μηδὲ ἀποστῆναι ἐκ τῆς παραδόσεως τῶν ἁγίων πατέρων μηδὲ ἐκ τῆς διδαχῆς αὐτῶν ἐκκλῖναι.

Καὶ Σολομὼν δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ναῷ ᾧ ἔκτισε τῷ θεῷ χερουβὶμ εἰς δόξαν θεοῦ ἐποίησε καὶ ἐκ διαφόρων χρωμάτων κατεκόσμησεν αὐτόν. λοιπὸν δὲ καὶ ἡμεῖς καὶ πάντες οἱ ὀρθόδοξοι τὴν ὁμολογίαν τῆς πίστεως ἡμῶν καὶ τὴν ὡραιότητα τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ ἐκ διαφόρων χρωμάτων καὶ κοσμήσεως ζωγράφων ποιοῦμεν. ἐπεὶ καὶ Ἡσαΐας ὁ προφήτης εἶπεν· *ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται θυσιαστήριον τῷ* θεῷ ἐν
Rom. 412 μέσῳ τῆς γῆς Αἰγύπτου *καὶ στήλη* ἐχόμενα τῶν ὁρίων *αὐτῆς καὶ ἔσται εἰς σημεῖον* καὶ εἰς μαρτύριον *κυρίῳ* τῷ θεῷ ἐν γῇ *Αἰγύπτου*, βοήσουσι δὲ *πρὸς κύριον*
Ma. 1066 ἀπὸ προσώπου θλιβόντων, *καὶ ἀποστελεῖ αὐτοῖς* σωτῆρα καὶ ὑπέρμαχον λυτρού-

HV T M

6 θεωροῦντες] ὁρῶντες V 7 καὶ θρησκείας om. V 8 συνείθισαν H συνεθίσθησαν M | σεβασμ sine abbr. V σεβασμίας M 9 γενήτριας H 10 πιστεύομεν HV 11–13 ἐκ – σῴζεσθαι om. Vc edd. 11–12 τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος V 13 διαστάσαι H 14 ἐκ om. V 15 Σολομὼν V (σ² V^{ec}) M: Σολομῶν H T 16 κατεκόσμησεν] κατεσκεύασεν T edd. (κατεκόσμησεν ed. Rom.^{mg} ex Vc^{mg}) 17 ἅπαντες V 18 ζωγράφων] ζωγραφίαν coni. Speck, Interpolationen p. 187, cf. lat. (an ζωγραφιῶν scribendum?) 19 Ἡσαΐας V edd. 20 exspectaueris ἐχομένη 21 Αἰγύπτω H M Αἰγύπτ sine abbr. V 22 ὑπέρμαχον om. V^{ac}, add. V^{2} in fine lineae | ὑπέρμαχον + τὸν V edd.

Etiam hoc, serenissimi domini filii, addendum est ad incredulorum satisfactionem et directionem errantium quod deus famulo suo Moysi praecepit dicens – in libro enim ‚Numeri' ita legitur – contra pestem quae in eos irruerat: *fac serpentem et pone eum pro signo; qui percussus aspexerit eum, uiuet. fecit ergo Moyses serpentem aeneum et posuit pro signo; quem cum percussi aspicerent, sanabantur.*

O insania frementium contra fidem et religionem christianam, ut asserant non colere aut uenerari imagines, in quibus figurae sunt saluatoris [effigies] et eius genitricis uel sanctorum, quorum uirtute subsistit orbis atque potitur humanum genus salute. aenei serpentis inspectione credimus Israheliticum populum a calamitate iniecta liberari, et Christi dei nostri et sanctorum effigies aspicientes atque uenerantes dubitamus saluari? absit tali nefariae temeritati cedere assensum; patrum priscas sequamur traditiones et ab eorum doctrina nulla declinemus ratione. Ma. 1065 La.-Co. 110 Ha. 87 PL 96,1228

At uero et Salomon rex in templo quod aedificauit cherubim ad gloriam dei fecisse legimus et diuersis coloribus idem adornauit templum. ob hoc quippe nos et omnes horthodoxi ob confessionem fidei nostrae et pulchritudinem domus dei uarietatem colorum atque ornamenti picturam adhibemus. quemadmodum Isaias propheta uaticinans ait: *in die illa erit altare domini in medio terrae Aegypti et titulus iuxta terminum eius domini eritque in signum et in testimonium domino exercituum in terra Aegypti; clamabunt enim ad dominum a facie tribulantis, et mittet eis saluatorem*

3–5 *Num. 21,8–9* 13–14 Salomon – templum *cf. 3 Reg. 6* 17–135,1 *Is. 19,19–20*

1–12 addendum – ratione = *Acta Conc. Later. a. 769 apud Hadr. p. 27,28–28,1 (= MGH Concilia II 1 p. 91,10–21 Werminghoff), ubi praecedunt uerba* „Antea iam hoc predictis sacris conciliis predecessorum meorum sanctissimorum pontificum explanatum est, dicentes etiam hoc sanctissimi patres".

9–11 ~ *LC I 18 p. 189,2–6 (= I Capit. p. 104,13–15)* = **Hadr. p. 27,24–28* (In actione quinta [*sic*]. Capitulo XXVI): Quod vana sit spes eorum, qui salutem suam in imaginibus ponunt dicentes: „sicut Israheliticus populus serpentis ęnei inspectione servatus est, sic nos sanctorum effigies aspicientes salvabimur." *cf. Freeman p. 189 adn. 1* 17 *cf. LC II 11 p. 256,27b–257,2 (= II Capit. p. 236,6–10; deest in *Hadr.)*: Quomodo intellegendum est, quod per Esaiam prophetam scribitur: ‚Erit altare Domini in medio terrae Aegypti', quod capitulum illi stolide et minus docte ad imaginum adorationem referre nituntur.

P VE *Vita* 1–12 = *Hadr.* 9–11 ~*LC*, **Hadr.*

1–3 Etiam – irruerat] Et in libro Numeri praecepit dominus ad Moysen *nec plura Vall.* 1 domini *om. ed. Rom.** 2 preceperit *Hadr.* 3 Numerorum *ed. Reg.*, sed* Numeri *etiam in Hadr.* | quae] que P E qui *Hadr.* | in eos] eis *Hadr.* | fac + inquiens *Vall. (omissione explicandum, uide supra ad l. 1–3)* | serpentem + eneum *Vall.* serpente *Hadr.* 6 insaniam P insania + contra *(sic) Vall.* | asserantur V^{ac} (ur *del.*) asseram E 7 uenerare *Hadr.* | figuratae F^{2} *Vita edd.* | sint *Hadr.* | effigies, *quod deest in Vall. Hadr. (cf. gr.), est uar. lect. (cf. infra* effigies aspicientes) *uel glossema in textum receptum, cf. Lamberz, Studien p. 35–36* | et eius] eiusque *Vall.* eius *Hadr.* | genetricis V^{ac} (i *in* e *scr.* V^{x}) *Hadr.* 8 salutem E (*corr.* F^{2}) *Vita Vall. Hadr.* 9 Hisraeliticum *Vall.* Israeliticum *ed. Rom.** 10 et[1] *om. Vall. Hadr. (fort. ab Anastasio additum)* | dei] domini *ed. Rom.* ex* F | et sanctorum *om. Vall.* 11 tali] talib(us) *Vall.* talius *Hadr.* | temeritatis *Vall. Hadr.* | cedere] scelere *Vall.* | assensu *Vall.* amensum *(sic) Hadr.* | prisscas *Vall.* priscam *Hadr.* 13 At] Ad P | Salomon rex *codd. Vall. (inconcinnitas toleranda)*: Salomonem regem *ed. Reg.** | hedificauit *Vall.* | dei *om.* P^{ac} *(ins. s.l.* P^{c}) 14 idem adornauit] ipsum adorauit in (*uel* ut) *Vall.* | templo *Vall.*^{ac} (o *in* um *mut.*) 15 ob *om. Vall. (cf. gr.), fort. ab Anastasio suppletum, cf. Lamberz, Studien p. 36–37* | confessione *Vall.* | pulcritudine(m) *Vall.* | dei + per *Vall. (cf. gr.), del. Anast. ut uidetur, cf. Lamberz l.l.* 16 ornamentis *ed. Rom.** | picturarum *ed. Reg.* | exhibemus *ed. Rom.** | quemadmodum] quatenas *(sic) Vall.* | Esaias V *Vita Vall.* Esayas E | prophaeta P 17 uaticinatus *ed. Rom.** 17–18 altare – domino V *in ras.* 17 titulus *Vulg. ed. Rom.*: titulum *codd. Vita Vall. (fort. sic in ipsa Hadriani epistula scriptum erat)* 18 eritque] et erit *Vulg.* 19 enim] etenim E *edd.*

μενον αὐτούς. καὶ ὁ ψαλμῳδὸς δὲ Δαβὶδ ὑμνεῖ λέγων· *ἐξομολόγησις καὶ ὡραιότης ἐνώπιον αὐτοῦ*. καὶ πάλιν ὁ αὐτός· *κύριε ἠγάπησα εὐπρέπειαν οἴκου σου καὶ τόπον σκηνώματος δόξης σου*. καὶ πάλιν τὴν ἔλευσιν καὶ τὴν σάρκωσιν τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν εὐαγγελιζόμενος ὁ αὐτὸς μεγάλως τὸ πρόσωπον αὐτοῦ κατὰ τὴν ἔνσαρκον αὐτοῦ οἰκονομίαν προσκυνεῖσθαι ἐνουθέτησε λέγων· *ἐξεζήτησέ σε τὸ πρόσωπόν μου, τὸ πρόσωπόν σου κύριε ζητήσω*. καὶ πάλιν· *τὸ πρόσωπόν σου λιτανεύσουσιν οἱ πλούσιοι τοῦ λαοῦ*. καὶ πάλιν· *ἐσημειώθη ἐφ' ἡμᾶς τὸ φῶς τοῦ προσώπου σου, κύριε*. ὅθεν καὶ ὁ ἅγιος Αὐγουστῖνος ὁ μέγας διδάσκαλος ἐν ταῖς νουθεσίαις αὐτοῦ ἔφη· „τί ἐστιν εἰκὼν θεοῦ εἰ μὴ πρόσωπον θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσημειώθη ὁ λαὸς τοῦ θεοῦ;"

HV T M

1 ψαλμῳδὸς δὲ om. V | ὑμνεῖ λέγων] λέγει V 1–2 ὡραιότης] μεγαλοπρέπεια H 2 ὁ αὐτός om. V 3 τὴν² om. V 4 ὁ αὐτὸς εὐαγγελιζόμενος V 5 οἰκονομίαν αὐτοῦ V | αὐτοῦ² om. H | ἐνουθέτησε λέγων] ἐθυμίασε κυρίῳ τῷ θεῷ καὶ ἐνουθέτησεν ἡμῖν λέγων H 6 ἐξεζήτησέ – μου add. interpres ex *Sept.* 8 καὶ om. T edd. | ἅγιος] μέγας V (uide infra) | ὁ²] καὶ V 9 μέγας om. V

et propugnatorem qui liberet eos. sicut eximius prophetarum beatus Dauid cecinit dicens: *confessio et pulchritudo in conspectu eius.* et idem ipse: *domine, dilexi deco-* Rom. 412
rem domus tuae et locum tabernaculi gloriae tuae. et iterum aduentum redemptoris nostri atque incarnationem ipsius filii dei annuntians magnopere uultum eius secundum humanitatis ipsius dispensationem adorari praemonuit inquiens: *uultum tuum, domine, requiram.* et post: *uultum tuum deprecabuntur omnes diuites plebis.* et rursus: *signatum est super nos lumen uultus tui, domine.* hinc et beatus Augustinus praecipuus pater et optimus doctor in suis admonitionum sermonibus ait: „quid est imago dei nisi uultus dei, in quo signatus est populus dei?"

2 *Ps. 95,6* 2–3 *Ps. 25,8* 5–6 *Ps. 26,8* 6 *Ps. 44,13* 7 *Ps. 4,7*

8–9 quid – dei³ *Augustini locus nondum inuentus; fort. conferendum in ps. 66, 4,30–33 Dekkers/Fraipont*

2–3 *cf. LC I 29 p. 224,12b–14 (= I Capit. p. 105,5–6; deest in *Hadr.)*: Quomodo intellegendum sit, quod scriptum est: ‚Domine, dilexi decorem domus tuę'; quem decorem isti imagines intellegunt. 5–7 *cf. LC I 23 p. 209,6–9 (= I Cap. p. 104,27–29; deest in *Hadr.)*: Quod in eo, quod scriptum est: ‚Signatum est super nos lumen vultus tui, Domine,' sive ‚vultum tuum, Domine, requiram,' nihil manufactę imaginis intellegendum est, ut illi dicunt. *LC I 24 p. 212,29–213,2 (= I Capit. p. 104,30–31; deest in *Hadr.)*: Quod non ad ullam manufactam imaginem pertineat, quod scriptum est: ‚Vultum tuum deprecabuntur omnes divites plebis', sicut illi autumant. 8–9 quid – dei³ = *LC II 16 p. 263,21b–24 (= Capit. II p. 236,28–30; deest in *Hadr.)*: Quod non pro materialibus imaginibus ut illi aiunt beatus Augustinus dixerit: „Quid est imago Dei, nisi vultus Dei, in quo signatus est populus Dei?"

P VE *Vita* 8–9 quid – dei³ = *LC*

1 sicut] et sicut *Vita* | prophaetarum P 3 tabernaculi *etiam Psalt.Rom.*: habitationis *Vulg. iuxta LXX* | redemtoris P V 5 *etiam Psalt.Rom. et LC*: faciem tuam *Vulg.* 6 deprecabunt P | omnes *etiam Psalt.Rom. et LC, om. Vulg.*

Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ καὶ ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης ἐπίσκοπος περὶ τοῦ Ἀβραὰμ λόγον συνεστήσατο λέγων· „Εἶδον πλειστάκις τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ πάθους καὶ οὐκ ἀδακρυτὶ παρῆλθον ἔργον τέχνης εἰς πρόσωπον προσαχθὲν ἱστορίας" καὶ τὰ λοιπά.

Ἐκ τῆς ἑρμηνείας αὐτοῦ τῆς εἰς τὰ Ἄισματα τῶν Ἀισμάτων· „Καθὼς λοιπὸν ἡ γεγραμμένη διδαχὴ λέγει, ὕλη τίς ἐστι παντελῶς ἐν διαφόροις βαφαῖς ἀναπληροῦσα τὴν τῆς ψυχῆς μίμησιν· ὁ γὰρ πρὸς τὴν εἰκόνα θεωρῶν τὴν ἐκ τῆς τέχνης διὰ χρωμάτων ἀναπληρουμένην σανίδα οὐκ ἐκ τῆς βαφῆς τὴν ὁμοιότητα φέρει, ἀλλὰ πρὸς τὴν θεωρίαν τοῦ πρωτοτύπου ἀνάγεται."

1–160,5 testimonia ex patribus graecis quae sequuntur ab epistulae interprete graeco ex lat. translata sunt, non ex ipsis operibus graecis desumpta; de fontibus uide app. font. lat.

HV T M

1 Ἐν τῷ μεταξὺ] interpres *interea* pro *inter cetera* (cf. LS[a] Epit.) legisse uidetur | δὲ καὶ om. ed.Rom.* | Νύσης H 1–2 λόγον – λέγων] λέγει V 2 πλειστάκις] nihil respondet in LS[ab] Epit., πολλάκις Greg.Nyss. | τὴν ἐπιγραφὴν ~ *imaginem* ~ εἰκόνα 3 εἰς om. V | πρόσωπον ~ *faciem* ~ ὄψιν | προαχθὲν HV 5 τῆς[2]] τὰ V om. H | λοιπὸν om. V edd., sed cf. *uero* LS[b] 5–6 ἡ γεγραμμένη διδαχὴ λέγει ~ *conscripta doctrina dicit* ~ κατὰ τὴν γραφικὴν ἐπιστήμην 6 βαφαῖς] γραφαῖς M 7 τῆς ψυχῆς ~ *animantis* ~ τοῦ ζῴου | διὰ + τῶν V 8–9 οὐκ – ἀνάγεται] interpres, cum Gregorii Nysseni uerba ignoraret, suo Marte uersionem latinam emendare studuit 9 ἀνάγεται] uerba *tantummodo, quam per colores magister demonstrauit* fort. ab ipso interprete praetermissa sunt

Interea et beatus Gregorius Nisenus episcopus inter plura quae in sermone quem de Abraham instituit ita dixit: „Vidi multotiens conscriptionem imaginis passionis et non sine lacrimis uisionem praeterii operae artis ad faciem afferentis historiam" et cetera.

De interpretatione eius in Cantica Canticorum: „Sicut conscripta doctrina dicit, materia quaedam est omnino in diuersis tincturis, quae complet animantis imitationem; qui enim ad imaginem conspicit ex eadem arte per colores completam tabulam, non tincturis praefert contemplationem, sed ad uisionem depictam conspicit tantummodo, quam per colores magister demonstrauit."

1–161,5 *uersiones latinae testimoniorum graecorum, quas ex florilegiis latinis desumptas esse constat, seruatae sunt in iis operibus, quae in app. testim. laudantur. ex quibus LC LS^{b} Vall. testimonia ex priore Actorum uersione latina sumpserunt, LS^{a} ex apographo quodam Hadriani epistulae, quo concilium Parisiense a. 825 usum est, protulit, Coll. Brit. ex ipso Hadriani epistularum registro hausit, Anast. uero in his testimoniis afferendis Hadriani uerba saepissime uersioni graecae accommodauit.*

2–3 ~ *Greg. Nyss. deit. p. 138,20–139,3 Rhein*: Εἶδον πολλάκις ἐπὶ γραφῆς εἰκόνα τοῦ πάθους, καὶ οὐκ ἀδακρυτὶ τὴν θέαν παρῆλθον, ἐναργῶς τῆς τέχνης ὑπ' ὄψιν ἀγούσης τὴν ἱστορίαν.

5–9 ~ *Greg. Nyss. hom. I in cant. p. 28,8–13 Langerbeck*: Ὥσπερ δὲ κατὰ τὴν γραφικὴν ἐπιστήμην ὕλη μέν τις πάντως ἐστὶν ἐν διαφόροις βαφαῖς ἡ συμπληροῦσα τοῦ ζῴου τὴν μίμησιν, ὁ δὲ πρὸς τὴν εἰκόνα βλέπων τὴν ἐκ τῆς τέχνης διὰ τῶν χρωμάτων συμπληρωθεῖσαν οὐ ταῖς ἐπιχρωσθείσαις τῷ πίνακι βαφαῖς ἐμφιλοχωρεῖ τῷ θεάματι, ἀλλὰ πρὸς τὸ εἶδος βλέπει μόνον, ὃ διὰ τῶν χρωμάτων ὁ τεχνίτης ἀνέδειξεν, οὕτω προσήκει καὶ ἐπὶ τῆς παρούσης γραφῆς μὴ πρὸς τὴν ὕλην τῶν ἐν τοῖς ῥήμασι χρωμάτων βλέπειν κτλ.

1–4 ~ *LS^{a} p. 486,35–37 (Pr f. 20^{r}) = Epit. p. 538,16–18*: Beatus Gregorius Nysenus episcopus inter cetera, ubi de Abraham sermonem instituit: „Vidi", inquit, „imaginem passionis et non sine lacrimis visionem (visione *Epit.*) praeterii, opere artis ad faciem deducens historiam" et cetera. ~ *LS^{b} p. 513,22–24 (Pr f. 64^{r}; cf. Dung. responsa c. Claudium p. 24 Zanna, PL 105, 470 D)*: Item beati Gregorii Nyseni episcopi inter plura, ubi de Abraham sermonem instituit: „Vidi imaginem passionis et non sine lacrimis visionem transivi opere (opus *Werminghoff*) artis ad faciem deducens historiam" et cetera. – *cf. Hadr. p. 33,9–10; LC II 17 p. 267,8–11.*

5–9 ~ *LS^{b} p. 513,25–29 (Pr f. 64^{r-v})*: Item ipse in interpretatione in (in *om. Pr^{ac}, add. Pr$^{1-2}$ s.l.*) cantica canticorum: „Sicut vero conscripta doctrina (conscripta doctrina ~ κατὰ τὴν γραφικὴν ἐπιστήμην) materia quaedam est ita (*fort. delendum, cf. gr. et Anast.*) omnino in diversis tincturis quae complet (complent *Pr^{pc}*, n *add. Pr$^{1-2}$ s.l., sed cf. gr. et Anast.*) animantis imitationem, qui vero ad (*del. Werminghoff, sed cf. gr.*) imaginem conspicit ex eadem arte per colores completam tabulam, non tincturis praefert contemplationem, sed ad (ad *Pr^{ac} prob., eras., sed cf. Anast.*) visionem depictam conspicit tantummodo, quam per colores magister demonstravit." **7–9** ~ *LS^{a} p. 486,38–40 (Pr f. 20^{r-v}) = Epit. p. 538,19–21*: Item idem in (Item in eadem *Epit.*) interpretatione cantici canticorum: „Qui, inquit, imaginem conspicit ex eadem arte per colores completam tabulam, non tincturis praefert contemplationem, sed ad visionem depictam conspicit tantummodo, quam per colores magister demonstravit."

P VE *Vita* **1–4** ~ *LS^{a}, Epit., LS^{b}* **2–3** ~ *Greg. Nyss.* **5–9** ~ *LS^{b}* **5–9** ~ *Greg. Nyss.* **7–9** ~ *LS^{a}, Epit.*

---

1 Interea ~ Ἐν τῷ μεταξὺ *Anast. ex gr.* | Nyssenus *ed. Rom.** Nazanzenus *Vita* | quae in sermone] *sc.* sunt, *ut arbitratur Dubielzig; an* quem *delendum (cf. gr.)?* 2 multoties *ed. Rom.** | conscriptionem imaginis *Anast. ex gr.* 3 opere *codd. Vita edd., sed hic* operae *scribendum arbitror, quia Anast. constructionem mutauit* 5 Sicut – dicit *Anast. ex gr.* 7 enim *Anast. ex gr.*

Ἐπεὶ καὶ ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγίου Βασιλείου τῇ πρὸς Ἰουλιανὸν τὸν παραβάτην ἐμφέρεται· „Καθὼς ἐκληρονομήσαμεν ἐκ τοῦ θεοῦ τὴν ἡμετέραν ἄμεμπτον πίστιν τῶν χριστιανῶν, ὁμολογῶ καὶ ἕπομαι καὶ πιστεύω εἰς ἕνα θεόν, πατέρα, παντοκράτορα, θεὸν τὸν πατέρα, θεὸν τὸν υἱόν, θεὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ἕνα θεὸν ταῦτα τὰ τρία προσκυνῶ καὶ δοξάζω. ὁμολογῶ δὲ καὶ τὴν τοῦ υἱοῦ ἔνσαρκον οἰκονομίαν, εἶτα καὶ τὴν ἁγίαν Μαρίαν τὴν κατὰ σάρκα τεκοῦσαν αὐτὸν θεοτόκον ὁμολογῶ· δέχομαι δὲ καὶ τοὺς ἁγίους ἀποστόλους, προφήτας τε καὶ μάρτυρας τοὺς πρὸς τὸν θεὸν λιτανεύοντας, ὅτι διὰ τῆς μεσιτείας αὐτῶν ἱλεώς μοι γίνεται ὁ φιλάνθρωπος θεὸς καὶ τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν δωρεῖται. διὸ καὶ τὰς ἱστορίας τῶν εἰκόνων αὐτῶν τιμῶ καὶ προσκυνῶ φανερῶς· τοῦτο γὰρ παρεδόθη ἐκ τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ οὐ κωλυτέον, ἀλλ' ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις ἡμῶν τὴν αὐτῶν ἀναστηλοῦμεν ἱστορίαν."

1–12 textus non retrouersus (uide app. font. lat.) exstat in Act. IV 72 E – 73 A

HV T M 10–12 τοῦτο – ἱστορίαν = *Nicet.* n. 8 (pars 2)

3 πατέρα om. ed.Rom.*, sed cf. LS^{b} et Vall. 6 τὴν^{2} om. H 6–7 ὁμολογῶ θεοτόκον V 7 καὶ^{1} om. ed.Rom.* | τοὺς om. V 9 θεὸς] κύριος V | ἱστορίας ~ *figuras* ~ χαρακτῆρας 9–10 τῶν εἰκόνων om. V^{ac} (add. V^{2} s.l.) 10 φανερῶς ~ *specialiter* ~ κατ' ἐξαίρετον, quod interpres uerbis praecedentibus coniunxit | παρεδόθη] παραδοθέν ἐστι V | ἐκ] παρὰ V 11 κώλυται V^{ac} κεκώλυται V^{pc} (εκ V$^{1-2}$ s.l.) | πάσῃ τῇ ἐκκλησίᾳ V | αὐτὴν V

In epistola beati Basilii ad Iulianum transgressorem missa refertur: „Secundum id quod a deo hereditate possidemus nostram immaculatam christianorum fidem, confiteor, sequor et credo in unum deum, patrem omnipotentem, deum filium, deum spiritum sanctum; unum deum haec tria adoro et glorifico. confiteor autem et filii incarnatam dispensationem et dei genitricem, quae secundum carnem eum genuit, sanctam Mariam; suscipio uero et sanctos apostolos, prophetas et martyres, qui ad Ma. 1068 deum deprecationem faciunt, quia per eorum interuentionem propitiator mihi efficitur misericordissimus deus et remissionem mihi facinorum donat. pro quo et figuras imaginum eorum honoro et adoro et ueneror specialiter. hoc enim traditum est a sanctis apostolis nec est prohibendum, ac ideo in omnibus ecclesiis nostris eorum designamus historiam."

1–11 ~ *(Ps.-)Bas. epist. 360 (ad Iulianum imp.) p. 220 Courtonne III; cf.* Νουθεσία γέροντος *(= Mo f. 165ᵛ–166ʳ) p. XXXIII Melioranskij = l. 914–919 Mitsides (ex simili fonte orta est uersio latina in hac epistula adhibita). uerba in Act. IV 72 E – 73 A (inde Basilii editiones) tradita sunt haec (inserui uarias lectiones selectas codicis Mo; de ceteri testibus uideatur Alexakis p. 145–147)*: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἐκ τῆς ἐπιστολῆς αὐτοῦ τῆς (ἐκ τῆς ἐπιστολῆς αὐτοῦ τῆς] ἐπιστολὴ HV) πρὸς Ἰουλιανὸν τὸν παραβάτην· Κατὰ τὴν θεόθεν ἐπικεκληρωμένην ἡμῖν (ἡμῶν ἐπικεκληρωμένην *Mo*) ἀμώμητον τῶν χριστιανῶν πίστιν (ἀμώμητον πίστιν τῶν χριστιανῶν V *edd.* ἀμώμητον πίστιν τοῖς χριστιανοῖς *Mo*) ὁμολογῶ καὶ συντίθημι πιστεύειν (πιστεύω *Mo, cf. LS*ᵇ *Vall.*) εἰς ἕνα θεόν, πατέρα, παντοκράτορα, θεὸν τὸν πατέρα, θεὸν τὸν υἱόν, θεὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ἕνα θεὸν τὰ τρία προσκυνῶ καὶ δοξάζω. ὁμολογῶ δὲ καὶ τὴν τοῦ υἱοῦ ἔνσαρκον οἰκονομίαν καὶ θεοτόκον τὴν κατὰ σάρκα τεκοῦσαν αὐτὸν ἁγίαν Μαρίαν· δέχομαι δὲ καὶ τοὺς ἁγίους ἀποστόλους, προφήτας καὶ μάρτυρας καὶ εἰς τὴν πρὸς θεὸν ἱκεσίαν τούτους ἐπικαλοῦμαι (τούτους ἐπικαλοῦμαι *om. Mo, cf. LS*ᵇ *Vall.*) τοῦ δι' αὐτῶν ἥγουν (+ διὰ V *edd.*) τῆς μεσιτείας αὐτῶν ἵλεών μοι γενέσθαι τὸν φιλάνθρωπον θεὸν καὶ λύτρον μοι τῶν πταισμάτων γενέσθαι καὶ δοθῆναι (χαρίσασθαι *Mo, cf. LS*ᵇ *Vall.*). ὅθεν καὶ τοὺς χαρακτῆρας τῶν εἰκόνων αὐτῶν τιμῶ καὶ προσκυνῶ, καὶ (*om.* V *edd. Mo, cf. LS*ᵇ *Vall.*) κατ' ἐξαίρετον τοῦτο παραδεδομένον (τούτων παραδεδομένων T *edd.*) ἐκ (καὶ ἐκ V ἔκ τε M *Mo*) τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ οὐκ ἀπηγορευμένον (ἀπηγορευμένων T *edd.*), ἀλλ' ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις ἡμῶν τούτων ἀνιστορουμένων.

1–11 ~ *LS*ᵇ *p. 511,4–12 (Pr f. 59ʳ⁻ᵛ); Vall. f. 154ᵛ*: In epistula quoque beati Basilii ad Iulianum transgressorem ita legitur (Item sancti Basilii in epistola ad Iulianum imperatorem missa *LS*ᵇ): „Secundum id quod (id quod ~ τὴν) divinitus (a Deo *Vall.*) datam (*om. Vall.*) haereditariam nobis (hereditariam nostram *Vall.*) inmaculatam Christianorum fidem confiteor et promitto (acquiesco *Vall.*): credo (crede *Vall.*ᵃᶜ; *cf.* καὶ συντίθημι· πιστεύω *Mo*) in unum Deum patrem omnipotentem, Deum patrem, Deum filium, Deum spiritum sanctum; unum Deum haec tria adoro et glorifico. confiteor autem et filii incarnatam (incarnati *Pr*ᵖᶜ [i *in alia litt. + ras.*] *Werminghoff, sed cf. gr.*) dispensationem et Dei genitricem quae secundum carnem eum genuit sanctam Mariam. suscipio vero et sanctos apostolos, prophetas et martyres et ad Deum deprecationem (et ad Deum deprecationem ~ καὶ εἰς τὴν πρὸς θεὸν ἱκεσίαν *omissis uerbis* τούτους ἐπικαλοῦμαι, *quae desunt in Mo*), quae per eos, scilicet illis mediantibus, propitiatorem mihi efficit misericordissimum Deum et remissionem mihi facinorum condonari. pro quo et figuras imaginum eorum honoro et adoro, specialiter (~ κατ' ἐξαίρετον) hoc traditum (+ tam *LS*ᵇ) a sanctis apostolis et non prohibitum, sed in omnibus ecclesiis nostris eorum designantes historiam."

P VE *Vita* 1–11 ~ *LS*ᵇ, *Vall.* 1–11 ~ *(Ps.-)Bas. (Act. IV)*

1 *fort.* epistola <quoque>, *cf. gr. et Vall.* | refertur *Anast. ex gr.* 2 fidem christianorum VE *Vita edd.* 2–3 *fort.* confiteor <et>, *cf. gr. et LS*ᵇ *Vall.* 3 sequor – credo *Anast. ex gr.* | omnipotentem + deum patrem *LS*ᵇ *Vall. (cf. gr.), ab Anastasio fort. consulto hic omissum, ut uidit Dubielzig; cf. tamen Act. IV 71 E 6* 6 prophaetas P 6–8 qui – donat *Anast. ex gr.* 8 deus P *(cf. gr. et LS*ᵇ *Vall.)*: dominus VE *Vita edd.* 9 et ueneror *Anast. suppleuisse uidetur*

La.-Co. 112 Πάλιν δὲ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εἰς τοὺς ἁγίους τεσσαράκοντα μάρτυρας·
„Ἐπεὶ καὶ πολέμων τρόπαια καὶ νίκας καὶ λογογράφοι πολλάκις καὶ ζωγράφοι διασημαίνουσιν, οἱ μὲν τῷ λόγῳ κοσμοῦντες, οἱ δὲ τοῖς πίναξιν ἐγχαράττοντες, καὶ
Rom. 413 πολλοὺς πρὸς ἀνδραγαθίαν διήγειραν ἑκάτεροι. ἃ γὰρ ὁ λόγος τῆς ἱστορίας ὑπέγραψε, ταῦτα γραφὴ σιωπῶσα διὰ μιμήσεως δείκνυσι."

2–5 uersionem graecam ex Bas. codd. recentiore aetate correctam esse suspicor (cf. lat. et LS^{b}); textus non retroversus (uide app. font. lat.) exstat in Act. VI 277 B–C

HV T M

1 δὲ + ἐκ T edd. | αὐτοῦ + ἁγίου T edd. | τεσσαράκοντα] μ' V 2 τρόπαια ~ *triumphos* ~ ἀνδραγαθήματα 4 πρὸς] εἰς HV | ἀνδραγαθίαν] ἀνδρείαν , sed cf. LS^{b} | διήγειρεν H | ἑκάτεροι T (ex Bas.?): om. HV M 4–5 ὑπέγραψε] fort. locus lacunosus, cf. *per auditum* LS^{b}, *per auditum depixit* Anast. (διὰ τῆς ἀκοῆς παρίστησι Bas.) 5 δεικνύει H

Item eiusdem de sermone in sanctos quadraginta martyres: „Nam et bellorum triumphos ac uictoriae et sermonum conscriptores multotiens et pictores significant, quidam quidem uerbo adornantes, quidam uero tabulis praesignantes, et multos utrique ad uirilitatem excitauerunt. quae enim sermo historiae per auditum depixit, haec conscripta silens admonitio per imitationem demonstrat." PL 96,1229 La.-Co. 111

1–5 ~ *Bas. in quadr. mart. (hom. 19), PG 31, 508 D 2 – 509 A 6. excerptum initio longius exstat in Act. VI 277 B–C, cuius uerba in codicibus* V T M *(deest* H*) tradita sunt haec*: Καὶ γὰρ (+ καὶ T) ὁ ἅγιος Βασίλειος ἐν τῷ ἐγκωμιαστικῷ (ἐγκωμίῳ V T) τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα μαρτύρων λόγῳ αὐτοῦ οὕτως φησί· Δεῦρο δὴ οὖν εἰς μέσον αὐτοὺς ἀγαγόντες διὰ τῆς ὑπομνήσεως, κοινὴν τὴν παρ' (ἀπ' *PG*) αὐτῶν ὠφέλειαν τοῖς παροῦσι καταστησώμεθα, προδείξαντες πᾶσιν ὥσπερ ἐν γραφῇ τὰς τῶν ἀνδρῶν ἀριστείας. ἐπεὶ καὶ πολέμων ἀνδραγαθήματα καὶ λογογράφοι πολλάκις καὶ ζωγράφοι διασημαίνουσιν, οἱ μὲν τῷ λόγῳ κοσμοῦντες (διακοσμοῦντες *PG*), οἱ δὲ τοῖς πίναξιν ἐγχαράττοντες, καὶ πολλοὺς διήγειραν (ἐπήγειραν *PG*) εἰς (πρὸς V *PG*) ἀνδρείαν ἑκάτεροι. ἃ γὰρ ὁ λόγος τῆς ἱστορίας δι' (διὰ τῆς *PG*) ἀκοῆς παρίστησι, ταῦτα γραφὴ (γραφικὴ *PG*) σιωπῶσα διὰ μιμήσεως δείκνυσι (ἐνδείκνυσι V T).

1–5 ~ *LS^b p. 511,13–16 (Pr f. 59^v)*: Item ipse in sermone sanctorum XL (XL^{ta} *sic Pr*) martyrum: „Nam et bellorum triumphos ac victoriae (*exspectaueris* uictorias *coll. uers. gr., sed* uictoriae *habent etiam Anast. codd.*) et sermonum conscriptores multotiens et pictores significant, quidam autem verbo adornantes, quidam vero tabulis praesignantes, et multos uterque ad virilitatem excitaverunt. quae enim sermo historiae per auditum, haec conscripta silens admonitio per imitationem demonstrat."

P VE *Vita* 1–5 ~ *LS^b* 1–5 ~ *Bas. (Act. VI)*

2 uictorias *ed. Rom. non male (cf. gr.), sed* uictoriae *habet etiam LS^b* | multoties *ed. Rom.** 4 per auditum depixit] *Anast. uersionem latinam cum uersione graeca confudit, nisi forte uersio graeca lacunosa est* | depinxit E *Vita edd., sed cf. Stotz IV, VIII § 118.4 et MLW s.u.* 5 conscripta silens admonitio] *Anast. fort. ideo nihil mutauit, quod alia legit in gr. atque nunc in codd. gr. exstant (cf. app. font. gr.)*

Πάλιν δὲ ἐκ τοῦ λόγου τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου τοῦ εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ σπόρου· „Ἔνδυμα βασιλικὸν ἐὰν ὑβρίσῃς, οὐχὶ τὸν ἐνδυόμενον αὐτὸ ὑβρίζεις; οὐκ οἶδας, ὅτι ὅστις τῇ εἰκόνι τοῦ βασιλέως ὕβριν προσάγει, πρὸς αὐτὸν τὸν βασιλέα ἤγουν τὸ πρωτότυπον καὶ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ ἐπιφέρει τὴν ὕβριν; οὐκ οἶδας, ὅτι ὅστις τὴν εἰκόνα τὴν ἐκ ξύλου καὶ χρωμάτων λοιδορεῖ, οὐχ ὡς πρὸς ἄψυχον τολμήσας κρίνεται, ἀλλ' ὡς κατὰ τοῦ βασιλέως; δισσῶς γὰρ τῷ βασιλεῖ προσφέρει τὴν ὕβριν."

Ha. 89 Ma. 1067

1–7 textus non retrouersus laudatur partim in Act. VI 325 D, lacunose traditur apud Ioh. Dam. imag. II 61

HV T M

1 τοῦ ἁγίου – Κωνσταντινουπόλεως om. V 2 τοῦ¹ om. H 3 αὐτὸν ed.Rom.* 3–5 οὐκ οἶδας, ὅτι – ἐπιφέρει τὴν ὕβριν ed.Rom.* in marg. (cf. Lamberz, Editio Romana p. 346–347) 5 ὅτι om. H | ξύλων H 6 χρώματα H | ἀλλ' ὡς] ἀλλὰ ed.Rom.*

Item beati Iohannis archiepiscopi Constantinopolitani, qui et Chrysostomi, de parabola seminis: „Indumentum imperiale si contumeliis affeceris, nonne ei qui induitur contumelias irrogas? nescis quia si quis imagini imperatoris iniuriam infert, ad ipsum imperatorem, id est ad ipsum principale et ad eius dignitatem refert iniu- Ha. 90
riam? nescis quod quisquis imagini, quae ex ligno et coloribus est, maledicit, non iudicatur, ueluti si contra inanimatum quiddam praesumptiose gesserit, sed tanquam Rom. 413
is qui contra imperatorem egerit? dupliciter enim imperatori contumeliam infert."

2–7 ~ *(Ps.-)Chrys. enarr. in parab. seminis = Seuer. Gabal. sigill., PG 63, 544,7–15 (cf. Uthemann, Severian von Gabala p. 18–28)*: Ἔνδυμα βασιλικὸν ἐὰν ὑβρίσῃς, οὐ τὸν ἐνδεδυμένον ὑβρίζεις; οὐκ οἶδας ὅτι, εἰ εἰκόνα βασιλέως τις ὑβρίσει, εἰς τὸ πρωτότυπον τῆς ἀξίας φέρει τὴν ὕβριν; οὐκ οἶδας ὅτι, ἐάν τις εἰκόνα τὴν ἀπὸ ξύλου ἢ ἀνδριάντα χαλκοῦν κατασύρῃ, οὐχ ὡς εἰς ἄψυχον ὕλην τολμήσας οὕτω κρίνεται, ἀλλ' ὡς κατὰ βασιλέως χεῖρας ἐκτείνας ἀφανίζεται; ὕλη ἄψυχος τοῦ βασιλέως εἰκόνα φέρουσα τὴν ἑαυτῆς ὕβριν εἰς βασιλέα ἀνάγει. *prior uersio latina (cf. app. testim.), quam uix intellegas, ab Anastasio uersioni graecae accommodata est. cf. Hadr. p. 17,13–19 (ex Actis Conc. Later. a. 769, ut uidetur) et inde a uerbis* Vestem imperialem *Coll. Brit.*[II] *f. 101*[v]*–102*[r] *(ex Hadr.)*: Item sancti Seueriani episcopi Gaualensis de homelia, in qua demonstrauit scripturas per Dominum explanatas et cetera: „Vestem imperialem si iniuriaueris, numquid (numquid + non *Coll. Brit.*) qui eam induit, iniurias? nescis, quoniam si quis imaginem imperatoris iniuriauerit (iniurat *Coll. Brit.*), in prime forme (formam *Coll. Brit.*) dignitatis adfert iniuria (iniuriam *Coll. Brit.*)? nescis, quoniam si quis imago, quae (imaginem quam *Coll. Brit.* imaginem quae *Uthemann*) a ligno detrahet (detrahit *Coll. Brit.*), non sicut inanimata materia (om. *Coll. Brit.*) audens sic iudicatur, sed sicut qui aduersum imperatorem manus extendens fedatur materia, sine anima imperatoris, segregata ab imperatore? imago enim omnino ferente, eius iniuria ad imperatorem adtingit" etc.

1–7 ~ *LS*[b] *p. 510,32–37 (Pr f. 58*[v]*); Vall. f. 154*[v]*–155*[r]*; Coll. Brit. f. 100*[r–v]*; accedit inde a l. 2* nonne *LC II 19 p. 270,14–22*: Item beati Iohannis Chrysostomi de parabola seminis (Item – seminis] Item beatus Iohannes archiepiscopus Constantinopolitanus, qui et Chrysostomus, ubi parabolam seminis exponit, sic ait *Vall., inscr. om. LC Coll. Brit.*): „Indumentum imperiale si iniuriaueris (iniuraueris *Vall.*), (*inc. LC*) nonne eum, qui induitur (induetur *LC Vall.*), iniurias? nescis, quia, si quis imaginem imperatoris iniuriat, ad eum ipsum (ipse *Vall.*[ac], –um *superscr. Vall.*[1]) imperatorem principaliter (principaliterque *Coll. Brit.*) dignitati eius adfert (affert *LC* afferet *Vall.*) iniuriam? nescis, quia, si quis imaginem ex ligno aut ex colore detrahit (detrahet *LC* detraet *sic Vall.*), non sicut ad elementum sine anima ausus (ausus + est fecisse *Vall.*) iudicatur, sed sicut aduersus imperatorem dissegregatam (dissegregata *LC*) imaginem totidem imperatoris gestans eius (ei *LC*) iniuriam ad imperatorem deducit (dissegregatam – deducit] et talis iniuria ad imperatorem deducitur *Vall.*)?"

P VE *Vita* 1–7 ~ *LS*[b]*, Vall., Coll. Brit.* 2–7 ~ *(Ps.-)Chrys., Hadr., Coll. Brit.*[II] 2–7 ~ *LC*

---

1 Chrysostomi P: Crisostomi VE *Vita* Chrysostomus *ed. Rom.*, sed nihil mutandum, cf. Vall.* (qui et ~ τοῦ, *cf. von den Steinen, Entstehungsgeschichte p. 19 adn. 1*) 3 imperatores P[ac] (*in* e *scr.* i P[c]) 4 principalem *ed. Rom.* ex* F, *sed cf. gr.* 5 quisquis] si quis *ed. Rom.* (sic etiam LC LS*[b] *Coll. Brit. Vall., sed cf. gr.)* 6 iudicatur *ed. Rom., cf. LC LS*[b] *Coll. Brit. Vall.*: iudicetur *codd.* | praesumtiose V praesumptuose (+ se *ed. Reg.*) ed. Rom.** | tamquam P 7 is *Vita ed. Rom.*: his *codd.*

Καὶ πάλιν ἐκ τοῦ λόγου τοῦ αὐτοῦ πατρὸς τοῦ εἰς τὴν ἁγίαν πέμπτην τῆς πασχαλίας· „Πάντα ἐγένοντο εἰς δόξαν θεοῦ, εἰς χρῆσιν δὲ ἡμετέραν· νέφη πρὸς τὴν τοῦ ὑετοῦ διακονίαν, ἡ γῆ πρὸς καρποφορίαν πλήθους, θάλασσα τῶν πλεόντων ἄφθονος· πάντα δουλεύουσι τῷ ἀνθρώπῳ, μᾶλλον δὲ τῇ εἰκόνι τοῦ θεοῦ. οὐδὲ γὰρ ὅτε βασιλικοὶ χαρακτῆρες καὶ εἰκόνες ἐν ταῖς πόλεσιν εἰσφέρονται καὶ ἀπαντῶσιν ἄρχοντες καὶ λαοὶ μετὰ ἐπαίνων, τὴν σανίδα τιμῶσιν ἢ τὴν κηρόχυτον γραφήν, ἀλλὰ τὴν ἱστορίαν τὴν βασιλικήν. οὕτως καὶ ἡ κτίσις οὐ τὸ ἐπίγειον εἶδος τιμᾷ, ἀλλὰ τὴν οὐράνιον ἱστορίαν εὐλαβεῖται."

1–8 textus non retrouersus (uide app. font. lat.) laudatur in Act. IV 68 D–E

HV T M

1 τοῦ αὐτοῦ πατρὸς om. V | τοῦ³ om. H | πέμπτην] ε' V 3 υἱετοῦ HV 4 τῷ om. ed.Rom.* | ἀνθρώπῳ ed.Rom.^{mg} (cf. LC LS^{b} Vall. Anast.): θεῷ codd. 5 γὰρ om. H 7 ἱστορίαν ~ *figuram* ~ χαρακτῆρα (uide supra p. 138,9) 7–8 βασιλικήν – ἀλλὰ τὴν om. HV, κατὰ καὶ post ἱστορίαν τὴν habet V, lac. indic. V³ 8 ἱστορίαν om. HV | εὐλαβοῦνται HV

Et iterum de sermone eiusdem patris habito in quinta feria paschae: „Omnia facta sunt propter gloriam dei et usum nostrum: nubes ad imbrium ministerium, terra ad fructum abundantiam, mare nauigantibus absque inuidia est; omnia famulantur homini, magis autem imagini domini. neque enim quando imperiales uultus et imagines in ciuitates introducuntur et obuiant iudices et plebes cum laudibus, non tabulam honorant uel supereffusam cera scripturam, sed figuram imperatoris. sic et creatura non terrenam speciem honorat, sed eandem ipsam caelestem figuram reueretur."

1–7 ~ *(Ps.-)Chrys. hom. in quinta feria paschae = <Seuer. Gabal. hom. de lotione pedum>, ed. A. Wenger, REB 25, 1967, p. 226 (cod. P); ed. Wallach p. 96 (codd. ABCD); cf. Wallach p. 94–102; Uthemann, Severian von Gabala p. 35–45. testimonium exstat etiam in Act. IV 68 D–E in codd.* H T M *(uariae lectiones notantur infra* H^{IV} T^{IV} M^{IV}*); Pa f. 252^{r}; Mo f. 235^{v}; Ioh. Dam. imag. III 122 (partim; inde in Act. IV codd.* V *f. 40^{v} et* H *f. 133^{r} in marg.)*: Τὰ πάντα γὰρ ἐγένετο διὰ δόξαν μὲν αὐτοῦ (Πάντα [+ οὖν *Mo*] ἐγένοντο διὰ [εἰς H^{IV}] δόξαν θεοῦ Act. IV *Pa Mo*), χρῆσιν δὲ ἡμετέραν, ἥλιος ἵνα ἀνθρώπους (ἀνθρώποις *CD*) μὲν (om. *BCD*) καταλάμπῃ (ἥλιος – καταλάμπῃ om. Act. IV *Pa Mo*), νεφέλαι (νεφέλη Act. IV *Pa Mo*, νεφέλαι + δὲ *P A*) εἰς τὴν τῶν ὄμβρων διακονίαν (+ καὶ *P A*), γῆ εἰς τὴν τῶν καρπῶν εὐθηνίαν (εὐθηνίαν + καὶ *PAC*), θάλαττα εἰς τὴν τῶν ἐμπόρων ἀφθονίαν. πάντα σοι λειτουργεῖ (σοι λειτουργεῖ] συλλειτουργεῖ *PBCD Mo*; *cf. supra* omnia famulantur; *sed* omnia tibi ministrant Anast.^{IV}) τῷ ἀνθρώπῳ (τῷ θεῷ H^{IV} M^{IV} *Pa*; *cf.* deo Anast.^{IV}), μᾶλλον δὲ τῇ εἰκόνι τοῦ θεοῦ (δεσπότου *ACD*). *(inc. Ioh.Dam.)* οὐδὲ γὰρ ὅτε (ὅταν *PACD Ioh.Dam. Mo*) βασιλικοὶ χαρακτῆρες καὶ εἰκόνες εἰς πόλιν εἰσφέρονται (εἰσφέρωνται *P Ioh.Dam.* φέρονται *D* H^{IV}) καὶ (*om.* H^{IV} M^{IV} *Ioh.Dam. Pa; cf.* Anast.^{IV}) ὑπαντῶσιν (+ αὐταῖς T^{IV}) ἄρχοντες καὶ δῆμοι μετ' εὐφημίας καὶ φόβου (καὶ φόβου *om.* Act. IV *Pa Mo*), οὐ σανίδα τιμῶντες (τιμῶσι *ed.Rom. ex Act. II?*) οὐδὲ (οὐ *CD Ioh.Dam. Mo* ἢ *PAB*) τὴν κηρόχυτον γραφήν (+ τοῦτο ποιοῦσι *PA*), ἀλλὰ τὸν χαρακτῆρα τοῦ βασιλέως (+ τιμῶντες *BCD*). οὕτω καὶ ἡ κτίσις *(des. Ioh.Dam.)* οὐ τὸ γήϊνον σχῆμα (σκεῦος *PAB*) τιμᾷ (*om.* H^{IV} M^{IV} *Pa* Anast.^{IV}), ἀλλὰ τὸν ἐπουράνιον χαρακτῆρα αἰδεῖται. *cf. etiam* Νουθεσία γέροντος *(Mo f. 166^{v}) p. XXXIII Melioranskij = l. 920–922 Mitsides. cf. Hadr. p. 47,11–17 (= MGH Concilia II 1 p. 92,21–26 Werminghoff) et inde a uerbis* quando imperiales *Coll.Brit.^{II} f. 103^{r} (ex Hadr.)*: Nam in praedecessoribus nostris sanctis pontificibus conciliis (*i.e. Conc. Later. a. 731 et 769*) sancti Iohannis Chrysostomi ita fertur sententiam inter cetera: „Omnia tibi ministrant homini, magis autem imagini <Dei> (*add. Hampe*); quia nec quando imperiales uultus et imagines in ciuitatem introibunt et obuiant iudices et senatus cum laude et honore non tabulam honorantes (adorantes *Coll.Brit.*) neque effuse cere (cerę *Coll.Brit.*) scripturam, sed uultum imperatoris, sic et mundus hominum non terrenam speciem honorantes, sed caelestem uultum uenerentur (uenerentur uultum *Coll.Brit.*)" etc. *cf. etiam Act. I p. 58,12–14*

1–7 ~ *LC II 19 p. 270,22–271,4; LS^{b} p. 510,25–31 (Pr f. 58$^{r–v}$); Vall. f. 155^{r}*: Et iterum idem (Et iterum idem] Item Iohannis archiepiscopi Constantinopolitani, qui et Chrysostomi *LS^{b} seriem testimoniorum Chrysostomicorum inuertens*) de eodem patre (*om. Vall.*) sermone in quinta feria paschae (de eodem – paschae] Iohannis Chrysostomi in sermone coenae Domini *LS^{b}* [*locus corruptus et lacunosus; nam hic titulus ad testimonium quod Hadr. p. 47,31–34 laudatur spectare uidetur*]): „Omnia facta sunt propter gloriam Dei, usui (usu *LC*) vero (autem *LS^{b}*) nostro: nubes ad imbrium ministerium, terra (terram *LC*) ad fructuum (frumenti *LS^{b}*) abundantiam, mare ad navigandum (ad navigandum *Vall.*: navigantium *LC* ad negotiandum copiose *et interp. LS^{b}*) absque inividia. Omnia famulantur homini, magis autem imagini (imaginis *Vall.*) Domini (Dei *LC*). Neque enim quando imperiales (imperialis *LC*) vultus et imagines in civitates introducuntur et obviant iudices et plebes cum laudibus, non tabulam honorantes neque effusae cerae scripturae (effuse cere cetere scripturam *sic Vall.* effusas ex aere figuras *Werminghoff* [*sed Pr tradit* effusae cerae scripturae]), sed figuram imperatoris, sic et creatura (et creaturam *LC* et impictura [*an legendum* etiam pictura?] *Vall.*) non terrenam speciem honorat (honorant *Vall.*), sed eandem ipsam caelestem figuram (figura *LC*) reveretur (reverentur *Vall.*)." – *Ex alio fonte testimonium sumpsit Hadr. p. 47,11–17 (cf. app. font.)*

P VE *Vita* 1–7 ~ *LC, LS^{b}, Vall.* 1–7 ~ *(Ps.-)Chrys.* 3–7 ~ *Hadr., Coll.Brit.^{II}*

---

3 fructum (= fructuum, *cf. Stotz IV, VIII § 45.3*) P V *Vita*: fructuum E *edd.* | habundantiam *codd. fort. retinendum (cf. Stotz III, VII § 119.4)* 4 domini P, *cf. LS^{b} Vall.*: dei VE *Vita edd., cf. LC* 5 non *om. ed.Rom.*, sed cf. LC LS^{b} Vall.; Anast. constructionem uerborum uersioni graecae accommodans negationem delere oblitus est* 6 caera P ceram *Vita* | scripturae *Vita* 7 eandem ipsam caelestem] caelestem ipsam *ed.Rom.** | ipsam *post* caelestem *iter.* V *Vita*

Ὁμοίως δὲ καὶ τοῦ μακαρίου Κυρίλλου ἐκ τῆς εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον ἅγιον εὐαγγέλιον ἑρμηνείας προφέρομεν λέγοντος· „Ζωγραφεῖ γὰρ ἡ πίστις τὸν ἐν μορφῇ τοῦ θεοῦ ὑπάρχοντα λόγον, ὡς καὶ ἡ τῆς ζωῆς ἡμῶν λύτρωσις προσηνέχθη τῷ θεῷ τὴν καθ' ἡμᾶς ὁμοίωσιν ὑποδὺς καὶ γενόμενος ἄνθρωπος."

Καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς μετὰ μικρόν· „Εἰκόνων ἡμῖν ἀποπληροῦσι χρείαν αἱ παραβολαὶ τῶν σημαινομένων τὴν δύναμιν, οἱονεί πως καὶ ὀφθαλμῶν παραθέσει καὶ ἁφῇ χειρὸς ὑποβάλλουσαι καὶ τὰ ἐν ἰσχναῖς ἐννοίαις ἀφανῶς ἔχοντα τὴν θεωρίαν."

HV T M 1–4 = *Pa* f. 252^{v} 5–7 = *Pa* f. 252^{v}

1 μακαρίου] ἁγίου V *Pa* | Κυρίλλου + Ἀλεξανδρείας *Pa* | τῆς] τοῦ V 1–2 εἰς – εὐαγγέλιον] εἰς τὸν Ματθαῖον ἁγίου εὐαγγελίου (sic) *Pa* 2 ἑρμηνείας – λέγοντος om. *Pa* | λέγοντος suspic. ed.Reg.^{mg} (cf. lat.): λέγοντες (λέγ sine abbr. V) codd. 3 τοῦ om. V *Pa* | ὡς] ὃς M *Pa* | καὶ om. *Pa* | ἡ om. M 5 Καὶ – μικρόν] Καὶ μετ' ὀλίγα *Pa* 6 τὴν δύναμιν τῶν σημαινομένων *Pa* | παραθεῖσαι H παρενθέσεις *Pa*

Similiter et beati Cyrilli ex interpretatione sancti euangelii secundum Matheum sermonem proferimus: „Depingit enim fides quod in forma dei existit uerbum, sicut et nostrae uitae redemptio oblata est deo secundum nos carne indutus et factus homo."

Et idem ipse post pauca: „Imaginum nobis explent opus parabolae significantium uirtutem, ac si et oculorum adhibitione et palpatu manus suggerant etiam ea quae in exilibus cogitationibus inuisibiliter habent contemplationem."

2–4 *Cyrilli locus nondum inuentus; fort. conferendum J. Reuss, Matthäus-Kommentare aus der Griechischen Kirche (TU 61), Berlin 1957, p. 182 (fr. 93,7–20)* 5–7 *cf. Cyr. comm. in Lc. (in catenis), PG 72, 624 C 12 – D 3*: Ῥητέον δὲ καὶ ἔτι, ὅτι εἰκόνες εἰσὶν ὥσπερ αἱ παραβολαὶ πραγμάτων οὐχ ὁρατῶν, νοητῶν δὲ μᾶλλον καὶ πνευματικῶν· ὃ γὰρ ἰδεῖν οὐκ ἔνεστι τοῖς τοῦ σώματος ὀφθαλμοῖς, τοῦτο δείκνυσιν ἡ παραβολὴ τοῖς τῆς διανοίας ὄμμασι, διὰ τῶν ἐν αἰσθήσει καὶ οἷον ἁπτῶν πραγμάτων διαμορφοῦσα καλῶς τὴν τῶν νοητῶν ἰσχνότητα.

1–4 ~ *LC II 20 p. 272,15–26* (Quod – Matheum = *II Capit. p. 237,9–11* = **Hadr. p. 33,6–8* [In eadem actione (*i.e.* quarta [*sic*]). Capitulo XXXVII]): Quod non ad adorationem imaginum pertineat, ut illi adserunt, sententia beati Cirilli in expositione evangelii secundum Matheum. In eo etiam, quod dicunt beatum Cyrillum, Alexandrinae urbis antestitem, dixisse: „Depingitur enim fides, quod in forma Dei exsistit verbum, sicut et nostrae vitae redemptione oblatus est Deo, secundum nos similitudinem et factus homo", quamquam aut interpretis inperitia aut scriptoris vitio semiplenum sensum habere videatur, non tamen ibi quodammodo imaginum adoratio innuitur. ~ *LS^b p. 511,25–27 (Pr f. 60^{r-v})*: Item beati Cyrilli Alexandrini episcopi in sermone Matthei evangelistae: „Depingitur enim fides, quod in forma Dei existit verbum, sicut et nostrae vitae redemptione oblatus est Deo, secundum nostram similitudinem indutus et factus homo."

5–7 ~ *LC II 20 p. 272,26–273,22a*: Sed neque in eo quiddam huiusce erroris, non dicam adfirmatio, sed nec etiam mentio fit, quod dicunt eum post pauca dixisse: „Imaginum nobis explent opus parabolae significantium virtute, cui quomodo et oculorum adhiberi et palpatu manus afferri in vestigiis mentibus inapparibiliter habens visionem." Quoniam ergo hic liber apud nos non habetur, qui utique Graeco sermone editus esse a praefato doctore perhibetur, huius capituli sensus in inconpositis et in inpropriis dictionibus ita nobis per coniecturam sensus quaerendus est, veluti quis in pulvereis vel in cuiuslibet materiae sordidis involucris nummos quaerat. ~ *LS^b p. 511,28–30 (Pr f. 60^v)*: Et idem ipse post pauca: „Imaginum nobis explent opus parabolae significantium virtutem, cuidam quomodo et oculorum adhiberi et palpatu manus afferri in vestigiis mentibus inapparabiliter habens visionem."

P VE *Vita* 1–4 ~ *LC, LS^b* 5–7 ~ *LC, LS^b*

---

1 Matthaeum *ed. Rom.** 3 deo] deus F^2 | indutus + est P^{ac} *(sublin.)* 5 significantium *scripsi coll. LC LS^b gr.*: significantes *codd.* 6 et^1 *om. ed. Rom.**

Πάλιν τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ κυρίου, οὗ ἡ ἀρχή· „Ἱκανῶς μὲν ἐκ πολλῶν ὀλίγα λαβόντες ἐγράψαμεν." ἔπειτα· „Καὶ αὐτὰ τὰ ἐν ξύλοις γραφόμενα μορφῆς παρελθούσης ἔξω ῥύποις πάλιν ἀναγκαῖον τὸ αὐτὸ ἀναλαβέσθαι καὶ ἑνῶσαι, οὗτινός ἐστιν ἡ μορφή, τοῦ ἀνακαινίσαι δυνηθῆναι εἰκόνα ἐν τῇ αὐτῇ ὕλῃ καὶ στοιχείῳ. διὰ γὰρ τὴν αὐτὴν μορφὴν καὶ τὴν ὕλην, ὅπου καὶ γράφεται, οὐ καταβάλλεται, ἀλλ' ἐν αὐτῇ συνιστορεῖται."

HV T M 1–7 = *Pa* f. 253^{v}

1 Πάλιν om. *Pa* | ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας om. *Pa* 2 οὗ – ἀρχή om. *Pa* 3 αὐτὰ] ταῦτα *Pa* | παρελθούσης + ἐκ τοῦ ed.Rom.* ex Ath., ut uidetur | ἔξω] δίχα *Pa* | ῥύποις scripsi coll. LC LS^{b} Anast.: ῥύπου codd. ῥύπου καὶ *Pa* 4 ἀναγκαῖον – ἑνῶσαι om. *Pa* | τὸν αὐτὸν ed.Rom.* ex Ath., sed cf. LC LS^{b} Anast. | ἑνῶσαι] „ἴσ. ἀνανεῶσαι" ed.Rom.^{mg} | μορφή] γραφή V 5–6 διὰ – ὕλην] male uertit *per eius enim formam et ipsa materia* (cf. app. testim. lat.) 5 τὴν αὐτὴν] τὴν αὐτοῦ H ed.Rom.* (ex Ath., ut uidetur), sed cf. lat. 6 τὴν ὕλην] ὕλην *Pa* ἡ ὕλη ed.Rom.* ex Ath. | καὶ^{2} om. M *Pa* | γράφεται + καὶ V *Pa* | αὐτῇ] αὐτῶ V

Item sancti Athanasii episcopi Alexandriae de humanatione domini, cuius initium est: „Sufficienter quidem de multis pauca sumentes intimauimus." et post: „Et ipsa quae scribitur in lignis abolita forma per exteriores sordes iterum necesse est id ipsum resumere et unire cuius est forma, ut renouari possit imago in eadem materia et elemento; per eandem enim formam atque materiam, ubi et conscribitur, non deicitur, sed in ea ipsa configuratur" et cetera.

2–6 ~ *Ath. incarn.* (*inc.* Αὐτάρκως ἐν τοῖς πρὸ τούτων ἐκ πολλῶν ὀλίγα διαλαβόντες) *14,1–5 p. 167 Thomson (rec.long. et rec.br.); cf. Doctr.Patr. 45,VII p. 327,10 Diekamp (ex simili fonte orta est uersio latina in Hadr. epist. adhibita)*: Ὡς γὰρ τῆς γραφείσης (ἐγγραφείσης *rec.br. Doctr.Patr.*) ἐν ξύλῳ μορφῆς παραφανισθείσης ἐκ τῶν ἔξωθεν ῥύπων, πάλιν χρεία τοῦτον (τούτου *rec.br. Doctr.Patr.; interpres lat., qui* ταὐτὸν *legisse uidetur*, id ipsum *uertens uerba Athanasii sensu priuauit*) παραγενέσθαι (παραγίνεσθαι *Doctr.Patr.*), οὗ καὶ (καὶ *om. Doctr.Patr.*) ἔστιν ἡ (ἡ *om. rec.brev. Doctr.Patr.*) μορφή, ἵνα ἀνακαινισθῆναι ἡ εἰκὼν δυνηθῇ ἐν τῇ αὐτῇ ὕλῃ – διὰ γὰρ τὴν ἐκείνου γραφὴν καὶ αὐτὴ ἡ ὕλη ἐν ᾗ] ἔνθα *rec.br. Doctr.Patr.*) καὶ γέγραπται οὐκ ἐκβάλλεται, ἀλλ' ἐν αὐτῇ ἀνατυποῦται –, κατὰ τοῦτο κτλ.

1–6 ~ *LC II 14 p. 261,17–262,2*: Sententia nempe beati Atanasii, Alexandrinae urbis episcopi, quam illi inconsequenter, sicut et cetera divinarum scripturarum testimonia, ad suum errorem adstruendum protulerunt, prorsus huic rei extranea esse detegitur, cum non in ea quaedam cuiuslibet imaginum adorationis vel tenuiter mentio fiat, sed ad conparationem rei, de qua sermo fiebat, fassus sit imagines in eadem materia atque elemento recuperari posse dicens: „Sicut ea, quae scribitur in lignis, forma abolita exterioribus sordibus iterum necesse est in idipsum recuperari atque uniri his, cuius est forma, ut innovari possit imago in eadem materia atque elemento; per eius enim formam et ipsa materia, ubi et conscribitur, non deicitur, sed in ea ipsa configuratur." ~ *LS^b p. 513,13–18 (Pr f. 63^v)*: Item sancti Athanasii episcopi Alexandriae de humanatione Domini, cuius initium: „Sufficienter quidem de his multis pauca sumentes intimavimus." et post: „Sicut ea, quae scribitur in lignis, forma abolita exterioribus sordibus, iterum necesse id ipsum recuperari atque uniri is (= his; ei *Werminghoff*), cuius est forma, ut innovari possit imago in eadem materia atque elemento. per eius enim formam et ipsa materia, ubi et conscribitur, non deicitur, sed in ea ipsa configuratur."

P VE *Vita* **1–6** ~ *LC, LS^b* **2–6** ~ *Ath., Doctr.Patr.*

---

2 Et *om. Vita* **3** scribuntur V^{ac} *(prob.)* F *edd.* **3–4** necesse – resumere] id ipsum *(om. Vita)* necesse est in omnibus E *Vita* idipsum necesse est in omnibus resumere *ed.Rom.** **4** et *om.* E *Vita* | ut *om. Mansi* **5** per *om.* V, „*g.* propter" *ed.Rom.*^{mg}, *sed cf. LC LS^b* | eandem – materiam *Anast. ex gr. (cf. app. crit. gr.)* | atque] et *ed.Rom.** | materia V *edd.*

Καὶ ἕτερον πάλιν τοῦ μακαρίου Ἀμβροσίου πρὸς Γρατιανὸν τὸν βασιλέα ἐκ τοῦ τρίτου βιβλίου κεφαλαίου ἐννάτου· „Τί γάρ; μή ποτε καὶ τὴν θεότητα καὶ τὴν σάρκα αὐτοῦ προσκυνοῦντες μερίζομεν τὸν Χριστόν; ἢ ὅτε ἐν αὐτῷ τὴν θείαν εἰκόνα καὶ τὸν σταυρὸν προσκυνοῦμεν, μερίζομεν αὐτόν; μὴ γένοιτο."

Πάλιν τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Κωνσταντίας τῆς Κύπρου· „Μὴ γὰρ βασιλεὺς ἔχων εἰκόνα δύο εἰσὶ βασιλεῖς; ἀλλ' ὁ βασιλεὺς εἷς ἐστι καὶ μετὰ τῆς εἰκόνος."

HV T M 1–4 = *Pa* f. 261^{v} 5–6 = *Pa*^{a} f. 261^{v}, *Nicet.* n. 20

1 Καὶ ἕτερον πάλιν om. *Pa* | μακαρίου] ἁγίου *Pa* | Ἀμβροσίου + ἀρχιεπισκόπου Μεδιολάνων *Pa* fort. recte, cf. Ioh.Dam. et LS^{b} 2 τρίτου] γ' V | ἐννάτου] θ' HV T | Τί γὰρ μή codd. sine interp. 3 ἢ ὅτε] ὁπότε HV 5 Πάλιν om. *Pa*^{a} *Nicet.* | ἐπισκόπου – Κύπρου om. *Pa*^{a} *Nicet.*, ἐπισκόπου om. ed.Rom.* | Κωνσταντείας M edd. Κωνσταντ sine abbr. H | γὰρ + εἰ T edd. 6 ἔχων] ἔχει T edd. | βασιλεῖς εἰσίν *Pa*^{a} | ἀλλ' V M *Pa*^{a} *Nicet.* (cf. lat.): ἀλλὰ H μενοῦν T οὔμενουν ed.Rom.* ex Vc^{mg} (Morin)

Item beati Ambrosii ad Gratianum imperatorem ex libro tertio capitulo nono: „Numquidne quando et deitatem et carnem eius adoramus, diuidimus Christum? aut quando in ipso et dei imaginem et crucem adoramus, diuidimus eum? absit." Ma. 1069

Item sancti Epiphanii episcopi Constantiae Cypri: „Numquid enim et imperator pro eo quod habet imaginem duo sunt imperatores? sed imperator unus est etiam cum imagine."

2–3 ~ *Ambr. incarn. 7,75,125–127 p. 262 Faller (cf. LC II 15 p. 262,24–26 et 263,9–12 [uide app. testim.]; Hadr. p. 52,35–39)*: Numquid, cum et diuinitatem eius adoramus et carnem, Christum diuidimus? Numquid, cum in eo imaginem Dei crucemque ueneramur, diuidimus eum? ~ *Ioh. Dam. imag. III 116,1–2.5–8 Kotter III (ex simili fonte orta est retrouersio latina in Hadr. epist. adhibita)*: Ἀμβροσίου ἐπισκόπου Μεδιολάνων πρὸς Γρατιανὸν τὸν βασιλέα περὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ θεοῦ λόγου· ... Ἆρα οὖν μή, ὁπότε καὶ τὴν θεότητα αὐτοῦ καὶ τὴν σάρκα προσκυνοῦμεν, μερίζομεν τὸν Χριστὸν ἤ, ὅτε ἐν τῷ αὐτῷ καὶ τὴν τοῦ θεοῦ εἰκόνα καὶ τὸν σταυρὸν προσκυνοῦμεν, διαιροῦμεν αὐτόν; Μὴ γένοιτο.

4–6 ~ *Epiph. haer. 65,8,10 p. 12,10–11 Holl III; Pa^{b} f. 261^{v}*: Καὶ γὰρ καὶ οἱ βασιλεῖς οὐ (οὐ ante δύο *Pa^{b}*) διὰ τὸ ἔχειν εἰκόνα (εἰκόνας *Pa^{b}*) δύο εἰσὶ βασιλεῖς, ἀλλὰ βασιλεύς εἷς σὺν τῇ εἰκόνι.

1–3 ~ *LC II 15 p. 262,18–27. 263,7–15*: Beati igitur Ambrosii, Mediolanensis ecclesiae sacerdotis, sententiam, ut illorum errori faveret, ordine, sensu verbisque turbasse perhibentur. ordine scilicet, quia non in libro tertio, capitulo nono, ut illi somniant, sed in libro nono exarata reperitur. sensu, quia, cum ille dixerit: „Numquid, cum et divinitatem eius adoramus et carnem, Christum dividimus?", illi dixerunt: „Numquidne, cum et deitatem et carnem eius adoramus, dividimus Christum?" ... Ille enim, ut in duarum naturarum proprietatibus unam Domini veri Dei verique hominis personam adseveraret, ait: „Numquid, cum et divinitatem eius adoramus et carnem, Christum diuidimus? Numquid, cum in eo imaginem Dei crucemque veneramur, dividimus eum?" Isti vero ex hac sententia imaginum adorationem adstruere nitentes dixerunt: „Numquidne, quando et deitatem et carnem eius adoramus, dividimus Christum? aut, quando in ipso et Dei imaginem et crucem adoramus, dividimus eum?" ~ *LS^{b} p. 513,19–21 (Pr f. 64^{r}); Vall. f. 155^{r}*: Item beati Ambrosii Mediolanensis episcopi (Mediolanensis episcopi *om. Vall.*) ad Gratianum imperatorem, ex libro tertio capitulo nono: „Numquidne (Numquidnam *Vall. Werminghoff*), quando et deitatem et carnem eius adoramus, dividimus Christum? Aut quando in ipso (in ipso *om. Vall.*) et Dei (*om. Vall.*) imaginem (+ eius *Vall.*) et crucem adoramus, dividimus eum? Absit."

4–6 ~ *LS^{b} p. 511,34–35 (Pr f. 60^{v}); Vall. f. 155^{r}*: Item sancti Epiphanii (Epyphanii *LS^{b}*) episcopi Constantiae Cypri: „Etenim (nonne et *Vall., cf. uers. gr.*) imperatores pro eo (eo *om. Pr^{ac}, ins. Pr$^{1-2}$ s.l.*), quod (pro eo quod *om. Vall.*) habent imagines (+ et tamen *Vall.*) non duo sunt imperatores, sed (+ unum *Vall.*) imperator unus cum imagine."

P VE *Vita* 1–3 ~ *LC, LS^{b}, Vall.* 2–3 ~ *Ambr., Ioh. Dam.* 4–6 ~ *LS^{b}, Vall.* 4–6 ~ *Epiph.*

---

1 capite *ed. Reg.** | octauo *Vita* 2 numquidnam *ed. Reg.** | eius *om. ed. Rom.** 4 episcopi *post* sancti *Vita, om.* E *edd.* | imperator E *Vita edd. (cf. gr.)*: imperatores P V *(fort. neglegentia Anastasii), cf. LS^{b} Vall.* 5 imperatores + non sane *ed. Rom.* ex gr.* T

Πάλιν τοῦ ἁγίου Στεφάνου ἐπισκόπου Βόστρων· „†Οἵτινες δὲ† περὶ τῶν εἰκόνων τῶν ἁγίων ὁμολογοῦμεν, ὅτι πᾶν ἔργον τὸ γινόμενον ἐν ὀνόματι τοῦ θεοῦ ἀγαθόν

HV T M

1 Βοστρῶν HV aeque bonum | Οἵτινες δὲ (δὴ ed.Rom.*)] locus lacunosus uel corruptus, exspectaueris Βόστρων πρός τινας περὶ τῶν ἁγίων εἰκόνων· Περὶ δὲ τῶν ἁγίων εἰκόνων κτλ., cf. LS^{b} Vall. Anast. (qui tamen uerba *ad quosdam* [~ πρός τινας?] neglexit) 2 ὁμολογοῦμεν (inde Anast. *confitemur*) ~ *confidimus* ~ θαρροῦμεν | γενόμενον ed.Rom.*

Item sancti episcopi Stephani Bostron de imagine sanctorum: „De imaginibus uero PL 96,1232

1–159,21 ~ *Steph. Bost. fr. contra Iudaeos p. 663–668 Mercati (= Opere minori I p. 202–206) ex Ambros. A 84 sup. (= As); Thümmel, Frühgeschichte p. 364–367 (n. 77) secundum Mercati; A. Alexakis, Stephen of Bostra: Fragmenta contra Iudaeos (CPG 7790), JÖB 43, 1993, p. 51–55 (testibus As et florilegiis Pa Ma et Actis Nicaenis ita usus, ut unum textum constitueret). alia recensio exstat apud Ioh. Dam. imag. III 73 et 72 (hoc ordine), unde Actorum codices* V *(f. 39^{r}) et* H *(f. 132^{r} in marg.) testimoniorum seriem in Act. IV suppleuerunt. rationem quae inter uarias testimonii uersiones intercedit dilucide explicauit Uthemann, Nochmals zu Stephan von Bostra p. 101–137. adferuntur hic uerba codicis Ambrosiani (= As) ex editionibus Mercati et Thümmel desumpta, quibus insertae sunt (usque ad uerba* τιμὴ καὶ προσκύνησις) *uariae lectiones selectae florilegiorum Pa f. 263^{v}–264^{r} et Ma f. 12^{v}–14^{r}*: Στεφάνου (+ τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου *Pa Ma*) Βοστρῶν ἐκ τοῦ κατὰ Ἰουδαίων λόγου (ἐκ τοῦ – λόγου *om. Pa Ma*) περὶ εἰκόνων τῶν ἁγίων. Περὶ δὲ τῶν εἰκόνων (+ τῶν ἁγίων *Pa Ma*) θαρροῦμεν, ὅτι πᾶν ἔργον γινόμενον ἐν ὀνόματι (εἰς [+ τὸ *Pa*] ὄνομα *Pa Ma*) τοῦ θεοῦ καλόν ἐστιν καὶ ἅγιον. ἕτερον δέ ἐστιν εἰκών, καὶ ἄλλο ἄγαλμα (ἄλλο ἄγαλμα *As*: ἕτερον εἴδωλον *Pa Ma*) ἤγουν ζῶδον (ζῴδιον *Mercati*, ἤγουν ζῶδον *om. Pa Ma*). ἡνίκα γὰρ ὁ θεὸς τὸν Ἀδὰμ ἔπλασεν ἤγουν (ἔπλασεν ἤγουν *om. Pa Ma*) ἔμελλεν κτίζειν, ἔλεγεν· ‚Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ (καθ' *Pa Ma*) ὁμοίωσιν. καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς (ὁ θεὸς *om. Pa Ma*) τὸν ἄνθρωπον ἐν εἰκόνι θεοῦ (αὐτοῦ *Pa Ma*).' τί οὖν; ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος εἰκών ἐστιν τοῦ θεοῦ (ἐπειδὴ ὅτι εἰκών ἐστιν τοῦ θεοῦ ὁ ἄνθρωπος *Pa Ma*), εἰδωλολατρεία ἐστὶν *(incertum in As*: τε *Pa, om. Ma)* καὶ ἀσέβεια; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ὁ Ἀδὰμ εἰκὼν δαιμόνων (εἰκὼν δαιμόνων ὁ Ἀδάμ *Pa Ma*), ἀπόβλητος ἦν (ἄρα *Pa Ma*) καὶ ἀπρόσδεκτος (εὐπρόσδεκτος *Pa*)· ἀλλ' ἐπειδὴ (ἀλλ' ἐπειδὴ] ἐπειδὴ δὲ *Pa Ma*) εἰκὼν θεοῦ ἐστιν (*om. Pa Ma*), τίμιός ἐστιν καὶ πρόσδεκτος (εὐπρόσδεκτος *Pa Ma*). πᾶσα οὖν (οὐκοῦν πᾶσα *Pa Ma*) εἰκὼν ἐν ὀνόματι κυρίου ἢ ἀγγέλων ἢ προφητῶν ἢ μαρτύρων καὶ (ἢ *Pa Ma*) δικαίων ἁγία ἐστίν. οὐ γὰρ τὸ ξύλον προσκυνεῖται, ἀλλ' ἐν τῷ ξύλῳ [.....]ν ([τῶν θεωρουμένω]ν *Thümmel, sed exspectaueris* τῶν ἐν τῷ ξύλῳ θεωρουμένων) μνημονεύεται (ἀλλ' ἐν – μνημονεύεται *As*: ἀλλ' ὁ τῷ ξύλῳ μνημονευόμενος σεβάζεται [+ δὲ *Ma*] καὶ θεωρούμενος τιμᾶται *Pa Ma*). πάντες γὰρ ἡμεῖς (γὰρ ἡμεῖς *As*: οὖν *Pa Ma*) τιμῶμεν τοὺς ἄρχοντας καὶ προσκυνοῦμεν ἔποι *(sic)* ἁμαρτωλοῖς (ἔποι ἁμαρτωλοῖς *As* [καίτοι ἁμαρτωλοῖς *Thümmel*]: εἰ καὶ ἁμαρτωλοί εἰσι *Pa Ma*). τί οὖν; οὐκ ὀφείλομεν μᾶλλον προσκυνεῖν τοὺς ἁγίους τοὺς δούλους τοῦ θεοῦ (τοὺς δούλους τοῦ θεοῦ *om. Pa Ma*) καὶ διὰ μνήμην αὐτῶν ἐγείρειν εἰκόνα (εἰκόνας + καὶ ἀναστῆλοῦν *Pa Ma*), ἵνα μὴ ληθαργηθῶσιν; (+ ναί *Pa Ma*) ἀλλ' ἐρεῖς (ἐρεῖ τις *Pa Ma*), ὅτι αὐτὸς (*om. Pa Ma*) ὁ θεὸς προσέταξεν μὴ

1–159,21 ~ *LS^{b} p. 511,36–512,30 (Pr f. 60^{v}–62^{v}); Vall. f. 155^{r}; accedit partim Coll. Brit. f. 100^{v}*: Item sancti Stephani episcopi Bostron ad quosdam de imaginibus sanctorum: „De imaginibus vero (*om. LS^{b}*) sanctorum confidimus, quoniam omne opus, quod fit in Dei nomine, bonum est et sanctum. Aliud est enim (enim est *Vall.*) imago et aliud simulacrum, id est statunculum. Quando enim Deus Adam plasmavit, videlicet eum (et *LS^{b}*) condidisset (condidit *Werminghoff*), dicebat: ‚Faciamus hominem ad imaginem nostram et similitudinem, et fecit hominem imagini (et fecit – imagini *om. Vall.*) Dei.' Quid enim? Ergo quia imago Dei est homo (est homo Dei *LS^{b}*), idolatria est, id est idolorum cultura, (+ est *LS^{b}*) et impietas? Nequaquam (nequam *Vall.*) fiat (*om. Vall.*). Si enim Adam imago daemonum, abiectus fuit et inacceptabilis; sed quia imago Dei est, honorabilis est et acceptabilis. Omnis enim imago in nomine domini aut angelorum aut prophetarum aut apostolorum aut martyrum aut iustorum sancta est; (*inc. Coll. Brit.*) non enim (*om. Coll. Brit.*) lignum adoratur, sed is (eum *Vall.*), qui in ligno commemoratur et contemplatur (contemplatur *Coll. Brit. Werminghoff*: contemplatus *LS^{b}* conteplatus *sic Vall.*), honoratur. Omnes enim nos honoramus iudices et salutamus, etiamsi (si etiam *Vall.*) peccatores sint (*des. Coll. Brit.*). Quid ergo? Numquid non debemus adorare sanctos Dei servos et propter memoriam eorum constituere et erigere imagines, ne (quod non *LS^{b}*) obliviscantur? Sed dices, quia ipse Deus praecepit (+ et *LS^{b}*) non adorare nos manufacta (manufactos *LS^{b}*). Dic itaque, o Iudaee, quale super terram non est manufactum post facturam Dei? Quid ergo? Arca Dei, quae ex lignis Sethim fabricata atque constructa est, non fuit manufacta? Et altare et propitiatorium et urna, quae habuit manna, et mensa et lucerna et tabernaculum interius (interius *Vall. Werminghoff*: inferius *LS^{b}*) et exterius non fuerunt ex operibus manuum hominum (+ et *Vall.*), quae Salomon fecit? Et cur ‚sancta sanctorum' vocantur, manufacta existentia? Ita Cherubim et senarum (senas *Vall.*) alarum in circuitu propitiatorii non fuerunt statuae et imagines angelorum, opera manuum hominum? Et quomodo non abiciuntur? Sed quia (que *Vall.*) per praeceptum Dei imagines factae sunt angelorum, sancta sunt, licet statuae fuerint. Etenim idola gentium, quia imagines fuerunt daemonum, Deus prohibuit et condemnavit eas (ea *Werminghoff*). Nos autem ad memoriam sanctorum imagines facimus Abrahae (Abrae *Vall.*), Moysi (+ et *LS^{b}*), Heliae, Esaiae (Isaiae + et *LS^{b}*), Zachariae et reliquorum (liquorum *sic Vall.*) prophetarum, apostolorum et martyrum sanctorum, qui propter Deum interempti sunt, ut (*inc. Coll. Brit.*) omnis, qui videt eos (sanctos *Coll. Brit. propter omissionem*) in imagine (in imagine] imagines *Vall.*), memoretur (memoratur *Coll. Brit. LS^{b} ante corr.*) eorum et glorificet (glorificat *LS^{b} ante corr.* glorificavit *Coll. Brit.*) Deum, qui glorificavit eos. Decet enim eis (eis *LS^{b} Vall. Coll. Brit.^{ac}*: eos *Coll. Brit.^{pc} Werminghoff*) honor et adoratio (oratio *Vall.*) et commendatio secundum

P VE *Vita* 1–159,21 ~ *LS^{b}, Vall., partim Coll. Brit.* 1–159,21 ~ *Steph. Bost.*

Rom. 414 ἐστι καὶ ἅγιον· ἄλλο γάρ ἐστιν εἰκών, καὶ ἄλλο ἄγαλμα, τουτέστι ζῴδιον. ὅτε γὰρ

HVTM

1 ἄλλο¹] ἄλλη V | ἄλλο² + ἐστὶν M

sanctorum confitemur quoniam omne opus quod fit in dei nomine bonum est et

προσκυνεῖν ἡμᾶς χειροποιήτοις (χειροποίητα *Ma* χειροποιητά *Pa*). εἰπὲ οὖν (*om. Pa Ma*), ὦ Ἰουδαῖε, ποίουν (ποῖον *Mercati*) ἐπὶ τῆς γῆς (ποίουν ἐπὶ τῆς γῆς *As*: οὐ [ὁ *Ma*] ταῦτα τολμῶν λέγεις [λέγειν *Ma*] ἐπὶ γῆς *Pa Ma*) οὐκ ἐστιν χειροποίητον μετὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ θεοῦ; τί οὖν (τί οὖν *om. Pa Ma*); ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ἡ ἐκ ξύλων ἀσήπτων τεκτονευθεῖσα (τεκτωνηθεῖσα *Pa* τεκτονηθεῖσα *Ma*) οὐκ ἦν χειροποίητος; καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ τὸ ἱλαστήριον καὶ ἡ στάμνος (+ ἡ ἔχουσα τὸ μάννα καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ λυχνία *Pa Ma*) καὶ ἡ σκηνὴ ἡ ἐσωτέρα καὶ ἡ (*om. Pa Ma*) ἐξωτέρα οὐκ ἦσαν ἀπὸ ἔργων (ἀπὸ ἔργων *As*: ἔργα *Pa Ma*) χειρῶν ἀνθρώπων, ἅπερ (+ Μωϋσῆς καὶ *Pa Ma*) ὁ (*om. Pa Ma*) Σολομῶν (+ ὕστερον *Pa Ma*) ἐποίησεν; καὶ διὰ τί ,Ἅγια Ἁγίων' ὀνομάζονται (ὠνομάζοντο *Pa Ma*), χειροποίητα ὄντα; εἶτα καὶ τὰ χερουβὶμ καὶ τὰ ἑξαπτέρυγα (καὶ τὰ ἑξαπτέρυγα *om. Pa Ma*) τὰ κύκλῳ τοῦ θυσιαστηρίου (ἱλαστηρίου *Pa Ma*) οὐκ ἦσαν εἰκόνες ἀγγέλων (*om. Pa Ma*), ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων; καὶ πῶς οὐκ ἀποβάλλονται (ἀπεβάλλοντο *Pa Ma*); ἀλλ' (*om. Pa Ma*) ἐπειδὴ κατὰ πρόσταξιν θεοῦ εἰκόνες ἀγγέλων ἐγένοντο (*om. Pa*), ἁγιά (ἅγιαι + ἦσαν καὶ *Pa Ma*) εἰσιν, κἂν ζῶδα (ζῴδια *Mercati*) ὑπῆρχον (κἂν ζῶδα ὑπῆρχον *As*: κἂν [καὶ *Ma*] ἐκ ξύλων χειροποίητα *Pa Ma*). τὰ γὰρ (οὖν *Pa Ma*) εἴδωλα τῶν ἐθνῶν, ἐπειδὴ εἰκόνες δαιμόνων ἦσαν, ἃ (*om. Pa Ma*) ὁ θεὸς ἀπηγόρευσεν καὶ κατηγόρευσεν (καὶ κατηγόρευσεν *om. Pa Ma*). ἡμεῖς οὖν εἰς ἀνάμνησιν (μνήμην *Pa Ma*) τῶν ἁγίων τὰς εἰκόνας ποιοῦμεν Ἀβραὰμ καὶ (*om. Pa Ma*) Μωσῆ (Μωϋσέως *Pa Ma*), Ἠλία καὶ (*om. Pa Ma*) Ἡσαΐου, Ζαχαρίου (*om. Pa Ma*) καὶ τῶν λοιπῶν προφητῶν, ἀποστόλων καὶ μαρτύρων ἁγίων τῶν διὰ θεὸν ἀναιρεθέντων, ἵνα πᾶς ὁ ὁρῶν αὐτοὺς ἐν εἰκόνι (εἰκόσι *Pa Ma*) μνημονεύῃ αὐτὸν (αὐτῶν *Thümmel*) καὶ δοξάζῃ (αὐτὸν καὶ δοξάζῃ *om. Pa Ma*) τὸν θεὸν τὸν δοξάσαντα αὐτούς. πρέπει γὰρ αὐτοὺς (αὐτοῖς *Pa Ma*) ἡ (*om. Pa Ma*) τιμὴ καὶ προσκύνησις *(Ma spatio post* προσκύνησις *relicto reliquam testimonii partem, cuius uerba infra seorsum laudantur, lacunosam et ab As multis locis aberrantem praebet, Pa uero abhinc usque ad finem testimonii retrouersionem graecam in Actis Nicaenis traditam exscripsit [uariae lectiones in app. crit. gr. adferuntur])* καὶ ἡ μνήμη κατὰ τὴν δικαιοσύνην αὐτῶν, ἵνα πάντες οἱ θεωροῦντες αὐτοὺς σπεύσωσι καὶ αὐτοὶ μιμηταὶ γενέσθαι τῆς πολιτείας αὐτῶν. καὶ τί γάρ ἐστιν ἡ τιμὴ τῆς εἰκόνος (ἡ τιμῆς προσκύνησις *Thümmel, praetulerim* ἡ προσκύνησις *coll. LS^b Vall. Coll. Brit.* [ἡ τιμὴ τῆς εἰκόνος *fort. glossema pro* προσκύνησις *in textum receptum*]) εἰ μὴ τιμὴ μόνον, καθὼς ἡμεῖς οἱ ἁμαρτωλοὶ προσκυνοῦμεν ἀλλήλους κατὰ τιμὴν (+ καὶ *Mercati*) ἀγάπην; τὸν γὰρ θεὸν ἡμῶν ἄλλως προσκ[υνοῦ]μεν καὶ δοξάζομεν καὶ τρέμομεν. εἰκὼν οὖν ἐστιν ἀφομοίωσις τοῦ ἐν αὐτῇ γραφέντος. οἱ οὖν ἀσεβεῖς οἱ ἀγαθῶν (*leg.* ἀγαθὸν, *uide infra Ma*) μὴ πράττοντες μὴ ἐξ [.....]ν (μηδὲ [καὶ τῶ]ν *Thümmel, cf. infra Ma et LS^b*) ἁγίων μνημονεύον[.....]λύσωσιν (μνημονεύον[τες μὴ κω]λύσωσι *Thümmel*) τοὺς εὐποιοῦντ[ας καὶ] τιμῶντας τοὺς ἁγίους καὶ τοὺς δούλους τοῦ θεοῦ καὶ (καὶ

iustitiam eorum, ut omnes, qui vident eos, festinent et ipsi imitatores effici actionum (actionis *Vall.*) eorum. Quae

ὁ θεὸς τὸν Ἀδὰμ ἔπλασε, τουτέστιν ἐδημιούργησεν, ἔλεγε· *ποιήσωμεν ἄνθρωπον*
La.-Co. 113 *κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν* ἡμῶν. *καὶ ἐποίησεν ἄνθρωπον ἐν εἰκόνι θεοῦ*. τί γάρ;
ὅτι εἰκὼν θεοῦ ἐστιν ὁ ἄνθρωπος, ἄγαλμά ἐστι, τουτέστιν εἰδωλολατρία, καὶ ἀσέ-
βεια; μηδαμῶς γένοιτο. εἰ ὁ Ἀδὰμ εἰκὼν δαιμόνων ἦν, ἐκβεβλημένος ἂν ἦν καὶ
ἀπρόσδεκτος· ἀλλ' ὅτι εἰκὼν θεοῦ ἐστι, τετιμημένος ἐστὶ καὶ εὐπρόσδεκτος. πᾶσα
γὰρ εἰκὼν ἐν ὀνόματι κυρίου ἢ τῶν ἀγγέλων ἢ προφητῶν ἢ ἀποστόλων ἢ μαρτύ-
ρων ἢ δικαίων γινομένη ἁγία ἐστίν. οὐ γὰρ τὸ ξύλον προσκυνεῖται, ἀλλ' αὐτὸ τὸ
ἐν τῷ ξύλῳ θεωρούμενον καὶ μνημονευόμενον τιμᾶται· πάντες γὰρ ἡμεῖς προσκυ-
Ma. 1070 νοῦμεν τοὺς ἄρχοντας καὶ ἀσπαζόμεθα, εἰ καὶ ἁμαρτωλοί εἰσι. διὰ τί λοιπὸν οὐκ
ὀφείλομεν προσκυνῆσαι τοὺς ἁγίους τοῦ θεοῦ δούλους καὶ εἰς μνημόσυνον αὐτῶν
συστῆσαι καὶ ἐγεῖραι τὰς εἰκόνας αὐτῶν, ἵνα μὴ ληθαργηθῶσιν; ἀλλὰ λέγεις, ὅτι
αὐτὸς ὁ θεὸς προσκυνεῖσθαι χειροποίητα ἀπηγόρευσεν. εἰπέ, ὦ Ἰουδαῖε, τί ἐστι τὸ
ἐπάνω τῆς γῆς μὴ ὂν χειροποίητον μετὰ τὸ ποιηθῆναι ὑπὸ τοῦ θεοῦ; τί λοιπόν; ἡ
κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ἡ ἐκ τῆς ξυλῆς Σεθὴμ κτισθεῖσα καὶ κατασκευασθεῖσα οὐκ ἐστι
χειροποίητος; καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ τὸ ἱλαστήριον καὶ ἡ στάμνος, ὅπου ἦν τὸ
μάννα, καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ λυχνία καὶ τὸ σκήνωμα τὸ ἐνδότερον καὶ τὸ ἐξώτερον
Ha. 92 οὐκ εἰσιν ἐξ ἔργων χειρῶν ἀνθρώπων, ἅπερ Σολομὼν ἐποίησε; καὶ ἵνα τί *ἅγια*
τῶν ἁγίων καλοῦνται ὑπάρχοντα χειροποίητα; τί γάρ; τὰ Χερουβὶμ καὶ τὰ ἑξα-

HV T M

3 ὁ om. T edd. | ἄγαλμά] interpres, ne eandem rem bis redderet, ἄγαλμα selegit pro *idolatria* | εἰδωλολατρία ~ *idolorum cultura* 4 μηδαμῶς] μὴ V | ἐκβεβλημένος ~ *abiectus* ~ ἀπόβλητος | ἂν om. V 5 ἀλλ' – εὐπρόσδεκτος om. HV, lac. indic. V³ 6 ἀποστόλων + ἢ προφητῶν (iterum) V 7 γενομένη V 10 αὐτῶν] αὐτοῖς V 11 καὶ ἐγεῖραι (ἐγείραι V) V T M: δυναμένους H | λιθαργηθῶσιν V H^{ac} (in ι scr. η H^{1}) T 13 ὂν] οὐ V edd. | μετὰ τὸ ποιηθῆναι (inde *cum sit factum* Anast.) ~ *post facturam* ~ μετὰ τὴν δημιουργίαν | τοῦ om. M | τί λοιπόν] τί δὴ H 14 ἐκ τῆς ξυλῆς Σεθὴμ ~ *ex lignis Sethim* (cf. Vulg. Exod. 26,15) ~ ἐκ ξύλων ἀσήπτων | Σεθεὶμ M edd. | καταυγασθεῖσα HV 15 τὸ² om. V 16 τράπεζα + ὁ ed.Rom. (corr. ed.Reg.) | ἡ² om. T | τὸ³ om. V 17 εἰσιν] ἔστιν (abbr.) V | ἅπερ + ὁ H M 18 καλεῖται V

sanctum; aliud enim est imago et aliud simulacrum, id est statunculus. quando enim deus Adam plasmauit, id est condidit, dicebat: *faciamus hominem ad imaginem nostram et similitudinem. et* fecit *hominem ad imaginem dei.* numquid enim, quia La.-Co. 114
imago dei est homo, ideo simulacrum, id est idolorum cultura, est et impietas? ne-
quaquam fiat. si enim Adam imago daemonum esset, abiectus utique et inacceptabilis esset; sed quia imago dei est, honorabilis est et acceptabilis. omnis enim imago in nomine domini aut angelorum aut prophetarum aut apostolorum aut martyrum aut iustorum facta sancta est. non enim lignum adoratur, sed id quod in ligno conspicitur et memoratur, honorificatur; omnes enim nos adoramus principes et salu- Rom. 414
tamus, licet peccatores sint. cur ergo non debemus adorare sanctos dei et seruos et in memoriam eorum constituere et erigere imagines eorum, ne obliuioni tradantur? sed dicis quia ipse deus interdixit adorare manufacta. dic itaque, o Iudaee, quid est super terram quod non sit manufactum, cum a deo sit factum? numquid *arca* dei, quae ex *lignis* Sethim fabricata atque constructa fuit, manufacta non est? et altare et propitiatorium et urna, in qua erat manna, et mensa et candelabrum et tabernaculum interius et exterius non fuerunt ex operibus manuum hominum, quae Salomon fecit? et Ha. 91
cur *sancta sanctorum* uocantur, manufacta existentia? numquid Cherubim et sena-

---

2–3 *Gen. 1,26–27* 12 deus – manufacta *cf. Leu. 26,1* 13–14 arca – fuit *cf. Exod. 25,10 etc.* 14–16 et altare – exterius *cf. Hebr. 9,1–7* 17 *Hebr. 9,3* 17–159,1 Cherubim – erant *cf. Exod. 38,6; Is. 6,2*

⟨τοὺς⟩ *Alexakis, sed* μνημονεύοντας *cum* τιμῶντας *coniungendum; cf. etiam LS*^{b}) μνημονεύοντας αὐτῶν. τὸν μισθὸν γὰρ τῆς *(om. Thümmel)* ἀγαθοεργίας λήψονται, οἱ δὲ ἀσεβεῖς καθὼς ἀλογίστευτοι ἔξουσιν ἀτιμίαν ὡς τοῦ δικαίου ἀμελήσαντες καὶ τοῦ κυρίου ἀποστατούμενοι. μνήμης οὖν ἕνεκεν ἐν εἰκόσιν γράφονται καὶ τιμῶνται καὶ προσκυνοῦνται οἱ ἅγιοι ὡς δοῦλοι τοῦ θεοῦ καὶ ὑπὲρ ἡμῶν τὸ θεῖον ἐξιλεούμενοι. ἄξιον γάρ ἐστιν μνημονεύειν τῶν ἡγουμένων [...] ([ἡμῶν] *Thümmel, cf. LS*^{b}) καὶ εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ (+ με *As*^{v}).

Ma post τρέμομεν *(uide supra) multis omissis habet haec:* εἰκών ἐστιν, ὃ οὗτος, ἀφομοίωσις τοῦ ἐν αὐτῇ γραφέντος. οἱ γὰρ ἀσεβεῖς οἱ ἀγαθὸν μὴ πράττοντες μηδὲ τῶν ἁγίων μνημονεύειν θέλοντες μὴ κωλυέτωσαν, μὴ σκάνδαλον τιθέτωσαν τοῖς ἐμποιοῦσιν καὶ ἀναστηλοῦσιν τὰς τῶν ἁγίων εἰκόνας. οὗτοι γὰρ τὸν μισθὸν τῆς ἀγαθοεργίας λήψονται. μνήμης οὖν ἕνεκεν ἐν εἰκόσι περιγραφόμενοι καὶ τιμώμενοι καὶ προσκυνούμενοι οἱ ἅγιοι ὑπὲρ ἡμῶν τὸ θεῖον ἐξιλεοῦνται.

---

enim est adoratio nisi honor tantummodo, sicut et nos peccatores adoramus et salutamus nos alterutrum secundum honorem et dilectionem? (*des. Coll. Brit.*) Etenim Deum nostrum (nostrum + non *Werminghoff ex Mansi; sed cf. gr. et Steph. Bost.*) aliter adoramus et glorificamus et contremescimus (contremiscimus *Werminghoff ex Mansi*). Imago est similitudo eius, quia (qui *LS*^{b}) in ea conscriptus est. Impii (Impii – recedentes *om. Vall.*) autem, qui bonum non agunt, neque sanctorum commemorantes non prohibeant neque scandalizent eos, qui benefaciunt et honorant sanctos et servos Dei et commemorantur eorum; mercedem enim bonae operationis accipient. Impii vero secundum quod cogitaverunt habebunt desolationis inhonorationem, sicut id quod iustum (iustum + erat *Werminghoff ex Mansi*) negligentes et a domino recedentes. (*inc. Coll. Brit.*) Propter (Et propter *Vall.*) memoriam namque in imaginibus conscribuntur (conscribentur *Vall.*) et honorantur, immo et adorantur sancti sicut servi Dei, ut pro (*om. Coll. Brit.*) nobis divinitatem sint (*om. Vall.*) exorantes (*des. Coll. Brit.*) atque implorantes; dignum enim est commemorari doctorum nostrorum et gratias referre Deo."

10–11 et in memoriam – tradantur *cf. LC II 22 p. 275,11–13 (= II Capit. p. 237,14–16) = *Hadr. p. 49,6–8* (Capitulo XVIII): Quod non bonam habeant memoriam, qui, ut (*om. Hadr.*) non obliviscantur sanctorum vel certe ipsius domini, idcirco imagines erigunt. 13–14 numquid – est *cf. LC II 26 p. 286,19–21 (= II Capit. p. 237,24–26) = *Hadr. p. 41,15–17* (Capitulo LVIII): Quod non parvi sit erroris manufactas imagines arcae testamenti Domini coaequare (quoequari *Hadr.*) conari, ut illi in sua synodo facere conati sunt.

P VE *Vita*

---

3 nostram *post* similitudinem E *edd., cf. Vulg.* 4 simulacrum *Anast. ex gr.* 5 demonum VE 6 est^{2} *post* acceptabilis *ed. Rom.* ex* F 7 prophaetarum P | aut martyrum *om. Mansi* 9 memoratur + ac VE *Vita* 10 licet + et E *Vita* | dei et P E *Vita*: et dei V; et *Anast. suo Marte addidisse uidetur (cf. p. 159,15–16), deest in gr. et in LS*^{b} *Vall.* 11 et erigere *om. La.-Co.** 14 Sechim P | et^{2} *om.* E *Vita* 16 hominum *ante* operibus *ed. Rom.* ex* F

πτέρυγα κύκλῳ τοῦ θυσιαστηρίου οὐκ ἦσαν ζῴδια καὶ εἰκόνες τῶν ἀγγέλων, ἔργον χειρῶν ἀνθρώπων; καὶ πῶς οὐκ ἐκβλήσκονται; ὅτι δὲ διὰ προστάγματος θεοῦ εἰκόνες ἐγένοντο τῶν ἀγγέλων, ἅγιαί εἰσι, κἂν ταῦτα ζῴδια ἦσαν. καὶ γὰρ τὰ εἰδωλα τῶν ἐθνῶν, ὅτι εἰκόνες δαιμόνων ἦσαν, ὁ θεὸς κατέβαλε καὶ κατέκρινεν αὐτά. ἡμεῖς δὲ πρὸς μνημόσυνον τῶν ἁγίων εἰκόνας ποιοῦμεν ἤγουν Ἀβραάμ, Μωσέως, Ἠλιοῦ, Ἡσαΐου, Ζαχαρίου καὶ τῶν λοιπῶν προφητῶν, ἀποστόλων καὶ μαρτύρων ἁγίων τῶν διὰ τὸν κύριον συντριβέντων, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν αὐτοὺς ἐν εἰκόνι μιμνήσκηται αὐτῶν καὶ δοξάζῃ τὸν κύριον τὸν δοξάσαντα αὐτούς· πρέπει γὰρ αὐτοῖς τιμὴ καὶ προσκύνησις καὶ ἀνατίθεσθαι τὰ ἡμέτερα πρὸς αὐτοὺς κατὰ τὴν δικαιοσύνην αὐτῶν, ἵνα πάντες οἱ θεωροῦντες αὐτοὺς σπεύσωσι καὶ αὐτοὶ μιμηταὶ γενέσθαι τῆς πράξεως αὐτῶν. ποία γάρ ἐστιν ἡ τῆς προσκυνήσεως τιμὴ εἰ μὴ μόνον καθὼς καὶ ἡμεῖς οἱ ἁμαρτωλοὶ προσκυνοῦμεν καὶ ἀσπαζόμεθα ἀλλήλους κατὰ τιμὴν καὶ ἀγάπησιν; τί γάρ; τὸν κύριον ἡμῶν ἄλλως προσκυνοῦντες καὶ δοξάζοντες καὶ τρέμοντες. εἰκών ἐστιν ὁμοιώσεως αὐτοῦ, ὅτι ἐν αὐτῇ ἐγράφη. ἀσεβεῖς δὲ οἱ τὸ ἀγαθὸν μὴ πράττοντες μήτε τῶν ἁγίων μνημονεύοντες μὴ κωλύωσι τοὺς καλο-
Rom. 4,15 ποιοῦντας μηδὲ σκανδαλίζωσι τοὺς τιμῶντας τοὺς ἁγίους καὶ δούλους τοῦ θεοῦ καὶ μνημονεύοντας αὐτῶν· μισθὸν γὰρ ἀγαθὸν τῆς καλῆς πράξεως λήψονται, οἱ δὲ ἀσεβεῖς, καθὼς διελογίσαντο, ἔξουσι τὴν κατάλυσιν τῆς ἀτιμίας, καθὼς τοῦ δικαίου ἠμέλησαν ἀποστάντες ἀπὸ τοῦ θεοῦ. διὰ δὲ τὸ μνημόσυνον τῶν ἁγίων εἰκόνες γράφονται καὶ τιμῶνται καὶ προσκυνοῦνται ὡς δούλων τοῦ θεοῦ καὶ ὑπὲρ ἡμῶν τὴν θεότητα λιτανευόντων καὶ δυσωπούντων· ἄξιον γάρ ἐστι μνημονεύειν τῶν ἡγουμένων ἡμῶν καὶ εὐχαριστίας προσφέρειν τῷ θεῷ."

HV T M **9–22** καὶ ἀνατίθεσθαι – τῷ θεῷ = *Pa* f. 263^{v}–264^{r}

---

1 ζῴδια scripsi coll. p. 154,1 et LS^{b} Vall.: ζῶα codd. (cf. Anast.) **1–2** ἔργον H T M (cf. Anast.): ἔργα V (cf. LS^{b} Vall. Steph. Bostr., sed talis ‚correctio' facile a quolibet librario introducitur) **2** ἐκβλήσκονται HV (cf. Theoph. p. 184,10): ἐκβάλλονται M ἐκβέβληται T edd. | προστάγματος + τοῦ M **3** κἂν ... ζῴδια scripsi coll. p. 154,1 et LS^{b} Vall.: καὶ ... ζῶα codd. (cf. Anast.) **4** κατέβαλλε V **5–6** Μωυσέος H M **6** Ἠλίου H Ἠλιού (sic) T | Ἡσαΐου H M **7** διὰ τὸν κύριον] διὰ Χριστὸν V **8** μιμνήσκεται V μνήσκεται H | δοξάζει V δοξάση M | κύριον] θεὸν H | αὐτούς] αὐτόν V **9** ἀνατίθεσθαι τὰ ἡμέτερα ~ *commendatio* ~ μνήμη (?) **10** πάντες – μιμηταὶ] πᾶς ὁ θεωρῶν σπεύση καὶ αὐτὸς μιμητὴς M | πάντες – αὐτοὺς om. V (lac. indic. V^{3}) **11–12** ποία – καθὼς] interpres male uertit *quae enim est adoratio nisi honor tantummodo sicut,* quod habent LS^{b} Vall. Coll. Brit. **12** κατὰ + τὴν HV *Pa* **13** τί γάρ ~ *etenim* (cf. LS^{b} Vall.)? οὕτω ed. Rom.* ex Anast.; τί γάρ – ἀσεβεῖς locus suspectus | ἡμῶν + οὐκ ed. Rom.* ex Anast., sed cf. LS^{b} Vall. et Steph. Bost. **13–14** προσκυνοῦντες – τρέμοντες] προσκυνοῦμεν, δοξάζοντες μέντοι (+ καὶ ed. Rom.*) τρέμομεν T (ex coni. uidelicet) edd. **14** εἰκὼν + δέ T edd. | ὁμοιώσεως] exspectaueris ὁμοίωσις (cf. LS^{b} Vall.), sed cf. Anast. | αὐτοῦ + ὁ ἄνθρωπος T, lac. indic. V^{3} | ἀσεβεῖς δὲ ~ *impii uero,* exspectaueris οἱ δὲ ἀσεβεῖς (uide infra) **15** κωλύωσι M *Pa*: κωλύσωσι H κωλύσουσι V κωλυέτωσαν T edd. **15–16** καλλοποιοῦντας V καλωποιοῦντας M **16** σκανδαλίζωσι M *Pa*: σκανδαλίσωσι H σκανδαλίζουσι V σκανδαλιζέτωσαν T edd. | τοὺς^{2} om. V **17** ἀγαθὸν om. *Pa* **18** ἀτιμίας] ἀπιστίας M ἀτιμίας + χάριν T **19** ἀπὸ om. V | τοῦ om. M **20** δοῦλοι V | καὶ^{3} om. *Pa* **21** θεώτητα V θειότητα H T | καὶ δυσωπούντων om. V | γάρ] δέ T edd.

rum alarum animalia, quae in circuitu altaris erant, non fuerunt imagines angelorum, opus manuum hominum? et quomodo non abiciuntur? quia uero per praeceptum dei imagines factae sunt angelorum, sanctae sunt, et haec animalia erant. etenim idola gentium, quia imagines fuerunt daemonum, deus deposuit et condempnauit ea. nos autem ad memoriam sanctorum imagines facimus, Abrahae uidelicet, Moysi, Heliae, Esaiae, Zachariae et reliquorum prophetarum, apostolorum et martyrum sanctorum, qui propter deum interempti sunt, ut omnis qui uidet eos in imagine memoretur eorum et glorificet dominum qui glorificauit eos; decet enim eos honor et adoratio et commendatio nostra secundum iustitiam eorum, ut omnes qui uident eos festinent et ipsi imitatores effici actionis eorum. qualis enim est adorationis honoratio nisi tantum quemadmodum et nos peccatores adoramus et salutamus alterutrum per honorem et dilectionem? ita et imaginem domini nostri non aliter adoramus, glorificamus et contremescimus, quia imago est similitudinis eius et in ea ipse depictus est. ergo quicumque pii sunt et bonum quidem agunt et sanctorum memores Ma. 1072
sunt nec prohibent benefacientes nec scandalizant eos qui honorant sanctos et seruos dei, quin potius memorantur eorum, mercedem bonam ex bona operatione percipient, impii uero secundum quod cogitauerunt habebunt desolationem inhonorationis, pro eo quod illud quod erat iustum neglexerint et a deo recesserint. propter memoriam enim sanctorum imagines pinguntur, honorantur et adorantur sicut seruorum dei et pro nobis diuinitatem deprecantium et implorantium; dignum enim est commemorari praepositorum nostrorum et gratias referre deo." PL 96,1233

10–12 qualis – adoramus *cf. LC II 24 p. 280,11b–14 (= II Capit. p. 237,19–21, deest in *Hadr.)*: Quum praeter Deum solum nihil aliud debeat adorari, aliud est hominem adorare caritatis et salutationis officio, aliud imagines manufactas.

P VE *Vita*

1 animalia] *Anast. legit* ζῶα 3 et haec animalia *Anast. ex gr.* καὶ ταῦτα ζῶα 4 demonum VE | condemnauit VE *Vita* 6 Haeliae P Elyę E | Isaiae *ed. Rom.** | prophaetarum P 7 deum] dominum *ed. Reg.** | omnes E *edd.* | uident E *edd.* 7–8 memorentur *ed. Rom.* ex* F 8 glorificent *ed. Rom.* ex* F 9 nostra *Anast. ex gr.* | iusticiam P 10 actiones P 10–11 qualis – tantum *Anast. ex gr.* 12–14 ita – est] *Anast. sententiam suo Marte emendauit* 12 adoramus + et E *Vita edd.* 13 contremiscimus F^2 *edd.* | similitudinis *Anast. ex gr.* ὁμοιώσεως 14–17 ergo – percipient *Anast. (qui in gr.* εὐσεβεῖς *legisse uidetur) uerborum constructionem atque sensum penitus mutauit* 17 consolationem V^{ac} (con *in* de *mut.*, so *ins.* V^{1-2} *s.l.*) E *Vita* 18 illut P *om.* V^{ac} (illud V^{1-2} *s.l.*) 19 enim] eorum P | adorantur et honorantur VE *Vita edd.* 20 et implorantium *om.* VE *Vita edd.* 21 praepositorum *Anast. ex gr.*

La.-Co. 116 Ἐκ τοῦ λόγου τοῦ μακαρίου Ἱερωνύμου πρεσβυτέρου Ἱεροσολύμων· „Καὶ γὰρ ὡς συνεχώρησεν ὁ θεὸς προσκυνεῖν πᾶν ἔθνος χειροποίητα, Ἰουδαίους δὲ τὰς πλάκας ἐκείνας, ἃς ἐλατόμησε Μωϋσῆς, καὶ τὰ δύο χερουβὶμ τὰ χρυσᾶ, οὕτως καὶ ἡμῖν τοῖς χριστιανοῖς ἐδωρήσατο τὸν σταυρὸν καὶ τῶν ἀγαθῶν ἔργων τὰς εἰκόνας γράφειν καὶ προσκυνεῖν καὶ δεῖξαι τὸ ἔργον ἡμῶν."

Λοιπὸν ταύτας αὐτάς, εὐσεβέστατοι καὶ γαληνότατοι δεσπόται καὶ τέκνα, τὰς προειρημένας χρήσεις τῶν ἁγίων πατέρων περιήλθομεν βραχέως. καὶ τῆς θείας γραφῆς τῆς παλαιᾶς καὶ νέας διαθήκης ἡ ἱστορία μαρτυρεῖ περὶ τῆς παραφυλακῆς
Ma. 1071 τοῦ θείου σεβάσματος ἃ πρὸς ἔπαινον τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις εἰς μνημόσυνον τῆς εὐσεβοῦς ἐργασίας τῇ τοῦ θεοῦ ἐπινεύσει καθιστάμενά εἰσι κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἁγίων πατέρων. †περὶ συστάσεως τῶν ἱερῶν εἰκόνων καὶ τῆς θείας γραφῆς ἐν ζωγραφίᾳ ὑπάρχουσι†, καθὼς ἐν ταύτῃ τῇ ἀποστολικῇ ἀναφορᾷ τῇ θεοκυρώτῳ γαλήνῃ τῆς ὑμετέρας δυναστείας μετὰ πάσης ταπεινώσεως καὶ εἰλικρινοῦς καρδίας ἐπετηδεύσαμεν ἀναγάγαι. ὅθεν καὶ †ἐκ τῶν διαφόρων καὶ εὐδοκιμωτάτων πατέρων λεπτομερῶς μαρτυρίας τῶν τὰς αὐτὰς ἱερὰς εἰκόνας συστησάντων τηρητέον ἐστί†, καθὼς ἐν ταῖς βίβλοις αὐτῶν εὑρίσκομεν, τῇ ὑμετέρᾳ ἐπιεικεστάτῃ βασιλείᾳ ἐπετηδεύσαμεν ἀναγάγαι, δυσωποῦντες μετὰ μεγάλου πόθου καρδίας τὴν ὑμετέραν πραότητα. καὶ ὡς παρὼν καὶ γονυπετῶν καὶ τοῖς ὑμετέροις ἴχνεσι κυλινδούμενος ἱκετεύω καὶ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ παρακαλῶ καὶ ὁρκίζω· τὰς αὐτὰς ἱερὰς εἰκόνας ἐν αὐτῇ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει καὶ ἐν ἀμφοτέροις μέρεσι τῆς

HV T M 1–5 = *Pa* f. 264^{r}

---

1 Ἐκ τοῦ λόγου om. *Pa* | μακαρίου] ἁγίου *Pa* | πρεσβυτέρου] ἐπισκόπου V 2 προσκυνεῖ V | ἔθνος + τὰ ed.Rom.* | χειροποιητά *Pa* | Ἰουδαῖοι V^{ac} Ἰουδαίοις V^{Pc} edd., sed cf. Vall. et Anast. | δὲ om. *Pa* 3 ἐκείνας om. V, ἐκείνας + εὐδόκησεν T edd., sed cf. Vall. et Anast. | ἠλατόμησε *Pa* | Μωϋσῆς] ὁ Μωϋσῆς T edd. ὁ Μωσῆς M | χρυσά HV 4 τοῖς χριστιανοῖς om. HV | τῶν ἀγαθῶν ἔργων] interpres male uertit (nisi locus corruptus) *sanctorum bonas operationes* ~ τὰ τῶν ἁγίων ἀνδραγαθήματα 5 τὸ ἔργον ἡμῶν] male uertit (uide supra) *affectum nostrum erga ipsos* ~ τὴν διάθεσιν ἡμῶν τὴν πρὸς αὐτούς 6 ταύτας αὐτάς ~ *haec ipsa* 7 περιήλθομεν βραχέως M (ed.Rom. ex lat.): περιῆλθον μετὰ βραχέος V περιῆλθον μὲν βραχέως H T | ⟨ἀλλὰ⟩ καὶ ed.Rom.* ex lat. non male 8 ἡ om. V 9 σεβάσματος + ὅτι T edd., sed cf. lat. | ἃ scripsi coll. lat. (an infra εἰσι delendum?): τὰ V T M, om. H 11–12 περὶ – ὑπάρχουσι] locus desperatus, fort. coll. lat. ⟨καὶ⟩ περὶ συστάσεως τῶν ἱερῶν εἰκόνων καὶ τῆς θείας γραφῆς ἱστορίαι ὑπάρχουσι (cf. supra τῆς θείας γραφῆς ... ἡ ἱστορία μαρτυρεῖ) intellegendum, „*L.* περὶ τῆς συστάσεως τῶν ἱερῶν εἰκόνων καὶ παρὰ τῆς θείας" ed.Rom.^{mg} 12 ζωγραφίᾳ ~ *historia*? | ὑπαρχούσης V edd. | ταύτῃ scripsi coll. lat.: αὐτῇ codd. 13 δυναστείας ~ *potentiae* 14 καρδίας om. V | ἀναγαγεῖν T edd. 14–16 ὅθεν – ἐστί] locus obscurus uel corruptus, temptauerim coll. lat. e.g. ὅθεν καὶ ⟨ὃ⟩ ἐκ διαφόρων καὶ εὐδοκιμωτάτων τῶν πατέρων μαρτυριῶν τῶν αὐτὰς τὰς ἱερὰς εἰκόνας συστησάντων λεπτομερῶς ⟨παρα⟩τηρητέον ἐστί 14 καὶ^{1} + τὰς ed.Rom.* | τῶν om. ed.Rom.* | διαφόρων καὶ om. V 15 λεπτομερῶς + τὰς M | μάρτυρας V 16 τηρηταία V | εὑρίσκομεν + καὶ T edd., sed cf. lat. 16–17 τῇ ὑμετέρᾳ – ἀναγάγαι om. V 17 ἀναγαγεῖν T edd. | δυσωποῦντες] δυσωπῶ + δὲ T edd., sed cf. lat. 18 καὶ^{2} om. T edd. 19 καὶ^{1} om. M 20 ἀμφοτέροις (~ *ceteris*?) HV: τοῖς ἀμφοτέροις T edd. ἀμφοτέροις τοῖς M

De sermone beati Hieronimi presbyteri Hierosolymitani: „Etenim sicut permisit La.-Co. 115
deus adorare omnem gentem manufacta, Iudaeos autem tabulas illas quas dolauit Moyses et duos Cherubim aureos, sic et nobis christianis donauit crucem et bonarum operationum imagines pingere et adorare [uenerari] et demonstrare opus nostrum."

Itaque haec ipsa, piissimi ac tranquillissimi domini et filii, praedicta testimonia sanctorum patrum transiuimus breuiter. sed et diuinae scripturae noui ueterisque testa- Rom. 415
menti testatur historia de diuini cultus obseruatione, quae ad laudem dei in ecclesiis in memoriam piae operationis dei nutu constituenda sunt secundum traditionem sanctorum patrum. sed et de statu sacrarum imaginum etiam a diuinae scripturae historia satis promulgata sunt, quemadmodum in huius apostolicae suggestionis serie a deo corroboratae serenitati uestrae potentiae cum omni humilitate et sinceritate cordis studuimus intimare. unde et quod in diuersis [eorum] et probabilibus patrum testimoniis, qui ipsas sacras imagines statuerunt, subtiliter uideri potest, sicut in eorum libris repperimus, uestrae clementissimae potentiae fore studuimus intimandum, deprecantes cum magna cordis dilectione mansuetissimam uestram clementiam. et tanquam praesentaliter humo prostratus et uestris deo directis uestigiis prouolutus quaeso et coram deo deposco et adiuro ut easdem sacratissimas imagines in ipsa a deo seruata regia urbe et ceteris Greciae partibus in pristinum statum restituere et confirmare iubeatis, obseruantes traditionem huius sacrosanctae nostrae Ro-

1–5 *Hier. Hieros. dial. de s. trin. inter Iud. et Christ.*: *a) apud Ioh. Dam. imag. III 125*: Ἱερωνύμου, πρεσβυτέρου Ἱεροσολύμων· Τῆς γραφῆς ὑμῶν μηδαμοῦ ἐπιτρεπούσης ὑμῖν προσκυνεῖν τὸν σταυρόν, τίνος χάριν λοιπὸν αὐτὸν προσκυνεῖτε· Εἴπατε ἡμῖν τοῖς Ἰουδαίοις καὶ Ἕλλησι καὶ πᾶσι τοῖς ἐπερωτῶσιν ὑμᾶς ἔθνεσι. Ἀπόκρισις· Διὰ τοῦτο, ὦ ἀνόητοι καὶ ἀναιδεῖς τῇ καρδίᾳ, τάχα συνεχώρησεν ὁ θεὸς παντὶ ἔθνει σεβομένῳ τὸν θεὸν πάντως τι ἐπὶ τῆς γῆς ἔργον ἀνθρώπου ὑπάρχον, ἵνα μηκέτι δύνωνται ἐγκαλεῖν τοῖς χριστιανοῖς περὶ τοῦ σταυροῦ καὶ τῆς τῶν εἰκόνων προσκυνήσεως. Ὥσπερ οὖν ὁ Ἰουδαῖος προσεκύνει τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης καὶ τὰ δύο χερουβὶμ τὰ χωνευτὰ καὶ χρυσᾶ καὶ τὰς δύο πλάκας, ἃς ἐλάξευσε Μωσῆς, μηδαμοῦ ἐπιτραπεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ταῦτα προσκυνεῖν ἢ ἀσπάζεσθαι, οὕτως καὶ οἱ χριστιανοὶ οὐχ ὡς θεὸν τὸν σταυρὸν ἀσπαζόμεθα, ἀλλὰ δεικνύντες τὴν τῆς ψυχῆς ἡμῶν γνησίαν πρὸς τὸν σταυρωθέντα διάθεσιν. *b) in florilegiis Mo f. 225r et Ma f. 21r (ex simili fonte orta est uersio latina in Hadr. epist. inserta, quam seruauit Vall.)*: Τοῦ ἁγίου Ἱερωνύμου πρεσβυτέρου (ἐπισκόπου *Ma*) Ἱεροσολύμων· Χάριν τούτου συνεχώρησεν ὁ θεὸς παντὶ ἔθνει προσκυνεῖν τι (*om. Ma*) χειροποίητον, Ἰουδαίους (Ἰουδαίοις *Ma*) μὲν τὰς πλάκας, ἃς ἐλάξευσεν Μωϋσῆς, καὶ τὰ δύο Χερουβὶμ τὰ χρυσᾶ· οὕτως καὶ ἡμῖν τοῖς χριστιανοῖς (ἡμᾶς τοὺς χριστιανοὺς *Ma*) ἐχαρίσατο τὸν σταυρὸν καὶ τὰ τῶν ἁγίων ἀνδραγαθήματα ἐν εἰκόσιν διαγράφειν καὶ ταῦτα ἀσπάζεσθαι (καὶ ταῦτα ἀσπάζεσθαι *om. Ma*) καὶ προσκυνεῖν καὶ δεικνύειν τὴν διάθεσιν ἡμῶν τὴν πρὸς αὐτούς (αὐτόν *Ma*).

1–5 ~ *Vall. f. 155v*: Item de sermone beati Hieronimi presbiteri Hierusolimitani: „Propter hoc permisit Deus omnem gentem adorare manufactum, Iudeos enim tabulas illas quas dolauit Moyses et duos Cherubim aureos, sic et nobis Christianis donauit crucem et sanctorum bonas operationes imaginibus ascribi et adorari et demonstrari affectum nostrum erga ipsos." 2–4 ~ *LC I 19 p. 192,5–8 (= I Capit. p. 104,16–18, deest in *Hadr.)*: Quod magnae sit temeritatis dicere: „Sicut Iudeis tabulae et duo cherubim, sic nobis christianis donata est crux et sanctorum imagines ad scribendum et adorandum." ~ *LC I 19 p. 192,19–24*: Cum ergo dicunt: „Sicut Iudeis tabulae et duo cherubim, ita nobis christianis data est crux et sanctorum imagines ad adorandum et ad scribendum", quid aliud faciunt nisi, ut imagines exaltent, christianorum res extenuant?

P VE *Vita* 1–5 ~ *Vall.* 1–5 ~ *Ioh. Dam., Ma, Mo* 2–4 ~ *LC*

1 Hieronymi *ed. Rom.** | Hierosolimitani VE *Vita* | Etenim sicut *Anast. ex gr.* 2 illas *om.* VE *edd.* 3–5 bonarum – nostrum *Anast. ex gr.* 4 uenerari *deleui, cf. Lamberz, Studien p. 25 adn. 39* | demonstrari VE *Vita (cf. Vall.), sed in gr.* δεῖξαι 7–14 sed – potest] *locus difficilis, nihil fere ex gr. potest colligi* 8 de] ade P^{ac} (a *exp.*) | quae] quod *ed. Rom.** 9 constituta *ed. Rom. ex gr.* 11 historiasagit *(sic)* P^{ac} (git *sublin.*, tis *superscr.* P^{c}) | seriae P 13 eorum *om. ed. Rom.*, deleui; an* in diuersis et probabilibus eorum patrum *legendum?* 15 fores P 17 tamquam P V | praesentialiter *ed. Rom.* ex* F 18 queso P V 19 conseruata *ed. Rom.** 20 nostrae *om. Vita*

Γραικίας εἰς τὴν ἀρχαίαν βάσιν συστῆσαι καὶ στηρίξαι κελεύσατε, φυλάττοντες τὴν παράδοσιν ταύτης τῆς ἡμετέρας ἱερωτάτης καὶ ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, ἀπορρίπτοντες καὶ βδελυσσόμενοι τῶν δυσσεβῶν αἱρετικῶν τὴν δεινότητα, ἵνα ταύτην τὴν ἡμετέραν ἁγίαν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν Ῥωμαϊκὴν ἐκκλησίαν τὴν ἀκατάλημπτον ἐναγκαλίσησθε. 5

HV T M 5 ἐναγκαλίσησθε des. codd. gr.

1 βάσιν ~ *statum*? fort. στάσιν scribendum; cf. p. 126,22 etc. 2 ταύτην V | ἡμετέρας post ἁγιωτάτης M | ἐκκλησίας + καὶ T edd., sed cf. lat. 3 δυσσεβῶν (~ *iniquorum*?) HV: ἀσεβῶν T M edd. | δεινότητα] γαληνότητα V 3–5 ἵνα – ἐναγκαλίσησθε] „*L.* ἵνα ὑμᾶς αὕτη ἡ ἡμετέρα ἁγία καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία ἡ ἀνεπίληπτος ἐναγκαλίσηται" ed.Rom.^{mg} 4 καὶ ἀποστολικὴν om. V | ἐκκλησίαν Ῥωμαϊκὴν V | ἀκατάλημπτον scripsi coll. CGL III p. 380,3: ἀκατάληπτον HV T ἀκατάλυτον M „*L.* ἀνεπίληπτον" ed. Rom.^{mg} (cf. 1 Tim. 3,2 ἀνεπίλημπτον ~ *inreprehensibilem* Vulg.) 5 lac. post ἐναγκαλίσησθε indic. V^{3}; uersionem graecam eorum quae sequuntur usque ad finem epistulae non in ipso concilio Nicaeno uel in redigendis Actis, ut opinatur Anast., sed medio nono saeculo in codicibus transcribendis praetermissam esse arbitror; cf. Lamberz, „Falsata" p. 227–228

manae ecclesiae, abicientes ac respuentes iniquorum atque hereticorum calliditatem, ut in huius nostrae sanctae catholicae et apostolicae ac irreprehensibilis Romanae ecclesiae ulnis suscipiamini.

Abhinc usque ad finem huius epistolae codex grecus non habet. Greci namque, quia eodem tempore ex laicis erat Constantinopoli patriarcha factus, ne publice ab apostolica sede argui uideretur et aduersus eum tanquam reprehensione dignum hereticis repugnandi occasio praeberetur ac per hoc synodi cui intererat utilitas excluderetur, quae siue de non facienda laicorum promotione siue de ceterarum praesumptionum redargutionibus subsequuntur in synodo hac nec recitari nec actis inseri passi sunt. Ma. 1073 Ha. 93

Si uero inpossibile est pro hereticorum uesania et pro incredulitate ipsorum ipsas sacras ac uenerandas imagines sine synodi actione in pristino erigere ac confirmare statu et nostros sacerdotes pro huiuscemodi pia operatione uestra cupit serenissima imperialis potentia accersire, sicut in uestris fertur imperialibus iussionibus, in primis pseudosyllogum illud quod sine apostolica sede innormiter et irrationabiliter nequiterque contra sanctorum uenerabilium patrum traditionem de sacris imaginibus actum est, anathematizetur praesentibus missis nostris. et tunc, sicut antiquitus mos extitit, iureiurando uestra piissima ac tranquillissima potestas una cum domina augusta piissimi imperii uestri genitrice seu eiusdem regiae urbis patriarcha necnon et cuncto senatu, corporale tribuentes sacramentum, uerbum commonitorium sicut antiquitus pia sacra nobis dirigere uestra dignetur imperialis potestas. quia non est apud uos partis cuiuslibet fauor aut defensio, sed aequalitatem utrisque partibus conseruabitis, nullatenus necessitatem facientes in quocumque capitulo eis qui a La.-Co. 116 La.-Co. 117

4–9 *de Anastasii adnotatione hic inserta uide praef. p. XLVII* 20–165,3 non – dirigere ~ *Conc. Const. III (sacra Const. IV. ad Donum), ACO ser. II, II 1 p. 7,16–20; laudatur etiam apud Nicol. I. epist. 88 p. 458,14–19 Perels*

10–165,5 = *Ans. I 84 p. 58,8–28; Deusd. IV 11 p. 404,27–405,18* 10–165,2 Si uero – habebitis = *Coll. Brit. f. 100^{v}–101^{r}* 13–165,2 in primis – habebitis ~ *Coll. Brit.^{II} f. 103^{v} (ex Hadr. epist. ad Taras.); uide infra ad p. 183,9–185,1; cf. Lamberz, „Falsata" p. 216–219*

P VE *Vita* 10–165,5 = *Ans., Deusd.* 10–165,2 = *Coll. Brit.* 13–165,2 ~ *Coll. Brit.^{II}* 20–165,3 ~ *Conc. Const. III*

1 atque *fort. delendum, cf. gr.* | calliditates V *edd.* 2 inreprehensibilis VE 4–9 Abhinc – sunt] *Anastasii adnotationem om.* V *(ante* Si uero *crux in marg.)* 5 erat P *Vita*: fuerat F^{2} *edd.* ferant E | patriarchae P 6 tamquam P | ac] hac P 7 excluderetur + ea *ed. Rom.** 10 pro hereticorum uesania et *Coll. Brit.*: hereticorum uesaniae *codd.* | incredulitate] incolomitate P^{ac} (colomi *sublin. et* creduli *s.l.* P^{c}) 11 sinodi E *Coll. Brit.* | pristinum *Ans. Deusd.* 12 statum *Ans. Deusd.* gradu *Coll. Brit. fort. recte, cf. p. 169,23* | operacione *Coll. Brit.*^{Pc} exhortacione *Coll. Brit.*^{ac} (exhorta *del. et* op(e)ra *superscr. m^{1}*) 13 accersiri *Coll. Brit.* | imperialis P^{ac} (s *exp. et* b(us) *superscr.* P^{c}) 14 illum *Coll. Brit.* | innormiter et *om. Ans. Deusd.* | inormiter V^{ac} (n *superscr.* V^{1}) *Coll. Brit.^{II}* enormiter *Coll. Brit. ed. Rom.** (*ex* F); inormiter *etiam Nicol. I. epist. 86 p. 449,4 Perels (ex Hadr. epist. ad Taras., uide infra app. testim. ad p. 175,17–177,1)* 15 sanctorum + ac *Coll. Brit., sed* ac *deest in Coll. Brit.^{II}* 16 sicut + et *Coll. Brit.* (et *deest in Coll. Brit.^{II}*) 17 extit *(sic)* E exigit *Vita* | iureiurando] sub iusiurando *Coll. Brit.* (sub iusiurandum *Coll. Brit.^{II}*) | domna *Deusd.* donna *Coll. Brit.^{II}* 18 piissimi imperii uestri] uestra piissima *Ans. Deusd.* | patriarca *Coll. Brit.* 19 cunctus VE 19–20 corporale – potestas] *locus difficilis, ut uidit Speck, Leon III. p. 654; facilius intelleguntur quae adfert Coll. Brit.^{II} ex Hadr. epist. ad Taras. (uide infra app. testim. ad p. 183,9–185,1)*: uerbum commonitorium per piam sacram nobis dirigere dignetur, corporale tribuentes sacramentum 19 tribuentes] tribuatis *Coll. Brit.* | sicutt *(sic)* + et *Coll. Brit.* (sicut et antiquitus *deest in Coll. Brit.^{II}*) 20 piam sacram *Coll. Brit., cf.* per piam sacram *Coll. Brit.^{II}* 21 audefensio *(sic)* P ac defensio *Coll. Brit.^{II}* aut defensio *deest in Conc. Const. III* 22 qui a] quia E *Coll. Brit.*

nobis diriguntur quoquomodo, sed et omni honore cum competenti munificentia et susceptione dignos eos habebitis. et si quidem utrique conuenerint, ecce bene; si autem minime conuenerint, iterum cum omni humanitate eos ad nos dirigere satagetis, Rom. 416 quia dudum ibidem pro zelo fidei ac sanctarum imaginum religiosi uiri ac dei famuli directi in exilio missi sunt et bonae confessionis huius mundi finierunt uitam.

Porro et hoc uestrum a deo coronatum ac piissimum poscimus imperium ut, si ueram et horthodoxam sanctae catholicae et apostolicae Romanae ecclesiae nitimini amplecti fidem, sicut antiquitus ab horthodoxis imperatoribus seu a ceteris christianorum fidelium oblata atque concessa sunt, patrimonia beati Petri apostolorum principis fautoris nostri in integro nobis restituere dignemini pro luminariorum concinnationibus eidem dei ecclesiae atque alimoniis pauperum, immo et consecrationes archiepiscoporum seu episcoporum, sicut olitana constat traditio, nostrae dioecesis existentes penitus canonice sanctae nostrae Romanae restituantur ecclesiae, ut nequaquam schisma inter concordiam perseuerare ualeat sacerdotum, sed sicut in uestra Ha. 94 serenissima iussione exaratum est, confundatur omne zizanium male plantatum, et domini et saluatoris nostri Iesu Christi uerbum impleatur quoniam *portae inferi non praeualebunt aduersus eam.* et rursus: *tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam, et tibi dabo claues regni caelorum, et quodcumque ligaueris super* Ma. 1074 *terram, erit ligatum et in caelis, et quodcumque solueris super terram, erit solutum et in caelis.* cuius sedes in toto orbe terrarum primatu fungens caput omnium dei ecclesiarum constituta est, et quem beatus Petrus apostolus per domini praeceptum regit,

---

15 confundatur omne zizanium *cf. Mt. 13,29* 16–17 *Mt. 16,18* 17–20 *Mt. 16,18–19*

4–5 quia – uitam *haec ad Germanum I. patriarcham spectare uidentur, cf. Nicol. I. epist. 88, p. 457,16–17 Perels (uide app. testim.); Ioh. Dam. imag. II 12,27–29* 6–11 Porro – pauperum *cf. e.g. Steph. II. epist. ad Pipp. (Cod. Carol. n. 11) p. 506,35–41 Gundlach* 14–17 sicut – eam ~ *sacra imp. ad Hadr. p. 6,21–23* 21–167,3 et – custodit ~ *Gelas. I. epist. ad episc. Dard. = Collect. Auell. epist. 95 p. 372,9–18 Guenther (cf. p. 778,1–9 = Epit.)*: Quibus conuenienter ut dictum est ex paterna traditione perpensis confidimus, quod nullus iam ueraciter Christianus ignoret uniuscuiusque synodi constitutum, quod uniuersalis ecclesiae probauit adsensus, nullam magis exsequi sedem prae ceteris oportere quam primam, quae et unamquamque synodum (+ et *Epit.*) sua auctoritate confirmat et continuata moderatione custodit, pro suo scilicet principatu, quem beatus Petrus apostolus domini uoce perceptum (praeceptum *Coll. Ps.-Isid. in Epit.*) ecclesia nihilominus subsequente et tenuit semper et retinet. *locum adfert etiam Nicol. I. epist. 79 p.*

4–5 = *Nicol. I. epist. 88 p. 457,16–17 Perels*: sicuti sub venerabili papa Gregorio factum est, qui aeque post sextam synodum fuit, quando „pro zelo fidei et sanctarum imaginum reverentia religiosi viri ac Dei famuli directi in exilium missi sunt et bona confessione huius mundi finierunt vitam". 6–13 Porro – ecclesiae *cf. Hadr. p. 57,5–16* 6–13 si – ecclesiae = *Coll. Brit. f. 101r* 8–13 sicut – ecclesiae ~ *Coll. Brit.II f. 103v–104r (ex Hadr. epist. ad Taras.); uide infra ad p. 183,9–185,1; cf. Lamberz, „Falsata" p. 216–219*

P VE *Vita* 4–5 = *Nicol.* 6–13 = *Coll. Brit.* 8–13 ~ *Coll. Brit.II* 21–167,3 ~ *Gelas.*

---

1 dirigentur *Ans. Deusd.* | et1 *om.* E *Vita* | cum *om. Coll. Brit. Coll. Brit.II, sed cf. Conc. Const. III* | munificentia competenti *ed. Rom.* ex* F 2 utrique *om. Ans. Deusd.* 4 imaginum + reuerentia *Nicol.* | religiosi uiri *Vita Nicol. Ans. Deusd.*: religiosos uiros *codd.* | ac dei famuli *om. Ans. Deusd.* 5 directo P | exilium *Nicol. Ans. Deusd.* | bona confessione *Nicol. Ans. Deusd.* | uitam (uiam *Deusd.*) finierunt *Ans. Deusd.* 7 orthodoxam *codd.* | et2] ac *ed. Rom.** | ecclesiae et Romanae Vac et Romanae ecclesiae Vpc *(signis transp.) Vita* ecclesiae Romanae *ed. Rom.** 8 exantiquitus *Coll. Brit.II* | orthodoxis *codd.* 8–9 christianis fidelibus *ed. Rom.** 10 fauctoris *Coll. Brit.* | nostri *Coll. Brit. (deest in Coll. Brit.II)*: uestri *codd. edd.* | integro P *Coll. Brit., cf. Coll. Brit.II*: integrę V integrum E *Vita edd.* 11 atque] aque *(sic) Coll. Brit.* | consecrationis *Coll. Brit.* 12 seu episcoporum *deest in Coll. Brit.II* | diocesis VE *Vita Coll. Brit. (etiam Coll. Brit.II)* 13 poenitus P | Romanae nostrae *ed. Rom.** 14 scisma VE *Vita* | sed *om. La.-Co.** 15 confundantur Vac (n *exp.*) E 19 celis P E coelis *ed. Rom.** 20 celis E coelis *ed. Rom.** | fungens V F2 *Vita*: fundens P fungeris E 21 et – regit] *locus difficilis; facilius intellegitur Hadr. epist. ad Maginarium l.l. (cf. app. font.)* | quem] quemadmodum *ed. Rom.** | rexit *Vita* regens *ed. Rom.**

ecclesia nihilominus subsequente, et tenuit semper et retinet principatum, quod uniuersalis ecclesiae nullam magis oportet exequi sedem quam primam, quae et unamquamque synodum et sua auctoritate confirmat et continuata moderatione custodit.

Et ualde mirati sumus quod in uestris imperialibus iussis pro patriarcha regiae urbis scilicet Tarasii directis uniuersalem ibidem eum repperimus exaratum; sed utrum per imperitiam notariorum aut schisma uel heresim iniquorum scriptum est, ignoramus, sed deinceps suademus uestrae clementissimae imperialique potentiae ut minime in suarum exarationum serie uniuersalis describatur, quia contra sanctorum canonum instituta seu sanctorum patrum traditionum decreta esse uidetur. in secundo enim ordine si non per sanctae nostrae catholicae et apostolicae ecclesiae auctoritatem, sicut omnibus patet, nunquam ualuit nomen habere, quod nimirum si uniuersalis La.-Co. 118
super praelatam sibi sanctam Romanam ecclesiam, quae est caput omnium dei ecclesiarum, describatur, tanquam sanctarum synodorum rebellem atque hereticum manifestare se certum est. quia si uniuersalis est, etiam ecclesiae nostrae sedis primatum habere dinoscitur, quod ridiculum omnibus fidelibus christianis apparet, quia in toto orbe terrarum ab ipso redemptore mundi beato Petro apostolo principatus ac potestas data est et per eundem apostolum, cuius uel inmeriti uices gerimus, sancta catholica et apostolica Romana ecclesia usque hactenus et in aeuum tenet principa- Ha. 95
tum ac potestatis auctoritatem, quatinus – quod non credimus – si quispiam eum uniuersalem nuncupauerit uel assensum tribuerit, sciat se horthodoxae fidei esse alienum et nostrae sanctae catholicae et apostolicae ecclesiae rebellem.

422,10–15 (cf. epist. 88 p. 473,13–14) Perels (ex Gelas.). cf. Hadr. I. epist. ad Maginarium abb. p. 3,21–4,3 Hampe: Presertim cum in toto orbe terrarum principatum eam tenere ex paterna traditione manifestum est, quem beatus Petrus apostolus Domini voce perceptum, ecclesia nihilhominus subsequente, et tenuit semper et retinet.

4 ualde mirati sumus = *Gelas. I. epist. ad episc. Dard.* = *Collect. Avell. epist. 95 p. 369,3 Guenther* | in – iussis *haec sacra non seruata est; cf. Dölger/Müller, Reg. n. 343*

4–21 = *Ans. I 84 p. 58,28–59,17; Deusd. IV 11 p. 405,18–406,7* **4–15** ualde – apparet = *Coll. Brit. f. 101^{r-v}* **9–11** in secundo – habere *cf. Hadr. I. epist. ad Maginarium abb. p. 4,3–9 Hampe (ubi adn. 2 „Hadriani" pro „Gelasii" legendum)* **19–169,2** si – consuetudinem = *Coll. Brit. f. 101^{v}*

P VE *Vita* **4–21** = *Ans., Deusd.* **4–15** = *Coll. Brit.* **19–169,2** = *Coll. Brit.*

---

1 ecclesiam *ed. Rom.* ex* F | subsequenter F^{2} *edd.* subsequens *ed. Rom.*^{mg} subsequentem *Gaudenzi, sed cf. Gelas. et Hadr. l. l.* | quod + praeceptum F^{2} *edd.* **2** nulla P | et *om. ed. Rom.** **4** iussis] *exspectaueris* iussionibus **5** Tarasii] Tharasii *Ans.* Tharasio *Deusd.* Tarasio *ed. Rom.*, sed* Tarasii *mendose fort. in ipsa epistula scriptum erat; cf. Lamberz, Studien p. 38* | eum ibidem *Ans. Deusd.* | perimus *Coll. Brit.* **6** imperitiam] nequitiam *Ans. Deusd.* | notariorum P *Coll. Brit.*: *om.* VE *Ans. Deusd. edd.; cf. Lamberz, Studien p. 39 (temere obloquitur Speck, Interpolationen p. 226 adn. 613)* | scisma VE *Vita Coll. Brit. Ans. Deusd.* **7** uestram clementissimam imperialem potentiam *Coll. Brit.* | imperialique] que *fort. delendum, cf. Coll. Brit. et supra p. 127,26–27 et p. 129,2–3* **8** suarum] eius *Coll. Brit.* | serae *Coll. Brit.* | uniuersalis] exarationis *Coll. Brit.*^{ac} *(del. et superscr.* uniuersalis m^{1}*)* | sanctorum] sacrorum *Coll. Brit.* **9** seu – decreta *om. Ans. Deusd.* | secunda P **10** si non] nisi *Ans. Deusd.* | sanctam nostram catholicam et apostolicam ecclesiam *Coll. Brit.* **11** sicut + in E *Vita edd.* | numquam *codd.* | quod] quia *Ans. Deusd.* **12** praelatam sibi] primatem suam *(sic) Coll. Brit.* **13** tamquam P **14** se manifestare *Ans. Deusd.* | etiam + super *Coll. Brit.* | ecclesiae *om. Ans. Deusd.* **15** habere] se putare *Coll. Brit.* | dignoscitur E *Vita edd.* | christianis] Christi *Coll. Brit.* **17** uel *om. Ans. Deusd.* | imperiti P **17–18** sancta – ecclesia F^{2} *Vita Ans. Deusd.*: sanctam catholicam et apostolicam Romanam ecclesiam P VE **18** hactenus et *om. Ans. Deusd.* | actenus VE | euum *codd. Vita Deusd.* **19** quod non credimus si] si autem quod non credimus deinceps *Ans. Deusd.* | eum P E *Coll. Brit.*^{pc}: hunc *Ans. Deusd., om.* V *Coll. Brit.*^{ac} *(add. m^{1-2} s.l.)* **20** nuncupauerit] descripserit *Coll. Brit.* | uel assensum tribuerit *om.* P^{ac}, *add.* P^{c} *in marg. inf.* | adsensum *Coll. Brit.* | esse *om. Ans. Deusd.*

Ipse enim Tarasius regiae urbis patriarcha misit nobis synodica priscam adimplens consuetudinem. quae suscipientes et liquidius indagantes et de confessione tam rectae fidei eius quam dogmatum sanctarum sex synodorum et uenerandarum imaginum ouantes nimis iterum conturbati ac contristati sumus, quia ex laicorum ordine et imperialibus obsequiis deputatus repente in patriarchatus culmen electus et apocaligus contra sanctorum canonum censuram factus est patriarcha. et quod dicere Ma. 1075 pudet et graue tacere est: qui regendi adhuc et docendi sunt, doctores nec erubescunt uideri nec metuunt; ducatum animarum impudenter assumunt, quibus uia omnis ignota doctoris est, quo uel ipsi gradiantur ignari sunt. quod quam prauum quamue sit temerarium, saeculari ordine et disciplina monstratur. nam dum dux exercitus non nisi labore et sollicitudine expertus eligitur, quales animarum duces esse possint qui episcopatus culmen immatura cupiunt festinatione conscendere? huius saltem rei comparatione considerent et aggredi repente inexpertos labores abstineant, quippe qui non didicerint quod doceant. unde canonica instituit censura nequaquam ex laico ad sacerdotium repente transire, et nisi per eius fidelem concursum pro sanctarum imaginum erectione in eius consecratione assensum omnimodo tribuere nequibimus.

Et ideo, domini rerum, a deo coronati magni principes et serenissimi imperatores, petimus et obnixe iterum deprecamur deo illustratam clementiam uestram et per omnipotentem deum, qui uos regnare praecepit et imperialis culminis apicem uobis concedere iussit, pietatem uestram, ut dictum est, coniuramus ut pio intuitu uestras clementissimas aures nostrae humillimae deprecationi inclinare iubeatis ipsasque Rom. 417 sacratissimas imagines in pristino gradu constituere, ut omnes christiani in uniuerso mundo exultent et magno laetentur gaudio. nam cum talis iniquum erroris scandalum, quod in ipsis Greciae partibus inrepsit, abolitum fuerit et deo annuente ipsae uenerandae imagines in pristino statu fuerint restitutae, erit magna laetitia dilatata per uniuersum orbem terrarum, et tunc super omnes barbaras nationes beato Petro principe apostolorum uobiscum comitante eritis in triumphis imperantes uictores,

---

1–17 *cf. Hadr. epist. ad Taras. p. 175,14–177,1 (lat.); Tarasii synodica ad Hadrianum missa non sunt seruata; cf. Grumel/Darrouzès, Reg. n. 351* 6–15 et quod – transire ~ *Greg. M. epist. 9,216 l. 48–60. 70–71 Norberg*

1–17 = *Ioh. VIII. epist. 208 p. 178,12–40 Caspar* 4–17 nimis – nequibimus *cf. LC III 2 p. 342–345* 11–12 possint – conscendere *cf. LC III 2 p. 344,23–27*: Contra quam ecclesiasticae institutionis normam dum superius memoratus Tarasius sacerdotale culmen, ut aiunt, conscendit, turbare potius quam gubernare dinoscitur plebes.

P VE *Vita* 1–17 = *Ioh.* 6–15 = *Greg.*

1 Tharasius *Coll. Brit.* | emisit *Coll. Brit.* | synodicam VE *edd.* 2 quam *ed. Rom.* ex* F | tam *ante* de confessione *Ioh.* 4 conturbati ac contristati] conturbati ac conturbati *(sic)* E turbati ac conturbati *ed. Rom.** (*corr. La.-Co.*^{mg} *ex* P) 5 in] ad F^2 *Vita, om.* VE *ed. Rom.** (in *La.-Co.*^{mg} *ex* P) | electus] adeptus V *ed. Rom.** erectus *Ioh.* 5–6 apocaligus *ed. Rom.*: apocalligus *codd. et Ioh.;* apocaligus = ἀπὸ καλίγων *(sic uersio graeca epist. Ioh.); cf. LBG s.u.* καλίγα; *Du Cange et MLW s.u. apocaligus* 7 qui regendi adhuc et docendi] regendi rectores et qui docendi *Greg.* 8 assumere F^2 *edd., uar. lect. apud Greg.* | omnis] omnibus VE *Vita* in omnibus F^2 *edd.* 9 ductoris *Greg.* (*uar. lect.* doctoris) | quo] et quo *Greg., fort. etiam hic scribendum* | paruum *Ioh.* 10 seculari P, saeculari + etiam *Greg.* | dux dum VE (*corr.* F^2) 11 possint] debeant *Greg.* possunt *Caspar* 12 qui + in F^2 *edd.* | condescendere *La.-Co.* 13 abstineant + ne caeca honoris ambitio et ipsis in poena sit et aliis pestifera erroris semina iaciat *Greg.* 14 didicere *Greg.* | docent E *Vita edd.* | unde – censura] *alia habet Greg.* | nequaquam] nec quemquam *Greg.; cf. Wallach p. 24–25* 16–17 nequibimus P *(cf. infra p. 185,20–21)*: nequimus V^{ac} E *Vita* nequiuimus V^{pc} (ui *superscr.* V^{1-2}) *edd. Ioh.* 19 deprecamur + a *ed. Rom.** 21 conscendere *ed. Rom.** 23 ut] et *ed. Rom.** (*corr. ed. Reg.*^{mg}) 24 letentur P E 26 restitutae fuerint *ed. Rom.** | letitia P E | dilata V *La.-Co.* 27 nunc VE *Vita edd.*

sicut filius et spiritalis noster compater dominus Karolus rex Francorum et Longo- Ha. 96
bardorum ac patricius Romanorum, nostris obtemperans monitis atque adimplens in La.-Co. 119
omnibus uoluntates, omnis hesperiae occiduaeque partis barbaras nationes sub suis prosternens conculcauit pedibus, omni potentatui illorum dominans, et suo subiciens regno adunauit. unde per sua laboriosa certamina eidem dei apostoli ecclesiae Ma. 1076
ob nimium amorem plura dona in perpetuo optulit possidenda, tam prouincias quamque ciuitates seu castra et cetera territoria, immo et patrimonia quae a perfida Longobardorum gente detinebantur brachio forti eidem dei apostolo restituit, cuius et iura esse dinoscebantur. sed et aurum atque argentum cotidie pro luminariorum concinnatione seu alimoniis pauperum non desinit offerendo, quatinus eius regalis memoria non derelinquatur in saeculum saeculi.

Idcirco nimium diligentes ac uenerantes uestrum a deo concessum imperium magnopere suggerentes quaesumus ut praesentium transuectores, uidelicet Petrum dilectissimum nostrum archipresbyterum seu Petrum abbatem atque presbyterum uenerabilis monasterii sancti Sabae, hilari mente et uultu placidissimo suscipiens sospites iterum ad nos remeare disponere iubeat uestra serenissima imperialis clementia, ut dum de uestra horthodoxa fide quae coepistis nos reddiderint certiores nosque ex La.-Co. 120
hoc de uestro pio proposito laetos efficientes, altisonas domino deo nostro referre studeamus laudes, diuinam pro immensa piissimae serenitatis uestrae laetitia exorantes clementiam atque consona cum propheta inquientes: *domine, saluos fac* inuictissimos nostros principes et magnos imperatores et *exaudi nos, in quacumque die te* deprecantes pro eis *inuocauerimus*. ipse enim rerum opifex et arbiter dominus deus noster, in cuius manu omnia regna mundi consistunt, *per* quem etiam *reges regnant* et *principes imperant et potentes* quae pietatis sunt clementer cuncta modigerando disponunt, uestrae piae serenitatis mellifluis cordibus inspirare dignetur ad exaudiendum nostras humillimas preces et restituendum in pristino statu sacras imagines tribuatque uobis intercedentibus beatissimis apostolorum principibus Petro ac Paulo longaeua ac prospera et felicia tempora et cum maxima corporis sospitate atque animae salute imperialis potentiae sceptris uos perfrui faciat. et sicut terrae summae

---

20–22 *cf. Ps. 19,10* 23–24 *cf. Prou. 8,15–16*

1–3 dominus – uoluntates = *Ans. I 82 p. 56,20–22; Deusd. IV 12 p. 406,10–12* (*inscr.* Ex epistola papae Adriani recitata in II. actione VII. synodi) 5–15 per – suscipiens = *Ans. I 82 p. 56,22–57,3; Deusd. IV 12 p. 406,12–23*

P VE *Vita* 1–3 = *Ans., Deusd.* 5–15 = *Ans., Deusd.*

---

1 spiritualis *Vita ed. Rom.** | compater noster *ed. Rom.* ex* F | cumpater P *fort. retinendum (cf. MLW s.u.)* | domnus *Ans. Deusd.* | Carolus *ed. Rom.** 1–2 Langobardorum VE *Vita Deusd.* 2 ac] et *Ans., om. Deusd.* | adque P 3 omnes *Vita* | occiduaeque] occiduequae P 4 omnipotentatum illarum domans *ed. Rom.** 5 eiusdem *Ans. Deusd.* 6 in *om. ed. Rom.** | obtulit *Ans. Deusd. ed. Rom.** 7 quamque] quam *ed. Rom.** | cetera *om. Ans. Deusd.* 8 Langobardorum VE *Vita Deusd.* | constituit VE *Vita* 9 iure F^2 *edd.* uita E (iura *La.-Co.*^{mg} *ex* P) | dignoscebantur E *Vita* 10 offerre *Ans. Deusd.* | quatenus VE *Vita Ans.* | regalis *om. Ans. Deusd.* 11 saeculi *om. Ans. Deusd.* 12 cessum P^{ac} (con *superscr.* P^{c}) 13 uectores *Ans. Deusd.* 14 archipresbyterum + sanctissimae Romanae ecclesiae *Vita* | seu] et *Vita* | abbatem – presbyterum] reuerendissimum presbyterum, monachum et abbatem *Vita* 17 orthodoxa P E | quae] qua *ed. Reg.** | cepistis VE | reddiderunt P^{ac} (u *expungendo in* i *mut.* P^{x}) redderint V^{ac} (di V^{1} *s.l.*) 18 pio *om.* E *edd.* | laetos *scripsi*: leti P E lęti V | effecti *Vita* | altissonas VE altissimas *ed. Rom.** 19 inmensa VE | letitia P leticia E 20 prophaeta P 21 in quacumque die] in die qua *Vulg. Psalt. Rom. (ubi uar. lect.* quacumque die) 23 consistunt mundi *ed. Rom.* ex* F 24 modigerando (*cf. Epist. Langob. coll. 10 [Greg. II.] p. 700,33 Gundlach*)] moderando P^{pc} modi generando P^{ac} (i generando *sublin. et* erando *superscr.* P^{c}) 25–26 exaudiendas VE *Vita edd.* 27 ac] et *ed. Rom.** 28 longeua *codd. Vita, corr. ed. Rom.*

La.-Co. 120 Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Αὐτοὶ ὑμεῖς λαβόντες παρὰ τοῦ πάπα
Ha. 96 Ma. 1075 τὰ γράμματα ταῦτα ἀπεκομίσατε πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς βασιλεῖς ἡμῶν;

Πέτρος καὶ Πέτρος οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ τὸν τόπον ἐπέχοντες Ἀδριανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης εἶπον· Ἡμεῖς αὐτοὶ λαβόντες παρὰ τοῦ ἀποστολικοῦ ἡμῶν πατρὸς τὰ τοιαῦτα γράμματα ἠγάγομεν πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς δεσπότας.

Ἰωάννης ὁ μεγαλοπρεπέστατος λογοθέτης εἶπε· Ταῦτα ἴσασι καὶ οἱ τιμιώτατοι Σικελοί, ὅ τε θεοφιλέστατος Θεόδωρος ὁ Κατανέων ἐπίσκοπος καὶ ὁ σὺν αὐτῷ εὐλαβέστατος διάκονος Ἐπιφάνιος ὁ τὸν τόπον ἐπέχων τοῦ ἀρχιεπισκόπου Σαρδανίας. ἀμφότεροι γὰρ κατὰ κέλευσιν τῶν εὐσεβῶν βασιλέων ἡμῶν ἀφίκοντο εἰς Ῥώμην σὺν τῷ εὐλαβεστάτῳ ἀποκρισιαρίῳ τοῦ ἁγιωτάτου ἡμῶν πατριάρχου.

Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κατάνης εἶπε· Τῆς εὐσεβοῦς βασιλείας
Ma. 1078 κελευσάσης διὰ τιμίας κελεύσεως αὐτῶν ἀποσταλῆναι τὸν σὺν ἐμοὶ δοῦλον τῆς
Ha. 97 ὑμετέρας ἁγιωσύνης Λέοντα τὸν θεοσεβέστατον πρεσβύτερον μετὰ καὶ τιμίου γράμματος τοῦ πανιέρου μου δεσπότου, ὁ σέβων τὴν ἁγιωσύνην ὑμῶν ὁ τῆς κατ' ἐμὲ Σικελῶν ἐπαρχίας στρατηγὸς ἀπέστειλέ με εἰς Ῥώμην μετὰ εὐσεβοῦς κελεύσεως
Rom. 418 τῶν ὀρθοδόξων βασιλέων ἡμῶν· καὶ ἀπελθόντων ἡμῶν τὴν πίστιν τῆς εὐσεβοῦς βασιλείας ἡμῶν καὶ ὀρθοδοξίαν ἀνηγγείλαμεν. καὶ ὁ μακαριώτατος πάπας ἀκούσας εἶπεν ὅτι „ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς βασιλείας αὐτῶν εἰ γένηται τοῦτο, μεγαλῦναι ἔχει ὁ θεὸς τὴν εὐσεβῆ βασιλείαν αὐτῶν ὑπὲρ τὰς ἔμπροσθεν βασιλείας." ἐντεῦθεν καὶ τὴν ἀναγνωσθεῖσαν ἀναφορὰν ἐξαπέστειλε πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς βασιλεῖς ἡμῶν μετὰ καὶ τῶν γραμμάτων τῶν πρὸς τὴν ὑμετέραν ἁγιότητα καὶ τῶν προκαθεζομένων αὐτοῦ τοποτηρητῶν.

Κοσμᾶς διάκονος νοτάριος καὶ κουβουκλείσιος εἶπε· Καὶ ἕτερα ἀπεστάλησαν
La.-Co. 121 γράμματα παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πρὸς Ταράσιον

7–18 cf. Dölger/Müller, Reg. n. 343b-c

14–15 μετὰ – δεσπότου uide infra ad Hadr. epist. ad Taras. p. 174,17–18

---

1 Ταράσιος inc. codd. gr. HV T M

---

1 τοῦ + ἁγιωτάτου V edd. 2 ταῦτα τὰ γράμματα V 3 θεοφιλέστατοι om. V 3–4 καὶ² – Ῥώμης om. V 4 αὐτοὶ om. V 4–5 παρὰ – γράμματα om. V 5 πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς om. V | εὐσεβεῖς + ἡμῶν M 5–6 δέσποτα V 7 μεγαλοπρεπέστατος om. V | ἔφη V | τιμιώτατοι om. V 8 θεοφιλέστατος Θεόδωρος ὁ om. V (uide infra) | Καταναίων H Κατάνεων V | ἐπίσκοπος + Θεόδωρος V 9 εὐλαβέστατος om. V | τὸν τόπον ἐπέχων om. V | ἀρχιεπισκόπου om. V 9–10 Σαρδονίας T M Σαρδινίας ed.Rom.* 10 εὐσεβῶν om. V | ἡμῶν βασιλέων H 11 εὐλαβεστάτῳ om. V | ἡμῶν + δεσπότου καὶ M 12 Θεόδωρος om. V | θεοφιλέστατος om. V | Κατάνης ἐπίσκοπος V | Κατάνης + στὰς μέσον T edd. 13 κελεύσεως τιμίας H | αὐτῶν (sc. τῶν βασιλέων)] αὐτῆς T edd. | σταλῆναι V 14 θεοφιλέστατον T edd. | πρεσβύτερον] ἐπίσκοπον H 14–15 τιμίων γραμμάτων V 15 πανιέρου μου om. V | τῆς] τῶν V | κατ' ἐμὲ om. V 16 Σικελλῶν H | ἐπαρχίας om. V | εὐσεβοῦς om. V 17 ὀρθοδόξων] ἁγίων V 17–18 τῶν εὐσεβῶν βασιλέων V 18 ἡμῶν – καὶ² om. V | ἡμῶν] αὐτῶν ed.Rom.*, sed cf. lat. | μακαριώτατος om. V 19 τοῦτο ad uerba nunc deperdita referendum esse coni. Speck, Interpolationen p. 147 adn. 401 | μεγαλύναι V M 21 εὐσεβεστάτους T edd. | ἡμῶν om. V 22 καὶ¹ – ἁγιότητα suspectum (cf. infra ἕτερα ἀπεστάλησαν γράμματα) | καὶ τῶν¹ H T: καὶ V M τῶν ed.Rom.* | τῶν² om. V 24–174,1 Κοσμᾶς – πατριάρχην om. V, lac. indic. V³ 25 τῆς πρεσβυτέρας om. H

potentiae gloriam uobis concessit, et caelorum quoque regna uobis per infinita saecula largiri possidenda dignetur.

Dat(a) VII K(a)l(endas) Nou(embrias) ind(ictione) VIIII

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Ipsi uos acceptis a papa litteris his detulistis PL 129,236
eas ad pios imperatores nostros?

Petrus et Petrus deo amabiles presbyteri et locum tenentes Hadriani sanctissimi papae Romani dixerunt: Nos ipsi accepimus ab apostolico patre nostro huiusmodi litteras et detulimus eas ad pios dominos.

Iohannes magnificentissimus logotheta dixit: Haec nouerunt et honorabilissimi
Siculi, deo amabilis Theodorus Catanensium episcopus et qui cum eo est reuerentis- PL 129,237
simus diaconus Epiphanius, qui locum tenet archiepiscopi Sardiniae. ambo enim per iussionem piorum imperatorum nostrorum profecti sunt Romam cum reuerentissimo apocrisiario sanctissimi patriarchae nostri.

Theodorus deo amabilis episcopus Catanae dixit: Pio imperio iubente per hono-
rabiles iussiones suas mittere Leonem dei cultorem presbyterum, qui una mecum Ma. 1077 Ha. 98
seruus est uestrae sanctitatis, simul cum pretiosa epistola sacratissimi domini mei, ille qui colit sanctitatem uestram, Siculorum scilicet meae prouinciae magistratus, misit me Romam cum pia iussione horthodoxorum imperatorum nostrorum. qui abeun- Rom. 418
tes fidem pii imperii nostri et horthodoxiam denuntiauimus. et beatissimus papa
audiens dixit quia „si in diebus imperii eorum factum fuerit hoc, magnificare habet deus pium imperium eorum super priora regna." hinc et suggestionem quae lecta est transmisit ad pios imperatores nostros una cum litteris ad sanctitatem uestram et uicariis suis, qui hic praesidentes assunt.

Cosmas diaconus notarius et cubuclesius dixit: Et aliae missae sunt litterae a sanc-
tissimo papa senioris Romae ad Tarasium sanctissimum et uniuersalem patriarcham La.-Co. 122

P VE *Vita* 3 *des. Vita*

3 Data – VIIII *litt. maiusc.* P V | Nouembrias (*cf. sacra imp. ad Hadr. p. 7,8; Act. I p. 19,5; Nicol. I. epist. 101 p. 609,27 Perels*)] Nouembris *ed. Reg.** 6 Adriani VE 7 huiuscemodi *ed. Rom.** 13 apocrisario *ed. Rom.** | sanctissimo P^{ac} (i *superscr.* P^{c}) 14 Teodorus P 16 est seruus *ed. Rom.** 17 meae ~ κατ' ἐμὲ | prouintiae P | magistratus] strategus *ed. Rom.*^{mg}, *sed cf. Gloss.* 18–19 qui abeuntes ~ καὶ ἀπελθόντων ἡμῶν? 19 fidem – nostri P *(cf. gr.)*: pii imperii uestri fidem VE pii imperii eorum fidem *ed. Rom.** 24 notarius diaconus V^{ac} *(punctis transpos.)* E | cubuclesius E: cubiclisius P V

τὸν ἁγιώτατον καὶ οἰκουμενικὸν ἡμῶν πατριάρχην. καὶ ὡς κελεύει ἡ ἁγία ὁμήγυρις ὑμῶν καὶ περὶ τούτων.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγινωσκέσθωσαν.

Κοσμᾶς ὁ προειρημένος ἀνέγνω.

Ἐπιστολὴ Ἀδριανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἑρμηνευθεῖσα ἐκ τῆς τῶν Ῥωμαίων διαλέκτου εἰς τὴν Ἑλλάδα φωνήν

Τῷ ἠγαπημένῳ ἀδελφῷ Ταρασίῳ πατριάρχῃ Ἀδριανὸς δοῦλος τῶν δούλων τοῦ θεοῦ

Ποιμαντικαῖς φροντίσιν, ἐν αἷς ἁρμόζει ποιμαίνειν τὸν λαὸν τοῦ θεοῦ, καὶ λεπτοτάτῳ λογισμῷ κατανοοῦντες, ὃν τρόπον ἡ τοῦ κηρύγματος φωνὴ ὑγιὴς ὑπὸ τοῦ κήρυκος ἐν παντὶ καιρῷ ὀφείλει κηρύττεσθαι καὶ ὁποῖος ὁ ποιμὴν ἐν συμπαθείᾳ καὶ ὁποῖος ἐν ἀναστροφῇ ὀφείλει ὑπάρχειν, ἵνα τοῖς πᾶσι πλησίον τῇ συμπαθείᾳ γένηται καὶ τοῖς ὅλοις τῇ ἀναστροφῇ ἐπίσημος καὶ ὅπως ἂν διὰ τῆς εὐσεβοῦς εὐσπλαγχνίας πρὸς ἑαυτὸν τὰς τῶν πάντων ἀρρωστίας μετενέγκῃ ἢ καὶ διὰ τῆς ὑψηλοτάτης ἐπιβλέψεως ἑαυτοῦ αἰτούμενος εἰς τὰ θεῖα μεταβιβάσῃ, περὶ τούτων πάντων συνείδομεν τῇ ὑμετέρᾳ ἠγαπημένῃ ἁγιωσύνῃ ἱερατικῇ ὁμονοίᾳ προσφθέγξασθαι καὶ λεπτομερῶς τὸν λόγον φανερῶσαι.

Ἐν τοῖς συνοδικοῖς τῆς ὁμολογίας τῆς πίστεως ὑμῶν τοῖς τῷ ἀποστολικῷ ἡμῶν θρόνῳ σταλεῖσι διὰ Λέοντος τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου ὑμῶν εὕρομεν ἐν αὐτοῖς ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ πρώτου σελιδίου τὴν ὑμετέραν εὐλάβειαν ἐκ λαϊκῆς τάξεως καὶ βασιλικῆς ὑπηρεσίας εἰς τὸν ἱερατικὸν βαθμὸν ἀνυψωθεῖσαν, καὶ λίαν ἐν τούτοις ἡ ἡμετέρα ψυχὴ ἠγάσθη. καὶ εἰ μὴ τὴν ὑμετέραν εἰλικρινῆ καὶ ὀρθόδοξον πίστιν εἰς τὰ προειρημένα συνοδικὰ τοῦ ἱεροῦ συμβόλου κατὰ τὸν θεσμὸν τῶν ἁγίων ἓξ
Rom. 419 οἰκουμενικῶν συνόδων καὶ περὶ τῶν σεπτῶν εἰκόνων εὕρομεν καλῶς ἔχουσαν,

---

5–186,15 uersio graeca epistulae Hadriani I. ad Tarasium patriarcham missae; cf. app. font. lat. 17–18 haec synodica seruata non sunt; cf. Grumel - Darrouzès, Reg. n. 351. iis quae sequuntur similia leguntur in Taras. epist. ad episc. or. p. 234,7–244,4; de Leone presb. uide etiam supra p. 172,13–18 et PmbZ #4313 18–20 εὕρομεν – ἀνυψωθεῖσαν cf. Taras. epist. ad episc. or. p. 234,13–18

HV T M

---

2 ὑμῶν] ἡμῶν H | καὶ om. H 3 ἁγία om. V | ἔφη V | Ἀναγινωσκέσθω ed.Rom.* 4 Κοσμᾶς ὁ προειρημένος H M: Κοσμᾶς ὁ διάκονος καὶ νοτάριος V Κοσμᾶς ὁ προειρημένος διάκονος νοτάριος καὶ κουβουκλείσιος (κουβουκλήσιος ed.Rom.) T edd., sed cf. lat. | ἀνέγνω] ἐφώ(νησεν?) V 5 Ἀδριανοῦ post τοῦ ἁγιωτάτου V | Ῥώμης τῆς πρεσβυτέρας T om. V 7 ἀγαπητῷ T | θεοῦ + κεφάλαι(ον) δ' V, cf. lat. 8 τὸν τοῦ θεοῦ λαόν V 9 κατενοήσαμεν T | ἡ om. HV 9–10 ἐν παντὶ καιρῷ ὑπὸ τοῦ κήρυκος M 9 τοῦ² om. ed.Rom.* 11 οἷος V | ὑπάρχειν H M: εἶναι V T edd. | τῆς συμπα(θείας) V 12 τῇ ἀναστροφῇ om. V | καὶ ὅπως ἂν] fort. ὅπως ἂν καὶ, cf. lat. et *Greg.* 13 πρὸς ἑαυτὸν post ἂν V edd., sed cf. lat. | ἁπάντων ed.Rom.* 14 ἑαυτοῦ] „*L.* ἑαυτοῦ ἐπὶ τὰ θεῖα διαβαίνει" ed.Rom.^{mg} | αἰτούμενος – μεταβιβάσῃ] ἐπιβλέπων H | αἰτούμενος (~ *appetendo Greg.*, neglexit interpres latinus)] αἰτουμένοις V | θεῖα + πάντας T edd., sed cf. *Greg.* | μεταβιβάσει V T | ἁπάντων M 15 συνείδομεν] συνήδομεν H συνήδομαι V | ἠγαπημένῃ om. V^{ac} (add. V^{2} s.l.) | ἁγιωσύνῃ + καὶ T M edd., sed cf. lat. 17 ante Ἐν add. καὶ V | τῆς πίστεως τῆς ὁμολογίας M | ὑμῶν] ἡμῶν H | ἡμῶν om. H 21 ἡμετέρα] ὑμετέρα H | ὑμετέραν] ὑμῶν V | ὀρθόδοξον] εὐσεβῆ V 23 καὶ – εἰκόνων] locus suspectus; nam imaginum memoria infra p. 176,6 aptiorem locum habet; Speck, Interpolationen p. 161 alterum locum interpolatum esse censet

nostrum. et sicut iusserit sancta collectio uestra et de his.

Sancta synodus dixit: Legantur.

Cosmas praedictus legit.

Epistola Hadriani sanctissimi papae senioris Romae interpretata ex Latinorum dictione in Grecorum uocem

Dilecto fratri Tarasio patriarchae Hadrianus episcopus seruus seruorum dei PL 96, 1233

Pastoralibus curis, quibus conuenit nos pascere populum dei, et subtilissimis cogitationibus perpendentes quemadmodum praedicationis uox sana a praecone in omni tempore debeat praedicari et qualis pastor in compassione et qualis in conuersatione debeat esse, ut omnibus proximus compassione fiat et cunctis conuersatione insignis, quatinus et per piam miserationem ad se omnium infirmitates transferat et ipse per summum respectum sui ad diuina transcendat, considerauimus uestrae dilectae sanctitati sacra effari concordia et subtiliter uerbum manifestare.

In synodicis confessionis fidei uestrae, quae apostolicae sedi nostrae directa sunt per Leonem reuerentissimum presbyterum uestrum, inuenimus in eis in initio primae PL 96, 1236 paginae reuerentiam uestram ex laico ordine et imperatoria administratione ad sacrati gradus sublimatam esse fastigium, et uehementer in his anima nostra mirata est. et nisi uestram sinceram et horthodoxam fidem in praedictis synodicis sacri symboli secundum ritum sanctarum sex uniuersalium synodorum et de uenerabilibus imaginibus bene se inuenissemus habere, nullatenus auderemus huiuscemodi obaudire

4–187,13 *Hadriani I. epistula ad Tarasium patriarcham (JE 2449). monendum est in hac quidem epistula non ipsius Hadriani uerba tradita esse, sed interpretationem latinam uersionis graecae* 8–12 ~ *Greg. M. epist. 1,24 l. 192–199 Norberg*: Rursum cum me ad considerandum confero qualis rector in compassione qualisque esse debeat in contemplatione, perpendo ut et singulis sit compassione proximus, et prae cunctis contemplatione suspensus, quatenus et per pietatis uiscera in se infirmitatem ceterorum transferat, et per speculationis altitudinem semetipsum quoque inuisibilia appetendo transcendat, ne aut alta petens proximorum infirma despiciat, aut infirmis proximorum congruens alta appetere desistat.

17–177,1 et nisi – synodica *cf. Nicol. I. epist. 86 p. 448,30–449,4 Perels*: Dicit (*sc.* Hadrianus) enim, quod „nisi in erigendis imaginibus feruentius contra illarum depositores atque conculcatores ut uerus miles Christi resisteres, nequaquam uestrae consecrationi assensum praeberemus aut in ordine patriarchatus uestram dilectionem susciperemus: quae tantum declaratur inordinate promota, quantum conprobatur contra apostolica decreta inormiter praesumpta." *cf. Hadr. epist. ad imp. p. 169,15–17*

P VE 8–12 ~ *Greg.*

1 collectio ~ ὁμήγυρις: *aliis locis* collegium *uel* caterua *(cf. e.g. p. 115,11)* | de his + fiet F^{2mg} *edd.* 4 Adriani VE | sionioris *(sic)* P | interpretate P^{ac} (a *supra* e *add.* P^{c}) 6 IIII (*sc.* capitulum) P VE *in marg.* 7 suptilissimis P 8–12 perpendentes – transcendat] *uerba Gregorii (cf. app. font.) ex gr. translata sunt* 12 considerauimus] *interpres neglexit* περὶ τούτων πάντων 13 affari *ed. Rom.* ex* F | suptiliter P^{ac} (b *superscr.* P^{c}) 14 uestrae fidei *ed. Rom.* ex* F 17 fastidium P^{ac} (g *superscr.* P^{c}) 18 simboli VE 20 nullatinus P^{ac} (e *superscr.* P^{c}) | audiremus P^{ac} (e *superscr.* P^{c})

οὐδαμῶς ἂν ἐτολμήσαμεν τῶν τοιούτων ὑπακοῦσαι συνοδικῶν. ἀλλ' ὅσον ἡ καρδία
Ma. 1079 ἡμῶν ἐλυπεῖτο περὶ τῆς ἀναρμόστου παλαιᾶς ἐξ ἡμῶν διαστάσεως, τοσοῦτον εὑ-
ρόντες τὴν ὑμετέραν ὁμολογίαν καὶ τὴν ὀρθὴν πίστιν εὐφράνθη ἡ ἡμετέρα ψυχή.
Εὕρομεν δὲ ἐν τῇ προειρημένῃ συνοδικῇ ἐπιστολῇ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης μετὰ τὸ
πλήρωμα τῆς πίστεως καὶ τῆς ὁμολογίας τοῦ ἱεροῦ συμβόλου καὶ πασῶν τῶν
ἁγίων ἓξ συνόδων καὶ περὶ τῶν ἱερῶν καὶ σεπτῶν χαρακτήρων θαῦμα αἰνέσεως
καὶ περιπτύξεως ἄξιον, περιέχον ὅτι „καὶ τὰ ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἁγίας ἕκτης συνόδου
δέχομαι μετὰ πάντων τῶν ἐνθέσμως καὶ θειωδῶς ἐκφωνηθέντων παρ' αὐτῆς κανό-
νων, ἐν οἷς ἐμφέρεται·
Ἔν τισι τῶν σεπτῶν εἰκόνων γραφαῖς ἀμνὸς δακτύλῳ τοῦ Προδρόμου δεικνύμενος
ἐγχαράττεται, ὃς εἰς τύπον παρελήφθη τῆς χάριτος, τὸν ἀληθινὸν ἡμῖν διὰ νόμου
προϋποφαίνων ἀμνὸν Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν. τοὺς οὖν παλαιοὺς τύπους καὶ τὰς
σκιὰς ὡς τῆς ἀληθείας σύμβολά τε καὶ προχαράγματα τῇ ἐκκλησίᾳ παραδεδομένους
Ha. 100 κατασπαζόμενοι τὴν χάριν προτιμῶμεν καὶ τὴν ἀλήθειαν, ὡς πλήρωμα νόμου ταύ-
την ὑποδεξάμενοι. ὡς ἂν οὖν τὸ τέλειον καὶ ἐν ταῖς χρωματουργίαις ἐν ταῖς ἁπάν-
των ὄψεσιν ὑπογράφηται, *τὸν τοῦ αἴροντος τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου ἀμνοῦ*
La.-Co. 124 Χριστοῦ *τοῦ θεοῦ* ἡμῶν κατὰ τὸν ἀνθρώπινον χαρακτῆρα καὶ ἐν ταῖς εἰκόσιν ἀπὸ

16–17 cf. Ioh. 1,29

7–178,4 ὅτι – ἀπολυτρώσεως ~ Taras. epist. ad episc. or. p. 240,12–26 **10–178,4** Conc. Trull. can. 82, Synt. p. 193; Joannou I 1 p. 218–220. laudatur etiam Act. III p. 240,15–26; Act. IV 40 E – 41 A, Act. VI 220 C–E; cf. etiam Act. IV 41 D et 93 D–E. notandum est interpretem graecum ipsius canonis uerba inseruisse.

HV T M **10–178,4** = *Synt., Can.*

---

2 ἐλυπεῖτο] lac. indic. V³ (coll. lat., ut uidetur) | περὶ – διαστάσεως] *cf. adnotationem Anastasii in app. crit. lat. laudatam* **2–3** εὑροῦσα T edd. **3** εὐφρανθῇ T ηὐφράνθη V edd. | ὑμετέρα H **4** τῇ – ἁγιωσύνης] ταύτῃ reliquis omissis V, lac. indic. V³ **4–5** τὸ πλήρωμα] exspectaueris τὴν πληροφορίαν (~ *plenitudinem*), cf. Hebr. 10,22 et ACO ser. II, II 1 p. 396,17 **6** καὶ¹ om. H | θαῦμα] interpres fort. reddit *mirum* uel aliquid simile **7** αὐτῆς ex Tarasii ad Hadrianum epistula repetitum esse uidetur, cf. p. 240,12 | ἕκτης] ς' H | συνόδου] fort. ⟨ὁρισθέντα⟩ uel aliquid simile supplendum **11** διὰ + τοῦ ed.Rom.* **12** προϋποφαίνει V **13** τε om. M | παραδεδομένα T edd. **14** κατὰ ἀσπαζόμενοι (sic) H ἀσπαζόμενοι V **15** καὶ ἐν] κἂν M *Can.* καὶ *Synt.* **17** τὸν HV T *Can. Synt.* (cf. lat.): τὸ M (recte quidem in canone Trullano; cf. p. 240,22 et H.J. Vogt, AHC 20, 1988, p. 140)

synodica.* sed quanto cor nostrum tristabatur de inepta ueteri ex nobis distantia, tanto confessionem et rectam fidem uestram anima nostra inueniens laetata est.

Inuenimus autem in praedicta synodica epistola sanctitatis uestrae post plenitudinem Rom. 419
fidei et confessionem sacri symboli et omnium sanctarum sex synodorum et de sacris Ma. 1080
ac uenerabilibus characteribus miraculum laude ac ueneratione dignissimum contineri quia „et eandem sanctam sextam synodum suscipio cum omnibus regulis quae iure ac diuinitus ab ipsa promulgatae sunt, inter quas continetur:

In quibusdam uenerabilium imaginum picturis agnus digito Praecursoris exaratus ostenditur, qui in figuram praeteriit gratiae, uerum nobis per legem praeostendens agnum Christum deum nostrum. ergo ueteres figuras et umbras ut ueritatis indicia et praesagia ecclesiae traditas amplectentes gratiam praeferimus et ueritatem, hanc ut Ha. 99
plenitudinem legis suscipientes. ut ergo perfectio etiam per colorum operationes in cunctorum uultibus depingatur, *agni* Christi *dei* nostri, *qui* tulit *peccatum mundi* secundum humanum characterem, et in imaginibus a nunc pro ueteri agno depingi La.-Co. 123

8–179,3 *Conc. Trull. can. 82 (cf. app. font. gr.). hanc canonis interpretationem latinam omnium quae exstant in Actis Nicaenis pessimam ex prima Actorum uersione latina repetitam neque Anastasio debitam esse pro certo habeo.*

6–179,1 sanctam – diffinimus ~ *Iuo decr. IV 122, PL 161, 294 B–C*: Item de auctoritate sextae synodi. Adrianus papa Tarasio patriarchae. Actio secunda synodi VII: „Sanctam sextam synodum recipio cum omnibus canonibus suis in quibus dicitur: In quibusdam picturis sanctarum imaginum agnus praecursoris digito ostensus depingitur, qui in typum gratiae assumptus uerum nobis per legem Moysi praemonstrat agnum Iesum Christum dominum nostrum. Antiquis igitur figuris et umbris ad ueritatis praefigurationem ecclesiae sanctae traditis ualedicentes, gratiam et ueritatem praeferimus, et sicut plenitudinem legis recipimus. Verum igitur agnum, qui dominum nostrum Iesum Christum, secundum humanam imaginem effigiat, amodo pro ueteri agno, in imaginibus depingi iubemus." *Grat. cons. dist. III c. 29 col. 1360,28–41*: Item Adrianus papa Tharasio patriarchae: „Sextam sanctam sinodum recipio cum omnibus canonibus suis, in quibus dicitur: In quibus scripturis sanctarum imaginum agnus precursoris digito ostensus depingitur, qui in figuram transit gratiae, uerum nobis per legem Moysi premonstrans agnum Iesum Christum dominum nostrum. Antiquis ergo figuris et umbris, ad ueritatis prefigurationem ecclesiae sanctae traditis, uale dicentes, gratiam et ueritatem preferimus, et sicut plenitudinem legis recipimus. Verum igitur agnum dominum nostrum Iesum Christum secundum imaginem humanam amodo etiam in imaginibus pro ueteri agno depingi iubemus." *cf. dist. XVI c. 5 col. 43,4–5*: „Sextam sanctam sinodum recipio cum omnibus canonibus suis."

P VE **6–179,1** ~ *Iuo, Grat.*

---

1 synodica + ita est in greco, sed a papa in his est uerbis transmissum: „sed quantum cor nostrum merore consumptum est de illicita uestra ordinatione" P E *(Anastasii adnotatio marginalis, quae spectat ad uerba* sed quanto – distantia, *falso loco in textum recepta)* | sed + et F^2 *in ras. (adnotationem Anastasii uerbis Hadriani coniungens)* | quantum *ed. Rom.** | distantia] *huc referenda est Anastasii adnotatio in codd. post* synodica *tradita, uide supra* **2** letata *codd.* **5** caracteribus VE | miraculum ~ θαῦμα, *cf. app. crit. gr.* **6** eandem sanctam sextam synodum *scripsi coll. gr. et Iuone et Grat. et Act. III p. 241,13–15*: easdem sanctas sex synodos *codd. (mendum interpreti tribuendum esse uix credideris; cf. Lamberz, „Falsata" p. 221–222 et 229)* **7** ipsa *scripsi (uide supra)*: ipsis *codd.* | quas F^2: quos P VE **8–9** exaratus ostenditur *ed. Rom.*^{corr}: exaratus ostendi *codd., exspectaueris* exaratur ostensus *(cf. Act. III p. 241,16–17 et Act. VI 219 C 10),* demonstratus exaratur *La.-Co.*^{mg}, *cf.* ostensus depingitur *Iuo Grat.* **9** in figuram praeteriit] *exspectaueris* in figura praeiit *uel* in figura(m) praecessit *(cf. Act. III p. 241,17 et Act. VI 219 C 10–11)* | praeostendens *etiam Act. IV 39 E 6,* praemonstrans *Act. III p. 241,17 et Act. VI 219 C 12 (cf. Iuo et Grat.)* **10** deum P V *(cf. gr.)*: dominum E *edd.* **11** praesagia ~ προχαράγματα? *aliis locis* praecedentes characteres *aut* praefigurationes *(cf. etiam Iuo et Grat.)* **13** tulit] *exspectaueris* tollit, *cf. Vulg. et Act. III p. 241,22 etc.* **14** secundum humanum characterem ~ κατὰ τὸν ἀνθρώπινον χαρακτῆρα, *cf. app. crit. gr.* | in *om.* E *edd.* | imaginibus a nunc] imaginem hominis F^2 *edd.*

τοῦ νῦν ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ ἀμνοῦ ἀναστηλοῦσθαι ὁρίζομεν, δι' αὐτοῦ τὸ τῆς ταπεινώσεως ὕψος τοῦ θεοῦ λόγου κατανοοῦντες καὶ πρὸς μνήμην τῆς ἐν σαρκὶ πολιτείας τοῦ τε πάθους αὐτοῦ καὶ τοῦ σωτηρίου θανάτου χειραγωγούμενοι καὶ τῆς ἐντεῦθεν γενομένης τῷ κόσμῳ ἀπολυτρώσεως."

Ταύτῃ τῇ μαρτυρίᾳ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τὴν τῶν πονηρῶν περιεργίαν καὶ ἀδολεσχίαν τῶν αἱρετικῶν ἀφορίζουσα ἀπώσατο ἡ ὑμετέρα ἀδελφικὴ ἱερωσύνη. καὶ καθὼς ἡ αὐτῶν πονηρὰ σπουδὴ παρ' ὑμῶν οὐκ ἐδέχθη οὐδὲ ὑπὸ τῆς θείας χάριτος, ἀλλ' ἀβέβαιος ἐλογίσθη ἐν τοῖς τοιούτοις, περιεζωσμένων *τὴν ὀσφὺν τῆς διανοίας* ἡμῶν ὁμολογεῖ καὶ ἡ ἡμετέρα καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ Ῥωμαϊκὴ ἐκκλησία, ὁμονοοῦσα καὶ συμφωνοῦσα ἐξ ἐναντίας τῆς τῶν αἱρετικῶν ἀνοίας, ὑφ' ὧν πολεμουμένη καὶ οὕτως συντιθεμένη πεφανέρωται. ὅθεν λοιπὸν περὶ τῶν σεπτῶν εἰκόνων τῶν κατὰ τὸν ἀνθρώπινον χαρακτῆρα Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν τοῦ καθ' ἡμᾶς καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς καὶ δι' ἡμᾶς σαρκωθέντος καὶ τῆς ἁγίας ἀχράντου καὶ ἀληθῶς θεογεννήτορος, λοιπὸν δὲ καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ ἡ ὑμετέρα ἠγαπημένη ἁγιωσύνη σέβειν καὶ προσκυνεῖν συνέθετο. διὸ τὴν αὐτῆς ὀρθόδοξον προαίρεσιν, ἐὰν καθὼς ἀπήρξατο παραμείνῃ, παντελῶς αὐτὴν ἐπαινοῦμεν, καὶ ὡς ποιμαντικῇ μερίμνῃ φροντίζοντες συμβουλεύομεν, ἵνα τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, ἥνπερ ἅπαξ ὡμολόγησεν, ἀμετάθετον διατηρήσῃ κηρύττων καὶ διδάσκων. *θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύνα-*
Rom. 420 *ται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός.* τίς οὖν τῆς ἀγαπήσεως τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ πλησίον τῆς ἐν Χριστῷ οὔσης τὸ στήριγμα κρατῶν τὸν αὐτὸν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν τοῦ θεοῦ καὶ ἀνθρώπου υἱὸν παρ' ἑαυτῷ οὐκ ἔθετο θεμέλιον; ὁμολογούμενον γάρ ἐστιν, ὅτι ὅπου ὁ Χριστὸς θεμέλιός ἐστι, τῶν ἀγαθῶν ἔργων

8–9 1 Petr. 1,13; cf. Is. 11,5; Eph. 6,14 18–19 1 Cor. 3,11 19–20 τῆς – οὔσης cf. Mt. 22,37–40

5–11 Ταύτῃ – πεφανέρωται cf. Taras. epist. ad episc. or. p. 240,27–242,2

HV T M

1 ἀντὶ] ἀπὸ H | τοῦ² om. V 6–7 καὶ καθὼς] καθὼς καὶ ed.Rom.* ex lat., ut uidetur, sed interpres latinus ea quae sequuntur usque ad τοιούτοις uix recte intellexit 7 ὑμῶν V T: ἡμῶν H M (cf. lat.), sed haec potius ad Tarasii synodica spectant, cf. p. 240,27–242,1 8 ἀλλ' – ἐλογίσθη om. V 8–9 περιεζωσμένων – ὁμολογεῖ om. V 8 περιεζωσμένων scripsi coll. lat.: περιεζωσμένον H περιεζωσμ(έ)ν sine abbr. T περιεζωσμένοι M περιεζωσμένη γὰρ ed.Rom.* 10–11 ὑφ' – συντιθεμένη om. V 10–11 πολεμουμένη καὶ] fort. καὶ πολεμουμένη scribendum, cf. lat. 11 οὕτως om. T edd. | πεφανέρωται] sc. ἡ ὑμετέρα ἀδελφικὴ ἱερωσύνη (interpres latinus haec ad ecclesiam Romanam rettulit) 11–12 ὅθεν – εἰκόνων] ὅθεν ἐπεὶ τὰς σεπτὰς εἰκόνας T (ex coni. ut uidetur) edd. 12 τῶν H M: τὸν V τήν τε T τόν τε ed.Rom.* | τὸν] τὸ ed.Rom., sed cf. supra p. 176,17 13 καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς καὶ δι' ἡμᾶς V M (cf. lat.): καὶ δι' ἡμᾶς καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς H T | ἡμᾶς¹] ἡμῶν ed.Rom.*, sed cf. e.g. Ioh. Dam. exp. fid. c. 51,32–33 Kotter II | καὶ³ om. M | ὑπεραγίας H 14 καὶ + ἐκ M 15 διὸ om. T edd. | αὐτῆς T: αὐτοῦ H M αὐτὴν V | ἐὰν om. V 16 αὐτὴν om. T edd. fort. recte (cf. lat.) 16–17 ὡς – φροντίζοντες om. V 17 ἥνπερ] ἣν V 18 κηρύττων (κηρύσσων H) καὶ διδάσκων HV M: κηρύττουσα καὶ διδάσκουσα T edd., sed mendum potius interpreti tribuendum 19 ὅστις V | Χριστὸς Ἰησοῦς H 19–21 τίς – θεμέλιον] τίς ~ *quisquis,* inde interpres graecus constructionem uerborum mutauit 20 θεοῦ HV M (cf. lat.): Χριστοῦ T edd. | τοῦ²] τῆς H 22 ὅτι om. V

diffinimus, per ipsum dei uerbi humilitatis celsitudinem considerantes et ad memoriam in carne conuersationem, tam scilicet passionem eius quam salutarem mortem atque redemptionem quae hinc est mundo effecta manu quodammodo reducentes."

Hoc testimonio horthodoxae fidei malignorum curiositatem et hereticorum garrulitatem uestrum reppulit fraternum sacerdotium, quemadmodum et eorum maligna sollicitudo non est a nobis neque a gratia diuina recepta, sed instabilis in huiusmodi reputata, siquidem nobis *succinctis lumbos mentis* nostrae confitetur etiam nostra catholica et apostolica Romana ecclesia, consonans et concordans aduersus hereticorum amentiam, a quibus etiam impugnata taliter disposuisse ostenditur. quia ergo sanctas imagines Christi dei nostri, qui secundum nos et pro nobis et propter nos incarnatus est iuxta humanum characterem, atque sanctae intemeratae et reuera dei genitricis necnon et sanctorum eius uestra dilecta sanctitas colere ac adorare pollicita est, idcirco eius horthodoxum propositum, si quemadmodum coepit perseuerauerit, modis omnibus collaudamus et ut pastoralis curae sollicitudinem habentes consilium damus ut horthodoxam fidem, quam semel confessa est, immutabilem seruet praedicando pariter et docendo. *fundamentum enim aliud nemo potest ponere praeter id* PL 96, 1237
quod positum est, quod est Christus Iesus. ergo quisquis dilectionis dei et proximi ac fidei quae in Christo est firmamentum tenet, eundem Iesum Christum dei et hominis filium apud se posuit fundamentum. confitendum est enim quia, ubi Christus fun-

15–181,17 ~ *Greg. M. epist. 9,136 l. 1–34 Norberg (cf. epist. 9,28 l. 16–42)*: Gregorius Anastasio Antiocheno. Fraternitatis tuae scripta suscepi professionem fidei recte seruantia magnasque omnipotenti Deo gratias retuli, qui et in mutatis (immutatis *codd., corr. Norberg*) gregis sui pastoribus fidem, quam semel sanctis patribus tradidit, etiam post eos immutabilem custodit. Praedicator autem egregius dicit: 'Fundamentum aliud nemo potest ponere praeter id quod positum est, qui (*v.l.* quod) est Christus Iesus.' Quisquis ergo cum dilectione Dei et proximi fidei, quae in Christo est, firmitatem tenet, eundem Iesum Christum Dei et hominis filium apud se posuit fundamentum. Sperandum ergo est quia, ubi Christus fundamentum est, bonorum quoque operum sequatur aedificium. Ipsa quoque per se ueritas dicit: 'Qui non intrat per ostium in ouile ouium, sed ascendit aliunde, ille fur est et latro; qui autem intrat per ostium, pastor est ouium.' Quae paulo post subicit dicens: 'Ego sum ostium.' Ille ergo ad ouile ouium intrat per ostium, qui intrat per Christum. Ipse autem per Christum ingreditur, qui de eodem creatore ac redemptore humani generis uera sentit et praedicat, praedicata custodit, (*quae sequuntur usque ad* Ipse et *in Hadr. epist. ad uerbum laudantur*) culmen regiminis ad officium portandi oneris suscipit, non ad appetitum gloriae transitorii honoris. Curae quoque suscepti ouilis solerter inuigilat, ne oues Dei aut peruersi homines praua loquentes dilanient aut maligni spiritus oblectamenta uitiorum suadentes deuastent. (Certe beatum – pascit oues Dei *deest in epist. 9,28*) Certe beatum Iacob, qui pro uxoribus suis diu seruierat, dixisse meminimus: 'Viginti annis fui tecum, oues tuae et caprae steriles non fuerunt. Arietes gregis tui non comedi nec captum a bestia ostendi tibi. Ego damnum omne reddebam, quicquid furto perierat, a me exigebas. Die noctuque aestu urebar et gelu, fugiebat somnus ab oculis meis.' Si igitur sic laborat et uigilat, qui pascit oues Laban, quanto labori quantisque uigiliis debet intendere, qui pascit oues Dei? Sed in his omnibus ipse nos instruat, qui propter nos homo factus est, qui dignatus est fieri quod fecit. Ipse et infirmitati meae et tuae caritati spiritum sui amoris infundat atque in omni sollicitudine et custodia circumspectionis oculum nostri cordis aperiat.

P VE 15–181,17 ~ *Greg.*

1 uerbi *ed. Rom.*: uerbum *codd.* 1–3 ad – reducentes] *interpres aut* χειραγογούμενοι *male intellexit aut alia in gr. legit, exspectaueris* ad memoriam in carne factae conuersationis, tam scilicet passionis eius quam salutaris mortis atque redemptionis ... adducti *(cf. Act. III p. 241,24–25; Act. IV 42 A 8–11 etc.)*, manu quodammodo *legitur etiam Act. IV 42 D 12 et 94 E 12–13; Act. VI 226 E 10* 3 adque P^{ac} (d *in* t *mut.* P^{x}) | effectam VE 5–7 quemadmodum – siquidem] *locus difficilis, interpres non solum constructionem uerborum, sed etiam sensum mutauit, cf. gr.* 6 nobis] *interpres* ἡμῶν *legisse uidetur* | a^{2} *om.* P^{ac} (*superscr.* P^{c}) | gratiam P^{ac} *(abbr. del.)* 12 ac] atque *ed. Rom.** | sollicita P 13 cepit VE 15–181,6 ut – custodit] *haec Gregorii uerba ex gr. in lat. retrouersa sunt, cf. app. font.* 16 nemo *post* ponere E *edd.* 17 Christus *scripsi coll. Vulg. et Greg., cf. gr.*: dominus *codd.* 17–18 ac fidei *deest in gr.* 18 Christo] ipso *ed. Rom.**, *sed cf. gr. et Greg.* | firmamentum *ex gr. uel ex Vulg. (Col. 2,5)*

ἐξακολουθεῖ ἡ οἰκοδομή. αὐτὴ δὲ δι' αὐτῆς *ἡ ἀλήθεια λέγει· ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας* εἰς τὸ ποίμνιον, ἀλλ' εἰσερχόμενος ἄλλοθεν, *ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶ καὶ λῃστής, ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας ποιμήν ἐστι τῶν προβάτων.*
Ma. 1082 καθὼς ὁ αὐτὸς σωτὴρ ἔφη λέγων· *ἐγώ εἰμι ἡ θύρα.* ἐκεῖνος οὖν πρὸς τὸ ποίμνιον εἰσέρχεται ὁ διὰ τῆς θύρας εἰσερχόμενος, καὶ ὁ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας διὰ Χριστοῦ εἰσέρχεται, ὅστις ἐκ τοῦ αὐτοῦ δημιουργοῦ καὶ λυτρωτοῦ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους τὴν ἀλήθειαν συνιεὶς διαφυλάττει καὶ τηρεῖ, τὸν βαθμὸν τῆς ποιμαντικῆς ἀξίας βαστάζων τὸ βάρος ἀνέχεται, οὐ πρὸς τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τὴν παρερχομένην ἀποβλέπων, ἀλλ' ὡς ἀναδεξάμενος τὸ ποίμνιον ἐπιμελῶς ἀγρυπνεῖ, ἵνα μὴ τὰ πρόβατα τοῦ θεοῦ εἴτε διὰ διεστραμμένων ἀνθρώπων καὶ σκολιὰ λαλούντων εἴτε κακῷ πνεύματι πειθόμενα παραφθαρῶσιν. ἀληθῶς δὲ καὶ ὁ μακάριος Ἰακώβ, ὅστις διὰ γυναῖκας πολλὰ ἔτη ἐδούλευσε Λάβαν τῷ πενθερῷ αὐτοῦ, φαίνεται λέγων· *εἴκοσι ἔτη ἐγώ εἰμι μετά σοῦ. τὰ πρόβατα καὶ αἱ αἶγές σου οὐκ ἠτεκνώθησαν· κριοὺς τῶν προβάτων σου οὐ κατέφαγον· θηριάλωτον οὐκ ἐνήνοχά σοι, ἐγὼ ἀπετίννυον παρ' ἐμαυτοῦ κλέμματα ἡμέρας καὶ κλέμματα νυκτός· ἐγενόμην τῆς ἡμέρας συγκαιόμενος τῷ καύματι καὶ τῷ παγετῷ τῆς νυκτός· καὶ ἀφίστατο ὁ ὕπνος ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου.* ἐὰν οὕτως κάμνῃ καὶ ἀγρυπνῇ ὁ ποιμαίνων τὰ πρόβατα Λάβαν, πόσους καμάτους, πόσας ἀγρυπνίας ὀφείλει ὑποφέρειν ὁ ποιμαίνων τὰ πρόβατα τοῦ θεοῦ; ἀλλ' ἐν πᾶσι τούτοις αὐτὸς ὑμᾶς στηρίξει καὶ διδάξει, ὃς δι' ἡμᾶς ἄνθρωπος ἐγένετο καταξιώσας γενέσθαι ὃ ἐποίησεν, αὐτὸς τὴν ἀγάπην
La.-Co. 125 τοῦ ἁγίου αὐτοῦ πνεύματος καὶ τὸν πόθον ἐκχεεῖ εἰς ὑμᾶς καὶ ἐκ πάσης μερίμνης διατηρήσει καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς διανοίας ὑμῶν ἀνοίξει, ἵνα διὰ τοῦ μόχθου καὶ τοῦ ἀγῶνος τῆς ὑμετέρας ἀγάπης καὶ τοῦ δρόμου τὴν ἡμετέραν μιμουμένης ἀποστολικὴν τῆς πάλαι ὀρθοδόξου πίστεως τὴν παράδοσιν ἐν τοῖς μέρεσι τοῖς τῶν
Ha. 101 εὐσεβῶν βασιλέων ἡμῶν αἱ ἱεραὶ καὶ σεπταὶ εἰκόνες κατὰ τὴν ἀρχαίαν τάξιν σταθῶσιν, ὅπως ἐν τούτῳ τὸ ὑμέτερον σταθηρὸν διαμείνῃ ἱερατεῖον.

---

1 ἡ ἀλήθεια cf. Ioh. 14,6 1–3 ὁ μὴ εἰσερχόμενος – προβάτων cf. Ioh. 10,1–2 4 Ioh. 10,9 13–17 Gen. 31,38–40 23 τοῦ ἀγῶνος – τοῦ δρόμου cf. 2 Tim. 4,7

HV T M

---

1 ἡ¹ om. V | αὐτὴ] αὕτη H | δὲ HV M (cf. lat.): γοῦν T edd. | αὐτῆς] ἑαυτὴν T ἑαυτῆς ed.Rom.* 2 ἐκεῖνος om. V 3 τῶν om. V 4 ἔφη λέγων] λέγει V | πρὸς τὸ ποίμνιον] εἰς τὸ ποίμνιον πρὸς τὸ ποίμνιον (sic) T εἰς τὸ ποίμνιον ed.Rom.* 5–6 εἰσέρχεται – ὅστις] locus difficilis, fort. non a librariis, sed ab interprete obscuratus; exspectaueris coll. lat. et *Greg.* εἰσέρχεται διὰ τῆς θύρας, ὅστις διὰ Χριστοῦ εἰσέρχεται, αὐτὸς δὲ διὰ Χριστοῦ εἰσέρχεται, ὅστις κτλ. 5–6 ὁ¹ – εἰσέρχεται om. H 5 τῆς² om. V 6 ὅστις ἐκ τοῦ] ὅστις περὶ τοῦ ed.Rom.^{mg} coll. lat. non male, sed mendum potius interpreti tribuendum | ἀνθρωπείου T^{pc} 7 διαφυλάττει συνιεὶς V | τηρεῖν M 8 βαστάζων M: καὶ βαστάζων T καὶ βαστάζειν HV edd. | τὴν² om. H 10 τοῦ θεοῦ om. M | σκολιὰ V 11 φθαρῶσιν V | ἀληθῶς] ὡς ἀληθῶς M | ὁ om. T | μακάριος + ἔσται T 12 ἐδούλευσε] δουλεύσας T edd. | Λάβαν – αὐτοῦ deest in lat. 13 πρόβατα] πρόβατά σου V *Sept.* | αἱ om. T | ἠτέκνωσαν V 14 οὐκ ἔφαγον V | ἀνενήνοχά *Sept.* 15 παρ'] ἀπ' T edd. | ἐμαυτοῦ + τὰ V edd. | κλέμματα² om. V 15–16 τῆς ἡμέρας om. H 16 τῷ² om. *Sept.* 17 κάμνῃ] ποιῇ Vc ποιεῖ ed.Rom.* | ἀγρυπνεῖ ed.Rom.* 19 θεοῦ] Χριστοῦ T edd. | ὑμᾶς] ἡμᾶς HV (H post στηρίξει) 19–22 στηρίξῃ ... διδάξῃ ... ἐκχέῃ ... διατηρήσῃ ... ἀνοίξῃ ed.Rom.* 20 αὐτὸς] exspectaueris αὐτὸς ⟨καὶ⟩, cf. lat. et *Greg.* | τὴν ἀγάπην post πνεύματος V 21 ἐκχεεῖ scripsi: ἐκχέει HV M ἐκχέῃ T edd. | ἡμᾶς HV 22 ἡμῶν HV 22–24 διὰ – παράδοσιν] exspectaueris coll. lat. et *N.T.* διὰ τοῦ δρόμου καὶ τοῦ ἀγῶνος καὶ τοῦ μόχθου τῆς ὑμετέρας ἀγάπης τὴν ἡμετέραν ἀποστολικὴν μιμουμένης τῆς πάλαι ὀρθοδόξου πίστεως παράδοσιν 23 ὑμετέρας] ὑμῶν V | μιμουμένην HV μιμουμέν(ων) T 24 τὴν om. T edd. fort. recte (uide supra) | τοῖς² om. V 25 εὐσεβῶν om. V 25–26 σταθῶσι τάξιν V (τάξιν om. V^{ac}, add. V^{2} in fine lineae) 26 ἡμέτερον H M | σταθερὸν HV | διαμένει H

damentum est, bonorum etiam operum sequatur aedificium. ipsa uero per se *ueritas* dicit: *qui non intrat per ostium in ouile, sed* intrat *aliunde, ille fur est et latro. qui autem intrat per ostium, pastor est ouium.* unde rursus idem saluator ait: *ego sum ostium.* ille ergo ad ouile intrat per ostium qui intrat per Christum, ipse autem per Ma. 1081
Christum intrat qui de eodem conditore et liberatore humani generis ueritatem intel- Rom. 420
legens praedicat et custodit, culmen regiminis ad officium portandi oneris suscipit, non ad appetitum gloriae transitorii honoris, curae quoque suscepti ouilis sollerter inuigilat, ne oues dei aut peruersi homines praua loquentes dilanient aut maligni spiritus oblectamenta uitiorum suadentes deuastent. certe beatum Iacob, qui pro uxoribus diu seruierat, dixisse meminimus: *uiginti annis fui tecum; oues tuae et caprae steriles non fuerunt; arietes gregis tui non comedi nec captum a bestia ostendi tibi; ego damnum omne reddebam; quicquid furto perierat, a me exigebas; die noctuque aestu urebar et gelu; fugiebat somnus ab oculis meis.* si igitur sic laborat et uigilat qui pascit oues Laban, quanto labori quantisque uigiliis debet intendere qui pascit oues dei? sed in his omnibus ipse uos instruat qui propter nos homo factus est et qui dignatus est fieri quod fecit, ipse et caritatem sancti spiritus sui ac amorem infundat in uos et ab omni cura conseruet et oculos uestrae mentis aperiat, ut per cursum et La.-Co. 126
agonem atque sollicitudinem uestrae dilectionis apostolicam nostram imitantis priscae ac horthodoxae fidei traditionem * in partibus piorum imperatorum nostrorum sacrae ac uenerabiles iconae secundum antiquum ordinem sistant, quatinus uestrum Ha. 102
per hoc stabile permaneat sacerdotium.

P VE

1 per se ueritas] perseueritas *(sic)* VE 2 ostium] hostium VE | ouile + ouium *Vulg. et Greg., sed cf. gr.* | intrat[2]] ascendit *Vulg. et Greg., sed cf. gr.* 3 hostium VE 4 ostium[1]] hostium VE | ouile + ouium *Greg., sed cf. gr.* 5 conditore et liberatore ~ δημιουργοῦ καὶ λυτρωτοῦ 6–16 culmen – et] *haec ad uerbum ex Greg. desumpta sunt, non ex gr. retrouersa, cf. app. font.* 6 honeris V honoris E (*corr.* F[2]) 12 exiebas P 15 et *fort. delendum, cf. Greg.* 18 dilectionis] dilectionem P[ac] (is *superscr.* P[c]) 19 *post* traditionem *add.* P E et hinc quoque (+ apud Grecos E *edd.*) multa subtracta sunt, quae (quod E, *corr.* F[2]) tamen sicut missa sunt in archiuo (archiuio *ed. Rom.**) Romanae repperiuntur ecclesiae (et hinc – ecclesiae *ed. Rom.*[mg] *ex* F) et in editione altera *(cf. Hadr. epist. ad imp. p. 163,16–165,15)* memorantur (et in editione altera memorantur *om.* E *edd., add. La.-Co.*[mg] *ex* P); *haec Anastasii adnotatio falso loco in textum recepta pertinet ad locum p. 185,1* (*post* nostris; *cf. Coll. Brit.*)

Μετὰ γὰρ τὴν ὁμολογίαν τῆς πίστεως ὑμῶν ἐγνώσθη ἡμῖν, ὅτι ἡ ὑμετέρα σεπτὴ ὁσιότης ἠξίωσε τοὺς εὐσεβεστάτους καὶ ὀρθοδόξους καὶ ζηλωτὰς τοὺς γενομένους εἰς δόξαν θεοῦ πιστοὺς βασιλεῖς ἡμῶν τοὺς ὑπερμάχους τῆς ἀληθείας περὶ τοῦ γενέσθαι σύνοδον οἰκουμενικήν, καὶ συνέθεντο ἐνώπιον παντὸς τοῦ φιλοχρίστου αὐτῶν
Rom. 421 λαοῦ τῇ ὑμετέρᾳ ἱκεσίᾳ εὐσεβῶς ἐπινεύσαντες καὶ τὴν σύνοδον ὥρισαν ἐν τῇ βασιλίδι αὐτῶν πόλει γενέσθαι. ἡμεῖς δὲ σὺν μεγάλῳ πόθῳ, καθὼς ἐνεφέρετο ἐν τῇ αὐτῶν θείᾳ κελεύσει, γνησίους καὶ δοκίμους καὶ φρονίμους ἱερεῖς περὶ τῆς συστάσεως τῶν ἱερῶν εἰκόνων, ἵνα ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τάξει ἐν τοῖς μέρεσιν ἐκείνοις καταστα-
θῶσι, μετὰ μεγίστης χαρᾶς ἀνεπέμψαμεν.

Ἀλλ' ἡ ὑμετέρα ὁσιότης τοῖς αὐτοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ τροπαιούχοις βασιλεῦσι προθύμως ἀναγάγοι, ἵνα ἐν πρώτοις τὸ ψευδοσύλλογον ἐκεῖνο τὸ γενόμενον χωρὶς τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου ἀτάκτως καὶ ἀσυλλογίστως ἐξ ἐναντίας τῆς τῶν σεπτοτάτων πατέρων παραδόσεως κατὰ τῶν θείων εἰκόνων ἀναθεματισθῇ παρόντων τῶν ἀπο-

1–6 Μετὰ – γενέσθαι cf. Taras. epist. ad episc. or. p. 242,4–5; cf. etiam Taras. apol. p. 10,13–15; sacra imp. ad syn. p. 46,22–31 13 θείων εἰκόνων cf. Hadr. epist. ad imp. p. 150,3–4 et epist. episc. or. ad Taras. p. 252,10

HV T M

1 ὑμῶν] ἡμῶν V | ἀνεγνώσθη (i.e. in Taras. epist. ad Hadr.) V non male, sed ἐγνώσθη potius est mendum interpretis (cf. lat. *notum factum*) | ἡμετέρα T 2 ὀρθοδοξοτάτους T edd. 2–3 καὶ² – θεοῦ om. V 2–3 τοὺς² – ἀληθείας] ordo uerborum interpreti tribuendus 4 παντὸς om. V^ac (add. V² s.l.) 7 θεία αὐτῶν M 8 ἱερῶν] ἁγίων V σεπτῶν H 9 ἐπέμψαμεν T edd. 11 ἀναγάγη M ἀνάγει H | τὸ ψευδοσύλλογον ἐκεῖνο τὸ γενόμενον T (interpres legit *pseudosyllogum illud quod ... actum est,* cf. Coll.Brit. et Hadr. epist. ad imp. p. 163,14, cf. etiam Act. IV 72 B 12–13 et Act. V 173 B 11–12): τὸν ψευδοσύλλογον ἐκεῖνον τὸν γενόμενον HV M ὁ ψευδοσύλλογος ἐκεῖνος ὁ γενόμενος ed.Rom.* 12 ἀτάκτως + δὲ H | τῆς om. V^ac, ins. V² | σεπτῶν V om. H 13 πατέρων V² in ras.

Porro post confessionem fidei uestrae notum factum est nobis quod uestra uenerabilis sanctitas postulauerit ab horthodoxis ac zelatoribus et propugnatoribus ueritatis, piissimis uidelicet imperatoribus nostris, qui ad gloriam dei facti sunt, quo fieret uniuersalis synodus, et repromiserint coram omni christiano populo suo supplicationi uestrae pie annuentes synodumque in regia urbe sua fieri diffinientes. nos autem, quemadmodum et in ipsorum diuina iussione continebatur, dilectos nobis et approbatos atque prudentes sacerdotes pro statu sacrarum imaginum, ut prisco illis in partibus ordine constituantur, cum magno desiderio et maximo gaudio destinauimus.

Sed uestra sanctitas eisdem piissimis et triumphatoribus imperatoribus alacriter suggerat ut in primis pseudosyllogus ille, qui sine apostolica sede inordinate ac <in>syllogistice factus est aduersus uenerabilium patrum traditionem contra diuinas imagi- PL 96, 1240

5–8 nos – destinauimus *cf. sacra imp. ad Hadr. p. 6,16–21; Hadr. epist. ad imp. p. 163,12–13* 10–185,1 ut – nostris ~ *Hadr. epist. ad imp. p. 163,13–16*

9–185,1 Sed – nostris ~ *Coll. Brit. f. 103^{v}–104^{r} (ex Hadriani epistularum registro)*: Adrianus Tarasio patriarchae: „Studeat uestra sanctitas eosdem serenissimos ac triumphatores pios imperatores obnoxius poscendo subgerere, ut in primis pseudosyllogum illum (*leg.* illud, *cf. p. 163,14*), quod sine apostolica sede inormiter ac inracionabiliter nequiterque contra sanctorum patrum uenerabilium tradiciones (*leg.* tradicionem) de sacris imaginibus auctum (*leg.* actum) est, anathematentur (*leg.* anathematizetur) presentibus missis nostris." *Ea quae sequuntur (ed. Ewald, JE 2449 p. 299–300; Lamberz, „Falsata" p. 218; cf. Maccarrone, Il papa Adriano p. 113–114) in Anastasii uersione desunt (uide tamen adnotationem eius in app. crit. ad p. 181,19 laudatam), simillimis autem uerbis in Hadr. epist. ad imp. exposita sunt (cf. supra p. 163,16–165,2 et p. 165,8–13).* „Et tunc, sicut antiquitus mos extitit, sub iusiurandum eorum (imperatorum *Ewald vix recte*) piissima ac traquillissima (tranquillissima *Ewald*) potestas una cum serenissima donna (domna *Ewald*) augusta seu et uestre almitati (uestra almitate *Ewald*) necnon et totum sinclitus (*leg.* toto sinclito) uerbum commonitorium per piam sacram nobis dirigere dignetur, corporale tribuentes sacramentum, quia non est apud eorum imperialis potestas (imperialem potestatem *Ewald, an* imperialis potestas *delendum et* apud eos *scribendum? cf. p. 163,21*) partis cuiuslibet fauor ac defensio, sed equalitatem utrisque partibus conseruabunt, nullatenus necessitatem facientes in quocumque capitulo eis que (qui *Ewald*) a nobis diriguntur quoquomodo, sed et omni honore conpetenti munificentia et susceptione dignos eos habebant (habebunt *Ewald*)." Item. „Et si hoc pariter eorum serenissima clementia (serenissimae clementiae *Ewald*) uestra niteat suaderi (suadere *Ewald*) sanctitas, ut sicut ex antiquitus ab orthodoxis imperatoribus seu a ceteris Christianorum fidelium oblata atque concessa sunt patrimonia beati Petri apostolorum principis faucto (*leg.* fautoris <nostri>, *cf. p. 165,10*) in integro nobis restituere dignetur pro luminariorum concinnationibus eidem Dei ecclesię atque alimoniis perpauperum (pauperum *Ewald*), immo et consecrationes archiepiscoporum, sicut olitana constat tradicio, nostre diocesis existentes penitus canonicę sancte nostre Romanę restituere dignetur aecclesię (sancte – aecclesię *del. Ewald, sed cf. p. 165,13*)." *cf. Iuo decr. IV 159, PL 161, 302 C* (De damnando concilio quod factum est aduersus sacras imagines. Actio II septimae synodi. Adrianus papa Tharasio patriarchae) = *decr. V 40, PL 161, 336 B* (Quod beati Petri sedes caput est omnium ecclesiarum et omnes decretis eius assentire debent. Adrianus papa ex actione secunda septimae synodi): „Sanctitas uestra piis et triumphatoribus imperatoribus suggerat, quatenus falsum concilium illud quod factum est sine apostolica sede inordinabiliter contra constitutionem uenerabilium patrum aduersus sacras imagines, anathematizetur coram apocrisiariis nostris."

P VE 9–185,1 ~ *Coll. Brit., Iuo*

5 nostrae P^{ac} (n *exp. et* u *superscr.* P^{c}) | sua *om. ed. Rom.** | *exspectaueris* diffinierunt, *cf. gr.* 6 diua *ed. Rom.** | iussione *om.* V^{ac} *(add.* V$^{1-2}$ *in fine lineae)* E, *post* continebatur *ins. ed. Rom.** 9–185,1 Sed – nostris] *satis differunt ipsius Hadriani uerba quae traduntur in Coll. Brit. (cf. app. testim.), cf. etiam Hadr. epist. ad imp. p. 163,13–16* 9 imperatoribus *post* piissimis E *edd.* 9–10 suggerentes V^{ac} (entes *del. et* at *superscr.* V$^{1-2}$) E 10 pseudosyllogus + id est falsum collegium *(adnotatio Anastasii, ut uidetur; cf. p. 15,24–25)* V^{1mg} E | ac] et *ed. Rom.** 10–11 insyllogistice *ed. Rom., cf. gr.*: syllogistice *codd.* asyllogistice *La.-Co.^{mg}* 11 diuinas ~ θείων, *imagines ab ipso Hadriano nusquam sic appellantur, cf. app. font. gr.*

κρισιαρίων ἡμῶν· καὶ πᾶν ζιζάνιον ἐκριζωθῇ ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, καὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁ λόγος πληρωθῇ, ὅτι *πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς.*
Ma. 1083 καὶ πάλιν· *σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν· καὶ σοι δώσω τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· καὶ ὅσα ἂν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ὅσα ἂν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τοῖς οὐρανοῖς.* οὗ ὁ θρόνος εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην πρωτεύων διαλάμπει καὶ κεφαλὴ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ ὑπάρχει. ὅθεν ὁ αὐτὸς μακάριος Πέτρος ὁ ἀπόστολος τῷ τοῦ κυρίου προστάγματι ποιμαίνων τὴν ἐκκλησίαν οὐδὲν παραλελειμμένον εἴασεν, ἀλλ᾽ ἐκράτησε πάντοτε καὶ κρατεῖ τὴν ἀρχήν.

Ὥιπερ ἐὰν προσκολληθῇ ἡ ὑμετέρα ὁσιότης καὶ τῷ ἡμετέρῳ ἀποστολικῷ θρόνῳ, ἥτις ἐστὶ κεφαλὴ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ, καὶ τὸν αὐτῆς ἱερὸν καὶ ὀρθόδοξον τύπον ἀφθάρτως καὶ ἀμολύντως ἐκ βάθους καρδίας καὶ εἰλικρινοῦς διανοίας φυλάξαι ἐπιτηδεύσῃ ὡς ἀληθῶς ὀρθόδοξος καὶ θεοσεβὴς τυγχάνουσα, ταύτην πρώτην θυσίαν τῷ παντοδυνάμῳ κυρίῳ προσοίσει καὶ ὡς ἐκ προσώπου ἡμῶν ⟨τοῖς⟩ τῶν προειρημένων εὐσεβεστάτων καὶ θεοστέπτων μεγάλων βασιλέων ἡμῶν ὑπερέχουσιν ἴχνεσι δυσωπήσει καὶ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ τῆς φοβερᾶς κρίσεως αὐτοὺς κατακριματίσει, ἵνα τὰς ἱερὰς εἰκόνας ἐν αὐτῇ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει καὶ ἐν παντὶ τόπῳ εἰς τὴν ἀρχαίαν στάσιν καταστῆσαι καὶ στηρίξαι κελεύσωσι, φυλάττοντες τὴν παράδοσιν ταύτης τῆς ἱερᾶς καὶ ἁγιωτάτης ἡμῶν Ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας καὶ διώκοντες καὶ βδελυσσόμενοι τὴν τῶν πονηρῶν καὶ αἱρετικῶν πλάνην διὰ τοῦ ὑμετέρου ἀγῶνος καὶ πιστοτάτου μόχθου.

Εἰ δὲ τὰς ἱερὰς καὶ σεπτὰς εἰκόνας ἐν τοῖς μέρεσι τῶν αὐτόθι οὐ καταστήσωσι, τὴν ὑμετέραν χειροτονίαν κατὰ πάντα τρόπον οὐ τολμῶμεν δέξασθαι, καὶ μάλιστα, ἐὰν ἐπακολουθήσῃ τοῖς ἀπειθοῦσι τῇ ἀληθείᾳ. τούτου ἕνεκεν μετὰ ἀκροτάτου μόχθου
La.-Co. 128 καὶ πόθου τῆς πίστεως καὶ ἀγῶνος ἐν τούτοις πᾶσιν ἀδιστάκτως τὴν ὑμετέραν σεπτοτάτην ἁγιωσύνην ἁρμόζει τὰς ἱερὰς καὶ σεπτὰς εἰκόνας τοῦ κυρίου καὶ σωτῆ-
Rom. 422 ρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἁγίας αὐτοῦ γεννητρίας καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ πάντων τῶν ἁγίων προφητῶν τε καὶ μαρτύρων

---

1 καὶ[1] – ἐκριζωθῇ cf. Mt. 13,29 2 Mt. 16,18 3–6 Mt. 16,18 et 19 8–9 τῷ – ἐκκλησίαν cf. Ioh. 21,16–18 25 καὶ ἀγῶνος cf. 2 Tim. 4,7 (cf. supra p. 180,22–23)

HV T M

---

1 ἡμῶν] de Hadriani uerbis hic omissis uide app. crit. lat. 2 οὐ + κατίσχυσαν αὐτῆς ἡ V | αὐτῆς om. V 4 κλεῖδας *N.T.* 4–5 ὃ ἐὰν ... δεδεμένον *N.T.* 5 ὅσα ἐὰν M | ἐπὶ τῆς γῆς[2] om. V 6–7 πρωτεύων om. V 7 ὅθεν + καὶ V | αὐτὸς ὁ V 8 ὁ ἀπόστολος om. V 9 παραλελειμμένον (-νων V) εἴασεν HV M ed.Rom.^{mg} (cf. lat.): παραλέλοιπεν T edd. 10 Ὥιπερ M (cf. lat.): δι᾽ οὗπερ T edd. ὥσπερ V ὃ πᾶν (sic) H | καὶ om. T edd. (ex lat. nihil colligitur) | τῶν ἡμετέρων ἀποστολικῶν θρόνων HV 11 ἥτις (sc. ἐκκλησία) HV M: ὅστις T edd. | πασῶν κεφαλὴ M | θεοῦ] Χριστοῦ M 12 ἀφθάρτους V | καὶ ἀμολύντως om. V 13 ἐπιτηδεύσῃ T: ἐπιτηδεύσει HV M | τυγχάνουσα V M: τυγχάν (sic) T τυγχάνει H 14 κυρίῳ] θεῶ V | προσοίσει T (cf. lat.): προσφέρει M προσφέρειν V φέρει H | τοῖς addidi coll. lat. (cf. etiam p. 160,18–19) 15 προειρημένων om. ed.Rom.* | καὶ θεοστέπτων om. V | μεγάλων om. V^{ac} (add. V^{2} in fine lineae) | ἡμῶν suspectum (ab interprete graeco additum? inde lat.), cf. p. 186,3 16 ἴχνεσι + κειμένη T edd., κειμένη add. V^{3mg} | καὶ τῆς] κατὰ τῆς Hard. 17 κατακριματίσει HV M (cf. ACO II 1,3 p. 51,1): κατακρινεῖ T (ex coni. ut uidetur), „fort. αὐτοὺς κατορκιεῖ. nam in Latino adiurabit" V^{cmg} (Morin), sed cf. e.g. p. 248,17 et. 249,16 | τὰς εἰκόνας τὰς ἱερὰς V 18 στηρίξαι om. V, κηρύξαι ed.Rom.*, sed cf. lat. et supra p. 162,1 19 ταύτης τῆς] τῆς αὐτῆς H 20 καὶ διώκοντες καὶ] ἀποδιώξωσι δὲ T edd., sed cf. lat. 22 καταστήσωσι] καταστήσουσιν M 22–23 τὴν ὑμετέραν] ἡμετέραν M 24 ἐπακολουθήσῃ (sc. ἡ ὑμετέρα ὁσιότης)] ἐπακολουθήσῃς ed.Rom.* ex lat., sed in lat. *fuerit* legendum 25 καὶ πόθου om. M | καὶ ἀγῶνος om. V | πᾶσι τούτοις V | τούτοις] τοῖς M 26 ἁρμόζει + καὶ H 27 αὐτοῦ ἁγίας M 28 ἁγίων[2] + καὶ H | τε καὶ om. H

nes, anathematizetur praesentibus apocrisiariis nostris; et omne zizanium eradicetur ab ecclesia, et domini nostri Iesu Christi sermo compleatur quia *portae inferi non praeualebunt aduersus eam.* et rursus: *tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam, et tibi dabo claues regni caelorum. et quaecumque ligaueris super terram erunt ligata et in caelis, et quaecumque solueris super terram erunt soluta et in caelis.* cuius sedes in omnem terrarum orbem primatum tenens refulget et caput omnium ecclesiarum dei consistit. unde idem beatus Petrus apostolus domini praecepto pascens ecclesiam nihil dissolutum dimisit, sed tenuit semper et retinet principatum.

Cui si adhaerere cupit uestra sanctitas et nostrae apostolicae sedis, quae est caput Ma. 1084
omnium ecclesiarum dei, sacram et horthodoxam formam incorrupte ac intaminate Rom. 421
ex profundo cordis et sinceritate mentis custodire studet, ut reuera horthodoxa et dei cultrix consistens hoc primum sacrificium omnipotenti domino offerat et ut ex persona nostra praedictorum piissimorum et a deo coronatorum magnorum imperatorum nostrorum sublimia uestigia obsecret et ut in conspectu dei per terribile illos adiuret iudicium ut sacras imagines in ipsa deo conseruanda et regia urbe et in omni loco in antiquum statum restituere et stabilire iubeant, conseruantes traditionem huius sacrae ac sanctissimae nostrae Romanae ecclesiae et persequentes ac abominantes malignorum et hereticorum errorem per certamen uestrum et fidelem sollicitudinem.

Si autem sacras et uenerabiles imagines illis in partibus non restituerint, consecrationem uestram modis omnibus recipere non audemus, et maxime, si sectatus fuerit eos qui non credunt ueritati. quapropter cum summo labore ac amore fidei atque agone in his omnibus indubitanter uestram uenerabilissimam sanctitatem conuenit La.-Co. 127
sacras ac <uenerabiles> imagines domini et saluatoris nostri Iesu Christi et sanctae ipsius genitricis semperque uirginis Mariae seu sanctorum apostolorum et omnium sanctorum prophetarum atque martyrum simul et confessorum illis in partibus in

---

1–8 et omne – principatum ~ *Hadr. epist. ad imp. p. 165,15–167,1; cf. sacra imp. ad Hadr. p. 6,21–23* **12–18** ut – errorem ~ *Hadr. epist. ad imp. p. 161,15–163,1* **19–20** Si – audemus *cf. Hadr. epist. ad imp. p. 169,15–17*

6–17 cuius – ecclesiae ~ *Iuo decr. V 40, PL 161, 336 B–C*: „Beati Petri sedes per universum orbem principatum tenens refulget et caput omnium ecclesiarum Dei existit. Vnde ipse beatus apostolus Petrus ex praecepto domini pascens ecclesiam nihil defecit, sed tenuit semper et tenet principatum, per quem si adhaeret sanctitas uestra apostolico throno, qui est caput omnium ecclesiarum Dei, eiusque sacrum et orthodoxum ordinem incorruptibiliter et inuiolabiliter seruare studet, sicut orthodoxa et deicola existens, hoc primum sacrificium omnipotenti Deo offerat et uice mea ante piissimorum uestigia imperatorum procidat et terribile iudicium Dei in conspectu eorum proponat, quatenus uenerabiles iconas in antiquum statum restitui praecipiant, obseruantes traditiones huius sacrosanctae Romanae Ecclesiae."

P VE **6–17** ~ *Iuo*

1 apocrisariis *ed. Rom.** | nostris] *ad hunc locum pertinet adnotatio Anastasii post p. 181,19* traditionem *in* P E *tradita (uide supra)* | eradicetur *ex gr. et Vulg. (cf. Mt. 13,29)*: confundatur *sacra imp. ad Hadr. p. 6,21 et inde Hadr. epist. ad imp. p. 165,15* **6–7** in toto orbe terrarum primatu fungens caput … constituta est *Hadr. epist. ad imp. p. 165,20–21* **9** adherere *codd.* **9–15** nostrae – iudicium] *interpres uerborum constructionem mutauit* **10** incontaminate *ed. Rom.** **12** sacrificium *post* offerat E *edd., om.* V^{ac}, *add.* V$^{1-2}$ *s.l. post* domino | domino] deo *ed. Rom.** | et *om. ed. Rom.** **12–13** ut ex persona ~ ὡς ἐκ προσώπου **14** subliminia V^{ac} E **15** indicium P **17** abhominantes VE **19** et] ac *ed. Rom.** **20** modis omnibus *om.* V *edd.* | fuerit (*sc.* uestra sanctitas) V^{ac}, *cf. gr.*: fueris P V^{pc} (t *in* s *mut.* V$^{1-2}$) E *edd.* **22** indubitanter ~ ἀδιστάκτως **23** sacras ac uenerabiles *scripsi coll. gr. et l. 19 etc.*: sacros ac P^{ac} sacrosanctas P^{pc} E *edd.* sacras V

ἅμα καὶ ὁμολογητῶν ἐν τοῖς μέρεσι τῶν αὐτόθι ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τάξει ἀναστῆσαι, ὅπως ἐν ὁμονοίᾳ ἀξίως τὴν προφητικὴν ἀνυμνήσωμεν ᾠδὴν λέγοντες· *κύριε σῶσον* τοὺς εὐσεβεστάτους βασιλεῖς *καὶ ἐπάκουσον ἡμῶν ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλεσώμεθά σε*, ὅτι *ἠγάπησαν* τὴν *εὐπρέπειαν* τοῦ *οἴκου σου καὶ τόπον σκηνώματος δόξης σου*.

Τοὺς δὲ ἀποσταλέντας παρ' ἡμῶν Πέτρον τὸν ἠγαπημένον ἡμῶν πρωτοπρεσβύτερον τῆς ἁγίας ἡμῶν Ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας καὶ Πέτρον τὸν ἀββᾶν πρεσβύτερον καὶ ἡγούμενον πρὸς τὰ ἴχνη τῶν γαληνοτάτων καὶ εὐσεβῶν βασιλέων δυσωποῦμεν,
Ha. 104 ἵνα διὰ τὸν πόθον τοῦ ἁγίου Πέτρου τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων καὶ δι' ἡμᾶς ἐν πάσῃ ἀντιλήψει καὶ εὐμενείᾳ ἀνθρωπίνῃ παραγαγεῖν καταξιώσωσιν, ὅπως καὶ ἐν τούτῳ μεγάλας ἰσχύσωμεν εὐχαριστίας προσφέρειν.

Ὁ παντοδύναμος θεὸς τὴν ὑμετέραν ἀγάπην, ἐὰν σταθερῶς διαμείνῃ, ἐπινεύσει καὶ συνέλθοι ὑμῖν καὶ διαφυλάξει καὶ τὸν ἐγκατεμπιστευθέντα σοι καρπὸν ὑπὲρ μέτρον πλεονασμοῦ πλεονάσει καὶ εἰς τὴν αἰωνίαν χαρὰν μετενεγκεῖν κελεύσει.

Ὁ θεὸς ὑγιῆ σε διαφυλάξει, ἠγαπημένε ἀδελφέ.

Πέτρος καὶ Πέτρος οἱ εὐλαβέστατοι πρεσβύτεροι καὶ τοποτηρηταὶ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀδριανοῦ εἶπον· Εἰπάτω ἡμῖν ὁ ἁγιώτατος πα-
Ma. 1086 τριάρχης Ταράσιος τῆς βασιλευούσης πόλεως, εἰ στοιχεῖ τοῖς γράμμασι τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἢ οὔ.

Ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης Ταράσιος εἶπεν· Ὁ περιαστραφθεὶς τῷ φωτὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ γεννήσας ἡμᾶς *διὰ τοῦ εὐαγγελίου* Παῦλος ὁ θεῖος ἀπόστολος Ῥωμαίοις γράφων, ἀποδεχόμενος τὸ σπουδαῖον τῆς πρὸς Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν θεὸν ἡμῶν εἰλικρινοῦς αὐτῶν πίστεως, οὕτως ἔφη· *ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ*. ταύτῃ τῇ μαρτυρίᾳ ἔπεσθαι ἀναγκαῖόν ἐστι καὶ ἄβουλον ἡγεῖσθαι τὸ ἀντιτάσσεσθαι. ὅθεν Ἀδριανὸς ὁ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πρόεδρος τῶν μαρτυρηθέντων ὑπάρχων μέτοχος γεγράφηκε τρανῶς καὶ ἀληθῶς τοῖς εὐσεβέσιν ἡμῶν βασιλεῦσι καὶ πρὸς τὴν ἡμετέραν μετριότητα, βεβαιούμενος εὖ γε καὶ καλῶς ἔχειν τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας. καὶ αὐτοὶ γὰρ ἡμεῖς γραφικῶς καὶ ἐρευνητικῶς καὶ συλλογιστικῶς καὶ ἀποδεικτικῶς ἐξετάσαντες καὶ ταῖς

2–4 cf. Ps. 19,10 4 cf. Ps. 25,8 20–21 Ὁ περιαστραφθεὶς – Χριστοῦ cf. Act. 9,3 21 γεννήσας – εὐαγγελίου cf. 1 Cor. 4,15 23–24 Rom. 1,8

HV T M

---

1 καὶ om. V T edd. | ἐν τοῖς αὐτόθι μέρεσιν V | ἀναστήσωσιν M 3 βασιλεῖς M (cf. lat.): βασιλεῖς ἡμῶν H T ἡμῶν βασιλεῖς V | ἡμέραν V | ἐπικαλεσόμεθά V T 7 τὸν om. V 7–8 ἀββᾶν – ἡγούμενον] exspectaueris coll. lat. μοναχὸν καὶ πρεσβύτερον καὶ ἀββᾶν (plurimis aliis locis Petrus appellatur μοναχὸς πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος) 7 ἀββὰν H μοναχὸν V 8 εὐσεβεστάτων M εὐσεβῶν + ἡμῶν H | βασιλέων + ἡμῶν M 10 παραγαγεῖν] διάγειν T edd. 11 ἰσχύσωσιν V | προσφέρειν] προσάγειν T edd. 12–13 τὴν – διαφυλάξει] locus suspectus, cf. lat. 12 τῇ ὑμετέρᾳ ἀγάπῃ T edd. non male, sed dubito, an hac coniectura locus sanari possit | ἐπινεύσοι T edd. 13 συνέλθη H | ἡμῖν V | διαφυλάξοι T edd. | ἐγκατεμπιστευθέντα M: ἐγκαταπιστευθέντα T edd. ἐμπιστευθέντα HV 14 πλεονάσοι T edd. | αἰώνιον H | κελεύσοι T edd. 15 ὑγιᾶ T edd. | διαφυλάξοι T edd. 16 εὐλαβέστατοι om. V | καὶ τοποτηρηταὶ om. V 17 τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης om. V | Ἀδριανοῦ om. V T edd. | Εἰπάτω ὁ ἁγιώτατος ἡμῖν + δεσπότης καὶ V 18 Ταράσιος om. V 19 Ῥώμης om. H | ἢ οὔ om. V 20 Ὁ – εἶπεν] Ὁ μέγας Ταράσιος ἔφη V | Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης T edd. 20–21 τοῦ Χριστοῦ om. HV 22 Χριστὸν om. V 22–23 ἡμῶν θεὸν H 23 ἡμῶν om. V | αὐτῶν] ἡμῶν H om. V | οὕτως om. V | ὑμῶν] ἡμῶν V 24–25 καὶ ἄβουλον – ἀντιτάσσεσθαι om. V 25 ὁ om. T edd. 26 μέτοχος + καὶ H | ἀληθῶς καὶ τρανῶς γεγράφηκε H 28 γὰρ] δὲ T edd. 29–188,1 τῆς πατρικῆς διδασκαλίας H

antiquo erigere statu, quatinus uno consensu digne propheticum canamus canticum dicentes: *domine*, saluos *fac* piissimos reges *et exaudi nos in die qua inuocauerimus te,* quoniam *dilexerunt decorem domus tuae et locum tabernaculi gloriae tuae.*

Dilectos autem nostros Petrum scilicet archipresbyterum sanctae nostrae Romanae ecclesiae et Petrum monachum et presbyterum atque abbatem, qui missi sunt a nobis ad uestigia tranquillissimorum et piorum imperatorum, rogamus propter amorem sancti Petri principis apostolorum et propter nos omni benigna susceptione ac humanitate dignos apud uos iudicandos pariter et habendos, quatinus et in hoc magnas referre gratias ualeamus. Ha. 103

Deus omnipotens dilectionem uestram, si stabiliter permanserit, conseruare annuat et fructum qui tibi creditus est super mensuram abundantiae faciat abundare atque in sempiterna transferre gaudia iubeat. PL 96, 1241

Deus te incolomem conseruet, dilectissime frater.

Petrus et Petrus reuerentissimi presbyteri ac uicarii sanctissimi papae senioris Romae Rom. 422
Hadriani dixerunt: Dicat nobis sanctissimus patriarcha Tarasius regiae ciuitatis si PL 129,237
consentiat litteris sanctissimi papae senioris Romae an non. Ma. 1085

Sanctissimus patriarcha Tarasius dixit: Sacratissimus Paulus apostolus, qui illustratus est lumine Christi et genuit nos *per euangelium*, cum Romanis scriberet approbans studium sincerae fidei eorum, quam in Christum uerum deum nostrum habebant, sic ait: *fides uestra annuntiatur in uniuerso mundo.* hoc testimonium sequi necessarium est, et inconsulte agit qui huic conatur resistere. unde Hadrianus praesul senioris Romae, cum esset particeps eorum qui praedicto testimonio muniri meruerunt, scripsit expresse ac ueraciter piis imperatoribus nostris atque ad humilitatem nostram, affirmans bene ac optime se habere antiquam traditionem ecclesiae catholicae. nam et ipsi nos scrutando scripturas et syllogistice approbando rimati sumus sicque confessi sumus, confitemur et confitebimur, consonamus et confir-

4–8 Dilectos – habendos *cf. Hadr. epist. ad imp. p. 165,1–2*

14–189,1 Petrus[1] – litterarum ~ *Iuo decr. V 40, PL 161, 336 C–D*: „Apocrisiarii papae dixerunt: Dicat nobis sanctissimus Tharasius patriarcha, si consentit litteris sanctissimi papae. Tharasius patriarcha dixit: Paulus apostolus, quem lux circumfulsit de coelo, qui genuit nos per euangelium suum, cum Romanis scriberet, dixit de fide illorum: ‚Fides uestra annuntiatur in uniuerso mundo.' Tale testimonium sequi necessarium est et contradicere non est consilium. Quid ergo Adrianus Romae senioris antistes, cum sit eorum particeps, quibus apostolus testimonium perhibet, piis imperatoribus et nostrae mediocritati scripsit? Confessi sumus et confitemur et confitebimur et sentimus et corroboramus litteras suas."

P VE 14–189,1 ~ *Iuo*

1 prophaeticum P 3 quoniam] quia VE *edd.* | tabernaculi *etiam Ps. iuxta Hebr. et Psalt. Rom.*: habitationis *Ps. iuxta LXX* 7 apostolorum principis *ed. Rom.** 7–8 humanitate] humilitate VE 11 qui *om.* VE (*corr.* F²) 12 transferre] transire *ed. Rom.** 13 incolomem P: incolumem V *edd.* incolomen E | seruet *ed. Rom.*, sed cf. gr.* 16 Romae + Adriani *ed. Rom.* ex* F 17 Tarasius sanctissimus patriarcha *ed. Rom.* ex* F, *sed cf. gr.* | Tarasius *om.* P 19 nostrum *om.* F *edd.* 21 agit] ait P^{ac} (g *superscr.* P²) 26 sicque] si quod E sic quod F² *edd.*

πατρικαῖς διδασκαλίαις μαθητευθέντες, οὕτω καὶ ὡμολογήσαμεν καὶ ὁμολογοῦμεν καὶ ὁμολογήσομεν καὶ στοιχοῦμεν καὶ ἐμμένομεν καὶ βεβαιούμεθα τῇ τῶν ἀναγνωσθέντων γραμμάτων ἐμφάσει, τὰς εἰκονικὰς ἀναζωγραφήσεις ἀποδεχόμενοι κατὰ τὴν ἀρχαίαν τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν παράδοσιν, καὶ ταύτας σχετικῷ πόθῳ προσκυνοῦμεν ὡς εἰς ὄνομα Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας θεοτόκου τῶν τε ἁγίων ἀγγέλων καὶ πάντων τῶν ἁγίων γεγονυίας, πρόδηλον εἰς ἕνα μόνον ἀληθινὸν θεὸν τὴν λατρείαν καὶ τὴν πίστιν ἡμῶν ἀνατιθέμενοι.

Rom. 423 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Πᾶσα ἡ ἱερὰ σύνοδος οὕτως πιστεύει, οὕτως φρονεῖ, οὕτως δογματίζει.

Πέτρος καὶ Πέτρος οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ πρεσβευταὶ τῆς ἀποστολικῆς
La.-Co. 129 καθέδρας εἶπον· Λεγέτω ἡμῖν ἡ ἁγία σύνοδος, εἰ παραδέχεται τὰ γράμματα τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἢ οὔ.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἐπόμεθα καὶ δεχόμεθα καὶ προσιέμεθα.

Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ πρεσβευτὴς τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως εἶπεν· Εὔκαιρόν ἐστι καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος ψαλμικῶς μελῳδῆσαι· *Ἔλεος καὶ ἀλήθεια συνήντησαν, δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη κατεφίλησαν. ἔλεος καὶ ἀλήθεια* οἴδαμεν ὅτι ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός ἐστιν, ἐν μετοχῇ δὲ καὶ οἱ ἁγιώτατοι πατριάρχαι καὶ τῆς οἰκουμένης ποιμένες ὑπάρχουσι καὶ λέγονται. καὶ γὰρ *ἔλεος καὶ ἀλήθεια συνήνθησαν*, Ἀδριανὸς ὁ ἁγιώτατος πάπας τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ Ταράσιος ὁ μακαριώτατος πατριάρχης τῆς βασιλευούσης Κωνσταντινουπόλεως, *τὸ ἓν φρονοῦντες* καὶ ὁμολογοῦντες. *δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη κατεφίλησαν*· ἡ γὰρ φερώνυμος Εἰρήνη καὶ ψήφῳ θεοῦ βασιλεύουσα καὶ κρατοῦσα θειωδῶς κινουμένη καὶ τὴν εὐπρέπειαν τῆς ἐκκλησίας ποθοῦσα καὶ θέλουσα, γράμμασι χρησαμένη τὴν δικαιοσύνην τὴν φερώνυμον τὴν ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν Ῥώμης κατεφίλησε καὶ κεκί-
Ma. 1087 νηκεν εἰς μέσον παρελθεῖν καὶ τὴν παροῦσαν ἁγίαν ὁμήγυριν εὐφρᾶναι καὶ τὴν
Ha. 105 ὀρθόδοξον πίστιν φανερῶσαι. καὶ νυνὶ χαρὰ μεγάλη γέγονεν ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῶν ἱερῶν γραμμάτων τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ἀδριανοῦ πρός τε τοὺς θεοφυλάκτους καὶ γαληνοτάτους ἡμῶν βασιλεῖς καὶ πρὸς τὸν ἁγιώτατον καὶ τρισμακάριστον πατριάρχην Ταράσιον. καὶ ὁμολογοῦμεν χάριν μεγάλην τῷ θεῷ ἐν τούτῳ, ὅτι τοιαύτης ἠξιώμεθα χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης, καὶ εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ ἀναστήσας ἡμῖν

16–17 Ps. 84,11 19–20 Ps. 84,11 22 Phil. 2,2 | Ps. 84,11

4 σχετικῷ πόθῳ cf. Act. VI 281 E 7 et 309 D 12–13

HV T M

2 καὶ στοιχοῦμεν om. V | καὶ ἐμμένομεν H T: καὶ ἐμμενοῦμεν V (quod Anast. legisse uidetur uerborum ordine mutato) om. M 4 ἁγίων om. V | σχετικῶς M 5 τοῦ θεοῦ om. V 6 τε om. V 7 μόνον ἀληθινὸν θεὸν H M: μόνον θεὸν T θεὸν μόνον ἀληθινὸν V μόνον θεὸν ἀληθινὸν ed.Rom.* ex Vc 9 Πᾶσα post σύνοδος V | οὕτως om. H 11 Πέτρος καὶ Πέτρος om. V | θεοφιλέστατοι om. V | καὶ πρεσβευταὶ om. V 12 ἡμῖν] καὶ V | γράμματα + ταῦτα reliquis usque ad οὔ omissis V 13 ἢ οὔ H M: om. T edd. 14 Ἡ] Καὶ ἡ V | ἁγία om. V 15 ὁ θεοφιλέστατος om. V | τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως om. V 16 Εὔκαιρόν – μελῳδῆσαι] Εὔκαιρόν ἐστιν εἰπεῖν V 18 Ἰησοῦς Χριστός om. V 20 ἁγιώτατος om. V | τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης om. V 21 μακαριώτατος om. V | τῆς βασιλευούσης om. V 24 θέλουσα + καὶ M 26 εὐφράναι M edd. εὐφάναι (sic) H 27 ὀρθόδοξον] ἀληθῆ V | νῦν T edd. 28 ἁγίου V 28–29 θεοφυλάκτους καὶ γαληνοτάτους om. V 29 βασιλεῖς ἡμῶν V | πρὸς om. V | καὶ τρισμακάριστον T M: καὶ μακαριώτατον H om. V 30 τῷ θεῷ μεγάλην M | ἐν τούτῳ om. V 31 ἠξιώθημεν V | καὶ εὐφροσύνης om. V

mamus atque permanebimus in significatione litterarum quae lectae sunt, imaginales descriptiones suscipientes secundum antiquam sanctorum patrum nostrorum traditionem, et has affectuali amore adoramus tanquam ad nomen Christi dei et intemeratae dominae nostrae sanctae dei genitricis sanctorumque angelorum ac omnium sanctorum factas, manifestissime in unum solum uerum deum seruitutem et fidem nostram ponentes. PL 129,238

Sancta synodus dixit: Tota sacratissima synodus ita credit, ita sapit, ita dogmatizat. Rom. 423

Petrus et Petrus deo amabiles presbyteri et legati apostolicae cathedrae dixerunt: Dicat nobis sancta synodus si admittit litteras sanctissimi papae senioris Romae an non. La.-Co. 130

Sancta synodus dixit: Sequimur et suscipimus et admittimus.

Iohannes deo amabilis presbyter et legatus orientalis dioeceseos dixit: Oportunum est etiam in praesenti cum psalmista canere: *misericordia et ueritas obuiauerunt sibi, iustitia et pax complexae sunt se. misericordia et ueritas* scimus quia dominus noster Iesus Christus est, participatione autem eius etiam sanctissimi patriarchae et orbis terrae pastores dicuntur et sunt. etenim *misericordia et ueritas obuiauerunt sibi*, Hadrianus scilicet sanctissimus papa senioris Romae et Tarasius beatissimus patriarcha regnantis Constantinopoleos. qui unum *sentientes* et confitentes *iustitiam et pacem* complexi *sunt*. pheronyma enim Hirene et decreto dei regnans et imperans diuinitus mota et decorem ecclesiae desiderans atque uolens, litteris usa iustitiam pheronymam, sanctissimam uidelicet ecclesiam Romanam, complexa est et mouit in medium transire et praesens sanctum laetificare collegium, sed et horthodoxam patefacere fidem. et nunc gaudium magnum factum est in lectione sacrarum litterarum sanctissimi papae Hadriani tam ad diuinitus conseruandos et tranquillissimos imperatores nostros quam ad sanctissimum et ter beatum patriarcham Tarasium destinatarum. et magnas in hoc agimus deo gratias quia tanto meruimus gaudio et Ma. 1088 Ha. 106

8–26 Petrus[1] – destinatarum ~ *Iuo decr. V 40, PL 161, 336 D – 337 A*: „Apocrisiarii papae dixerunt: Dicat nobis sancta synodus, si recipiat litteras sanctissimi papae. Sancta synodus dixit: Sequimur et recipimus et consentimus. Ioannes intercessor orientalium dioeceseon dixit: Nunc gaudium magnum factum est in lectione sanctarum litterarum sanctissimi papae Adriani ad serenissimos imperatores nostros et ad beatissimum patriarcham Tharasium." **13–14** ~ *LC II 4 p. 244,1–7 (= II Capit. p. 235,4–10)* = **Hadr. p. 29,20–25* (In actione secunda. Capitulo XXIX. Reprehensio): Quomodo (quod *Hadr.*) intellegendum est, quod psalmografus (psalmigrafus *Hadr.*) cecinit: ‚Misericordia et ueritas obuiauerunt sibi, iustitia et pax se conplexae sunt (conplexae sunt se *Hadr.*)'; quod temere et (*om. Hadr.*) adolatorie (adoratorie *Hadr.*) a Iohanne presbitero et legato orientalium (orientalis + prefacture [*sic*] *Hadr.*) in participatione uenerabilis (beati *Hadr.*) papae Adriani et Tarasii patriarchae (*om. Hadr.*) dicitur esse completum.

P VE **8–26** ~ *Iuo* **13–14** ~ *LC*, **Hadr.*

---

2 sanctorum *om.* V *edd.* **3** affectuali (~ σχετικῷ) *scripsi coll. Act. VI 310 D 10 et 342 C 8 (cf. etiam Conc. Const. II, ACO IV 1 p. 216,11 et 241,11)*: affectuoso *codd.* **4** nostrae *om. ed. Rom.** **5** uerum *om. ed. Rom.** **9** admittit *fort. coll. p. 187,16* admittat *scribendum* **12** dioceseos VE **16** pastores + et VE *edd., sed cf. gr.* **17** beatissimus] sanctissimus *ed. Rom.** **18–19** Constantinopoleos – pheronyma] „Const. unum sentientes et confitentes. iustitia et pax osculatae sunt, pheronyma" *ed. Rom.*^{m8}, *sed ipse Anast. sententiarum ordinem mutauisse uel mendosam priorem uersionem repetisse uidetur* **19** Hirene *scripsi coll. p. 1,6 etc.*: Heirenę P V Heirene E Irene *ed. Rom.** **21** amplexa *ed. Rom.** **22** letificare *codd.* **24** Adriani P E **26–191,1** perfrui et laetitia *ed. Rom.* ex* F

βασιλείαν τοιαύτην, μεριμνῶσαν καὶ διεγείρουσαν τοὺς λαοὺς πάντοτε πρὸς μίαν σύμπνοιαν καὶ ὁμοψυχίαν καὶ πρὸς φυλακὴν τῶν θείων κανόνων καὶ τῶν παραδόσεων τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας. ἀλλὰ Χριστὸς ὁ θεὸς διὰ τῆς τεκούσης αὐτὸν παναγίας θεοτόκου καὶ πάντων αὐτοῦ τῶν ἁγίων καὶ ὑμῶν τῶν ἱερέων αὐτοῦ τῶν *τὸ ἓν φρονούντων* καὶ δόλον ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν μὴ ἐχόντων, ἀλλὰ σπουδαζόντων τὰ γεγραμμένα πληρῶσαι τὰς ἐπαγγελίας ὑμῶν ἀληθεῖς ἀποδείξει καὶ πολυχρονίους φυλάξει τοὺς δεσπότας ἡμῶν τοὺς ἀγαθοὺς καὶ δοξάσει αὐτοὺς καὶ ὑψώσει τὸ κέρας αὐτῶν καὶ ὑποτάξει *τοὺς ἐχθροὺς* αὐτῶν *ὑπὸ τοὺς πόδας* αὐτῶν καὶ ἀξιώσει αὐτοὺς καὶ ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι μετὰ τῶν ἁγίων βασιλέων καταριθμηθῆναι καὶ φυλάξει τὴν ἱερὰν ταύτην σύνοδον *τὸ ἓν φρονοῦσαν*.

1. Ἀγάπιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπε· Γέγραπται ἐν ταῖς παρ' ἡμῖν θείαις γραφαῖς, ὅτι *διεχώρισεν ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους*. ἰδοὺ γὰρ ἀποστάσης τῆς σκοτεινῆς τῶν κακοδόξων
Rom. 424 αἱρέσεως τὸ φῶς πᾶσι τῆς ὀρθοδοξίας κατηύγασεν. ᾧ κἀγὼ ἑπόμενος ἀποδέχομαί τε καὶ ἀσπάζομαι τὰς ἱερὰς καὶ σεπτὰς εἰκόνας καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας τῷ ἀναθέματι παραπέμπω.

2. Ἰωάννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἐφέσου εἶπε· Καθὼς τὰ τίμια γράμματα τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης περιέχουσιν, οὕτως πιστεύω καὶ οὕτως ὁμολογῶ χάριτι Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν.

3. Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπε· Κατὰ πάντα τρόπον τῇ ἀναγνωσθείσῃ ἀναφορᾷ τῇ σταλείσῃ πρὸς τοὺς δεσπότας ἡμῶν
La.-Co. 132 τοὺς ἀγαθοὺς παρὰ Ἀδριανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης καὶ τῇ πρὸς τὸν ἁγιώτατον πατριάρχην ἐπιστολῇ συντίθεμαι καὶ οὕτως ὁμολογῶ καὶ μετὰ ταύτης τῆς πίστεως ἀπελεύσομαι ἐπὶ τὸ βῆμα Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν.

4. Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπε· Καθὼς περιέχουσι τὰ γράμματα τοῦ ἁγιωτάτου Ἀδριανοῦ πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ τὸ φρό-

---

4–5 Phil. 2,2 5 δόλον – καρδίαις cf. Prou. 12,20 et 26,24 6 τὰ γεγραμμένα πληρῶσαι cf. Lc. 24,44 7–8 ὑψώσει τὸ κέρας αὐτῶν cf. Ps. 88,18 etc. 8 ὑποτάξει – αὐτῶν³ cf. 1 Cor. 15,25–27; Ps. 109,1 10 Phil. 2,2 12–13 Gen. 1,4

8–10 ὑποτάξει – καταριθμηθῆναι cf. e.g. ACO III p. 133,27–30

HV T M

1 τοιαύτην βασιλείαν V | πάντοτε] πάντας V edd. 2 ὁμοψυχίαν] ὁμόνοιαν V | τῶν² om. ed.Rom.* 3–4 παναγίας θεοτόκου om. V 4 αὐτοῦ¹ om. V edd. | αὐτοῦ² om. V | τὸ om. T edd. 5 δόλον – ἀλλὰ om. V, lac. indic. V³ | ὑμῶν om. T edd. 6 γράμματα V | ὑμῶν] ἡμῶν H om. M | ἀποδεῖξαι T ἀποδείξαι ed.Rom.* 7 φυλάξαι T edd. | τοὺς ἀγαθοὺς om. V | δοξάσαι T edd. | ὑψῶσαι T ὑψώσαι ed.Rom.* 8 ὑποτάξοι T edd. | αὐτῶν³ om. V 9 ἀξιῶσαι T ἀξιώσαι ed.Rom.* | ἐν om. V 9–10 ἀριθμηθῆναι V 10 φυλάξει + καὶ V φυλάξοι T edd. | τὸ ἓν φρονοῦσαν deest apud Anast., fort. delendum 11 acclamationes numerantur γ' (Ἀγάπιος) – σξβ' in H, α' (Ἀγάπιος) – σξε' in M; cf. Bischofslisten p. 12 et adn. 26 | ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. V | Καππαδοκίας om. V 12 παρ' ἡμῖν om. V | ἐχώρησεν V 13–14 γὰρ – αἱρέσεως] γὰρ ἀπὸ πάσης τῆς σκοτεινῆς τῶν κακοδόξων ἀνδρῶν αἱρέσεως διέστειλε H ἀπὸ πάσης τῆς σκοτείας τῶν κακοδόξων αἱρετικῶν διέστειλε V 13 κακοδόξων + ἀνδρῶν H T edd., sed cf. lat. 14 κατηύγασεν om. HV (uide supra) | ᾧ] ὡς HV 14–15 ἀποδέχομαί τε καὶ om. V 15 καὶ σεπτὰς om. V 17 ὁ ὁσιώτατος om. V T edd. | ἐπίσκοπος om. V | τίμια om. V 18 ὁσιωτάτου H om. V | Ῥώμης om. V | οὕτως² om. V 20 ὁσιώτατος – Κωνσταντίας om. V | ὁσιώτατος] θεοφιλέστατος T edd. om. V | Κωνσταντίας ed.Reg.: Κωνσταντείας M ed.Rom. Κωνσταντ sine abbr. H T 21–23 τῇ¹ – ἐπιστολῇ] τῇ σταλεῖ (sic sine abbr.) ἀναφορᾷ πρὸς τὸν ἁγιώτατον πατριάρχην ἡμῶν παρὰ τοῦ πάπα V 23 οὕτως om. V 23–24 μετὰ – πίστεως] οὕτως V 25 ὁ θεοφιλέστατος T edd. om. V | ἐπίσκοπος om. V 25–192,1 εἶπε – πατριάρχου om. V, lac. indic. V³ 26 πάπα Ἀδριανοῦ M

laetitia perfrui, et benedictus deus, qui suscitauit nobis tale imperium quod sollicitum sit semper et excitet populos ad unum conspiramentum et unanimitatem atque custodiam diuinorum kanonum seu traditionum sanctissimae ecclesiae. sed Christus deus per gignentem se sanctissimam dei genitricem et omnes sanctos suos et uos sacerdotes suos, qui unum *sapitis* et dolum in cordibus uestris non habetis, sed festinatis quae scripta sunt adimplere, repromissiones uestras ueraces ostendat et longaeuos conseruet bonos dominos nostros et glorificet eos et exaltet cornu eorum et subiciat *inimicos* eorum *sub pedes* ipsorum et dignos eos faciat etiam in futuro saeculo cum sanctis regibus connumerari conseruetque hanc sacratissimam synodum.

1. Agapius sanctissimus episcopus Caesariae Cappadociae dixit: Scriptum est PL 129,239
in diuinis scripturis nostris quia separauit *deus* inter *lucem et* inter *tenebras*. ecce enim cessante tenebrosa male opinantium heresi lumen cunctis horthodoxiae refulsit. quod lumen et ego sequens suscipio et saluto sacras ac uenerabiles iconas et eos Rom. 424
qui ita non sentiunt anathemati mitto.

2. Iohannes sanctissimus episcopus Ephesi dixit: Sicut honorabiles litterae sanctissimi papae Romani continent, ita credo et ita confiteor gratia Christi ueri dei nostri.

3. Constantinus sanctissimus episcopus Constantiae Cypri dixit: Modis omnibus lectae suggestioni quae ad dominos nostros bonos ab Hadriano sanctissimo papa La.-Co. 131
Romano missa est, necnon et epistolae quae ad sanctissimum patriarcham directa est, consentio et ita confiteor atque cum hac fide proficiscar ad tribunal Christi ueri dei nostri.

4. Basilius sanctissimus episcopus Ancyrae dixit: Quemadmodum circumferunt litterae sanctissimi Hadriani papae senioris Romae et sensus sanctissimi patris

10–11 ~ *LC III 19 p. 421,1–5 (= III Capit. p. 333,26–30)* = **Hadr. p. 43,7–10* (In actione secunda. Capitulo II): Inutile et dementia prolatum (prelatum *Hadr.*) et risu dignum dictum Agapii Caesareae Capadociae episcopi, reprachenditur in eo, quod dixit: „Scriptum est in nostris diuinis scripturis." 18–22 ~ *Iuo decr. V 40, PL 161, 337 A*: „Constantinus episcopus Cypri dixit: Omnibus modis epistolae Adriani papae quae missa est ad nos et nostros imperatores et illi quae missa est ad patriarcham Tharasium consentio, et ita confiteor et cum fide hac ante tribunal Christi assistam."

P VE 10–11 ~ *LC*, **Hadr.* 18–22 ~ *Iuo*

1 letitia *codd.* 2 umanitatem P^{ac} (m^1 *radendo in* n *mut.*, mi *superscr.* P^c) 3 canonum VE *edd.* 5 uestris *post* habetis VE *edd.* 8 pedibus *ed. Rom.** 9 sanctissimam *ed. Rom.** 10–219,5 *acclamationes numerantur* VII (= *B 5* Nicolaus Cyzici) – CCLXII *in* P, IV (= *B 2* Iohannes Ephesi) – CCLXII *in* V, IV (= *B 2* Iohannes Ephesi) – CCLXIII *in* E, *cf. Bischofslisten p. 12* 12 orthodoxiae P E 14 mitto] submitto *La.-Co.* non male, sed* mitto ~ παραπέμπω *etiam infra p. 197,3* 18 episcopus sanctissimus VE 23 Ancirae VE 23–24 circumferuntur *ed. Rom.*, continent *ed. Reg.*, sed cf. gr.*

νημα τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, οὕτως φρονῶ καὶ οὕτως κρατῶ καὶ οὕτως διδάξω καὶ μετὰ τούτου μου τοῦ φρονήματος καὶ ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι ἀπελεύσομαι.

5. Νικόλαος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπε· Κατὰ τὰ γράμματα τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀδριανοῦ καὶ τὴν ἔκθεσιν τῆς ὁμολογίας τοῦ ἁγιωτάτου ἡμῶν πατριάρχου Ταρασίου οὕτως φρονῶ καὶ φρονήσω καὶ εἰς τὸν ἐκεῖ κόσμον ἀπενεχθήσομαι μετὰ ταύτης μου τῆς ὁμολογίας.

6. Εὐθύμιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σάρδεων εἶπε· Κἀγὼ τοῖς προαναγνωσθεῖσι γράμμασι τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης εἰλικρινῶς καὶ ἀδιστάκτως ἑπόμενος συντίθεμαι καὶ καθομολογῶ οὕτως φρονεῖν περί τε τῆς ὀρθοδό-
Ma. 1090 ξου πίστεως καὶ περὶ τῶν ἱερῶν εἰκόνων, οὐχ ὥς τι νέον δόγμα παραδεξάμενος ἢ καινὸν ἐφεύρεμα, ἀλλ' ὡς ἀκριβῶς ἐπιστάμενος τὴν περὶ αὐτῶν παράδοσιν τῶν τε ἁγίων ἀποστόλων καὶ θείων διδασκάλων τῶν ταύτας καταλελοιπότων ἐν τῇ ἁγίᾳ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ ὑπαρχούσας. διὸ ὁλοψύχως ἀποδέχομαι τὰς τοιαύτας σεπτὰς εἰκόνας μετὰ τῆς προσηκούσης τιμῆς καὶ ἀσπαστικῆς προσκυνήσεως, τοὺς δὲ ἑτέρως ἢ ἐναντίως φρονοῦντας ἢ δογματίζοντας κατὰ τῶν ἁγίων εἰκόνων ἀλλοτρίους τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἡγούμενος ἀποκηρύσσω καὶ αἱρετικοὺς καταγγέλλω.

7. Πέτρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας εἶπε· Κατὰ τὰ ἀναγνωσθέντα γράμματα τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀδριανοῦ καὶ κατὰ τὴν πίστιν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ταρασίου τὰς σεπτὰς εἰκόνας οὕτως ἀποδέχομαι καὶ προσκυνῶ καὶ διδάξω, ὡς μέλλων ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως διδόναι λόγον τῷ κριτῇ καὶ θεῷ ἡμῶν.

Ha. 108 8. Ἠλίας ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κρήτης εἶπε· Κατὰ τὰ τίμια γράμματα τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀδριανοῦ οὕτως ὁμολογῶ καὶ κρατῶ τὰς τιμίας καὶ ἱερὰς εἰκόνας μὴ μετατεθεὶς ποτέ, ἀλλ' οὐδὲ ἀρτίως προσκυνῶν αὐτάς· τοὺς δὲ μὴ οὕτως ὁμολογοῦντας ἀναθεματίζω.

Rom. 425 9. Σταυράκιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Χαλκηδόνος εἶπε· Κατὰ τὴν ἐπιστολὴν Ἀδριανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης τὴν πρὸς τὸν ἁγιώτατον ἡμῶν πατριάρχην Ταράσιον ἀποσταλεῖσαν οὕτως κἀγὼ δέχομαι καὶ ἀσπάζομαι

HV T M

1–3 οὕτως – ἀπελεύσομαι] οὕτως κἀγὼ φρονῶ καὶ φρονήσω καὶ κρατῶ καὶ δοξάζω καὶ διδάξω καὶ οὕτως ἀπελεύσομαι καὶ τῷ μέλλοντι αἰῶνι V **2** μου post φρονήματός H **4** θεοφιλέστατος T edd. om. V | ἐπίσκοπος om. V **4–6** εἶπε – Ταρασίου om. V **6** οὕτως + κἀγὼ V **7** μου post ὁμολογίας H **8** ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. V | Σάρδ sine abbr. T Σάρδης Vc edd.; cf. Bischofslisten p. 42 adn. 160 **8–9** τοῖς – Ῥώμης] τοῖς τοῦ πάπα γράμμασι V **9** Ῥώμης + καὶ τῇ ἐκθέσει τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν Ταρασίου V edd. ex l. 5–6 ut uidetur | εἰλικρινῶς καὶ om. V **10** συντίθημι H T | ὁμολογῶ V | φρονῆσαι V edd. **10–11** περί – καὶ om. V **11** εἰκόνων] κανόνων T^{ac} (exp. et superscr. εἰκόνων T^{1}) | παραδεξάμενος om. V **12** τῶν τε] ἔκ τε τῶν T edd. **13** τῶν om. V | ταῦτ sine abbr. HV **13–14** ἐν – ὑπαρχούσας om. V **14** τοῦ θεοῦ om. M | ὑπαρχούσας scripsi coll. lat.: ὑπάρχουσαν codd. **15** ἀσπαστικῆς] glossam ἐπιθυμητικῆς adscr. M^{2mg} **15–16** ἑτέρως – δογματίζοντας] μὴ οὕτως φρονοῦντας V **16** κατὰ] ὑπὲρ V **18–19** Πέτρος – Ἀδριανοῦ] Ὁ Νικομηδείας Πέτρος V **19–20** καὶ – Ταρασίου om. V T edd., sed cf. lat. **20–21** τὰς – διδάξω H M (cf. lat.): οὕτως κἀγὼ τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἀποδέχομαι καὶ προσκυνῶ καὶ δοξάζω V οὕτως ὁμολογῶ καὶ κρατῶ τῶν τιμίων καὶ ἱερῶν εἰκόνων μὴ μετατεθείς ποτε· προσκυνῶ δὲ καὶ τιμῶ αὐτάς T edd. **21** μέλλον V **23** θεοφιλέστατος T edd. om. V | ἐπίσκοπος om. HV **23–24** Κατὰ – Ἀδριανοῦ om. V **24** οὕτως + κἀγὼ V **25** τῶν τιμίων καὶ ἱερῶν εἰκόνων T edd. | ἱερὰς] σεπτὰς V | μὴ μεταθεὶς H μεταθεὶς μηδόλως V **25–26** ἀλλ' – αὐτάς om. V, lac. indic. V^{3} **25** ἀλλ' οὐδὲ H M (cf. lat.): οὐδὲ γὰρ T edd. | ἀρτίως + μόνον T edd., cf. lat. | προσκυνῶ T edd. **27** ἁγιώτατος M om. V | ἐπίσκοπος om. V | Καλχηδόνος T edd. | εἶπε om. V **27–29** Κατὰ – οὕτως] Κατὰ τὴν τοῦ πάπα ἐπιστολὴν V

nostri ac uniuersalis patriarchae, sic sapio et sic teneo et ita docebo et cum hoc sensu meo etiam in futurum saeculum proficiscar.

5. Nicolaus sanctissimus episcopus Cyzici dixit: Secundum litteras sanctissimi papae senioris Romae Hadriani et expositionem confessionis sanctissimi patriarchae nostri Tarasii sapio et sapiam et in illum mundum adducar cum hac confessione mea.

6. Euthymius sanctissimus episcopus Sardis dixit: Et ego praelectas litteras sanctissimi papae senioris Romae sincere ac indubitanter sequens polliceor et profiteor ita me sapere tam de horthodoxa fide quam de sacratissimis iconis, non quasi quiddam nouum dogma <aut> nouam adinuentionem admittens, sed tanquam certissime sciens de illis traditionem sanctorum apostolorum et sacratissimorum magistrorum, qui has reliquerunt in sancta dei ecclesia constitutas. propter quod tota anima recipio huiusmodi uenerabiles iconas cum conueniente honore ac salutatoria adoratione, eos autem qui aliter uel aduerse sapiunt aut dogmatizant contra sanctas iconas alienos a catholica ecclesia aestimans abicio et hereticos denuntio. Ma. 1089

7. Petrus sanctissimus episcopus Nicomediae dixit: Secundum lectas litteras sanctissimi papae senioris Romae Hadriani et secundum fidem sanctissimi et uniuersalis patriarchae Tarasii uenerabiles iconas suscipio et adoro et docebo, tanquam redditurus in die iudicii rationem iudici et deo nostro.

8. Helias sanctissimus episcopus Cretae dixit: Secundum honorabiles litteras sanctissimi papae senioris Romae Hadriani sic confiteor et teneo pretiosas et sacras iconas, nunquam aliquando commutandus, sed nec modo tantum eas adorans, eos autem qui non ita confitentur anathematizo. Ha. 107

9. Stauracius sanctissimus episcopus Chalcedonis dixit: Secundum epistolam Hadriani sanctissimi papae senioris Romae quae ad sanctissimum patriarcham nos- Rom. 425

11–14 ~ *LC III 18 p. 416,25–417,4 (= III Capit. p. 333,19–25) = *Hadr. p. 18,6–12* (In actione secunda. Capitulo X): Quod Eutimius (Euthymius *Hadr.*) Sardensis episcopus a praefati Constantini errore non multum dissentit in eo, quod ait: „Ex toto corde suscipio uenerandas imagines cum condecenti honore et amplectibili adoratione. Illos enim, qui aliter aut contrarie sentiunt aut dogmatizant contra sanctas imagines, alienos catholicae ecclesiae deputans et praedico et hereticos adnuntio."

P VE 11–14 ~ *LC, *Hadr.*

1 et[1] *om.* E *edd.* 2 meo] eo P 3 Cysici V[pc] Cypri V[ac] (pri *del. et superscr.* sici V[1-2]) Cipri E 7–8 confiteor *ed. Rom.** 8 sanctissimis *ed. Rom.** 9 aut *addidi coll. gr.* | nouam adinuentionem P[ac] E: noua adinuentione P[pc] (m *bis exp.*) *om.* V *edd.* 11 constitutam *ed. Rom.** 12 conuenienti VE *edd.* | salutaria P[ac] (to *superscr.* P[c]) 13 domatizant P 14 estimans *codd.* 17 tamquam VE 19 Elias *ed. Reg.** 21 nunquam] numquam *codd.* | sed *om. ed. Reg.** | tantum eas (*cf. gr.* T)] eas tantum *ed. Rom.** 23 Calcedonis V (i *ex corr.*) E Calchedonis *ed. Reg.*

καὶ περιπτύσσομαι τὰς ἱερὰς εἰκόνας ὡς ἀρραβῶνα τῆς σωτηρίας μου οὔσας· τοὺς δὲ μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθεματίζω.

10. Νικηφόρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τοῦ Δυρραχίου εἶπε· Κατὰ τὴν σταλεῖσαν ἀναφορὰν παρὰ Ἀδριανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς βασιλεῖς ἡμῶν καὶ τὴν πρὸς τὸν ἁγιώτατον καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην Ταράσιον καὶ αὐτοῦ τοῦ ἁγιωτάτου Ταρασίου ἀρχιεπισκόπου διδασκαλίαν καὶ πίστιν καὶ ὁμολογίαν φρονῶ καὶ κρατῶ καὶ διδάσκω, καὶ μετὰ ταύτης μου τῆς ὁμολογίας τὸν βραχὺν χρόνον τῆς ζωῆς μου τελέσω καὶ *τῷ φοβερῷ βήματι τοῦ* Χριστοῦ παραστήσομαι.

11. Ἐπιφάνιος διάκονος τῆς ἐκκλησίας Κατάνης καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Θωμᾶ ἀρχιεπισκόπου Σαρδανίας εἶπε· Λευκότατον τῆς ὀρθοδοξίας ὅρον καὶ τὴν τῶν ἁγίων ἀποστόλων παράδοσιν ἡ πεμφθεῖσα ἀναφορὰ πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς καὶ φιλο-
La.-Co. 133 χρίστους ἡμῶν βασιλεῖς παρὰ τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀδριανοῦ παρεστήσατο διὰ τῆς ἀναγνώσεως, καὶ μέντοι καὶ ἡ ἀποσταλεῖσα αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Ταράσιον τὸν ἁγιώτατον καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην. ὅθεν κἀγὼ κατὰ πάντα τούτοις ὁμογνωμονῶν καὶ ἰθυφρόνως ἑπόμενος τιμῶ καὶ προσκυνῶ καὶ ἀποδέχομαι τὰς ἀνέκαθεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ παραδοθείσας σεπτὰς καὶ ἱερὰς εἰκόνας, καὶ τὸν τούτοις μὴ στοιχοῦντα ὡς αἱρετικῆς συμμορίας μέτοχον ἀποστρέφομαι καὶ τοῖς ἀναθεματισμοῖς ἀποπέμπομαι.

Ma. 1091 12. Λέων πρεσβύτερος τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τῆς μητροπόλεως Σίδης εἶπε· Κατὰ τὰς ἀναγνωσθείσας συνοδικὰς ἐπιστολὰς τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἀποδέχομαι τὰς σεπτὰς εἰκόνας κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν, καὶ τοὺς μὴ οὕτως ἔχοντας ἀναθεματίζω.

13. Νικόλαος ἡγούμενος τοῦ Ἄπρου καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τῆς Τυανέων μητροπόλεως εἶπε· Κατὰ τὰς ἀναγνωσθείσας συνοδικὰς ἐπιστολὰς τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀδριανοῦ ἀποδέχομαι τὰς σεπτὰς εἰκόνας κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν, καὶ τοὺς μὴ οὕτως ἔχοντας ἀναθεματίζω.

8–9 τῷ – παραστήσομαι cf. Rom. 14,10

HV T M

---

1 καὶ περιπτύσσομαι om. V | ἀρραβῶν(ας) H ἀραβῶνα V **3** θεοφιλέστατος T edd. om. V | ἐπίσκοπος om. V | τοῦ om. H | Δυραχίου V | εἶπε om. V **3–4** σταλεῖσαν om. V **4** ἀναφορὰν] πίστιν V | τοῦ ἁγιωτάτου om. V **4–7** τῆς – διδάσκω] καὶ διδασκάλου τοῦ ἁγιωτάτου ἡμῶν Ταρασίου ὁμολογῶ καὶ φρονῶ V **7–8** μετὰ – ὁμολογίας οὕτως V **8** βραχὺ T **10** διάκονος + ἐπίσκοπος V **10–11** τῆς – ἀρχιεπισκόπου om. V **10** καὶ om. T edd. **11** Σαρδανίας V T: Σαρδανείας H Σαρδονίας M Σαρδινίας ed.Rom.* **11–15** Λευκότατον – ὅθεν om. V **11** ὀρθοδοξίας + τὸν T edd. **16** πάντα + τῇ τε σταλείσῃ ἐπιστολῇ τοῦ πάπα Ἀδριανοῦ πρός τε τοὺς βασιλεῖς ἡμῶν καὶ πρὸς Ταράσιον τὸν ἁγιώτατον ἡμῶν πατριάρχην V | τούτοις om. V τούτοις + καὶ M | καὶ[1] om. V T edd. | ἰθυφώνως M **17** ἐν om. V | καὶ ἱερὰς om. HV **18** ὡς – μέτοχον om. V **18–19** καὶ[2] – ἀποπέμπομαι] καὶ ἀναθεματίζων τοῦτον ἀποτάσσομαι V **20–21** τῆς – ἐπέχων om. V **22** Ῥώμης + καὶ τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ταρασίου V edd. | ἀποδέχομαι + καὶ προσκυνῶ V **23** κατὰ – παράδοσιν om. V **25** Ἄπρω M | καὶ – ἐπέχων om. V **26–27** εἶπε – ἀποδέχομαι] οὕτως κἀγὼ προσκυνῶ V (lac. ante οὕτως indic. V[3]) **27** ἁγίας V **27–28** κατὰ – παράδοσιν om. V **28** τοὺς – ἔχοντας] τοὺς ταύτας (ταύτας add. V[2] in fine lineae) μὴ σέβοντας V

trum Tarasium missa est, sic et ego recipio, saluto et amplector sacras iconas, cum sint tanquam arra salutis meae, eos autem qui ita non sapiunt anathematizo. PL 129,240

10. Nicephorus <sanctissimus> episcopus Dyrrachii dixit: Secundum relationem quae missa est ab Hadriano sanctissimo papa senioris Romae ad pios imperatores nostros et ad sanctissimum et uniuersalem patriarcham Tarasium, quin et secundum eiusdem sanctissimi Tarasii archiepiscopi doctrinam, fidem et confessionem sapio et teneo et cum hac confessione mea breue uitae meae tempus finiam et terribili tribunali Christi assistam.

11. Epiphanius diaconus ecclesiae Catanensis et locum tenens Thomae archiepiscopi Sardiniae dixit: Nitidissimum horthodoxiae terminum et sanctorum apostolorum traditionem relatio quae missa est ad pios et Christo dilectos imperatores a beatissimo papa senioris Romae Hadriano per lectionem exhibuit, sed et epistola eius quae destinata est ad Tarasium sanctissimum et uniuersalem patriarcham. unde et ego per omnia his consentiens et recti sensus incessu sequens honoro et adoro et recipio ab olim in ecclesia traditas uenerabiles et sacras iconas, et eum qui in his non conuenit ut heretici conciliabuli participem auerto et anathematismis transmitto. La.-Co. 134

12. Leo presbyter sanctissimae ecclesiae Constantinopoleos et locum tenens metropoleos Sidae dixit: Secundum lectas synodicas epistolas sanctissimi papae senioris Romae suscipio uenerabiles imagines secundum antiquam consuetudinem et eos qui sic se non habent anathematizo. Ma. 1092

13. Nicolaus egumenus Apri et locum tenens Tyanensium metropoleos dixit: Secundum synodicas epistolas Hadriani beatissimi papae senioris Romae quae lectae sunt suscipio uenerabiles iconas secundum antiquam traditionem et qui se ita non habent anathematizo.

P VE

2 tamquam P 3 sanctissimus *addidi coll. gr.* 5 secundum] sanctissimum P^{ac} (*sublin. et* secundum *superscr.* P^{c}) 6 eiusdem] eius *ed. Rom.** 7 hac] ac VE | breuis E *edd.* 9 Thomae *om. ed. Rom.** 12 Adriano P E 16 conciliabuli ~ συμμορίας, *cf. Act. VI 206 B 2* | anathematismis E: anathęmamtismis *(sic)* P anathematis V 18 Sidae *ed. Rom.*: Sydae P V Sicle E 22 senioris Romae *om.* V *edd.*

14. Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Γαγγρῶν εἶπε· Κατὰ τὰς ἀναγνωσθείσας ἀναφορὰς τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀδριανοῦ ἀποδέχομαι τὰς σεπτὰς εἰκόνας κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν, καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας τῷ ἀναθέματι παραπέμπω.

15. Νικήτας ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κλαυδιουπόλεως εἶπε· Κατὰ τὰς ἀναγνωσθείσας συνοδικὰς ἐπιστολὰς τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀδριανοῦ ἀποδέχομαι τὰς σεπτὰς εἰκόνας κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν, καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας τῷ ἀναθέματι καθυποβάλλω.

Rom. 426 16. Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μύρων τῆς Λυκίας εἶπε· Κατὰ τὰς ἀναγνωσθείσας συνοδικὰς ἐπιστολὰς τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀδριανοῦ οὕτως πιστεύω καὶ οὕτως ὁμολογῶ καὶ προσκυνῶ καὶ ἀσπάζομαι τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας, καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθεματίζω καὶ ἀποστρέφομαι.

17. Θεοφύλακτος διάκονος καὶ ἔξαρχος τὸν τόπον ἐπέχων τῆς μητροπόλεως Καρίας εἶπε· Κατὰ τὰς ἀναγνωσθείσας συνοδικὰς ἐπιστολὰς τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀδριανοῦ οὕτως ὁμολογῶ, καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθέματι καθυποβάλλω.

Ha. 109 18. Μιχαὴλ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Συνάδων εἶπε· Κατὰ τὰς ἀναπεμφθείσας συνοδικὰς ἐπιστολὰς τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀδριανοῦ οὕτως ὁμολογῶ καὶ ἀποδέχομαι κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν τὰς ἱερὰς καὶ σεπτὰς εἰκόνας, καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθέματι καθυποβάλλω.

19. Εὐστάθιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Λαοδικείας εἶπε· Κατὰ τὰς ἀναγνωσθείσας συνοδικὰς ἐπιστολὰς τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀδριανοῦ οὕτως ὁμολογῶ καὶ ἀποδέχομαι τὰς τιμίας καὶ ἱερὰς εἰκόνας κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν, καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθέματι ὑποβάλλω.

20. Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Πέργης εἶπε· Κατὰ τὰς ἀναγνωσθείσας συνοδικὰς ἐπιστολὰς τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀδριανοῦ οὕτως ὁμολογῶ καὶ ἀποδέχομαι τὰς τιμίας καὶ ἱερὰς εἰκόνας κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν, καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθέματι ὑποβάλλω.

La.-Co. 136 Ma. 1094 21. Ἀναστάσιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νικοπόλεως τῆς Παλαιᾶς Ἠπείρου εἶπε· Κατὰ τὰς ἀναγνωσθείσας συνοδικὰς ἐπιστολὰς τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρε-

---

HV T M

---

1 θεοφιλέστατος T edd. om. V | ἐπίσκοπος om. V 1–2 εἶπε – Ἀδριανοῦ] οὕτως κἀγὼ V 3 τὰς σεπτὰς εἰκόνας post παράδοσιν V 5 ὁ ὁσιώτατος om. V 5–7 Κατὰ – ἀποδέχομαι] Οὕτως ἀποδέχομαι κἀγὼ V 7 σεπτὰς] ἁγίας V 8 φρονοῦντας – καθυποβάλλω] προσκυνοῦντας ἀναθεματίζω V | καθυποβάλλω H T: παραπέμπω M ed.Rom. (ex Vc) 9 ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. V | τῆς Λυκίας om. V | εἶπε om. V^{ac}, add. V^{1-2} in marg. 9–11 Κατὰ – Ἀδριανοῦ om. V 11 οὕτως¹ + κἀγὼ V | οὕτως² om. V | καὶ προσκυνῶ om. ed.Rom.* 11–12 τὰς – εἰκόνας] τὰς εἰκόνας τὰς ἁγίας V 12 φρονοῦντας] ἔχοντας V 12–13 καὶ ἀποστρέφομαι om. V 14 καὶ – ἐπέχων om. V | ἔξαρχος] ἐξ ἀρχῆς H 14–15 Καρίας] Καισαρείας HV 15–16 Κατὰ – Ἀδριανοῦ om. V 16 ὁμολογῶ + κἀγὼ V 16–17 φρονοῦντας] ἔχοντας V 17 ἀναθέματι καθυποβάλλω] ἀναθεματίζω HV 18 ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. V 18–19 εἶπε – Ἀδριανοῦ om. V 20 καὶ ἀποδέχομαι om. V | παράδοσιν + καὶ προσκυνῶ V | ἱερὰς] ἁγίας V 20–21 καὶ σεπτὰς om. V 21 φρονοῦντας] ἔχοντας H ὁμολογοῦντας V | ἀναθέματι καθυποβάλλω] ἀναθεματίζω HV 22 ὁ ὁσιώτατος] ὁ θεοφιλέστατος T edd. om. V 23 συνοδικὰς om. V 23–24 τοῦ – οὕτως om. V 24 ὁμολογῶ – ἀποδέχομαι] ὁμολογῶ καὶ τιμῶ V | καὶ ἱερὰς om. V 24–25 κατὰ – παράδοσιν om. V 25 ἀναθέματι ὑποβάλλω] ἀναθεματίζω HV 26 Κωνσταντῖνος – Πέργης] ὁ Πέργης ἐπίσκοπος V 26–28 Κατὰ – Ἀδριανοῦ om. V 28–29 καὶ¹ – παράδοσιν om. V 29 μὴ οὕτως] μὴ ὡς ἐγὼ V | ἀναθέματι ὑποβάλλω] ἀναθεματίζω HV 30–198,3 B 21 om. V 30 θεοφιλέστατος T edd. | τῆς Παλαιᾶς om. T edd.

14. Constantinus sanctissimus episcopus Gangrensium dixit: Secundum relationes quae lectae sunt beatissimi papae senioris Romae Hadriani suscipio uenerabiles iconas iuxta priscam traditionem, eos uero qui sic non sapiunt anathemati mitto.

15. Niceta sanctissimus episcopus Claudiupoleos dixit: Secundum epistolas synodicas beatissimi papae senioris Romae Hadriani suscipio uenerabiles iconas secundum antiquam consuetudinem et qui sic non sapiunt anathemati summitto.

16. Theodorus sanctissimus episcopus Myrensium Lyciae dixit: Secundum synodicas epistolas quae lectae sunt beatissimi papae senioris Romae Hadriani credo et profiteor atque adoro et amplector sanctas et uenerabiles iconas et qui ita non sapiunt anathematizo et declino. Rom. 426

17. Theophylactus diaconus et exarchus locum tenens metropoleos Cariae dixit: Secundum lectas synodicas epistolas beatissimi papae senioris Romae Hadriani profiteor et qui ita non sapiunt anathemati summitto.

18. Michahel sanctissimus episcopus Synadensium dixit: Secundum synodicas epistolas a beatissimo papa senioris Romae Hadriano directas confiteor et admitto iuxta priscam traditionem sacras et uenerabiles iconas et qui ita non sapiunt anathemati summitto. Ha. 110 PL 129,241

19. Eustathius sanctissimus episcopus Laodiciae dixit: Secundum recitatas synodicas epistolas beatissimi papae senioris Romae Hadriani confiteor et recipio pretiosas et sacras iconas iuxta priscam traditionem et qui ita non sapiunt anathemati summitto.

20. Constantinus sanctissimus episcopus Pergae dixit: Secundum lectas synodicas epistolas beatissimi papae senioris Romae Hadriani confiteor et recipio pretiosas et sacras iconas secundum antiquam traditionem et qui ita non sapiunt anathemati summitto.

21. Anastasius sanctissimus episcopus Nicopoleos Veteris Hepiri dixit: Secundum recensitas synodicas epistolas beatissimi papae senioris Romae Hadriani con- La.-Co. 135 Ma. 1093

P VE

1 Gangrensium *ed. Rom.*: Cangrensum P Cancrensium VE 3 submitto *ed. Reg.* non male, sed cf. supra p. 191,14* 4 Claudiopoleos *ed. Rom.** 7 Liciae VE 11 Theophilactus VE 14 Michael E *edd.* 15 papa senioris Romae Hadriano P: Hadriano (Adriano E) papa senioris (seniori E) Romae VE papa Hadriano senioris Romae *ed. Rom.** 16 sapiunt] suscipiunt *ed. Rom.* ex* F 17 submitto VE 18 Laodiciae P: Laudociae V Laudiciae E Laodiceae *ed. Rom.** 20 preciosas P 22 sanctissimus *om.* F *edd.* 23 preciosas P 26 Nepiri E Epiri F² *edd.* 27 sinodicas P

σβυτέρας Ῥώμης Ἀδριανοῦ οὕτως ὁμολογῶ καὶ ἀποδέχομαι καὶ προσκυνῶ τὰς ἁγίας καὶ ἱερὰς εἰκόνας κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν, τοὺς δὲ μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθεματίζω.

22. Χριστοφόρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τοῦ Φάσιδος εἶπε· Κατὰ τὰς ἀναγνωσθείσας συνοδικὰς ἐπιστολὰς τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀδριανοῦ οὕτως ὁμολογῶ καὶ ἀποδέχομαι τὰς ἱερὰς καὶ σεπτὰς εἰκόνας κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν, τοὺς δὲ μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθεματίζω.

23. Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σελευκείας εἶπε· Κατὰ τὰς ἀναγνωσθείσας συνοδικὰς ἐπιστολὰς τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀδριανοῦ οὕτως ὁμολογῶ καὶ ἀποδέχομαι τὰς ἱερὰς καὶ σεπτὰς εἰκόνας κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν, τοὺς δὲ μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθεματίζω.

24. Γρηγόριος πρεσβύτερος Κωνσταντινουπόλεως τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τῆς μητροπόλεως Μωκισσοῦ εἶπε· Κατὰ τὰς ἀναγνωσθείσας συνοδικὰς ἐπιστολὰς τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀδριανοῦ οὕτως ὁμολογῶ καὶ ἀποδέχομαι τὰς ἱερὰς καὶ σεπτὰς εἰκόνας κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν, τοὺς δὲ μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθεματίζω.

Rom. 427 25. Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τοῦ Συλαίου εἶπε· Κατὰ τὰς ἀναγνωσθείσας συνοδικὰς ἐπιστολὰς τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀδριανοῦ οὕτως ὁμολογῶ καὶ ἀποδέχομαι καὶ προσκυνῶ τὰς ἱερὰς καὶ σεπτὰς εἰκόνας κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν τῆς ἐκκλησίας, τοὺς δὲ μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθεματίζω.

26. Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κατάνης εἶπε· Πάσης ὀρθοδοξίας ἔμπλεων τὴν ἀποσταλεῖσαν ἀναφορὰν παρὰ τοῦ ὁσιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀδριανοῦ πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς καὶ φιλοχρίστους βασιλεῖς ἡμῶν καὶ μὴν καὶ Ταράσιον τὸν ὁσιώτατον καὶ ἁγιώτατον οἰκουμενικὸν πατριάρχην διὰ τῆς ἀναγνώσεως ἔγνων. ὅθεν κἀγὼ τούτοις συντίθεμαι καὶ κατὰ πάντα τρόπον προσκυνῶ καὶ ἀσπάζομαι καὶ ἀποδέχομαι τὰς ἱερὰς εἰκόνας καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας τοῖς ἀναθεματισμοῖς ἀποπέμπομαι ὡς ἀλλοτρίους τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας.

27. Μανουὴλ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀδριανουπόλεως Θράκης εἶπε· Κατὰ τὰς

HV T M

---

4 ὁ θεοφιλέστατος T edd. om. V | τοῦ] τῆς V **4–5** ἀναγνωσθείσας om. V **5–6** τοῦ – καὶ[1] om. V **6** ἀποδέχομαι] προσκυνῶ V | ἱερὰς καὶ σεπτὰς] ἁγίας V **6–7** κατὰ – παράδοσιν om. V **7** τοὺς δὲ] καὶ τοὺς V **8** θεοφιλέστατος T edd. om. V | ἐπίσκοπος om. V | Σελεύκης V | εἶπε om. V **9** συνοδικὰς om. V **9–10** τοῦ – οὕτως om. V **10** καὶ ἀποδέχομαι om. V | ἱερὰς] ἁγίας V | καὶ σεπτὰς om. V **10–11** κατὰ – παράδοσιν om. V **11** τοὺς δὲ] καὶ τοὺς V **12** πρεσβύτερος] ἐπίσκοπος V **12–13** Κωνσταντινουπόλεως – μητροπόλεως om. V **12** Κωνσταντινουπόλεως T: τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἐκκλησίας M om. H (de V uide supra) **13** Μωκισσοῦ HV: Μωκησοῦ T M (cf. ad A 23) Μωκισοῦ ed.Rom.* | εἶπε om. V **13–14** ἀναγνωσθείσας συνοδικὰς om. V **14** μακαριωτάτου om. V **14–15** τῆς – οὕτως om. V **15** ἀποδέχομαι] προσκυνῶ V | ἱερὰς καὶ σεπτὰς] ἁγίας V **15–16** κατὰ – παράδοσιν om. V **16** παράδοσιν + καὶ HV | τοὺς – ἀναθεματίζω] καὶ τῷ νῦν βίῳ καὶ τῷ μέλλοντι αἰῶνι (+ καὶ V^{ac} prob., eras.) τοὺς εἰκονομάχους ἀναθεματίζω V | δὲ om. H **17** θεοφιλέστατος T edd. om. V | ἐπίσκοπος τοῦ om. V | Συλλ(αίου) H **17–19** Κατὰ – Ἀδριανοῦ om. V **19** καὶ ἀποδέχομαι om. V | ἱερὰς καὶ σεπτὰς] τιμίας V **20** κατὰ – ἐκκλησίας om. HV | τῆς ἐκκλησίας om. T edd. | τοὺς δὲ] καὶ τοὺς H T **22** ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. V | ἔφη V **22–26** ἔμπλεων – ἔγνων] πλήρεις γνοὺς τόν τε πάπαν Ἀδριανὸν καὶ Ταράσιον τὸν ἁγιώτατον πατριάρχην ἡμῶν ὡς ἀπὸ τῶν διδαχῶν αὐτῶν V **22–23** ἔμπλε(ον) H **24** Ἀδριανοῦ post πάπα T edd. **25** ὁσιώτατον καὶ om. M | οἰκουμενικὸν om. M **26** ὅθεν κἀγὼ post συντίθεμαι V | συντίθημι H T | κατὰ πάντα τρόπον om. V **27** καὶ ἀποδέχομαι om. V | ἱερὰς] ἁγίας V **27–28** τοῖς – ἀποπέμπομαι] ἀναθεματίζω V **27** τοῖς om. M **29** ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. V | Θράκης] τῆς Θράκης M om. V edd. | εἶπε om. V

fiteor et suscipio et adoro sanctas et sacras iconas iuxta priscam traditionem, eos uero qui ita non sapiunt anathematizo.

22. Christophorus sanctissimus episcopus Phasidis dixit: Secundum lectas synodicas epistolas beatissimi papae senioris Romae Hadriani confiteor et suscipio sacras et uenerabiles iconas secundum antiquam consuetudinem, eos uero qui ita non sapiunt anathematizo.

23. Theodorus sanctissimus episcopus Seleuciae dixit: Secundum lectas synodicas epistolas beatissimi papae senioris Romae Hadriani confiteor et suscipio sacras et uenerabiles iconas secundum antiquam traditionem, eos uero qui ita non sapiunt anathematizo.

24. Gregorius presbyter Constantinopoleos sanctorum apostolorum et locum retinens metropoleos Mocissi dixit: Secundum lectas synodicas epistolas beatissimi papae senioris Romae Hadriani confiteor et suscipio sacras et uenerabiles iconas secundum antiquam traditionem, eos uero qui ita non sapiunt anathematizo.

25. Basilius sanctissimus episcopus Sylei dixit: Secundum lectas synodicas epistolas beatissimi papae senioris Romae Hadriani confiteor et suscipio ac adoro sacras et uenerabiles iconas secundum antiquam traditionem ecclesiae, eos uero qui ita non sapiunt anathematizo. Rom. 427

26. Theodorus sanctissimus episcopus Catanae dixit: Omni horthodoxia plenam relationem quae missa est a sanctissimo papa senioris Romae Hadriano ad pios et amicos Christi imperatores nostros, sed et Tarasium sanctissimum almum et uniuersalem patriarcham per lectionem agnoui. unde et ego his assentior, et prorsus adoro, amplector et admitto sacras iconas, eos uero qui ita non sapiunt anathematismis transmitto tanquam alienos ab ecclesia catholica.

27. Manuhel sanctissimus episcopus Hadrianopoleos Thracae dixit: Secundum

P VE

1 sacras et sanctas VE *edd.* 3 Christoforus V Cristophorus E 4 senioris Romae *om.* V, *post* Hadriani *ed. Rom.* ex* F | suscipio + ac adoro *ed. Rom.* ex* F 5 sacras et *om. ed. Rom.** 7 Seleutiae P 8 epistolas] litteras E *edd.* 9 ita *om.* P^{ac} (*superscr.* P^{c}) VE 11–12 tenens *ed. Rom.* ex* F 12 Mocissi *ed. Rom. (cf. A 23 etc.)*: Mucissi *codd.* 13 suscipio + et adoro VE *edd., sed cf. gr.* 14 uero] autem *ed. Rom.** 15 Sylei *scripsi coll. A 22 etc.*: Syllei P V Syllegi E Syllegae *ed. Rom.** Sylaei *ed. Rom.*^{mg} Silaei *La.-Co.*^{mg} 16–17 uenerabiles et sacras VE *edd.* 17 imagines V *edd.* yconas E 21 sanctissimum *om.* VE *edd.* | almum et] *fort.* et almum *scribendum* 25 Manuel E *edd.* | Hadrinopoleos V Adrianopoleos E *edd.* | Tracae E Tracię F^{2} Thraciae *ed. Rom.**

ἀναγνωσθείσας συνοδικὰς ἐπιστολὰς τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀδριανοῦ οὕτως ὁμολογῶ καὶ ἀποδέχομαι τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, τοὺς δὲ μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθεματίζω.

28. Μαυριανὸς ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Πομπηϊουπόλεως εἶπε· Κατὰ τὰς ἀναγνωσθείσας συνοδικὰς ἐπιστολὰς τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀδριανοῦ οὕτως ὁμολογῶ καὶ ἀποδέχομαι καὶ προσκυνῶ τὰς ἱερὰς εἰκόνας κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, τοὺς δὲ μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθεματίζω.

29. Κύριλλος ἐκ προσώπου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Γοτθίας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

30. Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Βιζύης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Ha. 112 31. Ἰωάννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ταυρομενίας εἶπεν· Ὡς θεῖον ὅρον ὀρθοδοξίας ὑπάρχοντα τὰ ἀποσταλέντα γράμματα παρὰ Ἀδριανοῦ πάπα τῆς πρεσβυ-
Ma. 1095 τέρας Ῥώμης πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς βασιλεῖς ἡμῶν, ἔτι γε μὴν καὶ πρὸς Ταράσιον τὸν
La.-Co. 137 οἰκουμενικὸν ἡμῶν πατριάρχην, οὕτως ὁμολογῶ, ἀποδεχόμενος τὰς ἱερὰς εἰκόνας κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, τοὺς δὲ μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθεματίζω.

32. Γρηγόριος πρεσβύτερος καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τῆς ἐπισκοπῆς Σμύρνης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

33. Γαυδιῶσος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μεσήνης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

34. Εὐστράτιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀπαμείας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

35. Ἰωάννης διάκονος καὶ τὸν τόπον ἐπέχων †Ἀποστολίας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

36. Πέτρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Γερμίων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

37. Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Πανόρμου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Rom. 428 38. Ἰωάννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀρκαδιουπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

39. ‹Στέφανος› ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Βιβόνων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

HV T M 13 εἶπεν des. V

---

1 συνοδικὰς om. V 1–2 τοῦ – Ἀδριανοῦ] τῶν ἁγιωτάτων δεσποτῶν V 2 οὕτως + κἀγὼ V | ἀποδέχομαι] προσκυνῶ V | καὶ² om. V edd. | σεπτὰς om. V 3 ἀρχαίαν om. V 5 Μαριανὸς ed.Rom.* ex Vc (Μαυριανὸς ed.Rom.^{mg} ex Vc^{mg} [Bonafides]) | ὁ θεοφιλέστατος T edd. om. V 5–9 εἶπε – ἀναθεματίζω] ἐξεφώνησεν ὁμοίως M 5–7 Κατὰ – Ἀδριανοῦ om. V 7 ἀποδέχομαι – προσκυνῶ] σέβομαι V | ἱερὰς] ἁγίας V 7–8 κατὰ – ἐκκλησίας om. V 8 τοὺς δὲ] καὶ τοὺς H 10–12 Κύριλλος – ὁμοίως] Κύριλλος ἐπίσκοπος Βιζύης ἐξεφώνησεν ὁμοίως (sic) V, B 29–30 post B 31 habent T edd. (cf. Bischofslisten p. 12 adn. 27) 10 Κύριλλος + ὁ H | ἐκ προσώπου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου H M: ἐπίσκοπος τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου (sic) T ἐπίσκοπος ed.Rom.* 13 ὁ ὁσιώτατος om. V | Ταυρομενίας V: Ταυρομεν sine abbr. H Ταυρομέν(ης) M Ταυρομενίου T (cf. Bischofslisten p. 47) | εἶπεν] ἐξεφώνησεν ὁμοίως V et om. quae sequuntur usque ad p. 210,5 15 ἔτι γε μὴν om. H | τὸν + ἁγιώτατον καὶ T edd. 16 καὶ ἀποδέχομαι H | ἱερὰς + καὶ σεβασμίους T edd. 17 κατὰ τὴν παράδοσιν τὴν ἀρχαίαν M | καθολικῆς + καὶ ἀποστολικῆς T edd. 18 ἀναθεματίζω H M: τοῖς ἀναθέμασι καθυποβάλλω T τοῖς ἀναθέμασιν ὑποβάλλω ed. Rom.* 19 Γρηγόριος + ὁ ὁσιώτατος M | τῆς ἐπισκοπῆς] τοῦ ἐπισκόπου H 21 Γαυδιῶσος ed.Rom.^{mg} (cf. lat. et A 29 etc.): Γαύδιος H T edd. Γαυδίων M | ὁ ὁσιώτατος om. M | Μεσήνης H T: Ἐμέσης + Σικελὸς M Μεσσήνης ed.Rom.*, sed cf. A 29 etc. 22 ἐξεφώνησεν om. H, item abhinc semper usque ad finem acclamationum, spatium relinquens ante ὁμοίως 23 B 35 post B 36 M | Ἀποστολίας] nomen episcopatus suspectum, quia neque in ceteris catalogis neque in notitiis episcopatuum inuenitur, fort. B 35 delendum; cf. Darrouzès, Listes p. 18; Bischofslisten p. 49 adn. 189 24 Γερμείων H 27 Στέφανος add. ed.Rom. (spatium in T), cf. lat. et A 31 etc. | Βιβόνων ed.Rom.^{mg} ex lat. (fort. Βιβώνων scribendum, cf. A 31 etc.): Λιβόνων T ed.Rom. Λιβόρων H Βόνων M Λιβόντων La.-Co. Βιβόντων Mansi

lectas synodicas epistolas beatissimi papae senioris Romae Hadriani confiteor et recipio sanctas et uenerabiles iconas secundum antiquam traditionem catholicae ecclesiae, eos uero qui ita non sapiunt anathematizo. PL 129,242

28. Maurianus sanctissimus episcopus Pompeiopoleos dixit: Secundum lectas synodicas epistolas beatissimi papae senioris Romae Hadriani confiteor et suscipio ac adoro sacras et uenerabiles iconas secundum antiquam traditionem ecclesiae, eos uero qui ita non sapiunt anathematizo.

29. Cyrillus ex persona sanctissimi episcopi Gotthiae promulgauit similiter.

30. Theodorus sanctissimus episcopus Bizyae promulgauit similiter.

31. Iohannes sanctissimus episcopus Tauromeniae dixit: Cum ueluti diuinus horthodoxiae terminus sint litterae quae ab Hadriano papa senioris Romae ad pios imperatores necnon et ad Tarasium uniuersalem patriarcham nostrum missae sunt, ita profiteor suscipiens sacras iconas secundum antiquam traditionem ecclesiae catholicae, eos uero qui ita non sapiunt anathematizo. Ha. 111 Ma. 1096 La.-Co. 138

32. Gregorius presbyter et locum retinens episcopii Smyrnae promulgauit similiter.

33. Gaudiosus sanctissimus episcopus Mesinae similiter.
34. Eustratius sanctissimus episcopus Apamiae similiter.
35. Iohannes diaconus et locum retinens Apostoliae similiter.
36. Petrus sanctissimus episcopus Germiorum similiter.
37. Theodorus sanctissimus episcopus Panormi similiter.
38. Iohannes sanctissimus episcopus Arcadiopoleos similiter.
39. Stephanus sanctissimus episcopus Bibonensium similiter. Rom. 428

P VE

2 et *om.* E *edd.* 4 Maurianus *scripsi coll. gr. et A 44 etc.*: Marianus *codd.* 5 et *om.* V *edd.* 6 ac] et VE *edd.* 8–9 Cyrillus – (Bizyae) – similiter] *B 29 – B 30 post B 31 transp. ed.Reg.* secundum seriem gr. editionis Romanae, cf. app. crit. gr. et Bischofslisten p. 12 adn. 27* 8 Cyrillus + episcopus E | Gothiae V *edd.* Cogothie *(sic)* E 9 Bizyae *ed.Rom.*^{mg}: Biziae P Bitye V Mitrae E *edd.* 15 tenens *ed.Rom.* ex* F | episcopi VE *edd., sed cf. gr.* | Smirnę VE 16 sanctissimus *om.* F *edd.* | Messinae *ed.Rom.** 17 Eustachius *ed.Rom.** (Eustratius *ed.Rom.*^{mg}) 18 tenens *ed. Rom.** | Apostoliae] apostolicae E apostolicae sedis *ed.Rom.* ex* F; *cf. app. crit. gr.* 19 sanctissimus *om.* F *edd.*

40. ... τοποτηρητὴς Λεοντοπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
41. Σισίνιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τοῦ Παρίου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
42. Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Λεοντίνης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
43. Ἐπιφάνιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μιλήτου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
44. Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ταυριανῆς ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
45. Νικήτας ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Προικονήσου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
46. Χριστοφόρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας Κυριακῆς ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
47. Εὐστράτιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μεθύμνης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
48. Θεότιμος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κροτώνων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
49. Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κίου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
50. Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος †Νησίων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
51. Ἰωάννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἄπρου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
52. Ἰγνάτιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Πρίνης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
53. Θεοφύλακτος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κυψέλλων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
54. Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Τροπαίων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
55. Στέφανος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σουγδάων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
56. Σέργιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νικοτέρων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
57. Γρηγόριος πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς Νικοπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

La.-Co. 140 58. Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μεσημβρίας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Ma. 1098 59. Θεοδόσιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τοῦ Ἀμορίου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

60. Κυριακὸς ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Δριζιπάρων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
61a. Γαλάτων πρεσβύτερος καὶ ἐκ προσώπου ‹Στεφάνου ἐπισκόπου Συρακούσης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
61b. Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος› τοῦ Ῥηγίου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
62. Ἰωάννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νύσσης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Ha. 113 63. Γεώργιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Καμουλιανῶν ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
64. Σωτήριχος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κισκισσῶν ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

H T M

---

1 spatium in T M, nomen deest etiam in A 46; cf. Bischofslisten p. 48 adn. 187 | ante τοποτηρητὴς add. ὁ εὐλαβέστατος T edd. | ἐξεφώνησεν om. M **2** Σισίνιος M: Σισί sine abbr. T Σισίννιος H | ὁ ὁσιώτατος om. M | τοῦ om. T edd. **3** ὁ ὁσιώτατος om. M | Λεοντηνῆς M **4** Μιλήτου M: Μι(λή)τ(ου) T (inde Μίτων ed.Rom., „*L.* Μηλήτου" ed.Rom.^{mg}) Μιλίτ sine abbr. H Μιλήτων Mansi **6** Προικοννήσου ed.Rom.* **8** Μηθύμνης H M, cf. Bischofslisten p. 50 adn. 195 | ἐξεφώνησεν om. T edd. **9** Κροτωνίων H | ἐξεφώνησεν om. T edd. | post ὁμοίως add. Θεόφιλος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Χίου ὁμοίως ed.Rom.* ex lat., cf. app. crit. lat. **10** ἐπίσκοπος + τῆς M | Κείου H **11** ἐπίσκοπος + τῶν T edd. | Νησίων fort. ex A 36 ab ipsis notariis hic iteratum, exspectaueris τῆς Λιπαριτῶν νήσου, cf. infra B 132 et D 54 etc.; cf. Bischofslisten p. 47 et adn. 184 **12** ἐπίσκοπος + τοῦ H T edd. (τοῦ deest in A 56, exspectaueris τῆς, cf. Notit. 7,65 etc.) | Ἄπρω M **13** Πριήνης H, cf. Bischofslisten p. 52 adn. 211 **14** Κυψέλων M, fort. Κυψάλων scribendum, cf. lat. et A 57; cf. Bischofslisten p. 50 **16** Σουγδαίων ed.Rom.*, sed cf. A 58 etc. **18** B 57 iteratur in B 241; cf. Bischofslisten p. 78 adn. 380 | τοποτηρητὴς] τὸν τόπον ἐπέχων τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου T edd. **20** τοῦ om. M | Ἀμωρίου ed.Rom.* **21** Δριζηπάρων H Δρισιπάρων La.-Co. **22** Γαλάτων scripsi coll. A 42 et F 40 (cf. Bischofslisten p. 46): Γαλάτης H M (cf. lat.) Γαλάτιος T edd. | καὶ om. M | προσώπου + τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου T edd. **22–24** Στεφάνου – ἐπίσκοπος suppleui coll. A 42 etc., lac. agnouit Darrouzès, Listes p. 18 **24** Ῥιγίου H **25** Ἰωάννης scripsi coll. A 60 etc. (cf. infra B 67, cf. Darrouzès, Listes p 26–27; Bischofslisten p. 51 adn. 203): Θεοδόσιος H T M **26** Καμουλιάνων T **27** Κισκισσῶν] Κισκισίων H

40. <...> uicarius Leontopoleos similiter.
41. Sisinnius sanctissimus episcopus Parii similiter.
42. Constantinus sanctissimus episcopus Leontinae similiter.
43. Epiphanius sanctissimus episcopus Mileti similiter.
44. Theodorus sanctissimus episcopus Taurianae similiter.
45. Niceta sanctissimus episcopus Proconisi similiter.
46. Christophorus sanctissimus episcopus sanctae Cyriacae similiter.
47. Eustratius sanctissimus episcopus Methymnae similiter.
48. Theotimus sanctissimus episcopus Crotonensium similiter.
49. Leo sanctissimus episcopus Cii similiter.
50. Basilius sanctissimus episcopus Nesiorum similiter.
51. Iohannes sanctissimus episcopus Apri similiter.
52. Ignatius sanctissimus episcopus Prinae similiter.
53. Theophylactus sanctissimus episcopus Cypsalorum similiter.
54. Theodorus sanctissimus episcopus Tropaeorum similiter. PL 129,243
55. Stephanus sanctissimus episcopus Sugdaensium similiter.
56. Sergius sanctissimus episcopus Nicoterensium similiter.
57. Gregorius presbyter et uicarius Nicopoleos similiter.
58. Leo sanctissimus episcopus Mesembriae similiter. La.-Co. 139
59. Theodosius sanctissimus episcopus Amorii similiter. Ma. 1097
60. Cyriacus sanctissimus episcopus Driziparensium similiter.
61. Galata presbyter et ex persona Regii similiter.

62. Theodosius sanctissimus episcopus Nysae similiter.
63. Georgius sanctissimus episcopus Camulianensium similiter. Ha. 114
64. Soterichus sanctissimus episcopus Ciscissensium similiter.

P VE

1 *lac. indic. ed. Rom., cf. gr.* 4 Mitorum *(sic) ed. Rom.*^{mg} 6 Proconisi P^{pc} VE: Procono P^{ac} (*in* o^{3} *scr.* i, si *superscr.* P^{c}) Praeconnesi *ed. Rom.* Proeconnesi *La.-Co., possis etiam* Proconesi, *cf. A 53* 7 Christoforus VE | Ciriacae VE 8 Eustachius *ed. Rom.** (Eustratius *ed. Rom.*^{mg}) | sanctissimus *om.* F *edd.* | Methynnę VE 9 Theothimus P | *post* similiter *add.* Theophilus sanctissimus episcopus Chii similiter *ed. Rom.* ex uar. lect.* Chii *cod.* F *in B 49, cf. Bischofslisten p. 50 adn. 196* 11 Hesiorum P^{ac} (h *exp. et* n *superscr.* P^{c}) E Haesiorum V, *uide app. crit. gr.* 14 Theophilactus VE | Ypsallorum E Cypsellorum *ed. Rom.** 16 Sugdaensium *scripsi coll. gr. et A 58 etc.*: Sucdensium P Sugdensium VE *edd.* 17 Sercius P 20 Ammorii *ed. Rom., sed cf. gr. et C 33 etc.* 21 episcopus sanctissimus *ed. Rom.* ex* F | Driziparensium *scripsi coll. gr. et D 80 etc.*: Brisiparensium *codd.* Drisiparentium *ed. Rom.** 22 Galata ~ Γαλάτης (*cf. gr.* H M) | ex persona Regii] *locus iam in archetypo graeco lacunosus, cf. gr.*, ex persona + sanctissimi episcopi *ed. Rom.* ex gr.* T | Regii V (*cf. A 25 etc.*): Rigii P E Rhegii *ed. Rom.** 23 Teodosius P (*Anast. ex mendoso exemplari graeco, cf. gr.*) | Nise E Nyssae *ed. Rom.*, sed* Nysae *inuenitur etiam D 84 et F 76* 24 Camulianensium V^{pc} *ed. Reg.* (*cf. A 62 etc.*): Camuliensium V^{ac} (an V$^{1-2}$ *s.l.*) Gamulianensium P Camulanensium E^{pc} *ed. Rom.* Camulaniensium E^{ac} (i^{1} *exp.*) 25 Soterichus *ed. Rom. (cf. gr. et F 78 etc.)*: Sothericus *codd.* | Cisicisensium E

65. Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μασταύρων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
66. Γεώργιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Βριούλων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
67. Θεοδόσιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νύσσης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
Rom. 429 68. Θεοφύλακτος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Τράλλης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
69. Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μαγνησίας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
70. Σάβας ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀνέων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
71. Γρηγόριος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Παλαιᾶς πόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
72. Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μαγνησίας τῆς Μαιάνδρου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
73. Θεοφάνης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Καλόης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
74. Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀλγίζων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
75. Νικόδημος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Εὐγάζων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
76. Λύκαστος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Βαρέτων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
77. Θεοφύλακτος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ὑπέπων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
78. Θεοφάνης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Λεβέδων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
79. Στρατόνικος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κύμης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
80. Κοσμᾶς ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μυρίνης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
81. Ὀλβιανὸς ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἐλαίας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
82. Πάρδος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Πιττάνης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
83. Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Περγάμου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
84. Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀτραμυτίου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
85. Μαριανὸς ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀτάνδρου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
86. Ἰωάννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀσσοῦ ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
Ma. 1099 87. Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Φωκίας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
88. Νικηφόρος διάκονος καὶ τοποτηρητὴς Γαργάρων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
89. Κωνσταντῖνος διάκονος καὶ τοποτηρητὴς Ἀγάης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
90. Θεόγνιος τοποτηρητὴς Σιῶν ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
91. Ἰωάννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ῥαιδεστοῦ ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
92. Ἰωάννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Πανίου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

H T M

---

1 Μασταυρίων ed.Rom.* 2 Βριούλλων T edd. 3 Θεοδόσιος scripsi coll. A 66 etc. (uide supra ad B 62): Ἰωάννης codd. | fort. Νύσης scribendum, cf. lat. et Notit. 4 B 68 om. M | Τράλης H, cf. ad A 67 5 B 69 om. Vc edd., lac. indic. ed.Rom. | Μαγνησίας] sc. τῆς Ἀνηλίου, cf. A 68 et Bischofslisten p. 53 adn. 214 6 Σάββας H | Ἄνεων M 7 ἐπίσκοπος om. T 8 Μεσάνδρου H T 10 Θεοφάνιος T, cf. lat. | Καλόης scripsi coll. A 73 etc. (cf. Bischofslisten p. 53 adn. 218): Κάλπης codd., cf. lat. 12 Εὐγάζων] cf. Bischofslisten p. 53 adn. 219 13 Βαρετῶν M | ἐξεφώνησεν om. M 14 Ὑπαίπων M 15 Λεβέδων] cf. Bischofslisten p. 54 adn. 221 17 Μυρίνης H: Μυρρίνης M Μυένης T edd. (ἄλ. Μύρνης ed.Rom.^{mg} ex Vc^{mg} [Bonafides?], corr. Hard.^{mg}) 19 Σάρδος ed.Rom.* (Πάρδος ed.Rom.^{mg}) 21 B 84 post B 85 M, post B 81 lat. | Ἀτραμυτίου scripsi coll. A 86 etc. (cf. lat.): Ἀτραμυτοῦ T M Ἀδραμύττου H Ἀτραμμυτοῦ ed.Rom.* 22 Μαριανὸς H M (cf. lat. et D 114 etc.): Μαρῖνος T edd. | ἐξεφώνησεν om. M 23 post ὁμοίως add. Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἀρκαδιουπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως ed.Rom.* ex lat. cod. F, cf. app. crit. lat. 24 Φωκίας T: Φωκαίας H Φωκείας M 27 Θεόγνιος H: Θεόγν + καὶ (sic) T Θέογν + καὶ (sic) M (καὶ M^{1} s.l.) Θεόγνιος καὶ ed.Rom.*, lac. post Θεόγνιος statuit ed.Rom., sed πρεσβύτερος καὶ, quod traditur in D 104, E 105, F 89, deest etiam in A 92 | Σιῶν H

65. Constantinus sanctissimus episcopus Mastaurensium similiter.
66. Georgius sanctissimus episcopus Briullensium similiter.
67. Iohannes sanctissimus episcopus Nysae similiter.
68. Theophylactus sanctissimus episcopus Trallae similiter. Rom. 429
69. Basilius sanctissimus episcopus Magnesiae similiter.
70. Sabas sanctissimus episcopus Aneensium similiter.
71. Gregorius sanctissimus episcopus Paleas poleos similiter.
72. Basilius sanctissimus episcopus Magnesiae Mesandri similiter.

73. Theophanes sanctissimus episcopus Calpae similiter.
74. Leo sanctissimus episcopus Algizensium similiter.
75. Nicodemus sanctissimus episcopus Eugazensium similiter.
76. Lycastus sanctissimus episcopus Baretensium similiter.
77. Theophylactus sanctissimus episcopus Hypepensium similiter.
78. Theophanes sanctissimus episcopus Lebedensium similiter.
79. Stratonicus sanctissimus episcopus Cymae similiter.
80. Cosmas sanctissimus episcopus Myrinae similiter.
81. Olbianus sanctissimus episcopus Heleae similiter.
82. Pardus sanctissimus episcopus Pittanae similiter.
83. Basilius sanctissimus episcopus Pergami similiter.
84. Basilius sanctissimus episcopus Hadramyttii similiter.
85. Marianus sanctissimus episcopus Atandri similiter.
86. Iohannes sanctissimus episcopus Assi similiter. Ma. 1100
87. Leo sanctissimus episcopus Phociae similiter. PL 129,244
88. Nicephorus diaconus et uicarius Gargarensium similiter. La.-Co. 142
89. Constantinus diaconus et uicarius Agaae similiter.
90. Theognius uicarius Sion similiter.
91. Iohannes sanctissimus episcopus Rhedesti similiter.
92. Iohannes sanctissimus episcopus Panidi similiter.

P VE

---

2 Briulensium *ed. Rom.* aeque bonum, cf. gr. et A 65 etc.* 3 Iohannes *Anast. ex mendoso exemplari graeco, cf. gr.* | Nise E Nyssae *ed. Rom.*, sed* Nyssae *nusquam,* Nysae *etiam F 83 in codd. traditur* 4 Theophilactus VE 5 Basilius – similiter *del. ed. Reg.*, sed cf. gr.* | Magnaesiae P 6 Sabbas P | Aneensium *scripsi coll. D 97 etc.*: Anensium P V *edd.* Amensium E 7 Palaeaspoleos *ed. Rom.** 8 Maeandri *ed. Rom. non male, sed Anastasium* Μεσάνδρου *legisse apparet, cf. gr.* H T *et D 96* 9 Theophanes *scripsi coll. A 73 etc.*: Theophanius *codd.; fort. mendum in Anastasii exemplari graeco, cf. gr.* T | Kalpae VE *edd., exspectaueris* Caloae *(cf. A 73 etc.), sed Anast. legit* Κάλπης, *cf. gr.* 11 Eugazensium *ed. Rom.*: Eugatensium *codd.* 12 Lycastus P *(ed. Rom.^{mg})*: Lucas V *edd.* Licatus E | Barezensium P^{ac} (t *superscr.* P^{c}) Haretensium V Baratensium E 13 Theophilactus VE | Hypepensium *ed. Rom.*: Ypepensium P V Ipepensium E 14 Theophanes *ed. Rom. (cf. gr. et D 105 etc.)*: Theophanius *codd. (cf. supra ad B 73)* 16 Mirinę VE Myrnae *ed. Rom.** (Myrinae *Hard.^{mg}*) 17 Heleae *scripsi coll. A 38 etc.*: Naeleae P Neleae VE Elaeae *ed. Rom.** 18 Pyttanae VE 20 *B 84 post B 81 habent codd., transp. ed. Reg. sec. gr., cf. Bischofslisten p. 12* | Hadramyttii *scripsi coll. A 86 etc.*: Hadramittii P V: Hadramitii E Atrammytii *ed. Rom.* Atrammyti *ed. Reg.** 22 *post* similiter *add.* Iohannes sanctissimus episcopus Arcadiopoleos similiter *ed. Rom.* ex* F, *ubi B 38 falso loco insertum est, cf. Bischofslisten p. 13 et p. 49 adn. 190* 23 Fociae VE 26 *lac. post* Theognius *indic. ed. Rom., sed cf. gr.* | Syon VE 28 Panidi P: Phanidi VE Panii *ed. Rom.*, sed cf. A 95 etc. et Bischofslisten p. 55 adn. 231*

93. Μελχισεδὲκ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Καλλιπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
94. Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μαδύτου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
95. Θεοφύλακτος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Χαριουπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
96. Θωμᾶς ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Δαονίου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
Rom. 430 97. Γρηγόριος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Θεοδωρουπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
98. Σισίνιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Χαλκίδος ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
99. Ἰωάννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Βρύσεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
100. Βενιαμὶν ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Λιζίκων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
101. Γρηγόριος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀμάστριδος ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
102. Θεοφάνης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σορῶν ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
103. Γρηγόριος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Δέρκων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
104. Ἡράκλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἰουνουπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
Ha. 116 105. Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἰουλιουπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
106. Ἀντώνιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Τροιζήνης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
107. Νικήτας ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νακωλείας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
108. Πέτρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀσπόνης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
109. Συνέσιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κίνης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
110. Θεόφιλος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀναστασιουπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
111. Εὐστάθιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σόλων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
112. Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κιτίου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
113. Γεώργιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Τριμιθούντων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
114. Ἀλέξανδρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀμαθούντων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
115. Μιχαὴλ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μελιτουπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
116. Σισίνιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀδρανείας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
Ma. 1102 117. Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Γέρμης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
118. Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀδρανουθύρων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
119. Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ποιμανινοῦ ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
La.-Co. 144 120. Συμεὼν ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ὤκης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

H T M

---

1 Καλλιπό(λεως) H: Καλλιουπόλεως T M edd., sed cf. lat. et A 96 etc. 2 Λέων fort. ex A 97 desumptum, exspectaueris Λεονίδης, cf. D 121 etc.; cf. Bischofslisten p. 56 adn. 234 | Μαδύτου H M (cf. lat.): Μαδύτ sine abbr. T Μαδύτων ed.Rom.* 4 Δανίου M 6 Σισίννιος H 10 Θεοφάνης] Στέφανος M | Σορῶν H M^{ec} (prob., o in alia litt.) ed.Rom.^{mg}: Σορων (sic) T Σαρῶν ed.Rom.*, fort. Σωρῶν scribendum, cf. D 212, F 196 et Notit. 12 Ἰουνουπόλεως scripsi coll. A 160 etc.: Ἰουννουπό(λεως) H Ἰωνουπόλεως T Ἰωνοπόλεως M Ἰουνοπόλεως ed.Rom.* 13 Κωνστάντιος T | Ἰουλιπό(λεως) H Ἡλιουπόλεως M 14 Τροιζήνης H: Τροιζήνων T Τριζήνης M Τροιζῆνος ed.Rom.* 15 Νακολείας T 16 Ἀσπόνης] Ἀββαίνης (sic) H 17 B 109 ante B 108 H | Κίνης T (cf. lat. et F 131): Κίννης H edd. Κινῆς M 18 Θεόφιλος scripsi coll. A 108 etc. (cf. Bischofslisten p. 58 adn. 244): Συνέσιος codd. (cf. lat.) 20 ἐπίσκοπος + τοῦ T edd. | Κιτίου ed.Rom.: Κιττίου H Κιτείου T Κιτουτίου (sic) M | ἐξεφώνησεν om. M 21 ὁ ὁσιώτατος om. H | Τριμιθούντ(ων) H (cf. lat.): Τριμυθούντων M Τριμυθοῦντ sine abbr. T Τριμιθοῦντος ed.Rom.* 22 Ἀμαθοῦν sine abbr. T Ἀμαθοῦντος ed.Rom.* 23 Μελητουπόλεως T ed.Rom. (corr. La.-Co.) 24 B 116 post B 114 T edd. | Σισίνιος M (ed.Rom. ex D 140 etc., ut uidetur): om. H T (T spatio relicto) „*L.* Ἰωάννης" ed.Rom.^{mg} (ex lat. F) 25 Θεοδόσιος Mansi | ἐξεφώνησεν om. M 26 Ἀδρανουθύρων T: Ἀδρ(ά)ν(ου) θηρῶν H (prob.) Ἀδριανουθηρῶν M (quod habent Notit., sed cf. A 118 et Bischofslisten p. 58 adn. 251) 27 Ποιμανινοῦ T: Ποιμανίνου H Ποιμανίου M

93. Melchisedech sanctissimus episcopus Callipoleos similiter.
94. Leo sanctissimus episcopus Madyti similiter.
95. Theophylactus sanctissimus episcopus Chariopoleos similiter.
96. Thomas sanctissimus episcopus Daonii similiter.
97. Gregorius sanctissimus episcopus Theodoropoleos similiter. Rom. 430
98. Sisinnius sanctissimus episcopus Chalcedis similiter.
99. Iohannes sanctissimus episcopus Bryseos similiter.
100. Beniamin sanctissimus episcopus Lizicensium similiter.
101. Gregorius sanctissimus episcopus Amastrae similiter.
102. Theophanes sanctissimus episcopus Sorensium similiter.
103. Gregorius sanctissimus episcopus Dercensium similiter.
104. Heraclius sanctissimus episcopus Iunopoleos similiter.
105. Constantinus sanctissimus episcopus Iuliopoleos similiter. Ha. 115
106. Antonius sanctissimus episcopus Tryzinae similiter.
107. Niceta sanctissimus episcopus Nacoliae similiter.
108. Petrus sanctissimus episcopus Asponae similiter.
109. Synesius sanctissimus episcopus Cinae similiter.
110. Synesius sanctissimus episcopus Anastasiopoleos similiter.
111. Eustathius sanctissimus episcopus Solensium similiter.
112. Theodorus sanctissimus episcopus Citii similiter.
113. Gregorius sanctissimus episcopus Trimithuntensium similiter.
114. Alexander sanctissimus episcopus Amathuntensium similiter.
115. Michahel sanctissimus episcopus Melitopoleos similiter. Ma. 1101
116. ... sanctissimus episcopus Hadraniae similiter.
117. Theodorus sanctissimus episcopus Germae similiter.
118. Basilius sanctissimus episcopus Hadranothyrensium similiter.
119. Leo sanctissimus episcopus Poemanini similiter.
120. Simeon sanctissimus episcopus Ocae similiter. La.-Co. 143

P VE

1 Calliopoleos *ed. Rom.* ex gr.* T 2 Maditi V Maciti E 3 Theophilactus VE 6 Chalcidis *ed. Rom.** 7 Bryseos *ed. Rom. (cf. gr. et A 103 etc.)*: Briseos *codd.* 8 Lizycensium V Lyzicensium *ed. Rom. (corr. ed.Reg.)* 9 Amastraae P Amistresim(ensium?) E Amastridis *ed. Rom.*, sed cf. A 159 etc., cf. Bischofslisten p. 65* 13 *B 105 post B 106 habent* VE *ed. Rom. (corr. ed.Reg.)* 14 Tryzinae P *(cf. D 193 et F 183)*: Trizinae VE Traezenis *ed. Rom.* Troezenis *ed.Reg.** 17 *B 109 om.* E | Synesius *ed. Rom.*: Sinesius P V | Cirnę V Cinnae *ed. Rom.*, cf. Bischofslisten p. 57 adn. 243* 18 Sinesius P E, *Anast. ex mendoso exemplari graeco, cf. gr.* 21 Trimithunthensium V Trinuthuntensium E 22 Amathunthensium V 23 Michael P E *edd.* 24 *nomen episcopi spatio relicto om.* P („Sisinnius cod. graec." *adnotauit manus recentior in marg.*) VE *(Anastasii exemplar lacunosum fuisse patet, cf. gr.)*: Iohannes F *(ex coniectura uidelicet) edd. („g.* Sisinnius" *ed. Rom.^{mg})* | Hadranianae P 27 Poemanini P: Poemani V Poemant *(sic)* E Poemanae F *ed. Rom. (corr. ed.Reg.)* 28 Ozae E *ed. Rom. (corr. ed.Reg.)*

121. Ἰωάννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Λαμψάκου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
122. Νικήτας ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τοῦ Ἰλίου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
123. Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Τρωάδος ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
124. Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀβύδου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
125. Ἀναστάσιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Τριπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
Rom. 431 126. Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Τρακούλων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
127. Στέφανος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σάλων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
128. Ἰωάννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ταβάλλων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
129. Στέφανος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σιλανδοῦ ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
130. Νικόλαος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τοῦ Περικόμματος ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
131. Ἰωάννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σετῶν ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
132. Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Λιπάρων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
133. Θεοφάνης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μαιονίας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
134. Μιχαὴλ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Στρατονικείας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
135. Λύκαστος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Φιλαδελφείας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
136. Μιχαὴλ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Τράλλης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
137. Γρηγόριος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Γόρδων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
138. Ἰωάννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Δάλδης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
139. Εὐστάθιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ὀρκάνης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
140. Ἰωσὴφ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀτταλείας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
141. Ζαχαρίας ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἱεροκαισαρείας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
142. Δαβὶδ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἑλενουπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
143. Κυρίων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τοῦ Λόφου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
144. Θεοφύλακτος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀπολλωνιάδος ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
145. Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Καισαρείας Βιθυνίας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
Ma. 1103 146. Γεώργιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Βασινουπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
147. Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀρίστης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
148. Νικηφόρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀδρανοῦς ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
149. Βασίλειος τοποτηρητὴς τοῦ Δασκυλίου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
150. ‹Κωνσταντῖνος› ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Καρίνης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

H T M

2 Ἰλίου M (sic etiam Notit.): Ἰλέου H Ἰλεοῦ T (cf. lat.) edd. | ἐξεφώνησεν om. M 3 Τρωάδος H M: Τρωάδ sine abbr. T Τρωάδων ed.Rom.* 6 ἐξεφώνησεν om. M 7 Σαλῶν M 8 Ἀβάλων M, fort. Ταβάλων scribendum, cf. A 130 etc. 9 Σιλάνδου H aeque bonum, cf. A 131 etc. 10 Περικομμάτ H sine abbr. Περικόματος T 11 Σέτων H T edd., sed cf. A 132 etc. 12 B 132 iterat B 50, ut uidetur, cf. supra ad B 50 et Bischofslisten p. 47 adn. 184 | Λίπρων ed.Rom.* 13 Μαιονίας scripsi coll. D 160 etc. et Notit. 1,154 etc.: Μηονίας H M Μαιωνείας T edd. 16 Τρωάλ(ων) M 17 Γορδῶν M 19 Ὑρκανῆς M non male, sed cf. lat. et A 138 et Bischofslisten p. 60 adn. 262 20 Ἀττ(α)λ(είας) T: Ἀταλείας M Ἱεροκαισαρείας H (ex B 141) | ἐξεφώνησεν om. M 21 Ἱεροκαισαρίας M Ἀτταλείας H (ex B 140) | ἐξεφώνησεν om. M 22 Δα(υὶ)δ T Δάυϊδ M 24 B 144 post B 145 T edd. 25 ἐξεφώνησεν om. M 26 Βασινουπόλεως] exspectaueris Βασιλινουπόλεως, quod traditur in catalogis D E F, sed cf. A 144 et lat.; cf. Bischofslisten p. 61 adn. 266; cf. etiam Synes. epist. 66,12 27 Ἀριστῆς M 28 Ἀδρανοῦ ed.Rom.* 30 Κωνσταντῖνος add. ed.Rom. ex lat.: om. H T M (TM spatio relicto) | Κερασηνῆς M; episcopus Carinae in ceteris catalogis inter episcopos Siciliae laudatur, cf. A 37 etc. et Bischofslisten p. 48 adn. 185

121. Iohannes sanctissimus episcopus Lampsaci similiter.
122. Niceta sanctissimus episcopus Ilei similiter.
123. Leo sanctissimus episcopus Troadensium similiter.
124. Theodorus sanctissimus episcopus Abydi similiter. PL 129,245
125. Anastasius sanctissimus episcopus Tripoleos similiter.
126. Leo sanctissimus episcopus Traculensium similiter. Rom. 431
127. Stephanus sanctissimus episcopus Salensium similiter.
128. Iohannes sanctissimus episcopus Taballensium similiter.
129. Stephanus sanctissimus episcopus Silandi similiter.
130. Nicolaus sanctissimus episcopus tu Pericommatos similiter.
131. Iohannes sanctissimus episcopus Setensium similiter.
132. Basilius sanctissimus episcopus Liparensium similiter.
133. Theophanes sanctissimus episcopus Meoniae similiter.
134. Michahel sanctissimus episcopus Stratoniciae similiter.
135. Lycastus sanctissimus episcopus Philadelphiae similiter.
136. Michahel sanctissimus episcopus Trallae similiter.
137. Gregorius sanctissimus episcopus Gordensium similiter.
138. Iohannes sanctissimus episcopus Daldae similiter.
139. Eustathius sanctissimus episcopus Orcanae similiter.
140. Ioseph sanctissimus episcopus Attaliae similiter.
141. Zaccharias sanctissimus episcopus Hierocaesariae similiter.
142. Dauid sanctissimus episcopus Helenopoleos similiter.
143. Cyrio sanctissimus episcopus Lophi similiter.
144. Theophylactus sanctissimus episcopus Apolloniadis similiter.
145. Constantinus sanctissimus episcopus Caesariae Bithyniae similiter.
146. Georgius sanctissimus episcopus Basinupoleos similiter. Ma. 1104
147. Leo sanctissimus episcopus Aristae similiter.
148. Nicephorus sanctissimus episcopus Hadrani similiter.
149. Basilius uicarius Dascylii similiter.
150. Constantinus sanctissimus episcopus Karinae similiter.

P VE

1 Lamsaci V Lamsari E **2** *B 122 post B 123 habent* VE *edd., sed cf. gr.* | Hilei *ed. Rom.** **4** Abyo VE **8** Tabalensium E *edd. post* Iohannes **9** Sylandi VE **10** tu Pericommatos *distinxi (cf. gr. et D 156, E 158)*: Tupericommatos *ed. Rom.* Tupericomati P V Tuparicomati E Pericommatis *ed. Reg.** **12** Lyparensium VE Liprensium *ed. Rom.** **13** Maeoniae *ed. Rom.** **14** Michael E *edd.* **15** Licastus E | Philadelphiae E: Phyladelphiae P Phyladenphię *(sic)* V **16** Michael P E *edd.* **20** Iohannes *ed. Rom.* ex* F (Ioseph *ed. Rom.*^{mg}) | Attaliae *ed. Rom.*: Atgaliae P Agaleę V Agalię E **21** Zacharias VE *edd.* **23** Lophy VE **24** *B 144 post B 145 ed. Reg.* secundum seriem gr. editionis Romanae* | Apolloniadii VE **25** Bithyniae *ed. Rom.*: Bythiniae P V Bithinie E **26** Basihupoleos P^{ac} (h *exp. et* n *superscr.* P^{2}) **27** Aristae *ed. Rom. (cf. A 145 etc.)*: Haristae *codd.* **28** Adrani *ed. Reg.** **29** Dascilii VE **30** Carinae VE *edd.*

La.-Co. 145 151. Νικήτας ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μέλης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Ha. 117 152. Νεόφυτος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Γορδοσέρβων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

153. Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Λινόης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

154. Ἰωάννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἐτένων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

155. Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ζήλων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Rom. 432 156. Γρηγόριος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σινώπης εἶπε· *Καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται γενόμενοι καὶ ὑπηρέται τοῦ λόγου* καὶ οἱ παρ' αὐτῶν διδαχθέντες ἅγιοι καὶ μακάριοι ἡμῶν πατέρες, οὕτως πληροφορηθεὶς περιέχειν τὰ νυνὶ ἀποσταλέντα γράμματα παρὰ Ἀδριανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης τὰ πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς καὶ φιλοχρίστους ἡμῶν βασιλεῖς καὶ πρὸς Ταράσιον τὸν ἁγιώτατον καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην, οὕτως πιστεύω καὶ οὕτως ὁμολογῶ καὶ οὕτως κρατῶ καὶ κρατήσω μέχρις ἐσχάτης μου ἀναπνοῆς, σεβόμενος καὶ προσκυνῶν τὰς τιμίας καὶ ἱερὰς καὶ σεπτὰς εἰκόνας, τοὺς δὲ μὴ οὕτως φρονοῦντας ἢ ὁμολογοῦντας ἀναθεματίζω καὶ ἀποβάλλομαι.

157. Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σασίμων εἶπε· Κατὰ τὰς ἀναγνωσθείσας συνοδικὰς ἐπιστολὰς τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀδριανοῦ οὕτως ὁμολογῶ καὶ προσκυνῶ καὶ ἀποδέχομαι τὰς ἱερὰς καὶ σεβασμίους εἰκόνας κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν τῆς ἐκκλησίας, τοὺς δὲ μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθεματίζω.

158. Νικήτας ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Δαδύβρων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

159. Θεόφιλος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Προυσιάδος ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

160. Νικήτας ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀδριανουπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

161. Ἰωάννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἡρακλείας Πόντου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

162. Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κρατίας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

163. Νικήτας ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ῥυζέου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

164. Νικηφόρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κλανέων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

165. Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Τρωκνάδων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

166. Ἀναστάσιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Πατάρων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

167. Γεώργιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νίσσα ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Ma. 1106 168. Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Πινάρων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

6–7 Lc. 1,2

H T M 6–15 Γρηγόριος – Σασίμων adest V

---

1 Μελῆς M (ε ex corr.) 2 Γορδοσερβῶν M 4 Ἐτένων H 5 ἐξεφώνησεν om. M 6 ὁ ὁσιώτατος om. V | εἶπε om. V^{ac}, φησὶ add. V^{2-3} s.l. 7 αὐτόπται post ἡμῖν οἱ V | γενόμενοι om. H, post ὑπηρέται *N.T.* | καὶ ὑπηρέται om. T M edd. 8 διδαχθέντες] πληροφορηθέντες V | καὶ μακάριοι om. V | πατέρες ἡμῶν HV | περιέχειν] ἔχειν καὶ V 9 νῦν M | ἀποσταλλέντα H 9–10 παρὰ – τὰ] παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα V 9 ἁγιωτάτου καὶ H (cf. lat.): om. T M edd. 10–11 πρὸς – βασιλεῖς] πρός τε τοὺς βασιλεῖς ἡμῶν τοὺς εὐσεβεῖς V 11 Ταράσιον post πατριάρχην V 11–12 πιστεύω + καὶ προσκυνῶ τὰς ἁγίας εἰκόνας V πιστεύω + καὶ προσκυνῶ ed.Rom.* 12 καὶ² – κρατῶ om. V | μέχρις + τῆς HV 12–13 ἀναπνοῆς μου H 13 σεβόμενος – εἰκόνας om. V 14 ἢ ὁμολογοῦντας om. V T edd. | καὶ ἀποβάλλομαι om. V 15 ὁ ὁσιώτατος om. V | Σασίμων + ἐξεφώνησε ὁμοίως. καὶ οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι τὰ ἴσα ἐξεφώνησαν V reliquis usque ad p. 218,5 Ἀδριανῆς ἐξεφώνησεν ὁμοίως omissis 17 ὁμολογῶ + καὶ πιστεύω M | σεβασμίους καὶ ἱερὰς M 21 Πλουσιάδος M 24 Κρατείας T edd. 25 Ῥυζαίου T edd. 26 exspectaueris Κλανέου (cf. D 220 etc.), sed Κλανέων traditur etiam in A 169; cf. Bischofslisten p. 66 adn. 297 27 ἐξεφώνησεν om. M 28 Παταράχων M 29 Νισσᾶ M Νύσσης ed.Rom.*; cf. Bischofslisten p. 67 adn. 301 30 Θεοδόσιος ed.Rom.* ex Vc | Πιννάρων M

151. Niceta sanctissimus episcopus Melae similiter. La.-Co. 146
152. Neophytus sanctissimus episcopus Gordoseruorum similiter. Ha. 118
153. Leo sanctissimus episcopus Linoae similiter.
154. Iohannes sanctissimus episcopus Hetenensium similiter.
155. Constantinus sanctissimus episcopus Zelensium similiter.
156. Gregorius sanctissimus episcopus Sinopae dixit: Quemadmodum *tradiderunt* Rom. 432
nobis [ipsi] *qui ab initio ipsi uiderunt et ministri fuerunt sermonis* et hi qui ab eis PL 129,246
edocti sunt, sancti uidelicet et beati patres nostri, ita certissime comperiens continere litteras quae nunc ab Hadriano sanctissimo et beatissimo papa senioris Romae tam ad pios et amicos Christi imperatores nostros quam ad Tarasium sanctissimum et uniuersalem patriarcham missae sunt, ita credo et ita confiteor et ita tenebo usque ad ultimum spiramentum meum, colens atque adorans pretiosas et sacras iconas, eos uero qui ita non sentiunt uel confitentur anathematizo et reicio.

157. Constantinus sanctissimus episcopus Sasimensium dixit: Secundum lectas synodicas epistolas beatissimi papae senioris Romae Hadriani confiteor et adoro atque suscipio sacras et colendas imagines secundum antiquam traditionem ecclesiae, eos uero qui ita non sapiunt anathematizo.

158. Niceta sanctissimus episcopus Dadybrensium similiter.
159. Theophilus sanctissimus episcopus Prusiadis similiter.
160. Niceta sanctissimus episcopus Hadrianopoleos similiter.
161. Iohannes sanctissimus episcopus Heracliae Ponti similiter.
162. Constantinus sanctissimus episcopus Cratiae similiter.
163. Niceta sanctissimus episcopus Rizei similiter.
164. Nicephorus sanctissimus episcopus Clanensium similiter.
165. Leo sanctissimus episcopus Trocnadensium similiter.
166. Anastasius sanctissimus episcopus Patarensium similiter.
167. Georgius sanctissimus episcopus Nissae similiter.
168. Theodorus sanctissimus episcopus Pinarensium similiter. Ma. 1105

P VE

2 Neophitus VE 4 Hetenensium *scripsi coll. A 152 etc.*: Hecenensium P *La.-Co.*^{mg} Necenensium V Ecenensium E Etenensium *ed. Rom.** Necennensium *ed. Rom.*^{mg} 6 Synope VE 7 ipsi^{1} *deleui coll. Vulg.* (ipsi *bis habet* P, *uide infra*) | ipsi^{2} *om.* VE *edd. (uide supra)* | hii P V *(cf. Stotz IV, VIII § 60.4)* 8 et F^{2}: ut *codd.* 9 et beatissimo *om.* V *edd.* | papę P 11 missae F: missi P VE | et^{1} *om.* V *edd.* 12 adque P 13 et eicio E *om.* V *edd.* 14 Sasimehsium P 15 Adriani P E 18 Dadybrensium *ed. Rom. (cf. A 161 etc.)*: Dadibrensium *codd.* 19 Theophylus P | episcopus *om.* P^{ac} (*superscr.* P^{c}) 20 Hadrianopoleos *ed. Reg. (cf. A 165 etc.)*: Adrianopoleos P Hadrionopoleos V Adrionopoleos E *ed. Rom.* 21 Eraclie P 23 Rezei P^{ac} (e^{1} *exp. et* i *superscr.* P^{c}) Risaei *ed. Rom.* Rysaei *ed. Reg.** 25 Trocnadensium *ed. Reg.*: Trocadensium P *ed. Rom.* Trocuadensium VE 27 Georgius *ed. Rom.*^{mg}, *cf. gr.*: Gregorius *codd.* | Nissae V: Nisse P E Nyssae *ed. Rom.**, *fort. coll. gr. et A 173* Nissa *scribendum* 28 Theodosius *ed. Rom.** | Pynarensium VE

169. Νικόδημος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σιδύμων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
170. Γεώργιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Οὐνιάνδου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
171. Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κανδίβων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
172. Σταυράκιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ζηνοπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
173. Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Λιμύρων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
La.-Co. 148 174. Στέφανος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Καύνων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
175. Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Τλῶν ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
176. Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κόμβων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
Rom. 433 177. Πέτρος διάκονος καὶ τοποτηρητὴς Ὀρυκάνδων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
178. Ἰωάννης διάκονος καὶ τοποτηρητὴς Φασήλιδος ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
179. Σάβας τοποτηρητὴς Τίου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
180. Γρηγόριος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κιβύρης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
181. Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ταβῶν ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
182. Δωρόθεος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νεαπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
Ha. 120 183. Γρηγόριος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἡρακλείας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
184. Δαβὶδ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἰασσοῦ ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
185. Γρηγόριος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μυλάσσων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
186. Σέργιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Βεγυλίων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
187. Ἰωάννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μύνδου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
188. Σταυράκιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σταδίας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
189. Γρηγόριος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Στρατονικείας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
190. Θεοδόσιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Χωνῶν ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
191. Μιχαὴλ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Χαιρετόπων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
192. Παντολέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Οὐαλεντίας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
193. Γεώργιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Πελτῶν ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
194. Χριστοφόρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀτανασσοῦ ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
195. Λεόντιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Εὐμενείας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
196. Παῦλος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀκμονείας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
197. Γρηγόριος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Τιμενουθηρῶν ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
Ma. 1107 198. Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Τρανουπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

H T M

---

1 Σιδύμων M (cf. A 176 etc.): Συδίμου H Συδύμου T Σιδύμου ed.Rom.* 2 Οὐνιάνδων T edd. 3 ἐξεφώνησεν om. M 5 Λυμύρων T ed.Rom. (corr. ed.Reg.) Λημύρων M 6 Καυνῶν M, exspectaueris Καύνου; cf. Bischofslisten p. 66 adn. 300 8 Κομβῶν H M 9 Ὀρυκάνδων scripsi coll. D 232 et E 231: Ὀρκάδων H (cf. lat.) Ὑρκανῶν T edd. Ὀρυκανδοῦ M; cf. Bischofslisten p. 67 adn. 306 10 Φασήλιδος ed. Rom.: Φασηλιδος (sic) T Φασιλίδος H M 11 Σάββας H edd. ὁ ἀββᾶς M Σάβας + καὶ T, lac. post Σάββας indic. ed.Rom., sed nihil desideratur, cf. lat. | ἐξεφώνησεν om. M 12 Κιβύρρης M 13 Τάβων H edd. Ταβων (sic) T 16 Ἰασίου H 17 Μυλά(σσων) T prob. (cf. A 193 etc. et Bischofslisten p. 68 adn. 314): Μυλασσοῦ H Μυλάσσης M Μυλάσσου ed.Rom.* 18 Μεγυλίων T edd. (cf. A 194 et Bischofslisten p. 68) 19 Μύνδου Hard.^{mg} (cf. A 195): Μίβδου H Μύβδου M Μύδβου T edd. 20 Σταδείας T edd. 21 Στρατονείας H 22 Θεοδόσιος] cf. A 202 et Bischofslisten p. 70 et adn. 329 | Χώνων ed.Rom.* 24 Οὐελεντίας M 25 Πέλτων T edd. 26 Ἀτανάσου H 27 Εὐμενίας M 28 B 196 om. M | Ἀκμονίας H, cf. ad A 196 29 Τιμενουθήρων T edd. Τιμενουθῆρων (sic) H 30 Λέων etiam A 210, Φίλιππος D 256 etc.; cf. Bischofslisten p. 70 adn. 326 | Τραϊανουπόλεως T edd., sed cf. lat. et A 210 etc. et Bischofslisten l. l.

169. Nicodemus sanctissimus episcopus Sydymi similiter.
170. Georgius sanctissimus episcopus Huniadensium similiter.
171. Constantinus sanctissimus episcopus Candibensium similiter.
172. Stauracius sanctissimus episcopus Zenopoleos similiter.
173. Leo sanctissimus episcopus Limyrensium similiter.
174. Stephanus sanctissimus episcopus Caunensium similiter. La.-Co. 147
175. Constantinus sanctissimus episcopus Tlensium similiter.
176. Constantinus sanctissimus episcopus Combensium similiter.
177. Petrus sanctissimus episcopus Orcadensium similiter. Rom. 433
178. Iohannes diaconus et uicarius Phasilidensium similiter.
179. Sabas uicarius Tii similiter.
180. Gregorius sanctissimus episcopus Cibyrae similiter. PL 129,247
181. Basilius sanctissimus episcopus Tabensium similiter.
182. Dorotheus sanctissimus episcopus Neapoleos similiter.
183. Gregorius sanctissimus episcopus Heracliae similiter. Ha. 119
184. Dauid sanctissimus episcopus Hiassi similiter.
185. Gregorius sanctissimus episcopus Mylassi similiter.
186. Sergius sanctissimus episcopus Begyliensium similiter.
187. Iohannes sanctissimus episcopus Mybdi similiter.
188. Stauracius sanctissimus episcopus Stadiae similiter.
189. Gregorius sanctissimus episcopus Stratoniciae similiter.
190. Theodosius sanctissimus episcopus Chonensium similiter.
191. Michahel sanctissimus episcopus Chaeretopensium similiter.
192. Pantoleo sanctissimus episcopus Valentiae similiter.
193. Georgius sanctissimus episcopus Peltensium similiter.
194. Christophorus sanctissimus episcopus Atanassi similiter.
195. Leontius sanctissimus episcopus Eumeniae similiter.
196. Paulus sanctissimus episcopus Acmoniae similiter.
197. Gregorius sanctissimus episcopus Timenutherensium similiter.
198. Leo sanctissimus episcopus Tranopoleos similiter. Ma. 1108

P VE

1 Sydymi P (*cf. gr.* T): Sydimi VE Sidymi *ed. Rom.** 2 Gregorius *ed. Rom.* ex* F (Georgius *ed. Rom.*^{mg}) | *fort.* Huniandensium *scribendum, cf. gr. et A 177* 4 Stauratius P | Zenopoleos *ed. Reg., cf. gr. et A 179 etc.*: Zinopoleos P E Zynopoleos V Zenonopoleos *ed. Rom.* 5 Limyrensium *ed. Reg., cf. gr. et E 229, F 220*: Lymirensium P Limirensium VE *ed. Rom.* 7 Thensium V *ed. Rom.* Ibensium E Tensium *ed. Reg.* (corr. Hard.*^{mg}) 8 Comdensium V Condensium E 9 sanctissimus episcopus] *fort. error Anastasii („g.* Petrus diaconus et uicarius Hyrcanensium" *ed. Rom.*^{mg}) | Orcadensium VE (*cf. gr.* H): Orcandensium P, *exspectaueris* Orycandensium, *cf. D 232, E 231* 10 uicarius P V: uices regens *(sic)* E uicegerens *ed. Rom.* ex* F | Phaselidensium *ed. Reg.* fort. recte* 11 Sabas + *lacuna ed. Rom.* ex gr.* | Tii + *spatium* P 12 Georgius *Mansi* | Cibyrae *Hard. (cf. gr. et E 236, F 223)*: Libyrae P *ed. Reg.* Libirae VE *ed. Rom.* 16 Iassi *ed. Reg.*, sed cf. D 241 etc.* 17 Milassi V^{pc} (l *in alia litt.* V^{1}) E, *Anast. legit* Μυλάσσου *uel* Μυλασσοῦ (*cf. gr.* H) 18 Begyliensium *scripsi coll. gr. et A 194*: Begulensium P Beguliensium VE Megulien-sium *ed. Rom.* Megyliensium *ed. Reg.** 19 Mybdi *scripsi coll. gr.* H M: Acybdi P Ybdi V (di *ex corr.*) Mybli E Mydbi *ed. Rom.* ex gr.* T 20 Stauratius P 23 Michahe *(sic)* V Michael P E *edd.* | Chaeretopensium *ed. Rom.*: Meretopensium P Merotopensium VE 24 Pantoleo *ed. Rom.*: Pantopoleo P E Pantaopoleo V *(fort. error Anastasii)* | Velentiae P 26 Christoforo VE | Atanasi VE 27 Eumaenie P 30 Traianopoleos *ed. Rom.**

199. Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀλεοῦς ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
200. Νικηφόρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Λούνδων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
201. Γεώργιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀππίας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
202. Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Εὐκαρπίας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
203. Μιχαὴλ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἱεραπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
204. Χριστοφόρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Προμισοῦ ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
La.-Co. 149 205. Νικόλαος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Φυτείας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
206. Θεοφύλακτος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κινναβόρου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
Rom. 434 207. Νικήτας ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Αὐγουστοπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
208. Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κοτυαείου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
209. Γεώργιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μηδαΐου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
210. Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τοῦ Δοκιμίου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
211. Δαμιανὸς ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τοῦ Μηροῦ ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
212. Θεοφύλακτος οἰκονόμος καὶ τοποτηρητὴς τοῦ Ἰψοῦ ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
213. Στέφανος ὑποψήφιος Ὄτρου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
214. Ἰωάννης ὑποψήφιος τοῦ Ἐκτορίου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
215. Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀμβλάδων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
216. Ἐπιφάνιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Πέρτων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
217. Σισίνιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Φιλομηλίου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
218. Ἰωάννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σιβλίας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
219. Μιχαὴλ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Πάππων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
220. Θεοδόσιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σαγαλλάου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
221. Σισίνιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀπαμείας τῆς Κιβωτοῦ ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
222. Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κονάνης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
223. Λέων οἰκονόμος καὶ τοποτηρητὴς Σωζοπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
Ha. 121 224. Μαριανὸς ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μαγύδων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
225. Νικηφόρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Φόγλων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
226. Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀνδίδων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
227. Μάνζων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Πρακάνων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
Ma. 1110 228. Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Γερμανικοπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

H T M

---

1 Ἀλεοῦς H M (cf. A 211): Ἀλέους T edd. 3 Ἀππείας T edd. 4 Εὐκαρπείας T edd. 6 fort. Προμισσοῦ scribendum, cf. lat. et A 217 | ἐξεφώνησεν om. M 7 Φυτ sine abbr. H Φυτίας M 8 Κινναβάρου M, exspectaueris Κιννα βορίου (sed nusquam in codd. traditur, cf. Bischofslisten p. 71 adn. 333) 10 Κοττυαείου T Κοττυαίου ed.Rom.* 11 Μηδαείου T edd. Μηδιαίου M 12 Δοκιμείου T edd. 14 Ἰψοῦ M (possis etiam Ἴψου, cf. A 223 et Notit.): Ἄψου T edd. Ὑψοῦ H 15 Ἰτροῦ M 16 Ἑκτορ(ίου) T sine abbr., exspectaueris Στεκτορίου (cf. Notit.), sed nusquam in codd. traditur (cf. Bischofslisten p. 71 adn. 332) 17 Ἀμβλάδων scripsi coll. A 226 etc.: Ἀμπλάδων M Ἀμαλάνδων T edd. (Ἀμαλάνδρων Mansi) Ἀμαλάδων H 18 Πέρτων (sic) T Περτεῶν ed.Rom.* Περτῶν ed.Rom.^{mg} 19 Σισί(νιος) T Σισίννιος H | Φιλομηλίου] Φιλομιλ sine abbr. T 20 Σιβλείας T edd. 21 Πάπων ed.Rom.* 22 Θεοδόσιος scripsi coll. A 230 etc.: Θεόδωρος codd. | ἐπίσκοπος om. T | Σαγαλλάου H T (cf. lat. et A 230): Ἀγαλασοῦ (forma recentioris aetatis) M Σαγαλλείου ed.Rom.*, exspectaueris Σαγαλασσοῦ; cf. Bischofslisten p. 73 adn. 341 23 Σισίννιος H 24 Κονάννης H Κανάνης ed.Rom.* 27 Φόγλων scripsi coll. A 240 etc. (cf. Bischofslisten p. 73 adn. 347): Φλόγων T M edd. Φλογῶν H 30 Θεοδόσιος H T edd., sed cf. lat. et A 244 etc. | Γερμανικουπόλεως H

199. Leo sanctissimus episcopus Alei similiter.
200. Nicephorus sanctissimus episcopus Lundensium similiter.
201. Georgius sanctissimus episcopus Appiae similiter.
202. Constantinus sanctissimus episcopus Eucarpiae similiter.
203. Michahel sanctissimus episcopus Hieropoleos similiter.
204. Christophorus sanctissimus episcopus Promissi similiter.
205. Nicolaus sanctissimus episcopus Phytiae similiter. La.-Co. 150
206. Theophylactus sanctissimus episcopus Cinnabori similiter.
207. Niceta sanctissimus episcopus Augustopoleos similiter. Rom. 434
208. Constantinus sanctissimus episcopus Cotyagii similiter.
209. Georgius sanctissimus episcopus Medaii similiter.
210. Leo sanctissimus episcopus Docimii similiter.
211. Damianus sanctissimus episcopus Meri similiter.
212. Theophylactus uicedominus et loci seruator tu Ipsi similiter.
213. Stephanus electus Otri similiter. PL 129,248
214. Iohannes electus tu Ectorii similiter.
215. Constantinus sanctissimus episcopus Amaladensium similiter.
216. Epiphanius sanctissimus episcopus Pertensium similiter.
217. Sisinnius sanctissimus episcopus Philomelii similiter.
218. Iohannes sanctissimus episcopus Sibliae similiter.
219. Michahel sanctissimus episcopus Pappensium similiter.
220. Theodorus sanctissimus episcopus Sagallai similiter.
221. Sisinnius sanctissimus episcopus Apamiae Ciboti similiter.
222. Constantinus sanctissimus episcopus Conanae similiter.
223. Leo uicedominus et uicarius Sozopoleos similiter.
224. Marianus sanctissimus episcopus Magydensium similiter. Ha. 122
225. Nicephorus sanctissimus episcopus Flogensium similiter.
226. Leo sanctissimus episcopus Andidensium similiter.
227. Manzo sanctissimus episcopus Pracanensium similiter.
228. Theodorus sanctissimus episcopus Germanicopoleos similiter. Ma. 1109

P VE

1 Aley VE, *fort.* Aleus *scribendum, cf. gr. et A 211* 5 Michael P E *edd.* | Hierapoleos *ed. Rom.* non male, sed haec forma nusquam in codd. traditur (cf. A 215 etc.)* 6 Christoforus VE 8 Theophilactus VE 10 Cotragii V *edd.* Cotiagii E Cottyaei *ed. Rom.*^{mg}, *fort.* Cotyaii *scribendum* 13 Meri *ed. Rom. (cf. D 274 etc.)*: Meperi *codd.* 14 Theophilactus VE | conseruator *ed. Rom.* ex* F | tu Ipsi *scripsi coll. gr. (cf. infra B 214)*: Tuepsu *codd.* Apsi *ed. Rom.** 15 Otry E Otrii *ed. Rom.** 16 tu Ectorii *uel* tuectorii P V *(cf. gr.)*: Tuectorui E Hectorii *ed. Rom.** 17 Amalandensium *ed. Reg.*, exspectaueris* Ambladensium, *sed Anast. legit* Ἀμαλάδων, *cf. gr.* H 19 episcopus sanctissimus *ed. Rom.** | Phylomelii P 21 Michael P E *edd.* | Papiensium E Papensium *ed. Rom.** 22 *exspectaueris* Theodosius, *sed Anast. legit* Θεόδωρος, *cf. gr.* | Sagallay VE Sagallii *ed. Rom.** 23 Sysinnius VE 24 Cananae *La.-Co. secundum gr. editionis Romanae* 26 Magydensium *ed. Rom.*: Magudensium *codd.* 27 *exspectaueris* Phoglensium *(cf. A 240 etc.), sed Anast. legit* Φλόγων, *cf. gr.* 30 Theodosius *ed. Rom.* ex gr.* T

229. Εὐστάθιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κελενδέρεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
230. Ζαχαρίας ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Τραπεζουπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
231. Σισίνιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Συκῆς ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
232. Ζαχαρίας ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Καρδαβούνδων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
233. Σισίνιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μουσβάδων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
234. Εὐστάθιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Λάμων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
235. Στέφανος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Φιλαδελφείας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
Rom. 435 236. Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σιβίλλων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
La.-Co. 152 237. Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κάδους ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
238. Μιχαὴλ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Τιβεριουπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
239. Ἰωάννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀζάνων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
240. Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Διονυσοπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
241. ... καὶ τοποτηρητὴς Νικοπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
242. ... καὶ ἐκ προσώπου Κολωνείας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
243. Εὐστράτιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Δεβελτοῦ ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
244. Εὐφήμιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σωζοπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
245. Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Βουλγαροφύγου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
246. Γεώργιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Πλουτινουπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
247. Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Περβέρεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
248. Μιχαὴλ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Παμφύλου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
249. Ῥουβὶμ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σκοπέλου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
250. Σισίνιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Γαριάλου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
251. Πέτρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μονοβασίας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
252. Γαβριὴλ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Αἰγίνης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
253. Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Πορθμοῦ ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
254. Βαρδάνης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Δοάρων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
255. Ἀνδρόνικος πρεσβύτερος καὶ ἐκ προσώπου Λεοντοπόλεως ἤτοι Ζαλίχου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

H T M

---

1 Κιλενδέρεως H Κιλινδέρεως M 2 Τραπεζοπόλεως T edd. 3 Σισίννιος H 4 Καρδαβουπόλεως H 5 Σισίννιος H | Μουρβάδων ed.Rom.* 6 Λαμῶν H, exspectaueris Λάμου (cf. D 315 etc., sed Λάμων traditur etiam A 249 et Notit. 10,736) 8 nomen episcopatus incertum, Συβήλων inuenitur Notit. 7,533; cf. Bischofslisten p. 77 adn. 373 9 Καδοῦς M, exspectaueris Κάδων, sed cf. lat. et F 299 11 leg. Ἀζανῶν? cf. Notit. 12 Διονυσιουπόλεως T edd.; cf. Bischofslisten p. 78 adn. 379 13 B 241 iterat B 57, ut uidit Darrouzès, Listes p. 41; cf. Bischofslisten p. 78 adn. 380 | spatium in H T, Γρηγόριος πρεσβύτερος traditur in B 57 | καὶ om. H M 14 B 242 in ceteris catalogis inter archiepiscopos affertur, cf. Bischofslisten p. 26 | spatium in H T, Ἰωάννης πρεσβύτερος affertur in D 71 etc. | καὶ T: ὁ ὁσιώτατος M om. H 16 B 244 om. M | Εὐφήμιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος scripsi coll. D 296 etc. (cf. Bischofslisten p. 74 adn. 354): Λέων οἰκονόμος καὶ τοποτηρητὴς H T (ex B 223 huc irrepsit; an error notariorum?) | Ζωροπόλεως ed.Rom.* (corr. Hard.^{mg}) 18 Πλουτινοπόλεως M 20 τοῦ Παμφύλου T edd. 21 Ῥουβὶν H T (sed cf. D 301 etc.) Ῥουβὴμ ed.Rom. (corr. La.-Co.) | Σκοπέλεως ed.Rom.* ex Vc 22 Σισίννιος H | Γαρέλλης M 23 Μονεμβασίας M edd., sed cf. lat. et Bischofslisten p. 63 adn. 277 24 Αἰγίνης M (cf. D 195 etc.): Ἐγένης H T edd. (cf. lat. et Notit. 3,773) fort. retinendum 25 Πόρθμου T edd. 26 Βαρδάνης scripsi coll. D 294, E 293: Βαρδάνιος T M edd. Δαρδάνης H | Δοβρῶν M 27 ἤτοι Ζαλίχου post ὁμοίως M (cf. lat. P), fort. delendum; cf. Bischofslisten p. 64 adn. 289 | ἤτοι om. H

229. Eustathius sanctissimus episcopus Cilendereos similiter.
230. Zacharias sanctissimus episcopus Trapezupoleos similiter.
231. Sisinnius sanctissimus episcopus Sycae similiter.
232. Zacharias sanctissimus episcopus Cardabundensium similiter.
233. Sisinnius sanctissimus episcopus Musbadensium similiter.
234. Eustathius sanctissimus episcopus Lamensium similiter.
235. Stephanus sanctissimus episcopus Philadelphiae similiter.
236. Leo sanctissimus episcopus Sibillensium similiter. Rom. 435
237. Theodorus sanctissimus episcopus Cadus similiter. La.-Co. 151
238. Michahel sanctissimus episcopus Tiberiupoleos similiter.
239. Iohannes sanctissimus episcopus Azanensium similiter.
240. Basilius sanctissimus episcopus Dionysopoleos similiter.
241. ... uicarius Nicopoleos similiter.
242. ... ex persona Coloniae similiter.
243. Eustratius sanctissimus episcopus Debelti similiter.
244. Leo uicedominus et uicarius Sozopoleos similiter.
245. Theodorus sanctissimus episcopus Bulgarophygi similiter.
246. Georgius sanctissimus episcopus Plutinopoleos similiter. PL 129,249
247. Basilius sanctissimus episcopus Perbereos similiter.
248. Michahel sanctissimus episcopus Pamphyli similiter.
249. Ruben sanctissimus episcopus Scopelli similiter.
250. Sisinnius sanctissimus episcopus Garialli similiter.
251. Petrus sanctissimus episcopus Monobasiae similiter.
252. Gabrihel sanctissimus episcopus Hegenae similiter.
253. Leo sanctissimus episcopus Porthmi similiter.
254. Bardanius sanctissimus episcopus Doarensium similiter.
255. Andronicus presbyter et ex persona Leontopoleos similiter, id est Zalichi.

P VE

1 Cylendereos VE Celendereos *ed. Rom.* non male, sed cf. gr.* H **2** Trapezopoleos *ed. Rom.* ex gr.* T **3** Sysinnius VE | Sicae V Sice E **4** *B 232 post B 233 codd., transp. ed.Reg. secundum seriem gr. editionis Romanae, cf. Bischofslisten p. 12* **5** *B 233 post B 230 ed. Rom., transp. ed.Reg. secundum seriem gr. editionis Romanae* | Sysinnius VE | Murbadensium *ed. Rom.** **10** Michael E *edd.* | Tiberiopoleos *ed. Rom.** **12** Dionisopoleos P E Dionysiopoleos *ed. Rom.** **13** *spatium in codd.*, Manuel *manu post.* P *in marg.* **14** *spatium in codd.*, Iohannes presbyter *manu post.* P *in marg.* **16** Leo – uicarius] *Anastasii exemplar mendosum erat, cf. gr.* | Zoropoleos *ed. Rom.** **17** Bulgarophigi P E **20** Michael E *edd.* | Pamphili VE **21** Scopelii *ed. Rom.*, fort.* Scopeli, *cf. gr. et F 287* **22** Sysinnius VE | *fort.* Gariali, *cf. gr.* **23** Monenbasiae *ed. Rom.* Monembasiae *ed.Reg.*, sed cf. gr. et D 194 etc.* **24** Gaurihel P Gabriel E *edd.* | Hegenae P (*cf. gr.* H T): Necenae V Egenae E *edd.* **25** Porthmi *ed. Rom.*: Pozhmi *(sic)* P Pothmi VE **26** *exspectaueris* Bardanes *(cf. D 294, E 293), sed Anast. legit* Βαρδάνιος, *cf. gr.* TM **27** similiter *post* Zalichi VE *edd., sed cf. gr.* M | id est] seu *ed. Rom.** | Zalichi *ed. Rom. (cf. gr.)*: Chalisi P Chalisisi V Cahsisism(ensium?) E

256. Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σεβαστῆς ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

257. Νικήτας ἐκ προσώπου Ἀλικαρνασοῦ ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Ma. 1111 258. Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κορυδάλων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

259. Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κρημνῶν ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

260. Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀδριανῆς ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Δίκαιόν ἐστιν, ἵνα οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ ἐκφωνήσωσιν.

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· Ἐάν ἐστι τάξις τοιαύτη, ἵνα καὶ ⟨ἡμεῖς⟩ οἱ μοναχοὶ ἐκφωνήσωμεν, ὡς κελεύετε.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἡ τάξις ἐστὶν ἑκάστῳ τῶν εὑρισκομένων εἰς σύνοδον ἐκφωνεῖν τὴν ἑαυτοῦ ὁμολογίαν.

Rom. 436 Ha. 124 1. Σάβας ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος τῶν Στουδίου εἶπε· Κατὰ τὴν ἀρχαίαν καὶ ἔκπαλαι τῶν χρόνων παραδοθεῖσαν ἡμῖν ἀμώμητον πίστιν ἔκ τε τῶν ἁγίων ἀποστόλων, προφητῶν καὶ διδασκάλων ἐν τῇ καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ ἐκ-
La.-Co. 153 κλησίᾳ καὶ κατὰ τὴν σταλεῖσαν συλλαβὴν παρὰ τοῦ τρισμακαρίστου καὶ ἀποστολικοῦ πάπα Ἀδριανοῦ πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς καὶ φιλοχρίστους ἡμῶν βασιλεῖς καὶ Ταράσιον τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην τὰ καταυγάσαντα καὶ ἐξαστράψαντα τὰς διανοίας ἡμῶν μετὰ πίστεως ἀκουτισθεὶς οὕτως ὁμολογῶ καὶ πιστεύω.

2. Γρηγόριος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Σεργίου εἶπε· Κατὰ τὴν ἀρχαίαν καὶ ἔκπαλαι τῶν χρόνων θεσμοθεσίαν τὴν παραδοθεῖσαν ἐν τῇ ἁγίᾳ τοῦ θεοῦ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἔκ τε τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων καὶ φυλαχθεῖσαν ὑπὸ τῶν ἁγίων καὶ πανιέρων ἡμῶν πατέρων καὶ διδασκάλων ἤτοι τῶν ἁγίων ἓξ οἰκουμενικῶν συνόδων [καὶ] τὰ ὀρθόδοξα γράμματα τὰ σταλέντα παρὰ Ἀδριανοῦ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ἀποστολικοῦ πάπα πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς καὶ φιλοχρίστους ἡμῶν βασιλεῖς καὶ Ταράσιον τὸν ἁγιώτατον

11–220,12 de hegumenis et monasteriis hic allatis cf. R. Janin, Les églises et les monastères des grands centres byzantins, Paris 1975, p. 427–441; Auzépy, La place des moines p. 8–10

H T M 6–220,4 Ἡ – πράξεως adest V

---

2 spatium post Νικήτας in T Νικήτας + διάκονος ed.Rom.*, sed cf. A 200 | Λακαρνασοῦ H Ἀλικαρνασσοῦ ed.Rom.* 4 Θεόδωρος M: om. H T spatio relicto (suppl. ed.Rom. ex D 306 etc.) 5 Κωνσταντῖνος M: om. H T spatio relicto (suppl. ed.Rom. ex D 307 etc.) | Ἀδριάνης H 6 ἵνα post μοναχοὶ H ἵνα + καὶ V T, sed cf. lat. | εὐλαβέστατοι om. V 7 εὐλαβέστατοι om. V | Εἴ V T edd. | τάξις] δίκαιον V | τοιαύτη om. V αὕτη ed.Rom.* | ἡμεῖς addidi, cf. lat. 9 Ταράσιος post πατριάρχης M | ἁγιώτατος om. V | ἔφη V 9–10 τῶ εὑρισκομένω HV εὑρισκομένω M 10 ἑαυτοῦ] αὐτοῦ M 11 Σάββας H edd. | ὁ εὐλαβέστατος om. V | τῶν Στουδίων ed.Rom.* 12 ἀρχαίαν + παράδοσιν V M, sed cf. lat. | καὶ – παραδοθεῖσαν om. V | πίστιν ἡμῶν ἀμώμητον V 13 τῇ + ἁγία V 13–14 ἐκκλησίᾳ + κρατοῦμεν T edd., sed cf. lat. 14 κατὰ om. T edd. | σταλεῖσαν] ἀποσταλεῖσαν H | συλλαβὴν] ἐπιστολὴν V | τρισμακαρίου M om. V (ἐν ἁγίοις add. V^{2-3} s.l.) 14–15 καὶ ἀποστολικοῦ om. V 15 πάπα + τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης H 15–17 Ἀδριανοῦ – ἡμῶν] Ἀδριανοῦ καὶ διδασκαλίαν τοῦ ἁγιωτάτου ἡμῶν δεσπότου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ταρασίου V 16 τὰ (sc. γράμματα, cf. lat. et p. 220,1) H M: ὡς T edd. | καταυγάσασαν T edd. | ἐξαστράψαντα] φωτίσασαν T edd., sed cf. lat. 17 ἀκουτισθεὶς HV: ἀκουτισθέντες M (cf. lat.) ἀκηκόαμεν + καὶ T edd. | πιστεύω + καὶ προσκυνῶ τὰς ἁγίας εἰκόνας, τοὺς δὲ μὴ οὕτω φρονοῦντας ἀναθεματίζω V edd., sed cf. lat. 18 ὁ εὐλαβέστατος om. V 19 ἀρχαίαν καὶ om. V | καὶ – θεσμοθεσίαν] παράδοσιν καὶ τὴν ἔκπαλαι τῶν χρόνων νομοθεσίαν M | θεσμοθεσίαν τὴν om. V | ἐν om. V 20 τε om. ed.Rom.* | καὶ πανευφήμων om. V 21 φυλαχθεῖσαν ὑπὸ om. V | ὑπὸ + πάντων M | καὶ πανιέρων om. V | ἤτοι om. V 22 ἁγίων om. V | ἓξ M | συνόδων + κρατοῦμεν T edd., sed cf. lat. | καὶ deleui (retinuit T propter κρατοῦμεν) | τὰ¹ – σταλέντα T (ex coni. uidelicet): τῶν ὀρθοδόξων γραμμάτων τῶν σταλέντων (ἀποσταλέντων M) H M (cf. lat.), τῶν γραμμάτων nec plura V 23 παρὰ – πάπα] τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ἀδριανοῦ V | τοῦ post Ἀδριανοῦ M 24 εὐσεβεῖς καὶ om. V | καὶ φιλοχρίστους om. H

256. Leo sanctissimus episcopus Sebastae similiter.
257. Niceta ex persona Alicarnasi similiter.
258. Leo sanctissimus episcopus Coridalensium similiter. Ma. 1112
259. ... sanctissimus episcopus Cremnensium similiter.
260. ... sanctissimus episcopus Hadrianae similiter.

Sancta synodus dixit: Iustum est ut reuerentissimi monachi pronuntient.

Reuerentissimi monachi dixerunt: Si ordo est talis ut et nos monachi pronuntiemus, sicut iubetis.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Ordo est unicuique qui repperitur in synodo, ut pronuntiet confessionem suam.

1. Sabas reuerentissimus monachus et egumenus Studii dixit: Secundum antiquam et priscorum temporum illibatam fidem, quae nobis tam a sanctis apostolis et prophetis quam a doctoribus in catholica ecclesia est tradita, et secundum destinatam syllabam a ter beato et apostolico papa Hadriano ad pios imperatores nostros et Tarasium uniuersalem patriarcham, quae illustrauerunt et fulgurauerunt mentes nostras secundum fidem audientes, confiteor et credo. Rom. 436 Ha. 123 PL 129,250 La.-Co. 154

2. Gregorius reuerentissimus monachus et egumenus sancti Sergii dixit: Secundum antiquam et priscorum temporum legislationem, quae tradita est in sancta dei magna ecclesia ex sanctis et laudabilibus apostolis et conseruata est a sanctis et sacratissimis patribus et magistris nostris, id est sanctis sex uniuersalibus synodis, atque ab horthodoxis litteris quae missae sunt ab Hadriano senioris Romae sanctissimo et apostolico papa ad pios et Christi amicos imperatores nostros et Tarasium sanctis-

P VE

1 Sebastiae *ed. Rom. ex D 262 et E 261, ut uidetur* 2 Niceta + sanctissimus episcopus P Niceta + diaconus *ed. Rom.*, cf. gr.* | Alicarnassi *ed. Rom.* Halicarnassi *ed. Reg.** 3 Coridaldensium E Corydalensium *ed. Rom.*^{corr} *fort. recte* 4 Theodorus *suppl. ed. Rom.* ex D 306 etc., sed nomen in Anastasii exemplari deerat, cf. gr.* 5 Constantinus *suppl. ed. Rom.* ex D 307 etc., sed nomen in Anastasii exemplari deerat, cf. gr.* 6 ut + et *ed. Rom.* ex gr. fort. recte* 8 sicut P: sicuti VE ut *ed. Rom.*^{corr}* 11 *hegumeni non numerantur in codd. nisi in* V *(uide infra)* | egumenus E: negumenus *(sic)* P eguminus V 12 illibatam F^2: illi beatam P V illiberatam E | fidem quae] fidemque P 13 prophaetis P | catholica est ecclesiae *(sic)* P 14 sillabam P E | Adriano P E 16 secundum fidem ~ μετὰ πίστεως *(mendum Anastasii)* | audientes] *Anast. uerborum constructionem mutauit (cf. gr.* M) | „*g. addit.* Et adoro sacras imagines. Eos autem, qui non ita sentiunt, anathematizo" *ed. Rom.*^{mg} *ex gr.* V 17 negumenus *(sic)* P eguminus V 19 et^1 *om.* VE ac *ed. Rom.** | laudilibus P 20 sanctisex *(sic)* P 20–21 atque – litteris] *Anast. ex exemplari graeco corrupto, cf. app. crit. gr.* 21 ab^1 *om.* F *edd.* | orthodoxis VE | Adriano P E

καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην τὰ καταυγάσαντα καὶ φωτίσαντα τὰς διανοίας ἡμῶν μετὰ πόθου καρδίας μου δεξάμενος οὕτως ὁμολογῶ καὶ οὕτως κηρύσσω, πιστεύων ὅτι διὰ ταύτης μου τῆς ἀληθινῆς ὁμολογίας συγχώρησιν λάβω τῶν ἡμαρτημένων μοι μετὰ τῆς καλῆς πράξεως.

3. Ἰωάννης ἡγούμενος τῶν Παγουρίου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
4. Εὐστάθιος ἡγούμενος τῶν Μαξιμίνου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
5. Συμεὼν ἡγούμενος τῆς Χώρας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
6. Γεώργιος ἡγούμενος τῆς Πηγῆς ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
7. Συμεὼν ἡγούμενος τῶν Ἀβραμιτῶν ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
8. Ἰωσὴφ ἡγούμενος τοῦ Ἡρακλείου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
9. Πλάτων ἡγούμενος Σακουδεῶνος ἐξεφώνησεν ὁμοίως.
10. Γρηγόριος ἡγούμενος τῶν Ὑακίνθου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Καὶ καθεξῆς πάντες οἱ μοναχοὶ ἐξεφώνησαν ὁμοίως.

H T M

---

1 τοὺς καταυγάσαντας καὶ φωτίσαντας ἡμᾶς V 2 μου om. HV | κηρύσσω καὶ πιστεύω T edd. 3 συγχώρησιν λάβω H M: λαβεῖν συγχώρησιν V συγχώρησιν λήψομαι T edd. fort. recte 4 πράξεως + ὁμοίως καὶ οἱ λοιποὶ ἡγούμενοι (sic) καὶ μοναχοὶ ἐξεφώνησαν V reliquis usque ad finem Actionis omissis 5 Ἰωάννης + ὁ εὐλαβέστατος T edd. | Πηγουρίου M 6 Εὐστάθιος + ὁ εὐλαβέστατος T edd. | ἐξεφώνησεν om. M 7 Συμεὼν + ὁ εὐλαβέστατος T edd. 8 Γεώργιος] Σέργιος H | Γεώργιος + ὁ εὐλαβέστατος T edd. 9 Ἀβραμιτῶν T 10 τοῦ] τῶν M 11 Σακουδεῶνος T (cf. lat.) fort. ex coni.: Σακουδίων H M, fort. Σακκουδίωνος scribendum, cf. Act. IV 152 A 12–13 et e.g. Theoph. p. 470,24

simum et uniuersalem patriarcham, quae illustrauerunt et illuminauerunt sensus nostros, cum desiderio cordis mei suscipiens ita confiteor et ita praedico, credens per hanc ueram confessionem una cum bona actione indulgentiam accipere peccatorum quae gessi.

3. Iohannes egumenus Pagurii similiter.
4. Eustathius egumenus Maximini similiter.
5. Symeon egumenus Chorae similiter.
6. Georgius egumenus Pegae similiter.
7. Symeon egumenus Abramitensium similiter.
8. Ioseph egumenus Heraclii similiter.
9. Plato egumenus Sacudeonis similiter.
10. Gregorius egumenus Hyacinthi similiter.

Et ceteri omnes monachi pronuntiauerunt similiter.

P VE

1 sensos P 5–12 *hegumeni qui sequuntur numerantur* II–IX *in* V 8 Gregorius *ed. Rom.* (corr. ed. Rom.^{mg})* | Pege P Pergę VE *(corr. ed. Rom.)* 11 hegumenus VE 12 hegumenus VE | Hyacinthi *ed. Rom.*: Hiacinthi *codd.* 13 monachi + innumera multitudo V

Rom. 438
Ma. 1114

Πρᾶξις σὺν θεῷ τρίτη

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν

βασιλείας τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν δεσποτῶν Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῆς αὐτοῦ θεοστέπτου μητρὸς ἔτους ὀγδόου τῆς αὐτῶν ὑπατείας, πρὸ τεσσάρων Καλανδῶν Ὀκτωβρίων ἰνδικτιῶνος ἐνδεκάτης

συνελθούσης τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ θείαν χάριν καὶ εὐσεβὲς θέσπισμα τῶν αὐτῶν θεοκυρώτων βασιλέων συναθροισθείσης ἐν τῇ Νικαέων λαμπρᾷ μητροπόλει τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας

τουτέστι Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρωτοπρεσβυτέρου τῆς κατὰ Ῥώμην ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου καὶ Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἡγουμένου τῆς κατὰ Ῥώμην εὐαγοῦς μονῆς τοῦ ἁγίου Σάβα ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀδριανοῦ

La.-Co. 156 καὶ Ταρασίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης

καὶ Ἰωάννου καὶ Θωμᾶ τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων μοναχῶν καὶ τοποτηρητῶν τῶν ἀποστολικῶν θρόνων τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως

καθεσθέντων τε πρὸ τοῦ ἱερωτάτου ἄμβωνος τοῦ ναοῦ τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης
Ha. 125 ἐκκλησίας τῆς ἐπωνύμου Σοφίας

συμπαρόντων καὶ ἀκροωμένων τῶν ἐνδοξοτάτων καὶ μεγαλοπρεπεστάτων ἀρχόντων τουτέστι Πετρωνᾶ τοῦ πανευφήμου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κόμητος τοῦ θεοφυλάκτου βασιλικοῦ ὀψικίου καὶ Ἰωάννου βασιλικοῦ ὀστιαρίου καὶ λογοθέτου τοῦ στρατιωτικοῦ λογοθεσίου

καὶ πάσης τῆς ἁγίας συνόδου κατὰ τάξιν τὴν προταχθεῖσαν ἐν τῇ πρώτῃ πράξει

παρόντων καὶ τῶν θεοφιλεστάτων ἀρχιμανδριτῶν τε καὶ ἡγουμένων καὶ παντὸς τοῦ μοναχικοῦ πληρώματος

προκειμένων τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων τοῦ θεοῦ εὐαγγελίων

Δημήτριος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ σκευοφύλαξ τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν

---

2 Ἰησοῦ – ἡμῶν cf. 1 Ioh. 5,20; Ioh. 17,3

HV T M

---

1 σὺν θεῷ om. M edd. | τρίτη + κεφάλαιον α' HV 2 τοῦ[1] om. H 3 βασιλέων HV 4 θεοστέπτου om. V T 4–5 ἔτους – ἐνδεκάτης om. V 4 ὀγδόου] η' H 5 τεσσάρων] δ' H | Καλάνδων H | ἐνδεκάτης] ια' H 6 τῆς[2] om. HV | χάριν θείαν HV 7 αὐτῶν om. M | θεοκυρώτων] μεγάλων V | συναθροισθείσης] συνελθούσης H συνελθόντων V 7–8 λαμπρᾷ om. V 8 Βιθύνων H 10–14 τοῦ εὐλαβεστάτου – Ἀδριανοῦ καὶ] καὶ Πέτρου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων τῆς κατὰ Ῥωμαίων (sic) εὐαγοῦς ἐκκλησίας V 12 Σάββα HV edd. 13 ἀρχιεπισκόπου] πάπα M 14 ὁσιωτάτου καὶ om. HV M, sed cf. lat. et p. 18,15 etc. | τῆς μεγαλωνύμου om. V 15 νέας Ῥώμης om. V 16 καὶ[1] om. V | μοναχῶν om. V 17 τῶν ἀποστολικῶν θρόνων om. V 18 τε + αὐτῶν T edd., sed cf. lat. et p. 36,21 etc. | ἱερωτάτου] ἱεροῦ H | τοῦ ναοῦ om. HV | ἁγιωτάτης om. V 19 ἐπωνύμου + ἁγίας V[2mg] 20 συμπαρόντων καὶ om. V συμπαρόντων τε καὶ M | ἀκροωμένων + καὶ V | καὶ μεγαλοπρεπεστάτων om. V 21–23 τουτέστι – λογοθεσίου] ἤγουν Πετρωνᾶ πατρικίου, Ἰωάννου ὀστειαρίου καὶ λογοθέτου V 22 ὀστειαρίου V T 24 κατὰ – πράξει om. V 25 τε om. V 27 προκειμένων + καὶ V | ἁγίων καὶ om. V 28 ὁ θεοφιλέστατος om. V 28–224,1 κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἁγιωτάτης om. V

In dei nomine actio tertia

Rom. 437
Ma. 1113

In nomine domini et dominatoris Iesu Christi ueri dei nostri
imperio piissimorum et amicorum Christi dominorum nostrorum Constantini et Hirenae a deo redimitae matris eius anno octauo consulatus eorum, quarto Kalendas Octimbrias indictione undecima
conueniente sancta et uniuersali synodo quae per diuinam gratiam et piam sanctionem eorundem diuinitus corroboratorum imperatorum congregata est in Nicensium clara metropoli Bithyniensium prouinciae
id est Petro reuerentissimo archipresbytero sanctae Romanae ecclesiae sancti apostoli Petri et Petro reuerentissimo presbytero monacho et egumeno uenerabilis monasterii sancti Sabae siti Romae tenentibus uices apostolicae sedis almi et sanctissimi archiepiscopi senioris Romae Hadriani

et Tarasio almo et sanctissimo archiepiscopo magni nominis Constantinopoleos nouae Romae La.-Co. 155
et Iohanne ac Thoma reuerentissimis presbyteris monachis et uicariis apostolicarum sedium orientalis dioeceseos PL 129,250
residentibus quoque ante sacratissimum ambonem templi sanctissimae ac magnae ecclesiae quae cognominatur Sophia Ha. 126
praesentibus et audientibus gloriosissimis et magnificentissimis iudicibus id est Petrona laudabilissimo exconsule patricio et comite deo conseruandi imperatorii obsequii et Iohanne imperiali hostiario et logotheta militaris logothesii

et tota sancta synodo secundum ordinem qui praescriptus est in prima actione
praesentibus etiam deo amabilibus archimandritis et egumenis atque omni monachica plenitudine
propositis sanctis et intemeratis dei euangeliis
Demetrius deo amabilis diaconus et sceuophylax sanctae Constantinopolitanae

P VE

4 Hirenae *scripsi coll. p. 1,6 etc.*: Hierene P Heirenae V Hurenae *(sic)* E Irenae *ed. Rom.** | octauo] viii VE | quarto P: iv V iii E *edd.* 5 Octimbrias P: Octimbris V Octobr. E *ed. Rom.* Octobris *ed. Reg.* Octobrias *La.-Co.* | undecima P: xi[a] V xi + *abbr.* E 8 Bithyniensium *ed. Rom.*: Bythinensium P Bithinensium VE 9–10 Petro – Petri et *om.* P 9 sanctae] *exspectaueris* sanctissimae, *cf. gr. et p. 19,10* 11 uices V: uices + et P uice E uicem F[2] *edd.* 16 dioceseos VE 17 quoque ~ τε *minus apte* | ac] *nihil respondet in gr.* | magnae + dei *ed. Rom.** 20 conseruandi P: conseruante VE conseruati *ed. Rom.** 21 ostiario *ed. Rom.** | logothaesii P logothensii V 25 dei *om.* F *edd.* 26 Demetris P | skephophylax V skephophilax E | sanctae] *exspectaueris* sanctae <magnae>, *sed cf. gr.* T

ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας εἶπεν· Ἐπειδήπερ τῇ προτεραίᾳ ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ μεγάλῃ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ ἀκολουθησάσῃ τοῖς πατρικοῖς καὶ ἐκκλησιαστικοῖς θεσμοῖς δέχεσθαι τοὺς ἐξ αἱρέσεως ἐπιστρέφοντας, ἔτι μὴν καὶ τοὺς ἀπὸ αἱρετικῶν χειροτονηθέντας ὀρθοδοξοῦντας προσλαμβάνεσθαι, πάρεισι πρὸ τῶν πυλῶν οἱ τοὺς λιβέλλους αὐτῶν ἤδη ὀρθοδόξως ἀνεγνωκότες ἐπίσκοποι καὶ ἀξιοῦσιν εἰσιέναι καὶ κριθῆναι κατὰ τὸ ὑμῖν παριστάμενον.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Παραγενέσθωσαν.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ὁ νεωστὶ παραγενόμενος θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας ἀποδότω τὸν λόγον αὐτοῦ διὰ λιβέλλου.

Γρηγόριος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας εἶπε· Στερεώσει ὁ θεὸς τὴν βασιλείαν τῶν δεσποτῶν ἡμῶν τῶν ἀγαθῶν· εὐφρανεῖ αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς τὸν ἅγιον
Rom. 438 θρόνον αὐτῶν. τὸν πανάγιον ἡμῶν δεσπότην ὁ θεὸς †συναρχιερατεύσει καὶ τὴν
Ma. 1115 ἁγίαν σύνοδον ὁ θεὸς στηρίξει. εὔχεσθε ὑπὲρ τῆς πτωχείας μου. καὶ προσενέγκας τὸν ἑαυτοῦ λίβελλον ἀνέγνω περιέχοντα τὰ ἴσα τῶν προγεγραμμένων λιβέλλων ἐν τῇ πρώτῃ πράξει.

Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι τὸν λίβελλον Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Ταῦτα *ἁπλότητι καρδίας* ὁμολογεῖς;

Γρηγόριος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας εἶπεν· Ἐν ὀνόματι τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τῆς ἁγίας σου εὐχῆς καὶ τῶν ἁγίων πατέρων ἐν καθαρᾷ συνειδήσει καὶ πάσῃ ἁπλότητι ὁμολογῶ, καὶ αἰτῶ τὴν μακαριότητα ὑμῶν καὶ πᾶσαν τὴν ἁγίαν σύνοδον εὔχεσθαι ὑπὲρ ἐμοῦ.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Τί πρὸς ταῦτα ἀποφαινόμεθα;

17 Col. 3,22

HV T M

1 ἁγιωτάτης] ἁγίας M | μεγάλης om. H M (cf. lat.), sed cf. Act. V 184 D 2 etc. | εἶπεν + κεφάλαιον β' HV^{img} 1–2 ἁγίᾳ μεγάλῃ καὶ] ἁγία καὶ μεγάλη V 2 πατρικοῖς] πατριαρχικοῖς V 3 ἐξ αἱρέσεων T M edd., sed cf. lat. et p. 96,18 etc. | ἔτι + γε M 4 οἱ om. HV edd. 5 αὐτῶν ed.Rom., corr. La.-Co. | ἀνεγνωκότες ὀρθοδόξως M | ἐπίσκοποι om. V 7 Παραγινέσθωσαν V M 8–9 θεοφιλέστατος om. V 10 ὁ θεοφιλέστατος om. T edd., sed cf. lat. | θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος om. V | ἔφη V edd. | Στερεώσαι T edd. 10–11 τὴν βασιλείαν om. V 11 ἡμῶν om. V | εὐφρανεῖ – θεὸς om. V | εὐφρανεῖ H M (om. V, uide supra): εὐφρᾶναι T εὐφράναι ed.Rom.* 12 συναρχιερατεύσει H M: σὺν ἀρχιερατεῦσι V συναρχιερατεύσοι T edd., locus uix sanus, ex lat. nihil colligitur 13 στηρίξοι T edd. | εὔχεσθαι H M 13–14 καὶ – ἀνέγνω] καὶ ἀνέγνω τὸν αὐτοῦ λίβελλον V 14 ἴσα ed.Rom.* 15 πρώτῃ] α' V 16 μετὰ – λίβελλον] μετὰ τὸ τοῦτον ἀναγνωσθῆναι V | ἁγιώτατος om. V 18 ὁ θεοφιλέστατος – Νεοκαισαρείας om. V | ἔφη V 20 ἁγίαν + ταύτην καὶ ἱερὰν T edd. 21 σύνοδον + τοῦ T | ἐμοῦ + τοῦ ἁμαρτωλοῦ T edd. 22 Ταράσιος om. V | ἁγιώτατος om. V

ecclesiae dixit: Quoniam quidem praecedenti die uisum est sanctae magnae ac uniuersali synodo sequenti paterna et ecclesiastica iura suscipiendos eos qui ex heresi conuertuntur necnon et eos horthodoxos qui ab hereticis ordinati sunt assumendos, PL 129,251
prae foribus assunt hi qui libellos suos iam horthodoxe legerunt episcopi, et postulant ingredi et iudicari secundum quod uobis placuerit.

Sancta synodus dixit: Veniant.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Is qui nuper uenit deo amantissimus episcopus Neocaesariae reddat rationem suam per libellum.

Gregorius deo amabilis episcopus Neocaesariae dixit: Confirmet deus imperium bonorum dominorum nostrorum, laetificet eos deus in sancto solio ipsorum. sanctissimum dominum nostrum deus longiori aeuo fungi pontificio faciat, et sanctam synodum deus stabiliat. orate pro egestate mea. et proferens libellum suum legit continentem exemplaria libellorum qui praescripti sunt in actione prima. Rom. 438 Ma. 1116

Et postquam lectus est libellus, Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Haec cum *simplicitate cordis* confiteris?

Gregorius deo amabilis episcopus Neocaesariae dixit: In nomine dei et per sanctam orationem tuam et sanctorum patrum, in munda conscientia et omni simplicitate confiteor, et quaeso beatitudinem uestram et totam sanctam synodum, orate pro me.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Aliquid ad haec promulgemus.

P VE

---

1 dixit *ante* Demetrius *ed. Rom.** *ex* F | magnae *om. ed. Rom.** | ac] et VE *edd.* 2 et *om.* P | iura] uita E (*corr.* F²) 7 amabilissimus *ed. Rom.** 8 noe caesariae *(sic)* P 9 noae caesariae *(sic)* P 10 letificet P E 11 largiori E *edd.* | aeuo] euo VE | faciat pontificio VE *edd.* 12 aegestate P egesta V^{ac} (te *add.* V$^{1-2}$ *s.l.*) 13 exemplaria ~ τὰ ἴσα 16 Neoces + *abbr.* V Neocesariae E 18 queso P V | sanctam *om. ed. Rom.** | orare *ed. Rom.**, *sed Anast. legit* εὔχεσθε 19 Aliquid ... promulgemus ~ τί ... ἀποφαινόμεθα, *Anast. propter lacunam quae sequitur sententiam mutauit* | promulgemus] „*gr. addit.* Sanctissimi episcopi Siciliae dixerunt: Quod in aliis factum est, fiat quoque in istis" *ed. Rom.*^{mg}, *Anastasii exemplar lacunosum fuisse apparet, cf. supra*

Οἱ ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι Σικελίας εἶπον· Εἴ τι ἐπὶ τοῖς λοιποῖς γέγονε, γενέσθω καὶ ἐπὶ τούτῳ.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Γενέσθω.

Ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἀλλὰ λόγος τις περιθρυλλεῖται, ὅτι ἐν τῷ καιρῷ τοῦ διωγμοῦ τινες τῶν ἐπισκόπων ἀφόρητον διωγμὸν ἐπήγαγον εὐσεβέσιν ἀνδράσιν. οἷς λόγοις ἐπιφερομένοις οὐ σφόδρα πιστεύομεν χωρὶς ἀποδείξεως. γνωρίζει πᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος αὕτη, ὅτι ὁ κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐπίσκοπον ἢ
La.-Co. 157 πρεσβύτερον ἢ διάκονον τύπτοντα πιστοὺς ἁμαρτάνοντας ἢ ἀπίστους ἀδικήσαντας καὶ διὰ τῶν τοιούτων φοβεῖν ἐθέλοντα καθαιρεῖσθαι προστάσσει.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Οὕτως διαγορεύουσιν.

Ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Καὶ εἰ τοῦτο οὕτως ἐστί, τί δοκεῖ ὑμῖν;

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κατάνης εἶπε· Κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας οὕτως ὁρίζει ἡ ἁγία σύνοδος αὕτη.

Ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἐὰν ἐπήνεγκεν ἐπίσκοπος οἱοσδήποτε πληγὰς καὶ βάσανα ἀνδράσι φοβουμένοις τὸν κύριον τοῖς τότε διωκομένοις, οὐκ ἔστιν ἄξιος ἐπισκοπῆς.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Οὐκ ἔστιν ἄξιος.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἐπειδὴ καὶ ὡς διώκτης αἰκισμοὺς ἐπήγαγε.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κατάνης καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι Σικελίας καὶ Ἐπιφάνιος διάκονος καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Θωμᾶ ἐπισκόπου
Ha. 128 Σαρδανίας εἶπον· Ἡ τετάρτη σύνοδος εὐθέως προκαθεσθεῖσα ἐν πρώτοις ἐξεβόησε· „τὸν Διόσκορον ἔξω βάλε, τὸν φονέα ἔξω βάλε", διότι [εἰς τὴν λῃστρικὴν σύνοδον] χεῖρας ἐπέβαλεν ἐπὶ ἀθῴους ἄνδρας.

7–9 ~ Can. ap. 27, Synag. tit. XV 1 p. 61,9–12 (inde Joannou I 2 p. 20,4–8) 23 ~ Conc. Chalc., ACO II 1,1 p. 70,20–21

HV T M

---

1 Οἱ – εἶπον H T: Οἱ ἐπίσκοποι εἶπον V ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σικελίας εἶπεν M 1–3 Εἴ – εἶπε om. H 1 Εἴ τι T M: Ὁ V edd., sed cf. p. 46,27 al. | ἐπὶ τοῖς λοιποῖς T M: ἐν τοῖς ἄλλοις V edd. 2 τούτοις Vc edd. 3 ἔφη V | Γενέσθω + οὕτως T edd. 4 Ὁ] Ταράσιος ὁ T edd., sed cf. lat. P | ἁγιώτατος om. V 5 διωγμὸν] δαρμὸν M | ἐπήγαγον διωγμὸν V 6 ἀποδείξεως χωρὶς M 6–7 γνωρίζει + δὲ καὶ V γνωρίζει + δὲ ed.Rom.* 7 πᾶσα om. V | ἐπίσκοπον ἢ om. V 9 ἐθέλοντας H | προστάττει ed.Rom.* 11 Ὁ – εἶπε H M: Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε T edd. Καὶ εἶπεν ὁ πατριάρχης V | Καὶ om. V | ἐστί] ἔχει V 12 ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. V, ἐπίσκοπος add. V^{2mg} | ἱερεῖς V 13 αὕτη om. V 14 Ὁ – εἶπεν H M: Ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης Ταράσιος εἶπεν T Ὁ πατριάρχης εἶπεν V Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν ed.Rom.* | Ἐὰν] Εἰ T edd. | ἐπενέγκη M | οἱοσδήποτε πληγὰς (cf. lat.)] πληγὰς οἱασδήποτε V οἱασδήποτε πληγὰς Vc^{pc} edd. 15 βασάνους T edd. βασάνοις V | τοῖς] καὶ V | ἔστιν om. V 17 ἁγία om. V | Οὐκ ἔστιν ἄξιος] Οὐχὶ δέσποτα V 18 Ταράσιος om. V | ἁγιώτατος om. V | Ἐπεὶ V edd. 20 ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. V | μετ' αὐτοῦ H M: μετὰ ταῦτα T λοιποὶ V | θεοφιλέστατοι om. V 21 Σικελλίας HV 21–22 καὶ Ἐπιφάνιος – εἶπον M (cf. lat.): εἶπον μετὰ καὶ Ἐπιφανίου διακόνου καὶ τὸν τόπον ἐπέχοντος Θωμᾶ ἀρχιεπισκόπου Σαρδανίας H om. V T edd. (lac. statuit Hard.) 21 ἐπισκόπου M: ἀρχιεπισκόπου H recte quidem (cf. p. 18,28 et Bischofslisten p. 43), sed mendum, quod saepius occurrit (cf. e.g. p. 86,1), potius notariis tribuendum, cf. lat. 22 Σαρδ(α)ν(ίας) H: Σαρδονίας M | εὐθέως om. V | προκαθίσασα M 22–23 ἐξεβόησεν ἐν πρώτοις H 23 βάλε^1] βάλλε ed.Rom.* | τὸν φονέα – βάλε om. H | βάλε^2] βάλλε ed.Rom.* 23–24 εἰς – σύνοδον ut glossema deleui, cf. lat.

Sancta synodus dixit: Fiat.

Sanctissimus patriarcha dixit: Sed sermo quidam rumoris obstrepit quod in tempore persecutionis quidam episcoporum intolerabilem persecutionem piis uiris intulerint. quibus uerbis iniectis non usquequaque sine approbatione credimus. nouit tota sancta synodus haec quia canon sanctorum apostolorum episcopum uel presbyterum uel diaconum percutientem fideles delinquentes aut infideles inique agentes et La.-Co. 158 per huiusmodi timeri uolentem deponi praecipit.

Sancta synodus dixit: Ita denuntiant.

Sanctissimus patriarcha dixit: Et si hoc ita est, quid uobis uidetur?

Theodorus sanctissimus episcopus Catanae dixit: Secundum sacras catholicae ecclesiae regulas ita diffinit sancta synodus haec.

Sanctissimus patriarcha dixit: Si intulit episcopus quiscumque plagas et tormenta uiris timentibus dominum, qui tunc persecutionem patiebantur, non est dignus episcopatu.

Sancta synodus dixit: Non est dignus.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Quoniam et sicut persecutor caedes inflixit.

Theodorus sanctissimus episcopus Catanae et qui cum eo deo amabiles episcopi Siceliae et Epiphanius diaconus et locum retinens Thomae episcopi Sardiniae dixe- Ha. 127 runt: Quarta synodus mox ut praesedit in primordiis exclamauit: „Dioscorum foras mitte, homicidam foras mitte", eo quod manus iniecerit super uiros insontes. PL 129,252

5–7 episcopum – uolentem = *Can. apost. interprete Dionys. Exig. can. 27,1-7 (= 28,1-7) p. 19 Turner*

P VE 5–7 = *Dionys. Exig.*

2 Sanctissimus] Tarasius sanctissimus VE *edd., sed cf. gr.* 3 intolerabilem P: intollerabilem V intollorabiles *(sic)* E^{ec} (s E$^{1-2}$ *s.l.*) intolerabiles *ed. Rom.** | persecutionem *scripsi coll. gr.*: persecutionis P V persecutiones E *edd.* 5 uel *om.* V *ed. Rom., corr. ed. Reg.* (aut – aut *Dion. Exig.*) 6 diaconem VE 7 huiuscemodi *ed. Rom.* ex* F | uolentem *scripsi coll. gr. et Dion. Exig.* (*ubi* uolentem timeri): uolentes *codd.* | praecipit *ed. Rom. (cf.* praecipimus *Dion. Exig.)*: praecepit *codd.* 9 Sanctissimus patriarcha P: Tarasius sanctissimus patriarcha V *edd.* Sanctissimus patriarcha Tarasius E 12 Sanctissimus] Tarasius sanctissimus E *edd.* | quascumque *ed. Rom.*, sed cf. gr.* 16 cedes VE 17 Catane P E 18 Sicaeliae P^{ac} (ae^{1} *exp. et* i *superscr.* P^{c}) Siciliae *ed. Rom.** | Epiphanios V Piphanius E | tenens *ed. Rom.* ex* F 20 iniecerit F *edd.*: inicerit P VE

Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως εἶπεν· Ἐκ πνεύματος ἁγίου ἐμπνευσθεῖσα ἡ ἁγία σύνοδος τὸν ὁρισμὸν τοῦτον ἐξέθετο.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Καθὼς καὶ προείπομεν, λόγοις περιφερομένοις οὐ πιστεύομεν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἐν καιρῷ ἰδίῳ, εἴ τις περὶ τούτου ἔχει ἔγκλησιν, ἐγκα-
Rom. 439 λείτω ⟨παρὰ⟩ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ ταύτῃ ἢ καὶ τῇ ὑμῶν ἁγιωσύνῃ, καὶ ἀποδεικνυομένης τῆς ἀληθείας, ὡς ὡρίσθη παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου ταύτης, ὑπεξέλευσις γενέσθω.

Γρηγόριος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας εἶπεν· Οὐ μὴ ἄνθρωπος κατηγορήσῃ μου, ὅτι ἔτυψα ἢ ἔδειρα.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἐν τούτοις καὶ ἡμεῖς χαίρομεν.

Ma. 1118 Γρηγόριος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας εἶπεν· Οὐδὲ ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει οὐδὲ ἐν τῇ χώρᾳ τῇ ἐμῇ ἄνθρωπος ἐξ ἐμοῦ ἄμυναν ἔπαθεν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Εἰ τοῦτο ἔστι, δεχέσθω εἰς τὸν ἑαυτοῦ τόπον.

Σάβας ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος τῶν Στουδίου εἶπεν· Ἔξαρχον τῆς αἱρέσεως ὡμολόγησαν οἱ ἀρχιερεῖς αὐτὸν εἶναι, καὶ ὡς κελεύετε· ἐπειδὴ ὁ ἅγιος πατὴρ ἡμῶν Ἀθανάσιος πρὸς Ῥουφινιανὸν λέγει, ὅτι οἱ ἐξάρχοντες τῆς αἱρέσεως ἀρκεῖ αὐτοῖς εἰς μετάνοιαν δεχθῆναι μόνον.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἀλλ' εἶπεν, ὅτι οὐκ ἔδειρεν οὐδὲ ἐδίωξε.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντείας τῆς Κύπρου εἶπεν· Ἰουβενάλιος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἔξαρχοι τῆς ληστρικῆς συνόδου ἦσαν, ἀλλ' ἐν τῇ τετάρτῃ συνόδῳ ἐδέχθησαν.

Ἰωάννης ὁ μεγαλοπρεπέστατος λογοθέτης εἶπεν· Ἀρκεῖ τῇ συνόδῳ ὑμῶν τῇ θεόθεν συναθροισθείσῃ, ὅτι Γρηγόριος ὁ Νεοκαισαρείας ὁ καὶ ἔξαρχος τῆς παρελθούσης

18–19 cf. Ath. epist. ad Rufin. (= can. 3), Synt. p. 554,21–24; Joannou II p. 78,7–11; cf. Act. I p. 82,4–5

HV T M

1 ὁ εὐλαβέστατος om. V | καὶ – ἐπέχων om. V **2** ἔφη V | ἐκπνευσθεῖσα V **4** Ταράσιος om. V | ἁγιώτατος om. V | καὶ om. H **6** περὶ τούτου om. H | ἔγκλημα V **7** παρὰ add. ed.Rom., cf. lat. **7–8** ἀποδεικνυμένης HV edd. **8** ὡς om. HV | ὁρισθῆ H M, sed cf. lat. | τῆς^2 – ταύτης scripsi coll. lat.: τῇ ἁγία συνόδω ταύτη codd. | ὑπεξέλευσις (cf. e.g. Theoph. p. 486,10; Suda Y 204,1–2) HV T: ἡ ἐπεξέλευσις M ἐπεξέλευσις ed.Rom.* **9** γενέσθω] γενέσθαι H γινέσθω ed.Rom.* **10** Γρηγόριος + ὁ θεοφιλέστατος T edd., sed cf. lat. | ἐπίσκοπος om. V | μὴ] μὴν V | κατηγορήσει M **11** ὅτι + ἢ T | ἔστυψα H | ἔδειρα] ἔδειρά τινα V edd., sed cf. lat. **12** Ἡ om. M | ἁγία om. V | ἔφη V | Ἐν τούτῳ M om. V **13** Γρηγόριος + ὁ θεοφιλέστατος T edd. | Γρηγόριος – εἶπεν] Γρηγόριος ἀπεκρίθη V **13–14** ἐν – ἄνθρωπος] ἐν τῇ ἁγία πόλει οὐδὲ ἐν τῶ χωρίω μου τίς (sic) V **14** ἄμιναν H **15** fort. τοῦτό ἐστιν ⟨ἀληθές⟩ | εἰς om. V | τὸν ἴδιον τόπον V τὸν τόπον αὐτοῦ ed.Rom.* **16** Σάββας H edd. | εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ om. V | ἡγούμενος + μονῆς H | τῶν om. V | Στουδίων Vc edd. **17** αὐτὸν ante ὡμολόγησαν T edd. | ἐπειδὴ] καὶ γὰρ V | ἅγιος om. V **19** ἀρκεῖ αὐτοῖς HV M: ἀρκείσθωσαν T (ex coni. ut uidetur) edd., sed cf. lat. | εἰς μετάνοιαν om. V **20** Ταράσιος – εἶπεν] Ὁ πατριάρχης Ταράσιος ἔφη V | οὐδὲ T M: εἴτε H οὔτε V **22** ὁ ὁσιώτατος om. V | Κωνσταντίας HV **23** τετάρτῃ] δ' H **25** μεγαλοπρεσβύτερος T om. V **25–26** τῇ θεόθεν συναθροισθείσῃ om. V **26** ὁ^2 om. T edd. | παρελθούσης + δ' V^{ac} (δ' exp. V^x)

Iohannes reuerentissimus presbyter et locum retinens orientalis dioeceseos dixit: Ex spiritu sancto inspirata sancta synodus sponsionem hanc exposuit.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Sicut et praediximus, uerbis quae circumferuntur non credimus.

Sancta synodus dixit: In tempore suo, quisquis super hoc habet querimoniam, queratur apud hanc sanctam synodum uel apud sanctitatem uestram, et ostensa ueritate, sicut diffinitum est a sancta synodo hac, proueniet. Rom. 439

Gregorius episcopus Neocaesariae dixit: Non me homo accusabit quia percussi uel cecidi.

Sancta synodus dixit: In his et nos gaudemus.

Gregorius episcopus Neocaesariae dixit: Neque in diuinitus custodienda urbe neque in regione mea homo ex me ultionem passus est. Ma. 1117

Sancta synodus dixit: Si istud est, suscipiatur in loco suo.

Sabas reuerentissimus monachus et egumenus monasterii Studii dixit: Principem hereseos confessi sunt pontifices eum esse, et ut iubetis; nam pater noster Athanasius ad Rufinianum dicit quia eis qui principes fuerunt hereseos sufficit, si tantum ad poenitentiam admittantur.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Sed dixit quia non cecidit neque persecutus est.

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiae Cypri dixit: Iuuenalis et qui circa ipsum erant, auctores latrocinalis synodi extiterunt, sed in quarta synodo recepti sunt.

Iohannes magnificentissimus logotheta dixit: Sufficit synodo uestrae diuinitus congregatae quia Gregorius Neocesariensis, qui et auctor extitit praetereuntis impiae

P VE

1 retinens orientalis P: orientalium retinens VE tenens orientalis *ed. Rom.** | dioeceseos *ed. Rom.*: dioaecaeseos P dioceseos VE 2 sponsionem ~ ὁρισμὸν, *cf. CGL II p. 386,53*, constitutionem *ed. Rom.*^{mg}, *exspectaueris* diffinitionem 5 super hoc P V^{pc} (super V$^{1-2}$ *s.l.*): hoc V^{ac}E hanc *ed. Rom.** 8 Gregorius + sanctissimus E *edd., sed cf. gr.* | Neocaesarie P Neocesariae V Neocesarie E | Non me P E: Nonne V 9 occidi *ed. Rom.** *ex* F (cecidi *ed. Rom.*^{mg}) 11 Gregorius + sanctissimus *ed. Rom.** | episcopus *om.* P | custodienda] *fort.* et regia *coll. gr. supplendum, cf. e.g. p. 13,16* 15 pontifice P 16 Ruffinianum F *ed. Rom.* | dixit VE *edd.* 17 penitantiam VE 21 auctores] principes *ed. Rom.*^{mg} | latrocinalis F^{2} *edd.*: latrocinales P VE 24 Neocesariensis] Neocaesariae *ed. Rom.** *ex* F | qui et] et qui *ed. Rom.** *ex* F

ἀσεβοῦς συνόδου ἐφυλάχθη μέχρι τῆς σήμερον τοῦ τὴν ἰδίαν αἵρεσιν καὶ διδασκαλίαν κατακρῖναι.

La.-Co. 160 Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως εἶπε· Χάριν ὁμολογοῦμεν τῷ θεῷ, ὅτι ὑπελείφθησαν ἄνδρες ἐκ τῆς κακοσυλλέκτου συνόδου, ἐλέγχοντες καὶ καταστρέφοντες τὰ παρ' αὐτῶν κακῶς πραχθέντα καὶ τὴν ἰδίαν αἰσχύνην στηλιτεύοντες.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἴσμεν πάντες τὸν Ἰουβενάλιον πατριάρχην γεγονότα Ἱεροσολύμων, καὶ κατὰ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ πάντως καὶ ἔξαρχος τῆς συνόδου ἐγένετο καὶ οὕτω μετὰ τὴν παρανομίαν αὐτοῦ μετανοήσας ἐδέχθη.

Ἐπιφάνιος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος τῆς ἐκκλησίας Κατάνης καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Θωμᾶ ἐπισκόπου Σαρδανίας εἶπεν· Ἀλλ' οὐδένα ἐδίωξεν Ἰουβενάλιος.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Καὶ οὗτος ἀπεκρίθη, ὅτι οὐδένα ἐδίωξεν. Εὐστάθιος γὰρ ὁ Σεβαστείας ἔξαρχος ἦν τῆς αἱρέσεως τῶν Μακεδονιανῶν, ἀλλὰ μετὰ λιβέλλου ὁ ἅγιος Βασίλειος καὶ πατὴρ ἡμῶν ἐδέξατο αὐτόν.

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· Ἀληθές. ἀλλὰ διότι σιωπῶν ἔμεινεν Ἰουβενάλιος, τούτου ἕνεκεν ἀπεκρίθημεν.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἐπαινοῦμεν ὑμᾶς ὡς ζηλωτὰς τῶν κανονικῶν καὶ εὐαγγελικῶν διατάξεων.

Rom. 440 Σάβας ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος τῶν Στουδίου εἶπε· Φυλάξει ὁ θεὸς τοὺς δεσπότας ἡμῶν τοὺς ἀγαθοὺς τοὺς καταξιώσαντας γενέσθαι καὶ συναθροισθῆναι ταύτην τὴν ἁγίαν σύνοδον πρὸς ἕνωσιν τῆς ἐκκλησίας καὶ ὁμόνοιαν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Εὐχαριστία τῷ θεῷ καὶ αἶνος.

Ha. 129 Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Προλαβοῦσα ἡ ἁγία σύνοδος αὕτη ἀπεφήνατο, ἀκολουθοῦσα τοῖς ἁγίοις πατράσιν ἡμῶν, ὅτι τοὺς προσερχομένους ἐκ τῆς αἱρέσεως προσδέχεσθαι χρή, ἐὰν ἑτέρα αἰτία οὐκ ἐκβάλλῃ τοὺς τοιούτους ἐκ τῆς ἱερατικῆς τάξεως. τὸ αὐτὸ οὖν καὶ πάλιν λέγομεν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Πάντες τὸ αὐτὸ λέγομεν.

---

14 cf. Bas. epist. 99 (ad Terentium comitem) p. 214–218 Courtonne I; cf. Act. I p. 76,22–24 23–26 cf. Act. I p. 86,17–19; p. 90,15–16; p. 106,4–5

HV T M

---

1 ἀσεβοῦς om. V 2 κατακρίναι M 3 εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ om. V | πρεσβύτερος om. H 4 ἔφη V 7 Ταράσιος – εἶπεν] Ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης ἔφη V 8 καὶ² om. ed.Rom.* 9 οὕτω(ς) V T^ac: οὗτος H T^pc [ο supra ω, acc. mut. T¹] M edd., sed cf. lat. 10 ὁ εὐλαβέστατος om. V 10–11 καὶ – Σαρδανίας om. V 11 exspectaueris ἀρχιεπισκόπου (cf. p. 18,28 et Bischofslisten p. 43), sed mendum, quod saepius occurrit (cf. e.g. p. 86,1), potius notariis tribuendum | Σαρδανίας H T: Σαρδονίας M | ἔφη V 12 Ταράσιος om. HV | ἁγιώτατος om. V | ἔφη V 12–13 fort. ἐδίωξα scribendum, cf. lat. 13 γὰρ] οὖν V edd., sed cf. lat. | τῆς – Μακεδονιανῶν] τῆς τῶν Μακεδονιανῶν αἱρέσεως V 14 Βασίλειος post ἡμῶν HV | καὶ om. V | προσεδέξατο T edd. 15 εὐλαβέστατοι om. V | Ἀληθες T ed.Rom. | ἀλλ' ὅτι V | ἔμεινεν + ὁ M 16 ἕνεκεν] χάριν V 17 Ταράσιος – εἶπεν] Ὁ πατριάρχης ἔφη V 19 Σάββας H edd. | ὁ εὐλαβέστατος om. V | ἡγούμενος + μονῆς H | Στουδίων Vc edd. | Φυλάξαι T edd. 21 ταύτην om. V | τῆς ἐκκλησίας post ὁμόνοιαν V 22 ἁγία om. V | ἔφη V | τῷ θεῷ post αἶνος V 23 Ταράσιος om. V | ἁγιώτατος om. V | ἔφη V 24–25 ὅτι – αἱρέσεως post ἀπεφήνατο habent codd., transposui, sed fort. haec uerba primum in margine adscripta, deinde falso loco inserta recentiori aetati tribuenda sunt, cf. lat. et p. 106,5 25 ἑτέρα] ἄλλη V | ἐκβάλλῃ M: ἐκβάλλει H T ἐκβάλλ sine abbr. V | τοὺς τοιούτους] τούτους H 26 τάξεως] ἀξίας M | οὖν om. V οὖν + γε M 27 ἁγία om. V

synodi, conseruatus est usque in hodiernum diem ad suam heresim et doctrinam damnandum.

Iohannes reuerentissimus presbyter et locum tenens orientalis dioeceseos dixit: La.-Co. 159
Gratias agimus deo quia remanserunt uiri <e> male collecta synodo, arguentes et quae ab ipsis male sunt gesta subuertentes atque confusionem propriam publicantes.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Scimus omnes Iuuenalem patriarcham fuisse Hierosolymarum, et secundum dignitatem suam utique et princeps synodi fuit et sic post praeuaricationem suam poenitentia gesta receptus est.

Epiphanius reuerentissimus diaconus ecclesiae Catanae et locum retinens Thomae episcopi Sardiniae dixit: Sed neminem persecutus est Iuuenalis.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Et iste respondit quia „neminem persecutus sum". nam et Eustathius Sebastenus princeps erat hereseos Macedonianorum, sed PL 129,253
cum libello sanctus Basilius pater noster suscepit illum.

Reuerentissimi monachi dixerunt: Verum est. sed quia tacens mansit Iuuenalis, ideo respondimus.

Sabas reuerentissimus monachus et egumenus monasterii Studii dixit: Conseruet Rom. 440
deus dominos nostros bonos, quibus dignantibus hoc factum est et congregatum concilium ad ecclesiae unitionem atque concordiam.

Sancta synodus dixit: Gratiarum actio deo et laus.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Iam antea sancta haec synodus promulgauit, Ha. 130
secuta sanctos patres nostros, quod suscipi oporteat, nisi alia causa huiusmodi a sacerdotali eiciat ordine. idipsum ergo et iterum dicimus.

Sancta synodus dixit: Omnes idipsum dicimus.

P VE

---

2 damnandam E *edd., sed cf. gr.* 3 horientalis P | dioeceseos *ed. Rom.*: dioaecaeseos P dioceseos VE 4 e male collecta synodo *ed. Rom. (cf. gr.)*: male collectam synodum *codd.* 5 sunt *om.* P^{ac} (*add.* P^{c} *s.l.*) | gesta + et *ed. Rom.** 7 Hierosolimarum V Hierosolumitanum E Hierosolymitanum *ed. Rom.** 8 penitentia VE 9 Cathanae P^{ac} (ta P^{c} *s.l.*) Cartane E 10 Sarniae P 12 et *fort. delendum, cf. gr.* | Eustachius P E | princeps Sebastenus VE | Macaedonianorum P 15 respondimus] *„gr. addit.* Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Laudamus uos tamquam aemulatores canonicarum et euangelicarum constitutionum" *ed. Rom.*^{mg}*; Anastasii exemplar lacunosum fuisse uidetur; Henry, Initial Eastern Assessments p. 84 adn. 1 arbitratur Anastasium deliberate haec omisisse* 17 egumenus E: hegumenus P eguminus V 18 quibus] quidem P | congregatam V congregauit E 19 unionem E *edd., exspectaueris* unitatem *(cf. p. 247,15 al.), cf. tamen Epiph. serm. laud. 456 B 9* 21 Iam antea ~ προλαβοῦσα? | haec sancta VE *edd.* 22 *„gr. addit.* oporteat uenientes ab haeresi" *ed. Rom.*^{mg}*, sed in Anastasii exemplari graeco uerba* ὅτι – αἱρέσεως *defuisse apparet, cf. app. crit. gr.* | huiusmodi ~ τοὺς τοιούτους 23 hordine P

Ma. 1119 Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τῶν ἀνατολικῶν πατριαρχῶν εἶπε· Τὰ καλὰ διαφόρως λεγόμενα ὅσια καὶ ὠφέλιμα.

Πέτρος ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Ἀδριανοῦ τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ Ἰωάννης καὶ Θωμᾶς οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ τοποτηρηταὶ τῆς ἀνατολῆς εἶπον· Ἀπολαβέτωσαν τοὺς θρόνους αὐτῶν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Τὸ αὐτὸ λέγομεν καὶ συντιθέμεθα πάντες.

Καὶ ἀνῆλθον εἰς τὰς ἁρμοζούσας αὐτοῖς καθέδρας οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι, ὅ τε Νικαίας καὶ ὁ Νεοκαισαρείας, ὁ τῆς Ῥόδου καὶ ὁ τοῦ Ἰκονίου, ‹ὁ τῆς Πισιδίας καὶ› ὁ Ἱεραπόλεως, ὁ Πισινούντων καὶ ὁ Καρπάθου.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ὁ θεὸς καλῶς ἤνεγκε τοὺς ὀρθοδόξους.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντείας τῆς Κύπρου εἶπεν· Ἐπειδὴ ἐν τῇ προτέρᾳ καθέδρᾳ τῆς ἁγίας ταύτης καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου πανευσεβῆ σάκραν τῶν θεοστέπτων ἡμῶν βασιλέων κατηξιώθημεν διὰ βασιλικοῦ ἀσηκρῆτις δέξασθαι, ἐνεφέρετο δὲ ἐν τῇ αὐτῇ σάκρᾳ, ὡς γράμματα ἀπὸ τοῦ τῆς πρεσβυτέρας
La.-Co. 161 Ῥώμης προέδρου ἐπέμφθησαν πρὸς τὸ αὐτῶν γαληνότατον κράτος καὶ δύο τετράδες πρὸς τὸν ἁγιώτατον πατριάρχην ἀπὸ τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων, καὶ τῶν μὲν γραμμάτων τοῦ πάπα Ῥώμης ἠκούσαμεν καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς ἐμφερόμενα ἔγνωμεν, ἀξιοῦμεν οὖν τὴν ὑμετέραν εὔκλειαν, ὑπερφυέστατοι πατρίκιοι, ὅπως τὰ ἐκ τῆς ἀνατολῆς ἀναπεμφθέντα ἀναγνωσθῶσι τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ, ἵνα γνῶμεν, εἰ τὰ αὐτὰ φρονοῦσι καὶ τὰ αὐτὰ δοξάζουσιν ὅ τε τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πάπας καὶ ὁ ἁγιώτατος καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης Ταράσιος ὁ καὶ προκαθεζόμενος τῆς βασιλίδος πόλεως τοῖς τῆς ἀνατολῆς ἐπισκόποις.

Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον· Γενέσθω κατὰ τὴν αἴτησιν ὑμῶν.

Ἰωάννης καὶ Θωμᾶς οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ τὸν τόπον ἐπέχοντες τῶν ἀνατολικῶν πατριαρχῶν εἶπον· Εἰ δοκεῖ ταύτῃ τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ,

---

15–17 cf. sacra imp. ad syn. p. 48,13–22

HV T M

---

1 Ἰωάννης – μοναχὸς] Ἰωάννης μοναχὸς καὶ πρεσβύτερος V | καὶ[1] om. T καὶ μοναχὸς om. M | καὶ[2] om. H (cf. lat.?), καὶ τὸν τόπον ἐπέχων om. V 1–2 τῶν – πατριαρχῶν] τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως T edd., sed cf. lat. 2 ὠφέλημα T 3 ὁ θεοφιλέστατος om. V | θεοφιλέστατος] εὐλαβέστατος H | καὶ τὸν τόπον ἐπέχων H M (cf. lat.): τοποτηρητὴς T edd., om. V 3–4 Ἀδριανοῦ – Ῥώμης] τοῦ πάπα Ἀδριανοῦ V, Ἀδριανοῦ post Ῥώμης H 4 οἱ θεοφιλέστατοι om. V 5 καὶ τοποτηρηταὶ post ἀνατολῆς V | τῆς ἀνατολῆς] τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως T edd., sed cf. lat. 7 πάντες post λέγομεν V 8 εἰς – καθέδρας T M: εἰς τὰς ἁρμοζούσας αὐτῶν καθέδρας H εἰς τὰς καθέδρας αὐτῶν V 9 καὶ[1] om. V | τῆς[1] om. V M | καὶ[2] om. HV | τοῦ om. V M | ὁ τῆς Πισιδίας καὶ suppleui coll. Act. I p. 62,4, cf. PmbZ #2163 10 Ἱεραπόλεως + καὶ T edd. | Πισινούντων H: Πισσινούντων V M Πισινοῦντος T edd., sed cf. Bischofslisten p. 43 11 θεὸς καλῶς euanidum in M | ἤνεγκε M (fort. ex coni.; cf. Act. I p. 60,25 al.): ἤγαγε HV T edd. 12 ὁσιώτατος – Κωνσταντείας om. V | τῆς om. H 13 ἁγίας + πάσης M 14 διὰ] δι' V | βασιλικοῦ om. V | ἀσηκρήτου V 16 ἄεδρου (sic) H | γαληνότατον om. V 16–17 τετράδες H M (cf. p. 244,15): τετράδια V T edd. 18 ἐμφερόμενα om. V | ἀνέγνωμεν T 19 τὴν – πατρίκιοι] ὑμᾶς V 20 πεμφθέντα V edd. | τῇ – συνόδῳ om. V 21 διδάσκουσιν M 21–22 ὅ – καὶ[1]] ὅ τε πάπας Ῥώμης V 22 Ταράσιος om. V | καὶ[3] om. V 24 ἐνδοξότατοι V | καὶ – σύνοδος om. T edd. | εἶπον] ἔφασαν V post ὑμῶν 26 καὶ Θωμᾶς οἱ] καὶ οἱ σταλέντες (sic) V | καὶ[2] – ἐπέχοντες] καὶ τοποτηρηταὶ ἐπέχοντες τὸν τόπον (sic) H om. V 27 ταύτῃ om. HV | τῇ – συνόδῳ] ὑμῖν V

Iohannes reuerentissimus presbyter et monachus locum retinens orientalium patriarcharum dixit: Bona quae diuerso modo dicuntur, sancta sunt et utilia. Ma. 1120

Petrus deo amabilis presbyter et locum tenens Hadriani beatissimi papae senioris Romae et Iohannes ac Thomas deo amabiles presbyteri et uicarii orientis dixerunt: Recipiant sedes suas.

Sancta synodus dixit: Hoc ipsum dicimus et consentimus omnes.

Et ascenderunt in competentes sibi cathedras reuerentissimi episcopi, Nicaeae uidelicet, Neocaesariae, Rhodi, Iconii, Hieropoleos, Pisinuntensium et Carpathi.

Sancta synodus dixit: Deus bene adduxit horthodoxos.

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiae Cypri dixit: Quia in priori sessione sanctae huius et uniuersalis synodi piissimam sacram deo coronatorum imperatorum nostrorum meruimus per regium a secretis suscipere, in qua continebatur quod litterae a senioris Romae praesule missae fuerint ad tranquillissimum La.-Co. 162 imperium ipsorum et duo quaterniones ad sanctissimum patriarcham ab orientalibus summis sacerdotibus, et litteras quidem Romani papae audiuimus et quae in illis continebantur agnouimus, postulamus itaque a claritate uestra, amplissimi patricii, ut quae ab oriente missa sunt legantur coram sancta ista et uniuersali synodo, quo conperiamus si eadem sentiant et eadem praedicent tam senioris Romae papa quam sanctissimus patriarcha Tarasius, qui et praesidet regiae urbi, quam orientis episcopi.

Magnificentissimi principes et sancta synodus dixerunt: Fiat secundum postulationem uestram.

Iohannes et Thomas deo amabiles presbyteri et locum retinentes orientalium patriarcharum dixerunt: Si placet huic sanctae ac uniuersali synodo, poscimus ut litterae PL 129,254

P VE

1 tenens *ed. Rom.* ex* F | horientalium P 3 Adriani P E 7 kathedras P | Niceae *codd.* 8 Neocesariae *codd.* | Iconii *ed. Rom.*: Hiconii P Hyconii VE | *episcopum Pisidiae, quem hoc loco nominari exspectaueris, in exemplari graeco Anastasii defuisse patet, cf. gr.* | Hierapoleos *ed. Rom. non male, sed* Hieropoleos *etiam aliis locis traditur, cf. e.g. subscriptionem F 34* | Pysinuntensium V Pysinutensium E | Rarpathi P 11 et *om. La.-Co.** | huniuersalis P uenerabilis *ed. Rom.** 12 nostrorum imperatorum *ed. Rom.* ex* F 12–13 continebantur V^{ac} (n *exp.*) E 13 fuerunt *ed. Rom.** 14 horientalibus P 16–17 ut quae] utque P 17 horiente P | quoram P | huniuersali P 18 papa *ed. Rom.*: pape *codd.* 19 *exspectaueris* sanctissimus et uniuersalis, *sed ipse Anast. hic et aliis locis suo Marte* καὶ οἰκουμενικὸς *praetermisisse uidetur, cf. p. 235,6; p. 269,20 etc.; cf. tamen Anastasii praefationem p. 2,9–17 et infra p. 245,15* | horientis P 22 et^1] ac VE | et^2 *om.* P 23 ac VE: hac P et *ed. Rom.** | huniuersali P

τὰ γράμματα τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ταρασίου τὰ σταλέντα πρὸς τοὺς ἁγιωτάτους ἀρχιερεῖς τῆς ἑῴας ἀξιοῦμεν πρότερον ἀναγνωσθῆναι καὶ εἶθ' οὕτως τὰ ἀντίγραφα αὐτῶν.

Rom. 441 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγνωσθήτωσαν.

Καὶ ἀνέγνω Στέφανος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχικοῦ σεκρέτου.

Ἴσον γραμμάτων ἀποσταλέντων πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς Ἀντιοχείας, Ἀλεξανδρείας καὶ τῆς ἁγίας πόλεως παρὰ Ταρασίου τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως

Πολλαῖς καὶ μεγάλαις προνοίαις κύριος ὁ θεὸς τοὺς τῶν ἀνθρώπων βίους διευθύνων τε καὶ διεξάγων καὶ τὴν ἔκβασιν τῆς ἑκάστου ζωῆς κηδεμονικῶς ὁδηγῶν – *χωρὶς γὰρ αὐτοῦ ἐγένετο οὐδέν*, ὅτι καὶ *αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ἡμῶν ἠριθμημέναι εἰσὶν* αὐτῷ – κἀμὲ ἐν τῷ τῶν λαϊκῶν τάγματι ἕως τοῦ νῦν ἠριθμημένον καὶ ταῖς βασιλι-
Ma. 1122 καῖς ὑπηρεσίαις ἐντεταγμένον οὐκ οἶδα οἷς κρίμασιν – αὐτὸς γινώσκει – εἰς θῶκον ἱεραρχικὸν ἀνεβίβασε, προτροπῆς βιαίας παρὰ τῶν τῆς ἀληθείας προμάχων εὐσεβε-
στάτων καὶ ὀρθοδόξων βασιλέων ἡμῶν καὶ ἁγιωτάτων ἐπισκόπων τε καὶ κληρικῶν
Ha. 132 εἰς ἐμὲ γενομένης. διὸ ἀναγκαστῶς ὑποκύψας ἐπένευσα καὶ τὸν τῆς ὑπακοῆς καρπὸν δρέψασθαι τούτοις ἀπέδωκα. καὶ παρακαλῶ τοὺς πανιέρους ὑμᾶς ὡς μὲν πατέρας μικροψυχοῦντα βακτηρίᾳ δυνάμεως ταῖς πατρικαῖς ὑμῶν διδασκαλίαις ὑποστηρίξαι, ὡς δὲ ἀδελφοὺς ταῖς καθαραῖς ὑμῶν εὐχαῖς βοηθεῖν ἡμῖν τῇ τοῦ θεοῦ πανοπλίᾳ *πρὸς τὰς μεθοδείας* τοῦ ἀντικειμένου καὶ κύμασιν ἀλλεπαλλήλοις ἐνθαλαττεύοντα διακυβερνηθῆναι, ὅπως καθορμίσαιμι *ἐπὶ λιμένα θελήματος* Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν. ἔστι γάρ, ἔστιν ὄντως ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς πόλεμός τις ἀσίδηρος, λόγοι βάλλοντές τε καὶ βαλλόμενοι, ἀλλὰ τρόπαιον νικητήριον ἔχομεν τὴν μὴ νικωμένην

11–12 Ioh. 1,3 **12** Mt. 10,30; Lc. 12,7 **20–21** τῇ – ἀντικειμένου cf. Eph. 6,11; 1 Tim. 5,14 **22** Ps. 106,30 **24–236,1** τὴν – ἀλήθειαν cf. 1 Esdr. 3,12

7–244,4 Tarasii epistula synodica ad episcopos orientales (a. 785?); cf. Grumel/Darrouzès, Reg. n. 352. ex iis, quae in hac epistula exponuntur, haud pauca etiam in synodicis Tarasii ad Hadrianum missis, quae seruata non sunt, memorata esse uidentur; cf. Hadr. epist. ad Taras. p. 174,17–182,9 **14–22** οὐκ οἶδα – διακυβερνηθῆναι cf. Sophr. Hier. epist. synod., ACO ser. II, II 1 p. 414,9–16 **22–23** καθορμίσαιμι – θεοῦ cf. Greg. Nyss. uirg. c. 23,6,22–23 Aubineau; p. 340,16–17 Cavarnos

---

10–11 Πολλαῖς – διεξάγων = Georg.Metoch. hist. dogm. I c. 37,9–10 Cozza-Luzi

---

HV T M **10–11** = *Georg. Metoch.*

1–2 τὰ γράμματα – ἀναγνωσθῆναι] τὰ τοῦ ἁγιωτάτου Ταρασίου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου γράμματα τὰ σταλέντα πρὸς τοὺς τῆς ἑῴας ἀρχιερεῖς πρότερον ἀναγνωσθήτωσαν V **2** καὶ om. V **4** Ἀναγνωσθήτω V **5** ὁ – καὶ om. V **5–6** τοῦ – σεκρέτου om. V **7** Ἴσον H T M: Τὸ ἴσον V Ἴσον edd. | γραμμάτων ἀποσταλέντων H M (cf. lat.): γράμμασιν ἀποσταλεῖσι T edd. τοῦ σταλέντος γράμματος τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ταρασίου V (uide infra) | Ἀντιοχείας + καὶ V T edd. **8** καὶ τῆς ἁγίας πόλεως om. V **8–9** παρὰ – Κωνσταντινουπόλεως om. V **8** παρὰ om. H | μακαριωτάτου + καὶ H **10** titulum Ἐπιστολὴ Ταρασίου (+ πρὸς τοὺς τῆς ἀνατολῆς πατριάρχας H) add. H^{img} V^{2mg} **10–11** διευθύνων τε καὶ om. V **11** διάγων V **13** κἀμὲ] καὶ V | τάγματι + καὶ V **15** ἀρχιερατικὸν ed.Rom.* (ex ἀρχιεραρχικὸν Vc) **15–16** εὐσεβεστάτων καὶ ὀρθοδόξων om. V **17** γινομένης T M | διὸ T (ex coni. ut uidetur): om. HV M, fort. ᾗ scribendum, cf. lat. | ἀναγκαστῶς H M: ἀναγκαστικῶς V T edd. | ὑπένευσα Vc edd. **19** μικροψυχοῦντας V | βακτηρίας V **21–22** θαλαττεύοντα H ἐνθαλαττεύοντά με T edd. **23** ἔστιν post ὄντως V | πόλεμός τις + ὡς H | ἀσίδηρος] μέγας V **24** νικητήριον om. V

sanctissimi patriarchae Tarasii quae missae sunt ad sanctissimos summos sacerdotes eoi, prius legantur et ita demum rescripta earum.

Sancta synodus dixit: Legantur. Rom. 441

Et legit Stephanus deo amabilis diaconus et notarius uenerabilis patriarchici secreti:

Exemplar litterarum quae missae sunt ad summos sacerdotes et sacerdotes Antiochiae, Alexandriae et sanctae ciuitatis a Tarasio sanctissimo et beatissimo patriarcha Constantinopoleos

Multa et magna prouidentia dominus deus hominum uitas regens et protrahens atque prouentum uniuscuiusque uitae consulte deducens – *sine ipso* namque *factum est nihil*, quia *et capilli capitis nostri numerati sunt* ei – et me in laicorum ordine usque nunc connumeratum et imperialibus ministeriis deputatum nescio quibus iudiciis – ipse scit – in cathedram pontificalem euexit, hortatu ualido a ueritatis propugnato- Ma. 1121
ribus, piissimis uidelicet ac horthodoxis imperatoribus nostris atque sanctissimis episcopis seu clericis, in me uiolenter effecto. cui succumbens annui et oboedientiae Ha. 131
fructum his carpendum commisi. et rogo uos sacratissimos, ut tanquam patres me pusillanimem baculo potentiae, id est paternis uestris magisteriis, fulciatis et ueluti fratres puris orationibus uestris nos cum armatura dei *contra uersutias* aduersarii adiuuetis atque fluctibus in inuicem insurgentibus uacillantem gubernetis, quatinus pertingam ad portum uoluntatis Christi dei nostri. est enim, est prorsus apud nos quoddam proelium sine ferro, dum sermones iaciant et iaciantur, sed triumphale tropaeum habemus ueritatem quae non uincitur. deinde quoque et procellis uehe-

P VE

1 sanctissimos + et *ed. Rom.* ex* F 2 eoi P *(cf. gr.)*: orientis ergo *(glossema in textum receptum)* VE orientis F^2 *edd.* | demum *om.* VE *edd.* | rescriptae VE *edd., sed cf. gr. et p. 4,10 et p. 277,15* 4 diaconus *post* Stephanus VE *edd.* 6 et beatissimo *om.* P | οἰκουμενικοῦ *ipse Anast. praetermisisse uidetur, cf. supra ad p. 233,19* 8 prouidentia *ed. Rom. (cf. gr. et Act. IV 20 C 4 al.)*: prudentia *codd.* | uita P 9 uitae uniuscuiusque *ed. Rom.** 12 scit *ed. Rom.*: sit *codd.* 14 uiolenter ~ βιαίας *abundare uidetur, cf. supra* ualido, *fort. ab Anastasio ex priore uersione iteratum* | obedientiae *codd.* 15 carpentum P^{ac} (t *in* d *mut.* P^{c}) | tamquam P V 16 paculo V^{ac} (p *in* b *corr.* V^{1-2}) iaculo E 17 aduersarii P *(cf. gr. et Vulg. 1 Tim. 5,14)*: antiqui hostis *(glossema uel uaria interpretatio)* V *edd.* aduersarii hostis E 18 in *om.* E *edd.* | surgentibus E *edd.* 19 est^2 *om.* VE *edd.* (est *post* prorsus *La.-Co.*^{mg}) 20 praelium VE *edd.* | triumphalem VE 21 habemus tropeum V habemus tropheum E *edd.* | ueritate VE

ἀλήθειαν. εἶτά τε καὶ καταιγίδες σφοδραὶ εἰσπνέουσαι, συνασπιστὰς ὑμᾶς λαβόμενοι τὴν τούτων μικρὸν ὑπενέγκαντες ζάλην εὑρήσομεν Χριστὸν ἐπιτιμῶντα ταύταις καὶ γαληνίως τὸν βίον ὑπεξαγάγοιμεν.

Καὶ ταῦτα μὲν ἀρκούντως ἐν προοιμίοις ἡμῖν εἰρημένα ἐν τοῖς ἑξῆς σαφῶς ἡ τούτων γνῶσις διαγγελθήσεται, νῦν δὲ ἐφ' ἕτερον σκοπὸν λέξων ἔρχομαι. ἐπειδὴ γὰρ
La.-Co. 164 ἀρχαία τις, τἀληθὲς δὲ φράσαι ἀποστολικὴ παράδοσις ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις διῆκε τοὺς πρὸς ἱεραρχίαν ἀγομένους τοῖς πρὸ αὐτῶν τὰς ἱεραρχίας ἐγχειρίζουσιν, ὡς ἂν ἔχοι τὰ τῆς αὐτῶν πίστεως, ἀνατίθεσθαι, ἔδοξε κἀμοὶ τούτοις ἑπομένῳ ὑποκλῖναί με ὑμῖν καὶ ἀριδήλως τὴν κατ' ἐμὲ ὁμολογίαν ἐξαγορεῦσαι, καθὼς ὑπὸ τῶν σαλπίγγων τοῦ πνεύματος, *ὧν ὁ φθόγγος εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθε καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα*, καὶ παρὰ τῶν αὐτῶν θρεμμάτων τε καὶ προβλημάτων θείων πατέρων ἡμῶν ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων ἀνατραφεὶς ἐκμεμάθηκα.

Πιστεύω εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν
Rom. 442 υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ θεὸν ἡμῶν, γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς ἀχρόνως καὶ ἀϊδίως, καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ κύριον καὶ ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς δι' υἱοῦ ἐκπορευόμενον καὶ αὐτὸ θεὸν εἶναι γνωριζόμενον, τριάδα ὁμοούσιον, ὁμότιμόν τε καὶ ὁμόθρονον, ἀΐδιον, ἄκτιστον, τῶν πάντων κτισμάτων δημιουργόν, μίαν ἀρχήν, μίαν θεότητα καὶ κυριότητα, μίαν βασιλείαν καὶ δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐν τρισὶν ὑποστάσεσιν, ἀδιαιρέτως μὲν διαιρουμένην καὶ ἡνωμένην διαιρετῶς, μὴ ἐξ ἀτελῶν τριῶν ἕν τι τέλειον, ἀλλ' ἐκ τριῶν τελείων ἓν „ὑπερτελὲς καὶ προτέλειον", ὡς ὁ μέγας ἔφη Διονύσιος. ὥστε κατὰ μὲν τὴν ἰδιότητα τῶν προσώπων τρία τὰ προσκυνούμενα, κατὰ δὲ τὸ κοινὸν τῆς φύσεως εἷς θεὸς πάντων ποιητής, ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων,

---

2–3 Χριστὸν – γαληνίως cf. Mt. 8,26 10–11 Ps. 18,5; Rom. 10,18

5–8 ἐπειδὴ – ἀνατίθεσθαι cf. Sophr. Hier. epist. synod., ACO ser. II, II 1 p. 416,3–6 9–10 τῶν σαλπίγγων τοῦ πνεύματος cf. e.g. Conc. Later., ACO ser. II, I p. 358,28; cf. Act. I p. 38,15–16 11–12 θρεμμάτων – ἡμῶν cf. Greg. Naz. or. 34 (in Aegyptiorum aduentum) c. 4,1 Moreschini/Gallay 12 ἐξ – ἐκμεμάθηκα cf. Sophr. Hier. epist. synod., ACO ser. II, II 1 p. 418,3–4 13–238,8 Πιστεύω – νεκρούς cf. Conc. Chalc. (def. fidei), ACO II 1,2 p. 128,2–14; cf. definitiones fidei quae leguntur Act. IV 129 D 6 sqq. et Act. VII 376 C 10 sqq. (COGD I p. 311 l. 75 sqq.) 16 καὶ[1] – γνωριζόμενον cf. Sophr. Hier. epist. synod., ACO ser. II, II 1 p. 418,12 et infra p. 254,21 19–20 μὴ – προτέλειον cf. Ioh. Dam. exp. fid. c. 8,204–206 Kotter II; (Ps.-)Dion. Ar. diu. nom. II 10 et VII 2 p. 134,11 et 196,10 Suchla

---

14–16 καὶ εἰς – γνωριζόμενον = Georg.Metoch. hist. dogm. I c. 37,12–14 Cozza-Luzi; Ioh. XI. Becc. epist. ad papam p. 485,9–10 Darrouzès/Laurent; Gennad. Schol. tract. de processu spir. s. I, pars 3, p. 120,5–6; ibid. I, pars 5, p. 216,12–14; ibid. II, pars 2, p. 272,22–23 Jugie/Petit/Siderides. Tarasii uerba ἐκ τοῦ πατρὸς δι' υἱοῦ permultis locis laudantur, cf. e.g. Quae supersunt actorum graecorum concilii Florentini, pars I, p. 133,17–24 Gill

---

HV T M 14–16 = *Georg. Metoch., Ioh. IX. Becc., Genn. Schol.*

---

1 καταιγίδες – εἰσπνέουσαι] καταιγίδων σφοδρῶν εἰσπνευσῶν T edd. 2 ὑπενέγκονες (sic) V | εὑρήσωμεν + αὐτῇ T εὑρήσομεν + αὐταῖς ed.Rom.*, uide infra 2–3 ταύταις om. T edd., uide supra 3 βίον + ἡμῖν T edd. | ὑπεξαγάγοιμεν H M (cf. lat.): ὑπεξάγοιμεν V ὑπεξάγοντα T edd. 4 ταῦτα ... εἰρημένα HV M: τούτων ... εἰρημένων T edd. | ἀρκούντως post ἡμῶν V | ἡμῶν HV | σαφῶς post γνῶσις V | ἡ + ἀκριβὴς περὶ T edd., sed cf. lat. | τούτων] αὐτῶν T edd. 5 λέξεων Vc edd. 6 ταῖς om. V 7 διῆκει M | χειρίζουσιν V ἐγχειρισθεῖσιν T 8–9 ὑποκλίναι HV 9 με H M: ἐμαυτὸν T om. V | ἐξαγορεῦσαι ὁμολογίαν V 10 τὴν γῆν post ἐξῆλθε V 12 μεμάθηκα T edd. 14 γεννηθέντα + δὲ T 15 ζωοποιοῦν ed.Rom.* | υἱοῦ M² in ras. 16 καὶ αὐτὸ θεὸν εἶναι γνωριζόμενον M *Georg. Metoch. Ioh. Becc. Genn. Schol.*: καὶ αὐτὸ θεὸν ὄν τε καὶ γνωριζόμενον T (ex coni.?) edd. καὶ αὐτὸ θεὸν εἶναι τε καὶ γνωριζόμενον HV, locus suspectus, cf. infra p. 254,21 (Theod. Hier. epist. synod.) et Sophr. l.l.: τὸ φῶς καὶ θεὸν καὶ αὐτὸ γνωριζόμενον 17 fort. ἀΐδιον <καὶ>, cf. lat. | κτιστῶν T om. M 18 καὶ ἐξουσίαν καὶ δύναμιν H 19 μὲν om. HV edd., sed cf. lat. 20 τι om. V | ὁ μέγας om. V

mentibus inspirantibus, in auxilium uobis adsumptis harum pauxillum quid sufferentes aestum, Christum his increpantem inueniemus et uitam tranquille per omnia transigemus.

Et his quidem sufficienter in praefatione nostra praemissis in ceteris euidenter horum cognitio denuntiabitur, nunc autem ad aliam intentionem dicendo progredior. quia enim prisca quaedam et, ut uerius fateamur, apostolica traditio in omnibus La.-Co. 163
ecclesiis inoleuit ut hi qui ad pontificium prouehuntur praecedentibus se in eodem ordine, qualiter se habeant quae <eorum> fidei sunt, exponendo commendent, uisum est et mihi hos sectanti me uobis inclinare et liquido confessionem meam pronuntiare, quemadmodum a tubis sancti spiritus, *quarum sonus in omnem terram exiuit et in fines orbis terrae uerba*, et ab earum alumnis atque asseculis, sacratissimis uidelicet patribus nostris, educatus ex ipsis mollibus ungulis didici.

Credo in unum deum patrem omnipotentem et in unum dominum Iesum Christum filium dei et deum nostrum, natum ex patre sine tempore coaeternum, et in spiritum Rom. 442
sanctum dominum et uiuificantem, ex patre per filium procedentem, et eundem deum esse et cognosci, trinitatem unius substantiae, unius honoris et sedis, sempiternam et increatam, omnium creaturarum conditricem, unum principium, unam PL 129,255
deitatem et dominationem, unum imperium, potentatum et potestatem in tribus subsistentiis, indiuidue quidem diuisam et diuise unitam, non ex inperfectis tribus unum aliquid perfectum, sed ex tribus perfectis unum „superperfectum et praeperfectum", uti magnus locutus est Dionysius. itaque secundum proprietatem personarum tria quidem adoranda, at uero secundum commune naturae unus deus om-

---

14–15 *cf. LC III 3 p. 345,4–8 (= III Capit. p. 331,6–9):* Utrum Tarasius recte sentiat, qui Spiritum sanctum non ex Patre et Filio secundum verissimam sanctae fidei regulam, sed „ex Patre per Filium procedentem" in suae credulitatis lectione profiteatur? *cf. *Hadr. p. 7,20–25:* In actione tertia. In primum quidem capitulum ferebatur in eo quod dicit: „Et Spiritum sancto domino ac vivificatorem qui ex Patre per Filium procedentem" reprehensio: ‚Quod Tarasius non recte sentiat, qui Spiritum sancto non ex Patre et Filio secundum Niceni symboli fidem, sed „ex Patre per Filium procedente" in sue credulitatis lectione profitetur.'

P VE 14–15 ~ *LC *Hadr.*

---

1 adsumtis V assumptis *ed. Rom.* ex* F 2 his] has F^2 *edd., sed cf. ThLL VII 1 col. 1055,7 sqq.* 4 hys P | nostra] *fort. Anast. legit* ἡμῶν, *cf. gr.* HV 5 ad] ab P | dicendo ~ λέξων] dicendi *ed. Rom.** (*corr. La.-Co.*^{mg} *ex* P) 8 eorum *add. Dubielzig (cf. gr.)* suae *add. ed. Rom.** 9 et^1 *om.* VE | hoc VE *edd.* | meam *om. ed. Rom.** 10 sanctis P 11 orbis *om.* VE *edd.* | aseculis E asseclis *ed. Rom.** 14 sine tempore coaeternum] *exspectaueris* sine tempore ac sempiterne, *cf. p. 261,5* 15–16 et eundem – cognosci] *incertum, quid legerit Anast. in exemplari graeco, cf. app. crit. gr.* 20–21 praeperfectum] plusquam perfectum *(sic) ed. Rom.*, sed cf. gr.* 21 Dionysius *ed. Rom.*: Dionisyus P Dionisius VE | propriaetatem P 22 commune naturae] communem naturae rationem F^2 *edd., sed cf. gr.* | naturae *om.* V^{ac} *(add.* V^{1-2} *s.l.)*

πάντων προνοητής. ὁμολογῶ δὲ καὶ τὴν διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐπ᾽ ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν κατὰ σάρκα γέννησιν τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος, τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, κυρίου δὲ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ [καὶ θεοῦ], ἐκ τῆς ἀληθῶς ἁγίας θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, οὐσιωθέντα μὲν ἡμῖν ὁλικῶς χωρὶς ἁμαρτίας, μὴ ἐκστάντα δὲ τοῦ ὅπερ ἦν, ἀλλὰ τῶν δύο φύσεων ἀσυγχύτως μεμενηκυιῶν μετὰ καὶ τῶν ἐν αὐταῖς δύο θελημάτων τε καὶ ἐνεργειῶν, σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν σαρκὶ καὶ τα-
Ma. 1123 φέντα καὶ ἀναστάντα εἰς οὐρανούς τε ἀνεληλυθότα καὶ ἥξοντα κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. ἐπὶ τούτοις δὲ προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ ἑκάστου τῶν πραχθέντων αἰωνίαν ἀντίδοσιν ἀγαθῶν τε καὶ τῶν ἐναντίων, ἐξαιτούμενος καὶ τὰς πρεσβείας τῆς τε παναγίας ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας τῶν τε ἁγίων ἀγγέλων καὶ τῶν ἁγίων ἐνδόξων ἀποστόλων, προφητῶν, μαρτύρων, ὁμολογητῶν τε καὶ διδασκάλων, ἀσπαζόμενος καὶ τὰς σεπτὰς αὐτῶν εἰκόνας.

Καὶ πᾶσαν αἱρετικὴν ἐρεσχελίαν βδελύσσομαι καὶ τοὺς αὐτῶν ἡγήτορά τε καὶ προβολέας, λέγω δὴ Σίμωνα, Μαρκίωνα, Μάνεντα, Παῦλόν τε τὸν Σαμοσατέα καὶ Σαβέλλιον τὸν Λίβυν καὶ τὰ αὐτῶν ἐναγῆ δόγματα.

Ἀποδέχομαι δὲ τὰς ἁγίας καὶ οἰκουμενικὰς ἓξ συνόδους καὶ τὰ αὐτῶν θεῖα δόγματά
Ha. 133 τε καὶ διδάγματα ὡς θείᾳ ἐμπνεύσει ἡμῖν παραδοθέντα, τῆς μὲν πρώτης ὁμοούσιον καὶ συνάναρχον εἶναι τῷ πατρὶ τὸν υἱόν, ἀναθεματίζω τὸν δυσσεβῆ Ἄρειον, Ἀέτιον, Εὐνόμιον, Εὐδόξιον, Δημόφιλον, μεθ᾽ οὓς καὶ τοὺς ἐνδίκως λεγομένους Ἀνομοίους τε καὶ Ἡμιαρείους καὶ πᾶσαν τὴν μεμιασμένην ὁμήγυριν αὐτῶν, τῆς δὲ δευτέρας θεὸν εἶναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸ κύριον καὶ ζωοποιόν, ἀποβάλλομαι Μακεδόνιον καὶ πάντας τοὺς ὁμόφρονας αὐτοῦ, σὺν τούτοις δὲ καὶ τὸν θεοστυγῆ Ἀπολινάριον τὸν
La.-Co. 165 ἀνοήτως φρονήσαντα, τῆς δὲ τρίτης ἕνα τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν θεὸν ἡμῶν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα αὐτόν τε ἐπ᾽ ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν σαρκωθέντα ἐκ τῆς ἁγίας θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, τὸν ἀνθρωπολάτρην Νεστόριον καὶ τὴν ἀμφ᾽ αὐτὸν ξυνωρίδα, φημὶ δὴ
Rom. 443 Διόδωρόν τε καὶ Θεόδωρον, καὶ τοὺς τὴν αὐτῶν τερατομυθίαν πρεσβεύσαντας ὡς νοσήσαντας ἐπὶ Χριστοῦ τὴν προσωπικὴν δυάδα πόρρω τῆς ἐμῆς ὁμολογίας ἐκδιώκω, τῆς δὲ τετάρτης ἐκ δύο φύσεων καὶ ἐν δυσὶ φύσεσιν εἶναι τὸν ἕνα τῆς

26–28 τὸν – δυάδα cf. Conc. Const. III (edictum Const. IV.), ACO ser. II, II 2 p. 846,4–6

HV T M

---

1 πάντων post τε M **1–2** ἐπ᾽ ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν post γέννησιν H **2** τοῦ[2] om. HV **3** καὶ θεοῦ deleui coll. lat., καὶ θεοῦ + καὶ V | ἀληθῶς om. V **3–4** θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου] παρθένου καὶ θεοτόκου V **4–7** οὐσιωθέντα ... ἐκστάντα ... σταυρωθέντα ... ἀναστάντα ... ἀνεληλυθότα ... ἥξοντα HV M (cf. lat.): οὐσιωθέντος ... ἐκστάντος ... σταυρωθέντος ... ἀναστάντος ... ἀνεληλυθότος ... ἥξοντος T edd. **4** ὑμῖν ed.Rom., corr. ed.Reg. **5** τοῦ ὅπερ M (cf. lat.): ὅπερ HV οὕπερ T edd. | ἀλλὰ HV M (cf. lat.): ὡς T edd. | δύο] β΄ V | ἀσυγχύτων T edd., sed cf. lat. **9** αἰωνίαν fort. delendum, cf. lat. et p. 258,18 | τῶν om. HV | ἐξαιτούμενος] ἐξαιτοῦμαι δὲ T edd., sed cf. lat. **10** τε om. HV | παναγίας ἀχράντου om. V | δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου om. ed.Rom.* **11** τε om. HV | καὶ om. V | ἁγίων[2] om. V | προφητῶν + τε καὶ V **12** ἀσπαζόμενος καὶ HV M (cf. lat.): καὶ ἀσπάζομαι T edd. | αὐτῶν om. HV **13** βδελυσσόμενος V **15** ἐναγῆ om. V **16** δὲ + καὶ H edd. | καὶ[1] om. V | θεῖα om. V **17** παραδοθέντα + καὶ T edd. **18** εἶναι + κηρυττούσης T (ex coni. uidelicet) edd., sed potius διδαξάσης uel aliquid simile subaudiendum; uerborum constructionem usque ad p. 240,7 admodum obscuram esse testatur Anastasii interpretatio **19** Εὐδόξιμον V | οὓς] ὧν T, sed cf. lat. **20** Ἡμισειαρείους H **21** καὶ[1]] τὸ V | ζωοποιοῦν ed.Rom.* **22** αὐτῷ T edd. | θεοστυγῆ om. V | Ἀπολλινάριον V T edd. **24** τε om. H **25** ὑπεραγίας H **26** Μαρίας + καὶ HV M, sed cf. lat. | ἀμφ᾽ αὐτὸν] αὐτοῦ V **27** Διόδορον V | πρεσβεύσαντας] πιστεύσαντας V **28** νοήσαντας H T edd., sed cf. lat. **29** καὶ ἐν δυσὶ φύσεσιν om. ed.Rom.* | δυσὶ] δύο HV | εἶναι + τε HV M

nium factor uisibilium et inuisibilium, omnium prouisor. confiteor autem factam propter salutem nostram in nouissimis diebus secundum carnem natiuitatem unius sanctae trinitatis, filii scilicet dei et domini nostri Iesu Christi, ex ueraciter sancta dei genitrice semperque uirgine Maria, consubstantialem quidem factum nobis modis omnibus absque peccato, non autem desinentem esse quod erat, sed duabus naturis inconfuse manentibus una cum consistentibus in se duabus uoluntatibus et operationibus, crucifixum pro nobis carne et sepultum et resurrexisse in caelosque ascendisse et uenturum iudicare uiuos et mortuos. insuper spero resurrectionem mortuorum et singulorum gestorum redditionem, bonorum scilicet et his contrariorum, expetens etiam intercessiones sanctissimae ac intemeratae dominae nostrae dei genitricis et semper uirginis Mariae sanctorumque angelorum et sanctorum ac gloriosissimorum apostolorum, prophetarum, martyrum, confessorum et magistrorum, salutans et uenerabiles eorum iconas. Ma. 1124

Et omnem hereticam contentionem abominor necnon et eorum ductores atque primores, Simonem uidelicet, Marcionem, Manentem, Paulum quoque Samosatenum et Sabellium Libium eorumque nefaria dogmata.

Recipio autem sanctas et uniuersales sex synodos earumque diuina dogmata pariter et doctrinas, tanquam quae diuina inspiratione nobis tradita fuerint. et cum prima quidem homousion et una cum patre sine initio filium esse credens anathematizo impium Arrium, Aetium, Eunomium, Eudoxium et Demophilum, post quos et eos qui iure dicuntur Dissimiles et Semiarriani atque omnem coinquinatam eorum cateruam. cum secunda uero deum esse spiritum sanctum dominum et uiuificatorem confitens abicio Macedonium et omnes qui unius cum illo sunt sensus, cum his autem et deo perosum Apolinarium, qui insensate desipuit. cum tertia autem unum dominum Iesum Christum uerum deum nostrum ex patre genitum eundemque in nouissimis dierum propter salutem nostram incarnatum ex sancta dei genitrice semperque uirgine Maria praedicans hominis cultorem Nestorium et bigam quae circa ipsum est, Diodorum aio atque Theodorum, necnon et eorum prodigiosam fabulam praedicantes, ut in Christo personalem dualitatem infirmantes, procul a confessione mea re- Ha. 134 La.-Co. 166 Rom. 443

P VE

3 domini + ac P E 7 celosque *codd.* 9 redditionem] *„gr. addit.* aeternam" *ed. Rom.*^{mg}, *cf. app. crit. gr.* 10 etiam *om.* P, *sed cf. gr.* | ac] et *ed. Rom.** | dominice P^{pc} (ic *ins.* P^{2} *s.l.*) | dei *om.* V^{ac} *(add.* V$^{1-2}$ *s.l.)* E 11 ac] et *ed. Rom.** 12 magistrorum] doctorum *ed. Rom.*^{mg}, *sed cf. e.g. p. 51,8* 13 eorum iconias P iconas eorum *ed. Rom.** *ex* F 14 contentionem abominor P: abominor (abhominor E) contentionem VE abominans contentionem *ed. Rom.** 15 Symonem VE | Martionem *codd., corr. ed. Rom.* 16 Libyum *ed. Rom.** | dogmata nefaria *ed. Rom.** 17 Recipio – dogmata V H: *om.* P E, *lac. indic.* F^{2mg} | autem V: etiam *ed. Rom.**, *sed cf. gr.* | sinodos V | earumque V: et earum *ed. Rom.** 18 tanquam ~ ὡς *(ut saepe)* | tamquamque P | et cum prima] *Anast. uerborum constructionem hinc usque ad p. 241,7 mutauit, cf. gr.* 19 homo usyon *(sic)* P V homohusion E 20 Etium V et ium *(sic)* E | Demophylum P | quos] hos *ed. Rom.** 21 Semiarriani F: Semi arriani VE Semiarriaani *(sic)* P Semiariani *ed. Rom.** | quoinquinatam P 22 dominum *om.* VE *edd., sed cf. gr. et p. 51,23* 24 porosum P | Apolinarium *scripsi coll. p. 261,8 etc.*: Apolenarium P Opilinarium V Apollinarium E *edd.* | qui insensate desipuit *om.* E, *„gr.* qui sine mente opinatus est" *ed. Rom.*^{mg}, *fort. Anast. legit* ἀφρονήσαντα ~ desipuit | desipuit V: desipiunt P 27 hominis F^{2} *edd.*: hominem P homines VE | quae] qui VE 29 ut *scripsi coll. gr.*: et *codd.* | formantes *ed. Rom.**, *sed cf. gr.*

ἁγίας τριάδος Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν σαρκὶ ἐπιδημήσαντα, ἀναθεματίζω Εὐτυχέα, Διόσκορον καὶ πᾶσαν τὴν ἀκέφαλον αὐτῶν πληθὺν μετὰ καὶ Σεβήρου τοῦ θεηλάτου καὶ τοῦ ἀθεμίτου Ἰουλιανοῦ τοῦ Ἁλικαρνασέως τοῦ μυθευσαμένου ἄφθαρτον σῶμα τὸν κύριον ἡμῶν ἀναλαβέσθαι, τῆς δὲ πέμπτης· ὡς *ἡ τοῦ πνεύματος μάχαιρα* τὰς ἐξ ἄνωθεν τῶν χρόνων ἐπιπολαζούσας ἀθέσμους αἱρέσεις ἐξέτεμε καὶ τοὺς ἐφευρετὰς αὐτῶν ἐθριάμβευσεν, Ὠριγένην Δίδυμόν τε καὶ Εὐάγριον, κἀγὼ ἐξωθοῦμαι ὡς αἱρετικῶν τερετισμάτων μυθεύματα, τῆς δὲ ἕκτης· ὥσπερ ἐκ δύο φύσεων τὸν Χριστὸν ἐξ ὧν ἔστιν, οὕτως καὶ τὰς δύο φυσικὰς θελήσεις τε καὶ ἐνεργείας ἐν ἑκατέρᾳ φύσει πεπίστευκα, ἀνθρωπίνῃ τε καὶ θεϊκῇ, καὶ ὑποβάλλω τῷ ἀναθέματι Κύρον, Σέργιον, Ὀνώριον, Πύρρον, Παῦλον καὶ πάντας τοὺς ὁμοδόξους αὐτῶν, καὶ τὰ αὐτῶν δόγματα ὡς σοδομηνὴν ἄμπελον καὶ γομορρηνὴν κληματίδα ἔχουσαν βότρυν πικρίας μεμίσηκα. τῆς δὲ αὐτῆς ἁγίας ἕκτης συνόδου μετὰ πάντων τῶν ἐνθέσμως καὶ θειωδῶς ἐκφωνηθέντων δογμάτων παρ' αὐτῆς καὶ τοὺς ἐκδοθέντας κανόνας ἀποδέχομαι. ἐν οἷς ἐμφέρεται·

„Ἔν τισι τῶν σεπτῶν εἰκόνων γραφαῖς ἀμνὸς δακτύλῳ τοῦ Προδρόμου δεικνύμενος ἐγχαράττεται, ὃς εἰς τύπον παρελήφθη τῆς χάριτος, τὸν ἀληθινὸν ἡμῖν διὰ νόμου προϋποφαίνων ἀμνὸν Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν. τοὺς οὖν παλαιοὺς τύπους καὶ τὰς
Ma. 1126 σκιὰς ὡς τῆς ἀληθείας σύμβολά τε καὶ προχαράγματα τῇ ἐκκλησίᾳ παραδεδομένους κατασπαζόμενοι τὴν χάριν προτιμῶμεν καὶ τὴν ἀλήθειαν, ὡς πλήρωμα νόμου ταύτην ὑποδεξάμενοι. ὡς ἂν οὖν τὸ τέλειον καὶ ἐν ταῖς χρωματουργίαις ἐν ταῖς πάντων ὄψεσιν ὑπογράφηται, τὸν *τοῦ αἴροντος τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου ἀμνοῦ* Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν κατὰ τὸ ἀνθρώπινον χαρακτῆρα καὶ ἐν ταῖς εἰκόσιν ἀπὸ τοῦ νῦν ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ ἀμνοῦ ἀναστηλοῦσθαι ὁρίζομεν, δι' αὐτοῦ τὸ τῆς ταπεινώσεως ὕψος τοῦ θεοῦ λόγου κατανοοῦντες καὶ πρὸς μνήμην τῆς ἐν σαρκὶ πολιτείας τοῦ τε πάθους αὐτοῦ καὶ τοῦ σωτηρίου θανάτου χειραγωγούμενοι καὶ τῆς ἐντεῦθεν γενομένης τῷ κόσμῳ ἀπολυτρώσεως."

Τὰ δὲ περιττὰ θρυλλήματά τε καὶ βατταρίσματα μετὰ ταῦτα ἀβούλως ἐκφωνηθέντα ὡς παρ' ὑμῖν μὴ ἀποδεχθέντα μηδὲ κατὰ θείαν χάριν λαληθέντα ἀβέβαια

4–5 Eph. 6,17 6 ἐθριάμβευσεν cf. 2 Cor. 2,14 11–12 ὡς – πικρίας cf. Deut. 32,32 21 Ioh. 1,29

12–26 τῆς δὲ – ἀπολυτρώσεως ~ Hadr. epist. ad Taras. p. 176,7–178,4 15–26 Conc. Trull. can. 82, Synt. p. 193; Joannou I 1 p. 218–220. laudatur etiam in Act. II p. 176,10–178,4; Act. IV 40 E – 41 A; Act. VI 220 C–E; cf. etiam Act. IV 41 D et 93 D–E 27–242,2 cf. Hadr. epist. ad Taras. p. 178,5–18

11–12 cf. Niceph. refutat. defin. synod. anni 815 c. 71,65–68 Featherstone

---

HV T M 15–26 = *Synt.,Can.*

---

2 Σευήρου V M 2–3 τοῦ θεηλάτου om. V 3 τοῦ ἀθεμίτου om. V | Ἁλικαρνασέως H M: Ἁλικαρνασοῦ V Ἁλικαρνασσέως T 4 ἡμῶν + Ἰησοῦν Χριστὸν V edd., sed cf. lat. 5–6 καὶ τοὺς – ἐθριάμβευσεν om. V 6 κἀγὼ] ταύτας (cf. lat.) potius subaudiendum quam supplendum 7 ἐξωθοῦμεν V | τερατευμάτων V 10 Κῦρον ed.Rom.*, sed cf. e.g. Euagr. hist. eccl. p. 127,29 Bidez/Parmentier, Κύρον + Πέτρον H non male (cf. p. 262,19), sed cf. lat. (de V uide infra; nomen Petri in exemplari codicum HV in margine adscriptum esse uidetur) | Σέργιον + Πέτρον V | Ὠνόριον H om. V | Πύρον H om. V 11 αὐτῶν¹] αὐτοῖς T edd. | σοδομηνὴν M: σοδομίνην HV T (σο T¹ s.l.) edd. | γομορρηνὴν M: γομορρρηνὴν (sic) T γομορίνην H γομορρίνην V 12 ς' H 15 ἐνδεικνύμενος V 16 τῆς χάριτος om. V | τοῦ ἀληθινοῦ V 17 ἡμῶν + τὴν χάριν V 18 τῆς ἐκκλησίας M 20 καὶ ἐν] κἂν M *Can.* καὶ *Synt.* 20–21 ἁπάντων V *Can. Synt.* 22 τὸ ἀνθρώπινον M (cf. lat.; uide quae notaui ad Act. II p. 176,17; τὸ etiam Morin in Vc): τὸν ἀνθρώπινον HV T *Can. Synt.* 27–28 τε καὶ – ἐκφωνηθέντα om. V 28 ἡμῖν V | ἀποδειχθέντα V

pello. praeterea cum quarta ex duabus naturis et in duabus naturis unum sanctae PL 129,256
trinitatis Christum deum nostrum carne uenisse sentiens anathematizo Eutychea, Dioscorum et totam ipsorum sine capite multitudinem una cum diuinitus fulminando Seuero et infando Iuliano Alicarnasseno, qui fabulose dominum nostrum incorruptum corpus suscepisse perhibuit. denique in quinta, sicut machera spiritus in superficie quodammodo ex prioribus temporibus nauigantes iniquas recidit hereses et inuentores patefecit earum, Origenem uidelicet et Didymum et Euagrium, ita et ego has utpote portentuosas hereticorum fabulationes repello. porro per sextam sicut ex duabus naturis Christum ex quibus et est, olim esse didiceram, ita et duas naturales uoluntates et operationes eius in utraque natura credidi, humana scilicet et diuina, summittoque anathemati Cyrum, Sergium, Honorium, Pyrrhum, Paulum et omnes consectatores eorum, dogma quoque ipsorum ut sodomiticam uitem et gomorriticam propaginem amaritudinis botryonem habentes odiui. ipsius autem sanctae sextae synodi cum omnibus dogmatibus quae legaliter ac diuinitus ab ea pro- Ma. 1125
mulgata sunt, etiam depromptos canones recipio. in quibus effertur:

„In quibusdam uenerabilium imaginum picturis agnus digito Praecursoris exaratur ostensus, qui in figura praecessit gratiae, uerum nobis per legem praemonstrans agnum, Christum uidelicet deum nostrum. ueteres ergo figuras et umbras utpote ueritatis indicia et praecedentes characteres ecclesiae traditos salutantes, gratiam honore praeferimus et ueritatem, hanc ut legis plenitudinem admittentes. ut ergo perfectio etiam per colorum operationes in omnium uultibus depingatur, characterem agni Christi dei nostri, qui tollit peccatum mundi, secundum humanitatem etiam in iconis ex hoc pro ueteri agno diffinimus depingi, per eum uidelicet celsitudinem humilitatis dei uerbi considerantes et ad memoriam conuersationis quam in carne gessit, passionis quoque ac salutaris mortis eius adducti atque redemptionis quae hinc est mundo effecta."

Superfluas autem tumultuationes et garrulitates post haec inconsulte promulgatas, ut apud uos minime receptas neque per diuinam gratiam dictas, irritas aestimamus. et

P VE

2 Eutychea *scripsi coll. p. 263,9, cf. etiam p. 99,15*: Eutyce P Eutichae V Eutiche E Eutichetem *ed. Rom.* ex* F 4 Alicarnasseno VE: Alicarnansseno *(sic)* P Alicarnasseo *ed. Rom.** | fabulose P V^{pc}: fabulatorem V^{ac} (a^2 *in* o *mut.*, torem *del.*, se *superscr.* V^{1-2}) fabulasse E 5 in quinta] inquinata *(sic)* P quinta quae F^2 in quinta quae *ed. Rom.*, sed potius Anastasii exemplar graecum mendosum* 6 in superficie] insuperficiae P | rescidit *ed. Rom.** 7 Didymum *ed. Rom. (cf. p. 95,17 et p. 263,10)*: Didimus P Didimum VE 8 portentosas *ed. Rom.** 11 Pyrrum VE 12–13 gomorriticam V F^2: egomorriticam P igomorriticam E gomorrhiticam *ed. Reg.** 13 botrionem VE *edd.* | habentes] *exspetaueris coll. gr.* habentem (*sc.* propaginem), *sed Anast. constructionem uerborum mutauisse uidetur* 15 depromtos VE | refertur F^2 *edd.* 17 demonstrans *ed. Rom.** 18 deum] dominum E *edd.* | ueteres] uteres P^{ac} (e *add.* P^c *s.l.*) 20 honore praeferimus ~ προτιμῶμεν (honore *deest Act. II p. 177,11 et Act. IV 39 E 10; cf. tamen Act. VI 219 D 1* 22 dei nostri Christi *ed. Rom.* ex* F | peccata *ed. Rom.* fort. ex 1 Ioh. 3,5* 25 adque P aque V^{ac} (t V^{1-2} *s.l.*) 27 tumultuationis VE | gurrulitates VE | ut] et F^2 28 receptam P | estimamus *codd.* 28–243,1 et aue istis dicentes P V: et hironice dicit aue dicens E *(glossema in textum receptum)*

ἡγοῦμαι. καὶ χαίρειν τούτοις εἰπόντες καὶ ἐκποδὼν ποιησάμενοι διαζωννύμεθα *τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας* ἡμῶν *ἐν ἀληθείᾳ* καὶ διανιστάμεθα ἅμα τοῖς εὐσεβέσι προμάχοις τῆς ἀληθείας πιστοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν πρὸς ἕνωσιν τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς ἐκκλησίας· οὓς καὶ σύνοδον γενέσθαι οἰκουμενικὴν ἠτησάμεθα ἐπὶ παρουσίᾳ παντὸς τοῦ φιλοχρίστου αὐτῶν λαοῦ, καὶ τῇ ἡμετέρᾳ αἰτήσει εὐσεβῶς ἐπένευσαν.

Rom. 444 La.-Co. 168 Ha. 136 Ma. 1127

Ὑμᾶς τοὺς *ἐποικοδομηθέντας ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ*, καθὼς ἐν τοῖς πρόσθεν εἴρηται, συμμάχους καὶ συνοπαδοὺς καὶ συνασπιστὰς λαβόμενοι πεποίθησιν τοιαύτην ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν — *οὐχ ὅτι ἱκανοί ἐσμεν ἀφ' ἑαυτῶν λογίσασθαί τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ* ἐστιν — ὅτι τὰ διερρωγότα μέλη καὶ ἀποσχισθέντα εἰς ἓν *σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συμβιβαζόμενον* τὴν αὔξησιν ποιήσεται, ἐν οἷς *κεφαλὴ ἐστι Χριστός*, καὶ μηκέτι ᾖ διεσκορπισμένα.

Καὶ λοιπὸν αἰτοῦμεν τὴν ὑμετέραν ἁγιότητα, ἕως τῶν δύο τοποτηρητῶν ἀποστεῖλαι μετὰ θεηγόρου γραμματείου ὑμῶν, καὶ εἴ τί ἐστιν ὑμῖν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐνηχημένον περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, φανερῶσαι ἡμῖν, ὡς ὀφειλόντων καὶ τῶν τοποτηρητῶν ὑμῶν καὶ τῶν γραμμάτων ὑμῶν συνοδικῶς ἐπὶ πᾶσι τῶν μὲν λαλῆσαι, τῶν δὲ ἀναγνωσθῆναι, ὅπως ἐνωθῇ τὰ διεσχισμένα. αὐτὸ γὰρ τοῦτο καὶ παρὰ τοῦ προέδρου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἠτησάμεθα. καὶ παρακαλῶ ὑμᾶς, ἀδελφικῶς τὴν ἀποστολικὴν ὑμῖν προσφθεγγόμενος φωνήν, *ὡς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν*, πάντα ἐρευνῶντες κατὰ τὸν ἔνθεον σκοπὸν ὑμῶν φανερώσατε ἡμῖν. γέγραπται γάρ· *χείλη ἱερέων φυλάξεται γνῶσιν, καὶ νόμον ἐκζητήσουσιν ἐκ στόματος αὐτῶν*· πεπείσμεθα γάρ, ὅτι τὰ σπέρματα τῆς ἀληθείας ἐν ἑαυτοῖς διασῴζετε. καὶ οἱ εὐσεβεῖς δὲ ἡμῶν βασιλεῖς καὶ κατὰ πάντα ὀρθόδοξοι τὴν τῆς ἀληθείας βεβαίωσιν ἐπισπῶνται καὶ κύριον τὸν θεὸν ἱκετεύουσι κατὰ τὸν τῆς θεολογίας ἐπώνυμον Γρηγόριον, ἵνα γενώμεθα οἱ τοῦ ἑνὸς θεοῦ ἓν καὶ οἱ τῆς τριάδος ἡνωμένοι καὶ ὁμότιμοι καὶ ὁμόψυχοι, οἱ τοῦ ἁγίου πνεύματος οὐ κατ' ἀλλήλων, ἀλλὰ σὺν ἀλλήλοις, οἱ τῆς ἀληθείας τὸ αὐτὸ φρονοῦντες καὶ λέγοντες. καὶ μὴ εἴη ἔρις καὶ διχοστασία ἐν ἡμῖν, ἀλλ' ὥσπερ ἔχομεν *ἓν βάπτισμα, μίαν πίστιν*, οὕτως καὶ συμφωνίαν μίαν ἐπὶ παντὸς ἐκκλησιαστικοῦ πράγματος. *καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν* εἰς ἓν συναγάγοι ἡμᾶς καὶ τὰ διῃρημένα ἑνώσειε καὶ τὸ χρόνιον ἕλκος ἰάσαιτο

1–2 διαζωννύμεθα — ἀληθείᾳ cf. 1 Petr. 1,13; Eph. 6,14; Is. 11,5 6–7 Eph. 2,20 9–10 2 Cor. 3,5 11–12 Eph. 4,15–16 12 διεσκορπισμένα cf. Ioh. 11,52 19 2 Cor. 5,20 19–20 πάντα ἐρευνῶντες cf. 1 Cor. 2,10 21 Mal. 2,7 28 Eph. 4,5 29–30 Phil. 4,7

4–5 cf. Taras. apol. p. 10,13–15; sacra imp. ad syn. p. 46,22–31; Hadr. epist. ad Taras. p. 182,1–4 7 cf. supra p. 234,18–23 20 κατὰ τὸν ἔνθεον σκοπὸν cf. Greg. Nyss. uirg. c. 20,4,40 Aubineau; p. 328,7 Cavarnos 25–27 cf. Greg. Naz. or. 6 (de pace I) c. 4,10–14 Calvet-Sebasti; cf. Taras. apol. p. 10,15–18

HV T M

1 καὶ ἐκποδὼν ποιησάμενοι om. V 2 τῆς διανοίας om. V | ἡμῶν post ὀσφύας T edd. | εὐσεβέσι + καὶ H 4 γενέσθαι T ex coni. (cf. p. 10,13–15 et p. 46,22–23): om. HV M, cf. lat. 5 παντὸς post αὐτῶν M, om. V 6 Ὑμᾶς] Ὅθεν ὑμᾶς T edd., sed cf. lat. | ἐπὶ] ἐν H 7 ἔμπροσθεν V 9 ἱκανοί — ἑαυτῶν[1]] ἀφ' ἑαυτῶν ἱκανοί ἐσμεν *N.T.* | ὡς ἀφ' H 10 διερρογότα V 12 ἐστι + ὁ V edd. ex *N.T.* ut uidetur | ᾖ] εἴη T edd. 13 αἰτοῦμεν HV (cf. lat.): αἰτοῦμαι T M 14 γράμματος HV γραμματίου M edd. | ἐνηχούμενον V edd. 15 φανερώσατε T edd. | ἡμῖν] ὑμῖν V 20 ἐρευνῶντες + καὶ M 21 ἱερέως *Sept.*, sed cf. lat. | γνῶσιν] κρίσιν M | νόμον + κυρίου M | αὐτῶν] αὐτοῦ M *Sept.*, sed cf. lat. 22 τὰ om. H | ἑαυτοῖς] αὐτοῖς M | διασῴζετε HV (cf. lat.): διασώζονται T M 23 δὲ om. V | καὶ κατὰ πάντα ὀρθόδοξοι om. V | τὴν om. Vc edd. 24 κύριον om. V 26–27 οἱ[2] — λέγοντες om. V 27 καὶ μὴ] καὶ εἰ μὴ V 28–29 ἐπὶ — πράγματος om. V 30 συναγάγη V | καὶ[1] — ἑνώσειε om. V | ἰάσαιτο T (fort. ex coni.): ἰάσεται HV M

aue istis dicentes fugacesque facturi accingimur *lumbos mentis* nostrae *in ueritate* et suscitamur una cum piis et fidelibus imperatoribus nostris, propugnatoribus uidelicet ueritatis, ad unitatem sanctae catholicae dei ecclesiae. a quibus et synodum uniuersalem petiuimus in praesentia totius eorum deo amabilis populi, et postulationi nostrae pie annuerunt.

Vos qui *superedificati estis super fundamentum apostolorum et prophetarum, ipsum uidelicet summum angularem lapidem Christum Iesum*, quemadmodum in praecedentibus dictum est, concertatores et consectatores ac auxiliatores sumentes confidentiam talem habemus ad deum – *non quod sufficientes simus cogitare aliquid a nobis quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex deo est* – quia disrupta membra et discissa in unum *corpus compactum et conexum* crescere faciet, in quibus *caput est Christus*, et ultra iam non erunt dispersa. Rom. 444 La.-Co. 167 Ha. 135 PL 129,257

De cetero rogamus sanctitatem uestram, usque ad duos loci seruatores mittere ad nos cum deiloqua epistola sua, et quicquid sibi fuerit diuinitus super hoc negotio reuelatum, nobis facere manifestum, ut secundum quod debitum est tam loci seruatores quam litterae uestrae synodice siue ad loquendum siue ad legendum in omnibus inueniantur, quatinus per hoc quae scissa sunt uniantur. idipsum enim et a praesule senioris Romae petiuimus. et rogo uos, fraterne apostolicam uobis uocem pronuntians, tanquam deo exhortante per nos, omnia perscrutantes secundum consilium uestrum, quod in deo est, patefacite nobis. scriptum est enim: *labia sacerdotum custodient scientiam, et legem exquirent ex ore eorum.* certi enim sumus quod semina ueritatis in uobis salua custodiatis. sed et pii imperatores nostri et per cuncta horthodoxi ueritatis firmitatem sectantur et domino deo supplicare non cessant, secundum Gregorium, qui a theologia cognomen sortitus est, ut efficiamur nos qui unius dei existimus unum, et qui sumus trinitatis uniti et honore pares atque unanimes in cunctis inueniamur, et qui sancti spiritus sumus non contra inuicem, sed pro inuicem simus, et qui sumus ueritatis idipsum sapientes atque dicentes exhibeamur. et non sit contentio uel dissensio in nobis, sed sicut habemus *unum baptisma, unam fidem*, ita et consonantiam unam in omni ecclesiastico negotio. *et pax dei, quae exsuperat omnem sensum,* in unum nos conducat et diuisa uniat atque [in] diuturnum uulnus Ma. 1128

P VE

1 facturi] *Anast. fort. legit* ποιησόμενοι | accincimur P accingimus *ed. Rom.** 3 catholicae *om.* VE *edd.* 4 praesentia F^2: praesentiam P VE 5 piae P 6 *ante* Vos *add.* unde *ed. Rom.* ex gr. T, *sed cf. gr.* HV M 7 summum + et *ed. Rom.*, *sed cf. Vulg.* 9 dominum *ed. Rom.** | sumus *ed. Rom.** 10 ex nobis V (*cf. Vulg.*): ex uobis P a nobis E *edd.* 11 compactam P^{ac} (*supra* a *scr.* u P^c) | connexum VE *edd.* | capud P 13 seruatores] uicarios *La.-Co.*^{mg}, *sed cf. gr.* | ad nos *om.* V *edd.* 15 manistum P^{ac} (fe *suppl.* P^c *s.l.*) 16 synodice (~ συνοδικῶς) E: synodicę P V 18 et rogo] ergo P 19 tamquam *codd.* | exhortante F^2: exortante P V exhortantes E 20 nostrum VE | est^1 *om. ed. Rom.** | labia + enim VE *ex Vulg.* | sacerdotis V *Vulg.* sacerdotium E 21 custodiant P^{ac} (e *s.l.* P^c) custodiunt V^{ac} (e *supra* u $V^{1\text{-}2}$) | requirent *Vulg.* | eorum] eius *Vulg.*, *sed cf. gr.* 22–23 orthodoxe *ed. Rom.* orthodoxae *ed. Reg.** 25 pares] patres P 26 sumus sancti spiritus VE *edd.* 28 habemus] in nobis P^{ac} (*sublin. et* habemus *superscr.* P^c) | ita *om.* P^{ac}, *add.* P^c *in fine lineae* 29 exuperat V *ed. Rom.* 30 in^2 *del.* F^2, *om. ed. Rom.** | diuturnum ~ χρόνιον *(cf. Gloss.)*

καὶ ἐν εὐρωστίᾳ πίστεως ἀκραιφνοῦς καὶ ἀληθοῦς ὁμολογίας καὶ συμφωνίας στηρίξειε πάντας καὶ φρουρήσειε τὴν ἁγίαν αὐτοῦ ἐκκλησίαν καὶ παύσειε τὰ κατ᾽ αὐτῆς ἐπικείμενα σκάνδαλα, πρεσβείαις τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ πάντων τῶν ἁγίων· γένοιτο, ἀμήν.

Πέτρος καὶ Πέτρος οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ τὸν τόπον ἐπέχοντες τοῦ μακαριωτάτου πάπα Ἀδριανοῦ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης εἶπον· Τοιαῦτα γράμματα δεξάμενος καὶ ὁ ἁγιώτατος ἡμῶν πάπας τούτου ἕνεκεν ἀπέστειλεν ἡμᾶς μετὰ τῶν ἀντιγράφων τῶν ἤδη ἀναγνωσθέντων.

Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων εἶπε· Ταῦτα τὰ ἱερὰ γράμματα καὶ ἡ εὐσέβεια τῆς βασιλείας παρεσκεύασεν ἡμᾶς τοῦ παραγενέσθαι ἐνταῦθα καὶ διαφυγεῖν τῶν παρανόμων ἐκείνων καὶ ἐχθρῶν τῆς ἐκκλησίας τὰς χεῖρας.

Rom. 445 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ὁ θεὸς καλῶς ὑμᾶς ἤνεγκε.

Κωνσταντῖνος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Ἐπὶ χεῖρας ἔχω τὰς μνημονευθείσας τετράδας τὰς ἀποσταλείσας ἐκ τῆς ἀνατολῆς, καὶ εἰ κελεύετε, ἀναγνώσομαι.

La.-Co. 169 Τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ κυρίῳ καὶ δεσπότῃ Ταρασίῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ οἱ τῆς ἑῴας ἀρχιερεῖς τε καὶ ἱερεῖς ἐν κυρίῳ χαίρειν

Τοῖς πανιέροις καὶ ἐκ θείας ἐπιπνοίας ὑπαγορευθεῖσι λιβέλλοις τῆς ὑμετέρας ἐντετυχηκότες ἀποστολικῆς τε καὶ πατρικῆς ἁγιωσύνης, μακαριώτατοι, ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ καὶ τῶν τὴν ἔρημον παροικεῖν ἐφιεμένων ἔσχατοι τρόμῳ καὶ χαρᾷ συνεσχέθημεν, τρόμῳ μὲν διὰ τὸν φόβον τῶν οἷς δουλεύειν διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν κατεκρίθημεν, *τῶν* ὄντως ὄντων *ἀσεβῶν* καὶ *κύκλῳ* κατὰ τὸ γεγραμμένον *περιπατούντων* καὶ
Ha. 137 προφάσεις καθ᾽ ἑκάστην ὡς ἔπος εἰπεῖν ἡμέραν ἐπιζητούντων τοῦ θανατῶσαι καὶ ἀπολέσαι ἡμᾶς, χαρᾷ δὲ διὰ τὴν ἐκλάμπουσαν ἐν αὐτοῖς ἀκτίνων δίκην ἡλιακῶν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἀκρίβειαν καὶ τῶν ἀποστολικῶν τε καὶ πατρικῶν δογμάτων τὴν διαφανεστάτην ἐξάπλωσιν. περὶ ὧν εὐκαίρως τῆς τοῦ προφήτου Ζαχαρίου

---

24 cf. Ps. 11,9 **26** ἐκλάμπουσαν – ἡλιακῶν cf. Sir. 43,4

2–3 cf. Cyr. Scyth. uita Sabae p. 157,20–21 Schwartz

17–254,13 epistula episcoporum orientalium ad Tarasium (a. 785?), cui subiungitur epistula synodica Theodori Hier.

HV T M

---

1 ἀκραιφνοῦς] ἀκλινοῦς M | καὶ συμφωνίας om. V **2** παύση H **5–6** Πέτρος[1] – εἶπον] Οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης τοῦ πάπα εἶπον V **7** ἡμῶν om. H | τούτου ἕνεκεν om. V **7–8** μετὰ – ἀναγνωσθέντων] μετὰ τῶν ἤδη ἀναγνωσθέντων ἀντιγράφων V **9** ὁ θεοφιλέστατος om. V | καὶ τὸν τόπον ἐπέχων om. V **10** ἱερὰ om. V | ἡ εὐσεβεστάτη βασιλεία M **11** τοῦ παραγενέσθαι om. V **14** ὁ θεοφιλέστατος om. V **15** μνημονευθείσας] ζητηθείσας V **15–16** ἀναγνώσομαι] ἀναγνώσω ταύτας V **15–16** post ἀναγνώσομαι fort. lac. statuenda, exspectaueris (cf. e.g. p. 72,14–18; 234,4–6 etc.) Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγνωσθήτωσαν. Καὶ ἀνέγνω Κωνσταντῖνος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ νοτάριος **17** κυρίῳ om. M | καὶ[2] om. HV | καὶ δεσπότῃ suspectum, cf. lat. **21** πατριαρχικῆς V **22** παροικεῖν ἐφιεμένων] παροικούντων V **24** κατὰ τὸ γεγραμμένον om. V **25** ὡς – ἡμέραν om. V **25–26** ἀπολέσαι καὶ θανατῶσαι M **25–26** καὶ ἀπολέσαι om. V **26** ἐν αὐτοῖς] ἐν ὑμῖν T **27** πίστεως + τὴν HV | καὶ[1] om. HV **28** τὴν om. T edd. | τῆς] τὸ V

sanet et in incolomitate fidei integros seruet et in uera confessione atque concordia stabiliat omnes muniatque sanctam ecclesiam suam et compescat scandala quae superiacent ei, intercessionibus intemeratae dominae nostrae dei genitricis et omnium sanctorum. fiat, amen.

Petrus et Petrus deo amabiles presbyteri et locum retinentes beatissimi papae Hadriani senioris Romae dixerunt: Huiuscemodi litteras sanctissimus papa recepit et idcirco direxit nos cum rescriptis, quae iam lecta sunt.

Iohannes deo amabilis presbyter et locum retinens orientalium principum sacerdotum dixit: Hae litterae et pietas imperii fecit nos uenire huc et effugire iniquorum illorum et inimicorum ecclesiae manus.

Sancta synodus dixit: Deus bene uos adduxit. Rom. 445

Constantinus deo amabilis diaconus et notarius dixit: Prae manibus habeo memoratos quaterniones qui missi sunt ab oriente, et si iubetis, legemus.

Sanctissimo ac beatissimo domino Tarasio archiepiscopo Constantinopoleos et PL 129,258
uniuersali patriarchae orientis summi sacerdotes et sacerdotes in domino salutem La.-Co. 170

Sacratissimis et ex diuina dictatis inspiratione libellis apostolicae ac paternae sanctitatis uestrae pellectis, o beatissimi, nos humiles et eorum qui desertum incolere gestiunt ultimi tremore pariter et gaudio sumus detenti, tremore quidem propter timorem eorum quibus ob peccata nostra seruire decreti sumus quique uere sunt *impii* et *in circuitu*, secundum quod scriptum est, *ambulant* ac per singulos pene dies Ha. 138 occasiones exquirunt, ut nos morti tradant et perdant, gaudio uero propter ueritatem horthodoxae fidei, quae fulget in eis solarium more radiorum, et luculentissimam explanationem apostolicorum dogmatum et paternorum. de quibus apte genitorem uocis uerbi, id est prophetam Zachariam, ad memoriam reducentes magna uoce

P VE

1 sanet *ed. Rom.*: sanans *codd.* | in[1] *om. ed. Rom.** | incolumitate *ed. Rom.** *ex* F 2 uniatque *ed. Rom.** 3 genetricis P 6 Huiusmodi *ed. Rom.** 8 horientalium P 9 effugere E *edd.* 10 et inimicorum ecclesiae P V *(cf. gr.)*: ecclesiae E ecclesiae inimicorum *ed. Rom.** 11 uos bene VE *edd.* 13 legimus VE 14 domino ~ κυρίῳ καὶ δεσπότῃ? 15 uniuersale P[ac] (i P[c] *s.l.*), *notandum* καὶ οἰκουμενικῷ *ab Anastasio hoc loco praetermissum non esse, cf. ad p. 233,19* 16 dictatis] deitatis *ed. Rom.** 17 pellectis (= perlectis, *cf. ThLL s.u.*) P V: perlectis E praelectis *ed. Rom.** *ex* F 20 scriptum est + impii VE *edd.* 22 radiorum] gaudiorum V[ac] (ga *del.*, *in* u *scr.* ra V[2]) E *(corr.* F[2]*)* 24 prophaetam P

καὶ τῆς τοῦ λόγου φωνῆς γεννήτορος εἰς μνήμην ᾠδῆς ἐληλυθότες μεγαλοφώνως βοῶμεν· *ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ* παμφαὴς *ἐξ ὕψους* θεωρητικῆς τε καὶ θεοφρονεστάτης διανοίας *τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου* κακοτρόπου πλάνης ἤτοι ἀρραβικῆς δυσσεβείας *καθημένοις* ἡμῖν *τοῦ κατευθῦναι τοὺς* νοηματικοὺς *ἡμῶν πόδας εἰς ὁδὸν* καὶ τρίβους εἰρηνικῆς καταστάσεως. *τίς λαλήσει τὰς δυναστείας κυρίου,* συμψαλλέτω Δαβὶδ ἡμῖν ὁ θεοπάτωρ, *ἀκουστὰς ποιήσει πάσας τὰς αἰνέσεις*
Ma. 1130 *αὐτοῦ; ὅτι ἠλέησεν ὁ θεὸς τὸν* ἀπεγνωσμένον *λαὸν αὐτοῦ* καὶ τὰ διεστῶτα πρὸς μίαν συνῆψε πίστεως ἁρμονίαν, ὅτι *ἤγειρε κέρας σωτηρίας ἡμῖν* καὶ ἀνορθώσεως *ἐν οἴκῳ* καὶ θεοδόχῳ ναῷ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ αὐτοῦ, κυρίου δὲ καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, *οἵτινές ἐστε ὑμεῖς,* ἁγιώτατοι, καὶ οἱ τὰ δεύτερα κατὰ θεσμὸν καὶ τάξιν ἐκκλησίας φέροντες ὑμῶν θεοστεφεῖς τροπαιοῦχοι καὶ θεοψήφιστοι βασιλεῖς ἡμῶν καὶ δεσπόται τῆς οἰκουμένης· ἱερωσύνη γὰρ βασιλείας ἁγιασμός ἐστι καὶ στοιχείωσις, καὶ βασιλεία ἱερωσύνης ἰσχὺς καὶ κραταίωμα. περὶ ὧν σοφός τις ἄναξ καὶ ἐν βασιλεῦσιν ἁγίοις ἔφη μακαριώτατος· „μέγιστον δῶρον θεὸς ἀνθρώποις παρέσχεν ἱερωσύνην καὶ βασιλείαν, τὴν μὲν τὰ οὐράνια κατακοσμοῦσαν καὶ διέπουσαν, τὴν δὲ οἰακίζουσαν θεσμοῖς δικαίοις τὰ ἐπίγεια." *νῦν* ἀληθῶς *τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ* διαλέλυται, καὶ συμφωνία κατάρχει διαφωνίας, καὶ ὑποκύπτει ἑνώσει διαίρεσις, καὶ φροῦδος κατέστη διάστασις, *καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν* φαιδρῶς πομπεύει τῷ προσώπῳ καὶ παρρη-
Rom. 446 σιαστικῶς πολιτεύεται. *νῦν* οἱ γενηθέντες ἡμεῖς *ὄνειδος τοῖς γείτοσι* καὶ συνομόροις *ἡμῶν, μυκτηρισμὸς καὶ χλευασμὸς τοῖς κύκλῳ ἡμῶν* κἀκ τούτου πρὸς γῆν κεχηνότες, εἰς οὐρανοὺς ἐκθύμως συνανανεύομεν καὶ ψαλμικῶς ἐν ἀγαλλιάσει ἀνακράζομεν· *ἐν τούτῳ ἔγνων, ὅτι τεθέληκάς με, ὅτι οὐ μὴ ἐπιχαρῇ ὁ ἐχθρός μου ἐπ' ἐμέ, κἀμοῦ δὲ διὰ τὴν ἀκακίαν* καὶ ἁπλότητα πλάνῃ περιτραπέντος *ἀντελάβου,* καὶ διασώσας με ἀνέστησας, καὶ ἐπὶ τὴν πέτραν τῆς ἀποστολικῆς πίστεως τοὺς χωλάναντάς μου πόδας κατέπηξας.

Ταῦτα καὶ τὰ τούτοις γράφειν ἡμᾶς συνῳδὰ παρεσκεύασαν αἱ θεοχάρακτοι δέλτοι
La.-Co. 172 ὑμῶν, ἃς κανονικῷ κινούμενοι νόμῳ καὶ πατροπαραδότῳ εὐταξίᾳ ποδηγούμενοι τοῖς τοὺς ἀποστολικοὺς θρόνους διέπειν λαχοῦσι διὰ ξυνωρίδος εὐλαβοῦς καὶ θεοδηγήτου πεπόμφατε. οἵτινες ἀφικόμενοι καὶ κατὰ θεοῦ βούλησίν τε καὶ ἐπίνευσιν

2–5 cf. Lc. 1,78–79 **5** τρίβους – καταστάσεως cf. Prou. 3,17 **5–7** Ps. 105,2 **7** ὅτι – αὐτοῦ[2] Is. 49,13 **8–9** Lc. 1,69 **9–10** ναῷ – ὑμεῖς cf. 1 Cor. 3,17 **16–17** Eph. 2,14 **18–19** Phil. 4,7 **20–21** cf. Ps. 78,4 **23–25** cf. Ps. 40,12–13

14–16 cf. Iustin. nou. 6 pr. p. 35,27–36,1 Schoell/Kroll

HV T M

1 καὶ τῆς – ἐληλυθότες om. V **1–2** βοῶμεν μεγαλοφώνως V **3** τοῖς] τοὺς H **3–4** ἀραβικῆς H edd. **4** καθημένους T | ἡμῖν om. T | κατευθύναι M | πόδας om. T **5** δυναστείας + τοῦ *Sept.* **6** συμψαλλέτω – θεοπάτωρ om. V | πάσας om. M **8** ἁρμωνίαν (sic) πίστεως V | ὅτι] fort. καὶ scribendum, cf. lat. et *N.T.* | κέρας iter. V | καὶ ἀνορθώσεως om. M | ἀνωρθώσεως (sic) V **9–10** καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος om. V **10** οἱ om. M[ac] (add. M[2] s.l.) **11** ὑμῶν] ἡμῶν M **11–12** θεοψήφιστοι βασιλεῖς ἡμῶν καὶ om. V **12–13** ἁγιασμός ἐστι καὶ] ἡγιασμένη H **12–13** ἡγιασμένη H **13** ἐστι καὶ om. H | ἀναστοιχείωσις T edd. uix recte | κραταίωσις T M, sed cf. lat. **14** ἔφησε V | μακάρτατος H μακαριστότατος T edd. | θεοῦ V **16** διέπουσαν] μένουσαν HV **17** διαλύεται H **19** θεοῦ + ἡμῶν V **20** γεννηθέντες V T | ἡμεῖς] ὑμεῖς V **22** εὐθύμως H ἐνθέσμως M | συνανανεύομεν] συναναβαίνομεν M | ἐν ἀγαλλιάσει om. V **24** ἐμέ] ἐμοί T edd., sed cf. *Sept.* | κἀμοῦ] ἐμοῦ *Sept.* | ἁπλότητα] πραότητα H | πλάνῃ] πάντη V | περιτραπέντι V περιτραπέντα T **26** χολάναντάς V **27** καὶ τὰ τούτοις om. V | συνῳδὰ om. V **28–29** καὶ – λαχοῦσι om. V **29** ξυνωρίδος + ἁγίας καὶ T edd., sed cf. lat. | εὐλαβοῦς + ἡμῖν V **29–30** καὶ θεοδηγήτου om. V **30** καὶ ἐπίνευσιν om. V

clamamus: *uisitauit nos oriens* splendidus *ex alto* theoretica et diuina prudentia illustratae mentis *in tenebris et umbra mortis* maligni erroris, id est arabicae impietatis, *sedentes ad dirigendos* intelligibiles *pedes nostros in uiam* et semitas paciferae constitutionis. *quis loquetur potentias domini*, nobiscum psallat Dauid pater dei, *auditas faciet omnes laudes eius?* quoniam misertus est deus desperati populi sui et distantia ad unam fidei collegit armoniam, *et erexit cornu salutis nobis* et directionis *in domo* et deum recipiente templo unigeniti filii sui, domini uidelicet dei ac saluatoris nostri Ma. 1129
Iesu Christi, *quod estis uos*, sanctissimi, atque hi qui secunda per legem et ordinem ecclesiae uestrae reportant, triumphatores scilicet ac diuinitus redimiti seu decreti principes nostri et domini terrarum orbis. sacerdotium enim imperii sanctificatio est et constitutio, et imperium sacerdotii fortitudo et firmamentum. de quibus sapiens quidam princeps et in sanctis regibus beatissimus ait: „maximum donum deus hominibus praestitit sacerdotium et imperium, illud quidem adornans et regens caelestia, hoc uero gubernans legibus iustis terrestria." nunc ueraciter *medius maceriae paries* solutus est, et concordia discordiae principatur, et incuruatur unitati diuisio, et fuga lapsa disparuit dissonantia, *et pax dei quae exsuperat omnem sensum* iocundo uultu triumphat et fiducialiter conuersatur. nunc nos, qui *facti* fueramus *opprobrium* Rom. 446
uicinis et affinibus *nostris, subsannatio et derisio his qui in circuitu nostro sunt* ac per hoc ad terram prae confusione prospicientes, ad caelos unanimi in alacritate suspicimus et psallentes exultatione clamamus: *in hoc cognoui quoniam uoluisti me, quia non gaudebit inimicus meus super me, me autem propter innocentiam* et simplicitatem errore titubantem *suscepisti*, et saluum me faciens erexisti, et super petram PL 129,259
apostolicae fidei claudicantes pedes meos infixisti.

Haec et his concinentia scribere nos fecerunt diuinitus exarata uolumina uestra, quae canonica moti lege et paternae traditionis disciplina ducti his qui apostolicarum La.-Co. 171
sedium moderamen sortiti sunt per reuerendas et a deo directas bigas misistis. qui peruenientes et per dei uoluntatem ac nutum occurrentes dei cultoribus fratribus

P VE

1 ex alto splendidus V^{ac} (*signis interpositis corr.* V^{x}) E *edd.* | theoretica] theorica *ed. Rom.** | prudentia] prouidentia *ed. Rom.** 2 et + in *Vulg.* | impiaetatis P 4 *post* dei *add.* aut F^{2mg} *edd.* 5 faciat VE | distantiam P 6 harmoniam *ed. Rom.** 6–7 et deum] domini F^{2} et dominum *ed. Rom.** 8 atque hi qui secunda per V^{pc}: atque secunda hi qui per P atque hi qui per (prae EF) secunda V^{ac} (*signis interpositis corr.* V^{x}) EF, *post* secunda *add.* ecclesiae portant imperatores id est qui iura quia prima retinent patriarchae. nam primum in ecclesia locum sacerdotes possident. secunda per EF (*crucem add.* F^{2mg}), *inde „Anastasii uerba* Quia primas retinent patriarchae, nam primum in ecclesia locum possident sacerdotes" *ed. Rom.*^{mg}, *sed dubito an glossema Anastasio imputandum, quia deest in* P V 8–9 qui – reportant] qui partes secundas ecclesiae portant per legem et ordinem ecclesiae nostrae *ed. Rom.** 9 uestrae P V *(error Anastasii, debuit* secunda post uos ~ τὰ δεύτερα ὑμῶν, *ut adnot. ed. Rom.*^{mg}*)*: nostrae E *edd.* 13 prestitit VE 14 maceriae *ed. Rom.*: macaeriae P macheriae VE 16 dei quae] dei que P 17 obprobrium VE 18 uicinis – nostris] uicinis nostris et affinibus V^{ac} (nostris *post* affinibus *s.l. iter. et signum transpositionis add.* V^{1-2}) E 20 psallentes ~ ψαλμικῶς? *cf. p. 189,13* cum psalmista | proclamamus VE *edd.* 22 erroris E *edd.* (*corr. La.-Co.*^{mg} *ex* P) 24 continentia VE 25 conica VE (*corr.* F^{2}) 27 accurrentes P

ὑπαντηκότες τοῖς θεοσεβεστάτοις ἀδελφοῖς ἡμῶν, ἀνδράσιν ἁγίοις καὶ δεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τῆς τῶν ἐκκλησιῶν διορθώσεως, καὶ ἀναγνωρισθέντες ἐκ παλαιᾶς καὶ ἀρχαίας ἀναστροφῆς λίαν ἐχάρησαν, καὶ μάλιστα εὑρηκότες ἄμφω ἐν ἑνὶ διατρίβοντας τόπῳ καὶ τὸν θεοφιλῆ τρόπον διώκοντας. καὶ ἀνακαλύψαντες ἑαυτοὺς ὑπέδειξαν αὐτοῖς τοὺς τῆς ὀρθοδοξίας ὑμῶν θεοπρεπεῖς καὶ ἀξιαγάστους λιβέλλους, διηγησάμενοι κατ' ἔπος τῆς θεαρέστου γνώμης τῆς σῆς ἁγιότητος καὶ τῶν θεοφυλάκτων δεσποτῶν ἡμῶν τὴν εὐβουλίαν καὶ τῆς κοινῆς τῶν ὅλων σωτηρίας τὴν προσδοκίαν καὶ πρὸς θεὸν ἀκαταίσχυντον ἐλπίδα. οἱ δὲ ὥσπερ μίαν ψυχὴν ἐν δυσὶ σώμασιν ἔχοντες καὶ *τὸ ἓν* ἀποστολικῶς *φρονοῦντες* καὶ ὑπὸ τοῦ θείου κινούμενοι πνεύματος, μυστικῶς ἅμα καὶ συνετῶς τοὺς ἀδελφοὺς περιστείλαντές τε καὶ κατακρύψαντες διὰ τὸ περιστοιχοῦν δέος τῶν ἐχθρῶν τοῦ σταυροῦ οὐ κατεθάρρησαν, καίπερ σοφοὶ ὄντες, ἢ καταπιστεῦσαι τῇ σφῶν αὐτῶν θεωρίᾳ ‹ἢ› τῆς ὑποθέσεως ἐνεργῆσαι τὴν διέξοδον, δεδεημένης καὶ μάλιστα διεσμιλευμένης καὶ πεπυκνωμένης βουλῆς τε καὶ σκέψεως. *βουλὴ* γάρ φησι *καλὴ φυλάξει σε, ἔννοια δὲ*
Ha. 140 *ἀγαθὴ τηρήσει σε*. καὶ δὴ λαθόντες οὓς ἐν ἀσφαλείᾳ παραφυλακῆς ἀπέθεντο
Ma. 1131 ἕδραμον ὡς ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἠθροικότες ἀψοφητὶ τὴν ἡμετέραν ταπείνωσιν πρῶτον μὲν κατακρίσει φρικωδεστάτῃ συνδήσαντες ἡμᾶς φυλάξαι ἀνεξαγόρευτα τὰ πρὸς αὐτῶν λεχθησόμενα καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ἑαυτοῖς ἐπισεσωρευκότες τὸ ἀσφαλές, ἀπεκάλυψαν ἡμῖν πᾶσαν τὴν περιπέτειαν. καταπλαγέντες δὲ καὶ κατανυγέντες τὴν καρδίαν δάκρυσί τε συσχεθέντες θερμοῖς ἐπὶ τῷ τοιούτῳ τῆς διηγήσεως θαύματι καὶ τῷ παραδόξῳ τῆς τοιαύτης μεταβολῆς, ἔστημεν εἰς προσευχὴν ὡς ἁμαρτωλοὶ μετὰ φόβου καὶ τρόμου, καὶ τῷ *ποιοῦντι πάντα καὶ μετασκευάζοντι* πρὸς τὸ βέλτιον προσαγηοχότες τὴν πρέπουσαν αἴνεσιν ᾐτησάμεθα τὴν αὐτοῦ ἐκτενῶς ἀγαθότητα τῶν ἐλαχίστων ἡμῶν γενέσθαι ἐν μέσῳ καὶ διὰ πνεύ-
Rom. 447 ματος ἁγίου ἐπιλάμψαι *φῶς γνώσεως* ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν καὶ κοινωφελοῦς βουλῆς χαρίσασθαι δύναμιν καὶ ἐννοίας ἀγαθὰς πρὸς περαίωσιν τῆς ἀρίστης ὑμῶν προθέσεως· ὃ δὴ καὶ ἐποίησεν ἀγαθὸς ὢν καὶ φιλάνθρωπος.

Συνείδομεν τοιγαροῦν, ἁγιώτατοι, τοῦ μιαροῦ γινώσκοντες ἔθνους τὴν ὡς ἡμᾶς ἀπέχθειαν, ἐπισχεῖν τοὺς ἀποσταλέντας καὶ κωλῦσαι προσεγγίσαι τοῖς πρὸς οὓς ἀπεστάλησαν, ἀγαγόντες αὐτοὺς μέσον ἡμῶν καὶ νουθετήσαντες πλεῖστα μὴ ἐπαγαγεῖν τάραχον, μᾶλλον δὲ εἰπεῖν ὄλεθρον οἰκειότερον, ἠρεμούσαις καὶ θεοῦ χάριτι εἰρηνευούσαις ἐκκλησίαις καὶ λαῷ ταλαιποροῦντι δουλείας ζυγῷ καὶ δυσεκτίτων

1–2 δεδωκόσι – αὐτῶν cf. Mc. 10,45 **8** ἀκαταίσχυντον ἐλπίδα cf. Rom. 5,5 **9** Phil. 2,2 **14–15** Prou. 2,11 **22** μετὰ φόβου καὶ τρόμου cf. Eph. 6,5 **22–23** Amos 5,8 **25** Os. 10,12

8–9 μίαν – σώμασιν cf. Greg. Naz. or. 43 (in Basilium) c. 20,9–10 Bernardi (cf. carm. II, I 11,229-230); Gnomol. Vatic. n. 137 Sternbach

HV T M

1 ὑπηντηκότες M **2** αὐτῶν om. V | καὶ om. T M edd., sed cf. lat. **3** καὶ ἀρχαίας om. V | ἀνατροφῆς H | ἐχάρημεν V **4** καὶ τὸν – διώκοντας om. V **5** τοὺς²] τοῖς V | θεοπρεπεῖς καὶ om. V **8** καὶ πρὸς – ἐλπίδα om. V **10** τε om. V M **11** κρύψαντες H **12** ἢ καταπιστεῦσαι om. HV | τῇ σφῶν αὐτῶν θεωρίᾳ scripsi: τῆς σφῶν αὐτῶν θεωρίας codd. | ἢ² add. ed.Rom., cf. lat. **13** διενεργῆσαι V **15** ἀγαθὴ] ὁσία *Sept.* | ἀπέθεντο sc. αὐτούς, cf. lat. **16** ὡς] πρὸς V **17** κατακρίσει] „ἴσως κατορκίσει" (sic) Morin in Vc, sed cf. lat. **21** τοσαύτης V **22** καὶ τρόμου om. V | ποιοῦντι om. V | καὶ³ om. V **23** προσηγηοχότες H προσηχεοχότες V | πρέπουσαν] δέουσαν V **24** αὐτοῦ] ἑαυτοῦ V | ἐκτενῶς post ᾐτησάμεθα V | μέσῳ] μέρει V **25** ἡμῶν] ὑμῶν H **26–27** καὶ ἐννοίας – προθέσεως om. V **26** ὑμῶν] ἡμῶν H **28** Συνίδωμεν H | τοιγαροῦν] οὖν V **29** ἀποσταλλέντας H | κωλύσει H **30** αὐτοὺς + εἰς V **31** ταραχήν V | οἰκειότερον om. HV, sed cf. lat. | ἠρεμούσαις καὶ om. V **32–250,1** καὶ δυσεκτίτων – ἐπαγωγῇ om. V

nostris, uiris sanctis, qui dederunt animas suas pro ecclesiarum correctione, et recogniti ex ueteri et antiqua conuersatione ualde gauisi sunt, et maxime repperientes ambos in uno loco degentes et modum deo placitum persequentes. et sese reuelantes ostenderunt eis horthodoxiae uestrae deo decentes et dignos admiratione libellos, referentes per ordinem deo placitae sanctitatis tuae mentis et pium deo conseruatorum dominorum nostrorum consilium et communis omnium salutis expectationem et circa deum sine confusione spem. at illi quasi unam animam in duobus corporibus habentes et *unum* secundum apostolum *sapientes* et a diuino agitati spiritu, secreto pariter et intelligenter fratres contegentes et occultantes propter formidinem inimicorum crucis, quae hinc inde disposita fuerat, non ausi sunt, cum essent sapientes, uel credere uisionem ipsorum uel causae operari decursum, praesertim cum in timore res haberetur et quam maxime crebrescens consilium et diligens circumspiciendi tractatus exigeretur. *consilium* enim *bonum custodiet*, inquit, *te, cogitatio uero bona seruabit te*. et ecce dum laterent eos qui se sub tuitione custodiae Ha. 139
posuerant, cucurrerunt usque ad nos, et in idipsum congegrati silenter humilitatem nostram primo quidem adiuramento horribili uincientes nos seruare secreto ac sine Ma. 1132
propalatione quae ab eis erant dicenda et in hunc modum quicquid ad cautelam pertinet exaggerantes, reuelauerunt nobis omnem rei quae sibi acciderat circumstantiam. stupefacti autem et compuncti corde lacrimisque perfusi feruentibus super huiuscemodi narrationis miraculo et gloria tantae rerum mutationis, stetimus ad orationem ueluti peccatores cum timore ac tremore, et ei *qui facit omnia et transfert* ad id quod melius est decentem laudem referentes petiuimus obnixe benignitatem eius, quo in minimis nobis fieret medius et per spiritum sanctum illucesceret *lux scientiae* in cordibus nostris atque communis utilitatis consilii donaret uirtutem Rom. 447
cogitationesque bonas ad determinationem optimi uestri propositi. quod et fecit, cum esset benignus atque misericors.

Considerauimus igitur, sanctissimi, contaminatae nationis cognoscentes contra nos infestationem, retinere hos qui missi sunt et prohibere appropiare his ad quos destinati sunt, ducentes eos in medium nostrum et admonentes plurimum ne inducerent turbationem, immo, ut specialius dicamus, exitium quiescentibus et dei gratia pacificatis ecclesiis uel populo miserabiliter iugo seruitutis afflicto et importabilium illa- PL 129,260

P VE

3 releuantes VE *(corr. ed. Rom.)* 4 eis E^2: ei P VE^{ac} 5 referentes + et P | tuae] uestrae *ed. Rom.*, sed cf. gr.* 5–6 pium ... consilium ~ εὐβουλίαν 5–6 conseruatorum F^2: conseruatorem P $V^{pc}E$ conser V^{ac} (uatorem *add.* V^{1-2} *in fine lineae*) 7 sine confusione ~ ἀκαταίσχυντον, *cf. Rom. 5,5* (οὐ καταισχύνει ~ non confundit *Vulg.*) 10 formidinem P: fortitudinem VE *(corr. ed. Rom. ex gr.)* 11 operari F^2: operarii P VE | decursum E *(cf. e.g. p. 3,9–10)*: decursu P V 12 in timore res haberetur ~ δεδεημένης? 14 laterent *scripsi coll. gr.*: lateret *codd.* | qui – custodiae] quos in suae tuitionis custodiam *ed. Rom.*^{mg} 15 congregantes *ed. Rom.** 16 adiuramento ~ κατακρίσει, *cf. p. 185,15 et Act. IV 70 A 4* | horribili *om.* V *edd. („g. addit.* maxime horribili" *ed. Rom.*^{mg}*)* 17 quicquit V quidquid *ed. Rom.** 18 rei] regi P 20 huiusmodi *ed. Rom.** | gloria ~ τῷ παραδόξῳ *(cf. Act. IV 95 B 15 – C 1 et CGL VII p. 605)*, inopinato *ed. Rom.*^{mg} 22 dicentem VE (*corr.* F^2) 28 abpropiare P 29 eos P V^{pc}: nos V^{ac} (n *in* e *mut.* V^x) os E hos F^2 *edd.*

φόρων πιεζομένῳ ἐπαγωγῇ. οἱ δὲ δυσανασχετοῦντες ἔλεγον ὡς „εἰς τοῦτο ἀπεστάλημεν, παραδοῦναι τὰς ἑαυτῶν εἰς θάνατον ψυχὰς ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας καὶ τὴν πρόθεσιν τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου καὶ τῶν εὐσεβῶν βασιλέων εἰς πέρας ἀγαγεῖν." „ἀλλ' εἰ μὲν εἰς τὰς ὑμετέρας καὶ μόνον ψυχάς", ἔφημεν πρὸς αὐτούς, „συν-
La.-Co. 173 ηντλεῖτο ὁ κίνδυνος, εἶχεν ἂν ὁ λόγος ὑμῶν τὸ βέβαιον· ἐπεὶ δὲ κατὰ κοινοῦ τοῦ τῆς ἐκκλησίας προέρχεται σώματος, ποία ἔσται ὄνησις; μᾶλλον δὲ ποῖον οὐκ ἔσται βλάβος κτίσαι οἰκοδομὴν ἐπὶ σαθροῦ καὶ στερροῦ θεμελίου χηρεύουσαν;" „καὶ πῶς", ἔλεγον, „ἢ ποίῳ προσώπῳ πρὸς τοὺς ἀπεσταλκότας ἡμᾶς ἐπανήξομεν, ἐπιφερόμενοι μηδὲν τῶν κατὰ γνώμην αὐτοῖς ἐλπιζομένων;" πρὸς ταῦτα ἠπορηκότες ἡμεῖς γινώσκοντές τε τοὺς θεοφιλεῖς ἀδελφοὺς ἡμῶν Ἰωάννην καὶ Θωμᾶν ζήλῳ θείῳ τῆς ὀρθοδόξου κεκοσμημένους πίστεως, δύο δὲ ἁγίων καὶ μεγάλων πατριαρχῶν ὁμοψύχους συγκέλλους γενομένους, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῆς ἁγιοποιοῦ ἡσυχίας ὄντας ἐραστάς, ἔφημεν πρὸς αὐτούς· *„ἴδε καιρός,* ἀδελφοί, πρόσφορος *σωτηρίας* καὶ ἡσυχίας μᾶλλον ὑψηλότερος. πορεύεσθε σὺν τοῖς ἀνδράσι τούτοις καὶ τὴν ὑπὲρ αὐτῶν ἀπολογίαν ἀναδέξασθε· καὶ διηγήσασθε ζώσῃ φωνῇ ἃ διὰ γραμμάτων γνωρίσαι τοῖς δεσπόταις ἡμῶν παρέλκον ἡγούμεθα. οἴδατε γάρ, ὅπως διὰ βραχυτάτης κατηγορίας ἐξόριστος γέγονεν ἀπὸ δισχιλίων σημείων ὁ τὸν θρόνον λαχὼν διέπειν τοῦ ἀδελφοθέου Ἰακώβου. ὁπηνίκα δὲ τὸ τοῦ θεοῦ ἔργον πληρώσητε καὶ τὴν κρατοῦσαν ἀποστολικὴν παράδοσιν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ ταῖς κατ' Αἴγυπτον
Ma. 1134 καὶ Συρίαν τοῖς δεσπόταις ἡμῶν γνωρίσητε, τηνικαῦτα τὸ ποθούμενον ὑμῖν ἀσπάσεσθε." „καὶ πῶς ἡμεῖς", ἀπεκρίναντο, „ἰδιῶται καὶ ἀγνῶτες ὄντες καὶ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ἀσθενῶς καὶ ἀμαθῶς ἔχοντες κατατολμήσομεν χρήματος τὴν ἡμετέραν ὑπερβάλλοντος δύναμιν;" „ἀλλ' ὁ δι' εὐτελῶν καὶ ἰδιωτῶν", ἀντέφημεν, „ἐνεργήσας, τῶν ἁγίων ἀποστόλων φημί, καὶ δι' αὐτῶν ζωγρήσας τὴν οἰκουμένην πρὸς ὑπακοὴν τοῦ λόγου τῆς αὐτοῦ οἰκονομίας Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν δυνατός ἐστι δοῦναι ὑμῖν λόγον *ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματος* ὑμῶν πρὸς τὸ ἀναπληρῶσαι τὸν σκοπὸν καὶ τὸ φρόνημα τῶν μήτε γράμματα δυναμένων δέξασθαι μηδ' αὖ τολμώντων γράψαι ἢ γρύξαι τι περὶ τῶν τοιούτων." οἱ δὲ θεοφιλεῖς ὄντες καὶ *ὑπακοῆς* υἱοὶ πεφηνότες
Rom. 448 ἐπείσθησαν τῷ λόγῳ ἡμῶν καὶ εἶξαν τῇ παρακλήσει. οὓς μετ' ἐκτενοῦς προπεπομ-

---

13 cf. 2 Cor. 6,2 23 ὁ δι' εὐτελῶν – ἐνεργήσας cf. Act. 4,13 25–26 δοῦναι – στόματος cf. Eph. 6,19 28 ὑπακοῆς υἱοὶ cf. 1 Petr. 1,14

17–18 i. e. Elias II patr. Hier.; cf. Auzépy, L'hagiographie p. 215–218; PmbZ #1486

HV T M

---

1 φόρτων M | πιεζομένων T | δυσανασχετοῦντες om. V 2 ψυχὰς post ἑαυτῶν M 3 ἁγιωτάτου om. V 4 ἡμετέρας V | πρὸς αὐτούς om. V 4–5 συνήντλητο M 5 ἐπεί] ἐπειδὴ M 6 ποῖα M | ὄνησις ἔσται V 6–7 μᾶλλον δὲ – χηρεύουσαν om. V 7 ἐπὶ σαθροῦ M: ἐπίσαθρον T ἐπὶ σαθρὰν H 8 ἡμᾶς ἀπεσταλκότας V 10 ἡμεῖς + μηδὲν ἔχοντες H | ἡμῶν ἀδελφοὺς V | ζήλῳ θείῳ] ζηλωτὰς V | θείῳ + τῷ M 11 κεκοσμημένους om. V 11–12 δύο – γενομένους om. V 11 δὲ om. T edd. 12 συγγέλους H 13 αὐτούς] exspectaueris τούτους | ἴδοὺ *N.T.*, fort. etiam hic scribendum 14 τούτοις om. V 16 ἡγούμεθα + μᾶλλον δὲ ὑφορώμεθα M | οἴδατε] οἶδε (sic) T | γάρ om. V T edd. 17 σημείων] μιλίων V ed.Rom.^{mg}, sed cf. lat. 18 τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ V | πληρώσητε T: πληρώσοιτε HV ἀποπληρώσητε M 20 γνωρίσοιτε HV 20–21 ἀσπάσεσθε scripsi coll. lat.: ἀσπάσασθε H M edd. ἀσπάσοισθε V ἀσπάσησθε T 21 καὶ ἀγνῶτες om. V 22 ἀσθενῶς – ἔχοντες] ἀμαθεῖς V | κατατολμήσαιμεν H 22–23 χρήματος – δύναμιν] τοῦ τὴν ἡμετέραν δύναμιν ὑπερβάλλοντος ἔργου V 23–24 ἐνεργήσας – αὐτῶν om. V 24 τῷ ἁγίῳ ἀποστόλῳ H | οἰκουμένην + πᾶσαν V edd. 26 λόγον ὑμῖν V | τοῦ om. M 29 καὶ – παρακλήσει om. V | μετ'] μὲν H 29–252,1 προπεπονφότες H προσπεπομφότες ed.Rom.*

tione tributorum oppresso. at illi hoc moleste ferentes dicebant quia „in hoc destinati sumus ut tradamus nostras in mortem animas pro ecclesia et propositum sanctissimi patriarchae ac piissimorum imperatorum perducamus in finem." „sed si in uestras tantummodo animas", diximus ad eos, „cohauriretur periculum, haberet La.-Co. 174 forte sermo uester aliquam firmitatem. at uero quia contra commune corpus procedit ecclesiae, qualis erit profectus? immo qualis non erit laesio aedificium construere super putredinem et firmo fundamento priuatum?" „et quomodo", inquiunt, „uel qua facie ad eos qui nos miserunt redibimus, nihil eorum quae secundum uotum suum sperabant omnino ferentes?" ad haec deficientes nos scientesque deo amabiles fratres nostros, Iohannem scilicet et Thomam, zelo diuino horthodoxae fidei adornatos atque duorum sanctorum et magnorum patriarcharum syncellos, quin et sanctifici silentii amatores, diximus ad eos: *„ecce tempus*, fratres, acceptum *salutis* et silentio excellentius. ite cum uiris istis et pro eis apologiam assumite. et enarrate uiua uoce quae per litteras intimare dominis nostris supra uires esse conicimus. nostis enim, qualiter per pusillam accusationem exul factus sit a duobus milibus signorum ille qui ad regendum thronum fratris domini sortitus est Iacobi. cum autem opus dei adimpleueritis et apostolicam traditionem, quae tenetur in ecclesiis per Aegyptum et Syriam, dominis nostris cognitam feceritis, tunc quod a uobis desideratur amplectemini." „et quomodo nos", responderunt, „idiotae cum simus et inexpertes et ad tantam causam infirmi et indocti, praesumemus arripere negotium quod uirtutem Ma. 1133 nostram exuperat?" „sed Christus deus noster, qui per uilissimos et idiotas", euestigio diximus, „cooperatus est sanctis apostolis et per eos orbem terrarum captauit ad oboedientiam uerbi dispensationis suae, potens est dare uobis sermonem *in apertione oris* uestri ad supplendum intentionem et sensum eorum qui neque litteras quiuerunt suscipere neque ausi sunt scribere uel super talibus quolibet modo muttire." qui cum dei essent amatores, *oboedientiae filii* apparentes, oboedierunt uerbo nostro et acquieuerunt exhortationi. quos cum prolixa praemittentes oratione et gaudium non Rom. 448

P VE

1 hoc¹] hac E haec F² *edd.* 4 cohauriretur] quo hauriretur P^{pc} (c *in* q *mut.*, u *add.* P^{c} *s.l.*) coauriretur E coorieretur *coni. Hard.*^{mg} 6 erit¹] erat VE | lesio VE 7 priuatum *ed. Rom.*: priuatam *codd.* 8 faciae P | rediuimus V^{pc} (u V$^{1-2}$ *s.l.*) E | nichil VE | quae] qui P^{ac} (i *in* e *mut.* P^{c}) 10 Thoman P 11 magnarum VE | sincellos VE 11–12 sanctifici *ed. Rom.*^{mg} *(cf. Mansi 16, 27 B)*: sanctificandos *codd.* 12 dixit VE (*corr.* F²) 14 supra uires ~ παρέλκον 15 duobus P: uobis VE bis *ed. Rom.*^{corr*} | millibus *ed. Rom.** 18–19 amplectimini P^{ac} (i *in* e *mut.* P^{c}) *ed. Rom.** (*ex* F) 19 nos *om.* P | ydiotae VE | inexpertes] „*g.* ignoti" *ed. Rom.*^{mg} 21 ydiotas VE 23 obedientiam VE 25 muttire P^{pc} V: mittere P^{ac} (u *supra* i, i *supra* e P^{c}) mutire E *edd.* 26 *post* amatores *fort.* et *supplendum, cf. gr.* | obedientiae VE | obędierunt V obedierunt E 27 exortationi VE hortationi *ed. Rom.** | promittentes *ed. Rom.**

Ha. 141 φότες εὐχῆς καὶ χαρὰν οὐ τὴν τυχοῦσαν τοῖς ἀποσταλεῖσι προεξενηκότες, οὕτω διεσπάσθημεν ἀπ' ἀλλήλων μετὰ πολλῆς δακρύων χύσεως.

Ἀλλ', ὦ ἁγιώτατοι καὶ μακαριώτατοι, ὡς πρέπον ἐστὶ τῇ πατρικῇ δεσποτείᾳ ὑμῶν, ἀσμένως τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν ὑποδέξασθε καὶ τοῖς δεσπόταις τῆς οἰκουμένης ἄτερ συστολῆς καὶ ἀνθρωπίνου φόβου παραστήσατε. ἕξετε γὰρ αὐτοὺς ἐπισταμένους ἀκριβῶς τῶν τριῶν ἀποστολικῶν θρόνων τὴν ὁμονοητικήν τε καὶ σύμφωνον ὀρθοδοξίαν· οἵ τινες τὰς ἁγίας καὶ οἰκουμενικὰς ἓξ συνόδους ὁμοφώνως κηρύττουσιν, ἑτέραν πρὸς ταύταις, ἣν καὶ ἑβδόμην τινὲς θρυλλοῦσιν, οὐ προσιέμενοι, μᾶλλον δὲ πάμπαν ἀποβαλλόμενοι ὡς ἐπὶ καθαιρέσει τῶν ἀποστολικῶν τε καὶ διδασκαλικῶν παραδόσεων ἀθροισθεῖσαν καὶ τῶν θείων καὶ σεπτῶν εἰκόνων ἀναιρέσει καὶ ἐξαλείψει. ὑμεῖς δέ, ἁγιώτατοι, πεπυρσευμένοι θείῳ ζήλῳ ὑπάρχοντες σύμφρονάς τε τοὺς δικαίᾳ ψήφῳ θεοῦ βασιλεύειν ἡμῶν προκριθέντας θεοφυλάκτους δεσπότας ἔχοντες, ἅμα δὲ καὶ τὴν θεοσκεπῆ καὶ θεοτείχιστον σύγκλητον, ἰσχύσατε καὶ *ἀνδρίζεσθε, καὶ κραταιούσθω ἡ καρδία ὑμῶν, πᾶσαν παρακοὴν* ἀποστολικῶς *διεκδικοῦντες*
La.-Co. 176 καὶ εἰς τὴν τοῦ Χριστοῦ ὑπακοὴν μεθαρμόζοντες. ἐκεῖνο δὲ ὑπομιμνήσκομεν ὡς ἀναγκαῖον τὴν ἱεραρχικὴν ὑμῶν κορυφήν, εἴγε εὐδοκίᾳ τοῦ παμβασιλέως Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ τῶν αὐτῷ συμβασιλεύειν ἠξιωμένων θεοσεβεστάτων καὶ τροπαιούχων δεσποτῶν ἡμῶν βουληθείητε συγκροτῆσαι σύνοδον, μὴ ἐπαχθὲς ὑμῖν φανείη τῶν τριῶν ἀποστολικῶν θρόνων τῶν ἁγιωτάτων πατριαρχῶν καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς ὁσιωτάτων ἐπισκόπων ἡ ἀπόλειψις, οὐκ ἐξ οἰκείας αὐτῶν συμβαίνουσα προθέσεως, ἀλλὰ τῆς τῶν κρατούντων καὶ κυριευόντων αὐτῶν φρικωδεστάτης ἐπαπειλήσεως καὶ θανατηφόρου ἐπιτιμήσεως. τοῦτο δέ ἐστιν ἀκριβέστερον συνιδεῖν καὶ ἀπὸ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἕκτης συνόδου, ἐν ᾗ οὐδεὶς τῶν κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἐν τούτοις ἐπισκοπούντων τοῖς μέρεσι συναχθεὶς εὕρηται διὰ τὴν τῶν μιαρῶν ἐπικράτειαν. ἀλλ' οὐδὲν ἐκ τούτου τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ πρόκριμα συνεπλάκη, οὐδ' αὖ παρωμάρτησε κώλυσίς τις συστήσασθαι καὶ κατάδηλα πᾶσι ποιῆσαι τὰ ὀρθὰ τῆς εὐσεβείας δόγματα, μάλιστα τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ἀποστολικοῦ πάπα Ῥώμης συμφω-
Ma. 1135 νήσαντος αὐτῇ καὶ συνευρεθέντος διὰ τῶν οἰκείων ἀποκρισιαρίων. καὶ ἀρτίως, ἁγιώτατοι, τοῦτο γέγηται σὺν θεῷ. καὶ τηνικαῦτα ὃν τρόπον ἐκείνης ἡ πίστις εἰς τὰ τῆς οἰκουμένης *ἐξήχηται* πέρατα, οὕτω καὶ τῆς νυνὶ ἀθροισθησομένης Χριστοῦ χάριτι συνόδου διὰ τῆς μεσιτείας ὑμῶν καὶ τοῦ τὸν ἀποστολικὸν θρόνον τοῦ

13–14 Ps. 30,25 14 cf. 2 Cor. 10,6 30 1 Thess. 1,8

HV T M

---

1 προξενηκότες H 3 ὑμῶν] ἡμῶν M 5–6 ἀκριβῶς ἐπανισταμένους H 6 σύμφωνον] σύνθρονον H 7 ς' H | συμφώνως M 8 μᾶλλον δὲ] ἀλλὰ V edd. 9 τε καὶ διδασκαλικῶν om. V 10 συναθροισθεῖσαν Vc edd. | σεπτῶν] ἁγίων V 10–11 ἀναίρεσιν καὶ ἐξάλειψιν HV 11 πεπυροσμένοι V prob. | θείῳ ζήλῳ + θείῳ (sic) V 12 θεοῦ ψήφῳ H | ἡμῶν] ὑμῶν ed.Rom.*, sed cf. l. 18 etc. | θεοφυλάκτους om. V | ἔχοντας V 13 ἅμα] πρὸς V | θεοσκεπῆ καὶ om. V | ἰσχύσατε καὶ om. V 14 ἀποστολικῶς om. V 15 τοῦ om. V 17 συμβασιλεύειν] συμβουλεύειν T 17–18 θεοσεβεστάτων – τροπαιούχων om. V 17–18 τροπαιούχων] θεοστέπτων H 18 ἐπαχθὴς ed.Rom.*, sed cf. lat. | ὑμῖν V T M^{ec}: ὑμῶν H 20 οὐκ] οὐ γὰρ T edd. | συμβαίνουσα H M (cf. lat.): συμβαινούσης V τὸ ἐμποδὼν T edd. 21 καὶ κυριευόντων αὐτῶν om. V | ἐπαπειλήσεως om. V, uide infra 22 ἐπιτιμήσεως] ἐπαπειλήσεως V | ἀκριβέστατον H 23 τὸν om. V 25 οὐδὲν] οὐδὲ V edd. | τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ om. HV 26 κατάδηλον V | πᾶσι om. HV 27 καὶ ἀποστολικοῦ om. V | Ῥώμης om. V 27–28 συμφρονήσαντος M 28 αὐτῇ καὶ] fort. καὶ ⟨ἐν⟩ αὐτῇ, cf. lat. | καὶ συνευρεθέντος om. V 29 ἁγιώτατοι + ἂν H | γέγηται H M (uide supra p. 242,12): γέγοιτο T edd. γεγένηται V | καὶ om. H | τηνικαῦτα om. H T, post τρόπον transp. ed.Rom.* | ἐκείνης (sc. συνόδου)] ἐκείνου La.-Co.^{mg} 30 ἐξήχηται] ἐξέρχεται V | καὶ + τὰ T^{1} s.l. 31 τῆς om. T edd. 31–254,1 τὸν ἀποστολικὸν – διέποντος] Ῥώμης πάπα V; locus suspectus, exspectaueris τὸν τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων θρόνον διέποντος, cf. lat. et ACO III p. 147,11–12

qualecumque his qui missi sunt conciliantes, taliter diuulsi sumus ab inuicem cum Ha. 142
multa lacrimarum effusione.

Verum, o sanctissimi et beatissimi, ut decet paternam dominationem uestram, benigne fratres nostros suscipite ac dominis orbis absque subtractione uel timore hominum praesentate. habebitis enim eos scientes liquido trium apostolicarum sedium concinentem et concordantem horthodoxiam. qui sanctas et uniuersales sex synodos uoce consona praedicant, aliam ad has, quam et septimam quidam susurrando nuncupant, nullatenus admittentes, immo modis omnibus respuentes, nimirum ut du- PL 129,261
dum in apostolicarum et magisteralium traditionum depositionem atque sacrarum ac uenerabilium imaginum interemptionem et abolitionem collectam. uos autem, sanctissimi, diuino illustrati zelo consentaneosque habentes diuinitus conseruandos dominos, qui iusto decreto dei in uobis imperare praeordinati sunt, simul etiam et a deo protegendum et muniendum senatum, praeualete et *uiriliter agite, et confortetur cor uestrum, omnem inoboedientiam* apostolice *ulciscentes* et ad Christi oboedien- La.-Co. 175
tiam coaptantes. illud autem tanquam necessarium penes pontificalem apicem uestrum commonendum ducimus ut, si beneplacito cunctorum regis, Christi uidelicet dei nostri, et eorum qui cum eo regnare meruerunt, dei scilicet cultorum ac triumphatorum dominorum nostrorum, uolueritis celebrare synodum, ne molestia uobis appareat trium apostolicarum sedium almorum patriarcharum et sanctissimorum episcoporum qui sub ipsis degunt absentia, non ex proprio eorum accidens proposito, sed ex tenentium et dominantium illis terribilibus minis et mortiferis poenis. hoc autem subtilius est considerandum etiam ab ipsa sacra et uniuersali sexta synodo, in qua nullus eorum qui per idem tempus in his partibus episcopi erant conuenisse repertus est propter obscenorum optinentiam. sed nullum ex hoc sanctae adhaesit synodo praeiudicium, neque uires habuit prohibitio aliqua statuendi et manifesta faciendi recta dogmata pietatis, praecipue cum sanctissimus et apostolicus papa Romanus concordauerit et in ea inuentus sit per apocrisiarios suos. et nunc, sanctissimi, hoc cum dei auxilio similiter fiet. nam sicut tunc illius fides in orbis terrae *personuit* Ma. 1136
fines, ita et synodi quae nunc per gratiam dei congreganda est per interuentionem uestram et eius qui moderatur apostolorum principis sedem praedicabitur in omni

P VE

3 ut] et P^{ac} (u P^{c} *s.l.*) 4 ac] et *ed. Rom.** | substractione P 6 huniuersales P 8 ut VE: et P 8–9 dudum] *nihil respondet in gr.* 11 consentaneosque *scripsi coll. gr.*: consentaneos quique P VE consentaneos quoque F^{2} *edd.* 12 *exspectaueris* nobis, *sed Anast. fort. legit* ὑμῶν 14 cor uestrum *om.* V^{ac} *(add.* V^{1-2} *s.l.)* E | inobedientiam VE 14–15 obedientiam VE 15 coaptentes P 17 cultorum *scripsi coll. gr. et p. 247,27*: cunctorum P VE amicorum F^{2} *edd.* | ac] et *ed. Rom.** 18 caelebrare P | molesta F^{2} *edd., sed cf. gr.* 21 et^{1} P V^{pc} *(cf. gr.)*: set V^{ac} (s *del.*) sed E seu F^{2} *edd.* | penis VE 25 sinodo V^{ec}E | praeiuditium P 26 praecipue P^{pc} (*ras. unius litt. inter* u *et* e): precipue VE 27 in ea inuentus E: in eam uentus P V | apocrisarios E *edd.* 28 auxilio dei *ed. Rom.** | fiat *ed. Rom.**, *sed cf. supra p. 243,12* 29 fines] fides P^{ac} (d *exp. et* n *superscr.* P^{c}) 30 praedicabitur] *sc.* fides, *ut adnot.* F^{2mg}

κορυφαίου διέποντος κηρυχθήσεται ἐν ὅλῃ τῇ ὑφηλίῳ, δηλαδὴ τὰ τυραννικῶς καταστραφέντα ἀνορθοῦσα καὶ εἰς τὸ ἀρχαῖον ἀποκαθιστῶσα τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως.

Πρὸς δὲ ὀχύρωσιν τῶν μετρίων ἡμῶν γραμμάτων πληροφορίαν τε τῆς ὑμετέρας δεσποτικῆς μακαριότητος καὶ τῶν νικητῶν καὶ τροπαιούχων ἡμῶν βασιλέων συν-
Rom. 449 είδομεν καὶ τὸ ἴσον τῶν συνοδικῶν Θεοδώρου τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν καὶ πατριάρχου Ἱεροσολύμων ὑποτάξαι τοῖς ὑφ' ἡμῶν γραφεῖσι. τοῦτον δὲ τὸν λίβελλον κατὰ τὸν συνήθη θεσμὸν τῆς ἐκκλησίας ὁ αὐτὸς ἐν ἁγίᾳ τῇ λήξει γεγράφηκε τοῖς μακαρίοις καὶ ἐν ὁσίᾳ τῇ λήξει ἁγιωτάτοις πατριάρχαις, Κοσμᾷ φαμεν τῷ Ἀλεξανδρείας καὶ Θεωδώρῳ τῷ Ἀντιοχείας Θεουπόλεως· ὃς καὶ τὰ ἀντισυνοδικὰ αὐτῶν ἔτι ζῶν ἐδέξατο.

Ἐρρωμένους ὑμᾶς καὶ ἡμῖν εὐχομένους ὁ κύριος διαφυλάξειεν, ἁγιώτατοι καὶ θεοτίμητοι.

Ἴσον συνοδικῶν Θεοδώρου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων

Πιστεύομεν τοίνυν, μακαριώτατοι, καθάπερ ἄνωθέν τε καὶ ἐξ ἀρχῆς πεπιστεύκαμεν,
εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, ἄναρχον πάντελῶς καὶ ἀΐδιον, πάντων ὁρατῶν καὶ ἀοράτων ποιητήν· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν
Ha. 144 μονογενῆ, τὸν ἀϊδίως καὶ ἀπαθῶς ἐξ αὐτοῦ γεννηθέντα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς καὶ οὐκ ἄλλην ἀρχὴν ἢ τὸν πατέρα γινώσκοντα καὶ ἐξ αὐτοῦ τὴν ὑπόστασιν ἔχοντα, φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ· καὶ εἰς ἓν πνεῦμα ἅγιον τὸ ἀϊδίως ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ φῶς καὶ θεὸν καὶ αὐτὸ γνωριζόμενον καὶ ὃν ἀληθῶς πατρὶ καὶ υἱῷ συναΐδιον, ὁμοούσιόν τε καὶ ὁμόφυλον καὶ τῆς αὐτῆς οὐσίας καὶ φύσεως, ὡσαύτως δὲ καὶ θεότητος, τριάδα ὁμοούσιον καὶ ὁμότιμον καὶ ὁμό-
La.-Co. 177 θρονον, εἰς μίαν συγκεφαλαιουμένην θεότητα καὶ εἰς μίαν συναγομένην καὶ κοινὴν κυριότητα ἄνευ προσωπικῆς τε καὶ ὑποστατικῆς ἀναχύσεώς τε καὶ συναιρέσεως.

9–10 De patriarchis Cosma et Theodoro cf. Auzépy, L'hagiographie p. 221–223; PmbZ #4094 et #7573

14–268,7 epistula synodica (excerptum uidelicet) Theodori patriarchae Hierosolymorum (a. 767?). negauerim hanc epistulam eandem esse quam a. 767 Romam missam esse testatur epistula papae Constantini II. ad regem Pippinum (JE 2375; Cod. Carol. n. 99) p. 652,35–653,5 Gundlach; cf. Hadr. p. 11,12-19 (uersionem latinam in synodo Lateranensi a. 769 relectam esse tradit Hadr. p. 11,19-23 et p. 23,25, ex qua excerpta sunt testimonia Hadr. p. 11,23-28 et p. 23,27-34). nam synodica, quae hic sequuntur, ad eosdem patriarchas Cosmam et Theodorum directa esse dicuntur (cf. supra l. 7–11) qui illam epistulam subscripsisse traduntur. de excerptis quae in LC et Hadr. ex Actis Nicaenis adferuntur uide app. testim. lat. 15–256,2 Πιστεύομεν – θεότητος ~ Sophr. Hier. epist. synod., ACO ser. II, II 1 p. 418,6–18

HV T M 15–256,2 ~ *Sophr.*

---

1 ὑφ' ἡλίῳ ed.Rom.* | τὰ τυραννικῶς] τυραννικῶς τὰ M 2 ἀνορθούσης T edd., sed cf. lat. | ἀποκαθιστώσης T edd. 2–3 τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως H M: κατὰ τὴν ἀποστολικὴν παράδοσιν T edd., om. V 5–6 συνίδωμεν H 6 τοῖς συνοδικοῖς T^{pc} τοῦ συνοδικοῖς T^{ac} (οῖς supra οῦ T^{1}) τῆς συνοδικῆς ed. Rom.* | Θεοδώρου + τε V 8 ὁ] ὃν V | τῇ om. V | γεγράφηκας V 9 καὶ ἐν ὁσίᾳ τῇ λήξει om. V 10 Θεουπόλεως om. V | τὰ om. H 12–13 καὶ θεοτίμητοι om. V 14 συνοδικὸν V συνοδικοῦ ed. Rom.* | τοῦ om. HV 15 καθάπερ] ὥσπερ V 19 ἔχοντα post αὐτοῦ V 21 καὶ^{2} om. V 22 ὁμόφυλλον V 23 φύσεως] πίστεως V^{ac} (exp. et φύσεως V^{2mg}) | θεότητα H | ὁμοούσιον + τε V T edd. 25 ὑποστατικῆς ἀναχύσεώς τε] ἀναχυτικῆς συγχύσεώς τε HV

loco qui sub sole est, uidelicet quae tyrannice distructa sunt erigens et in antiquam ac apostolicam reformans traditionem.

Porro ad munitionem humilium litterarum nostrarum satisfactionemque beatitudinis dominicae uestrae atque uictorum et triumphatorum imperatorum nostrorum Rom. 449
conspeximus etiam exemplar synodicorum Theodori sanctae memoriae patris nostri et patriarchae Hierosolymarum subiciendum his quae scripta sunt a nobis. hunc autem libellum secundum solitum ecclesiae ritum idem sanctae recordationis scripsit beatis et †almi termini atque† sanctissimis patriarchis, Cosmae scilicet Alexandriae ac Theodoro Antiochiae Theupoleos. qui et reciproca synodica eorum, dum adhuc uiueret, recepisse dinoscitur.
Incolomes uos et nobis orantes dominus conseruet, sanctissimi et diuinitus honorati.

Exemplar synodicorum Theodori sanctissimi patriarchae Hierosolymarum

Credimus igitur, beatissimi, quemadmodum credidimus desursum et ab initio, in unum deum patrem omnipotentem, sine principio penitus et sempiternum, omnium PL 129,262
uisibilium ac inuisibilium factorem, et in unum dominum nostrum Iesum Christum filium dei unigenitum, ex ipso deo et patre sempiterne ac impassibiliter natum nec Ha. 143
aliud principium quam patrem scientem et ex ipso substantiam habentem, lumen ex lumine, deum uerum ex deo uero, et in spiritum sanctum ex patre procedentem, lumen et deum per se cognitum et existentem ueraciter patri et filio coeternum, homousion et contribulem et eiusdem essentiae ac naturae, similiter autem et deitatis, trinitatem homousion ac unius honoris et throni, quae in unam recapitulatur et La.-Co. 178
colligitur deitatem et communem dominationem sine personali et subsistentiali refusione uel diuisione. trinitatem enim in unitate credimus et unitatem in trinitate

---

14–17 *cf. LC III 4 p. 354,1–7 (= III Capit. p. 331,10–15; cf. p. 354,18–22) = *Hadr. p. 11,7–11* (In eadem actione. Capitulo II): Utrum Theodorus, episcopus (archiepiscopus *Hadr.*) Hierosolymorum, recte sentiat, qui, cum „Patrem sine principio penitus et sempiternum" se credere dixerit (dixit *Hadr.*), Filium nescio sub qua ambage verborum „non aliud principium quam Patrem agnoscentem et ex ipso subsistentiam (substantiam *Hadr.*) habentem" professus sit? 19–20 *cf. LC III 5 p. 358,11–14 (= III Capit. p. 331,16–19) = *Hadr. p. 13,12–15* (In sexta [*sic*] actione. Capitulo III): Quod Tarasius (idem *LC ante corr.*, idem T(h)arasius *Capit. Hadr.*) non recte Spiritum sanctum „contribulum Patri (*om. Hadr.*) et Filio" dixerit, cum sufficeret dicere ‚coaeternum, consubstantialem (consubstantiale *Hadr.*) eiusdemque essentiae et naturae'. *cf. Freeman p. 358 adn. 3.*

P VE 14 ~ *LC *Hadr.* 16–17 ~ *LC *Hadr.* 19–20 ~ *LC *Hadr.*

1 destructa P^{ec} F^{2} *edd.* | ac] et *ed. Rom.* ex* F 3 ad munitionem *ed. Rom.*: admonitionem *uel* ad monitionem *codd.* 4 dominicae *scripsi coll.gr.*: dominationis *codd.* 5 conspeximus] *exspectaueris* considerauimus, *cf. e.g. p. 249,27 et Act. IV 110 A 5–6;* conspeximus (conspicio ~ συνορῶ *habent Gloss.*) *fort. ex priore uersione iteratum* | etiam] atque *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* 6 Hierosolimarum VE Hierosolymorum *ed. Rom.** | his quae] hasque E (*corr.* F^{2}) 7 idem E: id est P V 8 almi termini atque] *locus suspectus, fort. Anast. uersionem priorem mendosam corrigere oblitus est* | atque *om. ed. Rom.** 9 Theopoleos VE *edd.* 10 dignoscitur E *edd.* 11 Incolumes *ed. Rom.* ex* F | et^{1} P: pro VE *edd., sed cf. gr.* 12 Hierosolymarum *scripsi*: Hierosolimarum *codd.* Hierosolymorum *ed. Rom.** 13 credidimus *ed. Rom.*: credimus *codd.* | et *om. ed. Rom.** 14 omnipotentem *om.* E *edd.* | paenitus P 15 ac] et *ed. Rom.* ex* F | nostrum *om.* E *edd. fort. recte, cf. gr.* 16 inpassibiliter VE 18 in spiritum – procedentem] *exspectaueris* in <unum> spiritum sanctum ex patre <sempiterne> procedentem, *cf. gr.* 19 per se] et ipsum per se *ed. Rom.*^{mg} *non male, fort.* [per se] <et ipsum> *scribendum, nisi forte illud* per se *ipsi Anastasio tribuendum* 20 omousion *codd.* 21 omousion *codd.* | in *om.* V^{ac} *(add.* V^{1-2} *s.l.)* E 22 substantiali P E, *sed cf. p. 2,18–24; p. 237,19 etc.* 23 diuisione] „*gr.* contractione" *ed. Rom.*^{mg} (*cf. Lampe s.u.* συναίρεσις), *sed* diuisione *potius est mendum interpretis, cf. etiam ACO ser. II, I p. 419,16 et 847,13*

τριάδα γὰρ ἐν μονάδι πιστεύομεν καὶ μονάδα ἐν τριάδι δοξάζομεν, τριάδα μὲν ταῖς τρισὶν ὑποστάσεσι, μονάδα δὲ τῷ μοναδικῷ τῆς θεότητος, οὔτε τὸ ἐνιαῖον συγκεχυμένον ἔχουσαν οὐδ' αὖ τὸ τρισσὸν διαμπὰξ διαιρούμενον, ἐν θατέρῳ δὲ μᾶλλον συντηρούμενον θάτερον. διαιρουμένη γὰρ ταῖς ἀριθμηταῖς ὑποστάσεσι καὶ ἀριθμουμένη ταῖς προσωπικαῖς ἑτερότησι τῷ ταυτῷ τῆς οὐσίας καὶ τῆς φύσεως ἥνωται καὶ παντελῆ μερισμὸν οὐ προσίεται. εἷς γὰρ θεός ἐστιν, ὅτι καὶ θεότης μία διαπρυσίως κηρύττεται καὶ ἐν τριάδι προσώπων γινώσκεται· καὶ οὔτε καθὸ εἷς θεὸς ὁ θεὸς καὶ μία θεότης, ἐστὶ διαιρούμενος καὶ εἰς τρεῖς θεοὺς μεριζόμενος – Ἀρειανῶν τὸ δυσσέβημα – οὔτε καθὸ τρεῖς ὁ εἷς θεός ἐστι καὶ γνωρίζεται καὶ ὑποστάσεις τρεῖς καταγγέλλεται, καὶ πατὴρ καὶ υἱὸς καὶ πνεῦμα πανάγιον, λέγεται συστελλόμενος ἢ
Ma. 1138 συντιθέμενος καὶ εἰς μίαν ἑαυτὸν συναλείφων ὑπόστασιν – Σαβελλιανῶν τὸ ἀνόμημα –, καὶ διὰ τοῦτο καλῶς τοῖς θεολόγοις τεθέσπισται μονάδα μὲν ἡμᾶς φρονεῖν ἐν μιᾷ καὶ ἐνιαίᾳ θεότητι, τριάδα δὲ ταῖς ἀσυγχύτοις τρισὶν ὑποστάσεσιν. οὐκ
Rom. 450 ἄλλον δὲ τὸν ἕνα θεὸν παρὰ τὰ τρία γινώσκομεν πρόσωπα οὔτε τὰ τρία τῆς τριάδος ὁμοούσια πρόσωπα, ἅπερ ἐστὶν ὁ πατήρ, ὁ υἱός, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἕτερα παρὰ τὸν ἕνα θεὸν ἐπιστάμεθα, καὶ διὰ τοῦτο ἓν τὰ τρία τὰ ἐν οἷς ἡ θεότης κηρύττομεν καὶ τὰ τρία ἓν ὧν ἡ θεότης ἐστὶν ἐξαγγέλλομεν ἤ, τό γε ἀληθέστερον εἰπεῖν, ἃ ἡ θεότης ἐστὶ καὶ γινώσκεται.

Πιστεύομεν δὲ καὶ εἰς τὸν ἕνα τῆς αὐτῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου τριάδος κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν· *ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο*, ὡς φησιν ὁ ἀπόστολος, *τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβών*· τῷ πατρὶ γὰρ ὢν ὁμοούσιός τε καὶ σύνθρονος ἐπ' ἐσχάτων τῶν χρόνων οὐκ ἀπηξίωσε τεχθῆναι ἐκ τῆς ἁγίας καὶ παναχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου, σάρκα λαβὼν ἐξ αὐτῆς ἐψυχωμένην ψυχῇ λογικῇ τε καὶ νοερᾷ, *ἀπαρχὴν* τοῦ ἡμετέρου *φυράματος*, οὐ σπερματικῶς, ἀλλὰ δημιουργικῶς διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος. οὕτω προελθὼν εἷς ἐκ δύο τῶν ἐναντίων ὁ θεὸς λόγος τέλειος φύσει θεὸς ὢν γέγονε φύσει τέλειος ἄνθρωπος ὁ αὐτός, οὐ τραπεὶς τὴν φύσιν οὐδὲ φαντάσας τὴν οἰκονομίαν,

---

20–21 Phil. 2,6–7 **24–25** Num. 15,20–21; cf. Rom. 11,16

2–4 οὔτε – θάτερον ~ Ioh. Dam. laud. Chrys. c. 3,5–7 Kotter V **4–18** διαιρουμένη – γινώσκεται ~ Sophr. Hier. epist. synod., ACO ser. II, II 1 p. 418,21–420,14. 422,3–5. 422,11–15 (partim abbreuiatum) **23–25** σάρκα – πνεύματος ~ Ioh. Dam. exp. fid. c. 46,22–24 Kotter II **25–26** οὕτω – λόγος cf. Greg. Naz. or. 38 (in theophania) c. 13,25–26 Moreschini; laudatur apud Iustin. epist. c. tria cap. p. 58,26 Schwartz; cf. etiam Ioh. Dam. dial. c. Manich. c. 16,2–3 et 22,22–23 Kotter IV **26–258,4** τέλειος – θεότητος ~ Ioh. Dam. exp. fid. c. 46,34–40 Kotter II

HV T M **2–4** ~ *Ioh. Dam.* **4–18** ~ *Sophr.* **23–25** ~ *Ioh. Dam.* **26–258,4** ~ *Ioh. Dam.*

---

1 ταῖς] ἐν V **2** οὔτε + γὰρ T edd., sed cf. lat. | ἐνιαῖον M (coni. ed.Rom.^{mg}, cf. *Ioh. Dam.*; cf. etiam Sophr. Hier. epist. synod., ACO ser. II, II 1 p. 420,2): ἓν ἴδιον (quod legit etiam Anast.) HV T **3** ἔχουσαν H M: ἔχει V T edd. | οὐδ' αὖ] οὔτε *Ioh. Dam.* | μᾶλλον om. *Ioh. Dam.* **4** ἀριθμηταῖς ed.Rom.* (cf. *Sophr.*): ἀριθμητικαῖς codd. **5** καὶ^2 + τὸν *Sophr.* **6** ὅτι om. V **7** γινώσκεται] γνωρίζεται V edd., sed cf. *Sophr.* | ὁ θεὸς om. HV, sed cf. *Sophr.* **8** μία θεότης ἐστί, διαιρεῖται T edd., sed cf. lat. et *Sophr.* | μερίζεται T edd. | Ἀρειανῶν + γὰρ T edd. **9** τρεῖς^1] τριὰς *Sophr.* | τρεῖς ὁ om. H **10** πανάγιον πνεῦμα V πνεῦμα ἅγιον *Sophr.* **11** ὑπόστασιν + ὅτι T edd. **11–12** ἀνόμημα] δυσσέβημα H **13** ἐν om. *Sophr.* | ἐνιαῖα H **13–14** οὐκ ἄλλον] οὐκάλον (sic) H **15** υἱὸς + καὶ HV | τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον] πνεῦμα ἅγιον H **20** ὡς φησιν H (cf. lat.): φησὶν T edd. ἤ φησιν M, de V uide infra **21** ἴσα ed.Rom.* | θεῷ + καθά φησιν ὁ ἀπόστολος V **22** ὢν post σύνθρονος H **23** ἐκ τῆς παναχράντου καὶ παναγίας V | ἡμῶν + τῆς T M | θεοτόκου + καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας V **24** ἐξ αὐτῆς ante σάρκα H | ἐμψυχωμένην HV | ἀπαρχὴ H **25** πνεύματος + καὶ T edd. **25–26** προῆλθεν T edd., sed cf. lat. **26** τέλειος θεὸς ὢν φύσει V **26–27** γέγονε φύσει τέλειος] τέλειος φύσει γέγονεν M **26** φύσει^2 om. V

glorificamus, trinitatem quidem tribus subsistentiis, unitatem uero singularitate deitatis, quae neque unum quod proprium possidet confusum habet neque ipsum trinum per totum diuisum, sed potius in utroque conseruatum utrumque. diuisa est enim numeratis subsistentiis et numerata personarum diuersitatibus, identitate autem substantiae ac naturae unita est et omnino partitionem non recipit. unus enim deus est, quia deitas una famosissime praedicatur et in trinitate personarum cognoscitur, et neque est, secundum quod unus deus et una deitas est, diuidendus et in tres deos dispertiendus – Arrianorum enim est ista impietas – neque secundum quod tres unus deus est et cognoscitur et subsistentiae tres praedicantur, et pater et filius et spiritus sanctissimus, dicitur contractus uel compactus et in unam sese commiscens sub- Ma. 1137
sistentiam – Sabellianorum enim est ista nequitia –, et ideo bene a deiloquis sancitum est monadem quidem nos debere sapere in una et singulari deitate, triadem uero in inconfusis tribus subsistentiis. non autem alium unum deum praeter tres personas agnoscimus neque tres trinitatis unius substantiae personas, quae sunt pater et filius Rom. 450
et spiritus sanctus, alias praeter unum deum scimus, et propter ea unum tria, in quibus deitas est, praedicamus et tria unum quorum deitas est annuntiamus, immo ut uerius dicatur, quae tria deitas et est et agnoscitur.

Credimus autem et in unum eiusdem sanctae et consubstantialis trinitatis dominum nostrum Iesum Christum, *qui cum in forma dei esset, non rapinam arbitratus est*, ut ait apostolus, *esse se aequalem deo, sed semetipsum exinaniuit formam serui accipiens*. patri enim cum sit consubstantialis atque consessor, in nouissimis temporibus non est dedignatus nasci ex sancta et intemerata domina nostra dei genitrice, carnem ex ea sumens animatam anima rationabili et intelligibili, *primitias massae* nostrae, non seminatam, sed conditam per spiritum sanctum. ita procedens unus ex duobus PL 129,263
contrariis deus uerbum, cum perfectus natura deus existeret, factus est natura perfectus homo idem ipse, non mutans naturam neque simulans dispensationem, sed carni

P VE

2 unum quod proprium possidet] *Anast. legit* τὸ ἓν ἴδιον (*cf. gr.* HV T), „*f.* quae neque unum confusum habet, *etc.*" *ed. Rom.*^{mg} 3 „*gr.* sed potius in altero alterum" *ed. Rom.*^{mg} 5 ac] et *ed. Rom.** | est et] est *om.* E est et *om. ed. Rom.** 7 est^{1} *del. ed. Rom.*^{corr*}, *sed cf. gr.* | secundum *om.* V^{ac} *(add.* V$^{1-2}$ *s.l.)* E 8 quod *om.* P^{ac} *(add.* P^{c} *s.l.)* 9 et^{2} *scripsi coll. gr.*: etiam *codd.* 10 unum P^{ac} (u *in* a *mut.* P^{c}) 11 sanccitum *(sic)* P 12 unam P | et + in E *edd.* | in^{2} *om.* VE (*corr.* F^{2}) 13 alium *post* deum V alium + et E 17 tria *ab Anastasio fort. explicationis causa additum* 18 et^{2} *om. ed. Rom.** 23 intellegibili P 25 contrariis] „contrarias uocat, quia uisibilis (una *add. ed. Rom.*^{corr}) et mortalis est, altera inuisibilis et immortalis, ut ipse paulo infra explicat" *ed. Rom.*^{mg} *nescio unde sumpta (fort. ex codice deperdito Antonii Augustini)* | est *om.* V *edd.* 26 carni *ed. Rom. (cf. gr.)*: carne *codd.*

ἀλλὰ τῇ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου ληφθείσῃ λογικῶς τε καὶ νοερῶς ἐψυχωμένῃ σαρκὶ καὶ ἐν αὐτῷ τὸ εἶναι λαχούσῃ ἑνωθεὶς καθ' ὑπόστασιν ἀσυγχύτως, ἀδιαιρέτως, μὴ μεταβαλὼν τὴν τῆς θεότητος αὐτοῦ φύσιν εἰς τὴν τῆς σαρκὸς οὐσίαν μήτε μὴν τὴν οὐσίαν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ εἰς τὴν φύσιν τῆς αὐτοῦ θεότητος. δύο τοιγαροῦν φύσεις ἀτρέπτως ἀλλήλαις ἑνωθεῖσαι ἐν μιᾷ τῇ τοῦ θεοῦ λόγου ὑποστάσει ἕνα υἱὸν καὶ κύριον ἡμῖν ἐγνώρισαν, ὁρατὸν καὶ ἀόρατον, θνητὸν καὶ ἀθάνατον, περιγραπτὸν τὸν αὐτὸν καὶ ἀπερίγραπτον, θεὸν τέλειον καὶ ἄνθρωπον τέλειον, ἐν δύο φύσεσι γνωριζόμενον καὶ ἐν δυσὶν αὐτεξουσίοις ἐνεργείαις προσκυνούμενον καὶ θελήσεσιν. οὐ γὰρ ἂν ἐνήργησε θεϊκῶς οὐκ ὢν φύσει θεός, οὐδ' αὖ πάλιν ἀνθρωπίνως, εἰ μὴ
La.-Co. 180 φύσει γέγονεν ἄνθρωπος. τοῦτον ὁμολογοῦμεν τὸν ὄντως ὄντα θεόν τε καὶ ἄνθρωπον διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν σταυρωθῆναι καὶ θανάτου γεύσασθαι σαρκὶ ταφήν τε τριήμερον καταδεξάμενον καὶ ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν, τῆς οἰκείας δυνάμει θεότητος
Ha. 145 τὸν ᾅδην σκυλεύσαντα καὶ τοὺς ἀπ' αἰῶνος δεσμίους ἐλευθερώσαντα εἰς οὐρανούς τε ἀναληφθέντα καὶ ἐν δεξιᾷ κεκαθικότα τοῦ πατρὸς καὶ ἥξοντα κατὰ τὴν φωνὴν τῶν ἀσωμάτων πρὸς τοὺς ἀποστόλους ἐν τῇ δευτέρᾳ αὐτοῦ παρουσίᾳ κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. ὁμολογοῦμεν δὲ καὶ τὴν τῶν νεκρῶν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ διὰ φωνῆς ἀρχαγγελικῆς σάλπιγγος ἐξανάστασιν καὶ τὴν τῶν βεβιωμένων ἡμῖν εὖ ἢ ἑτέρως ἐχόντων κρίσει δικαίᾳ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἀνταπόδοσιν καὶ τοῦ μέλλοντος αἰώνιον ζωὴν καὶ τέλος οὐκ ἔχουσαν.

Δεχόμεθα δὲ καὶ στέργομεν καὶ ἐκθύμως ἀσπαζόμεθα τὰς ἁγίας καὶ οἰκουμενικὰς ἓξ συνόδους τὰς διὰ πνεύματος ἁγίου κατὰ πάσης συναθροισθείσας αἱρέσεως ἐν διαMa. 1139 φόροις τόποις καὶ χρόνοις· ἃς καὶ αἱ καθ' ὅλης τῆς ὑφηλίου τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησίαι διαπρυσίως κηρύττουσαι τοῖς ὀρθοῖς καὶ θεοπνεύστοις αὐτῶν ἐπιστηρίζονται δόγμασι, δεχόμεναι οὓς ἀποδέχονται καὶ ἀποβαλλόμεναι οὓς ἀποβάλλονται. καὶ πρώτη μὲν ἡ ἐν Νικαίᾳ συναγερθεῖσα τῶν τιη' ἁγίων πατέρων σύνοδος ἐπὶ καθαιρέσει Ἀρείου τοῦ τῆς μανίας ἐπωνύμου καὶ τῶν αὐτοῦ ψυχοφθόρων βλασφημιῶν. ὃν ὡς διαιρέτην καὶ τῆς μιᾶς καὶ ἀσυγχύτου κατατομέα θεότητος καὶ τὸν υἱὸν τοῦ πατρὸς κτίσμα βαττολογοῦντα τὸν δι' οὗ τὰ πάντα ἔκτισται καὶ ἐκ μὴ ὄντων εἰς τὸ εἶναι παρήχθη ἀνεθεμάτισε καὶ πάντας τοὺς αὐτοῦ ὁμόφρονας καὶ πόρρω τῶν θείων ἀνακτόρων ἀπεσφενδόνησε, θεσπίσασα τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν πρὸ πάντων τῶν αἰώνων ἐκ τῆς τοῦ πατρὸς οὐσίας καὶ ὑποστάσεως ἀχρόνως, ἀρρεύστως γεννηθέντα καὶ ὁμοούσιον τῷ πατρὶ πεφηνότα καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, καὶ διὰ συμβόλου ἤτοι πίστεως ὀρθῆς ὁμολογίας πᾶν τὸ τῆς κατὰ Χριστὸν οἰκονομίας

---

11 θανάτου γεύσασθαι cf. Hebr. 2,9 14–15 κατὰ τὴν φωνὴν – ἀποστόλους cf. Act. 1,10–11 16–17 διὰ – σάλπιγγος cf. 1 Thess. 4,16 28 δι' οὗ τὰ πάντα ἔκτισται cf. Col. 1,16

4–6 cf. Ioh. Dam. exp. fid. c. 47,2–5 Kotter II 6–8 cf. e.g. Ioh. Dam. in dorm. B.M.V. hom. I c. 3,38–41 Kotter V (ubi plura adferuntur) 11–13 cf. Cyr. epist. tert. ad Nest. (epist. 17), ACO I 1,1 p. 37,16–17

HV T M

---

1 ἐμψυχωμένη HV 4 τοιγαροῦν] οὖν V 6 ὁρατόν + τε H | θνητόν + τε H 7 δύο] δυσὶ H 9 ἐνήργει V | οὐδ' αὖ] οὐδὲ V 10 ὄντως om. La.-Co.* | τε om. V 12 καταδέξασθαι T edd. | ἀναστῆναι T edd. 13 ἐλευθερώσαντα + καὶ T edd. 14 τε om. ed.Rom.* | ἀναληφθῆναι T edd. | κεκαθικέναι T edd. 18 ἑτέρως] πονηρῶς M | ἐχόντων] ἔχοντα H 19 αἰώνιον H M (cf. lat.): αἰῶνος V T edd. | καὶ om. T edd. 20 καὶ στέργομεν – ἀσπαζόμεθα om. V | εὐθύμως H | ἓξ] ς' H 22 ἃς om. V | καθ' ὅλης – ὀρθοδόξων om. V | καθόλης H 23 ὀρθοῖς καὶ θεοπνεύστοις om. V | ἐπιστηρίζουσαι V 25 πρώτη] πρῶτα H πρῶτον V | συναθροισθεῖσα V συνεγερθεῖσα T | τιη'] τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ M τιη' post σύνοδος V 26 καὶ – βλασφημιῶν om. V 28 κτήσμα V | βατολογοῦντα V | ἐκ μὴ ὄντων om. V 29 πάντας om. T edd. | αὐτῷ T edd. 30 ἀπεσφενδόνισε H 31–32 ἀρεύστως H 33–260,1 οἰκονομίας τρανῶς om. V

rationabiliter et intelligibiliter <animatae> ex sancta uirgine sumptae et in ipso ut esset sortitae unitus est per subsistentiam inconfuse ac indiuise, non transferens deitatis suae naturam in carnis substantiam, sed neque substantiam carnis suae in naturam suae deitatis. duae igitur naturae inconuertibiliter inuicem adunatae in una dei uerbi subsistentia unum filium et dominum nobis demonstrauerunt, uisibilem et inuisibilem, mortalem et immortalem, circumscriptum eundem et incircumscriptum, deum perfectum et hominem perfectum, in duabus naturis agnoscendum et in duabus liberis operationibus et uoluntatibus adorandum. nam non utique operaretur diuine, nisi esset natura deus, neque rursus humane, nisi natura fieret homo. hunc confitemur, qui uere est deus et homo, propter salutem nostram crucifixum fuisse et La.-Co. 179
carne mortem gustasse sepulturamque trium suscepisse dierum et resurrexisse a mortuis propriae potentia deitatis, infernum dispoliasse et eos qui a saeculo uincti Ha. 146
fuerant libertati donasse in caelosque ascendisse et in dextera patris sedisse et uenturum secundum uocem incorporalium * ad apostolos delatam in secundo suo aduentu iudicare uiuos ac mortuos. confitemur autem et mortuorum in nouissima die per uocem archangelicae tubae resurrectionem et operum a nobis bene uel aliter gestorum iuste Christo deo nostro iudicante retributionem et in futuro aeternam uitam et terminum non habentem.

Suscipimus autem et firmamus et alacriter amplectimur sanctas et uniuersales sex synodos, quae per spiritum sanctum contra omnem congregatae sunt heresim in diuersis locis atque temporibus. quas uniuersae sub sole horthodoxorum ecclesiae magna uoce praedicantes rectis ac diuinitus inspiratis earum dogmatibus fulciuntur, Ma. 1140
recipientes quos illae recipiunt et abicientes quos ipsae abiciunt. et prima quidem Rom. 451
apud Nicaeam celebrata trecentorum decem et octo sanctorum patrum synodus in depositionem Arrii a furia cognominati et ipsius animas corrumpentium blasphemiarum. quem ut diuisorem insanum et inconfusae incisorem deitatis et filium patris creaturam garrula uerbositate fatentem, per quem profecto cuncta creata et ex non existentibus ut essent producta sunt, anathematizauit cum omnibus consentaneis eius et procul a diuinis sacrariis pepulit, praedicans dominum nostrum Iesum Christum ante omnia saecula de patris substantia et subsistentia sine tempore ac sine fluxu natum <et> consubstantialem patri et sancto spiritui existentem, et per symbolum, id

P VE

1 intellegibiliter P | „g. animatae" *ed. Rom.*^{mg}, *suppleui, cf. supra p. 257,23* | sumptae *ed. Rom.*: sumpta P E sumta V 2 sortitae *ed. Rom.*: sortita *codd.* | substantiam P 4 adunate P 8 uoluptatibus P^{ac} (p *exp.*, n *superscr.* P^{c}) 9 diuine F: diuinę P VE | humane F: humanę P VE 13 caelosque] caelos *ed. Rom.** | dextera patris] dexteram dei P^{ac} (m *et* dei *exp.*, patris *superscr.* P^{c}) 14 incorporalium] id est angelorum *(glossema Anastasii ut uidetur) add.* P *i.t.* V^{1mg} E^{1} *s.l.* 15 ac] et VE *edd.* 23 illae F^{2}: illi P VE | ipsae F^{2}: ipse P ipsi VE 24 Niceam *codd.* | tricentorum P^{ac} (i *in* e *mut.* P^{c}) 26 ut] et VE | insanum et] *non respondet gr.* καὶ τῆς μιᾶς καὶ 27 et *om.* VE 29 predicans P E | Christum *om.* VE 31 et^{1} *suppleui coll. gr.*

τρανῶς ἐκδιδάξασα μυστήριον. δευτέρα δὲ ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει συναχθεῖσα τῶν ρν' ⟨ἁγίων⟩ πατέρων σύνοδος κατὰ τοῦ πνευματομάχου Μακεδονίου καὶ τῶν ἀμφ' αὐτὸν θεοστυγῶν Ἡμιαρείων. ἥτις ἁγία σύνοδος αὐτὸ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὁδηγὸν καὶ διδάσκαλον ἔχουσα ἐκ τοῦ πατρὸς ἀχρόνως καὶ ἀϊδίως τὴν ἐκπόρευσιν ἐδογμάτισεν ἔχειν καὶ ὁμοούσιον τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ συμπροσκυνούμενόν τε καὶ συνδοξαζόμενον, τοὺς δὲ βλασφημήσαντας ἀσυγχώρητα εἰς αὐτὸν τὸν παράκλητον ἀναθέμασιν ἀσιγήτοις καθυπέβαλε μετὰ καὶ τοῦ παράφρονος Ἀπολιναρίου, ὃς τὸν κατὰ τὸν σωτῆρα ἄνθρωπον ἄνουν ὁ ἄνους ἐφληνάφησε. καὶ τρίτη ἡ ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον τῶν διακοσίων ἁγίων πατέρων διαλάμψασα σύνοδος ἐπὶ καταλύσει καὶ ἀποβολῇ τοῦ ἀνθρωπολάτρου Νεστορίου καὶ τῶν ὁμοφρόνων αὐτοῦ, ὃς ἐκ τῶν οἰκείων ἐβδελυγμένων ἐνθυμίων πλανώμενος ἄλλον τὸν προαιώνιον θεὸν λόγον καὶ ἄλλον τὸν ἐκ παρθένου διὰ σωτηρίαν ἡμῶν σαρκωθέντα πεφλυάρηκε, τέταρτον καὶ μὴ βουλόμενος ὁ ἀνόσιος πρόσωπον τῇ ἁγίᾳ καὶ ὁμοουσίῳ συνεπεισάγων τριάδι, οὐ μόνον διαιρῶν τὰς ἡνωμένας δύο τοῦ Χριστοῦ φύσεις εἰς δύο ὑποστάσεις, ἀλλὰ καὶ τὴν ‚θεοτόκος' φωνὴν ὁ κατάρατος ἐξομνύμενος καὶ χριστοτόκον καλεῖσθαι νομο-
La.-Co. 181 θετῶν ὁ παράνομος τὴν ὄντως θεομήτορα καὶ πρὸ τοῦ τόκου καὶ μετὰ τόκον παρθένον καὶ πάσης νοητῆς τε καὶ αἰσθητῆς ὑπερτέραν δόξῃ τε καὶ λαμπρότητι δεδημιουργημένην φύσεως. τοῦτον τοίνυν ἡ αὐτὴ ἁγία τῶν διακοσίων πατέρων ἀνεθεμάτισε σύνοδος καὶ τὰ ψυχοβλαβῆ αὐτοῦ ληρήματα, ἕνα υἱὸν τὸν ἐκ πατρὸς πρὸ αἰώνων ἐκλάμψαντα καὶ τὸν αὐτὸν ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐκ τῆς ἀχράντου γεννηθέντα παρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας τὴν ἡμετέραν φύσιν ἀμφιασάμενον διδάξασα καὶ θεὸν τέλειον καὶ ἄνθρωπον τέλειον τὸν αὐτὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταγγείλασα, τουτέστιν ἕνα υἱὸν καὶ Χριστὸν καὶ κύριον καὶ ἁπλῶς μίαν φύσιν τοῦ θεοῦ λόγου σεσαρκωμένην, ὅπερ σημαίνει τὴν τῶν δύο φύσεων καθ' ὑπόστασιν ἕνωσιν· θεοτό-
Rom. 452 κον δὲ κυρίως καὶ κατ' ἀλήθειαν τὴν ἁγίαν Μαρίαν νενομοθέτηκεν ὀνομάζεσθαι.
Ha. 148 εὐκαιρότατα δὲ καὶ ἡ ἐν Καλχηδόνι θεοσύλλεκτος ἀνατέταλκε σύνοδος τῶν χλ' ἁγίων πατέρων ἐπὶ καθαιρέσει τῆς συγχυτικῆς τῶν τοῦ Χριστοῦ φύσεων πεπλανη-
Ma. 1142 μένης αἱρέσεως. ἣν πρῶτος ὁ παράφρων Εὐτυχὴς ἐξ ἀφροσύνης συνεστήσατο, τὰς ἐν τῷ ἑνὶ Χριστῷ δύο φύσεις ἀτρέπτως ἡνωμένας ἀπαρνούμενος καὶ μίαν φύσιν ἐκ τῶν δύο γεγενῆσθαι τερατευόμενος σύνθετον. ὃς καὶ Διόσκορον τὸν ἀλιτήριον συνασπιστὴν καὶ διέκδικον ἔχων τῶν ὀρθῶν δογμάτων κατήγορος καὶ τῆς ἀληθείας ἀντίπαλος εὑρηται. ἀλλὰ τούτους ἄμφω ἡ ἁγία καταλελύκει σύνοδος καὶ τὰς λή-

---

7–8 τὸν κατὰ τὸν σωτῆρα ἄνθρωπον cf. Greg. Naz. or. 30 (theol. IV) c. 12,5 Gallay/Jourjon; cf. Conc. Const. III, ACO ser. II, II 2 p. 774,33 (definitio fidei) et p. 844,21–22 (edictum Const. IV.) 8 ἄνουν ὁ ἄνους cf. (Ps.-) Anast. Sinait. floril. adu. monothel. c. 2,63 Uthemann 19–22 ἕνα υἱὸν – καταγγείλασα cf. Ioh. Antioch. epist. ad Cyr. de pace (= Cyr. epist. 38), ACO I 1,4 p. 8,27–9,5 23–24 μίαν φύσιν – σεσαρκωμένην cf. e.g. Cyr. epist. tert. ad Nest. (epist. 17), ACO I 1,1 p. 38,22; Sophr. Hier. epist. synod., ACO ser. II, II 1 p. 436,16–17

HV T M

---

1 ἡ ante δευτέρα add. Vc edd. 2 ρν'] ἑκατὸν πεντήκοντα M | ἁγίων add. Dubielzig coll. p. 258,25 al. 3 αὐτὸ τό] τὸ αὐτὸ T edd., cf. lat. 4 ἐκ τοῦ – ἐκπόρευσιν om. HV 5 ἔχειν M: ἔχον T edd. om. HV 6 ἀσυγχώρητα post παράκλητον M 7 καθυπέβαλλε V | Ἀπολλιναρίου V T edd. 7–8 ὃς τὸν κατὰ τὸν] ὃς τὸν κατὰ V ὃς καὶ τὸν M 8 σωτῆρα] Χριστὸν H | ἄννουν H | ἄννους H | ἐφληνάφησε] ἐβλασφήμησε H | καὶ om. H 9 διακοσίων] σ' HV 10 αὐτῶ V T edd. 11 ἐβδελλυγμένων V | ἐνθυμιῶν HV T edd. 13 ὁ ἀνόσιος om. V | ἐπεισάγων H 16 τοῦ om. M | μετὰ + τὸν H 18 διακοσίων] σ' HV 19 καὶ τὰ – ληρήματα om. V 23 ἕνα + καὶ M 25 κατ'] κατὰ H M 26 Καλχηδόνι V T M^{ac}: Χαλκηδόνι H Χαλχηδόνι (sic) M^{pc} (K in X mut. M^{2}) | θεοσύλλεκτος om. V | χλ' V T: χ' H ἑξακοσίων τριάκοντα M 27 τοῦ om. T edd. 30 γεγεννῆσθαι V | τὸν ἀλιτήριον om. V 31 καὶ διέκδικον om. V | κατήγορος καὶ τῆς ἀληθείας om. V 32 ἄμφω om. V | καταλέλυκε Vc^{pc} edd. 32–262,1 τὰς λήρους – αὐστηροῖς om. V

est fidei rectae confessionem, omne Christi dispensationis edocuit expresse misterium. secunda uero collecta est Constantinopoli centum quinquaginta patrum synodus contra spiritus impugnatorem Macedonium et deo exosos Semiarrianos socios eius. quae sancta synodus eundem spiritum sanctum ducem ac magistrum habens ex patre sine tempore ac sempiterne processionem dogmatizauit habere et homousion patri et filio fore coadorandum et conglorificandum, eos autem qui blasphemauerunt sine remissione in eundem paraclitum anathematismis summisit inenarrabilibus, una cum desipiente Apolinario, qui saluatoris nostri hominem sine intellectu, cum esset amens, uerbose perhibuit. et tertia prior Ephesi ducentorum sanctorum patrum refulgens synodus in distructionem et deiectionem hominem colentis Nestorii et consentaneorum eius, qui ex propriis execrabilibus cogitationibus deceptus alium esse deum uerbum qui ante saecula est et alium eum qui ex uirgine propter salutem nostram incarnatus est garrula uoce profatus est, quartam sceleratus etiam nolens personam in sanctam et consubstantialem trinitatem inducens, non solum separans unitas duas Christi naturas in duas subsistentias, uerum etiam uocem qua dei genitrix appellatur maledictus abiurans christotocon hanc uocari nequissime sanxit, quae uere dei mater est et ante partum et post partum uirgo atque omnis intelligibilis ac sensibilis gloria et claritate naturae creata sublimior. hunc igitur eadem sancta ducentorum patrum synodus anathematizauit una cum animam laedentibus deleramentis eius, unum filium ex patre ante saecula illuxisse et eundem in nouissimis diebus de intemerata uirgine ac dei genitrice Maria natum fuisse naturam nostram indutum edocens et deum perfectum et hominem perfectum eundem filium dei denuntians, id est unum filium et Christum et dominum et absolute unam naturam dei uerbi incarnatam, quod significat duarum naturarum unitionem quae per subsistentiam facta est. Dei uero genitricem proprie ac per ueritatem sanctam Mariam nominari legitime statuit. oportunissime autem Chalcedone diuinitus collecta orta est synodus sexcentorum triginta sanctorum patrum in depositionem deceptae hereseos confusas Christi naturas perhibentis. quam primus insensatus Eutyches ex insipientia sua instituit, in uno Christo duas naturas inconuertibiliter unitas abnegans et unam naturam ex duabus factam et compositam prodigiose coniciens. qui et Dioscorum noxium fautorem et defensorem habens horthodoxorum dogmatum calumniator et ueritatis hostis inuentus est. sed hos ambos synodus sancta destruxit et deleras uocum

PL 129,264 La.-Co. 182 Rom. 452 Ha. 147 Ma. 1141

P VE

2 Constantinopolim VE | quinquaginta] L VE 4 eundem ~ τὸ αὐτὸ, *cf. gr.* T 4–5 ex patre habens VE 5 sempiternae V sine tempore *(sic)* P | omousion P E homo usyon *(sic)* V 6 conglorificandum E: cumglorificandum P^{pc} (et cumglorificandum *om.* P^{ac}, *add.* P^{c} *marg. sup.*) glorificandum V | blasphęmauerunt P 7 sine remissione *post* paraclitum *ed. Rom.* ex* F, *sed cf. gr.* | submisit VE *edd.* | inenarrabilibus P: in errabilibus VE (*corr.* F) 8 Apollinario P^{pc} (l *add.* P^{c} *s.l.*) | saluatoris nostri hominem sine intellectu ~ τὸν κατὰ τὸν σωτῆρα ἄνθρωπον ἄνουν *minus apte;* hominem qui est secundum saluatorem *Hard.*^{mg} 10 destructionem P^{pc} (i *in* e *mut.* P^{c}) *edd.* 12 est] s(un)t P^{ac} *prob.* (e *add. s.l.* P^{c}) 16 christotocon] christo con P | sancxit VE 17–18 atque – sublimior *Anast. uerbum e uerbo uertit* 18 gloriae P^{pc} *prob.* (a *in* ae *mut.* P^{c}) | naturae *post* sensibilis *transp.* F^{2} *edd., sed cf. gr.* 19 ledentibus *codd.* | deliramentis V^{pc} (i V^{1-2} *s.l.*) F^{2} *edd., sed uide infra l. 32* 21 intemerate P^{ac} (e *exp.*, a *superscr.* P^{c}) 22 eundemque P *fort. retinendum, cf. Stotz IV, X § 21.4* 22–23 id est P^{pc} F^{2}: idem P^{ac} (m *exp.*, *abbr. add.* P^{c}) VE 23 absolute (absalute P) ~ ἁπλῶς, *cf. Act. IV 58 C 10 et Act. VI 271 E 5* 24 unitionem quae] unitionemque P^{ac} (uae *add.* P^{c} *s.l.*) | subsistentiam *ed. Rom. (cf. Anastasii praef. p. 2,18–24)*: substantiam *codd.* 26 Chaldonię P 27 triginta] XXX VE 28 Eutiches VE 30 et^{1} *suo Marte add. Anast.* 31 kalumniator P 32 deleras P V^{ac}E: deliras V^{pc} (i V^{1-2} *s.l.*) *edd., uide supra ad l. 19*

ρους καινοφωνίας αὐτῶν αὐστηροῖς ἀναθέμασι σὺν αὐτοῖς καθυπέβαλε, κηρύξασα τὰς τοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν δύο φύσεις ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως, ἀμεταβλήτως ἑνωθείσας ἐν τῇ μιᾷ αὐτοῦ ὑποστάσει τέλειόν τε τὸν αὐτὸν ἐν θεότητι ὑπάρχειν καὶ ἀνθρωπότητι, ἐκ δύο τε καὶ ἐν δυσὶ γνωριζόμενον φύσεσι. πρὸς τούτοις δὲ καὶ τὴν τοῦ μυσαροῦ Νεστορίου διαίρεσιν καὶ αὐτὸν ἐκεῖνον σὺν τοῖς αὐτοῦ σύμφροσιν ἀπεκήρυξε. καθεξῆς δὲ καὶ ἡ πέμπτη συγκεκρότηται σύνοδος ἐν τῇ δεσποζούσῃ τῶν πόλεων ρξδ' ἁγίων πατέρων ἀριθμὸν ἀποσῴζουσα· ἥτις ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἁγίου πνεύματος ποδηγουμένη τὰς πρὸ αὐτῆς ἀγηγερμένας ἁγίας τέσσαρας συνόδους ἐπεκύρωσε καὶ τούτων τοῖς ὀρθοῖς ἐπηκολούθησε δόγμασιν, ἀναθεματίσασα Νεστόριον, Εὐτυχέα, Θεόδωρον τὸν Μοψουεστίας σὺν ταῖς βλασφημίαις αὐτῶν, ἔτι τε Ὠριγένην καὶ Εὐάγριον, Δίδυμον καὶ πάσας τὰς μυθώδεις καὶ ἑλληνικὰς αὐτῶν τερατολογίας τήν τε λεγομένην Ἴβα ἐπιστολὴν πρὸς Μάριν τὸν Πέρσην καὶ τὰ συγγράμματα Θεοδωρίτου, ἃ κατὰ τῶν ὀρθῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου συνεγράψατο. μεθ' ἣν ἡ ἁγία ἕκτη σύνοδος ὥσπερ ἄλλος ἐξήστραψεν ἥλιος τῶν σπθ' ἁγίων πατέρων τὴν βασιλίδα πόλιν λαχοῦσα κατάπαυσιν· ἐν ᾗ κροτηθεῖσα τοὺς τὰς δύο αὐτεξουσίους θελήσεις καὶ ἐνεργείας ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἀπαρνουμένους καὶ μίαν θέλησιν καὶ μίαν τερατευομένους ἐνέργειαν τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος ἀνεθεμάτισε, τουτέστι Σέργιον, Πύρρον, Πέτρον, Κύρον, Ὀνώριον, Θεόδωρον τὸν τῆς Φαρὰν καὶ Πολυχρόνιον τὸν ληρήσαντα γέροντα καὶ πάντας τοὺς θεματίσαντας ἢ θεματίζοντας ἢ θεματίζειν τολμῶντας μίαν θέλησιν καὶ ἐνέργειαν ἐπὶ τῶν δύο Χριστοῦ φύσεων. „εἰ γάρ", ὥς πού τις ἔφη σοφός, „ἀθέλητόν τε καὶ ἀνενέργητον τὴν ἀνθρωπίνην τοῦ κυρίου φύσιν παρήσομεν, ποῦ τὸ ‚τέλειον ἐν ἀνθρωπότητι' σέσωσται;" δύο τοίνυν θελήσεις καὶ δύο ἐνεργείας καταλλήλους ταῖς δύο Χριστοῦ φύσεσιν ὡς φυσικὰ αὐτῶν προσαρμόσαντες ἰδιώματα, οὕτω τὸ μέγα τῆς σωτηρίου οἰκονομίας μυστήριον σαφέστατα διετράνωσαν καὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ ἀνεπηρέαστόν τε καὶ ἀναμφίβολον διεσώσαντο τοῖς ὀρθόφροσι. ταύτας τὰς ἁγίας ἓξ συνόδους καὶ μόνας οὔσας οἰκουμενικὰς ἐπιστάμεθα, ἄλλην μετὰ ταύτας οὐ προσιέμενοι σύνοδον. οὐδὲ γὰρ ὑπολέλειπταί τι τῶν ἀποστολικῶν παραδόσεων ἢ πατρικῶν ἐννόμων ἐκδόσεων δεό-

La.-Co. 184

Rom. 453

1–4 κηρύξασα – φύσεσι cf. Conc. Chalc. (def. fidei), ACO II 1,2 p. 129,23–31 16–22 τοὺς τὰς – φύσεων cf. Conc. Const. III (sermo prosph.), ACO ser. II, II 2 p. 814,16–816,10 22–24 = Conc. Const. III (sermo prosph.), ACO ser. II, II 2 p. 814,8–9 25 φυσικὰ – ἰδιώματα cf. Conc. Later., ACO ser. II, I p. 406,10; Conc. Const. III, ACO ser. II, II 2 p. 812,22–814,3 (sermo prosph.) et p. 846,13–16 (edictum Const. IV.); Ioh. Dam. uolunt. c. 42 Kotter II etc.

HV T M 22–24 = *Conc. Const. III (sermo prosph.)*

---

1 κενοφωνίας V T M, sed cf. lat. | σὺν αὐτοῖς] αὐτοὺς V | καθυπέβαλλε V 2 τοῦ ἀληθινοῦ om. HV | ἡμῶν θεοῦ T edd., θεοῦ om. V 5 τὴν τοῦ Νεστορίου τοῦ μυσαροῦ M | μυσαροῦ om. V 6 αὐτοῦ] αὐτῷ T edd. | ὁμόφροσιν V | πέμπτη] ε' H | συνεκροτήθη V 7 ρξδ'] ἑκατὸν ἑξήκοντα τεσσάρων M 8 αὐτοῦ om. V | ὁδηγουμένη (sic) V | ἐγηγερμένας H om. V, exspectaueris συναγηγερμένας 8–9 τέσσαρας] δ' H 11 αὐτῶν] αὐτοῦ T M edd. | καὶ¹ om. V 11–12 καὶ ἑλληνικὰς om. V 12 Ἴβαν H | Μάρην ed.Rom.* 13 δώδεκα] ιβ' HV 14 ἕκτη HV 15 σπθ'] διακοσίων ὀγδοηκονταεννέα M 16 τὰς om. ed.Rom.* | δύο] β' H 18 ἡμῶν + Ἰησοῦ V edd. 19 Κῦρον ed.Rom.*, sed uide supra ad p. 240,10 | Ὀνώριον om. V, Ὀνώριον ed.Rom.* 20 τὸν τῆς Φαρὰν om. V | Φαρᾶν H M 22 τῶν δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ H | δύο + τοῦ ed.Rom.* 22–23 κἀνενέργητον V 23 παρήσομεν φύσιν V | φύσιν + λέγειν *Conc. Const. III*, fort. hic supplendum 24 καταλλήλως M 24–25 ταῖς δύο φύσεσι τοῦ Χριστοῦ H 24–25 ταῖς δύο] ταῖς δυσὶ T edd. 25 προσαρμόσαντα V | οὕτω] τοῦτο V 26 σωτηρίου οἰκονομίας] σωτηρίας V | οἰκονομίας + τὸ H 28 ἓξ] ς' H 29 ἄλλην + μὴ V | ταῦτα T

nouitates eorum seueris cum illis anathematibus subdidit, praedicans Christi ueri dei nostri duas naturas inconfuse, inconuertibiliter et incommutabiliter unitas in una subsistentia sua perfectumque in deitate simul eundem et in humanitate consistere, PL 129,265 ex duabus et in duabus naturis noscendum. praeterea et nequam Nestorii diuisionem et ipsum quoque cum sibi consentientibus abdicauit. deinceps autem et quinta conuenit synodus in dominante ciuitatibus centum sexaginta quattuor sanctorum patrum numerum saluans. quae ab ipso sancto spiritu acta ante se celebratas sanctas quattuor synodos roborauit et harum recta dogmata sequens anathematizauit Nestorium, Eutychea, Theodorum Mopsuestiae cum blasphemiis suis, adhuc etiam et Origenem et Euagrium, Didymum quoque ac omnia fabulosa et pagana atque prodigiosa ipsorum eloquia necnon et epistolam quae dicitur Hibae ad Marim Persam et conscriptiones Theodoreti quas contra recta duodecim capitula sanctae memoriae Cyrilli conscripsit. post quam sancta sexta synodus quemadmodum alius sol emicuit ducentorum octuaginta nouem sanctorum patrum regiam urbem sortita pro requie. in qua celebrata eos qui duas proprias uoluntates et operationes in dispensatione carnis Christi dei nostri denegant et unam uoluntatem et unam portentuose asserunt operationem saluatoris nostri deitatis pariter et humanitatis, anathematizauit, id est Sergium, Pyrrhum, Petrum, Cyrum, Honorium, Theodorum Pharanitanum et Polychronium delerum senem atque omnes qui diffinierunt uel diffiniunt aut diffinire praesumunt unam uoluntatem et operationem in duabus Christi naturis. „si enim", ut quodam in loco quidam sapiens ait, „sine uoluntate et sine operatione La.-Co. 183 humanam domini naturam dimiserimus, ubi ‚perfectio in humanitate' salua seruabitur?" duas igitur uoluntates et duas operationes congruentes duabus Christi naturis ut naturalia earum coaptantes idiomata sic magnum salutaris dispensationis mysterium luculenter explanauerunt et horthodoxam fidem omnium ecclesiarum dei sine calumnia sineque dubitatione recte sapientibus seruauerunt. has sanctas sex synodos solas esse uniuersales nouimus, aliam post has non admittentes synodum. ne- Rom. 453 que enim derelictum est quid ex apostolicis traditionibus uel paternis seu legitimis editionibus egens correctionis uel cuiuslibet ornamenti quoquomodo. omnes itaque male sentientes hereticos tanquam satoris zizaniorum satanae discipulos et animas

P VE

1 cum illis ~ σὺν αὐτοῖς, *expectaueris* seueris anathematibus una cum illis 6 centum sexaginta quattuor P: c lx iiii VE 8 quattuor] iiii VE | synodus P^{ac} (u *in* o *mut.* P^{c}) E | earum *ed. Rom.** 9 Eutychea P: Euticheа VE Eutychem F^{2} *edd.* | blasphaemiis P 10 Didimum VE | ac] et *ed. Rom.** | omnia P^{pc} F^{2}: omnes P^{ac} (omnes *subterlin.*, omnia *superscr.* P^{c}) VE 11 Hibae *scripsi*: Hibe P Hybe VE Ibae *ed. Rom.** | ad Marim Persam P: admari inpersam V mari in persam E (*corr.* F^{2}) 14 octoaginta P 18 Pyrrhum *ed. Rom.*: Pyrrum P V Pirrum E 18–19 Pharanitarum P Pharanicanum E 19 delirum *ed. Rom.** *ex* F | diffiniunt V^{pc} *(cf.gr.)*: diffinient P V^{ac} (e^{2} *in* u *mut.* V^{x}) E definient *ed. Rom.** 22 perfectionem F^{2} *edd., sed cf. gr.* 22–23 salua seruabitur *scripsi coll. gr.*: salua seruabimur P^{ac} salua seruabimus P^{pc} (r *exp.*, s *s.l.* P^{c}) VE saluabimus F^{2} *edd.* 24 ydiomata VE 24–25 misterium VE 26 kalumnia P calumpnia V 27 huniuersales P 28 ex] ab *ed. Rom.** 30 tamquam P V^{ac} | zyzaniorum V zazaniorum E

μενον διορθώσεως ἢ τῆς οἱασοῦν ἐπικοσμήσεως οἱοσδήποτε τρόπος. πάντας τοιγαροῦν τοὺς κακόφρονας αἱρετικοὺς ὡς τοῦ σπορέως τῶν ζιζανίων σατὰν φοιτητὰς καὶ ψυχοφθόρους μύστας ἀπὸ τῆς τούτων κακῆς κορυφῆς, Σίμωνός φημι τοῦ μάγου,
Ma. 1143 μέχρι τῆς βδελυρωτάτης αὐτῶν οὐρᾶς συλλήβδην καθεξῆς ἐξ ὅλης ἀναθεματίζομεν ψυχῆς καὶ διανοίας, καὶ μάλιστα ὅσους αἱ προτεταγμέναι ἅγιαι καὶ οἰκουμενικαὶ ἓξ σύνοδοι ἀνεθεμάτισαν· μεθ' ὧν καὶ Σεβῆρον τὸν τῶν Ἀκεφάλων [μονοφυσιτῶν] ἔξαρχον σὺν αὐτοῖς ἐκείνοις, ἔτι τε καὶ Πέτρον ἀποκηρύττω τὸν Κναφέα τὸν ἐν τῷ τρισαγίῳ ὕμνῳ τὴν προσθήκην ἐνθεῖναι τολμήσαντα καὶ πάθος τῇ ἀπαθεῖ θεότητι προστρίψαι θρασυνθέντα καὶ πάντας τοὺς παρεπομένους τῇ βλασφημίᾳ αὐτοῦ. οὐκ ἀποτρεπόμεθα δέ, ἀλλὰ μάλα στέργομεν καὶ ἀποδεχόμεθα καὶ τὰς τοπικὰς
Ha. 149 ἁγίας συνόδους καὶ τὰ θείᾳ ἐπιπνοίᾳ ἐκφωνηθέντα αὐτοῖς κανονικὰ κατορθώματα καὶ ψυχωφελῆ νομοθετήματα. τὰς δὲ ἀποστολικὰς τῆς ἐκκλησίας παραδόσεις, δι' ὧν τιμᾶν καὶ προσκυνεῖν τοὺς ἁγίους καὶ ἀσπάζεσθαι δεδιδάγμεθα, ἀποδεχόμεθά τε καὶ περιπτυσσόμεθα, τιμῶντες ὡς θεράποντας καὶ φίλους καὶ υἱοὺς θεοῦ χρηματίσαντας· „ἡ γὰρ πρὸς τοὺς εὐγνώμονας τῶν ὁμοδούλων τιμὴ ἀπόδειξιν ἔχει τῆς εἰς τὸν κοινὸν δεσπότην εὐνοίας". οὗτοι γὰρ αὐτοὶ ταμεῖα θεοῦ καὶ καθαρὰ καταγώγια γεγόνασι καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος *ἀκηλίδωτα ἔσοπτρα*, ἀλλὰ καὶ αἱ *ψυχαὶ αὐτῶν ἐν χειρὶ θεοῦ* πεφήνασι, καθὼς γέγραπται. ζωὴ γὰρ ὢν ὁ θεὸς καὶ φῶς, καὶ οἱ *ἐν χειρὶ θεοῦ* ὄντες ἅγιοι ἐν ζωῇ καὶ φωτὶ ὑπάρχουσι· καὶ διὰ τοῦτο *τίμιος ἐναντίον κυρίου ὁ θάνατος τῶν ὁσίων αὐτοῦ*, οὗτοι ζῶντες ἐν παρρησίᾳ τῷ θεῷ παρεστήκασι. πηγὰς σωτηρίους ὁ δεσπότης Χριστὸς τὰ τῶν ἁγίων ἡμῖν παρέσχετο λείψανα, πολυτρόπως τὰς εὐεργεσίας τοῖς ἀσθενοῦσι πηγάζοντα, μύρον εὐωδίας βρύοντα καὶ δαίμονας ἀπελαύνοντα, καὶ ὥς φησιν ὁ μέγας διδάσκαλος καὶ τῆς ἀθανασίας ἐπώνυμος· „τὰ τῶν μαρτύρων ὀστᾶ νόσους φυγαδεύουσιν, ἀσθενεῖς θεραπεύουσι, τυφλοῖς τὸ βλέπειν χαρίζονται, λεπροὺς καθαίρουσι, πειρασμοὺς καὶ ἀνίας διαλύουσι, καὶ ταῦτα διὰ Χριστοῦ τοῦ ἐν αὐτοῖς ἐνοικήσαντος". καὶ καλῶς ὁ ψαλμῳδὸς ἐκελάδησε· *θαυμαστὸς ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ*, καὶ αὖθις· *τοῖς*

---

2 τοῦ – σατὰν cf. Mt. 13,25 **17** ἀκηλίδωτα ἔσοπτρα cf. Sap. 7,26 **18** ψυχαὶ – θεοῦ cf. Sap. 3,1 **18–19** ζωὴ – φῶς cf. Ioh. 8,12; 11,25; 14,6 **20** Ps. 115,6 **27** Ps. 67,36 **27–266,2** Ps. 15,3

7–9 Πέτρον – θρασυνθέντα cf. (Ps.-)Felix III. epist. damn. ad Petr. Full., ACO III p. 13,20–21 et p. 230,8–9; Sophr. Hier. epist. synod., ACO ser. II, II 1 p. 480,3–4 **14–23** τιμῶντες – βρύοντα ~ Ioh. Dam. exp. fid. c. 88,19–27.34–37 Kotter II **15–16** Bas. in quadr. mart. (hom. 19), PG 31, 508 B 2–4 **23–26** δαίμονας – διαλύουσι cf. Ioh. Dam. exp. fid. c. 88,46–48 Kotter II **24–26** locum non inueni; similia leguntur apud Ioh. Dam. l.l., ubi tamen Athanasius non laudatur

---

HV T M **14–23** ~ *Ioh. Dam.* **15–16** = *Bas.*

---

1 τῆς fort. delendum | οἱωδήποτε τρόπω H fort. recte, cf. lat. **2** σατᾶν V **3** κακῆς om. H **4** βδελλυρωτάτης T M^{pc} (λ M^{1} subter lineam) **5** ὅσα V | ἅγιαι om. V **6** μονοφυσιτῶν, quod deest apud Anastasium, ut glossema deleui; cf. Act. I p. 100,21; Act. V 181 D 12–13 **7** ἀποκηρύττομαι V edd. **8** ὕμνῳ om. V | ἐκθεῖναι H **9** θρασυνθέντα] συνθέντα M **9–10** παρεπομένους – στέργομεν καὶ] σὺν αὐτῷ V **10** μᾶλλον M | ἐκδεχόμεθα H | ἀποδεχόμεθα + δὲ V **11** θεῖα H **12** ψυχοφελῆ V ψυχοφαῆ T **12–14** τὰς δὲ – τιμῶντες] προσκυνοῦμεν δὲ καὶ ἀσπαζόμεθα τὰς τιμίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας, ὡς ἀποστολικῶς ἐδιδάχθημεν, καὶ τιμῶμεν τοὺς ἁγίους V **14** fort. αὐτοὺς post τιμῶντες supplendum, cf. lat. **15** εὐγνώμονας T *Ioh. Dam.*: ὁμογνώμονας V M ἀγνώμονας H ἀγαθοὺς *Bas.* **16** εἰς etiam cod. *G* apud *Ioh. Dam.*: πρὸς *Bas.* | ταμεῖα etiam codd. *E L* apud *Ioh. Dam.*: ταμιεῖα rell. codd. apud *Ioh. Dam.* | καὶ om. H **18** καθὼς] ὡς V edd. | γὰρ ὢν] γάρ ἐστιν *Ioh. Dam.* **19** ἅγιοι deest apud *Ioh. Dam.*, sed cf. lat. **22** πολυτρόπως om. V πολυτρόπους ed. Rom.* | πηγάζοντα] παρέχοντα V | μύρων V μῦρον M **23** ἀπελαύνοντα] διώκοντα V **23–24** καὶ τῆς ἀθανασίας ἐπώνυμος om. V **24** ὁστὰ H **26** οἰκήσαντος V | καὶ καλῶς H T M (cf. lat.): ἐφ' ᾧ δὴ καὶ V edd. **27** ἐκελάδησε] φησί V | αὖθις om. V

corrumpentes ministros ab horum malo uertice, Simone uidelicet mago, usque ad eorum detestabilem caudam et, ut complexiue dicamus, ceteros omnes ex tota prorsus anathematizamus anima simul et mente, maximeque illos quos praelatae sanctae ac uniuersales sex synodi anathematizauerunt, una cum Seuero Acephalorum auctore {id est eorum qui Christum unius esse naturae fatentur}. quin et Petrum respuo cognomento Gnaphea, * qui in trisagio hymno augmentum apponere ausus est et passionem impassibili applicare deitati praesumpsit, et omnes qui blasphemiam eius sectantur. non autem refutamus, sed oppido confirmamus et admittimus etiam locales sanctas synodos et correctiones canonicas, quae diuina sunt ab eis inspiratione depromptae, atque legislationes earum animas illustrantes. apostolicas autem ecclesiae traditiones per quas honorare ac adorare sanctos et salutare docemur, suscipimus et amplectimur, uenerantes eos ut famulos et amicos atque filios dei. „honor enim conseruorum qui circa deuotos agitur probationem habet bonae uoluntatis erga communem exhibitae dominum." isti enim ipsi cellaria dei et habitacula munda sanctique spiritus *purissima specula* facti sunt, sed et ipsorum *animae in manu dei* sunt, sicut scriptum est. cum enim uita sit deus et lux, et sancti quoque, qui *in manu dei* sunt, in uita et luce profecto consistunt. et ideo *pretiosa in conspectu domini mors sanctorum eius.* isti uiuentes fiducialiter deo astiterunt. fontes salutares dominus Christus sanctorum nobis reliquias praebuit, multimode beneficia infirmantibus rigantes, ungentum suauitatis emanantes et daemones abigentes, et sicut dicit magnus magister et ab immortalitate {id est Athanasius, immortalis enim grece athanatos dicitur} cognominatus, „martyrum ossa languores fugant, infirmos curant, caecis uidere donant, leprosos mundant, temptationes et merores dissoluunt, et haec per Christum qui habitauit in illis." et bene Psalmista cecinit: *mirabilis deus in sanctis suis.* et rursus: *sanctis qui sunt in terra eius mirificauit omnes uoluntates eius inter illos.* cum his autem et sanc-

Ma. 1144 PL 129,266 Ha. 150

24–25 *cf. LC III 10 p. 374,4b–9 (= III Capit. p. 332,13–17) = *Hadr. p. 16,7–11* (In actione tertia. Capitulo VI): Ridiculose et pueriliter dictum in sententia fidei Theodori episcopi (archiepiscopi *Hadr.*): „Mirabilis Deus in sanctis suis", et continuo: „Sanctis qui in terra sunt eius, mirificavit omnes voluntates meas inter illos", tamquam hic versiculus illum priorem subsequatur (subsequentem *Hadr.*). *cf. Freeman p. 374 adn. 1.*

P VE **24–25** ~ *LC *Hadr.*

1 uidelicet Symone F uidelicet Simone *ed. Rom.** **3** maximeque] maxime *ed. Rom.** **4** ac] et *ed. Rom.** | una cum ~ μεθ' ὧν καὶ, *Anast. uerborum constructionem mutauit* | auctore] duce *ed. Rom.*^{mg} *(melius* principe, *cf. p. 101,20 etc.), sed* auctor *inuenitur etiam p. 229,21 et 229,24* **5** id est – fatentur *glossema Anastasii esse statuit et uncis inclusit La.-Co.* | naturae esse *ed. Rom.** **6** Gnaphaea P Cnaphea *ed. Rom.*^{corr}* *(sed cf. p. 87,6)*, Fullonem *(fort. adnotatio Anastasii; cf. ad p. 87,6) add.* V^{1mg} E^{1} *s.l.* | augmentum] augmento P^{ac} (um P^{c} *s.l.*) augumentum *ed. Rom.* argumentum *ed. Reg.* (*corr. La.-Co.*^{mg} *ex* P) **7** praesumsit P V | blasphaemiam P **9** quae] que P | aspiratione P inaspiratione *(sic)* V, *cf. p. 245,16* | depromptae ~ ἐκφωνηθέντα, *exspectaueris* promulgatae, *sed cf. p. 241,15* **10** earum *ed. Rom.*^{corr}: eorum *codd.* **11** ac] et *ed. Rom.** **12** conseruorum *post* deuotos *ed. Rom.** **13–14** exhibetae P^{ac} (e *exp.*, i *superscr.* P^{c}) **15** sicut *om.* E ut *ed. Rom.* ex* F **16–17** et sancti – luce *iter.* P, *sublin.* P^{x} **17** lux P^{ac} (x *exp.*, ce *superscr.* P^{c}) | consistunt *ed. Rom.*: consistant *codd.* **19** unguentum VE *edd. (cf. Stotz III, VII § 110.2)* **20** et demones abigentes *om.* P^{ac} *(add.* P^{c} *in marg. inf.)* | demones *codd.* **21** id est – dicitur P *i.t.* V^{1mg} E *i.t. ed. Rom.*^{mg} *(glossema Anastasii)* | Atanasius P | atanatos P | dicitur athanatos *ed. Rom.* ex* F **22** cecis VE **23** temtationes V tentationes E *edd.* **25** in terra sunt P | eius^{2}] meas *LC Hadr., cf. Psalt.Rom.* **25–267,1** sanctos P

ἁγίοις τοῖς ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ ἐθαυμάστωσεν ὁ κύριος *πάντα τὰ θελήματα αὐτοῦ ἐν αὐτοῖς*. σὺν τούτοις δὲ καὶ τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας προσκυνοῦντες περιπτυσσόμεθα, τουτέστι τοῦ δι' ἡμᾶς ἐνανθρωπήσαντος θεοῦ λόγου, κυρίου δὲ ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ *μορφὴν δούλου λαβόντος*· οὗ ἡ εἰκὼν καὶ τὸ ἐκτύπωμα οὐ τῆς θεότητος τῆς ἀδιασπάστως ἑνωθείσης τῇ ἀχράντῳ αὐτοῦ σαρκὶ φέρει τὸν χαρακτῆρα – ἀόρατος γὰρ καὶ ἀπερίγραπτος ἡ θεία φύσις καὶ ἀσχημάτιστος· *θεὸν γὰρ οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε*, αὐτὸς *ὁ μονογενὴς ἐξηγήσατο* –, ἀλλὰ τῆς ἀνθρωπότητος αὐτοῦ χρωματουργοῦντες τὴν εἰκόνα προσκυνοῦμεν. ἐφάνη γὰρ θεὸς ὢν καὶ ἀόρατος *ἐπὶ τῆς γῆς* καὶ ὡράθη *καὶ τοῖς ἀνθρώποις συναναστράφη* καὶ ἐκοπίασε καὶ ἐπείνησε καὶ ἐδίψησε *νόμῳ* τῆς ἡμετέρας ἧς ἠμπέσχετο φύσεως. προσκυνοῦμεν Χριστοῦ τὴν εἰκόνα, τουτέστι τοῦ ὁραθέντος τοῖς ἀνθρώποις προσώπου οὐ κεχωρισμένου τῆς ἀοράτου αὐτοῦ θεότητος, ἄπαγε, ἀλλ' ἡνωμένου ταύτῃ ἐξ ἄκρας συλλήψεως. εἰ γὰρ καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις· τί θέλετέ *με ἀποκτεῖναι ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν λελάληκα ὑμῖν;*, οὐκ ἦν ἄνθρωπος μόνον, ἀλλὰ καὶ θεός. καὶ λέγων· *ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν*, οὐκ ἀπαρνεῖται τὴν ἡμετέραν φύσιν· τῷ γὰρ ἀνθρωπίνῳ στόματι καὶ τῇ ὀργανικῇ ταῦτα διαλέγεται γλώττῃ. τιμῶμεν δὲ καὶ προσκυνοῦμεν καὶ τὴν τῆς αὐτὸν ἀφράστως γεννησάσης ἀχράντου αὐτοῦ μητρὸς τῆς ἁγίας θεοτόκου καὶ παναμώμου δεσποίνης ἡμῶν εἰκόνα. τιμητέον δὲ καὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, προφητῶν τε καὶ καλλινίκων μαρτύρων ὁσίων τε καὶ δικαίων ὡς φίλων θεοῦ τὰς εἰκόνας, οὐ τῇ ὕλῃ καὶ τοῖς χρώμασι τὸ σέβας προσάγοντες, ἀλλὰ διὰ ταύτης νοεροῖς ὄμμασι πρὸς τὸ πρωτότυπον ποδηγούμενοι ἐκείνῳ τὴν τιμὴν ἀπονέμοντες [προσφέρομεν], εἰδότες κατὰ τὸν μέγαν Βασίλειον, ὡς „ἡ τῆς εἰκόνος τιμὴ ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει". πρὸς δὲ τοὺς ἐριστικῶς ἀντεξαγομένους καὶ λέγοντας, ὡς οὐ δεῖ τῶν ἁγίων προσκυνεῖν τὰς εἰκόνας χειροποιήτους οὔσας, εἴδωλά τε ἀνοήτως, μᾶλλον δὲ δυσσεβῶς ἀποκαλοῦντας αὐτάς, ἴστωσαν οἱ τοιοῦτοι, ὡς τὰ χερουβὶμ καὶ τὸ ἱλαστήριον, ἡ κιβωτός καὶ ἡ τράπεζα, ἃ Μωσῆς ὁ θεσπέσιος κατεσκεύασε θείῳ προστάγματι, χειροποίητα ἦσαν καὶ προσεκυνοῦντο. κατηγορεῖ δὲ ἡ θεία γραφὴ *τῶν προσκυνούντων τοῖς γλυπτοῖς*, ἀλλὰ καὶ τῶν θυόντων τοῖς δαίμοσι· καὶ ἀπόβλητος μὲν ἡ τῶν ἑλλήνων θυσία ἦν, ἡ δὲ

La.-Co. 185
Rom. 454
Ma. 1146

---

4 Phil. 2,7 7 Ioh. 1,18 9 cf. Bar. 3,38 10 καὶ ἐκοπίασε καὶ ἐπείνησε καὶ ἐδίψησε cf. Ioh. 4,6; Mt. 4,2; Ioh. 19,28 13–14 Ioh. 8,40 15 Ioh. 10,30 28 Ps. 96,7 29 τῶν θυόντων τοῖς δαίμοσι cf. Deut. 32,17; Ps. 105,37; 1 Cor. 10,20

2–23 σὺν τούτοις – διαβαίνει cf. Ioh. Dam. exp. fid. c. 89,24–48 Kotter II 10 καὶ ἐκοπίασε – ἐδίψησε cf. Greg. Naz. or. 38 (in theophania) c. 15,2–3 Moreschini; or. 45 (in s. pascha), PG 36, 660 C 2–3; cf. Florilegium Leonis, ACO II 1,1 p. 22,6; Anast. Sinait. uiae dux X 2,5,51–52 Uthemann (ubi plura adferuntur) 23 Bas. spir. c. 18, 45,19–20 Pruche 23–28 πρὸς δὲ – προσεκυνοῦντο cf. Ioh. Dam. exp. fid. c. 89,2–15 Kotter II 28–268,1 κατηγορεῖ – εὐπρόσδεκτος ~ Ioh. Dam. exp. fid. c. 89,16–20 Kotter II

HV T M 28–268,1 ~ *Ioh. Dam.*

1 αὐτοῦ[1] om. V | ὁ κύριος om. M *Sept.*, deest etiam apud Anast. 2–3 τὰς – τουτέστι] τὴν εἰκόνα V, uide supra ad p. 264,12–14 2–3 περιπτυσσόμεθα προσκυνοῦντες M 4 καὶ σωτῆρος post Χριστοῦ H | καὶ[2] om. M | λαβόντος + προσκυνοῦμεν καὶ περιπτυσσόμεθα V 8 χρωματουργοῦντες om. V 9 ὡράθη καὶ om. M | καὶ[3] om. Vc edd. | συναναστραφεὶς $V^{c pc}$ edd. 10 ἣν ed.Rom.* | ἠμπείχετο H ἀμπέσχετο T 12 κεχωρισμέν(ης) H | ἄπαγε om. V | ἡνωμένης H 13 τί] ὅτι M 16 γλώσση M 17 αὐτοῦ T | ἀφράστως] ἀχράντως M | ἀχράντου] ἀφράστως πανάγνου M 18 τῆς om. H | ἡμῶν + τὴν HV T edd. 19 τῶν] τοὺς V^{ac} (abbr. mut. V^{x}) 21 ταύτης sc. τῆς εἰκόνος | ταύτης + τοῖς V edd. (τοῖς νοεροῖς ὄμμασι T^{2mg}) 22 προσφέρομεν deleui coll. lat. 25 ἀνοήτως – δυσσεβῶς om. V | αὐτάς om. V αὐτὰς + λέγομεν T edd., sed cf. lat. 25–26 ἴστωσαν οἱ τοιοῦτοι] ἱστέον ὦ οὗτοι T 26 ἱλαστήριον + καὶ ed.Rom.* 28 δὲ + καὶ V 29 ἑλλήνων] εἰδώλων T

tas et uenerabiles iconas adorantes amplectimur, id est uerbi dei domini uidelicet et saluatoris nostri Iesu Christi, qui pro nobis incarnatus est et *formam serui suscepit.* cuius imago uel figuratio non deitatis quae inconuulse intemeratae carni eius unita est La.-Co. 186 praefert characterem – inuisibilis enim est et incircumscripta et informis diuina natura. *deum* quippe *nemo uidit unquam*, ipse *unigenitus enarrauit* –, sed humani- Rom. 454 tatis eius coloribus facientes iconam adoramus. apparuit enim deus *super terram*, etiam cum esset inuisibilis, et *uisus est et cum hominibus conuersatus est* et fatigatus est et esuriuit et sitiuit lege nostrae quam suscepit naturae. adoramus Christi iconam, id est personae quae hominibus uisa est non diuisae ab inuisibili eius diuinitate – absit –, sed unitae huic ex summa conceptione. nam etsi dicit Iudaeis: quid uultis *me occidere hominem qui ueritatem locutus sum uobis?*, non erat homo tantum, sed et deus. et dicens: *ego et pater unum sumus*, non denegat naturam nostram. humano quippe ore ac organica haec asserit lingua. honoramus autem et adoramus etiam Ma. 1145 imaginem intemeratae matris eius sanctae dei genitricis et immaculatae dominae nostrae, quae illum ineffabiliter genuit. honoramus quoque sanctorum apostolorum, prophetarum, bene uincentium martyrum, confessorum et iustorum tanquam dei PL 129,267 amicorum imagines, non materiae uel coloribus cultum afferentes, sed per haec intelligibilibus uisibus ad principale adducti honorem illi debitum impendentes, scientes secundum magnum Basilium quod „imaginis honor ad principale transeat". porro quia nonnulli contentiosius agunt et dicunt non oportere sanctorum imagines adorare, cum sint manu factae, simulacra stolide has, immo impie nuncupantes, nouerint qui eiusmodi sunt quia cherubim et propitiatorium, arca et mensa, quae Moyses sacratissimus diuino praecepto construxit, manu facta erant et adorabantur. accusat autem diuina scriptura eos *qui adorant sculptilia*, sed et illos qui daemonibus immolant. et quidem abiectum erat paganorum sacrificium, sed iustorum acceptum

19 *cf. LC III 16 p. 407,17–18 (= III Capit. p. 333,8–9) = *Hadr. p. 17,6–8* (In actione tertia. Capitulo VIII): Contra eos, qui dicunt, „quod imaginis honor in primam formam (prima forma *Hadr.*) transit".

P VE 19 ~ *LC *Hadr.*

1 iconas P: imagines VE *edd.* 3 figuratio] figura *ed. Rom.** | intemeratae *ed. Rom.*: intemerate *codd.* 6 apparuit – super terram] *exspectaueris* apparuit enim, etiam cum deus esset et inuisibilis, super terram 8 qua VE 9 diuisa VE | ab + hac F^2 *edd.* 10 Iudeis VE 12 et^2 *om.* VE 14 imaginem *post* eius VE *edd.* | matris *om. ed. Rom.** 16 prophaetarum P 17 per haec ~ διὰ ταύτης? 18 principalem V *ed. Rom. (corr. La.-Co.^{mg} ex* P) | debitum] *nihil respondet in gr.* | imperidentes P^{ac} (ri *exp.*, n P^{c} *s.l.*) inpendentes V 19 Basilium magnum *ed. Rom.** | principalem VE *edd.* 21 manufacta *ed. Rom. (corr. La.-Co.)* | impiae P 22 quia] quod *ed. Rom.^{corr}** 23 Moses P | sacratissimis P^{ac} (u P^{c} *s.l.*) 24 demonibus *codd.* 25 sacrifitium P

τῶν δικαίων εὐπρόσδεκτος. παχυτέρας οὖν γραφῆς οὐσῶν τῶν σεπτῶν εἰκόνων δεῖ τιμᾶν αὐτὰς διὰ τὰ πρωτότυπα.

Τούτοις οὖν τοῖς συνοδικοῖς ἡμῶν εὐμενῶς ἐντυγχάνοντες, ἁγιώτατοι, εἴ τι εὑρεθῇ
Ha. 152 ἐν αὐτοῖς δεόμενον ἐπιδιορθώσεως, μετάδοτε ἀφθόνως ἡμῖν τῆς ἐνθέου διδαχῆς ὑμῶν καὶ ἀντεπιστεῖλαι παρακλήθητε, ἵνα συμφώνως ἐκ τούτου πιστῶν εὑρεθέντων ἀμφοτέρων ὑμῶν τε καὶ ἡμῶν δοξάζηται ὁ πατὴρ καὶ ὁ υἱὸς καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

Καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν Πέτρος καὶ Πέτρος οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ τὸν τόπον ἐπέχοντες Ἀδριανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης εἶπον· Πειθόμεθα, ὅτι κατὰ τὴν ὀρθῶς ὁμολογηθεῖσαν πίστιν παρὰ Ταρασίου τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ ὁ καθ' ἡμᾶς ἀποστολικὸς πάπας Ἀδριανὸς δεξάμενος καὶ ἅπασα ἡ κατ' αὐτὸν ἁγία σύνοδος ἐστοίχησε καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ὁμολογηθέντων τὴν κοινωνίαν ἠσπάσατο. καὶ εὐλογητὸς ὁ θεός, ὅτι καὶ οἱ τῆς ἀνατολῆς ἁγιώτατοι ἀρχιερεῖς σύμφωνοι ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει
Rom. 455 καὶ τῇ προσκυνήσει τῶν σεπτῶν εἰκόνων τοῖς ἁγιωτάτοις Ἀδριανῷ πάπᾳ Ῥώμης
La.-Co. 188 καὶ Ταρασίῳ πατριάρχῃ τῆς νέας Ῥώμης εὑρέθησαν, καὶ τοῖς μὴ οὕτως ὁμολογοῦσιν ἀνάθεμα ἔστω ἀπὸ τῶν ἁγίων τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων πατέρων τῶν ἐνταῦθα προαθροισθέντων.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Γένοιτο, γένοιτο, γένοιτο.

1. Ἀγάπιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Καισαρείας εἶπε· Τοῖς σταλεῖσι παρὰ τῶν τῆς ἀνατολῆς ὁσιωτάτων ἀρχιερέων πανιέροις γράμμασι πρὸς Ταράσιον τὸν ἁγιώτατον καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην ὡς στήλην ὀρθοδοξίας ἀποδεξάμενος κατὰ πάντα τρόπον στοιχῶ καὶ τὴν κοινωνίαν ἀποδέχομαι, καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας τῷ ἀναθέματι καθυποβάλλω.

---

1 εὐπρόσδεκτος cf. 1 Petr. 2,5

1–2 παχυτέρας – πρωτότυπα cf. Ioh. Dam. imag. III c. 24–25 Kotter III 22 στήλην ὀρθοδοξίας cf. Conc. Chalc. (def. fidei), ACO II 1,2 p. 129,15; Libell. episc. sec. Syriae, ACO III p. 30,29–30 etc.

HV T M

---

1 εὐαπόδεκτος *Ioh. Dam.* | οὖσας τὰς σεπτὰς εἰκόνας T 3 εὐσεβῶς V 4 ἡμῖν ἀφθόνως M | τῆς] τε H 5 ἐκ τούτου om. V | πιστῶν] πιστευόντων T edd. 6 ἀμφοτέρων H: ἀμφοῖν T edd., om. V M | ἡμῶν τε καὶ ὑμῶν M | δοξάζεται V | πατὴρ] πατήρ τε T edd. 7 τῶν αἰώνων. ἀμήν om. V | ἀμήν om. H 8 Πέτρος καὶ Πέτρος om. V | θεοφιλέστατοι om. V 8–9 καὶ τὸν τόπον ἐπέχοντες] τοῦ V 9 τοῦ ἁγιωτάτου Ἀδριανοῦ H M τοῦ ἁγιωτάτου om. V 11 καὶ μακαριωτάτου om. V 12 δεξάμενος Ἀδριανὸς H | πᾶσα T edd. 13 τῶν – κοινωνίαν] τὰ ὑπ' αὐτοῦ ὁμολογηθέντα V | ἠσπάσαντο HV T, sed cf. lat. 14 ἁγιώτατοι om. H | ἐν om. V 15–16 Ἀδριανῷ – νέας Ῥώμης] τούτοις V 16 ηὑρέθησαν H 17 ἁγίων[1] om. H | τριακοσίων – ὀκτὼ] τιη' HV τριακοσίων δεκαοκτὼ M | ἁγίων[2] om. T edd. 19 ἁγία om. V | γένοιτο bis tantum V | γένοιτο[2] om. V 20–278,24 episcoporum acclamationes C 1–35 numerantur α' – λε' H[1mg] 20 ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. V | Καισαρίας H | Τοῖς] Τὰ τοῖς V 20–21 παρὰ τῆς τῶν V 21 ὁσιωτάτων om. H | γράμματα V 22 καὶ οἰκουμενικὸν om. V | πατριάρχην + ἡμῶν V | ὀρθοδοξίας] εὐσεβείας ed.Rom.* | ἀποδεξάμενος + καὶ T ἀποδεξάμενος + στοιχῶ καὶ V (uide infra) 23 στοιχῶ – κοινωνίαν om. V 23–24 τοὺς ... φρονοῦντας] τοῖς ... φρονοῦσι H 24 τῷ ἀναθέματι καθυποβάλλω] ἀναθεματίζω H

est. cum ergo crassioris scripturae uenerabiles imagines sint, oportet eas honorare propter principalia.

His itaque synodicis nostris libenter acceptis, sanctissimi, si quid inuentum fuerit in illis emendatione indigens, sine inuidia uestrae deo plenae doctrinae nos participes Ha. 151 facite et ad remittendum ea nobis correcta estote precabiles, ut concorditer ex hoc fidelibus utrisque, id est uobis et nobis, inuentis glorificetur pater et filius et spiritus sanctus nunc et semper et in saecula saeculorum. amen.

Et post lectionem Petrus et Petrus deo amabiles presbyteri et locum retinentes sanctissimi Hadriani papae senioris Romae dixerunt: Adquiescimus quia secundum fidem quam recte Tarasius sanctissimus et beatissimus patriarcha Constantinopoleos est confessus, et apostolicus papa noster Hadrianus suscipiens una cum uniuersa sancta synodo, quae apud ipsum est, consensit et eorum quae ille confessus fuerat communionem amplexus est. et benedictus deus, quia et orientis sanctissimi summi sacerdotes concordes in horthodoxa fide ac adoratione uenerabilium imaginum Rom. 455 sanctissimis Hadriano papae Romano et Tarasio patriarchae nouae Romae inuenti sunt. et qui ita non confitentur anathema sint a sanctis trecentis decem et octo patri- La.-Co. 187 bus qui hic ante collecti sunt.

Sancta synodus dixit: Fiat, fiat, fiat.

1. Agapius sanctissimus episcopus Caesariae dixit: Destinatis ab orientis sanctissimis pontificibus sacratissimis litteris ad Tarasium sanctissimum patriarcham, has tanquam titulum horthodoxiae suscipiens, omnimodis consentio et communionem recipio, et eos qui ita non sapiunt anathemati summiserim.

P VE

5 ea nobis correcta *Anast. suo Marte addidisse uidetur, cum* ἀντεπιστεῖλαι *male intellexisset* 6 utrisque id est uobis et nobis *om.* P^{ac} *(add.* P^{c} *in marg. sup.)* 8 tenentes E *edd.* 9 papae Hadriani *ed. Rom.** | Acquiescimus *ed. Rom.* ex* F 11 huniuersa P^{ac} [h *exp.*] uniuersali F uenerabili *ed. Rom.** 12 consentit *ed. Rom.** | illi P 13 et^{2} *om. ed. Rom.** 14 ac] et E *edd.* 16 decem et octo] x et viii V x^{cem} et octo E 19–279,23 *episcoporum acclamationes non numerantur in codd.* 19 Caesarie P Cesariae VE 20 καὶ οἰκουμενικὸς *hic et aliis locis Anast. praetermisit, cf. ad p. 233,19* | has P: his VE *edd.* 21 tamquam VE | omnibus modis *ed. Rom.* ex* F

Ma. 1147 2. Ἰωάννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἐφέσου εἶπε· Τοῖς σταλεῖσιν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς παρὰ τῶν αὐτόθι ἀρχιερέων ὀρθοδόξοις γράμμασι πρὸς Ταράσιον τὸν ἁγιώτατον καὶ τρισμακάριστον οἰκουμενικὸν πατριάρχην συντιθέμεθα καὶ τὴν αὐτῶν κοινωνίαν ἀσπαζόμεθα, τοὺς δὲ μὴ οὕτως ὁμολογοῦντας μήτε προσκυνοῦντας μήτε ἀποδεχομένους τὰς ἁγίας καὶ ἱερὰς καὶ σεπτὰς εἰκόνας ἀλλοτρίους ἡγοῦμαι τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας καὶ τῷ ἀναθέματι αὐτοὺς παραπέμπω.

3. Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντείας τῆς Κύπρου εἶπεν· Ἐν μηδεμιᾷ ἐννοίᾳ παραλλάττοντα καὶ τὰ νῦν ἀναγνωσθέντα γράμματα τὰ ἐκ τῆς ἀνατολῆς πεμφθέντα πρὸς Ταράσιον τὸν ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην τοῦ ὑπ' αὐτοῦ προομολογηθέντος ὅρου τῆς πίστεως εὑρὼν κἀγὼ ὁ ἀνάξιος τούτοις συντίθεμαι καὶ ὁμόφρων γίνομαι, δεχόμενος καὶ ἀσπαζόμενος τιμητικῶς τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας, καὶ τὴν κατὰ λατρείαν προσκύνησιν μόνῃ τῇ ὑπερουσίῳ καὶ ζωαρχικῇ τριάδι ἀναπέμπω, καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας μήτε δοξάζοντας τῆς ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ἐκχωρίζω καὶ τῷ ἀναθέματι καθυποβάλλω καὶ τῇ μερίδι τῶν ἀρνουμένων τὴν ἔνσαρκον καὶ σωστικὴν οἰκονομίαν Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν παραπέμπω.

4. Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπε· Τοῖς σταλεῖσι γράμμασι ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς παρὰ τῶν αὐτόθι ἁγιωτάτων ἀρχιερέων πρὸς τὸν ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην στοιχῶ καὶ ἐμμένω καὶ τὰ παρ' αὐτῶν ὁμολογηθέντα ἀποδέχομαι μετὰ πάσης εὐμενείας καὶ προαιρέσεως, καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθέματι καθυποβάλλω.

5. Νικόλαος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπε· Τοῖς ἀναγνωσθεῖσι γράμμασι τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου καὶ τοῖς ἀντιπεμφθεῖσι ἀπὸ τῶν τῆς ἀνατολῆς ὀρθοδόξων ἀρχιερέων λιβέλλοις συντίθεμαι περὶ τῶν ἁγίων καὶ σεπτῶν εἰκόνων καὶ τὴν κοινωνίαν αὐτῶν ἀποδέχομαι, καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας τῷ ἀναθέματι παραπέμπω.

---

16 Χριστοῦ – ἡμῶν cf. 1 Ioh. 5,20; Ioh. 17,3

7–11 Ἐν – συντίθεμαι = Georg.Metoch. hist. dogm. III c. 96,12–18 Cozza-Luzi

---

HV T M 7–11 = *Georg. Metoch.*

---

1 ὁ ὁσιώτατος om. H | ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. V 1–6 Τοῖς σταλεῖσιν – παραπέμπω] Κἀγὼ τούτοις τοῖς γράμμασι τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων κατὰ πάντα τρόπον στοιχῶ καὶ τὴν κοινωνίαν ἀποδέχομαι καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθεματίζω V 1 ἀπὸ T M: ἐκ H 2 Ταράσιον post πατριάρχην T 3 τρισμακάριστον om. H M, sed cf. lat. 7 ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. M ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. V ἐπίσκοπος om. H | Κωνσταντίας V | τῆς om. M | ἔφη V 7–11 Ἐν μηδεμιᾷ – τούτοις] κἀγὼ ὁ ἀνάξιος ἐν μηδὲ μιᾷ ἐννοίᾳ τῶν ἀναγνωσθέντων γραμμάτων παραλλάττων τούτοις V 8 παραλλάττοντα H M *Georg. Metoch.* (cf. lat.): παραλλάττων V T | καὶ (quod habet etiam *Georg. Metoch.*) fort. delendum, cf. lat. | τὰ[2] om. M *Georg. Metoch.* 11 συντίθημι T edd. | δεχόμενος καὶ om. V 11–16 δεχόμενος – παραπέμπω interpolata esse censet Speck, Interpolationen p. 87–88, sed cf. Lamberz, Überlieferung und Rezeption p. 1061 adn. 18 12 καὶ σεπτὰς om. V | καὶ[2] om. H 13 ἀναπέμπων H 13–14 μήτε δοξάζοντας om. V 14 τῆς ἁγίας om. H τῆς ἁγίας + καὶ V | ἐκχωρίζων (sic) ante τῆς ἁγίας V 15 ὑποβάλλω ed.Rom.* 15–16 καὶ[1] – παραπέμπω om. V 15 σωστικὴν] σωματικὴν T edd., sed cf. lat. et Act. VI 213 E 2 17 ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. V 17–19 Τοῖς σταλεῖσι – ἐμμένω] Τοῖς ἀνατολικοῖς γράμμασι πρὸς τὸν ἁγιώτατον ἡμῶν δεσπότην καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην σταλεῖσι κἀγὼ στοιχῶ V 18 ἀπὸ] ἐκ H 20 ἐνδέχομαι uel ἐκδέχομαι H | εὐμενείας καὶ om. V 21 ἀναθέματι καθυποβάλλω] ἀναθεματίζω V ἀναθέματι ὑποβάλλω ed.Rom.* 22 ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. V 22–25 Τοῖς ἀναγνωσθεῖσι – συντίθεμαι] Κἀγὼ τοῖς τε γράμμασι τοῦ ἁγιωτάτου ἡμῶν Ταρασίου καὶ τοῖς ἀνατολικοῖς συντίθεμαι V 23 ἁγιωτάτου] ὁσιωτάτου H 24 ἀπὸ τῶν M: ἐκ τῶν H ἀπὸ T edd. 25 καὶ τὴν – ἀποδέχομαι om. V | ἐκδέχομαι H 26 τῷ om. M | τῷ ἀναθέματι παραπέμπω] ἀναθεματίζω V

2. Iohannes <sanctissimus> episcopus Ephesi dixit: Destinatis ab †his summis Ma. 1148
sacerdotibus qui in oriente sunt horthodoxis litteris ad sanctissimum et ter beatum patriarcham Tarasium consentimus et earum communionem amplectimur, eos uero qui ita non confitentur neque adorant neque recipiunt sanctas et sacras ac uenerabiles imagines, alienos existimo catholicae ac apostolicae ecclesiae atque eos anathemati transmitto.

3. Constantinus sanctissimus episcopus Constantiae Cypri dixit: In nullo sensu commutatas litteras quae nunc lectae sunt quaeque de oriente missae fuerunt ad PL 129,268
Tarasium sanctissimum archiepiscopum et patriarcham, a diffinitione fidei quam ipse ante confessus fuerat inueniens, et ego indignus his consentio et concors efficior, suscipiens et amplectens honorabiliter sanctas et uenerabiles imagines atque adorationem quae per latrian {id est deo debitam seruitutem} efficitur soli supersubstantiali et uiuificae trinitati impendo, et qui ita non sapiunt neque praedicant a sancta catholica et apostolica ecclesia segrego et anathemati subicio atque portioni negantium incarnatam et salutiferam dispensationem Christi ueri dei nostri transmitto.

4. Basilius sanctissimus episcopus Ancyrae dixit: Destinatis litteris ab orientis sanctissimis summis sacerdotibus ad sanctissimum archiepiscopum et patriarcham consentio et permaneo et quae ipsi confessi sunt admitto cum omni benignitate et uoluntate, et qui ita non sapiunt anathemati summitto.

5. Nicolaus sanctissimus episcopus Cyzici dixit: Lectis litteris sanctissimi et beatissimi archiepiscopi et patriarchae et ediuerso missis ab orientis horthodoxis summis sacerdotibus libellis consentio de sanctis ac uenerabilibus imaginibus et communionem eorum recipio, et eos qui ita non sapiunt anathemati transmitto.

11–15 *cf. LC III 17 p. 412,4–13 (= III Capit. p. 333,10–18, cf. p. 413,20–23) = *Hadr. p. 17,20–27* (In eadem actione. Capitulo IX): Quod infauste et prȩcipitanter sive insipienter Constantinus, Constanciȩ Cypri episcopus, dixit: „Suscipio et amplector (amplecto *Hadr.*) honorabiliter sanctas et venerandas imagines secundum (secundum + et quae *Capit. Hadr.*) servitium adorationis, quod (quae *Capit. Hadr.*) consubstantiali (substantiali *Capit. Hadr.*) et vivificatrici Trinitati emitto; et qui sic non sentiunt neque glorificant, a sancta, catholica et apostolica ecclesia segrego et anathemati submitto et parti, qui abnegaverunt incarnatam et salvabilem dispensationem Christi, veri Dei nostri, emitto." *cf. Capit. Conc. Francof., c. 2 (MGH Capit. I p. 73,31–74,2 = MGH Conc. II 1 p. 165,26–30); cf. Von den Steinen, Entstehungsgeschichte p. 80–85; Lamberz, Überlieferung und Rezeption p. 1060–1065*

P VE 11–15 ~ *LC *Hadr.*

1 sanctissimus *addidi coll. gr.* | his] iis *ed. Rom.*, fort.* hic (~ αὐτόθι) *scribendum (idem mendum inuenitur p. 5,18 ut uidetur; cf. etiam Stotz IV, IX § 111.7) et* qui in oriente sunt *ut glossema delendum, cf. gr.* 5 apostolicae ac catholicae *ed. Rom.** 9 a] ad P^{ac} (d *exp.*) | difinitione VE 11 adque P 12 quae] que P^{ac} (uę *add.* P^{c} *s.l.*) | latriam VE *edd.* | id – seruitutem *adnotatio Anastasii in textum recepta, cf. gr.* 16 Ancirae VE 18 et^{3}] ac VE 19 submitto VE *edd.* 20 Cizici VE

6. Εὐθύμιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σάρδεων εἶπεν· Ὡς ἐν πᾶσι τῇ ἀληθείᾳ ἐξακολουθῶν καὶ ταῖς παραδόσεσι τῶν θείων ἀποστόλων καὶ πατέρων ἐντεθραμ-
Rom. 456 Ha. 153 μένος συναινῶ καὶ τοῖς ἀρτίως ἀναγνωσθεῖσι χαράγμασι Ταρασίου τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου καὶ τοῖς ἀντιπεμφθεῖσι παρὰ τῶν τῆς ἀνατολῆς πατριαρχῶν, καὶ τὸ αὐτῶν καὶ ἐμὸν φρόνημα περί τε τῶν ἱερῶν δογμάτων καὶ περὶ τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἓν καὶ ἀπαράλλακτον ἡγοῦ-
La.-Co. 189 μαι, τοὺς δὲ παρὰ ταῦτα κενολογοῦντας ἢ φλυαροῦντας κατὰ τῶν ἁγίων εἰκόνων καὶ μὴ στοιχοῦντας τοῖς ἁγιωτάτοις πατριάρχαις αἱρετικοὺς καὶ διεστραμμένους γινώσκω καὶ τῆς αὐτῶν κοινωνίας μακρὰν ἐμαυτὸν τίθημι.

7. Πέτρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας εἶπε· Κατὰ τὰ σταλέντα γράμματα παρὰ τῶν ἀρχιερέων τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως πρὸς τὸν ἁγιώτατον καὶ τρισμακάριστον ἀρχιεπίσκοπον καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην Ταράσιον ἀσπασίως ἀποδέχομαι καὶ σέβομαι καὶ προσκυνῶ τὰς τιμίας καὶ ἱερὰς εἰκόνας, καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθεματίζω.

Ma. 1150 8. Ὑπάτιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νικαίας εἶπε· Τοῖς σταλεῖσιν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς παρὰ τῶν αὐτόθι ἀρχιερέων ὀρθοδόξοις γράμμασι πρὸς τὸν ἁγιώτατον καὶ τρισμακάριστον οἰκουμενικὸν πατριάρχην Ταράσιον στοιχῶ καὶ τὰ παρ' αὐτῶν ὁμολογηθέντα ἀποδέχομαι, καὶ τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας τιμῶ καὶ προσκυνῶ καὶ ἀσπάζομαι, καὶ πάντας τοὺς μὴ ἑπομένους τῇ ὁμολογίᾳ ταύτῃ ἀλλοτρίους ἡγοῦμαι τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καὶ τῷ ἀναθέματι ὑποβάλλω.

9. Ἠλίας ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κρήτης εἶπε· Τοῖς σταλεῖσι γράμμασιν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς ἀκολουθῶν στοιχῶ καὶ συντίθημι.

10. Σταυράκιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Χαλκηδόνος εἶπε· Τὰ ἀναγνωσθέντα γράμματα Ταρασίου τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου καὶ τὰ ἀπὸ τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως παρὰ τῶν αὐτόθι ἀρχιερέων τοιαύτην οἰκειότητα ἔχειν πρὸς τὰ τοῦ αὐτοῦ ἡγοῦμαι ἀρχιερέως Κων-

---

23–274,2 Τὰ ἀναγνωσθέντα – ὀρθοδοξίας = Georg. Metoch. hist. dogm. III c. 96,18–26 Cozza-Luzi

---

HV T M **23–274,2** = *Georg. Metoch.*

---

1 ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. V | Σάρδεων M: Σάρδ sine abbr. V T Καισαρείας H Σάρδης ed. Rom.*, cf. Bischofslisten p. 42 adn. 160 | ἀληθείᾳ + χάριτι Χριστοῦ V **2–3** καὶ ταῖς – ἐντεθραμμένος om. V **3** χαράγμασι T M (cf. lat.): γράμμασι HV | Ταρασίου om. M **3–5** Ταρασίου – πατριαρχῶν] τῶν ἁγίων μου δεσποτῶν V **4–5** ἀντιπεμφθεῖσι H M (cf. p. 270,24): ἀναπεμφθεῖσι T edd. **5** φρόνημα + ἓν V (uide infra) **6** περὶ ante τῶν σεπτῶν om. HV | τῶν[2] + ἁγίων καὶ V **6–7** ἓν καὶ – ἡγοῦμαι om. V **7** δὲ om. V | ἢ φλυαροῦντας – εἰκόνων om. V | ἢ] fort. καὶ scribendum, cf. lat. **8–9** αἱρετικοὺς – τίθημι] αἱρετικοὺς λέγω καὶ ἀναθεματίζω V **9** ἐμαυτὸν H T: ἑαυτὸν M **10** ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. V **10–12** Κατὰ – Ταράσιον] Κἀγὼ πάντα ταῦτα V **12** ἀσπασίως] στοιχῶ καὶ τὰ παρ' αὐτῶν ὁμολογηθέντα M **13** ἐνδέχομαι H **15** Ὑπάτιος om. H | ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. M ὁ ὁσιώτατος om. V **15–18** Τοῖς σταλεῖσιν – ἀποδέχομαι] Τὰ παρὰ τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων γραφέντα καὶ ὁμολογηθέντα ὁμολογῶ κἀγὼ V **15** ἀπὸ] ἐκ H **16** πρὸς τὸν + μακ[αριώτατον] (partim euanidum) καὶ M **17** τρισμακάριστον om. M **18** ἐνδέχομαι H **18–19** καὶ τὰς – ταύτῃ] καὶ προσκυνῶ τὰς σεπτὰς εἰκόνας καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας V **18** σεπτὰς καὶ ἁγίας M **20** τῷ ἀναθέματι ὑποβάλλω] ἀναθεματίζω V **21** ὁ ὁσιώτατος om. V | Κρίτης V **21–22** Τοῖς σταλεῖσι – συντίθημι] Οὕτως κἀγὼ ὁμολογῶ καὶ στοιχῶ V **21** ἀπὸ] ἐκ H **22** συντίθεμαι M **23** ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. V M | Καλχηδόνος H T **23–274,3** Τὰ ἀναγνωσθέντα – φρονοῦντας (locus uix sanus)] Τοῖς σταλεῖσι γράμμασι ἀπὸ τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων στοιχῶ κἀγὼ καὶ συντίθεμαι καὶ τῶν ὑπ' αὐτῶν ὁμολογηθέντων τὴν ἔκθεσιν ἀποδέχομαι καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθεματίζω V **24** καὶ μακαριωτάτου om. H M, sed cf. lat. **25** fort. πατριάρχου <ἀποδέχομαι> **26** fort. ἀρχιερέων <σταλέντα> **26–274,1** ἔχειν – Κωνσταντινουπόλεως] ἔχειν ἡγοῦμαι reliquis omissis *Georg. Metoch.*, sed potius post πατριάρχου et ἀρχιερέων lacunae statuendae (uide supra)

6. Euthymius sanctissimus episcopus Sardis dixit: Vt in omnibus ueritatem executus et traditionibus sacratissimorum apostolorum et patrum educatus consentio etiam his exarationibus quae modo lectae sunt, tam scilicet Tarasii sanctissimi ac Rom. 456
beatissimi archiepiscopi et patriarchae quam his quae ad has missae sunt ab orienta- Ha. 154
libus patriarchis, et eorum ac meum sensum super sacris dogmatibus et sanctis iconis unum et immutabilem aestimo, eos uero qui praeter haec uana loquuntur et garriunt La.-Co. 190
contra sanctas imagines et non conueniunt cum sanctissimis patriarchis, hereticos et peruersos agnosco et ab eorum communione longe me pono.

7. Petrus sanctissimus episcopus Nicomediae dixit: Secundum missas litteras a summis sacerdotibus orientalis dioeceseos ad sanctissimum et ter beatum archiepiscopum et patriarcham Tarasium salutabiliter suscipio et colo atque adoro pretiosas et sacras imagines, eos uero qui ita non sapiunt anathematizo.

8. Hypatius sanctissimus episcopus Nicaeae dixit: Horthodoxis litteris quae Ma. 1149
missae sunt ab oriente, id est a summis sacerdotibus qui ibidem sunt, ad sanctissimum et ter beatum patriarcham Tarasium consentio et ea quae confessi sunt recipio, et sanctas ac uenerabiles imagines honoro, adoro et amplector, et omnes qui non sequuntur confessionem hanc, alienos opinor a catholica ecclesia et anathemati subdo.

9. Helias sanctissimus episcopus Cretae dixit: Destinatas litteras ab oriente sequens consentio et paciscor.

10. Stauracius sanctissimus episcopus Chalcedonis dixit: Lectis litteris Tarasii sanctissimi et beatissimi archiepiscopi ac patriarchae eas quae ab orientalis dioeceseos summis sacerdotibus destinatae sunt talem proprietatem habere ad illas quae sunt Constantinopolitani pontificis arbitror, ut nulla diuersitas inter illas esse uideatur,

P VE

1 Euthimius VE | ueritatem] uoluntatem P^{ac} (*sublin. et* ueritatem *superscr.* P^{c}) 2 in *ante* traditionibus *add. ed. Rom.** 3 etiam] καὶ – καὶ *uix apte uertit Anast.* 4 ad has VE: ab has P^{ac} ab his P^{pc} (a *exp.*, i *superscr.* P^{c}) | ad has missae ~ ἀντιπεμφθεῖσι? 6 inmutabilem VE | aestimo] existimo *ed. Rom.** 10 dioceseos VE 12 iconas *ed. Rom.** *ex* F 13 Niceae PV Nicee E 15 quae] que P^{ac} (uae P^{c} *s.l.*) 16 ac] et *ed. Rom., corr. ed. Reg.* | honoro + et *ed. Rom.** 17 et *om.* P^{ac} *(add.* P^{c} *s.l.)* 21 Stauracius V: Stauratius P E *ed. Rom., corr. ed. Reg.* | Chalchaedonis P Chalcedonensis F *ed. Rom.* Calchedonensis *ed. Reg.* 21–24 Lectis – arbitror] *locum in gr. corruptum e sensu transferre conatus est Anast.* 21 Tarasii *om. ed. Rom.** 22 ac] et *ed. Rom.** *ex* F | eas quae] easque P^{ac} (uae P^{c} *s.l.*) E | dioceseos VE

σταντινουπόλεως, ὥστε μηδεμίαν ἑτερότητα ἐν αὐτοῖς εἶναι, ἀλλὰ τελείαν ταυτότητα, ὡς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ τὰ ἄμφω εἶναι ἤγουν πεπληρωμένα πάσης ὀρθοδοξίας. διὸ κἀγὼ οὕτως ὁμολογῶ καὶ ἀλλοτρίους ἡγοῦμαι τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας.

11. Νικηφόρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Δυρραχίου εἶπε· Τοῖς σταλεῖσιν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς παρὰ τῶν αὐτόθι ἀρχιερέων ὀρθοδόξοις γράμμασι πρὸς Ταράσιον τὸν ἁγιώτατον καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην στοιχῶ καὶ συντίθημι καὶ τῶν ὑπ' αὐτῶν ὁμολογηθέντων τὴν ἔκθεσιν ἀποδέχομαι, καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθεματίζω.

12. Ἐπιφάνιος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος τῆς ἐκκλησίας Κατάνης καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Θωμᾶ τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Σαρδανίας εἶπεν· Ἀληθὲς ὅτι *κηρία μέλιτος λόγοι καλοί, γλύκασμα δὲ αὐτῶν ἴασις ψυχῆς,* ὡς γέγραπται. ἰδοὺ τοίνυν καὶ τὰ ἀρτίως ἀναγνωσθέντα συνοδικὰ γράμματα τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου τῆς βασιλευούσης Κωνσταντινουπόλεως ἀρχιεπισκόπου νέας Ῥώμης, ἃ
Rom. 457 πρὸς τοὺς τῆς ἀνατολῆς ὀρθοδοξοτάτους ἀρχιερεῖς ἐξαπέστειλε, καὶ μέντοι καὶ τὰ παρ' αὐτῶν πρὸς αὐτὸν ἀνταποσταλέντα γλυκεῖ τε καὶ εὐόσμῳ κηρίῳ τῆς τῶν ἁγίων πατέρων ὀρθοδόξου πίστεως περιανθιζόμενα τὰς πάντων ἡμῶν νοερὰς αἰσθήσεις τῇ εὐωδίᾳ κατήρδευσαν καὶ τοὺς κατὰ ψυχὴν ἐν τῇ πίστει χωλεύοντας τῇ ῥωστικῇ δυνάμει τῆς ὀρθοδόξου διδασκαλίας ἐξιάσαντο. διὸ δὴ κἀγὼ τούτοις τὰ ἴσα φρονῶν ἀποδέχομαι καὶ περιπτύσσομαι τὰς σεπτὰς εἰκόνας κατὰ τὴν ἀρχῆθεν παράδοσιν· δηλαδὴ τὸ ἀποστατικὸν ἐκεῖνο συνέδριον, ὅ τινες καὶ ἑβδόμην ἀθέσμως παρελήρησαν σύνοδον, καὶ τοὺς τὰ αὐτὰ αὐτῷ φρονοῦντας τοῖς φοβεροῖς ἀποπέμπομαι ἀναθέμασι.

La.-Co. 192 13. Λέων ὁ ὁσιώτατος πρεσβύτερος καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τῆς μητροπόλεως Σίδης εἶπε· Χάριτι Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν τοῖς σταλεῖσι γράμμασι παρὰ τῶν τῆς ἀνατολῆς ἀρχιερέων πρὸς Ταράσιον τὸν ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην στοιχῶ καὶ ἐμμένω, καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθέματι παραπέμπω.

Ha. 156 14. Νικόλαος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ Ἄπρου καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τῆς μητροπόλεως Τυάνων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

10–11 Prou. 16,24

HV T M

---

1 τελείαν] ταχεῖαν *Georg. Metoch.* 2 τὰ om. *Georg. Metoch.* 4–8 C 11 om. V 4 ὅσιος M | ἐπίσκοπος + τοῦ T edd. | σταλεῖσιν post ἀνατολῆς M | ἀπὸ] ἐκ H 6 καὶ οἰκουμενικὸν om. H | συντίθεμαι M 7 ἐνδέχομαι H 9 ὁ θεοφιλέστατος om. V | διάκονος] ἐπίσκοπος T 9–10 καὶ τὸν τόπον – Σαρδανίας om. V 10 exspectaueris ἀρχιεπισκόπου (cf. p. 18,28 et Bischofslisten p. 43), sed mendum, quod saepius occurrit (cf. e.g. p. 86,1), potius notariis tribuendum | Σαρδονίας M Σαρδινίας ed.Rom.* | εἶπεν post Ἀληθὲς V 12 ἁγιωτάτου + ἡμῶν V 12–13 καὶ μακαριωτάτου om. V 13–15 τῆς βασιλευούσης – ἀνταποσταλέντα] Ταρασίου καὶ τὰ παρὰ τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων ἀποσταλέντα τῷ V 14 ἀρχιερεῖς] ἱερεῖς H | ἀπέστειλε H 15 ἀνταποσταλέντα + τῷ M (τῷ habet etiam V, uide supra) 17 τῇ εὐωδίᾳ om. V | κατήρδευσαν HV M: κατήρδευσε T edd., sed cf. infra ἐξιάσαντο 18 τῇ ῥωστικῇ – διδασκαλίας om. V | ἰάσαντο M | τούτοις post ἴσα V 19 ἴσα ed.Rom.* | ἐνδέχομαι H ἀσπάζομαι V | περιπτύσσομαι] προσκυνῶ V | σεπτὰς] ἁγίας V 19–21 κατὰ τὴν ἀρχῆθεν – σύνοδον om. V 20 παράδοσιν – ἐκεῖνο συνέδριον (συνέδριον ἐκεῖνο M) H M: παράδοσιν, δηλαδὴ τὴν ἀποστολικήν, ἐκεῖνο δὲ τὸ συνέδριον T edd., sed cf. lat. | ἕβδομον H 21 παρεπλήρωσαν H | τὰ αὐτὰ αὐτῷ] μὴ οὕτως V | αὐτῷ (sc. συνεδρίῳ) om. H (cf. lat.), exspectaueris αὐτῇ (sc. συνόδῳ), cf. p. 276,14 | φρονοῦντας αὐτῷ M 22 ἀποπέμπομεν V 23 πρεσβύτερος M (cf. B 12, E 13, F 12): ἐπίσκοπος HV T | καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τῆς μητροπόλεως om. V 24–26 τοῖς σταλεῖσι – πατριάρχην] οὕτως κἀγὼ V 26 καὶ ἐμμένω om. V 26–27 ἀναθέματι παραπέμπω] ἀναθεματίζω V 28–29 Νικόλαος – ὁμοίως] Ὁ καθηγούμενος τῆς Ἄπρου εἶπεν· Οὕτως κἀγὼ ποιῶ V 28 μονῆς om. T edd., sed cf. lat. | Ἄπρω M

sed perfecta identitas, ita ut unum utraeque sint, id est plenae omni horthodoxia. propter quod et ego ita confiteor et alienos reor eos qui ita non sentiunt.

11. Nicephorus sanctissimus episcopus Dyrrachii dixit: Destinatis ab orientis summis sacerdotibus horthodoxis litteris ad Tarasium sanctissimum patriarcham assentior et concordo et eorum quae confessi sunt expositionem recipio, et eos qui ita non sentiunt anathematizo.

12. Epiphanius deo amabilis diaconus ecclesiae Catanae et locum retinens Thomae sanctissimi episcopi Sardiniae dixit: Verum est quia *faua mellis sunt uerba bona, dulcedo autem eorum sanitas animae*, sicut scriptum est. igitur ecce et synodicae litterae quae modo lectae sunt sanctissimi regiae Constantinopoleos archiepiscopi nouae Romae quas ad orientis horthodoxissimos summos sacerdotes transmisit et illae quae ab ipsis rescriptae sunt dulci ac odorifero fauo fidei sanctorum patrum Rom. 457 efflorentes omnium nostrum intelligibiles sensus suauitate rigauerunt et animo in fide claudicantes robusta horthodoxi uirtute magisterii sanauerunt. quapropter et ego his paria sapiens admitto et amplector uenerabiles imagines secundum antiquam consuetudinem. et illud apostaticum reuera concilium, quod quidam etiam septimam non iure, sed desipientes nuncupant synodum, necnon et eos qui idipsum sapiunt terribilibus transmitto anathematibus.

13. Leo sanctissimus praepositus et locum retinens metropoleos Sides dixit: Gratia La.-Co. 191 Christi ueri dei nostri destinatis litteris ab orientis summis sacerdotibus ad Tarasium sanctissimum archiepiscopum et patriarcham annuo et permaneo, et qui ita non sapiunt anathemati transmitto.

14. Nicolaus reuerentissimus monachus et egumenus monasterii Apri et locum Ha. 155 retinens metropoleos Tyanensium promulgauit similiter.

P VE

1 unum] *fort.* <atque idem> *ex gr. supplendum* | omni *om.* P 2 eos] esse *ed. Rom.* ex* F 3 Dyrrachii *ed. Reg. (cf. A 10 etc.)*: Dirrachii P Dirachii VE Dyrrhachii *ed. Rom.* 7 Katanę P | tenens *ed. Rom.* ex* F 8 sanctissimus P V^{ac} (u *in* i *mut.* V^{x}) | episcopus P | faua (~ κηρία)] faui *ed. Reg.** fauus *Vulg.* 9 igitur ecce] *fort.* ecce igitur *coll. gr.* 12 illę quę P: ille que VE (*corr.* F) | fidei] *fort.* fidei <horthodoxae>, *cf. gr.* 15 ego *om.* P 19 praepositus ~ πρεσβύτερος? *Anast. fort. legit* ἡγούμενος | Sides P^{pc} VE (~ Σίδης): Sedes P^{ac} (e^{1} *exp.*, i *superscr.* P^{c}) Sidae *ed. Rom.* ex* F 21 et^{3} + eos *ed. Rom.** 23 eguminus V tegumenus *(sic)* E

Ma. 1151 15. Γρηγόριος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας εἶπε· Τοῖς σταλεῖσι γράμμασιν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς παρὰ τῶν αὐτόθι ἀρχιερέων πρὸς Ταράσιον τὸν ἁγιώτατον καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην στοιχῶ, καὶ ἀποδέχομαι καὶ ἀσπάζομαι τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας, καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθέματι ὑποβάλλω.

16. Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κατάνης εἶπεν· Οἷς ὁ τῆς εὐσεβείας μεμελέτηται τρόπος, τούτοις δήπου πάντως καὶ ὁ τῆς ὀρθοδόξιας διαλάμπεται λόγος. εἰκότως τοίνυν καὶ ἡ ἐμὴ βραχύτης τοῖς ἀναγνωσθεῖσιν ἱεροῖς καὶ συνοδικοῖς γράμμασι τοῦ ὁσιωτάτου καὶ μακαριωτάτου τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων ἀρχιπροέδρου Ταρασίου, ἃ πρὸς τοὺς τῆς ἑώας ἐξαπέστειλεν, ἔτι γε μὴν καὶ τοῖς παρ' αὐτῶν πρὸς αὐτὸν ἀποσταλεῖσι νουνεχῶς τὸ τῆς διανοίας ἐνερείσας ὄμμα κατὰ πάντα τῇ τῶν ἁγίων πατέρων συμφωνοῦντα ὀρθοδόξῳ πίστει διὰ τῆς ἀναγνώσεως ἔγνων. διὸ τὰ αὐτὰ αὐτοῖς φρονῶν ἀποδέχομαι καὶ ἀσπάζομαι τὰς ἱερὰς καὶ σεπτὰς εἰκόνας· προδήλως τὴν γεγονυῖαν καινοτομίαν τῆς θρυλλουμένης ἑβδόμης ψευδοσυνόδου καὶ τοὺς τὰ αὐτὰ αὐτῇ φρονοῦντας τοῖς ἀναθεματισμοῖς ἀποπέμπομαι.

17. Ἀναστάσιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νικοπόλεως Παλαιᾶς Ἠπείρου εἶπε· Σύμφωνα ὁρῶν τὰ συνοδικὰ γράμματα Ταρασίου τοῦ ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου καὶ τὰ ἀντίγραφα αὐτῶν τὰ ἀπὸ τῶν τῆς ἀνατολῆς ἀρχιερέων, συντίθεμαι αὐτοῖς καὶ ὁμολογῶ οὕτως φρονεῖν καὶ μέχρι τέλους ἄτρωτος διαμένειν, καὶ ἀποδέχομαι καὶ ἀσπάζομαι τὰς σεπτὰς καὶ ἱερὰς εἰκόνας, καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας τῷ ἀναθέματι ὑποβάλλω.

18. Ἰωάννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ταυρομενίου εἶπεν· Ὥσπερ *ἓν φρονοῦντες* ἐληλύθαμεν, οὕτως καὶ ἓν λέγειν ἐδιδάχθημεν. συμφώνων τοίνυν οὐσῶν τῶν ὑπ-
Rom. 458 αναγνωσθεισῶν συνοδικῶν κεραιῶν Ταρασίου τοῦ ἁγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου τῶν σταλεισῶν παρ' αὐτοῦ πρὸς τοὺς τῆς ἑῴας ἁγιωτάτους ἀρχιερεῖς καὶ

---

21 Phil. 2,2

---

10 τὸ τῆς διανοίας ἐνερείσας ὄμμα cf. Cyr. comm. in Ioh. p. 401,11–12 Pusey I 21–22 Ὥσπερ – ἐδιδάχθημεν ~ Conc. Ephes., ACO I 1,2 p. 17,24–25

5–12 Οἷς – ἔγνων = Georg.Metoch. hist. dogm. III c. 97,1–12 Cozza-Luzi 16–18 Σύμφωνα – συντίθεμαι = Georg.Metoch. hist. dogm. III c. 97,12–16 Cozza-Luzi 21–278,2 Ὥσπερ – πιστεύω = Georg.Metoch. hist. dogm. III c. 97,16–25 Cozza-Luzi

---

HV T M 5–12 = *Georg. Metoch.* 16–18 = *Georg. Metoch.* 21–278,2 = *Georg. Metoch.*

---

1 Γρηγόριος] series episcoporum abhinc perturbata et mutilata est, cf. Bischofslisten p. 13 | ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. V 1–4 εἶπε – ὑποβάλλω] οὕτως ἐξεφώνησεν V 2 ἀπὸ] ἐκ H | Ταράσιον om. ed.Rom. (corr. ed.Reg.) 3 ἐνδέχομαι H 5 ὁ ὁσιώτατος om. V 5–12 Οἷς – ἀποδέχομαι] Τὰ ἴσα τούτων μου τῶν ἁγίων δεσποτῶν καὶ τὰ ἀναγνωσθέντα γράμματα τοῦ τε ἁγιωτάτου ἡμῶν δεσπότου Ταρασίου καὶ τὰ παρὰ τῶν ἀνατολικῶν σταλέντα ἀρχιερέων χάριτι τοῦ θεοῦ φρονῶ κἀγὼ V 6 πάντως om. H 9 Ταρασίου om. *Georg. Metoch.* 10 πρὸς αὐτὸν post ἀποσταλεῖσι *Georg. Metoch.* | ἐνερείσασα T *Georg. Metoch.* edd. 11 συμφωνοῦντα sc. τὰ γράμματα 11–12 ἔγνω ed.Rom.* ex lat. 12 ἐνδέχομαι H | καὶ ἀσπάζομαι om. ed.Rom.* | ἱερὰς καὶ om. V 12–13 σεπτὰς] ἁγίας V 13–14 προδήλως – ἀποπέμπομαι] τὴν δὲ ἕβδομον σύνοδον (sic) καὶ τὰ αὐτῆς πάντα ἅμα τοῖς φρονοῦσι τὰ αὐτῆς τῷ ἀναθέματι καθυποβάλλω V 13 προδήλως + τε ed.Rom.*, sed cf. lat. et supra p. 274,20 14 αὐτῇ φρονοῦντας T: αὐτοῖς φρονοῦντας H φρονοῦντας αὐτῇ M | τοῖς om. H | ἀποπέμπω H 15 ὁ ὁσιώτατος om. V 15–20 Παλαιᾶς – ὑποβάλλω] τὰ ὅμοια ἐξεφώνησεν V 16 Ταρασίου γράμματα H | Ταρασίου + τε M *Georg. Metoch.* 17 ἀπὸ] ἐκ H 18 διαμεῖναι H 19 ἐνδέχομαι H 19–20 τοὺς ... φρονοῦντας] τοῖς ... φρονοῦσιν H 20 τῷ om. H 21 ὁσιώτατος om. V | Ταυρομενείας H | Ὥσπερ + τὸ V ὡς *Georg. Metoch.* 22 οὐσῶν τοίνυν συμφώνων V 23 συνοδικῶν om. V | ὁσιωτάτου T edd. 24 τῶν σταλεισῶν – ἀρχιερεῖς om. V | σταλλέντων (sic) H | παρ' αὐτοῦ] παρὰ τοῦ T 24–278,2 καὶ τῶν – συνόδων] καὶ τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων V

15. Gregorius sanctissimus episcopus <Neo>caesariae dixit: Destinatis litteris a summis sacerdotibus qui in oriente sunt ad Tarasium sanctissimum archiepiscopum et patriarcham consentio, et admitto atque saluto sanctas imagines ac uenerabiles iconas, et qui ita non sapiunt anathemati summitto. Ma. 1152

16. Theodorus sanctissimus episcopus Catanae dixit: Qui pietatis meditantur modum, his utique et horthodoxiae sermo refulget. competenter igitur et mea breuitas lectis sacris ac synodicis litteris sanctissimi et beatissimi reginae ciuitatum summi praesulis Tarasii, quas ad eos qui in eoo sunt transmisit, nihilominus et his quae ab eis ad ipsum directae sunt, intentae mentis uisum infigens per omnia sanctorum patrum concordantes horthodoxae fidei per lectionem cognoui, ideoque haec cum illis sentiens recipio et saluto sacras et uenerabiles iconas, manifeste uocum nouitatem, quae facta est synodi quae septima susurrando dicitur, necnon et eos qui cum illa sapiunt anathematismis transmitto. PL 129,270

17. Anastasius sanctissimus episcopus Nicopoleos ueteris Epiri dixit: Concordantes intuens synodicas litteras Tarasii sanctissimi patriarchae et rescripta earum quae ab orientis summis sacerdotibus missa sunt, consentio illis et confiteor ita sapere et usque in finem innocuus permanere, et recipio et saluto uenerabiles et sacras iconas, et qui ita non sapiunt anathemati summitto.

18. Iohannes sanctissimus episcopus Tauromeniae dixit: Sicut *unum sentientes* conuenimus, ita et unum dicere didicimus. concordantibus igitur synodicis apicibus Tarasii sanctissimi patriarchae, qui lecti sunt quique destinati fuerant ab eo ad eoi Rom. 458

P VE

1 Neocaesariae *ed. Rom.*: Caesariae P V (sa V^1 *s.l.*) Cesarie E 2–3 archiepiscopum et *om.* VE *edd.* 3 imagines *ed. Rom.*: ymagines VE *om.* P 4 et + eos *ed. Reg.** 5 Katanę P | meditatus V meditatis E 8 eoo *scripsi coll. gr. et p. 235,2*: eo *codd.* oriente *ed. Rom.** (*ex adnotatione* „i. in oriente" F^{2mg}) | nihilhominus *(sic)* P^{pc} (h *post* l *ins.* P^2 *s.l.*) nichilominus V | quae] que P E 10 cognoui H *(cf. gr.)*: cognouit P VE *edd.* | haec ~ τὰ αὐτὰ? *fort.* τὰ *deerat in Anastasii exemplari graeco* 10–11 cum illis haec *ed. Rom.** *ex* F 11 iconas + et *ed. Rom.** *non male, sed cf. gr.* 14 Epyri V Cypri E 15 sinodicas P 16–17 consentio – sapere] consentio ita sapere et consentio illis F *ed. Rom., corr. ed. Reg.* 17–18 et recipio – iconas *om.* V 21 eoi *scripsi coll. gr. et p. 235,2*: eo P^{ac} VE eos P^{pc} (s *add.* P^c) eoos F *ed. Rom.* orientis *ed. Reg.**

τῶν ἀντιγράφων τῶν παρ' αὐτῶν πρὸς αὐτὸν πεμφθέντων †πρὸς τὴν ἁγίαν καὶ ὀρθόδοξον πίστιν τῶν ἓξ οἰκουμενικῶν συνόδων† οὕτως κἀγὼ πιστεύω, ἀποδεχόμενος καὶ προσκυνῶν τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας, καὶ ἐν ταύτῃ τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει εὔχομαι ζήσας παραστῆναι *τῷ βήματι τοῦ* Χριστοῦ μετὰ παρρησίας, καὶ τοῖς μὴ οὕτως φρονοῦσιν ἀνάθεμα ἔστω.

19. Γρηγόριος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Πισινούντων ὁμοίως.

20. Νικήτας ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κλαυδιουπόλεως ὁμοίως.

21. Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Συλαίου ὁμοίως.

22. Μιχαὴλ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Συνάδων ὁμοίως.

23. Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μύρων ὁμοίως.

La.-Co. 193 24. Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἰκονίου ὁμοίως.

25. Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ῥόδου ὁμοίως.

26. Γεώργιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Πισιδίας ὁμοίως.

27. Εὐστάθιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Λαοδικείας ὁμοίως.

28. Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Πέργης ὁμοίως.

Ma. 1154 29. Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σελευκείας ὁμοίως.

30. Θεοφύλακτος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ τοποτηρητὴς τῆς Σταυρουπολιτῶν μητροπόλεως ὁμοίως.

31. Νικόλαος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἱεραπόλεως ὁμοίως.

32. Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Καρπάθου ὁμοίως.

33. Θεοδόσιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τοῦ Ἀμορίου ὁμοίως.

34. Χριστοφόρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Φάσιδος ὁμοίως.

35. Κύριλλος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Νικήτα ἐπισκόπου Γοτθίας ὁμοίως.

---

4 παραστῆναι – Χριστοῦ cf. Rom. 14,10

HV T M

1–2 πρὸς τὴν ἁγίαν καὶ ὀρθόδοξον πίστιν H M *Georg. Metoch.*: περὶ τῆς ἁγίας καὶ ὀρθοδόξου πίστεως T edd. non male (ex lat. nihil colligitur), sed πρὸς – συνόδων fort. est adnotatio quaedam marginalis in textum intrusa 2–3 οὕτως – προσκυνῶν] οὕτως πιστεύομεν καὶ προσκυνοῦμεν V 2–3 ἐνδεχόμενος H 3 καὶ σεπτὰς om. V 4–5 καὶ – ἀνάθεμα] καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθέματι καθυποβάλλω (ὑποβάλλω ed.Rom.*) T edd., sed cf. lat. 5 φρονοῦσιν ἀνάθεμα ἔστω] exspectaueris φρονοῦσιν ἀνάθεμα, sed cf. supra p. 268,17 6–24 C 19–35 om. V, in M hoc ordine leguntur: C 19, 21, 23, 25, 27, 29, 31, 33, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 35; cf. Bischofslisten p. 13 6 Πισινούντων H M (+ ἐξεφώνησεν M): Πισινοῦντος T edd. 8 Συλλαίου H Συλαίου + ἐξεφώνησεν M 10 Μύρων + ἐξεφώνησεν M 12 Ῥόδου + ἐξεφώνησεν M 13 Πισσιδίας H M 14 Λαοδικείας + ἐξεφώνησεν M 17 ὁ θεοφιλέστατος om. T edd. 17–18 καὶ – μητροπόλεως om. H 21 τοῦ om. M | Ἀμμορίου M Ἀμωρίου ed.Rom., corr. ed.Reg. 22 ἐπίσκοπος + τοῦ M | Φάσιδος + ἐξεφώνησεν M 23 ὁ εὐλαβέστατος om. T edd. | καὶ τὸν τόπον ἐπέχων H M: καὶ τοποτηρητὴς T edd.

sanctissimos summos sacerdotes, et rescriptis, quae ab illis ad ipsum destinata sunt, sanctae ac horthodoxae fidei sex uniuersalium synodorum, ita et ego credo, recipiens et adorans sanctas et uenerabiles imagines, et in hac horthodoxa fide opto uiuens astare *ante tribunal* Christi cum fiducia, et qui sic non sentiunt anathema sint.

19. Gregorius sanctissimus episcopus Pisinuntensium similiter.
20. Niceta sanctissimus episcopus Claudiopoleos similiter.
21. Basilius sanctissimus episcopus Sylaei similiter.
22. Michahel sanctissimus episcopus Synadensium similiter.
23. Theodorus sanctissimus episcopus Myrensium similiter.
24. Leo sanctissimus episcopus Iconii similiter. La.-Co. 194
25. Leo sanctissimus episcopus Rhodi similiter.
26. Georgius sanctissimus episcopus Pisidiae similiter.
27. Eustathius sanctissimus episcopus Laodiciae similiter.
28. Constantinus sanctissimus episcopus Pergae similiter.
29. Theodorus sanctissimus episcopus Seleuciae similiter. Ma. 1153
30. Theophylactus deo amabilis diaconus et uicarius Stauropolitensium metropoleos similiter.
31. Nicolaus sanctissimus episcopus Hierapoleos similiter.
32. Leo sanctissimus episcopus Carpathi similiter.
33. Theodosius sanctissimus episcopus Amorii similiter.
34. Christophorus sanctissimus episcopus Phasidis similiter.
35. Cyrillus reuerentissimus monachus et locum retinens Nicetae episcopi Gotthiae similiter.

P VE

1 sanctissimos – sacerdotes (~ ἁγιωτάτους ἀρχιερεῖς, *cf. p. 271,17 etc.*) P E: summos sacerdotes V sanctissimos sacerdotes *ed. Rom.** 2 ac] et *ed. Rom.** 3 hac] ac VE | uiuens opto *ed. Rom.* ex* F, *sed* uiuens ~ ζήσας *cum* astare *coniungendum* 4 fidutia P 5 Synuntensium V Sinuntensium E Pisinunthensium *ed. Rom., corr. ed. Reg.* 6 *C 20 om.* V 7 Sylaei *ed. Rom.*: Silei P Sylley V Sillegi E 8 Michael *ed. Rom.** | Sinadensium E *om.* V 9 Myrensium *ed. Rom.*: Mirensium *codd.* 10 Yconii VE 11 *C 25 om.* E 13 Eustatius P Eustachius E | Laodiciae *ed. Rom. (cf. B 19 etc.)*: Lauditiae P Laudiciae V^{pc}E Saudiciae V^{ac} (L *ex* S *corr.* V^{1}) 14 *C 28 om.* V | Pergae *ed. Rom.*: Perge P E 15 Seleutiae P 19 Carpathi *ed. Rom.*: Karpathisi P Carparthisi VE 20 Theodosius] Theodorus *ed. Rom.* ex* F | Amorii] Phasidis P^{ac} (*sublin. et* Amorii *superscr.* P^{c}) Ammorii *ed. Rom., corr. ed. Reg.* 21 Phasidi VE 22 Kyrillus P Cirillus E | reuerentissimus P: sanctissimus et reuerentissimus VE, *om. ed. Rom.** | tenens *ed. Rom.** | Gothiae VE

Ha. 157 Οἱ λοιποὶ ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι ἐξεφώνησαν· Πᾶσα ἡ κατὰ χάριν Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ φιλευσεβὲς θέσπισμα τῶν γαληνοτάτων καὶ ὀρθοδόξων ἡμῶν βασιλέων συναθροισθεῖσα ἁγία σύνοδος τὴν γενομένην ἀναφορὰν παρὰ Ἀδριανοῦ πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πρὸς τοὺς ὀρθοδοξοτάτους ἡμῶν βασιλεῖς καὶ τὸν νυνὶ ἀναγνωσθέντα χάρτην, ὅρον ὀρθοδοξίας τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ταρασίου ὄντα, καὶ τὰ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς ἀναπεμφθέντα πρὸς τὴν αὐτοῦ μακαριότητα παρὰ τῶν ἀρχιερέων γράμματα ἀποδεχόμενοι στοιχοῦμεν, καὶ ἀσπαζόμεθα καὶ τιμητικῶς προσκυνοῦμεν τὰς ἱερὰς καὶ σεβασμίους εἰκόνας, καὶ τὸν κατ' αὐτῶν γενόμενον ψευδοσύλλογον ἐπὶ καθαιρέσει τούτων ἀνασκάπτοντες τῷ ἀναθέματι παραπέμπομεν. ἀλλ' ὁ θεὸς φυλάξει τοὺς δεσπότας ἡμῶν τοὺς ἀγαθοὺς καὶ τὸν ἁγιώτατον πατριάρχην.

Rom. 459 Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἡ φιλονεικία πέπαυται καὶ *τὸ μεσότοιχον* ἦρθη *τῆς ἔχθρας*· ἀνατολὴ γάρ, δύσις, ἄρκτος καὶ μεσημβρία *ὑπὸ ζυγὸν ἕνα* καὶ μίαν συμφωνίαν γεγόναμεν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Δόξα σοι ὁ θεὸς ὁ ἑνώσας ἡμᾶς.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Χάρις τῷ εἰρηνοποιῷ Χριστῷ τῷ ἀληθινῷ θεῷ ἡμῶν σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εὐφήμησε· Πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων. Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης μεγάλων βασιλέων καὶ αὐτοκρατόρων πολλὰ τὰ ἔτη. ὀρθοδόξων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη. τοὺς φύλακας τῆς πίστεως, κύριε, φύλαξον. τοὺς ὑπερασπιστὰς τῆς ἐκκλησίας, κύριε, κράτυνον. νέου Κωνσταντίνου καὶ νέας Ἑλένης αἰωνία ἡ μνήμη. εἰρηναίαν, κύριε, ζωὴν αὐτοῖς. τῶν πατριαρχῶν πολλὰ τὰ ἔτη. τῆς ἱερᾶς συγκλήτου πολλὰ τὰ ἔτη.

12–13 cf. Eph. 2,14 **13–14** Soph. 3,9

12–13 φιλονεικία – ἔχθρας ~ Conc. Chalc., ACO II 1,3 p. 34,20–21

1–8 Οἱ – ἀσπαζόμεθα = Georg.Metoch. hist. dogm. III c. 97,25–37 Cozza-Luzi

---

HV T M **1–8** = *Georg. Metoch.*

---

1 Οἱ] Καὶ οἱ HV Οἱ δὲ *Georg. Metoch.* **1–11** Οἱ λοιποὶ – πατριάρχην] haec uerba, postquam catalogus episcoporum perturbatus atque mutilatus est, inserta esse arbitror; cf. Bischofslisten p. 13 **2–3** καὶ φιλευσεβὲς – βασιλέων om. V **2** φιλευσεβοῦς θεσπίσματος H **3** ἡμῶν post βασιλέων H, post γαληνοτάτων ed.Rom.* **4** ὀρθοδόξους T edd. **5–6** μακαριωτάτου om. V **6** ἀπὸ] ἐκ H **6–7** πεμφθέντα V **7** πρὸς – ἀρχιερέων om. V | ἐνδεχόμενοι H **9** τὸν] τὸ T | κατ'] κατὰ H **10** ἀναθέματι] ἀναθεματισμῷ V | φυλά(σσοι)? T φυλάξοι ed.Rom.* **12** ἔφη V | φιλονικία V **13** δύσις + καὶ V **15** ἁγία om. V **16** Ταράσιος om. V | ἁγιώτατος om. V **18** ἁγία om. V **19** Εἰρήνης + τῶν V **19–20** ὀρθοδόξων – ἔτη om. T **22** εἰρηναίαν – αὐτοῖς om. V

Reliqui sanctissimi episcopi promulgauerunt: Tota sancta synodus, quae per gratiam Christi ueri dei nostri et amatricem pietatis sanctionem tranquillissimorum et horthodoxorum imperatorum nostrorum congregata est, relationem quae facta est ab Hadriano papa senioris Romae ad horthodoxissimos imperatores nostros, et chartam diffinitionis horthodoxiae sanctissimi et beatissimi patriarchae Tarasii quae nunc lecta est, atque litteras quae ad beatitudinem eius ab orientis summis sacerdotibus missae sunt, recipientes consentimus, et salutamus et honoranter adoramus sacras et colendas iconas, et pseudosyllogum quod contra eas factum est in distructionem harum effodientes anathemati mittimus. sed deus conseruet dominos nostros bonos et sanctissimum patriarcham. PL 129,271 Ha. 158

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Contentio quieuit et *medius paries* sublatus est *inimicitiae*. oriens, occidens, septentrion et mesembria *sub iugo uno* et una consonantia facti sumus. Rom. 459

Sancta synodus dixit: Gloria tibi, deus, qui unisti nos.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Gratias pacifico Christo uero deo nostro cum patre et spiritu sancto in saecula. amen.

Sancta synodus laudauit: Multos annos imperatorum. Constantini et Hirenae magnorum imperatorum et principum multos annos. horthodoxorum imperatorum multos annos. custodes fidei, domine, serua. auxiliatores ecclesiae, domine, serua. noui Constantini et nouae Helenae aeterna memoria. pacificam, domine, uitam eis. patriarcharum multos annos. sacri senatus multos annos.

Explicit actio tertia.

P VE

---

1 Reliqui + omnes V^{1-2} *s.l.* | episcopi + atque omnes monasticae dignitatis (dignitates *ed. Rom.*) V *ed. Rom.*, atque – dignitates *uncis inclusit ed. Reg.** | sancta *om. ed. Rom.** 4 cartha VE 5 diffiniitionis horthodoxae *(sic)* V diffinitio orthodoxae E orthodoxae definitionis *ed. Rom.** | quae] que P E 8 pseudosillogum VE | quod P V *(cf. p. 163,14)*: quis E qui F^2 *edd.* | eos VE | factus F^2 *edd.* | dustructionem *(sic)* V destructionem *ed. Rom.** *ex* F 9 harum] earum *ed. Rom.** | deus + omnipotens VE *edd., sed cf. gr.* 11 Contentio – *Act. IV 3 C 3* Cypri dixit *om.* P^{ac}, *suppl. folio 58 interposito eadem manus (i.e.* P^c*) quae scripsit f. 135^r–172^v* 12 est + in P | miniicitiae *(sic)* V inimicicie E | septemtrion VE septentrio *ed. Rom.* septemtrio *ed. Reg.* 14 deus] domine E *edd.* 17 Hirenae *scripsi coll. p. 1,6 etc.*: Heirenae *codd.* Irenae *ed. Rom.** 18–19 horthodoxorum – annos *om.* P 19 custodes – serua *post l. 20* serua E *edd.* 20 eterna VE 21 uitam + da *ed. Rom.**, *sed cf. gr.* 22 Explicit actio tertia *deest in gr., om. ed. Reg.**

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:34 PM

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

SVB AVSPICIIS

ACADEMIAE SCIENTIARVM BAVARICAE

EDITA

SERIES SECVNDA

VOLVMEN TERTIVM

PARS ALTERA

DE GRUYTER

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:34 PM

CONCILIVM VNIVERSALE NICAENVM SECVNDVM

CONCILII ACTIONES IV–V

EDIDIT

ERICH LAMBERZ

DE GRUYTER

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:34 PM

ISBN 978-3-11-027274-1
e-ISBN 978-3-11-027280-2

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

A CIP catalog record for this book has been applied for at the Library of Congress.

Bibliografische Information der Deutschen Nationalbibliothek

Die Deutsche Nationalbibliothek verzeichnet diese Publikation in der Deutschen Nationalbibliografie; detaillierte bibliografische Daten sind im Internet über http://dnb.dnb.de abrufbar.

© 2012 Walter de Gruyter GmbH & Co. KG, Berlin/Boston

Druck und buchbinderische Verarbeitung: Hubert & Co. GmbH & Co. KG, Göttingen
∞ Gedruckt auf säurefreiem Papier

Printed in Germany

www.degruyter.com

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:34 PM

INHALT

EINLEITUNG VII
Zusätzliche Testimonia in den Handschriften H und V XIII
Die griechischen Florilegien zur Bilderverehrung XV
Zur Anlage der Edition XXIV
Verzeichnis der abgekürzt zitierten Literatur XXVII

CONSPECTVS SIGLORVM ET EDITIONVM XXXII

ACTIO QVARTA 282
(PS.)GREGORII II. PAPAE EPIST. AD PATR. GERMANVM I. 430
GERMANI I. PATR. EPIST. AD IOHANNEM EP. SYNADORVM 442
GERMANI I. PATR. EPIST. AD CONSTANTINVM EP. NACOLIAE 450
GERMANI I. PATR. EPIST. AD THOMAM EP. CLAVDIVPOLEOS 452
SVBSCRIPTIONES EPISCOPORVM ET HEGVMENORVM 488

ACTIO QVINTA 532

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:34 PM

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:34 PM

EINLEITUNG

Für die vierte und fünfte Sitzung des Konzils, deren Edition in diesem Band vorgelegt wird, ist die Vielzahl der verlesenen Testimonia und Dokumente kennzeichnend. Darüber hinaus enthält die vierte Sitzung eine erste grundsätzliche Stellungnahme des Konzils zur Bilderfrage, die sogenannte ‚Ekphonesis' (p. 482,1–486,26),[1] an die sich eine umfangreiche Subskriptionsliste anschließt (p. 488,1–530,27), in der auch die anwesenden Äbte unterzeichnen.[2]

Für die in den beiden Sitzungen zitierten Texte, die nicht in direkter Überlieferung, sondern nur in den Akten und – in unterschiedlichem Maße – in den Florilegien zur Bilderverehrung bezeugt sind, wird hier zum ersten Mal eine kritische Edition vorgelegt. Dazu zählen die drei Briefe des Patriarchen Germanos I. (p. 442,6–478,20), wohl die wichtigsten Dokumente zu den Anfängen des Bilderstreits, ebenso der in den Akten Papst Gregor II. zugeschriebene[3] Brief an Germanos (p.

---

1 Dazu ausführlich Uphus 72–81 mit griechischem Text und deutscher Übersetzung.

2 Zu den Bischöfen und ihren Bistümern vgl. Lamberz, *Bischofslisten*, zu den in den Subskriptionen der Äbte genannten Klöstern Janin 427–441. Mehrere Abschnitte der vierten und fünften Sitzung finden sich in italienischer Übersetzung mit Anmerkungen in: *Vedere l'invisibile. Nicea e lo statuto dell'Immagine.* Presentazione e cura di L. Russo, traduzione di C. Gerbino, note di C. Gerbino / M. Re, appendici di M. Andaloro / M. Re / C. Valenziano (Aesthetica 47), Palermo ²1999, 29–56; vgl. auch die Übersetzungen einzelner Testimonia bei C. Mango, *The Art of the Byzantine Empire 312–1453. Sources and Documents*, Englewood Cliffs 1972.

3 Gouillards vielfach übernommene These, der Brief sei Germanos selbst zuzuweisen, ist nicht haltbar, wie vor allem Stein 89–137 gezeigt hat. Gegen eine solche Zuweisung sprechen nicht nur die offenkundig römischen Elemente des Briefes, sondern auch Mängel und Mißverständnisse in der Wiedergabe der direkt oder indirekt aus dem Brief des Germanos an Thomas von Klaudiupolis zitierten Stellen, ebenso die des von Germanos selbst nicht zitierten Kanons 82 des Trullanums (p. 434,13–18; vgl. Uphus 163–174, der die Abweichungen allerdings als beabsichtigt zu erklären versucht). Speck, *Artabasdos* 155–178 hat gegen Stein gezeigt, daß der Brief weder mit der Usurpation des Artabasdos in Zusammenhang gebracht noch Papst Zacharias zugeschrieben werden kann, sondern eine Kompilation von Texten unterschiedlicher Herkunft ist. Nur Anfang und Schluß des Briefes gehen nach seiner Auffassung auf Papst Gregor II. zurück. Es scheint jedoch, daß auch diese Rahmenteile aus unterschiedlichen Quellen stammen, wie Unklarheiten und Widersprüchlichkeiten nahelegen (vgl. den kritischen Apparat zu p. 440,11 und 440,19–20). Gegen Speck ist auch daran festzuhalten, daß der Brief dem Konzil in der überlieferten Form vorgelegt und nicht erst nach 787 um den bildertheologischen Mittelteil erweitert worden ist. Die Kompilation dürfte am ehesten in die Zeit Papst Stephans III. (768–772) gehören, unter dessen Pontifikat auch das mit der Bilderfrage befaßte Konzil von 769 stattfand. Die Zuschreibung an Gregor II. ist wohl damit zu erklären, daß dem Konzil ein Dokument aus Rom zu den Anfängen des Bilderstreits vorgelegt werden sollte, das man den Briefen des Germanos gleichwertig an die Seite stellen konnte (so auch Thümmel, *Konzilien* 168 Anm. 818; vgl. auch unten Anm. 48). Eine Entstehung der Kompilation unmittelbar vor dem Konzil in Konstantinopel (so Thümmel, *Konzilien* 167–168) ist meines Erachtens aus inhaltlichen und sprachlichen Gründen auszuschließen. Auch wenn, wie wahrscheinlich, der Text von vornherein in Griechisch verfaßt sein sollte, so scheint der Verfasser doch kein muttersprachlicher Grieche gewesen zu sein. Indizien dafür bietet neben sprachlichen Besonderheiten auch der Wortlaut einiger Bibelzitate (z. B. p. 438,2–4). Vgl. auch den Quellenapparat zu p. 430,4–442,2 und die dort angegebene Literatur, außerdem Uphus 163 Anm. 113 und D. Stein, *Germanos I. (715–730)*, in: R.-J. Lilie (Hrsg.), *Die Patriarchen der ikonoklastischen Zeit* (Berliner Byzantinistische Studien 5), Frankfurt a. M. u. a. 1999, 9 mit Anm. 22.

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:35 PM

430,4–442,2), die beiden Briefe des Neilos von Ankyra (p. 330,14–332,26 und 334,18–336,22), Ps.-Bas. epist. ad Iul. (p. 402,1–12), Photin. vita Ioh. Ieiun. (p. 414,4–420,23), Sym. Styl. Iun. epist. ad Iust. (p. 536,8–540,6), Ioh. Thess. serm. c. gent. (p. 542,1–544,17) und die *Narratio* des Johannes von Jerusalem (p. 590,23–594,23). Von den umfangreicheren Texten sind bis jetzt lediglich die Exzerpte aus Leontios von Neapolis (Déroche) und aus den apokryphen Johannes-Akten (Junod/Kaestli) unter Berücksichtigung der Aktenüberlieferung kritisch ediert. Für eine Reihe von Testimonia tritt die Bezeugung in weiteren Werken hinzu, unter denen vor allem die drei Bilderreden des Johannes von Damaskos[4] und die Schriften des Patriarchen Nikephoros[5] zu nennen sind. Die vorliegende Edition ist bestrebt, alle relevanten Bezeugungen der Texte zu erfassen und in den Apparaten zu dokumentieren. Dies hat einen teilweise erheblichen Umfang vor allem des kritischen Apparats zur Folge, doch erschien dies im Interesse der weiteren Forschung an den Texten gerechtfertigt. Diese Art der Dokumentation wurde auch bei Texten durchgeführt, die in unterschiedlichen Fassungen überliefert sind.[6] In diesen Fällen ist jedoch keineswegs die Rekonstruktion eines ‚Originaltextes' aus den unterschiedlichen Fassungen angestrebt, sondern Ziel bleibt immer die Edition des Aktentextes, für dessen Rekonstruktion die Varianten anderweitiger Überlieferung im Einzelfall wichtige Anhalts-

4 Ein direkter überlieferungsgeschichtlicher Zusammenhang zwischen den Florilegien dieser Reden und den Konzilsakten, wie ihn Alexakis mehrfach postuliert hat, ist nicht erkennbar. Dies paßt auch zu der Beobachtung, daß die Werke des Damaszeners zur Zeit des Konzils in Konstantinopel nicht in Umlauf waren. Direkte Benutzung seiner Werke ist bezeichnenderweise nur in den Synodika des Patriarchen Theodoros von Jerusalem erkennbar, die in der dritten Sitzung als Anhang dem vorgeblichen Brief der orientalischen Patriarchen hinzugefügt sind (vgl. dazu die Einleitung zu Band I, LIV–LVI mit Anm. 255). Überdies ist die Echtheit dieser Florilegien, insbesondere der dritten Rede, durchaus fraglich (vgl. dazu Kotters Einleitung zur Edition S. 24–33 und Speck, *Adversus Iudaeos* 160–162; dens., *Interpolationen* 103 Anm. 269 mit weiteren Verweisen). Die Unterschiede in Umfang und Wortlaut der zitierten Testimonia zwischen imag. I/II einerseits und imag. III andererseits sind beträchtlich. Dies schließt nicht aus, daß in imag. III auch ältere Fassungen zitiert werden als in den Akten (zu imag. III 125 vgl. Lamberz, *Studien* 23–26 und den Quellenapparat zu Act. II p. 161,1–5). Die Echtheit vor allem der dritten Rede, deren Text und Florileg fast ausschließlich in der Hs. *D* (13. Jh.) überliefert ist, müßte neu untersucht werden.

5 Featherstone geht in der Einleitung zu seiner Edition der *Refutatio* (XXII–XXIII) davon aus, daß Nikephoros diejenigen Testimonia, die sich auch in den Akten finden, von dort übernommen hat. Diese Annahme trifft in mehreren Fällen jedoch nicht zu: Der Text des Asterios (p. 304,1–308,4) stammt offenbar aus der direkten Überlieferung (möglicherweise aus einer Vorlage der Hss. *DS*). Auch die Texte Chrys. pan. Melet. (p. 290,13–19; die Nähe zu *Pa Ma* ist auffällig), Leont. Neap. c. Iud. (p. 348,18–370,3; vgl. dazu Déroche[2] 448–450), Bas. spir. (p. 398,5–10) und Bas. c. Sab. (p. 400,3–7) sind sicherlich nicht den Akten entnommen. Eine Abhängigkeit von der Aktenüberlieferung ist nur bei Sev. Gabal. legisl. (p. 292,8–14) wahrscheinlich, bei Nil. Anc. epist. ad Olymp. (p. 334,18–336,17) und Ps.-Bas. in Barl. (p. 412,14–414,2) möglich. In den übrigen Fällen reichen die Indizien für eine Beurteilung nicht aus. Nikephoros hat bei der Anführung des gleichen Testimoniums in seinen Schriften auch mehrfach unterschiedliche Quellen benutzt; vgl. etwa die Exzerpte aus Nil. Anc. epist. ad Olymp. in der *Refutatio* (c. 155,2–35) und in *Adversus iconomachos* (c. 14 p. 271,12–35 und p. 272,7–28).

6 Das Verfahren von Déroche und Junod/Kaestli, die verschiedenen Fassungen der von ihnen herausgegebenen Texte getrennt zu edieren, ist zweifellos sachgemäß, doch war dies in der vorliegenden Edition weder durchführbar noch wünschenswert, da hier der Text der Akten ediert werden soll, für dessen Rekonstruktion die sonstige Überlieferung nur dienende Funktion hat.

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:35 PM

punkte geben können.[7] Auch für eine Vielzahl der in direkter Überlieferung erhaltenen Texte liegt noch keine kritische Ausgabe vor, so etwa für den pseudo-athanasianischen Text zur Ikone von Berytos (p. 316,16–330,2) und die Exzerpte aus dem *Pratum spirituale* (p. 380,11–382,13 und p. 584,15–590,3). Die solchen Editionen entnommenen Angaben stehen zwangsläufig unter dem Vorbehalt, daß sie nach dem Erscheinen kritischer Ausgaben gegebenenfalls zu revidieren sein werden.[8]

Die Echtheit einiger in den Akten zitierter Texte ist umstritten, bei anderen stellt sich die Frage, ob ihr Originaltext späteren Veränderungen oder Interpolationen ausgesetzt gewesen ist.[9] Es kann nicht Aufgabe der vorliegenden Edition sein, diesen Fragen im einzelnen nachzugehen,[10] sondern sie hat lediglich zu prüfen, ob in den Akten selbst nachträgliche Änderungen oder Zusätze nachzuweisen sind. Paul Speck hat diesbezüglich immer wieder die Auffassung vertreten, daß umfangreiche Teile der Akten im 9. Jh. (nach 843) interpoliert worden seien. Diese Auffassung, die zu extremen Folgerungen führt,[11] ist zurückzuweisen.[12] Es finden sich jedoch eindeutige Indizien dafür, daß es zu Beginn des 9. Jh. eine zweite Redaktion der Akten gegeben hat, die man als ‚Tarasiosredaktion' bezeichnen könnte.[13] In der vierten Sitzung läßt

---

7 Daß der Aktentext der Testimonia, der ja selbst auf handschriftlichen Vorlagen beruht, Fehler enthält, die in der Edition nicht beseitigt werden dürfen, zeigen Stellen wie p. 300,15, wo das metrisch unmögliche εἰσκαλεῖταί auch anderweitig überliefert ist, also nicht erst in der Überlieferung der Akten entstanden sein kann; vgl. auch p. 352,23 und 402,3. Auch Fehler bei der Exzerpierung sind sicherlich nicht auf die Aktenüberlieferung zurückzuführen; vgl. den kritischen Apparat zu p. 372,6–7 und die in Anm. 32 genannten Stellen. Im Einzelfall ist die Entscheidung, ob Fehler in der Redaktion der Akten oder in der Überlieferung vorliegen, nicht immer leicht zu treffen; vgl. etwa p. 550,5.

8 In einigen Fällen war es möglich, die handschriftlichen Grundlagen der bisherigen Ausgaben zu überprüfen, so für das Exzerpt aus Ioh. Thess. serm. c. gent. (p. 542,1–544,17) den Vat. gr. 1990 (*Vt*), auf dem die Edition von A. Mai beruht; eine Kollation des Exzerptes verdanke ich Santo Lucà. Paris. lat. 1597 A (*Pr*), einziger relevanter Textzeuge und Grundlage für Werminghoffs nicht immer zuverlässige Edition des für die Bezeugung der ersten lateinischen Übersetzung so wichtigen Dossiers der Pariser Synode von 825, wurde vollständig neu verglichen.

9 Vgl. z. B. die Diskussion (Lit. bei Brubaker/Haldon 2011, 54–55; dazu M. Guscin, *The Image of Edessa* [The Medieval Mediterranean 82], Leiden/Boston 2009, 170–176) zur Erwähnung des Christusbildes von Edessa bei Evagr. hist. eccl. IV 27 (in den Akten p. 580,23–582,21 zitiert). Speck, *Interpolationen* 118–125 hält sie für eine Interpolation nicht nur bei Evagrios, sondern auch in den Akten. Daß der Text in den originalen Akten gestanden hat, zeigt jedoch ein Zitat aus der ersten lateinischen Übersetzung in den *Libri Carolini* IV 10 und im *Hadrianum* p. 23,7–9.

10 In Einzelfällen schien es sinnvoll, kurz darauf einzugehen; vgl. die Bemerkungen zu den Texten des Neilos von Ankyra im kritischen Apparat zu p. 332,15–16 und 336,9–14.

11 Wie im Falle der dritten Sitzung (vgl. die Einleitung zu Band I, Anm. 257) bleibt, wenn man Specks Auffassung folgt, von der fünften Sitzung so gut wie nichts übrig (das sieht auch Speck selbst: *Interpolationen* 125); vgl. auch unten den Abschnitt zum Protokoll der fünften Sitzung.

12 Vgl. dazu die grundsätzliche Stellungnahme in der Einleitung zu Band I, Anm. 125, 140 und 311 (mit Lit.). Die Ablehnung der Interpolationsthese Specks ändert nichts an der Tatsache, daß seine ausführlichen Erörterungen fast aller in diesem Band enthaltenen Texte zutreffende Beobachtungen enthalten und manches Problem überhaupt erst zum Vorschein bringen. Das unten stehende Literaturverzeichnis führt nur die im vorliegenden Band zitierten Arbeiten Specks an; eine Bibliographie seiner Publikationen bis 1999 findet sich in *Novum Millennium. Studies on Byzantine history and culture dedicated to Paul Speck, 19 December 1999*, ed. by C. Sode / S. Takács, Aldershot u. a. 2001, XI–XIX.

13 Siehe dazu Lamberz, *Bischofslisten* 28–30 und 35–36 und die Einleitung zu Band I, LII–LIV.

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:35 PM

sich dies an Änderungen und Zusätzen in der Subskriptionsliste,[14] in der fünften Sitzung an der Neufassung der *Narratio* des Johannes von Jerusalem erkennen.

Auf die *Narratio* (p. 590,23–594,23) ist hier kurz einzugehen,[15] da ihr in den griechischen Handschriften und in der Übersetzung des Anastasius überlieferter Text in der weiteren Tradition und in der neuzeitlichen Diskussion zu den Anfängen des Bilderstreits eine wesentliche Rolle gespielt hat. Es läßt sich zeigen, daß diese Fassung nicht die der originalen Akten gewesen sein kann, sondern das Ergebnis einer späteren Bearbeitung ist: Die ursprüngliche Fassung der *Narratio* spiegelt sich in dem Auszug aus der ersten lateinischen Übersetzung im Dossier der Pariser Synode von 825 wider.[16] Diese von der sonstigen Aktenüberlieferung stark abweichende Fassung ist mit Ausnahme des Schlusses (*et cetera*) nicht – wie in anderen Fällen – auf Kürzungen zurückzuführen, sondern stellt eine eigenständige und in sich schlüssige Version dar. Sie behandelt lediglich die Vorgänge im Kalifat, Auswirkungen der geschilderten Ereignisse auf den byzantinischen Bereich werden nicht erwähnt (bezeichnend ist, daß im Eingangssatz nur *ecclesiae Orientalium* genannt sind).[17] Ein expliziter Bezug zu Byzanz erscheint erst in der neuen, der zweiten Redaktion der Akten zuzuweisenden Fassung, in der die Umformung und Erweiterung des Textes zu offenkundigen Widersprüchen und Ungereimtheiten geführt hat, so etwa in der Formulierung πρὸ τοῦ φθάσαι ἐν τῇ γῇ ταύτῃ τὸ κακόν (p. 594,11),[18] die erst durch die Bezugnahme auf Byzanz hineingekommen ist, und in dem aus der ersten Fassung stammenden Satz καὶ αἱ μὲν εἰκόνες ἐν τῇ ἀρχαίᾳ αὐτῶν ἱδρύσει καὶ τιμῇ κατέστησαν (p. 594,20–21), der in der neuen Fassung sinnlos wird.[19] Die Erschließung der ursprünglichen Fassung der *Narratio* gibt auch wieder der Auffassung Raum, daß der Text möglicherweise schon auf der Jerusalemer Synode von 764 vorgetragen worden ist.[20]

---

14 Vgl. Lamberz, *Bischofslisten* 27–28 und 30–32.

15 Vgl. auch den Quellenapparat zu p. 590,23–594,23.

16 Der Text findet sich im lateinischen Testimonienapparat zu p. 591 und 595. Zur ersten lateinischen Übersetzung und zu ihrer Bezeugung vgl. die Einleitung zu Band I, XXXII–XXXV (mit Lit.).

17 Vgl. auch Speck, *Was für Bilder*, der aber die Fassung der Pariser Synode hier nicht berücksichtigt, obwohl dies seine gegenüber *Ich bin's nicht* 307–312 (vgl. 109–112) revidierte Auffassung hätte bestätigen können. Dort hatte er die Möglichkeit, daß der Text der Pariser Synode Wiedergabe der ersten lateinischen Übersetzung ist und somit der ursprünglichen Version der Akten entspricht, kurz in Betracht gezogen, dann aber wieder verworfen.

18 Der korrespondierende Text der Pariser Synode (*abhinc enim coeperunt corruptores imaginum inueniri*) entspricht genau der Ankündigung des Tarasios (p. 590,18–19). Wie die Begründung (p. 590,14–18) zeigt, soll die *Narratio* den angekündigten (p. 534,4–8), aber noch fehlenden Nachweis für die Bilderfeindlichkeit der Σαρακηνοί erbringen.

19 Daß *Pa* und die Übersetzung des Anastasius Bibliothecarius diese neue Fassung der *Narratio* wiedergeben, beweist ihre Abhängigkeit von der zweiten Redaktion der Akten. Auch in diesem Falle zeigt sich also, daß Anastasius nicht das nach Rom gesandte Isotypon der Akten, das Grundlage für die erste lateinische Übersetzung war, sondern einen griechischen Codex des 9. Jh. benutzt hat (siehe dazu die Einleitung zu Band I, LIII mit Anm. 245). Dies läßt sich auch im sonstigen Text der beiden Sitzungen an der Übernahme von Einschüben und Marginalien, die nicht aus der ursprünglichen Fassung der Akten stammen können, durch Anastasius erkennen; vgl. den kritischen Apparat zu p. 339,10 und 432,22.

20 So Melioranskij in seiner Edition der *Nuthesia* 98, anders Alexakis 208–209, dessen Argumente aber den Text der zweiten Redaktion der Akten voraussetzen; weitere Lit. zur *Narratio* bei Ro-

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:35 PM

Wie das Beispiel der *Narratio* zeigt, lassen sich Differenzen zwischen der ursprünglichen Fassung der Akten und ihrer zweiten Redaktion vor allem dort nachweisen, wo entsprechende Zitate aus der ersten lateinischen Übersetzung erhalten sind. Wo dies nicht der Fall ist, kann sich die Edition in der Regel nur auf den in den griechischen Handschriften und in der Übersetzung des Anastasius Bibliothecarius überlieferten Text der zweiten Redaktion stützen. Es muß dann grundsätzlich offenbleiben, ob dieser Text dem der originalen Akten entspricht.

Es überrascht nicht, daß auch im Laufe der weiteren Überlieferung Änderungen und Zusätze in den Akten vorgenommen worden sind. Sie sind einmal dem Zeitraum zuzuordnen, der zwischen der zweiten Redaktion und der gemeinsamen Vorlage der griechischen Handschriften und des griechischen Exemplars des Anastasius anzusetzen ist, sodann der Zeitspanne zwischen diesem Ausgangsexemplar (‚Praearchetypus') und dem Archetypus der griechischen Handschriften, den man kaum vor die Mitte des 9. Jh. datieren wird. Die nach der zweiten Redaktion erfolgten Änderungen beschränken sich jedoch, soweit erkennbar, auf kürzere Zusätze und in den Text eingedrungene Marginalien.[21] Problematisch bleibt die Einordnung der ‚achten' Sitzung in diese Entwicklung.[22] Geht man von der Annahme aus, daß dieser Bericht, der nur teilweise die Anforderungen an ein reguläres Protokoll erfüllt, ebenso zur zweiten Redaktion gehört wie der *Apologeticus* des Tarasios, die *Gesta ante synodum*, die den Akten vorangestellt sind (Band I, p. 8–17), und die Briefe des Tarasios[23] am Ende der Aktenüberlieferung, dann läßt sich die Frage, warum in der Handschrift M und bei Athanasius Bibliothecarius anstelle der nur in H V T überlieferten ‚achten' Sitzung der *Sermo laudatorius* des Epiphanios erscheint, kaum beantworten. Die Einfügung der ‚achten' Sitzung gehört also eher einer späteren Phase der Überlieferung an.[24] Auch die Zeit, in der die Differenzen zwischen dem lateinischen Originaltext des Briefes Hadrians I. an Konstantin und Irene (Act. II p. 119–173) und seiner griechischen Übersetzung (Act. II p. 118–162) entstanden sind, läßt sich nicht ohne weiteres festlegen. Da die lateinische Fassung des Briefes Hadrians an Tarasios (Act. II p. 175–187) weitgehend eine Retroversion aus dem Griechischen ist,[25] lassen die Bemerkungen des Anastasius zu diesem Brief keine Schlüsse auf den

---

chow 104–108, allgemein zur Thematik Brubaker/Haldon 2011, 113–117, wo Speck, *Was für Bilder* allerdings nicht berücksichtigt ist (vgl. Anm. 17).

21 Vgl. etwa den kritischen Apparat zu p. 370,13–14; 456,4–5; 458,4–5.22; 560,6–7.20; 572,14. Zu den in einer gemeinsamen Vorlage von H und V in der vierten Sitzung eingefügten Testimonia siehe unten.

22 Daß diese Sitzung nicht in den originalen Akten enthalten gewesen sein kann, halte ich nach wie vor für evident; vgl. *Bischofslisten* 28–29 und 35–36 sowie die Einleitung zu Band I, LII–LIV; Diskussion der Frage auch in den Rezensionen des ersten Bandes von H. Ohme, AHC 40, 2008, 217–218 und R. Price, BZ 103, 2010, 233–234.

23 Der erste Brief an Hadrian (Mansi 13, 458–462) stand jedoch schon in der ursprünglichen Fassung der Akten; vgl. *Bischofslisten* 35 mit Anm. 138.

24 Ähnliches gilt für den in den Drucken fehlenden Brief des Tarasios an die sizilischen Bischöfe (vgl. die Einleitung zu Band I, VII mit Anm. 2). Er ist vollständig in V und fragmentarisch in H und T erhalten, fehlt aber in M und bei Anastasius Bibliothecarius.

25 Anders Lamberz, „*Falsata*" 214–222, revidiert in der Einleitung zu Band I, XLVII–L; vgl. auch Ohme a. O. 216 und Price a. O. 233.

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:35 PM

Brief an die Kaiser zu. Aber auch unter dieser Voraussetzung dürften die Manipulationen am griechischen Text dieses Briefes in die Zeit des Photios zu datieren sein.[26]

Zu behandeln ist hier in aller Kürze auch das Protokoll der fünften Sitzung. Teile dieses Protokolls bieten in ihrer überlieferten Form erhebliche Verständnisprobleme:[27] Der logische Zusammenhang der Diskussion ist häufig unklar, einzelne Äußerungen bleiben nicht nur im Kontext, sondern als solche unverständlich, andere wirken völlig deplaziert.[28] Zu nennen sind vor allem die Abschnitte p. 540,12–15; 544,18–20; 548,1–6; 552,24–556,27; 578,12–580,15; 590,6–13.[29] Wie ist dieses Phänomen zu erklären? Sind die Gründe in der Überlieferung der Akten oder etwa gar bei den Redaktoren der Akten selbst zu suchen? Paul Speck hat als Erklärung die Hypothese vorgetragen, daß die Akten in einem stark beschädigten Exemplar ins 9. Jh. gelangt und dann (nach 843) recht und schlecht ergänzt worden seien. Er unterscheidet dabei bis zu vier Phasen der Interpolation.[30] Diese Hypothese ist jedoch nicht nur an sich unwahrscheinlich – man sollte erwarten, daß die Interpolationen wenigstens zu einem halbwegs sinnvollen Ergebnis geführt haben –, sondern sie wird dadurch widerlegt, daß mehrfach Stellen aus dem Protokoll der Sitzung in der ersten lateinischen Fassung der Akten zitiert sind.[31] Sucht man nach anderen möglichen Ursachen in der Überlieferung, so ergeben sich zumindest vorläufig keine Ansätze zu einer plausiblen Erklärung. Setzt man umfangreichere Lücken oder Korruptelen an, dann ist kaum verständlich, warum die in der Sitzung zitierten Testimonia von solchen Phänomenen verschont geblieben sind.[32] Fehler aufgrund falscher

---

26 Vgl. Lamberz, „*Falsata*“ 222–226. Die Frage, wann und warum der Schlußteil des Briefes an die Kaiser in der griechischen Fassung der Akten weggelassen wurde, ist sachlich und methodisch von der Frage der Manipulationen am Text des Briefes zu trennen; vgl. „*Falsata*“ 226–228; zu beiden Fragen Ohme a. O. 215–216 und Price a. O. 232–233.

27 Für den Kontext des Zitats aus den Johannes-Akten haben darauf schon Junod/Kaestli, *L'histoire* 121–126 hingewiesen, ebenso Speck, *Johannes-Akten* 130–135; für weitere Passagen vgl. Speck, *Wunderheilige und Bilder* 207–210 und *Interpolationen* 121–125 u. ö.

28 Letzteres gilt vor allem für die Äußerungen des Christophoros von Kyriake p. 562,9–12 und 584,5–10.

29 Vgl. den kritischen Apparat zu den einzelnen Stellen; p. 590,6–9 und 10–13 scheint eine Art Dublette vorzuliegen. Man fragt sich auch, warum auf Kapitel 45 des *Pratum* (p. 584,15–586,11) zwei weitere Kapitel aus demselben Werk zitiert sind (p. 586,12–590,3), ohne daß im Protokoll eine Erklärung dafür gegeben wird. Nur Kap. 45 ist in den laufenden Kontext der fünften Sitzung (Fälschung und Verstümmelung von Büchern durch die Ikonoklasten) eingebunden. Auch die darauf folgende Äußerung des Basileios von Ankyra (p. 590,4–5) wirkt an dieser Stelle deplaziert.

30 Vgl. v. a. *Johannes-Akten* 135 und 138–139, auch *Neilos* 102–103 (dort weitere Verweise). Den Begriff der ‚Interpolation' hat Speck in seinen letzten Arbeiten mehr und mehr in dem Sinne modifiziert, daß er nicht zwangsläufig die Absicht inhaltlicher Manipulation impliziert.

31 Vgl. den Testimonienapparat zu p. 541,11–13; 573,4–9.11–14; 579,26–27; 597,26–599,6; 599,12–13; nach Freeman ist auch LC IV 7 p. 507,8–10 auf die fünfte Sitzung (p. 567,24–27) zu beziehen, was jedoch zweifelhaft erscheint. Wenn Speck, *Interpolationen* die Tatsache, daß sich Zitate aus der fünften Sitzung der Akten in den *Libri Carolini* und anderen Zeugen der ersten lateinischen Übersetzung finden, als Argument gegen die Echtheit dieser Zeugen verwendet, so ist dies eine offenkundige *petitio principii*; vgl. die Einleitung zu Band I, Anm. 140 und 311.

32 Einzelne Einschübe oder Fehler in der Überlieferung der Testimonia stehen dem nicht entgegen; vgl. den kritischen Apparat zu p. 542,1; 550,5; 574,10; 592,3. Fehler in der Exzerpierung und zweifelhafte Bezüge zwischen Titel, Incipit und Text der Testimonia sind hingegen eher den Redaktoren der Akten zuzuschreiben; vgl. den kritischen Apparat zu p. 542,2–3; 558,9–11; 566,2.5–6;

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:35 PM

Spaltenabschrift (mehrfach in den Bischofslisten nachweisbar) kommen aus dem gleichen Grunde nicht in Frage. Man wird sich bis auf weiteres damit abfinden müssen, daß das Problem auf die Redaktion der Akten zurückzuführen ist. Möglicherweise lagen den Redaktoren unvollständige oder ungeordnete Protokollnotizen vor, die dann mit einer gewissen Beliebigkeit in die Akten eingefügt wurden.[33]

Zusätzliche Testimonia in den Handschriften H und V

An dieser Stelle sind die zusätzlichen Testimonia zu besprechen, die in H und V innerhalb der vierten Sitzung überliefert sind.[34] Sie sind ohne Zweifel in einer gemeinsamen Vorlage von H und V am Rand hinzugefügt worden. In H erscheinen sie in genau dieser Form, in V sind sie in den laufenden Text eingefügt, öfters durch offenbar neu formulierte Einleitungssätze wie Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος νοτάριος καὶ ῥεφερενδάριος ἀνέγνω (nach p. 308,11) oder ἀνέγνω οὗτος καὶ (nach p. 316,2) in den Kontext eingebunden.[35] Die Zusätze stammen mit einer Ausnahme (siehe unten zu V 42^{v}) alle aus den Florilegien der Bilderreden des Johannes von Damaskos, überwiegend – aber nicht ausschließlich – aus dem Florileg der dritten Rede. Die folgende Analyse, die vielleicht auch für die Überlieferungsgeschichte der Bilderreden des Damaszeners nicht ohne Interesse ist, geht von der Stelle der Einfügungen in V aus. Die Anordnung in H erscheint in einigen Fällen sinnvoller, doch fehlen dort eindeutige Bezüge (etwa Verweiszeichen) zum laufenden Text. Soweit nicht Präzisierungen notwendig sind, sei für die Angaben zu den in den Bilderreden zitierten Texten auf Kotters Edition verwiesen.

V 35^{v} nach p. 288,2 (H 126^{v} und 127^{r}): imag. III 66, 64 und 74.[36] In H steht III 66 zu Beginn, nicht nach dem Zitat von Hebr. 9,1–5.

576,3–4. Solche Fehler finden sich auch in anderen Sitzungen, darüber hinaus auch in der Parallelüberlieferung; vgl. die Einleitung zu Band I, XXIX–XXX mit Anm. 124 und unten Anm. 44, 54 und 60.

33 Eine weitere Untersuchung des Problems hätte auch die Fragen einzubeziehen, warum die Sitzungen des Konzils in den Akten einen so unterschiedlichen Umfang haben und inwieweit die Akten den tatsächlichen Verlauf des Konzils wiedergeben. Für die Akten des VI. Konzils scheint letzteres sehr viel wahrscheinlicher als im Falle des Nicaenum II.

34 Vgl. Lamberz, *Handschriften und Bibliotheken* 51 mit Anm. 15 und Tav. 1 (f. 132^{r} des Harleianus) und die Einleitung zu Band I, XXVII. Die zusätzlichen Testimonia von V wurden von Giovanni Santamaura auf zusätzlichen Blättern in das Arbeitsexemplar der Editio Romana, Vat. gr. 1181 (Vc), übertragen, aber nicht in den Druck aufgenommen; vgl. Lamberz, *Editio Romana* 339–340 und die Einleitung zu Band I, XXI.

35 Das Phänomen verdeutlicht noch einmal, daß in V eine bewußte Bearbeitung des Aktentextes vorliegt (vgl. die Einleitung zu Band I, XII). Dies zeigt sich auch daran, daß in der fünften Sitzung Kapitel 45 des *Pratum* in V ausgelassen ist: Der Redaktor des Textes sah darin offenbar eine überflüssige Wiederholung des schon in der vierten Sitzung zitierten Testimoniums. Ebenso erklärt sich die Auslassung von p. 392,24–394,8: Der dort zitierte Text war schon vorher (nach p. 316,2) als zusätzliches Testimonium eingefügt worden und mußte deshalb an dieser Stelle überflüssig erscheinen.

36 III 74 ist Exzerpt aus Greg. Naz. or. 4 (c. Iul. I) c. 96,4–5 Bernardi (PG 35, 629 B 5–6).

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:35 PM

In H folgen 127^{v} am Rand des Exzerptes aus Ioh. Chrys. pan. Melet. (p. 290,5–19) drei Exzerpte aus Ps.-Dion. Areop., die in V fehlen: imag. I 28 / II 24 (eingeleitet durch ζήτει καὶ); I 30,1–3 / II 26,1–3 παραπετασμάτων (der Text ist mit vorangestelltem οὗ ἡ ἀρχή nur anzitiert); I 32,1–2 / II 28,1–2 / III 44,1–2 τάξεις (eingeleitet durch ζήτει καὶ ἄλλο, der Text ist wie oben nur anzitiert). Die beiden folgenden Texte schließen in H unmittelbar an.

V 36^{r} nach p. 290,7 μακαρίσω[37] (H 127^{v}–128^{r}): imag. I 61 / II 57 / III 54; imag. II 61.

V 36$^{r–v}$ nach p. 292,14 (H 128^{v} und 129^{r}): imag. I 49 / II 45 (in H und V fälschlich mit τοῦ αὐτοῦ eingeleitet, der Schluß nach l. 10 εἰκὼν mit καὶ τὰ ἑξῆς verkürzt); I 50 / II 46 (in V fehlt der Titel, der Schluß in H und V wie bei Kotter); I 53 / II 49 / III 51 (in V fälschlich mit τοῦ αὐτοῦ eingeleitet, H hat den richtigen Titel).

V 37$^{r–v}$ nach p. 298,27 (H 129$^{r–v}$): imag. II 63; II 64; III 56; III 57 (= Scholion); III 58; III 60; III 65 (H 129^{v} im oberen Rand; nur der Schluß des stark verblaßten Textes ist lesbar).

In H steht 130^{r} zu Beginn der folgenden Reihe imag. III 67 (fehlt in V).

V 38^{r} nach p. 302,14 (H 130^{r}): imag. III 69 (nur der Titel stimmt wörtlich überein; der Text selbst ist paraphrasiert).

In H folgt 130^{r} imag. III 70 (fehlt in V).

V 39^{r} nach p. 308,11 (H 132^{r}): imag. III 72; III 73; III 76. H beginnt neben der dritten Textzeile der Seite mit III 72 und schreibt den Schluß von III 73 und III 76 wegen Platzmangels in den oberen Rand.

V 39^{v} nach p. 310,15 (H 133^{r}): imag. III 80; III 97; III 100. Die Titel zu III 97 und III 100 fehlen in V.

In H folgt 133^{r} imag. III 102 (fehlt in V).

V 40^{v}–41^{r} nach p. 316,2 (H 133^{r} und 134^{v}): imag. III 116; III 122; III 118;[38] III 120; III 124; III 130. Die ersten drei Testimonia folgen in H unmittelbar auf III 102, die letzten drei stehen erst 134^{v} am Rand des Textes p. 316,3.

V 42^{v} nach p. 330,6 (H 137^{r}): Exzerpt aus Cyr. Alex. thes. 12 (PG 75, 184 D 6 Ὥσπερ ἄν τις – 185 A 4 ἓν ἐν τῇ γραφῇ). H bietet einen längeren Titel als V mit der zusätzlichen Angabe ἐκ τῶν θησαυρῶν. Das Exzerpt findet sich (mit etwas längerem Schluß) auch in den Florilegien *Pa* und *Ma*.[39]

V 51^{v}–52^{r} nach p. 402,12 (fehlt in H): Kombination, durch Καὶ πάλιν τοῦ αὐτοῦ Βασιλείου λέγοντος und den Titel zu I 39 / II 35 eingeleitet, von I 39,8–11 / II 35,8–11 καί πως – ἀπολιμπάνονται und I 40,1–2 / III 36,1–2 καθορῶντες, ver-

37 V läßt den eigentlichen Text des Exzerptes aus Chrys. pan. Melet. aus (vgl. den kritischen Apparat zu p. 290,7–19), wohl ein Versehen, das durch die Einfügung der Marginalie an unpassender Stelle verursacht ist.

38 Das Exzerpt imag. III 118 stammt aus Bas. spir. c. 26, 64,5–11 Pruche.

39 Vgl. Alexakis 323.

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:35 PM

bunden (Sprung von Gleichem zu Gleichem bei καθορῶντες?) mit dem Schluß des Scholions I 41 / II 37 διὰ – εἰκονίσματος. Das Exzerpt stand möglicherweise nicht in der gemeinsamen Vorlage von H und V.

Die griechischen Florilegien zur Bilderverehrung

Die vorliegende Edition stellt die Frage nach dem Verhältnis zwischen den Konzilsakten und den Florilegien zur Bilderverehrung in Paris. gr. 1115 (*Pa*), Marc. gr. 573 (*Ma*) und Mosqu. synod. gr. 265 (*Mo*) auf eine neue Grundlage. Die bisherigen Untersuchungen zu dieser Frage beruhten wegen fehlender Kenntnis der griechischen und lateinischen Aktenüberlieferung zwangsläufig auf unzureichender Basis.[40] Eine ausführliche Analyse der Florilegien und ihrer Quellen würde den Rahmen dieser Einleitung sprengen, da hierzu die Behandlung des gesamten Textbestandes der Florilegien und die Einbeziehung paralleler Überlieferung, vor allem der Bilderreden des Johannes von Damaskos, erforderlich wäre.[41] Die folgenden Ausführungen sollen das Verhältnis der Aktenüberlieferung zu den genannten drei Florilegien ledig-

40 Das gilt ebenso für die Monographie von Alexakis (zu den in den Akten überlieferten Testimonia vgl. dort vor allem 137–222) wie für die im Literaturverzeichnis genannten Arbeiten Uthemanns. Trotz fehlender Kenntnis der Aktenüberlieferung hat Uthemann in vielen Fällen richtig erschlossen, daß scheinbare Übereinstimmung des Florilegientextes mit der Übersetzung des Anastasius Bibliothecarius nicht, wie Alexakis vielfach annahm, auf einen überlieferungsgeschichtlichen Zusammenhang deutet, sondern auf die handschriftlichen Grundlagen und die Gestaltung des griechischen Textes der Editio Romana zurückzuführen ist. Auch wenn in Einzelfällen Korrekturen erforderlich sind, ist den Ergebnissen der Untersuchungen Uthemanns grundsätzlich zuzustimmen. Die Monographie von Alexakis bleibt, trotz aller notwendigen Vorbehalte und Einwendungen, Grundlage für die weitere Forschung an den Florilegien. Die im folgenden angeführte Zählung der Testimonia in *Pa Ma Mo* ist aus seinen Inhaltsanalysen (313–350) übernommen.

41 Zu der Sammlung in Paris. suppl. gr. 143, zwischen 1550 und 1559 von Konstantin Palaiokappa (RGK II 316 = I 225) für Charles de Guise, den Kardinal von Lothringen, zusammengestellt und geschrieben, vgl. Ch. Astruc / M.-L. Concasty / C. Bellon / Chr. Förstel, *Catalogue des manuscrits grecs. Supplément grec numéros 1 à 150*, Paris 2003, 315–323; zu den Exzerpten aus Leontios in dieser Handschrift (f. 197^{v}–199^{r}) vgl. auch Déroche 49 (= Déroche^{2} 385, außerdem Déroche^{2} 446–448), wo zwei weitere Zeugen herangezogen sind (Ambros. gr. 1041 [H 257 inf.], Cantabr. Trin. gr. O.1.36; weitere Handschriften sind dort in Anm. 29 und 30 genannt); sie sind bei Déroche unter der Sigle Δ zusammengefaßt. Der Text von Ps.-Bas. epist. 360 (ad Iul. imp.) stimmt in der Pariser Handschrift (f. 230$^{r–v}$; die Angaben des Katalogs sind irreführend) weitgehend mit dem Text des Vatop. 236 (*Vtp*) überein, der im Quellenapparat zu p. 402,1–12 abgedruckt ist. Dessen kleine Sammlung zur Bilderverehrung (f. 163^{r}–166^{r}) ist auch zu p. 396,8–17 und p. 412,12–414,2 herangezogen; zur Handschrift vgl. die Einleitungen von J. H. Declerck zu *Pamphylus theologus, Diversorum capita seu difficultatum solutio* (CCSG 19), Turnhout/Leuven 1989, 85–89 und *Anonymus, Dialogus cum Iudaeis saeculi ut uidetur sexti* (CCSG 30), Turnhout/Leuven 1994, XVI–XXI (mit Lit.). Das Florileg Vatop. 594, f. 151^{r}– 159^{r} (Anhang zur *Doctrina Patrum*; vgl. Diekamps Einleitung zur Edition S. XIV–XV [dort noch mit der alten Signatur 507 zitiert] und die Nachträge von B. Phanourgakis in der zweiten Auflage S. 368, mit Abb.) ist nicht berücksichtigt, da die auch in den Akten erscheinenden Testimonia dort Ioh. Dam. imag. entnommen sind; zahlreiche weitere Testimonia der Handschrift stammen aus der *Refutatio* des Patriarchen Nikephoros.

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:35 PM

lich so weit klären, daß auf die Frage, welche Bedeutung *Pa Ma Mo* für die Konstitution des Aktentextes haben, eine Antwort gegeben werden kann.[42]

Schon in der Einleitung zu Band I (XXVIII–XXX) hat sich aus der Analyse der im Brief Hadrians an die Kaiser enthaltenen lateinischen Testimonienreihe (Act. II p. 137–161) und aus vorausgegangenen Untersuchungen[43] ergeben, daß in *Pa*, dem mit Abstand umfangreichsten der erhaltenen Florilegien, ein Teil der Zitate aus der griechischen Retroversion der betreffenden Texte in den Konzilsakten übernommen ist, nicht aus einer – für andere Testimonia in der Tat anzusetzenden – gemeinsamen Vorlage mit *Ma* und *Mo*, aus deren Überlieferungszusammenhang die Vorlagen für die lateinische Fassung der im Brief Hadrians zitierten Texte stammen.[44] Besonders deutlich wird dies, wie Uthemann gezeigt hat, in dem Zitat aus Stephan von Bostra (Act. II p. 153–159), in dem *Pa* innerhalb des Textes (p. 158,9) seine Vorlage wechselt und den letzten Teil des Testimoniums der Retroversion der Akten entnimmt.[45] Dies heißt aber nichts anderes, als daß die Vorlage von *Pa* für die im Brief Hadrians enthaltenen Testimonia unterschiedliche Quellen benutzt hat. Dabei fällt auf, daß die den Akten entnommenen Retroversionen in *Pa* erst ab den beiden Zitaten aus Kyrill (p. 147,1–7) erscheinen, die vorausgehenden Testimonia jedoch aus der Florilegienüberlieferung stammen. Berücksichtigt man, daß die Reihenfolge der im Brief Hadrians enthaltenen Testimonia in *Pa* weitgehend, aber nicht durchgängig der Folge in den Akten entspricht, so liegt die Vermutung nahe, daß der Wechsel der Vorlage im Text des Stephan von Bostra zugleich der Schnittpunkt für einen Vorlagenwechsel in der Gesamtreihe dieser Testimonia gewesen ist.[46]

Die Feststellung, daß die in *Pa* überlieferten Texte aus unterschiedlichen Quellen stammen, erfordert auch für die in der vierten und fünften Sitzung enthaltenen Texte die Prüfung der einzelnen Testimonia. Zugleich ist zu fragen, in welchem Verhältnis *Ma* und *Mo* zur Aktenüberlieferung und zu *Pa* stehen. Die folgende Aufstellung führt die in den Florilegien zitierten Texte grundsätzlich in der Reihenfolge der Ak-

42 Da im kritischen Apparat der Edition alle relevanten Varianten der Florilegienhandschriften erwähnt sind, kann hier auf die Anführung einzelner Textstellen weitgehend verzichtet werden.

43 Vgl. die Literaturangaben in Band I, XXIX–XXX.

44 Vgl. den Quellenapparat zum lateinischen Text von Act. II p. 161,1–5. Zu Act. II p. 137,5–9 wäre im Quellenapparat zum lateinischen Text eine Erwähnung von *Pa* 44* und *Mo* 42 notwendig gewesen, da das Exzerpt dort ebenso unglücklich verkürzt ist wie im Brief Hadrians (vgl. dazu die Einleitung zu Band I, Anm. 124), die Vorlage der lateinischen Fassung also auf die Florilegientradition zurückzuführen ist. Wahrscheinlich gilt dies für weitere im Brief Hadrians zitierte Testimonia. Entsprechend wären im lateinischen Quellenapparat zu Act. II p. 137,2–3 *Pa* 43*, zu p. 139,1–11 *Pa* 17* und *Mo* 14, zu p. 141,1–5 *Pa* 16*, *Ma* 23 und *Mo* 53, zu p. 143,1–7 *Ma* 44 und *Mo* 25 (vgl. *Mo* 39 und den Text nach *Pa* 58* und nach *Ma* 29; vgl. Alexakis 322 [dort ist „App. IV, 41" in App. IV, 44 zu korrigieren]) zu nennen gewesen.

45 Vgl. Uthemann, *Stephan von Bostra* und den lateinischen Quellenapparat zu Act. II p. 153,1–159,21. Auch *Ma* (*Mo* enthält den Text nicht) bezieht seinen Text ab der genannten Stelle aus einer anderen Quelle, ein deutlicher Hinweis darauf, daß die gemeinsame Vorlage an dieser Stelle beschädigt war oder abbrach.

46 Das setzt voraus, daß in der Vorlage von *Pa* das Exzerpt aus Stephan von Bostra vor den Exzerpten aus Kyrill gestanden hat. Einen Sonderfall stellt das Exzerpt aus Epiphanios (p. 151,4–6) dar (vgl. Lamberz, *Studien* 21–23): In *Pa* erscheint zunächst die Retroversion der Akten, dann der Originaltext. Wahrscheinlich wurde der Originaltext in einer Vorlage von *Pa* zunächst am Rand hinzugefügt, dann fälschlich als zusätzliches Testimonium verstanden und in den Text übernommen.

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:35 PM

ten auf,[47] doch ist die Besprechung der in mehr als einem Florileg erscheinenden Texte vorangestellt, weil die Beziehungen sowohl zwischen Akten- und Florilegienüberlieferung als auch zwischen den Florilegien am ehesten in diesen Fällen erkennbar ist. Die Aufstellung bietet zugleich einen Überblick über die Testimonia der vierten und fünften Sitzung, soweit sie auch in den Florilegien erscheinen.[48]

Texte in *Pa Ma Mo*

2. 290,5–19 Chrys. pan. Melet.: *Pa* 53*, *Ma* 10 (nur der Titel und 290,14–19), *Mo* 26

3. 292,8–14 Ps.-Chrys. (Sev. Gabal.) hom. legisl.: *Pa* 55*, *Ma* 30, *Mo* 24

13. 340,12–342,6 Disp. Max. et Theod.: *Pa* 92*, *Ma* 34, *Mo* 38

14. 344,6–346,2 Conc. Trull. can. 82: *Pa* 94*, *Ma* 38, *Mo* 49

25. 396,5–17 Ath. c. Ar.: *Pa* 69*, *Ma* 21 (verkürzt), *Mo* 52

Texte in *Pa* und *Ma*

6. 300,4–20 Greg. Naz. carm. I 2,10: *Pa* 21*, *Ma* 9 (beide mit zusätzlichem Vers)

17. 374,1–12 Anast. ad Sym. Bostr.: *Pa* 82*, *Ma* 13 (mit gleichen Auslassungen und Varianten)

18. 376,4–15 Sophr. in Cyr. et Ioh.: *Pa* 107*, *Ma* 15 (in *Ma* verkürzt)

26. 398,5–10 Bas. spir.: *Pa* 25*, *Ma* 8 (in *Pa* ist der Anfang mutiliert, am Schluß zusätzlicher Text aus Bas. zitiert; in *Ma* ist innerhalb des Textes gekürzt)

32. 412,12–414,2 Ps.-Bas. in Barl.: *Pa* 15*, *Ma* 24

41. 536,8–540,6 Sym. Styl. ad Iust.: *Pa* 97* und *Ma* 33 (in beiden nur der Abschnitt p. 536,27–538,4)

Texte in *Pa* und *Mo*

11. 316,16–330,2 Ps.-Ath. imag. Beryt.: *Pa* 71*, *Mo* 10

15. 348,18–370,3 Leont. Neap. c. Iud.: *Pa* 103*, *Mo* 2

47 Die der Folge der Akten korrespondierende Numerierung dient lediglich dazu, die Verweise auf die einzelnen Texte zu vereinfachen. Die Titel der Texte sind hier teilweise stark verkürzt; für weitere Angaben vgl. den Quellenapparat zu den betreffenden Stellen. Eine von der Folge in *Pa* ausgehende Konkordanz aller in *Pa Ma Mo* überlieferten Testimonia mit anderweitiger Überlieferung gibt Alexakis 352–359.

48 In diesem Zusammenhang spielt es keine Rolle, daß die Briefe am Schluß der vierten und die *Narratio* am Schluß der fünften Sitzung im Rahmen der Akten eigentlich nicht zu den Testimonia zur Bilderverehrung zu zählen sind. Die Briefe sollen offenbar den orthodoxen Standpunkt Roms und Konstantinopels zu Beginn des Bilderstreits dokumentieren, die *Narratio* über die anfängliche Situation der unter arabischer Herrschaft stehenden Patriarchate berichten (zur Abgrenzung der *Narratio* von den Testimonia vgl. die Bemerkungen des Tarasios p. 590,6–19). Die Florilegien haben diese Texte wegen ihrer Stellungnahme zur Bilderverehrung als Testimonia aufgenommen (der Brief an Konstantin von Nakoleia gab dazu keinen Anlaß). Zu dem in den Florilegien fehlenden Brief des Neilos von Ankyra an Olympiodor siehe unten S. XXIII.

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:35 PM

20. 380,11–382,13 (~ 584,15–586,11; siehe unten Nr. 48) Prat. spir. c. 45: *Pa* 123*, *Mo* 48

24. 394,1–8 Ps.-Chrys. hom. in quinta feria paschae = Sev. Gabal. hom. de lotione pedum: *Pa* 54*, *Mo* 41

28. 402,1–12 Ps.-Bas. epist. ad Iul.: *Pa* 17*, *Mo* 14 (in *Pa* verkürzt)

44. 568,21–570,7 Syn. Const.: *Pa* 104*, *Mo* 46 (in *Pa* und *Mo* verkürzt, mehrere gemeinsame Varianten)

48. 584,15–586,11 Prat. spir. c. 45: siehe oben zu 380,11–382,13 (Nr. 20)

49. 586,12–22 Prat. spir. c. 81: *Pa* 121*, *Mo* 22

Schon in dieser Auflistung der Testimonia zeichnet sich in einigen Fällen (Nr. 6, 17 und 41) eine engere Beziehung zwischen *Pa* und *Ma* ab, aufgrund derer bereits Uthemann[49] auf eine gemeinsame Vorlage von *Pa* und *Ma* (β) geschlossen hat. Trotz der Verkürzungen in *Ma* darf nach Prüfung der Varianten eine solche gemeinsame Vorlage auch bei Nr. 25 (Ath. c. Ar.) als sicher gelten.[50] Wahrscheinlich ist dies auch bei Nr. 3 (Sev. Gabal. legisl.) und 32 (Ps.-Bas. in Barl.), zumindest möglich bei Nr. 2 (Chrys. pan. Melet.), 14 (Conc. Trull. can. 82) und 26 (Bas. spir.).[51] Aber auch hier zeigt sich, wie schon in Actio II, daß der Textbestand von *Pa* zum Teil aus anderen Quellen stammt: Nr. 13 (Disp. Max. et Theod.) ist in *Pa* nicht aus der gemeinsamen Vorlage β herzuleiten, sicherlich auch nicht Nr. 18 (Sophr. in Cyr. et Ioh.), sondern in beiden Fällen stammt der Text von *Pa* offenbar aus der Aktenüberlieferung.[52] Was die gemeinsame Vorlage von *Pa* und *Ma* (β) betrifft, so gibt es keine sicheren Indizien dafür, daß sie in einem direkten Zusammenhang mit der Aktenüberlieferung steht.[53] Bei Nr. 6 (Greg. Naz. carm. I 2,10) ist dies eher auszuschließen, denkbar jedoch bei Nr. 17 (Anast. ad Sym. Bostr.).[54] Soweit die Texte auch in *Mo* enthalten sind, sprechen die Varianten von *Mo* gegen eine Abhängigkeit seiner Überlieferung

49 *Neues zum Kolophon* 54–74.

50 Vgl. schon das oben besprochene Zusammengehen von *Pa* und *Ma* im Text des Stephan von Bostra in Actio II. Soweit die hier vorgenommenen Zuordnungen mit Uthemanns Ergebnissen übereinstimmen, kann auf eine nähere Erörterung verzichtet werden. Überdies sind die Lesarten der Florilegienhandschriften in den Apparaten der Edition nachprüfbar (lediglich Sonderlesarten von *Pa* in den Bibelzitaten p. 284,23–288,2 sind übergangen).

51 Uthemann a. O. 60–61 neigt dazu, für Nr. 26 (Bas. spir.) eine gemeinsame Vorlage auszuschließen, doch machen die Kürzungen in *Ma* eine Entscheidung schwierig.

52 *Ma* und *Mo* zeigen in Nr. 13 (Disp. Max. et Theod.) gemeinsame Varianten (p. 340,19 und 342,1) und eine ähnliche Kürzung (p. 340,14–17; wie *Mo* auch Ioh. Dam. imag. II 65), andererseits bietet *Ma* längeren Text; Uthemann a. O. 71–73 hält den Text von *Ma* für „retuschiert". In Nr. 18 (Sophr. in Cyr. et Ioh.) fällt p. 376,11 die Übereinstimmung von *Pa* mit der Variante der Aktenhandschriften HV T auf (*Ma* fehlt allerdings an dieser Stelle). Uthemann a. O. 73–74 hält bei Nr. 18 eine Herleitung von *Pa* aus β für möglich, aber unwahrscheinlich.

53 So auch Uthemann a. O. 74.

54 Dafür könnte bei Nr. 17 die gleiche Art der (offenbar unvollständigen) Exzerpierung in β und in den Akten sprechen. *Pa* und *Ma* haben eine Reihe von Bindefehlern, die Aktenüberlieferung hat jedoch keine Trennfehler gegen *Pa* und *Ma,* was angesichts der Kürze des Exzerptes allerdings kaum Aussagekraft besitzt. Zu Nr. 6 vgl. die ausführliche Diskussion zur Beziehung zwischen *Pa* und den Akten (allerdings ohne Kenntnis von *Ma* und der Aktenüberlieferung) bei C. Crimi in der Einleitung zu seiner Edition von carm. I 2,10 (Pisa 1995), 67–70 (mit Lit.).

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:35 PM

von β oder den Akten. Im Falle der in *Pa* und *Mo*, aber nicht in *Ma* überlieferten Texte ist allenfalls bei Nr. 44 (Syn. Const.) eine gemeinsame (nicht aus der Aktenüberlieferung stammende) Vorlage von *Pa* und *Mo* anzusetzen.[55] In allen anderen Fällen stammen *Pa* und *Mo* aus unterschiedlichen Quellen.[56] *Pa* entnimmt c. 45 und c. 81 des *Pratum* (Nr. 48 und Nr. 49) der fünften Sitzung der Akten, *Mo* steht im Falle des in den Akten zweimal erscheinenden c. 45 des *Pratum* (Nr. 20 und 48) dagegen der Überlieferung in Actio IV der Akten (Nr. 20) nahe, ohne sich daraus abzuleiten (ebensowenig in Nr. 49). Weiterhin ist in *Pa* neben Nr. 48 und 49 auch Nr. 24 (Sev. Gabal. lot. ped.) sicherlich der Aktenüberlieferung entnommen, keinesfalls jedoch Nr. 11 (Ps.-Ath. imag. Beryt.), wo *Pa*, *Mo* und die Akten unterschiedliche Fassungen überliefern. Die Herkunft der Texte von *Pa* in Nr. 15 (Leont. Neap. c. Iud.) und 28 (Ps.-Bas. epist. ad Iul.) ist schwierig zu bestimmen. Hier kommt auch anderweitige Überlieferung oder Kontamination in Betracht.[57] Eine gemeinsame Vorlage von *Pa Ma Mo* ist allenfalls bei Nr. 2, 3 und 14 denkbar, aber nicht nachweisbar.[58]

Hier nun die nur in *Pa* überlieferten Testimonia:

Texte in *Pa*

Actio IV:

1. 284,23–288,2 Bibelzitate Ex. 25,1. 17–22, Num. 7,88–89, Ez. 41,1.16–20, Hebr. 9,1–5: *Pa* 127*–130*
4. 294,8–19 Greg. Nyss. deit.: *Pa* 43* (nur l. 8–15)
5. 296,19–298,27 Cyr. ad Acac.: *Pa* 62* (verkürzt)
7. 302,9–14 Antip. Bostr. in mul.: *Pa* 98*
8. 304,1–308,4 Aster. in Euph.: *Pa* 99*
9. 312,1–13 Passio Anast. Persae: *Pa* 119* (verkürzt)
10. 312,18–316,2 Mir. Anast. Persae: *Pa* 120* (verkürzt)
16. 370,24–372,7 Anast. epist. ad schol.: *Pa* 81*
19. 376,16–378,22 Sophr. mir. Cyr. et Ioh.: *Pa* 108*
21. 386,1–23 Mir. Cosm. et Dam., mir. 30: *Pa* 109*

---

55 Aus derselben Quelle stammt auch der Text der *Nuthesia*.

56 Für Nr. 24 (Sev. Gabal. lot. ped.) nimmt Uthemann, *Severian von Gabala* 39–42 Herkunft auch von *Mo* aus der Aktenüberlieferung an. Doch steht der Text von *Mo* hier der direkten Überlieferung wesentlich näher.

57 Der Text von Ps.-Bas. epist. ad Iul. (Nr. 28) weist p. 402,9 in *Pa* auffällige Übereinstimmung mit *Vtp* auf. Déroche[2] 445 nimmt für Leont. Neap. c. Iud. (Nr. 15) an, daß der Text von *Pa* (nicht jedoch der von *Mo*, wofür er sich im Erstdruck ausgesprochen hatte) aus der Aktenüberlieferung stammt. Dies bleibt jedoch angesichts des Pendelns von *Pa* zwischen den Varianten der verschiedenen Überlieferungszweige trotz der Länge des Textes unsicher.

58 Eine solche gemeinsame Vorlage würde in etwa dem von Alexakis (vgl. dort vor allem 116–137) postulierten Florileg F entsprechen. Die Vorlagen der lateinischen Fassungen der Testimonia im Brief Hadrians (siehe dazu oben S. XVI) müssen aus einem noch älteren Florileg stammen.

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:35 PM

22. 388,1–390,8 Mir. Cosm. et Dam., mir. 13: *Pa* 110*
23. 392,1–23 Mir. Cosm. et Dam., mir. 15: *Pa* 111*
27. 398,15–400,7 Bas. c. Sabell.: *Pa* 19*
29. 404,1–5 Theod. Cyr. hist. rel. (vita Sym. Styl. Sen.): *Pa* 112*
30. 404,11–408,3 Vita Sym. Styl. Iun., c. 118: *Pa* 113*
31. 408,5–410,3 Vita Sym. Styl. Iun., c. 158: *Pa* 114*
33. 414,4–420,23 Photin. vita Ioh. Ieiun.: *Pa* 115*
34. 422,1–426,3 Vita Mar. Aeg.: *Pa* 116* (verkürzt)
35. 426,9–428,4 Passio Procop. mart.: *Pa* 117* (verkürzt)
36. 428,7–430,2 Vita Theod. Syc.: *Pa* 118*
37. 430,4–442,2 Ps.-Greg. II. epist. ad Germ.: *Pa* 133*

Actio V:

40. 534,17–26 Cyr. Hier. catech. 2: *Pa* 91*
42. 542,1–544,17 Ioh. Thess. serm. c. gent.: *Pa* 101*
43. 544,25–546,26 Dial. Chr. et Iud.: *Pa* 102*
46. 572,24–576,7 Const. Diac. laud. mart.: *Pa* 93*
47. 580,23–582,21 Evagr. hist. eccl.: *Pa* 106*
50. 588,1–590,3 Prat. spir. c. 180: *Pa* 122*
51. 590,23–594,23 Ioh. Sync. narr.: *Pa* 131*

Pa weist zahlreiche Sonderfehler und Auslassungen auf, die für sich genommen jedoch noch nichts über die Abhängigkeitsverhältnisse aussagen.[59] Entscheidendes Kriterium ist, ob Bindefehler mit der Aktenüberlieferung gegen die direkte Überlieferung (gegebenenfalls auch gegen andere von den Akten unabhängige Textzeugen) oder Bindefehler mit anderer Überlieferung gegen die Akten vorliegen. Bei der Anwendung dieses Kriteriums erweist es sich, daß allenfalls für Nr. 46 (*Pa* 93*) zu erwägen ist, ob der Text von *Pa* aus anderer Überlieferung und nicht aus den Akten herzuleiten ist.[60] Denkbar, aber kaum wahrscheinlich ist dies auch bei Nr. 4 (*Pa* 43*)

59 Der Frage, ob alle diese Fehler und Auslassungen dem Schreiber von *Pa*, Leon Kinnamos, zuzuschreiben sind (was sehr unwahrscheinlich ist), muß hier nicht erörtert werden, da sie nur dann von Bedeutung wäre, wenn man mit Alexakis die These verträte, daß die Testimonia der Akten aus einer Vorlage von *Pa* stammen. Diese These muß aber als widerlegt gelten; vgl. die Einleitung zu Band I, XXVIII–XXX (mit Lit.).

60 Auffällig sind bei diesem Testimonium (Const. Diac. laud. mart.) die mit der direkten Überlieferung verwandte Fassung des Titels in *Pa* und die gemeinsamen Varianten p. 574,8 und 576,4, die allerdings kaum beweiskräftig sind. Andererseits stimmt *Pa* mit der Aktenüberlieferung in der fehlerhaften Exzerpierung p. 576,3–4 und dem fehlerhaften Zusatz in p. 574,10 (beides auch bei Anastasius), an einigen Stellen sogar mit Fehlern einzelner Aktenhandschriften überein (p. 574,6.8–9.23.26–27). Auffällig ist auch die Stellung des Testimoniums in *Pa* (siehe dazu unten). Eine Erklärung ist schwierig. Möglicherweise stammt der Text von *Pa* aus einer frühen Phase der Aktenüber-

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:35 PM

und 5 (*Pa* 62*).[61] Abhängigkeit von der Aktenüberlieferung liegt dagegen sicherlich bei Nr. 16, 19, 21–23, 27, 29–31, 37, 50 und 51 vor, wahrscheinlich auch bei Nr. 8–10, 33–36, 40, 42 und 47. Unsicher bleibt dies mangels eindeutiger Varianten bei Nr. 7 und 43.

Neben die Untersuchung der Varianten tritt nun ein weiteres, davon unabhängiges Kriterium, nämlich die Struktur und Textfolge von *Pa* selbst.[62] In der obigen Liste fällt in die Augen, daß die Testimonia 108*–118* in *Pa* exakt in der gleichen Folge stehen wie in der vierten Sitzung der Akten (Nr. 19, 21–23, 29–31 und 33–36).[63] Das kann kein Zufall sein, zumal sich solche Entsprechungen auch an anderen Stellen finden: Die Folge von *Pa* 81* und 82* (Nr. 16 und 17), 92* und 94* (Nr. 13 und 14; *Pa* 93* steht in der fünften Sitzung), 98* und 99* (Nr. 7 und 8), 119* und 120* (Nr. 9 und 10) entspricht ebenfalls der Folge der Akten, und auch die Folge der Testimonia der fünften Sitzung hat ihre Entsprechungen: *Pa* 91*, 93*, 97*, 101*, 102*, 104*, 106*, 121*–123* (123* steht in den Akten jedoch vor 121* und 122*) folgen mit Ausnahme von *Pa* 93* (Nr. 46)[64] der Reihung der Akten. Die Gruppe *Pa* 124*–133* bildet schließlich eine Art Anhang, in dem 127*–131* und 133* und die folgenden Anathematismen ebenfalls aus den Akten stammen.[65] Es fällt auf, daß diese Entsprechungen erst mit *Pa* 81* beginnen und sich ab *Pa* 91* häufen. Dies ist nun offensichtlich in der Struktur des Florilegs begründet. Denn bis *Pa* 80* sind die Testimonia dort nach Autoren gruppiert, im folgenden jedoch nicht mehr.[66] Dies liefert die Erklärung dafür, daß die Testimonia in der ersten Hälfte des Florilegs (*Pa* 15*, 17*, 19*, 21*, 25*, 43*, 53*–55*, 62*, 69*, 71*) nicht in der Reihenfolge der Akten erscheinen. Damit dürfte ein klares Indiz dafür gewonnen sein, daß die Testimonia in *Pa* ab 81* auch dort, wo der Beweis aus den Varianten nicht geführt werden kann, aus den Akten stammen.[67]

---

lieferung. Die Übereinstimmung mit Fehlern einzelner Handschriften der Akten wäre dann auf Varianten im Archetypus der Akten oder auf Kontamination zurückzuführen.

61 Vgl. in Nr. 4 (Greg. Nyss. deit.) die Variante zu p. 294,13, wo *Pa* bei der Auslassung von λοιπὸν mit der sonstigen Überlieferung zusammengeht; vgl. auch Uthemann, *Neues zum Kolophon* 55 Anm. 69. In Nr. 5 (Cyr. ad Acac.) sind die Übereinstimmungen mit der direkten Überlieferung p. 296,24–25 sicherlich Koinzidenzfehler. Andere Varianten (p. 296,21.22.26) legen viel eher eine Abhängigkeit von der Aktenüberlieferung nahe. Die in *Pa* vorausgehenden Zitate aus Kyrill (61*) stammen jedenfalls aus der griechischen Fassung der Akten (vgl. Act. II p. 146,1–7).

62 Zu diesem Gesichtspunkt vgl. schon K.-H. Uthemann, *Ein Beitrag zur Geschichte der Union des Konzils von Lyon (1274). Bemerkungen zum Codex Parisinus gr. 1115 (Med. Reg. 2951)*, AHC 12, 1981, 27–48, hier 36–37, dann auch *Neues zum Kolophon* 51.

63 Daß Nr. 27 in *Pa* an anderer Stelle (19*) steht, wird gleich seine Erklärung finden.

64 Zu einer möglichen Erklärung siehe den vorigen Absatz mit Anm. 60.

65 Zur *Narratio* (Nr. 51, *Pa* 131*) vgl. auch Anm. 19.

66 Zu den einzelnen Texten vgl. Alexakis 315–334. Das eigentliche Florileg zur Bilderverehrung beginnt erst mit *Pa* 15*, wie Uthemann, *Neues zum Kolophon* 40 Anm. 7 erkannt hat. Daß die Gruppierung zunächst nach Autoren vorgenommen ist, zeigt gerade der Titel zu *Pa* 15*, der auf alle folgenden Zitate aus Basileios zu beziehen ist; vgl. den kritischen Apparat zu p. 412,12.

67 Bedenken gegen eine Ableitung von *Pa* aus den Akten schon ab *Pa* 81* ergeben sich allerdings aus den oben getroffenen Feststellungen zu Nr. 17 (*Pa* 82*) und Nr. 41 (*Pa* 97*), da beide Exzerpte auch in *Ma* erscheinen und wohl auf die gemeinsame Vorlage β zurückzuführen sind, für die ein Bezug zu den Akten unsicher bleibt. Problematisch scheint auch die Beurteilung von Nr. 44 (*Pa*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:35 PM

Die Frage, aus welchem Stadium der Überlieferung die den Akten entnommenen Texte von *Pa* stammen, läßt sich nicht mit letzter Sicherheit beantworten. Die wenigen Fälle, in denen *Pa* gegen die vorliegende Überlieferung der Akten das Richtige bewahrt hat,[68] lassen sich dadurch erklären, daß die Vorlage von *Pa* die Texte aus einer vom Archetypus der Aktenhandschriften unabhängigen Handschrift geschöpft hat.[69] Sicher erscheint dies jedoch nicht, da allenfalls p. 586,5 und 594,19 beweiskräftige Trennfehler der Aktenüberlieferung vorliegen. Gelegentliche Bindefehler von *Pa* mit einzelnen Zeugen der Aktenüberlieferung gehen, soweit Koinzidenzfehler oder konjekturale Änderungen in den übrigen Zeugen auszuschließen sind, wohl auf Kontamination zurück, da keine konstante Beziehung des Textes von *Pa* zu einem bestimmten Überlieferungszweig oder zu einzelnen Handschriften der Akten erkennbar ist.[70] Wenn *Pa* in richtigen Lesarten gelegentlich allein mit M übereinstimmt, dann zeigt dies nur, daß in M eine frühe Stufe der Aktenüberlieferung erhalten ist.[71]

Es bleiben noch die Testimonia zu besprechen, die nur in *Ma* oder *Mo* enthalten sind.

Text in *Ma*

12. 330,14–332,26 Nil. ad Heliod.: *Ma* 52

Zunächst ist mit Uthemann[72] darauf hinzuweisen, daß der Text im zweiten Teil des Florilegs von *Ma* (ab f. 16^{r}) steht. Dieser Teil hat keine Überlieferungsgemeinschaft mit *Pa*, kann also auch nicht aus der gemeinsamen Vorlage β stammen. Die Tatsache, daß *Ma* im Titel (p. 330,14) eine Briefnummer überliefert, die in der Aktenüberlieferung und bei Anastasius fehlt, und darüber hinaus an zwei Stellen (p. 332,4 und 23) die richtige Lesart bewahrt zu haben scheint, deutet zunächst darauf hin, daß der Text nicht aus den Akten stammt. Doch ist nicht ganz auszuschließen, daß er einer frühen Phase der Aktenüberlieferung entnommen ist. Für letzteres könnten inhaltliche Gesichtspunkte sprechen: Für ein Florileg zur Bilderverehrung wäre nur der unmittelbare Kontext von p. 332,15–16 von Interesse gewesen (eine solche Auswahl findet in *Pa* und *Ma* mehrfach statt, vgl. v.a. Nr. 41 [Sym. Styl. ad Iust.]), die voll-

---

104*), dessen Text in *Pa* nach den Varianten zu urteilen auf eine gemeinsame Vorlage mit *Mo* zurückgeht.

68 Vgl. den kritischen Apparat zu p. 414,7–8; 418,29; 420,20; 586,5; 592,12; 594,19. Zu berücksichtigen wären auch, falls die Lesarten von *Pa* dort richtig sein sollten, p. 418,21; 430,10; 588,1.5; vgl. auch, soweit man dort Abhängigkeit von den Akten voraussetzen kann, die in Anm. 60 und 61 genannten Stellen.

69 Es ist auch nicht auszuschließen, daß die Übernahme der Texte aus den Akten in das Florileg zu unterschiedlicher Zeit erfolgt ist.

70 Vgl. die in Anm. 60 und 61 genannten Fälle, weiterhin den kritischen Apparat zu p. 376,11; 378,4; 408,17.18; 416,2; 546,9–10. Auffällig ist die sehr ähnliche Kürzung von Nr. 34 (Vita Mar. Aeg.) in *Pa* und Ioh. Dam. imag. III 135. *Pa* bietet jedoch zusätzlich einen Teil des Incipit und das folgende καὶ μεθ' ἕτερα und kann deshalb kaum aus Ioh. Dam. stammen. Sollte imag. III 135 umgekehrt der Florilegienüberlieferung entnommen sein? Vgl. auch Anm. 4.

71 Vgl. die Einleitung zu Band I, XV. Beispiele finden sich p. 390,1; 432,10; 434,22.

72 *Neues zum Kolophon* 55–57.

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:35 PM

ständige Wiedergabe des Textes hat dagegen nur im Kontext der vierten Sitzung der Akten ihren Sinn.

Texte in *Mo*

38. 442,6–450,5 Germ. ad Ioh. Synad.: *Mo* 13

39. 452,23–478,20 Germ. ad Thom. Claudiup.: *Mo* 28 (nur der kurze Abschnitt p. 474,19–26)

45. 570,14–21 Ioh. Gabal. vita Sev. Ant.: *Mo* 45

Aussagekräftige Varianten finden sich allenfalls in Nr. 38. *Mo* überliefert die wohl richtige Lesart p. 442,23 (durch die erste lateinische Fassung gestützt) und 448,20 (durch die Übersetzung des Anastasius gestützt). Erwähnenswert sind auch die Varianten p. 444,5 (die Wortfolge von *Mo* entspricht der Septuaginta); 444,8; 444,12 (Übereinstimmung mit M); 444,22.28; 446,3 (richtig mit M); 446,13; 448,5; 448,17 (Übereinstimmung mit T); 448,27; 450,4. Da *Mo* in den zuvor besprochenen Testimonia keine Affinität zur Überlieferung der Akten zeigt, wird man auch hier davon ausgehen, daß der Text von *Mo* nicht aus den Akten stammt.[73]

Von den für die Frage der Bilderverehrung in Betracht kommenden Testimonia der Akten vermißt man in den Florilegien lediglich den Brief des Neilos von Ankyra an Olympiodor (p. 334,18–336,22). Das mag auf Zufällen der Überlieferung beruhen, doch ist immerhin zu bedenken, daß der Text erst durch die offenkundige Interpolation p. 336,9–14, die möglicherweise erst im Rahmen der Konzilsvorbereitung erfolgt ist, einen Bezug zur Bilderverehrung erhielt. Ohne diese Interpolation konnte der Text viel eher von den Ikonoklasten in Anspruch genommen werden.[74]

Das Fazit aus der Untersuchung der Florilegienüberlieferung lautet im Hinblick auf die Edition der Akten: In *Ma* und *Mo* lassen sich nirgends sichere Bezüge zur Überlieferung der Akten nachweisen; sie sind deshalb als von den Akten unabhängige Textzeugen zu behandeln. Dies gilt in einer begrenzten Zahl von Texten auch für *Pa*; in der Mehrzahl der Fälle ist der Text von *Pa* jedoch aus den Akten abzuleiten und *Pa* als Zeuge der Aktenüberlieferung zu werten.

73 Eine genauere Untersuchung zu Aufbau, Herkunft und Quellen dieser wichtigen Handschrift ist ein Desiderat. Lit. zur Handschrift bei J. Munitiz in der Einleitung zur Ausgabe der *Quaestiones et responsiones* des Anastasios Sinaites (CCSG 59), Turnhout/Leuven 2006, XXXI (die dort erwähnte, aber nicht übernommene Datierung ins 9./10. Jh. durch B. Fonkič ist sicherlich richtig); vgl. auch Stein 270–271 und Alexakis 100; Alexakis 335–342 gibt eine detaillierte Analyse der Texte f. 142–241.

74 Ob die nur teilweise rekonstruierbare ikonoklastische Fassung (sicherlich auch sie interpoliert) früher zu datieren ist als die ikonophile, muß hier nicht entschieden werden; vgl. die im Quellenapparat zu p. 334,18–336,22 genannte Literatur.

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:35 PM

Zur Anlage der Edition

Der Einleitung zum ersten Band sind hier nur einige ergänzende Bemerkungen hinzuzufügen. Die handschriftlichen Grundlagen der Edition sind die gleichen wie im ersten Band (H V T M für den griechischen, P V E für den lateinischen Text), doch ist der Text des Harleianus (H) in der vierten und fünften Sitzung zunehmend beschädigt und ab p. 538,6 (Beginn der 25. Lage) vielfach nicht mehr lesbar.[75] H wird ab dieser Stelle im Textzeugenapparat in Klammern geführt, Rückschlüsse auf den Text von H sind bei negativem Apparat nicht mehr zulässig. In wichtigeren Fällen ist deshalb die Form des positiven Apparats gewählt. Auf die Lesarten der vollständig verglichenen Florilegien *Pa Ma Mo* sind durchgehend Rückschlüsse erlaubt.[76] Zwei weitere griechische Handschriften der Akten sind mir erst nach Fertigstellung des ersten Bandes bekannt geworden: Salamanca BUS 2726 (olim Madr. Palacio 3173), 1563 in Trient von Andreas Darmarios für Diego de Covarrubias, Teilnehmer am Konzil von Trient, geschrieben,[77] und Toledo, Dombibliothek 8-22 (Ende 16. Jh.), aus dem Besitz des Kardinals Francesco Saverio de Zelada (1717–1801).[78] Für die Textkonstitution sind sie ohne Bedeutung. Aus der Aktenüberlieferung stammen drei Exzerpte in Laur. VIII 17 (spätes 14. Jh.), was in der Handschrift selbst vermerkt ist (zudem wird vor dem ersten Exzerpt der Aktentext p. 334,17 mitzitiert). Es handelt sich um die Testimonia Nil. Anc. epist. ad Olymp. (f. 395^{r}–396^{r}), Leont. Neap. c. Iud. (f. 396^{r}–401^{v}) und Ps.-Bas. epist. ad Iul. (f. 401^{v}).[79] Der Text stammt aus der Tradition von M.[80]

Es sei hier noch einmal darauf hingewiesen, daß das Verhältnis zwischen den voneinander unabhängigen griechischen Textzeugen H V T M nicht ohne weiteres stemmatisch darstellbar ist.[81] H und V gehen zwar auf eine gemeinsame Vorlage zurück, doch ist das Verhältnis zwischen dieser Vorlage und T M ebensowenig wie das zwischen T und M mit den Mitteln der Lachmannschen Methode eindeutig zu klären.[82] Auch H allein kann richtige Lesarten bewahrt haben, wenn V an den entspre-

---

75 Vgl. die Beschreibung der Handschrift in Band I, IX–XI.

76 Dies gilt auch für den ersten Band der Edition, auch wenn es in der dortigen Einleitung nicht ausdrücklich gesagt ist. Orthographische Fehler, besonders zahlreich in *Mo*, sind übergangen.

77 Vgl. Ch. Graux / A. Martin, *Rapport sur une mission en Espagne et en Portugal. Notices sommaires des manuscrits grecs d'Espagne et de Portugal*, in: *Nouvelles Archives des Missions scientifiques et littéraires* II, 1892, 63–64; T. Santander, *La biblioteca de don Diego de Covarrubias y Leyva … (1512–1577)*, I. Manuscritos, Salamanca 2000, 117–119; vgl. auch O. Kresten, *Die Handschriftenproduktion des Andreas Darmarios im Jahre 1564*, JÖB 24, 1975, 152. Hinweis auf die Handschrift auch bei M. Cassin in der Rezension des ersten Bandes, REB 69, 2011, 299.

78 Vgl. Graux/Martin a. O. 233.

79 Die Folienangaben nach dem Katalog Bandinis, nicht nach der neueren Folienzählung im Codex.

80 Vgl. auch Déroche 53–54 (= Déroche^{2} 389–390).

81 Dies der Wunsch eines Rezensenten des ersten Bandes (M. Cassin, REB 69, 2011, 299). Für die jeweilige Deszendenz von V T M (von H sind keine Abschriften bekannt) wäre dies grundsätzlich kein Problem, doch würde dies eine genauere Untersuchung der Deszendenz von T erfordern – eine für das Ziel der Textkonstitution wohl kaum Ertrag versprechende Arbeit.

82 Es ist nicht auszuschließen, daß der ‚Praearchetypus' der griechischen Überlieferung und der griechischen Vorlage der Übersetzung des Anastasius bzw. der Archetypus der griechischen Handschriften Varianten enthielten.

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:35 PM

chenden Stellen einen verkürzten oder überarbeiteten Text bietet. In Einzelfällen ist auf jeden Fall in T (vgl. die Einleitung zu Band I, XIV), aber auch in den anderen Handschriften mit Konjekturen oder Berücksichtigung anderer Überlieferung[83] zu rechnen.

Die Angaben zu rein orthographischen Varianten (vgl. die Einleitung zu Band I, LXIII) sind für die lateinischen Handschriften weiter reduziert. So ist die abweichende Schreibweise von y/i (z.B. *sinodus* statt *synodus*) und von i/y (z.B. *ycona* statt *icona*), soweit sie nur in V und E erscheint, nicht mehr erwähnt.[84]

Schließlich sei noch darauf hingewiesen, daß Bibelzitate von Anastasius Bibliothecarius in manchen Fällen dem griechischen Text angeglichen oder als ganze übersetzt worden sind, dann also nur teilweise oder gar nicht den Text der Vulgata wiedergeben. Der lateinische Text ist entsprechend nur dann kursiv gesetzt, wenn er mit der Vulgata wörtlich übereinstimmt. Auf diese Weise läßt sich das jeweilige Verfahren des Anastasius unmittelbar am Druckbild ablesen.

Die Seitenzählung des erstes Bandes ist weitergeführt, auch um das Zitieren von Textstellen zu vereinfachen. Aus gegebenem Anlaß sei hier die Anregung gegeben, Zitate aus den Bänden der zweiten Reihe der ACO stets mit der Angabe „ser. II" zu versehen, um Verwechslungen mit den von Eduard Schwartz, Johannes Straub und Rudolf Schieffer herausgegebenen Bänden zu vermeiden. Im Quellen- und im Testimonienapparat sind zur leichteren Identifizierung der Texte und Editionen ab diesem Band Verweise auf CPG, BHG und CANT hinzugefügt.

Wissenschaftlichem Gedankenaustausch verdanke ich auch für diesen Band manche Anregung und Hilfestellung. Insbesondere habe ich Vincent Déroche für die Übersendung noch unpublizierter Materialien und briefliche Diskussion zum Text des Leontios von Neapolis zu danken, Wolfram Brandes, Ludwig Burgmann und Andreas Schminck für Kritik und Anregungen sowie für die Bereitstellung von Unterlagen zu kanonistischen Handschriften, Alexis Chryssostalis und Santo Lucà für Informationen zu Handschriften in Paris und Rom.

Mein Dank gilt auch an dieser Stelle der Kommission zur Herausgabe einer zweiten Serie der Acta Conciliorum Oecumenicorum, deren Projekt seit 2010 als Arbeitsvorhaben der Kommission für gräzistische und byzantinistische Studien weitergeführt wird, insbesondere deren Vorsitzenden Ernst Vogt und Martin Hose, die die Arbeiten in jeder möglichen Weise unterstützt haben, ebenso der Leitung der Bayerischen Akademie der Wissenschaften, die nach dem Ausscheiden des Verfassers aus dem aktiven Dienst die Fortsetzung der Arbeiten unter unveränderten Ar-

---

83 Es sei hier in Erinnerung gerufen, daß in der Überlieferung von T am Ende der sechsten Sitzung eine weitere Fassung des Horos aus der kanonistischen Überlieferung eingefügt ist; vgl. die Einleitung zu Band I, XIII. Zum Einfluß der kanonistischen Überlieferung auf den Text von V vgl. COGD I 302 und E. Lamberz, *Die Akten des Nicaenum II in der kanonistischen Überlieferung*, in: *Quellen zur Byzantinischen Rechtspraxis. Aspekte der Textüberlieferung, Paläographie und Diplomatik*, hrsg. von Chr. Gastgeber (Österreichische Akademie der Wissenschaften. Phil.-hist. Klasse. Denkschriften 413 = Veröffentlichungen zur Byzanzforschung 25), Wien 2010, 81–88.

84 Den in der Einleitung zu Band I, Anm. 297 genannten Editionen aus Vat. lat. 4965 ist die Ausgabe der römischen Synode von 869 durch W. Hartmann in MGH Conc. IV (1998), 337–351 hinzuzufügen.

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:35 PM

beitsbedingungen ermöglicht hat und weiter ermöglicht. Reinhard Hübner und Rudolf Schieffer haben dankenswerterweise wiederum eine erste Fassung von Text und Apparaten gelesen und wertvolle Verbesserungsvorschläge gemacht. Mein besonderer Dank gilt Uwe Dubielzig. Er hat nicht nur eine der letzten Fassungen des Bandes mit der ihm eigenen Sorgfalt durchgesehen, sondern auch eine ganze Reihe von Verbesserungsvorschlägen vorgelegt und in mündlicher und schriftlicher Diskussion zahlreiche Anregungen gegeben, die sich in den Erwähnungen im kritischen Apparat nur unzureichend widerspiegeln. Für eventuelle Fehler und Unzulänglichkeiten der Edition ist natürlich allein der Verfasser verantwortlich.

Für großzügige finanzielle Unterstützung habe ich neben der Bayerischen Akademie der Wissenschaften auch der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, vertreten durch das Institut für Byzanzforschung, zu danken, die die Edition im Rahmen eines Kooperationsabkommens mit der Bayerischen Akademie der Wissenschaften in den Jahren 2009–2011 gefördert hat, ebenso der Gerda Henkel Stiftung, die den Arbeiten in den Jahren 2010 und 2011 finanzielle Unterstützung gewährt hat. Dem Verlag De Gruyter, insbesondere seinem Cheflektor Albrecht Döhnert, möchte ich erneut meinen Dank für die stets harmonische Zusammenarbeit aussprechen.

München, Ostern 2012 Erich Lamberz

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:35 PM

Verzeichnis der in Einleitung und Apparaten abgekürzt zitierten Literatur[85]

Alexakis = A. Alexakis, *Codex Parisinus Graecus 1115 and Its Archetype* (DOS 34), Washington 1996

Auzépy, *L'histoire des iconoclastes* = M.-F. Auzépy, *L'histoire des iconoclastes* (Bilans de recherche 2), Paris 2007

Bischofslisten = E. Lamberz, *Die Bischofslisten des VII. Ökumenischen Konzils (Nicaenum II)*, Bayerische Akademie der Wissenschaften, Phil.-hist. Klasse, Abh. N.F. 124, München 2004

Brubaker, *Icons* = L. Brubaker, *Icons before Iconoclasm?* in: *Morfologie sociali e culturali in Europa fra tarda antichità e alto medioevo* (Settimane di studio del Centro Italiano di Studi sull'Alto Medioevo XLV), Spoleto 1998, II 1215–1254

Brubaker/Haldon 2001 = L. Brubaker / J. Haldon, *Byzantium in the Iconoclast Era (ca 680–850). An Annotated Survey* (Birmingham Byzantine and Ottoman Monographs 7), Aldershot u.a. 2001

Brubaker/Haldon 2011 = L. Brubaker / J. Haldon, *Byzantium in the Iconoclast Era c. 680–85: a history*, Cambridge 2011

CANT = M. Geerard, *Clavis apocryphorum Novi Testamenti,* Turnhout 1992

Caspar = E. Caspar, *Papst Gregor II. und der Bilderstreit*, ZKG 52, 1933, 29–89

Conte = P. Conte, *Regesto delle lettere dei papi del secolo VIII. Saggi*, Milano 1984

Darrouzès, *Listes* = J. Darrouzès, *Listes épiscopales du concile de Nicée (787)*, REB 33, 1975, 5–76

Darrouzès, *Notit.*: siehe *Notit.* im *Conspectus siglorum et editionum*

Déroche = *L'Apologie contre les Juifs de Léontios de Néapolis*, TM 12, 1994, 45–104 (Déroche² = G. Dagron / V. Déroche, *Juifs et chrétiens en Orient byzantin* [Bilans de recherche 5], Paris 2010, 381–451)

Dobschütz, *Christusbilder* = H. von Dobschütz, *Christusbilder. Untersuchungen zur christlichen Legende* (TU 18 [= N.F. 3]), Leipzig 1899

Dubielzig = Konjekturen und Anmerkungen von Uwe Dubielzig, München (vgl. S. XXVI)

---

85 Zu den abgekürzt zitierten Editionen siehe den *Conspectus siglorum et editionum.* Die in den Abkürzungsverzeichnissen der Byzantinischen Zeitschrift (BZ), des Jahrbuchs der Österreichischen Byzantinistik (JÖB) und des Deutschen Archivs für Erforschung des Mittelalters (DA) aufgeführten Siglen und Abkürzungen sind hier nicht wiederholt. Die in den Apparaten mit Angabe des Editors zitierten Werke wird der *Index locorum* (mit detaillierteren Angaben) im dritten Band der Ausgabe erfassen.

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:35 PM

Fatouros: siehe *Theod. Stud. epist.* im *Conspectus siglorum et editionum*

Freeman: siehe *LC* im *Conspectus siglorum et editionum*

Gloss.: siehe *CGL* im *Conspectus siglorum et editionum*

Gouillard = J. Gouillard, *Aux origines de l'iconoclasme: le témoignage de Grégoire II?* TM 3, 1968, 243–307 (= *La vie religieuse à Byzance* [Collected Studies Series, CS 131], London 1981, Nr. IV)

Grumel/Darrouzès, *Reg.* = V. Grumel / J. Darrouzès, *Les regestes des actes du Patriarcat de Constantinople*, vol. I: *Les actes des Patriarches*, fasc. II–III: *Les regestes de 715 à 1206*, Paris ²1989

Janin = R. Janin, *Les églises et les monastères des grands centres byzantins*, Paris 1975

Junod/Kaestli: siehe *Act. Ioh.* im *Conspectus siglorum et editionum*

Junod/Kaestli, *L'histoire* = E. Junod / J.-D. Kaestli, *L'histoire des Actes apocryphes des apôtres du IIIe au IXe siècle: le cas des actes de Jean* (Cahiers de la Revue de théologie et de philosophie 7), Genève/Lausanne/Neuchâtel 1982

Kitzinger = E. Kitzinger, *The Cult of Images in the Age before Iconoclasm*, DOP 8, 1954, 85–150 (= *The Art of Byzantium and the Medieval West: Selected Studies*, ed. by W. E. Kleinbauer, Bloomington/London 1976, 91–156)

Lamberz, *Bischofslisten*: siehe *Bischofslisten*

Lamberz, *Editio Romana* = E. Lamberz, *Von der Handschrift zum Druck: Die Akten des Nicaenum II in der Editio Romana von 1612*, AHC 30, 1998, 328–370

Lamberz, „*Falsata*" = E. Lamberz, „*Falsata Graecorum more*"*? Die griechische Version der Briefe Papst Hadrians I. in den Akten des VII. Ökumenischen Konzils*, in: *Novum Millennium. Studies on Byzantine history and culture dedicated to Paul Speck, 19 December 1999*, ed. by C. Sode / S. Takács, Aldershot u. a. 2001, 213–229

Lamberz, *Handschriften und Bibliotheken* = E. Lamberz, *Handschriften und Bibliotheken im Spiegel der Akten des VII. Ökumenischen Konzils (787)*, in: *I manoscritti greci tra riflessione e dibattito*. Atti del V colloquio internazionale di paleografia greca (Cremona, 4–10 ottobre 1998), a cura di G. Prato (Papyrologica Florentina 31), Firenze 2000, I 47–63

Lamberz, *Studien* = E. Lamberz, *Studien zur Überlieferung der Akten des VII. Ökumenischen Konzils: Der Brief Hadrians I. an Konstantin VI. und Irene (JE 2448)*, DA 53, 1997, 1–43

Lamberz, *Überlieferung und Rezeption* = E. Lamberz, *Die Überlieferung und Rezeption des VII. Ökumenischen Konzils (787) in Rom und im lateinischen*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:35 PM

Westen, in: *Roma fra oriente e occidente* (Settimane di studio del Centro Italiano di Studi sull'Alto Medioevo XLIX), Spoleto 2002, II 1053–1099

Ohme, *Ikonen* = H. Ohme, *Ikonen, historische Kritik und Tradition. Das VII. ökumenische Konzil (787) und die kirchliche Überlieferung*, ZKG 110, 1999, 1–24

Ohme, *„In tempore"* = H. Ohme, *„In tempore". Weichenstellungen für die Edition des Concilium Quinisextum (691/2)*, AHC 41, 2009, 1–68

Ohme, *Quinisextum* = H. Ohme, *Das Quinisextum auf dem VII. Ökumenischen Konzil*, AHC 20, 1988, 325–344

Rochow = I. Rochow, *Byzanz im 8. Jahrhundert in der Sicht des Theophanes. Quellenkritisch-historischer Kommentar zu den Jahren 715–813* (Berliner Byzantinistische Arbeiten 57), Berlin 1991

Speck, *Adversus Iudaeos* = P. Speck, *Adversus Iudaeos – pro imaginibus. Die Gedanken und Argumente des Leontios von Neapolis und des Georgios von Zypern*, in: Varia VI (Ποικίλα Βυζαντινά 15), Bonn 1997, 131–176 und 483–493

Speck, *Affäre* = P. Speck, *Die Affäre um Konstantin von Nakoleia*, BZ 88, 1995, 148–154

Speck, *Artabasdos* = P. Speck, *Artabasdos, der rechtgläubige Vorkämpfer der göttlichen Lehren* (Ποικίλα Βυζαντινά 2), Bonn 1981

Speck, *Asterios* = P. Speck, *Asterios von Amaseia auf den Konzilien von 754 und 787*, RHM 45, 2003, 361–372

Speck, *Ich bin's nicht* = P. Speck, *Ich bin's nicht, Kaiser Konstantin ist es gewesen. Die Legenden vom Einfluß des Teufels, des Juden und des Moslem auf den Ikonoklasmus* (Ποικίλα Βυζαντινά 10), Bonn 1990

Speck, *Interpolationen* = P. Speck, *Die Interpolationen in den Akten des Konzils von 787 und die Libri Carolini* (Ποικίλα Βυζαντινά 16), Bonn 1998

Speck, *Interpolierter Text* = P. Speck, *Ein weiterer interpolierter Text in den Akten des Konzils von 787. Der Brief des Patriarchen Germanos an Thomas von Klaudiupolis*, in: Βυζάντιο, κράτος και κοινωνία. Μνήμη Νίκου Οικονομίδη (Byzantium, state and society. In memory of Nikos Oikonomides), ed. by A. Abramea / A.E. Laïu-Thomadake / E.K. Chrysos, Athens 2003, 481–490

Speck, *Johannes-Akten* = P. Speck, *Die Johannes-Akten in der Debatte des Bilderstreits*, in: *Zwischen Polis, Provinz und Peripherie. Beiträge zur byzantinischen Geschichte und Kultur,* hrsg. von L.M. Hoffmann unter Mitarbeit von A. Monchizadeh (Mainzer Veröffentlichungen zur Byzantinistik 7), Wiesbaden 2005, 127–139

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:35 PM

Speck, *Neilos* = P. Speck, *Neilos von Ankyra über Bilder in Kirchen oder Ikonoklastische Konzepte für die richtige Kirchenausstattung?* Acta Byzantina Fennica 2, 2003–2004, 90–110

Speck, Τὰ τῇδε βατταρίσματα πλάνα = P. Speck, Τὰ τῇδε βατταρίσματα πλάνα. *Überlegungen zur Außendekoration der Chalke im achten Jahrhundert*, in: *Studien zur byzantinischen Kunstgeschichte. Festschrift für Horst Hallensleben*, hrsg. von B. Borkopp / B. Schellewald / L. Theis, Amsterdam 1995, 211–220

Speck, *Was für Bilder* = P. Speck, *Was für Bilder eigentlich? Neue Überlegungen zu dem Bilderedikt des Kalifen Yazid,* Le Muséon 109, 1996, 267–278

Speck, *Wunderheilige und Bilder* = P. Speck, *Wunderheilige und Bilder. Zur Frage des Beginns der Bilderverehrung*, in: Varia III (Ποικίλα Βυζαντινά 11), Bonn 1991, 163–247

Stein = D. Stein, *Der Beginn des byzantinischen Bilderstreits und seine Entwicklung bis in die 40er Jahre des 8. Jahrhunderts* (Miscellanea Byzantina Monacensia 25), München 1980

von den Steinen, *Entstehungsgeschichte* = W. von den Steinen, *Entstehungsgeschichte der Libri Carolini*, QFIAB 21, 1929/30, 1–93

Stotz = P. Stotz, *Handbuch zur lateinischen Sprache des Mittelalters* (Handbuch der Altertumswissenschaft, Abt. 2, Teil 5, Bd. 1–5), München 1996–2004

Thümmel, *Frühgeschichte* = H.G. Thümmel, *Die Frühgeschichte der ostkirchlichen Bilderlehre. Texte und Untersuchungen zur Zeit vor dem Bilderstreit* (TU 139), Berlin 1992

Thümmel, *Konzilien* = H.G. Thümmel, *Die Konzilien zur Bilderfrage im 8. und 9. Jahrhundert. Das 7. Ökumenische Konzil in Nikaia 787* (Konziliengeschichte, Reihe A: Darstellungen), Paderborn u.a. 2005

Thümmel, *Neilos* = H.G. Thümmel, *Neilos von Ankyra über die Bilder*, BZ 71, 1978, 10–21

Uphus = J.B. Uphus, *Der Horos des Zweiten Konzils von Nizäa 787. Interpretation der Konzilsakten mit besonderer Berücksichtigung der Bilderfrage* (Konziliengeschichte, Reihe B: Untersuchungen), Paderborn u.a. 2004

Uthemann, *Neues zum Kolophon* = K.-H. Uthemann, *Neues zum Kolophon des Parisinus graecus 1115?* RHT 29, 1999, 39–85

Uthemann, *Nochmals zu Stephan von Bostra* = K.-H. Uthemann, *Nochmals zu Stephan von Bostra (CPG 7790) im Parisinus gr. 1115. Ein Testimonium – zwei Quellen*, JÖB 50, 2000, 101–137

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:35 PM

Uthemann, *Severian von Gabala* = K.-H. Uthemann, *Severian von Gabala in Florilegien zum Bilderkult*, OCP 66, 2000, 5–47

Van den Ven, *Les écrits* = P. Van den Ven, *Les écrits de S. Syméon Stylite le Jeune, avec trois sermons inédits,* Le Muséon 70, 1957, 1–57

Wallach = L. Wallach, *Diplomatic Studies in Latin and Greek Documents from the Carolingian Age*, Ithaca N.Y. / London 1977

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:35 PM

CONSPECTVS SIGLORVM ET EDITIONVM

CODICES GRAECI

H	London, Brit. Library, Harl. 5665, s. XI ex.
V	Vat. gr. 836, s. XII[1]
T	Taur. B. II. 9, s. XIII[2]
M	Marc. gr. 166, s. XIII[2]
Vc	Vat. gr. 1181, s. XVI med. (paucis locis laudatur)
Ml	Milano, Bibl. Braid. A. F. X. 47, s. XVI med. (laudatur ubi deest T)
Am	Ambros. gr. 270 (E 9 sup.), s. XIII ex. (excerpta)

FLORILEGIA GRAECA

Doctr. Patr.	*Doctrina Patrum de incarnatione uerbi*, ed. F. Diekamp, Münster 1907 ([2]1981)
Ma	Marc. gr. 573, s. IX/X
Mo	Mosqu. synod. gr. 265 (197 Vlad.), s. IX/X
Nicet.	Florilegium Nicetae hegumeni Medicii, ed. H. G. Thümmel, BZ 86/87, 1993/94, 40–42, ed. A. Alexakis, DOP 48, 1994, 179–197 (ex Vat. gr. 511)
Pa	Paris. gr. 1115, a. 1276

COLLECTIONES CANONICAE GRAECAE

Can.	*Les canons des conciles œcuméniques*, ed. P.-P. Joannou (Pontificia commissione per la redazione del codice di diritto canonico orientale. Fonti, fasc. IX: Discipline générale antique [IIe–IXe s.]), t. I, pars I, Grottaferrata (Roma) 1962; *Les canons des synodes particuliers*, ed. P.-P. Joannou (Fonti, fasc. IX, t. I, pars II), Grottaferrata (Roma) 1962; *Les canons des pères grecs*, ed. P.-P. Joannou (Fonti, fasc. IX, t. II), Grottaferrata (Roma) 1963

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:35 PM

CODICES INTERPRETATIONIS LATINAE ANASTASII BIBLIOTHECARII

P	Paris. lat. 17339, s. IX ex. (P^c = corrector codicis P)
V	Vat. lat. 1329, s. X/XI
E	Vat. lat. 1330, s. XV med. (E^2 = coniecturae Thomae Parentucelli [usque ad f. 7^r])
F	Vat. lat. 1331, s. XV med. (nonnullis locis laudatur) (F^2 = coniecturae Thomae Parentucelli [inde a f. 3^v])

COLLECTIONES CANONICAE LATINAE

Deusd.	*Die Kanonessammlung des Kardinals Deusdedit*, hrsg. von V. Wolf von Glanvell, Paderborn 1905
Grat.	*Decretum Magistri Gratiani*, ed. Aem. Friedberg (Corpus iuris canonici I), Lipsiae 1879
Iuo decr.	*Iuonis Carnotensis decretum*, PL 161, 59–1022
Iuo pan.	*Iuonis Carnotensis panormia*, PL 161, 1041–1344
Iuo trip.	*Iuonis Carnotensis collectio tripartita* (laudatur secundum editionem electronicam a Martino Brett confectam, 2009) [86]

CONCILIORVM OECVMENICORVM EDITIONES

ed. Rom.	Τῶν ἁγίων οἰκουμενικῶν συνόδων τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἅπαντα. *Concilia generalia ecclesiae catholicae* Pauli V. Pont. Max. auctoritate edita, t. III, Romae 1612 (ed. Rom.^{mg} = editio Romana in margine; ed. Rom.^{corr} = „Addenda et corrigenda" editionis Romanae)
ed. Reg.	*Conciliorum omnium generalium et provincialium collectio regia*, t. XIX, Parisiis 1644
La.-Co.	*Sacrosancta concilia ad regiam editionem exacta*, studio Ph. Labbei et G. Cossartii, t. VII, Parisiis 1671
Hard.	*Conciliorum collectio regia maxima*, tomis duodecim ad Ph. Labbei et G. Cossartii ... labores ... facta ... studio P. J. Harduini, t. IV, Parisiis 1714
Mansi	*Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio*, ed. I. D. Mansi, t. XII–XIII, Florentiae 1766–1767
edd.	omnes conciliorum editiones lectionem laudatam receperunt
ed. Rom.*	omnes conciliorum editiones lectionem editionis Romanae receperunt

[86] http://project.knowledgeforge.net/ivo/tripartita.

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:35 PM

ALIORVM OPERVM EDITIONES

Act. Ioh.	*Acta Iohannis*, cura E. Junod / J.-D. Kaestli, vol. I: Praefatio – Textus, vol. II: Textus alii – Commentarius. Indices (Corpus Christianorum. Series Apocryphorum 1.2), Turnhout 1983
CGL	*Corpus Glossariorum Latinorum* a G. Loewe incohatum, rec. G. Goetz / G. Gundermann, vol. I–VII, Lipsiae et Berolini 1888–1923
Chron. trip.	*Anastasii Bibliothecarii chronographia tripartita*, ed. C. de Boor, in: *Theophanis chronographia* (uide infra *Theoph.*) II 31–346
COGD I	*Conciliorum Oecumenicorum Generaliumque Decreta*, ed. G. Alberigo, I: *The Oecumenical Councils. From Nicaea I to Nicaea II*, Turnhout 2006 (295–345: *Concilium Nicaenum II*, ed. E. Lamberz et J.B. Uphus)
Hadr.	Hadriani I. papae epistula ad Carolum regem (JE 2483), ed. K. Hampe (MGH Epp. V = Epp. Karolini aevi III), Berolini 1899, 5–57 (**Hadr.* = uerba „Capitularis aduersus synodum" apud Hadr. laudata)
Ioh. Dam. imag.	*Iohannis Damasceni contra imaginum calumniatores orationes tres*, ed. B. Kotter (Die Schriften des Johannes von Damaskos III; PTS 17), Berlin/New York 1975
LC	*Opus Caroli Regis contra synodum (Libri Carolini)*, hrsg. von A. Freeman unter Mitwirkung von P. Meyvaert (MGH Conc. II, Suppl. 1), Hannover 1998
LS	‚Libellus synodalis' synodi Parisiensis a. 825 (LS^a = epistula synodi, LS^b = florilegium), in: *Concilia aevi Karolini* I, pars II, rec. A. Werminghoff (MGH Conc. II 2), Hannoverae et Lipsiae 1908, 473–551; uariae lectiones adferuntur ex cod. Paris. lat. 1597 A (= *Pr*)
Niceph. adu. Epiph.	*Nicephori patriarchae Constantinopolitani adversus Epiphanidem*, ed. J.B. Pitra, Spicilegium Solesmense, tom. IV, Parisiis 1858, 292–380
Niceph. adu. iconom.	*Nicephori patriarchae Constantinopolitani antirrheticus adversus iconomachos*, ed. J.B. Pitra, Spicilegium Solesmense, tom. IV, Parisiis 1858, 233–291
Niceph. antirr.	*Nicephori patriarchae Constantinopolitani antirrhetici I–III adversus Constantinum Copronymum*, PG 100, 205–534 (ex editione A. Mai, Nova bibliotheca patrum, tom. V, Romae 1849, 1–144)
Niceph. c. Eus.	*Nicephori patriarchae Constantinopolitani contra Eusebium*, ed. J.B. Pitra, Spicilegium Solesmense, tom. I, Parisiis 1852, 371–503

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:35 PM

Niceph. refut.	*Nicephori patriarchae Constantinopolitani refutatio et eversio definitionis synodalis anni 815*, ed. J.M. Featherstone (CCSG 33), Turnhout/Leuven 1997
Notit.	J. Darrouzès, *Notitiae episcopatuum Ecclesiae Constantinopolitanae*. Texte critique, introduction et notes (Géographie ecclésiastique de l'empire byzantin 1), Paris 1981
N. T.	*Novum Testamentum Graece*, post E. et E. Nestle ed. B. et K. Aland / J. Karavidopoulos / C.M. Martini / B.M. Metzger, Stuttgart [27]1993
Psalt. Rom.	*Le psautier romain et les autres anciens psautiers latins*, ed. R. Weber, Roma/Città del Vaticano 1953
Sept.	*Septuaginta, id est Vetus Testamentum graece iuxta LXX interpretes*, ed. A. Rahlfs, vol. I–II, Stuttgart 1935 (editionem alteram rec. et emend. R. Hanhart, Stuttgart 2006)
Theod. Stud. epist.	*Theodori Studitae epistulae*, rec. G. Fatouros, pars I–II (CFHB XXXI/1–2), Berolini et Noui Eboraci 1992
Theoph.	*Theophanis chronographia*, rec. C. de Boor, vol. I–II, Lipsiae 1885
Vulg.	*Biblia sacra iuxta vulgatam versionem*, rec. R. Weber / R. Gryson, Stuttgart [4]1994

ALIA SIGLA ET ABBREVIATIONES MINVS VSITATAE

{…}	Anastasii adnotationes marginales quae falso in textum receptae sunt
*	Anastasii adnotationes marginales, quae ad hunc locum spectant, in apparatu critico exscribuntur
ex corr.	ex correctione
i.t.	in textu
lac.	lacuna(m)
s.l.	supra lineam
P^{ac}	lectio quam exhibet codex P ante correctionem
P^{ec}	lectio codicis P ex correctione orta (incertum, quid antea scriptum sit)
P^{pc}	lectio quam exhibet codex P post correctionem
P^{x}	manus incerta
P^{1-2mg}	manus prima uel secunda in margine

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:35 PM

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:35 PM

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:35 PM

La.-Co. 196

Πρᾶξις σὺν θεῷ τετάρτη

Ma. 1

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν

βασιλείας τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων δεσποτῶν Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῆς αὐτοῦ θεοστέπτου μητρὸς ἔτους ὀγδόου τῆς αὐτῶν ὑπατείας, Καλάνδαις Ὀκτωβρίαις ἰνδικτιῶνος ἑνδεκάτης

συνελθούσης τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ θείαν χάριν καὶ εὐσεβὲς θέσπισμα τῶν αὐτῶν θεοκυρώτων βασιλέων συναθροισθείσης ἐν τῇ Νικαέων λαμπρᾷ μητροπόλει τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας

τουτέστι Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρωτοπρεσβυτέρου τῆς κατὰ Ῥώμην ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου καὶ Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἡγουμένου τῆς κατὰ Ῥώμην εὐαγοῦς μονῆς τοῦ ἁγίου Σάβα ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀδριανοῦ

Ταρασίου τε τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης

καὶ Ἰωάννου καὶ Θωμᾶ τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων μοναχῶν καὶ τοποτηρητῶν τῶν ἀποστολικῶν θρόνων τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως

καθεσθέντων τε πρὸ τοῦ ἱερωτάτου ἄμβωνος τοῦ ναοῦ τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τῆς ἐπωνύμου Σοφίας

συμπαρόντων καὶ ἀκροωμένων τῶν ἐνδοξοτάτων καὶ μεγαλοπρεπεστάτων ἀρχόντων τουτέστι Πετρωνᾶ τοῦ πανευφήμου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κόμητος τοῦ
Rom. 460 θεοφυλάκτου βασιλικοῦ ὀψικίου καὶ Ἰωάννου βασιλικοῦ ὀστιαρίου καὶ λογοθέτου τοῦ στρατιωτικοῦ λογοθεσίου

Ma. 4 καὶ πάσης τῆς ἁγίας συνόδου κατὰ τάξιν τὴν προταχθεῖσαν ἐν τῇ πρώτῃ πράξει

παρόντων καὶ τῶν θεοφιλεστάτων ἀρχιμανδριτῶν τε καὶ ἡγουμένων καὶ παντὸς τοῦ μοναχικοῦ πληρώματος

προκειμένων τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων τοῦ θεοῦ εὐαγγελίων

Ha. 160 Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Κατὰ τὰς διελθούσας προσεχῶς πράξεις πνοῆς κυρίου παντοκράτορος διδαξάσης ἡμᾶς παροιμιακῶς *ἀλήθειαν ἐμελέτησεν ὁ λάρυγξ* ἡμῶν, ὅτι τοῖς ἀναγνωσθεῖσι γράμμασι τῶν ἁγιωτάτων ἀνδρῶν ἀνατολῆς καὶ δύσεως σύμφωνοι γεγόναμεν. ἀλλ᾽ ἐπειδὴ προφητικὸς λόγος ἐντέλλεται ἡμῖν·

29–30 Prou. 8,7

HV T M

---

1 Πρᾶξις – τετάρτη om. T^{ac} spatio relicto, suppl. T^{2} | σὺν θεῷ om. M ed.Rom.* | τετάρτη] δ′ + κεφάλ(αιον) α′ H, om. V^{ac} (πρᾶξις δ′ add. V$^{1–2mg}$) **3** βασιλείας – δεσποτῶν] βασιλέων τῶν ὀρθοδόξων V **4** αὐτῶν] αὐτοῦ H **4–5** Καλάνδαις Ὀκτωβρίαις om. V **6** τῆς^{2} om. V **6–7** καὶ^{1} – θέσπισμα om. V **7** συναθροισθείσης om. V **9** τουτέστι] ἤγουν V | πρωτοπρεσβυτέρου] α′ πρεσβυτέρου (sic) HV **12** Σάββα H ed.Rom.* | ἐπέχοντος H **14** τε om. H | καὶ ἁγιωτάτου om. V **20** καὶ μεγαλοπρεπεστάτων om. V **21** τουτέστι om. V | ἀπὸ ὑπάτων om. V **22** θεοφυλάκτου om. V | ὀστιαρείου H T **24** πάσης om. V | κατὰ – πράξει om. V | τὴν om. H | πράξει] τάξει H **25** τῶν om. V | τε om. V M **25–26** παντὸς τοῦ] τοῦ λοιποῦ V **28** πράξεις προσεχῶς H | προσεχεῖς V **29** πνοὴ … διδάξασα H M **30** λάρυγξ] φάρυγξ *Sept.*, sed λάρυγξ aliis quoque locis inuenitur, cf. e.g. Greg. Naz. or. 32, c. 20,6 Moreschini/Gallay **31** ἀλλ᾽ om. T

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

In dei nomine actio quarta

La.-Co. 195
Ma. 2

In nomine domini et dominatoris Iesu Christi ueri dei nostri
imperio piissimorum et amicorum Christi dominorum nostrorum Constantini et Heirenae deo redimitae matris eius octauo anno consulatus eorum, Kalendis Octimbribus indictione undecima
conueniente sancta et uniuersali synodo quae per diuinam gratiam et piam sanctionem eorundem deo confirmatorum imperatorum congregata est in Nicensium clara metropoli Bithyniensium prouinciae
id est Petro reuerentissimo archipresbytero sanctissimae Romanae ecclesiae sancti apostoli Petri et Petro reuerentissimo presbytero monacho et abbate uenerabilis monasterii sancti Sabae Romae siti retinentibus locum apostolicae sedis almi et sanctissimi archiepiscopi senioris Romae Hadriani

Tarasioque almo et sanctissimo archiepiscopo magni nominis Constantinopoleos nouae Romae
<et> Iohanne ac Thoma reuerentissimis presbyteris monachis et uicariis apostolicarum sedium orientalis dioeceseos
sedentibusque ante sacratissimum ambonem templi sanctissimae magnae ecclesiae quae cognominatur Sophia
praesentibus et auscultantibus gloriosissimis et magnificentissimis principibus id est Petrona famosissimo exconsule patricio et comite deo conseruandi imperialis obsequii et Iohanne imperiali ostiario et logotheta militaris logothesii Rom. 460

et omni sancta synodo secundum ordinem in prima actione signatum Ma. 3
praesentibus etiam et deo amabilibus archimandritis et egumenis atque omni monachica plenitudine
propositis sanctis et intemeratis dei euangeliis

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Per antecedentes attentius actiones flatu domini omnitenentis nos docente secundum prouerbiatorem *ueritatem meditatum est guttur* nostrum, quia litteris quae lectae sunt sanctissimorum uirorum orientis Ha. 159 PL 129,272

P VE

1 In – quarta P[1mg]: Incipit in dei Iesu Christi domini nostri nomine actio quarta E, *om.* V **4** Heirene E Irenae *ed. Rom.** | deo] a deo *ed. Rom.** *(cf. Act. III p. 223,4 et Act. VI 203 A 5–6, sed cf.* deo redemitae *infra Act. V p. 533,4 et Act. VII 363 E 5–6;* deo coronatae *Act. II p. 113,4), om.* V | matris *bis* P[ac] (matris[1] *del.* P[x]) **5** Octimbribus] Octobr. *ed. Rom.* Octobris *ed. Reg.** **7** deo *om.* VE | Nicacensium P[ac] (ca *eras.* P[x]) **8** Bythiniensium P V Bithiniensium E, *corr. ed. Rom.* | prouintię P **11** Sabbae *ed. Rom.** *(ut semper)* **15** et[1] *add. ed. Rom. (cf. gr. et Act. II p. 113,15 al.)* **16** dioc- VE **21** hostiario VE **25** dei *om. ed. Rom.** **26** antecedentes V F[2]: ancedentes P ante et dentes *(sic)* E | attentius ~ προσεχῶς *minus apte* (προσεχής ~ attentus *habent Gloss.*), proxime *ed. Rom.*[mg]

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ἐπ᾽ ὄρος ὑψηλὸν ἀνάβηθι, ὁ εὐαγγελιζόμενος Σιών, κήρυξον *ἐν ἰσχύι τὴν φωνήν σου, ὁ εὐαγγελιζόμενος Ἰερουσαλήμ,* κηρύξατε, *μὴ φοβεῖσθε*, ταύτῃ οὖν τῇ προφητικῇ διαταγῇ ἑπόμενοι, ἱερεῖς ἄνδρες, κηρύξωμεν τὰς φωνὰς ἡμῶν εἰρήνην προσφθεγγόμενοι τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, ἥτις ἐστὶν ἀληθὴς Σιὼν καὶ πόλις τοῦ ἐπουρανίου βασιλέως Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν. γενήσεται δὲ τοῦτο πῶς; προαγέσθωσαν εἰς μέσον ἡμῖν πρὸς ἀκρόασιν τῶν περιδόξων ἁγίων πατέρων αἱ βίβλοι, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀρυόμενοι ποτίσωμεν ἕκαστος ἡμῶν τὸ καθ᾽ ἡμᾶς ποίμνιον. οὕτω γὰρ καὶ *εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξελεύσεται ὁ* ἡμέτερος *φθόγγος καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τῶν ῥημάτων* ἡμῶν ἡ δύναμις, διότι οὐ *μετατίθεμεν ὅρια ἃ ἔθεντο οἱ πατέρες* ἡμῶν, ἀλλ᾽ ἀποστολικῶς *διδαχθέντες κρατοῦμεν τὰς παραδόσεις ἃς παρελάβομεν.*

La.-Co. 197 Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντείας τῆς Κύπρου εἶπε· Κατὰ τὴν διαλαλιὰν Ταρασίου τοῦ ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ἀγέσθωσαν εἰς μέσον αἱ βίβλοι καὶ αἱ χρήσεις τῶν μακαρίων πατέρων καὶ διαρρήδην τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ συνόδῳ ἀναγνωσθήτωσαν.

Λεόντιος ὁ εὐκλεέστατος ἀσηκρῆτις εἶπε· Τῇ ὀνησιφόρῳ καὶ σωτηριώδει κελεύσει τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου πατριάρχου πειθαρχοῦντες καὶ τῇ συναινέσει τῆς οἰκουμενικῆς ταύτης συνόδου καὶ ταύτην περαιῶσαι προθυμούμενοι προσαγηόχαμεν καὶ παρεστήσαμεν τὰς ἁγιωτάτας καὶ ἱερὰς βίβλους. ὧν πρώτη ἡ θεόλεκτος καὶ θεόγραπτος βίβλος, ἣν καὶ νῦν προηγουμένως ἀναγνώσομαι. πάντες τοιγαροῦν νουνεχῶς καὶ ἐμφρόνως ἀκούσωμεν καὶ τῶν λεγομένων τὴν δύναμιν ἀκριβῶς ἐπιγνῶμεν, ὅπως ὁλόκληρον τὴν ὠφέλειαν καρπωσώμεθα.

Ὁ αὐτὸς ἀνέγνω·

Ἐκ τῆς Ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ

Καὶ εἶπε *κύριος πρὸς Μωυσῆν· ποιήσεις ἱλαστήριον ἐπίθεμα χρυσίου καθαροῦ, δύο πήχεων καὶ ἡμίσους τὸ μῆκος καὶ πήχεος καὶ ἡμίσους τὸ πλάτος. καὶ ποιήσεις δύο*
Rom. 461 *χερουβὶμ χρυσᾶ τορευτὰ καὶ ἐπιθήσεις αὐτὰ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν κλιτῶν τοῦ ἱλαστηρίου· ποιηθήσονται χερουβὶμ εἷς ἐκ τοῦ κλίτους τούτου καὶ χερουβὶμ εἷς ἐκ τοῦ κλίτους τοῦ*

1–2 Is. 40,9 **7–8** Ps. 18,5; cf. Rom. 10,18 **9** Prou. 22,28 **10** cf. 2 Thess. 2,15 et 3,6 **24–286,7** Ex. 25,1 et 17–22

4–5 τῇ – Χριστοῦ cf. Conc. Later., ACO ser. II, I p. 116,6–7 **7–9** οὕτω – δύναμις cf. Conc. Later., ACO ser. II, I p. 316,1–2 **9** μετατίθεμεν – ἡμῶν cf. Conc. Const. III, ACO ser. II, II 1 p. 202,25 et 416,20

HV T M **23–288,2** = *Pa* f. 280r–v (lectiones singulares non adferuntur)

---

1 ὄρους ὑψηλοῦ ed.Rom.* ex Vc | κήρυξον] ὕψωσον *Sept.* (unde add. ὕψωσον post φωνήν σου T edd.) **2** κηρύξατε] ὑψώσατε *Sept.* **2–3** ταύτῃ – ἑπόμενοι] ταύτην οὖν τὴν προφητικὴν διαταγὴν τηροῦντες M **2** οὖν om. T **3** ἱερεῖς] οἱ ἱερεῖς M | ἡμῶν + ὑψώσομεν T edd., sed uide lat. et supra **5** προσαγέσθωσαν HV edd. | μεσὸν H M | ἡμῶν H **6** ἀρρυόμενοι V T M **7** καθ᾽ ἡμᾶς V (cf. lat.): κατὰ αὐτὸ H ὑπ᾽ αὐτὸν T κατ᾽ αὐτὸν M | καὶ om. V **10** διδαχθέντες om. V | τὰς – παρελάβομεν] ἃς παρελάβομεν παραδόσεις V **11** ὁσιώτατος – Κωνσταντείας om. V | ἐπίσκοπος om. T edd., de V uide supra | τῆς om. ed.Rom.* | τὴν om. H **12** ἁγιωτάτου + ἡμῶν δεσπότου V **12–13** εἰς μέσον] ἐμεσὸν (sic) H εἰς μεσὸν M **13** χρήσεις] ῥήσεις ed.Rom.* | τῇ om. V **15** ὁ εὐκλεέστατος om. V **16** καὶ μακαριωτάτου om. V **16–17** τῇ – συνόδου] τῆ οἰκουμενικῆ συνόδω V **17** καὶ om. T edd. **18** ἁγιωτάτας καὶ om. V **18–19** πρώτη – καὶ² om. V **19** θεόγραπτος] θεόγραφος H | νυνὶ HV **20** καὶ ἐμφρόνως om. V | ἀκούσομεν V **21** ὁλόκληρον – καρπωσώμεθα] ὠφεληθῶμεν V **22** Ὁ αὐτὸς] Καὶ V **23** Ἐκ om. V **24** Μωυσήν HV M Μωσῆν ed.Rom.* **25** πήχεων] πήχυς H | ἡμίσους¹] ἡμίσεος V | πήχεος] πήχεως V **26** τορευτὰ χρυσὰ (sic) H (χρυσὰ V *Pa* quoque) | ἱλαστηρίου] θυσιαστηρίου H

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

scilicet et occidentis concordes effecti sumus. sed quia propheticus nobis sermo praecipit: *super montem excelsum ascende, qui euangelizas Sion*, praedica *in fortitudine uocem tuam, qui euangelizas Hierusalem*, praedicate, *ne timeatis*, hanc ergo propheticam praeceptionem sequentes, sacerdotes uiri, praedicemus uoces nostras, pacem annuntiantes ecclesiae catholicae, quae est uera Sion et ciuitas caelestis regis Christi dei nostri. quomodo autem fiet hoc? deferantur nobis in medium ad audientiam gloriosissimorum sanctorum patrum uolumina, et ex ipsis haurientes potemus singuli gregem nobis commissum. taliter enim et *in omnem terram exibit sonus* noster *et in fines orbis terrae uerborum* uirtus nostrorum, pro eo quod non transferimus *terminos quos posuerunt patres* nostri, sed apostolice docti *tenemus traditiones quas accepimus*.

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiae Cypri dixit: Secundum assertionem Tarasii sanctissimi patriarchae deferantur in medium libri et testimonia beatorum patrum et liquido sanctae huic synodo relegantur. La.-Co. 198

Leontius clarissimus a secretis dixit: Proficuae ac salubri iussioni sanctissimi patriarchae et consensui uniuersalis synodi huius parentes et hanc terminare satagentes attulimus et exhibuimus sacrosanctos libros. quorum primus est diuinitus electus et scriptus liber, quem et nunc prae omnibus legam. omnes igitur attentius et prudentius audiamus et dictorum uirtutem certius agnoscamus, quatinus integrae utilitatis fructum capessere ualeamus.

Idem legit:

De Exodo filiorum Israel PL 129,273

Locutus est dominus ad Moysen: facies propitiatorium de auro mundissimo, duos cubitos et dimidium tenebit longitudo eius, semissem et cubitum altitudo. *duos quoque cherubim aureos et productiles facies ex utraque parte oraculi. cherub unus*

23–287,5 *cf. LC I 15 p. 169,1–5 (= I Capit. p. 104,1–4) = *Hadr. p. 36,25–28* (In eadem [*i.e.* quarta] actione. Capitulo XLVII): Quam absurde agant (agunt *Hadr.*), qui ad confirmandas imagines exemplum divinę legis proferunt dicentes (+ per *Hadr.*) propitiatorium et duos cherubim aureos et arcam testamenti (testimonii *Capit.*) praecipiente Domino Moysen (Mosen *Hadr.*) fecisse.

P VE

1 scilicet] uidelicet *ed. Rom.** **2** Syon VE **3** tuam + exalta *ed. Rom.* ex gr.* T, *sed cf. gr.* HV M **4** predicemus *codd.* | nostras + exaltemus *ed. Rom.* ex gr.* T **5** Syon VE **9** orbis *om. ed. Rom.** **10** apostolicae P V **12** Cipri P E **15** Proficue P E **16** uniuersali P **19** quatenus *ed. Rom.* (ut semper)* | integre *codd.* **24** cubitus *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | semissem – altitudo] cubitum ac semissem latitudo *ed. Rom.* ex Vulg.* (*ubi tamen uar. lect.* semisse et cubitum), *cf. infra p. 287,13*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

δευτέρου τοῦ ἱλαστηρίου· καὶ ποιήσεις τοὺς δύο χερουβὶμ ἐπὶ τὰ δύο κλίτη. ἔσονται οἱ χερουβὶμ ἐκτείνοντες τὰς πτέρυγας ἐπάνωθεν, συσκιάζοντες ταῖς πτέρυξιν αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ἱλαστηρίου, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν εἰς ἄλληλα· εἰς τὸ ἱλαστήριον ἔσονται τὰ πρόσωπα τῶν χερουβίμ. καὶ ἐπιθήσεις τὸ ἱλαστήριον ἐπὶ τὴν κιβωτὸν ἄνωθεν· καὶ εἰς τὴν κιβωτὸν ἐμβαλεῖς τὰ μαρτύρια, ἃ ἄν δῶ σοι. καὶ γνωσθήσομαί σοι ἐκεῖθεν καὶ λαλήσω σοι ἄνωθεν τοῦ ἱλαστηρίου ἀνὰ μέσον τῶν δύο χερουβὶμ τῶν ὄντων ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ μαρτυρίου κατὰ πάντα, ὅσα ἂν ἐντείλωμαί σοι πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ.

Ma. 5

Τῶν Ἀριθμῶν

Αὕτη ἡ ἐγκαίνισις τοῦ θυσιαστηρίου μετὰ τὸ πληρῶσαι τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ μετὰ τὸ χρίσαι αὐτόν. ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι Μωυσῆν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου λαλῆσαι αὐτῷ καὶ ἤκουσε τὴν φωνὴν κυρίου λαλοῦντος πρὸς αὐτὸν ἄνωθεν τοῦ ἱλαστηρίου, ὅ ἐστιν ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ μαρτυρίου ἀνὰ μέσον τῶν δύο χερουβίμ· καὶ ἐλάλει πρὸς αὐτόν.

Ἰεζεκιὴλ προφήτου

Καὶ εἰσήγαγέ με εἰς τὸν ναόν, ᾧ διεμέτρησε τὸ αἰλὰμ πήχεων ἓξ τὸ πλάτος ἔνθεν, καὶ πήχεων ἓξ τὸ εὖρος τοῦ αἰλάμ. καὶ μεθ᾽ ἕτερα· *Καὶ ὁ οἶκος καὶ τὰ πλησίον ἐξυλωμένα κύκλῳ καὶ τὸ ἔδαφος καὶ ἐκ τοῦ ἐδάφους ἕως τῶν θυρίδων, καὶ αἱ θυρίδες*
Ha. 161 *ἀναπτυσσόμεναι τρισσῶς εἰς τὸ διακύπτειν. καὶ ἕως πλησίον τῆς ἐσωτέρας καὶ ἕως τῆς ἐξωτέρας καὶ ἐφ᾽ ὅλον τὸν τοῖχον κύκλωθεν ἐν τῷ ἔσωθεν καὶ ἐν τῷ ἔξωθεν γεγλυμμένα χερουβὶμ καὶ φοίνικες· καὶ φοίνιξ ἀνὰ μέσον χερουβὶμ καὶ χερουβίμ· δύο πρόσωπα τῷ χερουβίμ, πρόσωπον ἀνθρώπου πρὸς τὸν φοίνικα ἔνθεν καὶ ἔνθεν καὶ πρόσωπον λέοντος πρὸς τὸν φοίνικα ἔνθεν καὶ ἔνθεν· διαγεγλυμμένος ὅλος ὁ οἶκος κύκλωθεν, ἐκ τοῦ ἐδάφους ἕως τοῦ φατνώματος τὰ χερουβίμ.*

Ἐκ τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου

Εἶχε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη σκηνὴ δικαιώματα λατρείας τό τε ἅγιον κοσμικόν· σκηνὴ
La.-Co. 200 *γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἥ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἥτις λέγεται Ἅγια, μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη Ἅγια Ἁγίων, χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ᾗ στάμνος χρυσῆ ἔχουσα τὸ μάννα καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ*

9–13 Num. 7,88–89 **15–23** Ez. 41,1 et 16–20 **25–288,2** Hebr. 9,1–5

HV T M

---

4 ἐπὶ – ἄνωθεν] ἐπὶ τῶν χερουβὶμ ἄνωθεν ἐν τῇ κιβωτῷ V **5** ἂν δῶ] δώσω H **6** θυσιαστηρίου V | ἀνὰ μεσὸν H M ἀναμέσον ed.Rom.* **7** κατὰ] καὶ τὰ H καὶ κατὰ *Pa* | ἐντείλλομαί H T ἐντέλλωμαί *Pa* **8** Δεύτερον τῶν ἀριθμῶν V (ex testimoniorum numeratione β′ ortum, β′ habet H in marg.) **10** αὐτό H ed.Rom.*, sed cf. *Sept.* | Μωυσὴν V *Pa* Μωσῆν ed.Rom.* **11** φωνὴν + τοῦ M | τοῦ ἱλαστηρίου ed.Rom. (cf. *Sept.*): τοῦ θυσιαστηρίου T M *Pa* τοῦ ἱλαστηρίου τοῦ θυσιαστηρίου (sic) HV **12** μεσὸν H M **14** Ἰεζεκιὴλ + τοῦ M ed.Rom.* **15** ᾧ ed.Reg. (cf. *Sept.*): ὡς codd. | διεμαρτύρησε τῶ αἰλὰμ H | αἰλὰν V **15–16** πήχυς H (bis) **15–17** καὶ – κύκλῳ om. V **16** ς′ H ἑξὶ M **17** καὶ¹ – ἔδαφος om. H | αἱ om. T edd. **19** κυκλόθεν HV ed.Reg.* *Sept. (A)* κύκλω *Sept. (rell.)* | ἐν τῷ² om. V **20** γεγλυμένοις V | καὶ φοίνιξ etiam *Sept. cod. A* (om. *rell.*) | ἀνὰ μεσὸν H M ἀνάμεσον T **21–22** καὶ² – ἔνθεν² om. M **22** ὅλος om. M **23** κύκλοθεν H κυκλόθεν V *Sept.* **24** Ἐκ τῆς om. H, Ἐκ om. V T | ἐπιστολὴ H | τοῦ – Παύλου om. M, τοῦ – ἀποστόλου om. *Pa* **25** καὶ om. V **27** Ἅγια¹] Ἁγία HV ed.Rom. (corr. ed.Reg.) **29** χρυσῆ στάμνος V | στάμνος + ἡ M

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

sit oraculi *in latere uno et alter in altero. utrumque latus propitiatorii tegant expandentes alas et operientes oraculum respiciantque se mutuo uersis uultibus in propitiatorium quo operienda est arca. in qua pones testimonium quod dabo tibi. inde praecipiam et loquar ad te, super propitiatorio scilicet ac medio duorum cherubim qui erunt supra arcam testimonii, cuncta quae mandabo per te filiis Israhel.* Rom. 461

Ex Numeris

Ma. 6

Haec oblata sunt in dedicationem altaris, quando unctum est. cumque ingrederetur Moyses tabernaculum foederis, ut consuleret oraculum, audiebat uocem loquentis ad se de propitiatorio quod erat super arcam testimonii inter duos cherubim, unde et loquebatur ei.

De Hiezechihel

Et introduxit me in templum et mensus est frontes, sex cubitos latitudinis hinc et sex cubitos altitudinis inde latitudinem tabernaculi. et post alia: *Et templum interius et uestibula atrii, limina et fenestras obliquas et †haec tecta† in circuitu per tres partes contra uniuscuiusque limen, stratumque lignum per gyrum in circuitu, terra autem usque ad fenestras, et fenestrae clausae super ostia. et usque ad domum interiorem et forinsecus per omnem parietem in circuitu intrinsecus et forinsecus ad mensuram. et fabrefacta cherubim et palmae, et palma inter cherub et cherub, duasque facies habebat cherub, faciem hominis iuxta palmam ex hac parte et faciem leonis iuxta palmam ex alia parte, expressam per omnem domum in circuitu.* Ha. 162

Ex epistola sancti Pauli apostoli ad Hebraeos

Habuit quidem et prius iustificationes culturae et sanctum saeculare. tabernaculum enim factum est primum, in quo erant candelabra et mensa et propositio panum quae dicuntur Sancta, post uelamentum autem secundum tabernaculum quod dicitur Sancta Sanctorum, aureum habens turibulum et arcam testamenti circumtectam ex omni parte auro, in qua urna aurea habens manna et uirga Aaron quae frondurerat et La.-Co. 199

P VE

1 oraculi *codd. (cf. gr.)*: *om. Vulg. edd.* **3** archa VE **4** super] supra *Vulg.* (*uar. lect.* super) **5** supra] super *Vulg.* (*uar. lect.* supra) | archam P E *fort. retinendum, cf. LC (cod. A)* **7** declinationem VE dedicatione *Vulg.* (*ubi tamen uar. lect.* dedicationem) *edd.* **8** fęderis V federis E | loquentem *ed. Rom.** **11** Hiezechiel V Ezechiele F *edd.* **13** altitudinis *codd. (uar. lect. in Vulg.)*: latitudinis *Vulg. (rell.) edd.* | inde + iuxta P^{x} *s. l.* **14** haec tecta *codd. ed. Rom.*^{corr*}: ethecas *ed. Rom. i. t. (cf. Vulg. Clem.)* ekthetas *uel* ecthetas *Vulg. (codd. plur.); Anastasium* haec thetas *scripsisse suspicor (quod tradunt Vulg. codd. SMΦ, cf. Weber/Gryson)* **15** ligno *ed. Rom.* ex Vulg.* (*ubi tamen uar. lect.* lignum) | girum VE **16** hostia VE **17** parietem] interiorem P **18** fabre facta VE *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **21** Hebreos P V Ebreos E **23** propositio E (*cf. Vulg.*): propitiatio P positio V | que P E **24** dicuntur] dicitur *ed. Rom.* (ex Vulg.)* **25** thuribulum *ed. Rom.* (cf. Vulg. Clem.)* | arca … circumtecta VE **26** que P E

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

βλαστήσασα καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης, ὑπεράνω δὲ αὐτῆς χερουβὶμ δόξης κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον.

Ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Σκοπήσωμεν, ἱερεῖς ἄνδρες, ὅτι ἡ παλαιὰ εἶχε θεῖα σύμβολα, *χερουβὶμ δόξης κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον*, καὶ ἐκ ταύτης παρέλαβεν ἡ νέα.

Rom. 462 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ναί, δέσποτα, ἀλήθεια.

Ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἐὰν ἡ παλαιὰ εἶχε *χερουβὶμ κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον*, καὶ ἡμεῖς εἰκόνας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἁγίας θεοτόκου καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ ἔξομεν *κατασκιαζούσας τὸ θυσιαστήριον*.

Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἀληθῶς θεοῦ διαταγή ἐστιν.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντείας τῆς Κύπρου εἶπε· Καθὼς ἀνεγνώσθη, *πρόσωπον ἀνθρώπου* εἶχε τὸ χερουβίμ. καὶ πῶς τινες λέγουσιν ὅτι „τίς εἶδε πρόσωπον χερουβίμ;" καίτοιγε εἶπε γλυπτὸν πρόσωπον.

Ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Πάντες οἱ ἅγιοι οἱ ἀξιωθέντες ἰδεῖν ἀγγέλους ἀνθρωπομόρφους αὐτοὺς ἐθεάσαντο, καθὼς διαφόρως ἐν τῇ γραφῇ ἀνέγνωμεν. διὸ καὶ περὶ τῶν χερουβὶμ ὁ θεὸς τῷ Μωυσεῖ ἐχρημάτιζε λέγων· *ὅρα, ποιήσεις πάντα*
Ma. 8 *κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει.* κἀντεῦθεν ὁ θεράπων Μωυσῆς, ὁποίους τύπους ἐθεάσατο, τοιούτους καὶ πεποίηκε, μεθ' ὧν καὶ τὰ χερουβίμ.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντείας τῆς Κύπρου εἶπεν· Ὅτε δὲ ἐκινεῖτο ὁ λαὸς πρὸς εἰδωλολατρίαν, τηνικαῦτα ὁ θεὸς εἶπε τῷ Μωυσεῖ· *οὐ ποιήσεις πᾶν ὁμοίωμα* πρὸς τὸ *λατρεῦσαι αὐτοῖς*.

Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀποστολικῶν θρόνων τῆς ἀνατολῆς εἶπεν· Ὑψηλότερον τούτων, ὅτι καὶ Ἰακὼβ στήλην ἤγειρε τῷ θεῷ· ὅθεν καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν ἐπαγγειλάμενος τὰς ὑπὲρ λόγον δωρεάς. καὶ ἑτέρωθι ἀνθρωποειδῶς ἐπάλαισε μετ' αὐτοῦ καὶ προσηγόρευσεν αὐτὸν Ἰσραήλ, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον ‚νοῦς ὁρῶν θεόν'. αὐτὸς δέ φησιν· *εἶδον θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, καὶ ἐσώθη μου ἡ ψυχή.* καὶ ἰδοὺ οὐ μόνον αἱ νοεραὶ δυνάμεις ὤφθησαν,

---

4 Hebr. 9,5 **12** Ez. 41,19 **14–15** cf. e.g. Mt. 28,2; Lc. 1,11 et 26–28 **16–17** Hebr. 8,5; cf. Ex. 25,40 **20–21** Ex. 20,4–5; Deut. 5,8–9 **23–24** Ἰακὼβ – δωρεάς cf. Gen. 28,13–18 **25** ἀνθρωποειδῶς – Ἰσραήλ cf. Gen. 32,25–29 **26–27** Gen. 32,31

12–13 καὶ – χερουβίμ cf. Orig. c. Cels. 6,18 **25–26** ὅ – θεόν cf. e.g. Cyr. Alex. glaph. in Gen., PG 69, 85 D; cf. Lampe s.u. Ἰσραήλ 1a

HV T M

1 αὐτῆς] αὐτῶν V edd. (corr. ed. Rom.^{mg}) **2** post ἱλαστήριον add. H^{mg}V testimonia ex Ioh. Dam. imag. desumpta, cf. praef. **3** Ὁ – εἶπε] Ταράσιος ὁ πατριάρχης ἔφη V | ἁγιώτατος] ὁσιώτατος ed. Rom.* ex Vc | ἱερεῖς] ἱεροὶ ed. Rom.* **4** θεῖα] δύο V | χερουβὶμ – ἱλαστήριον post νέα M | κατασκευάζοντα V **7** Ὁ – εἶπεν] Ὁ πατριάρχης ἔφη V | σκιάζοντα H **9** κατασκευαζούσας V | ἱλαστήριον T edd., sed cf. lat. **10** μεγαλοπρεπέστατοι om. V **11** ὁ ὁσιώτατος om. V | Κωνσταντίας V | τῆς Κύπρου om. V **12** ὅτι om. HV **14** ἁγιώτατος om. V | εἶπε] ἔφη V | οἱ^{2} om. V **16** τῷ Μωυσεῖ post ἐχρημάτιζε V | Μωσεῖ T edd. | πάντα + τὰ H **17** Μωσῆς T edd. **19** ὁ – Κωνσταντείας om. V | Κύπρου + ἐπίσκοπος V | Ὅταν V M | δὲ om. V **20** Μωυσῆ V Μωσεῖ T edd. **21** παντὸς *Sept.* (uar. lect. πᾶν Ex. 20,4; cf. e.g. Ioh. Dam. imag. I 4,8 et infra epist. Germ. ad Ioh. Synad. p. 442,15) **22** ὁ εὐλαβέστατος om. V | καὶ τοποτηρητὴς om. V | ἀποστολικῶν] ἀνατολικῶν V **23** καὶ + ὁ M **26** μεθερμηνευόμενον om. H | ὁρῶν + τὸν ed. Rom.* ex Vc

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

tabulae testamenti, superque eam cherubim gloriae obumbrantia propitiatorium.

Sanctissimus patriarcha dixit: Perspiciamus, sacrati uiri, quia uetus testamentum habuit diuina signa, *cherubim gloriae obumbrantia propitiatorium*, et ex hoc nouum accepit.

Sancta synodus dixit: Etiam, domine, sic se habet ueritas. Rom. 462

Sanctissimus patriarcha dixit: Si uetus habebat *cherubim obumbrantia propitiatorium*, et nos iconas domini nostri Iesu Christi et sanctae dei genitricis sanctorumque PL 129,274 ipsius habeamus obumbrantes altare.

Magnificentissimi principes dixerunt: Veraciter dei praeceptio est.

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiae Cypri dixit: Vti lectum est, uultum *hominis* habebat cherub. et quomodo quidam dicunt quia „quis uidit uultum cherubim"? etenim dixit sculptilem uultum.

Sanctissimus patriarcha dixit: Omnes sancti qui meruerunt angelos uidere, in specie hominum eos uiderunt, quemadmodum in diuersis legimus scripturae locis. propter quod et <de> cherubim deus Moysi locutus est dicens: *uide* ut facias *omnia secundum* formam quae *ostensa est tibi in monte*. et hinc famulus Moyses, quales Ma. 7 formas uidit, tales et fecit, cum quibus et cherubim.

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiae Cypri dixit: Quando autem mouebatur populus ad idololatriam, tunc deus dicebat Moysi: ne *facias omnem similitudinem* ad seruiendum eis.

Iohannes reuerentissimus presbyter et uicarius apostolicarum sedium orientis dixit: Excelsius his est quia et Iacob titulum erexit deo. unde et benedixit ei repromittens donationes quae omne uerbum excedunt. et alibi in specie hominis luctatus est cum eo et appellauit eum Israel, quod est interpretatum ‚mens uidens deum'. ipse autem ait: *uidi dominum facie ad faciem, et salua facta est anima mea.* et ecce non solum

---

6–8 ~ *LC I 20 p. 195,25–30 (= I Capit. p. 104,19–22, deest in *Hadr.)*: Quod non minus omnibus, sed pene cunctis plus Tarasius delerasse dinoscitur dicens: „Sicut veteres habuerunt cherubim obumbrantem propitiatorium, et nos imagines domini nostri Iesu Christi et sanctae Dei genetricis et sanctorum eius habeamus obumbrantes altare." **21–22** Iohannes – ei ~ *LC I 10 p. 154,27–155,1 (= I Capit. p. 103,26–28) = *Hadr. p. 36,15–18* (In actione quarta. Capitulo XLVI): De eo quod Iohannes pręsbyter et legatus orientalium incaute imaginum adorationem stabilire nitens (stabilire nitens *om. Hadr.*) dixisse legitur: „Erexit Iacob titulum deo quatenus et benedixit eum." **23–24** in – deum ~ *LC I 11 p. 158,23–26 (= I Capit. p. 29–30; cf. p. 159,1–3) = *Hadr. (ser. 2) p. 45,29–32* (In actione quarta. Capitulo IX): De eo, quod praefatus Iohannes dixit: „In hominis forma luctatus est cum ipso et vocavit eum Israel, quod est interpraetatum: Mens videns Deum."

P VE **6–8** ~ *LC* **22** ~ *LC, *Hadr.* **23–24** ~ *LC, *Hadr.*

1 eam] erant *ed. Rom.* (cf.* eam erant *Vulg. Clem.)* | cherubin P V **2** Sanctissimus] Tarasius sanctissimus F *edd.* **6** Sanctissimus] Tarasius sanctissimus *ed. Rom.** | cherubin P V **9** preceptio *codd.* **12** cherubin P V **13** Sanctissimus] Tarasius sanctissimus *ed. Rom.** **15** de *suppleui coll. gr.*: et *in* de *mut.* F² *edd.* **15–16** uide – monte] *uerba ex gr. translata, non ex Vulg. desumpta* **19** idolatriam VE *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | facies P **25** dominum] deum *Vulg.* (*uar. lect.* dominum), *fort. etiam hic scribendum (cf. gr. et LC)*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ φύσει ἀόρατος θεὸς καὶ ἀσώματος, ὡς δέδεικται ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἰδέᾳ.

Δημήτριος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ σκευοφύλαξ τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἀνέγνω·

Ha. 164 Τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐκ τοῦ εἰς Μελέτιον ἐγκωμίου οὗ ἡ ἀρχή· Πανταχοῦ τῆς ἱερᾶς ταύτης ἀγέλης περιφέρων τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὴν πόλιν ἅπασαν ἐνταῦθα παροῦσαν βλέπων οὐκ ἔχω τίνα μακαρίσω. καὶ μεθ' ἕτερα·

Καὶ ἦν εὐλαβείας διδασκαλία τὸ γινόμενον. συνεχῶς γὰρ ἀναγκαζόμενοι τῆς προσ-
La.-Co. 201 ηγορίας ἐκείνης μεμνῆσθαι καὶ τὸν ἅγιον ἐκεῖνον ἔχειν ἐπὶ ψυχῆς παντὸς ἀλόγου πάθους καὶ λογισμοῦ φυγαδευτήριον εἶχον τὸ ὄνομα. καὶ οὕτω πολὺ γέγονε τοῦτο, ὡς πανταχοῦ καὶ ἐν ἀμφόδοις καὶ ἐν ἀγορᾷ καὶ ἐν ἀγροῖς καὶ ἐν ὁδοῖς
Rom. 463 τούτῳ πάντοθεν περιηχεῖσθαι τῷ ὀνόματι. οὐ πρὸς τὸ ὄνομα δὲ τοσοῦτον ἐπάθετε μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτὸν τοῦ σώματος τὸν τύπον. ὅπερ γοῦν ἐν ὀνόμασιν ἐποιήσατε, τοῦτο καὶ ἐπὶ τῆς εἰκόνος ἐπράξατε τῆς ἐκείνου. καὶ γὰρ ἐν δακτυλίων σφενδόναις καὶ ἐν ἐκπώμασι καὶ φιάλαις καὶ ἐν θαλάμων τοίχοις καὶ πανταχοῦ τὴν εἰκόνα τὴν ἁγίαν ἐκείνην διεχάραξαν πολλοί, ὡς μὴ μόνον ἀκούειν τῆς ἁγίας προσηγορίας ἐκείνης, ἀλλὰ καὶ ὁρᾶν αὐτοῦ πανταχοῦ τοῦ σώματος τὸν τύπον καὶ διπλῆν τινα τῆς ἀποδημίας ἔχειν παραμυθίαν.

Πέτρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας εἶπεν· Εἰ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος τοιαῦτα λέγει περὶ τῶν εἰκόνων, τίς ἔτι τολμᾷ εἰπεῖν κατ' αὐτῶν τι;

Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπεν· Ἀπεδέξατο αὐτὰς ἀληθῶς, καὶ τοιοῦτον πόθον εἶχον οἱ τότε εὐσεβεῖς εἰς τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, ὥστε πανταχοῦ

5–19 Ioh. Chrys. pan. Melet. (CPG 4345; BHG^{a} 1244), PG 50, 515,1–6 et 516,15–32; cf. „Act. VIII" 417 A 6–8

5–19 = Ioh. Dam. imag. II 62 **13–19** οὐ – παραμυθίαν = Niceph. refut. c. 98,2–10 **14–19** ὅπερ – παραμυθίαν = Theod. Stud. antirr. II 29, PG 99, 373 B 4–12

HV T M **5–19** = *Chrys. (= PG)*, *Pa* f. 251^{v}–252^{r}, *Mo* f. 228^{v}–229^{r} *(*titulum tradit etiam *Ma)*, *Ioh. Dam.^{II}* **13–19** = *Niceph.^{ref}* **14–19** = *Ma* f. 4$^{r–v}$, *Theod. Stud.* **15–17** καὶ^{2} – πολλοί = *Nicet.* n. 18

1 θεὸς ἀόρατος M **3** ὁ εὐλαβέστατος om. V | διάκονος om. T **4** testimonia ex Ioh. Dam. imag. desumpta add. H^{mg}, cf. praef. **5** Τοῦ – ἐγκωμίου] Τοῦ ἁγίου (ἐν ἁγίοις *Ma*) Ἰω. τοῦ Χρυσ. ἐκ τοῦ λόγου (+ τοῦ *Ma*) εἰς (πρὸς *Ma*) Μελέτιον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας (+ καὶ μάρτυρα ἐν ᾧ *Ma*) καὶ εἰς τὴν σπουδὴν τῶν συνελθόντων *Pa Ma* (cf. *Ioh. Dam.^{II}*) Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς Μελέτιον ἐπίσκοπον *Mo* | Μελέτιον + παρόντος H, + πατριάρχην V **6** οὗ – ἀρχή om. M *Pa Mo* **6–8** Πανταχοῦ – ἕτερα om. *Mo* **6** Πανταχοῦ + γὰρ V **6–7** καὶ – μακαρίσω om. *Pa Ioh. Dam.^{II}* **7** τίνα] τί σου H (prob.) | post μακαρίσω add. H^{mg}V testimonia ex Ioh. Dam. imag. desumpta, cf. praef. **7–19** καὶ – παραμυθίαν om. V **7–8** καὶ μετὰ βραχέα *Pa Ioh. Dam.^{II}* **9** εὐλαβείας] εὐσεβείας *Pa Ioh. Dam.^{II}* **10** ἐκείνης om. *Pa* | καὶ om. H **11** εἶχον] ἔχον *Pa* ἔχων *Mo* | πολὺ] πολλοῖς *Mo* **12** τοῦτο] τότε *Mo* | ἀμφόδω *Pa Mo Ioh. Dam.^{II}* | καὶ ἐν ὁδοῖς om. *Pa Mo Ioh. Dam.^{II}* **13** τοῦτο H *Mo* | τῷ ὀνόματι] τὸ ὄνομα H **13–14** ἐπάθετε + πόθον *Mo Ioh. Dam.^{II} Niceph.^{ref}* **14** οὖν *Pa Ma Mo Ioh. Dam.^{II} Niceph.^{ref}* | ἐν ὀνόμασιν] ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ *Ma* **15** γὰρ + καὶ *Pa PG* | δακτυλίω *Ma Theod. Stud.* **16** σφενδόνης *Ma* σφενδόσι *Nicet.* | ἐν^{1} om. *Ioh. Dam.^{II}* | ἐκπόμασι *Theod. Stud. Niceph.^{ref} (P)* ἐκτυπώμασι *PG* (pars codd.) | καὶ φιάλαις om. *Pa Ma Mo Niceph.^{ref}* | καὶ^{2} + ἐν *Theod. Stud.* **17** ἐχάραξαν *Ioh. Dam.^{II}* | ἁγίας om. *Theod. Stud.* **18** ἐκείνου *Ma* | καθορᾶν *Ma Mo Niceph.^{ref}* **19** ἀποδημίας] παραμυθίας H | ἔχειν + τὴν *Pa Ioh. Dam.^{II}* **20** ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. V **21** ἔτι τολμᾷ] ἐπιτολμᾶ V M | εἰπεῖν + ἔτι M | αὐτοῦ V **22** ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. V **23** εἶχον πόθον V | εὐσεβείας M | εἰς] περὶ V | αὐτοῦ om. T

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

intelligibiles uirtutes uisae sunt, sed et ipse qui natura inuisibilis est deus et incorporeus, cum ostensus est in specie nostra.

Demetrius reuerentissimus diaconus et sceuophylax sanctissimae magnae ecclesiae Constantinopoleos legit:

Sancti patris nostri Iohannis Chrysostomi de praeconio in Meletium Ha. 163

cuius initium est hoc: Vbique inter hunc sacratum gregem oculos circumferens et uniuersam ciuitatem hic praesentem aspiciens non habeo quem beatificem. et post alia:

Et erat reuerentiae magisterium quod fiebat. iugiter enim coacti eius uocabulum memorari et sanctum illum habere prae animo, nomine ipsius fugabant omnem a se La.-Co. 202
passionem et cogitationem irrationabilem. et sic multum factum est hoc, ita ut ubique in uicis et in foro et in agris et in itineribus hoc undique nomine personaret. Rom. 463
non autem circa tam magni nominis affectum passi estis tantummodo, uerum etiam et circa ipsam eius corporis formam. quod ergo in nominibus fecistis, hoc et super illius iconam gessistis. etenim in anulorum circulis et in calicibus et phialis et in thalamorum parietibus et ubique iconam sanctam illam exarauerunt multi, ut non solum audirent sanctum uocabulum illud, sed et uiderent corporis eius ubique figuram et duplici quadam migrationis illius consolatione fruerentur.

Petrus sanctissimus episcopus Nicomediae dixit: Si Iohannes aurei oris talia dixit PL 129,275
de iconis, quis adhuc audet dicere contra eas quicquam?

Basilius sanctissimus episcopus Ancyrae dixit: Recepit eas ueraciter; et talem amorem habebant pii qui tunc erant circa imaginem eius, ut ubique formarent

P VE

1 uirtutes ~ δυνάμεις *(ut saepe; cf. Gloss.)* **3** sanctissime *codd.* **5** Sanctissimi P^{ac} (ssimi *sublin.*) | Iohanni P V | Chrisostomi *codd.* | Meletio V me lectio *(sic)* E **11** hoc *ed. Rom.^{corr}*: huic *codd.* **12** personarent *ed. Rom.** **13** circa – affectum] „*g.* circa nomen tam magnum affectum" *ed. Rom.^{mg}* **15** icona P VE (*corr.* F^{2}) | annulorum *ed. Rom.** | circulus P^{ac} VE (*corr.* P^{c} F) | phyalis P V **16** talamorum P **18** duplici quadam *ed. Rom.*: duplicem quandam *codd.* | consolatione P : consolationem VE **19** Iohannis P **20** quidquam *ed. Rom.**

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ἐξετύπουν τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Μελετίου· ὅθεν καὶ ὁ πατὴρ ὑπερβαλλόντως αὐτοὺς ἐπαινεῖ.

Ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Καὶ ἡμεῖς ἐκ τῶν πατέρων ἡμῶν παρειληφότες τὰς διδασκαλίας λέγομεν αὐτὰς καὶ σεπτὰς καὶ ἁγίας καὶ ἱεράς.

Θεοδόσιος ὁ εὐλαβέστατος ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου τοῦ Νησίου προσήνεγκε βίβλον τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, αἰτούμενος ἀναγνωσθῆναι· ἣν λαβὼν Ἀντώνιος μοναχὸς ἀνέγνω·

Ma. 9 Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου λόγος ὅτι παλαιᾶς καὶ καινῆς διαθήκης εἷς ὁ νομοθέτης καὶ εἰς τὸ ἔνδυμα τοῦ ἱερέως

οὗ ἡ ἀρχή· Τῆς Χριστοῦ βασιλείας τὸ εὐαγγέλιον προκηρύττουσι μὲν προφῆται. καὶ μεθ' ἕτερα·

Ἐγὼ καὶ τὴν κηρόχυτον ἠγάπησα γραφὴν εὐσεβείας πεπληρωμένην. εἶδον γὰρ ἄγγελον ἐν εἰκόνι ἐλαύνοντα βαρβάρων στίφη, εἶδον πατούμενα βαρβάρων φῦλα καὶ τὸν Δαβὶδ ἀληθεύοντα· *κύριε ἐν τῇ πόλει σου τὴν εἰκόνα αὐτῶν ἐξουδενώσεις.*

Ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Εἰ ὁ χρυσοῦ τιμαλφέστερον ἔχων τὸ στόμα καὶ τὸν λόγον ἐφώνησεν „ἐγὼ καὶ τὴν κηρόχυτον ἠγάπησα γραφήν", τί λέξομεν περὶ τῶν μισούντων;

Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπεν· Ἐκείνου λέγοντος ὅτι „ἐγὼ ἠγάπησα" τίς τολμᾷ φάναι τὸ ἐναντίον;

---

14 Ps. 72,20

---

5 Θεοδόσιος – Νησίου hegumenus deest in serie subscriptionum infra p. 520,21 sqq. **8–14** (Ps.-) Chrys. (Seuer. Gabal.) hom. de legislatore (CPG 4192), PG 56, 397,1–4 et 407,43–48; cf. Act. II p. 66,7–8, infra p. 432,22–434,1 (Ps.-Greg. epist. ad Germ.), Act. VI 300 C 9 – D 5 et 324 C 1–2; cf. Uthemann, Severian von Gabala p. 33–35

8–14 = Ioh. Dam. imag. II 60 / III 105; Niceph. refut. c. 97,2–6; Niceph. adu. Epiph. p. 350,40–351,6; Theod. Stud. epist. 380, 204–208

HV T M **8–14** = *Chrys. (= PG)*, *Pa* f. 252^{r}, *Ma* f. 11$^{r–v}$, *Mo* f. 228^{v}, *Ioh. Dam.$^{II.III}$*, *Niceph.^{ref}*, *Niceph.^{Epi}*, *Theod. Stud.* **12–13** Ἐγὼ – φῦλα = *Nicet.* n. 15

3 Ὁ ἁγιώτατος] Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος T edd. | ἔφη V **5** ὁ εὐλαβέστατος om. V | ἡγούμενος + μονῆς T fort. recte (cf. lat.) | Ἀνδρέα T Ἀνδρέ sine abbr. V | τοῦ Νησίου om. V **6** βιβλίον T M | τοῦ αὐτοῦ om. V | ἁγίου om. HV | ἣν HV T: ὃ M **8** λόγος] ἐκ τοῦ λόγου (+ τοῦ *Ma*) *Pa Ma Mo Ioh. Dam.^{II}* (fort. hic quoque scribendum) εἰς τὸ *PG*, om. *Ioh. Dam.^{III}* **9** καινῆς] νέας *Ma* | ὁ om. M *Ioh. Dam.^{II}* | καὶ – ἱερέως om. *Ma* | ἱερέως + καὶ περὶ μετανοίας *PG* **10–11** οὗ – ἕτερα om. V *Ma Mo Ioh. Dam.$^{II.III}$* **10** οὗ – ἀρχή om. *Pa* | προκηρύττουσι μὲν] κηρύττουσι *PG* | μὲν + οἱ *Pa* **12** γραφὴν ἠγάπησα *PG Ma Mo Ioh. Dam.^{III}* | εὐσεβείας + ἕνεκεν *Theod. Stud.*, + ἕνεκα *Nicet.* | πεπληρωμένην + οὖσαν *Mo* | γὰρ om. *PG* **13** ἐν εἰκόνι ἄγγελον *PG* (cf. infra p. 432,23 [Ps.-Greg. epist. ad Germ.]) | εἰκόνι – πατούμενα] εἰκόνι στίφη βαρβάρων διώκοντα καὶ πατούμενα *Ioh. Dam.^{III}* (στίφη βαρβάρων διώκοντα etiam infra p. 432,23 [Ps.-Greg. epist. ad Germ.]) | ἐλαύνοντα νέφη βαρβάρων *PG* | στίφη *Pa Ioh. Dam.$^{II.III}$ Theod. Stud.* (cf. lat. et infra p. 432,23 [Ps.-Greg. epist. ad Germ.] et Act. VI 300 D 2–3): στήφη *Ma Nicet.* νέφη H T M edd. *PG Mo Niceph.^{ref} Niceph.^{Epi}* νέφος V | πατούμενον *Ma* | φῦλα] φύλα T M *Pa Mo* φῦλον *Ma* νέφη HV **14** post ἐξουδενώσεις testimonia ex Ioh. Dam. imag. desumpta add. H^{mg}V, cf. praef. **15** τὸ om. T **15–16** καὶ τὸν] τοιοῦτον T (ex coni., ut uidetur) edd. **16** τί om. H **18** Βασίλειος – Ἀγκύρας] Ὁ Ἀγκύρας V | ἔφη V **19** φᾶναι HV M^{ac}

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

iconam sancti Meletii. unde et pater hic supra modum illos laudabat.

Sanctissimus patriarcha dixit: Et nos a patribus nostris percipientes doctrinas dicimus eas et uenerabiles et sanctas et sacras.

Theodosius reuerentissimus egumenus monasterii sancti Andreae Nesii attulit librum eiusdem Iohannis oris aurei, petens relegi; quem accipiens Antonius monachus legit:

Sanctae memoriae patris nostri Iohannis Chrysostomi sermo quod ueteris et noui testamenti unus sit legislator et in uestem sacerdotis Ma. 10

cuius initium est: Christi regni euangelium ante quidem praedicauere prophetae. et post alia:

Ego et cera perfusam dilexi scripturam pietate repletam. uidi enim angelum in icona pellentem barbarorum cuneos, uidi conculcatas barbarorum nationes et Dauid ueraciter dicentem: *domine in ciuitate tua imaginem eorum ad nihilum rediges.*

Sanctissimus patriarcha dixit: Si is qui auro pretiosius os habebat perhibuit dicens „ego et cera perfusam dilexi picturam", quid dicemus de his qui oderunt?

Basilius sanctissimus episcopus Ancyrae dixit: Illo dicente quia „ego dilexi", quis audet effari contrarium?

11–13 ~ *Hadr. p. 34,35–35,3 (spectat ad LC II 3; uide infra)*: Nam et ipse sanctus Iohannis Crisostomis (Crisostomus *Hampe*), ubi se ostendit pictura sacrorum imaginum diligi, explanavit, dicens: Ego et cerae profusa dilexi scriptura pietatis repleta. Vidi enim angelum imaginem persequentem multitudo barbarorum, <…> *(lac. indic. Hampe)* tribus et David vere dicante *(sic)*: ‚Domine, in civitate tua imagines eorum ad nichilum rediges.' **13** domine – rediges *(cf. p. 433,21–435,1) cf. LC II 3 p. 241,13b–16 (= II Capit. p. 234,30–235,3) = *Hadr. p. 34,30–33* (In actione quarta. Capitulo XLII): Quomodo intellegendum est: ‚Domine, in civitate tua imaginem illorum (eorum *Hadr.*) ad nihilum (nichilum *Hadr.*) rediges'; quod quidem capitulum, sicut et cetera, illi aliter, quam dictum est (sit *Hadr.*), intellegunt.

P VE **11–13** ~ *Hadr.*

---

3 uenerabiles + iconas *ed. Rom.* ex* F **4** hegumenus P | Hesii P **6** legit *om.* VE (*ed. Rom. ex* F) **7** Chrisostomi VE **9** prophaetę P **11** ceram VE | scripturam (~ γραφὴν) P E *(mendum ex priore interpretatione iteratum, ut uidetur; cf. Hadr.)*: picturam V *edd.* **12** cuneos] *Anast. aut* στίφη *legit aut* cuneos *ex priore interpretatione iterauit* **13** eorum *(cf. Psalt. Rom.)*] ipsorum *Vulg.* **14** preciosius P

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων εἶπε· Τίς δέ ἐστιν οὗτος ὁ ἄγγελος εἰ μὴ περὶ οὗ γέγραπται ὅτι *ἄγγελος κυρίου ἐπάταξεν ἑκατὸν ὀγδοήκοντα πέντε χιλιάδας τῶν Ἀσσυρίων* ἐν μιᾷ νυκτὶ περὶ τὴν Ἱερουσαλὴμ ἐστρατοπεδευκότων;

Νικηφόρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τοῦ Δυρραχίου εἶπεν· Ἀλλ᾽ ἵλεως ἡμῖν γένοιτο κύριος ἐπὶ τοῖς παραπτώμασιν, οἷς πεπράχαμεν περὶ τὰς ἱερὰς εἰκόνας.

Rom. 464 Γρηγόριος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω·

Ha. 165 Ἐκ τοῦ λόγου τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης λεχθέντος ἐν Κωνσταντινουπόλει περὶ θεότητος υἱοῦ καὶ πνεύματος καὶ εἰς τὸν Ἀβραάμ

La.-Co. 204 οὗ ἡ ἀρχή· Οἷόν τι πάσχουσι πρὸς τοὺς πολυανθεῖς τῶν λειμώνων. καὶ μεθ᾽ ἕτερα·

Εἶδον πολλάκις ἐπὶ γραφῆς εἰκόνα τοῦ πάθους, καὶ οὐκ ἀδακρυτὶ τὴν θέαν παρῆλθον, ἐναργῶς τῆς τέχνης ὑπ᾽ ὄψιν ἀγούσης τὴν ἱστορίαν. λοιπὸν πρόκειται ὁ Ἰσαὰκ παρ᾽ αὐτῷ τῷ θυσιαστηρίῳ ὀκλάσας ἐπὶ τὸ γόνυ καὶ περιηγμένας ἔχων εἰς τοὐπίσω τὰς χεῖρας. ὁ δὲ ἐπιβεβηκὼς κατόπιν τὼ πόδε τῆς ἀγκύλης καὶ τῇ λαιᾷ χειρὶ τὴν κόμην τοῦ παιδὸς πρὸς ἑαυτὸν ἀνακλάσας ἐπικύπτει τῷ προσώπῳ ἐλεεινῶς πρὸς αὐτὸν ἀναβλέποντι, καὶ τὴν δεξιὰν καθωπλισμένος τῷ ξίφει πρὸς τὴν σφαγὴν κατευθύνει, καὶ ἅπτεται ἤδη τοῦ σώματος τῇ τοῦ ξίφους ἀκμῇ· καὶ τότε αὐτῷ γίνεται θεόθεν φωνὴ τὸ ἔργον κωλύουσα.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἴδε πῶς ὠδυνήθη ὁ πατὴρ ἡμῶν εἰς τὴν ἱστορίαν, ὥστε καὶ ἐδάκρυσε.

2–3 4 Reg. 19,35 **13–19** cf. Gen. 22,9–12

8–19 Greg. Nyss. deit. (CPG 3192; BHG 2354) p. 117,1–4 et 138,20–139,11 Rhein; cf. Act. II p. 137,2–3; infra p. 466,1–4 (epist. Germ. ad Thom.); Act. VI 324 B 11 – C 1

8–19 = Ioh. Dam. imag. I 52 / II 48 / III 50 (in initio plenior) **12–19** = Niceph. refut. c. 101,4–14 **12–13** Εἶδον – ἱστορίαν = Doctr. Patr. 45,X p. 328,29–31; Niceph. adu. Epiph. p. 350,31–35; Theod. Stud. epist. 380,201–204, refut. poem., PG 99, 469 A 12–15; cf. Νουθεσία γέροντος l. 943–944 Mitsides (p. XXXIV Melioranskij)

HV T M **8–19** = *Greg. Nyss.*, *Ioh. Dam.*$^{I.II.III}$ **8–15** Ἐκ – χεῖρας = *Pa* f. 251^{r} **12–19** = *Niceph.*^{ref} **12–13** = *Doctr. Patr.*, *Niceph.*^{Epi}, *Theod. Stud.*, *Nicet.* n. 13

---

1 ὁ εὐλαβέστατος om. V | μοναχὸς + καὶ V edd. **1–2** πρεσβύτερος – ἀρχιερέων] τῶν τῆς ἀνατολῆς τοποτηρητὴς V **2** δέ om. ed. Rom.* | εἰ] ἢ V **3** ρπε′ HV **4** ἐστρατοπεδευκότας H -κότ sine abbr. V **5** ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τοῦ om. V | ὁσιώτατος ἐπίσκοπος] εὐλαβέστατος πρεσβύτερος H | Ἀλλ᾽ om. V **7** καὶ νοτάριος om. V **8–9** Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσης ἐκ τοῦ περὶ θεότητος λόγου καὶ εἰς τὸν Ἀβραάμ *Pa* **8** λεχθέντος ἐν Κωνσταντινουπόλει om. V **9** υἱοῦ καὶ πνεύματος om. V | καὶ^{1} + ἁγίου H **10** οὗ ἡ ἀρχή om. *Pa* **12** ἐπὶ γραφῆς] ἐπιγραφῆς V T M *Pa* | τοῦ om. *Nicet.* **13** ὑπ᾽ ὄψιν om. *Nicet.* | λοιπὸν HV T M *Greg. Nyss. (E)*: om. *Greg. Nyss. (rell.) Pa Ioh. Dam. Niceph.*^{ref} | ὁ om. *Pa Greg. Nyss. (O)* **14** Ἰσαὰκ + τῷ πατρὶ *Greg. Nyss.* ed. Rom.* (om. etiam *Pa Ioh. Dam. Niceph.*^{ref}, cf. lat.) | παρ᾽ αὐτὸ τὸ θυσιαστήριον *Niceph.*^{ref} | παρ᾽] ἐν *Pa* | ὠκλακὼς *Pa* | τὸ om. *Greg. Nyss.* (excepto *E*) **15** τῷ ποδὶ *Greg. Nyss. (M*^{2}*) Ioh. Dam.* ed. Rom.* τῷ παιδὶ *Greg. Nyss. (R*^{a}*Q*^{a}*S) Ioh. Dam. (D*^{l}*) Niceph.*^{ref} | λαιᾷ] ἀριστερᾷ *Ioh. Dam. Niceph.*^{ref} ἑτέρᾳ *Greg. Nyss. (E)* **16** κόμην] κεφαλὴν *Greg. Nyss. (E)* ed. Rom.* **17** ἀναβλέποντα V *Greg. Nyss. (M)* | καθωπλισμένην *Greg. Nyss.* (excepto *E*) **18** κατευθυνεῖ T, om. V | τῇ – ἀκμῇ] ἡ … ἀκμή *Greg. Nyss. Ioh. Dam. Niceph.*^{ref}, sed cf. lat. **20** ἐνδοξότατοι om. V | ὠδυνήθη H La.-Co.^{mg} (cf. lat.): ἠδυνήθη V T M ἡδυνήθη ed. Rom.* **20–21** ἱστορίαν] exspectaueris γραφήν uel ζωγραφίαν (cf. lat.), ut uidit Dubielzig, item infra p. 296,5 et p. 296,7

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Iohannes reuerentissimus presbyter et uicarius orientalium pontificum dixit: Quis autem est iste angelus nisi ille de quo scriptum est quia *angelus domini percussit centum octoaginta <quinque> milia Assyriorum* in una nocte circa Hierusalem hostiliter militantia?

Nicephorus sanctissimus episcopus Dyrrachii dixit: Sed propitius nobis sit dominus super delictis quae patrauimus circa sacras imagines.

Gregorius diaconus et notarius legit: Rom. 464

Ex sermone sancti Gregorii Nyssae habito Constantinopoli de deitate filii et spiritus et in Abraham Ha. 166

cuius initium est: Veluti quiddam patiuntur ad multum floridos pratorum. et post alia: La.-Co. 203

Vidi saepe in pictura imaginem passionis, et non sine lacrimis aspectum transiui, dum euidenter ars ante uultum afferret historiam. ceterum ponitur Isaac apud ipsum altare super genu locatus et ligatas habens retrorsum manus. at ille ascendens postergum pueri suffragine uincta laeua manu comam pueri ad se reflectit et incuruatur uultui miserabiliter ad se respicienti, et dexteram armatus gladio ad occisionem dirigit, et tangitur iam corpore gladii acie, et tunc ei fit diuinitus uox prohibens opus. PL 129,276

Gloriosissimi principes dixerunt: Vide quomodo doluerit pater noster in pictura, ita ut et lacrimaretur.

1–4 ~ *LC III 20 p. 423,27b–424,7 (= III Capit. p. 333,29–334,6; cf. p. 426,8–13 et al.) = *Hadr. p. 35,26–32* (In actione quarta. Capitulo XLIV): De eo, quod Iohannes pręsbiter Theodosio, abbate monasterii (monasterio *Hadr.*) sancti (sanctae *Capit.*) Andreę, recitante (recitate *Hadr.*) verba Iohannis Chrisostomi (Cris- *Capit. Hadr.*) et dicente: „Vidi angelum in imagine persequentem barbarorum multitudinem," dixit: „Quis est iste angelus, nisi de quo scriptum est: Quoniam angelus Domini percussit centum octuaginta quinque milia Assyriorum (Assir- *Capit.*) in una nocte in circuitu Hierusalem exercitantium?"

P VE **1–4** ~ *LC, *Hadr.*

3 centum octoaginta P : CLXXX VE | quinque *addidi coll. LC et *Hadr., cf. gr. et Vulg.* | Assir- VE **4** militantiam P^{ac} (*corr.* P^{c}), *exspectaueris* militantium, *cf. gr.* (*sed* ἐστρατοπεδευκότας H) *et LC et *Hadr.* **5** Nicęphorus P | Dirachii E Dyrrhachii *ed. Rom.** **6** peccauimus F *edd.* **8** Nise P E Nisę V, *corr. ed. Rom.* | Constantinopolim VE **9** Abraam P^{pc} (b *ex* d *corr.* P^{c}) E Habraam V, *corr. ed. Rom.* **10** floridos P (multum floridos *ad uerbum reddit* πολυανθεῖς): floridum V floridus E floridorum F^{2} *edd.* **12** sepe *codd.* **13** ars ante] arsantem *(sic)* P | historia P^{pc} (m *exp.*) istoriam E **14** manus retrorsum VE *edd.* **15** post tergum F *edd.* | suffragine uincta] „*g.* suffragini innixus" *ed. Rom.*^{mg} | uincta] iuncta F *edd.* | leua *codd.* | manum P V **16** ad se] „*g.* ad ipsum" *ed. Rom.*^{mg} **17** tangitur – corpore *fort. ad uerbum reddit* ἅπτεται ἤδη τοῦ σώματος | tangitur] tantigitur P^{ac} (ti *exp.* P^{x}) tangit *ed. Rom.** *non male, sed uide supra* | corpus *ed. Rom.**

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπε· Πολλάκις ὁ πατὴρ ἀνέγνω τὴν ἱστορίαν, ἀλλὰ τυχὸν οὐκ ἐδάκρυσεν, ἀλλ᾽ ὁπηνίκα τὴν ζωγραφίαν κατεῖδεν, ἐδάκρυσεν.

Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων εἶπεν· Εἰ τοιούτῳ διδασκάλῳ ἡ ἱστορία παρέσχεν ὠφέλειαν καὶ δάκρυα, πόσῳ γε μᾶλλον τοῖς ἀμαθέσι καὶ ἰδιώταις οὐ παρέξει κατάνυξιν καὶ ὠφέλειαν;

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἐν διαφόροις τόποις ἐθεασάμεθα τὴν τοῦ Ἀβραὰμ ἱστορίαν, καθὼς ὁ πατὴρ φησι.

Ma. 12 Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κατάνης εἶπεν· Εἰ ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ γρηγορῶν εἰς τὰ θεῖα νοήματα τοῦ Ἀβραὰμ τὴν ἱστορίαν θεασάμενος ἐδάκρυσε, πόσῳ μᾶλλον ἡ ἐζωγραφημένη ἔνσαρκος οἰκονομία τοῦ δεσπότου ἡμῶν Χριστοῦ τοῦ δι᾽ ἡμᾶς ἐνανθρωπήσαντος τοὺς ὁρῶντας πρὸς ὠφέλειαν καὶ δακρύων χύσιν προτρέψεται;

Ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Εἰ εἴδομεν εἰκόνα ἐσταυρωμένον ἐπιδεικνῦσαν τὸν κύριον, οὐκ ἂν καὶ ἡμεῖς ἐδακρύσαμεν;

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Μεγάλως· ἐν αὐτῇ γὰρ ἀκριβῶς κατανοεῖται τὸ τῆς ταπεινώσεως ὕψος τοῦ δι᾽ ἡμᾶς ἐνανθρωπήσαντος θεοῦ.

Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος νοτάριος καὶ ῥαιφερενδάριος ἀνέγνω·

Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον Σκυθοπόλεως περὶ τοῦ ἀποπομπαίου

ἧς ἡ ἀρχή· Τοῖς παρὰ τῆς σῆς ὁσιότητος ἀρτίως ἐπεσταλμένοις ἐντυχὼν ἥσθην ἄγαν. καὶ μεθ᾽ ἕτερα πλεῖστα·

Rom. 465 Φαμὲν οὖν ὅτι σκιὰ καὶ τύπος ὁ νόμος ἦν καὶ οἷόν τις γραφὴ παρατιθεῖσα πρὸς θέαν τοῖς ὁρῶσι πράγματα. αἱ δὲ σκιαὶ τῆς τῶν γραφόντων ἐν πίναξι τέχνης τὰ πρῶτα τῶν χαραγμάτων εἰσίν· αἷς εἴπερ ἐπενεχθεῖεν τῶν χρωμάτων τὰ ἄνθη, τότε δὴ τότε τῆς γραφῆς ἀπαστράψει τὸ κάλλος. καὶ μετὰ βραχέα· Γέγραπται

16–17 τὸ – θεοῦ cf. Conc. Trull. can. 82 (infra p. 344,15–16) **19–298,27** Cyr. Alex. ad Acac. Scyth. (epist. 41) (CPG 5341), ACO I 1,4 p. 40,2–3. 47,21–24. 47,30–48,22

HV T M **19–298,27** = *Cyr.*, *Pa* f. 252^{v}–253^{r} (abbreuiatum, cf. app. crit.)

1–3 om. H **1** Βασίλειος – Ἀγκύρας] Ὁ Ἀγκύρας V **2** εἶδεν V **4** ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς om. V | μοναχὸς + καὶ H | πρεσβύτερος om. M **5** Ἐὰν H M fort. retinendum (cf. p. 288,7 al.) **6** οὐ om. ed. Rom.* | παρέχει V | κατάνυξιν καὶ om. V **7** ἁγία om. V **8** καθὼς – φησι] ὥς φησιν ὁ πατήρ V **9** ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. V **9–10** ὁ^{2} – ἐδάκρυσε] ὁ εἰς τὰ νοήματα γρηγορῶν καὶ αὐτὸς τὴν Ἀβραὰμ ἱστορίαν ἰδὼν ἔκλαυσε V **10** τοῦ – ἱστορίαν] τὴν Ἀβραὰμ ἱστορίαν H (cf. supra V) **14** ἁγιώτατος om. V | ἔφη V | Εἰ] Ὅταν V | ἴδωμεν HV **14–16** εἰκόνα – Μεγάλως om. H **14–15** εἰκόνα – ἐδακρύσαμεν] καὶ ἡμεῖς εἰκόνα δεικνύουσαν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐσταυρωμένον οὐκ ὀφείλομεν δακρύειν; V **14** δεικνῦσαν M (de V uide supra) **16** ἁγία om. V | Μεγάλως + δέσποτα V | ἀκριβῶς T M (M post κατανοεῖται): ἀληθῶς H, om. V **17** θεοῦ om. V **18** ὁ εὐλαβέστατος om. V | διάκονος + καὶ T edd. | νοτάριος om. V | ῥεφερενδάριος H ed. Rom.* **19–20** Τοῦ – ἀποπομπαίου] Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγίου Κυρίλλου πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον Σκυθοπόλεως V **19** Τοῦ – Ἀλεξανδρείας] Τοῦ αὐτοῦ *Pa* (praecedit Cyr. in Mt. = Act. II p. 146,1–7) **21** ἧς – ἀρχή om. V *Pa* | ἧς] οὗ H | ἀπεσταλμένοις HV *Pa* | ἠσθήθην *Pa* **22** καὶ μεθ᾽ ἕτερα πλεῖστα H (cf. lat.): καὶ μετὰ πολλὰ M V καὶ μεθ᾽ ἕτερα T edd. *Pa* **23** οὖν] καὶ H δὲ *Cyr.* | ἦν om. Vc edd. | παρατεθεῖσα *Pa Cyr. (VSD)* ed. Rom.* **24** τὰ πράγματα *Pa Cyr. (VSD)* ed. Rom.* | ἐν] ἐπὶ M **25** εἰσίν] ἐστίν H | οἷς M | ἐπαχθεῖεν M ἐνεχθεῖεν *Pa* **26** τότε om. V | ἀποστράψοι (sic) V ἀπεστράψει *Pa*^{ac} prob. (ε in α mut.) ἀπαστράπτει *Cyr. (VPA)* | μετὰ βραχέα T (cf. lat.): μεθ᾽ ἕτερα H M *Pa*, om. V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Basilius sanctissimus episcopus Ancyrae dixit: Multotiens pater legit historiam, sed forte nunquam lacrimatus est. at uero postquam picturam uidit, lacrimatus est.

Iohannes reuerentissimus monachus presbyter et uicarius orientalium pontificum dixit: Si tali doctori pictura praestitit utilitatem et lacrimas, quanto potius indoctis et idiotis praestabit compunctionem et utilitatem?

Sancta synodus dixit: In diuersis locis uidimus Abrahae picturam, sicut pater ait.

Theodorus sanctissimus episcopus Catanae dixit: Si sanctus Gregorius uigilans in Ma. 11
diuinis intellectibus Abrahae historia uisa lacrimatus est, quanto magis depicta incarnata dispensatio Christi domini nostri, qui propter nos homo factus est, uidentes ad profectum et lacrimarum effusionem hortabitur?

Sanctissimus patriarcha dixit: Si uidissemus iconam crucifixum ostendentem dominum, nonne et nos lacrimaremur?

Sancta synodus dixit: Magnifice. nam in ipsa liquido consideratur humilitatis celsitudo dei qui propter nos incarnatus est.

Stephanus reuerentissimus diaconus et notarius ac referendarius legit :

Sancti Cyrilli episcopi Alexandrini ex epistola missa ad Acacium Scythopoleos episcopum de apopompaeo

cuius initium est: Missis nunc a sanctitate tua nanctus gauisus sum ualde. et post alia plurima:

Dicimus ergo quia umbra et figura erat lex et quasi quaedam pictura posita ad Rom. 465
uisionem his qui conspiciunt res. umbrae autem artis sunt eorum qui pingunt in tabulis principia exarationum; quibus si superinducantur colorum flores, tunc

P VE

1 Ancirę V Ancire E | multoties *ed. Rom.** **2** numquam P V **3** monachus presbyter] presbiter et monachus VE *edd.* **4** prestitit *codd.* **5** prestabit *codd.* **7** Katanę P Catane VE **8** Habrahę P Abrahe E | historiam P^{ac} (m *exp.*) **10** effusione VE **11** Sanctissimus] Tarasius sanctissimus F *edd.* **14** deus P **15** legit] dixit VE *edd.* **16** Kyrilli P | Alexandrini episcopi F *edd.* | missa *om.* VE *edd.* | Acatium VE | Scithopoleos *codd., corr. ed. Rom.* **18** nanctus] nunciis F *edd.* | post *om.* P **19** plurima + dixit E *edd.* **20** quia] quod *ed. Rom.** | figura et umbra *ed. Rom.** | quedam P **21** eorum *om. ed. Rom.**

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

τοίνυν ἐν τῷ τῆς κοσμοποιΐας βιβλίῳ· *καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, ὁ θεὸς ἐπείραζε τὸν Ἀβραὰμ καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἀβραάμ, Ἀβραάμ. ὁ δὲ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ. καὶ εἶπε· λάβε τὸν υἱόν σου τὸν ἀγαπητὸν ὃν ἠγάπησας, τὸν Ἰσαάκ, καὶ πορεύθητι εἰς τὴν γῆν τὴν ὑψηλὴν καὶ ἀνένεγκε αὐτὸν εἰς ὁλοκάρπωσιν ἐφ' ἓν τῶν ὀρέων, ὧν ἄν σοι εἴπω. ἀναστὰς δὲ τὸ πρωὶ ἐπέσαξε τὴν ὄνον αὐτοῦ. παρέλαβε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ*
Ha. 168 *δύο παῖδας καὶ Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ. καὶ σχίσας ξύλα εἰς ὁλοκάρπωσιν ἀναστὰς*
La.-Co. 205 *ἐπορεύθη καὶ ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ θεός. τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ καὶ ἀναβλέψας Ἀβραὰμ τοῖς ὀφθαλμοῖς* αὐτοῦ *εἶδε τὸν τόπον μακρόθεν. καὶ εἶπεν Ἀβραὰμ τοῖς παισὶν αὐτοῦ· καθίσατε αὐτοῦ μετὰ τῆς ὄνου, ἐγὼ δὲ καὶ τὸ παιδάριον διελευσόμεθα ἕως ὧδε, καὶ προσκυνήσαντες ἀναστρέψομεν πρὸς ὑμᾶς. ἔλαβε δὲ Ἀβραὰμ τὰ ξύλα τῆς ὁλοκαρπώσεως καὶ ἐπέθηκεν Ἰσαὰκ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. ἔλαβε δὲ μετὰ χεῖρας τὸ πῦρ καὶ τὴν μάχαιραν, καὶ ἐπορεύθησαν οἱ δύο ἅμα.* καὶ μεθ' ἕτερα· *καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ Ἀβραὰμ θυσιαστήριον καὶ ἐπέθηκε τὰ ξύλα· καὶ συμποδίσας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπέθηκεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπάνω τῶν ξύλων. καὶ ἐξέτεινεν Ἀβραὰμ τὴν χεῖρα αὐτοῦ λαβεῖν τὴν μάχαιραν σφάξαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ.* ἆρ' οὖν εἴπερ τις τῶν καθ' ἡμᾶς ἐπεθύμησεν ἰδεῖν καταγεγραμμένην ἐν πίνακι τὴν ἐπί γε τῷ Ἀβραὰμ ἱστορίαν, πῶς ἂν αὐτὸν ἐχάραξεν ὁ ζώγραφος; ἆρ' ἐν ἑνὶ πάντα δρῶντα τὰ εἰρημένα ἢ ἀνὰ μέρος καὶ ἑτεροίως ἤγουν ἑτεροειδῶς πλεισταχοῦ τὸν αὐτόν; οἷόν τί φημι, ποτὲ μὲν ἐφιζήσαντα τῇ ὄνῳ συμπαραληφθέντος τοῦ παιδαρίου καὶ ἑπομένων τῶν οἰκετῶν, ποτὲ δὲ αὖ πάλιν ἀπομεινάσης τῆς ὄνου κάτω τοῖς οἰκέταις ὁμοῦ καταφορτίσαντα μὲν τοῖς ξύλοις τὸν Ἰσαάκ, ἔχοντα δὲ μετὰ χεῖρας τὴν μάχαιραν καὶ τὸ πῦρ, καὶ μὴν καὶ ἑτέρωθι τὸν αὐτὸν ἐν εἴδει πάλιν
Ma. 13 ἑτέρῳ συμποδίσαντα μὲν τὸ μειράκιον ἐπὶ τὰ ξύλα, ὁπλίσαντα δὲ τῇ μαχαίρᾳ τὴν δεξιάν, ἵν' ἐπαγάγοι τὴν σφαγήν. ἀλλ' ἦν οὐχ ἕτερος καὶ ἕτερος Ἀβραὰμ πλεισταχοῦ τῆς γραφῆς ὁρώμενος ἑτεροίως, ἀλλ' ὁ αὐτὸς πανταχοῦ ταῖς τῶν πραγμάτων χρείαις συγκαθισταμένης ἀεὶ τῆς τοῦ γράφοντος τέχνης. οὐ γὰρ ἦν εἰκὸς ἤγουν τῶν ἐνδεχομένων ἐν ἑνὶ κατιδεῖν αὐτὸν πάντα δρῶντα τὰ εἰρημένα.

1–12 Gen. 22,1–6 **13–15** Gen. 22,9–10

15–24 ἆρ' – σφαγήν = Sophr. Alex. de imag. in cod. Harl. 5665 f. 22^{v} (cf. praef. tom. I p. IX–X)

HV T M **15–24** = *Sophr.*

---

1 τοίνυν] οὖν V | ἐν τῇ … βίβλῳ T edd. **1–2** ἐπείραζεν ὁ θεὸς V **2** ἐπείρασε ed.Reg.* | Ἀβραὰμ + καὶ μετέπειτα *Pa* et om. 2–5 καὶ εἶπε – εἶπω **4** εἰς τὴν γῆν τὴν] εἰς γῆν ed.Rom.* | αὐτὸν + ἐκεῖ *Cyr. Sept.* **5** ἐπείσαξε *Pa* **5–6** παρέλαβε – αὐτοῦ om. V **6** αὐτοῦ + καὶ μεθέτερα *Pa* et om. 6–8 καὶ σχίσας – μακρόθεν | σχίσας + τὰ H **7** ἐπὶ – εἶπεν] ἐφ' ὃν τόπον εἶπεν V | τῇ τρίτη ἡμέρα V **8** αὐτοῦ om. M *Cyr.* (cf. *Sept.*) **9** μετὰ] ἐπὶ H **10** ἀναστρέψωμεν *Pa* | πρὸς ὑμᾶς om. V | ὑμᾶς + καὶ μετ' ὀλίγα *Pa* et om. 10–12 ἔλαβε – ἕτερα **11** Ἀβραὰμ om. *Cyr.* | Ἰσαὰκ om. V **12** μετὰ χεῖρας om. V | καὶ μεθ' ἕτερα (sunt uerba Cyrilli) om. V **13** ἐκεῖ post Ἀβραὰμ V, post θυσιαστήριον M | Ἀβραὰμ om. H | συμποδίσας + Ἀβραὰμ V **15** ἆρ' *Pa* **16** εἴ τις V | ἐπεθύμησεν] ἐπεθύμει ἂν *Pa* | ἐγγεγραμμένην *Pa* ἀναγεγραμμένην *Cyr. (SD)* | ἐν] ἐπὶ M **16–17** ἐπί γε τῷ] ἐπὶ τὸ V ἐπὶ τῶ *Pa* **17** πῶς ἄν] πόσον *Pa* | διεχάραξεν *Pa* | ἆρ' H *Pa* **18–19** ἤγουν – αὐτόν om. V **18** πανταχοῦ *Pa* **19** ἐφιζήσαντα] ἐμφανίζοντα *Pa* | συμπαραληφθέντα (sic) post παιδαρίου *Sophr.* **20** ἱκετῶν *Sophr.* | δ' αὖ HV *Sophr.* | κάτω + σὺν *Pa* **21** ὁμοῦ + καὶ V | καταφορτώσαντα *Pa* **22–23** μὴν – ἑτέρῳ om. V **22** ἑτέρωθεν *Sophr.* | ἐν εἴδει] ἐνιδεῖν *Pa* **23** ἑτέρῳ] ἑτέρως *Pa* **23–24** τὴν δεξιὰν τῇ μαχαίρα V **24** ἵν' ἐπαγάγη H ἵνα ἐπαγάγη V ἵν' ἐπάγοι T edd. ἵν' ἐπάγη *Sophr.* **24–26** ἀλλ' – τέχνης om. V **24** καὶ ἕτερος om. ed.Rom.* *Cyr. (P)* **25** τῆς – πανταχοῦ om. H | τῆς γραφῆς] ἐν τῇ ἱστοριογραφία *Pa* | πανταχοῦ] πλειστάκις *Pa* **25–26** τῶν πραγμάτων ταῖς χρείαις H τὰς τῶν πραγμάτων χρείας *Pa* **26** συγκαθιστάμενος H | ἦν εἰκὸς] ἐνικῶς *Pa* **27** πάντα δρῶντα αὐτὸν V | εἰρημένα + εἰ γὰρ εἶδες ταῦτα πάντα, οὐκ ἂν ἔκλαυσας V; hic alia testimonia ex Ioh. Dam. imag. desumpta addunt H^{mg}V, cf. praef.

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

profecto tunc picturae pulchritudo nitescet. et post pauca: Scriptum est igitur in mundi facturae libro: et factum est post uerba haec, *temptauit deus Abraham, et dixit ad eum: Abraham? ille respondit: adsum. ait ei: tolle filium tuum unigenitum quem diligis Isaac, et uade in terram uisionis atque offer eum ibi in holocaustum super unum montium quem monstrauero tibi. igitur Abraham de nocte consurgens strauit asinum suum, ducens secum duos iuuenes et Isaac filium suum. cumque concidisset ligna in holocaustum, abiit ad locum quem praeceperat ei deus. die autem* Ha. 167
tertio eleuatis oculis uidit locum procul dixitque ad pueros suos: expectate hic cum La.-Co. 206
asino, ego autem *et puer illuc usque properantes, postquam adorauerimus, reuertemur ad uos. tulit quoque ligna holocausti et imposuit super Isaac filium suum. ipse uero portabat in manibus ignem et gladium.* et post alia: *ueneruntque ad locum quem ostenderat ei deus, in quo aedificauit altare et desuper ligna composuit. cumque* PL 129,277
colligasset Isaac filium suum, posuit eum in altari super struem lignorum extenditque manum et arripuit gladium, ut immolaret filium. ergo <si> quidam nostrum desiderat uidere depictam in tabula historiam de Abraham, quomodo scilicet eum designauerit pictor, utrumnam simul an singillatim gesserit quae de illo dicuntur, siquidem nonnulli in alia atque alia specie diuersis eundem locis depingunt? ut puta aliquando sedentem quidem asinae assumpto puerulo sequentibus famulis, aliquando autem remanente rursus asina deorsum una cum famulis onerantem Isaac et habentem prae manibus gladium simul et ignem, necnon et alibi eundem in specie iterum alia compedientem super ligna et armasse gladio dexteram, ut necem inferat. sed non alter et alter erat Abraham diuersis in locis aliter atque aliter uisus, sed idem ipse ubique semper secundum rerum necessitatem pictoris arte repraesentatus. neque Ma. 14
enim erat conueniens, immo possibile, in uno eodemque loco uideri omnia gerere quae de illo dicuntur.

P VE

1 tunc *om.* F *edd.* | pauca] plura P **2** tentauit *ed. Rom.** **3** Abraham + Abraham at *ed. Rom.*, sed cf. Vulg.* **4** in² *om. Vulg. (partim)* **6–10** cumque – suum] et cetera. et post alia V **9** autem *Anast. ex gr.* **10** imposuit super] insuper P **11** et post alia] et post ibi usque V *et om.* 11–14 ueneruntque – gladium **13** colligasset P: cum ligasset *(sic)* E ligasset F *edd.* | struem] instruem P **14** filium + suum *ed. Rom.*, sed cf. Vulg.* **14–17** ergo – depingunt] *locus difficilis, interpres uerborum constructionem fort. male intellexit* **14** si *add. ed. Rom.* **15** Habraham P Abraam E | scilicet ~ ἄν*?* „*g.* quomodo eum des. pictor?" *ed. Rom.*^{mg} **16** <considerato> (*uel* <considerabis>) utrumnam *coni. Dubielzig* | simul an *ed. Rom.*: simulans *codd.* **17** siquidem – depingunt] „*g.* Si quidem in al. atque al. sp. d. eund. loc. depinxerit" *ed. Rom.*^{mg} | siquidem] *interpres fort. legit* εἰ γοῦν **18** aliquando¹ + se P^{ac} (*exp.*) VE (*corr.* F²) | quidem *om.* V | asino *ed. Rom.** | assumto P asumpto E | puero VE *edd.* **19** asino *ed. Rom.** | onerantem] *fort.* lignis *supplendum (cf. gr.)* **21** super ligna adolescentem *ed. Rom.*^{mg} | armare P^{pc} (sse *sublin. et* re *s. l.* P^{c}) **23** repraesentetus P^{ac} (a *add.* P^{c} *s. l.*) **24** possibile *(cf. gr.)*] possibilem P^{ac} (m *exp.*) impossibile *ed. Rom.** | in *om.* P **25** que P E

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντείας τῆς Κύπρου εἶπεν· ᾿Ιδοὺ καὶ Κύριλλος σύμφωνα τῷ ἁγίῳ Γρηγορίῳ τῷ Νύσσης λέγει.

Κοσμᾶς διάκονος νοτάριος καὶ κουβουκλείσιος ἀνέγνω·

Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ θεολόγου ἐκ τῶν ἐπῶν ἐκ τοῦ περὶ ἀρετῆς λόγου οὗ ἡ ἀρχή· Θεὸν τὸ πάντων αἴτιον πρῶτον καλῶ. καὶ μεθ᾽ ἕτερα·

Rom. 466

Οὐδ᾽ ὁ Πολέμων ἔμοιγε σιγηθήσεται·
καὶ γὰρ τὸ θαῦμα τῶν ἄγαν λαλουμένων.
ἦν μὲν τὸ πρόσθεν οὗτος οὐκ ἐν σώφροσι
καὶ σφόδρα γ᾽ αἰσχρὸς ἡδονῶν ὑπηρέτης.
ἐπεὶ δ᾽ ἔρωτι τοῦ καλοῦ κατεσχέθη,
σύμβουλον εὑρών — οὐκ ἔχω δ᾽ εἰπεῖν τίνα,
εἴτ᾽ οὖν σοφόν τιν᾽ εἴθ᾽ ἑαυτόν — ἀθρόως
τοσοῦτον ὤφθη τῶν παθῶν ἀνώτερος,
ὥσθ᾽ ἕν τι θήσω τῶν ἐκείνου θαυμάτων.
ἑταιρίδ᾽ εἰσκαλεῖταί τις ἀκρατὴς νέος·
ἡ δ᾽ ὡς πυλῶνος ἦλθε, φασί, πλησίον,
τῆς δ᾽ ἦν ὑπερκύπτων Πολέμων ἐν εἰκόνι,
ταύτην ἰδοῦσα — καὶ γὰρ ἦν σεβασμία —
ἀπῆλθεν εὐθὺς καὶ θέας ἡττημένη,
ὡς ζῶντ᾽ ἐπαισχυνθεῖσα τὸν γεγραμμένον.

4–20 Greg. Naz. carm. I 2,10 (CPG 3035) v. 184 et 793–807 Crimi (ubi cf. p. 65–72)

6–20 = Ioh. Dam. imag. III 109; Niceph. refut. c. 110,5–15; cf. Niceph. antirr. III c. 16, PG 100, 401 A 2–9
17–20 = Theod. Stud. epist. 380,210–212 (cf. epist. 551,13–14 = v. 804)

HV T M **4–20** = *Greg.*, *Pa* f. 248^{r}, *Ma* f. 3^{v}–4^{r} **6–20** = *Ioh. Dam.*^{III}, *Niceph.*^{ref} **17–20** = *Theod. Stud.* **18–20** = *Nicet.* n. 11

1–2 Κωνσταντῖνος — λέγει om. V **1** καὶ + ὁ ἐν ἁγίοις T edd., sed cf. lat. **2** σύμφωνα post Νύσσης M | τῷ^{2} om. H **3** νοτάριος διάκονος H, διάκονος om. V | καὶ κουβουκλείσιος om. V **4** Τοῦ — λόγου] Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ θεολόγου ἐκ τῶν ἐπῶν περὶ ἀρετῆς λόγου καὶ εἰς Πολέμωνα *Pa* Γρηγορίου τοῦ θεολόγου ἐκ τοῦ περὶ ἀρετῆς καὶ εἰς Πολέμωνα λόγου *Ma* | ἐκ^{2} — λόγου om. V **5** οὗ — ἕτερα om. *Ma Ioh. Dam.*^{III} | οὗ — ἀρχή om. *Pa* | τὸ M *Greg.*: τὸν HV *Pa* (cf. lat.) edd. τῶν T | καλῶ V T M *Pa* (cf. lat.): παρακαλῶ H καλῶν *Greg. (Ω)* καλὸν *Greg. (ψ)* | καὶ — ἕτερα] εἶτα V, om. *Pa* **6** Οὐδ᾽ ὁ] Οὐδὲ *Ioh. Dam.*^{III} | ἐμοὶ *Pa* | σιγήσεται M, om. H **8** μὲν + οὖν V ed. Rom. (corr. La.-Co.) **9** καὶ] ἀλλὰ V | σφόδρα γ᾽ M *Greg. (LSCsM*^{2}*) Ioh. Dam.*^{III} *Niceph.*^{ref}: σφόδρα γε T *Ma* σφοδράγε (sic) *Pa* σφόδρα γὰρ H σφόδρα V λίαν *Greg. (rell.)* | αἰσχρῶν *Pa Ma Greg. (PL)* **10** δὲ T *Pa* **12** εἴτε οὖν HV T εἴτουν *Ma* | σοφῶν *Greg. (σοφὸν PLSCs)* | τινα εἴτε ἑαυτὸν V T τινα οὔτε ἑαυτὸν H τιν᾽ εἴτε αὐτὸν M τι εἴτε αὐτὸν *Pa* τινα εἴτε αὐτὸν *Ma* **13** ὤφθη om. *Ma* **14** ὥστε HV T ὥστ᾽ *Pa Ma* | ἔντιθήσω (sic) *Pa Ma* **15** ἑταιρίδ᾽ H M *Niceph.*^{ref} *(P)*: ἑταιρίδα V T *Pa* ἑτερίδα *Ma Niceph.*^{ref} *(C)* ἑταίραν *Greg. Ioh. Dam.*^{III} | εἰσκαλεῖταί HV T M *Pa Ma Niceph.*^{ref} (mendum in ipsis Actis transcriptum, ut uidetur): εἰσκαλεῖ *Ioh. Dam.*^{III} εἰσεκάλει *Greg.* (εἰσεκαλεῖ *P*) **16** ἡ δὲ ὡς HV ἡδέως T **17** τῆς δὲ ἦν HV T *Theod. Stud.* τῆς δῖν᾽ (sic) *Pa* | ἦν om. M | ὑποκείπτων *Pa* προκύπτων *Greg. (Cs) Theod. Stud. (P,S)* **18** ταύτ᾽ (sic) ἰδοῦσα *Pa* ἑταιρὶς ταύτην ἰδοῦσα *Theod. Stud.* | καὶ — σεβασμία om. V **20** ζῶντα αἰσχυνθεῖσα HV T *Pa Ma Greg. (CD*^{ac}*GP) Niceph.*^{ref} *(C) Theod. Stud. (CH) Nicet.* | γεγραμμένον] τεθνεῶτα *Nicet.*, post γεγραμμένον add. καὶ τοῦτο πολλοῖς οἶδα τῶν λαλουμένων *Pa Ma* (= v. 808)

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiae Cypri dixit: En et Cyrillus consona sancto Gregorio Nysseno dicit.

Cosmas diaconus notarius et cubuclesius legit:

De carminibus sancti Gregorii Theologi ex sermone de uirtute habito cuius initium est: Deum omnium auctorem primum inuoco. et post alia:

Nec Polemon a me silentio praeteribit; Rom. 466
etenim miraculum est ex illis quae oppido sunt praedicanda.
erat quidem prius iste non inter pudicos
et ualde turpis uoluptatum minister.
ast cum affectu boni detentus esset,
consiliarium inueniens – non autem habeo dicere quem,
siue ergo sapientem aliquem siue semet – audacter
tantum apparuit passionibus superior,
ut unum quoddam ponam miraculorum eius.
meretricem aduocat quidam incontinens iuuenis;
quae cum iuxta portam peruenisset, ut aiunt,
in quam erat prospiciens Polemon in icona,
hanc cum uidisset – etenim erat colenda –,
abiit confestim et aspectu superata
ut uiuentem est uerecundata depictum.

4–303,15 *cf. LC III 21 p. 428,25b–429,3 (= III Capit. p. 334,7–13) = *Hadr. p. 18,20–25* (In actione quarta. Capitulo XI): Quod nulla auctoritate vigeat neque in nullo (ullo *Hampe*) authenticorum librorum reperiatur (repperiatur *Hadr.*), quod illi dicunt, per (pro *Hadr., corr. Hampe*) imaginem (imagine *Hadr.*) cuiusdam Polemonis quendam ab adulterii perpetratione (perpetrationem *Hadr.*) coercitum fuisse, quod quidem aequare nituntur miraculo, quod fimbria Dominicę vestis actum est, quam mulier contingens exoptatam recepit sanitatem. *cf. responsum Hadr. p. 18,26–28*: In hoc capitulo, qui haec scripserunt, incriminari moliuntur et contradicere veritati nituntur. Quod probari nequaquam possunt de illis, aequari Palemonis miraculo auderent cum fimbria dominice vestis. In synodo vero miraculum imago Palemonis de sermonibus episcoporum sancti Gregorii theologi, ubi de industria versoravit, ipsum ostensum est testimonium, et a Basilio episcopo Anquire seu et a Tharasio patriarcha Constantinopolitano simulque et a Niceforo episcopo Dorachii singillatim responsum est. *Continuatur loco infra laudato.*

P VE

1 et + sanctus *ed. Rom.* ex gr.* T **2** Nysaeno P Niseno VE, *corr. ed. Rom.* **3** cubucleus *(sic)* P **5** auctorem] *Anast. legit* τὸν πάντων αἴτιον (*cf. gr.* HV) **7** „*g.* prędicata" *ed. Rom.*^{mg} **12** siue semet] siuemet VE | audacter (*cf. p. 423,6*)] „*g.* subito" *ed. Rom.*^{mg} **16** uenisset VE *edd.* **17** qua *ed. Rom.** **20** est *om. ed. Rom.**

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπε· Καὶ ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ θεηγόρος πατὴρ θαυμαστὴν ἡγήσατο τὴν εἰκόνα τοῦ Πολέμωνος.

La.-Co. 208 Ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Καὶ γὰρ σωφροσύνη ἐξ αὐτῆς ἀπετελέσθη. εἰ μὴ γὰρ εἶδε τὴν εἰκόνα ἡ ἑταιρὶς τοῦ Πολέμωνος, οὐκ ἂν τῆς ἀσελγείας ἀπέστη.

Νικηφόρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τοῦ Δυρραχίου εἶπε· Θαυμαστὴ ἡ εἰκὼν καὶ ἀξιάγαστος, ὅτι ἠδυνήθη τὸ γύναιον ῥύσασθαι ἐκ τῆς βδελυρᾶς αἰσχρουργίας.

Ha. 169 Γεώργιος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου ἀνέγνω·

Ἀντιπάτρου ἐπισκόπου Βόστρων ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εἰς τὴν αἱμόρρουν

οὗ ἡ ἀρχή· Ὅτι μὲν πρώτη Ἰουδαίων κλῆσις ἐδίδαξεν ἡ γραφή. καὶ μεθ' ἕτερα·

Ταῦτα τοῦ σωτηρίου κρασπέδου λαβομένη ἔλεγεν ἡ αἱμόρρους, ὡς βασιλέα τῆς φύσεως κρατοῦσα τὸν κύριον καὶ τοῦ πάθους τὴν τυραννίδα διδάσκουσα. καὶ τυχοῦσα τῆς δωρεᾶς ἀνδριάντα ἤγειρε τῷ Χριστῷ, τὸν μὲν πλοῦτον ἰατροῖς ἀναλώσασα, τοῦ δὲ πλούτου τὰ λειπόμενα προσενέγκασα τῷ Χριστῷ.

Ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ὥστε καὶ εἰκόνα ὁ στηλογραφῶν τῷ θεῷ αὐτὴν προσφέρει, ὃν τρόπον καὶ ἡ αἱμόρρους τὸν ἀνδριάντα.

Ma. 16 Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπε· Κυρίως εἰπεῖν κελεύει καὶ ἀποδέχεται κατὰ πλάτος τοὺς ποιοῦντας εἰκόνας.

Θωμᾶς ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς μονῆς τοῦ Χηνολάκκου εἶπε· Βίβλον τοῦ μακαρίου Ἀστερίου ἐπιφέρομαι καὶ προσφέρω τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, καὶ ὡς κελεύετε.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγνωσθήτω.

Καὶ λαβὼν Κωνσταντῖνος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω·

11–14 cf. Mt. 9,20–22; Mc. 5,25–34; Lc. 8,43–48

9–14 Antip. Bostr. hom. in mulierem quae fluxum sanguinis passa est (CPG 6683), PG 85, 1793 C 12 – D 7 (ex Actis Nicaenis = La.-Co.); cf. Thümmel, Frühgeschichte n. 48

11–14 = Niceph. refut. c. 88,7–12

HV T M **9–14** = *Pa* f. 264^{v} **11–14** = *Niceph.*^{ref}

1–4 Βασίλειος – Πολέμωνος] Ὁ πατριάρχης ἔφη· καὶ τὸ πάγχρυσον στόμα καὶ ὁ γρήγορος νοῦς ἀπαραλλάκτως φασὶ περὶ τῶν ἁγίων εἰκόνων· εἰ μὴ γὰρ θαυμαστὴν ἡγήσατο ἡ ἑταιρὶς τὴν εἰκόνα τοῦ Πολέμωνος V **5** ὁσιώτατος – τοῦ om. V | ἔφη H **6** βδελλυρᾶς V **7** ὁ – καὶ om. V | τοῦ – πατριαρχείου om. V **7–8** ἀνέγνω] εἶπεν ἀναγνούς H **9** Βοστρῶν *Pa*, om. V | ἐκ τοῦ εἰς τὴν αἱμόρρουν (sic) λόγου V **10** οὗ – ἀρχή om. HV *Pa* | πρῶτ(ον) H | Ἰουδαίων + ἡ M | καὶ μετ' ὀλίγα V **13** τυχοῦσι *Pa* **14** post Χριστῷ testimonia ex Ioh. Dam. imag. desumpta add. H^{mg}V, cf. praef. **15** Ταράσιος πατριάρχης ἔφη V | exspectaueris ὁ εἰκόνα, sed cf. lat. **17** Βασίλειος – εἶπε] Ὁ Ἀγκύρας εἶπε V **18** κατὰ πλάτος om. M | ποιοῦντας + τὰς HV **19** ὁ εὐλαβέστατος om. V | Χηνὸς λάκκου V **20** καὶ^{1} – συνόδῳ om. V | ὡς κελεύετε] εἰ κελεύετε, ἀναγνώσω αὐτήν V **21** ἁγία om. V **22** Κωνσταντῖνος – καὶ om. V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Basilius sanctissimus episcopus Ancyrae dixit: Et sanctus Gregorius deiloquus pater mirabilem retulit iconam Polemonis.

Sanctissimus patriarcha dixit: Etenim castitas ex illa patrata est. nisi enim uidisset scortum iconam Polemonis, nequaquam a stupro cessasset. La.-Co. 207

Nicephorus sanctissimus episcopus Dyrrachii dixit: Mirabilis est imago et admiratione dignissima, quoniam potuit mulierculam liberare ab exsecrabili ac turpi operatione. PL 129,278

Georgius deo amabilis diaconus et notarius uenerabilis patriarchii legit: Ha. 170

Antipatri episcopi Bostrensium ex sermone in mulierem quae fluxum sanguinis passa est cuius initium est: Quod prior quidem fuerit Iudaeorum uocatio scriptura docuit. et post alia:

Haec salutari fimbria comprehensa dicebat mulier quae fluxum sanguinis patiebatur, ut regem naturae tenens dominum et passionis tyrannidem edocens. perceptoque dono statuam erexit Christo, et quidem diuitias in medicis expenderat, sed diuitiarum residua optulit Christo.

Sanctissimus patriarcha dixit: Itaque et imaginem qui depingit deo illam offert, quemadmodum et mulier statuam.

Basilius sanctissimus episcopus Ancyrae dixit: Proprie dicere, iubet et recipit amplissime facientes imagines. Ma. 15

Thomas reuerentissimus monachus monasterii Chenolacci dixit: Librum beati Asterii affero et offero sanctae synodo, et ut iubetis.

Sancta synodus dixit: Legatur.

Et accipiens Constantinus deo amabilis diaconus et notarius legit:

1–7 ~ *Hadr. p. 18,32–36*: Basilius quidem episcopus respondit: „Sanctus Gregorius deilocus pater mirabilem putavit imaginem Palemonis." Et patriarcha dixit: „Etenim castitas ex ea peracta est. Nisi enim vidisset imaginem prostituta de Polemone, nequaquam ab adulterio recessisset." Simulque et Niceforus episcopus respondit: „Mirabilis imago et digna valde nimis, quoniam potuit muliere eruere de abominabile ludibra operatione." *Continuatur loco infra laudato.* **8–19** ~ *Hadr. p. 18,36–19,3*: Et post haec sic alius lector legit superse (superne *Hampe*) beati Antipatri episcopi vestrae (Bostrae *Hampe*) ex sermone de fluxo sanguine, ubi post multa explanatione dicens sanctus inquid: „Et adepta donum, titulum erexit Christo, divicias quidem mendicis expendens, divitiae vero relique offerens Christo." Et post haec sic iterum separatim pro miraculo fluxuose mulieris patriarcha respondit: „Sicut et imagine quae titulatur Christo eam offerit, quemadmodum fluxuosa titulum." Similiter et Basilius episcopus respondit: „Proprie dicere: iubet et suscipit prolixe, qui faciunt imagines." Tamen vestra a Deo inspirata viridica (iuridica [*uel* veridica] *Hampe*) excellentia ipsam synodum legi facere potest in actione quarta si *(del. Hampe)*, utrum sic est, an non.

P VE **1–7** ~ *Hadr.* **8–19** ~ *Hadr.*

---

1 Ancirę V Ancire E **5** Dyrrhachii V *edd.* Dirachii E **6** ac] et *ed. Rom.** **8** Gregorius VE *edd.* (Georgius *ed. Rom.*^{mg}) **10** scripturae P scripture VE, *corr.* F^{2} **12** salutaris P^{ac} (s^{2} *exp.*) VE **14** medicos VE *edd.* **18** Ancirę V Ancire E | Proprie dicere (~ Κυρίως εἰπεῖν)] Vt proprie dicam *La.-Co.*^{mg}

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Τοῦ μακαρίου Ἀστερίου ἐπισκόπου Ἀμασείας ἔκφρασις εἰς Εὐφημίαν τὴν μάρτυρα

Πρώην, ὦ ἄνδρες, Δημοσθένην εἶχον ἐν χερσὶ τὸν δεινὸν καὶ Δημοσθένους ἐκεῖνα, ἔνθα δὴ τὸν Αἰσχίνην πικροῖς βάλλει τοῖς ἐνθυμήμασιν. ἐγχρονίσας δὲ τῷ λόγῳ καὶ
Rom. 467 πυκνωθεὶς τὴν διάνοιαν ἀνέσεως ἐδεόμην καὶ περιπάτου, ὥστε μοι λυθῆναι μικρὸν τῆς ψυχῆς τὸ πονούμενον. προελθὼν δὲ τοῦ δωματίου καὶ ὀλίγα τοῖς γνωρίμοις συμβαδίσας ἐπ᾽ ἀγορᾶς, ἐκεῖθεν εἰς τὸ τοῦ θεοῦ τέμενος ἀφικόμην εὐξόμενος ἐν σχολῇ. ὡς δὲ καὶ τούτου τυχὼν ἕνα δὴ τῶν ὑποστέγων δόμων ἐβάδιζον, εἶδον ἐκεῖ γραφήν τινα καί με κατ᾽ ἄκρας εἶλεν ἡ θέα. Εὐφράνορος ἂν εἴπες εἶναι τὸ φιλοτέχνημα ἢ τινος ἐκείνων τῶν παλαιῶν, οἳ τὴν γραφικὴν ἦραν εἰς μέγα ἐμψύχους ὀλίγου δέοντος ἐργασάμενοι πίνακας. δεῦρο δ᾽ εἰ βούλει — καὶ γὰρ σχολὴ νῦν διηγήματος —, φράσω σοι τὴν γραφήν· οὐδὲ γὰρ φαυλότερα πάντως τῶν ζωγράφων οἱ μουσῶν παῖδες ἔχομεν φάρμακα.

Γυνή τις ἱερὰ παρθένος ἀκήρατος θεῷ τὴν σωφροσύνην καθιερώσασα — Εὐφημίαν καλοῦσιν αὐτήν —, τυράννου δέ ποτε τοὺς εὐσεβοῦντας ἐλαύνοντος μάλα προθύμως τὸν ἐπὶ θανάτῳ εἵλετο κίνδυνον. οἱ δὲ δὴ πολῖται καὶ κοινωνοὶ τῆς θρησκείας, ὑπὲρ ἧς ἐτελεύτησεν, ὡς ἀνδρείαν ὁμοῦ καὶ ἱερὰν τὴν παρθένον θαυμάσαντες πλη-
La.-Co. 209 σίον τοῦ ἱεροῦ τὴν θήκην δειμάμενοι καταθέμενοί τε τὴν λάρνακα τιμὰς τελοῦσιν αὐτῇ καὶ τὴν ἐτήσιον ἑορτὴν κοινὴν καὶ πάνδημον ποιοῦνται πανήγυριν. οἱ μὲν οὖν τῶν τοῦ θεοῦ μυστηρίων ἱεροφάνται καὶ λόγῳ τιμῶσι τὴν μνήμην ἀεὶ καὶ ὅπως ἐξετέλεσε τὸν τῆς καρτερίας ἀγῶνα ἐπιμελῶς τοὺς συνιόντας λαοὺς ἐκδιδάσκουσιν, ὁ δὲ δὴ ζωγράφος εὐσεβῶν καὶ αὐτὸς διὰ τῆς τέχνης τὰ κατὰ δύναμιν πᾶσαν τὴν ἱστορίαν ἐν σινδόνι χαράξας αὐτοῦ που περὶ τὴν θήκην ἱερὸν ἀνέθηκε θέαμα. ἔχει δὲ ὧδε τὸ φιλοτέχνημα·

Ὑψηλὸς ἐπὶ θρόνου καθίδρυται δικαστὴς πικρὸν καὶ δυσμενὲς βλέπων εἰς τὴν παρθένον — ὀργίζεται γάρ, ὅταν ἐθέλῃ κἂν ταῖς ἀψύχοις ὕλαις ἡ τέχνη —, δορυφόροι δὲ τῆς ἀρχῆς καὶ στρατιῶται πολλοί, οἱ μὲν τῶν ὑπομνημάτων ὑπογραφεῖς δέλτους

1–308,4 Aster. Amas. hom. XI (in Euphemiam) (CPG 3260; BHG[a] 623) p. 153–155 Datema (= *DMPQRS*), p. 4–8 Halkin (= *DHMPQRS*); cf. B. Keil apud J. Strzygowski, Orient oder Rom. Beiträge zur Geschichte der spätantiken und frühchristlichen Kunst, Leipzig 1901, 119–122; cf. Thümmel, Frühgeschichte n. 40; Speck, Asterios. Textus in initio breuior laudatur Act. VI 308 A – 309 B (codd. V^{VI} T^{VI} M^{VI}); cf. etiam „Act. VIII" 417 A **2–3** cf. Dem. or. 19

2–308,4 = Niceph. refut. c. 105,8–86; cf. Niceph. antirr. II c. 16, PG 100, 364 C – 365 A

HV T M **1–308,4** = *Aster. (= DHMPQRS)*, *Pa* f. 264^{v}–265^{v} **2–308,4** = *Niceph.*^{ref} **13–308,4** = Act. VI (V^{VI} T^{VI} M^{VI})

1 Τοῦ – Ἀμασείας om. V | μαρτυρίαν V **2** Πρώην + μὲν *Aster.* (*DRS*) *Niceph.*^{ref} | εἴχομεν χερσὶ H **2–3** ἔνθα ἐκεῖνα *Pa* **3** τὴν αἰσχύνην *Pa* **4** περιεπάτουν *Pa* **5** προσελθὼν *Pa* | δὲ τοῦ] καὶ La.-Co.* | δὲ] τε *Aster.* (*DS*), om. V | δώματος V **7** ἕνα δὴ] ἕνα H εἴσω δὴ V ἐν ἅδῃ T | δόμων M *Niceph.*^{ref} (cf. Aster. hom. 8,28,2; Niceph. refut. c. 200,45): δρόμων HV *Aster.* (sed δόμον *Q* δώμων *D* οἴκων *S*) δρόμον T edd. („ἴσ. ἐν ἑνὶ δρόμῳ" ed.Rom.^{mg}), om. *Pa* | βαδίζων V **8** κατάκρας M | εἶλεν] ἦσεν H εἶδεν *Pa* εἶχεν *Niceph.*^{ref} (*P*, ηδεν [sic] *C)* | Εὐφράνορος – εἴπες] εὔφαν᾽ ὁρῶσαν εἰ παῖς (sic) *Pa* | εἶπας H | εἶναι om. H M **9** γραφὴν *Pa* (etiam *Aster. cod. S* apud Halkin) | μέγαν V, om. *Pa* **9–10** ἐμψύχου V **10** δέοντος] δὲ ὄντος *Pa* | σχολὴν T *Pa Aster.* (*Q* apud Datema) σχολῆς *Aster.* (*H* apud Halkin) | νῦν om. T **12** οἱ] οὐ T | παῖδες om. HV | ἔχομεν om. *Pa* **13** ἀκήρατον V *Aster. (DS) Niceph.*^{ref} **15** κοινοὶ H **16** ὁμοῦ om. H | θαυμάσαντες τὴν παρθένον M | τὴν om. H **17** τε V M^{VI} *Niceph.*^{ref} *(P)*: δὲ H T M *Pa* V^{VI} T^{VI} *Aster.* (*DQRS) Niceph.*^{ref} *(C)*, om. *Aster. (HMP)* **18** τὴν om. T edd. *Aster. (HR)* | κοινὴν καὶ om. V | κοινὴν V^{VI} T^{VI} M^{VI} edd. *Aster. (DS) Niceph.*^{ref}: καινὴν H T M *Pa Aster. (HMPQR)*, cf. lat. | ποιοῦνται M *Aster. (DS) Niceph.*^{ref}: ποιοῦντες HV T edd. *Pa* V^{VI} T^{VI} M^{VI} *Aster. (HMPQR)* **19** οὖν τὴν τῶν θείων μυστηρίων *Pa* | ἀεὶ τὴν μνήμην V | ἀεὶ + καὶ προαιρέσει *Aster. (D)* **20** συνόντας M *Aster. (H)* συνιῶντας *Pa* **21** εὐσεβῶς ed.Rom.* ex Vc | τῆς om. H | τὰ om. ed.Rom.* *Aster.* (*HMPQ)* **24** κάθηται V V^{VI} | καὶ δυσμενὲς om. V | εἰς] πρὸς *Pa* **25** ἐθέλοι *Niceph.*^{ref} **26** ὑπομνημάτων om. H | δέλτον V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Beati Asterii episcopi Amasiae relatio in Euphemiam martyrem

Pridem, o uiri, Demosthenem habebam in manibus illum opimum et Demosthenis illa ubi Aeschinem amaris immittit cogitationibus. retardatus uero sermone et densus intelligentia quietem deprecatus sum et ambulacrum, quo mihi solueretur Rom. 467
pusillum animae dolor. et procedens de habitaculo pauxillum cum notis comitatus in forum, illinc ad dei templum profectus sum oraturus in uacatione. cum autem et hoc consecutus in obscuro porticus domorum incederem, uidi illic picturam quandam, et me in summitatem uisio tulit. ut Euphran montem diceres esse diligentiam artificii uel cuiusquam illorum ueterum qui scriptibilem Iunonem in magnitudinem, cum modica esset, erigentes etiam tabulas animatas operabantur. ueni ergo, si uelis – etenim nunc uacatio narrationis est –, edisseram tibi scripturam. neque enim magis praua quam pictores nos utique musarum pueri habemus remedia.

Mulier quaedam sacra uirgo et incorrupta deo pudicitiam uouens – Euphemiam uocant eam –, cum autem tyrannus aliquando pie uiuentes persequeretur, nimis alacriter mortis elegit periculum. at uero ciues et communicatores religionis, pro qua PL 129,279
et obiit, utpote uirilem et sacram uirginem admirantes iuxta sacrarium theca constructa et posito loculo honores ei concelebrant, annuam festiuitatem nouum et La.-Co. 210
publicum facientes commercium. ergo alii quidem dei mysteriorum {sacri disputatores} hierophantae uerbo quoque memoriam semper honorant et qualiter consummauerit sufferentiae certamen diligenter eos qui simul assunt edocent, pictor autem pie agens et ipse per artem pro uiribus totam historiam eius designans in sindone iuxta thecam sacram posuit uisionem. habet autem se ita illud amabile artificium:

Excelsus super thronum stabilitus est iudex, amare ac maligne inspiciens in uirginem – irascitur enim quando uult etiam <in> inanimatis materiis ars –, sunt autem satellites principatus et milites multi, quorum alii quidem monumentorum descriptores

---

P VE

---

1 Euphaemiam P **2–309,3** *hanc multis locis mendosam interpretationem Anastasium ex priore interpretatione iterauisse suspicor* **2** opimum] optimum *ed. Rom.** **3** Aescinem P V Iesoinem *(sic)* E | immittit P^{ec} (i^{1} *s. l.* P^{c}, *ras. ante* -mit-) E: inmittit V impetit *ed. Rom.*^{mg} **4** deprecatus sum ~ ἐδεόμην *(cf. Act. III p. 249,12), „g.* quiete egebam, et ambulatione" *ed. Rom.*^{mg} **5** *exspectaueris* habitaculo <et> *(cf. gr.)* | notis] uotis VE (*corr.* F) **8** tulit] cepit *ed. Rom.*^{mg} | Euphran montem] Euphranoris autem *ed. Rom.* non male (cf. gr.), sed interpres legit* Εὐφρὰν ὄρος **9** cuiusque *ed. Rom.** | scriptibilem (~ γραφικὴν)] sculptibilem F^{2} *edd.* | Iunonem] „*gr.* qui picturae plurimum dignitatis conciliarunt. *Anastasius uidetur legisse* ἥραν *pro* ἦραν" *ed. Rom.*^{mg} **10** cum modica esset ~ ὀλίγου δέοντος*? interpres fort. legit* ὀλίγου δὲ ὄντος *(cf. gr. Pa), ut suspic. Dubielzig* **12** pictores] picturam P^{ac} (ram *sublin. et* res *s. l.* P^{c}) | muscarum P^{ac} musacarum *(sic)* P^{pc} (a^{1} *add.* P^{2} *in fine lineae*) | remedia] pharmaca *ed. Rom.*^{mg} **13** quedam P^{ac} (e *in* ę *mut.* P^{x}) V | uirgo sacra VE *edd.* **16** abiit P **17** posita VE | concelebrant + et *ed. Rom.* ex gr.* **17–18** nouum – commercium] communem et publicam celebritatem *ed. Rom.*^{mg} (*sed interpres legit* καινὴν) **18** alii quidem ~ οἱ μὲν *(cf. infra l. 25)* | misteriorum *codd., corr. ed. Rom.* | sacri disputatores *glossema Anastasii, ut uidetur, in textum receptum* (*om.* V^{ac}, *add.* V^{1-2mg}) **19** hierophante VE | qualiter + cum V^{1-2} *s. l.* **21** eius ~ αὐτοῦ που *minus apte* (*Anast. neglexit* που) **22** ita se *ed. Rom.** **23** stabilis *ed. Rom.** | aspiciens *ed. Rom.** **24** in *add. ed. Rom.*, sed interpres fort. legit* καὶ (~ etiam) *pro* κἂν | ars *om.* E, *post* uult *habet ed. Rom.** | sunt] adsunt E assunt F *edd.* **25** alii quidem ~ οἱ μὲν *(cf. supra l. 18)* | descriptores *ed. Rom.* (cf. gr.)*: descriptos *codd.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Ha. 172 φέροντες καὶ γραφίδας· ὧν θάτερος ἀναρτήσας ἀπὸ τοῦ κηροῦ τὴν χεῖρα βλέπει πρὸς τὴν κρινομένην σφοδρῶς, ὅλον ἐκκλίνας τὸ πρόσωπον, ὥσπερ παρακελευόμενος γεγωνότερον λαλεῖν, ἵνα μὴ κάμνων περὶ τὴν ἀκοὴν ἐσφαλμένα γράφῃ καὶ ἐπιλήψιμα. ἕστηκε δὲ ἡ παρθένος ἐν φαιῷ χιτῶνι καὶ ἱματίῳ τὴν φιλοσοφίαν σημαίνουσα, ὡς μὲν ἔδοξε τῷ γραφεῖ, καὶ τὴν ὄψιν ἀστεία, ὡς δὲ ἐμοὶ δοκεῖ, τὴν ψυχὴν κεκαλλωπισμένη ταῖς ἀρεταῖς. ἄγουσι δὲ αὐτὴν πρὸς τὸν ἄρχοντα δύο στρατιῶται, ὁ μὲν ἕλκων ἐπὶ τὸ πρόσω, ὁ δὲ κατόπιν ἐπείγων· κεκραμένον τῆς
Ma. 17 παρθένου τὸ ἦθος αἰδοῖ καὶ στερρότητι· νεύει μὲν γὰρ εἰς γῆν, ὥσπερ ἐρυθριῶσα τὰς ὄψεις τῶν ἀρρένων, ἕστηκε δὲ ἀκατάπληκτος οὐδὲν πάσχουσα πρὸς τὸν ἀγῶνα δεινόν. ὡς ἔγωγε τοὺς ἄλλους τέως ἐπῄνουν ζωγράφους, ὅταν ἐθεασάμην τῆς γυναικὸς ἐκείνης τῆς Κολχίδος τὸ δρᾶμα, ὅπως μέλλουσα τοῖς τέκνοις ἐπιφέρειν τὸ ξίφος ἐλέῳ καὶ θυμῷ μερίζει τὸ πρόσωπον, καὶ θάτερος μὲν τῶν ὀφθαλμῶν τὴν ὀργὴν ἐμφανίζει, θάτερος δὲ τὴν μητέρα μηνύει φειδομένην καὶ φρίττουσαν, νῦν δὲ
Rom. 468 τὸ θαῦμα ἀπ᾽ ἐκείνης τῆς ἐννοίας πρὸς ταύτην μετέθηκα τὴν γραφήν· καὶ σφόδρα γε ἄγαμαι τοῦ τεχνίτου, ὅτι μᾶλλον ἔμιξε τῶν χρωμάτων τὸ ἦθος, αἰδῶ τε ὁμοῦ καὶ ἀνδρείαν κεράσας, πάθη κατὰ φύσιν μαχόμενα.

Προβαινούσης δὲ εἰς τὸ πρόσω τῆς μιμήσεως, δήμιοί τινες ἐν χιτωνίσκοις γυμνοὶ ἤδη ἤρχοντο τοῦ ἔργου. καὶ ὁ μὲν δραξάμενος τῆς κεφαλῆς καὶ ἀνακλίνας εἰς τὸ κατόπιν παρεῖχε τῷ ἑτέρῳ εὐτρεπὲς εἰς τιμωρίαν τῆς παρθένου τὸ πρόσωπον, ὁ δὲ παραστὰς ἐξέκοπτε τῶν ὀδόντων. σφύρα δὲ καὶ τέρετρον φαίνεται τῆς τιμωρίας τὰ ὄργανα. δακρύω δὲ τὰ ἐντεῦθεν, καί μοι τὸ πάθος ἐπικόπτει τὸν λόγον· τὰς γὰρ τοῦ αἵματος σταγόνας οὕτως ἐναργῶς ἐπέχρωσεν ὁ γραφεὺς ὥστε εἴποις ἂν προχεῖσθαι τῶν χειλέων ἀληθῶς καὶ θρηνήσας ἀπέλθοις. δεσμωτήριον μετὰ ταῦτα, καὶ πάλιν ἡ παρθένος σεμνὴ ἐν τοῖς φαιοῖς ἱματίοις κάθηται μόνη ἐκτείνουσα τῷ χεῖρε πρὸς οὐρανὸν καὶ καλοῦσα θεὸν ἐπίκουρον τῶν δεινῶν. εὐχομένῃ δὲ αὐτῇ φαίνεται ὑπὲρ κεφαλῆς τὸ σημεῖον ὃ δὴ νόμος χριστιανοῖς προσκυνεῖν τε καὶ ἐπιγράφεσθαι, σύμβολον οἶμαι τοῦ πάθους ὅπερ αὐτὴν ἐξεδέχετο. εὐθὺς γοῦν καὶ μετ᾽ ὀλίγον πῦρ ἀλλαχοῦ σφοδρὸν ὁ ζωγράφος ἀνῆψεν, ἐρυθρῷ χρώματι ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐπιλαμφθέντι σωματοποιήσας τὴν φλόγα. ἵστησι δὲ μέσην αὐτήν, τὰς μὲν χεῖρας πρὸς οὐρανὸν διαπλώσασαν, ἀχθηδόνα δὲ οὐδεμίαν ἐπιφαίνουσαν τῷ

10–12 cf. Eur. Med. v. 1236–1250

HV T M

---

2 σφόδρα ὡς HV | ἐκκλίνοντας V **2–3** παρακελευόμενος + αὐτῇ *Aster. (HMPQS)* **3** λαλεῖν] καλεῖν V | γράφει H *Pa* **3–4** καὶ ἐπιλείψιμα H, om. V **4** ἕστηκε HV ἕστηκα *Pa* | δὲ] μὲν M δὲ + καὶ *Pa*, om. V *Aster. (D)* | ἱματίῳ τὴν om. Mansi **4–5** σημαίνουσιν Keil **5** ἀστεῖα HV T M T^{VI} M^{VI} ἀστεῖαν *Pa* | δέ μοι T edd. δ᾽ ἔμοιγε *Aster. (D)* **6** κεκαλλωπισμένην *Pa Aster. (M)* **7** τὸ om. *Niceph.^{ref} (P)* La.-Co.* | πρόσω] πρόσωπον H | ἐπεῖγον· κεκραμμένον H *Pa* **8** ἦθος] εἶδος H M^{VI} *Aster. (S)* **9–10** δειλὸν πρὸς τὸν ἀγῶνα V **10** δῆλον V^{VI} *Pa* δεινόν *Aster. (DS) Niceph.^{ref}* δι᾽ ὅλου *Aster. (HMPQ)* | τέως om. V | ὅταν] ὅτε ed.Rom.* ἔστ᾽ ἂν *Aster. (S)* **11** δράμα codd. (etiam in Act. VI) *Pa*, corr. ed.Rom. **12** μερίζεται M μυρίζει *Pa* **12–13** τῶν – δὲ^{1} om. V **14** πρὸς] εἰς M | μετατέθεικα T edd. *Aster. (R)* **15** γε om. V | τὸν τεχνίτην H | ἦθος] εἶδος *Pa* ἄνθος *Aster. (DS) Niceph.^{ref}*, cf. K.-H. Uthemann, JÖB 49, 1999, 358 **16** ἀνδρίαν V T^{VI} M^{VI} edd. *Niceph.^{ref} (C)* | πάθη] τὰ πάθη H **17** δὲ] τὲ T δὲ + εἶδει *Pa* **17–18** γυμνῶ εἴδει T γυμνοειδεῖς *Aster. (R)* **19** τὸ ἑτέρων *Pa* | εὐπρεπὲς V V^{VI} *Pa Aster. (RS)* | τὸ πρόσωπον τῆς παρθένου M **20** ὀδόντων + τὸ μαργαρῶδες *Aster. (D)* | σφῦρα V *Aster.* σφυρὰ T T^{VI} | τέρετρον] θέριστρον *Pa* **21** τὰ^{2}] τὸ HV *Niceph.^{ref}* **22** ἐναργῶς om. V *Aster. (D) Niceph.^{ref}* | γραφεὺς] ζωγράφος T edd. *Aster. (R)* **23** τῶν χειλῶν H T M V^{VI} M^{VI} τὸν χειλῶν *Pa* **26** αὖτη T *Niceph.^{ref} (C*, εὐχομένης δὲ αὐτῆς *P)* ταύτῃ ed.Rom.* | νόμοις M^{ac} (prob.) *Aster. (DS)* πέφυκε *Aster. (HMPQ* [om. νόμος], πέφυκε post τε *HMP)* **27** ὅπερ αὐτὴν om. V | αὐτὴ M | οὗν HV **29** μέσον V **29–30** τὴν μὲν χεῖρα H **30** πρὸς] εἰς V | ὑποφαίνουσαν M

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

libros ferunt et codicillos; quorum alteruter a cera manu suspensa aspicit ad eam Ha. 171
quae iudicabatur, totam inclinans faciem ueluti iubens magis loquendum, ne laborans circa auditum mendosa scribat ac reprehensibilia. stabat autem uirgo in aquilo indumento ac ueste philosophiam designans et, ut uisum est pictori, etiam uultum urbanum, ut uero mihi uidetur, animam uirtutibus decoratam. ducunt autem eam ad principem duo milites, unus quidem illam ante trahens, alter uero postergum, urgens Ma. 18
uirginis temperatum pudore atque constantia morem; etenim innuit quidem in terram ut erubescens a uultibus marium, stabat autem nequaquam perculsa nihilque passa penes agonem timendum. cumque ego alios interim laudarem pictores, quando intuitus sum illius mulieris Colchidis opus, quod filiis <cum> esset gladium illatura misericordia et furore diuidit faciem, et unus quidem oculorum iram insinuat, alter uero matrem indicat parcentem et trementem, nunc autem miraculum ab illa cogitatione ad hanc commutaui scripturam; et uehementer admiror artificem, Rom. 468
quoniam magis miscuit colorum morem, reuerentiam simul et uirilitatem temperans, affectiones per naturam repugnantes.

Procedente uero anterius imitatione, carnifices quidam in tunicis paruis nudi iam ueniebant ab opere. et quidam apprehenso quidem capite inclinans postergum praebebat alteri praeparatam ad supplicium uirginis personam, quidam uero astans incidebat dentes. malleus autem et terebra supplicii organa parent. praeterea lacrimor hinc, et mihi passio intercidit sermonem; sanguinis enim guttas sic euidenter supercolorauit pictor, ut diceres has labia ueraciter destillasse et lamentatus abires. [ad] uincula [et] post haec, <et> iterum uirgo uenerabilis in fuluis uestibus sedet sola extendens manus ad caelum et inuocans deum procuratorem inter atrocia. cui oranti apparet super caput signum, quod nunc lex est christianis adorare atque praescribere quodque indicium autumo fuisse passionis quae illam expectabat. mox PL 129,280
ergo et post modicum ignem alibi ualidum pictor succendit, rubeo colore hinc et inde rutilante corpoream faciens flammam. statuitque in medio illam, manus quidem ad caelum expandentem, molestiam uero nullam in facie demonstrantem, sed e

P VE

1 alterutrum E alter *ed. Rom.** | aspicit] „*gr. addit.* iracunde" *ed. Rom.*^{mg} **2** quae] qua V^{ac} E (*corr.* V$^{1-2}$ F^{2}) | magis] clarius *ed. Rom.*^{mg} **3** aquilo ~ φαιῷ *(cf. Gloss.)* **4** uultum] uult P **6** trahans P | uero] autem *ed. Rom.** | post tergum E *edd. (cf. supra p. 295,15 al.)* **6–7** urgens – morem] *interpres uerborum constructionem mutauit* **6** urguens VE **7** constantiamorem *(sic)* P constanti amorem VE (*corr.* F) **9** timendum] timidum *ed. Rom.*^{mg} **10** quod] quae *ed. Rom.** | cum *add. ed. Rom.** **11** illatura] illa natura P^{ac} (a *et* na *exp.*) **11–12** insinuat iram VE *edd.* **13** scripturam ~ γραφήν *minus apte* **14** morem + et *ed. Rom.** | reuerentia *codd., corr. ed. Rom.* | uirilitate *codd., corr. ed. Rom.* **17** ueniebant ab opere *(mendum interpretis, ut uidetur)*] iam aggrediebantur opus *ed. Rom.*^{mg} | post tergum E *edd.* **18** personam ~ πρόσωπον (*mendum interpretis*)] faciem *ed. Rom.*^{mg} **19** apparent *ed. Rom.** | preterea *codd.* **20** incidit P^{ac} (ter *add.* P^{c} *s. l.*) | sanguinis *ed. Rom.*: sanguis *codd. (uix forma genit., de qua cf. Stotz IV, VIII § 29,1)* **21** distilasse VE *edd.* **22** abires *ed. Reg. (cf. gr.)*: res *codd. (interp. post* uincula) ires F^{2} *ed. Rom.* | ad *deleui coll. gr.* | et^{1} *om. ed. Rom.*, deleui* | et^{2} *add. ed. Rom.** **23** sedet] sed et E *edd.* | ad] in *ed. Rom.** **25** praescribere ~ ἐπιγράφεσθαι? **27** rutilantem *ed. Rom.* rutilanti *ed. Reg.** **28** celum P E caelos *ed. Rom.**

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

La.-Co. 212 προσώπῳ, ἀλλὰ τοὐναντίον γεγηθυῖαν, ὅτι πρὸς τὴν ἀσώματον καὶ μακαρίαν ἐξεδήμει ζωήν. μέχρι τούτου καὶ ὁ ζωγράφος ἔστησε τὴν χεῖρα κἀγὼ τὸν λόγον. ὥρα δέ σοι καὶ αὐτήν, εἰ βούλει, τελέσαι τὴν γραφήν, ἵνα κατίδῃς ἀκριβῶς εἰ μὴ πολὺ κατόπιν τῆς ἐξηγήσεως ἤλθομεν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Εὐσεβὴς τοιγαροῦν ἐστιν ἡ τέχνη τοῦ ζωγράφου, καὶ οὐ καλῶς αὐτήν τινες ἀφρόνως σκώπτουσιν. αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ τὸν ζωγράφον εὐσεβοῦντα παρατίθεται.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντείας τῆς Κύπρου εἶπεν· Ἀλλὰ μὴν καὶ ἱερὸν ἀνάθημα αὐτὸ ἀποκαλεῖ, ὁ μέντοι Θεολόγος σεβασμίαν τὴν εἰκόνα καὶ ὁ Χρυσόστομος ἁγίαν, ὁ δὲ ἀναγνωσθεὶς πατὴρ ἱεράν. καὶ τί ἔτι πρὸς ταῦτα δύναταί τις ἀντιλέξαι;

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μύρων εἶπεν· Ἀκούοντες ἅπαντες τὰς τῶν πατέρων ἡμῶν διδασκαλίας τὴν ψυχὴν κατενύγημεν καὶ τὰ παρεληλυθότα ἔτη ἀποδυρόμεθα. ἀλλ᾽ εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ, ὅτι διὰ τῶν διδασκαλιῶν τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν ἤλθομεν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας.

Θεοδόσιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τοῦ Ἀμορίου εἶπε· Πανίερε καὶ θεοτίμητε δέσποτα, ἡμεῖς καὶ πᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος ἀκούσαντες τὰς τῶν ἁγίων πατέρων
Ma. 20 ἡμῶν διδασκαλίας περὶ τῶν ἱερῶν εἰκόνων πιστούμεθα καὶ ὁμολογοῦμεν καὶ ἱερὰς καὶ ἁγίας αὐτὰς ἀποκαλοῦμεν· καὶ ὁ μὴ οὕτως λέγων ἔστω ἀνάθεμα.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἔστω ἀνάθεμα.

Rom. 469 Ha. 173 Νικηφόρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τοῦ Δυρραχίου εἶπεν· Ἀεὶ ὁ καλὸς ζωγράφος διὰ τῆς τέχνης παριστᾷ τὰ πράγματα, καθὼς καὶ ὁ τὴν τῆς μάρτυρος Εὐφημίας εἰκόνα χαράξας. διὸ καὶ ἐν τούτοις ὁ διδάσκαλος τὴν γραφικὴν τέχνην ἐπαινεῖ.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντείας τῆς Κύπρου εἶπεν· Εἰκότως ἐν τῷ λέγειν· „ἐπῄνουν μὲν ἐγὼ πρότερον τὰ τῆς Κολχίδος, ἕως οὗ μετῆλθον ἐπὶ τὴν εἰκόνα τῆς μάρτυρος."

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Καὶ ταῦτα καθορῶν καὶ κατανυττόμενος.

Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπε· Καὶ ὁ ἀναγνωσθεὶς πατὴρ τὰ αὐτὰ ἔπαθε τῷ ὁσιωτάτῳ Γρηγορίῳ· ἀμφότεροι γὰρ ἐπὶ ταῖς εἰκόσι δακρυώδεις ἐγένοντο.

3–4 ὥρα – ἤλθομεν cf. infra p 310,1–4; cf. etiam Speck, Asterios p. 363 **9** σεβασμίαν cf. supra p. 300,18 **10** ἁγίαν cf. supra p. 290,17 **25–26** cf. supra p 306,10–14

HV T M

---

2 καὶ om. V **3** ὅρα T^{ac} (prob.) *Pa* | καὶ] κὰς Keil **3–4** ἵνα – ἤλθομεν om. HV **4** κατόπιν + αὐτοῦ M **5–11** partim euanida in V **5** Οἱ – εἶπον] Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν V | τοιγαροῦν om. V **6** καλῶς scripsi coll. LC et *Hadr.: καθὼς codd. (cf. lat.) | ἀφρόνως τινὲς V **8** ὁσιώτατος – Κωνσταντείας om. V **10** πατὴρ om. V M **10–11** δύναταί τις πρὸς ταῦτα M **11** δύναταί] δύναιτ᾽ ἄν V (prob.) | post ἀντιλέξαι add. $H^{mg}V$ testimonia ex Ioh. Dam. imag. desumpta, cf. praef. **12** ὁ ὁσιώτατος om. V | ἅπαντες] ἡμεῖς V **15** ἡμῶν post ἁγίων H, om. T edd. **16–310,4** omnia fere euanida in V **16** Ἀμμορίου H Ἀμωρίου ed.Rom.* **19** αὐτὰς post ἱερὰς M | ἔστω T: εἴη τὸ H εἴη M **20** Ἔστω om. M **21** τοῦ om. M **22** παρίστα T **25** Κολχίδος] Χαλκηδόνος H

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

contrario gaudentem, quoniam ad incorpoream et beatam uitam abibat. usque huc et pictor statuit manum et ego sermonem. tempus autem tibi est et eam, si uolueris, picturam perficere, ut perspicias subtiliter nisi multum post narrationem uenimus. La.-Co. 211

Gloriosissimi iudices dixerunt: Pia igitur est ars pictorum, et non ut eam quidam insipienter uituperant. ipse quippe pater pictorem pie agere astruit.

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiae Cypri dixit: Sed et sacrum monumentum illud appellat, * et quidem Deiloquus uenerabilem imaginem et Chrysostomus sanctam, at uero pater qui lectus est sacram. et quid ulterius ad haec potest aliquis contradicere?

Theodorus sanctissimus episcopus Myrensium dixit: Audientes uniuersi patrum nostrorum magisteria compuncti sumus anima et praeteritos annos deflemus. sed gratias agimus deo quia per doctrinas patrum nostrorum uenimus ad agnitionem ueritatis.

Theodosius sanctissimus episcopus Amorii dixit: Sacratissime et deo honorabilis domine, nos et tota sancta synodus audientes sanctorum patrum nostrorum magisteria de sacris imaginibus credimus et confitemur et sacras et sanctas eas uocamus, et qui ita non dixerit sit anathema. Ma. 19

Sancta synodus dixit: Sit anathema.

Nicephorus sanctissimus episcopus Dyrrachii dixit: Semper bonus pictor per artem res exhibet, quemadmodum et is qui martyris Euphemiae imaginem designauit. propter quod et in his doctor picturae artem collaudat. Rom. 469 Ha. 174

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiae Cypri dixit: Vtique dicendo: „laudabam quidem ego primitus quae erant Colchidis, usque dum ueni ad imaginem martyris."

Sancta synodus dixit: Et haec contemplatus et perculsus.

Basilius sanctissimus episcopus Ancyrae dixit: Et pater qui lectus est ea passus est quae sanctissimus Gregorius; ambo enim in imaginibus lacrimati sunt.

4–5 ~ *LC III 22 p. 435,3–8 (= III Capit. p. 334,14–18; cf. p. 437,15–18 et 439,20–21) = *Hadr. (ser. 2) p. 47,18–22* (In actione quarta. Capitulo XIV): Quod iudices, qui in prefata synodo fuerunt, insolenter et incongrue artem pictoriam extollere conati sint (sunt *Hadr.*) dicentes: „Pia enim est ars pictoris, et non recte eam quidam insipienter detrahunt; ipse enim Pater pictorem pie agentem commendat."

P VE **4–5** ~ *LC, *Hadr.*

---

2 et²] ut VE | eam] *exspectaueris* ipsam **3** suptiliter P | nisi] si non *ed. Rom.*^{mg}*, sed uide infra p. 311,3* **4** et non ut ~ καὶ οὐ καθὼς *(cf. app. crit. gr.)* **5** asseruit F *edd.* **7** illud monumentum *ed. Rom.** | appellat + Gregorius Nanzianzenus *(sic)* tali a Grecis nomine praenotatur P *(adnotatio Anastasii quae ad* deiloquus *pertinet in textum recepta; de* V *et* E *uide infra)* | et quidem *scripsi*: siquidem P (et siquidem P^{2mg}) V siquidem + Gregorius Nanzianzenus (Nazianzenus F) tali a Grecis nomine praenotatur E et *ed. Rom.** | Deiloquus *om.* E, Theologus *ed. Rom.**, Gregorius Nazianzenus *add.* V^{1mg} **7–8** uenerabilem – Chrysostomus] et Crisostomus imaginem uenerabilem E **8** sanctam + appellat E *edd., sed cf. gr.* **10** Mirensyum V Nurensium E **12** deo *om.* VE | *fort.* <sanctorum> patrum, *cf. gr.* **14** Theodosius *ed. Rom. ex gr.*: Theodorus *codd.* | Ammorii *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **19** Dyrrachi V^{ac} (y *post* i *add.* V^{1} *s. l.;* Dirrachiy V$^{1–2mg}$) Dirachii E Dyrrhachii *ed. Rom.** **20** res *om.* VE | is] his VE (*corr.* F²) **21** his] is P **22** episcopus sanctissimus VE **26** Ancyre P V Ancire E | ea] *fort. coll. gr.* eadem *scribendum*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Προστάττει ὁ πατὴρ καὶ ἄδειαν δίδωσιν ἐν τῷ τέλει τοῦ λόγου τῷ θέλοντι ἀναζωγραφεῖν τῶν ἀθλητικῶν μαρτύρων τὴν ἐξήγησιν. ἔφη γάρ· „ὥρα δέ σοι καὶ αὐτήν, εἰ βούλει, τελέσαι τὴν γραφήν, ἵνα κατίδῃς ἀκριβῶς, εἰ μὴ πολὺ κατόπιν τῆς ἐξηγήσεως [αὐτοῦ] ἤλθομεν."

Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τῶν ἀποστολικῶν θρόνων εἶπεν· Ὥστε μείζων ἡ εἰκὼν τοῦ λόγου· καὶ τοῦτο θεοῦ προνοίᾳ γέγονε διὰ τοὺς ἰδιώτας ἀνθρώπους.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντείας τῆς Κύπρου εἶπεν· Εἰ τοῖς ἁγίοις ἀνδράσι τοιαύτην κατάνυξιν ἐποίησαν αἱ ἱεραὶ εἰκόνες, πόσῳ γε μᾶλλον ἡμῖν;

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μύρων εἶπε· Τῶν πατέρων ἡμῶν τοιαῦτα λεγόντων οὐκ ἔχομέν τι εἰπεῖν.

Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τῶν ἀποστολικῶν
La.-Co. 213 θρόνων εἶπεν· Οὐκ ἐναντιοῦνται οἱ ζωγράφοι ταῖς γραφαῖς, ἀλλ᾽ εἴ τι ἡ γραφὴ λέγει, ταῦτα παριστῶσιν, ὥστε συνήγοροί εἰσι τῶν γεγραμμένων.

Θεοδόσιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τοῦ Ἀμορίου εἶπεν· Ὁ θεῖος ἀπόστολος διδάσκει λέγων· *ὅσα προεγράφη, εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν προεγράφη.* αὗται οὖν αἱ ἅγιαι καὶ σεβάσμιαι εἰκόνες καὶ ζωγραφίαι διά τε μουσείων καὶ ὑλογραφίας εἰς ἡμετέραν διδασκαλίαν καὶ ζῆλον καὶ τύπον εἰσὶ καὶ ἐγράφησαν, ἵνα καὶ ἡμεῖς τὸν αὐτὸν τύπον καὶ ἀγῶνα ἐπιδειξώμεθα πρὸς τὸν θεόν, ὅπως καὶ ἡμᾶς ἀξιώσῃ τῆς στάσεως καὶ τῆς μερίδος αὐτῶν καὶ συγκληρονόμους ποιήσῃ τῆς βασιλείας αὐτοῦ.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κατάνης εἶπεν· Ὁ μακάριος καὶ θεοφόρος διδάσκαλος Ἀστέριος ὡς ἀστὴρ φαεινὸς πάντων ἡμῶν τὰς καρδίας κατηύγασεν. ὥστε οὐκ ἔξω τοῦ εἰκότος ἡ καθολικὴ ἐκκλησία παρέλαβε τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας, ἀλλ᾽ ἁρμοδίως ταῖς τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν διδασκαλίαις ἐξακολουθοῦσα.

Γρηγόριος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος τῆς ἁγίας μεγάλης ἐκκλησίας τῶν πανευφήμων Ἀποστόλων ἀνέγνω·

---

17 Rom. 15,4

3–4 cf. supra p. 308,3–4

HV T M

---

1 Προστάσσει H **2** ἀθλητικῶν μαρτύρων] ἁγίων μαρτύρων H μαρτυρικῶν ἄθλων M **4** αὐτοῦ del. ui; cf. lat. et supra p. 308,4 (αὐτῆς coni. Keil) **5** ὁ θεοφιλέστατος om. V | πρεσβύτερος] ἐπίσκοπος H **5–6** καὶ – εἶπεν om. V **5–6** ἀποστολικῶν θρόνων + τῆς ἀνατολῆς ed.Rom.* non male (cf. p. 288,22–23), sed possis conicere ἀνατολικῶν, ut uidit Dubielzig (cf. e.g. Act. I p. 86,14); uide etiam infra l. 13–14 **6** πρόνοια H **8–15** partim euanida in V **11** ταῦτα M **13–14** ἀποστολικῶν θρόνων + τῆς ἀνατολῆς ed.Rom.* non male (uide supra l. 5–6) **15** post γεγραμμένων add. $H^{mg}V$ testimonia ex Ioh. Dam. imag. desumpta, cf. praef. **16** ὁ ὁσιώτατος om. V | ὁσιώτατος – τοῦ om. M | τοῦ om. V | Ἀμωρίου V edd. **18** διά – ὑλογραφίας] καὶ ὑλογραφίαι καὶ διὰ μουσείων T edd. **20** ἡμεῖς ἀξιωθῶμεν V **21** τῆς αὐτοῦ βασιλείας V **22–26** om. V **23** ὡς + ὁ T **24** σεπτὰς καὶ ἁγίας H **25** ἀλλὰ M **27** ὁ θεοφιλέστατος om. V | τῆς – ἐκκλησίας om. V | πανευφήμων om. V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Praecipit pater et licentiam dat in fine sermonis uolenti depingere certatorum martyrum narrationem. ait enim: „tempus autem tibi est et eam, si uolueris, picturam perficere, ut perspicias subtiliter nisi multum post narrationem uenimus."

Iohannes deo amabilis presbyter et locum retinens apostolicarum sedium dixit: Itaque maior est imago sermone, et hoc dei prouidentia factum est propter idiotas homines.

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiae Cypri dixit: Si sanctis uiris talem compunctionem fecerunt sacrae imagines, quanto magis nobis? PL 129,281

Theodorus sanctissimus episcopus Myrensium dixit: Patribus nostris talia dicentibus non habemus quod dicamus.

Iohannes deo amabilis presbyter et locum retinens apostolicarum sedium dixit: Non aduersantur pictores scripturis, sed quicquid scriptura dicit, id demonstrant, ita ut assertores sint eorum quae scripta sunt. La.-Co. 214

Theodosius sanctissimus episcopus Amorii dixit: Diuinus apostolus edocet dicens: *quaecumque scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt.* ipsae itaque sanctae atque colendae imagines et picturae, tam quae in musiuis quam quae in materiali scriptione fiunt, ad nostram doctrinam et aemulationem et formam et sunt et scriptae consistunt, ut et nos eandem formam et agonem ostendamus circa deum, quatinus et nos quoque dignos statione ac portione ipsorum et coheredes faciat regni sui.

Theodorus sanctissimus episcopus Catanae dixit: Beatus et deifer doctor Asterius sicut stella clarissima omnium nostrum corda illustrauit. itaque non extra consequentiam catholica ecclesia suscepit sanctas ac uenerabiles iconas, sed apte sanctorum patrum nostrorum doctrinas secuta.

Gregorius deo amabilis diaconus sanctae magnae ecclesiae laudabilium Apostolorum legit:

12–14 ~ *LC III 23 p. 440,5–9 (= III Capit. p. 334,19–23; cf. p. 446,9–15 et 447,6–9) = *Hadr. (ser. 2) p. 48,5–9* (In eadem [*i.e.* quarta] actione. Capitulo XV): Inutile et mendacio (mendatium *Hadr.*) plenum dictum Iohannis pręsbiteri et legati Orientalium dicentis: „Non contraeunt (conorant *Hadr.*) pictores Scripturis (scribturis *Hadr.*), sed quicquid Scriptura dicit, haec demonstrant, quatenus concordes sunt Scripturarum."

P VE **13–14** ~ *LC, *Hadr.*

1 Tharasius P | episcopustriarcha *(sic)* P | Precipit *codd.* **2** certatorum martyrum] *Anast. fort. legit* ἀθλητῶν μαρτύρων **3** ut] aut P | suptiliter P **5** sedium + orientis F *edd., sed cf. gr.* **12** sedium + orientis F *edd., sed cf. gr.* **13** quidquid *ed. Rom.** **15** Theodorus P | Ammorii *ed. Rom.(corr. ed. Reg.)* **16** ipse *codd.* **17–18** tam – nostram] „*g.* et materiales efformationes, atque musiua, ad nostram" *ed. Rom.*^{mg} *ex gr.* T **17** quam quae] quamque *codd., corr. ed. Rom.* **18** emulationem *codd.* | et^{3} *om. ed. Rom.* (ex gr.)* | scripte *codd.* **20** cohaeredes *ed. Rom.** **21** Katane P Catane E **23** sanctas ac] sacras et *ed. Rom.** **24** sequuta VE

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Rom. 470 Ma. 21 Ἐκ τοῦ μαρτυρίου τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἀναστασίου τοῦ Πέρσου

οὗ ἡ ἀρχή· Ὁ μονογενὴς υἱὸς καὶ λόγος τοῦ θεοῦ δι᾽ οὗ τὰ πάντα ἐγένετο. καὶ μεθ᾽ ἕτερα·

Ὡς δὲ ἐπλεόνασεν αὐτῷ ὁ πόθος τοῦ φωτισθῆναι, παρεκάλει πολλὰ τὸν προειρημένον ἄνδρα ὥστε ἀξιωθῆναι τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου βαπτίσματος. ὁ δὲ ὑφορώμενος διὰ τὸν τῶν Περσῶν φόβον, μὴ κινδυνεύσῃ ἐκ τούτου, ὑπερετίθετο αὐτόν. ὅμως σὺν αὐτῷ ἀπῄει εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ ἠΰχετο καὶ τὰς ἱστορίας τῶν ἁγίων μαρτύρων ἑώρα καὶ ἐπυνθάνετο παρ᾽ αὐτοῦ τὸ τί ἂν εἴη ταῦτα. καὶ ἀκούων παρ᾽ αὐτοῦ τῶν ἁγίων τὰ θαύματα καὶ τὰς ἀφορήτους βασάνους τὰς παρὰ τῶν τυράννων ἐπαχθείσας αὐτοῖς καὶ τὴν ὑπὲρ ἄνθρωπον αὐτῶν ὑπομονήν, ἐθαύμαζέ τε καὶ
Ha. 176 ἐξίστατο. μείνας οὖν χρόνον ὀλίγον παρὰ τῷ εἰρημένῳ φιλοχρίστῳ ἀνδρί, ἀρίστην ἐπιθυμίαν εἰσδέχεται τῇ ψυχῇ εἰς Ἱεροσόλυμα παραγενέσθαι κἀκεῖσε τοῦ ἁγίου ἀξιωθῆναι βαπτίσματος.

Θεόδωρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Μύρων εἶπε· Φαίνεται ὅτι ἡ τῶν σεπτῶν εἰκόνων παράδοσις ἔνθεσμός ἐστιν.

Εὐθύμιος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ [μοναχὸς] νοτάριος τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Γοτθίας ἀνέγνω·

Ἐκ τῶν θαυμάτων τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἀναστασίου

ὧν ἡ ἀρχή· Θαυμάτων διήγησιν προβαλέσθαι βούλομαι. καὶ μετ᾽ ὀλίγα·

Φέρε δὴ καὶ τὰ ἐν Καισαρείᾳ τῆς Παλαιστίνης γενόμενα ὑπὸ τοῦ ἁγίου κατὰ τὸ δυνατὸν ἱστορήσωμεν. πλησιάσαντος ἐν τῇ ἁγίᾳ πόλει τοῦ ἁγίου λειψάνου γνωστὸν γέγονε πάσῃ τῇ πόλει, καὶ εὐφροσύνης μεγάλης πλησθέντες ἅπαντες ἀναστάντες τά τε ἱερὰ ξύλα σημάναντες συνήθροισαν ἑαυτοὺς ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῷ τῆς θεοτόκου τῷ ἐπιλεγομένῳ τῆς Νέας, κἀκεῖθεν μετὰ σταυρῶν καὶ λιτῆς ὑπηντήθησαν τῷ ἁγίῳ λειψάνῳ μετὰ δοξολογίας χαίροντες καὶ ἀγαλλιώμενοι. καὶ ὥσπερ ἀναθήλαντες, μᾶλλον δὲ ἀναζωπυρήσαντες ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ τοῦ μάρτυρος, ἐκ τῆς
La.-Co. 216 περικειμένης αὐτοῖς τῆς τε ὀλιγοπιστίας καὶ ἑτέρων δεινῶν νεκρώσεως μεγάλην ἔλαβον παραψυχήν. προσευχομένων δὲ αὐτῶν καὶ κατασπαζομένων καὶ περιειλισ-

---

1–13 Vita et passio s. Anastasii Persae (BHG 84) c. 1,1 et c. 9,1–10 Flusin **18–316,2** Miracula s. Anastasii Persae (BHG 898–90) prooem. 1 et c. 7,1–45 Flusin

---

HV T M **1–13** = *Vit. Anast. (= ABMUZ GKV IO)*, *Pa* f. 276^{r} (abbreuiatum, cf. app. crit.) **18–316,2** = *Mir. Anast. (= BG)*, *Pa* f. 276^{r}–277^{r} (abbreuiatum, cf. app. crit.)

---

1 Ἀναστασίου om. V *Pa* **2** οὗ ἡ ἀρχή om. *Pa* **4–6** Ὡς – αὐτόν om. *Pa* **4** πολλὰ om. V **6** αὐτόν HV T (ubi scribitur αὐτονόμως) M *Vit. Anast. (KV)*, cf. lat.: αὐτό ed. Rom.*, om. *Vit. Anast. (rell.)* **7** ἀπείη V (prob.) ἀπίει *Pa* **8** τὸ om. V (prob.) **9–10** τὰς παρὰ et ἐπαχθείσας αὐτοῖς om. V **9–10** παρὰ – τυράννων post αὐτοῖς *Vit. Anast.* **10** ἀπαχθείσας *Pa* ἐπενεχθείσας *Vit. Anast. (KM)* **13** καταξιωθῆναι M **14** εὐλαβέστατος H M: ὁσιώτατος T edd. (cf. lat.), om. V | ὅτι post παράδοσις H **15** ἐν θεσμοῖς H **16–17** Εὐθύμιος – ἀνέγνω] Εἶτα ἀνέγνω νοτάριος Εὐθύμιος τοῦ ἐπισκόπου Γοτθίας V **16** καὶ om. M | μοναχὸς deleui coll. Act. I p. 68,9 al., μοναχὸς + καὶ M | εὐλαβεστάτου T edd. **18** τοῦ + αὐτοῦ *Pa* | μάρτυρος + τοῦ Χριστοῦ *Pa* **19** προβαλλέσθαι (sic) HV *Pa* **20** τὰ – Παλαιστίνης] τὰ ἐν Παλαιστίνῃ V | ὑπὸ τοῦ ἁγίου om. HV **22** μεγάλης om. H | ἅπαντες om. Mansi **23** συνήθροισαν ἑαυτοὺς] συνηθροίσθησαν ἅπαντες V edd. συνηθροίσθησαν *Mir. Anast. (B)* **24** τῷ om. ed. Rom.* | μετὰ τοῦ σταυροῦ *Pa* **24–25** ὑπήντησαν H ed. Rom.* ὑπαντήθησαν *Pa* **25** τὸ ἅγιον λείψανον H | καὶ ἀγαλλιώμενοι καὶ ὥσπερ om. V, καὶ ὥσπερ om. H **26** ἐπὶ τῇ] ἐν τῇ *Pa* **27** αὐτοῖς – ὀλιγοπιστίας] αὐτοῖς τε ὀλιγοπιστίας V αὐτοῖς ὀλιγοπιστίας *Mir. Anast. (B)* | νεκρώσεως δεινῶν M **28** προσερχομένων H

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

De martyrio sancti martyris Anastasii Persae Rom. 470 Ma. 22

cuius initium est: Vnigenitus filius et uerbum dei per quem omnia facta sunt. et post alia:

Cum autem abundasset in eo desiderium ut illuminaretur, rogabat multum praedictum uirum ut dignus efficeretur gratia sancti baptismatis. at ille trepidans propter Persarum metum, ne periclitaretur, differebat eum. uerumtamen cum illo ibat ad ecclesias et orabat et picturas sanctorum martyrum conspiciebat et sciscitabatur ab eo quaenam haec essent. et audiens ab eo sanctorum miracula et dura tormenta quae illis a tyrannis illata fuerant et super hominem tolerantiam, mirabatur et stupefiebat. manens ergo tempore pauco apud praedictum Christo dilectum uirum, optimum Ha. 175 sumit in anima desiderium ut Hierosolymam perueniret et ibi sancto fieret baptismate dignus.

Theodorus sanctissimus episcopus Myrensium dixit: Apparet quia uenerabilium imaginum traditio sollemnis est.

Euthymius reuerentissimus diaconus et monachus pro deo amabili episcopo Gotthiae legit:

Ex miraculis sancti martyris Anastasii

quorum initium est: Miraculorum relationem proponere uolo. et post pauca: PL 129,282

Eia nunc et ea quae apud Caesariam Palaestinae a sancto facta sunt secundum quod possibile fuerit enarremus. cum appropinquasset sanctae ciuitati almum cadauer, notum factum est uniuersae ciuitati, et laetitia magna repleti sunt omnes, et surgentes sacraque ligna * percutientes congregauerunt semetipsos in uenerabilissimo templo dei genitricis quod dicitur Nouae, et deinde cum crucibus et letania obuiam uenerunt sancto limpsano, cum glorificatione gaudentes et exsultantes. et quasi reflorentes, immo recreati in praesentia martyris, a paucitate fidei quae inerat illis et aliarum La.-Co. 215 nequitiarum mortificatione magnam acceperunt consolationem. orantibus autem

P VE

1 martyris *post* Anastasii E *edd., om.* V | Perse P V **4** habundasset P *fort. retinendum, cf. Act. II p. 145,3* **7** aspiciebat E *edd.* **9** hominum V *edd.* omnium E | tolerantia V tollerantia E **11** Hierosolimam V Ierosolimam E | fieret sancto VE *edd.* **14** sollempnis P solemnis E legitima *ed. Rom.*^{mg} **15** monachus *punctis sublin.* P, „*gr.* Notarius reuer. Episcopi Gotthiæ" *ed. Rom.*^{mg} *(cf. app. crit. gr.)* | amabilis P^{ac} (s *exp.*) **16** Gothiae P V Cothie E, *corr. ed. Rom.* **17** Anastasii martyris VE *edd.* **19** Palestinae *codd.* **21** leticia P E letitia V **22** *post* ligna *add.* orientales linna pro campanis percutiunt ligna *(sic)* P, *post* sacraque *add.* orientales ligna pro causa panis percutiunt et *(sic)* E *(adnotatio Anastasii* orientales ligna pro campanis percutiunt [*sic ed. Rom.*^{mg}] *in textum recepta)* | ligna *om.* V^{ac} *(add.* V$^{1-2}$ *s.l.)* E **23** laetania P litania *ed. Rom.** **24** lipsano *ed. Rom.** **25** presentia P E | inerant illis P^{ac} (n^{2} *punctis del.* P^{x}) erat in illis VE *edd.* **26** autem *om.* P^{ac} *(add.* P^{c} *s.l.)*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

σομένων τῇ σορῷ καὶ τὸ ὀφειλόμενον γέρας ἀπονεμόντων τῷ λειψάνῳ καὶ τῇ μνήμῃ τοῦ ἁγίου τούτου, γυνή τις τῶν δῆθεν ἐμφανῶν τῆς Καισαρέων — εἰ οὕτως δέον εἰπεῖν καὶ μὴ μᾶλλον ὡς ἑτέρως, ὡς αὐτὰ ἐδήλωσε τὰ πράγματα —, ᾗ ὄνομα μὲν Ἀρετή, τρόποις δὲ ἀντίθετος ἀρετῆς, πρὸς δυσπιστίαν τραπεῖσα ἔλεγεν· „ἐγὼ λείψανον ἀπὸ Περσίδος ἐρχόμενον οὐ προσκυνῶ." ὢ τῆς ἀθλίας καὶ ἀγνώμονος ψυχῆς. οὐκ ἤκουσεν ἡ τάλαινα αὕτη τοῦ ἱεροψάλτου Δαβὶδ ἐπιτιμῶντος τῇ τῶν
Rom. 471 ἀκολάστων αὐθαδείᾳ καὶ λέγοντος· *παῦσον τὴν γλῶσσάν σου ἀπὸ κακοῦ καὶ χείλη σου τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον*. τί οὖν ὁ *δοξάζων τοὺς δοξάζοντας* αὐτὸν θεὸς ποιεῖ ἐπ' αὐτῇ, ἀκολούθως ἐγὼ ἐρῶ. εἰσελθόντος ἐν τῇ πόλει τοῦ ἁγίου λειψάνου, κοινῇ βουλευσάμενοι οἱ τῆς αὐτῆς πόλεως ἀπήρξαντο κτίζειν εὐκτήριον τῷ ἁγίῳ πλησίον
Ma. 24 τοῦ τετραπύλου τοῦ ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως, ἔστησαν δὲ καὶ εἰκόνα αὐτοῦ ἐκεῖσε. ἔτι δὲ κτιζομένου αὐτοῦ ἐπιστὰς ὁ μάρτυς τῇ δυστήνῳ ταύτῃ κατ' ὄναρ ἐν σχήματι μοναχοῦ φησιν αὐτῇ· „τὰς ψύας σου πονεῖς;" ἡ δὲ πρὸς αὐτόν· „οὐχί, δέσποτα, οὐδὲν κακὸν ἔχω, ὑγιής εἰμι." ἅμα τε τῷ λόγῳ διυπνίσασα καὶ αἰσθομένη διεμπεσοῦσαν αὐτῇ σφοδρῶς τὴν ἀλγηδόνα, ἤρξατο βοᾶν καὶ στενάζειν καὶ συνέχεσθαι, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτὴν μηδόλως ἀνανεῦσαι ἀφόρητα πάσχουσαν, ὅπως σχολὴν ἄγουσα ἀναλογίσηται καὶ συζητήσῃ ἐν ἑαυτῇ, τίς ἡ αἰφνίδιος αὕτη ὀδύνη καὶ ἐκ ποίου αἰτίου. ἀλλ' ἐν τούτοις διετέλεσεν ἡμέρας τέσσαρας. πέμπτης δὲ ἡμέρας ἐπιφωσκούσης ὁρᾷ ἐπιστάντα αὐτῇ τὸν ἅγιον καὶ λέγοντα· „κάτελθε εἰς τὸ τετράπυλον καὶ παρακάλεσον τὸν ἅγιον Ἀναστάσιον, καὶ ὑγιαίνεις." ἀναστᾶσα δὲ αὕτη καὶ εἰς μνήμην ἐλθοῦσα τῶν δυσφήμων αὐτῆς ῥημάτων ὧν ἐλάλησε κατὰ τῆς ἰδίας κεφαλῆς, προσκαλεσαμένη τοὺς παῖδας αὐτῆς λέγει αὐτοῖς· „ἄρατέ με, ἄρατέ με, καὶ ἀπέλθωμεν ἐν τῷ τετραπύλῳ τοῦ ἁγίου Ἀναστασίου. οἶδα γὰρ νῦν διδαχθεῖσα καὶ ἀπὸ Περσίδος ἐρχόμενον λείψανον προσκυνεῖν καὶ τιμᾶν καὶ *ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισε μὴ κοινοῦσθαι*." ἀναλαβόμενοι οὖν αὐτὴν οἱ παῖδες αὐτῆς ἐπὶ φορείου ἀπήρχοντο· ὡς δὲ ἐπλησίαζον τῷ τόπῳ, αὕτη ἐκ μήκους ἄρασα τὸ ὄμμα καὶ θεασαμένη τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου, ἤρξατο μεγαλοφώνως σὺν ἐκχύσει δακρύων βοᾶν· „οὗτός ἐστιν ἀληθῶς, ὃν εἶδον ἐν ὕπνοις προλέγοντά μοι περὶ τῶν συνεχόντων με δεινῶν." καὶ ῥίψασα ἑαυτὴν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ κλαύσασα ἱκανῶς καὶ ἐξιλεωσα-
Ha. 177 μένη τὸν ἅγιον, τότε ἀνέστη ὑγιαίνουσα. καὶ ἡ πρὸ ὀλίγου ὑπὸ ἑτέρων βασταχθεῖσα καὶ περὶ τὰ ἔσχατα κινδυνεύουσα οἰκείοις ποσὶ περιπατήσασα ἀπῆλθεν εἰς

7–8 Ps. 33,14 **8** 1 Reg. 2,30 **24–25** Act. 10,15 et 11,9

HV T M

1 τῶν λειψάνων *Pa* | τῷ + τε *Mir.Anast.* **1–2** καὶ² — τούτου om. V **2** ἐπιφανῶν V edd. **2–3** εἰ — πράγματα om. *Mir.Anast. (B)* **3** ὡς¹ om. *Pa* **4** τρόποις] τρόπος M ed.Rom.* (ex Vc), sed cf. lat. | ἀντίθεος *Pa* **5** καὶ om. *Pa* **6** ἱεροψάλτου om. V **8** θεὸς + ἃ *Pa* **8–9** ἐπ' αὐτῇ ἀκολούθως ἐγὼ ἐρῶ (cf. lat.)] ἐπακολούθως ἐρῶ *Mir.Anast. (G)* ἐπ' αὐτῇ *Mir.Anast. (B)* **8–9** ἐπ' αὐτήν *Pa* **10** αὐτῆς om. V | τοῦ ἁγίου HV **11** ἐκεῖ V T edd. **12** κτιζομένου αὐτοῦ] κτιζόντων αὐτῶν *Pa* κτιζομένου τοῦ ναοῦ *Mir.Anast. (B)* | δυστήνῳ ταύτῃ] δυστηνοτάτῃ ed.Rom.* **13** τὰς ψύας] τὰς ψόας H τὰς ψοὰς M τὰ ψία *Pa* **13–14** οὐχί, δέσποτα om. T **14** τε HV T *Pa* (cf. lat.): δὲ M *Mir.Anast.* | διυπνήσασα *Pa* διυπνισθεῖσα H *Mir.Anast. (B)* **15** διαπεσοῦσαν V (prob.) | σφοδρῶς post ἀλγηδόνα H | καὶ¹ om. H **15–16** συνεσχέθη M **16** μηδὲ ὅλως T μὴ δὲ ὅλως M | ἀναπνεῦσαι ed.Rom.* ex Vc^{pc} (ubi Morin ex lat., ut uidetur) **17** ἄγουσαν *Pa* | συζητήσει V T *Pa* ζητήσῃ ed.Rom.* **18** δὲ om. V **19** αὐτῇ + πάλιν *Mir.Anast.* **20** παρακάλεσον + αὐτὸν V | Ἀναστάσιον om. *Pa* | ὑγιαίνης T *Pa* **21** αὕτη] αὖθις H αὐτὴ M | δυσφημιῶν *Pa* **22–25** προσκαλεσαμένη — κοινοῦσθαι om. *Pa* **22–23** ἄρατέ με² semel HV Mansi **23** καὶ om. La.-Co.* **25** ἐκαθέρισε H | ἀναλαβόμενοι οὖν] καὶ ἀναλαβόμενοι H | αὐτὴν ante ἐπὶ V | αὐτῆς] αὐτῇ *Pa* | ἐπὶ + τοῦ H | φορίου *Pa* **26** πλησιάζων *Pa* | αὕτη] αὐτὴ V *Mir.Anast.* **26–27** θεασαμένη] ἰδοῦσα V **30** τότε om. V *Pa Mir.Anast. (B)* | πρὸ ὀλίγου om. V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

illis et deosculantibus et se circa tumulum uolutantibus atque debitum praemium recompensantibus limpsano ac memoriae sancti huius, mulier quaedam quae quasi ex claris erat Caesariensium – si ita oporteat dici et non magis aliter, quemadmodum res ipsae manifestarunt –, nomine quidem Arete, id est uirtus, sed moribus uirtuti omnino contraria, in diffidentiam uersa dicebat: „ego limpsanum a Perside ueniens non adoro." o miseram et sine intellectu animam quae non audiuit infelix sacratissimum psalmistam Dauid increpantem flagitiosorum audaciam et dicentem: *cohibe linguam tuam a malo et labia tua ne loquantur dolum*. quid ergo deus qui *glorificat* Rom. 471 *glorificantes* se facit in ea, consequenter ego dicam. ingresso ciuitatem sancto limpsano communiter consiliati ciues eiusdem urbis coeperunt construere oratorium sancto iuxta tetrapylum quod erat in medio ciuitatis, statuerunt autem et imaginem Ma. 23 eius ibidem. cum autem adhuc aedificaretur, astans martyr infelici illi in somnis, in habitu monachi dicit ei: „lumbos tuos doles?" illa uero ad eum: „non domine, nihil mali habeo, sana sum." et una cum sermone expergefacta et sentiens in se ualidum cecidisse dolorem coepit clamare, gemere ac indesinenter affligi, ita ut non posset omnino respirare importabilia patiens, ut uacationem agens reputaret secum et requireret, quinam esset et ex qua causa tam subitaneus dolor qui sibi foret illatus. sed in his consummauit dies quattuor. quinta uero die illucescente uidet astantem sibi sanctum atque dicentem: „descende ad tetrapylum et roga sanctum Anastasium, et sanaberis." at illa surgens et in memoriam ueniens improborum sermonum suorum quos locuta est aduersus caput suum, aduocatis pueris suis dicit eis: „tollite me, tollite me, et eamus ad tetrapylum sancti Anastasii. noui enim nunc edocta etiam a Perside ueniens limpsanum adorare et honorare et *quae deus* mundauit non communicare {id est *commune dicere*}." leuata ergo ea pueri eius in phorio {id est portatorio} pergebant. cumque appropiarent loco, illa de longe attollens oculum et uidens imaginem sancti coepit magna uoce cum effusione lacrimarum clamare: „iste est in ueritate quem uidi in somnis praedicentem mihi de malis quae me optinent." PL 129,283 et cum proiecisset se supra pauimentum et plorasset multum, placato sancto erecta est sana. et quae paulo ante ab aliis portabatur et in extremis posita periclitabatur, Ha. 178

P VE

2 lympsano VE lipsano *ed. Rom.** **3** Cesariensium *codd.* **5** lipsanum *ed. Rom.** **7** et] ac *ed. Rom.** | coibe V choibe E prohibe *Vulg. (sed* cohibe *Psalt. Rom.)* **9** fecit P^{pc} (a *exp.*, e *s. l.* P^{c}), *sed cf. gr.* **10** lympsano V lipsano *ed. Rom.** | ceperunt VE *edd.* **11** tetrapilum VE **13** dixit F *edd.* **15** cepit VE | affigi *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **16** respirare] *Anast. legit* ἀναπνεῦσαι *(cf. app. crit. gr.)* | uacationem agens *ed. Rom.*: uacatione agente *codd. (fort. mendum interpreti tribuendum)* **18** consumauit VE | uidit F *edd.* **19** tetraphylum P **21** capud P^{ac} (d *in* t *mut.* P^{c}) | ait VE *edd.* **22** et] ut *ed. Rom.*, *sed cf. gr.* | enim + et VE *edd.* **23** lymsanum VE lipsanum *ed. Rom.** **24** id est commune (commune *ed. Rom. ex Vulg.*: communionem *codd.*) dicere P E *i. t.* V^{1mg} *(Anastasii glossema ad* communicare *pertinens)* | phorio] comportatorio E *(ex Anastasii glossemate ortum, uide infra)* **24–25** id est portatorio *(glossema Anastasii)* P^{pc} V^{1mg}: id est comportatorio P^{ac} (com *sublin.* P^{x}) **25** appropinquarent *ed. Rom.** | et] ut P^{ac} (e *s. l.* P^{c}) **26** sancti imaginem *ed. Rom.** | cepit VE **27** obtinent *ed. Rom.** **28** proiecisset se] proiecisse V^{ac} se proiecisset V^{pc} (se *add. s. l.*, t *suppl.* V^{1-2}) E *edd.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

τὸν οἶκον αὐτῆς, συμφώνως τοῖς λοιποῖς αἰνοῦσα καὶ δοξάζουσα τὸν θεὸν καὶ μεγαλαυχοῦσα τὸν μάρτυρα.

Πέτρος καὶ Πέτρος οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ τοποτηρηταὶ Ἀδριανοῦ πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης εἶπον· Αὕτη ἡ εἰκὼν τοῦ ἁγίου Ἀναστασίου ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας ἐν Ῥώμῃ ἐστὶν εἰς μοναστήριον σὺν τῇ τιμίᾳ αὐτοῦ κεφαλῇ.

Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ταυρομενίου εἶπεν· Ἀληθῶς εἰρήκασιν οἱ
La.-Co. 217 τιμιώτατοι τοποτηρηταί, ἐπειδὴ καὶ ἐν Σικελίᾳ ἐχρημάτιζε γυνὴ δαιμονιῶσα καὶ ἐν Ῥώμῃ γενομένη διὰ τῆς προειρημένης ἱερωτάτης εἰκόνος ἐξιάθη.

Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος μοναχὸς πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων εἶπε· Πρὸς τοῖς εἰρημένοις ἀπεδείχθη ἐκ τῶν ἀναγνωσθέντων, ὅτι καὶ αἱ εἰκόνες τῶν ἁγίων θαυματουργοῦσι καὶ ἰάσεις ἐπιτελοῦσι.

Rom. 472 Πέτρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας εἶπε· Βίβλον ἐπιφέρομαι τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου καὶ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ προσάγω πρὸς τὸ ἀναγνωσθῆναι.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγνωσθήτω.

Καὶ λαβὼν Στέφανος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω·

Λόγος τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου περὶ τῆς εἰκόνος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν γενομένου θαύματος ἐν Βηρυτῷ τῇ πόλει

Ἄρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς διανοίας ὑμῶν καὶ ἴδετε τὸ καινὸν θέαμα τοῦτο ὅπερ

---

18 Ἄρατε – ὑμῶν cf. Is. 51,6; Ioh. 4,35

16–330,2 (Ps.-)Ath. imag. Beryt. (CPG 2262; cf. BHG[a] 780–782), ~ PG 28, 805–812 (cf. PG 28, 797–804); de uariis recensionibus cf. Dobschütz, Christusbilder p. 280**–282**

---

18 Ἄρατε – τοῦτο = Theod. Stud. epist. 532,147–148; Theod. Stud. antirr. II 19, PG 99, 365 B

HV T M **16–330,2** ~ *Ath.* (= *PG*; adferuntur lectiones uariae selectae), ~ *Mo* f. 213[r]–217[r] **16–324,4** ~ *Pa* f. 254[r–v] (abbreuiatum, cf. app. crit.) **18** = *Theod. Stud.*

---

1 τοῖς λοιποῖς] σὺν τοῖς λοιποῖς *Mir. Anast. (G)*, om. *Mir. Anast. (B)* **2** post μάρτυρα add. H[mg]V testimonia ex Ioh. Dam. imag. desumpta, cf. praef. **3** οἱ θεοφιλέστατοι om. V | καὶ[2] – πάπα om. V **4–5** ἕως – ἡμέρας om. V **5** ἐν + τῇ V **6** Ἰωάννης – Ταυρομενίου] ὁ Ταυρομενίας ἐπίσκοπος V | ὁ εὐλαβέστατος om. M | Ταυρομενείας H Ταυρομενίας V **7** ἐπειδὴ] ὅτι V | ἐχρημάτιζε om. V | γυνή + τις ἦν V (τις recepit ed. Rom.*) | δαιμονῶσα M **8** προειρημένης om. HV | ἱερωτάτης om. V | εἰκόνος + τοῦ ἁγίου Ἀναστασίου V **9–11** om. V **9** πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς T edd. ἐπίσκοπος H **10** ἀνεδείχθη M **11** ἀποτελοῦσι ed. Rom.* **13** καὶ – ἀναγνωσθῆναι] καὶ εἰ κελεύετε ἀναγνωσθήτω V **14** εἶπεν] ἀπεκρίθη V | Ἀνάγνωθι V **15** διάκονος καὶ νοτάριος H M (cf. lat.): νοτάριος V διάκονος T edd. **16–17** Τοῦ αὐτοῦ nec plura *Pa* (praecedit Ps.-Ath. qu. Antioch. duc. 39) **16** Λόγος om. *PG* | Ἀθανασίου + ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας (sic) *Mo* | τῆς] τῇ (sic) M, exspectaueris ‹τοῦ› τῆς (cf. lat.) **17** τοῦ – πόλει om. V | τοῦ – γενομένου] τοῦ γενομένου (γεναμένου *Mo*) nec plura *Mo PG* | ἡμῶν + περὶ τοῦ M **18** Ἄρατε] Δεῦρο ἄρατε *Pa* | τοῦτο om. V **18–322,3** ὅπερ – ἔφησαν] τὴν εἰκόνα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εὑρόντες οἱ Ἰουδαῖοι ἔν τινι οἰκήματι· Χριστιανὸς γὰρ ἦν ταύτην ἔχων πρὸς πόθον καὶ σέβας κατὰ τὴν ἀποστολικὴν παράδοσιν ἐν ἑνὶ τοῦ οἰκήματος τόπῳ· ἡ δὲ οἰκία οὐ τοῦ διατρίψαντος ἐν αὐτῇ χριστιανοῦ ἦν, ἀλλ᾽ ὡς ἔθος τοῖς πενεστέροις καὶ ἀπορωτέροις ἔστι πρὸς χρόνον ὀλίγον μισθοῦσθαι τὴν οἰκίαν, μετέπειτα δὲ ἐᾶν ταύτην τῷ κυρίῳ τῆς οἰκίας, ἐξελθόντος τοῦ χριστιανοῦ λήθη παρέδραμεν αὐτὸν τὴν εἰκόνα τοῦ κυρίου ἡμῶν συγκομίσασθαι μετ᾽ αὐτοῦ· ἐν δὲ τῇ οἰκίᾳ Ἰουδαῖος εἰσελθὼν πρὸς τὸ καταμεῖναι καὶ δὴ ἡμερῶν πολλῶν διελθουσῶν διαμένοντος αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ περιβλεψάμενος κατὰ τοὺς τοίχους τῆς οἰκίας εἶδεν ἐν πίνακι ἐγγεγραμμένην τὴν εἰκόνα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· διελάνθανε γὰρ ἐν τοιούτῳ τόπῳ οὖσα τοὺς εἰσιόντας. ταύτην κατενεγκὼν ἀπενέγκατο (sic) πρὸς τοὺς ὁμοφύλους καὶ ὁμοθρησκευτὰς αὐτοῦ. οἱ δὲ παράνομοι Ἰουδαῖοι ἔφησαν reliquis omissis *Pa*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

propriis pedibus ambulans abiit domum suam, concorditer cum ceteris laudans et glorificans deum et magnificans martyrem.

Petrus et Petrus deo amabiles presbyteri et uicarii Hadriani papae senioris Romae dixerunt: Haec imago sancti Anastasii usque in hodiernum diem est Romae in monasterio ipsius cum pretioso eius capite.

Iohannes reuerentissimus episcopus Tauromeniae dixit: Verum dixerunt honorabilissimi uicarii, quoniam et in Sicelia fuit mulier daemonium patiens et Romae posita per praedictam sacratissimam imaginem sana effecta est. La.-Co. 218

Iohannes deo amabilis presbyter monachus ac uicarius orientalium pontificum dixit: Ad ea quae dicta sunt ostensum est ex his quae lecta sunt, quia et imagines sanctorum miracula operantur et sanitates perficiunt.

Petrus sanctissimus episcopus Nicomediae dixit: Librum defero sancti Athanasii et sanctae synodo offero ad legendum. Rom. 472

Sancta synodus dixit: Legatur.

Et accipiens Stephanus diaconus et notarius legit:

Sermo sanctae memoriae patris nostri Athanasii de imaginis domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri facto miraculo in ciuitate Beryto

Sustollite oculos mentis uestrae et uidete nouum miraculum hoc quod factum est Ma. 26

P VE

6 sanctissimus *ed. Rom.** | dixerunt] dixere E *edd.* **7** Sicilia P^{pc} (e *exp. et* i *supra* e P^{c}) E *edd., sed cf. Act. I p. 39,2 al.* | demonium VE *(ut semper) edd.* **9** ac] et VE *edd.* **15** notarius et diaconus VE **16** imagine E *edd.* **17** Berito VE **18** miraculum ~ θέαμα?

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Ma. 25 γέγονε νῦν· ἐμβλέψατε εἰς τὸ θαῦμα τὸ ἄπειρον τοῦ θεοῦ καὶ δότε αὐτῷ δόξαν· κατανοήσατε εἰς τὴν ἄφατον αὐτοῦ φιλανθρωπίαν καὶ τὸ μέγεθος τῆς αὐτοῦ οἰκονομίας καὶ θρῆνον μετ᾽ εὐφροσύνης ἀναλάβετε. ἐπὶ μὲν θεοῦ οὐδὲν ξένον — θεὸς γὰρ ὢν πάντα δύναται —, ὅτι δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν καὶ ἐφ᾽ ἡμῶν, ἐκστήσεται πᾶσα καρδία τῶν ἀκουόντων. ὄντως ἐξέστη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ τῷ τετολμημένῳ, *ἐταράχθησαν* πάλιν *ἄβυσσοι*, καὶ ὁ ἥλιος ἐσκοτίσθη καὶ ἡ σελήνη καὶ οἱ ἀστέρες ὁμοίως ἐπὶ τῷ γεγονότι· ἀλλὰ πάλιν ηὐφράνθησαν ἐπὶ τῷ οἰκονομηθέντι ὑπὸ κυρίου πᾶσαι αἱ τῶν οὐρανῶν δυνάμεις. ἀκούσατε καὶ ἔκστητε ὃ γέγονεν ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν, συνιέντες σύνετε καὶ τὸ οὖς ὑμῶν κλίνατε, πρό γε τοῦ ἔξω τὸ τῆς καρδίας, καὶ ἀκούσατε.

Πόλις ἐστὶ Βηρυτὸς καλουμένη ἐν μεθορίοις Τύρου καὶ Σιδῶνος κειμένη, τελοῦσα δὲ ὑπὸ Ἀντιόχειαν. ἐν ταύτῃ τῇ πόλει Βηρυτῷ πλήθη πολλὰ ἦν τῶν Ἰουδαίων. πλησίον δὲ τῆς συναγωγῆς αὐτῶν μεγάλης οὔσης σφόδρα χριστιανός τις ἔλαβεν ἐνοικίῳ κελλίον παρά τινος. ἐν ᾧ κατοικῶν ἀντικρὺ τοῦ ἀκουβίτου αὐτοῦ ἔπηξεν εἰκόνα τοῦ κυρίου ὑμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ἐν σεμνοῖς μὲν ἦν ἐζωγραφημένη, ὁλόστατον δὲ ἔχουσα τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. χρόνου δὲ ὀλίγου διελθόντος ἐπεζήτησε μιτάτον μεῖζον ὁ χριστιανὸς ὡς χρῄζων. τοῦτο δὲ ἡ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ᾠκονόμησε χάρις, ὥς γε ἐγὼ πείθομαι, τοῦ *θέλοντος πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν*, δεικνύων τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς σέβουσι καὶ πᾶσι τοῖς εἰς αὐτὸν πιστεύουσιν, εἰς ἔλεγχον μὲν τῶν ἀσεβῶν, στήριγμα δὲ τῶν πιστῶν. ἐζήτησεν οὖν ὁ χριστιανός, ὡς ἔφην, μείζονα οἶκον καὶ εὗρεν ἐν τόπῳ τινὶ τῆς πόλεως καὶ μετῆρεν ἐκεῖσε ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ πλησίον τῆς

5–6 Ps. 76,17 **6–8** ὁ — δυνάμεις cf. Mt. 24,29; Mc. 13,24–25 (cf. Is. 13,10 et 34,4) **11** ἐν — Σιδῶνος cf. Mt. 15,21; Mc. 7,24 **18–19** 1 Tim. 2,4

HV T M

1 νυνὶ V | ἐμβλέψατε] ἐνβλιθέντι sic prob. *Mo* | εἰς τὸ ἄπειρον θαῦμα H *Mo PG* | δόξαν + τῷ θεῷ *PG* **2** incertum quid habeat *Mo* post κατανοήσατε (fort. καὶ) | εἰς om. M **2–3** καὶ — οἰκονομίας om. V **2** καὶ om. *PG* **3–5** θεὸς — ἀκουόντων] ὁ γὰρ θεὸς ἡμῶν, καὶ ἐφ᾽ ἡμῶν, ἐκστήσεται πᾶσα καρδία τῶν ἀκουόντων *PG* **3–4** θεὸς — πάντα] ὁ θεὸς γὰρ ἡμῶν πάντα *Mo* **4** τὰ πάντα H **5** τετολμημένῳ + θεάματι H, + τούτῳ τῷ (om. *Mo*) θεάματι *Mo PG* **5–6** ἐταράχθη πάλιν ἡ (om. *PG*) ἄβυσσος *Mo PG* **6** πάλιν] πᾶσαι V ed.Rom.^{mg}, sed cf. lat. | ὁ om. *PG* | καὶ οἱ ἀστέρες καὶ ἡ σελήνη *PG* **6–7** ὁμοίως — γεγονότι om. V **7** γεγονότι + θαύματι *Mo* | εὐφράνθησαν H M | ἐπὶ τῇ οἰκονομίᾳ τῇ γεναμένῃ (γενομένῃ *PG*) ὑπὸ *Mo PG* | ἐπὶ² om. M | ὑπὸ + τοῦ M **8** αἱ om. *PG* **8–10** ἀκούσατε — ἀκούσατε om. V (de H uide infra) **8** ἀκούσατε + οὖν ἀδελφοὶ *Mo PG* | ὃ] ᾧ *PG* | ἐν om. *PG* **9** ἡμῶν + καὶ *Mo* **9–10** συνιέντες — ἀκούσατε om. H **9** συνιέντες *Mo PG* ed.Rom. (ex lat.): συνιοῦσαι T M | συνίετε *PG* | πρό γε τοῦ ἔξω τὸ om. *PG* | καρδίας + ὑμῶν *Mo* **11** μεθορίω V | Σιδῶνι V Σηδώνος (sic) *Mo* | κειμένη om. *PG* **11–12** δὲ — Βηρυτῷ partim euanida in H **12** ὑπὸ Ἀντιόχειαν] Ἀντιοχείας *PG* | ταύτῃ + οὖν *Mo PG* | ἦν] εἰσι(ν) *Mo PG* εἰσίν post Ἰουδαίων H **13** τις om. *PG* **14** κελλίον ἐνοικίω H *Mo* ἐν οἰκίω κελλίον V κελλίον ἐν οἰκίῳ *PG* | ἀντικρὺ H T: ἄντικρυς V M *Mo PG* | ἀκωβίτου V | αὐτοῦ ἔπηξεν] αὐτῶν ἐποίησεν *PG* **15–16** ἐν — Χριστόν] σεμνῶς ἐζωγραφημένην, ὁλόστατον ἔχουσαν τὴν εἰκόνα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ *PG* **15** ἐν σεμνοῖς H T M *Mo*: ἐν σανίσι V edd., fort. coll. lat. et *PG* σεμνῶς scribendum | μὲν ἦν incertum in *Mo* | ἐζωγραφημένη] καὶ ζωγραφημένη *Mo* **15–16** ὁλόστατον — Χριστόν om. *Mo* **17** μιτάτον μεῖζον] οἶκον μείζονα *PG* | ὁ χριστιανὸς μεῖζον V | μειζώτερον (sic) *Mo* | ὡς χρῄζων om. V | δὲ om. V **17–18** ἡμῶν — Χριστοῦ om. V **18** γε] τε V **18–19** πάντας σωθῆναι ἀνθρώπους T edd. σωθῆναι πάντας V (om. ἀνθρώπους) **19–20** τὰ θαυμάσια δεικνύων τοῖς σέβουσι V **19** δεικνύων] δεικνύοντος T edd. **19–20** τοῖς — πᾶσι om. *PG* **20** πᾶσι post αὐτὸν *Mo* | τοῖς πιστεύουσιν εἰς αὐτὸν *PG* | μὲν om. *PG* **20–21** στηριγμὸν H *PG* στηριγμῶν (sic) *Mo* **21** δὲ + ἡμῶν *Mo* | ἐζήτει V edd. *PG* | ἔφημεν V εἶπων (sic) *Mo* **22** εὑρών τι ἀπὸ τῆς πόλεως μετῆρεν *PG* | ἐν — πόλεως om. V | ἐκεῖθεν *Mo* **22–320,1** ἀπὸ — Ἰουδαίων om. V *PG*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

nunc; in infinitam admirationem dei aspicite et date illi gloriam; contemplamini in ineffabilem misericordiam eius et magnitudinem dispensationis ipsius atque lamentum cum laetitia sumite. in deo quidem nihil extraneum – deus enim cum sit, omnia potest –, quia uero in diebus nostris et in nobis factum est, expauescet omne cor audientium. uere expauit caelum in eo quod temere factum est, *conturbati sunt* rursus *abyssi*, et sol obtenebratus est et luna et stellae similiter super hoc quod patratum est; sed iterum laetatae sunt in eo quod a domino dispensatum est omnes caelorum uirtutes. audite et admiramini quod factum est in diebus nostris, intelligentes intelligite et aurem uestram inclinate, foras quod cordis est porrigite et audite.

Ciuitas est Berytus uocata in confinibus Tyri et Sidonis sita, Antiochiae subdita. in hac ciuitate Beryto multitudines erant copiosae Iudaeorum. porro iuxta synagogam ipsorum, quae ualde magna esse uidebatur, christianus quidam accepit ad pensionem cellulam a quodam. in qua habitans contra accubitum suum fixit imaginem domini nostri Iesu Christi, honeste depictam et integrae staturae habentem dominum nostrum Iesum Christum. transacto praeterea modico tempore perquisiuit mansionem maiorem ille christianus, quemadmodum et indigebat. hoc autem domini nostri PL 129,284
Iesu Christi gratia dispensauit, ut ego credo, *qui uult omnes homines saluos fieri et ad agnitionem ueritatis uenire*, ostendens miracula sua se colentibus et omnibus in se credentibus, in redargutionem impiorum et stabilitatem fidelium. quaesiuit ergo christianus, ut dixi, maiorem domum et inuenit in quodam loco ciuitatis et transtulit

P VE

1 admirationem ~ θαῦμα*?* | illi] ei F *edd.* | in² *om.* VE *edd.* **2** ipsius] eius E *edd.* **4** nobis] uobis VE **5** timere P^{ac} (e¹ P^{c} *s. l.*) | turbati *Vulg. (uar. lect.* conturbati*; cf. Psalt. Rom., ed. Weber)* **6** rursus *om. ed. Rom.** | abyssy V abissi E **8** uirtutes ~ δυνάμεις *(ut saepe; cf. Gloss.)* **8–9** intellegentes VE **9** foras – cordis] et quidem ante exteriorem aurem, quae cordis *ed. Rom.^{mg} (sed potius mendum interpretis)* **10** Beritus VE | finibus V *edd.* | Sydonis VE **11** Berito VE **12** esse magna F *edd.* | quidem P^{ac} (e *exp.*, a P^{c} *s. l.*) **13** dei P^{ac} (n P^{c} *s. l.*) **14** honeste] „g. in tabula" *ed. Rom.^{mg} ex gr.* V | integrae staturae ~ ὁλόστατον **15** praeterea] autem *ed. Rom.** **17** ego *om.* F *edd.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

συναγωγῆς τῶν Ἰουδαίων. καὶ μετάρας πάντα τὰ αὐτοῦ κατὰ λήθην — οἰκονομία δὲ ἦν θεοῦ — τὴν εἰκόνα τοῦ κυρίου ἀφῆκε λησμονήσας, καθὼς ἔφην. Ἰουδαῖος δέ τις λαμβάνει ἐνοικίῳ τὸν οἶκον ἐκεῖνον, ἔνθα ἡ εἰκὼν τοῦ δεσπότου ἵστατο. εἰσαγαγὼν δὲ πάντα τὰ αὐτοῦ κατέμενεν ἐν τῷ οἴκῳ, μὴ θεωρήσας τὴν εἰκόνα τοῦ κυρίου ὅτι ἵσταται ἐκεῖ· οὐδὲ γὰρ κατενόησε τὸν τόπον ἐκεῖνον, ἀλλ᾽ εἰσελθὼν
Ha. 180 κατέμενεν. ἐν μιᾷ δὲ τῶν ἡμερῶν ἐκάλεσεν ὁ αὐτὸς Ἰουδαῖος σύνεθνον αὐτοῦ ἐπὶ
La.-Co. 220 ἀρίστῳ· καὶ ἐν τῷ ἀριστᾶν αὐτοὺς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ Ἰουδαῖος ὁ κληθεὶς
Rom. 473 εἶδε τὴν εἰκόνα τοῦ δεσπότου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ λέγει τῷ κεκληκότι αὐτόν· „σὺ Ἰουδαῖος ὢν πῶς τὴν εἰκόνα τοῦ τοιούτου ἔχεις;" ὕβρεις τε παμπόλλας καὶ ἀθεμίτους ἀφεὶς κατὰ τοῦ δεσπότου, ἃς οὐ τολμῶ — μὴ γένοιτο — γράψαι, ἅσπερ εἶπε κατὰ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ὁ κληθείς. τότε ὁ καλέσας ἰδὼν τὴν εἰκόνα τοῦ δεσπότου ἐπληροφόρησεν αὐτὸν τὸν κληθέντα ὑπ᾽ αὐτοῦ Ἰουδαῖον λέγων ὅτι „μέχρι τοῦ παρόντος οὐκ εἶδον τὴν εἰκόνα ταύτην". καὶ ἐσιώπησεν ὁ κληθείς, ἀπῆλθε δὲ πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς αὐτοῦ καὶ διαβάλλει τὸν Ἰουδαῖον τὸν ἐν τῷ οἴκῳ, ἔνθα ἡ εἰκὼν τοῦ κυρίου, λέγων ὅτι „ὁ δεῖνα εἰκόνα ἔχει τοῦ Ναζωραίου ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ". οἱ δὲ ἀκούσαντες ἔφησαν· „εἰ δύνασαι τοῦτο ἀποδεῖξαι;" ἐκεῖνος δὲ ἐβεβαιώσατο ὅτι „ἐγὼ τοῦτο δείξω ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ". πληροφορηθέντες δὲ ἐπλήσθησαν θυμοῦ· καὶ τὴν μὲν ἑσπέραν ἐκείνην ἡσύχασαν, πρωΐας δὲ γενομένης
Ma. 28 παραλαμβάνουσιν οἱ ἀρχιερεῖς αὐτῶν καὶ οἱ πρεσβύτεροι αὐτὸν τὸν διαβάλλοντα Ἰουδαῖον καὶ ὄχλον πολὺν τοῦ ἔθνους αὐτῶν καὶ ἀπέρχονται ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Ἰουδαίου, ἔνθα ἡ εἰκὼν τοῦ κυρίου ἵστατο. γενόμενοι δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου εἰσεπήδησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι σὺν τῷ καταμηνύσαντι καὶ ὁρῶσι τὴν τοῦ

HV T M

1 καὶ — αὐτοῦ] καὶ τὰ αὐτοῦ πάντα λαβὼν V | μετάρας] μετὰ χαρᾶς *PG* **1–2** κατὰ — ἔφην] καὶ καταλείπων ἐξ οἰκονομίας θεοῦ τὴν εἰκόνα τοῦ Κυρίου ἀφῆκε, καθὰ ἔφην *PG* **2** ἦν θεοῦ] θεοῦ ἦν H ἦν τοῦ θεοῦ V | ἀφῆκε τὴν εἰκόνα τοῦ κυρίου V | λησμονήσας — ἔφην om. V non male | λησμονήσας om. M | καθὼς ἔφην] αὐτήν *Mo* **3** ἔλαβεν *PG* | ἐν οἰκίω V | τὸ οἴκημα ἐκεῖνο V | τοῦ δεσπότου] τοῦ θεοῦ καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ V τοῦ κυρίου *PG* **4** τὰ αὐτοῦ πάντα V | ἐν τῷ οἴκῳ] ἐκεῖσε V | τῷ om. *PG* **4–5** τὴν τοῦ κυρίου εἰκόνα V **5** ὅτι ἵσταται ἐκεῖ om. V | ἵστατο *Mo PG* | οὐ γὰρ V | ἐνόησε *PG* | ἐκεῖνον om. V | ἀλλὰ M *Mo* **6** κατέμεινεν *Mo* **7** ἀρίστῳ] ἄριστον *PG* | ἀριστᾶν incertum in V | αὐτοὺς om. V | ὀφθαλμοὺς + αὐτοῦ M *Mo* | ὁ Ἰουδαῖος ὁ κληθείς] ὁ κληθεὶς Ἰουδαῖος H ed.Rom.* (nescio unde sumptum) *Mo PG* **8–9** εἶδε — τε] εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ ἐσταυρωμένου, ἐκεῖ ὕβρεις nec plura *PG* **8** τοῦ — Χριστοῦ om. V | δεσπότου] κυρίου *Mo* | αὐτόν om. V **9** τοιούτου + ἐχομένου T *Mo* | ἔχεις + ἐν ἑαυτῷ H | πολλὰς V **10** ἀθεμίτους + ποιήσας *Mo* | ἀφεὶς HV M (cf. lat.): ἀφῆκε T edd. ἀφ᾽ ἧς + ὥρας εἶδε (ἴδεν *Mo*) τὴν εἰκόνα τοῦ θεοῦ (κυρίου *Mo*) *Mo PG* | κατὰ τοῦ δεσπότου] κατ᾽ αὐτῆς εἶπε *PG*, om. *Mo* | ἃς οὐ τολμῶ] ἃς τίς εἰπεῖν τολμᾶ; V **10–11** μὴ — τότε om. V **10–12** ἅσπερ — δεσπότου om. *Mo* **10–11** ἅσπερ — κληθείς om. H **10** ἅπερ M **11–12** ὁ¹ — δεσπότου] ὁ παράνομος Ἰουδαῖος, ἰδὼν τὴν εἰκόνα τοῦ κυρίου *PG* **11–12** ἰδὼν — δεσπότου om. V **12** ἐπληροφόρησεν + δὲ *Mo PG* | αὐτὸν] αὐτὸς *PG*, om. H **12–13** τὸν — εἶδον] μὴ ἰδεῖν V **12** ὑπ᾽ αὐτοῦ om. *PG* **13** ἐσιώπα V **14** ἀπελθὼν *PG* | αὐτοῦ καὶ om. *PG* | αὐτοῦ] αὐτῶν *Mo*, om. V | τὸν Ἰουδαῖον] τοῦτον V **14–15** τὸν² — κυρίου om. V **15** ἔνθα — κυρίου om. *PG* | ἔνθα + ἦν *Mo* | δεῖνα + Ἰουδαῖος V edd. | ἔχει εἰκόνα V edd. **15–16** ἐν τῇ οἰκία V **16** ἀκούσαντες om. V **16–17** ἔφησαν — δὲ om. *PG* **16** εἰ] καὶ V, om. *Mo* | δεῖξαι V **17** διεβεβαιώσατο HV | δείξω τοῦτο *Mo* | ἀποδείξω T edd. | τῇ οἰκία V **17–18** πληροφορηθέντες δὲ ἐπλήσθησαν scripsi (cf. supra l. 12): πλησθέντες δὲ ἐπλήσθησαν T M *Mo* ἐπλήσθησαν δὲ H οἱ δὲ ἐπλήσθησαν V edd. (cf. lat.) οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐπλήσθησαν *PG* **18** θυμοῦ + μεγάλου *PG* | μὲν om. *PG* | ἐκείνην om. H | δὲ + ἤδη *PG* | γεναμένης *Mo* **19** αὐτῶν — πρεσβύτεροι om. V *PG* | αὐτῶν] αὐτὸν H | αὐτὸν V M *PG*: αὐτῶν T edd., om. H *Mo* | διαβάλλοντα + τὸν H *Mo PG* **20** πολὺν τοῦ ἔθνους] πολλὸν (sic) ἔθνους *PG* | αὐτῶν om. V | τῇ οἰκία V **21** ἔνθα — ἵστατο om. V | γενάμενοι *Mo* | δὲ] τε *Mo*, om. *PG* | ἐπὶ τοῦ τόπου] ἐκεῖσε V **21–22** συνεπίδησαν V *Mo* **22** οἱ¹ — πρεσβύτεροι om. V | πρεσβύτεροι + αὐτῶν H **22–322,1** τὴν εἰκόνα τοῦ κυρίου HV

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

se illuc a domo quae erat iuxta synagogam Iudaeorum. et sublatis omnibus suis per obliuionem – dispensatione tamen dei – imaginem domini dimisit obliuioni, ut praefatus sum, traditam. quidam uero Iudaeus accepit ad pensionem domum illam in qua imago domini stabat. intromissis autem omnibus suis permanebat in domo, minime contemplatus iconam domini quod staret illic; neque enim considerauit locum illum, sed ingressus manebat. quadam uero die inuitauit idem Iudaeus unum ex contribulibus suis ad prandium. et cum pranderent, eleuatis oculis Iudaeus qui fuerat inuitatus uidit iconam domini nostri Iesu Christi et dicit ei qui se inuitauerat: „tu cum sis Iudaeus, quomodo imaginem huiusmodi se habentis habes?" conuicia quoque plurima et nefanda emittens aduersus dominum, quae non audeo scribere – absit –, quae dixit contra saluatorem is qui fuerat inuitatus. tunc is qui inuitauerat uidens imaginem domini rationem reddidit inuitato Iudaeo, dicens quia „usque in praesens non uidi hanc imaginem". et siluit inuitatus, abiit autem ad summos sacerdotes suos et incusat Iudaeum qui in domo manebat in qua imago domini erat, dicens quia „ille imaginem habet Nazarei in domo sua". qui audientes dixerunt: „si potes hoc ostendere?" at ille affirmauit quia „ego ostendam hoc in domo eius". illi uero repleti furore uesperi quidem siluerunt, mane uero facto summi sacerdotes eorum atque presbyteri assumpto eo qui Iudaeo detraxerat et turba multa gentis suae pergunt ad domum Iudaei in qua imago domini stabat. peruenientes autem ad locum

Ha. 179
La.-Co. 219
Rom. 473
Ma. 27

P VE

2–3 obliuioni … traditam ~ λησμονήσας? **3** domum illam ad pensionem F *edd.* **6** idem *om.* VE *edd.* **8** inuitatus fuerat VE *edd.* **9** Iudeus *codd.* (*et sic semper* VE) | se habentis *om. ed. Rom.** **10** plurima quoque F *edd.* **11** is[1]] his VE **12** Iudeo *codd.* **14** accusat F *edd.* | Iudeum *codd.* **15** ille ~ ὁ δεῖνα | imaginem + domini V | Nazorei V Nazareni *ed. Rom.**, *post* Naz- *add.* uidelicet VE *edd.* **16** hoc[1] *ed. Rom.*: hanc VE haec P **17** uero[1]] uere P[ac] (o *s. l.* P[c]) | pleto P[ac] pleti P[pc] (i *s. l.* P[c]) repleto E[ac] (i *in* o *mut.*) | uespere E *edd.* **18** adque P[ac] (d *in* t *mut.* P[c]) | Iudeo *codd.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

κυρίου εἰκόνα ἱσταμένην. τότε θυμωθέντες σφόδρα τὸν μὲν Ἰουδαῖον τὸν οἰκοῦντα ἐν τῷ οἴκῳ ἐκείνῳ ἀποσυνάγωγον ποιήσαντες ἤλασαν, τὴν δὲ εἰκόνα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καταγαγόντες ἔφησαν ὅτι „καθὼς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν *ἐνέπαιξαν αὐτῷ* ποτε, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐμπαίξωμεν αὐτῷ". τότε ἤρξαντο ἐμπτύειν εἰς τὸ πρόσωπον τῆς ἁγίας εἰκόνος τοῦ κυρίου καὶ ἐρράπισαν αὐτὴν κατὰ πρόσωπον τῶν συνελθόντων· ἔνθεν κἀκεῖθεν ἐρράπιζον τὴν εἰκόνα τοῦ κυρίου λέγοντες· „ὅσα ἐποίησαν αὐτῷ οἱ πατέρες ἡμῶν, πάντα ποιήσωμεν τῇ εἰκόνι αὐτοῦ." καὶ λέγουσιν· „ἠκούσαμεν ὅτι *ἐνέπαιξαν αὐτῷ*, καὶ ἡμεῖς τὸ αὐτὸ ποιήσωμεν." ἐμπαιγμοῖς οὖν ἀπείροις ἐνέπαιξαν τῇ εἰκόνι τοῦ κυρίου, ἅπερ οὐδὲ λέγειν ἡμῖν τετόλμηται. εἶτα λέγουσιν· „ἠκούσαμεν ὅτι ἤλωσαν αὐτοῦ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, τοῦτο καὶ ἡμεῖς ποιήσωμεν αὐτῷ." τότε κατὰ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας τῆς τοῦ κυρίου εἰκόνος ἔπηξαν ἥλους. πάλιν λέγουσι μεμηνότες· „ἠκούσαμεν ὅτι ὄξος καὶ χολὴν *ἐπότισαν αὐτόν* μετὰ σπόγγου, ποιήσωμεν αὐτῷ καὶ ἡμεῖς." καὶ ἐποίησαν προσθέντες εἰς τὸ στόμα τῆς εἰκόνος τοῦ κυρίου τὸν σπόγγον τοῦ ὄξους πεπληρωμένον. πάλιν λέγουσι· „μεμαθήκαμεν ὅτι *καλάμῳ ἔτυψαν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ* οἱ πατέρες ἡμῶν, τὸ αὐτὸ καὶ ἡμεῖς ποιήσωμεν." καὶ λαβόντες κάλαμον ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ δεσπότου. τέλος λοιπὸν λέγουσιν· „ὡς ἀκριβῶς μανθάνομεν ὅτι

3–9 cf. Mt. 27,29–31; Mc. 15,19–20 **4–5** ἐμπτύειν – πρόσωπον[1] cf. Mt. 26,67 **5** ἐρράπισαν cf. Ioh. 19,3 **10** cf. Ioh. 20,25 **12–13** cf. Mt. 27,34 et 48; Mc. 15,36; Ioh. 19,29; Ps. 68,22 **15–16** cf. Mt. 27,30; Mc. 15,19

2–324,4 τὴν – αὐτῆς ~ Theod. Stud. epist. 532,148–171; cf. Theod. Stud. antirr. II 19, PG 99, 365 B–D

HV T M **2–324,4** ~ *Theod. Stud.*

1 ἱσταμένην + ὑποδείξαντος ἐκείνου *Mo PG* | σφόδρα] λίαν V **1–2** τὸν[2] – ἐκείνῳ om. H **1** τὸν[2] + ἐκεῖ V | κατοικοῦντα V *PG* **2** ἐν – ἐκείνῳ om. V | ἐκείνῳ om. *PG* | ἀποσυνάγωγον – ἤλασαν] ἀπήλασαν τῆς συναγωγῆς αὐτῶν V | τὴν εἰκόνα δὲ V **3** κατενέγκαντες *Theod. Stud.* | εἶπον V **3–8** ὅτι – ποιήσωμεν] locus suspectus, fort. in ipsis Actis ex mendoso exemplari transcriptus **3** ὅτι] δεῦτε *Pa* (uide supra ad p. 316,18–322,3) | καὶ om. V *Theod. Stud.* **3–4** ἐνέπαιξαν – αὐτῷ[2]] ἐνέπαιξαν αὐτὸν τότε τὸν τοιοῦτον *PG* (lac. indic. post αὐτὸν) **3–4** ἔπαιξαν M ἐνέπτυσαν *Pa Theod. Stud.* fort. recte **4** αὐτῷ[1]] αὐτὸν M (cf. *PG*), om. V | ποτε H T (cf. lat. et *Mo*): τότε V M (cf. *PG*) ποτὲ + τῶ τοιούτω *Mo* | ἐμπαίξομεν H ποιήσομεν V ἐμπτύσωμεν *Pa Theod. Stud.* fort. recte | αὐτῷ[2] om. V **4–5** ἐμπτύειν – πρόσωπον[1]] εἰς τὸ πρόσωπον ἐμπτύειν V **4** εἰς om. *Pa* **5** πρόσωπον[1] + αὐτοῦ *PG* | τῆς – εἰκόνος om. V | ἁγίας om. *Pa Theod. Stud.* | κυρίου + ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ V | ἐράπιζον HV *Pa* ἐράπησαν *Mo* **5–6** κατὰ – συνελθόντων om. *Mo* **6** τῶν συνελθόντων om. HV *PG* | ἔνθεν – λέγοντες] ἔνθεν καὶ ἔνθεν. καὶ ταύτην ῥαπίζοντες ἔλεγον *PG* ἔνθεν κἀκεῖθεν, ἤγουν τὴν εἰκόνα τοῦ κυρίου, λέγοντες *Pa Theod. Stud.* | ἐρράπιζον – κυρίου om. V *Mo* **7** αὐτῷ om. V *PG* | πάντα + καὶ ἡμεῖς *Mo*, om. V | ποιήσωμεν + καὶ ἡμεῖς V *Pa* (cf. *Mo*), sed cf. lat. et *Theod. Stud.* | τῇ εἰκόνι] εἰς τὴν εἰκόνα M **7–8** καὶ – ποιήσωμεν om. V **7–8** λέγουσιν + πρὸς ἀλλήλους *Mo* **8–10** ἠκούσαμεν – λέγουσιν om. *Pa* **8** ἠκούσαμεν om. *Theod. Stud.* | αὐτῷ] αὐτοῦ *Mo* | τὸ αὐτὸ καὶ ἡμεῖς H | ἡμεῖς + οὖν *Mo* | τὸ om. *PG* **9** τῇ – κυρίου] αὐτῇ nec plura V τῇ εἰκόνι τοῦ θεοῦ *PG* | τὴν εἰκόνα H *Theod. Stud.* | ἅπερ – τετόλμηται] ἃ τίς εἰπεῖν τολμήσει; V Ἀπορῶ δὲ λέγειν ὑμῖν ὃ τότε τετόλμηται *PG* **10** εἶτα λέγουσιν] λέγουσιν οὖν εἰς ἀλλήλους *Mo* | ὅτι ἠκούσαμεν H | τοῦτο + λοιπὸν *Mo* **11** ποιήσωμεν καὶ ἡμεῖς V | αὐτῷ om. V *Mo PG* **11–12** τότε – μεμηνότες] καὶ τοῦτο ἐποίησαν nec plura V **11** εἰς τὰ (sic) χεῖρας *Mo* | κατὰ] καὶ *PG*, om. *Pa Theod. Stud.* | τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας *PG* **11–12** τῆς εἰκόνος τοῦ κυρίου *Mo* **12** ἥλους] τοῖς ἥλοις *Pa Theod. Stud.* | ἠκούσαμεν + δὲ V | ὅτι + καὶ M | ὄξος om. V **13–14** αὐτὸν – προσθέντες] καὶ προσήγγισαν nec plura V **13** αὐτῷ] αὐτὸ H T^{pc} (in ω scr. ο T$^{1-2}$) *PG Theod. Stud. (VMN)* | ἡμεῖς + οὕτως M **13–14** προθέντες ed. Rom.* ex Vc **14** εἰς τὸ στόμα] τῶ στόματι *Pa Theod. Stud.* | τοῦ κυρίου τῆς εἰκόνος T edd. τῆς ἁγίας εἰκόνος V τοῦ κυρίου *PG* | τῶ σπόγγω … πεπληρωμένω T | τὸν om. V *PG* | τοῦ[2] om. V *PG* | πεπλησμ(ένον) V **15** πάλιν – μεμαθήκαμεν om. V | ὅτι] καὶ V | αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν *PG* **15–16** οἱ – ποιήσωμεν om. V **15–16** οἱ πατέρες ἡμῶν om. H **16** τὸ αὐτὸ] τοῦτο *Pa* | λαβόντες + τὸν H | εἰς om. H *PG* **17** κεφαλὴν + αὐτοῦ T edd., + τῆς εἰκόνος *Pa PG* | τοῦ δεσπότου om. *PG* | τέλος – μανθάνομεν om. V | λοιπὸν om. *Pa Theod. Stud.* | ὅτι] ἀλλὰ καὶ V (propter omissionem) ὅτι καὶ *Pa*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

insilierunt summi sacerdotes et seniores cum eo qui indicauerat et uident imaginem domini stantem. tunc uehementer irati Iudaeum quidem qui habitabat in domo illa extra synagogam facientes expulerunt; imaginem uero domini nostri Iesu Christi deponentes dixerunt quia „sicuti patres nostri *illuserunt ei* aliquando, ita et nos illudamus illi". tunc coeperunt conspuere in faciem sanctae imaginis domini et dare alapas coram his qui conuenerant, hinc et inde imaginem domini in faciem percutientes atque dicentes: „quaecumque fecerunt ei patres nostri, omnia faciamus imagini eius." et dicunt: „audiuimus quia *illuserunt ei*, et nos hoc ipsum faciamus." infinitis ergo ludibriis illuserunt iconae domini, quae nos neque dicere audemus. deinde dicunt: „audiuimus quia clauis infixerunt manus eius et pedes; hoc et nos faciamus ei." tum per manus et pedes imaginis domini infixerunt clauos. iterum saeuientes dicunt: „audiuimus quia aceto et felle *potauerunt eum* cum spongia; faciamus ei et nos." et fecerunt apponentes ad os imaginis domini spongiam aceto PL 129,285 plenam. rursus dicunt: „didicimus quia calamo *percusserunt caput eius* patres nostri; id ipsum et nos faciamus." et accipientes calamum percutiebant in caput domini. ceterum nouissime dicunt: „ut liquidius edocemur quia *lancea latus eius aperuerunt*,

P VE

1 summi sacerdotes insilierunt (insiluerunt *ed. Rom.**) F *edd.* **4** sicut E *edd.* **5** ceperunt *codd.* **7** faciamus + et nos F *edd.* **8** illuxerunt P^{ac} (s P^{1} *s. l.*) | nos *post* ipsum *ed. Rom.** **9** iconam *ed. Rom.** **10** nos + etiam E *edd.* nos + et V^{ac} *(del.)* **11** tunc F *edd.* | per] in E *edd.* **12** dixerunt VE *edd.* **15** in *om.* F *edd.*, *sed cf. gr.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

λόγχῃ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ ἔνυξαν, μηδὲν παραλείψωμεν, ἀλλὰ προσθῶμεν καὶ τοῦτο." καὶ ποιήσαντες ἐνεχθῆναι λόγχην ἐπέτρεψάν τινι αὐτῶν ἆραι τὴν λόγχην καὶ κροῦσαι κατὰ τῆς εἰκόνος τῆς πλευρᾶς τοῦ κυρίου. εὐθέως οὖν ἀνέβλυσε πλῆθος αἵματος καὶ ὕδατος ἀπ' αὐτῆς.

Χριστέ, δόξα σοι· ἀκατάληπτε, δόξα σοι. τίς ὡς σύ, δέσποτα; τίς πλὴν σοῦ θεὸς ποιῶν φοβερὰ καὶ ἐξαίσια; ὢ τοῦ θαύματος τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν μεγαλειότητος. Rom. 474 ἔφριξαν ἀληθῶς καὶ νῦν αἱ ἄνω ἁγίαι δυνάμεις σου ἐπὶ τούτῳ. ὢ πόσος εἶ, δέ- La.-Co. 221 σποτα, εἰς φιλανθρωπίαν, ὢ πόσος εἰς μακροθυμίαν, ὢ πόσος εἶ ἐν ἐλέει. πρώην γὰρ δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν σαρκωθεὶς ὁ ἄσαρκος ἐκ παρθένου Μαρίας ἐσταυρώθης ἐν ἐκείνῃ τῇ σαρκὶ ἀπαθὴς ὢν αὐτὸς θεότητι, νῦν δὲ πάλιν ἐν τῇ εἰκόνι ἀνεσταυρώθης, ὦ δέσποτα, εἰς ἔλεγχον μὲν τῶν ἀσεβῶν καὶ πάντων τῶν ἀπίστων, στηριγμὸν δὲ τῶν ἐν ἀληθείᾳ εἰς σὲ πιστευόντων. ἀλλὰ δόξα σοι, δέσποτα, τῷ μόνῳ τὰ πάντα δυναμένῳ ἅμα τῷ εὐλογητῷ θεῷ ἡμῶν καὶ πατρὶ σὺν τῷ ἁγίῳ πνεύματι. ἀμήν.

Ὑμεῖς δέ, ὦ τέκνα, ἀκούσατε τὰ λοιπά, ἅπερ ᾠκονομήθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ κυρίου· αὐτοῦ γὰρ ἡ συγχώρησις. μετὰ γὰρ τὸ κρουσθῆναι τῇ λόγχῃ τὴν πλευρὰν τῆς Ha. 181 εἰκόνος αὐτοῦ τοῦ κυρίου καὶ ἀναβλύσαι τὸ αἷμα καὶ τὸ ὕδωρ, ὡς εἴρηται ἀνωτέρω, λέγουσιν οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων καὶ οἱ πρεσβύτεροι· „ἐπειδὴ θρυλλοῦσιν Ma. 29 οἱ σεβόμενοι αὐτόν, ὅτι ἰάσεις πολλὰς ἐποίησε, λάβωμεν νῦν τοῦτο τὸ αἷμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ ἀπαγάγωμεν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ συνάξωμεν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας τοῦ λαοῦ καὶ χρίσωμεν αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἴδωμεν, εἰ ἀληθῆ εἰσι τὰ λεγόμενα." τότε προσενέγκαντες τῇ πλευρᾷ τῆς εἰκόνος τοῦ κυρίου βίσσαν κατὰ

1 Ioh. 19,34 **3–4** εὐθέως – ὕδατος cf. Ioh. 19,34

HV T M **4** des. *Pa* (cf. app. crit.)

1 λόγχῃ post αὐτοῦ *PG* | ἔνυξαν] ἤνοιξαν *PG* ἐκέντισαν *Mo* | μηδὲν + καὶ ἡμεῖς *Pa* **1–2** ἀλλὰ – τοῦτο om. V **2** καὶ om. *PG* | ποιήσαντες ἐνεχθῆναι] προστάξαντες κομισθῆναι V edd. ἐνέγκαντες nec plura *Pa* | ἐπέστρεψαν *PG* **2–3** αὐτῶν – καὶ om. V **2** τὴν λόγχην] ταύτην H **3** κροῦσαι] ἀρὼν (sic) *PG*, κροῦσαι + μετ' αὐτῆς V | κατὰ τῆς πλευρᾶς τῆς εἰκόνος *Pa Mo Theod.Stud.* fort. recte (cf. lat.) | τῆς πλευρᾶς om. *PG* | εὐθέως οὖν] καὶ εὐθέως HV καὶ τούτου γενομένου *Pa* καὶ τούτου γενομένου εὐθέως *Theod.Stud.* **3–4** ἀνέβλυσε – αὐτῆς] ἀνέβλυσεν ἐξ αὐτῆς πλῆθος αἱμάτων καὶ ὕδατος + τὸ θαῦμα τοῦτο ἐν Βηρυτῷ τῇ πόλει γέγονεν *Pa* et des. (cf. *Theod.Stud.*) **4** ἀπ' αὐτῆς ante πλῆθος *Theod.Stud.* et des. (cf. *Pa*) | ἀπ'] ἐξ *PG* (cf. *Pa*) **5** Χριστέ – ἀκατάληπτε] Δόξα σοι, Χριστὲ παντοδύναμε, δόξα σοι, ἀκατάληπτε *Mo* | σοι² om. V **6** ὢ – μεγαλειότητος om. V **7** καὶ νῦν ἀληθῶς V | καὶ νῦν om. *PG* | ἄνω H *PG*: ἀνώτεραι T edd. ἀνώταται M *Mo*, om. V | σου καὶ ἐπὶ τούτῳ M καὶ ἐπὶ τούτῳ V σου καὶ ἐπὶ τοῦτο *Mo* καὶ ἐπὶ τοῦτο *PG* | ὢ om. *PG* **8** εἰς φιλανθρωπίαν ὢ πόσος om. V | ὢ¹ – μακροθυμίαν om. *PG* | ὢ πόσος εἶ] ὁπόσος σὺ *PG* | εἶ om. H | πρώην] πρὶν *Mo* **9** δι' – καὶ om. V **10** ἀπαθὴς – θεότητι] ἀπαθὴς ὁ αὐτὸς ὂν (sic) θεότητι *Mo* ἀπαθὴς ὁ αὐτὸς ἐν τῇ θεότητι *PG* | ὢν + ὁ M (cf. *Mo PG*) **11** ἀνεσταυρώθης] ἐσταυρώθης H σου ἐσταυρώθης *PG* | μὲν om. *Mo* | πάντων τῶν om. *Mo* **12** πεπιστευκότων *Mo* **13** θεῷ om. V | καὶ om. V *PG* | σὺν] καὶ *PG* **15–16** Ὑμεῖς – συγχώρησις om. V **15** ὦ om. *PG* | ᾠκονομήθη – κυρίου] ᾠκονόμησεν ἡ αὐτοῦ ἀγαθότης *PG* | ὑπὸ M **16** αὐτοῦ – συγχώρησις om. *PG* | γὰρ²] δὲ V, om. H **17** αὐτοῦ om. *Mo PG* **17–18** εἴρηται ἀνωτέρω] εἴρηται V ἀνωτέρω εἴρηται *Mo* ἑτέρως εἴρηται *PG* **18** τῶν Ἰουδαίων post πρεσβύτεροι *Mo*, om. *PG* | καὶ οἱ πρεσβύτεροι om. V | πρεσβύτεροι + τοῦ λαοῦ *PG* | θρυλοῦσιν T *PG* **19** αὐτὸν οἱ σεβόμενοι *PG* | ὅτι + καὶ *PG* | ἰάσεις om. H | νῦν τοῦτο] αὐτοῦ *Mo PG* **20** ἀπάγωμεν M ἀγάγωμεν *PG* | συνάξαντες *Mo* | πάντας om. V **21** τοῦ λαοῦ om. V | καὶ¹ om. *Mo* | χρήσωμεν V | ἀπ' αὐτοῦ om. V **22** προσεγγίσαντες *Mo* προσήνεγκαν *PG* | τῇ – βίσσαν om. V | τῆς εἰκόνος om. H *PG* | κυρίου + ἔθικαν (sic) *Mo* | βίσσαν H M (cf. LBG s.u.): βήσσαν T *Mo* (*Mo* post σφαγῆς) βῆσσαν ed.Rom.* *PG*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

nihil praetermittamus, sed addamus et hoc." et facientes deferri lanceam praeceperunt cuidam suorum tollere lanceam et percutere contra latus imaginis domini. mox ergo emanauit multitudo sanguinis et aquae ab ea.

Christe, gloria tibi; incomprehensibilis, gloria tibi. quis sicut tu, domine? quis praeter te deus faciens terribilia et obstupescenda? o miraculum saluatoris nostri maiestatis. horruerunt ueraciter etiam <nunc> super hoc supernae quoque ac Rom. 474
sanctae uirtutes tuae. o quantus es, domine, ad humilitatem, o quantus ad longanimitatem, o quantus es in misericordia. prius enim propter nos et propter salutem La.-Co. 222
nostram cum esses sine carne incarnatus ex uirgine Maria, crucifixus es in illa carne, cum esses ipse impassibilis deitate. nunc uero iterum in imagine crucifixus es, o domine, in redargutionem impiorum et omnium incredulorum atque stabilitatem eorum qui ueraciter in te credunt. sed gloria tibi, domine, qui solus omnia potes, una cum benedicto deo nostro et patre atque cum sancto spiritu. amen.

Vos autem, o filii, audite reliqua, quae dispensata sunt ab eodem domino; ipsius enim erat permissio. denique postquam percussum est lancea latus eiusdem imaginis domini et emanauit sanguis et aqua, ut superius dictum est, dicunt summi sacerdotes Ha. 182
eorum et seniores: „quoniam susurrant colentes eum quod sanitates multas fecerit, sumamus ergo sanguinem hunc et aquam et deferamus ad synagogam et colligamus omnes qui male habent in populo et ungamus eos ex illo et uideamus, si uera sint quae dicuntur." tunc afferentes lateri iconae domini uas secundum locum imaginis Ma. 30

P VE

3 sanguis VE *(uide supra ad p. 307,20)* **4** domine] deus VE *edd.* **5** obstupescendam P^{ac} (m *exp.*) **6** nunc *addidi coll. gr.* **6–7** quoque ac sanctae *om.* F *edd.* **7** uirtutes ~ δυνάμεις *(ut saepe; cf. Gloss.)* | humilitatem] „*gr.* humanitatem" *ed. Rom.*^{mg} **10** o *om.* VE *edd.* **13** spiritu sancto VE *edd.* **16** emanauit E *(cf. supra l. 3)*: manauit P mauit V **19** sunt F *edd.* **20** imaginis] *cf. gr.* T

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

τὸν τόπον τῆς σφαγῆς τῆς λόγχης, ὅθεν ἐξῆλθεν τὸ αἷμα καὶ τὸ ὕδωρ, ἔπλησαν τὴν βίσσαν καὶ ἀπαγαγόντες, ἐμπαίζοντες ἵνα, ὡς ἐνόμιζον, ὑβρίσωσιν ἐπὶ πάντων τὸν ἁπάντων κύριον. καὶ συνάξαντες πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, πρῶτον πάντων παράλυτον ὃν ἐκ γενετῆς ᾔδεισαν προσαγαγόντες ἔχρισαν αὐτόν, καὶ παραχρῆμα ἀνεπήδησε καὶ ἤλατο ὑγιασθεὶς καθόλου ὁ ἄνθρωπος. εἶτα ὀφθαλμιῶντας ἤγαγον, κἀκεῖνοι ὁμοίως χρισθέντες ἀνέβλεψαν. δαιμονιῶντες δὲ ἀναρίθμητοι εὐθέως ἐκαθαρίσθησαν. ταραχή τε μεγάλη καὶ ἄπειρος κατὰ πᾶσαν τὴν πόλιν γεγένηται, πάντων ἐπιρρεόντων διὰ τὰ ἄπειρα θαύματα. ἐκινήθη τε πάντα τὰ πλήθη τῶν Ἰουδαίων – οἱ γὰρ πλεῖστοι ᾤκουν τὴν πόλιν –, κατέτρεχον δὲ πάντες φέροντες τοὺς ἐν τοῖς οἴκοις αὐτῶν ὅσοι εἶχον νοσοῦντας ἢ παραλυτικοὺς ἢ κυλλοὺς ἢ ξηροὺς ἢ λεπρούς. πάντες κατέτρεχον, ὡς μηκέτι μήτε τὴν συναγωγὴν αὐτῶν μεγίστην οὖσαν χωρεῖν μήτε τὸν τόπον τὸ πλῆθος ἀπείρου λαοῦ συνδραμόντος διὰ τὰ ἄπειρα θαύματα. πάντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ ὁ λαὸς τῶν Ἰουδαίων, ἀνδρῶν τε καὶ παίδων καὶ γυναικῶν, ἐπίστευσαν ἐπὶ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν κράζοντες· „δόξα σοι, Χριστέ, ὃν οἱ πατέρες ἡμῶν ἐσταύρωσαν, ὁ καὶ ὑφ᾽ ἡμῶν νῦν σταυρωθεὶς ἐν τῇ εἰκόνι σου· δόξα σοι, υἱὲ τοῦ θεοῦ, ὁ τοσαῦτα ποιήσας θαυμάσια. σοὶ πιστεύομεν. ἵλεως ἡμῖν γενοῦ καὶ δέξαι ἡμᾶς." ταῦτα ἐβόων πενθοῦντες ἅπαντες, καὶ αἱ βοαὶ ἀνεπέμποντο, καὶ τὰ θαύματα ἐτελοῦντο τῶν ἀρχιερέων χριόντων καὶ πάντων θεραπευομένων καὶ ζωοποιουμένων. μετὰ δὲ
Rom. 475 τὸ πάντας ἰαθῆναι αὖθις πρὸς τὸν ἐπίσκοπον τῆς ἐκεῖσε ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ᾔδη

4–5 παράλυτον – ἤλατο cf. Act. 14,8–10

HV T M

1 τόπον + τῆς εἰκόνος T edd. (cf. lat.) | τῆς λόγχης om. *Mo* | ὅθεν – ὕδωρ om. *Mo* | ἐξείη V ἐξίει *PG* | ὕδωρ + καὶ *PG* **1–3** ἔπλησαν – συνάξαντες] καὶ ἔπλησαν αὐτὴν αἷμα καὶ ὕδωρ καὶ συνάξαντες nec plura *Mo* **1–2** ἔπλησαν – ἐμπαίζοντες om. V **2** βίσσαν H M: βήσσαν (βῆσσαν ed.Rom.* *PG*) + κατὰ τὸν τόπον τῆς σφαγῆς τῆς λόγχης T edd. (quod legit etiam Anast.) | ἀπαγαγόντες H M *PG*: ἀπήγαγον T edd. (de V et *Mo* uide supra) | ἐπὶ πάντων post κύριον V **2–3** τὸν – καὶ om. *PG* **2** τὸν + τῶν HV **3** καὶ – ἔχοντας om. V | συνῆξαν *PG* | ἅπαντας H | πάντων + ἤγαγων (sic) *Mo*, πάντων om. V **4** ὃν – ἤδεισαν (+ αὐτὸν ὄντα H) HV (cf. lat.): ἐκ γενετῆς ὠνείδισαν (sic) T ἐν γεννητοῖς ἤδεσαν αὐτὸν ὄντα καὶ M ἐκ γενετῆς, ὃν ᾔδεισαν ed.Rom.* (ex Vc^{pc} [Bonafides]) ὃν ἐκ γενετῆς ᾔδεσαν αὐτὸν καὶ *PG* ὃν ἐκ γενετῆς ᾔδεισαν παράλυτον ὄντα coni. Dubielzig | ἐκ – προσαγαγόντες om. *Mo* | ἔχρισαν] καὶ χρήσαντες (sic) *Mo* | καὶ om. *Mo* | παραχρῆμα] αὖθις *Mo PG* **5** ἤλατο *Mo PG*: ἤλλατο V T M (fort. retinendum) ἤλλετο H | ὑγιανθεὶς M *PG* | εἶτα – ἤγαγον] μετ᾽ ἐκεῖνον λοιπὸν ἤγαγον τυφλοὺς *Mo* | ὀφθαλμιῶντας ἤγαγον] ἤγαγον ὀφθαλμιῶντας V ἤγαγον τυφλοὺς *PG* **6** δαιμονῶντες T M | δὲ om. V *PG* | ἀναρίθμητοι] πολλοὶ V | εὐθέως] πάραυτο (sic) *Mo* παραυτίκα *PG*, om. V **7** τε – γεγένηται] τε (om. *PG*) γέγονε μεγάλη κατὰ πᾶσαν τὴν πόλιν *Mo PG* | κατὰ – γεγένηται] κατὰ πᾶσαν γέγονε τὴν πόλιν V | γεγένηται + καὶ M **8** ἐπιτρεχόντων *Mo PG* | ἐκινήθησαν πάντα *PG* | τε om. *Mo* (cf. *PG*) **9–11** οἱ – κατέτρεχον] τῶν οἰκούντων τὴν πόλιν nec plura *PG* **9** οἱ – πόλιν] τοιοῦτοι ὄτκουν (sic) ἐν τῇ πόλει *Mo*, om. V | πλεῖστοι + ὅσοι T edd., sed cf. lat. | κατέτρεχον δὲ *Mo*: ἔτρεχον δὲ H καὶ κατέτρεχον V κατέτρεχον T M edd. | πάντες om. V **10** τοὺς – αὐτῶν om. V | παραλυτικοὺς + ἢ χωλοὺς V edd. **10–11** ἢ ξηροὺς post λεπροὺς HV **11** πάντες κατέτρεχον om. V | πάντες] καὶ πάντες *Mo* | μηκέτι om. *PG* | αὐτῶν + καίτοι *PG* **12–13** τὸ – θαύματα om. V **12** τὸ πλῆθος ἀπείρου M: πλῆθος ἄπειρον H πλῆθος ἀπείρου T ἀπείρου *Mo* πλήθους ἀπείρου ed.Rom.* (coll. lat., ut uidetur) τοῦ πλήθους τοῦ ἀπείρου *PG* | συνδραμόντων H **13** λαὸς + καὶ (om. *Mo*) τὰ πλήθη *Mo PG* **14** καὶ γυναικῶν καὶ παίδων *Mo PG* | καὶ παίδων om. HV | ἐπὶ] εἰς V *PG* **15** κράζοντες + καὶ λέγοντες *Mo PG* | ὁ om. H *PG* **16** ὑφ᾽] ἀφ᾽ *PG* | ἐν] ἐπὶ *Mo PG* | σοι om. V | θεοῦ + τοῦ ζῶντος *PG* **17** πρόσδεξε (sic) *Mo* | ταῦτα] τοσαῦτα V **18** ἐπεβόουν H | ἅπαντες πενθοῦντες *Mo PG* | ἅπαντες – ἀνεπέμποντο om. V | βοαὶ + αὐτῶν *PG* **18–19** καὶ² – τῶν om. *PG* **18** θαυμάσια HV **19** πάντων] τῶν νοσούντων V edd. **20** τὸν om. *PG* | ἁγιωτάτης om. *PG* **20–328,1** ἐκκλησίας – κράζοντα] ἐκκλησίας παρεγένοντο κράζωντα ἅπαντα τὰ πλήθη καὶ λέγωντα (sic) *Mo*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

percussionis lanceae, unde exiit sanguis et aqua, repleuerunt ampullam ad locum iugulationis lanceae et inferentes illudebant, ut iniuriis appeterent, sicut putabant, coram omnibus uniuersorum dominum. et collectis omnibus qui male habebant, ante omnes paralyticum quem a natiuitate nouerant adducentes unxerunt, et statim saliit et exiliit sanus penitus homo. deinde caecos adduxerunt, qui et ipsi uisum receperunt. daemonium uero patientes mox emundati sunt. turbatio quoque magna et infinita per totam ciuitatem effecta est, cunctis confluentibus propter infinita miracula. commotae autem sunt omnes multitudines Iudaeorum; plures enim ciuitatem habitabant. currebant ergo ferentes eos quos in domibus suis habebant, quotquot habebant languentes aut paralyticos aut debiles aut aridos aut leprosos. omnes cucurrerunt, ita ut neque synagoga eorum, licet magna fuerit, caperet illos neque locus, multitudine infiniti populi propter infinita miracula concurrente. omnes autem principes sacerdotum ac seniores et populus Iudaeorum, uirorum, PL 129,286 puerorum et mulierum, crediderunt ad dominum Iesum Christum clamantes: „gloria tibi, Christe, quem patres nostri crucifixerunt, qui et a nobis nunc crucifixus es in imagine tua. gloria tibi, fili dei, qui tanta fecisti miracula. tibi credimus. propitius nobis esto et suscipe nos." haec clamabant lugentes omnes, et uoces emittebantur, et miracula perficiebantur summis sacerdotibus ungentibus et cunctis curatis et uiuificatis. postquam autem omnes sanati sunt, confestim ad episcopum

P VE

1 exiuit E *edd.* **1–2** ad – lanceae *delendum esse existimaueris, sed cf. gr.* T **1** ad locum *om.* V^{ac} (*ins.* V^{1} *s. l.*) E **4** paraliticum VE **5** homo penitus VE *edd.* **6** patientes] „*gr. ad.* innumeri" *ed. Rom.*^{mg} **9** dominibus P | habebant] habitabant P **10** paraliticos VE, „*gr. ad.* aut claudos" *ed. Rom.*^{mg} (*ex gr.* V, *uide app. crit. gr.*) **12** infinita *om.* F *edd.* **14** ad (~ἐπὶ)] in F^{2} *edd.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

μεμαθηκότα τὰ γενόμενα πλήθη κατέδραμον κράζοντα· *„εἷς θεὸς ὁ πατήρ*, εἷς υἱὸς ὁ αὐτοῦ μονογενής, *εἷς Χριστός*, ὃν οἱ πατέρες ἡμῶν ἐσταύρωσαν· αὐτὸν θεὸν οἴδαμεν, τούτῳ ἡμεῖς πιστεύομεν." πολλαῖς οὖν εὐφημίαις δοξάσαντες τὸν θεὸν τήν τε εἰκόνα τῷ ἀρχιεπισκόπῳ ἐπιδείξαντες καὶ ἀπαγγείλαντες ἃ ἐποίησαν τῇ τοῦ κυρίου εἰκόνι, τό τε αἷμα καὶ τὸ ὕδωρ ὁμοίως ὅπως ἐξελήλυθεν ἐκ τῆς πλευρᾶς τῆς
La.-Co. 224 εἰκόνος, τῶν τε ἀπείρων θαυμάτων τὰ γεγονότα, οὕτως παμπληθεὶ ἅπαντες τοῦ ἁγίου βαπτίσματος ἀξιωθῆναι ἱκέτευον. οὓς λαβὼν ὁ ἐπίσκοπος ἅμα τῷ ἐκεῖσε κλήρῳ πάντας ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐβάπτισε τήν τε συναγωγὴν ἐκκλησίαν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ ἀφιέρωσεν, ἐκείνων δὲ παρακαλεσάντων καὶ τὰς λοιπὰς συναγωγὰς αὐτῶν μαρτύρια πεποίηκε. καὶ οὕτως χαρὰ μεγάλη γέγονεν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, οὐ μόνον σωμάτων ἰαθέντων καὶ ζωοποιηθέντων, ἀλλὰ καὶ τοσούτων ψυχῶν ἐκ νεκρῶν εἰς ζωὴν αἰώνιον ἐπανελθόντων.

Ταῦτα γνοὺς ἐγὼ ἐσπούδασα δηλῶσαι ὑμῖν, προσφιλέστατοι ἀδελφοί, εἰς ὠφέλειαν τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ἵνα γνόντες καὶ ἐπὶ τούτῳ τοῦ ἡμετέρου θεοῦ καὶ σωτῆρος τὴν δύναμιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πλέον τῇ εἰς αὐτὸν στερεωθῆτε πίστει
Ma. 32 καὶ ἀγαλλιαθῆτε ἐπὶ τοῖς μεγαλείοις αὐτοῦ τοῖς καὶ νῦν γεγενημένοις. δότε οὖν αὐτῷ δόξαν μετ' εὐφροσύνης ἐν κατανύξει καὶ θρήνῳ, χαίροντες καὶ εὐχαριστοῦντες ὅτι τῆς αὐτοῦ πίστεως ἡμᾶς κατηξίωσε καὶ τῆς αὐτοῦ ἐπιγνώσεως ἐν Χριστῷ

1–2 εἷς[1] – Χριστός cf. 1 Cor. 8,6

HV T M

---

1 πλήθη] τὰ πλήθη τῶν Ἰουδαίων *PG* | κράζοντες *PG* | θεὸς] ὁ θεὸς ed.Rom.* ex Vc **1–2** εἷς[2] – Χριστός] locus difficilis (fort. εἷς ὁ μονογενὴς αὐτοῦ υἱὸς Ἰησοῦς Χριστός scribendum) **1–2** ὁ αὐτοῦ V: αὐτὸς H T ὁ αὐτὸς M (cf. lat.) αὐτὸς ὁ ed.Rom.* ex Vc αὐτῶ *Mo* αὐτοῦ *PG* **2** εἷς Χριστός] Ἰησοῦς Χριστός HV ὁ Χριστός *Mo* **4** ἐπισκόπω V edd. ἀρχιερεῖ *Mo* | ὑποδείξαντες M δείξαντες *PG* | ἃ] ὅσα V M **4–5** τὴν … εἰκόνα *PG* **4–5** τοῦ κυρίου] τούτου V τοῦ Χριστοῦ *PG* **5** τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα *Mo* | ὕδωρ + ἐμήνυον *PG* | ὁμοίως ὅπως T: ὁμοίως καὶ V ὁμοίως καὶ τὸ πῶς M *Mo* καὶ τὸ πῶς H *PG* | ἐξελήλυθεν] ἐξέβλυσεν V edd. ἐξελιλύθη (sic) *Mo* | ἐκ] ἀπὸ *PG* **6** τῶν – γεγονότα] τά τε γεγονότα ἄπειρα θαύματα M | τῶν τε] καὶ τῶν V | τὰ γεγονότα οὕτως] τὰς γεγονοιύας (sic) ἰαματουργίας καὶ οὕτως *Mo* | παμπληθεὶ ἅπαντες T M: ἅπαντες HV ἅπαντα (πάντα *Mo*) τὰ πλήθη *Mo PG* **7** ἐκεῖσε] ἐκεῖ T αὐτοῦ V edd. **8** πάντας ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας M *Mo PG*: πάντας ἐπὶ πολλὰς τὰς ἡμέρας T πάντας ἐπὶ πολλὰς τὰς ἡμέρας κατηχήσας H κατηχήσας ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας V edd. | ἐβάπτιζε M | τε] δὲ *PG* | συναγωγὴν + αὐτῶν *Mo* | ἐκκλησίαν + τῆς T **9** ἡμῶν + Ἰησοῦ *PG*, om. V | Χριστοῦ om. M | καθιέρωσεν *Mo* | δὲ om. *Mo PG* | παρακελευσάντων H | καὶ τὰς] τὰς δὲ *PG* **10** οὕτως] ἐκ τούτου *PG* **11** μόνων H μόνον + τῶν *Mo* | ἰαθέντων καὶ ζωοποιηθέντων om. V, καὶ ζωοποιηθέντων om. *PG* | τοσούτων om. V **12** ἐκ νεκρῶν] ἐν ἁμαρτίαις νενεκρωμένων *Mo* | αἰωνίαν H *Mo*, om. M *PG* | ἐπανελθόντων HV *PG*: ἐπελθόντων T edd. ἐπανελθουσῶν M *Mo* (sed cf. e.g. Act. I p. 44,3 et can. 7 [13, 427 C 5; COGD I p. 327 l. 512]) **13** γνοὺς + καὶ V οὖν *Mo* | προσφιλέστατοι – ὠφέλειαν] καὶ καταστῆσαι πάντα πρὸς ὠφέλιαν (sic) τῶν ψυχῶν ὑμῶν, προσφιλέστατοι ἀδελφοί *Mo* | προσφιλέστατοι ἀδελφοί] προσφιλέστατα τέκνα H | προσφιλέστατοι om. V **14** ὑμῶν M *Mo PG*: ἡμῶν HV T **14–15** καὶ[1] – Χριστοῦ om. V **14** τοῦτο H *Mo* | τοῦ – σωτῆρος] τοῦ σωτῆρος ἡμῶν καὶ θεοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ *Mo* | σωτῆρος + ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ H *PG* (cf. *Mo*) | τὴν om. H **15** τοῦ – Χριστοῦ om. H *Mo PG* (uide supra) | πλέον] καὶ ἵνα πλίον (sic) *Mo* | εἰς – πίστει] εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν πίστει στερεωθεῖτε (sic) V **16** καὶ[1] – γεγενημένοις om. H | καὶ ἀγαλλιαθῆτε om. *Mo* | ἀγαλλιασθῆτε *PG* | μεγαλείοις – γεγενημένοις] μεγάλοις αὐτοῦ θαύμασι τοῖς καὶ (om. *PG*) νῦν γινομένοις (γεγενημένοις *PG*) *Mo PG* | γεγεννημένοις V | δότε οὖν] καὶ ἵνα δῶμεν *Mo* | οὖν om. H **17** ἐν – εὐχαριστοῦντες] καὶ εὐχαριστεῖαν ἐπὶ τῇ αὐτοῦ μεγαλιώτητι (sic) *Mo* (cf. *PG*) | ἐν κατανύξει] καὶ κατάνυξιν καρδίας *PG* | ἐν om. H | χαίροντες καὶ εὐχαριστοῦντες om. V | εὐχαριστοῦντες + ἐπὶ τῇ αὐτοῦ μεγαλειότητι *PG* (cf. *Mo*) **18** ἡμᾶς κατηξίωσε] ἠξίωσε ἡμᾶς post ἐπιγνώσεως V | ἠξίωσε *Mo PG* (cf. V) **18–330,1** ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν (Ἰησοῦ post ἡμῶν V) HV M (cf. lat.): om. T edd. *Mo PG*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

sanctissimae constitutae illic ecclesiae, qui iam quae fuerant facta didicerat, multitudines concurrebant clamantes: „unus deus pater, unus filius et ipse unigenitus: unus Christus, quem patres nostri crucifixerunt. ipsum deum nouimus, huic nos credimus." multis itaque laudibus glorificantes deum imaginemque archiepiscopo demonstrantes et annuntiantes quae fecerant imagini domini, qualiter et sanguis et aqua exierunt ex latere imaginis, necnon et infinita miracula quae facta sunt, ita omnes multitudines ut sancto baptismate digni fierent supplicabant. quos episcopus una cum clero suo assumptos omnes per multos dies baptizauit synagogamque ecclesiam saluatori nostro Christo dicauit, illis autem rogantibus etiam ceteras synagogas eorum martyria fecit. et sic gaudium magnum factum est in ciuitate illa, non solum corporibus sanatis et uiuificatis, sed et tot animabus a mortuis in uitam aeternam redeuntibus. Rom. 475 La.-Co. 223

Haec agnoscens ego festinaui indicare uobis, amantissimi fratres, ad utilitatem animarum uestrarum, ut cognoscentes et in hoc dei et saluatoris nostri Iesu Christi uirtutem plus aliquid in fide ipsius confirmemini et exsultetis super magnalibus eius quae nunc etiam operatus est. date ergo ei gloriam cum laetitia in compunctione et lamento, gaudentes et gratias agentes quia sua nos fide et sua fecit agnitione dignos in Ma. 31

P VE

2 currebant E *edd.* | unus² + deus *ed. Rom.*, sed cf. gr.* **3** huic *ed. Rom.*^{corr} *(cf. supra p. 327,16)*: hunc P V hunc + in quo E **5** et² F: etiam P VE **8** assumptos] „*gr. addit* et initiatos" *ed. Rom.*^{mg} *(ex gr.* V, *cf. app. crit. gr.)* | baptizauit per multos dies VE *edd.* | synagogamque *om.* VE, et synagogam eorum F^{2mg} *edd.* **11** in uitam a mortuis *ed. Rom.** **12** redeuntibus aeternam (eternam *codd.*) VE *edd.* **13** fratres amatissimi (amantissimi *ed. Reg.**) *ed. Rom.** **14** uestrarum E: nostrarum P (*interpres fort. legit* ἡμῶν, *cf. gr.* HV T), *om.* V **15** plus aliquid] *Anastasium* πλέον τι *pro* πλέον τῇ *legisse suspic. Dubielzig* **16** ei *om.* VE, ipsi *ed. Rom.** | letitia P V leticia E **17** quia] qui et VE

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ ἅμα τῷ ἁγίῳ πνεύματι δόξα νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντείας τῆς Κύπρου εἶπεν· Ἰδοὺ καὶ ὁ τῆς ἀθανασίας ἐπώνυμος πᾶσαν τὴν ἁγίαν σύνοδον ταύτην παρεσκεύασε κατα-
Ha. 184 νυγῆναι καὶ δακρύσαι, ἐπειδὴ οὐ μόνον σεπτὰς αὐτὰς ἐγνώρισεν, ἀλλὰ καὶ μεγί- 5
στας ἰάσεις ἐπιτελεῖν.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἀλλὰ μή τις εἴπῃ· „τίνος ἕνεκεν αἱ παρ' ἡμῖν εἰκόνες οὐ θαυματουργοῦσι;" πρὸς ὃν ἀποκρινόμεθα ὅτι, καθὼς ὁ ἀπόστολος εἴρηκε, τὰ *σημεῖα τοῖς ἀπίστοις, οὐ τοῖς πιστεύουσιν*. οἱ οὖν προσελθόντες τῇ εἰκόνι ἄπιστοι ἦσαν. τούτου ἕνεκεν σημεῖον ἐποίησεν ὁ θεὸς διὰ τῆς εἰκόνος, 10
ἵνα αὐτοὺς ἑλκύσῃ πρὸς τὴν πίστιν ἡμῶν τῶν χριστιανῶν. *γενεὰ γὰρ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ*.

Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω·

Ἐπιστολὴ τοῦ μακαρίου Νείλου πρὸς Ἡλιόδωρον σελεντιάριον

Διὰ τῶν κατὰ τόπον καὶ τόπον ἐν διαφόροις χρόνοις ἑκάστοτε γινομένων θαυμά- 15
των ὁ κύριος τοὺς μὲν ὀλιγοπίστους καὶ τοὺς ἀπίστους πρὸς πίστιν βεβαίαν ἐκκα-
Rom. 476 λεῖται, τῶν δὲ πιστῶν τὴν πίστιν μᾶλλον καὶ τὴν ἐλπίδα αὔξει καὶ στιβαρὸν καὶ ἀσάλευτον ἐκφαίνει τὸ φρόνημα. καὶ βούλομαί σοι ἓν ἐκ μυρίων Πλάτωνος τοῦ ἡμετέρου τροπαιοφόρου μάρτυρος νυνὶ διηγήσασθαι, οὐ μόνον ἐν τῇ πατρίδι ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ ἐν πάσῃ πόλει καὶ χώρᾳ τοῖς δι' αὐτοῦ τὸν θεὸν ἐξαιτοῦσιν ἑτοιμότατα 20
δωρουμένου τὴν χάριν καὶ τὴν παράδοξον ἐνδεικνυμένου ἰσχύν. ἐν γὰρ τῷ ὄρει τῷ καλουμένῳ Σινᾷ, ἔνθα Μωσῆς παρὰ τοῦ θεοῦ τὸν νόμον ἐδέξατο, μοναχῶν κατοικούντων καὶ ἐντοπίων καὶ ξένων εἷς τις ἀνὴρ Γαλάτης τὸ γένος ὑπάρχων ἅμα τῷ ἰδίῳ υἱῷ τὸν μονήρη ἀσπασάμενος βίον διέτριβεν ἐκεῖσε ἐξανύων τοὺς τῆς ἀσκήσεως ἄθλους ἱκανὸν χρόνον ἐπὶ τῆς ἐρημίας. καὶ δή τινι ἡμέρᾳ αἰφνίδιον 25

---

9 cf. 1 Cor. 14,22 **11–12** Mt. 12,39 et 16,4

14–332,26 Nil. Anc. epist. (CPG 6043) IV 62 (ad Heliodorum silentiarium), PG 79, 580 B – 581 B (ex Actis Nicaenis)

HV T M **14–332,26** = *Ma* f. 22^{r}–23^{v}

1–2 μεθ' – ἀμήν] ὧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν nec plura V Ναί, τέκνα ἀγαπητά, γνῶμεν καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τὴν δύναμιν καὶ δοξάσωμεν τὴν αὐτοῦ ἀγαθότητα τοῦ ἀληθινοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. αὐτῶ γὰρ πρέπει δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις καὶ εὐχαριστεῖα (sic) ἅμα τῶ εὐλογημένω καὶ ἀθανάτω καὶ ὑπερενδόξω πατρὶ σὺν τῶ ἁγίω πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν *Mo* Ναί, τέκνα μου ἀγαπητά, γνῶμεν καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος τοῦ ἀπεράντου ἡμῶν θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τὴν δύναμιν καὶ δοξάσωμεν τὴν αὐτοῦ ἀγαθότητα τοῦ ἀληθινοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. αὐτῷ γὰρ πρέπει τιμή, κράτος, μεγαλοσύνη καὶ μεγαλοπρέπεια, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν *PG* **3** ὁσιώτατος – Κωνσταντείας om. V **5** δακρῦσαι V **5–6** μεγίστας om. ed.Rom.* **6** ἐπιτελούσας T ἀποτελούσας ed.Rom.*; post ἐπιτελεῖν add. H^{mg}V testimonium ex Cyr. Alex. thes. desumptum, cf. praef. **7** ἔφη V **8** ἀποκρινούμεθα V T edd. **9** εἴρηκε + ὅτι V T M edd. **11** post χριστιανῶν fort. lac. statuenda (locus scripturae sacrae non congruit iis quae praecedunt); an potius 12 καὶ – αὐτῇ delendum? **13** ὁ θεοφιλέστατος om. V **14** Τοῦ ἁγίου Νείλου πρὸς Ἡλιόδωρον σελεντιάριον ἐπιστολὴ σοζ' *Ma* | ἐπιστολὴν V M (non interp. post ἀνέγνω) | Ἡλιόδωρον + τὸν H | σιλεντιάριον T edd. (cf. Niceph. refut. c. 156,2) fort. recte **15** ἐν om. *Ma* | γενομένων V **17** μᾶλλον post ἐλπίδα V **19** τροπαιοφόρου om. T | ἐν] ἐπὶ V **20** αὐτῶν H | αἰτοῦσιν V **22** τοῦ om. ed.Rom.* | τὸν om. H **23** εἷς] ἦν HV | ἀνὴρ om. T **24** ἐκεῖ T edd. **25** ἐρήμου V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Christo Iesu domino nostro, cum quo est patri una cum sancto spiritu gloria nunc et semper et in saecula saeculorum. amen.

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiae Cypri dixit: En et is * qui ab immortalitate cognominatus est totam sanctam synodum hanc fecit compungi et Ha. 183
lacrimari, quoniam non solum uenerandas eas esse cognouit, uerum etiam maximas gerere sanitates.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Sed ne quis dicat: „cur illae iconae quae apud nos sunt miracula minime faciunt?" ad quem respondemus quia, sicut apostolus ait, *signa infidelibus, non fidelibus.* nam qui ad imaginem accedebant infideles erant. propter ea signum fecit deus per imaginem, ut illos traheret ad fidem nostram christianorum. *generatio* enim *mala et adultera signum quaerit, et signum non dabitur ei.*

Theodorus deo amabilis diaconus et notarius legit:

Ex epistola beati Nili ad Heliodorum silentiarium PL 129,287

Per ea quae per singula loca et loca in diuersis temporibus cotidie fiunt miracula dominus hos quidem qui modicae sunt fidei necnon et infideles ad stabilitatem fidei inuitat, fidelium uero fidem immo et spem crescere facit et grauem et immobilem Rom. 476
demonstrat prudentiam. et uolo tibi [quid] unum ex denis milibus Platonis nostri tropaea reportantis et martyris modo narrare. qui non solum in patria nostra, sed et in omni ciuitate ac regione paratissime gratiam donat et ostendit his qui deum per eum expostulant admirabilem fortitudinem. in monte quippe qui uocatur Sina, ubi Moyses a deo legem accepit, monachis habitantibus indigenis et peregrinis unus quidam uirorum genere Galata una cum proprio filio singularem amplexus uitam degebat, continentiae certamina transigens multo tempore in deserto. et ecce

P VE

1 est] et *ed. Rom.** | spiritu sancto F *edd.* **3** is (his VE) + Athanasius enim ab athanasia id est immortalitate dicitur P *(adnotatio Anastasii in textum recepta)* **5** lacrymari V *edd.* | eas *om.* E *edd.* **6** gerere] genere P^{ac} (ne *subterlin. et* re *superscr.* P^{c}) **9** infidelibus + data sunt *(in marg. archetypi additum esse uidetur)* P *in fine lineae, post* fidelibus *habet* E^{pc} (data *om.* E^{ac}, *add.* E^{1mg}) *edd., om.* V **10** propterea *ed. Rom.** **11** querit *codd.* **14** Ex *ipse interpres fort. addidit (cf. gr.)* | sylentiarium V silentiarum E **15** loca² *om. ed. Rom.** | quotidie *ed. Rom.** **16** fidei²] fidem P^{ac} et fidem P^{pc} (et *add.* P^{c} *s. l.*) **18** prudentiam] sensum *ed. Rom.*^{mg}, *sed mendum est interpretis* (φρόνησις ~ prudentia *habent Gloss.*) | quid *deleui coll. gr.* | millibus *ed. Rom.** **19** tropea P VE^{ac} trophea E^{pc} (h *ins.* E^{1-2} *s. l.*) trophaea *ed. Rom.** | et² *om.* E *edd.* **21** postulant *ed. Rom.** | Syna VE **23** singularem] monasticam *ed. Rom.*^{mg}, *sed cf. e. g. can. 22 (13, 440 D 7; COGD I p. 344 l. 939)*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

La.-Co. 225 ἐπιρρίψαντες τῷ εἰρημένῳ ὄρει βάρβαροί τινες, Ἕλληνες τὴν θρησκείαν καὶ ἀπηγορευμένοι, συλλαμβάνονται τοὺς ἑτοίμως εὑρεθέντας ἐκ τοῦ προχείρου μονάζοντας σὺν τῷ υἱῷ τοῦ γέροντος Γαλάτου καὶ αἰχμαλωτίζουσιν· οὕσπερ καὶ δήσαντες ὀπισθάγκωνα πολλὰς μονὰς ὑπερβαίνουσιν ἐρήμους, νήστεις καὶ γυμνοὺς ἐλαύνοντες, μὴ ὑποδεδεμένους παντοῖον ὑπόδημα, κατὰ τῶν ἀπαραμυθήτων ἐκείνων καὶ ἀνύδρων καὶ τραχυτάτων τόπων τῇ βίᾳ καὶ τῇ ἀνάγκῃ τροχάζοντας καὶ τῷ ἀπείρῳ φόβῳ. μόνος δὲ ἔν τινι ἀποκρύφῳ σπηλαίῳ κατακρυβεὶς ὁ πρέσβυς τῷ πένθει ἐτρύχετο, μὴ φέρων τὴν στέρησιν τοῦ θεοφιλοῦς υἱοῦ· καὶ τὸν δεσπότην
Ma. 33 κατεδυσώπει Χριστὸν διὰ Πλάτωνος τοῦ πατριώτου μάρτυρος καμφθῆναι πρὸς οἰκτιρμούς, τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ ὁ υἱὸς διὰ τοῦ αὐτοῦ παναγίου μάρτυρος τὸν θεὸν παρεκάλει ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ δεδεμένος κατελεῆσαι αὐτὸν καὶ ἐκτελέσαι θαῦμα. ἀμφοτέρων δὲ ἐπακουσθέντων τοῦ τε πατρὸς ἐν τῷ σπηλαίῳ τοῦ ὄρους καὶ τοῦ υἱοῦ ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ, ἰδοὺ ἐξαίφνης ὁ ἡμέτερος μάρτυς Πλάτων ἐπιστὰς ἔφιππος φαινόμενος ἕλκων τε καὶ ἄλλον ἵππον εὔκαιρον ἐμφανίζεται τῷ παιδὶ γρηγοροῦντι καὶ γνωρίζοντι τοῦτον ἐκ τοῦ πολλάκις τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἁγίου ἐπὶ τῶν εἰκόνων τεθεᾶσθαι. καὶ εὐθέως κελεύει αὐτὸν ἐκ μέσου πάντων ἐξαναστάντα λαβεῖν τὸν ἵππον καὶ ἐπικαθεσθῆναι. καὶ δῆτα παραυτίκα δίκην ἀράχνης τὰ δεσμὰ διελύθη· καὶ μόνος αὐτὸς λυτρωθεὶς διὰ τῆς ἐπικλήσεως τῷ νεύματι τοῦ θεοῦ ἀναστὰς τῷ ἵππῳ ἐποχεῖται καὶ ἕπεται ὁδηγοῦντι τῷ ὁσίῳ μάρτυρι θαρσαλέος καὶ χαίρων. συντόμως δὲ καὶ ὀξέως ἀμφότεροι ὅ τε ἅγιος Πλάτων καὶ ὁ νέος μοναχὸς καθάπερ ὑπόπτεροι φθάνουσι τὴν τοῦ γέροντος οἴκησιν εὐχομένου καὶ κλαίοντος· καὶ ἀποσώσας ὁ καλλίνικος μάρτυς τῷ τὴν καρδίαν ἀλγοῦντι πατρὶ τὸν ποθητὸν υἱὸν ἀφανὴς γεγένηται. ὥστε οὖν ἐν παντὶ τόπῳ τοῖς δι᾽ αὐτοῦ τὸν θεὸν ἐπιβοωμένοις πᾶν πρᾶγμα θαυμαστὸν καὶ παράδοξον οἱ τοῦ δεσπότου Χριστοῦ ἀοίδιμοι καὶ εὐκλεεῖς ἀθληταὶ ἰσχύουσιν ἐκτελεῖν. ταῦτα δέ σοι γεγράφηκα φιλομάρτυρι ὄντι καὶ μηδέποτε κόρον τῆς μνήμης τῶν μακαριστῶν μαρτύρων λαμβάνοντι.

Ha. 185 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Δέδεικται ὅτι διὰ τῆς προεγνωσμένης αὐτῷ εἰκόνος τοῦ
Rom. 477 μάρτυρος ἐπέγνω αὐτὸν ἐπιστάντα, ὁπηνίκα σῶσαι αὐτὸν παρεγένετο.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μύρων εἶπεν ὅτι Κἀγὼ τῇ προδηλωθείσῃ ἱστορίᾳ τὰ παρόμοια πέπονθα. ἀδικουμένου γάρ μου ὑπό τινων ἀρχοντικῶν

13–16 ἰδοὺ – τεθεᾶσθαι = Niceph. refut. c. 156,5–9

HV T M **13–16** = *Niceph.*^{ref}

---

1 ἐπιρρίψαντες] „ἴσ. ἐπιρρεύσαντες siue ἐπιρρυέντες" ed.Rom.^{mg}, sed cf. Lampe s.u. ἐπιρρίπτω | εἰρημένῳ ὄρει] τόπῳ H (prob.) **2** συλλαβόντες H συλλαμβάνουσι V edd. | τοὺς + ἐκεῖσε H | ἑτοίμους V | ἐκ τοῦ προχείρου om. H | ἐκ] fort. ⟨καὶ⟩ ἐκ uel κἀκ scribendum, cf. lat. **3** συνδήσαντες T edd. **4** νήστεις *Ma* ed.Rom.: νήστις HV T M (fort. retinendum; cf. e.g. Suda κ 1432 Adler) **6** καὶ τραχυτάτων om. H | τροχάζοντας T *Ma* (cf. lat.): τρυχ(ά)ζοντας (?) H τρυχομένους V πρ[…]ζοντας (?) M **7** φόβῳ + τρυχομένους ed.Rom.* ex Vc^{mg}, ubi Probatares lectionem τρυχομένους codicis V ad τροχάζοντας (uide supra) pertinentem huc adscripsit | μόνος] νόμος *Ma* | ἐγκρύφῳ H | πρεσβύτης M **8** στέρρησιν H *Ma* **9** πατρεώτου H *Ma* **10** οἰκτιρμ(όν) H | δὲ αὐτὸ T edd. | αὐτοῦ om. M **12** ὑπακουσθέντων T **14** ἐμφανίζει V | διεγρηγοροῦντι T διαγρηγοροῦντι ed.Rom.* **15–16** καὶ – τεθεᾶσθαι] haec in epistula genuina defuisse coni. Thümmel, Neilos p. 20 adn. 32 (cf. Speck, Neilos p. 103) non male, in ipsis uero Actis exstitisse demonstrant uerba synodi quae sequuntur et narratio Theodori infra l. 29–334,10 (ubi uide etiam LC et *Hadr.) **16** πάντων] αὐτῶν V **17** δῆτα] δὴ HV δὴ τὰ *Ma* | ἐλύθη M **19** ὁσίῳ] θείῳ M | θαρσαλέος M: θαρσαλέως H (prob.) V *Ma* θαρραλέως T θαρραλέος ed.Rom.* **23** αὐτοῦ *Ma* (cf. lat.): αὐτῶν H T M edd. αὐτὸν V **24** δεσπότου Χριστοῦ] Χριστοῦ καὶ θεοῦ V **26** μακαρίστων Vc *Ma* τρισμακαρίστων ed.Rom.* **29** Θεόδωρος – εἶπεν] Ὁ ἐπίσκοπος Μύρων ἔφη V | ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. M | ὅτι] ἔτι M

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

quadam die repente quidam in praedictum montem religione barbari et detestabiles irruentes comprehendunt eos qui ex his in promptum et inpraesentiarum inuenti sunt monachi una cum filio senis Galatae et in captiuitatem ducunt. quos et ligantes postergum multas transeunt mansiones desertas, ieiunos et nudos minantes eos nec calciatos penitus aliquo calciamento per illa inaquosa et asperrima et nullius consolationis loca ui et necessitate circumeuntes et infinito pauore detentos. solus autem in quodam abdito specu occultatus senior luctu madefiebat, non ferens priuationem deo amabilis filii, et dominum flagitabat Christum per Platonem compatriotam martyrem ut incuruaretur ad miserationes. id ipsum autem et filius per eundem sanctissimum martyrem rogabat deum in captiuitate uinctus, ut sui misereri et miraculum facere dignaretur. utroque autem exaudito, patre scilicet in spelunca montis et filio in captiuitate, ecce subito martyr Plato noster astat super equum apparens trahensque alterum equum oportunum manifestatur puero uigilanti et hunc cognoscenti ex eo quod saepe uiderat sancti characterem in imaginibus. et statim iubet eum de medio cunctorum exurgere et accipere equum et insidere. et confestim more araneae uincula dissoluta sunt, et solus ipse liberatus per inuocationem nutu dei surgens insidet equo et sequitur ducentem se sanctum martyrem constans et gaudens. compendiose autem et acute ambo, sanctus scilicet Plato et nouitius monachus, quemadmodum pennati perueniunt ad habitaculum senis orantis atque lugentis. et restituens saluum uictoriosissimus martyr corde dolenti patri desiderabilem filium disparet. itaque in omni loco his qui per eum inuocant deum omnem rem mirandam et gloriosam domini Christi memorabiles et inclyti athletae perficere ualent. porro haec tibi scripsi ut amico martyris existenti et nunquam aliquando satietatem memoriae beatorum martyrum accipienti. La.-Co. 226 Ma. 34

Sancta synodus dixit: Ostensum est quia per imaginem martyris quae sibi ante fuerat cognita agnouit eum astantem, cum saluare illum uenit. Ha. 186 PL 129,288

Theodorus sanctissimus episcopus Myrorum dixit quia Et ego praeostensae historiae similia passus sum. nam cum iniuriam paterer a quibusdam principalibus Rom. 477

27–335,11 *cf. LC III 26 p. 459,1–4 (= III Capit. p. 335,5–7) = *Hadr. p. 20,14–17* (In actione quarta. Capitulo XIII): Quod Theodorus (Theodosius *Hadr.*), Mirensis episcopus, ridiculose et pueriliter egerit, qui, ut imaginum adorationem adstrueret, somnia (adstrueres omnia *Hadr., corr. Hampe*) archidiaconi sui in eadem synodo retulit.

P VE

---

1 praedicto monte VE *edd.* | religione barbari (*interpres neglexit* Ἕλληνες)] „*gr.* pagani" *ed. Rom.*^{mg} **2** in promtum *(sic)* ex his V in promptu ex his E *edd.* | impraesentiarum *ed. Reg.** **4** post tergum F *edd.* | minantes ~ ἐλαύνοντες*; cf. infra p. 411,7 al. et ThLL VIII, 1031,45 sqq.* **5–6** nullis consolationibus VE *edd.* **7** madefiebat] madeficiebat P^{ac} (ci *del.*) tabefiebat *ed. Rom.** **10** in P^{ec} (i P^{c} *s. l.*) **12** astat] *interpres constructionem uerborum mutauit* **13** oportunum (opp- E *edd.*) ~ εὔκαιρον*, cf. Gloss.*] uacuum *ed. Rom.*^{mg} **14** agnoscenti *ed. Rom.** | quod F: quo P VE | sepe *codd.* | uiderat P^{ec} (de P^{c} *s. l.*) **15** exsurgere *ed. Rom.** | insedere F *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **17** surgenti P^{ac} (ti *exp. et* s *superscr.* P^{c}) | insedit F (*ex corr.?*) *edd.* | equo] eo quo P^{ac} (o^{1} *exp.*) | constans ~ θαρσαλέος*, cf. e. g. Vulg. Act. 23,11* **18** compendiose ~ συντόμως*, cf. Gloss.* | acute (~ ὀξέως*, cf. Gloss.*)] celeriter *ed. Rom.*^{mg} **21** eum] eos *ed. Rom.** (*ex gr.* T) **21–22** omnem rem mirandam et gloriosam *scripsi coll. gr.*: omnis res miranda et gloriosa *codd.* omnes res mirandas et gloriosas F^{2} *edd. (an post* παράδοξον *interpunxit interpres?)* **22** incliti VE **23** martyris] martyrum E *edd. fort. recte* | numquam P V **24** memorie P E **27** Mirorum V Nirorum E

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

χειρῶν, λέγει μοι ὁ ἀρχιδιάκονός μου, ἀνὴρ εὐλαβὴς καὶ φοβούμενος τὸν θεόν, ὅτι „εἶδον τὸν πατριάρχην ἐν ὁράματι εἰπόντα ὅτι ‚ἀνελθέτω πρὸς ἡμᾶς ὁ μητροπολίτης καὶ πάντα τὰ πράγματα αὐτοῦ διοικοῦνται, ὡς συμφέρει αὐτῷ'." ἠρώτησα οὖν ἐγὼ τὸν ἀρχιδιάκονον ὅτι „ποίᾳ μορφῇ καὶ ἰδέᾳ σοι ἐφάνη ὁ πατριάρχης;" καὶ ἀπεκρίθη μοι ὅτι „ἐρυθρὸς τῷ προσώπῳ, γηραλέος τὴν κόμην". λέγω αὐτῷ ἐγὼ ὅτι „ὁ πατριάρχης οὐκ ἔστι τοιαύτης ἰδέας, ἀλλὰ ἡ ἐνδυτὴ ἔχει τοῦ ἁγίου Νικολάου τὴν εἰκόνα, καὶ καθὼς ἐξήγησαι, τοιαύτης μορφῆς ἐστιν ὃν εἶδες". καὶ ἀπεκρίθη μοι ἐκεῖνος ὅτι „ναί, ὄντως τοιαύτης μορφῆς εἶδον ἄνδρα τὸν λαλήσαντά μοι ταῦτα". ἐκ τούτου οὖν ἐπέγνων ὅτι ὁ ἅγιος Νικόλαος αὐτῷ ἐφάνη, διὰ τῆς πρὸς τὴν εἰκόνα ὁμοιώσεως. εὐθέως οὖν πιστεύσας τῷ λόγῳ ἀνῆλθον ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ
La.-Co. 228 καὶ βασιλίδι πόλει, καὶ πάντα τὰ πράγματά μου γεγόνασιν εὔθετα συμβαλλόμενα τῷ ἐπισκοπείῳ μου.

Θωμᾶς ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τῆς ἀνατολῆς εἶπε· Θρυλλοῦσί τινες περὶ τοῦ ἁγίου Νείλου ὡς κατὰ τῶν εἰκόνων συγγεγραφότος. ἐπὶ χεῖρας ἔχομεν βίβλον τοῦ αὐτοῦ πατρός, καὶ εἰ κελεύετε, ἀναγνωσθήτω.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγνωσθήτω.

Κοσμᾶς ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ κουβουκλείσιος λαβὼν ἀνέγνω·

Ma. 36 Τοῦ αὐτοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νείλου πρὸς Ὀλυμπιόδωρον ἔπαρχον

Γράφεις μοι, εἰ ἄρα πρεπωδέστατον εἴη μέλλοντί σοι κατασκευάζειν σηκὸν μέγιστον πρὸς τιμὴν τῶν τε ἁγίων μαρτύρων καὶ τοῦ ὑπ' αὐτῶν διὰ μαρτυρικῶν ἄθλων καὶ πόνων καὶ ἱδρώτων μαρτυρηθέντος Χριστοῦ εἰκόνας τε ἀναθεῖναι καὶ ἐν τῷ ἱερατείῳ καὶ θήρας ζώων παντοίας τοὺς τοίχους πλῆσαι τούς τε ἐκ δεξιῶν τούς τε ἐξ εὐωνύμων, ὥστε βλέπεσθαι κατὰ μὲν τὴν χέρσον ἐκτεινόμενα λίνα καὶ λαγωοὺς καὶ δορκάδας καὶ τὰ ἐξῆς φεύγοντα ζῷα, τοὺς δὲ θηρᾶσαι σπεύδοντας σὺν τοῖς κυνιδίοις ἐκθύμως διώκοντας, κατὰ δὲ τὴν θάλατταν χαλώμενα δίκτυα καὶ πᾶν γένος ἰχθύων ἁλιευόμενον καὶ εἰς τὴν ξηρὰν ἐξαγόμενον χερσὶν ἁλιευτικαῖς, καὶ προσέτι

18–336,22 Nil. Anc. epist. (CPG 6043) IV 61 (ad Olympiodorum praefectum), PG 79, 577 B – 580 A (ex Actis Nicaenis); cf. Thümmel, Neilos p. 20–21; id., Frühgeschichte n. 43; Ohme, Ikonen p. 6–9; Speck, Neilos p. 91–99; cf. infra p. 340,1–2 et „Act. VIII" 417 A; cf. praef. p. XXIII

18–336,17 Τοῦ – νομίζω = Niceph. refut. c. 155,2–35 (cf. c. 154,35–42) **18–336,14** Τοῦ – προτιμήσαντες = Niceph. adu. iconom. c. 14 p. 271,12–35 et 272,7–28

HV T M **18–336,17** = *Niceph.ref* **18–336,14** = *Niceph.ico*

1 καὶ om. H **2** πρός με H **4** γοῦν ed.Rom.* | ποῖα HV^{ac} (acc. mut. V^{x}) **5** μοι om. H M | τῇ κόμῃ V | λέγω] καὶ λέγω V | ἐγὼ om. V **6** ἀλλ' T edd. | ἐνδυτὴ] sc. αὐτοῦ **7** καθ' H sine abbr. καθὰ T edd. | ἐξήγησαι T: ἐξηγῆσαι HV edd. ἐξηγῆ M | ὃ V **8** ναί] καὶ V | τοιαύτη μορφῇ H **9** γοῦν ed.Rom.* **12** τῇ ἐπισκοπῇ V **13** ὁ εὐλαβέστατος om. V | θεοφιλέστατος M | πρεσβύτερος + μοναχὸς M | καὶ τὸν τόπον ἐπέχων H, om. V | τῆς ἀνατολῆς T M (cf. lat.): τῆς ἀνατολικῆς ἐπαρχίας H τῶν ἀνατολικῶν V edd. **14** εἰκόνων] οἰκείων H **15** χεῖρας + οὖν ed.Rom.* (ex lat., ut uidetur) | βιβλίον HV **17** Κοσμᾶς – ἀνέγνω] Καὶ λαβὼν Κοσμᾶς διάκονος ἀνέγνω V | κουβουκλήσιος ed.Rom. (corr. ed.Reg.) **18** Τοῦ – ἡμῶν] Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου *Niceph.ref Niceph.ico* | αὐτοῦ om. V edd. | ἁγίου ed.Rom.* **20** πρὸς τιμὴν om. V | τε om. ed.Rom.* | μαρτυρικῶν] μαρτυρίου *Niceph.ref* μυρίων *Niceph.ico* **21–22** εἰκόνας – ἱερατείῳ interpolata esse arbitratur Speck, Neilos p. 92 et 94 **21** ἀνατεθῆναι H ἀναθῆναι T | καὶ² om. V edd. **22** καὶ om. *Niceph.ref Niceph.ico* | παντοίων M **23** ὥστε] ὡς τὸ H ὡς τὸ μὲν V | ἐκτεινόμενα] ἐκλυόμενα M | λῖνα V M **23–24** καὶ δορκάδας om. *Niceph.ref* **24** σπεύδοντας om. V **24–25** κυνιδίοις + καὶ *Niceph.ico* **26** ἁλιευόμενον H M *Niceph.ref*: ἁλιευόμενα V T edd. ἁλιευομένων *Niceph.ico* | ἐξαγόμενον M: ἐξαγόμενα HV T edd. ἀγόμενον *Niceph.ref* ἐξερχομένων *Niceph.ico*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

manibus, dicit mihi archidiaconus meus, uir religiosus ac timens deum, quia „uidi patriarcham in uisu dicentem quia ‚ascendat ad nos metropolita, et omnes res eius dispensabuntur, ut expedit ei'." interrogaui ergo ego archidiaconum dicens quia „quali forma et specie apparuit tibi patriarcha?" et respondit mihi quia „rubicunda facie et senili coma". aio ego ei quia „patriarcha non est talis uisionis, sed uestis habet sancti Nicolai imaginem. et bene asseris; nam huiusmodi formae est quem uidisti." at ille respondit mihi quia „etiam, talis reuera formae uidi uirum qui haec mihi locutus est". ex hoc ergo cognoui quod sanctus Nicolaus ei apparuerit, per similitudinem quae in icona erat. mox ergo credens uerbo ascendi ad deo conseruandam regiam urbem et omnia negotia mea quae meo pertinebant episcopio facta sunt apta. La.-Co. 227

Thomas reuerentissimus presbyter et locum retinens orientis dixit: Susurrant quidam de sancto Nilo quod contra iconas scripserit. et ideo prae manibus habeo librum eiusdem patris, et si iubetis, legatur.

Sancta synodus dixit: Legatur.

Cosmas deo amabilis diaconus et cubuclesius sumens legit:

Eiusdem sancti patris nostri Nili ad Olympiodorum praefectum Ma. 35

Scribis mihi, si putas decorum sit tibi structum ire templum maximum ad honorem tam sanctorum martyrum quamque Christi, quem ipsi per certamina et dolores ac sudores testificati sunt, uel imagines ponere etiam in sacrario et uariis animalium bestiis parietes implere a dextris et a sinistris, ita ut uideantur in terra quidem extensa linea et lepores et capreae et cetera fugere animalia, porro illi qui capere festinant cum catellis alacriter insequi, in mari uero laxari retia et omne genus piscium capi et ad aridam piscatoriis manibus ferri, insuper et gypso fingi omnes species et ostendi

P VE

1 dixit *ed. Rom.** **2** uisu ~ ὁράματι *(cf. Gloss.)*] uisione *ed. Rom.** **3** dissipabuntur P | quia *om.* F *edd.* **4** et specie *om.* F *edd.* | rubicundus VE *edd.* **5** uisionis] formae *ed. Rom.*^{mg} *(sed cf. infra p. 463,17 al.)* **6** bene] *interpres* καλῶς *legisse uidetur* **9** ascendit P | a deo P **12** pr(es)biter P E | orientis *(cf. gr.)*] orientalium pontificum F *edd.* **13** quod] quia E *(ex corr., ut uidetur) edd.* | et ideo] *nihil respondet in gr.* **16** Cosmas V^{ac} *(prob.) ed. Rom.*: Thomas P V^{pc} (Tho *in ras.*, Tho *iter.* V^{1-2mg}) E | cubiclesius P^{ac} (i *exp. et* u *superscr.* P^{c}) | sumens *om. ed. Rom.** **17** nostri *om. ed. Rom.** | Holimpiodorum P Olimpiodorum VE *(corr. ed. Rom.)* **18** structu ire V exstructuro *ed. Rom.* non male, sed mendum potius interpreti tribuendum est* **19** quamque] quam quod E *edd.* | quem] quam P^{ac} (*in* a *scr.* e P^{c}) **20** etiam ponere *ed. Rom.** **21** bestiis] uenationibus *ed. Rom.*^{mg} *non male, sed interpres* θηρία *legisse uidetur* **22** linea (= lina) ~ λίνα, *cf. Gloss. et ThLL VII 2, 1442, 77 sqq.* | et lepores] edepores *(sic)* P | capreae ~ δορκάδας (*cf. Gloss.*)] caprae *ed. Rom.* inepte* | animalia fugere VE *edd.* | qui *om.* P^{ac} (*add.* P^{c} *s. l.*) *ed. Rom.** | festinantes *ed. Rom.**

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

γυψοπλασίας πᾶν εἶδος ἐκφᾶναι δεικνύμενον πρὸς ἡδονὴν ὀφθαλμῶν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ κοινῷ οἴκῳ χιλίους πήξασθαι σταυροὺς καὶ ἱστορίας πτηνῶν καὶ κτηνῶν καὶ ἑρπετῶν καὶ βλαστημάτων παντοδαπῶν. ἐγὼ δὲ πρὸς τὰ γραφέντα λέξαιμι, ὅτιπερ νηπιῶδες ἂν εἴη καὶ βρεφοπρεπὲς τὸ τοῖς προλεχθεῖσι περιπλανῆσαι τὸν ὀφθαλμὸν τῶν πιστῶν, στερροῦ δὲ καὶ ἀνδρώδους
Rom. 478 φρονήματος οἰκεῖον τὸ ἐν τῷ ἱερατείῳ μὲν κατὰ ἀνατολὰς τοῦ θειοτάτου τεμένους ἕνα καὶ μόνον τυπῶσαι σταυρόν – δι᾽ ἑνὸς γὰρ σωτηριώδους σταυροῦ τὸ τῶν ἀνθρώπων διασῴζεται γένος, καὶ τοῖς ἀπηλπισμένοις μὲν ἐλπὶς πανταχοῦ κηρύσσεται –, ἱστοριῶν δὲ παλαιᾶς καὶ νέας διαθήκης πληρῶσαι ἔνθεν καὶ ἔνθεν χειρὶ καλλίστου ζωγράφου τὸν ναὸν τῶν ἁγίων, ὅπως ἂν οἱ μὴ εἰδότες γράμματα μηδὲ δυνάμενοι τὰς θείας ἀναγινώσκειν γραφὰς τῇ θεωρίᾳ τῆς ζωγραφίας μνήμην τε λαμβάνωσι τῆς τῶν γνησίως τῷ ἀληθινῷ θεῷ δεδουλευκότων ἀνδραγαθίας καὶ πρὸς ἅμιλλαν διεγείροιντο τῶν εὐκλεῶν καὶ ἀοιδίμων ἀριστευμάτων, δι᾽ ὧν τῆς γῆς τὸν οὐρανὸν ἀντηλλάξαντο, τῶν βλεπομένων τὰ μὴ ὁρώμενα προτιμήσαντες, ἐν δὲ τῷ κοινῷ οἴκῳ πολλοῖς καὶ διαφόροις οἰκίσκοις διειλημμένῳ ἀρκεῖσθαι ἕκαστον οἰκίσκον πεπηγμένῳ τιμίῳ σταυρῷ, τὰ δὲ περιττὰ καταλιμπάνειν ἀναγκαῖον
Ha. 188 νομίζω, εὐχαῖς δὲ ἐκτενέσι καὶ ἀδιστάκτῳ πίστει καὶ ἐλεημοσύναις διαρκεῖν καὶ ταπεινοφροσύναις καὶ ἐλπίσι πρὸς θεὸν ἀεννάοις καὶ θείων λόγων μελέταις καὶ συμπαθείᾳ πρὸς τὸ ὁμόφυλον καὶ τῇ πρὸς τοὺς οἰκέτας φιλανθρωπίᾳ, καὶ πᾶσι τοῖς ἐντάλμασι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ περιτειχίζειν ἑαυτόν τε καὶ τὴν ἑαυτοῦ σύμβιον καὶ τέκνα, καὶ πᾶσαν τὴν ὕπαρξιν περισκέπειν καὶ κοσμεῖν καὶ ἐξασφαλίζεσθαι παραινῶ καὶ παρακαλῶ.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μύρων εἶπεν· Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἡ ἀναγνω-
La.-Co. 229 σθεῖσα πρώην φαλσευθεῖσα ἀπώλεσε καὶ ἐπλάνησεν ἡμᾶς· ἐδοκοῦμεν γὰρ ἀκεραίαν αὐτὴν εἶναι καὶ ἀνεπιβούλευτον.

Οἱ ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Εἰ ἠκούσαμεν τότε, ὅπερ λέγει ὁ πατήρ, ὅτι „ἔνθεν καὶ ἔνθεν ζωγράφησον τὸν οἶκον παλαιαῖς καὶ νέαις ἐξηγήσεσιν", οὐκ ἂν

---

27 ἔνθεν[1] – ἐξηγήσεσιν cf. supra l. 9–10

4–13 ὅτιπερ – ἀριστευμάτων = Niceph. adu. Epiph. c. 25 p. 369,8–22 (cf. p. 368,34–369,8) (abbreuiatum)

HV T M **4–13** = *Niceph.*^{Epi}

---

1 γυψοπλασίαις *Niceph.*^{ref} | εἶδος] γένος M | ἐκφάναι *Niceph.*^{ref} ἐμφᾶναι *Niceph.*^{ico} | τῷ om. *Niceph.*^{ref} *Niceph.*^{ico} **2** σταυροὺς πήξασθαι T edd. **3** βλαστήματα παντοδαπά H **4** ὅτιπερ] ὅτι *Niceph.*^{Epi} **4–5** λεχθεῖσι M *Niceph.*^{ref} *Niceph.*^{ico} *Niceph.*^{Epi} **6** οἰκεῖον φρονήματος V | τὸ] τὸν V | μὲν] respondet δὲ infra l. 14 | κατὰ – τεμένους post σταυρόν H | κατὰ + τὰς V κατ᾽ *Niceph.*^{ico} *Niceph.*^{Epi} **6–7** τοῦ – μόνον om. *Niceph.*^{Epi} **7–9** δι᾽ – κηρύσσεται om. *Niceph.*^{Epi} **8–9** καὶ – κηρύσσεται om. V **8** ἀπελπισμένοις H *Niceph.*^{ref} *(C)* | μὲν H T M *Niceph.*^{ico} (cf. lat.): om. *Niceph.*^{ref} ed.Rom.* **8–9** ἐλπίδας … κηρύσσεσθαι scribere debuit interpolator (uide infra), ut notauit Dubielzig coll. lat. **8–9** κηρύττεται M *Niceph.*^{ref} *Niceph.*^{ico} **9–14** ἱστοριῶν – προτιμήσαντες] haec ab imaginum defensoribus epistulae genuinae inserta esse uidentur (inde quibusdam, quae uerbis καὶ – κηρύσσεται responderant, omissis perturbata est uerborum constructio; quam *Niceph.*^{Epi} et V sanare studuerunt); cf. etiam Thümmel, Neilos p. 16–17 et Speck, Neilos p. 94–95, qui interpolatori uerba ἱστοριῶν – ζωγραφίας tribuunt **9–10** χειρὶ – ζωγράφου post ἁγίων M **9** χερσὶ H **11** τῇ – ζωγραφίας om. *Niceph.*^{ref} | τε] τέως V, om. *Niceph.*^{Epi} **12** λάβωσιν *Niceph.*^{ref} | ἀληθινῷ om. *Niceph.*^{Epi} **13** ἅμιλλαν HV ed.Rom. (corr. ed.Reg.) | διεγείροιντο *Niceph.*^{ref} *Niceph.*^{ico} *Niceph.*^{Epi}: διεγείροιντό + τε M διεγείρωνται T edd. διεγείρειν H διεγείρειν + τά τε V | ἀριστεύματα V **15** οἰκίσκω H | ἐπειλημμένω H | ἀρκεῖσθαι + καθ᾽ *Niceph.*^{ref} **16** οἰκίσκον om. H **17** διαρκεῖν ed.Rom.: διαρκέσει H διαρκέσι V M διαρκέσειν T **18** ἀεννάοις post λογίων (uide infra) V ἀενάοις ed.Rom.* | λογίων V **19** τὸ] τὸν H **20** τὴν om. M | ἑαυτοῦ Thümmel (cf. lat.): σαυτοῦ codd. **21** σκέπειν H περισκοπεῖν M **23** Θεόδωρος – εἶπεν] Ὁ Μύρων εἶπεν V | ὁ ὁσιώτατος om. M **23–24** Ἡ – ἀναγνωσθεῖσα] ἡ ἀναγνωσθεῖσα αὕτη ἐπιστολὴ V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ad desiderium oculorum in domo dei, sed et in communi domo mille cruces infigi et picturas uolucrum ac iumentorum et repentium ac diuersorum germinum fieri. ego ad ea quae scripta sunt dixerim quia nimirum infantium est et paruulos decet his quae praedicta sunt seducere fidelium oculum, firmi uero et uirilis sensus proprium est in sacrario quidem ad orientem diuini templi unam et solam crucem formare – per unam enim et salutarem crucem saluatur hominum genus – et disperatis quidem Rom. 478
spes ubique praedicari, historiis autem ueteris et noui testamenti replere hinc et inde manu optimi pictoris templum sanctorum, quatinus hi qui nesciunt litteras neque possunt diuinas legere scripturas contemplatione picturae memoriam sumant fortis PL 129,289
facti eorum qui uero deo proprie seruierunt, et ad aemulationem erigantur gloriosarum et immemorabilium actionum, pro eo quod terram pro caelo commutauerunt, quae non uidentur uisibilibus praeponentes. porro in communi domo multis ac diuersis domunculis insignita sufficere unicuique mansiunculae infixam pretiosam crucem et superflua dimitti necessarium aestimo, sit autem contenta prolixis oratio-
nibus et indubitabili fide ac elemosinis [humiliationibus] et spe ad deum perenni et Ha. 187
diuinorum uerborum meditationibus et compassione contribulibus et misericordia famulis attributa, omnibusque mandatis domini nostri Iesu Christi circumuallare se et coniugem suam ac filios et totam substantiam circumtegere et ornare atque munire admoneo et rogo.

Theodorus sanctissimus episcopus Myrensium dixit: Epistola haec quae primitus lecta est, cum esset deprauata, perdidit et seduxit nos; putabamus enim simplicem La.-Co. 230
esse illam et absque insidiis.

Sanctissimi episcopi dixerunt: Nos si audissemus tunc quod dicit pater quia „hinc et inde pinge domum ueteribus et nouis narrationibus", non in uanitatem uersi

P VE

1 crucis P^{ac} (e P^{c} *s. l.*) **2** picturas E^{pc}: picturę P VE^{ac} (*prob.*) **6** hominum] huiusmodi *ed. Rom.** | desperatis E^{ec} (e^{1} *in ras.*) *edd.* **7** praedicatur F *edd., sed ipse interpres constructionem uerborum mutauit (cf.* replere *etc.)* **8** hi P^{pc}: i *(sic)* P^{ac} (h *suppl.* P^{c}), *om.* VE *edd.* **9** legere diuinas *ed. Rom.** **9–10** fortis facti ~ ἀνδραγαθίας **10** facta VE^{ac} *(prob.)* | seruierint V^{ac} (u *superscr.* V$^{1-2}$) E *edd.* | emulationem P E, *post* emulationem *add.* tum P **11** pro eo quod ~ δι' ὃν*?* (*exspectaueris* per quas) | celo *codd.* | commutauerint *ed. Rom.** **14** superflua *ed. Rom.*: superfluas *codd.* | estimo VE | sit – contenta] *interpres* διαρκέσει *legisse uidetur* (*cf. gr.* H) **15** eleemosinis *ed. Rom.** | humiliationibus *ut glossam ad* elemosinis *pertinentem deleui* | perhenni *codd.* **16** misericordia P V (*abbr.*): omnia E humanitate *ed. Rom.** **20–21** Epistola – perdidit] *g.* Epistola haec, quae lecta est, deprauata pridem perdidit *etc.*" *ed. Rom.*^{mg} *(mendum est interpreti tribuendum)* **21** simplicem ~ ἀκεραίαν *(cf. Vulg. Mt. 10,16;* integrum *infra p. 339,22)*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ματαιωθέντες ἐπιστεύσαμεν. ἐκεῖνοι γὰρ ἀντὶ τοῦ „ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἱστόρησον" τὸ „λεύκανον" τεθείκασιν· ὅπερ ἡμᾶς ἰσχυρῶς ἐπλάνα.

Πέτρος καὶ Πέτρος οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ τοποτηρηταὶ Ἀδριανοῦ πάπα
Ma. 37 τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης εἶπον· Τοιοῦτόν τι καὶ ὁ ἐν θείᾳ τῇ λήξει Κωνσταντῖνος πάλαι πεποίηκεν. οἰκοδομήσας γὰρ ναὸν τοῦ σωτῆρος ἐν Ῥώμῃ ἐν τοῖς δυσὶ τοί- 5
χοις τοῦ ναοῦ ἱστορίας παλαιὰς καὶ νέας ἐνετύπωσεν, ἐνταῦθα τὸν Ἀδὰμ τοῦ παραδείσου ἐξιόντα, ἐκεῖσε δὲ τὸν λῃστὴν εἰς τὸν παράδεισον εἰσιόντα καὶ τὰ λοιπά.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Εἰ ἀληθεῖς ἦσαν οἱ πάλαι τῶν χριστιανοκατηγόρων ὑπέρμαχοι, δι' ἣν αἰτίαν αὐτὴν τὴν βίβλον τοῦ ὁσίου Νείλου οὐ παρέστησαν ἐν τῷ συλλόγῳ αὐτῶν εἰς πληροφορίαν πάντων; εἰπάτωσαν γοῦν οἱ 10
εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι Γρηγόριος ὁ Νεοκαισαρείας καὶ Θεοδόσιος ὁ τοῦ Ἀμορίου, εἰ προήχθησαν βιβλία τὸ τηνικαῦτα ἐν τῇ συνόδῳ.

Γρηγόριος καὶ Θεοδόσιος οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Οὐδαμῶς, δέσποτα, ἀλλὰ ἀντὶ βίβλων πιττάκια ἡμῖν ἐπεδείκνυον καὶ ἐξ αὐτῶν ἐξηπάτων ἡμᾶς.

Εὐθύμιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σάρδης εἶπε· Καὶ πῶς ὑμεῖς ἀρχιερεῖς ὄντες οὐκ 15
ἐπεζητήσατε ὁλοκλήρους τὰς χρήσεις ἀπὸ τῶν βιβλίων;

Rom. 479 Γρηγόριος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας εἶπε· Πίστευσον, ἀδελφέ, οὐκ ἔμελεν ἡμῖν οὐδὲ ἐπόνησεν, ἀλλ', ὡς γέγραπται, *ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος* ἡμῶν *καρδία*, καὶ *φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθημεν*.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μύρων εἶπεν· Ἀμέλει καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς ἐκεῖνα 20
τὰ πιττάκια ἀπώλεσαν, ἅπερ ὑμεῖς παρηγάγετε. οἶδε γὰρ ὁ θεὸς ὅτι αὕτη ἡ χρῆσις τοῦ ὁσίου Νείλου παρὰ τὸ κείμενον ἐκδοθεῖσα ἐτύφλωσεν ἡμᾶς, ἐξαιρέτως δὲ ἐμὲ αὐτόν· ἀλλὰ νῦν ἀκεραία ἀναγνωσθεῖσα ἐπέστρεψε καὶ διώρθωσε καὶ διέσωσε.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντείας τῆς Κύπρου εἶπεν· Ἐπειδὴ 25
πάρεστι καὶ ἑτέρα βίβλος ἰσότυπος, ἀναγνωσθήτω.

18–19 Rom. 1,21–22

1–2 ἐκεῖνοι – τεθείκασιν cf. epistulae recensionem iconoclasticam apud Niceph. refut. c. 154,41–42 traditam

---

HV T M **8–24** Am f. 154$^{r–v}$

---

1 γὰρ] δὲ uel ἀλλὰ uel ὅμως mauult Speck, Neilos p. 96 **2** ἐπλάνα] ἐπλάνησε V edd. **3–4** οἱ – εἶπον] οἱ τοῦ πάπα εἶπον V **3** τοποτηρηταὶ] τὸν τόπον ἐπέχοντες H **4** τι om. HV **4–5** πάλαι Κωνσταντῖνος H **6** ἐτύπωσεν HV **7** εἰς – παράδεισον om. V **8** Ταράσιος – εἶπεν] Ὁ πατριάρχης εἶπεν V **9** δι' ἣν] διὰ ποίαν T edd., sed cf. e.g. Theod.Stud. catech. magna 25 p. 175,7 Papadopulos-Kerameus et catech. parua 134,38 Auvray **10** οὖν V Am **11** εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι] ἀρχιερεῖς V | Γρηγόριος – Ἀμορίου] adnotationem οὗτοι (+ γὰρ T) εἰς τὸν ψευδοσύλλογον εὑρέθησαν add. H^{1mg} T^{1mg} (margine reciso uerba οὗτοι γὰρ et -σύλλογον perierunt in T, suppleui ex Vc); cf. lat. | Θεοδόσιος post Ἀμορίου V | τοῦ om. M | Ἀμωρίου V edd. Ἀμμορίου Am **12** προήχθη V | τὸ τηνικαῦτα] τότε V **13** Γρηγόριος – εἶπον] Οἱ ἐπίσκοποι εἶπον V Οἱ δὲ εἶπον Am | θεοφιλέστατοι H (cf. lat.): ὁσιώτατοι T edd. εὐλαβέστατοι M **14** ἀλλ' HV | ἐδείκνυον V | ἐξ αὐτῶν post ἡμᾶς V **15** ὁ – Σάρδης] ὁ Σάρδ(ης) ἐπίσκοπος V | ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. Am | Σάρδεων M Am **16** ἐζητήσατε V M | ὁλοκλήρως H **17** ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. M Am | ἀδελφοί H **18** ἔμελεν ἡμῖν οὐδὲ om. V | ἔμελλεν H T | ὑμῖν H | ἐπόνησεν + ἡμῖν V M **20** Θεόδωρος – εἶπεν] Ὁ Μύρων εἶπεν V | Θεόδωρος – Μύρων] Θεοδόσιος ὁ τοῦ Ἀμμορίου Am | Ἀμέλει om. V | αὐτοὺς om. V **21** αὕτη] αὐτὴ HV M Am **22** Νείλου om. V | ἐκδοθεῖσα T M Am ed.Rom.^{mg}: ἐκδιηγηθεῖσα V edd. ἐκδικηθεῖσα H | ὑμᾶς Am **23** διώρθωσε om. V (iter. καὶ) **25** ὁ – Κύπρου] ὁ τῆς Κύπρου V ὁ Κύπρου M **26** ἑτέρα] ἄλλη V edd. | ἰσότυπος om. V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

credidissemus. ipsi enim pro eo quod dixit „hinc et inde pinge" „dealba" posuerunt, quod nos fortiter decipiebat.

Petrus et Petrus deo amabiles presbyteri et uicarii Hadriani papae senioris Romae dixerunt: Tale quid et diuae memoriae Constantinus Magnus imperator olim fecit. Ma. 38
aedificato enim templo saluatoris Romae in duobus parietibus templi historias ueteres et nouas designauit, hinc Adam de paradiso exeuntem et inde latronem in paradisum intrantem figurans et reliqua.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Si ueraces erant prisci christianos calumniantium propugnatores, cur ipsum librum sancti Nili non ostenderunt in collegio suo ad satisfactionem omnium? dicant ergo reuerentissimi episcopi * Gregorius Neocaesariae et Theodosius Amorii, si protulerunt libros tunc in concilio.

Gregorius et Theodosius deo amabiles episcopi dixerunt: Nequaquam, domine, sed pro libris pittacia nobis ostendebant et ex eis decipiebant nos.

Euthymius sanctissimus episcopus Sardis dixit: Et quomodo uos, cum essetis summi sacerdotes, non requisistis integra testimonia ex codicibus?

Gregorius sanctissimus episcopus Neocaesariae dixit: Crede, frater, non nobis erat Rom. 479
curae neque studium inde habuimus, sed, ut scriptum est, *obscuratum est insipiens* PL 129,290
cor nostrum, et *dicentes* nos *esse sapientes stulti facti sumus*.

Theodorus sanctissimus episcopus Myrensium dixit: Plane et nos ipsos illa pittacia perdiderunt quae uos attulistis. nouit enim deus quia hoc testimonium sancti Nili, non positum ut fuerat editum, obcaecauit nos, praecipue me ipsum; sed nunc integrum lectum conuertit et saluauit nos.

Constantinus episcopus Constantiae Cypri dixit: Quoniam adest alius liber aequalis formae, legatur.

P VE

---

4 diue V diuine E **8–9** kalumniantium P **10** episcopi + hi (qui F^{ec} *edd., om.* P) pseudosyllogo interfuerunt P E *edd. (adnotatio marginalis quam Anast. ex gr. transtulit* [*cf. gr.* H T] *in textum recepta)* **11** Neocaesarie P Neocesariae V Neocesarie E | Theodorus *ed. Rom.** | Ammorii *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | in concilio] intulerunt P^{ac} (tulerunt *subterlin. et* concilio *superscr.* P^{c}) **12** Theodorus *ed. Rom.** **13** pittatia P E *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | ostenderunt *ed. Rom.** **14** Euthimius VE **19** pittatia P E **21** non – editum ~ παρὰ τὸ κείμενον ἐκδοθεῖσα*?* | ut *om.* P^{ac} *(suppl.* P^{1} *s. l.)* | obcecauit VE obcoecauit *ed. Rom.** **23–24** equalis P E

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Καὶ λαβὼν Κωνσταντῖνος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου ἀνέγνω τὴν ἑτέραν βίβλον περιέχουσαν τὴν προγεγραμμένην ἐπιστολὴν τοῦ αὐτοῦ Νείλου.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντείας τῆς Κύπρου εἶπεν· Ἰδοὺ ἀποδέδεικται σαφῶς ὅτι οὗτος ὁ ἅγιος καὶ θεσπέσιος πατὴρ Νεῖλος τὰς ἁγίας εἰκόνας ἀπεδέχετο, κατηγορήθη δὲ ὑπὸ τοῦ ψευδοσυλλόγου ἐκείνου ὡς κατὰ τῶν εἰκόνων λαλήσας. ὅθεν οὐ μόνον χριστιανοκατήγοροί εἰσιν οἱ δείλαιοι, ἀλλὰ μὴν καὶ ἁγιοκατήγοροι καὶ πατραλοῖαι, συκοφαντοῦντες τοὺς θείους πατέρας ἐν τῷ ψεύδει.

Εὐθύμιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σάρδης εἶπε· Βίβλον τοῦ ἁγίου καὶ ὁμολογητοῦ Μαξίμου ἔχω μετὰ χεῖρας καὶ προσφέρω αὐτὴν εἰς τὸ ἀναγνωσθῆναι.

La.-Co. 231 Καὶ λαβὼν Κωνσταντῖνος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου ἀνέγνω·

Ha. 189 Ἐκ τῶν κινηθέντων δογμάτων μεταξὺ τοῦ ἐν ἁγίοις Μαξίμου καὶ Θεοδοσίου ἐπισκόπου Καισαρείας τῆς Βιθυνίας καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ὑπάτων

ὧν ἡ ἀρχή· Τὰ κεκινημένα περὶ τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν τῶν χριστιανῶν πίστεως. καὶ μεθ' ἕτερα·

Ma. 40 Μάξιμος εἶπε· δεσπόται, ἐπὰν ἔδοξε τοῦτο γενέσθαι, ἔκβασις γένηται τῶν δοξάντων, καὶ ὅπου κελεύετε, ἀκολουθῶ ὑμῖν. καὶ ἐπὶ τούτοις ἀνέστησαν πάντες μετὰ χαρᾶς καὶ δακρύων καὶ ἔβαλον μετάνοιαν, καὶ εὐχὴ γέγονε. καὶ ἕκαστος αὐτῶν τὰ ἅγια εὐαγγέλια καὶ τὸν τίμιον σταυρὸν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς δεσποίνης ἡμῶν τῆς αὐτὸν τεκούσης παναγίας θεοτόκου

12–342,6 <Anast. apocris.?> disp. inter Max. et Theod. (CPG 7735; BHG[a] 1233) p. 73 (l. 5–6), p. 115–117 (l. 460–467) et p. 133 (l. 646–651) Allen/Neil; cf. infra p. 342,18–19 et Act. VI 361 D 9 – E 2

12–342,1 Ἐκ – λαληθέντων ~ Ioh. Dam. imag. II 65 / III 131 (abbreuiatum)

HV T M **3–8** Am f. 154[v] **12–342,6** = *Disp. (= XR AMSWND)*, *Pa* f. 262[v], ~ *Ma* f. 12[r–v] **12–342,1** Ἐκ – λαληθέντων ~ *Mo* f. 235[r], *Ioh. Dam.*[II.III]

1 διάκονος καὶ om. V | τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου om. V | ἀνέγνω] εἶπε H **2** ἑτέραν] προτέραν H | βίβλον + τὴν M **3** Κωνσταντῖνος – εἶπεν] Καὶ εἶπεν αὖθις ὁ τῆς Κύπρου V | ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. Am | τῆς om. ed.Rom. (corr. Hard.) **4** οὗτος] αὐτὸς Am | ἅγιος] ἁγιώτατος Am | θεσπέσιος om. Am **6** μὴν om. V Am **7** καὶ πατραλοῖαι om. V | πατραλοίαι T ed.Rom. **9** ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. V | Σάρδης] Σάρδ sine abbr. HV Σάρδεων M **9–10** Βίβλον ἔχω τοῦ ἁγίου Μαξίμου, καὶ ἀναγνωσθήτω V **11** τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου om. V **12–13** Ἐκ – ὑπάτων] Μαξίμου τοῦ (om. *Mo*) φιλοσόφου καὶ ὁμολογητοῦ ἐκ τῶν περὶ αὐτοῦ (αὐτὸν *Mo*) πεπραγμένων μεταξὺ αὐτοῦ τε καὶ Θεοδοσίου ἐπισκόπου *Mo Ioh. Dam.*[II] Ἐκ τοῦ τόμου τῶν κινηθέντων δογμάτων μεταξὺ τοῦ ἐν ἁγίοις Μαξίμου καὶ Θεοδοσίου ἐπισκόπου Καισαρείας τῆς Βηθυνίας (sic) *Ma* Τοῦ ἀββᾶ Μαξίμου καὶ Θεοδοσίου ἐπισκόπου καὶ τῶν ἀρχόντων τῶν ἀποσταλέντων παρὰ τοῦ βασιλέως *Ioh. Dam.*[III] **12** Θεοδώ(ρου?) V **13** Βιθυνῶν M Βηθυνίας (sic) *Pa Ma* | ὑπάτων om. M *Pa* **14–17** ὧν – τούτοις om. *Ma* **14–17** ὧν – ὑμῖν om. *Mo Ioh. Dam.*[II] **14–15** ὧν – ἕτερα om. *Ioh. Dam.*[III] **14** ὧν ἡ ἀρχή om. *Pa* | κεκηρυγμένα *Pa* | τῶν χριστιανῶν πίστεως H M *Pa Disp.*: πίστεως τῶν χριστιανῶν V T edd. **15** μετ' ὀλίγα V **16** Μάξιμος] Ὁ ὅσιος Μάξιμος *Ioh. Dam.*[III] | εἶπε om. *Disp.* | δέσποτα *Disp.*, om. *Ioh. Dam.*[III] | ἐπὰν + δὲ *Ioh. Dam.*[III] | ταῦτα *Ioh. Dam.*[III] | γένηται] γένοιτο T edd. *Ioh. Dam.*[III] γενέσθω H **17** ἀκολουθήσω H **17–18** ἀνέστησαν – χαρᾶς] Ἀνέστησαν οὖν μετὰ φόβου *Ma* (inc.) **17–18** πάντες – δακρύων] πάντες καὶ μετὰ δακρύων (om. χαρᾶς) *Ioh. Dam.*[III] **18** ἔβαλαν *Mo* | γέγονεν εὐχή *Ma* | ἕκαστος αὐτῶν] τέθεικαν *Ma* **19** τὸν σταυρὸν τὸν τίμιον *Mo* | τὴν + ἁγίαν *Ma* | εἰκόνα – ἡμῶν] εἰκόνα τοῦ κυρίου ἡμῶν *Ma Mo* εἰκόνα τοῦ σωτῆρος ἡμῶν *Ioh. Dam.*[III] **20** τῆς δεσποίνης ἡμῶν om. *Ioh. Dam.*[III] | τῆς[2] – θεοτόκου] τῆς ἁγίας θεοτόκου *Ma* τῆς ἁγίας θεοτόκου τῆς αὐτὸν τεκούσης *Mo* | τεκούσης αὐτὸν *Ioh. Dam.*[III] | αὐτῶν *Pa* | θεοτόκου + καὶ *Ma* (cf. supra τέθεικαν)

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Et sumens Constantinus diaconus et notarius uenerabilis patriarchii legit alterum librum habentem praescriptam epistolam eiusdem Nili.

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiae Cypri dixit: Ecce ostensum est liquido quia ipse sanctus et egregius pater Nilus sanctas iconas suscipiebat, accusatus autem est a pseudosyllogo illo quod contra iconas locutus fuerit. unde miseri non solum christianorum calumniatores, sed et sanctorum calumniatores existunt et parricidae, accusantes falso sacratissimos patres.

Euthymius sanctissimus episcopus Sardis dixit: Librum sancti confessoris Maximi habeo prae manibus, et offero eum ad legendum.

Et accipiens Constantinus diaconus et notarius uenerabilis patriarchii legit: La.-Co. 232

Ex his dogmatibus quae mota sunt inter sanctae memoriae Maximum et Theodosium episcopum Caesariae Bithyniae et consules qui cum ipso erant Ha. 190

cuius initium est: Quae mota sunt de immaculata fide nostra christianorum. et post alia:

Domini, postquam placuit hoc fieri, exitus fiat eorum quae praedicantur, et quo uultis sequor uos. et in his surrexerunt omnes cum gaudio et lacrimis et miserunt * metanoeam, et oratio facta est. et unusquisque ipsorum sancta euangelia et pretiosam crucem et iconam dei et saluatoris nostri Iesu Christi et dominae nostrae quae eum genuit sanctissimae dei genitricis salutauerunt, ponentes et proprias manus in Ma. 39

P VE

5 est autem V *edd.* est E **6** kalumniatores (*bis)* P **12** Cesarię V Cesaree E^{ec} | Bithinię V Bithinie E **15** feri P^{ac} (i *ins.* P^{c} *s.l.*) | eorum quae praedicantur ~ τῶν δοξάντων *minus apte* (putata sunt *uertit Anast. in Disp.;* placuerunt *ed. Rom.*^{mg}) **16** miserunt + metanoea (moetano ea *sic* E) poenitentia interpretatur, hoc tamen in loco pro genuflexione ponitur. unde cum dicit (dicat E) „miserunt moetaniam" (moetano *sic* E), nihil aliud intellegitur nisi „posuerunt in terra genua"; quia enim penitentum est maxime genuflectere, sepe Greci genuflexionem moetanoeam (moetano eam *sic* E) id est poenitentiam uocant P E^{1mg} (*Anastasii adnotatio in textum recepta)* **17** moetanoeam V moetano eam P E, *corr. ed. Rom.* **19** sanctissime P E

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ἠσπάσαντο, τεθεικότες καὶ τὰς ἰδίας χεῖρας ἐπὶ βεβαιώσει τῶν λαληθέντων. καὶ μετὰ βραχέα· Στραφεὶς τοίνυν πρὸς τὸν ἐπίσκοπον ὁ ἀββᾶς Μάξιμος μετὰ δακρύων εἶπεν αὐτῷ· „κῦριό μέγας, ἡμέραν κρίσεως ἐκδεχόμεθα πάντες. οἶδας τὰ τυπωθέντα καὶ δόξαντα ἐπὶ τῶν ἁγίων εὐαγγελίων καὶ τοῦ ζωοποιοῦ σταυροῦ καὶ τῆς εἰκόνος τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν καὶ τῆς αὐτὸν τεκούσης παναγίας ἀειπαρθένου μητρός."

Rom. 480 Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντείας τῆς Κύπρου εἶπε· Τὸ ‚ἠσπάσαντο' ὧδε ἐπὶ προσκυνήσεως ἔλαβεν ὁ πατήρ, ἐπειδὴ τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον καὶ τὸν ζωοποιὸν σταυρὸν προσεκύνησε, μεθ' ὧν καὶ τὰς σεβασμίας εἰκόνας τοῦ σωτῆρος καὶ τῆς αὐτοῦ παναμώμου μητρός.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Συνηρίθμηνται τοῖς ἁγίοις σκεύεσιν αἱ τίμιαι εἰκόνες.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Εὔδηλον.

Οἱ ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι Σικελίας τῆς νήσου εἶπον· Ὡς ἅγια μετὰ τῶν ἁγίων ἀριθμοῦνται.

Πέτρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας εἶπεν· Ἔχομεν καὶ ἡμεῖς τὴν αὐτὴν βίβλον τοῦ ἁγίου Μαξίμου, καὶ εἰ ἀξιοῦτε, ἀναγνωσθήτω τὰ προειρημένα.

Κοσμᾶς διάκονος καὶ κουβουκλείσιος λαβὼν ἀνέγνω τὴν προγεγραμμένην τοῦ ἁγίου Μαξίμου χρῆσιν.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Σκοπήσωμεν, ἀδελφοί, ὅπως εἴρηκεν ὅτι ‚ἠσπάσαντο'· ὅπερ καὶ ἡμεῖς τιμητικῇ διαθέσει ποιεῖν ὀφείλομεν. ἡ γὰρ λατρεία ἡμῶν πρὸς τὸν ἕνα θεὸν ἀνάγεται.

Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος μοναχὸς καὶ τοποτηρητὴς τῆς ἀνατολῆς εἶπεν· Εἰ μὴ ἦσαν ἀναγκαῖαι αἱ εἰκόνες, οὐκ ἂν ἐπ' ἀσφαλείᾳ αὐτὰς κατησπάσαντο. ὥστε ἰσοδυναμοῦσιν αἱ τίμιαι εἰκόνες τῷ εὐαγγελίῳ καὶ τῷ τιμίῳ σταυρῷ.

Πέτρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας εἶπε· Καὶ τοῦτο οὐχ ὁ τυχὼν ἀνήρ, ἀλλὰ Μάξιμος ὁ θεόσοφος καὶ τῶν πατέρων ἐφάμιλλος, ἔτι μὴν καὶ ὁμολογητὴς καὶ

HV T M

---

1 ἠσπάσαντο – χεῖρας] ἠσπάσαντο ταύτας καὶ τέθεικαν τὰς ἰδίας χεῖρας πάντες αὐτῶν *Ma* | ἰδίας + αὐτῶν *Mo* (cf. supra *Ma*), om. V **1–3** καὶ² – κῦρι] καὶ οὕτως ἠσφαλίσαντο ἀλλήλους· τοῦ δὲ ἐπισκόπου Θεοδοσίου τὸν ὅρκον πειρωμένου καταλύειν εἶπεν πρὸς αὐτὸν ὁ ἅγιος Μάξιμος μετὰ δακρύων· κύρι *Ma* **1–2** καὶ μετὰ βραχέα] εἶτα V (de *Ma* uide supra) **2** βραχύ *Pa* | Στραφεὶς τοίνυν] Καὶ στραφεὶς *Disp.* | πρὸς – Μάξιμος] ὁ ἀββᾶς Μάξιμος πρὸς τὸν ἐπίσκοπον T edd. **3** κύρι *Ma Disp. (AMSWND)* | ὁ μέγας] μέλλουσαν M^{pc} (λλου in ras. et σαν s.l. M$^{1-2}$) | δεχόμεθα· πάντως *Pa* | πάντες om. *Ma* **4** δόξαντα + ἡνίκα τὰς χείρας (sic) τεθείκαμεν *Ma* **5** τῆς¹ + ἁγίας *Ma* | θεοῦ] κυρίου *Ma* | ἡμῶν + Ἰησοῦ Χριστοῦ *Pa* | καὶ² + ἐπὶ τῆς ἁγίας εἰκόνος *Ma* **5–6** τῆς² – μητρός] τῆς παναγίας παρθένου Μαρίας *Ma* **6** μητρός] Μαρίας V *Pa* (cf. *Ma*) *Disp. (X)*, Μαρίας + καὶ βαλὼν κάτω τὸ πρόσωπον Θεοδόσιος ἐπὶ τῶ βασιλεῖ τὴν αἰτίαν παρέπεμψεν *Ma* (cf. *Disp.* l. 652–654) **7** ὁσιώτατος – Κωνσταντείας om. V **8** ἠσπάσατο codd., corr. Dubielzig (cf. lat. et supra l. 1) **10** παναμώμου] πανάγνου Vc edd. **11** Ταράσιος – εἶπε] Ὁ πατριάρχης εἶπε V | τοῖς – σκεύεσιν] τοῖς σκεύεσι τοῖς ἁγίοις H **13** ἁγία om. V **14** Οἱ – εἶπον] Οἱ ἐπίσκοποι εἶπον V | Σικελλίας H | νήσου] Κύπρου H **15** συναριθμοῦνται T edd. **16** ὁ ὁσιώτατος om. V | αὐτὴν om. V **17** εἰ ἀξιοῦτε om. V | ἀναγνωσθήτω HV (cf. Act. I p. 98,25 al.): ἀναγνωσθῆναι T M edd. | εἰρημένα M **18–19** Κοσμᾶς – χρῆσιν] Κοσμᾶς διάκονος ἀνέγνω τὴν χρῆσιν τοῦ ἁγίου Μαξίμου V **18** κουβουκλήσιος ed.Rom. (corr. ed.Reg.) **20** ἁγιώτατος om. V | ἀδελφέ H **23** ὁ εὐλαβέστατος om. V | πρεσβύτερος μοναχὸς H (cf. lat. et p. 554,23 al.): μοναχὸς πρεσβύτερος M, μοναχὸς om. V T edd. | καὶ τοποτηρητὴς om. V **25** τῷ¹ + ἁγίῳ V **26** ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. V **27** τοῖς πατράσιν T edd.

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

confirmationem eorum quae dicta fuerant. et paulo post: Conuersus igitur ad episcopum abba Maximus cum lacrimis dixit ei: „domine magne, diem iudicii expectamus omnes. nosti quae designata et placita sunt super sanctis euangeliis et uiuifica cruce ac imagine dei et saluatoris nostri et sanctissimae ac semper uirginis matris eius quae peperit eum."

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiae Cypri dixit: ‚Salutauerunt' hic pro adoratione pater assumpsit, quoniam sanctum euangelium et uiuificam crucem adorauit, cum quibus etiam colendas imagines saluatoris et eius immaculatae matris. Rom. 480

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Connumerantur cum sanctis uasis honorabiles imagines. PL 129,291

Sancta synodus dixit: Manifestum est.

Sanctissimi episcopi Siciliae insulae dixerunt: Vt sancta cum sanctis annumerantur.

Petrus sanctissimus episcopus Nicomediae dixit: Habemus et nos eundem librum sancti Maximi, et si iubetis, relegantur quae praedicta sunt.

Cosmas diaconus et cubuclesius sumens legit praescriptum sancti Maximi testimonium.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Conspiciamus, fratres, qualiter dixerit quia ‚salutauerunt'; quod et nos honoris affectu facere debemus. nam latria nostra ad <unum> deum refertur.

Iohannes reuerentissimus presbyter monachus et uicarius orientis dixit: Nisi essent necessariae imagines, nequaquam sub cautela eas salutauissent, ita ut aequae potentiae honorabiles imagines cum euangelio et pretiosa cruce sint.

Petrus sanctissimus episcopus Nicomediae dixit: Et hoc non qualiscumque uir, sed Maximus ille deo sapiens et sanctorum consimilis, insuper et confessor et ueritatis

9–10 *cf. LC II 29 p. 300,28b–30 (= II Capit. p. 238,4–6) = *Hadr. p. 33,28–30* (In eadem [*i.e.* sexta, *dubium an spectet ad Act. VI 270 E 8–11, cf. tamen Hadr. p. 33,31–34,1*] actione. Capitulo XXXIX): Quod pręsumptive et indocte eas (*sc.* imagines, eas *om. Hadr.*) Tarasius (Tharasius *Hadr.*) cum sequacibus (complicibus *LC*^{ac} *Hadr.*) suis sacratis vasis (vasibus *LC*^{ac} *Hampe* uasabus *Hadr.*) aequiperare non formidet. *cf. Freeman p. 300–301 adn. 8*

P VE

1 igitur P: ergo V^{pc} *edd., om.* V^{ac} (ergo *add.* V$^{1-2}$ *s.l.*) E **2** abbas F *edd.* **3** signata *ed. Rom.** (*melius* ordinata [*sic Anast. in Disp.*] *uel* statuta [*cf. Act. I p. 79,5*]) **4** ac^{1}] et *ed. Rom.** | et^{2}] ac *ed. Rom.** | ac^{2}] et *ed. Rom.** **12** Siciliae] Sycelię V Sicilie E, *fort. coll. Act. I p. 39,2 al.* Siceliae *scribendum* | connumerantur *ed. Rom.** **13** eundem *om.* P^{ac} *(add.* P^{c} *s.l.)* **19** unum *add. ed. Rom.* (cf. gr.)* **20** presbyter *om.* E | monachus *om. ed. Rom.** | orientis] orientalium sedium F *edd., sed cf. gr.* **21** sub cautela] ad cautelam *ed. Rom.*, sed mendum interpreti tribuendum*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

τῆς ἀληθείας ὑπέρμαχος. ἀρκετὸν οὖν καὶ ἡμᾶς ἐκμιμεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῷ ἀσπάζεσθαι τὰς ἱερὰς εἰκόνας.

Ἠλίας ὁ εὐλαβέστατος πρωτοπρεσβύτερος τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τῆς δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου τῆς ἐν Βλαχέρναις ἀνέγνω ἀπὸ χάρτου περιέχοντος τοὺς ὅρους τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἕκτης συνόδου·

La.-Co. 233 Κανὼν τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἕκτης συνόδου πβ΄

Ἔν τισι τῶν σεπτῶν εἰκόνων γραφαῖς ἀμνὸς δακτύλῳ τοῦ Προδρόμου δεικνύμενος ἐγχαράττεται, ὃς εἰς τύπον παρελήφθη τῆς χάριτος, τὸν ἀληθινὸν ἡμῖν διὰ νόμου προϋποφαίνων ἀμνὸν Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν. τοὺς οὖν παλαιοὺς τύπους καὶ τὰς σκιὰς ὡς τῆς ἀληθείας σύμβολά τε καὶ προχαράγματα τῇ ἐκκλησίᾳ παραδεδομένους
Ma. 41 κατασπαζόμενοι, τὴν χάριν προτιμῶμεν καὶ τὴν ἀλήθειαν, ὡς πλήρωμα νόμου ταύτην ὑποδεξάμενοι. ὡς ἂν οὖν τὸ τέλειον καὶ ἐν ταῖς χρωματουργίαις ἐν ταῖς ἁπάν-
Ha. 192 των ὄψεσιν ὑπογράφηται, *τὸν τοῦ αἴροντος τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου ἀμνοῦ* Χριστοῦ *τοῦ θεοῦ* ἡμῶν κατὰ τὸ ἀνθρώπινον χαρακτῆρα καὶ ἐν ταῖς εἰκόσιν ἀπὸ τοῦ νῦν ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ ἀμνοῦ ἀναστηλοῦσθαι ὁρίζομεν, δι᾽ αὐτοῦ τὸ τῆς ταπεινώσεως ὕψος τοῦ θεοῦ λόγου κατανοοῦντες καὶ πρὸς μνήμην τῆς ἐν σαρκὶ

9–12 τοὺς – ὑποδεξάμενοι cf. Ioh. 1,17; Rom. 13,10; Hebr. 10,1 **13–14** cf. Ioh. 1,29

6–346,2 Conc. Trull. (CPG 9444) can. 82, Joannou I 1 p. 218–220; COGD I p. 281 Nedungat/Agrestini. laudatur etiam Act. II p. 176,10–178,4; Act. III p. 240,15–26; Act. VI 220 C–E; cf. infra p. 346,15–16, p. 348,2–4, p. 434,13–18 (Ps.-Greg. epist. ad Germ.); „Act. VIII" 417 A–B; cf. Ohme, Quinisextum; id., Ikonen p. 9–11

6–346,2 = Ioh. Dam. imag. III 137; (Ps.-)Ioh. Dam. adu. Const. Cab. (CPG 8114; BHG 1387e), PG 95, 320 D – 321 A (cf. rec. breu. = Ioh. Hier. [BHG^{a} 1387f–g], *Pa* f. 243^{r}, ubi testimonium liberius adfertur); Νουθεσία γέροντος l. 967–981 Mitsides (p. XXXV Melioranskij); Niceph. refut. c. 18,8–24; Theod. Stud. epist. 221,124–138 et epist. 532, 204–218 **7–8** Ἔν – ἐγχαράττεται = Theod. Stud. refut. poem., PG 99, 469 B **12–15** ὡς – ὁρίζομεν = Theod. Stud. refut. poem., PG 99, 469 B–C

HV T M **6–346,2** = *Can.*, *Pa* f. 263^{v}, *Ma* f. 15^{v}, *Mo* f. 239^{r}, *Ioh. Dam.^{III}*, *Ioh. Dam.^{Cab}*, *Nuth.*, *Niceph.^{ref}*, *Theod. Stud.$^{ep.211.532}$* **7–8** = *Theod. Stud.^{ref}*, *Nicet.* n. 27 **12–15** = *Theod. Stud.^{ref}*

---

1 ἐκμιμεῖσθαι καὶ ἡμᾶς V | μιμεῖσθαι ed.Rom.* | ἐν τῷ] καὶ V **3** ὁ εὐλαβέστατος om. V **3–4** τῆς^{1} – ἀνέγνω] τῆς ἐν Βλαχέρναις ἁγίας ἐκκλησίας ἀνέγνω V **3** ἁγίας M | τῆς^{2} + ἀχ(ρ)ά(ντου) H **4** τῆς ἐν Βλαχέρναις H M (cf. lat., de V uide supra): τῶν Βλαχερνῶν T edd. | χαρτίου V | περιέχοντα V **5** καὶ om. V | ἕκτης] ς΄ HV **6** Κανὼν – συνόδου om. HV Ἐκ τῶν κανόνων τῶν συνελθόντων πατέρων ἐν τῇ ἕκτῃ συνόδῳ κανὼν πγ΄ *Pa* Ἐκ (om. *Ma*) τῆς ἁγίας οἰκουμενικῆς ἕκτης συνόδου *Ma Mo* Τῆς ἁγίας καὶ (sic) συνόδου *Nicet.* | πβ΄ T H^{1mg} (de *Pa Ma Mo* uide supra): om. M V edd. **7** ἀμνὸς + τῶ *Pa Mo Nuth.* | τοῦ om. *Ma* **8** ἐγχαράσσεται *Niceph.^{ref}* | ὃς – χάριτος om. *Mo* **9** παλαιοὺς om. *Mo* **9–10** τὰς σκιὰς] τὰ σκιώδη M **10** παραδεδομένους τῇ ἐκκλησίᾳ *Ioh. Dam.^{Cab}* | τῆς ἐκκλησίας *Pa Ma* ταῖς ἐκκλησίαις *Mo* **11** κατασπασάμενοι *Ioh. Dam.^{Cab}* | προτιμῶντες *Mo* post ἀλήθειαν | πλήρωμα + τοῦ M **12** ὑποδεχόμενοι HV edd. *Ioh. Dam.^{III}* | οὖν om. *Ma* | καὶ ἐν] κἀν *Can. Mo Ioh. Dam.^{III} Ioh. Dam.^{Cab} Niceph.^{ref} Theod. Stud.$^{ep.221.532}$ Theod. Stud.^{ref}* | ἐν^{2} om. *Mo* **12–13** ἁπάντων] τῶν πάντων *Ioh. Dam.^{Cab}* **13** ὑπογράφεται *Mo* ὑπογράφωμεν *Ioh. Dam.^{III}* ὑπογράφοιμεν *Ioh. Dam.^{Cab}*, om. *Pa* **13–14** τὸν – θεοῦ] τὸν αἴροντα τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου ἀμνόν, Χριστὸν τὸν θεὸν *Ioh. Dam.^{III}* **13** τὸν om. *Ma* **14** τὸ M *Theod. Stud.$^{ep.221.532}$* (cf. Act. III p. 240,22 et H.J. Vogt, AHC 20, 1988, 140): τὸν HV T (cf. lat.) *Can. Pa Ma Mo Ioh. Dam.^{III} Ioh. Dam.^{Cab} Nuth. Niceph.^{ref} Theod. Stud.^{ref}* | καὶ – εἰκόσιν om. *Mo* **15** ἀντὶ – ἀμνοῦ om. *Mo* | ἀμνοῦ om. V | ὁρίζωμεν *Mo* ὡρίσαμεν *Ioh. Dam.^{Cab}* **15–346,2** δι᾽ – ἀπολυτρώσεως] καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ τοιούτου κανόνος reliquis omissis V **15–16** δι᾽ – ὕψος] διὰ τῆς ταπεινώσεως τὸ ὕψος *Ioh. Dam.^{III}* διὰ τὸ τῆς ταπεινώσεως ὕψος *Nuth.* **15** αὐτῶν *Mo* **16** πρὸς] εἰς *Mo* **16–346,1** τῆς – αὐτοῦ] τῆς ἐνσάρκου παρουσίας αὐτοῦ τοῦ τε πάθους *Mo* **16** ἐνσάρκου *Ioh. Dam.^{Cab} Nuth.* (cf. *Mo*)

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

propugnator. qui et sufficit nobis ad imitandum in salutando sacras imagines.

Helias reuerentissimus <archi>presbyter sanctae ecclesiae dominae nostrae dei genitricis in Blachernis sitae legit ex charta habente diffinitiones sanctae ac uniuersalis sextae synodi:

Canon sanctae ac uniuersalis sextae synodi octuagesimus secundus La.-Co. 234

In quibusdam uenerabilium imaginum scripturis agnus digito Praecursoris ostensus designatur, qui in figuram dimissus est gratiae, uerum nobis per legem praeostendens agnum Christum dominum nostrum. ueteres ergo formas et umbras ut ueritatis symbola et praefigurationes ecclesiae traditas amplectentes, gratiam praeferimus et ueritatem, ut plenitudinem legis hanc suscipientes. quatinus perfectio etiam in Ma. 42 colorum operationibus in uniuersorum uultibus ascribatur, *agni* Christi *dei* nostri Ha. 191 *qui tollit peccatum mundi* secundum humanum characterem et in imaginibus a nunc pro ueteri agno titulari diffinimus, per eum humilitatis celsitudinem dei uerbi considerantes et ad memoriam conuersationis in carne factae tam scilicet passionis eius Rom. 481

5–347,1 *Testimonia canonis ex priore interpretatione desumpta, quae in LC *Hadr. LS^{b} tradita sunt, spectant ad Act. VI 220 C–E; cf. Wallach p. 108–111*

P VE

2 archipresbyter *scripsi coll. Act. I p. 93,25 al.*: presbyter *codd.* primus presbyter *ed. Rom.*^{mg} **3** diffinitionis P^{ac} (i^{s} *exp.*, e *superscr.* P^{c}) | huniuersalis P^{ac} (h *eras.*) **6** scripturis ~ γραφαῖς *fort. ex priore interpretatione iteratum* (picturis *Act. II p. 177,8, Act. III p. 241,16; Act. VI 219 C 8*) **7** dimissus est] admissus est *ed. Rom.** (praecessit *Act. III p. 241,17 et Act. VI 219 C 11*, praeteriit *Act. II p. 177,9*) **10** quatenus + ergo *ed. Rom.** (ut ergo *Act. II p. 177,12, Act. III p. 241,20, Act. VI 219 D 3*) | etiam *om.* E, et *ed. Rom.** **11** in *om.* E *edd.* | ascribatur ~ ὑπογράφηται*?* (depingatur *Act. II p. 177,13, Act. III p. 241,21, Act. VI 219 D 5*) | dei *iter.* P **12** secundum humanum characterem] *Anast. legit* κατὰ τὸν ἀνθρώπινον χαρακτῆρα *(cf. app. crit. gr.)* | a nunc P^{ac} (*cf. Act. II p. 177,14*): agnum P^{c} *s.l.* at nunc VE ex nunc *ed. Rom.** **13** titulari (*fort. ex priore interpretatione iteratum, cf.* retitulari *Hadr. p. 32,11 et Wallach p. 110; cf. etiam* titulatur *Hadr. p. 18,41 in app. testim. ad p. 303,8–19 laudatum*)] depingi *ed. Rom.*^{mg} *(cf. Act. II p. 177,14, Act. III p. 241,23, Act. VI 219 D 8)* | diffimus P^{ac} (ni *add.* P^{c} *s.l.*) | uerbi] nostri P **14** factae tam] factam P

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Rom. 481 πολιτείας τοῦ τε πάθους αὐτοῦ καὶ τοῦ σωτηρίου θανάτου χειραγωγούμενοι καὶ τῆς ἐντεῦθεν γενομένης τῷ κόσμῳ ἀπολυτρώσεως.

Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνῶναι αὐτόν, στραφεὶς εἶπε πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον· Τίμιοι πατέρες καὶ ἅγιοι, τὸν διωγμὸν τῆς ἐκκλησίας πλέον ἐμοῦ οὐδεὶς ἠρετίσατο ἐξ ἁμαρτιῶν μου· ἀλλὰ θεῖον ἄγκιστρον γέγονέ μοι ὁ παρὼν χάρτης, ἐν ᾧ ὑπέγραψαν οἱ ἅγιοι πατέρες τῆς ἕκτης συνόδου, καὶ εἵλκυσέ με εἰς τὴν τῆς ὀρθοδοξίας πίστιν, οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης, ᾧ παράσχοι ὁ θεὸς τὸν ὑπὲρ ἐμοῦ μισθόν.

Σάβας ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς εἶπε· Τίνος χάριν ἐν τῷ χάρτῃ ἀνέγνω καὶ οὐκ ἐν βίβλῳ;

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν ὅτι αὐτὸς ὁ πρωτότυπος χάρτης ἐστίν, ἐν ᾧ ὑπέγραψαν οἱ ἅγιοι πατέρες.

Πέτρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας εἶπε· Καὶ ἑτέραν βίβλον ἔχω περιέχουσαν τοὺς αὐτοὺς κανόνας τῆς ἱερᾶς ἕκτης συνόδου.

Ἦν λαβὼν Νικήτας ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω τὸν αὐτὸν κανόνα.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Τινὲς ἄγνοιαν νοσοῦντες εἰς τοὺς κανόνας τούτους σκανδαλίζονται φάσκοντες· ἆρά γε τῆς ἕκτης συνόδου εἰσί; γινωσκέτωσαν δὲ οἱ τοιοῦτοι, ὡς ὅτι ἡ ἁγία μεγάλη ἕκτη σύνοδος ἐπὶ Κωνσταντίνου συνεκροτήθη κατὰ τῶν μίαν λεγόντων ἐνέργειαν καὶ θέλησιν ἐπὶ Χριστοῦ. οἵτινες τοὺς αἱρετικοὺς ἀναθεματίσαντες καὶ τὴν ὀρθόδοξον διατρανώσαντες πίστιν οἴκαδε ἀνεχώρησαν κατὰ τὸ τεσσαρεσκαιδέκατον ἔτος Κωνσταντίνου. μετὰ οὖν τέσσαρα ἢ πέντε ἔτη οἱ αὐτοὶ πατέρες συναθροισθέντες ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ υἱοῦ Κωνσταντίνου τοὺς προδεδηλωμένους κανόνας ἐκτεθείκασι, καὶ μηδεὶς ἀμφιβαλλέτω περὶ αὐτῶν. οἱ γὰρ ὑπογράψαντες ἐπὶ Κωνσταντίνου οἱ αὐτοὶ καὶ ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τῷ παρόντι χάρτῃ ὑπέγραψαν, ὡς δῆλον καθίσταται ἐκ τῆς αὐτῶν ἰδιοχείρου ἀπαραλλάκτου

17–348,2 Τινὲς – ἐκθέσθαι cf. Ohme, „In tempore" p. 32–34

17–348,2 Τινὲς – ἐκθέσθαι cf. scholion apud Theoph. p. 361,17–20

HV T M

1 τοῦ τε πάθους] καὶ τοῦ πάθους *Ioh. Dam.*^{III} | καὶ^{1} – θανάτου om. *Ioh. Dam.*^{III} | σωτηρίου om. *Mo* | θανάτου + αὐτοῦ *Ioh. Dam.*^{Cab} **2** γινομένης *Mo Theod. Stud.*$^{ep.221.532}$ | τοῦ κόσμου *Ma* **3** στραφεὶς πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον εἶπε V πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον στραφεὶς εἶπε M **4** τὸν τῆς ἐκκλησίας διωγμὸν V διωγμὸν τὸν τῆς ἐκκλησίας M | τῶν ἐκκλησιῶν H | ἠρετήσατο V (prob.) ed. Rom. ἠρετήσατο (sic) ed. Reg.* **5** ἄγκιστρόν μοι γέγονεν M **6** ἅγιοι om. ed. Rom.* | ἕκτης] ς′ HV | εἵλκυσάν T edd. (cf. lat.) **9** ὁ εὐλαβέστατος om. V | χάρτῃ] χαρτίῳ V **10** ἐν + τῇ M **11** Ταράσιος – εἶπεν] Εἶπεν ὁ πατριάρχης V **11–12** ἐν ᾧ] ὃν V **13** ὁ – Νικομηδείας] ὁ Νικομηδείας ἐπίσκοπος V | ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος] μητροπολίτης M **13–14** ἑτέραν – περιέχουσαν] ἕτερον βιβλίον … περιέχον V **14** ἕκτης] ς′ HV **15–16** Ἦν – κανόνα om. V **15** Ἦν] Καὶ H | νοτάριος καὶ διάκονος T edd. **17** Ταράσιος – εἶπε] Ὁ ἁγιώτατος (om. V) πατριάρχης εἶπε V M **17–18** εἰς – τούτους] τῶν τοιούτων κανόνων V **18** ἕκτης] ς′ HV **18–19** γινωσκέτωσαν + πάντες H **19** οἱ τοιοῦτοι] οὖν οὗτοι V | ὡς om. M | ἕκτη] ς′ HV **21** ἀνεθεμάτισαν Vc edd. | καὶ om. T | διατρανώσαντες] διακρατήσαντες M **22** γοῦν T edd. | τέσσαρα] δ′ H **23** πέντε] ε′ H | συναθροισθέντες ante οἱ αὐτοὶ H | Ἰουστιανοῦ V **24** ἀμφιβαλέτω V **25** Ἰουστινιανοῦ + ἐν M

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

<quam salutaris mortis> et ex hac redemptionis effectae redeuntes.

Et postquam legit, conuersus dixit ad sanctam synodum: Honorabiles patres et sancti, persecutionem ecclesiae plus me nullus elegit pro peccatis meis. sed diuinus hamus facta est mihi praesens charta, in qua subscripserunt sancti patres sextae synodi et traxerunt me ad horthodoxiae fidem, non solum autem hoc, sed et sanctissimus patriarcha, cui praebeat deus pro me mercedem.

Sabas reuerentissimus monachus dixit: Cuius rei gratia in charta et non in codice legit?

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit quia ipsa principalis charta est, in qua sub- PL 129,292
scripserunt sancti patres.

Petrus sanctissimus episcopus Nicomediae dixit: Et alium codicem habeo qui continet easdem regulas sacrae sextae synodi.

Quo accepto Niceta reuerentissimus diaconus et notarius legit eundem kanonem.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Quidam ignoratione languentes in hos kanones scandalizantur asserentes: putas sextae synodi sunt? cognoscant autem qui huiusmodi sunt quod sancta et magna sexta synodus sub Constantino fuerit celebrata contra illos qui unam dicebant operationem et uoluntatem in Christo. qui haereticis anathematizatis et horthodoxa explanata fide domum reuersi sunt quartodecimo anno Constantini. ergo post quattuor siue quinque annos idem ipsi patres conuenientes sub Iustiniano filio Constantini praesignatos kanones disposuerunt, et nemo dubitet de illis. illi enim qui subscripserunt sub Constantino ipsi et sub Iustiniano praesenti chartae subscripserunt, ita ut hoc manifestum sit ex eorum propriae manus scripturae immutabili similitudine. oportebat enim eos qui synodum uniuersalem

---

11–349,1 Petrus – exponere ~ *Iuo decr. IV 121, PL 161, 293 C – 294 A (= Iuo trip. A 2,10 A. 4; Grat. D. XVI c. 6 col. 43,7–44,3)* (Actio quarta septimae synodi): Petrus episcopus Nicomediae dixit: Habeo librum continentem canones sanctae synodi sextae. Patriarcha dixit: Quidam per ignorantiam scandalizantur pro canonibus istis dicentes: Nunquid sexta synodus canones fecit? Sciant ergo quoniam sancta synodus sexta sub Constantino congregata est, contra eos qui dicebant unam operationem (+ esse *Grat.*) et voluntatem in Christo. In qua sancti patres illos ut (utpote *Grat.*) haereticos anathematizaverunt, et orthodoxam fidem explanaverunt, et (*om. Grat.*) soluta synodus est (soluta est sinodus *Iuo trip.*, soluta est hec sinodus *Grat.*) Constantini decimo quarto anno. Post quatuor vero aut quinque annos iidem sancti patres congregati sunt, sub Iustiniano filio Constantini, et praedictos canones promulgaverunt, ut (et *Iuo trip.*, de quibus *Grat.*) nullus de eis (de eis *om. Grat.*) dubitet. Qui enim sub Constantino in synodo fuerunt, iidem ipsi sub Iustiniano istis canonibus subscripserunt. Oportebat enim ut synodus universalis canones ecclesiasticos promulgaret.

P VE **11–349,1** ~ *Iuo decr., Iuo trip., Grat.*

1 quam salutaris mortis *suppl. ed. Rom.* (cf. gr. et Act. III p. 241,25 al.)* | redemptionis effectae] *exspectaueris* redemptionis quae hinc est mundo effecta (*cf. Act. III p. 241,25–26 al.*) | redeuntes ~ χειραγωγούμενοι*? exspectaueris* adducti *uel* manu quodammodo adducti, *cf. etiam infra p. 349,2* **2** dixit *om.* E, *post* synodum *suppl.* F *edd.* **4** suscripserunt P | patres sancti F *edd.* **5** traxerunt] *interpres* ἐΐλκυσάν *legisse uidetur* (*cf. gr.* T) | me *om.* VE | non autem solum F *edd.* **9** ipsa *om.* V^{ac} (sa *add.* V^{1} *s. l.*) E^{pc} (*ras.*) *edd.* **9–10** suscripserunt P **13** Quo accepto *ed. Rom.*: Qua accepta *codd. (fort. mendum est interpreti tribuendum; cf. gr.)* | canonem VE *edd.* **15** canones VE *edd.* **16** sexte P^{ac} (a *superscr.* P^{c}) **17** qui^{2}] qua E in qua F^{2} *edd.* **19** iidem *ed. Rom.** **20** canones VE *edd.* | exposuerunt *ed. Rom.**

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ὁμοιότητος. ἔδει γὰρ αὐτοὺς σύνοδον οἰκουμενικὴν ἀποφήναντας καὶ κανόνας ἐκκλησιαστικοὺς ἐκθέσθαι· πρὸς ἀνάμνησιν δὲ τῆς ἐν σαρκὶ πολιτείας αὐτοῦ καὶ τοῦ σωτηρίου θανάτου χειραγωγεῖσθαι ἡμᾶς ἔφησαν ἐκ τῶν σεπτῶν εἰκόνων. καὶ ἐὰν δι᾽ αὐτῶν χειραγωγούμεθα εἰς τὴν οἰκονομίαν Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, τίνας ἔχομεν λογίσασθαι τοὺς καταστρέψαντας τὰς σεπτὰς εἰκόνας;

La.-Co. 236 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ὡς ἀθέους καὶ Ἑβραίους καὶ τῆς ἀληθείας ἐχθρούς.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἀλλ᾽ ἀγαθός ἐστι κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν προσδέξασθαι πάντας ἡμᾶς. *οὐ γὰρ ἀφῆκε τὴν ῥάβδον τῶν ἁμαρτωλῶν ἐπὶ τὸν κλῆρον τῶν δικαίων*.

Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ῥόδου εἶπεν· Ἰδοὺ δέδεικται ἐκ τῶν ἁγίων γραφῶν ὅτι ἡ ἐκκλησία ἡμῶν τοσαῦτα ἔτη ἐπολεμήθη καὶ ἐσυλήθη· ἀλλ᾽ εὐχαριστοῦμεν
Ma. 44 Χριστῷ τῷ θεῷ ἡμῶν τῷ ἐγείραντι τὸν πανίερον ἡμῶν δεσπότην ἐπὶ κατορθώσει αὐτῆς.

Πέτρος καὶ Πέτρος οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ τὸν τόπον ἐπέχοντες Ἀδριανοῦ
Rom. 482 πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης εἶπον· Βίβλον ἔχομεν ἐπὶ χεῖρας τοῦ μακαρίου Λεοντίου ἐπισκόπου Νεαπόλεως τῆς Κύπρου καὶ ἀξιοῦμεν ἀναγνωσθῆναι αὐτήν.

Καὶ λαβὼν Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω·

Ha. 193 Λεοντίου ἐπισκόπου Νεαπόλεως τῆς Κύπρου ἐκ τοῦ πέμπτου λόγου ὑπὲρ τῆς χριστιανῶν ἀπολογίας [καὶ] κατὰ Ἰουδαίων καὶ περὶ εἰκόνων τῶν ἁγίων

Φέρε δὴ λοιπὸν περὶ τῶν σεπτογράφων εἰκόνων ἀπολογίαν ποιήσωμεν, ὅπως *ἐμφραγῶσι στόματα λαλούντων* ἀδικίαν. νομικὴ γὰρ καὶ αὕτη ἡ παράδοσις. καὶ ἄκουσον τοῦ θεοῦ λέγοντος πρὸς Μωυσῆν εἰκόνας δύο χερουβὶμ χρυσῶν γλυπτῶν

8–9 Ps. 124,3 **21** cf. Ps. 62,12 **22–350,1** εἰκόνας – ἱλαστήριον cf. Ex. 25,18–20

2–3 πρὸς – ἡμᾶς cf. supra p. 344,16–346,1 **18–370,3** Leont. Neap. c. Iud. or. V (CPG 7885) p. 66–72 Déroche (p. 403–417 Déroche², cf. ibid. p. 444–451); cf. Speck, Adversus Iudaeos

---

18–370,3 = Niceph. refut. c. 92, 21–307; de excerptis in florilegiis Γ et Δ et Ioh. Dam. imag. I 54 / II 50 et I 56 / II 52 (= φ) et III 84 et 86–89 (= ψ) repertis uide Déroche p. 55–56 et 79–85 (p. 391–392 et 418–424 Déroche²) **18–350,12** Λεοντίου – ἡμῖν = Ioh. Dam. imag. III 84 (= ψ^{1} Déroche)

HV T M **18–370,3** = *Pa* f. 266^{v}–269^{v}, *Mo* f. 171^{v}–177^{r} (desunt uerba τὸ – θεοῖ p. 364,14–368,10 folio post f. 176 abscisso), *Niceph.*^{ref} **18–350,12** = *Ioh. Dam.*^{III}

---

1 ὁμοιώσεως H | ἀποφάναντας (sic) V M **3** ἔφη V **4** χειραγωγώμεθα T, sed cf. Act. I p. 56,15 al. | τοῦ + ἀληθινοῦ M | ἡμῶν + ὡς T **7–10** Ταράσιος – Ῥόδου partim euanida in T **7** Ταράσιος – εἶπεν] Ὁ ἁγιώτατος (om. V) πατριάρχης εἶπεν V M | Ἀλλὰ T | ἡμῶν om. H **10–13** Λέων – αὐτῆς om. V **12** ἡμῶν^{1} om. H **13** ταύτης H **14** θεοφιλέστατοι om. V **14–15** καὶ^{2} – Ῥώμης] τοῦ πάπα Ῥώμης V **14** καὶ^{2} – ἐπέχοντες] καὶ τοποτηρηταὶ ἐπέχοντες τὸν τόπον T edd. **15** ἐπὶ χεῖρας om. V **16** καὶ – αὐτήν] καὶ ἀναγνωσθήτω V **17** ὁ – καὶ om. V **18** τῆς Κύπρου] τῆς Κυπρίων νήσου *Pa Ioh. Dam.*^{III}, om. V **18–19** ἐκ – ἁγίων] λόγος περὶ τῶν ἁγίων εἰκόνων *Mo* (de *Pa* uide infra) πρὸς Ἰουδαίους πέμπτου λόγου *Ioh. Dam.*^{III} **18** πέμπτου] ε′ H *Pa* **19** καὶ^{1} HV T M *Pa*: om. *Niceph.*^{ref} (cf. LS^{b} et *Ioh. Dam.*$^{I.II.III}$) ed. Rom.*, deleui | περὶ τῶν ἁγίων εἰκόνων H *Pa* **20** λοιπὸν + καὶ HV (cf. lat. et *Ioh. Dam.*^{III}) **21** στόματα + ἀνόμων *Ioh. Dam.*^{III} *Niceph.*^{ref}, sed cf. *Sept.* et LS^{b} | ἄδικα V *Ioh. Dam.*^{III} (cf. *Sept.*) ἀδικίας H | αὐτὴ T edd. **22** λέγοντος om. *Pa* | Μωσῆν HV T edd. *Niceph.*^{ref} Μωυσὴν *Pa Mo* Μωσέα *Ioh. Dam.*^{III} | χρυσῶν γλυπτῶν] χρυσόγλυπτον T χρυσογλύπτων *Pa* ed. Rom.* γλυπτῶν καὶ χωνευτῶν *Ioh. Dam.*^{III}

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

praesentauerant etiam kanones ecclesiasticos exponere. ut autem ad recordationem conuersationis eius in carne factae et salutaris mortis manu quodammodo ducamur, dixerunt et de uenerabilibus iconis. et si per eas ad manum ducimur in dispensationem Christi dei nostri, quales habemus aestimare illos qui subuerterunt uenerandas iconas?

Sancta synodus dixit: Vt sine deo et Hebraeos ac ueritatis inimicos. La.-Co. 235

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Sed bonus est dominus deus noster ad suscipiendum omnes nos. *non* enim *reliquit uirgam peccatorum super sortem iustorum*.

Leo sanctissimus episcopus Rhodi dixit: Ecce ostensum est ex diuinis scripturis quia ecclesia nostra tot annis impugnata est et dispoliata. sed gratias agimus Christo deo nostro qui erexit sacratissimum dominum nostrum ad erectionem eius. Ma. 43

Petrus et Petrus deo amabiles presbyteri et locum retinentes Hadriani papae senioris Romae dixerunt: Librum habemus prae manibus beati Leontii episcopi Neapoleos Cypri et postulamus legi eum. Rom. 482

Et accipiens Stephanus reuerentissimus diaconus et notarius legit:

Leontii episcopi Neapoleos Cypri ex quinto sermone pro christianorum apologia et contra Iudaeos ac de imaginibus sanctorum Ha. 194

Eia nunc et de cetero super ueneranter pictis imaginibus apologiam faciamus, quo *obstruantur ora loquentium* iniustitiam. legalis enim est et haec traditio. et audi deum dicentem ad Moysen imagines duorum cherubim aureorum sculptilium

17–351,6 Leontii – cherubim ~ *LS*^{b} *p. 513,30–38 (Pr f. 64*^{v}*–65*^{r}*)*: Leontii episcopi Neapoli Cypri in quinto sermone propter Christianorum responsum adversum Iudaeos et de imaginibus sanctorum: „Nunc vero de venerandis pictisque imaginibus responsum faciamus, ut obstruantur ora loquentium iniquitatem. Legalis enim et (est *Werminghoff, sed cf. gr.*) haec traditio, et audi Deum dicentem ad Moysen: ‚Imagines duas Cherubim aureas sculptas construe obumbrantes propitiatorium'. Et iterum, templum quod ostendit Deus Ezechihelo (Ezechieli *Werminghoff*): ‚Facies', dixit, ‚palmarum et leonum et hominum et Cherubim a pavimento eius, usque ad cameram tecti'. Certe terribilis sermo, qui praecepit Israheli, ne faceret quodlibet sculptile neque imaginem neque similitudinem, quae sunt in caelo et quae sunt in terra: ipse praecepit Moysi facere sculptilia animalia et Cherubim." *Continuatur loco infra laudato.*

P VE **17–351,6** ~ *LS*^{b}

1 canones VE *edd.* **2** ducimur V ducantur E **3** eas *ed. Rom.*: eos *codd.* | ad manum] manu *ed. Rom.*, sed cf. Vulg. Act. 9,8* **6** Hebreos *codd.* | ac] et *ed. Rom.** **8** relinquet *ed. Rom.* (ex Vulg., ut uidetur, sed cf. gr.)* **13** amabilis P^{ac} (e *superscr.* P^{c}) **17** apollogia VE | et *del.* F^{2} *(om. edd.) non male, sed in Anastasii codice graeco legebatur* καὶ *(cf. gr.)* **19** et *om. ed. Rom.*, sed cf. gr.* HV **21** Moysen V: Mosen P Moysem E

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

κατασκευάσαι κατασκιαζόντων τὸ ἱλαστήριον, καὶ πάλιν τὸν ναὸν ὃν ἔδειξεν ὁ θεὸς τῷ Ἰεζεκιήλ· πρόσωπα, εἶπε, φοινίκων καὶ λεόντων καὶ ἀνθρώπων καὶ χερουβὶμ ἀπὸ *ἐδάφους* αὐτοῦ *ἕως τοῦ φατνώματος* τῆς στέγης. ὄντως φοβερὸς ὁ λόγος ὁ ἐντειλάμενος τῷ Ἰσραὴλ *μὴ ποιῆσαι* παντοῖον γλυπτὸν μηδὲ εἰκόνα μηδὲ *ὁμοίωμα, ὅσα* ἐστὶν *ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ὅσα* ἐστὶν *ἐπὶ τῆς γῆς*. αὐτὸς προστάσσει τῷ Μωυσῇ ποιῆσαι γλυπτὰ ζῷδα χερουβίμ, †καὶ ὁ τῷ Ἰεζεκιὴλ πλήρης εἰκόνων καὶ ὁμοιωμάτων γλυπτῶν, λεόντων, φοινίκων καὶ ἀνθρώπων, καὶ οὕτω δείκνυσι τὸν ναόν.† ὅθεν καὶ ὁ Σολομὼν ἐκ νόμου λαβὼν τὸν τύπον πλήρη πεποίηκε τὸν ναὸν χαλκῶν καὶ γλυπτῶν καὶ χωνευτῶν λεόντων καὶ βοῶν καὶ φοινίκων καὶ ἀνθρώπων, καὶ οὐ κατεγνώσθη ἐν αὐτῷ ὑπὸ τοῦ θεοῦ. εἰ τοίνυν ἐμοῦ καταγινώσκειν θέλεις περὶ εἰκόνων, κατάγνωθι τοῦ θεοῦ τοῦ ταῦτα ποιεῖν κελεύσαντος εἰς ὑπόμνησιν αὐτοῦ εἶναι παρ' ἡμῖν.

Ὁ Ἰουδαῖος ἔφη· ἀλλ' οὐ προσεκυνοῦντο ἐκεῖνα ὡς θεοὶ τὰ ὁμοιώματα, ἀλλ' ὑπομνήσεως μόνης ἐγένοντο.

Ὁ Χριστιανὸς ἔφη· καλῶς εἶπας· οὐδὲ παρ' ἡμῖν ὡς θεοὶ προσκυνοῦνται οἱ τῶν ἁγίων χαρακτῆρες καὶ εἰκόνες καὶ τύποι. εἰ γὰρ ὡς θεὸν προσεκύνουν τὸ ξύλον τῆς εἰκόνος, ἔμελλον πάντως καὶ τὰ λοιπὰ ξύλα προσκυνεῖν· εἴ γε ὡς θεὸν προσεκύνουν τὸ ξύλον, οὐκ ἂν πάντως λειανθέντος τοῦ χαρακτῆρος τὴν εἰκόνα κατ-

---

2–3 πρόσωπα – στέγης cf. Ez. 41,18–20 **4–5** cf. Ex. 20,4; Leu. 26,1; Deut. 5,8 **5–6** τῷ[2] – χερουβὶμ cf. Ex. 25,18 **6–7** τῷ – ναόν cf. Ez. 41,18–20 **8–10** ὅθεν – θεοῦ cf. 3 Reg. 7,16 et 22

15–352,8 οὐδὲ – προσκυνοῦμεν = Ioh. Dam. imag. III 86 (= ψ[3] Déroche) **15–352,1** οὐδὲ – κατέκαιον cf. (Ps.-)Ath. qu. Antioch. duc. (CPG 2257) 39, PG 28, 621 B 1–6; (Ps.-)Ath. frg. serm. de imag. (CPG 2259), PG 28, 709 A 3–6; (Ps.-)Anast. Sin. disp. adu. Iud. (CPG 7772), PG 89, 1233 D 6 – 1236 A 3

HV T M **15–352,8** = *Ioh. Dam.*[III]

1 κατασκεύασαι *Mo* (cf. LS[b]) ed. Rom.* κατασκευᾶσαι H *Pa* | κατασκιάζοντα M σκιαζόντων *Ioh. Dam.*[III] | πάλιν + κατὰ ed. Rom.* | ναὸν] sc. κατασκευάσαι | ὃν (quod tradunt etiam *Pa Mo*, cf. lat. et LS[b]) om. *Ioh. Dam.*[III] *Niceph.*[ref] **2** εἶπε] εἶχε M φησίν, εἶχε *Ioh. Dam.*[III] **3** ἀπὸ + τοῦ *Ioh. Dam.*[III] *Niceph.*[ref] | αὐτῶν V *Ioh. Dam.*[III] | ὄντως] οὗτος *Pa* **5** οὐρανῷ + ἄνω *Pa* (ex *Sept.*) | ἐστὶν[2] om. V *Pa* | γῆς + κάτω *Pa* (ex *Sept.*) | αὐτὸς] καὶ αὐτὸς T edd. οὗτος *Pa* | προστάσσει H προστάσει *Pa* | Μωυσεῖ *Mo* ed. Rom.* Μωσῇ *Ioh. Dam.*[III] Μωσεῖ *Niceph.*[ref] **6** γλυπτὰ + καὶ M | ζῷδα] ζώδια HV edd. ζῶα *Pa Ioh. Dam.*[III] *Niceph.*[ref] | χερουβίμ] τὰ Χερουβικὰ *Niceph.*[ref] **6–7** καὶ[1] – ναόν] ὃς καὶ τῷ Ἰεζεκιὴλ πλήρη … ἀνθρώπων (om. καὶ οὕτω) δείκνυσι τὸν ναόν ed. Rom. (ex lat.) non male, sed locus iam in exemplari quo notarii usi sunt corruptus esse uidetur (non inuenitur in LS[b]); cf. etiam Déroche p. 73 (= Déroche[2] p. 402) adn. 60 **6** καὶ ὁ HV T M *Pa*: καὶ *Mo Ioh. Dam.*[III] *Niceph.*[ref] ὃς καὶ ed. Rom.* (uide supra) **6–7** ὁ – οὕτω] ὃς … πλήρη … [καὶ οὕτω] coni. Dubielzig **6** πλήρης HV T M *Pa Mo*: πλήρη *Ioh. Dam.*[III] *Niceph.*[ref] ed. Rom.* **7** λεόντων + καὶ M *Ioh. Dam.*[III] | καὶ οὕτω T M *Mo*: καὶ οὗτος HV (καὶ αὐτὸς dubit. Déroche) καὶ *Pa*, om. *Ioh. Dam.*[III] *Niceph.*[ref] ed. Rom.* | ναόν] λαόν H ναὸν + ὁ θεός *Ioh. Dam.*[III] **8** ὅθεν om. *Ioh. Dam.*[III] | ὁ om. M *Pa Mo Niceph.*[ref] *Ioh. Dam.*[III] | Σολομῶν V T *Mo Niceph.*[ref] **9** καὶ[3] om. *Pa* **10** ἐν αὐτῷ om. V (cf. LS[b]), ἐν τούτῳ post θεοῦ *Ioh. Dam.*[III] | ἐν om. *Pa* | τοῦ om. T M edd. *Pa Mo* **11** εἰκόνων] ἐκείνων *Mo* **12** ἡμῶν *Mo* **13** ἔφη om. *Niceph.*[ref] | οὐκ ἐπροσκυνοῦντο HV οὐκ ἐπροσεκυνοῦντο T *Mo* | τῶ ὁμοιώματι V **14** μόνης + χάριν ed. Rom.* | ἐγίνοντο *Pa* **15** ἔφη om. *Niceph.*[ref] | οὐδὲ] οὐ γὰρ V οὐδὲ γὰρ *Ioh. Dam.*[III] | ἡμῶν *Ioh. Dam.*[III] **16** καὶ εἰκόνες om. *Pa* | καὶ τύποι om. H | θεῶ HV M *Ioh. Dam.*[III] | προσεκυνοῦμεν *Ioh. Dam.*[III] | τῶ ξύλω HV M *Ioh. Dam.*[III] **17–18** τῆς – ξύλον om. HV **17** τῆς εἰκόνος om. *Pa Mo* | ἐμέλλομεν *Ioh. Dam.*[III] | πάντως] πολλάκις *Mo*, om. *Niceph.*[ref] | τὰ – προσκυνεῖν] τοῖς λοιποῖς προσκυνεῖν ξύλοις *Ioh. Dam.*[III] **17–18** εἴ – λειανθέντος] καὶ οὐχ ὡς πολλάκις *Ioh. Dam.*[III] **17** γε T M *Pa Mo*: γὰρ ed. Rom.* (cf. lat. et LS[b]), om. *Niceph.*[ref] **18** ξύλον + τῆς εἰκόνος T edd. | πάντως] πολλάκις *Mo Niceph.*[ref] (cf. supra *Ioh. Dam.*[III]) | λειαθέντος V λεανθέντος *Pa Ioh. Dam.*[III] | τοῦ om. *Niceph.*[ref] | χαρακτῆρος + τῷ πυρὶ *Ioh. Dam.*[III] **18–352,1** κατέκαιε V (prob.) κατεκαίομεν *Ioh. Dam.*[III]

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

construere obumbrantium propitiatorium, et iterum templum quod ostendit deus PL 129,293
Hiezechiheli: facies, dixit, palmarum et leonum et hominum et cherubim a pauimento eius usque ad laquear tecti. uere terribilis sermo qui mandat Israel *non facere* omne *sculptile* neque iconam *neque similitudinem* eorum quaecumque sunt *in caelo* et quaecumque sunt supra terram. ipse praecipit Moysi facere sculptilia animalia cherubim; qui et Hiezechiheli plenum imaginibus et similitudinibus sculptilium, leonum, palmarum et hominum templum ostendit. unde et Salomon ex lege accepta figura plenum fecit templum aeneis et sculptilibus et fusilibus leonibus et bobus et palmis et hominibus, et tamen non est in his reprehensus a deo. si igitur me reprehendere uis super imaginibus, reprehende deum qui haec facere iussit, ut in recordationem eius essent apud nos.

Iudaeus dixit: sed non adorabantur illae similitudines sicut dii, sed ad recordationem solam efficiebantur.

Christianus dixit: bene dixisti. neque penes nos sicut dii adorantur sanctorum characteres et iconae uel formae. si enim ut deum adorassent lignum imaginis, possent profecto et ligna reliqua adorare. nam si ut deum lignum adorarent, minime utique deleto charactere iconam incenderent. et iterum: usque quo compacta sunt

---

1–9 et – deo *cf. LC II 9 p. 253,8b–11 (= II Capit. p. 235,26–29) = *Hadr. (ser. 2) p. 54,19–23* (In eadem [*i.e.* quarta] actione. Capitulo XXIV): Quod non ab eo (habeo *Hadr., corr. Hampe*), quod Salomon dicitur in templo fecisse boves et leones, imaginum adoratio firmari possit, ut illi somniant (somniantur LC^{ac} dicunt *Hadr.*), qui in earum adorationem anhelant (anelant LC^{ac} anelant + sive illud, quod in Ezechiel scriptum est: ‚Facies et cherubin usque ad cameram' *Hadr.*). *cf. von den Steinen, Entstehungsgeschichte p. 7 cum adn. 3; Freeman p. 253 adn. c* **7–353,7** unde – adoramus ~ LS^{b} *p. 513,38–514,12 (Pr f. 65$^{r–v}$)*: „Unde et Salomon ex lege suscipiens signum plenum fecit templum aere et sculptile et fusile, leonum, boum et palmarum et hominum et non est reprehensus a Deo. Si enim me (e *Pr in ras.*) reprehendere (reprehere Pr^{ac}, end *add.* $Pr^{1–2}$ *s.l.*) vis pro imaginibus, reprehende Deum, qui haec fieri iussit, in memoria eius esse erga nos. Iudaeus dixit: Sed non adorabantur illae sicut dii similitudines, sed memoria tantummodo fiebat. Christianus dixit: Bene dixisti, neque a nobis ut dii adorantur sanctorum effigies et imagines et signa. Si enim ut Deum adorant lignorum imagines, debebunt omnino et cetera ligna adorare; si vero ut Deum adorarent lignum, non omnino deleta effigie imaginem incenderent (incederent Pr^{ac}, n^{2} *add.* $Pr^{1–2}$ *s.l.*). Et iterum: Dum usque (Dam usque Pr^{ac}, a *in* u *mut.* $Pr^{1–2}$, Damus que *Werminghoff male*) sunt annexa duo ligna crucis, adoro signum propter Christum, qui in ea crucifixus est; at ubi divisa fuerint ab alterutrum, proicio ea et incendo. Et sicut qui iussionem imperatoris suscipiens et osculatus est signum, non lutum honorat aut chartam (cartam *Werminghoff*) aut plumbum, sed imperatori salutem et venerationem reddidit, sic et Christianorum pueri signum crucis adorantes non naturam ligni veneramur, sed signum et figuram Christi. Ipsum videntes per ipsum, qui in ea crucifixus est, osculamur et adoramus" et cetera.

P VE **7–353,7** ~ LS^{b}

---

1 construe F^{2} *edd.* | templum] „*forte* circa templum" *Hard.^{mg}, sed cf. LS^{b} et gr.* | deus ostendit deus *(sic)* VEF^{ac} deus ostendit F^{pc} (deus^{2} *eras.* F^{2}) *edd.* **2** Hiezechieli E Ezechieli F *edd.* | dixit] „*al.* habebat" *ed. Rom.^{mg} (ex Vulg. Ez. 41,18, ut uidetur)* | *post* cherubim *add.* imagines P^{c} *in fine lineae* (*corrector male intellexit* facies) **3** Israeli VE *edd.* **5** et quaecumque sunt *om.* P^{ac} *(add.* P^{c} *in marg.)* | super E *edd.* | terram + et *ed. Rom.** (*ex gr.* T) | praecepit *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **6** Iezechiheli V Iezechieli E Ezechieli F *edd.* **9** in his] *exspectaueris* in hoc **10** haec] hoc *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **12** ille VE **14** neque P (*cf. LS^{b} et gr.*): quia VE quia et *ed. Rom.** | dii + non *ed. Rom.** **15–17** adorassent – incenderent *(interpres uerborum formas male intellexit, cf. LS^{b})*] adorarem … possem … adorarem … incenderem *ed. Rom.** **17** delecto P^{ac} (c *exp.*) | incederent P^{ac} (n^{2} *add.* P^{c} *s.l.*)

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ἑκαιον. καὶ πάλιν· ἕως μέν ἐστι συμπεπεδημένα τὰ δύο ξύλα τοῦ σταυροῦ, προσκυνῶ τὸν τύπον διὰ Χριστὸν τὸν ἐν αὐτῷ σταυρωθέντα, ἐπὰν δὲ διαιρεθῶσιν ἐξ ἀλλήλων, ῥίπτω αὐτὰ καὶ κατακαίω. καὶ ὥσπερ ὁ κέλευσιν βασιλέως δεξάμενος καὶ ἀσπασάμενος τὴν σφραγῖδα οὐ τὸν πηλὸν ἐτίμησεν ἢ τὸν χάρτην ἢ τὸν μόλιβδον, ἀλλὰ τῷ βασιλεῖ τὴν προσκύνησιν καὶ τὸ σέβας ἀπένειμεν, οὕτω καὶ χριστιανῶν παῖδες τὸν τύπον τοῦ σταυροῦ προσκυνοῦντες οὐ τὴν φύσιν τοῦ ξύλου τιμῶμεν, ἀλλὰ σφραγῖδα καὶ δακτύλιον καὶ χαρακτῆρα Χριστοῦ αὐτὸν βλέποντες δι᾽ αὐτοῦ τὸν ἐν αὐτῷ σταυρωθέντα ἀσπαζόμεθα καὶ προσκυνοῦμεν. καὶ ὥσπερ
La.-Co. 237 παῖδες γνήσιοι πατρός τινος ἀποδημήσαντος πρὸς καιρὸν ἀπ᾽ αὐτῶν, πολλῇ τῇ στοργῇ πρὸς αὐτὸν ἐκ ψυχῆς διακείμενοι, κἂν τὴν ῥάβδον αὐτοῦ ἐν τῷ οἴκῳ θεά-
Rom. 483 σωνται κἂν τὸν θρόνον κἂν τὴν χλαμύδα, ταῦτα μετὰ δακρύων καταφιλοῦντες
Ma. 45 ἀσπάζονται, οὐκ ἐκεῖνα τιμῶντες, ἀλλὰ τὸν πατέρα ποθοῦντες καὶ τιμῶντες, οὕτως καὶ ἡμεῖς οἱ πιστοὶ ἅπαντες ὡς μὲν ῥάβδον Χριστοῦ τὸν σταυρὸν προσκυνοῦμεν, ὡς δὲ θρόνον καὶ κοίτην αὐτοῦ τὸ πανάγιον μνῆμα, ὡς δὲ οἶκον τὴν φάτνην καὶ τὴν Βηθλεὲμ καὶ τὰ λοιπὰ ἅγια αὐτοῦ σκηνώματα, ὡς δὲ φίλους αὐτοῦ τοὺς ἀποστόλους αὐτοῦ καὶ ἁγίους μάρτυρας καὶ λοιποὺς ὁσίους· ὡς δὲ πόλιν αὐτοῦ σεβόμεθα τὴν Σιών, ὡς δὲ χωρίον αὐτοῦ πάλιν τὴν Ναζαρὲτ ἀσπαζόμεθα καὶ ὡς θεῖον αὐτοῦ λουτρὸν τὸν Ἰορδάνην περιπτυσσόμεθα. τῇ γὰρ πολλῇ καὶ ἀφάτῳ πρὸς αὐτὸν στοργῇ, ἔνθα ἐπέβη ἢ κεκάθικεν ἢ ἐπέφανεν ἢ ἥψατο ἢ ὅλως ἐπεσκίασε, σεβόμεθα καὶ προσκυνοῦμεν ὡς τόπον θεοῦ, οὐ τὸν τόπον οὐδὲ τὸν οἶκον οὐδὲ τὴν χώραν ἢ τὴν πόλιν ἢ τοὺς λίθους τιμῶντες, ἀλλὰ τὸν ἐν αὐτοῖς ἀναστραφέντα καὶ ἐπιφανέντα καὶ γνωρισθέντα σαρκὶ καὶ ἡμᾶς τῆς πλάνης ἐλευθερώσαντα Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν. καὶ διὰ τοῦτο Χριστὸν καὶ τὰ Χριστοῦ πάθη ἐν ἐκκλησίαις καὶ οἴκοις καὶ ἀγοραῖς καὶ ἐν εἰκόσι καὶ ἐν σινδόσι καὶ ἐν ταμιείοις καὶ ἱματίοις καὶ ἐν

14–15 cf. Lc. 2,4 et 7 **21** τὸν – ἀναστραφέντα cf. Bar. 3,38

1–3 ἕως – κατακαίω cf. (Ps.-)Ath. qu. Antioch. duc. 41, PG 28, 624 A 15 – B 5; (Ps.-)Athan. frg. serm. de imag., PG 28, 709 A 6–12 **23–354,13** καὶ[1] – κατέχειν = floril. Δ^1 apud Déroche p. 80–81 (p. 419–420 Déroche[2]); Ioh. Dam. imag. III 87,2–18 (= ψ^4 Déroche); Niceph. adu. Epiph. p. 371,10–31

HV T M **23–354,13** = *Δ[1]*, *Ioh.Dam.[III]*, *Niceph.[Epi]*

---

1 πάλιν om. V | μέν ἐστι] μένουν (sic) *Mo* | συνδεδεμένα *Ioh.Dam.[III] Niceph.[ref]* | δύο] β′ H, om. T *Ioh.Dam.[III]* **1–2** προσκυνεῖν V **2** διὰ τὸν ἐν αὐτῷ σταυρωθέντα Χριστόν *Ioh.Dam.[III]* | ἐξ] ἀπ᾽ *Niceph.[ref]* **3** καίω *Niceph.[ref]* | καταδεξάμενος *Pa* δεξάμενος + ἐσφραγισμένην *Ioh.Dam.[III]* **4** καὶ + ὁ M | σφραγίδα HV *Pa Mo Ioh.Dam.[III]* **4–5** ἢ τὸν μόλιβδον ἢ τὸν χάρτην V **4** ἢ[1]] οὐ *Ioh.Dam.[III]* | χάρτην] χαρακτῆρα M **4–5** μόλυβδον *Ioh.Dam.[III]* ed.Rom.* **5** τὴν – ἀπένειμεν] ἀπένειμεν τὸ σέβας καὶ τὴν προσκύνησιν *Ioh.Dam.[III]* | καὶ τὸ σέβας om. V | καὶ[2] + οἱ *Niceph.[ref]* **6** τῷ τύπῳ *Ioh.Dam.[III]* **6–7** τιμῶμεν] προσκυνοῦμεν M *Ioh.Dam.[III]* **7** σφραγίδα HV *Pa Mo Ioh.Dam.[III]* | δάκτυλον HV *Pa Mo* | αὐτὸν (sc. τὸν τύπον?)] αὐτοῦ *Ioh.Dam.[III]*, ante αὐτὸν (sc. χαρακτῆρα) interpungendum esse coni. Dubielzig coll. lat. (cf. etiam LS[b]) **9** ἀποδημήσαντος + καὶ M *Pa* | ἀπ᾽ αὐτῶν πρὸς καιρὸν V | ἀπ᾽ αὐτοῦ *Pa*, om. M **9–10** πολλὴν τὴν στοργὴν HV *Pa Mo* πάλιν τινὶ στοργῇ *Niceph.[ref]* **10** ἐκ ψυχῆς πρὸς αὐτὸν HV | κἂν om. *Mo* **11** κἂν τὸν θρόνον om. Mansi **12** ἀσπάζονται + καὶ V T edd. *Pa Mo* | ἐκεῖνα] εἰκόνα V **13** ἅπαντες om. V **14** φάτνην + που V (prob.) **15** αὐτοῦ σκηνώματα om. *Pa* **16** αὐτοῦ[1] om. *Pa Mo Niceph.[ref]* | καὶ[1] + τοὺς T edd. | ὁσίους] ἁγίους ed.Rom.* (ex lat.?) **17** χωρίον (~ *uilla*)] χώραν V edd., sed cf. p. 428,11 et 428,21 | πάλιν om. V T edd., sed cf. lat. **18** καὶ ἀφάτῳ om. V **19** ἔνθεν H | κεκάθικεν] ἐκάθησεν *Mo* **20** σέβομεν *Niceph.[ref]* | οὐδὲ[1]] οὐ V **23** ἡμῶν om. *Mo Niceph.[ref]* | τοῦτο *Mo Ioh.Dam.[III] Δ[1] Niceph.[ref] Niceph.[Epi]*: τὸν (quod etiam Anast. legit) HV T M edd. *Pa* (fort. mendum in ipsis Actis ex exemplari mendoso iteratum) | καὶ τὰ] καὶ τοῦ T[pc] (in ὰ scr. οῦ T[2]) | Χριστοῦ om. *Pa* **23–24** ἐν οἴκοις καὶ ἐκκλησίαις H **24** καὶ ἐν εἰκόσι om. La.-Co.* | ἐν[1] om. *Pa* | ἐν[2] om. V | σινδόναις H *Pa Δ[1](G) Niceph.[ref]* σινδώναις *Mo* σινδόνι *Ioh.Dam.[III]* | καὶ ἐν ταμιείοις om. *Δ[1] Niceph.[Epi]* | ἐν[3] om. V | ταμείοις *Pa Ioh.Dam.[III] Niceph.[ref]* ταμίοις *Mo* | καὶ[5] + ἐν M *Ioh.Dam.[III] Niceph.[ref]*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

duo ligna crucis, adoro figuram propter Christum qui in ipsa crucifixus est, postquam autem ab inuicem separata fuerint, proicio ea et incendo. et sicut is qui iussionem imperatoris suscepit et salutauit sigillum non lutum adorauit aut chartam aut plumbum, sed imperatori adorationem et cultum impendit, ita et nos christianorum pueri figuram crucis adorantes non naturam ligni honoramus, sed signum et anulum et characterem Christi: eum aspicientes per eum illum qui in eo crucifixus est salutamus et adoramus. et sicut pueri proprii patris cuiusdam qui peregre profectus est ad La.-Co. 238 tempus ab illis, multo erga eum affectu ex anima flagrantes, siue uirgam eius in domo uideant siue sedem siue chlamidem, haec cum lacrimis deosculantes amplectuntur et Rom. 483 non illa honorant, sed patrem desiderant et honorant, ita et nos omnes fideles ut uirgam quidem Christi crucem adoramus, ut sedem uero et cubile ipsius sanctissimum Ma. 46 monumentum, ut domum autem praesepe et Bethleem et cetera sancta eius tabernacula, porro ut amicos eius apostolos et sanctos martyres ac reliquos sanctos eius; at uero ut ciuitatem eius colimus Sion, ut autem uillam eius iterum Nazareth salutamus atque ut diuinum eius lauacrum Iordanem amplectimur. multa quippe ac ineffabili erga ipsum affectione, ubi ascendit uel sedit uel illuxit uel tetigit aut omnino obumbrauit, colimus et adoramus ut locum dei, non locum neque domum neque regionem uel ciuitatem aut lapides honorantes, sed eum qui in illis conuersatus est et illuxit et in carne innotuit atque ab errore liberauit, Christum uidelicet deum nostrum. et per Christum ea quae sunt Christi passionum in ecclesiis et domibus et plateis et in PL 129,294

10–13 ut – eius² ~ *LS^{b} p. 514,13–15 (Pr f. 65^{v}–66^{r})*: Et post pauca: „Sicut enim virgam Christi, crucem adoramus, sicut enim sedem et lectum eius, sanctum sepulchrum, sicut enim domum, praesepium et Betleem, et cetera sancta eius tabernacula, sicut enim amicos eius, apostolos eius et sanctos martyres (-ires *Pr*) et reliquos sanctos." *Continuatur loco infra laudato.* **17** colimus – dei ~ *LC III 27 p. 466,8–10 (= III Capit. p. 335,8–9) = *Hadr. (ser. 2) p. 53,34–36* (In eadem [*i.e.* quarta] actione. Capitulo XXIII): Quod, cum Deus inlocalis sit, illi minus docte (docti *Hadr.*) dixerint (dixerunt *Capit.*): „Veneramur et adoramus sicut locum Dei." *cf. Freeman p. 466 adn. 1* **19–355,2** et – formamus *cf. LC IV 26 p. 554,14–15 (= IV Capit. p. 488,33–34, deest in *Hadr.)*: Contra eos, qui imagines sanctas et sacratas dicunt easque in viis sive in plateis, quae plerumque pollutae sunt, poni iubent. *cf. von den Steinen, Entstehungsgeschichte p. 48; Freeman p. 554 adn. 329* **19–355,6** et – adorare ~ *LS^{b} p. 514,15–21 (Pr f. 66^{r})*: „Christi vero passionem in ecclesiis et in domibus et in plateis et in imaginibus et in velis et in cubiculis et in vestibus et in omni loco designamus, ut indesinenter aspicientes haec recordemur et non obliviscamur, sicut tu oblitus es domini Dei tui. *(non interp. Werminghoff)* et sicut tu adorans librum legis non naturam pellium et atramenti adoras (adoramus *Pr^{ac}*, mu *exp.*), sed verba Dei, quae in eo continentur, sic et ego imaginem Christi adorans non naturam lignorum aut colorum adoro, absit; sed inanimatam (inanimata in *Werminghoff sine adn.*) figuram Christi tenens per eam Christum spero tenere et adorare."

P VE **10–13** ~ *LS^{b}* **17** ~ *LC, *Hadr.* **19–355,6** ~ *LS^{b}*

1 Christum] crucem P^{ac} (crucem *sublin.,* Christum *add.* P^{c} *s.l.*) **2** fuerunt *ed. Rom.** **5** honoramus] adoramus VE *edd.* | annulum *ed. Rom.** **6** eum (*sc.* characterem) … per eum … in eo] *cf. app. crit. gr.* **9** clamidem VE **10** honorant¹] adorant *ed. Rom.** **11** quidem *om.* F *edd.* | et *om. ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **12** autem *om. ed. Rom.** | Bethlehem P | sancta eius cetera VE *edd.* **14** Syon VE **15** ac] et *ed. Rom.** **19** *exspectaueris* atque <nos> *(cf. gr.)* **19–20** per Christum] *interpres legit* διὰ τὸν Χριστὸν *(cf. app. crit. gr.), inde uerborum quae sequuntur constructionem mutauit* **20** ea quae sunt Christi passionum (passionem VE *edd.*) ~ καὶ τὰ Χριστοῦ πάθη? *uide supra* (et Christi passionem *LS^{b}*)

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Ha. 196 παντὶ τόπῳ ἐκτυποῦμεν, ἵνα διηνεκῶς ὁρῶντες ταῦτα ὑπομιμνησκώμεθα καὶ μὴ ἐπιλανθανώμεθα, ὡς σὺ ἐπελάθου κυρίου τοῦ θεοῦ σου. καὶ ὥσπερ σὺ προσκυνῶν τὸ βιβλίον τοῦ νόμου οὐ τὴν φύσιν τῶν ἐν αὐτῷ δερμάτων καὶ τοῦ μέλανος προσκυνεῖς, ἀλλὰ τοῖς λόγοις τοῦ θεοῦ τοῖς ἐν αὐτῷ κειμένοις, οὕτως κἀγὼ τῇ εἰκόνι τοῦ Χριστοῦ προσκυνῶν οὐ τὴν φύσιν τῶν ξύλων καὶ χρωμάτων προσκυνῶ – μὴ γένοιτο –, ἀλλὰ τὸν ἄψυχον χαρακτῆρα Χριστοῦ κρατῶν δι᾽ αὐτοῦ Χριστὸν κρατεῖν δοκῶ καὶ προσκυνεῖν. καὶ ὥσπερ ὁ Ἰακὼβ δεξάμενος παρὰ τῶν υἱῶν αὐτοῦ χιτῶνα ποικίλον ἡμαγμένον τοῦ Ἰωσὴφ κατεφίλησε μετὰ δακρύων καὶ τοῖς ἰδίοις ὀφθαλμοῖς τοῦτον περιέθηκεν – οὐ τὸ ἱμάτιον ἀγαπῶν ἢ τιμῶν τοῦτο ἐποίησεν, ἀλλὰ δι᾽ αὐτοῦ νομίζων τὸν Ἰωσὴφ καταφιλεῖν καὶ ἐν χερσὶν αὐτὸν κατέχειν –, οὕτω καὶ χριστιανοὶ πάντες εἰκόνα Χριστοῦ ἢ ἀποστόλου ἢ μάρτυρος κρατοῦντες καὶ ἀσπαζόμενοι τῇ σαρκί, τῇ ψυχῇ αὐτὸν τὸν Χριστὸν νομίζομεν ἢ τὸν μάρτυρα αὐτοῦ κατέχειν. εἰπέ δή μοι σὺ ὁ νομίζων χειροποίητον μηδὲν ἢ ὅλως κτιστὸν προσκυνεῖν, ἆρα οὐ πολλάκις γυναικὸς σῆς ἢ τέκνων τελευτησάντων χιτῶνα ἢ κοσμίδιον ἰδὼν ἐν τῷ σῷ ταμιείῳ κρατήσας ἐφίλησας καὶ δάκρυσιν αὐτὸ κατέβρεξας; καὶ οὐκ ἐν τούτῳ κατεκρίθης. οὐ γὰρ ὡς θεὸν τὰ ἱμάτια προσεκύνησας, ἀλλὰ τὸν πόθον πρὸς τόν ποτε αὐτὸ περιβεβλημένον διὰ τοῦ φιλήματος ἔδειξας· ἐπεὶ καὶ αὐτὰ ἡμῶν τὰ τέκνα καὶ τοὺς πατέρας κτιστοὺς ὄντας καὶ ἁμαρτωλοὺς πολλάκις ἀσπαζόμεθα, καὶ οὐκ ἐν τούτῳ κατακρινόμεθα. οὐ γὰρ ὡς θεοὺς αὐτοὺς ἀσπαζόμεθα, ἀλλὰ τὴν στοργὴν ἡμῶν τῆς φύσεως τὴν πρὸς αὐτοὺς διὰ τοῦ φιλή-

2 ἐπελάθου – σου cf. Deut. 8,14 **7–9** ὁ – περιέθηκεν cf. Gen. 37,31–34

2–7 καὶ – προσκυνεῖν cf. (Ps.-)Anast. Sin. disp. adu. Iud., PG 89, 1233 C 5–8 et 10–12

HV T M

1 ἐκτυποῦμεν + καὶ διαζωγραφοῦμεν Δ^{1} *Niceph.*^{ref} *Niceph.*^{Epi} ἐκτυπῶ + καὶ διαγράφω *Ioh. Dam.*^{III} ἐκτυπούμενα *Mo* **1–2** ὁρῶντες – ἐπιλανθανώμεθα] ὁρῶν … ἀναμιμνήσκωμαι … ἐπιλάθωμαι *Ioh. Dam.*^{III} **1–2** -όμεθα *bis Pa* **2** ἐπιλαθώμεθα *Niceph.*^{ref} | ὡς] ὥσπερ *Ioh. Dam.*^{III} | σὺ^{2} + ἀεὶ *Ioh. Dam.*^{III} σοὶ *Pa* | προσκυνῶν] προσκυνεῖς V M **3** ἐν αὐτῷ om. *Ioh. Dam.*^{III} | καὶ] ἢ *Pa* **4** τοῖς^{1} – κειμένοις HV *Pa Mo* Δ^{1} *(JI) Niceph.*^{ref} *Niceph.*^{Epi}: τοὺς λόγους τοῦ θεοῦ τοὺς ἐν αὐτῷ κειμένους T M edd. τοὺς ἐν αὐτῷ λόγους τοῦ θεοῦ κειμένους Δ^{1} *(G)* τοὺς λόγους τοῦ θεοῦ τοὺς ἐγκειμένους ἐν αὐτῷ *Ioh. Dam.*^{III} | τὴν εἰκόνα T M edd. **5** τοῦ Χριστοῦ] Χριστοῦ M τοῦ θεοῦ T edd. | προσκυνῶν – φύσιν] προσκυνῶ, οὐ τῇ φύσει *Ioh. Dam.*^{III} | προσκυνῶν + καὶ V **5–6** οὐ – Χριστοῦ om. V **5** τῶν ξύλων H T M (cf. lat. et LS^{b}) *Pa Mo*: τοῦ ξύλου *Ioh. Dam.*^{III} Δ^{1} *Niceph.*^{ref} *Niceph.*^{Epi} | καὶ + τῶν *Mo Ioh. Dam.*^{III} Δ^{1} *Niceph.*^{ref} *Niceph.*^{Epi} | προσκυνῶ om. *Ioh. Dam.*^{III} **6** ἀλλ᾽ ἀψύχῳ χαρακτῆρι *Ioh. Dam.*^{III} | Χριστοῦ + καὶ M | κρατῶν + αὐτὸν M προσκυνῶν *Ioh. Dam.*^{III} | αὐτοῦ (cf. lat. et LS^{b})] αὐτοῦ + τὸν *Mo* αὐτὸν + τὸν Δ^{1} αὐτοῦ + αὐτὸν *Ioh. Dam.*^{III} **7** δοκῶ κρατεῖν *Ioh. Dam.*^{III} | προσκυνῶ H | ὁ om. *Ioh. Dam.*^{III} **7–9** δεξάμενος – οὐ om. Δ^{1} *Niceph.*^{Epi} **7–8** παρὰ – χιτῶνα] παρὰ τῶν ἀδελφῶν τοῦ Ἰωσὴφ τὸν χιτῶνα τὸν *Ioh. Dam.*^{III} **8** ἡμαγμένον + ὅτε ἐπίπρασαν *Ioh. Dam.*^{III} | τοῦ] τὸν V *Ioh. Dam.*^{III} τῷ *Mo* | κατεφίλησε + πάντως τὸν χιτῶνα *Ioh. Dam.*^{III} **8–9** τοῖς ὀφθαλμοῖς τοῖς ἰδίοις *Ioh. Dam.*^{III} **9** ἰδίοις om. V | τοῦτο Mansi | ἔθηκεν *Ioh. Dam.*^{III} | οὐ] καὶ οὐ ed. Rom.* **9–10** ἱμάτιον – καὶ om. H **9** ἱμάτιον + τοῦ υἱοῦ Δ^{1} *(G) Niceph.*^{Epi} ἱμάτιον + τοῦ Ἰωσὴφ Δ^{1} *(JI)* **9–10** ἀγαπῶν – ἐποίησεν] θρηνῶν *Ioh. Dam.*^{III} **9–10** τοῦτο ἐποίησεν om. Δ^{1} *Niceph.*^{Epi} **10** νομίζων καταφιλεῖν τὸν Ἰωσὴφ *Pa* τὸν Ἰωσὴφ νομίζων καταφιλεῖν *Ioh. Dam.*^{III} | τὸν + υἱὸν Δ^{1} *Niceph.*^{Epi} | αὐτὸν om. Δ^{1} *Niceph.*^{Epi} **11** καὶ + οἱ Δ^{1} *Niceph.*^{ref} *Niceph.*^{Epi} | χριστιανοὶ πάντες] χριστιανῶν παῖδες *Ioh. Dam.*^{III} | Χριστοῦ om. *Ioh. Dam.*^{III} **11–12** κρατοῦντες om. *Ioh. Dam.*^{III} **12** καὶ ἀσπαζόμενοι] κατασπαζόμενοι *Ioh. Dam.*^{III} | τῇ^{1} – αὐτὸν om. Δ^{1} *Niceph.*^{Epi} | αὐτὸν + ἐκεῖνον *Ioh. Dam.*^{III} | τὸν^{1} om. H | ἢ + τὸν ἀπόστολον καὶ Δ^{1} **13** αὐτοῦ om. Δ^{1} *Niceph.*^{Epi} | κατέχειν] ἀσπάζεσθαι *Ioh. Dam.*^{III} κατέχειν + καὶ κρατεῖν *Niceph.*^{ref} | εἰπὲ δή μοι H M *Pa*: εἰπὲ δέ μοι V *Mo* ἐπειδή μοι T εἰπέ μοι δὲ *Niceph.*^{ref} εἰπέ μοι ed. Rom.* | μοι + οὖν H | σὺ + ὦ Ἰουδαῖε *Pa* | νομίζων] ὀνομάζων *Niceph.*^{ref} | χειροποιητὸν *Pa* | μηδὲν ἢ ὅλως] μηδὲ ὅλως *Pa* μηδενὶ ὅλως *Mo* **14** ἆρ᾽ HV **15** κοσμίδιον εἰδὼν V κοσμιδίων εἰδῶν *Pa* κόσμιον ἰδὼν *Niceph.*^{ref} | ταμείω HV *Pa Mo* **16** οὐ] οὐδὲ *Niceph.*^{ref} | τὸ ἱμάτιον *Mo Niceph.*^{ref} **17** πόθον + τὸν M | αὐτὸ] αὐτὰ M (non male, sed cf. lat.) αὐτὸν *Mo* **19** πολλάκις om. H **19–20** καὶ – ἀσπαζόμεθα om. V **19** καὶ – κατακρινόμεθα om. *Niceph.*^{ref} **20** ἀλλὰ + καὶ V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

imaginibus et in sindonibus et in penetrabilibus et uestimentis et in omni loco formamus, ut incessanter aspicientes haec commoneamur et non obliuiscamur, ut tu Ha. 195
es oblitus domini dei tui. et sicut tu adorans librum legis non naturam pellium uel atramenti quae in ipso est adoras, sed uerba dei quae in eo reiacent, ita et ego imaginem Christi adorans non naturam lignorum et colorum adoro – absit –, sed inanimatum characterem Christi tenens per eum Christum tenere spero et adorare. et sicut Iacob acceptam a filiis suis tunicam uariam et sanguinolentam Ioseph deosculatus est cum lacrimis et propriis oculis hanc circumposuit – non uestimentum amans uel honorans hoc fecit, sed per id aestimans Ioseph osculari et in manibus eum habere –, ita et christiani uniuersi imaginem Christi uel apostoli aut martyris tenentes et salutantes carne, anima ipsum Christum existimamus uel martyrem eius habitum retinere. dic ergo mihi tu qui opinaris manufactum nihil uel omnino creatum adorandum, numquamne multotiens muliere tua uel filiis mortuis tunicam uel ornamentum eius uisum in cubiculo tuo tenens osculatus es et lacrimis illud infudisti? et in hoc non es condemnatus. non enim ut deum uestimenta adorasti, sed amorem per osculum circa illum ostendisti qui hoc aliquando fuerat circumamictus. nam et ipsos natos nostros et patres creatos existentes et peccatores multotiens salutamus, et in hoc minime condemnamur. non enim ut deos eos salutamus, sed affectionem

7–8 Iacob – circumposuit ~ *LC I 12 p. 160,27–161,3 (= I Capit. p. 103,31–34) = *Hadr. p. 26,8–13* (In eadem [*i.e.* quarta] actione. Capitulo XXIII): Quod non ad (*om. Hadr., corr. Hampe*) adorationem imaginum pertineat nec in nostris codicibus, qui (quo *Hadr., corr. Hampe*) ex Hebraica (Ebraica *Hadr.*) veritate translati sunt, inveniatur, quod illi in sua synodo dicunt: „Iacob suscipiens a filiis suis vestem (veste *Hadr.*) talarem tabefactam Ioseph osculatus est cum lacrimis et propriis oculis inposuit." **16–357,2** nam – adoratione ~ *LS^{b} p. 514,22–25 (Pr f. 66$^{r–v}$)*: Et infra sequitur: „Nam et ipsos filios nostros et patres factos existentes et peccatores saepius osculamur et non in hoc condemnabimur (*ras. unius litt. post* dem *Pr*); non ut deos eos osculamur, sed amorem nostrae naturae, quem erga eos habemus, per osculum ostendimus. Sicut enim multotiens dixi: Mens scrutatur in omni osculo et in omni adoratione" et cetera.

P VE **7–8** ~ *LC, *Hadr.* **16–357,2** ~ *LS^{b}*

1 penitrabilibus P^{ac} (e *ins.* P^{c} *s. l.*) penetralibus F^{2} *edd. (sed cf. e. g. Vulg. Mt. 24,26 et ThLL X 1, 1060,20 sqq.)* | et^{3} + in *ed. Rom.*, sed cf. gr.* **2** aspicienter P^{ac} aspiciantes P^{pc} (a *et* s P^{c} *s. l.*) **4** quae^{1} – est] *male redduntur uerba* φύσιν τῶν ἐν αὐτῷ κτλ. (sunt *pro* est *scribendum esse coni. Dubielzig*) | in^{2} – reiacent] reiacent in eo *ed. Rom.* ex* F **6** spero ~ δοκῶ *(cf. LS^{b}),* mihi uideor *ed. Rom.^{mg}* **8** circumposuit + et *ed. Rom.*, sed cf. gr.* **9** sed per] super P | estimans *codd.* **10** apostolorum F *edd.* | martyres V martyrum *ed. Rom.* ex* F | et^{2}] aut VE *edd.* **11** carne + et *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | aestimamus *ed. Rom.** **11–12** habitum retinere ~ κατέχειν? **12** opinaris + nichil E^{1} *s. l. edd., sed cf. gr.* | nihil uel *scripsi coll. gr.*: uel nihil *codd.* **14** culo P^{ac} (bicu *ins.* P^{c} *s. l.*) | tenens *om. ed. Rom.** **15** condempnatus P **16** hoc ~ αὐτὸ *(cf. app. crit. gr.)* **16–17** ipsos natos nostros et *scripsi coll. gr. et LS^{b}*: ipsi nati nostri et P VE^{ac} ipsi nati nostros E^{pc} (os^{2} *in ras.*) *ed. Rom.* ipsi natos nostros *ed. Reg.** **18** condempnamur P | salutamus eos E *edd.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ματος ἐνδεικνύμεθα. ὡς γοῦν πολλάκις εἶπον, ὁ σκοπὸς ἐξετάζεται ἐπὶ παντὸς ἀσπασμοῦ καὶ ἐπὶ πάσης προσκυνήσεως. εἰ δὲ ἐγκαλεῖς μοι ὅτι ὡς θεὸν προσκυνῶ
Rom. 484 τὸ ξύλον τοῦ σταυροῦ, διὰ τί οὐκ ἐγκαλεῖς τῷ Ἰακὼβ προσκυνήσαντι ἐπὶ τὸ ἄκρον
La.-Co. 240 τῆς ῥάβδου τοῦ Ἰωσήφ; ἀλλὰ πρόδηλον ὅτι οὐ τὸ ξύλον ἰδὼν προσεκύνησεν, ἀλλὰ διὰ τοῦ ξύλου τὸν Ἰωσήφ, ὥσπερ καὶ ἡμεῖς διὰ τοῦ σταυροῦ τὸν Χριστόν. ἐπεὶ καὶ τοῖς πωλήσασι τὸν τάφον ἀσεβέσιν ἀνθρώποις ὁ Ἀβραὰμ προσεκύνησε καὶ
Ma. 48 γόνυ ἔκαμψεν ἐπὶ τὴν γῆν, ἀλλ᾽ οὐχ ὡς θεοὺς αὐτοὺς προσεκύνησε. καὶ πάλιν ὁ *Ἰακὼβ τὸν Φαραὼ εὐλόγησεν* ἀσεβῆ καὶ εἰδωλολάτρην ὄντα, ἀλλ᾽ οὐχ ὡς θεὸν αὐτὸν εὐλόγησε. καὶ πάλιν τὸν Ἠσαῦ πεσὼν προσεκύνησεν, ἀλλ᾽ οὐχ ὡς θεόν. εἶδες πόσους ἀσπασμοὺς καὶ προσκυνήσεις ἀπεδείξαμέν σοι γραφικὰς καὶ μὴ ἔχοντας κατάγνωσιν; καὶ σὺ μὲν τὴν σὴν σύμβιον ἴσως καὶ ἄσεμνον οὖσαν καὶ ἐμπαθῆ καθ᾽ ἑκάστην ἀσπαζόμενος ἀκατάγνωστος εἶ, καίπερ οὐδαμοῦ σοι τοῦ θεοῦ σωματικὸν ἀσπασμὸν γυναικὸς ἐντειλαμένου, ἐμὲ δὲ ἐπὰν ἴδῃς εἰκόνα Χριστοῦ ἢ τῆς παναμώμου αὐτοῦ μητρὸς ἢ ἄλλου τινὸς δικαίου ἀσπαζόμενον, ἀγανακτεῖς εὐθέως, βλασφημῶν ἀποπηδᾷς καὶ εἰδωλολάτρας ἡμᾶς ἀποκαλεῖς. εἶτα οὐκ αἰσχύνῃ, εἰπέ μοι, οὐ φρίσσεις, οὐ τρέμεις, οὐκ ἐρυθριᾷς ὁρῶν με καθ᾽ ἡμέραν ἐν πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ ναοὺς εἰδώλων καταλύοντα καὶ ναοὺς μαρτύρων οἰκοδομοῦντα; εἰ τὰ εἴδωλα

3–4 Ἰακὼβ – Ἰωσήφ cf. Gen. 47,31; Hebr. 11,21 **6–7** τοῖς – γῆν cf. Gen. 23,7 **8** cf. Gen. 47,7 et 10 **9** τὸν – προσεκύνησεν cf. Gen. 33,3

1–11 ὡς – κατάγνωσιν = Ioh. Dam. imag. III 87,18–29 (= ψ[5] Déroche) **2–5** εἰ – Χριστόν = Ioh. Dam. imag. I 54 / II 50 (= φ[1] l. 1–4 Déroche); cf. (Ps.-)Ath. qu. Antioch. duc. 39, PG 28, 621 B 6–9; (Ps.-)Anast. Sin. disp. adu. Iud., PG 89, 1233 C 8–9 et C 12 – D 3 **5–9** ἐπεὶ – θεόν = Ioh. Dam. imag. I 56,2–7 / II 52,2–7 (= φ[1] l. 5–8 Déroche) **11–17** καὶ[1] – οἰκοδομοῦντα = floril. Δ[2] apud Déroche p. 81 (p. 420 Déroche[2]); Niceph. adu. Epiph. p. 371,32–372,7 **13–358,8** ἐμὲ – ἀλήθεια = Ioh. Dam. imag. III 87,29–43 (= ψ[6] Déroche)

HV T M **1–11** = *Ioh. Dam.[III]* **2–5** = *Ioh. Dam.[I.II]* **5–9** = *Ioh. Dam.[I.II]* **11–17** = *Δ[2]*, *Niceph.[Epi]* **13–358,8** = *Ioh. Dam.[III]*

---

1 γοῦν – παντὸς om. HV | ὁ om. M **2** εἰ δὲ ἐγκαλεῖς μοι + πάλιν ὦ Ἰουδαῖε λέγων *Pa* ἐάν μοι ἐγκαλῇς + πάλιν ὦ Ἰουδαῖε (ὁ Ἰουδαῖος *Ioh. Dam.[II]* [*F*]) λέγων *Ioh. Dam.[I.II]* εἰ δὲ ἐμοὶ ἐγκαλεῖς + λέγων *Ioh. Dam.[III]* | θεῶ *Pa Ioh. Dam.[I.II.III]* **3** τῶ ξύλω *Pa Ioh. Dam.[I.II.III]* | τὸν Ἰακὼβ προσκυνήσαντα HV **4** τοῦ Ἰωσήφ] τὸν Ἰωσήφ V, om. *Ioh. Dam.[I.II]* | ἰδὼν (cf. lat. et LC et *Hadr.)] τιμῶν *Mo Ioh. Dam.[I.II.III]* | προσεκύνησεν + αὐτῶ *Mo* **5** τὸν[1] om. V τῷ *Ioh. Dam.[I.II.III]* | Ἰωσὴφ + προσεκύνησεν *Mo Niceph.[ref]* *Ioh. Dam.[I.II]* (ἀλλὰ διὰ – προσεκύνησεν om. *Ioh. Dam.[I]* [*A*]) | τοῦ[2] om. V | Χριστόν + ἀλλ᾽ οὐ τὸ ξύλον δοξάζομεν *Ioh. Dam.[I.II]* **6** καὶ[1] + Ἀβραὰμ *Ioh. Dam.[I.II.III]* (ὁ Ἀβρ. *Ioh. Dam.[II]* [*F*]) | πωλήσασι + αὐτῷ *Ioh. Dam.[I.II.III]* | ἀσεβέσιν ἀνδράσιν M ἀνδράσιν ἀσεβέσιν *Ioh. Dam.[III]* | ὁ Ἀβραὰμ om. *Ioh. Dam.[I.II.III]* (uide supra) **6–7** καὶ[2] – προσεκύνησε om. V **7** θεοῖς αὐτοῖς *Ioh. Dam.[I] Ioh. Dam.[II] (F)* **8** Φαραῶ T *Mo* | ηὐλόγησεν V *Mo Ioh. Dam.[I.II.III]* | ὄντα om. *Niceph.[ref]* **8–9** ἀλλ᾽ – προσεκύνησεν] καὶ τὸν Ἠσαῦ ἑπτάκις *Ioh. Dam.[III]* **9** ηὐλόγησε V *Mo Ioh. Dam.[I.II]* | πεσῶν V *Mo* | θεὸν (θεῶ *F*) + προσεκύνησεν *Ioh. Dam.[I.II]* **10** εἶδες] ἴδε *Pa Mo Ioh. Dam.[III]* | καὶ[1] + πόσας *Ioh. Dam.[III]* | ἐπεδίξαμέν σοι (sic) *Mo* | γραφικάς + τε καὶ φυσικὰς *Ioh. Dam.[III]* | καὶ[2] om. *Ioh. Dam.[III]* **10–11** μὴ ἔχοντας κατάγνωσιν V T *Pa Mo* (cf. Act. I p. 44,3): μὴ ἔχοντας κατάκρισιν H ἀκαταγνώστους M μὴ ἐχούσας κατάγνωσιν *Ioh. Dam.[III] Niceph.[ref]* ed. Rom.* **11–13** καὶ[1] – ἐντειλαμένου haec non reperiuntur apud *Ioh. Dam.[III]* **11** σὴν om. V *Δ[2] (G)* | ἴσως om. V | ἀσέμνου οὔσης καὶ ἐμπαθοῦς *Pa* **11–12** οὖσαν καὶ ἐμπαθῆ καθ᾽ ἑκάστην om. *Niceph.[Epi]* *Δ[2]* (*G*), καὶ ἐμπαθῆ καθ᾽ ἑκάστην om. *Δ[2]* (*IJ*) **11** οὖσαν post σύμβιον H | ἐμπαθῆ + καὶ T **12** ἀκατάγνωστος HV M *Δ[2]* *Niceph.[ref]*: οὐ κατάγνωστος *Pa Mo Niceph.[Epi]* οὐ καταγνωστὸς T edd. | οὐδαμῶς H *Δ[2]* (*G*) | θεοῦ] νόμου *Pa* **13** εἰκόνα + τοῦ T edd. **14** πανάγνου *Ioh. Dam.[III]* | ἄλλου – ἀσπαζόμενον] ἁγίου προσκυνοῦντα *Ioh. Dam.[III]* | ἀγανακτεῖς + καὶ T edd. *Pa* (cf. lat.), de H et V uide infra **14–15** εὐθέως – ἀποπηδᾷς] εὐθέως βλασφημεῖς, ἀποπηδᾷς *Δ[2]* *Niceph.[ref]* *Niceph.[Epi]* εὐθέως καὶ βλασφημεῖς καὶ ἀποπηδᾷς *Ioh. Dam.[III]*, om. V **14** εὐθέως + καὶ H **15** βλασφημῶν + καὶ *Mo* | καὶ om. *Mo Δ[2]* *Niceph.[ref]* *Niceph.[Epi]* | εἰδωλολάτρην με *Ioh. Dam.[III]* | ἀποκαλῶν *Mo* | εἶτα] καὶ *Ioh. Dam.[III]* εἶτα + καὶ V **15–16** εἰπέ μοι om. *Ioh. Dam.[III]* **16** οὐ[1] – ἐρυθριᾷς] καὶ φρίττεις καὶ ἐρυθριᾷς *Ioh. Dam.[III]* | φρίσεις *Pa* φρίττεις *Δ[2]* *Ioh. Dam.[III]* | οὐ τρέμεις om. *Δ[2]* *Niceph.[Epi]* | οὐκ ἐρυθριᾷς om. V | καθ᾽ + ἑκάστην *Ioh. Dam.[III]* **17** οἰκοδομοῦντα] ἀνεγείροντα *Ioh. Dam.[III]*, post οἰκοδομοῦντα alia add. *Δ[2] (G)*, cf. Déroche p. 81 | εἰ τὰ] εἶτα T *Pa*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

naturae nostrae quam erga illos habemus per osculum demonstramus. ut ergo saepe dixi, intentio exquiritur in omni salutatione et in omni adoratione. porro si me accusas quod quasi deum lignum adorem crucis, quare non calumniaris Iacob qui adorauit super summitatem uirgae Ioseph? sed manifestum est quia non lignum uidens Rom. 484
adorauit, sed per lignum [uirgae] Ioseph, quemadmodum et nos per crucem La.-Co. 239
Christum. nam et impios homines qui uendiderunt sepulchrum Abraham adorauit et genu curuauit super terram, sed non ut deos eos adorauit. et rursus Iacob Pharaoni *benedixit* impio et idololatrae, sed non ut deo illi benedixit. et iterum Esau cadens Ma. 47
adorauit, sed non ut deum. uidisti quot salutationes et adorationes demonstrauimus tibi ex scripturis non habentes reprehensionem? et tu quidem coniugem tuam fortassis et impudicam ac uitiosam per singulos dies osculans non reprehenderis, cum certe nusquam tibi deus corporale osculum mulieri offerre praeceperit; quia uero me uidisti iconam Christi uel immaculatae matris eius uel alius cuiusquam iusti salutare, indignaris et mox blasphemans salis et nos idololatras appellas. deinde non confunderis, dic mihi, non horrescis, non tremis, non erubescis uidens me in toto terrarum orbe templa idolorum destruere et templa martyrum aedificare? si idola

2–6 si – Christum ~ *LC I 13 p. 163,17–23 (= I Capit. p. 103,35–38) = *Hadr. p. 27,1–6* (In eadem [*i.e.* quarta] actione. Capitulo XXIV): De eo, quod indocte et inordinate dicunt: „Si calumniaris me, quoniam ut Deum adoro lignum crucis, cur non calumniaris Iacob adorantem summitatem virgę Ioseph? Sed manifestum est, quoniam non lignum videns adoravit, sed per lignum Ioseph, sicut et nos per crucem Christum." **7–9** Iacob – deum ~ *LC I 14 p. 167,23–26*: Aiunt enim: „Benedixit Iacob Pharaonem, sed non ut Deum benedixit; adoramus nos imaginem, sed non ut Deum adoramus." *cf. LC I 14 p. 166,21–23 (= I Capit. p. 103,39–40) = *Hadr. p. 27,12–14* (In eadem [*i.e.* quarta] actione. Et repertum est in actione septima [*Act. VII 406 E?*]): Non pertinere ad imaginum adorationem (adoratione *Hadr.*), ut illi dicunt, quod scriptum est: Iacob Pharaonem (Faraonem *Hadr.*) benedixit. *cf. Freeman p. 166 adn. 3*

P VE **2–6** ~ *LC*, **Hadr.* **7–9** ~ *LC*

1 quam erga illos habemus] erga illos *ed. Rom.** *ex* F (habemus *om.* F, quam *eras.* F²) **2** in² *om. ed. Rom.** **4** non uidens lignum P, *sed cf. gr. et Hadr.* **5** uirgae *(fort. ex l. 4 iteratum) deleui coll. gr. et Hadr.* **7–8** Pharaoni E: Pharao P V **8** idolatrę P^pc (-ię P^ac [i *exp.*]) idolatre E^pc (lo *eras.*) | non *om.* P^ac (*add.* P^c *s. l.*) V **9** quot F²: quod P VE **12** deus tibi *ed. Rom.** | quia ~ ἐπὰν? **13** iconam + domini nostri Iesu F *edd.* | alius *(forma genit.)*] alterius *ed. Rom.** | cuiuspiam *ed. Rom.** **14** et mox] *Anast.* καὶ εὐθέως *legisse uidetur, cf. gr.* T | idololatras *ed. Rom.*: idolatras *codd.* **16** edificare *codd.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

προσεκύνουν, διὰ τί λοιπὸν τιμῶ τοὺς μάρτυρας τοὺς καταλύσαντας τὰ εἴδωλα; εἰ τὰ ξύλα ὡς θεοὺς τιμῶ καὶ δοξάζω, πῶς τιμῶ καὶ δοξάζω τοὺς μάρτυρας τοὺς τὰ ξύλινα ξόανα καταλύσαντας; εἰ τοὺς λίθους ὡς θεοὺς δοξάζω, πῶς τιμῶ καὶ προσκυνῶ τοὺς μάρτυρας καὶ ἀποστόλους τοὺς συντρίψαντας καὶ ἀπολέσαντας τὰ λίθινα ζῷδα; πῶς τιμῶ καὶ ἐπαινῶ καὶ ναοὺς ἐγείρω καὶ ἑορτὰς ἐπιτελῶ τοῖς τρισὶ παισὶ τοῖς ἐν Βαβυλῶνι τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ μὴ προσκυνήσασιν; ὄντως πολλὴ τῶν ἀνόμων ἡ πώρωσις, ἀληθῶς πολλὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ τύφλωσις, πολλὴ ἡ ἀσέβεια. ἀδικεῖται ὑπ᾽ αὐτῶν ἡ ἀλήθεια, θεὸς ὑβρίζεται ὑπὸ γλώσσης ἀχαρίστων Ἰουδαίων. ἐκ λειψάνων μαρτύρων καὶ εἰκόνων πολλάκις ἐλαύνονται δαίμονες, καὶ ταῦτα ἐνυβρίζοντες ἄνθρωποι μιαροὶ διαστρέφουσι καὶ διαπαίζουσι καὶ διαγελῶσι. πόσαι, εἰπέ μοι, ἐπισκιάσεις, πόσαι ἀναβλύσεις, πολλάκις δὲ καὶ αἱμάτων ῥεύσεις ἐξ
Ha. 197 εἰκόνων καὶ λειψάνων μαρτύρων γεγόνασι; καὶ *οἱ ἀσύνετοι τῇ καρδίᾳ* ὁρῶντες οὐ πείθονται, ἀλλὰ μύθους ταῦτα καὶ λήρους λογίζονται, ὁρῶντες οὕτως τὸ καθ᾽ ἡμέραν ἐν πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ σχεδὸν ἄνδρας ἀσεβεῖς καὶ παρανόμους, εἰδωλολάτρας καὶ φονεῖς, πόρνους καὶ λῃστὰς ἐξαίφνης διὰ τὸν Χριστὸν καὶ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ κατανυγομένους καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἐρχομένους καὶ κόσμου παντὸς ἀποτασσομένους καὶ πᾶσαν ἀρετὴν ἐργαζομένους. εἰπέ μοι· πῶς ἐσμεν εἰδωλολάτραι οἱ καὶ αὐτὰ τὰ ὀστᾶ καὶ τὴν κόνιν καὶ τὰ ῥάκη καὶ τὸ αἷμα καὶ τὴν σορὸν τῶν μαρτύρων προσκυνοῦντες καὶ τιμῶντες διὰ τὸ μὴ θῦσαι αὐτοὺς τοῖς εἰδώλοις;
Ὁ Ἰουδαῖος ἔφη· καὶ πῶς διὰ πάσης τῆς γραφῆς παραγγέλλει ὁ θεὸς μὴ προσκυνῆσαι παντὶ κτίσματι;

5–6 τοῖς – προσκυνήσασιν cf. Dan. 3,12 **12** Ps. 75,6

7–12 ἀληθῶς – γεγόνασι = floril. Δ^3 apud Déroche p. 82 (p. 421 Déroche[2]); Niceph. adu. Epiph. p. 372,8–16 **9–12** ἐκ – γεγόνασι cf. (Ps.-)Ath. qu. Antioch. duc. 39, PG 28, 621 B 16 – C 7

HV T M **7–12** = Δ^3, *Niceph.*^{Epi}

---

1 λοιπὸν om. *Mo Ioh. Dam.*^{III} *Niceph.*^{ref} (cf. lat.?) | τοὺς μάρτυρας ante τιμῶ *Ioh. Dam.*^{III}, post εἴδωλα *Niceph.*^{ref} | τὰ εἴδωλα καταλύσαντας T edd. | καταλύσοντας *Pa* **1–2** εἰ – δοξάζω^1] εἰ δὲ τὰ ξύλα, ὡς φῄς, δοξάζω *Ioh. Dam.*^{III} **1–2** εἰ τὰ] εἶτα *Pa* **2** πῶς – δοξάζω^2 om. *Niceph.*^{ref} | καὶ δοξάζω^2 om. *Ioh. Dam.*^{III} | μάρτυρας] ἁγίους *Ioh. Dam.*^{III} | τοὺς^2 om. HV **3** ξόανα + τῶν δαιμόνων *Ioh. Dam.*^{III} | καταλύοντας La.-Co.* κατακαύσαντας *Ioh. Dam.*^{III} | εἰ + δὲ καὶ *Ioh. Dam.*^{III} | ὡς θεοὺς om. *Ioh. Dam.*^{III} **3–4** πῶς – ἀποστόλους] πῶς τιμῶ τοὺς ἀποστόλους V πῶς δοξάζω τοὺς ἀποστόλους *Ioh. Dam.*^{III} **4–5** τοὺς^2 – ζῷδα] τοὺς τὰ λίθινα εἴδωλα κατακλάσαντας; εἰ τὰς εἰκόνας τῶν ψευδωνύμων θεῶν σέβω *Ioh. Dam.*^{III} **4** συντρίψαντας καὶ om. V **5** ζῶα M *Pa Mo* ζώδια *Niceph.*^{ref} (*P*) ed. Rom.* **5–6** πῶς – προσκυνήσασιν] πῶς δοξάζω καὶ ἐπαινῶ καὶ ἑορτὰς ἐπιτελῶ τῶν τριῶν παίδων τῶν ἐν Βαβυλῶνι ἀθλησάντων καὶ τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ μὴ προσκυνησάντων τῇ εἰδωλικῇ *Ioh. Dam.*^{III} **5** πῶς + δὲ καὶ V | καὶ ἐπαινῶ om. V | ἐπεγείρω H **6** Βαβυλῶνι + τοῖς *Pa* | τῇ εἰκόνι τῇ om. Mansi | ὄντως] ἀλλ᾽ ὄντως *Ioh. Dam.*^{III} **6–7** πολλὴ – ἀληθῶς om. M **7** πόρρωσις H^{ac} prob. (in o scr. ω H^1) *Mo* | ἀληθῶς om. V (de M uide supra) *Ioh. Dam.*^{III} | τῶν Ἰουδαίων ἡ om. *Ioh. Dam.*^{III} | τύφλωσις + πολλὴ ἡ ἀναίδεια *Niceph.*^{ref} (uide infra) τύφλωσις + ὦ Ἰουδαῖε *Ioh. Dam.*^{III} | πολλὴ ἡ ἀσέβεια om. V | ἡ^3 + ἀναίδειά σου καὶ ἡ *Ioh. Dam.*^{III} ἡ + ἀναίδεια καὶ ἡ Δ^3 *Niceph.*^{Epi} **8** ἀδικεῖται – Ἰουδαίων om. Δ^3 *Niceph.*^{Epi} | ἀδικεῖται – ἀλήθεια] ἀληθῶς ἀδικεῖται ὑπὸ σοῦ ἡ ἀλήθεια et add. „ἀνάστα, ὁ θεός, δίκασον τὴν δίκην σου·" κρῖνον καὶ δίκασον ἡμῖν ἐξ ἔθνους οὐχ ὁσίου, ἀλλὰ ἀνοσίου καὶ ἀλλοτρίου καὶ παροξύνοντός σε διὰ παντός. *Ioh. Dam.*^{III} **9** εἰκόνας V | πολλάκις post λειψάνων T edd. | ἐξελαύνονται M | ταύτας *Pa* **10** καὶ^1 – διαγελῶσι] καὶ ἁρπάζουσιν καὶ διακλῶσιν *Niceph.*^{ref} καὶ διακλῶσιν Δ^3 *Niceph.*^{Epi} **11** ῥύσεις *Pa Mo* Δ^3 *Niceph.*^{ref} *Niceph.*^{Epi} ed. Rom.* (ex Vc) **12** λειψάνων om. V **12–13** οὐ – ὁρῶντες om. *Niceph.*^{ref} **14** πάσῃ om. *Pa* **15** πόρνους + καὶ μοιχοὺς *Pa* | τὸν^1 om. *Niceph.*^{ref} **16** κατανυσσομένους T edd. | καὶ^1 – ἐρχομένους om. ed. Rom.* | ἐπίγνωσιν + ἀληθείας T **16–17** ἐρχομένους – ἀποτασσομένους om. V **16** κόσμω παντὶ M **17** καὶ^1 – ἐργαζομένους om. *Pa* **18** ῥάκκη V^{ac} (κ^2 del.) T *Pa Mo* | σωρὸν *Pa* **19** τοῖς εἰδώλοις αὐτούς V αὐτοῖς εἰδώλοις H *Mo* | τοῖς om. M *Pa* (de H et *Mo* uide supra) **20** ἔφη om. *Niceph.*^{ref} **20–21** προσκυνῆσαι] ποιῆσαι T

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

adorarem, cur martyres qui destruxerunt idola honoro? si ligna ut deos honoro et PL 129,295
glorifico, quomodo honoro et glorifico martyres qui lignea simulacra destruxerunt? si lapides ut deos glorifico, quomodo honoro et adoro martyres et apostolos, qui contriuerunt et perdiderunt lignea signa? quomodo honoro et laudo et templa erigo et festiuitates celebro tribus pueris qui Babylone imaginem auream non adorauerunt? certe multa est iniquorum obduratio, uere multa est Iudaeorum caecitas, multa impietas. iniuriam patitur ab eis ueritas, deus contumelias sustinet a lingua ingratorum Iudaeorum. per reliquias martyrum et imagines multotiens effugantur daemonia, et haec iniuriis appetentes homines sordidi subuertunt et illudunt atque derident. quot, dic mihi, uisitationes, emanationes, sed et frequenter sanguinum fluores ex iconis et reliquiis martyrum factae sunt? et insensati *corde* uidentes non Ha. 198
credunt, sed fabulas et deleramenta haec existimant, uidentes taliter per singulos dies in toto pene terrarum orbe uiros impios et iniquos, idolorum cultores et homicidas, fornicatores et latrones subito per Christum et crucem eius compungi et ad agnitionem uenire et mundo toto abrenuntiare atque omnem operari uirtutem. dic mihi: quomodo sumus idololatrae qui et ipsa ossa et cinerem et pannos et sanguinem et tumulum martyrum ideo adoramus et honoramus, quia idolis non sacrificarunt?

Iudaeus dixit: et quomodo per totam scripturam praecipit deus non adorari omnem creaturam?

P VE

---

1 adoramus *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | distruxerunt P^{ac} (i *in* e *mut.* P^{c}) | honoro^{1} *ed. Rom.^{mg} (cf. gr.)*: honoraremus P adoraremus VE *edd. i. t.* | ut] et *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **2** distruxerunt P^{ac} (i *in* e *mut.* P^{c}) **5** qui + in E$^{1-2}$ *s. l. edd., sed cf. p. 363,13* **6** cecitas *codd.* **9** demonia *codd.* (P *praeter consuetudinem)* | haec] hoc *ed. Rom. (corr. ed. Reg.); exspectaueris* has, *ut uidit Dubielzig* | appetentes *ed. Rom.*: appetunt *codd.* **10** uisitationes] „*gr.* obumbrationes" *ed. Rom.^{mg}; Anast. fort. legit* ἐπισκέψεις; *Vulg. Is. 10,3 et 1 Petr. 2,12* (*ubi* uisitatio ~ ἐπισκοπή) *conferenda esse coni. Dubielzig* **11** insensati] insipientes *Ps. iuxta LXX* **12** et] ac *ed. Rom.** | deliramenta E^{pc} (i *in ras.*) *edd.* **13** homicidas + et F *edd.* **14–15** agnitionem + ueritatis *ed. Rom.*, sed cf. gr.* **15** toti *ed. Rom.^{corr}*, sed cf. Stotz IV, VIII § 52.5* | obnunciare *ed. Rom.* renuntiare *ed. Reg.** **16** ydolatrae VE **18** Iudeus *codd.* | praecepit *ed. Rom. (corr. La.-Co.)*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Ὁ Χριστιανὸς ἔφη· εἰπέ μοι· ἡ γῆ καὶ τὰ ὄρη κτίσματά εἰσι τοῦ θεοῦ;
Rom. 485 Ὁ δὲ ἔφη· δηλονότι.
Ὁ Χριστιανός· πῶς οὖν διδάσκει· *ὑψοῦτε κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν καὶ προσκυνεῖτε τῷ ὑποποδίῳ τῶν ποδῶν αὐτοῦ, ὅτι ἅγιός ἐστι, καὶ προσκυνεῖτε εἰς ὄρος ἅγιον αὐτοῦ*; καὶ πάλιν αὐτός φησιν· *ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου*.
Ὁ Ἰουδαῖος· ἀλλ᾽ οὐχ ὡς θεούς, ἀλλὰ δι᾽ αὐτῶν τὸν ποιήσαντα προσκυνεῖς.
Ὁ Χριστιανός· *πιστὸς ὁ λόγος*. οὐκοῦν γνῶθι ὅτι κἀγὼ δι᾽ οὐρανοῦ καὶ γῆς καὶ θαλάσσης καὶ ξύλων καὶ λίθων καὶ λειψάνων καὶ ναῶν καὶ σταυροῦ καὶ δι᾽ ἀγγέ-
La.-Co. 241 λων καὶ ἀνθρώπων καὶ διὰ πάσης κτίσεως ὁρατῆς τε καὶ ἀοράτου τῷ πάντων
Ma. 49 δημιουργῷ καὶ δεσπότῃ καὶ ποιητῇ μόνῳ τὴν προσκύνησιν καὶ τὸ σέβας προσάγω. οὐ γὰρ δι᾽ ἑαυτῆς ἡ κτίσις τῷ ποιητῇ προσκυνεῖ, ἀλλὰ δι᾽ ἐμοῦ *οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν θεοῦ*, δι᾽ ἐμοῦ προσκυνεῖ θεὸν ἡ σελήνη, δι᾽ ἐμοῦ δοξάζει θεὸν τὰ ἄστρα, δι᾽ ἐμοῦ ὕδατα, ὄμβροι, δρόσοι, καὶ πᾶσα κτίσις δι᾽ ἐμοῦ προσκυνεῖ καὶ δοξάζει θεόν. καὶ ὥσπερ βασιλέως τινὸς ἀγαθοῦ στέφανον ποικίλον καὶ πολύτιμον ἑαυτῷ ἰδιοχείρως κατασκευάσαντος πάντες οἱ γνησίως προσκείμενοι τῷ βασιλεῖ ἀσπάζονται καὶ τιμῶσι τὸν στέφανον, οὐ τὸν χρυσὸν ἢ τὸν μαγαρίτην τιμῶντες, ἀλλὰ τὴν κορυφὴν τοῦ βασιλέως ἐκείνου τιμῶντες καὶ τὰς πανσόφους αὐτοῦ χεῖρας τὰς τὸν στέφανον κατασκευασάσας, οὕτως, ὦ ἄνθρωπε, οἱ χριστιανῶν λαοί, ὅσους ἐὰν τύπους σταυροῦ καὶ εἰκόνων ἀσπάζωνται, οὐκ αὐτοῖς τὸ σέβας τοῖς ξύλοις ἢ τοῖς λίθοις προσάγουσιν ἢ τῷ χρυσῷ ἢ τῇ φθαρτῇ εἰκόνι ἢ τῇ λάρνακι ἢ τοῖς λειψάνοις, ἀλλὰ δι᾽ αὐτῶν τῷ θεῷ τῷ καὶ αὐτῶν καὶ πάντων ποιητῇ τὴν δόξαν καὶ τὸν ἀσπασμὸν καὶ τὸ σέβας προσφέρουσιν. ἡ γὰρ εἰς τοὺς ἁγίους αὐτοῦ τιμὴ εἰς αὐτὸν ἀνατρέχει. †ποσάκις τινὲς εἰκόνας βασιλικὰς ἀφανίσαντες καὶ ἐνυβρίσαντες ἐσχάτῃ τιμωρίᾳ κατεδικάσθησαν ὡς αὐτὸν τὸν βασιλέα ἐνυβρίσαντες καὶ οὐκ

3–5 Ps. 98,5 et 9 **5–6** Is. 66,1 **8** cf. 1 Tim. 1,15 etc. **12–15** ἀλλὰ – θεόν cf. Dan. 3,59–64 **12–13** Ps. 18,2

24–362,1 ποσάκις – σανίδα cf. (Ps.-)Chrys. enarr. in parab. seminis = Seuer. Gabal. sigill., PG 63, 544,7–15 (cf. Act. II p. 142,1–7 et 143,1–7)

3–6 πῶς – μου ~ Ioh. Dam. imag. I 56,9–14 / II 52,9–14 (= φ^2 Déroche)

HV T M **3–6** ~ *Ioh. Dam.*$^{I.II}$

1 ἔφη om. *Mo Niceph.*^{ref} | εἰπέ μοι om. H | ὄρη + οὐ *Pa* | τοῦ om. *Niceph.*^{ref} | θεοῦ + ναῖ ἡ οὔ (sic) *Mo* **3** Ὁ Χριστιανός HV (cf. lat.): Ὁ δὲ εἶπεν *Niceph.*^{ref}, om. T M *Pa Mo* **4** τῷ ὑποποδίῳ T *Pa Niceph.*^{ref} *Ioh. Dam.*$^{I.II}$ (cf. *Sept.*): τὸ ὑποπόδιον HV M *Mo* | ἅγιός] ἅγιόν M *Niceph.*^{ref} *(C)* **4–5** καὶ – αὐτοῦ *Ioh. Dam.*$^{I.II}$ post τὸν θεὸν ἡμῶν, om. *Niceph.*^{ref} **4** προσκυνεῖται V προσκυνήσατε M **5** πάλιν + ὁ HV | μοι] ἐμοὶ H **7** Ἰουδαῖος + ἔφη T edd. *Pa* | ἀλλ᾽ om. H | αὐτὸν H *Pa* ed. Rom. (corr. ed. Reg.^{mg}) **8** Ὁ om. *Pa* | Χριστιανὸς + ἔφη T edd. **9** καὶ λίθων καὶ ξύλων V **10** καὶ^{1} + δι᾽ M | καὶ^{2} om. *Pa* | πάσης + τῆς V *Niceph.*^{ref} *(C)* | ἀοράτου + καὶ H **12** δι᾽^{1}] ἀφ᾽ T | ἑαυτῆς + ἀμέσως T edd. | προσκυνεῖ τῷ ποιητῇ H **13** θεοῦ + δι᾽ ἐμοῦ ὑμνεῖ θεὸν ἥλιος *Niceph.*^{ref} | θεὸν^{1} post σελήνη *Mo* | δοξάζει θεὸν om. V | τὰ om. *Niceph.*^{ref} **14** δι᾽ ἐμοῦ^{1} om. V | ὕδατα om. H | πᾶσα + ἡ *Pa* | δι᾽ ἐμοῦ^{2} om. *Pa* **15** ἀγαθοῦ + καὶ εὐσεβοῦς *Niceph.*^{ref} **16** ἰδιοχειρῶν *Pa* | πάντως *Pa* | τῷ om. V (prob.) **19** κατασκευάσας *Pa* | οὕτως – λαοί] οὕτως καὶ οἱ χριστιανοί *Pa* **20** ἐὰν] ἂν M | σταυρῶν M | εἰκόνας H | ἀσπάζονται *Pa Niceph.*^{ref} *(C)* | οὐχὶ H **21** ἢ τῇ λάρνακι om. *Mo* | τῇ^{2}] τῶ *Pa* **22** τῷ^{2} om. M | καὶ^{2} om. H **23** καὶ^{1} om. *Mo* | προσάγουσιν M *Niceph.*^{ref} *(C*^{ac}*)* | αὐτοῦ om. V **24–362,1** ποσάκις – σανίδα om. M; locus fort. iam in Leontii codicibus corruptus, quem librarii suo quisque Marte sanare conati sunt **24** ποσάκις] πόσας V ποσάκις + τοίνυν *Mo* ὁσάκις *Pa* | εἰκόνας τινὲς V | ἀφανίσας V ἀφορίσαντες *Pa* **24–25** καὶ – ἐνυβρίσαντες T (de M uide supra): ἢ ἀτιμάσαντες ἐσχάτην τιμωρίαν … ἀτιμάσαντες *Niceph.*^{ref} θανάτῳ ἀπώλοντο nec plura HV, om. *Pa Mo* (cf. lat.) **25** καὶ] καίπερ HV

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Christianus dixit: dic mihi: terra et montes creaturae sunt dei?
Qui ait: utique.
Christianus: quomodo ergo docet inquiens: *exaltate dominum deum nostrum, et adorate scabellum pedum eius, quoniam sanctus est, et adorate in monte sancto eius*? Rom. 485
et iterum ipse dixit: *caelum mihi sedes* est, *terra* autem *scabellum pedum meorum.*

Iudaeus: sed non ut deos, sed per haec eum qui fecit adoras.
Christianus: *fidelis sermo*. ergo scito quia et ego per caelum et terram et mare et ligna et lapides et limpsana et templa et crucem et per angelos et homines atque per omnem creaturam uisibilem et inuisibilem soli cunctorum conditori, dominatori et La.-Co. 242
creatori adorationem et culturam affero. non enim creatura per se ipsam factorem adorat, sed per me *caeli enarrant gloriam dei*, per me adorat deum luna, per me Ma. 50
glorificant deum stellae, per me aquae, imbres, rores, et omnis creatura per me adorat et glorificat deum. et quemadmodum regis cuiusdam benigni qui coronam uariam et pretiosam sibi propria manu parauit omnes qui germane adhaerent regi salutant et honorant coronam, non aurum uel margaritam honorantes, sed uerticem regis illius honorantes et sapientissimas manus eius quae coronam struxerunt, sic, o homo, christianorum populi, quotquot figuras crucis et iconarum salutent, non ipsis culturam lignis uel lapidibus offerunt uel auro uel corruptibili imagini uel arcae aut PL 129,296
reliquiis, sed per ea deo et ipsorum et cunctorum creatori gloriam et salutationem et cultum impendunt. honor enim qui sanctis eius impenditur ad eum recurrit, sicut e contra quidam imagines imperiales et non ipsam tabulam demolientes principem offenderunt. imago igitur dei est qui ad imaginem dei factus est homo, maximeque

---

3–4 exaltate – est *cf. LC II 5 = p. 246,6b–9 (= II Capit. p. 235,11–14) = *Hadr. p. 30,5–8* (In actione quarta. Capitulo XXX): Quod non ad adorationem imaginum pertineat, ut illi dicunt, quod scriptum est: ‚Exaltate Dominum Deum nostrum et adorate scabellum pedum eius, quoniam sanctus (sanctum *Hadr.*) est.' **4** et – eius² *cf. LC II 6 = p. 249,22b–24 (= II Capit. p. 235,15–17) = *Hadr. p. 30,20–22* (In eadem [*i.e.* quarta] actione. Capitulo XXXI): Quod nec de eo (de eo] deo *Hadr., corr. Hampe*) imaginum adoratio adstrui possit, ut illi putant, quod scriptum est: ‚Adorate in monte sancto eius.' **16–20** sic – impendunt ~ *LS*^{b} *p. 514,25–28 (Pr f. 66*^{v}*)*: „Sic, o homo, Christianorum populi, quanticumque signa crucis et imaginum osculantur, non ipsis venerationem lignis aut lapidibus proferunt aut auro aut corruptae imagini aut lypsanis (id est reliquiis *Pr*$^{1-2mg}$), sed per illa Deo creatori, qui et eorum et omnium creator est, gloriam et osculum et venerationem offerunt."

P VE **16–20** ~ *LS*^{b}

---

1 dei sunt *ed. Rom.** **3** Christianus + dixit F *edd., sed cf. gr.* **4** scabillum *Vulg. (sed* scabellum *Psalt. Rom.)* | sanctus P^{ac} V (*cf. gr. et LC*): sanctum P^{pc} (s *exp. et* m *superscr.* P^{c}) E (*ex Vulg., ut uidetur; cf. Hadr.*) *edd.* | et – eius² *om.* VE *edd.* **5** autem *ex gr.* | eorum P^{ac} (m *ins. s. l.* P^{c}) **6** Iudeus *codd.* Iudeus + dixit F *edd., sed cf. gr.* **7** Christianus + dixit F *edd.* | quia] quod *ed. Rom.** **8** lympsana VE lipsana *ed. Rom.** **10** offero E *edd.* **11** dei + et VE *edd.* | adorat²] adorant P^{ac} (n *exp.*) V | luna + et E *edd.* **12** stelle P E **14** germanę P V **14–15** salutant coronam et honorant F *edd.* **15** uel] et E *edd.* | illius *om. ed. Rom.** **17** salutant E^{pc} (ant E^{1} *in ras.*) *edd.* **18** aut] uel *ed. Rom.** **20** impendent P^{ac} (u *superscr.* P^{c}) **21** et non ipsam tabulam *post* offenderunt *transp. ed. Rom.* non male, sed Anast. similia legisse et ad uerbum fere transtulisse uel ex priore interpretatione iterauisse uidetur quae traduntur in gr. Mo* (εἰκόνας βασιλικὰς ἀφανίσαντες καὶ οὐκ αὐτὴν τὴν σανίδα τῶ βασιλεῖ τὴν ὕβριν προσ-ήγαγον)

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

αὐτὴν τὴν σανίδα;† εἰκὼν τοίνυν θεοῦ ἐστιν ὁ κατ᾽ εἰκόνα θεοῦ γεγονὼς ἄνθρωπος καὶ μάλιστα ἐκ πνεύματος ἁγίου ἐνοίκησιν δεξάμενος. δικαίως οὖν ὁ τὴν εἰκόνα τῶν τοῦ θεοῦ δούλων τιμῶν καὶ προσκυνῶν καὶ τὸν οἶκον τοῦ ἁγίου πνεύματος δοξάζει. *ἐνοικήσω γὰρ ἐν αὐτοῖς*, φησί, *καὶ ἐμπεριπατήσω*. αἰσχυνέσθωσαν Ἰουδαῖοι οἱ βασιλεῦσιν ἰδίοις τε καὶ ἀλλοτρίοις προσκυνήσαντες, εἴπερ χριστιανοὺς καταγγέλλουσιν εἰδωλολάτρας. ἡμεῖς δὲ χριστιανοὶ κατὰ πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν καὶ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν καὶ ὥραν κατὰ τῶν εἰδώλων ὁπλιζόμεθα, κατὰ εἰδώλων ψάλλομεν, κατὰ εἰδώλων συγγράφομεν, κατὰ εἰδώλων καὶ δαιμόνων εὐχόμεθα. καὶ πῶς εἰδωλολάτρας ἡμᾶς καλοῦσιν Ἰουδαῖοι; ποῦ νῦν εἰσιν αἱ προσαγόμεναι τοῖς εἰδώλοις ὑπ᾽ αὐτῶν θυσίαι τῶν προβάτων καὶ βοῶν καὶ τέκνων, ποῦ αἱ κνίσσαι, ποῦ οἱ βωμοὶ καὶ αἱ προχύσεις τῶν αἱμάτων; ἡμεῖς δὲ οἱ χριστιανοὶ οὐδὲ βωμὸν οὐδὲ θυσίαν, πῶς ἢ τί ἐστιν, ἐπιστάμεθα. οἱ μὲν γὰρ Ἕλληνες μοιχοῖς ἀνθρώποις καὶ φονευταῖς καὶ ἀκαθάρτοις καὶ μιαροῖς τοὺς ναοὺς ὠνόμαζον καὶ τὰ εἴδωλα καὶ αὐτοὺς ἐθεοποίουν, οὐ μέντοι γε προφητῶν ἢ ἁγίων μαρτύρων ναὸν ἢ βωμὸν ὠνόμασαν. ὥσπερ γὰρ οἱ ἐν Βαβυλῶνι Ἰσραηλῖται εἶχον ὄργανα καὶ κιθάρας καὶ
Rom. 486 ἕτερά τινα, καθὼς καὶ οἱ Βαβυλώνιοι, καὶ τὰ μὲν εἰς δόξαν θεοῦ, τὰ δὲ εἰς θερα-
Ha. 200 πείαν δαιμόνων, οὕτω καὶ ἐπὶ εἰκόνων ἑλληνικῶν καὶ χριστιανικῶν νοήσωμεν, ὅτι ἐκεῖνοι μὲν εἰς λατρείαν τοῦ διαβόλου, ἡμεῖς δὲ εἰς δόξαν θεοῦ καὶ ὑπόμνησιν. πλὴν καὶ πολλὰ θαυμάσια ὁ θεὸς διὰ ξύλου ἀκούειν πεποίηκε, *ξύλον ζωῆς* καὶ *ξύλον γνώσεως* ὀνομάσας, καὶ ἄλλο *φυτὸν* ὀνομάσας *Σαβέκ* συγχωρήσεως τίθησιν. εἶτα ῥάβδῳ τὸν Φαραὼ ἐκάλυψε, θάλασσαν ἔσχισεν, ὕδωρ ἐγλύκανεν, ὄφιν ὕψωσε, πέτραν διέρρηξεν, ὕδωρ ἐξήγαγε, ξύλον βλαστῆσαν τῇ σκηνῇ τὴν Ἀαρὼν ἱερωσύνην

---

1 εἰκὼν – ἄνθρωπος cf. Gen. 1,26–27 **2** πνεύματος – ἐνοίκησιν cf. Rom. 8,11; 2 Tim. 1,14 **4** 2 Cor. 6,16 (cf. Leu. 26,11–12) **15** οἱ – κιθάρας cf. Ps. 136,1–2 **19–20** cf. Gen. 2,9 **20** cf. Gen. 22,13 **21** ῥάβδῳ – ἐκάλυψε cf. Ex. 7,20 et 8,13 | θάλασσαν ἔσχισεν cf. Ex. 14,16 et 21 | ὕδωρ ἐγλύκανεν cf. Ex. 15,25 | ὄφιν ὕψωσε cf. Ioh. 3,14 (cf. Num. 21,9) **21–22** πέτραν – ἐξήγαγε cf. Ex. 17,6; Num. 20,11 **22–364,1** ξύλον – ἐκύρωσεν cf. Num. 17,16–25

12–18 οἱ – ὑπόμνησιν cf. Ioh. Dam. imag. III 88,6–17 (= ψ[7] Déroche) **19–364,4** ξύλον[1] – Σωμανίτιδος ~ Ioh. Dam. imag. I 56,27–36 / II 52,27–36 (= φ[3] Déroche)

HV T M **19–364,4** ~ *Ioh. Dam.*[I.II]

---

1 αὐτὴν H *Pa Mo Niceph.*[ref] (cf. lat.): κατ᾽ αὐτὴν V, om. T edd. | σανίδα + τῶ βασιλεῖ τὴν ὕβριν προσήγαγον *Mo* (cf. lat.) | τοίνυν om. Vc edd. | θεοῦ[1]] τοῦ θεοῦ Vc edd. *Pa Niceph.*[ref] (*C*) | εἰκόνα + καὶ ὁμοίωσιν *Niceph.*[ref] | θεοῦ[2]] τοῦ θεοῦ T edd. **2** ἐκ (suspectum, cf. lat.)] εἰς H | δικαίως οὖν] δίκαιος. οὔκουν *Niceph.*[ref] | ὁ om. T M edd. *Mo* **3** τῶν et δούλων om. H | τιμῶ T edd. | προσκυνῶ T edd. προσκυνῶν + τὴν εἰκόνα τοῦ θεοῦ προσκυνεῖ *Niceph.*[ref] **4** δοξάζω T edd. δοξάζων *Mo* | γὰρ – φησί] γάρ φησιν αὐτοῖς H | φησί om. *Pa* | αἰσχυνέσθωσαν + οἱ T edd. **5** οἱ om. HV *Niceph.*[ref] (*C*) | βασιλέας ἰδίους τε καὶ ἀλλοτρίους T | τε om. HV | ἀλλοτρίοις + εἰδωλολάτραις *Niceph.*[ref] | εἴπερ] οἵπερ H **5–6** καταγγέλουσιν H καταγγέλωσιν V **6** δὲ] γὰρ + οἱ T δὲ + οἱ *Pa* **6–7** καὶ[2] – ὥραν om. *Niceph.*[ref] **6** καὶ[2] om. HV **7** πάσας ἡμέρας καὶ ὥρας Vc edd. | τῶν om. H **7–9** ὁπλιζόμεθα, κατὰ εἰδώλων γράφομεν, κατὰ εἰδώλων ψάλλομεν, κατὰ εἰδώλων ὁπλιζόμεθα καὶ πῶς H **7** ὁπλιζόμεθα + καὶ *Pa* **7–8** κατ᾽ εἰδώλων (ter) M **7–8** ψάλλωμεν V *Mo Niceph.*[ref] (*C*[ac]) **8** συγγράφωμεν V *Mo* | καὶ δαιμόνων om. V (cf. supra H) **9** πῶς] πᾶς (sic) *Pa* | ἡμᾶς εἰδωλολάτρας *Mo Niceph.*[ref] | ἡμᾶς post Ἰουδαῖοι HV, om. M *Pa* (cf. lat.) | καλοῦσιν + οἱ H *Mo* ed.Rom.* | νῦν] τοίνυν *Pa* **10** ὑπ᾽ om. *Pa* | τῶν βοῶν καὶ τῶν τέκνων *Niceph.*[ref] | κνίσαι *Pa* κνῖσαι *Niceph.*[ref] (de orthographia cf. Eustath. in Od. II 145,1–3 Stallbaum) **11** αἱ om. T M edd. | προσχύσεις V edd. *Niceph.*[ref] (cf. Hebr. 11,28) **11–12** οὔτε … οὔτε T edd. **12** πῶς om. H | τίς *Niceph.*[ref] | μὲν om. *Pa* **13** καὶ ἀκαθάρτοις καὶ φονευταῖς *Pa* **14** ἁγίων om. V **15** Ἰσραηλίται H T *Pa* | ὄργανον H | κιθάραν M *Pa Mo Niceph.*[ref] (κιθάρ sine abbr. H) **17** χριστιανῶν HV *Mo* **19** ξύλου] ξύλα *Pa* | πεποίηκεν ἀκούειν M | ἀκούειν] ἀκοὴν T, om. *Pa* | καὶ[2] om. Vc edd. **20** ὀνομάσας[2]] ὄνομα *Mo* | Σαβὲκ + ἤγουν *Niceph.*[ref] *Ioh. Dam.*[I.II] **21** ῥάβδος T | Φαραῶ T *Mo* | ἐκάλυψε] ἐκόλασε *Niceph.*[ref] *Ioh. Dam.*[I.II] ἐκάλεσεν *Mo* | ὕψωσε + διὰ ξύλου *Niceph.*[ref] **22** διέρρηξεν + καὶ M | ξύλῳ βλαστήσαντι ἐν τῇ *Niceph.*[ref] *Ioh. Dam.*[I.II] | τὴν] τοῦ *Mo*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

quia spiritus sanctus habitationem accepit. ergo iuste qui imaginem dei seruorum honorat et adorat etiam domum spiritus sancti glorificat. *inhabitabo* enim *in ipsis*, inquit, *et inambulabo*. confundantur Iudaei qui reges proprios et alienos adorauerunt, potius quam christianos pronuntient idololatras. nos autem christiani per omnem ciuitatem et regionem et per omnem diem et horam contra idola armamur, contra idola psallimus, contra idola scribimus et contra idola oramus et daemones. et quomodo idololatras <nos> appellant Iudaei? ubi nunc sunt exhibita idolis ab eis sacrificia ouium et boum et filiorum, ubi nidores, ubi arae et profusiones sanguinum? porro nos christiani neque ara neque sacrificium qualiter uel quid sint nouimus. et quidem pagani ab adulteris hominibus et homicidis et immundis et pollutis templa nominabant et idola et illos deificabant, non autem prophetarum uel sanctorum martyrum templum uel aram nominauerunt. sicut enim Israhelitae qui Babylone fuerunt habebant organa et citharas et alia quaedam, quemadmodum et Rom. 486
Babylonii, alia quidem in gloriam dei, alia uero in culturam daemonum, ita et de imaginibus gentilium et christianorum intelligamus, quia illi quidem in seruitutem Ha. 199
diaboli, nos autem in gloriam et rememorationem dei. uerumtamen et multa miracula deus per lignum audire fecit, *lignum uitae* et *lignum scientiae* nominans, et aliud uirgultum nominans Sabec indulgentiam ponit. deinde uirga Pharaonem operuit, mare scidit, aquam dulcem fecit, serpentem exaltauit, petram dirrupit, aquam protulit, lignum germinans in tabernaculo Aaron sacerdotium confirmauit.

P VE

1 quia + eum E^{pc} (eum *add.* E$^{1-2}$ *s.l.*) *edd., sed cf. gr.* **4** idolatras P^{ac} (lo P^{c} *s.l., sed postea erasum*) *ed. Rom.** **5–6** contra – scribimus *om.* E **6** et^{1} *om. ed. Rom.* fort. recte (cf. gr.)* | idola ac daemones oramus *ed. Rom.** **7** idolatras P^{ac} (lo P^{c} *s.l., sed postea erasum*) E *edd.* | nos *add. ed. Rom.* (cf. gr., ubi tamen ἡμᾶς deest in* M *Pa)* | ubi + enim VE *edd., sed cf. gr.* **8** perfusiones *ed. Rom.** (profusiones *La.-Co.*^{mg} *ex* P) **9** aram *ed. Rom.* non male (cf. gr.)* **10** et immundis *om.* VE *edd.* **11** prophętarum P **12** Israhaelite P Hisrahelitę V Israelitae *ed. Rom.** **13** cytharas *codd., corr. ed. Rom.* **14** alia^{1}] et alia *ed. Rom.* ex gr.* **16** memorationem *ed. Rom.** **19** dirrupit P^{ac} V: disrupit P^{pc} (r^{1} *in* s *mut* P^{c}) dirupit E *edd.* **20** sacerdotio P^{ac} (um *superscr.* P^{c})

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ἐκύρωσεν. οὕτω καὶ ὁ Σολομών φησιν· *εὐλόγηται ξύλον, δι᾽ οὗ γίνεται δικαιοσύνη*. οὕτω καὶ Ἐλισσαῖος ξύλον ἀπορρίψας ἐν Ἰορδάνῃ τὸν εἰς τύπον τοῦ Ἀδὰμ σίδηρον
La.-Co. 244 ὡς ἐξ ᾅδου ἀνήγαγεν. οὕτω προστάσσει τῷ ἑαυτοῦ παιδὶ διὰ τῆς ῥάβδου ἀνα-
Ma. 52 στῆσαι τὸν παῖδα τῆς Σωμανίτιδος. ὁ οὖν διὰ τοσούτων ξύλων θαυματουργήσας θεὸς οὐ δύναται, εἰπέ μοι, θαυματουργεῖν καὶ διὰ τοῦ τιμίου ξύλου τοῦ ἁγίου σταυροῦ; εἰ ἀσεβές ἐστι τιμᾶν τὰ ὀστᾶ, πῶς μετὰ πάσης τιμῆς μετεκόμισαν τὰ ὀστᾶ Ἰωσὴφ ἐξ Αἰγύπτου; πῶς νεκρὸς ἄνθρωπος τῶν ὀστέων Ἐλισσαίου ἁψάμενος ἀνέστη; εἰ δὲ δι᾽ ὀστέων θαυματουργεῖ θεός, εὔδηλον ὅτι δύναται καὶ δι᾽ εἰκόνων καὶ διὰ λίθων καὶ δι᾽ ἑτέρων πολλῶν. ἐπεὶ καὶ Ἀβραὰμ οὐ κατεδέξατο θάψαι τὸ σῶμα Σάρρας ἐν μνήμασιν ἀλλοτρίοις, ἀλλ᾽ ἐν ἰδίῳ τάφῳ τιμῆς χάριν. ἐπεὶ καὶ Ἰακὼβ τιμᾷ διὰ λίθου θεόν, στήσας καὶ χρίσας αὐτὸν εἰς τύπον Χριστοῦ τοῦ ἀκρογωνιαίου λίθου, καὶ πάλιν βουνὸν λίθων ἐπὶ τοῦ Λάβαν ὠνόμασε μάρτυρα, καὶ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυῆ δώδεκα λίθους ἔστησεν εἰς θεοῦ ἀνάμνησιν. εἰ γὰρ ἦσάν σοι, ὦ Ἰουδαῖε, ἐν τῷ σῷ ναῷ τὰ δύο χερουβὶμ ἐκεῖνα τὰ κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον τὰ γλυπτά, εἰσῆλθε δέ τις Ἕλλην εἰδωλολάτρης ἐν τῷ ναῷ σου καὶ θεασάμενος ταῦτα ἐμέμψατο τῶν Ἰουδαίων ὡς καὶ αὐτῶν εἴδωλα προσκυνούντων, τί ἂν εἶχες, εἰπέ μοι, ἀπολογήσασθαι αὐτῷ περὶ τῶν δύο χερουβὶμ τῶν χωνευτῶν καὶ τῶν βοῶν καὶ φοινίκων καὶ λεόντων τῶν ὄντων τότε ἐν τῷ ναῷ γλυπτῶν; οὐδὲν

---

1 Sap. 14,7 **2–3** Ἐλισσαῖος – ἀνήγαγεν cf. 4 Reg. 6,1–7 **3–4** προστάσσει – Σωμανίτιδος cf. 4 Reg. 4,29 **6–7** μετὰ – Αἰγύπτου cf. Ex. 13,19 **7–8** νεκρὸς – ἀνέστη cf. 4 Reg. 13,21 **9–10** Ἀβραὰμ – τάφῳ cf. Gen. 23,19 **11** Ἰακὼβ – αὐτὸν cf. Gen. 28,18 **11–12** Χριστοῦ – λίθου cf. Eph. 2,20 **12** βουνὸν – μάρτυρα cf. Gen. 31,46–48 **13** Ἰησοῦς – ἀνάμνησιν cf. Ios. 4,20–24 **14–15** ἐν – γλυπτά cf. Ex. 38,6–8 **17–18** περὶ – γλυπτῶν cf. 3 Reg. 7,16 et 22

6–366,11 εἰ – θυσιαστήριον = floril. Γ apud Déroche p. 82–83 (p. 421–422 Déroche²) **6–9** εἰ – πολλῶν ~ Ioh. Dam. imag. I 56,21–26 / II 52,21–26 (= φ⁴ Déroche)

HV T M **6–366,11** = *Γ* **6–9** ~ *Ioh. Dam.*[I.II]

---

1 ὁ om. Vc edd. *Niceph.*[ref] | Σολομῶν T *Mo Niceph.*[ref] | εὐλόγηται HV *Niceph.*[ref] (*P*) (cf. lat. et *Sept.*): εὐλογεῖτε T M edd. *Pa Mo* ηὐλόγηται *Ioh. Dam.*[I.II] εὐλογήται (sic) *Niceph.*[ref] (*C*) εὐλογεῖται Featherstone **2** ἐν om. V | εἰς om. *Pa* **3** ὡς om. H | οὕτω + καὶ V | προτάσσει *Mo* **4** Σουμανίτιδος H M *Mo* **5** καὶ om. *Pa Niceph.*[ref] **6** ὀστᾶ + τῶν ἁγίων *Γ* | πῶς post τιμῆς *Mo* | τιμῆς πάσης *Ioh. Dam.*[I.II] | τιμῆς] σπουδῆς *Γ* | μετεκομίσαντο V edd. μετεκόσμισαν (sic) *Pa* μετεκομίσθησαν *Ioh. Dam.*[I.II] μετέθηκαν + οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ *Γ* **6–7** τὰ ὀστᾶ Ἰωσὴφ] τοῦ Ἰωσὴφ *Pa* τὰ ὀστᾶ (+ τοῦ *Ioh. Dam.*[I.II] [*AD*[I] *F*]) Ἰακὼβ καὶ Ἰωσὴφ *Mo Γ Ioh. Dam.*[I.II] **7** πῶς + πάλιν *Γ* | ὀστέων] ὀστῶν *Pa* | Ἐλισσαίου H M, Ἐλ. + τοῦ προφήτου εὐθέως *Γ* Ἐλ. + εὐθὺς *Ioh. Dam.*[I] Ἐλ. + εὐθέως *Ioh. Dam.*[II] | ἁψάμενος post ἄνθρωπος *Γ Niceph.*[ref] *Ioh. Dam.*[I.II] **8** θαυματουργεῖ + ὁ M *Γ Niceph.*[ref] *Ioh. Dam.*[I.II] **8–9** δι'[2] – λίθων] διὰ ξύλων καὶ διὰ λίθων καὶ διὰ εἰκόνων *Γ* **8** δι'[2]] διὰ M *Pa Mo* | εἰκόνος V **9** πολλῶν + θαυματουργῆσαι *Γ* **10** μνήματι ἀλλοτρίῳ V edd. *Γ* **10–11** ἐπεὶ – θεόν] καὶ ὁ πατριάρχης δὲ Ἰακὼβ διὰ λίθων τιμᾶ θεὸν *Γ* **11** στήσας + στήλην *Γ* | χρίσας + ἐλαίου *Γ* | αὐτὸν om. *Γ* | Χριστοῦ om. M **12** τοῦ] τὸν *Pa* | Λάβαν + ὃν *Niceph.*[ref] | μάρτυρα] μαρτυρεῖ M *Pa Mo* μάρτυρα + μαρτυρεῖ T edd. | καὶ[2] om. *Niceph.*[ref] **13** λίθους δώδεκα V | ἔστησεν *Mo Niceph.*[ref] (cf. lat. et LC et *Hadr.): στήσας HV T M edd. *Pa* ἔστησεν + ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ *Γ* | εἰς + δόξαν *Γ* | σοι] καὶ νῦν *Γ*, om. *Pa Niceph.*[ref] **14** ὦ om. H T M *Mo* | Ἰουδαῖε + νῦν *Mo Niceph.*[ref] (cf. supra *Γ*) | σῷ om. V | κατασκευάζοντα *Pa* σκιάζοντα *Niceph.*[ref] **14–368,10** τὸ – θεοὶ folio deperdito desunt in *Mo* **15** τὰ γλυπτά, εἰσῆλθε] χρυσᾶ, χωνευτὰ καὶ γλυπτά, εἰσελθὼν *Γ* | δέ om. HV | εἰδωλολάτρης – σου om. *Γ* **15–16** θεασάμενος] ἰδὼν V **16–17** ταῦτα – ἀπολογήσασθαι] ἐγέλασε τὴν σὴν δόξαν ὡς διαβάλλοντα αὐτὸν προσκυνοῦντα εἰδώλοις, τί ἂν ἀπεκρίθης *Γ* **16** τῶν Ἰουδαίων *Pa Niceph.*[ref]: τὸν Ἰουδαῖον HV M (sed cf. lat.) τοῖς Ἰουδαίοις T edd. | αὐτὸν εἴδωλα προσκυνοῦντα HV M **17** ἔχοις HV M | ἀπολογίσασθαι H | τῶν χωνευτῶν om. *Γ* **18** τῶν[1] om. M | καὶ φοινίκων καὶ λεόντων] καὶ τῶν λεόντων καὶ τῶν φοινίκων καὶ *Γ* | καὶ[1] + τῶν H *Pa* (cf. *Γ*) | τότε] ποτὲ *Niceph.*[ref] | ναῷ + χωνευτῶν καὶ *Γ* **18–366,1** οὐδὲν – τοῦτο] οὐκ ἄρα *Γ*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

sic et Salomon ait: *benedictum est lignum per quod iustitia fit*. sic et Heliseus ligno
in Iordanem iactato ferrum in typum Adae quasi ex inferno reduxit. sic praecipit La.-Co. 243
puero suo per uirgam suscitare puerum Somanitidis. deus ergo per tot ligna miracula
operatus est: non potest, dic mihi, mira facere etiam per pretiosum lignum sanctae
crucis? si impium est adorare ossa, quomodo cum omni honorificentia detulerunt Ma. 51
ossa Ioseph ex Aegypto? quomodo mortuus homo ossa Helisei tangens surrexit?
porro si per ossa miracula operatur deus, perspicuum est quod possit etiam per
imagines et per lapides et per alia multa. nam et Abraham non permisit sepeliri
corpus Sarrae in monumentis alienis, sed in proprio sepulchro causa honoris. nam et
Iacob honorat per lapidem deum, statuens et ungens eum in typum Christi angularis
lapidis, et item aceruum lapidum in Laban nominauit testem, et Iesus Naue duo- PL 129,297
decim lapides statuit in recordationem dei. si enim essent tibi, o Iudaee, in templo
tuo duo cherubim illi qui obumbrabant propitiatorium sculpti et intrasset quisquam
paganus idolorum cultor et uisis his arguisset Iudaeos quasi et ipsos simulacra
adorantes, quid putas haberes, dic mihi, respondere illi de duobus cherubim fusilibus
et bubus et palmis et leonibus qui erant tunc in templo sculpti? nihil haberes utique

11–12 et² – dei ~ *LC I 21 p. 203,17–20 (= I Capit. p. 104,23–24; cf. p. 203,27–30) = *Hadr. (ser. 2) p. 46,19–22* (In actione quarta. Capitulo XI): Quod non bene Iohannes pręsbiter senserit, qui, ut imaginum adorationem adstrueret, dixit: „Et Iesus (Iesu *Hadr.*) nave duodecim lapides statuit in (in *om. Hadr., suppl. Hampe*) Dei memoria." *Locus allatus Iohanni presbytero per errorem adscribitur.*

P VE **11–12** ~ *LC, *Hadr.*

1 quot P | fit] fecit P^{ac} (*sublin. et* fit *superscr.* P^{c}) | Helisaeus P Helyseus E Elisaeus *ed. Rom.* (uide infra l. 6)* **2** iacto *ed. Rom.** | praecepit P^{pc} (e *superscr.* P^{c}) E **3** Somanitidis P^{ac} V *(cf. gr.)*: Sunamitis P^{pc} (*superscr.* P^{c} [*ex Vulg., ut uidetur*]) Symanitidis E (y *in ras.?*) Sunamitidis *ed. Rom.** | ergo + qui E^{pc} (qui *add.* E$^{1–2}$ *s. l.*) *edd.* **5** detulerint P^{ac} (u *superscr.* P^{c}) **6** Egypto P Egipto E | Elisaei *ed. Rom.** **9** sepulcro *ed. Rom.** **11** item ~ πάλιν *? fort.* iterum *scribendum (cf. p. 361,5 al.)* **12** Iudeae P Iudeę V Iudee E **14** *Anast.* ἐν τῷ ναῷ σου *praetermisit* | Iudeos *codd.* **14–15** adorantes simulacra VE *edd.* **16** bobus P^{pc} (u^{1} *in* o *mut.* P^{c}) *ed. Rom.** | tunc *om.* F *edd.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ἂν εἶχες πρὸς αὐτὸν ἀληθὲς λέγειν εἰ μὴ τοῦτο ὅτι „οὐχ ὡς θεοὺς ἔχομεν αὐτὰ ἐν τῷ ναῷ, ἀλλ᾽ εἰς ἀνάμνησιν θεοῦ καὶ δόξαν τὰ χερουβὶμ ταῦτα ἔχομεν ἐν τῷ ναῷ". εἰ οὖν ταῦτα οὕτως, πῶς ἐμοὶ περὶ εἰκόνων ἐγκαλεῖς; ἀλλ᾽ ἐρεῖς μοι ὅτι „ὁ θεὸς τῷ Μωυσῇ προσέταξε ποιῆσαι ἐν τῷ ναῷ τὰ γλυπτά". κἀγὼ τοῦτο λέγω· ἀλλ᾽ ὁ Σολομὼν ἐκεῖθεν ὁδηγηθεὶς καὶ πλείονα ἐν τῷ ναῷ κατεσκεύασεν, ἅπερ οὐδὲ ὁ θεὸς αὐτῷ προσέταξεν οὐδὲ ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἔσχεν οὔτε ὁ ναὸς ὃν Ἰεζεκιὴλ ἐκ θεοῦ ἑώρακε, καὶ οὐ κατεγνώσθη ἐν τούτῳ Σολομών· εἰς δόξαν γὰρ θεοῦ τὰς τοιαύτας μορφὰς κατεσκεύασεν, ὥσπερ καὶ ἡμεῖς. εἶχες δὲ σύ, ὦ Ἰουδαῖε, καὶ ἕτερά τινα εἰς μνήμην καὶ δόξαν θεοῦ, τὴν ῥάβδον Μωυσέως, τὰς θεοτεύκτους πλάκας, τὴν ἄφλεκτον βάτον, τὴν ξηρένυδρον πέτραν, τὴν μαννοφόρον στάμνον, τὴν κιβωτόν, τὸ θυσιαστήριον, τὸ θεώνυμον πέταλον, τὸ θεόδηλον ἐφούδ, τὴν θεόσκηνον
Rom. 487 σκηνήν. εἶθε καὶ σὺ πρώην τούτοις ἐσχόλαζες προσκυνῶν καὶ ἐπικαλούμενος τὸν ἐπὶ πάντων θεὸν καὶ αὐτοῦ ἐμνημόνευες διὰ τῶν μικρῶν τούτων εἰκόνων καὶ τύπων, καὶ μὴ τὸν μόσχον καὶ τὰς μυίας κατεῖχες ὑπὲρ τὰς θεοτεύκτους πλάκας. εἴθε καὶ τὸ ἅγιον καὶ χρυσοῦν θυσιαστήριον ἐπόθεις καὶ σὺ καὶ μὴ τὰς δαμάλεις τῆς Σαμαρείας, εἴθε καὶ τὴν βλαστήσασαν ῥάβδον καὶ μὴ τὴν Ἀστάρτην τὴν ἐρημώσασάν σου τὴν πόλιν. εἴθε τὴν ὀμβρίθεον ἠσπάσω πέτραν καὶ μὴ Βάαλ τὸν θεόν. ἀλλὰ διὰ τοῦτο αὐτὰ πάντα οὐ προσκυνεῖς ὁ πάλαι Ἰσραήλ, ἐπειδὴ οὐκ

3–4 ὁ – γλυπτά cf. Ex. 25,18 **6–7** ὁ – ἑώρακε cf. Ez. 40–43 (cf. supra p. 350,1–3) **9** τὰς θεοτεύκτους πλάκας cf. Ex. 31,18 **10** τὴν ἄφλεκτον βάτον cf. Ex. 3,2 | τὴν ξηρένυδρον πέτραν cf. Ex. 17,6; Num. 20,11 | τὴν μαννοφόρον στάμνον cf. Ex. 16,33; Hebr. 9,4 **10–11** τὴν κιβωτόν cf. Deut. 10,1–4; Hebr. 9,4 **11** τὸ θυσιαστήριον cf. Ex. 38,22 etc. | τὸ θεώνυμον πέταλον cf. Ex. 36,37 | τὸ θεόδηλον ἐφούδ cf. 1 Reg. 23,9 et 30,7 **11–12** τὴν θεόσκηνον σκηνήν cf. Ex. 26,1 **14** τὸν μόσχον cf. Ex. 32,4 et 8 | τὰς μυίας cf. 4 Reg. 1,2 sqq. | τὰς[2] – πλάκας cf. Ex. 31,18 etc.; Hebr. 9,4 **15** τὸ – θυσιαστήριον cf. Ex. 40,26; 3 Reg. 7,34; 2 Par. 4,19 **15–16** τὰς – Σαμαρείας cf. 3 Reg. 12,28; 4 Reg. 17,16 **16** τὴν βλαστήσασαν ῥάβδον cf. Num. 17,23; Hebr. 9,4 | Ἀστάρτην cf. Iud. 2,13; 2 Par. 24,18 **17** τὴν[2] – πέτραν cf. Ex. 17,6; Num. 20,11 | Βάαλ cf. 3 Reg. 16,31 et 18,26; 4 Reg. 17,16; Iud. 2,13 etc.

3–12 ἀλλ᾽ – σκηνήν ~ Ioh. Dam. imag. I 56,36–50 / II 52,36–50 (= φ[5] l. 1–10 Déroche) **8–17** εἶχες – Βάαλ cf. infra p. 438,17–440,2 (Ps.-Greg. epist. ad Germ.) **12–14** εἴθε – τύπων cf. Ioh. Dam. imag. I 56,50–54 / II 52,50–54 (= φ[5] l. 11–13 Déroche) **14–368,1** καὶ[1] – σου cf. Ioh. Dam. imag. II 52 addit. in cod. *F* (= φ[6] Déroche)

HV T M **3–12** ~ *Ioh. Dam.*[I.II]

---

1 ἂν om. ed.Rom.* | ἔχοις M | ἀληθὲς πρὸς αὐτὸν λέγειν M *Pa Niceph.*[ref] ἀληθὲς λέγειν πρὸς αὐτὸν V | λέγειν] ἐρεῖν H | εἴχομεν H **1–2** αὐτὰ – ναῷ[1]] ταῦτα τὰ χερουβὶμ *Γ* **1–2** ἐν τῷ ναῷ om. V **2** εἰς – ναῷ[2]] εἰς δόξαν καὶ ἀνάμνησιν *Γ* | τὰ – ναῷ[2] om. V **3** εἰ – ἐμοὶ] πῶς οὖν ἐμοὶ *Γ* | ἐμοὶ] ἐμὲ H (prob.) T **3–4** ὁ – γλυπτά] τῷ Μωυσεῖ προσέταξεν ὁ θεὸς ποιῆσαι τὰ χειροποίητα ἐν τῶ ναῶ *Γ* **3–4** προσέταξε τῶ Μωυσῆ H **4** Μωυσεῖ *Γ* Μωσεῖ *Niceph.*[ref] | ἐν τῷ ναῷ] ταῦτα V | λέγω τοῦτο V **5** Σολομῶν T | ἐκεῖθεν] ἐκεῖνος V | πλείονα + τούτων *Γ* **5–6** οὔτε – προσέταξεν] ἅπερ αὐτῶ ὁ θεὸς οὐ προσέταξεν *Γ* **6** οὐδὲ] οὔτε + μὴν *Γ* | εἶχε *Γ* **6–7** οὔτε – ἑώρακε om. *Γ* **6** οὔτε] οὐδὲ M οὔτε + μὴν H | Ἐζεκιὴλ *Pa* **7** διὰ τοῦτο *Γ* | τούτῳ + ὁ *Niceph.*[ref] | Σολομῶν T, om. *Γ* **7–8** εἰς – κατεσκεύασεν] ἐπειδὴ εἰς δόξαν θεοῦ καὶ ἀνάμνησιν ταῦτα ἐποίησε *Γ* **7** εἰς δόξαν γὰρ] καὶ γὰρ εἰς δόξαν H | θεοῦ γὰρ *Pa* **7–8** τὰς τοιαύτας μορφὰς om. V **7–8** τὰς τοιαύτας om. La.-Co.* **7** τὰς om. *Pa* **8** ὥσπερ] καθάπερ *Γ* | δὲ + καὶ H | σύ, ὦ Ἰουδαῖε om. *Γ* | σοι T, om. *Niceph.*[ref] **9** τινα om. *Γ* | εἰς – θεοῦ] εἰς δόξαν θεοῦ καὶ ἀνάμνησιν *Γ* | δόξαν καὶ μνήμην θεοῦ H μνήμην θεοῦ καὶ δόξαν *Pa* | Μωσέως H T M edd. *Niceph.*[ref] Μωυσέως + τὴν θαυματουργήσασαν, τὴν ῥάβδον Ἀαρὼν τὴν βλαστήσασαν *Γ* | νεοτεύκτους *Niceph.*[ref] **10** ξηρέννυδρον *Γ* ξηρένυγρον *Niceph.*[ref] | μαννόφορον *Γ* **11** θεόδειλον V θεῶ δῆλον T | ἐφουδὸν H **12** εἴτε H | τούτοις πρώην H **13–14** καὶ[1] – τύπων om. V **13** αὐτοῦ T (ex coni. ut uidetur) *Niceph.*[ref]: αὐτὸς H M *Pa* (cf. lat.) | εἰκόνων τούτων *Niceph.*[ref] **14** μυῖας V μῦας M | θεοπνεύστους *Niceph.*[ref], om. V **15** εἴτε H | χρυσοῦν καὶ ἅγιον V ἅγιον χρυσοῦν M ed.Rom.* (ex Vc) | θυμιατήριον H M | καὶ[3] om. V **16** εἴτε H, om. V | καὶ[1] om. *Niceph.*[ref] | βλαστήσασαν euanidum in V | τὴν[3] om. ed.Rom.* **17** τὴν πόλιν σου H | σου om. *Pa* | τὴν[1] om. V | εἴτε H καὶ V εἴθε + καὶ *Pa* | ὀμβρήθεον T *Niceph.*[ref] (*P*) ὀμβρόθεον ed.Rom.* | μὴ om. *Pa* **17–18** τὸν θεόν H T *Pa* (cf. lat.): τὴν θεόν M τὸν θεόν + σου V edd. τὸν ἄθεον *Niceph.*[ref] (cf. *Ioh. Dam.*[II] *cod. F*) **18** αὐτὰ] αὐτὸ + τὰ H ταῦτα *Niceph.*[ref]

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

uerum ad eum dicendum nisi hoc quia „non ut deos habemus ea in templo, sed ad recordationem dei et gloriam cherubim istos habemus in templo". si ergo ita se habent, quomodo me super iconis accusas? sed dicis mihi quia „deus Moysi praecepit facere in templo sculptilia". et ego hoc dico. sed Salomon illinc directus etiam plura in templo construxit quae neque ei deus praecepit neque tabernaculum testimonii habuit neque templum quod Hiezechihel ex deo contemplatus est. et non est in hoc Salomon reprehensus; in gloriam enim dei huiusmodi formas construxit, quemadmodum et nos. habuisti autem tu, o Iudaee, et alia quaedam in memoriam et gloriam dei, uidelicet uirgam Moysi, fabrefactas diuinitus tabulas, incombustum rubum, aridam et irriguam petram, manna gestantem urnam, arcam, altare, dei nominis lamminam, deum manifestans ephot, deo habitabile tabernaculum. utinam et tu prius haec adorans uacasses et inuocans eum qui est super omnia deus et ipse memo- Rom. 487
rasses per has pusillas iconas et figuras, et non uitulum et muscas haberes super tabulas a deo patratas. utinam sanctum ac aureum altare desiderasses et tu et non uitulas Samariae, utinam et uirgam quae germinauerat et non Astarten quae desolauit ciuitatem tuam. utinam diuinitus imbrem dantem petram salutauisses et non Bahal deum. sed ideo haec omnia non adoras, prisce Israel, quoniam non *dilexisti deum ex*

P VE

1 deos] Iudaeos P^{ac} (*sublin. et* deos *superscr.* P^{c}) **2** istos cherubim F *edd.* **4** illinc] hinc VE *edd.* **6** Hiezechihel *scripsi coll. p. 287,11 al.*: Ezechiel P *ed. Rom.** Hiezechiel VE **7** enim *om.* P **8** Iudeae P Iudeę V Iudee E **11** laminam F *edd.* | Ephod *ed. Rom.** *(de forma* ephot *cf. ThLL s.u.)* **12** uaccasses P | ipse] ipsum *ed. Rom.** *non male, sed Anast. legit* αὐτὸς *(cf. app. crit. gr.)* **15** uitulas P: uitas V E^{ac} *(prob.)* uaccas E^{pc} *(in ras.?) edd.* | Samarie P E | quae^{1}] que P VE, *corr.* F | Hastarten P^{ac} (H *exp.*) VE Astartem *ed. Rom.** **16** Baal *ed. Rom.** **17** deum^{1} + tuum *ed. Rom.** (*ex gr.* V) | quoniam] quia VE *edd.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ἠγάπησας τὸν θεὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου. ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἑαυτοῦ φίλον ἢ βασιλέα καὶ μάλιστα εὐεργέτην, κἂν υἱὸν αὐτοῦ θεάσηται κἂν ῥάβδον κἂν θρόνον κἂν στέφανον κἂν οἶκον κἂν δοῦλον, κρατεῖ, ἀσπάζεται καὶ τιμᾷ διὰ τούτων τὸν εὐεργέτην καὶ μάλιστα τὸν θεόν. ὅταν οὖν ἴδῃς χριστιανοὺς προσκυνοῦντας τὸν σταυρόν, γνῶθι ὅτι τῷ σταυρωθέντι Χριστῷ τὴν προσκύνησιν προσάγουσι καὶ οὐ τῷ ξύλῳ. ἐπεὶ εἰ τὴν φύσιν τοῦ ξύλου ἔσεβον, πάντως ἂν καὶ τὰ δένδρα καὶ τὰ
La.-Co. 245 ἄλση προσεκύνουν, ὥσπερ καὶ σύ ποτε, Ἰσραήλ, προσεκύνεις τούτοις, λέγων τῷ
Ma. 53 Ha. 201 δένδρῳ καὶ τῷ ξύλῳ· *σύ μου εἶ* θεός, *καὶ σύ με ἐγέννησας*. πάλιν δὲ οὐχ οὕτως λέγομεν ἡμεῖς τῷ σταυρῷ οὐδὲ ταῖς μορφαῖς τῶν ἁγίων· *„θεοί ἡμῶν ἐστε."* οὐ γάρ εἰσι θεοὶ ἡμῶν, ἀλλ᾽ ὁμοιώματα καὶ εἰκόνες Χριστοῦ καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ πρὸς ἀνάμνησιν καὶ τιμὴν καὶ εὐπρέπειαν ἐκκλησιῶν προκείμενα καὶ προσκυνούμενα. ὁ γὰρ τιμῶν τὸν μάρτυρα τὸν θεὸν τιμᾷ. καὶ ὁ τῇ μητρὶ αὐτοῦ προσκυνῶν αὐτῷ τὴν τιμὴν προσάγει. καὶ ὁ τὸν ἀπόστολον τιμῶν τὸν ἀποστείλαντα τιμᾷ. εἶθε καὶ σὺ Μωσαϊκὰς εἰκόνας ἐποίεις καὶ προφητικὰς καὶ καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν ἐν αὐταῖς προσεκύνεις τῷ θεῷ καὶ δεσπότῃ αὐτῶν καὶ μὴ τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ Ναβουχοδονόσορ. καὶ πῶς οὐκ αἰσχύνῃ κατ᾽ ἐμοῦ κινούμενος καὶ κατεπαιρόμενος περὶ τῶν εἰκόνων καὶ τοῦ σταυροῦ ἐγκαλῶν, εἰ Ἀβραὰμ τοῖς εἰδωλολάτραις προσεκύνησεν, εἰ Μωυσῆς τῷ Ἰοθὸρ εἰδωλολάτρῃ προσεκύνησε καὶ Ἰακὼβ τῷ Φαραὼ καὶ Δανιὴλ τῷ Ναβουχοδονόσορ; εἰ οὗτοι προφῆται καὶ δίκαιοι ὄντες διά τινας εὐεργεσίας προσεκύνουν αὐτοῖς ἐπὶ τὴν γῆν εἰδωλολάτραις οὖσιν, ἐμοῦ κατεπαίρῃ προσκυνοῦντος σταυρῷ καὶ χαρακτῆρσιν ἁγίων, ἐξ ὧν μυρία ἀγαθὰ παρὰ θεοῦ δι᾽ αὐτῶν κομίζομαι; ὁ γὰρ τὸν βασιλέα φοβούμενος οὐκ ἀτιμάζει τὸν υἱὸν αὐτοῦ. καὶ ὁ τὸν θεὸν φοβούμενος τιμᾷ πάντως καὶ σέβει καὶ προσκυνεῖ ὡς υἱὸν θεοῦ Χριστὸν τὸν

---

1 cf. Deut. 6,5; Mc. 12,30; Lc. 10,27; Mt. 22,37 **8** cf. Ier. 2,27 **9** cf. Is. 42,17 **15–16** τῇ[1] – Ναβουχοδονόσορ cf. Dan. 3,1 sqq. **17** Ἀβραὰμ – προσεκύνησεν cf. Gen. 23,7 **18** Μωυσῆς – προσεκύνησε cf. Ex. 18,7 | Ἰακὼβ – Φαραὼ cf. Gen. 47,7 et 10 **18–19** Δανιὴλ – Ναβουχοδονόσορ cf. Dan. 2,46 (ubi Daniel non adorat, sed adoratur)

1–4 ὁ – θεόν ~ Ioh. Dam. imag. I 56,58–62 / II 52,58–62 (= φ[7] Déroche) **4–13** ὅταν – τιμᾷ ~ Ioh. Dam. imag. I 56,64–78 / II 52,64–78 (= φ[8] Déroche) **4–11** ὅταν – προσκυνούμενα cf. Ioh. Dam. imag. III 89,1–8 (= ψ[8] Déroche) **13–17** εἶθε – ἐγκαλῶν ~ Ioh. Dam. imag. I 56,62–64 / II 52,62–64 et addit. in cod. *F* (= φ[9] Déroche) **17–19** εἰ[2] – Ναβουχοδονόσορ ~ Ioh. Dam. imag. I 56,14–15 / II 52,14–15 (= φ[10] Déroche) **17–22** εἰ[2] – κομίζομαι cf. Ioh. Dam. imag. III 89,9–16 (= ψ[9] Déroche)

HV T M **1–4** ~ *Ioh. Dam.*[I.II] **4–13** ~ *Ioh. Dam.*[I.II] **13–17** ~ *Ioh. Dam.*[I.II] **17–19** εἰ[2] – Ναβουχοδονόσορ ~ *Ioh. Dam.*[I.II]

---

1 ἠγάπας *Niceph.*[ref] | σου om. H M (cf. lat.) | ἀγαπῶν + τὸν θεὸν ἢ V **1–2** ἢ βασιλέα om. H **2** κἂν[1]] ἢ *Pa* | θεάσηται + κἂν τούτου τὸν εὐεργέτην καὶ μάλιστα τὸν θεόν H (uide infra) | ῥᾶβδον *Pa* **3** κἂν[1] – οἶκον om. V | κἂν οἶκον om. H | κρατεῖ H M (cf. lat.) ed. Rom. (ex Vc): κρατῆ V κρατήσας T κρατεῖ + καὶ *Pa Niceph.*[ref] *Ioh. Dam.*[I.II] **3–4** τούτων – προσκυνοῦντας om. H (uide supra) **4** τὸν[1] om. *Pa* **6** ἐσέβοντο *Pa* **7** καὶ om. *Niceph.*[ref] *Ioh. Dam.*[I.II] | σοί *Pa* | ποτε om. HV ποτε + ὁ T edd. (cf. *Ioh. Dam.*[I.II]) **9** ἡμεῖς λέγομεν V **10** καὶ[1] om. La.-Co.* **11** εὐπρέπειαν + τῶν H **14** καθ᾽ – αὐταῖς om. V | ἐν αὐταῖς *Mo Niceph.*[ref] (cf. lat. et *Ioh. Dam.*[I.II]): αὐταῖς H *Pa* δι᾽ αὐτῶν T edd. αὐταῖς + προσκυνῶν M **16** καὶ[1] om. T | κινούμενος καὶ om. V | ἐπαιρόμενος V | περὶ] κατὰ T edd. **16–17** τῶν – ἐγκαλῶν] τοῦ σταυροῦ καὶ τῶν εἰκόνων ἐγκαλεῖν V **17** εἰκόνων + τε M | τοῦ σταυροῦ] τοῦτο *Niceph.*[ref] | ἐγκαλεῖς H | τοὺς εἰδωλολάτρας προσεκύνει *Niceph.*[ref] **17–18** εἰ[2] – προσεκύνησε om. V (cf. lat.) **17** εἰ[2]] ἢ H M **18** Μωσῆς T M edd. *Niceph.*[ref] Μωυσὴς *Pa* | τῷ[1] – εἰδωλολάτρῃ] τὸν … εἰδωλολάτρην T edd. | Ἰοθὼρ *Pa Mo* | τὸν Φαραὼ ὁ Ἰακὼβ H | τῷ[2] M *Niceph.*[ref] (cf. *Ioh. Dam.*[III]): τὸν HV T edd. *Pa Mo* **19** τῷ] τὸν T edd. *Mo* | εἰ – ὄντες] προφῆται ὄντες καὶ δίκαιοι *Pa* | τινος V **20** προσεκύνησαν M προσκυνήσαντες *Pa* | εἰδωλολάτρων ὄντων *Mo* **20–21** προσκυνοῦντι H *Pa Mo* **21** σταυρῷ] Χριστῶ V σταυρὸν *Pa Mo* τῷ σταυρῷ *Niceph.*[ref] | παρὰ θεοῦ om. HV | θεοῦ + καὶ T **23** καὶ σέβει om. V | σέβεται M | θεοῦ om. *Pa*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

toto corde. qui enim diligit amicum suum aut imperatorem et praecipue benefactorem suum, siue filium eius uideat siue uirgam siue sedem siue coronam siue domum siue seruum, tenet, osculatur et honorat per ista benemeritum et maxime deum. cum ergo uideris christianos adorare crucem, scito quia crucifixo Christo adorationem offerunt et non ligno. nam si naturam ligni coluissent, profecto et arbores et nemora adorassent, sicuti et tu quondam, Israel, adorabas haec dicens arbori et ligno: *tu es* La.-Co. 246 deus *meus, et tu me genuisti*. at nos iterum non sic dicimus cruci neque figuris Ha. 202 sanctorum: „*dii nostri* estis." non enim sunt dii nostri, sed similitudines et imagines Ma. 54 Christi et sanctorum eius ad recordationem et honorem et decorem ecclesiarum propositae ac adorandae. qui enim honorat martyrem, deum honorat, et qui matrem PL 129,298 eius adorat, ipsi honorificentiam exhibet. et qui apostolum honorat, illum qui misit honorat. utinam et tu Mosaicas iconas faceres et propheticas atque per singulos dies in eis adorasses deum et dominum ipsarum et non imaginem auream Nabuchodonosor. et quomodo non confunderis contra me commotus et eleuatus super imaginibus et cruce calumniam inferens, si Abraham idololatras adorauit et Iacob Pharaonem et Danihel Nabuchodonosor? si isti cum essent prophetae ac iusti propter quaedam beneficia adorabant eos super terram idololatras existentes, in me effereris adorantem crucem et characteres sanctorum ex quibus dena milia bona a deo per eos percipio? qui enim regem timuerit, non inhonorat filium eius. et qui deum timet, honorat utique et colit ac adorat ut filium dei Christum deum nostrum et figuram

1–12 qui – honorat ~ *LS*^{b} *p. 514,29–38 (Pr f. 66*^{v}*–67*^{r}*)*: Et infra: „Qui enim diligit amicum suum aut regem et magis bene merenti (merentem *Werminghoff*), sive filium eius videns sive virgam sive sedem sive coronam sive domum sive servum tenens, osculatur et honorat per hos benefactorem et magis Deum. Quando enim vides Christianos adorantes crucem, cognosce, quoniam crucifixo Christo adorationem proferunt et non ligno. Nam si naturam ligni venerati essent, omnino et arbores et nemora (nemo *Pr*^{ac} *prob.*, ra *ins. Pr*^{2}) adorarent, sicut et tu aliquando, Israhel, adorabas dicens (dices *Pr*^{ac}, n *ins. s.l. Pr*^{2}) arbori et ligno: Tu mihi es Deus et tu me genuisti. Ergo non sic dicimus cruci neque figuris sanctorum: Dii nostri estis. Non enim sunt Dii nostri, sed similitudines et imagines Christi et sanctorum eius et ad memoriam et honorem et decorem ecclesiarum adiacentium et adorantium. Qui enim honorat martyrem (honorat martyrem] -t *et* m- *Pr*^{2} *in aliis litt.*) Deum honorat et qui matrem eius honorat ipsi Deo honorem offert et qui apostolum honorat qui misit eum honorat" et cetera. **15–16** si – Nabuchodonosor *cf. LC I 9 p. 148,18–26 (= I Capit. p. 103,21–25; cf. p. 148,27–149,1 et 151,23–26) = *Hadr. p. 25,31–37* (In actione quarta. Capitulo XXII): Quomodo intellegendum sit, quod scriptum est: ‚Abraham adoravit populum terrae, filios Heth' (Et *Hadr.*), sive (sibe *Hadr.*) quod Moyses (Moses *Hadr.*) Ietro (Iothor *Hadr.*) legitur adorasse, quibus exemplis hi (hii *LC*^{ac} *Hadr.*), qui propter adorandas imagines synodos faciunt, suum errorem fulcire affectant, et quia nec Iacob Pharaonem (Faraonem *Hadr.*) nec Danihel Nabuchodonosor (Nabugodonosor *Hadr.*) regem, ut illi dicunt, uspiam legantur (leguntur *Hadr.*) adorasse. *cf. Freeman p. 148 adn. 3* **19–371,1** qui^{2} – eius^{2} ~ *LC III 28 p. 470,3–7 (= III Capit. p. 335,10–13; cf. p. 470,10–12) = *Hadr. (ser. 2) p. 43,17–21* (In actione quarta. Capitulo III): Inutile et demens et (*om. Hadr.*) errore plenum dictum, quod dicunt: „Qui Deum timet, honorat omnino, adorat et veneratur (venerat *Hadr.*) sicuti (sicut *Hadr.*) Filium Dei Christum Deum (dominum *Hadr.*) nostrum et signum crucis eius et figuram sanctorum eius."

P VE **1–12** ~ *LS*^{b} **19–371,1** ~ *LC, *Hadr.*

1 corde] corde tuo *Vulg., sed cf. gr.* H M | enim] autem *ed. Rom.** | suum *om.* F *edd.* **11** adorat] honorat P *(cf. LS*^{b}*), sed cf. gr.* **12** prophaeticas P **13** adorares *ed. Rom.*, sed cf. supra l. 6* | dominum et deum VE *edd.* | ipsorum *ed. Rom.** **15** cruci *ed. Rom.** | kalumpniam P | idolatras E | adorauit + et Moses Iethro idololatram *ed. Rom.*^{corr*} *ex gr. (cf. LC Hadr.) non male, sed haec in Anastasii exemplari graeco defuisse uidentur* (*cf. gr.* V) **16** Daniel E *edd.* | prophaete P **17** idolatras E *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | efferris F^{2} *edd.* **20** deum] dominum E *edd.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

θεὸν ἡμῶν καὶ τὸν τύπον τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ καὶ τοὺς χαρακτῆρας τῶν ἁγίων αὐτοῦ. ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντείας τῆς Κύπρου εἶπεν· Οὗτος ὁ ἀναγνωσθεὶς πατὴρ ἐν μιᾷ τῶν πόλεων τῆς Κύπρου ἱεροπρεπῶς διέπρεψε· καὶ πολλὰ ἐγκώμια καὶ πανηγυρικοὺς λόγους αὐτοῦ ἔχομεν, μεθ' ὧν καὶ εἰς τὴν μεταμόρφωσιν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν. συνεγράψατο δὲ καὶ τὸν βίον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου
Rom. 488 ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας τοῦ Ἐλεήμονος, ἔτι μὴν καὶ τοῦ ὁσίου Συμεὼν τοῦ Σαλοῦ καὶ ἕτερά τινα· καὶ ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις αὐτοῦ ὀρθόδοξος γνωρίζεται. ἤκμασε δὲ κατὰ τοὺς χρόνους Μαυρικίου τοῦ βασιλέως.

Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς ἀνατολῆς εἶπεν· Ὅτι δὲ ταῦτα οὕτως ἔχει εἰς δόξαν τοῦ προειρημένου πατρὸς εὔδηλον – οἱ γὰρ τοποτηρηταὶ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα προσήνεγκαν τὴν αὐτοῦ βίβλον τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ –, καὶ μάλιστα ὅτι πλατυτέρως ἀπέδειξε τὴν τῶν ἱερῶν εἰκόνων ἀποδοχὴν καὶ προσκύνησιν.

Ἔτι Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς ἀνατολῆς βιβλίον ἐπιδείξας τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ εἶπε· Τὸ βιβλίον τοῦτο, τίμιοι πατέρες, ἐν τῇ βασιλίδι πόλει εὗρηκα παρὰ τῷ κυρίῳ Προκοπίῳ τῷ σιλεντιαρίῳ, καὶ εὑρὼν αὐτὸ λίαν ἐχάρην, ἐπειδὴ τὸ ἴσον αὐτοῦ ἔχομεν ἐν τῇ ἀνατολῇ ἀπαράλλακτον. διδάσκει δὲ ἐν αὐτῷ ὁ μακάριος Ἀναστάσιος περὶ διαφορᾶς προσκυνήσεως, καὶ εἰ κελεύει ἡ ἁγία σύνοδος, ἀναγνωσθήτω.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγνωσθήτω.

Καὶ λαβὼν Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς ἀνέγνω·

La.-Co. 248 Τοῦ ἁγίου Ἀναστασίου ἐπισκόπου Θεουπόλεως ἐπιστολὴ πρός τινα σχολαστικόν,
Ma. 56 δι' ἧς ἀπεκρίνατο πρὸς αὐτὸν πρὸς τὴν ἐνεχθεῖσαν αὐτῷ παρ' αὐτοῦ ἀπορίαν

ἧς ἡ ἀρχή· Εἰ τῷ μόνον *ἐπερωτήσαντι σοφίαν σοφία λογισθήσεται*. καὶ μεθ' ἕτερα·

---

26 cf. Prou. 17,28

7–9 cf. CPG 7782–7783; BHG[a] 886–886d et 1677–1677bb **24–372,7** Anast. I. Antioch. epist. ad scholasticum (CPG 6954, cf. 6957) p. 136,1–137,5 Sakkos, PG 89, 1405 C – 1408 A (ex Actis Nicaenis = Mansi)

HV T M **24–372,7** = *Pa* f. 261[r]

2–3 ὅτι – ἀμήν om. *Niceph.*[ref] **2–3** νῦν – ἀμήν om. V **4** ὁ ὁσιώτατος om. T edd., ὁσιώτατος om. V M | Κωνσταντίας V **7** καὶ om. M **8** ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας post Ἐλεήμονος M, om. V | τοῦ[3] + διὰ Χριστὸν M **9** τοῖς λόγοις αὐτοῦ] τούτοις V **10** ἤκμαζε T M edd. **11–16** Ἰωάννης – Ἔτι om. V **11** ὁ om. H | πρεσβύτερος] ἐπίσκοπος H **13–14** οἱ – συνόδῳ] locus suspectus; fort. adnotatio marginalis falso loco in textum recepta est **13** ἁγιωτάτου] μακαριωτάτου M **15** καὶ προσκύνησιν delendum esse coni. Dubielzig coll. lat. **16–17** Ἔτι – ἀνατολῆς] Ὁ αὐτὸς M (de V uide supra) **16** ὁ θεοφιλέστατος om. V | καὶ τοποτηρητὴς om. V **17** βιβλίον[1] – συνόδῳ om. V (uide infra) | βιβλίον[4] om. T edd., sed cf. lat. | Τοῦτο τὸ βιβλίον + ὃ δεικνύω ὑμῖν V **18** εὗρηκα πόλει V | κυρῷ ed.Rom.* ex Vc **18–19** σελεντιαρίῳ M **19** ἴσον ed.Rom.* | ἔχομεν post ἀνατολῇ M (ras. post αὐτοῦ) **20** αὐτῇ HV **21** εἰ – σύνοδος] εἰ κελεύετε V **23** Καὶ – ἀνέγνω] Καὶ ἀνέγνω Στέφανος νοτάριος V **24–25** Τοῦ – ἀπεκρίνατο] Ἐπιστολὴ πρός τινα σχολαστικὸν Ἀναστασίου ἐπισκόπου Θεουπόλεως δι' ἧς ἀπεκρίθη V **24** τινας σχολαστικούς (infra tamen πρὸς αὐτὸν et παρ' αὐτοῦ) *Pa* **25** ἐπενεχθεῖσαν V | αὐτῷ om. *Pa* **26–372,1** ἧς – Καὶ om. V **26** ἧς ἡ ἀρχή om. *Pa* | τῷ μόνον] exspectaueris τῷ ἀνοήτῳ, cf. Prou. 17,28

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

crucis eius et characteres sanctorum eius. quia ipsum decet gloria cum patre et spiritu sancto nunc et semper et in saecula saeculorum. amen.

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiae Cypri dixit: Hic qui lectus est pater in una urbium Cypri decore sacratissimo claruit, et multa praeconia et festiuos sermones eius habemus, cum quibus est etiam sermo eius in transfigurationem saluatoris nostri. conscripsit autem et uitam sancti Iohannis archiepiscopi Alexandriae cognomento Helehemonis, * quin et sancti Symeonis Simplicis et alia quaedam; atque in omnibus sermonibus suis horthodoxus cernitur. floruit autem temporibus Mauricii imperatoris. Rom. 488

Iohannes deo amabilis presbyter et uicarius apostolicae sedis orientis dixit: Quia uero haec ita se habent ad gloriam praedicti patris manifestum est – uicarii quippe sanctissimi papae attulerunt eius librum sanctae synodo –, et maxime quia latius demonstrauit sacrarum imaginum receptionem.

Item Iohannes deo amabilis presbyter et uicarius apostolici throni orientis librum ostendens synodo dixit: Librum istum, honorabiles patres, in regia urbe repperi apud dominum Procopium silentiarium, et inuento eo ualde gauisus sum, quoniam exemplar eius habemus in oriente simillimum. docet autem in eo beatus Anastasius de diuersa adoratione, et si iubet sancta synodus, legatur.

Sancta synodus dixit: Legatur.

Et accipiens Stephanus reuerentissimus monachus legit:

* Sancti Anastasii episcopi Theupoleos epistola ad quendam scolasticum, per quam respondit ei ad illatam sibi ab eo * aporian La.-Co. 247 Ma. 55

cuius initium est: Si tantum interroganti sapientiam sapientia *putabitur*. et post aliqua:

P VE

---

1 et²] ac VE *edd.* **4** decore + et P **7** cognomemento *(sic)* VE | Helehemonis] He id est misericordis lehemonis *(sic)* P^{ac} (elehemonis P^{pc} [e *add.* P^{c} *s.l.*]) Helehemonis id est misericors E (id est misericors E^{1} *s.l.*) Eleemonis id est misericordis *ed. Rom.* (glossa Anastasii in textum recepta; cf. praef. tom. I p. XXXVI adn. 157)* | quedam *codd.* **12** synodum P^{ac} synodi P^{pc} (um *sublin. et* i *superscr.* P^{c}) **14** Item ~ Ἔτι *(cf. p. 387,21 al.)* **16** eo *om.* F *edd.* **21** *ante titulum add.* Sanctus (*om.* E) hic Anastasius Theupoleos id est Antiochiae fuit episcopus. cui sanctus papa Gregorius saepe amabiliter scripsit et inter alia quod (+ sibi F) librum suum de pastorali regula interpretatus fuerit et imperatori optulerit (obtulit E) meminit P *i. t.* E^{1mg} *(adnotatio Anastasii)* | Sancti *om.* P *(uide supra)* | scholasticum *ed. Rom.** **22** ad] at P^{ac} (t *in* d *mut.* P^{c}) | eo + aporia (-am E) grece inopia et confusio et defectio et solutio et reuerentia et cunctatio (-tia *sic* P) et turbatio et (di [= dicitur?] *superscr.* P^{c}) horror, ut priores ostendunt interpretes, dicitur P E^{1mg} *(adnotatio Anastasii, ut uidetur), signum supra* aporian *positum, quod locum im margine adnotatum indicat, seruatur in* V | aporiam *ed. Rom.** **23** sapientia] sapientiam P^{ac} (m *exp.*) VE | putabitur P^{ac} E (*cf. Vulg. Prou. 17,28*): inputabitur P^{pc} (in *add.* P^{c}) putabatur V reputabitur *ed. Rom.* (ex Vulg. Clem., ut uidetur)* **24** aliqua] *exspectaueris* alia, *cf. gr.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Καὶ μηδεὶς προσκοπτέτω τῇ τῆς προσκυνήσεως σημασίᾳ. προσκυνοῦμεν γὰρ καὶ ἀνθρώπους καὶ ἀγγέλους ἁγίους, οὐ μὴν λατρεύομεν αὐτοῖς. *κύριον* γάρ φησι Μωσῆς *προσκυνήσεις τὸν θεόν σου καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις*. καὶ ὅρα πῶς ἐπὶ μὲν τοῦ *λατρεύσεις* προσέθηκε τὸ *μόνῳ*, ἐπὶ δὲ τοῦ *προσκυνήσεις* οὐδαμῶς· ὥστε προσκυνεῖν
Ha. 204 μὲν ἔξεστι — τιμῆς γὰρ ἔμφασίς ἐστιν ἡ προσκύνησις —, λατρεύειν δὲ οὐδαμῶς, οὐκοῦν οὐδὲ προσεύξασθαι. ταῦτα μὲν ἐρεῖ τις τέως πρὸς τὸν πρῶτον, ὁ δὲ δεύτερος ταῖς τῶν πολλῶν δόξαις ὑπάγεται, μήπω τῆς ἔνδον ἀναγνώσεως πεῖραν εἰληφώς.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἴδωμεν περὶ τῆς προσκυνήσεως τί λέγει ὁ πατήρ.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Διαφορὰν προσκυνήσεως παρέστησεν. εἶπε γὰρ ὅτι *κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις*· ἐπὶ τοῦ *λατρεύσεις* προσέθηκε τὸ *μόνῳ*, ἐπὶ δὲ τῆς προσκυνήσεως οὐκ ἔτι. ἡ δὲ ψευδοσύνοδος ἐκείνη παρέλαβε τὸ χωρίον τοῦτο εἰς δικαίωμα, πρόδηλον δὲ ὡς ἀσεβῶς αὐτὸ ἐκλαμβάνουσα.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἀλλ᾽ ἴδε ὁ πάνσοφος πατὴρ πῶς αὐτὸ ἑρμηνεύει. ὅπερ δὲ ἐν τῷ μέσῳ τέθεικε, λίαν πάντας ἡμᾶς καὶ τοὺς ἐριστικῶς ἀντιτιθέντας εἰς τὴν τῶν εἰκόνων ἀποδοχὴν καὶ προσκύνησιν ἐνάγει· ‚τιμῆς γάρ ἐστιν ἔμφασις ἡ προσκύνησις'. πάντες οὖν οἱ τὰς ἱερὰς εἰκόνας ὁμολογοῦντες τιμᾶν,
Rom. 489 τὴν δὲ προσκύνησιν παραιτούμενοι, ἐλεγχθήσονται ὑπὸ τοῦ ἁγίου πατρὸς ὡς ἐν ὑποκρίσει λέγοντες. τῷ ὄντι γὰρ τὴν προσκύνησιν μὴ ἀποδεχόμενοι, ὅπερ ἐστὶ τιμῆς σύμβολον, τὸ ἐναντίον ἐπιδείκνυνται ποιοῦντες, ὅπερ ἐστὶ ἀτιμία.

Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Φωκίας εἶπεν· Εὔκαιρόν ἐστι προφητικῶς εἰπεῖν· *ἔστρεψας τὸν κοπετόν μου εἰς χαρὰν ἐμοί, διέρρηξας τὸν σάκκον μου καὶ περιέζωσάς με εὐφροσύνην*. ἔστρεψαν γὰρ αἱ θεῖαι γραφαὶ τοὺς νόας ἡμῶν ἀπὸ πάσης ἀσεβείας καὶ ἐνέπλησαν ἡμᾶς θείας γνώσεως καὶ ἐπιστήμης.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντείας τῆς Κύπρου βίβλον ἐπέδωκε τοῦ ἁγίου Ἀναστασίου ἐπισκόπου Θεουπόλεως· ἣν δεξάμενος Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω·

2–3 Mt. 4,10; Lc. 4,8; cf. Deut. 6,13 et 10,20 **10–11** κύριον — λατρεύσεις[1] Mt. 4,10 etc. (uide supra) **22–23** Ps. 29,12

2–6 κύριον — προσεύξασθαι cf. Germ. epist. ad Ioh. infra p. 442,20–23

HV T M

---

2 ἀγγέλους + καὶ HV *Pa*, sed cf. lat. | λατρεύωμεν *Pa* | κύριον] καὶ M **2–3** Μωυσὴς *Pa* Μωϋσῆς ed. Rom.*, om. HV **3** μὲν om. H **4** μόνον HV edd. *Pa* **5** ἐστιν post γάρ V **6–7** ταῦτα — εἰληφώς] incertum qua de causa excerptor haec quoque exscripserit **6** τις om. V | τέως om. M **7** δόξαν V **8** Ταράσιος — εἶπεν] Ὁ πατριάρχης εἶπεν V | εἴδωμεν V **10** ἁγία om. V | ὅτι om. H **11** λατρεύσεις[1] + καὶ ὅρα πῶς H (ex l. 3) | τοῦ] τῷ V T edd. | προσέθηκε H (cf. l. 4 et lat.): ἔθηκε V T edd. τέθεικε M **12** μόνον HV **13** αὐτὸ] τοῦτο M **14** Ταράσιος — εἶπεν] Ὁ πατριάρχης εἶπεν V | πῶς ante ὁ πάνσοφος M **15** ἐραστικῶς T (corr. Bonafides Vc^{mg}) **16–17** γάρ — ἔμφασις] exspectaueris γάρ, φησίν, ἔμφασίς ἐστιν (cf. supra l. 5) **17** ἐστιν om. V **20** σύμβολον τιμῆς V **21** ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. V | Φωκίας ed. Rom. (cf. Act. I p. 204,24 al.; Bischofslisten p. 55): Φωκείας V M Φωκ sine abbr. H T | εἰπεῖν προφητικῶς M **23** θεῖαι om. M **24** ἐπιγνώσεως T edd. | ἐπιστήμης] εὐφροσύνης V **25** ὁσιώτατος — Κωνσταντείας om. V | Κύπρου + εἶπε V | ἐπέδωκα βίβλον V | βιβλίον M **26–27** ἣν — ἀνέγνω] ἣν ἀνέγνω ὁ διάκονος Στέφανος V **26** ἣν] ὃ M **27** καὶ νοτάριος om. H

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Et nemo offendatur adorationis significatione. adoramus enim et homines et angelos PL 129,299
sanctos, non tamen * seruimus illis. *dominum* enim, inquit Moyses, *deum tuum adorabis et illi soli * seruies*. et uide quomodo in eo quidem quod dixit *seruies* praeposuit *soli*, in eo uero quod ait *adorabis* nequaquam. itaque adorare quidem licet – honoris quippe indicium est adoratio –, seruire autem nequaquam, ergo nec * Ha. 203
adorare. haec quidem dicet aliquis interim ad primum, secundus autem multorum opinionibus subicitur, numquam interioris percepta lectionis peritia.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Videamus de adoratione quid dicat pater.

Sancta synodus dixit: Diuersitatem adorationis ostendit. dixit enim quia *dominum deum tuum adorabis et ipsi soli seruies.* in hoc quod dixit *seruies* praeposuit *soli*, in adoratione uero nusquam. porro pseudosynodus illa hunc locum in suam accepit quasi iustificationem, euidens tamen est quod impie hoc assumpserit.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Sed uide qualiter sapientissimus pater id interpretetur. quod autem in medio posuit ualde nos omnes et eos qui contentiosius aduersantur ad imaginum receptionem ac adorationem deducit; ‚honoris quippe est indicium adoratio'. cuncti ergo qui sacras imagines se profitentur honorare et Rom. 489
adorationem recusant, conuincentur a sancto patre quod in hypocrisi hoc dicant. re enim uera qui adorationem non suscipiunt, quod est honoris indicium, contrarium noscuntur facere, id est inhonorantiam.

Leo sanctissimus episcopus Phociae dixit: Oportunum est prophetice dicere: *conuertisti planctum meum in gaudium mihi, conscidisti saccum meum et praecinxisti me laetitia*. conuerterunt enim diuinae scripturae intellectus nostros ab omni impietate et repleuerunt nos diuina scientia et disciplina.

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiae Cypri librum tradidit sancti Anastasii episcopi Theupoleos; quem susceptum Stephanus diaconus et notarius legit:

2–3 dominum – seruies[1] *cf. *Hadr. (ser. 2) p. 53,18–21* (In actione quarta. Capitulo XXII, *deest in LC*): De eo, quod non bene intellegant hoc, quod dictum est: ‚Dominum Deum tuum adorabis et illi soli servies', ut adorationem quasi absolute diceret et servitium ipsi soli dixisset. **20–23** *cf. LC I 25 = p. 216,8–13 (= I Capit. p. 104,32–35) = *Hadr. p. 28,33–37* (In actione quinta. Et repertum est in quarta. Capitulo XXVII): Inoportuna (importuna *Hadr.*) et deliramento plena dictio Leonis Focię episcopi, qui in eo, quod ad (hic *Hadr., corr. Hampe*) imaginum adorationem conversus est, sibi versiculum psalmistę (psalmi *Hadr.*) accommodat (accomodat *Hadr.*) dicentis: ‚Convertisti planctum meum in gaudium mihi (michi *Hadr.*), conscidisti saccum meum et circumdedisti me laetitia.'

P VE

---

1 offendebatur VE | et[1] *om.* VE *edd.* **2** tamen + quod grece dicitur latreuomen id est seruimus ea seruitute qua soli deo seruitur P *i.t.* E[1mg] (*signum supra* seruimus *positum exstat in* V) *(adnotatio Anastasii ad* seruimus *pertinens)* **3** seruies[1] + quod est grece latreusis P (*signum adnotationem indicans seruatur in* V) **4** adorari VE **5** nec + adoratione scilicet quae ad deum pertinet et grece latria dicitur P *i.t.* E[1mg] (*signum adnotationem indicans seruatur in* V) *(adnotatio Anastasii ad* adorare *pertinens)* **6** adorare (~ προσεύξασθαι)] orare *ed. Rom.** | hec *codd.* **7** numquam] nondum *ed. Reg.* *non male* (*sed Anast. fort. legit* μήποτε) **10** posuit *ed. Rom.** | soli[2] *scripsi (cf. gr.)*: solum *codd.* **11** nusquam ~ οὐκ ἔτι? | pseudosyllogus ille *ed. Rom.** **13** sapientissimus] sanctissimus V[ac] (*corr.* V[1mg]) *edd.* **15** aduersamur P **16** honorare *ed. Rom.*: adorare *codd.* **17** patre *ed. Rom.*: spiritu *codd.* | hypocrisin P ypocrisi E **19** inhorantiam *(sic)* P inhonorare deo *ed. Rom.* inhonorare *ed. Reg.** **20** Opportunum *ed. Rom.** | prophaetice P **21** praecinxisti (*sic etiam Psalt. Rom.; cf. etiam LC I 25 p. 217,13*)] circumdedisti *Ps. iuxta LXX (cf. LC Hadr.)* accinxisti *Ps. iuxta Hebr.; cf. Freeman p. 217 adn. 1* **22** letitia P leticia E

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀναστασίου πρὸς Συμεὼν ἐπίσκοπον Βόστρης λόγος περὶ σαββάτου

οὗ ἡ ἀρχή· Εἰ *πατέρας* δεῖ κατὰ τὸ λόγιον καὶ ὡς σὺ φὴς *ἐπερωτᾶν*, ἔτι γε μὴν καὶ *πρεσβυτέρους*. καὶ μετ᾽ ὀλίγα·

Ὥσπερ γὰρ ἀπόντος μὲν βασιλέως ἡ εἰκὼν αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ προσκυνεῖται, παρόντος δὲ λοιπὸν αὐτοῦ περιττὸν καταλιπόντα τὸ πρωτότυπον προσκυνεῖν τὴν
Ma. 57 εἰκόνα, οὐ μήν, ἐπεὶ μὴ προσκυνεῖται διὰ τὸ παρεῖναι τὸν δι᾽ ὃν προσκυνεῖται, ἀτιμάζεσθαι αὐτὴν ἔδει. καὶ μετ᾽ ὀλίγα· Ὥσπερ γὰρ ὁ παροινῶν εἰκόνι βασιλέως τιμωρίαν δικαίαν ὑφίσταται ὡς αὐτόχρημα βασιλέα ἀτιμάσας, καίτοι τῆς
La.-Co. 249 εἰκόνος οὐδὲν ἕτερον οὖσης ἢ ξύλον καὶ χρώματα κηρῷ μεμιγμένα καὶ κεκραμένα, τὸν αὐτὸν τρόπον ὁ τὸν τύπον τοῦδέ τινος ἀτιμάζων εἰς αὐτὸν ἐκεῖνον, οὗ τύπος ἐστίν, ἀναφέρει τὴν ὕβριν.

Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων εἶπε· Παρέστησεν ὁ πατήρ, ὡς μὴ παρόντος βασιλέως ἡ εἰκὼν αὐτοῦ τιμᾶται, οὐ μὴν ἀτιμάζεται. ὥστε καὶ ἀρτίως τοῦ δεσπότου τῶν ὅλων Ἰησοῦ Χριστοῦ αἰσθητῶς ἡμῖν μὴ παρόντος — ἀθέατος γάρ ἐστι τοῖς τῆς σαρκὸς ἡμῶν ὀφθαλμοῖς, ὡς δὲ θεὸς πανταχοῦ πάρεστι — τιμητέον τὴν αὐτοῦ εἰκόνα, καθὼς καὶ ἐπὶ τοῦ βασιλέως ὁ πατὴρ ὑπέλαβεν.

3–4 cf. Deut. 32,7 (= Od. 2,7)

1–12 Anast. I. Antioch. ad Sym. Bostr. (CPG 6955) p. 140,1–12 et 141,5–9 Sakkos, PG 89, 1405 A–B (ex Actis Nicaenis = Mansi)

1–12 = Ioh. Dam. imag. II 66; cf. Niceph. refut. c. 92,314–315 **1–8** Τοῦ — ἔδει = Ioh. Dam. imag. III 127,1–6

HV T M **1–12** = *Pa* f. 261^{r}, *Ma* f. 4^{v}–5^{r}, *Ioh. Dam.*^{II} **1–8** = *Ioh. Dam.*^{III} **8–12** Ὥσπερ — ὕβριν = *Nicet.* n. 24

1–2 Τοῦ — σαββάτου] Τοῦ αὐτοῦ (praecedit epist. ad schol., uide supra) ἐκ τῆς πρὸς Συμεῶνα ἐπ(ίσκοπον) Βοστρῶν περιέχουσα περὶ σαββάτου (sic) *Pa* Ἀναστασίου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Θεουπόλεως ἐπιστολὴ πρὸς Συμεὼν ἐπίσκοπον Βώστρης (sic) περιέχουσα περὶ σαββάτου *Ma* Τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως καὶ πατριάρχου Ἀναστασίου περὶ σαββάτου καὶ πρὸς Συμεὼν ἐπίσκοπον Βόστρης *Ioh. Dam.*^{II} Ἀναστασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας πρὸς Συμεὼν ἐπίσκοπον Βόστρων περὶ τοῦ σαββάτου *Ioh. Dam.*^{III} **1** Τοῦ — Ἀναστασίου om. V | Ἀναστασίου] fort. ἐπισκόπου Θεουπόλεως supplendum, cf. *Ma* et LS^{b} | Συμεὼν] Τίμαιον H Σίμαιον V T | Βόστρων M **3–4** οὗ — ὀλίγα om. *Pa Ma Ioh. Dam.*$^{II.III}$ **5–8** Ὥσπερ — ἔδει] sententia defectiua, ut uidetur; cf. Act. II p. 137,5–9 et 149,2–6 (app. font.) et praef. partis I p. XXIX–XXX **5** γὰρ om. *Pa Ma* | μὲν om. *Pa Ma* | αὐτοῦ^{1} om. V | ἀντ᾽ αὐτοῦ om. *Ioh. Dam.*^{III} **5–6** προσκυνεῖται — αὐτοῦ iter. Mansi **6** αὐτοῦ om. *Ioh. Dam.*^{III} | καταλείποντα *Ma* | τὸ T *Pa Ma*: τὸν HV M *Ioh. Dam.*$^{II.III}$ **6–7** τῇ εἰκόνι *Ioh. Dam.*^{III} **7** ἐπεὶ] ἐπειδὴ *Pa Ma* | μὴ] οὐ *Ioh. Dam.*^{III} **8** δεῖ *Ioh. Dam.*^{III} | καὶ μετ᾽ ὀλίγα om. V *Pa Ma* | γὰρ om. *Nicet.* | παροινῶν + ἐν *Pa Ma* (παροινῶν εἰς εἰκόνα *Nicet.* fort. recte) **9** δικαίαν] δικαίως *Nicet.*, om. *Ioh. Dam.*^{II} | ὑφίσταται] ἐπίσταται *Pa Ma* | καίτοι + γε *Pa Ma* **10** κηρῷ — κεκραμένα om. *Nicet.* | καὶ κεκραμένα om. V | ἀνακεκραμμένα *Pa Ma* **11** τρόπον + καὶ *Nicet.* | ὁ τὸν τύπον om. H | τοῦδέ] τοῦ *Nicet.*, om. *Pa Ma* | αὐτὸν ἐκεῖνον T *Pa Ma* (cf. LS^{b}): αὐτὸ ἐκεῖνο V M *Ioh. Dam.*^{II} (cf. lat.) ταυτὸ ἐκεῖνο H | οὗ + ὁ T edd. *Pa* **12** ἐστίν om. *Pa Ma* **13–18** Ἰωάννης — ὑπέλαβεν om. V **13** πρεσβύτερος om. H **15** μὴν + παρόντος T edd. non male, sed cf. lat. et LC et *Hadr. **16** ἡμῖν post παρόντος H **17** πανταχοῦ] πάντων ed.Rom.* ex Vc | πάρεστι om. H | καὶ om. ed.Rom.* **18** ἐπὶ τοῦ βασιλέως] nihil respondet apud Anast., sed cf. LC et *Hadr. | ὁ πατὴρ ὑπέλαβεν] λέγει ὁ πατήρ H | ὑπέλαβεν M: ὑπέβαλεν T edd. (de H et V uide supra)

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Sancti patris nostri Anastasii ad Symeon episcopum Bostrae <sermo> de sabbato

cuius initium est: Si *patres* oportet secundum quod dictum est et sicut ipse fateris *interrogare* necnon et seniores. et post pauca:

Sicut enim, dum †diligitur imperator, imago eius pro ipso adoratur, cum uero iam praesens fuerit, superfluum est deserto primitiuo adorare imaginem, ergo, quia non adoratur eo quod praesto sit is propter quem adoratur, inhonorari eam oportet? et Ma. 58
post pauca: Sicut enim qui contumeliam infert imagini imperatoris poenam iustam perpetitur, ac si eidem imperatori contumelias irrogasset, quanquam imago nihil aliud sit quam lignum et colores cerae commixti et temperati, eodem modo qui La.-Co. 250
figuram alicuius inhonorat in idem ipsum cuius figura est refert iniuriam.

Iohannes reuerentissimus monachus presbyter et uicarius orientalium principum PL 129,300
sacerdotum dixit: Ostendit pater quod absente imperatore imago eius honoratur, alioquin inhonoratur. ita et nunc dominatore omnium Iesu Christo * sensibiliter nobis absente – inuisibilis est enim carnis nostrae oculis, at uero sicut deus ubique adest – ergo honoranda eius imago est, quemadmodum et pater intellexit.

1–10 ~ *LS*^{b} *p. 517,9–17 (Pr f. 71*^{v}*)*: Item sancti Athanasii episcopi Theopoleos ad Symeonem episcopum Bostrae: „Si patres oportet secundum eloquium, ut tu asseris, interrogare, insuper autem et seniores. Et post pauca: Sicut enim absente quidem imperatore imago eius pro eo adoratur, praesente ergo ipso superfluum est relinquere primam formam et adorare imaginem, nonne quia praefertur propter praesentiam pro quo adoratur, inhonorari eam oportet? Et iterum: Sicut enim qui iniuriat imaginem imperatoris poenam iustam sustinebit sicuti eum ipsum (eo ipso *Pr*^{ac}, *corr. Pr*^{2}) imperatorem inhonorans. Etenim imagine nihil aliud existente nisi lignum cum coloribus cerae (cerę *Pr*^{ec} [ę *in alia litt. Pr*^{2}]) mixtis et contemperatis, simili modo qui signum cuiuslibet inhonorat in eum ipsum (eo ipso *Pr*^{ac}, *corr. Pr*^{2}), cuius signum est, refert iniuriam" et cetera. **11–15** Iohannes – intellexit ~ *LC III 29 p. 475,26–476,6 (= III Capit. p. 335,14–21) = *Hadr. p. 36,4–10* (In eadem actione. Capitulo XLV): Dementissimum et ratione (rationem *Hadr.*) carens dictum Iohannis pręsbiteri Orientalium in eo, quod ait, quod (quoniam *Hadr.*) „non adsistente imperatore imago eius honoratur, non enim inhonoratur; quatenus et nunc Dominatorem omnium Iesum Christum (dominatori omnium Iesu Christo *Hadr.*) visibiliter nobis (vobis *Hadr., corr. Hampe*) non apparentem (apparente *Hadr.*) – invisibilis enim est carnalibus nostris oculis, sicut enim Deus ubique inest – honorandam (+ in *Hadr.*) eius imaginem sicuti et imperatorem (in imperatore *Hadr.*) Pater sensit." *cf. Hadr. p. 36,11–14*: Non ex se haec dixit Iohannes presbyter Orientalium, sed de libro sancti Anastasii episcopi Theopoleos, quod in eadem synodo lectum est, et ideo dixit: „Ostendit pater, quod non adsistente imperatorem imago eius honoratur, non enim inhonoratur", et quod sequitur, ut supra. *cf. Freeman p. 476 adn. 1*

P VE **1–10** ~ *LS*^{b} **11–15** ~ *LC, *Hadr.*

1 Symeon *ed. Reg.*: Simeum P Symęum V Simeon E *ed. Rom.* | Bostrensem V Bostre E | sermo *add. ed. Rom. (cf. gr.)* **2** cui P | sicuti E *edd.* **4** diligitur] „*gr.* abest" *ed. Rom.*^{mg} *non male (cf. LS*^{b}*), incertum quid legerit Anast. in gr.; quem* desideratur *scribere debuisse notauit Dubielzig* **5** ergo quia] „*gr.* non tamen quia" *ed. Rom.*^{mg} <num> ergo, quia *dubit. Dubielzig* **7** pęnam V penam E **10** idem] eundem *ed. Rom.* (cf. LS*^{b}*), sed interpres* αὐτὸ ἐκεῖνο *legisse uidetur* (*cf. gr.* V M) **13** alioquin inhonoratur] „*gr.* non tamen eo pręsente inhonoratur" *ed. Rom.*^{mg} *ex gr.* T | Christo + id est corporaliter P V^{1mg} (*glossema Anastasii ad* sensibiliter) **15** ergo] *nihil respondet in gr. (cf. LC *Hadr.), fort. delendum, nisi* adest: ergo – honoranda *interpunxeris, ut proposuit Dubielzig* | quemadmodum – intellexit] *cf. app. crit. gr.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Γρηγόριος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ὁρμίσδου προσήνεγκε βιβλίον τοῦ ἁγίου Σωφρονίου· ὃ λαβὼν Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς ἀνέγνω·

Ha. 205 Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σωφρονίου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἁγίους Κῦρον καὶ Ἰωάννην

Ἄλλοι μὲν ἄλλως τοὺς ἁγίους τιμάτωσαν πολυμερῶς αὐτῶν τὰς δωρεὰς θριαμβεύοντες καὶ τὰς εὐεργεσίας πολυτρόπως κηρύττοντες, οἱ μὲν νεῶν ὑψηλῶν ἀναστήμα-
Rom. 490 σιν, οἱ δὲ ποικίλων μαρμάρων κοσμήσεσιν, ἄλλοι χρυσαυγῶν ψηφίδων συνθέσεσιν, ἕτεροι φαιδροῖς ζωγράφων τεχνήμασι καὶ χρυσοῖς ἄλλοι καὶ ἀργυροῖς ἀναθήμασιν, ἕτεροι δὲ τοῖς ἐκ σηρικῶν καὶ βαμβύκων ὑφάσμασι· καὶ ἁπαξαπλῶς ἅπαντες ἐπὶ τὴν τῶν μαρτύρων τιμὴν ἁμιλλάσθωσαν, ὡς ἕκαστος εὐπορίας ἔχει καὶ βουλήσεως· καὶ ἀλλήλους ἐν τούτοις νικᾶν ἐφιέσθωσαν, τὴν πρὸς τοὺς ἁγίους ἐνοῦσαν αὐτοῖς στοργὴν ἐνδεικνύμενοι καὶ *κομιούμενοι* ἀντὶ μὲν τῶν φθαρτῶν τὰ *ἀμάραντα*, ἀντὶ δὲ τῶν προσκαίρων τὰ τέλος οὐκ ἔχοντα· τοιούτοις γὰρ αὐτῶν οἱ θεσπέσιοι τοὺς ἐραστὰς ἀμείβεσθαι τοῖς δώροις εἰώθασιν.

Ἐκ τῆς συγγραφῆς τοῦ αὐτοῦ πατρὸς τῶν αὐτῶν ἁγίων θαῦμα τριακοστὸν ἕκτον

οὗ ἡ ἀρχή· Ἀλεξάνδρειαν Αἰγύπτου καὶ Λιβύων ἀκούω μητρόπολιν. καὶ μεθ' ἕτερα·

Ἐλθόντες οὖν εἰς νεών τινα τέλειον, τῷ μὲν εἴδει φοβερὸν καὶ ὑπέρλαμπρον, τῷ δὲ ὕψει τῶν οὐρανῶν αὐτῶν ἐφαπτόμενον, καὶ εἴσω τούτου γενόμενοι μεγίστην εἰκόνα

13 cf. 1 Petr. 1,4 et 5,4

4–15 Sophr. Hier. laus in Cyr. et Ioh. (CPG 7645; BHG 476) p. 26,11–24 Bringel (PG 87, 3388 B 9 – C 14) **16–378,22** Sophr. Hier. mir. Cyr. et Ioh. (CPG 7646; BHG[a] 478), mir. 36, l. 1 (= p. 322,19), l. 225–236 (= p. 328,20–31), l. 250–261 (= p. 329,14–25), l. 267–271 (= p. 329,31–330,4) Fernández Marcos (PG 87, 3548 B 14 – C 1. 3557 C 13 – 3560 A 6. 3560 B 11 – C 13. 3560 D 6–11)

19–378,9 Ἐλθόντες – πρεσβεύοντες = Ioh. Dam. imag. III 132,7–17

HV T M **4–15** = *Sophr. (= CGMV)*, *Pa* f. 270^{v} **4–11** Τοῦ – ἁμιλλάσθωσαν = *Ma* f. 5$^{r–v}$ **16–378,22** = *Sophr. (= CE)*, *Pa* f. 270^{v}–271^{r} **19–378,9** = *Ioh. Dam.*^{III}

1 ὁ εὐλαβέστατος om. V | ἡγούμενος + τῆς M | Ὁρμίσδ(ου) T (cf. p. 520,22): Ὁρμίσδου V M Ὁρσμίδ(ου) H **1–2** προσήνεγκε] ἀνέγνω V (uide infra) **2** βίβλον T edd. **2–3** τοῦ – ἀνέγνω om. V **2** ὃ] ἣν T edd. **4–5** Τοῦ – Ἰωάννην] Σωφρονίου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων ἐκ τοῦ ἐγκωμίου τοῦ εἰς Κῦρον καὶ Ἰωάννην τοὺς μάρτυρας *Ma* **4** ἀρχιεπ. Ἱεροσ. om. V | ἐγκώμιον] ἐκ τοῦ ἐγκωμίου τοῦ *Pa* (cf. *Ma*) **6** αὐτῶν post δωρεὰς *Ma* **7** καὶ – κηρύττοντες om. HV | κηρύσσοντες *Ma* | νεῶν (i.e. νεὼν)] ναῶν M *Pa*^{ac} (prob.) *Sophr. (C)* **8** ἄλλοι + δὲ V *Sophr. (CV)* | χρυσαυγέσι M χρυσῶν *Ma* **9** τεχνάσμασιν *Ma Sophr. (CM)* | χρυσοῖς] χρυσῶ V χρυσοῦ *Sophr. (C)* | ἄλλοις *Pa*, om. *Ma* fort. recte; Anast. legit ἀλλὰ | ἀργυρίοις V ἀργύρου *Sophr.* **10** δὲ om. *Ma* | συρικῶν *Pa* σηρίκων *Ma* | ζαμβύκων (sic) H βομβύκων ed. Rom.* | ἅπαντες om. *Ma* **10–11** ἐπὶ τῆ … τιμῆ M **11** τιμὴν om. *Pa* | ἕκαστος – βουλήσεως] ἑκάστου εὐπορία ἐστὶ καὶ ἡ βούλησις *Sophr. (C*, ἐστὶ etiam *GV* [uide infra], θελήσεως pro βουλήσεως *M)* | εὐπορείας *Pa* | ἔχει M *Sophr. (M)* ed. Rom. (ex Vc^{mg} [Bonafides?]): ἐστὶ HV T *Pa Sophr. (CGV)* **12** ἀλλήλοις V **14** οὐκ om. *Pa* | αὐτῶν post ἐραστὰς M **16–18** Ἐκ – ἕτερα om. V nullo spatio interposito **16** Ἐκ – ἕκτον] καὶ μεθ' ἕτερα· ἀπὸ θαύματος *Pa* | τριακοστὸν ἕκτον H (λς') M: om. T edd. (λς' La.-Co.^{mg}) **17** οὗ – ἀρχή om. *Pa* **19** ναόν *Sophr. Ioh. Dam.*^{III} | τινα om. *Ioh. Dam.*^{III} | τέλειον] Ἑλλήνων *Ioh. Dam.*^{III} | τῷ^{1} – ὑπέρλαμπρον om. V | τῷ^{1}] τὸ T | δὲ om. V **20** ὕψει] ψεύδει *Pa* | αὐτῶν om. HV

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Gregorius reuerentissimus monachus et egumenus monasterii Hormisdae optulit librum sancti Sophronii; quem accipiens Stephanus reuerentissimus monachus legit:

Sancti patris nostri Sophronii archiepiscopi Hierosolymarum laus in sanctos Cyrum et Iohannem Ha. 206

Alii quidem aliter sanctos honorificent multifarie dona eorum diuulgantes et beneficia multimode praedicantes, alii quidem templorum excelsorum erectionibus, alii uero uariorum marmorum ornamentis, alii autem de auratorum musiuorum Rom. 490 compositionibus, alii splendidis pictorum artificiis et aureis, sed et argenteis monumentis, porro alii sericis et bambacinis texturis. et ut semel absolute dicamus: omnes in honorem martyrum satagant, ut unicuique facultas et uoluntas suppeditat. et inuicem in his uincere gestiant, circa sanctos unitum affectum demonstrantes et exhibentes, pro corruptibilibus quidem *inmarcescibilia* et pro temporalibus terminum non habentia praestolantes. talibus enim suos egregii amatores recompensare consueuerunt.

Ex eadem conscriptione eiusdem patris de sanctorum eorundem miraculo tricesimo sexto

cuius initium est: Alexandriam Aegypti et Libyae audio metropolim. et post alia:

Venientes ergo ad templum quoddam perfectum, specie quidem terribile et praeclarum, altitudine uero ad caelum ipsum pertingens, quod intrantes maximam imagi-

P VE

1 Hormisdae] *melius p. 521,21* ton Hormisdu **3** Hierosolymorum *ed. Rom.*, sed cf. Act. I p. 103,30 al.* **8** aureis + alii *ed. Rom.* (ex gr.)* | sed et (*Anast. legisse uidetur* ἀλλὰ καὶ)] etiam *ed. Reg.** **9** bombycinis *ed. Rom.** (bambacinis *La.-Co.*^{mg} *ex* P) **10** martirum P *(praeter consuetudinem)* **11** unitum] „*g.* suum" *ed. Rom.*^{mg} (*Anast.* ἑνοῦσαν *legisse uidetur*) **12** exibentes P E | immarciscibilia *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **13** *exspectaueris* talibus enim <donis>, *cf. gr.* | amatores egregii *ed. Rom.*, sed cf. gr.* **15–16** tricesimo sexto P (*inde La.-Co.*^{mg}): XXX^{mo} VI° VE, *om. ed. Rom.** **17** Lybiae P Libię V Libie E **18–19** Venientes … quod intrantes] *constructio secum discrepat*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

καὶ θαυμασίαν ἐβλέπομεν, μέσον μὲν τὸν δεσπότην Χριστὸν γεγραμμένον χρώμασιν ἔχουσαν, Χριστοῦ δὲ τὴν μητέρα καὶ δέσποιναν ἡμῶν τὴν θεοτόκον καὶ ἀειπάρθενον Μαριὰμ εὐώνυμον καὶ δεξιὸν Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν αὐτοῦ τοῦ σωτῆρος καὶ πρόδρομον τὸν ἐκ κοιλίας σκιρτήμασιν αὐτὸν προμηνύσαντα, ἐπεὶ καὶ λαλῶν ἔνδον ὢν οὐκ ἠκούετο, καί τινας τοῦ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν ἐνδόξου χοροῦ καὶ τῆς μαρτυρικῆς ὁμηγύρεως· μεθ᾽ ὧν ἐτύγχανον καὶ αὐτοὶ Κῦρος καὶ Ἰωάννης οἱ
Ma. 60 μάρτυρες, οἳ πρὸ τῆς εἰκόνος ἱστάμενοι τῷ δεσπότῃ προσέπιπτον γόνατα κάμπτοντες καὶ τὰς κεφαλὰς εἰς ἔδαφος φέροντες καὶ περὶ τῆς τοῦ νέου θεραπείας πρεσβεύοντες. καὶ μεθ᾽ ἕτερα· Καὶ πρὸς τὴν εἰκόνα τὸ τρίτον γενόμενοι τοῖς προλαβοῦσι τρόποις ἐχρῶντο καὶ ῥήμασι. καὶ ὡς ὥραν πολλὴν ἐδεήθησαν καὶ κάτω κείμενοι τὸ „κελεύεις, δέσποτα" μόνον ἀνέκραζον, ὁ Χριστὸς σπλαγχνισθεὶς ὡς
La.-Co. 252 οἰκτίρμων ἐπένευσε καὶ „δότε αὐτῷ" πρὸς τῆς εἰκόνος ἐφθέγξατο. καὶ χαμόθεν ἀναστάντες οἱ μάρτυρες πρῶτον μὲν ηὐχαρίστουν Χριστῷ τῷ θεῷ ἡμῶν ὡς τῆς δεήσεως αὐτῶν ἐπακούσαντι, ἔπειτα δὲ χαίροντες καὶ γαννύμενοι „ἰδού" φασι πρὸς ἐμὲ „τὴν χάριν ὁ θεὸς ἐδωρήσατο. εἴσελθε γοῦν εἰς Ἀλεξάνδρειαν καὶ ἐν τῷ μεγάλῳ τετραπύλῳ νῆστις καθεύδησον. καὶ μικρὸν τοῦ τῆς κανδήλας ἐλαίου τῆς ἄνω πρὸ τῆς τοῦ σωτῆρος εἰκόνος ἁπτομένης λαβὼν εἰς ληκύνθιον, πάλιν ἄγευστος τὰ ἐνθάδε κατάλαβε· καὶ τούτῳ τοὺς πόδας ἀλειψάμενος τῆς ὑγείας ἕξεις τὸ δώρημα." καὶ μεθ᾽ ἕτερα· Αὐτὸς δὲ ἀναστὰς μετὰ τὴν κοίμησιν τῆς κανδήλας λαμβάνει τὸ ἔλαιον καὶ πρὸς τὸ τῶν ἁγίων ἔρχεται τέμενος. ἔνθα γενόμενος, ὡς ἐθεσπίσθη, τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας ἠλείψατο, καὶ παραχρῆμα τὴν νόσον ἀπέθετο καὶ τὴν ῥῶσιν ἀπέλαβε.

Rom. 491 Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Πάντα ἀποδεδεγμένα λέγει καὶ τὰ τῶν ζωγράφων καὶ τὰ τῶν λοιπῶν τεχνῶν ἀναθήματα πρὸς εὐπρέπειαν τῶν ἱερῶν οἴκων.

---

4 ἐκ κοιλίας σκιρτήμασιν cf. Lc. 1,41

9–14 Καὶ – ἐπακούσαντι = Ioh. Dam. imag. III 132,30–36

HV T M **9–14** = *Ioh. Dam.III*

---

1 μὲν] γὰρ V δὲ *Ioh. Dam.III* **2–3** Χριστοῦ – Μαριὰμ] τὴν δέσποιναν θεοτόκον εὐώνυμον *Ioh. Dam.III* **2** μητέρα καὶ om. *Sophr.* **3** Μαρίαν HV *Pa Sophr.* | δεξιὸν] δεξιῶν H^{ac} (δεξιὸν H^{1} s.l.) ἐκ δεξιῶν V edd. δεξιὸν (sic) *Pa* **3–4** αὐτοῦ – πρόδρομον om. *Ioh. Dam.III* **4** ἐκ κοιλίας M *Ioh. Dam.III* (cf. lat.): ἐν κοιλίοις HV *Pa* ἐγκοιλίοις T edd. ἐν κοιλίᾳ *Sophr.* **5** ὢν om. *Sophr.* | ἀκούετο La.-Co.* | τινος *Pa* | τοῦ om. V **5–6** προφητῶν – ὧν] προφητῶν καὶ μαρτύρων μεθ᾽ ὧν V **6** ἐτύγχανε *Ioh. Dam.III* | καὶ αὐτοὶ om. *Ioh. Dam.III* | Κύρος HV M *Pa* **7** προσέπιπτον + τὰ T edd. **8** φέροντες] τύπτοντες *Ioh. Dam.III* | τῆς τοῦ *νέου*] τῆς *νέου* τινὸς V **9** καὶ μεθ᾽ ἕτερα om. V **10** ὡς] εἰς *Pa* **11** κάτω κείμενοι] κατακείμενοι *Pa* | κελεύεις] εἰ κελεύεις HV edd. | μόνον om. *Pa* | ἀνέκραζον + καὶ *Sophr. (C)* ἀνέκραζον + τότε *Sophr. (E) Ioh. Dam.III* **12** ἐπένευσε om. *Ioh. Dam.III* (suppl. Kotter) | πρὸς] πρὸ T M edd. *Pa* („l. διὰ" ed. Rom.^{mg}) | ἀπεφθέγξατο *Ioh. Dam.III* **13** εὐχαρίστουν H T edd. *Sophr.* εὐχαρίστησαν *Pa* | ἡμῶν om. V **13–14** τῆς – ἐπακούσαντι] τῆς δεήσαντος αὐτῶν ὑπακούσαντος (sic) *Pa* **14** ὑπακούσαντι T M (cf. *Pa*) *Sophr. (C)* | φη(σι) V (prob.) **14–15** πρὸς ἐμὲ post χάριν V **15** ὁ Θεὸς τὴν χάριν V *Sophr.* | οὖν V (prob.) | τῷ] τῇ V **16** τετραπύλῳ om. H | νήστις T | κανδίλας T κανδύλας *Pa* | τῆς ἄνω om. H **17** λαβὼν] βαλὼν V | ληκύνθιον H: λικύνθιον V T ληκυθι(όν) M (prob.) λικύθιον *Pa* ληκύθιον *Sophr.* ed. Rom.* | τὰ om. V **18** κατέλαβε V | τοῦτο V *Pa* | τῆς] εἰς *Pa* **19** καὶ μεθ᾽ ἕτερα om. V | Αὐτὸς δὲ] Εἶτα αὐτὸς V | κανδίλας T κανδύλας *Pa* **20** καὶ om. ed. Rom.* (corr. ed. Reg.^{mg}) | ὡς om. V **23–25** Ταράσιος – οἴκων om. V **23** Πάντα + μοι H Πάντα + τὰ Vc edd. | ἀποδεδεγμένα H T: ἀποδεδειγμένα M ed. Rom.* | τῶν om. H **24** τὰ om. T edd. | ἱερῶν] ἁγίων M

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

nem et admirabilem uidebamus, in medio quidem dominum Christum pictum coloribus habentem, Christi autem matrem et dominam nostram dei genitricem et semper uirginem Mariam sinistrorsum et dextrorsum Iohannem baptistam et praecursorem eiusdem saluatoris, qui ex utero eum exsultationibus praenuntiauit – nam et loquens cum esset intus non audiebatur –, et quosdam ex apostolorum et prophetarum glorioso choro et martyrum coetu; cum quibus aderant et ipsi Cyrus et martyres, qui ante imaginem stantes domino procidebant genua incuruantes et capita Ma. 59
in pauimentum ferentes et pro iuuenis medela intercedentes. et post alia: Et ad imaginem tertio uenientes praemissis modis utebantur et uerbis. et cum hora multa deprecarentur – deorsum iacentes „iubes, domine" tantum clamabant –, Christus miseratus ut reuera misericors annuit et „date ei" per imaginem fatus est. et de humo La.-Co. 251
exsurgentes martyres primo quidem gratias agebant Christo deo nostro qui eorum deprecationem exaudierat, deinde gaudentes et tripudiantes „ecce" aiunt nobis PL 129,301
„donauit gratiam deus. ingredere itaque Alexandriam et in magno tetrapylo ieiunus dormi. et modico olei de candela quae sursum ante imaginem saluatoris ardet accepto in ampulla paruula, rursus ieiunus ad ista perueni, et ex hoc pedibus unctis donum sanitatis habebis". et post alia: Ipse autem surgens post extinctionem candelae sumit oleum et ad sanctorum peruenit templum. ubi, sicut iussus fuerat, manus et pedes unxit, et continuo languorem deposuit et incolomitatem recepit.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Omnia recipienda esse fatetur et pictorum Rom. 491
et reliquarum artium monumenta ad decorem sacrarum domorum.

P VE

---

4 eiusdem] *exspectaueris* ipsius | utero] utroque P^{ac} utero quoque P^{pc} (e *et* quoque P^{c} *s.l.*) **6** prophaetarum P | et[1] *om. ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | caetu P cetu VE, *corr. ed. Rom.* | et aderant *ed. Rom.** **7** genuam P **10** deprecarentur + et E *edd., sed Anast. constructionem uerborum mutauit* | iube E *edd. („al.* si iubes" *Hard.*^{mg} *ex gr.)* **11** per *om.* P | fatus *ed. Rom.*: fassus *codd.* **12** eorundem *ed. Rom.** **13** trepudiantes *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | nobis] *„melius* mihi" *La.-Co.*^{mg} (*interp. post* aiunt) **15** que P V **16** parua E *edd.* | perueni et] proueniet E proueniens F^{2} perueniens *ed. Rom.*^{corr}* | ex] etiam *ed. Rom.** **18** iussis P^{ac} (i *del.*, u *superscr.* P^{c}), *om.* E **19** incolum- *ed. Rom.* ex* F **20** recipienda ~ ἀποδεδεγμένα? *cf. Act. I p. 69,15–16* | fatentur VE

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Θωμᾶς ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων εἶπεν· Αὕτη ἡ εἰκών, τίμιοι πατέρες, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐν τῷ τετραπύλῳ ἑστῶσα ὑπάρχει ἕως τοῦ νῦν καὶ παντοίας νόσους ἐξιᾶται.

Ha. 208 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Δόξα τῷ θεῷ τῷ καὶ διὰ τῶν ἱερῶν εἰκόνων θαυματουργίας ἐπιτελοῦντι.

Εὐστάθιος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Μαξιμίνου εἶπε· Κἀγώ, ἅγιοι πατέρες, βίβλον ἐπιφέρομαι τοῦ αὐτοῦ πατρὸς συγγραφὴν περιέχουσαν βίους πολλῶν ἁγίων ἀνδρῶν· καὶ ὡς παρίσταται τῇ ὑμῶν ὁμηγύρει.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Ἀναγνωσθήτω.

Καὶ λαβὼν Στέφανος μοναχὸς ἀνέγνω·

Τοῦ αὐτοῦ πατρὸς ἡμῶν Σωφρονίου ἐκ τοῦ Λειμωναρίου

Ἔλεγεν ὁ ἀββᾶς Θεόδωρος ὁ Αἰλιώτης ὅτι ἦν τις ἔγκλειστος εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν ἀγωνιστὴς πάνυ. ἐπολέμει δὲ αὐτὸν ὁ δαίμων τῆς πορνείας. ἐν μιᾷ οὖν ὡς ἐπέκειτο αὐτῷ σφοδρῶς, ἤρξατο ὁ γέρων ἀποδύρεσθαι καὶ λέγειν τῷ δαίμονι· „ἕως πότε οὐκ ἐνδίδως μοι; ἀπόστα λοιπὸν ἀπ᾽ ἐμοῦ, συνεγήρασάς μοι." φαίνεται αὐτῷ ὁ δαίμων ὀφθαλμοφανῶς λέγων· „ὄμοσόν μοι ὅτι οὐδενὶ λέγεις ὃ μέλλω λέγειν σοι, καὶ οὐκέτι σε πολεμῶ." καὶ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ γέρων ὅτι „μὰ τὸν ἐνοικοῦντα ἐν τοῖς ὑψίστοις, οὐκ εἴπω τινὶ ἅπερ λέγεις μοι". τότε λέγει αὐτῷ ὁ δαίμων· „μὴ προσκυνήσῃς ταύτῃ τῇ εἰκόνι, καὶ οὐκέτι σε πολεμῶ." εἶχε δὲ ἡ εἰκὼν ἐκτύπωμα τὴν δέσποιναν ἡμῶν τὴν ἁγίαν Μαρίαν τὴν θεοτόκον βαστάζουσαν τὸν

11–382,13 [Sophr. Hier.] <Ioh. Mosch.> prat. spir. (CPG 7376; BHG^{a} 1442) c. 45 (= BHG^{n} 1444u; inc. b, des. b), PG 87, 2900 B 1 – D 3; testimonium laudatur etiam Act. V p. 584,16–586,11

11–382,13 = Ioh. Dam. imag. I 64 / II 67 **12–382,1** Ἔλεγεν – Χριστόν = Ioh. Dam. imag. III 13,3–20 **12–382,1** ἦν – Χριστόν cf. (Ps.-)Ath. qu. Antioch. duc. (CPG 2257) 39, PG 28, 621 C 8–13

HV T M **11–382,13** = *Ioh. Mosch.* (= *PG*, adferuntur lectiones uariae selectae), *Mo* f. 238^{v}–239^{r}, *Ioh. Dam.*$^{I.II}$ (adferuntur lectiones uariae selectae), ~ Act. V (ubi *Pa* adhibetur) **12–382,1** = *Ioh. Dam.*^{III} (adferuntur lectiones uariae selectae)

1 ὁ – τοποτηρητὴς om. V | μοναχὸς + καὶ ed.Rom.* **1–2** τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων H M (cf. lat.): τῆς ἀνατολῆς V T edd. **3** ἰᾶται V **4–5** Ἡ – ἐπιτελοῦντι om. V **4** Δόξα + σοι Vc edd. | τῷ^{2} om. Vc edd. **6** ὁ εὐλαβέστατος om. V | μοναχὸς + καὶ V | ἡγούμενος + τῆς M **7–8** βίβλον – ὁμηγύρει] εἰ κελεύετε, ἀναγνώσω συγγραφὴν τοῦ αὐτοῦ πατρὸς Σωφρονίου V **8** πολλοὺς H **9–11** Ἡ – Λειμωναρίου om. V **10** Καὶ – ἀνέγνω om. H | Στέφανος M (cf. lat.): Στέφανος + ὁ εὐλαβέστατος T edd. **11** Τοῦ – Λειμωναρίου] Ἐκ τοῦ Λειμωναρίου Am Ἐξήγησεις εἰς (sic) τοῦ παραδείσου *Mo* Ἐκ τοῦ Λειμωναρίου τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Σωφρονίου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων *Ioh. Dam.*$^{I.II}$ | αὐτοῦ] ἐν ἁγίοις T edd., sed cf. lat. (fort. αὐτοῦ ἐν ἁγίοις scribendum; cf. p. 334,18) | ἐκ τοῦ λειμωναρίου om. V **12** Ἔλεγεν – Αἰλιώτης (sic etiam *Ioh. Dam.*$^{I.II.III}$, cf. *Mo*)] Ἔλεγόν τινες τῶν γερόντων Act. V (melius quidem, ut opinor, cf. p. 382,1–3) Διηγήσατο ἡμῖν τις τῶν γερόντων, ὅτι ἔλεγεν ὁ ἀββᾶς Θεόδωρος ὁ Αἰλιώτης *PG* | Ἔλεγεν + οὖν V, om. *Mo* (add. διηγήσατο ἡμῖν λέγων post Αἰλιώτης) | τις + ἦν (sic) H | ἐγκλειστὸς *Mo* (et sic semper) **13** ὁ om. HV **14** ἤρξατο + αὐτὸν *Mo* **15** ἐνδίδως] ἐνδίδεις HV *Mo* | ἀπ᾽] ἐξ *Mo* | συνεγείρασάς V συνεγείρασές *Mo* συνεγγήρασαί *PG* | φαίνεται + οὖν *Mo* **16** ὤμοσόν T **16–17** ὅ σοι μέλλω εἰπεῖν *Mo* **17** λέγειν σοι] σοι εἰπεῖν Act. V | σε] σοι M | καὶ^{2} om. Act. V **17–18** οἰκοῦντα *Mo* **18** οὐκ] οὐ μὴ *Mo* | λέγεις] εἴπης *Mo Ioh. Dam.*^{III} Act. V *PG* (fort. etiam hic scribendum) εἶπες *Ioh. Dam.*^{II} *(F)* | τότε λέγει] λέγει οὖν *Mo* **19** προσκυνῆς M | πολεμῶ σε H | σε] σοι M *Ioh. Dam.*^{I} *(A) Ioh. Dam.*$^{II.III}$ **19–20** ἐκτύπωμα ἡ εἰκὼν Vc edd. **20** τῆς δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας Μαρίας τῆς θεοτόκου (τῆς ἁγίας θεοτόκου Μαρίας *PG*) βασταζούσης H *Ioh. Dam.*^{I} [*D*] *PG* (cf. *Pa* in Act. V) | τὴν^{2} – θεοτόκον] θεοτόκον ἁγίαν Μαρίαν V **20–382,1** τὸν – Χριστόν] τὸν υἱὸν αὐτῆς καὶ θεὸν ἡμῶν *Mo*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Thomas reuerentissimus monachus [et] presbyter ac uicarius orientalium principum sacerdotum dixit: Haec imago, honorabiles patres, Alexandriae in * tetrapylo stat usque nunc et diuersas infirmitates curat.

Sancta synodus dixit: Gloria deo qui etiam per sacras imagines miracula perficit. Ha. 207

Eustathius reuerentissimus monachus presbyter et abbas monasterii Maximini dixit: Et ego, sancti patres, librum fero eiusdem patris conscriptionem habentem uitas multorum sanctorum uirorum, et sicut placuerit coetui uestro.

Sancta synodus dixit: Legatur.

Et accipiens Stephanus <monachus> legit:

Eiusdem patris nostri Sophronii ex libro Prato

Dicebat abbas Theodorus Aeliota quia quidam inclausus erat in monte Oliuarum ualde certator. impugnabat autem eum daemon fornicationis. quadam ergo die cum immineret ei uehementer, coepit senex lamentari et dicere daemonio: „usquequo non parcis mihi? recede iam a me, consenuisti mihi." apparet ei daemon uisibiliter dicens: „iura mihi quod nemini dicas quod dicturus sum tibi, et ultra te non impugnabo." <et iurauit ei senex quia „per eum qui habitat in excelsis, non dicam cuiquam quae mihi dixeris". tunc dicit ei daemon: „ne adores hanc iconam, et te ultra non impugnabo."> habebat autem imago effigiem dominam nostram sanctam Mariam dei genitricem portantem dominum nostrum Iesum Christum. dicit inclausus daemoni: „sine ut mecum tractem." in crastinum autem nuntiat hoc Ma. 62

10–383,11 *uide infra ad Act. V p. 585,14–587,10*

P VE

1 et *om. ed. Rom.*, deleui (cf. gr. et infra l. 5 al.)* **1–2** principum sacerdotum ~ ἀρχιερέων*? exspectaueris* summorum sacerdotum*; cf. e. g. Act. III p. 233,15* **2** in + edificium quattuor partes (portas *coni. La.-Co.*^{mg}) habens P *i. t.* E^{1} *s. l. (glossema Anastasii)* **5** abba P | Maximini E (*cf. gr. et Act. II p. 221,6*): Maximi P Maximiaii V **7** cetui VE **8** Legatur *om.* P **9** monachus *add. ed. Rom.* (cf. gr.)* **10** Prato] praefato P^{pc} (e *et* fa P^{c} *s. l.*) **11** abba P | Eliota P E | inclusus F^{2} *edd.* **12** demon *codd.* | quidam P^{ac} (a *superscr.* P^{c}) **13** cepit VE | demonio *codd.* **14** demon *codd.* **16** *post* impugnabo *perierunt in archetypo codicum latinorum (an in Anastasii exemplari graeco?) quae respondent gr.* καὶ ὤμοσεν – σε πολεμῶ*, suppleui coll. Act. V p. 585,20–21;* et iurauit ei senex, quod per eum, qui in altissimis habitat, nemini dicam, quae mihi dixeris. tunc dicit ei daemon: ne adores hanc imaginem, et te amplius non impugnabo *ed. Rom.** **20** inclusus F^{2} *edd.* | demoni *codd.* | sine] siue V^{ac}E

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Ma. 61 κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. λέγει ὁ ἔγκλειστος τῷ δαίμονι· „ἄφες σκέψομαι." τῇ οὖν ἐπαύριον δηλοῖ τῷ ἀββᾷ Θεοδώρῳ τῷ Αἰλιώτῃ οἰκοῦντι τότε ἐν τῇ λαύρᾳ Φαράν· καὶ ἦλθε· καὶ διηγήσατο πάντα. ὁ δὲ γέρων λέγει τῷ ἐγκλείστῳ· „ὄντως, ἀββᾶ, ἐνεπαίχθης, ὅτι ὤμοσας τῷ δαίμονι. πλὴν καλῶς ἐποίησας ἐξειπών. συμφέρει δέ σοι μὴ ἐᾶσαι εἰς τὴν πόλιν ταύτην πορνεῖον εἰς ὃ μὴ εἰσέρχῃ, ἢ ἵνα ἀρνήσῃ
La.-Co. 253 τὸ προσκυνεῖν τὸν κύριον καὶ θεὸν ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν μετὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ μητρὸς ἐν εἰκόνι." στηρίξας οὖν αὐτὸν καὶ ἐνδυναμώσας πλείοσι λόγοις ἀπῆλθεν εἰς τὸν ἴδιον αὐτοῦ τόπον. φαίνεται οὖν πάλιν ὁ δαίμων τῷ ἐγκλείστῳ καὶ λέγει αὐτῷ· „τί ἔνι, κακόγηρε; οὐκ ὤμοσάς μοι, ὅτι οὐδενὶ λέγεις; καὶ πῶς πάντα ἐξεῖπες τῷ ἐλθόντι πρὸς σέ; λέγω σοι, κακόγηρε, ὡς ἐπίορκος ἔχεις κριθῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως." ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἔγκλειστος λέγων· „ὅ τι μὲν ὤμοσα, ὤμοσα· καὶ ὅτι ἐπιώρκησα οἶδα· πλὴν τὸν ἐμὸν δεσπότην καὶ ποιητὴν ἐπιώρκησα, σοῦ δὲ οὐκ ἀκούω."

Rom. 492 Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντείας τῆς Κύπρου εἶπεν· Ὥσπερ ὁρμίσκοι χρυσοῖ, οὕτως εἰσὶν οἱ θεοφόροι ἡμῶν πατέρες, συμφωνοῦντες εἰς τὴν προσκύνησιν τῶν ἱερῶν εἰκόνων.

Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων εἶπε· Καὶ ἕτερον σημαίνει ὁ λόγος τοῦ πατρὸς ἡμῶν Σωφρονίου, ὅτι συμφέρει ὀμόσαντα ἐπιορκῆσαι ἢ ὅλως φυλάξαι ὅρκον ἐπὶ τῇ καταλύσει τῶν σεπτῶν εἰκόνων. τοῦτο δὲ λέγομεν, ἐπειδή τινες σήμερον ἐπαφορμίζονται ὅρκῳ.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἐπειδὴ ἐγίνωσκε τὴν ἀγαθότητα τοῦ θεοῦ, ὅτι μετανοοῦντας προσδέχεται, τούτου ἕνεκεν διετάξατο παραβῆναι τὸν ἀσεβῆ ὅρκον. καὶ τὰ νῦν οἱ ἐν τῇ αἱρέσει ταύτῃ ὁμωμοκότες, εἰ μὲν ἄλλην ἁμαρτίαν οὐ πεποιήκασιν, εὔλογος αὐτοῖς ἡ πρόφασις καὶ ἔχουσί τι λέγειν. ἐπεὶ δὲ καὶ ἄλλαις ἁμαρτίαις περιπίπτουσιν, ὤφειλον τὸν θεὸν ἐξιλεώσασθαι καὶ ἐκδυσωπῆσαι περὶ τῆς ἀφέσεως τοῦ ἀθεμίτου ὅρκου.

---

15 ὁρμίσκοι cf. Cant. 1,10 et 7,2

HV T M **11–13** ἀπεκρίθη – ἀκούω ~ Am f. 169^{r} **17–20** Am f. 169$^{r–v}$

---

1 ἡμῶν + καὶ θεὸν Act. V | σκέψωμαι *Mo* ed.Rom.* **2** ἀββᾷ] μοναχῶ V | τότε om. *Mo* | τῇ om. H **3** Φαράν *Ioh.Dam.II (F) PG*: Φαρᾶν M Φάρων H Φαρών V T *Ioh.Dam.I (A[?]D) Ioh.Dam.II (D)* Φαρῶν *Mo* ed.Rom.* | καὶ ἦλθε καὶ] καὶ ἐλθόντι αὐτῷ *PG* | καὶ ἦλθε om. *Mo* Act. V | διηγήσατο + αὐτῶ M διηγεῖται *Mo Ioh.Dam.* διηγεῖται + αὐτῷ Act. V | ἐγκλείστῳ + ὅτι M **4** ἐξειπών + μοι *Mo* **5** ἐᾶσαι] καταλιπεῖν V edd. | ἐν τῇ πόλει ταύτῃ Act. V | εἰσέλθῃς T edd. *Ioh.Dam.II (F)* **6** τὸ προσκυνεῖν] προσκυνῶν *Mo* | ἡμῶν καὶ θεὸν Vc edd. (cf. Act. V) | καὶ θεὸν post Χριστὸν *Mo*, om. H M *PG* **7** ἐν εἰκόνι om. *Mo* | στηρίξας – ἐνδυναμώσας] ἐνδυναμώσας οὖν αὐτὸν V | αὐτὸν om. *Mo* | δυναμώσας *Mo* | λόγοις + τὸν ἀδελφὸν *Mo* **7–8** εἰς – τόπον] εἰς τὰ ἴδια V **8** αὐτοῦ om. *Mo* | οὖν] δὲ *Mo*, om. Act. V | τῷ ἐγκλείστῳ om. *Mo* **9** ἔνι om. H ἐν *Mo* | κακόγερε T edd. **10** ἐξεῖπας Act. V | λέγω] πλὴν λέγω *Mo* | κακόγερε Vc edd. | ὡς] ὅτι ὡς *Mo* **11** λέγων om. Act. V **11–12** ὤμοσα^{2} – οἶδα] σοι οἶδα *Mo* **12** ἐπιώρκησα^{1}] ἐπιόρκησα V *PG* | ἐπιώρκησα^{2}] ἐπιόρκησα V *Mo PG*, ὃς καὶ συγχωρήσει μοι add. *Mo* **12–13** σοῦ δὲ τοῦ λοιποῦ οὐ μὴ ἀκούσω *Mo* σοῦ δὲ οὐ μὴ ἀκούσω Act. V *PG* **13** οὐκ ἀκούω] οὐδαμῶς ἀκούω + τοιαῦτα μοι συμβουλεύοντος Am **14–16** Κωνσταντῖνος – εἰκόνων om. V **14** Κωνσταντίας H **15** εἰς om. M **17** ὁ εὐλαβέστατος om. V | μοναχὸς + καὶ V | καὶ τοποτηρητὴς om. V | ἀνατολῆς V **18** Καὶ – ὅτι] Οὐδὲν … ἢ ὅτι Am **19** τῇ om. V Am **20** ἐπαφορμίζονται ὅρκῳ] ὡς εὔλογον ἀφορμὴν τὸν ὅρκον προβάλλονται Am **21** Ταράσιος – εἶπεν] Ὁ πατριάρχης ἔφη V **21–22** τοῦ θεοῦ τὴν ἀγαθότητα H **23** ἀσεβῆ om. V | τὰ νῦν] τανῦν M ed.Rom.* **24** ἡ om. HV | καὶ^{1} + οὐκ T edd., sed cf. lat.

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

abbati Theodoro Aeliotae qui tunc habitabat in laura Pharorum; et uenit. cui omnia indicauit. at uero senex dicit inclauso: „sic, abba, illusus es, ut daemoni iurares? uerumtamen bene fecisti hoc dicens. expedit autem tibi potius ut non dimittas in ciuitate ista lupanar in quod non introeas, quam ut recuses adorare dominum et deum nostrum Iesum Christum cum propria matre sua in imagine." confirmato La.-Co. 254
ergo eo et confortato multis sermonibus abiit in proprium locum suum. apparet PL 129,302
itaque rursus daemon inclauso et dicit ei: „quid est, male senex? non iurasti mihi quod nemini diceres? et quomodo cuncta edixisti ei qui uenit ad te? dico tibi, maligne senex, ut peiurus habes iudicari in die iudicii." respondit ei inclausus dicens: „quia iuraui quidem, iuraui; et quia peieraui scio; uerumtamen meum dominum et factorem peieraui, te autem non audio."

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiae Cypri dixit: Quemadmodum Rom. 492
aurea monilia, ita sunt deiferi patres nostri, concordantes in adoratione sacrarum imaginum.

Iohannes reuerentissimus monachus presbyter ac uicarius orientalium pontificum dixit: Et aliud significat sermo patris nostri Sophronii, quia expedit ei qui iurauit magis peierare quam omnino seruare iusiurandum in distructionem uenerabilium imaginum. hoc autem dicimus, quoniam quidam hodie excusant se propter iuramentum.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Quoniam sciebat bonitatem dei, quia poenitentes suscipit, ideo disposuit transgredi impium iuramentum. et nunc qui in heresi ista iurauerunt, si quidem aliud peccatum non fecerunt, rationabilis eis est excusatio et habent quod dicant; nam si <in> alia peccata incidunt, debent deum placare ac obsecrare de remissione illiciti iuramenti.

15–21 ~ *Iuo decr. XII 15, PL 161, 784 A–B (= Iuo trip. A 2,12,2; Iuo pan. VIII 98–99, PL 161, 1329 C; Grat. c. 22 q. 4 c. 18, col. 879,15–22)*: (Ex actione quarta septimae synodi) Iohannes apocrisiarius (apocrisarius *Grat.*) orientalium sedium dixit: Significat sermo patris nostri Sophronii, quod melius sit iurantem periurare, quam conservare (servare *Grat.*) sacramentum in confractione (fractione *Grat.*) sanctarum imaginum. Hoc autem dicimus, quia quidam se sacramento (sacramento quidam se *Grat.*) excusant. Tharasius patriarcha dixit: Quia pater Sophronius noverat bonitatem Dei, propterea transgredi voluit impium iuramentum.

P VE **15–21** ~ *Iuo decr., Iuo trip., Iuo pan., Grat.*

1 Theodori P | Helioti *codd. (uide supra p. 381,11), corr. ed. Rom.* | et – cui] *Anast. uerborum constructionem mutauit* **2** incluso F^2 *edd.* | sic] *Anast. legit* οὕτως (uere *Act. V)* | demoni *codd.* **3** dicere *ed. Rom.* ex* F **7** demon *codd.* | incluso F^2 *edd.* | dixit *ed. Rom.* ex* F **8** dixisti E *edd.* **9** periurus E *edd., sed cf. ThLL X 1, 985,13 sqq. et 1508,55 sq.* | iudicare VE (*corr.* F) | inclusus F^2 *edd.* **10** quia[1]] „*g.* quod" *ed. Rom.*^{mg}*; Anast. male uertit* ὅ τι *(idem mendum in Act. V)* | peieraui P: peiuraui V periuraui E *edd.* **10–11** scio – peieraui *om.* P **10** meum *ed. Rom.*^{mg} *(cf. gr. et Act. V p. 587,9)*: minime *codd.* **11** peieraui *scripsi (cf. supra)*: pieuraui V periuraui E *edd.* **13** adorationem P **15** ac] et *ed. Rom.* ex* F | pontificium P^{ac} (i^3 *exp.*) **17** peiurare V periurare E *edd.* | distructionem P *(cf. Act. I p. 109,3 al.)*: districtione VE destructionem *ed. Rom.** **20** sciebam E **21** penitentes VE | disposui VE **23** et + non *ed. Rom.** (*ex gr.* T) | nam si ~ ἐπεὶ δὲ *?* | in *add. ed. Rom.** **24** ac] et *ed. Rom.** | inliciti VE

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σουβρίτων εἶπεν· Ὁ κορυφαῖος τῶν ἀποστόλων Πέτρος ἠρνήσατο, ἀλλὰ μετανοήσας ἐδέχθη.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ὁ Ἡρώδης εὐώρκησεν, ἀλλ᾽ ἀπώλετο.
Ha. 209 ὁ δὲ Πέτρος ἀρνησάμενος μεθ᾽ ὅρκου, εἶτα ἐξελθὼν καὶ δακρύσας ἐσώθη. πᾶσαν γὰρ ἁμαρτίαν ὁ ἀγαθὸς θεὸς συγχωρεῖ, ἐάν τις ἐξ ὅλης ψυχῆς μετανοήσῃ.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Ναί, δέσποτα, οὕτως ἡμᾶς ἡ ἁγία γραφὴ διδάσκει.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ὁ πρώταρχος τῆς θεολογίας ὁ ἅγιος Ἰωάννης ἔφη· ἡμεῖς, τεκνία, *ἐὰν λέγωμεν, ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν*, ψευσταί ἐσμεν. ἐὰν οὖν παρακαλῶμεν τὸν θεὸν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἵλεως ἡμῖν γίνεται καὶ παροράᾳ τὰ πλημμελήματα ἡμῶν.

Νικηφόρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τοῦ Δυρραχίου εἶπε· Δέει πολλῷ συνεχόμεθα, δέσποτα, ὅτι πλεῖστα κακὰ διεπράξαμεν καὶ συντόνου μετανοίας καὶ ἐξαγορεύσεως δεόμεθα.

Ma. 64 Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Φωκίας εἶπε· Γέγραπται ὅτι *καὶ ὅρκον ψευδῆ μὴ ἀγαπήσητε*· καὶ τούτου χάριν ὁ ψευδὴς ἡμῶν ὅρκος παρασταλήσεται ὡς μηδεμίαν ἰσχὺν ἔχων.

Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων εἶπεν· Εἰ κελεύετε, τὰ νῦν τὰ ὑπὲρ τοῦ ὅρκου ζητείσθω.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἤδη τὰ περὶ αὐτοῦ ἐρρήθη. εἴ τι δὲ πλέον, ἐν ἑτέρᾳ ἐξετάσει ζητείσθω. νῦν δὲ ἐχώμεθα τῶν προκειμένων.

La.-Co. 256 Θεοδόσιος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος μοναχὸς καὶ νοτάριος ἀνέγνω·

1–2 cf. Mt. 26,69–75 etc. **3** Ὁ – ἀπώλετο cf. Mt. 14,7 et 9; Mc. 6,23 et 26 **4** cf. Mt. 26,69–75 etc. **4–5** cf. Lc. 17,3–4 **8** ἡμεῖς – ἐσμεν cf. 1 Ioh. 1,8 **14–15** Zach. 8,17

HV T M **3–6** Am f. 169^{v} **11–16** Am f. 169^{v}

---

1 ὁ ὁσιώτατος om. V | Σουβρίτων (cf. p. 508,21 = D 185)] Σουμίτων H (prob.) Σουμιτῶν V ed.Rom.^{mg} **3** Ταράσιος – εἶπεν] Ὁ πατριάρχης ἔφη V | ἁγιώτατος om. Am | εὐώρκησεν ἀλλ᾽] εὐορκήσας H **5** ἀγαθὸς om. Vc edd. | ὅλης + τῆς Vc edd. **6** ἁγία^{1} om. V | ἡμᾶς om. V | διδάσκει ἡ ἁγία γραφή V **7** Ταράσιος – εἶπεν] Ὁ πατριάρχης ἔφη V | ὁ ἅγιος om. Vc edd., ὁ om. V **8** ἐὰν – ἐσμεν om. H **9** ἐὰν οὖν] ἐὰν H εἰ δὲ V | παρακαλῶμεν – θεὸν om. H | παρακαλῶμεν] παρακαλοῦμεν + ἀεὶ V (ἀεὶ recepit ed.Rom.*) | ὑπὲρ] περὶ H | ἵλεως – καὶ om. V | γίνεται] γένηται + πάντως H (prob.) **9–10** καὶ παροράᾳ] παροραᾶ γὰρ H **11** ὁσιώτατος – τοῦ om. Am | ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. V | τοῦ om. M | Δέει – συνεχόμεθα] Φοβούμεθα V **12** ὅτι om. V (an eras.?) | κακὰ πλεῖστα V | συντόνου H M: συντόμου T Am (Am post ἐξαγορεύσεως) edd. (cf. lat.) πολλῆς V ed.Rom.^{mg} **14** Λέων – ἐπίσκοπος] Ὁ V | Φωκίας ed.Rom. (cf. Act. I p. 204,24 al.; Bischofslisten p. 55): Φωκαίας HV Am Φωκ᾽ sine abbr. T Φωκείας M | καὶ om. T edd. **15** ἀγαπᾶτε *Sept.* | παρασταλήσεται] παρασταλῆναι χρεὼν Am **16** ἔχων ἰσχύν (ἰσχῦν Am) V Am **17–18** Ἰωάννης – ζητείσθω om. V **17** θεοφιλέστατος] εὐλαβέστατος + μοναχὸς M | ἀρχιερέων] θρόνων M **18** τὰ νῦν] τανῦν T M edd. | ὑπὲρ] περὶ ed.Rom.* **19** Ταράσιος – εἶπεν] Ὁ πατριάρχης ἔφη V **19–20** Ἤδη – ζητείσθω] Τὰ περὶ τῶν ὅρκων ἀρκεῖ. ἐν ἑτέρα δὲ ἐξετάσει ζητήσωμεν V **19** ἐρρήθη] ἐκρίθη H | εἴ τι] ἔτι H M **20** πλέον] περὶ (sic) H (πλέον post ζητείσθω) | ἐχόμεθα HV **21** Θεοδόσιος – ἀνέγνω] Καὶ ἀνέγνω Θεόδωρος διάκονος καὶ νοτάριος V | Θεόδωρος V edd. (Θεοδόσιος ed. Rom.^{mg}) | ὁ θεοφιλέστατος om. M | καὶ om. M | νοτάριος + καὶ σκευοφύλαξ M

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Theodorus sanctissimus episcopus Subritensium dixit: Princeps apostolorum Petrus negauit, sed acta poenitentia receptus est.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Herodes non peierauit, sed periit. at uero Petrus negauit cum iuramento, deinde foras egressus et lacrimatus saluus factus est. Ha. 210
omne quippe peccatum benignus deus ignoscit, si ex tota anima quis poenitentiam gesserit.

Sancta synodus dixit: Etiam, domine, sic nos sancta scriptura docet.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Primus theologiae princeps, sanctus uidelicet Iohannes, ait: nos, filioli, *si dixerimus* quia *peccatum non habemus*, mendaces sumus. si ergo rogauerimus deum pro peccatis nostris, propitius nobis fit et dispicit delicta nostra.

Nicephorus sanctissimus episcopus Dyrrachii dixit: Pauore multo detinemur, domine, quia plurima mala egimus, et compendiosam poenitentiam et confessionem precamur.

Leo sanctissimus episcopus Phociae dixit: Scriptum est quia *et iuramentum* Ma. 63
mendax ne diligatis; et huius rei gratia mendax iuramentum nostrum paruipenditur tanquam nullam fortitudinem habens.

Iohannes deo amabilis presbyter et uicarius orientalium pontificum dixit: Si iubetis, nunc quaerantur illa quae de iuramento sunt.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Iam quae ad id pertinent dicta sunt. si quid PL 129,303
autem amplius est, in alia examinatione requiratur. nunc autem proposita exsequamur.

Theodosius deo amabilis diaconus et notarius legit: La.-Co. 255

3–7 ~ *Iuo decr. XII 15, PL 161, 784 B (= Iuo trip. A 2,12,2; Iuo pan. VIII 100, PL 161, 1329 C–D; Grat. c. 22 q. 4 c. 18, col. 879,22–27)*: (Item) Tharasius patriarcha dixit: Herodes observavit iuramentum (sacramentum *codd., Iuo pan., Iuo trip.*), et periit, Petrus vero negavit cum iuramento, et conversus flevit et salvatus est. Omne enim peccatum bonus Deus indulget, si quis ex toto corde poeniteat. Sancta synodus dixit: Sic docet nos (*om. Iuo trip., Grat.*) sancta scriptura. **15–17** ~ *Iuo decr. XII 15, PL 161, 784 B (= Iuo trip. A 2,12,2; Iuo pan. VIII 100, PL 161, 1329 D; Grat. c. 22 q. 4 c. 18, col. 879,27–30)*: (Item) Leontius Phociae episcopus (Photie episcopus *codd.*, episcopus Photie *Iuo trip.*, episcopus Fociae *Grat.*) dixit (dicit *Grat.*): Scriptum est: ‚Iuramentum mendax ne diligatis.' Qua de causa nostrum iuramentum (iuramentum nostrum *Grat.*) mendax dissolvatur (dissolvitur *codd., Iuo trip., Iuo pan.*), quasi nullam habens virtutem.

P VE **3–7** ~ *Iuo decr., Iuo trip., Iuo pan., Grat.* **15–17** ~ *Iuo decr., Iuo trip., Iuo pan., Grat.*

---

2 penitentia VE **3** peierauit *scripsi (cf. supra p. 383,10 et p. 383,17)*: peiurauit P VE periurauit F *edd.* **5** paenitentiam P *(praeter consuetudinem)* penitentiam VE **8** primus princeps ~ πρώταρχος *(cf. Act. I p. 49,3–4)* **10** dispicit] dimittit *ed. Rom.** **12** Dirrachii P Durachii E Dyrrhachii *ed. Rom.** **13** compendiosam] *Anast. legit* συντόμου (*cf. gr.* T) | pęnitentiam V penitentiam E **14** precamur ~ δεόμεθα? **15** et *om. ed. Rom.** **19** querantur *codd.* **20** Iamq(ue) P Tamq(ue) E **23** diaconus] *Anast.* μοναχὸς *praetermisit* (*cf. gr.* V), *melius p. 443,5*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Ἐκ τῶν θαυμάτων τῶν ἁγίων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ

Ἕτερός τις ἀνὴρ ἐπιεικὴς σφόδρα, σύριγγα ἐσχηκὼς ἐν τῇ κοτύλῃ καὶ πολλαῖς
Rom. 493 χρησάμενος θεραπείαις, ὑποβαλὼν δὲ ἑαυτὸν καὶ τοῖς ξίφεσι τῶν ἰατρῶν ἐπὶ ἐνιαυτούς τε δεκαπέντε ταλαιπωρήσας ἐν τῷ πάθει καὶ νικηθεὶς ὑπ᾽ αὐτοῦ, πλέον ἠὔξησε τὸ νόσημα, τετραστόμου τούτου γενομένου καὶ ἀφιέντος τὸ ἐναποκείμενον ῥεῦμα, πολλάκις δὲ καὶ τοῦ παραπεμπομένου τῷ σώματι ποτοῦ ἐκεῖθεν ἀπορρέοντος. τῶν τε ἰατρῶν εἰρηκότων κεκυριεῦσθαι αὐτὸν ὑπ᾽ αὐτοῦ καὶ μὴ εὑρίσκεσθαι ἀνθρώπου χεῖρα δυναμένην βοηθῆσαι τῷ πάθει, ἀπέγνω λοιπὸν ἑαυτοῦ ὁ ἀνήρ, καὶ συνεβουλεύθη παρὰ πολλῶν καταλαβεῖν τὸν τῶν ἁγίων τοῦ θεοῦ θεραπόντων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ ἡγιασμένον οἶκον. καὶ τοῦτο ποιῆσαι βουλόμενος — πολύβουλον γὰρ ἡ ἀνάγκη — θεωρεῖ τοὺς ἁγίους καθ᾽ ὕπνον λέγοντας αὐτῷ· „δεῦρο πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἰαθήσῃ." θαρσήσας τοίνυν τῇ προτροπῇ τῶν ἁγίων καταλαμβάνει τὸν ἔνδοξον αὐτῶν οἶκον· καὶ καθ᾽ ἑκάστην δυσωπῶν αὐτοὺς οὐκ ἐνεδίδου ἀπαλλαγῆναι τοῦ πάθους. ὡς δὲ ἐπέμενε χρόνον καὶ οὐδεμιᾶς ἐτύγχανεν ἐπισκέψεως, τέλος ἐξελθὼν ἐν τῷ ὑπερθύρῳ τῷ παρακειμένῳ τῷ οἴκῳ τῶν ἁγίων καὶ βλέψας εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ σωτῆρος τὴν ἀνακειμένην ἐν τῇ κατὰ τὸ δεξιὸν στοᾷ — γέγραπται δὲ ἐν αὐτῇ ἥ τε ἁγία Μαρία ἡ θεοτόκος καὶ οἱ ἅγιοι θεράποντες τοῦ Χριστοῦ Κοσμᾶς καὶ Δαμιανὸς καί τις τῶν μεγάλων ἀνδρῶν Λεόντιος τοὔνομα —, δεήσεις ἐκτενεῖς ποιούμενος καὶ κλαύσας πικρῶς ἐπὶ ὥρας πολλὰς καὶ δυσωπήσας τοὺς ἁγίους ἀπῆλθεν ἐν τῷ τόπῳ τῆς κοίτης αὐτοῦ. καὶ θεωρεῖ διὰ τῆς νυκτὸς ἐρχομένους πρὸς αὐτὸν τοὺς θεράποντας τοῦ Χριστοῦ Κοσμᾶν καὶ Δαμιανόν, μέσην ἔχοντας τὴν *κεχαριτωμένην* παρθένον καὶ λέγουσαν αὐτοῖς· „ἴδε, οὗτός ἐστι, βοηθήσατε αὐτῷ διὰ τάχους."

Ἔτι ὁ αὐτὸς ἀνέγνω·

---

22 cf. Lc. 1,28

1–23 Mir. Cosm. et Dam. (BHG^{a} 385–392), mir. 30,1–26 Deubner (= BHG^{a} 389h)

HV T M **1–23** = *Mir. (= P^{5} v C^{2}), Pa* f. 271$^{r–v}$

---

1 Δαμιανοῦ + τῶν ἀναργύρων *Pa* **2** ἐπιεικὴς σφόδρα om. V | σήριγγα T **3** θεραπείαις + τῶν ἰατρῶν ed.Rom.* ex V (uide infra) | ὑποβαλὼν — ξίφεσι om. V | ὑποβάλλον δὲ αὐτὸν *Pa* **3–4** ἐνιαυτῶν V **4** τε om. V M *Mir. (C^{2})* | ιε΄ H πεντεκαίδεκα V | ταλαιπωρήσας — αὐτοῦ om. V **6–7** πολλάκις — ἀπορρέοντος om. V **7** τε] δὲ M | εἰρηκότων (cf. lat.) V T M *Pa*: ἀπειρηκότων H *Mir.* | κεκυριεῦσθαι — καὶ om. V | κεκυριεῦσθαι] καὶ κυριεύεσθαι *Pa Mir.* **8** χείρα (sic) ἀνθρώπου V | βοηθῆσαι δυναμένην M | ὁ ἀνὴρ ἑαυτοῦ H **9–10** τὸν — οἶκον] τὸν ναὸν τῶν ἁγίων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ V τὸν τῶν ἁγίων ναόν *Mir. (C^{2})* **9** τὸν om. H **10** βουλόμενος H *Pa Mir.* (cf. lat.): βουλευόμενος V T edd. βουλευομένου M **10–11** πολύβουλος V T edd. **11** ὕπνους V *Mir. (P^{5} C^{2})* **12** θαρσήσας τοίνυν] θαρσήσας οὖν V ὅθεν θαρσήσας *Mir. (P^{5} v)* **12–13** τῇ — οἶκον] καταλαμβάνει τὸν οἶκον αὐτῶν V **12** τὸν + πάνσεπτον καὶ *Mir. (P^{5} v)* **13** οἶκον αὐτῶν *Pa* **13–14** οὐκ — καὶ om. V **14** χρόνον] χρονιῶν *Pa* χρόνον + ἱκανὸν *Mir. (P^{5} v)* **15** ὑπερθύρῳ] ὑπαίθρῳ *Mir.* | τῷ^{2} — οἴκῳ om. V | παρακειμένῳ H M *Mir. (C^{2})*: προσπαρακειμένῳ T edd. *Pa Mir. (P^{5} v)* | οἴκῳ post ἁγίων H (prob.) | καὶ — τὴν] ὁρᾷ τὴν V **16** τὴν ἀνακειμένην om. V | τὸ δεξιὸν] τῇ δεξιᾷ *Mir. (P^{5} v)* τὴν δεξιὰν *Deubner* **16–18** γέγραπται — Λεόντιος] τὴν ἁγίαν θεοτόκον· Κοσμᾶν καὶ Δαμιανὸν καί τινα τῶν μεγάλων ἀνδρῶν Λεόντιον V **16** ἐγέγραπτο *Pa* (cf. lat.?) ἐγγέγραπται *Mir. (C^{2})* **17** ἁγία — θεοτόκος] ἁγία εἰκὼν τῆς θεοτόκου H **19** ποιούμενον V ποιησάμενος ed.Rom.* | πολλὰς ὥρας V **20** εἰς τὴν κοίτην αὐτοῦ V **21** μέσον H *Mir.* **22** αὐτοῖς] αὐτῷ H | ἐστιν + ὁ νοσῶν *Mir. (P^{5} v)* **24** Ἔτι — ἀνέγνω om. V | post ἀνέγνω non interp. H T M

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Ex miraculis sanctorum Cosmae ac Damiani

Alius quidam uir clemens ualde, fistulam habens in femore et multis usus medicamentis, ita ut sese etiam gladiis medicorum traderet, per annos circiter quindecim Rom. 493
miseriis afflictus est in passione; a qua superato amplius creuit languor quadrati oris †effectus et superiacente reumate fatigatus†, frequenter etiam immisso corpori potu exinde profluente. medicisque dicentibus quod languor ita dominaretur ei, ut non posset manus hominis inueniri quae passioni auxiliaretur, postposuit ergo se uir, et accepit a multis consilium, ut ad sanctorum dei famulorum Cosmae ac Damiani sanctificatam pergeret domum. et cum hoc facere uoluisset – multas enim uoluntates habet necessitas –, uidet sanctos in somnis dicentes sibi: „ueni ad nos, et sanaberis." fiducia ergo accepta per exhortationem sanctorum peruenit ad gloriosam eorum domum et per singulos dies non cessabat obsecrare ut liberaretur a passione. porro cum permansisset anno et nullam uisitationem fuisset adeptus, in finem egressus liminare quod appositum erat domui sanctorum et intuens in imaginem saluatoris quae superposita erat in dexteriori porticu – picta uero erat in ea tam sancta Maria dei genitrix quam sancti famuli Christi Cosmas et Damianus et quidam ex magnis uiris Leontius nomine –, deprecationibus factis prolixis fleuit per multas horas amare atque obsecratis sanctis abiit in locum cubiculi sui. et aspicit per noctem uenientes ad se famulos Christi Cosmam et Damianum, mediam habentes gratia plenam uirginem et dicentem sibi: „ecce, iste est, adiuuate illum uelociter."

Item ipse legit:

P VE

---

1 ac] et VE *edd.* **4** qua *ed. Rom.*: quo *codd.* | superato *(sc.* illi, *ut notauit Dubielzig)*] superatus *ed. Rom.** **4–5** amplius – fatigatus] „*g.* amp. auxit languorem q. o. effectum, et rheuma, quod inerat emittentem" *ed. Rom.*^{mg} *(uide infra)* **5** effectus – fatigatus] *locus obscurus, fort.* effectu et superiacentis reumatis fatigatu *scribendum (cf. gr.)* | affectus P | rheumate *ed. Rom.** **6** exinde] inde *ed. Rom.** **7** postposuit] „*g.* desperauit" *ed. Rom.*^{mg} **8** ac] et *ed. Rom.** **9** multas – uoluntates] „*g.* multa consilia" *ed. Rom.*^{mg} **9–10** habet uoluntates *ed. Rom.* ex F **11** fidutia P | exortationem P V **12** cessabit E cessauit *ed. Rom.* ex F **13** fine *ed. Rom.*, *sed cf. e. g. p. 421,17* | aggressus VE *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **15** superposita] posita *ed. Rom.** **18** cubiculis P^{ac} (s *exp.*) **20** sibi] „*gr.* ipsis" *ed. Rom.*^{mg}, *Anast. legit fort.* αὐτῷ (*cf. gr.* H) | adiuuante P^{ac} (n *eras.*) | illum] eum *ed. Rom.**

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Ἐκ τῶν αὐτῶν θαυμάτων περὶ τῆς γυναικὸς Κωνσταντίνου τοῦ ἐν Λαοδικείᾳ

Συνέβη τινὰ ἄνδρα ἐν στρατείᾳ ἐξεταζόμενον ὀνόματι Κωνσταντῖνον, πιστότατον καὶ μὴ ἀπολιμπανόμενον τῆς τῶν ἐνδόξων ἁγίων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ προσεδρείας,
Ha. 212 ἐκδεδημηκέναι ταύτης τῆς φιλοχρίστου καὶ βασιλίδος πόλεως τῆς προσούσης αὐτῷ στρατείας χάριν. ὅστις ἐν ἑκάστῃ αὐτοῦ ξενιτείᾳ κατὰ πίστιν ἐπεφέρετο ἐκτύπωμα
Ma. 65 τῶν ἁγίων ἐν εἰκονιδίῳ πρὸς ἀσφάλειαν ἰδίαν. ἐπιστὰς δὲ τῇ Λαοδικέων πόλει, ἥτις ἐπωνομάσθη ἡ Τριμιταρία, ἐν αὐτῇ τε διατρίψας προφάσει τοῦ ἐγκεχειρισμένου αὐτῷ προστάγματος φανερὸν χρόνον γάμῳ νομίμῳ προσωμίλησεν. ὀλίγων δὲ ἡμερῶν διαγενομένων ἡ συναφθεῖσα τούτῳ πρὸς γάμον γυνὴ ἠσθένησεν, ἐν τῇ σιαγόνι αὐτῆς τῇ ἐξ εὐωνύμων ἀπόστημα ἐκβαλοῦσα, καὶ ὑπὸ τῶν ἀλγηδόνων δεινῶς φερομένη τῷ ἀνδρὶ οὐ μετρίους κόπους ἐνεποίει. ὅστις παραμυθούμενος τὴν ἰδίαν γυναῖκα καὶ πολλὴν πεῖραν τῶν ἁγίων ἔχων, ἐπιλαθόμενος δὲ ὅτι κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ τούτους ἐπεφέρετο, ἔλεγεν αὐτῇ· „τί σοι ποιήσω; ἐπὶ ξένης εἰμί· εἰ γὰρ ἦμην ἐν τῇ πόλει μου, ἐλάμβανον τῆς κηροτῆς τῶν δεσποτῶν μου τῶν ἁγίων
Rom. 494 Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ, καὶ εὐθὺς τοὺς πόνους σου ἔπαυον καὶ τὸ νόσημα ἐθερά-
La.-Co. 257 πευον." ἡ δὲ πιστὴ ὑπάρχουσα καὶ θαυμάσασα πρὸς τὸ σύντομον τῆς τῶν ἁγίων ἰάσεως καὶ εὐξαμένη ἀξιωθῆναι μετὰ τὴν ἐπάνοδον αὐτῶν τῆς ἐν τῷ ἐνδόξῳ καὶ περιβοήτῳ τούτων οἴκῳ προσκυνήσεως καὶ τρωθεῖσα ἐκ μόνης τῆς ἀκοῆς τῷ πρὸς τοὺς ἁγίους πόθῳ ἡσύχασε. καὶ ὕπνῳ κατενεχθεῖσα τῇ ἐπιούσῃ νυκτὶ ὁρᾷ τοὺς μεγάλους τούτους καὶ φοβεροὺς ἰατροὺς καὶ θεράποντας τοῦ Χριστοῦ Κοσμᾶν καὶ Δαμιανὸν ἐν ᾧ ἐκτυποῦνται σχήματι ἑστῶτας πρὸς τῇ κλίνῃ αὐτῆς καὶ λέγοντας αὐτῇ· „τί ἔχεις; τί ἀγωνιᾷς; τί θλίψεις προσάγεις τῷ ἀνδρί σου; ὧδέ ἐσμεν μεθ' ὑμῶν, μηδὲν φροντίσῃς." ταῦτα εἰπόντες αὐτῇ ἀπέστησαν. ἡ δὲ διυπνισθεῖσα ἠρώτα τὸν ἴδιον ὁμόζυγον, πυθέσθαι παρ' αὐτοῦ βουλομένη τὰ σχήματα τῶν

1–390,8 Mir. Cosm. et Dam. (BHG^{a} 385–392), mir. 13,1–38 Deubner (= BHG 387, exc.; cf. BHG^{n} 387i I)

HV T M **1–390,8** = *Mir. (= $V^{1}M^{1}C^{2}$)*, *Pa* f. 271^{v}–272^{r}

---

1 Ἐκ – θαυμάτων] Ἄλλο θαῦμα V | θαυμάτων + τῶν ἁγίων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ M **2** τινὰ ἄνδρα] τὸν ἄνδρα H τὸν ἄνδρα + τινὸς γυναικὸς V **2–4** ὀνόματι – ταύτης] εἰς συνάφειαν ἐλθεῖν ὀνόματι Κωνσταντῖνον· τοῦτον τὸν Κωνσταντῖνον ἐκδεδημηκέναι ποτὲ φασὶ ταύτης V **3** τῇ τῶν ἁγίων ἐνδόξων … προσεδρεία *Pa* | ἐνδόξων om. *Mir. (V^{1} M^{1})* | Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ om. *Mir. (V^{1} M^{1})* **5** χάριν στρατείας V | αὐτοῦ om. V **5–8** ἐπεφέρετο – γάμῳ] ἐπεφέρετο τῶν εἰκόνων τῶν ἁγίων πρὸς ἀσφάλειαν αὐτοῦ, ἐπιστὰς δὲ τῇ Τριμητανίᾳ τῇ Λαοδικέων πόλει πολὺν χρόνον διατρίψας γάμῳ V **5** ἐπεφέρετο ἐκτύπωμα H M (de V uide supra): ἐπέφερε τὸ ἐκτύπωμα T edd. *Pa* ἐπεφέρετο τὸ ἐκτύπωμα *Mir.* (ἐπεφέρετο τὰ ἐκτυπώματα *C^{2})* **6** εἰκονιδίῳ T M *Pa* (cf. lat.): εἰκόνι H *Mir.* (de V uide supra) **7** ἐπωνόμασται *Mir.* | Τριμιταρία T *Pa Mir. (V^{1})*: Τριμητταρία H *Mir. (M^{1} C^{2})* Τριμητανία V ed.Rom.^{mg} Τριμισταρία M | ἐν] καὶ ἐν *Mir. ($V^{1}M^{1}$)* | τε] δὲ M *Pa Mir. (C^{2})*, om. *Mir. (V^{1} M^{1}*, uide supra*)* **8** προστάγματος] πράγματος *Mir.* | γάμου νομίμου *Pa* **9** τοῦτο V | πρὸς γάμον om. V | ἐν om. V **9–10** τῇ ἐξ εὐωνύμων αὐτῆς σιαγόνι ἀπόστημα V **10** τῇ] τῆς T ed.Rom. (corr. ed.Reg.) | ἐξευωνύμων H *Pa* ἐξευωνύμω *Mir. (C^{2})* εὐωνύμω *Mir. (M^{1})* **11** φερομένη] ἀνιωμένη V edd. | οὐ μετρίους] πολλοὺς V **12** ἰδίαν om. V | καὶ – ἔχων om. V **12–13** ὅτι – ἐπεφέρετο] ὅτι φέρει τὴν τῶν ἁγίων εἰκόνα V **13** αὐτοῦ ed.Rom.* | τούτους om. H, τούτους + ἐν γραφῇ *Mir.* | ποιήσω + γύναι HV **14** δεσποτῶν] αὐθεντῶν V **15** εὐθέως *Mir. (V^{1} M^{1})* | ἔπαυον τοὺς πόνους σου V | τοὺς] καὶ τοὺς *Mir.* | σου om. *Mir. (V^{1} M^{1})* | ἔπαιον *Pa* ἔπαιον (sic) *Mir. (C^{2})* ἔπαυεν *Mir. (V^{1} M^{1})* **15–16** ἐθεράπευεν *Mir. (V^{1} M^{1})* **16–17** καὶ – ἰάσεως om. V **17** εὐχομένη V | μετὰ – αὐτῶν om. V **17–18** τῆς – καὶ] τῆς τῶν ἁγίων προσκυνήσεως V **17** τῷ] τῇ *Pa* | ἐνδόξῳ + αὐτῶν T edd. *Pa* ἐνδοξοτάτῳ + αὐτῶν H **18** τούτων οἴκῳ] ναῷ τούτων T edd. αὐτῶν οἴκῳ *Mir.* | καὶ] ὡς καὶ *Pa* **18–19** τῷ – πόθῳ] τῆς … πόθου *Pa* τοῦ … πόθου *Mir.* τῶ τούτων πόθω V **19** τῇ – νυκτὶ om. V **20** μεγάλους] ἁγίους H | καὶ φοβεροὺς om. V **20–21** Κοσμᾶν καὶ Δαμιανὸν om. V **21** ἐν τῶ ἐκτυποῦντι σχήματι *Pa* | πρὸς τὴν κλίνην H πρὸ τῆς κλίνης *Pa* **22** τί ἀγωνιᾶς; τί ἔχεις; V | προσάγεις] παρέχεις V **23** μηδενὸς T edd. | αὐτῇ] αὐτοῦ *Pa*, om. V **24** ἴδιον om. V **24–390,1** πυθέσθαι – ἱστοροῦνται] ὁποῖα εἶναι (sic) τὰ τῶν ἁγίων σχήματα Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ ἢ πῶς ἱστοροῦνται V **24** πείθεσθαι *Pa* **24–390,1** τὰ – ἐν om. H

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Ex eisdem miraculis de uxore Constantini Laodicensis

Contigit quendam uirum fidelissimum qui in militia exercebatur, nomine Constantinum, qui gloriosorum sanctorum Cosmae ac Damiani patrocinium sedulus implorabat, profectum fuisse ab hac amabili Christo regia ciuitate causa iniunctae Ha. 211
sibi militiae. qui in unaquaque peregrinatione sua in fide deferebat effigiem sanctorum in parua imagine ad proprium munimentum. cum autem peruenisset ad Ma. 66
Laodicensium ciuitatem quae cognominata est Trimetaria ibique moratus esset occasione commissi sibi praecepti aliquo tempore, nuptias legitimas assecutus est. paucis uero diebus transactis uxor quae huic fuerat nupta, infirmata in maxilla sua
sinistra et apostema faciens ac a doloribus acriter agitata, non mediocres uiro PL 129,304
ingerebat labores. qui consolatus est mulierem suam, multum habens sanctorum experimentum. porro oblitus quod secundum consuetudinem suam hos secum deferret, dicebat ei: „quid tibi faciam? hospes sum. si enim essem in ciuitate mea, sumerem ceroten dominorum meorum Cosmae ac Damiani, et statim dolores tui La.-Co. 258
quiescerent et infirmitas curaretur." quae cum esset fidelis, ad sanctorum celerem Rom. 494
sanitatem admirata orauit, quo digna fieret post reuersionem suam in gloriosa eorum et famosa domo adoratione ipsorum; nam et ex solo auditu compuncta prae amore quem circa sanctos habebat conticuit. somnoque detenta postera nocte aspicit magnos hos et terribiles medicos et famulos Christi Cosmam et Damianum schemate
quo erant depicti stantes ad stratum suum et dicentes sibi: „quid habes? quid certas? quid tribulationes infers uiro tuo? hic sumus uobiscum, nihil tibi curae sit." quibus ad eam dictis recesserunt. illa uero euigilans interrogabat coniugem suum, sciscitari

P VE

2 malitia P **3** ac] et VE *edd.* **5** unaquęque P **6** monimentum P **7** Trimetaria (*cf. gr.* H)] Trimetria *ed. Rom.** („*g.* Trimitaria seu Trimetania" *ed. Rom.*^{mg}, Trimetaria *La.-Co.*^{mg} *ex* P) **8** p(er)cepti P **12** quod] quia *ed. Rom.** | hos secum P^{pc} V^{pc}: hos secundum P^{ac} (secum *superscr.* P^{c}) his secum V^{ac} (o *superscr.* V$^{1-2}$) esse cum E esset cum F^{2} eos cum *ed. Rom.** **13** sum *ed. Rom.*: mea *codd.* | essem *post* mea E *edd.* **14** ceroten V^{pc} E: caeroten P cereoten V^{ac} (e *del.*, ceroten *iter.* V^{1mg}) cerotem *ed. Rom.** | ac] et *ed. Rom.* ex* F **16** sanitatem ~ ἰάσεως *(cf. Act. I p. 59,2 al.)* sanationem *ed. Rom.*^{mg} **17** adorationem VE *edd., sed cf. gr.* | ipsorum + adire VE *edd.* | ex *om.* P^{ac} (*superscr.* P^{c}) **18** detenta] contecta P **19** scemate *codd., corr. ed. Rom. (cf. p. 445,17 al.)* **22** illi P^{ac} (i^{2} *exp. et* a *superscr.* P^{c})

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ἐνδόξων ἁγίων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ ἢ τὸ πῶς ἱστοροῦνται καὶ ἐν ποίᾳ τάξει ἡ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀσθενεῖς γίνεται παράστασις. τοῦ δὲ ἀνδρὸς ἀπαγγείλαντος μὲν αὐτῇ τὸ σχῆμα, διηγησαμένου δὲ καὶ τὰ αὐτῶν χαρίσματα, συνετίθετο μὲν τῷ συμβίῳ πρὸς τὰ σχήματα, ἔλεγε δὲ αὐτῷ καὶ τὰ λοιπὰ τὰ ῥηθέντα αὐτῇ ἐν ὀπτασίᾳ ὑπὸ τῶν ἁγίων. λοιπὸν καὶ ὁ ἀνὴρ εἰς ἀνάμνησιν ἐλθὼν ἐκ τοῦ διηγήματος, ὅτι εἶχεν ἐν τῷ ὑπομασχάλῳ αὐτοῦ τὸ τῶν ἁγίων ἐν εἰκονιδίῳ ἐκτύπωμα, ἐκβαλὼν τοῦτο παρ᾽ εὐθὺ ἔδειξε τῇ γυναικί. ἡ δὲ θεασαμένη προσεκύνησε καὶ ἔγνω ὅτι ὄντως σὺν αὐτοῖς ἐκεῖσε διῆγον οἱ ἅγιοι κατὰ τὴν αὐτῶν φωνήν.

᾽Ιωάννης ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος μοναχὸς καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων εἶπεν· Ἀπεδείχθη σαφῶς ἡμῖν, ὅτι καὶ διὰ τῶν εἰκόνων φαίνονται οἱ ἅγιοι θαυματουργοῦντες. διὰ γὰρ τῆς εἰκόνος ἐφανερώθησαν τῇ γυναικὶ ἰώμενοι αὐτήν.

Μάνζων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Πρακάνων εἶπε· Μετὰ τὸ ἀναχωρῆσαί με πέρυσιν ἐκ τῆς βασιλευούσης πόλεως καὶ ἀπελθεῖν εἰς τὴν κατ᾽ ἐμὲ δουλικὴν ὑμῶν πόλιν ἀσθενείᾳ περιέπεσα χαλεπωτάτῃ, ὥστε με καὶ τοὺς ἰδίους μου περισυνάξαι πρὸς τὸ ποιῆσαι διαθήκην. καὶ ἐν τούτοις τῆς νόσου κατεχούσης ἤνεγκα τὴν σεβασμίαν εἰκόνα τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ᾽Ιησοῦ Χριστοῦ καὶ εἶπον ὅτι *„κύριε* ὁ δοὺς τὴν χάριν τοῖς ἁγίοις σου, *ἐπίσκεψαί με"*. καὶ ἅμα τῷ ἐπιθεῖναί με τὴν αὐτὴν σεβασμίαν εἰκόνα εἰς τὸ πάσχον μέλος παραυτὰ ἀπηλάθη τὸ νόσημα, καὶ ὑγιὴς κατέστην.

Καὶ ἀναστὰς Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σελευκείας εἶπε· Καὶ ἡμῖν διεγνώσθη τοῦτο· πλησίον γὰρ ἡμῶν ἐστιν.

Ma. 68 Ἔτι Θεοδόσιος διάκονος μοναχὸς καὶ σκευοφύλαξ τῶν εὐαγῶν πατριαρχικῶν εὐκτηρίων ἀνέγνω·

17–18 κύριε – με[1] cf. Ier. 15,15

HV T M

---

1 ἁγίων ἐνδόξων *Mir. (V^1)* | ἐνδόξων om. *Pa* | ἢ τὸ πῶς M *Pa* (cf. supra V et lat.): ὅπως T edd. πῶς *Mir.* (καὶ πῶς C^2) | καὶ[2]] ἢ *Mir. (V^1 C^2)* **2** ἀσθενοῦντας *Mir. (V^1 M^1)* **2–3** ἀπαγγείλαντος – χαρίσματα] ἀπαγγειλαμένου αὐτῇ τὸ σχῆμα καὶ τὰ χαρίσματα V **3** αὐτῇ om. *Mir. (V^1 M^1)* | μὲν + αὐτὴ M (cf. lat.?) **3–4** τῷ συμβίῳ] τῶ νυμφίω H τούτω V **4** καὶ om. ed.Rom.* | τὰ λοιπὰ om. V **4–5** ἐν – ἁγίων] τί ἔχεις, τί ἀγωνιᾶς H (uide supra p. 388,22) **4** ἐν + τῇ *Mir. (V^1 M^1)* **5** λοιπὸν] εἶτα V **6** ἔχει V | τῷ om. H | αὐτοῦ om. V | τὰ … ἐκτυπώματα *Mir. (V^1 M^1)* | ἐν[2] – ἐκτύπωμα] τὸ τῶν ἁγίων εἰκονίδιον V | ἐν εἰκόνι *Mir.* (om. C^2) **7** παρευθὺς *Mir. (C^2)* ed.Rom.* | ἔγνω] ἐνόησεν H **8** ὄντως] οὕτως *Pa* | σὺν αὐτοῖς om. V (post διῆγον tradit *Mir.* [C^2]) | ἐκεῖ V | φωνήν + καὶ εὐθέως ἀπηλλάγη ἡ γυνὴ τοῦ νοσήματος V edd. **9** ὁ εὐλαβέστατος om. V | μοναχὸς πρεσβύτερος V M, sed cf. lat. | καὶ τοποτηρητὴς om. V **9–10** τῶν – ἀρχιερέων] τῆς ἀνατολῆς HV **11–12** διὰ – αὐτήν] καὶ ἰῶνται τοὺς ἀσθενεῖς V **12** ταύτην H **13** Μανζὼν M | ὁ ὁσιώτατος om. V | με om. T edd. **14** πέρυσι HV edd. | ἐκ om. V | ὑμῶν] cf. app. crit. lat. **15** περιέπεσον T edd. | χαλεπῆ V **15–16** με – διαθήκην] καὶ διαθήκην ποιῆσαι V **15** μου om. ed.Rom.* **16** ἐν – κατεχούσης om. V **18** ἅμα – με[2]] ἐπιθεὶς V | αὐτὴν om. V **19** σεβασμίαν] ἁγίαν V | μέρος V | παραυτὰ] παραυτίκα H ed.Rom.* τηνικαῦτα V **21–22** Καὶ[1] – ἐστιν om. V **21–22** ἀνεγνώσθη M **22** πλησίον γὰρ] καὶ πλησίον H | ἐστιν] ἐγένετο H **23** Ἔτι om. V | μοναχὸς om. V (prob.) **23–24** τῶν – εὐκτηρίων om. V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ab eo uolens habitus gloriosissimorum sanctorum Cosmae ac Damiani uel qualiter pingerentur et in quo ordine ipsorum ad infirmantes fieret exhibitio. cumque maritus ei habitum indicasset et eorum charismata enarrasset, illa eidem coniugi suo eorum formis expositis et cetera quoque sibi a sanctis in uisu dicta narrauit. ceterum et uir in recordationem ex narratione ueniens quod haberet sub ascella sua sanctorum in imagine parua effigiem, hanc eductam protinus uxori monstrauit. at illa cum uidisset eam adorauit et cognouit quod uere secum ibidem degerent sancti secundum uocem ipsorum.

Iohannes reuerentissimus presbyter monachus et uicarius orientalium pontificum dixit: Ostensum plane nobis est quia et per imagines apparent sancti miracula facientes. per imaginem enim manifesti facti sunt mulieri sanantes eam.

Manzo sanctissimus episcopus Pracanensium dixit: Postquam recessi anno praeterito a regia urbe et ueni ad seruilem ciuitatem uestram in qua dego, infirmitatem incurri saeuissimam, ita ut propinquos meos colligerem ad faciendum testamentum. et in his languore comprimente attuli augustissimam imaginem saluatoris nostri Iesu Christi et dixi: „*domine*, qui das gratiam sanctis tuis, *uisita me*." et mox ut posui eandem colendam imaginem in membrum quod patiebatur, confestim expulsus est languor et restitutus sum sanus.

Et surgens Theodorus sanctissimus episcopus Seleuciae dixit: Et nobis innotuit hoc; iuxta nos enim est.

Item Theodosius diaconus monachus uasorum custos uenerabilium patriarchalium oratoriorum legit: Ma. 67

P VE

1 ac] et *ed. Rom.** **2** firmantes V infirmitates *ed. Rom.** **3** charismata P *ed. Rom.*^{mg}: scemata VE schemata *ed. Rom.* i. t. **3–4** eidem – expositis] *locus suspectus; incertum quid legerit interpres in gr.* **4** dicta E: indicta V, *om.* P **5** ascela P^{pc} (*ras. post* e) axilla *ed. Rom.** **6** parua *ed. Rom. (cf. gr.)*: paruam *codd.* | hanc *om.* VE *edd.* | eductam + que VE **9** presbyter + et *ed. Rom.** *ex* F | et] ac *ed. Rom.** *ex* F **13** seruilem ciuitatem uestram ~ δουλικὴν ὑμῶν πόλιν? (ὑμῶν *spectat ad* δουλικὴν, *cf. Conc. Const. III, ACO ser. II, II 1 p. 22,2 et 54,19*) **14** ut + non P **15** augustissimam F: angustissimam P E augustimam V **19** Et surgens P *(cf. gr.)*: Exurgens autem VE *edd.* | Seleucie V Seleutiae P E **21** Theodorus P^{ac} (r *exp.*, si *superscr.* P^{c}) F *edd. (corr. ed. Reg.*^{mg}*)* | diaconus + et *ed. Rom.**

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Ἐκ τῶν αὐτῶν θαυμάτων περὶ τῆς γυναικὸς τῆς ἐχούσης τοὺς στρόφους

Καλῶς ὁ σοφώτατος Παῦλος ὁ στύλος καὶ διδάσκαλος τῆς ἐκκλησίας βοᾷ ὅτι *ἡ ἐλπὶς οὐ καταισχύνει τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ ἐκκεχυμένης ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν*. ταύτην
Ha. 213 τὴν ἐλπίδα κεκτημένη μία πιστὴ γυνὴ καὶ ἐκ χαλεπῶν ἀσθενειῶν ῥυσθεῖσα διαφό-
Rom. 495 ρως διὰ τῶν ἐνδόξων ἁγίων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ ἀνεπίληστον τὴν μνήμην τῆς
La.-Co. 260 πρὸς αὐτοὺς εὐχαριστίας ἐποιεῖτο, συχνότερον ἐν τῷ θαυμαστῷ αὐτῶν τούτῳ οἴκῳ παραγινομένη καὶ τὸ χρέος τῆς τιμῆς αὐτοῖς ἀποτινυύουσα· καὶ ἁπλῶς καθ᾽ ἑκάστην τοὺς μεγάλους καὶ θαυμαστοὺς ἁγίους Κοσμᾶν καὶ Δαμιανὸν ἔχουσα ἐν τῇ διανοίᾳ οὐκ ἐκορέννυτο, ἀλλὰ καὶ εἰς πάντα τὸν τοῖχον τοῦ οἴκου αὐτῆς τούτους ἀνέγραψεν, ἀκόρεστος ἐκ τῆς θέας αὐτῶν ὑπάρχουσα. ὅθεν ἐκ τοῦ ὑπερβάλλοντος αὐτῆς πόθου τοῦτο πέπραχε. καὶ μηδεὶς ὑπολάβοι τοῦτο, πιστοί· ἀκατηγόρητον γὰρ ἐπ᾽ ὠφελείᾳ ψυχῆς πανταχοῦ τὸ ἄπιστον κρίνεται. ταύτην συνέβη ὑπὸ τῶν ἔσωθεν ἀσθενήσασαν πόνοις ἀνενδότοις ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ συνέχεσθαι κυλιομένην τε ἐν τῷ κραββάτῳ ἄπαυστον ἔχειν τὴν ὀδύνην, καὶ οὐδεμία ἀνοχὴ τῶν ἀλγηδόνων ἦν ἐν αὐτῇ· οὕτως δὲ συμβάντος μόνην ἔλαχε ταύτην πρὸς ὀλίγον εὑρεθῆναι. ὡς δὲ εἶδεν ἑαυτὴν κινδυνεύουσα, συρομένη κατῆλθεν ἐκ τῆς κλίνης, καὶ φθάσασα τὸν τόπον, ἐν ᾧ ἐν τῷ τοίχῳ ἦσαν γεγραμμένοι οἱ πάνσοφοι οὗτοι ἅγιοι, τῇ πίστει αὐτῆς ἀντὶ βακτηρίας χρησαμένη καὶ ἀνορθώσασα ἑαυτὴν τοῖς ὄνυξί τε αὐτῆς τῶν χειρῶν καταξέσασα τοῦ χρίσματος καὶ βαλοῦσα ἐν ὕδατι ἔπιεν εὔκρατον, καὶ παρευθὺ ὑγιὴς γέγονε, τῶν ὄντων ἐν αὐτῇ ἀλγηδόνων παυσαμένων τῇ τῶν ἁγίων ἐπιφοιτήσει· ἥτις μετὰ τὸ ὑγιᾶναι ἦλθεν ἐν τῷ μεγάλῳ τούτῳ οἴκῳ, εὐχαριστοῦσα τῷ δεσπότῃ θεῷ τῷ δεδωκότι τοσαῦτα χαρίσματα τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ. καὶ διηγήσατο πᾶσι τὴν διὰ τῶν ἁγίων προσγενομένην αὐτῇ ἐν τῷ τοιούτῳ σχήματι θεραπείαν.

Συμεὼν ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τῆς Χώρας ἐπέδωκε βίβλον. ἣν δεξάμενος Νικήτας ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχικοῦ σεκρέτου ἀνέγνω·

2–3 cf. Rom. 5,5

1–23 Mir. Cosm. et Dam. (BHG^{a} 385–392), mir. 15,1–27 Deubner (= BHG 387, exc.; cf. BHG^{n} 387i II)

HV T M **1–23** = *Mir.* (=$V^{1.2.7.(8)}C^{2}$), *Pa* f. 272^{r}

---

1 αὐτῶν om. V | θαυμάτων om. *Pa*, θαυμάτων + τῶν ἁγίων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ V | τὸν στρόφον *Pa* **2–4** Καλῶς – κεκτημένη om. V **2** βοᾷ post Παῦλος H **3** ἐγκεχυμένης *Pa* **4** τὴν] μὲν La.-Co.* | μία – ἀσθενειῶν] Γυνή τις πιστὴ ἐκ διαφόρων καὶ χαλεπῶν ἀρωστιῶν (sic) V | ἐκ om. Vc edd. **4–5** διαφόρως om. V **5** ἁγίων ἐνδόξων H | Δαμιανοῦ + καὶ V | τὴν om. V **5–7** μνήμην – παραγινομένη] μνήμην αὐτῶν βουλομένη ἔχειν V **6** τούτῳ om. H M *Mir.* (C^{2}), sed cf. lat. **7** παραγενομένη *Pa* | χρέως *Mir.* | ἀποτινυύουσα] ἀποδιδόναι V (uide supra) **7–9** καὶ^{2} – καὶ om. V **8** θαυματουργοὺς M **9** τὸν om. V **10** ἀκορέστως H | ἐκ^{1} om. T edd. **11–12** καὶ – κρίνεται om. V **11** ἐπιλάβοιτο *Mir.* (ἐπηλάβοι V^{2}) | τοῦτο πιστοί H M *Pa* (cf. lat.) *Mir.* (V^{7}): τοῦτο ἄπιστον T edd. τούτου πιστοί *Mir.* (τούτω πιστοί C^{2} τὸ τῶν πιστῶν V^{2}) **11–12** ἀκατηγόρητον γὰρ] οὐδὲ γὰρ ἀκατηγόρητον T edd. **12** πιστὸν *Pa* ἄπληστον *Mir.* (ἄπιστον V^{2}) **13** ἐν – οἴκῳ om. V | κυλιομένη HV *Mir.*, sed cf. lat. | τε] δὲ V **14** εἶχε HV εἶχεν *Mir.* **15** ἦν ἐν αὐτῇ] αὐτῆ ἦν V | οὕτως – εὑρεθῆναι om. V **16** αὐτὴν H **16–17** τὸν – ἦσαν] ὧ ἦσαν τόπω ἐν τῷ τοίχω V τὸν τόπον ἐν τῷ τοίχω ἐν ὧ ἦσαν M **17** οὗτοι + οἱ *Pa* **19** χρώματος *Pa* **20** τῶν^{1} – παυσαμένων om. V | ὄντων om. M, οὐσῶν ed.Rom.* (sed cf. Act. I p. 44,3 al.) **21** μετὰ τοῦ *Pa* | ὑγιάναι M | τούτων *Pa* **21–22** τῷ δεσπότῃ θεῷ] Χριστῶ τῶ δεσπότη ἡμῶν M τῶ θεῶ V *Mir.* (V^{1}) τῷ δεσπότῃ Χριστῷ *Mir.* (*rell.*) **24–394,8** Συμεὼν – αἰδεῖται om. V, quia excerptum quod sequitur iam post p. 316,2 ex *Ioh.Dam.*^{III} insertum est (de H uide infra) **24** ἡγούμενος + μονῆς M **25** εὐλαβέστατος T edd.

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Ex eisdem miraculis de muliere tortiones habente

Bene sapientissimus Paulus columna et magister ecclesiae clamat quia *spes non confundit, quia caritas dei diffusa est in cordibus nostris*. hanc spem possidens una fidelis mulier et a saeuis infirmitatibus eruta diuerso modo per gloriosos sanctos Cosmam et Damianum, sine obliuione gratiarum actionum faciebat erga illos memoriam, crebrius ad hanc mirabilem eorum domum accedens et debitum honoris eis persoluens et, ut compendio dicam, per singulos dies magnos et admirabiles sanctos Cosmam et Damianum habens in mente non satiabatur, sed in omni pariete domus suae hos depingebat, insatiabilis ex uisione ipsorum existens. unde ex eminente amore suo hoc agebat. et nemo suspicetur hoc, o fideles; sine accusatione quippe super utilitate animae ubique quod non creditur iudicatur. hanc contigit interioribus doloribus ac incessabilibus infirmatam in propria domo comprimi uolutarique in lecto indesinentem habere dolorem, et nec una dilatio cruciatus erat in ea; taliter autem accidente solam contigit hanc ad modicum inueniri. cum autem uidisset se periclitantem, tracta descendit de strato, et appropinquans loco in quo in pariete erant depicti sapientissimi sancti isti, fide sua pro baculo utens et erigens semetipsam ungulisque manuum suarum radens ex unctione ac mittens in aquam bibit temperatum, et continuo sana facta est, doloribus qui erant in illa cessantibus sanctorum aduentu. quae postquam sana facta est, uenit in hanc magnam domum, gratias agens domino deo qui dedit tanta charismata sanctis suis. et narrauit omnibus curationem quae sibi facta fuerat per sanctos in huiuscemodi habitu. PL 129,305 Ha. 214 Rom. 495 La.-Co. 259

Symeon reuerentissimus monachus presbyter et egumenus regionis tradidit librum. quem suscipiens Niceta deo amabilis diaconus et notarius uenerabilis patriarchalis secreti legit:

P VE

---

1 portione E portionem F tortionem *ed. Rom.** **3** confundit + et VE *edd.* | karitas P | uestris P^{ac} *prob.* (u *in* n *mut.* P^{c}) **5** obliuione + cum F^{2} *edd., sed cf. gr.* | actione VEF *edd.* **9** eorum VE *edd.* | unde + et VE *edd.* **10** agebat] *„gr.* egit" *ed. Rom.^{mg}* **12** uoluntariquae P^{ac} (n *et* a^{2} *exp.*) **13** habere (*cf. gr.*): habentem *ed. Rom.* non male, sed fort.* habere *est mendum interpretis (an supra* uolutantemque *scribendum? cf. gr.;* lecto <et> *coni. Dubielzig)* | cruciatuum *ed. Rom.** **14** eccidente P^{ac} (e^{1} *in* a *mut.* P^{c}) **17** unctione ~ χρίσματος *(cf. Gloss.), „i.* linimento" *ed. Rom.^{mg}* **21** huiusmodi *ed. Rom.** **22** presbyter *om.* VE *edd.* | regionis] *debuit* Chorae, *cf. p. 521,22* **23** patriarchici F *edd. non male (cf. Act. I p. 77,24 al.)*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου εἰς τὸν νιπτῆρα

Πάντα ἐγένοντο διὰ δόξαν θεοῦ, χρῆσιν δὲ ἡμετέραν, νεφέλη εἰς τὴν τῶν ὄμβρων διακονίαν, γῆ εἰς τὴν τῶν καρπῶν εὐθυνίαν, θάλαττα εἰς τὴν τῶν ἐμπόρων ἀφθονίαν· πάντα σοι λειτουργεῖ τῷ θεῷ, μᾶλλον δὲ τῇ εἰκόνι τοῦ δεσπότου. οὐδὲ γὰρ ὅτε βασιλικοὶ χαρακτῆρες καὶ εἰκόνες εἰς πόλιν εἰσφέρονται καὶ ὑπαντῶσιν ἄρχοντες καὶ δῆμοι μετ᾽ εὐφημίας, οὐ σανίδα τιμῶντες οὐδὲ τὴν κηρόχυτον γραφήν, ἀλλὰ τὸν χαρακτῆρα τοῦ βασιλέως. οὕτω καὶ ἡ κτίσις οὐ τὸ γήϊον σχῆμα, ἀλλὰ τὸν οὐράνιον χαρακτῆρα αἰδεῖται.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Αἱ βίβλοι αἱ ἀναγνωσθεῖσαι ἐκ τοῦ
Ma. 69 ναοῦ τοῦ ὄντος ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει τῶν ἁγίων ἀναργύρων εἰσίν, οἱ δὲ κληρικοὶ τῶν ἐκεῖσε ὄντων ἐκόμισαν αὐτὰς πρὸς ἡμᾶς καὶ κατέκριναν, ἵνα ἀναγνῶμεν αὐτὰς ἐν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ.

1–8 (Ps.-)Chrys. hom. in quinta feria paschae = <Seuer. Gabal. hom. de lotione pedum> (CPG 4216) p. 226 Wenger, p. 96 Wallach; cf. Uthemann, Severian von Gabala p. 35–45. testimonium inuenitur ex lat. retrouersum Act. II p. 144,1–8; cf. etiam Act. I p. 58,12–14

4–8 οὐδὲ – αἰδεῖται = Theod. Stud. epist. 528,69–74 **4–7** οὐδὲ – κτίσις = Ioh. Dam. imag. III 122 **4–7** οὐδὲ – βασιλέως = (Ps.-)Ioh. Dam. adu. Const. Cabal. (CPG 8114; BHG 1387e), PG 95, 317 A 8–12 (rec. breu. = Ioh. Hier. [BHG^{a} 1387f–g], *Pa* f. 240^{v}–241^{r}); cf. Νουθεσία γέροντος l. 920–922 Mitsides, p. XXXIII Melioranskij

HV T M **1–8** = *Seu. (= PABCD)*, *Pa* f. 252^{r}, *Mo* f. 235^{v} **4–8** = *Theod. Stud.* **4–7** = *Ioh. Dam.^{III}* **4–7** = *Ioh. Hier. Ioh. Dam.^{Cab}*

1–8 excerptum exstat etiam in V f. 40^{v} i.t. (ideo hic omissum, uide supra) et in H f. 133^{r} in marg. (ex *Ioh. Dam.^{III}* desumptum) **1** Τοῦ – νιπτῆρα] Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εἰς τὸν νιπτῆρα *Pa Mo* | ἁγίου] ἐν ἁγίοις H | νιπτῆρα + οὗ ἡ ἀρχή M **2** Πάντα – θεοῦ] Τὰ πάντα γὰρ (μὲν *C* μὲν γὰρ *D*) ἐγένετο διὰ δόξαν μὲν αὐτοῦ *Seu.* | Πάντα + οὖν *Mo* | διὰ] εἰς H | ἡμετέραν + ἥλιος ἵνα ἀνθρώπους (ἀνθρώποις *CD*) μὲν (om. *BCD*) καταλάμπῃ *Seu.* | νεφέλαι (+ δὲ *PA*) *Seu.* | τὴν om. ed. Rom. (corr. ed. Reg.) **3** θάλασσαι *Mo* θάλασσα *Seu. (P)* θάλλαται La.-Co.* **4** σοι – θεῷ] locus difficilis, fort. in ipsis Actis ex mendoso exemplari transcriptus (melius lat. in Act. II p. 145,3–4, ubi etiam Hadr. LC LS^{b} Vall. conferenda sunt), exspectaueris συλλειτουργεῖ τῷ ἀνθρώπῳ (uide infra *Mo* et *Seu.*) | σοι λειτουργεῖ H T M *Pa Seu. (AM)* (cf. lat.): συλλειτουργεῖ *Mo Seu. (PB)* συνλειτουργεῖ *Seu. (C)* συνλειτουργῆ *Seu. (D)* λειτουργεῖ Wallach (nescio unde sumptum) | θεῷ H M *Pa* (cf. lat.): ἀνθρώπῳ T (ex coni.?) edd. *Mo Seu.* (cf. Act. II p. 144,4 et 145,4) | δεσπότου] θεοῦ *Seu. (PB)* **4–7** οὐδὲ – βασιλέως] sententia iam in exemplari quo notarii usi sunt defectiua fuisse uidetur; cf. LC LS^{b} Vall. in Act. II, app. testim. ad p. 145,1–7 **4–5** οὐδὲ γὰρ ὅτε H T M *Pa Seu. (B)* (cf. Act. II p. 144,4–5 et 145,4): οὐδὲ γὰρ ὅταν *Mo Seu. (PAC) Ioh. Hier.* οὐδὲ ὅταν *Seu. (D)* ὥσπερ γὰρ ὅταν *Ioh. Dam.^{III}* ὅταν *Ioh. Dam.^{Cab} Theod. Stud.* ὥσπερ γὰρ ὅτε ed. Rom.* ex Vc^{mg} (Probatares ex V f. 40^{v} [ubi testimonum adfertur ex *Ioh. Dam.^{III}*], ut uidetur); cf. Uthemann l.l. p. 39–40 **5** βασιλικοὶ – εἰσφέρονται] εἰκόνες βασιλικαὶ εἰσέρχονται εἰς πόλιν *Ioh. Hier.* | πόλεις H πόλιν + καταπέμπωνται καὶ *Ioh. Dam.^{III}* | φέρονται H *Seu. (D)* ἐμφέρονται *Pa* εἰσφέρωνται *Seu. (P) Ioh. Dam.^{III} Ioh. Dam.^{Cab} Theod. Stud. (S)* φέρωνται *Theod. Stud. (VMNH)* | καὶ^{2} T (ex coni.?) *Mo Seu. Ioh. Hier. Ioh. Dam.^{Cab}* (cf. Act. II p. 144,5 et 145,5): om. H M *Pa Ioh. Dam.^{III} Theod. Stud.* (cf. lat.) | ὑπαντῶσιν + αὐταῖς T edd. *Ioh. Hier. Ioh. Dam.^{Cab}* **6** καὶ] ἢ *Ioh. Hier.*, οἱ post καὶ add. *Pa^{1}* s.l. | μετὰ M *Pa Seu. (D)* | εὐφημίας + καὶ φόβου *Seu. Ioh. Dam.^{III} Ioh. Dam.^{Cab}* εὐφημίας + καὶ τιμῆς *Ioh. Hier.* | τιμῶντες] τιμῶσιν *Ioh. Hier.* ed. Rom.* (coll. Act. II p. 144,6, ut uidetur) | οὐδὲ τὴν] ἢ τὴν *Seu. (PAB)* οὐ τὴν *Mo Seu. (CD) Ioh. Dam.^{III} Ioh. Hier. Ioh. Dam.^{Cab}* | γραφὴν + τοῦτο ποιοῦσι *Seu. (PA)* **7** τοῦ + ἐπιγείου *Ioh. Hier. Ioh. Dam.$^{Cab.}$* | βασιλέως + τιμῶντες *Seu. (BCD)* | καὶ om. *Theod. Stud.* | σχῆμα (σκεῦος *Seu.* [*PAB*]) + τιμᾶ T (ex coni.?) edd. *Mo Seu. Theod. Stud.* (cf. Act. II p. 144,8 et 145,7), sed cf. lat. | ἀλλὰ + αὐτὸν *Mo* **7–8** ἐπουράνιον *Seu.* **9–396,2** Ταράσιος – παρήχθησαν fort. aptiorem locum habent post p. 392,23 **9** αἱ ἀναγνωσθεῖσαι βίβλοι V **9–11** ἐκ – ἡμᾶς] ἐκ τοῦ ναοῦ τῶν ἁγίων ἀναργύρων πάνυ ἔδειξαν ἡμῖν τὴν δύναμιν τῶν ἁγίων εἰκόνων, βίβλους δὲ ἐκόμισαν ἡμῖν τινες τῶν κληρικῶν V **10** τῶν – εἰσίν post ναοῦ transpos. ed. Rom.* (coll. lat., ut uidetur)

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Sancti patris nostri Iohannis Chrysostomi sermo in lauationem quintae feriae

Omnia facta sunt propter gloriam dei et usum nostrum, nubes ad imbrium ministerium, terra ad fructum abundantiam, mare ad mercatorum copiam. omnia tibi ministrant deo, immo autem imagini domini. nam quando imperiales characteres et imagines in ciuitates introducuntur, obuiam ueniunt principes et uulgi cum laudatione, non tabulam honorantes neque perfusam cera picturam, sed characterem imperatoris. sic creatura non terrenum habitum, sed caelestem figuram ueretur.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Libri qui lecti sunt de templo sanctorum * Anargyron sunt quod est in diuinitus conseruanda regia urbe; porro clerici qui Ma. 70 inde sunt detulerunt eos ad nos et adiurauerunt nos, ut legeremus illos in sancta synodo.

P VE

1 Chrisostomi *codd.* 3 fructum (= fructuum, *cf. Act. II p. 145,3*) P: fructuum VE *edd.* | habundantiam P V^{pc} (h V$^{1-2}$ *s.l.*) *fort. retinendum (cf. Act. II p. 145,3)* 4 ministrant deo] ministrando V, deo *om. ed. Rom.*; exspectaueris* ministrant homini *(cf. Act. II p. 145,4), sed Anastasium in gr.* τῶ θεῶ (*cf. gr.* H M) *legisse manifestum est* | domini] dei E *edd.* 4–7 nam – imperatoris] *Anast., cum* καὶ *post* εἰσφέρονται *ignoraret (cf. app. crit. gr.), constructionem uerborum mutauit* 5 ciuitates (*cf. gr.* H *et Act. II p. 145,5*) P: ciuitate VE ciuitatem *ed. Rom.** | uulgus *ed. Rom.*, sed cf. gr.* 7 sic] *fort.* sic <et> *(cf. gr. et Act. II p. 145,6)* | celestem *codd.* | ueretur (*cf. gr. et Act. II p. 145,7* reueretur): ueneratur *ed. Rom.** 8 sanctorum + id est sine pecunia. nam sancti Cosmas et Damianus iure anargyri (angyri P^{ac}, ar *add.* P^{c} *s.l.*) dicuntur quia absque argento siue pecunia medicabantur (-buntur E) P E (*adnotatio Anastasii quae ad* Anargyron *pertinet in textum recepta; signum adnotationem indicans seruatur in* V)

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Rom. 496 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Καὶ δέον ἦν, δέσποτα, ἀναγνωσθῆναι αὐτάς· εἰς γὰρ ὠφέλειαν πάντων ἡμῶν παρήχθησαν.

La.-Co. 261 Πέτρος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου ἀνέγνω·

Τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἐκ τοῦ κατὰ Ἀρειανῶν λόγου τετάρτου

οὗ ἡ ἀρχή· Οἱ Ἀρειομανῖται, ὡς ἔοικε, κρίναντες ἅπαξ ἀποστάται γενέσθαι. καὶ μεθ᾽ ἕτερα·

Τοῦτο καὶ ἀπὸ τοῦ παραδείγματος τῆς εἰκόνος τοῦ βασιλέως προσεχέστερόν τις κατανοεῖν δυνήσεται. ἐν γὰρ τῇ εἰκόνι τοῦ βασιλέως τὸ εἶδος καὶ ἡ μορφή ἐστι, καὶ ἐν τῷ βασιλεῖ δὲ τὸ ἐν τῇ εἰκόνι εἶδός ἐστιν. ἀπαράλλακτος δέ ἐστιν ἡ ἐν τῇ εἰκόνι τοῦ βασιλέως ὁμοιότης, ὥστε τὸν ἐνορῶντα τὴν εἰκόνα ὁρᾶν ἐν αὐτῇ τὸν
Ha. 216 βασιλέα καὶ πάλιν τὸν ὁρῶντα τὸν βασιλέα ἐπιγινώσκειν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ ἐν τῇ εἰκόνι. ἐκ δὲ τοῦ μὴ διαλλάττειν τὴν ὁμοιότητα τῷ θέλοντι μετὰ τὴν εἰκόνα θεωρῆσαι τὸν βασιλέα εἴποι ἂν ἡ εἰκών· „ἐγὼ καὶ ὁ βασιλεὺς ἕν ἐσμεν· ἐγὼ γὰρ ἐν ἐκείνῳ εἰμὶ κἀκεῖνος ἐν ἐμοί, καὶ ὃ ὁρᾷς ἐν ἐμοί, τοῦτο ἐν ἐκείνῳ βλέπεις, καὶ ὃ ἑώρακας ἐν ἐκείνῳ, τοῦτο βλέπεις ἐν ἐμοί.″ ὁ γοῦν προσκυνῶν τὴν εἰκόνα ἐν αὐτῇ προσκυνεῖ τὸν βασιλέα· ἡ γὰρ ἐκείνου μορφὴ καὶ τὸ εἶδός ἐστιν ἡ εἰκών.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Αὐτὴ ἡ φύσις τῶν πραγμάτων διδάσκει ὅτι ἡ τῆς εἰκόνος τιμὴ ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει, ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ ἀτιμία. ὁ δὲ πατὴρ νῦν ἐπὶ ὑποδείγματος ἔλαβε τὰ ἀναγνωσθέντα.

Ἐπιφάνιος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος τῆς ἐκκλησίας Κατάνης καὶ τὸν τόπον ἐπέχων

---

14 ἐγὼ[1] – ἐσμεν cf. Ioh. 10,30

5–17 Ath. c. Ar. (CPG 2093) or. 3 c. 1,1 et c. 5,13–22 Metzler/Savvidis **19** ὅτι – διαβαίνει = Bas. spir. c. 18, 45,19–20 Pruche (cf. infra p. 398,9–10 et Act. III p. 266,23 al.)

8–17 = Ioh. Dam. imag. III 114,12–23; Vatop. 236 (= *Vtp*) f. 165^{v} (= Ps.-Ath. imag. [CPG 2259], PG 28, 709 B 9 – C 8); cf. Euth. Zigab. panopl. tit. XI, PG 130, 409 C 10 – D 11; cf. etiam Niceph. antirr. I c. 30, PG 100, 280 B 9–11

HV T M **5–17** Am f. 165^{r}, = *Ath.*, *Pa* f. 253^{v}, *Mo* f. 239^{v}–240^{r} **5–13** Τοῦ – εἰκόνι = *Ma* f. 8^{v} **8–17** = *Vtp*, *Ioh. Dam.*^{III} **16–17** ὁ – εἰκών = *Nicet.* n. 5

---

1 Καὶ – αὐτάς] Καὶ ἀναγνωσθ(ή)τ(ω) (?) ταῦτα, δέσποτα V | αὐτάς om. H **2** πάντων om. V **3–4** Πέτρος – ἀνέγνω] Πέτρος νοτάριος ἀνέγνω V **5** Τοῦ – τετάρτου] Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ κατὰ Ἀρειανῶν *Pa* Ἀθανασίου τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐκ τοῦ λόγου τοῦ κατὰ Ἀρειανῶν *Ma* Τοῦ ἁγίου Ἀθ. ἀρχιεπ. Ἀλεξ. ἐκ τοῦ τετάρτου λόγου κατὰ Ἀρειανῶν *Mo* | τετάρτου] δ᾽ HV Am **6–7** οὗ – ἕτερα om. *Pa Ma Mo* **6** κρίναντες ὡς ἔοικεν H | ἅπαξ om. V **8–9** Τοῦτο – δυνήσεται om. *Pa Ma* **8** Τοῦτο + δὲ *Ath. Mo Vtp Ioh. Dam.*^{III} **9** κατανοῆσαι *Ioh. Dam.*^{III} | δύναται V *Ioh. Dam.*^{III} | γὰρ om. *Pa Ma* **10** ἐν[1] om. V | δὲ – ἐστιν[2]] καὶ ἐν τῇ εἰκόνι καὶ ἀπαραράλλακτός ἐστιν *Pa Ma* | τὸ] τῷ V *Mo* | ἀπαράλλακτος – ἐστιν[2] om. *Mo* | δέ] γάρ *Ath.*, om. *Vtp Ioh. Dam.*^{III} (de *Pa Ma Mo* uide supra) | ἡ om. M, ἡ ante ὁμοιότης *Ioh. Dam.*^{III} **11** ὡς *Ioh. Dam.*^{III} | τῇ εἰκόνι Am *Ath. Pa Ma Mo* **11–12** ἐν – βασιλέα[1]] τὸν βασιλέα ἐν αὐτῇ *Ioh. Dam.*^{III} **12** πάλιν – βασιλέα[2] om. *Vtp* | τὸν ἐνορῶντα (ὁρῶντα *Mo*) πάλιν *Ma Mo* τὸν πάλιν ὁρῶντα *Ath. Ioh. Dam.*^{III} | οὗτός] αὐτός *Pa* **13** εἰκόνι + γεγραμμένος *Ma* et des. | διαλάττειν HV M ἀλλάττην (sic) *Mo* διαλλαγῆναι *Vtp* **13–14** τὸν βασιλέα θεωρῆσαι *Ioh. Dam.*^{III} **14** ἂν + τούτῳ *Ioh. Dam.*^{III} | ἓν + τούτῳ *Ioh. Dam.*^{III} **14–15** γὰρ ἐν ἐκείνῳ] γ᾽ οὖν ἐκείνω spatio post οὖν relicto *Vtp* **15** εἰμὶ om. Am | ὁρᾷς] βλέπεις *Vtp* | τοῦτο om. V | βλέπεις ἐν ἐκείνω *Vtp* **15–16** καὶ[2] – ἐμοί om. Am **16** ἑώρακας om. V | βλέπεις τοῦτο *Ioh. Dam.*^{III} | βλέπεις] ὁρᾷς *Vtp*, om. V | ἐν[2]] καὶ V | γοῦν] γὰρ V *Ioh. Dam.*^{III} οὖν Am | προσκυνῶν] προσκυνῶ *Pa* | εἰκόνα + τοῦ βασιλέως *Nicet.* **17** εἶδος + αὐτοῦ *Ioh. Dam.*^{III} | ἡ εἰκών ἐστιν V **18** Ταράσιος – εἶπεν] Ὁ πατριάρχης ἔφη V | Αὕτη V **20** ἐπὶ + τοῦ H **21** ὁ θεοφιλέστατος om. V **21–398,1** τῆς – Σαρδανίας] τοῦ ἐπισκόπου Σάρδεων (sic) V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Sancta synodus dixit: Et oportebat, domine, illos legi; ad utilitatem enim omnium nostrum allati sunt. Rom. 496 PL 129,306

Petrus reuerentissimus lector et notarius uenerabilis patriarchii legit: La.-Co. 262

Sancti Athanasii ex sermone quarto contra Arrianos

cuius initium est: Arriani, ut apparet, semel iudicauerunt praeuaricatores fieri. et post alia:

Hoc et a paradigmate imaginis imperatoris attentius quis considerare poterit. in imagine quippe imperatoris species et forma est, in imperatore uero eadem quae in imagine species est. parilis autem est in imagine imperatoris similitudo, ita ut qui uideat imaginem in ea imperatorem uideat, et rursus qui uiderit imperatorem cognoscat quod hic sit qui in imagine est. de eo uero quod non mutetur similitudo, Ha. 215 uolenti post imaginem uidere imperatorem imago dixerit: „ego et imperator unum sumus; ego enim in illo sum et ille in me; et quod aspicis in me, id et in illo uides; et quod intuitus es in illo, hoc uides in me." qui ergo adorat imaginem, in ipsa adorat imperatorem; illius enim forma et species est imago.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Ipsa rerum natura docet quia imaginis honor ad principale refertur, similiter autem et inhonorantia. pater autem nunc in exemplum sumpsit quae lecta sunt.

Epiphanius deo amabilis diaconus ecclesiae Catanae et locum retinens Thomae

4–15 ~ *LS*^{b} *p. 516,38–517,8 (Pr f. 71*^{r}*)*: Item sancti Athanasii in sermone quarto adversum Arrianos: „Arriomanitae, ut dictum est, iudicantes semel transgressores fieri. Et post cetera: Hoc et ab exemplo imaginis imperatoris attentius quis considerare poterit. Igitur in imagine imperatoris similitudo et forma est: et in imperatore quidem quae in imagine similitudo est; immutabilis enim est quae in imagine imperatoris similitudo, quatinus qui conspicit imaginem videt in ipsa imperatorem; et iterum qui vidit imperatorem cognoscit, quoniam hic est, qui in imagine. Ideo quod non immutetur similitudo qui voluerit cum imagine videre imperatorem, dicat namque: Ego et imperator unum sumus; ego enim in eo sum et ille in me, et quod conspicis in me, hoc in illo vides, et quod vidisti in illo, hoc vides et in me. Qui enim salutat imaginem in ipsa salutat imperatorem. Enimvero illius forma et species est imago" et cetera.

P VE **4–15** ~ *LS*^{b}

1 illos domine VE *edd.* **3** et] ac *ed. Rom. ex* F **4** Athanasii F^{2}: Anastasii *codd.* | Arianos *ed. Rom.* (ut semper)* **8** imperatore] imperatores P **9** parilis (~ ἀπαράλλακτος*?* immutabilis *LS*^{b})] paralis P^{ac} (a^{2} *exp. et* i *superscr.* P^{c}) **10** imaginem – uideat^{2} *om.* VE (imaginem in ea imperatorem cernat *ed. Rom.* ex gr.*) **11** quod^{2}] quia *ed. Rom.** **12** post imaginem P post imagine V prae imagine + est E prae imagine *ed. Rom.*, sed cf. gr.* | imperatore P^{ac} (e^{2} *exp.*) **19** Katanę P | retinens E *(ex coni., ut uidetur)*: praesentans P V *(ex* repraesentans *ortum esse coni. Dubielzig)* **19–399,1** reuerentissimi Thomae P VE, *corr.* F

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Θωμᾶ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Σαρδανίας εἶπε· Τὰ παραδείγματα ἐπὶ τῶν ὁμολογουμένων λαμβάνονται, οἵἁπερ καὶ ὁ θεηγόρος πατὴρ τὴν τοῦ βασιλέως εἰκόνα.

Νικήτας ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω·

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐκ τῶν πρὸς Ἀμφιλόχιον τριάκοντα κεφαλαίων περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἀπὸ κεφαλαίου ιζ'

Ὅτι βασιλεὺς λέγεται καὶ ἡ τοῦ βασιλέως εἰκών, καὶ οὐ δύο βασιλεῖς. οὔτε γὰρ τὸ κράτος σχίζεται οὔτε ἡ δόξα μερίζεται. ὡς γὰρ ἡ κρατοῦσα ἡμῶν ἀρχὴ καὶ ἐξουσία μία, οὕτως καὶ ἡ παρ' ἡμῶν δοξολογία μία καὶ οὐ πολλαί, διότι ἡ τῆς εἰκόνος τιμὴ ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει.

Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων εἶπε· Τὴν βίβλον ταύτην, ἣν ἐπὶ χεῖρας ἔχομεν, μεθ' ἡμῶν ἠγάγομεν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς καὶ ἀξιοῦμεν ἀναγνωσθῆναι.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω·

Rom. 497 Ma. 72 Τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐκ τοῦ λόγου τοῦ κατὰ Σαβελλιανῶν καὶ Ἀρείου καὶ τῶν Ἀνομοίων

οὗ ἡ ἀρχή· Μάχεται ἰουδαϊσμὸς ἑλληνισμῷ καὶ ἀμφότεροι χριστιανισμῷ. καὶ μεθ' ἕτερα·

Ἀλλ' ὁ τῆς ἀληθείας λόγος ἑκατέρωθεν τὰ ἐναντιώματα διαπέφευγεν. ὅπου γὰρ μία μὲν ἡ ἀρχή, ἓν δὲ τὸ ἐξ αὐτῆς, καὶ ἓν μὲν τὸ ἀρχέτυπον, μία δὲ ἡ εἰκών, ὁ τῆς

5–10 Bas. spir. (CPG 2839) c. 18,45,15–20 Pruche; cf. Act. III p. 266,23 al. **15–400,7** Bas. c. Sabell. (CPG 3674, olim 2243 et 2869), PG 31, 600 B 2–5 et 605 D 7 – 608 A 13; cf. Act. VI 273 E 8 – 276 A 1

5–10 = Doctr. Patr. 1,XI p. 4,1–4 (unde *Pa* f. 179^{v}–180^{r}); Ioh. Dam. imag. I 35,1–7 / II 31,1–7 / III 48,1–7; Νουθεσία γέροντος l. 914–919 Mitsides, p. XXXIII Melioranskij; Niceph. refut. c. 123,11–16, antirr. III 18, PG 100, 404 A 1–11; Theod. Stud. epist. 57,25–30; cf. Doctr. Patr. 45,XIV p. 329,14–16; Niceph. adu. Epiph. p. 312,28–30 **15–400,7** = Ioh. Dam. imag. II 44 (addit. cod. *F*)

HV T M **5–10** Am f. 168^{r}, = *Bas.*, *Pa* f. 248$^{r–v}$ (in initio mutilum, cf. app. crit.), *Ma* f. 3^{v}, *Doctr. Patr.*, *Nuth.*, *Ioh. Dam.*$^{I.II.III}$, *Niceph.*^{ref}, *Niceph.*^{antirr}, *Theod. Stud.* **7** Ὅτι – εἰκών = *Nicet.* n. 7 (pars 1) **9–10** διότι – διαβαίνει = *Nicet.* n. 7 (pars 2) **15–400,7** Am f. 168$^{r–v}$, = *Bas.* (= *PG*), *Pa* f. 248^{r}, *Ioh. Dam.*^{II} (= *F*)

1 ἐπισκόπου] melius ἀρχιεπισκόπου (cf. e.g. Act. I p. 18,28), sed aliis quoque locis ἐπισκόπου traditur (cf. e.g. Act. I p. 70,11, ubi uide adn. crit.) | Σαρδανίας T (cf. Bischofslisten p. 43 adn. 362): Σαρδονίας M (locus euanidus in H, de V uide supra) Σαρδινίας ed. Rom.* **2** θεηγόρος + οὗτος T edd., sed cf. lat. **4** ὁ εὐλαβέστατος om. V | καὶ νοτάριος om. HV **5–7** Τοῦ – βασιλέως om. *Pa* spatio relicto **5** τῶν] τοῦ *Ma Ioh. Dam.*^{II} *(F)* | τριάκοντα κεφαλαίων om. *Ma* | τριάκοντα] λ' H Am | τοῦ om. H *Ma* **6** ἀπὸ κεφαλαίου] παρὰ κεφ. V ἀπὸ τοῦ κεφ. Am κεφάλαιον *Ma Ioh. Dam.*^{II} *(F)* ἀπόκρισις *Ioh. Dam.*^{III} | ἑπτακαιδεκάτου M ζ' Am ιη' *Ma*, om. *Ioh. Dam.*^{II} *(F) Ioh. Dam.*^{III} **7** Ὅτι om. Am *Ma* | καὶ^{2}] ἀλλ' *Nuth.* **7–8** οὐδὲ *Ma* (bis) **8** διαμερίζεται *Bas. Doctr. Patr. Pa Ma* **8–9** ὡς – πολλαί om. *Ma* **8** ὥσπερ *Nuth.* **8–9** ἡμῶν – ἐξουσία] συνήθεια *Nuth.* **8** καὶ + ἡ *Bas. Pa Niceph.*^{ref} *(C)* **9** μία^{1} + καὶ V | καὶ οὐ πολλαί om. *Nuth.* | διότι ἡ] ἡ γὰρ *Nuth.* διὸ καὶ ἡ *Nicet.* **10** ἀναβαίνει *Ioh. Dam.*^{II} *(F) Niceph.*^{ref} (cf. Featherstone ad loc.) **11** ὁ εὐλαβέστατος om. V | εὐλαβέστατος + μοναχὸς M | καὶ – ἐπέχων] τοποτηρητὴς M, om. V **12** Ταύτην τὴν βίβλον V | ἣν – ἡμῶν om. V | ἐπὶ] μετὰ M **14** Κωνσταντῖνος – ἀνέγνω] Καὶ ἀνέγνω Κωνσταντῖνος διάκονος καὶ νοτάριος V | θεοφιλέστατος T edd., sed cf. lat. **15** Τοῦ ἁγίου Βασιλείου] Τοῦ αὐτοῦ Am *Pa F* | Ἀρειανῶν Am *F* | τῶν om. *F* **17** οὗ ἡ ἀρχή om. *Pa* | καὶ^{1} – χριστιανισμῷ om. *F* **17–18** καὶ μεθ' ἕτερα] εἶτα V **19** ὁ τῆς] ὅτι τῆς *Pa*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

reuerentissimi episcopi Sardiniae dixit: Paradigmata in manifestis accipiuntur, quemadmodum et deiloquus pater imperatoris imaginem.

Niceta reuerentissimus diaconus et notarius legit:

Sancti Basilii de triginta capitulis ad Amphilochium scriptis de sancto spiritu de capitulo <x>vii°

Quia rex dicitur et regis imago, et non sunt duo reges. nam neque imperium scinditur neque gloria diuiditur. sicut enim principatus noster qui imperat et potestas una est et non multae, ita et glorificatio quae a nobis agitur una est et non multae, eo quod imaginis honor ad primitiuum transeat.

Iohannes reuerentissimus presbyter et locum retinens orientalium summorum sacerdotum dixit: Librum hunc quem prae manibus habemus nobiscum detulimus ab oriente et poscimus recitari.

Constantinus reuerentissimus diaconus et notarius legit:

Sancti Basilii ex sermone contra Sabellianos et Arrianos et Anomoeos Rom. 497 Ma. 71

cuius initium est: Impugnat iudaismus paganismum et uterque christianismum. et post alia:

Sed ueritatis ratio utrimque aduersantia refugit. ubi enim unus est principatus et unum est quod ex ipso est, et unum quidem est principale, una uero est imago, PL 129,307

4–9 ~ *LS*^{b} *p. 510,37–511,3 (Pr f. 59*^{r}*)*: Sancti Basilii ex libro ad Amphilochium de Spiritu sancto in capitulo septimo decimo: „Quoniam imperator dicitur, et imperatoris imago et non duo imperatores. Neque enim fortitudo scinditur neque gloria dividitur. Sicut enim quae tenetur (tenet *Werminghoff*) noster principatus et potestas una, sic et quae erga nos glorificatio una et non multae, quoniam imaginis honor ad primam formam transit."

P VE **4–9** ~ *LS*^{b}

1 Sardiniae episcopi P **4** triginta] xxx VE *edd.* | kapitulis P *fort. retinendum (cf. e.g. Anast. praef. 5, MGH Epp. VII p. 414,34)* | scripsit P | de^{3} *om.* V *edd.* **5** kapitulo P *(uide supra)* | xvii *ed. Rom. (cf. LS*^{b}*)*: viimo P vii^{mo} V vii° E **7** qui + nobis *ed. Rom.** **8** ita – multae^{2} *om.* VE *edd.* („*gr. additur* ita et laus, quae a nobis datur, una est et" *ed. Rom.*^{mg}) **14** Arianos *ed. Rom.** | Anomoeos + id est dissimiles E^{1mg} F^{1mg}, *unde ed. Rom.* i.t.* **15** paganissimum et christianissimum *add.* V$^{1–2}$ *in marg.* | paganissimum P^{ac} (si *lineolis del.* P^{x}) V^{pc} *(uide supra)* | et uterque christianismum *om.* P^{ac} *(add.* P^{c} *in marg.,* et *nunc recisum est)* **17** „*g.* unum principium" *ed. Rom.*^{mg} **17–18** et unum – ipso est *om.* V **18** est^{1} *om. ed. Rom.** | ipso] eo *ed. Rom.**

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ἑνότητος λόγος οὐ διαφθείρεται, διότι γεννητὸς ὑπάρχων ἐκ τοῦ πατρὸς ὁ υἱὸς καὶ
La.-Co. 264 φυσικῶς ἐκτυπῶν ἐν ἑαυτῷ τὸν πατέρα ὡς μὲν εἰκὼν τὸ ἀπαράλλακτον ἔχει, ὡς δὲ γέννημα τὸ ὁμοούσιον διασῴζει. οὐδὲ γὰρ ὁ κατὰ τὴν ἀγορὰν τῇ βασιλικῇ εἰκόνι ἐνατενίζων καὶ βασιλέα λέγων τὸν ἐν τῷ πίνακι δύο βασιλέας ὁμολογεῖ, τήν τε εἰκόνα καὶ τὸν οὗ ἐστιν ἡ εἰκών, οὔτε ἐὰν δείξας τὸν ἐν τῷ πίνακι γεγραμμένον εἴπῃ „οὗτός ἐστιν ὁ βασιλεύς", ἀπεστέρησε τὸ πρωτότυπον τῆς τοῦ βασιλέως προσηγορίας· μᾶλλον μὲν οὖν ἐκείνῳ τὴν τιμὴν ἐβεβαίωσε διὰ τῆς τούτου ὁμολογίας.

Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων εἶπε· Τὸ ψευδοσύλλογον ἐκεῖνο ἐθρύλλησεν ὅτι ὁ προσκυνῶν τῇ εἰκόνι διαιρεῖ τὸν Χριστὸν εἰς δύο, καὶ ὅτι ὁ θεωρῶν τὴν εἰκόνα καὶ λέγων ἢ ἐπιγράφων ὅτι „οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός" διαιρεῖ τὸν Χριστόν. ὅπερ ἀνόητόν ἐστιν· ὁ γὰρ θεοφόρος Βασίλειος, ἅτε φωστὴρ καὶ διδάσκαλος ὢν τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ καὶ πνεύματι ἁγίῳ μεμυημένος τὰ θεῖα, εἶπεν ὅτι ἡ τῆς εἰκόνος τιμὴ ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει, καὶ ὁ τῇ εἰκόνι τοῦ βασιλέως ἀτενίζων ὁρᾷ ἐν αὐτῇ τὸν βασιλέα, καὶ ὁ προσκυνῶν αὐτῇ οὐ δύο βασιλεῖς προσκυνεῖ ἢ ὁρᾷ, ἀλλ᾽ ἕνα βασιλέα. ἔφη γὰρ ὁ πατὴρ τηλαυγῶς ὅτι βασιλεὺς λέγεται καὶ ἡ τοῦ βασιλέως εἰκών, καὶ οὐ
Ha. 217 δύο βασιλεῖς. ὥστε ὁ προσκυνῶν τῇ εἰκόνι καὶ λέγων ὅτι „οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ" οὐχ ἁμαρτάνει. δῆλον δὲ ὅτι ὁ Χριστός ἐστιν ὁ τοῦ θεοῦ ἀληθὴς υἱὸς καὶ σύνθρονος τῷ πατρὶ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ μετὰ τοῦ ἰδίου σώματός ἐστιν. ἀλλὰ διὰ τῆς εἰκόνος τῆς ἐκ χρωμάτων φαινομένης προσκυνεῖται τὸ κράτος αὐτοῦ καὶ δοξάζεται καὶ εἰς ἀνάμνησιν ἐρχόμεθα τῆς αὐτοῦ ἐπὶ γῆς παρουσίας. ὅθεν καὶ ὁ πατὴρ ἀπέδειξεν οὐ δύο προσκυνήσεις, ἀλλὰ μίαν εἶναι καὶ τῆς εἰκόνος καὶ τοῦ ἀρχετύπου οὗ ἐστιν ἡ εἰκών.

Πέτρος καὶ Πέτρος οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ τοποτηρηταὶ Ἀδριανοῦ πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης προσήγαγον βίβλον· ἣν δεξάμενος Δημήτριος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ σκευοφύλαξ τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας ἀνέγνω·

13–14 ἡ – διαβαίνει cf. supra p. 398,9–10 **16–17** βασιλεὺς – βασιλεῖς cf. supra p. 398,7

3–7 οὐδὲ – ὁμολογίας = Niceph. refut. c. 124,6–12, antirr. III 22, PG 100, 409 C 1–8; cf. adu. Epiph. p. 312,30–34

HV T M **3–7** = *Niceph.*[ref], *Niceph.*[antirr]

---

1 γεννητῶς *PG* (pars codd.) **3** διασῴζει] δοξάζει HV | οὐδὲ] οὐ *F* | ὁ post ἀγορὰν *Niceph.*[ref] **5** τὸν[1]] τὴν V τὸ *Pa* | οὔτ᾽ *Niceph.*[ref] | ἂν H | δεικνὺς ed.Rom.* ex Vc (Buonaf. in marg.) | εἴποι *F* **6** τὸ HV Am *F PG* (cf. lat.): τὸν T M edd. *Pa Niceph.*[ref] *Niceph.*[antirr] **7** οὖν + ἐν HV | ἐκεῖνο Am **8** Ἰωάννης – τοποτηρητὴς] Ἰωάννης πρεσβύτερος τοῦ (?) V | μοναχὸς πρεσβύτερος H: μοναχὸς T edd. πρεσβύτερος M (de V uide supra) **9** ψευδοσύλλεκτον HV | ἐθρύλησεν T **12** ὢν – θεοῦ] τῆς τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὢν V **16** τηλαυγῶς ὁ πατὴρ H **17** τὴν εἰκόνα T edd. | καὶ λέγων om. V | ὅτι om. M | ἐστιν om. V **18** ὁ[2] om. V **20** διὰ – φαινομένης] διὰ τῆς ἐκ χρωμάτων φαινομένης εἰκόνος V **21** ἀνάμνησιν] αἴσθησιν M **22–23** καὶ[1] – ἀρχετύπου M ed.Rom. (ex lat.): καὶ τοῦ ἀρχετύπου καὶ τῆς εἰκόνος HV T **24** τιμιώτατοι V | πρεσβύτεροι καὶ om. M **24–25** καὶ[2] – Ῥώμης] τοῦ πάπα Ῥώμης V **25** δεξάμενος] λαβὼν V **25–26** ὁ – ἐκκλησίας] διάκονος nec plura V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

unitatis ratio non corrumpitur, pro eo quod genitus ex patre filius existat et naturaliter in se patrem figuret: ut imago quidem incommutabilitatem habet, ut autem La.-Co. 263
genimen substantiam unam saluat. neque enim qui in foro imperatoriae imagini intendit et imperatorem dicit eum qui in tabula est, duos imperatores confitetur, imaginem scilicet et eum cuius imago est, neque si ostendens in tabula depictum dixerit „hic est imperator", priuauit principale imperatoris appellatione, cum magis illi honorem stabiliat per huius confessionem.

Iohannes reuerentissimus presbyter monachus et uicarius orientalium pontificum dixit: Pseudosyllogum illud susurrauit quia qui adorat imaginem diuidit Christum in duo, et qui uidet imaginem et dicit uel superscribit quia „hic est Christus", diuidit Christum. quod stultissimum est; deifer enim Basilius, utpote luminare et magister existens ecclesiae dei et spiritu sancto diuina initians, ait quia imaginis honor ad primitiuum pertransit, et qui imagini imperatoris intendit, uidet in ea imperatorem, et qui adorat eam, non duos imperatores adorat uel uidet, sed unum imperatorem. dixit namque pater lucide quia imperator dicitur etiam imperatoris imago, et non duo imperatores. itaque qui adorat imaginem et dicit quia „hic est Christus filius Ha. 218
dei", non peccat. manifestum est autem quia Christus est uerus dei filius et patri consessor in caelis et cum proprio corpore suo est. sed per imaginem quae de coloribus facta paret adoratur imperium eius et glorificatur et in memoriam uenimus ipsius praesentiae qua in terra conuersatus est. unde et hic pater ostendit non duas adorationes, sed unam esse et imaginis et principalis cuius imago est.

Petrus et Petrus deo amabiles presbyteri ac uicarii Hadriani papae senioris Romae attulerunt librum; quem accipiens Demetrius deo amabilis diaconus et uasorum custos sanctissimae magnae ecclesiae legit:

16–17 qui – peccat ~ *LC IV 1 p. 489,4–6 (= IV Capit. p. 486,10–12; cf. p. 489,16–17) = *Hadr. (ser. 2) p. 48,19–23* (In actione quinta. Et inventum est in quarta. Capitulo XVI): Falsissimum et risu (omni ridiculum *Hadr.*) dignum dictum (*om. Hadr., suppl. Hampe*) Iohannis pręsbiteri, qui non minus caeteris in (*om. Hadr.*) imaginum adoratione (adorationem *Hadr.*) insanisse dinoscitur. Ait enim: „Qui adorat imaginem et dicit: quoniam hic est Christus Filius Dei, non peccat." **18–20** per – praesentiae ~ *LC IV 2 = p. 491,13–14 (= IV Capit. p. 486,13–15; cf. p. 493,16–17) = *Hadr. (ser. 2) p. 43,27–30* (In eadem [*i.e.* quarta] actione. Capitulo IV): De eo, quod idem Iohannes non recte dixit: „Per imaginem (imagine *Hadr.*), quae per colores apparet, adoratur fortitudo eius et glorificatur, et ad memoriam veniemus de eius (cuius *Hadr., corr. Hampe*) in terra praesentia."

P VE **16–17** ~ *LC, *Hadr.* **18–20** ~ *LC, *Hadr.*

---

1 unitatis – corrumpitur *om.* V^{ac} E^{ac} (*add.* V^{1} *s.l.* E^{1mg}) **2** quidem + est *ed. Rom.*, sed cf. gr.* **3** gemina P^{pc} (genimen *sublin.*, gemina *superscr.* P^{c} [*ex coni. uidelicet*]) **5** eum *om. ed. Rom.** | est imago *ed. Rom.** | in *om.* VE *edd.* | tabulam pictam *ed. Rom.* ex* F **9** usurrauit P^{ac} (s^{1} *add.* P^{c} *s.l.*) | imagines *ed. Rom.** **10** dicat P | superscribat P^{pc} (i^{2} *exp.*, a *superscr.* P^{c}) **12** initiatus *ed. Rom.** **13** imaginis P^{ac} (s *exp.*) V **14** et qui] qui autem *ed. Rom.* ex* F **15** etiam] et F *edd. (fort. ex p. 399,6)* | non] non + sunt *supra p. 399,6* **17** autem est *ed. Rom.** **18** confessor VE (*corr.* F) | est *om. ed. Rom.*, sed cf. gr.* H T M **21** et^{1} – principalis *ed. Rom. ex* F (*cf. gr.* M): et principalis et imaginis P VE (*dubium an corrigendum; nam Anast. in gr. fort. legit* καὶ τοῦ ἀρχετύπου καὶ τῆς εἰκόνος, *cf. gr.* HV T) **23** adtulerunt P

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἐπιστολὴ πρὸς Ἰουλιανὸν τὸν παραβάτην

Κατὰ τὴν θεόθεν ἐπικεκληρωμένην ἡμῖν ἀμώμητον τῶν χριστιανῶν πίστιν ὁμολογῶ καὶ συντίθημι πιστεύειν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, θεὸν τὸν πατέρα, θεὸν
Rom. 498 τὸν υἱόν, θεὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ἕνα θεὸν τὰ τρία προσκυνῶ καὶ δοξάζω. ὁμολογῶ δὲ καὶ τὴν τοῦ υἱοῦ ἔνσαρκον οἰκονομίαν καὶ θεοτόκον τὴν κατὰ σάρκα τεκοῦσαν αὐτὸν ἁγίαν Μαρίαν· δέχομαι δὲ καὶ τοὺς ἁγίους ἀποστόλους, προφήτας
Ma. 73 καὶ μάρτυρας, καὶ εἰς τὴν πρὸς θεὸν ἱκεσίαν τούτους ἐπικαλοῦμαι τοῦ δι' αὐτῶν ἥγουν τῆς μεσιτείας αὐτῶν ἵλεών μοι γενέσθαι τὸν φιλάνθρωπον θεὸν καὶ λύτρον μοι τῶν πταισμάτων γενέσθαι καὶ δοθῆναι. ὅθεν καὶ τοὺς χαρακτῆρας τῶν εἰκόνων αὐτῶν τιμῶ καὶ προσκυνῶ, κατ' ἐξαίρετον τοῦτο παραδεδομένον ἐκ τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ οὐκ ἀπηγορευμένον, ἀλλ' ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις ἡμῶν τούτων ἀνιστορουμένων.

Γρηγόριος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων Ἀποστόλων ἀνέγνω·

1–12 (Ps.-)Bas. epist. 360 (ad Iulianum imp.) p. 220 Courtonne III (ex Actis Nicaenis); cf. Act. II p. 138,1–12 (ubi epist. ex lat. in gr. retrouersa est). testimonium pleniore forma traditur in cod. Vatop. 236 (= *Vtp*) f. 165^{v}–166^{r} (cf. Paris. gr. 882 f. 208^{v}, gr. 1308 f. 165^{v}, suppl. gr. 143 f. 200$^{r–v}$) sub titulo Τοῦ αὐτοῦ ἔκθεσις πίστεως his uerbis: Κατὰ τὴν θεόθεν ἐπικεκληρωμένην ἡμῖν ἀμώμητον τῶν χριστιανῶν πίστιν ὁμολογῶ καὶ συντίθημι πιστεύειν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, συνάναρχόν τε καὶ ὁμοούσιον, σύνθρονόν τε καὶ συναΐδιον τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ· θεὸν τὸν πατέρα, θεὸν τὸν υἱόν, θεὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἕνα θεὸν τὰ τρία προσκυνῶ καὶ δοξάζω, διῃρημένως ταῖς ὑποστάσεσι καὶ ἡνωμένως τῇ θεοήτητι. ὁμολογῶ δὲ καὶ τὴν τοῦ υἱοῦ ἔνσαρκον οἰκονομίαν, καὶ θεοτόκον τὴν κατὰ σάρκα τεκοῦσαν αὐτὸν ἁγίαν παρθένον δοξάζω Μαρίαν. δέχομαι καὶ τοὺς ἁγίους ἀποστόλους, προφήτας καὶ μάρτυρας, καὶ εἰς τὴν πρὸς θεὸν ἱκεσίαν τούτους ἐπικαλοῦμαι τοῦ διὰ τῆς μεσιτείας αὐτῶν ἵλεών μοι γενέσθαι τὸν φιλάνθρωπον θεὸν καὶ λύτρον μοι πταισμάτων δωρήσασθαι. ὅθεν καὶ τοὺς χαρακτῆρας τῶν εἰκόνων αὐτῶν τῇ τοιαύτῃ δόξῃ τιμῶ καὶ προσκυνῶ, ὡς κατ' ἐξαίρετον τοῦτο παραδεδομένον ἐκ τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ οὐκ ἀπηγορευμένον, ἀλλ' ἐν ἁπάσαις ταῖς ἐκκλησίαις ἡμῶν ἱστορουμένων. ὁ γὰρ τὸν Ἐμμανουὴλ ἐν εἰκόνι μὴ προσκυνῶν τὴν ἔνσαρκον αὐτοῦ οἰκονομίαν ἀρνεῖται.

1–12 = Νουθεσία γέροντος l. 898–912 Mitsides, p. XXXIII Melioranskij; cf. Alexakis p. 146

HV T M **1–12** Am f. 168^{v}–169^{r}; = *Pa* f. 247^{v} (abbreuiatum, cf. app. crit.), *Mo* f. 233$^{r–v}$, *Nuth.* (de *Vtp* uide app. font.) **9–10** ὅθεν – προσκυνῶ = *Nicet.* n. 8 (pars 1)

1 Ἐπιστολὴ πρὸς Ἰουλιανὸν τὸν παραβάτην τοῦ αὐτοῦ Am (praecedit excerptum ex hom. c. Sabell., uide supra p. 398,15–400,7) Ἐπιστολὴ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου πρὸς Ἰουλιανὸν τὸν παραβάτην *Mo* (de *Pa* uide infra, de *Vtp* uide app. font.) | Τοῦ – Βασιλείου] Τοῦ αὐτοῦ *Pa* (praecedit excerptum ex hom. in XL mart.; cf. Alexakis p. 315) | ἐπιστολὴ HV (cf. supra Am *Mo* et lat.): ἐκ τῆς ἐπιστολῆς αὐτοῦ τῆς T M ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς *Pa* ἐκ τῆς ἐπιστολῆς αὐτοῦ ed. Rom.* ex Vc (ubi legitur αὐτῆς); cf. Βασίλειος ἐν τοῖς ἀντιθέτοις τοῦ Ἰουλιανοῦ δόγμασίν φησιν *Nuth.* **2** ἡμῶν (sic) ἐπικεκληρωμένην *Nuth.* | πίστιν τῶν χριστιανῶν V edd. χριστιανῶν πίστιν M χριστιανοῖ (sic) πίστιν *Mo* πίστιν τοῖς χριστιανοῖς *Nuth.* **2–6** ὁμολογῶ – Μαρίαν] καὶ μεθ' ἕτερα reliquis omissis *Pa* **3** συντίθεμαι M | πιστεύω *Mo Nuth.* (cf. LS^{b} Vall. in app. testim. Act. II p. 139) | πατέρα^{1} uerbis καὶ εἰς ἕνα κύριον – καὶ τῷ υἱῷ, quae in *Vtp* traduntur (cf. app. font.), in exemplari quo Actorum redactores usi sunt omissis explicandum (cf. etiam Act. II p. 138,3 et 139,3) **4** ἕνα θεὸν] θεὸν ἕνα M **6** προφήτας + τε *Pa* **7** πρὸς + τὸν H | ἱκεσίαν] παρρησίαν H | τούτους – αὐτῶν om. *Mo* | τούτους ἐπικαλοῦμαι om. *Nuth.* **7–8** ἐπικαλοῦμαι – τῆς] ἐπικαλοῦμαι ἥγουν διὰ τῆς V **8** ἥγουν + διὰ ed. Rom.* ex V (uide supra) **9** γενέσθαι καὶ δοθῆναι (cf. lat.)] δοθῆναι M δωρήσασθαι *Pa* (cf. *Vtp*) χαρίσασθαι *Mo Nuth.* **9–10** τῶν εἰκόνων om. V καὶ εἰκόνας *Nicet.* **10** αὐτῶν] τῶν ἁγιων τῇ τοιαύτη δόξει (sic) *Nicet.* (cf. *Vtp*) | προσκυνῶ + καὶ H T M *Pa*, sed cf. lat.; cf. etiam LS^{b} Vall. in app. testim. Act. II p. 139 | κατ' ἐξαίρετον om. V | τούτων παραδεδομένων T Am edd. | παραδεδομένον + καὶ V | ἐκ + τε H M *Mo Nuth.* (de V uide supra) **11** ἀπηγορευμένων T Am edd. **12** τούτων om. T Am (cf. *Vtp*) | post ἀνιστορουμένων add. V testimonium ex Ioh. Dam. imag. desumptum, cf. praef. **13–14** Γρηγόριος – ἀνέγνω] Ἀνέγνω δὲ καὶ Γρηγόριος διάκονος τῶν ἁγίων ἀποστόλων V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Sancti patris nostri Basilii epistola ad Iulianum transgressorem

Secundum immaculatam fidem christianorum quam diuinitus sumus sortiti confiteor et polliceor credere in unum deum patrem omnipotentem, deum patrem, deum filium, deum spiritum sanctum; unum deum tria adoro et glorifico. confiteor autem Rom. 498
incarnatam filii dispensationem et dei genitricem sanctam Mariam quae illum secundum carnem peperit; suscipio autem et sanctos apostolos, prophetas et Ma. 74
martyres, et ad supplicationem quae est ad deum hos inuoco, ut per eos, id est interuentionem eorum, propitius mihi sit misericors deus et culparum redemptio fiat et detur. unde et characteres imaginum eorum honoro et adoro, praecipue cum hoc traditum a sanctis apostolis et non prohibitum sit, quin et in omnibus ecclesiis nostris ostendatur depictum.

Gregorius deo amabilis diaconus sanctissimorum et laudabilissimorum Apostolorum PL 129,308
legit:

9–10 unde – sit *cf. LC II 25 p. 282,15–16 (= II Capit. p. 237,22–23) = *Hadr. p. 32,17–19* (In actione quarta. Capitulo XXXVI): Quod nusquam (numquam *Hadr.*) ab apostolis exemplis aut verbis, ut illi garriunt, imagines adorare institutum sit.

P VE

1 epistola] ex epistola *ed. Rom.** (*ex gr.* T) **4** autem] *exspectaueris* autem <et> *(cf. gr. et Act. II p. 139,4)* **6** prophaetas P **8** culparum + mihi *ed. Rom.* ex gr. fort. recte* **9** imaginem P^{ac} et imaginem P^{pc} (et *superscr.* P^{c}) | precipuae P^{ac} precipue P^{pc} (a *exp.*) VE **11** ostendatur depictum *minus apte (melius Act. II p. 139,10–11)*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

La.-Co. 265 Θεοδωρίτου ἐπισκόπου Κύρου ἐκ τοῦ βίου Συμεὼν τοῦ Στυλίτου

οὗ ἡ ἀρχή· Συμεώνην τὸν πάνυ τὸ μέγα θαῦμα τῆς οἰκουμένης. καὶ μεθ᾽ ἕτερα·

Φασὶ γὰρ οὕτως ἐν Ῥώμῃ τῇ μεγίστῃ πολυθρύλλητον γενέσθαι τὸν ἄνδρα, ὡς ἐν ἅπασι τοῖς τῶν ἐργαστηρίων προπυλαίοις εἰκόνας αὐτῷ βραχείας ἀναστῆσαι, φυλακήν τινα ἑαυτοῖς καὶ ἀσφάλειαν ἐντεῦθεν πορίζοντας.

Ἰωσὴφ ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ Ἡρακλείου εἶπε· Κἀγὼ ὁ ἁμαρτωλὸς βίβλον ἐπιφέρομαι περιέχουσαν τὸν βίον τοῦ ἁγίου Συμεὼν τοῦ ἐν τῷ θαυμαστῷ ὄρει, καὶ ὡς κελεύετε.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγνωσθήτω.

Καὶ λαβὼν Κοσμᾶς ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ κουβουκλείσιος ἀνέγνω·

Ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Συμεὼν τοῦ ἐν τῷ θαυμαστῷ ὄρει κεφάλαιον ριη′. Περὶ τῆς γυναικὸς τῆς ἐν Ῥωσοπόλει ἀτεκνούσης καὶ βιαίῳ κατεχομένης δαίμονι, ἥτις ἰαθεῖσα καὶ παιδοποιήσασα εἰκόνα τοῦ δικαίου ἀνέθετο ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς, ἥτις μεγάλως ἐθαυματούργει

Γυνή τις ἐν Ῥωσοπόλει τῆς Κιλικίας, Θεοτέκνα λεγομένη, οἰκήσασα μετὰ ἀνδρὸς ἔτη εἴκοσι τέκνον οὐκ ἔσχε. συνέβη δὲ αὐτὴν καὶ ὑπὸ δαίμονος ἐκ παιδὸς καταρρήγνυσθαι μασσωμένην τὴν γλῶσσαν. ὁ δὲ ἀνὴρ αὐτῆς μηκέτι δυνάμενος ὑπενεγκεῖν τῆς θλίψεως αὐτῆς τὴν περίστασιν ἀπέλυσεν αὐτὴν τοῦ οἴκου αὐτοῦ, μὴ ὁμιλήσας Ha. 220 ἑτέρᾳ γυναικὶ ἐπὶ χρόνους τέσσαρας. εὑραμένη οὖν ἐκείνη συνοδίαν κατέφυγε πρὸς τὸν δίκαιον. ὡς δὲ εἶδεν αὐτὸν ὁ δαίμων, εὐθέως ἔβρυχε καὶ ἐβασανίζετο ἔμπροσθεν αὐτοῦ, θεωρῶν σὺν τῇ γυναικὶ τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ εἰκόνα λέγουσαν ἀνθρωπίνῃ φωνῇ· „χωρίζω σε ἀπ᾽ αὐτῆς, πονηρὸν καὶ ἀκάθαρτον πνεῦμα, καὶ

1–5 Theod. Cyr. hist. rel. (CPG 6221; BHG[a] 1439–1440) uita XXVI (BHG 1678–1681), c. 1,1 et c. 11,19–22 Canivet/Leroy-Molinghin; cf. Thümmel, Frühgeschichte n. 52 **11–408,3** <Arcad. Cypr.?> uita Sym. Styl. Iun. (GPG 7984; BHG[a] 1689) c. 118 Van den Ven (cf. ibid. p. 32*–33*)

3–5 = Ioh. Dam. imag. III 55,4–9

HV T M **1–5** = *Theod.*, *Pa* f. 272[r] **3–5** = *Ioh. Dam.*[III] **11–408,3** = *Vita (= ASBMPVLJ)*, *Pa* f. 272[r]–273[r]

1 Θεοδωρήτου HV ed. Reg.*, sed cf. e.g. Act. III p. 262,13 | Κύπρου T Κύπρου + ἐκ τῆς φιλοθέου ἱστορίας *Pa* | βίου] βιβλίου *Pa* **2** οὗ ἡ ἀρχή om. *Pa* | Συμεῶν V M Συμεῶνος *Pa* | τὸ – οἰκουμένης om. M | καὶ – ἕτερα om. *Pa* **3** οὕτος V | πολυθρύλητον T *Theod.* **4** πᾶσι HV | αὐτοῦ V | ἀναστηλῶσαι *Theod. (D)* **5** ἑαυτοῖς] σφίσιν αὐτοῖς *Theod.* (codd. plurimi) *Ioh. Dam.*[III], om. *Pa* | πορίζοντας *Theod.* (codd. plurimi) *Ioh. Dam.*[III]: πορίζοντα H M *Pa* (cf. lat.) πορίζονται V *Theod. (D)* προιζομένους T edd. *Theod. (Q)* **6** ὁ εὐλαβέστατος om. V | μονῆς om. V | τοῦ Ἡρακλείου H M (cf. Act. II p. 220,10 et infra p. 522,1): τοῦ Ἡρακλείας V τοῦ Ἡρακλ′ sine abbr. T τῆς Ἡρακλείας ed. Rom.* **9** Ἡ – Ἀναγνωσθήτω] Ἡ σύνοδος· ἀνάγνωσον V **10** Καὶ – ἀνέγνω] Κοσμᾶς διάκονος ἀνέγνω V | κουβουκλήσιος ed. Rom. (corr. ed. Reg.) **11** Ἐκ – ὄρει om. V | βίου] βιβλίου *Pa* | ὁσίου *Pa* | Συμεῶνος *Pa* **12** ἑκατοστὸν ὀκτωκαιδέκατον M | Ῥωσωπόλει M | ἀτέκνου οὔσης T edd. | κατεχομένω *Pa* **13** τῷ δικαίω *Pa* **15** τις + ἦν HV edd. *Pa* | Ῥωσωπόλει M | λεγομένη + ἡ M λεγομένη + ἥτις T edd. | μετὰ ἀνδρὸς] μετὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς *Pa* **16** κ′ H εἴκοσι + καὶ V *Pa* | καὶ om. T edd. | ἐκ παιδὸς om. H **16–17** καταρήγνυσθαι V *Pa* **17** μασωμένην M[pc] (σ ex corr.) *Vita (MVLJ)* | γλῶτταν M *Vita* | ἐνεγκεῖν V **17–18** τὴν περίστασιν τῆς θλίψεως (om. αὐτῆς) V **18** αὐτοῦ om. V **19** ἑτέρᾳ] ἄλλη V | εὑραμένη – συνοδίαν] αὕτη δὲ V | πρὸς] ἐπὶ H **21** γυναικὶ + αὐτοῦ *Pa* | εἰκόνα om. *Pa* **22** ἀνθρωπίνην φωνήν *Pa* | χωρίσω T edd.

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Theodoreti episcopi Cyri de uita Symeonis Stylitae La.-Co. 266

cuius initium est: Symeon qui ualde magnum erat miraculum orbis. et post alia:

Aiunt enim hunc uirum in maxima Roma fuisse famosissimum et quod in omnibus ergasteriorum foribus iconas sibi breues erigeret, custodiam quandam sibi ex hoc et munimen acquirens.

Ioseph reuerentissimus monachus et egumenus monasterii Heraclii dixit: Et ego peccator librum fero continentem uitam sancti Symeonis mirabilis montis, et ut iubetis.

Sancta synodus dixit: Legatur.

Et accipiens Cosmas deo amabilis diaconus et cubuclesius legit:

Ex uita sancti patris nostri Symeonis mirabilis montis capitulum centesimum octauum decimum. De femina quae Rhosopoli sterilis erat ualido daemonio pressa quaeque sana et fecunda facta imaginem iusti imposuit domi suae, quae magnifice miracula operabatur

Mulier quaedam erat Rhosopoli Ciliciae, Theotecna dicta, quae habitauerat cum uiro annis uiginti et filium non habuit. contigit autem eam etiam a daemonio a pueritia uexari et mandere linguam. uir autem eius ultra non ualens sufferre tribulationis eius angustiam dimisit illam a domo sua, et per quattuor annos cum nulla est femina sociatus. illa uero inuento comitatu confugit ad iustum. cum autem uidisset eum Ha. 219 daemon, statim fremuit et torquebatur coram eo, uidens cum muliere spiritualem eius imaginem dicentem humana uoce: „separo te ab ea, maligne et immunde

P VE

1 Cyri *ed. Rom.*: Cypri *codd. (cf. gr.* T*?)* | Stylite P Stilitę V Stilite E **3** famosissimum fuisse *ed. Rom.** **3–5** et – acquirens (*mala interpretatio ex lectione* πορίζοντα *orta, cf. gr.* H M)] ut (*exspectaueris* ita ut, *cf. e.g. p. 291,11*) in omnibus … iconas ipsi breues erigerent … acquirentes *ed. Rom.** **6** Heracliae *ed. Rom.** **7** montis P^{pc}: monitis P^{ac} (i^{1} *exp.*) VE *(corr. ed. Rom.)* **11–12** C^{mum} XVIII^{mum} V centesimum XVIII E **12** que P | Rosopoli P (*sed infra* Rhos-) **13** quaequae P^{ac} (a^{2} *exp.*) quae *ed. Rom.** | foecunda P fęcunda V **15** Cilitiae P | Thetecna *codd., corr. ed. Rom.* **16** uiginti] xx VE | ea VE (*corr.* F) | demonio *codd.* **17** tribulationes P^{ac} (e *exp. et* i *superscr.* P^{c}) **20** mulierem VE (*corr.* F^{2}) **21** separa V^{ac} (o V^{1-2} *s. l.*) E separabo *ed. Rom.*^{corr*} *ex gr.* T

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ἐπιστρέψει πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ γενήσεται αὐτοῖς ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ ἐπιόντι παιδίον." καὶ ἠλάλαξε τὸ δαιμόνιον ἀγρίως ταρασσόμενον· „ὦ βία κατὰ σοῦ. οὐκ ἔστι σὸν ἀνδρολυσίας ποιεῖν. διὰ τί δὲ καὶ τέκνον αὐτοῖς δίδως, ἀπ' ἐμοῦ τέκνον
Rom. 499 μὴ ποιησάσης αὐτῆς; τί κακὸν ἐποίησά σοι, τί δὲ καὶ ἥμαρτον ἐνώπιόν σου, ὅτι χωρίζεις με τῆς γυναικός μου; εἰ δοῦλόν με ἠγόρασας, εἶχες τάχα καὶ εἰς δουλείαν με ἐκδοῦναι ἀνθρώποις." ἔφη δὲ Συμεὼν ὅτι „κακὸς ὑπάρχεις δοῦλος· ἐπίγνωθι σεαυτόν, παγκάκιστε, καὶ ἀπότρεχε ἐν φλογὶ πυρὸς καιόμενος καὶ κόμισον ὕδωρ καὶ σύλλεξον ξύλα". καὶ παραχρῆμα ὥσπερ ἄνεμος δρομαῖος καίων σφόδρα ὁ δαί-
Ma. 76 μων ἁράμενος ἐν τῇ γυναικὶ τὸ κεράμιον τοῦ ὕδατος ἠλαύνετο· καὶ πλήσας αὐτό, συλλέξας δὲ καὶ ἐκ τῆς ὕλης ξύλα ἤνεγκεν, ἀλαλάζων καὶ λέγων· „οὐαί μοι, οὐαί μοι τῷ κακῷ δούλῳ καὶ ἐφευρετῇ τῶν κακῶν. τί πέπονθα; τῆς γὰρ γυναικός μου χωρίζει με ὁ ἅγιος Συμεών. καὶ τί ποιήσω ὁ δύστηνος, οὐκ οἶδα." ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος ἐνώπιον τοῦ συνελθόντος λαοῦ μετὰ τὸ πληρῶσαι αὐτὸν τὴν προσταχθεῖσαν ὑπηρεσίαν ἀνέκραγε μέγα λέγων, καὶ βλέπων κατ' αὐτοῦ φερομένην ἀστραπὴν πυρὸς ἔτρεχεν ἐν τῇ γυναικὶ κύκλῳ τῆς στάσεως αὐτῆς, μεγάλως καὶ ἐπωδύνως βασανιζόμενος· καὶ οὕτως ἐξῆλθε παραχρῆμα, καὶ ἡ γυνὴ γέγονεν ἐν
La.-Co. 268 καταστάσει. καὶ ἀπέλυσεν αὐτὴν Συμεὼν ὑγιῆ, εἰρηκὼς πρὸς αὐτήν· „ἄπελθε, γύναι, ἐν τῷ οἴκῳ σου καὶ συνοίκει τῷ ἀνδρί σου. ἰδοὺ γὰρ κατεύθυνεν ὁ θεὸς τὴν καρδίαν αὐτοῦ τοῦ δέξασθαί σε μετὰ χαρᾶς μεγάλης." γέγονε δὲ οὕτως. καὶ ὑποστρεψάσης αὐτῆς εὐθέως ηὐθύνθη ἡ καρδία τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς τοῦ ἀγαπῆσαι αὐτήν, καὶ προσῆλθεν αὐτῇ, καὶ παραχρῆμα συνείληφεν ἐν γαστρί. καὶ πληρωθέντος τοῦ ἐνιαυτοῦ ἤγαγον πρὸς τὸν δοῦλον τοῦ θεοῦ τὸ παιδίον, *αἰνοῦντες καὶ δοξάζοντες τὸν θεόν*. μετὰ δὲ τὸ πληρῶσαι αὐτοὺς τὴν εὐχὴν αὐτῶν καὶ ἐπαναλῦσαι εἰς τὰ ἴδια, ἀνέστησεν ἡ γυνὴ πίστει φερομένη τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου ἐν τῷ ἐνδοτέρῳ αὐτῆς οἴκῳ. καὶ ἐθαυματούργει ἐπισκιάζοντος αὐτῇ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτῷ πνεύματος ἁγίου. καὶ δαιμονιῶντες ἐκαθαρίζοντο ἐκεῖ καὶ ἐκ ποικίλων παθῶν ἀσθενοῦντες ἐθεραπεύοντο. ἐν οἷς καὶ μία γυνὴ αἱμορροοῦσα ἀπαύστως ἐπὶ δεκαπέντε χρόνους, προσελθοῦσα ἐν πίστει ἁπῆλθε τοῦ ἰδεῖν τὴν εἰκόνα, καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις· εἶπε γὰρ ἐν ἑαυτῇ ὅτι „ἐὰν μόνον θεάσωμαι τὴν ὁμοίωσιν αὐτοῦ, σωθήσομαι".

---

11 ἐφευρετῇ – κακῶν cf. Rom. 1,30 **18–19** κατεύθυνεν – καρδίαν cf. 2 Thess. 3,5 **22–23** cf. Lc. 2,20 **25–26** ἐπισκιάζοντος – ἁγίου cf. Lc. 1,35 **27–408,2** μία – αὐτοῦ cf. Mt. 9,20–21; Mc. 5,25–33

HV T M

---

1 ἐπιστρέφει HV M *Vita (MP)* ἐπιστρέφη *Pa Vita (A)* | πρὸς] εἰς *Pa* | αὐτοῖς] αὐτῇ T edd. (cf. lat.) αὐτῆς *Pa* | ἐν – ἐπιόντι] ἐν τῶ ἐπιόντι καιρῶ V | ἐπιδέοντι *Pa* **2** ὕλαξε *Pa* | ὦ] ὢ *Vita (SVLJ)* | βίας ed. Rom.* ex Vc | κατὰ σοῦ] exspectaueris ἀπὸ σοῦ (cf. e.g. Cyr. Scyth. uita Sabae p. 110,27 Schwartz) (τῆς κατ' ἐμοῦ ed. Rom.^{mg}) **3** σὸν] σοὶ *Pa Vita (M)* **4** τί[1] + δὲ V **5** τάχα] ἂν V (prob.) **6** με post τάχα H, post ἐκδοῦναι V | ἀνθρώποις ἐκδοῦναι H | ἀνθρώποις] αὐτοῖς V **7** φλογῆ V **8** ἄνομος H | καίων (cf. lat.)] κλαίων *Vita* , om. V | σφόδρα ante δρομαῖος V **9** ἐλαύνετο La.-Co.* **10** συλλέξας δὲ] καὶ συλλέξας V | καὶ[1] om. H | ὀλολύζων Mansi **10–11** οὐαί μοι[2] om. M *Vita (S)* **11** γὰρ om. Mansi | μου om. V **12** ἅγιος om. V | δύστηνος + ἔγωγε H δύστηνος + ἐγώ T edd. | δὲ om. *Pa Vita (B)* **13** λαοῦ] ὄχλου *Vita* (sed λαοῦ *MP*) **14** προσταχθεῖσαν + αὐτῷ *Pa* | μέγα om. V | λέγων + ἐξέρχομαι *Vita* | κατ' αὐτοῦ] „L. καθ' ἑαυτοῦ" ed. Rom.^{mg} | κατὰ H **15** τῆς om. *Pa* | αὐτῆς] αὐτοῦ *Vita*, locus obscurus (στάσεως ~ *status*?) | καὶ ante μεγάλως add. V **16** ἐξελθὼν V | καὶ[3] om. V **17** αὐτὴν + ὁ V **18** κατηύθυνεν V T *Vita (A)* **19** μεγάλης] πολλῆς V **19–21** καὶ – αὐτήν om. V **20** εὐθέως om. H | ἰθύνθη M ἡδύνθη *Pa Vita (A)* **21** αὐτῇ + ὁ ἀνὴρ αὐτῆς V (propter omissionem, uide supra) | παραχρῆμα] εὐθέως V **23** τὴν om. La.-Co.* | εἰς] πρὸς V **24–25** ἐν – οἴκῳ] ἐν τῶ οἴκω αὐτῆς V **24** ἐνδοτάτω H **25** αὐτῆς] ἑαυτῆς *Pa* **25–26** ἁγίου πνεύματος H **26** δαιμονῶντες H | ἐκαθαιρίζοντο *Vita (AM)* | ἐκεῖ om. V | παθῶν] κακῶν V νόσων *Pa* | ἀσθενεῖς *Pa*, om. V **27** ἐθεραπεύοντο + ἐκεῖσε H ἐθερ. + πολλοί V | ἐπὶ χρόνους ιε΄ V | δεκαπέντε] ιε΄ HV *Pa* **29** εἶπε – σωθήσομαι om. *Pa* | αὐτῇ V | ὅτι om. V | αὐτοῦ] τοῦ ἁγίου Συμεὼν V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

spiritus, et reuertetur ad uirum suum et efficietur illi in anno sequenti puer." et eiulauit daemonium ferociter conturbatum: „o uiolentia aduersus te. non est tuum matrimonii solutiones efficere. utquid autem et filium eis das, cum a me filium minime fecerit? quid mali feci tibi uel quid peccaui in conspectu tuo, quia separas me a Rom. 499
muliere mea? si seruum me comparasses, dares me forsitan et in seruitium hominibus." at uero Symeon ait quia „malus seruus es. recognosce te ipsum, maligne, et curre in flamma ignis arsurus et fer aquam et collige ligna". et statim ueluti uentus Ma. 75
cursim et uehementer incendens daemon et tollens in muliere amphoram aquae minabatur, et impletam illam et collecta de silua ligna attulit, ululans et dicens: „uae mihi, uae mihi malo seruo et inuentori malorum; quid passus sum? nam a muliere mea separat me sanctus Symeon. et quid faciam infelix, nescio." his autem dictis coram populo qui conuenerat, postquam adimpleuit ministerium quod sibi fuerat imperatum, clamauit altisone loquens, et aspiciens contra se ueniens fulgur ignis currebat in muliere per circuitum status eius, plurimum et dolenter cruciatus, et taliter
protinus exiit. et muliere pristino ordine restituta dimisit eam Symeon sanam, dicens La.-Co. 267
ad illam: „uade, mulier, in domum tuam et cohabita cum uiro tuo. ecce enim direxit PL 129,309
deus cor eius, ut recipiat te cum gaudio magno." quod et factum est. cumque illa reuersa fuisset, statim rectum factum est cor uiri eius ad diligendum eam, et ingressus est ad illam, et confestim concepit in utero. et completo anno tulerunt puerum ad seruum dei, *laudantes et glorificantes deum*. cum autem complessent orationem suam et rediissent ad propria, erexit mulier fide ducta imaginem sancti in interiori domo sua. quae operabatur miracula obumbrata spiritu sancto qui habitabat in sancto. et a daemonio uexati emundabantur illic et ex uariis passionibus infirmati curabantur. in quibus et una mulier fluxum sanguinis incessanter per quindecim

---

P VE

---

1 illi] *Anast. legit* αὐτῇ (*cf. gr.* T) **1–2** heiulauit P **2** uiolentiam P | te] me *ed. Rom.*, sed cf. gr.* **3–4** minime filium P **8** incendens E *(cf. gr.)*: incedens P V F^2 | demon *codd.* | mulierem VE *(corr. ed. Rom.)* **8–9** minabatur ~ ἠλαύνετο *(cf. supra p. 333,4)* **9** ululans V: iubilans P E **14** mulierem VE **15** ordini *ed. Rom.* non male (cf. e. g. Nicol. I. epist. 39 p. 313,19 Perels), an* <in> pristino ordine*? (cf. gr.)* **17** deus] dominus *ed. Rom.* ex* F **18** eius] sui VE *edd.* **21** propriam P^{ac} (*abbr. eras.*) VE propriam + domum F *edd.* | in *om.* P^{ac} (*superscr.* P^{c}) **22** que *codd.* **24** quindecim] xv V xv^{cim} E

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ἰδοῦσα δὲ ὅτι ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, ἔδραμεν εὐθέως πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ προσκυνοῦσα ἐνώπιον αὐτοῦ, ὑμνοῦσά τε καὶ δοξάζουσα τὸν θεὸν καὶ ἀπαγγέλλουσα τὸ γεγονὸς εἰς αὐτὴν παράδοξον ⟨θαῦμα⟩.

Ὁ αὐτὸς ἀνέγνω ἕτερον θαῦμα τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Συμεών.

Συνέβη δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἄνδρα τινὰ ἀγοραῖον τῆς πόλεως Ἀντιοχείας συνοχῇ δεινῇ κατέχεσθαι ὑπὸ δαίμονος πονηροῦ καὶ στενοχωρεῖσθαι ἐπὶ χρόνους, ὥστε καταπνίγεσθαι αὐτὸν ὑπ᾽ αὐτοῦ σφιγγομένων τῶν πνοϊκῶν αὐτοῦ. οὗτος ἀνελθὼν πρὸς τὸν ἅγιον καὶ τυχὼν ἰάσεως ταῖς αὐτοῦ πρεσβείαις καὶ γενόμενος ὡς μηδὲν πεπονθὼς κακὸν καὶ ἐπανελθὼν εἰς τὸν ἴδιον οἶκον, κατ᾽ εὐχαριστίαν ἀνέστησεν αὐτῷ εἰκόνα ἐν δημοσίῳ καὶ ἐμφανεῖ τῆς πόλεως τόπῳ ἐπάνω τῶν θυρῶν τοῦ
Rom. 500 ἐργαστηρίου αὐτοῦ. ἰδόντες δὲ αὐτήν τινες τῶν ἀπίστων οὕτως ἐντίμως μετὰ φώτων καὶ βήλων δοξαζομένην καὶ πλησθέντες ζήλου συνετάραξαν τοὺς ὁμοίους αὐτῶν ἀτάκτους ἀνθρώπους, ὥστε συνελθεῖν πλῆθος καὶ ἐνταράχως κράζειν· „αἶρε τοῦ ζῆν τὸν τοῦτο πεποιηκότα, καὶ ἡ εἰκὼν καταβληθήτω." συνέβη δὲ κατ᾽ οἰκονο-
Ha. 221 μίαν θεοῦ τὸν ἄνδρα μὴ εὑρεθῆναι τότε ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· προεθυμοῦντο γὰρ
Ma. 77 διαχειρίσασθαι αὐτὸν ἄλλων ἄλλα κραζόντων. ἡ γὰρ κακία αὐτῶν πολλὴ καὶ μεγάλη ἦν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ σφόδρα καὶ ὁ φθόνος ἄμετρος· ὑφ᾽ οὗ καὶ ἐνεργούμενοι εἰς τοῦτο συνεληλύθεισαν, καιρὸν νομίσαντες εὑρεῖν καταστασιάσαι καὶ καθυβρίσαι τὸν ἅγιον, ὡς πολλάκις ἐλέγξαντα τὴν κακοπιστίαν καὶ πλάνην τῶν ἐν αὐτοῖς ἑλληνιζόντων. ὡς οὖν οὐκ ἠδύναντο φέρειν τὴν τοσαύτην μανίαν, ἐπέτρεψαν ἑνὶ τῶν στρατιωτῶν ἀνελθεῖν ἐν ἀναβαθμοῖς καὶ ῥίψαι τὴν εἰκόνα. ἀνελθὼν δὲ ἐκεῖνος καὶ ἐκτείνας τὰς χεῖρας τοῦ ποιῆσαι τὸ προσταχθὲν εὐθέως ἀπερράγη ἄνωθεν κάτω καταπεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ ἐγένετο θόρυβος μέγας εἰς τὸν ὄχλον. καὶ προσέθεντο ἐξαφθέντες ἄλλον ἀναγαγεῖν· καὶ ἐκτείνας κἀκεῖνος τὰς χεῖρας αὐτοῦ ὡσαύτως ἀπερράγη ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ τούτου γενομένου φοβηθέντες πάντες ἤρξαντο τὴν σφραγῖδα τοῦ σταυροῦ περιάπτειν ἑαυτοῖς. ἐπὶ πλέον δὲ μεμηνότες οἱ
La.-Co. 269 ἄπιστοι ἐκεῖνοι προσέθεντο καὶ τρίτον ἀνενέγκαι ἐπὶ τούτῳ· καὶ ὡς ἐξέτεινε καὶ αὐτὸς τὰς χεῖρας τοῦ ῥίψαι τὴν εἰκόνα, ὁμοίως καὶ αὐτὸς κατερράγη ἐπὶ τὴν γῆν.

5–410,3 ⟨Arcad. Cypr.?⟩ uita Sym. Styl. Iun. (GPG 7984; BHG^{a} 1689) c. 158 Van den Ven (cf. ibid. p. 32*–33*)

5–410,3 = Ioh. Dam. imag. III 92

HV T M **5–410,3** = *Vita (= ASBMPVLJ)*, *Pa* f. 273^{r}, *Ioh. Dam.*^{III}

---

1 εὐθέως ἔδραμε V **2** ὑμνοῦσά] αἰνοῦσά V **3** ἀπαγγέλουσα V M ed. Rom. (corr. ed. Reg.) | θαῦμα suppleui ex *Vita*, om. HV T M *Pa* **4** Ὁ – Συμεών] Ἕτερον θαῦμα V *Pa*^{ac} (τοῦ ὁσίου πατρὸς Συμεῶνος add. *Pa*^{2} in fine lineae) | τοῦ – ἡμῶν] τοῦ πατρὸς ἡμῶν τοῦ ἁγίου M **5–6** ἀγοραῖον – δεινῇ om. V **6** δεινῇ] τινι M, om. *Pa* **7** ὑπ᾽ αὐτοῦ om. V **8** ταῖς – γενόμενος om. V | ἑαυτοῦ H **9** πεπονθὼς κακὸν H M *Pa Vita* (*P*) *Ioh. Dam.*^{III}: κακὸν πεπονθὼς V T edd. *Vita (rell.)* | καὶ om. V | ἴδιον om. V | κατ᾽ εὐχαριστίαν om. V **10** αὐτῷ] τῷ ἁγίῳ V | καὶ om. V | τόπῳ τῆς πόλεως *Pa* **11** ἐντίμως om. V **12** καὶ^{2} – ζήλου om. V **13** αὐτῶν ἀτάκτους om. V | αὐτοῖς T edd. | ὥστε om. V | πλῆθος om. V **14** τούτου *Pa* **15** τότε om. ed. Rom.* **16** διαχειρίζεσθαι *Pa* **16–18** καὶ – συνεληλύθεισαν om. V **17** ὑφ᾽ οὗ M *Vita Ioh. Dam.*^{III}: om. H T *Pa* (cf. lat.) **18** τοῦτον H *Vita (P)* | συνεληλύθασι M *Vita (S)* | νομίσαντες V T *Vita*: νομίζοντες H M *Pa* | καταστασιάσαι καὶ om. V **19** ἐξελέγξαντα ed. Rom.* **20** ὡς οὖν οὐκ] ὡς δ᾽ οὐκ V ὡς οὐκ *Pa* **21** ἀναβάθμοις HV M (incertum in T) **22** καὶ om. V | τὴν χείρα (sic) V | τοῦ om. V edd. **23–25** καὶ^{1} – γῆν om. HV **24** ἀγαγεῖν *Pa* | αὐτοῦ + κατασῦραι αὐτὴν *Vita Ioh. Dam.*^{III} (sed cf. lat.) **25–26** ἀπήρξαντο V **26** τοῦ σταυροῦ τὴν σφραγίδα V | σφραγίδα HV φραγίδα (sic) *Pa* | ἑαυτοῖς] ἐν αὐτοῖς H αὐτοῖς V *Pa* | πλεῖον H πλεῖστον V | μεμανηκότες HV μεμηνικότες *Pa* μεμηνηκότες *Vita* (*A*^{ac}*SP*) μανέντες *Vita* (*M*) **27** ἀνενεγκεῖν M **28** τὴν χείρα (sic) ῥίψαι V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

annos passa, in fide accessit ad uidendum imaginem, et continuo fluxus stetit. dixit enim intra se quia „si tantum uidero similitudinem eius, salua ero." <***>

Idem legit aliud miraculum sancti patris Symeonis.

Accidit autem in diebus illis quendam uirum forensem urbis Antiochenae dira pressura detineri a maligno daemonio et angustari per aliquot tempora, ita ut strangularetur ab ipso constrictis spiraminibus suis. hic ascendens ad sanctum et consecutus remedium intercessionibus ipsius et factus tanquam nihil fuerit mali perpessus et rediens ad propriam domum, pro gratiarum actione erexit illi imaginem in publico et clarissimo ciuitatis loco supra ianuas ergasterii sui. uidentes autem eam quidam ex infidelibus tam honorabiliter cum luminibus et uelis glorificari, repleti Rom. 500 zelo conturbauerunt similes suos, inordinatos scilicet homines, ita ut conueniret multitudo et cum tumultu clamaret: „tolle a uiuendo qui hoc fecit, et imago deponatur." contigit autem per dispensationem dei ut uir non inueniretur tunc in domo sua. procurabant enim ut in eum manus inicerent aliis alia uociferantibus. malitia Ha. 222 Ma. 78 enim eorum multa et magna erat in conspectu dei uehementer et inuidia immensa; et operantes in hoc conuenerunt, tempus inuenire putantes simultates excitandi et sanctum iniuriandi, utpote illum qui crebro redarguerat malam fidem et errorem eorum qui in ipsis gentiliter conuersabantur. cum ergo non possent ferre tantam insaniam, praeceperunt uni militum ascendere scalam et eicere imaginem. qui ascendens et extendens manus, ut faceret quod sibi praeceptum fuerat, mox elisus est a sursum usque deorsum cadens in terram. et facto magno tumultu in turba, apposuerunt exardescentes alium imponere. sed et ille manus suas extendens pari modo elisus cecidit super terram. quo facto timentes omnes coeperunt signaculum sibi crucis imprimere. porro infideles illi per amplius infurientes adiecerunt tertium La.-Co. 270 imponere ad hoc; et cum extendisset et ipse manus ut eiceret imaginem, similiter et PL 129,310

P VE

1 flexus P^{ac} (u *superscr.* P^{c}) **2** *post* ero *lac. (potius in codicum archetypo quam in Anastasii exemplari graeco) statuenda; „gr. addit.* Videns autem, quod exiccatus esset fons sanguinis sui, ad hominem Dei protinus accurrit, adorans coram eo, laudans et glorificans Deum, ac enuncians miraculum in se perpetratum" *ed. Rom.^{mg}* **3** Item E *edd.* **4** Antiochene P Anthiochene E Antiochiae *ed. Rom.** **5** daemonio maligno *ed. Rom.** | tempora] *exspectaueris* annos*, ut notauit Dubielzig; cf. Theoph. p. 367,31 et Chron. trip. p. 234,6* **7** tamquam VE | fuisset *ed. Rom.** **8** gratratiarum *(sic)* P^{pc} (tra *superscr.* P^{1}) **9** super *ed. Rom.** | autem *om.* P^{ac} (*add.* P^{c} *s. l.*) **15–16** et operantes (~ καὶ ἐνεργούμενοι)] *in Anastasii exemplari graeco* ὑφ᾽ οὗ *omissum erat* (*cf. gr.* H T), „*gr.* furiis incitati" *ed. Rom.^{mg}* **16** ad hoc conuenerant *ed. Rom.** (conuenerant *fort. recte, cf. gr.*) | inuenisse *ed. Rom.** **17** malam fidem (~ κακοπιστίαν) *scripsi coll. Act. I p. 81,26*: malitiam fidem *codd. (fort. ex l. 14)* malitiam fidei *ed. Rom.** **18** possent *ed. Rom.*: posset *codd.* (*Anast. fort. legit* ἠδύνατο) **20** eliseus P^{ac} (e^{2} *exp.*) **21** magno] multo *ed. Rom.** **22** exardescendes P^{ac} (d^{2} *exp. et* t *superscr.* P^{c}) | inponere P | illu(m) P^{ac} (um *exp. et* e *superscr.* P^{c}) **23** quo factum E quod factum F^{2} *edd.* | ceperunt VE **23–24** crucis sibi *ed. Rom.* ex* F **24** imprimere] imponere E *edd.* | insurientes E insurgentes F^{2} *edd.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

τότε φόβος μέγας ἐπῆλθεν ἐπὶ πάντας τοὺς περιεστῶτας πιστούς· οἳ καὶ ἐκπληττόμενοι ἐπὶ τῇ πωρώσει καὶ τόλμῃ τῶν ἀπίστων καὶ ἀνοσίων ἐκείνων ἀνδρῶν καὶ προσκυνοῦντες μετὰ προσευχῆς τῇ εἰκόνι ἀνεχώρουν.

Κωνσταντῖνος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κωνσταντείας τῆς Κύπρου εἶπε· Ταῦτα μέν, τίμιοι πατέρες, ἐκ τῶν ἀναγνωσθέντων ἀκηκόαμεν καὶ πιστεύομεν. κἀγὼ δὲ ὁ μέτριος ἅπερ γινώσκω γεγονότα σημεῖα παρόμοια διηγήσομαι.

Ἀνήρ τις Κύπριος ἐν Κωνσταντείᾳ τῇ πόλει, ἐλαύνων τὸ ζεῦγος αὐτοῦ καὶ ἀπιὼν ἐπὶ ἔργον αὐτοῦ, εἰσῆλθε τοῦ εὔξασθαι εἰς εὐκτήριον οἶκον τῆς ἁγίας θεοτόκου· καὶ ἐν τῷ εὔχεσθαι αὐτὸν ἀναβλέψας βλέπει τὴν εἰκόνα τῆς ἁγίας θεοτόκου ἀπὸ χρωμάτων ἐν τῷ τοίχῳ· καὶ λέγει· „τοῦτο τί ποιεῖ ὧδε;" καὶ ἐπάρας τὸ βούκεντρον αὐτοῦ ἐξώρυξε τὸν ὀφθαλμὸν τῆς εἰκόνος τὸν δεξιόν. καὶ ἐξελθὼν ἐκ τοῦ ναοῦ ἔνυξε τὸ ζευγάριον αὐτοῦ τῷ βουκέντρῳ· κλασθέντος δὲ τοῦ βουκέντρου ἐπανῆλθε τὸ κλάσμα τοῦ βουκέντρου εἰς τὸν δεξιὸν ὀφθαλμὸν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τετύφλωκεν αὐτόν. τοῦτον τὸν ἄνδρα ἐγὼ εἶδον καὶ ἐπίσταμαι ἑτερόφθαλμον γεγονότα.

Ἕτερος ἄνθρωπος ἐν τῇ πόλει τῇ λεγομένῃ Κίτιον τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἁγίας θεοτόκου πεντεκαιδεκάτῃ Αὐγούστου εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ κοσμῆσαι αὐτὸν βήλοις. καὶ λαβὼν ἦλον ἔπηξεν αὐτὸν ἐν τῷ τοίχῳ εἰς αὐτὸ τὸ μέτωπον τῆς εἰκόνος τοῦ ἁγίου Πέτρου. σχοινίον οὖν δήσας καὶ ἁπλώσας τὸ βῆλον, ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὀδύνη ἐπέλαβεν αὐτὸν ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ τῷ μετώπῳ ἀφόρητος, καὶ διέμεινε τὰς δύο
Rom. 501 ἡμέρας τῆς ἑορτῆς κείμενος καὶ βασανιζόμενος. γνοὺς δὲ ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Κιτίου ἐμέμψατο καὶ ἐκέλευσεν αὐτῷ ἀπελθόντι ἐκβαλεῖν τὸν ἦλον ἐκ τῆς εἰκόνος. ἀπελθὼν δὲ καὶ τοῦτο δράσας σὺν τῷ ἐκβαλεῖν τὸν ἦλον ἐκουφίσθη τῆς ὀδύνης. ἐρωτηθήτω οὖν ὁ ἐπίσκοπος· πάρεστι γάρ. ἐρωτηθεὶς οὖν ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Κιτίου μεθ' ὅρκου κατέθετο ταῦτα οὕτως ἔχειν ἐπὶ τῆς συνόδου.

Ma. 80 Πρὸ δύο ἐτῶν κατέπλευσαν ἄνδρες Κύπριοι ἐν δυσὶ πλοίοις εἰς πόλιν τῆς Συρίας καλουμένην Γάβαλα. ὄντων δὲ αὐτῶν ἐν Γαβάλοις κατὰ τὸ σύνηθες ταξάτοι τῶν Ἀγαρηνῶν κατῆλθον εἰς τὴν παραθαλασσίαν, καὶ ἐλθόντες τινὲς αὐτῶν εἰς Γάβαλα ἠπλήκευσαν εἴς τινα ναὸν τῆς πόλεως. εἷς δέ τις τῶν Ἀγαρηνῶν ἰδὼν εἰκόνα ἐν

---

1 τότε – πιστούς cf. Act. 5,5 et 11

HV T M

---

1 ἐπῆλθεν] ἦλθε ante πιστούς V | πιστοὺς + καὶ ἀπίστους V **2** καὶ[3] om. *Ioh. Dam.*[III] **3** τῇ εἰκόνι om. V *Vita (B)* **4** θεοφιλέστατος – Κωνσταντείας om. V | ὁσιώτατος M **5** ἐκ – ἀναγνωσθέντων om. V **6** μέτριος] ἁμαρτωλὸς V | ἅπερ – παρόμοια] ἃ γινώσκω σημεῖα V **7** Κωνσταντία V **7–8** ἀπιὼν – αὐτοῦ om. M **8** ἔργω T edd. **8–9** εἰσῆλθε – αὐτὸν om. V **8** οἶκον εὐκτήριον M **10** ἐπάρας] λαβὼν V **11** ἐκ om. V **12** τῶ βουκέντρω τὸ ζευγάριον V (om. αὐτοῦ) | αὐτοῦ om. H (cf. V) **13** τοῦ βουκέντρου om. HV | εἰς – ἀνθρώπου] εἰς τὸν ὀφθαλμὸν αὐτοῦ τὸν δεξιὸν V **14** γεγονότα om. V **15** πόλει τῇ om. V, τῇ om. ed. Rom.* | Κίτιον M: Κιττίον H Κήτειον V Κιτίον T Κιτίῳ ed. Rom.* **16** τοῦ ante Αὐγούστου add. ed. Rom.* | εἰς τὸν ναὸν τοῦ] εἰς τὸ V | τὸν om. M **17** ἦλον V | τῆς + ἁγίας H **18** οὖν δήσας καὶ ἁπλώσας M: συνδήσας καὶ ἁπλώσας HV οὖν δήσαντος καὶ ἁπλώσαντος T edd. | αὐτῇ + δὲ HV **19** ἔλαβεν V M | κεφαλῇ + αὐτοῦ H | ἀφόρητος post αὐτὸν M **20** Κιττίου H Κητείου V **21** αὐτῷ ἀπελθόντι] αὐτὸν ἀπελθόντα H | ἐκ] ἀπὸ T edd. **23** ἐρωτηθήτω – γάρ om. T edd. (lac. indic. Hardouin[mg]) ἐρωτηθήτω οὖν ὁ παρὼν ἐπίσκοπος V (uerba in V usque ad ταῦτα tradita [uide infra] adscripsit Morin Vc[mg]) | ἐρωτηθεὶς – ἐπίσκοπος[2] om. V **24** Κιττίου H Κητείου V | κατέθετο – συνόδου] καὶ κατέθετο οὕτως ἐπὶ συνόδου ἔχειν ταῦτα V | τῆς om. Vc edd. (cf. V) **25** Πρὸ + δὲ V | Κήτειοι V Κιτιεῖς ed. Rom.* ex Vc (ubi Κύτειοι Bonafides in marg. ex V) **26** Γαβάλοις ed. Rom.: Γαβάλη V T M (cf. lat.) Γαβάλ sine abbr. H **26–27** ταξάτοι τῶν Ἀγαρηνῶν] ταξατέωνα (-ῶνα H) γὰρ ἤνυον (sic) HV **26** τοξόται M **28** ἠπλίκευσαν H ed. Rom. (corr. ed. Reg.) | τινα] τὸν M | τις om. ed. Rom.* **28–412,1** ἐκ ψηφίδων ἐν τῷ τοίχω T edd.

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ipse corruit super terram. tunc timor magnus uenit super omnes qui circumstabant fideles; qui et perculsi super caecitate ac audacia infidelium et non sanctorum uirorum illorum adorata cum oratione imagine recedebant.

Constantinus deo amabilis episcopus Constantiae Cypri dixit: Haec quidem, honorabiles patres, de his quae lecta sunt audiuimus et credimus. ego autem humilis signa quae facta scio similia referam.

Vir quidam Cyprius in ciuitate Constantia, minans iugum suum et pergens ad opus suum, ingressus est ad orandum in orationis domum dei genitricis; et cum oraret, suspiciens uidet imaginem sanctae dei genitricis ex coloribus factam in pariete et dicit: „hoc quid facit hic?" et accepto stimulo suo effodit oculum imaginis dextrum. et exiens de templo pulsauit boues aculeo; cumque rumperetur stimulus, rediit fragmen stimuli in dextrum oculum hominis et obcaecauit eum. hunc uirum ego uidi et noui luscum effectum.

Alius homo in ciuitate quae uocatur Cition festiuitate sanctae dei genitricis, die scilicet quinta decima mensis Augusti, ingressus est in templum, ut adornaret illud uelis. et assumpto clauo fixit eum in pariete in ipsa fronte imaginis sancti Petri. cum ergo funem ligasset et explicuisset uelum, eadem hora dolor apprehendit eum in capite et fronte intolerabilis, et mansit duobus diebus sollemnitatis iacens et cruciatus [patiens]. quo comperto episcopus Citii redarguit et iussit ei pergere et educere Rom. 501 clauum ex imagine. qui pergens et hoc gerens cum educeret clauum, alleuiatus est dolor. interrogetur autem hinc et episcopus; adest enim. interrogatus ergo episcopus Citii cum iuramento firmauit haec coram synodo sic se habere.

Ante biennium nauigauerunt uiri Cypri in duabus nauibus in ciuitatem Syriae, quae uocatur Gabala. cum autem essent Gabalae secundum consuetudinem, taxati Agarenorum descenderunt ad maritima, et uenientes quidam eorum Gabalan Ma. 79 diuerterunt in quoddam templum ciuitatis. porro unus ex Agarenis uidens imaginem

P VE

1 timor tunc uenit magnus *ed. Rom.* ex* F **2** cecitate *codd. (corr. ed. Rom.)* | ac] et *ed. Rom.** | audatia P | non sanctorum ~ ἀνοσίων **4** deo amabilis] sanctissimus E *edd.* **6** signa *ed. Rom. (cf. gr.)*: signis *codd.* **7** minans ~ ἐλαύνων, *cf. supra p. 333,4 al.* **12** obcecauit *codd. (corr. ed. Reg.)* obcoecauit *ed. Rom.* | uidi ego uirum VE (mirum E, *corr.* F) ego uidi uirum *ed. Rom.** **14** quae uocatur *om.* F *edd.* | Cition P: Cyzyon V Cyzion E Citio *ed. Rom.** **15** quinta decima] xv^{ma} V xv^{a} E **16** asumto V asumpto E | clauso P^{ac} (s *exp.*) **17** adprehendit P **18** intollerabilis V *ed. Rom.* intollorabilis E | solemnitatis E *edd.* **19** patiens *deleui (uaria lectio uel glossa in textum recepta); cf. supra p. 407,14* | episcopus *ed. Rom. ex* F: episcopo P VE | redarguit ~ ἐμέμψατο? | ei] et *ed. Rom., om. ed. Reg.** **22** Citi P | hec *codd.* **23** Cypri *(fort.* Cyprii *scribendum, cf. gr.)*] Citienses *ed. Rom.^{mg}, sed cf. gr.* | ciuitate VE | Sirie VE **24** Gabalae] *Anast. legit* Γαβάλῃ *(cf. gr.)* **25** Gabalam V F *edd.* **26** diuertunt *ed. Rom.**

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

τῷ τοίχῳ ἐκ ψηφίδων ἠρώτησέ τινα χριστιανὸν παρόντα· „τί ὠφελεῖ ἡ εἰκὼν αὕτη;" πρὸς ὃν ὁ χριστιανός φησιν ὅτι „τοὺς μὲν τιμῶντας ὠφελεῖ, τοὺς δὲ ἀτιμάζοντας βλάπτει". καὶ ὁ Σαρακηνὸς λέγει· „ἰδοὺ ἐγὼ ἐξορύττω τὸν ὀφθαλμὸν αὐτῆς, καὶ ἴδω τί με βλάπτει." ταῦτα εἴρηκε καὶ ἀνατείνας τὸν κοντὸν αὐτοῦ τὸν ἐν τῇ εἰκόνι δεξιὸν ὀφθαλμὸν ἐξώρυξε. παραχρῆμα οὖν καὶ ὁ αὐτοῦ δεξιὸς ὀφθαλμὸς εἰς γῆν ἐξεπήδησεν αὐτός τε κατεσχέθη διακαεῖ πυρετῷ. οἱ δὲ συνόντες αὐτῷ ὡς ὀξέως ἔχοντα ἀνέλαβον καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν αὐτοῦ ἀπήγαγον. ταῦτα ἡμῖν διηγήσαντο ἐπανελθόντες εἰς τὴν Κύπρον οἱ ἄνδρες, τριάκοντα δύο ὑπάρχοντες τὸν ἀριθμόν.

Ha. 224 Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κατάνης ἐπέδωκε βίβλον· ἣν λαβὼν Γρηγόριος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων Ἀποστόλων ἀνέγνω·

La.-Co. 272 Τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐκ τοῦ εἰς τὸν μακάριον Βαρλαὰμ τὸν μάρτυρα λόγου

οὗ ἡ ἀρχή· Πρότερον μὲν τῶν ἁγίων οἱ θάνατοι. καὶ μεθ' ἕτερα·

Ἀνάστητέ μοι νῦν, ὦ λαμπροὶ τῶν ἀθλητικῶν κατορθωμάτων ζωγράφοι· τὴν τοῦ στρατιώτου κολοβωθεῖσαν εἰκόνα ταῖς ὑμετέραις μεγαλύνατε τέχναις. ἀμαυρότερον παρ' ἐμοῦ τὸν στεφανίτην γραφέντα τοῖς τῆς ὑμετέρας σοφίας περιλάμψατε χρώμασιν. ἀπέλθω τῇ τῶν ἀριστευμάτων τοῦ μάρτυρος παρ' ὑμῶν νενικημένος γραφῇ. χαίρω τῇ τοιαύτῃ τῆς ὑμετέρας ἰσχύος σήμερον ἡττώμενος νίκῃ. ἴδω τῆς χειρὸς πρὸς τὸ πῦρ ἀκριβέστερον παρ' ὑμῶν γραφομένην τὴν πάλην· ἴδω φαιδρότερον ἐπὶ τῆς ὑμετέρας τὸν παλαιστὴν γεγραμμένον εἰκόνος. κλαυσάτωσαν δαίμονες νῦν ταῖς τοῦ μάρτυρος ἐν ὑμῖν ἀριστείαις πληττόμενοι. φλεγομένη πάλιν αὐτοῖς ἡ χεὶρ καὶ

12–414,2 (Ps.-)Bas. hom. in Barl. (CPG 2861; BHG 223), PG 31, 484 A 2–3 et 489 A 4 – B 4

12–414,2 = Ioh. Dam. imag. I 34 / II 20 / III 46; Vatop. 236 (= *Vtp*) f. 165^{v} **14–414,2** = Niceph. refut. c. 100,11–24 **14–414,2** Ἀνάστητέ – Χριστός = Theod. Stud. epist. 380,47–48 et 213–223, epist. 532,176–177 et 183–193, refut. poem., PG 99, 468 D 1–6 (abbreuiatum, cf. app. crit.); cf. Niceph. adu. Epiph. p. 313,38–314,5 et 351,30–35; Theod. Stud. epist. 301,93–94 et 416,27

HV T M **12–414,2** = *Bas. (= PG)*, *Pa* f. 247^{v}, *Ma* f. 9$^{r–v}$, *Vtp* f. 165^{v}, *Ioh. Dam.*$^{I.II.III}$ **14–414,2** = *Niceph.*^{ref} **14–414,2** Ἀνάστητέ – Χριστός = *Theod. Stud.*$^{ep.380,532}$, *Theod. Stud.*^{ref} **19–414,2** ἴδω – Χριστός = *Nicet.* n. 6

---

2 φησιν] ἔφη H | μὲν τοὺς T M | τιμῶντας + αὐτὴν V edd. **3** Σαρρακηνὸς ed. Rom.* | τὸν ὀφθαλμὸν ἐξορύττω V **4** ἀνατείνας] ἀναστὰς T **5** γοῦν V | αὐτοῦ ὁ T edd. | δεξιὸς om. V **6** τε] δὲ M **7** αὐτοῦ] αὐτὸν H αὐτῶν ed. Rom.* ex Vc **8–9** τριάκοντα – ἀριθμόν] τὸν ἀριθμὸν λβ΄ H (om. ὑπάρχοντες) **8** τριακονταδύο M λβ΄ HV T **10–414,2** Θεόδωρος – ἀμήν om. V **10** ἔδωκε M | Γρηγόριος om. H **12** ἐκ – λόγου] μαρτυρίαι περὶ τῶν ἐν τοῖς ἁγίοις οἴκοις εἰκόνων *Pa* (titulus spectat ad omnia Basilii testimonia quae in *Pa* sequuntur) ἐκ τοῦ εἰς Βαρλαὰμ τὸν μάρτυρα *Ma* ἐκ τοῦ εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα Βαρλαὰμ λόγου *Vtp* | τὸν μάρτυρα om. H (cf. lat.) | λόγου om. T edd. **13** οὗ – ἕτερα om. *Ma Vtp* | οὗ ἡ ἀρχή om. *Pa* | καὶ μετὰ βραχέα *Pa*, om. *Ioh. Dam.*$^{I.II.III}$ **14** νῦν om. *Niceph.*^{ref} | ὦ] οἱ *Pa Theod. Stud.*$^{ep.532}$ *(PS)* | ζωγράφοι + καὶ ed. Rom.* **15** στρατιώτου T M *Ma* (cf. lat.): στρατηγοῦ H (prob.) *Pa Vtp Ioh. Dam.*$^{I.II.III}$ *Niceph.*^{ref} *Theod. Stud.*$^{ep.380,532}$ *Theod. Stud.*^{ref} *PG* | τέχναις + καὶ *Ma* **15–414,1** ἀμαυρότερον – δεικνύσθω] καὶ μεθ' ἕτερα reliquis omissis *Theod. Stud.*^{ref} **15** ἀμαυρώτερον ed. Rom. (corr. ed. Reg.) **16** τοῖς – περιλάμψατε] τοῖς τοῖς (sic) ὑμετέροις περιλ. *Pa* (om. σοφίας) | τοῖς om. H M | τῇ ὑμετέρα σοφίᾳ M **17** τὴν … γραφήν *Pa* | παρ' ὑμῶν om. *Theod. Stud.*$^{ep.380}$ (excepto *H*) | ἡμῶν H **18** χαίρω + ἐπὶ *Vtp* | τὴν τοιαύτην … νίκην M *Ioh. Dam.*^{I} *Ioh. Dam.*^{II} *(D) PG* (ubi νίκην ἡττώμενος) | τοιαύτῃ – νίκῃ] τοιαύτη τῆς εἰκόνος νίκη παρ' ὑμῶν ἡττώμενος H | ἡττώμενος νίκῃ] νίκῃ ἡττώμενος *Theod. Stud.*$^{ep.380,352}$ (uide supra *PG*) **19** πρὸς om. H **20** ἀναγεγραμμένον *Vtp* | δαίμονες + καὶ *Pa Vtp Ioh. Dam.*$^{I.II.III}$ *Niceph.*^{ref} *Theod. Stud.*$^{ep.380}$ *(excepto V) Theod. Stud.*$^{ep.532}$ *Nicet. PG* ed. Rom.*, sed cf. lat. | νῦν om. *Ma* **21** ἐν ὑμῖν post ἀριστείαις *Ma*, om. *Pa Vtp* ed. Rom.* (ex lat.?) **21–414,1** φλεγομένη – δεικνύσθω om. *Ma Nicet.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

in pariete de calculis, interrogauit quendam christianum qui aderat: „quid prodest imago haec?" ad quem christianus ait quia „his quidem qui eam honorant prodest, his autem qui illam inhonorant nocet". et Saracenus: „ecce ego", inquit, „effodiam oculum eius, et uidebo quid mihi noceat." haec dixit, et extendens contum suum imaginis oculum dextrum effodit. protinus ergo et suus <dexter> oculus in terram exiliit idemque ignea est febre detentus. hi autem qui simul cum illo aderant acute illum aegrotasse uidentes tulerunt et ad ciuitatem ipsius reduxerunt. haec nobis retulerunt uiri qui remeauerunt ad Cyprum numero triginta duo.

Theodorus sanctissimus episcopus Catanae tradidit librum; quem accipiens Gregorius deo amabilis diaconus sanctissimorum et laudabilissimorum Apostolorum legit: Ha. 223

Sancti Basilii de sermone in beatum Barlaam La.-Co. 271

cuius initium est: Prius quidem sanctorum mortes. et post alia: PL 129,311

Assurgite mihi nunc, o clarissimi athleticarum uirtutum pictores, et militis adbreuiatam imaginem uestris magnificate artibus. obscurius a me qui coronatus est scriptum uestrae sapientiae fulgorate coloribus. ibo uictoriarum martyris per uos pictura uictus. gaudebo tali uestrae fortitudinis hodie uictoria superatus. uidebo manus ad ignem subtilius a uobis depictum certamen. uidebo clariorem in uestra descriptum imagine luctatorem. plorent daemones martyris factis fortibus nunc perculsi. com-

P VE

1 quaedam P^{ac} (a^1 *exp.*, n *superscr.* P^c) **3** Sarracenus *ed. Rom.* ex* F **5** dexter *add. ed. Rom. (cf. gr.)* **6** adherant VE **7** egrotasse *codd.* **8** remearunt *ed. Rom.* ex* F | triginta duo] xxxii VE **9** Theoderus *(sic)* P | Katane P Catane VE **10** laudatissimorum *ed. Rom.*, sed cf. e.g. Act. I p. 39,15 et supra p. 403,12* **11** Barlaam *ed. Rom.*: Barlaan P Barlahan VE Barlaham F^2*; exspectaueris* Barlaam martyrem, *sed cf. gr.* H **13** mihi nunc P E: mihi V nunc mihi *ed. Rom.** **13–14** adbreuiata VE abbreuiatam *ed. Rom.** **14** qui coronatus est scriptum ~ τὸν στεφανίτην γραφέντα *minus apte* **15** uestrae sapientiae *ed. Rom.*: uestra sapientia *codd.* | ibo + in *ed. Rom.* ex* F **16** manus *ed. Rom.*: manu *codd.* **17** suptilius P V | certamen] tamen P | depictum VE *edd.* **18** factis P: facti VE (*corr.* F^2) | fortibus + et *ed. Rom.*, sed cf. gr.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

νικῶσα δεικνύσθω. ἐγγραφέσθω τῷ πίνακι καὶ ὁ τῶν παλαισμάτων ἀγωνοθέτης Χριστός· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

Κωνσταντῖνος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω·

Φωτεινοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἐκκλησιεκδίκου τῆς ἁγιωτάτης μεγά-
Rom. 502 λης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάν- 5
νου τοῦ Νηστευτοῦ ἐπισκόπου γενομένου τῆς αὐτῆς πόλεως

Ἔτι μηδὲ τοῦτο διαλάθῃ τὸ θαῦμα μηδὲ συγχωρῶμεν τῷ θεσπεσίῳ πατρὶ τοῦτο δὴ τοῦτο μάλιστα συνεπικρύψαι σπουδάζοντι. νὺξ μὲν γὰρ ἦν, καὶ διεπορευόμεθα σὺν τάχει πολλῷ, ὡς δὴ κατὰ τὴν ἀντιπέραν γῆν Μαυρίκιον τὸν βασιλέα καταλη-
Ma. 81 ψόμενοι, Μαυρίκιον τὸν πάλαι μὲν δικαιότατον καὶ πρᾳότατον, νῦν δὲ ἤδη καὶ 10
μάρτυρα· τοῦτο γὰρ ὁ βύθιος αὐτῷ δράκων ὁ τύραννος καὶ μὴ βουλόμενος ἐχαρίσατο. καὶ τοίνυν σπουδῇ ἐβαδίζομεν· γυνὴ δέ τις ὡραία σφόδρα καὶ τὴν ἐσθῆτα καὶ τὴν ὄψιν καὶ τὴν ψυχὴν καὶ πλουσία λίαν οὖσα μέν, οὐ δοκοῦσα δὲ διὰ τὴν συνοικοῦσαν αὐτῇ συμφοράν, πόρρωθεν ἑωρᾶτό μοι συναναφυρομένη τῷ πλήθει τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν τῶν πτωχῶν. διωκομένη δὲ παρὰ τῶν ἐπὶ τούτοις τεταγμέ- 15
νων οὐδαμῶς ἐνεδίδου, ἀλλά τοι μετὰ δακρύων, αἰδουμένη διὰ τὴν φύσιν, διὰ τὴν ἀνάγκην ἀναιδῶς παρηνώχλει. ταῦτα ὁρῶν τὴν τάξιν ἣν ἐτετάγμην καταλιμπάνω καὶ καταλαμβάνω τὴν ἄνθρωπον καὶ ὅ τι βούλοιτο ἂν ἐπυνθανόμην. ἡ δὲ „ἄνδρα ἔχω", φησί, „καὶ δαιμόνιον ἔχει τρίτον ἔτος ἤδη τοῦτό γε, καὶ μυρίοις ὡς εἰπεῖν εὐαγέσι τόποις καὶ εὐλαβέσιν ἀνθρώποις προσαγαγοῦσα τὸν ἄθλιον ἴσχυσα πλέον 20
οὐδέν. τὸ δὴ οὖν τελευταῖον ἀπὸ τῆς ἐρήμου νῦν παραγέγονα. τῶν ἁγίων γὰρ τῶν κατὰ ταύτην ὁ παρὰ πάντων σχεδὸν τῶν ἐκεῖσε θαυματουργῶν ἐπὶ τῷ θαυματουργεῖν μαρτυρούμενος πρὸς τὴν ἰατρείαν καὶ αὐτὸς ἀπειπών, ‚ἀπελεύσῃ', ἔφη, ‚πρὸς Ἰωάννην τὸν πατριάρχην τὸν μέγαν, ἐκεῖθέν τε κομιῇ μετ' εὐλογίας ἀρχιερέως θεοῦ παντοκράτορος εἰκόνα τῆς παρθένου μητρὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἀποίσεις 25
καὶ ἀποκομιεῖς τὴν εἰκόνα εἰς οἶκον ὃν κατεσκήνωσας ἐν γῇ σῇ. ἰδοὺ γὰρ ἀποστελεῖς ἤδη τὸν ἄνδρα τὸν σὸν καὶ κατοικιεῖς γε αὐτὸν ἐν αὐλαῖς οἴκου σου, καὶ οὐ μὴ

4–420,23 Photin. uita Ioh. Ieiun., fragmentum (CPG 7971; BHG 893)

HV T M **4–420,23** = *Pa* f. 273^{r}–275^{r}

---

1 νικήσασα H M **2** Χριστός] θεός *Ma* | ᾧ – ἀμήν om. *Pa Ma Ioh. Dam.^{II} (F) Ioh. Dam.^{III}* | δόξα + καὶ τὸ κράτος *Vtp Ioh. Dam.^{II} (D)* | τῶν αἰώνων ἀμήν om. *Vtp Ioh. Dam.^{I} (A)* | τῶν αἰώνων om. T edd. *Ioh. Dam.^{II} (D) Niceph.^{ref}*, sed cf. lat. **3** ὁ θεοφιλέστατος om. V **4–5** Φωτεινοῦ – Κωνσταντινουπόλεως om. V **4** De adnotatione hoc loco in ed.Rom.^{mg} adscripta, quae ad codicem V pertinet, cf. Lamberz, Editio Romana p. 341 adn. 52 | πρεσβυτέρου om. H **4–5** μεγάλης om. *Pa* **5** εἰς τὸν βίον M | ἐν ἁγίοις] ὁσίου M **6** γενομένου – πόλεως om. V | γενομένης *Pa* **7** διαλάθοι M λάθοι *Pa* | χωροῦμεν *Pa* | θεσπεσίῳ] θαυμασίω V **7–8** τοῦτο δὴ τοῦτο *Pa* (cf. lat.): τούτω δὴ τοῦτο HV T τοῦτο δῆτα M τοῦτο δὴ ed.Rom.* **8** ἐπικρύψαι H συνεπικρύψαι + τὸ θαῦμα M **9** ἀντιπέραν M: ἀντίπεραν T edd. ἀντίπερα HV πέρα *Pa* **11** ὁ τύραννος om. H | βουλομένω H **12** τοίνυν om. V **13** πλουσίαν λίαν οὖσαν *Pa* | λίαν om. M | οὐ δοκοῦσα] ὁδοποιοῦσα *Pa* **14** συναναφυρομένη om. HV **15** δὲ om. T | τούτοις] τοῦτ(ο) H τούτ sine abbr. T τούτω *Pa* **16** τοι om. M *Pa* | αἰδουμένη + μὲν *Pa* **17** παρηνόχλει *Pa* | ἣν] ἐν ἥ M **18** καὶ^{2} – ἄν] καὶ τί ἂν βούλοιτο *Pa* | βούλοιτ' V | ἀνεπυνθανόμην H (om. ἄν) *Pa* **19** γε om. M **20** τόποις] οἴκοις H | εὐλαβέσιν] εὐαγέσιν V **21** ἀπὸ] ἐκ H **21–22** τῶν – ταύτην om. V **22–23** ὁ – ἀπειπών] καὶ αὐτὸς γὰρ ἀπειπὼν ὁ παρὰ πάντων σχεδὸν τῶν ἐκεῖσε μαρτυρούμενος θαυματουργῶν πρὸς ἰατρείαν V **22** τῷ] τὸ T **24** κομιεῖς *Pa* **25** καὶ ἀποίσεις om. H **26** κατεσκήνωσας H M (cf. Ps. 73,2): κατεσκήνωκας V T edd. *Pa* **27** ἤδη om. H | τὸν σὸν] αὐτῆς V | κατοικιῶ M | γε] τε M

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

busta illis manus et uincens ostendatur. et pingatur in tabula simul et ipse agonitheta luctaminum Christus; cui est gloria in saecula saeculorum. amen.

Constantinus deo amabilis diaconus et notarius legit:

Photini deo amabilis presbyteri et defensoris sanctissimae magnae ecclesiae Constantinopoleos de uita sanctae memoriae Iohannis Ieiunatoris qui fuit episcopus eiusdem urbis Rom. 502

Adhuc nec hoc lateat miraculum nec indulgeamus egregio patri hoc dumtaxat hoc maxime celare acceleranti. nam nox quidem erat, et deambulabamus cum uelocitate multa, utpote in terram ultra positam Mauricium imperatorem adituri, Mauricium qui dudum quidem iustissimus et mitissimus fuit, nunc autem et martyr; hoc enim Ma. 82 profundissimus ei draco et tyrannus etiam nolendo donauit. cum ergo festine ambularemus, mulier quaedam speciosa ualde tam ueste quam uultu et anima, quae diues admodum quidem fuerat, sed non putabatur propter calamitatem quae inerat ei, procul apparuit mihi mixta cum multitudine fratrum nostrorum pauperum. quae persecutionem ab his passa qui super istis erant ordinati nequaquam recedebat, sed cum lacrimis, licet uerecundata propter naturam, necessitatis tamen causa impudenter molestiam inferebat. his uisis ordinem in quo fueram deputatus relinquo et apprehendo mulierem et quidnam uellet interrogabam. at illa „uirum", inquit, „habeo, et daemonium habet, et tertius annus est iste ex quo denis milibus, ut ita dicam, uenerabilibus locis et religiosis hominibus hunc miserum optuli et nil optinere amplius ualui. ad extremum ego ab heremo nunc ueni. nam ille ipse qui in ea prae omnibus fere sanctis miracula facientibus in patrandis miraculis testimonium habebat, ad curationem exhortans, ‚uade', inquit, ‚ad Iohannem patriarcham magnum, indeque feres cum benedictione summi sacerdotis dei omnipotentis imaginem uirginis matris dei, et ibis et portabis imaginem in domum in qua habitasti in PL 129,312

P VE

1 simul] similiter *ed. Rom.** | agonitheta VE: agonethaeta P^{ac} agonithaeta P^{pc} (e *exp. et* i *s. l.* P^{c}) agonotheta *ed. Rom.** *(sed cf. ThLL et MLW s. u.)* **4–421,19** *hanc interpretationem Anastasii esse uix credideris* **4** magnaeque VE *edd.* **7** hoc dumtaxat hoc P *(cf. gr.)*: hoc dum + *ras.* V (xat V^{1} *s. l.?*) hoc dum hoc E hoc dudum *ed. Rom.** (hoc dum F) **8** acceleranti ~ σπουδάζοντι *(cf. infra p. 425,15; exspectaueris* festinanti*; cf. e. g. Act. II p. 191,5–6)* **9** audituri VE (*corr.* F^{2}) **13** quidem (*et post* diues *et post* fuerat *tradit* V) *om.* E *edd.* | inherat VE **15** „*gr.* reiecta ab his" *ed. Rom.*^{mg} | istis F^{2}: istos P VE isto *ed. Rom.**, *an mendum interpretis?* **16–17** causa impudenter *ed. Rom.*: causam pudenter *codd.* **17** inferebat molestiam V *edd.*, molestiam *om.* E **18** adprehendo P | inquid P^{ac} (d *in* t *mut.* P^{c}) **20** obtuli *ed. Rom.** | nichil V nihil E *edd.* **20–21** obtinere *ed. Rom.** **21** eremo *ed. Rom.** *(ut semper)* | nunc *post* ego *ed. Rom.** *ex* F **23** habebat] „*g.* habet" *ed. Rom.*^{mg} | exhortans] *mendum interpretis* („*g.* ad curationem et ipse nihil proficiens" *ed. Rom.*^{mg}) | inquid P^{ac} (d *in* t *mut.* P^{c})

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

La.-Co. 273 ὄψηται τὴν πόλιν τοῦ βασιλέως οὗ ἀπελεύσῃ νῦν τὴν μεγάλην· καὶ ὑψώσεις καὶ ἀναθήσεις τὸ ὁμοίωμα, καὶ γενήσεται ἅγιον οἴκῳ σῷ· καὶ ἔσται πᾶς ὃς ἂν κατασκηνώσῃ ἐν αὐτῷ εὐλογίᾳ εὐλογηθήσεται. καὶ ἰδοὺ *φυγῇ φεύξεται* καὶ ἀπηλλοτριωμένον ἔσται τὸ πνεῦμα καὶ οὐκέτι οὐ μὴ ἐγγιεῖ, διότι *κύριος ἐγγύς*, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα ἡ δόξα αὐτοῦ· ἀμήν.'" ταῦτα εἰποῦσαν προσάγω τῷ πατριάρχῃ κατὰ τὴν
Ha. 225 ἡμέραν τὴν ἐφεξῆς τὴν ἐν ταῖς παρασκευαῖς εἰωθυῖαν ἐν τῷ τῆς θεοτόκου ναῷ τῷ πλήσιον εἴσοδον ποιουμένῳ· καὶ ἀναφέρω τὴν τοῦ πράγματος περιπέτειαν, νῦν μὲν μάλα δῆθεν νεανικῶς ὁμοῦ καὶ ῥητορικῶς, νῦν δέ γε ὑφειμένως καὶ γοερῶς. καὶ ἔχαιρον ὡς δὴ καὶ πείσειν ἐλπίζων καὶ ἅμα ἐπαινεθήσεσθαι, καθότι τὰς οὕτως εὐσεβεῖς αἱροῦμαι τῶν ὑποθέσεων. ἔτι δέ μοι διδάσκοντι καὶ ὄντι †καταδὴ ὅτι „ὁ ἐρημίτης, ὦ δέσποτα, εἶπεν ὑπὸ θεοῦ κινηθείς, ὡς ἄρα ὑμεῖς ὁ κῦρις ἀποδιώκειν μέλλοι", διακόπτει τέ μοι τὸν λόγον καὶ τῷ θυμῷ ζέσας· „ναὶ κῦρι, ναὶ δέσποτα,
Rom. 503 τὴν φωνὴν ἄρας ὁ ἐρημίτης ἐβόα, ναί, ἵνα ἐγὼ ὁ κῦρις ἐκβάλλω τὸν δαίμονα, ἵνα εἴπω· ‚σοὶ λέγω τῷ ἀκαθάρτῳ, ἔξελθε ἀπὸ τοῦ πλάσματος, καὶ ὕπαγε ὧδε καὶ ἐκεῖ καὶ εἰς τὸν ἄφαντον.' τοιαῦτα κελεύεις ἵνα φλυαρῶ ἄνθρωπος ῥυπαρὸς καὶ ἁμαρτωλός. ἐάν ἐστε θαυματουργοί, τὸ ἐμὸν ἐκβάλλετε πνεῦμα. εὐχῶν χρῄζεις πολλῶν, ἀδελφὲ Φωτεινέ, μὰ τὰς τῶν ἁγίων εὐχάς." οὕτω παρ' ἐλπίδας ἀτιμωθεὶς ἀνεχώρουν ἐρυθριῶν καὶ ἡρέμα ὑπεκδραμὼν ἐφερόμην ὅπῃ καὶ τύχοι τοῖς ἀπαντῶσιν ἐμπίπτων ὡς δὴ κεκραιπαληκώς, καὶ καταλαμβάνω τινὰ τοῦ ἱερατείου μόλις ἐσχατιάν. καὶ θυμῷ θυμωθείς — τῆς γὰρ δὴ λύπης ἤδη τὸ πλεῖστον εἰς θυμὸν
Ma. 84 ἀπενήνεκτο, καθότι οὐχ εὕρισκον χάριν ἐνώπιον τοῦ ἀρχιερέως τοῦ θεοῦ τοῦ μεγάλου — πολλὰ σιωπῇ κατεβόων ἐπ' ἐμαυτοῦ καὶ ὅτι οὐκ εἴη τὸ ἀπὸ τοῦδε ἐλπίσαι οὐδὲν ἀγαθὸν οὐδενὶ τῶν προβάτων, τοῦ ποιμένος ἡμῖν αὐτοῦ πρὸς λύκου φύσιν ἐκβάντος τε καὶ ἐκδεδιῃτημένου.

Ἐν τούτοις ὄντι μοι καὶ ἀπορουμένῳ βουλὴ γίνεται· καὶ στείλας οἰκαδε τῶν ἑπομένων τινά, κομίζω τῶν ἀνατεθειμένων ἐκεῖσε πάνυ δὴ πάνυ περικαλλῆ τῆς δεσποίνης εἰκόνα. καὶ κατασχηματισάμενος εὖ μάλα καὶ ὡς οἷόν τε ἦν πρὸς τὸ πιθανῶς ὀφθῆναί τε καὶ νομισθῆναι, ὅτι δὴ παρὰ τοῦ μεγίστου πατρὸς ὡς δὴ τὸ λοιπὸν ἐπικαμφθέντος λαβὼν τὴν εἰκόνα κατέχοιμι, ἐπιδοὺς τῇ γυναικὶ τὴν εἰκόνα εὔχεσθαί

---

3 εὐλογίᾳ εὐλογηθήσεται cf. e.g. Gen. 49,25; 2 Reg. 7,29 | Iob 27,22 **4** Phil. 4,5 (cf. Ps. 33,19 et 144,18)

HV T M

---

1 ἀπελεύσει *Pa* **2** ἀναθήσεις] ἀναθιεῖς (sic) HV ἀναθεὶς *Pa* | ἅγιον + ἐν *Pa* ἁγίως ed.Rom.^{mg}, sed cf. e.g. Ex. 28,43 **2–3** κατασκηνώσει *Pa* **3** εὐλογίᾳ om. *Pa* | φυγὴ V *Pa* **4–5** ἡ δόξα αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα H **5** προσήγαγον *Pa* **5–6** κατὰ τὴν ἐφεξῆς ἡμέραν V **6** ταῖς om. V | ναῷ post ἐν τῷ ed.Rom.* **7** ἀναφέρει V **8** γε om. M *Pa* **9** δὴ καὶ (καὶ iter. *Pa*)] δῆθεν καὶ V δῆθεν ed.Rom.* | πείσων ed.Rom.* | καὶ^{2} M (ex coni.?): om. HV T edd. *Pa* **10** ἐροῦμαι T | ὄντι] λέγοντι ed.Rom.* | καταδὴ ὅτι *Pa*: κατ' ἰδιώτην H κατάδην ὅτι V κατὰ ἄδειαν ὅτι T edd. πρὸς τούτοις M, Anast. fort. legit κατηφεῖ, sed locus iam in exemplari quo notarii usi sunt corruptus esse uidetur | ὁ om. V **11** ὦ δέσποτα, εἶπεν + ὦ δέσποτα T | ὑπὸ] ἐπὶ *Pa* | ἡμεῖς *Pa* | ὁ κῦρις scripsi (uide infra): ὁ κύρις H (prob.) *Pa* ὁ κύριος M ὀκνῶ V^{pc} (o ex corr.) ὀκνηροὶ T edd. | ἀποδιώκειν] σὺ διώκειν H **12** μέλλοι V M: μέλλεις H μέλλ sine abbr. T μέλλει *Pa* μέλλῃ ed.Rom.* | διακόπτη T (prob.) διακόπτοι M | ἐμοὶ H | κῦρι M T: κύρι H *Pa* κνῶ (sic) V **13** ὁ^{1} om. ed.Rom.* | ὁ κῦρις T: ὁ κύρις H (prob.) *Pa* ὁ κύριος M ὀκνῶ V | ἐκβάλω M | τὰ δαιμόνια V | ἵνα^{2} om. V **15** καὶ^{1} om. T edd. | τὸν] τὸ T edd., sed cf. lat. | ἄφθαρτον *Pa* **16** ἐάν] ἄν M εἰ T edd. | ἐκβάλετε M ed.Rom.* **17** ἀδελφὲ πολλῶν *Pa* | μὰ τὰς] ματοὺς (sic) *Pa* | ἀτιμασθεὶς *Pa* (euanidum in H) **18** ἠρέμα T edd. | ὅπου *Pa* (euanidum in H) **19** δὴ] ἤδη M | κεκρεπαληκώς M *Pa*^{ac} (αι *Pa*^{1} s.l.) κραιπαληκώς H καὶ κραιπαλικώς V καὶ κραιπαληκώς T **20** θυμῷ om. H *Pa* | τῆς — λύπης] καὶ γὰρ δὴ τῆς λύπης H | δὴ om. V **21–22** τοῦ μεγάλου θεοῦ *Pa* **22** σιωπῶν V | καταβοῶν H *Pa* βοῶν V | ἐπ'] ἀπ' H | τοαποτοῦδε M *Pa* **23** αὐτοῦ suspectum (nihil respondet in lat.) | λύκους *Pa* **24** τε] δὲ T, om. ed.Rom.* **25** ἀπορουμένου *Pa* ex corr. | βουλῆ V *Pa* **26** κομίζων *Pa* | δὴ post κομίζω V **27** πιθανὸς M *Pa* πειθανὸς V **28** παρὰ] περὶ H **29** ἐπιδοὺς] ἐπὶ δὲ V | τῇ γυναικὶ τὴν εἰκόνα] ταύτην τῇ γυναικὶ H

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

terra tua. ecce enim mittes de cetero uirum tuum et locabis eum in atriis domus tuae, et non uidebit ciuitatem regis magnam ad quam nunc proficisceris; et exaltabis et La.-Co. 274
pones similitudinem, et fiet sanctificatio domui tuae. et erit ut omnis quicumque habitauerit in ea benedictione benedicatur. et ecce fuga *fugiet* et alienatus erit spiritus et ultra non appropiabit, eo quod *dominus prope* sit, et in saecula gloria eius. amen.'" his dictis adduco eam ad patriarcham die sequenti, quae sexta feria con- Ha. 226
sueuerat in dei genitricis templo iuxta ingressum facto celebrari; et refero negotii circumstantiam, nunc quidem ualde quasi iuueniliter simul et rhetorice, nunc autem summisse ac dolenter. et gaudebam suadere sperans pariter et ut laudarer, eo quod ita pias assererem propositiones. adhuc autem mihi maesto docenti quoniam „heremita, o domine, dixit a deo motus, quod merito uos, domne, expulsurus sis" intercidit sermonem meum et furore feruens: „etiam domine, etiam domine, uocem extollens heremita clamabat, etiam, ut ego domnus eiciam daemonem, ut dicam: ‚tibi Rom. 503
dico immundo, exi a figmento, et uade huc atque illuc et ad inuisibilem.' talia iubes ut garriam homo sordidus et peccator. si estis mira operantes, meum eicite spiritum. orationum eges multarum, frater Photine, per orationes sanctorum." sic praeter spem inhonoratus recedebam erubescens et silenter effugiens efferebar retrorsum, et fortuitu obuiantes quasi crapulatus incidebam, et apprehendo uix quandam sacelli extremitatem. et furore commotus – plurimum namque tristitiae iam in furorem Ma. 83
efferebatur, eo quod non inuenerim gratiam in conspectu summi sacerdotis dei magni – multa silentio in memetipso reputabam et quod non esset ab isto quicquam boni ulli ouium sperandum, pastore uidelicet nobis ad lupi naturam proueniente.

In his ergo cum essem hesitans, mihi consilium fit; et mittens domum ex sequentibus quendam defero dominae imaginem ex his quae illic positae erant satis oppido speciosam. et adornans ualde bene et ut erat possibile ad euidentius apparendum et reputandum, quia oportebat a maximo patre utpote iam inclinato accipere imaginem, tenui hanc et dedi mulieri orareque pro nobis et patriarchae gratias multas confiteri

P VE

3 sanctificatio ~ ἅγιον *(cf. Act. VI 263 C 1 et 270 C 10)* **4** fugas P^{ac} fugiens P^{pc} (a *exp. et* ien *superscr.* P^{c}) *fort. ex Vulg. Iob 27,22, sed cf. gr.* **5** appropiabit (appropinquabit *ed. Rom.**) + et VE, *sed cf. gr.* **6–7** quae – celebrari] qui … celebrare F^{2} *edd., sed his coniecturis locum obscurum emendari posse dubitaueris („g.* Dum sexta Feria de more in Dei Genitricis propinquum templum esset ingressurus" *ed. Rom.^mg)* **7** genitris P^{ac} (ci *add.* P^{1-2} *s. l.*) | facto] templo P, *interpres* ποιουμένῳ *ad* ναῷ *rettulisse uidetur* **7–8** negotii circumstantiam] casum aduersum *ed. Rom.^mg minus apte* **8** quasi *om. ed. Rom.** **9** gaudebam] gaudens F^{2} *edd.* gaudere E | et ut laudarer *scripsi*: ut et laudarer *codd.* et laudari *ed. Rom.** **10** adhuc – quoniam] „*gr.* Adhuc autem mihi dicenti, et cum libertate dicenti, q." *ed. Rom.^mg ex gr.* T | maesto] mesto *codd.* mesto (moesto *ed. Reg.*)* + et *ed. Rom.* (interpres fort. legit* κατηφεῖ*, cf. Gloss.)* | docenti P: dicenti V F^{2} decenti E **10–11** eremita *ed. Rom.* (ut semper)* **11** merito ~ ἆρα*?* | domne] domine VE *edd.* | expulsurus sis] *interpres* μέλλεις *legisse uidetur (cf. gr.* H*)* **12** *exspectaueris* domne *(bis)* **13** dominus E V^{ac} (i *eras.*) *edd.* **14** inmundo P^{ac} V inmunde P^{pc} (e *superscr.* P^{c}) | inuisibile *ed. Rom.* ex gr.* T **18** fortitudo E fortuito F^{2} fortuito + et in *ed. Rom.** | adprehendo P **21** reputabam] „*gr.* conquerebar" *ed. Rom.^mg* **23** haesitans *ed. Rom.** **26** quia – imaginem] „*gr.* quia a maximo Patre vt. i. inc. acceptam haberem imaginem" *ed. Rom.^mg* | utpote iam] ut potentiam P^{ac} (nt *exp.*)

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

τε ὑπὲρ ἡμῶν τῷ τε πατριάρχῃ χάριτας πλείστας ὁμολογεῖν καὶ ἀπιέναι μετὰ χαρᾶς ἐνεκελευόμην. ἡ δὲ ἀπηλλάττετο μικροῦ καὶ σκιρτῶσα καὶ οὐκ ἔχουσα ἥτις καὶ γένοιτο. ἦν δὲ ὥσπερ ἐξ ἡμισείας ἀμφοτέρων ἡ χαρά. ἐγὼ μὲν γὰρ ἐδόκουν μέν, οὐκ ἔχαιρον δέ· ἡ δὲ καὶ ἐδόκει καὶ ἔχαιρεν. ἀλλ᾽ ὁ σκοπὸς καὶ τὸ τοῦ πράγματος τέλος οὐκ εἶχεν ἀρχήν.

Τότε μὲν οὖν τὴν κατασχοῦσαν ἡμᾶς ἀθυμίαν παραμυθεῖσθαί πως οἰηθεὶς προσεκτησάμην ἑτέραν, ἀναθεωρῶν τε καὶ ἀναλογιζόμενος, τίνα καὶ πότε καὶ ποῦ καὶ ἐπὶ τίνι καὶ ὅπως καὶ τίνος ἡμῖν μεσιτευούσης εἴην ἐξηπατηκώς τε καὶ σοφισάμενος γύναιον ἄθλιον καὶ οὕτως ἐλεεινὸν καὶ τηλικαύτας ἐλπίδας ἡμῖν παρακαταθέμενον. μάλιστα δὲ ἠνιώμην ὡς δὴ καὶ προσαφῃρημένος τὴν ἄνθρωπον τὴν τῶν ἀμεινόνων προστασίαν καὶ τὸ δι᾽ ἑτέρου τά γε τοιαῦτα σοφοῦ πρὸς ἅπερ ἐδεῖτο διακεκονῆσθαι. ἐπὶ τούτοις αὖ καὶ οἷα ταύτης ἕνεκα τῆς ἐξαπάτης ἐρεῖν τε καὶ προσυλακτήσειν τὸ πνεῦμα προσανελογιζόμην, καὶ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ τοὐναντίον βεβαιώσω τε καὶ ἐμπεδώσαιμι τὴν πρὸς τὸν ἄνθρωπον τῷ δαίμονι προσεδρείαν, καὶ ὅτι γενοίμην αὐτῷ καὶ ὕλη καὶ πρόφασις κατηγορημάτων δικαίων, οὕπω λέγω κατ᾽ ἐμαυτοῦ γε μόνου, κατὰ πάντων μὲν οὖν ἐφεξῆς τῶν χριστιανῶν καὶ κατὰ τῶν ἱερέων γε πρῶτον, καθότι τὴν μὲν γαμετὴν ὁ πρεσβύτερος ἑτέρῳ τύφῳ, φασίν, ἑτέρῳ δαίμονι τῷ τοῦ ψεύδους ἠδίκηκεν· ὅπερ ἐστὶν οὐδὲν ἕτερον ἢ τοῦτο ἐκεῖνο σαφῶς, *ἐν Βεελζεβούλ ἐθέλειν ἐκβάλλειν δαιμόνια*. ταῦτα μὲν δή μοι καὶ τὰ τοιαῦτα συνεχῶς τὴν ψυχὴν εἰσιόντα δεινῶς ἐπετάραττε καὶ συνεπεθόλου καὶ μεγάλα ἡλίκα ἐλπίζειν ἐδίδου κακὰ καὶ πρὸς ἀνθρώπων καὶ πρὸς αὐτοῦ τοῦ θεοῦ. πλὴν ἀντεπενόουν τε καὶ ἀντεισῆγον ἐμαυτῷ σκῆψιν καί τινα δῆθεν παραψυχῆς φαντασίαν τὸ παρὸν ἐνετίθην, λέγων ἐπ᾽ ἐμαυτοῦ· „τῷ γὰρ θεῷ μελήσει τοῦ μέλλοντος· ἐν γὰρ τούτῳ τῷ χρόνῳ τῷ μεταξὺ τεθνήξοιτό που ἴσως ἡμῖν ἢ τὸ γύναιον ἢ καὶ αὐτὸς ὁ ἀνὴρ ἢ καί τις ἄλλος, ἀποθάνοιμι δὲ πολλάκις ἐγὼ καὶ πεπαύσεται τὸ λυποῦν." ἐπὶ τούτοις μὲν δὴ τότε τῶν περὶ τὴν ἀθλίαν γυναῖκα δυσκόλων, ὥς γε ᾠμην, ἀπαλλαγεὶς ᾠμην ὄχλου ἀπηλλάχθαι.

Μετὰ δὲ χρόνους οἱμαί που τρεῖς εἱστήκειν μὲν πρὸς αὐταῖς δήπου ταῖς ἱεραῖς πύλῃσι τοῦ μεγάλου ναοῦ. καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἐπάρασα τὰς ὀφρῦς καὶ σφοδρὸν ἅμα

La.-Co. 276 Rom. 504 Ha. 228

18–19 cf. Lc. 11,18

HV T M

---

1 τε¹ + καὶ M | τε² post πατριάρχῃ H | καὶ om. ed.Rom.* | ἐπιέναι *Pa* **2** ἀπεκελευόμην H ἐπεκ. V | ἀπηλάττετο H | ἥτις] εἴ τι V, locus suspectus, cf. lat. **3** δὲ om. La.-Co. Mansi | μὲν om. M **7** ἑτέραν] sc. ἀθυμίαν? **8** ὅπως] πῶς T | εἴην] εἰ ἦν T **11** πρὸς] πατρὸς ed.Rom.* ex Vc | ἐδεῖτο] αἰδεῖτο *Pa* **11–12** διακεκονεῖσθαι V *Pa* **12** οἷα M *Pa* ed.Rom.: οἵας HV T (cf. lat.) | ἐξαπάτης + φωνεῖν V edd. | ἔρρειν *Pa* **13** διελογιζόμην V **14** ἐμποδίσαιμι H ἐμπαιδίσαιμι V ἐμπεδῶσαι μοι *Pa* ἐμπεδώσω ed.Rom.* | προσεδρίαν V edd. **15** καὶ¹ om. H M, sed cf. lat. | κατηγόρημα τῶν T | ἐμοῦ M | γε om. V **16** μόνον V | πάντων om. V | ἱερῶν T | γε om. V **17** τὴν om. *Pa* | μὲν om. ed.Rom.*, sed cf. lat. | φασίν – δαίμονι] locus suspectus, fort. ut glossema delendus **18** τῷ] τὸ T *Pa* | ἠδίκησεν *Pa* | τοῦτο om. V **19** μὲν om. H | συνεχῶς HV (cf. lat.): συνεχῶς + εἰς M συνεχὲς *Pa* συνέχεε T edd. **20** συνετάραττε HV ἐπετάραττέ + τε T edd. | συνεθόλου H προσεπεθόλου V | ἡλικία *Pa*, om. ed.Rom.* **21** ἐδίδου om. V | ἀνθρώπου M | πλὴν + ἀλλ᾽ *Pa* fort. recte **22** ἀντεισῆγον] ἀντεισῆλθον V | ἐμαυτῷ] ἐπ᾽ αὐτὸν *Pa* | σκῆψιν] σκέψας V | περὶ ψυχῆς H παρὰ ψυχῆς *Pa* **23** ἐνετίθην Dubielzig: ἐτίθειν H ἐτίθει V (ει ex corr.?) T ἐνετίθουν M εὐτιθεὶς *Pa* ἐτίθουν ed.Rom.* | ἐμαυτῶ V | μεταμελήσει V **24** τῷ²] τὸ V | τεθνήξοιτό – ἡμῖν] τεθνήξοι τοῦ μέλλοντος (sic) H | καὶ] κἂν HV | ὁ αὐτὸς ἀνὴρ T ὁ ἀνὴρ αὐτῆς V **25** πέπαυται M παύσεται *Pa* **25–27** ἐπὶ – ἀπηλλάχθαι om. V **26–27** ἀπαλλαγεὶς ᾠμην] ἀπαλλαγεὶς H (uide infra) ἀπαλλαγησόμην (sic) *Pa* **27** ἀπηλλάχθαι ὄχλου M | ἀπήλλακται *Pa* ἀπηλλάχθαι + ἐνόμιζον H (uide supra) **28** οἱμαί που om. V (euanidum in H) | που τρεῖς om. *Pa* | δήπου] ἤδη που V (incertum in H) **29** πύλησι *Pa*: πυλῆσι H πυλείσι V (prob.) πυλίσι M πύλαις T edd.

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

atque abire cum gaudio iubebam. at illa liberabatur modicum et exsultans et non habens quod faceret. unde et erat utriusque quasi dimidium gaudium. nam ego quidem putabam, non autem gaudebam; illa uero et putabat et gaudebat. sed PL 129,313
intentio et rei finis non habebat initium.

Tunc ergo animi defectionem quae nos optinuerat consolari taliter opinatus adquisiui aliam, contemplans et reputans, quem et quando et ubi et in quo <et quo modo> uel quo nobis mediante †abirem seductus et circumueniens† mulierculam miserrimam et ita miserabilem et tantas fiducias nobis commendantem. maxime autem contristabar utpote separans mulierem a meliorum protectione et per alium talia sapientem †ad ea quae dealbari uerebatur†. in his rursus et propter huiusmodi seductionem dicere atque oblatrare spiritum existimaui, et quia ipse ego e contrario La.-Co. 275
firmauerim atque locauerim stabilitatem quae erat daemoni circa hominem, et quod factus sim ei et materia et occasio calumniarum iustarum, nondum dico contra memet ipsum solum, ergo contra omnes quidem christianos et contra sacerdotes primum, eo quod uxorem quidem presbyter altero typho, aiunt, alteri daemoni qui erat mendacii praeiudicauit; quod nihil profecto est aliud quam *in Beelzebub eicere* uelle *daemonia*. haec quidem mihi et huiuscemodi indesinenter animam ingressa atrociter conturbabant et inficiebant et magna expectare dabant mala tam ab hominibus quam ab ipso deo. uerumtamen recogitabam et referebam mihimet ipsi Rom. 504
simulationem et quandam quasi consolationis phantasiam ad praesens imponere, dicens apud me: „deus enim de futuro faciet curam. in hoc quippe anno †intra locum† forte nobis morietur siue muliercula siue ipse uir siue alius quisquam, moriar autem multotiens ego et cessabit quod tristitiam inferebat." igitur in his tunc a discolis quae circa miseram mulierem erant, ut rebar, ereptus rebar et a turba liberari. Ha. 227

Post annos reor ferme tres stabam penes ipsas sacras portas magni templi. et ecce mulier eleuans supercilia et uehementer ac indefesse pronuntians et respirans intuita

---

P VE

---

1 modicum *om.* V, „*g.* prope modum" *ed. Rom.*^{mg} **2** quod faceret ~ ἥτις καὶ γένοιτο*?* (fieret *ed. Rom.*^{mg}) **3** putabam] putabatur *ed. Rom.* („g.* putabar *seu* uidebar" *ed. Rom.*^{mg}) | putabat] putabatur *ed. Rom.** **5** obtinuerat *ed. Rom.** | taliter ~ πως*?* **6** aliam *ed. Rom.*^{mg}: aliud *codd. (an mendum interpretis?)* | et^{2} *om.* F *edd.* **6–7** et quo modo *suppl. ed. Rom.** **7** quo] qua *ed. Rom.** | abirem seductus et circumueniens] *incertum quid legerit interpres in gr.* („*gr.* seduxissem et circunuenissem" [*sic*] *ed. Rom.*^{mg}) **8** fidutias P **10** ad ea quae dealbari uerebatur ~ πρὸς ἅπερ ἐδεῖτο διακεκονῆσθαι*? interpres legit* διακεκονῖσθαι*, ut uidit Dubielzig; mendum* δεῖσθαι ~ uereri *saepius occurrit (cf. infra p. 575,14),* „*g.* quae opus illi erant exhibitione" *ed. Rom.*^{mg} | huiusmodi] *interpres* οἵας ταύτης *legisse uidetur, ut suspic. Dubielzig* (*cf. gr.* HV T) **13** sum *ed. Rom.** **14** ergo ~ μὲν οὖν*?* („*gr.* sed" *ed. Rom.*^{mg}) **15** quidam *ed. Rom.*, sed cf. gr.* μὲν | trypho P | altero daemone *ed. Rom.** **16** praeiudicauit ~ ἠδίκηκεν*?* | Beelzebup P Bebelzebub V Belzebub E, *corr. ed. Rom.* **17** huiusmodi *ed. Rom.** **20** simulationem ~ σκῆψιν *(cf. Gloss.)*] excusationem *ed. Rom.** | imponebam *ed. Rom.* non male, sed interpres* ἐντιθέναι *uel* ἐνθεῖναι *legisse uidetur* **21–22** intra (intro V) locum ~ τῷ μεταξὺ*?* („*gr.* In hoc quippe intermedio tempore forte" *ed. Rom.*^{mg}) **23** quod] qui E *edd. i.t.* („*gr.* quod tristitiam" *ed. Rom.*^{mg}) **24** effectus V^{ac} *(prob.)* E erectus V^{pc} (ff *mut. in* e V$^{1-2}$) liberatus *ed. Rom.** | et *om. ed. Rom.* (ex gr.?)* | turba ~ ὄχλου *(cf. Gloss.) inepte*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

καὶ σύντονον καὶ φθεγγομένη καὶ ἀναπνέουσα βλέψασα εἰς ἐμὲ τὴν πέλας ἠρώτα· „αὐτὸς ἆρά ἐστιν; ἢ τί;" καὶ προσεπιφθεγξαμένη „ναί, αὐτός ἐστιν ἀληθῶς" δρόμῳ ἵεται καὶ προσπίπτει μοι πρὸς τὰ γόνατα καὶ κατενεχθεῖσα προσρήγνυταί μοι τοῖς ἀστραγάλοις καὶ κατεφίλει περιλαβοῦσα, κειμένη πρὸς τὸ ἔδαφος. ἐγὼ μὲν οὖν
Ma. 85 ἠνειχόμην τέως καὶ ἔχαιρον καὶ τῇδε κἀκεῖσε πρὸς τοὺς ὄχλους διέβλεπον, θρυπτόμενος καὶ τοῖς περιεστηκόσι κειμένην θεάσαθαι διδοὺς καὶ ἐνδεικνύμενος, ὅτι ἄρα ἦν που καὶ αὐτὸς τῶν πολλὰ δυναμένων. ἡ δὲ τά τε ἄλλα ὁπόσα τῶν δεομένων ἦν προσειποῦσα καὶ τὸ „προσκυνῶ τὸν κῦριν" προσεπειποῦσα πολλάκις – ἦν γὰρ ἐκεῖθεν –, εἶτα μέντοι καὶ προσεπισφίγγουσα λίαν ἡμᾶς ἐπικαταβάλλει τῇ βίᾳ τοῖς νώτοις τοῖς ἑαυτῆς· καὶ πεσὼν ἐκείμην γέλως ἐντεῦθεν τῶν περιεστηκότων πολύς· καὶ μόλις ὑπὸ τοῦ κατηρυθριακέναι διαναστὰς προσερράπισα καὶ δεκανοὺς ἐκάλουν καὶ πρὸς τὸ δεκανικὸν ἀναρπάζεσθαι τὴν ἀνοσίαν ἐκέλευον. ἐπεὶ δὲ τῷ προσώπῳ ἐνατενίσας εἰκάζειν ἠρξάμην ταύτην ἐκείνην εἶναι τὴν πάλαι – προσετίθει γὰρ καὶ τὸ „ὅτι ὁ θεὸς τὸν μισθὸν τοῦ οἴκου μου δώσει σοι, δέσποτα" –, τότε δὴ τότε ἀνεθεώρουν τὸ πᾶν, καὶ ἅμα χαίρων τε καὶ ἀγωνιῶν τοῦτο καὶ μόνον ἠρώτων· „ἰάθη; ἢ πῶς ἰάθη;" ἔφην. καὶ διαλαβοῦσα ἐπὶ σχολῆς διηγήσατο τὴν ἄφιξιν τὴν εἰς τὴν χώραν, τὴν εἰς τὸν οἶκον τὸν ἑαυτῆς ἀποκομιδὴν τῆς εἰκόνος, καὶ ὅτι πρὸς ὕψος ἦρται καὶ προσανατέθειται τοῦ δωματίου τοῖς τοίχοις ἱεροπρεπῶς ἅμα καὶ ἐκπρεπέστατα, ὅπως δὲ καὶ χρόνον ὑπόσυχνον τῇ εἰκόνι προσυλακτῆσάν τε καὶ κατορχησάμενον καὶ μικροῦ σπαράξαν τὸ πλάσμα τὸ πνεῦμα τέλος οἰχήσατο. „καὶ γέγονεν ἡμῖν ἰατρεῖον," ἔφη, „τὸ πασχεντεῖον τὸ πάλαι· τοὺς γὰρ τὰ παραπλήσια πάσχοντας ὁ τόπος, ὁ τύπος δὲ μᾶλλον τῆς παρθένου μητρὸς ἐξιᾶται." τοῦτο μὲν οὖν τὸ πέρας τῆς ὑποθέσεως.

Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Φωκίας εἶπε· Γέγραπται ὅτι *ἐπὶ δύο ἢ τριῶν*
La.-Co. 277 *μαρτύρων σταθήσεται πᾶν ῥῆμα*. καὶ σήμερον παρέστησαν ἡμῖν πλεῖσται ἱεραὶ βίβλοι, αἵτινες τοὺς νόας ἡμῶν ἤρδευσαν καὶ ἐπληροφόρησαν περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ἁγίων εἰκόνων.

Καὶ *ἀνέγνω* Πέτρος ἀναγνώστης·

24–25 cf. Mt. 18,16; 2 Cor. 13,1 (cf. Deut. 19,15 etc.)

HV T M

---

1 καὶ² fort. delendum (cf. lat.) | βλέψας *Pa* | τὴν] τὸν H *Pa* **2** αὐτὸς] οὗτος T edd. | ἢ τί] εἶτα M | προσφθεγξαμένη T edd. προσεπιφθεγγομένη *Pa* **3** τοῖς] ταῖς *Pa* **4** τοὔδαφος V *Pa* **5** τέως] τε V **5–6** θαπτόμενος V τὸ θρυπτόμενον *Pa* **6** διδοὺς καὶ om. V | ἦν] εἴᾔν (sic) *Pa* **7** πολλοῖς H **8** προειποῦσα H | κῦριν T M: κύριν H (prob.) *Pa*, om. V spatio relicto | προσειποῦσα HV **8–9** ἦν – ἐκεῖθεν om. V **9** ἐκεῖσε ed.Rom.* (ex ἐκεῖθε Vc) **9–10** τοῖς νώτοις ἑαυτῆς H *Pa* τοῖς ἑαυτῆς νώτοις V **10** ἐνταῦθα H | πολλοῖς M πολύ *Pa* **11** ἀναστὰς V **12** δικανικὸν ed.Rom.*, sed cf. e.g. ACO I 1,5 p. 8,37 | ἁρπάζεσθαι ed.Rom.* **13** εἰκάζειν om. V | γάρ + τοι T edd. **13–14** καὶ τὸ om. V **14** δώη *Pa* ed.Rom.* **15** καὶ³ om. V | ἠρώτουν V *Pa* **16** ἰάθης Vc^{Pc} edd. (bis) | ἰάθη ἢ om. H | ἔφην] suspectum (cf. lat.) | καὶ διαλαβοῦσα] ἡ δὲ λαβοῦσα H **16–17** τὴν ἐπὶ τὴν χώραν ἄφιξιν V **17** εἰς²] ὡς H | εἰσκομιδὴν H ἐπιδημίαν *Pa* **18** προσανατέθειται] προσετέθη τε *Pa* **19** εὐπρεπέστατα H (prob.) *Pa* εὐπρεπεστάτως V | ὑπὸ συχνὸν V *Pa* | προσυλακτῆσάν τε] προσυλακτήσαντ(α) V προσυλακτίσαντα *Pa* **20** μικρὸν M | τὸ πλάσμα om. V | οἰχήσατο *Pa*: οἰχήσοιτο HV T M **21** πασχεντίον *Pa* πάσχειν τι V πάσχειν ὄντως ed.Rom. * (ex lat.?) **22** πάσχοντας om. M | μητρὸς] Μαρίας V **24** Λέων ὁ om. H | ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. V | Φωκίας Vc (cf. Act. I p. 204,24 al.; Bischofslisten p. 55): Φωκείας HV T M **25** σταθήσεται post ῥῆμα H | ἡμῖν + σταλεῖσαι V **26** τοὺς νόας] τὰς ψυχὰς V | ἤρδευσαν καὶ om. V | περὶ] παρὰ H **26–27** ἐγκαταστάσεως H **28** Πέτρος + ὁ ed.Rom.*, exspectaueris ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης (cf. e.g. Act. I p. 78,12)

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

est in me et proximam interrogabat: „ipse putas est? uel quid?" et allocuta „etiam ipse est ueraciter" cursu mouetur et procidit mihi ad genua et flexa comprehendit mihi talos et osculabatur circumplectens et iacens in pauimento. ego quidem sinebam interim et gaudebam et huc atque illuc ad turbas circumspiciebam, praeminens et his qui circumstabant iacentem uideri dans et ostendens quod essem utique alicubi et ipse eorum qui multa possunt. at illa alia quaedam <quae> egentium erat saepius allocuta – erat enim inde –, dein tamen et constringens nos ualde deponit ui a tergis suis; et cadens iacebam risus factus hinc circumstantibus multus; et uix reueritus exsurgens dedi ei alapam et decanos uocabam et ad decanicum rapere sceleratam iubebam. nam et faciem intuitus arbitrari coepi hanc illam esse quae olim – apponebat quippe et hoc quia „deus mercedem domus meae det tibi, domine" –; tunc plane tunc cuncta uidebam, pariterque gaudens et certans hoc solum interrogabam: „sanus factus est? uel quomodo sanus factus est?" et assumens secreto enarrauit aduentum et deportationem imaginis ad regionem et ad domum suam, et quia in excelsum eleuata et superposita est in parietibus domicilii sacre pariter et decentissime, ut autem et per tempus frequens imagini oblatrans atque delusum figmentum discerpens spiritus in finem insonuit. „facta est nobis medicina," dixit, „quod patiebatur olim in ueritate; eos enim qui similia patiuntur locus, immo figura uirginis matris curat." hic est enim finis causae. Ma. 86 PL 129,314

Leo sanctissimus episcopus Phociae dixit: Scriptum est quia *in duobus uel tribus testibus stabit omne uerbum*. et hodie exhibiti sunt nobis plurimi sacri libri qui mentes nostras rigauerunt et satisfecerunt de restitutione sanctarum imaginum. La.-Co. 278

Et legit Petrus lector:

P VE

---

1 locuta *ed. Rom.*, sed cf. gr.* **2** cursu *scripsi coll. gr.*: cursum P V cur sum E cursim *ed. Rom.* ex* F | procumbit *ed. Rom.** **3** circumplectans P^{ac} (e^2 *superscr.* P^c) circumplexans *ed. Rom.** **4** adque P^{ac} (d *in* t *mut.*) **4–5** praeminens] delicias faciens *ed. Rom.^{mg}* **5** uideri dans] uidendas E uidendus F^2 *ed. Rom.* i. t. („gr.* uideri dans" *ed. Rom.^{mg})* | essem *ed. Rom.*: esset *codd. (interpres fort.* ἦν *male intellexit)* **6** alicui *Mansi* | quae *suppl. ed. Rom.** | egentium (~ τῶν δεομένων *minus apte*)] egennaun *(sic)* E egenarum *ed. Rom.** **7** sepius *codd.* | *uerba* καὶ τὸ προσκυνῶ τὸν κῦριν *in exemplari graeco deerant, ut uidetur („gr. add.* et ueneror dominum, sępius locuta; erat enim ibi" *ed. Rom.^{mg})* | deinde *ed. Rom.* ex* F | ui F^2: uim P VE | a *om. ed. Rom.* fort. recte* **8** iacebam cadens *ed. Rom.* ex* F | multu E multum F *edd.* **9** reueritus (~ ὑπὸ τοῦ κατηρυθριακέναι?)] reuertor F^2 prae reuerentia *ed. Rom.** | dedi P F^2: dedit VE | decanum F^2 *edd.* **10** nam et] „*gr.* post uero f." *ed. Rom.^{mg} (interpres fort. legit* ἐπεὶ καὶ *et constructionem uerborum mutauit)* | cepi VE **12** certans ~ ἀγωνιῶν *(cf. Gloss.)*] agonizans *ed. Rom.** **13** sanus *(bis) scripsi coll. gr.*: sana *codd.* | factus est *(bis)* P^{ac}: facta est P^{pc} (u *in* a *mut.,* s *exp.* P^c) VE facta es *ed. Rom.* ex* F | secreto] „*g.* in ocio" *ed. Rom.^{mg}* **14** ad regionem *post* aduentum *ed. Rom.** | et^2 *om. ed. Rom.** **15** excelsu VE (*corr.* F) **16–17** delusum figmentum] „*g.* insultans, ac fere figmentum *etc.*" *ed. Rom.^{mg}* **17** decerpens VE | fine *ed. Rom.** | insonuit] „*g.* discesserit" *ed. Rom.^{mg}; interpres fort. legit* ἠχήσατο, *ut uidit Uthemann, Neues zum Kolophon p. 53* | facta] et facta *ed. Rom.* ex gr.* **18** quod – ueritate] *incertum quid legerit interpres in gr. (cf. app. crit. gr.)* | patiebatur] „*g.* patiebamur" *ed. Rom.^{mg} (cf. app. crit. gr.)* **21** qui] quae *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Rom. 505 Ἐκ τοῦ βίου τῆς ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας

οὗ ἡ ἀρχή· Μυστήριον βασιλέως κρύπτειν καλόν, τὰ δὲ ἔργα τοῦ θεοῦ ἀνακηρύττειν ἔνδοξον. καὶ μεθ' ἕτερα·

Τοὺς μὲν ἄλλους ὁ ναὸς εἶχε μηδενὸς ἐμποδίζοντος, ἐμὲ δὲ μόνην τὴν τάλαιναν οὐκ ἐδέχετο, ὥσπερ τινὸς στρατιωτικῆς πληθύος τεταγμένης εἰς τοῦτο τῆς ἐμοὶ προσταχθείσης ἀποκλεῖσαι τὴν εἴσοδον· οὕτω μέ τις ἀθρόα διεκώλυε δύναμις. καὶ πάλιν ἔστην εἰς τὰ προαύλια, τοῦτο τρίς τε καὶ τετράκις παθοῦσά τε καὶ ποιήσασα. ἀποκαμοῦσα λοιπὸν καὶ μηκέτι ὠθεῖν καὶ ἀντωθεῖσθαι ἰσχύουσα – ἐγεγόνει γάρ μοι καὶ τὸ σῶμα ἐκ τῆς βίας κατάκοπον –, ἐνδοῦσα λοιπὸν ἀνεχώρησα καὶ ἔστην ἔν τινι γωνίᾳ τῆς αὐλῆς τοῦ ναοῦ. καὶ μόλις ποτὲ ἐν συναισθήσει τῆς αἰτίας τῆς κωλυούσης με ἰδεῖν τὸ ζωοποιὸν ξύλον γεγένημαι· ἤψατο γάρ μου τῶν ὀφθαλμῶν τῆς καρδίας λόγος σωτήριος ὑποδεικνύς μοι, ὅτι ὁ βόρβορος ἦν τῶν ἔργων μου ὁ τὴν εἴσοδον κλείων μοι. ἠρξάμην τοίνυν κλαίειν καὶ ἀποδύρεσθαι, καὶ τὸ στῆθος ἔτυπτον στεναγμοὺς ἐκ βάθους τῆς καρδίας ἀνάγουσα. κλαίουσα δὲ ὁρῶ τοῦ
Ma. 88 τόπου ἐν ᾧ ἱστάμην ἐπάνω εἰκόνα τῆς παναγίας θεοτόκου ἑστῶσαν· καί φημι πρὸς αὐτὴν ἀκλινῶς ἀτενίσασα· „παρθένε δέσποινα ἡ τὸν θεὸν λόγον κατὰ σάρκα γεννήσασα, οἶδα μὲν οἶδα, ὡς οὐκ ἔστιν εὐπρεπὲς οὐδὲ εὔλογον τὴν οὕτως ῥυπαρὰν ἐμέ, τὴν οὕτως πανάσωτον, εἰκόνα καθορᾶν σου τῆς ἀειπαρθένου, τῆς ἁγνῆς, τῆς σῶμα καὶ ψυχὴν ἐχούσης καθαρὰν καὶ ἀμόλυντον· δίκαιον γάρ ἐστι τὴν ἄσω-
Ha. 229 τον ἐμὲ ὑπὸ τῆς σῆς καθαρότητος μισεῖσθαί τε καὶ βδελύττεσθαι. πλὴν ἐπείπερ, ὡς ἤκουσα, διὰ τοῦτο γέγονεν ὁ θεὸς ὃν ἐγέννησας ἄνθρωπος, ὅπως *καλέσῃ τοὺς ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν*, βοήθησόν μοι τῇ μόνῃ καὶ μὴ ἐχούσῃ τινὰ εἰς βοήθειαν. ἐπίταξον κἀμοὶ συγχωρηθῆναι τῆς ἐκκλησίας τὴν εἴσοδον. μὴ στερήσῃς με τὸ ξύλον ἰδεῖν, ἐν ᾧ κατὰ σάρκα προσπαγεὶς ὁ θεὸς ὃν ἐγέννησας τὸ αἷμα τὸ ἴδιον ὑπὲρ ἐμοῦ εἰς ἀντίλυτρον δέδωκεν. ἐπίταξον κἀμοί, ὦ δέσποινα, τὴν θύραν ἀν-

---

21–22 cf. Lc. 5,32 **24–25** ὁ – δέδωκεν cf. 1 Tim. 2,6

1–426,3 <(Ps.-)Sophr. Hier.> uita Mar. Aeg. (CPG 7675; BHG^{a} 1042), PG 87, 3697 A 1–2 et 3713 A 19 – 3716 B 5

1–426,3 = Ioh. Dam. imag. III 135 (abbreuiatum, cf. app. crit.), cf. I 63 / II 59

HV T M **1–426,3** = *Vita (= PG)*, *Pa* f. 275$^{r–v}$ (abbreuiatum, cf. app. crit.), *Ioh. Dam.*^{III}

---

1 τῆς ὁσίας om. *Ioh. Dam.*^{III} **2–14** οὗ – ἀνάγουσα om. *Ioh. Dam.*^{III} (de *Pa* uide infra) **2** οὗ ἡ ἀρχή om. *Pa* **2–3** τὰ – ἔνδοξον om. V M *Pa* **3** καὶ μεθ' ἕτερα H T *Pa*: εἶτα V καὶ μετά τινα M **4–14** Τοὺς – ἀνάγουσα om. *Pa* (cf. *Ioh. Dam.*^{III}) **5** ἐδέχετο + ἀλλ' *PG* | τινὸς om. *PG* | πληθύος] ἰσχύος H **5–6** τῆς – εἴσοδον om. H **6** διεκώλυσεν *PG* **7** ἔστην] ἱστάμην *PG* | τε^{1} om. *PG* **8** ὠθεῖν + τε V | μοι] μου V *PG* **9** καὶ^{1} om. HV *PG* | ἐκ τῆς βίας] τῇ βία H | καὶ ante ἐνδοῦσα add. *PG*, ἐνδώσασα H ἐνδόσασα V **10** τινι] τῇ *PG* **11** γεγενημένη H | μου post καρδίας *PG* **12** ὑποδεικνύων *PG* | ἦν post μου *PG* **13** τοίνυν] δὲ *PG* | ὀδύρεσθαι *PG* **14** ἔτυπτον] μου τύπτειν καὶ *PG* | καρδίας + μου M *PG* | δὲ] τοίνυν *Ioh. Dam.*^{III} **15** ἐπάνω post ὁρῶ *Ioh. Dam.*^{III} *PG* | εἰκόνα] τὴν εἰκόνα *Ioh. Dam.*^{III} | ἁγίας *Pa Ioh. Dam.*^{III} **16** ἀκλινῶς ἀτενίσασα om. *Ioh. Dam.*^{III} | ἐνατενίζουσα *PG* | παρθένε + θεοτόκε *Ioh. Dam.*^{III} **17** οὐδὲ εὔλογον om. *Pa* | οὔτε M | οὕτως] ὄντως ed. Rom.* ex Vc **17–18** ῥυπαρὰν ἐμέ] με ῥυπαρὰν + οὖσαν *PG* **18** ἐμέ om. *Ioh. Dam.*^{III} | εἰκόνα] τὴν εἰκόνα *Ioh. Dam.*^{III} | τῆς ἀειπαρθένου om. V **18–19** τῆς^{2} – ἀμόλυντον om. *Ioh. Dam.*^{III} **18–19** τῆς ἁγνῆς τῆς] σοῦ τῆς ἁγνῆς, σοῦ τῆς *PG* **18** τῆς ἁγνῆς om. H | τῆς^{2} om. *Pa* **19** τῆς] τὸ Mansi | καθαρὰ V | δίκαιον γάρ] ἀλλὰ δίκαιόν *Ioh. Dam.*^{III} **19–20** ἐμὲ τὴν ἄσωτον *PG* **19–20** τὴν ἄσωτον om. *Ioh. Dam.*^{III} **20** βδελλύσσεσθαι V T edd. | πλὴν + δὲ M **21** ὃν ἐγέννησας om. *Ioh. Dam.*^{III} **22** μοι om. *PG* | καὶ om. *Ioh. Dam.*^{III} | εἰς^{2}] πρὸς *PG*, om. *Ioh. Dam.*^{III} **23** τὴν εἴσοδον τῆς ἐκκλησίας + εἰσελθεῖν *PG* | τῆς ἐκκλησίας om. H *Ioh. Dam.*^{III} | στερήσεις V *Pa Ioh. Dam.*^{III} **24** προσεπάγη *Ioh. Dam.*^{III} | ὁ θεὸς om. V | θεὸς + λόγος *Ioh. Dam.*^{III} | ἐγέννησας + ὃς *Ioh. Dam.*^{III} | αἷμα τὸ ἴδιον] ἑαυτοῦ αἷμα V **25** ὑπὲρ ἐμοῦ om. V | δέδωκεν εἰς ἀντίλυτρον *PG* ἔδωκεν ἀντίλυτρον *Ioh. Dam.*^{III} | ὦ δέσποινα κἀμοὶ *PG Ioh. Dam.*^{III} **25–424,1** ἀνοιγῆναι *Pa PG*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

De uita sanctae Mariae Aegyptiae Rom. 505

cuius initium est: Secretum regis celare bonum est, opera uero dei praedicare gloriosum est. et post alia:

Alios quidem templum habebat nemine impediente, me uero miseram non recipiebat, ueluti quadam militari multitudine ad hoc ordinata uel iussa ut mihi excluderet aditum; taliter me quaedam audax prohibebat uirtus. et iterum steti in atriis, hoc ter et quater patiens siue faciens. deficiens ergo ultra iam pelli et repelli non ualui. factum enim mihi est corpus prae ui defessum. desinens ergo recessi et steti in quodam angulo aulae templi. et uix tandem ad conscientiam redii causae prohibentis me uidere uiuificum lignum; tetigit enim mihi oculos cordis sermo salutaris ostendens mihi, quod caenum esset operum meorum quod introitum mihi claudebat. coepi igitur flere ac plangere, atque pectus percutiebam gemitus ex profundo cordis attrahens. cumque plorarem, uideo de loco in quo stabam imaginem sanctissimae dei Ma. 87 genitricis desuper stantem, et aio ad eam indeclinabiliter intuens: „uirgo domina quae deum uerbum secundum carnem genuisti, noui quidem noui quod non sit decibile neque rationabile me ita sordidam et ita luxuriosam imaginem contemplari tuam, quae semper es uirgo casta, corpus et animam habens mundam et impollutam; iustum enim est ut luxuriosam me munditia tua odio habeat et detestetur. uerum- Ha. 230 tamen quoniam, ut audiui, ideo factus est deus quem genuisti homo, ut *uocet peccatores ad poenitentiam*, auxiliare mihi quae sola sum, non habens quemquam in adiutorium. iube etiam mihi indulgeri ecclesiae ingressum. ne priues me uisione PL 129,315 ligni, in quo secundum carnem affixus deus quem genuisti sanguinem proprium pro me in redemptionem dedit. iube et mihi, o domina, ianuam aperiri sacratissimae crucis adorationis. et te do deo qui ex te genitus est uadem idoneum, quod ulterius

P VE

1 sanctae] beatae *ed. Rom.** **2** caelare P | predicare P **6** audax] „*g.* conferta" *ed. Rom.*^{mg}*, sed cf. p. 301,12* | uirtus ~ δύναμις *(ut saepe; cf. Gloss.)* | et] ut P^{ac} (e *superscr.* P^{c}) **7** ergo *om. ed. Rom.** | pelli] *exspectaueris* pellere*, ut uidit Dubielzig (cf. infra p. 425,7)* **9** redigi VE redegi *ed. Rom.* perueni *ed. Reg.** **11** cenum VE coenum *ed. Rom.** **12** cepi VE **14** domini P **17** quae] quem V (*incertum in* P) **20** penitentiam P E pęnit- V | quenquam P^{ac} (n *exp.*, m *superscr.* P^{c}) V **23** et mihi P: mihi VE mihi etiam *ed. Rom.** **24** adorationem VE | et te] ecce E^{ec} ecce te *ed. Rom.** | uadem idoneum P *(cf. gr.)*: uadimonium VE *edd.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

οιχθῆναι τῆς θείας τοῦ σταυροῦ προσκυνήσεως. καί σε δίδωμι τῷ ἐκ σοῦ τεχθέντι θεῷ ἐγγυητὴν ἀξιόχρεων, ὡς οὐκέτι τὴν σάρκα ταύτην ἐνυβρίσω δι᾽ αἰσχρᾶς οἱασδήποτε μίξεως, ἀλλ᾽ ἡνίκα τὸ ξύλον τοῦ σταυροῦ τοῦ υἱοῦ σου θεάσωμαι, κόσμῳ καὶ τοῖς ἐν κόσμῳ πᾶσιν εὐθὺς ἀποτάττομαι καὶ αὐτίκα ἐξέρχομαι, ὅπου ἂν αὐτὴ ὡς ἐγγυητὴς σωτήριος ὑπόθῃ καὶ ὁδηγήσῃς με." ταῦτα εἰποῦσα καὶ ὥσπερ τινὰ πληροφορίαν λαβοῦσα τὸ τῆς πίστεως ἔμπυρον, τῇ εὐσπλαγχνίᾳ τῆς θεοτόκου θαρρήσασα, κινῶ ἐμαυτὴν ἐξ ἐκείνου τοῦ τόπου ἐν ᾧ ἑστῶσα ἐποιούμην τὴν δέησιν, καὶ ἔρχομαι πάλιν καὶ τοῖς εἰσιοῦσιν ἐμαυτὴν ἐγκατέμιξα. καὶ οὐκέτι ἦν οὐδεὶς ὠθῶν με καὶ ἀντωθούμενος, οὐδεὶς ὁ κωλύσων τοῦ πλησίον γενέσθαι με τῆς θύρας δι᾽ ἧς εἰς τὸν οἶκον εἰσῄεσαν. ἔλαβέ με οὖν φρίκη καὶ ἔκστασις καὶ ὅλη
Rom. 506 διόλου ἐκλονούμην καὶ ἔτρεμον. εἶτα φθασάσης μου τὴν θύραν τὴν ἕως τότε ἠσφαλισμένην μοι, ὡς εἰ πᾶσα ἡ δύναμις ἡ πρότερόν με κωλύουσα νῦν ἐμοὶ προωδοποίει
La.-Co. 280 τὴν εἴσοδον, οὕτως εἰσῆλθον ἀπόνως, οὕτως ἐντὸς τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων γεγένημαι· τῆς τε γὰρ ζωοποιοῦ θέας τοῦ σταυροῦ κατηξίωμαι, καὶ εἶδον τοῦ θεοῦ τὰ μυστήρια καὶ οἷός ἐστιν ἕτοιμος τοῦ δέχεσθαι τὴν μετάνοιαν. ῥίψασα τοίνυν ἐμαυτὴν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τὸ ἅγιον ἐκεῖνο προσκυνήσασα ἔδαφος ἔτρεχον ἐξιοῦσα, πρὸς τὴν ἐγγυησαμένην γενέσθαι σπουδάζουσα. γίνομαι τοίνυν ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ, ἐν ᾧ τὸ τῆς ἐγγύης ὑπεγράφη χειρόγραφον. καὶ γόνυ κλίνασα ἔμπροσθεν τῆς παναγίας παρθένου θεοτόκου τούτοις ἐχρώμην τοῖς ῥήμασι· „σὺ μέν, ὦ φιλάγαθε δέσποινα, τὸ σὸν ἐν ἐμοὶ ἐπεδείξω φιλάνθρωπον, σὺ τῆς ἀναξίας οὐκ ἐβδελύξω τὴν δέησιν· εἶδον δόξαν ἣν δικαίως οὐχ ὁρῶμεν οἱ ἄσωτοι. δόξα τῷ θεῷ τῷ διὰ σοῦ δεχομένῳ τῶν ἁμαρτωλῶν τὴν μετάνοιαν. τί γὰρ ἔχω πλέον ἡ ἁμαρτωλὸς ἐννοῆσαι ἢ φθέγξασθαι; καιρός ἐστι, δέσποινα, πληρωθῆναι λοιπὸν τῆς ἐγγύης ἧς ἐνεγγυήσω τὰ σύμφωνα· νῦν ὅπου κελεύεις ὁδήγησον, νῦν γενοῦ μοι μᾶλλον σωτηρίας διδάσκαλος, χειραγωγοῦσα πρὸς τὴν ὁδὸν τὴν εἰς μετάνοιαν ἄγουσαν." καὶ ταῦτα ἔτι λέγουσα ἤκουσά τινος πόρρωθεν κράζοντος· „ἐὰν τὸν Ἰορδάνην διέλθῃς, καλὴν εὑρήσεις ἀνάπαυσιν." ἐγὼ δὲ τῆς φωνῆς ταύτης ἀκούσασα καὶ ταύτην δι᾽

HV T M

---

2 θεῷ om. V | ἀξιόχρεον V | ἐξυβρίσω *Ioh. Dam.III* **3** οὔδε (sic) τίποτε μίξεις *Pa* | θεάσομαι V T M *PG* **4** πᾶσιν om. V | εὐθέως *Ioh. Dam.III* | ἀποτάσσομαι H *Ioh. Dam.III* ἀποτάσσωμαι *PG* | οἰχήσομαι V ἐξέρχωμαι *PG* | ὅπου + δ᾽ *PG* **5** σωτήριος – ὁδηγήσῃς] σωτηρίοις (σωτήριος *Pa*^{ac} [ι ins. *Pa*^{I}]) ὑπὸ θήκαις (sic) ὁδηγήσεις *Pa* | σωτηρίας *PG*, om. *Ioh. Dam.III* | ὑπόθῃ καὶ om. V | ὑποθῇς *PG* | ὁδηγήσεις V *Pa* (uide supra) **6** ἔμπειρον *Pa* **7** καταθαρρήσασα *PG* | ἐκ τοῦ τόπου ἐκείνου *PG* | ἑστῶσα om. *Pa* **8** ἐμαυτὴν H *Ioh. Dam.III PG* (cf. l. 7 et l. 15): ἑαυτὴν V T M *Pa* | ἐγκατέμιξα H ed. Rom. *Ioh. Dam.III PG*: ἐγκαταμίξασα V T M *Pa* | καὶ^{3} om. V | ἦν om. *PG* **9** οὐδεὶς ὠθῶν] οὐδεὶς ὁ ὠθῶν HV *Pa* ὁ ὠθῶν *Ioh. Dam.III* | ἀντωθούμενος + καὶ *Ioh. Dam.III* | κωλύων *Pa Ioh. Dam.III* κωλύων + με *PG* **10** εἰς om. ed. Rom.* | οἶκον] ναὸν *PG* | εἰσίεσαν *Pa* (incertum in H) | οὖν με V *Ioh. Dam.III* οὖν μοι M **11–15** εἶτα – μετάνοιαν om. *Ioh. Dam.III* **11** μου + εἰς ed. Rom.* | ἕως τότε] ἕστότε (sic) *Pa* **11–12** ἐσφαλισμένην V T (corr. ed. Rom.) ἀσφαλισμένην *Pa* **12** ὡς εἰ πᾶσα ed. Rom. (cf. lat.) *PG*: ὡς ἵνα πᾶσα V ὡς ἦν ἅπασα T M *Pa* spatium + πᾶσα H | προοδοποιεῖ T *PG* προοδοποιοῦσα M προοδοποίει *Pa* **13** ἄπονος *PG* | τοῦ ἁγίου om. *PG* | τῶν ἁγίων om. V **14** γὰρ om. *PG* | ἠξίωμαι H **15** οἷός] πῶς H **15–16** ἑαυτὴν V ἐμαυτὴν + ἐγὼ ἡ ἀθλία *PG* **16** ἀξιοῦσα H *Pa* (cf. lat.) ἐξιοῦσα + καὶ *Ioh. Dam.III* **17** γενέσθαι + με M, om. *PG* | ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ V **18** ἐγγυῆς *Pa* | ἀπεγράφη H ἐπεγράφη *Ioh. Dam.III* | καὶ + τὸ V **18–19** παναγίας παρθένου θεοτόκου] πανάγνου θεοτόκου V ἀειπαρθένου καὶ θεοτόκου *Ioh. Dam.III PG* **19** ἐχρώμην H M: ἐχρησάμην V *Pa Ioh. Dam.III PG* ἐχρήμην T ed. Rom. ἐκεχρήμην ed. Reg.* | σὺ μέν om. V | ὦ om. *Ioh. Dam.III* **20** ἐν ἐμοὶ ἐπεδείξω H T: ἐπ᾽ ἐμοὶ ἐπεδείξω V ἐν ἐμοὶ ἐνεδείξω M ἐπ᾽ ἐμοὶ ἐνεδείξω *Pa Ioh. Dam.III* ἐνεδείξω ἐπ᾽ ἐμὲ *PG* **21** οἱ ἄσωτοι post ἦν V **22–426,3** τί – ἐβάδιζον] καὶ τὰ ἑξῆς reliquis omissis *Ioh. Dam.III* **22** ἔχω + ἐγὼ *Pa* εἶχον *PG* | πλεῖον HV **23** δέσποινα + καιρὸς V | ἐγγυῆς *Pa* **24** ἐνηγγυήσω M (aeque bonum) ἐγγυήσω *Pa PG* | ὁδήγησόν + με M | μᾶλλον + τῆς V **25** ἄγουσα V **26** ἔτι om. V *PG* | τινος om. *PG* | διέλθῃς] περάσῃς HV **27–426,1** καὶ – πιστεύσασα T *Pa PG* (cf. lat.): om. HV M

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

carni huic iniuriam non inferam per turpem quamcumque commixtionem. sed cum lignum crucis filii tui uidero, mundo et his quae in mundo sunt confestim abrenuntiem et statim exibo quocumque ipsa utpote salutaris uades insinuaueris et duxeris me." his dictis acsi quadam certitudine percepta fidei feruorem miserationi dei genitricis commisi, et moueo me ipsam de illo loco in quo stans deprecationem faciebam, et uenio rursus et ingredientibus memet commiscui. et non iam erat ullus qui me impelleret et repelleret, nullus qui prohiberet ianuae appropinquare per quam in templum ingrediebantur. comprehendit ergo me horror et extasis et tota ex toto torquebar atque tremebam. deinde cum peruenissem ad ianuam quae usque tunc Rom. 506 mihi fuerat obserata, ac si omnis uirtus quae prius me impedierat nunc mihi praeparasset ingressum, ita sine labore ingressa sum, ita intra sanctum sanctorum effecta La.-Co. 279 sum; nam et uiuificam crucis uisionem promerui, et dei uidi mysteria, quin et quam sit paratus ad suscipiendam poenitentiam. proiciens itaque me ipsam super terram et sancto illo adorato pauimento currebam postulatura, penes eam quae mihi fidem dixerat accelerans. fio itaque in illo loco in quo uadimonii chirographum scriptum est, et genu flexo coram sanctissima uirgine dei genitrice his usa sum uerbis: „tu quidem, bonitatis amatrix domina, tuam in me ostendisti misericordiam, tu indignae non es abominata deprecationem: uidi gloriam quam iuste non uidemus nos luxuriosi. gloria deo, qui per te peccatorum suscipit poenitentiam. quid enim habeo peccatrix amplius considerare uel fari? tempus est, domina, ut compleantur iam foedera uadimonii cui fidem dixisti: nunc deduc quo iusseris, nunc esto mihi magis salutis magistra, manu ducens in uiam quae ad poenitentiam dirigit." et cum haec adhuc dicerem, audiui quendam a longe clamantem: „si Iordanem transieris, bonam inuenies requiem." ego uero hanc uocem audiens et hanc propter me factam fuisse

P VE

2 mundo et] mundet P^{ac} (o *superscr.* P^{c}) **3** ibo *ed. Rom.** | uades (~ ἐγγυητής, *cf. supra p. 423,24*) P V^{pc} (es *in ras. et* des *in marg.* V^{1-2}): uadium E (*inde* salutis F^{2}) uas *ed. Reg.*^{mg} *(ex ed. Rom.*^{corr}*), fort.* uadis *scribendum (cf. Georges s. u.* vas*)* **4–5** percepta – commisi] *interpres uerborum constructionem mutauit (an* feruore <me> *scribendum?* feruore *iam ed. Rom.*)* **4–5** genitricis dei VE *edd.* **5** commisi P F: commissis VE confisa *ed. Rom.** | mouens E *edd.* **6** et uenio rursus + et inuenio rursus V^{ac} (et uenio rursus *eras.*) E (*corr.* F) | commiscuit P | erat iam VE *edd.* **7** „*g.* repelleretur" *ed. Rom.*^{mg} *(cf. supra p. 423,7)* | nullus qui] nullusque VE *edd.* **10** omnis] omnino *ed. Rom.*, sed cf. gr.* | uirtus ~ δύναμις *(ut saepe; cf. Gloss.)* **11** labore V: dolore P labore + ita sine dolore ingressa sum E *(uaria lectio in textum recepta)* | sanctum] sancta V *edd.* | sanctorum + digna ingredi V (ingredi digna *ed. Rom.**) **13** pœnitentiam P V penit- E **14** postulatura] „*g.* egressa" *ed. Rom.*^{mg}*, sed interpres legit* ἀξιοῦσα *(cf. gr.* H *Pa)* **15** accelerans ~ σπουδάζουσα *(cf. supra p. 415,8)* | scriptum] *exspectaueris* subscriptum **17** ostendisti *ed. Rom.* (*cf. gr., nisi forte interpres legit* ἐπίδειξαι): ostende *codd.* **18** abhominata P E **19** penitentiam VE **21** federa VE **22** penitentiam VE

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ἐμὲ γενέσθαι πιστεύσασα, δακρύουσα ἔκραξα καὶ τῇ θεοτόκῳ ἐβόησα· „θεοτόκε
Ma. 89 δέσποινα, μὴ ἐγκαταλίπῃς με." καὶ ταῦτα εἰποῦσα ἐξῆειν τῆς αὐλῆς τοῦ ναοῦ καὶ συντόνως ἐβάδιζον.

Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων εἶπε· Τὴν τοιαύτην εἰκόνα ἡμεῖς ἐθεασάμεθα ἐν τῇ ἁγίᾳ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν πόλει καὶ πλειστάκις αὐτὴν ἠσπασάμεθα.

Στέφανος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος νοτάριος καὶ ῥαιφερενδάριος τοῦ εὐαγοῦς σεκρέτου ἀνέγνω·

Ἐκ τοῦ μαρτυρίου τοῦ ἁγίου μάρτυρος Προκοπίου

οὗ ἡ ἀρχή· Κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους ἐβασίλευσε Διοκλητιανὸς ὁ τύραννος. καὶ μεθ' ἕτερα·

Ὁ δὲ Νεανίας χαρὰν μεγάλην λαβὼν καὶ πίστιν ἐθαρσοποιήθη, ὁμοίως καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ· καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ὑπέστρεψε μετὰ τῶν στρατιωτῶν καὶ ἦλθεν ἐν τῇ Σκυθοπόλει. καὶ προσκαλεσάμενος κρυφίως πᾶσαν τὴν συντεχνίαν
Ha. 232 τῶν χρυσοχόων καὶ ἀργυροπλαστῶν ἠρώτα αὐτοὺς λέγων· „δύνασθέ μοι ποιῆσαι σκεῦος ὃ ἐγὼ ἐκδίδωμι ὑμῖν;" οἱ δὲ φοβηθέντες τὸ αὐστηρὸν τοῦ ἀνδρὸς συμβούλιον ποιήσαντες ἔστησαν ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἕνα, τὸν μείζονα αὐτῶν τεχνίτην ὀνόματι Μάρκον, εἰπόντες· „οὗτος ποιήσει, κύριε, τὸ θέλημά σου." Καὶ μετ' ὀλίγα· Ὁ δὲ Μάρκος οὐκ ἐπείθετο αὐτῷ. ὁ δὲ Νεανίας ἔπεισεν αὐτὸν λέγων ὅτι „ἕως
Rom. 507 θανάτου οὐ μὴ ἀπαγγείλω τῷ βασιλεῖ τὸ μυστήριον". ὁ δὲ πεισθεὶς διὰ τῆς νυκτὸς ἐν μυστηρίῳ κατὰ μόνας εἰργάσατο τὸν σταυρὸν δι' ἀργυρίου καὶ χρυσίου. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πληρωθῆναι τὸν σταυρὸν καὶ ἀνορθοῦσθαι, ὤφθησαν ἐν αὐτῷ τρεῖς εἰκόνες, καὶ ἐπεγέγραπτο τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ ἄνω ἐν τῇ ἀρχῇ ,Ἐμμανουὴλ' καὶ ἐν ταῖς ἑκατέρωθεν ἀρχαῖς ,Μιχαὴλ' καὶ ,Γαβριήλ'. ἠβουλήθη οὖν ὑφοραθεὶς ὁ Μάρκος ἀπαλεῖψαι τὰς εἰκόνας, καὶ οὐκ ἠδυνήθη· ἡ γὰρ χεὶρ αὐτοῦ ἔμεινεν ὡσεὶ ξηρά. ἀλεκτρυόνος δὲ φωνήσαντος ἦλθεν ὁ δοὺξ ὁ λεγόμενος Νεανίας εἰς τὸν οἶκον Μάρκου τοῦ ἄραι τὸν σταυρόν. καὶ ἰδὼν αὐτὸν προσεκύνησεν αὐτόν. καὶ λέγει
La.-Co. 281 τῷ Μάρκῳ· „τί ἐστι ταῦτα τὰ πρόσωπα καὶ τίς ἡ ἐπιγραφή;" λέγει αὐτῷ· „κύριε, ἐν ᾗ ὥρᾳ ἐτελέσθη τὸ ἔργον ἀνέτειλαν αἱ εἰκόνες αὗται, καὶ οὐ γινώσκω τίνος ἦ

9–428,4 Passio Procop. mart. (BHG 1577) p. 1,1–2. 5,20–29. 6,10–28 Papadopulos-Kerameus (ex cod. Vatop. 84 = *Vat*)

HV T M **9–428,4** = *Passio (= Vat), Pa* f. 275^{v} (abbreuiatum, cf. app. crit.)

---

1 δακρύσασα V **1–2** θεοτόκε δέσποινα] δέσποινα δέσποινα *PG* **2** εἰποῦσα] βοήσασα *PG* | ἐξῆειν M (cf. lat.): ἐξίημι H T *Pa PG* ἔξειμι V edd. **3** συντόμως V *PG* **4** ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς om. V, μοναχὸς om. ed.Rom.* | πρεσβύτερος om. M | καὶ τοποτηρητὴς om. V **5** εἰκόνα + καὶ H **5–6** Χριστοῦ – ἡμῶν] τοῦ Χριστοῦ ἡμῶν V **7–8** Στέφανος – ἀνέγνω] Στέφανος νοτάριος ἀνέγνω V **7** ῥεφερενδάριος HV M^{pc} (ε supra αι M^{1}) edd. **7–8** exspectaueris εὐαγοῦς πατριαρχικοῦ σεκρέτου, cf. Act. I p. 76,25–26 et 78,12–13; cf. etiam lat. F **9** Ἐκ τοῦ βίου ἢ μᾶλλον εἰπεῖν μαρτυρίου τοῦ ἁγίου Προκοπίου V Βίος καὶ μαρτύριον τοῦ ἁγίου Προκοπίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ *Vat* | μάρτυρος om. *Pa* **10** οὗ – ἀρχή om. *Pa* | ἐβασίλευε *Pa* **11** μετά τινα M **12–14** Ὁ – Σκυθοπόλει om. *Pa* **12** μεγάλην om. V **15** τῶν om. *Pa* | ἀργυροπλάστων T | δύνασθαί *Pa Vat* **16** δίδωμι V *Pa* **18** Καὶ μετ' ὀλίγα om. V **20** μυστήριόν + μου V (prob.) **21** εἰργάσαντο *Pa* | δι'] διὰ M **22** ἐν^{2} om. V **23** εἰκόνες καὶ ἐπεγέγραπτο (+ ἐν M) τῇ] εἰκόνες γραφαῖς ὀνομάτων δεικνύουσαι τῇ *Vat* | τῇ^{2} om. V **24** ὑφοραθεὶς om. V **25** ἀπαλείψαι V | τὰς εἰκόνας om. *Vat* | ὡσεὶ om. V **26** ἀλεκτρύονος V ἀλεκτρυῶνος *Pa Vat* | δὲ om. *Pa* | οἶκον + τοῦ V **27** αὐτόν] αὐτῶ H *Vat* | λέγει + αὐτῷ V **28** ὁ δὲ ante λέγει add. *Vat*, sed cf. lat. **29–428,1** ἢ τίς om. *Pa*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

credens, lacrimata clamaui et dei genitrici uociferata sum: „dei genitrix domina, ne derelinquas me." et his dictis exiui de atrio templi et constanter ambulabam. Ma. 90

Iohannes reuerentissimus monachus presbyter et uicarius orientalium pontificum dixit: Talem imaginem nos uidimus in sancta Christi dei nostri ciuitate et crebrius eam salutauimus.

Stephanus deo amabilis diaconus notarius et referendarius uenerabilis secreti legit:

Ex passione sancti martyris Procopii

cuius initium est: Per illa tempora regnauit Diocletianus tyrannus. et post alia: PL 129,316

Adolescens autem gaudio magno percepto in fide roboratus est, similiter et omnes qui cum eo erant, et eadem noctis hora reuersus est cum militibus et uenit Scythopolim. et aduocatis occulte omnibus auri et argenti artificibus interrogabat eos dicens: „potestis mihi facere uas quod ego uobis expono?" qui timentes austeritatem uiri consilio facto statuerunt coram eo unum, qui erat maior eorum, artificem nomine Marcum, dicentes: „iste faciet, domine, uoluntatem tuam." Et post pauca: Marcus autem non suadebat ei. Adolescens uero persuasit illi dicens quia „usque ad mortem non indicabo imperatori secretum". qui credens per noctem in secreto singulariter operatus est crucem de argento ac auro. et factum est ut consummata et erecta cruce apparerent in ea tres imagines, et erat superscriptum Hebraica dictione sursum in principio ‚Emmanuhel' et in utrisque initiis ‚Michahel' et ‚Gabrihel'. uoluit ergo Marcus reueritus delere imagines, et non potuit; manus enim eius manebat ueluti arida. cum autem gallus uocem dedisset, uenit dux qui dicebatur Adolescens ad domum Marci, ut tolleret crucem. et uidens eam adorauit illam. et dicit Marco: „quae sunt hae facies et quae superscriptio?" dicit ei: „domine, in ea hora qua consummatum est opus ortae sunt iconae istae, et nescio cuius uel quae sit Ha. 231 Rom. 507 La.-Co. 282

P VE

2 exiui P F: exiuit VE **3** pontificum] sedium F pontificum sedium *ed. Rom.** **6** uenerabilis + patriarchii F *(inde* patriarchici *ed. Rom.*; cf. Act. I p. 77,24 al.)* **9** Adolescens ~ Νεανίας (*interpres nomen* Νεανίας *semper appellatiuo reddidit*) | et *om. ed. Rom.** **10–11** Scytopolim V Schytopolim E **15** suadebat] parebat *ed. Rom.* non male, sed* suadebat *est mendum interpretis* **16** credens ~ πεισθεὶς **17** singulariter (~ κατὰ μόνας) *om.* VE *edd.* | ac] et E *edd.* | consumata VE **18** apparere P^{ac} (nt *superscr.* P^{c}) apparent V^{ac} (re *add.* V^{2} *s. l.*) | tres in ea *ed. Rom.** | Hebrahica V Hebrayca E (*corr.* F) **19** Emmanuel *ed. Rom.* ex* F | Michael E *edd.* | Gabriel E *edd.* **21** dux] lux P **23** hae] haec P^{ac} (c *exp.*) **24** consumatum VE

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

τίς ἡ ἐπιγραφή." ὁ δὲ Νεανίας ἔγνω τινὰ δύναμιν ἐν αὐτῷ εἶναι· καὶ προσκυνήσας τὸν σταυρὸν εἵλησεν ἐν πορφύρᾳ καὶ ἐπορεύθη τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων, δεδωκὼς τῷ τεχνίτῃ Μάρκῳ τιμὰς πλείους. καὶ εἰσῆλθε μετὰ τῶν δύο νουμέρων ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ.

Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ βιβλιοφύλαξ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου ἀνέγνω·

Ἐκ τοῦ βίου τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Θεοδώρου ἀρχιμανδρίτου Σικέων

οὗ ἡ ἀρχή· *Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.* καὶ μεθ' ἕτερα·

Ὄντος δὲ αὐτοῦ ὡς ἐτῶν δώδεκα ἐγένετο θανατικὸν ἐκ τοῦ βουβῶνος ἐν τῷ χωρίῳ ἐκείνῳ, ὥστε καὶ αὐτὸν ἀρρωστῆσαι παραπλήσιον θανάτου. ἀπήγαγον δὲ αὐτὸν ἐν τῷ εὐκτηρίῳ οἴκῳ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ τῷ ὄντι πλησίον τοῦ χωρίου καὶ ἀνέκλιναν πρὸς τὰ εἰσόδια τοῦ θυσιαστηρίου. ἐπάνωθεν δὲ αὐτοῦ
Ma. 92 ἐν τῷ σταυροδόχῳ ἵστατο εἰκὼν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ὀδυνωμένου τοίνυν αὐτοῦ ἐκ τοῦ βουβῶνος ἄφνω ἐκ τῆς εἰκόνος ἐπέσταξαν αὐτῷ σταγόνες δρόσου. καὶ εὐθέως τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ κουφισθεὶς τοῦ πόνου ὑγιὴς ἐγένετο καὶ ἀπῆλθεν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. Καὶ μετὰ βραχέα· Μιμήσασθαι τοίνυν θέλων τὸν Δαβὶδ ἐν τῇ θεοπρεπεῖ ὑμνῳδίᾳ ἤρξατο μανθάνειν τὸ ψαλτήριον. δυσκόλως δὲ καὶ μετὰ πολλοῦ κόπου μαθόντος αὐτοῦ ἕως ἑξκαιδεκάτου τὸν ἐπιόντα ἑπτακαιδέκατον ψαλμὸν οὐκ ἠδύνατο ἀποστηθίσαι. μελετῶν γοῦν ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Χριστοφόρου τῷ ὄντι ἐκ τοῦ πλησίον τοῦ χωρίου καὶ μὴ δυνάμενος μαθεῖν, ῥίψας ἑαυτὸν ἐπὶ πρόσωπον ἐδέετο τοῦ θεοῦ, ὅπως εὐμαθῆ αὐτὸν ποιήσῃ εἰς τὴν τῶν ψαλμῶν μελέτην. ὁ δὲ φιλάνθρωπος θεὸς ὁ εἰπὼν *αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν* ἔδωκεν αὐτῷ τὴν αἴτησιν αὐτοῦ. ἀναστάντι γοῦν αὐτῷ ἐκ τοῦ ἐδάφους καὶ τῇ εἰκόνι τοῦ σωτῆρος προσέχοντι καὶ δεομένῳ, ᾔσθετο γλυκύτητα ἡδύτερον μέλιτος ἐνεχθεῖσαν ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ. ὁ δὲ γνοὺς τὴν χάριν τοῦ θεοῦ καὶ

---

8 2 Cor. 1,3; Eph. 1,3; 1 Petr. 1,3 **23–24** Mt. 7,7; Lc. 11,9

7–430,2 <Georg. Syc.> uita Theod. Syc. (CPG 7973; BHG[a] 1748) c. 1,1–2. 8,1–10. 13,1–15 Festugière

---

HV T M **7–430,2** = *Vita (= MPA)*, *Pa* f. 275[v]–276[r]

---

2 εἵλησεν *Pa* (cf. 4 Reg. 2,8): εἵλησεν T M (fort. retinendum; cf. Theoph. p. 234,17) εἱλίσας H (uide infra) εἵλισεν V ἥλισεν *Vat* εἵλυσεν ed.Rom.* εἵλισσεν Pap.-Ker. | καὶ om. H **2–4** δεδωκὼς – αὐτοῦ om. *Pa* **3** Μάρκωνι τὰς πλείους (sic) H | Μάρκῳ om. V | πλείους τιμάς V **5–6** Στέφανος – ἀνέγνω] Ἀνέγνω δὲ καὶ (sine interp.) V **7** ἀρχιμανδρίτου om. H *Vita (A)* | Σικέων V T (1 ex corr.): Σικεῶν H μονῆς Σικανῶν M τῆς μονῆς τῶν Συκέων *Pa* μονῆς Σικαιῶν *Vita (P)* Συκέων *Vita (M)* Σικεώτου *Vita (A)* **8–9** οὗ – ἕτερα om. V **8** οὗ ἡ ἀρχή om. *Pa* **8–9** καὶ μετά τινα M **10** Ὄντος – δώδεκα om. *Pa* | Ὄντων δὲ αὐτῶν H | δὲ om. V | δώδεκα] ιβ' HV | βομβῶνος T *Pa Vita* βοβῶνος V **11** ἀρωστῆσαι V | παραπλήσιον] ἕως V **12–13** τῷ[2] – χωρίου] τῶ ἐν τῶ πλησίον χωρίω H, om. V **13** εἴσοδα T *Pa* ed.Rom.* i.t. *Vita* (corr. ed.Rom.[mg]) **15** τοίνυν] οὖν V | βομβῶνος T *Pa Vita* βοβώνος (sic) V | ἔσταξαν *Vita (P)* **16** τῇ om. V | κουφισθεὶς – ὑγιὴς] κουφίσεως τοῦ πόνου προσγενομένης ὑγιὴς H | πόνου] ὕπνου T **16–17** καὶ[2] – αὐτοῦ om. *Pa* **17** Καὶ μεταβραχύ (sic) *Pa*, om. V | μιμεῖσθαι ed.Rom.* ex Vc **18** ἤρξατο + οὗτος V ἤρξαντο T | δὲ καὶ *Vita*: τε καὶ M δὲ HV T edd. *Pa* **19** κόπου] πόνου H | μαθόντος + δὲ M | ἕως + τοῦ V | ιζ' V **20** ἐδύνατο *Vita* | ἐκστηθίσαι *Pa* | οὖν V *Pa* **20–21** ἐν – χωρίου om. V **21** ἐκ τοῦ H T *Pa Vita (P)*: om. M *Vita (AM)* | τοῦ[2] om. H *Vita (P)* **22** αὐτὸν ed.Rom.* **23–24** δοθήσηται M **24** ὑμῖν + κρούετε καὶ ἀνοιγήσεται H **24–25** ἀναστὰς … προσέχων T (debuit etiam δεόμενος, cf. lat.) ex coni., ut uidetur **24** αὐτῷ[2] om. T edd. **24–25** τοῦ – εἰκόνι om. La.-Co.* **25–26** γλυκύτητα … ἐνεχθεῖσαν V M *Pa*: γλυκύτητος … ἐνεχθείσης H (prob.) T edd. γλυκύτητα … ἐγχυθεῖσαν *Vita*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

superscriptio." porro Adolescens cognouit quandam uirtutem in illa esse; et adorata cruce inuoluit purpura et iuit uiam suam gaudens, datis artifici Marco pretiis pluribus. et introiuit cum duobus numeris in ciuitatem suam.

Stephanus reuerentissimus monachus et librorum custos uenerabilis patriarchii legit:

Ex uita sancti patris nostri Theodori archimandritae Sicenensium

cuius initium est: *Benedictus deus et pater domini nostri Iesu Christi.* et post alia:

Cum autem esset quasi annorum duodecim, facta est mortalitas ex bubone in illa uilla, ita ut et ipse infirmaretur pene ad mortem. porro detulerunt eum in oratoriam domum sancti Iohannis baptistae quae erat iuxta uillam, et strauerunt eum ad introitus altaris. porro supra illum in receptaculo crucis stabat imago saluatoris Iesu Ma. 91
Christi. cumque ex dolore bubonis cruciaretur, repente de imagine ceciderunt super eum roris guttae. et statim gratia dei a dolore conualuit et sanus effectus est et iuit domum suam. Et post breuia: Imitari igitur uolens Dauid in deo decibili hymnodia coepit discere psalterium. cumque difficile cum multoque labore didicisset usque ad sextum decimum, imminentem decimum septimum psalmum non ualebat memoriae commendare. meditans ergo in oratorio sancti martyris Christophori quod erat de proxima uilla et non ualens ediscere, prosternens se supra faciem deprecabatur deum, quo docilem se faceret ad psalmorum meditationem. porro amator hominum deus qui dixit *petite, et dabitur uobis* dedit ei petitionem ipsius. itaque surgens de pauimento et imagini saluatoris intendens et supplicans, sensit PL 129,317
dulcedinem melle suauiorem illatam in os suum. qui agnita dei <gratia> et percepta

7–13 Cum – suam = *Paul. Bernr. uita Gregorii VII. papae (BHL 3652) c. 24* (*ex fonte Anastasii codicum* VE *stirpi cognato; lectiones uariae sunt neglegendae*) *p. 483,40–484,1 Watterich* („ex uita sancti Theodori archimandritae")

P VE

1 illa] ea *ed. Rom.** **3** numeris ~ νουμέρων **5** Sicensium *ed. Rom.** **7** xii VE | bubone F^2 *(cf. gr.)*: bobone *codd.* **8** et *om.* VE *edd.* **10** introitum *ed. Rom.** | super illud *ed. Rom.** | saluatoris + nostri *ed. Rom.* fort. recte (cf. gr.)* **11** bubonis F^2: bobonis *codd.* **14** cepit VE **15** sextum x^{mum} V xvi^{um} E | imminentem – septimum *om.* P^{ac} (*add.* P^{c} *in marg.*) | xvii^{um} VE **16–17** Christofori VE **18** quo] quod *ed. Rom. ex* F ut *ed. Reg.** | docibilem *ed. Rom.** | salmorum P **21** gratia *add. ed. Rom.* ex gr.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

μεταλαβὼν τῆς γλυκύτητος καὶ εὐχαριστήσας τῷ θεῷ, ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης εὐκόλως καὶ εὐμαθῶς ἀπεστήθιζε τὸ ψαλτήριον.

Κοσμᾶς ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ κουβουκλείσιος ἀνέγνω·

Rom. 508 PG 98, 148 Ἐπιστολὴ Γρηγορίου τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης πρὸς Γερμανὸν τὸν ἁγιώτατον γενόμενον πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως

Ποία καὶ τίς θυμηδία τὴν ἐμὴν οὕτως οἶδεν εὐφραίνειν ψυχὴν ὡς ἡ περὶ σὲ τὸ σεμνὸν ὄντως ἐμοὶ καὶ ὑπερφυὲς ὄνομα καὶ καλλώπισμα, ἡγιασμένε καὶ θεοδήγητε, Ha. 233 χαροποιὸς ἐπαγγελία; ταύτην γὰρ καὶ ἀρτίως ἐγὼ τοῖς τιμίοις σου γράμμασιν εὐαγγελισθεὶς ἀνεσκίρτησα καὶ ὑπὸ τῆς ἄγαν χαρᾶς τῷ πνεύματι ἀνεζωπύρησα. εἶτα εἰς οὐρανὸν ἀνατείνας τὸ ὄμμα εὐχαριστηρίους ἀνέπεμψα τῷ πανηγεμόνι τῶν ὅλων θεῷ τῷ οὕτω καὶ νῦν εὐδοκήσαντι καὶ μέχρι τέλους ὑμῖν συνεργοῦντι καὶ πάντα εἰς φῶς ἄγοντι τὰ ὑμέτερα· τοῦτο γὰρ καὶ δι᾽ εὐχῆς ἐστί μοι νύκτωρ τε καὶ μεθ᾽ ἡμέραν· καὶ ‚οὔποτε ταύτης ἀφέξομαι τῆς ἐφέσεως' εἰς Χριστὸν θαρρῶν ἀπο- La.-Co. 284 φαίνομαι. μαρτυρεῖ δέ μοι τῷ λόγῳ καὶ ἡ κατὰ πᾶσαν ὥραν τῆς ὑμετέρας, ὦ πανεύφημε καὶ θεῷ πεφιλημένε, καλοκαγαθίας ἀνάμνησις. ἥν τινα ἔναυλον ἔχων τοῖς χείλεσι τὴν ὠδῖνα τοῦ λόγου φέρειν ἀδυνατῶν αὖθις πρὸς τὴν διὰ γράμματος ἐχώρησα πρόσρησιν. ἔστι γὰρ χρέος ἐμοὶ καὶ χρεῶν ἁπάντων ἐπισημότατον τὸ σοὶ τῷ ἐμῷ ἀδελφῷ τῷ τῆς ἐκκλησίας προμάχῳ προσαγορεῦσαι καὶ προσειπεῖν καὶ τῶν σῶν παλαισμάτων ἐξυμνῆσαι τὰ αἴσια, εἰ καί τις ἐρεῖ καὶ μάλα εἰκότως· βοάτω μᾶλλον αὐτὰ ὁ νῦν πεπονθὼς καὶ τῇ εὐπραξίᾳ τὴν δυσπραξίαν τοῖς σοῖς ἀνταλλαξάμενος εὐτυχήμασι τῆς ἀσεβείας ὁ πρόδρομος. ἐπεὶ γὰρ ᾤετο κατὰ τὸν ἄνωθεν πεσόντα καταφρυάξασθαι ἅμα καὶ κατισχύσαι τῆς εὐσεβείας, συμποδίζεται ἄνωθεν τῆς ἐλπίδος διαψευσθείς· καὶ ἤκουε μὲν παρὰ τῆς ἐκκλησίας ἅπερ καὶ Φαραὼ τὸ πρότερον ὁ Αἰγύπτιος τύραννος, Μωυσέως αὐτῷ κατεπᾴδοντος· *εἶπεν ὁ ἐχθρός· διώξας καταλήψομαι, μεριῶ σκῦλα, ἐμπλήσω ψυχήν μου,* ἐπεφωνεῖτο δὲ ἅπερ

9 τῷ – ἀνεζωπύρησα cf. 1 Mac. 13,7 **10** εἰς – ὄμμα cf. 4 Mac. 6,6 **10–11** τῷ – θεῷ cf. 3 Mac. 2,3 **11–12** τῷ – ὑμέτερα cf. 1 Cor. 1,8; Phil. 1,6 **21–22** κατὰ – πεσόντα cf. Lc. 10,18 **24–25** Ex. 15,9

4–442,2 (Ps.-)Greg. II. papae epist. ad Germ. patr. (JE 2181; CPG 8006; cf. Grumel/Darrouzès Reg. n. 327), PG 98, 148 A – 149 A (ex Actis Nicaenis = Mansi); cf. Caspar p. 31–38; Gouillard p. 244–253; Stein p. 90–137; Speck, Artabasdos p. 155–178; Conte p. 46–77; Thümmel, Konzilien p. 164–168; Brubaker/Haldon 2011 p. 90–94. Hanc epistulam post medium octauum saeculum Romae ex uariis fontibus conflatam esse arbitror; cf. praef. p. VII adn. 3 **10–11** εὐχαριστηρίους – θεῷ cf. Conc. Later., ACO ser. II, I p. 172,19–20 (epist. Cyri Alex. ad Serg.) **16** αὖθις cf. Grumel/Darrouzès Reg. n. 325a (dubium; cf. app. crit.)

HV T M **4–442,2** = *Pa* f. 281^{v}–283^{v}

1 τὴν γλυκύτητα V | ἀπὸ] ἐκ H **2** καὶ εὐμαθῶς om. V | ἀπεστήθισε ed.Rom.* **3** Κοσμᾶς διάκονος ἀνέγνω V | κουβουκλήσιος ed.Rom. (corr. ed.Reg.*) **4** τὸν ἁγιώτατον om. *Pa* **5** γενόμενον H M (cf. lat. et infra p. 442,6, unde fort. πατρ. γεν. scribendum): om. V T edd. *Pa* **6** οὕτως εὐφραίνει ψυχὴν V | σὲ om. V **8** ταύτῃ ed.Rom.* | ἐγὼ – γράμμασιν post εὐαγγελισθεὶς V **9** ἀνεσκίρτησα] ἀνεκρότησα καὶ ἐσκίρτησα V **10** οὐρανὸν ἀνατείνας] ἀνατολὴν ἄρας V | εὐχαριστηρίους + αἴνους *Pa* fort. recte εὐχαριστίας ed.Rom.* **11** ἡμῖν HV M^{ac} (corr. M^{1}) *Pa^{ac}* (prob.) **12** ἡμέτερα V | τε om. V *Pa* **13** ἀφέσεως V T^{ac} (in α scr. ε T$^{1-2}$) | θαρρῶν + καὶ M **13–14** ἐκφαίνομαι H **15** ἀναγέννησις H **16** τὴν^{1}] τῶν *Pa* | ἀδύνατον *Pa* | αὖθις ~ *ilico* Anast. recte (cf. LBG s.u.) | γραμμάτων *Pa* **17** πρόρρησιν HV *Pa* | χρεῶν] χρέος M | τὸ] τῷ *Pa* **18** σοὶ – προμάχῳ] σὲ τὸν ἐμὸν ἀδελφὸν τὸν τῆς ἐκκλησίας πρόμαχον ed.Rom.* | τῷ^{2} – προμάχῳ] τῶ τε ἐκκλησιοπρομάχω H **19** αἴτια ed.Rom.* (ex lat.?) **20** αὐτὸς V **21–22** ὁ – εὐσεβείας om. *Pa* **21** ἐπειδὴ HV **22** κατισχῦσαι T **23** ἤκουσε V *Pa* **24** Μωυσέος H | αὐτοῦ M | εἶπεν] εἶπερ *Pa* **25–432,1** ἐπεφωνεῖτο – αὐτὸς] „ex l. ἐπηκροᾶτο δὲ καὶ ἅπερ αὐτ." ed.Rom.^{mg}

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

dulcedine gratias egit deo, et ab hora illa facilius ac bene docte memoriae psalterium commendabat.

Cosmas deo amabilis diaconus et cubuclesius legit:

Epistola Gregorii sanctissimi papae Romani ad sanctissimum Germanum qui fuerat patriarcha Constantinopoleos Rom. 508 PL 89,507

Qualis et quae delectatio meam sic laetificare animam nouit sicut gratificum nuntium super tuo nomine, quod reuerendum reuera mihi et magnificandum decenter est, o sanctificate ac diuinitus acte? hac enim et nunc ego per honorabiles litteras tuas Ha. 234 euangelizatus exsultaui et prae nimio gaudio spiritu refocilatus sum. deinde in caelum extendens oculum gratiarum dominatori omnium deo retuli actiones, qui taliter etiam modo uoluit et fine tenus uobis cooperatur et omnia uestra in lucem educit; hoc enim et orandum mihi est noctu ac interdiu, et numquam aliquando hoc desiderium deserendum esse in Christo confidens pronuntiabo. testimonium autem La.-Co. 283 perhibet sermoni meo, o superlaudabilis et a deo dilecte, etiam tuae per omnem horam beneuolentiae recordatio. quam habitatricem habens in labiis et dolorem uerbi ferre non ualens ilico ad affatum per litteras properaui. est enim debitum mihi et debitis cunctis insignius, te fratrem meum et ecclesiae propugnatorem salutare ac alloqui et luctaminum tuorum collaudare materias, etiam si quis dicat et ualde conuenienter: clamet potius ea impietatis praecursor qui nunc passus est bona actione malam actionem tuis commutaturus felicitatibus. nam arbitrabatur secundum illum qui desursum cecidit fremere simul et praeualere aduersus pietatem, sed impeditur caelitus spe fraudatus; et audiebat quidem ab ecclesia ea quae et Pharao prius Aegyptius tyrannus, Moyse de illo canente: *dixit inimicus: persequens comprehendam, partibor spolia, replebo animam meam*, sed et audiebat quae et ipse diabolus, cum prophetica illi pronuntiaretur maledictio: *propterea destruet te deus in* Ma. 94

4–8 Epistola – acte ~ *LS*^{b} *p. 508,26–28 (Pr f. 54*^{v}*)*: Item epistola Gregorii papae ad Germanum patriarcham Constantinopolitanum: „Qualis et quae libatio meum sic scit laetificari (laetificare *Werminghoff*) animum sicut de te venerabili nempe mihi et super laudabile nomen sanctissime et Deo dilectae gratificatae nuntiationis", et cetera. *cf. Lamberz, Überlieferung und Rezeption p. 1076–1078*

P VE **4–8** ~ *LS*^{b}

1 hora] ora P^{ac} (h *add.* P^{c} *s.l.*) | bene docte (~ εὐμαθῶς)] bene dicte E docibilius *ed. Rom.*^{mg} **4** Nota lector hunc Gregorium non esse illum antiquissimum, sed unum ex iis qui illo tempore praefuit, quo imagines euerse sunt E^{1mg} **6** gratificus nuntius F^{2} *edd., sed cf. e.g. Anast. epist. 3, MGH Epp. VII p. 400,28 Pe.-La.* **8** ac] et E^{ac} *edd.* | aucte P^{pc} (u P^{c} *s.l.*), *sed cf. gr.* | hac (~ ταύτην, *mendum interpretis*)] hoc *ed. Rom.** **9** refocilatus] laetificatus V^{ac} (refocilatus sum V^{1mg}) *edd.* refociliatus E **12** ac] et *ed. Rom.** **13** pronontiabo P **15** dolorem ~ ὠδῖνα **16** illico *ed. Rom.** *ex* F | affatam P **17** propugnatorem ecclesiae *ed. Rom.** **18** materias ~ αἴσια*? Anast. fort. legit* αἴτια **19–20** bona – actionem ~ τῇ εὐπραξίᾳ τὴν δυσπραξίαν *minus apte* (*debuit* prosperis aduersa*; cf. Gouillard p. 246*) **20** commutaturus] *Anast. neglecto* καὶ *fort. legit* ἀνταλλαξόμενος | nam] non VE *(corr. ed. Rom.)* | arbitratur P **23** tirannus P E **24** partibor – meam (*sic Vet. Lat.*)] diuidam spolia, implebitur anima mea *Vulg.* **25** destruet te deus VE *(cf. Psalt. Rom.)*: deus te destruet P *(cf. Vulg.)*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Ma. 93 αὐτὸς ὁ διάβολος τῆς προφητικῆς αὐτῷ ὑποφωνούσης κατάρας· *διὰ τοῦτο ὁ θεὸς καθελεῖ σε εἰς τέλος, ἐκτίλαι σε καὶ μεταναστεύσαι σε ἀπὸ σκηνώματός σου καὶ τὸ ῥίζωμά σου ἐκ γῆς ζώντων*. οὕτως ἐκεῖνος παρ᾽ ἐλπίδα τῶν κατ᾽ ἐλπίδα διαψευσθεὶς ἐγχειρήσεων ὤλετο, τῇ τῆς ἄνωθεν ὑμῶν ἐπιμαχίας στερρότητι τῆς κάτω θεομαχίας
PG 98, 149 ἐκνευρισθείσης τοῦ ἀποστάτου καὶ πρὸς ἐσχάτην ἐληλαμένου πανωλεθρίαν μικροῦ δεῖν τοῦ χριστομάχου φρυάγματος, ὡς ἐπ᾽ αὐτῷ τὸ τῆς γραφῆς ἐπαληθεῦσαι ῥητόν· *τόξον δυνατῶν ἠσθένησε, καὶ οἱ ἀσθενοῦντες περιεζώσαντο δύναμιν*, διότι οὐδὲν πρὸς τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ τὸ ἰσχυρὸν τῆς τῶν θεομάχων βδελυρίας καθέστηκε, καὶ *συνεκπολεμεῖν* τῷ θεῷ *κόσμον ἐπὶ τοὺς παράφρονας* εἴρηται. πῶς οὐκ ἂν μετὰ θεοῦ πολεμούμενος ὁ ἡγιασμένος σύ; κατὰ θεοῦ γὰρ τῶν ἀθέων ἡ κίνησις, εὑρηκότων τὸν ἀφανῶς πολεμούμενον — καὶ συμπολεμοῦντα δὲ μᾶλλον εἰπεῖν ἀληθέστερον —
Rom. 509 καὶ τοὺς πολεμίους τροπούμενον, ἡνίκα οὕτως ἀπήρξω τῆς παρατάξεως, ὡς ὁ θεὸς αὐτός σοι παρέδειξεν, ἡγεῖσθαι προστάξας ἐν τῇ παρεμβολῇ τῆς Χριστοῦ βασιλείας τὸ ἔνδοξον ὄντως καὶ ἐπίσημον λάβωρον, τὸν ζωοποιὸν λέγω σταυρόν, τὸ μέγα κατὰ τοῦ θανάτου τῆς αὐτοῦ μεγαλότητος τρόπαιον, ἐν ᾧ τοῦ κόσμου τετραμερῶς τὰ πέρατα διεγράψατο ἐγκαταστίξας προγράμμασιν, εἶτα καὶ τὴν ἁγίαν εἰκόνα τῆς πάντων δεσποίνης καὶ ὄντως ἁγνῆς θεομήτορος, ἧς *τὸ πρόσωπον οἱ πλούσιοι τοῦ λαοῦ λιτανεύσουσι*. καὶ γὰρ ἁγία, καθὼς τοῖς πατράσι δοκεῖ, ἥτις οὕτω παρ᾽ ὑμῶν εὐσεβῶς τιμηθεῖσα παρέσχε τὰς ἀμοιβάς.

Ἐπεὶ „ἡ τῆς εἰκόνος τιμὴ ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει" κατὰ τὸν μέγαν Βασίλειον. καὶ εὐσεβείας ἀνάμεστος ἡ τῶν σεπτῶν εἰκόνων ὑπόθεσις, καθώς φησιν ὁ Χρυσόστομος [εἰ καί τις ἄλλος]· „ἐγὼ καὶ τὴν κηρόχυτον ἠγάπησα γραφὴν εὐσεβείας πεπληρωμένην· εἶδον γὰρ ἐν εἰκόνι ἄγγελον στίφη βαρβάρων διώκοντα καὶ τὸν

1–3 Ps. 51,7 **7** 1 Reg. 2,4 **9** cf. Sap. 5,20 **17–18** cf. Ps. 44,13

---

20 ἡ — διαβαίνει Bas. spir. (CPG 2839) c. 18,45,19–20 (cf. supra p. 398,9–10) **22–434,1** ἐγὼ — ἐξουδενώσεις (Ps.-) Chrys. (Seuer. Gabal.) hom. de legislatore (CPG 4192), PG 56, 407,43–48 (cf. supra p. 292,12–14)

HV T M

---

1 προφητικῆς] προφωνητικῆς *Pa* **2** ἐκτίλλαι σε H T *Pa* ἐκτίλευσαι V | μεταναστεῦσαι HV^{ac} (acc. mut. V^{x}) T ed.Rom. | ἀπὸ] διὰ ed.Rom. (corr. Mansi) **3** ἐλπίδα^{2}] ἐλπίδας V T *Pa* | ψευσθεὶς V **4** ἄνω *Pa* **5** ἐκστάτου H | πανολεθρίαν *Pa* **6** φρυάγματα T | ἐπ᾽] ἐν H **6–7** τὸ — ῥητόν] τῆς γραφῆς … τὸ ῥητόν M **7** οὐδὲν post θεοῦ V **8** τῆς et βδελυρίας om. V | θεομάχων] ἀνθρώπων *Pa* | καθέστηκε βδελυρίας M | βδελλυρίας *Pa* | καὶ + εἰ M **9–10** πῶς — τῶν] „ἴσ. πῶς οὖν οὐκ ἂν μετὰ θεοῦ πολεμοίης ὁ ἡγιασμένος; ὅπου κατὰ θεοῦ τῶν κτλ." ed.Rom.^{mg} **10** σύ] σοί *Pa* **10–12** κατὰ — τροπούμενον] locus difficilis, fort. lacunosus; κατὰ θεοῦ τῶν ἀθέων ‹πολεμούντων›, ἐνίκησας εὑρηκὼς τὸν ἀφανῶς κτλ. coni. Reinsch apud Speck, Artabasdos p. 360 **10** κατὰ — ἀθέων] κατὰ μὲν γὰρ τῶν ἀθέων M | γὰρ *Pa* (cf. M): om. HV T edd. | εὑρηκότων] σύμμαχον εὑρήσεις M (ex coni., ut uidetur) **11** καὶ fort. delendum (cf. lat.) | συνεκπολεμοῦντα M | δὲ om. *Pa* **13** αὐτός om. V | βασιλείας] „ἄλ. ἐκκλησίας" ed.Rom.^{mg} nescio unde sumptum **14** ἐπίσημον] ἐπίκοσμον V | λάβορον *Pa* λάβαρον ed.Rom.* **16** ἐγκαταστίξας προγράμμασιν] locus obscurus, cf. Speck, Artabasdos p. 163 | ἐγκαταστήσας M | προσγράμμασιν H T ed.Rom. (corr. ed.Reg.*) πρὸς γράμμασιν V **17** ἁγνῆς] fort. ἁγίας scribendum (cf. LS^{b} et infra καὶ γὰρ ἁγία) | πλουτοῦντες H **17–18** τοῦ — ἥτις om. H **18** ἡμῶν *Pa* **20** Ea quae usque ad p. 440,7 sequuntur ab epistulae compilatori inserta esse uidentur; cf. Speck, Artabasdos p. 165–170 (sed retinendum est integram hanc epistulam in Actis transcriptam esse; cf. LS^{b}) **22** εἰ καί τις ἄλλος om. ed.Rom.* (adnotatio in textum recepta, quam repetit Anast.; non reperitur in LS^{b}) | γραφὴν ἠγάπησα *Pa* **23** στίφη] πλήθη V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

finem, euellet te et emigrabit te de tabernaculo tuo et radicem tuam de terra uiuentium. ita et ille praeter spem conatibus qui in spe erant frustratus periit, superno agone uestro et robore apostatae eneruata impugnatione aduersus deum deorsum effecta et ad nouissimum propemodum expulsa exitium Christum impugnantis ferocitate, ita ut super eo scriptura ueraciter adimpleatur quae dicit: *arcus fortium superatus est, et infirmi accincti sunt robore*, pro eo quod nulla est ad PL 89,508
infirmum dei firmitas abominationis his qui deum impugnant, et *pugnare* pro deo mundus *contra insensatos* asseritur. quomodo ergo non cum deo pugnans, o tu sanctissime, aduersus eos qui sine deo contra deum sunt commoueris? qui uidelicet
inueniunt eum qui inuisibiliter pugnat, immo, ut uerius dicamus, simul pugnat et PL 129,318
hostes in fugam uertit, at ubi sic coepisti proelium, ut deus tibi ipse monstrauit Rom. 509
praeesse praecipiens in castris regni Christi, gloriosumque uere ac insigne labarum apprehendisti, id est uiuificam crucem, magnum contra mortem magnitudinis suae tropaeum, in quo mundi quadrifarie terminos circumscripsit liniamentis distinguens, dein et sanctam imaginem omnium dominae et uere <sanctae> dei matris cuius *uultum diuites plebis deprecabuntur*. etenim sancta est, quemadmodum patribus uidetur, quae taliter a uobis pie honorata tribuit uicissitudines.

Nam „imaginis honor ad principale transit" secundum magnum Basilium. et pietate est plena uenerabilium imaginum causa, sicut dicit Chrysostomus et quidam alius: „ego et cera perfusam dilexi picturam pietate refertam; uidi enim in imagine angelum cuneos barbarorum persequentem et Dauid ueritatem dicentem: *domine, in ciuitate*

11–20 at – refertam ~ *LS*^{b} *p. 508,29–509,5 (Pr f. 54*^{v}*–55*^{r}*)*: Deinde post quaedam interposita adiunxit: „At ubi sic coepisti conflictui (conflictum *Werminghoff*) sicut Deus ipse (ipse Deus *Pr*^{ac}) tibi monstravit? *(non interp. Pr)* Praeesse praecipiens in castra Christi et regni gloriosum certe et notum signum, vivificam dico crucem, magnum adversus mortem eius magnitudinis triumphum, ubi mundi quadripertiti orbem terrarum perscripsi (perscripsit *Werminghoff*) distinguens perscriptis, ita et sanctam imaginem omnium dominae et sanctae Dei genitricis, cuius vultum deprecantur divites plebis. Etenim sancta, sicut patribus videtur, quae sic a vobis pie honorata donavit retributiones. Nam imaginis honor ad primam formam transit secundum magnum Basilium et sicut inquit Chrysostomus (y *in* i *Pr*$^{i-2}$): Ego et cerae perfusae dilexi picturam pietate repletam." **21–435,1** domine – rediges *cf. supra ad p. 293,13*

P VE **11–20** ~ *LS*^{b}

2 preter P **3** apostatae P: a potestatę V a potestate E *(corr. ed. Rom. ex gr.)* **3–5** eneruata – ferocitate] *locus difficilis; recepi dubitanter correctiones editionis Romanae (uide infra), sed ea quae in codd. tradita sunt potius ipsi interpreti male ad uerbum uertenti tribuenda sunt* **3–4** eneruatae impugnationis … effectae *codd., corr. ed. Rom.* **4** expulsi *codd.* (expulse F^{2})*, corr. ed. Rom.* **5** ferocitatis *codd., corr. ed. Rom.* | eos P | impleatur VE *edd.* **7** abhominationis P^{pc} (h *add.* P^{c} *s. l.*) | pro] *exspectaueris* cum *(cf. Vulg.)* **8** mundans E mundum *ed. Rom.** | asserit *ed. Rom.** (scriptum est *ed. Rom.*^{mg}) | o tu] tu o VE **9** deo + et *ed. Rom.** | commoueris] cum moueris P, *incertum quid legerit Anast. in gr.* **10** pugnat^{1}] oppugnatur *ed. Rom.** | ut] et P^{ac} (u *superscr.* P^{c}) **11** at ubi (= adubi ~ ἡνίκα)] ac ubi *ed. Rom.*, sed* at ubi *traditur etiam in LS*^{b} | coepistis P^{ac} (s *exp.*) | praelium VE *edd.* | ipse tibi VE *edd.* **12–13** gloriosumque – apprehendisti] *Anast.* ἡγεῖσθαι προστάξας *ad* θεὸς *rettulisse et inde* que *et* apprehendisti *suo Marte suppleuisse uidetur (cf. LS*^{b}*),* que *et* apprehendisti *om. ed. Rom.** **12** gloriosumque] gloriosum quae VE | labarum *ed. Rom. (cf. Nicol. I. epist. 99 p. 581,6)*: laborum *codd. (uix ex gr. explicandum)* **14** tropeum *codd.* trophaeum *ed. Rom.** | liniamentis distinguens (distinguens perscriptis *LS*^{b}) ~ ἐγκαταστίξας προγράμμασιν*?* **15** deinde P^{ac} (de *sublin.*) | et^{2}] ac *ed. Rom.** | uere <sanctae> *Dubielzig coll. gr. (cf.* sanctae *LS*^{b}*)*: uere *codd.* uerae *ed. Rom.** **18** principalem VE *edd., sed cf. e. g. p. 397,17* | Basilium magnum *ed. Rom.** **19** plena *om.* P | Chrisostomus VE | et quidam alius] *Anast. adnotationem graecam recepit (cf. app. crit. gr.)* **20** cera] cetera P^{ac} (te *subterlin.* P^{x}) ceram E^{ac} (m *exp.*) | dilexi P *(cf. p 293,11 al.)*: *om.* VE (*lac. indic.* F^{2}) amaui *ed. Rom.** | in imaginem V imaginem E **21** ueritate VE

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Δαβὶδ ἀληθεύοντα· *Κύριε, ἐν τῇ πόλει σου τὴν εἰκόνα αὐτῶν ἐξουδενώσεις.*" καὶ οὐδαμῶς ἡ ἐκκλησία παρέσφαλεν, εἰ καὶ οὕτως λελόγισται — συγχωρήσοι ὁ θεός —, οὔτε κατ᾽ ἐθνικὴν ἡ παράδοσις ἀκολουθίαν — μὴ γένοιτο —, εἰ καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ πράγματος κατά τι δοκιμάζεται καὶ οὐδαμῶς σκοπεῖται τὰ ἀποτελούμενα. ἐπεὶ
La.-Co. 285 οὐδὲ ἐν Πανεάδι τῇ πόλει παρὰ τῆς αἱμορροούσης εὐσεβῶς κινηθείσης εἰς ἀνά- μνησιν τοῦ περὶ αὐτὴν θαύματος γενομένου ἀπεπέμπετο, ἡνίκα τῆς ἀναφυείσης βοτάνης πρὸς τοῖς ποσὶ τοῦ εἰς ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν ἀναστηλωθέντος παρ᾽
Ha. 236 αὐτῆς ἀνδριάντος καὶ ξένης τῷ εἴδει καὶ οὐ γνωρίμου προκειμένης τοῖς πᾶσι παντοίων νοσημάτων ἀλεξιτήριον συγκαταβάσει καὶ ἀγαθότητι αὐτοῦ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν. νομικὴ μᾶλλον εἰπεῖν ἡ τοιαύτη ἔνθεος ἀναστήλωσις, εἰ καὶ τῶν τύπων ἐκτυπωτέρα καὶ τῆς σκιᾶς προτιμοτέρα ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια. διὸ μεγίστην σωτηρίας ὑπόθεσιν ἡ τῶν ἁγίων ὁμήγυρις θεοβουλίᾳ τῇ ἐκκλησίᾳ τὸ κεφάλαιον παραδέδωκεν, „ὡς ἂν ἐν ταῖς ἁπάντων ὄψεσι καὶ ἐν ταῖς χρωματουργίαις τὸν σεπτὸν καὶ ἅγιον χαρακτῆρα κατὰ τὸ ἀνθρώπινον *τοῦ αἴροντος τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου* ἀναστηλοῦσθαι, δι᾽ αὐτοῦ τὸ τῆς ταπεινώσεως ὕψος τοῦ θεοῦ λόγου κατανοοῦντες καὶ πρὸς μνήμην τῆς ἐν σαρκὶ πολιτείας τοῦ τε πάθους αὐτοῦ καὶ
PG 98, 152 τοῦ σωτηρίου θανάτου χειραγωγούμενοι καὶ τῆς ἐντεῦθεν γενομένης τῷ κόσμῳ ἀπολυτρώσεως".

Ma. 96 Καὶ οὐδὲν ἐντεῦθεν τῶν θείων ἀσύμφωνον. εἰ γὰρ αἱ προφητικαὶ ἀναρρήσεις οὐκ εἰλήφασι τὴν περαίωσιν, μὴ γραφέσθω τὰ πράγματα πρὸς ἔνδειξιν τῶν μήπω γεγενημένων. τουτέστιν, εἰ μὴ ἐσαρκώθη ὁ κύριος, μὴ τυπούσθω ἡ κατὰ σάρκα ἁγία εἰκὼν αὐτοῦ. εἰ μὴ ἐτέχθη ἐν Βηθλεὲμ ἐκ τῆς ὑπερενδόξου παρθένου καὶ θεοτόκου καὶ οἱ μάγοι τὰ δῶρα προσήγαγον καὶ ποιμέσιν ἐπέστη ὁ ἄγγελος καὶ πλῆθος οὐρανίου στρατιᾶς τῷ τεχθέντι τὸν ὕμνον προσέφερεν, εἰ μὴ ἐν ἀγκάλαις τῆς τεκούσης ὡς βρέφος ἐφέρετο ὁ βαστάζων τὰ σύμπαντα καὶ γαλακτοτροφίας

---

1 Ps. 72,20 **14–15** cf. Ioh. 1,29 **22–24** εἰ — προσέφερεν cf. Lc. 2,1–13; Mt. 2,11

3–4 εἰ — ἀποτελούμενα cf. Germ. epist. ad Thom. infra p. 470,23–24 et 478,9–10; cf. etiam Leont. Neap. c. Iud. supra p. 356,1–2 **4–9** ἐπεὶ — ἀλεξιτήριον cf. Eus. hist. eccl. (CPG 3495) VII 18,1–3 p. 672,3–16 Schwartz (= Ioh. Dam. imag. III 69,3–15); cf. Germ. epist. ad Thom. infra p. 476,27–478,6 **10–436,18** νομικὴ — ποίησιν cf. Uphus p. 163–169 et 173–174 **10–11** εἰ — ἀλήθεια cf. Conc. Trull. can. 82, Joannou I 1 p. 219,6–11 (cf. supra p. 344,9–11 etc.) **13–18** ὡς — ἀπολυτρώσεως ~ ibid. p. 219,12–220,5 (cf. supra p. 344,12–346,2 etc.)

HV T M

---

2 συγχωρήσει H συγχωρίσοι V **3** κατὰ HV | ἡ om. HV | παράδοσιν ἀκολουθία HV | εἰ] „ἴσ. εἴπερ" ed.Rom.^{mg} non male **4** οὐδαμῶς] exspectaueris οὐχ ἁπλῶς, cf. infra p. 470,23 et 478,9 | σκοπεῖτε H | ἐκτελούμενα H **5** παρὰ] περὶ HV **6** αὐτῆς V **7–8** παρὰ ταύτης V edd. **8** οὐ γνωρίμου] εὐγνωρίμου *Pa* **9** ἀλεξιτήριον + ἦν ed.Rom.* (praetulerim γέγονε) non male; cf. infra p. 478,6 | αὐτοῦ τοῦ] nihil respondet in lat. **10** πατρὸς (cf. lat.)] σωτῆρος HV *Pa* non male | εἰ καὶ] exspectaueris εἴπερ uel εἴπερ καὶ; uide supra ad l. 3 **11** καὶ^{1} — προτιμοτέρα om. HV **12** leg. ἁγίων ‹πατέρων›? | θεοβουλία M *Pa* (cf. lat. et Anast. Sin. uiae dux 4,1,14 Uthemann): θεοβούλως V edd. (cf. Theod. Stud. epist. 274,9) θεοβουλ' H T sine abbr. | τῇ ἐκκλησίᾳ suspectum (cf. lat.) | ἐκκλησίᾳ + τοῦτο ed.Rom.* ex lat., fort. τοῦτο pro τῇ ἐκκλησίᾳ scribendum **13** παραδέδωκεν] μᾶλλον ἐπεκύρωσεν T (correctio marginalis in textum recepta) **13–15** ὡς — ἀναστηλοῦσθαι] ὡς ἂν οὖν τὸ τέλειον κἀν ταῖς χρωματουργίαις ἐν ταῖς ἁπάντων ὄψεσιν ὑπογράφηται, τὸν τοῦ αἴροντος τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου ἀμνοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν κατὰ τὸ ἀνθρώπινον χαρακτῆρα καὶ ἐν ταῖς εἰκόσιν ἀπὸ τοῦ νῦν ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ ἀμνοῦ ἀναστηλοῦσθαι ὁρίζομεν *can.Trull.* (excerptor sententiarum ordinem et constructionem mutauit) **13** ὡς ἂν] ὥστε ed.Rom.* **15** ἀναστηλοῦντες M **16** κατανοῶμεν M | τε om. M **17** χειραγωγώμεθα M | τῷ κόσμω γενομένης V | γινομένης M *Pa* **19** οὐδὲν] οὐδὲ Mansi **20** μὴ γραφέσθω] μὴ γὰρ ἀφέσθω *Pa* **21** ἡ om. H **22** ἁγία αὐτοῦ εἰκών V εἰκὼν αὐτοῦ ἁγία *Pa* | καὶ M *Pa* (cf. LS^{b}): om. HV T (cf. Anast.) **23** καὶ οἱ] οὐδ᾽ οἱ V **24** τὸν om. HV **25** γαλακτοτροφίαν *Pa*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

tua imagines eorum ad nihilum rediges." et nequaquam ecclesia errauit, licet ita fuerit aestimatum – indulgeat deus –, neque secundum gentilem consequentiam est traditio – absit –, quanquam intentio rei secundum quid probetur et nequaquam tractentur quae perficientur. nam neque in Paneade ciuitate ab aemorrousa pie mota La.-Co. 286 in recordationem facti in se miraculi repudiabatur, cum orta esset herba circa pedes statuae, quae ab ea in nomine domini nostri Iesu erecta est et extranea erat et incognita specie positaque omnibus in uariorum languorum remedium condescen- Ha. 235 sione et bonitate dei et patris nostri. immo legalis, ut ita dicamus, huiusmodi est in deo erectio, licet figuris magis signanda et umbrae praeferenda sit gratia et ueritas. unde maximam salutis causam sanctorum coetus dei consilio hoc capitulum tradidit, „quatinus in uniuersorum uultibus et colorum operationibus uenerabilem et sanctum characterem secundum humanitatem eius *qui* tulit *peccatum mundi* erigamus, per eum humilitatis celsitudinem dei uerbi considerantes et ad memoriam conuersationis in carne factae tam uidelicet passionis eius et salutaris mortis quam redemptionis quae hinc mundo effecta est manu quodammodo ducti".

Et nulla est hinc a diuinis dissonantia. si enim propheticae praelocutiones terminum Ma. 95 minime perceperunt, ne scribantur res ad ostensionem eorum quae adhuc facta non sunt. id est, si non est incarnatus dominus, non formetur sancta imago eius secundum carnem. si non est natus in Bethleem ex gloriosa uirgine dei genitrice neque magi munera optulerunt neque pastoribus suprastetit angelus neque multitudo PL 89,509 caelestis exercitus nato hymnum optulit, si non in ulnis genitricis ut infantulus

16–437,2 si – figuretur ~ *LS*^{b} *p. 509,6–12 (Pr f. 55*$^{r–v}$*)*: Et post pauca in eadem epistola: „Si enim propheticae dispositiones non acceperunt finem, non scribantur causae ad ostensionem, quae necdum factae sunt; videlicet nisi incarnatus est Dominus, non signetur, quae secundum carnem signatur, sancta imago eius. Nisi natus est in Bethleem de semper gloriosa virgine et Dei genitrice, et magi munera obtulerunt, et pastoribus apparuit angelus, et multitudo caelestis militiae nato laudem retulit, nisi in ulnis genitricis ut infans portatus, qui portat omnia, et lactis nutrimento pastus est, ‚qui dat escam omni carni', neque hoc signetur." *Continuatur loco infra laudato.*

P VE **16–437,2** ~ *LS*^{b}

1 imagines *(cf. Psalt. Rom.)*] imaginem *ed. Rom.* (cf. gr. et Vulg.)* | eorum] ipsorum P^{pc} *(sed uide supra p. 293,13), om.* P^{ac} *(add.* P^{c} *s. l.)* **3** quanquam ~ εἰ καὶ *minus apte (cf. Uphus p. 166 adn. 122)*: et *ed. Rom.** (*exspectaueris* siquidem et; *cf. app. crit. gr.)* | probatur *ed. Rom.** **4** tractentur] considerantur *ed. Rom.*, sed cf. p. 479,8* | perficiuntur *ed. Rom.** | ab aemorrousa] ab emorroyssa F^{2} aemorroyssae *ed. Rom.*^{corr} haemorrhoissae *ed. Reg.** | motae *ed. Rom.** **5** orta] horta P^{ac} (h *exp.*) V **6** domini Iesu Christi *ed. Rom.** (domini nostri Iesu Christi F) **6–7** et incognita] incognitaque VE *edd.* **7–8** condescensione] cum descensione P E **8** patris (*cf. gr.* T M)] saluatoris *ed. Rom.* non male* | ita] iam *ed. Rom.** (ita *La.-Co.*^{mg} *ex* P) **9** licet ~ εἰ καὶ *(uide supra ad l. 3)* | figuris magis signanda („*gr.* figuris expressior" *ed. Rom.*^{mg})] *Anast. propter* licet *sensum deliberate mutauisse uidetur* **10** cętus V cetus E | hoc – tradidit] „*gr.* h. cap. Ecclesiæ trad." *ed. Rom.*^{mg}*, cf. app. crit. gr.* **12** tulit] tollit *ed. Rom.* non male, sed idem interpretis mendum inuenitur Act. II p. 177,13* **15** manu quodammodo *legitur etiam Act. II p. 179,3 et supra p. 349,2; cf. etiam Act. VI 226 E 10* **17** scribantur ~ γραφέσθω *(cf. LS*^{b}*), melius infra p. 437,10* pingantur **18** non^{2}] *exspectaueris* ne, *sed cf. LS*^{b} *et infra p. 437,11* **19** genitrice] matrice VE **21** celestis *codd.* | obtulit P E

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ἠνέσχετο *ὁ διδοὺς τροφὴν πάσῃ σαρκί*, μηδὲ τοῦτο τυπούσθω. εἰ μὴ ὑπὸ τοῦ
Rom. 5,10 πρεσβύτου ὑπεδέχετο ὁ κατάρχων τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου καὶ τῶν ὅλων κύριος
δι᾽ αὐτοῦ *γνωριζόμενος* ἅμα καὶ κηρυττόμενος καὶ τὴν ἀπόλυσιν παρ᾽ αὐτοῦ δυσ-
ωπούμενος, εἰ μὴ ἐν Αἰγύπτῳ οἰκονομίᾳ ἐπορεύετο *ἐπὶ νεφέλης κούφης* τῆς ὁλοφώ-
του μητρὸς καὶ ἐρρωμένης τῇ ἁγιότητι καὶ εἰς ὕψος καθήμενος καὶ παλινδρομεῖ ἐξ
Αἰγύπτου καὶ οἰκεῖ τὴν Ναζαρέτ, μὴ τυπούσθωσαν χρώμασιν. εἰ μὴ *νεκροὺς* ἤγειρε
καὶ ἐξανέστησε παραλύτους καὶ λεπροῖς παρέσχε τὴν κάθαρσιν καὶ ἀομμάτους
ὠμμάτωσεν, εἶτα καὶ *τρανὴν* ἐποίησε *γλῶσσαν μογγιλάλων* καὶ βάσεις *χωλῶν* ἐστε-
ρέωσε καὶ ἀπήλασε δαιμόνια, εἰ μὴ διήνοιξεν *ὦτα κωφῶν* καὶ πάντα εἰργάσατο τὰ
παράδοξα καὶ τὰς θεοσημείας ἐτέλεσε, μὴ γραφέσθωσαν. εἰ μὴ καὶ τὸ πάθος
ἑκουσίως ἐδέξατο καὶ τὸν ᾅδην ἐσκύλευσε καὶ ἀναστὰς εἰς οὐρανοὺς ἀνελήλυθεν *ὁ*
μέλλων ἔρχεσθαι *κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς*, μὴ γραφέσθωσαν μηδὲ τυπούσθωσαν αἱ
ταῦτα διηγούμεναι καὶ διὰ γραμμάτων καὶ διὰ χρωμάτων γραφαὶ καὶ ἱστορίαι. εἰ
δὲ ταῦτα πάντα γεγόνασι — καὶ μέγα τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον —, εἴθε ἦν δυνα-
τὸν καὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, τὰ ζῷα πάντα καὶ τὰ φυτὰ
καὶ εἴ τι ἄλλο ἐκδιηγεῖσθαι αὐτὰ καὶ διὰ φωνῶν καὶ διὰ γραμμάτων καὶ ἱστοριῶν.
τῶν γὰρ μὴ ὄντων ἡ τύπωσις εἰδωλικὴ γραφὴ ὀνομάζεται, ἃ καὶ ἑλληνικὴ μυθο-
ποιΐα ἀνέπλαττε, τῶν μὴ γεγονότων ἐν τῇ ὑπάρξει ληρωδοῦσα τὴν ποίησιν. καὶ
οὐδεμία *συγκατάθεσις* τῇ ἐκκλησίᾳ Χριστοῦ *μετὰ εἰδώλων* — μὴ γένοιτο. οὐδὲ γὰρ
La.-Co. 288 *δαμάλεις* προσεκυνήσαμεν οὐδὲ *μόσχον ἐν Χωρὴβ* ἐχαλκεύσαμεν οὔτε θεὸς ἡμῶν ἡ
κτίσις λελόγισται· οὐδ᾽ αὖ πάλιν *τῷ γλυπτῷ* ὑπεπέσαμεν *καὶ τῷ Βεελφεγὼρ*
ἐτελέσθημεν οὐδὲ *τεκνοφόνους τελετὰς ἢ κρύφια μυστήρια* ἐτελέσαμεν οὐδὲ *τοὺς υἱοὺς*
ἡμῶν *καὶ τὰς θυγατέρας ἐθύσαμεν δαιμονίοις* ποτέ, ὡς ἂν εἰς ἡμᾶς τὰ παρὰ Σολο-
μῶντος τοῖς εἰδωλολάτραις λεγόμενα ἐκλαμβάνεσθαι. μὴ γὰρ ἐφ᾽ ἡμῶν *ἐφονοκτονήθη*

---

1 Ps. 135,25 **1–2** εἰ — ὑπεδέχετο cf. Lc. 2,22–35 **4** Is. 19,1 **8–9** τρανὴν — κωφῶν cf. Is. 35,5–6 **11–12** cf. 2 Tim. 4,1 **15–16** καὶ[1] — ἱστοριῶν cf. Ps. 18,2–5 **19** cf. 2 Cor. 6,16 **19–20** οὐδὲ — προσεκυνήσαμεν cf. 3 Reg. 12,28; 4 Reg. 17,16 **20** οὐδὲ — ἐχαλκεύσαμεν cf. Ps. 105,19; Ex. 32,4 **20–21** οὔτε — λελόγισται cf. Rom. 1,25 (uide infra p. 438,4–5) **21** τῷ[1] — ὑπεπέσαμεν cf. Ps. 105,19 **21–22** Ps. 105,28; cf. Num. 25,3 **22** Sap. 14,23 **22–23** τοὺς — δαιμονίοις cf. Ps. 105,37 **23–24** τὰ — λεγόμενα cf. Sap. 14,8–31 **24–438,1** Ps. 105,38

18–19 καὶ — γένοιτο cf. Germ. epist. ad Thom. infra p. 468,16–17 **19–438,7** οὐδὲ — προσηνέχθησαν cf. Dial. Mosch. l. 25–48 (inde a l. 36 ad uerbum fere) Alexakis (DOP 52, 1998, 190–191, cf. 220–221)

HV T M **24–438,7** μὴ — προσηνέχθησαν ~ *Mosch.*

1 τοῦ om. ed.Rom.* **3** δι᾽] ὑπ᾽ M | ἔκλυσιν H | παρ᾽] ὑπ᾽ V **5** αἰρομένης H M, sed cf. lat. | τῇ + ἀγαθότητι καὶ T edd. | καὶ εἰς] εἰς M ὁ εἰς ed.Rom.* | καὶ[3] om. H **7** ἀομμάτους M: ἀπομμάτους HV T edd. *Pa*, sed cf. LBG s.u. ἀπομματόω (~ τυφλόω) **8** ὠμάτωσεν *Pa* | γλῶτταν H | μογγιλάλου M **8–9** ἐστερρέωσε H **9** διοίνοιξεν H ἤνοιξεν V **10** γραφέτωσαν T | καὶ[2] om. T edd. **11** ὁ om. HV **12** κρίναι H M^{ac} (prob., acc. mut.) **13** γραφαὶ καὶ] γραφικαὶ *Pa* **14** μέγα] μετὰ V *Pa* **15** θάλασσαν + καὶ H θάλατταν V **16** αὐτοῖς V | καὶ[4] + διὰ *Pa* **18** τῇ ἐν H **19** μὴ om. *Pa* **21** οὐδ᾽] οὔτ᾽ T edd. | ὑπεπέσομεν T M edd. **22** κρυφία *Pa* **23** θυγατέρας + ἡμῶν *Pa* | δαίμοσι V | ἂν om. M **24** ἐφ᾽] ὑφ᾽ V edd. | ἐφονοκτονήθη] ἐφοινίχθη ed.Rom.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ferebatur qui portat uniuersa, et lactis alimoniam pertulit *qui dat escam omni carni*, nec hoc figuretur. si non a sene suscipiebatur qui uitae tenet principatum et mortis et omnium dominus per eum agnitus simul et praedicatus et ut dimissionem Rom. 510 concederet postulatus, si non Aegyptum causa dispensationis pergebat *super nubem* PL 129,319 *leuem*, omni scilicet lumine illustratam matrem ac sanctitate robustam, qui in excelso sedet et redit ex Aegypto et habitat Nazareth, ne figurentur coloribus. si non mortuos suscitauit et erexit paralyticos et leprosis praebuit purgationem et caecos illuminauit, dein et expressam fecit *linguam mutorum* et bases *claudorum* firmauit et expulit daemones, nisi aperuit *aures surdorum* et omnia operatus est gloriosa et in deo signa perfecit, ne pingantur. et nisi passionem uoluntarie suscepit et infernum spoliauit et surgens in caelos ascendit *qui uenturus est iudicare uiuos et mortuos*, non scribantur neque figurentur scripturae uel historiae quae ista enarrant tam per litteras quam colores. at si haec omnia facta sunt – et magnum est pietatis mysterium –, utinam esset possibile ut et caelum et terra et mare, animantia quoque omnia et uirgulta et quicquid aliud est enararrent illa et per uoces et per litteras et per picturas. eorum enim quae non sunt formatio idolica pictura nominatur, quae et paganae fabulationis poema finxit, eorum quae nunquam fuerunt per essentiam facturam desipienter asseuerans. et certe nulla est condescensio ecclesiae Christi *cum idolis* – absit. neque enim uitulas adorauimus neque *uitulum in Choreb* fudimus neque deus La.-Co. 287 a nobis creatura aestimata est; sed neque rursus *sculptili* procidimus et *Behelphegor initiati sumus*, neque natorum †occisores ut sacrificatores† aut occulta mysteria celebrauimus, neque *filios* nostros *et filias immolauimus* umquam *daemonibus*, ut in nos ea quae a Salomone idolorum cultoribus dicta sunt assumantur. numquid a

6–22 si – daemonibus ~ *LS*^{b} *p. 509,12–23 (Pr f. 55*^{v}*–56*^{r}*)*: „Nisi mortuos suscitavit et paraliticos erexit et leprosis purgationem dedit et oculos caecorum aperuit et daemones effugavit (et fugauit *Pr*^{ac} *prob.* [f^{1} *in ras.*]) et nisi aperuit aures surdorum et omnia operatus est, quae gloriose (gloriosae *Pr*^{ac} [a *eras.*], *leg.* gloriosa) et (ut *Werminghoff, sed cf. gr.*) Dei miracula perfecit, non scribantur. Nisi passionem voluntarie suscepit et infernum expoliavit et surgens in caelos ascendit, qui venturus est iudicare vivos et mortuos, non scribantur neque designentur, quia haec recitantur et per litteras et per colores scripturae et historiae. Si enim haec omnia facta sunt – et magnum est pietatis mysterium –, utinam fuisset possibile caelum et terram et mare et animalia omnia enarrare ea et per voces et per litteras et historias. Non existentium enim designantium (designatio *Werminghoff*) idolica scriptura nominatur (*lac. statuit et uerba* quae etiam Graeca ars fingendi fabulas simulavit [*cf. gr. et Anast.*] *supplenda esse coni. Werminghoff*), quae non fuerunt in essentia delirate factura. Et ne una condescensio (condisc- *Pr*^{ac} [e *superscr. Pr*$^{1-2}$]) ecclesiae Christi cum idolis? Absit; neque enim vitulos adoravimus neque vitulum in Choreb fudimus neque Deum nobis mundum existimavimus neque iterum in sculptili inclinati sumus et Beelphegor consecrati sumus (*nihil respondet uerbis graecis* οὐδὲ τεκνοφόνους τελετὰς ἢ κρύφια μυστήρια ἐτελέσαμεν) neque filios nostros aut filias aliquando daemonibus immolavimus." *Continuatur loco infra laudato.*

P VE **6–22** ~ *LS*^{b}

1 alimonia P^{ac} (*abbr. add.* P^{c}) VE **2** nec] ne P **3** dimisionem P **6** Nazaret P *fort. retinendum (cf. gr.)* **7** paraliticos VE | cecos *codd.* **8** deinde *ed. Rom.* ex* F **9** gloriosa ~ παράδοξα *(cf. Act. III p. 249,20 al.)* **10** uoluntariæ P **11** c(a)elum VE *edd.* **11–12** non scribantur neque figurentur *scripsi coll. gr. et LS*^{b} *(cf. ed. Rom.*^{mg}*)*: non scribant neque figurent P V^{pc} neque figurent V^{ac} (non scribant *add.* V^{1} *s. l. ed. Rom.*^{mg}) E (figurentur F^{2}) *edd. i. t.* **11** non] *cf. supra p. 435,18* **12** scribantur] *cf. supra p. 435,17* **13** quam + per *ed. Rom.* fort. recte, cf. gr.* | at] ad P^{ac} (d *in* t *mut.* P^{c}) | mysterium + ut P^{ac} (*sublin.*) **14** celum P E **15** quidquid *ed. Rom.** | enarrent P^{ac} (ra *add.* P^{c} *s. l.*) VE *edd.* **16** idolisca P^{ac} (s *exp.*) **17** fincxit VE | numquam P V **18** asserans P^{ac} (ue *add.* P^{c} *s. l.*) | condescensio] *H. J. Vogt AHC 20, 1988, 148 Anastasium* συγκατάβασις *legisse suspic., sed cf. Taras. apol. p. 9,10 et Act. I p. 95,6; cf. etiam Nicol. I. epist. 90 p. 497,9–10 et epist. 91 p. 523,12 Perels* **19** uitulas P^{ec} (uit *in ras.*, u^{2} *add.* P^{c} *s. l.*) | adorantes P^{ac} (nte *sublin.*, uimu *add.* P^{c} *s. l.*) | deus *post* creatura *ed. Rom.** **20** praecidimus VE | Beelphegor *ed. Rom.** **21** occisores ut sacrificatores *(locus corruptus, ut uidetur)*] occisores aut (*sic* F^{2}) sacrificatores <fuimus> *ed. Rom.** (*cf.* filios suos sacrificantes *Vulg.; deest in LS*^{b}) **22** demonibus *codd.* **23–439,1** a nobis ~ ἐφ' ἡμῶν*?* (*cf. gr.* V)

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ἡ γῆ ἐν τοῖς αἵμασιν ἢ εἰκόνα εἰς τὸν ναὸν ἐποιήσαμεν τετράμορφον ἔχουσαν εἴδωλον καὶ ταύτῃ προσεκυνήσαμεν; μὴ *βδέλυγμα* ἑρπετῶν καὶ κτηνῶν ἐπὶ τῷ τοίχῳ τοῦ ναοῦ κατεγράψαμεν; ἢ πάλιν ἡμᾶς ὁ Ἰεζεκιὴλ ἐθεάσατο *θρηνοῦντας* τὸν Ἄδω-
PG 98, 153 νιν καὶ θυμιῶντας *τῷ ἡλίῳ*; περὶ *ὧν* φησιν ὁ ἀπόστολος· *ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα*. μὴ ἄρα ἐστήσαμεν εἰκόνας τῶν δύο πορνῶν ἐν Αἰγύπτῳ, τῆς Ὀλοδὰμ καὶ τῆς Ὀλίβας, καὶ ταύτας προσεκυνήσαμεν; ἢ αὖθις θυσίαι παρ' ἡμῶν
Ha. 237 τῷ Βὴλ ἐν Βαβυλῶνι καὶ τῷ Δαγὼν ἐν Παλαιστίνῃ προσηνέχθησαν; ἢ τοῖς ἄλλοις
Ma. 97 θεοῖς τῶν ἐθνῶν ὑπεπέσαμεν; οὐκ ἔστι ταῦτα, οὐκ ἔστι. κατηγορείτω μηδείς, ὅτι μηδὲν τῶν ὄντων καὶ *γενομένων τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα* ὁ λαὸς τοῦ Χριστοῦ μέχρι τήμερον πλὴν τῆς ἁγίας καὶ ζωαρχικῆς τριάδος ἐσεβάσθη ἢ ἐλάτρευσε — μὴ γένοιτο· ὁ μὲν γὰρ τρόπος τῆς τῶν εἰδώλων λατρείας πρόδηλος, χριστιανοῖς δὲ θεοσεβέσιν ὁ τῶν ἁπάντων δεσπότης τὸ προσκυνούμενον.

Εἰ δὲ καί τις ἰουδαϊκῶς κινούμενος πρὸς τὴν ἔγκλησιν τὰ πάλαι τοῖς εἰδωλομανοῦσι
Rom. 511 καταβοώμενα ἐπιφημίζει καὶ εἰδωλολατρίαν ἐπιγράφει τῇ ἐκκλησίᾳ ἡμῶν ἐκ τῆς τῶν σεβασμίων εἰκόνων ἐνθέου καὶ θαυμαστῆς πρὸς τὰ κρείττονα ὁδηγήσεως, ἡγείσθω μὲν οὐδὲν ἄλλο ἢ *κύων καθυλακτῶν* καὶ ὡς ἐν σφενδόνῃ πόρρω ἀποβαλλόμενος ἀκουέτω ὡς Ἰουδαῖος· εἴθε ἦν καὶ τὸν Ἰσραὴλ διὰ τῶν ὁρωμένων ὧν προσετάγη προσάγειν τῷ θεῷ τὴν προσκύνησιν καὶ διὰ τῶν τυπικῶν μνημονεύειν τοῦ κτίσαντος καὶ μὴ τὸν μόσχον κατέχειν καὶ τὰς μυίας ὑπὲρ τὰς πλάκας τῆς διαθήκης. εἴθε τὸ ἅγιον θυσιαστήριον ἐπόθει μᾶλλον καὶ μὴ τὰς δαμάλεις τῆς Σαμαρείας. εἴθε ἦν αὐτῷ προσέχειν τῇ ῥάβδῳ τοῦ Ἀαρὼν καὶ μὴ τῇ Ἀστάρτῃ. καλὸν ἦν αὐτῷ ἅμα καὶ δίκαιον τὴν ὀμβρίθεον πέτραν ἀσπάζεσθαι καὶ μὴ τὸν Βάαλ. εἴθε ἦν αὐτῷ πρὸς τὴν ῥάβδον Μωυσέως μᾶλλον ὁρᾶν καὶ τὴν στάμνον τὴν χρυσῆν καὶ τὴν

2–3 βδέλυγμα — κατεγράψαμεν cf. Ez. 8,10 (cf. *Vulg.*) **3–4** θρηνοῦντας — Ἄδωνιν cf. Ez. 8,14 (ubi τὸν Θαμμούζ *Sept.*, Adonidem *Vulg.*) **4** θυμιῶντας — ἡλίῳ cf. Ez. 8,16; 4 Reg. 23,5 **4–5** Rom. 1,25 **5–6** μὴ — προσεκυνήσαμεν cf. Ez. 23,2–4 **6–7** θυσίαι — Βαβυλῶνι cf. Bel et Draco 3; Ier. 39,29 **7** τῷ[2] — Παλαιστίνῃ cf. Iud. 16,23 **9** Phil. 2,9 **16** cf. Is. 56,10 **19** τὸν μόσχον cf. Ex. 32,4 et 8 | τὰς μυίας cf. 4 Reg. 1,2 sqq. | τὰς[2] — διαθήκης cf. Ex. 31,18 etc.; Hebr. 9,4 **20** τὸ — θυσιαστήριον cf. Ex. 40,26; 3 Reg. 7,34; 2 Par. 4,19 | τὰς — Σαμαρείας cf. 3 Reg. 12,28; 4 Reg. 17,16 **21** τῇ[1] — Ἀαρὼν cf. Num. 17,23; Hebr. 9,4 | τῇ Ἀστάρτῃ cf. Iud. 2,13; 2 Par. 24,18 **22** τὴν — πέτραν cf. Ex. 17,6; Num. 20,11 | τὸν Βάαλ cf. 3 Reg. 16,31 et 18,26; 4 Reg. 17,16; Iud. 2,13 etc. **23** τὴν[1] — Μωυσέως cf. Num. 20,11 | τὴν[2] — χρυσῆν cf. Ex. 16,33 **23–440,1** τὴν κιβωτόν cf. Ex. 25,10 sqq.

8–12 κατηγορείτω — προσκυνούμενον cf. Germ. epist. ad Thom. infra p. 468,2–4 et 468,6–7 **13–17** Εἰ — Ἰουδαῖος cf. Germ. epist. ad Thom. infra p. 456,11–20 **17–440,2** εἴθε — ἐξωτέραν cf. Leont. Neap. c. Iud. supra p. 366,8–18 (p. 366,13–18 ad uerbum fere)

HV T M **18–22** καὶ — Βάαλ ~ *Leont.*

---

1 ἐν τῷ αἵματι V | ἐν τῷ ναῷ V **2** ταῦτα H | βδελύγματα *Mosch.* (sed cf. *Sept.*) **3** ὁ om. T edd. **3–4** Ἄδωνὶ *Pa* Ἀδονὶ *Mosch.* **5** ἑστήσαμεν M | δύο πορνῶν εἰκόνας (om. τῶν) H | ἐν + τῇ M **6** Ὀλοδὰμ] Σολοδὰν H Σολοδὰμ V, Ὀδολὰμ *Mosch.*, exspectaueris Ὀολᾶς (cf. *Sept.*) | τῆς] τὰς V | Ὀλίβας] Ὀλίνας H Ὀλκάνης V (prob.) Ὀλίβα *Pa Mosch.*, exspectaueris Ὀολιβᾶς (cf. *Sept.*) | ταῦτα M *Pa* **8** ὑπεπέσομεν T edd. **9** μηδὲ HV | τὸ[2] om. H **10** σήμερον H | πλὴν om. H **12** ὁ τῶν] ὃ τὸν *Pa* **14** εἰδωλολατρείαν HV edd. εἰδωλολατρεία *Pa* **16** ἐν] ἐπὶ HV | σφενδόνι HV *Pa* | ἐκβαλλόμενος H **17** ὡς + ὁ V *Pa* | τὸν] τοῦ *Pa* | διὰ om. *Pa* | ὁρωμένων + ἐζήλου M | ὧν] ὃ M, om. *Pa* **18** προσαγαγεῖν M | τυπικῶν] exspectaueris τύπων (cf. *Leont.*) **19** κατέχειν om. *Pa* | καὶ τὰς μυίας om. H | τὰς[1]] τοὺς V | μύας M **20** ἐπόθεις V | τῆς] τὰς V **22** ὀμβρήθεον T ὀμβρόθεον ed.Rom.* | τὸν] τὴν V *Pa* | Βαάλ M | ἦν αὐτῷ om. V **23** ῥάβδον + τοῦ V ῥᾶβδον *Pa* | Μωυσέως *Pa*: Μωυσέος HV Μωσέως T M edd. | μᾶλλον om. V **23–440,1** ὁρᾶν — κιβωτόν] ὁρᾶν τὴν στάμνον, τὴν κιβωτόν V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

nobis *interfecta est terra in sanguinibus* uel imaginem in templo fecimus quadriforme habentem idolum et hanc adorauimus? numquid *abominationem* repentium et pecorum supra murum templi depinximus? aut iterum nos Hiezechihel uidit *plangentes Adonidem* et incensum ponentes *soli*? de quibus dicit apostolus: *seruierunt creaturae potius quam creatori*. putasne statuimus imagines duarum fornicariarum in Aegypto, Olodam scilicet et Oliba, et has adorauimus? an rursus a nobis sacrificia Bel in Babylone et Dagon in Palaestina oblata sunt uel aliis diis gentium procidimus? non sunt haec, non sunt. calumnietur nullus, quoniam in nullo eorum quae consistunt et facta sunt *nomen quod est super omne nomen* populus Christi usque hodie praeter sanctam et uiuificam trinitatem coluit uel seruiuit – absit; nam modus idololatriae manifestus est, christianis autem dei cultoribus omnium dominator est adorandus. Ha. 238 Ma. 98 PL 89,510

Porro si quis Iudaico more ad accusationem motus quae olim contra idolorum cultores dicta sunt diffamauerit et idololatriam ecclesiae nostrae ascripserit ex uenerabilium imaginum deifico et mirabili ad meliora ducatu, nihil aliud arbitremur quam ut canis latret, et in funda procul abiectus audiat sicut Iudaeus: utinam et Israhel per uisibilia iussus esset deo adorationem offerre et per typica memor esse creantis, et non uitulum retineret ac muscas super tabulas testamenti. utinam sanctum altare magis desiderasset et non uitulas Samariae. utinam attendisset Aaron uirgam et non Astarten. bonum quippe simul et iustum esset ei petram salutare quae imbres diuinitus dedit et non Baal. utinam ad uirgam Moysi magis intuitus esset et Rom. 511 PL 129,320

8–11 non[1] – absit ~ *LS*^{b} *p. 509,23–25 (Pr f. 56*^{r}*)*: „Non sunt haec nobis, non sunt, nullus accusetur, quoniam nihil, quae existunt aut facta sunt, praeter nomen quod est super omne nomen, vivificam trinitatem populus Christi usque hodie servivit aut veneratus est; absit." *Continuatur loco infra laudato.* **13–19** si – Samariae ~ *LS*^{b} *p. 509,25–31 (Pr f. 56*$^{r–v}$*)*: „Si enim quis Iudaice motus ad calumniandum, quae olim idolorum culturis acclamantia profanatur et idolorum cultura ascribere (adscr- *Pr*^{ac} [d *exp.*]) ecclesiae nostrae de venerabilibus imaginibus divinis et mirabilibus ad meliora directis, existimemus nihil aliud aut canem latrantem et acsi in fundibula procul eicientem, audiat sicut Iudaeus: Utinam esset, et Israhel per visibilium (*leg.* visibilia), quam deputatus est, offerre Deo adorationem et per exempla memorari factorem et non vitulum tenere et muscas super tabulas testamenti; utinam sanctum altare diligeret et non vitulas Samariae." *Continuatur loco infra laudato.* **20–441,6** bonum – est ~ *LS*^{b} *p. 509,31–510,2 (Pr f. 56*^{v}*)*: „Bonum illi esset simul et iustum rorissimam divinam petram amplectere et non Beel. Utinam esset illi ad virgam Moysi magis aspicere et ad urnam auream et arcam et propitiatorium, lamminae (laminas *Werminghoff*), ephod, mensam, tabernaculum interius et exterius, quae omnia in gloria facta Dei etsi manufacta (-ta *Pr*^{ec} [a[3] *in alia litt.*]), sed magis sancta sanctorum dicebantur, et Cherubin (-bim *Pr*^{ac} [m *per rasuram in* n *mut.*]) sculpta, quorum memoriam faciens apostolus inquit: ‚Cherubin (-bim *Pr*^{ac} [m *per rasuram in* n *mut.*]) gloriae obrumbrantis (-tis *Pr*^{ec} [s *s.l.*, a *exp.*]) propitiatorium', quibus et divina vegitari gloria et scriptura docemur. Si istis attenderet, nunquam idolis inclinaretur. Omne enim opus in nomine Domini factum pretiosum et sanctum dictum est", et cetera.

P VE **8–11** ~ *LS*^{b} **13–19** ~ *LS*^{b} **20–441,6** ~ *LS*^{b}

1 infecta *ed. Rom.* (cf. app. crit. gr.)* **2** abhominationem P E **3** depiximus P^{ac} (n *add.* P^{c} *s.l.*) V | Hiezechiel E Ezechiel *ed. Rom. ex* F **4** ponentes *om.* V^{ac} (*add.* V$^{1–2}$ *post* et *in fine lineae*) E *edd.*, offerentes *add.* F[2] *edd. post* soli **6** Olodam *scripsi coll. gr.*: Solodam *codd. (cf. gr.* HV, *fort. retinendum)* Oola *ed. Rom.** (Oolla *Vulg.*) | Oliba *scripsi coll. gr.*: Solebas *codd.* (solas F[2]) Ooliab *ed. Rom.** (Ooliba *Vulg.*) | et has] et et as *(sic)* V etas *(sic)* E eas F[2] *edd.* **7** Bel] uel VE | Palestina *codd.* | ablata VE **11** seruiuit] „*gr.* latria adorauit" *ed. Rom.*^{mg}*, sed cf. Anastasii adnotationem ad p. 373,2* | idolatriae P^{pc} (lo *sublin.*) VE **16** Iudeus *codd.* **17** Israel VE *edd.* | iussus (~ προσετάγη)] uisus E *edd.* | tipica VE | esset VE *edd.* **18** *fort.* retinere *scribendum, cf. gr.* **20** Adstarten P Astarthen VE Astartem *ed. Rom.** | salutarem P^{ac} *(abbr. del.)* **21** Moysis P

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

κιβωτόν, τὸ ἱλαστήριον, τὸ πέταλον, τὸ ἐφούδ, τὴν τράπεζαν, τὴν σκηνὴν τὴν ἐσωτέραν καὶ τὴν ἐξωτέραν· ἅπερ πάντα εἰς δόξαν γενόμενα τοῦ θεοῦ, εἰ καὶ χειροποίητα, ἀλλ᾽ οὖν *Ἅγια Ἁγίων* ἐλέγοντο, εἶτα καὶ τὰ χερουβὶμ τὰ γλυπτά, ὧν μνήμην ποιούμενος ὁ ἀπόστολός φησι· *χερουβὶμ δόξης κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον*· οἷς καὶ τὴν θείαν ἐποχεῖσθαι δόξαν παρὰ τῆς γραφῆς διδασκόμεθα. εἰ τούτοις προσεῖχεν, οὐκ ἂν τοῖς εἰδώλοις ὑπέπεσε. *πᾶν* γὰρ *ἔργον ἐν ὀνόματι κυρίου* γενόμενον τίμιον καὶ ἅγιον πέφυκε.

Καὶ τί δεῖ τὸ γράμμα εἰς μῆκος ἐκτείνεσθαι, καὶ μάλιστα πρὸς ἄνδρα θεάρεστον καὶ σκεῦος ἐκλελεγμένον θεῷ καὶ τὴν χάριν εἰληφότα τοῦ πνεύματος καὶ παρακύπτειν εἰς τὰ βάθη τῶν θείων δογμάτων δυνάμενον καὶ θεοδηγήτως κατανοεῖν εἰς ἄκρον τὸ ὕψος τῆς γνώσεως; ἀλλ᾽ εἰς μέχρι τοῦδε εἰς τὸ προκείμενον ἐπανέλθωμεν, τῆς ὑπερμάχου σου, ἡγιασμένε, καὶ πάντων τῶν χριστιανῶν δεσποίνης ἀποθαυμάζοντες
La.-Co. 289 τὰ μεγαλουργήματα καὶ οἷον αὐτὸς μὲν ὑπ᾽ αὐτῆς ἀπεδείχθης ἐν ἅπασιν ὁδηγούμενος καὶ διασῳζόμενος καὶ κατὰ τῶν ἐχθρῶν κραταιούμενος. ἐκεῖνοι δὲ οἱ ἐκ
PG 98, 156 πολλοῦ κατ᾽ αὐτῆς παροινήσαντες τοσοῦτον εὗρον ἀντίμαχον, ὅσον εἶχον ἀντίδικον. καὶ τοῦτο οὐ θαυμαστόν. εἰ γὰρ Βετουλούα διὰ χειρὸς Ἰουδὴθ γυναικὸς Ἰσραηλίτιδος διεσῴζετο, ἧς ἔργον ἡ Ὀλοφέρνου ἀναίρεσις, ἣν καὶ σώτειραν τοῦ Ἰσραὴλ οἱ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκήρυξαν, πῶς οὐκ ἂν ἔδει πλέον τὴν σὴν ὑπερφυῆ ἁγιότητα τοιαύτῃ συμμάχῳ κεχρημένην κατάρξαι τῶν πολεμίων τῆς πίστεως καὶ νίκῃ στεφανῶσαι τοὺς ὑπὸ χεῖρα; ἀλλὰ ταῖς αὐτῆς ἱκεσίαις καὶ τῶν ἁγίων ἁπάντων *ὁ κραταιὸς ἐν πολέμῳ θεὸς* ἡμῶν, *ὁ ἰσχυρὸς καὶ μακρόθυμος*, *ὁ ὁδηγήσας* σε ὑπὲρ *τὸν Ἰωσὴφ ὡσεὶ πρόβατον* φυλάξει σε, ἡγιασμένε, εἰς χρόνους ἐπιμήκεις ἅπαν τὸ χριστιανικὸν εὐεργετοῦντα πολίτευμα καὶ τῷ θείῳ κανόνι πάντας στοιχεῖν ὁδηγοῦντα ἅμα καὶ παροτρύνοντα καὶ *φυλάσσειν τὴν παρακαταθήκην*, ἣν παρὰ τῶν πατέρων

---

1 τὸ ἱλαστήριον cf. Ex. 25,17 | τὸ πέταλον cf. Ex. 28,36 | τὸ ἐφούδ cf. 1 Reg. 2,18 | τὴν τράπεζαν cf. Ex. 25,33 **1–2** τὴν[2] – ἐξωτέραν cf. Ex. 26,1 sqq. **3** Hebr. 9,3 | τὰ[1] – γλυπτά cf. Ex. 25,18 **4** Hebr. 9,5 **5** οἷς – δόξαν cf. Ps. 79,2 **6–7** πᾶν – πέφυκε cf. Col. 3,17 **9** σκεῦος ἐκλελεγμένον cf. Act. 9,15 **16–17** Βετουλούα – ἀναίρεσις cf. Idt. 13 **17–18** ἣν – ἐκήρυξαν cf. Idt. 15,9–12 **20–21** ὁ – θεὸς cf. Ps. 23,8 **21** ἰσχυρὸς καὶ μακρόθυμος cf. Ps. 7,12 **21–22** ὁ[2] – πρόβατον cf. Ps. 79,2 **24** cf. 1 Tim. 6,20; 2 Tim. 1,14

2–7 ἅπερ – πέφυκε cf. Steph. Bostr. fr. c. Iud., Act. II p. 155,1–157,1 et 157,17–159,4 (cf. Ioh. Dam. imag. III 73); Germ. epist. ad Thom. infra p. 470,25–29 **24–442,1** φυλάσσειν – εἰλήφαμεν cf. Greg. Naz. or. 6 (de pace I) (CPG 3010,6) c. 22,9–10 Calvet-Sebasti

---

HV T M

---

1 ἱλαστήριον + τε καὶ *Pa* **1–2** τὴν[3] – ἐξωτέραν om. V **2** γενόμενα τοῦ om. V **3** εἶτα om. *Pa* **6** ἐν ὀνόματι κυρίου] τὸ διὰ θεὸν H (fort. secundum Mt. 7,22–23) **6–7** γινόμενον H *Pa* **8** δεῖ H M: δὴ V T *Pa* **11** ἀλλ᾽ – ἐπανέλθωμεν] locus obscurus, quem sanare studuerunt M et T (uide infra); fort. haec epistulae compilatorem produnt; cf. etiam Speck, Artabasdos p. 167–170 | ἀλλὰ μέχρι M | τοῦδε + καὶ T edd. | εἰς[2] + δὲ M **12** ἐκθαυμάζοντες H **13** οἷον] οἷς M | αὐτὸς om. HV | ἐν πᾶσιν H εἰς ἅπαντα V **16** εἰ] ἡ *Pa* | Βετουλούα T: Ἄβελ Βαιτουλ(ούα?) H Ἀβελ (sic) V Βετούλη M Βετουλοῦα *Pa* Βαιτυλουα *Sept.* | χειρὸς + καὶ M | Ἰουδὴθ HV T *Pa*: Ἰουδὶθ M *Sept.* **17** ἡ om. M | ἣν T: ἧν HV M *Pa* | καὶ om. ed.Rom.* | σώτειραν T (ει T[1–2] ex corr.) M ed.Rom.[mg]: σωτῆρα HV *Pa* σωτηρίαν ed.Rom.* ex Vc[mg] (Morin?) | οἱ] οὐ H **18** τὸν om. V | καιρὸν + ἐκεῖνον αὐτὴν M καιρὸν ‹ἐκεῖνον› Speck, Artabasdos p. 171 non male (an coll. lat. ‹αὐτὸν› καιρὸν scribendum?) | ἐκήρυξαν] ἐδίδαξαν V ἀνεκήρυξαν M | ὑπερφυᾶ V T edd. | ἁγαθότητα H **19** κεκρυμμένην *Pa* | κατᾶρξαι T *Pa* **19–20** νίκῃ – χεῖρα] haec epistulae ad patriarcham missae uix congruunt, sed fort. aliunde petita ab ipso compilatore inserta sunt; cf. etiam Speck, Artabasdos p. 172 **19** νίκαις HV **20** ταῖς αὐτοῦ ἱκεσίαις H τῆς αὐτῆς ἱκεσίαις V | πάντων *Pa* **21** πολέμ T sine abbr. πολέμοις *Pa* ed.Rom.* (ex Vc) **22** φυλάξοι ed.Rom.* (incertum in T) **23** εὐεργετοῦντες H | καὶ – στοιχεῖν om. V | πάντα T *Pa* **24** καὶ[2] om. M

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

urnam auream, arcam, propitiatorium, petalum, ephoth, mensam, tabernaculum interius et exterius; quae omnia in gloria dei patrata, licet manu facta, *Sancta* tamen appellabantur *Sanctorum*, deinde et cherubim sculptiles, quorum memoriam faciens apostolus ait: *cherubim gloriae obumbrantia propitiatorium*; quibus et diuinam uehi gloriam a scriptura docemur. si his intendisset, non utique idolis procidisset. *omne* namque opus quod *in nomine domini* fit pretiosum et sanctum est.

Et quid opus est epistolam in longum extendere, et maxime ad uirum deo placitum et uas electum a deo, gratiam adeptum spiritus et in profunda diuinorum dogmatum ualentem prospicere atque deo ductore considerare summam scientiae altitudinem? uerum hinc ad propositum redeamus, propugnatricis tuae, o sanctissime, ac omnium christianorum dominae magnificationes et qualis ipse ostensus fueris in cunctis ab illa directus et saluatus atque contra inimicos confortatus admirantes. illi uero qui ex multo iam tempore contra eam debacchati sunt tanto inuenerunt resistentem, quanto habuerunt sibi contradicentem. et hoc mirum non est. si enim Bethulia per manum Iudith mulieris Israhelitidis saluabatur, cuius opus Holofernis peremptio fuit, et hanc saluatricem Israhel hi qui per idem tempus erant praedicauerunt, quomodo non oporteret amplius tuam amplissimam sanctitatem tali propugnatrice usam aggredi fidei hostes et uictoria coronare subiectos? sed eiusdem supplicationibus et omnium sanctorum *potens in proelio* deus noster, *fortis et* longanimis, qui *deduxit* te super *Ioseph*, ut *ouem* custodiat te, sanctissime, in annos prolixos, uniuersae christianae bene operantem conuersationi et sacro kanoni obtemperare cunctos docentem et incitantem et *custodire depositum* quod a patribus suscepimus, conuertentem eos qui La.-Co. 290

P VE

1 ephoth *(cf. ThLL s.u. et supra p. 367,11)*] ephod *ed. Rom.** (ephot F) **3** cherubin VE **4** cherubin P VE (*corr.* F) | adumbrantia *ed. Rom.** **5** prouidisset P^{ac} (c P^{c} *s.l.*) VE (*corr.* F^{2}) **7** extendere *om.* V^{ac} (*suppl.* V^{1} *post* est *in fine lineae*) E | placitum *ed. Rom.*: placidum *codd.* **9** summam *ed. Rom. (cf. gr.)*: summae *codd.* **10** ac] et *ed. Rom.** **11** domine P VE, *corr.* F **12** atque *om.* VE et *ed. Rom.** **14** habuerunt] inuenerunt VE *edd., sed cf. gr.* | Betulia *ed. Rom.*^{corr}*, *sed cf. Vulg. Idt. 6,10 al.* | manum] magnam P^{pc} (g *add. s.l. et* u *in* a *mut.* P^{c}) **15** mulieris Israelitidis *ed. Rom.** mulierem Israhelitidem P muliere Israhelitidem VE | Holoferni P **16** saluatorem P *ed. Rom.* (cf. app. crit. gr.)* | Hisrael V Israel E *edd.* | hi – erant P: qui per idem tempus VE *edd.* **19** praelio VE *edd.* | longanimus *ed. Rom.** **20** ut] et V^{ac} (*in* e *scr.* u V$^{1-2}$) E **21** conuersationi ~ πολίτευμα*?* (*Anast. fort. intellexit* πολιτείαν*; cf. supra p. 345,14 et Vulg. Eph. 2,12*) | canoni VE *edd.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Ma. 100 εἰλήφαμεν, ἐπιστρέφοντα τοὺς πρὸς ὀλίγον ἀγνωμονήσαντας, ἡ διαρκὴς ἡμῶν χαρὰ καὶ κοινὸν ὄφελος καὶ ἀπόλαυσις, ἁγιώτατε καὶ πᾶσι τοῖς χριστιανοῖς ποθητέ.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Πέτρον τὸν θεῖον ἀπόστολον ζηλώσας
Rom. 512 ἐσάλπισεν ἡμῖν ἐκ Ῥώμης τὴν ἀλήθειαν καὶ ὁ μακάριος οὗτος πατήρ.

Θεοδόσιος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ νοτάριος ἀνέγνω· 5

Ha. 240 Ἐπιστολὴ Γερμανοῦ τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου γενομένου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον Συνάδων

Ἐπιστολὴν τῆς ὑμετέρας θεοφιλείας ἀποδέδωκεν ἡμῖν Ταράσιος ὁ πανεύφημος πατρίκιος, ἐν ᾗ περιείχετο περὶ τοῦ θεοφιλοῦς ἐπισκόπου Νακωλείας. σημαίνομεν οὖν αὐτῇ ὡς καὶ πρὸ τοῦ δέξασθαι ἡμᾶς τὰ γράμματα τῆς ὑμετέρας θεοφιλείας καταλα- 10
βόντος ἐνταῦθα τοῦ αὐτοῦ θεοφιλοῦς ἐπισκόπου εἰς λόγους ἤλθομεν πρὸς αὐτόν, ἀνακρίνοντες τὸ φρόνημα αὐτοῦ ὁποίας ἔχεται γνώμης περὶ τῶν ἀκουσθέντων ἡμῖν περὶ αὐτοῦ. καὶ ταύτην ἡμῖν προεβάλετο τὴν ἀπολογίαν – δέον γὰρ λεπτομερῶς πάντα σημᾶναι τῇ ὑμετέρᾳ θεοφιλείᾳ – ὅτι „ἀκούσας τῆς θείας γραφῆς λεγούσης· *οὐ ποιήσεις πᾶν ὁμοίωμα προσκυνεῖν αὐτῷ, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ὅσα ἐπὶ τῆς* 15
γῆς, κατὰ τοῦτο εἶπον ὅτι οὐ χρὴ χειροποιήτοις προσκυνεῖν ἤγουν τοῖς ὑπὸ ἀνθρώπων κατεσκευασμένοις, ἐπεὶ τοὺς ἁγίους τοῦ Χριστοῦ μάρτυρας τοὺς ἀληθεῖς μαργαρίτας τῆς πίστεως πάσης τιμῆς ἀξίους ἡγούμεθα καὶ τὰς πρεσβείας αὐτῶν ἐπικαλούμεθα."

Πρὸς ταῦτα τοίνυν ἡμεῖς ἀπεκρινάμεθα αὐτῷ ὅτι „τῶν χριστιανῶν ἡ πίστις καὶ τὸ 20
σέβας καὶ ἡ προσκύνησις εἰς τὸν ἕνα καὶ μόνον θεὸν ὑπάρχει, καθὼς γέγραπται ὅτι *κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις*. καὶ ἡ δοξολογία ἡμῶν καὶ ἡ λατρεία ἡμῶν αὐτῷ μόνῳ προσάγεται· παρά τε τῶν ἐν οὐρανοῖς ἁγίων καὶ

15–16 cf. Ex. 20,4–5; Deut. 5,8–9 **22** Mt. 4,10; Lc. 4,8; cf. Deut. 6,13 et 10,20

6–450,5 Germ. I. epist. ad Ioh. episc. Synad. (a. 727?) (CPG 8002; cf. Grumel/Darrouzès, Reg. n. 328 [„ca. a. 723/725"]), PG 98, 156–161 (ex Actis Nicaenis = Mansi); cf. Thümmel, Frühgeschichte n. 80; Stein p. 5–23 et 82–88 („a. 727"); Speck, Affäre p. 148–151; Brubaker/Haldon 2011 p. 94–97 **20–23** τῶν – προσάγεται cf. Anast. Antioch. epist. ad scholasticum supra p. 372,2–6

HV T M **6–450,5** = *Mo* f. 219^{r}–223^{r}

---

1 ἐπιστρέφοντες H ἐπιστρέφοντας *Pa* **1–2** ἡ – ποθητέ om. V **1** ἡ – χαρὰ] ἡ δι᾽ ἡμῶν χαρὰ *Pa* **2** καὶ κοινὸν ὄφελος om. H | ποθητέ] ποτέ *Pa* **3** Ταράσιος om. M | Πέτρω τῷ θείω V T | ἀποστόλω T, om. V **4** μακάριος] θειότατος M | οὗτος + ἀνὴρ καὶ H **5** ὁ – καὶ om. V **6–7** Τοῦ αὐτοῦ (praecedit confessio fidei de imaginibus [CPG 8005]) ἐπιστολῆ (sic) πρὸς τὸν ἐπίσκοπον Συνάδων *Mo* **6** Ἐπιστολὴν H Ἐπιστολ᾽ V | μακαριωτάτου T: ἁγιωτάτου HV M, sed cf. lat. et LS^{b} | γενομένου om. V **8** θεοφιλ᾽ HV θεοφιλίας *Mo* ed. Rom.* | ἐκδέδωκεν H **9** Νακωλ V Νακολείας T Νακολίας *Mo* **10** θεοφιλ᾽ HV θεοφιλίας *Mo* ed. Rom.* **11** αὐτοῦ om. V **12** περὶ] παρὰ H **13–14** δέον – θεοφιλείᾳ suspectum esse coni. Speck, Affäre p. 148 et p. 150 adn. 11 **14** σημάναι V M σημᾶσαι *Mo* | ὑμετέρᾳ] ἡμῶν (sic) *Mo* | φιλία H θεοφιλ᾽ T θεοφιλία V edd. *Mo* **15** πᾶν] παντὸς *Sept.* (uar. lect. πᾶν Ex. 20,4; cf. e.g. Ioh. Dam. imag. I 4,8 et supra p. 288,21) | αὐτό V T **15–16** ἐν τῇ γῇ M **16** post γῆς lac. statuit Speck, Affäre p. 149 | ὅτι οὐ χρὴ] τοῖς nec plura H | προσκυνεῖν + οὐ ποιήσεις πᾶν ὁμοίωμα H **16–17** ἤγουν – κατεσκευασμένοις] nihil respondet in LS^{b} **17** κατασκευασθήσιν (sic) *Mo* **17–19** ἐπεὶ – ἐπικαλούμεθα] locus difficilis; cf. Stein p. 8 adn. 12 et p. 10; Thümmel, Frühgeschichte p. 156 adn. 289 et p. 375 sententiam Germano tribuit (sed cf. LS^{b}); Speck, Affäre p. 149 sententiam hic omnino ineptam uel ex lac. (uide supra) ortam esse arbitratur **17** ἀληθεινοὺς (sic) *Mo* **18–19** καὶ – ἐπικαλούμεθα om. T **20** τοίνυν] οὖν V νῦν *Mo* | ἀπεκρίθη(μεν) H ἀπεκρινόμεθα T | ὅτι om. H **21** ὑπάρχει θεόν *Mo* | ὅτι om. *Mo* **21–23** ὅτι – προσάγεται om. M **22** κύριον + δὲ H **23** ἡμῶν om. *Mo* fort. recte (cf. LS^{b}) | ante παρά fort. lac. statuenda (cf. *Et post pauca* LS^{b})

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ad modicum quid non intellexerunt, o iuge gaudium nostrum et communis utilitas et refectio, sanctissime et omnibus christianis amabilis. Ma. 99

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Petrum diuinum apostolum aemulatus tuba cecinit nobis a Roma ueritatem etiam pater iste beatus. Rom. 512

Theodosius reuerentissimus monachus et notarius legit:

Epistola Germani beatissimi qui fuit patriarcha Constantinopoleos ad Iohannem episcopum Synadensium Ha. 239

Epistolam uestrae deo amabilitatis tradidit nobis Tarasius laudabilissimus patricius, in qua continebatur de deo amabili episcopo Nacoliae. significamus ergo ei quod et PL 129, 321 ante quam suscepissemus litteras uestrae deo amabilitatis, cum huc peruenisset idem ipse deo amabilis episcopus, ad sermones uenimus cum eo, diiudicantes sensum eius qualis haberetur sententiae super his quae audieramus de illo. et hanc nobis proposuit rationem – oportunum est enim ut omnia subtiliter significemus deo amabilitati tuae –, quod audisset diuinam scripturam dicentem *non facies omnem similitudinem* ad adorandum ea *quae in caelo* sursum *et quae* super *terram sunt*. contra hoc dixi quia non oportet adorari manufacta, id est quae ab hominibus sunt confecta; nam sanctos Christi martyres ueras fidei margaritas omni honore dignos arbitramur et intercessiones eorum inuocamus.

Ad haec igitur nos respondimus ei quia „christianorum fides et cultus et adoratio in unum et solum deum est, sicut scriptum est *dominum deum tuum adorabis et ipsi soli seruies*. et glorificatio nostra et obsequium nostrum ipsi soli offertur: tam a sanctis qui in caelis sunt et intelligibilibus incorporalibusque uirtutibus quam ab eis qui

6–21 Epistola – offertur ~ *LS*^{b} *p. 518,3–15 (Pr f. 73*$^{r–v}$*)*: In epistola beati Germani patriarchae Constantinopolitani ad Iohannem episcopum Synadorum, postquam litteras beati Gregorii papae suscepit, inter cetera inquit: „Epistolam vestrae sanctitatis suscepi, in qua referebatur de episcopo Nacholiae. Significamus enim nunc vobis, sicut et pridem *(leg.* prius*?)* quam susciperemus litteras vestrae sanctitatis, coniungente hic eodem Deo amabili episcopo in verbis venimus cum ipso sciscitantes sensum eius, unde nobis relatum fuerat de illo. Ipse vero nobis hunc *(leg.* hoc*?)* dedit responsum – oportunum enim est singillatim omnia intimare vestrae sanctitati – quoniam audiens divina scriptura dicente: ‚Non facies tibi omnem similitudinem, ut adores ea, quanta in caelo sursum et quanta in terra deorsum', secundum hoc dixi, quoniam non debetur manufactis adoratio. Nam sanctos Christi martyres, qui verae sunt margaritae fidei, omni honore dignos putamus et intercessiones eorum invocamus. Ad haec quidem nos illi responsum reddidimus, quoniam Christianorum fides venerationem et adorationem ad unum et solum Deum refert, sicut scriptum est: ‚Dominum Deum tuum adorabis et illi soli servies.' Glorificatio enim nostra et servitium ipsi soli offertur." *Continuatur loco infra laudato.* **21–445,4** a – saeculo ~ *LS*^{b} *p. 518,16–18 (Pr f. 73*^{v}*–74*^{r}*) (abbreuiatum post* virtutibus*)*: Et post pauca *(cf. app. crit. gr.)*: „In sanctis vero, qui in caelis sunt, et invisibilibus et incorporeis virtutibus sancta laudatur et glorificatur trinitas in singulari dominatione et deitate, sicut et unus Deus a nobis confitetur et non est praeter illum, ‚qui dominetur in virtute sua in aeternum'." *Continuatur loco infra laudato.*

P VE **6–21** ~ *LS*^{b} **21–445,4** ~ *LS*^{b}

1 quid] quod P **5** Theodorus F *edd. („gr.* Theodosius" *ed. Rom.*^{mg}*)* **7** Sinadensium E Synadensem *ed. Rom.** **13** rationem] traditionem VE *edd. („gr.* rationem seu apologiam" *ed. Rom.*^{mg}*)* | opportunum *ed. Rom.** **14–18** audisset – inuocamus] *Anast. haec episcopo Nacoliae tribuenda esse non perspiciens constructionem et sensum mutauit (cf. Stein p. 8 adn. 12); accuratiorem interpretationem seruauit LS*^{b} **15** ea] eam eorum VE *edd.* | sursum *ante* in caelo E *edd. (fort. ex Vulg.)* | quae^{2} *om. ed. Rom.** | contra hoc (*male uertit* κατὰ τοῦτο)] *„gr.* iuxta hoc" *ed. Rom.*^{corr} *(uide supra et LS*^{b}*)* **19** respondimus *ed. Rom.*: respondemus *codd.* **20** est^{1} *post* unum *ed. Rom.** | ipsi] illi *Vulg.* (ipsi *fort. ex Deut. 6,13*) **22** celis P E | uirtutibus ~ δυνάμεων

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

PG 98, 157 νοερῶν ἀσωμάτων δυνάμεων καὶ παρὰ τῶν ἐπὶ γῆς τὴν ὁδὸν ἐγνωκότων τῆς ἀληθείας, καθὼς καὶ ἐν ταῖς ἁπανταχοῦ ἐκκλησίαις τοῦ Χριστοῦ, ἡ ἁγία ἀνυμνεῖται καὶ δοξάζεται τριὰς ἐν μοναδικῇ κυριότητι καὶ θεότητι, καθὸ καὶ εἷς θεὸς παρ᾽ ἡμῖν ὁμολογεῖται καὶ *οὐκ ἔστι πάρεξ* αὐτοῦ *ὁ δεσπόζων ἐν τῇ δυναστείᾳ αὐτοῦ τοῦ αἰῶνος*
La.-Co. 292 καὶ ἐκ μὴ ὄντων *τὰ πάντα εἰς τὸ εἶναι* παραγαγὼν ὅσα τε *ὁρατὰ καὶ* ὅσα *ἀόρατα*, τουτέστιν εἰς πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα, τὴν ἁγίαν ὁμοούσιον καὶ ζωοποιὸν τριάδα. εἰς ἣν καὶ πιστεύσαντες καὶ ἣν ὁμολογήσαντες ἐβαπτίσθημεν, καθὼς παραδέδωκεν αὐτὸς ὁ ἐνανθρωπήσας θεὸς λόγος, ὁ εἷς τῆς αὐτῆς ἁγίας καὶ ἀκαταλήπτου θείας τριάδος, ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. καὶ οὐ κτίσμασι προσκυνοῦμεν — μὴ γένοιτο — οὐδὲ τὸ τῇ θεϊκῇ δεσποτείᾳ ὀφειλόμενον σέβας εἰς ὁμοδούλους κατάγομεν· οὐδὲ γὰρ βασιλεῖς ἢ ἄρχοντας κατὰ γῆς προσκυνοῦντες τὴν ἴσην ὡς πρὸς τὸν θεὸν προσκύνησιν ποιοῦντες φαινόμεθα. καὶ γὰρ ὁ προφήτης Νάθαν φαίνεται ἐπὶ τῆς
Rom. 513 γῆς προσκυνήσας τὸν Δαβὶδ ἄνθρωπον ὄντα καὶ βασιλέα, ἀλλ᾽ οὐ παρὰ τοῦτο ἐγ-
Ma. 101 κληθήσεται ὡς ἄνθρωπον σεβασθεὶς παρὰ τὸν ὄντα θεόν.

Οὐδὲ τὴν τῶν εἰκόνων ποίησιν τῶν διὰ κηροῦ καὶ χρωμάτων ἐκτυπουμένων εἰς παρατροπὴν τῆς περὶ τὸ θεῖον σέβας τελειότητος δεχόμεθα· οὐδὲ γὰρ τῆς ἀοράτου θεότητος εἰκόνα ἢ ὁμοίωμα ἢ σχῆμα ἢ μορφήν τινα ἀποτυποῦμεν· ἣν οὐδὲ αὐτῶν τῶν ἁγίων ἀγγέλων αἱ ὑπερέχουσαι τάξεις οὔτε κατανοεῖν οὔτε ἐξιχνιάσαι ὅλως ἰσχύουσιν. ἀλλ᾽ ἐπείπερ ὁ *μονογενὴς υἱὸς ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς* ἀνακαλούμενος τὸ ἴδιον πλάσμα ἐκ τῆς τοῦ θανάτου κατακρίσεως εὐδοκίᾳ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἄνθρωπος γενέσθαι ἠξίωσε, *παραπλησίως* ἡμῖν *μετασχὼν αἵματος καὶ σαρκός*, ὡς ὁ μέγας ἔφη ἀπόστολος, *κατὰ πάντα* ὅμοιος ἡμῖν γενόμενος *χωρὶς ἁμαρτίας*, τοῦ ἀνθρωπείου αὐτοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς κατὰ σάρκα αὐτοῦ ἀνθρωπίνης ἰδέας τὴν εἰκόνα τυποῦντες — καὶ οὐ τῆς ἀκαταλήπτου αὐτοῦ καὶ ἀθεάτου θεότητος — ἐντεῦθεν τὰ τῆς πίστεως παριστᾶν ἐπειγόμεθα, δεικνύντες ὡς οὐχὶ κατὰ φαντασίαν καὶ σκιωδῶς τὴν ἡμετέραν φύσιν ἥνωσεν ἑαυτῷ, καθώς τινες τῶν ἀρχαίων αἱρετικῶν πλανηθέντες ἐδογμάτισαν, ἀλλ᾽ ὅτι αὐτῷ πράγματι καὶ

---

4 οὐκ — πάρεξ cf. Is. 43,11 et 45,21; Os. 13,4 | Ps. 65,7 **5** τὰ — εἶναι cf. Sap. 1,14 | ὁρατὰ — ἀόρατα cf. Col. 1,16 **13–14** καὶ — βασιλέα cf. 3 Reg. 1,23 **20** Ioh. 1,18 **22–23** παραπλησίως — σαρκός cf. Hebr. 2,14 **23–24** κατὰ — ἁμαρτίας cf. Hebr. 4,15

24–446,5 τοῦ — ἐνανθρωπήσεως cf. Conc. Trull. can. 82 (supra p. 344,13–346,2) **26–28** ὡς — ἐδογμάτισαν cf. Anast. Sin. uiae dux (CPG 7745) XII, 2,43–46 Uthemann

---

HV T M

1–2 καὶ — Χριστοῦ] nihil respondet in LS^{b} **1** ἐγνωκότων (ἐπιγνωκώτων sic *Mo*) post γῆς T edd. **2** ἁπανταχῆ H ἁπάντων Vc edd. | ante ἐκκλησίαις add. ἁγίαις *Mo* | ὑμνεῖται HV **2–3** καὶ δοξάζεται om. V **3** ἐν μονάδι καὶ κυριότητι T edd. | καὶ θεότητι om. HV | καθὼς *Mo* **5** εἰς τὸ εἶναι τὰ πάντα *Mo* (ex *Sept.*?) | παράγων V **7** ὡμολογήσαμεν H **8** παρέδωκεν *Mo* | αὐτὸς (*Mo*: αὐτοῖς V ἡμῖν H, om. M) ὁ ἐνανθρωπήσας θεὸς λόγος (cf. lat.)] ὁ αὐτὸς θεὸς λόγος ὁ ἐνανθρωπήσας T edd. | λόγος + καὶ HV | τῆς αὐτῆς H M (cf. lat.): αὐτοῦ τῆς V αὐτῆς τῆς T edd. τῆς *Mo* **9** θείας om. HV M, sed cf. lat. **10** καὶ² om. *Mo* **11** τῇ — δεσποτείᾳ] τῶ δεσπότη V **11–448,27** οὐδὲ² – ἐγκωμίων] haec omnia in Actis postea inserta esse censet Speck, Affäre p. 149–150, sed obstant ea quae in LC et LS^{b} laudantur **12** βασιλέα V | ἢ] καὶ *Mo* | κατὰ] ἐπὶ M *Mo* | προσκυνοῦντας H (prob.) **13** τῆς om. *Mo* **15** ὄντα] ζῶντα H **17** περὶ] παρὰ HV | οὐδὲ] οὐ V **18** ἀποτυποῦμεν ἣν] ἀποτυπουμένους M | οὐδὲ + αἱ H (uide infra) **19** ἁγίων om. H | αἱ om. H (uide supra) **22** καὶ + συνεργία *Mo* | πνεύματος + καὶ H **22–23** παραπλησίως — σαρκός] nihil respondet in LS^{b} **23** αἵματος + καὶ ὕδατος H^{ac} (ὕδατος exp.) | ἀπόστολος] Παῦλος V | γενάμενος *Mo* **24** ἀνθρωπίνου M *Mo* **26** δεικνῦντες HV M^{ac} δεικνύοντες *Mo* (prob.) **27** οὐχὶ] οὐ M | κατὰ om. *Mo* **27–28** καθώς — αἱρετικῶν] καθὼς οἱ αἱρετικοὶ V **28** ἐδογμάτισαν] ἐλογίσαντο *Mo*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

in terra cum essent uiam cognouerunt ueritatis, quemadmodum et in ecclesiis Christi quae ubique positae sunt, sancta laudatur et glorificatur trinitas in singulari dominatione ac deitate, secundum quod et unus a nobis deus praedicatur et non est praeter La.-Co. 291
eum *qui dominatur in* potentatu *suo saeculo* et ex non extantibus *omnia ut essent* produxit quotquot *uisibilia et inuisibilia* sunt, id est pater et filius et spiritus sanctus, sancta scilicet consubstantialis ac uiuifica trinitas. in quam etiam credentes et quam confitentes baptizati sumus in nomine patris et filii et spiritus sancti, quemadmodum tradidit ipse deus uerbum qui incarnatus est, dominus uidelicet noster Iesus Christus, qui unus est eiusdem sanctae ac incomprehensibilis diuinae trinitatis. et non creaturas adoramus – absit – neque culturam quae deificae dominationi debetur ad conseruos inflectimus; neque enim reges uel principes in terra adorantes aequalem illi adorationi quam deo exhibemus facere noscimur. etenim Nathan prophetam constat super terram adorasse Dauid hominem existentem et regem, sed non ideo accusabi- Ma. 102
tur quasi qui hominem ueneratus sit praeter deum. Rom. 513

Neque imaginum facturam quae per ceram et colores formantur in subuersionem perfectionis quae circa diuinum efficitur cultum admittimus; neque enim inuisibilis deitatis imaginem uel similitudinem uel schema uel figuram ipsorum sanctorum angelorum sublimes ordines considerare uel inuestigare penitus ualent. sed quoniam *unigenitus filius qui est in sinu patris* reuocans proprium figmentum a mortis damnatione beneplacito patris sanctique spiritus homo dignatus est fieri, *similiter* ut nos *participatus carnis et sanguinis*, uti magnus ait apostolus, *per omnia* similis nobis factus *absque peccato*, humani eius characteris et humanae speciei quam per carnem sus- PL 129, 322
cepit imaginem – et non incomprehensibilis eius et inuisibilis deitatis – formantes, hinc quae sunt fidei repraesentare urguemur, ostendentes quod non per phantasiam et umbratice naturam nostram sibi unierit, quemadmodum quidam antiquorum hereticorum errantes dogmatizauerunt, sed quod ipsa re ac ueritate homo factus sit

---

10–23 neque – formantes ~ *LS*^{b} *p. 518,19–28 (Pr f. 74*^{r}*) (abbreuiatum infra post* videmur*)*: Et post pauca: „Neque enim divinae dominationis venerationem in confamulos transferimus; neque enim imperatores aut principes in terra adorantes similitudinem ut ad Deum adorationem facere videmur; neque imaginum facturam, quae per caeram et colores designantur, in transmutationem divinae venerationis suscepimus; neque enim invisibilem deitatem imagine aut similitudine aut habitu aut forma aliqua designamus – etiam neque ipsorum angelorum, quibus existunt ordinibus, aut sentiri vel investigari ullo modo possunt –, sed quoniam unigenitus filius, qui est in sinu patris, revocans propriam creaturam a morte iudicii bonae voluntatis patris et spiritus sancti homo fieri dignatus est, sicut inquit apostolus, per omnia similis nobis factus absque peccato, humanum eius vultum et secundum carnem eius humanam similitudinem imagine designantes et non incomprehensibilem aut invisibilem eius deitatem" et cetera. *Continuatur loco infra laudato.* **11–13** neque – regem *cf. LC I 22 p. 205,29–30 (= I Capit. p. 104,25–26) = *Hadr. p. 46,32–33* (Capitulo XII): Quod non sit aequalis adoratio, ut illi dicunt, Nathan prophetae (propheta *Hadr., corr. Hampe*) erga David regem adorationi (adoratione *Hadr.*) imaginum.

P VE **10–23** ~ *LS*^{b}

---

1 essent (P^{ec}*?*)] sint *ed. Rom.*^{mg} **3** preter P **4** dominetur *ed. Rom.*, sed cf. Vulg.* | potentatu] fortitudine *Vulg. iuxta Hebr.,* uirtute *Vulg. iuxta LXX (cf. LS*^{b}*)* **6** ac] et *ed. Rom.** | quam^{1} *ed. Rom.*: qua *codd.* | etiam + ut P^{ac} *(punctis del.)* etiam + et VE **9** ac] et *ed. Rom.** | inconpr- P **10** quae *om.* VE | deificae ~ θεϊκῆ *(cf. infra p. 447,17)* **11** illi *om.* F *edd.,* adorationi + ei *ed. Reg.** **15** ceram P | formantur *ed. Reg.*: formatur *codd.* **17** uel^{1}] et *ed. Rom.** | figuram + aliquam formatam saltem VE *(fort. adnotatio marginalis in textum recepta)* aliquam formamus, quam ne *ed. Rom.*^{corr}* *(ex gr.) non male, sed Anastasii exemplar graecum lacunosum fuisse uidetur* **18** uel] et *ed. Rom.** **20** ut nos] et nos VE et nobis F^{2} nobis *ed. Rom.** **21** nobis V^{1} *s. l., om.* E **22** humani – characteris V: humani e(st) characteris P humani eius characterem E humanum eius characterem F^{2} *edd.* **24** urgemur F *edd.* satagimus *ed. Rom.*^{mg} | fantasiam VE **25** uniuerit *ed. Rom.** **26** factus *om.* VE *edd.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Ha. 241 ἀληθείᾳ ἄνθρωπος γέγονε τέλειος κατὰ πάντα δίχα μόνης τῆς ἐπισπαρείσης ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐχθροῦ ἁμαρτίας. καὶ ταύτῃ τῇ ἐννοίᾳ τῆς περὶ αὐτοῦ ἀσφαλοῦς πίστεως τὸν τῆς ἁγίας αὐτοῦ σαρκὸς χαρακτῆρα ἐν ταῖς εἰκόσιν ἀποτυποῦντες καὶ ἀσπαζόμεθα καὶ σεβασμοῦ παντὸς καὶ τιμῆς τῆς πρεπούσης ἀξιοῦμεν, εἰς ἀνάμνησιν ἐντεῦθεν ἐρχόμενοι τῆς θείας αὐτοῦ καὶ ζωοποιοῦ καὶ ἀρρήτου ἐνανθρωπήσεως.

Ὁμοίως δὲ καὶ τῆς κατὰ σάρκα ἀχράντου αὐτοῦ μητρὸς τῆς ἁγίας θεοτόκου κατὰ
PG 98, 160 τὸν αὐτὸν τρόπον τὴν ὁμοίωσιν ἀνιστοροῦμεν, δεικνύντες ὅτι γυνὴ τὴν φύσιν ὑπάρχουσα καὶ οὐκ ἀλλοτρία τοῦ ἡμετέρου φυράματος γενομένη τὸν θεὸν τὸν ἀόρατον καὶ τὰ πάντα τῇ χειρὶ περιέποντα ὑπὲρ πᾶσαν ἔννοιαν καὶ ἀγγέλων καὶ ἀνθρώπων ἐν τῇ ἑαυτῆς συνέλαβε γαστρὶ καὶ ἐξ αὐτῆς σαρκωθέντα ἀπεκύησε. καὶ γὰρ ὡς κυρίως καὶ ἀληθῶς μητέρα θεοῦ ἀληθινοῦ σέβομεν αὐτὴν καὶ μεγαλύνομεν καὶ πάσης ὁρατῆς καὶ ἀοράτου κτίσεως ὑπερτέραν λογιζόμεθα. καὶ τοὺς ἁγίους δὲ μάρτυρας τοῦ Χριστοῦ ἀποστόλους τε καὶ προφήτας συνδούλους μὲν ἡμῶν καὶ ἀληθεῖς θεράποντας θεοῦ γενομένους πράξεσί τε ἀγαθαῖς καὶ τῷ κηρύγματι τῆς ἀληθείας καὶ ὑπομονῇ τῶν ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ θεοῦ παθημάτων εὐδοκίμους καὶ φίλους θεοῦ ἀποδειχθέντας καὶ πολλὴν παρρησίαν πρὸς αὐτὸν εἰληφότας ἀποθαυμάζομεν
La.-Co. 293 καὶ μακαρίζομεν, καὶ πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἀνδρείας αὐτῶν καὶ γνησίας περὶ τὸν θεὸν δουλείας τὰ ὁμοιώματα αὐτῶν ἀναγράφομεν, οὐχ ὡς τῆς θείας φύσεως κοινωνοὺς αὐτοὺς ἀποφαίνοντες τὴν ὀφειλομένην τῇ θεϊκῇ δόξῃ τε καὶ ἐξουσίᾳ τιμὴν καὶ προσκύνησιν αὐτοῖς ἀπονέμοντες, ἀλλὰ τὸν πόθον ἡμῶν τὸν περὶ αὐτοὺς διὰ τούτου ἐνδεικνύμενοι, ἅπερ διὰ τῆς ἀκοῆς ἀληθῆ πεπιστεύκαμεν, ταῦτα καὶ διὰ γραφικῆς μιμήσεως πρὸς βεβαιοτέραν ἡμῶν πληροφορίαν συνιστάνοντες. καὶ γὰρ σαρκὶ
Rom. 514 καὶ αἵματι συμπεπλεγμένοι καὶ δι᾽ ὁράσεως τὰ τῆς κατὰ ψυχὴν ἡμῶν πληροφορίας βεβαιοῦν ἐπειγόμεθα. ἐπεὶ καὶ αὐτοὶ οἱ ἅγιοι τοῦ θεοῦ εἰς τὸν ἕνα καὶ μόνον θεὸν τὴν λατρείαν τε καὶ δοξολογίαν καὶ προσκύνησιν παραφυλάττοντες καὶ πρὸς τοῦτο
Ma. 104 ἅπαντας προσκαλούμενοί τε καὶ διδάσκοντες τὰ ἑαυτῶν ἐξέχεαν αἵματα καὶ τῆς ἀληθοῦς ὁμολογίας τὸν στέφανον ἀνεδήσαντο.

Οὗτός ἐστιν ὁ τρόπος τῆς τῶν εἰκόνων ποιήσεως, οὐχ ὡς τὴν πρέπουσαν τῇ ἀκαταλήπτῳ καὶ ἀπροσίτῳ θεότητι *ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ* προσκύνησιν μετατιθέντων

1–2 δίχα – ἁμαρτίας cf. Hebr. 4,15 **21** διὰ[1] – πεπιστεύκαμεν cf. Gal. 3,2 et 3,5 **29** Ioh. 4,23–24

HV T M

---

1 σπαρήσης (sic) *Mo* | ἡμῖν om. *Mo* **2** αὐτοῦ] αὐτὸν *Mo* | τὸν om. *Mo* **3** καὶ M *Mo* (cf. lat.): om. HV T edd. **4** καὶ[1] – ἀξιοῦμεν om. V | τῆς πρεπούσης] πάσης H **6** δὲ om. Vc edd. | ἀχράντου om. V **6–7** κατὰ[2] – τρόπον om. V **7** ἱστοροῦμεν *Mo* | δεικνύοντες HV *Mo* **8** γενομένη om. V **8–9** τὸν[1] – ἀόρατον] τὸν ἀόρατον θεὸν V **8–10** τὸν[2] – ἀνθρώπων] τῶν ἁπάντων nec plura *Mo* **9** τὰ – χειρὶ] τῇ χειρὶ πάντα V | ἔποντα T **10** αὐτῆς ed.Rom. **11** ἀληθινῶς V | θεοῦ + τοῦ ed.Rom.* | ἀληθινὴν HV **13** τε καὶ om. V | τε] ὁμοῦ *Mo* | προφήτας + ὁσίους καὶ λοιποὺς τῶν ἁγίων V edd. | μὲν] δὲ *Mo* ed.Rom.*, sed cf. lat. | ἡμῖν HV **16** ἐκδειχθέντας H | ἐκθαυμάζομεν H **17** γνησίως V **19** ἀποφαίνοντες αὐτοὺς V **20** ἀπονέμοντες scripsi (cf. infra συνιστάνοντες): ἀπονέμομεν V T M *Mo* edd. ἐκνέμομεν H | αὐτοὺς M ed.Rom.: αὐτὸν HV αὐτῶν T *Mo* **20–21** τούτου] τοῦτο T edd. **21** ἐνδεικνύωμεν (sic) *Mo* | ἀληθῶς H ἀληθῆ + εἶναι *Mo* **22** μιμήσεως] τιμήσεως V | συνιστῶμεν H (prob.) συνιστάνομεν ed.Rom.* **22–24** καὶ – ἐπειγόμεθα] nihil respondet in LS[b] **23** τὰ] τὸ *Mo* | τῆς om. H | ἡμῶν + διὰ HV **24–25** οἱ – δοξολογίαν om. T **24** θεὸν (cf. lat.) om. HV edd. **26** ἅπαντες V *Mo* **27** Οὕτως T

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

perfectus per omnia, excepto solo peccato quod seminatum est nobis ex inimico. et Ha. 242
hoc sensu tutae fidei quam in illum habemus sanctae ipsius carnis characterem in imaginibus formantes et salutamus et omni cultu ac honore decenti dignum decernimus, in recordationem hinc uenientes diuinae illius et uiuificae ac ineffabilis incarnationis.

Similiter autem et intemeratae secundum carnem matris eius sanctae dei genitricis iuxta eundem modum depingimus similitudinem, ostendentes quia, cum mulier esset natura et extranea massae nostrae minime facta, deum inuisibilem et cuncta moderantem super omnem sensum et hominum et angelorum in suo concepit utero et ex se incarnatum peperit. etenim ut proprie ac ueraciter matrem dei ueri colimus eam et magnificamus et omni uisibili et inuisibili creatura superiorem arbitramur. et sanctos quoque martyres Christi, apostolos et prophetas conseruos quidem nostros et ueros famulos dei factos actibusque bonis et praedicatione ueritatis et patientia in passionibus quas pro ipso deo pertulerunt probatos et amicos dei ostensos et multam fiduciam apud eum consecutos admiramur et beatificamus, et ad recordationem La.-Co. 294
uirilitatis eorum ac germanae circa deum seruitutis similitudines eorum depingimus: non eos ut diuinae naturae communicatores pronuntiantes debitum deificae gloriae atque potestati honorem et adorationem illis impendimus, sed amorem nostrum quem circa eos habemus per hoc demonstrantes, quae per auditum uera esse credimus, haec et per picturae imitationem ad firmiorem certitudinem nostram statuimus. etenim carne ac sanguine conexi et per uisionem quae animae satisfacere possunt Rom. 514
certissime nosse compellimur. nam et ipsi sancti dei in unum et solum deum seruitutem atque glorificationem et adorationem conseruantes et ad hoc omnes aduocantes atque docentes suum ipsorum effuderunt sanguinem et uerae confessionis corona induti sunt. Ma. 103

Hic est modus faciendarum imaginum, non quo decentem incomprehensibilem et inaccessibilem deitatem *in spiritu et ueritate* adorationem transferamus in manufactas

---

6–449,4 Similiter – est ~ *LS*^{b} *p. 518,29–42 (Pr f. 74*^{v}*–75*^{r}*) (abbreuiatum infra post* designamus *et post* imaginibus*)*: „Simili enim modo secundum carnem eius incontaminatae matris sanctae Dei genitricis ipso modo similitudinem demonstrantes, quoniam, mulieris natura existente et non aliena nostrae massae facta, Deum invisibilem et omnia manu continentem in suo concepit utero et genuit incarnatum. Etenim ut proprie et vere matrem Dei veri veneramur eam et magnificamus. Sanctos enim martyres Christi apostolosque et prophetas miramur et beatificamus et ad memoriam fortitudinis eorum similitudines imaginum ipsorum describimus (discribimus *Pr*^{ac}, i^{1} *in* e *mut.*), non ut divinae naturae socios eos aestimemus, neque quae debetur deitati gloriae quidem et potestati, honorem et adorationem illis impendimus, sed amorem nostrum, quem in ipsis habemus, per haec manifestamus et ea, quae per auditum veraciter credidimus, designamus. Nam et ipsi sancti Dei in unum et solum Deum servitutem et glorificationem et adorationem observantes et ad hoc omnes convocantes atque docentes eorum effuderunt sanguinem et in veritate confessionis coronam adepti sunt. Iste est modus in imaginum picturis; et non sicut invisibili deitati in spiritu et veritate adorationem inmutamus in manufactis imaginibus, sed caritatem nostram, quam iuste habemus ad veros servos Dei nostri, tali modo ostendentes; et in eorum honore glorificatur Deus, qui glorificavit eos" et cetera.

P VE **6–449,4** ~ *LS*^{b}

---

2 tota P tute E **3** omnium *ed. Rom.** **11** et^{3}] ac V *edd.* **14** deo + ostensos P^{ac} (*subterlin.* P^{2}) **21** connexi VE *edd.* **21–22** et – compellimur] „*gr.* etiam per vis. plenam animae nostrae certitudinem confirmare studemus" *ed. Rom.*^{mg} **21** uisionem + ea *ed. Rom.**, horum F^{2mg} **22** nosse] noscere *ed. Rom.** | conpellimur P | deum] dei VE (*corr.* F^{2}) **24** ipsorum *scripsi coll. gr.:* ipsius *codd., om. ed. Rom.** **25** induti] redimiti *ed. Rom.** **26** imaginem P^{ac} (u *superscr.* P^{c}) | docentem P^{ac} (e^{1} *superscr.* P^{c}) V dicentem E (*corr.* F^{2}) | inconpr- P incomprehensibili *ed. Rom.** **26–27** et – inaccessibilem *om.* P, et inaccessibili *ed. Rom.** **27** deitate P deitati *ed. Rom.**

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ἡμῶν εἰς χειροποιήτους εἰκόνας ἢ τέχνης *ἔργα ἀνθρώπων* ἢ ὅλως εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ γενόμενα κτίσματα εἴτε ἐν ὁρατοῖς εἴτε ἐν ἀοράτοις, ἀλλ᾽ ὡς τὴν ἀγάπην ἡμῶν, ἣν δικαίως κεκτήμεθα πρὸς τοὺς ἀληθεῖς δούλους τοῦ θεοῦ ἡμῶν, διὰ τῶν τοιούτων τρόπων δεικνύντες· καὶ διὰ τῆς ἐκείνων τιμῆς εἰς τὸν ὑπ᾽ αὐτῶν δοξασθέντα θεὸν καὶ δοξάσαντα αὐτοὺς ἐν τῇ ὁμολογίᾳ τῆς δεσποτείας αὐτοῦ τὴν δοξολογίαν καὶ τὸ σέβας ἀναφέρομεν, ὥστε καὶ ἡμᾶς μιμητὰς τῆς ἀνδρείας αὐτῶν καὶ τῆς πρὸς θεὸν ἀγάπης διὰ τῶν ἀγαθῶν ἔργων καὶ τῆς κατὰ τῶν παθῶν ἀντικαταστάσεως ἀποδειχθῆναι. κατὰ τοῦτον οὖν τὸν τρόπον τὴν τῶν εἰκόνων ποίησιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθαι ἕκαστος πληροφορείσθω καὶ μὴ ἑτέρωθεν ἡμᾶς τὰ τῆς σωτηρίας ἐκδέχεσθαι κατά τε τὸν ὁρώμενον κόσμον καὶ τὸν μέλλοντα αἰῶνα εἰ μὴ παρὰ μόνου τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ ἅμα τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι τὰς θείας δωρεὰς χορηγοῦντος. *οὐδὲ γὰρ ὄνομα ἕτερόν ἐστι τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς*. εἰ δὲ καὶ τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν καὶ τῆς
PG 98, 161 ἀχράντου αὐτοῦ μητρὸς τῆς ἀληθῶς θεοτόκου καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ τὰς εἰκόνας ἀσπαζόμεθα, ἀλλ᾽ οὐ κατὰ τὴν αὐτὴν διάθεσιν καὶ τὴν περὶ αὐτῶν πίστιν ἔχομεν, ἀλλὰ τὸν μὲν ἐπιστάμεθα θεὸν ἄναρχον καὶ ἀτελεύτητον ἐν τῇ χειρὶ τὰ πάντα περιέχοντα ποιητήν τε ἡμῶν καὶ πάσης κτίσεως καὶ ἀληθῶς σωτῆρα θεόν, ἔχοντα *ἐξουσίαν ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς*, ὑπὲρ γένους ἀνθρώπων ἀληθῶς ἐνανθρωπήσαντα, τὴν δὲ δούλην καὶ μητέρα αὐτοῦ κυρίως ὑπάρχουσαν καὶ πρεσβείαν δυνατωτάτην
Ha. 244 τοῦ γένους ἡμῶν — τὸν μὲν ὡς δεσπότην καὶ τὰ τῆς σωτηρίας ἡμῶν νέμοντα, τὴν δὲ μητρικῶς τὰ ὑπὲρ ἡμῶν αἰτουμένην —, καὶ τοὺς ἁγίους δὲ πάντας ὡς συνδούλους μὲν ἡμῶν καὶ τῆς αὐτῆς ἡμῖν φύσεως ὑπάρχοντας, εὐαρέστους δὲ τῷ θεῷ γενομένους, καθὼς προείρηται, καὶ τῆς ἀνωτάτω παρρησίας καὶ μακαριότητος παρ᾽ αὐτῷ τετυχηκότας καὶ χάριν εἰληφότας παρὰ θεοῦ διακονεῖν ἡμῖν τὰς παρ᾽ αὐτοῦ εὐεργεσίας ἰάσεις τε παθημάτων καὶ κινδύνων ἀπολυτρώσεις ἐν τῇ διὰ τῆς μνήμης αὐτῶν ἐπικλήσει τοῦ θεοῦ ἡμῶν τῆς κατὰ τὸ δυνατὸν ἡμῖν ἀξιοῦμεν τιμῆς καὶ τῶν ἐν ὑμνῳδίαις μακαρισμῶν· *μνήμη* γὰρ *δικαίων*, ὥς φησιν ἡ γραφή, *μετ᾽ ἐγκωμίων*."
La.-Co. 296 Ταῦτα πάντα παρεθέμεθα τῷ λεχθέντι θεοφιλεῖ Νακωλείας ἐπισκόπῳ· ἅπερ καὶ ἐδέξατο καὶ καθωμολόγησεν ὡς ἐπὶ τοῦ θεοῦ τῶν ὅλων οὕτως κρατεῖν καὶ μηδέν τι
Rom. 515 λέγειν ἢ πράττειν πρὸς τὸ σκανδαλίσαι τοὺς λαοὺς ἢ ταραχῆς αὐτοῖς αἰτίαν παρασχεῖν. τοῦτο οὖν ἐπισταμένη ἡ ὑμετέρα θεοφίλεια μήτε τὴν θεοφιλῆ αὐτῆς σύνοδον

---

1 cf. Ps. 113,12 al. **4–5** εἰς — αὐτοὺς cf. 1 Reg. 2,30 **12–13** Act. 4,12 **18** Mt. 28,18 **27** Prou. 10,7

4–6 καὶ — ἀναφέρομεν cf. Leont. Neap. c. Iud. supra p. 360,22–24

HV T M

1–2 ἢ[1] — ἀοράτοις] nihil respondet in LS[b] **1** ἢ τέχνης om. H | ἔργα + χειρῶν HV (incertum in *Mo*) ex *Sept.*, ut uidetur, sed cf. lat. | ἀνθρώπων post τέχνης tradit M | τοῦ om. V **2** γινόμενα *Mo* **3–4** τοῦ τοιούτου τρόπου M **4** δεικνύοντες H T M *Mo* edd., exspectaueris δεικνύντων **5** ὁμολογίᾳ + τῆς πίστεως καὶ *Mo* **6** πρὸς + τὸν V *Mo* **7** ἀγαθῶν] ἀπαθῶν V | καὶ om. *Mo* **8** ἐκδειχθῆναι H **9** τοῦ om. M **11** ἁγίῳ om. *Mo* **15** ἀλλ᾽ om. H (sed cf. lat.); uerba ἀλλ᾽ — διάθεσιν in parenthesi dicta esse coni. Stein p. 19, sed hic incipit apodosis (cf. Kühner/Gerth II p. 287); propositionem conditionalem usque ad l. 25 ἀπολυτρώσεις continuari posse coll. lat. arbitratur Dubielzig | κατὰ τὴν αὐτὴν] κατ᾽ αὐτὴν V **17** περιέχοντα] περιέποντα T *Mo* (ex p. 446,9?), sed cf. lat. **18** γένους — ἀληθῶς] ἡμῶν nec plura V **20** καὶ *Mo* (cf. lat.): om. HV T M edd. **22** μὲν om. V | ἡμῶν om. H **24** αὐτοῦ V | τετυχώτας (sic) *Mo* | παρὰ τῶ θεῶ M **25** ἐκλυτρώσεις H **26** αὐτῶν] ἡμῶν *Mo* | ἐπικλήσεως *Mo* | ἡμῶν om. *Mo* **26–27** τῶν — μακαρισμῶν] τὸν … μακαρισμόν *Mo* **27** γάρ + φησιν V (bis exhibet φησιν) | ὥς om. *Mo* | ἡ + θεία V | ἐγκωμίων + γίνεται M **28** πάντα suspectum esse arbitratur Speck, Affäre p. 150 adn. 11 | ἐπισκόπω Νακωλ(είας) V | Νακολείας T (incertum in *Mo*) **29** τοῦ om. V | κράζειν M **30** λαοὺς] ἄλλους M **30–31** παρασχεῖν — ὑμετέρα euanida in H **30–31** παρέχειν *Mo* **31** θεοφίλεια — σύνοδον] θεοφιλὴς σύνοδος nec plura M | θεοφιλ<εια> HV T: θεοφιλία *Mo* ed.Rom.* | αὐτῆς] ταύτην *Mo*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

imagines uel artis *opera hominum* uel omnino in eas quae a deo factae sunt creaturae siue in uisibilibus siue in inuisibilibus, sed quo dilectionem quam iuste possidemus circa ueros seruos dei nostri per talem modum monstrantes et per illorum honorem in deum qui ab eis glorificatus est et illos glorificauit in confessione dominationis eius glorificationem et cultum referamus, ut et nos imitatores uirilitatis eorum et PL 129, 323
caritatis quae in deum est per bona opera et refragationem contra uitia demonstremur. iuxta ergo hunc modum imaginum facturam in ecclesia Christi fieri et non aliunde nos quae sunt salutis expectare unusquisque certissime nouerit, tam in uisibili mundo quam in futuro saeculo, nisi a solo unigenito filio dei una cum patre ac spiritu sancto qui diuina dona largitur. *neque enim aliud nomen est datum hominibus in quo nos saluos fieri oporteat*. porro etsi domini et saluatoris nostri et intemeratae matris eius, quae uere dei genitrix est, et sanctorum eius imagines salutamus: sed non secundum eundem affectum et fidem [quam] circa illos ipsos habemus, uerumtamen deum quidem nouimus sine initio et infinitum et in manu omnia continentem factoremque nostrum et omnis creaturae et ueraciter saluatorem deum, habentem *potestatem in caelo et in terra*, pro genere hominum incarnatum fuisse, porro ancillam et proprie matrem eius ac intercessionem [et] potentissimam generis nostri suscipimus – illum quidem ut dominatorem et quae salutis nostrae sunt tri- Ha. 243
buentem, hanc uero ut materne pro nobis petentem – et sanctos omnes tanquam conseruos quidem nostros et nostrae ipsius naturae consistentes, sed placentes deo, quemadmodum praedictum est, et supernam confidentiam et beatitudinem apud eum adeptos et gratiam consecutos a deo ad ministrandum nobis beneficia ipsius sanitatesque passionum et periculorum ereptiones, in inuocatione dei nostri cum per memoriam eorum in hymnis et canticis beatitudinem et honorem ipsorum recolimus; *memoria* enim *iustorum*, ut scriptura infit, *cum laudibus*."

Haec omnia exposuimus iam fato deo amabili episcopo Nacoliae; quae et suscepit et La.-Co. 295
professus est tanquam coram deo uniuersorum sic se tenere et nihil aliquid dicere uel agere ad scandalizandum populos uel turbationis eis causam praestandum. hoc ergo Rom. 515

P VE

1 creaturas P^{pc} (as *in ras.*) **2** siue in uisibilibus *om.* V^{ac} E (siue uisilibus [*sic*] *add.* V^{1} *s.l. et* F^{2mg}) | in^{2} *om.* VE **3** ueros *om.* P | et (*i.e.* etiam) *om. ed. Rom.*, sed interpres uerborum constructionem mutauit (cf. infra* referamus *et supra p. 447,20)* | illorum] illi VE (illum F^{2}) **4** qui ab eis] quia bis *(sic)* E qui ab his F^{2} *edd.* | confessionem VE **7** hunc *om.* V^{ac} (*add.* V^{1} *s.l. ante* ergo) E (*add.* F^{2mg}) **9–10** una – largitur] „*In Graeco* qui una cum Patre et Spiritu sancto diuina largitur" *Hard.^{mg}* **9** ac] et *ed. Rom.** **13** sed] *cf. app. crit. gr.* | eundem *om.* VE | et] *i.e.* etiam, *cf. gr.* | quam *om. ed. Rom.*, deleui (an mendum interpretis?)* **14** deum – nouimus] „*g.* deum quidem illum nou." *ed. Rom.^{mg}, sed mendum est potius interpreti tribuendum* (*cf. infra* porro ancillam) **17** porro + hanc *ed. Rom.* non male, sed uide supra* | et^{2} *om. ed. Rom.*, deleui* **19–25** et sanctos (sc. suscipimus) … cum … recolimus] *interpres liberius uertens uerborum constructionem mutauit* **19** tamquam P **20** nostrae ipsius] *debuit* eiusdem nobis | nostre *codd.* | ipsius *om. ed. Rom.** **21** predictum P **22** administrandum P **23** sanitates ~ ἰάσεις *(cf. Act. I p. 59,2 al.)* | cum *delendum esse coni. Dubielzig (cf. app. crit. gr.)* **25** iusti *Vulg.* | inquit *ed. Rom.* (sed cf. Stotz IV, X § 33.3)* **26** omnia + iam *ed. Rom.* ex* F **27** tamquam P V (*abbr.* E) | aliquid] aliud F^{2} *edd., sed cf. gr.* **28** scandalizandos *ed. Rom.** | prestandum *codd.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

σκυλῆναι ποιήσῃ μήτε αὐτὴ ἐν σκανδάλῳ τινὶ ἐν τούτῳ γινέσθω, ἀλλ᾽ ἤδη μεταστελλομένη αὐτὸν καὶ τὰ παρόντα ἡμῶν γράμματα ὑπαναγινώσκουσα καὶ τῆς ἐν τούτοις συγκαταθέσεως αὐτοῦ πληροφορίαν λαμβάνουσα ὑπερευχέσθω τῆς τε τῶν
Ma. 105 κρατίστων ἡμῶν δεσποτῶν καὶ βασιλέων πολυχρονίου εὐζωΐας καὶ νίκης, αἰτείσθω δὲ καὶ τῷ τῶν χριστιανῶν λαῷ *τὴν ὑπερέχουσαν πάντα νοῦν εἰρήνην τοῦ θεοῦ*. 5

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ὁ πατὴρ ἡμῶν ὁ ἅγιος Γερμανὸς συμφωνεῖ τοῖς πρὸ αὐτοῦ ἁγιωτάτοις πατράσιν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀληθῶς, δέσποτα, ἐν πᾶσι συμφωνεῖ.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Ταῦτα τὰ γράμματα λαβὼν ὁ Νακωλείας ἀπέκρυψε καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτὰ τῷ μητροπολίτῃ αὐτοῦ. πρὸς ταῦτα λοιπὸν 10
πάλιν γράφει τῷ Νακωλείας ὁ μακάριος Γερμανός. ἡ γὰρ ἀρχὴ τῆς αἱρέσεως ἐξ αὐτοῦ ἐγένετο.

Θεοδόσιος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος μοναχὸς καὶ νοτάριος καὶ σκευοφύλαξ τῶν εὐαγῶν πατριαρχικῶν εὐκτηρίων ἀνέγνω·

Τοῦ αὐτοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γερμανοῦ πρὸς Κωνσταντῖνον ἐπίσκοπον Νακω- 15
λείας

PG 98, 164 Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος τῆς Συναδέων μητροπολίτης γεγράφηκεν ἡμῖν, ὡς οὐκ ἀποδέδωκεν αὐτῷ ἡ θεοφίλειά σου τὰ ἡμέτερα γράμματα· ἐφ᾽ οἷς οὐ μετρίως ἐπὶ σοὶ ἐλυπήθημεν ἐν δευτέρῳ θεμένῃ, ὡς ἔοικε, καὶ τὸν τοῦ θεοῦ φόβον καὶ τὴν ὀφειλομένην τοῖς μέλεσι τοῦ Χριστοῦ παρ᾽ ἀλλήλων ἀγάπην τε καὶ τιμήν. τούτου 20
χάριν διὰ τῶν παρόντων ἡμῶν γραμμάτων παραγγέλλομεν τῇ θεοφιλείᾳ σου, παρευθὺ δι᾽ ἑαυτῆς ἀποδοῦναι τὴν προλεχθεῖσαν ἡμῶν ἐπιστολὴν τῷ εἰρημένῳ θεοφιλεῖ αὐτῆς μητροπολίτῃ καὶ πᾶσαν αὐτῷ τιμὴν ἀπονέμειν καὶ ὑπείκειν αὐτῷ κατὰ τὴν

---

5 cf. Phil. 4,7

15–452,18 Germ. I. epist. ad Const. episc. Nacol. (excerptum?) (a. 727?) (CPG 8003; cf. Grumel/Darrouzès, Reg. n. 329 [„ca. a. 723/725"]), PG 98, 161–164 (ex Actis Nicaenis = Mansi); cf. Thümmel, Frühgeschichte n. 81; Stein p. 23–30 et 82–88 („a. 727"); Speck, Affäre p. 151–154; Brubaker/Haldon 2011 p. 97–98

HV T M

---

1 σκυλθῆναι H | αὐτὴ] αὐτὴν T αὐτὸν + ἢ M αὔτη (sic) *Mo* | ἐν τούτῳ om. *Mo* | γενέσθω V *Mo* | ἀλλ᾽ ἤδη] ἀλλὰ δὴ T edd. **2** καὶ τὰ παρόντα om. HV | γράμμα V | καὶ² HV (cf. lat.): om. T M *Mo* edd. **3** συγκαταβάσεως M | ὑπερεύχεσθαι V **4** κρατούντων HV | ἡμῶν + ὀρθοδόξων *Mo* | πολυχρονίου om. *Mo* | εὐζωΐας] ζωῆς V | καὶ²] τε καὶ *Mo* **4–5** νίκης – καὶ om. *Mo* **5** τῷ] το (sic) *Mo*, om. V | τοῦ θεοῦ om. *Mo* **6** Ταράσιος – εἶπεν] Ταράσιος ὁ πατριάρχης nec plura V | Ταράσιος om. M **7** πρὸ αὐτοῦ] ἑαυτοῦ V | ἁγιωτάτοις om. V **8** ἁγία om. V | ἐν πᾶσι συμφωνεῖ om. V **9** Ταράσιος – εἶπε] Ὁ πατριάρχης εἶπε V **9–10** Νακολίας T Νακωλειᾶς M **10** δέδωκεν H ἀπέδωκεν M | λοιπὸν om. V **11** πάλιν om. H | γράφει – Νακωλείας post Γερμανός V | Νακολείας T **11–12** ἡ – ἐγένετο glossam esse coni. Speck, Ich bin's nicht p. 31 (sed cf. infra p. 452,19–21) **12** αὐτοῦ] ἐκείνου V | γέγονε V **13** Θεόδωρος V (inde ed.Rom.^{mg}) | ὁ θεοφιλέστατος om. V | διάκονος μοναχὸς καὶ νοτάριος H (cf. p. 384,21): διάκονος καὶ νοτάριος V (cf. lat.?) μοναχὸς διάκονος καὶ νοτάριος T edd. διάκονος νοτάριος μοναχὸς M **13–14** καὶ² – εὐκτηρίων om. V **14** πατριαρχικῶν om. M **15** αὐτοῦ om. T edd. | ἐν ἁγίοις] ἁγίου V | Γερμανοῦ + ἐπιστολὴ V **15–16** Νακολείας T **17** Συν(ά)δ(ω)ν H (prob.) **18** ἀπέδωκεν V edd. | αὐτῷ om. V | θεοφιλ᾽ HV T θεοφιλία ed.Rom.* **18–19** ἐφ᾽ – σοὶ] οὐ μετρίως οὖν ἐπὶ τούτοις κατὰ σοῦ V **19** θεμένῳ Vc edd. (θεμέν T) **21** τὴν θεοφίλειάν σου M | θεοφιλ᾽ V T (incertum in H, de M uide supra) θεοφιλίᾳ ed.Rom.* **22** ἐκδοῦναι H | ἡμῶν om. M **23** αὐτῆς] αὐτοῦ V | ἐκνέμειν H

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

sciens deo amabilitas uestra neque deo amabilem synodum suam uexari faciat neque in hoc scandalum ei aliquod fiat, sed de cetero accersito eo et praesentibus litteris Ma. 106
nostris lectis satisfactioneque consensus eius per eas percepta exoret quidem pro optimorum dominorum nostrorum et imperatorum longaeuitate atque uictoria, postulet autem et christianorum plebi *pacem dei quae exsuperat omnem sensum*.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Pater noster sanctus Germanus concordat praedecessoribus suis sanctissimis patribus.

Sancta synodus dixit: Vere, domine, in omnibus concordat.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Has litteras suscipiens Nacoliensis abscondit et non dedit eas metropolitano suo. ad haec ergo iterum scribit ad Nacoliensem beatus Germanus. initium enim hereseos ex illo fuit.

Theodosius deo amabilis diaconus notarius et sceuophylax uenerabilium patriarchicorum oratoriorum legit: PL 129, 324

Eiusdem sanctae memoriae patris nostri Germani ad Constantinum episcopum Nacoliae

Iohannes deo amabilis Synadensium metropolitanus scripsit nobis, quod non tradiderit sibi deo amabilitas tua litteras nostras; in quibus non mediocriter super te contristati sumus, eo quod postposueris, ut liquet, et dei timorem et debitum membris Christi ab alterutris amorem pariter et honorem. huius rei gratia per praesentes litteras nostras praecipimus deo amabilitati tuae, ut statim per semetipsam det praedictam epistolam nostram praedicto deo amabili metropolitano suo et omnem ei honorem inpendat et subiaceat ei secundum ordinem qui condecet sacerdotes. et

P VE

3 per eas] „*gr.* in his" *ed. Rom.*^{mg} *non male, sed fort. est mendum interpretis* **4** obtimorum P | longeuitate *codd.* **5** exuperat VE *edd.* **6** concordat + cum F *edd.* **10** haec] hoc *ed. Rom.** | ergo *om.* VE *edd.* **12** Theodorus VE *edd. i. t.* (Theodos. *ed. Rom.*^{mg}) | notarius *om.* V^{ac} *(add.* V^{1} *in fine lineae), post* sceuophylax *tradit* E **14** sanctae memoriae *post* nostri V^{ac} (*punctis corr.*) E *edd.* **16–17** tradidit *ed. Rom.** **18** dei timorem] deum morem *(sic)* E dei amorem F^{2} *edd.* („*gr.* timorem" *ed. Rom.*^{mg}) **20–21** predictam P **22** impendat E *edd.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

πρέπουσαν ἱερεῦσι τάξιν. καὶ καθὼς τοὺς ἡμετέρους ἐδέξατο λόγους ἡ θεοφίλειά σου καὶ τούτοις ἐξακολουθεῖν ὡμολόγησεν, ἐμμεινάτω, μὴ τῷ ἰδίῳ νοΐ πληροφορουμένη. οὐκ ἀγνοεῖ γὰρ οὔτε μὴν ἐπελάθετο, ὥς γε λογιζόμεθα, ὅτι καὶ ἀποτάξασθαι τῆς οἰκείας ἐπισκοπῆς παρεκάλεσεν ἡμᾶς, προτείνουσα ἐπανάστασιν μελετᾶσθαι κατ᾽ αὐτῆς ἐφ᾽ οἷς, ὡς ἔλεγεν αὐτή, οὐ συνηπίστατο, διαβεβαιουμένη μηδὲν πρὸς ὕβριν τοῦ κυρίου ἢ τῶν ἁγίων αὐτοῦ ἕνεκεν τῆς τούτων εἰκόνος εἰπεῖν ἢ διαπράξασθαι, ἀλλ᾽ ἢ μόνον τὴν γραφικὴν προτείνειν διδασκαλίαν περὶ τοῦ μηδὲν τῶν ἐν κτίσμασι τῆς θείας ἀξιοῦν τιμῆς, ἥντινα καὶ ἡμεῖς ἐδιδάχθημεν οὕτως ἔχειν καὶ βεβαίως κρατοῦμεν καὶ ὁμολογοῦμεν. καὶ τὰ γραφέντα δὲ παρ᾽ ἡμῶν πρὸς τὸν μνημονευθέντα θεοφιλῆ μητροπολίτην αὐτῆς ὑπανέγνωμεν αὐτῇ, καὶ τούτοις ἐμμέ-
Rom. 516 νειν καθωμολόγησε, καὶ τὰ ἴσα τῆς τοιαύτης ἐπιστολῆς παρεσχόμεθα αὐτῇ. μὴ οὖν
Ha. 245 θελήσῃ σκάνδαλον γενέσθαι λαῷ ἀπειροκάκῳ, μεμνημένη τοῦ φοβεροῦ κρίματος τοῦ
La.-Co. 297 κυρίου, ὅπερ καὶ τοῖς *ἕνα τῶν μικρῶν σκανδαλίζουσιν* ἐπάγειν ἠπείλησε. τοῦτο δὲ γινωσκέτω, ὡς μέχρις ἂν τὴν ἡμετέραν ἐπιστολὴν ἀποδώσει τῷ θεοφιλεστάτῳ αὐτῆς μητροπολίτῃ, ἐξ ἐπιτιμίων τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου τριάδος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν οἱασδήποτε ἐφάψασθαι λειτουργίας ἱερατικῆς. δεῖ γὰρ ἡμᾶς μᾶλλον αὐστηρότερον αὐτῇ προσαχθῆναι ἅπερ ἀνευθέτητον αὐτὴν καταλιπεῖν τῇ παρὰ τοῦ θεοῦ κατακρίσει ἐσομένην ὑπεύθυνον.

Ma. 108 Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ὡς καὶ προέφην, τίμιοι ἀδελφοί, ἡ εἰσαγωγὴ τῆς ἐπεισάκτου καινοτομίας ταύτης γέγονεν ἐκ τοῦ προειρημένου ἀνδρὸς ἐπισκόπου Νακωλείας.

Κωνσταντῖνος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω·

Ἐπιστολὴ Γερμανοῦ ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Θωμᾶν ἐπίσκοπον Κλαυδιουπόλεως

Εἴρηκέ που τῶν ἑαυτοῦ λόγων ὁ σοφὸς Σολομών· *ἀδελφὸς ὑπὸ ἀδελφοῦ βοηθούμενος ὡς πόλις ὀχυρὰ καὶ ὑψηλή, ἰσχύει δὲ ὥσπερ μεμοχλευμένον βασίλειον*. ἐγὼ δὲ οὐ

---

13 cf. Mt. 18,6 **25–26** Prou. 18,19

23–478,20 Germ. I. epist. ad Thom. episc. Claudiup. (a. 729?) (CPG 8004; cf. Grumel/Darrouzès, Reg. n. 330 [„ca. a. 725"]), PG 98, 164–188 (ex Actis Nicaenis = Mansi); cf. Thümmel, Frühgeschichte n. 82; Stein p. 30–88 („a. 729"); Speck, Artabasdos p. 267–281 („post a. 746"); id., Interpolierter Text p. 481–490; Brubaker/Haldon 2011 p. 98–105 et 186–187

HV T M

---

1 λόγους ἐδέξατο ed.Rom.* **1–2** ἡ σὴ θεοφιλ′ V ἡ θεοφιλία σου ed.Rom.* (-φίλειά σου incertum in H) **3** ἐπελάθετο + ὅτι οὐ χρὴ πιστεύειν τοῖς ἰδίοις λογισμοῖς V | ὥς γε] ὥστε V **5** αὐτῆς] αὐτοῦ V **6** ἢ τῶν ἁγίων αὐτοῦ postea inserta esse censet Speck, Affäre p. 153 | τούτων] τούτου coni. Speck ibid. **10** μνημονευθέντα om. HV | θεοφιλῆ – αὐτῆς] θεοφιλῆ αὐτοῦ μητροπολίτην V μητροπολίτην αὐτῆς τὸν θεοφιλῆ M | αὐτῇ] αὐτῶ V **10–11** καὶ – καθωμολόγησε om. M **11** καθωμολογήσαμεν V | ἴσα ed.Rom.* | παρέσχομεν V edd. | αὐτῶ V **12** θελήσεις V θελήσῃς Vc edd. | λαῷ ἀπειροκάκῳ om. V | μεμνημένος V edd. | κρίματος] βήματος T edd. i.t. („L. κρίματος" ed.Rom.^{mg}) **13** κυρίου] θεοῦ καὶ σωτῆρος V | καὶ + ἐν H **14** ἡμετέραν om. V | ἀποδῷ T edd., sed cf. e.g. Theod. Stud. epist. 462,52 **14–15** θεοφιλεστάτῳ αὐτῆς] θεοφιλεῖ αὐτοῦ V **15** ἐξ ἐπιτιμίων] ἔξεις ἐπιτίμιον HV | ἔχεις HV **16** ἅψασθαι M | μᾶλλον om. V **17** εἴπερ V T | αὐτὴν] αὐτὸν V **18** κρίσει HV **19** Ταράσιος – εἶπεν] Ὁ πατριάρχης ἔφη V | Ταράσιος om. M **20** εἰρημένου V **22** ὁ – καὶ om. V **23** ἀρχιεπισκόπου T edd. **25** αὐτοῦ M **26** ἰσχυρὰ V | μεμοχλευμένον] τεθεμελιωμένον *Sept.*, sed cf. e.g. Eustr. presb. uita Eutychii l. 2815 Laga; cf. etiam Stein p. 35 adn. 23 | οὐ] οὐδὲ V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

quemadmodum sermones nostros deo amabilitas tua suscepit et hos sectari professa est, permaneat, non in sensu suo abundans. non enim ignorat nec obliuiscitur, ut aestimamus, quia et pro abrenuntiando episcopatu proprio nos rogauit, praetendens incursionem meditari contra se in quibus, ut dicebat ipsa, non erat conscia, affirmans nihil ad iniuriam domini uel sanctorum eius propter horum imaginem se dicere uel agere, sed tantummodo scripturae sectari magisterium, eo quod nihil in creaturis diuinum mereatur honorem; quod et nos ita se habere didicimus et firmiter retinemus et profitemur. quae autem scripta sunt a nobis ad iam memoratum deo amabilem metropolitam eius legimus ei, et in his permanere professa est, et exemplaria huiuscemodi epistolae praebuimus ei. ne ergo uelis scandalum fieri plebi inexperti Rom. 516
malorum, memorans terribilis iudicii domini, quod etiam his qui *unum pusillorum* Ha. 246
scandalizant inferre minatus est. hoc autem sciat, quod donec epistolam nostram La.-Co. 298
tribuerit deo amabilissimo metropolitano suo, ex auctoritate sanctae ac consubstantialis trinitatis non habeat potestatem qualecumque contingere sacerdotale officium. oportet enim magis nos austerius eam aggredi, quam non correctam et diuinitus inferendae damnationis ream deserere.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Sicuti et praedixi, honorabiles fratres, intro- Ma. 107
ductio illatae nouitatis huius ex praedicto uiro, id est episcopo Nacoliae facta est.

Constantinus deo amabilis diaconus et notarius legit:

Epistola Germani episcopi Constantinopoleos ad Thoman episcopum Claudiupoleos

Dixit in quodam eloquiorum suorum loco sapientissimus Salomon: *frater qui adiuuatur a fratre quasi ciuitas firma et* alta, ualet autem sicut seris munitum regnum.

P VE

2 habundans P V *fort. retinendum (cf. Act. II p. 145,3 al.)* **3** existimamus *ed. Rom.** **6** eo quod ~ περὶ τοῦ? **9** metropolitanum *ed. Rom.* fort. recte* | professus P^{pc} (a *exp. et* us *superscr.* P^{c}) **10** uelis] *Anast.* θελήσῃς *legisse uidetur* | experti *ed. Rom.** **11** terribilis] terminum *La.-Co.** **14** trinitas P^{ac} (ti *superscr.* P^{c}) | qualemcumque *ed. Rom.** **15** enim] autem VE *edd.* | et *om. ed. Rom.** **16** referendae *ed. Rom.** | damnationi eam *ed. Rom.** (ream *La.-Co.^{mg}*) **17** honorabiles *om. ed. Rom.** **20** Thomam E *edd.* **20–21** Claudiopoleos VE *edd.* **22** suorum *om.* P

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

τῶν βοηθεῖν δυναμένων ἑαυτὸν λογιζόμενος, ἀλλὰ μᾶλλον τῶν βοηθεῖσθαι δεομένων,
PG 98, 165 τὸ παρὸν χαράξαι γράμμα πρὸς τὴν ὑμετέραν ὡρμήθην θεοφίλειαν, τῶν λογισμῶν μὴ φέρων τὴν ὄχλησιν. τινὰ γάρ μοι ἠκούσθησαν πεπραχέναι αὐτήν, ἅπερ ‚εἰ μὲν ψευδῆ', κατὰ τὸν θεολόγον Γρηγόριον εἰπεῖν, ‚αὖραι φέροιεν', εἰ δὲ ἀληθῆ, παντα-
χόθεν μου τὴν διάνοιαν ἀπορία περιέλαβεν. ἆρα γὰρ καὶ αὐτῇ κατὰ τὴν τῶν πλειόνων ῥαθυμίαν τὸ τῆς ἀγάπης τερπνὸν χείλεσι μόνον περικέχρωσται καὶ οὐκ εἰς τὸ βάθος κατέδυ τῆς διανοίας, δηλονότι λογιζομένης αὐτῆς οὐκ ἐν εἰλικρινεῖ ἀγά-
πῃ διακεῖσθαι ἡμᾶς πρὸς αὐτήν; ἢ τοῦτο μὲν οὐδαμῶς, τὸ δὲ ἀμαθὲς ἡμῶν καὶ περὶ τὰ θεῷ ἀρέσκοντα ὀκνηρότερόν τε καὶ ἠμελημένον διέπτυσεν, ὡς οὐ πολλῆς φροντίδος ἀξιουμένης τῆς ἐρεύνης τοῦ θείου θελήματος κατὰ τὴν παραδοθεῖσαν ἡμῖν διὰ τῶν ἱερῶν γραφῶν ἁγίαν ἐντολήν; ἢ καὶ τούτων μὲν οὐκ εὔστοχος ἡ ὑπόνοια, ἐκεῖνο δὲ ἴσως ὑπολαμβάνειν ἐστὶν ὡς κρείττονος αὐτῇ ἀποκαλύψεως γενομένης — ὀκνῶ γὰρ εἰπεῖν οἰήσεώς τινος καὶ φρονήματος· *ἡ γὰρ ἀγάπη τὸ κακὸν οὐ λογίζε-
ται*, φησὶν ὁ θεῖος ἀπόστολος — εἰς τοιαύτην ἤλασε πληροφορίαν ἣν φανερῶσαι ἡμῖν ἐξ ἀναγκαίου ὀφείλει.

Γέγονε δὲ ἡμῖν τῶν τοιούτων ὑπονοιῶν οὐκ ἀνεύλογος ἀφορμή, ὅτι χρόνῳ πολλῷ γενομένη παρ᾽ ἡμῖν ἡ ὑμετέρα θεοφίλεια συναυλιζομένη τε καὶ γραφικῶν ἔσθ᾽ ὅτε λόγων τε καὶ ζητημάτων ἐρωτήσεις προβαλλομένη οὐδένα λόγον κεκίνηκεν ἡμῖν ποτε περὶ εἰκόνων εἴτε ἁγίων ἀνδρῶν ἢ καὶ αὐτοῦ τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν
Rom. 517 Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς κατὰ σάρκα αὐτοῦ ἁγίας καὶ ἀληθῶς θεοτόκου μητρός, οὔτε ὡς συζητοῦσα καὶ τὸ ἀκριβὲς εὑρεῖν βουλομένη ἤγουν ἐρωτῶσα, ὁποῖον ἡμῖν περὶ τούτου τὸ φρόνημα καὶ εἰ κατὰ λόγον ἐστὶ τὸ ἐν τούτοις γινόμενον, οὐδεμίαν φέρον κατάκρισιν παρὰ θεῷ τοῖς ποιοῦσιν, ἀλλ᾽ οὔτε ὡς βεβαίᾳ πληροφορίᾳ ἀπο-
βολῆς καὶ ἀναιρέσεως ἄξιον τὸ τοιοῦτον τιθεμένη πρὸς τὸ συμβουλεύειν ἡμῖν ἐπι-
δέδωκεν ἑαυτήν, ὥστε καὶ ἡμᾶς τῆς ὁμοίας ἔχεσθαι γνώμης. ἀλλὰ πάντῃ τὰ περὶ
La.-Co. 300 τούτου ἐν τελείᾳ σιωπῇ παρ᾽ ἡμῖν ποιησαμένη, ἐν τῇ κατ᾽ αὐτὴν πόλει γεγενημένη ὡς ἀπὸ δόγματος κοινοῦ καὶ ἀναντιρρήτου τινὸς διασκέψεως τὴν τῶν εἰκόνων καθαίρεσιν ὡς μεμαθήκαμεν ἐποιήσατο — εἰ τὸ ἀληθὲς οὕτως ἔχει, πάλιν ἐροῦμεν· καὶ γὰρ οὐκ εὔδρομος ἡμῖν ἡ ψυχὴ πρὸς τὸ πιστεύειν ἀπερι-
μερίμνως τοῖς πρὸς τὸ διασύρειν τοὺς πλησίον λεγομένοις πολλάκις.
Ma. 109 Ἀλλ᾽ ἡμεῖς ἀναγκαῖον τιθέμενοι ὡς ἐν διασκέψει καὶ ἀδελφικῇ δοκιμασίᾳ τὰ τοῦ

10–11 τῆς — ἐντολήν cf. Ioh. 5,39 **13–14** cf. 1 Cor. 13,4–5

3–4 εἰ — φέροιεν cf. Greg. Naz. or. 4 (c. Iul. I) (CPG 3010,4) c. 54,7 Bernardi

HV T M **29–460,6** τὸ[1] — ἕνα folio deperdito desunt in T (adhibentur apographa Vc et Ml)

1 ἐμαυτὸν coni. Stein p. 36 adn. 25 non male, sed cf. Fatouros II p. 913 | ἀλλὰ + καὶ V | δεομένων] δυναμένων HV **2** ἐγχαράξαι ed.Rom.* | θεοφίλ HV θεοφιλίαν ed.Rom.* **3** τινὰ — αὐτήν] constructiones … πεπρᾶχθαι παρ᾽ αὐτῆς et … γὰρ ἤκουσα … commixtae sunt | ἠκούσθη ed.Rom.* (uide supra) | αὐτόν V **4** εἰπεῖν Γρηγόριον V | φερέτωσαν V edd. **5** ἄρα M | καὶ om. V | αὐτῇ ed.Rom. ex Vc: αὐτὴ HV T M | τῶν om. H **9** τὰ + τῶ T edd. | ὀκνηρόν H **11** ἱερῶν] ἁγίων HV | τούτου M | ἐπίνοια V **12** ἐστὶν om. HV | ἐγκαλύψεως H **13** ὀκνῶ — φρονήματος om. V **14** φησὶν] λέγει ed.Rom.* **15** ὀφείλει] exspectaueris ὤφειλε **16** ἡμῖν om. H **17** θεοφίλ HV θεοφιλία ed.Rom.* | συναλιζομένη V **18** ζητημάτων] ῥημάτων H **20** μητρός] Μαρίας V **23** ὡς + ἐν M **23–24** ἐκβολῆς H **24** τῶν τοιούτων V (prob.) **24–25** ἑαυτὴν ἐπιδέδωκεν HV **25** αὐτήν M | παντὶ T **26** ποιησαμένη παρ᾽ ἡμῖν V | γενομένη V **27** ἀπὸ] ἐκ H | κοινοῦ] τινὸς V καινοῦ coni. Speck, Interpolierter Text p. 483 adn. 13 | ἀντιρρήτου V | τινὸς om. V **28** εἰ — ἐροῦμεν ad ea quae antecedunt spectant (ἐροῦμεν hic tempus praesens significat, cf. lat.); Speck, Interpolierter Text p. 483 adn. 14 et p. 485 πάλιν ἐροῦμεν et quae sequuntur usque ad p. 474,12 postea in Actis inserta esse censet, sed cf. infra locos in LC laudatos | ἐροῦμεν πάλιν HV **29–460,6** τὸ[1] — ἕνα folio deperdito desunt in T, adferuntur uariae lectiones ex apographis Vc et Ml **31** τὰ] τὸ M

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ego autem non ex his qui adiuuare possunt memet existimans, sed potius ex illis qui adiutorio egent, praesentem exarare litteram ad uestram studui deo amabilitatem, cogitationum non ferens molestiam. quaedam enim eam egisse audiui, quae ‚si quidem', ut secundum deiloquum Gregorium dicamus, mendacia sunt, ‚aurae ferant', at si ueracia, undique mentem meam confusio comprehendit. putas enim quod et ipsa secundum multorum desidiam dilectionis iocunditate labiis tantum fuerit usa et non in profundum descenderit mentis, existimantis uidelicet quod non sincera dilectione circa illam flagremus? uel hoc quidem nequaquam, sed imperitiam nostram et pigritiam et neglegentiam circa ea quae deo sunt placita respuit, utpote quae nullam curam gesserit in perscrutanda uoluntate diuina secundum traditum nobis per sacras scripturas sanctum mandatum? aut horum non quidem est apta suspicio, illud uero fortasse opinandum est, ut meliori sibi facta reuelatione – piget autem me dicere elatione quadam et prudentia; *caritas* enim *malum non cogitat*, ut ait diuinus apostolus – in talem deuenerit satisfactionem quam manifestare nobis ex necessitate debeat. PL 129, 325

Porro facta est nobis ex huiusmodi suspicionibus non irrationabilis occasio, quia tempore multo degens apud nos uestra deo amabilitas commoransque etiam litteralium nonnunquam uerborum et quaestionum interrogationes proponens nullum sermonem mouit nobis aliquando de imaginibus siue sanctorum uirorum siue ipsius domini et saluatoris nostri Iesu Christi et secundum carnem eius sanctae ac ueraciter dei genitricis matris neque tanquam inquirens et certitudinem inuenire uolens, id est interrogans, qualis nobis de hoc sensus existeret et si secundum rationem esset quod in his fieret, nullam inferendo damnationem ista facientibus, sed neque ad firmam satisfactionem abiectione et interemptione dignum huiusmodi ponens ad consilium a nobis accipiendum tradidit semetipsam, utrum et nos similis sensus essemus. sed de his omnino in silentio perfecto se faciens in ciuitate sua quasi ex communi dogmate et indubitabili quadam disceptatione imaginum depositionem sicut didicimus fecit – si ueritas ita se habet, iterum dicimus; etenim non est nobis facilis animus ad credendum inconsulte his qui crebro dicuntur detrahere proximis. Rom. 517 La.-Co. 299 Ma. 110

<Sed nos> necessarium ponentes in tractatione et fraterna probatione ea quae sensus

P VE

4 ut – dicamus] *sententiam male posuit interpres* | sunt *om.* E *edd.* **6** desidiam ~ ῥαθυμίαν, *cf. Gloss.* | iucunditate *ed. Rom.** | fuerit usa] „*gr.* sit illita" *ed. Rom.*^{mg} (*Anast.* κέχρηται *legisse uidetur, ut uidit Dubielzig; inde supra abl.* ipsa) | non *om.* P **8** illum VE **9** negligentiam E *edd.* **10** gesserit F^{2}: gesserunt P gesserint VE **11** suspicio P^{pc} *(cf. infra l. 15 et Gloss.)*: suscipio P^{ac} (ci *exp.,* ci *supra* io *add.* P^{c}) VE **12** meliore *ed. Reg.** (meliorę *sic ed. Rom.*), *sed cf. Stotz IV, VIII § 35.10* | facti P **13** elatione ~ οἰήσεως? elatione *pro* opinione *ex* reuelatione *repetitum esse posse notauit Dubielzig* | prudentia ~ φρονήματος? *(*sensu tumido *ed. Rom.*^{mg} *uix apte*) | karitas VE **14** debet *ed. Rom.*^{mg} **15** ex – suspicionibus] „*gr.* huiusmodi suspicionum" *ed. Rom.*^{mg} *non male, sed Anast. fort. legit uel intellexit* ἐκ τῶν) **16** amabilitas + et F^{2} *edd.* | commoransque P: commorans quae VE *edd.* | etiam ~ καὶ? **16–17** litteralium ~ γραφικῶν (scripturae n. sententiarum et qu. *ed. Rom.*^{mg}) *male uertit interpres* **17** nonnumquam P V | questionum P V **19** ac] et *ed. Rom.** **20** matris] Mariae VE *edd.* | tamquam P **22–23** ad – satisfactionem ~ ὡς βεβαίᾳ πληροφορίᾳ *minus apte* **23** huiusmodi ~ τὸ τοιοῦτον | ponens] ducens *ed. Rom.*, sed cf. gr.* | a *om.* VE *edd.* **24** semetipsum VE | utrum] „*gr.* ut" *ed. Rom.*^{mg} *non male, sed mendum potius est interpretis* **25** faciens] sciens VE *edd., sed cf. gr.* **27** dicemus *ed. Reg.*, sed cf. app. crit. gr.* **29** Sed nos *add. ed. Rom.*^{mg} *ex gr.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

φρονήματος ἡμῶν φανερῶσαι, λεπτομερῶς τὰ περὶ τούτου συνείδομεν διεξελθεῖν,
Ha. 248 ἐκεῖνο πρότερον ὑπομιμνήσκοντες, ὡς ἐξάπαντος φυλάττεσθαι ἡμᾶς χρὴ τὰς τῶν πραγμάτων καινοτομίας, καὶ μάλιστα ὅπου τοῖς ἐν πίστει τοῦ Χριστοῦ λαοῖς θόρυβός τις καὶ σκανδάλων ὑπόθεσις παρακολουθεῖ, ἔπειτα καὶ χρόνου μακροῦ ἔθος ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἐκράτησεν. εἰ γὰρ *μετὰ βουλῆς οἰνοποτεῖν* ἡ γραφὴ διατάσσεται, πολλῷ μᾶλλον ἡμᾶς χρὴ πλείονι συζητήσει τοῖς καιριωτέροις ἐγχειρεῖν, ἵνα μὴ ὑπό-
PG 98, 168 δικοι τῷ φοβερῷ γενώμεθα κρίματι τῷ καὶ *ἕνα τῶν μικρῶν σκανδαλίζοντι* ἐπηρτημένῳ παρὰ θεοῦ, καὶ ἄλλως τῶν πρὸς ὕβριν τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας παρὰ τῶν ἀπίστων συναγομένων ῥημάτων ἢ πραγμάτων τὴν ἀνατροπὴν ποιεῖσθαι ὀφείλοντας καὶ τὸ ταύτης σεμνόν τε καὶ ἔνθεον δεικνύειν ἀσάλευτον.

Τοῦτο τοίνυν ἐν πρώτοις γινώσκειν χρεών, ὡς οὐ νῦν μόνον, ἀλλὰ καὶ πολλάκις καὶ Ἰουδαῖοι τὰ τοιαῦτα ἡμῖν προσήγαγον εἰς ὀνειδισμὸν καὶ οἱ τῆς ὄντως εἰδωλολατρίας θεραπευταί, χραίνειν μόνον ἐπιχειροῦντες τὸ τῆς πίστεως ἡμῶν ἄχραντόν τε καὶ ἔνθεον καὶ οὐχὶ τὸ χειροποιήτοις προσέχειν ἀναιρεῖν ἐπειγόμενοι, ὅπου γε αὐτοῖς ἡ πᾶσα σπουδὴ καὶ τὸ σέβας περὶ τοῦτο καταγίνεται, μηδὲν τῶν ὁρωμένων καὶ αἰσθητῶν ὑψηλότερον τίθεσθαι, ἀλλὰ τὴν θείαν φύσιν παντοίως ταπεινοῦν ἢ τόπῳ τινὶ περικλείοντας τὴν τοῦ παντὸς ἐποπτικὴν αὐτῆς πρόνοιαν ἢ σωματικαῖς εἰδοποιοῦντας μορφώσεσιν. οὓς οὐκ ἀγεννῶς μὲν τῶν ἡμετέρων προγενέστεροί τινες ὡς *κύνας ἐνεούς*, γραφικῶς εἰπεῖν, μάτην *καθυλακτοῦντας* τῆς ποίμνης τοῦ Χριστοῦ ἀπεώσαντο, ὧν οὐκ ἐν χερσὶν ἡμῖν τὰ πονήματα. οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν οἰκείων ἀσεβῶν ἐπιτηδευμάτων ὁ τῆς ἀληθείας λόγος τούτους ἐπιστομίζει, τῶν μὲν στηλιτεύων τῶν ἑλληνικῶν τελετῶν καὶ μύθων τὸ αἰσχρὸν καὶ ἀπόπτυστον, Ἰουδαίους δὲ ἐντρέπων, οὐ μόνον τὴν τῶν πατέρων πρὸς τὰ εἴδωλα προσχώρησιν αὐτοῖς ὀνειδίζων, ἀλλὰ καὶ τῇ πρὸς τὸν θεῖον νόμον ὃν ἐκεῖνοι αὐχοῦσι κρατεῖν
Rom. 518 ἐναντιώσει, εἴγε ἐκείνου ἐν τόπῳ τινὶ διωρισμένῳ τὰ τῶν τυπικῶν θυσιῶν προσάγειν θεσπίζοντος οὗτοι ἐν παντὶ τόπῳ τῆς οἰκουμένης τοῦτο πράττειν οὐ παραιτοῦνται, συνήθως τὸ πρὸς τὸ ἅγιον πνεῦμα ἀπειθὲς πατρικῇ ἀκολουθίᾳ ἐπιτηδεύοντες καὶ ταύτῃ *θύοντες δαιμονίοις καὶ οὐ θεῷ*. ἡ γὰρ ἀληθὴς πρὸς τὸν ἀληθινὸν θεὸν λατρεία τε καὶ προσκύνησις ἐν τῇ τηρήσει τῆς ἁγίας περὶ αὐτὸν ὁμολογίας καὶ τῶν παρ᾽ αὐτοῦ δεδομένων συνεκτικῶν τε καὶ κεφαλαιωδεστέρων μυστηρίων καὶ νόμων φυλακῇ ἀκριβῶς κατορθοῦται. Σαρακηνοῖς δέ, ἐπεὶ καὶ αὐτοὶ τὸ τοιοῦτον ἐπισκήπτειν δοκοῦσιν, ἀρκετὸν εἰς αἰσχύνην καὶ ἐντροπὴν προσαγαγεῖν τὴν

---

5 cf. Prou. 31,4 **7** cf. Mt. 18,6 **19** cf. Is. 56,10 **28** cf. Deut. 32,17; 1 Cor. 10,20

11–20 πολλάκις – ἀπεώσαντο cf. (Ps.-)Greg. epist. ad Germ. supra p. 438,13–17

HV T M

---

1 διεξελθεῖν συνίδομεν H | διελθεῖν V **2** ἀπομιμνήσκοντες Vc Ml | ἐξ ἅπαντος ed.Rom.* **3** ἐν + τῇ Vc Ml edd. **4–5** ἔπειτα – ἐκράτησεν] locus suspectus, fort. est adnotatio marginalis (ex p. 464,20–21 desumpta) inepte in textum recepta **4** ἔπειτα + δὲ V **5** ἡ γραφὴ ante οἰνοποτεῖν M **8** παρὰ²] περὶ Vc Ml **9–10** ὀφείλοντας (sc. ἡμᾶς) scripsi: ὀφείλοντες codd. **12** καὶ¹ om. V, καὶ + οἱ M **12–13** εἰδωλολατρείας V Ml (-λατρ᾽ H) edd. **13** θεραπευταί + ὡς H | χραίνειν H M: αἰσχραίνειν Vc Ml edd. αἰσχρένειν (sic) V **14** προσέχειν] προσκυνεῖν H | γε om. H (fort. in margine recisum) **15** τούτου V **17** περικλείοντες + καὶ M **18** εἰδοποιοῦντες M Vc Ml | exspectaueris προγενεστέρων τινὲς | τινες post ἀγεννῶς V **20** ἀπώσαντο M | ποιήματα HV | οὐ μὴν δὲ om. V **22** ληστεύων H | τῶν] ἀπὸ H | τελετῶν + τε H | ἔκπτυστον H **24** αὐτ(οῦ) H? **24–25** τὴν … ἐναντίωσιν Vc Ml edd. **25** διορισμένῳ V **30** αὐτοῦ] αὐτῶν Vc αὐτῷ Ml **31** Σαρρακηνοῖς H Ἀγαρηνοῖς V („ἄλ. Ἀγαρηνοῖς" ed.Rom.mg) **32** προσάγειν M

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

nostri sunt manifestare, subtiliter illa quae de hoc sunt considerauimus aggredi, illud primitus commonentes quia omnino cauere nos oportet rerum nouitates et maxime Ha. 247
ubi plebes quae in fide Christi sunt turbatio quaedam et scandalorum causa subsequitur, deinde et prolixi temporis consuetudo in ecclesiis tenuit. si enim cum consilio uinum potare scriptura praecipit, multo magis nos oportet multa inquisitione necessarioribus operam dare, ut non obnoxii terribilis efficiamur iudicii, quod et illi *qui unum* ex minimis *scandalizat* praeparatur a deo, et aliter subuersionem uerborum uel rerum quae ad iniuriam Christi ecclesiae ab infidelibus collectae sunt PL 129, 326
facere debentes et huius uenerabilem atque diuinam ostendere immobilitatem.

Hoc igitur in primis scire oportet quia non tantum nunc, sed et frequenter etiam Iudaei talia nobis intulerunt in opprobrium et hi qui uere idololatriae cultores existunt, uituperare solum intemeratam et diuinam fidem nostram conantes et non ut manu factis intenderent perurguentes; ubi enim illis omne studium et cultus super hoc perficitur, nihil his quae uidentur et sentiuntur excelsius ponitur, sed diuinam naturam uarie humiliant aut loco quodam circumcludentes uniuersorum inspectricem eius prouidentiam aut corporalibus specificantes formis. quos non ignobiliter quidem prodecessores nostri ut *canes mutos*, ut cum scriptura dixerim, *uane latrantes* ab ouili Christi reppulerunt, quorum non nobis sunt prae manibus studia. sed et de propriis impiis adinuentionibus ueritatis sermo hos compescere facit; quorum quidem alius publicat paganorum immolationem et fabularum turpitudinem et exsecrationem, Iudaeos autem alius erubescere facit, quod non solum patres eorum ad idola dilapsi sint exprobrans, sed et quod contra legem quam illi tenere se gloriantur agant, †sed loco quodam diffinito ea quae typicarum sunt hostiarum offerre decreuerit, isti in omni loco orbis terrarum hoc agere non detrectant, consuetam in sanctum Rom. 518
spiritum perfidiam paterna consequentia adinuenientes et hoc modo *immolantes daemoniis et non deo*. uera enim ad uerum deum seruitus atque adoratio in obseruatione sanctae confessionis quae est circa eum atque in custodia legum et mysteriorum quae ab ipso siue generaliter siue capitulatim data sunt certissime dirigitur. Saracenis autem, quoniam et ipsi tale quid obtendere dignoscuntur, sufficit ad confusionem et uerecundiam afferre acclamationem quae usque in praesens in heremo ab eis

P VE

1 manifestare *ed. Rom.*: manifestandi et *codd.* | consideramus *ed. Rom.** **2** commouentes V^{ac} (n *superscr.* V^{x}) E (*corr.* F^{2}) | quia – nouitates *om.* E | nouitates P V^{ec} (-tis V^{ac}*?*): nouitatem *ed. Rom.** **4** et *ed. Rom.*: quę *codd.* **5** uinum *ed. Rom.*: uino *codd.* **6** obnixii VE (*corr.* F^{2}) **7** subuersionem ~ ἀνατροπὴν *(cf. p. 535,2 al.)* **9–10** et – frequenter *om.* E **9** et *scripsi coll. gr.*: etiam P V | immouil- P^{ac} (b *superscr.* P^{c}) **10** et *om.* E *edd., sed cf. gr.* **11** obprobrium VE | idolatriae *codd., corr. ed. Rom.* **12–13** et non ut manu factis] *interpretatio mendosa (fort. in exemplari graeco* ἀναιρεῖν *deerat) („gr.* ut manu factis non intendatur" *ed. Rom.^{mg})* **13** intenderent] non intenderent *La.-Co.^{mg}* | perurgentes F *edd.* | enim ~ γε*?* (*interpres, qui fort. legit* γὰρ *pro* γε*, uerborum constructionem et sensum mutauit), om. ed. Rom.** **14** ponere *ed. Rom.* (*sed uide supra)* **15** humiliare *ed. Rom.* (*sed uide supra)* **15–16** inpectricem P^{ac} (s *add.* P^{c} *s. l.*) **16** non ignobiliter] ignorabiliter P **17** quidem (~ μὲν)] quidam *ed. Rom.*, *sed interpres* τινες *neglexit* | praedecessores F *non male (cf. praef. Anast. p. 1,6 et Act. II p. 121,23 al.)* | dixerimus E *edd.* | uana *Vulg.* **20–21** alius – alius ~ μὲν … δὲ *minus apte* **20** puplicat P | immolationum P^{ac} (u *exp.*, e *superscr.* P^{2}) **22** prolapsi *ed. Rom.** | sunt VE *edd.* **23** sed] *fort.* siquidem, <cum illa> *scribendum* (quod *add.* F^{2mg}, *„gr.* cum illa loco q." *ed. Rom.^{mg}*) **23–24** decreuerit *ed. Rom.*: decreuerint *codd.* **24** detractunt *(sic)* E detractent F detrectent *ed. Rom.** | consuetam ~ συνήθως*?* **28** quae + ea E quae + et F^{2} (et *in ras.*) *edd.* | Sarraceni VE Sarracenis *ed. Rom.** **29–30** confusionem et uerecundiam ~ αἰσχύνην καὶ ἐντροπὴν *(cf. Gloss.)*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

μέχρι τοῦ νῦν ἐν τῇ ἐρήμῳ τελουμένην παρ᾽ αὐτῶν λίθῳ ἀψύχῳ προσφώνησιν τήν τε τοῦ λεγομένου Χοβὰρ ἐπίκλησιν καὶ τὰ λοιπὰ τῆς ματαίας αὐτῶν πατροπαραδότου ἐκεῖσε ἀναστροφῆς ὡς ἐν ἐπισήμῳ ἑορτῇ παιγνιώδη μυστήρια.

Χριστιανῶν δὲ πάντων καθ᾽ ὅλης τῆς οἰκουμένης *ὑπὸ ζυγὸν ἕνα*, τὸν τοῦ εὐαγγε-
La.-Co. 301 λίου δηλαδή, ὡς ὁ προφήτης φησί, *δουλευόντων* θεῷ χαρακτὴρ ἰδικώτατος ἡ εἰς ἕνα θεόν, τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα, τριάδα ἄκτιστον, ἀΐδιον,
Ma. 112 ἀκατάληπτον, ἀόρατον, ὁμοούσιόν τε καὶ ὁμόθρονον πίστις τε καὶ ὁμολογία, συν-
PG 98, 169 ομολογουμένης καὶ τῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τελείας ἐνανθρωπήσεως καὶ τῶν ἄλλων κατὰ τὴν δύναμιν τοῦ ἱεροῦ συμβόλου, ὅπερ ὁ λαὸς τοῦ Χριστοῦ ὁμοφρόνως πρὸ τῆς μυστικῆς καὶ ἁγίας ἀναφορᾶς προσάγει θεῷ, ἥ τε εἰς τὸ ὄνομα τούτων δὴ τῶν τριῶν θεαρχικῶν ὑποστάσεων τελουμένη διὰ τοῦ θείου βαπτίσματος πνευματικὴ ἀναγέννησις καὶ τῶν ζωοποιῶν τῆς ἀναιμάκτου θυσίας συμβόλων ἡ θεουργικὴ μετάληψις καὶ κοινωνία· δι᾽ ὧν ὁ τῆς ἀληθείας ἀναλάμπει φωτισμὸς καὶ τὸ τῆς ἀσεβείας ἀπελαύνεται σκότος, ἔχον καὶ αὐτὸ τῆς οἰκείας πλάνης ἐμφανέστατον γνώρισμα τὴν τῆς πολυθεΐας ἀθεότητα. *ταῦτα* δὲ οὕτως *ἀλλήλοις ἀντίκειται*, ἀποστολικῶς εἰπεῖν, ὃν τρόπον τὸ κατ᾽ ἀρχὰς *διεχώρισεν ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους*. λεγέτω τοίνυν μεθ᾽ ἡμῶν ὁ μακάριος εὐαγγελιστὴς
Ha. 249 Ἰωάννης· *αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν*. προστεθήτω δὲ καὶ παρ᾽ ἡμῶν καὶ λεγέσθω· *αὕτη* ἐστὶν *ἡ πέτρα*, ἐφ᾽ ᾗ Χριστὸς *τὴν* ἑαυτοῦ *ᾠκοδόμησεν ἐκκλησίαν, πύλαις ᾅδου* ἤγουν προσβολαῖς τῶν ἐναντίων δυνάμεων ἀκατάσειστόν τε καὶ ἀπερίτρεπτον. ἐντεῦθεν τὸ *καινὸν* ἐκληρωσάμεθα *ὄνομα*, ὅπερ, Ἡσαΐας φησίν, *εὐλογηθήσεται* — λέγει γὰρ οὕτως· εὐλογήσουσι *τὸν θεὸν τὸν ἀληθινόν* —, τὸ ὑπεραγνωστόν τε καὶ ἀνεξιχνίαστον τῆς ἀρρήτου αὐτοῦ φύσεως διαγγέλλοντες ἀόρατόν τε αὐτὴν καὶ ἀπερίγραπτον καὶ πάντῃ ἀναλλοίωτον ἐν ἀδιστάκτῳ πληροφορίᾳ κηρύττοντες καὶ τὴν ἀΐδιον αὐτῆς δύναμιν καὶ θειότητα *ἀπὸ κτίσεως κόσμου* κατὰ τὸν ἱερώτατον Παῦλον *τοῖς ποιήμασι νοουμένην καθορῶντες*. οὕτω *δουλεύειν θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ* ἠξιώμεθα, καὶ *τῇ ἐλευθερίᾳ* ᾗ *Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε* τετιμήμεθά τε καὶ δεδοξάσμεθα, πάσης ἀπαλλαγέντες εἰδωλικῆς πλάνης τε καὶ ἀσεβείας.
Rom. 519 ἧς τὸ ἐξαίρετον γνώρισμα *λέγειν τῷ λίθῳ· σύ με ἐγέννησας, καὶ τῷ ξύλῳ· σύ με* ἐποίησας, κατὰ τὴν τοῦ προφήτου φωνήν, καὶ μὴ *ἀναβλέπειν εἰς* τὸν οὐρανόν, ὡς Ἡσαΐας βοᾷ, καὶ λογίζεσθαι, *τίς ὁ καταδείξας ταῦτα πάντα, ὁ ἐξάγων κατὰ ἀριθμὸν τὸν κόσμον αὐτοῦ, πάντα ἐπ᾽ ὀνόματι καλέσει ἀπὸ πολλῆς δόξης καὶ ἐν* πλήθει *ἰσχύος, οὗ αἱ χεῖρες* ἔπλασαν *πᾶσαν τὴν στρατιὰν τοῦ οὐρανοῦ*, ὡς ἕτερός τις εἶπε τῶν

4–5 cf. Soph. 3,9 **15** cf. Gal. 5,17 **16–17** Gen. 1,4 **18** 1 Ioh. 5,4 **19–20** cf. Mt. 16,18 **21–22** cf. Is. 65,15–16 **25–26** ἀπὸ — καθορῶντες cf. Rom. 1,20 **26–27** δουλεύειν — ἀληθινῷ 1 Thess. 1,9 **27** τῇ — ἠλευθέρωσε cf. Gal. 5,1 **29–30** λέγειν — ἐποίησας cf. Ier. 2,27 **30–33** ἀναβλέπειν — ἰσχύος cf. Is. 40,26 **33** οὗ — οὐρανοῦ cf. Os. 13,4

HV T M

---

2 Χωβὰρ H **4–5** τὸν — δηλαδή fort. adnotatio marginalis **7** τε² om. M **9–10** ὅπερ — μυστικῆς om. HV **10** ἥ] εἴ V **11** διὰ + τῆς (sic) V **12** τῆς — συμβόλων] τριῶν θεαρχικῶν ὑποστάσεων τελουμένη V (ex l. 11 repetitum) **13** ἀναλάμπει iter. V **16** καταρχὰς V edd. **16–17** ἀναμέσον (bis) Vc Ml edd. **18** προστεθείτω H **19** καὶ¹ om. H | ἐστὶν om. V | ἐφ᾽ ᾗ] ἐν ᾗ H ἔφη V **21** fort. ‹ὡς› Ἡσαΐας **22** λέγει — ἀληθινόν suspectum, fort. adnotatio marginalis in textum recepta | τὸ] τὸν HV **23** διαγγέλλοντες + τὸ ἀκατάληπτον HV (quod Anast. quoque legit) **24** ἐν om. H **27** ἠξιώθημεν V | ᾗ] ἣν M **28** τε¹ om. M | τε² om. V **30** μὴ om. V | τὸν om. V **31** ταῦτα πάντα] τὰ πάντα ταῦτα V | κατὰ + τὸν H **32** καλέσει V M (cf. *Sept.* et lat.): καλέσας H καλεῖ Vc Ml edd. („ἄλ. καλέσει" ed.Rom.^{mg})

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

inanimali lapidi celebratur cognomenque illius qui dicitur Chobar et cetera uanae ipsorum paternae traditionis et conuersationis ludicra mysteria quae in ea in insigni sollemnitate gerebant.

Christianorum autem omnium per totum orbem sub *uno* iugo, euangelii uidelicet, ut propheta dicit, *seruientium* deo forma peculiarissima est fides et confessio, credens in La.-Co. 302
unum deum, patrem et filium et spiritum sanctum, trinitatem increatam, sempiter- Ma. 111
nam, incomprehensibilem, inuisibilem, unius substantiae ac sessionis, confitens pariter et filii dei perfectam incarnationem et alia secundum uirtutem sacratissimi symboli quod plebs Christi concorditer ante mysticam et sanctam oblationem offert deo, atque spiritalis illa regeneratio quae in nomine earundem trium dei principalium personarum per sanctum baptisma celebratur, atque diuina cooperatione facta perceptio et communicatio uiuificorum foederum incruenti sacrificii; per quae ueritatis illucescit illuminatio et impietatis tenebrae effugantur, habentes et ipsae proprii PL 129, 327
erroris manifestissimam cognitionem, multorum uidelicet deorum superstitionem. *haec* autem ita *inuicem aduersantur*, ut apostolice dicam, quemadmodum *in principio diuisit deus* inter *lucem* et inter *tenebras*. dicat igitur nobiscum beatissimus euangelista Iohannes: *haec est uictoria quae uicit mundum*, *fides nostra.* addatur autem et a Ha. 250
nobis et dicatur: *haec* est *petra* supra quam Christus suam *aedificauit ecclesiam*, *portis inferi*, id est aggressionibus contrariarum uirtutum, inconcussam et ineuertibilem. hinc nouum *nomen* sortiti sumus, quod, ut Esaias ait, *benedicetur* – dicit enim ita: benedicent deum uerum –, [et] superignotam atque inuestigabilem ineffabilis eius naturae annuntiantes incomprehensibilitatem, inuisibilem etiam illam et incircumscriptam et omnino incommutabilem indubitabili certitudine praedicantes atque sempiternam eius uirtutem et diuinitatem *a* creatione *mundi* secundum sacratissimum Paulum *per ea quae facta sunt intellectam conspicientes*. sicque *seruire deo uiuo et uero* meruimus, et *libertate* qua *Christus nos liberauit* honorificati sumus et glorificati, ab omni erepti idolico errore et impietate. cuius praecipua cognitio *dicere* Rom. 519
lapidi: tu me genuisti, et ligno: tu me fecisti, secundum prophetae uocem, et non aspicere in caelum, ut Esaias clamat, existimatur quis est qui ostendit *haec* omnia, *qui educit* per *numerum* mundum suum, *omnia* per *nomen uocabit* prae multa gloria et in multitudine *uirtutis*, cuius manus plasmauerunt uniuersam militiam caeli, [uel]

P VE

---

1 inanimato F *edd., sed cf. ThLL s.u.* | cognomen ~ ἐπίκλησιν*? (uide infra ed. Rom.*^{mg}*)* | qui *om. ed. Rom.** (*eras. in* F) („inuocationemque illius quod dicitur *g.*" *ed. Rom.*^{mg}) **2** paternae *om. ed. Rom.** | in ea (~ ἐκεῖσε*?*) *om.* E *edd.* **3** gerunt *ed. Rom.*^{mg} *non male, sed mendum interpreti tribuendum* **4** ut] et P^{ac} (ut *superscr.* P^{c}) **7** inconprehensibilem P | unius – sessionis] *melius* consubstantialem et considentem *Act. I p. 51,24 (sed* unius substantiae … et sedis *Act. III p. 237,16; cf. etiam Act. III p. 255,21)* | sessionis] *exspectaueris* sedis *(cf. supra)* **8** perfectam *om.* E *edd.* („*gr.* perfectam incarnationem" *ed. Rom.*^{mg}) | aliam VE **9** concorditer] corditer P^{ac} (con *add.* P^{c} *s. l.*) **10** illa spiritualis *ed. Rom.** | dei principalium ~ θεαρχικῶν (diuinarum *ed. Rom.*^{mg} [*pro* dei]) **11** personarum] *cf. praef. Anast. p. 2,18–24* | diuina cooperatione facta ~ θεουργικὴ („*g.* atq. deificans perceptio" *ed. Rom.*^{mg}) **12** foederum P: fęderum V federum E; *exspectaueris* signorum („*gr.* symbolorum" *ed. Rom.*^{mg}*), sed fort. CGL V 558,9* simbolum: pactum quod cum deo fit *conferendum* **14** cognitionem ~ γνώρισμα *(cf. infra l. 27)* **16** inter^{2} *om.* P **17** uicit P *(uaria lectio in Vulg.)*: uincit VE *Vulg.* **18** aedificauit suam E *edd.* **19** uirtutum ~ δυνάμεων *(ut saepe)* **20** Isaias *ed. Rom.** (Ysaias F) | ait] dicit E *edd.* | dixit E *edd.* **21** et *deleui coll. gr.* **21–22** superignotam – incomprehensibilitatem] *Anast.* ὑπεραγνωστόν … διαγγέλλοντες τὸ ἀκατάληπτον *legisse uidetur (cf. app. crit. gr.)* **21** superignotam *ed. Rom.*: super ignotum *codd.* **24** creatura F *(ex Vulg.?) edd.* **25** intellecta VE *(ex Vulg.?)* **27** cognitio ~ γνώρισμα *(uide supra l. 14)* **29** Isaias *ed. Rom.** (Ysaias F) | existimatur] ut existimetur *ed. Rom.**, *sed Anast. (nisi forte alia legit in gr.) constructionem uerborum et sensum penitus mutauit* (*cf. infra* considerant *et* adorant) **31** uel *om. ed. Rom.**, *deleui (an mendum interpretis?)*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

προφητῶν, ἢ τὴν λοιπὴν τῆς κτίσεως πάσης ἐναρμόνιον εὐταξίαν ὁρῶντας δι᾽ αὐτῆς τῷ νοερῷ τῆς ψυχῆς *ἀναλόγως τὸν γενεσιουργὸν* αὐτῆς λόγον ἐννοεῖν καὶ δι᾽ αὐτοῦ τὸν πατέρα καὶ ὄντως ὄντα θεὸν προσκυνεῖν, καθὼς καὶ ὁ μακάριος Ἀθανάσιος τὸν κατὰ εἰδώλων συντάττων λόγον ἐκδιδάσκει σαφέστατα. ὡς οὖν οὐδεμία *κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος* ἢ *συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίαρ*, οὕτως οὐδὲν κοινὸν χριστιανοῖς ἕνα θεὸν ἐν ἀπροσίτῳ δόξῃ τε καὶ δυνάμει προσκυνούμενον σέβουσι πρὸς *τοὺς πλάττοντας θεὸν* καὶ ταύτῃ παρὰ τοῦ προφήτου ταλανιζομένους δικαίως· ἐκείνοις
PG 98, 172 μὲν γὰρ *σποδὸς ἡ καρδία*, ὡς γέγραπται. ὧν οἱ μὲν τῇ ποιήσει τοῦ παρ᾽ αὐτῶν γινομένου εἰδώλου κτίζεσθαι αὐτοῖς θεὸν πρόσφατον ἐκ τοῦ μὴ ὄντος νομίζουσι καὶ διαπίπτοντος τούτου ἐξ ὁποιασοῦν αἰτίας καὶ ἀφανιζομένου βεβαίως κρατοῦσι μὴ
La.-Co. 304 εἶναι αὐτοῖς ὅλως θεόν, εἰ μή τί γε ἕτερον ὁμοίως δημιουργήσωσι. καὶ τοῦτο σαφῶς ἡμᾶς ἡ θεία διδάσκει γραφὴ ἐπὶ τῆς κατὰ τὴν ἔρημον μοσχοποιΐας τῶν
Ma. 113 Ἰσραηλιτῶν, ὅτε καταστασιάσαντες τοῦ Ἀαρὼν ἔλεγον· *ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἳ προπορεύσονται ἡμῶν*, ἐμφαίνοντες διὰ τούτου λογίζεσθαι αὐτοὺς καθόλου μὴ εἶναι θεὸν μήτε ἀληθινὸν μήτε ψευδώνυμον, εἰ μὴ ἄρα εἴδωλον αὐτοῖς τεχνουργηθείη τὸ ἐπιζητούμενον· ᾧτινι μετὰ τοῦτο τὴν ἐξ Αἰγύπτου αὐτῶν ἔξοδον ἀνετίθεσαν, τῆς ἀσεβείας αὐτῶν καὶ ἀνοίας δεικνύοντες τὴν ὑπερβολήν.

Οἱ δὲ μετέπειτα τὴν τῆς ἑλληνικῆς δεισιδαιμονίας μετίοντες αἰσχύνην καὶ ταύτην περιέπειν σπουδάζοντες ἐπ᾽ ὀνόματι τῶν παρ᾽ αὐτοῖς θρησκευομένων θεῶν τὰς τῶν ξοάνων κατασκευὰς ἐφιλοπόνουν τοῦ τε Διός, ὃν καὶ πατέρα καὶ ὕπατον ἤγουν ἐξοχώτατον θεῶν καὶ ἀνθρώπων ὠνόμαζον, καὶ τῶν λοιπῶν, ὧν οὐκ ἄδηλος ἡ ὀνομασία τοῖς πλείοσιν. ὧν τὰ σεμνολογήματα καὶ αἱ κατὰ τὰς τελουμένας αὐτοῖς θυσίας τιμαὶ *πορνεῖαί* τε καὶ *ἀσέλγειαι* καὶ πάσης ἀκαθαρσίας ἐπίδειξις — μικρὸν γὰρ εἰπεῖν αἰσχρορημοσύναι τε καὶ βλασφημίαι —, ὅπου γε παρ᾽ αὐτοῖς ἀνδροκτονίαι τὸ πρὸς τιμὴν θεοῦ σπουδαζόμενον ἦν καὶ τὸ ἐμπομπεύειν ταῖς αἰσχρουργίαις αὐτῶν πράγματι ἐτετίμητο, εἰς τιμὴν τῶν προσκυνουμένων λαμβανόμενον, ὡς ταῦτα πεπραχότων ἐκείνων καὶ τούτοις γινομένοις ἐφηδομένων. αἱ δὲ παρὰ χριστιανοῖς ἁγίων ἀνδρῶν εἰκόνες τῶν τε *μέχρις αἵματος ἀντικαταστάντων τῇ ἁμαρτίᾳ*, κατὰ τὴν τοῦ ἀποστόλου φωνήν, καὶ τῶν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας διακονησαμένων, προφητῶν τε λέγω καὶ ἀποστόλων εἴτε καὶ τῶν εὐσεβεῖ βίῳ καὶ κατορθώσει ἔργων ἀγαθῶν ἀληθῶς θεοῦ δούλων ἀναδειχθέντων, οὐδὲν ἕτερόν εἰσιν ἢ ἀνδρείας ὑπογραμμὸς
Rom. 520 Ha. 252 πολιτείας τε εὐαγοῦς καὶ ἀρετῶν ὑποτύπωσις καὶ τοῦ δοξάζειν θεόν, ᾧ κατὰ τὴν παροῦσαν ζωὴν εὐηρέστησαν, ὑπονυγμὸς καὶ διέγερσις. λόγος μὲν γὰρ τὰς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν πράξεις διεξιὼν ὠφελεῖ τοὺς ἀκούοντας καὶ πρὸς ζῆλον μιμήσεως

---

2 ἀναλόγως — ἐννοεῖν cf. Sap. 13,5 **4–5** cf. 2 Cor. 6,14–15 **6–7** cf. Is. 44,10 **8** Is. 44,20 **13–14** Ex. 32,1 **23** cf. Gal. 5,19 **28** cf. Hebr. 12,4

1–4 cf. Ath. gent. (CPG 2090) c. 44,32–45,11 Thomson **20–21** Διός — ὠνόμαζον cf. e.g. Hom. Il. 19,258

HV T M

1 ὁρῶντες HV **5** οὐδὲ M | κοινὸν om. V **5–6** χριστιανῶ H **7** ἐκείνων H ἐκείνη V **10** τούτου] αὐτῶ H αὐτοῖς V **11** μή τί γε] μήτοι γε ed.Rom.* | δημιουργήσουσι M **12** γραφὴ διδάσκει V **13** τοῦ] fort. τῷ scribendum, cf. lat. et *Sept.* **15** μή + τι T edd. **16** τούτου V **16–17** τῆς — ἀνοίας] τῆ ἀνοία αὐτῶν V **20** καὶ² om. V **21** ἡ om. V **23** ἀσέλγειαι sc. εἰσὶ (Anast. sententiam aliter intellexit) **24** αἰσχροῤῥημοσύναι ed.Rom.* ex Vc | τὸ + παρ᾽ αὐτοῖς V **25** θεοῦ τιμὴν H **26** πράγματι om. ed.Rom.* (cf. lat.) | ἐτετίμητο] ἔτι τὲ τὸ μὴ (sic) V | λαμβάνομεν T **28** ἀντιστάντων ed.Rom.* **29** διακονησάντων H διακονισαμένων V **30** εἴτε καὶ τῶν scripsi coll. lat.: εἴτε καὶ HV εἴτε καὶ ἐν T edd. τῶν καὶ M | ἀγαθῶν om. V **31** εἰσιν] ἐστιν V, om. H **32** ἐναρ(γοῦς) H prob. | ἀρετῆς M | ὑποτυπώσεις V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

quemadmodum alius quidam ait prophetarum, ceterum creaturae uniuersae in apto ordinem intuentes per eam intellectu animae similiter generationis rationem considerant et per eam patrem et ueraciter existentem deum adorant, quemadmodum et beatus Athanasius sermonem contra idola componens liquidius edocet. sicut ergo nulla est communicatio *luci ad tenebras* uel *conuentio Christo ad Belial*, ita nihil est commune christianis qui unum deum in inaccessibili claritate et uirtute adorandum colunt ad eos qui fingunt *deum* et huiusmodi a propheta iuste miseri uocitantur; illis enim *cinis* quidem *cor* est, sicut scriptum est. quorum alii quidem opera idoli a se facti creari sibi deum recentem ex non existentibus opinantur, <et> corruente hoc ex qualibet causa et exterminato firmiter tenent non esse sibi omnino deum, nisi quiddam aliud pari modo condiderint. et hoc liquido nos diuina docet scriptura id quod La.-Co. 303
factum est in heremo opus uituli ab Israhelitis, quando seditionem commouentes Ma. 114
dicebant ad Aaron: *fac nobis deos qui nos praecedant*, ostendentes per hoc se arbitrari non esse omnino deum neque uerum neque falsi nominis, nisi forte idolum sibi artificio fieret uel exquisitum; cui post hoc exitum eorum ex Aegypto commenda- PL 129, 328
rent, impietatis eorum et amentiae ostendentes nimietatem.

Alii autem posthac gentilis religionis aggressi confusionem et hanc circumtegere festinantes sub nomine deorum qui apud eos colebantur simulacrorum structuras studio peragebant, tam scilicet Iouis, quem et patrem et consulem idest sublimissimum deorum ac hominum nuncupabant, quam ceterorum, quorum non est incerta nominatio pluribus quorumque purgationes et honores qui per sacrificia quae ab eis celebrabantur fiebant, *fornicationes* quoque atque *luxuriae* ac totius immunditiae demonstrationes – ut parum sit dici turpia uerba pariter et blasphemiae –, cum apud eos homicidia in honorem dei studio agerentur et pompa turpibus operibus eorum honorabatur, in honorem eorum qui adorabantur assumpta, utpote haec illis agentibus et his factis congratulantibus. porro quae apud christianos sunt imagines sanctorum uirorum qui *usque ad sanguinem restiterunt peccato*, secundum apostoli uocem, quique uerbo ueritatis ministrauerunt, prophetarum scilicet et apostolorum siue etiam eorum qui pia uita et directione operum bonorum ueraciter dei serui ostensi sunt, nihil aliud sunt quam fortitudinis exemplum conuersationisque ue- Rom. 520
nerandae ac uirtutum norma atque ad glorificandum deum cui in praesenti uita bene Ha. 251
placuerunt incitamentum et excitatio. sermo enim bonorum uirorum actus edocens

---

P VE

---

2 ordinem F *edd.*: ordine P VE **2–3** similiter – considerant] „*g.* proportione productiuum eius uerbum cons." *ed. Rom.*^{mg} **2–3** considerare *ed. Rom.*, sed uide supra* **3** patrem et *om. ed. Rom.** | adorare *ed. Rom.** | et^{3} *om. ed. Rom.** **4** loquidius P^{ac} (i *in* o *scr.* P^{x}) **5** est^{1} *om. ed. Rom.** | Christi VE *edd. (ex Vulg.?), sed cf. gr.* **7** uocantur E *edd.* **8** opere P **9** et *add. ed. Rom. (cf. gr.)* **11** id] in eo *ed. Rom.* non male* **12** opere *ed. Rom.** | ab *om.* V^{ac} (*add.* V^{1} *s. l.*) E | Hisrahelitis P Israelitis *ed. Rom.** **13–16** per – ostendentes *iter.* E **15** fieret P^{ec} | uel exquisitum] „*gr.* quod exquirebant" *ed. Rom.*^{mg}, *fort.* uel *delendum; Anastasium fort. pro* -ηθείη *legisse* -ήθη ἢ *suspic. Dubielzig* **15–16** commodarent *ed. Rom.** („*gr.* attribuerent" *ed. Rom.*^{mg}) **17** posthac] post haec *ed. Rom.** **18** structuras P: curas V turas *(sic)* E („*gr.* structuras" *ed. Rom.*^{mg}) **19** consulem ~ ὕπατον *(cf. Gloss.) minus apte* **20** ac P: hac V hanc E (*corr.* F^{2}) **21–23** quorumque – blasphemiae] *locus difficilis, sententia defectiua fort. ex gr. explicanda* **21** quorumque P V: quorum quod E quorum *ed. Rom.* (ex gr.)* | purgationes (~ σεμνολογήματα? ueneraciones *ed. Rom.*^{mg}) P: purgationibus VE **22** celebrabantur *Dubielzig*: celebrantur *codd. (cf. supra l. 18 et infra l. 25)* | inmundicie VE **23** demonstrationes] *Anast.* ἐπιδείξεις *legisse uidetur* | dici turpia P^{pc} F^{2}: dicitur pia P^{ac} (r *et* p *coni.* P^{x}) VE | blasphemiae *ed. Rom. (cf. gr.)*: blasphemia *codd.* **24** studo *(sic)* P | ponpa P **25** honore VE (*corr.* F) | adhorabantur P | asumta V asumpta E **26** quae] qui P **27** restituerunt P^{ac} (u^{1} *exp.*) **28** quique] qui cum P^{ac} (cum *subterlin.*, que *superscr.* P^{c}) **32** uirorum *om.* V^{ac} (*add.* V^{1} *s. l.*) E

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

προσκαλεῖται πολλάκις. τοῦτο δ᾽ ἂν καὶ διὰ τοῦ προσέχειν τῇ εἰκόνι κατὰ τὸν τοῦ εἰκότος λόγον γενήσεται. ἃ γὰρ ὁ λόγος τῆς ἱστορίας δι᾽ ἀκοῆς παρίστησι, ταῦτα γραφὴ σιωπῶσα διὰ μιμήσεως δείκνυσι, Βασίλειος ὁ μέγας βοᾷ, ἐξ ἑκατέρου τούτων πρὸς ἀνδρείαν διεγείρεσθαι τοὺς προσέχοντας λέγων. σύντομος γάρ, ὡς ἄν τις εἴποι, καὶ κεφαλαιώδης ὑφήγησις τῶν πεπραγμένων τῷ γραφέντι ἐν τῇ εἰκόνι γίνεται τοῖς ὁρῶσιν ἡμῖν ἡ μιμητικὴ τῆς ἰδέας αὐτοῦ μόρφωσις — ὥσπερ οὖν καὶ
PG 98, 173 τοῖς εἰδώλοις τῶν ψευδωνύμων θεῶν αἱ μιαραὶ αὐτῶν συναναφαίνονται πράξεις —, καὶ τὸν μὲν ἐξ ἀκοῆς τὰ κατὰ τοὺς ἁγίους ἄνδρας παρειληφότα εἰς ἀνάμνησιν τῶν ἀκουσθέντων ἡ τοιαύτη θεωρία συνωθεῖ, τὸν δὲ ἀγνοοῦντα φιλοπευστεῖν παρασκευάζει καὶ τὰ κατ᾽ ἐκεῖνον διδασκόμενον εἰς πόθον τε αὐτοῦ καὶ αἶνον θεοῦ θερμῶς διεγείρει, ὥστε δι᾽ ἑκατέρου τούτων τοὺς ὁρῶντας τῶν ἁγίων *τὰ καλὰ ἔργα δοξάζειν τὸν πατέρα* ἡμῶν *τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς* κατὰ τὴν τοῦ εὐαγγελίου φωνήν. εἰ δὲ ἡ κατὰ Μωυσέα νομοθεσία παραγγέλλει τῷ λαῷ *κλῶσμα ὑακίνθινον* εἰς *τὰ κράσπεδα* τὰ ἐν τοῖς ἄκροις *τῶν ἱματίων* τιθέναι πρὸς ἀνάμνησιν τῶν διατεταγμένων καὶ φυλακήν, πολλῷ μᾶλλον ἡμᾶς ἐστι διὰ τῆς ὁμοιωματικῆς ἀναζωγραφήσεως τῶν
Ma. 116 ἁγίων ἀνδρῶν *ἀναθεωρεῖν τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς* αὐτῶν καὶ τούτων *μιμεῖσθαι*
La.-Co. 305 *τὴν πίστιν* κατὰ τὴν ἀποστολικὴν διδασκαλίαν.

Τὸ δὲ τοῦ κυρίου τῆς κατὰ σάρκα ἰδέας ἐν εἰκόσι τυποῦσθαι τὸν χαρακτῆρα εἰς ἔλεγχον μὲν τῶν φαντασίᾳ καὶ οὐκ ἀληθείᾳ ἄνθρωπον αὐτὸν γενέσθαι ληρωδούντων αἱρετικῶν, χειραγωγίαν δέ τινα τῶν μὴ πάντῃ πρὸς τὸ ὑψηλὸν ἀνάγεσθαι τῆς πνευματικῆς θεωρίας ἐξισχυόντων, ἀλλὰ δεομένων καί τινος σωματικῆς κατανοήσεως πρὸς τὴν τῶν ἀκουσθέντων βεβαίωσιν, ὅσον ἐπωφελέστερόν τε καὶ περισπουδαστότερον. *τὸ* γὰρ *μυστήριον* τὸ καὶ *τοὺς οὐρανοὺς καλύψαν τῇ ἀρετῇ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων* καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν *ἐν τῷ θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι* μὴ μόνον ἐξ ἀκοῆς τὴν πίστιν ἔχειν — *‚ἡ* γὰρ *πίστις ἐξ ἀκοῆς*‘ φησιν ὁ ἀπόστολος —, ἀλλ᾽ ἤδη καὶ δι᾽ ὁράσεως ἐντυποῦσθαι τῶν ὁρώντων ταῖς διανοίαις καὶ δυνάμει

11–12 cf. Mt. 5,16 **12–15** εἰ — φυλακήν cf. Num. 15,37–39 **16–17** cf. Hebr. 13,7 **23–24** τὸ[1] — κτίσαντι cf. Eph. 3,9 **23** τοὺς — ἀρετῇ cf. Hab. 3,3 (= Od. 4,3) **25** ἡ — ἀκοῆς[2] cf. Rom. 10,17

2–4 ~ Bas. in quadr. mart. (hom. 19) (CPG 2863; BHG[a] 1205), PG 31, 509 A 4–6 (ad uerbum) et A 3–4; cf. Act. II p. 141,3–5 (Hadr. epist. ad imp.); Act. VI 277 C 2–5 **18–22** Τὸ — βεβαίωσιν cf. Conc. Trull. can. 82 (supra p. 344,13–346,2)

HV T M **2–3** ἃ — δείκνυσι = *Bas. (= PG)*

---

1 τοῦ[1]] τὸ M **2** δι᾽] διὰ τῆς T edd. *PG* (sed cf. Act. VI 277 C 4; cf. app. font. ad Act. II p. 141,1–5) **3** γραφικὴ HV *PG* (sed cf. Act. VI 277 C 4 et 300 C 6) | σιωπ(ῆ?) H σιωποῦσα V **3–4** τούτου V **4** συντόμως M **5** ὑφήγησις] ὑπόθεσις H | πεπραγμένων + ἐν V **6** ἡ M: om. HV T edd. (uide infra) | μιμητὴ ed.Rom.* ex Vc (cf. app. crit. lat.) | αὐτοῦ + ἡ ed.Rom.* | μόρφωσις + εἰ δ᾽ T (fort. correctio, quae ad l. 12–13 spectat, falso loco inserta) **9** συνωθεῖ θεωρία V **10** ἐκεῖνον — αὐτοῦ] exspectaueris ἐκείνους … αὐτῶν | ἑαυτοῦ V **11** ἐγείρει ed.Rom.* **12–13** εἰ δὲ ἡ M (εἰ δ᾽ ἡ ed.Reg.[mg]): εἰ δὲ εἰ H ἡ δὲ V εἰ δὴ T (uide supra ad l. 6) edd. **13** Μωσέα T M edd. **14** τὰ — τιθέναι] τῶν ἱματίων ἐν τοῖς ἄκροις τιθέναι M, sed cf. lat. | τῶν ἱματίων] ἱμάτια V **15** διὰ — ἀναζωγραφήσεως post 16 αὐτῶν H **15–16** τῶν ἁγίων ἀνδρῶν om. H **16** μιμεῖται V **18** τῆς τοῦ κυρίου M | ἐν εἰκόσι post χαρακτῆρα H | εἰκόνι V **19** μέν + ἐστι ed.Rom.* (ex lat.), sed ἐστὶν potius infra post ὅσον tacite supplendum | αὐτὸν om. H **20** χειραγωγίαν] εἰς ἀνατροπὴν T | τινα om. M | πρὸς] εἰς T edd. **22** ὅσον] locus difficilis, cf. supra ad l. 19 et Thümmel, Frühgeschichte p. 163–164 adn. 291 **22–23** σπουδαστότερον HV **24** ἀπὸ[1]] ἐκ H | καὶ ἀπὸ om. V | ἀπὸ[2]] ἐκ H **26** ἀλλ᾽ ἤδη om. V | τυποῦσθαι H

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

iuuat audientes et ad zelum imitationis frequenter inuitat. id ipsum autem fit secundum competentem rationem, si adtendatur imagini. quae enim sermo historiae per auditum commendat, haec pictura tacens per imitationem ostendit, magnus clamat Basilius, ex utroque isto ad fortitudinem hos qui adtendunt erigi dicens. breuis enim, ut quis dixerit, et capitularis narratio gestorum a pictore in imagine fit nobis qui aspicimus imitabilis [et] uisionis ipsius formatio – ut ergo et cum idolis falsorum deorum scelestae ipsorum coexistunt actiones –, et alium quidem ex auditu percipientem ea quae per sanctos uiros recepta sunt in recordationem auditorum huiusmodi contemplatio impellit, alium uero ignorantem ad diligenter percunctandum instruit, et quae per illum docentur in amorem eius et laudem dei feruide suscitant, ita ut per utrumque istorum aspicientes sanctorum *bona opera glorificent patrem* nostrum *qui in caelis est*, secundum euangelii uocem. at si per Moysen facta legislatio praecipit populo filum *hyacinthinum* in fimbriis quae sunt in summitatibus uestium poni ad recordationem praeceptorum atque custodiam, quanto magis nos Ma. 115 conuenit per similitudinem picturae sanctorum uirorum aspicere prouentum *conuersationis* eorum et horum *imitari fidem* secundum apostolicum magisterium. La.-Co. 306

Domini autem secundum carnem uisionis in imaginibus formari characterem in redargutionem quidem est hereticorum qui phantasia et non ueritate hominem eum PL 129, 329 factum maledice perhibent et in manuductionem quandam eorum qui non omnino ad celsitudinem ascendere spiritalis contemplationis ualent, sed indigent etiam quadam corporali consideratione ad auditorum firmamentum, quanto uidelicet utilius et sollicitius fuerit. mysterium enim, quod et *caelos operuit* maiestate, *absconditum a saeculis* et generationibus *in deo, qui omnia creauit*, et quod non solum ex auditu fidem habet – ‚*fides* enim *ex auditu*' ait apostolus –, sed etiam per uisionem formatur

12–16 si – magisterium ~ *LC I 17 p. 181,22–30 (= I Capit. p. 104,8–12; cf. p. 185,1–7 et 187,13–18) = *Hadr. (ser. II) p. 46,1–7* (In eadem [*i.e.* quarta] actione. Capitulo X): Quod non recte sentiant, qui dicunt: „Si secundum Moysi (Mosi *Hadr.*) legitimam traditionem prȩcipitur populo purpura iacintina (iacinctina *Capit.* iacincthina *Hadr.*) in fimbriis in extremis vestimentis poni ad memoriam et (ex *Hadr., corr. Hampe*) custodiam prȩceptorum (praeceptum *Hadr., corr. Hampe*), multo magis nobis est per adsimilatam picturam sanctorum virorum videre exitum conversationis (conuersationes *Hadr., corr. Hampe*) eorum et eorum (horum V^{ac} *Capit. Hadr.*) imitari fidem secundum apostolicam traditionem."

P VE **12–16** ~ *LC, *Hadr.*

2 conpetentem P | si + finis F^{2mg} *edd., sed cf. gr.* | attendatur *ed. Rom.** | imagini P: ymagini V imaginum E *edd.* | istoriae P ystorie E **4** fortitudinem] fornicationem P^{ac} (nicationem *subterl.*, titudinem *superscr.* P^{c}) | attendunt *ed. Rom.** | erigit V (prob.) E **5** a pictore *mendum interpretis, nisi forte legit* γράφοντι („*gr.* ab eo qui depictus est in im." *ed. Rom.*^{mg}) **6** imitabilis ~ μιμητικὴ *(cf. CGL V p. 301,48 et ThLL s.u.)* | et^{1} *om. ed. Rom., deleui (sed fort. retinendum, si interpres* ἡμῖν μιμητὴ *legit uel intellexit*) | uisionis ~ ἰδέας, *cf. supra p. 335,5 al.* | ut ergo ~ ὥσπερ οὖν („*gr.* quemadmodum et cum" *ed. Rom.*^{mg}) **8** per sanctos uiros recepta] *mendum interpretis (debuit* de sanctis uiris recepit) | recepta] gesta *ed. Rom.* (sed uide supra)* **9** ad] ac VE **9–10** percontandum P^{ac} (u *supra* o, c *supra* t P^{c}) **10** quae – docentur ~ τὰ κατ᾽ ἐκεῖνον διδασκόμενον*?* *(*„*gr.* illius acta edoctum" *ed. Rom.*^{mg}*)* | eius *om.* VE *(ed. Rom. ex gr.)* **10–11** suscitant *ed. Rom.*: suscitat *codd.* **11** opera bona F *edd. (ex Vulg.?)* **12** uestrum P^{ac} *prob.* (*in* ue *scr.* no P^{c}) | Moyses P^{ac} (s^{2} *in* n *mut.* P^{c}) Moysem E *edd.* (Moysen *Hard.*) | facta *om.* VE *edd.* **13** praecepit *Hard.* | hyacintinum V bracinctinum *(sic)* E | fimbreis P^{ac} (e *exp. et* i *superscr.* P^{c}) **14** imponi VE *edd.* **15** prouentum ~ ἔκβασιν *(cf. 1 Cor. 10,13)* **17** in^{1} *om.* E *edd.* | caracterem P **18** est] *cf. app. crit. gr.* | phantasia *ed. Rom.*: phantasiam P V fantasiam E **19** maledicere P | manuductionem F^{2}: manus ductionem P VE **20** spiritualis F *edd.* **21–22** auditorum – fuerit] „*gr.* rerum auditarum fir. quaecumque utiliores sunt, et maiori prosequendae affectu" *ed. Rom.*^{mg} *minus apte, cf. app. crit. gr.* **22** magestate P (gloria *Vulg.*) **23–465,2** et^{2} – inuenietur] *interpres uerborum constructionem mutauit* **24** firmatur *ed. Rom.*, sed cf. gr.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ἐκεῖνο βοᾶν, ὅτι *ὁ θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ* καὶ *ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ*, πάντων μάλιστα ἁγιαστικώτερόν τε καὶ σωτηριωδέστερον εὑρεθήσεται, ὥστε τὰ διὰ τῶν εὐαγγελικῶν κηρυγμάτων περὶ τῆς κατὰ σάρκα αὐτοῦ ἐπὶ γῆς μετὰ ἀνθρώπων πολιτείας ἀναγεγραμμένα ταῖς τῶν λαῶν πρὸς τὸ ἀνεξάλειπτον ἐγγράφεσθαι μνήμαις καὶ τὸ σέβας τῆς δόξης αὐτοῦ καὶ περὶ ἡμᾶς ἀγαθότητος ἐναργέστερον κηρύττεσθαι καὶ προσκυνεῖσθαι. οὐ γὰρ τῶν ξύλων καὶ τῶν χρωμάτων προσκυνεῖται ἡ μίξις, ἀλλ᾽ ὁ ἀόρατος *θεὸς ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς ἐκεῖνος* τὴν προσκύνησιν δέχεται *ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ*, *δι᾽ ἑαυτοῦ τὴν πρὸς τὸν πατέρα* ἡμῖν *προσαγωγὴν*
Rom. 5,21 χαριζόμενος καὶ σὺν αὐτῷ προσκυνούμενος. ἐπεὶ καὶ ὁ Ἰακὼβ προσκυνῆσαι λέγεται ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου τοῦ Ἰωσήφ, οὐ τῷ ξύλῳ τὸ σέβας προσαγαγών, ἀλλὰ τὴν πρὸς τὸν κατέχοντα αὐτὸ τιμὴν ἐνδεικνύμενος.

Οὕτω τοίνυν καὶ τῆς ἁγίας τοῦ κυρίου καὶ ὑπερενδόξου μητρὸς τὸ ἀπεικόνισμα ἐπινενόηται τῷ τοῦ Χριστοῦ λαῷ καὶ τετίμηται, οὕτω τοῖς ἀνέκαθεν τῶν ἁγιωτά-
PG 98, 176 των ἐκκλησιῶν προεστῶσι τὰ τοιαῦτα παρεδέχθησαν καὶ οὐδεμιᾶς κωλύσεως ἔτυχον, καίτοι μετὰ τὰς τῶν διωγμῶν παρελεύσεις καὶ τὴν ἐν παρρησίᾳ τῆς πίστεως πανταχοῦ ἐπικράτειαν [καὶ] συνόδων οἰκουμενικῶν μέχρι καὶ τῆς ἡμετέρας γενεᾶς γενομένων καὶ περὶ πλειόνων κεφαλαίων πολὺ τοῦ περὶ τῶν εἰκόνων λόγου καταδεεστέρων κανόνας ἐκθεμένων· οὓς οὐκ ἦν εἰκὸς ἀνεξέταστον ⟨τὸ⟩ περὶ τούτου καὶ συγκεχωρημένον καταλιπεῖν, εἴπερ κατὰ τήν τινων ὑπόνοιαν ταῖς περὶ τῶν εἰδώλων μομφαῖς καὶ ἀπαγορεύσεσι ταῖς φερομέναις ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς καὶ ἡ παρ᾽
Ha. 253 ἡμῖν ἐκ παλαιοῦ κρατήσασα αὕτη συνήθεια συνυπάγεται καὶ πρὸς τὴν τοῦ θεοῦ ἀλλοτρίωσιν φέρει. ὁ γὰρ τοῖς ἀποστόλοις συνέσεσθαι εἰπὼν μέχρι *τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος* δηλονότι τοῦτο καὶ τοῖς μετ᾽ αὐτοὺς τὴν ἐκκλησίαν αὐτοῦ ἐπισκοποῦσιν ἐπαγγειλάμενος — οὐ γὰρ δὴ ἐκείνοις σωματικῶς παραμένειν ἔμελλεν ἕως τῆς τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος παρελεύσεως —, ἔτι μὴν καὶ τοῖς ἐπὶ *τῷ ὀνόματι* αὐτοῦ *δύο ἢ τρισὶ συνηγμένοις* συνεῖναι εἰπὼν οὐκ ἂν τοσαῦτα πλήθη ζήλῳ συνηγμένα τῆς εἰς αὐτὸν εὐσεβείας ἀμέτοχα τῆς θείας αὐτοῦ ἐπιπνοίας τε καὶ ὁδηγίας καταλέλοιπε τοῦ μὴ πρὸς καταρτισμὸν τελειότητος τῆς αὐτοῦ ἐκκλησίας ἰδεῖν, ἣν *παραστῆσαι* αὐτῷ ἑαυτὴν πεπιστεύκαμεν *μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ῥυτίδα ἤ τι τῶν τοιούτων*, καί τοι
Ma. 1,17 οὐκ ἐν ὀλίγαις ἢ ἀσήμοις τῶν πόλεων τοῦ τοιούτου ἔθους κρατήσαντος, ἀλλὰ
La.-Co. 308 σχεδὸν μὲν εἰπεῖν ἐν πάσαις ταῖς χώραις καὶ ἐν ταῖς περιφανεστέραις καὶ πρωτευούσαις τῶν ἐκκλησιῶν.

---

1 cf. 1 Tim. 3,16 **7** ὁ[1] — ἐκεῖνος cf. Ioh. 1,18 **7–8** τὴν — ἀληθείᾳ cf. Ioh. 4,23–24 **8** δι᾽ — προσαγωγὴν cf. Eph. 2,18 **9–10** ὁ — Ἰωσήφ cf. Hebr. 11,21; Gen. 47,31 **22–23** ὁ — αἰῶνος cf. Mt. 28,20 **25–26** τοῖς — εἰπὼν cf. Mt. 18,20 **28–29** ἢν — τοιούτων cf. Eph. 5,27 **30** ἀσήμοις τῶν πόλεων cf. Act. 21,39

22–29 ὁ — τοιούτων cf. Act. VII (definitio synodi) 373 E 4 – 376 A 3 (COGD I p. 309 l. 19–28)

6–11 οὐ — ἐνδεικνύμενος cf. Hadr. epist. ad imp., Act. II p. 131,10–15

HV T M

---

1 ἐκείνω βοῶν H ἐκεῖνο βοῶν V | ὁ θεὸς est uaria lectio in *N.T.* **8** ἑαυτοῦ] αὐτοῦ M (ex *N.T.*?) **10** τοῦ] τὸν V, om. M **12** ὑπερενδόξου + αὐτοῦ ed.Rom.* **14** παραδειχθήσεται V **16** καὶ[1] deleui coll. lat. **17** περὶ[2]] παρὰ H **18** ἀνεξέταστον om. M | τὸ addidi **20** μομφαῖς scripsi: μορφαῖς codd. (idem mendum infra p. 470,22 in H) | ὑπαγορεύσεσι V | καὶ[2] om. ed.Rom.* **22** συνέσεσθαι] συνέπεσθαι V **24** ἐπαγγέλλεται T (ex coni., ut uidetur) edd., sed cf. lat. | ἤμελλεν T edd. **24–25** τοῦ αἰῶνος τοῦ ἐνεστῶτος V **25** παρέλευσιν V **27** ἐπινοίας HV | τε om. M | κατέλιπε ed.Rom.* **28** πρὸς καταρτισμὸν] βεβαίωσιν M | τελειότητα V **29** αὐτῷ ἑαυτὴν M: αὐτὴν ἑαυτῷ H T ἑαυτῷ αὐτὴν V ἑαυτῷ ed.Rom.* (ex lat. uel *N.T.*?) | τι om. M **30** ὀλίγοις HV | πόλεων] ἀποστόλων H

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

eorum qui mentibus uident, et uirtute illud uociferatur, quia se deus *manifestauit in carne* et *creditum est in mundo*, omnibus sanctius atque salubrius inuenietur, ita ut ea quae scripta sunt per euangelicas praedicationes de conuersatione eius, qua secundum carnem in terra cum hominibus conuersatus est, [populorum] ne delerentur, populorum deputata sint monumentis, ut et cultus claritatis eius et circa nos bonitatis manifestius praedicaretur et adoraretur. non enim lignorum et colorum adoratur mixtura, sed inuisibilis deus *qui in sinu patris ipse* adorationem assumit *in spiritu et ueritate*, per se nobis oblationem quae *ad patrem* est donans, ipse quoque cum ipso Rom. 521 pariter adorandus. nam et Iacob adorasse dicitur super summitatem uirgae Ioseph, non ligno cultum impendens, sed honorem ei qui hanc possidebat ostendens.

Sic itaque et sanctae domini et supergloriosae matris effigies intelligitur a Christi populo et honoratur, sic a priscis sanctissimarum ecclesiarum praelatis talia recepta sunt, et hi nullam prohibitionem adepti sunt, quanquam post persecutionum transitus et aduentum fidei hac ubique retenta concilia uniuersalia etiam usque ad generationem nostram patrata sint quae plurimorum capitulorum super imaginibus regulas exposuerunt; quas non esset congruum indiscusse super hoc et perfunctorie derelinquere, si secundum quorundam opinionem cum idolorum formis et execramentis quae continentur in diuinis scripturis etiam consuetudo quae antiquitus apud nos tenebatur discedat uel ad dei alienationem ducat. is enim qui se cum apostolis esse Ha. 254 *usque ad consummationem saeculi* dixit, hoc uidelicet etiam his qui post eos inspectores ecclesiae sunt repromittens – non enim cum illis corporaliter perseueraturus erat usque ad instantis saeculi transitum –, quin et cum his qui in nomine eius duo uel tres congregandi erant adesse perhibuit, non utique tot multitudines zelo congre- PL 129, 330 gatas suae pietatis diuinae intelligentiae ac ducatus exsortes desereret, quominus uiderent peruenisse usque ad perseuerantiam perfectionis ecclesiam ipsius, quam *exhi-* Ma. 118 *buisse sibi* credidimus *non habentem maculam aut rugam aut aliquid huiusmodi*, licet non in paucis uel ignobilibus ciuitatibus, sed ut ita dixerim pene in omnibus regionibus et in illustribus ac principalibus ecclesiis huiusmodi more retento. La.-Co. 307

P VE

1 eorum – uident *(mendum interpretis)*] in eorum mentibus qui uident *ed. Rom.** | uirtute ~ δυνάμει *(ut saepe)* **4** est + in VE *edd.* **4–5** populorum *bis tradit* P, populorum² *om.* VE *edd.* **4** derelentur P^ac (*corr.* P^c) **5** deputata P^ac (-tati P^pc *prob.* [a² *in* i *mut.* P^x *?*]): descripta VE *edd.* | monumentis] *Anast.* μνήμασι *legisse uidetur* **6** et adoraretur *om.* E | adoretur V **10** possedebat V^ac (*in* e¹ *scr.* i V¹⁻²) E **11** supergloriosae P *(cf. gr. et Vulg. Dan. 3,53)*: semper gloriosae VE *edd.* **12** priscis a *ed. Rom.** **13** hi – sunt²] *„gr.* nulla prohibitione uetita sunt" *ed. Rom.^mg, fort.* [hi] nullam prohibitionem adepta sunt *scribendum, sed mendum interpretis uidetur esse* **13–16** quanquam – exposuerunt] *„gr.* Cum tamen persecutionibus transactis, et fide cum libertate ubique praeualente, generalia quoque Concilia usque ad nostra tempora facta sint, et ea canones ediderint de pluribus capitulis longe minoris momenti, quam sit de imaginibus disputatio" *ed. Rom.^mg, interpretatio in codd. tradita quamuis incongrua retinenda est* **13** persecutionem VE *edd.* **14** et] in *ed. Rom.** | hac (*sc.* fide) *scripsi*: haec *codd.* **15** patrata *Dubielzig*: patrati *codd.* parati *ed. Rom.* (sed cf. e.g. MGH Epp. VI p. 216,11–12)* | sunt E *edd., sed cf. e.g. p. 435,3–4* | plurimorum – regulas ~ περὶ πλειόνων – κανόνας *? interpres sententiam male intellexit (cf. supra ed. Rom.^mg)* **16** exposuere E *edd.* **17–19** cum – discedat] *interpres fort. liberius uertit* **17** formis ~ μορφαῖς, *cf. app. crit. gr.* **18** quae²] quęque V queque E **18–19** antiquitus – ducat] *„gr.* a priscis temporibus apud nos uiget, in idem tendit, atque ad Dei alien. ducit" *ed. Rom.^mg* **19** discedat (~ συνυπάγεται *? uide supra*)] discebat F *edd.* | ducat *scripsi coll. gr. (cf. ed. Rom.^mg)*: ducatur *codd.* **20** consumationem VE **21** repromittitis *(sic)* E repromittit F² *edd., sed cf. gr.* **23** perhibuit + et *ed. Rom.*, sed cf. gr.* **24** intelligentiae] *interpres legit uel intellexit* ἐπινοίας (*cf. gr.* HV) | ac] ad P^ac et P^pc (et *add.* P² *s.l.*) **24–26** uiderent – credidimus] *interpres constructionem uerborum mutauisse uidetur; cf. app. crit. gr.* **25** ecclesiae *ed. Rom.* (ex gr.)* **26** eiusmodi *Vulg.* (*uar. lect.* huiusmodi) **27** licet ~ καί τοι *? exspectaueris* praesertim cum *uel sim.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Ὅτι δὲ ἀρχαῖόν ἐστι τὰς ἱστορικὰς διηγήσεις τῶν γραφῶν πολλάκις ἐν εἰκόσι τυποῦσθαι παρίστησι τοῦ ἐν ἁγίοις Γρηγορίου τοῦ Νύσσης λόγος ‚εἰς τὸν Ἀβραὰμ' ἔχων τὴν ἐπιγραφήν, ἐν ᾧ τὴν περὶ τῆς θυσίας τοῦ Ἰσαὰκ ἱστορίαν ἀνειλῆφθαι ἐν ζωγραφίαις διδάσκει. εἰ δὲ τὰ κατ' ἐκείνους οὕτως, πολλῷ μᾶλλον τὰ τῆς δεσποτικῆς οἰκονομίας θαύματά τε καὶ παθήματα τοιαύτης ἔτυχον ἀναδείξεως, ὥσπερ καὶ τῶν ἁγίων μαρτύρων αἱ ἀθλητικαὶ ἀνδραγαθίαι πρὸς ζῆλον ἀγαθὸν φέρουσαι τοὺς ὁρῶντας. ὅπερ ἐναργῶς γεγονέναι ἀποδείκνυται καὶ ἐπὶ τῆς τοῦ γενναίου καὶ θαυμαστοῦ μάρτυρος τῆς ἀληθείας Ἀναστασίου ἀθλήσεως.

Ἀλλ' ἐκεῖνο ἴσως ἂν εἴποι τις ὅτι εὐλαβεῖσθαι ἡμᾶς ἀναγκαῖον τῆς ἁγίας γραφῆς τὰ παραγγέλματα, οἷον *οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἴδωλον οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ὅσα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασιν ὑποκάτω τῆς γῆς. οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς οὐδὲ μὴ λατρεύσῃς αὐτοῖς*. καὶ πάλιν· *οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ*. καὶ ἐν τῷ Δευτερονομίῳ· *μὴ ἀνομήσητε καὶ ποιήσητε ὑμῖν αὐτοῖς γλυπτὸν ὁμοίωμα* καὶ τὰ σὺν αὐτοῖς. ἀλλὰ ταῦτα πάντα φανερὸν ἔχει τὸν νοῦν τὸ τὴν θείαν φύσιν ἀνείδεόν τε εἶναι καὶ ἀκατάληπτον καὶ μηδενὶ ὁμοίαν ἡγεῖσθαι τῶν ὁρωμένων μηδὲ μὴν στοχασμοῖς καὶ ὑπονοίαις ἀγομένην πρὸς σωματικὰς ὑπολήψεις. προειπὼν γὰρ ὁ Μωυσῆς· *φυλάξασθε σφόδρα ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν, ὅτι ὁμοίωμα οὐκ εἴδετε ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ ἐλάλησε κύριος πρὸς ὑμᾶς ἐν Χωρὴβ ἐν τῷ ὄρει ἐκ μέσου τοῦ πυρός*, ταῦτα προειπὼν ἐπήγαγεν εὐθύς· *μὴ ἀνομήσητε καὶ ποιήσητε ὑμῖν αὐτοῖς γλυπτὸν* καὶ τὰ σὺν αὐτοῖς, τοῦτο μὲν ἀναμιμνήσκων τῆς γενομένης τοῦ μόσχου κατασκευῆς, τοῦτο δὲ καὶ ἀσφαλιζόμενος, ὥστε μὴ καὶ αὐτοὺς κατὰ τὴν τῶν Αἰγυπτίων συνήθειαν ἣν ἐγίνωσκον πρὸς τὴν τοιαύτην κατολισθῆσαι ἀσέβειαν καὶ τὸ θεῖον ἡγεῖσθαι τούτοις ὅμοιον. τοῦτο γὰρ καὶ ὁ μέγας ἀπόστολος ἐν τῇ πρὸς Ἀθηναίους δημηγορίᾳ φησί· *γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ θεοῦ οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον*. τῆς δὲ αὐτῆς ἐννοίας ἔχεται καὶ τὸ *οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ ἐπὶ ματαίῳ*, τουτέστιν οὐ καλέσεις καὶ ἡγήσῃ θεὸν ὅπερ οὐκ ἀληθῶς τοῦτο ὑπάρχει, ἀλλὰ μάτην ὑπονοίας καὶ ἐπωνυμίας τοιαύτης ἠξίωται. *ἀλλ' ἡμῖν*, ὡς ὁ μέγας διδάσκει ἀπόστολος, *εἷς θεὸς ὁ πατὴρ ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ ἓν πνεῦμα ἅγιον ἐν ᾧ τὰ πάντα*, οὐ φυσικῆς ἑτερότητος διὰ τῆς

Rom. 522
PG 98, 177

10–12 Ex. 20,4–5; Deut. 5,8–9 **12–13** Ex. 20,7; Deut. 5,11 **13–14** Deut. 4,16 **17–19** Deut. 4,15 **19–20** Deut. 4,16 **20–21** τῆς – κατασκευῆς cf. Ex. 32,1–6 **24–26** Act. 17,29 **26–27** Ex. 20,7; Deut. 5,11 **28–30** 1 Cor. 8,6 (ubi uerba καὶ ἓν πνεῦμα ἅγιον ἐν ᾧ τὰ πάντα non traduntur nisi in paucis codd.; inueniuntur apud Greg. Naz. or. 39 [in s. lumina] c. 12,1–3 Moreschini/Gallay et al.)

1–4 cf. Greg. Nyss. deit. (CPG 3192; BHG 2354) p. 117,1–3 et 138,20–139,11 Rhein; cf. supra p. 294,12–19 **7–8** ὅπερ – ἀθλήσεως cf. Vita et passio s. Anastasii Persae (BHG 84) c. 9,4–8 Flusin; cf. supra p. 312,6–11

HV T M

1–8 haec iam in genuina Germani epistula exstitisse uix crediderim **2** εἰς τὸν Ἀβραὰμ post ἐπιγραφήν V **6** φέρουσι V T^{ac} (α add. T^{1} s.l.) **7** ἐκδείκνυται H **9** ἂν om. V **10** ἑαυτῷ M **11** ὅσα¹ om. HV | οὐ + ποιήσεις οὐδὲ T edd., sed cf. lat. et *Sept.* **12** οὐδὲ – αὐτοῖς² om. HV | λατρεύσεις Vc edd. **13–14** αὐτοῖς ὑμῖν V **14** καὶ – αὐτοῖς²] i.e. καὶ τὰ ἑξῆς **15** τὸ M ed.Rom.: τῷ HV τὸν T | ἀνείδεόν M ed.Rom.: ἀΐδιόν H (cf. lat.) ἀνείδιόν V (prob.) ἀνίδιόν T | καὶ¹ om. V **16** ὁρωμένων] εἰρημένων V | μηδὲ μὴν HV (cf. lat.): τιμὴν M, om. T edd. | ἀγομένην H (cf. lat.): ἀγομένους V T M edd. **16–20** πρὸς – αὐτοῖς²] τὸ γὰρ μὴ ἀνομήσητε καὶ τὰ λοιπὰ προεῖπεν ὁ Μωυσῆς nec plura V **17** ὁ – ὑμῶν om. T edd. (de V uide supra), sed cf. lat. | φυλάξεσθε *Sept.* | τὰς ψυχὰς *Sept.* | ὑμῶν] ἡμῶν H **18** οὐκ εἴδετε ὁμοίωμα *Sept.* **18–19** εἰς μέσον H **21** ὥστε om. H | αὐτοὺς M ed.Rom.: αὐτοῖς HV T **22** Αἰγυπτιῶν H -τείων M **25** λίθῳ M ed.Rom. (cf. *N.T.* et lat.): λίθων HV T **26** ὁμοίωμα H | τοῦ θεοῦ om. V **27** ἡγήσει V | ἀληθὲς V | τούτω T **28** ἠξίωται τοιαύτης V **30** οὐ om. M

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Quod uero antiquum sit historicas narrationes scripturarum frequenter in imaginibus formari probat sanctae memoriae Gregorii <Nyssae> sermo ‚<in> Abraham' habens superscriptionem, in quo de sacrificio Isaac historiam in picturis assumptam docet. quodsi secundum illos taliter se res habet, multo magis dominicae dispensationis miracula et passiones huiusmodi debent consequi approbationem, quemadmodum et sanctorum martyrum certaminum triumphi qui ad zelum bonum adducunt aspicientes. quod manifeste factum esse ostenditur etiam in fortissimi et admirabilis testis ueritatis Anastasii certamine.

Sed illud fortassis dixerit aliquis quod uereri necessarium nobis sit sanctae scripturae praecepta, ut puta *non facies tibimet* idolum *neque omnem similitudinem quaecumque in caelo* sursum et super *terram deorsum* et quaecumque *in aquis subtus terram. non adorabis ea neque* seruies illis. et rursus: *non* accipies *nomen domini dei tui in uanum*. et in Deuteronomio: *ne* inique agatis et *faciatis uobis* ipsis sculptilem *similitudinem* et quae cum illis. sed haec omnia manifestum habent sensum, quod diuina Rom. 522 natura sempiterna sit atque incomprehensibilis et nulli similis aestimanda eorum quae cernuntur, sed neque tractatibus et ingeniis ferenda ad corporales opiniones. praedicens enim Moyses: *custodite* ualde *animabus uestris*, quia *similitudinem non uidistis in die qua locutus est dominus* ad *uos in Choreb* in monte *de medio ignis*, haec praedicens intulit statim: *ne* inique agatis neque *faciatis uobis* ipsis sculptile et quae cum ipsis, recordatus uituli confectionis quae facta fuerat atque praecauere hortatus ne et ipsi secundum Aegyptiorum consuetudinem quam sciebant ad talem laberentur impietatem et diuinitatem aestimarent similem istis. hoc enim et magnus apostolus in contione facta ad Athenienses perhibuit: *genus ergo cum simus dei, non debemus aestimare auro aut argento aut lapidi, sculpturae artis <et> cogitationis hominis, diuinum esse simile*. eidemque sensui continuat et: ne accipias *nomen domini dei in uanum*, id est ne inuoces et aestimes deum quod non ueraciter hoc est, sed frustra opinionem et cognomen tale promeruit. sed *nobis*, ut magnus docet apostolus, *unus deus pater ex quo omnia et unus dominus Iesus Christus per quem omnia* et unus spiritus sanctus in quo omnia, non naturali alternitate per propositionum PL 129, 331

P VE

2 Nyssae *add. ed. Rom.** (*possis etiam* Nysseni) | in *suppleui coll gr.*, de *add. ed. Rom.** **3** assumtam V assumens E **4** secundum illos ~ τὰ κατ᾽ ἐκείνους*?* *(„gr.* Quod si gesta illorum illa, multo *etc." ed. Rom.mg)* **5** miracula P^{pc}: miraculi P^{ac} (i^{2} *exp.*, a *superscr.* P^{c}) miraculo VE | approbationem] *interpres fort. legit* ἀποδείξεως *(„gr.* expressionem" *ed. Rom.mg)* **6** triumphi certaminum *ed. Rom.** **7** esse] est etiam E^{ac} etiam E^{pc} (est *exp.*) *ed. Rom. (om. ed. Reg.*)* | in *om.* VE | mirabilis E *edd.* **9** fortasse *ed. Rom.** | quod *om.* F *(eras.?) edd.* | uereri V: ueteri P ueri E tueri F^{2} *edd. i. t. („gr.* uereri" *ed. Rom.mg)* | sit *om.* VE *edd.* **10** praecepto P^{pc} (a *exp.*, o *superscr.* P^{c}) **11** et^{1} – deorsum *om.* P **12** accipies F: accipias P VE (adsumes *Vulg.*) | domini *om.* E *edd.* **13** deo uteronomio *(sic)* P deutero nomio *(sic)* V | ne P (*cf. gr. et Vulg.)*: neque VE *edd.* | sculptilem + et VE **14** et – illis ~ καὶ τὰ σὺν αὐτοῖς (*i. e.* et cetera) **15** sempiterna] „*g.* forma carens sit" *ed. Rom.mg; Anast. legit uel intellexit* ἀΐδιον (*cf. gr.* H) | inconprehensibilis P **16** tractatibus et ingeniis ~ στοχασμοῖς καὶ ὑπονοίαις*?* *(„gr.* ut ne quis coniecturis et suspicionibus ducatur ad corporeas conceptiones" *ed. Rom.mg)* **18** in monte *(Anast. ex gr.) om.* F *edd.* **19** ne VE: neque P F *edd. (uide supra)* **21** haberentur P **23** contentione P | ad *om.* E apud F *edd.* **24** sculturę VE | et *add. ed. Rom. (cf. gr. et Vulg.)* **25** simile *ed. Rom. (cf. gr. et Vulg.)*: similem *codd.* | continuat et] continuet P **26** inuoces] uoces *ed. Rom.* fort. recte* **27** ut – apostolus (docet *om.* E)] ait magnus apostolus F^{2} *edd.* **29** non *om.* P **29–469,1** per – commutationem] pro … commutatione *ed. Rom.** **29** prositionum *(sic)* P^{ac} (po *add.* P^{c} *s. l.*) propositionem V^{ac} (-num V^{1mg}) praepositionum *ed. Rom.**

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

τῶν προθέσεων ἐναλλαγῆς εἰσαγομένης — μὴ γένοιτο —· τὰ γὰρ τρία εἷς θεὸς μετ᾽ ἀλλήλων νοούμενα, ὡς διδάσκει Γρηγόριος ὁ σοφός. οὐδενὶ οὖν *τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα* ὁ λαὸς τοῦ Χριστοῦ μέχρι καὶ σήμερον πλὴν τῆς ἁγίας καὶ ζωαρχικῆς τριάδος προσήγαγε — μὴ γένοιτο —. πανταχοῦ γὰρ ἅμα τὸ ‚λατρεύειν' τοῖς τοιούτοις προστιθεῖσα ἡ θεία γραφὴ τὸ ἀλλότριον ἡμῶν καὶ πάντῃ ἀμέτοχον πρὸς τὴν τοιαύτην πλάνην παρίστησι· πρόδηλος γὰρ τῆς τῶν εἰδώλων λατρείας ὁ τρόπος.

Ma. 120 Ha. 256 παρ᾽ ἡμῖν δὲ *εἷς θεός* τὸ προσκυνούμενον *μία* τε καὶ ἡ εἰς αὐτὸν *πίστις* καὶ *ἓν* τὸ σωτήριον *βάπτισμα*. οὕτω μία καὶ ἡ προσαγομένη αὐτῷ λατρεία παρ᾽ ἡμῶν, καθὼς παραδέδοται ἐκ τῶν ἱερῶν ἀποστόλων καὶ πεφύλακται, ἥ τε τῆς *αἰνέσεως*

La.-Co. 309 *θυσία* ἣν διὰ Χριστοῦ *ἀναφέρεσθαι τῷ θεῷ* καὶ πατρὶ ὁ θεῖος ἔφη ἀπόστολος, *τουτ-ἔστιν* ὁ τῶν *χειλέων καρπὸς ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ*, καὶ ἡ ἐν τοῖς ζωοποιοῖς μυστηρίοις θειοτάτη παράδοσις, ἣν προεμήνυσε Μαλαχίας ὁ προφήτης ὡς ἐκ προσώπου φήσας τοῦ θεοῦ ὅτι *ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου καὶ μέχρι δυσμῶν δεδόξασταί τὸ ὄνομά μου ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐν παντὶ τόπῳ θυμίαμα προσάγεται τῷ ὀνόματί μου καὶ θυσία καθαρά*.

Οὐδεμία τοίνυν *συγκατάθεσις ναῷ θεοῦ* ἤγουν τῇ αὐτοῦ ἐκκλησίᾳ *μετὰ εἰδώλων* — μὴ γένοιτο —. αὕτη μὲν γὰρ *στύλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας* ἀποστολικῶς κατωνόμασται, *τῶν* δὲ *εἰδώλων τὰ ὀνόματα ἐξολοθρευθήσεται ἀπὸ τῆς γῆς*, ὁ προφήτης Ζαχαρίας βοᾷ, ὅτε *πᾶς τόπος τῷ οἴκῳ Δαβίδ*, τουτέστι τῇ ἐκκλησίᾳ Χριστοῦ *οὗ* ὁ

PG 98, 180 *οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς*, τῇ παραδοχῇ τῆς πίστεως αὐτοῦ *διανοιχθήσεται*. τούτοις πάντως

Rom. 523 προστεθήσεται τά τε ἐν τῇ λεγομένῃ Σολομῶνος Σοφίᾳ καὶ τὰ παρὰ τῷ μεγαλοφώνῳ κείμενα Ἡσαΐᾳ. ἐκεῖ μὲν γὰρ λέγεται· *ἀρχὴ πορνείας ἐπίνοια εἰδώλων*, ἐφεύρεσις *δὲ αὐτῶν φθορὰ ζωῆς. οὔτε γὰρ ἦν ἀπ᾽ ἀρχῆς οὔτε εἰς τὸν αἰῶνα ἔσται· κενοδοξίᾳ γὰρ ἀνθρώπων εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ διὰ τοῦτο σύντομον αὐτῶν τὸ τέλος ἐπενοήθη* καὶ τὰ ἑξῆς. παρὰ δὲ τῷ προφήτῃ· *αἰσχυνθήσονται οἱ πλάσσοντες θεὸν καὶ γλύφοντες, καὶ πάντες ὅθεν ἐγένοντο ἐξηράνθησαν καὶ κωφοὶ ἀπὸ ἀνθρώπων* ἐγένοντο καὶ τὰ σὺν αὐτοῖς, τουτέστι τέκτονος ξυλουργικῆς τέχνης ἐπίνοια καὶ ξύλων τῶν εἰς ὑπηρεσίαν ἀνθρώποις μεταποίησις εἰς ἀνδρὸς μόρφωσιν καὶ θρίαμβος τῆς ἀνοίας τῶν προσκυνούντων αὐτοῖς. οἷς ἐπιφέρεται· *ἴδετε, οὐκ ἐρεῖτε, ὅτι ψεῦδος ἐν τῇ δεξιᾷ μου*· ὅπερ τῆς προγεγραμμένης ἀσεβείας ὡς ἀνατρεπτικὸν ἐπήγαγεν.

2–3 Phil. 2,9 **4–5** τὸ — γραφὴ cf. Ex. 20,5; Deut. 5,9 **7–8** εἷς — βάπτισμα cf. Eph. 4,5–6 **9–11** ἥ — αὐτοῦ cf. Hebr. 13,15 **13–15** Mal. 1,11; cf. Ps. 49,1 **16** Οὐδεμία — εἰδώλων cf. 2 Cor. 6,16 **17** 1 Tim. 3,15 **18–20** τῶν — διανοιχθήσεται cf. Zach. 13,1–2 **19–20** Hebr. 3,6 **22–25** Sap. 14,12–14 **25–27** αἰσχυνθήσονται — ἐγένοντο cf. Is. 44,9–11 **27–29** τουτέστι — αὐτοῖς cf. Is. 44,12–20 **29–30** Is. 44,20

1–2 cf. Greg. Naz. or. 23 (de pace III) (CPG 3010,23) c. 11,15–16 Mossay/Lafontaine

---

2–7 οὐδενὶ — προσκυνούμενον cf. (Ps.-)Greg. epist. ad Germ. supra p. 438,9–12 **16–17** Οὐδεμία — γένοιτο cf. (Ps.-)Greg. epist. ad Germ. supra p. 436,18–19

HV T M

---

1 εἰσαγόμενος V **2** τὸ¹ om. V **3** ὄνομα + ἢ τὸ σέβας ἢ τὴν λατρείαν T edd., sed cf. lat. | λαὸς] ἀμνὸς V | καὶ² om. M **4** προσήγαγον HV | πανταχοῦ γὰρ T (cf. lat.): πανταχοῦ HV M πάντως γὰρ ed.Rom.* ex Vc | τὸ ed.Rom. ex Vc: τῶ T, om. HV M **6** γὰρ] μὲν γὰρ T ed.Rom. (μὲν om. La.-Co.*) **7** δὲ + ὥσπερ T edd., sed cf. lat. | ἡ om. T **9** καθὼς — πεφύλακται om. V | καθὼς ed.Rom. ex Vc: καθ᾽ T καθὰ M, incertum in H **11** τὸ ὄνομα HV ed.Rom.^{mg}, sed cf. *N.T.* **12** ἣν προεμήνυσε] ὥς φησι V **12–13** ὡς — θεοῦ om. V **13** καὶ om. HV *Sept. (AQW)* | μέχρι (ex Ps. 49,1?)] ἕως *Sept.* **17** ἀληθείας ἀποστολικῶς] ἐκκλησίας V **18** δὲ] τε V | ἐξολοθρευθήσεσθαι T edd., sed cf. lat. **19** τουτέστι] ἤγουν V | ὁ om. V *N.T.* **20** ἡμεῖς om. V **21** Σολομῶντος V edd. | τὰ om. T **22–23** ἐφεύρεσις H ed.Rom.^{mg} (cf. lat.): ἐφεύρησις V ἔφεσις T M edd. i.t. εὕρεσις *Sept.* **24** εἰσῆλθον H | τούτων V **27** καὶ τὰ σὺν αὐτοῖς] i.e. καὶ τὰ ἑξῆς | τουτέστι om. ed.Rom.* **28** ἀνθρώπων V **29–30** οἷς — ἐπήγαγεν om. V **29** εἴδετε H

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

commutationem inducta – absit –; tria enim unus deus cum alterutris intelliguntur, ut docet Gregorius sapiens. nulli ergo *nomen quod est super omne nomen* populus Christi usque hodie excepta sancta et uitae principali trinitate applicauit – absit –. nam ubique nos seruire talibus diuina scriptura prohibet, et alienos seu exsortes nos a tali uult errore modis omnibus exhiberi; denique manifestus est idolorum seruitutis Ma. 119 modus. apud nos autem *unus* est *deus* adorandus et *una* et ea quae in ipsum est *fides* et *unum* ac salutare *baptismum*. sic et una quae offertur ei seruitus a nobis, sicut Ha. 255 traditum est a sacris apostolis et conseruatum, sacrificiumque *laudis* quod per Christum referendum esse *deo* et patri diuinus ait apostolus, *id est labiorum fructus con-* La.-Co. 310 *fitentium nomini eius*, et diuinissima traditio quae est in uiuificis mysteriis, quam praenuntiauit Malachias propheta quasi ex persona dei locutus quia *ab ortu solis* et *usque ad occasum* glorificatum *est nomen meum in gentibus et in omni loco* incensum *offertur nomini meo* et sacrificium *mundum*.

Nullus igitur est *consensus templo dei*, id est ipsius ecclesiae, *cum idolis* – absit –. haec enim est *columna et firmamentum ueritatis*, ut apostolice nuncupata est, *idolorum* autem *nomina* exterminabuntur a *terra*, propheta Zacharias clamat, quando omnis locus *domui Dauid*, id est ecclesiae Christi cuius *domus nos sumus*, per receptionem fidei eius adaperietur. his utique addentur tam ea quae sunt in Sapientia quae Rom. 523 dicitur Salomonis quam illa quae apud magniloquum reiacent Esaiam. ibi enim dicitur: *initium fornicationis* excogitatio *idolorum*, *adinuentio* autem eorum *corruptio uitae*. *neque* enim *erant ab initio, neque in* saeculum *erunt*; inanis *enim* gloria *hominum* introiuit *in* mundum. *et ideo breuis* eorum *finis* excogitatus *est* et cetera. apud prophetam autem: *confundentur* qui fingunt *deum* et sculpunt, et omnes unde facti sunt exsiccati sunt, et surdi ab hominibus facti sunt, et ea quae cum ipsis eferuntur, uidelicet fabri lignariae artis excogitatio et lignorum quae in ministerium hominibus sunt efficientia in uiri formam et publicatio amentiae eorum qui adorant ea. quibus infertur: uidete, non *dicitis*, quia *mendacium in dextera mea est*; quod ad

P VE

1 intellegantur VE intellegitur *ed. Rom.** **2** nomen^{2}] „*gr. add.* aut cultum, aut latriam" *ed. Rom.^{mg} ex gr.* T **3** trinitati P^{pc} (e *exp.*, i *superscr.* P^{c}) | applicuit VE *edd.* **4–5** nam – exhiberi] „*gr.* Certe enim latrię cultum non exhibendum huiusmodi rebus, addendo scriptura, alienos nos et omnino exsortes ostendit a tali errore" *ed. Rom.^{mg} minus apte; melius* ubique (γὰρ *om. gr.* M) cum uerbum hoc λατρεύειν diuina sciptura ponit *etc. Longolius (Mansi 13, 619 D)* **4** ubique] ubi *ed. Rom.*, sed cf. gr.* | exortes VE *edd.* | nos^{2} *om.* E *edd.* **5** denique ~ γὰρ? | manifestius VE (*corr.* F^{2}) **6** ea quae] eadem F^{2} *edd.* **7** baptisma *Vulg.* | seruitutis P^{ac} (tis *del.*, s *superscr.* P^{c}) **9** esse – diuinus] est … ut diuinus F *edd.* | labieorum P^{ac} (e *exp.*) **11** et *om.* F *(eras.?) edd. (ex Vulg.)* **15** est enim *ed. Rom.** **16** terra + ut P^{c} *s. l., sed cf. gr.* **17–18** per receptionem] „*gr.* receptioni" *ed. Rom.^{mg}* **19** quam + et VE *edd.* | Esaiam *scripsi coll. p. 459,20 al.*: Hesaiam P Ysaiam VE Isaiam *ed. Rom.** **21** inani *ed. Rom.*, sed cf.* superuacuitas *Vulg.* **22** „*gr.* introierunt" *ed. Rom.^{mg}, sed cf. Vulg.* **24–25** et^{2} – efferuntur ~ καὶ τὰ σὺν αὐτοῖς (*i. e.* et cetera) **25** uidelicet *post* ea V^{1mg}, *om.* E *edd.* **26** efficientia] „*gr.* transmutatio" *ed. Rom.^{mg}, sed cf. MLW s. u.* | publicatio ~ θρίαμβος *(cf. infra p. 535,9)* **27** dicitis] dicetis *ed. Rom.* (ex Vulg.), sed cf. gr. et p. 455,27*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ἡμεῖς οὖν εἰδότες καὶ πιστεύοντες εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, ὅς ἐστιν ἀλήθεια καὶ δεξιὰ τοῦ πατρός, ἀλλότριοι τῆς εἰρημένης τοῦ προφήτου δεικνύμεθα κατακρίσεως. καὶ κατὰ τοῦτο εὐκαίρως τὸ προφητικὸν ῥῆμα ἐρῶ· *τί τὰ ἄχυρα πρὸς τὸν σῖτον;* τίς οἰκειότης τῆς ῥιπιζομένης ὑπὸ τῶν πνευμάτων τῆς πονηρίας ἀνυποστάτου κουφότητος τῶν *λατρευόντων τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα* πρὸς τὸν τῆς ἀληθοῦς θεογνωσίας τρόφιμον λόγον τὸν ἐν παντὶ τῷ λαῷ τοῦ Χριστοῦ εὑρισκόμενον; ἐκεῖνοι μὲν γάρ, περὶ ὧν ταῦτα ὁ Ἡσαΐας φησίν, *ἐπὶ τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων ἐθυσίαζον καὶ ἐπὶ τοὺς βουνοὺς ἔθυον ὑποκάτω δρυὸς καὶ λεύκης καὶ δένδρου συσκιάζοντος, ὅτι καλὸν σκέπη*, ὡς ἕτερός τις προφήτης σύγχρονος τῷ Ἡσαΐᾳ βοᾷ. ὁ δὲ λαὸς τοῦ Χριστοῦ *τῷ βασιλεῖ τῶν αἰώνων ἀφθάρτῳ, ἀοράτῳ, μόνῳ* σοφῷ *θεῷ προσκυνεῖ ἐν αὐλῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ*, τὴν *ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ* προσκύνησιν ποιούμενος πᾶσάν τε αἴνεσιν καὶ δοξολογίαν τῇ ζωοποιῷ τριάδι προσφέρων διηνεκῶς. τὸ δὲ παρὰ τῇ Σοφίᾳ διηγορευμένον τῶν *εἰδώλων σύντομον τέλος* ἤγουν ὁ τούτων ἀφανισμὸς καὶ τὸ μὴ εἰς ἀεὶ αὐτὰ διαμεῖναι οὐκ ἄλλοθεν ἢ ἐκ τῆς *ἐπιφανείας* γέγονε *τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ*· ἣν ἡ ἐκκλησία αὐτοῦ ἡ ἀπὸ περάτων ἕως *περάτων τῆς οἰκουμένης τῷ αἵματι* αὐτοῦ *περιποιηθεῖσα* διὰ παντὸς εὐσεβῶς ὁμολογεῖ καὶ δοξάζει. οὐδὲν οὖν τῆς ἐν ἐκείνοις γεγραμμένης τῶν εἰδώλων καταγνώσεως ὁ γνήσιος καὶ ἀληθὴς τῆς τριάδος προσκυνητὴς λαὸς τοῦ Χριστοῦ εἰς ἑαυτὸν ἐπισύρεται ἐκ τοῦ τῶν ἁγίων ἀνδρῶν εἰκόνας ἔχειν πρὸς ἀνάμνησιν τῆς αὐτῶν ἀρετῆς. ὥσπερ οὐδὲ τῷ μακαρίῳ ἀποστόλῳ Παύλῳ τὴν ἐν σαρκὶ ἀπαγορεύοντι περιτομὴν καὶ τοῖς κατὰ *νόμον* δικαιοῦσθαι βουλομένοις ἐπιτιμῶντι τὸ περιτεμεῖν τὸν Τιμόθεον *νομικῶς* τε περικείρασθαι καὶ θυσίαν ἐν τῷ ναῷ προσαγαγεῖν μομφὴν ἐπάγει τινὰ καὶ κατάκρισιν. οὐ γὰρ ἁπλῶς τὰ ἀποτελούμενα σκοπεῖν χρή, ἀλλὰ πανταχοῦ ὁ σκοπὸς τῶν †πραττόντων δοκιμάζεται [καὶ ἢ αἰτίας ἀφίησι τὸν ποιοῦντα ἢ τοὐναντίον καταδικάζει]. εἰ γὰρ μὴ τοῦτο ἀκριβῶς παραφυλάττοιτο, τάχα οὐδὲ αὐτοῦ τοῦ θεοῦ τὸ πρόσταγμα ἀκατηγόρητον παρὰ τοῖς ἀπίστοις γενήσεται, εἴγε *γλυπτὸν* ἤγουν *χωνευτὸν* ἀπαγορεύοντος τοῦ νόμου *τὰ κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ χερουβὶμ δόξης*, ὡς ὁ ἀπόστολος ὀνομάζει, τοιαύτης ὑπῆρχον κατασκευῆς. οἷς καὶ τὴν θείαν ἐποχεῖσθαι δόξαν οὐ μόνον ἐκ τῆς γραφῆς διδασκόμεθα,

Ma. 121 La.-Co. 312 PG 98, 181 Ha. 257 Rom. 524

---

3 Ier. 23,28 **5** cf. Rom. 1,25 **7–9** ἐπὶ[1] – σκέπη Os. 4,13 **10** τῷ – θεῷ cf. 1 Tim. 1,17 **10–11** προσκυνεῖ – αὐτοῦ cf. Ps. 28,2 et 95,9 **11** τὴν – ποιούμενος cf. Ioh. 4,23–24 **13** εἰδώλων – τέλος cf. Sap. 14,12–14 **14–15** ἐκ – Χριστοῦ cf. Tit. 2,13 **15–16** ἀπὸ – οἰκουμένης cf. Rom. 10,18; Ps. 18,5 **16** τῷ – περιποιηθεῖσα cf. Act. 20,28 **20** τὴν – περιτομὴν cf. 1 Cor. 7,18–19 **20–23** καὶ – κατάκρισιν cf. Rom. 3,20; Act. 16,3 et 21,24–26 **27** γλυπτὸν – χωνευτὸν cf. Deut. 27,15 **27–28** τὰ – δόξης cf. Hebr. 9,4–5 **29** οἷς – διδασκόμεθα cf. Ex. 40,34

23–24 cf. Leont. Neap. c. Iud. supra p. 356,1–2; cf. infra p. 478,9–10

23–24 οὐ – δοκιμάζεται cf. (Ps.-)Greg. epist. ad Germ. supra p. 434,3–4 **25–29** οὐδὲ – διδασκόμεθα cf. (Ps.-)Greg. epist. ad Germ. supra p. 440,3–5

HV T M

---

1 εἰδότες + τε M | εἰς om. T M | ὡς ἔστιν M **3** εὐκαίρως om. V | τὸ ἄχυρον *Sept.* **4** τῶν om. H **6** ἐκεῖνο H **8** συσκιάζοντες La.-Co.* **9** βοᾷ] φησίν T edd. **10** μόνῳ σοφῷ] μονοσόφω V **11–12** πᾶσάν – προσφέρων] πᾶσά τε αἴνεσις καὶ δοξολογία … προσφέρεται V **14** μεῖναι V | ἄλλοθεν ed. Rom. (cf. lat.): ἄλλοτε codd. **15** ἡ[2] om. ed. Rom.* (ex Vc) **16** εὐσεβῶς H (cf. lat.): εὐσεβοῦσα V ἐν εὐσεβείᾳ T edd., om. M **18** ἐκ τοῦ T: ἐν τῷ H ἐν τῇ V, om. M (uide infra) **19** εἰκόνι V (prob.) | ἔχων M (uide supra) **20** περιτομὴν + καὶ τὴν περιτομὴν τοῦ Τιμοθέου H **21** τὸ] τῷ H | τὸν om. V | νομίμως HV **22** μορφὴν H **24** πραττόντων] leg. πραχθέντων? (cf. lat. et p. 434,4 et 478,9–10) **24–25** καὶ – καταδικάζει deleui coll. lat. et locis supra allatis

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

praescriptae impietatis destruendum intulit. nos ergo scientes et credentes in filium dei, qui est ueritas et dextera patris, alieni a praedicta prophetae damnatione ostendimur. et secundum hoc oportune propheticum uerbum dicam: *quid palea ad* frumentum? quae familiaritas non subsistentis leuitatis quae uentilatur a spiritibus nequitiae eorum qui *seruiunt creaturae potius quam creatori* ad uerae dei cognitionis alumnum sermonem <qui> in omni plebe Christi inuenitur? illi enim de quibus haec PL 129, 332
Esaias dicit *super* uertices *montium* immolabant et *super colles* sacrificabant *subtus quercum et populum et* arborem obumbrantem, *quia* bene tegit, quemadmodum alius prophetarum Esaiae coaeuus clamat. populus autem Christi *regem saeculorum* incorruptibilem, *inuisibilem, solum* et sapientem *deum adorat in* aula *sancta eius*, adorationem *in spiritu et ueritate* faciens omnemque laudem et glorificationem uiuificae trinitati incessanter offerens. *breuis* autem *finis idolorum* quem Sapientia contionatur, id est horum demolitio, et quod non in sempiternum maneant, non aliunde quam ex apparitione factum est *magni dei et saluatoris nostri Iesu Christi*; Ma. 122
quam ecclesia eius, quae a finibus usque ad *fines orbis terrae sanguine* eius *acquisita est*, semper pie sentiens confitetur et glorificat. nihil ergo reprehensionis idolorum quae in illis scripta est germanus et uerax trinitatis adorator populus Christi in semet attrahit sanctorum uirorum imagines habendo ad rememorationem uirtutis eorum. quemadmodum nec beato Paulo apostolo carnis prohibenti circumcisionem et eos La.-Co. 311
qui secundum legem iustificari uolebant increpanti culpam aliquam infert aut discrimen quod circumciderit Timotheum legaliterque totonderit atque in templo sacrificium optulisse claruerit. neque enim quae patrantur simpliciter intueri oportet, sed ubique intentionem gestorum conuenit comprobari. nisi enim hoc diligenter obseruetur, fortasse nec ipsius dei praeceptum sine calumnia penes infideles efficietur. Ha. 258
quod autem *sculptiles* lege interdicente *qui obumbrabant propitiatorium super arcam* Rom. 524
cherubim gloriae, ut apostolus nominat, talis essent structurae, quibus et diuina quoque gloria contineretur, non solum ex scriptura discimus, sed et beatus Athanasius

P VE

1 destruendum (~ ἀνατρεπτικὸν)] destructionem *ed. Rom.** **3** paleae F² *(ex Vulg.?) edd.* **6** sermonem *om. ed. Rom.** *(„gr.* nutritium sermonem, qui in omni" *ed. Rom.^mg)* | qui *suppleui coll. gr. (cf. ed. Rom.^mg)* **7** Hesaias P Isaias *ed. Rom.** | dixit F *edd.* | et – sacrificabant *om.* V^acE, *add.* V¹ *s. l.* **8** bene tegit] bonum tegumentum *ed. Rom.^mg* **9** Esaiae] Hesaie P Isaiae *ed. Rom.** | coeuus *codd.* **13** non¹ *om.* P **20–21** discrimen] crimen *ed. Rom.* non male, sed cf. ThLL et MLW s. u.* discrimen **21** circumciderit + in VE (*corr.* F²) | legaliterque] legaliter quod E *edd.* | atque] at P **22** obtulisse F *edd.* **23** intentionem – comprobari] „*gr.* int. gerentium conuenit probari, quae uel crimine absoluit, uel contra damnat" *ed. Rom.^mg, sed haec in gr. sunt corrigenda (cf. app. crit. gr.)* | conprobari P **24** preceptum P (*abbr.* VE) **25–26** quod – gloriae] *interpretatio uitiosa („g.* Siquidem sculptile siue conflatile lege interd." *ed. Rom.^mg, sed et reliqua uerbis graecis non congruunt; interpres* quod – structurae *ad* discimus *et* tradit *rettulit)* **26** ut] et P | essent] erant *ed. Rom.^mg* | fructure *(sic)* E facturae F² *edd. i. t.* (structurae *La.-Co.^mg ex* P), *cf. supra p. 461,18* **26–27** diuinam … gloriam *ed. Rom.* inepte* **27** contineretur] „*g.* insidere" *ed. Rom.^mg*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ἀλλὰ καὶ ὁ μακάριος Ἀθανάσιος τὸ ψαλμικὸν ἑρμηνεύων ῥητὸν *ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν χερουβὶμ ἐμφάνηθι* τοιαύτην περὶ αὐτῶν παραδίδωσιν ἔννοιαν, καί τοι ἐκείνων τῶν χερουβὶμ τὰ ἀρχέτυπα ἄγνωστα τὴν φύσιν ἀνθρώποις παντάπασιν ὄντα· πνεῦμα γὰρ καὶ πῦρ ὑπάρχουσι καὶ πάσης σωματικῆς σχηματοθεσίας ἀλλότρια καὶ φύσεως· τὰ γὰρ περὶ αὐτῶν σωματικώτερον τῷ προφήτῃ λεγόμενα συμβολικὴν καὶ ἀνηγμένην τὴν ἔννοιαν ἔχει, ἑτέρως νοεῖσθαι κατὰ τὸν εὐαγῆ καὶ τοῖς ἀσωμάτοις πρέποντα μὴ δυνάμενα λόγον.

Κἀκεῖνο δὲ εἰπεῖν ἀναγκαῖον ὅτι οὐδαμῶς χριστιανοὶ τῶν κατὰ σάρκα προσγενῶν ἢ γνωρίμων καὶ φίλων τὸ εἶδος ἀναγράφοντες σέβουσιν ἢ τιμῆς τινος ἀξιοῦσιν, ἀλλ᾽ οὐδὲ βασιλικῶν προσταγμάτων ὑποκύψαντες ἐξουσίᾳ τὰ τοιαῦτα ἐπενόησαν, ἅπερ δικαίως ἐγκαλοῦνται ἐκεῖνοι οἳ *φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου*, ὥς φησιν ὁ ἀπόστολος, ὥστε καὶ ἐκ τούτου δείκνυσθαι τοῦ τρόπου σαφῶς τὸ πρὸς ἡμᾶς ἀνάρμοστον εἶναι τὴν προκειμένην τῆς γραφῆς κατηγορίαν.

Εἰ μὲν οὖν τὰς περὶ τοῦ θείου εὐσεβεῖς ὑπολήψεις πρὸς τὸ σωματικώτερον μετατιθέμενοι ἢ τὰ τῆς θεοπρεποῦς δόξης τε καὶ λατρείας καταλιπόντες ἢ κατά τι γοῦν ὅλως σμικρύνοντες ἐκ τῆς τοιαύτης δεικνύμεθα ὑποθέσεως, καλῶς ἂν εἶχε περιαιρεῖσθαι τὰ ἀπασχολοῦντα ἡμᾶς καὶ ἀφέλκοντα τῆς πρὸς τὸν ἕνα καὶ ἀληθινὸν θεὸν σεβασμιότητος καὶ προσεδρείας. νῦν δὲ τοὐναντίον ὁρῶμεν γινόμενον. προσβλέπων γάρ τις μετ᾽ ἐπιστήμης εἰκόνι τινὸς τῶν ἁγίων, ὡς τὸ εἰκός, „δόξα σοι ὁ θεὸς" λέγει, τοῦ ἁγίου τὸ ὄνομα προστιθείς, ὥστε καὶ διὰ τοῦ τρόπου τούτου πληροῦσθαι τὸ ἐν τῇ εὐχῇ λεγόμενον παρ᾽ ἡμῶν· „ἵνα καὶ δι᾽ ὁρωμένων καὶ δι᾽ ἀοράτων δοξάζηται τὸ πανάγιον ὄνομα τοῦ Χριστοῦ." ἀλλ᾽ οὐδὲ θεόν τινα τῶν ἁγίων ἀνδρῶν καλεῖν ἀνεχόμεθα, καίτοι τοῦ κυρίως καὶ μόνου ὄντος θεοῦ τῆς τοιαύτης
Ma. 124 προσωνυμίας τοῖς εὐαρεστήσασιν αὐτῷ μεταδιδόντος, ὡς ἐν τῇ ἱερᾷ τῶν ψαλμῶν
PG 98, 184 ἀναγέγραπται βίβλῳ. οὔτε πάλιν ὡς ἱκανὴν ἔχειν νομίζοντες θεογνωσίας βεβαίωσιν τὰς τοιαύτας εἰκόνας καταφρονοῦμεν τῆς ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ συνδρομῆς καὶ τοῦ ἐν αὐταῖς ἡμέρας καὶ νυκτός, ψαλμικῶς δὲ μᾶλλον εἰπεῖν *ἑσπέρας καὶ πρωΐ καὶ μεσημβρίας*, εὐλογεῖν τὸν θεόν, καθὼς φησιν ὁ Δαβίδ, καὶ μάλιστα ἐν τῷ καιρῷ τῆς θείας μυσταγωγίας καὶ λειτουργίας. ἀλλ᾽ ὡς ἀσφαλῶς ἐπιστάμενοι οὐκ ἄλλοθεν
La.-Co. 313 ἡμῖν τὴν ἐλπίδα περιγίνεσθαι τῆς σωτηρίας ἢ ἐκ τῆς πρὸς τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν τὸν ἐν τριάδι προσκυνούμενον εὐσεβοῦς πίστεως καὶ ὁμολογίας, τῆς μὲν ἐν καρδίᾳ
Rom. 525 συνισταμένης, τῆς δὲ διὰ στόματος προφερομένης — *καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν* —, διὰ παντὸς *τὴν αἴνεσιν αὐτοῦ*

1–2 Ps. 79,2 **5** τὰ — λεγόμενα cf. Is. 6 **10** βασιλικῶν — ἐξουσίᾳ cf. Sap. 14,17 **11–12** Rom. 1,22–23 **24–26** καίτοι — βίβλῳ cf. Ps. 81,6 **28–29** ἑσπέρας — θεόν cf. Ps. 54,18 **33–34** Rom. 10,10 **34–474,1** τὴν — θεοῦ cf. Ps. 149,1–2

1–2 cf. Ath. exp. in ps. (CPG 2140; cf. CPG C 32), PG 27, 360 B 8 – C 6

HV T M

---

2 δίδωσιν HV **3** πάντα πᾶσιν T **4** ὑπάρχουσι] τυγχάνουσι H **4–5** φύσει V (prob.) **6** ἀνηγμένην M (cf. e.g. Phot. Amph. qu. 79,27 Westerink): ἀνηνεγμένην HV T edd. **7** δυνάμενον V **10** ὑπενόησαν V T (incertum in H) edd., sed cf. lat. et p. 474,8 **11** ἐγκαλοῦντες V **12** εἰς ὁμοίωμα ed. Rom.* **15–19** Εἰ — γινόμενον om. V **15–16** μετατιθέμενοι T (cf. lat.): μετετίθεμεν H μετατίθεμεν M **19** γιγνόμενον ed. Rom.* **20** εἰκόνα V **21** τούτου om. M **22** δι'²] διὰ H T **23** Χριστοῦ] κυρίου H | οὐδὲ] οὐ V **25** παρωνυμίας V **26–27** βεβαίωσιν] ὑπόθεσιν V **31** περιγενέσθαι V **33** προσφερομένης M | πιστεύετε M **34** ὁμολογεῖτε M | εἰς + δικαιοσύνην καὶ V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

illud psalmi dictum interpretans ‚*qui sedes super cherubim* appare' talem de illis tradit intelligentiam, et certe illorum cherubim principalia ignota sunt omnimodis natura hominibus; spiritus enim et ignis existunt et ab omni corporali formatione atque natura extranea; quae enim de illis corpulentius a propheta dicta sunt, symbolicum et excellentem sensum habent, aliter intelligi <non> ualentia secundum uenerabilem rationem et id quod incorporalia decet.

Illudque dicere necessarium est quoniam nequaquam christiani eorum qui sibi sunt secundum carnem agnati, noti uel affines speciem depingentes colunt aut aliquo dignos reddunt honore, sed neque imperialium praeceptorum potestati succumbentes talia excogitauerunt, super quibus iuste accusantur illi qui *dicentes se esse sapientes stulti facti sunt et mutauerunt gloriam incorruptibilis dei in similitudinem* PL 129, 333 *imaginis corruptibilis hominis*, ut ait apostolus, ita ut etiam ex hoc plane modo demonstretur quod calumnia quae scripturae inest nobis non possit aptari.

Ergo si pias de diuinitate opiniones ad corpulentius transferentes et ea quae deo decibilis gloriae atque seruitutis sunt deserentes aut secundum aliquid omnino minorantes de huiusmodi causa ostensi fuerimus, bene utique circumauferri haberent ea quae occupant et abstrahunt nos a cultura et sedulitate qua circa unum et uerum utimur deum. quod nunc e contrario uidemus factum. intendens enim quis cum disciplina imagini cuiusdam sanctorum, quemadmodum conueniens est, „gloria tibi deus" dicit, sancti cuiuslibet nomen adiciens, ita ut per hunc quoque modum compleatur quod in oratione dicitur a nobis: „quo et per uisibilia et inuisibilia glorificetur sanctissimum nomen Christi." sed neque deum quendam sanctorum uirorum uocare patimur, quanquam huiusmodi appellationem is qui proprie solus est deus illis qui Ma. 123 sibi placuerunt largitus sit, quemadmodum in sacro psalmorum scriptum est libro. neque rursus ut sufficientem habere nos arbitrantes dei cognitionis certitudinem tales imagines paruipendimus uel spernimus concursum qui in ecclesiis dei fit, sed die ac nocte, immo, ut cum psalmo dixerim, *uespere et mane et meridie* deo benedicimus, quemadmodum ait Dauid, et maxime in tempore diuini sacrificii ac officii. quin potius ut liquido scientes non aliunde nobis spem prouenire salutis nisi ex pia fide et La.-Co. 314 confessione quae in unum deum qui in trinitate adoratur efficitur, quarum una quidem in corde consistit, altera uero ex ore profertur – *corde enim creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem* –, semper *laudem* ipsius dei *qui fecit* nos in Rom. 525

P VE

2 tradidit E *edd.* **4** a] ap *(sic)* P **5** excellentem (~ ἀνηνεγμένην, *cf. gr.* HV T)] „*gr.* anagogicum" *ed. Rom.*^{mg} (*cf. gr.* M) | intellegi VE | non *addidi coll. gr. („gr.* non ualentia" *ed. Rom.*^{mg}*)* **5–6** secundum – decet ~ κατὰ τὸν … λόγον *minus apte* **6** decet V F^{2}: docet P dicet E **7** christiani eorum] christiaenorum *(sic)* E, eorum *om.* V^{ac} *(add.* V^{1} *s.l.)* **8** *fort.* agnati <aut> *(cf. gr.)* | affines ~ φίλων*? Anast. fort. legit* φυλῶν *(cf. Vulg. Leu. 25,49)* | aliquos VE **9** reddunt dignos VE *edd.* **13** calumnia – nobis] „*gr.* accusatio, quam infert scriptura, nobis" *ed. Rom.*^{mg}*, sed cf. e.g. p. 419,13 et 439,8* | calumnię V calumnie E | scripture P E **14** corpulentias F^{2} *edd., sed cf. gr.* | et] *exspectaueris* aut | quae + de VE **16** circumferre VE **18** e] in P **19** cuiusdam *scripsi coll. gr.*: cuidam *codd.* **21** inuisibilia et inuisibilia *(sic)* E inuisibilia et uisibilia F *edd.* | et inuisibilia *om.* P^{ac} *(add.* P^{c} *in marg.)* **22–23** uocare patitur V uota repatitur *(sic)* E **23** is] his VE | solus + et unus V^{pc} (solus et *om.* V^{ac}*, add.* V^{1mg}) *edd.*, solus + est unus E*; fort. coll. gr.* proprie <et> solus *scribendum* **24** placuerit VE placuerint *ed. Rom.** **25** ut] aut VE *(corr. ed. Rom.)* **25–26** tales – concursum] *Anast., cum* εἰκόνας *ad* καταφρονοῦμεν *rettulit, uerborum constructionem et sensum mutauit* **27** cum psalmo ~ ψαλμικῶς*? (cf. Act. I p. 189,13* ψαλμικῶς ~ cum psalmista) **28** quemadmodum ait Dauid *om.* VE *edd.* **29** ut] et P **31** ex] in *ed. Rom.** **32** ad] in *Vulg.* (ad *Vulg. Clem. et uar. lect. in Vulg.*)

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

τοῦ ποιήσαντος ἡμᾶς θεοῦ ἐν τῷ στόματι ἔχοντες καὶ *τὰς ὑψώσεις* αὐτοῦ *ἐν τῷ λάρυγγι* φέροντες πᾶς ὁ λαὸς τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τὴν μετάληψιν τοῦ παναγίου αὐτοῦ σώματος καὶ αἵματος, δι᾽ ὧν τὴν μνήμην τοῦ θανάτου αὐτοῦ καὶ τῆς ἀναστάσεως κατὰ τὴν αὐτοῦ τελοῦμεν παράδοσιν, ἀκορέστῳ ἐπιθυμίᾳ καὶ θεοκινήτῳ σπουδῇ κατεπείγεται μᾶλλον ἢ *ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων ἡ ἔλαφος*. ἀλλὰ μηδὲ ἐκεῖνο σκανδαλιζέτω τινὰς τὸ ἔμπροσθεν τῶν εἰκόνων τῶν ἁγίων φωταγωγίαν γίνεσθαι καὶ εὐώδη θυμιάματα· συμβολικῶς γὰρ τελεῖσθαι τὰ τοιαῦτα πρὸς τιμὴν ἐκείνων ἐπενοήθη, ὧν μετὰ Χριστοῦ ἡ ἀνάπαυσις, ὧν καὶ ἡ τιμὴ εἰς αὐτὸν ἀνατρέχει, τοῦτο λέγοντος Βασιλείου τοῦ σοφοῦ ὅτι ἡ πρὸς τοὺς ἀγαθοὺς τῶν ὁμοδούλων τιμὴ ἀπόδειξιν ἔχει τῆς πρὸς τὸν κοινὸν δεσπότην εὐνοίας. σύμβολον γὰρ τὰ μὲν
Ha. 260 αἰσθητὰ φῶτα τῆς ἀΰλου καὶ θείας φωτοδοσίας, ἡ δὲ τῶν ἀρωμάτων ἀναθυμίασις τῆς ἀκραιφνοῦς καὶ ὅλης τοῦ ἁγίου πνεύματος περιπνοίας τε καὶ πληρώσεως.

Καὶ ταῦτα μὲν ὡς πρὸς τὰς ὑφορμώσας ἀντιθέσεις καὶ τὰς ἐκ τῶν γραφῶν δῆθεν προτεινομένας ἀντιλογίας γράψαι συνείδομεν, παρακαλοῦντες τὸ ἀσκανδάλιστον τοῖς λαοῖς καὶ ἀτάραχον παντὶ τρόπῳ μεταδιώκειν ὑμᾶς, ὁπότε καὶ *τῶν μικρῶν ἑνὸς μὴ καταφρονεῖν* παραγγέλλει ὁ κύριος, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ *σκανδαλίζειν* ἀφόρητον καὶ φοβερὰν τοῖς τοῦτο πράττουσιν ἐπάγει κατάκρισιν. νῦν δὲ πόλεις ὅλαι καὶ τὰ πλήθη τῶν λαῶν οὐκ ἐν ὀλίγῳ περὶ τούτου θορύβῳ τυγχάνουσιν, οὗ ἡμεῖς μὴ αἴτιοι φανῆναι διὰ πάσης ποιησώμεθα σπουδῆς. ὑπὲρ πάντα δὲ προνοητέον ἡμῖν, ὅπερ μου κατασείει τὴν διάνοιαν, τοῦ μὴ ἀφορμὴν ἐπάρσεως ἐντεῦθεν λαβεῖν τοὺς κατὰ τῆς πίστεως ἡμῶν, *τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ*, ὥστε καὶ λέγειν αὐτοὺς ὅτι μέχρι τοῦ νῦν οἱ χριστιανοὶ ἐπλανῶντο· εἰ μὴ γὰρ εἰδωλολατρείαν ᾔδεισαν τὸ τοιοῦτον, οὐκ ἂν ἀρτίως τὴν τῶν χειροποιήτων ἀποβολὴν ἐποιήσαντο. ὅπερ πόσην ὕβριν καὶ καθαίρεσιν προστρίβεται τῇ εἰς Χριστὸν πίστει, πᾶς τις ὁμολογήσειε· πάντως γὰρ καὶ τοῦτο κατὰ τὸ εἰκὸς λέγειν αὐτοῖς ἔσται, ὅτι τοῖς ἅπαξ
PG 98, 185 πλανωμένοις οὐκ ἔστιν ὅλως πείθεσθαι ὡς τῆς ἀληθείας οὐκ οὔσης παρ᾽ αὐτοῖς. τί δέ, ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ τὰ πάντα εὐσεβέστατοι καὶ φιλόχριστοι ἡμῶν βασιλεῖς στήλην ἀληθῶς τῆς οἰκείας φιλοθεΐας, τὴν πρὸ τῶν βασιλείων λέγω εἰκόνα, †ἐγείραντες, ἐν ᾗ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν ἀναθέμενοι τὰς ἰδέας καὶ τὰς τούτων περὶ τοῦ

1–2 τὰς – λάρυγγι cf. Ps. 149,6 **2–4** ἐπὶ – παράδοσιν cf. 1 Cor. 11,24–26 **5** cf. Ps. 41,2 **15–17** τῶν – κατάκρισιν cf. Mt. 18,6–10 **21** Phil. 3,18

9–10 ἡ – εὐνοίας = Bas. in quadr. mart. (hom. 19) (CPG 2863; BHG^{a} 1205), PG 31, 509 A 4–6; cf. Act. III p. 264, 15–16 (Theod. Hier. epist. synod.) **26–476,2** τί – ἀνεκήρυξαν haec ad illam crucem, quam imperator Leo III. in porta quae Chalce dicitur erexisse traditur, spectare arbitratur Stein p. 70–77 (cf. Speck, Τὰ τῇδε βατταρίσματα πλάνα p. 214–216; id., Interpolierter Text p. 488–489); obloquitur M.-F. Auzépy, Byzantion 60, 1990, 446–448 (= L'histoire des iconoclastes p. 146–147)

HV T M **9–10** ἡ – εὐνοίας = *Bas. (= PG)* **19–26** ὑπὲρ – αὐτοῖς = *Mo* f. 229^{v} (superscr. Τοῦ μακαρίου Γερμανοῦ χρήσης [sic])

4 τελοῦμεν M ed.Rom.: τελουμένην HV T **5** κατεπείγονται T edd. | μηδ᾽ ed.Rom.* **6** τὸ – ἁγίων] τὸ τῶν ἁγίων εἰκόνων ἔμπροσθεν V | ἁγίων + μυσταγωγίαν H^{ac} (punctis del.) **7** θυμίασιν T edd., sed cf. lat. et LC | γὰρ om. V | πρὸς] εἰς M **8** ἐπενοήθησαν V (abbr. in H) | αὐτὸν] αἰῶνας V **9** λέγοντος + τοῦ ἁγίου V **10** κοινὸν om. V | γὰρ M (cf. lat.): δὲ V, om. H T edd. | τὰ μὲν] μὲν τὰ μὲν (sic) T μὲν τὰ ed.Rom.* **13** ὑφορματτούσας H **15** παντὶ τρόπῳ post ἡμᾶς V | ὑμᾶς ed.Rom. (ex lat.): ἡμᾶς codd. **17** φοβερὸν V | ἐπιφέρει V | κατάκρισιν] τὸν κίνδυνον H **18** τυγχάνει V **19** αἴτιοι + βουληθῶμεν V (uide infra) | ποιησώμεθα om. V (uide supra) | ἅπαντα T edd. **20** ἐπάρσεως om. *Mo* **20–21** τοὺς – ἡμῶν om. *Mo* **22** εἰδωλολατρίαν T M **25** γὰρ om. *Mo* (prob.) | αὐτοὺς T M **25–26** τοὺς … πλανωμένους M, πλανωμένοις om. *Mo* **28** τὴν om. V | εἰκόνα del. Speck, Τὰ τῇδε βατταρίσματα πλάνα p. 215 fort. recte | ἐγείραντες] exspectaueris ἤγειραν (ex lat. conieceris ἐγείραντες καὶ ἐν αὐτῇ); cf. etiam Speck l.l. p. 215–216 **29–476,1** περὶ – κυρίου om. V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ore habemus et *exaltationes* eius in faucibus ferimus, omnisque plebs Christi ad perceptionem sanctissimi corporis eius et sanguinis, per quae memoriam mortis eius et resurrectionis secundum ipsius celebramus traditionem, insatiabili desiderio et diuinitus mota industria perurguetur magis quam *ceruus ad fontes aquarum*. sed nec illud scandalizet quosdam quod ante imagines sanctorum luminariorum concinnatio et suauis odoris thymiamata fiunt. symbolice namque talia celebrari ad honorem illorum excogitata sunt quorum cum Christo requies est quorumque honor in eum recurrit, hoc perhibente Basilio sapiente quia honor conseruorum erga bonos approbationem habet beniuolentiae erga communem exhibitae dominum. indicia namque sunt sensibilia lumina diuini ac sine materia luminis dati, porro aromatum incensum Ha. 259
purissimae et totius est sancti spiritus respirationis et refectionis insigne.

Et haec quidem ueluti contra emergentes oppositiones et contradictiones quae quasi ex scripturis praetenduntur scribenda considerauimus, rogantes ut id quod sine PL 129, 334
scandalo et turbatione populi sit omnimodis persequamini, praesertim cum *ne unus ex* minimis *contemnatur* praecipiat dominus, similiter autem et, ne *scandalizetur*, importabilem inferat et terribilem his qui hoc agunt damnationem. nunc autem ciuitates omnes et multitudines populorum non in pauco super hoc tumultu consistunt, in quo ne nos obnoxii appareamus omni studio procuremus. prae omnibus autem prouidendum est nobis, quod mentem meam commouet, ne occasio elationis hinc capiat eos qui contra fidem nostram *inimici* sunt *crucis Christi*, dicentes quod usque nunc christiani errassent; nisi enim hoc idololatriam esse cognouissent, nequaquam modo manufactorum abiectionem fecissent. quod quantam iniuriam et depositionem inferat fidei quae in Christum est, unusquisque confessus extiterit, siquidem et hoc quasi quid uerisimile profecto dicturi sunt quoniam his qui semel errauerunt omnino persuaderi non poterit, quippe penes quos ueritas non est. porro quid plura dixerim, cum et ipsi per cuncta piissimi et amici Christi imperatores nostri tabulam ueraciter proprii deitatis amoris, id est imaginem quae ante regalia est, erigentes et in ea apostolorum et prophetarum imponentes effigies et horum de

4–6 sed – fiunt ~ *LC IV 3 p. 493,30–31 (= IV Capit. p. 486,16–17; deest in *Hadr.)*: De eo, quod dicunt „non scandalizandum quendam eo, quod ante imagines sanctorum luminaria fiant et odoris tymiamata."

P VE **4–6** ~ *LC*

1 habemus – ferimus] *Anast. constructionem uerborum mutauit* **2** quae] quem VE **4** perurgetur F *edd.* **5** scandali sed P^{ac} (z *ins. s. l.,* s^2 *exp.,* d^2 *in* t *mut.* P^c) scandalizat E | quod P F^2: quo VE | imagine P **7** quorumque] quorum *ed. Rom.** **8** probante *ed. Rom.** | conseruorum erga bonos P: conseruorum circa bonos VE circa bonos conseruorum *ed. Rom.** **9** beneuolentiae *ed. Rom.** | erga] circa P **9–10** sunt namque *ed. Rom.** **11** est *om. ed. Rom.* (coll. gr.?)* | inspirationis *ed. Rom.** | refectionis ~ πληρώσεως*? („gr.* repletionis" *ed. Rom.*^{mg}*)* **12** hoc *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | quasi *iter.* P **15–16** et – damnationem] *interpres uerborum constructionem et sensum mutauit* (cum hoc *post* scandalizetur *suppl. ed. Rom.*^{mg}) **16** his] iis F^2 *edd.* | agunt *om.* E fecerint F^{2mg} *edd.* | autem + et *ed. Rom.*, sed cf. gr.* **17** omnes] *„gr.* totae" *ed. Rom.*^{mg}*; est mendum interpretis* **19** autem *om.* VE *edd.* | prouidendum F^2: prę-uidendum P VE **19–20** occasio – eos] occasionem … capiant ii *ed. Rom.** **22** modo ~ ἀρτίως, *cf. Gloss.* | quanta VE **24** quid uerisimile] uidueri simile P^{ac} uideri simile P^{pc} (u^2 *exp.*) **25** omnino – poterit] „*gr.* omnino dandae non sunt aures" *ed. Rom.*^{mg} *(interpres* πείθεσθαι *male intellexit)* **27** tabulam ~ στήλην*? exspectaueris* titulum *(cf. Act. III p. 269,21 et supra p. 289,22)* | proprii *ed. Rom.*: proprię *codd.* | id est] idem P

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Ma. 125 κυρίου ἐγγράψαντες φωνὰς τῆς ἑαυτῶν πεποιθήσεως τὸ καύχημα, τὸν σωτήριον σταυρόν, ἀνεκήρυξαν;

Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις τὸ εἰς εἰκόνας διαφόρους τὸν θεὸν θαυματουργῆσαι. περὶ ὧν πολλοὶ πολλὰ ἱστορεῖν βούλονται, οἷον ἀρρωστούντων θεραπείας, ὧν καὶ
Rom. 526 ἡμεῖς αὐτοὶ ἐν πείρᾳ γεγόναμεν, περιεργιῶν ἀναλύσεις ἢ καθ᾽ ὕπνους πολλάκις τῶν γεγραμμένων ἐπιφάνειαν. τὸ δὲ πάντων μάλιστα ἐμφανέστατον καὶ μηδεμιᾶς ἀντιρρήσεως ἢ ἀμφιβολίας τινὸς ἀνεχόμενον ἡ ἐν Σωζοπόλει τῆς Πισιδίας τὸ πρὶν ὑπάρχουσα εἰκὼν τῆς παναχράντου θεοτόκου ἐκ τῆς γεγραμμένης παλάμης αὐτῆς
La.-Co. 316 τὴν τοῦ μύρου βλύσιν προχέουσα, οὗτινος θαύματος μάρτυρες πολλοί. εἰ δὲ καὶ νῦν οὐχὶ τοιαύτη γίνεται θαυματουργία, οὐ παρὰ τοῦτο τὰ πρώην ἀπιστηθήσεται, ἵνα μὴ ὁμοίως ἄπιστα κρίνωνται τὰ ἐν ταῖς Πράξεσι τῶν ἀποστόλων ἱστορούμενα ἐν ἀρχῇ τοῦ κηρύγματος σημεῖα καὶ χαρίσματα διάφορα τοῦ πνεύματος τὰ νῦν οὐδαμῶς ἐνεργούμενα, τοῦ φιλανθρώπου θεοῦ διὰ τῆς τοιαύτης συγκαταβάσεως τοὺς ἀσθενέστερον διακειμένους βεβαιοτέρους εἰς τὴν περὶ αὐτοῦ πίστιν ἐργαζομένου καὶ ἅμα τὰ τῆς οἰκείας δυνάμεως καὶ διὰ τούτων δεικνύοντος, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο. ποτὲ μὲν γὰρ ἡ τούτων σκιά, ποτὲ δὲ τὰ τῶν ἱματίων ἀπηρτημένα σουδάρια τὰς ἰάσεις παρεῖχον. ὥσπερ οὖν ἐν ἐκείνοις οὐ παντὸς σώματος σκιά, ἀλλὰ τοῦ Πέτρου μόνου τὴν θεραπείαν ἐδίδου τοῖς κάμνουσιν, ὡσαύτως καὶ τὰ σουδάρια οὐ παντὸς ἱματίου, ἀλλὰ τῶν τοῦ Παύλου καὶ μόνων ἰῶντο τοὺς ἀσθενοῦντας, εἰς πληροφορίαν πίστεως τοῦ ὑπ᾽ αὐτῶν κηρυττομένου θεοῦ ὡσαύτως τὴν οἰκείαν χάριν καὶ διὰ τῶν ἀψύχων ἀποδεικνύοντος, οὕτως καὶ ἐπὶ τῶν εἰκόνων πολλάκις ηὐδόκησε γίνεσθαι, οὐκ ἐπὶ πάσης εἰκόνος ἢ γραφῆς τοῦ τοιούτου εἴδους τῆς εὐεργεσίας ἐν τοῖς πιστεύουσι γινομένου, ἀλλ᾽ ἐν μόναις ταῖς τῶν ἁγίων ἢ καὶ αὐτοῦ τοῦ κυρίου, ὥστε μὴ ἐκ ταὐτομάτου ὑπονοεῖν τὰς ἰάσεις συμβαίνειν, ἀλλ᾽ ἐκ μόνης τῆς τοῦ θεοῦ ἡμῶν χάριτος. ἄξιον δέ, ὡς οἶμαι, μηδὲ ἐκεῖνο ἀπαρασήμαντον καταλιπεῖν, ὅπερ ὁ Παμφίλου Εὐσέβιος ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ αὐτοῦ τέθεικεν ἱστορίᾳ, ὅτι ἐν Πανεάδι τῇ πόλει, ἥντινα Καισάρειαν τὴν Φιλίππου τὸ εὐαγγέλιον ὀνομάζει, λέγεται ὁ οἶκος εἶναι τῆς αἱμορροούσης γυναικὸς ἥτις τῷ κρασπέδῳ τοῦ σωτῆρος ἰάθη, ὡς γέγραπται ἐν τοῖς εὐαγγελίοις. οὗτινος οἴκου

1–2 τῆς – ἀνεκήρυξαν cf. Gal. 6,14 **3** Hebr. 8,1 **11–12** τὰ – πνεύματος cf. Act. 5,12 **16–17** ποτὲ[1] – παρεῖχον cf. Act. 5,15; 19,12 **27–28** ἥντινα – ὀνομάζει cf. Mt. 16,13; Mc. 8,27 **28–29** ἥτις – εὐαγγελίοις cf. Mt. 9,20–22; Mc. 5,25–34; Lc. 8,43–48

26–478,7 cf. Eus. hist. eccl. (CPG 3495) VII 18,1–3 p. 672,3–18 Schwartz (= Ioh. Dam. imag. III 69,3–17)

27–478,8 cf. (Ps.-)Greg. epist. ad Germ. supra p. 434,4–10; Niceph. refut. c. 200,8–15; Niceph. c. Eus. p. 491,37–492,40; Niceph. adu. Epiph. p. 350,3–15

HV T M **29–478,6** οὗτινος – γίνεται ~ *Eus. Ioh. Dam.*

3 ἐπὶ om. M **4** ἀρωστ- M | θεραπεῖαι mauult Thümmel, Frühgeschichte p. 169 adn. 293 (qui legit infra cum edd. ἐπιφάνειαι) **5** περιεργειῶν V ed.Rom. | ἢ M: ἃς HV (cf. lat.) αἱ T[ec] (αἳ T[ac]) edd. | πολλάκις om. H **6** ἐπιφάνειαν M: ἐπιφανῆναι HV (cf. lat.) ἐπιφάνειαι T edd. | καὶ om. HV T edd. **7** ἀναντιρρήσεως M fort. retinendum (cf. Lampe s.u. ἀναντίρρητος) | ἀντεχόμενον V | Πισσιδίας H M **9** βρύσιν V **10** οὐχὶ – γίνεται] οὐχ ὁρᾶται ἡ τοιαύτη τῆς εἰκόνος γινόμενη T edd., sed cf. lat. | οὐχὶ H M: οὐχ ἡ V (de T uide supra) **11** κιρνῶνται V | Πράξεσι – ἀποστόλων] Πράξεσι καὶ τῶ ἀποστόλω T M (cf. lat.) **12** σημεῖα om. V | τοῦ[2] + ἁγίου H | τὰ νῦν] τανῦν T M edd. **14** περὶ om. V M (cf. lat.) **15** ἅμα + καὶ V | τὰ om. T | καὶ[2] om. V M, sed cf. lat. | δεικνύοντα V | καὶ[3] om. M (cf. lat.) **16** ἐγένετο V | τὰ post ἱματίων H, τὸ ed.Rom.* ex Vc **17** ἀπηρτημένον σουδάριον T edd. | ἐν om. V **18** μόνου om. H **19** μόνων] μόνον V μόνου M **21** ὡσαύτως suspectum, cf. lat. | ἀποδεικνύντος V ed.Reg.* ἀποδεικνῦντος T ed.Rom. **22** εὐδόκησε V M | γενέσθαι M **23** ταῖς T: om. HV M **24** καὶ + μόνου V **27** αὐτὸ T | Πανιάδι T | τὴν M ed.Rom.: τῆς HV T **28** ὀνομάζειν T

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

domino inscribentes uoces confidentiae suae gloriationem salutarem crucem esse praedicauerint? Ma. 126

Capitula uero sunt quae dicunt per imagines diuersas deum operatum miracula. de quibus multi multa historice texere uolunt, ut puta infirmitatum medelas, quarum et ipsi nos experti sumus, et circumuentionum resolutiones quas in somnis per picturas Rom. 526 crebro conspeximus. porro maxime omnium manifestissimum et nullam controuersiam uel ambiguitatem sustinens est quod imago quae pridem Sozopoli Pisidiae intemeratae dei genitricis fuit ex depicta palma sua unguenti emanationem profuderit, La.-Co. 315 cuius miraculi testes sunt multi. licet autem nunc huiuscemodi non fiat opus miraculi, non tamen priora incredibilia erunt, ne pari modo incredibilia iudicentur quae in Actibus et ab apostolo sunt descripta in principio praedicationis signa diuersa et charismata spiritus quae nunc minime patrantur, amatore uidelicet hominum deo per talem condescensionem eos qui infirmiores erant potentiores in fide sua perficiente et pariter suam uirtutem etiam per hos ostendente, quemadmodum apostolorum factum est tempore. aliquando enim horum umbra, aliquando uero uestium sublata sudaria sanitates praestabant. sicut ergo in illis non omnis corporis umbra, sed Petri tantummodo dabat laborantibus medelam, similiter et sudaria non omnis uestimenti, sed Pauli solummodo sanabant infirmos, in satisfactionem fidei eius qui ab ipsis praedicabatur deus quique gratiam suam etiam per inanimalia demonstrabat, ita et PL 129, 335 super imaginibus saepe fieri placuit, non in omni imagine uel pictura talis speciei beneficio inter credentes effecto, sed in solis sanctorum uel etiam eiusdem domini, quo non suapte intelligerentur sanitates accidere, sed ex sola gratia dei nostri. dignum autem, ut reor, est ut neque illud praetermittamus quod Eusebius Pamphili in ecclesiastica historia sua posuit, quia in Paneade ciuitate, quam Caesaream Philippi euangelium nominat, fertur domum esse sanguinis fluxum patientis mulieris quae fimbria saluatoris sanata est, sicut scriptum est in euangeliis. cuius domus pro foribus

P VE

1 glorificationem VE *edd., sed cf. Gloss. et ThLL s.u.* gloriatio **1–2** salutarem – praedicauerint *om.* P **2** praedicauerunt *ed. Rom.** **3** Capitula – dicunt] *interpretatio inepta* (capitulum autem super ea quae dicuntur *Vulg.,* „*gr.* Caput uero eorum quae dicuntur, per im." *ed. Rom.*^{mg}) **4** multa historice P: multa historia VE (hyst- E) multam historiam F *edd.* | quarum] quas *ed. Rom.** **5–6** quas – conspeximus] „*gr.* et crebras depictorum in somnis uisiones" *ed. Rom.*^{mg}*; cf. app. crit. gr.* **7** Sozoposi *(sic)* P | Pysidię V Pysidie E **8** genetricis P **10** priora *post* erunt VE *edd.* **11** et ab apostolo (*cf. gr.* T M)] apostolorum *ed. Rom.** **12** hominum uidelicet F *edd.* **13** erant] sunt *ed. Rom.*^{mg} | sua ~ περὶ αὐτοῦ*?* (περὶ *fort. deerat in exemplari graeco; cf. gr.* V M) **14** per hos] per haec *ed. Rom.*^{mg} *non male, sed interpres fort.* τούτων *ad* τοὺς … διακειμένους *rettulit* | *exspectaueris* <etiam> apostolorum*, sed cf. gr.* M **15** uestium sublata] „*gr.* de uestibus pendentia" *ed. Rom.*^{mg} **16** prestabant P (*abbr.* VE) **17** uestimenta VE **19** deus *om.* V^{ac} (*add.* V^{t-2} *s.l.*) E *edd.* | quique P: qui per VE qui F^{2} *edd.* | inanimata *ed. Rom.*, sed cf. supra p. 459,1* **20–21** talis – effecto] talis specie beneficii … effecta *ed. Rom.*, exspectaueris coll. gr.* tali specie beneficii … effecta **21** eiusdem] *debuit* ipsius *(ut saepe)* **22** quo P: qui VE (*corr.* F^{2}) | intelligerentur F: intellegerentur P VE | accedere *ed. Rom.** **23** ut^{2} *om. ed. Rom.** **24** sua *om.* E *edd.* | Paneade F^{2}: Panide P VE **25** donum P | patientis] passae *ed. Rom.*^{mg}*, sed cf. ThLL X 1, 721,25 sqq. et 739,28 sqq.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

πρὸς ταῖς πύλαις ἀνδριάντα φασὶν ἐκ χαλκοῦ πεποιημένον ἑστᾶναι εἰκόνα φέροντα
Ha. 261 τοῦ κυρίου, ἀντικρὺ δὲ ἐκτύπωμα γυναικὸς ἐπὶ γόνυ κεκλιμένης ὑπάρχειν τεταμέ-
PG 98, 188 ναις ἐπὶ τὸ πρόσθεν ταῖς χερσὶν ἱκετευούσῃ ἐοικός, εἰς ἀνάμνησιν τοῦ περὶ αὐτὴν θαύματος τοῦ τε αὐτῇ σπουδασθέντος, καὶ ὡς πρὸς τοῖς ποσὶ τοῦ εἰς ὄνομα τοῦ κυρίου γενομένου ἀνδριάντος βοτάνη τις ἀναφύεται ξένη τὸ εἶδος καὶ οὐ γνώριμος, ἥτις παντοίων νοσημάτων ἰατρεῖον γίνεται — ὅπερ καὶ αὐτοψεὶ παραλαβεῖν ὁ αὐτὸς Εὐσέβιος ἔφη —, προδήλως τοῦ σωτῆρος τὰ τῆς οἰκείας χάριτος ἐν συγκαταβάσει ποιουμένου πρὸς τὴν πίστιν τοῦ γυναίου, δεικνύοντος ὅπερ ἡμῖν ἀνωτέρω δεδήλωται, ὅτι οὐχ ἁπλῶς τὰ ἀποτελούμενα σκοπεῖται, ἀλλ᾽ ὁ σκοπὸς τοῦ πράγματος δοκιμάζεται. λέγει δὲ ἐν ταυτῷ ὁ αὐτὸς Εὐσέβιος ὅτι καὶ τῶν ἀποστόλων
Ma. 128 τὰς εἰκόνας Παύλου καὶ Πέτρου καὶ αὐτοῦ δὲ τοῦ Χριστοῦ διὰ χρωμάτων ἐν γρα-
Rom. 527 φαῖς σῳζομένας ἱστόρηκεν. οὐ τοῦτο δὲ λέγομεν ἡμεῖς, ὥστε τὰς ἐκ χαλκοῦ στήλας ἐπιτηδεύειν ἡμᾶς, ἀλλ᾽ ἢ μόνον δηλῶσαι ὅτι, καὶ τὸ κατ᾽ ἐθνικὴν συνήθειαν μὴ ἀποποιησαμένου τοῦ κυρίου, ἀλλ᾽ εὐδοκήσαντος ἐν αὐτῷ ἐπιδείκνυσθαι ἐφ᾽ ἱκανὸν χρόνον τῆς αὐτοῦ ἀγαθότητος θαυματουργίαν, τὸ παρ᾽ ἡμῖν εὐαγέστερόν πως κρατῆσαν ἔθος κακίζειν οὐχ ὅσιον.

Ἐν τούτοις μὲν οὖν ὁ ἡμέτερος πληρούσθω τῆς ὑπομνήσεως λόγος. ὁ δὲ τῆς ἀληθείας θεὸς *ὁδηγήσει* ἡμᾶς *εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν*, καὶ πᾶσαν διχονοίας ἀφορμὴν καὶ ὑπόθεσιν ταραχῆς τῶν ἡμετέρων ἀπελαύνων ψυχῶν *ὁμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ* πνεύματι *δοξάζοντας* αὐτὸν τῆς ἐπουρανίου βασιλείας καταξιώσει.

La.-Co. 317 Ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἐβόησαν οἱ φύλακες τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἅγιοι πατέρες ἡμῶν οἱ διὰ παντὸς ὑπεράνω τῶν νοητῶν αὐτῆς ἀγρυπνοῦντες ἐπάλξεων, καὶ πᾶσαν παράταξιν καὶ *μάταιον λόγον* ἀπώσαντο, καὶ ταύτην

---

18 ὁδηγήσει — ἀλήθειαν cf. Ioh. 16,13 **19–20** ὁμοθυμαδὸν — αὐτὸν cf. Rom. 15,6 **22–23** οἱ — ἐπάλξεων cf. Sir. 9,13 **23** Prou. 30,8

8–10 ἀνωτέρω — δοκιμάζεται cf. supra p. 470,23–24 **10–12** καὶ — ἱστόρηκεν ~ Eus. hist. eccl. (CPG 3495) VII 18,4 p. 672,20–22 Schwartz **21–480,1** Ἐβόησαν — τηρήσαντες ~ (Ps.-)Germ. syn. haer. (CPG 8020; cf. Stein p. 262–268; Brubaker/Haldon 2001 p. 247–248) c. 39, PG 98, 76 C 3–6: Ἐβόησαν γὰρ οἱ φύλακες τῆς Ἐκκλησίας, οἱ διὰ παντὸς ὑπεράνω τῶν νοητῶν αὐτῆς ἐπαγρυπνοῦντες ἐπάλξεων, καὶ τοὺς πολεμίους ἀπώσαντο, καὶ ταύτην ἀσπάρακτον διετήρησαν.

9–10 οὐχ — δοκιμάζεται cf. (Ps.-)Greg. epist. ad Germ. supra p. 434,3–4 **10–12** καὶ — ἱστόρηκεν ~ Ioh. Dam. imag. III 69,19–20; Niceph. refut. c. 200,15–17; Niceph. c. Eus. p. 493,3–6; Niceph. adu. Epiph. p. 350,16–19

HV T M **10–12** καὶ — ἱστόρηκεν ~ *Eus. Ioh. Dam. Niceph.*^{ref} *Niceph.*^{Eus} *Niceph.*^{Epi} **21–480,1** ~ *(Ps.-)Germ.*

---

1 φησὶν Vc edd. | πεποιημένον om. V | ἑστάναι Vc edd. **2** ἀντίκρυ H M | κειμένης M | ὑπάρχειν ed. Rom.: ὑπάρχει codd. **3** αὐτὴν] αὐτῆς V M **4** τοῦ^{1} — σπουδασθέντος om. V | τοῦ τε H M (prob.).: τοῦτο T τούτου ed. Rom.* **5** γενομένου om. H | ἀναφύεται H T: ἀνεφύετο V φύεται M | γνωρίμη T edd. **9–10** πράγματος M (cf. lat. et supra p. 434,4): πράττοντος HV T (idem mendum supra p. 470,24) **11** Παύλου καὶ Πέτρου H T *Eus. Niceph.*^{ref} *Niceph.*^{Epi} (cf. lat. P): Πέτρου καὶ Παύλου V M *Ioh. Dam. Niceph.*^{Eus} | δὲ] δὴ *Eus. Niceph.*^{ref} *Niceph.*^{Eus} *Niceph.*^{Epi} (fort. etiam hic scribendum), om. V *Ioh. Dam.* **12** σῳζομένας T (ex coni.?) *Eus. Niceph.*^{ref} *Niceph.*^{Eus} *Niceph.*^{Epi}: νομιζομένας H (cf. lat.) νομιζόμενα V ὡς νομίζομεν M διαχρωματιζομένας *Ioh. Dam.* | ἀνιστόρηκεν M **13** ὅτι καὶ om. M | τὸ om. H | κατὰ H **14** ἐν αὐτῷ εὐδοκήσαντος V | εἰς αὐτὸ M **15** ἀγαθότητος + τὴν ed. Rom.* **17** δὲ post ἀληθείας V **18** ὁδηγήση V ὁδηγ᾽ T ὁ ὁδηγήσας ed. Rom.* (ὁδηγήσας ex Vc) | ἡμᾶς] ὑμᾶς *N.T.* (cf. lat.) **20** αὐτὸν + ὃς H | βασιλείας + ἡμᾶς H | καταξιώσει V ἀξιώσειεν H καταξιώσ (sic) T ἀξιώσει M καταξιώσῃ ed. Rom.* **21** Ταράσιος ante Ὁ add. HV edd. | ἔφη V **22** ἅγιοι πατέρες ἡμῶν suspectum; cf. (Ps.-)Germ. l.l. | οἱ om. HV **23** καὶ^{1} om. T edd., sed cf. lat. et (Ps.-)Germ. l.l. | ματαιολόγον M **23–480,1** καὶ^{3} — ἐξεδίωξαν om. V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

statuam aiunt de aere factam stare imaginem ferentem domini, contra quam formam Ha. 262
mulieris genibus prouolutae consistere palmis extensis supplicantem, conuenienter in recordationem miraculi quod factum est circa se; quo ab ea sollicite acto et quasi ad figuram statuae in nomine domini factae patrato herba quaedam oritur noua specie ac ignota qua uariorum languorum medicamentum effici per se ipsum creuisse idem Eusebius ait, manifeste saluatore propriae gratiae dispensatoriae insignia faciente ad fidem mulierculae, ostendente, quod nos superius indicauimus, quia non simpliciter tractanda sunt quae geruntur, sed intentio rei est comprobanda. dicit autem ibidem ipse Eusebius quod et apostolorum imagines Pauli et Petri atque ipsius Christi per colores in picturis aestimatas pixerit. non autem hoc dicimus nos, ut statuas aeneas Rom. 527
facere studeamus, sed ut insinuemus, quoniam et illud secundum gentilem consuetudinem factum non renuente, sed uolente domino in ipso demonstretur per plurimum Ma. 127
tempus ipsius bonitatis miraculum quod apud nos uenerabilius est, qualiter optinens mos doceat conuiciis sanctum afficere non esse conueniens.

In his itaque noster compleatur commemorationis sermo. deus autem ueritatis deducat *uos in omnem ueritatem*, et omnem dissensionis occasionem et turbationis causam a nostris abigens animabus *unanimiter uno* spiritu glorificantes eum supercaelesti regno dignos efficiat.

Sanctissimus patriarcha dixit: Clamauerunt custodes ecclesiae catholicae, sancti La.-Co. 318
uidelicet patres nostri, qui semper supra intelligibiles eius uigilantes arietes et omne

P VE

1 aiunt statuam *ed. Rom.** | ęre V ere E **2** supplicantem (*exspectaueris* supplicantis) conuenienter] supplicanti similem *ed. Rom.* ex gr.; Anast.* εἰκότως *legisse uel intellexisse uidetur* **3–6** quo – ait] *interpres uerborum constructionem penitus mutauit* **3** quo] hoc *ed. Rom.* ex gr.* **3–4** et quasi ad figuram] et quod ad pedes *ed. Rom.* ex gr.* **4** patrato *om. ed. Rom.** **5** qua] quae *ed. Rom.* ex gr.* | effici] est quod *ed. Rom.* ex gr.* | per se ipsum creuisse ~ αὐτοψεὶ παραλαβεῖν | creuisse] uidisse *ed. Rom.** | idem *scripsi coll. gr.*: eisdem P V^{pc} *(add.* V^{1} *s.l.), om.* E *edd.* **6** faciete VE (*corr.* F^{2}) | ad *ed. Rom.*: ac *codd.* **8** tractanda] accipienda *ed. Rom.^{mg}* | intentio rei] intentior ei *(sic)* E intentio ei F *edd.* (facientis *ed. Rom.^{mg}*) **8–9** ibidem ipse V^{pc} (ipse *add.* V^{1} *s.l.*): ipse P ibidem E idem *ed. Rom.* (sed Anast. saepius* ipse *posuit, ubi* idem *debuit; cf. e.g. p. 449,20)* **9** Petri et Pauli VE *edd., sed cf. gr.* H T **10** estimatas in picturis estimatas V^{ac} E estimatas in picturis V^{pc} (estimatas^{2} *eras.*) F^{2} *edd.* | aestimatas] „*gr.* conseruatas" *ed. Rom.^{mg}, sed interpres legit* νομιζομένας *(cf. gr.* H) | pixerit (~ ἱστόρηκεν*; cf. e.g. p. 339,1 et 391,2; hic inepte positum*)] pinxerit P^{pc} (n *add.* P^{c} *s.l., sed cf. Act. II p. 141,4*) aspexerit *ed. Rom.** **10–14** non – conueniens] *locus difficilis; interpres uerborum constructionem mutauit, ut uidit Dubielzig* **12** rennuente VE | domino + ut *ed. Rom.** **13** miraculum ~ θαυματουργίαν*?* (opus miraculi *p. 477,9–10)* **13–14** qualiter – mos] *interpretem* πῶς τὸ κρατῆσαν ἔθος *legisse coni. Dubielzig* **14** doceat – conueniens] *incertum quid legerit interpres in gr.* **14–15** conuiciis – compleatur *om. ed. Rom.* (lac., ut uidetur, in illo codicis* F *apographo, quo editores Romani usi sunt); inde „gr.* morem, qui apud nos obtinuit magis pie quodammodo, non est fas uituperare. In his igitur absoluatur nostrae com." *ed. Rom.^{mg}* **14** non E: nam P V **16** deducat] qui deduxit *ed. Rom.* (cf. app. crit. gr.); cf.* docebit *Vulg. (ubi fort.* ducebit *uel* ducet *scribendum; cf. Weber/Gryson)* | uos] nos *ed. Rom.* non male (cf. gr.), sed interpres Vulg. secutus est* | omnem^{1}] omnis P^{ec} *(prob.)* | occasionem – turbationis *om.* P **17** abigit *ed. Rom.** **19** Tarasius *ante* Sanctissimus *add.* F *edd.* **20–481,1** qui – reppulerunt] *Anast. uerborum constructionem mutauit* **20** intelligibiles – arietes] intelligibilia propugnacula *ed. Rom.^{mg}* | et *om. ed. Rom.*, sed cf. gr.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ἀσπάρακτον τηρήσαντες παντοίαν φάλαγγα τῶν ἐναντίων ἐξεδίωξαν, καὶ ἅμα ταῖς παλαιαῖς αἱρέσεσι καὶ τὴν πλάνην τῆς καινῆς φαυλότητος τῶν χριστιανοκατηγόρων ἐξεκέντησαν *τῇ μαχαίρᾳ τοῦ πνεύματος*. εἴπωμεν οὖν ἅπαντες μιᾷ φωνῇ μετὰ τοῦ ἡμῶν διδασκάλου Παύλου τοῦ θείου ἀποστόλου· Χριστός *ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἕν*· αὐτῷ πρέπει δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

Ἡ ἁγία σύνοδος ἐξεβόησε· Τῶν θεοφθόγγων πατέρων αἱ διδασκαλίαι ἡμᾶς διωρθώσαντο, ἐξ αὐτῶν ἁρυσάμενοι τὴν ἀλήθειαν ἐποτίσθημεν, αὐτοῖς κατακολουθήσαντες τὸ ψεῦδος ἐδιώξαμεν, παρ᾽ αὐτῶν διδαχθέντες τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἀσπαζόμεθα. PG 98, 189
πατέρες κηρύττουσι, *τέκνα ὑπακοῆς* ἐσμεν, καὶ ἐγκαυχώμεθα *ἐν προσώπῳ μητρὸς* τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας. πιστεύοντες εἰς ἕνα θεὸν ἐν τριάδι ἀνυμνούμενον τὰς τιμίας εἰκόνας ἀσπαζόμεθα. οἱ μὴ οὕτως ἔχοντες ἀνάθεμα ἔστωσαν. οἱ μὴ οὕτως φρονοῦντες πόρρω τῆς ἐκκλησίας ἐκδιωχθήτωσαν. ἡμεῖς τῇ ἀρχαίᾳ θεσμοθεσίᾳ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἐπακολουθοῦμεν. ἡμεῖς τοὺς θεσμοὺς τῶν πατέρων φυλάττομεν. ἡμεῖς τοὺς προστιθέντας τι ἢ ἀφαιροῦντας ἐκ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἀναθεματίζομεν. ἡμεῖς τὴν ἐπείσακτον καινοτομίαν τῶν χριστιανοκατηγόρων ἀναθεματίζομεν. ἡμεῖς τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἀσπαζόμεθα. ἡμεῖς τοὺς μὴ οὕτως ἔχοντας τῷ ἀναθέματι καθυποβάλλομεν. τοῖς χριστιανοκατηγόροις ἤγουν τοῖς εἰκονοκλάσταις ἀνάθεμα. τοῖς ἐκλαμβάνουσι τὰς παρὰ τῆς θείας γραφῆς ῥήσεις τὰς κατὰ τῶν εἰδώλων εἰς τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἀνάθεμα. τοῖς μὴ Rom. 528
ἀσπαζομένοις τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας ἀνάθεμα. τοῖς ἀποκαλοῦσι τὰς ἱερὰς εἰκόνας εἴδωλα ἀνάθεμα. τοῖς λέγουσιν ὅτι ὡς θεοῖς οἱ χριστιανοὶ ταῖς εἰκόσι προσέρχονται ἀνάθεμα. τοῖς κοινωνοῦσιν ἐν γνώσει τοῖς ὑβρίζουσι καὶ ἀτιμάζουσι τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἀνάθεμα. τοῖς λέγουσιν ὅτι πλὴν Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἄλλος ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῶν εἰδώλων ἀνάθεμα. τοῖς τολμῶσι λέγειν τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν εἴδωλά ποτε δεδέχθαι ἀνάθεμα.

---

3 Eph. 6,17 **4–5** Eph. 2,14 **10** 1 Petr. 1,14; cf. Prou. 4,3 | Prou. 4,3 **15** τοὺς – ἀφαιροῦντας cf. Apoc. 22,18–19

1–3 ἅμα – πνεύματος cf. Conc. Const. III, ACO ser. II, II 2 p. 874,1–3 (epist. Leonis II. ad Const. IV.) **7–26** ~ Act. V p. 598,7–27 **11–26** πιστεύοντες – ἀνάθεμα cf. Act. VII 397 C 10 – E 6; „Act. VIII" 416 A 4 – B 11 **18–26** τοῖς – ἀνάθεμα cf. Act. I p. 52,21–54,6 et 60,4–9

HV T M **7–26** ~ Act. V

---

1 ἀπεδίωξαν M **2** κενῆς V T M **3–4** τοῦ² – διδασκάλου om. V **4** τοῦ – ἀποστόλου om. M **6** τῷ om. V | ἁγίω + καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ T edd. | καὶ³ – αἰώνων om. V **7** ante Ἡ add. T κεφάλαιον τρίτον | ἐξεβόησε] εἶπε V **8** ἁρυσάμενοι (ἀρρ- T M)] μαθόντες V **8–9** ἐποτίσθημεν – κατακολουθήσαντες om. V **9** παρ᾽ – διδαχθέντες] ἐφ᾽ ὧ δὴ V **10** πατέρες – ἐσμεν] τέκνα ὑπακοῆς πατέρων ἐσμέν V **10–11** μητρὸς – παραδόσει om. H, τῇ παραδόσει om. V **11** θεὸν + τὸν ed.Rom.* **13** διωχθήτωσαν M **14** ἀκολουθοῦμεν HV **14–15** ἡμεῖς – ἡμεῖς om. V **15** ἐκ om. V **16–17** ἡμεῖς – ἡμεῖς²] ἡμεῖς semper om. V **18** ἔχοντας] ποιοῦντας V | τῷ – καθυποβάλλομεν] ἀναθεματίζομεν V | τῷ om. H **18–19** τοῖς – ἀνάθεμα] τοὺς εἰκονοκλάστας ἀναθεματίζομεν V **19** ἤγουν] ἤτοι ed.Rom.* ex Vc | τοῖς¹ om. M **19–20** τοῖς² – ἀνάθεμα om. HV **19** παρὰ om. T edd., sed cf. infra p. 598,21 **20–21** τοῖς – ἀνάθεμα] τοὺς μὴ ἀσπαζομένους τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας ἀναθεματίζομεν V post 23 ἀνάθεμα **21–22** τοὺς ἀποκαλοῦντας … ἀναθεματίζομεν V **21** ἱερὰς + καὶ σεπτὰς T edd. **22–23** τοὺς λέγοντας ὅτι ὡς θεοῖς ταῖς εἰκόσι προσέχουσι ἀναθεματίζομεν V **23–24** τοῖς¹ – ἀνάθεμα] τοὺς κοινωνοῦντας ἐν γνώσει τοῖς ὑβρίζουσι τὰς ἁγίας εἰκόνας ἀναθεματίζομεν V **24–25** τοὺς λέγοντας ὅτι πλὴν τοῦ Χριστοῦ ἐρρύσατο ἡμᾶς ἄλλος τις τῶν εἰδώλων ἀναθεματίζομεν V **25–26** τοὺς τολμῶντας … ἀναθεματίζομεν V **25** κατατολμῶσι H (prob.) **26** δέχεσθαι H

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

proelium et inane uerbum reppulerunt, et hanc indiscerptam seruantes diuersam phalangem aduersantium persecuti sunt, et una cum ueteribus heresibus et errorem nouae prauitatis christianos calumniis appetentium pupugerunt *gladio spiritus*. dicamus ergo cuncti una uoce cum magistro nostro, Paulo uidelicet diuino apostolo: Christus *est pax nostra qui fecit utraque unum*. ipsum decet gloria, honor et adoratio cum patre et sancto spiritu nunc et semper et in saecula saeculorum. amen. PL 129, 336

Sancta synodus exclamauit: Diuinitus sonantium patrum doctrinae nos correxerunt, ex ipsis haurientes ueritatem potati sumus, eos sequentes mendacium persecuti sumus, ab eis edocti uenerabiles imagines salutamus. patres praedicant, *filii oboedientiae* sumus, et congratulamur in facie matris traditioni catholicae ecclesiae. credentes in unum deum in trinitate laudandum honorabiles imagines salutamus. qui sic se non habent anathema sint. qui ita non sentiunt procul ab ecclesia propellantur. nos antiquam legislationem ecclesiae catholicae sequimur. nos iura patrum conseruamus. nos eos qui addunt quid uel auferunt ex catholica ecclesia anathematizamus. nos subintroductam nouitatem christianos accusantium anathematizamus. nos uenerabiles iconas salutamus. nos eos qui sic se non habent anathemati submittimus. christianos accusantibus id est imagines confringentibus anathema. his qui assumunt dicta sanctae scripturae quae sunt contra idola in uenerabiles imagines anathema. his qui non salutant sanctas ac uenerabiles imagines anathema. his qui appellant sacras imagines idola anathema. his qui dicunt quod ueluti ad deos christiani ad iconas accedant anathema. his qui communicant scienter iniuriam et inhonorantiam inferentibus uenerabilibus imaginibus anathema. his qui dicunt quod excepto Christo deo nostro alius eruerit nos ab idolis anathema. his qui audent dicere catholicam ecclesiam idola aliquando recepisse anathema. Rom. 528

P VE

1 praelium *ed. Rom.* ex* F | repulerunt *codd.* | indiscriptam P *(fort. retinendum; cf. ThLL s.u.)* | diuersam (~ παντοίαν, *cf. ThLL V 1, 1581,43*) **5** est *om.* E *edd.* **7** exclamauit] dixit F *edd.* **8** ex] et P | haurientis VE (*corr.* F²) **10** traditione *ed. Rom.** | ecclesiae catholicae VE *edd.* **12–13** pellantur VE *edd.* **15–16** nos – anathematizamus² *om.* P E **18** anathema + sit VE *edd.* **19–20** imagines²] iconas F² (*om.* F^ac) *edd.* **20** his¹ – anathema² *om.* E **21** ad deos] ad eos *(sic)* P | christiani + ita VE *edd.* **23** deo] domino *ed. Rom.** | nos eruerit *ed. Rom.**

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Ma. 129 Ha. 264 Καὶ μετὰ τὸ ἐκφωνηθῆναι τοὺς προαναφερομένους ἀναθεματισμοὺς διὰ χάρτου ἡ ἁγία σύνοδος ἀναγνόντος Εὐθυμίου ἐπισκόπου Σάρδεων ἐξεφώνησε τὰ ὑποτεταγμένα.

Τὴν τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκπληροῦντες θείαν πρόσταξιν οἱ ἅγιοι πατέρες ἡμῶν τὸν παρ᾽ αὐτοῦ δοθέντα αὐτοῖς *λύχνον* τῆς θείας *γνώσεως οὐχ ὑπὸ τὸν μόδιον* ἔκρυψαν, *ἀλλ᾽ ἐπὶ τὴν λυχνίαν* ἀνέθηκαν τῆς ὠφελιμωτάτης διδασκαλίας, ἵνα *λάμψῃ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ*, τουτέστι τοῖς ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ γεννηθεῖσι, διὰ τὸ μήποτε *προσκόψαι* τινὰ *πρὸς λίθον τὸν πόδα* τῆς αἱρετικῆς κακοδοξίας τῶν εὐσεβῶς ὁμολογούντων τὸν κύριον. αὐτοὶ γὰρ πᾶσαν πλάνην αἱρετικῶν ἐξ-
La.-Co. 320 ωθοῦσι καὶ τὸ σεσηπὸς μέλος, εἰ ἀνίατα *νοσεῖ*, ἐκκόπτουσι, καὶ *τὸ πτύον* κατέχοντες *τὴν ἄλωνα καθαίρουσι καὶ τὸν* μὲν *σῖτον*, ἤτοι τὸν τρόφιμον λόγον τὸν *στηρίζοντα καρδίαν ἀνθρώπου*, ἀποκλείουσιν *ἐν τῇ ἀποθήκῃ* τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, *τὸ δὲ ἄχυρον* τῆς αἱρετικῆς κακοδοξίας ἔξω ῥίψαντες *κατακαίουσι πυρὶ ἀσβέστῳ*.

Διὸ καὶ ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ αὕτη σύνοδος ἡ εὐδοκίᾳ θεοῦ καὶ ἐπινεύσει τῶν εὐσεβῶν καὶ πιστοτάτων ἡμῶν βασιλέων Εἰρήνης τῆς νέας Ἑλένης καὶ νέου Κωνσταντίνου τοῦ ταύτης θεοφυλάκτου βλαστοῦ συναθροισθεῖσα ἐν ταύτῃ τῇ Νικαέων λαμπρᾷ μητροπόλει τὸ δεύτερον, διὰ τῆς ἀναγνώσεως κατανοήσασα τῶν ἀοιδίμων καὶ μακαρίων πατέρων ἡμῶν τὰ δόγματα, αὐτὸν μὲν τὸν θεὸν δοξάζει παρ᾽ οὗ ἐδόθη
PG 98, 192 ἐκείνοις λόγος πρὸς ἡμετέραν διδασκαλίαν καὶ πρὸς καταρτισμὸν τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας, τοὺς δὲ μὴ τὰ ἐκείνων φρονοῦντας, ἀλλὰ συσκιάσαι μηχανωμένους τὴν ὄντως ἀλήθειαν διὰ τῆς αὐτῶν καινοτομίας τὴν ψαλμικὴν κατεπᾴδουσι φωνήν· *ὅσα ἐπονηρεύσαντο οἱ ἐχθροὶ ἐν τῷ ἁγίῳ σου καὶ ἐνεκαυχήσαντο* λέγοντες ὅτι *οὐκ ἔστι* διδάσκαλος *καὶ ἡμᾶς οὐ γνώσεται δολοῦντας τὸν λόγον τῆς ἀληθείας*.

Ἡμεῖς δὲ κατὰ πάντα τῶν αὐτῶν θεοφόρων πατέρων ἡμῶν τὰ δόγματα καὶ προστάγματα κρατοῦντες κηρύσσομεν ἐν ἑνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ, μηδὲν προστιθέντες, μηδὲν ἀφαιροῦντες τῶν ἐξ αὐτῶν παραδοθέντων ἡμῖν, ἀλλὰ τούτοις βεβαιούμεθα, τούτοις στηριζόμεθα. οὕτως ὁμολογοῦμεν, οὕτως διδάσκομεν, καθὼς αἱ ἅγιαι καὶ οἰκουμενικαὶ ἓξ σύνοδοι ὥρισαν καὶ ἐβεβαίωσαν. καὶ πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν

5–7 λύχνον – οἰκίᾳ cf. Mt. 5,15 **8** cf. Ps. 90,12; Mt. 4,6; Lc. 4,11 **10** τὸ[1] – ἐκκόπτουσι cf. Mt. 5,29–30 **10–13** τὸ[2] – ἀσβέστῳ cf. Mt. 3,12; Lc. 3,17 **11–12** στηρίζοντα – ἀνθρώπου cf. Ps. 103,15 **22** ὅσα – ἐνεκαυχήσαντο cf. Ps. 73,3–4 **23** οὐκ – *γνώσεται* cf. Ps. 73,8–9 | δολοῦντας – ἀληθείας cf. 2 Cor. 4,2 **25–26** μηδὲν – ἀφαιροῦντες cf. Apoc. 22,18–19

1–486,26 Καὶ – θεοῦ cf. Uphus p. 72–81 **22–23** ἐνεκαυχήσαντο – ἀληθείας cf. Conc. Later., ACO ser. II, I p. 48,8–13

HV T M

---

1 διὰ χάρτου ad ea quae sequuntur spectare uidit Uphus p. 80 adn. 2; fort. post ἀναγνόντος transponendum **5–6** τῆς – ἐπὶ om. V **6** ἔθηκαν H **8** τὸν πόδα om. V **10** εἰ M (cf. lat.): εἰ + πρὸς HV εἴ + πως T edd. | ἀνίατον V (ἀνίατ H) | τὸ πτύον] τὸν τύπον HV **11** ἅλω (sic) V | ἤγουν V **12** τῇ om. V **13** αἱρετικῆς om. V **14** σύνοδος αὕτη V **14–15** εὐσεβῶν – ἡμῶν] εὐσεβεστάτων ἡμῶν V **15** νέου + τοῦ V **16–17** τῇ λαμπρᾷ τῶν Νικαέων V **17–18** μακαρίων καὶ ἀοιδίμων H **19–20** καὶ[1] – ἐκκλησίας om. V **20–22** τοὺς – φωνήν] locus difficilis, cf. Uphus p. 80 adn. 3 **20–21** τοὺς – μηχανωμένους] „ἴσ. τοῖς δὲ μὴ τὰ ἐκείνων φρονοῦσιν etc." ed.Rom.[mg] non male (cf. supra p. 430,24); an infra τῇ ψαλμικῇ … φωνῇ scribendum? καινοτομίας ‹κατὰ› proposuit Dubielzig **20** τὰ μὴ M | συσκιᾶσαι V **21** καινοτομίας αὐτῶν V **21–22** κατεπᾴδουσι sc. ἡ σύνοδος (constructio ad sensum); cf. Uphus p. 80 adn. 3 **23** ἔστι + ἔτι M (ex *Sept.*?) | γνώσονται H | δουλοῦντας H **24** κατὰ πάντα om. V | ἡμῶν πατέρων H **24–25** καὶ προστάγματα H (cf. lat.): καὶ πράγματα T M edd. *i.t.* („Lat. προστάγματα" ed.Rom.[mg]), om. V **25–26** μηδὲν – ἀφαιροῦντες] μὴ προστιθέντες ἢ ἀφαιροῦντές τι V **27** διδάσκομεν] δοξάζομεν M **28** καὶ[1] om. H | ἓξι M

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Et postquam prolati sunt praefati anathematismi, per chartam sancta synodus legente Euthymio episcopo Sardis pronuntiauit subter annexa. Ma. 130 Ha. 263

Dei et saluatoris nostri Iesu Christi diuinum adimplentes praeceptum sancti patres nostri *lucernam* sibi diuinae cognitionis ab eo datam non *sub modio* absconderunt, *sed supra candelabrum posuerunt* utilissimi magisterii, *ut luceat omnibus qui in domo*, id est qui in ecclesia catholica nati sunt, ne forte *offendat* aliquis eorum qui pie confitentur dominum *ad lapidem* hereticae ac malae opinionis *pedem* suum. ipsi enim omnem errorem hereticorum foras expellunt et putrefactum membrum, si La.-Co. 319 insanabiliter elanguet, excidunt. et *uentilabrum* habentes *aream* purgant et *triticum* quidem, id est uerbum quod nutrit quodque confortat *cor hominis*, includunt *in horreo* catholicae ecclesiae. *paleam autem* hereticae ac malae opinionis foras proicientes *comburunt igni inextinguibili*.

Quam ob rem sancta et uniuersalis haec synodus beneplacito dei et nutu piorum et fidelissimorum imperatorum nostrorum Heirenae nouae Helenae ac noui Constan- PL 129, 337 tini huius deo conseruandi germinis congregata secundo in hac Nicensium clara metropoli, per lectionem considerans memorabilium et beatorum patrum nostrorum dogmata, ipsum quidem deum glorificat a quo illis datus est sermo ad doctrinam nostram et ad perfectionem catholicae et apostolicae ecclesiae, aduersus eos uero, qui non sentiunt ea quae illi, sed obumbrare moliuntur eam quae uere est ueritas per nouitatem suam, psalmi concinunt uocem: *quanta* malignitati sunt *inimici in sancto* tuo *et gloriati sunt* dicentes quia *non est* magister *et nos non cognoscet* fraudantes *uerbum ueritatis*.

Nos autem per omnia eorundem deiferorum patrum nostrorum dogmata et praecepta tenentes praedicamus uno ore et uno corde, nihil addentes, nihil auferentes ex his quae ab illis tradita sunt nobis, sed in his roboramur, in his firmamur. ita confitemur, ita docemus, quemadmodum sanctae ac uniuersales sex synodi diffinierunt et

18–21 aduersus – tuo *cf. LC II 1 p. 238,20–24 (= II Capit. p. 234,23–26) = *Hadr. p. 21,15–18* (In quarta actione. Capitulo XV): Quod non propter eos scriptum sit, qui imagines adorare contempnunt, sicut illi dicunt, qui eas adorant, quod (quoddam *Hadr., corr. Hampe*) in psalmo legitur: ‚Quanta malignatus est inimicus in sanctis tuis.' **21** quia – cognoscet *cf. LC II 2 p. 240,18b–20 (= II Capit. p. 234,27–29) = *Hadr. p. 24,1–4* (In eadem actione. Capitulo XIX): Quod nec illud ad hanc rem *(om. Hadr., suppl. Hampe)* pertineat, ut illi dicunt, quod scriptum est: ‚Quoniam non est iam propheta, et nos non (*om. Hadr., suppl. Hampe)* cognoscet amplius.'

P VE

1 anathematis *(sic)* VE (*corr.* F²) | per chartam] *cf. app. crit. gr.* **7** ac] et *ed. Rom.** **10** confortat *om.* V^{ac} (*add.* V^{1} *s. l.*) E, confirmat F^{2mg} *(ex Vulg.) edd.* **12** igne V^{pc} (i *in* e *mut.* V^{x}) E *edd., sed cf. Vulg.* **13** deo VE (*corr.* F²) **14** Heirene P E Irenae *ed. Rom.** **15** secunda P^{ac} (*prob.*, a *in* o *mut.* P^{c}) **18** eos uero P: eos VE uero eos *ed. Rom.* (ex gr.)* **19** eam quae] eamque P **21** cognoscet *ed. Rom. (ex Vulg.)*: cognoscent *codd.* | fraudantes P: *om.* VE, tractantes dolose *ed. Rom.** **25** que P | confirmamur *ed. Rom.**

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Rom. 529 πατέρα, παντοκράτορα, πάντων ποιητὴν ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν μονογενῆ υἱὸν καὶ λόγον αὐτοῦ, δι' οὗ τὰ πάντα γέγονε· καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ κύριον καὶ ζωοποιόν, ὁμοούσιόν τε καὶ συναΐδιον αὐτῷ τε τῷ πατρὶ καὶ τῷ συνανάρχῳ αὐτοῦ υἱῷ, τριάδα ἄκτιστον, ἀμέριστον, ἀκατάληπτον, ἀπερίγραπτον, τὴν αὐτὴν ὅλην καὶ μόνην λατρευτήν τε καὶ προσκυνητὴν καὶ σεβάσμιον, μίαν θεότητα, μίαν κυριότητα, μίαν ἐξουσίαν, μίαν βασιλείαν καὶ δύναμιν· ἥτις ταῖς ὑποστάσεσι διαιρεῖται ἀδιαιρέτως καὶ τῇ οὐσίᾳ συνάπτεται διῃρημένως. ὁμολογοῦμεν δὲ καὶ τὸν ἕνα τῆς αὐτῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου τριάδος, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν θεόν, ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν σαρκωθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα καὶ σώσαντα διὰ τῆς σωτηριώδους αὐτοῦ οἰκονομίας τοῦ τε πάθους καὶ τῆς ἀναστάσεως
Ma. 132 καὶ τῆς εἰς οὐρανοὺς ἀνόδου τὸ γένος ἡμῶν καὶ ἀπαλλάξαντα ἡμᾶς τῆς πλάνης τῶν εἰδώλων. καὶ ὥς φησιν ὁ προφήτης· *οὐ πρέσβις, οὐκ ἄγγελος, ἀλλ' αὐτὸς ὁ κύριος ἔσωσεν* ἡμᾶς. ᾧ καὶ ἡμεῖς ἑπόμενοι καὶ τὴν τούτου φωνὴν οἰκειούμενοι μεγαλοφώνως βοῶμεν· οὐ σύνοδος, οὐ βασιλέων κράτος, οὐ συνωμοσίαι θεοστυγεῖς τῆς τῶν εἰδώλων πλάνης τὴν ἐκκλησίαν ἠλευθέρωσαν, καθὼς ἐληρώδησε τὸ ἰουδαϊκὸν συνέδριον τὸ κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων φρυαχθέν, ἀλλ' αὐτὸς ὁ τῆς δόξης κύριος ἐνανθρωπήσας θεὸς καὶ ἔσωσε καὶ τῆς εἰδωλικῆς ἀπάτης ἀπήλλαξεν. αὐτῷ τοίνυν δόξα, αὐτῷ χάρις, αὐτῷ εὐχαριστία, αὐτῷ αἶνος, αὐτῷ μεγαλοπρέπεια· αὐτοῦ ἡ
La.-Co. 321 ἀπολύτρωσις, αὐτοῦ ἡ σωτηρία, τοῦ μόνου *σῴζειν εἰς τὸ παντελὲς δυναμένου* καὶ
Ha. 265 οὐχ ἑτέρων τῶν ‚χαμαὶ ἐρχομένων ἀνθρώπων'. αὐτὸς τὰς εἰς ἡμᾶς, ἐφ' *οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντησε*, διὰ τῆς ἐνσάρκου αὐτοῦ οἰκονομίας *προκαταγγελθείσας διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ* ῥήσεις ἐπεραίωσεν, *ἐνοικήσας ἐν* ἡμῖν *καὶ ἐμπεριπατήσας* καὶ
PG 98, 193 ἐξαλείψας *τὰ ὀνόματα τῶν εἰδώλων ἀπὸ τῆς γῆς*, καθὼς ἤδη γέγραπται.

Ἀσπαζόμεθα δὲ καὶ τὰς κυριακὰς καὶ ἀποστολικὰς καὶ προφητικὰς φωνάς, δι' ὧν τιμᾶν καὶ μεγαλύνειν ἐδιδάχθημεν πρῶτα μὲν τὴν κυρίως καὶ ἀληθῶς θεοτόκον, τὴν ἀνωτέραν πασῶν τῶν οὐρανίων δυνάμεων, τάς τε ἁγίας καὶ ἀγγελικὰς δυνάμεις τούς τε μακαρίους καὶ πανευφήμους ἀποστόλους προφήτας τε τοὺς ἐνδόξους καὶ τοὺς καλλινίκους καὶ ὑπὲρ Χριστοῦ ἀθλήσαντας μάρτυρας καὶ τοὺς ἁγίους καὶ θεοφόρους διδασκάλους καὶ πάντας τοὺς ὁσίους ἄνδρας, καὶ ἐξαιτεῖσθαι τὰς τούτων

13–14 cf. Is. 63,9 (eisdem uerbis redditur apud Cyr. Alex. c. Nest., ACO I 1,6 p. 67,1–2) **20** τοῦ – δυναμένου cf. Hebr. 7,25 **21–22** 1 Cor. 10,11 **22–23** προκαταγγελθείσας – ῥήσεις cf. Rom. 1,2 **23** ἐνοικήσας – ἐμπεριπατήσας cf. 2 Cor. 6,16 **24** Zach. 13,2

7–8 διαιρεῖται – διῃρημένως cf. Greg. Naz. or. 39 (in s. lumina) (CPG 3010,39; BHG[a] 1938) c. 11,18–19 Moreschini/Gallay **21** χαμαὶ – ἀνθρώπων cf. Hom. Il. 5,442 **24** καθὼς – γέγραπται cf. supra p. 468,18

HV T M

---

1 τε om. H **3** τὸ ἅγιον πνεῦμα M **4** ἄκτιστον + καὶ M **6** μίαν ἐξουσίαν, μίαν κυριότητα M **13** πρέσβις V M (uar. lectio in *Sept.*): πρέσβυς T (incertum in H) **14** καὶ[2] – οἰκειούμενοι om. HV **15** οὐ[3] – θεοστυγεῖς om. V **18** ἔσωσε] sc. τὴν ἐκκλησίαν | τῆς – ἀπάτης] τῶν εἰδώλων V **19** αὐτῷ χάρις post αὐτῷ εὐχαριστία M, om. V **19–20** αὐτῷ[3] – ἀπολύτρωσις om. V **20** τοῦ – δυναμένου] τοῦ σώζειν μόνου δυναμένου V **21** ἑτέρων] ἑτέρου + τινός V | τῶν – ἀνθρώπων om. V **21–23** τὰς – ἐπεραίωσεν] locus suspectus, fort. coll. lat. [τὰς] εἰς ἡμᾶς (an ἐν ἡμῖν?) … οἰκονομίας ‹τὰς› προκαταγγελθείσας κτλ. scribendum **21–22** ἐφ' – οἰκονομίας om. V, ἐπαγγελθείσας (pro προκαταγγελθείσας) habet ante ῥήσεις **21** ἐφ'] fort. εἰς scribendum coll. *N.T.* et lat. **22** κατήντησε H M (-τηκε *N.T.*): κατὰ τὴν τῆς (sic) T (de V uide supra) κατήντησαν ed.Rom.* **23** ἐν om. V | ὑμῖν H **24** τὰ τῶν εἰδώλων ὀνόματα V | ἤδη om. V **25** κυριακὰς καὶ om. V | προφητικὰς καὶ ἀποστολικὰς V **26** τιμᾶν + καὶ προσκυνεῖν V **27** ἀνωτέρω πᾶσαν V **28** τε μακαρίους καὶ om. V | προφήτας – ἐνδόξους] τοὺς ἐνδόξους προφήτας V | καὶ[2] om. V **29** καλλινίκους καὶ om. V | καὶ[2] om. V **30** διδασκάλους] πατέρας V | τοὺς om. V | ἄνδρας + καὶ γυναῖκας ἀθλησάσας ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

firmauerunt. et credimus in unum deum patrem omnipotentem, omnium factorem uisibilium et inuisibilium, et in unum dominum Iesum Christum unigenitum filium Rom. 529
et uerbum eius per quem omnia facta sunt, et in spiritum sanctum dominum et uiuificantem consubstantialemque et consempiternum eidem patri et filio eius, qui una cum eo sine initio est, trinitatem inconditam, indiuisam, incomprehensibilem, incircumscriptam, eandem totam ac solam seruitute uenerandam et adorandam atque colendam, unam deitatem, unam dominationem, unam potestatem, unum imperium et potentiam; quae personis diuiditur indiuise et substantia copulatur diuise. confitemur autem et unum eiusdem sanctae et consubstantialis trinitatis, dominum nostrum Iesum Christum uerum deum, in nouissimis diebus propter nostram salutem incarnatum et hominem factum saluasse per salutiferam dispensationem suam passionem- Ma. 131
que ac resurrectionem et in caelos regressionem genus nostrum et liberasse nos ab errore idolorum. et ut ait propheta: non legatus, *non angelus*, sed ipse dominus saluauit nos. quem et nos sequentes et huius uocem propriam facientes magna uoce clamamus: non synodus, non principum imperium, non coniuratio deo odibilis ab idolorum errore liberam fecerunt ecclesiam, quemadmodum desipuit Iudaicum concilium quod contra uenerabiles imagines fremuit, sed ipse gloriae dominus incarnatus deus nos et saluauit et ab idolica deceptione eripuit. ipsi igitur gloria, ipsi grates, ipsi gratiarum actio, ipsi laus, ipsi magnificentia; ipsius redemptio, ipsius salus
qui *saluare* solus *in perpetuum potest*, et non aliorum qui de humo ueniunt homi- La.-Co. 322
num. ipse in nobis, *in quos fines saeculorum deuenerunt*, per incarnatam dispensa- Ha. 266
tionem suam pronuntiatos per prophetas suos affatus terminauit, *inhabitans in* nobis *et inambulans* et delens *nomina idolorum* a *terra*, sicuti iam scriptum est.

Salutamus autem et dominicas et apostolicas et propheticas uoces, per quas honorare PL 129, 338
et magnificare didicimus primo quidem eam quae proprie ac ueraciter est dei genitrix et superior caelestibus cunctis uirtutibus sanctasque et angelicas uirtutes atque beatos et laudabilissimos apostolos prophetasque et gloriosos ac bonos certatores martyres qui pro Christo certauerunt atque sanctos et deiferos magistros et omnes sanctos

P VE

3 dominum et *om.* VE *(ed. Rom. ex gr.)* **6** ac] et P | seruitute] latria *ed. Rom.*^{mg}*, sed cf. Act. III p. 271,12 et Gloss.* **6–7** uenerandam – colendam P: ueneranda VE (-dam F) colendam et adorandam et uenerandam *ed. Rom.* (ex gr.)* **8** co(n)pulatur VE (*corr.* F) **9** autem *om.* VE *edd.* **11** saluasse per P: salua semper *(sic)* VE (saluans per F^{2}, *corr. ed. Rom. ex gr.*) **12** nos liberasse nos V^{ac} (nos^{1} *del.*) E nos liberasse F *edd.* **14** quem E: quod P V **16** desipuit (*cf. Act. VI 242 A 7–8*) P V^{pc} (*add.* V^{1} *s.l. post* concilium): *om.* V^{ac} E *edd.*, deliraut *add. ed. Rom.* post* Iudaicum **17** infremuit VE *edd.* **18** nos *Anast. suo Marte addidisse uidetur (cf. app. crit. gr.)* | et^{1} *om.* F *edd.* | et^{2} *om.* P **20** in perpetuum] perfecte *ed. Rom.*^{mg}*, sed cf. Vulg.* in perpetuo (*uar. lect.* in perpetuum*; sic etiam Vulg. Clem.*) **21** in nobis ~ τὰς εἰς ἡμᾶς*? cf. app. crit. gr.* **22** praenuntiatos *ed. Rom.** | per prophetas suos *Dubielzig coll. gr. (cf. Vulg. Rom. 1,2* quod ante promiserat per prophetas suos*)*: per prophetarum suorum *codd.* prophetarum suorum *ed. Rom.** **25** magnificare + eum VE **27** ac bonos certatores (~ καὶ τοὺς καλλινίκους) *om.* VE *edd.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

πρεσβείας ὡς δυναμένας ἡμᾶς οἰκειῶσαι τῷ παμβασιλεῖ τῶν ὅλων θεῷ, φυλάττοντας δηλαδὴ τὰς αὐτοῦ ἐντολάς καὶ ἐν ἀρεταῖς βιοῦν προαιρουμένους. ἔτι γε μὴν ἀσπαζόμεθα καὶ τὸν τύπον τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ καὶ τὰ ἅγια λείψανα τῶν ἁγίων, καὶ τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας ἀποδεχόμεθα καὶ ἀσπαζόμεθα καὶ περιπτυσσόμεθα κατὰ τὴν ἀρχῆθεν παράδοσιν τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς ἐκκλησίας, εἴτουν τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν τῶν ταύτας καὶ δεξαμένων καὶ κυρω-
Rom. 530 σάντων εἶναι ἐν πάσαις ταῖς ἁγιωτάταις τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις καὶ ἐν παντὶ τόπῳ τῆς δεσποτείας αὐτοῦ.

Ταύτας δὲ τὰς τιμίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας, καθὼς προείρηται, τιμῶμεν καὶ ἀσπαζόμεθα καὶ τιμητικῶς προσκυνοῦμεν, τουτέστι τῆς *τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ* ἐνανθρωπήσεως τὴν εἰκόνα καὶ τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν καὶ παναγίας θεοτόκου, ἐξ ἧς αὐτὸς εὐδόκησε σαρκωθῆναι καὶ σῶσαι καὶ ἀπαλλάξαι ἡμᾶς πάσης δυσσεβοῦς εἰδωλομανίας, τῶν τε ἁγίων καὶ ἀσωμάτων ἀγγέλων — ὡς ἄνθρωποι γὰρ τοῖς δικαίοις ἐνεφανίσθησαν —, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν θείων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων, τῶν θεηγόρων προφητῶν καὶ ἀθλοφόρων μαρτύρων καὶ ὁσίων ἀνδρῶν τὰς μορφὰς καὶ τὰ εἰκονίσματα, ὡς διὰ τῆς αὐτῶν ἀναζωγραφήσεως εἰς ὑπόμνησιν καὶ μνήμην ἀνάγεσθαι δύνασθαι πρὸς τὸ πρωτότυπον καὶ ἐν μεθέξει γίνεσθαί τινος ἁγιασμοῦ.

Ταῦτα οὕτω φρονεῖν καὶ ἐδιδάχθημεν καὶ ἐβεβαιώθημεν παρά τε τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν καὶ τῆς αὐτῶν θεοπαραδότου διδασκαλίας. καὶ *χάρις τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ*, ὅτι *οὐκ εἰς τέλος ἡμᾶς ἐγκατέλιπεν* οὐδ᾽ αὖ *ἀφῆκε τὴν*
Ma. 133 *ῥάβδον τῶν ἁμαρτωλῶν ἐπὶ τὸν κλῆρον τῶν δικαίων*, ἵνα *μὴ ἐκτείνωσιν οἱ δίκαιοι ἐν ἀνομίαις χεῖρας αὐτῶν*, εἴτουν τὰς πρακτικὰς αὐτῶν ἐνεργείας, *ἀλλ᾽ ἠγάθυνε τοῖς ἀγαθοῖς καὶ τοῖς εὐθέσι τῇ καρδίᾳ*, καθὼς ὁ ὑμνογράφος Δαβὶδ ἐμελῴδησε· μεθ᾽ οὗ καὶ τὸ ἑξῆς συνυποψάλλομεν· *τοὺς δὲ ἐκκλίνοντας εἰς τὰς στραγγαλιὰς ἀπάξει κύριος μετὰ τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν*· καὶ *εἰρήνη ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ* τοῦ θεοῦ.

10–11 τοῦ — Χριστοῦ Tit. 2,13 **12–13** εὐδόκησε — ἀπαλλάξαι cf. Col. 1,19 **20–21** 2 Cor. 9,15 **21** οὐκ — ἐγκατέλιπεν cf. Idt. 7,30 **21–24** ἀφῆκε — ἐμελῴδησε cf. Ps. 124,3–4 **25–26** Ps. 124,5

HV T M

---

2 δηλαδὴ] δὴ V | αὐτὰς V | ἐν ἀρεταῖς] ἐναρέτως T edd. **3** ἀσπαζόμεθα om. V | τιμίου καὶ om. V **4** δεχόμεθα H **4–5** καὶ περιπτυσσόμεθα om. V **9** καθὼς προείρηται] ὡς πολλάκις εἴρηται V | ante τιμῶμεν add. καὶ V **10** τῆς] τὰς V (uide infra εἰκόνας) τὴν Vc^{mg} (Probatares?) edd. **11** τὴν M: om. HV T edd. | εἰκόνας V | καὶ om. V | ἀχράντου om. V **12–16** ἐξ — εἰκονίσματα] καὶ πάντων τῶν ἁγίων nec plura V **12** ηὐδόκησε T edd. **16** καὶ τὰ εἰκονίσματα om. H (de V uide supra) **17** ὑπόμνησιν καὶ om. H | ἄγεσθαι V | δύνασθαι om. H | πρὸς τὸ πρωτότυπον] τοῦ πρωτοτύπου H, fort. τῶν πρωτοτύπων scribendum; cf. Act. VII 377 D 11 (COGD I p. 315 l. 183) **18** γίνεσθαί τινος ἁγιασμοῦ] ἁγιασμοῦ γίνεσθαι H **19** καὶ ἐδιδάχθημεν καὶ om. H | καὶ^{1} om. ed.Rom.*, sed cf. lat. | τε om. H **20** ἡμῶν om. HV **20–21** ἐπὶ — δωρεᾷ V M (cf. *N.T.*): διὰ τὴν ἀνεκδιήγητον αὐτοῦ δωρεάν T edd., om. H **21** αὖ om. T edd. **22** ἵνα] ὅπως ἂν *Sept.* **23** χείρας HV | ἠγάθυνε M (cf. lat.): ἀγαθύναντι HV T edd. **24** καθὼς] ὡς V | ὑμνογράφος om. V **25** δὲ *Sept.*: δὲ τὸ λοιπὸν M τὸ λοιπὸν V T (cf. lat.) edd. (fort. uar. lect. ad τὸ ἑξῆς pertinens), om. H | ἐκκλίναντας V T edd. **26** καὶ — θεοῦ om. H

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

uiros, et expetere horum intercessiones ut ualentes nos familiares reddere regi omnium deo, custodientes uidelicet mandata eius et in uirtutibus uiuere procurantes. insuper et salutamus et figuram pretiosae ac uiuificae crucis et sancta limpsana sanctorum, et sanctas ac uenerabiles iconas recipimus et salutamus, atque amplectimur secundum antiquam traditionem sanctae catholicae dei ecclesiae, id est sanctorum patrum nostrorum qui et has susceperunt et stabilierunt fore in cunctis dei ecclesiis et in omni loco dominationis eius. Rom. 530

Porro has pretiosas et uenerandas iconas, ut praedictum est, honoramus et salutamus ac honoranter adoramus, hoc est *magni dei et saluatoris nostri Iesu Christi* humanationis imaginem et intemeratae dominae nostrae sanctissimae dei genitricis, ex qua ipse uoluit incarnari et saluare atque liberare nos ab omni impia idolorum uesania, sanctorum etiam et incorporalium angelorum – ut homines enim iustis apparuerunt –, similiter autem et diuinorum ac famosissimorum apostolorum, deiloquorum etiam prophetarum et certatorum martyrum et sanctorum uirorum figuras et effigies, utpote per picturam suam in recordationem et memoriam adducere nos ualentes et ad principale attrahere atque participes facere alicuius sanctificationis.

Haec ita sapere et didicimus et roborati sumus a sanctis patribus nostris et ab eorum diuinitus tradito magisterio. et *gratias deo super inenarrabili dono suo*, quia non in finem nos deseruit neque *reliquit uirgam peccatorum super sortem iustorum, ut non* Ma. 134 *extendant iusti ad iniquitatem manus suas*, id est actuales operationes suas, sed *benefecit bonis et rectis corde*, quemadmodum hymnigraphus Dauid melodice cecinit; cum quo et residuum psallimus quia de cetero *declinantes in obligationes adducet dominus cum operantibus iniquitatem*; et *pax super Israhel* dei.

18–20 quia – suas[1] *cf. LC II 7 p. 251,1–5 (= II Capit. p. 235,18–21) = *Hadr. p. 35,15–19* (In eadem actione. Capitulo XLIII): Quod non (quod non] quomodo *Hadr.*), ut illi gloriantur, propter illos dictum est, qui imagines adorant: ‚Quoniam non derelinquet Dominus virgam peccatorum super sortem iustorum, ut non extendant iusti ad iniquitatem manus suas.' **22–23** cum – iniquitatem *cf. LC II 8 p. 252,1–5 (= II Capit. p. 235,22–25) = *Hadr. p. 30,35–38* (In eadem actione. Capitulo XXXII): Quod non propter illos, qui imaginum adorationem spernunt, ut illi delerant (delirant *Hampe*), per prophetam dicatur: ‚Declinantes ad obligationem adducet (adducit *Hadr.*) Dominus cum operantibus iniquitatem.'

P VE

---

1 horum expetere F *edd.* **3** et[1] *om. ed. Rom.** | limpsana *scripsi coll. p. 313,24 al.*: lympsana P lymsana V limsana E lipsana *ed. Rom.** **7** dominationes P[ac] (i *in* e *scr.* P[c]) **8** Porro ~ δὲ, *cf. p. 455,15 al.* | uenerandas V[pc] *(cf. p. 331,5 et 349,4)*: reuerendas P V[ac] (*corr.* V[t]) uenerabiles E *edd.* **12** iusti VE **15–16** utpote – sanctificationis] *Anast. uerborum constructionem mutauit* **16** participes P[pc] (s *in ras.*) F[2]: participem VE **17** Hec *codd.* **18–19** non – deseruit] non in finem non deseruit *(sic)* E in finem non deseruit F in finem non deseruit nos *ed. Rom.*, sed cf. gr.* **20** id – suas[2] *om.* E **21** hymnographus *ed. Rom.*, sed cf. ThLL s.u.* psalmographus *et Stotz II, VI § 153,7* **22** de cetero ~ τὸ λοιπὸν *(cf. app. crit. gr.)* **23** Israel *ed. Rom.**

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

(Ἑρμηνεία ὑπογραφῆς τῶν Ῥωμαίων)

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Πέτρος ἐλέει θεοῦ ἀρχιπρεσβύτερος τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας καὶ τὸν τόπον ἀναπληρῶν Ἀδριανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ἀποστολικοῦ
La.-Co. 324 πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πάντας προσδεξάμενος τοὺς ἐπιστρέψαντας ἐκ τῆς
PG 98, 196 δυσσεβοῦς αἱρέσεως τῶν ἀθετούντων τὰς σεπτὰς εἰκόνας κατὰ τὴν διδασκαλίαν καὶ παράδοσιν τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν πᾶσι τοῖς προαναφερομένοις ἀρεσθεὶς καὶ στοιχήσας ὑπέγραψα.

Πέτρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Σάβα καὶ τὸν τόπον ἀναπληρῶν Ἀδριανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ἀποστολικοῦ πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πάντας προσδεξάμενος τοὺς ἐπιστρέψαντας ἐκ τῆς δυσσεβοῦς αἱρέσεως τῶν ἀθετούντων τὰς σεπτὰς εἰκόνας κατὰ τὴν διδασκαλίαν καὶ παράδοσιν τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν πᾶσι τοῖς προαναφερομένοις ἀρεσθεὶς καὶ στοιχήσας ὑπέγραψα.

Ha. 268 Ταράσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης βεβαιούμενος οὕτως ἔχειν τὴν ἀλήθειαν ἐπὶ πᾶσι τοῖς προαναφερομένοις ἀσμενίσας [ἐπὶ] τούτοις ὑπέγραψα.

Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ πατριαρχικὸς σύγκελλος τὸν τόπον ἐπέχων
Rom. 531 τῶν τριῶν ἀποστολικῶν θρόνων Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων πᾶσι τοῖς προαναφερομένοις ἐν τῷδε τῷ ὕφει συντίθημι καὶ στοιχήσας ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇ.

Θωμᾶς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Ἀρσενίου τῆς διακειμένης ἐν Αἰγύπτῳ τὸν τόπον ἐπέχων τῶν τριῶν ἀποστολικῶν θρόνων Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων πᾶσι τοῖς προαναφερομένοις ἐν τῷδε τῷ ὕφει συντίθημι καὶ στοιχήσας ὑπέγραψα.

1. Ἀγάπιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

2. Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἐφέσου ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

HV T M

1–3 Ἑρμηνεία – Πέτρος] Πέτρος πρωτοπρεσβύτερος τῆς κατὰ Ῥώμην ἁγίας ἐκκλησίας ὑπέγραψε ῥωμαίως, οὕτως· ἑρμηνεία. Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ Πέτρος M **1** τῶν HV: om. T edd. (de M uide supra) **2–530,27** Subscriptiones non sine erroribus numerantur α′ – υξδ′ in H; cf. Bischofslisten p. 14 adn. 37 **3** ἐλέω T^{pc} (in ει scr. ω T^{1-2}) edd. **4** ἀναπληρῶν] ἐπέχων M, sed cf. lat. | καὶ ἀποστολικοῦ om. H **5** ἐπιστρέφοντας V M, sed cf. lat. **6** κατὰ] καὶ M **9** ἐλέω T^{pc} (in ει scr. ω T^{1-2}) edd. | ἡγούμενος + τῆς HV | Σάββα HV edd. **10** καὶ ἀποστολικοῦ om. HV **11–13** πάντας – στοιχήσας] καὶ τὰ ἑξῆς ὁμοίως M **11** ἐπιστρέφοντας V **13** καὶ στοιχήσας om. V **15** ἐλέω T^{pc} (in ει scr. ω T^{1-2}) edd. **16** ἐπὶ² om. ed.Rom., deleui (cf. e.g. p. 346,25–26), ἐπὶ τούτοις om. V **18** ἐλέω T^{pc} (in ει scr. ω T^{1-2}) edd. | σύγγελος V **19** ἀποστολικῶν τριῶν M **20** ἀναφερομένοις ed.Rom.* **20–21** χειρὶ ἐμῇ om. V **22** ἐλέω T edd. | πατρὸς ἡμῶν om. V **22–23** Ἀρσενίου] Ταρασίου H **23** τῆς – Αἰγύπτῳ om. V **24–25** Ἀλεξανδρείας – στοιχήσας] καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως M **24** προαναφερομένοις om. V | ἐν om. H T edd. (sed cf. lat. et supra l. 20) **25** συντίθημι καὶ om. V **26–520,20** episcoporum subscriptiones non numerantur in V T M (de H uide supra ad l. 2), numeros suppleui; de iis, quae in hoc catalogo (= D) posteriore aetate addita uel commutata sunt, et de erroribus communibus catalogorum D et E cf. Bischofslisten p. 22–24 et 27–28 **26–494,23** de serie metropolitarum in catalogis D et E perturbata cf. Bischofslisten p. 22–24 **26** ἀνάξιος om. V **26–27** τὰ προγεγραμμένα om. V **28** ἀσμένως – δεξάμενος om. M

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

(Interpretatio subscriptionis Romanorum)

In nomine domini Iesu Christi.

Petrus misericordia dei archipresbyter sanctae dei catholicae et apostolicae ecclesiae et locum complens Hadriani sanctissimi et apostolici papae senioris Romae omnes La.-Co. 323
recipiens qui conuersi sunt ab impia heresi reprobantium uenerabiles imagines PL 129, 339
secundum doctrinam et traditionem sanctorum patrum nostrorum omnia quae superius efferuntur approbans et consentiens subscripsi.

Petrus misericordia dei presbyter et egumenus monasterii sancti Sabae et locum complens Hadriani sanctissimi et apostolici papae senioris Romae omnes recipiens qui conuersi sunt ab impia heresi reprobantium uenerabiles imagines secundum doctrinam traditionemque sanctorum patrum nostrorum omnia quae superius efferuntur approbans et consentiens subscripsi.

Tarasius misericordia dei episcopus Constantinopoleos nouae Romae confirmans sic Ha. 267
se habere ueritatem omnia quae superius efferuntur libenter admittens his subscripsi.

Iohannes misericordia dei presbyter et patriarchalis syncellus locum retinens trium apostolicarum sedium Alexandriae, Antiochiae et Hierosolymorum omnibus quae Rom. 531
praeferuntur in hoc textu consentio et conueniens subscripsi mea manu.

Thomas misericordia dei presbyter et egumenus monasterii sancti patris nostri Arsenii in Aegypto siti locum retinens trium apostolicarum sedium Alexandriae, Antiochiae et Hierosolymorum omnibus quae superius efferuntur in hoc textu consentio et concordans subscripsi.

1. Agapius indignus episcopus Caesariae Cappadociae libenter omnia quae praescripta sunt suscipiens subscripsi.

2. Iohannes episcopus Ephesi libenter omnia quae praescripta sunt suscipiens subscripsi.

2–21 In – subscripsi *cf. Deusd. I 43 p. 53,21–54,5 (partim ad uerbum)*: (Item in subscriptionibus actionum) „In nomine … sancti Sabae", et cetera ut supra (*i. e. p. 53,11–21 ex Act. I).* „Tharasius misericordia dei episcopus Constantinopoleos nouae Romae" similiter. Et post hoc supscripserunt Iohannes et Thomas presbiteri et uicarii trium apostolicarum sedium Alexandriae et Antiochiae et Hierosolimorum, et episcopi numero CCCL.

P VE **2–8** In – Sabae = *Deusd.*

---

2 domini + nostri *Deusd.* **3** dei²] ecclesiae E *edd.* | ecclesiae *om.* F *edd.* (ecclesiae *bis tradit* E) **6** traditionem et doctrinam *Deusd.* **13–14** *post l. 17* P **14** dimittens P | his] hic P **15** patriarcharum VE *edd.* **16** Hierosolimorum P V Iherosolimorum E, *corr. ed. Rom.* **18** patres P^{ac}, *corr.* P^{c} **20** Hierosolimorum P V Iherosolimorum E, *corr. ed. Rom.* | superius *om.* F *edd.* | praeferuntur F *edd.* **22–521,19** *episcoporum subscriptiones (= catalogus D) non numerantur in codd., numeros suppleui* **24–25** *D 2 om.* E

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

3. Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Κωνσταντείας τῆς Κυπρίων νήσου κατὰ τὴν προαναφερομένην καὶ ὑφ᾽ ἡμῶν ὁμολογηθεῖσαν ὀρθόδοξον πίστιν δέχομαι καὶ ἀσπάζομαι τὰς ἱερὰς καὶ σεπτὰς εἰκόνας καὶ τιμητικῶς προσκυνῶν ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇ.

4. Θεόφιλος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Θεσσαλονίκης ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

5. Βασίλειος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας τῆς Γαλατίας ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

Ma. 136 6. Λέων ἐπίσκοπος Ἡρακλείας Θρᾴκης ὁμοίως.

7. Νικόλαος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κυζίκου ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

8. Εὐθύμιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σάρδεων ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

9. Πέτρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Νικομηδείας ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

10. Ἠλίας ἁμαρτωλὸς ἐπίσκοπος τῆς Κρητῶν νήσου ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

PG 98, 197 11. Ὑπάτιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Νικαίας τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

La.-Co. 325 12. Σταυράκιος ἁμαρτωλὸς ἐπίσκοπος Χαλκηδόνος ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

13. Λέων χάριτι Χριστοῦ πρεσβύτερος τῆς ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ ἄρχων τῶν μοναστηρίων καὶ ἔκδικος τῆς ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

14. Ἐπιφάνιος ἁμαρτωλὸς διάκονος τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας Κατάνης τῆς Σικελῶν ἐπαρχίας καὶ τοποτηρητὴς Θωμᾶ τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Σαρδανίας· ἔπεσθαι ὀφείλει τὰ λογικὰ θρέμματα ταῖς τῶν ποιμένων φωναῖς, καθώς φησιν ὁ

HV T M

---

1 Κωνσταντίας V | Κύπρου V M | νήσου om. M **1–3** κατὰ – ἐμῇ] ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα H **3** χειρὶ ἐμῇ om. V (de H uide supra) **4–20** D 4–12 om. V **4–5** D 4 post D 5 tradit M; D 4 non reperitur in catalogis A B C F (cf. Bischofslisten p. 30–31) **4–5** τὰ – ὑπέγραψα] καὶ τὰ ἑξῆς M **6–7** D 5 aptiorem locum habet post D 6, fort. transponendum; cf. Bischofslisten p. 23 **6** τῆς Γαλατίας non inuenitur in catalogis A B C F (cf. Bischofslisten p. 31 et 42) **8** Λέων + ἀνάξιος M fort. recte | ὁμοίως + ὑπέγραψα ed.Rom.* **9** ἀνάξιος om. H **9–10** ἀσμένως – ὑπέγραψα] ὁμοίως H M **11** ἀνάξιος om. H M **11–12** ἀσμένως – ὑπέγραψα] ὁμοίως H M **13** ἀνάξιος om. M **13–14** ἀσμένως – ὑπέγραψα] ὁμοίως H M **15** ἁμαρτωλὸς] ἀνάξιος M | Κρήτης M **15–16** ἀσμένως – ὑπέγραψα] ὁμοίως H M **17–18** D 11 om. H (de V uide supra) **17–18** τῆς – ὑπέγραψα T: ὁμοίως M **19** ἁμαρτωλὸς] ἀνάξιος M | Καλχηδόνος T ed.Rom. (corr. Hard.) **19–20** ἀσμένως – ὑπέγραψα] ὁμοίως H, om. M **21** χάριτι Χριστοῦ] ἐλέει θεοῦ V (*gratia dei* lat.) | θεοῦ + καθολικῆς V T + καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς M (cf. lat.), sed cf. B 12 et F 12 | μεγάλης om. V **22–23** καὶ[1] – ὑπέγραψα] ὁμοίως nec plura H **22** καὶ[1] – ἐκκλησίας] locus suspectus, exspectaueris καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τῆς μητροπόλεως Σίδης uel sim., cf. B 12, C 13, E 13, F 12; cf. Bischofslisten p. 31–32 | καὶ[1] om. V **22–23** τῆς – ὑπέγραψα] ὁμοίως nec plura M **22** τῆς – ἐκκλησίας T (cf. lat.): om. V (de H M uide supra) **23** ἀσμένως post προγεγρ. V | πάντα om. V **24–25** τῆς Σικελῶν ἐπαρχίας non inuenitur in catalogis A B C E (τῆς Σικελῶν νήσου F); cf. Bischofslisten p. 31 et 43 **24** τῆς[2] τῶν V **24–25** Σικελλῶν H **25** ἐπισκόπου M (uide quae adnotaui ad Act. I p. 70,11) | Σαρδονίας M (prob.) Σαρδινίας ed.Rom.* (cf. Bischofslisten p. 43 adn. 162), fort. εἶπεν supplendum (cf. B 12) **26** ὀφείλει] πως φιλεῖ T M edd., sed cf. lat. | καθώς] ὥς V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

3. Constantinus episcopus Constantiae Cypriorum insulae secundum ea quae superius efferuntur quamque nos confessi sumus horthodoxam fidem suscipio et saluto sacras et uenerabiles iconas et honorabiliter adorans subscripsi manu mea.

4. Theophilus indignus episcopus Thessalonicae libenter omnia quae praescripta sunt suscipiens subscripsi.

5. Basilius indignus episcopus Ancyrae Galatiae libenter omnia quae praescripta sunt suscipiens subscripsi.

6. Leo episcopus Heracliae Thracae similiter. Ma. 135

7. Nicolaus indignus episcopus Cyzici libenter omnia quae praescripta sunt suscipiens subscripsi.

8. Euthymius indignus episcopus Sardeorum libenter omnia quae praescripta sunt suscipiens subscripsi.

9. Petrus indignus episcopus Nicomediae libenter <omnia> quae praescripta sunt suscipiens subscripsi.

10. Helias peccator episcopus Cretensium insulae libenter omnia quae praescripta sunt suscipiens subscripsi.

11. Hypatius indignus episcopus Nicaeae Bithyniensium prouinciae libenter omnia quae praescripta sunt suscipiens subscripsi.

12. Stauracius peccator episcopus Chalcedonis omnia quae praescripta sunt libenter suscipiens subscripsi. La.-Co. 326

13. Leo gratia dei presbyter sanctissimae dei catholicae et apostolicae magnae ecclesiae et princeps monasteriorum et defensor sanctissimae dei ecclesiae libenter omnia quae praescripta sunt suscipiens subscripsi.

14. Epiphanius peccator diaconus sanctissimae ecclesiae Catanae Siculorum prouinciae et uicarius Thomae sanctissimi archiepiscopi Sardiniae: sequor ut debent PL 129, 340

P VE

1 eam P^{ac} (m *eras.*) **3** adorans + subscipiens VE | manu mea *om.* VE *edd.* **6** scripta *ed. Rom. (corr. La.-Co.)* **8** Thraciae *ed. Rom.** **9** Cyzci *(sic)* P Cizici V Cysici E, *corr. ed. Rom.* | libenter *post* sunt VE *edd.* **10** suscipiens] amittens V admittens E *edd.* **11** Heuthymius P Heuthimius VE Euthimius F, *corr. ed. Rom.* | Sardorum F *edd.* **11–12** libenter – subscripsi] similiter P **11** praescripta *ed. Rom.*: scripta VE **13–14** libenter – subscripsi] similiter P **13** omnia *suppleui coll. gr.* | scripta F *edd.* **15–16** libenter – subscripsi] similiter P **17** Niceae P V Nictę E, *corr. ed. Rom.* | Bithyniensium E: Bithynensium P Bithiniensium V | prouintiae P E **19–20** omnia – subscripsi] similiter P **19** **19–20** libenter (*om.* V) *fort. coll. gr. ante* omnia *transponendum* **21** dei^{1} (*cf. gr.* V*?*) *om.* P | sanctissime P E | catholicae et apostolicae P V (*mendum in Anastasii exemplari graeco; cf. gr.* M): catholicae E *edd.* | magne P **24–25** prouintię P E **25** sequor ut debent] *Anast. uidetur legisse* ἕπομαι ὡς ὀφείλει

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

κύριος ὅτι *τὰ ἐμὰ πρόβατα τῆς* ἐμῆς *φωνῆς ἀκούει*. οὐκοῦν κἀγὼ ταῖς τῶν ποιμένων ὀρθαῖς φωναῖς ἑπόμενος κατ᾽ ἴχνος αὐτῶν βαδίζειν προαιροῦμαι. οἷς καὶ στοιχῶν ἐν
Rom. 532 πάσαις ταῖς ἀναγνωσθείσαις αὐτῶν χρήσεσιν ὑπέγραψα.

15. Νικηφόρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Δυρραχιανῶν χώρας τῆς Ἰλλυρικῆς ἐπαρχίας ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

16. Νικόλαος μοναχὸς ἡγούμενος καὶ ἐκ προσώπου τοῦ θρόνου Τυάνων ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

17. Δανιὴλ ἁμαρτωλὸς ἐπίσκοπος Ἀμασείας ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

18. Γεώργιος ἀνάξιος πρεσβύτερος καὶ ἐκ προσώπου τοῦ θρόνου Ναζιανζοῦ ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

19. Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Γαγγρῶν ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

Ha. 269 20. Νικήτας ἁμαρτωλὸς ἐπίσκοπος Κλαυδιουπόλεως ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

21. Γρηγόριος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

22. Γρηγόριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Πισινούντων ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

23. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μύρων τῆς Λυκίας ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

Ma. 137 24. Εὐστάθιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Λαοδικείας τῆς Φρυγῶν ἐπαρχίας ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

PG 98, 200 25. Μιχαὴλ ἀνάξιος ἐπίσκοπος Συνάδων ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

---

1 Ioh. 10,27

HV T M **4** hinc usque ad finem actionis deest V (cf. app. crit.)

---

1 τῆς ἐμῆς φωνῆς] τῆς φωνῆς μου M (ex *N.T.*?) **2** κατ᾽ – προαιροῦμαι om. V | κατὰ H | ἴχνος H T | βαδιεῖν H | οἷς καὶ στοιχῶν] ἧς καὶ τυχὼν T τοῦτοις (sic) στοιχῶν V **3** χρήσεις V | ὑπέγραψα + καὶ καθεξῆς ἅπαντες ἐπίσκοποι ὁμοίως ὑπέγραψαν ὄντες τὸν ἀριθμὸν τξε′ V reliquis usque ad finem actionis omissis; cf. Bischofslisten p. 14 **4–5** τῆς¹ – ἐπαρχίας] locus suspectus, fort. posteriore aetate mutatus, exspectaueris τοῦ Δυρραχίου, cf. A 10 etc. et Bischofslisten p. 31 **4** Ἰλλυρικῆς M: Ἰλυρίας H Ἰλλυρικῶν T edd. **5** ἀσμένως – ὑπέγραψα] ὁμοίως M **6** exspectaueris ἡγούμενος τοῦ Ἄπρου uel sim.; cf. A 10 etc. **6–7** ἀσμένως – ὑπέγραψα] ὁμοίως H M **8–9** D 17 aptiorem locum habet ante D 16, fort. transponendum; cf. Bischofslisten p. 23–24 **8–9** ἀσμένως – ὑπέγραψα] ὁμοίως δεξάμενος ὑπέγραψα H ὁμοίως M **10–11** D 18 aptiorem locum habet post D 30, fort. transponendum; cf. Bischofslisten p. 23–24 **10** Ναζιανζοῦ] exspectaueris Μωκισσοῦ, cf. A 23 etc. et Bischofslisten p. 32 et 44 **11** ἀσμένως – ὑπέγραψα] ὁμοίως H M **12** ἀνάξιος om. T edd. | Γάγγρων H **12–13** ἀσμένως – ὑπέγραψα] ὁμοίως δεξάμενος ὑπέγραψα H ὁμοίως M **14–15** ἀσμένως – ὑπέγραψα] ὁμοίως H M **16** Γρηγόριος + ὁ M **16–17** ἀσμένως – ὑπέγραψα] ὑπέγραψα ὁμοίως H ὁμοίως M **18** Πισινούντων] Πισσινούντων M Πισινοῦντος ed. Rom.* (cf. Bischofslisten p. 43) **18–19** ἀσμένως – ὑπέγραψα] ὑπέγραψα ὁμοίως H ὁμοίως M **20–21** ἀσμένως – ὑπέγραψα] ὁμοίως H, om. M **22** τῆς Φρυγῶν ἐπαρχίας non inuenitur in catalogis A B C F (cf. Bischofslisten p. 30–31 et 44) **22–23** ἀσμένως – ὑπέγραψα] ὁμοίως H, om. M **24–25** ἀσμένως – ὑπέγραψα] δεξάμενος ὁμοίως ὑπέγραψα H, om. M

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

rationabiles pecudes pastorum uoces, quemadmodum dominus ait quia *oues meae uocem meam audiunt*. ergo et ego pastorum rectas uoces sequens per uestigium eorum uadere propono. quibus et consentiens in omnibus testimoniis ipsorum quae Rom. 532
lecta sunt subscripsi.

15. Nicephorus indignus episcopus Dyrrhachianensium prouinciae Illyricensium regionis libenter omnia quae praescripta sunt suscipiens subscripsi.

16. Nicolaus monachus egumenus et ex persona throni Tyanensium libenter omnia <quae praescripta sunt suscipiens> subscripsi.

17. Danihel peccator episcopus Amasiae libenter omnia quae praescripta sunt suscipiens subscripsi.

18. Georgius indignus presbyter et ex persona throni Nazianzi libenter omnia quae praescripta sunt suscipiens subscripsi.

19. Constantinus indignus episcopus Gangrensium omnia quae praescripta sunt suscipiens subscripsi.

20. Niceta peccator episcopus Claudiupoleos libenter omnia quae praescripta sunt Ha. 270
suscipiens subscripsi.

21. Gregorius exiguus episcopus Neocaesariae libenter omnia quae praescripta sunt suscipiens subscripsi.

22. Gregorius indignus episcopus Pisinuntensium libenter omnia quae praescripta sunt suscipiens subscripsi.

23. Theodorus indignus episcopus Myrorum Lyciae libenter omnia quae praescripta sunt suscipiens subscripsi.

24. Eustathius indignus episcopus Laodiciae Phrygarum prouinciae libenter omnia Ma. 138
quae praescripta sunt suscipiens subscripsi.

25. Michahel indignus episcopus Synadensium libenter omnia quae praescripta sunt suscipiens subscripsi.

P VE

---

2 audiunt V^{pc} (*cf. Vulg.*): adiunt P audient V^{ac} (u *add.* V^{1-2} *s.l.*) E | uestigia F^{2} *edd.* **3** uadere] uidere VE incedere F (*ex corr.?*) *edd.* **5** Dyrrach- V *(fort. etiam hic scribendum; cf. A 10 al.)* Chirachianensium *(sic)* E | prouintiae P E | Illyricensium *scripsi:* Hillyricensium P Illiricianensium VE Illyricianensium *ed. Rom.** **7–8** *D 16 om.* VE *(suppl. ed. Rom. ex gr.)* **7** hegumenus P *(praeter consuetudinem)* | Tyanorum *ed. Rom.** **8** quae – suscipiens *ed. Rom. ex gr.* **9** Daniel F *edd.* | Amassiae *ed. Rom.* Amaseae *ed. Reg.** **9–10** libenter – subscripsi] similiter P (*cf. gr.* M) **11** Nazianzi E: Ninanzianzi *(sic)* P Nanzianzi V **12** quae – suscipiens *om.* P | praescripta *ed. Reg.*: scripta VE *ed. Rom.* **13** Gangrensium + similiter F *edd.* **13–14** omnia – subscripsi] similiter P **15** Nicetas *ed. Rom.** | Claudiupoleos P: Claudiopoleos V *edd.* Claudopoleos E **15–16** libenter – subscripsi] similiter P **17–18** libenter – subscripsi] similiter P **19** Pisinutensium *ed. Rom., corr. ed. Reg.* **19–20** libenter – subscripsi] similiter P **21** Mirorum VE | Licię V Litie E **21–22** libenter – subscripsi] similiter P **23** Eustathius V^{pc}: Eusthatius P Eusthathius V^{ac} (h^{1} *del.*) Pustachius *(sic)* E | Laudicie V Lauditię E | Phygarum P Prigiarum VE, *corr. ed. Rom. (cf. gr. et D 35)* | prouintie P E **24** suscipiens *om.* P **25** Michael E *edd.* | Sinandensium V Sinadensium E **25–26** libenter – subscripsi] similiter P

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

26. Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας Πισιδίας ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

27. Θεοφύλακτος ἀνάξιος διάκονος ἔξαρχος καὶ ἐκ προσώπου τῆς λαμπρᾶς μητροπόλεως Καρίας ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

28. Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος τοῦ Ἰκονίου ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

29. Ἀναστάσιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Νικοπόλεως παλαιᾶς Ἠπείρου ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

La.-Co. 328 30. Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Πέργης ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

31. Γρηγόριος ἁμαρτωλὸς πρεσβύτερος καὶ ἐκ προσώπου τοῦ θρόνου Τραιανουπόλεως τῆς Θρᾳκῶν χώρας ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

32. Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ῥόδου ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

33. Χριστοφόρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τοῦ Φάσιδος ἤτοι Τραπεζοῦντος ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

34. Μανουὴλ ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀδριανουπόλεως ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

35. Νικόλαος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἱεραπόλεως τῆς Φρυγῶν ἐπαρχίας ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

36. Βασίλειος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως τοῦ Συλαίου ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

Rom. 533 37. Γαλάτων ἐλάχιστος πρεσβύτερος καὶ ἐκ προσώπου Στεφάνου ἀρχιεπισκόπου Σικελίας ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

H T M

1–2 D 26 aptiorem locum habet post D 28, fort. transponendum; cf. Bischofslisten p. 23 **1** ἀνάξιος om. H **1–2** ἀσμένως – ὑπέγραψα] δεξάμενος ὁμοίως ὑπέγραψα H, om. M **3–4** D 27 aptiorem locum habet post D 23, fort. transponendum; cf. Bischofslisten p. 23 **3–4** διάκονος – Καρίας] cf. Bischofslisten p. 44 et adn. 164 **4** ἀσμένως – ὑπέγραψα om. M | πάντα om. H **5–6** ἀσμένως – ὑπέγραψα] δεξάμενος ὁμοίως ὑπέγραψα H, om. M **7** ἀνάξιος om. T edd. **7–8** ἀσμένως – ὑπέγραψα] δεξάμενος ὑπέγραψα H, om. M **9–10** D 30 aptiorem locum habet post D 26, fort. transponendum; cf. Bischofslisten p. 24 adn. 66 **9–10** ἀσμένως – ὑπέγραψα] δεξάμενος ὁμοίως ὑπέγραψα H, om. M **11–13** D 31 (= E 31) non reperitur in catalogis A B C F (cf. Bischofslisten p. 30–31 et p. 45 adn. 168) **12** τῆς Θρᾳκῶν χώρας non inuenitur in E 31 **12–13** ἀσμένως – ὑπέγραψα om. M **12** τὰ προγεγραμμένα om. H | δεξάμενος + ὁμοίως H **14–15** ἀσμένως – ὑπέγραψα om. M **14** τὰ προγεγραμμένα om. H | δεξάμενος + ὁμοίως H **16** Φάσιδος – Τραπεζοῦντος] cf. Bischofslisten p. 45 et adn. 171 | Φασίδος T | Τραπεζούντων M **16–17** ἀσμένως – ὑπέγραψα] ὑπέγραψα H, om. M **18** Ἀδριανουπόλεως + Θράκης M fort. recte, cf. A 24, B 27, E 34 **18–19** ἀσμένως – ὑπέγραψα] ὁμοίως ὑπέγραψα H, om. M **20** τῆς Φρυγῶν ἐπαρχίας non reperitur in catalogis C et F (cf. Bischofslisten p. 31 et 45) **22–23** D 36 aptiorem locum habet post D 34, fort. transponendum; cf. Bischofslisten p. 24 adn. 66 **22** τοῦ om. H **22–23** ἀσμένως – ὑπέγραψα] ὑπέγραψα ὁμοίως H, om. M **24** Γαλατῶν T | πρεσβύτερος] ἐπίσκοπος H | Στεφάνου om. ed.Rom.* **24–25** ἀρχιεπισκόπου (τοῦ ἀρχ. ed.Rom.corr) Σικελίας] hanc appellationem posteriori aetati (fort. saeculo nono ineunti) tribuendam esse arbitror, cf. Bischofslisten p. 31 et p. 46 adn. 175; exspectaueris ἐπισκόπου Συρακούσης (cf. A 42, F 40) **25** Σικελίας] Σικέων H | ἀσμένως – ὑπέγραψα om. M | πάντα – προγεγραμμένα om. H

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

26. Georgius indignus episcopus Antiochiae Pisidiae libenter omnia quae praescripta sunt suscipiens subscripsi.

27. Theophylactus indignus diaconus exarchus et ex persona clarae metropoleos Cariae libenter omnia quae praescripta sunt suscipiens subscripsi.

28. Leo indignus episcopus Iconii libenter omnia quae praescripta sunt suscipiens subscripsi.

29. Anastasius indignus episcopus Nicopoleos ueteris Hepiri libenter omnia quae praescripta sunt suscipiens subscripsi.

30. Constantinus indignus episcopus Pergae <libenter omnia quae praescripta sunt suscipiens subscripsi>. La.-Co. 327

31. Gregorius peccator presbyter et ex persona throni Traianopoleos Thracensium regionis libenter omnia quae praescripta sunt suscipiens subscripsi.

32. Leo indignus episcopus Rhodi libenter omnia quae praescripta sunt suscipiens subscripsi.

33. Christophorus indignus episcopus Phasidis id est Trapezuntensium libenter omnia quae praescripta sunt suscipiens subscripsi.

34. Manuhel indignus episcopus Hadrianopoleos libenter omnia quae praescripta sunt suscipiens subscripsi. PL 129, 341

35. Nicolaus indignus episcopus Hierapoleos Phrygarum prouinciae libenter omnia quae praescripta sunt suscipiens subscripsi.

36. Basilius indignus episcopus ciuitatis Sylei libenter omnia quae praescripta sunt suscipiens subscripsi.

37. Galato exiguus presbyter et ex persona Stephani archiepiscopi Siceliae libenter omnia quae praescripta sunt suscipiens subscripsi. Rom. 533

P VE

---

1 Gregorius *ed. Rom.* i. t.* (Georgius *ed. Rom.*^{mg}) | Pysidię Antiochie VE **1–2** libenter – subscripsi] similiter P **3** Theophilactus VE | clare P **5** Yconii VE **5–6** libenter – subscripsi] similiter P **7–14** *D 29–32 om.* V **7** Epiri *ed. Rom.** **8** suscipiens *om.* P **9–10** *D 30 om.* E *(de* V *uide supra), suppl. ed. Rom. ex gr.* **9–10** libenter – subscripsi (*om.* P) *suppl. ed. Rom.* **11** throni V: troni P, *om.* E *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **12** libenter – subscripsi E: similiter P **13** Rhodi P: Rodi E (*corr.* F) **13–14** libenter – subscripsi E: similiter P **15** Trapezuntinensium *ed. Rom.** **16** quae – sunt *om.* E *ed. Rom.* (omnia + praescripta *ed. Reg.**) | suscipiens *post* omnia V, *om.* P **17** Manuel F *edd.* | indignus *om.* P | Adrianopoleos VE *ed. Rom., sed cf. A 24 etc.* **17–18** libenter – subscripsi] similiter P **19** indignus *om.* P | Hieropoleos VE | Pyhygarum VE | prouintie P E **19–20** libenter – subscripsi] similiter P **20** quae – sunt *om.* V | subscripsi] manu mea scripsi V suscipit manus mea E subscripsi manu mea F *edd., correxi coll. gr.* **21** indignus *om.* P | Sylei P: Silei VE Silaei *ed. Rom.** (Sylaei *Hard.*) **21–22** libenter – subscripsi] similiter P **22** suscipiens subscripsi *om.* E (*suppl.* F) **23** exiguus *om.* P | Siciliae *ed. Rom.** **23–24** libenter – subscripsi] similiter P

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

38. Θεοφύλακτος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Εὐχαΐτων ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

39. Κύριλλος μοναχὸς καὶ ἐκ προσώπου Ἰωάννου ἐπισκόπου Γοτθίας ἐκτραφεὶς τοῖς ἀποστολικοῖς κηρύγμασι καὶ τῶν πατέρων παραδόσεσι καὶ τὰ νῦν προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

40. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σελευκείας ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

41. Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Σουγδάων ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

42. Ἀντώνιος ἀνάξιος μοναχὸς καὶ ἐκ προσώπου τοῦ θρόνου Σμύρνης ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

43. Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τοῦ Ῥηγίου ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος ὑπέγραψα.

PG 98, 201 Ma. 140 44. Ἰωάννης ταλαίπωρος καὶ ἁμαρτωλὸς μοναχὸς καὶ τὸν τόπον ποιούμενος Προκοπίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου σύμφωνα κατὰ πάντα τοῖς πατράσι φρονῶν ὑπέγραψα.

Ha. 272 45. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κατάνης φιλῶν ἀεί πως τοῖς ἐρασταῖς τῆς ἀληθείας <καὶ> ταῖς τῶν ἁγίων πατέρων κατ᾽ ἴχνος βαίνειν διδασκαλίαις καὶ ταῖς ὀρθαῖς αὐτῶν κατακαλλύνεσθαι δόξαις, οἷς κἀγὼ τετάχθαι σπουδάζων στοιχῶν πᾶσι τοῖς αὐτῶν δεδογμένοις καὶ προγεγραμμένοις ὑπέγραψα.

46. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ταυρομενίου συμφώνως κατὰ πάντα ταῖς τῶν ἁγίων πατέρων διδασκαλίαις καὶ ταῖς προαναγνωσθείσαις αὐτῶν χρήσεσιν ἑπόμενος ὑπέγραψα.

47. Γαυδιῶσος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μεσήνης συμφώνως κατὰ πάντα ταῖς τῶν ἁγίων πατέρων διδασκαλίαις καὶ ταῖς προαναγνωσθείσαις αὐτῶν χρήσεσιν ἑπόμενος ὑπέγραψα.

H T M

---

1 ἀνάξιος om. M **1–2** ἀσμένως – ὑπέγραψα om. M **1–2** πάντα – προγεγραμμένα om. H **3** Ἰωάννου suspectum (Νικήτα A 26, C 35, F 36; nomen omittitur in B 29 et E 38); cf. Bischofslisten p. 31 et p. 45-46 adn. 174; C. Zuckerman, Byzantium's Pontic Policy in the *Notitiae episcopatuum*, in: La Crimée entre Byzance et le Kaghanat khazar, Paris 2006, 215–216 | Γότθων ed.Rom.* ex Vc^{mg} (Bonafides) **3–5** ἐκτραφεὶς – ὑπέγραψα om. M **3** ἐντραφεὶς ed.Rom.* **4** fort. <ταῖς> τῶν scribendum **4–5** καὶ^{2} – ὑπέγραψα] ὁμοίως ὑπέγραψα H **6–7** D 40 male in archiepiscoporum serie hic traditur, fort. ante D 35 transponendum; cf. Bischofslisten p. 24 et adn. 65 **6** ἀνάξιος om. M **6–7** ἀσμένως – ὑπέγραψα] ὁμοίως δεξάμενος ὑπέγραψα H, om. M **8** ἀνάξιος om. M | πόλεως om. M **8–9** ἀσμένως – ὑπέγραψα] ὁμοίως ὑπέγραψα H, om. M **10** ἀνάξιος om. M | Σμύρνων H **10–11** ἀσμένως – ὑπέγραψα] ὁμοίως ὑπέγραψα H, om. M **12** ἀνάξιος om. M, ὁ ἀνάξιος ed.Rom.* ex Vc | Ῥηγοῦ M **12–13** ἀσμένως – ὑπέγραψα] ὁμοίως ὑπέγραψα H, om. M **14–16** locus difficilis et suspectus (nihil respondet in catalogis A B C F); dubium an nomen episcopatus Πατρῶν ex E 43 suppleri possit; cf. Bischofslisten p. 30–31 cum adn. 104–105 et p. 46 cum adn. 177 **14** ταλαίπωρος καὶ ἁμαρτωλὸς om. M | μοναχὸς καὶ τὸν M: καυκομοναχὸς H (cf. lat.) καὶ μοναχὸς T **15** τοῦ εὐλαβεστάτου om. M **15–16** σύμφωνα – ὑπέγραψα om. M **15** κατὰ – πατράσι] τοῖς πᾶσι H **17** ἀνάξιος om. M **17–20** φιλῶν – ὑπέγραψα om. M **17–20** ἀεί – ὑπέγραψα T: κατ᾽ ἴχνος ἐς ἀεὶ βαίνειν τῶν ἁγίων διδασκαλιῶν τῶν πατέρων ὑπέγραψα H **18** καὶ^{1} add. ed.Rom. (cf. lat.) | ἴχνος codd., corr. ed.Rom. **21** ἀνάξιος om. M | Ταυρομενείου T edd. („ἄλ. Ταυρομενείας" ed.Rom.^{mg} ex Vc^{mg} [Bonafides]; cf. A 28 et B 31) **21–23** συμφώνως – ὑπέγραψα] ὁμοίως ὑπέγραψα H, om. M **24** Γαυδιῶσος ed.Rom.: Γαυδίωσος T Γαύδιος H M | ἀνάξιος om. M | Μεσίνης H Μεσσήνης ed.Rom.* **24–26** συμφώνως – ὑπέγραψα] ὁμοίως ὑπέγραψα H, om. M

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

38. Theophylactus indignus episcopus Euchaitensium libenter omnia quae praescripta sunt suscipiens subscripsi.

39. Cyrillus monachus et ex persona Iohannis episcopi Gotthiae enutritus apostolicis praedicationibus et patrum traditionibus et quae nunc praescripta sunt suscipiens subscripsi.

40. Theodorus indignus episcopus Seleuciae libenter omnia quae praescripta sunt suscipiens subscripsi.

41. Stephanus indignus episcopus ciuitatis Sugdaensium libenter omnia quae praescripta sunt suscipiens subscripsi.

42. Antonius indignus monachus et ex persona throni Smyrnae libenter omnia quae praescripta sunt suscipiens subscripsi.

43. Constantinus episcopus Regii libenter omnia quae praescripta sunt suscipiens subscripsi.

44. Iohannes miser et peccator caucomonachus locum faciens Procopii reuerentissimi episcopi consona per omnia patribus sapiens subscripsi. Ma. 139

45. Theodorus indignus episcopus Catanae ratum ducens semper amatores ueritatis et sanctorum patrum doctrinas et uestigia sequi atque rectis eorum uenustari dogmatibus, his et ego taxari festinans consentiens omnibus quae ab eis edita sunt et praescripta subscripsi. Ha. 271

46. Iohannes indignus episcopus Tauromeniae concorditer per omnia sanctorum patrum doctrinas et testimonia eorum quae praelecta sunt sequens subscripsi.

47. Gaudiosus indignus episcopus Mesinae concorditer per omnia sanctorum patrum doctrinas et testimonia eorum quae praelecta sunt sequens subscripsi.

P VE

---

1 Theophilactus VE | Euchautensium P Euchiatensium VE, *corr. ed. Rom.* **3** et *om. ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | Iohannis + monachi F *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | Gothie VE **6–7** libenter – subscripsi] similiter P **8** indignus *om.* P | Sugdaensium P *(unde La.-Co.^{mg})*: Sugdęnsium V Sugdensium E *edd. i. t.* **8–9** libenter – subscripsi] similiter P **10** indignus *om.* P | Smirnę V Sint ne *(sic)* E **10–11** libenter – subscripsi] similiter P **12** *fort.* <indignus> episcopus (*cf. gr.* H T) | Regii P: Rigii V Rii E Chii F *edd. i. t. („gr.* Rhegii" *ed. Rom.^{mg})* **12–13** libenter – subscripsi] similiter P **14** caucomonachus ~ καυκομοναχὸς (*cf. gr.* H)] cauco monacho E cacomonachus *ed. Rom.** (peccator monachus *La.-Co.^{mg}*) **15** patribus per omnia F *edd.* **17** doctrinam E *edd.* **18** taxari] „*i.* annumerari" *ed. Rom.^{mg}* | edicta *ed. Rom.* (ex gr., ut uidetur), sed Anastasium* ἐκδεδομένοις *legisse uel intellexisse perspexit Dubielzig (cf. Act. VI 222 E 13 et 299 D 7)* | et^2 *om.* E, iis quae *ed. Rom.** **19** praescripta + sunt *ed. Rom.** **21** prelata E prolata F *edd.* **22** Missinae F *ed. Rom.* (Messanae *ed. Rom.^{mg}*) Messinae *Hard.* **23** eorundem *ed. Rom.** | prelata E prolata *ed. Rom.** | subsequens *ed. Rom.**

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

La.-Co. 329 48. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Πανόρμου ‹συμφώνως κατὰ πάντα ταῖς τῶν ἁγίων πατέρων διδασκαλίαις καὶ ταῖς προαναγνωσθείσαις αὐτῶν χρήσεσιν ἑπόμενος› ὑπέγραψα.

49. Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Λεοντίνης ‹συμφώνως κατὰ πάντα ταῖς τῶν ἁγίων πατέρων διδασκαλίαις καὶ ταῖς προαναγνωσθείσαις αὐτῶν χρήσεσιν ἑπόμενος› ὑπέγραψα.

50. Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Βιβώνων συμφώνως κατὰ πάντα ταῖς τῶν ἁγίων πατέρων διδασκαλίαις καὶ ταῖς προαναγνωσθείσαις αὐτῶν χρήσεσιν ἑπόμενος ὑπέγραψα.

51. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Τρεοκάλεως ὁρίσας ὑπέγραψα.

52. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ταυριανῆς συμφώνως κατὰ πάντα ταῖς προαναγνωσθείσαις χρήσεσι τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων ἑπόμενος ὑπέγραψα.

53. Χριστοφόρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας Κυριακῆς συμφώνως κατὰ πάντα ταῖς τῶν ἁγίων πατέρων διδασκαλίαις καὶ ταῖς προαναγνωσθείσαις αὐτῶν χρήσεσιν ἑπόμενος ὑπέγραψα.

54. Βασίλειος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Λιπαριτῶν νήσου ταῖς προαναφερομέναις τῶν ἁγίων πατέρων διδασκαλίαις στοιχῶν ἐν πᾶσιν ὑπέγραψα.

Rom. 534 55. Θεότιμος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κροτώνων ταῖς προαναφερομέναις τῶν ἁγίων πατέρων χρήσεσι στοιχῶν ἐν πᾶσιν ὑπέγραψα.

56. Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Καρίνης ταῖς προαναφερομέναις τῶν ἁγίων πατέρων χρήσεσι στοιχῶν ἐν πᾶσιν ὑπέγραψα.

57. Θεοφάνης ἐπίσκοπος τοῦ Λιλυβαίου ὁμοίως.

58. Θεόδωρος ἐπίσκοπος Τροπαίων ὁμοίως.

59. Σέργιος ἐπίσκοπος Νικοτέρων ὁμοίως.

60. Θεόδωρος ἐπίσκοπος Βιζύης ὁμοίως.

61. Μαυριανὸς ἐπίσκοπος Πομπηϊουπόλεως ὁμοίως.

62. Ἰωάννης ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας Σαλονηντιανῆς ἐκκλησίας ὁμοίως. (ῥωμαίᾳ)

H T M

1–3 D 48 om. T edd. (lac. indic. ed.Reg.*) **1** ἀνάξιος om. M **1–3** συμφώνως – ἑπόμενος suppleui coll. lat. **3** ὑπέγραψα] ὁμοίως ὑπέγραψα H, om. M **4–6** D 49 (aptiorem locum habet post D 50, fort. transponendum; cf. Bischofslisten p. 27 adn. 87) om. T edd. (lac. indic. ed.Reg.*) **4** ἀνάξιος om. M **4–6** συμφώνως – ἑπόμενος suppleui coll. lat. **6** ὑπέγραψα om. M **7** ἀνάξιος om. M | Βιβόνων H **7–9** συμφώνως – ὑπέγραψα] ὁμοίως ὑπέγραψα H, om. M **10** ἀνάξιος om. M | Τρεοκάλεως T: Τροκάλεων H Τρικάλων M, cf. Bischofslisten p. 47 et adn. 181 | ὁρίσας om. H M | ὑπέγραψα om. M **11–12** D 52 post D 53 tradit H **11** ἀνάξιος om. M **11–12** συμφώνως – ἑπόμενος om. H M **12** ὑπέγραψα om. M **13** ἀνάξιος om. M **13–15** συμφώνως – ἑπόμενος om. H M **15** ὑπέγραψα om. M **16** ἀνάξιος om. M | Λιπαρίτ‹ων› M **16–17** ταῖς – πᾶσιν om. H M **17** ὑπέγραψα om. M **18** ἀνάξιος om. M edd. **18–19** ταῖς – πᾶσιν om. H M **19** ὑπέγραψα om. M **20** ἀνάξιος om. M **20–21** ταῖς – ὑπέγραψα] ὁμοίως ὑπέγραψα H, om. M **22** τοῦ om. H | Λιλυβαίου ed.Rom. (cf. A 39 etc.): Λιλοιβίου H (cf. lat.) Λιλυαίου T Λιλυβίου M | ὁμοίως dehinc in omnibus episcoporum subscriptionibus om. M **24** Νικοτερῶν M **27** τῆς ἁγίας om. M | Σαλονηντιανῆς ἐκκλησίας (i.e. Salonitanae ecclesiae) scripsi coll. F 107: Σαλονηντιάνας ἐκκλησίας M Σαλονηντιανᾶς T Σαλονηντιανῆς ed.Rom.*, om. H | ὁμοίως ῥωμαία T (cf. D 72 et D 77; sunt episcopi Dalmatiae): ῥωμαία ὁμοίως H (-αία incertum) ὑπέγραψα ῥωμαῖα M, om. ed.Rom.*; cf. Bischofslisten p. 48 et adn. 188

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

48. Theodorus indignus episcopus Panormi concorditer per omnia sanctorum patrum doctrinas et testimonia eorum quae praelecta sunt sequens subscripsi. La.-Co. 330

49. Constantinus indignus episcopus Leontinae concorditer per omnia sanctorum patrum doctrinas et testimonia eorum quae praelecta sunt sequens subscripsi.

50. Stephanus indignus episcopus Bibonensium concorditer per omnia sanctorum patrum doctrinas et testimonia eorum quae praelecta sunt sequens subscripsi.

51. Iohannes indignus episcopus Treocaleos diffiniens subscripsi. PL 129, 342

52. Theodorus indignus episcopus Taurianae concorditer per omnia sanctorum patrum doctrinas et testimonia eorum quae praelecta sunt sequens subscripsi.

53. Christophorus indignus episcopus sanctae Cyriacae concorditer per omnia sanctorum patrum doctrinas et testimonia eorum quae praelecta sunt sequens subscripsi.

54. Basilius indignus episcopus Liparitensium insulae superius prolatis sanctorum patrum doctrinis conueniens in omnibus subscripsi.

55. Theotimus indignus episcopus Crotonensium superius prolatis sanctorum patrum testimoniis consentiens in omnibus subscripsi. Rom. 534

56. Constantinus indignus episcopus Carinae superius prolatis sanctorum patrum testimoniis consentiens in omnibus subscripsi.

57. Theophanes episcopus Lilybei similiter.

58. Theodorus episcopus Tropaeorum similiter.

59. Sergius episcopus Nicoterensium similiter.

60. Theodorus episcopus Bizyae similiter.

61. Maurianus episcopus Pompeiopoleos similiter.

62. Iohannes episcopus sanctae Salonentianae similiter. (latine)

P VE

---

1 indignus *om.* P **1–2** concorditer – subscripsi] similiter P **1–2** per – patrum *om.* F *edd.* **2** praelati *(sic)* E praescripta F *edd.* **3** indignus *om.* P **3–4** concorditer – subscripsi] similiter P **5** indignus *om.* P | Bibonenium P Bybonensium V **5–6** concorditer – subscripsi] similiter P **6** praelata E *edd.* **7** indignus *om.* P | diffiniens + similiter F *edd.* **8** Theodericus E Theodoricus *ed. Rom.** (Theodorus *ed. Rom.*^{mg}) | indignus *om.* P | Tauranae *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **8–9** concorditer – subscripsi] similiter P **9** predicta F praelata *ed. Rom.** **10** indignus *om.* P **10–12** concorditer – subscripsi] similiter P **10** per *om.* E **11** doctrinas *om.* E | praelata E *edd.* **13** indignus *om.* P | Liparitensium *scripsi coll. gr. et E 53*: Liparetensium P *ed. Rom.** Lyparetensium V Parentensium E | prolatis] latis VE *edd.* **15** indignus *om.* P | Crotonensium *ed. Reg.*: Cotronensium P *ed. Rom.* C(on)tronensium VE **17** indignus *om.* P **17–18** superius – subscripsi] similiter P **17–18** testimoniis sanctorum patrum F *edd.* **19** Lilybei *scripsi coll. gr. et A 39*: Liloebii P V Lioebil E Lilibaei *ed. Rom.* Lilybaei *ed. Reg.** **22** Biziae P Bizzae E **23** Marianus P | Pompehiupoleos P **24** sanctae *om.* VE *edd.* | Salonentianae] *cf. gr.* T | latine (*cf. gr.* T M) P: *om.* VE *edd.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

63. Εὐστράτιος ἐπίσκοπος Ἀπαμείας τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁμοίως.

PG 98, 204 64. Πέτρος ἐπίσκοπος τῶν Γερμίων ὁμοίως.

65. Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἀρκαδιουπόλεως ὁμοίως.

66. Κωνσταντῖνος πρεσβύτερος καὶ ἐκ προσώπου τοῦ θρόνου Σεβαστουπόλεως ὁμοίως.

67. Γρηγόριος πρεσβύτερος καὶ ἐκ προσώπου τοῦ θρόνου Νικοπόλεως ὁμοίως.

68. Σισίνιος ἐπίσκοπος τοῦ Παρίου ὁμοίως.

69. Ἐπιφάνιος ἐπίσκοπος Μιλήτου ὁμοίως.

Ma. 141 70. Νικήτας ἐπίσκοπος Προικονήσου ὁμοίως.

71. Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ ἐκ προσώπου Νικήτα ἐπισκόπου Κολωνείας ὁμοίως.

72. Οὖρσος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας Ἀβαριτιανῶν ἐκκλησίας ὁμοίως. (ῥωμαΐᾳ)

73. Εὐστράτιος ἐπίσκοπος Μεθύμνης ὁμοίως.

74. Λέων ἐπίσκοπος τῆς Κίου ὁμοίως.

75. Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἄπρου ὁμοίως.

76. Θεοφύλακτος ἐπίσκοπος Κυψάλων ὁμοίως.

77. Λαυρέντιος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας Ἀψαριτιανῶν ἐκκλησίας ὁμοίως. (ῥωμαΐᾳ)

78. Λέων ἐπίσκοπος Καρπάθου ὁμοίως.

Ha. 273 79. Εὐστάθιος ἐπίσκοπος Κοτράδων ὁμοίως.

80. Κυριακὸς ἐπίσκοπος Δριζυπάρων ὁμοίως.

81. Λέων ἐπίσκοπος Μεσημβρίας ὁμοίως.

82. Γρηγόριος ἐπίσκοπος Δέρκων ὁμοίως.

83. Θεοδόσιος ἐπίσκοπος τοῦ Ἀμορίου ὁμοίως.

84. Ἰωάννης ἐπίσκοπος Νύσσης ὁμοίως.

La.-Co. 332 85. Γεώργιος ἐπίσκοπος τῶν Βασιλικῶν Θερμῶν ὁμοίως.

86. Γεώργιος ἐπίσκοπος Καμουλιανῶν ὁμοίως.

H T M

---

1 Ἀπαμείας (cf. A 47 etc.) M: om. H T (cf. lat.) | τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας non reperitur in catalogis A B F (cf. Bischofslisten p. 31 et 49) **2** D 64 post D 61 tradit H | τῶν om. M | Γερμιόνων H **4** Σεβαστοπόλεως H **6** Γρηγόριος] Ἰωάννης H (cf. infra D 71) | τοῦ θρόνου Νικοπόλεως scripsi coll. A 52 etc. (cf. Darrouzès, Listes p. 41; Bischofslisten p. 49 adn. 192): Νικήτα ἐπισκόπου Κολωνείας (Κωλονείας H) H T edd. (cf. lat. et infra D 71) Ἀρμενίας (sic) δευτέρας M (cf. E 66) **7** Σισίννιος T edd. | τοῦ om. M **9** Προικοννήσου ed.Rom.* **10–11** D 71 om. H (ad subscriptionis D 67 iterationem euitandam, ut uidetur) **10** Νικήτα ἐπισκόπου suspectum (non inuenitur in reliquis episcoporum catalogis; cf. Bischofslisten p. 31 et 50)] Νικήτας ἐπίσκοπος (interp. post προσώπου) M **12** Θύρσος M | ῥωμαΐᾳ scripsi (cf. D 62 et D 77): ὑπέγραψα ῥωμαία M (ὑπέγραψα postea additum esse uidetur; cf. D 62), om. H T edd. (cf. lat.) **13** D 73 post D 70 tradit H **15** Ἄπρου scripsi (cf. A 56 etc. et Notit. 2,64 etc.; ἡ Ἄπρος Notit. 7,65 etc.): τοῦ Ἄπρου (+ καὶ αὐτὸς H) H T edd. Ἄπρω M **16** Κυψάλλων H Κυψέλλων T edd. (sed cf. lat. et A 57 etc.) **17** Ἀψαρητιανῶν T edd. Ἀψαρτιανῶν M | ῥωμαΐᾳ scripsi (cf. D 62 et D 72): ὑπέγραψα ῥωμ<αία> M (ὑπέγραψα postea additum esse uidetur; cf. D 62), om. H T edd. (cf. lat.) **19** Κροτάδων T edd. **20** Ζυπάρων ed.Rom.* ex Vc (Δριζυπάρων La.-Co.^{mg}), exspectaueris Δριζιπάρων (cf. B 60 et Notit. 2,73 etc.) **23** Ἀμωρίου ed.Rom. (corr. ed.Reg.) **24** Νύσης H **25** Θέρμων H **26** D 86 post D 84 tradit H | Καμολιάνων T Καμουλιάνων Vc edd.

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

63. Eustratius episcopus Bithyniensium prouinciae similiter.
64. Petrus episcopus Germiensium similiter.
65. Iohannes episcopus Arcadiupoleos similiter.
66. Constantinus presbyter et ex persona throni Sebastopoleos similiter.

67. Gregorius presbyter et ex persona Nicetae episcopi Coloniae similiter.
68. Sisinnius episcopus Parii similiter.
69. Epiphanius episcopus Mileti similiter.
70. Niceta episcopus Proconesi similiter. Ma. 142
71. Iohannes presbyter et ex persona Nicetae episcopi Coloniae similiter.

72. Vrsus episcopus sanctae Auaritianensium ecclesiae similiter.
73. Eustratius episcopus Methymnae similiter.
74. Leo episcopus Cii similiter.
75. Iohannes episcopus Apri similiter.
76. Theophylactus episcopus Cypsalensium similiter.
77. Laurentius episcopus sanctae Apsaritianensium ecclesiae similiter.
78. Leo episcopus Carpathi similiter.
79. Eustathius episcopus Cotradensium similiter. Ha. 274
80. Cyriacus episcopus Drizyparensium similiter.
81. Leo episcopus Mesembriae similiter.
82. Gregorius episcopus Dercensium similiter.
83. Theodosius episcopus Amorii similiter.
84. Iohannes episcopus Nysae similiter.
85. Georgius episcopus Imperialium Thermarum similiter. La.-Co. 331
86. Georgius episcopus Camulianensium similiter.

P VE

---

1 Eustatius P Iustatius E | episcopus P: *om.* VE *ed. Rom. (suppl. ed. Reg.), exspectaueris* episcopus <Apamiae> (*sed cf. gr.* H T) | Bithyniensium *ed. Reg.*: Bitthynensium P Bythinensium V Bithinensium E **2** episcopus P: *om.* VE *ed. Rom. (suppl. La.-Co.)* **3** Archadiupoleos E Arcadiopoleos *ed. Rom.** **5** Nicetae – Coloniae] *cf. gr.* H T **6** Sisimnius P Sysinnius V **8** Conesi VE Praeconnesi *ed. Rom.* Proeconnesi *ed. Reg.** **10** sanctae *om.* VE *edd.* | similiter] *exspectaueris* similiter + latine *(cf. gr.)* **13–16** *D 75–78 om.* E **14** Theophilactus V | Kypsalirici *ed. Rom.* Cypsellorum *ed. Reg.** **15** Apsaritianensium *scripsi coll. gr. et F 109*: Apsarhetianensium P Apsarhatianensium V Apsaratranensium *ed. Rom.* Apsaretianensium *ed. Reg.** (*cf. gr.* T) | similiter] *exspectaueris* similiter + latine *(cf. gr.)* **16** Charpati P **17** Eustrathius *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | Contradensium P Crotadensium *ed. Rom.* (ex gr.* T) **18** Zyparensium *ed. Rom.* (*ex gr.* Vc, *corr. La.-Co.*^{mg} *ex* P) **21** Theodorus VE *edd.* („*gr.* Theodosius *ed. Reg.*^{mg}) | Ammorii *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **22** Nyssae *ed. Rom.** *non male, sed cf. B 62, E 84, F 76 et gr.* H **23** Thermarium P^{ac} (i *exp.*) **24** *D 86 om.* VE *(ed. Rom. ex gr.)* | Camulianorum *ed. Rom.** *ex gr.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

87. Σωτήριχος ἐπίσκοπος Κισκισῶν ὁμοίως.
88. Θεοφύλακτος ἐπίσκοπος Ὑπέπων ὁμοίως.
89. Θεοφύλακτος ἐπίσκοπος Τράλλης ὁμοίως.
90. Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Μασταύρων ὁμοίως.
91. Γεώργιος ἐπίσκοπος Βριούλων ὁμοίως.
92. Ἰγνάτιος ἐπίσκοπος Πρίνης ὁμοίως.
93. Κωνσταντῖνος πρεσβύτερος καὶ ἐκ προσώπου τοῦ θρόνου Ἀγάης ὁμοίως.
94. Θεοδόσιος ἐπίσκοπος Νύσσης ὁμοίως.
95. Βασίλειος ἐπίσκοπος Μαγνησίας ὁμοίως.
96. Βασίλειος ἐπίσκοπος Μαγνησίας τῆς Μαιάνδρου ὁμοίως.
97. Σάβας ἐπίσκοπος Ἀνέων ὁμοίως.
Rom. 535 98. Νικηφόρος πρεσβύτερος καὶ ἐκ προσώπου Γαργάρων ὁμοίως.
99. Γρηγόριος ἐπίσκοπος Παλαιᾶς Πόλεως ὁμοίως.
100. Θεοφάνης ἐπίσκοπος Καλόης ὁμοίως.
101. Λέων ἐπίσκοπος Ἀλγίζων ὁμοίως.
102. Νικόδημος ἐπίσκοπος Εὐγάζων ὁμοίως.
103. Λύκαστος ἐπίσκοπος Βαρέτων ὁμοίως.
104. Θεόγνιος πρεσβύτερος καὶ ἐκ προσώπου Φιλίππου ἐπισκόπου Σιὼν ὁμοίως.
105. Θεοφάνης ἐπίσκοπος Λεβέδου ὁμοίως.
106. Στρατόνικος ἐπίσκοπος Κύμης ὁμοίως.
PG 98, 205 107. Εὐστάθιος ἐπίσκοπος Ἐρυθρῶν ὁμοίως.
108. Θεόφιλος ἐπίσκοπος Τύμνου ὁμοίως.
109. Κοσμᾶς ἐπίσκοπος Μυρίνης ὁμοίως.
110. Ὀλβιανὸς ἐπίσκοπος Ἐλαίας ὁμοίως.
111. Πάρδος ἐπίσκοπος Πιτάνης ὁμοίως.
112. Βασίλειος ἐπίσκοπος Περγάμου ὁμοίως.

H T M

---

1 Κισκισσῶν T edd. (aeque bonum, cf. A 63 et B 64); cf. Bischofslisten p. 52 et adn. 206 **2** D 88 om. T M edd. (cf. Bischofslisten p. 52 adn. 209) **5** D 91 post D 92 tradit M | Βρισύλων T ed.Rom. (corr. ed.Reg.) **6** Πριήνης M (cf. Bischofslisten p. 52 adn. 211) **8** Νύσης H fort. retinendum (cf. lat.) **9** Μαγνισίας H Μαγνησιπόλεως M (ex Μαγνησίας Σιπύλου? cf. Darrouzès, Listes p. 29), exspectaueris Μαγνησίας ‹τῆς Ἀνηλίου›, cf. A 68 et Bischofslisten p. 53 adn. 214 **10** Μαγνισίας H | Μεσάνδρου H T **11** Σάββας ed.Rom.* ex Vc | Ἄνεων M (cf. Bischofslisten p. 53 adn. 216) **12** πρεσβύτερος] exspectaueris διάκονος, cf. A 90 et B 88; cf. Bischofslisten p. 53 adn. 217 | προσώπου + ἐπισκόπου M, sed cf. lat. et A 90 etc. **14** Καλώης H **15** Ἀλγιζῶν H **16** Εὐγάζων H M (cf. A 75, B 75, E 103): Εὐάζων T (cf. lat.) fort. recte (cf. Bischofslisten p. 53 adn. 219) **18** D 104 post D 111 tradit H | Θεόδωρος H | Φιλίππου ἐπισκόπου suspectum (non reperitur in reliquis episcoporum catalogis; cf. Bischofslisten p. 31 et 53) | Σιτῶν H **19** Λεβένδου ed.Rom.* (corr. Hard.^{mg}) **21** Εὐστράτιος M **22** Τύμνου] „pro Τίμνου uel potius Τήμνου" Hard.^{mg}, cf. Bischofslisten p. 54 adn. 224 **23** Μυρρίνης M **25** Πιτάνης M ed.Rom. (cf. A 84): Πιττάνης H T (cf. lat.) **26** Περγάμων H

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

87. Soterichus episcopus Ciscisensium similiter.
88. Theophylactus episcopus Hypepensium similiter. PL 129, 343
89. Theophylactus episcopus Trallae similiter.
90. Constantinus episcopus Mastaurensium similiter.
91. Georgius episcopus Briulensium similiter.
92. Ignatius episcopus Prinae similiter.
93. Constantinus presbyter et ex persona throni Agahae similiter.
94. Theodosius episcopus Nisae similiter.
95. Basilius episcopus Magnesiae similiter.
96. Basilius episcopus Magnesiae Mesandri similiter.
97. Sabas episcopus Aneensium similiter.
98. Nicephorus presbyter et ex persona Gargarensium similiter. Rom. 535
99. Gregorius episcopus Palaeas Poleos similiter.
100. Theophanes episcopus Caloae similiter.
101. Leo episcopus Algizensium similiter.
102. Nicodemus episcopus Euazensium similiter.
103. Lycastus episcopus Baretensium similiter.
104. Theognius presbyter et ex persona Philippi episcopi Sion similiter.
105. Theophanes episcopus Lebedi similiter.
106. Stratonicus episcopus Cymae similiter.
107. Eustathius episcopus Erythrensium similiter.
108. Theophilus episcopus Tymni similiter.
109. Cosmas episcopus Myrinae similiter.
110. Olbianus episcopus Heleae similiter.
111. Pardus episcopus Pittanae similiter.
112. Basilius episcopus Pergamensium similiter.

P VE

---

1 Sothericus P E Sotericus V, *corr. ed. Rom.* | Ciscissensium *ed. Rom.*, sed cf. gr.* **2** Theophilactus VE | episcopus *om.* E *edd.* **3** Theophilactus VE **4** Ma + *ras. (?)* V *om.* E Mastaurorum *ed. Rom.* ex gr.* **7** Agahae *(cf. A 91)*] Agaę P^{ac} (h *ins.* P^{c} *s. l.*) *ed. Rom.*^{mg} Agathae *ed. Rom.* i. t.* **8** Nicae P Nyssae *ed. Reg.*, maluerim* Nysae *(uide quae adnotaui ad A 66)* **10** Magnesiae *om.* F *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | Maeandri *ed. Rom.* non male, sed cf. gr.* H T *et B 72* **12** presbyter] episcopus P | persona + episcopi F *edd., sed cf. gr.* **13** Paleaspoleos P Peaspoleos *(sic)* VE **14** Caloae *ed. Rom.*^{mg} *(cf. gr. et A 73 etc.)*: Calohę P Chalchae VE *edd. i. t.* **15** Agizensium P Algyzensium V **16** Euazensium P (*cf. gr.* T): Euanzensium VE **17** Varetensium *codd., correxi (cf. A 76 etc.)* **18** Filippi P | Syon P **19** Lebendi *ed. Rom.* (corr. Hard.*^{mg}*)* **20** Comae P Coemae VE, *corr. ed. Rom. (cf. A 80 etc.)* **21** Herythrensium P Herithrensium VE, *corr. ed. Rom. (cf. A 78, E 108)* **23** Myrenae P Mirenę V Mirere E, *corr. ed. Rom. (cf. B 80 etc.)* **24** Heleae *scripsi coll. A 83 etc.*: Helaiae P V Helaie E Elaeae *ed. Rom.** **25** Pitanae E *edd. non male, sed cf. gr.* H T

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

113. Βασίλειος ἐπίσκοπος Ἀτραμυτίου ὁμοίως.
114. Μαριανὸς ἐπίσκοπος Ἀτάνδρου ὁμοίως.
115. Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἄσσοῦ ὁμοίως.
116. Λέων ἐπίσκοπος Φωκίας ὁμοίως.
117. Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ῥαιδεστοῦ ὁμοίως.
118. Ἰωάννης ἐπίσκοπος Πανίου ὁμοίως.
119. Μελχισεδὲκ ἐπίσκοπος Καλλιπόλεως ὁμοίως.
Ma. 144 120. Θεοφύλακτος ἐπίσκοπος Χαριουπόλεως ὁμοίως.
121. Λεωνίδης ἐπίσκοπος Μαδύτου ἤτοι Κόλης ὁμοίως.
122. Σισίνιος ἐπίσκοπος Τζουρουλοῦ ὁμοίως.
123. Θωμᾶς ἐπίσκοπος τοῦ Δαονίου ὁμοίως.
124. Γρηγόριος ἐπίσκοπος Θεοδωρουπόλεως ὁμοίως.
125. Σισίνιος ἐπίσκοπος Χαλκίδος ὁμοίως.
126. Βενιαμὶν ἐπίσκοπος Λιζίκων ὁμοίως.
127. Ἰωάννης ἐπίσκοπος τῆς Βρύσεως ὁμοίως.
128. Σπυρίδων ἐπίσκοπος Παλαιᾶς ‹ἤτοι› Κύθρων ὁμοίως.
129. Εὐστάθιος ἐπίσκοπος Σόλων ὁμοίως.
130. Θεόδωρος ἐπίσκοπος Κιτίου ὁμοίως.
131. Γεώργιος ἐπίσκοπος Τριμιθούντων ὁμοίως.
132. Ἀλέξανδρος ἐπίσκοπος Ἀμαθούντων ὁμοίως.
133. Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Ἰουλιουπόλεως ὁμοίως.
134. Συνέσιος ἐπίσκοπος Κίννης ὁμοίως.
135. Θεόφιλος ἐπίσκοπος Ἀναστασιουπόλεως ὁμοίως.
136. Λέων ἐπίσκοπος Μίνζου ὁμοίως.
La.-Co. 333 137. Πέτρος ἐπίσκοπος Ἀσπόνης ὁμοίως.
138. Ἄνθιμος ἐπίσκοπος Βερινουπόλεως ὁμοίως.

H T M

---

1 Ἀδραμ‹ύ›τ‹ου› H Ἀτραμμυτείου ed.Rom.* („pro Ἀδραμυττίου" Hard.^{mg}) **2** Μαριανὸς M (cf. lat. et B 85 etc.): Μαυριανὸς H Μαρῖνος T edd. **3** D 115 ante D 112 tradit H | Ἄσου ἐπίσκοπος H **4** Φωκείας M **7** Καλλιουπόλεως T edd., sed cf. lat. (cf. Bischofslisten p. 55 adn. 232) **9** ἤτοι Κόλης om. H M, sed cf. lat. | Κόλης] exspectaueris Κοίλων (cf. F 118 et Bischofslisten p. 56 adn. 234) **10** Σισίννιος ed.Rom.* **13** Σισίννιος ed.Rom.* | Χαλκηδόνος H **14** Λιζύκου M Λιζύκων ed.Rom.* **15** τῆς om. M | Βρύσεων H **16** ἤτοι suppleui coll. E 129 | Κύθρων] Κυθρῶν H, om. M (cf. Bischofslisten p. 57 adn. 240) **17** Γόλων T ed.Rom. (corr. Hard.) **18** ἐπίσκοπος + τοῦ T edd. | Κιττίου H **19** Τριμιθοῦντος H T edd. (cf. Bischofslisten p. 57 et adn. 241) **20** Ἀμαθοῦντος H T edd. **21** Ἠλιουπόλεως M Ἰλιουπόλεως ed.Rom.* **22** Κίννης scripsi coll. A 107 etc. (cf. Darrouzès, Listes p. 30–31; Bischofslisten p. 57 adn. 243): Νήσου H Νήσσα T Τινίσας M Νήσσου ed.Rom.* ex Vc^{mg} (Bonafides) **24** Μιζούας M, exspectaueris Μνίζου (cf. Notit.), quod in Actis nusquam traditur **25** Ἀσπόνων H T edd., sed cf. A 106 etc. **26** Βηρινουπόλεως M

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

113. Basilius episcopus Hadramyttii similiter.
114. Marianus episcopus Atandri similiter.
115. Iohannes episcopus Assi similiter.
116. Leo episcopus Phociae similiter.
117. Iohannes episcopus Rhedesti similiter.
118. Iohannes episcopus Panidi similiter.
119. Melchisedech episcopus Kallipoleos similiter.
120. Theophylactus episcopus Chariupoleos similiter. Ma. 143
121. Leonides episcopus Madyti id est Colae similiter.
122. Sisinnius episcopus Tzurulli similiter.
123. Thomas episcopus Daonii similiter.
124. Gregorius episcopus Theodoropoleos similiter.
125. Sisinnius episcopus Chalcedis similiter.
126. Beniamin episcopus Lizicensium similiter.
127. Iohannes episcopus Bryseos similiter.
128. Spyrido episcopus Veteris Cythrensium similiter.
129. Eustathius episcopus Solensium similiter.
130. Theodorus episcopus Citii similiter.
131. Georgius episcopus Trimithuntensium similiter.
132. Alexander episcopus Amathuntensium similiter.
133. Constantinus episcopus Iuliopoleos similiter.
134. Synesius episcopus Nessae similiter.
135. Theophilus episcopus Anastasiupoleos similiter.
136. Leo episcopus Minzi similiter.
137. Petrus episcopus Asponensium similiter. La.-Co. 334
138. Anthemus episcopus Berinupoleos similiter.

P VE

---

1 Hadramittii V Hadramitii E Atrammytii *ed. Rom.** („*pro* Adramytii" *Hard.*^{mg}) **2** Attandri P Attrandi VE, *corr. ed. Rom. (cf. A 87 etc.)* **4** Focię V Fotię E **5** Rhaedesti *ed. Rom.** **6** Panii *ed. Rom.* (sed cf. A 95 etc. et Bischofslisten p. 55 adn. 231)* Pannii *La.-Co.* **7** Calliopoleos *ed. Rom.** **8** Charriopoleos V Carripoleos E Chariopoleos *ed. Rom.* (sic etiam codd. in A 99, B 95)* **9** Madytii P Maduti V Machiti E, *corr. ed. Rom.* **10** Tzurulli P *(cf. gr.;* Zur- *traditur A 98 etc.)*: Zurulli VE Zuruli *ed. Rom.* (sed* -ll- *etiam in E 123 et F 123)* **13** Chalcedis *(cf. B 98)*] Calcedis E Calchidis *ed. Rom.* Chalcidis *ed. Reg.* fort. recte (cf. gr. et E 126)* **14** Lizicensium E *(cf. gr. et B 100 etc.)*: Licizensium P Lizycensium V *edd.* **15** Briseos V Brisens *(sic)* E **16** Spyrido V: Spyrodo P Spirido E *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | Veteris (~ Παλαιᾶς)] Palaeae *ed. Reg.** (Veteris *La.-Co.*^{mg} *ex* P) **17** Golensium *ed. Rom. ex gr.* T (*corr. La.-Co.*^{mg} *ex* P) **18** Cetii *codd., corr. ed. Rom. (cf. gr. et A 113 etc.)* **21** Iuliopoleos *scripsi coll. gr. et A 105 etc.*: Iliupoleos P Aliupoleos VE Iliopoleos *ed. Rom.** **22** Nessae *(ex exemplari graeco mendoso; cf. app. crit. gr.)*] Nessi *ed. Rom.** **23** Anastasiopoleos E *edd. (cf. A 108 etc.)* **24** Menzi P V Manzi E, *corr. ed. Rom. (cf. A 109 etc.)* **26** Antemus E Anthimus *ed. Rom.*, sed cf. e.g. Nicol. I. epist. 88 p. 469,16 Perels et infra p. 531,9* | Berinupoleos *scripsi coll. gr. et A 110 etc.*: Verinupoleos *codd.* Verinopoleos *ed. Rom.**

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

139. Μιχαὴλ ἐπίσκοπος Μελιτουπόλεως ὁμοίως.
140. Σισίνιος ἐπίσκοπος Ἀδρανείας ὁμοίως.
Ha. 276 141. Θεόδωρος ἐπίσκοπος Γέρμης ὁμοίως.
142. Βασίλειος ἐπίσκοπος Ἀδριανουθηρῶν ὁμοίως.
143. Λέων ἐπίσκοπος Ποιμανινῶν ὁμοίως.
144. Συμεὼν ἐπίσκοπος Ὤκης ὁμοίως.
145. Στρατήγιος ἐπίσκοπος Δαρδάνου ὁμοίως.
146. Ἰωάννης ἐπίσκοπος Λαμψάκου ὁμοίως.
147. Θεόδοτος ἐπίσκοπος Παλαιῶν ὁμοίως.
148. Λέων ἐπίσκοπος Τρωάδος ὁμοίως.
149. Νικήτας ἐπίσκοπος τοῦ Ἰλίου ὁμοίως.
150. Θεόδωρος ἐπίσκοπος Ἀβύδου ὁμοίως.
Rom. 536 151. Λέων ἐπίσκοπος Τρακούλων ὁμοίως.
152. Ἀναστάσιος ἐπίσκοπος Τριπόλεως ὁμοίως.
PG 98, 208 153. Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ταβάλων ὁμοίως.
154. Στέφανος ἐπίσκοπος Σάλων ὁμοίως.
155. Στέφανος ἐπίσκοπος Σιλάνδου ὁμοίως.
156. Νικόλαος ἐπίσκοπος τοῦ Περικόμματος ὁμοίως.
157. Ἰσὼης πρεσβύτερος καὶ ἐκ προσώπου τοῦ θρόνου Θυατείρων ὁμοίως.
158. Ἰωάννης ἐπίσκοπος Σέτων ὁμοίως.
159. Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Ἀκρασοῦ ὁμοίως.
160. Θεοφάνης ἐπίσκοπος Μαιονίας ὁμοίως.
161. Μιχαὴλ ἐπίσκοπος Στρατονικείας ὁμοίως.
162. Λύκαστος ἐπίσκοπος Φιλαδελφείας ὁμοίως.
163. Μιχαὴλ ἐπίσκοπος Τράλλης ὁμοίως.
164. Γρηγόριος ἐπίσκοπος Γόρδου ὁμοίως.

H T M

1 Μελητουπόλεως T ed.Rom. (corr. ed.Reg.) Μιλήτου M **2** Σισίννιος ed.Rom.* | Ἀδρανείας (cf. B 116 et Bischofslisten p. 58 et adn. 249)] Ἀδρανίας T edd., fort. ex lat. P Ἀδριανείας restituendum **4** Ἀδρανουθύρων T edd. (corr. Hard.^{mg}) (cf. Bischofslisten p. 58 et adn. 251) **5** exspectaueris Ποιμανηνοῦ (cf. lat.) uel Ποιμανινοῦ (cf. B 119 et Notit.) **7** Σρατήγης ed.Rom. ex Vc (corr. ed.Reg.) **9** Παναιῶν H Παλατῶν ed.Rom.* (ex lat. VE) **10–20** series episcoporum D 148–158 fort. corrigenda secundum seriem E 149–159; cf. Bischofslisten p. 27 adn. 87 et p. 59 **10** Τρωάδων T edd. **11** D 149 post D 150 tradit M | τοῦ om. M | Ἰλίου M (cf. Notit. et Bischofslisten p. 59): Ἰλέου H Ὑλαίου T edd. **12** Ἀβύδου M: τῆς Ἀβύδου T τῆσαβύσου (sic) H **13** D 151 post D 152 tradit M **17–18** D 155–156 post D 157 tradunt H M (cf. E 156–158) **17** Σιλάνδρου T edd. **18** τοῦ] τῆς H, om. M | Περικοματος (sic) T **19** D 157 non reperitur in catalogis A B F (cf. Bischofslisten p. 30) | Ἰσόης M | τοῦ θρόνου om. M | Θυατήρων T edd. („pro Θυατείρων" Hard.^{mg}) **20** Σετῶν M **21** D 159 post D 160 tradit M; D 159 non reperitur in catalogis A B F (cf. Bischofslisten p. 30) | Ἀκράσου H **22** Μαιωνίας H Λυμαίων Vc edd. **23** D 161 post D 162 tradit M **24** Φιλαδ' (sic) M **25** Τράλλης scripsi coll A 135 etc.: Στάλης H Στάλλης T (cf. lat.) Τρωάλων M (cf. Bischofslisten p. 60 et adn. 260)

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

139. Michahel episcopus Melitupoleos similiter. PL 129, 344
140. Sisinnius episcopus Hadrianiae similiter.
141. Theodorus episcopus Germae similiter. Ha. 275
142. Basilius episcopus Hadranuthyrensium similiter.
143. Leo episcopus Poemanenensium similiter.
144. Symeon episcopus Ocae similiter.
145. Strategius episcopus Dardani similiter.
146. Iohannes episcopus Lampsaci similiter.
147. Theodotus episcopus Palaeensium similiter.
148. Leo episcopus Troadensium similiter.
149. Niceta episcopus Helei similiter.
150. Theodorus episcopus Abydi similiter.
151. Leo episcopus Traculensium similiter. Rom. 536
152. Anastasius episcopus Tripoleos similiter.
153. Iohannes episcopus Tabalensium similiter.
154. Stephanus episcopus Salensium similiter.
155. Stephanus episcopus Silandi similiter.
156. Nicolaus episcopus tu Pericomatos similiter.
157. Hisoes presbyter et ex persona throni Thyaterensium similiter.
158. Iohannes episcopus Setensium similiter.
159. Constantinus episcopus Acrasi similiter.
160. Theophanes episcopus Meoniae similiter.
161. Michahel episcopus Stratoniciae similiter.
162. Lycastus episcopus Philadelphiae similiter.
163. Michahel episcopus Stallae similiter.
164. Gregorius episcopus Gordi similiter.

P VE

---

1 Michael E *edd.* **2** Hadrianiae P: Adriae VE *edd.* Adrianae *ed. Rom.*^{mg} **4** Bisilius P | Hadranuthyrensium P *ed. Rom.* (*cf. gr.* T): Hadranuthirensium V Hadranithirensium E *(„pro* Hadrianotherensium*" Hard.*^{mg}*)* **5** Poemanensium E Poemaninensium *ed. Rom.** **6** Simeon *codd., corr. ed. Reg.* **9** Theodotus *ed. Reg. (cf. gr. et F 156)*: Theodorus *codd.* | Palatensium VE *edd.* **11** Hylaei *ed. Rom.* („pro* Ilii" Hard.^{mg}*), fort. coll. A 124 etc.* Hilei *scribendum* **15** Trabalensium VE **17** Silandri *ed. Rom.** (*ex gr.* T) **18** Pericomatos (*cf. gr.* T?)] Pericommatos *ed. Rom.* fort. recte* **19** Hysoes VE Isoes *ed. Rom.** | Thyaterensium *ed. Rom. (cf. gr. et E 156)*: Thyarensium P Thiarensium VE **20** Ioseph P **22** Maeoniae *ed. Rom.* (sed cf. A 133 etc.)* **23** Michael E *edd.* **24** Phyladelfię V Philadelfię E **25** Michael E *edd.* | Stallae] *cf. app. crit. gr.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

165. Ἰωάννης ἐπίσκοπος Δάλδης ὁμοίως.
166. Εὐστάθιος ἐπίσκοπος Ὑρκανῆς ὁμοίως.
167. Ἰωσὴφ ἐπίσκοπος Ἀτταλείας ὁμοίως.
168. Θεόπιστος ἐπίσκοπος Ἑρμοκαπηλίας ὁμοίως.
169. Ζαχαρίας ἐπίσκοπος Ἱεροκαισαρείας ὁμοίως.
170. Μιχαὴλ ἐπίσκοπος Κερασέων ὁμοίως.
171. Δαβὶδ ἐπίσκοπος Ἑλενουπόλεως ὁμοίως.
172. Κυρίων ἐπίσκοπος τοῦ Λόφου ὁμοίως.
173. Βασίλειος πρεσβύτερος καὶ ἐκ προσώπου τοῦ Δασκυλίου ὁμοίως.
174. Θεοφύλακτος ἐπίσκοπος Ἀπολλωνιάδος ὁμοίως.
Ma. 145 175. Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Καισαρείας Βιθυνίας ὁμοίως.
176. Γεώργιος ἐπίσκοπος Βασιλινουπόλεως ὁμοίως.
177. Λέων ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας ἤτοι Ἀρίστης ὁμοίως.
178. Νικηφόρος ἐπίσκοπος Ἀδρανοῦς ὁμοίως.
179. Θεόδωρος ἐπίσκοπος Προύσης ὁμοίως.
180. Ἐπιφάνιος ἐπίσκοπος Λάμπης ὁμοίως.
181. Θεόδωρος ἐπίσκοπος Ἡρακλειουπόλεως ὁμοίως.
182. Ἀναστάσιος ἐπίσκοπος Κνωσσοῦ ὁμοίως.
183. Μελίτων ἐπίσκοπος Κυδωνίας ὁμοίως.
184. Λέων ἐπίσκοπος Κισάμου ὁμοίως.
185. Θεόδωρος ἐπίσκοπος Σουβρίτων ὁμοίως.
186. Λέων ἐπίσκοπος Φοίνικος ὁμοίως.
187. Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἀρκαδίας ὁμοίως.
188. Ἐπιφάνιος ἐπίσκοπος Ἐλευθέρνης ὁμοίως.
189. Φωτεινὸς ἐπίσκοπος Καντάνου ὁμοίως.
190. Σισίνιος ἐπίσκοπος Χερσονήσου ὁμοίως.
191. Γρηγόριος πρεσβύτερος καὶ ἐκ προσώπου τοῦ θρόνου Κεφαληνίας ὁμοίως.

H T M

---

2 Ὑρκαίνης (sic) H, exspectaueris Ὑρκανίδος (cf. Bischofslisten p. 60 adn. 262) **3** Ἀταλείας M **4** Θεόκτιστος M | ἐπίσκοπος om. H **6** Κερασῶν M **7** Ἐλενουπόλεως H **8** τοῦ om. H M, sed cf. A 141 etc. **9** τοῦ om. M **13** Νεοκαισαρείας ἤτοι non inuenitur in catalogis A B F (cf. Bischofslisten p. 31 et 61) | ἤτοι Ἀρίστης om. H | Ἀριστῆς M **16** Λασπῆς H (prob.) **17** D 181 (= E 180) suspectum, non reperitur in catalogis A B F (cf. Bischofslisten p. 30 et p. 61–62 adn. 271) | Ἡρακλειουπόλεως] Ἡρακλείας ἤτοι Πιδαχθόης M (cf. lat.) uix recte; cf. Bischofslisten p. 61–62 adn. 271 **18** Κνώσου H Κνωσοῦ M fort. retinendum (cf. lat. et E 181, F 170) **21** D 185 post D 180 tradit H | Σουθριτῶν (sic) H **24** Ἐλευθέρνης ed.Rom. (cf. e.g. Notit. 2,213; ACO II 1,1 p. 64,12 al.): Ἐλευθέγνης H Ἐλευθέτνης T M (cf. lat.) **25** Κατάνης H **26** Σισίννιος ed.Rom.* | Χερονήσου H **27** Κεφαλληνίας ed.Rom.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

165. Iohannes episcopus Daldae similiter.
166. Eustathius episcopus Hyrcanae similiter.
167. Ioseph episcopus Attaliae similiter.
168. Theopistus episcopus Hermocapiliae similiter.
169. Zacharias episcopus Hierocaesariae similiter.
170. Michahel episcopus Ceraseensium similiter.
171. Dauid episcopus Helenupoleos similiter.
172. Cyrion episcopus Lophi similiter.
173. Basilius presbyter et ex persona Diascylii similiter.
174. Theophylactus episcopus Apolloniadis similiter.
175. Constantinus episcopus Caesariae Bithyniae similiter. Ma. 146
176. Georgius episcopus Basilinupoleos similiter.
177. Leo episcopus Neocaesariae id est Aristae similiter.
178. Nicephorus episcopus Hadrani similiter.
179. Theodorus episcopus Prusae similiter.
180. Epiphanius episcopus Lampae similiter.
181. Theodorus episcopus Heracliupoleos id est Pidachthoae similiter.
182. Anastasius episcopus Cnosi similiter.
183. Melito episcopus Cydoniae similiter.
184. Leo episcopus Cisami similiter.
185. Theodorus episcopus Subritensium similiter.
186. Leo episcopus Phynicis similiter.
187. Iohannes episcopus Arcadiae similiter.
188. Epiphanius episcopus Eleuthetnae similiter.
189. Photinus episcopus Cantani similiter.
190. Sisinnius episcopus Chersonisi similiter.
191. Gregorius presbyter et ex persona throni Cephaliniae similiter.

P VE

---

4 Hermocapeliae *ed. Rom.* (cf. A 139, sed* -pil- *inuenitur etiam in E 167 et F 141)* **6** Michael E *edd.* | Ceraseensium *scripsi coll. gr. et F 137* (*ubi* Ceraseorum): Caesareensium P Cesareensium VE Cerasensium *ed. Rom.*^{corr}* **7** Dauid P: Danihel V Daniel E *edd.* (Dauid *ed. Rom.*^{mg}) **8** Cyrio *in B 143 et F 164* | Lophi P: Laphy V Laphi E *(corr. ed. Rom.)* **9** Diascylii *scripsi coll. A 147* (*ubi* Διασκυλίου *in gr.* HV), *E 172, F 168*: Dyascilii P Diascilii VE Dascylii *ed. Rom.* (cf. B 149)* **10** episcopus *om.* E *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **11** Bytthiniae P Bithinię VE, *corr. ed. Rom.* **13** id est Aristae *om.* E *edd. (add. Hard.*^{mg} *ex cod. Clarom.)* **14** Adrani V^{ac} (H *add.* V^{1} *s. l.*) E **16** Lampae P: Lampsę VE *(corr. ed. Rom.)* **17** id est Pidachthoae (*cf. gr.* M) *om.* VE *edd.* **18** Cnosi P (*cf. gr.* HM): Cnosę VE Cnossi *ed. Rom.** **19** Cidoniae P E **22** Phinicis E *ed. Rom.* Phoenicis *ed. Reg.* non male (cf. E 185), sed* Phyn- *etiam F 175* **24** Eleuthetnae (*cf. gr.* TM)] Eleuthenie E Eleuthernae *ed. Rom.* (Bischofslisten p. 62 corrigendum)* | similiter *om. ed. Rom. (add. ed. Reg.)* **26** Chersonisi P *(cf. E 189 et F 171)*: Chernisi VE Chersonnesi *ed. Rom.*^{corr} Chersonesi *ed. Reg.** **27** Cephalinę E Cephalleniae *ed. Rom.**

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

La.-Co. 336 192. Φίλιππος ἐπίσκοπος Κερκύρων ὁμοίως.

193. Ἀντώνιος ἐπίσκοπος Τροιζήνης ὁμοίως.

194. Πέτρος ἐπίσκοπος Μονοβασίας ὁμοίως.

195. Γαβριὴλ ἐπίσκοπος Αἰγίνης ὁμοίως.

196. Λέων ἐπίσκοπος Πορθμοῦ ὁμοίως.

197. Φιλητὸς ἐπίσκοπος Ὠρεοῦ ὁμοίως.

198. Λέων ἐπίσκοπος Ζακύνθου ὁμοίως.

199. Λέων ἐπίσκοπος Λινόης ὁμοίως.

200. Νικήτας ἐπίσκοπος Μέλης ὁμοίως.

201. Νεόφυτος ἐπίσκοπος Γορδοσέρβων ὁμοίως.

Rom. 537 202. Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἐτέννων ὁμοίως.

Ha. 277 203. Λέων ἐπίσκοπος Ἀσπένδου ὁμοίως.

PG 98, 209 204. Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Ζήλων ὁμοίως.

205. Γρηγόριος ἐπίσκοπος Σινώπης ὁμοίως.

206. Μαρῖνος διάκονος καὶ ἐκ προσώπου Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἀνδράπων ὁμοίως.

207. Ἀνδρόνικος πρεσβύτερος καὶ ἐκ προσώπου Ἰωάννου ἐπισκόπου Ζαλίχου ὁμοίως.

208. Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Σασίμων ὁμοίως.

209. Γρηγόριος ἐπίσκοπος Ἀμάστριδος ὁμοίως.

210. Ἡράκλειος ἐπίσκοπος Ἰουνουπόλεως ὁμοίως.

211. Νικήτας ἐπίσκοπος Δαδύβρων ὁμοίως.

212. Θεοφάνης ἐπίσκοπος Σωρῶν ὁμοίως.

213. Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἡρακλείας ὁμοίως.

214. Θεόφιλος ἐπίσκοπος Προυσιάδος ὁμοίως.

215. Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Κρατείας ὁμοίως.

H T M

---

1 Κερκυραίων T edd. **2** Τροιζήνης scripsi coll. B 106 et F 183 (cf. Notit. 3,771): Τριζήνης H Τροιζῆνος T edd. Τριζίνης M **3** Μονοβασίας H (cf. lat. et B 251 et Notit. 3,772; cf. Bischofslisten p. 63 adn. 277): Μονεμβασίας T M edd. **4** Αἰγαίνης H **5** Πόρθμου H T edd. **6** Φιλητὸς scripsi coll. E 196 et F 185: Φίλιππος codd. | Ὠρεοῦ M (cf. Notit. 3,775 et 7,501): Ὡραίου H T (corr. ed.Rom.) **7** D 198 om. H **9** Μελῆς M Μέλλης ed.Rom.* **10** Γορδοσερβῶν M Δοσέρβων Vc edd. („*L.* Γορδοσέρβων" ed.Rom.^{mg}) **11** Ἐτέννων H (cf. lat. et A 152 etc.): Στέννων T edd. („ἄλ. Τέννων" ed.Rom.^{mg}) Στανῶν M **13** Ζάλων Vc edd. **15** D 206 deest in catalogis A B F (cf. Bischofslisten p. 30) | Μαυριανὸς M | Θεοδώρου ἐπισκόπου suspectum (non inuenitur in E 205; cf. Bischofslisten p. 31 et 64) | ἐπισκόπου om. M **16** Ἰωάννου ἐπισκόπου suspectum (non inuenitur in reliquis episcoporum catalogis; cf. Bischofslisten p. 31 et p. 64 adn. 289) | ἐπισκόπου om. M | Ζαλίχου M (cf. A 155 et B 255): Ζαλίχων H ed.Reg.* Ζαλήχων T ed.Rom. **18** Σασήμων H **19** Ἀμάστριδος H M (cf. B 101 et Notit. 1,228 al.): Ἀμάστρης T edd. (cf. lat. et A 159, E 207) **20** Ἰουνουπόλεως H (cf. A 190): Ἰωνοπόλεως T M Ἰουνοπόλεως ed.Rom.* (cf. Bischofslisten p. 65 adn. 291) **22** Σωρῶν M (cf. E 210 et F 196): Σορῶν H Σόρων T edd. **23** D 213 post D 215 tradit H | Ἡρακλείας] exspectaueris Ἡρακλείας ‹Πόντου› (cf. A 166 etc.) **24** Πλουσιάδος H

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

192. Philippus episcopus Cercyreos similiter. La.-Co. 335
193. Antonius episcopus Tryzinae similiter. PL 129, 345
194. Petrus episcopus Monobasiae similiter.
195. Gabrihel episcopus Eginae similiter.
196. Leo episcopus Porthmi similiter.
197. Philippus episcopus Horei similiter.
198. Leo episcopus Zacynthi similiter.
199. Leo episcopus Linoae similiter.
200. Niceta episcopus Melae similiter.
201. Neophytus episcopus Gordoseruorum similiter.
202. Iohannes episcopus Etennensium similiter. Rom. 537
203. Leo episcopus Aspendi similiter. Ha. 278
204. Constantinus episcopus Zelensium similiter.
205. Gregorius episcopus Sinopae similiter.
206. Marinus diaconus et ex persona Theodori episcopi Andrapensium similiter.
207. Andronicus presbyter et ex persona Iohannis episcopi Zalichensium similiter.

208. Constantinus episcopus Sasimensium similiter.
209. Gregorius episcopus Amastrae similiter.
210. Heraclius episcopus Iunopoleos similiter.
211. Niceta episcopus Dadybrensium similiter.
212. Theophanes episcopus Sorensium similiter.
213. Iohannes episcopus Heracliae similiter.
214. Theophilus episcopus Prusiadis similiter.
215. Constantinus episcopus Cratiae similiter.

P VE

---

1 Circereos VE Corcyrensium *ed. Rom.* (sed cf. F 189)* **2** Tryzinae P *(cf. B 106 et F 183)*: Trizynę V Trizinę E Troezenae *ed. Rom.** **3** Monembasiae *ed. Rom.** **4** Gabriel *ed. Rom.** | Aeginae *ed. Rom.** **6** Philippus] *Anast. legit* Φίλιππος, *cf. app. crit. gr.* | Orei *ed. Rom.** **7** Zancynthi P Za *(sic)* V Cach *(sic)* E, *corr. ed. Rom.* **10** Neophitus VE **11** Ethennensium E Tennensium *ed. Rom. i. t.* Stennon *ed. Rom.*^{corr} **13** Thelensium F *ed. Rom. i. t.* Zalensium *ed. Rom.*^{corr*} (*ex gr.* Vc) **15** Marinus P: Martinus VE *edd. (corr. ed. Rom.*^{mg}*)* **17** Sasinnensium *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **19** Eraclius P Hraclius *(sic)* E | Hiunnopoleos P **20** Dadibrensium VE

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

215a. Νικήτας ἐπίσκοπος Ἀδριανουπόλεως ‹ὁμοίως›.
216. Νικήτας ἐπίσκοπος τοῦ Ῥυζέου ὁμοίως.
217. Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος τοῦ Πολεμωνίου ὁμοίως.
218. Θεόδωρος ἐπίσκοπος Κομάνων ὁμοίως.
219. Ἰωάννης ἐπίσκοπος Κερασοῦντος ὁμοίως.
220. Νικηφόρος ἐπίσκοπος Κλανέου ὁμοίως.
221. Λέων ἐπίσκοπος Τρωκνάδων ὁμοίως.
222. Ἰωάννης διάκονος καὶ ἐκ προσώπου τοῦ θρόνου Φασήλιδος ὁμοίως.
223. Θεόδωρος ἐπίσκοπος Πιννάρων ὁμοίως.
224. Στέφανος ἐπίσκοπος Κανούας ὁμοίως.
225. Ἀναστάσιος ἐπίσκοπος Πατάρων ὁμοίως.
226. Γεώργιος ἐπίσκοπος Νίσσα ὁμοίως.
227. Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Κανδίβων ὁμοίως.
Ma. 148 228. Λέων ἐπίσκοπος Κορυδάλων ὁμοίως.
229. Νικόδημος ἐπίσκοπος Σιδύμων ὁμοίως.
230. Λέων ἐπίσκοπος Λιμύρων ὁμοίως.
231. Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Τλῶν ὁμοίως.
232. Πέτρος διάκονος καὶ ἐκ προσώπου τοῦ θρόνου Ὀρυκάνδων ὁμοίως.
233. Στέφανος ἐπίσκοπος Ἀράξου ὁμοίως.
234. Γεώργιος ἐπίσκοπος Οἰνιάνδου ὁμοίως.
235. Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Κόμβων ὁμοίως.
236. Σταυράκιος ἐπίσκοπος Ζηνουπόλεως ὁμοίως.
237. Γρηγόριος ἐπίσκοπος Κιβύρης ὁμοίως.
238. Βασίλειος ἐπίσκοπος Ταβῶν ὁμοίως.
239. Δωρόθεος ἐπίσκοπος Νεαπόλεως ὁμοίως.
240. Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Ἀλαβάνδου ὁμοίως.
241. Δαβὶδ ἐπίσκοπος Ἰασσοῦ ὁμοίως.

H T M

---

1 Νικήτας – Ἀδριανουπόλεως M (cf. A 165 etc. et Bischofslisten p. 66 adn. 294): om. H T (deest in lat.) | ὁμοίως addidi (omittitur semper in M inde a p. 498,22) **2** Ῥυζέου H: Ῥοιζαίου T M Ῥιζαίου Vc edd. **3** τοῦ om. M **5** Κερασούντων H M **6** Νικηφόρος] „ἄλ. Ἐπιφάνιος" ed.Rom.^{mg} (nescio unde sumptum) **7** Προκνάδων M Τροκνάδων ed.Rom.* **8** hinc usque ad finem actionis perturbata est series subscriptionum in M; cf. Bischofslisten p. 14 | Φασίλιδος M Φάσιδος H **9** Πινάρων Hard. **10** exspectaueris Καύνου (sic Hard.^{mg}) uel Καύνων (cf. A 181, B 174 et Bischofslisten p. 66 adn. 300) **11** Πάτρων ed.Rom.* („pro Πατάρων" Hard.^{mg}) **12** Νίσσα H (cf. Bischofslisten p. 67 adn. 301): Νισᾶ M Νήσα T Νάσας ed.Rom.* (ex Νάσα Vc) **13** Καν-δ‹ί›δ‹ων› H Κανδίκων Vc edd. **16** Λυμάρων H **18** καὶ om. ed.Rom. (corr. ed.Reg.) | Ὀρυκάνδων scripsi: Ὀρικάνδ‹ων› H T Ὀρυκανδῶν M Ὀρικάνδης ed.Rom.* **22** Ζινουπόλεως H **23** Κερκύρ‹ων› H Κιβύρρης M **24** Τάβων T edd. **25** Νεασβοῦ (sic) H **26** Ἀλλαβάνδου Vc ed.Rom. (corr. ed.Reg.) **27** Ἰασσοῦ T: Ἰασοῦ M ed.Rom. Ἰάσου H Ἰάσσου ed.Reg.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

216. Niceta episcopus Ryzei similiter.
217. Constantinus episcopus Polemonii similiter.
218. Theodorus episcopus Comanensium similiter.
219. Iohannes episcopus Cerasuntensium similiter.
220. Nicephorus episcopus Clanei similiter.
221. Leo episcopus Trocnadensium similiter.
222. Iohannes diaconus et ex persona throni Phasidis similiter.
223. Theodorus episcopus Pinnarensium similiter.
224. Stephanus episcopus Canuae similiter.
225. Anastasius episcopus Patarensium similiter.
226. Georgius episcopus Nisae similiter.
227. Constantinus episcopus Candibensium similiter.
228. Leo episcopus Corydalensium similiter. Ma. 147
229. Nicodemus episcopus Sidimensium similiter.
230. Leo episcopus Limyrensium similiter.
231. Constantinus episcopus Tlensium similiter.
232. Petrus diaconus et ex persona throni Orycandensium similiter.
233. Stephanus episcopus Araxi similiter.
234. Georgius episcopus Oeniandi similiter.
235. Constantinus episcopus Combensium similiter.
236. Stauracius episcopus Zenopoleos similiter.
237. Gregorius episcopus Cibyrae similiter.
238. Basilius episcopus Tabensium similiter.
239. Dorotheus episcopus Neapoleos similiter.
240. Constantinus episcopus Alabandensium similiter.
241. Dauid episcopus Hiassi similiter.

P VE

---

1 Rizei VE Rizaei *ed. Rom.** **2** Pollemonii *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **4** Cerasuntensium V: Caerasuntensium P Cerasunthensium E **5** Clanei *ed. Rom.*: Claniei P Danei V, *om.* E *spatio relicto* **7** Phasidis P: Plisiadis VE Phaselidis *ed. Rom.* non male, sed cf. gr.* H **8** Pinnarensium P: Primarensium V Pimarensium E *(corr. ed. Rom.,* Pinarensium *Hard.)* **10** Patrensium *ed. Rom.** (Paterensium [*sic*] *La.-Co.*^{mg} *ex* P) **11** Nisae (*cf. gr.* M)] Nasae *ed. Rom.* (cf. app. crit. gr.)* **12** Candicensium *ed. Rom.** (*ex gr.* Vc) **13** Coryzalensium P Corilazensium VE, *corr. ed. Rom. (cf. gr. et A 171 etc.)* **14** Sidymensium *ed. Rom.** **15** Lymirensium P Synurensium VE, *corr. ed. Rom. (cf. E 229 et F 220)* **16** Tlensium *ed. Rom.*^{corr} *(cf. gr. et A 182 etc.)*: Thlensium *codd.* **17** Horicandensium V Oricandensium E *ed. Reg.** Orichandensium *ed. Rom.* **21** Stauratius *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **22** Cybirae P Cybrę V (prob.) Cibrę E, *corr. ed. Rom.* **26** Iassi *ed. Rom.**

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

242. Γρηγόριος ἐπίσκοπος Μυλάσσων ὁμοίως.

243. Σέργιος ἐπίσκοπος Βαργυλίων ὁμοίως.

244. Γρηγόριος ἐπίσκοπος Ἡρακλείας τοῦ Λάτμου ὁμοίως.

245. Ἰωάννης ἐπίσκοπος Μύνδου ὁμοίως.

PG 98, 212 246. Σταυράκιος ἐπίσκοπος Σταδίας ὁμοίως.

247. Γρηγόριος ἐπίσκοπος Στρατονικείας ὁμοίως.

La.-Co. 337 248. Νικήτας διάκονος καὶ ἐκ προσώπου τοῦ θρόνου Ἁλικαρνασοῦ ὁμοίως.

249. Μιχαὴλ ἐπίσκοπος Χαιρετόπων ὁμοίως.

250. Παντολέων ἐπίσκοπος Οὐαλεντίας ὁμοίως.

251. Γεώργιος ἐπίσκοπος Πελτῶν ὁμοίως.

Rom. 538 252. Χριστοφόρος ἐπίσκοπος Ἀτανασοῦ ὁμοίως.

253. Λέων ἐπίσκοπος Εὐμενείας ὁμοίως.

254. Παῦλος ἐπίσκοπος Ἀκμωνείας ὁμοίως.

255. Γρηγόριος ἐπίσκοπος Τιμενουθηρῶν ὁμοίως.

256. Φίλιππος ἐπίσκοπος Τρανουπόλεως ὁμοίως.

257. Λέων ἐπίσκοπος Ἀλέων ὁμοίως.

258. Νικηφόρος ἐπίσκοπος Λούνδων ὁμοίως.

259. Γεώργιος ἐπίσκοπος Ἀππίας ὁμοίως.

260. Ἰωάννης ἐπίσκοπος Σιβλίας ὁμοίως.

Ha. 280 261. Ζαχαρίας ἐπίσκοπος Τραπεζουπόλεως ὁμοίως.

262. Λέων ἐπίσκοπος Σεβαστείας ὁμοίως.

263. Θεοφύλακτος πρεσβύτερος καὶ ἐκ προσώπου τοῦ θρόνου Γεωργίου ἐπισκόπου Ἴψου ὁμοίως.

264. Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Εὐκαρπίας ὁμοίως.

265. Ἀνδρέας ἐπίσκοπος Κιδισωσοῦ ὁμοίως.

H T M

---

1 D 242 om. Vc edd. | Μυλάσων H **3** τοῦ Λάτμου deest in catalogis A B F (cf. Bischofslisten p. 31 et 68) | Λατόμου T (cf. lat.) edd. („pro Λάτμου" Hard.[mg]) **4** Μύβδου T edd. („pro Μύνδου" Hard.[mg]) **6** Στρατονίου H **7** D 248 post D 249 tradit H | Ἁλικαρνασσοῦ ed.Reg.* (sed cf. A 200 etc. et Bischofslisten p. 69 adn. 320) **9** Πανταλέων ed.Rom.* (ex lat.) **10** Πέλτων codd., correxi coll. A 205 etc. **11** Ἀτανάσ<ου> H Ἀντανασοῦ ed.Rom.* (Ἀτανασσοῦ traditur B 194; cf. Notit.) **12** Εὐμενίας M Vc ed.Rom. **13** D 254 om. Vc edd. | Ἀκμονείας T, sed uide quae adnotaui ad A 208 **14** D 255 om. Vc edd. | Τιμενουθήρων T **15** Φίλιππος] Λέων A 210 et B 198, cf. Bischofslisten p. 70 adn. 326 **17** Λούνδων scripsi coll. B 200 et E 256 (cf. Notit.): Λουΐδων codd. („pro Λούνδων" Hard.[mg]) **18** Ἀπτίας Vc edd. („pro Ἀππίας" Hard.[mg]) **19** Σιβλίας scripsi coll. B 218 (cf. Bischofslisten p. 70 adn. 328): Σίβλεως H Σύβεως T edd. Συβλίας M **22–24** D 263–264 aptiorem locum habent post D 269, fort. transponenda; cf. Bischofslisten p. 27 adn. 87 et p. 71 adn. 330 **22–23** D 263 post D 264 tradit H **22–23** Γεωργίου ἐπισκόπου suspectum (non inuenitur in reliquis episcoporum catalogis; cf. Bischofslisten p. 31 et 71) **23** Ἴψου om. M Vc Ὕψου ed.Rom.* (ex lat.?) **24** Εὐκαρπείας T **25** D 265 deest in catalogis A B F (cf. Bischofslisten p. 30–31) | Κιδισωσοῦ scripsi dubitanter: Κιδισώσου H Κηδισωσοῦ T edd. Κιδισοσοῦ M; nomen episcopatus uariis formis traditur etiam in Notit.

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

242. Gregorius episcopus Mylassensium similiter.
243. Sergius episcopus Bargyliensium similiter.
244. Gregorius episcopus Heracliae tu Latomu similiter.
245. Iohannes episcopus Myndi similiter.
246. Stauracius episcopus Stadiae similiter. PL 129, 346
247. Gregorius episcopus Stratoniciae similiter.
248. Niceta diaconus et ex persona throni Alicarnasi similiter. La.-Co. 338
249. Michahel episcopus Chaeretopensium similiter.
250. Pantaleo episcopus Valentiae similiter.
251. Georgius episcopus Peltensium similiter.
252. Christophorus episcopus Atanasi similiter. Rom. 538
253. Leo episcopus Eumeniae similiter.
254. Paulus episcopus Acmoniae similiter.
255. Gregorius episcopus Timenuthirensium similiter.
256. Philippus episcopus Tranupoleos similiter.
257. Leo episcopus Aleensium similiter.
258. Nicephorus episcopus Luidensium similiter.
259. Georgius episcopus Appiae similiter.
260. Iohannes episcopus †Sibliis similiter.
261. Zacharias episcopus Trapezupoleos similiter. Ha. 279
262. Leo episcopus Sebastiae similiter.
263. Theophylactus presbyter et ex persona throni Georgii episcopi Hipsi similiter.

264. Constantinus episcopus Eucarpiae similiter.
265. Andreas episcopus Cidisosi similiter.

P VE

---

1 Milassensium VE Milasensium F *ed. Rom.* Mylasensium *ed. Reg.** **2** Bargiliensium VE **3** Latomu] *cf. gr.* T **4** Myndi P: Mindii VE Mibdi *ed. Rom.* (*ex gr.* T) Mybdi *ed. Reg.** (*„pro* Myndi" Hard.^{mg}) **5** Stauratius E *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **6** Georgius F *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **7** Halicarnassi *ed. Reg.** **8** Michael E *edd.* | Cherotopensium V Chorotopensium E **9** Pantaleon V *edd.* Panthaleon E, *exspectaueris* Pantoleo (*fort. error Anastasii, cf. E 249)* **11** Antanasi *ed. Rom.* („pro* Atanassi" *Hard.^{mg})* **13–14** *D 254–255 post D 257 transp. ed. Reg.** **14** Timenutensium *ed. Rom.^{corr}* ex* F, *fort.* Timenutherensium *(cf. A 209 etc.) scribendum* **17** Luidensium] *Anast. legit* Λουΐδων *(cf. app. crit. gr.)* **18** Aptiae *ed. Rom.** (*ex gr.* Vc) *(„pro* Appiae" *Hard.^{mg})* **19** Sybliis P Sibeos *ed. Rom.* (*ex gr.* T) Sybeos *ed. Reg.*, exspectaueris* Sibliae *(cf. B 218)* **22** *D 263 post D 260 habent* E *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | Ypsi (*om.* E) episcopi *ed. Rom.* Hypsi episcopi *ed. Reg.** **23–517,2** *codd. et ed. Rom. exhibent subscriptionum seriem D 267, 265, 266, 264, corr. ed. Reg. (cf. Bischofslisten p. 14)* **23** Eucapiae P **24** Cidisosi *ed. Rom. (cf. gr.)*: Cidisosae P Cydisosę V Cidiosę E Cedisosi *ed. Reg.**

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

266. Δοσίθεος ἐπίσκοπος Χωνῶν ἤτοι Κολασσαέων ὁμοίως.

267. Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος τοῦ Κοτυαείου ὁμοίως.

268. Νικήτας ἐπίσκοπος Νακωλείας ὁμοίως.

269. Λέων ἐπίσκοπος τοῦ Δοκιμίου ὁμοίως.

270. Μιχαὴλ ἐπίσκοπος Ἱεραπόλεως ὁμοίως.

271. Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ ἐκ προσώπου τοῦ θρόνου Ἐκτορίου ὁμοίως.

272. Νικόλαος ἐπίσκοπος Φυτείας ὁμοίως.

273. Θεοφύλακτος ἐπίσκοπος †Κινναβάρεως ὁμοίως.

274. Δαμιανὸς ἐπίσκοπος Μηροῦ ὁμοίως.

275. Χριστοφόρος ἐπίσκοπος Προμισοῦ ὁμοίως.

Ma. 149 276. Νικήτας ἐπίσκοπος Αὐγουστοπόλεως ὁμοίως.

277. Γεώργιος ἐπίσκοπος τοῦ Μηδαΐου ὁμοίως.

278. Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Ἀμβλάδων ὁμοίως.

279. Στέφανος πρεσβύτερος καὶ ἐκ προσώπου τοῦ θρόνου Ὄστρου ὁμοίως.

280. Γρηγόριος πρεσβύτερος καὶ ἐκ προσώπου τοῦ θρόνου πόλεως Πολυβότου ὁμοίως.

281. Σισίνιος ἐπίσκοπος τοῦ Φιλομηλίου ὁμοίως.

282. Μιχαὴλ ἐπίσκοπος Πάππων ὁμοίως.

283. Σισίνιος ἐπίσκοπος Ἀπαμείας τῆς Κιβωτοῦ ὁμοίως.

284. Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Κονάνης ὁμοίως.

285. Νικηφόρος ἐπίσκοπος Ἀδάδων ὁμοίως.

286. Πέτρος ἐπίσκοπος Τοτιασοῦ ὁμοίως.

H T M

---

1 Δοσίθεος] Θεοδόσιος A 202 et B 190 (cf. Bischofslisten p. 70 et adn. 329) | Χωνῶν scripsi coll. A 202, B 190, F 241: Ψονούντων H M Ψονοῦντος T edd. (cf. Bischofslisten p. 28 adn. 90 et p. 70–71 adn. 329) | ἤτοι Κολασσαέων (om. H) suspectum (non inuenitur in catalogis A B F; cf. Bischofslisten p. 31 et p. 70–71 adn. 329) | Κολλασσαέων M; cf. etiam app. crit. lat. **2** τοῦ Κοτυαείου] Τουτιαΐου (sic) M | Κοτυαείου scripsi coll. lat. et A 221 etc. (cf. etiam Notit.): Κοτυαΐου H Κοττυαείου T edd. (de M uide supra) **3** Νακολείας T **4** Δοκιμείου T **5** D 270 post D 271 T edd., sed cf. lat. et E 269–270 **6** πρεσβύτερος] ὑποψήφιος A 225 et B 214 (cf. Bischofslisten p. 26 adn. 80) | Ἑκτορίου T Ἑκτορείου ed.Rom.*, exspectaueris Στεκτορίου (sic Hard.^{mg}, cf. Notit.), quod in Actis nusquam traditur (cf. Bischofslisten p. 71 adn. 332) **8** Κινναβόρεως ed.Rom.*, exspectaueris Κιναβορίου (cf. Notit.), quod in Actis nusquam traditur (cf. Bischofslisten p. 71 adn. 333) **9** Μηροῦ scripsi coll. B 211 et F 254 (cf. Notit. 1,338 etc.): Κηροῦ H Μύρου T edd. Μήρου M **10** Προμησοῦ H Πρυμισοῦ Vc edd., exspectaueris Πρυμνησσοῦ (cf. Hard.^{mg}), quod in Actis nusquam traditur (cf. Bischofslisten p. 72 adn. 335) **11** Αὐγουστουπόλεως H **12** Μηδαΐου H (cf. B 209 et Notit. 7,412): Μιδαείου T edd. Μιδιάγου M **13** D 278 aptiorem locum habet post D 280 (cf. Bischofslisten p. 23 adn. 60 et p. 72 adn. 337), fort. transponendum **14** πρεσβύτερος – θρόνου] ὑποψήφιος A 224 et B 213 (cf. Bischofslisten p. 26 adn. 80) | Ὄστρου T: Ὀστροῦ H M, fort. Ὄτρου scribendum (cf. B 213, E 277, Notit. 1,347 etc.) **15** Πολυβάτου T edd. (Πολυβότου La.-Co.^{mg}) Πολυβοτοῦ M, Πολυβώτου traditur in E 279 et F 257 **17** Σισίννιος ed.Rom.* **18** Πάππων M (cf. A 229 etc.): Πάπων H T edd. **19** Σισίννιος ed.Rom.* **20** Κονάννης H Κωμάνης ed.Rom.* (ex Κομάνης Vc) **22** Τοτιασοῦ M (cf. E 285): Τοτιάσου H Τοτιάσσου T edd., exspectaueris Τιτυασ(σ)οῦ (cf. Notit. et Bischofslisten p. 73 adn. 340)

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

266. Dositheus episcopus Psonuntensium id est Colassais similiter.
267. Constantinus episcopus tu Cotiaiu similiter.
268. Niceta episcopus Nacoliae similiter.
269. Leo episcopus Docimii similiter.
270. Michahel episcopus Hieropoleos similiter.
271. Iohannes presbyter et ex persona throni Ectorii similiter.
272. Nicolaus episcopus Phytiae similiter.
273. Theophylactus episcopus Cinabareos similiter.
274. Damianus episcopus Meri similiter.
275. Christophorus episcopus Promisi similiter.
276. Niceta episcopus Augustopoleos similiter. Ma. 150
277. Georgius episcopus Midiaii similiter.
278. Constantinus episcopus Ambladensium similiter.
279. Stephanus presbyter et ex persona throni Ostri similiter.
280. Gregorius presbyter et ex persona throni poleos Polyboti similiter.

281. Sisinnius episcopus Philomelii similiter.
282. Michahel episcopus Papensium similiter.
283. Sisinnius episcopus Apamiae Ciboti similiter.
284. Constantinus episcopus Conanae similiter.
285. Nicephorus episcopus Adadensium similiter.
286. Petrus episcopus Totiasi similiter.

P VE

---

1 Psonuntensium] *cf. app. crit. gr.* | Colassais *(Anast. fort. legit* Κολασσαεῖς, *cf. gr.* HT *in E 263)*] Collapses *ed. Rom.* („g.* Colossensium" *ed. Rom.*^{mg}*)* **2** Cottyaiu *ed. Rom.** (Cotyaiu *Hard.*) **5** *D 270 post D 271 transp. ed. Reg.* secundum seriem graecam editionis Romanae (cf. app. crit. gr.)* | Michael E *edd.* | Hierapoleos *ed. Rom.* non male, sed in codd. semper* Hierop- *traditur (cf. A 215 etc.; Bischofslisten p. 71 corrigendum)* **6** Ectorii *scripsi coll. gr. et B 214*: Extorii P V (*om.* E) Hectorii *ed. Rom.** **8** Cinaboreos E Cinnaboreos *ed. Rom.* (cf. app. crit. gr.)* **9** Myri *ed. Rom.** (*ex gr.* T) **10** Prymisi *ed. Rom.** (Primisi *Hard.*) *ex gr.* Vc **12** Midiaii VE *(cf. gr.* M *et E 278)*: Midian P Midaei *ed. Rom.** (*ex gr.* T) **13–20** P *exhibet subscriptionum seriem D 278–280, 283–285, 281–282,* VE *et ed. Rom. D 278, 284, 279–280, 283, 285, 281–282, corr. ed. Reg. (cf. Bischofslisten p. 14)* **14** Hostri VE **15** Georgius F *edd. i. t.* (Gregorius *ed. Rom.*^{mg}) | poleos] ciuitatis *ed. Reg.** | Poliboti V, *om.* E Polybati *ed. Rom.** (*ex gr.* T) **16** Pholomelii V Pholomellii E **17** Michael E *edd.* | Papensium] *cf. gr.* HT **19** Comanae *ed. Rom.* (cf. app. crit. gr.)* **20** episcopus *om.* F *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **21** Totiasi V *(cf. gr.)*: Totiani P Cociasi E Totiassii *ed. Rom.** (*ex gr.* T)

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

PG 98, 213 287. Θεοδόσιος ἐπίσκοπος Σαγαλασσοῦ ὁμοίως.
288. Λέων ἐπίσκοπος Βάρης ὁμοίως.
289. Πέτρος ἐπίσκοπος Σελευκείας ὁμοίως.
290. Νικηφόρος ἐπίσκοπος Φόγλων ὁμοίως.
291. Μαριανὸς ἐπίσκοπος Μαγύδων ὁμοίως.
292. Λέων ἐπίσκοπος Ἀνδίδων ὁμοίως.
293. Στέφανος ἐπίσκοπος Παρνασοῦ ὁμοίως.
294. Βαρδάνης ἐπίσκοπος Δοάρων ὁμοίως.
295. Εὐστράτιος ἐπίσκοπος Δεβελτοῦ ὁμοίως.
296. Εὐφήμιος ἐπίσκοπος Σωζοπόλεως ὁμοίως.
297. Θεόδωρος ἐπίσκοπος Βουλγαροφύγου ὁμοίως.
298. Γεώργιος ἐπίσκοπος Πλουτινουπόλεως ὁμοίως.
299. Βασίλειος ἐπίσκοπος Περβέρεως ὁμοίως.
La.-Co. 340 300. Μιχαὴλ ἐπίσκοπος τοῦ Παμφίλου ὁμοίως.
301. Ῥουβὶμ ἐπίσκοπος τοῦ Σκοπέλου ὁμοίως.
302. Σισίνιος ἐπίσκοπος Γαριέλων ὁμοίως.
303. Κάλλιστος ἐπίσκοπος πόλεως Εὐδοκιάδος ὁμοίως.
Rom. 539 304. Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Λαγίνων ὁμοίως.
305. Ἰωάννης ἐπίσκοπος Κουδρούλων ὁμοίως.
306. Θεόδωρος ἐπίσκοπος Κρημνῶν ὁμοίως.
307. Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Ἀδριανῆς ὁμοίως.
308. Θεόφιλος ἐπίσκοπος τῆς Χίου ὁμοίως.
309. Γαλάτιος ἐπίσκοπος τῆς Μήλου ὁμοίως.
310. Σέργιος ἐπίσκοπος τῆς Λέρου ὁμοίως.
311. Μάνζων ἐπίσκοπος Διοκαισαρείας ὁμοίως.

H T M

1 Σαγαλασσοῦ scripsi coll. lat. et Notit.: Σαλαγάσ‹ου› H Συγαλασσοῦ T edd. („pro Σαγαλασσοῦ" Hard.^{mg}) Σαλαγανίου M (cf. Bischofslisten p. 73 adn. 341) **2** Βάρεως Notit. (cf. Bischofslisten p. 73 adn. 342) **3** fort. Σελευκείας ‹τῆς Πισιδίας›, cf. A 236 et E 288 **4** Φόγλων H (cf. lat. et Bischofslisten p. 73 adn. 347): Φλόγων T edd. Φογλῶν M **5** Μαρῖνος T edd. | Μαγύδου Notit. (quod nusquam in Actis Nicaenis traditur, cf. Bischofslisten p. 73 adn. 348) excepto Μαγίδων Notit. 3,343 (ex Actis, ut uidetur; cf. Darrouzès, Notit. p. 237) **6** Σανδίδων plerumque in Notit. (cf. Bischofslisten p. 74 adn. 350) **7** Παρνάσου H Παρνασσοῦ T edd., sed cf. lat. et E 292, F 270 **8** Σαρδάνης Vc edd. i.t. (corr. ed.Rom.^{mg}) | Δωάρων H **9** Δαβέλτ‹ου› H **10** Εὐθύμιος T edd. | Σωζουπόλεως H **11** Θεόδωρος scripsi coll. B 245 etc.: Θεοδόσιος codd. **12** Πλουτινουπόλεως H (cf. B 246 etc.): Πλωτινουπόλεως T edd. (cf. lat.) Πλουτίνου M **13** Περβέρεως scripsi coll. B 247 etc.: Περβερέου H M Περβεραίου T edd. **14** τοῦ om. M | Παμφύλου in B 248 et F 289 **15** τοῦ om. M **16** Σισίννιος ed.Rom.* | Γαριελλῶν H Γαρέλλης M (cf. Bischofslisten p. 75 et adn. 359) **17** πόλεως om. M **18** Λαγίνων M: Λαγίμων H Λυγύνων T ed.Rom. Λιγύνων ed.Reg.* (cf. Bischofslisten p. 75 et adn. 361) **19** Κουδρούλλων M Κρουδούλων H, fort. Κοδρούλων scribendum (cf. E 304 et F 281; cf. Bischofslisten p. 75 adn. 362) **22** τῆς om. M **23** Γαλάτων H **24** τῆς om. M **25** fort. Διοκαισαρείας ‹ἤτοι Πρακάνων› (cf. E 310 et Bischofslisten p. 76 adn. 367)

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

287. Theodosius episcopus Sagalasi similiter.
288. Leo episcopus Barae similiter.
289. Petrus episcopus Seleuciae similiter.
290. Nicephorus episcopus Phoglensium similiter.
291. Marianus episcopus Magydensium similiter.
292. Leo episcopus Andidensium similiter.
293. Stephanus episcopus Parnasi similiter.
294. Bardanes episcopus Doarensium similiter.
295. Eustratius episcopus Dabelti similiter. PL 129, 347
296. Euphemius episcopus Sozopoleos similiter.
297. Theodosius episcopus Bulgarophygi similiter.
298. Georgius episcopus Plotinupoleos similiter.
299. Basilius episcopus Perberei similiter.
300. Michahel episcopus Pamphili similiter. La.-Co. 339
301. Ruben episcopus tu Scopelu similiter.
302. Sisinnius episcopus Garielensium similiter.
303. Callistus episcopus ciuitatis Eudociadis similiter.
304. Constantinus episcopus Laginensium similiter. Rom. 539
305. Iohannes episcopus Cudrulensium similiter.
306. Theodorus episcopus Cremnensium similiter.
307. Constantinus episcopus Hadrianae similiter.
308. Theophilus episcopus Chii similiter.
309. Galatius episcopus tis Milu similiter.
310. Sergius episcopus tis Leru similiter.
311. Manzo episcopus Diocaesariae similiter.

P VE

1 Sygalasii *ed. Rom.* (*ex gr.* T) Sygalassi *ed. Reg.** **4** Floglensium V^{ac} (Pho V^{1mg}) Phorogrensium E Phlogensium *ed. Rom.** (*ex gr.* T) **5** Marinus *ed. Rom.** (*ex gr.* T) | Magidensium VE **7** Parnassi *ed. Rom.** (*ex gr.* T) **9** Dabelti (*cf. gr.* H)] Dabelii E Dabellii *ed. Rom.** *i. t.* (Debelti *ed. Rom.*^{mg}) **10** Euphimius P Euthymius *ed. Rom.*^{mg} (*ex gr.* T) **11** Theodosius] *Anast. legit* Θεοδόσιος, *cf. app. crit. gr.* **12** Plotinupoleos *(cf. gr.* T, *sed fort. coll. B 246 etc.* Plut-*scribendum)*] Plotinopoleos E *edd.* **13** Perberei VE *(cf. gr.* H M*)*: Perberegi P Perberaei *ed. Rom.** **14** Michael E *edd.* **15** tu Scopelu *scripsi (cf. gr.)*: Tuscupellu P Tuscopelli VE Tuscopelu *ed. Rom.* Scopeli *ed. Reg.** **17** Kallistus V Kallixtus E | ciuitatis *om.* VE *edd.* **18** Larginensium P E Ligynensium *ed. Rom.** (*ex gr.* T) **20** *D 306 om.* VE *(ed. Rom. ex gr.)* | Cremnorum *ed. Rom.** **21** Adrianae E *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **23** tis Milu] Meli *ed. Reg.**

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

312. Εὐστάθιος ἐπίσκοπος Κελεντέρεως ὁμοίως.

313. Ζαχαρίας ἐπίσκοπος πόλεως Καρδαβούνδων ὁμοίως.

314. Σισίνιος ἐπίσκοπος Μουσβάδων ὁμοίως.

315. Εὐστάθιος ἐπίσκοπος Λάμου ὁμοίως.

316. Θεόδωρος ἐπίσκοπος Γερμανικοπόλεως ὁμοίως.

317. Σισίνιος ἐπίσκοπος Συκῆς ὁμοίως.

318. Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Δαλισανδοῦ ὁμοίως.

319. Λέων ἐπίσκοπος Σιβύλων ὁμοίως.

320. Στέφανος ἐπίσκοπος Φιλαδελφείας ὁμοίως.

Ha. 281 321. Εὐδόξιος πρεσβύτερος μοναχὸς καὶ ἐκ προσώπου τοῦ θρόνου Μετελλουπόλεως ὁμοίως.

322. Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος τῆς Ἄνδρου ὁμοίως.

323. Εὐστάθιος ἐπίσκοπος τῆς Τήνου ὁμοίως.

324. Θεόδωρος ἐπίσκοπος Κάδων ὁμοίως.

325. Μιχαὴλ ἐπίσκοπος Τιβεριουπόλεως ὁμοίως.

326. Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας ὁμοίως.

327. Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἀζάνων ὁμοίως.

328. Θεοφύλακτος ἐπίσκοπος Μοσύνων ὁμοίως.

329. Βασίλειος ἐπίσκοπος Διονυσουπόλεως ὁμοίως.

Ma. 152 330. Στέφανος ἐπίσκοπος Συνάου ὁμοίως.

1. Σάβας μοναχὸς καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Στουδίου ὁμοίως.

2. Γρηγόριος ἡγούμενος τῶν Ὁρμίσδου ὁμοίως.

3. Συμεὼν ἡγούμενος τῆς Χώρας ὁμοίως.

4. Ἰωάννης ἡγούμενος τοῦ Παγουρίου ὁμοίως.

5. Εὐστάθιος ἡγούμενος τῶν Μαξιμίνου ὁμοίως.

H T M

---

1 Κελενδέρεως ed.Reg.^{mg} fort. recte (cf. E 311 et Notit. 7,513) **2** πόλεως om. M | Καρδαβούνδων scripsi coll. A 247 etc. (cf. Bischofslisten p. 76 adn. 369): Καρδαβούνδου H (prob.) M Καρδαβούνθου T edd. **3** Σισίννιος ed.Rom.* | Μουσβάδων scripsi coll. A 248 etc.: Μοσβάδων codd. **6** Σισίννιος ed.Rom.* **7** Δαλισάνδ⟨ου⟩ H **8** Σιβύλων H: Σιβήλων T (cf. lat.) Σιβέλλων M, nomen episcopatus incertum (cf. A 242 etc. et Bischofslisten p. 77 adn. 373) **9** ἐπίσκοπος + πόλεως T edd. (sed πόλεως omittitur etiam in reliquis episcoporum catalogis) | Φιλαδελφίας H **10–11** D 321 deest in catalogis A B F (cf. Bischofslisten p. 30–31) **10** θρόνου + τοῦ ed.Rom.* **12–13** D 322–323 aptiorem locum habent post D 308 uel D 309, fort. transponenda; cf. Bischofslisten p. 22 et p. 76 adn. 364 **12** τῆς om. M | Ἄνδρου ed.Rom. (cf. lat.): Ἄντρου codd. **13** τῆς om. M | Τίου H **17** Ἀζανῶν Notit. et al. (in Actorum codd. nusquam traditur) **18** Μοζύνων H **20** Συννάου T edd. (Συνάου Mansi) **21–530,27** hegumenorum subscriptiones in T M non numerantur (de H uide supra ad p. 488,2), numeros suppleui **21** Σάββας ed.Rom.* | μοναχὸς] ἀρχιμανδρίτης ed.Rom.* ex Vc | μονῆς om. M | τῶν] τῆς M | Στουδίων ed.Rom.* ex Vc^{mg} (Bonafides) | ὁμοίως + ὑπέγραψα M **22** Ὁρμίσδου H M | ὁμοίως om. M (et abhinc semper in subscriptionibus hegumenorum) **24** τοῦ ed.Rom. (ex lat.; cf. Greg. Pagur. enc. in s. Pancr. Taurom. [BHG 1411] p. 346 Stallman-Pacitti): τῶν codd. **25** τῶν] τοῦ Janin, sed cf. lat. et ACO III p. 34,25 al.

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

312. Eustathius episcopus Celentereos similiter.
313. Zacharias episcopus ciuitatis Cardabundensium similiter.
314. Sisinnius episcopus Mosbadensium similiter.
315. Eustathius episcopus Lami similiter.
316. Theodorus episcopus Germanicopoleos similiter.
317. Sisinnius episcopus Sycae similiter.
318. Constantinus episcopus Dalisandi similiter.
319. Leo episcopus Sibelensium similiter.
320. Stephanus episcopus ciuitatis Philadelphiae similiter.
321. Eudoxius presbyter monachus et ex persona throni Metellupoleos similiter. Ha. 282

322. Constantinus episcopus tis Andru similiter.
323. Eustathius episcopus tis Tinu similiter.
324. Theodorus episcopus Cadensium similiter.
325. Michahel episcopus Tiberiupoleos similiter.
326. Constantinus episcopus Ancyrae similiter.
327. Iohannes episcopus Azanensium similiter.
328. Theophylactus episcopus Mosynensium similiter.
329. Basilius episcopus Dionysupoleos similiter.
330. Stephanus episcopus Synai similiter. Ma. 151

1. Sabas monachus et egumenus monasterii ton Studii similiter.
2. Gregorius egumenus ton Hormisdu similiter.
3. Symeon egumenus Chorae similiter.
4. Iohannes egumenus tu Paguriu similiter.
5. Eustathius egumenus ton Maximinu similiter.

P VE

---

1 Celendereos *ed. Reg.*^{mg} *non male, sed cf. gr.* **2** ciuitati P | Cardabundensium *scripsi coll. gr. et A 247 etc.*: Cardabudensium P *ed. Reg.* Cardubensium V^{ac} Cardubudensium V^{pc} (buden V^{1mg}) E Cardabuthensium *ed. Rom.* Cardabunthensium *La.-Co.* **3** *D 314 post D 315* VE *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | *Anast.* Μοσβάδων *legisse uidetur (cf. app. crit. gr.),* Musb- *A 248 etc.* **6** Sicae P Sicę E **8** Sibelensium P (*cf. gr.* T) *ed. Reg.*: Sybelensium V Sibilensium E *ed. Rom.* **9** ciuitatis P (*cf. gr.* T): *om.* VE *edd.* **10** presbyter + et VE *edd.* | similiter *om.* E *ed. Rom., corr. ed. Reg.* **11** tis Andru *ed. Rom.*^{corr}: Tisandru P Tisandrii V Tisandri E Andri *ed. Reg.** (Andri *traditur in F 275*) **12** tis Tinu *ed. Rom. (cf. gr., sed fort.* tes Tini *scribendum; cf.* Tini *E 326 et F 276)*: Testini *codd.* Teni *ed. Reg.** **13** Candensium P Cathensium E **14** Michael E *edd.* | Tiberiopoleos VE *edd.* **15** Ancyrrae P Ancirę E **17** Theophilactus VE | Mosinensium VE **18** Dionysupoleos P: Dyonis- V Dionis- E *(corr. ed. Rom.)* **19** Sinai E Synnai *ed. Rom.*^{corr}* (*ex gr.* T) **20–531,26** *hegumenorum subscriptiones in codd. non numerantur, numeros suppleui* **20** hegumenus P *(praeter consuetudinem)* V eguminus E | ton *om.* VE *edd.* **21** ton Hormisdu] Hormisdae *ed. Reg.** **22** Simeon P E **23** tu Paguriu] Pagurii *ed. Reg.** **24** Eustathius – similiter *om.* E | ton Maximinu] ton Maximu *ed. Rom.* (Maximinu *ed. Rom.*^{mg}) Maximi *ed. Reg.**

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

PG 98, 216 6. Ἰωσὴφ ἡγούμενος καὶ ἀρχιμανδρίτης τοῦ Ἡρακλείου ὁμοίως.

7. Θωμᾶς μοναχὸς καὶ ἐκ προσώπου Ἰωάννου ἡγουμένου τοῦ Χηνολάκκου ὁμοίως.

8. Πλάτων ἡγούμενος καὶ ἀρχιμανδρίτης Σακκουδίωνος ὁμοίως.

9. Θεόδωρος ἡγούμενος καὶ ἀρχιμανδρίτης †τοῦ Πάνδου† ὁμοίως.

10. Μάκαρις ἡγούμενος καὶ ἀρχιμανδρίτης Βαρδᾶς ὁμοίως.

11. Στρατήγιος μοναχὸς τῆς ἁγίας Σιὼν ὁμοίως.

12. Γρηγόριος ἡγούμενος τῶν Ὑακίνθου ὁμοίως.

13. Ἰωσὴφ ἡγούμενος τῶν Ἀκοιμήτων ὁμοίως.

14. Θεόδωρος ἡγούμενος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς †Βόδους ὁμοίως.

15. Θεοφύλακτος μοναχὸς τῶν Καθαρᾶ ὁμοίως.

16. Μιχαὴλ ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Πέτρου ὁμοίως.

17. Κωνσταντῖνος ἡγούμενος Καλαυρῶν ὁμοίως.

18. Ἀντώνιος ἡγούμενος τῆς Δίου ὁμοίως.

La.-Co. 341 19. Ἱλαρίων ἡγούμενος τῶν Φλώρου ὁμοίως.

20. Νικήτας ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Ἀλεξάνδρου ὁμοίως.

21. Θεόδωρος ἡγούμενος τοῦ Ξηροκήπου ὁμοίως.

22. Νικήτας ἡγούμενος τῶν Γουδίλα ὁμοίως.

Rom. 540 23. Νικήτας ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Ἠλία ὁμοίως.

24. Θεόκτιστος ἡγούμενος τοῦ Αὐλητοῦ ὁμοίως.

25. Κωνσταντῖνος ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Κηρύκου ὁμοίως.

26. Στέφανος ἡγούμενος τοῦ Καρεῶνος ὁμοίως.

27. Νικηφόρος ἡγούμενος τῆς ἁγίας Θεοτόκου ὁμοίως.

28. Θεοφύλακτος ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Ἠλία ὁμοίως.

29. Ἰωάννης ἡγούμενος τοῦ Χηνολάκκου ὁμοίως.

30. Παῦλος ἡγούμενος τοῦ Βατιλέου ὁμοίως.

31. Στέφανος ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Κηρύκου ὁμοίως.

H T M

---

1 καὶ ἀρχιμανδρίτης om. M **2** ἡγουμένου om. H **4** ἀρχιμανδρίτης + τοῦ M fort. recte | Σακκουδίωνος ed. Reg.^{mg} (cf. Theoph. p. 470,24, Theod. Stud. epist. 333,44 al.): Σακκουδ' H T Σακκουδεῶνος T (cf. lat.) Σακκουδεῶν Vc edd. **5** καὶ ἀρχιμανδρίτης om. M | τοῦ Πάνδ H T τῶν Πανδίου M, fort. coll. lat. τοῦ Πάνιδος scribendum **6** Μακάριος H M, sed cf. lat. | καὶ ἀρχιμανδρίτης om. M | Βαρδᾶς H: Βαρδου (sic) T Βουρδάνων M Βαρδὰ ed. Rom.* Βαρδᾶ Janin **10** καὶ ἀρχιμανδρίτης om. M | τῆς – ὁμοίως om. H spatio relicto | τῆς T: om. M | Βόδους M: Βοδους (sic) T Βωδοῦς ed. Rom.* **11** Καθαρᾶ scripsi coll. lat. et Theod. Stud. epist. 267,30 al. (cf. Janin p. 158 adn. 7 et p. 431): Καθαρῶν H T M Καθῶν ed. Rom.* (Καθῶς Vc) **12** n. 16 ante n. 14 ed. Rom.* (ex lat. VE) **13** Καλαβρῶν M aeque bonum **15** Ἱλαρίων H | Φλώρων ed. Rom.* (Φλῶρον Vc) **17** Ξηροκηπίου M **18** Γουδιλῶν H (prob.) Γουδίλων M **19** Ἡλία H **20** Αὐλίτου M **21** Κηρυκ(οῦ) H Κυρίκου ed. Rom.* **22** Καρεῶνος M: Καρεῶ H Καρεῶνος + καὶ ἀρχιμανδρίτης T edd. (cf. lat.); cf. Janin p. 432 **24** Ἡλία H Ἠλιοῦ M **25** cf. supra n. 7 et Janin p. 432 **26** Βατιλέου H (prob.) M: Βαστίλ(ου) T (sic etiam PG 89, 216 C 5) Βιστίλου Vc edd. Βαλέου coni. Janin p. 432 **27** Κηρυκοῦ H

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

6. Ioseph egumenus et archimandrita Heraclii similiter.
7. Thomas monachus et ex persona Iohannis egumeni Chenolacci similiter.

8. Plato egumenus et archimandrita Saccudeonis similiter.
9. Theodorus egumenus et archimandrita Panidis similiter.
10. Macaris egumenus et archimandrita Bardan similiter.
11. Strategius monachus sanctae Sion similiter. PL 129, 348
12. Gregorius egumenus ton Hyacinthu similiter.
13. Ioseph egumenus Acoemitensium similiter.
14. Theodorus egumenus et archimandrita †Mandbodi similiter.
15. Theophylactus monachus ton Cathara similiter.
16. Michahel egumenus sancti Petri similiter.
17. Constantinus egumenus Calaurensium similiter.
18. Antonius egumenus tes Diu similiter.
19. Hilario egumenus ton Floru similiter. La.-Co. 342
20. Niceta egumenus sancti Alexandri similiter.
21. Theodorus egumenus Xirocepi similiter.
22. Niceta egumenus ton Gudila similiter.
23. Niceta egumenus sancti Heliae similiter. Rom. 540
24. Theoctistus egumenus Auleti similiter.
25. Constantinus egumenus sancti Cyrici similiter.
26. Stephanus egumenus Careonis et archimandrita similiter.
27. Nicephorus egumenus sanctae Dei genitricis similiter.
28. Theophylactus egumenus sancti Heliae similiter.
29. Iohannes egumenus Chenolacci similiter.
30. Paulus egumenus Batilei similiter.
31. Stephanus egumenus sancti Cyrici similiter.

P VE

---

2 Chenolacci *ed. Reg. (cf. infra n. 29)*: Chinolacci P *ed. Rom.* Chynolacci V Chinolacti E **4** Pandi *ed. Rom.*, sed cf. app. crit. gr.* **5** Maccaris P Macarius F *edd.* | Barda *ed. Rom.* (incertum quid legerit Anast. in gr.)* **6** Strateuis VE **7** ton Hyacinthu] Hyacinthi *ed. Reg.** | Hyacinthii V Yacinthii E **8** Acoeminensium VE Acaemitensium *ed. Rom.* (Acoemitorum *ed. Rom.*^{mg}) **9** Mandbodi P: Manbodi V im ambodi *(sic)* E Bodi *ed. Rom.** **10** Theophilactus VE | ton Cathara P *(cf. gr.)*: ton Cathata VE ton Cathon *ed. Rom.* Cathon *ed. Reg.** **11** *n. 16 ante n. 14* VE *edd.* | Michael E *edd.* **12** Calaurensium *ed. Rom.* (*cf. gr.; fort.* Calabrensium *scribendum*): Claurensium *codd.* **13** tis *ed. Rom., om. ed. Reg.** **14** Hilarius VE Hilarion *ed. Rom.** | ton *om. ed. Reg.** | Florii E Floron *ed. Rom.** **15–16** *om.* E **16** Xirocepi *scripsi*: Xirocepii P V^{pc} Xeropii V^{ac} (*in* e *scr.* i, ce *superscr.* V^{1}) tu Xirocipu *ed. Rom. (ex gr.)* Xerocepu *ed. Reg.** **17** *n. 22 post n. 23* VE | ton *om. ed. Reg.** **18** Eliae *ed. Reg.** **20** Cirici E Cyriaci F *edd.* (Quirici *ed. Rom.*^{mg}) **21** et archimandrita] *cf. app. crit. gr.* **23** Theophilactus VE | Eliae *ed. Reg.** **25** Baulei *ed. Rom.** (Bastili *ed. Rom.*^{mg}) **26** Cirici E Errici *ed. Rom.** (Quirici *ed. Rom.*^{mg})

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

32. Λάζαρος ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Αὐτονόμου ὁμοίως.
33. Ἰγνάτιος ἡγούμενος τοῦ Συκέως ὁμοίως.
34. Γρηγόριος ἡγούμενος τῶν Καλλιστράτου ὁμοίως.
35. Γρηγόριος ἡγούμενος Μοναγρίας ὁμοίως.
36. Σισίνιος ἡγούμενος Ἀρίτας ὁμοίως.
37. Ἀναστάσιος ἡγούμενος Κανέων ὁμοίως.
38. Βαάνης ἡγούμενος τῶν Θερμῶν ὁμοίως.
39. Πέτρος ἡγούμενος τῶν Ὁμηρικῶν ὁμοίως.
40. Στέφανος ἡγούμενος τῶν Θερμιζῶν ὁμοίως.
41. Θωμᾶς ἡγούμενος τῶν Γηραγάθης ὁμοίως.
42. Θεοφύλακτος ἡγούμενος τῶν Καθοδίας ὁμοίως.
43. Νικηφόρος ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου ὁμοίως.
44. Δαβὶδ ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Θύρσου ὁμοίως.
45. Λέων ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Γεωργίου τῶν Κελλίων ὁμοίως.
46. Ἰωάννης ἡγούμενος τῶν Λάκκων ὁμοίως.
PG 98, 217 47. Λέων ἡγούμενος τοῦ Λευκοῦ Ὕδατος ὁμοίως.
Ha. 284 48. Γρηγόριος ἡγούμενος τῶν Ἀγαύρου ὁμοίως.
49. Ἰσίδωρος ἡγούμενος τοῦ Λάτρου ὁμοίως.
50. Δοσίθεος ἡγούμενος Μνημοσύνων ὁμοίως.
Ma. 153 51. Νικηφόρος ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Σεργίου τοῦ Μηδικίου ὁμοίως.
52. Θεόδωρος ἡγούμενος τοῦ Ἀμορίου ὁμοίως.
53. Θεόδωρος ἡγούμενος Ἀτράκτων ὁμοίως.
54. Κωνσταντῖνος ἡγούμενος τῶν ἁγίων Τριῶν Παίδων ὁμοίως.
55. Ἰωάννης ἡγούμενος τῶν Κοιλάδων ὁμοίως.
56. Ἀντώνιος ἡγούμενος τοῦ Δωδεκαθέου ὁμοίως.
57. Παῦλος ἡγούμενος τῶν Γυβέων ὁμοίως.

H T M

---

1 Λάρος M **2** τοῦ Συκ(οῦ) H τοῦ Συκίου M, fort. τῆς Συκεών (cf. uit. Theod. Syc. c. 58,5 et c. 64,23 Festugière; cf. τῶν Συκέων Georg. mon. cont. p. 849,21 Bekker) scribendum; cf. etiam p. 428,7 **3** τῶν H (cf. infra n. 94): τοῦ T M edd. **4** Μοναγρ(ίας) H T: τῆς Μοναγρίας M fort. recte (cf. uit. Steph. Iun. § 60 p. 162,16 Auzépy; Synax. Const. p. 729,54–55 Delehaye) τοῦ Μονάγρου Vc edd. **5** Σισίννιος ed.Rom.* | Ἀρήτας H; cf. Janin p. 432 **6** Καν᾽ T Καμ. Vc edd. („*L.* Καρνέων" ed.Rom.^{mg} ex lat. E) Κάνης coni. Janin **7** ἡγούμενος + καὶ ἀρχιμανδρίτης T (cf. lat.) | Θέρμων H **8** Ὁμηρίκων T edd. **9** Θερμίζων M **10** Γεραγάθης H T Ἱεραγάθης ed.Rom.* (ex lat. V) **11** Καθοδίας H (cf. lat.): Καθοδ᾽ T Θοδίας M Καθόδου ed.Rom.* **14** τοῦ ἁγίου Γεωργίου om. M **17** τῶν om. T edd. | Ἀγαύρων M **19** Μοσύνων coni. Janin p. 440 (cf. infra n. 122) **20** τοῦ Μηδικίου om. H | Μηδικίου M: Μηδικιῶνος T (cf. lat.) Μιδικιῶνος Vc edd.; cf. Janin p. 165–168 et PmbZ #5280 **21** Θεόδωρος] lat. Theodosius | Ἀμωρίου ed.Rom. (corr. ed.Reg.) **22** Ἀδράκτων H (cf. lat.) Κανδήλων Mansi **23** τῶν] τῆς M **24** Κοιλαδίων M **25** τοῦ Δωδεκαθέου om. H | Δωδεκαθέου M (cf. lat.): Δωδεκαθ᾽ T Δωδεκάθου ed.Rom.* („L. Δωδεκαθρόνου" ed.Rom.^{mg}, sed cf. lat.) **26** Γυβέων M: Γυβαίων H Ἀγύνων T Ἀγνύων Vc edd.

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

32. Lazarus egumenus sancti Autonomi similiter.
33. Ignatius egumenus Syceos similiter.
34. Gregorius egumenus Callistrati similiter.
35. Gregorius egumenus Monagreae similiter.
36. Sisinnius egumenus Aritae similiter.
37. Anastasius egumenus Caneensium similiter.
38. Bahanes egumenus et archimandrita Thermarum similiter.
39. Petrus egumenus Homericensium similiter.
40. Stephanus egumenus Thermizensium similiter.
41. Thomas egumenus Geragathae similiter.
42. Theophylactus egumenus ton Cathodiae similiter.
43. Nicephorus egumenus sancti Andreae similiter.
44. Dauid egumenus sancti Thyrsi similiter.
45. Leo egumenus sancti Georgii Cellarum similiter.
46. Iohannes egumenus Laccensium similiter.
47. Leo egumenus Leucu Hydatos similiter.
48. Gregorius egumenus Agabri similiter. Ha. 283
49. Isidorus egumenus Latri similiter.
50. Dositheus egumenus Mnemosynon similiter.
51. Nicephorus egumenus sancti Sergii tu Midicionos similiter. Ma. 154
52. Theodosius egumenus Amorii similiter.
53. Theodorus egumenus Adractensium similiter.
54. Constantinus egumenus sanctorum Trium Puerorum similiter.
55. Iohannes egumenus Cyladensium similiter.
56. Antonius egumenus tu Dodecatheu similiter.
57. Paulus egumenus ton Gyneon similiter. PL 129, 349

P VE

---

2 Syceos *ed. Rom.*: Sycios P V Sitios E **3** Calistrati P VE, *corr.* F **4** Monagri *ed. Rom.*, fort.* Monagriae *scribendum* **6** Caneensium P V^{ac}: Cannehensium V^{pc} (n *et* h *superscr.* V^{1-2}) Carnehensium E *edd.* **7** *n. 38 post n. 39* VE *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | et archimandrita] *cf. gr.* T **10** Thomis *(sic)* V Tomas E | Ieragathę V *om.* E *spatio relicto* Hieragathae *ed. Rom.** **11** Theophilactus VE | ton *om. ed. Reg.** | Cathodu *ed. Rom.* Cathodi *ed. Reg.** **12** Andraae *(sic)* P **13** Thirsi V Tirsi E **15** Laccorum *ed. Rom.*^{mg} **16** Leucuhydatos P: Leucuhidatos V Leucu idatos E Leucu ydatos *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **17** Agauri *ed. Rom.** (Agabri *La.-Co.*^{mg} *ex* P) **18** Hysodorus *(sic)* V Hisidorus E **19** Mnemosynon P: Mnemosinon V *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* Innemosinon E **20** tu *om. ed. Reg.** | Midicionos (*cf. gr.* T)] Medicionos *ed. Rom.* Midicionis *ed. Reg.** **21** *n. 52 post n. 50* VE *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | Theodorus *ed. Rom.* (ex gr.) fort. recte* | Ammorii *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **22** Adractensium (*cf. gr.* H)] Atractensium *ed. Rom.* fort. recte* **24** Cyladensium V: Cylandensium P Ciladensium E Cęladensium *ed. Rom.* Coelandensium *ed. Reg.** **25** tudo decatheu *(sic)* P V: tudotecatheu E Dodecathroni *ed. Rom.** **26** Gyneon V: Gyneneon P Gineon E Agnyon *ed. Rom.** (*ex gr.* Vc)

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

58. Παῦλος ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Πέτρου πόλεως Ποιμανινῶν ὁμοίως.
59. Εὐσχήμων ἡγούμενος Κρέζων ὁμοίως.
60. Μάκαρις ἡγούμενος Ψαρόδου ὁμοίως.
61. Ἐπιφάνιος ἡγούμενος Παρανάνδου ὁμοίως.
62. Ἀντώνιος ἡγούμενος τοῦ Περιστερεῶνος ὁμοίως.
63. Δαβὶδ ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Γεωργίου Πριέτου ὁμοίως.
64. Ἰωάννης ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Ζωτικοῦ ὁμοίως.
65. Ἀγάπιος ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Θύρσου ὁμοίως.
La.-Co. 344 66. Δανιὴλ ἡγούμενος τῶν ἁγίων Ἀποστόλων Μαγνησίας ὁμοίως.
67. Θεοδόσιος ἡγούμενος τῆς ἁγίας Θεοτόκου Περιζέτων ὁμοίως.
Rom. 541 68. Κάλλιστος ἡγούμενος διαφόρων μοναστηρίων Κύπρου ὁμοίως.
69. Θεοφύλακτος ἡγούμενος Βορδοῦ ὁμοίως.
70. Θεόδωρος ἡγούμενος Λίμβου ὁμοίως.
71. Κωνσταντῖνος ἡγούμενος τοῦ Ἵππου ὁμοίως.
72. Γεώργιος ἡγούμενος Δομνίκων ὁμοίως.
73. Εὐθύμιος ἡγούμενος τῆς Πεπουζῶν ὁμοίως.
74. Εὐθύμιος ἡγούμενος Ὀξυβέτων ὁμοίως.
75. Ἀντώνιος ἡγούμενος Οὐζίας ὁμοίως.
76. Βασίλειος ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου ὁμοίως.
77. Φίλιππος ἡγούμενος Βέσκων ὁμοίως.
78. Βασίλειος ἡγούμενος τῆς ἁγίας Θεοτόκου Ὀρτυκιδίων ὁμοίως.
79. Ἀκάκιος μοναχὸς τοῦ ἁγίου Ὀρέστου ὁμοίως.
80. Ἰωάννης ἡγούμενος τοῦ Σωτῆρος ὁμοίως.
81. Πέτρος μοναχὸς καὶ ἐκ προσώπου τῶν Κελλαρίων ὁμοίως.
82. Ζαχαρίας ἡγούμενος τῶν Συγδάων ὁμοίως.
83. Θεόφιλος μοναχὸς καὶ ἐκ προσώπου τοῦ ἡγουμένου τῆς ἁγίας Θεοτόκου Φωτεινοῦ ὁμοίως.

H T M

1 Ποιμανηνῶν H (cf. Bischofslisten p. 58 et adn. 252) **2** Κρίζων T edd., sed cf. lat. **3** Μακάριος H | Ψαροδοῦ H **4** ἡγούμενος + τοῦ Vc edd. | Παρανάνδου ed.Rom. (cf. lat.): Παρανάνδων H Παρανανδ' T Παρανανδίου M **5** τοῦ om. H | Περιστερῶνος H **6** Σεργίου M | Πριέτ(ου) H (cf. lat. et Theoph. cont. p. 464,6 Bekker): Περιετ(οῦ) T Πριετίου M Πετιέτ. ed.Rom.* ex Vc **9** Δανιὴλ] „ἄλ. Γαβριὴλ" ed.Rom.^{mg} ex Vc^{mg} (Bonafides, nescio unde sumptum) **12** Βορδῶν M; cf. Janin p. 84–85 **13** Λίμβου H: Λιμβοῦ T edd. Λήμνου M (sed cf. lat. et Janin p. 436) **14** Ἵππου H Ἵπου T **16** Εὐθύμιος – ὁμοίως om. ed.Rom.* (cf. lat. VE) | Πεπούζων M **17** Εὐφήμιος M | Ὀξυβετῶν T edd. **20** Βέσκων M (cf. lat.): Βέσμων H Βεόνων T Βεόμων Vc edd. **21** Ὀρτυκιδιῶν T, om. M **22** μοναχὸς] ἡγούμενος M, sed cf. lat. **24** τῶν om. Vc edd. | Κελαρίων T **25** Συγδαῶν T Συνδεῶν Vc edd. **27** Φωτεινοῦ M (cf. lat.): τοῦ Φωτν' H Φωτν(ῶν) T edd.

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

58. Paulus egumenus sancti Petri ciuitatis Poemaninensium similiter.
59. Euschemo egumenus Crezensium similiter.
60. Macaris egumenus Psarodi similiter.
61. Epiphanius egumenus Paranandi similiter.
62. Antonius egumenus Peristereonos similiter.
63. Dauid egumenus sancti Georgii Prieti similiter.
64. Iohannes egumenus sancti Zotici similiter.
65. Agapius egumenus sancti Thyrsi similiter.
66. Danihel egumenus sanctorum Apostolorum Magnesiae similiter. La.-Co. 343
67. Theodosius egumenus sanctae Dei genitricis Perizetensium similiter.
68. Callistus egumenus diuersorum monasteriorum Cypri similiter. Rom. 541
69. Theophylactus egumenus Bordae similiter.
70. Theodorus egumenus Limbi similiter.
71. Constantinus egumenus Hippi similiter.
72. Georgius egumenus Domnicensium similiter.
73. Euthymius egumenus Pepuzensium similiter.
74. Euthymius egumenus Oxybetensium similiter.
75. Antonius egumenus Vziae similiter.
76. Basilius egumenus sancti Andreae similiter.
77. Philippus egumenus Bescensium similiter.
78. Basilius egumenus sanctae Dei genitricis Ortycidiensium similiter.
79. Acacius monachus sancti Horestis similiter.
80. Iohannes egumenus Saluatoris similiter.
81. Petrus monachus et ex persona ton Cellarion similiter.
82. Zacharias egumenus Sygdensium similiter.
83. Theophilus monachus et ex persona egumeni sanctae Dei genitricis Photini similiter.

P VE

---

1 *n. 58 post n. 59* VE *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | Poemaniensium P **2** Euschemon *ed. Rom.** | Crizensium *ed. Rom.** **3** Macarius *ed. Rom.** (*„Gr.* Macaris" *ed. Reg.*^{mg}) **4** Parandi P **6–8** egumenus – egumenus *om.* E **6** Prieti *om. ed. Rom.** (*add. La.-Co.*^{mg} *ex* P) **8** Agapitus *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **9** Daniel F *edd.* (Gabriel *ed. Rom.*^{mg}, *cf. app. crit. gr.)* **10** Perizetorum *ed. Rom.** **11** *n. 68 post n. 69* VE *(corr. ed. Rom.)* | Callistus *ed. Rom. (cf. D 303 al.)*: Kallistus P V Callixtus E | monachorum VE *edd.* (*„gr.* monasteriorum" *ed. Rom.*^{mg}) **12** Theophilactus VE **15** Donicensium VE **16** Euthymius – similiter *om. VE edd.* (*add. La.-Co.*^{mg} *ex* P) **17** Oxybetensium *ed. Reg.**: Exybetensium P Oxibetensium VE *ed. Rom.* **19** Andraee *(sic)* P **20** egumenus *om.* E *edd.* | Bescentium P Bescesium E Bescessium F *edd.* (Beomorum *ed. Rom.*^{mg} *ex gr.* Vc) **21** genetricis P *(et sic saepius in hegumenorum subscriptionibus)* **22** Horesti P Horrestis E Orestis *ed. Rom.** **23** egumenus + sancti F *edd.* **24** ton *om. ed. Reg.** | Cellarum VE *edd.* (Cellariorum *ed. Rom.*^{mg}) **25** Sigdensium E Syndensium *ed. Rom.** (*ex gr.* Vc) **26–27** *n. 83 post n. 84* VE *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **26** Photnon *ed. Rom.** (*ex gr.* T)

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

84. Κήρυκος ἡγούμενος Δουλοκόμης ὁμοίως.

85. Σέργιος ἡγούμενος τῶν Γερμίων ὁμοίως.

86. Ἰωάννης πρεσβύτερος τοῦ ἁγίου Σεργίου τῶν Γερμίων ὁμοίως.

PG 98, 220 87. Νικήτας ἡγούμενος Ὀκταβίνου ὁμοίως.

88. Ἀντώνιος ἡγούμενος Ἀκραβόρων ὁμοίως.

89. Πέτρος ἡγούμενος Πλατανίου ὁμοίως.

90. Μάρκος ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ὁμοίως.

91. Λέων ἡγούμενος τῆς ἁγίας Θεοτόκου Σαλδάλων ὁμοίως.

92. Κωνσταντῖνος ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Στεφάνου τοῦ Ἀντιψιλοῦ ὁμοίως.

93. Θεόδωρος μοναχὸς καὶ ἐκ προσώπου Θεοδότου ἡγουμένου τῆς ἁγίας Θεοτόκου Καλοκετῶν ὁμοίως.

94. Εὐτυχιανὸς μοναχὸς τῶν Καλλιστράτου ὁμοίως.

95. Θεόδοτος μοναχὸς τῆς ἁγίας Θεοτόκου Ἐπικανζῆ ὁμοίως.

Ma. 156 96. Ἰωάννης μοναχὸς καὶ ἐκ προσώπου Στεφάνου ἡγουμένου Βονισῶν ὁμοίως.

97. Κάλλιστος μοναχὸς τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου Βονισῶν ὁμοίως.

98. Νικήτας ἡγούμενος τῆς ἁγίας Θεοτόκου μονῆς τοῦ κάστρου τῆς Τίου ὁμοίως.

99. Σαμουὴλ μοναχὸς τοῦ ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ ὁμοίως.

100. Θεοδόσιος ἡγούμενος τῆς ἁγίας Τριάδος ὁμοίως.

Ha. 285 101. Ἰωάννης μοναχὸς καὶ ἐκ προσώπου Στρατηγίου ἡγουμένου τῆς ἁγίας Θεοτόκου ὁμοίως.

102. Ἱλαρίων μοναχὸς τῆς ἁγίας Θεοτόκου τῶν Κελλίων ὁμοίως.

103. Δοσίθεος μοναχὸς τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τῆς Σικουνδῶν ὁμοίως.

104. Παῦλος ἡγούμενος τῆς ἁγίας Θεοτόκου †Τημπ ὁμοίως.

105. Λέων ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Κυριακοῦ ὁμοίως.

Rom. 542 106. Ἐπιφάνιος ἡγούμενος τῆς ἁγίας Θεοτόκου Λίμνας ὁμοίως.

La.-Co. 345 107. Γεώργιος ἡγούμενος τῆς ἁγίας Θεοτόκου ὁμοίως.

108. Κοσμᾶς ἡγούμενος τῆς ἁγίας Θεοτόκου τοῦ Παραδεισίου ὁμοίως.

H T M

---

1 Κηρυκὸς H | Δουλοκόμης T (cf. lat.): Δουλοκωμ′ H Δουλοκωμίας M Δολοκόμης Vc edd. **2** Γερμειῶν H **3** Γερμειῶν H **4** Ὀκταβίνου M (cf. lat.): Ὀκταβην(ῶν) H Ὀκταύν T Ὀκτάων Vc edd. **6** ἡγούμενος + τοῦ M **8** Σανδάλων H **9** τοῦ ἁγίου Στεφάνου om. M | Ἀντιψίλου M Ἀντιψιλίου ed. Rom.* (ex lat. E) **10** ἡγουμένου om. H **10–11** τῆς ἁγίας Θεοτόκου] τῶν M **11** Καδικετῶν H **13** Ἐπικάνζη M **14** Βουνισῶν H; cf. Janin p. 438 **15** τοῦ – Βονισῶν T (cf. lat.): Βουνισῶν H τῆς αὐτῆς μονῆς M **21** Ἱλαρίων H **22** Θεοδόσιος T edd. | ἁγίου om. H | Θεοδώρου] an Θεοδωρήτου? cf. lat. | Σικουνδῶν M (cf. lat.; fort. Σικούνδων scribendum): Οἰκουνδ′ H Σικούνδας T edd. **23** Τημπ (sic) T (cf. lat.), om. H M **25** Λίμνων H **27** τοῦ om. H

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

84. Cerycus egumenus Dulocomae similiter.

85. Sergius egumenus Germensium similiter.

86. Iohannes presbyter sancti Sergii ton Germion similiter.

87. Niceta egumenus Octauini similiter.

88. Antonius egumenus Acraborum similiter.

89. Petrus egumenus Platanii similiter.

90. Marcus egumenus sancti Iohannis Theologi similiter.

91. Leo egumenus sanctae Dei genitricis Saldalensium similiter.

92. Constantinus egumenus sancti Stephani tu Antipsilu similiter.

93. Theodorus monachus et ex persona Theodoti egumeni sanctae Dei genitricis Calocetensium similiter.

94. Eutychianus monachus ton Callistratu similiter.

95. Theodotus monachus sanctae Dei genitricis Epicanzi similiter.

96. Iohannes monachus et ex persona Stephani egumeni Bonisensium similiter. Ma. 155

97. Callistus monachus eiusdem monasterii Bonisensis similiter. PL 129, 350

98. Niceta egumenus sanctae Dei genitricis monasterii castri tis Tiu similiter.

99. Samuhel monachus archangeli Gabrihel similiter.

100. Theodosius egumenus sanctae Trinitatis similiter.

101. Iohannes monachus et ex persona Strategii egumeni sanctae Dei genitricis similiter. Ha. 286

102. Hilario monachus sanctae Dei genitricis Cellion similiter.

103. Dositheus monachus sancti Theodoriti Sicundon similiter.

104. Paulus egumenus sanctae Dei genitricis †Tiyp similiter.

105. Leo egumenus sancti Cyriaci similiter.

106. Epiphanius egumenus sanctae Dei genitricis Limnas similiter. Rom. 542

107. Georgius egumenus sanctae Dei genitricis similiter. La.-Co. 346

108. Cosmas egumenus sanctae Dei genitricis Paradisii similiter.

P VE

---

1 Cerycus P: Cericus VE *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | Dolocomae *ed. Rom.* (ex gr.* Vc) **2** Germiensium V Getinensium E Gesinensium *ed. Rom.** (Germiorum *ed. Rom.*^{mg}) **3** Gerpensium *La.-Co.*^{mg} **4** Octarum E Octaorum *ed. Rom.* (ex gr.* Vc) **5** Acrabrorum P **9** tu *om. ed. Reg.** | anti ipsilii *(sic)* E Antipsiliu *ed. Rom.* Antipsilii *ed. Reg.** **10–11** *n. 93 post n. 94* VE *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **10** Theodoti *om.* E *edd.* **12** Eutychianus *ed. Reg.*: Euthycianus P Eutichianus V *ed. Rom.* Euticianus E | monachus + monasterii (mon + *abbr.* VE) F *edd.* | ton *om. ed. Reg.** | Callistratu *ed. Rom.*: Calistratu P Calistratus VE Callistrati *ed. Reg.** **13** Theodorus *Mansi* | Epicanzy V Epizanzi E **15** Callistus *ed. Rom.*: Calistus P Kallistus V Calixtus E **16** Nicetę P | egumenus *om.* P | tis Tiu *ed. Rom. (fort.* tes Tiu *scribendum, cf. supra n. 18)*: Tistisy P^{ac} Tissisy P^{pc} (t^{2} *in* s *mut.* P^{1}) Tistisi VE Tii *ed. Reg.** **17** Samuel E *edd.* | Gabrihel(is) V Gabrielis E *edd.* **18** *n. 100 ante n. 95* VE *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **19–20** *n. 101 post n. 102* VE *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **19** sanctae Dei genitricis *om.* F *edd. (add. ed. Rom.*^{mg}*)* **21** Hilario E: Hilarius P Hylario V Hilarion *ed. Rom.* | Cellion *om.* F *edd.* („*gr. add.* Cellarum" *ed. Rom.*^{mg}, Cellion *La.-Co.*^{mg} *ex* P) **22** Theodosius *ed. Rom.*^{mg} *ex gr.* T | Theodoritis P Theodorici E Theodori *ed. Rom.* ex gr.* | Sicundae *ed. Rom.** **23** Tiyp *(sic)* P V *om.* E Tyrosinun *ed. Rom.** **24** Ciriaci VE

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

109. Εὐσχήμων μοναχὸς τοῦ Σωτῆρος πλησίον τοῦ Βυραϊκοῦ ὁμοίως.

110. Βάρδας ἡγούμενος καὶ ἀρχιμανδρίτης Προυσιάδος ὁμοίως.

111. Πέτρος ἡγούμενος τῶν ἁγίων Ἀποστόλων κάστρου Πρωτιλέου ὁμοίως.

112. Βασίλειος μοναχὸς τῆς ἁγίας Θεοτόκου πόλεως τοῦ Ἀμορίου ὁμοίως.

113. Βασίλειος πρεσβύτερος μονῆς τοῦ Ὀξυπέτρου ὁμοίως.

114. Φίλιππος ἡγούμενος Εὐμενείας ὁμοίως.

115. Βασίλειος ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Λουκιανοῦ ὁμοίως.

116. Θεοφύλακτος ἡγούμενος τοῦ Πηγαδίου ὁμοίως.

117. Ἄνθιμος μοναχὸς Ψαμαθίου ὁμοίως.

118. Μιχαὴλ ἡγούμενος τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου ὁμοίως.

119. Χριστοφόρος ἡγούμενος τῶν Κανδηλῶν ὁμοίως.

120. Νικόλαος ἡγούμενος τῶν Καινουργίων ὁμοίως.

121. Σισίνιος ἡγούμενος τοῦ Λιθίνου ὁμοίως.

PG 98, 221 122. Θωμᾶς μοναχὸς Μοσύνων ὁμοίως.

123. Μιχαὴλ μοναχὸς καὶ ἐκ προσώπου τοῦ ἡγουμένου μονῆς τῆς ἁγίας Θεοτόκου τοῦ Πύργου ὁμοίως.

124. Γρηγόριος ἡγούμενος τῆς ἁγίας Θεοτόκου Συμβόλων ὁμοίως.

125. Ἰωάννης ἡγούμενος τῆς ἁγίας Θεοτόκου Ῥούδων ὁμοίως.

126. Κωνσταντῖνος ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Πέτρου Ὑδένδρων ὁμοίως.

127. Συμεὼν ἡγούμενος τῆς ἁγίας Θεοτόκου τῶν Ἀβραμιτῶν ὁμοίως.

128. Γρηγόριος ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Κλήμεντος ὁμοίως.

129. Θέογνις ἡγούμενος τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Τιμοθέου τῆς Κρητῶν νήσου ὁμοίως.

130. Ἰωάννης ἡγούμενος τοῦ ἁγίου μάρτυρος Θεοδώρου ὁμοίως.

131. Θεοδόσιος ἡγούμενος τῆς ἁγίας Θεοτόκου ὁμοίως.

132. Πέτρος ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου τῆς Κρητῶν νήσου ὁμοίως.

H T M

---

1 Βυραϊκοῦ] Παραδεισ′ H (ex n. 108) **2** Πλουσιάδος M **3** κάστρου Πρωτιλέου H (cf. lat.): κάστρα Πρωτίλ(ου) T κάστρου Προτίλης M Καστροπρωτίλου ed.Rom.* **4** n. 112 post n. 113 lat. | τῆς ἁγίας Θεοτόκου post Ἀμορίου T edd. (cf. lat.), om. H | πόλεως om. T edd., sed cf. lat. | τοῦ om. M | Ἀμωρίου ed.Rom. **5** Ὀξυπετοῦ T **6** Εὐμέντα H Εὐμενίας M **8** Πηγαδ′ H Πηγαδείου T **9** Ψαμαθίου scripsi: Ψαμαθία H Ψαμαθ′ T Ψαμμαθίου M Ψαμάθου ed.Rom.* **10** μάρτυρος om. T^{ac} (add. T^{2} s.l.) M **11** Κανδλ′ H Κανδήλων T edd. **12** Καινουργίων T (abbr.) M (cf. lat.): Κινουργ<ί>(ων) H Καινουργῶν ed.Rom.* **13** Σισίνιος ed.Rom.* **14** Μοσυνῶν H edd. (ex Vc) Μοσυνων (sic) T; cf. supra n. 50 **15** ἐκ – μονῆς] ἡγούμενος H | τοῦ om. M | τῆς om. Mansi | ἁγίας om. M **16** τοῦ Πύργου om. H **17** τῆς ἁγίας Θεοτόκου om. M | ante Συμβόλων add. τῶν M **18** τῆς ἁγίας Θεοτόκου om. M | Ῥουδῶν H τῶν Ῥούδων M Ῥουσίων coni. Janin **19** Κωνσταντῖνος] „ἄλ. Κοσμᾶς" ed.Rom.^{mg} (nescio unde sumptum) **20** Ἀβρ- T M **22** Θεόγνιος H | τῆς Κρητῶν νήσου om. H **25** ἁγίας om. M | Θεοτόκου + τῶν Βλαχερνῶν M, sed cf. lat. **26–27** Πέτρος – ὁμοίως om. H **26–27** Θεολόγου – ὁμοίως] Θεολόγου ὁμοίως· Κρητῶν νήσου ὁμοίως (sic) T **27** ὁμοίως + Ἐπληρώθη ἡ τετάρτη πρᾶξις σὺν θεῷ T

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

109. Euschemo monachus Saluatoris iuxta tu Byraicu similiter.

110. Bardas egumenus et archimandrita Prusiadis similiter.

111. Petrus egumenus sanctorum Apostolorum castri Protilei similiter.

112. Basilius presbyter monasterii Oxipetri similiter.

113. Basilius monachus ciuitatis Amorii sanctae Dei genitricis similiter.

114. Philippus egumenus Eumeniae similiter.

115. Basilius egumenus sancti Luciani similiter.

116. Theophylactus egumenus Pigadii similiter.

117. Anthemus monachus Psamathei similiter.

118. Michahel egumenus sancti martyris Georgii similiter.

119. Christophorus egumenus Candelarum similiter.

120. Nicolaus egumenus ton Cenurgion similiter.

121. Sisinnius egumenus Lithini similiter.

122. Thomas monachus Mosynensium similiter.

123. Michahel monachus et ex persona egumeni monasterii sanctae Dei genitricis Pyrgii similiter.

124. Gregorius egumenus sanctae Dei genitricis Symbolorum similiter.

125. Iohannes egumenus sanctae Dei genitricis Rhudensium similiter.

126. Constantinus egumenus sancti Petri Hydendrensium similiter.

127. Symeon egumenus sanctae Dei genitricis Abrametensium similiter.

128. Gregorius egumenus sancti Clementis similiter.

129. Theognes egumenus monasterii sancti apostoli Timothei Cretensium insulae similiter.

130. Iohannes egumenus sancti martyris Theodori similiter. PL 129, 351

131. Theodosius egumenus sanctae Dei genitricis similiter.

132. Petrus egumenus sancti Iohannis Deiloqui Cretensium insulae similiter.

P VE

---

1 Eusschemon V Euscemon E Euschemon *ed. Rom.** | monachus + sancti F *edd.* | tu Byraicu *(cf. gr.)*: Tubiraicu P Tubyraicu V Tibiraicum E Byraicum *ed. Rom.** **2** Prusiadis *om.* VE *(ed. Rom. ex gr.)* **3** Protili *ed. Rom.* ex gr.* T **4** *n. 112 post n. 113 transpos. ed. Reg. fort. recte (cf. gr.)* | presbyter + et egumenus F *edd.* | Oxypetri *ed. Reg.* fort. recte* **5** Amorii *om.* E *spatio relicto* Ammorii *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **8** Theophilactus VE | Pegadii *ed. Reg.** **9** Athememus *(sic)* P Anthymus *ed. Rom.* Anthimus *ed. Reg.*, sed cf. supra p. 505,26* | monachus] egumenus F *edd.* („*gr.* monachus" *ed. Rom.*^{mg}) | Psamathi *ed. Rom.** **10** Michael E *edd.* **12** ton *om. ed. Reg.** | Caenurgon *ed. Rom.** **14** Mosinensium VE **15** Michael E *edd.* **16** Pirgii E Pyrgi *ed. Rom.* fort. recte (cf. gr.)* **17** Simbolorum VE **18** Rudensium E *edd.* **19** Cosmas *ed. Rom.*^{mg} *(cf. app. crit. gr.)* **20** Abramitensium *ed. Rom.* fort. recte* **22** Theogenes E Theognis *ed. Rom.* fort. recte* | Thimothei E *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | insulae *om.* VE *edd.* (*add. La.-Co.*^{mg} *ex* P) **24** martiris P *(praeter consuetudinem)*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Rom. 543
Ma. 157

Πρᾶξις σὺν θεῷ πέμπτη

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν

βασιλείας τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν δεσποτῶν Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῆς αὐτοῦ θεοστέπτου μητρὸς ἔτους ὀγδόου τῆς αὐτῶν ὑπατείας, πρὸ τεσσάρων νόννων Ὀκτωβρίων ἰνδικτιῶνος ἑνδεκάτης

συνελθούσης τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ θείαν χάριν καὶ εὐσεβὲς θέσπισμα τῶν αὐτῶν θεοκυρώτων βασιλέων συναθροισθείσης ἐν τῇ Νικαέων λαμπρᾷ μητροπόλει τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας

τουτέστι Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρωτοπρεσβυτέρου τῆς κατὰ Ῥώμην ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου καὶ Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου
Ha. 288 πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἡγουμένου τῆς κατὰ Ῥώμην εὐαγοῦς μονῆς τοῦ ἁγίου
La.-Co. 348 Σάβα ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀδριανοῦ

Ταρασίου τε τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης

καὶ Ἰωάννου καὶ Θωμᾶ τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων μοναχῶν καὶ τοποτηρητῶν τῶν ἀποστολικῶν θρόνων τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως

καθεσθέντων τε πρὸ τοῦ ἱερωτάτου ἄμβωνος τοῦ ναοῦ τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τῆς ἐπωνύμου Σοφίας

συμπαρόντων καὶ ἀκροωμένων τῶν ἐνδοξοτάτων καὶ μεγαλοπρεπεστάτων ἀρχόντων τουτέστι Πετρωνᾶ τοῦ πανευφήμου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κόμητος τοῦ θεοφυλάκτου βασιλικοῦ ὀψικίου καὶ Ἰωάννου βασιλικοῦ ὀστιαρίου καὶ λογοθέτου τοῦ στρατιωτικοῦ λογοθεσίου

καὶ πάσης τῆς ἁγίας συνόδου κατὰ τάξιν τὴν προταχθεῖσαν ἐν τῇ πρώτῃ πράξει

παρόντων καὶ τῶν θεοφιλεστάτων ἀρχιμανδριτῶν τε καὶ ἡγουμένων καὶ παντὸς τοῦ μοναχικοῦ πληρώματος

προκειμένων καὶ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων τοῦ θεοῦ εὐαγγελίων

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ὁ τὴν δήλωσιν τῶν μελλόντων διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ προκαταγγείλας θεὸς ἔφη διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου περὶ τῶν τὰς καινοτομίας εἰσαγόντων ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, ὅτι *δύο καὶ πονηρὰ ἐποίησαν, ἐμὲ ἐγκατέλιπον πηγὴν ὕδατος ζῶντος, καὶ ὤρυξαν ἑαυτοῖς λάκκους συντε-*

30–534,1 Ier. 2,13

H T M **1** denuo adest V

---

1 σὺν θεῷ om. M edd. | πέμπτη] ε΄ V T, + κεφάλαιον α΄ HV T **3** δεσποτῶν] βασιλέων M **4** ἔτους η΄ H ἔτει ὀγδόω V **5** *νόννων*] καλανδῶν V | ια΄ HV T edd. **6** εὐσεβὲς om. V **7** θεοκυρώτων om. V **10** τοῦ¹ – Πέτρου¹ om. V | καὶ om. V T **11** πρεσβυτέρου om. HV | κατὰ Ῥώμην om. V | εὐαγοῦς] ἁγιωτάτης M **12** Σάββα H edd. | ἐπεχόντων τὸν τόπον] καὶ τὸν τόπον ἐπεχόντων V | τῆς – καθέδρας om. V | ὁσιωτάτου καὶ om. HV **13** Ἀδριανοῦ + καὶ M **14** τε om. V M | ὁσιωτάτου καὶ om. V **16–17** καὶ³ – θρόνων om. V **18–19** καθεσθέντων – Σοφίας om. V **18** τε] δὲ M **20** ἐνδοξοτάτων καὶ om. V **21** τουτέστι om. V | πανευφήμου om. V **22** θεοφυλάκτου om. V | καὶ¹ om. V | ὀστειαρίου H **23** τοῦ – λογοθεσίου om. V **24** τάξιν post προταχθεῖσαν V | ἐν – πράξει om. V **25–26** παρόντων – πληρώματος om. V **25** τε om. H **27** καὶ¹ om. La.-Co.* fort. recte (cf. lat. et Act. I p. 38,1 al.) **29** δι᾽ M **30** κενοτομίας V M | καὶ om. V, κακὰ καὶ M **31** πεποιήκασιν HV T edd., sed cf. *Sept.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Actio in dei nomine quinta

Rom. 543
Ma. 158

In nomine domini et dominatoris Iesu Christi ueri dei nostri
imperio piissimorum et Christi amicorum dominorum nostrorum Constantini et Heirenae ipsius deo redimitae matris anno octauo consulatus eorum, quarto nonas Octimbrias indictione undecima
conueniente sancta et uniuersali synodo quae per diuinam gratiam et piam sanctionem eorundem diuinitus roboratorum imperatorum congregata est in Nicensium clara metropoli Bithyniensium prouinciae
id est Petro reuerentissimo archipresbytero sanctissimae Romanae ecclesiae sancti apostoli Petri et Petro reuerentissimo presbytero monacho et egumeno uenerabilis monasterii sancti Sabae Romae siti optinentibus locum apostolicae cathedrae sanctissimi et almi archiepiscopi senioris Romae Hadriani

Ha. 287
La.-Co. 347

Tarasioque sanctissimo et almo archiepiscopo magni nominis Constantinopoleos nouae Romae
atque Iohanne ac Thoma reuerentissimis presbyteris monachis et uicariis apostolicarum sedium orientalis dioeceseos
residentibus etiam ante sacratissimum ambonem templi sanctissimae magnae ecclesiae quae cognominatur Sophia
praesto existentibus et audientibus gloriosissimis et magnificentissimis <principibus> Petrona uidelicet laudabilissimo exconsule patricio et comite deo conseruandi imperialis obsequii et Iohanne imperiali ostiario et logotheta militaris logothesii

et tota sancta synodo secundum ordinem praecedentem in prima actione
praesentibus quoque et deo amabilibus archimandritis atque egumenis necnon et omni monachica plenitudine
propositis sanctis et intemeratis dei euangeliis

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Qui manifestationem futurorum per prophetas suos praenuntiauit deus ait per Hieremiam prophetam de his qui nouitates in catholicam ecclesiam introducunt: quia *duo* et *mala fecerunt, me dereliquerunt fontem aquae uiuae, et foderunt sibi* lacus contritos qui *aquam continere* non

---

P VE

---

1 *exspectaueris* In dei nomine actio quinta*; cf. Act. I p. 113,1 al.* | in dei nomine *om. ed. Rom.** **2** dominatoris + nostri VE **4** Heirene P E Irenae *ed. Rom.** (Hirenae *uel* Hyrenae *codd. tradunt Act. II p. 113,4 al.*) | deo] a deo *ed. Rom.*, sed cf. supra ad p. 283,4* **5** Octobrias F *edd.* (Octobris *Hard.*) | XI VE **8** Bithynensium P Bythinensium V Bithiniensium E*, corr. ed. Rom.* **10** Petri apostoli *ed. Rom.** **11** Sabbae *ed. Rom.* (ut semper)* | obtinentibus E *edd.* **13** almo et sanctissimo *Act. I p. 19,14 al.* **15** ac] et *ed. Rom.** | presbiteris P *(praeter consuetudinem)* **15–16** apostolorum P **16** dioceseos *codd., corr. ed. Rom.* **18** Sophię V *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **19** presto *codd.* **19–20** principibus *addidi coll. Act. I p. 37,23 al.* (iudicibus *Act. III p. 223,19 et Act. VI 203 C 5*) **21** hostiario VE **22** precedentem P **23** atque] et F *edd.* | et[2] *om.* E *edd.* **24** plenitudine *ed. Rom. (cf. Act. II p. 113,24 al.)*: multitudine *codd. (defendit Dubielzig coll. Vulg. Ez. 12,19)* **26** Qui] Quia VE **27** suos *om.* VE *edd.* | nouitatem *ed. Rom.** **28** et P[ac] *(cf. gr.)*: hec P[pc] (et *punctis del.*, hec *superscr.* P[c]), *om.* VE *edd.* **29** et foderunt] ut foderent *Vulg.* (*uar. lect.* et foderunt*; cf. gr. et Vulg. Clem.)* | sibi *om.* VE *(corr. ed. Rom.)*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

τριμμένους, οἳ οὐ δυνήσονται ὕδωρ συνέχειν. λάκκος οὖν συντετριμμένος ἐστὶ πᾶς αἱρετικῶν λόγος, ἐξ οὗ ἤντλησαν οἱ τῆς χριστιανοκατηγορικῆς αἱρέσεως εἰσηγηταὶ καὶ *ἐπότισαν* τοὺς ἁπλουστέρους *ἀνατροπὴν θολεράν*· οἷς τὸ *οὐαὶ* ἐπιπέμπεται διὰ φωνῆς προφητικῆς. Ἑβραίους γὰρ καὶ Σαρακηνούς, Ἕλληνάς τε καὶ Σαμαρείτας, ἔτι γε μὴν Μανιχαίους καὶ Φαντασιαστὰς εἴτουν Θεοπασχίτας μιμησάμενοι ἠθέλησαν ἀφανίσαι τὴν τῶν σεπτῶν εἰκόνων θέαν τὴν ἐν τῇ ἁγίᾳ τοῦ θεοῦ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ παραδοθεῖσαν ἐκ τῶν ἀρχῆθεν χρόνων, ὡς δειχθήσεται ἐν τῇ ἀναγνώσει τῶν προκειμένων βίβλων.

Rom. 544 Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντείας τῆς Κύπρου εἶπεν· Ἀναγνωσθήτωσαν εἰς ἔλεγχον καὶ θρίαμβον τῆς χριστιανοκατηγόρου καὶ ψευδοσυλλόγου ἐκείνης συνελεύσεως.

Ma. 160 Λεόντιος ὁ καθωσιωμένος βασιλικὸς ἀσηκρῆτις εἶπε· Κατὰ τὴν κέλευσιν τῆς ἁγίας συνόδου πάρεισιν αἱ θεῖαι βίβλοι αἱ ἀναγνωσθῆναι ὀφείλουσαι, οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ τῶν κακωνύμων αἱρετικῶν τῶν ἐκ παλαιοῦ τὰς τιμίας εἰκόνας διαβεβληκότων.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγνωσθήτωσαν.

Κοσμᾶς διάκονος νοτάριος καὶ κουβουκλείσιος ἀνέγνω·

Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων κατήχησις δευτέρα

ἧς ἡ ἀρχή· Δεινὸν ἡ ἁμαρτία καὶ νόσος χαλεπωτάτη ψυχῆς ἡ παρανομία. καὶ μεθ᾽ ἕτερα·

Τίνα γὰρ ὑπόνοιαν ἔχεις περὶ Ναβουχοδονόσορ; οὐκ ἤκουσας ἀπὸ τῶν γραφῶν ὅτι δυσσεβέστατος ἦν, ἀγριώτατος τὸν τρόπον καὶ λεοντώδη τὴν προαίρεσιν ἔχων; οὐκ ἤκουσας ὅτι *τὰ ὀστᾶ τῶν βασιλέων ἐξήνεγκεν* εἰς τὸ φῶς; οὐκ ἔγνως ὅτι τὸν λαὸν αἰχμάλωτον ἀπήγαγεν; οὐκ ἤκουσας ὅτι *τοὺς ὀφθαλμοὺς* τοῦ βασιλέως *ἐξετύφλωσε*, προδείξας αὐτῷ τὰ τέκνα σφαττόμενα; οὐκ ἤκουσας ὅτι τὰ χερουβὶμ ἥρπασεν, οὐ λέγω τὰ νοητὰ καὶ ἐπουράνια, ἀλλὰ τὰ ἐν τῷ ναῷ κατεσκευασμένα, τὰ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον τῆς κιβωτοῦ, ὧν ἀναμέσον ἐλάλει ὁ κύριος;

La.-Co. 349

Ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἐννοήσωμεν ὅπως ἐμέμφθη ὁ Ναβουχοδονόσορ καταστρέψας τὰ χερουβὶμ ἐκεῖνα καὶ ὁποῖον ἐπιτίμιον πέπονθεν.

3–4 ἐπότισαν – προφητικῆς cf. Hab. 2,15 (cf. ACO I 1,3 p. 96,20) **22** τὰ – φῶς cf. Ier. 8,1–2; Bar. 2,24–25 **23–24** τοὺς – σφαττόμενα cf. 4 Reg. 25,7

17–26 Cyr. Hier. (?) catech. 2 (CPG 3585,2) p. 6 l. 1–2 et p. 32 l. 299 – p. 34 l. 308 Dorn (= rec. A); ~ PG 33, 381 A 1–2 et 421 B 5 – C 2; Doctr. Patr. 45,XVIII

HV T M **17–26** = *Cyr. (A = M^a V^b R c, ~ PG)*, *Pa* f. 262^v, *~ Doctr. Patr.*

1 συντετριμμένος + αὐτοῖς V **3** οὐαὶ] ὦ *Sept.*, sed cf. e.g. ACO I 1,3 p. 96,20 et Vulg. **4** Σαρρακηνούς H ed. Rom.* | Σαμαρίτας V **5** εἴτ᾽ οὖν M εἶτα V **6** τὴν^2 om. V | καθολικῇ om. H **8** βιβλίων V M **9** ὁσιώτατος – Κωνσταντείας om. V **12** ὁ – βασιλικὸς om. V **13** αἱ ἀναγνωσθῆναι ὀφείλουσαι θεῖαι (sic) βίβλοι V | αἱ^2 om. H M | ἀναγνωσθεῖσαι T | οὐ – ἀλλὰ om. V **14** κακωνύμων] κακῶν ὑμῶν V | ἐκ παλαιοῦ om. V **16** νοτάριος om. T edd. | καὶ κουβουκλείσιος om. V **17** ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων om. V | κατήχησις δευτέρα] ἐκ τοῦ τῆς β′ κατηχήσεως *Pa* ἐκ τῆς β′ κατηχήσεως τῆς αὐτοῦ βίβλου *Doctr. Patr.* **18–19** ἧς – ἕτερα om. *Doctr. Patr.* **18** ἧς ἡ ἀρχή] οὗ ἡ ἀρχὴ V, om. *Pa* | νόσω *Pa* | χαλεπωτάτη + τῆς *PG* **18–19** καὶ^2 – ἕτερα] εἶτα V, om. H **20** ἔχει *Pa* **21** ἦν + καὶ H *PG*, ἐστιν *Doctr. Patr.* **22** ὀστέα *A PG* | βασιλέων + ἐκ τῶν τάφων *A PG* | ἔγνως] ἤκουσας M^a (recepit Dorn) **23** βασιλέως + Δεκίου (i.e. Σεδεκίου) *Doctr. Patr.* **26** ὧν] ᾧ M^a V^b (recepit Dorn, sed cf. Num. 7,89) | ὁ om. *Pa* M^a (cf. *Sept.*) **27** ἁγιώτατος om. V **28** ἐκεῖνα post καταστρέψας M, om. H | ποῖον T edd.

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

poterunt. lacus ergo contritus est omnis hereticorum sermo, ex quo hauserunt christianos accusantis hereseos praeceptores et potauerunt simpliciores subuersione turbulenta; quibus *uae* transmittitur per uocem propheticam. Hebraeos enim et Saracenos, Gentiles et Samaritas, insuper et Manicheos atque Phantasticos id est Theopaschitas imitantes uoluerunt exterminare uenerabilium imaginum uisionem quae in sancta dei ecclesia catholica tradita est ab antiquis temporibus, quemadmodum ostendetur in lectione librorum qui propositi sunt.

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiae Cypri dixit: Legantur in redargutionem et publicationem christianos accusantis pseudosyllogi illius conuentionis. Rom. 544 PL 129, 352

Leontius deuotus et imperatorius a secretis dixit: Secundum iussionem sanctae synodi assunt diuini libri qui legi debent, non solum autem illi, sed et maligni nominis hereticorum qui ab olim honorabilibus imaginibus detraxerunt. Ma. 159

Sancta synodus dixit: Legantur.

Cosmas diaconus notarius et cubuclesius legit:

Sancti Cyrilli archiepiscopi Hierosolymorum institutio secunda

cuius initium est: Dirum peccatum et languor saeuissimus est praeuaricatio. et post alia:

Quam enim opinionem habes de Nabuchodonosor? non audisti a scripturis quia impiissimus erat agrestem morem et leoninum propositum habens? non audisti quia *ossa regum* eduxit in lucem? non comperisti quia populum captiuum transtulit? non audisti quia oculos regis excaecauit, praeostendens ei filios, cum occiderentur? non audisti quia cherubim rapuit, non dico spiritales illos et supercaelestes, sed qui in templo erant constructi supra propitiatorium arcae intra quos loquebatur deus? La.-Co. 350

Sanctissimus patriarcha dixit: Intellegamus qualiter uituperatus sit Nabuchodonosor qui subuertit cherubim et qualem poenam sit passus.

18–23 *cf. LC IV 4 p. 495,7–9 (= IV Capit. p. 486,18–20) = *Hadr. (ser. 2) p. 44,1–5* (In actione quinta. Capitulo V): De eo, quod dicunt: Eiusdem criminis est, qui imagines spernit, cuius et Nabuchodonosor (Nabuchodosor *Hadr., corr. Hampe*), qui ossa regum Iuda (Iuda regum *Hadr.*) protulit (pertulit *Hadr., corr. Hampe*) e sepulchris et Iudaici regis oculos occisis filiis eruit et cherubim (cherubin *Hadr.*) de templo abstulit.

P VE

---

1 ergo] enim *ed. Rom.** **2** accusantes VE *edd., sed cf. gr.* | subuersiones P^{ac} (s^{3} *eras.*) **3** quibus uae] quibusue V quibus ue E | Hebraeos] hereseos *(sic)* P **4** Sarracenos VE *edd.* | insuper V^{1} *s.l., om.* E | Manichaeos *ed. Rom.** | Fantasticos P E **7** ostenditur V^{ac} (e V^{1-2} *s.l.*) E **9** publicationem ~ θρίαμβον *(cf. supra p. 469,26)* | pseudosyllegi P **10** et *fort. delendum (cf. gr.)* **11** autem *om. ed. Rom.** (*add. La.-Co.*^{mg} *ex* P), *sed cf. gr.* **14** cubuclesios P^{pc} (u^{3} *in* o *mut.* P^{x}) **15** Hierosolimorum P V Iherosolimorum E, *corr. ed. Rom.* **16** Dirum peccatum] Dyrum praeuaricatorum V Dirum praeuaricorum E *(corr. ed. Rom.)* | peccatum + est *ed. Rom.** | languorum E *edd.* | est^{2} + animae *ed. Rom.** **19** morem] amorem P **20** produxit VE *edd.* | captiuum V^{1} *s.l., om.* E **21** excecauit *codd.* excoec- *ed. Rom.** **22** spirituales F *edd.* **23** archae P *fort. retinendum (cf. supra ad p. 287,5)* **24** intelligamus E *edd.* **25** penam P E pęnam V, *corr. ed. Rom.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Μέγα καὶ τὸ σφάλμα καὶ ἡ κατάκρισις.

Ha. 289 Ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Οὐκοῦν ἕκαστος ὁ ἱερὸν ἐκβάλλων ἐκ τῆς ἐκκλησίας καὶ καταστρέφων τῷ αὐτῷ ὑποπίπτει ἐπιτιμίῳ.

Πετρωνᾶς ὁ ἐνδοξότατος πατρίκιος εἶπε· Μέγα ἐπιτίμιον τοῦ Ναβουχοδονόσορ, ὅτι ἐξηλάθη τῆς βασιλείας καὶ ἑπτὰ ἔτη διέμεινεν ἐν ταῖς ἐρήμοις ὥσπερ βοῦς ἐσθίων τὰς βοτάνας.

Κοσμᾶς διάκονος νοτάριος καὶ κουβουκλείσιος ἀνέγνω·

Τοῦ ἁγίου Συμεὼν τοῦ Στυλίτου τοῦ εἰς τὸ θαυμαστὸν ὄρος ἐπιστολὴ πέμπτη πρὸς τὸν βασιλέα Ἰουστῖνον τὸν νέον

Τίς δώσει, ἀεισέβαστε καὶ ἀγαθὲ δέσποτα, *τοῖς ὀφθαλμοῖς μου πηγὰς δακρύων* ἐπὶ τῷ πενθῆσαι καὶ κλαῦσαι πικρῶς καὶ ἀφορήτως ἐν ὅλαις ταῖς ἡμέραις τῆς ἐλεεινῆς μου ζωῆς, ὅτιπερ ἐπὶ τοῦ θείου ζήλου τῆς ὑμετέρας θεοστεφοῦς καὶ χριστιανικωτάτης βασιλείας τοιαῦτα ὑπὲρ πάντα λόγον ἀσεβείας τετόλμηται πεπράχθαι παρὰ τῶν ἀθέων καὶ ὑπὲρ πᾶσαν ἀκαθαρσίαν ἀκαθάρτων καὶ βδελυκτῶν Σαμαρειτῶν τῶν τὰ λεγόμενα Κάστρα οἰκούντων πλησίον τῆς πόλεως Πορφυρεῶνος εἰς τὸν
Rom. 545 σεπτὸν οἶκον ὃν τὸ θεάρεστον κράτος ἐκέλευσε κτίζεσθαι ἐκεῖσε; ἅπερ κατὰ λεπτὸν γνώσεται ἡ ὑμετέρα θεοφύλακτος γαληνότης ἐκ τῶν σημανθέντων τῇ ἡμῶν ταπεινώσει παρὰ Παύλου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου τῆς αὐτῆς Πορφυρεῶνος, ἐκπεμφθέντων ἡμῖν παρὰ τοῦ μακαριωτάτου τῆς ἑῴας πατριάρχου, καὶ αὐτοῦ ἐπὶ τούτῳ σφοδρῶς ἀλγήσαντος – πῶς γὰρ οὐχί, ἡμερώτατοι αὐτοκράτορες; διότι καὶ ἀψύχους λίθους ἱκανὰ ἦν παρασκευάσαι ἐκβοῆσαι τὰ τοιαῦτα ἀσεβήματα ἅτινα αὐτ-
Ma. 161 οψεὶ ἐθεάσατο ὁ εἰρημένος ὁσιώτατος ἀρχιερεύς. ὑπὲρ γὰρ θάνατον καὶ ἀπώλειαν λελόγισται τῇ ἡμῶν ταπεινώσει τὸ ὅλως εἰς ἀκοὰς ἡμῶν ἐλθεῖν τοιαύτην ἀσέβειαν ὑπερβάλλουσαν πᾶσαν βλάσφημον πρᾶξιν, τετολμημένην εἰς αὐτὸν τὸν δι᾽ ἡμᾶς ἐνανθρωπήσαντα θεὸν λόγον καὶ εἰς τὴν παναγίαν ἔνδοξον θεομήτορα καὶ τὸν πάνσεπτον καὶ τίμιον σταυρὸν καὶ εἰς τοὺς ἁγίους αὐτοῦ. διὸ ὑπομιμνήσκοντες ἀναφέρομεν ἐπὶ τὰς θείας ὑμῶν ἀκοὰς ὅτι, εἰ οἱ πανευσεβεῖς τῶν καλλινίκων ὑμῶν νόμοι παρακελεύονται εἰκόνος βασιλέως ἐνυβριζομένης θανάτῳ ἐξαισίῳ καὶ πανολεθρίῳ

5–6 cf. Dan. 4,31–33a **10** cf. Ier. 8,23

8–540,6 Sym. Styl. Iun. (?) epist. ad Iust. (CPG 7366), PG 86,2, 3216–3220 (ex Actis Nicaenis = La.-Co.); cf. Van den Ven, Les écrits p. 2–7; Speck, Wunderheilige und Bilder p. 200–210

HV T M **8–9** ~ *Nicet.* n. 26 (continuatur infra l. 27) **27–538,4** εἰ – τετολμηκότες ~ *Nicet.* n. 26 **27–538,4** οἱ – φιλανθρωπίας = *Pa* f. 264^{r}, *Ma* f. 12^{r}

---

1 ἁγία om. V | Μέγα καὶ] Μετὰ ed.Rom.* **2** ἁγιώτατος om. V | τῆς + ἱερᾶς HV **3** μεταστρέφων H **4** ὁ ἐνδοξότατος om. V | Μέγα + τὸ M **5** καὶ om. V **7** νοτάριος om. V **8** Τοῦ ἁγίου om. *Ma* | Συμεῶνος *Pa* | τοῦ Στυλίτου om. *Pa Nicet.* | ἐν τῷ θαυμαστῷ ὄρει *Ma Nicet.* **8–9** ἐπιστολὴ – νέον om. *Nicet.* **8** ἐπιστολὴ πέμπτη] ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πεμφθείσης *Pa Ma*, om. V **9** Ἰουστινιανὸν *Pa*, cf. LC et *Hadr. (sed Ἰουστῖνον tradunt etiam *Ma* et *Nuth.* l. 984) | τὸν νέον om. *Pa Ma* (cf. *Nuth.* et LC *Hadr.) **10** πηγὴν V (ex *Sept.*?) **11** τῷ] τὸ H **12** ὅπερ V **13** πεπράχθαι om. H **16** ἐκεῖ T edd. **19** ὑμῖν M | ἕως T **20** ἡμερώτ(α)τ(ε) αὐτοκράτ(ορ) HV (prob.), sed cf. infra p. 538,10 **21** παρασκευᾶσαι HV | ἐκβοήσαι V **21–22** αὐτοψ᾽ (sic) H T αὐτοψὶ ed.Rom.* ex Vc^{mg} (Bonafides) **22** θανάτου καὶ ἀπωλείας V **23** ἀσεβείᾳ ed.Rom.* **24** πᾶσαν om. Vc edd **25** καὶ^{2} + εἰς V **26–538,4** διὸ – φιλανθρωπίας] haec in Actis interpolata esse censet Speck, Wunderheilige und Bilder p. 210, sed cf. *Pa Ma* et LC *Hadr. **26** διὸ + καὶ H M **27–28** οἱ – παρακελεύονται om. *Nicet.* **27** τῶν καλλινίκων] καὶ καλλίνικοι *Pa* **28** ὑβριζομένης V | πανολέθρω *Ma*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Sancta synodus dixit: Magna culpa et magna damnatio.

Sanctissimus patriarcha dixit: Ergo unusquisque qui sacrum eicit de ecclesia et subuertit eidem poenae succumbit. Ha. 290

Petronas gloriosissimus patricius dixit: Magna poena Nabuchodonosor fuit, quia expulsus est de regno et septem annis mansit in desertis sicut bos comedens herbas.

Cosmas diaconus notarius et cubuclesius legit:

Sancti Symeon Columnalis qui in mirabili monte fuit epistola quinta ad imperatorem Iustinum iuniorem

Quis dabit, semper auguste et bone domine, *oculis meis fontes lacrimarum* ad lugendum et flendum amare et intolerabiliter omnibus diebus miserae uitae meae, quia sub diuino zelo uestri deo redimiti et christianissimi imperii tales extra omnem rationem impietates agi praesumuntur ab his qui sine deo sunt, Samaritis uidelicet qui supra omnem inmunditiam polluti et exsecrandi consistunt quique habitant ea quae dicun- PL 129, 353
tur Castra iuxta ciuitatem Porphyreona, in uenerabili domo quam deo placabile im- Rom. 545
perium uestrum iussit illic aedificari? quae subtiliter sciet uestra diuinitus conseruanda tranquillitas per ea quae significata sunt humilitati nostrae a Paulo sanctissimo episcopo eiusdem Porphyreonis et missa sunt nobis a beatissimo orientis patriarcha, qui et ipse super hoc uehementer doluit – quanto magis mansuetissimi principes, praesertim cum et inanimatos lapides huiusmodi impietates facere sufficerent exclamare quas in praesentia uidit praedictus sanctissimus pontifex. etenim super mortem Ma. 162
et perditionem reputatum est ab humilitate nostra quod quoquomodo ad auditus nostros uenerit talis impietas quae superexcedit omnem actionem blasphemam, praesumptam in ipsum dei uerbum quod propter nos incarnatum est et in sanctissimam ac gloriosam dei genitricem atque in uenerabilem et pretiosam crucem necnon et in sanctos eius. propter quod commemorantes suggerimus diuinis auribus uestris,

---

25–539,6 propter – misericordia ~ *LC IV 5 p. 497,22–26 (= IV Capit. p. 486,21–24) = *Hadr. p. 21,29–34* (In actione quinta. Capitulo XVI): Quod epistola (epistolam *Hadr.*), quam illi sancti Symeonis (Symeoni *Hadr., corr. Hampe*) Stilite dicunt, missa ad Iustinianum imperatorem multum distet a divinis scripturis sive a (*om. Hadr.*) sanctorum patrum documentis in eo, quod ait prefato imperatori: „Pro quibus commemorantes referimus (referuimus *Hadr.*) divinis vestris auribus", sive in eo, quod eidem (idem *Hadr.*) imperatori misericordia uti prohibuerit. *cf. Hadr. p. 22,2–9 (uide infra)* **25–541,2** propter – regnat *cf. LC IV 5 p. 498,11–21* (*praecedunt p. 497,29–498,11 uerba* Unde timendum est, ne epistola, quam illi cuiusdam sancti Symeonis dicunt, ex qua testimonia ad suum errorem stabiliendum adducunt, non verba sint viri sancti, sed cuiusdam machinamenta versuti. … Non enim nos ex eius textu amplius uspiam legisse meminimus, nisi id, quod ab illis in eorum codice taxatum reperimus. Quod quidem quamvis sensuum verborumque venustate careat et insulsum nescio quid rusticumve redoleat, libet tamen nobis ita id texere,

P VE **25–539,6** ~ *LC, *Hadr.* **25** propter – uestris ~ *LC*

3 pęne P V pene E, *corr. ed. Rom.* **4** magnam poenam F *edd.* | pęna V pena E | Nabuchodonosor + passus F *edd., sed cf. gr.* **5** commedens V conmedens E **7** Simeon E Symeonis F *ed. Reg.** Simeonis *ed. Rom.* **8** Iustianum *(sic)* P^{pc} (a P^{2} *s. l.*) **11** uestro VE *(corr. ed. Rom.)* | Deo coronati *ed. Rom.*^{mg} (a Deo coronati *Hard.*^{mg}), *sed cf. e. g. p. 283,4* | talia *ed. Rom.** **12** impietatis *ed. Rom.*^{corr}* | uidelicet + et VE *(corr. ed. Rom.)* **14** Porphyreona P: Porphyrreonam V Porphuronam E Porphyreonam *ed. Rom.* Porphyreonem *ed. Reg.** **17** Porphireonis V Porphuronis E *(corr. ed. Rom.)* **18** quanto magis ~ πῶς γὰρ οὐχί? („*g.* quid ni enim mans." *ed. Rom.*^{mg}), *Anast. uerborum constructionem et sensum mutauit* **19** facere] facile P^{pc} (cere *sublin. et* cile *superscr.* P^{c}), *sed cf. gr.* **21** quoquomodo P^{pc} *ed. Rom.*: quomodo P^{ac} (quo *superscr.* P^{c}) VE **23** in^{1} + id VE *edd.* | dei] domini P **24** et^{1}] ac F *edd.* | crucem P: cruce V, *om.* E (*corr.* F^{2})

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

παραδίδοσθαι τοὺς τοῦτο ἐπιχειρεῖν τολμῶντας, πόσης ἄρα ἀξιοί εἰσι καταδίκης εἰς ἀπώλειαν οἱ εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ καὶ τῆς παναγίας ἐνδόξου θεοτόκου μετὰ πάσης ἀλέκτου ἀναιδείας καὶ ἀσεβείας — καὶ διὰ τὸ ὑπερβάλλον κακὸν οὐκ ἔχω τί εἰπεῖν — τοιαῦτα τετολμηκότες, μηδεμιᾶς εἰς αὐτοὺς γινομένης φιλανθρωπίας; ὅθεν δυσωποῦμεν τὸ καλλίνικον ὑμῶν κράτος μὴ ποιῆσαι ἔλεος εἰς τοὺς τοῦτο
La.-Co. 352 τετολμηκότας μήτε φείσασθαι αὐτῶν μήτε τὴν οἰανοῦν παράκλησιν ἢ ἀπολογίαν δέξασθαι περὶ αὐτῶν, ἵνα μὴ καὶ εἰς ἄλλο τι τραπῶσι, καθὼς ἤδη θεωρίαν ἑωρακὼς ἤμην δηλώσας τῷ Αὐγούστῳ μηνὶ τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ θεοτιμήτῳ πατριάρχῃ, σημάνας ἐν τῷ τέως παρ᾽ ἑαυτῷ ἔχειν. οὐ γὰρ ἔκρυψεν ἀφ᾽ ἡμῶν ὁ θεὸς τὰ διαβούλια αὐτῶν. ὅθεν πεπληροφόρημαι, ἀεισέβαστοι αὐτοκράτορες, ὅτι οὐχ ὑπενέγκοι βαστάσαι ἡ ὑπὸ τῆς μεγαλειότητος αὐτοῦ ἐλλαμπομένη θεοστήρικτος ὑμῶν καρδία τὴν τοσαύτην τῆς ἀτιμίας ἀτοπίαν, ἣν οὐδέποτε μέχρι τοῦ νῦν ἀκηκόαμεν, τάχα δὲ οὔτε ἄλλος χριστιανός. ἀλλ᾽ ἐνορκῶ ὑμᾶς, δέσποτα, κατὰ τοῦ Ἐμμανουὴλ θεοῦ ὑψίστου, μὴ ἀναμεῖναι μήτε πρὸς μικρὸν τοῦ γενέσθαι τὴν πρέπουσαν ἐκδίκησιν, κελεῦσαι δὲ ἐκζητηθῆναι καὶ τὰ ἐν τῷ φρέατι γεγονότα παρὰ τῆς ὑπερβαλλούσης αὐτῶν παγκακίστου πονηρίας κατὰ τὴν ὑφὴν τῆς πρὸς τὴν ἡμῶν μετριότητα ἐπιστολῆς, μὴ προσδεχομένης τῆς ἡμερωτάτης ὑμῶν δεσποτείας, εἰ ἴσως δόξουσί τινες ὑποσπείρειν ἀκαίρους λόγους ὡς δεσποινικῶν αὐτῶν ὄντων,
Ha. 292 τοῦ θεοῦ τοῦ δεδωκότος ὑμῖν τὸ κράτος οὕτως ὑπὲρ πᾶσαν ἀσέβειαν ἐνυβρισθέντος· ὅπως καὶ οἱ λοιποὶ αὐτῶν φόβον ἔχωσι πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ἐπαράτου καὶ ἀφωρισμένης αὐτῶν βιώσεως· οὗς καὶ ἀποδέξεται τὸ συγγενὲς αὐτῶν σκότος εἰς
Rom. 546 τὴν καταδίκην τοῦ μέλλοντος αὐτοὺς κατεσθίειν ἀσβέστου καὶ ἀφεγγοῦς πυρός· καὶ καταθεματίσει αὐτοὺς εἰς τὰ καταχθόνια τῆς ἀβύσσου αὐτὸ τὸ πανάγιον καὶ παντοδύναμον πνεῦμα Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορευόμενον τοῦ ἀπολέσθαι αὐτοὺς εἰς ἀπέραντον ἀπώλειαν. τοῦτον γὰρ τὸν ζῆλον

10–15 πεπληροφόρημαι — ἐκδίκησιν ~ Νουθεσία γέροντος l. 984–990 Mitsides (p. XXXV–XXXVI Melioranskij) **20–540,2** ὅπως — θεὸν ~ Νουθεσία γέροντος l. 992–999 Mitsides (p. XXXVI Melioranskij)

HV T M **6** φείσασθαι dehinc litterae codicis H, cum damnis affectus sit, multis locis incertae uel omnino euanidae sunt **10–15** ~ *Nuth.* **20–540,2** ~ *Nuth.*

---

1 παραδίδονται οἱ τοῦτο ἐπιχειρεῖν τολμῶντες *Nicet.* | ἄρα V **1–2** εἰς ἀπώλειαν om. *Nicet.* **2** παναγίας] παναχράντου *Nicet.* | ἐνδόξου om. *Pa Ma Nicet.* **3** ἀλέκτου om. *Pa Ma Nicet.* **3–4** ἀναιδείας — τετολμηκότες] ἀναιδείας τοῦτο ποιοῦντες *Nicet.* et des. **4–5** τετολμηκότες — τοῦτο iter. M, exp. M^{x} **4** μηδεμιᾶς — φιλανθρωπίας] μηδεμία εἰς αὐτοὺς γένηται φιλανθρωπία *Pa Ma* et des. | „ἴσ. αὐτὰς" ed. Rom.^{mg} | γενομένης T edd. **10** ὅθεν ed. Rom. (cf. lat.): ὅπερ codd. | αὐτοκράτορες ἀεισέβαστοι V ἀεισέβαστε αὐτοκράτορ *Nuth.* **11** ὑπενέγκη M *Nuth.* | ὑπὸ — ἐλλαμπομένη om. V **12** ὑμῶν] σου *Nuth.* | ἀτιμίας ἀτοπίαν] ἀτοπίας ὕβριν *Nuth.* **13** οὔτε] οὐδὲ *Nuth.* | ὑμῖν *Nuth.* | δέσποτα om. V **14** θεοῦ + τοῦ V M *Nuth.* **15** ἐκζητηθῆναι] ἐκδικηθῆναι M **17** ἡμερωτάτης om. V | ὑμῶν] ἡμῶν V **18** δεσποινικῶν (i.e. βασιλικῶν) M: δεσποινιακῶν V T edd. (incertum in H) **19** τοῦ τὸ κράτος ὑμῖν δεδωκότος H | οὕτως] ὄντως T **19–20** ὑβρισθέντος M **20** ὅπως] ἵνα *Nuth.* | αὐτῶν om. *Nuth.* | ἔχουσιν *Nuth.* | πάσας τὰς ἡμέρας om. *Nuth.* **21** ἀφωρισμένης] ἀθέσμου H | ὑποδέξεται V **22** κατεσθίειν αὐτοὺς H | αὐτοὺς] αὐτοῖς V | καὶ ἀφεγγοῦς om. H **24–25** τὸ — ἐκπορευόμενον om. *Nuth.*, fort. delendum **25** ἀπέραντον] παντελῆ V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

quoniam piissimae bonarum uictoriarum uestrarum leges iubent imagine imperatoris iniuriis lacessita morti supremae ac perniciosissimae tradendos qui hoc conari praesumpserunt, quanta putas digni sunt damnatione in perditionem qui in imaginem filii dei et sanctissimae ac gloriosae dei genitricis cum omni incessabili impudentia et impietate – et propter nimiam malitiam non habeo quod dicam – talia praesumentes, nulla in eis facta misericordia? unde obsecramus uictoriosissimum imperium uestrum, ne faciat misericordiam in eos qui hoc agere ausi sunt neque parcat eis La.-Co. 351
neque qualemcumque postulationem uel rationem super illis accipiat, ne et in aliud quid uertantur, sicut iam uisum uideram indicans Augusto mense sanctissimo et [significans] deo honorabilissimo patriarchae, significans interim hoc apud se seruandum. neque enim abscondit a nobis deus cogitationes eorum. unde certus sum, semper augusti imperatores, quod non sufferat deo confirmatum cor uestrum, quod ab ipsius est magnitudine illustratum, tantam inhonorantiae procacitatem quam nunquam huc usque audiuimus, fortassis autem nec alius quisquam christianorum. sed adiuro uos, domine, per Emmanuhel deum excelsum, ne sufferatis saltem ad modicum quid faciendi decentem uindictam, sed iubeatis exquiri etiam illa quae in puteo facta sunt a nimia eorum et pessima nequitia, secundum tenorem epistolae quae ad nostram mediocritatem transmissa est, minime permittente mansuetissima dominatione uestra, si forte putauerint quidam subseminare importunos sermones, cum quasi dominicae sint potestatis, deo qui dedit uobis imperium taliter super omnem Ha. 291
impietatem iniuriis affecto; ut et ceteri eorum timorem habeant cunctis diebus maledictae ac segregatae uitae ipsorum; quos et suscipient cognatae tenebrae suae in damnationem cineris qui comessurus est illos et ignis qui non splendebit; et catathemati- Rom. 546
zabit eos in inferioribus abyssi ipse sanctus et omnipotens spiritus Iesu Christi PL 129, 354
domini nostri qui ex patre procedit ad perdendum illos in infinitam perditionem.

---

ut constat nos in eorum codice reperisse. Dicunt enim prefatum sanctum Symeonem, cuius vita nobis et predicatio manet ignota, pro quibusdam Samaritanis imaginibus iniuriam inferentibus Iustiniano imperatori taliter scripsisse): „Pro quibus commemorantes referimus divinis vestris auribus"; et iterum: „Non habeo quod dici talia presumentes, ne una in eis facta humanitate, quatenus precamur victoriosam vestram fortitudinem, ne faciat misericordiam in eis, qui hoc presumpserunt, neque parcere illis neque quodlibet rogum aut responsum suscipere pro illis"; et post pauca: „Sed coniuro vos, Domine, per Emmanuhel Deum excelsum non morari neque ad modicum fieri decentem vindictam"; et iterum: „Quos et suscipiet propinquitates eorum tenebra in condempnationem, qui expectat eos consumere inextinguibilem et tenebrosum ignem et anathematizet eos in inferiora abyssi ipse sanctus et omnipotens spiritus Iesu Christi Domini nostri, qui ex Patre procedit, ad perdendum illos in infinita perditione"; et post pauca: „In ipso, qui conregnat pietati vestre." *cf. Freeman p. 7–8*

14–16 sed – uindictam ~ *Hadr. p. 22,6–7*: De vero misericordie uti prohibente non ita est, sed petens non morari neque et (ad *coni. Hampe*) modicum, fieri decentem vindictam sanctus ille poposcit.

P VE **5–8** non – accipiat ~ *LC* **14–16** sed – uindictam ~ *LC, Hadr.* **22–25** quos – perditionem ~ *LC*

---

1 quoniam + si *ed. Rom.* non male (cf gr.)* | piissime VE **2–3** praesumserint V praesumpserint E *edd.* **3** in imagine V inima igne *(sic)* E (*corr.* F²) **4** incessabili] indicibili *ed. Rom.mg; Anast.* ἀλήκτου *legisse uel intellexisse uidetur* | inpudentia P **8** ne et] nec E ne *ed. Rom.** **9** sicuti VE *edd.* | uisu *ed. Rom.** (uisum ~ θεωρίαν*; cf. p. 391,4)* | uideram indicans *male uertit* ἑωρακὼς ἤμην δηλώσας (ἤμην spectat ad δηλώσας) **10** significans¹ – significans²] significans *bis habent codd., corr.* F² | deo] a deo *ed. Rom.** **13** ab *om.* E *edd.* **13–14** numquam V (*abbr.* E) **15** domini P^pc (i P^c *s. l.*) | Hemanuel E Emmanuel *ed. Rom.** | deum excelsum *ed. Rom., cf. LC*: dei excelsi *codd.* **21** eorum F²: earum *codd.* **23** cineris ~ ἀσβέστου *(cf. Gloss. et ThLL s. u.* asbestos*) minus apte*] uermis F² *edd.* (cineris *La.-Co.mg ex* P) | commessurus VE comesturus *ed. Rom.** | non *om. ed. Rom.** (non *La.-Co.mg ex* P) **23–24** catathematizabit V: catathematzaubit *(sic)* P (*unde La.-Co.mg*) cathatematizauit E anathematizabit F *edd.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ἐνδεικνύμενοι σπουδαίως, θεοφύλακτοι τροπαιοῦχοι, εἰς αὐτὸν τὸν συμβασιλεύοντα τῇ εὐσεβείᾳ ὑμῶν μονογενῆ θεὸν ὑπὲρ τὴν τοῦ Ἀβραὰμ θυσίαν ἀποδεχθήσεσθε παρὰ τῆς αὐτοῦ παντεπόπτου θεότητος. καὶ ἔσται ἐπὶ πλείω εὐλογημένη καὶ μεγαλυνομένη τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ ἡ φιλόχριστος ὑμῶν βασιλεία ὑπὲρ πάσας τὰς ἔμπροσθεν βασιλείας. ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Οἴδατε ποίαν ἀπόφασιν ὁ πατὴρ παρέστησεν.

Ma. 164 Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπε· Καὶ συγχωρήσεως ἀναξίους αὐτοὺς ἔκρινεν.

Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων εἶπεν· Εὔδηλόν ἐστι πᾶσιν ὅτι οἱ Σαμαρεῖται χείρονες τῶν ἄλλων αἱρετικῶν εἰσι, καὶ ἡ αἵρεσις αὐτῶν λίαν ἀπόβλητος καὶ κίβδηλός ἐστι καὶ μακρὰν τῆς χάριτος. ὥστε ἀπέδειξεν ὁ λόγος ὅτι οἱ τὰς σεπτὰς εἰκόνας καταστρέφοντες χείρους εἰσὶ τούτων. ἱκανὸν δέ ἐστιν ὀνομάσαι αὐτοὺς Σαμαρείτας.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντείας τῆς Κύπρου εἶπεν· Ἐγὼ μὲν τοὺς εἰκονοκλάστας χείρους τῶν Σαμαρειτῶν ἡγοῦμαι, ὅσον ἐκεῖνοι ἐν ἀγνοίᾳ διεπράξαντο ἀλλότριοι ὄντες τοῦ χριστιανισμοῦ, οὗτοι δὲ ἐν γνώσει πεποιήκασι καὶ ἀνάξιοί εἰσιν ἀπολογίας. ὡς γὰρ γέγραπται, *ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ μὴ ποιῶν δαρήσεται πολλάς*.

Νικόλαος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπε· Κἀγὼ ὁ ἐλάχιστος τῆς ὑμῶν La.-Co. 353 ὁσιότητος βίβλον ἐπάγομαι τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης καὶ ἀξιῶ ἀναγνωσθῆναι.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγνωσθήτω.

Καὶ λαβὼν Δημήτριος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ σκευοφύλαξ ἀνέγνω·

19–20 Lc. 12,47

(H)V T M

2 τῇ – ὑμῶν] τῆ ὑμῶν εὐσεβεία M ὑμῖν H | μονογενῆ om. H **3** αὐτοῦ] τοῦ M | ἔσεται M | πλεῖον V M **5** τῶν αἰώνων om. V **7** Ὁ πατριάρχης ἔφη V **9** ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. V **10** αὐτοὺς ante ἀναξίους M, om. V **11** ὁ εὐλαβέστατος om. V | μοναχὸς] πρεσβύτερος μοναχὸς M **12–15** Εὔδηλόν – Σαμαρείτας] locus difficilis, quem Speck, Wunderheilige und Bilder p. 209 (cf. id., Interpolationen p. 114) posteriore aetate insertum esse arbitratur, sed cf. LC et *Hadr. **12** Σαμαρείται V | χείρους V | εἰσι om. H **13** καὶ κίβδηλός om. V | κιβδήλη ἐστὶ H T edd. | καὶ[3] – χάριτος om. V **14** ὥστε] ὡς δὲ proposuit Dubielzig **16** ὁσιώτατος – Κωνσταντείας om. V **17** ἐκεῖνοι + μὲν M | ἐν] καὶ ed.Rom.* **19** γὰρ] δὲ M | ὁ] καὶ ὁ H ὁ γὰρ M **20** καὶ μὴ ποιῶν HV (cf. *N.T.*): om. T M (cf. lat.) | ποιῶν + αὐτὸ H **21** ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. V, ὁ ὁσιώτατος om. M **21–22** τῆς ὑμῶν ὁσιότητος om. V **22** ὁσιότητος] ὁσιωτάτης συνόδου H | βιβλίον M | ἐν ἁγίοις] ἁγίου M **24** ἁγία om. V **25** Καὶ λαβὼν om. V | ὁ εὐλαβέστατος om. V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

hunc enim zelum uobis strenue, deo conseruandi [et] triumphatores, in ipsum qui cum pietate uestra regnat unigenitum demonstrantibus deum super sacrificium Abrahae suscipietur ab eius cunctorum inspectrice deitate. et erit per amplius benedictum potentia uirtutis eius et magnificatum Christo dilectum imperium uestrum super omnia praecedentia regna. quoniam ipsi est gloria in saecula saeculorum. amen.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Nostis qualem sententiam exhibuerit pater.

Basilius sanctissimus episcopus Ancyrae dixit: Etiam indulgentia indignos eos iudicauit. Ma. 163

Iohannes reuerentissimus monachus et uicarius orientalium pontificum dixit: Liquet omnibus quia Samaritae peiores sunt aliis hereticis, et heresis eorum nimis eicienda et praua est et a gratia omnino longinqua. itaque ratio demonstrauit quoniam hi qui uenerabiles iconas subuertunt deteriores sunt istis. dignum ergo est nominare illos Samaritas.

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiae Cypri dixit: Ego quidem imaginum infractores tanto peiores Samaritis arbitror, quanto illi ignoranter egerunt, cum essent alieni a christianismo, isti uero scienter fecerunt et idcirco indigni sunt satisfactione, sicut scriptum est, et *qui* nouit *uoluntatem domini sui uapulabit multis*.

Nicolaus sanctissimus episcopus Cyzici dixit: Et ego minimus sanctitatis uestrae librum defero sancti patris nostri Iohannis episcopi Thessalonicae et postulo recitari. La.-Co. 354

Sancta synodus dixit: Recitetur.

Et accipiens Demetrius reuerentissimus diaconus et sceuophylax legit:

11–13 Liquet – istis *cf. LC IV 6 p. 505,1–4 (= IV Capit. p. 486,25–27) = *Hadr. p. 22,22–26* (In eadem [*i.e.* quinta] actione. Capitulo XVII): De eo, quod omnibus hereticis Samaritanos deteriores et Samaritanis deteriores eos dicunt, qui imagines destruunt, cum parentes (parentibus *Hadr., corr. Hampe*) eorum secundum illorum opinionem omnibus hereticis deteriores fuerint, qui utique (utrique *Hadr., corr. Hampe*) imagines destruxere.

P VE **1–2** in – regnat ~ *LC*

---

1 et *seclusi coll. gr.* | in + id VE **3** suscipiemini *ed. Rom. non male (cf. gr.), sed Anast.* ἀποδεχθήσεται *legisse uidetur* **8** Ancyra P, *om.* E *spatio relicto* | eos indignos *ed. Rom.** **11** sint P^{ac} (i *in* u *mut.* P^{c}) **12** a] ad P^{ac} (d *exp.*) | ratio] oratio *ed. Rom.*, sed* ratio *interpreti tribuendum* **13** dignum ergo ~ ἱκανὸν δὲ *? („g.* satis autem est" *ed. Rom.*^{mg}*)* **17** christianissimo P^{ac} (si *eras.*) E (*corr.* F^{2}) **18** sicut + enim *ed. Rom.* (cf. gr.), sed interpres uerbis* et non facit *omissis (uide infra) uerborum constructionem mutauisse uidetur* | et (*cf. gr.* H) *om. ed. Rom.** | sui + et non facit *ed. Rom.* non male, sed cf. gr.* T M **19** Et ego] Ecce E *(spatio post* ecce *relicto)* Ecce ego seruus F^{2} *edd.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

᾽Ιωάννου ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης ἐκ τοῦ λόγου ‹κατὰ Ἑλλήνων›

οὗ ἡ ἀρχή· Μέχρι τότε πειράζων τὸν κύριον ἡμῶν καὶ θεὸν ᾽Ιησοῦν Χριστὸν προσεκαρτέρησεν ὁ ἐχθρὸς εἰς τὴν ἔρημον. καὶ μετ᾽ ὀλίγα·

Ὁ Ἕλλην εἶπεν· Ὑμεῖς οὖν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις εἰκόνας οὐ γράφετε τοῖς ἁγίοις ὑμῶν καὶ προσκυνεῖτε αὐτάς, καὶ οὐ μόνον τοῖς ἁγίοις, ἀλλὰ καὶ αὐτῷ τῷ θεῷ ὑμῶν; οὕτως οὖν νόμιζε καὶ ἡμᾶς τὰ βρέτη περιθάλποντας οὐκ αὐτὰ προσκυνεῖν, ἀλλὰ τὰς δι᾽ αὐτῶν θεραπευομένας ἀσωμάτους δυνάμεις. Ὁ ἅγιος εἶπεν· Ἀλλ᾽ ἡμεῖς εἰκόνας ἀνθρώπων γεγενημένων, τῶν ἁγίων δούλων τοῦ θεοῦ καὶ σωματοφόρων, ποιοῦμεν εἰς τὸ μεμνῆσθαι αὐτῶν καὶ τιμᾶν αὐτούς, καὶ οὐδὲν ἀπεικὸς ἐργαζόμεθα
Rom. 547 γράφοντες αὐτοὺς οἵοι καὶ γεγόνασιν. οὐδὲ γὰρ πλαττόμεθα καθ᾽ ὑμᾶς οὐδὲ ἀσωμάτων τινῶν σωματικοὺς χαρακτῆρας δεικνύομεν, ἀλλὰ καὶ προσκυνοῦντες οὐ τὰς εἰκόνας, ὡς καὶ σὺ προεῖπες, ἀλλὰ τοὺς διὰ τῆς γραφῆς δηλουμένους δοξάζομεν, καὶ τούτους οὐχ ὡς θεούς — μὴ γένοιτο —, ἀλλ᾽ ὡς γνησίους δούλους καὶ φίλους θεοῦ καὶ παρρησίαν ἔχοντας πρεσβεύειν ὑπὲρ ἡμῶν. τοῦ δὲ θεοῦ εἰκόνας ποιοῦμεν, λέγω δὴ τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν ᾽Ιησοῦ Χριστοῦ καθὼς *ὤφθη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνεστράφη*, τοῦτον γράφοντες καὶ οὐχ ὡς νοεῖται φύσει θεός. ποία γὰρ ὁμοίωσις ἢ ποῖον σχῆμα τοῦ ἀσωμάτου καὶ ἀσχημάτου λόγου τοῦ πατρός;
Ha. 293 *πνεῦμα* γὰρ *ὁ θεός*, ὡς γέγραπται, τουτέστιν ἡ τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου τριάδος φύσις. ἀλλ᾽ ἐπεὶ εὐδοκίᾳ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς κατελθὼν ὁ μονογενὴς αὐτοῦ υἱὸς καὶ θεὸς λόγος ἐξ οὐρανῶν ἐσαρκώθη διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ τῆς ἀχράντου παρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας, τὴν ἀνθρωπότητα αὐτοῦ γράφομεν, οὐχὶ τὴν ἀσώματον θεότητα. Ὁ Ἕλλην εἶπεν· Ἔστω τὸν θεὸν λόγον ὡς
Ma. 165 ἐνανθρωπήσαντα εἰκονογραφεῖτε, τί περὶ τῶν ἀγγέλων φατέ; καὶ αὐτοὺς γὰρ ζωγραφεῖτε ὡς ἀνθρώπους καὶ προσκυνεῖτε καίτοι μὴ ὄντας ἀνθρώπους, ἀλλὰ νοεροὺς καὶ ἀσωμάτους λεγομένους τε καὶ ὑπάρχοντας. οὕτω νόμιζε καὶ τοὺς παρ᾽ ἡμῖν τιμωμένους θεοὺς διὰ τῶν ἀγαλμάτων θεραπεύεσθαι, μηδὲν ἄτοπον ἡμῶν διαπραττομένων, ὥσπερ οὐδὲ ὑμῶν ἐπὶ τῶν γραφομένων ἀγγέλων. Ὁ ἅγιος εἶπε· Περὶ τῶν ἀγγέλων καὶ ἀρχαγγέλων καὶ τῶν ὑπὲρ τούτους ἁγίων δυνάμεων — προσθήσω δὲ καὶ τὰς ἡμετέρας ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων — νοεροὺς μὲν αὐτοὺς ἡ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ γινώσκει ἐκκλησία, οὐ μὴν ἀσωμάτους πάντῃ καὶ ἀοράτους, ὡς

2–3 cf. Mt. 4,1–2; Mc. 1,12–13; Lc. 4,1–2 **15–16** ὤφθη — συνεστράφη Bar. 3,38 **18** Ioh. 4,24

1–544,17 Ioh. Thess. serm. c. gent. (CPG 7923) p. 196–197 Gallandius (ex Actis Nicaenis); cf. „Act. VIII" 417 A 9–11, ubi titulus ᾽Ιωάννου ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης ἐκ τῶν γραφέντων αὐτῷ λόγων κατὰ Ἑλλήνων adfertur; cf. M. Jugie, EO 25, 1922, 296–297; Thümmel, Frühgeschichte n. 64 **27–544,7** cf. Bas. spir. (CPG 2839) c. 16,38,47–52 Pruche; Athanasii et Methodii locos similes adfert Lampe s.u. ἄγγελος C 2–3

(H)V T M **1–544,17** = *Pa* f. 265^{v}–266^{r}

1 ᾽Ιωάννου — Ἑλλήνων] ᾽Ιωάννου Θεσσαλονίκης nec plura V | ᾽Ιωάννου] Κυριωάννου H (prob.) | κατὰ Ἑλλήνων suppleui coll. „Act. VIII" 417 A 9–11 (uide app. font.) **2** οὗ ἡ ἀρχή om. *Pa* **2–3** Μέχρι — ἔρημον] dubium an initium respondeat excerpto quod sequitur; cf. Jugie l.l. et Thümmel, Frühgeschichte p. 229 **2** ἡμῶν — Χριστὸν] ἡμῶν ᾽Ιησοῦν καὶ θεὸν τὸν Χριστὸν M | ᾽Ιησοῦν + τὸν *Pa* **2–3** προσεκαρτέρησεν — ἔρημον om. T edd. **4** Ὁ om. *Pa* **5** αὐτάς] αὐτούς T edd. | αὐτῷ om. V **6** βρέτη] εἴδωλα H **7** τὰς om. HV | ἀσωμάτων H **8** γεγενημένας *Pa* **9–10** καὶ² — αὐτοὺς om. HV **10** καὶ om. V **12** ὡς — προεῖπες om. V **14** εἰκόνα HV *Pa* | ποιοῦμεν] προσκυνοῦμεν *Pa* **16** τοῦτον] τούτοις V | φύσις V | ποία] ποῖα V *Pa* **19** ἐπειδὴ V *Pa* | αὐτοῦ om. V | υἱὸς om. La.-Co. Mansi **21** ἀχράντου om. *Pa* | καὶ² om. *Pa* **23** φατέ + ὅτι T edd. | γὰρ H M *Pa* (cf. lat.): om. V T edd. **23–24** ζωγραφεῖτε καὶ προσκυνεῖτε ὡς ἀνθρώπους *Pa* **26** μηδὲν] μηδὲ + εἰς αὐτοὺς V **26–27** διαπλαττομένων *Pa* **27** οὐδὲ ἐπὶ τῶν ἀγγέλων τῶν γραφομένων ὑμῶν V **29** δὲ om. V | τῶν ἀνθρώπων ψυχὰς HV non male **30** καὶ ἀποστολικὴ om. T edd. | ἐκκλησία γινώσκει V T edd. | καὶ ἀοράτους om. *Pa*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Iohannis episcopi Thessalonicae de sermone

cuius initium est: Vsque tunc dominum nostrum et deum Iesum Christum temptans perseuerauit inimicus in heremo. Et post pauca:

Gentilis dixit: Vos ergo in ecclesiis imagines non pingitis sanctis uestris et adoratis illas, et non solum sanctis, sed et ipsi deo uestro? sic ergo aestima et nos simulacra circumfouentes non ea adorare, sed incorporales uirtutes quae per illa placantur. Sanctus dixit: Sed nos imagines hominum factorum, sanctorum uidelicet seruorum dei et corpora ferentium facimus ad recordandum et honorandum eos, et nihil incongruum operamur pingentes eos quales et fuerunt. neque enim agimus secundum uos neque incorporalium quorundam corporales characteres demonstramus, sed et Rom. 547
adorantes non imagines, ut etiam ipse praedixisti, sed eos qui per picturam indicantur glorificamus, et hos non ut deos – absit –, sed ut proprios seruos et amicos dei et PL 129, 355
fiduciam habentes intercedendi pro nobis. at uero imagines dei facimus, id est domini et saluatoris nostri Iesu Christi quemadmodum *uisus est* super terram *et cum hominibus conuersatus est*, hunc pingentes et non ut intelligitur natura deus. quae enim similitudo est uel qui habitus incorporei et sine schemate uerbi patris? *spiritus* enim *est deus*, ut scriptum est, id est sanctae et consubstantialis trinitatis natura. sed Ha. 294
quoniam beneplacito dei et patris descendens unigenitus filius eius et deus uerbum e caelis incarnatus est propter salutem nostram de spiritu sancto et intemerata uirgine ac dei genitrice Maria, humanitatem eius pingimus, non incorporalem deitatem. Gentilis dixit: Esto deus uerbum ut incarnatus depingitur, de angelis quid asseritis? Ma. 166
et ipsos namque depingitis ut homines et adoratis, quanquam homines non sint, sed intelligibiles et incorporales et dicti et existentes. sic reputa et eos qui apud nos honorantur deos per statuas placari, nihil inconueniens nobis agentibus, quemadmodum nec uobis super depictis angelis. Sanctus dixit: De angelis et archangelis et sanctis uirtutibus quae super istos sunt – addam autem etiam nostras hominum animas –: intelligibiles quidem eos catholica et apostolica nouit ecclesia necnon et incorporales omnino et inuisibiles, sicuti uos pagani fatemini, subtiles autem corpore

P VE

1 de sermone] *cf. app. crit. gr.* **2** nunc E *edd.* **3** perseuerat *ed. Rom.** **6** circumfouentes *ed. Rom. (cf. gr.)*: circumfouere *codd.* **7** Sanctus E: Sancta + synodus P V **9** operamus P^{ac} (s *in* r *mut.* P^{1}) | agimus ~ πλαττόμεθα*? („gr.* fingimus*" ed. Rom.*^{mg}*), Anast. fort. legit* πράττομεν **11** ipse] tu *ed. Rom.* (ex gr.)* **13** fiduciam ~ παρρησίαν *(cf. p. 447,15 et Gloss.)* **20** ac] hac V, *om.* F *edd.* | genetrice P | non *om.* P **24** adorantur P, *sed cf. gr.* | statuos P^{ac} (o *exp.*, a P^{1} *s. l.*) | conueniens P^{ac} (in *add.* P^{c} *s. l.*) **26** autem *om.* P, *sed cf. gr.* H T M **27** necnon et] non tamen *ed. Rom.** **28** subtilis P^{ac} (*in* i^{2} *scr.* e P^{c}) VE (*corr.* F^{2})

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ὑμεῖς οἱ Ἕλληνές φατε, λεπτοσωμάτους δὲ καὶ ἀερώδεις ἢ πυρώδεις κατὰ τὸ γεγραμμένον *ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πῦρ φλέγον*. καὶ τοῦτο πολλοὺς τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων φρονήσαντας εὑρίσκομεν· ὧν ἐστι Βασίλειος ὁ μέγας καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Ἀθανάσιος καὶ Μεθόδιος καὶ οἱ ἀμφ᾽ αὐτούς. μόνον γὰρ ὡς ἀληθῶς τὸ θεῖον ἀσώματον καὶ ἀπερίγραπτον, τὰ δὲ νοερὰ κτίσματα οὐ πάντῃ ἀσώματα καὶ ἀόρατα ὡς τὸ θεῖον· διὸ καὶ ἐν τόπῳ εἰσὶ καὶ
La.-Co. 356 ἐμπερίγραφα τυγχάνουσιν. εἰ δέ που εὕροις ἀσωμάτους καλουμένους τοὺς ἀγγέλους ἢ δαίμονας ἢ ψυχάς, ὡς μὴ ὄντας ἐκ τῆς συμμίξεως τῶν ὑλικῶν τεσσάρων στοιχείων καὶ τοιαῦτα σώματα παχέα καὶ ἀντίτυπα οἷα ἡμεῖς περικείμεθα, οὕτως αὐτοὺς προσαγόρευσον· τῷ ὄντι γὰρ ὡς πρὸς ἡμᾶς ἀσώματοί εἰσιν, ὡς ὁραθέντες δὲ παρὰ πλειόνων αἰσθητῶς πλεονάκις ἐν τῷ εἴδει τῶν οἰκείων αὐτῶν σωμάτων – ὡράθησαν δὲ ὑφ᾽ ὧν ἤνοιξεν ὁ θεὸς τοὺς ὀφθαλμούς – καὶ τόπῳ περιγραφόμενοι δείκνυνται μὴ ὄντες πάντῃ ἀσώματοι ὡς ἡ θεία φύσις. ἡμεῖς οὖν οὐχ ὡς θεούς, ἀλλ᾽ ὡς κτίσματα νοερὰ καὶ λειτουργοὺς θεοῦ καὶ μὴ κυρίως ὄντας ἀσωμάτους οὐχ ἁμαρτάνομεν γράφοντες τοὺς ἀγγέλους καὶ τιμῶντες. τὸ δὲ ἀνθρωποειδεῖς γράφειν
Rom. 548 αὐτοὺς ἐκ τοῦ κατὰ συνέχειαν οὕτως αὐτοὺς ὀφθῆναι τοῖς ἐφ᾽ οὓς ἀπεστάλησαν ὑπὸ τοῦ μόνου θεοῦ γεγένηται.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἐνωτισώμεθα τὸ ῥητὸν τοῦ πατρός, ὅτι ἐκεῖ μὲν Σαμαρεῖται τὰς εἰκόνας τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος Χριστοῦ καὶ τῆς ἀχράντου αὐτοῦ μητρὸς κατέστρεψαν, ἐνταῦθα δὲ Ἕλληνες, ὡς μεμαθήκαμεν. ἀπέδειξε δὲ ὁ πατὴρ ὅτι καὶ τοὺς ἀγγέλους δεῖ γράφεσθαι, ἐπειδὴ περιγραπτοί εἰσι καὶ ὡς ἄνθρωποι ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Ναί, δέσποτα.

Στέφανος μοναχὸς ἀνέγνω·

Ἐκ τῆς διαλέξεως Ἰουδαίου καὶ Χριστιανοῦ

Ὁ Ἰουδαῖος λέγει· Ἐπείσθην εἰς πάντα καὶ πιστεύω τῷ ἐσταυρωμένῳ Ἰησοῦ Χριστῷ, ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. σκανδαλίζομαι δὲ εἰς ὑμᾶς,

---

2–3 Ps. 103,4; cf. Hebr. 1,7

25–546,26 Anon. dial. Chr. et Iud. (excerpta uaria, ut uidetur); cf. Speck, Ich bin's nicht p. 313–319; Thümmel, Frühgeschichte n. 74

10–13 τῷ – δείκνυνται cf. Ioh. Dam. exp. fid. (CPG 8043) c. 17,31–36 Kotter II

(H)V T M **25–546,26** = *Pa* f. 266$^{r–v}$

1 οἱ Ἕλληνές om. V **3** πατέρων ἡμῶν HV (uide supra) | φροντίσαντας V | εὑρίσκομεν] ἔγνωμεν M **4** καὶ^{2} + ὁ T + ὁ μέγας ed.Rom.* | οἱ om. *Pa* **4–5** ἀμφ᾽ αὐτούς] ἄλλοι V **6** πάντως V **7** τυγχάνει V | εὕρης V | καλουμένους post ἀγγέλους H, ante ἀσωμάτους V **8** συμμίξεως + αὐτῶν H **9** οἷα] ὅσα HV | ὑμεῖς M **10** προσαγόρευσον *Pa* (cf. lat.): προσηγόρευσαν HV T M | ἀσώματοί] ἀόρατοί ed.Rom.* **11** δὲ] δὴ V (prob.) | πλεονάκις om. V | ἐν om. T edd. | οἰκείων om. V | ἀσωμάτων V *Pa* **12** ὡράθησαν – ὑφ᾽ om. V | ἤνοιξεν + αὐτὸς V **13** δεικνύονται M **15** τὸ] τῶ T | ἀνθρωποειδὲς *Pa* | γραφῆναι M **16** συνέχειν *Pa* | οὕτως om. M | τοῖς] τοὺς T *Pa*, om. V **17** γεγένηνται *Pa* **18–20** Ἐνωτισώμεθα – μεμαθήκαμεν] locus difficilis; forte quaedam quae praecesserant exciderunt **18** Ἐνωτισώμεθα] Ἀπέδειξε V | ῥητὸν + τοῦτο V **19** Χριστοῦ] ἡμῶν T edd. **20** αὐτοῦ om. Vc edd. **20–21** ὡς – ὅτι om. V **22** ἐνεφάνισαν V **23** ἁγία om. V **25** Ἰουδαίου + τε *Pa* **26** Λέγει ὁ Ἰουδαῖος V | πάντας *Pa* | Ἰησοῦ om. M **27** ἐστίν post ζῶντος V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

et aërios uel igneos secundum id quod scriptum est: *qui facit angelos* suos *spiritus et ministros* suos *ignem urentem*. et hoc multos sanctorum patrum nostrorum sensisse inuenimus. quorum est Basilius ille magnus et sanctae memoriae Athanasius atque Methodius et qui circa ipsos sunt. sola enim, ut ueraciter fateamur, diuinitas est incorporalis et incircumscripta, porro intelligibiles creaturae non omnino incorporales et inuisibiles ut diuinitas sunt; propter quod et in loco sunt et circumscriptae consistunt. porro sicubi reppereris incorporeos uocari angelos aut daemones aut animas, tanquam non existentes de commixtione materialium quattuor elementorum, sic eos noueris appellatos, cum <non> sint et ipsa corpora crassa et similia his quibus nos circumdamur, licet, ut uerius fateamur, ad comparationem nostri incorporei sint; at uero uisi sunt a plurimis crebro sensibiliter in specie propriorum corporum suorum – uisi sunt autem ab his quibus aperuit deus oculos – et loco circumscripti monstrantur, cum non sint omnino incorporei sicut diuina natura. nos ergo non ut deos, sed ut creaturas spiritales et ministros dei et non ut proprie incorporeos existentes pingentes et honorantes angelos non peccamus. porro in humana eos forma depingimus, eo quod frequenter sic apparuerint his ad quos missi sunt a solo deo effecti. La.-Co. 355 Rom. 548

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Auribus percipiamus dictum patris, quia ibi quidem Samaritae imagines domini et saluatoris Christi et intemeratae matris eius subuerterunt, hic autem pagani, ut didicimus. ostendit uero pater quod et angelos oporteat pingi, quoniam circumscripti sunt et ueluti homines apparuerunt multis. PL 129, 356

Sancta synodus dixit: Etiam, domine.

Stephanus monachus legit:

De disputatione Iudaei et Christiani

Iudaeus dicit: Credidi ad omnia, et credo crucifixo Iesu Christo, quia ipse est filius dei uiui. scandalizor autem in uos, o christiani, quia imagines adoratis. scriptura

P VE

1 et aërios] ethaerios P^{pc} (h *add.* P^{c} *s.l.*) et aereos *ed. Rom.** | uel] et F *edd.* **6** et^{2} *om.* E *edd.* **7** repereris E reperis *ed. Rom.** **9** non *add. ed. Rom. (an mendum interpreti imputandum?)* **10** incorporei] „g. inuisibiles" *ed. Rom.*^{mg}, *sed cf. gr.* | sint] sunt F *edd.* **11** at] aut P **14** spirituales VE *edd.* **17** „effecti *redundat ex g.*" *ed. Rom.*^{mg} (*cf. gr.* γεγένηται) **19** saluatoris + nostri Iesu F *edd.* **25** Credidi ~ Ἐπείσθην *(cf. Vulg. Rom. 2,8)* | ipse *om.* F *edd.* **26** o *om.* E *edd.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ὦ χριστιανοί, ὅτι ταῖς εἰκόσι προσκυνεῖτε. ἡ γραφὴ γὰρ πανταχοῦ παραγγέλλει *μὴ ποιεῖν* ἑαυτοῖς γλυπτὸν ἢ *πᾶν ὁμοίωμα*. Ὁ χριστιανὸς ἔφη· *Θεῷ προσφάτῳ* παραγγέλλουσί σε μὴ προσκυνεῖν αἱ γραφαὶ καὶ πᾶσαν ὁμοίωσιν μὴ προσκυνεῖν
Ma. 168 ὡς θεόν. αἱ γὰρ εἰκόνες ἃς θεωρεῖς πρὸς ὑπόμνησιν τῆς φιλανθρώπου σωτηρίας γράφονται τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς ἐνανθρωπήσεως αὐτοῦ σημαί- 5
νουσαι τὸ πρόσωπον. αἱ δὲ τῶν ἁγίων εἰκόνες ὡσαύτως ἑκάστου αὐτῶν τοὺς ἀγῶνας σημαίνουσι τοὺς κατὰ τοῦ διαβόλου καὶ τὰς νίκας αὐτῶν καὶ τοὺς στεφά-
Ha. 296 νους. οὐ γάρ, ὡς σὺ νοεῖς, θεοποιοῦντες αὐτὰς προσκυνοῦσιν οἱ χριστιανοί, ἀλλὰ ζήλῳ πυρούμενοι καὶ πίστει τὰς τῶν ἁγίων θεωροῦσιν εἰκόνας, μνήμην φέροντες τῆς τούτων θεοσεβείας, καὶ προσκυνοῦντες τὸν τῶν ἁγίων ἐπικαλοῦνται θεὸν λέγοντες· 10
„εὐλογητὸς εἶ ὁ θεὸς τοῦδε τοῦ ἁγίου καὶ πάντων τῶν ἁγίων, ὁ δοὺς αὐτοῖς ὑπομονὴν καὶ ἀξιῶν τῆς σῆς βασιλείας· μετόχους ἡμᾶς ποίησον αὐτῶν καὶ εὐχαῖς αὐτῶν διάσωσον ἡμᾶς." τὴν δὲ τοῦ σωτῆρος εἰκόνα θεωροῦντες καὶ προσκυνοῦντες πνευματικοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ καρδίας ὄμμασι θεῷ τῷ τῶν ὅλων δεσπότῃ εὐχαριστοῦμεν τῷ καταδεξαμένῳ ἐν *μορφῇ δούλου* τὸν ἄνθρωπον *λαβεῖν* καὶ σῶσαι τὸν 15
κόσμον καὶ ὁμοιωθῆναι ἡμῖν *χωρὶς* πάσης *ἁμαρτίας κατὰ πάντα*. οὐκοῦν οὐ τῇ ξυλίνῃ εἰκόνι ἢ τῇ γραφίδι προσκυνοῦμεν ἢ σέβομεν, ἀλλὰ τὸν τῶν ὅλων δεσπότην Χριστὸν τὸν θεὸν δοξολογοῦμεν. πλήν, ἀδελφέ, δείξω σοι ὅτι καὶ Μωσῆς ὁ ταῦτά σοι νομοθετήσας ἐκελεύσθη, καθὼς γέγραπται, καὶ γλυπτὰ δύο σεραφὶμ ἐποίησεν ἐπάνω ἱπτάμενα τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, ἔνθα οὐκ ἐξὸν ἦν 20
La.-Co. 357 τινι εἰσπορεύεσθαι εἰ μὴ μόνῳ τῷ ἀρχιερεῖ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ θυμιᾶν τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων. ὁμοίως δὲ καὶ τὸν ὄφιν τὸν χαλκοῦν χαλκούργημα χωνευτὸν δημιουργήσας καὶ κρεμάσας μέσον τῆς παρεμβολῆς ἔλεγεν· „ὃς ἂν δηχθῇ ὑπὸ ὄφεως, ἀτενιζέτω τῷ χαλκῷ ὄφει τούτῳ καὶ πιστευέτω ὅτι ἐστὶν ὁ ὄφις οὗτος δυνατὸς ἰάσασθαι αὐτόν, καὶ ἰαθήσεται." ὁρᾷς πῶς ὁ παραγγέλλων Μωσῆς ὁμοίωμα μὴ 25
ποιῆσαι ὁμοίωμα ἐποίησεν;

---

2 cf. Ex. 20,4; Deut. 5,8 **2–3** Θεῷ – γραφαὶ cf. Ps. 80,10 **15** ἐν – λαβεῖν cf. Phil. 2,7 **16** ὁμοιωθῆναι – πάντα cf. Hebr. 4,15 **18–22** Μωσῆς – Ἁγίων cf. Ex. 25,19–20; Hebr. 9,3–7; Leu. 16,34 **22–25** ὁμοίως – ἰαθήσεται cf. Num. 21,8–9

8–16 ἀλλὰ – πάντα cf. Anon. adu. iconocl. (CPG 8121; cf. Speck, Ich bin's nicht p. 579–635 et Alexakis p. 93–99), PG 96, 1360 B 10–13 et C 13 – D 4 = PG 109, 513 B 1–4 et C 5–10

(H)V T M

---

1 γὰρ om. V | πάντως ed.Rom.* ex Vc **2** ἑαυτοῖς + πᾶν *Pa* | πᾶν om. V **2–3** Θεῷ – προσκυνεῖν¹ om. V **3** σε] σοι *Pa* | προσκυνεῖν²] + φασι V (propter omissionem) **4** θεῶ V T | πρὸς] εἰς V | ὕμνησιν H **5** τοῦ + θεοῦ καὶ *Pa* | σωτῆρος] κυρίου H **5–6** σημαίνουσι V **6** ὡσαύτως – αὐτῶν om. V **7** ἀγῶνας] ἁγίους V | σημαίνουσαι T edd. **8** αὐτὰς – χριστιανοί] προσκυνοῦμεν nec plura V **9** ἁγίων] ὁσίων H (prob.) | θεωροῦσιν] ὁρῶμεν V θεωροῦντες *Pa* | εἰκόνας + καὶ προσκυνοῦμεν V **9–10** μνήμην – θεοσεβείας (cf. lat.)] μνήμην φέροντες εἰς τύπον θεοσεβείας M εἰς μνήμην φερόμενοι καὶ τύπον θεοσεβείας *Pa* **10** καὶ om. *Pa* | καλούμεθα V ἐκκαλοῦνται ed.Rom.* **11** εὐλογητὸς om. H **12** τῆς σῆς ἀξιῶν V **12–13** ποίησον καὶ ἡμᾶς μετόχους αὐτῶν καὶ ταῖς αὐτῶν εὐχαῖς V **13–14** προσκυνοῦντες + καὶ V **14–15** πνευματικοῖς ὄμμασι καρδίας ὡς τὸν τῶν ὅλων θεὸν καὶ δεσπότην εὐχαριστοῦμεν *Pa* (cf. Alexakis p. 190) **14** θεὸν τὸν … δεσπότην V | θεῶ post δεσπότη M **15** τὸν καταδεξάμενον V *Pa* | τὸν¹ – ἄνθρωπον] τὸν ἄνθρωπον om. HV **16** χωρὶς – πάντα] κατὰ πάντα χωρὶς ἁμαρτίας V | πάσης om. HV | οὐκοῦν οὐ H T M: οὐ V οὐκοῦν *Pa* οὔκουν ed.Rom.* **17** τῶν ὅλων ante θεὸν H | τῶν om. ed.Rom. (ex Vc), corr. ed.Reg. **18** θεὸν + ἡμῶν V | ἀδελφέ] Ἰουδαῖε *Pa* (defendit Alexakis p. 190, sed cf. supra p. 544,26–27) | Μωυσῆς V *Pa* (euanidum in H) | ὁ om. V **19** σοι om. M | καθὼς] ὡς V | χερουβὶμ *Pa* (ex *Sept.*?), sed cf. lat. **20** ἱστάμενα *Pa* | ἦν om. *Pa* **21** τινι om. V | μόνον *Pa* | θυμιᾶν post Ἁγίων T edd. **22** τὸν χαλκοῦν ὄφιν V **23** καὶ ante ἔλεγεν add. V *Pa* **24** ἐστιν post δυνατός V | ὁ om. ed.Rom.* **25** ὅπως V | Μωυσῆς V M Μωυσὴς *Pa* (incertum in H) | ὁμοίωμα om. V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

quippe ubique praecipit *non facere* sibi quenquam *sculptile* uel *omnem similitudinem*. Christianus dixit: *Deum recentem* praecipiunt te non adorare scripturae et omnem similitudinem non adorare ut deum. imagines uero quas uides ad recordationem benignissimae salutis pinguntur per saluatorem nostrum Iesum Christum Ma. 167 effectae, incarnationis eius personam significantes. sanctorum autem imagines similiter uniuscuiusque ipsorum significant agones quos aduersus diabolum habuerunt et uictorias eorum atque coronas. non autem, ut tu intelligis, deificantes eas christiani Ha. 295 adorant, sed zelo feruentes et fide sanctorum contemplantur imagines, memoriam ferentes horum dei cultus, et adorantes sanctorum inuocant deum dicentes: „benedictus es deus huius sancti ac omnium sanctorum, qui dedisti eis patientiam et dignos illos fecisti regno tuo; [quique] nos quoque participes eorum constitue atque orationibus eorum saluos nos fac." at uero saluatoris iconam contemplantes et adorantes spiritalibus oculis et cordis uisibus deo cunctorum domino gratias agimus, qui dignatus est in *forma serui* hominem suscipere et saluare mundum et similis nobis effici *per omnia absque* omni *peccato*. ergo non ligneam imaginem uel picturam adoramus aut colimus, sed omnium dominum Christum deum glorificamus. uerumtamen, frater, ostendam tibi, quia et Moyses qui haec tibi in legem dedit iussus est, sicut scriptum est, et sculptiles duos seraphim fecit supra tabernaculum testimonii expansos hinc et inde, quo non licebat cuiquam ingredi nisi soli pontifici semel in anno et La.-Co. 358 incensum offerre in Sancta Sanctorum. similiter autem et serpentem aeneum opus aeris fusile condens et suspendens in medio castrorum dicebat: „quicumque morsus fuerit a serpente, intueatur aeneum serpentem istum et credat quia serpens iste potens est sanare illum, et sanabitur." uides quomodo ille Moyses qui praecipit similitudinem non faciendam similitudinem fecit?

P VE

1 precipit P E (*abbr.* V) | quemquam E *edd.* **2** precipiunt P E (*abbr.* V) **3** uero ~ γὰρ *? (fort. consulto)* **6** significant *scripsi*: signant *codd.* **7** autem ~ γὰρ *?* | intellegas V intelligas E (*corr.* F²) **8** sanctorum *ed. Rom.*: sanctas P E sancta V **11** quique *om. ed. Rom., deleui (cf. gr.)* | quoque] *sim. gr.* V | constituae P^{ac} (a *exp.*) **13** spiritualibus P^{pc} (tu P^{c} *s. l.*) VE *edd., sed cf. p. 535,22 al.* | uisibilibus P^{ac} (bili *sublin.* P^{x}) **14** nobis *iter.* P **17** lege F² *edd.* **18** scultiles P | cherubim F *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **19** cuipiam *ed. Rom.** **23** praecepit E *edd.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Rom. 549 Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων εἶπεν· Ἰδοὺ προφανῶς οἱ ἱερώτατοι ἡμῶν πατέρες τοὺς ἀρνουμένους τὴν ἔνσαρκον οἰκονομίαν Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν λέγουσιν ἀποβάλλεσθαι τὰς ἁγίας εἰκόνας, Ἑβραίους φαμὲν καὶ Σαμαρείτας, ὥστε οἱ ἀποβαλλόμενοι αὐτὰς τούτοις ὅμοιοί εἰσιν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ὅμοιοί εἰσιν.

Ἐπιφάνιος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Θωμᾶ ἐπισκόπου Σαρδανίας ἀνέγνω·

Ἐκ τῶν ψευδεπιγράφων περιόδων τῶν ἁγίων ἀποστόλων

Ὁ οὖν ζωγράφος τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ σκιαγραφήσας αὐτὸν ἀπηλλάγη, τῇ δὲ ἑξῆς καὶ τοῖς χρώμασιν αὐτὸν κατεκέρασε, καὶ οὕτως τῷ Λυκομήδει χαίροντι τὴν εἰκόνα ἀπέδωκεν. ἣν καὶ ἀναθεὶς εἰς τὸν ἑαυτοῦ κοιτῶνα ἔστεφεν· ὡς ὕστερον γνόντα τὸν Ἰωάννην εἰπεῖν αὐτῷ· „ἀγαπητόν μου τεκνίον, τί διαπράττῃ ἀπὸ βαλανείου εἰσερχόμενος εἰς τὸν κοιτῶνά σου μόνος; οὐχὶ σὺν σοὶ καὶ τοῖς λοιποῖς ἀδελφοῖς εὔχομαι; ἢ ἡμᾶς κρύπτεις;" καὶ ταῦτα λέγων καὶ παίζων μετ᾽ αὐτοῦ εἴσεισιν εἰς τὸν κοιτῶνα· καὶ ὁρᾷ εἰκόνα περιεστεμμένην πρεσβύτου καὶ παρακειμένους λύχνους καὶ βωμοὺς
Ma. 169 ἔμπροσθεν, καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπε· „Λυκόμηδες, τί βούλεταί σοι τὸ τῆς εἰκόνος ταύτης; τίς τῶν θεῶν σου τυγχάνει ὁ γεγραμμένος; ὁρῶ γάρ σε ἔτι ἐθνικῶς ζῶντα." καὶ ὁ Λυκομήδης αὐτῷ ἀπεκρίνατο· „ὁ θεὸς μέν μοί ἐστιν ἐκεῖνος μόνος ὁ ἐμὲ ἐγείρας ἐκ τοῦ θανάτου μετὰ τῆς συμβίου μου. εἰ δὲ καὶ μετὰ τὸν θεὸν ἐκείνους τοὺς εὐεργέτας ἡμῶν ἀνθρώπους θεοὺς χρὴ καλεῖσθαι, σὺ εἶ ὁ ἐν τῇ εἰκόνι γεγραμμένος, ὃν στέφω καὶ φιλῶ καὶ σέβομαι ὁδηγὸν ἀγαθόν μοι γεγονότα." καὶ ὁ Ἰωάννης τὸ ἑαυτοῦ πρόσωπον μηδέπω θεασάμενος εἶπεν αὐτῷ· „παίζεις με, τεκνίον· τοιοῦτός εἰμι μορφῇ; τὸν κύριόν σου, πῶς με πείθεις ὅτι μοι ἡ εἰκὼν ὁμοία ὑπάρ-

9–550,3 Act. Ioh. (CANT 215; BHG^{n} 901) c. 27,1–28,6 Junod/Kaestli (praeterea ex Actorum codd. p. 361,2–362,28 [gr.] et p. 366,1–23 [lat.]); cf.Junod/Kaestli, L'histoire p. 119–126; Speck, Johannes-Akten

(H)V T M **9–550,3** = *Act. Ioh. (= RZ)*

1–6 Thümmel, Konzilien p. 170 iure dubitat, an haec aptum hic locum non habeant **1** ὁ εὐλαβέστατος om. V | μοναχὸς + καὶ V | καὶ τοποτηρητὴς om. V **2** προφανῶς + ὡς M | ἱερώτατοι om. V | πατέρες ἡμῶν V **3** οἰκονομίαν + τοῦ σωτῆρος M | τοῦ + ἀληθινοῦ V | ἡμῶν om. V | ἀποβαλέσθαι T edd. **4** καὶ om. M^{ac} (add. M^{1} s.l., ut uidetur) **7** ὁ εὐλαβέστατος om. V T edd. | καὶ – ἐπισκόπου om. V | Θωμᾶ + τοῦ M | exspectaueris ἀρχιεπισκόπου, sed uide quae adnotaui ad Act. I p. 70,11 et cf. Bischofslisten p. 43 **7–8** Σαρδονίας M Σαρδινίας ed.Rom.*, cf. Bischofslisten p. 43 adn. 162 **9** ψευδεπιγράφων om. V **10** ἑφεξῆς V **11** οὕτως post χαίροντι H **12** καὶ om. T edd., λαβὼν καὶ *H RZ* | αὐτοῦ V **13** αὐτῷ om. V, τῶ Λυκομίδη *RZ* | ἠγαπημένον H | τεκνίον HV T: τέκνον M *RZ*, sed uide infra l. 23 | δὴ πράττῃ H | ἀπὸ + τοῦ *RZ* **14** σοὶ + ἐγὼ ed.Rom.* (ex lat. F) | καὶ om. H | τοὺς λοιποὺς ἀδελφοὺς H (prob.) | λοιποῖς om. *RZ* | εὔχομαι ἀδελφοῖς V **15** ἢ ἡμᾶς] τί τοίνυν αὐτὸς *RZ* | ὑμᾶς H | κρύπτῃ M | καὶ^{1} – εἴσεισιν] ταῦτα δὲ λέγων αὐτῷ συνεισῆλθεν αὐτῷ *RZ* **16** πρεσβύτου περιεστεμμένην *RZ* | πρεσβύτην H πρεσβύτας V | καὶ παρακειμένους om. *RZ* | βωμὸν *RZ* **17** φωνήσας] καλέσας *RZ* | αὐτὸν om. V, + ὁ Ἰωάννης *RZ* | σοι βούλεται V | βούληταί M | σου *RZ* **18** τίς post σου *RZ* | τὸν θεόν *RZ* | γεγραμμένος T *RZ*: ἐγγεγραμμένος HV M | ἔτι om. *RZ* | ἐθνικῶς] εἰκότως V **18–19** ζῶντα + ἐθνικῶς V **19** μέν μοί] μέντοι H, μοί om. *RZ* | ἐστιν + ὁ V | ἐκεῖ μόνος V (prob.), μόνος om. *RZ* **19–20** ἐγείρας με *RZ* **20** δὲ] δέ γε *RZ* | ἐκείνους om. ed.Rom.*, ἐκεῖνον *RZ* **21** χρῆ H δεῖ *RZ* | εἶ] ἦς HV εἶ + πάτερ *RZ* | ὁ om. HV **21–22** γεγραμμένος + μοι *RZ* **22** ἀγαθὸν ὁδηγόν *RZ* **23** μηδέπω (μήπω V μηδέποτε *RZ*) post Ἰωάννης T *RZ* | αὐτῷ] πρὸς τὸν Λυκομίδην *RZ* | τεκνίον] παιδίον V τέκνον *RZ* **24** εἰμι + τῇ *RZ* | τὸν κύριόν σου] προσηνὴς *RZ* | ὑπὲρ ante τὸν add. V^{cmg} (Morin ex lat. V) edd. **24–550,1** πῶς – ὑπάρχει] πῶς τοίνυν πείσεις με ὅτι ὁμοία μου ὑπάρχει εἰκὼν αὕτη *RZ*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Iohannes reuerentissimus monachus presbyter et uicarius orientalium pontificum dixit: Ecce manifeste sacratissimi patres nostri: negantes incarnatam dispensationem Christi dei nostri dicunt proiciendas esse sanctas imagines, Hebraei scilicet et Samaritae. itaque qui abiciunt eas istis similes sunt. Rom. 549 PL 129, 357

Sancta synodus dixit: Similes sunt.

Epiphanius deo amabilis diaconus et locum retinens Thomae episcopi Sardiniae legit:

Ex falsis superscriptionibus itinerariorum sanctorum apostolorum

Pictor ergo prima die liniamentis eo designato quieuit, postera uero die etiam coloribus illum permiscuit, et ita Lycomedi gaudenti iconam dedit. quam et ponens in cubiculo suo coronauit. quod cum postea cognouisset, Iohannes dixit ei: „diligende mihi fili, quid agis a balneo ingressus in cubiculum tuum solus? nonne tecum et cum reliquis fratribus oro? an nos celas?" et haec dicens et ludens cum eo ingreditur cubiculum, et uidet iconam coronatam senioris et appositas lucernas et aras ante, et uocato eo dixit: „Lycomedes, quid sibi uult imago haec? quis ex diis tuis est iste depictus? uideo enim te adhuc gentiliter uiuere." et Lycomedes ei respondit: „deus quidem mihi est ille solus qui me erexit a morte cum coniuge mea. si autem et post deum illos homines qui benefactores nostri sunt deos oportet uocari, tu es qui in imagine es depictus, quem corono et amo et colo, quia dux mihi factus es bonus." et Iohannes uultum suum nondum contemplatus dixit ei: „illudis mihi, filiole mi: talis forma sum? per dominum tuum, quomodo mihi persuadere poteris quod mihi imago Ma. 170

P VE

1 presbiter P *(praeter consuetudinem)* | et] ac F *edd.* **2–4** Ecce – Samaritae] Ecce manifeste sacratissimi patres … dicunt proiecisse sanctas imagines, Hebraeos scilicet et Samaritas *Hard.*^{mg} *(sed debuit etiam* illos qui negant … proicere*; interpres constructionem uerborum mutauisse uidetur; inde post* nostri *interpunxit Dubielzig)* **3** proiciendas esse] „*gr.* proiecisse" *ed. Rom.*^{mg} *(uide supra)* | Hebrei VE **6** Thome P E | Sardiane V Dardinie E **7** falsis superscriptionibus ~ ψευδεπιγράφων *minus apte (cf. infra p. 559,7)* **8** lineamentis *ed. Rom.*, sed cf. ThLL s.u.* linea **9** ita *erasum in* F, *om. edd.* **10** quod – cognouisset ~ ὡς ὕστερον γνόντα*?* *(debuit* ut postea re perspecta *uel sim.)* **11** ingressus] ingrediens *ed. Rom.*^{mg} | nonne + ego F^2 *edd.* **12** cęlas P celes E (*corr.* F^2) **13** aras ante] accersito F^2 *edd.* (aras ante *La.-Co.*^{mg} *ex* P) **19–20** talis forma sum per *Junod/Kaestli (cf. gr.)*: tali forma sum per P talis (tali E) forma super VE tali sum forma super *ed. Rom.**

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

χει;" καὶ ὁ Λυκομήδης αὐτῷ προσήγαγε κάτοπτρον, καὶ ἰδὼν ἑαυτὸν ἐν τῷ κατόπτρῳ καὶ ἀτενίσας τῇ εἰκόνι εἶπε· „ζῇ κύριος Ἰησοῦς Χριστός, ὁμοία μοι ἡ εἰκών· κακῶς δὲ τοῦτο διεπράξω."

Ἔτι ὁ αὐτὸς ἀνέγνω ἐκ τῆς αὐτῆς βίβλου·

Ποτὲ βουλόμενος τὸν Ἰησοῦν κρατῆσαι [καὶ μεθ' ἕτερα] ἐν ὑλώδει καὶ παχεῖ σώμα- 5
Ha. 297 τι προσέβαλλον, ἄλλοτε δὲ πάλιν ψηλαφῶντός μου αὐτὸν ἄϋλον ἦν καὶ ἀσώματον τὸ ὑποκείμενον καὶ ὡς μηδὲ ὅλως ὄν. εἰ δέ ποτε ὑπό τινος τῶν Φαρισαίων κληθεὶς εἰς κλῆσιν ἐπορεύετο, συναπῄειμεν αὐτῷ, καὶ ἕκαστος ἡμῶν ἐλάμβανε τακτὸν ἄρτον ἕνα ὑπὸ τῶν κεκληκότων· ἐν οἷς καὶ αὐτὸς ἐλάμβανεν ἕνα. τὸν δὲ αὐτοῦ εὐλογῶν
La.-Co. 360 διεμέριζεν ἡμῖν· καὶ ἐκ τοῦ βραχέος ἕκαστος ἡμῶν ἐχορτάζετο, καὶ οἱ ἡμῶν ἄρτοι 10 ὁλόκληροι ἐφυλάσσοντο, ὥστε ἐκπλήττεσθαι τοὺς καλοῦντας αὐτόν. ἐβουλόμην δὲ
Rom. 550 πολλάκις σὺν αὐτῷ βαδίζων ἰδεῖν εἰ ἴχνος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς φαίνεται — ἑώρων γὰρ αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἑαυτὸν ἐπαίροντα —, καὶ οὐδέποτε εἶδον. καὶ ταῦτα ὑμῖν ἔτι ὥσπερ προτροπῆς ἕνεκεν, ἀδελφοί, τῆς ἐπ' αὐτὸν πίστεως ὁμιλῶ. τὰ γὰρ μεγαλεῖα αὐτοῦ καὶ τὰ θαυμάσια τὸ νῦν σεσιγήσθω, ἄρρητα ὄντα καὶ τάχα οὐ 15 δυνάμενα οὔτε λέγεσθαι οὔτε ἀκούεσθαι. πρὶν δὲ συλληφθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀνόμων καὶ ὑπὸ ἀνόμου ὄφεως νομοθετουμένων Ἰουδαίων, συναγαγὼν πάντας ἡμᾶς ἔφη· „πρίν με ἐκείνοις παραδοθῆναι, ὑμνήσωμεν τὸν πατέρα, καὶ οὕτως ἐξέλθωμεν ἐπὶ τὸ προκείμενον." κελεύσας οὖν ἡμῖν γύρον ποιῆσαι ἀποκρατούντων τὰς ἀλλήλων χεῖρας, ἐν μέσῳ δὲ αὐτὸς γενόμενος ἔλεγε· „τὸ ἀμὴν ὑπακούετέ μοι." ἤρξατο 20 οὖν ὑμνεῖν καὶ λέγειν· „δόξα σοι, πάτερ." καὶ ἡμεῖς κυκλεύοντες ὑπηκούομεν αὐτῷ τὸ ἀμήν. „δόξα σοι, λόγε. δόξα σοι, χάρις." „ἀμήν." „δόξα σοι, τὸ πνεῦμα. δόξα σοι, ἅγιε. δόξα σου τῇ δόξῃ." „ἀμήν." „αἰνοῦμέν σε, πάτερ. εὐχαριστοῦμέν σοι, φῶς ἐν ᾧ σκότος οὐκ οἰκεῖ." „ἀμήν." „ἐφ' ᾧ δὲ εὐχαριστοῦμεν λέγω· σωθῆναι θέλω καὶ σῶσαι θέλω." „ἀμήν." „λυθῆναι θέλω καὶ λῦσαι 25

5–552,23 de scripturae sacrae locis comparandis cf. Junod/Kaestli

---

5–552,23 Act. Ioh. (CANT 215; BHG^{n} 909) c. 93,1–95,22 et 97,1–98,12 Junod/Kaestli (praeterea ex Actorum codd. p. 362,30–365,88 [gr.] et p. 366,25–368,83 [lat.])

(H)V T M **5–552,23** = *Act. Ioh. (= C)*

---

1 αὐτῷ προσήγαγε] προσήνεγκεν αὐτῷ *RZ* | αὐτῷ om. V **1–2** καὶ² – κατόπτρῳ om. *RZ* **1** ἑαυτὸν] αὐτὸ V **1–2** τῷ κατόπτρῳ] τύπω V **2** κύριος + μου *RZ* **2–3** ὁμοία – εἰκών] ὅτι ὁμοία μου ἐστὶν ἡ εἰκὼν αὕτη *RZ* **3** κακῶς – διεπράξω] haec uerba non reperiuntur in *RZ*, cf. tamen c. 29,18 ὃ δὲ νῦν διεπράξω παιδιῶδες καὶ ἀτελές **4** ὁ om. V | βίβλου + ἧς ἡ ἀρχή ed.Rom.* **5** καὶ μεθ' ἕτερα] καὶ μετ' ὀλίγα M, om. *C*, deleui (an mendum Actorum redactoribus tribuendum?) **5–6** παχεῖ σώματι] πάσχει σώματος *C* **6** προσέβαλον *C* | δὲ] δέ ποτε *C* | καὶ ἀσώματον post ὑποκείμενον M **7** μηδ' V M | ποτε post τινος *C* | κληθεὶς om. *C* **8** κλίσιν *C* (cf. lat.) | συναπείημεν V **8–9** ἕκαστος – ἕνα¹] ἑκάστω παρετίθετο ἄρτος εἷς *C* **8** τακτὸν om. V **9** τοῦ κεκληκότος *C* | δ' V **10** ἐμέριζεν V | ἐκ] εἰς *C* | βραχέος] ταχέος V | ἡμῶν¹ om. *C* | ἄρτοι ἡμῶν *C* **12** σὺν αὐτῷ βαδίζων] συμβαδίζων αὐτῶ M | ἰδεῖν εἰ post γῆς *C* **13** αὐτὸν om. H | ἀπὸ – ἑαυτὸν om. *C* | ἑαυτὸν om. V | ἐπαιρόμενον V **13–14** καὶ² – ὁμιλῶ om. V **14** ἡμῖν M *C* | ἔτι ὥσπερ om. *C* | ἕνεκα *C* | ἀδελφοί om. M, post ἡμῖν (uide supra) tradit *C* | τῆς] τὴν *C* | γὰρ] δὲ V **15** τὰ om. *C* | καὶ τάχα om. *C*, τάχα om. V **16** δυνάμενα λέγεσθαι ὄντα ἀκοῦεσθαι (sic) *C* | πρὶν + ἤ *C* **17** καὶ – νομοθετουμένων om. *C* | ἀνόμου] νόμου V | ἡμᾶς om. *C* **18** ὑπομνήσωμεν *C* **19** ἡμῖν + ὥσπερ *C* | γῦρον La.-Co.* | κρατούντων HV **20** χείρας HV | ἐπακούετέ ed.Rom.* | μοι] μου M (incertum in H), om. *C* **21** οὖν om. V, οὖν + ὕμνον *C* | ὑπηκούομεν V: ἐπηκούομεν H T M ἐλέγωμεν *C*, „*L.* ἀπεκρινόμεθα" ed.Rom.^{mg}, sed cf. Lampe s.u. ὑπακούω **22** αὐτῷ om. V *C* **22–23** τὸ² – ἅγιε] πνεῦμα ἅγιον *C* **23** ἅγιε + τριάς H | σου] σ(οι) H? | σε] σοι *C* **24–25** ἐφ' – λέγω om. V **24–25** εὐχαριστοῦντες λόγῳ (sic) *C* **25** λέγω] „ἴσ. λέγει" ed.Rom.^{mg} | σωθῆναι] τρωθῆναι V **25–552,2** λυθῆναι – ἀμήν² om. *C* **25–552,1** λυθῆναι – ἀμήν¹ om. V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

similis sit?" et Lycomedes ei attulit speculum, et uidens semet in speculo et intuens imaginem dixit: „uiuit dominus Iesus Christus, similis mihi est imago; male autem hoc egisti."

Adhuc idem legit de ipso libro:

Aliquando uolens Iesum tenere. Et post alia: In materiali et crasso corpore congrediebantur, alias autem iterum palpante me eum sine materia erat et incorporeum quod suberat et quasi omnino non esset. porro si aliquando ab aliquo Pharisaeorum inuitatus ad recubitum ibat, pergebamus et nos cum ipso, et unusquisque nostrum accipiebat dispositum panem unum ab his qui inuitabant; inter quos et ipse accipiebat unum. porro suum benedicens diuidebat nobis, et de pauxillo unusquisque nostrum saturabatur, panesque nostri integri conseruabantur, ita ut obstupescerent inuitantes eum. uolui autem saepe cum illo gradiens uidere si uestigium eius supra terram pareret – uidebam enim eum a terra sese sustollere –, et nunquam aliquando uidi. et haec uobis adhuc ueluti exhortando, fratres, fidei quae in ipsum est causa loquor. magnalia enim eius et mirabilia nunc, cum sint ineffabilia, taceantur, quippe cum forte neque dici neque possint audiri. porro antequam comprehenderetur ab iniquis et ab iniquo serpente legem accipientibus Iudaeis, congregans omnes nos ait: „priusquam illis tradar, hymnum dicamus patri, et sic ad propositum exeamus." cum ergo iussisset nobis gyrum facere tenentibus inuicem manus, ipse medius factus dicebat: „amen oboedite mihi." coepit ergo hymnum canere et dicere: „gloria tibi, pater." et nos circumdantes respondebamus ei ‚amen'. „gloria tibi, uerbum. gloria tibi, gratia." „amen." "gloria tibi, spiritus. gloria tibi, sancte. gloria gloriae tuae." „amen." „laudamus te, pater. gratias tibi agimus, lux, in quo tenebrae non habitant." „amen." „in quo autem gratias agamus dico: saluari

Ha. 298 La.-Co. 359 Rom. 550 PL 129, 358

P VE

1 semet + ipsum F *edd.* **4** ipso] *exspectaueris* eodem | libro + cuius initium est *ed. Rom.** **5** Et post alia] *cf. app. crit. gr.* | In materiali] Immateriali P **6** congrediebantur ~ προσέβαλλον *(mendum uerbis* Et post alia *interpositis ortum; „gr.* manus applicui" *ed. Rom.*^{mg}*)* **8** recubitum ~ κλίσιν*? (cf. gr. C; Anast. fort. respexit Vulg. Mt. 23,6)* **13** super E *edd.* | numquam VE (*abbr.* P) **15** mirabilia F: mira milia P VE | nunc *om.* E *edd. („gr.* modo taceantur" *ed. Rom.*^{mg}*)* **17** iniquis] impiis F *edd.* **18** nos omnes VE *edd., sed cf. gr.* **20** dicebat] *debuit* dixit, *ut notauit Dubielzig* | oboedite ~ ὑπακούετέ*? melius infra* respondebamus | cepit VE **22** sanctae P **24** quo^{1}] qua *ed. Rom.** *Junod/Kaestli, sed Anast.* ἐν ᾧ *ad* σοι *rettulisse uidetur* | agebamus *ed. Rom.** | dico] „*f.* dicit" *ed. Rom.*^{mg}*, sed cf. gr.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

θέλω." „ἀμήν." „τρωθῆναι θέλω καὶ τρῶσαι θέλω." „ἀμήν." „γεννᾶσθαι θέλω καὶ γεννᾶν θέλω." „ἀμήν." „φαγεῖν θέλω καὶ βρωθῆναι θέλω." „ἀμήν." „ἀκούειν θέλω καὶ ἀκούεσθαι θέλω." „ἀμήν." „νοηθῆναι θέλω, νοῦς ὢν ὅλος." „ἀμήν." „λούσασθαι θέλω καὶ λούειν θέλω." „ἀμήν." „ἡ χάρις χορεύει. αὐλῆσαι θέλω· ὀρχήσασθε πάντες." „ἀμήν." „θρηνῆσαι θέλω· κόψασθε πάντες." „ἀμήν." καὶ μεθ' ἕτερα· Ταῦτα, ἀγαπητοί, χορεύσας μεθ' ἡμῶν ὁ κύριος ἐξῆλθε· καὶ ἡμεῖς ὥσπερ πλανηθέντες ἢ καὶ ἀποκοιμηθέντες ἄλλος ἀλλαχόσε πεφεύ-
Ma. 172 γαμεν. ἐγὼ μὲν οὖν ἰδὼν αὐτὸν πάσχοντα οὐδὲ προσέμεινα αὐτοῦ τὸ πάθος, ἀλλ' ἔφυγον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν κλαίων ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι. καὶ ὅτε τῷ ἀρουβάτῳ ἀπεκρεμάσθη ὥρας ἕκτης ἡμερινῆς, σκότος ἐφ' ὅλης τῆς γῆς ἐγεγόνει. καὶ στὰς ὁ κύριός μου ἐν μέσῳ τοῦ σπηλαίου καὶ φωτίσας με εἶπεν· „Ἰωάννη, τῷ κάτω ὄχλῳ ἐν Ἱεροσολύμοις σταυροῦμαι καὶ λόγχαις νύσσομαι καὶ καλάμοις, ὄξος τε καὶ χολὴν ποτίζομαι. σοὶ δὲ λαλῶ, καὶ ὃ λαλῶ ἄκουσον· ἐγώ σοι ὑπέβαλον ἀνελθεῖν εἰς τοῦτο τὸ ὄρος, ὅπως ἀκούσῃς ἃ δεῖ μαθητὴν παρὰ διδασκάλου μανθάνειν καὶ ἄνθρωπον παρὰ θεοῦ." καὶ εἰπὼν ταῦτα ἔδειξέ μοι σταυρὸν φωτὸς πεπηγμένον καὶ περὶ τὸν σταυρὸν ὄχλον πολὺν μίαν μορφὴν μὴ ἔχοντα, καὶ ἐν αὐτῷ ἦν μορφὴ μία καὶ ἰδέα ὁμοία. αὐτὸν δὲ τὸν κύριον ἐπάνω τοῦ σταυροῦ ἑώρων σχῆμα μὴ ἔχοντα, ἀλλά τινα φωνὴν μόνον, φωνὴν δὲ οὐ ταύτην τὴν ἡμῖν συνήθη, ἀλλά τινα ἡδεῖαν καὶ χρηστὴν καὶ ἀληθῶς θεοῦ, λέγουσαν πρός με· „Ἰωάννη, ἕνα δεῖ παρ' ἐμοῦ ταῦτα ἀκοῦσαι· ἑνὸς γὰρ χρῄζω τοῦ μέλλοντος ἀκούειν· ὁ σταυρὸς ὁ τοῦ φωτὸς ποτὲ μὲν λόγος καλεῖται ὑπ' ἐμοῦ δι' ὑμᾶς, ποτὲ δὲ νοῦς, ποτὲ δὲ Χριστός, ποτὲ θύρα, ποτὲ ὁδός, ποτὲ ἄρτος, ποτὲ σπόρος, ποτὲ ἀνάστασις, ποτὲ Ἰησοῦς, ποτὲ πατήρ, ποτὲ πνεῦμα, ποτὲ ζωή, ποτὲ ἀλήθεια, ποτὲ πίστις, ποτὲ χάρις."

Rom. 551 Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Θεωρήσωμεν ὅτι ὅλον τὸ σύγγραμμα
La.-Co. 361 τοῦτο ἐναντίον ἐστὶ τῷ εὐαγγελίῳ.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Ναί, δέσποτα· καὶ δόκησιν τὴν ἐνανθρώπησιν λέγει.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἐν ταῖς περιόδοις ταύταις ἐγράφη ὅτι
Ha. 300 οὔτε ἤσθιεν οὔτε ἔπινεν οὔτε ποσὶ τὴν γῆν ἐπάτει, τὰ παρόμοια τῶν Φαντασια-

---

(H)V T M

1–2 γεννᾶσθαι – θέλω² om. T edd. (add. Morin Vc^{mg} ex V) **2** θέλω⁴ om. V M **3–4** ἀκούειν – ἀμήν¹ om. HV **4** λούεσθαι coni. Thilo | λοῦσαι coni. Pallas | ἡ om. *C* **5** θέλω² + ἀμήν V **6** ἀγαπητοί + μου M *C* **7** ἢ καὶ ἀποκοιμηθέντες om. *C* | ἄλλαχοῦ M *C* **7–8** πεφεύγομεν T ἐπεφεύγειμεν M φεύγημεν *C* **8** οὖν om. T edd. | αὐτὸν ἰδὼν *C* | ἰδὼν] εἶδον T M | αὐτὸν om. V | πάσχοντα – πάθος] οὐδὲ προσέμεινα αὐτοῦ τῶ πάθει πάσχοντος αὐτοῦ *C* **9** εἰς] ἐπὶ ed.Rom.* | κλαίων om. *C* | τῷ ἀρουβάτῳ (~ τῇ παρασκευῇ)] τῶ σταυρῶ M τῇ ἀροῦβα *C* τὸ ἄρον ἐβοᾶτο Morin Vc^{mg} (coll. lat., ut uidetur) edd.; cf. Junod/Kaestli II p. 655–656 **10** ἐκρεμάσθη *C* | ἕκτης] ς′ H ἐκ τῆς T (corr. Morin Vc^{mg}) | ἡμερινῆς + καὶ ed.Rom.* | ἐγένετο *C* **11** μου] ἡμῶν V *C* | με] αὐτῷ *C* | ὄχλῳ om. V **12** νύττομαι V | καλάμοις + καὶ *C* **13** σοὶ] σὺ *C* | ὑπέβαλλον V M **13–14** εἰς τὸ ὄρος τοῦτο ἀνελθεῖν *C* **14** μανθάνειν] ἀκούειν V **16** μορφὴν post ἔχοντα V | ἐν αὐτῷ] ἐνεαὐτῶ (sic) *C* | μία μορφὴ V **17** ὁμοία] μία *C* | δὲ om. *C* **18** φωνὴν¹] φῶς V | μόνον om. *C* | τὴν om. *C* **18–19** ἡδεῖαν T M^{pc}: ἰδίαν HV M^{ac} (ἡ et εῖ superscr. M¹) ιδέαν (sic) *C* **19** λέγουσα *C* | ἕνα δεῖ M Vc^{mg} (Bonafides) *C*: ἐν ἅδη HV ἕνα δὴ T **20** ταύτ(ης) V | σταυρὸς + οὗτος *C* **21** ποτὲ μὲν om. V | ἡμᾶς T *C* | δὲ¹ om. *C* | ποτὲ δὲ Χριστός] ποτὲ Ἰησοῦς ποτὲ Χριστός *C* | δὲ² om. V **22–23** ποτὲ² – πατήρ om. V **22** πόρος *C* | Ἰησοῦς H (prob.) V T (cf. lat.): υἱός M *C* Junod/Kaestli fort. recte **23** ποτὲ πνεῦμα om. *C* | ποτὲ² + ἡ H | χαρά V **24–556,27** locus difficilis, in quo series sententiarum perturbata esse uidetur; cf. Junod/Kaestli, L'histoire p. 121–126; Speck, Johannes-Akten p. 130–135 **24** Ὁ πατριάρχης εἶπε V | ὅτι om. ed.Rom.* **25** τοῦτο post ὅλον V **26** ἁγία om. V | εἶπε om. V | fort. καὶ ‹γὰρ›, cf. lat. et Act. I p. 82,14 **27** Ὁ πατριάρχης εἶπεν V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

uolo et saluare uolo." „amen." „solui uolo et soluere uolo." „amen." „tabefieri uolo et tabefacere uolo." „amen." „nasci uolo et gignere uolo." „amen." „manducare uolo et consumi uolo." „amen." „audiri uolo et audire uolo." „amen." „intelligi uolo, cum intellectus sim totus." „amen." „lauari uolo et lauare uolo." „amen." „gratia chorum ducit. tibia canere uolo; saltate omnes." „amen." „lamentari uolo; plangite omnes." „amen." et post alia: Haec, dilectissimi, chorum ducens nobiscum dominus exiuit. et nos quasi oberrantes uel etiam obdormientes hac illacque fugimus. ego ergo uidens eum pati nec expectaui quidem passionem eius, sed fugi in montem oliuarum plorans super hoc quod contigerat. et quando ‚tolle' clamabatur, suspensus est hora sexta diurna, et tenebrae supra totam terram fiebant. et stans dominus meus in medio speluncae et illuminans me dixit: „Iohannes, ab inferiori turba Hierosolymis crucifigor et lanceis stimulor et harundinibus, aceto quoque et felle potor. tibi autem loquor, et quod loquor audi: ego tibi summisi ut ascenderes in hunc montem, quatinus audias quae oportet discipulum a magistro discere et hominem a deo." et his dictis ostendit mihi crucem luminis infixam et circa crucem turbam multam unam formam non habentem, et in ea erat forma una et uisio similis. ipsum autem dominum supra crucem uidebam schema non habentem, sed quandam uocem tantummodo, uocem autem non hanc quae nobis est assueta, sed quandam propriam et suauem et reuera dei, dicentem ad me: „Iohannes, unum oportet te a me ex his audire; unum enim egeo pro futuro, ut audias quod crux luminis aliquando quidem sermo uocetur a me propter uos, aliquando uero mens, modo autem Christus, modo ostium, modo uia, modo panis, modo semen, modo resurrectio, modo Iesus, modo pater, modo spiritus, modo uita, modo ueritas, modo fides, modo gratia." Ma. 171

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Contemplemur quia tota conscriptio haec contraria est euangelio. Rom. 551 La.-Co. 362

Sancta synodus dixit: Etiam, domine; nam et putatiuam humanitatem dicit.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: In itineribus istis scriptum erat quod neque manducaret neque biberet neque pedibus terram calcaret, consimilia Phantasticorum. Ha. 299 PL 129, 359

P VE

1 saluare] seruare *ed. Rom.** **2** tabefacere] tabescere facere *ed. Rom.** **6** Haec] *Anast. ad uerbum uertit* Ταῦτα **7** oberrantes ~ πλανηθέντες *(cf. ThLL s. u.)*] aberrantes *ed. Rom.* Junod/Kaestli* **9** quod *om. Junod/Kaestli* **10** tolle clamabatur] *incertum quid legerit Anast. in gr.; cf. app. crit. gr.* **11** super E *edd.* **13** arundinibus E *edd.* **19** est] *exspectaueris* erat, *ut notauit Dubielzig* | propriam] „*g.* iucundam" *ed. Rom.*^{mg} *(Anast. fort. legit* ἰδίαν καὶ ἡδεῖαν, *cf. app. crit. gr.)* **20** unum^{1} – audire] „*g.* unum op. a me haec audire" *ed. Rom.*^{mg} *(crucem adposuit* F^{2} *in marg.)* **20–21** te – audias] *locus difficilis; Anast. fort. uerba graeca male intellexit* **20** unum^{2}] unius *ed. Rom.* Junod/Kaestli, sed cf. ThLL V 2, 237,82 sqq.* **20–21** pro – audias ~ τοῦ μέλλοντος ἀκούειν*?* *(*„*g.* qui auditurus sit" *ed. Rom.*^{mg}*), fort.* audiat *scribendum* **20** ut] et VE *ed. Rom. (corr. Hard.)* **21** sermo ~ λόγος **22** hostium VE **27** et *om.* F *edd.* **28** itineribus] *exspectaueris* itinerariis, *ut notauit Dubielzig (cf. supra p. 549,7)*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

στῶν. ἀλλ᾽ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ γέγραπται περὶ τοῦ Χριστοῦ ὅτι καὶ ἔφαγε καὶ ἔπιε, καὶ οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ἔλεγον· *„ἰδοὺ ἀνὴρ φάγος καὶ οἰνοπότης."* καὶ εἰ, καθὼς ἐμυθεύσαντο, [ὅτι] τὴν γῆν οὐκ ἐπάτει, πῶς γέγραπται ἐν τῷ εὐαγγελίῳ *ὁ Ἰησοῦς κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ἐκάθισε* παρὰ *τὸ φρέαρ*;

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντείας τῆς Κύπρου εἶπεν· Αὕτη ἡ βίβλος ἐστὶν ἡ συνιστῶσα τὸ ψευδοσύλλογον ἐκεῖνο.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Γέλωτος ἄξιά εἰσι ταῦτα.

Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κατάνης εἶπεν· Ἴδε βίβλος ἡ καταστρέψασα τὸν στολισμὸν τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας.

Εὐθύμιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σάρδεων εἶπεν· Ἔπρεπε τὴν παρασυναγωγὴν ἐκείνην ἔχειν τὴν βίβλον ταύτην εἰς μαρτυρίαν.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντείας τῆς Κύπρου εἶπεν· Ὢ τῆς βλασφημίας ὅτι ἐνταῦθα τὸν Ἰωάννην τὸν ἀπόστολον ἐν τῷ ὄρει τῶν ἐλαιῶν λέγει πεφευγέναι εἰς τὸ σπήλαιον κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ σταυροῦ. τὸ δὲ εὐαγγέλιον μαρτυρεῖ ὅτι *συνεισῆλθεν* αὐτῷ *εἰς τὴν αὐλὴν* τοῦ Καϊάφα καὶ ὅτι *παρειστήκει* τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ μετὰ τῆς ἁγίας αὐτοῦ μητρός.

Ma. 173 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Πᾶσα αἵρεσις ἐν τῇ βίβλῳ ταύτῃ ἀποκρέμαται.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Αἳ αἵ, ἀπὸ ποίων βίβλων αἱρετικῶν τὴν αἵρεσιν αὐτῶν συνιστάνουσι.

Γρηγόριος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας εἶπε· Τοῦτο τὸ βιβλίον παντὸς μιασμοῦ καὶ ἀτιμίας ἐστὶν ἄξιον, καὶ προήνεγκαν ἐξ αὐτοῦ μαρτυρίαν κατὰ τῶν εἰκόνων τὰ περὶ τοῦ Λυκομήδους γεγραμμένα.

Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος μοναχὸς καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων εἶπεν· Εἰσφέρει τὸν Λυκομήδην στεφανοῦντα τὴν εἰκόνα τοῦ ἀποστόλου ὥσπερ καὶ οἱ Ἕλληνες τὰ εἴδωλα.

Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπε· Μὴ γένοιτο ὅτι ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ θεολόγος ἐναντίον τῷ εὐαγγελίῳ αὐτοῦ ἐφθέγξατο.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Αἱ προαναγνωσθεῖσαι ἔννοιαί εἰσι τοῦ εὐαγγελίου;

1–2 cf. Mt. 11,19; Lc. 7,34 **3–4** cf. Ioh. 4,6.11.12 **15** cf. Ioh. 18,15 **15–16** cf. Ioh. 19,26–27

(H)V T M

---

1 τοῦ om. M | καὶ¹ om. M **2** οἱ om. H T edd. | ἀνὴρ] ἄνθρωπος M (ex *N.T.* ?), cf. lat. **3** ὅτι deleui | ὁ + δὲ V, om. M **4** ἐκάθησε V **5** ὁσιώτατος – Κωνσταντείας om. V **6** τὸ] τὸν HV edd., sed cf. lat. et infra p. 556,4 | ἐκεῖνο M: ἐκεῖνον HV edd. ἐκείνων T (uide supra) **7** Ὁ πατριάρχης εἶπε V **8** Θεόδωρος om. V | ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος om. M, θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος om. V | Ἴδε M (ed. Rom. ex lat.): Ἥδε H T Αὕτη V | βίβλος] ἡ βίβλος V ed. Rom., om. La.-Co.* **9** ἁγίας τοῦ θεοῦ om. V | ἁγίας om. H **10** ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. M, ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. V | Σάρδ H T **10–12** Ἔπρεπε – εἶπεν om. HV **10–11** τῇ παρασυναγωγῇ ἐκείνη T edd. **13** τὸν¹ – ἀπόστολον] τὸν ἀπόστολον Ἰωάννην V **17** ἁγία om. V | ἐν – ἀποκρέμαται] ταύτῃ τῇ βίβλῳ ἐναποκρέμαται V **18** Ὁ πατριάρχης εἶπεν V | βίβλων post αἱρετικῶν H, om. V **20** Γρηγόριος om. V | ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. M, ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. V **21** καὶ ἀτιμίας om. V | ἄξιον] πλέον V **21–25** καὶ² – εἴδωλα om. V **23** πρεσβύτερος M (cf. lat. et Act. I p. 84,23 al.): om. HV T edd. **24** ἀρχιερέων] πατριαρχῶν M **26** Ὁ Ἀγκύρας εἶπε V **27** ἐναντίον τῷ εὐαγγελίῳ T (cf. supra p. 552,25): ἐναντίον τοῦ εὐαγγελίου HV ἐναντίον τι τοῦ εὐαγγελίου M **28–556,6** Ταράσιος – ἐσχάτου om. V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

sed in euangelio scriptum est de Christo quia et manducauit et bibit, et Iudaei de ipso dicebant: „*ecce homo uorax et uini potator*." et si, ut fabulose mentiti sunt, terram non calcabat, quomodo scriptum est in euangelio quia *Iesus fatigatus ex itinere sedit* circa *puteum*?

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiae Cypri dixit: Hic liber est qui constituit pseudosyllogum illud.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Risu digna sunt haec.

Theodorus deo amabilis episcopus Catanae dixit: Ecce liber qui destruxit uenustatem sanctae dei ecclesiae.

Euthymius sanctissimus episcopus Sardis dixit: Decebat conuenticulum illud habere librum istum in testimonium.

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiae Cypri dixit: O blasphemiam quia hic Iohannem apostolum in monte oliuarum dicit fugisse in speluncam tempore crucis. euangelium autem testatur quia introiuit cum eo in atrium Caiphae et quia astabat cruci Christi cum sancta matre eius.

Sancta synodus dixit: Omnis heresis in libro hoc pendet. Ma. 174

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: E e, a qualium hereticorum libris heresim suam constituunt.

Gregorius sanctissimus episcopus Neocaesariae dixit: Hic codex omni contagione ac dehonestate est dignus, et protulerunt ex eo testimonium contra imagines quae sunt de Lycomede conscripta.

Iohannes reuerentissimus presbyter monachus et uicarius orientalium patriarcharum dixit: Inducit Lycomedem coronantem imaginem apostoli quemadmodum pagani idola.

Basilius sanctissimus episcopus Ancyrae dixit: Absit quod sanctus Iohannes deiloquus contra euangelium suum affatus sit.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Sensus qui praelecti sunt euangelii sunt?

P VE

---

1 manducabit P^{ac} (b *exp. et* u *superscr.* P^{c}) **3** euangeliis *ed. Rom.** | quia] quod F *edd.* **4** circa] *debuit* iuxta, *ut notauit Dubielzig* **5** sanctissimus *om.* F *edd.* **8–10** Ecce – ecclesiae *post* 7 haec E (*om.* Euthymius – dixit) **8–9** uenustatem ~ στολισμὸν? **10** Heuthymius V (*deest* E) | Sardium *ed. Rom.** **12** sanctissimus *om.* E *edd.* **13** quia] quae F *edd.* **14** Cayphę V Cayphe E **16** hoc libro F *edd.* **17** E e a (*cf. gr.*)] E a E Eu F Heu *ed. Rom.** | a – libris] *Anast.* ἀπὸ ποίων αἱρετικῶν βίβλων *legisse uidetur, cf. gr.* H **19** sanctissimus *om.* F *edd.* | codex ~ βιβλίον; *exspectaueris* liber, *sed cf. e.g. infra p. 559,24* **22** presbyter *om.* F *edd.* **25** sanctissimus *om.* E *edd.* **26** effatus *ed. Rom.*, sed cf. MLW s.u.* affor

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Μὴ γένοιτο· οὔτε τὰ προαναγνωσθέντα δεχόμεθα οὔτε τὰ ἔσχατα τοῦ Λυκομήδους.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ὁ δεχόμενος τὰ δεύτερα τὰ περὶ τοῦ Λυκομήδους δέχεται καὶ τὰ πρῶτα, καθ' ὃν τρόπον καὶ τὸ ψευδοσύλλογον ἐκεῖνο.

Rom. 552 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀνάθεμα αὐτῷ ἐκ τοῦ πρώτου γράμματος ἕως τοῦ ἐσχάτου.

Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος μοναχὸς καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων εἶπεν· Ἰδού, μακάριοι πατέρες, ἀποδέδεικται σαφῶς ὅτι οἱ προστάται
La.-Co. 364 τῆς χριστιανοκατηγορικῆς αἱρέσεως ἀληθῶς κοινωνοὶ καὶ μέτοχοί εἰσι Ναβουχοδονόσορ, ἔτι μὴν καὶ τῶν Σαμαρειτῶν, ἔτι λοιπὸν Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων, πρός τε τούτοις καὶ τῶν ἀθέων καὶ ἐπαράτων Μανιχαίων ὧν τὴν μαρτυρίαν προήγαγον. τῶν γὰρ φαντασίαν δοκούντων τὴν ἔνσαρκον οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ λόγου εἰσὶ ταῦτα. ἀλλ' εἴη αὐτοῖς τὸ ἀνάθεμα σὺν τοῖς συγγράμμασιν αὐτῶν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀνάθεμα.

Ha. 301 Πετρωνᾶς ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Εἰ κελεύεις, δέσποτα, ἐρωτήσωμεν τὸν τοῦ Ἀμορίου καὶ τὸν Νεοκαισαρείας εἰ ἀνεγνώσθησαν βιβλία εἰς τὸν ψευδοσύλλογον ἐκεῖνον.

Γρηγόριος ὁ Νεοκαισαρείας καὶ Θεοδόσιος τοῦ Ἀμορίου ἐρωτηθέντες εἶπον· Μή, ὁ θεός. ἐκεῖ βίβλος οὐκ ἐφάνη, ἀλλὰ διὰ ψευδοπιττακίων ἐξηπάτων ἡμᾶς.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Τῷ οἰκείῳ λογισμῷ πειθόμενοι ἐξέθεντο ἃ ἐβούλοντο.

Πετρωνᾶς ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· Ἀλλὰ καὶ κατὰ βασιλικὴν ἐπικουρίαν πάντα ἐποίουν.

Γρηγόριος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας εἶπε· Πολλάκις, δέσποτα, εἶπον καὶ πάλιν λέγω ὅτι βίβλος ἐν μέσῳ ἡμῶν ἦ σύγγραμμα πατρικὸν οὐκ ἐφάνη, εἰ μὴ τὰ ψευδοπιττάκια προεκόμιζον. τοῦτο δὲ τὸ τοῦ Λυκομήδους καὶ τὰς ἀκοὰς ἡμῶν ἐμίανεν.

(H)V T M

1–2 οὔτε¹ – ἔσχατα (cf. infra τὰ δεύτερα … τὰ πρῶτα)] locus difficilis; fort. τοῦ Λυκομήδους et infra τὰ περὶ τοῦ Λυκομήδους sunt glossae inepte in textum receptae; cf. etiam Speck, Johannes-Akten p. 132 **2** τοῦ om. H **3** δεύτερα + καὶ M **4** τὸν ψευδοσύλλογον ἐκεῖνον H, sed cf. lat. **7** ὁ εὐλαβέστατος om. V | μοναχὸς πρεσβύτερος T edd. μοναχὸς καὶ πρεσβύτερος V | καὶ τοποτηρητὴς om. V **8** ἀρχιερέων] πατριαρχῶν T edd., om. V **9** ἀληθῶς om. V **10** ἔτι μὴν om. V fort. recte (an correctura ad ἔτι λοιπὸν pertinens falso loco in textum recepta?), cf. lat. | λοιπὸν om. V, λοιπῶν Speck, Ich bin's nicht p. 29; fort. ἔτι λοιπὸν delendum et Ναβουχοδονόσορ καὶ τῶν Σαμαρειτῶν, ἔτι μὴν Ἰουδαίων scribendum, cf. lat. | τε² om. V **13** τὸ om. ed.Rom.* | γράμμασιν HV T edd., sed cf. lat. **14** ἁγία om. V **15–27** locus suspectus, fort. ex Act. IV p. 338,8–24 desumptus; cf. Speck, Johannes-Akten p. 133–135 **15** ὁ μεγαλοπρεπέστατος om. V **16** τοῦ om. V | Ἀμμωρίου V Ἀμωρίου ed.Rom. (corr. ed.Reg.) | βιβλία] τὰ βιβλία ed.Rom.* male **16–17** τὸν³ – ἐκεῖνον] τὴν ψευδοσύνοδον ἐκείνην M **18** Γρηγόριος – Ἀμορίου] Οὗτοι nec plura V | Ἀμωρίου ed.Rom. (corr. ed.Reg.) | εἶπον + μὴ δέσποτα V **19** βιβλίον M **20** Ὁ πατριάρχης εἶπε V | Ταράσιος om. M (de V uide supra) | οἰκείῳ om. V **22–23** fort. postea inserta sunt; nam uix credideris haec in synodo dicta esse; cf. Speck, Johannes-Akten p. 133–135 **22** ὁ – πατρίκιος om. V **24** Ὁ Νεοκαισαρείας εἶπε V | ὁ ὁσιώτατος om. M | εἶπον δέσποτα V **26** fort. ‹ἃ› προεκόμιζον | τοῦτο] τὸ V | τὸ om. V M

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Sancta synodus dixit: Absit; neque quae praelecta sunt suscipimus neque ultima Lycomedis.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Qui suscipit secunda quae de Lycomede sunt, suscipit etiam et prima, quemadmodum et pseudosyllogum illud.

Sancta synodus dixit: Anathema illi a prima littera usque ad nouissimam. Rom. 552

Iohannes reuerentissimus <presbyter> monachus et uicarius orientalium patriarcharum dixit: Ecce, beati patres, liquido demonstratum est quia praesules christianos accusantis hereseos ueraciter communicatores et participes sunt Nabuchodonosor et La.-Co. 363
Samaritarum, adhuc etiam Iudaeorum atque gentilium, quin potius et a deo alienorum ac maledictorum Manicheorum quorum testimonium protulere. nam eorum sunt haec qui phantasiam putant incarnatam dispensationem dei uerbi. sed sit eis anathema pariter et conscriptis eorum.

Sancta synodus dixit: Anathema. PL 129, 360

Petronas magnificentissimus patricius dixit: Si iubes, domine, interrogemus Amo- Ha. 302
riensem et Neocaesariensem si lecti sunt libri in pseudosyllogo illo.

Gregorius Neocaesariae ac Theodosius Amorii interrogati dixerunt: Ne, deus. illic liber non apparuit, sed per falsa pittacia decipiebant nos.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Proprio animo suasi exposuerunt quae uoluerunt.

Petronas magnificentissimus patricius dixit: Sed et per imperiale suffragium cuncta faciebant.

Gregorius sanctissimus episcopus Neocaesariae dixit: Saepe, domine, dixi et iterum dico quia liber in medio nostrum aut conscriptio paterna non apparuit, nisi illa falsa pittacia deferebant. illud autem Lycomedis etiam auditus nostros contaminauit.

P VE

1 quae *om.* VE (*corr.* F) **6** presbyter *suppleui coll. gr.; cf. supra p. 555,22* **7** liquodo P^{ac} (o^{1} *in* i *mut.* P^{x}) **9** Samaritanorum E *edd.* | gentium P **10** Manichaeorum *ed. Rom.** **11** haec *post* nam *ed. Rom.** (*om.* F) **14** Petrona F *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **14–15** Ammoriensem *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **15** Neocaesariensem + episcopos F *edd., sed cf. gr.* **16** Theodorus *ed. Rom.** | Ammorii *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **20** Petrona F *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | et *om.* VE *(corr. ed. Rom.)* **22** sanctissimus *om.* F *edd.* **24** etiam] et E *edd.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος μοναχὸς καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων εἶπεν· Εἰ παρίσταται τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ, γένηται ἀπόφασις τοῦ μηκέτι ἀπογράφεσθαί τινας τὸ μιαρὸν τοῦτο βιβλίον.

Ma. 176 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Μηδεὶς ἀπογραφέσθω· μὴ τοῦτο δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ πυρὶ αὐτὸ ἄξιον κρίνομεν ἀποδίδοσθαι.

Πέτρος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης ἀνέγνω·

Τοῦ ἁγίου Ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου τοῦ Ἰκονίου περὶ τῶν ψευδεπιγράφων τῶν παρὰ αἱρετικοῖς

οὗ ἡ ἀρχή· Δίκαιον δὲ ἡγησάμεθα πᾶσαν αὐτῶν γυμνῶσαι τὴν ἀσέβειαν καὶ δημοσιεῦσαι αὐτῶν τὴν πλάνην, ἐπειδὴ καὶ βιβλία τινὰ προβάλλονται ἐπιγραφὰς ἔχοντα τῶν ἀποστόλων, δι' ὧν τοὺς ἁπλουστέρους ἐξαπατῶσι. καὶ μετ' ὀλίγα·

Δείξομεν γὰρ τὰ βιβλία ταῦτα, ἃ προφέρουσιν ἡμῖν οἱ ἀποστάται τῆς ἐκκλησίας, οὐχὶ τῶν ἀποστόλων ὄντα πράξεις, ἀλλὰ δαιμόνων συγγράμματα. καὶ μεθ' ἕτερα· Ταῦτα μὲν ὁ ἀπόστολος Ἰωάννης οὐκ ἂν εἶπεν ὁ γράψας ἐν τῷ εὐαγγελίῳ ὅτι ὁ κύριος ἀπὸ τοῦ σταυροῦ λέγει *ἰδοὺ ὁ υἱός σου*, ὡς καὶ *ἀπὸ τῆς ἡμέρας*
Rom. 553 *ἐκείνης λαβεῖν* τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὴν Μαρίαν *εἰς τὰ ἴδια*. πῶς ἐνταῦθα λέγει μὴ παρεῖναι; ἀλλ' οὐδὲν ξένον· ὥσπερ γὰρ ὁ κύριος ἀληθειά ἐστιν, οὕτως ὁ διάβολος ψεύστης τυγχάνει· ἐκεῖνος γὰρ *ψεύστης ἐστὶ καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ*, καὶ *ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ*. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ ψεύδους.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ὁ πατὴρ ἡμῶν ὁ ἅγιος Ἀμφιλόχιος μέγας ἐστί, καὶ ἀκούσωμεν τί λέγει περὶ τῶν περιόδων τούτων τῶν ψευδωνύμων, δι' ὃ οὐ δεῖ πείθεσθαι ἡμᾶς τῇ ἐπιγραφῇ αὐτῶν.

Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπε· Πλεῖον τούτου τοῦ ἀσεβοῦς συγγράμματος ἄλλο τι τῷ ἁγίῳ εὐαγγελίῳ οὐ μάχεται. εἰκότως οὖν καὶ περὶ τῶν εἰκόνων τὴν ἐναντίαν δόξαν ἔχει.

La.-Co. 365 Ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Σαφῶς ὁ πατὴρ θριαμβεύει τὴν αἰσχύνην καὶ τὴν φλυαρίαν τῆσδε τῆς βίβλου.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Ναί, δέσποτα.

15–16 cf. Ioh. 19,26–27 **17** ὁ[1] – ἐστιν cf. Ioh. 14,6 **18–19** cf. Ioh. 8,44

7–19 Amph. Icon. fals. superscr. haer. (?) (CPG 3245, fr. XVIII) p. 400 (gr.) et p. 401 (lat.) Junod/Kaestli (ex Actorum codd.) = fr. X Datema (ex Actis Nicaenis = Mansi); cf. G. Ficker, Amphilochiana I, Leipzig 1906, 137–154 (qui p. 137 adn. 1 et p. 139 adn. 4 iure dubitat, an titulus et initium genuina non sint)

(H)V T M

---

1 μοναχὸς πρεσβύτερος V **1–2** τῶν – ἀρχιερέων] τῆς ἀνατολῆς V **2** εἶπεν om. V | Εἰ – συνόδῳ om. V | ταύτῃ post οἰκουμ. H (cf. lat.) | γένοιτο T edd. γενέσθω V **3** τινας om. H | τοῦτο + τὸ V **4** ἁγία om. V | μὴ – μόνον om. V **5** ἀποδιδόσθαι T **6** ὁ εὐλαβέστατος om. V | ὁ om. T **7** τοῦ om. M ed.Rom.* **9–11** locus suspectus, fort. οὗ ἡ ἀρχὴ et καὶ μετ' ὀλίγα delenda; cf. etiam Ficker l.l. **9** Δίκαιον – ἀσέβειαν] Γυμνῶσαι πᾶσαν τὴν αὐτῶν ἀσέβειαν δίκαιον ἡγησάμεθα V | ἡγησάμεθα] διηγούμεθα M **10** ἐπιγραφὴν V **11** τοὺς om. ed.Rom.* **12** Δείξωμεν V M | γὰρ] δὲ M | προσφέρουσιν T | οἱ – ἐκκλησίας om. HV **13** ὄντα M (fort. ex coni.): om. HV T edd. | δαιμόνων] δημόσια V **15** ἰδοὺ] ἴδε *N.T.* (ubi uar. lect. ἰδοὺ) **16** τὰ om. H | fort. πῶς ‹οὖν›, cf. lat. **18** τυγχάνει om. V | ὁ om. ed.Rom.* **19** καὶ – ψεύδους om. V **20** Ὁ πατριάρχης εἶπεν V **23** Ὁ Ἀγκύρας εἶπε V **25** ἔχειν T **26** ἁγιώτατος om. V **28** ἁγία om. V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Iohannes deo amabilis presbyter monachus et uicarius orientalium pontificum dixit: Si placet sanctae ac uniuersali huic synodo, fiat sententia ne ulterius scribant aliqui sordidum librum istum.

Sancta synodus dixit: Nemo scribat; non solum autem hoc, sed igni eum dignum Ma. 175
iudicamus fore tradendum.

Petrus reuerentissimus lector legit:

Sancti Amphilochii episcopi Iconii de falsis superscriptionibus hereticorum

cuius initium est: Iustum autem arbitrati sumus omnem eorum denudare impietatem et publicare patenter errorem, quoniam et libros quosdam proponunt superscriptiones habentes apostolorum, per quos simpliciores quosque decipiunt.

<***> et post alia: Haec quidem Iohannes apostolus nequaquam diceret [qui] scribens in euangelio quia dominus a cruce dicit *ecce filius tuus*, ita ut a die illa susciperet sanctus Iohannes Mariam *in sua*. quomodo ergo hic dicit non affuisse? Rom. 553
sed nil extraneum: sicut enim dominus ueritas est, ita diabolus mendax; ille enim *mendax est et pater eius*, et *cum loquitur mendacium*, ex suo *loquitur*. sed haec quidem de mendacio.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Pater noster sanctus Amphilochius magnus est, et audiamus quid dicat de circuitibus his qui falsi nominis sunt, propter quod non nos oportet parere superscriptioni ipsorum.

Basilius sanctissimus episcopus Ancyrae dixit: Nihil amplius sancto resultat euangelio quam impia haec conscriptio. conuenienter ergo etiam de imaginibus contrariam opinionem habet.

Sanctissimus patriarcha dixit: Sapienter pater publicat confusionem et garrulitatem La.-Co. 366
huius codicis.

Sancta synodus dixit: Etiam, domine.

P VE

---

1 deo – monachus] deo amabilis monachus et presbiter E reuerentissimus monachus F *edd.* **3** istum librum F *edd.* **4** autem *om.* E *edd.* **5** forte P **7** Iconii + librum F *edd.* | de – hereticorum ~ περὶ τῶν ψευδεπιγράφων τῶν παρὰ αἱρετικοῖς *minus apte (cf. supra p. 549,7)* **11** *lac. siue in codicum archetypo siue in Anastasii exemplari graeco („gr. add.* Et paulo post. Ostendemus enim hos libros, quos nobis ii proferunt, qui ab Ecclesia desciuerunt, non Apostolorum acta esse, sed dæmonum scripta" *ed. Rom.*^{mg}*)* | qui *om. ed. Rom.*, deleui (an interpres* ὁ γράψας *ad uerbum uertit?)* **12** a^{1}] in F *edd.* | ut] et P^{ac} (u *add.* P^{c} *s. l.*) **13** sanctus *om.* F *edd.* **14** mendax + est *ed. Rom.** **15** est *om.* E *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **19** parere ~ πείθεσθαι *minus apte* | subscriptioni F *edd.* („*gr.* inscriptioni" *ed. Rom.*^{mg}, superscriptioni *La.-Co.*^{mg} *ex* P) **23** Sapienter] *Anast.* σοφῶς *legisse uidetur, ut adnotauit La.-Co.*^{mg} („*g.* liquido" *ed. Rom.*^{mg}*)* | publicat ~ θριαμβεύει *(cf. supra p. 469,26 et p. 535,9)* **24** codicis ~ βίβλου *(cf. supra p. 555,19)*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Νικηφόρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τοῦ Δυρραχίου εἶπεν· Ἔδει, δέσποτα, τοῦτο ἀναγνωσθῆναι πρὸς πληροφορίαν πάντων καὶ μὴ ἐκεῖνο· ἐμόλυνε γὰρ τὰ ὦτα ἡμῶν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀλλὰ πρὸς ἀσφάλειαν καλὸν ἐγένετο ὅτι ἀνεγνώσθη.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Εὐσέβιον προήγαγον εἰς μαρτυρίαν οἱ κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων φλυαρήσαντες, ἐν τῇ ἐπιστολῇ αὐτοῦ τῇ πρὸς Κωνσταντίαν τὴν τοῦ Λικινίου γυναῖκα γραφείσῃ. καὶ ἴδωμεν ποίας δόξης ἐστὶν ὁ Εὐσέβιος.

Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς ἀνέγνω·

Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου πρὸς Εὐφρατίωνα

οὗ ἡ ἀρχή· Τῷ δεσπότῃ μου κατὰ πάντα ⟨χάριν⟩ ὁμολογῶ. καὶ μεθ' ἕτερα·

Οὐ γὰρ συνυπάρχειν φαμὲν τὸν υἱὸν τῷ πατρί, προϋπάρχειν δὲ τὸν πατέρα τοῦ υἱοῦ. ἐὰν γὰρ συνυπάρχωσι, πῶς ἔσται ὁ πατὴρ πατὴρ καὶ ὁ υἱὸς υἱός; ἢ πῶς ὁ μὲν πρῶτος, ὁ δὲ δεύτερος, καὶ ὁ μὲν ἀγέννητος, ὁ δὲ γεννητός; δύο γὰρ ἐξ ἴσου
Ha. 304 Ma. 177 ὁμοίως ἀλλήλοις συνυπάρχοντα ἰσότιμα ἂν νοοῖντο καὶ ἤτοι ἄμφω, ὡς ἔφην, ἀγέννητα ἢ ἑκάτερα γεννητά. ἀλλ' οὐδέτερον τούτων ἀληθές· οὔτε γὰρ τὸ ἀγέννητον οὔτε τὸ γεννητὸν ⟨ἀμφότερον⟩ ἂν εἴη. ἀλλὰ τὸ μὲν καὶ πρῶτον καὶ κρεῖττον καὶ τάξει καὶ τιμῇ τοῦ δευτέρου ἡγεῖται, ὡς ἂν καὶ τοῦ εἶναι καὶ τοῦ τοιῶσδε εἶναι τῷ δευτέρῳ αἴτιον γεγενημένον.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης κατ' ἐρώτησιν εἶπε· Δεχόμεθα τοῦτον;

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Μὴ γένοιτο, δέσποτα. οὗτος πλεῖον ἐκείνων μισείσθω.

Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπε· Μὴ γένοιτο χριστιανῷ ἀνθρώπῳ τοῦτο λέγειν.

6–7 ἐν – γραφείσῃ cf. Act. VI 313 A 5 – D 4 **10–19** Eus. epist. ad Euphr. (CPG 3500) p. 4,1–10 Opitz (gr. et lat. ex Actorum codd., locis similibus additis); partim laudatur etiam Act. VI 317 A 6–11

(H)V T M **10–13** Εὐσεβίου – υἱός = Act. VI

1 Ὁ Δυρραχίου εἶπεν V | ὁ ὅσιος H, om. M | τοῦ om. H **4** ἀσφάλειαν] πληροφορίαν M | καλὴν ed. Rom.*, sed cf. lat. **5** Ὁ πατριάρχης εἶπεν V **6–7** ἐν – γραφείσῃ] fort. adnotatio marginalis in textum recepta **7** Λικιννίου ed. Rom.* **9** ὁ εὐλαβέστατος om. V **10** Ἐμφρατίωνα V **11** χάριν suppl. Opitz ex Act. VI **13** συνυπάρχη V **14** ἀγένητος ed. Rom.* | γενητός ed. Rom.* | ἐξίσου H T **15** συνυπάρχοντες V | νοοῖτο V^{ec} M **15–16** ἀγένητα ed. Rom.* **16** γενητά ed. Rom.* | οὐδ' ἕτερον H οὐδὲν ἕτερον V οὐδὲ ἕτερον M | ἀγένητον Vc^{ac} edd. **17** γενητὸν ed. Rom.* | ἀμφότερον suppl. Opitz coll. lat. | καὶ^{1} om. ed. Rom.* **18** δευτέρου] β + abbr. V | ὡς ἄν] ὡσὰν V ὡς M **20** Ταράσιος – πατριάρχης] Ὁ πατριάρχης V | κατ' – εἶπε] εἶπε· κατ' ἐρώτησιν H ἔφη κατ' ἐρώτησιν V | κατ' ἐρώτησιν fort. explicatio marginalis in textum recepta | τοῦτο M **21** ἁγία om. V | οὕτως T **22** Ὁ Ἀγκύρας εἶπε V **23** λέγειν τοῦτο V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Nicephorus sanctissimus episcopus Dyrrhachii dixit: Oportebat, domine, hoc legi ad satisfactionem omnium et non illud; polluit enim aures nostras. PL 129, 361

Sancta synodus dixit: Sed ad cautelam bene factum est quia lectum est.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Eusebium attulerunt in testimonium hi qui aduersus uenerabiles imagines garrierunt, in epistola eius quam ad Constantiam Licinii uxorem scripsit. sed uideamus cuius dogmatis sit Eusebius.

Stephanus reuerentissimus monachus legit:

Eusebii Pamphili ad Euphrationem

cuius initium est: Domino meo per omnia confiteor. et post alia:

Non enim coesse filium patri, sed ante fuisse patrem quam filium dicimus. ergo si coexistunt, quomodo erit pater pater et filius filius? uel quomodo unus quidem primus, alter uero secundus est, et alter quidem ingenitus, alter autem genitus? duo quippe si ex aequo similiter inuicem consistunt et aequaliter honorantur, intelligi datur aut utrosque ingenitos, ut dixi, aut utrosque genitos esse. sed neutrum horum uerum esse dinoscitur; neque enim ingenitum neque genitum utrumque consistit. sed unum quidem primum et maius est atque ordine et honore secundum praecedit, ita ut secundo causa sit et existendi et huiuscemodi existendi. Ha. 303 Ma. 178

Tarasius sanctissimus patriarcha interrogando quibusdam dixit: Suscipimus hunc?

Sancta synodus dixit: Absit, domine. iste plus quam illi odio habeatur.

Basilius sanctissimus episcopus Ancyrae dixit: Absit ut christianus homo hoc dicat.

P VE

---

1 Dyrrhachii P *ed. Rom.*: Dyrrachii V *(fort. retinendum; cf. A 10 al.), om.* E (Dirachii F *ex coni.*) **3** quia] quod F *edd.* **4** hi *om.* E *edd.* **6** Licinnii V Licini E (*corr.* F²) **8** Eusebii Pamphili] Octauum *(ex capitulorum numeratione ortum)* Eusebii Pamphili librum F *edd.* | Euphrationem *om.* EF *spatio relicto* **10** coexistere F² *edd.* | ergo si] nam si *ed. Rom.*^{mg} **11** erat E *edd.* | filius² *om.* VE **13–14** si – datur] *Anast. uerborum constructionem mutauit* **14** ut dixi ingenitos *ed. Rom.** (ut dixi *om.* F) | eorum *ed. Rom.** **15** dignoscitur E *edd.* **15–16** „*g.* neque enim essent ingenitum et genitum. sed" *ed. Rom.*^{mg} **17** secundo ut E *edd.* („*g.* ut pote secundo causa et exist." *ed. Rom.*^{mg}) **18** quibusdam *obscurum, nihil respondet in gr. (mendum interpretis ex dittographia* ἐρώτησίν τισιν *ortum esse suspic. Dubielzig)*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Καὶ ἀνεγνώσθη ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς·

Rom. 554 Τὸν αὐτὸν δὲ καὶ μόνον ἀληθινὸν εἶναι διδάσκει δι᾽ ὧν φησιν· *ἵνα γινώσκωσι σὲ τὸν μόνον ἀληθινὸν θεόν*, οὐχὶ ὡς ἑνὸς ὄντος μόνου τοῦ θεοῦ, ἀλλ᾽ ὡς ἑνὸς ὄντος μόνου ἀληθινοῦ θεοῦ μετὰ προσθήκης ἀναγκαιοτάτης τοῦ ἀληθινοῦ. ἐπεὶ καὶ αὐτὸς μὲν θεὸς ὁ υἱός, ἀλλ᾽ οὐκ ἀληθινὸς θεός· εἷς γάρ ἐστι καὶ μόνος ἀληθινὸς θεὸς διὰ τὸ μὴ ἔχειν πρὸ ἑαυτοῦ τινα. εἰ δὲ καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ἀληθινός, ἀλλ᾽ ὡς εἰκὼν τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ εἴη ἂν καὶ θεός· ἐπεὶ *καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος*, οὐ μὴν ὡς ὁ μόνος ἀληθινὸς θεός.

Χριστοφόρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας Κυριακῆς εἶπε· Πανάγιε δέσποτα καὶ πᾶσα ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ σύνοδος, ὥσπερ ἡμεῖς ἔχομεν τὰ θεόγραφα βιβλία ἀποστόλων καὶ προφητῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων, οὕτως ἔπρεπε καὶ τῇ ψευδοσυλλόγῳ ἐκείνῃ ἔχειν τοιαῦτα βιβλία εἰς μαρτυρίαν καὶ δύναμιν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀνάθεμα καὶ ταῖς βίβλοις ἐκείναις καὶ τοῖς χρησαμένοις αὐταῖς.

Πέτρος καὶ Πέτρος οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ τὸν τόπον ἐπέχοντες Ἀδριανοῦ πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης εἶπον· Ἔδειξεν αὕτη ἡ ἀνάγνωσις ὅτι Ἀρειανῶν εἶχε φρόνημα.

Εἶχε δὲ ἡ προαχθεῖσα βίβλος Εὐσεβίου καὶ ἑτέρας βλασφημίας, ὧν ἡ σύνοδος ἐπακοῦσαι οὐκ ἠνέσχετο.

La.-Co. 368 Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Τὰ συγγράμματα αὐτοῦ ἀποβαλλόμεθα;

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Καὶ ἀποβαλλόμεθα καὶ ἀναθεματίζομεν.

Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς ἀνέγνω·

Ἀντιπάτρου ἐπισκόπου Βόστρης ἀντίρρησις τῆς Εὐσεβίου ἐπισκόπου Καισαρείας ὑπὲρ τῆς Ὠριγένους ἀπολογίας, λόγος πρῶτος

οὗ ἡ ἀρχή· Ἐγὼ μὲν ἀρκούντως ἐνόμιζον γεγραφηκέναι καὶ τὸ ἱκανὸν τοῖς παρὰ

2–3 Ioh. 17,3 **7** Ioh. 1,1

2–8 Eus. epist. ad Euphr. (CPG 3500) p. 5,5–10 Opitz (gr. et lat. ex Actorum codd., locis similibus additis); partim laudatur etiam Act. VI 317 B 3–4 **4–5** ἐπεὶ – θεός laudatur apud Ath. syn. (CPG 2128) c. 17,3 Opitz **24–564,26** Antip. Bostr. contrad. in Eus. (CPG 6687a), PG 85, 1792 C 16 – 1793 C 11 (ex Actis Nicaenis = Mansi)

(H)V T M **4–5** ἐπεὶ – θεὸς^2 = Act. VI

1 ἐπιστολῆς + καὶ μεθ᾽ ἕτερα M **2** εἶναι om. V | γινώσκω V **3** οὐχ᾽ HV | ὄντος μόνου τοῦ] μόνου ὄντος τοῦ M **3–4** ὄντος μόνου ἀληθινοῦ] μόνου, ὄντος ἀληθινοῦ M **4** θεοῦ om. V **4–5** μὲν θεὸς H M (cf. Act. VI): θεὸς μὲν T edd., μὲν om. V **5–6** ἀλλ᾽ – ἀληθινός om. V **6** αὐτοῦ T edd. | τινα om. M **7** ὁ μόνος] οὐ μόνον HV **9–14** Χριστοφόρος – αὐταῖς] dubium an haec aptum locum hic non habeant **9** ὁσιώτατος om. V **10** καὶ^1 ἱερὰ om. V **11** καὶ^1 + τῶν H, om. V | ἔπρεπε] ἔδει V **11–12** τῇ – ἐκείνῃ] τῷ … ἐκείνῳ ed.Rom.*, sed cf. infra p. 584,8, ubi idem Christophorus loquitur **11–12** ψευδοσυνόδω M **12** τοιαῦτα] τινὰ V **13** ἁγία om. V | καὶ^1 om. T edd. **15** θεοφιλέστατοι om. V **15–16** καὶ^2 – Ῥώμης] τῆς (sic) Ἀδριανοῦ πάπα V **15** τὸν τόπον ἐπέχοντες] τοποτηρηταὶ T edd. **16** αὐτὴ T edd. **18** ἡ^1 – βίβλος] αὕτη ἡ βίβλος V **20** Ταράσιος om. V M | ἁγιώτατος om. V | αὐτῶν H **22** Ἡ – εἶπε] Ἡ σύνοδος V **23** ὁ εὐλαβέστατος om. V **24** ἐπισκόπου^1 om. V | Βόστρων M aeque bonum (cf. Act. I p. 152,1 et supra p. 374,1); cf. Steph. Byz. ethn. B 131 p. 366 Billerbeck | fort. coll. lat. ἀντιρρήσεως scribendum **25** λόγος πρῶτος] λόγου α′ V **26** τοῖς] τῆς V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Et lectum est ex eadem epistola:

Eundem autem et solum uerum esse docet per ea quae ait: *ut sciant te solum uerum deum*, non quasi unus solus esset deus, sed tanquam unus existeret uerus deus cum additamento pernecessario ueri. nam et ipse quidem filius deus, sed non uerus deus; unus enim est et solus uerus deus, eo quod non habeat ante se quenquam. quodsi et ipse filius uerus est, sed sicut imago ueri dei †si dumtaxat et deus est; nam et deus erat uerbum, non tamen ut solus uerus deus. Rom. 554

Christophorus sanctissimus episcopus sanctae Cyriacae dixit: Sanctissime domine totaque sancta et sacra synodus, quemadmodum nos habemus diuinitus conscriptos libros apostolorum et prophetarum et ceterorum sanctorum, ita decebat et pseudosyllogum illud talia habere uolumina in testimonium et uirtutem.

Sancta synodus dixit: Anathema et libris illis et utentibus eis.

Petrus et Petrus deo amabiles presbyteri et locum obtinentes Hadriani papae senioris Romae dixerunt: Ostendit haec lectio quod Arrianorum habuerit sensum.

Habebat autem prolatus Eusebii liber et alias blasphemias, quas synodus audire non pertulit.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Conscripta eius abicimus? La.-Co. 367
PL 129, 362

Sancta synodus dixit: Et abicimus et anathematizamus.

Stephanus reuerentissimus monachus legit:

Antipatri episcopi Bostrae contradictionis in Eusebium episcopum Caesariae pro Origenis defensione sermo primus

cuius initium est: Ego quidem sufficienter aestimabam me scripsisse et his quae a

P VE

3 sed – deus² *om.* P | tanquam F: tamquam VE | uerus *om.* E **4** uerus + ut P **5** quemque E quemquam F² *edd.* **6** si] *Anastasium sententia male intellecta* sit *pro* εἴη *scripsisse coni. Dubielzig,* sic F² *edd. Opitz* | duntaxat E *edd.* **14** Arianorum *ed. Rom.** **15** liber Eusebii E *edd.* **20** contradictionis] contra idium *(sic)* dictiones E contradictiones F² (idium *eras.*) *edd.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

τῆς σῆς ὁσιότητος ἐπιταχθεῖσι ποιῆσαι, τὰ πάντα θεοφιλέστατε καὶ ὁσιώτατε πάτερ Ἰωάννη. καὶ μετ᾽ ὀλίγα·

Ἐπειδὴ γὰρ πολυΐστωρ ὁ ἀνὴρ γέγονε, πάσας τὰς τῶν ἀρχαιοτέρων βίβλους τε καὶ συγγράμματα ἐξερευνήσας καὶ ἀνιχνεύσας καὶ τὰς πάντων μικροῦ δεῖν δόξας ἐκθέμενος καὶ πλεῖστα συγγράμματα καταλείψας τῷ βίῳ, ὧν ἔνια καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξια τυγχάνει, τῇ τοιαύτῃ τοῦ ἀνδρὸς ὑπολήψει χρώμενοι συναρπάζειν ἐπιχειροῦσιν ἐνίους, ὡς ὅτι φασίν· οὐκ ἂν εἵλετο Εὐσέβιος ἐπὶ τοῦτο ἰδεῖν, εἰ μὴ πάσας
Ma. 180 ἀκριβῶς ἠπίστατο τῶν παλαιῶν τὰς δόξας τοῦτο βουλομένας. ἐγὼ δέ, ὅτι μὲν πολυΐστωρ ὁ ἀνὴρ καὶ οὐδέν τι τῶν παλαιοτέρων συγγραμμάτων τὴν ἐκείνου διέλαθε γνῶσιν, σύμφημι καὶ ὁμολογῶ – βασιλικῇ γὰρ συνεργίᾳ χρώμενος ῥᾳδίως τὰ πανταχοῦ πρὸς ἑαυτὸν συνάγειν ἠδύνατο –, οὐκέτι δὲ πρὸς τὴν τῶν δογμάτων ἀκρίβειαν φθάσαι φήσαιμι τὸν ἄνδρα. ὅθεν πολυμαθείας μὲν παραχωρητέον αὐτῷ, δογμάτων δὲ γνῶσιν οὐκέτι, ἀλλὰ καὶ πάνυ κατόπιν τοῦτον τῆς τοιαύτης ἀκριβείας
Rom. 555 γενόμενον ἐπιστάμεθα. καὶ μετὰ βραχέα· Ὥστε δέ, ἵνα μὴ δόξωμεν ἐπεμβαίνειν
Ha. 305 τῷ ἀνδρὶ περὶ ὧν οὐ πρόκειται ἡμῖν ἐπὶ τοῦ παρόντος λέγειν, ἵνα βασανίζοντες πρὸς ἀκρίβειαν τὴν γενομένην ἀπολογίαν αἱρετικοὺς ἀποδείξωμεν τοὺς ἀμφοτέρους, αὐτόν τε τὸν ἀπολογησάμενον καὶ τὸν ὑπὲρ ὅτου τὴν ἀπολογίαν συνέταξε. καὶ μεθ᾽ ἕτερα· Δεῖξόν τι τρανὸν καὶ ἀναμφίβολόν τινα τῶν τῆς ἐκκλησίας διαφανῶν διδασκάλων ὅτι προϋπάρχουσιν αἱ τῶν ἀνθρώπων ψυχαὶ δογματίσαντα. καὶ μὴ παραλογισμούς τινας προφέρειν πειρῶ εἰς ἀπόδειξιν. τὸ γὰρ δεικνύναι σε σπεύδειν τὴν τοῦ υἱοῦ πρὸς τὸν πατέρα ὑπόβασιν ὁμοίως σαυτῷ τινας εἰρηκότας πρῶτον μὲν οὐ ξενισθῶμεν· σοῦ γὰρ καὶ τῶν περὶ σὲ ἡ τοιαύτη δόξα. ὅθεν περὶ τούτου ἐπὶ τοῦ παρόντος λόγος ἡμῖν οὐδείς – πάλαι μὲν οἰκουμενικῇ ζητήσει ὑποβληθὲν καὶ ἀποκηρυχθέν, μὴ πείθεσθαι †δὲ ἐν τούτῳ μηδὲ δι᾽ οὓς ταῦτα ἡμῖν πρόκειται βασανίζειν –, τὸ δὲ ψιλὴν τὴν περὶ ἀρχῶν φωνὴν διαβάλλειν οὐδαμῶς παρά τινος μέχρι τοῦ νῦν ἀκήκοας, ὦ δεινὲ συνήγορε τῶν Ὠριγένους ἀτοπημάτων.

Ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἀπεδείχθησαν τὰ συγγράμματα τοῦ Εὐσεβίου καὶ διὰ πατρικῆς φωνῆς ἀλλότρια εἶναι τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας.

Δημήτριος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ σκευοφύλαξ ἀνέγνω·

(H)V T M

---

1 ὁσιότητος] ὁσιωτάτης ψυχῆς V | ἐπιταχθεὶς V | ποιῆσαι Vc^{pc}: ποιήσειν V T M (incertum in H) ποίησον Vc^{ac} (αι Vc^{x} [Morin?] s.l., acc. mut.) **2** καὶ μετ᾽ ὀλίγα] εἶτα V **3** τε om. V **5** ὧν ἔνια] ὥ νεανία (sic) V | ἐνία T (incertum in H) **6** τοιαύτῃ om. HV **7** φασίν scripsi coll. lat.: φησίν codd. **9** τῶν om. V **10** σύμφη κἀγὼ (sic) V **11** πανταχοῦ] πάντα H | συνάγειν post ῥᾳδίως V **12** φθᾶσαι H | φημὶ ed. Rom.* | πολυμαθίας ed. Rom.* **13** γνώσεως M | τούτων T **14** μετ᾽ ὀλίγα V | δέ] δή ed. Rom.*; sententia defectiua esse uidetur **15** ἵνα suspectum, fort. delendum **18** τι om. ed. Rom.* | διαφανῶν om. V **20** δεικνῦναι codd. **21** σαυτῷ scripsi coll. lat.: αὐτῷ codd. **22** οὐ (cf. lat.)] exspectaueris μὴ, οὐ ⟨μὴ⟩ suspic. Dubielzig | περὶ^{2}] ἐπὶ M **23** ἀποβληθὲν V ὑποβληθέντος T edd. **24** ἀποκηρυχθέντος T edd. | δὲ] „ἴσ. μήτε πείθεσθαι δέον τούτῳ" ed. Rom.^{mg} non male (an δὲ ⟨δεῖ⟩ scribendum?) **26** τοῖς … ἀποτήμασιν T edd. **27** Ὁ πατριάρχης ἔφη V | τὰ τοῦ Εὐσεβίου συγγράμματα V **29–566,10** Δημήτριος – μυήσεως om. V **29** εὐλαβέστατος T edd.

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

tua sanctitate iussa sunt satisfecisse, per omnia deo amabilis et sanctissime pater Iohannes. et post pauca:

Quoniam multus in historiis fuit uir, omnia antiquorum uolumina et conscripta scrutatus atque rimatus et cunctas ferme opiniones exponens et plurima conscripta in saeculo derelinquens, quorum nonnulla omni receptione digna consistunt, tali uiri opinione utentes surripere conantur nonnullos, fatentes quod Eusebius ad hoc non uideretur uenisse, nisi omnes ad liquidum ueterum sciret opiniones hoc se uelle monstrantes. ast ego quod multus quidem in historiis fuerit uir et nihil ex ueteribus Ma. 179 conscriptionibus illius latuerit notitiam consentio et confiteor – imperiali quippe cooperatione usus facile quae ubique sparsa erant colligere poterat –, non autem ad dogmatum acribiam hunc peruenisse perhibebo. unde concedendum quidem est illi quod multa didicerit, quod autem dogmatum habuerit notionem nullo modo; quem uidelicet nimis fuisse procul ab horum acribia scimus. et paulo post: Itaque ne Rom. 555 uideamur aggredi uirum de quibus non est nobis in praesentiarum dicendi proposi- Ha. 306 tum, neue discutientes diligentius apologiam quae facta est hereticos ostendamus utrumque, ipsum scilicet qui excusatur et eum qui pro eo excusationem exposuit. et post alia: Ostende quenquam ex illustribus ecclesiae magistris qui expresse et indubitabiliter quod praeexistant hominum animae dogmatizasset. et ne subreptiones quasdam proferre temptes ad comprobationem. illud enim quod demonstrare festinas, filii ad patrem subiectionem etiam tibi similiter aliquos perhibere, primo quidem non miremur; tua est enim et eorum qui circa te sunt talis opinio. unde nec super hoc in praesenti nobis ullus est sermo, cum uidelicet uniuersali sit olim inquisitione proiectum atque repulsum et non in hoc oboediatur neque discutiatur propter eos pro quibus haec nobis proposita sunt. porro purae uoci quae est ΠΕΡΙ ΑΡΧΩΝ detrahi nequaquam a quoquam usque nunc audisti, o acer aduocate Origenis prauitatum.

Sanctissimus patriarcha dixit: Ostensa sunt conscripta Eusebii etiam per paternam uocem aliena esse a catholica ecclesia.

Demetrius deo amabilis diaconus et uasorum custos legit:

P VE

---

4 plurima *ed. Rom.*: plura *codd.* **4–5** in saeculo ~ τῷ βίῳ **5** talis F² *edd., sed cf. gr.* **6** subripere V surripe E (*corr.* F) **7** uideretur uenisse (~ εἴλετο … ἰδεῖν *?*) P: uideretur uidisse V trade(re)ntur uidisse E traheretur uidisse F² *edd. („g.* noluisset hoc suscipere, nisi*" ed. Rom.*^{mg}*); Anastasium* εἶδετο τοῦτ᾽ ἐλθεῖν *legisse suspic. Dubielzig* | se *om. ed. Rom.** **8** ast] at *ed. Rom.** **11** perhibeo E *edd.* **13** ab] ad V, *om.* E **15** neue ~ ἵνα*?* | hereticorum P^{ac} (rum *sublin.*, s *superscr.* P^{c}) **16** utrosque F² **17** quemquam E *edd.* | qui F² *ed. Reg.**: quid P VE quod *ed. Rom.* **18** hominum] animum E, *eras.* F², *om. edd.* | dogmatizasset E (*om.* et): dogmatizasse P V **19** temtes V tentes *ed. Rom.** | quod] quo P V **20** etiam] *nihil respondet in gr.* | tibi] sibi *ed. Rom.** **21** enim *om.* F *edd.* **22–23** inquisitione proiectum] *„gr.* inquisitioni subiectum*" ed. Rom.*^{mg} **23** obediatur VE *edd.* **24** ΠΕΡΙ ΑΡΧΩΝ P V litt. maiusc.: ne piapaucum *(sic)* E peri archon *ed. Rom.**

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Θεοδώρου Ἀναγνώστου ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας

Πέρσης τις Ζεναΐας ἐπικληθείς, ὃν ἐν τοῖς ἑαυτοῦ ἱερατικοῖς χρόνοις ὁ Καλενδίων εὑρηκὼς τὰ ἐκκλησιαστικὰ νοθεύοντα δόγματα καὶ τὰς κώμας ἀναστατοῦντα ἀπελαύνει τῆς χώρας. περὶ τούτου ἃ πολλὰ παρὰ διαφόρων ἀκηκοὼς ἠκρίβωσα ἀπὸ
La.-Co. 369 μέρους λέξω. ἀπὸ γὰρ τῆς τῶν Περσῶν χώρας οἰκεῖον δεσπότην πεφευγὼς εἰς τὴν Ῥωμαίων παραγενόμενος. καὶ μετ᾽ ὀλίγα· Τοῦτον ὁ Πέτρος ἀντὶ Κύρου τῇ Ἱεραπολιτῶν ἐκκλησίᾳ ἐπίσκοπον ἐκπέμπει· ὃν μετ᾽ οὐ πολὺ ἐπίσκοποι ἐκ τῆς Περσικῆς παραγενόμενοι καὶ οἰκότριβα ἤλεγχον καὶ τοῦ θείου βαπτίσματος ἀμέτοχον. ὅπερ μεμαθηκὼς ὁ Πέτρος, τί δέοι γενέσθαι μὴ φροντίσας, ἔφησεν ἀρκεῖν αὐτῷ τὴν τοῦ ἐπισκόπου χειροτονίαν πρὸς ἀναπλήρωσιν τῆς θείας μυήσεως.

Στέφανος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου ἀνέγνω·

Ἰωάννου τοῦ Διακρινομένου ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας

Μὴ γὰρ εἶναι θεμιτὸν ἔλεγεν ὁ Ζεναΐας ἀσωμάτους ὄντας ἀγγέλους σωματοποιεῖν
Ma. 181 καὶ ὡς ἐν μορφαῖς ἀνθρωπίναις ὑπάρχοντας ἐνσωμάτους τυποῦν, ἀλλὰ μὴν μηδὲ κἀκεῖνο νομίζειν, τιμὴν ἢ δόξαν ἐκνέμειν τῷ Χριστῷ τὴν διὰ γραφῆς αὐτῷ τεχνιτευομένην εἰκόνα· εἶναι δὲ μόνην αὐτῷ προσδεκτὴν εἰδέναι τὴν *ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ* προσκύνησιν. καὶ μεθ᾽ ἕτερα· Εἰδέναι δὲ λέγει κἀκεῖνο, νηπιώδους εἶναι φρενὸς
Rom. 556 τὸ πλαστουργεῖν ἐν περιστερᾶς εἰδώλῳ τὸ πανάγιον καὶ προσκυνητὸν πνεῦμα, καίτοι τῶν εὐαγγελικῶν οὐδαμῶς παραδεδωκότων γραμμάτων ὅτι γέγονε περιστερὰ τὸ πνεῦμα, ἀλλ᾽ ὅτι ἐν εἴδει περιστερᾶς ὤφθη ποτέ· τὸ δὲ οἰκονομικῶς, ἀλλ᾽ οὐκ οὐσιωδῶς οὕτω πως ἐφάπαξ φανὲν οὐδαμῶς ἁρμόδιον τοῖς εὐσεβοῦσι ὡς σῶμα εἰδωλοποιεῖν. ταῦτα Φιλόξενος διδάσκων ὁμοῦ τῇ διδασκαλίᾳ καὶ τοὔργον ἐπέφερε. πολλαχόθεν γοῦν ἀγγέλων μὲν εἰκόνας καταφέρων ἐξήλειφε, τὰς δὲ τὸν Χριστὸν τυπούσας εἰς ἀδύτους ἐταμίευε τόπους.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἀκούσωμεν, ἱερεῖς ἄνδρες, τίνες οὐκ ἐδέξαντο τὰς σεπτὰς εἰκόνας· ἀβάπτιστοι, Μανιχαῖοι, οἱ φαντασίας πρεσβεύοντες ἐπὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ οἰκονομίας· καὶ ἐκ τῶν μιασμάτων αὐτῶν οἱ τῆς χριστιανοκατηγορικῆς αἱρέσεως εἰσηγηταὶ ἔλαβον τὰς ἀφορμάς.

16–17 cf. Ioh. 4,24 **19–20** τῶν – ποτέ cf. Mt. 3,16; Mc. 1,10; Lc. 3,22; Ioh. 1,32

1–10 Theod. Anagn. hist. eccl. (CPG 7503) fr. 35 p. 124,2–12 Hansen (ex Actis Nicaenis = Mansi), cf. Epit. 444 (ibid. p. 124,29–34) **12–24** Ioh. Diacr. hist. eccl. (CPG 7509) fr. 2 p. 155,2–156,9 Hansen (ex Actis Nicaenis = Mansi); cf. epit. 550 (ibid. p. 155,26–27)

(H)V T M

---

2 ἐπικληθεὶς + ἦν M (sed sententia defectiua est excerptori tribuenda) | ὃς M | αὐτοῦ M edd. | ὁ Καλενδίων] καλάνδριον M **3** νοθεύοντα + γράμματα (sic) T **3–4** ἀπήλαυνε M **4** ἃ post ἠκρίβωσα M, sed cf. lat. | πολλὰ om. H | περὶ H **5–6** εἰς – παραγενόμενος (sententia defectiua excerptori tribuenda) om. T edd. **7** Ἱεραπολιτῶν ἐκκλησίᾳ] Ἱεραπόλει M **8** καὶ¹ om. T edd. | οἰκοτρίβα T **11** τοῦ – πατριαρχείου om. V **13** ἔλεγεν] ἤλεγξεν V **14** ἀσωμάτους M | τυποῦντες V | μὴν om. V **15** αὐτοῦ M **15–16** τεχνητ- M **17** καὶ – ἕτερα] εἶτα V **19** οὐδαμῶς om. HV | ὅτι + οὐ HV **19–20** περιστερᾶ V **20** τὸ¹ + ἅγιον ed.Rom.* | ὤφθη + τὸ πνεῦμα V **21–22** ὡς σῶμα εἰδωλοποιεῖν M: σῶμα εἴδωλον ποιεῖν H (quod Anast. uidetur legisse) σῶμα εἰδωλοποιεῖν V σώματος εἴδωλον ποιεῖν T edd. **22** τὸ ἔργον HV **23** οὖν V | μὲν om. H **25** Ταράσιος om. V M | ἁγιώτατος om. V | ἱεροὶ ed.Rom.*, sed cf. Act. I p. 40,1 al. **26** τὰς εἰκόνας τὰς σεπτάς M **27** τοῦ om. M

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Theodori Lectoris de ecclesiastica historia

Persa quidam Xenahias uocatus, quem tempore sacerdotii sui Kalandio inueniens PL 129, 363
ecclesiastica adulterare dogmata et castella excitare pellit a regione. de hoc multa
quae a diuersis audiens scrutatus sum ex parte dicam. a Persarum enim regione La.-Co. 370
proprium dominum fugiens ad Romanorum peruenit. et paulo post: Hunc
Petrus pro Cyro Hierapolitensium ecclesiae episcopum transmittit; quem non post
multum episcopi a Perside uenientes et quasi uernulam arguebant et ut diuini exsor-
tem baptismatis. quo Petrus comperto, quod oporteret fieri non curans, dixit suffi-
cere illi episcopi consecrationem ad supplementum diuini sacramenti.

Stephanus diaconus et notarius uenerabilis patriarchii legit:

Iohannis Diacrinomeni de ecclesiastica historia

Non enim esse licitum asserebat Xenahias angelos, cum incorporei sint, corpora
facere et quasi in humanis formis existentes corporeos formare, sed nec illud existi- Ma. 182
mare, honorem aut gloriam impendere Christo imaginem ei per picturae artem
effectam, esse autem illi solam acceptabilem [uel] nosse *in spiritu et ueritate* adoratio-
nem. et post alia: Nosse autem dicit et illud, esse puerilis sensus fingere in Rom. 556
columbae idolo sanctissimum et adorandum spiritum, praesertim cum euangelicae
nequaquam tradant litterae quia factus est columba spiritus, sed quia in specie
columbae apparuit aliquando; quia uero dispensatorie, non substantialiter taliter
semel ostensus est, non ideo aptum piis est corpus idolum faciendi. haec Philoxenus
docens una cum doctrina etiam opus patrabat. crebro namque angelorum quidem
imagines deponens delebat, eas uero quae Christum figurabant in adytis locis occul-
tabat.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Audiamus, sacrati uiri, qui non receperunt
uenerabiles imagines: non baptizati, Manichei et hi qui phantasian praedicant in
Christi dispensatione; ex quorum pollutionibus christianos accusantis hereseos
introductores fomites susceperunt.

24–27 Audiamus – susceperunt *LC IV 7 p. 507,8–10 (= *Hadr. p. 40,30–33) ad hunc locum spectare arbitratur Freeman p. 507 adn. 122; cf. etiam Speck, Interpolationen p. 114–116*

P VE

2 Xenaeas *ed. Rom.* Xenaias *ed. Reg.** **3** reppulit P^{pc} (rep *superscr.*, u *supra* e, l^{1} *exp.* P^{2}) **6** Cyrro P Ciro V | Hierapolitensium *scripsi coll. Act. III p. 279,16*: Herapoliensium P Hierapoliensium V *edd.* Iherapoliensium E **7** et^{1} *om. ed. Rom.*, sed cf. gr.* **8** comperto Petrus F *edd.* **9** diuinę initiationis *ed. Rom.*^{mg} **12** esse *om. ed. Rom.** | Xenaeas *ed. Rom.* Xenaias *ed. Reg.** **15** effectam *ed. Rom.*^{mg}: efficere *codd. (an mendum interpretis?)* | uel *om. ed. Rom.*, deleui* **19** aliter V, *om.* E *edd.* **20** corpus idolum faciendi ~ σῶμα εἴδωλον ποιεῖν (*cf. gr.* H) | corporis *ed. Rom.** (*ex gr.* T) | haec] hoc *ed. Rom.** **21–22** imagines quidem E *edd.* **22** depones VE (*corr.* F) | adytis] aditis V abditis E *edd.* **25** Manichaei *ed. Rom.** | phantasiam VE *edd.* **26** accusantibus P^{pc} (bu *add.* P^{c} *s. l.*) *male*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Ha. 308 Σάβας ὁ εὐλαβέστατος ἡγούμενος μονῆς τῶν Στουδίου εἶπεν· Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ καὶ τῇ ἀγαθῇ προαιρέσει τῶν δεσποτῶν ἡμῶν τῶν ἀγαθῶν ὅτι οἱ ψευδοφύλακες τῆς ψευδοσυνόδου ἐκείνης ἐθριαμβεύθησαν μετὰ καὶ τῶν συνηγορούντων αὐτοῖς αἱρετικῶν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀνάθεμα αὐτοῖς.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας ἀνέγνω·

Ἐκ τοῦ βίου τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σάβα

Φλαβιανοῦ τοίνυν καὶ Ἠλία τῶν πατριαρχῶν ἐν Σιδῶνι, ὡς εἴρηται, γεγονότων καὶ γράμμασι κολακευτικοῖς τε καὶ οἰκονομικοῖς πρὸς βασιλέα χρησαμένων καὶ τὴν ἐν Σιδῶνι κατὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως συναθροιζομένην σύνοδον διαλυσάντων καὶ εἰς τοὺς οἰκείους θρόνους ἐπανελθόντων ἀγανακτήσαντες οἱ περὶ Σωτήριχον καὶ Φιλόξενον εἰς ὀργὴν ἄσχετον ἐκίνησαν τὸν βασιλέα ὡς ἀπατηθέντα ὑπὸ τῆς τῶν πατριαρχῶν πανουργίας καὶ προσποιήσεως. καὶ λαβόντες ἣν ἔθελον ἐξουσίαν καὶ χρυσίον ἱκανὸν τῷ Ἀντιοχείας δήμῳ διαδώσαντες καὶ πολυτρόπως θλίψαντες τὸν Φλαβιανὸν καὶ τρόπον τινὰ ἀποπνίξαντες καὶ καταναγκάσαντες τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον
La.-Co. 372 ἀναθεματίσαι οὕτως αὐτὸν τῆς ἐπισκοπῆς ἐξεώσαντες ὑπερορίᾳ κατεδίκασαν. καὶ γνοὺς ὁ βασιλεὺς καὶ περιχαρὴς γενόμενος Σευῆρον τὸν τῶν Ἀκεφάλων ἔξαρχον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας ἀπέστειλεν.

Ἀντώνιος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς ἀνέγνω·

Ἐκ τῆς δεήσεως τῆς ἐπιδοθείσης τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τῇ συνελθούσῃ ἐν ταύτῃ τῇ βασιλίδι πόλει κατὰ Σευήρου τοῦ αἱρετικοῦ καὶ Ἀκεφάλου παρὰ τῶν κληρικῶν καὶ μοναχῶν τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας

ἧς ἡ ἀρχή· Νῦν εἴπερ ποτὲ καιρός, ὦ μακαριώτατοι. καὶ μετ' ὀλίγα·

Οἷα δέ, ὁσιώτατοι, καὶ ἃ περὶ τὰς ἐν Δάφνῃ πηγὰς πρᾶξαι τετόλμηκε μαγείαις τε

8–19 Cyr. Scyth. uita Sabae (CPG 7536; BHG[a] 1608) p. 148,9–22 Schwartz (laudatur etiam Act. I p. 100,11–22) **21–570,7** Syn. Const. a. 518, Preces clericorum et monachorum Antiochiae (CPG 9329,6; cf. 9202), ACO III p. 60,1–6 et 60,34–61,3

(H)V T M **8–19** = *Cyr. (OLVW[G])*, Act. I **21–570,7** = *Syn. Const.*, *Pa* f. 269[v]–270[r] (abreuiatum, cf. app. crit.), *Mo* f. 237[v]–238[r] (abreuiatum, cf. app. crit.)

1 Σάββας ed. Rom.* ex Vc | ὁ – Στουδίου] ὁ τοῦ Στουδίου καθηγούμενος V | μονῆς om. M **2** ἀγαπητικῆ T edd. **5** ἁγία om. V | εἶπεν post αὐτοῖς V **6–7** Κωνσταντῖνος ἀνέγνω nec plura V **8** τοῦ βίου om. M | Σάββα ed. Rom.* **9** ὡς εἴρηται om. V **11** διαλύσαντες V καταλυσάντων ed. Rom.*, sed cf. Act. I **12** περὶ + τὸν V **15** διαδώσαντες M: διαδόσαντες HV T edd. *Cyr. (LVW[ac])* διαδόντες *Cyr. (OW[pc])* **17** ἐξώσαντες M | ὑπερορίαν HV **18** γενόμενος] γεγονὼς *Cyr.* Act. I | Σεβῆρον T edd. **20** ὁ εὐλαβέστατος om. V **21–23** Ἐκ τῆς δεήσεως τῶν μοναχῶν καὶ κληρικῶν Ἀντιοχείας (Ἀντιωχεῖας sic *Mo*) κατὰ Σεβήρου (Σευῆρου sic *Mo*) πρὸς τὴν ε' (πέμπτην *Mo*) σύνοδον *Pa Mo* (cf. Hadr.) Δέησις κληρικῶν καὶ μοναχῶν Ἀντιοχείας πρὸς Ἰωάννην τὸν πατριάρχην καὶ τὴν ἐνδημοῦσαν σύνοδον κατὰ Σεβήρου. Τῶι ὁσιωτάτωι καὶ ἁγιωτάτωι καὶ μακαριωτάτωι ἀρχιεπισκόπωι καὶ οἰκουμενικῶι πατριάρχηι Ἰωάννηι καὶ τῆι ἐνδημούσηι ἁγίαι συνόδωι ἀξίωσις παρὰ κληρικῶν καὶ μοναχῶν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως ἁγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς ἐκκλησίας *Syn. Const.* **21** Ἐκ – ἐπιδοθείσης] Ἐκ τῆς ἐπιδοθείσης δεήσεως V | διηγήσεως M | τῇ[1] om. V **21–22** ἐν – πόλει] τῇ ἁγία πόλει V **22** κατὰ] καὶ V | Σεβήρου T edd. **23** μεγαλοπόλεως – θεοῦ] μεγάλης V **24–570,2** ἧς – πόλις om. *Pa Mo* **24** ἧς] οὗ V T | καὶ μετ' ὀλίγα om. V **25** ἃ om. M

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Sabas reuerentissimus egumenus monasterii Studii dixit: Gratias agimus deo et Ha. 307
bonae uoluntati dominorum nostrorum bonorum quia falsi custodes pseudosynodi illius deuicti sunt una cum consentientibus sibi hereticis.

Sancta synodus dixit: Anathema illis.

Constantinus reuerentissimus lector sanctissimae magnae ecclesiae legit:

De uita sancti patris nostri Sabae

Flauiano igitur et Helia patriarchis Sidonem, ut dictum est, peruenientibus et litteris adolatoriis ac dispensatoriis ad imperatorem utentibus et synodum quae in Sidone contra rectam fidem congregata fuerat destruentibus et ad proprias sedes redeuntibus, indignati hi qui circa Soterichum et Philoxenum erant in iram uehementem commouerunt imperatorem quasi deceptum a patriarcharum astutia et fictione. et PL 129, 364
accipientes potestatem quam uoluerunt et aurum multum uulgo Antiocheno tribuentes et multis modis Flauianum tribulantes et quodammodo suffocantes et cogentes Chalcedonensem synodum anathematizare taliter illum ab episcopatu pellentes exilio damnauerunt. quo imperator comperto gauisus est et Seuerum Ace- La.-Co. 371
phalorum exarchum episcopum Antiochiae misit.

Antonius reuerentissimus monachus legit:

Ex deprecatione quae data est sanctae synodo conuenienti in hac regia urbe contra Seuerum hereticum et Acephalum a clericis et monachis Antiochensium magnae ciuitatis sanctae dei ecclesiae

cuius initium est: Nunc tandem tempus est, o beatissimi. et post pauca:

Qualia uero, sanctissimi, et quae circa fontes qui Daphnae sunt agere ausus sit

P VE

2 quia] qui VE (*corr.* F²) | pseudosyllogi F *edd.* **5** magnae *om.* E *edd.* **6** Sabbae *ed. Rom.* (ut semper)* **7** Sydonem V Sinodem E **8** adulatoriis F *edd.* | imperatore P | in *om. ed. Rom.** | Sidone *ed. Rom.*: Sydone P V Sinode E **9** fidem *om.* E, *post* fuerat *suppl. ed. Rom.** | congregata fuerat] „*g.* congregabatur" *ed. Rom.*^{mg} **10** Sotericum V Sothericum E *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **13** quodamodo P **15** dampnauerunt VE | comperto imperator F *edd.* **16** exarchum] principem *ed. Rom.*^{mg} *(sic Act. I p. 101,20)* **21** beatissimi *ed. Rom.*: beatissime P^{pc} VE beatissimae P^{ac} (a² *exp.*)

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Ma. 184 χρώμενος αὐτόθι καὶ θυμιάμασι μυσαροῖς θεραπεύων τοὺς δαίμονας, καὶ τοῦτο
Rom. 557 πᾶσα ἐκείνη ᾄδει ἡ πόλις. οὐ μὴν οὐδὲ αὐτῶν ἐφείσατο τῶν ἁγίων θυσιαστηρίων
οὔτε τῶν ἱερῶν σκευῶν, τὰ μὲν ξέων ὡς ἐναγῆ, τὰ δὲ χωνεύων καὶ ῥογεύων τοῖς
ὁμοτρόποις. τετόλμηται δὲ αὐτῷ καὶ τοῦτο, ὦ μακαριώτατοι· τὰς γὰρ εἰς τύπον
τοῦ ἁγίου πνεύματος χρυσᾶς τε καὶ ἀργυρᾶς περιστερὰς κρεμαμένας ὑπεράνω τῶν 5
θείων κολυμβηθρῶν καὶ θυσιαστηρίων μετὰ τῶν ἄλλων ἐσφετερίσατο, λέγων οὐ
χρῆναι ἐν εἴδει περιστερᾶς ὀνομάζεσθαι τὸ ἅγιον πνεῦμα.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Εἰ τὰς ἐπ᾽ ὀνόματι τοῦ ἁγίου πνεύματος ἀνατεθείσας περιστερὰς ἐδέξαντο οἱ πατέρες, πόσῳ μᾶλλον τοῦ σαρκωθέντος λόγου ⟨τὰς εἰκόνας⟩ καὶ ὀφθέντος ἐπὶ γῆς μετὰ σώματος; ἀλλὰ πιστεύσατε ὅτι καὶ 10
Ἀναστάσιος ὁ προηγησάμενος τῆς Κωνσταντινουπολιτῶν τὰς χρυσᾶς καὶ ἀργυρᾶς εἰκόνας ἐσφετερίσατο εἰς ἰδίαν χρείαν, καθὼς πεποίηκε Σευῆρος.

Στέφανος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος νοτάριος καὶ ῥαιφερενδάριος ἀνέγνω·

Ἰωάννου ἐπισκόπου Γαβάλων εἰς τὸν βίον καὶ τὴν πολιτείαν Σευήρου τοῦ αἱρεσιάρχου 15

οὗ ἡ ἀρχή· Εἰ μὲν ἐβούλετο Σευῆρος ἢ ζωῆς ἀεὶ τῆς αὐτῆς. καὶ μετ᾽ ὀλίγα·

Καὶ οὐδὲ τὴν ἀγγέλων τιμὴν ἀλώβητον εἴασε, πολὺν δὲ ἀεὶ λόγον ἐπὶ τοῦ βήματος ἑστὼς ἐποιεῖτο καὶ τὸ πλῆθος ἐπειρᾶτο πείθειν ἐν αὐτῷ πολλάκις τῷ ἱερῷ τοῦ
Ha. 309 ἁγιωτάτου Μιχαὴλ ὑπὲρ τοῦ μὴ ἁλουργὰ τοῖς ἀγγέλοις ἱμάτια προσήκειν, ἀλλὰ λευκά, οὐκ ἀγνοῶν ὡς οὐδὲν ταῖς ἁγίαις δυνάμεσιν ἐσθῆτος μέλει, σπουδάζων δὲ 20
καὶ ταύτῃ διαιρεῖν καὶ ἐπ᾽ ἀλλήλους κινεῖν οὕτως ἢ ἑτέρως ἔχοντας τοὺς πολλούς.

9–10 τοῦ – λόγου cf. Ioh. 1,14

14–21 Ioh. Gabal. uita Seu. Ant., fragmentum (CPG 7525)

2–6 οὐδὲ – ἐσφετερίσατο = Νουθεσία γέροντος l. 750–755 Mitsides (p. XXVIII Melioranskij)

(H)V T M **2–6** ~ *Nuth.* **14–21** = *Mo* f. 237^{v}

1 τοὺς δαίμονας θεραπεύων V | τοῦτο] τούτους V **2** ἡ + μεγάλη *Syn. Const.*, om. T | οὐ μὴν] ἀλλ᾽ V | θυσιαστηρίων + ὁ Σευῆρος *Pa* **3** οὔτε] οὐδὲ *Pa Mo Nuth. Syn. Const.* | ξαίνων *Pa* ξένων *Mo* **4** ὁμοτρόποις + αὐτοῦ *Mo Nuth.* | αὐτῷ post τοῦτο V, om. *Nuth.* **5** χρυσάς τε καὶ ἀργυρὰς HV *Pa* | περιστερᾶς M *Mo* **5–7** κρεμαμένας – περιστερᾶς om. V **6** κολυμβηθρῶν *Pa* ed. Rom.: κολυμβήθρων T M (incertum in H) κολιμβίθρων *Mo* κολυμβίθρων *Nuth.* | μετὰ τῶν ἄλλων om. *Mo* | ἐσφετερήσατο *Pa Mo* **6–7** οὐ χρῆναι] ὅτι οὐ χρὴ *Pa Mo* **7** σχηματίζεσθαι *Pa* **8** ἁγιώτατος om. V | ἔφη V **10** τὰς εἰκόνας suppleui coll. lat. | ἐπὶ + τῆς T edd. | μετὰ om. V **11** Κωνσταντινουπολιτῶν (sc. ἐκκλησίας [cf. e.g. ACO II 1,1 p. 6,4], de Anastasio patriarcha agitur; cf. PmbZ #258)] Κωνσταντινουπόλεως ed. Rom.* | χρυσὰς HV | καὶ τὰς (sic) ἀργυρὰς post ἐσφετερίσατο V | ἀργυρὰς HV **12** καθὼς V: εἴ τι H M καθὰ T edd. | Σεβῆρος T edd. **13** Στέφανος νοτάριος ἀνέγνω nec plura V | καὶ ῥαιφερενδάριος om. H | ῥεφερενδάριος ed. Rom.* **14** Γαβαλῶν V *Mo* Ταβάλης T **14–15** εἰς – αἱρεσιάρχου] ἐκ τοῦ κατὰ Σευῆρον λόγου *Mo* **14** τὴν om. V | Σεβήρου T edd. **14–15** αἱρετικοῦ V **16** οὗ – ὀλίγα om. *Mo* | Σεβῆρος T edd. | ἀεὶ om. T edd. **17** Καὶ οὐδὲ] Οὐδὲ γὰρ *Mo* | τὴν + τῶν *Mo* | λόγον ἀεὶ V | τοῦ om. *Mo* **18** ἑστὼς T *Mo* **19** προσήκει V **20** οὐκ om. *Mo* | οὐδὲν] οὐδὲ HV οὐθὲν *Mo* | ἐσθῆτος] ἀισθητῶς (sic) *Mo* | μέλλει V T μέλη *Mo* **21** ταῦτα V ταύτην *Mo* | ἐπάλλους (sic) *Mo* | οὕτως – πολλούς om. *Mo*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

magicis artibus ibidem usus et incensis daemonia placans, tota illa ciuitas canit, Rom. 557
siquidem nec ipsis sanctis altaribus uel sacratis uasis pepercit, illa quidem eradens ut Ma. 183
scelesta, haec autem conflans et erogans his qui similis moris sunt. porro praesumptum est ab eo etiam hoc, o beatissimi: eas enim quae in typum sancti spiritus sunt aureae et argenteae columbae suspensae supra diuina lauacra et altaria cum aliis defraudabat, dicens non oportere columbas nominari spiritum sanctum.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Si in nomine sancti spiritus superpositas columbas receperunt patres, quanto magis incarnati uerbi iconas quod apparuit super terram cum corpore? sed credite quia et Anastasius qui Constantinopolitanis praefuit aureas et argenteas iconas fraudauit in proprios usus, quod et Seuerus fecit.

Stephanus deo amabilis diaconus et notarius et referendarius legit:

Iohannis episcopi Gabalensium in uitam et conuersationem Seueri heresiarchae

cuius initium est: Si quidem uoluisset Seuerus uel uitae semper eius. et post pauca:

Et neque angelorum honorem illaesum dimisit, multum autem sermonem in tribunali stans fecit et multitudini persuadere temptabat in ipso multotiens sacrario sanctissimi Michahelis quod non purpurea angelis uestimenta conueniant, sed alba, non Ha. 310
ignorans quod nil sanctis uirtutibus sensibile conueniat, sed satagens et haec similiter auferre et in alterutrum commouere multos sic uel aliter se habentes.

2–6 nec – sanctum ~ *Hadr. p. 41,37–42,5 (spectat ad LC III 24)*: Item de petitione clericorum et monachorum sanctae Antiochene ecclesiae adversus Severum hereticum in sancta quinta synodo: „Neque enim de sanctis altaribus pepercit, sacratissima vestimenta vasaque nonnulla discerpens ceteraque fundens distribuit consentientibus sibi. Ausus (Ausu *cod., corr. Hampe*) fuit enim ille, beatissimi (beatissime *cod., corr. Hampe*), que in tipum Spiritus (Spiritu *cod., corr. Hampe*) sancti aureae argenteeque columbe (columne *cod., corr. Hampe*) pendebantur supra sacratissimos fontes et altaria cum reliquiis usurpare, dicens: ‚Non est necesse in speciem columbe Spiritum sanctum nominare'" etc. *Testimonium ex Actis Conc. Later. a. 769 desumptum est (cf. Hadr. p. 41,31–32).*

P VE **2–6** ~ *Hadr.*

---

3 scelesta] „g. profana" *ed. Rom.*^{mg}*, sed cf. Gloss.* | sunt] *debuit* erant, *ut notauit Dubielzig* **5** lauacra] sacramenta E *edd.* **10** praefuit ~ προηγησάμενος (*i. e.* qui praedecessor fuit) *minus apte* **12** Gabeleansium V Gabellensium E **13** eius] *leg.* eiusdem*? cf. gr.* **15** honorem *post* dimisit E *edd.* | illesum P E inlesum V **16** faciebat *ed. Rom.*^{mg} (*Anast. neglexit* ἀεὶ) | tentabat *ed. Rom.** **17** Michaelis E *edd.* **18** nihil *ed. Rom.** | sensibile conueniat] de uestibus curae est *ed. Rom.*^{mg} *(Anast.* αἰσθητὸν *legisse uidetur)* **18–19** haec similiter auferre] hac ratione diuidere *ed. Rom.*^{mg} (*Anast. legit* ταῦτα, *cf. gr.* V) **19** uel] et E *edd.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Σκοπήσωμεν ὅτι μετὰ τῶν λοιπῶν καὶ εἰς τοῦτο αὐτὸ ἐνεκλήθη, ἐπειδὴ ἔλεγεν ὅτι οὐ προσήκει τοὺς ἀγγέλους ἱμάτια ἁλουργά, ἀλλὰ λευκὰ ἐνδεδύσθαι.

Δημήτριος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ σκευοφύλαξ εἶπεν· Ἐν τῇ ἁγίᾳ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως ὅτε προεβλήθην, ἐψηλάφησα εἰς τὸ βρέβιον καὶ εὗρον λείποντα δύο βιβλία ἠργυρωμένα διὰ εἰκόνων. ἅπερ ζητήσας ἔγνων ὅτι εἰς πῦρ βαλόντες ἔκαυσαν. εὗρον δὲ καὶ ἑτέραν βίβλον Κωνσταντίνου χαρτοφύλακος περιέχουσαν περὶ τῶν σεπτῶν εἰκόνων· καὶ ἀπέτεμον τὰ φύλλα, ἔνθα ἔκειντο τὰ περὶ εἰκόνων ῥήματα. καὶ ἰδοὺ τὴν αὐτὴν βίβλον μετὰ χεῖρας ἔχων ἐπιδείκνυμι τῇ
La.-Co. 373 ἁγίᾳ συνόδῳ. Καὶ ἀναπτύξας ὁ αὐτὸς Δημήτριος τὴν βίβλον ὑπέδειξε πᾶσι τὴν τῶν φύλλων ἐκτομήν.

Λεόντιος ὁ καθωσιωμένος ἀσηκρῆτις εἶπε· Καὶ ἄλλο, πατέρες, θαυμάσαι ἐστὶν ἐν τῇ βίβλῳ ταύτῃ· ὡς ὁρᾶτε γάρ, ἀργυρᾶς πτύχας ἔχει καὶ ἑκατέρωθεν ταῖς εἰκόσι
Rom. 558 πάντων τῶν ἁγίων κεκόσμηται. καὶ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ ἐάσαντες, ἤγουν τὰς εἰκόνας, τὰ περὶ τῶν εἰκόνων ἔσω γεγραμμένα ἀπέτεμον, ὅπερ ἐσχάτης ἐστὶν ἀνοίας.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀνάθεμα τοῖς τεμοῦσι καὶ ἐπιβουλεύσασι.

Ma. 185 Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Φωκίας εἶπε· Τοῦτο μὲν τὸ βιβλίον τὰ φύλλα ἀπώλεσεν, ἐν δὲ τῇ πόλει ἐν ᾗ κατοικῶ ἐπάνω τριάκοντα βιβλίων πυρὶ κατέκαυσαν.

Σάβας ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος τῶν Στουδίου εἶπεν· Ἔθος ἐστί, δεσπόται, τοῖς τυφλώττουσι μὴ βλέπειν τὸ φῶς. τούτου ἕνεκεν κἀκεῖνοι τυφλοὶ ὄντες τῇ ψυχῇ ἐσκοτίσθησαν.

Δημήτριος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ σκευοφύλαξ ἀνέγνω·

Κωνσταντίνου διακόνου καὶ χαρτοφύλακος τῆς ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως εἰς πάντας τοὺς ἁγίους μάρτυρας

οὗ ἡ ἀρχή· Αἱ μὲν Χριστοῦ πανηγύρεις. καὶ μεθ' ἕτερα·

24–576,7 Const. Diac. laud. omnium mart. (CPG 7403; BHG 1191) p. 94,1–8. 120,7–123,6. 124,7–11 Mai (ex Vat. gr. 1990 [= *Vt*]; excerptum contulit S. Lucà) (= PG 88, 480 A 1. 496 D 6 – 497 D 7. 500 A 12 – B 2); cf. Thümmel, Frühgeschichte n. 63

(H)V T M **24–576,7** = *Const. Diac. (= Vt)*, *Pa* f. 262^{v}–263^{v}

1 Ὁ πατριάρχης ἔφη V **2** εἰς fort. delendum **4** ὁ θεοφιλέστατος om. V | σκευοφύλαξ εἶπεν] νοτάριος ἀνέγνω V **5** προεβλήθην + σκευοφύλαξ V edd., sed cf. lat. **6** βιβλία δύο V | δι' HV **7** βαλόντες ἔκαυσαν] ἔβαλλον V | βάλλοντες T | ἔκαυσαν + οἱ αἱρετικοί V edd. **8** ἔκειτο Vc edd. **9** ῥήματα + οἱ δόλιοι V edd. | ἰδοὺ om. V **10** Καὶ ἀναπτύξας om. M | ἀναπτύξας – βίβλον om. V | πᾶσι + καὶ M **12** Λεόντιος – εἶπε] Ἀλλὰ nec plura V **13** ἀργυρὰς HV **14** πάντων om. V | ἤγουν τὰς εἰκόνας] fort. explicatio marginalis in textum recepta **15** ἔσω HV **16** ἁγία om. V **17** Ὁ Φωκίας εἶπε V | Φωκείας M Φωκ' T | μὲν om. V **20–22** Σάβας – ἐσκοτίσθησαν om. V **20** Σάββας H edd. | ὁ – καὶ H (cf. lat.): om. T edd., εὐλαβέστατος – καὶ om. M (de V uide supra) **23** Δημήτριος – ἀνέγνω] Ὁ αὐτὸς ἀνέγνω V (uide supra) **24–25** Κωνσταντίνου – μάρτυρας] Εἰς τοὺς ἁγίους μάρτυρας nec plura V **24** τοῦ θεοῦ μεγάλης om. *Pa Vt* **25** Κωνσταντινουπόλεως + ἐκ τοῦ ἐγκωμίου *Pa* (Κωνστ. + ἐγκώμιον *Vt*) | ἁγίους + κατὰ τὴν οἰκουμένην *Pa* (ἁγίους + ἐνδόξους καὶ πανευφήμους *Vt*) | μάρτυρας + τοὺς ὑπὲρ Χριστοῦ (+ τοῦ θεοῦ ἡμῶν *Vt*) κατὰ πᾶσαν (om. *Vt*) τὴν οἰκουμένην ἀθλήσαντας M *Vt* **26** οὗ – ἕτερα om. M *Pa*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Consideremus quia cum reliquis etiam in hoc ipso accusatus est, quoniam dicebat quia non conuenit angelos purpurea, sed alba uestimenta induere.

Demetrius deo amabilis diaconus et sceuophylax dixit: In sancta magna ecclesia PL 129, 365
Constantinopoleos quando promotus sum, inquisiui in breui et repperi [in eo] deesse duos codices deauratos per imagines. quos requirens cognoui quod in ignem eos mittentes incenderint. inueni autem et alium librum Constantini chartophylacis continentem de uenerabilibus iconis; et reciderunt folia in quibus iacebant uerba super iconis. et ecce eundem codicem prae manibus habens sanctae synodo ostendo.
Et explicans idem Demetrius codicem ostendit omnibus foliorum recisionem. La.-Co. 374

Leontius deuotus a secretis dixit: Et aliud, patres, mirandum est in codice hoc: ut uidetis enim, argenteas tabulas habet et hinc et inde imaginibus omnium sanctorum adornatur. et rem ipsam dimittentes, id est imagines, quae scripta de imaginibus Rom. 558 intus erant reciderunt, quod extremae dementiae est.

Sancta synodus dixit: Anathema qui reciderunt et insidiati sunt.

Leo sanctissimus episcopus Phociae dixit: Hic quidem codex folia perdidit, in Ma. 186 ciuitate autem in qua habito supra triginta codices igni conbusti sunt.

Sabas reuerentissimus monachus et egumenus Studii dixit: Moris est, domini, his qui caeci sunt non uidere lucem. huius rei gratia <et illi>, quia caeci sunt anima, obtenebrati sunt.

Demetrius deo amabilis diaconus et sceuophylax legit:

Constantini diaconi et chartophylacis sanctissimae dei magnae ecclesiae Constantinopoleos in omnes sanctos martyres

cuius initium est: Christi quidem festiuitates. et post alia:

4–9 Demetrius – iconis *cf. LC IV 8 p. 508,21–23 (= IV Capit. p. 486,31–33; cf. p. 509,3–7) = *Hadr. (ser. 2) p. 44,11–15* (In actione quinta. Capitulo VI): De eo, quod secundum Demetrii diaconi dictum incaute et inordinate parentes eorum egerunt duos libros inargentatos eo quod quiddam (quidam *Hadr., corr. Hampe*) de imaginibus in his (in his *om. Hadr.*) continebatur, conburentes et alterius libri duo folia praeciderunt (precisserunt *Hadr.*). **11–14** *cf. LC IV 9 p. 509,25–27 (= IV Capit. p. 486,34–36; cf. p. 509,28–510,6) = *Hadr. (ser. 2) p. 44,31–34* (In eadem [*i.e.* quinta] actione. Capitulo VII): De eo, quod in eodem libro in tabulis argenteis Leontius asecreta (asecrata *Hadr.*) imagines cernens (carnens *Hadr., corr. Hampe*) acutissimum et ingenuosissimum (ingenios- *p. 486,35 et Hadr.*) sui (suis *Hadr., corr. Hampe*) erroris emolumentum (+ se *p. 486,35* [*cf. p. 510,3*] *et Hadr.*) invenisse gloriatus (glorificatus *Hadr.*) est (invenisse putavit eosque insignis fuisse dementiae iudicavit, a quibus in eodem libro, ubi imagines erant, ob imaginum mentionem duo folia abscisa fuisse cognovit *p. 510,4–6; cf. Freeman p. 510 adn. 141*).

P VE

---

4 Theophilus F *edd. i.t.* (Demetrius *ed. Rom.*^{mg}) **5** breui ~ βρέβιον *(cf. MLW I 1577,19 sqq.)* | reperi *ed. Rom.** | in eo *deleui coll. gr.* **6** deauratos] *melius* inargentatos *LC *Hadr., ut uidit Dubielzig* | agnoui *ed. Rom.** **10** Theophilus F *edd. (uide supra)* | filiorum P^{ac} (o P^{c} *s.l.*) **12** et^{2} *om.* E *edd.* **15** Anathema + sit E, + sint F *edd., exspectaueris* anathema his qui *(cf. p. 481,18–19 al.)* | quae P | recidunt VE **17** conbusserunt (comb- *ed. Rom.**) igni E *edd.* **18** egumenus + monasterii F *edd., sed cf. gr.* **19** caeci^{1}] ceci V occisi E (*corr.* F^{2}) | lumen E *edd.* | <et illi>, quia *scripsi coll. gr.*: qui *codd.* illi qui *ed. Rom.** | animi P^{pc} (a^{2} *exp.*, i *superscr.* P^{c}) **22** chartophilacis V carthophilacis E

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

„Εἶτα οἴεσθε, ὦ οὗτοι", ἔφησαν οἱ δικάζοντες, „ὡς ἐν χαλκῷ καὶ λίθοις τὴν σωτηρίαν ποιούμεθα, οὐχὶ δὲ πρός τινα δύναμιν προνοητικήν τε καὶ συνεκτικὴν ἀποβλέπομεν, παρ᾽ ἧς τὰ κάλλιστα ἡμῖν περιγίνεται;" „καὶ πῶς πλάσται καὶ λιθουργοί", οἱ μάρτυρες ἔφησαν, „ἀγαλμάτων πλῆθος κατασκευάζουσι ποικίλαις μορφαῖς διασχηματίζοντες καὶ τοῖς ναοῖς προσηλοῦσιν, ὑμεῖς δὲ θυσίαις ταῦτα γεραίρετε, τὴν τῶν ἀπόρων λύσιν παρ᾽ αὐτῶν ἐξαιτούμενοι; τί δὲ καὶ παρ᾽ ὑμῖν οἱ τύραννοι διεξῆλθον; ὅ φατε θεῖον ἐν εἰκόσιν οὐκ ἐγχαράττεται; πῶς οὖν ἡμῖν διαλοιδορεῖσθε δεισιδαιμονέστερον ἐφ᾽ ὁμοίαις πράξεσι διακείμενοι; οὐκοῦν ἐπείπερ καὶ ἡμῖν, ὦ δικασταί, τοῖς ἀνεξελέγκτοις ψόγοις τὴν τῶν εἰκόνων γραφὴν παραρτύετε, φέρε τῆς περὶ τοῦτο πλάνης καὶ ἀμφιβολίας ὑμᾶς ἀπαλλάξωμεν. [εἶπον οἱ μάρτυρες.] οὐ γὰρ τὸ θεῖον ἁπλοῦν ὑπάρχον καὶ ἄληπτον μορφαῖς τισι καὶ σχήμασιν ἀπεικάζομεν οὔτε κηρῷ καὶ ξύλοις τὴν ὑπερούσιον καὶ προάναρχον οὐσίαν τιμᾶν ἡμεῖς διεγνώκαμεν. ἀλλ᾽ ἐπειδὴ τοῦ πρώτου καταπαλαισθέντος διὰ τῆς παραβάσεως ἀνθρώπου καὶ τῆς καθελούσης ἀποστατικῆς θρασυνομένης δυνάμεως ἡ φύσις ἐδεῖτο τοῦ ἀναστήσοντος — οὐ γὰρ οἷά τε ἦν ἐξ ἑαυτῆς κάτω κειμένη τὴν ἧτταν ἀναπαλαῖσαί τε καὶ ἀνακαλέσασθαι τοῦ ἐχθροῦ τῷ πτώματι ἐπεμβαίνοντος, οὔτε μὴν εἰκὸς ὑπῆρχε μὴ ἐπὶ δευτέροις παλαίσμασι τῆς νίκης τὸν τύραννον ἐκτινάξασθαι —, αὐτὸς ὁ
Ha. 312 δημιουργὸς τοῦ οἰκείου ποιήματος, ὁ τῆς τριάδος εἷς, ‹ὁ› θεὸς λόγος, ὥσπερ οὐ τῇ πλάσει πάλαι τῆς φύσεως ὑπουργόν τινα παρεστήσατο, οὕτως οὐδὲ νῦν τὴν εἰκόνα φθαρεῖσαν ἀνανεούμενος ἄλλῳ τὴν ἀνάκτησιν ἐνεχείρισεν, ἀλλ᾽ αὐτουργῷ δυνάμει χρησάμενος τοὺς ὑπὲρ ἡμῶν ἀγῶνας ἀνθρωπικῶς ἀνεδέξατο. τοῦτο γὰρ ἦν
Rom. 559 πως οἰκεῖον καταλλήλως τῷ ἀγωνίσματι διαπράξασθαι. ἐπειδὴ δὲ πᾶς ὁ ἀγω-
La.-Co. 376 νιζόμενος τρισὶ τρόποις ἢ ἑνί γε τούτων ὑπερμάχεται τὸν ἀντίπαλον — ἢ γὰρ ἀπάτῃ ἢ νόμῳ ἢ τυραννίδι —, τοὺς μὲν δύο παντελῶς διαφεὶς ὡς ἀχρήστους καὶ οὐκ οἰκείους οὔτε μὴν τοῖς δι᾽ οὓς ὁ ἀγὼν λυσιτελεῖς τε καὶ ὠφελίμους ὁ ἡμέτερος πρόμαχος — ἥ τε γὰρ ἀπάτη διεψευσμένην ἔχει τὴν νίκην, φαύλως τὸν ἀνταγωνιστὴν ἀνατρέπουσα, ἥ τε τυραννὶς παραλόγῳ βίᾳ κρατεῖ, μὴ ἐξ ἴσου ποιοῦσα τὴν συμπλοκήν —, τῶν λοιπῶν μὴ ἐγκρίνας τὸν τρόπον ἐπὶ τὴν κατὰ νόμον πάλην

(H)V T M

1 οἴεσθε + γάρ *Vt* **3** παραγίνεται H **4–5** διασχίζοντες H διασχηματίζονται V **6** ἐξαιτούμενοι] προσκαλούμενοι M *Pa* | ἡμῖν V **7** ἐγχαράττετε V edd., sed cf. lat. | οὖν om. V | διαλοιδορεῖσθε ἡμῖν T edd. **8** διακείμενοι om. V | καὶ om. *Pa Vt* fort. recte **8–9** ὦ δικασταί] φῆσαι τοὺς ἀθλητὰς M *Pa* **9** ἀνεξελέκτοις M *Pa* εὐεξελέγκτοις *Vt* | φθόγγοις H | παρωτρύνετε *Pa* **10** τούτων *Pa* | εἶπον οἱ μάρτυρες om. *Vt*, deleui (an mendum excerptoris?) **13** ἐπεὶ T edd. ἐπὶ *Vt* **13–14** ἀνθρώπου post καταπαλαισθέντος *Vt* **14** ἐδεῖτο ἡ φύσις V **14–15** αἰδεῖτο τοῦ ἀναστήσαντος (sic) *Pa* **15** οὐδὲ γὰρ V | ἑαυτῆς V *Vt* (cf. lat.): αὐτῆς H M *Pa* ἀρχῆς T edd. | κατώκει μὲν ἢ τὴν (sic) T κάτω κειμένη ἢ τὴν ed.Rom.* ex Vc^{mg} (Bonafides) | κειμένην M *Pa* **15–16** ἀναπαλαίσαι τε H ἀναπαλαίσετε V ἀναπαλέσαι τε *Pa* ἀναπλάσαι τε *Vt* **16** ἐπιβαίνοντος ed.Rom.* | μὴν] μὲν *Mai* **18** εἷς τῆς τριάδος V fort. recte | ὁ² suppleui ex *Vt* **19** πάλαι om. M | νῦν post ἀνανεούμενος M **20** ἀνάκτισιν V | ἐνεχείρησεν T edd. **21** ὑπεδέξατο V M (euanidum in H) **22** καταλλήλως] καὶ κατάλληλον M **23** τρόποις] προσώποις HV *Pa* | ἢ¹] ἡ T **24** ἢ νόμῳ om. *Pa* | ἀφεὶς M ἐπαφεὶς *Mai* | ἀχρήστους + τε T edd. **25** μὴν] ἡμῖν V μὲν *Mai* | τοῖς] τοὺς V *Pa* | λυσιτελής τε καὶ ὠφέλιμος *Pa* **25–26** ὁ ἡμέτερος πρόμαχος aptiorem locum habet ante 28 τῶν λοιπῶν (an nota marginalis in textum recepta?) **26** γὰρ om. *Pa* **26–27** ἀγωνιστὴν T edd. *Pa* **27** ποιουμένη *Vt* **28** τῶν — τρόπον] τὸν δὲ λοιπὸν ἐγκρίνας τῶν τρόπων *Vt* | μὴ] καὶ V | τρόπον] νόμον H

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

„Deinde arbitramini, o isti", dixerunt qui litigant, „quod in aere ac lapidibus salutem faciamus, et non ad quandam uirtutem prouidam et protectricem inspiciamus, a qua a nobis optima optinentur?" „et quomodo fictores et lapidarii", martyres dixerunt, „simulacrorum multitudinem construunt uariis formis configurantes et templis affigunt, et uos sacrificiis haec celebratis, secretorum solutionem ab eis expetentes? quid autem et apud uos tyranni prosecuti sunt? nam quod asseritis ‚diuinitas' in imaginibus non exaratur? quomodo ergo nobis maledicitis superstitiosius in similibus actibus positi? ergo quoniam et nobis, o iudices, in exquisitis uituperationibus imaginum picturam conficitis, eia ab horum errore et ambiguitate uos liberabimus", dixerunt martyres. „non enim diuinitatem, cum simplex sit et incomprehensibilis, formis quibusdam et figuris comparamus neque cera et lignis supersubstantialem et praeexistentem sine initio substantiam honorare didicimus. sed quia primo inueterato per transgressionem homine et deponente apostatica uirtute, quae temere gessit, natura uerebatur eum qui se erecturus erat – non enim poterat ex se deorsum iacens superationi suae reluctari uel reuocari inimico casum aggrediente, sed nec conueniens erat non secundis luctaminibus uictoria tyrannum excutere –, ipse conditor propriae facturae, qui unus est ex trinitate, deus uerbum, sicut non fictioni priscae naturae ministrum quenquam exhibuit, ita neque nunc imaginem corruptam instauraturus alii reparationem eius commisit, sed propriae operationis uirtute usus agones pro nobis humane suscepit. hoc enim erat conueniens, ut proprium certamine ageret. porro quia omnis certator tribus modis agonizans uel horum uno superat hostem, deceptione scilicet aut lege aut tyrannide, sed duos penitus dimittens tanquam inutiles et non proprios – sed neque hos duos ad agonem commodos uel proficuos ducit propugnator noster; siue enim †caritate simulatam habeat uictoriam praue repugnantem fugans, siue tyrannis irrationabili ui optineat non ex aequo faciens congressionem – reliquorumque morem nequaquam discernens ad luctamen

PL 129, 366

Ha. 311

Rom. 559

La.-Co. 375

P VE

---

1 o *scripsi coll gr.*: quod *codd.* („*gr.* arb. uos, dixerunt iudices: quod in aere" *ed. Rom.*^{mg}) | dexerunt P^{ac} (e^{1} *exp.*, i *s. l.* P^{c}) | qui litigant ~ οἱ δικάζοντες *(cf. Gloss.); debuit* litigabant, *ut notauit Dubielzig* **3** a *om.* VE *edd.* | obtinentur E *edd.* | fictores (~ πλάσται, *cf. Gloss.*)] pictores *ed. Rom.** **5** secretorum ~ ἀπόρων*?* (difficultatum *ed. Rom.*^{mg}, *Anast. fort. legit* ἀπορρήτων, *cf. CGL II p. 240,24*) | expectentes E expectantes F *edd.* **6** persecuti P^{pc} (ro *exp.*, *abbr. in* p *inscr.* P^{c}) *ed. Rom.*, sed cf. Gloss.* | quod] quam *ed. Rom.*, sed cf. gr.* (quod asseritis diuinitas ~ ὅ φατε θεῖον) **8** exquisitis ~ ἀνεξελέγκτοις *(i. e.* commenticiis, *cf. ThLL V 2, 1822,29 sqq.)* **9** picturam ~ γραφὴν*?* (*debuit* accusationem *uel sim.*) | eia P: ea VE *(corr. ed. Rom.)* | horum ~ περὶ τοῦτο*?* **10** dixerunt martyres] *cf. app. crit. gr.* **12** praeexistentem sine initio ~ προάναρχον*?* **12–13** inueterato] *Anast.* καταπαλαιωθέντος *legisse uidetur* (deuicto *ed. Rom.*^{mg}) **13** deponentem VE (*corr.* F^{2}) **13–14** quae – erat] *interpretatio mendosa* (eum deposuerat, insolescente, natura indigebat eo, qui ipsam erigeret *ed. Rom.*^{mg}) **13** quae – gessit ~ θρασυνομένης*?* **14** uerebatur ~ ἐδεῖτο*?* *debuit* indigebat, *ut adnotauit ed. Rom.*^{mg}*; quod mendum saepius occurrit (cf. e. g. supra p. 419,10)* **14–15** iacens – reuocari] iacens iterum reluctari, uel congressum reuocare *ed. Rom.*^{mg} **15** superationis VE *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | casum] *Anast. legit uel intellexit* τῇ πτώσει **16** non] nisi *ed. Rom.** | uictoria *ed. Rom.*: uictoriae *codd.* **17** non + in F^{2} *edd., sed cf. gr.* | fictioni *scripsi coll. gr.*: fictione *codd.* (finctione P^{ac} [n^{1} *exp.*]) | priscae] pridem *ed. Rom.*^{mg} **18** quemquam E *edd.* **20** humanos F^{2} *edd., sed cf. gr.* | proprium] „*gr.* apte respondens" *ed. Rom.*^{mg} | certamen F *edd.* **21** creator P^{ac} (*sublin. et superscr.* certator P^{c}) certatur E | horum unus V uno horum F *edd.* **22–24** sed – noster] *locus difficilis; Anast. uerborum constructionem mutauisse uidetur* **23** tamquam P E | sed – commodos] *incertum quid legerit Anast. in gr.* (ac ne his quidem, propter quos certamen est, com. *ed. Rom.*^{mg}) **24** profiguos P^{ac} (g *exp.*, c *add. s. l.* P^{c}) | ducit] dux et *ed. Rom.** | caritate] ueritate V^{ac} (ka *superscr.* V^{1}) fraus *ed. Rom.* (cf. gr.); Anast. fort. legit* ἀγάπῃ **25** obtineat P | equo P E **26** reliquorumque – luctamen] ceteros modos non approbans, ad l. *ed. Rom.*^{mg} | reliquorumque] reliquorum quę V reliquorum qui *ed. Rom. (corr. Hard.)* | discernens ~ ἐγκρίνας*?*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Ma. 188 ἐχώρησε· καὶ σάρκα λαβὼν τοῦ πεσόντος φυράματος ἐψυχωμένην ψυχῇ λογικῇ τε καὶ νοερᾷ, μείνας ὅπερ ἦν καὶ τῶν ἑαυτοῦ μὴ ἐκστάς, πάντα γίνεται πλὴν τῆς ἁμαρτίας ὅσα καὶ ἐξ ὧνπερ ὁ ἄνθρωπος, καὶ μήτε δοκήσει τὸ σὰρξ φανῆναι σχηματισάμενος." καὶ μετ' ὀλίγα· „Τοιγαροῦν ἐν ᾗπερ ἐδείχθη μορφῇ *καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη* τοῖς πίναξιν ἐπιγράφομεν, ὑπόμνησιν τῆς δι' αὐτοῦ σωτηρίας τὸν θεῖον τύπον ποιούμενοι καὶ οὐ καθ' ὑμᾶς ποικίλας ἰδέας παράγοντες καὶ σχήματα κατὰ τὸ δοκοῦν διαγλύφοντες."

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Οἱ Ἕλληνες διὰ τὰ εἴδωλα τοὺς μάρτυρας κατεδίκαζον καὶ ἔλεγον αὐτοῖς· „τίνος χάριν ἀθλεῖτε καὶ τὰ ἡμέτερα ὁμοιώματα παραιτεῖσθε, ἔχοντες καὶ αὐτοὶ ἰδίας εἰκόνας;" οἱ δὲ ἅγιοι ἀπεκρίνοντο· „ἀλλ' ἡμεῖς οὐκ ἐνδάλματα δαιμόνων ποιοῦμεν, ἀλλὰ τοῦ ἐνανθρωπήσαντος θεοῦ λόγου ποιοῦμεν εἰκόνας καὶ τῶν αὐτοῦ ἁγίων, οὐ μέντοι θεοποιοῦμεν αὐτάς."

Κοσμᾶς ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ κουβουκλείσιος εἶπε· Καὶ ταύτην τὴν βίβλον ἣν ἐπιφέρομαι – τῆς παλαιᾶς δέ ἐστι – μετὰ σχολίων ἐμπαραθέτων ἐν τῷ πατριαρχείῳ εὕρομεν. εἶχε δὲ σχόλιον εἰς ἀπολογίαν τῶν εἰκόνων. οἱ δὲ ἐπίβουλοι τῆς ἀληθείας ἀπήλειψαν τὸ σχόλιον. καὶ ἴδετε αὐτό. ὅμως δὲ ἀμυδρῶς φαίνεται. ἀλλὰ ἴδετε αὐτό, τίμιοι πατέρες.

Ὁ αὐτὸς εὐλαβέστατος Κοσμᾶς ἀναπτύξας τὴν βίβλον ἐπέδειξε πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τὸν ἀπαλειφθέντα τόπον. ὁ αὐτὸς δὲ ἀνέγνω – ὑπεφαίνετο γάρ –· *Οὐκ ἔσονταί σοι θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ· οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἴδωλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασιν ὑποκάτω τῆς γῆς· οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς οὐδ' οὐ μὴ λατρεύσῃς αὐτοῖς*.

---

1 φυράματος cf. Num. 15,20; Rom. 11,16 **2–3** πλὴν τῆς ἁμαρτίας cf. Hebr. 4,15 **4–5** καὶ[2] – συνανεστράφη Bar. 3,38 **20–22** Ex. 20,3–5; Deut. 5,7–9

2–3 πάντα – ἄνθρωπος cf. e.g. Greg. Naz. or. 38 (in theophania) (CPG 3010,38; BHG[a] 1921) c. 13,21–22 Moreschini

1–2 σάρκα – νοερᾷ cf. Ioh. Dam. exp. fid. c. 46,22–24 Kotter II et supra Act. III p. 256,23–25 (Theod. Hier. epist. synod.)

(H)V T M

1 ἐχώρησε] χωρεῖ T edd. | λαβὼν + ἐκ T (ex coni.?) *Vt*, sed cf. lat. | ἐμψυχομένην *Pa* | ψυχὴν T | λογικῇ om. ed.Rom.* (corr. Hard.[mg]) **3** μήτε] μὴ τῇ T[pc] edd., μὴ om. T[ac] (add. T[1] s.l.) | δοκήσει om. V | τὸ σὰρξ] τὸ σῶμα Vc[x] in ras. (= Morin?) edd. **3–4** σχηματισάμενος] sententia defectiua, cuius reliquam partem μήτε γυμνῇ – διεχειρίσατο ipse excerptor, ut uidetur, neglexit **4** καὶ μετ' ὀλίγα om. V | Τοιγαροῦν] Τοῦτον τοιγαροῦν T (ex coni., ut uidetur) *Vt* (recte id quidem, sed mendum est excerptori tribuendum) | ᾗ παρεδείχθη *Pa Vt* **6** τύπον] τρόπον V | ποικίλας ἰδέας (εἰδέας *Vt*) T *Vt* (cf. lat.): ποικίλας HV ποικιλίας M *Pa* **7** διαγράφοντες M **8** Ὁ πατριάρχης ἔφη V | Ταράσιος om. M **9–10** τὰ ὁμοιώματα παραιτεῖσθε τὰ ἡμέτερα V **10** δὲ om. T edd. | ἀπεκρίναντο V M (euanidum in H) **12** αὐτάς] αὐτούς V **13** Κοσμᾶς διάκονος εἶπε V | καὶ om. T edd. | κουβουκλείων T edd. **13–15** ταύτην – εὕρομεν] ἄλλην βίβλον ταύτην εὕρομεν ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ V **15** ἔσχε T edd. | δὲ[1] + ὡς φαίνεται V **15–16** σχόλιον – αὐτό] σχόλια … τὰ σχόλια … αὐτά V **16–17** ὅμως – αὐτό om. V **16–17** ἀμυδρῶς φαίνεται incertum in H **17** ἀλλὰ – αὐτό om. H, ut uidetur **18–19** Ὁ – τόπον] καὶ ἐπέδειξε πᾶσι τοὺς ἀπαλειφθέντας τόπους nec plura V **18–19** τοῖς – συνόδῳ om. H **19** ἀπαλειφέντα M (incertum in H, de V uide supra) **19–20** ὁ – γάρ] τὰ δὲ ὑποφαινόμενα ἔλεγον V **19** δὲ om. T edd. **20** ἑαυτῷ T edd. **21** ὁμοίωμα] ὅμοιον Vc edd. | ἐπὶ τῆς γῆς H **22** αὐτοῖς[1]] αὐτοὺς V | οὐδ' οὐ μὴ] οὐδὲ μὴ *Sept.* (sed οὐδ' οὐ μὴ etiam Ioh. Dam. imag. I 6,7 = III 7,7 al.) | λατρεύσεις V edd. (incertum in H)

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

quod secundum legem est progressus est; et carnem assumens massae quae ceciderat animatam anima rationabili atque intellectuabili, manens quod erat et suis non carens, omnia fit absque peccato quanta et ex quibus est homo, et putatiue apparere caro dissimulans." et post pauca: „Igitur formam in qua demonstratus est *et cum hominibus conuersatus est* tabulis depingimus, recordationem salutis quae per eum facta est [pro] diuinam effigiem facientes et non secundum uos uarias figuras secundum quod putatur diriuantes aut sculpentes." Ma. 187

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Pagani propter idola martyres condemnabant et dicebant eis: „cuius rei gratia certatis et nostras similitudines recusatis, habentes et ipsi proprias iconas?" sancti uero respondebant: „sed nos non simulacra daemonum facimus, sed eius qui incarnatus est <dei> uerbi facimus iconas et sanctorum eius, non tamen deificamus eas."

Cosmas deo amabilis diaconus et cubuclesius dixit: Et hunc codicem quem fero quique ueteris est testamenti cum scholiis adiacentibus in patriarchio inuenimus. habebat autem scholion <in> defensionem imaginum. porro insidiatores ueritatis deleuerunt scholion. et uidete illud. uerumtamen obscure paret. sed uidete illud, honorandi patres.

Idem reuerentissimus Cosmas aperiens codicem ostendit omnibus qui aderant in sancta synodo deletum locum. idem autem legit – parebat enim –: Non erunt tibi alii dii praeter me. ne facias tibimet ipsi idolum, *neque omnem similitudinem*, quaecumque *sunt in caelo* sursum <*et* quaecumque *in terra deorsum*> et quaecumque *in aquis* subtus *terram; non adorabis ea* neque seruies illis. PL 129, 367

P VE

1 est² *om.* E *edd.* | occiderat E *edd.* **2** rationali *ed. Rom.*, sed cf. Gloss.* | intellectuali *ed. Rom.** **3** et¹ *om.* P | ex *om.* P^{ac} *(add.* P^{c} *s. l.)* | et² + non *ed. Rom.** **6** pro *om. ed. Rom.*, deleui* | diuina effigie *codd., correxi coll. gr.* | uarias figuras ~ ποικίλας ἰδέας **7** putantur *ed. Rom.** („*gr.* placuerit" *ed. Rom.*^{mg}, putatur *La.-Co.*^{mg} *ex* P) | diriuantes (~ παράγοντες, *cf. Gloss.*): deriuantes F² *edd., sed cf. Stotz III, VII § 14.4* **9** nostras *ed. Rom.*: uestras *codd.* **11** facimus¹ – uerbi *om.* E, facimus, sed dei uerbi qui incarnatus est *ed. Rom.** | dei *suppleui coll. gr.* | iconas facimus *ed. Rom.** **12** deificamus P^{ac} (i³ *exp.*) **14** cum *om.* E *edd.* **15** in *add. ed. Rom.* **16** uidete¹] uidelicet P **20** dii alii VE | dii *om. La.-Co.** | ipsi *om. ed. Rom.** **21** et¹ – deorsum *suppl. ed. Rom. (sed fort. haec in Anastasii codice graeco deerant)*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Σχόλιον· Εἰ καὶ ποιοῦμεν ὁμοιώματα ἀνθρώπων θεοσεβῶν, οὐκ ἐπὶ τὸ προσκυνεῖν ὡς θεοῖς, ἀλλ᾽ ἵνα ὁρῶντες αὐτοὺς εἰς ζῆλον αὐτῶν ἔλθωμεν. εἰ δὲ ποιοῦμεν ὁμοιώματα τοῦ Χριστοῦ, οὐχ ἵνα τῷ ὁμοιώματι προσκυνῶμεν, ἀλλ᾽ ἵνα ὁ νοῦς διὰ τοῦ ὁρᾶν ἀναπτερωθῇ· οὐ γὰρ εἰκόνι φθαρτῇ φθαρτοῦ ἀνθρώπου προσκυνοῦμεν. ἀλλ᾽ ἐπειδὴ ὁ θεὸς ἠξίωσεν ἀτρέπτως γενέσθαι ἄνθρωπος, ποιοῦμεν αὐτοῦ εἰκόνα ὡς ἀνθρώπου, καίπερ εἰδότες αὐτὸν φύσει θεὸν ὄντα. οὐκ αὐτὴν οὖν θεὸν τὴν εἰκόνα λέγομεν, ἀλλὰ θεὸν εἰδότες τὸν ἐν τῇ εἰκόνι γραφέντα, οὗ τὸ ὁμοίωμα ἔχει ἡ εἰκών. Ἕλληνες δὲ πλανώμενοι τὰ ὁμοιώματα θεοὺς δοξάζουσιν, οἷς καὶ θύουσιν.

Rom. 560 Παρήχθη ἑτέρα βίβλος ἔχουσα ἑρμηνείαν τῆς γραφῆς ἐν ᾗ ἔκειτο τὸ προγραφὲν σχόλιον· ἣν καὶ λαβὼν Γρηγόριος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας ἀνέγνω παρακειμένης τῆς ἀπαλειφθείσης καὶ ἀναγινωσκομένης.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Ταῦτα ἐποίησαν οἱ λεγόμενοι πατριάρχαι Ἀναστάσιος, Κωνσταντῖνος καὶ Νικήτας οἱ αἱρετικοί.

La.-Co. 377 Ha. 313 Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μύρων τῆς Λυκίας εἶπεν· Εἰ ἦν ὁ θησαυρὸς οὗτος φανερὸς τότε, οὐκ ἂν ἄνθρωπος ἐβλάβη. ἀλλ᾽ ὁ θεὸς ἀποδῴη τοῖς κρύψασιν αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κατάνης εἶπεν· Ἄξιοί εἰσιν οὗτοι ἀναθέματος, Ma. 189 ὅτι παραχαράκται ἐγένοντο τῆς ἀληθείας καὶ ἐπίβουλοι τῶν πατέρων. καὶ οἱ παρ᾽ αὐτῶν ἀναθεματισθέντες ἄξιοι εὐφημίας εἰσίν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Οὐαὶ ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν, ὅτι τὴν ἀλήθειαν ἔκρυψαν.

Πέτρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Γερμίων εἶπεν· *Ἐξαλειφθήτωσαν* τὰ ὀνόματα αὐτῶν *ἐκ βίβλου ζώντων καὶ μετὰ δικαίων μὴ γραφήτωσαν*.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίκοσπος Κωνσταντείας τῆς Κύπρου εἶπεν· Εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ μετὰ τοσαύτην καῦσιν, τμῆσιν καὶ ἐξάλειψιν καταλείψας αὐτά.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μύρων τῆς Λυκίας εἶπεν· Οἱ ταῦτα ποιήσαντες, δέσποτα, *ἔθηκαν τὸν λύχνον* αὐτῶν *ὑπὸ τὸν μόδιον*. ἀλλ᾽ εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ λάμψας τοῖς ἐν σκότει φῶς σωτηρίας.

21–22 Ps. 68,29 **26** cf. Mt. 5,15 **26–27** ὁ² – σωτηρίας cf. Lc. 1,79 (= Od. 9,79); Is. 9,1; Mt. 4,16

1–8 Schol. in Ex. 20,3–5 uel Deut. 5,7–9 (ex catena quadam, cf. supra p. 576,14 et infra l. 9–10) = (Ps.-)Cyr. Alex. in ps. 113 p. 431,23–31 Mai (ex catena in ps. Vat. Reg. gr. 40 = C) (= PG 69, 1268 D 2 – 1269 A 7; cf. CPG 5202)

(H)V T M **1–8** = *(Ps.-)Cyr. (= C)*

---

1 Σχόλιον + β′ H, om. V | ὁμοίωμα *C* | θεοσεβῶν ἀνθρώπων V | τὸ] τῶ H M **2** ὡς] τοῖς V **2–3** ὁμοιώματα] ὁμοίωμα T *C*, sed cf. lat. **3** τοῦ¹ om. V | οὐχ – ἀλλ᾽ om. *C* **3–4** ἵνα² – ὁρᾶν] ἵνα ἡ διάνοια ἡμῶν πρὸς τὸν πόθον αὐτοῦ *C* **3** διὰ] ὑπὸ V **5** ἀτρέπτως om. V | αὐτοῦ + τὴν H, αὐτὸν T **6** αὐτὴν] αὐτὸ M αὐτὸν *C* | θεὸν² post εἰκόνα V **7** εἰδότες] οἴδαμεν T edd. **8** οἷς καὶ θύουσιν om. *C* **9–11** om. V **9** Παρήχθη + καὶ M **9–10** ἔκειτο – ἣν] ἐκεῖνο … ἦν M **11** ἀνταναγινωσκομέμης T, exspectaueris ἀναγνωσθείσης **12** Ὁ πατριάρχης εἶπε V | ἐποίησαν] ἀπήλειψαν V **14** Ὁ Μύρων εἶπεν V | ὁ ὁσιώτατος om. M **14–15** ἦν – φανερὸς] ἦσαν οὗτοι φανεροὶ V **15** ἄνθρωπος ἐβλάβη] ἐβλάβη τις V | ἀποδοίη H **16** αὐτοὺς V (uide supra οὗτοι) **17** Θεόδωρος – εἶπεν] πλὴν nec plura V | ὁ ὁσιώτατος om. M | ἀναθέματος] ἀναθεματισθῆναι V **18** παρ᾽ om. H **21** Πέτρος – εἶπεν] καὶ nec plura V | ἐξαλειφήτωσαν M ἐξαλειφθήτω Vc edd. **22** γραφείτωσαν T **23** Ὁ τῆς Κύπρου εἶπεν V | Κώνστας Vc edd. (ut saepe) **24** καῦσιν post τμῆσιν V **25** Ὁ Μύρων εἶπεν V | ὁ ὁσιώτατος om. M | τῆς Λυκίας om. M **26** αὐτῶν om. V | τὸν²] τὸ V **27** ἐν + τῶ V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Scholion: Etsi facimus similitudinem hominum dei cultorum, non ad adorandum ut deos, sed ut uidentes eos ad aemulationem ipsorum ueniamus. at uero si facimus similitudines Christi, non ut similitudinem adoremus, sed ut mens uidendo ad superiora uolet; non enim imaginem corruptibilem corruptibilis hominis adoramus. sed quoniam deus dignatus est inconuertibiliter fieri homo, facimus eius iconam ut hominis, licet scientes eum natura deum. non ergo ipsum deum iconam dicimus, sed deum uidentes in icona depictum, cuius similitudinem habet imago. porro pagani errantes similitudines deos praedicant, quibus et immolant. Rom. 560

Delatus est alius codex habens interpretationem scripturae in qua iacebat praescriptum scholion; quam et sumens Gregorius deo amabilis episcopus Neocaesariae legit. cumque adiaceret quae deleta fuerat et relegeretur,

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Haec fecerunt qui dicti sunt patriarchae Anastasius, Constantinus et Niceta heretici.

Theodorus sanctissimus episcopus Myrensium Lyciae dixit: Si esset thesaurus iste La.-Co. 378
tunc manifestus, non esset homo laesus. sed deus reddat his qui absconderunt eum Ha. 314
in die illa.

Theodorus sanctissimus episcopus Catanae dixit: Digni sunt isti anathemate, quoniam adulterantes erant ueritatem et insidiatores patrum. et qui ab eis anathema- Ma. 190
tizati sunt digni sunt laude.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Vae animabus eorum, quoniam ueritatem absconderunt.

Petrus sanctissimus episcopus Germiae dixit: *Deleantur* nomina eorum *de libro uiuentium et cum iustis non scribantur*.

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiae Cypri dixit: Benedictus deus qui post tantum incendium, incisionem et abolitionem reliquit illa.

Theodorus sanctissimus episcopus Myrensium Lyciae dixit: Qui haec fecerunt, domine, *posuerunt lucernam* suam *sub modio*. sed benedictus deus qui ostendit *in tenebris* lumen salutis.

26–27 Qui – modio *cf. LC II 12 p. 258,29–259,3 (= II Capit. p. 236,11–14) = *Hadr. p. 31,5–8* (In actione quinta. Capitulo XXXIII): Absurdissime et incaute contra eos, qui imagines adorare contempnunt, ab his, qui eas adorant, prolatum (praelatum *Hadr.*) testimonium sancti evangelii: ‚Nemo accendit lucernam et ponit eam sub modio.' *cf. Freeman p. 259 adn. 1*

P VE

---

1 *exspectaueris* similitudines, *cf. gr. et infra l. 3* **2** eos *om.* F *edd.* | emulationem *codd.* **6** ipsam *ed. Rom.* non male, sed Anast.* αὐτὸν *legisse uidetur (cf. app. crit. gr.)* **7** uidentes] *„gr.* nouimus" *ed. Rom.*^{mg} *(Anast. fort. legit* ἰδόντες*)* **10** quem V *edd., sed Anast. uerba* ἐν ᾗ et ἦν *ad* ἑρμηνείαν *rettulisse uidetur* **11** cumque – relegeretur] *Anast. uerba* παρακειμένης – ἀναγινωσκομένης *cum iis quae sequuntur coniunxit („g.* cui adiacebat q. d. f. et relegebatur" *ed. Rom.*^{mg}*)* **14** Luciae P Liciæ V Licie E, *corr. ed. Rom.* **20** Tarasius – dixit] *„g.* Sancta Synodus dixit" *ed. Rom.*^{mg} *ex gr.* **22** Germaniae P Germie E **25** reliquit] *Anastasium* καταλείψας *per errorem ad uerbum* καταλείπειν *rettulisse perspexit Dubielzig* **26** Luciae P Lycyę V Licie E, *corr. ed. Rom.* **27–28** in tenebris ~ τοῖς ἐν σκότει? (*cf. Vulg. Lc. 1,79* his qui in tenebris sedent)

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Κοσμᾶς ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ κουβουκλείσιος εἶπεν· Εὕρομεν δὲ καὶ τὴν βίβλον ταύτην ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ τῶν εὐαγῶν εὐκτηρίων τοῦ πατριαρχείου, περιέχουσαν διαφόρων μαρτύρων ἄθλους, μετὰ τούτων δὲ καὶ περὶ τῆς ἀχειροποιήτου εἰκόνος Καμουλιανῶν, ἀπέκοψαν δὲ τὰ φύλλα, οὗ ἦν τὰ περὶ τῆς εἰκόνος. καὶ ἰδοὺ πᾶσιν αὐτὴν δεικνύω.

Μιχαὴλ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Συνάδων εἶπεν· Ὁ Παστιλλᾶς ἔλεγε· „πανάγιε δέσποτα, τοὺς παρερμηνευτὰς καὶ ἐπιβούλους τῆς θείας γραφῆς ἀνάθεμα."

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἀλλ' *ἐπέστρεψεν ὁ πόνος αὐτοῦ* ἐπὶ τὴν *κεφαλὴν αὐτοῦ*.

Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος μοναχὸς καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων εἶπε· Τἀληθὲς εἰπεῖν, ἡ κακοτροπία τῶν βιβλιοκαυστῶν καὶ τῶν εἰκονοκλαστῶν τρανοτέραν ἀπέδειξε τὴν ἀλήθειαν.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Οὐ μόνον τὰς ἱερὰς εἰκόνας ἔξεσαν, ἀλλὰ καὶ εὐαγγέλια καὶ ἄλλα τινὰ ἱερά· οὕτως γὰρ οἶδεν ἡ ἀλήθεια διωκομένη τρανοτέρως φαίνεσθαι.

Στέφανος μοναχὸς εἶπεν· Ἔτι καὶ ἑτέραν βίβλον ἔχομεν ἐπιβουλευθεῖσαν ὑπὸ τῶν χριστιανοκατηγόρων. καὶ εἰ κελεύετε, ταύτην ἐπιδείξω πᾶσιν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Δειχθήτω.

Rom. 561 Καὶ ἐπὶ τῆς συνόδου ἁπάσης ἐδείχθη ἔχουσα ἐν δυσὶ καταβατοῖς ἀπαλειφάς.

Γρηγόριος ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ὑακίνθου εἶπε· Τὸ ἰσότυπον αὐτοῦ ἔχω, δεσπόται, βιβλίον· καὶ εἰ κελεύετε, ἀναγνωσθήτω.

Καὶ λαβὼν Στέφανος μοναχὸς καὶ βιβλιοφύλαξ ἀνέγνω·

Ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας Εὐαγρίου ἐκ τοῦ δ' λόγου

Μετὰ γὰρ τὸ προσβαλεῖν τῇ πόλει τὸν Χοσρόην μυρίας τε ἐφόδους ἐργάσασθαι χοῦν τε συναμήσασθαι πολύν, ὡς καὶ τὰ τείχη τῆς πόλεως ὑπερπηδῆσαι, ἑτέρας τε
La.-Co. 380 μυρίας μηχανὰς ῥάψαι, ἄπρακτον ἐπεποίητο τὴν ἀποπόρευσιν. λέξω δὲ τὰ γενό-

8–9 cf. Ps. 7,17

3–4 cf. Kitzinger p. 114; Brubaker, Icons p. 1228–1229 **6** Παστιλλᾶς cf. Act. I p. 52,15 al. **23–582,21** Euagr. Schol. hist. eccl. (CPG 7500) IV 27 p. 174,15–175,17 Bidez/Parmentier

(H)V T M **23–582,21** = *Euagr. (= z [= LBPA¹])*, *Pa* f. 270r–v

1 Κοσμᾶς διάκονος εἶπεν V | κουβουκλειείων ed.Rom.* ex Vc | δὲ om. Vc edd. **2** τῶν – πατριαρχείου om. V **3** ἔχουσαν M | ἄθλους μαρτύρων M | δὲ τούτων M | περὶ om. V **4** Καβουλιανῶν V | ἀπέκρυψαν V | οὗ] ἐν οἷς V | τὰ² om. V **5** καὶ – δεικνύω] ὡς ὁρᾶτε πάντες V **6** Ὁ Συνάδων εἶπεν V | Παστιλᾶς V **7** παρερμηνεύοντας ed.Rom.* ex Vc^mg (Bonafides?) **8** Ὁ πατριάρχης εἶπεν V | τὸν πόνον H (prob.) **8–9** ἐπὶ τὴν] εἰς M *Sept.* **10–11** Ὁ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων εἶπεν V **10** μοναχὸς πρεσβύτερος T, μοναχὸς om. Vc edd. **11** Τἀληθὲς εἰπεῖν om. V **11–12** τῶν¹ – εἰκονοκλαστῶν] εἰκονοκαυστῶν καὶ βιβλιοκαυστῶν V **12** τρανωτέραν H τρανότερον V | ἐπέδειξε M **13** ἁγιώτατος om. V **16** Ἔτι om. V **17** ταύτην – πᾶσιν] ἀναγνωσθήτω V **18** ἁγία om. V | εἶπε om. V | Δειχθήτω] Ἀνάγνωσον V **19** ἐπὶ – ἁπάσης om. V | ἀπαληφάς (sic) post ἔχουσα V ἀπαλοιφάς T edd. **20** ὁ – καὶ om. V | καθηγούμενος V | μονῆς om. H | ἔφη V **21** αὐτῶ T edd. | ἀναγνώσω V **22** λαβὼν – ἀνέγνω] ταῦτα ἀνέγνω Στέφανος μοναχός V **23** τετάρτου M **24** μυρίους V **25** ὡς] ὥστε T edd. | τε²] δὲ V **26** exspectaueris ἄπρακτος | ἐπεποίητο V *Pa Euagr.*: ἐποιεῖτο T M edd. (incertum in H) **26–582,1** γινόμενα V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Cosmas deo amabilis diaconus et cubuclesius dixit: Inuenimus autem et codicem hunc in sceuophylacio uenerabilium oratoriorum patriarchii, continentem diuersorum martyrum agones, cum his autem et de imagine sine manu facta Camulianensium. praeterea reciderunt folia in quibus erant de imaginibus scripta. et ecce omnibus eum ostendo.

Michahel sanctissimus episcopus Synadensium dixit: Pastillarius dicebat: „sanctissime domine, falsos interpretes et insidiatores diuinae scripturae anathema."

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Sed *conuersus est dolor eius in caput eius*.

Iohannes deo amabilis presbyter monachus et loci seruator orientalium pontificum PL 129, 368
dixit: Verum dicendum est: mali mores codices incendentium ac iconas frangentium lucidiorem ostenderunt ueritatem.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Non solum sacras iconas eraserunt, sed et euangelia et alia quaedam sacra; ita enim nouit ueritas persecutionem passa expressius apparere.

Stephanus monachus dixit: Adhuc et alium codicem habemus deprauatum a christianorum accusatoribus. et si iubetis, hunc ostendam omnibus.

Sancta synodus dixit: Ostendatur.

Et coram uniuersa synodo ostensus est habens in duabus paginis deleta. Rom. 561

Gregorius dei cultor presbyter et egumenus monasterii Hyacinthi dixit: Aequalis formae huius habeo, domini, codicem; et si iubetis, legatur.

Et accipiens Stephanus monachus et librorum custos legit:

De ecclesiastica historia Euagrii ex sermone quarto

Cum enim aggressus esset aduersus ciuitatem Chosrohes millenosque impetus operatus terram multam cumulasset, adeo ut et muros ciuitatis excederet, necnon et alias machinas consuisset, inefficacem patrabat regressum. dicam autem quae facta La.-Co. 379

P VE

4 praeterea] porro *ed. Rom.*^{mg}, *sed mendum interpreti debetur, qui sententiam male intellexit (uide infra* de imaginibus scripta ~ τὰ περὶ τῆς εἰκόνος*)* **6** Michael E *edd.* | *exspectaueris* Pastillas *(cf. Act. I p. 53,15)* **16** omnibus] uobis E *edd.* **19** et *om.* E *edd.* | Hyacinthi *ed. Rom.*^{mg}: Hiacinthi P Iacinthy V Hyachitii E Herachitii F *edd. i. t.; exspectaueris* ton Hyacinthu *(cf. gr. et supra p. 523,7)* **23** Chosroes V *edd.* Crosrohes E **24** et^{1} *om.* F *edd., sed cf. gr.* **25** inefficacem ~ ἄπρακτον *(cf. Gloss.)*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

μενα· ἐπήγγελλεν ὁ Χοσρόης ταῖς ἀμφ᾽ αὐτὸν δυνάμεσι ξύλων ἀθροῖσαι μέγα τι
Ma. 192 χρῆμα πρὸς τὴν πολιορκίαν τῆς προστυχούσης ὕλης. ἅπερ ἐπειδὴ συνελέγη ὀξύτερον τῆς ἐπιτάξεως, κυκλοτερῶς περιθεὶς τὸν χοῦν εἰς μέσον ἐπέβαλε καὶ ἀντιμέτωπος τῇ πόλει ἦει. οὕτω τε κατὰ σμικρὸν ἐποικοδομῶν τοῖς ξύλοις τε καὶ τῷ χώματι καὶ τῇ πόλει προσιών, τοσοῦτον εἰς ὕψος ἦρε καὶ τὸ τεῖχος ὑπερήλατο, ὡς ἐξ ὑπερδεξίων τὰ βέλη κατὰ τῶν προκινδυνευόντων ὑπὲρ τῆς πόλεως ἐν τῷ τείχει ῥίπτειν. ἐπειδὴ τοίνυν οἱ τῇ πολιορκίᾳ συνεχόμενοι τεθέαντο τὸ χῶμα πλησίον
Ha. 316 ὥσπερ ὄρος βαδίζον ἐγγίζειν τῇ πόλει ἐπιδόξους τε εἶναι τοὺς πολεμίους πεζῇ τῆς πόλεως ἐπιβήσεσθαι, ἅμα ἕῳ μηχανῶνται ἀντικρὺ τοῦ χώματος, ὅπερ ἀγέστα πρὸς Ῥωμαίων κέκληται, διώρυγα ὑπὸ γῆν κατεργάσασθαι ἔνθεν τε πῦρ ἀνεῖναι, ὡς ἂν τῇ φλογὶ τὰ ξύλα φθειρόμενα τὸν χοῦν εἰς γῆν καταγάγοι. καὶ τὸ μὲν ἔργον τετέλεστο, πυρὰς δὲ προσανάψαντες τοῦ σκοποῦ διημάρτανον οὐκ ἔχοντος τοῦ πυρὸς διέξοδον, ὅθεν ἀέρος ἐπιλαμβανόμενον δύναιτο τῆς ὕλης περιδράξασθαι. ὡς δ᾽ οὖν εἰς πᾶσαν ἀμηχανίαν ἦλθον, φέρουσι τὴν θεότευκτον εἰκόνα ἣν ἀνθρώπων μὲν χεῖρες οὐκ εἰργάσαντο, Αὐγάρῳ δὲ Χριστὸς ὁ θεός, ἐπεὶ αὐτὸν ἰδεῖν ἐπόθει, πέπομφε. ταύτην τοίνυν τὴν παναγίαν εἰκόνα κατὰ τὴν εἰργασμένην σφίσιν εἰσαγαγόντες διώρυγα ὕδατί ⟨τε⟩ ἐπικλύσαντες ἀπ᾽ αὐτοῦ κατὰ τῆς πυρᾶς καὶ τῶν ξύλων ἀφῆκαν. καὶ παραυτίκα τῆς θείας δυνάμεως τῇ πίστει τῶν δεδρακότων ἐπιφοιτησάσης, ὅπερ ἦν ἐκείνοις πρώην ἀδύνατον ἐξηνύετο· παραυτίκα γὰρ εἰσεδέξαντο τὴν φλόγα τὰ ξύλα καὶ λόγου θᾶττον ἀπανθρακωθέντα τοῖς ὑπερτέροις μετεδίδοσαν, ἅπαντα τοῦ πυρὸς ἀμφινεμομένου.

Λέων ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης τῆς μεγάλης ἐκκλησίας τῆς βασιλίδος Κωνσταντινουπόλεως εἶπε· Κἀγὼ ὁ ἀνάξιος ὑμῶν δοῦλος, ἡνίκα κατέβην εἰς Συρίαν μετὰ τῶν βασιλικῶν ἀποκρισιαρίων, ἐγενόμην ἐν Ἐδέσσῃ καὶ τὴν ἱερὰν καὶ ἀχειροποίητον εἰκόνα τεθέαμαι ὑπὸ πιστῶν τιμωμένην τε καὶ προσκυνουμένην.

(H)V T M

1 ἐπήγγελεν V ἐπήγγειλεν ed.Rom.* | τι μέγα V **2** πολιορκίαν τῆς om. *Pa* **3** κυκλοτέρως *Pa* | περιθεὶς] ἐπιθεῖς (sic) V περὶ *Pa* | ἐς *Euagr.* | ἐπέμβαλλεν *Pa* **4** τῇ πόλει om. V | ἦει] ἦν M εἴη HV *Pa* | σμικρὸν T *Euagr.*: μικρὸν HV M *Pa* **4–5** τοῖς χώμασι M **5** εἰς] ἐς *Euagr.* τὸ V | ὑπερήλλατο T M ὑπερείλατο *Pa* **6** ἐξ ὑπερδεξίων H T M *Euagr.*: ὑπερδεξιῶν V *Pa* | κινδυνευόντων *Pa* **7** τεθέανται V **8** ὥσπερ] ὡς V **9** μηχανῶν τε ἄντικρυς *Pa* | ὅπερ ἀγέστα] ὁπεράγες τὰ (sic) *Pa* | ἄγεστα HV T (cf. LBG s.u.) **10** ὑπὸ + τὴν H | πῦρ ἀνεῖναι T *Euagr.*: πυρὰν εἶναι HV πῦρ ἐνεῖναι M πῦρ ἀνῆναι (sic) *Pa* **11** εἰς γῆν] εἰς τὴν γῆν V ἐς γῆν *Euagr.*, om. *Pa* | καταγάγωσι ed.Rom.* **12** τετέλεστο H (prob.) M: ἐτετέλεστο V T edd. ἐτέλεστο *Pa* ἐπετετέλεστο *Euagr.* | πυρὰς H T: πυρᾶς *Pa Euagr. (LP)* πυρὰν V *Euagr. (BA¹)* fort. recte (cf. lat.) πῦρ M | δὲ + καὶ *Pa* | προσάψαντες *Euagr.* **13** περιλαμβανόμενον M | δύναται V | τὴν ὕλην HV *Pa Euagr.* **14** ἦλθον ἀμηχανίαν V **14–16** τὴν – πέπομφε] imaginem illam in Actis Nicaenis commemoratam esse testantur LC et *Hadr. (cf. app. testim. lat.); qua de re dubitat Speck, Interpolationen p. 118–125 **15** χεὶρ οὐκ εἰργάσατο M | Ἀγβάρῳ *Euagr.* | ἰδεῖν αὐτὸν V | ἐπεπόθει V, om. *Pa* **16** ἐπέπομφεν (sic) *Pa* | σφίσιν] ὅ φησιν T φησιν (sic) M **16–17** ἐσαγαγόντες *Euagr.* (ἐπαγ- *B*) εἰσαγαγόντι *Pa* **17–18** ὕδατί – ἀφῆκαν] καὶ πῦρ ἐπικαύσαντες ἀπ᾽ αὐτοῦ κατὰ τῶν ξύλων ἠφίεσαν M **17** τε *Euagr.*, suppl. ed.Rom.: om. HV T *Pa* (de M uide supra) | αὐτῆς V **18** ἀφίησαν (sic) *Pa* ἀφεῖσαν *Euagr.* (de M uide supra) **19–20** ἐσεδέξαντο *Euagr.* εἰσεδέξατο ed.Rom.* **20** τὰ ξύλα τὴν φλόγα V **22–23** Λέων ἀναγνώστης εἶπε V **23** δοῦλος ὑμῶν M **24** καὶ² om. V M, sed cf. lat. **25** τε om. H

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

sunt: praecipiebat Chosrohes potentatibus suis lignorum colligere magnam quandam struem ad deuastationem cuiusque materiae. quae quoniam collectae sunt Ma. 191
uelocius quam praeceptum fuerat, in circuitu propius ponens terram in medium iecit et contra frontem ciuitatis abiebat. sicque paulatim superaedificans lignis atque puluere ciuitatemque adiens tanto in altum extulit et murum excessit, ut superius sagittae contra eos qui pro ciuitate perituri erant in muro iaci uiderentur. igitur quoniam hi qui depopulationem patiebantur terram uidebant prope quasi montem Ha. 315
proficientem urbi appropiare gloriososque hostes existere et simul ciuitatem pedites ingressuros, ultro machinantur ex aduerso terrae congeriem, qui apud Romanos agger appellatur, subtus quem fodientes hinc pyram fecerunt, cuius flammis ligna incensa aggerem ad terram deponerent. et opus quidem consummatum est, rogum autem succendentes consilio defraudati sunt, non habente igne progressionem, unde ab aëre receptus materiam consumere posset. cum ergo in omnem defectionem deuenissent, deferunt diuinitus fabrefactam iconam quam hominum quidem manus non operatae sunt, Abgaro autem Christus deus, quoniam eum uidere gestiebat, transmisit. hanc igitur sanctissimam imaginem per effossionem quam sibi operati sunt intromittentes et aquam perfundentes ab ea contra rogum et ligna dimiserunt. et statim diuina uirtus fidei operantium affuit, et quod prius erat illis inpossibile PL 129, 369
perficiebatur; continuo quippe receperunt flammam ligna et uerbo confestim in prunas uersa superioribus impertiebantur, omnia igne hinc et inde porrigente.

Leo reuerentissimus lector magnae ecclesiae regiae Constantinopoleos dixit: Et ego indignus seruus uester, cum descendissem ad Syriam cum regiis apocrisiariis, fui Edessae et sacram ac non manufactam iconam uidi a fidelibus honorari pariter et adorari.

14–16 diuinitus – transmisit *cf. LC IV 10 p. 511,1–2 (= IV Capit. p. 487,1–2) = *Hadr. p. 23,7–9* (In eadem [*i.e.* quinta] actione. Capitulo XVIII): Quod nulla evangelii lectio tradat (tradam *Hadr., corr. Hampe*) Iesum ad Abgarum (Avgarem *Hadr.*) imaginem misisse, ut illi dicunt.

P VE

---

1 Chosroes V *edd.* **2** cuiusque materiae ~ τῆς προστυχούσης ὕλης*?* | quoniam] quando *ed. Rom.** **3** uelotius P E **4** ibat *ed. Rom.* non male* | superaedificatis F^2 *edd., sed cf. gr.* **5** audiens P^{ac} (u *exp.*) | tanto in alto V tantum in altum E *edd.* **6** muro *ed. Rom.*: muros *codd.* **7** quoniam] quando *ed. Rom.** **8** proficiscentem *ed. Rom.*, sed cf. ThLL s.u.* proficio *II A* | apropiare V appropiari E appropriare *ed. Rom.** **8–9** gloriososque – ingressuros] gloriososque ~ ἐπιδόξους τε *minus apte; inde interpres uerborum constructionem mutauit („gr.* esseque in eo hostes, ut civitatem pedites ingrederentur, prima luce machinantur" *ed. Rom.^{mg})* **8** simul] similiter *ed. Rom.** **9** ultro] *incertum quid legerit Anast. in gr.* **9–10** machinantur – fecerunt] *locus difficilis; interpres uerba graeca male intellexisse uidetur* **9** terre P E | congeriei *ed. Rom.** | qui] quia E quae F^2 *edd.* **10** appellatur + fossam *ed. Rom.* (ex gr.* διώρυγα*), sed cf. infra* pyram | quem – flammis] ducere, et inde ignem emittere, ut flammis *ed. Rom.^{mg}* | pyram] pirram E terram *ed. Rom.** | cuius] cum E ut F^2 *edd.* **11** consumatum VE | rogum] aggerem F^2 *edd.* **13** ab aëre receptus ~ ἀέρος ἐπιλαμβανόμενον*?* | ab *om. ed. Rom.** | recepto VE *edd.* **14** fabricatam *ed. Rom.** (fabrefactam *La.-Co.^{mg} ex* P) **15** Abagaro *ed. Rom.** **16** effosionem P^{ac} (s *add.* P^1 *s. l.*) effusionem VE *(corr. ed. Rom.)* **17** aqua *ed. Rom.** | ab – dimiserunt] *Anast. ad uerbum uertit („gr.* ex ea rogum et ligna resperserunt" *ed. Rom.^{mg})* | ab ea *sc.* imagine*?* **18** impossibile F *edd.* **19–20** et – porrigente] „g. et dicto citius in prunas uersa sup. imp. o. i. depascente" *ed. Rom.^{mg}* **19** uerbo confestim] confestim ~ λόγου θᾶττον*;* uerbo *fort. ex alia interpretatione* (uerbo <citius>) *remansit* **20** uesa E uersas F *edd.* | impartiebantur F *edd.* **22** apocrisariis E *edd.* **23** Hedessę P Etlesse E (*corr.* F^2)

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Rom. 562 Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Κατὰ τὴν χθὲς ἡμέραν ὁ εὐλαβέστατος ἡγούμενος τῶν Μαξιμίνου τὸ Λειμωνάριον ἐξήνεγκε, καὶ ἀνεγνώσθη. καὶ εὕρομεν καὶ ἡμεῖς ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τὸ ἴσον τοῦ αὐτοῦ Λειμωναρίου τετμημένα ἔχον τὰ φύλλα ἐν οἷς τὰ περὶ εἰκόνων ἔκειντο.

Χριστοφόρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας Κυριακῆς εἶπε· Πανάγιε δέσποτα, ὁ ἀνάξιος δοῦλος τολμήσω λαλῆσαι ἐπὶ τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς καὶ οἰκουμενικῆς ταύτης συνόδου. προφητικὸς λόγος ἐστὶν ὅτι *ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτοῦ συνελήφθη ὁ ἁμαρτωλός*. ὃ γὰρ προσεδόκων καθ' ἡμῶν ποιεῖν ἐπὶ τῆς ψευδοσυλλόγου ἐκείνης σωρευθέντες, τοῦτο καθ' ἑαυτῶν γέγονε. καὶ τὰ μὲν ἔκοψαν, τὰ δὲ ἐφάλσευσαν, ἵνα τῆς ἀληθείας φανερουμένης ἐλεγχθῇ ἡ ἀσέβεια αὐτῶν.

Στέφανος μοναχὸς καὶ βιβλιοφύλαξ εἶπε· Βίβλος ἐπιδοθεῖσα παρὰ τοῦ ἡγουμένου τῶν Μαξιμίνου περιέχουσα τὸν λόγον τὸν φαλσευθέντα εἰς τὸ ἄλλο βιβλίον [τὸ περὶ εἰκόνων].

La.-Co. 381 Καὶ ἀνέγνω ὁ αὐτὸς Στέφανος·

Ma. 193 Ἐκ τοῦ Λειμωναρίου

Ἔλεγόν τινες τῶν γερόντων ὅτι ἦν τις ἔγκλειστος εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν ἀγωνιστὴς πάνυ. ἐπολέμει δὲ αὐτὸν ὁ δαίμων τῆς πορνείας. ἐν μιᾷ οὖν ὡς ἐπέκειτο αὐτῷ σφοδρῶς, ἤρξατο ὁ γέρων ἀποδύρεσθαι καὶ λέγειν τῷ δαίμονι· „ἕως πότε οὐκ ἐνδίδως μοι; ἀπόστα λοιπὸν ἀπ' ἐμοῦ, συνεγήρασάς μοι." φαίνεται αὐτῷ ὁ δαίμων ὀφθαλμοφανῶς λέγων· „ὄμοσόν μοι ὅτι οὐδενὶ λέγεις ὃ μέλλω σοι εἰπεῖν, καὶ οὐκέτι σε πολεμῶ." ὤμοσεν αὐτῷ ὁ γέρων ὅτι „μὰ τὸν ἐνοικοῦντα ἐν τοῖς ὑψίστοις, οὐκ εἴπω τινὶ ἅπερ εἴπῃς μοι". τότε λέγει αὐτῷ ὁ δαίμων· „μὴ προσκυνήσῃς ταύτῃ τῇ εἰκόνι, καὶ οὐκέτι σε πολεμῶ." εἶχε δὲ ἡ εἰκὼν ἐκτύπωμα τὴν δέσποιναν ἡμῶν τὴν ἁγίαν Μαρίαν τὴν θεοτόκον βαστάζουσαν τὸν κύριον ἡμῶν καὶ θεὸν Ἰησοῦν Χριστόν. λέγει ὁ ἔγκλειστος τῷ δαίμονι· „ἄφες· σκέψομαι." τῇ οὖν ἐπαύριον

7–8 Ps. 9,17

15–586,11 <Ioh. Mosch.> prat. spir. (CPG 7376; BHG[a] 1442) c. 45 (= BHG[a] 1444u), PG 87, 2900 B 1 – D 4; laudatur etiam Act. IV p. 380,11–382,13. testimonium huc ex alio exemplari atque in Act. IV desumptum esse arbitrantur Wallach p. 81–82 et Freeman p. 481 adn. 1, sed cf. supra l. 11–13 ; cf. app. testim. lat.

(H)V T M **11–586,11** praetermisit V **15–586,11** ~ Act. IV (ubi adferunter *Mo Ioh. Dam.*[I.II.III] *PG*) **15–586,5** Ἐκ – εἰκόνι = *Pa* f. 277[v]

1–4 om. V **3** ἴσον ed.Rom.* | τῷ αὐτῷ Λειμωναρίῳ T edd. | ἔχον τὰ] ἔχοντα T ed.Rom. (corr. ed.Reg.) **5–10** Χριστοφόρος – αὐτῶν] dubitare possis, an haec aptum hic locum non habeant **5** ὁ – ἐπίσκοπος om. V | Πανάγιε δέσποτα post λέγω V (uide infra) **6** δοῦλος + σου M | τολμήσω] τολμήσας λέγω V **6–7** λαλῆσαι – συνόδου om. V **7** προφητικός ἐστι λόγος V **8** προσεδόκουν H | ἐπὶ] οἱ V | τῆς ψευδοσυλλόγου ἐκείνης] cf. lat. et supra p. 562,11–12 **9** κατ' αὐτῶν M **10** ἵνα + μὴ H **11–586,11** Στέφανος – ἀκούσω] Στέφανος ἀναγνώστης ἀνέγνω reliquis omissis V **12–13** τὸ περὶ εἰκόνων inepte ex l. 3–4 insertum deleui **15** τοῦ + αὐτοῦ *Pa* (praecedit prat. spir. c. 180) **16** Ἔλεγόν – γερόντων] Ἔλεγεν ὁ ἀββᾶς Θεόδωρος ὁ Αἰλιώτης Act. IV uix recte | ἐγκλειστὸς (sic semper) *Pa* **17** αὐτῷ M | ὁ om. ed.Rom.* | οὖν + τῶν ἡμερῶν *Pa* **18** αὐτῷ om. *Pa* | ἀποδύρασθαι *Pa* | τῷ δαίμονι om. *Pa* **19** ἐνδίδεις *Pa* (cf. HV et *Mo* in Act. IV) | ἀπόστα – μοι[2] om. *Pa* | μοι[2]] μου T, om. M | φαίνεται + οὖν M, + δὲ *Pa* **20** σοι εἰπεῖν] σοι λέγειν *Pa* λέγειν σοι Act. IV **21** ὄμωσεν (sic) + οὖν *Pa* καὶ ὤμοσεν Act. IV **21–22** ὅτι – μοι om. *Pa* **22** εἴπῃς] λέγεις Act. IV (ubi tamen εἴπῃς *Mo Ioh. Dam.*[III] *PG*) **23** πολεμήσω T | ἡ εἰκὼν om. *Pa* **23–24** τῆς δεσποίνης ἡμῶν τῆς παναγίας θεοτόκου βασταζούσης *Pa* (cf. H *Ioh. Dam.*[I] [*D*] *PG* in Act. IV) **24** καὶ θεὸν om. Act. IV **24–25** Ἰησοῦν + τὸν *Pa* **25** σκέψωμαι ed.Rom.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Hesterno die reuerentissimus egumenus Maximini codicem * Limonarii protulit, et lectus est. et repperimus et nos in bibliotheca exemplar eiusdem Limonarii incisa habens folia in quibus de imaginibus scripta iacuerant. Rom. 562

Christophorus sanctissimus episcopus sanctae Cyriacae dixit: Sanctissime domine, indignus seruus praesumam loqui coram sancta et sacra atque uniuersali hac synodo. propheticus sermo est quia *in operibus manuum suarum comprehensus est peccator*. quod enim putabant aduersus nos facere in pseudosyllogo illa collecti, hoc aduersus eos factum est. et quaedam quidem inciderunt, quaedam uero falsauerunt, ut manifestata ueritate arguatur impietas eorum.

Stephanus monachus et librorum custos dixit: Codex datus ab egumeno Maximini continet sermonem qui * falsatus est in altero codice qui est de iconis.

Et legit idem Stephanus: La.-Co. 382

Ex eodem Limonario Ma. 194

Dicebant quidam seniorum quia erat quidam inclausus in monte Oliueti decertator maximus. impugnabat autem eum daemonium fornicationis. quadam ergo die cum ei ualide immineret, coepit senior lamentari et dicere daemonio: „usquequo non parces mihi? recede iam a me, consenuisti mihi." apparet autem ei daemon euidenter dicens: „iura mihi quod nemini dicas quod tibi dicturus sum, et te ulterius non impugnabo." iurauit ei senex quia „per eum qui habitat in excelsis non dicam cuiquam quae mihi dixeris". tunc dicit ei daemon: „ne adores hanc iconam, et te ultra non impugnabo." habebat autem imago figurationem dominae nostrae sanctae Mariae dei genitricis portantis dominum nostrum et deum Iesum Christum. dicit inclausus daemonio: „sine <ut mecum> tractem." in crastinum autem indicat hoc abbati Theodoro

---

15–587,10 *cf. LC III 31 p. 481,16–23 (= III Capit. p. 335,25–29; cf. p. 483,19–21) = *Hadr. p. 20,36–21,3* (In actione quinta. Capitulo XIV): Deleramentum (deliramentum *LC*^{ac} *Hadr.*) errore plenum, quod de retruso (truso *Hadr., corr. Hampe*) quodam dixerunt, qui dęmoni iurasse et idipsum (ipsum *Hadr.*) iuramentum irritum fecisse perhibetur, cuius abbas non mediocriter delerasse (delirasse *Hadr.*) dinoscitur dicens ei (et *Capit.*) commodius esse omnia in ciuitate lupanaria ingredi quam abnegare adorationem (adorationis *Hadr.*) imaginis Domini aut eius sanctae genetricis. *Wallach p. 79–82 hunc locum ad Act. IV p. 381,10–383,11 pertinere censet, sed cf. Hadr.* („In actione quinta"); *cf. etiam Speck, Interpolationen p. 104 adn. 276*

P VE **14–587,10** ~ *Act. IV*

2 codicem + paradisi uel agri amoenissimi P E *(glossema Anastasii, ut uidetur, in textum receptum)* codicem + paradisi amaenissimi (amoen- *ed. Reg.**) *ed. Rom.** | reperimus E *edd.* **2–3** biblioteca P **8** pseudosillogo P E | illo *ed. Rom.*, sed cf. gr.* **9** quaedam uero falsauerunt *om.* VE *(suppl. ed. Rom. ex gr.)* **10** arguantur impietates *ed. Rom.** **11** Maximino V Maximiani E *(corr. ed. Rom.)* **12** continens *ed. Rom.* ex gr. non male, sed interpres suo Marte constructionem uerborum mutauisse uidetur* | qui^{1} + falsatus (+ est E) inuenitur etiam ab aliis interpretibus dici et maxime in sexte (sexto E) synodi codice P E *(adnotatio Anastasii in textum recepta, in qua* falsatus *lemma fuisse uidetur), cf. La.-Co.*^{mg} (*ex* P) | qui^{2} – iconis] *cf. app. crit. gr.* **13** Stephanus + monachus et librorum custos F *edd.* **14** eodem] *nihil respondet in gr., fort. delendum (an mendum in Anastasii codice graeco?)* | Lymenario V Limenario E (*corr.* F) **15** inclusus F *edd. (sic semper)* **16** daemon *ed. Rom.* ex* F | quidam P^{ac} (i *exp.*, a *add.* P^{1} *s. l.*) **17** cepit VE | daemoni *ed. Rom.** | parcis *ed. Rom.* (ex Act. IV, ut uidetur)* **18** demon *codd.* (P *praeter consuetudinem*) | euidenter] *melius* uisibiliter *Act. IV* **19** inpugnabo VE **21** dicit] dixit F *edd.* | inpugnabo VE **23** et deum *om.* E *edd.* **24** ut mecum *suppleui ex Act. IV* | crastino *ed. Rom.* (sed cf. Act. IV)*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

δηλοῖ τῷ ἀββᾷ Θεοδώρῳ τῷ Αἰλιώτῃ οἰκοῦντι τότε ἐν τῇ Λαύρᾳ Φαρὰν καὶ διηγεῖται αὐτῷ ἅπαντα. ὁ δὲ γέρων λέγει τῷ ἐγκλείστῳ· „ὄντως, ἀββᾶ, ἐνεπαίχθης, ὅτι ὤμοσας τῷ δαίμονι. πλὴν καλῶς ἐποίησας ἐξειπών. συμφέρει δέ σοι μὴ ἐᾶσαι ἐν τῇ πόλει ταύτῃ πορνεῖον εἰς ὃ μὴ εἰσέρχῃ, ἢ ἵνα ἀρνήσῃ τὸ προσκυνεῖν τὸν κύριον ἡμῶν καὶ θεὸν Ἰησοῦν Χριστὸν μετὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ μητρὸς ἐν εἰκόνι." στηρίξας οὖν αὐτὸν καὶ ἐνδυναμώσας πλείοσι λόγοις ἀπῆλθεν εἰς τὸν ἴδιον τόπον αὐτοῦ. φαίνεται πάλιν ὁ δαίμων τῷ ἐγκλείστῳ καὶ λέγει αὐτῷ· „τί ἔνι, κακόγερε; οὐκ ὤμοσάς μοι ὅτι οὐδενὶ λέγεις; καὶ πῶς πάντα ἐξεῖπας τῷ ἐλθόντι πρὸς σέ; λέγω σοι, κακόγερε, ὡς ἐπίορκος ἔχεις κριθῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως." ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἔγκλειστος· „ὅ τι μὲν ὤμοσα, ὤμοσα· καὶ ὅτι ἐπιώρκησα οἶδα· πλὴν τὸν ἐμὸν δεσπότην καὶ ποιητὴν ἐπιώρκησα, σοῦ δὲ οὐ μὴ ἀκούσω."

Ha. 317

Rom. 563

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ Λειμωναρίου

Διηγήσαντο ἡμῖν οἱ αὐτοὶ πατέρες καὶ τοῦτο λέγοντες ὅτι ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις γυνή τις φιλόχριστος εἰς τὰ μέρη Ἀπαμείας φρέαρ ὤρυσσε· καὶ πολλὰ δαπανήσασα καὶ πολὺν κόπον ποιήσασα καὶ βάθος πολὺ κατελθοῦσα οὐχ εὗρεν ὕδωρ· καὶ ἐν ἀθυμίᾳ πολλῇ ὑπῆρχεν ἡ γυνὴ καὶ διὰ τὸν κόπον καὶ διὰ τὰς δαπάνας. ἐν μιᾷ οὖν κατὰ τοὺς ὕπνους θεωρεῖ ἡ γυνή τινα λέγοντα αὐτῇ· „πέμψον φέρε τὸ ὁμοιωσίδιν τοῦ ἀββᾶ Θεοδοσίου τοῦ εἰς τὸν Σκόπελον, καὶ τὸ ὕδωρ δι' αὐτοῦ ὁ θεὸς παρέχει σοι." ἡ δὲ γυνὴ πέμψασα δύο ἀνθρώπους αὐτῆς ἔλαβε τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου· καὶ χαλασάσης αὐτὴν ἐν τῷ φρέατι εὐθὺς καὶ παραχρῆμα τὸ ὕδωρ ἐξῆλθεν, ὥστε τὸ ἥμισυ τοῦ φρέατος πληρωθῆναι. ἔφερον οὖν ἡμῖν ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὕδατος, καὶ ἐπίομεν καὶ ἐδοξάσαμεν τὸν θεὸν ἡμῶν.

12–22 <Ioh. Mosch.> prat. spir. (CPG 7376; BHG[a] 1442) c. 81, PG 87, 2940 A 5 – B 6

(H)V T M **12–22** = *Ioh. Mosch. (= PG)*, *Pa* f. 277[r], *Mo* f. 227[r]

---

1 Αἰλιώτῃ] Ἑλίῳ τῷ *Pa* | τότε om. *Pa* | Φαρὰν *PG*: Φαρᾶν M Φάρων H Φαρῶν T edd. Φαρὼν *Pa*; cf. Act. IV **1–2** καὶ – ἅπαντα] καὶ ἦλθε καὶ διηγήσατο πάντα Act. IV **2** πάντα M (cf. Act. IV) **3** ὅτι om. *Pa* | ὀμώσας *Pa* | δέ] γάρ M **4** εἰς τὴν πόλιν ταύτην Act. IV | πορνεῖον post ἐᾶσαι *Pa* **5** ἡμῶν καὶ θεὸν] καὶ θεὸν ἡμῶν Act. IV | Ἰησοῦν + τὸν H T M edd., sed cf. supra p. 584,24–25 et Act. IV | ἰδίας Act. IV *Pa*: om. H T M edd. (cf. lat.) | ἐν εἰκόνι Act. IV (cf. LC et *Hadr.): ἐν τῇ εἰκόνι *Pa* (et des.), om. H T M edd. (cf. lat.) **6–7** αὐτοῦ τόπον Act. IV **7** φαίνεται + οὖν Act. IV **8** ἐξεῖπες Act. IV **10** ἔγκλειστος + λέγων Act. IV **11** ἐμὸν M (incertum in H): om. T edd., sed cf. lat. et Act. IV | οὐ – ἀκούσω] οὐκ ἀκούω Act. IV **12** Ἐκ τῶν λειμωναρίων V Ἐκ τοῦ παραδείσου ἐξήγησις *Mo* | Ἐκ om. T M (incertum in H) | αὐτοῦ om. *Pa* (praecedit excerptum ex Mir. Anast.) **13** Διηγήσαντο] Ὅτι διηγήσαντο V | ἡμῖν + τοῖς γέρουσι V **13–14** οἱ – γυνή] τινες τῶν πατέρων λέγοντες ὡς γυνή V **13** αὐτοὶ] ἅγιοι *Mo* | καὶ τοῦτο om. *Pa* **14** ὤρυσσε φρέαρ V | ὤρυξεν *PG* | καὶ om. *Mo* | πάμπολλα *Mo PG* **15** καὶ[1] – ποιήσασα HV M *Pa* (cf. lat.): om. T edd. *Mo PG* (ubi tamen legitur in interpretatione latina) | καὶ[2] + εἰς ed. Rom.* (ex lat. F[2]) | πάμπολυ *Pa* | εὕρισκεν *Mo* **16** πολλῇ ἀθυμίᾳ *PG* | ἡ γυνὴ ὑπῆρχεν *Mo* | ἡ γυνὴ om. *PG* | καὶ[1] om. V *Mo* | οὖν + τῶν ἡμερῶν *PG* **17** κατὰ τοὺς ὕπνους] καθ' ὕπνους *Mo*, om. *PG* | ἡ γυνή] αὕτη V | αὐτῇ λέγοντα *PG* | πέμψον + καὶ V *PG* | τὸ ὁμοιωσίδιν scripsi coll. Niceph. refut. c. 89,18–19 et c. 91,3 (ubi ὁμοιωσείδιν Featherstone): τὸ ὁμοιωσίδ (sic) H (prob.) T τὸ ὁμοίωμα V *Mo PG* τὴν ὁμοίωσιν M ed.Rom.* (ex Vc[mg] [Bonafides]) τὸ μϋσίδην (sic) *Pa* **18** Θεοδῶρου (sic) *Mo* | τὸ Σκόπελον M τὸν Σκοπελὸν *Pa* (incertum in H) **18–19** παρέχει σοι ὁ θεός V **19** γυνὴ + εὐθέως *Mo PG* | αὐτῆς om. *PG* **20** χαλάσης *Pa* χαλάσαντες *Mo* ἐχάλασεν *PG* | ἐν – φρέατι] εἰς τὸ φρέαρ καὶ *PG* | εὐθὺς καὶ om. H | εὐθέως *Mo PG* | ἐξῆλθε τὸ ὕδωρ V *PG* | τὸ[1] om. *Mo* **21** πληρωθῆναι τοῦ φρέατος V | φρέατος] λάκκου *PG* λάκκου + ὕδωρ *Mo* | ἔφερεν T M ed.Rom. (corr. ed.Reg.) | οὖν + καὶ V | ἡμῖν + οἱ διασώσαντες τὴν εἰκόνα *PG* | αὐτοῦ om. *Mo PG* **22** ἐδοξάζομεν πάντες τὸν Θεόν *PG* | τῷ θεῷ *Pa* | ἡμῶν + ἀμήν *Pa*, om. *Mo PG*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Aeliotae, qui habitabat tunc in laura Pharensium, et enarrat ei omnia. at uero senior inclauso „uere", inquit, „abba, illusus es, quia iurasti daemonio. uerumtamen bene fecisti hoc dicendo. porro expedit tibi ut non dimittas in hac ciuitate scortum ad Ha. 318
quod non ingrediaris, quam ut recuses adorare dominum nostrum et deum Iesum Christum cum matre ipsius." confirmato ergo eo et confortato plurimis uerbis abiit PL 129, 370
ad proprium locum suum. apparet iterum daemon inclauso et dicit ei: „quid est, male senex? nonne iurasti mihi quod nemini diceres? et quomodo cuncta dixisti uenienti ad te? dico tibi, male senex, ut peiurus iudicaberis in die iudicii." respondit ei inclausus: „quia iuraui quidem, iuraui utique; et quia peieraui scio; uerum meum Rom. 563
dominum et factorem peieraui, te tamen non audiam."

De eodem Limonario

Narrauerunt mihi idem patres et hoc dicentes quia in his diebus mulier quaedam Christi amatrix in finibus Apamiae puteum fodit; et multa expendens et multum laborem faciens et profundum multum descendens non repperit aquam; et in defectione animi multa erat mulier et propter laborem et propter sumptus. semel ergo in somnis uidet mulier quendam dicentem sibi: „mitte fer similitudinem abbatis Theodosii qui in Scopulo est, et aquam per eum deus praebebit tibi." mulier autem missis duobus hominibus suis accepit iconam sancti, et deposita ea in puteum statim et absque dilatione aqua exiit, ita ut medietas putei repleretur. detulerunt ergo nobis ex eadem aqua, et bibimus et glorificauimus deum nostrum.

P VE **3–5** expedit – ipsius ~ *LC, *Hadr.*

1 Aeliotae *ed. Rom.*: Eloite P Aeloytæ V, *om.* E | ei] e P^{ac} (i *add.* P^{c} *s. l.*) **2** uere – abba] dixit: abba, uere *ed. Rom.** (inquit abbas uere F) | inlusus VE **3** dicendo] dicens *Act. IV, fort. coll. gr. etiam hic scribendum* | scortum ~ πορνεῖον *?* (~ lupanar *Act. IV*), *Anast. fort. legit* πόρνην **4** et deum *om.* E *edd.* **5** ipsius] *exspectaueris* ipsius in imagine *(cf. LC et Hadr.), sed* ἐν εἰκόνι *deerat in Anastasii codice graeco (cf. app. crit. gr.)* | abiat E abibat F *edd.* **6** daemon inclauso *(*incluso F *edd.) (cf. Act. IV)*: inclauso demon V, daemon *om.* P E **8** periurus E *edd.* **9** quia^{1}] *debuit* quod (~ ὅ τι), *idem mendum in Act. IV* **9–10** periuraui *(bis)* E *edd.* **12** iidem F *edd.* **14** et^{1} + in F^{2} *edd., sed cf. gr.* **20** glorificamus P V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Τοῦ αὐτοῦ

Διηγήσατο ἡμῖν Διονύσιος ὁ πρεσβύτερος τῆς ἐκκλησίας Ἀσκάλωνος περὶ τοῦ ἁββᾶ
Ma. 196 Ἰωάννου τοῦ ἀναχωρητοῦ, λέγων ὅτι οὗτος μέγας ἐν τῇ παρούσῃ γενεᾷ γέγονεν
ἄνθρωπος, καὶ πρὸς σύστασιν τῆς αὐτοῦ πρὸς θεὸν εὐαρεστήσεως τοῦτο περὶ
αὐτοῦ τὸ θαῦμα· ἐν σπηλαίῳ, φησίν, ὁ γέρων ἐκάθητο εἰς τὰ μέρη Σοκχοῦς τοῦ
κτήματος ἀπὸ μιλίων μικρῷ πρὸς Ἱεροσολύμων εἴκοσιν. εἰκόνα δὲ εἶχεν ὁ γέρων ἐν
La.-Co. 384 τῷ σπηλαίῳ τῆς ἁγίας ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μα-
ρίας ἔχουσαν ἐν ἀγκάλαις Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν. καθότι οὖν ἐβούλετο πούποτε
ἀπελθεῖν, ἢ εἰς ἐρήμους μακρὰς ἢ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐπὶ τῷ προσκυνῆσαι τὸν ἅγιον
σταυρὸν καὶ τοὺς ἁγίους τόπους ἢ καὶ εἰς τὸ Σινᾶ ὄρος προσεύξασθαι ἢ καὶ εἰς
μάρτυρας ἀφεστῶτας Ἱεροσολύμων πολλοῖς διαστήμασιν – ἦν γὰρ ἄγαν φιλόμαρτυς
ὁ γέρων· καὶ νῦν μὲν εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην εἰς Ἔφεσον, νῦν δὲ εἰς τὸν ἅγιον Θεό-
δωρον εἰς Εὐχάϊτα ἢ εἰς τὴν ἁγίαν Θέκλαν εἰς Σελεύκειαν ἢ εἰς τὸν ἅγιον Σέργιον
εἰς Ἄραφας –, ἐσκεύαζε τὴν κανδήλαν καὶ ἧπτεν, ὡς εἶχε συνήθειαν. καὶ πρὸς ἱκε-
τείαν στὰς τὴν πορείαν αὐτῷ κατευθῦναι, ἔλεγε πρὸς τὴν δέσποιναν εἰς τὴν εἰκόνα
αὐτῆς προσέχων· „ἁγία δέσποινα θεοτόκε, ἐπειδὴ ὁδὸν ἔχω μακρὰν βαδίσαι πολ-
λῶν ἡμερῶν προθεσμίαν ἔχουσαν, τῆς κανδήλας σου φρόντισον καὶ ἄσβεστον αὐτὴν
κατὰ τὴν ἐμὴν πρόθεσιν φύλαξον· ἐγὼ γὰρ τὴν σὴν βοήθειαν συνοδοιπόρον ἔχων
ἀπέρχομαι." καὶ ταῦτα πρὸς τὴν εἰκόνα φήσας ἀπήρχετο. καὶ τὴν προτεθεῖσαν
πορείαν πληρώσας ὑπέστρεφε, ποτὲ μὲν διὰ μηνός, ποτὲ δὲ διὰ δύο καὶ τριῶν,
ἔστι δὲ ὅτε καὶ διὰ πέντε καὶ ἕξ. καὶ οὕτως εὕρισκε τὴν κανδήλαν ἐσκευασμένην

1–590,3 <Ioh. Mosch.> prat. spir. (CPG 7376; BHG[a] 1442) c. 180 (= BHG[n] 1076rb), PG 87, 3052 A 1 – C 11

(H)V T M **1–590,3** = *Ioh. Mosch. (= PG)*, *Pa* f. 277[r–v]

1 Τῶν αὐτῶν V Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λειμωναρίου *Pa* fort. recte | αὐτοῦ + ἕτερον H (prob.) **2** ἡμῖν + ὁ ὁσιώ-
τατος *PG* | πρεσβύτερος – Ἀσκάλωνος] πρεσβύτερος καὶ σκευοφύλαξ τῆς τῶν Ἀσκαλονιτῶν ἁγιωτάτης
ἐκκλησίας *PG* | Ἀσκαλῶνος T *Pa* **3** οὗτος] ὄντως *Pa PG* **3–4** μέγας – ἄνθρωπος] ἐν τῇ παρ. γενεᾷ
μέγας ἄνθρ. γέγ. H μέγας ἄνθρ. γέγ. ἐν τῇ παρ. γενεᾷ V ἐν τῇ παρ. γενεᾷ μέγας γέγ. ἄνθρ. M
3 γενεᾷ + κατὰ Θεὸν *PG* **4** τῆς πρὸς θεὸν αὐτοῦ M **4–5** τοῦτο – θαῦμα] τοῦτο τὸ θαῦμα περὶ
αὐτοῦ διηγεῖτο *PG* (cf. lat., de *Pa* uide infra), sed διηγεῖτο potius tacite supplendum **5** θαῦμα + ἐλέγετο *Pa* |
ἐκάθητο ὁ γέρων V | ἐκάθητο om. *Pa* | Σοκχοὺς V Σομφοὺς *Pa* Σοχοῦς *PG* **6** κτήματος – πρὸς] κτήμα-
τος ἐγγὺς Ἱερουσαλὴμ V | κτίσματος *Pa* | ἀπὸ – εἴκοσιν] ἀπὸ μιλίων εἴκοσιν Ἱεροσολύμων H | μικρῷ M
Pa PG (cf. LSJ s.u. III 3): μικρῶν T μικρὸν ed.Rom.* ex Vc, om. HV (uide supra) | πρὸ M | Ἱεροσόλυμα T edd.
(de HV uide supra) | εἴκοσιν om. V | εἶχεν δὲ ὁ γέρων εἰκόνα V **7** σπηλαίῳ] κελλίῳ αὐτοῦ H σπηλαίῳ
αὐτοῦ *PG* | ἁγίας] παναγίας *PG*, om. V M **8** ἔχουσαν – Χριστὸν] ἐν ἀγκάλαις φέρουσαν *PG*, exspecta-
ueris ἐχούσης … Χριστὸν, sed cf. lat. | καθότι οὖν] ὅτε δὲ V καθότε οὖν *Pa* | ἠβούλετο *Pa* | πούποτε scripsi
coll. lat. (cf. e.g. prat. spir. c. 96, PG 87, 2953 C 5–6): που V (euanidum in H) πώποτε T M edd. *Pa*, om. *PG* (uide
infra) **9** ἀπελθεῖν + εἰς τόπον τινὰ *PG* | ἢ[1] om. *Pa* | ἐπὶ τὸ V *Pa* διὰ τὸ M πρὸς τὸ *PG* | ἅγιον] τίμιον
V M *Pa*, sed cf. lat. **10** καὶ σεβαστοὺς τόπους *PG* | ἢ[1] om. V | Σιναῖον *PG* | προσεύξασθαι] πρὸς τὸ
εὔχεσθαι *PG* | ἢ[2] om. *PG* **11** πολλοῖς διαστήμασιν] πολὺ διάστημα *Pa* πολλοῖς καὶ μακροῖς διαστήμασιν
PG, om. V | ἄγαν om. *PG* | φιλομάρτυς *Pa PG* **12** μὲν + ἀπίη *PG* | εἰς[1] – Ἰωάννην om. V **13** Εὐχάϊτα
V: Εὐχαΐτα T M edd. (incertum in H) Εὐχαΐτας + ἀπίει *Pa* Εὐχάϊταν *PG* | ἢ[1]] καὶ *Pa* καὶ + ἄρτι μὲν εἰς τὴν
τῶν Ἰσαύρων *PG* | ἁγίαν] ὁσιομάρτυρα *Pa* | εἰς[3] + τὴν τῶν Ἰσαύρων *Pa* (cf. supra *PG*) | ἢ[2]] ἔπειτα *Pa*
ἄρτι δὲ *PG* **14** εἰς + τὸ *Pa PG* | Ἄραφας M ed.Rom.: Ἀραφὰς H Ἀραφας (sic) V T τὸ Ῥαφ′ (sic) *Pa*
Σαφᾶς + καὶ ποτὲ μὲν εἰς τοῦτον, ποτὲ δὲ εἰς ἐκεῖνον τὸν ἅγιον ὥδευσεν *PG*, exspectaueris Ῥήσαφα (cf.
Ptol. geogr. V 15,24; E. Honigmann, RE II A 2 [1923], 1684–1688) (= Σεργιούπολις) | ἐσκεύαζε + δὲ *Pa* | κανδύ-
λαν *Pa* **14–15** ἱκετίαν *Pa* ἱκεσίαν *PG* **15** ἀναστὰς M στὰς + καὶ *PG* | αὐτοῦ V | κατευθυνθῆναι + τὸν
Θεὸν ἱκετεύσας *PG* | πρὸς] εἰς *PG* **15–16** εἰς – αὐτῆς] τῇ εἰκόνι αὐτῆ V **16** θεοτόκε om. V | ἔχω –
βαδίσαι] μέλλω βαδίσαι μακρὰν *PG* | βιάσαι M **17** κανδύλας *Pa* | ἄσβεστον] σβεννυμένην *PG*
18 κατὰ – φύλαξον] διατήρησον nec plura V | κατὰ] μετὰ H | φύλαξαι *PG* **19** ἀπέρχομαι post γὰρ V |
φήσας] εἰπὼν V | ἐξήρχετο *PG* **20** πορίαν V | πληρῶν T edd. ποιήσας *PG* | δύο + ἢ V **21** ἔστι δ᾽
ὅτε H ἔστιν ὅτε V | κανδύλαν σκευασμένην *Pa* **21–590,1** ἐσκ. τε καὶ ἁπτομένην *PG*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Eiusdem

Narrauit nobis Dionysius presbyter ecclesiae Ascalonis de abbate Iohanne anachorita, dicens quia hic magnus in praesenti generatione fuit homo, et ad statum suum Ma. 195
deo beneplacentem hoc de eo miraculum asserebat: in specu, inquiens, senex sedebat in partibus Socchus possessionis ab Hierosolymis miliariis uiginti ferme distantis. imaginem autem habebat senex in specu sanctae intemeratae dominae nostrae dei La.-Co. 383
genitricis et semper uirginis Mariae habentem in ulnis Christum deum nostrum. quotienscumque ergo uolebat quoquam pergere, aut ad heremos longinquas aut Hierosolymam ad adorandum sanctam crucem et sancta loca uel etiam in Sina monte oraturus aut ad martyres qui ab Hierosolymis multis spatiis aberant – erat enim amicus martyrum oppido senex; nam nunc quidem ad sanctum Iohannem Ephesum, nunc uero ad sanctum Theodorum Euchaitam aut ad sanctam Theclam Seleuciam pergebat uel ad sanctum Sergium Arapham –, praestruebat candelam et succendebat, sicuti habebat consuetudinem. et ad deprecationem stans ut iter sibi dirigeretur, dicebat ad dominam in imaginem eius attendens: „sancta domina dei genitrix, quoniam uiam habeo longam ad ambulandum multorum dierum spatium habentem, de candela tua curam habeto et inextinguibilem eam secundum meum propositum custodi; ego enim adiutorium tuum comitem habens uadam." et his ad imaginem dictis abibat. et proposito itinere completo reuertebatur, aliquando quidem mense uno, aliquando uero duobus uel tribus, nonnumquam quinque aut sex moratus. et PL 129, 371

2–591,3 = *Paul. Bernr. uita Greg. VII. papae (BHL 3652) c. 24 (ex fonte Anastasii codicum* VE *stirpi cognato; lectiones uariae sunt neglegendae) p. 483,17–40 Watterich* („in actionibus septimi uniuersalis concilii, auctoritate primi Adriani Papae collecti"*); cf. H. Fuhrmann, Zu den Marienwundern in der ‚Vita Gregorii VII papae' des Paul von Bernried, in: Ecclesia et regnum. Festschrift für F.-J. Schmale, Bochum 1989, 115 cf. LC IV 12 p. 514,10–13 (= IV Capit. p. 487,6–9; cf. p. 514,14–17; deest in *Hadr.)*: De eo, quod Dionisius, presbiter ecclesiae Ascalonitanę, in eadem synodo retulisse fertur quendam monachum coram imagine sanctae Mariae semper virginis lucernam inluminasse et post tertium vel quintum seu etiam sextum mensem redeuntem inextinctam reperisse.

P VE

---

1 Item eiusdem V *edd.* **2–3** anachoreta *ed. Rom.* (sed cf. e. g. praef. Anast. p. 4,24)* **3** ad – suum] „*gr.* ad probandum statum" *ed. Rom.*^{mg}*, Anast. fort. legit uel intellexit* κατάστασιν *(cf. Gloss.)* **5** Sochus VE **5–10** Hierosolym-*(ter)*] Hierosolim- P V Iherosolim- E *(corr. ed. Rom.)* **7** habentem] *cf. app. crit. gr.* | deum] dominum F *edd.* **9** adorandam E^{pc} (u *in* a *mut.* E^{x}) *edd.* **12** Euchaita *ed. Rom.** **13** perstruebat *ed. Rom.** (praestruebat *La.-Co.*^{mg} *ex* P) **16** spacium P

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Rom. 564 καὶ ἅπτουσαν, καθάπερ αὐτὴν πρὸς τὴν ὁδοιπορίαν ἐξερχόμενος εἴασε, καὶ οὐδέποτε αὐτὴν ἀφ᾽ ἑαυτῆς σβεσθεῖσαν ἑώρακεν, οὔτε ἐξ ὕπνου διανιστάμενος οὔτε ἐξ ἐρήμου φοιτῶν εἰς τὸ σπήλαιον.

Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπεν· Ἀπεδείχθη ὡς ἀρχαιοπαράδοτός ἐστιν ἡ τῶν ἱερῶν εἰκόνων συνήθεια.

Ha. 320 Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἤδη ἐκορέσθημεν ἐκ τῶν πατρικῶν χρήσεων καὶ ἐπέγνωμεν ὅτι ἀρχαία παράδοσίς ἐστιν ἡ τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἀναστήλωσις. ἀκόλουθοι οὖν ἐσμεν ἁγίων πατέρων.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀκόλουθοι καὶ σύμφωνοι.

Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς εἶπε· Καὶ ἑτέρας βίβλους ἔχομεν περὶ τῆς ὑποθέσεως τῶν ἱερῶν εἰκόνων ἕως τῶν δεκαπέντε· καὶ ὡς κελεύετε.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἐνεπλήσθημεν καὶ ἠρκέσθημεν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἠρκέσθημεν.

Ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἐπειδήπερ ἀπεδείχθη ἐν τῇ προλαβούσῃ ἀναγνώσει ὅτι ὑπὸ Ἑβραίων καὶ Ἑλλήνων καὶ Σαμαρειτῶν, Μανιχαίων τε καὶ Φανταsιαστῶν ἐνεκλήθη ἡ ἐκκλησία ἕνεκεν τῶν σεπτῶν εἰκόνων καὶ πάντες ἐπείσθημεν, δίκαιόν ἐστι καὶ τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν καὶ ἀγαπητοῦ κυροῦ Ἰωάννου τοῦ τοποτηρητοῦ τῶν ἀποστολικῶν τῆς ἀνατολῆς θρόνων ἐπακοῦσαι· ἔχει γάρ τινα διήγησιν δηλοῦσαν πόθεν ἤρξατο ἡ τῶν εἰκόνων καταστροφή.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Καὶ ζητοῦμεν, δέσποτα, ἀκοῦσαι περὶ τούτου.

Ma. 197 Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων ἀπὸ πιττακίου ἀνέγνω·

Βούλομαι ἐγὼ ὁ μέτριος καὶ πάντων ἔσχατος ἀποδεῖξαι μετὰ πάσης ἀληθείας ἐπὶ
La.-Co. 385 τῆς παρούσης ταύτης ἁγίας ὑμῶν καὶ ἱερᾶς συνόδου, ὅπως καὶ πότε καὶ ὅθεν ἔσχε τὴν ἀρχὴν ἡ κακίστη καὶ θεοστυγὴς αὕτη τῶν χριστιανοκατηγόρων καὶ εἰκονοκλα-

---

14–16 Ἐπειδήπερ – ἐπείσθημεν cf. supra p. 534,4–8 **23–594,23** Ioh. Sync. narr. p. 312–313 Combefis (ex *Pa*) = PG 109, 517–520 = Theoph. cont. p. 481–484 Bekker; cf. Speck, Ich bin's nicht p. 25–113 et passim; Rochow p. 104–108; Speck, Was für Bilder p. 267–278; Afinogenov l.l. (cf. app. testim. ad p. 592,11–594,23). Quae in LS^{b} ex priore interpretatione latina iterata sunt (cf. app. testim. lat.), genuina Actorum uerba reddere arbitror, quae autem nunc in codd. graecis (unde *Pa*) et apud Anastasium leguntur, saeculo nono ineunte (cf. *Niceph.*^{antirr}) eo consilio, ut res domi gestae (cf. infra p. 594,11 ἐν τῇ γῇ ταύτῃ) commemorarentur, ex aliis fontibus aucta et cum genuinis uerbis esse conflata (de singulis locis uide etiam app. crit.); cf. praef. p. X

(H)V T M **23–594,23** = *Pa* f. 280^{v}–281^{v}

1 τὴν om. ed.Rom.* | ὁδοιρίαν (sic) H ὁδοπορείαν *Pa* **2** ἀνιστάμενος + οὔτε ἐξ ἀποδημίας ἐπαναστρέφων *PG* **4** Ὁ Ἀγκύρας εἶπεν V | Ἀπεδείχθη + δεσπόται V **5–7** τῶν – ἡ om. V **6** Ταράσιος om. M **9** ἁγία om. V | εἶπεν om. V | καὶ σύμφωνοι om. M **10–13** om. V **10–11** ὑποθέσεως + ταύτης M **14** ἁγιώτατος om. V **14–15** ἐν – ἀναγνώσει om. V **19** τῶν εἰκόνων om. V **20** Καὶ ζητοῦμεν] Ζητοῦμεν καὶ ἡμεῖς V **21–22** Ἰωάννης – ἀνέγνω] Ἰωάννης μοναχὸς καὶ τοποτηρητὴς ἀνέγνω V **21** μοναχὸς + πρεσβύτερος T non male (sed cf. lat.) πρεσβύτερος ed.Rom.* **21–22** ἀπὸ – ἀνέγνω T: εἶπεν ἀπὸ πιττακίου ἀναγνούς H ἀνέγνω ἀπὸ πιττακίου M (de V uide supra) **23** titulum Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου Ἱεροσολυμίτου μοναχοῦ διήγησις praeponit *Pa* | μέτριος καὶ om. V | ἀποδεῖξαι] διηγήσασθαι T edd., sed cf. lat. **23–24** ἐπὶ – συνόδου] τῇ ἱερᾷ ὑμῶν καὶ ἁγία συνόδῳ V **24** ὑμῶν καὶ ἱερᾶς συνόδου T *Pa* (cf. lat.): συνόδου ὑμῶν H συνόδου M | καὶ πότε om. V | ὅθεν] πόθεν M **25** ἀρχὴν] ἰσχὺν V | καὶ^{1} om. H | χριστιανοκατηγόρων] χριστιανῶν μᾶλλον δ᾽ εἰπεῖν ἀληθέστερον κατηγόρων *Pa* **25–592,1** εἰκονοκλάστων T εἰκονομάχων *Pa*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

sic inueniebat candelam ordinatam et ardentem, ut eam ad iter agendum egressurus sinebat, numquamque aliquando illam a semetipsa extinctam uidit, neque a somno surgens neque ab heremo rediens in speluncam. Rom. 564

Basilius sanctissimus episcopus Ancyrae dixit: Demonstratum est quod antiqua traditio sit sacrarum imaginum consuetudo.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Iam satiati sumus ex paternis testimoniis et cognouimus quia prisca traditio est uenerabilium imaginum erectio. sectatores ergo sumus sanctorum patrum. Ha. 319

Sancta synodus dixit: Sectatores et concordes.

Stephanus reuerentissimus monachus dixit: Et alios codices habemus de causa sacrarum imaginum usque ad quindecim; et ut iubetis.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Repleti sumus atque contenti.

Sancta synodus dixit: Sat est.

Sanctissimus patriarcha dixit: Quoniam demonstratum est in praecedenti lectione quia ab Hebraeis et paganis et Samaritis, Manicheis quoque et Phantasiasticis accusata est ecclesia propter uenerabiles imagines et omnes certificati sumus, iustum est etiam fratrem nostrum et dilectum dominum Iohannem et loci seruatorem apostolicarum orientis sedium audire; habet enim quandam relationem insinuantem unde coeperit imaginum subuersio.

Sancta synodus dixit: Et quaerimus, domine, audire de hoc.

Iohannes reuerentissimus monachus et loci seruator orientalium pontificum a pittacio legit: Ma. 198

Volo ego humilis et cunctorum nouissimus ostendere cum omni ueritate coram praesenti hac sancta uestra et sacra synodo, qualiter et quando et unde habuerit initium pessima et deo exosa haec christianos accusantium et imagines confringentium La.-Co. 386

23–595,12 Volo – istam ~ *LS*^{b} *p. 519,38–520,12 (Pr f. 77*$^{r–v}$*)*: Unde primum exorta sit in ecclesiis Orientalium imaginum destructio: „Tyrannus (Tyrannos *Werm.*) quidam fuit Seleman nomine, Aggarenus genere. Quo defuncto successit Humarus in regno, cui iterum successit Ezidus, vir valde levis et insipiens. Huius enim temporibus erat quidam in Beriade *(fort. ex* τῇ βεριάδι *ortum; cf. app. crit. gr.)* maleficus ac divinus, Serantapicus nomine, praeceptor iniquorum Hebraeorum et inimicus Dei ecclesiae, qui, ut comperit levitatem Ezedi protosymboli, accessit ad eum coepitque illi quaedam divinare et praedicere. Illi autem ex hoc acceptabilis factus ac non multo post ei dicere coepit: Benignitati tuae exponere volo, unde, me si audieris, addatur tibi longitudo vitae et perseveres in hoc principatu annos XXX, si quidem impleveris sermones meos. Ille vero insipiens tyrannus obscuratus mente desiderii (*scrib.* desiderio?) longaevae vitae: Quicquid mihi, inquit, praeceperis paratus ad perficiendum existo et, si consecutus fuero, quod pollicitus es, maximos tibi honores retribuam. Maleficus vero et divinus ait ad eum: Iube mox generalem scribere epistolam, quatinus omnis imaginaria pictura deleatur in omnibus Christianorum ecclesiis sive in parietibus sive in vasis sacris et in vestibus altarium et non solum haec, sed quae in civitatum plateis sunt adornatae. Quod audiens perfidus ille tyrannus praecepit omni praefecturae in cunctis locis ecclesiarum imagines et ceteras similitudines abolere et ita exornavit (~ ἀπεκόσμησε) ecclesias Dei. Abhinc enim coeperunt corruptores imaginum inveniri." *Continuatur loco infra laudato.*

P VE **23–595,12** ~ *LS*^{b}

1 egressus E *edd.* **2** aliquando *om.* F *edd.* **7** ergo *om.* E, igitur *ed. Rom.* (ex coni.)* **13** Satis F *edd.* **14** Sanctissimus] Tarasius sanctissimus F *edd.* **15** Hebreis P E Ebreis V | Samaritis + ac F *edd.* | Manichaeis *ed. Rom.** | quoque et] quoque E atque *ed. Rom.** | Phantasiastis *ed. Rom.* fort. recte (cf. ACO II 5 p. 134,17–18 et 135,22)* **17** nostrum *om.* P **19** ceperit VE **21–22** pittatio P pytacio V pitatio E, *corr. ed. Rom.* **24** hac] ac V *edd.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

στῶν αἵρεσις. συντομίᾳ δὲ χρήσασθαι λόγου προαιρούμενος, διὰ χάρτου ἔκρινα καλὸν ποιήσασθαι τὴν ἐξήγησιν, ὡς ἂν μηδέν με τῆς ἀληθείας λάθοι.

Τοῦ τῶν ἀθέων Ἀράβων τεθνηκότος τυράννου ἤτοι συμβούλου – Σελεμὰν δὲ ἦν οὗτος τὸ ὄνομα – διεδέξατο τοῦτον Οὔμαρος. ὃς ἐπιβὰς τῆς ἀρχῆς εὐθὺς μεταστειλάμενος ἀπέστρεψε τὸν ἀνάσκαφον Μασαλμᾶν ἀπὸ τῆς γῆς ταύτης, πολέμιον ὄντα δυσμενῆ. ὃς τῇ *τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ* χάριτι καὶ τῆς αὐτὸν τεκούσης παναγίας θεοτόκου μετ᾽ αἰσχύνης πολλῆς καὶ ἀπωλείας τοῦ οἰκείου τῶν Σαρακηνῶν στρατεύματος ὑπέστρεψεν εἰς Συρίαν, ἀνύσας ὧν ἤλπισεν οὐδέν. τελευτήσαντος δὲ τοῦ Οὐμάρου τοῦτον διαδέχεται Ἔζιδος, ἀνὴρ κοῦφός τις καὶ εὐπαράφορος.

Ἦν δέ τις ἐν Τιβεριάδι προηγέτης τῶν παρανόμων Ἑβραίων, φαρμακομάντις, δαιμόνων ψυχοβλαβῶν ὄργανον, ἐπονομαζόμενος Σεραντάπηχος, δυσμενὴς ἐχθρὸς τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ. ὃς μεμαθηκὼς τὴν τοῦ κρατοῦντος Ἐζίδου κουφότητα καὶ δὴ
Rom. 565 τούτῳ προσελθὼν ὁ παμπόνηρος οὗτος Ἑβραῖος ἐπεχείρει μαντεύεσθαί τινα καὶ προλέγειν αὐτῷ. ὡς οὖν ἐκ τούτων εὐπαράδεκτος ἐγεγόνει καὶ εὐπαρρησίαστος τῷ τυράννῳ, „θέλω", ἔφη, „πρωτοσύμβουλε, εὐνοίᾳ τῇ πρὸς σὲ διακείμενος ὑποθέσθαι σοι τρόπον τινὰ εὐχερῶς καὶ ῥᾳδίως ἀνυσθησόμενον δι᾽ οὗ σοι προστεθήσεται ζωῆς μῆκος καὶ διαμείνῃς εἰς χρόνους τριάκοντα ἐν τῇδέ σου τῇ ἀρχῇ, εἴγε εἰς ἔργον ἀγάγῃς τοὺς λόγους μου." ὁ δὲ ἄφρων ἐκεῖνος τύραννος κεφωθεὶς τὸν νοῦν ἐφέσει μακροβιώσεως – ἦν γὰρ φιλοτρυφητὴς καὶ ἀκόλαστος – ἀπεκρίνατο ὅτι γε „ὅσα ἂν ὑπόθῃ μοι, ἑτοίμως ποιῶ, καὶ ἐὰν τύχω τοῦ εὐκταίου, μεγίσταις ἀμείψομαί σε τιμαῖς." ὁ δὲ φαρμακομάντις Ἑβραῖός φησι πρὸς αὐτόν· „κέλευσον εὐθέως πάσης

6 Tit. 2,13

4–8 ὃς – οὐδέν cf. Theoph. p. 399,5–19 **11–594,23** Ἦν – κομισάμενον ~ Niceph. antirrh. III c. 84 (recensionem nunc in Actis Nicaenis exstantem secutus), PG 100, 528 D 1 – 532 A 7 (ex editione A. Mai); cf. Niceph. c. Eus. p. 375,27–376,10; Theoph. p. 401,29–402,7 et 402,16–18; (Ps.-)Ioh. Dam. epist. ad Theophil. (CPG 8115; BHG^{a} 1387) c. 9b–c p. 159–161 Munitiz = Epist. trium patr. ad Theophil. (BHG^{a} 1386) (‚Alternative Ending 2', c. 9–10) p. 97 Munitiz; Georg. mon. p. 735,14–736,15 de Boor (recensionem codicis P ed. D. Afinogenov, Eranos 100, 2002, 1–2)

(H)V T M **11–594,23** Ἦν – κομισάμενον ~ *Niceph.^{antirr}*

2 καλῶς V *Pa* | ὡς ἂν] ἵνα V | λάθ (sic) H T λάθη *Pa* (cf. Fatouros II p. 903) **3** Τοῦ – τεθνηκότος om. T | Ἀρράβων V | ἤτοι συμβούλου suspectum (nihil respondet in LS^{b}), fort. ex glossemate ἤτοι α΄ συμβούλου (= πρωτοσυμβούλου) ortum; uide infra l. 16 et p. 594,19; cf. etiam Speck, Ich bin's nicht p. 42 (qui tamen τυράννου ἤτοι interpolatum esse censet) | Σελεμὰν V T *Pa*: Σελεμᾶν H Σουλιμᾶν M, exspectaueris Σουλεϊμὰν (cf. Theoph. p. 396,23 al. et Speck, Ich bin's nicht p. 41 adn. 54), sed cf. lat. et LS^{b} | δὲ om. Vc edd. | ἦν om. V **4** τοὔνομα ed.Rom.* **4–8** ὃς – οὐδέν] nihil respondet in LS^{b} (cf. app. font.) **4** ἐπιβὰς om. V **5** Μάσαλμαν HV Μαλσαμὰν M Μασαλμὰν *Pa* | πολέμιον] τύραννον V **7** ἁγίας *Pa* | πολλῆς om. ed.Rom.* **8** Σαρρακηνῶν ed.Rom.* | στρατοῦ M | ἁνύσας M | ἤλπιζεν *Pa* **9** τοῦτον + δὴ V **11** ἐν Τιβεριάδι] ἐν τῇ Βεριάδη V ἐν τῇ Τιβεριάδι ed.Rom.* | φαρμακομάντις + Ἑβραῖος V; exspectaueris φαρμακόμαντις, sed cf. infra l. 22 **12** ὀνομαζόμενος ed.Rom.* | Σεραντάπηχος *Pa* (cf. lat. et LS^{b}): Σαραντάπηχ sine abbr. V (euanidum in H) Σαραντάπηχυς M Τεσσαρακοντάπηχος T Τεσσαρακοντάπηχυς ed.Rom.* (sic etiam *Niceph.^{antirr}* in ed. Mai [ex cod. Vat. gr. 682]; u.l. Σαραντάπηχος laudatur apud Le Quien, PG 94, 773 adn. 71; Τεσσαρακοντάπηχος tradunt Nicephori codd. Paris. gr. 910 et 911 et Coisl. 93) **14** ὁ – Ἑβραῖος suspectum (cf. LS^{b}) | Ἑβραῖος οὗτος V **15** ἐγεγόνει εὐπαράδεκτος V **16** ἔφη θέλω T edd. | εὔνοιαν τὴν T | διακαιόμενος M (cf. lat.) **16–17** τρόπον τινὰ ὑποθέσθαι σοι V **17** εὐχερῶς] εὐκαίρως M | ἀναισθησόμενον T ἀρεσθησόμενον *Pa* **17–18** ζωῆς μῆκος προστεθήσεται V **18** διαμενεῖς T edd., sed cf. e.g. Theod. Stud. epist. 3,131 et 133,9 | εἰς^{1} om. H T edd. *Pa* | εἴγε] εἰ ed.Rom.* ex Vc **19** ἀγάγοις T edd. (incertum in H) | κεμπφωθεὶς H κεμφωθεὶς V σκεπφωθεὶς *Pa* (ἀντὶ τοῦ ἐπαρθεὶς add. M^{2mg}) **20** γε suspectum **21** ὑποθῇ V *Pa* | τοῦ εὐκταίου coni. ed.Rom.^{mg} (cf. lat.): πρακτέου codd. **22** τιμαῖς ante μείσταις V | φαρμακομάντ sine abbr. HV; uide supra l. 11

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

heresis. compendio dumtaxat sermonis uti procurans, per chartam iudicaui bonum fieri narrationem, quatinus nil me ueritatis lateat.

Arabum itaque qui sine deo sunt mortuo tyranno id est consiliario – Seleman autem erat huius nomen – huic successit Humarus. qui ad principatum ascendens mox accersiens pepulit e fossa proiectum Masalmam a terra hac, cum esset hostis insanissimus. qui *magni dei et saluatoris nostri Iesu Christi* gratia et sanctissimae dei genitricis quae illum peperit cum confusione multa et perditione propriae Saracenorum militiae reuersus est in Syriam, nil eorum quae sperabat adeptus. mortuo autem Humaro subrogatus est Hezidus, uir quidam leuis et mobilis.

Erat autem Tiberiade ductor praeuaricatorum Hebraeorum, ueneficus diuinus, daemonum animas laedentium organum, cognominatus * Serantapichus, impius inimicus ecclesiae dei. qui uidelicet nequissimus Hebraeus cum didicisset imperantis PL 129, 372
Hezidi leuitatem, accessit ad eum et coepit diuinare quaedam et ei praedicere. ex quo Rom. 565
factum est ut acceptus tyranno et gratus efficeretur. „uolo", inquit, * „protosymbule, beneuolentia qua circa te flagro dictare tibi modum quendam per quem facilius ac celerius adipisci possis, ut addatur tibi uitae longitudo et permaneas annis triginta in hoc principatu tuo, si tamen in opus produxeris uerba mea." ast insipiens ille tyrannus mente obtunsus auiditate longaeuitatis – erat enim amator deliciarum et petulcus – respondit quia „quaecumque dictaueris paratissime facio, et si uoti compos extitero, maximis te honoribus recompensando locupletabo." at uero ueneficus

P VE

1 compedio P E (*corr.* F²) | chartam *ed. Rom. (ex gr.)*: quod *codd.* **3** id est consiliario] *cf. app. crit. gr.* **4** huic *scripsi coll. gr.*: cui *codd.* ei *ed. Rom.** | Umarus *ed. Rom.** **5** e fossa proiectum ~ ἀνάσκαφον? *(„g.* e fossa proiciendum" *ed. Rom.*^{mg}*) exspectaueris* exsecratum *uel sim.* **5–6** insanissimus ~ δυσμενῆ? *(Anastasium* δυσμενῆ *ad* μαίνεσθαι *rettulisse suspic. Dubielzig)* **7** confusione ~ αἰσχύνης *(cf. Gloss. et ThLL s. u.)* | Sarracenorum E *edd.* **9** Umaro *ed. Rom.** | Hezydus V Hesidus E Ezidus *ed. Rom.** | mouilis P V **10** ductor + quidam *ed. Rom.* (ex gr.)* | Hebreorum *codd.* **11** ledentium *codd.* | cognominatus + id est quadraginta cubitorum P *(glossema Anastasii ad* Serantapichus *pertinens in textum receptum)* | Serantampichus V Seruntanpicus E Sarantapichys *ed. Rom.** | impius ~ δυσμενὴς? *uide supra ad l. 5* **12** Hebreus VE **13** Hezydi V Ezidi *ed. Rom.** | cæpit V cepit E | praedicere ei F *edd.* | quo + igitur *ed. Rom.** **14** inquit + protosymbulos (*i. e. lemma*) primus (pro simbolis primis E) consiliarius sic enim Greci appellant regem Saracenorum (Sarr- E) P E *(glossema Anastasii in textum receptum; tria puncta supra* protosymbole *posita supersunt in* V*),* inquit + prime consiliarie *ed. Rom.* (cf. ed. Rom.*^{mg}*)* **14–15** protosymbule *scripsi (cf. Anastasii adnotationem supra laudatam)*: protosymbole P V pro simbole E pro simbolo F pro symbolo *ed. Rom.** **15** beneuolentiae *ed. Rom.** | flagro] *cf. gr.* M διακαιόμενος **16** permanens P **17** perduxeris *ed. Rom.** | ast] at *ed. Rom.** **18** obtusus *ed. Rom.** | longeuitatis *codd.* **19** petulans F² *edd.* (petulcus *La.-Co.*^{mg} *ex* P)

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ἄτερ ἀναβολῆς καὶ ὑπερθέσεως γράψαι κατὰ πᾶσάν σου τὴν ἀρχὴν ἐγκύκλιον ἐπιστολήν, ὥστε πᾶσαν εἰκονικὴν διαζωγράφησιν εἴτε ἐν σανίσιν εἴτε διὰ μουσείων ἐν τοίχοις εἴτε ἐν σκεύεσιν ἱεροῖς καὶ ἐνδυταῖς θυσιαστηρίων καὶ ὅσα τοιαῦτα εὑρίσκεται ἐν πάσαις ταῖς τῶν χριστιανῶν ἐκκλησίαις ἀφανίσαι καὶ τελείως καταλῦσαι, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὅσα ἐν ταῖς ἀγοραῖς τῶν πόλεων κατὰ κόσμον εἰσὶ καὶ εὐπρέπειαν οἱαδήποτε ὁμοιότητι." σατανικῷ δὲ κακουργήματι κινούμενος ὁ ψευδόμαντις
Ha. 321 προσέθηκε *πᾶν ὁμοίωμα*, ἀνυφόρατον δεῖξαι τὴν πρὸς ἡμᾶς ἔχθραν μηχανώμενος. ὁ δὲ ἀλιτήριος τύραννος τούτῳ κουφότητι πεισθεὶς ἀποστείλας καθεῖλεν ἀπὸ πάσης ἐπαρχίας τῆς ὑπ᾽ αὐτὸν τὰς ἁγίας εἰκόνας καὶ λοιπὰ ὁμοιώματα. καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ ἀπεκόσμησε τὰς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ διὰ τοῦ φαρμακοῦ Ἑβραίου ἀφειδῶς τὰς ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ, πρὸ τοῦ φθάσαι ἐν τῇ γῇ ταύτῃ τὸ κακόν. φεύγοντας δὲ τοὺς θεοφιλεστάτους χριστιανοὺς τοῦ μὴ ταῖς οἰκείαις χερσὶ καταστρέψαι
Ma. 200 τὰς ἁγίας εἰκόνας, Ἑβραίους θεοστυγεῖς καὶ οἰκτροὺς Ἄραβας ἠγγάρευον οἱ εἰς τοῦτο ἀποσταλέντες ἀμιραῖοι. καὶ οὕτως ἔκαιον τὰς σεπτὰς εἰκόνας καὶ τοὺς οἴκους τῶν ἐκκλησιῶν πῇ μὲν κατέχριον, πῇ δὲ κατέξεον.

Τούτων ἀκηκοὼς ὁ ψευδεπίσκοπος Νακωλείας καὶ οἱ κατ᾽ αὐτὸν ἐμιμήσαντο τοὺς παρα-
La.-Co. 388 νόμους Ἰουδαίους καὶ τοὺς ἀσεβεῖς Ἄραβας καὶ ἐνύβρισαν τὰς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ.

Ἄξιον δὲ κρίνω τῆς ἱερᾶς ὑμῶν ἀκοῆς καὶ οἷον ἐδέξατο τέλος ὁ δείλαιος ἐκεῖνος καὶ φαρμακὸς Ἑβραῖος. ὡς γὰρ τοῦτο δράσας ὁ πρωτοσύμβουλος Ἔζιδος οὐ πλείω τῶν δύο ἥμισυ χρόνων βιώσας ἀπέθανε καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸ αἰώνιον πῦρ. καὶ αἱ μὲν εἰκόνες ἐν τῇ ἀρχαίᾳ αὐτῶν ἱδρύσει καὶ τιμῇ κατέστησαν. ὁ δὲ τούτου υἱὸς Οὔλιδος τοὔνομα ἀγανακτήσας ὡς φονέα τοῦ ἰδίου πατρὸς τὸν φαρμακὸν αἰσχίστῳ θανάτῳ ἀναιρεθῆναι ἐκέλευσεν, ἄξια τὰ ἐπίχειρα τῆς ψευδομαντείας αὐτοῦ κομισάμενον.

---

7 cf. Ex. 20,4; Deut. 5,8

2–3 πᾶσαν – θυσιαστηρίων cf. Act. VII (definitio synodi) 377 D 1–5 (COGD I p. 314 l. 169–174); epist. syn. ad imp. 404 D 9–10

(H)V T M

---

1 ἐγκύκλιον + τὴν *Pa* **2** ὥστε] ὡς V | πᾶσαν + τὴν V | μουσίων *Pa* **3** εἴτε] ἢ V | σκεύεσιν] σκεύεσί τε V | ἐνδυτοῖς ed.Rom.* **4** ἐν om. *Pa* | τελέως V *Pa* (euanidum in H) τέλος T edd. | καταλῦσαι] ἀφανίσαι V **5** τῶν om. ed.Rom.* **5–7** καὶ[2] – μηχανώμενος] nihil respondet in LS[b] (cf. app. font.) **6** οἱαδήποτε ὁμοιώματα M ed.Rom.*, sed cf. lat. | ὁ ψευδόμαντις (ὁ ψευδομάντις T edd.)] ἐκεῖνος V **7** ἀνυφόρατον] cf. LGB s.u. | δεῖξαι post ἔχθραν V **8** τούτῳ – πεισθεὶς] πεισθεὶς τούτῳ V (om. κουφότητι) | κουφότατα ed.Rom.* (κουφότητα Vc), sed cf. lat. **9** καὶ[1] – ὁμοιώματα (fort. ‹τὰ› λοιπὰ scribendum) adnotationem marginalem esse, quae posteriore tempore in textum recepta esset, coni. Speck, Was für Bilder p. 276 adn. 69, sed cf. LS[b] **10** ἀπεκόσμισε V *Pa* **10–19** διὰ – Ἑβραῖος] nihil respondet in LS[b] (cf. app. font.) **10** φαρμάκου *Pa* **11** τὰς – κακόν om. V | φθᾶσαι *Pa* **11–12** φεύγοντας – χριστιανοὺς (acc. abs.)] τοὺς θεοφιλεστάτους χριστιανοὺς φεύγοντας (om. δὲ) V φευγόντων δὲ τῶν θεοφιλεστάτων χριστιανῶν ed.Rom.* **11–12** φεύγοντα *Pa* **13** Ἄρραβας V | οἱ om. M **14** ἀμηραῖοι T edd. *Pa* aeque bonum **14–15** καὶ[1] – κατέξεον] locus suspectus, cf. συγκαθῃρεῖτο … ὁ κατὰ τὰς Χριστοῦ ἐκκλησίας τῶν ἱερῶν εἰκονισμάτων διάκοσμος· τούτων γὰρ τὰ μὲν ἀπέξεον, τὰ δὲ κονίζοντες ἐξηφάνιζον, ἔστι δὲ ἃ καὶ σὺν αὐτοῖς τοῖς ἱεροῖς οἴκοις τε καὶ σκεύεσι καὶ ἐσθήμασι τῷ πυρὶ παρεδίδοσαν *Niceph.*[antirr] **14** κατέκαιον V **15** οἴκους] ναοὺς V **16** ψευδοεπίσκοπος V | Νακολίας *Pa* **17** Ἄρραβας V **18** τὰς … ἀκοὰς *Pa* | καὶ[1] suspectum | τέλος post ἐκεῖνος V | ὁ + ἄθλιός τε καὶ T edd. **18–19** καὶ φαρμακὸς Ἑβραῖος om. V **19** πρωτοσύμβουλος *Pa* (cf. supra p. 592,3 et p. 592,16): σύμβουλος HV T M (cf. lat.) **20** δύο ἥμισυ] β + abbr. V | βιώσας + ὁ τοιοῦτος V | καὶ[2] HV *Pa* (cf. lat.): om. T M edd. (corr. Hard.[mg]) | μὲν + ἅγιαι V **21** αὐτῶν om. ed.Rom.* (sublin. Vc[x]) | ἱδρύσει καὶ om. V **22** ὡς τοῦ ἰδίου πατρὸς φονέα ὄντα τὸν φαρμακὸν V **23** τἀπίχειρα T edd. | τοῦ ψευδομάντιδος V | κομισάμενος V κομισαμένω *Pa*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

atque diuinus Hebraeus ait ad eum: „iube statim absque omni dilatione uel indutiis scribere per omnem principatum tuum encycliam epistolam, ut omnem imaginalem picturam siue in tabulis siue per musiua in parietibus siue in uasis sacris et uestibus altarium et quotquot huiuscemodi repperiuntur in cunctis christianorum ecclesiis exterminare ac perfecte deponere, necnon et quotquot in foris ciuitatum ad ornatum sunt et decorem in quacumque similitudine." quin et satanae maligna operatione motus falsus diuinus addidit *omnem similitudinem,* argumentatus hoc, ut importabi- Ha. 322
lem ostenderet inimicitiam quam contra nos habebat. ast tyrannus deceptione captus huic leuitate usus obsecundauit, et mittens deposuit ab omni prouincia quae sub ipso erat sanctas imagines et residuas similitudines. et hoc modo non parcens deturpauit ecclesias dei per ueneficum Hebraeum sub potestate sua sitas, antequam perueniret malum ad terram istam. porro fugientibus deo amabilibus christianis, ne propriis manibus subuerterent sanctas imagines, Hebraeos deo odibiles et uilissimos Arabes Ma. 199
angariabant qui ad hoc missi erant amiraei. sicque incendebant uenerabiles iconas et domos ecclesiarum, modo quidem linientes, modo autem eradentes.

Quibus auditis pseudoepiscopus Nacoliae et hi qui circa ipsum erant imitati sunt iniquos Iudaeos et impios Arabes iniuriam inferentes ecclesiis dei. La.-Co. 387

Iustum autem iudico sacro uestro intimare auditui, qualem miser ille finem et ueneficus Hebraeus susceperit. cum enim hoc egisset, symbulus Hezidus non plus quam duobus annis et dimidio uiuens defunctus est et perrexit in aeternum ignem. et imagines quidem in antiquo statu suo et honore restitutae sunt. porro huius filius Hulidus nomine indignatus tanquam homicidam sui patris ueneficum turpissima morte interfici iussit, digna pro factis falsae diuinationis suae portantem.

19–21 cum – sunt ~ *LS*^{b} *p. 520,12–13 (Pr f. 77*^{v}*–78*^{r}*) (uide supra)*: „Sed ipse tyrannus anno altero mortuus est, et imagines in pristinum statum (statim *Pr*^{ac}, u *Pr*$^{1-2}$ *s. l.*) cum honore restitutae", et cetera.

P VE **19–21** ~ *LS*^{b}

---

1 Hebreus VE **2** scribe E scribi *ed. Rom.** | ut] *uide infra ad l. 5* **3** musiua *ed. Rom. (cf. supra p. 311,17 et 377,7)*: musios *codd.* **4** reperiuntur E *edd.* **5** exterminare – deponere] exterminent, ac p. deponant *ed. Rom.*^{mg}*, sed interpres fort. per neglegentiam uerborum graecorum constructionem secutus est* (*cf. supra l. 2* ut ~ ὥστε) **6** sathane VE **7–8** argumentatus – habebat] „*gr.* callide; ut nullam suspicionem suae contra nos inimicitiae daret" *ed. Rom.*^{mg} **7–8** importabilem] *Anast.* ἀνυπόφορον *uel* ἀνυποφόρητον *legit uel intellexit* **9** prouintia P E **11** ueneficium P^{ac} (i^{2} *exp.*) | Hebreum VE **13** Hebreos *codd.* **14** amiraei *(cf. Chron. trip. p. 210,18 al.)* V: amirei P, *om.* E *spatio relicto* **14–15** et – eradentes] *Anast. uerborum constructionem mutauit* (*exspectaueris* et … liniebant … eradebant) **16** seudoepiscopus *(sic)* P | Macolię P Nicolae E **17** Iudaeos] uidelicet V uidelicet Iudaeos *ed. Rom.** | iniuriam – dei] *Anast. uerborum constructionem mutauit* **19** Hebreus VE | symbulus *ed. Rom.*: symbolus P simbolus V simbulus E*; cf. app. crit. gr.* | Ezidus *ed. Rom.** **20** ignem aeternum E *edd.* **22** tanquam ~ ὡς *(ut saepe)* | ueneficium P^{ac} (i^{2} *exp.*) **22–23** turpissima morte *ed. Rom.*: turpissimae morti P E turpissimae mortis V **23** pro factis ~ τὰ ἐπίχειρα*?* pro facto *ed. Rom.**

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μεσήνης εἶπε· Κἀγὼ παιδίον ἤμην ἐν Συρίᾳ, ὁπηνίκα ὁ τῶν Σαρακηνῶν σύμβουλος τὰς εἰκόνας κατέστρεφε.

Σάβας ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος τῶν Στουδίου εἶπε· Δέσποτα, καὶ
Rom. 566 ἡμεῖς οἱ ἀνάξιοι δοῦλοι τῆς ἁγιωσύνης ὑμῶν ἐξαιτοῦμεν, ἵνα αἱ ἱεραὶ εἰκόνες καταστα-
θῶσιν ἐν τοῖς τόποις αὐτῶν κατὰ τὴν προτέραν συνήθειαν καὶ ἵνα λιτανεύωσιν οἱ εὐσεβεῖς χριστιανοὶ μετ᾽ αὐτῶν.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Τί λέγετε, τίμιοι ἀδελφοί;

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Καὶ ἡμεῖς πάντες συναινοῦμεν.

Πέτρος ὁ θεοφιλέστατος πρωτοπρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἀνέγνω ἀπὸ πιττακίου·

Ταρασίῳ τῷ ἁγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ καὶ πάσῃ τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ Πέτρος πρωτοπρεσβύτερος τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου καὶ πανευφήμου ἀποστόλου Πέτρου καὶ Πέτρος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Σάβα, ἀμφότεροι τοποτηρηταὶ Ἀδριανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης· δίκαιον ἡγούμεθα, ἵνα κατὰ τὴν ἐκφώνησιν πάντων ἡμῶν, μᾶλλον δὲ κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, καθὼς πάντες οἱ ἅγιοι πατέρες διδάσκουσιν ἡμᾶς, ἔλθῃ ἐν μέσῳ ἡμῶν σεβασμία εἰκὼν καὶ ταύτην ἀσπασώμεθα. καὶ ὡς παρίσταται ὑμῖν, ἱερεῖς, ἐκφωνήσατε περὶ τούτου. καὶ ἕτερον δὲ κεφάλαιον ἀναφέρομεν· ἵνα πάντα τὰ συγγράμματα τὰ κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων γενόμενα μετὰ ἀναθεματισμοῦ ἢ λειανθῶσιν ἢ τῷ πυρὶ παραδοθῶσι. καὶ περὶ τούτου αἰτοῦμεν ἐκφωνηθῆναι ὡς δοκεῖ τῇ ἱερᾷ συνόδῳ.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἐλθέτω, γενέσθω.

Πέτρος ὁ θεοφιλέστατος πρωτοπρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης εἶπεν· Εἰ κελεύει ἡ ἁγία ὑμῶν σύνοδος, τεθήτω ἀπὸ τῆς αὔριον σεπτὴ εἰκών, καὶ πάντες ἀσπασώμεθα αὐτήν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Γενέσθω, γενέσθω.

Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν
Ma. 201 ἀρχιερέων εἶπεν· Εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ δοξάσας τὴν φιλόχριστον Νικαέων ταύτην πόλιν ἐν ταῖς ἡμέραις Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῶν φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων.

(H)V T M

---

1 Ὁ ὁσιώτατος M: Ταυδίωσος V (leg. Γαυδιῶσος; nomen quod deerat in archetypo [cf. lat.] ex episcoporum catalogis suppletum esse uidetur; cf. A 29 [Act. I p. 20,19] etc.) Ὁ ἁγιώτατος T edd. (locus euanidus in H) | Μεσσήνης ed.Rom.*, sed cf. A 29 etc. | ἐν Συρίᾳ post εἰκόνας V | ὁπότε V **2** Σαρρακηνῶν ed.Rom.* | exspectaueris πρωτοσύμβουλος (cf. supra p. 594,19 et p. 592,16) **3** Σάββας ed.Rom.* | ὁ – ἡγούμενος om. V (uide infra) | τῶν om. Vc edd. | Στουδίου + καθηγούμενος V **6** μετ᾽ αὐτῶν χριστιανοί V **7** Ὁ πατριάρχης ἔφη V **8** ἡμεῖς + τοῦτο V | συναινοῦμεν ἅπαντες V **9–15** Πέτρος – Ῥώμης om. V **9** θεοφιλέστατος] ἁγιώτατος T edd. | πρεσβύτερος M **11–12** καὶ οἰκουμενικῷ postea insertum esse coni. ed.Rom.^{mg}, sed cf. app. crit. lat. **12** Πέτρος + ὁ M **14** πρεσβύτερος καὶ om. H (prob.) | Σάββα ed.Rom.* **16** δίκαιον] καὶ (propter omissionem additum, uide supra) δίκαιον καὶ ὅσιον V | ἐκφώνησιν + ταύτην M | ἡμῶν πάντων V **17** πάντες om. V **21** μετὰ ἀναθεματισμοῦ] ἀναθεματισθῶσιν M | ἢ^{1} om. T edd. (cf. lat.?) **21–22** αἰτοῦμαι M (cf. lat.) **23** ἁγία om. V **24** Πέτρος – τοποτηρητὴς] Πέτρος καὶ Πέτρος οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ τοποτηρηταὶ M | ὁ θεοφιλέστατος om. V **24–25** καὶ – Ῥώμης] τῆς ἁγίας Ῥώμης V **25** εἶπον M (uide supra) | ὑμῶν om. ed.Rom.* **27** ἁγία om. V | γενέσθω ter exhibet T **28** ὁ – μοναχὸς om. V | μοναχὸς om. ed.Rom.* **28–29** τῶν – εἶπεν] τῆς ἀνατολῆς ἔφη V **29** ταύτην Νικαέων M **30** βασιλέων ἡμῶν V

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Sanctissimus episcopus Mesinae dixit: Et ego puerulus eram in Syria, cum Saracenorum symbulus imagines subuerteret.

Sabas reuerentissimus monachus et egumenus Studii dixit: Domine, et nos indigni PL 129, 373
serui sanctitatis uestrae expetimus ut sacrae imagines restituantur in locis suis iuxta Rom. 566
priorem consuetudinem et ut letanias celebrent pii christiani cum illis.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Quid dicitis, uenerabiles fratres?

Sancta synodus dixit: Et nos omnes consentimus.

Petrus deo amabilis archipresbyter et loci seruator sanctissimi papae senioris Romae legit ex pittacio:

Tarasio sanctissimo archiepiscopo Constantinopoleos nouae Romae ac <uniuersali> patriarchae atque omni sanctae huic et uniuersali synodo Petrus archipresbyter sanctissimae ecclesiae sancti ac laudabilis apostoli Petri et Petrus presbyter et egumenus monasterii sancti Sabae, ambo loci seruatores Hadriani sanctissimi papae senioris Romae: iustum arbitramur ut secundum pronuntiationem omnium nostrum, immo iuxta antiquam traditionem catholicae ecclesiae, sicuti omnes sancti patres edocent nos, ueniat in medium nostrum colenda imago et hanc salutemus. et quemadmodum placuerit uobis, sacerdotes, pronuntiate super hoc. et aliud capitulum suggerimus: ut omnes conscriptiones quae contra uenerabiles imagines factae sunt cum anathemate deleantur uel igni tradantur. et de hoc peto pronuntiari ut uidetur sacrae synodo.

Sancta synodus dixit: Veniat, fiat.

Petrus deo amabilis archipresbyter et loci seruator sanctissimi papae senioris Romae dixit: Si iubet sancta uestra synodus, ponatur crastino uenerabilis imago, et omnes salutemus eam.

Sancta synodus dixit: Fiat, fiat.

Iohannes reuerentissimus monachus presbyter et loci seruator orientalium pontificum dixit: Benedictus deus qui glorificauit amatricem Christi Nicensium hanc Ma. 202
ciuitatem in diebus Constantini et Heirenae amatorum Christi imperatorum. bene-

---

26–599,6 *cf. LC IV 13 p. 515,20–23 (= IV Capit. p. 487,10–13) = *Hadr. p. 42,6–10* (Capitulo LX): Quod haec synodus (+ qui [*sic*] nec synodos quidem dicenda est *Hadr.*) nullatenus aequiperari possit Nicenę (Nicese *Hadr., corr. Hampe*) sinodo (synodo *Hadr.*), quamquam in eodem sit agitata loco (*om. Hadr., suppl. Hampe*), sicut Iohannes presbyter adolanter (adulanter *Hadr.*) dixisse perhibetur, quippe cum ab ea non solum in ceteris, sed (*om. Capit.*) et (*om. Hadr.*) in symbolo discrepare noscatur.

P VE

---

1 Messanae *ed. Rom.** **1–3** Et – dixit *om.* P^{ac}, *suppl.* P^{c} *in marg. inf.* **1–2** Sarracenorum *ed. Rom.** **2** symbulus *ed. Rom. (cf. supra ad p. 593,14)*: symbolus P V simbolus E | subuerterent P **3** egumenus + monasterii F *edd.* **4** uestrae] tuae E *edd.* **5** litanias *ed. Rom.** **7** sinodus P *(praeter consuetudinem)* **9** pitatio P **10** archiepiscopo *om.* E *edd.* | noue P E | ac] atque E, *om.* F *edd. (uide infra)* | uniuersali *suppleui coll. gr. et Act. III p. 245,14–15 al.; Anastasium hic* οἰκουμενικῷ *praetermisisse uix credideris (de aliis locis uide quae adnotaui ad Act. III p. 233,19 et 245,15; cf. etiam Anast. praef. p. 2,9–17), praeterea displicet* Romae ac *(uide supra)* patriarchae **13** Adriani P *(praeter consuetudinem)* E | sanctissimi *om. ed. Rom.** **14** pronontiationem P^{ac} (u *superscr.* P^{c}) **16** medio VE *edd. (sed cf. e.g. Vulg. 1 Reg. 4,3, ubi* ἐν μέσῳ *Sept.)* **19** petimus *ed. Rom.* non male, sed Anast.* αἰτοῦμαι *legisse uidetur (cf. gr.* M) | pronontiari P^{ac} (u *superscr.* P^{c}) **22** amabilis + sanctissimi P^{ac} (*sublin.* P^{x}) | archipresbyteri P | Rome P E **27** Nicoensium P **28** Irenae *ed. Rom.**

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ ἀναδείξας αὐτὴν διπλῆς χάριτος ἀξίαν· τὴν πίστιν πρῶτον ὧδε
Ha. 324 Χριστὸς ἐτράνωσε, νῦν δὲ διὰ τῆς ἁγίας συνόδου ταύτης τὰ τῆς οἰκονομίας αὐτοῦ
La.-Co. 389 σύμβολα πᾶσιν ἐφανέρωσεν. Ἄρειος ὁ δύσφημος ἐνταῦθα καθῃρέθη, τῶν θεοστυγῶν εἰκονοκλαστῶν ἡ αἵρεσις ἐνταῦθα ἠφανίσθη. εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ λέγων διὰ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου· *ἐγώ εἰμι τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὦ.* εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ κατ᾽ ἀρχὰς ἐνταῦθα καὶ ἐν τῷ τέλει τὴν ὀρθόδοξον πίστιν κρατύνας.

Ἡ ἁγία σύνοδος ἐξεβόησε, κατὰ ἕνα ἕκαστον στίχον ἐκ τρίτου ἐκφωνοῦσα· Τῶν θεοφθόγγων πατέρων αἱ διδασκαλίαι ἡμᾶς διωρθώσαντο, ἐξ αὐτῶν ἀρυσάμενοι τὴν ἀλήθειαν ἐποτίσθημεν, αὐτοῖς κατακολουθήσαντες τὸ ψεῦδος ἐδιώξαμεν, παρ᾽ αὐτῶν
Rom. 567 διδαχθέντες τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἀσπαζόμεθα, παρ᾽ αὐτῶν ὁδηγηθέντες τὴν κατὰ τιμὴν προσκύνησιν αὐταῖς ἀπονέμομεν. πατέρες κηρύττουσι, *τέκνα ὑπακοῆς* ἐσμεν, καὶ ἐγκαυχώμεθα *ἐν προσώπῳ μητρὸς* τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας. πιστεύοντες εἰς ἕνα θεὸν ἐν τριάδι ἀνυμνούμενον τὰς τιμίας εἰκόνας ἀσπαζόμεθα. οἱ μὴ οὕτως ἔχοντες ἀνάθεμα ἔστωσαν. οἱ μὴ οὕτως φρονοῦντες πόρρω τῆς ἐκκλησίας ἐκδιωχθήτωσαν. ἡμεῖς τῇ ἀρχαίᾳ θεσμοθεσίᾳ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἐπακολουθοῦμεν. ἡμεῖς τοὺς θεσμοὺς τῶν πατέρων φυλάττομεν. ἡμεῖς τοὺς προστιθέντας τι ἢ ἀφαιροῦντας ἐκ τῆς ‹καθολικῆς› ἐκκλησίας ἀναθεματίζομεν. ἡμεῖς τὴν ἐπείσακτον καινοτομίαν τῶν χριστιανοκατηγόρων ἀναθεματίζομεν. ἡμεῖς τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἀσπαζόμεθα. ἡμεῖς τοὺς μὴ οὕτως ἔχοντας τῷ ἀναθέματι καθυποβάλλομεν. τοῖς χριστιανοκατηγόροις ἤγουν τοῖς εἰκονοκλάσταις ἀνάθεμα. τοῖς ἐκλαμβάνουσι τὰς παρὰ τῆς θείας γραφῆς ῥήσεις τὰς κατὰ τῶν εἰδώλων εἰς τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἀνάθεμα. τοῖς μὴ ἀσπαζομένοις τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας ἀνάθεμα. τοῖς ἀποκαλοῦσι τὰς ἱερὰς εἰκόνας εἴδωλα ἀνάθεμα. τοῖς λέγουσιν ὅτι ὡς θεοῖς οἱ χριστιανοὶ ταῖς εἰκόσι προσῆλθον ἀνάθεμα. τοῖς κοινωνοῦσιν ἐν γνώσει τοῖς ὑβρίζουσι καὶ ἀτιμάζουσι τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἀνάθεμα. τοῖς λέγουσιν ὅτι πλὴν Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἄλλος ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῶν εἰδώλων ἀνάθεμα. τοῖς τολμῶσι λέγειν τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν εἴδωλά ποτε δεδέχθαι ἀνάθεμα.

Πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων. Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης μεγάλων βασιλέων καὶ αὐτοκρατόρων πολλὰ τὰ ἔτη. εἰρηνοποιῶν βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη. τοὺς καθαιρέτας τῆς προγενομένης καινοφωνίας, κύριε, κράτυνον. εὐσεβῆ, κύριε, ζωὴν αὐτοῖς.

---

5 Apoc. 1,8 **11** 1 Petr. 1,14; cf. Prou. 4,3 **12** Prou. 4,3 **16–17** τοὺς[2] – ἀφαιροῦντας cf. Apoc. 22,18–19

7–27 ~ Act. IV p. 480,7–26 **13–27** πιστεύοντες – ἀνάθεμα cf. Act. VII 397 C 10 – E 6; „Act. VIII" 416 A 4 – B 11 **20–27** τοῖς[1] – ἀνάθεμα cf. Act. I p. 52,21–54,6 et 60,4–9

(H)V T M **7–27** ~ Act. IV

---

1 αὐτὴν] ταύτην T | ὧδε πρῶτον V | ὧδε + ὁ M **4** εἰκονοκλάστων T **5** ἀποστόλου + ᾽Ιωάννου ed.Rom.*, sed cf. lat. | ἄλφα T (cf. lat. et *N.T.*): α V M, om. H spatio relicto | ὦ V T M (ὦ *N.T.*): ὠμέγα ed.Rom.*, om. H spatio relicto **7** ἐξεβόησε + ὁμοίως M, εἶπε V | κατὰ – ἐκφωνοῦσα deest in Act. IV | καθ᾽ ἕνα V | ἕκαστον om. HV **8** ἀρυσάμενοι Vc: ἀρρυ- HV T M, ἀρρυσάμενοι + τὴν πίστιν καὶ M **9** ἀπεδιώξαμεν T edd. **10–14** παρ᾽ – ἀσπαζόμεθα om. V **10–11** παρ᾽ – ἀπονέμομεν deest in Act. IV **17** καθολικῆς addidi coll. lat. et Act. IV, ἁγίας add. ed.Rom.* **18–19** ἡμεῖς[2] – ἀσπαζόμεθα post 17 ἀναθεματίζομεν T edd. **18** ἡμεῖς[2] om. V **19** ἀσπαζόμεθα scripsi coll. lat. et Act. IV: ἀποδεχόμεθα codd. | ἡμεῖς om. V **19–20** τῷ – καθυποβάλλομεν] ἀναθεματίζομεν V **20** ἤγουν] ἤτοι ed.Rom.* ex Vc | τοῖς[2] om. M **21–23** τοῖς – ἀνάθεμα[1] om. V **21** λαμβάνουσι ed.Rom.* **23** ἱερὰς om. V **23–24** τοῖς[2] – ἀνάθεμα om. V **24** ταῖς εἰκόσιν οἱ χριστιανοὶ ed.Rom.* | προσέρχονται Act. IV, fort. etiam hic scribendum (cf. lat. et Act. I p. 52,25), sed προσῆλθον exhibetur etiam Act. VII 397 E 2 (ubi Anast. *accesserunt*) **24–25** τοῖς – ἀνάθεμα post 26 ἀνάθεμα V **25** καὶ ἀτιμάζουσι H M (cf. lat. et Act. IV): om. V T (add. Bonafides Vc^{mg}) **26** πλὴν + τοῦ V | ἡμῶν om. M **29** εἰρηνοποιῶν – ἔτη[2] om. V **30** γενομένης Act. I p. 110,25–26 | κενοφωνίας V M | ζωὴν κύριε M | αὐτοῖς + πάρασχε V, + παρέχων M, sed cf. lat. et Act. I p. 110,26

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

dictus deus qui exhibuit eam duplici gratia dignam: fidem prius hic Christus expressius explanauit, nunc autem per sanctam synodum haec dispensationis suae symbola omnibus manifestauit. Arrius infamis hic est depositus, deo perosorum imagines confringentium heresis hic exterminata est. benedictus deus qui dicit per sanctum apostolum: *ego sum alpha et o*. benedictus deus qui hic in primis et in fine fidem horthodoxam confirmauit. Ha. 323 La.-Co. 390 PL 129, 374

Sancta synodus exclamauit, per unumquemque uersum ter pronuntians: Diuinitus sonantium patrum doctrinae nos correxerunt, ex ipsis haurientes ueritatem potati sumus, eos sequentes mendacium persecuti sumus, ab eis edocti uenerabiles imagines salutamus, ab eis ducti adorationem quae per honorem fit eis impendimus. patres praedicant, filii oboedientiae sumus, et congratulamur in facie matris traditioni ecclesiae catholicae. credentes in unum deum in trinitate laudandum honorabiles imagines salutamus. qui sic se non habent anathema sint. qui ita non sentiunt procul ab ecclesia propellantur. nos antiquam legislationem ecclesiae catholicae sequimur. nos iura patrum conseruamus. nos eos qui addunt quid uel auferunt ex catholica ecclesia anathematizamus. nos subintroductam nouitatem christianos accusantium anathematizamus. nos uenerabiles iconas salutamus. nos eos qui sic se non habent anathemati summittimus. christianos accusantibus id est imagines confringentibus anathema. his qui assumunt dicta sanctae scripturae quae sunt contra idola in uenerabiles imagines anathema. his qui non salutant sanctas ac uenerabiles imagines anathema. his qui appellant sacras imagines idola anathema. his qui dicunt quod ueluti ad deos christiani ad iconas accedant anathema. his qui communicant scienter iniuriam et inhonorantiam inferentibus uenerabilibus imaginibus anathema. his qui dicunt quod excepto Christo deo nostro alius eruerit nos ab idolis anathema. his qui audent dicere catholicam ecclesiam idola aliquando recepisse anathema. Rom. 567

Multos annos imperatorum. Constantini et Heirenae magnorum principum et imperatorum multos annos. pacificorum imperatorum multos annos. depositores nouitatis quae pridem facta est, domine, conforta. piam, domine, uitam eis.

12–13 credentes – salutamus *cf. LC IV 13 p. 516,2–3*: Habet etiam post confessionem sanctae Trinitatis confessionem quoque adorandarum imaginum inditam. *cf. Freeman p. 516 adn. 170*

P VE

---

3 Arius *ed. Rom.** **5** apostolum + Iohannem *ed. Reg.** | o P E: ω V *(cf. Vulg.)* omega *ed. Rom.** **6** orthodoxam *codd.* (P *praeter consuetudinem*) **7** unumquenque P (*abbr.* V) **10** honorem] hominem P **11** obedientes E *edd.* **11–12** congratulamur – catholicae] „*gr.* gloriamur in f. m. traditione e. c." *ed. Rom.*^{mg}, *sed cf. supra p. 481,10* **15** quid *om.* F *edd.* **16–17** nos – anathematizamus *om.* V^{ac} E (*add.* V^{1mg} *post* 14 propellantur) **16** superinductam E *edd.* **17** nos^{1} – salutamus *post* 16 anathematizamus *ed. Rom.** (*ex gr.* T) **22** his^{1} – anathema *om.* P **27** Heyrenę V Hierene E Irenae *ed. Rom.** **29** piam + da F *edd.*

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

Brought to you by | University of Wisconsin - Madison Libraries (University of Wisconsin - Madison Libraries)
Authenticated | 172.16.1.226
Download Date | 6/28/12 6:36 PM

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

SVB AVSPICIIS

ACADEMIAE SCIENTIARVM BAVARICAE

EDITA

SERIES SECVNDA

VOLVMEN TERTIVM

PARS TERTIA

DE GRUYTER

CONCILIVM VNIVERSALE NICAENVM SECVNDVM

CONCILII ACTIONES VI–VII

TARASII ET SYNODI EPISTVLAE
EPIPHANII SERMO LAVDATORIVS
CANONES
TARASII EPISTVLAE POST SYNODVM SCRIPTAE
APPENDIX GRAECA

EDIDIT

ERICH LAMBERZ

ADIVVANTE UWE DUBIELZIG

INDICES CONFECIT GERARD DUURSMA

DE GRUYTER

ISBN 978-3-11-041117-1
e-ISBN 978-3-11-041184-3

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

A CIP catalog record for this book has been applied for at the Library of Congress.

Bibliografische Information der Deutschen Nationalbibliothek

Die Deutsche Nationalbibliothek verzeichnet diese Publikation in der Deutschen Nationalbibliografie; detaillierte bibliografische Daten sind im Internet über http://dnb.dnb.de abrufbar.

© 2016 Walter de Gruyter GmbH, Berlin/Boston

Druck und buchbinderische Verarbeitung: Hubert & Co. GmbH & Co. KG, Göttingen
♾ Gedruckt auf säurefreiem Papier

Printed in Germany

www.degruyter.com

INHALT

EINLEITUNG VII
Verzeichnis der abgekürzt zitierten Literatur XXI

CONSPECTVS SIGLORVM ET EDITIONVM XXVI

ACTIO SEXTA 600
REFVTATIO DEFINITIONIS SYNODI HIERIAE
TOMVS I 602
TOMVS II 624
TOMVS III 652
TOMVS IV 676
TOMVS V 706
TOMVS VI 748

ACTIO SEPTIMA 794
DEFINITIO FIDEI 820
SVBSCRIPTIONES 828
ANATHEMATA ET ACCLAMATIONES 852

TARASII ET SYNODI EPISTVLA AD IMPERATORES 858

SYNODI EPISTVLA AD CLERVM CONSTANTINOPOLITANVM 870

EPIPHANII SERMO LAVDATORIVS 878

CANONES 898

TARASII EPISTVLA I AD HADRIANVM PAPAM 926

TARASII EPISTVLA II AD HADRIANVM PAPAM 932

TARASII EPISTVLA AD IOHANNEM PRESBYTERVM 946

APPENDIX GRAECA

QVOMODO INTELLIGENDVM SIT DEI NOMEN ESSE INCOMMVNICABILE 959
TARASII EPISTVLA AD EPISCOPOS SICILIAE 963
ACTIO OCTAVA QVAE DICITVR 967

ADDENDA ET CORRIGENDA AD PARTES I-II 971

INDICES AD PARTES I–III 975

EINLEITUNG

Der dritte Band der Edition der Akten des Nicaenum II bietet, wie schon die beiden vorherigen Bände, einen neu konstituierten und vielfach von den bisherigen Drucken abweichenden Text. Er weicht darüber hinaus aber auch in der Folge der Texte von der in den bisherigen Drucken üblichen Anordnung ab. Die Gründe dafür sollen in der folgenden Analyse der direkten und indirekten Überlieferung dieses Teils der Akten dargelegt, die Ergebnisse in eine zusammenfassende Darstellung der Gesamtüberlieferung der Akten eingebunden werden.

Die Edition des griechischen Textes beruht für die direkte Überlieferung auch in diesem Band auf den vier Hauptzeugen H V T M. Doch weichen sowohl Text als auch Textbestand der Handschriften hier wesentlich stärker voneinander ab als zuvor: In H ist der Text der Akten ab der sechsten Sitzung in zunehmendem Maße verkürzt.[1] Die in V überlieferte Fassung ist in den Abschnitten, die im 9. Jh. in die kanonistischen Sammlungen übernommen wurden (Horos, Kanones, zweiter Brief des Tarasios an Hadrian), von deren Überlieferung beeinflußt.[2] T schiebt nach dem Ende der sechsten Sitzung eine zusätzliche, der kanonistischen Überlieferung entnommene Fassung des Horos ein.[3] M läßt den Text der Kanones und des zweiten Briefes des Tarasios an Hadrian mit explizitem Verweis auf die kanonistische Überlieferung aus.[4] Über weitere Unterschiede im Textbestand wird sogleich zu sprechen sein.

Für die Edition der Übersetzung des Anastasius Bibliothecarius bilden weiterhin die Hauptzeugen P V E die Grundlage. Den vollständigen Text überliefern allerdings nur die Handschrift P und ihr Apographon R (Vat. Reg. lat. 1046). In V fehlt am Ende der Handschrift durch Blattverlust der Text ab p. 927,4 *dei et saluatoris*. Ab dieser Stelle wird deshalb die sonst nicht berücksichtigte Handschrift H zur Rekonstruktion der mit E gemeinsamen Vorlage herangezogen.[5] Schließlich bricht auch der Text von E und H wegen Blattverlustes in der gemeinsamen Vorlage mit den Worten

---

1 Vgl. die Beschreibung des Harleianus 5665 in Band I, IX–XI und die Einleitung zu Band II, XXIV. Durch die Heranziehung eines inzwischen im Internet zugänglichen Digitalisats der Handschrift (http://www.bl.uk/manuscripts/Viewer.aspx?ref=harley_ms_5665) konnten einige Angaben zu den Lesarten der Handschrift, die ab der fünften Sitzung durch Tintenfraß stark beschädigt ist, korrigiert oder präzisiert werden. Soweit sich daraus Korrekturen zu den Angaben bei Lamberz, *Bischofslisten* ergeben, ist dies im kritischen Apparat vermerkt. Für die in H offenbar bewußt vorgenommenen Kürzungen ist im Textzeugenapparat die Formulierung *praetermisit* verwendet. Zu den Kürzungen von H in den Kanones vgl. auch COGD I 301.

2 Siehe unten S. XVI–XIX den Abschnitt zur kanonistischen Überlieferung.

3 Vgl. Uphus XXI—XXII, COGD I 300–301 und die Einleitung zu Band I, XIII. Die Beschreibung von T in Band I, XIII–XIV ist hinsichtlich des Erhaltungszustands zu modifizieren: Es gab zwar schon im 16. Jh. Schäden in T, wie die entsprechenden Lücken und Fehler in den Apographa Vc Ml Vd zeigen, aber die durch Feuchtigkeit entstandenen Abdrücke der Schrift auf gegenüberliegenden Seiten, die den Text von T im letzten Teil der Akten an vielen Stellen unlesbar machen, sind später zu datieren und gehören sicherlich in die Zeit des Brandes der Turiner Bibliothek von 1904. Denn die Apographa bieten an diesen Stellen einen Text, der eine bessere Lesbarkeit als heute voraussetzt.

4 Vgl. die Einleitung zu Band I, XIV und den kritischen Apparat zu p. 898,1 und 932,1–3.

5 Vgl. die Einleitung zu Band I, LXII.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:43 AM

receptos per (p. 951,11) ab, so daß für den Schluß dieses Briefes nur P zur Verfügung steht. Er wird hier zum ersten Mal aus P ediert. Die Editio Romana und die späteren Drucke bieten an dieser Stelle mangels Kenntnis von P und R den Text der 1540 gedruckten Übersetzung des Longolius.[6]

Für die Rekonstruktion der Überlieferungsgeschichte der Akten ist es nun von besonderer Bedeutung, daß die griechische Handschrift M und die Übersetzung des Anastasius zwischen dem Brief der Synode an den Klerus von Konstantinopel und den Kanones den *Sermo laudatorius* des Epiphanios von Catania[7] überliefern und sowohl in M als auch bei Anastasius die Akten mit dem Brief des Tarasios an den Presbyter Johannes enden. H V T überliefern dagegen an der Stelle des *Sermo laudatorius* eine achte Sitzung in Konstantinopel und lassen auf den Brief an den Presbyter Johannes ohne stärkeren Einschnitt[8] weitere fünf Texte aus nachkonziliarer Zeit folgen. Als letzter Text erscheint in H und V der Brief des Methodios an den Patriarchen von Jerusalem aus dem Jahre 846.[9] T bricht, durch Blattverluste bedingt, im Brief des Tarasios an die sizilischen Bischöfe zwar schon vorher ab, wird aber im verlorenen Teil sicherlich die gleichen Texte enthalten haben wie H und V. Daß nicht nur T, wie es bisher scheinen konnte,[10] sondern auch der Hyparchetypus von H und V den Text Πῶς δεῖ νοεῖν τὸ ἀκοινώνητον ὄνομα (p. 959–962) an der gleichen Stelle wie T enthalten hat, beweist die in H (f. 241^{r} oben) erhalten gebliebene Zeile ἀνυμνούμενον καὶ δοξαζόμενον (p. 960,8), deren Lesung nunmehr als sicher gelten kann.[11] Dieser Text ist demgemäß in V oder seiner Vorlage wohl bewußt ausgelassen worden.[12]

---

6 Zu den Einzelheiten vgl. Lamberz, *Editio Romana* 355–358 und die Einleitung zu Band I, LVIII.

7 Die Zweifel von A. Kazhdan (*Epiphanios of Catania. A Panegyrist of the Council in Nicaea of 787?*, Κοινωνία 15, 1991, 145–153) an der Echtheit des *Sermo* (vgl. *Bischofslisten* 29 Anm. 97) haben sich nicht bestätigt, ebensowenig die *Bischofslisten* 34 noch geäußerten Bedenken, ob der *Sermo* zum ursprünglichen Bestand der Akten gehört (siehe auch unten Anm. 15 und 45). Es sei hier nur auf die auffällige Übereinstimmung zwischen dem Text des *Sermo* (p. 878,10–11) und der Subscriptio des Epiphanios (Act. IV p. 490,26) hingewiesen.

8 Dies zeigt sich auch an der durchgehenden Zählung der auf die ‚achte Sitzung' in H V T folgenden Texte als κεφάλαια (vgl. den kritischen Apparat zu p. 926,1, wo der erste Brief des Tarasios an Hadrian als κεφάλαιον γ′ gezählt wird). Diese Zählung entspringt einem rein mechanischen Verfahren, das durch die im Text enthaltenen Titel oder Zwischentitel veranlaßt ist; in M und bei Anastasius Bibliothecarius findet sie sich nicht. Daß die auf die siebte Sitzung folgenden beiden Schreiben an die Kaiser und den Klerus als Kapitel γ′ und δ′ gezählt werden (β′ ist in H f. 238^{r} zu Beginn der Anathematismen der siebten Sitzung erhalten), berechtigt deshalb nicht dazu, sie als Bestandteil der siebten Sitzung anzusehen. Die Schreiben sind zwar sicherlich in Nikaia verfaßt, aber nicht in das Protokoll der siebten Sitzung eingebunden. Da die Zählung in H V T ab den Kanones die sicherlich erst nach 886 erfolgte Einfügung der ‚achten Sitzung' voraussetzt (siehe unten S. X mit Anm. 22), kann sie nicht vor dem Ende des 9. Jh. vorgenommen worden sein. Ob die Einfügung dieser Sitzung, die Hinzufügung der Texte nach dem Brief des Tarasios an den Presbyter Johannes und die κεφάλαια-Zählung gleichzeitig stattgefunden haben und die Fassung von H V T damit als eine fest umrissene Redaktion der Akten zu gelten hat, läßt sich wohl nicht mehr klären.

9 Grumel/Darrouzès, *Regestes* n. 434, ediert bei Pitra, *Monumenta* II 355–357; vgl. auch die Einleitung zu Band I, VII–VIII mit Anm. 3–4.

10 So noch Lamberz, *Bischofslisten* 37 Anm. 148.

11 Siehe die Einleitung zu Band I, X Anm. 12 und oben Anm. 1.

12 Zu den in der Textrezension von V auch an anderen Stellen vorgenommenen Änderungen und Kürzungen vgl. die Einleitung zu Band I, XII.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:43 AM

Die Tatsache, daß der *Sermo laudatorius* und die ‚achte Sitzung' konkurrierend an der gleichen Stelle überliefert sind,[13] zwingt zu der Entscheidung, welchem Text an dieser Stelle der Vorzug zu geben ist.[14] Für die Aufnahme des *Sermo laudatorius* sprechen zum einen die gleichzeitige Bezeugung in der griechischen und lateinischen Überlieferung,[15] zum anderen erhebliche Zweifel an der Echtheit der in H V T überlieferten ‚achten Sitzung'.[16] Die Anstöße, die der Text dieser Sitzung bietet (vor allem die Bezeichnung Irenes als βασίλισσα und Konstantins als συμβασιλεύων), sind bereits an anderer Stelle erörtert worden.[17] Sie lassen sich durch weitere Beobachtungen vermehren: συμβασιλεύειν ist in den Akten sonst nur für die Verknüpfung von kaiserlicher und göttlicher Herrschaft (p. 252,17; 540,1–2; 690,8; 866,27), nicht als Bezeichnung für ein Mitkaisertum verwendet. Die Bezeichnung Irenes als αἰσίως προλάμπουσα θεοφρούρητος (p. 967,14–15) hat ebenfalls keine Parallele in den Akten. Man fragt sich auch, zu welcher historischen Situation ein Mitkaisertum Konstantins passen soll.[18] Zum Jahr 787 paßt es jedenfalls nicht. Die päpstlichen Legaten und die Vertreter der östlichen Patriarchate sind im Protokoll nicht erwähnt. Die Auswahl der in der Sitzung angeblich verlesenen Testimonia ist willkürlich und erfaßt, wenn man von der Erwähnung des Kanons 82 des Quinisextums absieht, kaum relevante Texte. Ein Teil der genannten Testimonia steht zudem nicht, wie behauptet wird, in der vierten, sondern erst in der fünften Sitzung. Schließlich fehlt in den anderen Sitzungen des Konzils und in der nachkonziliaren

13 Dies wird in den bisherigen Drucken dadurch verschleiert, daß die ‚achte Sitzung' vor, der *Sermo laudatorius* nach den Kanones abgedruckt ist, ein Verfahren, das wohl erst in der letzten Phase der Edition gewählt wurde und kaum den ursprünglichen Intentionen Pierre Morins entsprochen haben dürfte (vgl. Anm. 16).

14 Ginge man davon aus, daß es sich um zwei gleichrangige Fassungen des Aktentextes handelt, ließe sich eine Paralleledition der beiden Fassungen in Erwägung ziehen (etwa in einer digitalen Edition). Doch die Voraussetzungen dazu sind, wie im Folgenden ausgeführt, hier nicht gegeben.

15 Es finden sich zwar keine Zitate aus dem *Sermo laudatorius* in den Exzerpten aus der ersten lateinischen Übersetzung, doch spricht die Nennung von 350 Konzilsteilnehmern (*iuxta trecentorum quinquaginta episcoporum*) im *Liber pontificalis* (I p. 512,4–5 Duchesne) dafür, daß der *Sermo* in dem nach Rom gesandten griechischen Exemplar der Akten enthalten war; denn die Zahl von 350 Konzilsteilnehmern ist in den überlieferten Akten nur dort (p. 894,4) genannt; vgl. auch Lamberz, *Bischofslisten* 29 mit Anm. 97 und 34 mit Anm. 131.

16 Bedenken gegen die Echtheit hatte bereits Pierre Morin: Er bemerkt in seinen zur Vorbereitung der Editio Romana angefertigten Notizen im Vallic. R 5 f. 58^{r} (zur Handschrift vgl. Lamberz, *Editio Romana* 338–339): „Hic graece est octaua actio … haec non sunt in latino et uidentur hoc loco supervacanea. nam definitio synodi et acclamationes supra (d. h. in der siebten Sitzung) posita sunt." Diese Skepsis spiegelt sich in abgeschwächter Form noch in der Marginalie der Editio Romana (p. 679; wiederholt bei Mansi 13, 414 B–C) zum Anfang des Textes wieder.

17 Vgl. Lamberz, *Bischofslisten* 28–29 mit Anm. 96–100; vgl. auch die Einleitungen zu Band I, LII–LIV und zu Band II, XI. Die Tatsache, daß Irene und Konstantin in den Akten nicht immer in der gleichen Folge genannt werden (die Belege dazu bei Speck, *Konstantin VI.,* II 503 Anm. 54–59 und Lamberz, *Bischofslisten* 29 Anm. 99), ist – was *Bischofslisten* Anm. 99 nicht ausreichend deutlich wird – für die Frage der Echtheit der achten Sitzung ohne Relevanz. Es sei hier nochmals betont, daß eine Zusammenkunft von Kaisern und Konzilsteilnehmern in Konstantinopel, von der Theophanes und andere berichten (vgl. Anm. 20), nicht grundsätzlich bestritten, sondern ein mit gravierenden Mängeln behaftetes Sitzungsprotokoll einer solchen Zusammenkunft als spätere Zutat in der Aktenüberlieferung erwiesen werden soll.

18 Passend wäre allenfalls die Situation im Sommer 790; vgl. R.-J. Lilie, *Byzanz unter Eirene und Konstantin VI. (780–802)* (Berliner Byzantinistische Studien 2), Frankfurt a. M. u. a. 1996, 248–250.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:43 AM

Korrespondenz jeder Hinweis auf eine achte Sitzung.[19] Diese Kompilation aus erzählendem Bericht und Sitzungsprotokoll kann, wie die historischen Ungereimtheiten und die formalen Mängel zeigen, erst in sehr viel späterer Zeit entstanden sein. Sie schöpft offenbar aus historiographischen oder hagiographischen Quellen und beruht nicht auf der Kenntnis von Konzilsdokumenten.[20] Die Beweggründe, den *Sermo laudatorius* durch eine achte Sitzung zu ersetzen, sind in späteren Entwicklungen zu suchen: Schon in der ursprünglichen Fassung der Konzilsakten stand Tarasios als Initiator und Dirigent des Konzils im Vordergrund, und diese Tendenz wurde zu Beginn des 9. Jh. durch die Hinzufügung der Einleitungsstücke[21] und weiterer Briefe des Tarasios (zweiter Brief an Hadrian und Brief an den Presbyter Johannes) noch verstärkt. Dies mußte in einer Zeit, in der sich das Machtverhältnis zwischen Patriarch und Kaiser wieder verschoben hatte, Anstoß erregen:[22] Ein ökumenisches Konzil, an dem die Kaiser nicht in irgendeiner Form teilgenommen und dessen Beschlüsse sie durch ihre Unterschrift nicht sanktioniert hatten, erschien nicht akzeptabel.[23] Da die Kanones und der erste Brief des Tarasios an Hadrian als in Konstantinopel verfaßte Texte verstanden werden konnten,[24] der *Sermo laudatorius* aber offenkundig in Nikaia gehalten ist, war dies die passende Stelle, um den *Sermo*

19 Man würde vor allem im ersten Brief des Tarasios an Hadrian (p. 926–930), der als in Konstantinopel verfaßtes Begleitschreiben zur Übersendung der Akten an Rom anzusehen ist (vgl. unten S. XIV–XV), eine solche Erwähnung erwarten. Die beiden Stellen im Horos (p. 822,9–13) und im Brief des Konzils an die Kaiser (p. 866,21–26), die man als Ankündigung einer Sitzung in Konstantinopel aufgefaßt hat, sind, wie an anderer Stelle gezeigt (Lamberz, *Bischofslisten* 29 Anm. 100; Einleitung zu Band I, LIV Anm. 250), nicht in diesem Sinne zu verstehen.

20 Neben dem knappen Bericht des Theophanes (p. 463,5–10 de Boor; zur Datierung der Sitzung bei Theophanes vgl. C. Mango / R. Scott, *The Chronicle of Theophanes Confessor. Byzantine and Near Eastern History AD 284–813*. Translated with Introduction and Commentary with the assistance of G. Greatrex, Oxford 1997, 635 Anm. 2 zu AM 6287 und 637 Anm. 3–4 zu AM 6280) ist vor allem die nach 843 entstandene *Vita Tarasii* des Ignatios Diakonos (§ 30, p. 106–107 Efthymiadis) zu nennen (weitere Stellen bei I. Rochow, *Byzanz im 8. Jahrhundert in der Sicht des Theophanes. Quellenkritisch-historischer Kommentar zu den Jahren 715–813* [Berliner Byzantinistische Arbeiten 57], Berlin 1991, 248–249; vgl. auch dies., *Das 2. Konzil von Nikaia [787] in byzantinischen Chroniken und Heiligenviten*, in: Chr.-F. Collatz [Hrsg.], *Dissertatiunculae criticae*. Festschrift für G. Chr. Hansen, Würzburg 1998, 417–430). Man pflegt die ‚achte Sitzung' der Konzilsakten als Quelle für die Schilderung der Sitzung in Konstantinopel bei Ignatios anzusehen (vgl. Efthymiadis 228). Es scheint aber wahrscheinlicher, daß der Kompilator der ‚achten Sitzung' und Ignatios einer gemeinsamen historiographischen Quelle folgen. Die Erzählung des Ignatios enthält jedenfalls nicht die Fehler und Ungereimtheiten der ‚achten Sitzung'. Es kann nicht einmal als gesichert gelten, daß die Schilderung des Konzilsverlaufs bis zur siebten Sitzung in § 29 (p. 104—106 Efthymiadis) der Vita direkte Kenntnis der Akten voraussetzt (so Efthymiadis 227–228); skeptisch dazu C. Ludwig in: R.-J. Lilie (Hrsg.), *Die Patriarchen der ikonoklastischen Zeit* (Berliner Byzantinistische Studien 5), Frankfurt a.M. u. a. 1999, 85.

21 Nur hier (p. 12,3–7) findet sich namentliche Kritik an Kaiser Leon III., die vor dem Sturz Irenes, also dem Ende der Dynastie (802), kaum denkbar ist (so schon Speck, *Ich bin's nicht* 26–28 und 306). Sie wird in den Akten selbst vermieden (in Act. VI p. 780,23–28 begnügt sich die Refutatio damit, die weltlichen Aufgaben der Kaiser pointiert hervorzuheben), in der Korrespondenz mit Rom ist sie allenfalls angedeutet (vgl. die im Quellenapparat zu p. 12,3–7 genannten Parallelen). Zur Erweiterung der Akten zu Beginn des 9. Jh. siehe unten S. XV–XVI.

22 Eine solche Situation war wohl erst nach dem Ende des zweiten Patriarchats des Photios (886) gegeben.

23 Dies formuliert gleich der Anfangssatz der Sitzung (p. 967,6–8): οἱ τῆς ὀρθοδοξίας συνήγοροι βασιλεῖς θείῳ πόθῳ κινούμενοι οὐ φορητὸν ἡγήσαντο μὴ συνεδρεῦσαι τῇ συνόδῳ.

24 Dies trifft auf die Kanones aber nur scheinbar zu; siehe unten Anm. 45.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:43 AM

durch eine Sitzung in Konstantinopel zu ersetzen, um so mehr, als Epiphanios neben dem Lob auf das Konzil und die Stadt Nikaia den Triumph des Tarasios und der Kirche in seiner Rede in den Vordergrund stellt, die Kaiser jedoch nur am Rande erwähnt.[25]

Da die vorliegende Ausgabe auf dem Grundsatz beruht, alle in der Aktenüberlieferung bezeugten Texte aufzunehmen, auch wenn sie nach Auffassung des Editors spätere Zusätze sind, sind die beiden in H V T auf den Brief an Johannes Presbyter folgenden Texte[26] und die ‚achte Sitzung' als *Appendix graeca* (p. 959–969) in die Edition aufgenommen. In H und V folgen auf den Brief an die sizilischen Bischöfe, der hier zum ersten Mal im Rahmen einer Edition der Akten des Nicaenum II erscheint, noch zwei Texte des Nikephoros (*Apologeticus minor* und *Altera demonstratio de sanctis imaginibus*) und der Brief des Methodios an den Patriarchen von Jerusalem von 846. Sie hier ebenfalls aufzunehmen, erschien jedoch nicht sinnvoll.[27] Die ‚achte Sitzung' ist an das Ende der *Appendix graeca* gestellt, da sie sich an keiner anderen Stelle der Edition sinnvoll einfügen läßt.

Die umfangreiche sechste Sitzung bietet als einzige Sitzung des Konzils eine ausführliche Auseinandersetzung mit dem Standpunkt der Bildergegner und erweist sich damit als das theologische Herzstück der Akten.[28] Die Auseinandersetzung erfolgt

25 Vgl. dazu allgemein D. E. Afinogenov, *Κωνσταντινούπολις ἐπίσκοπον ἔχει. The Rise of the Patriarchal Power in Byzantium from Nicaenum II to Epanagoga. Part I: From Nicaenum II to the Second Outbreak of Iconoclasm,* Erytheia 15, 1994, 45–65, hier vor allem 46–51.

26 Der in H V T unter dem Titel Πῶς δεῖ νοεῖν τὸ ἀκοινώνητον ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ πᾶσαν προφητικὴν ῥῆσιν τὴν τὰ εἴδωλα στηλιτεύουσαν überlieferte Text (p. 659–662) gibt einige Rätsel auf. Di Domenico 464 bezeichnet ihn ohne weitere Begründung als Brief des Tarasios an Kaiser Konstantin VI. (bei Hefele/Leclercq III 2, 797 [= Hefele III 485–486] wird er als „explication anonyme adressée à l'empereur" angeführt). Di Domenico stützt sich offenbar auf den briefähnlichen Schluß ab p. 961,21 und auf die Tatsache, daß der Text zwischen den Briefen des Tarasios an den Presbyter Johannes und an die sizilischen Bischöfe überliefert ist. Bestärken könnte diese Annahme die Wiederaufnahme (p. 960,6) der Formulierung ἐκ τοῦ πατρὸς δι' υἱοῦ ἐκπορευόμενον aus dem Brief des Tarasios an die Patriarchen des Ostens (Act. III p. 236,15–16) und Parallelen zu weiteren Texten der Akten (siehe den Quellenapparat zu p. 959,13–14 und 960,2–4; vgl. auch die von Uphus [vgl. dort das Stellenregister 447] behandelten Stellen). Die Zuschreibung an Tarasios setzt allerdings voraus, daß die ursprüngliche Adressierung in einer *damnatio memoriae* getilgt und später durch den überlieferten Titel ersetzt worden ist, einen Titel, der dann eher als Versuch einer Inhaltsangabe zu werten ist. Es erheben sich jedoch Bedenken: Der Stil des Schlußteils erscheint selbst gegenüber einem jugendlichen Kaiser unangemessen, die in der Formulierung (p. 961,22–23) σὺν τῇ δεσποίνῃ καὶ βασιλίσσῃ μητρί σου vorausgesetzte historische Situation könnte allenfalls auf den Anfang des Jahres 792 bezogen werden (vgl. Lilie, *Byzanz unter Eirene und Konstantin VI.* a. O. [Anm. 18] 257). Die mit dem fragmentarisch wirkenden Text verbundenen Fragen bedürfen weiterer Klärung.

27 Vgl. die Einleitung zu Band I, VII–VIII.

28 Daß die Ausführungen der sechsten Sitzung die Grundlage für den eher knapp und nüchtern formulierten Horos der siebten Sitzung bilden, hat J. B. Uphus (vgl. dort vor allem 209–264) herausgearbeitet. Es sei hier nachdrücklich auf diese für das Verständnis der theologischen Aspekte des Konzils unentbehrliche Arbeit hingewiesen (vgl. auch die Rezension von H. Ohme, ZKG 117, 2006, 341–346). Der Quellenapparat der Edition gibt zu einigen von Uphus ausführlicher erörterten Textabschnitten entsprechende Verweise; zu den zahlreichen weiteren von ihm behandelten Stellen vgl. das Stellenregister bei Uphus 439, 443–446 und 449–450.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:43 AM

jedoch nicht in Beiträgen oder Diskussionen der Konzilsteilnehmer,[29] sondern wird in einer bereits vor dem Konzil angefertigten schriftlichen Widerlegung (ἀνατροπή / *refutatio*) des Horos von Hiereia vorgelegt, die auch als σύνταγμα (p. 606,12) bezeichnet wird.[30] Als Verfasser der Schrift pflegt Tarasios zu gelten,[31] doch dürfte es sich eher um eine Gemeinschaftsarbeit einer unter seiner Leitung stehenden Gruppe im Patriarchat handeln.[32] Die Annahme liegt nahe, die Abfassung der Refutatio in die Zeit nach dem Scheitern des ersten Konzilsversuchs in Konstantinopel zu datieren. Völlig sicher ist dies aber nicht; denn sie war nicht von vornherein für die Verlesung in einer Konzilssitzung konzipiert, wie die Stelle p. 606,12–13 zeigt: παρακαλοῦμεν δὲ τοὺς ἐντυγχάνοντας τῷδε τῷ συντάγματι ἐρευνητικῶς ἀναγινώσκειν καὶ μὴ παροδευτικῶς. Die Einrichtung der Schrift für die Verlesung in der sechsten Sitzung ist wohl erst kurz vor dem Konzil erfolgt. Die Verlesung der Abschnitte des Horos von Hiereia wurden, sicherlich nicht ohne Absicht, dem prominentesten der in der zweiten und dritten Sitzung wieder aufgenommenen Ikonoklasten, Gregorios von Neokaisareia, zugeteilt, die der entsprechenden Teile der Refutatio den Patriarchatsbeamten Johannes und Epiphanios.[33] Die Bezeichnung der Vorleser war sicherlich zunächst am Rand des Syntagmas vermerkt[34] und wurde dann bei der Redaktion der Akten, möglicherweise aber auch erst in den folgenden Kopien in den Text hineingenommen.[35] Durch die in den laufenden Text aufgenom-

29 Dies zeigt einmal mehr, daß die Entscheidung in der Frage der Bilderverehrung bereits vor dem Konzil feststand und nicht durch Mitwirkung der Konzilsteilnehmer zustande kam; vgl. dazu allgemein z. B. Ludwig in *Patriarchen* a. O. (Anm. 20) 95–96; Thümmel, *Konzilien* 134–135.

30 Der Text des Horos von Hiereia ist bekanntlich nur durch die Akten des Nicaenum II überliefert, wird hier also zusammen mit den Akten zum ersten Mal kritisch ediert. Man mag sich fragen, ob er in der Refutatio tatsächlich vollständig zitiert ist. Eindeutige Indizien für Kürzungen oder Auslassungen gibt es jedoch nicht. Der Horos hat in der Forschung mehrfach eine eigene Behandlung erfahren. Genannt seien Gero, *Constantine V* (dort vor allem 68–94) und Krannich/Schubert/Sode (mit der älteren Literatur); vgl. auch Thümmel, *Bilderstreit* und dens., *Konzilien* 63–77. Eine mit Anmerkungen versehene Übersetzung der gesamten sechsten Sitzung bietet Sahas, der gesamten Refutatio Gerbino/Re.

31 So schon Hadrian in seinem Brief an Karl den Großen (JE 2483) p. 25,7–8 und 33,31 (vgl. den Testimonienapparat zum lateinischen Text p. 615,2 und 681,14–15).

32 Zu den Personen, die man einem solchen ‚Team' zuordnen könnte, vgl. Efthymiadis p. 15–17; die in Betracht kommenden Angehörigen des Patriarchatsklerus sind im prosopographischen Index p. 1068 s. u. *patriarchatus Constantinopolitani notarii* zusammengestellt. Unter den Parallelen zu Aussagen des Tarasios an anderen Stellen der Akten (vgl. den Quellenapparat zur sechsten Sitzung) fallen vor allem die ähnlich lautenden Ausführungen zum VI. Konzil und zum Quinisextum in Act. IV p. 346,17–348,3 und Act. VI p. 620,8–16 auf. Vgl. auch Uphus 258 Anm. 215 und 259 Anm. 219; die ältere Literatur zu Tarasios als Verfasser der Refutatio bei Crimi, *Il discorso* 95 Anm. 23.

33 Es bleibt unklar, warum die Verlesung der Refutatio bis p. 610,20 Johannes, ab p. 610,26 Epiphanios zugewiesen ist. Epiphanios (PmbZ #1566) ist nicht, wie gelegentlich zu lesen ist (Sahas 40–41 mit Anm. 188 und 194), mit Epiphanios von Catania (PmbZ #1565), dem Verfasser des *Sermo laudatorius*, gleichzusetzen.

34 Die Frage scheint berechtigt, ob man für das Konzil überhaupt eine Kopie des Syntagmas anfertigte oder nicht eher das Syntagma selbst, nachdem die Zuweisungen an die Vorleser angebracht worden waren, dem Konzil zu Gehör brachte und dann den Akten beifügte, die ja selbst in der Form von Papyrusrollen vorzustellen sind (vgl. Lamberz, *Handschriften und Bibliotheken* 62). Ob die Verlesung des umfangreichen Textes tatsächlich im Verlauf eines Sitzungstages (6. Oktober 787) bewältigt werden konnte, mag dahingestellt bleiben.

35 Die Zuweisung von Zitaten aus der Refutatio an den Vorleser Epiphanios im *Hadrianum* (p. 34,12) und in den *Libri Carolini* (IV 15–17) ist am ehesten verständlich, wenn die Namen der Vorleser in der ersten lateinischen Übersetzung innerhalb des laufenden Textes standen; vgl. den Testimonien-

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:43 AM

mene Zuteilung des Textes an die Vorleser wird an einer Reihe von Stellen, an denen der syntaktische Zusammenhang des Horostextes durch Einwände der Refutatio unterbrochen ist, das Verständnis zusätzlich erschwert.[36] Weiterhin ist das Syntagma nach der Überlieferung der Akten in sechs Τόμοι gegliedert, deren Angabe jeweils als Zwischentitel im Text der Handschriften erscheint. Daß diese Zwischentitel jedoch nicht zum ursprünglichen Syntagma gehören, wird vor allem beim Übergang vom vierten zum fünften und vom fünften zum sechsten Tomos deutlich: In beiden Fällen wird der inhaltliche, im ersteren Falle auch der syntaktische Zusammenhang durch den Wechsel des Tomos unterbrochen – was nicht nur Anastasius, sondern auch moderne Interpreten in die Irre geführt hat.[37] Dies zeigt, daß der Terminus ‚Tomos' keine inhaltliche Gliederung, sondern eine buchtechnisch bedingte Aufteilung des Syntagmas auf sechs Papyrusrollen bezeichnet,[38] deren Beginn für die Aufnahme in die sechste Sitzung des Konzils jeweils vermerkt wurde. Da weder die Bezeichnung der Vorleser noch die Angabe des Tomos zum Text des Syntagmas gehö-

---

apparat zum lateinischen Text p. 633,12–13; 679,1–3; 681,6–15; 683,22–23. Die falsche Zuschreibung einer Aussage des Horos von Hiereia an die Refutatio in den *Libri Carolini* IV 14 (p. 522,19; dazu Freeman Anm. 201 mit anderer Erklärung) könnte vergleichbare Gründe haben: Möglicherweise war vor dem zitierten Text in der ersten lateinischen Übersetzung die Angabe zum Vorleser Gregorios ausgelassen.

36 Vgl. p. 614,12/616,5; 632,28/634,23; 644,34/648,11; 648,12/650,4; 652,14/654,13; 682,4/19; 692,29/696,16; 752,30/754,12; 754,13/28. Anastasius Bibliothecarius, in dessen griechischer Vorlage die Angaben zu den Vorlesern offenbar vollständig in den laufenden Text übernommen waren, hat den syntaktischen Zusammenhang mehrfach nicht durchschaut; vgl. p. 649,11 und 655,12, wo Anastasius nach der Unterbrechung jeweils mit einem neuen Satz beginnt. An anderen Stellen hat er den syntaktischen Zusammenhang durchaus gewahrt; vgl. z. B. p. 635,21; 697,15; 755,12 und 26. In der ursprünglichen, für den Leser bestimmten Fassung des Syntagmas war dieses Problem weniger relevant, da die Zitate aus dem Horos sicherlich durch marginale Kennzeichnung deutlich abgehoben waren, der anschließende Text des Horos also leicht auffindbar war. Eine solche marginale Kennzeichnung (Tilde am Rand jeder Zeile des Zitats) ist jedenfalls in den Handschriften M und T überliefert. Sie findet sich durchgängig in M (stets mit vorheriger Nennung des Vorlesers), in T mit einer Besonderheit, die möglicherweise Rückschlüsse auf ein frühes Stadium der Überlieferung zuläßt: Daß hier bis p. 632,26 (Gregorios) bzw. 634,1 (Epiphanios) nur der Name des Vorlesers, nicht aber die marginale Kennzeichnung der Zitate, ab p. 634,22 (also am Rand des ersten ohne Erwähnung des Vorlesers angeführten Zitats aus dem Horos) hingegen umgekehrt nur die marginale Kennzeichnung, nicht aber der Name des Vorlesers erscheint, läßt darauf schließen, daß die Einfügung der Angaben zu den Vorlesern in den laufenden Text (durch die eine Kennzeichnung der Zitate unnötig erscheinen konnte) in einer Vorlage von T nur für den Anfangsteil vorgenommen worden war. – Überflüssige Textwiederholungen bei der Wiederaufnahme des Horostextes (vgl. p. 682,17–19) sind eher der Überlieferung als den Redaktoren der Akten anzulasten. Die Textwiederholung p. 680,2–3 ist hingegen dadurch gerechtfertigt, daß sie einen Teilaspekt betrifft, der in der Widerlegung derselben Textpartie des Horos als weiterer Punkt behandelt werden soll.

37 Vgl. den kritischen Apparat zu p. 706,1 und 2 und zu p. 748,22 und 748,24–750,2. Die Unterbrechung des Zusammenhangs wird in den bisherigen Drucken dadurch verstärkt, daß zu Beginn der beiden Tomoi Epiphanios nochmals als Vorleser genannt wird, obwohl ihm der Text schon zu Beginn des jeweils voraufgegangenen Abschnittes zugeteilt ist. Dies trifft aber, wenn man die Überlieferung berücksichtigt, nur auf die zweite Stelle zu. An der ersten Stelle (p. 706,1) ist die Zuweisung der Verlesung des Textes an Epiphanios nur in den griechischen Handschriften H V, nicht in T M überliefert, der entsprechende Text im Lateinischen ist konjekturale Ergänzung in der Editio Romana. An der zweiten Stelle (p. 748,22) ist die Nennung des Vorlesers in V und M (zu T vgl. Anm. 36; H fehlt zur Stelle) wahrscheinlich erst im Laufe der Überlieferung eingefügt worden.

38 Zu Τόμος als Bezeichnung für die Papyrusrolle vgl. Lamberz, *Handschriften und Bibliotheken* 61–63 (mit weiterer Literatur).

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:43 AM

ren, sind sie in der Edition als ‚Metatext' in runde Klammern gesetzt.[39] Die Zitate aus dem Horos von Hiereia sind, analog zu den marginalen Zitatzeichen in den Handschriften T und M,[40] in Anführungszeichen («…») gesetzt.

Sieht man von dem üblichen Sitzungsprotokoll, einem Verweis auf die voraufgegangene fünfte Sitzung und einer kurzen Überleitung ab, so wird die gesamte sechste Sitzung durch die Verlesung des Syntagmas ausgefüllt. Die Verlesung wird nirgends durch Einwürfe oder Diskussion der Konzilsteilnehmer unterbrochen. Man würde allerdings zumindest ein dem Anfang entsprechendes Protokoll des Endes der Sitzung erwarten, das sich im überlieferten Text aber nicht erkennen läßt. Daß dieser Anstoß berechtigt ist,[41] läßt sich am vorletzten Abschnitt (p. 790,20–22) deutlich machen, der nach der Überlieferung als Aussage der Refutatio genommen werden muß – die dort ausgesprochene Bitte um Vergebung kann aber nur von einem reuigen Ikonoklasten, nicht von dem Verfasser der Refutatio stammen. Eine einfache Lösung des Problems und zugleich eine Antwort auf die Frage nach dem ordnungsgemäßen Schluß der Sitzung ergibt sich, wenn man diesen Abschnitt Gregorios von Neokaisareia als eigene Äußerung zuweist und den letzten Abschnitt (p. 790,23–792,12) dann als Schlußwort des Tarasios zur sechsten Sitzung auffaßt.[42] Dies setzt voraus, daß in einer frühen Phase der Überlieferung vor den beiden Abschnitten zwei einleitende Protokollnotizen (etwa Γρηγόριος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας εἶπε und ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε) ausgefallen sind. Die Refutatio, deren *peroratio* p. 786,31 beginnt, endet dann bereits p. 790,19.

Die Erörterung zu Bestand und Überlieferung der in diesem Band enthaltenen Texte soll abschließend in eine knappe Zusammenfassung der Überlieferungsgeschichte der gesamten Akten eingebunden werden, deren Grundzüge in den Einleitungen zu den voraufgegangenen Bänden entwickelt worden sind:[43] Die in Konstantinopel redigierte erste Fassung der Akten, deren Isotypon mit einem Begleitbrief des Tarasios

---

39 Die Bezeichnung des Tomos und die Nennung des Vorlesers, die unterschiedliche Funktion haben, führten in der Überlieferung zu Beginn der einzelnen Tomoi, wo Angabe des Tomos (am oberen Rand) und Bezeichnung des Vorlesers (am äußeren Rand) wahrscheinlich nebeneinander zu stehen kamen, zu Unsicherheiten in der Reihenfolge der Angaben, die sich im häufigen Schwanken der griechischen Textzeugen widerspiegelt (vgl. den kritischen Apparat zu den Anfängen der Tomoi II–VI; die Angabe des Vorlesers von Tomos I erfolgt schon im Protokoll der Sitzung p. 602,6–7). Die griechische Vorlage des Anastasius stellte offenbar den Namen des Vorlesers (eine Ausnahme bildet der Beginn von Tomos VI) vor die Angabe des Tomos. Diese Folge ist in der Edition übernommen, stellt aber keine eigentlich textkritische Entscheidung dar, sondern ist lediglich ein Behelf, diese Angaben, die unterschiedlichen Kategorien von ‚Metatext' zuzurechnen sind, im Druck wiederzugeben.

40 Vgl. Anm. 36.

41 Vgl. auch Thümmel, *Konzilien* 175 Anm. 855 mit anderem Erklärungsversuch.

42 Vgl. den kritischen Apparat zu beiden Stellen. Der Zusatz ἀμήν findet sich auch in den Schlußworten des Tarasios am Ende der ersten (p. 110,27–28) und dritten Sitzung (p. 280,16–17), schließlich am Ende des ausführlicheren Schlußabschnitts der vierten Sitzung (p. 478,21–480,6). Man könnte auch an eine Äußerung der Synode denken, die den Zusatz an einer Stelle ebenfalls verwendet (Act. VII p. 856,10), aber eine solch ausführliche Darlegung wie hier wird man eher Tarasios zuweisen.

43 Vgl. Band I, LII–LIV und Band II, IX–XII; vgl. auch Lamberz, *Bischofslisten* 35–37. Eine ausführlichere Gesamtdarstellung, die auch die Frage zu behandeln hätte, wie weit die überlieferten Akten dem tatsächlichen Verlauf des Konzils entsprechen, kann hier *tempore aduerso* nicht gegeben werden.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:43 AM

(p. 926–930) nach Rom gesandt wurde,[44] enthielt die Protokolle der sieben in Nikaia abgehaltenen Sitzungen und die darauf folgenden Texte bis zu den Kanones. Dieser Textbestand ist durch Zitate aus der ersten lateinischen Übersetzung grundsätzlich gesichert.[45] Die in der direkten handschriftlichen Überlieferung und in der Übersetzung des Anastasius Bibliothecarius erhaltene Fassung geht jedoch auf eine zu Beginn des 9. Jh. vorgenommene Redaktion der Akten zurück, die den Textbestand verändert und erweitert hat. Dieser Redaktion[46] zuzurechnen sind die Einfügung der Präsenzliste der siebten Sitzung und die Zusätze in der Subskriptionsliste der vierten Sitzung, die Umformung der Narratio des Johannes von Jerusalem in der fünften Sitzung und die Hinzufügung des zweiten Briefes des Tarasios an Hadrian[47] und des Briefes an den Presbyter Johannes, die der Rechtfertigung der bei der Wiedereinsetzung der ikonoklastischen Bischöfe geübten οἰκονομία dienen,[48] am Schluß

44 Die *Imperiales sacrae*, die nach dem *Liber pontificalis* (I p. 512,7 Duchesne) der Übersendung der Akten beigegeben waren, sind nicht erhalten (vgl. Dölger/Müller, Reg. n. 349). Der Brief des Tarasios ist im *Liber pontificalis* nicht erwähnt.

45 Dies kann allerdings wegen des geringen Umfangs der Zitate nur für den Textbestand der ursprünglichen Akten als solchen gelten und schließt spätere Interpolationen an Einzelstellen, für die keine Zitate aus der ersten lateinischen Übersetzung vorliegen, nicht aus (vgl. z. B. den kritischen Apparat zu Act. VI p. 750,23–752,24 bzw. 752,1–24). Andererseits zeigt gerade das Zitat der Narratio des Johannes von Jerusalem im Florileg der Pariser Synode von 825 (vgl. den Testimonienapparat zu Act. V p. 591,23–595,12 und 595,19–21), daß der Text der ursprünglichen Fassung später verändert worden ist (vgl. dazu die Einleitung zu Band II, X). Der letzte aus der ersten lateinischen Übersetzung zitierte Text der Akten stammt, wie zu erwarten, aus dem ersten Brief des Tarasios an Hadrian, der zusammen mit den Akten nach Rom übersandt wurde. Zum Brief an den Klerus von Konstantinopel, zu den Kanones und zum *Sermo laudatorius* des Epiphanios finden sich keine Zitate aus der ersten Übersetzung, was sicherlich mit der mangelnden Relevanz dieser Texte für die fränkischen Theologen zu erklären ist. Auf Kenntnis des *Sermo laudatorius* in Rom deutet jedoch die im *Liber pontificalis* genannte Zahl von Konzilsteilnehmern hin (vgl. Anm. 15). Daß die Kanones originärer Bestandteil der Akten sind, zeigt ihre Erwähnung im Brief des Tarasios an die sizilischen Bischöfe (p. 963,29–964,6): Tarasios bezeichnet sie als in Nikaia erfolgte Beschlüsse des Konzils, die von den dort anwesenden sizilischen Bischöfen mitgetragen wurden, und verweist in diesem Zusammenhang auch auf die Konzilsakten. Der im Text der Kanones mehrfach erkennbare Bezug auf Konstantinopel (vgl. Kanon 10 p. 910,12–13 und Kanon 15 p. 916,12–13) muß dazu nicht in Widerspruch stehen, da man bei der Abfassung einzelner Kanones wohl von vornherein ihre spezielle Bedeutung für die Verhältnisse in Konstantinopel im Auge hatte.

46 Sie muß nicht zwangsläufig Tarasios selbst zugeschrieben werden, sondern könnte auch postum erfolgt sein. Zu einem wahrscheinlichen *terminus ante quem* (814) siehe unten S. XVI mit Anm. 49. Ein *terminus post quem* ergibt sich aus der Erhebung von Patras (wohl 805/806) und Syrakus (nicht vor 800) zu Metropolen; vgl. Lamberz, *Bischofslisten* 46 Anm. 175 und Anm. 177. Man darf vermuten, daß dieses Exemplar zugleich die erste Umschrift der Akten in einen Codex war, vergleichbar der Übertragung der Akten des VI. Konzils in einen Codex durch Agathon; vgl. Lamberz, *Handschriften und Bibliotheken* 62–63 mit Anm. 58–59.

47 Die traditionelle Bezeichnung „epist. I“ und „epist. II“ ist in der Edition aus praktischen Gründen beibehalten, obwohl die beiden Briefe in keinem inhaltlichen Zusammenhang stehen und zwei unterschiedlichen Phasen der Aktenüberlieferung angehören.

48 Zur Datierung der Briefe vgl. Grumel/Darrouzès, Reg. n. 363 und 364 („nach Oktober 790“); anders Speck, *Konstantin VI.* 198–202 („vor Januar 788“); vgl. auch Th. Pratsch in *Patriarchen* a. O. (Anm. 20) 97–99. Falls Tarasios in seinem Brief an Hadrian auf eine Stellungnahme des Papstes antwortet, was in der bis jetzt nicht beachteten Stelle p. 944,11 angedeutet zu sein scheint, dann kann seine Antwort kaum vor 790 erfolgt sein. Speck a. O. 200 weist darauf hin, daß der Brief an Hadrian ohne Anrede, Einleitung und Schlußformeln überliefert ist. Auch dies ist ein Indiz dafür, daß er – im Gegensatz zu den auf die siebte Sitzung folgenden Schreiben des Tarasios und der

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:43 AM

der Akten. Ob die Einleitungsstücke vor der ersten Sitzung (*Apologeticus* und *Gesta ante synodum*) dieser Redaktion angehören, läßt sich von der Überlieferungslage her nicht entscheiden, da die Übersetzung des Anastasius hier ausnahmsweise nicht dem Textbestand von M, sondern dem von H V T entspricht. Für die Zugehörigkeit spricht, daß die Einleitungsstücke zu dem Charakter einer Sammlung passen, in deren Mittelpunkt Person und Leistung des Tarasios stehen. Zudem nimmt Patriarch Nikephoros I. in seinem auf 814 zu datierenden *Apologeticus minor* sehr wahrscheinlich auf diese Einleitungsstücke Bezug.[49] Die nur in H V T erhaltene ‚achte Sitzung' und die in H V T auf den Brief an den Presbyter Johannes folgenden Texte sind erst nach 843 in die Aktenüberlieferung gelangt. Da ein Exemplar der ‚Tarasiosredaktion' als Ausgangspunkt (‚Praearchetypus') für die direkte griechische Überlieferung und die Übersetzung des Anastasius zu gelten hat, ist diese Redaktion für die Edition des Textes fast überall alleinige Grundlage. Ob ihr Text tatsächlich dem der ursprünglichen Akten entspricht, muß prinzipiell offenbleiben. Der Archetypus der griechischen Überlieferung und die griechische Vorlage der Übersetzung des Anastasius[50] dürften kaum vor der Mitte des 9. Jh., die gemeinsame Vorlage der Handschriften H V T nicht vor dem Ende des 9. Jh. entstanden sein.[51]

Drei Texte der Konzilsakten (Horos, Kanones und zweiter Brief des Tarasios an Hadrian) sind im Laufe des 9. Jh. in die griechischen kanonistischen Sammlungen aufgenommen worden.[52] Da deren Textzeugen teilweise wesentlich älteren Datums sind als die Handschriften der direkten Überlieferung, erschien es unerläßlich, die kanonistische Überlieferung hier in angemessener Weise zu berücksichtigen,[53] zumal

---

Synode an die Kaiser und an den Klerus von Konstantinopel – nicht zum ursprünglichen Bestand der Akten gehört hat.

49 Mai, *Nova Patrum Bibliotheca* V 3, Romae 1849, 5 (c. 5,1) = PG 100, 840 A 11 – B 5; vgl. auch Niceph. refut. c. 25,65–26,13. Zur Datierung des *Apologeticus minor* vgl. P. J. Alexander, *The Patriarch Nicephorus*, Oxford 1958, 164.

50 Daß Anastasius einen griechischen Codex des 9. Jh. und nicht etwa das Isotypon der nach Rom gesandten Akten benutzt hat, wurde schon mehrfach betont (vgl. Band I, LIII mit Anm. 245; Band II, X mit Anm. 19). Ein weiterer Beleg dafür ist in diesem Band die offenbar aus der griechischen Vorlage übernommene Marginalie zu p. 683,25.

51 Zu weiteren Einzelheiten vgl. die Einleitungen zu Band I, LII–LIV und Band II, IX–XII.

52 Vgl. zum Folgenden auch COGD I 300–303 und Lamberz, *Kanonistische Überlieferung.* Im Inhaltsverzeichnis der Majuskelhandschrift Patmos 172 sind die Kanones des Konzils und der zweite Brief des Tarasios an Hadrian zwar genannt (f. 2^{v}), die Texte selbst jedoch noch nicht aufgenommen; vgl. dazu die Einleitung zu Band I, XXXI mit Anm. 130 und Ohme, *ACO* LXXII Anm. 313; zur Handschrift (9. Jh., 1. Hälfte?) vgl. RHBR II 1 n. 378; Ohme, *ACO* XXVII. XLII–XLIII. LXX–LXXII (dort weitere Literatur). – Die den Kanones des Nicaenum II vorangestellten Titel sind sicherlich nicht ursprünglich (darauf weisen sprachliche Besonderheiten wie die Verwendung von δοσίων im Titel von Kanon 5 und 19 und von καταθεσίων im Titel von Kanon 7). Da sie aber nicht nur in der gesamten direkten Überlieferung, sondern auch in den ältesten kanonistischen Handschriften erscheinen, standen sie offenbar in dieser Form schon in der ‚Tarasiosredaktion' der Akten. Sie sind deshalb in die Edition aufgenommen. Zum anders gearteten Fall der Überschriften zu den Kanones des Quinisextums vgl. Ohme, *ACO* LII–LIII und XCII.

53 Eine umfassende Aufarbeitung der kanonistischen Überlieferung ist im Rahmen einer Gesamtedition der Akten des Nicaenum II nicht möglich. Wie Probekollationen zeigen (vgl. dazu auch Lamberz, *Kanonistische Überlieferung*), dürften durch die hier getroffene Auswahl jedoch kaum wichtige Textvarianten unberücksichtigt geblieben sein. Sonderlesarten einzelner Zeugen der kanonistischen Überlieferung werden im kritischen Apparat nicht immer erwähnt. Dies gilt vor allem für die zahlreichen singulären Lesarten von *Tr* (vgl. Anm. 65).

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:43 AM

die handschriftliche Basis der direkten Überlieferung in zweien der drei Texte fast ausschließlich auf T und V beschränkt ist. Die Auswahl der herangezogenen Handschriften[54] orientiert sich an den von E. Mühlenberg für die *Epistula canonica* des Gregorios von Nyssa und von H. Ohme für die Kanones des Quinisextums gewonnenen Erkenntnissen zur kanonistischen Überlieferung.[55] Ziel ist es, die wichtigsten Varianten der kanonistischen Überlieferung zu dokumentieren und damit deren Beziehung zur direkten Überlieferung der Akten zu erhellen. Es zeigt sich, daß auf der einen Seite T (soweit verfügbar, auch H und M) und die Übersetzung des Anastasius Bibliothecarius mit einer bestimmten Gruppe kanonistischer Handschriften (*Ba Vl Vo* im Horos, *Ba Ms Vl Val* in den Kanones, *Vl Vo Pt* im Brief des Tarasios),[56] auf der anderen Seite V ebenfalls mit einer bestimmten Gruppe kanonistischer Handschriften (*La Co Mn Cu* im Horos, *Cl Pr La Mn* in den Kanones und im Brief des Tarasios) übereingehen. Am auffälligsten ist die Aufnahme eines Scholions, das den Kanon 82 des Quinisextums zitiert, in den Text des Horos in V und in den kanonistischen Handschriften *La Co Mn Cu*,[57] ebenso die Erwähnung von Ikonoklasten aus der zweiten Phase des Bilderstreits in den Anathematismen der siebten Sitzung in denselben Handschriften.[58] Die zweite Stelle liefert den eindeutigen Beweis, daß die Fassung von V *La Co Mn Cu* nach 843 entstanden ist. Signifikant ist darüber hinaus die häufige Übereinstimmung von V mit den Varianten des ebenfalls im 12. Jh. entstandenen Monac. gr. 380 (*Mn*).[59] Dies läßt keinen anderen Schluß zu, als daß

54 Zu den Handschriften sei allgemein auf die Beschreibungen in RHBR I–II (Auszüge aus dem Manuskript des noch nicht erschienenen Teilbandes II 2 hat Andreas Schminck dankenswerterweise zur Verfügung gestellt), bei Mühlenberg, *GNO* IX–XXVI und bei Ohme, *ACO* XVI–XL (dort weitere Literaturangaben) verwiesen; vgl. auch Lamberz, *Kanonistische Überlieferung* 83–85. Mein Dank gilt Wolfram Brandes für die Übermittlung von Abbildungsmaterial zu zahlreichen Handschriften, Santo Lucà für briefliche Diskussion zu Datierungs- und Provenienzfragen.

55 Vgl. Mühlenberg, *GNO* XLI–XCV; Ohme, *ACO* XL–LVI.

56 Zu *Ba* (Bodl. Barocc. 26) vgl. G. De Gregorio, *Materiali vecchi e nuovi per uno studio della minuscola greca fra VII e IX secolo*, in: *I manoscritti greci tra riflessione e dibattito*. Atti del V colloquio internazionale di paleografia greca (Cremona, 4–10 ottobre 1998), a cura di G. Prato (Papyrologica Florentina 31), Firenze 2000, I 83–151, hier 127–136, zu *Ms* (Mosqu. synod. gr. 398) vgl. A. A. Aletta, *Testo e ornamentazione nei corpora canonum bizantini del IX-X secolo*, Rivista di Storia della Miniatura 17, 2013, 17–28, hier 23–24. Die Bewertung von *Ba* bei Mühlenberg, *GNO* LXXXIV–LXXXV scheint mir – zumindest bezüglich der Texte des Nicaenum II – nicht zutreffend: *Ba* enthält zwar zahlreiche banale Fehler, aber sein Grundtext steht der direkten Überlieferung der Akten in H T M und der Übersetzung des Anastasius näher als alle anderen Zeugen der kanonistischen Überlieferung. *Ms* ist mit *Ba* verwandt, aber nicht von ihm abhängig (zur Verwandtschaft der beiden Handschriften vgl. auch Mühlenberg, *GNO* LXXXV). Eine engere Beziehung ist auch zwischen *Vl* (Vallic. F 10) und *Vo* (Vatop. 555) feststellbar (so auch Mühlenberg, *GNO* LIII und LVI); vgl. z. B. den kritischen Apparat zu p. 932,18 und 940,10. *Vo* überliefert die Kanones nur in Auswahl und ist deshalb in der Edition der Kanones nicht berücksichtigt; der Text von *Vo* ist auch hier, wie Probekollationen zeigen, mit *Vl* verwandt. *Pt* (Patm. 205, eher 13./14. Jh. als 12. Jh.), im Brief des Tarasios herangezogen, geht zwar mehrfach mit *Vl Vo* zusammen (vgl. den kritischen Apparat zu p. 934,24 und 25; 940,25–27; 942,2; 944,18), zeigt aber auch eigenständigen Charakter. *Val* (Vallic. F 47), der nur die Kanones überliefert, steht für sich. Zu *Val* und *Pt* vgl. Mühlenberg, *GNO* LXXXII–LXXXIV und LV–LVI, zu *Pt* auch Lamberz, *Kanonistische Überlieferung* 87.

57 Siehe den kritischen Apparat zu p. 826,18. Vgl. auch Lamberz, *Kanonistische Überlieferung* 84–85.

58 Siehe den kritischen Apparat zu p. 854,21.

59 Vgl. etwa den kritischen Apparat zu p. 852,22–25; 898,21; 904,26; 908,2; 932,7–8 und 13; 934,8; 936,9 und 23; 940,18. Die bisher übliche Datierung von *Mn* in das 12./13. oder gar 14. Jh. ist zu

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:43 AM

die Textfassung von V in allen drei Texten durch eine *Mn* nahestehende Fassung der kanonistischen Überlieferung bestimmt ist. Die Textzeugen der kanonistischen Überlieferung, die mit der sonstigen Aktenüberlieferung zusammengehen, bieten also einen ursprünglicheren Text als V und die mit ihm übereinstimmenden kanonistischen Handschriften.[60] Daß manche dieser Neuerungen bereits einer früheren Phase der kanonistischen Überlieferung zuzuordnen sind, zeigen die in den Kanones und im Brief des Tarasios herangezogenen Handschriften *Cl* und *Pr*, die in das Ende des 9. oder den Anfang des 10. Jh. zu datieren sind, aber schon eine Reihe von Übereinstimmungen mit der Textfassung von V und *Mn* aufweisen.[61] Die in *Cl* und *Pr* feststellbare Entwicklung des Textes ist wahrscheinlich mit einer Erweiterung der *Collectio canonum* in Verbindung zu bringen, die im Vorfeld der zweiten (pseudophotianischen) Rezension des *Nomocanon XIV Titulorum* (um 882/3) stattgefunden hat.[62] Zu dieser Erweiterung gehören auch die Kanones und der zweite Brief des Tarasios an Hadrian aus den Akten des Nicaenum II.[63] Da sich die bisherigen Ausgaben der kanonistischen Sammlungen in ihren Angaben zur Überlieferung dieser Texte als wenig zuverlässig erwiesen haben,[64] werden hier, anders als in der in COGD I vorgelegten Edition von Horos und Kanones, nur Lesarten angeführt, die auf eigener Kollation beruhen.[65]

---

korrigieren. In etwa die gleiche Zeit gehört *Co* (Paris. Coisl. 34; 1042 ist *terminus post quem* für die Datierung), dessen Textfassung eng mit der von *Mn* verwandt ist (vgl. auch Mühlenberg, *GNO* LXVI, wo *Mn* und *Co* der W-Gruppe zugerechnet werden). *Co* ist in der Edition des in den kanonistischen Handschriften seltener überlieferten Horos berücksichtigt. Die Verwandtschaft der beiden Handschriften untereinander und mit V wird unmittelbar aus dem kritischen Apparat der Edition des Horos ersichtlich.

60 Die wenigen Fälle, in denen die Überlieferung von V und der mit ihm zusammengehenden kanonistischen Handschriften einen besseren Text zu bieten scheint (z. B. p. 906,19 und 944,5), sind wohl als naheliegende konjekturale Eingriffe zu interpretieren.

61 Für Beispiele siehe den kritischen Apparat zu den Kanones p. 902,8; 904,7 und 17; 912,25; 918,20; 922,8, zum Brief des Tarasios p. 938,6; 944,5 und 21. Bindefehler von *Cl* und *Pr* finden sich p. 908,16 und 944,8–9. Vgl. auch Lamberz, *Kanonistische Überlieferung* 87, wo weitere Handschriften für ausgewählte Stellen der Kanones herangezogen sind; zu *Ba Ms Val Cl Pr* und weiteren Handschriften des 9./10. Jh. vgl. Aletta, *Testo e ornamentazione* a. O. (Anm. 56) 17–28 (mit Literatur), zu Bodl. Laud. gr. 39, der nur die Kanones enthält, B. H. Stolte, *The organization of information: observations on the manuscripts of the Nomocanon XIV Titulorum*, in: A. Bravo García / I. Pérez Martín, *The legacy of Bernard de Montfaucon* (Madrid–Salamanca, 15–20 september 2008), Madrid 2011, 521–532, hier 528–530.

62 Zu den damit verbundenen komplexen Fragen vgl. Stolte a. O. 521–528.

63 Vgl. S. Troianos, *Οἱ πηγὲς τοῦ βυζαντινοῦ δικαίου*, Athen/Komotini ²1999, 240. Zur Einordnung von *Pr* in diese Entwicklung vgl. A. A. Aletta, *I ‚luoghi' del diritto nel Paris. suppl. gr. 1085* (II), RSBN n.s. 46, 2009 (2010), 33–71, hier 63–71; vgl. auch Mühlenberg, *GNO* LX.

64 Dies gilt nicht für die Edition der Kanones bei V. N. Beneševič, *Drevne-slavjanskaja Kormčaja XIV titulov bez tolkovanij*, Sankt Petersburg 1906 (Ndr. Leipzig 1974), 205–228. Beneševič ediert jedoch nur die für die altslawische Übersetzung maßgebliche Fassung von *Val* (Vallic. F 47), zu der er Varianten von *Vl* (Vallic. F 10) im kritischen Apparat anführt.

65 *Os* ist hier, von COGD I abweichend, nicht mehr als unabhängiger Zeuge geführt, sondern nur noch an den Stellen herangezogen, an denen seine Vorlage *Cu* Textverluste aufweist; zur Abhängigkeit von *Cu* vgl. Gouillard, *Synodikon* 22; Lamberz, *Kanonistische Überlieferung* 84. *Tr* (Istanbul, Topkapı Serayı 115, olim Trapez. gymn. 1, datiert 1311) ist einbezogen, um die Besonderheiten dieser vielfach von den übrigen Zeugen abweichenden Fassung der Texte des Nicaenum II kenntlich zu machen. Durch die im kritischen Apparat angeführten Varianten erweist sich zudem die Unzuverlässigkeit der Angaben zu *Tr* bei Rhalles/Potles (*Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανό-*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:43 AM

Für zwei weitere Texte liegt ebenfalls eine – wenn auch wesentlich seltenere – Bezeugung in der kanonistischen Überlieferung vor: Der Brief der Synode an den Klerus von Konstantinopel (p. 870–876) ist in *Ms* und *Pe* überliefert. Der Text ist auch hier sicherlich vom Archetypus der direkten Überlieferung unabhängig.[66] Der Redaktor der Textrezension der Konzilshandschrift V hatte in diesem Fall keine Kenntnis einer kanonistischen Überlieferung, und V zeigt deshalb hier keine spezielle Übereinstimmung mit *Ms* und *Pe*. Der Brief des Tarasios an den Presbyter Johannes (p. 946–954) findet sich schließlich in einer eigenständigen kanonistischen Sammlung des 12. Jh. (Nomokanon des Johannes Komnenos, überliefert in *Vth*).[67] Der Text stammt hier aus dem durch M vertretenen Zweig der Aktenüberlieferung, kann aber schon aus chronologischen Gründen nicht aus M selbst hergeleitet werden. Die Lesarten von *Vth* sind in den kritischen Apparat aufgenommen, da bei Übereinstimmung von *Vth* mit V und T Sonderfehler von M kenntlich werden.[68] Sonderlesarten von *Vth* sind für die Textkonstitution ohne Belang.

Die lateinischen kanonistischen Sammlungen, die Texte des Nicaenum II zitieren, sind wie in den ersten beiden Bänden im Testimonienapparat zum lateinischen Text berücksichtigt.[69] Im vorliegenden Band sind an einigen Stellen zwei weitere Sammlungen berücksichtigt, da ihre Zusätze und Varianten von Interesse sind, und zwar zum einen die *Collectio Caesaraugustana* (recensio 1; Codex Salm. Bibl. Univ. 2644 [so die richtige Signatur]) mit zusätzlichen Zitaten aus Kanon 10, 19 und 21, zum anderen die Sammlung des Codex Paris. Arsenal 713 mit Varianten zu zwei Zitaten aus dem Brief des Tarasios an den Presbyter Johannes.[70]

νων II, Athen 1852, 555–646), in deren Ausgabe im übrigen nicht *Tr* selbst, sondern dessen Abschrift Athen. gr. 1372 benutzt ist. Vgl. auch die kritische Analyse der Ausgabe bei Mühlenberg, *GNO* CXVIII und CXXXVI. An dieser Stelle sei vermerkt, daß die Editio Romana für die Kanones neben der direkten Überlieferung offenbar eine kanonistische Handschrift herangezogen hat, deren Text der Fassung von *Tr* nahestand; vgl. den kritischen Apparat zu p. 924,12–13.

66 Allerdings finden sich in diesem kurzen Text keine signifikanten Fehler der direkten Überlieferung, die dies zwingend beweisen könnten. *Ms* und *Pe* sind wegen je eigener Trennfehler voneinander unabhängig.

67 Zur Sammlung und zur Handschrift (Vat. gr. 2198) vgl. S. Lilla, *Codices Vaticani Graeci. Codices 2162–2254 (Codices Columnenses)*, Città del Vaticano 1985, 134–147 (mit der älteren Literatur); Mühlenberg, *GNO* LXXXVII–LXXXVIII; Ohme, *ACO* XXXVI; S. Troianos, *Byzantine Canon Law from the Twelfth to the Fifteenth Centuries,* in: *The History of Byzantine and Eastern Canon Law*, ed. W. Hartmann / K. Pennington, Washington 2012, 191. Zu Johannes (Adrianos) Komnenos, zeitweise Erzbischof von Bulgarien/Ohrid (1139/42 bis nach Sommer 1163), vgl. G. Prinzing, *The autocephalous Byzantine ecclesiastical province of Bulgaria/Ohrid. How independent were its archbishops?*, Bulgaria Mediaevalis 3, 2012, 354–383, hier 363, 368 (dort weitere Literatur in Anm. 44) und 380 n. 9. Ein weiterer Zeuge des Textes, Vallic. C 4 (Sammelhandschrift des 13./14. Jh.), f. 72^{r}–73^{v}, war mir nicht zugänglich.

68 Vgl. den kritischen Apparat zu p. 946,1; 948,10; 950,14 und 18.

69 Vgl. die Einleitung zu Band I, L–LII.

70 Zur *Collectio Caesaraugustana* vgl. L. Kéry, *Canonical Collections of the Early Middle Ages (ca. 400–1140). A Bibliographical Guide to the Manuscripts and Literature* (History of Medieval Canon Law 1), Washington 1999, 260–262; L. Fowler-Magerl, *Clavis Canonum. Selected Canon Law Collections Before 1140. Access with data processing* (MGH Hilfsmittel 21), Hannover 2005, 239–242; zur Sammlung der Handschrift des Arsenal vgl. Kéry a. O. 252 und Fowler-Magerl a. O. 192–193. Zu Ivos Zitaten aus dem Brief an Johannes ist anzumerken, daß die beiden Stellen in *trip.* A 2, 12,7 in wörtlicher Übereinstimmung mit der Übersetzung des Anastasius Bibliothecarius zitiert sind (vgl. den Testimonienapparat zu p. 951,1–5 und 953,16–17), in *trip.* A 2, 12,4 beide Stellen

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:43 AM

Bezüglich der Anlage der Edition sind für diesen Band lediglich einige Bemerkungen zum lateinischen Teil erforderlich. Da P in diesem Teil der Akten bei der Schreibung von *ae*, *æ*, *ę* und *e* keinerlei Regelmäßigkeit erkennen läßt,[71] VE aber wie auch sonst meist *e* bevorzugen, ist die Schreibung der Handschriften in der Regel nur noch dort angeführt, wo der Text der Edition von allen Textzeugen abweicht. Die Bemühung, in den ersten beiden Bänden in Fragen der Orthographie und Formenvarianz die Arbeitshandschrift der Anastasiusübersetzung des Konzils von 869/870, Vat. lat. 4965, als Maßstab zu nehmen, beruhte auf unzureichenden Grundlagen.[72] Diesem Mangel ist jetzt durch die kritische Edition von Leonardi/Placanica, auf die hier nachdrücklich hingewiesen sei, abgeholfen. Die dort gemachten detaillierten Angaben[73] zu konkurrierenden Schreibweisen waren Anlaß, in diesem Band auf die Angleichung unterschiedlicher Formen in einer Reihe von Fällen zu verzichten.[74]

Mein Dank gilt auch diesmal der Kommission für gräzistische und byzantinistische Studien, namentlich ihrem Vorsitzenden Martin Hose und seinem Stellvertreter Ernst Vogt, die die Arbeiten an der Edition nach Kräften unterstützt haben, ebenso der Leitung der Bayerischen Akademie der Wissenschaften für weitere finanzielle Förderung und die Bereitstellung eines Arbeitsplatzes. Evangelos Chrysos, Reinhard Hübner, Otto Kresten und Richard Price danke ich für wertvolle Anregungen und Verbesserungsvorschläge. Mein besonderer Dank gilt Uwe Dubielzig und Gerard Duursma für ihr selbstloses Engagement bei der Vorbereitung dieses Bandes: Uwe Dubielzig hat wiederum Korrektur gelesen und eigene Vorschläge beigesteuert, die im kritischen Apparat dokumentiert sind; Gerard Duursma sind nicht nur die in diesem Band vorgelegten Indices für die Gesamtedition, sondern auch zahlreiche Hinweise, nicht zuletzt bei der Zusammenstellung der *Addenda et Corrigenda* zu den beiden ersten Bänden, zu verdanken.

Dem Verlag De Gruyter, insbesondere seinem Cheflektor Albrecht Döhnert, möchte ich erneut für die stets harmonische Zusammenarbeit, darüber hinaus auch für großzügige finanzielle Unterstützung der zur Fertigstellung dieses Bandes notwendigen Arbeiten meinen aufrichtigen Dank aussprechen.

München, im August 2016 Erich Lamberz

---

ebenfalls berücksichtigt sind, dort jedoch in zwei umfangreicheren, freier formulierten Entsprechungen (vgl. den Testimonienapparat zu p. 951,1–953,9 und 953,13–17). Die Erklärung für diesen Befund kann wohl nur darin liegen, daß die Zitate an der ersteren Stelle unmittelbar aus der Anastasiusübersetzung, an der letzteren Stelle aus einer Zwischenquelle übernommen sind. Die Überschneidungen wurden wegen des unterschiedlichen Textumfangs bei der Redaktion der Sammlung wohl übersehen. Auch die freiere Fassung der Zitate muß letztlich auf die Übersetzung des Anastasius zurückgehen; denn der Brief des Tarasios an den Presbyter Johannes war sicherlich nicht in dem nach Rom gesandten Exemplar der Akten und somit auch nicht in der ersten lateinischen Fassung der Akten enthalten; siehe oben S. XV zur Überlieferungsgeschichte der Akten.

71 Dies trifft vor allem auf den von Hand d (vgl. die Einleitung zu Band I, XXXVII) geschriebenen Schlußteil (f. 135^{r}–172^{v}) ab p. 709,7 *nostri reprobauerunt* zu.

72 Vgl. die Einleitungen zu Band I, LXIII und zu Band II, XXV.

73 Vgl. vor allem p. LXXIII–LXXV der Prolegomena zur Ausgabe.

74 Dies betrifft z. B. die konkurrierenden Formen *aenigma/enigma*, *canon/kanon*, *contemno/contempno*, *exurgo/exsurgo*, *genetrix/genitrix*, *intellego/intelligo*, *obtineo/optineo*, *paenitentia/poenitentia*. Überall beibehalten sind die in der Einleitung zu Band I, LXIII genannten Formen von *egumenus, hereticus/heresis, diffinio* und *grecus.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:43 AM

Verzeichnis der in Einleitung und Apparaten abgekürzt zitierten Literatur[1]

Alexakis = A. Alexakis, *Codex Parisinus Graecus 1115 and Its Archetype* (DOS 34), Washington 1996

Auzépy, *L'histoire des iconoclastes* = M.-F. Auzépy, *L'histoire des iconoclastes* (Bilans de recherche 2), Paris 2007

Bischofslisten = E. Lamberz, *Die Bischofslisten des VII. Ökumenischen Konzils (Nicaenum II)*, Bayerische Akademie der Wissenschaften, Phil.-hist. Klasse, Abh. N. F. 124, München 2004

Brubaker/Haldon 2011 = L. Brubaker / J. Haldon, *Byzantium in the iconoclast era c. 680–850: a history*, Cambridge 2011

Chryssostalis, *Recherches* = A. Chryssostalis, *Recherches sur la tradition manuscrite du „Contra Eusebium" de Nicéphore de Constantinople*, Paris 2012

Crimi, *Il discorso* = C. Crimi, *Il „Discorso encomiastico" di Epifanio diacono di Catania al secondo Concilio di Nicea (787)*, Synaxis 2, 1984, 89–127

Crimi, *Le „chreseis"* = C. Crimi, *Le „chreseis" dei padri cappadoci al secondo Concilio di Nicea (787)*, in: *Culto delle immagini e crisi iconoclasta* (Atti del Convegno di Studi Catania 16–17 maggio 1984), Palermo 1986 (Quaderni di Synaxis 2), 69–92

Crimi, *Per un'edizione* = C. Crimi, *Per un'edizione del „Discorso encomiastico" di Epifanio diacono di Catania. I. La versione latina di Anastasio Bibliotecario in due codici vaticani*, Synaxis 7, 1989, 373–383

Crimi, *Ideologia* = C. Crimi, *Ideologia e retorica nel „Discorso encomiastico" di Epifanio diacono di Catania al Niceno II*, in: *Il Concilio ecumenico Niceno II e il culto delle immagini* (Convegno di Studi Messina 23–25 sett. 1987), a cura di S. Leanza, Messina 1994, 29–45

Crimi, *Nazianzenica IX* = C. Crimi, *Nazianzenica IX. Letture iconoclastiche e letture iconodule di versi gregoriani*, Siculorum Gymnasium n.s. 49, 1996, 47–60

Darrouzès, *Listes* = J. Darrouzès, *Listes épiscopales du concile de Nicée (787)*, REB 33, 1975, 5–76

Darrouzès, *Notit.*: siehe *Notit.* im *Conspectus siglorum et editionum*

Darrouzès, *Recherches* = J. Darrouzès, *Recherches sur les ὀφφίκια de l'Église byzantine* (Archives de l'Orient chrétien 11), Paris 1970

Demoen = K. Demoen, *The Theologian on Icons? Byzantine and modern claims and distortions*, BZ 91, 1998, 1–19

1 Zu den abgekürzt zitierten Editionen siehe den *Conspectus siglorum et editionum.* Die in den Abkürzungsverzeichnissen der Byzantinischen Zeitschrift (BZ), des Jahrbuchs der Österreichischen Byzantinistik (JÖB) und des Deutschen Archivs für Erforschung des Mittelalters (DA) aufgeführten Siglen und Abkürzungen sind hier nicht wiederholt.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:43 AM

Di Domenico = *Atti del concilio Niceno secondo ecumenico settimo*. Introduzione e traduzione di P. G. Di Domenico, tom. I–III (Visibile parlare 7), Città del Vaticano 2004

Dölger/Müller = F. Dölger, *Regesten der Kaiserurkunden des oströmischen Reiches von 565–1453*, 1. Teil, 1. Halbband: *Regesten von 565–867*. Zweite Auflage, unter Mitarbeit von J. Preiser-Kapeller und A. Riehle besorgt von A. E. Müller, München 2009

Efthymiadis: siehe *Ignat. Diac. uita Taras.* im *Conspectus siglorum et editionum*

Fatouros: siehe *Theod. Stud. epist.* im *Conspectus siglorum et editionum*

Freeman: siehe *LC* im *Conspectus siglorum et editionum*

Gerbino/Re = *Vedere l'invisibile. Nicea e lo statuto dell'Immagine*. Presentazione e cura di L. Russo, traduzione di C. Gerbino, note di C. Gerbino / M. Re, appendici di M. Andaloro / M. Re / C. Valenziano (Aesthetica 47), Palermo ²1999

Gero, *Constantine V* = S. Gero, *Byzantine iconoclasm during the reign of Constantine V. With particular attention to the oriental sources* (CSCO 384, Subsidia 52), Louvain 1977

Gloss.: siehe *CGL* im *Conspectus siglorum et editionum*

Gouillard, *Synodikon* = J. Gouillard, *Le synodikon de l'orthodoxie. Édition et commentaire*, TM 2, 1967, 1–316

Grumel/Darrouzès, *Reg.* = V. Grumel / J. Darrouzès, *Les regestes des actes du Patriarcat de Constantinople*, vol. I: *Les actes des Patriarches*, fasc. II–III: *Les regestes de 715 à 1206*, Paris ²1989

Hennephof = *Textus byzantinos ad iconomachiam pertinentes* ed. H. Hennephof (Byzantina Neerlandica, series A 1), Leiden 1969

Janin = R. Janin, *Les églises et les monastères des grands centres byzantins*, Paris 1975

Krannich/Schubert/Sode = T. Krannich / Ch. Schubert / C. Sode, *Die ikonoklastische Synode von Hiereia 754*. Einleitung, Text, Übersetzung und Kommentar ihres Horos, nebst einem Beitrag zur „Epistula ad Constantiam" des Eusebius von Cäsarea von A. von Stockhausen (Studien und Texte zu Antike und Christentum 15), Tübingen 2002

Krannich/Schubert, *Väterzitate* = T. Krannich / Ch. Schubert, *Väterzitate im Horos der ikonoklastischen Synode von Hiereia (754 n. Chr.)*, ZAC 6, 2002, 121–124

Lamberz, *Bischofslisten*: siehe *Bischofslisten*

Lamberz, *Editio Romana* = E. Lamberz, *Von der Handschrift zum Druck: Die Akten des Nicaenum II in der Editio Romana von 1612*, AHC 30, 1998, 328–370

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:43 AM

Lamberz, *Handschriften und Bibliotheken* = E. Lamberz, *Handschriften und Bibliotheken im Spiegel der Akten des VII. Ökumenischen Konzils (787)*, in: *I manoscritti greci tra riflessione e dibattito*. Atti del V colloquio internazionale di paleografia greca (Cremona, 4–10 ottobre 1998), a cura di G. Prato (Papyrologica Florentina 31), Firenze 2000, I 47–63

Lamberz, *Kanonistische Überlieferung* = E. Lamberz, *Die Akten des Nicaenum II in der kanonistischen Überlieferung*, in: *Quellen zur Byzantinischen Rechtspraxis. Aspekte der Textüberlieferung, Paläographie und Diplomatik* (Akten des internationalen Symposiums Wien, 5.–7. 11. 2007), hrsg. von Ch. Gastgeber (Österreichische Akademie der Wissenschaften. Phil.-hist. Klasse. Denkschriften 413 = Veröffentlichungen zur Byzanzforschung 25), Wien 2010, 81–88

Lamberz, *Studien* = E. Lamberz, *Studien zur Überlieferung der Akten des VII. Ökumenischen Konzils: Der Brief Hadrians I. an Konstantin VI. und Irene (JE 2448)*, DA 53, 1997, 1–43

Lamberz, *Überlieferung und Rezeption* = E. Lamberz, *Die Überlieferung und Rezeption des VII. Ökumenischen Konzils (787) in Rom und im lateinischen Westen*, in: *Roma fra oriente e occidente* (Settimane di studio del Centro Italiano di Studi sull'Alto Medioevo XLIX), Spoleto 2002, II 1053–1099

Lamberz, *Vermißt und gefunden* = E. Lamberz, *Vermißt und gefunden. Zwei Texte des Sophronios von Alexandria zur Bilderverehrung, die Akten des VII. Ökumenischen Konzils und eine Patriarchatsurkunde des 11. Jahrhunderts in einem griechischen Codex aus dem Besitz des Nikolaus von Kues (Harleianus 5665)*, RHM 45, 2003, 159–180

Lat. Ital. = F. Arnaldi / P. Smiraglia, *Latinitatis Italicae Medii Aevi Lexicon*, Firenze ^{2}2001

Leonardi/Placanica: siehe *Conc. Const. IV Anast. interpr.* im *Conspectus siglorum et editionum*

Longolius = *Concilium Nicenum. Synodi Nicenae quam Graeci septimam vocant … Actiones omnes contra iconoclastas & iconomachos …* Opus nunc recens inventum & e Graeco versum per G. Long., Coloniae 1540

Mühlenberg, *GNO* = *Gregorii Nysseni Opera. Vol. III, pars V: Epistula canonica*, ed. E. Mühlenberg, Leiden/Boston 2008

Ohme, *ACO*: siehe *ACO ser. II* im *Conspectus siglorum et editionum*

Ohme, *„In tempore"* = H. Ohme, *„In tempore". Weichenstellungen für die Edition des Concilium Quinisextum (691/2)*, AHC 41, 2009, 1–68

RHBR I = L. Burgmann / M. Th. Fögen / A. Schminck / D. Simon, *Repertorium der Handschriften des byzantinischen Rechts*, Teil I: Die Handschriften des weltlichen Rechts (Nr. 1–327), Frankfurt a.M. 1995

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:43 AM

RHBR II = A. Schminck / D. Getov, *Repertorium der Handschriften des byzantinischen Rechts*, Teil II: Die Handschriften des kirchlichen Rechts I (Nr. 328–427), Frankfurt a.M. 2010

Riedinger: siehe *ACO ser. II* im *Conspectus siglorum et editionum*

Sahas = D. J. Sahas, *Icon and Logos: Sources in Eighth-Century Iconoclasm*, Toronto/Buffalo/London 1986

Schwartz: siehe *ACO* im *Conspectus siglorum et editionum*

Speck, *Asterios* = P. Speck, *Asterios von Amaseia auf den Konzilien von 754 und 787*, RHM 45, 2003, 361–372

Speck, *Frauen* = P. Speck, *Die Frauen und Söhne Konstantins V. und die Sicherung der Erbfolge*, BZ 93, 2000, 568–585

Speck, *Ich bin's nicht* = P. Speck, *Ich bin's nicht, Kaiser Konstantin ist es gewesen. Die Legenden vom Einfluß des Teufels, des Juden und des Moslem auf den Ikonoklasmus* (Ποικίλα Βυζαντινά 10), Bonn 1990

Speck, *Konstantin VI.* = P. Speck, *Kaiser Konstantin VI. Die Legitimation einer fremden und der Versuch einer eigenen Herrschaft. Quellenkritische Darstellung von 25 Jahren byzantinischer Geschichte nach dem ersten Ikonoklasmus*, Bd. I. II, München 1978

Stotz = P. Stotz, *Handbuch zur lateinischen Sprache des Mittelalters* (Handbuch der Altertumswissenschaft, Abt. 2, Teil 5, Bd. 1–5), München 1996–2004

Thümmel, *Bilderstreit* = H. G. Thümmel, *Der byzantinische Bilderstreit bis zum Konzil von Hiereia*, AHC 34, 2002, 16–56

Thümmel, *Frühgeschichte* = H. G. Thümmel, *Die Frühgeschichte der ostkirchlichen Bilderlehre. Texte und Untersuchungen zur Zeit vor dem Bilderstreit* (TU 139), Berlin 1992

Thümmel, *Konzilien* = H. G. Thümmel, *Die Konzilien zur Bilderfrage im 8. und 9. Jahrhundert. Das 7. Ökumenische Konzil in Nikaia 787* (Konziliengeschichte, Reihe A: Darstellungen), Paderborn u. a. 2005

TGL^3 = H. Stephanus, *Thesaurus Graecae Linguae*, tertio ed. C. B. Hase / G. Dindorfius / L. Dindorfius, vol. I 1–2. II–VIII, Parisiis 1831–1865

Troianos = S. Troianos, *Die Kanones des VII. ökumenischen Konzils und die Kaisergesetzgebung*, AHC 20, 1988, 289–306

Turner: siehe *Turner* im *Conspectus siglorum et editionum*

Uphus = J. B. Uphus, *Der Horos des Zweiten Konzils von Nizäa 787. Interpretation der Konzilsakten mit besonderer Berücksichtigung der Bilderfrage* (Konziliengeschichte, Reihe B: Untersuchungen), Paderborn u. a. 2004

Uthemann, *Severian von Gabala* = K.-H. Uthemann, *Severian von Gabala in Florilegien zum Bilderkult*, OCP 66, 2000, 5–47

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:43 AM

Wallach = L. Wallach, *Diplomatic Studies in Latin and Greek Documents from the Carolingian Age*, Ithaca, N. Y. / London 1977

Wordsworth/White: siehe *Wordsworth/White* im *Conspectus siglorum et editionum*

Zuckerman = C. Zuckerman, *Byzantium's Pontic Policy in the „Notitiae episcopatuum"*, in: *La Crimée entre Byzance et le Khaganat khazar*, éd. C. Zuckerman (Collège de France – CNRS Centre de recherche d'histoire et civilisation de Byzance, Monographies 25), Paris 2006, 201–230

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:43 AM

CONSPECTVS SIGLORVM ET EDITIONVM

CODICES GRAECI

H	London, Brit. Library, Harl. 5665, s. XI ex.
V	Vat. gr. 836, s. XII[1]
T	Taur. B.II.9, s. XIII[2]
Ml	Milano, Bibl. Braid. A. F. X. 47, s. XVI med. (laudatur eis locis ubi T deest aut damno affectus est)
Vc	Vat. gr. 1181, s. XVI med. (laudatur eis locis ubi T deest aut damno affectus est necnon ubi textum editionum priorum explicat)
Vd	Vat. gr. 660, s. XVI med. (laudatur in Taras. epist. ad episc. Sic. eis locis ubi T deest aut damno affectus est)
M	Marc. gr. 166, s. XIII[2]
Am	Ambros. gr. 270 (E 9 sup.), s. XIII ex. (excerpta)

FLORILEGIA GRAECA

Doctr.Patr.	*Doctrina Patrum de incarnatione uerbi*, ed. F. Diekamp, Münster 1907 ([2]1981)
Ma	Marc. gr. 573, s. IX/X
Mo	Mosqu. synod. gr. 265 (197 Vlad.), s. IX/X
Nicet.	Florilegium Nicetae hegumeni Medicii, ed. H. G. Thümmel, BZ 86/87, 1993/94, 40–42, ed. A. Alexakis, DOP 48, 1994, 179–197 (ex Vat. gr. 511)
Pa	Paris. gr. 1115, a. 1276

COLLECTIONES CANONICAE GRAECAE

Codices collectionum adhibiti

Ba	Bodl. Barocc. 26, s. IX med. (def. fid., can.)
Cl	Paris. Coisl. 209, s. X in. (can., Taras. epist. II ad Hadr.)
Co	Paris. Coisl. 34, s. XII (def. fid.)
Cu	Athous Cutlumus. 42, s. XII ex. (def. fid.)
Os	Osimo, Biblioteca del Nobile Collegio Campana 56, s. XIII/XIV (adhibetur in def. fid. eis locis quibus *Cu* deest)
La	Laur. plut. IX 8, s. XII (def. fid., can., Taras. epist. II ad Hadr.)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:50 AM

Mn	Monac. gr. 380, s. XII[1] (def. fid., can., Taras. epist. II ad Hadr.)
Ms	Mosqu. synod. gr. 398 (315 Vlad.), s. X (can., epist. ad clerum)
Pe	Petropol. gr. 566 (457 Granstrem), s. XI/XII (epist. ad clerum)
Pr	Paris. suppl. gr. 1085, s. IX/X (can., Taras. epist. II ad Hadr.)
Pt	Patm. 205, s. XIII/XIV (Taras. epist. II ad Hadr.)
Tr	Istanbul, Topkapı Serayı 115 (olim Trapez. gymn. 1), a. 1311 (can., Taras. epist. II ad Hadr.)
Val	Vallic. F 47, s. X[1] (can.)
Vl	Vallic. F 10, s. X in. (def. fidei, can., Taras. epist. II ad Hadr.)
Vo	Athous Vatop. 555, s. XII[1] (def. fid., Taras. epist. II ad Hadr.)
Vth	Vat. gr. 2198, s. XII (Taras. epist. ad Ioh. presb.)

Can = omnes codices collectionum adhibiti

Editiones collectionum canonicarum adhibitae

Synag.	*Ioannis Scholastici Synagoga L titulorum*, ed. V. Beneševič (Abhandlungen der Bayerischen Akademie der Wissenschaften, Phil.-hist. Abt. N. F. 14), München 1937
Jo.	*Les canons des conciles œcuméniques*, ed. P.-P. Joannou (Pontificia commissione per la redazione del codice di diritto canonico orientale. Fonti, fasc. IX: Discipline générale antique [IIe–IXe s.]), tom. I, pars I, Grottaferrata (Roma) 1962; *Les canons des synodes particuliers*, ed. P.-P. Joannou (Fonti, fasc. IX, tom. I, pars II), Grottaferrata (Roma) 1962; *Les canons des pères grecs*, ed. P.-P. Joannou (Fonti, fasc. IX, tom. II), Grottaferrata (Roma) 1963

CODICES INTERPRETATIONIS LATINAE ANASTASII BIBLIOTHECARII

P	Paris. lat. 17339, s. IX ex. (P[c] = corrector codicis P)
R	Vat. Reg. lat. 1046, s. IX ex. (adhibetur eis locis ubi P euanidus est)
V	Vat. lat. 1329, s. X/XI
E	Vat. lat. 1330, s. XV med.
F	Vat. lat. 1331, s. XV med. (nonnullis locis laudatur) (F[2] = coniecturae Thomae Parentucelli)
H	Vat. lat. 7304, s. XV med. (adhibetur eis locis ubi V deest)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:50 AM

COLLECTIONES CANONICAE LATINAE

Ans.	*Anselmi episcopi Lucensis collectio canonum una cum collectione minore*, ed. F. Thaner, fasc. 1. 2, Oeniponte 1906/1915
Coll. Brit.	Collectio Britannica, London, Brit. Library, Addit. 8873, s. XI/XII
Coll. Caes.	Collectio Caesaraugustana, recensio 1 (laudatur secundum codicem Salm. Bibl. Univ. 2644)
Deusd.	*Die Kanonessammlung des Kardinals Deusdedit*, hrsg. von V. Wolf von Glanvell, Paderborn 1905
Grat.	*Decretum Magistri Gratiani*, ed. Aem. Friedberg (Corpus iuris canonici I), Lipsiae 1879
Iuo decr.	*Iuonis Carnotensis decretum*, PL 161, 59–1022
Iuo trip.	*Iuonis Carnotensis collectio tripartita* (laudatur secundum editionem electronicam a Martino Brett confectam, 2009)[1]

CONCILII NICAENI SECVNDI EDITIONES PRIORES ADHIBITAE

ed.Rom.	Τῶν ἁγίων οἰκουμενικῶν συνόδων τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἅπαντα. *Concilia generalia ecclesiae catholicae* Pauli V. Pont. Max. auctoritate edita, tom. III, Romae 1612 (ed.Rom.^{mg} = editio Romana in margine; ed.Rom.^{corr} = „Addenda et corrigenda" editionis Romanae)
ed.Reg.	*Conciliorum omnium generalium et provincialium collectio regia*, tom. XIX, Parisiis 1644
La.-Co.	*Sacrosancta concilia ad regiam editionem exacta*, studio Ph. Labbei et G. Cossartii, tom. VII, Parisiis 1671
Hard.	*Conciliorum collectio regia maxima*, tomis duodecim ad Ph. Labbei et G. Cossartii ... labores ... facta ... studio P. J. Harduini, tom. IV, Parisiis 1714
Mansi	*Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio*, ed. I. D. Mansi, tom. XII–XIII, Florentiae 1766–1767
edd.	omnes editiones adhibitae lectionem laudatam receperunt
ed.Rom.*	omnes editiones adhibitae lectionem editionis Romanae receperunt

1 Vide https://ivo-of-chartres.github.io/tripartita.html (2015). De canonum collectione in codice Paris. Arsen. 713 seruata cf. supra p. XIX et app. testim. ad p. 951,1–953,9.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:50 AM

CONCILIORVM OECVMENICORVM EDITIONES

ACO	*Acta Conciliorum Oecumenicorum*, tom. I–III. IV 2, ed. E. Schwartz, Berolini 1914–1940. tom. IV 1, ed. J. Straub, Berolini 1971. tom. IV 3 (Index generalis tomorum I–IV), cong. R. Schieffer, Berolini 1974–1984
ACO ser. II	*Acta Conciliorum Oecumenicorum, series secunda*, tom. I. II 1–2, ed. R. Riedinger, Berolini 1984–1992. tom. II 3 (Index verborum Graecorum quae in tom. I et II 1–2 continentur), cong. R. Riedinger, Berolini 1995. tom. II 4, ed. H. Ohme adiuuantibus R. Flogaus et C. R. Kraus, Berolini 2013
COGD I	*Conciliorum Oecumenicorum Generaliumque Decreta*, ed. G. Alberigo, I: *The Oecumenical Councils. From Nicaea I to Nicaea II*, Turnhout 2006 (295–345: *Concilium Nicaenum II*, ed. E. Lamberz et J. B. Uphus)
Conc. Const. IV Anast. interpr.	*Gesta sanctae ac universalis octavae synodi quae Constantinopoli congregata est Anastasio bibliothecario interprete*, rec. C. Leonardi / A. Placanica (Edizione nazionale dei testi mediolatini 27), Firenze 2012

ALIORVM OPERVM EDITIONES

CGL	*Corpus Glossariorum Latinorum a G. Loewe incohatum*, rec. G. Goetz / G. Gundermann, uol. I–VII, Lipsiae et Berolini 1888–1923
Chron. trip.	*Anastasii Bibliothecarii chronographia tripartita*, ed. C. de Boor, in: *Theophanis chronographia* (uide infra *Theoph.*) II 31–346
Flor. Cyr.	R. Hespel, *Le florilège cyrillien réfuté par Sévère d'Antioche. Étude et édition critique* (Bibliothèque du Muséon 37), Louvain 1955
Hadr.	Hadriani I. papae epistula ad Carolum regem (JE 2483), ed. K. Hampe (MGH Epp. V = Epp. Karolini aevi III), Berolini 1899, 5–57 (**Hadr.* = uerba „Capitularis aduersus synodum" apud Hadr. laudata)
Ignat. Diac. uita Taras.	S. Efthymiadis, *The Life of the Patriarch Tarasios by Ignatios the Deacon (BHG 1698). Introduction, text, translation and commentary* (BBOM 4), Aldershot etc. 1998
Ioh. Dam. imag.	*Iohannis Damasceni contra imaginum calumniatores orationes tres*, ed. B. Kotter (Die Schriften des Johannes von Damaskos III; PTS 17), Berlin/New York 1975

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:50 AM

LC	*Opus Caroli Regis contra synodum (Libri Carolini)*, hrsg. von A. Freeman unter Mitwirkung von P. Meyvaert (MGH Conc. II, Suppl. 1), Hannover 1998
LS	‚Libellus synodalis' synodi Parisiensis a. 825 (*LS*^{a} = epistula synodi, *LS*^{b} = florilegium), in: *Concilia aevi Karolini* I, pars II, rec. A. Werminghoff (MGH Conc. II 2), Hannoverae et Lipsiae 1908, 473–551; uariae lectiones adferuntur ex cod. Paris. lat. 1597 A (= *Pr*)
Niceph. adu. Epiph.	*Nicephori patriarchae Constantinopolitani aduersus Epiphanidem*, ed. J. B. Pitra, Spicilegium Solesmense, tom. IV, Parisiis 1858, 292–380
Niceph. apol. min.	*Nicephori patriarchae Constantinopolitani apologeticus minor*, ed. A. Mai, Nova Patrum Bibliotheca, tom. V 3, Romae 1849, 1–13
Niceph. c. Eus.	*Nicephori patriarchae Constantinopolitani contra Eusebium*, ed. J. B. Pitra, Spicilegium Solesmense, tom. I, Parisiis 1852, 371–503
Niceph. refut.	*Nicephori patriarchae Constantinopolitani refutatio et euersio definitionis synodalis anni 815*, ed. J. M. Featherstone (CCSG 33), Turnhout/Leuven 1997
Notit.	J. Darrouzès, *Notitiae episcopatuum Ecclesiae Constantinopolitanae*. Texte critique, introduction et notes (Géographie ecclésiastique de l'empire byzantin 1), Paris 1981
Pitra, Monumenta	I. B. Pitra, *Iuris Ecclesiastici Graecorum Historia et Monumenta*, tom. I–II, Romae 1864. 1868
Psalt.Rom.	*Le psautier romain et les autres anciens psautiers latins*, ed. R. Weber, Roma/Città del Vaticano 1953
Sept.	*Septuaginta, id est Vetus Testamentum graece iuxta LXX interpretes*, ed. A. Rahlfs, vol. I–II, Stuttgart 1935
Sept.^{G}	*Septuaginta. Vetus Testamentum Graecum*, auctoritate Academiae Scientiarum Gottingensis editum, Göttingen 1931 sqq.
Steph. Diac. uita Steph. Iun.	M.-F. Auzépy, *La vie d'Étienne le Jeune par Étienne le Diacre. Introduction, édition et traduction* (BBOM 3), Aldershot etc. 1997
Theod. Stud. epist.	*Theodori Studitae epistulae,* rec. G. Fatouros, pars I–II (CFHB XXXI), Berolini et Noui Eboraci 1992
Theoph.	*Theophanis chronographia*, rec. C. de Boor, vol. I–II, Lipsiae 1883. 1885
Turner	*Ecclesiae Occidentalis Monumenta Iuris Antiquissima*, ed. C. H. Turner, tom. I–II, Oxonii 1899–1939

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:50 AM

Vet. Lat. (Beuron)	*Vetus Latina. Die Reste der altlateinischen Bibel*, hrsg. von der Erzabtei Beuron, Freiburg im Br. 1951 sqq.
Vet. Lat. (Sabatier)	*Bibliorum sacrorum latinae versiones antiquae*, opera et studio D. P. Sabatier, tom. I–III, Remis 1743
Vulg.	*Biblia sacra iuxta vulgatam versionem*, rec. R. Weber / R. Gryson adiuvantibus B. Fischer, I. Gribomont, H. F. D. Sparks, W. Thiele, Stuttgart ^{5}2007
Wordsworth/White	*Nouum Testamentum domini nostri Iesu Christi latine secundum editionem sancti Hieronymi*, rec. I. Wordsworth / H. I. White, partes I–III, Oxonii 1898–1954

ALIA SIGLA ET ABBREVIATIONES MINVS VSITATAE

{…}	Anastasii adnotationes marginales quae falso in textum receptae sunt
*	Anastasii adnotationes marginales, quae ad hunc locum spectant, in apparatu critico exscribuntur
ex corr.	ex correctione
exp.	expunxit, expunctum
lac.	lacuna(m)
i.t.	in textu
s.l.	supra lineam
P^{ac}	lectio quam exhibet codex P ante correctionem
P^{ec}	lectio codicis P ex correctione orta (incertum, quid antea scriptum sit)
P^{pc}	lectio quam exhibet codex P post correctionem
P^{1-2mg}	manus prima uel secunda in margine

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:50 AM

Ma. 204

Πρᾶξις σὺν θεῷ ἕκτη

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν

βασιλείας τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν δεσποτῶν Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῆς αὐτοῦ θεοστέπτου μητρὸς ἔτους ὀγδόου τῆς αὐτῶν ὑπατείας, πρὸ δύο Νόννων Ὀκτωβρίων ἰνδικτιῶνος ἑνδεκάτης

συνελθούσης τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ θείαν χάριν καὶ εὐσεβὲς θέσπισμα τῶν αὐτῶν θεοκυρώτων βασιλέων συναθροισθείσης ἐν τῇ Νικαέων λαμπρᾷ μητροπόλει τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας

La.-Co. 392 τουτέστι Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρωτοπρεσβυτέρου τῆς κατὰ Ῥώμην ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου καὶ Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου
Rom. 568 πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἡγουμένου τῆς κατὰ Ῥώμην εὐαγοῦς μονῆς τοῦ ἁγίου Σάβα ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀδριανοῦ

καὶ Ταρασίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης

καὶ Ἰωάννου καὶ Θωμᾶ τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων μοναχῶν καὶ τοποτηρητῶν τῶν ἀποστολικῶν θρόνων τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως

Ha. 325 καθεσθέντων τε πρὸ τοῦ ἱερωτάτου ἄμβωνος τοῦ ναοῦ τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τῆς ἐπωνύμου Σοφίας

συμπαρόντων καὶ ἀκροωμένων τῶν ἐνδοξοτάτων καὶ μεγαλοπρεπεστάτων ἀρχόντων τουτέστι Πετρωνᾶ τοῦ πανευφήμου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κόμητος τοῦ θεοφυλάκτου βασιλικοῦ ὀψικίου ⟨καὶ⟩ Ἰωάννου βασιλικοῦ ὀστιαρίου καὶ λογοθέτου ⟨τοῦ στρατιωτικοῦ λογοθεσίου⟩

καὶ πάσης τῆς ἁγίας συνόδου κατὰ τάξιν τὴν προταχθεῖσαν ἐν τῇ πρώτῃ πράξει

παρόντων καὶ τῶν θεοφιλεστάτων ἀρχιμανδριτῶν τε καὶ ἡγουμένων καὶ παντὸς τοῦ μοναχικοῦ πληρώματος

προκειμένων τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων τοῦ θεοῦ εὐαγγελίων

Λεόντιος ὁ εὐκλεέστατος ἀσηκρῆτις εἶπεν· Ἐπίσταται ἡ ἁγία καὶ μακαρία σύνοδος, ὡς τῇ προλαβούσῃ συνελεύσει διαφόρους ῥήσεις διεξήλθομεν τῶν θεηλάτων αἱρετικῶν τῶν αἰτιασαμένων τὴν ἁγίαν καὶ ἀμώμητον τῶν χριστιανῶν ἐκκλησίαν ἐπὶ τῇ ἀναστηλώσει τῶν ἱερῶν εἰκόνων. τήμερον δὲ μετὰ χεῖρας ἔχομεν αὐτῶν τῶν χριστιανοκατηγόρων τὴν ἔγγραφον βλασφημίαν, ἤγουν τὸν ἀλλόκοτον καὶ εὐανάτρεπτον καὶ αὐτέλεγκτον ὅρον τῆς ψευδοσυλλόγου, ἐν πᾶσι συνᾴδουσαν

(H)V T M

---

1 σὺν θεῷ post ἕκτη M, om. ed.Rom.* | ἕκτη + κεφάλαιον α΄ HV **4** θεοστέπτου om. V | ὀγδόου] η΄ H **5** ἑνδεκάτης] ια΄ HV T **7** θεοκυρώτων M: θεοκηρύκων V θεοκορώτων T **9** πρεσβυτέρου V **10** καὶ om. V **11** εὐαγοῦς om. V **12** Σάβα + καὶ V | ὁσιωτάτου καὶ om. V **16** καὶ[1] om. V | πρεσβυτέρων + καὶ V **18** μεγάλης om. V **19** ἐπωνύμου H T: ἐπ. + θεοῦ M ἐπονομαζομένης V **20** συμπαρόντων + τε M **21** τοῦ[1] – ὑπάτων om. V **22** θεοφυλάκτου om. V **22–23** καὶ[1] – λογοθεσίου scripsi coll. Act. II p. 112,22–23 al.: Ἰωάννου βασιλικοῦ ὀστιαρίου καὶ λογοθέτου V (ex coni., ut uidetur), om. H T M (cf. lat.) edd. **24** κατὰ – πράξει H T M: κατὰ τὴν προταχθεῖσαν τάξιν nec plura V **27** προκειμένων + καὶ T M, sed cf. lat. et Act. I p. 38,1 al. **28** Λεόντιος HV (cf. Act. II p. 116,13 al. et lat. VE): Λέων T M (cf. lat. P) edd. | ὁ εὐκλεέστατος om. V | εὐκλεέστατος H T: εὐλαβέστατος M **32** αὐτῶν post χριστιανοκατηγόρων V, om. M **33** αὐτέλεγκτον T: ατέλεγκτον (sic) V αὐτέλεκτον M | τῆς] τοῦ ed.Rom.* fort. recte (sed cf. Act. V p. 562,11 et 584,8) | πάση V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

In dei nomine actio sexta

Ma. 203
PL 129, 373

In nomine domini et dominatoris Iesu Christi ueri dei nostri
imperio piissimorum et amicorum Christi dominorum nostrorum Constantini et Heirenae a deo redimitae matris eius anno octauo consulatus eorum, tertio Nonas Octimbrias indictione undecima
conueniente sancta et uniuersali synodo, quae per diuinam gratiam et piam sanctionem eorundem diuinitus corroboratorum imperatorum congregata est in Nicaensium clara metropoli Bithyniensium prouinciae PL 129, 374
id est Petro reuerentissimo archipresbytero sanctae Romanae ecclesiae sancti apostoli Petri et Petro reuerentissimo presbytero monacho et egumeno uenerabilis monasterii sancti Sabae Romae siti tenentibus uices apostolicae sedis almi et sanctissimi archiepiscopi senioris Romae Hadriani La.-Co. 391 Rom. 568

et Tarasio almo et sanctissimo archiepiscopo magni nominis Constantinopoleos nouae Romae PL 129, 375
et Iohanne ac Thoma reuerentissimis presbyteris monachis et uicariis apostolicarum sedium orientalis dioeceseos
residentibus quoque ante sacratissimum ambonem templi sanctissimae ac magnae ecclesiae quae cognominatur Sophia Ha. 326
praesentibus et audientibus gloriosissimis et magnificentissimis iudicibus id est Petrona laudabilissimo exconsule patricio et comite deo conseruandi imperatorii obsequii

et tota sancta synodo secundum ordinem qui praescriptus est in prima actione
praesentibus etiam deo amabilibus archimandritis et egumenis atque omni monachica plenitudine
propositis sanctis et intemeratis dei euangeliis

Leontius inclytus a secretis dixit: Nouit sancta et beata synodus, qualiter in praecedenti conuentu diuersa dicta digesserimus diuinitus insequendorum hereticorum, qui accusauerunt sanctam et immaculatam christianorum ecclesiam ad erigendas sacras imagines. hodie autem prae manibus habemus eorundem christianos accusantium blasphemiam in scriptis, id est absurdam et euertendam atque per se redarguendam diffinitionem pseudosyllogi, in omnibus consonantem impiae opi-

P VE

1 In dei nomine *om. ed. Rom.** **4** Heirenae P V: Iherene E Irenae *ed. Rom.** | a deo] *uide quae adnotaui ad Act. IV p. 283,4* | tertio Nonas] *error Anastasii, ut uidetur* „pridie nonas *al.*“ *ed. Rom.*^{mg} *ex gr.; cf. Bischofslisten p. 7 adn. 5* **5** Octobrias F *edd.* | undecima E: XI P XI^{ma} V **7–8** Nicensium VE *ed. Rom.* Niceensium *La.-Co.* Nicæensium *Hard.** **8** Bittynensium *(sic)* P Bythinensium V Bithimensium *(sic)* E Bithiniensium F, *corr. ed. Rom.* **9–10** sanctae – presbytero *om.* P^{ac} (*add.* P^{1mg}) **10** uenerabilis *om. ed. Rom.** **11** Sabbae *ed. Rom.* (ut semper)* **17** residentibus quoque *etiam Act. III p. 223,17, melius* sedentibusque *Act. I p. 37,21 al.* **21** obsequii] *ea quae in gr. sequuntur deerant in Anastasii exemplari graeco* (*cf. gr.* H T M) **26** Leontius VE (*cf. gr.* HV): Leo P (*cf. gr.* T M) *La.-Co.*^{mg} | inclitus *codd., corr. ed. Rom. (cf. Act. II p. 117,12 al.)* | ad secretis P^{ac} (d *eras.*) **27** gesserimus E legerimus F^{2} *edd.* („al. digesserimus“ *ed. Rom.*^{mg} *ex* V) **28** inmaculatam VE **28–29** ad – imagines] „*gr.* ob erectionem sacrarum imaginum“ *ed. Rom.*^{mg} **29** eorundem] *Anast. fort. legit uel intellexit* τῶν αὐτῶν **31** in *om.* P^{ac}, *add.* P^{c} *s. l.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

τῇ δυσφημίᾳ τῶν θεοστυγῶν αἱρετικῶν, οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἔντεχνον καὶ δραστικωτάτην αὐτοῦ ἀνατροπήν, ἣν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σαφῶς παρέσχετο — ἔδει γὰρ αὐτὸν θριαμβευθῆναι σοφαῖς ἀντιρρήσεσι καὶ σπαραχθῆναι ἰσχυραῖς ἀναλύσεσιν —. ἣν καὶ ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγνωσθήτω.

Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος διάκονος τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως καὶ καγκελλάριος ἀνέγνω·

Ma. 205 Ἀνασκευὴ τοῦ καττυθέντος καὶ ψευδῶς ὀνομασθέντος ὅρου παρὰ τῆς ὀχλαγωγηθείσης πληθύος τῶν χριστιανοκατηγόρων

(Τόμος πρῶτος)

Φίλον ἀεί πως τῷ μισανθρώπῳ δαίμονι χωρίζειν ἀπὸ θεοῦ τὸν κατ᾽ εἰκόνα θεοῦ ἄνθρωπον καὶ πολυσχιδέσιν ἀπάταις διασφάλλειν, καὶ οὐδὲν αὐτῷ περισπουδαστότερόν τε καὶ ἐπιμελέστερον ἢ τῆς εὐσεβείας καταγωνίζεσθαι καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς
Rom. 569 εἰρήνης ἀνασοβεῖν τὴν κατάστασιν. ὃ δὴ καὶ ἐπὶ τῶν καθ᾽ ἡμᾶς χρόνων ἐπεδείξατο διὰ συμμορίας τινός· ἐν ᾗ οἱ ἀθροισθέντες τῆς ὑποκειμένης ἐκθέσεως εἰσηγηταὶ γεγόνασι καὶ ἑβδόμην σύνοδον ψευδῶς ἑαυτοῖς ἐπεφήμισαν, τὸ ἁπλοῦν καὶ ἐγνωσμένον πᾶσι, τὸ κατὰ τῶν εἰδώλων μῖσος, οἷόν τι ὡς ἐν ἀγκίστρῳ δέλεαρ προβαλ-
La.-Co. 393 λόμενοι καὶ τὸ αὐτῶν μῦσος ἀντιπαραθέντες πρὸς τὰς εἰκονικὰς ἀνατυπώσεις τοὺς ἁπλουστέρους συνήρπασαν. καὶ τὴν παλαιτάτην ἐκείνην καὶ διεφθαρμένην φωνήν, τὴν εἰδωλολατρίαν λέγω, ἀναχαλκεύσαντες, δι᾽ ἧς οἱ τῷ διαβόλῳ καὶ ταῖς πονηραῖς αὐτοῦ δυνάμεσι διὰ δαιμονικῶν ἀγαλμάτων καὶ *τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα λατρεύσαντες* δικαίως εἰδωλολάτραι ὀνομάζεσθαι κατεδικάσθησαν, *τὸ βασίλειον ἱεράτευμα* καὶ *ἔθνος ἅγιον* τοῖς ἐνδεδυμένοις Χριστὸν καὶ τῇ χάριτι αὐτοῦ ἀπαλλαγεῖσι τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πλάνης αὐτῶν ἀνασωθεῖσι προστρίψαι ἐπειράθησαν. εἶθε δίκην ἀμβλωθριδίων εὐθὺς τεχθέντα τὰ ῥήματα αὐτῶν διεφθάρησαν, ὡς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ γενόμενα μιάσματα. ἀλλ᾽ ἐπειδὴ ληρωδηθέντα ὑπό τινων ἐγαλακτο-

21–22 cf. Rom. 1,25 **22–23** cf. 1 Petr. 2,9

8–9 de Refutationis origine et de ratione, qua Actis inserta sit, uide praef. p. XI–XIV

8 τοῦ — ὅρου cf. Niceph. refut. c. 75,1 **17–19** ὡς — συνήρπασαν ~ Vita Theodorae imp. (BHG[a] 1731) c. 5,24–26 Markopulos

(H)V T M **17–19** ~ *Vit. Theod.*

2 σαφῶς V (cf. lat.): om. T M edd. **3** αὐτὸν] sc. ὅρον **6–7** Ἰωάννης — ἀνέγνω om. T (add. Bonafides in Vc[mg] ex V, inde ed. Rom.*) **6** ὁ θεοφιλέστατος om. V edd. **6–7** τῆς — Κωνσταντινουπόλεως om. V edd. **7** καγκελλάριος M ed. Rom.[mg] (cf. lat.): σακελλάριος HV edd. (deest T, uide supra); locus suspectus, quia officium cancellarii in Actis Nicaenis nisi hoc loco non commemoratur; cf. Darrouzès, Recherches p. 26 adn. 1 et p. 353 (ubi locus noster non adhibetur); uar. lect. σακελλάριος posteriori aetati est tribuenda (officium ecclesiasticum inde a saec. XI commemoratur; cf. Darrouzès, Recherches p. 310 sqq.) **8–10** Ἀνασκευὴ — πρῶτος om. V **10** πρῶτος M: α΄ H T, κεφά(λαιον) α΄ add. H[1mg] **12–13** σπουδαστώτερον V **13** τε καὶ ἐπιμελέστερον om. ed. Rom.* | καταγωνίσασθαι Vc edd. **16** ἑαυτοῖς ψευδῶς H ψευδῶς ἑαυτοὺς V ψευδῶς M | ἐπεφήμησαν V | ἁπλοῦν καὶ H T M: om. V **18** ἀντιπαραθέντες M Vc Ml (euanidum in T): ἀντιπαρέθεντο HV **19** παλαιοτάτην V | ἐκείνην H T M: om. V edd. **20** εἰδωλολατρείαν ed. Rom.* **22–23** τὸ — ἅγιον V T: om. M, „ἴσ. τοῖς γενομένοις βασίλειον etc." ed. Rom.[mg] (ex lat.) **23–24** καταλλαγεῖσι V **24** αὐτῶν V T: δι᾽ αὐτοῦ M **25** εἴθε T: εἶθε V M **26** ἀλλ᾽ ἐπειδὴ H (prob.) V: ἀλλ᾽ ἐπεὶ δὲ (sic) T ἐπεὶ δὲ M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

nioni deo odibilium hereticorum, sed et artificiosam et efficacissimam eius refutationem, quam spiritus sanctus liquido praebuit – oportebat enim eam diuulgari sapientibus affatibus et discerpi fortibus refutationibus –. quam et subicimus ad quod placuerit.

Sancta synodus dixit: Legatur.

Iohannes deo amabilis diaconus sanctissimae magnae ecclesiae Constantinopoleos et cancellarius legit:

Refutatio eius quae resarcinata et fallaciter nominata est diffinitio a congregata turba eorum qui christianos accusant Ma. 206

(Tomus primus)

Gratum semper est odienti homines daemoni tam a deo separare quam multiplicibus fallere seductionibus hominem qui ad imaginem dei factus est, et nihil ei magis sollicitudini et studio est quam pietati resistere et ecclesiasticae pacis concutere ordinem. quod etiam et in temporibus nostris ostendit per conciliabulum quoddam; in quo qui Rom. 569
congregati sunt subiectae materiae suasores effecti sunt et septimum semet diffamauerunt esse concilium, simplex et cunctis agnitum, quod est aduersus idola odium, ueluti quandam in hamo seductoriam escam obicientes et execramentum suum e contrario proponentes contra imaginales figuras surripuere simpliciores. et antiquis- La.-Co. 394
simam illam et corruptam uocem, idolorum uidelicet culturam, iterum fabricantes, per quam hi qui diabolo et malignis eius uirtutibus per daemonica simulacra et PL 129, 376
creaturae potius quam creatori seruierunt iuste idololatrae decreti sunt nominari, [quos et] his qui Christum induerunt et gratia eius ab idolis liberati atque ab eorum errore saluati *regale sacerdotium* et *gens sancta* effecti sunt comparare atque conferre conati sunt. sed utinam more imperfectorum abortiuorum mox nata uerba eorum corrumperentur, priusquam in ecclesia talia essent effecta contagia! uerum quia,

P VE

2 eam] *sc.* diffinitionem | diuulgari ~ θριαμβευθῆναι *(cf. Act. IV p. 377,5); debuit* deuinci *(cf. Act. V p. 569,3)* **3** affatibus] „*gr.* contradictionibus“ *ed. Rom.*^{mg} **4** placuerit E *(cf. Act. II p. 117,11 al.)*: placuerunt P placuerint V **8** Refutatio eius] refutationes *(sic)* P **11** est semper E *edd.* | demoni *codd.* **12** nichil VE nil *ed. Rom.** **13** et^{2} *om.* P **14** per conciliabulum ~ διὰ συμμορίας *(cf. Act. II p. 195,16)* | quoddam] quadam P^{ac} *(prob.), corr.* P^{c} **15** subiectae P^{pc} V: sunt subiectae P^{ac} (sunt *exp.*) subiectae sunt E *edd. (uide infra)* | materiae – effecti] „*gr.* expositionis auctores eff.“ *ed. Rom.*^{mg} | sunt^{2} *om.* E *edd. (uide supra)* **16** et] ex P^{ac} (x *exp.*, t *superscr.* P^{c}) | ignitum P^{ac} ignotum P^{pc} (i *exp.*, o *superscr.* P^{c}) **17** et *om.* E *edd.* („*gr.* et ex. eorum reicientes in imaginales fig.“ *ed. Rom.*^{mg}) **17–18** e contrario proponentes ~ ἀντιπαραθέντες **18** supripuere *(sic)* V subripuere E **20** quam *ed. Rom.*: eam *codd.* | hi] hii E ii *ed. Rom.** **21** ydolatrę V^{ac} (lo *add.* V$^{1-2}$ *s. l.*) idolatre E **22** quos et *uncis inclusit ed. Rom.* | his] iis *ed. Rom.** **23–24** effecti – sunt] „*gr.* sunt effecti, inurere conati sunt“ *ed. Rom.*^{mg} **23** sunt *om.* E *edd. (sed cf. ed. Rom.*^{mg}*)* **25** correpentur *(sic)* P^{ac} corremperentur *(sic)* P^{pc} (re P^{c} *s. l.*) „*gr.* corrupta essent“ *ed. Rom.*^{mg}

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

τροφήθησαν, οὐ μὴν δὲ εἰς τελείαν ἡλικίαν κατήντησαν, ταῦτα ἀνελεῖν *τῇ μαχαίρᾳ τοῦ πνεύματος* ἀναγκαῖόν ἐστιν.

Ἀλλ᾽ ἡγείσθω Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς θεὸς ἡμῶν, *ὁ φωτίζων πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον*, τῶν νοουμένων τε καὶ λεγομένων, ὁ μόνος νοῦς τῶν εὐσεβῶς νοούντων καὶ *νοουμένων* καὶ λόγος τῶν λεγόντων καὶ λεγομένων, καὶ *πᾶσι πάντα* καὶ ὢν καὶ *γινόμενος*, ὁ *διδοὺς γλῶσσαν παιδείας τοῦ γνῶναι ἡνίκα δεῖ εἰπεῖν λόγον· ἡ δήλωσις* γὰρ *τῶν λόγων* αὐτοῦ *φωτιεῖ καὶ συνετιεῖ νηπίους*, ὅπως τὸ ψεῦδος ἐξελαθείη καὶ ἡ ἀλήθεια ἐπεισέλθοι πᾶσι τηλαυγῶς καὶ φαιδρῶς διαλάμπουσα· ἣν οἱ τῆς
Ha. 328 εὐσεβείας ζηλωταὶ ἐπισπασάμενοι, μεμνημένοι τοῦ θείου ἀποστόλου εἰπόντος *οὐαί μοί ἐστιν, ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι*, συνηγορεῖν καὶ ὑπερασπίζεσθαι ταύτης καὶ ἀπελέγχειν τὸ ψεῦδος καὶ λιθοβολεῖν τῇ σφενδόνῃ τοῦ πνεύματος ὀφειλέται εἰσίν. ὅθεν γραφικῶς καὶ πατρικῶς ἐρευνητικῶς τε καὶ συλλογιστικῶς ἐλθόντες εἰς ἐποψίαν τῶν φληναφηθέντων, κατὰ τὸν Φινεὲς τῷ σειρομάστῃ τοῦ πνεύματος τῇ μιᾷ πληγῇ τοῦ ἐλέγχου ῥᾳδίως τοὺς κατὰ τὴν ἀσέβειαν ταύτην ἀλλήλοις συμπεπλεγμένους συνεκκεντήσοιεν καὶ ψευδηγόρους δι᾽ ἀποδείξεως ἐναργοῦς τὰς γλώσσας αὐτῶν πᾶσι *γνωρίσοιεν ὡς ἐπαρθείσας κατὰ τῆς γνώσεως* τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ *τοῦ θεοῦ* καὶ κατὰ τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ καὶ *ἀδικίαν εἰς τὸ ὕψος* τῆς αὐτοῦ ἐνανθρωπήσεως
Ma. 208 *λελαληκυίας*, εἶτά τε *διαρρήξαντες τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν τῇ μαχαίρᾳ τοῦ πνεύματος ὅ ἐστι ῥῆμα θεοῦ* καὶ διαλύσαντες *τὸν* τῆς ἀμαθίας *αὐτῶν ζυγὸν* τῆς πανουργίας αὐτῶν τὰ προκαλύμματα ἐμφανῆ πᾶσι καταστήσοιεν. διότι *καὶ ὁ κύριος ἐκγεέλακεν αὐτοὺς καὶ ἐκμεμυκτήρικεν αὐτούς*, καὶ *λαλήσει πρὸς αὐτοὺς ἐν ὀργῇ αὐτοῦ* λέγων· ἀπέλθετε *ἀπ᾽ ἐμοῦ*, οὐκ οἶδα *ὑμᾶς*. περὶ ὧν καὶ διὰ τοῦ προφήτου Ἱερεμίου ἀπεφήνατο· *ψευδῆ* οὗτοι *προεφήτευσαν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου· οὐ* γὰρ *ἀπέστειλα*
Rom. 570 *αὐτοὺς καὶ οὐκ ἐνετειλάμην αὐτοῖς καὶ ‹οὐκ ἐλάλησα πρὸς αὐτούς· ὅτι›* ὁράσεις *ψευδεῖς καὶ μαντείας καὶ οἰωνίσματα καὶ προαιρέσεις καρδίας ‹αὐτῶν› αὐτοὶ* λελαλήκασι. διὰ τοῦτο *ἔσονται ἐρριμμένοι ἐν ταῖς διόδοις Ἱερουσαλήμ*, ἤτοι τῆς καθολικῆς

1–2 cf. Eph. 6,17 **3–4** cf. Ioh. 1,9 **5–6** πᾶσι – γινόμενος cf. 1 Cor. 9,22 **6** ὁ – λόγον cf. Is. 50,4 **6–7** ἡ – νηπίους cf. Ps. 118,130 **9–10** 1 Cor. 9,16 **13–15** σειρομάστῃ – συνεκκεντήσοιεν cf. Num. 25,7–8 **16** cf. 2 Cor. 10,5 **17–18** ἀδικίαν – λελαληκυίας cf. Ps. 72,8 **18** διαρρήξαντες – αὐτῶν cf. Ps. 2,3 **18–19** τῇ – θεοῦ cf. Eph. 6,17 **19** αὐτῶν ζυγὸν cf. Ps. 2,3 **20–21** καὶ – αὐτοῦ cf. Ps. 2,4–5 **22** ἀπέλθετε – ὑμᾶς cf. Mt. 7,23 **23–26** Ier. 14,14 **26** Ier. 14,16

3–6 Ἀλλ᾽ – γινόμενος ~ Max. Conf. mystag. (CPG 7704) prooem. l. 103–106 Boudignon; cf. Uphus p. 176–183 **13–15** κατὰ – συνεκκεντήσοιεν cf. Conc. Later., ACO ser. II, I p. 202,15–16 et 338,13 **15–606,4** δι᾽ – σου[1] cf. Conc. Later., ACO ser. II, I p. 182,17–34

3–7 Ἀλλ᾽ – νηπίους ~ Steph. Diac. uita Steph. Iun. (BHG[a] 1666) § 2 p. 90,4–9

(H)V T M **3–7** ~ *Vit. Steph. (= BFJS CD AH EN)* **3–6** ~ *Max. Conf.* **22–606,4** περὶ – σου[2] praetermisit H

---

1 οὐ – κατήντησαν H T M: om. V **3–4** ὁ[2] – κόσμον om. *Vit. Steph. (AH)*, cf. *Max. Conf.* **4** τῶν[1] – λεγομένων V T M *Vit. Steph. (BFJS AH)* (cf. Ἡγείσθω δὲ Θεὸς τῶν λεγομένων τε καὶ νοουμένων *Max. Conf.*): om. H *Vit. Steph. (CD EN)* ed. Rom.* (cf. lat.?) | τε om. V **4–5** ὁ – λεγομένων H T M: om. V **6** γλῶσσαν] φωτισμὸν *Vit. Steph.* **8** ἐπεισέλθοι M: ἐπεισέλθη V edd. ἐπεισέλθ T sine abbr., incertum in H | τῆς om. Vc edd. **9** εὐσεβείας HV T: ἀληθείας M, sed cf. lat. | ἐπισπασάμενοι] ἐπιστάμενοι M **12** καὶ[1] – συλλογιστικῶς om. V | ἐρευνητικῶς – συλλογιστικῶς om. H **14** συμπεπλεγμένους T M: περιπεπλεγμένους V **15** συνεκκεντήσοιεν V: συνεκκεντήσειεν T συνεκκεντήσειε M συνεκκεντήσειαν ed. Rom.* **16** γνωρίσοιεν V: γνωρίσειεν T M γνωρίσειαν ed. Rom.* **18** τε V T: om. M **20** προκαλύμματα V | καταστήσοιεν Dubielzig coll. l. 15–16: καταστήσειεν H (prob.) T M καταστήσειε V καταστήσειαν ed. Rom.* **24** οὐκ[2] – ὅτι suppleui coll. *Sept.* et lat. (cf. Conc. Later. l.l.) **25** αὐτῶν suppleui ex *Sept.* et lat. (cf. Conc. Later. l.l.) | αὐτοὶ] αὐτῶν ed. Rom.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

cum inepta essent, a quibusdam lacte nutrita sunt, licet ad perfectam nondum peruenissent aetatem, haec perimere *gladio spiritus* necessarium ducimus.

Sed in his omnibus dux nobis sit <Christus> uerus deus noster, qui *illuminat omnem hominem uenientem in mundum*, qui solus intellectus est pie intellegentium et intellectorum et sermo dicentium ac dictorum, qui omnia omnibus et est et efficitur, qui *dat linguam* disciplinae cognoscendi cum oportet dicere uerbum; *declaratio* enim *sermonum* eius *illuminat et intellectum dat paruulis*, quatinus mendacium pellatur et ueritas introeat in omnibus lucide ac splendide fulgens. quam pietatis zelatores amplexi sunt diuini apostoli memores inquientis: *uae mihi est, si non* Ha. 327 *euangelizauero*; debent enim eius et aduocati et protectores esse, mendacium redarguentes et funda spiritus lapidantes. unde tam secundum scripturas et mores patrum quam scrutabiliter et syllogistice contra stultiloquia uenientes, secundum Finees mucrone spiritus una redargutionis plaga facile hos qui sibi in hac impietate conglobati sunt simul pungere studeant et mendaces per euidentem exhibitionem linguas eorum cunctis ostendant, quippe quae et contra notitiam unici filii dei et contra ecclesiam eius elatae et *iniquitatem in excelsum* incarnationis ipsius *locutae sunt*, et ita demum *dirruptis uinculis eorum gladio spiritus,* qui *est uerbum dei*, et deposito Ma. 207 iugo indisciplinationis eorum tegmina uersutiarum ipsorum omnibus manifesta constituant. quia *dominus derisit eos et subsannauit eos*, et *loquetur ad eos in ira sua* dicens: *discedite a me*, *non noui uos*. de quibus etiam per prophetam Hieremiam praedixit: *falso prophetae uaticinantur in nomine meo. non misi eos et non praecepi eis neque locutus sum ad eos. uisionem mendacem et diuinationem fraudolentam et* Rom. 570 *seductionem cordis sui prophetant uobis*. idcirco *erunt proiecti in uiis Hierusalem*, id

6 dat – uerbum *cf. Vet. Lat. (Beuron) Is. 50,4*

P VE

1 licet … nondum ~ οὐ μὴν δὲ *minus apte* **3** Christus *add. ed. Rom., cf. gr.* **4** omnem *iter.* P^{ac} (omnem^{2} *subterlin.* P^{x}) | in + hunc F *edd.* | intelligentium VE *edd.* **5** et^{1}] *fort.* ac *scribendum, cf. infra* | ac] et VE *edd.* **6** lingam *(sic)* P **7** eius] tuorum E *ex Vulg.* **8** in *om. ed. Rom.** **9** amplexati E *edd.* | sunt *om. ed. Rom.** | ue *codd.* **10** euuangelizauro *(sic)* P | debente P | enim *om. ed. Rom.** **11** et^{2}] quam *ed. Rom.*, *sed cf. gr.* **12** quam *om. ed. Rom.** | et] ac *ed. Rom.** | sillogistice P E sillogisticę V, *corr.* F | Phinees *ed. Rom.*, *sed cf. Vulg.* **14** exibitionem P **15** cunctas P **17** dirruptis P^{pc} V: diruptis P^{ac} [r *add.* P^{c} *s. l.*] E disruptis *ed. Rom.** | qui] quod *Vulg.* **19** quia ~ διότι *(cf. e. g. infra p. 777,11)* | derisit] *cf. cod. γ apud Weber, Psalt. Rom.* | subsannauit] *cf. Psalt. Rom.* | loquitur P **20** uos] eos P^{ac} (u *superscr.* P^{x}) **21** falso prophetae *Anast. ex Vulg.* | prophetae + predixit P^{ac} (*subterlin.* P^{x}) **22** fraudolentam P V: fraudulentam E *edd.* et *(om. ΑΦ)* fraudulentiam *Vulg.* (fraudulentam *habet etiam Hier. in Ier. 3,34,1 p. 179,6 Reiter* [*CSEL 59*]) **23** prophetizant E *edd.*, *sed cf. Vulg.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

ἐκκλησίας, καὶ καταπάτημα πᾶσι τοῖς εὐσεβῶς ὁμολογοῦσι τὸν κύριον. *παγὶς γὰρ ἰσχυρὰ ἀνδρὶ τὰ ἴδια χείλη, καὶ ἁλίσκεται ῥήμασιν ἰδίου στόματος· ἀνταπόδομα δὲ χειλέων αὐτοῦ δοθήσεται αὐτῷ* τῆς ἀσεβείας ὁ ἔλεγχος. *ἐλέγξω* γάρ *σε*, φησί, *καὶ παραστήσω κατὰ πρόσωπόν σου* τὰς ἁμαρτίας σου.

Καὶ ταῦτα μὲν εἰς τοσοῦτον. ἵνα δὲ μὴ μακροτέροις ἐπεισοδίοις τὸν λόγον μηκύνω-
La.-Co. 396 μεν, τῆς προκειμένης ὁδοῦ ἐχόμενοι πρὸς τοὺς ἐλέγχους ἐξ αὐτῆς τῆς ἐπιγραφῆς τὸν λόγον ποιησώμεθα. οὐδὲ γάρ πως ἔστιν ἄλλως τὴν τούτων ἀποδεῖξαι ματαιολογίαν ἀδρανῆ καὶ λοιδορίας μεμεστωμένην, εἰ μὴ ἐλεγκτικῶς μετὰ τῆς τοῦ κρείττονος ἐπιφροσύνης πρὸς αὐτοὺς ἀντιταξόμεθα, μίαν ἀσφάλειαν ἑαυτοῖς ποριζόμενοι τὸ μὴ καινουργεῖσθαί τι παρ᾽ ἡμῶν τῶν ἡκόντων εἰς θεοσέβειαν, πειθόμενοι δὲ μᾶλλον ἀποστολικαῖς καὶ πατρικαῖς διδασκαλίαις καὶ ἐκκλησιαστικαῖς παραδόσεσι. παρακαλοῦμεν δὲ τοὺς ἐντυγχάνοντας τῷδε τῷ συντάγματι ἐρευνητικῶς ἀναγινώσκειν καὶ μὴ παροδευτικῶς, ἵνα σαφῶς καὶ τρανῶς ἐπιγνόντες τὸ ἀκριβὲς τῆς ἀντιθέσεως τὰ νικητήρια τῇ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ ἀποτίσωσιν.

Ἐχρήσαντο δὲ προοιμίοις τοιοῖσδε·

(Γρηγόριος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας ἀνέγνω·)

«Ὅρος τῆς ἁγίας μεγάλης καὶ οἰκουμενικῆς ἑβδόμης συνόδου.»

(Ἰωάννης διάκονος ἀνέγνω·)

Ἐκ ψεύδους ἀρξάμενοι καὶ δι᾽ ὅλης αὐτῶν ταύτης τῆς νεωτεροποιοῦ κενοφωνίας τοῦτο εἰς συνασπισμὸν λαβόντες εἰς ψεῦδος κατέληξαν οἱ χριστιανοκατήγοροι· πῶς γὰρ ‚ἁγία′ ἡ μηδ᾽ ὅ τι ἐστὶν ἅγιον ἐν γνώσει λαβοῦσα, ἐναγὴς δὲ καὶ βέβηλος καὶ παρέγγραπτος· οἱ γὰρ ἐν αὐτῇ ἀθροισθέντες, προφητικῶς φάναι, *ἀνὰ μέσον ἁγίου καὶ βεβήλου οὐ διέστειλαν καὶ ἀνὰ μέσον καθαροῦ καὶ ἀκαθάρτου οὐ διέστειλαν*, τὴν εἰκόνα τοῦ σαρκωθέντος θεοῦ λόγου, κυρίου δὲ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁμοίως τῇ εἰκόνι τοῦ σατανᾶ εἴδωλον ἀποκαλέσαντες. πῶς δ᾽ αὖ ‚μεγάλη καὶ οἰκουμενική′, ἣν

1–2 παγὶς – στόματος Prou. 6,2 **2–3** ἀνταπόδομα – αὐτῷ Prou. 12,14 **3–4** ἐλέγξω – σου[1] Ps. 49,21 **22–23** ἀνὰ – διέστειλαν[2] Ez. 22,26

1–3 παγὶς – αὐτῷ ~ Steph. Diac. l.l. p. 88,18–20 **5–6** Καὶ – ἐχόμενοι ~ Steph. Diac. l.l. p. 90,9–12 **19–21** Ἐκ – λαβοῦσα ~ Steph. Diac. l.l. § 44 p. 144,13–16 **25–608,5** πῶς – πόλεως cf. Steph. Diac. l.l. p. 145,2–6; (Ps.-)Ioh. Dam. adu. Const. Cab. (CPG 8114; BHG 1387e) c. 16, PG 95, 332 C 13 – D 4

(H)V T M **1–3** ~ *Vit. Steph. (= BFJS CD AH EN)* **5–6** ~ *Vit. Steph. (= BFJS CD AH EN)* **13–15** ἵνα – τοιοῖσδε praetermisit H **19–21** ~ *Vit. Steph. (= BFJS CD AH EN)*

---

2 ῥήμασι (etiam *Vit. Steph.*, χείλεσιν *Sept.* [codd. plerique; cf. Hexapla, ed. Field ad loc.]) + τοῦ V | στόματος + ἕκαστος *Vit. Steph. (BFJS CD A)* **3** γάρ σε V (cf. Conc. Later. l.l.): σε γάρ T M edd. **4** ἁμαρτίας] ἀνομίας V **6** τῆς[2] om. Vc edd. | τὸν H T M: om. V **7** ποιησώμεθα V (cf. lat. et infra p. 624,25): ποιούμεθα H T M edd. | γὰρ πῶς HV | ἀποδείξαι V, om. H **8** ἀδρανῆ + τε V **8–9** „ἴσ. μετὰ τῆς ἀπὸ τοῦ κρείττονος etc.“ ed.Rom.[mg] (ex lat., ut uidetur) **9** ἀντιταξώμεθα T edd. | ἑαυτοῖς HV T: om. M **10** τὸ] τοῦ H **11** ἀποστολικαῖς – παραδόσεσι] ἐκκλησιαστικαῖς διδασκαλίαις καὶ παραδόσεσι H | ἀποστολικαῖς + τε V **14** ἀποτίνωσιν V **16** ἐπίσκοπος + τῆς V **17** ἑβδόμης post μεγάλης M **18** Ἰωάννης (+ ὁ θεοφιλέστατος M) διάκονος ἀνέγνω H M: Ἰωάννης διάκονος τῆς τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας ἀνέγνω V edd., om. T (add. Morin Vc[mg] ex V) **19** νεωτεροποιοῦ T: νεοτεροποιοῦ V M | καινοφωνίας La.-Co.[mg] (ex lat., ut uidetur), sed cf. p. 618,5 et *Vit. Steph.* **21** ἡ] εἰ V | ἅγιόν ἐστιν V **22** αὐτῇ] ταύτη M | ἀναμέσον T edd. **23** διέστελλον (bis) *Sept.* | καὶ[2] – διέστειλαν[2] om. ed.Rom.* | καθαροῦ καὶ ἀκαθάρτου] ἀκαθάρτου καὶ τοῦ καθαροῦ *Sept.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

est ecclesiae catholicae, et conculcationes omnibus qui pie deum confitentur. laqueus enim fortis uiro labia sua et *capitur sermonibus oris sui*, retributio autem labiorum eius dabitur ei impietatis argutio. ait enim: *arguam te et statuam contra faciem tuam* peccata tua.

Et quidem super his ista dixisse sufficiat. ne uero prolixis anfractibus prolongemus sermonem, propositae uiae continuati ad redargutiones ex ipsa superscriptione La.-Co. 395
uerbum faciamus. neque enim aliter horum uaniloquium ignauum et maledictis PL 129, 377
refertum ostendi poterit, nisi redarguendo cum dei aspiratione aduersus eos aciem praeparemus, unam ipsis acquisituri cautelam, ut uidelicet nihil nouiter sine nobis agant ex his quae ad diuinum cultum pertinere noscuntur, sed magis apostolicis et paternis oboediant documentis necnon et ecclesiasticis institutis. rogamus autem eos qui hanc fuerint adepti scripturam, quo eam scrutabiliter et non transitorie legant, ut liquido et expresse comperientes subtilitatem obiectionis * laureas dei ecclesiae soluant.

Vsi sunt autem prooemiis huiuscemodi:

(Gregorius deo amabilis episcopus Neocaesariae legit:)

«Terminus sanctae magnae ac uniuersalis septimae synodi.»

(Iohannes diaconus legit:)

A mendacio inchoantes et per totam hanc rebellem uocum nouitatem hoc in opitulationem assumpto in mendacium finierunt christianorum calumniatores. quomodo enim ‚sancta' quae nec quia est sanctum in notione suscepit, praesertim cum sit polluta, profana et execranda? illi namque qui in ea congregati sunt, ut prophetice fateamur, *inter sanctum et* pollutum *non* distinxerunt, *et inter mundum et* immundum *non* distinxerunt, iconam incarnati dei uerbi, domini uidelicet nostri Iesu Christi, similiter ut iconam satanae idolum nuncupantes. quomodo autem ‚magna et uniuersalis' quam neque receperunt neque concordauerunt reliquarum praesules

---

2 laqueus – sua *cf. Vet. Lat. (Sabatier) Prou. 6,2*

25–609,6 quomodo – eorum = *Deusd. I 46 p. 55,16–24* **25–609,5** quomodo – existunt ~ *Iuo decr. V 41, PL 161, 337 A–B (laudatur secundum editionem M. Brett)*: (Actione sexta tomo primo, contra falsam septimam sinodum) Quomodo magna et universalis est sinodus, quam nec receperunt, neque consonaverunt ceterarum ecclesiarum antistites, sed et anathemati tradiderunt? Non habuit cooperatorem Romanum pontificem, aut sacerdotes qui cum eo sunt, neque per canonicam epistolam sicut lex est in sinodis; sed neque consentientes habuit orientales patriarchas, id est Alexandrinum, Antiochenum, Hierosolimitanum et archiepiscopos qui cum eis sunt.

P VE **25–609,6** = *Deusd.* **25–609,5** ~ *Iuo decr.*

---

1 conculcatio *ed. Rom.* (ex gr.)* **2–3** retributio – ei] *Anast. ex gr.* **6** propositam uiam continuantes *ed. Rom.*, sed cf. infra p. 649,9; 677,12* **8** cum dei aspiratione ~ μετὰ τῆς τοῦ κρείττονος ἐπιφροσύνης? *cf. app. crit. gr.* **9–10** unam – quae] „*gr.* unam nobis acquirentes caut. ut uidelicet nihil a nobis innouetur ex his quae" *ed. Rom.mg; Anast. sententiam male intellexit* **11** oboediant] oboediamus *ed. Rom.mg (uide supra)* **13** conperientes P | obiectiones Pac (*in* e2 *scr.* i Px) | laureas *scripsi coll. gr.*: uictorias (*glossema Anastasii in textum receptum*) et (*om.* Pac, *add.* Px *s. l.*) laudes P *La.-Co.mg* laures V *i. t.* (uictorias V1mg *ed. Rom.mg*) E lauream *ed. Rom.** **19** rebellium E *edd.* | nouitatem] *Anast. legit uel intellexit* καινοφωνίας **20** calumpniatores VE **21** quae nec quia est VE (*mendum interpretis, cf.* quia ~ ὅ τι): qui nec quia est P quę nec quicquid F2 (-cquid *in ras.*) *non male (sed* est *retinendum)* quae nec quid est *ed. Rom.** **22** *fort.* polluta <et> *scribendum, cf. gr.* | execranda] *exspectaueris* execrata (*cf. p. 711,15* falsati)*; debuit* false inscriptam *uel sim. (Dubielzig)* **23** distincxerunt P V **24** distinxerunt] discernerunt *(sic)* V *ed. Rom.* discreuerunt *ed. Reg.** **26** neque concordauerunt *om. Deusd.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

οὔτε ἐδέξαντο οὔτε συνεφώνησαν οἱ τῶν λοιπῶν ἐκκλησιῶν πρόεδροι, ἀλλὰ ἀναθέματι ταύτην παρέπεμψαν; οὐκ ἔσχε συνεργὸν τὸν τηνικαῦτα τῆς Ῥωμαίων πάπαν ἢ τοὺς περὶ αὐτὸν ἱερεῖς οὔτε διὰ τοποτηρητῶν αὐτοῦ οὔτε δι᾽ ἐγκυκλίου
Ma. 209 ἐπιστολῆς, καθὼς νόμος ἐστὶ ταῖς συνόδοις, ἀλλ᾽ οὔτε συμφρονοῦντας αὐτῇ τοὺς πατριάρχας τῆς ἕω, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ τῆς ἁγίας πόλεως ἢ τοὺς σὺν
Ha. 329 αὐτοῖς μύστας καὶ ἀρχιερεῖς. ὄντως καπνὸς ἀχλύος πλήρης, *σκοτίζων ὀφθαλμοὺς*
Rom. 571 ἀφρόνων ὁ λόγος αὐτῶν καὶ οὐχὶ *λύχνος τεθεὶς ἐπὶ τὴν λυχνίαν* τοῦ φωτίζειν *τοὺς ἐν τῇ οἰκίᾳ*, διότι τοπικῶς ὡς ἐν παραβύστῳ τὰ αὐτῶν ἐλαλήθη καὶ οὐκ ἐπάνω τοῦ τῆς ὀρθοδοξίας ὅρους. οὐδὲ *εἰς πᾶσαν τὴν γῆν* ἀποστολικῶς *ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν* ἢ *εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν* ὥσπερ τῶν ἓξ ἁγίων οἰκουμενικῶν συνόδων. ‚ἑβδόμη᾽ δὲ πάλιν πῶς ἡ μὴ συμφωνήσασα ταῖς πρὸ αὐτῆς ἓξ ἁγίαις καὶ οἰκουμενικαῖς συνόδοις; πᾶν γὰρ ἕβδομον ταττόμενον τῶν πρὸ αὐτοῦ ἀριθμήσει προκειμένων πραγμάτων ἀκόλουθον ὀφείλει εἶναι· ἐπεὶ τὸ μηδὲν τῶν συναριθμουμένων μετέχον οὐδὲ συναριθμεῖται. ὡς γὰρ εἴ τις ἓξ χρυσίνους στοιχηδὸν καταθῇ, εἶτα τούτοις παραθῇ χαλκοῦν *νοῦμμον*, ἕβδομον οὐκ ἂν τοῦτον προσαγορεύσειε διὰ τὸ τῆς ὕλης ἑτεροούσιον — ὁ γὰρ χρυσὸς πολυτελὴς καὶ τίμιος, ὁ δὲ χαλκὸς εὐτελὴς καὶ ἄτιμος —, οὕτως καὶ αὕτη χρυσοῦν μηδὲν ἢ τίμιον ἐν δόγμασιν
La.-Co. 397 ἔχουσα, ἀλλὰ πάντῃ ὑπόχαλκος οὖσα καὶ κίβδηλος, ἰοῦ θανατηφόρου γέμουσα, ταῖς ἓξ πανιέροις συνόδοις καὶ χρυσέοις τοῦ πνεύματος ἔπεσιν ἐκλαμπούσαις συναριθμεῖσθαι οὐκ ἠξίωται. ἔχουσα δὲ τὴν ἔπαρσιν τοῦ εἰπόντος· *θήσω τὸν θρόνον μου ἐπάνω τῶν νεφελῶν*, ἐξηχεῖ τοιάδε·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Ἡ ἁγία μεγάλη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἡ κατὰ θεοῦ χάριν καὶ πανευσεβὲς θέσπισμα τῶν θεοστέπτων καὶ ὀρθοδόξων ἡμῶν βασιλέων Κωνσταντίνου καὶ Λέοντος συναχθεῖσα ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει ἐν τῷ σεβασμίῳ

6–7 σκοτίζων — αὐτῶν cf. Ps. 68,24 = Rom. 11,10 **7–8** λύχνος — οἰκίᾳ cf. Mt. 5,15 **9–10** εἰς — αὐτῶν² cf. Rom. 10,18 (= Ps. 18,5) **20–21** cf. Is. 14,13–14

6–7 ὄντως — αὐτῶν ~ Vita Theodorae imp. (BHG[a] 1731) c. 5,26–27 Markopulos **11–13** ἑβδόμη — εἶναι cf. Steph. Diac. uita Steph. Iun. (BHG[a] 1666) § 44 p. 145,7–8

(H)V T M **2–21** οὐκ — τοιάδε praetermisit H **6–7** ~ *Vit. Theod.*

1 οὔτε συνεφώνησαν οὔτε ἐδέξαντο M | ἀλλ᾽ ed.Rom.* **4** τ(ῆς) συνόδ(ου) V **6** αὐτοὺς (sic) V **7** λυχνείαν T οἰκίαν V **9** ὁ φθόγγος om. V **10** ἑξῆ M, ἓξ post οἰκουμ. V | ἁγίων + καὶ V **12** ἑξῆ M | ταττόμενον + τῇ M **14** συναριθμουμένων + πραγμάτων V | ἑξῆ M **15** χαλκὸν V | νοῦμον M **15–16** προσαγορεύση M **17** μηδὲν χρυσοῦν M **17–18** ἔχουσα ἐν δόγμασιν M **19** ἑξῆ M **21** ἐξηχοῖ V **23** μεγάλη om. ed.Rom.* | καὶ¹ om. H **25** σεβασμίῳ om. H

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

ecclesiarum, sed anathemati hanc transmiserunt? non enim habuit adiutorem illius temporis Romanorum papam uel eos qui circa ipsum sunt sacerdotes nec etiam per uicarios eius neque per encycliam epistolam, quemadmodum lex dictat conciliorum, Ma. 210 sed nec consentientes sibi patriarchas orientis, Alexandriae scilicet, Antiochiae ac sanctae ciuitatis, uel comministros et summos sacerdotes qui cum ipsis existunt. uere fumus caligine plenus obtenebrans oculos stolidorum est sermo eorum et non *lucerna posita super candelabrum, ut* illuminet *qui in domo sunt*, pro eo quod localiter in Ha. 330 Rom. 571 abdito et non super horthodoxiae montem dicta fuerint uerba ipsorum. neque *in omnem terram* more apostolorum *exiuit sonus eorum* aut *in fines orbis terrae uerba eorum*, quemadmodum sex sanctarum et uniuersalium synodorum. porro ‚septima' quomodo quae non concordauit cum praecedentibus se sex sanctis ac uniuersalibus synodis? omne quippe septimum quod fuerit ordinatum, in supputatione praecedentium rerum subsequens debet esse. nam quod eorum quae sibi connumerantur nil participatur, profecto nec connumeratur. sicut enim quisquis sex aureos more PL 129, 378 uersus ordinet, dein apponat aeneum nummum, septimum hunc propter alterius materiae substantiam nullatenus appellauerit, si quidem aurum multi et pretiosi metallum est commodi, aes uero uile et inhonorabile, ita et haec, cum aurum uel pretiosum in dogmatibus nihil habeat, sed omnimodis aerea sit et reproba uenenoque La.-Co. 398 mortifero plena, sacratissimis sex synodibus et aureis carminibus spiritus refulgentibus connumerari non meruit. habens autem elationem eius qui dixit: ponam thronum meum supra nubes, personat huiuscemodi:

(Gregorius episcopus legit:)

«Sancta magna et uniuersalis synodus quae per gratiam dei et piissimam sanctionem deo redimitorum et horthodoxorum imperatorum nostrorum Constantini et Leonis congregata est in hac deo conseruanda regia urbe in colendo templo sanctae ac

---

20–21 ponam – nubes *cf. Vet. Lat. (Beuron) Is. 14,13–14 (E)*

10–14 porro – connumeratur ~ *Iuo decr. IV 121 (PL 161, 294 A; laudatur secundum editionem M. Brett); Iuo trip. A 2, 10A,5*: (Actio 6, tomo I, contra falsam septimam sinodum) Septima sinodus, quomodo dicitur que non concordat precedentibus sex universalibus sinodis? Omne quod septimum ponitur consequens debet habere cum rebus prenumeratis. Si vero in nullo rebus prenumeratis participat, nec eis connumerari potest. *Continuatur infra p. 621,8.* **14–17** sicut – inhonorabile *cf. LC IV 13 p. 521,11–15*: Cupientes ergo illam, quae ab eorum praedecessoribus incaute et enormiter gesta est, abolere et suam, quę inepte et stolide nihilominus gesta est, statuere, paradigma cuiusdam retulere, qui sex aureis nummis septimum volens adsociare, dum admittere nisus est aureum, aereum loco aurei dicitur admisisse; quo isti expulso aureum aureis se gloriantur adsociasse. *cf. Freeman p. 521 adn. 196*

P VE **10–14** ~ *Iuo decr., Iuo trip.*

---

1 habuit enim F *edd.* **3** encycliam P^{pc} *Deusd. (cf. Act. V p. 595,2 al.)*: encyclam P^{ac} (i *add.* P^{c} *s.l.*) enciliam *(sic)* V entidiam *(sic)* E encyclicam *ed. Rom.** **4** sibi *om.* V *Deusd.* | scilicet + ac *Deusd.* | ac] et *Deusd.* **5** conministros VE (*abbr.* P) **7** illuminet + omnibus F *edd. (ex* luceat omnibus *Vulg.), sed cf. gr.* **8** fuerunt F *edd.* | neque + enim E *edd., sed cf. gr.* **9** aut] *Anast. ex gr.* **10** sydonorum P^{ac} (do *exp.,* no *superscr.,* d *in* n *scr.* P^{c}) **11** se *om. ed. Rom.*, sed cf. gr. et p. 643,4* | uniuersalibus] uenerabilibus *ed. Rom.** **13** nihil *ed. Rom.** **14** participat F^{2} *(ras.) edd.* | nec] non *ed. Rom.** | quisquis] si quis *ed. Rom.*, sed cf. e.g. Aug. op. monach. c. 27,35 p. 583,24 Zycha* **15** deinde F *edd.* **18** nichil VE | omnimodis] in omnibus *ed. Rom.*, sed cf. gr.* | aerea] subaerata *La.-Co.*^{mg} **18–19** uenenoque mortifero] rubigine mortifera *ed. Rom.*^{mg}*, sed cf. Gloss.* **19** et *om. ed. Rom.** | carminibus ~ ἔπεσιν*?* **21** huiusmodi P^{ac} (ce *add.* P^{c} *s.l.*) **22** episcopus + Neocaesariae V *edd., sed cf. gr.* **24** redimitiuorum P^{ac} (iu *subterlin.* P^{x}) | orthodoxorum P *(praeter consuetudinem)* E **25** ac] hac P

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

ναῷ τῆς ἁγίας ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας τῷ ἐπονομαζομένῳ Βλαχέρναις ὥρισε τὰ ὑποτεταγμένα. »

(Ἰωάννης διάκονος ἀνέγνω·)

Εἰ κατὰ θείαν χάριν ἡ ἄθροισις αὐτῶν γέγονε, τοῖς τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ λαληθεῖσι ῥήμασιν ἐκεκόσμητο ἂν καὶ ἀληθείᾳ ἐφαιδρύνετο, ἐπειδὴ ἡ χάρις ταύτῃ συνέζευκται καὶ σύζυγα δύο καὶ ὁμοδίαιτα ταῦτα, καὶ μάρτυς Ἰωάννης ὁ τῆς θεολογίας πρώταρχος λέγων· *ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ ἐγένετο*. αὐτοὶ οὖν τὴν ἀλήθειαν ἀφέντες, ἐν ᾗ ὁ παροιμιαστὴς αὐχεῖ λέγων· *ἀλήθειαν μελετήσει ὁ λάρυγξ μου*, καὶ τὸ ψεῦδος ἐπισπασάμενοι δηλονότι τῆς χάριτος ἐκπεπτώκασιν. ὅθεν οὐδὲ *ὁ λόγος* αὐτῶν θείῳ *ἅλατι* ἐστὶν *ἠρτυμένος, ἵνα δῷ χάριν τοῖς ἀκούουσι*. τὸ δὲ ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῷ τῆς δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου συναγηγέρθαι αὐτοὺς οὐδὲν θαυμαστόν· ἐν τούτῳ γὰρ οὐκ ἐγκαλλωπισθήσονται, ὡς οὐδὲ Ἄνναν καὶ Καϊάφαν καὶ τὸ αὐτῶν
Ma. 212 Ἰουδαϊκὸν συνέδριον τὸ κατὰ τοῦ Χριστοῦ βουλευόμενον ὤνησεν ἡ ἐν τῷ ἱερῷ
Rom. 572 κατὰ Χριστοῦ γενομένη ἄθεσμος βουλή. διὰ τοῦτο γὰρ μᾶλλον κατάκριτοι ἐδείκνυντο, ὅτι ἐν τοῖς ἁγίοις τόποις τὰ ἐναγῆ καὶ ἐχθρὰ θεῷ συνθήματα συνεσκεύασαν. εἶθε δὲ ὡς πατρικῇ φωνῇ προοιμιασάμενοι Διονυσίου τοῦ θεοφάντορος καὶ τὰς παραδόσεις αὐτοῦ τε καὶ πάντων τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν ἀρραγεῖς διεφύλαξαν. ἀλλ᾽ οὐκ ἔστιν, οὐκ ἔστι τοῦτο ἐν αὐτοῖς, ὡς τὰ ἑξῆς διὰ πάσης τῆς ἐκθέσεως αὐτῶν δηλώσει, εἰ καὶ ἀκαταλλήλως, οἷα λύκοι κωδίῳ προκαλυπτόμενοι, ἐκ θεολογίας προοιμιάζονται οὑτωσὶ φάσκοντες·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

« Ἡ πάντων αἰτία καὶ τελεσιουργὸς θεότης ἡ τὰ ὅλα τῇ ἑαυτῆς ἀγαθότητι ἐκ μὴ ὄντων εἰς τὸ εἶναι ὑποστησαμένη ταῦτα κοσμίως τε καὶ εὐτάκτως φέρεσθαι ὡρίσατο, ὅπως τῆς κατὰ χάριν δεδωρημένης αὐτοῖς εὐεξίας ἐχόμενα ἀκλινῆ τὴν διαμονὴν καὶ ἀρρεπῆ τὴν πρὸς ἑκάτερα νεῦσιν τῆς ἀληθοῦς στάσεως διασῴζοιεν. »

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Ἡ μὲν ἅπασα κτίσις παρὰ θεοῦ δημιουργηθεῖσα καὶ λαβοῦσα τὴν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος
Ha. 332 εἰς τὸ εἶναι ὑποστατικὴν δύναμιν νῦν τῷ αὐτοῦ προστάγματι κινουμένη τε καὶ
La.-Co. 400 διευθυνομένη γινώσκει τὴν τοῦ κτίσαντος φυλάττειν πρόσταξιν, ὡς παρ᾽ αὐτοῦ καὶ προνοουμένη, κἂν ἄψυχός τις ᾖ κἂν ἐψυχωμένη. αὐτοὶ δὲ τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν παρὰ

---

7 Ioh. 1,17 **8** Prou. 8,7 **9–10** ὁ – ἠρτυμένος cf. Col. 4,6 **10** ἵνα – ἀκούουσι Eph. 4,29 **19** λύκοι – προκαλυπτόμενοι cf. Mt. 7,15; Act. 20,29 **22–23** ἐκ – εἶναι cf. Rom. 4,17

22–25 dubium, an haec (Ps.-) Dion. Ar. attribuenda sint (cf. supra l. 16); locus apud (Ps.-) Dion. Ar. non inuenitur (cf. Krannich/Schubert/Sode p. 70 adn. 5) **22–23** ἡ – ὑποστησαμένη cf. (Ps.-)Ioh. Chrys. lit. (CPG 4686) p. 369,27–29 Brightman

(H)V T M **8–9** ἐν – δηλονότι praetermisit H **26–616,3** Ἐπιφάνιος – ἐπιφέρουσιν praetermisit H

1 ἁγίας ἀχράντου] ἀχράντου καὶ ἁγίας M **2** Βλαχέρναι T **3** Ἰωάννης + ὁ θεοφιλέστατος T M edd., sed cf. lat. et supra p. 606,18 **4** ἡ om. V | τοῦ om. H **5** κεκόσμητο M **7** λέγων] φάσκων V **8** φάρυγξ *Sept.*, sed cf. e.g. Greg. Naz. or. 32 (de moder. in disput.) c. 20,6 Moreschini/Gallay **10** ἠρτυμένος ἐστίν M **13** τοῦ om. M **14** κατὰ + τοῦ V **16** ὦ πατρικὴ φωνὴ V **18** οὐκ ἔστιν om. ed. Rom.* **19** ἀκαταλλήλως T M: ἀκαταλείπτως V | λύκοι … προκαλυπτόμενοι V: λύκος … προκαλυπτόμενος T M **20** φάσκοντες T M: λέγοντες V **21** ἐπίσκοπος + Νεοκαισαρείας T M, sed cf. lat. **24** αὐτοῖς δεδωρημένης M **25** διασώζοιεν T: διασώζειεν M διασώζειν V **26** διάκονος + καὶ κουβουκλείσιος T M edd., sed cf. lat. **29** διευθυνομένη V ed. Rom. (corr. ed. Reg.) διευθηνουμένη T | καὶ om. V **30** ἐμψυχωμένη M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

intemeratae dominae nostrae dei genitricis semperque uirginis Mariae quod appellatur Blachernae diffiniuit subter annexa.»

(Iohannes diaconus legit:)

Si per diuinam gratiam eorum congregatio facta esset, uerbis quae per dei gratiam dicta sunt adornaretur et ueritate utique refulgeret, quoniam gratia huic coniuncta est et compares sibi atque contubernales existunt, testante Iohanne qui in theologia praeminet ac dicente: *gratia et ueritas per Iesum Christum facta est*. ipsi ergo ueritatem deserentes, in qua Salomon gloriatur dicens: *ueritatem meditabitur guttur meum*, et mendacium amplectentes a gratia procul dubio exciderunt. unde nec *sermo* eorum diuino est *sale conditus*, *ut det gratiam audientibus*. illud autem quod dicitur in uenerabili templo congregatos eos fuisse non est mirum; in hoc enim nullo fuco meliorabuntur, quemadmodum nec Annam et Caipham uel Iudaicum eorum concilium quod factum est in Christum iuuauit quod in templo aduersus eum initum est Ma. 211
sine lege consilium. nam ideo magis damnabiles ostendebantur, quia in sanctis locis Rom. 572
non sancta et inimica deo foedera pepigerunt. sed utinam ex paterna uoce prooemium sumerent, Dionysii uidelicet deiloqui, traditionesque ipsius atque omnium sanctorum patrum nostrorum incorruptas seruarent! sed non est, non est hoc in illis, sicuti cetera per totam expositionem eorum manifestabunt, licet inconuenienter hi qui falsa ouium pelle cooperiuntur de theologia praefationem faciant, ita fatentes:

(Gregorius episcopus legit:)

«Cunctorum causa et consummatio deitas, quae omnia bonitate sua ex non existentibus ut essent exhibuit, haec ornate ac ordinate agitari diffiniuit, quatinus incolomitati per gratiam donatae coniuncta indeclinabilem perpetuitatem et inflexibilem ad utraque nutum ueri status salua custodiant.» PL 129, 379

(Epiphanius diaconus legit:)

Si uniuersa creatura a deo condita accepit ex non extante subsistendi uirtutem, nunc eius utique praecepto mota et directa nouit creatoris custodire mandatum, tamquam Ha. 331
ab ipso quoque prouisionem adepta, siue inanimata siue sit animata. ipsi autem La.-Co. 399
traditionem quae a Christo nobis in sancta ecclesia sua ad recordationem salutiferae

P VE

1 semperque – Mariae *om.* E | semperque] semper *ed. Rom., corr. ed. Reg.* **1–2** appellabatur *ed. Rom., corr. ed. Reg.* **2** diffiniunt P^{ac} (n^2 *exp.,* i *superscr.* P^c) **4** Si per] Super P **7** praeeminet *ed. Rom.* ex* F **12** Cahipham P^{pc} Cahiham P^{ac} (p *ins.* P^c *s. l.*) Caypham VE, *corr. ed. Rom.* **13–14** quod^2 – consilium ~ ἡ … ἄθεσμος βουλή **13** initium P **14** ideo] deo E *edd.* | locis sanctis F *edd.* **15** et] sed VE *edd.* | fędera V federa E **15–16** sed – ipsius] „*g.* sed utinam ut ex p. u. pr. sumpserunt Dion. d. traditiones quoqu. ipsius“ *ed. Rom.*^{mg} **15–16** prooemium] prooeminum P^{ac} [n *exp.*] proemium V prohemium E **16** Dionisyi P Dionisii VE, *corr. ed. Reg.* **17** non est^2 V: est E, *om.* P F *edd.* **19** falsa ouium pelle] *Anast.* λύκοι κωδίῳ *liberius uertit* **21** consumatio P VE, *corr.* F **22** ac] et E *edd.* **22–23** incolumitati F *edd.* **25** diaconus] et cubuclesius *add. La.-Co.*^{mg} *(ex gr., ubi uide app. crit.)* **26** Si] *Anast. legit* εἰ *ideoque constructionem mutauit* **28** sit siue F *edd.* **29** nobis a Christo E *edd.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ πρὸς ἀνάμνησιν τῆς σωτηριώδους οἰκονομίας αὐτοῦ παράδοσιν ἀναθεματίσαι τετολμήκασιν, ἀγνοοῦντες ὡς οὐδὲν τῶν ἐν αὐτῇ χωρὶς αὐτοῦ γέγονε. καὶ ἀποδείκνυνται τῶν ἀψύχων ἀναισθητότεροι καὶ τῶν ἀλόγων ἀλογώτεροι. καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλ᾽ εὐδρομεῖν οἰόμενοι τὴν γλῶτταν ἐν τοῖς ἀτόποις λόγοις καὶ δόγμασι ψευδηγοροῦσι τὴν ἁγίαν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν εἰδώλοις ἐγκαλλωπίζεσθαι. καὶ *θέμενοι ψεῦδος τὴν ἐλπίδα* αὐτῶν πρὸς αὐτὴν ἀποφθέγγονται· *ὁδούς σου εἰδέναι οὐ βουλόμεθα* οὐδὲ τῇ ἀρχῆθεν παραδόσει κατακολουθεῖν προαιρούμεθα. μενοῦνγε ἀκούσονται παρὰ τοῦ αὐτὴν θεμελιώσαντος Χριστοῦ· *οὐκ οἶδα ὑμᾶς*. σχηματίζονται δὲ τὸν διάβολον θριαμβεύειν, λέγοντες οὕτως·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«᾽Επεὶ δὲ ὁ διὰ τὴν πρὶν λαμπρότητα ἑωσφόρος τὴν οἰκείαν τάξιν περὶ θεὸν ἱδρυμένην ἔχων καὶ πρὸς ὕψος κατὰ τοῦ πεποιηκότος τὸ ἑαυτοῦ ἀνατείνας φρόνημα σκότος ἐντεῦθεν μετὰ τῆς ἀποστατικῆς αὐτοῦ δυνάμεως γέγονεν ἔκ ‹τε› τῆς ὑπερενδόξου φωτοποιοῦ τε καὶ ὑπερφώτου θεαρχίας αὐθαιρέτως ἐκπεπτωκὼς
Rom. 573 πάσης κακίας αὐτουργός, εὑρετὴς καὶ διδάσκαλος ἀποδειχθεὶς ἡμαυρώθη, μὴ φέρων εἰς ἣν κατετέτακτο δόξαν ἀντεισαχθέντα τὸν ὑπὸ θεοῦ κτισθέντα ἄνθρωπον ὁρᾶν,
Ma. 213 πᾶσαν κατ᾽ αὐτοῦ τὴν ἑαυτοῦ κακίαν ἐκένωσε καὶ δι᾽ ἀπάτης αὐτὸν τῆς τοῦ θεοῦ δόξης τε καὶ λαμπρότητος ἠλλοτρίωσε, *τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα* προσκυνεῖν ὑποθέμενος. »

(᾽Επιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Εἰ μὲν κατὰ τῆς ἀπηγορευμένης καὶ ἐβδελυγμένης παρά τε τῶν *ἐνδυσαμένων δύναμιν ἐξ ὕψους* ἁγίων ἀποστόλων καὶ τῶν ἐμπνεύσει τοῦ ἁγίου πνεύματος προαναφωνησάντων θείων προφητῶν εἶτά τε καὶ τῶν αὐτοῖς ἀκολούθων θεσπεσίων πατέρων ἡμῶν εἰδωλολατρίας καὶ κτισματολατρίας ἦν ὁ λόγος αὐτῶν, πάντες ἂν οἱ τῆς ἐκκλησίας τρόφιμοι συνετίθεντο καὶ εὔκαιρον ἦν αὐτοῖς ταῦτα γραφῇ παραδοῦναι. ἀλλ᾽ ἐπειδὴ ταύτην ἀφέντες τοῦ ψεύδους ὑπερασπίζονται καὶ τὸν πατέρα τούτου διάβολον θριαμβεύειν ὑποκρινόμενοι κατὰ τῆς ἀμωμήτου ἐκκλησίας τὴν γλῶσσαν ἐκθήγουσι καὶ καπήλων δίκην τὸν οἶνον μίσγουσιν ὕδατι καὶ *ἀνατροπὴν θολερὰν τὸν πλησίον ποτίζειν* οὐκ εὐλαβήθησαν, ἐνδίκως ἀκούουσι θείας φωνῆς ὡς πρὸς αὐτοὺς ἀποτεινομένης παρὰ τοῦ θεοφάντορος Δαβὶδ ψάλλοντος· *ἵνα τί ἐκδιηγεῖσθε τὰ δικαιώματά μου καὶ ἀναλαμβάνετε τὴν διαθήκην μου διὰ στόματος ὑμῶν; ὑμεῖς δὲ ἐμισήσατε παιδείαν καὶ ἐξεβάλετε τοὺς λόγους μου εἰς τὰ ὀπίσω, τὴν μερίδα ὑμῶν τεθεικότες μετὰ* τῶν παραχαραξάντων τὰ δόγματα τῆς ἀληθείας. ἔνθεν ὑποκρινόμενοι τὴν ἀλήθειάν φασιν·

---

6 θέμενοι – αὐτῶν cf. Is. 28,15 **7** ὁδούς – βουλόμεθα Iob 21,14 **9** Mt. 25,12; Lc. 13,25 **19** Rom. 1,25 **22–23** cf. Lc. 24,49 **29–30** ἀνατροπὴν – ποτίζειν cf. Hab. 2,15 **31–34** ἵνα – μετὰ cf. Ps. 49,16–18

16–18 πάσης – ἐκένωσε cf. Steph. Diac. uita Steph. Iun. (BHG^{a} 1666) § 23 p. 119,1–3

(H)V T M

11 ἐπίσκοπος + Νεοκαισαρείας M **12** πρὶν T (cf. lat.): om. V M **14** τε add. ed. Rom. (cf. lat.) **17** κατετέτακτο T: κατατέτακτο M κατέτακτο (sic) V **17–18** κτισθέντα – τὴν om. T (suppl. Morin Vc^{mg} ex V) **18** διὰ M **21** διάκονος + καὶ κουβουκλείσιος T M edd., sed cf. lat. **23** ἐμπνεύσει] ἐν πνεύσει T **25** εἰδωλολατρείας ed. Rom.* | καὶ] τε καὶ M | κτισματολατρείας T edd. | αὐτῶν] αὐτοῖς M **26** ταῦτα] πάντα V **27** ἀλλ᾽ ἐπειδὴ] ἐπεὶ δὲ M **28** γλῶτταν V **29** καὶ^{1} om. V **30** ἀκούουσι + τῆς V **31** ἱνατί T **33** ἐξεβάλλετε M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

dispensationis suae data est anathematizare praesumpserunt, ignorantes quod nihil eorum quae in illa sunt sine ipso fuerit factum. et ostenduntur inanimatis insensibiliores et irrationabilibus irrationabiliores; et non solum hoc, sed et bene se currere arbitrantes linguam in prauis sermonibus et dogmatibus suis fallacem demonstrant sanctamque dei ecclesiam idolis adornari perhibentes. atque *mendacium spem* suam *ponentes* ad eam profantur: *uias tuas* scire *nolumus* neque antiquam traditionem sequi proponimus. et quidem audient a Christo qui eam fundauit: *nescio uos*. fingunt autem se diabolum triumphare, dicentes ita:

(Gregorius episcopus legit:)

«Quia uero is qui ob priorem claritatem lucifer dictus est proprium ordinem circa deum collocatum habens et in excelsum contra factorem sensum suum extendens tenebrae hinc cum apostatica uirtute sua factus est et ex gloriosissima lucem faciente ac super lucem existente dei principalitate sponte cadens omnis malitiae ultroneus actor, inuentor et magister apparuit et offuscatus est, non ferens aspicere hominem a deo creatum pro eo in gloriam intromissum in qua ipse fuerat constitutus, omnem aduersus eum malitiam suam euacuauit et per deceptionem illum a diuina gloria et claritate reddidit alienum, *creaturam potius quam creatorem* adorare cohortans.» Rom. 573 Ma. 214

(Epiphanius diaconus legit:)

Si quidem contra idolorum seruitutem uel creaturarum seruitutem quam sancti apostoli qui *induti sunt uirtutem ex alto* ac diuini prophetae qui ante uaticinati sunt sicque demum egregii patres nostri qui illos secuti sunt interdixerunt et execrati sunt sermo eorum esset, omnes utique alumni ecclesiae componerent et haec tradere scripturae illis oportunum existeret. sed quia hanc deserentes mendacium protegunt et patrem huius, diabolum uidelicet, publicare simulantes contra ea quae sunt immaculatae ecclesiae linguam exacuunt et cauponum more uinum miscunt aquae et subuersione turbulenta proximum potare non sunt reueriti, iuste audiunt diuinam ad se uocem per deiloquum Dauid et psalmistam prolatam: *quare enarratis iustitias meas et assumitis testamentum meum per os uestrum? uos autem odistis disciplinam et proiecistis sermones meos retrorsum*, *portionem uestram ponentes cum* his qui adulterant dogmata ueritatis. unde simulantes ueritatem aiunt: PL 129, 380

P VE

3 hoc] haec *ed. Rom.** **5** sanctamque] sanctam *ed. Rom.*, sed* que *ad participia* arbitrantes *et* perhibentes *iungenda insertum esse uidetur* **6** profantur P *(cf. gr.)*: proferantur VE proferant F^2 (ur *eras.*) **8** triumphare (*i. e.* deuincere) ~ θριαμβεύειν **9** episcopus + Neocaesariae F *edd.* **10** is *scripsi coll. gr.*: his P V hiis E hic *ed. Rom.** **11** suum sensum E *edd.* **12** lucem] luce VE **13** ac] et *ed. Rom.** **14** actor + et E *edd.* | et^2 P^{pc} *(prob.)* V: *om.* P^{ac} (*add.* P^{c} *s. l.?*) E **15** in^1 *om.* P **18** diaconus] et cubuclesius *add. La.-Co.*^{mg} *(ex gr., ubi uide app. crit.)* **19** uel – seruitutem^2 *om.* E | uel + contra *ed. Rom.** **20** *uerba* ἐμπνεύσει τοῦ ἁγίου πνεύματος *ipse Anast. neglexisse uidetur* **22** componerent] assentirentur *ed. Rom.*^{mg}*; Anast. fort. legit uel intellexit* συνετίθεσαν, *cf. Gloss.* **23** opportunum *ed. Rom.** **24** publicare ~ θριαμβεύειν *(aliter supra l. 8), cf. Act. V p. 535,9 al.* **25** miscuerunt F^2 *edd.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Ὅθεν τὸ τῆς οἰκείας χειρὸς ἔργον ὁ πλάστης θεὸς βλέπειν τέλεον εἰς ἀπώλειαν
La.-Co. 401 χωροῦν μὴ ἀνεχόμενος, μετὰ τὴν διὰ νόμου καὶ προφητῶν ἐπὶ σωτηρίᾳ τούτου γενομένην ἐπιμέλειαν καὶ μήπω δυνηθέντος εἰς τὴν προτέραν ἐπανελθεῖν εὐγένειαν κατηξίωσε τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν καὶ λόγον ἐν ἐσχάτοις καὶ προωρισμένοις καιροῖς ἐπὶ τῆς γῆς ἀποστεῖλαι. ὃς εὐδοκίᾳ πατρικῇ καὶ συνεργίᾳ τοῦ ὁμοδυνάμου καὶ ζωαρχικοῦ πνεύματος ἐν μήτρᾳ οἰκήσας παρθενικῇ καὶ ἐκ τῆς ἁγίας καὶ ἀμώμου σαρκὸς αὐτῆς ἐν τῇ ἰδίᾳ ὑπάρξει ἤγουν ὑποστάσει σάρκα λαβὼν τὴν ἡμῖν ὁμοούσιον καὶ ταύτην διὰ μέσης ψυχῆς λογικῆς τε καὶ νοερᾶς συμπήξας τε καὶ διαμορφώσας γεννηθείς τε ἐξ αὐτῆς ὑπὲρ λόγον καὶ παντὸς νοὸς διανόησιν σταυρόν τε ὑπομείνας ἑκούσιον καὶ θάνατον ἑλόμενος καὶ τριήμερος ἐκ νεκρῶν ἀναστὰς καὶ πᾶσαν τὴν σωστικὴν αὐτοῦ οἰκονομίαν πληρώσας»

Rom. 574 Ha. 333 (Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Φησὶν ἡ γραφὴ ἐν τῇ κοσμοποιΐᾳ τὸν θεὸν εἰρηκέναι· *ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ᾽ εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ᾽ ὁμοίωσιν*. μέγα οὖν τὸ μέγεθος τῆς ἀξίας, ὅτιπερ γηγενὴς εἰκόνι θεοῦ τετίμηται. ἀλλὰ τούτου ἐκπτωθέντος τῇ ἀπάτῃ καὶ μὴ φυλάξαντος τὸ
Ma. 216 τῆς πρώτης πλάσεως ἀξίωμα, τὸ ἀνθρώπινον γένος εἰς εἰδωλολατρίαν κατωλίσθησε. τοῦτον ὁ θεὸς καὶ λόγος τοῦ πατρὸς γενόμενος τέλειος ἄνθρωπος μὴ τραπεὶς τὴν φύσιν ἀνεκαλέσατο τῆς ἐκπτώσεως, καὶ ἀποστήσας αὐτὸν τῆς πλάνης τῶν εἰδώλων ἀναπλάττει εἰς ἀθανασίαν, παρασχόμενος αὐτῷ δωρεὰν ἀμεταμέλητον. αὕτη τοῦ προτέρου θεοειδεστέρα, καὶ κρείττων τῆς πλάσεως γίνεται ἡ ἀνάπλασις, καὶ τὸ χάρισμα αἰώνιον. τὰ οὖν μεγέθη ταῦτα τῶν δωρημάτων ἀμαυρῶσαι θέλοντες ἑτέραν εἰδωλολατρίαν θρασυστομοῦσιν ἐπεισελθεῖν τὴν τῶν εἰκόνων ποίησιν καὶ ἀπολύτρωσιν καινὴν ἀλαζονικῶς ἐγκαυχᾶσθαι δι᾽ ἑαυτῶν πεποιηκέναι. καὶ ποικίλοις ῥήμασι τὴν ἑαυτῶν γνώμην συρραψῳδήσαντες, τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ ὡς ἐσφαλμένην κρίνουσιν, *ἀπαλύνοντες τοὺς λόγους αὐτῶν ὑπὲρ*

3–6 μετὰ – ἀποστεῖλαι cf. Hebr. 1,1–2; 1 Ioh. 4,9 **5** ἐν – καιροῖς cf. Hebr. 1,2 **14–15** Gen. 1,26 **26–616,1** ἀπαλύνοντες – ἔλαιον cf. Ps. 54,22

5–10 κατηξίωσε – διανόησιν ~ Conc. Const. III (edictum Const. IV [CPG 9438]), ACO ser. II, II 2 p. 838,12–18

(H)V T M **5–10** ~ *Conc. Const. III*

---

1 ἐπίσκοπος + Νεοκαισαρείας M **2** τὸ om. M **4** καὶ om. M **5** καὶ² om. M **6–7** ὁμοδυνάμου – ζωαρχικοῦ] ἁγίου nec plura V **7** ἀμωμήτου T edd., sed cf. *Conc. Const. III* **8** ἤγουν] ἤτοι ed. Rom.* ex Vc (Probatares in marg.) **11** ἀνελόμενος V **12** sententia continuatur infra p. 616,5 **13** διάκονος + καὶ κουβουκλείσιος T M edd., sed cf. lat. **14** ἡ + θεία ed. Rom.* **16** ἐκπτωθέντος] exspectaueris ἐκπεσόντος, ut notauit Dubielzig **17** εἰδωλολατρείαν ed. Rom.* **21** τοῦ προτέρου] sc. ἀξιώματος **23** εἰδωλολατρείαν ed. Rom.* **24** fort. ἐγκαυχῶνται scribendum; cf. lat. | αὐτῶν uel αὑτῶν V **26** ἀπαλλύνοντες V ἀπολύοντες T ἀπαλύνοντες M ed. Rom. ex Vc (Morin in marg.), corr. ed. Reg.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

(Gregorius episcopus legit:)

«Vnde propriae manus opus fictor deus cum uidisset modis omnibus in perditionem dimersum, nequaquam sustinuit, sed post diligentiam quae per legem atque prophe- La.-Co. 402
tas pro huius est effecta salute nondumque illo in priorem redire ualente nobilitatem dignatus est filium suum et uerbum in nouissimis et praedestinatis temporibus mittere ad terram. qui uoluntate paterna et cooperatione uiuifici et aequalis sibi potentia spiritus in utero habitans uirginali et ex sancta et immaculata carne eius in propria substantia uel subsistentia carnem sumens nobis consubstantialem hanc mediante anima rationabili et intelligibili compaginauit atque formauit et natus est ex ipsa super omnem rationem et omnem intellectus cogitationem crucemque pertulit ultroneam et mortem elegit atque tertia die resurgens ex mortuis omnem salutarem dispensationem impleuit.»

(Epiphanius diaconus legit:) Rom. 574 Ha. 334

Ait scriptura in mundi factura deum dixisse: *faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram*. ingens ergo est magnitudo dignitatis, quia terrigena imagine dei honoratus est. sed seductione cadente ac non conseruante primae plasmationis dignitatem, humanum genus in idololatriam lapsum est. hunc deus et uerbum patris Ma. 215
factus homo non mutata natura perfectus reuocauit a casu, atque remouens eum ab errore idolorum denuo in immortalitatem fingit, praebens ei donum sine poenitentia. haec iterata fictio dei magis inspectrix efficitur et priori fictione praestantior ac donum aeternum. has ergo donorum magnitudines obtenebrare uolentes aliam idololatriam per facturam imaginum ore aspero perhibent introduci et redemptionem nouam iactanter factam asseuerant. et uariis uerbis suam sententiam consuentes ecclesiam dei tamquam errantem iudicant, *mollientes sermones suos super oleum*,

---

2 Vnde – omnibus ~ *Hadr. p. 25,7–9 (spectat ad LC I 7, uide infra)*: Tharasius namque patriarcha, dum concilio hereticorum rennueret et exprobraret, quod in eorum obscuritate contra sacrorum (*leg.* sacrarum) imaginum stabilitate dici ausi sunt: „quatenus proprie manus <opus> (*suppl. Hampe*) plasmator Deus videns perfecte" etc. *Continuatur loco infra ad l. 15–16 laudato.* **14–15** Ait – nostram *cf. LC I 7 p. 138,1–3 (= I Capit. p. 103,18–19) = *Hadr. p. 25,1–3* (In actione sexta. In tomo primo. Capitulo XXI): Quod non ad (*om. Hadr., corr. Hampe*) adorandas imagines pertineat, quod scriptum est: ‚Creavit Deus hominem ad imaginem (ad imaginem hominem *Capit.*) et similitudinem suam.' **15–16** quia – est ~ *Hadr. p. 25,9–10 (uide supra)*: idcirco hoc dixit sensum: „quoniam quidem terrigenus imaginem Dei onoratur". *Continuatur loco infra laudato.* **22–24** per – iudicant ~ *Hadr. p. 25,10–12 (uide supra)*: et post pauca: „Imaginum facture, et deliberatione vacua sevissime gloriari per eos facere, et variis sermonibus eorum mente consuentes, ecclesiam Dei ut errantem iudicant" etc.

P VE **2** ~ *Hadr.* **15–16** ~ *Hadr.* **22–24** ~ *Hadr.*

---

1 episcopus + Neocaesariae F *edd.* **2–3** cum – post] „*gr.* uidere m. o. in p. labens non passus, post" *ed. Rom.*^{mg}, *Anast. uerborum constructionem mutauit* **3** demersum F *edd.* **4** in – nobilitatem] redire ualente in priorem nobilitatem *ed. Rom.** **7** uirginali habitans E *edd.* **8** substantia] „*gr.* existentia" *ed. Rom.*^{mg} **9** ex] ab *ed. Rom.*, sed cf. gr.* **10** omnem^{1}] *nihil respondet in gr.* | intellectum E intellectum + et F^{2} *edd., exspectaueris* omnis intellectus **13** legit] et cubuclesius *add. La.-Co.*^{mg} *(ex gr., ubi uide app. crit.)* **16** cadente] *sc.* homine (*Anast. praetermisit* τούτου) | prime *codd.* **17** lapsus VE translapsum *ed. Rom.* ex* F (*ubi* ydola translapsum [m F^{2} *in alia litt.*] *legitur*) **18** mutata] inmuta P^{ac} (in *del.*, ta *add. s. l.* P^{2}) | reuocans E *edd.* **19** pęnitentia V penit- E **20–21** haec – donum] „*gr.* Hęc priore deiformior et prestantior formatione sit reformatio, ac d." *ed. Rom.*^{mg}*; Anast. liberius uertit* **20** magis inspectrix ~ θεοειδεστέρα*? cf. supra* deiformior *ed. Rom.*^{mg} **22** idolatriam VE | ore aspero perhibent ~ θρασυστομοῦσιν*?* Anastasium τραχυστομοῦσι legisse coni. Dubielzig **22–23** redemptionem – asseuerant] *Anast. locum male intellegens liberius uertit* **23** factam] „*g.* per se factam" *ed. Rom.*^{mg} *uix recte (cf. gr.)*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

ἔλαιον, γραφικά τινα φθεγγόμενοι. ἀλλὰ *δόλια τὰ ῥήματα αὐτῶν* καὶ *βολὶς τιτρώσκουσα ἡ γλῶσσα αὐτῶν*. *λαλοῦσι* γὰρ *εἰρηνικά*, *ἐν ἑαυτοῖς* δὲ *ἔχουσι τὴν ἔχθραν*. διὸ καὶ ἐπιφέρουσιν·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«ἀπέστησεν ἡμᾶς ἐκ τῆς φθοροποιοῦ τῶν δαιμόνων διδασκαλίας ἤγουν τῆς τῶν εἰδώλων πλάνης τε καὶ λατρείας καὶ τὴν *ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ* προσκύνησιν παραδέδωκεν. »

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Ἄκοντες, ὦ βέλτιστοι, πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἔλκεσθε. πᾶσα γὰρ ἡ τῶν ἀποστόλων θεία ὁμήγυρις καὶ ἡ ἁγία πληθὺς τῶν πατέρων ἡμῶν εἰς ἀνθρώπους ἐλθόντα τὸν τοῦ θεοῦ πατρὸς υἱὸν καὶ λόγον κηρύττει ἀποστῆσαι ἡμᾶς τῆς πλάνης τῶν εἰδώλων. ἀλλὰ καὶ προκαταγγελθείσας φωνὰς ἔχομεν διὰ τῶν προφητῶν οὕτω βοώσας· *ἰδοὺ* γάρ φησιν *ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος*, καὶ *ἐξαλείψω τὰ ὀνόματα τῶν*
La.-Co. 404 *εἰδώλων ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ οὐκ ἔτι ἔσται αὐτῶν μνεία*, ὥστε καὶ ὑμεῖς ὁμολογεῖν ἠναγκάσθητε ἀποστῆσαι ἡμᾶς τῆς πλάνης τῶν εἰδώλων Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν. καὶ εἰ ἀπέστησε, πῶς πάλιν εἰδωλολάτρησαν οἱ εἰς αὐτὸν πιστεύσαντες; ἄπαγε τῆς ληρώδους ὑμῶν φλυαρίας. θεὸς λυτροῦται σαρκωθείς, καὶ πάλιν αἰχμαλωτιζόμεθα
Rom. 575 καὶ ὑπὸ τοῦ τυραννήσαντος ἡμᾶς πάλιν νυνὶ χειρούμεθα; ἀκούσατε τῆς θείας γραφῆς λεγούσης· *ἡ βασιλεία αὐτοῦ βασιλεία αἰώνιος, καὶ ἡ ἐξουσία αὐτοῦ εἰς γενεὰς γενεῶν*, καί· *βασιλεύσει κύριος εἰς τὸν αἰῶνα, ὁ θεός σου, Σιών, εἰς γενεὰν καὶ γενεάν*. οὐδαμῶς, καθὼς οἱ ἐπὶ γῆς βασιλεῖς ποτὲ μὲν νικῶσι καὶ αὖθις ἡττῶνται, οὕτως καὶ ὁ θεός, ἀλλ᾽ ἡ νίκη εἰς τὸν αἰῶνα μένει. οὐδὲ γὰρ *ὡς ἄνθρωπος ὁ θεὸς διαρτηθῆναι, οὐδὲ ὡς υἱὸς ἀνθρώπου ἀπειληθῆναι*, ὡς γέγραπται. τούτοις δὲ καὶ ὁ ἀπόστολος συμφωνεῖ· *ἀμεταμέλητα γάρ*, φησί, *τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλῆσις τοῦ θεοῦ*. τὰ αὐτὰ δὲ φθέγγονται ἑαυτοὺς σεμνύνειν δοκοῦντες. ἐπιφέρουσι γὰρ ἑαυτοῖς μαχόμενοι·

Ma. 217 (Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Καὶ εἶθ᾽ οὕτως μετὰ τοῦ προσλήμματος εἰς οὐρανοὺς ἀνελήφθη, τοὺς ἁγίους αὐτοῦ μαθητὰς καὶ ἀποστόλους διδασκάλους τῆς τοιαύτης σωτηριώδους πίστεως καταλελοιπώς. οἳ τὴν ἡμῶν ἐκκλησίαν ὡς νύμφην αὐτοῦ τοῖς τῆς εὐσεβείας ποικίλοις καὶ φωτοφαέσι δόγμασιν ὡραΐσαντες πάγκαλον καὶ ὑπέρλαμπρον ὡς οἷα *κροσσωτοῖς χρυσοῖς περιβεβλημένην πεποικιλμένην* ἀνέδειξαν. ἧς τὴν ὡραιότητα παραλαβόντες οἱ

1–2 δόλια – ἔχθραν cf. Ier. 9,7 **6** Ioh. 4,23 et 24 **13** ἰδοὺ – κύριος Zach. 14,1 al.; Hebr. 8,8 **13–14** ἐξαλείψω – μνεία Zach. 13,2; cf. Deut. 9,14 **19–20** ἡ[1] – γενεῶν Dan. (Theod.) 4,3 **20** βασιλεύσει – γενεάν Ps. 145,10 **22–23** Num. 23,19 **24** Rom. 11,29 **30–31** cf. Ps. 44,14

27 μετὰ τοῦ προσλήμματος cf. e.g. Greg. Naz. epist. 101 (= epist. 1 ad Cled. = theol. 1) (CPG 3032) § 25,3 Gallay/Jourjon

6–7 cf. Niceph. refut. c. 7,4–5 (ex synodi a. 815 habitae definitione) **12–14** ἀλλὰ – μνεία cf. Niceph. adu. Epiph. p. 346,21–24

(H)V T M **26–618,2** Γρηγόριος – διεφύλαξαν praetermisit H

5 ἀπέστησεν] cf. supra p. 614,12 | φθοροποιοῦ post δαιμόνων M | ἤγουν] ἤτοι ed.Rom.* ex Vc (Probatares in marg.) **8** διάκονος + καὶ κουβουκλείσιος T M edd., sed cf. lat. **9** ἔλκεσθαι V **14** ἔτι om. ed.Rom.* **18** χειροσόμεθα sic V **21** ἐπὶ + τῆς T edd. **22** νίκη + αὐτοῦ ed.Rom.* (ex lat.) | διαρτισθῆναι M (cf. lat.) **25** σεμνύνειν ἑαυτοὺς V **29** τοῖς om. ed.Rom.* **31** περιβεβλημένην + καὶ ed.Rom.* (ex lat.), sed cf. *Sept.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

scripta quaedam pronuntiantes. sed „dolosa uerba eorum et iaculum saucians est lingua ipsorum. loquuntur enim pacifica, in se autem habent inimicitiam.“ propter quod et inferunt:

(Gregorius episcopus legit:)

«Remouit nos a corruptionem faciente daemonum magisterio, id est ab idolorum errore pariter et cultura, et tradidit adorationem quae est *in spiritu et ueritate*.» PL 129, 381

(Epiphanius diaconus legit:)

Inuiti, o praestantissimi, ad ueritatem trahimini. totus enim sacer apostolorum coetus et sancta patrum nostrorum caterua ad homines uenisse dei patris uerbum et filium praedicat, ut erueret nos ab idolorum errore. sed et praenuntiatas uoces habemus per prophetas ita clamantes: *ecce* enim ait *dies uenient, dicit dominus*, et delebo *nomina idolorum* a *terra, et non* erit *ultra* memoria eorum, ita ut et uos confiteri coacti sitis quod nos ab idolorum errore Christus deus noster eruerit. et si eruit, La.-Co. 403 quomodo rursus idolis seruierunt qui in illum crediderunt? cesset maledica uestra garrulitas. deus redemit incarnatus, et rursus captiuamur et ab eo qui tyrannidem in nos exercuit nunc iterum superamur? audite diuinam scripturam dicentem: *regnum* Rom. 575 *eius regnum* aeternum, *et potestas eius in generationes* generationum, et: *regnabit dominus in aeternum, deus tuus, Sion, in generationem et generationem*. nequaquam, ut imperatores terreni modo superant modo superantur, ita et deus, sed uictoria eius in aeternum manet. neque enim ut *homo est deus ut* formetur, *neque ut filius hominis ut* comminetur ei, sicut scriptum est. his autem et apostolus consonat dicens: *sine poenitentia enim sunt*, inquit, *dona et uocatio dei*. porro eadem effantur semet adornare putantes. subinferunt enim sese inpugnantes:

(Gregorius episcopus legit:) Ma. 218

«Et ita demum cum assumptione in caelos ascendit, sanctos discipulos et apostolos suos magistros huius salutiferae fidei derelinquens. qui ecclesiam nostram tamquam sponsam eius uariis pietatis atque lucifluis dogmatibus speciosam reddentes optimam et clarissimam utpote quibusdam *fimbriis aureis* ostenderunt *circumamictam* et

---

1–2 dolosa – inimicitiam *Anast. ex gr.* **16–17** regnum – generationum *cf. Vulg. Dan. 3,100 (Anast. ex gr.)*

P VE

---

1 scripta ~ γραφικά (*i. e.* locos sacrae scripturae) *minus apte* **1–2** et – ipsorum *om.* P^{ac} (*add.* P^{c} *in marg.*) **2** enim *om.* E *edd.* **6** et^{2} *om.* P^{ac} *(add.* P^{c} *s.l.)* | est *post* spiritu E *edd.* **8** prestantissimi *codd.* **9** cętus P cetus VE, *corr. ed. Rom.* **10** praenuntiatas *ed. Rom.*: pronontiatas P pronunt- VE **11** prophetas + inclinatas uoces habemus prophetas P^{ac} (*subterlin.* P^{x}) | ueniunt V *edd., sed cf. Vulg. Hebr. 8,8 (uar. lect. in* Φ, *cf. Vulg. Clem.)* **12** ut *om.* P^{ac} (*add.* P^{c} *s.l.*) V | et^{2} *om.* E *edd.* **14** uestra maledica E *edd.* **15** tirannidem P E **17** regnum *om. ed. Rom.** **17–18** eternum *(bis) codd.* **18** aeternum] saecula *Ps. iuxta LXX, sed cf. Psalt. Rom.* **20** formetur ~ διαρτισθῆναι *(cf. gr.* M *et ed. Rom.*^{mg}*)* **22** inquit *om.* P, *sed cf. gr.* (docens … inquit *est mendum interpretis, ut uidetur*) | eidem P^{ac} (i *exp.*, a *add. s.l.* P^{c}) **23** impugnantes F *edd.* **25** cum + in F^{2} *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | assumptione ~ προσλήμματος *(cf. p. 759,24; cf. etiam ThLL s.u.)* | caelos P *(cf. gr.)*: cęlum V celo E **26** salutifere *codd.* **27** optimam] formosissimam *ed. Rom.*^{mg} **28–619,1** et uariatam] uarietate P^{pc} (et *et* m *exp., postea eras.*)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

κλεινοὶ ἡμῶν πατέρες καὶ διδάσκαλοι καὶ αἱ ἓξ ἅγιαι καὶ οἰκουμενικαὶ σύνοδοι ἀμείωτον διεφύλαξαν. »

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Ἀμαθὲς καὶ ἀπαίδευτον φρόνημα ἔχοντες, οὐδὲ ᾐσθοντο οἱ τῆς νεωτεροποιοῦ
Ha. 336 κενοφωνίας θρυλλολέκται τῆς ἑαυτῶν παρεγγράπτου οἰήσεως· καὶ παραπετάσματι πανούργῳ ἐπισκιάσαι θέλοντες τὸ ἑαυτῶν φρόνημα, γελοιότατόν τι ἐξ ἀπροσεξίας πάσχουσιν, ἐπαινοῦντες πολλὰ καὶ μεγάλα τὴν ἐκκλησιαστικὴν θεσμοθεσίαν, καὶ ταύτην ἀμείωτον φυλάττειν τὰς ἁγίας ἓξ οἰκουμενικὰς συνόδους, κἂν μὴ θέλωσι, συντίθενται· καὶ ῥήμασι μὲν σχηματίζονται τὴν εὐσέβειαν, περὶ δὲ τὸν νοῦν κακουργοῦσι· καὶ τοῖς χείλεσι μὲν ταύτην τιμῶσι, τῇ δὲ καρδίᾳ πόρρω ἀπέχουσιν ἀπ᾽ αὐτῆς, μὴ προσιέμενοι δέχεσθαι τὴν ἐν παντὶ τῷ παρελθόντι χρόνῳ ὑπὸ τοσούτων ἁγίων κεκρατηκυῖαν παράδοσιν. ὄφελον ᾐσχύνοντο τὸ πλῆθος τῶν τε νῦν χριστιανῶν καὶ τῶν ὅσοι γεγόνασιν ἀφ᾽ οὗ κατηγγέλη τὸ εὐαγγέλιον, ἀποβαλλόμενοι καὶ ἐξουθενοῦντες τὴν τούτου διὰ στηλογραφίας διήγησιν. μετὰ γὰρ τὸ γενέσθαι τὴν ἁγίαν οἰκουμενικὴν ἕκτην σύνοδον ἕως ἂν αὐτοὶ συνηθροίσθησαν κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων, οὐ πλείονα ἢ ἑβδομήκοντα ἔτη παρεληλύθεισαν. καὶ ὡς οὐδαμῶς ἐν τούτοις τοῖς ἔτεσιν αἱ τῶν εἰκόνων ἀναζωγραφήσεις παρεδόθησαν, πᾶσι κατάδηλόν ἐστιν, ἀλλ᾽ ἐν τοῖς ἐπέκεινα χρόνοις τῆς ἕκτης συνόδου, εἰπεῖν δὲ τἀληθὲς ἀπὸ τῆς
Rom. 576 τῶν ἀποστόλων κηρύξεως γεγόνασι, καθὼς ἐν παντὶ τόπῳ ἐξ αὐτῆς τῆς ὄψεως
La.-Co. 405 τῶν ἁγίων ναῶν διδασκόμεθα καὶ πατέρες ἅγιοι μεμαρτυρήκασι καὶ ἱστοριῶν εἰσηγηταὶ διαγορεύουσι, καὶ σῴζονται ἄχρι τοῦ νῦν τὰ αὐτῶν συγγράμματα. ἐν γὰρ τῷ πρώτῳ καὶ πεντακισχιλιοστῷ πεντακοσιοστῷ ἔτει Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν εἰς ἀνθρώπους ἐλθὼν καὶ τριάκοντα τρία ἔτη ἐπὶ μησὶ παρὰ μικρὸν πέντε βιοτεύσας μεθ᾽ ἡμῶν καὶ τὸ μέγα καὶ σωτήριον μυστήριον τῆς ἡμῶν ἀπολυτρώσεως ἐργασάμενος τὴν εἰς οὐρανοὺς πορείαν ἐποιήσατο, ἀνελθὼν δῆλον ὅθεν κατῆλθεν, ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διδάσκειν πάντα τὰ παρ᾽ αὐτοῦ αὐτοῖς διδαχθέντα. ἀπὸ οὖν τῶν χρόνων τούτων ἕως Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως τοῦ πρώτου χριστιανῶν βασιλεύσαντος διῆλθον ἔτη ὡσεὶ τριακόσια, τὸ πρὶν Ἑλλήνων τυραννούντων, ὅτε λοιπὸν οἱ πλείους τῶν χριστιανῶν τὸν καλὸν ἀγῶνα ἀγωνισάμενοι μαρτυρικῶς τὸν βίον τοῦτον κατελίμπανον κατὰ τῶν εἰδώλων ἀντανιστάμενοι. ἡ
Ma. 220 δὲ τῶν χριστιανῶν πληθὺς ἐνθέῳ ζήλῳ κινούμενοι ναοὺς ἀναδειμάμενοι, τινὲς μὲν εἰς ὄνομα Χριστοῦ, ἕτεροι δὲ εἰς τιμὴν ἁγίων, οἱ μὲν τὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐν αὐτοῖς ἀνεζωγράφουν, οἱ δὲ τὰς ἀθλητικὰς τῶν μαρτύρων ἐξηγήσεις, ἄλλοι ἐν σανίσιν ἀεὶ τὴν μνήμην φέρειν θέλοντες ἐν ἑαυτοῖς τοῦ ποθουμένου μάρτυρος τὴν εἰκόνα ἐστηλογράφουν ἢ καὶ αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ. ἀλλὰ καὶ ἐν

---

26 ἐντειλάμενος – διδαχθέντα cf. Mt. 28,20

12–13 ᾐσχύνοντο – εὐαγγέλιον cf. Bas. c. Eun. (CPG 2837) I 3,9–10 Sesboüé/de Durand/Doutreleau

---

(H)V T M

---

1 ἑξὶ M **3** διάκονος + καὶ κουβουκλείσιος T M edd., sed cf. lat. **4** Ἀμαθὲς καὶ om. V **5** θρυλλολέκται M ed.Rom.: θρυλολέκται V T (incertum in H) **8** ἑξὶ M **10** μὲν M (cf. lat.): om. HV T | ἀπ᾽ om. V **12** ὄφελον V (sed cf. Blass/Debrunner/Rehkopf § 359,1) | τὸ πλῆθος V: τοῦ πλήθους T M **13** κατηγγέλη M: κατηγγέλει V κατηγγέλλη T **14** ἐξουδενοῦντες M **15** ἂν] οὗ ed.Rom.*, sed cf. e.g. Niceph. refut. c. 24,4–5 **16** παρεληλύθασιν V | ὡς M ed.Rom. (cf. lat.): om. V T **18–19** ἀπὸ τῆς τῶν om. ed.Rom.* **20** ναῶν om. V **22** γὰρ post πρώτῳ M | πεντακισχιλιοστῷ πεντακοσιοστῷ] ˏεφ΄ V **23** τριακονταπρία M λγ΄ V | ε΄ V **25** δῆλον] δηλονότι M **26** διαταχθέντα T edd. **30** τούτων V **32** Χριστοῦ² om. Vc edd. **34** φέρειν θέλοντες] φέροντες V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

uariatam. cuius speciem accipientes inclyti patres nostri atque magistri necnon et sanctae ac uniuersales sex synodi sine diminutione conseruauerunt.»

(Epiphanius diaconus legit:)

Indoctum et ineruditum sensum habentes, nec senserunt tyrannicae suae ipsius uocum nouitatis abiciendam opinionem isti qui tumultuari susurrando conantur; et Ha. 335
uersuto uolentes uelamento suum ipsius sensum obumbrare, ridiculum quoddam ex desidia patiuntur, laudantes multum ac magnifice ecclesiasticam legislationem, et hanc inmutilatam seruare sanctas sex et uniuersales synodos, licet nolentes, promittunt; et uerbis quidem simulant pietatem, mente autem operantur iniquitatem; et labiis eam honorant, corde autem longe distant ab illa, minime consentientes admittere traditionem quae in omni praeterito tempore a tot sanctis retenta est. utinam multitudinem saltem reueriti essent christianorum tam qui inpraesentiarum quam PL 129, 382
qui fuerunt ex quo annuntiatum est euangelium, exprobrando et abiciendo huius narrationem quae per titulorum picturam effecta est! nam postquam sancta et uniuersalis sexta synodus facta est, usque dum ipsi congregati sunt contra uenerabiles iconas, non plus quam septuaginta praeterierunt anni. unde omnibus liquet quod nequaquam in his annis imaginum picturae sint traditae, sed in temporibus sextam synodum praecedentibus et reuera ab apostolorum fuerunt praedicatione, quemadmodum in omni loco ex ipsa uisione sanctorum templorum ediscimus et patres Rom. 576
sancti testati sunt atque historiarum perhibent relatores saluanturque hactenus La.-Co. 406
conscriptiones eorum. in primo enim et quingentesimo post expleta quinque annorum milia Christus deus noster ad homines ueniens et per triginta tres annos et menses pene quinque nobiscum conuersans magnum et salutare mysterium nostrae redemptionis operatus est, sicque ad caelos iter effecit, ascendens procul dubio unde descendit, praecipiens apostolis docere omnia quae illos ipse docuerat. a temporibus ergo istis usque ad Constantinum imperatorem, qui primus ex christianis regnauit, transierunt anni quasi trecenti, cum prius pagani tyrannidem exercerent, quando scilicet plurimi christianorum bonum certamen certantes martyrio saeculum hoc derelinquebant aduersus idola insurgentes. christianorum uero copia diuino zelo Ma. 219
commota templisque constructis, quidam in nomine quidem Christi, quidam uero in honore sanctorum, alii humanitatis in eis Christi dei nostri acta, alii autem certaminis martyrum narrationes coloribus exarabant, alii in tabulis semper memoriam ferre uolentes in eis desiderati martyris imaginem depingebant uel etiam ipsius Christi.

P VE

---

1 speciem ~ ὡραιότητα *(cf. Vulg. Ps. 67,13 [iuxta LXX])* **2** uniuersales] uenerabiles *ed. Rom.** **4–5** tyrannicae – conantur] *Anast. constructionem uerborum mutauit* **4** tyrannicae ~ νεωτεροποιοῦ*?* (*cf. p. 607,19* rebellem uocum nouitatem) | suae ipsius ~ ἑαυτῶν *(cf. infra l. 6 et p. 783,11 al.)* **5** nouitatis] *Anast. intellexit* καινοφωνίας | opinionem + fastumque et arrogantiam suam *ed. Rom.* nescio unde sumptum* | isti – conantur ~ οἱ θρυλλολέκται **6** ipsius] *cf. supra ad l. 4* **8** immutilatam *ed. Rom.** **8–9** promittunt] assentiuntur *ed. Rom.*^{mg} **9** iniquitatem operantur E *edd.* **11** quae V: quem P que E | in *om.* P **12** tam qui] tamquam qui V qui tam *ed. Rom.** **13** annontiatum P | huius] eius F *edd.* **14** titulorum picturam ~ στηλογραφίας*, cf. e.g. p. 679,17* **17** sunt V *edd.* **19** uisionem VE (*corr.* F) **20** hactenus E: ac tenus P actenus V **22** millia *ed. Rom.** **23** pęne V *edd.* **24** iter] inter P^{ac} (n *eras.*) **27** tyrannidem pagani F *edd.* **28** seculorum P^{ac} (*supra* o *add.* u, ru *subterlin.* P^{c}) **30** templaque construentes *ed. Rom.** | quidam^{1}] quaedam F *edd.* | quidem *om.* E *edd.* | quidam^{2}] quaedam F *edd.* **32** alii + autem E *edd., sed cf. gr.* **33** in eis] „*g.* in se ipsis“ *ed. Rom.*^{mg} *(sed mendum est interpretis)*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

ἱεραῖς ἐσθήσεσι καὶ ἐν κειμηλίοις αἱ εἰκόνες παρά τε τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν καὶ εὐσεβῶν ἀνδρῶν ἀνεζωγράφηνται, καὶ ἐν αὐτοῖς τὰς ἀναιμάκτους θυσίας ἐτέλουν. καὶ ἕως ἡμῶν ταῦτα πάντα ἐμφανῶς ἀναδείκνυνται καὶ μένουσιν εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ μέντοι καὶ αἱρέσεων ἐκφυεισῶν *χολῆς καὶ πικρίας* πεπληρωμένων κατὰ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἓξ συνόδων τῶν οἰκουμενικῶν θεοῦ ἐπινεύσει κατὰ διαφόρους χρόνους συναθροισθεισῶν ἐπὶ τῇ τούτων καταστροφῇ, πάντα τὰ παραδοθέντα ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐγγράφως καὶ ἀγράφως ἐκ τῶν ἀρχῆθεν χρόνων αὗται καὶ ἐβεβαίωσαν καὶ ἐστήριξαν, μεθ᾽ ὧν καὶ τὴν τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἀνάδειξιν. ἡ δὲ ἁγία ἕκτη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος μετὰ τὸ ἐκφωνῆσαι τὸν ἑαυτῆς ὅρον κατὰ τῶν τὸ ἓν θέλημα πρεσβευόντων ἐπὶ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, Κωνσταντίνου τοῦ τότε βασιλεύοντος καὶ τῇ αὐτοῦ προστάξει εὐδοκίᾳ θεοῦ ταύτην συναθροίσαντος μετ᾽ οὐ πολὺ τὸν βίον ἀπολιπόντος καὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ αὐτοῦ υἱοῦ τὸ βασίλειον εἰσποιησαμένου, αὐτοὶ ἐκεῖνοι οἱ ἐν αὐτῇ συναθροισθέντες πάλιν θείᾳ ἐπινεύσει ὁμοθυμαδὸν συνελθόντες μετὰ τέσσαρας ἢ πέντε χρόνους κανόνας ἐξέδωκαν ἐπὶ κατορθώσει τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἕως τῶν δύο καὶ ἑκατόν· ἐν οἷς κανόσι καὶ περὶ τῶν εἰκόνων ἐν τῷ ὀγδοηκοστῷ δευτέρῳ κανόνι ἐξέθεντο οὕτως·

„Ἔν τισι τῶν σεπτῶν εἰκόνων γραφαῖς ἀμνὸς δακτύλῳ τοῦ Προδρόμου δεικνύμενος
Ha. 337 ἐγχαράττεται, ὃς εἰς τύπον παρελήφθη τῆς χάριτος, τὸν ἀληθινὸν ἡμῖν διὰ νόμου προϋποφαίνων ἀμνὸν Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν. τοὺς οὖν παλαιοὺς τύπους καὶ τὰς σκιὰς ὡς τῆς ἀληθείας σύμβολά τε καὶ προχαράγματα τῇ ἐκκλησίᾳ παραδεδομένους
Rom. 577 κατασπαζόμενοι τὴν χάριν προτιμῶμεν καὶ τὴν ἀλήθειαν, ὡς πλήρωμα νόμου ταύτην ὑποδεξάμενοι. ὡς ἂν οὖν τὸ τέλειον κἀν ταῖς χρωματουργίαις ἐν ταῖς ἁπάντων ὄψεσιν ὑπογράφηται, τὸν *τοῦ αἴροντος τοῦ κόσμου τὴν ἁμαρτίαν ἀμνοῦ*

---

4 cf. Deut. 29,17; Act. 8,23 **23–622,1** cf. Ioh. 1,29

8–16 ἡ – ἐξέθεντο cf. Act. IV p. 346,19–348,3; cf. Ohme, „In tempore“ p. 32–34 **17–622,5** Conc. Trull. (CPG 9444) can. 82, ACO ser. II, II 4 p. 54,2–13; laudatur etiam Act. II p. 176,10–178,4; Act. III p. 240,15–26; Act. IV p. 344,6–346,2 (ubi plura adferuntur)

13–622,2 αὐτοὶ – ὁρίζομεν cf. Niceph. refut. c. 13,15–24

(H)V T M **17–622,5** = *Conc. Trull.*, Act. II, III, IV

---

1 ἐσθῆσι ed. Rom.*, sed cf. e.g. Act. 1,10 **4** μέν τοι T edd. **5** ἑξὶ M **11** πότε T **12** αὐτοῦ υἱοῦ V **13** εἰσπεποιημένου ed. Rom.* ex Vc (Morin in marg.) **14** δ΄ H | ε΄ HV **15** πραγμάτων om. V | β΄ καὶ ρ΄ H **16** ὀγδοηκοστῷ] εἰκοστῶ V **18–19** ὑποφαίνων διὰ νόμου V **19** ἀμνὸν om. V **20** παραδεδομένας M **23** τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου *Conc. Trull.* (cf. *N. T.*) et Act. II, III, IV; fort. etiam hic scribendum

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

sed et in sacris uestibus et cimiliis imagines tam a sanctis patribus nostris quam a piis uiris depingebantur, et in ipsis incruenta sacrificia celebrabant. et usque ad nos haec omnia liquido demonstrata sunt et permanent in aeternum. et certe etiam heresibus exortis *felle* ac *amaritudine* plenis aduersus ecclesiam, sed et sex synodibus uniuersalibus dei nutu per diuersa tempora in earum euersionem congregatis, omnia quae tradita sunt in ecclesia catholica siue scripto siue non scripto ab antiquis temporibus una cum sanctarum quoque imaginum demonstratione corroborata sunt et stabilita. sancta uero sexta et uniuersalis synodus cum promulgasset diffinitionem suam contra eos qui unam uoluntatem praedicant in Christo deo nostro et Constantinus, qui tunc imperabat et praeceptione sua per beneplacitum dei hanc congregauerat, uitam post modicum excessisset Iustinianusque filius eius imperium optinuisset, idem ipsi qui in ea fuerant congregati rursus nutu diuino unanimiter conuenientes post quattuor uel quinque annos regulas ediderunt pro correctione ecclesiasticorum negotiorum usque ad duas et centum. in quibus kanonibus etiam de imaginibus in octuagesima secunda regula exposuerunt ita: PL 129, 383

„In quibusdam uenerabilium imaginum picturis agnus digito Praecursoris exaratur ostensus, qui in figuram praecessit gratiae, uerum nobis per legem praemonstrans Ha. 338 agnum, Christum uidelicet deum nostrum. ueteres ergo figuras et umbras utpote ueritatis indicia et praecedentes characteres ecclesiae traditos salutantes, gratiam honore praeferimus et ueritatem, hanc ut legis plenitudinem admittentes. ut ergo Rom. 577 perfectio etiam per colorum operationes in omnium uultibus depingatur, characte-

16–623,5 *Anast. iterat interpretationem ex Act. III p. 241,16–26*

8–14 sancta – centum ~ *Iuo decr. IV 121 (PL 161, 294 A); Iuo trip. A 2, 10A,5 (cf. Grat. D. 16 c. 6 § 3–4 col. 43,25–44,3)*: (Item [*cf. supra p. 609,10–14*]) Sancta sexta sinodus, et universalis, post promulgatam ab ea definitionem contra Monothelitas, Constantino imperatore qui congregaverat eam, non multo post defuncto, et Iustiniano filio eius regnante pro eo, eadem sancta sinodus divinitus inspirata, iterum Constantinopoli quarto aut quinto anno congregata est, et canones numero centum duos ad correptionem ecclesie promulgavit. **16–623,5** *cf. LC II 18 p. 267,28b–30 (= II Capit. p. 237,4–5) = *Hadr. p. 32,3–5* (In actione sexta. Capitulo XXXV): Quod non ad (*om. Hadr., corr. Hampe*) adorationem imaginum pertineat testimonium, quod de sexta synodo protulerunt. *cf. Wallach p. 108–111* **16–18** In – nostrum ~ *LC II 18 p. 268,4–8*: „In quibusdam venerabilium imaginis picturę agnus digito pręcursoris monstratus designatur, quod in signum relictus est gratiae, verum nobis per legem pręmonstrans agnum, Christum Dominum nostrum." ~ *LS^{b} p. 513,1–3 (Pr f. 63$^{r–v}$)*: In definitione sancti sexti et magni concilii cap. LXXXII: „In quibusdam venerabilium imaginum picturis agnus digito praecursoris monstratus designatur, qui in signum relictus est gratiae, verum nobis per legem praemonstrans agnum Christum Deum nostrum." *Continuatur loco infra laudato.* **16–17** In – gratiae ~ *Hadr. p. 32,9–10 (inde Iuo decr. IV 126 [PL 161, 295 C] et Coll. Brit. Var. I C 46 [47 Ewald] f. 102^{v})*: „In quibusdam venerabilium imaginum picture (picturis *Iuo Coll. Brit.*) agnus digito precursori (precursoris *Iuo Coll. Brit.*) monstratus designatur, qui in signum relictus est gratie." *Continuatur loco infra laudato.*

P VE **8–14** ~ *Iuo decr., Iuo trip., Grat.* **16–18** ~ *LC, LS^{b}* **16–17** ~ *Hadr.*

1 et^{2} + uasis P^{ac} (*subterlin.* P^{x}), uasis *add.* V$^{1–2mg}$ *(fort. glossema ad* cimiliis *ab ipso Anastasio in marg. adscriptum)* | cimeliis *ed. Rom.** **6** siue non scripto V: siue sine scripto E *edd., om.* P **11** uita F^{2} *edd., sed cf. Act. I p. 45,28* | obtinuisset *ed. Rom.** **12** iidem *ed. Rom.** **14** duas *ed. Rom.*: duos *codd. (fort. retinendum, si* canones *subaudias; cf. etiam ThLL s.u.* duo*)* | centum in] centuin *(sic)* P | canonibus VE *edd.* **15** octoagesimo P octoagesima V *(fort. retinendum; cf. ThLL s.u. et Stotz IV, VIII § 92.3)* **17** figura *Act. III p. 241,17* | praecessit] „*gr.* assumptus est" *ed. Rom.^{mg}, sed cf. Act. III p. 241,17* | premonstrans per legem V per legem demonstrans E **18** deum] dominum P **19** caracteres P E **20** honore praeferimus ~ προτιμῶμεν, *cf. Act. III p. 241,20* **21** in – uultibus] ante omnium oculos *ed. Rom.^{mg}* **21–623,1** caracterem V^{ac} (h *add.* V^{1} *s.l.*) E

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

La.-Co. 408 Χριστοῦ *τοῦ θεοῦ* ἡμῶν κατὰ τὸ ἀνθρώπινον χαρακτῆρα καὶ ἐν ταῖς εἰκόσιν ἀπὸ τοῦ *νῦν* ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ ἀμνοῦ ἀναστηλοῦσθαι ὁρίζομεν, δι᾽ αὐτοῦ τὸ τῆς ταπεινώσεως ὕψος τοῦ θεοῦ λόγου κατανοοῦντες καὶ πρὸς μνήμην τῆς ἐν σαρκὶ πολιτείας τοῦ τε πάθους αὐτοῦ καὶ τοῦ σωτηρίου θανάτου χειραγωγούμενοι καὶ τῆς ἐντεῦθεν γενομένης τῷ κόσμῳ ἀπολυτρώσεως". 5

Ὁρῶμεν οὖν πάντες καὶ συνίεμεν ὅτι καὶ πρὸ τῶν ἁγίων συνόδων καὶ μετὰ τὰς ἁγίας συνόδους αἱ τῶν εἰκόνων ἀναζωγραφήσεις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ παραδεδομέναι ἦσαν, ὥσπερ καὶ ἡ τοῦ εὐαγγελίου ἀνάγνωσις. καὶ γὰρ διὰ τῆς ἀναγνώσεως ἐν τοῖς ὠσὶ ἐνηχούμενοι τὴν ταύτης ἀκρόασιν τῷ νοῒ παραπέμπομεν, καὶ τοῖς ὄμμασιν ὁρῶντες τὰς εἰκονικὰς ἀνατυπώσεις ὡσαύτως νοερῶς αὐγαζόμεθα· καὶ διὰ δύο 10
πραγμάτων ἀλλήλοις ἑπομένων, τῆς τε ἀναγνώσεώς φημι καὶ τῆς ἀναζωγραφήσεως,
Ma. 221 ἑνὸς γνῶσιν λαμβάνομεν τῷ εἰς μνήμην ἔρχεσθαι τῶν πεπραγμένων. ἔνθεν καὶ τῶν δύο γενικωτάτων αἰσθήσεων ἐν τοῖς ᾄσμασι τῶν ᾀσμάτων ἔστιν εὑρεῖν συνεζευγμένην τὴν ἐνέργειαν διὰ τοῦ λέγειν· *δεῖξόν μοι τὴν ὄψιν σου, καὶ ἀκούτισόν μοι τὴν φωνήν σου, ὅτι ἡ φωνή σου ἡδεῖα καὶ ἡ ὄψις σου ὡραία*. οἷς συμφώνως καὶ ἡμεῖς 15
ψαλμικῶς λέγομεν· *καθάπερ ἠκούσαμεν, οὕτως καὶ εἴδομεν*. τούτων οὕτως ἐχόντων εὔκαιρόν ἐστιν εἰπεῖν πρὸς τοὺς κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων βατταρίσαντας· *μάταια ἐλάλησεν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, χείλη δόλια ἐν καρδίᾳ καὶ ἐν καρδίᾳ ἐλάλησε κακά*. ὧν ῥυσθείημεν τῇ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ χάριτι. 20

14–15 Cant. 2,14 **16** Ps. 47,9 **17–19** Ps. 11,3

10–15 καὶ – σου¹ cf. Steph. Diac. uita Steph. Iun. (BHG[a] 1666) § 2 p. 88,8–11

(H)V T M

1 τὸ M Vc: τὸν HV T; uide quae notaui ad Act. II p. 176,17 et Act. IV p. 344,14 et Ohme in app. crit. ad ACO ser. II, II 4 p. 54,9 **2** τοῦ² om. V **4** τε om. V **6** συνίεμεν M ed.Rom.: συνίσμεν V συνίωμεν T **8** ἀνάγνωσις M: om. V T edd. (cf. lat.) **9** ἐνηχούμενοι M: δεχόμενοι V T edd. (cf. lat.) **12** τῷ T: τὸ HV τοῦ M | ἔνθεν] ἐντεῦθεν V **14** μοι² (etiam *Vit. Steph.* codd. *S EN*)] με *Sept. Vit. Steph.* (rell.) **15** ἡδεία V | ὡραῖα T **17** βατταρίσαντας εἰκόνων M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

rem *agni Christi dei* nostri, *qui tollit peccatum mundi*, secundum humanitatem etiam La.-Co. 407
in iconis ex hoc pro ueteri agno diffinimus depingi, per eum uidelicet celsitudinem humilitatis dei uerbi considerantes et ad memoriam conuersationis quam in carne gessit, passionis quoque ac salutaris mortis eius adducti atque redemptionis quae hinc est mundo effecta."

Videmus ergo cuncti et intelligimus quod et ante sanctas synodos et post sanctas synodos imaginum descriptiones in ecclesia traditae fuerint, quemadmodum et euangelii. etenim per lectionem auribus perceptam huius auditionem menti transmittimus, et oculis intuentes imaginales formas simili modo intelligibiliter illustramur; et per duas res inuicem se sequentes, lectionem aio et picturas, unam notitiam accipimus ad memoriam rerum ueniendo gestarum. hinc et duorum generalissimorum sensuum in canticis canticorum copulata haec operatio poterit inueniri, cum dicitur: *ostende mihi faciem tuam, sonet uox tua in auribus meis; uox enim tua dulcis* Ma. 222
et facies tua decora. quibus consonantes et nos psallendo dicimus: *sicut audiuimus, ita et uidimus*. his ergo ita se habentibus, oportune dicendum est ad eos qui contra sanctas imagines gannierunt: *uana locutus est unusquisque ad proximum suum, labia dolosa in corde et corde locuti sunt mala*. a quibus eruamur gratia Christi ueri dei saluatoris nostri.

1–5 qui – effecta ~ *LS^{b} p. 513,3–8 (Pr f. 63^{v})*: „qui abstulit peccata mundi." Et post pauca (Et post pauca *ante* qui abstulit *debuit ponere excerptor*): „Secundum humanam figuram et in imaginibus nunc pro veteri agno retitulari decernimus, per ipsum humilitatis altitudinem Dei verbi considerantes et ad memoriam quae in carne actionis quique passionis eius et salutiferae mortis manibus educati et quae abhinc facta est mundi redemptio" et cetera. **1–2** secundum – depingi ~ *Hadr. p. 32,10–12 (inde Iuo decr. IV 126 [PL 161, 295 C] et Coll. Brit. Var. I C 46 [47 Ewald] f. 102^{v})*: Et post pauca *(uide supra ad p. 621,16–17)*: „Secundum humanam figuram et in imaginibus a nunc pro veteri agno retitulari decernimus" etc. **12–14** in – decora *cf. LC II 10 p. 255,1–6 (= II Capit. p. 235,30–236,5) = *Hadr. p. 24,13–17* (In actione sexta. Capitulo XX): Quomodo intellegendum est, quod in Canticis canticorum scribitur: ‚Ostende mihi faciem tuam et auditam fac mihi vocem tuam, quoniam vox tua suavis est et facies (facie *Hadr.*) tua speciosa'; quod quidem capitulum illi inpudentissime ad imaginum visionem (visione *Hadr.*) protulerunt. **14–15** sicut – uidimus *cf. LC I 30 p. 231,6–8 (= I Capit. p. 105,7–8; deest in *Hadr.)*: Quod non pro manufactis imaginibus per psalmistam, ut illi aiunt, dictum est: ‚Sicut audivimus, ita et vidimus.' **16–17** uana – mala *cf. LC I 26 p. 218,10–13 (= I Capit. p. 104,36–38) = *Hadr. p. 29,7–11* (In actione sexta. In tomo primo fine. Capitulo XXVIII): Quod non pertineat ad imaginum adorationem (adoratione *Hadr.*) contempnentes illud, quod psalmografus (psalmigrafus *Hadr.*) cecinit: ‚Vana loquuti sunt unusquisque ad proximum suum, labia dolosa, in ore (corde *Hadr.*) loquuti sunt mala (in ore – mala *del. LC i.t.*).' *cf. Freeman p. 218 adn. 2*

P VE **1–5** ~ *LS^{b}* **1–2** ~ *Hadr.*

---

3 quam] quia P^{ac} (i *exp., abbr.* -m *add.* P^{c}) **6** sanctas synodos^{1}] sancta synodus P^{ac} sanctam synodum P^{pc} (m^{1} *add.*, s^{3} *exp., abbr.* -m *add.* P^{c}) **6–7** sanctas synodos^{2}] sancta synodus P^{ac} E (*corr.* F^{2}) sanctam synodum P^{pc} (m^{1} *add.*, s^{3} *exp., abbr.* -m *add.* P^{c}) **8** euangelii] *cf. app. crit. gr.* | perceptam] *Anast. legit uel intellexit* δεχομένης, *cf. gr.* V T **9** intellegibiliter P V **9–10** inlustramur P illustratur E (*corr.* F^{2}) **10** unam (*i.e.* unius rei, *ut uidit Dubielzig*)] unius *ed. Reg.* (ex gr.)* **11** accepimus *ed. Rom.* **12** poterit] potuit *ed. Rom.*, Anast. fort. legit* ἔσται **13** meis] tuis P^{ac} (*subterlin. et* meis *superscr.* P^{c}) **14** decoræ P **15** ita et] *cf. Psalt. Rom. et LC* | opportune *ed. Rom.** **16** garrierunt F *edd., sed cf. Vulg. Is. 10,14 et ThLL s.u.* | locutus est *Anast. fort. ex gr., cf. tamen* αβ *moz^{c} apud Weber, Psalt. Rom.* | lalia *(sic)* E lingua F *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **17** corde^{2} *om.* P^{ac}, et corde *(sic)* P^{c} *s.l.* | mala (malæ P) *habet etiam Psalt. Rom. (cf. LC* [*Capit.*] *et *Hadr.*), *om. Vulg.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

(Τόμος δεύτερος)

Ἐπιλαθόμενοι τῆς ἀψευδοῦς τοῦ κυρίου περὶ τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ ἐπαγγελίας *πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς*, γυμνῇ τῇ κεφαλῇ καὶ ἀπερικαλύπτῳ τῷ στόματι, ἔχοντες ἐναντιωτάτας δόξας, πολεμοῦσιν αὐτῇ καὶ κεκλοφότες πατρικὰς φωνὰς ὡς οἰκείας προτίθενται, λέγοντες οὕτως·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

« Πάλιν δὲ ταύτης τὴν εὐπρέπειαν βλέπειν μὴ φέρων ὁ προλεχθεὶς τῆς κακίας δημιουργὸς οὐκ ἠπόρησε κατὰ διαφόρους καιρούς τε καὶ τρόπους πονηρᾶς ἐπινοίας, ὥστε ὑπὸ χεῖρα δι᾽ ἀπάτης ἑαυτῷ ποιῆσαι τὸ ἀνθρώπινον, ἀλλ᾽ ἐν προσχήματι χριστιανισμοῦ τὴν εἰδωλολατρίαν κατὰ τὸ λεληθὸς ἐπανήγαγε, πείσας τοῖς ἰδίοις σοφίσμασι τοὺς πρὸς αὐτὸν ὁρῶντας μὴ ἀποστῆναι τῆς κτίσεως, ἀλλὰ ταύ-
Rom. 578 την προσκυνεῖν καὶ ταύτην σέβεσθαι καὶ θεὸν τὸ ποίημα οἴεσθαι τῇ τοῦ Χριστοῦ κλήσει ὀνομαζόμενον. »

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Οἱ τὴν πνευματικὴν πολεμοῦντες Ἱερουσαλὴμ ἤγουν τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν συσχηματίζονταί πως τοῖς τὴν γηΐνην πολεμήσασιν Ἱερουσαλήμ, καὶ σπουδάζουσι καὶ αὐτοὶ πατρικῷ χρήσασθαι λόγῳ, καθάπερ Ῥαψάκης ποτὲ τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ κατὰ τοῦ Ἰσραὴλ ἐκέχρητο. οὗτοι γὰρ οἱ αἱρετικοὶ τὴν πατρικὴν διδασκαλίαν καὶ
La.-Co. 409 τὴν ἐκκλησιαστικὴν φωνὴν κατὰ τῶν πατέρων καὶ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ὁπλίζουσιν. ἀλλ᾽ *ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν*, φησὶν ὁ κύριος, *ἐπιγνώσεσθε αὐτούς*. παρεοίκασι γὰρ *τάφοις κεκονιαμένοις*, οἳ *ἔξωθεν μὲν φαίνονται* τοῖς ἀνθρώποις *ὡραῖοι*, καθὼς καὶ οὗτοι οἱ χριστιανοκατήγοροι τοῖς πατρικοῖς δῆθεν προκαλυπτόμενοι ῥήμασιν, *ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων καὶ πάσης ἀκαθαρσίας*, νεκρῶν φημι καὶ ὀδωδότων δογμάτων. ἡμεῖς δὲ τὸν αὐτῶν τάφον ἀνακαλύψαντες εἰς φανέρωσιν ποιησώμεθα
Ha. 340 Ma. 224 τὴν πᾶσαν αὐτῶν ἀκαθαρσίαν, ὅτι *κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας* στρεβλοῦσι τὰ ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων ἐκδοθέντα ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ. καὶ φωναῖς μὲν ταῖς αὐταῖς κέχρηνται, ἀλλὰ πανούργως παραλλάσσοντες τὴν αὐτῶν ἔννοιαν· ἃ γὰρ

---

4 Mt. 16,18 **18–19** cf. 4 Reg. 18,28 **21** Mt. 7,16 **21–24** cf. Mt. 23,27 **26** 2 Tim. 4,3; 2 Petr. 3,3

4–5 γυμνῇ – πολεμοῦσιν cf. Theod. Raith. praep. (CPG 7600) p. 197,15–16 Diekamp **8–14** ~ Greg. Nyss. in Bas. (CPG 3185; BHG[a] 244) p. 114,24–115,6 Lendle **16–25** Οἱ – δογμάτων ~ Conc. Later., ACO ser. II, I p. 142,6–15

8–14 = Niceph. refut. c. 19,16–24 (cf. c. 142,15–19) **16** Οἱ – ἐκκλησίαν cf. Steph. Diac. uita Steph. Iun. (BHG[a] 1666) § 29 p. 127,10–11

(H)V T M **8–14** ~ *Greg. Nyss.*, = *Niceph.*[ref] **16–25** ~ *Conc. Later.*

---

1 Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω hoc loco habent HV, post Τόμος δεύτερος T M edd., sed cf. lat. | διάκονος + καὶ κουβουκλείσιος T M edd., sed cf. lat. **2** δεύτερος] β' HV **4** γυμνοὶ M **7** ἐπίσκοπος + Νεοκαισαρείας M, sed cf. lat. **8** προλεχθεὶς om. *Niceph.*[ref] **11** εἰδωλολατρείαν ed. Rom.* **12** ἰδίοις] οἰκείοις *Niceph.*[ref] **12–13** ταύτην] αὐτὴν V ταύτῃ *Niceph.*[ref] **13** Χριστοῦ etiam codd. A^m V^d C^a apud *Greg. Nyss.* (υἱοῦ rell.) **14** ἐπικλήσει V | ὀνομαζόμενον H M (cf. infra p. 626,17): νομιζόμενον V ἐπονομαζόμενον T edd. (etiam cod. *G* apud *Greg. Nyss.*) **15** διάκονος + καὶ κουβουκλείσιος T M edd., sed cf. lat. **16** Οἱ] Εἰ V **16–17** σχηματίζονταί H **18** Ῥαψάκις V **19** ἐκκέχρητο sic H ἐχρήσατο T edd., sed cf. *Conc. Later.* **22** οἳ (etiam *Conc. Later.*)] οἵτινες *N. T.* **24** δὲ] τε V | ὀστέων + νεκρῶν *N. T.* (suppl. Riedinger in *Conc. Later.*), sed cf. lat. **25** ποιησόμεθα V **26** ἰδίας + αὐτῶν M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

(Epiphanius diaconus legit:)

(Tomus secundus)

Obliti non mentientis domini repromissionis quam de ecclesia sua spopondit quia *portae inferi non praeualebunt aduersus eam*, nudo capite reuelataque facie, habentes contrarias opiniones, inpugnant illam et furantes paternas uoces ac si suas apponunt, dicentes ita:

(Gregorius episcopus legit:)

«Iterum autem huius decorem uidere non ferens praedictus malitiae fabricator non est fraudatus per diuersa tempora et mores malignis ingeniis faciendi sibi subditum genus humanum, sed in schemate christianismi idololatriam sensim induxit, persuadens sophismatibus suis ad se spectantibus minime a creatura recedendi, sed hanc adorare hancque percolere et deum facturam arbitrari Christi uocabulo nominandam.» Rom. 578

(Epiphanius diaconus legit:) PL 129, 384

Qui spiritalem expugnant Hierusalem id est catholicam ecclesiam his figurantur qui terrenam expugnauere Hierusalem, et festinant et ipsi patrio uti sermone, quemadmodum quondam Rapsaces qui Hebraea lingua contra Israhel utebatur. isti enim heretici paternam doctrinam et ecclesiasticam uocem contra patres contraque catholicam ecclesiam armant. sed *a fructibus*, inquit dominus, *eorum cognoscetis eos*. La.-Co. 410 comparati enim sunt *sepulchris dealbatis*, *quae foris quidem parent hominibus speciosa*, quemadmodum et isti christianorum calumniatores patriis quasi cooperti sermonibus, *intus* autem *pleni sunt ossibus et omni spurcitia*, mortuis uidelicet foetidisque dogmatibus. nos autem idem sepulchrum reuelantes in manifestationem faciamus cunctam eorum inmunditiam, quia *secundum* propria *desideria* peruertunt quae in Ha. 339 ecclesia catholica sunt a sanctis patribus edita. et uocibus quidem eisdem utuntur, Ma. 223

P VE

1 Epiphanius – legit *post* Tomus secundus *ed. Rom.** (*cf. gr.* T M) **3** mentientes P **5** impugnant P^{pc} (n^{1} *in* m *mut.* P^{x}) *ed. Reg.** | opponunt *ed. Rom.** **8** dedecorem V decorem + in decore E **9** fraudatus] contentus P^{c} *s. l.* | mores] modos *ed. Reg.* non male, sed cf. Gloss. et ThLL s. u.* mos | malignos ingeniis F^{2} maligni ingenii *ed. Rom.* maligno ingenio *ed. Reg.** **10** scemate P E | idalatriam *(sic)* P ydolatriam V idolatriam E, *corr. ed. Rom.* | sensim ~ κατὰ τὸ λεληθὸς (*cf. infra p. 627,14* paulatim) | „*gr.* reduxit“ *ed. Rom.*^{mg} *(sed* induxit *etiam infra p. 627,14)* **12** adoratore P^{ac} (to *exp.* P^{x}) | hancquoque P^{ac} (quo *subterlin.* P^{x}) **15** spiritualem F *edd.* | figurantur ~ συσχηματίζονται*? exspectaueris* configurantur (*cf. Vulg. 1 Petr. 1,14), sed Anast. fort. legit* σχηματίζονται (*cf. gr.* H) **17** Rhapsaces *ed. Rom.** | Hebrea *codd.* (ebrea P^{ac}, h *add.* P^{c} *s. l.*) | Hisrael P Israel *ed. Rom.** **18** eretici P^{ac} (h *add.* P^{c} *s. l.*) **19** inquid P^{ac} (d *in* t *mut.* P^{x}) E **20** sepulcris *ed. Rom.** **21** patris P | quasi *om.* P^{ac} *(add.* P^{c} *in fine lineae)* **22** pleni] plena *Vulg. etiam hic scribendum fuit* (*cf.* autem)*, sed ipse Anast.* pleni *ad* calumniatores *rettulisse uidetur* | ossibus + mortuorum E *Vulg., sed cf. gr. et Conc. Later. l. l.* | mortuas P^{ac} (a *radendo in* i *mut.* P^{x}) **23** idem] *Anast. legit uel intellexit* τὸν αὐτὸν τάφον | sepulcrum *ed. Rom.** **24** immunditiam *ed. Rom.** | secundum *est uar. lect. in Vulg. 2 Tim. 4,3 (cf. Wordsworth/White)*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

κατὰ τῶν Ἀρειανῶν αὐτοὶ ἀπεφήναντο, οὗτοι εἰς τὴν κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων στηλογραφίαν ἀντηλλάξαντο. ὁ γὰρ ἀοίδιμος Γρηγόριος ὁ τῆς ἐκκλησίας Νυσσαέων πρόεδρος ἐν τῷ εἰς τὸν ἅγιον Βασίλειον ἐπιταφίῳ λόγῳ τὸν αὐτοῦ σαρκὶ καὶ πνεύματι ἀδελφόν, ὅπερ ῥητὸν αὐτοὶ κατὰ τῶν εἰκόνων ἐξελάβοντο, ὁ πατὴρ κατὰ Ἀρειανῶν ἐδογμάτισεν, ὡς ἐξ αὐτοῦ τοῦ προοιμίου τῆς αὐτῆς περιοχῆς ἔξεστιν ἰδεῖν, ἥτις ἐπὶ λέξεως ἔχει οὕτως·

„Πάντως οὐδεὶς ἀγνοεῖ τὸν σκοπὸν τῆς κατὰ τὸν χρόνον τοῦ διδασκάλου ἡμῶν ἀναδείξεως. ἐπειδὴ γὰρ ἡ περὶ τὰ εἴδωλα τῶν ἀνθρώπων μανία τῷ κηρύγματι τοῦ Χριστοῦ κατεσβέσθη καὶ πάντα ἦν ἐν ἐρειπίοις ἤδη καὶ ἀφανισμῷ τὰ τῶν ματαίων σεβάσματα, διὰ πάσης σχεδὸν τῆς οἰκουμένης τοῦ κηρύγματος τῆς εὐσεβείας φοιτήσαντος, ὥστε τὸν ἐπικρατοῦντα τῆς ἀνθρωπίνης ἀπάτης ἁπανταχόθεν ἐξείργεσθαι τῷ τοῦ Χριστοῦ ὀνόματι τῆς οἰκουμένης ἐξελαυνόμενον, σοφὸς δὲ εἰς κακίαν ὢν ὁ τῆς κακίας εὑρετὴς οὐκ ἠπόρησε πονηρᾶς ἐπινοίας, ὡς πάλιν ὑποχείριον ποιῆσαι δι᾽ ἀπάτης ἑαυτῷ τὸ ἀνθρώπινον, ἀλλ᾽ ἐν προσχήματι χριστιανισμοῦ τὴν εἰδωλολατρίαν κατὰ τὸ λεληθὸς ἐπανήγαγε, πείσας τοῖς ἰδίοις σοφίσμασι τοὺς πρὸς αὐτὸν ὁρῶντας μὴ ἀποστῆναι τῆς κτίσεως, ἀλλὰ ταύτην προσκυνεῖν καὶ ταύτην σέβεσθαι καὶ θεὸν τὸ ποίημα οἴεσθαι τῇ τοῦ υἱοῦ κλήσει ὀνομαζόμενον. εἰ δὲ ἐκ μὴ ὄντων ἐστὶν ἡ κτίσις καὶ τῆς θείας οὐσίας κατὰ τὴν ἰδίαν ἠλλοτρίωται φύσιν, μηδένα ποιεῖσθαι τούτου λόγον, ἀλλὰ τὸ τοῦ Χριστοῦ ὄνομα ἐπιθέντας τῇ κτίσει ταύ-
Rom. 579 την προσκυνεῖν, ταύτῃ λατρεύειν, ἐν αὐτῇ τὰς ἐλπίδας τῆς σωτηρίας ἔχειν, παρ᾽ αὐτῆς ἀναμένειν τὴν κρίσιν. καὶ ὅλως ἐμπεσὼν ὁ ἀποστάτης ἀνθρώποις πᾶσαν αὐτοῦ τὴν κακίαν ἱκανοῖς χωρῆσαι, Ἀρείῳ τε λέγω καὶ Ἀετίῳ, Εὐνομίῳ, Εὐδοξίῳ καὶ πρὸς τούτοις καὶ πολλοῖς ἄλλοις· δι᾽ ὧν ἐκλείπουσαν ἤδη τὴν εἰδωλολατρίαν πάλιν, καθὼς εἴρηται, τῷ ὀνόματι τοῦ χριστιανισμοῦ ἐπανήγαγε. καὶ κατεκράτει τῶν ἀνθρώπων ἡ νόσος τῶν *τῇ κτίσει λατρευόντων παρὰ τὸν κτίσαντα*, ὡς καὶ τῇ συμμαχίᾳ τῶν τότε βασιλέων τὴν ἀπάτην κρατύνεσθαι καὶ πάσας τὰς ὑπερεχούσας

25 τῇ[1] – κτίσαντα cf. Rom. 1,25

7–628,5 Πάντως – ἐποίησε Greg. Nyss. in Bas. (CPG 3185; BHG[a] 244) p. 114,17–115,23 Lendle

2–5 ὁ[1] – ἐδογμάτισεν cf. Niceph. refut. c. 19,4–12 **8–628,5** ἐπειδὴ – ἐποίησε = Niceph. c. Eus. p. 472,27–473,18 et 474,5–33

(H)V T M **7–628,5** = *Greg. Nyss.* **8–628,5** = *Niceph.*[Eus]

1–2 εἰς – στηλογραφίαν] locus suspectus, fort. κατὰ delendum; ex lat. nihil colligitur **3** πρόεδρος] ἐπίσκοπος V **5** κατὰ + τῶν HV **6** ἥτις] οὕτως sic V (incertum in H) | οὕτως ἔχει V **7** Πάντως + δὲ *Greg. Nyss.* | χρόνον + τοῦτον *Greg. Nyss.* **9** post κατεσβέσθη interp. Lendle et Pitra, sed uide infra ad σοφὸς δὲ | ἐν om. M | ῥιπίοις sic T **11** φυτήσαντος V | ἀπάτης] φύσεως M | πανταχόθεν *Niceph.*[Eus] (etiam *Greg. Nyss.* exceptis codd. *GF*[b]*E*) **12** τοῦ om. *Niceph.*[Eus] | δὲ] μὲν ed. Rom.*; de particulo δὲ in apodosi posita cf. Kühner/Gerth II p. 276 **13** ὡς] ὥστε *Greg. Nyss.* (sed ὡς cod. *E*) *Niceph.*[Eus] **14** αὐτῶ M **15** εἰδωλολατρείαν ed. Rom.* | πείσας om. ed. Rom. (corr. ed. Reg.[mg]) **17** καὶ – οἴεσθαι om. V | οἴεσθαι M: σέβεσθαι T ed. Rom. (corr. ed. Reg.[mg]) | υἱοῦ] θεοῦ V Χριστοῦ codd. *A*[m] *V*[d] *C*[a] apud *Greg. Nyss.* **18** τὴν om. V **19** λόγον] sc. ἔπεισε | τὸ τοῦ om. Vc edd., τοῦ om. H (prob.) | Χριστοῦ] υἱοῦ codd. *GF*[b] apud *Greg. Nyss.* | ἐπιτιθέντας H (prob.) **19–20** ταύτην M *Greg. Nyss.* (pars codd.) (cf. supra l. 16): ταύτη H (prob.) V T edd. *Greg. Nyss.* (pars codd.) *Niceph.*[Eus] fort. retinendum (cf. infra p. 628,21) **20** ἐν – ἔχειν om. T | αὐτῇ] ταύτῃ *Greg. Nyss.* **20–21** παρὰ ταύτης *Greg. Nyss.* **21** ὅλως V[pc] T M *Greg. Nyss.* (*A*[m] *F*[b]) *Niceph.*[Eus]: ὅλος V[ac] (prob.) H *Greg. Nyss.* (rell.) | ἐμπεσὼν] sc. ἐστὶν, ut uidetur (an locus iam apud *Greg. Nyss.* corruptus?) **22** χωρῆσαι ἱκανοῖς M | Εὐνομίῳ post πρὸς τούτοις *Greg. Nyss.* (exceptis codd. *OMDv*), Εὐνομίῳ + καὶ *Niceph.*[Eus] **23** καὶ[1] om. V | καὶ πολλοῖς om. V | δι᾽ ὧν] „ἴσ. δι᾽ αὐτῶν“ ed. Rom.[mg], sed cf. *Greg. Nyss.* *Niceph.*[Eus] (ubi δι᾽ αὐτῶν cod. *D*) | εἰδωλολατρείαν ed. Rom.* (abbr. V, incertum in H) **26** καὶ + κατὰ M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

sed astute commutant sensus eorum; quae namque aduersus Arrianos ipsi profati sunt, isti contra uenerabiles iconas stilo scripturae mutato fatentur. quod enim memorabilis pater Gregorius Nyssaeorum praesul ecclesiae in epitaphii sermone quem super sancto Basilio, suo uidelicet carne ac spiritu fratre, scribens aduersus Arrianos dogmatizauit, isti contra imagines assumpserunt. quod ex eadem praefatione ipsius periochae uideri poterit, quae ita se habet:

„Vtique nullus ignorat intentionem ostensionis, quae tempore magistri nostri effecta est. quia enim hominum uesania circa idola praedicatione Christi extincta fuerat et omnes erant in ruinis iam et abolitione uanorum culturae per totum pene orbem praedicatione pietatis exorta, is qui tenebat humanae deceptionis principatum undique coercitus Christi nomine ab orbe terrarum abactus est. cum autem in malitia sapiens malitiae inuentor existeret, non est fraudatus malignis argumentis ad faciendum rursus per seductionem sibi humanitatem subiectam; sed sub praetextu christianitatis idolorum culturam paulatim induxit, persuadens sophismatibus suis ad se respectum habentibus, ut non recederent a creatura, sed hanc adorarent et colerent deumque facturam arbitrarentur, filii nomine nuncupatam. at uero si ex non extantibus est uel creatura uel a diuina substantia in sua est alienatus natura, nullus est hinc sermo reddendus, sed hi qui nomen Christi creaturae imposuerunt hanc adorent, huic deseruiant, in ea spem salutis habeant et ab ipsa praestolentur iudicium, necnon Rom. 579
et apostata qui cecidit totam nequitiam suam hominibus qui digni sunt largiatur, PL 129, 385
Arrio scilicet et Aetio, Eunomio et Eudoxio, quin potius et multis aliis, per quos idololatria quae iam defecerat, denuo, sicut dictum est, nomini christianitatis inducta est. et optinuit homines languor *qui seruierunt creaturae potius quam creatori*, ita ut

---

P VE

---

1 nanque V *ed. Rom.* | Arianos *ed. Rom.* (ut semper)* **2** contra – fatentur ~ εἰς τὴν κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων στηλογραφίαν ἀντηλλάξαντο*? incertum quid legerit Anast. in gr.* **3** Nyseorum P V Niseorum E, *corr. ed. Rom.* **5–6** prefatione P E (*abbr.* V) **6** perioche *codd.* **7–8** intentionem – est] „*gr.* int. cur tali tempore noster claruerit doctor“ *ed. Rom.*^{mg} *minus apte* **8–11** quia – est] *Anast. constructionem uerborum mutauit* **9** paene *ed. Rom.** **10** predicatione P E (*abbr.* V) | is P: his V hiis E (*corr.* F^{2}) **13** pretextu P (*abbr.* V) pretexta E **14** „*gr.* reduxit“ *ed. Rom.*^{mg} | suis *om.* P^{ac} (*add.* P^{c} *s. l.*) **16** deumque] deum quem V P^{pc} *prob.* (*abbr.* -m *add.* P^{c}) | nuncupatam P^{pc} V^{pc}: -patum P^{ac} (u^{3} *in* a *mut.* P^{x}) V^{ac} (u^{3} *in* a *mut.* V$^{1–2}$, -tam *iter.* V$^{1–2}$ *in marg.*) numcupatam E **17** est^{1} *om.* V *edd.* | uel^{1} + a F *edd., Anastasium* ἢ *pro* ἡ *legisse, inde sententiam male intellexisse agnouit Dubielzig* (*debuit* est creatura et … alienata) | a *om.* P^{ac} *(add.* P^{c} *s. l.)* **17–19** nullus – iudicium] *Anast. uerborum constructionem mutauit* **17** hinc (~ τούτου*?*)] huic F *edd.* **18** hi – imposuerunt ~ τὸ τοῦ Χριστοῦ ὄνομα ἐπιθέντας τῇ κτίσει*? exspectaueris* cum nomen … imposuerint *uel sim.* | hii P E ii *maault Dubielzig* **19** haberent *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | ab *om.* P^{ac} *(add.* P^{1} *uel* P^{c} *s. l.)* **19–23** necnon – est] et omnino nactus Apostata homines totius eius nequitiae capaces, Arium inq., Aetium, Eun., Eud. et praeterea multos alios, per ipsos idololatriam, etc. reduxit *ed. Rom.*^{mg} *(sed ipse Anast. sententiam male intellexit)* **20** indigni E *edd., sed cf. gr.* | largiatur ~ χωρῆσαι*? Anastasium* δωρῆσαι *legisse suspic. Dubielzig* **21** Etio *codd., corr. ed. Rom.* | et *ante* Eunomio *add.* V *edd.* **22** idolatria *codd., corr. ed. Rom.* | nomine *ed. Rom.** **23** obtinuit *ed. Rom.** | ut + et *ed. Rom.* (ex gr.)*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

ἀρχὰς τῆς τοιαύτης ὑπερμάχεσθαι νόσου. καὶ πάντων μικροῦ δεῖν ἀνθρώπων πρὸς τὸ ἐπικρατοῦν μετατεθέντων, τότε παρὰ τοῦ θεοῦ ἀναδείκνυται ὁ μέγας Βασίλειος, καθάπερ Ἠλίας ἐπὶ τοῦ Ἀχαάβ, καὶ τῆς ἱερωσύνης ἤδη τρόπον τινὰ πεπτωκυίας ἀντιλαμβανόμενος ὥσπερ τινὰ λύχνον ἐκλελοιπότα τὸν τῆς πίστεως λόγον διὰ τῆς ἐνοικούσης αὐτῷ χάριτος ἀναλάμψαι πάλιν ἐποίησε." 5

Σκοπήσωμεν τἀληθές, ὅτι πᾶσα ἡ ἔννοια τοῦ πατρὸς κατὰ τῶν Ἀρειομανιτῶν
La.-Co. 412 ἀποτείνεται. λέγει γὰρ ἀναδεδεῖχθαι τὸν ἅγιον Βασίλειον ἐν τοῖς χρόνοις ἐκείνοις, ἐν οἷς ἦν Ἄρειος, Εὐνόμιος, Εὐδόξιος, Μακεδόνιος καὶ οἱ περὶ αὐτοὺς Ἀνόμοιοί τε καὶ Ἡμιάρειοι, κτίσμα τὸν υἱὸν καὶ λόγον τοῦ πατρὸς καὶ θεὸν ἡμῶν λέγοντες. ὡς θεῷ δὲ κτιστῷ λατρεύοντες εἰδωλολάτραι δικαίως ὑπ᾽ αὐτοῦ τε καὶ τῆς καθολικῆς ἐκ- 10
Ma. 225 κλησίας ὀνομάζονται· διότι ᾧ λατρεύουσιν ἐκ μὴ ὄντων εἰς τὸ εἶναι λέγουσι γεγονέναι, καθὼς πᾶσα ἡ τῶν δημιουργημάτων κτίσις. τὰς τοίνυν σεπτὰς εἰκόνας οἱ χριστιανοὶ οὔτε θεοὺς ὠνόμασαν οὔτε ὡς θεοῖς ἐλάτρευσαν οὔτε τὰς ἐλπίδας τῆς σωτηρίας αὐτῶν ἐν αὐταῖς ἔσχον οὔτε παρ᾽ αὐτῶν ἐκδέχονται τὴν μέλλουσαν κρίσιν, εἰ μὴ εἰς ἀνάμνησιν καὶ ὑπόμνησιν καὶ πόθῳ διακείμενοι πρὸς τὰ αὐτῶν πρω- 15
τότυπα καὶ ἠσπάσαντο καὶ τιμητικῶς προσεκύνησαν, οὐ μὴν δὲ ἐλάτρευσαν ἢ τὸ θεῖον σέβας ταύταις ἀπένειμαν — ἄπαγε τῆς κατηγορίας —, ἀλλ᾽ οὐδὲ ἄλλοις τισὶ τῶν ἐν τοῖς κτίσμασιν ἠριθμημένων. Ἀρειανοὶ δὲ τῇ κτίσει συναριθμοῦντες τὸν τοῦ θεοῦ υἱὸν καὶ λόγον, παρ᾽ αὐτοῦ τὰς ἐλπίδας τῆς σωτηρίας αὐτῶν ἐδόξαζον ἔχειν καὶ τὴν μέλλουσαν κρίσιν δι᾽ αὐτοῦ γενήσεσθαι. τούτου ἕνεκεν καὶ ὁ θεσπέσιος 20
πατὴρ ἐλέγχων αὐτοὺς ἔφη· „ταύτῃ προσκυνεῖν", ἤγουν τῇ κτίσει, „ταύτῃ λατρεύ-
Ha. 341 ειν, ἐν αὐτῇ τὰς ἐλπίδας τῆς σωτηρίας ἔχειν, παρ᾽ αὐτῆς ἀναμένειν τὴν κρίσιν". οὐκοῦν ἀποδείκνυνται παραχαράκται τῆς ἀληθείας οἱ ταύτης τῆς κενοφωνίας πρόβολοι καὶ κατὰ τὸν προφήτην *κάπηλοι μίξαντες τὸν οἶνον ὕδατι*. καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ φαλσευταὶ τῶν πατρικῶν ἐκδόσεων γεγόνασι. τοῦ γὰρ αὐτοῦ 25
θεοφόρου πατρὸς εἰπόντος „τῇ τοῦ υἱοῦ κλήσει ὀνομαζόμενον", αὐτοὶ θέλοντες εἰς τὴν εἰκονικὴν ἐκτύπωσιν τὴν ἔννοιαν μετενέγκαι, ἀντὶ τοῦ ‚τῇ τοῦ υἱοῦ κλήσει' ‚τῇ τοῦ Χριστοῦ κλήσει' ἐψευδηγόρησαν· πρόδηλον γὰρ εἰρηκότος αὐτοῦ „τῇ τοῦ υἱοῦ κλήσει ὀνομαζόμενον" ὅτι κατὰ Ἀρειανῶν ἀποφαίνεται, ὡς εἰς τὴν ἄνω ἄκτιστον θείαν γέννησιν τοῦ υἱοῦ βλασφημούντων. διὸ καὶ τοὺς ἐξάρχους τῆς αὐτῆς αἱρέ- 30
Rom. 580 σεως ἐστηλίτευσεν εἰπὼν „Ἀρείῳ τε λέγω καὶ Εὐνομίῳ, Εὐδοξίῳ καὶ Ἀετίῳ". αὐτοὶ

---

3 cf. 3 Reg. 17–19 **24** cf. Is. 1,22

27–28 ἀντὶ — κλήσει cf. supra p. 624,13–14 et 626,17 (ubi uide etiam app. crit.)

25–28 φαλσευταὶ — ἐψευδηγόρησαν cf. scholium apud Niceph. c. Eus. p. 473,27–474,3

(H)V T M **3–630,8** ἤδη — καὶ omnia fere euanida in H (sine dubio quaedam praetermissa sunt)

1 τὴν τοιαύτην … νόσον M **2** μεταθέντων V **3** ἐπὶ τοῦ Ἀχαὰβ ὁ Ἠλίας *Greg.Nyss.* | Ἠλίας om. *Niceph.*^{Eus} (ubi ὁ Ἡλίας, καὶ Pitra post Ἀχαάβ ex *Greg.Nyss.*) **5** πεποίηκε M *Niceph.*^{Eus} **6** Ἀρειανιτῶν sic M **8** Ἄρειος ἦν M **10** δὲ + τῶ Vc edd. **14** αὐτῶν^{1} om. M **15** εἰ μὴ] exspectaueris ἀλλ᾽ (cf. app. crit. lat.) **17** ταύταις] αὐτοῖς sic M **20** γεγενῆσθαι T edd. (corr. ed.Rom.^{mg}) | τούτου ἕνεκεν] τοὔνεκεν V **21** ἔφη] ἔλεγε V **22** αὐτῆς] ταύτης V **24** καὶ^{1} om. Vc edd. **27** τοῦ^{1} om. Vc edd. **27–29** τῇ^{2} — κλήσει om. V **29** ἄνω + καὶ ed.Rom.* (ex lat.), sed cf. Act. IV p. 324,7 et infra p. 694,8 **30** αὐτῶν M **31** Εὐδοξίῳ + τε V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

auxilio illius temporis imperatorum deceptio confortaretur et omnes excellentes principatus pro eodem languore certarent. tunc ex deo demonstratur magnus Basilius, quemadmodum Helias sub Achab; qui sacerdotio iam quodammodo decidenti auxilium praebens ueluti quandam deficientem lucernam uerbum fidei per gratiam quae habitabat in eo rursus splendescere fecit."

Intendamus quod uerum est, quia totus huius patris sensus aduersus Arrii furia laborantes intenditur. dicit enim sanctum Basilium illis temporibus demonstratum quibus erant Arrius, Eunomius, Eudoxius, Macedonius et qui circa illos, Dissimiles scilicet et Semiarriani, creaturam filium et uerbum patris et deum nostrum fatebantur, tamquam deo quidem sed creato seruientes; unde idolorum cultores iuste tam ab ipso quam a catholica ecclesia nominantur, eo quod eum quem colunt ex non extantibus ut esset fateantur effectum, sicuti omnis eorum quae condita sunt creatura. itaque sanctas imagines christiani neque [ut] deos nominauerunt neque ut diis deseruierunt neque spem salutis suae in eis aliquando habuerunt neque ab illis expectant futurum iudicium, nisi ad recordationem et monimen eas habentes et amore circa illarum principalia flagrantes has et amplexi sunt et honoranter adorauerunt, non tamen diuinae his seruitutis uel cultus officium impenderunt – abesto calumnia –, sed neque aliis quibuslibet rebus. Arriani autem creaturae connumerantes dei filium et uerbum ab eo spem salutis suae praedicabant habere et per eum futurum iudicium effici. huius rei gratia egregius pater arguens illos ait „hanc", id est creaturam, „adorare, huic seruitutem exhibere, in ea spem salutis habere, ab ipsa expectare iudicium". ergo probantur ueritatis adulteratores huius uocum nouitatis propugnatores et secundum prophetam caupones miscentes uinum aquae, et non solum hoc, sed et falsarii paternarum traditionum effecti sunt. eodem quippe deifero patre dicente „filii uocatione nominatam", ipsi uolentes in imaginalem formationem sensum transferre pro ‚filii uocatione' Christi uocationem falso profati sunt. manifestum est enim quod dicens „filii uocatione nominatam" aduersus Arrianos pronuntiauerit in supernam et increatam diuinam generationem filii blasphemantes. propter quod et primores eiusdem hereseos publicauit dicens „Arrio uidelicet, Eunomio, Eudoxio et

La.-Co. 411

Ma. 226

Ha. 342

PL 129, 386
Rom. 580

---

23 caupones – aquae *cf. Vet. Lat. (Beuron) Is. 1,22*

12–18 itaque – rebus ~ *Iuo trip. A 2,12,3 (laudatur secundum editionem M. Brett) (= Grat. cons. dist. III c. 28 col. 1360,18–25)*: (In actione sexta tomo ii. Quod Christiani ad memoriam et recordationem primitiuorum uenerentur imagines) Venerabiles imagines Christiani non deos appellant, neque seruiunt eis ut diis, neque spem salutis ponunt in eis, neque ab eis expectant futurum iudicium, sed ad memoriam et recordationem primitiuorum uenerantur eas, et adorant sed non seruiunt eis cultu diuino nec alicui creature.

P VE **12–18** ~ *Iuo trip., Grat.*

---

2 tunc] „*gr.* Cum ergo omnes propemodum homines ad partem quae praeualebat, transissent, tunc *etc.*" *ed. Rom.*^{mg}*; Anastasii exemplar graecum lacunosum uidetur fuisse* **3** Elias P | Achaab P^{ac} (a^{2} *exp.*), *fort.* Achahab *scribendum; cf. p. 647,4* **4** deficienti VE **5** inhabitabat E *edd., sed cf. Act. V p. 585,20 al.* | splendere V^{ac} (sce *add.* V^{1} *s. l.*) resplendescere E *edd.* **6–7** laborantis P^{pc} (*in* e *scr.* i P^{x}) **7** demonstratum ~ ἀναδεδεῖχθαι **8** erant *om.* E *edd.* | Dissimiles] Anomæi *ed. Rom.*^{mg} **9** Semiarrium P^{ac} (um *subterlin.*, ani *add.* P^{c} *s. l.*) | deum] dominum P **10** „*gr.* tanquam Deo illi, qui creatus erat, ser." *ed. Rom.*^{mg} **13** ut^{1} *om. ed. Rom., deleui (cf. gr. et Iuo trip.)* | nominarunt *ed. Rom.** **15** nisi (*cf. app. crit. gr.*)] sed *Iuo trip. (ex prima uersione?)* **21** salutis spem F *edd.* **22** nouitatis] *Anast. legit* καινοφωνίας **23** aqua *Vulg. et Vet. Lat.* (*ubi uar. lect.* aquae) *fort. etiam hic scribendum* **25** filii *ed. Rom.*^{mg} (*„gr.* filii"): dei *codd.; uix credideris ipsum Anastasium hoc loco* θεοῦ *legisse uel intellexisse* **26** uocatione *ed. Rom. (ex gr.)* | prolati P **27** pronontiauerit P^{ac} (u *supra* o^{2} P^{c}) **29** ereseos P^{ac} (h *add.* P^{c} *s. l.*)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

δὲ ἀντὶ τοῦ ‚υἱοῦ' ‚Χριστοῦ' εἰπόντες εἰς τὴν τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἐκτύπωσιν ἐπειράθησαν τὴν βλασφημίαν προσάψαι. τοίνυν καὶ ἐν τούτῳ φαλσορήμονές τινες καὶ ψευδολόγοι πεφανέρωνται. καὶ ἐπάγουσιν ἃ μὴ θέμις·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

« Διὸ δὴ καθὼς πάλαι *ὁ τῆς σωτηρίας ἡμῶν ἀρχηγὸς καὶ τελειωτὴς Ἰησοῦς* τοὺς ἑαυτοῦ πανσόφους μαθητὰς καὶ ἀποστόλους τὴν τοῦ παναγεστάτου πνεύματος ἐνδύσας δύναμιν ἐπὶ ἐκμειώσει τῶν τοιούτων κατὰ παντὸς ἐξαπέστειλεν, οὕτως καὶ νῦν τοὺς αὐτοῦ θεράποντας καὶ τῶν ἀποστόλων ἐφαμίλλους πιστοὺς ἡμῶν βασιλεῖς ἐξανέστησε, τῇ τοῦ αὐτοῦ πνεύματος σοφισθέντας καὶ ἱκανωθέντας δυνάμει *πρὸς καταρτισμόν* μὲν ἡμῶν καὶ διδασκαλίαν, *καθαίρεσιν* δὲ δαιμονικῶν *ὀχυρωμάτων ἐπαιρομένων κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ* καὶ ἔλεγξιν διαβολικῆς μεθοδείας καὶ πλάνης. »

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Τίς *ἐλάλησεν ἀδικίαν* τοιαύτην *εἰς τὸ ὕψος* ποτέ; τίς ἂν γένοιτο τῆς ἀσεβείας ταύτης
La.-Co. 413 χαλεπωτέρα; ὦ τῆς ἀναισχύντου καὶ πονηρᾶς βλασφημίας· ὦ τοῦ κεκρυμμένου δόλου καὶ τῆς ποικίλης ῥᾳδιουργίας· ὡς ἐξ αὐτοῦ *τοῦ διαβόλου τῆς μεθοδείας* διδαχθέντες φθέγγονται, ὅτι τὴν σαφῶς καὶ τρανῶς ἡμᾶς πρὸς δόξαν θεοῦ χειρ-
Ma. 228 αγωγοῦσαν θέαν καὶ ὄψιν, δι' ἧς τὸ τῆς ταπεινώσεως ὕψος τοῦ θεοῦ λόγου καταννοοῦμεν καὶ πρὸς μνήμην τῆς ἐν σαρκὶ πολιτείας αὐτοῦ τοῦ τε πάθους αὐτοῦ καὶ τοῦ σωτηρίου θανάτου χειραγωγούμεθα, δαιμονικὰ *ὀχυρώματα ἐπαιρόμενα κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ* καὶ διαβολικὴν μεθοδείαν καὶ πλάνην ἐθρασυστόμησαν ἀποκαλέσαι. ὄντως *ἐνέτειναν* τὸ *τόξον αὐτῶν πρᾶγμα πικρὸν τοῦ κατατοξεῦσαι ἐν ἀποκρύφοις ἄμωμον*. εἰ γὰρ ὡμολόγουν ἐπὶ ἐκμειώσει τῶν εἰδώλων τοὺς *ἐνδυσαμένους δύναμιν ἐξ ὕψους* ἁγίους μαθητὰς *ἐπελθόντος* αὐτοῖς *τοῦ ἁγίου πνεύματος* ἀπεστάλθαι, οὐκ ἂν ἑτέρους ἔλεγον ἀνίστασθαι μετὰ τὸ κεκρατηκέναι τὴν ἐκείνων παράδοσίν τε καὶ διδασκαλίαν χρόνους ὡσεὶ ὀκτακοσίους καὶ πατέρας ἁγίους ταύτην ὡς ἄγκυραν ἀσφαλῆ κρατῦναί τε καὶ βεβαιῶσαι· ἅπαξ γὰρ καθόλου λυθρωθέντες παρὰ Χριστοῦ ἐκ τῶν εἰδώλων οὐ χρείαν ἔχομεν περὶ εἰδώλων ἐγκαλεῖσθαι, εἰ μή πω τολμήσωσι λέγειν μεταποίησιν γεγενῆσθαι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ θεσμοὺς ἑτέρους καὶ τάξεις παραδεδόσθαι, παρεισφέροντες ἡμῖν προφάσεις ἀλόγους

---

5 cf. Hebr. 12,2 **9–10** πρὸς – διδασκαλίαν cf. Eph. 4,11–12 **10–11** cf. 2 Cor. 10,4–5 **11–12** διαβολικῆς – πλάνης cf. Eph. 4,14 et 6,11 **14** cf. Ps. 72,8 **16** cf. Eph. 6,11 **20–21** cf. 2 Cor. 10,4–5 **21** διαβολικὴν – πλάνην cf. Eph. 4,14 et 6,11 **22–23** Ps. 63,4–5 **23–24** cf. Lc. 24,49 **24** cf. Act. 1,8

18–20 δι' – χειραγωγούμεθα ~ Conc. Trull. (CPG 9444) can. 82, ACO ser. II, II 4 p. 54,11–13

5–12 = Niceph. refut. c. 19,26–36 **8** τοὺς – βασιλεῖς cf. Steph. Diac. l.l. § 29 p. 128,17–18

(H)V T M **5–12** = *Niceph.ref* **17–632,26** διδαχθέντες – ἀνέγνω omnia fere euanida in H (sine dubio quaedam praetermissa sunt) **18–20** ~ *Conc. Trull.*

1 Χριστὸν V **2** φαλσορρήμονές M ed.Rom.* **6** τὴν] τῇ ed.Rom.* ex Vc (Probatares in marg.), uide infra | παναγίου *Niceph.ref* **6–7** ἐνδύσας δύναμιν] δυνάμει ed.Rom.* ex Vc (Probatares in marg., ἐνδύναμιν sic Vc i.t.) **8** βασιλεῖς ἡμῶν HV *Niceph.ref (C)* **9** καὶ ἱκανωθέντας om. T edd. **13** διάκονος + καὶ κουβουκλείσιος T M edd., sed cf. lat. **15** ὦ V (bis) **20** χειραγωγούμεθα om. T **22** αὐτῶν τὸ τόξον M | τὸ om. V fort. recte, cf. *Sept.* **23** ἐκμειώσει] καθαιρέσει Vc^{pc} (Probatares in marg.) edd. **28** περὶ + τῶν ed.Rom.* ex Vc (add. Probatares in marg.) **29** πω V T: που M ed.Rom.* | τολμήσουσι M **30** παρεισφέροντες] φέροντες V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

Aetio“. ipsi autem pro eo ut dicerent ‚Iesu Christo‘ mutato sensu, in uenerabilium imaginum formationem blasphemiam conati sunt usurpare. igitur et in hoc falsiloqui quidam et mendaces manifestantur. qui et inferunt quae licita minime comprobantur:

(Gregorius episcopus legit:)

«Propter quod et nunc, quemadmodum olim *Iesus* salutis nostrae *auctor et consummator* sapientissimos discipulos et apostolos suos sancti spiritus induens uirtute pro imminutione talium in omnem terram direxit, ita et nunc famulos suos et apostolorum consimiles, fideles uidelicet imperatores nostros erexit, eiusdem spiritus sapientia praeditos et dignos uirtute factos, ad perfectionem scilicet et doctrinam nostram atque *distructionem* daemonicarum *munitionum extollentium se* contra *scientiam dei* atque redargutionem diabolicae argumentationis pariter et erroris.»

(Epiphanius diaconus legit:)

Quis *locutus est iniquitatem* talem *in excelsum* aliquando quae fiat hac impietate crudelior? o irreuerentem et malignam blasphemiam, o absconditam fraudem et La.-Co. 414
uariam falsitatem: ut ex ipsius diaboli argumentatione instructi effantur, quia uisionem et uultum, qui clare nos et expresse ad gloriam dei manu quodammodo ducit et
per quem humilitatis celsitudinem dei uerbi consideramus et ad conuersationis eius Ma. 227
quam in carne gessit, id est passionis et salutaris mortis eius, memoriam trahimur, daemonicas *munitiones extollentes se aduersus scientiam dei* et diabolicam argumentationem et errorem ausi sunt nuncupare! <uere> *intenderunt arcum suum rem amaram, ut sagittent in occultis inmaculatum*. si enim confiterentur pro inminutione idolorum indutos *uirtute ex alto* sanctos discipulos adueniente super eos spiritu sancto fuisse missos, non utique alios dicerent erectos, postquam optinuit illorum traditio et doctrina annos circiter octingentos et patres sancti hanc ut anchoram securam confirmauerunt et stabilierunt. semel enim uniuersaliter erepti per Christum ab idolis non egemus super idolis conqueri, nisi forte praesumant dicere mutationem factam in ecclesia et leges alias et ordinationes traditas inducentes nobis occasiones irrationabiles et negatione refertas. hoc enim rumore fortes isti tumultuantes dice-

---

6–10 quemadmodum – nostram ~ *LC IV 20 p. 537,6–10 (= IV Capit. p. 488,3–7; deest in *Hadr.)*: Quod adolatorie imperatorem suum sive matrem eius apostolis coaequare nisi sunt dicentes: „Sicut olim salutis nostrae rector et perfector Iesus proprios suos apostolos sancti Spiritus induens virtute emisit, sicut (sic *Capit. recte*) et nunc suos placabiles et apostolorum similes, fideles nostros imperatores erexit de eodem Spiritu prudentes factos et idoneos exsistentes virtute ad perfectionem nostram.“ *cf. Freeman p. 537 adn. 259*

P VE **6–10** ~ *LC*

1 Etio *codd., corr. ed. Rom.* | pro – sensu] ~ ἀντὶ τοῦ ‚υἱοῦ‘ ‚Χριστοῦ‘ εἰπόντες? *Anast. fort. graeca male intellegens liberius uertit* (pro eo ut dicerent filii, dicentes Christi, mutato sensu *ed. Rom.**) **3** quae] que E, *om.* P **6** et nunc *om. ed. Rom.* non male, sed ipse Anast. neglegenter* et nunc *bis posuisse uidetur (uide infra l. 8)* **6–7** consumator VE **7** et apostolos *om. ed. Rom.** **8** et¹ *om.* E *edd.* **10** dignas P^{ac} (a *in* o *mut.* P^{x}) **11** destructionem VE *edd.* **15** inreuerentem VE | o absconditam *om.* P^{ac} (*add.* P^{1} *in marg.*) **16** uaritatem P^{ac} (-tatem *subterlin.*, a(m) *add.* P^{c} *s. l.*) **17** qui (*sc.* uultus ~ ὄψις)] quae *ed. Rom.** | ducit *scripsi coll. gr.*: ducunt P^{pc} VE *edd.* dicunt P^{ac} (u *supra* i *add.* P^{c}) **18** quem] quae *ed. Rom.* (uide supra)* **20** se *om.* P^{ac} (*add.* P^{c} *s. l.*) **21** uere *add. ed. Rom. (cf. gr.) post* intenderunt *(sed cf. Act. IV p. 319,5 al.)* **22** immaculatum *ed. Rom.** | imminutione E *edd.* **24** dicerent alios E *edd.* | obtinuit E *edd.* **25** ancoram P^{ac} (h *add.* P^{c} *s. l.*) E *edd.* **27** conqueri] „*gr.* reprehendi“ *ed. Rom.^{mg} (sed est mendum interpretis, qui* ἐγκαλεῖσθαι *male intellexit)* | presumant *codd.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

καὶ ἀρνήσεως μεστάς. τοῦτο γὰρ ἐθρύλλησαν οἱ γεννάδαι εἰπόντες „καθὼς πάλαι ὁ τῆς σωτηρίας ἡμῶν *ἀρχηγὸς καὶ τελειωτὴς Ἰησοῦς*". ἐντεῦθεν παρέπεται αὐτοῖς
Rom. 581 λέγειν· ‚πᾶν *παλαιούμενον καὶ γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ*, καὶ ὅτι πεπαλαίωται ἡ τῶν ἀποστόλων διδασκαλία, *νέαν* ἡμεῖς προαιρούμεθα ἐξαναστῆσαι, ὅτι καὶ Μωσῆς καὶ Ἀαρὼν ἱερεῖς, ἀλλ᾽ ὅτε ἡ χάρις ἀντεισῆλθεν, ὁ ἀπόστολος λέγει *ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα*.' οὐκοῦν καὶ *νυνὶ* ὤφειλον δοῦναι μεγίστην τινὰ χάριν ὑπὲρ τὴν τῶν ἁγίων ἀποστόλων· οὕτω γὰρ καὶ λέγουσι· *„πρὸς καταρτισμὸν* μὲν ἡμῶν καὶ διδασκαλίαν". καὶ ἐπίσκοποι ὄντες οἱ τῆς τοιαύτης συνόδου, πάντως τὴν τελειότητα
Ha. 344 τῶν ἀποστολικῶν διατάξεων ἔχοντες, καὶ ἄλλους ὤφειλον καταρτίζειν, οὐχὶ ὑπὸ ἄλλων κατηρτίσθαι· ὡς μᾶλλον ἀπηνήναντο μαθητείαν τῆς διδασκαλίας καὶ παραδόσεως τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ τῶν κλεινῶν ἡμῶν πατέρων. ὅθεν ἄμοιροι καὶ ἀμέτοχοι ἀπεδείχθησαν τῆς τούτων διδασκαλικῆς παιδεύσεως ὡς μὴ στοιχοῦντες τῇ αὐτῶν παραδόσει, καὶ ἀποφαίνεται αὐτοῖς ὁ ψαλμῳδὸς Δαβὶδ λέγων· *ἐξολοθρεύσει κύριος πάντα τὰ χείλη τὰ δόλια, γλῶσσαν μεγαλορήμονα*. εἰπάτω δὲ ἡμῖν ψάλλων ὁ αὐτὸς Δαβὶδ ἀληθῆ καὶ ἡμεῖς σὺν αὐτῷ· *τοῦ ἐχθροῦ ἐξέλιπον αἱ ῥομφαῖαι εἰς τέλος, καὶ πόλεις καθεῖλες*. πότε *ἐξέλιπον τοῦ ἐχθροῦ αἱ ῥομφαῖαι καὶ* αἱ *πόλεις* ἤγουν τὰ ὀχυρώματα αὐτοῦ; οὐχὶ ἐπὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐνανθρωπήσεως; περὶ οὗ καὶ γέγραπται, ὅτι *τῶν ἰσχυρῶν μεριεῖται σκύλα*. μὴ ἐπὶ τοῦ ψευδοσυλλόγου καὶ τῆς συμμορίας αὐτῶν γέγραπται, ὅτι *τοῦ ἐχθροῦ ἐξέλιπον αἱ ῥομφαῖαι εἰς τέλος*; καὶ ἐὰν *εἰς τέλος* καὶ παντάπασιν *ἐξέλιπον αἱ ῥομφαῖαι τοῦ ἐχθροῦ* καὶ τῆς ἀσεβείας αἱ *πόλεις καθῃρέθησαν*, πῶς ταῦτα πάλιν ἀνοικοδομεῖσθαι καὶ ἀνανεοῦσθαι πεφλυαρήκασιν; ἵνα ἑαυτοῖς ἐπιγράψωσιν τὴν αὐτῶν καθαίρεσιν καὶ τοῦ ἀνθρωπείου γένους τὴν ἐξ
La.-Co. 416 αὐτῶν ἀπολύτρωσιν, σμικρύνοντες τὸ μέγα τῆς σωτηρίας ἡμῶν μυστήριον, τὴν οἰκονομίαν Χριστοῦ *τοῦ ἐπὶ πάντων θεοῦ* τοῦ ὄντως *εὐλογητοῦ εἰς τοὺς αἰῶνας* τῶν αἰώνων, *ἀμήν*. εἶτα ταῖς κολακείαις πρὸς τοὺς κρατοῦντας χρώμενοι οὕτω φασίν·

Ma. 229 (Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

« Οἱ τῷ περιόντι αὐτοῖς θείῳ ζήλῳ κινούμενοι τὴν τῶν πιστῶν ἐκκλησίαν τῇ τῶν δαιμόνων λῃϊζομένην ἀπάτῃ ὁρᾶν μὴ ἀνεχόμενοι »

---

2 cf. Hebr. 12,2 **3** Hebr. 8,13 **5–6** Hebr. 7,11 **7–8** πρὸς – διδασκαλίαν cf. Eph. 4,11–12 **13–14** Ps. 11,4 **15–16** Ps. 9,7 **18** Is. 53,12 **24–25** cf. Rom. 9,5

27–28 = Niceph. refut. c. 19,36–38

(H)V T M **27–28** = *Niceph.*[ref]

2 παρέπεται] γὰρ ἔπεται M **6** *νυνὶ*] νῦν M ed.Rom.* (ex Vc) **10** καταρτίζεσθαι T edd. | ὡς (= οὕτως) Dubielzig: ὡς codd. (nihil respondet in lat.) | μαθητιᾶν V **11** ἄμοιροι καὶ om. Vc edd. **14** μεγαλορρήμονα M ed.Rom.* (ex Vc) | εἰπάτω Vc[pc]: εἰπάτωσαν V T M (σαν subterlin. Vc[*]) | ἡμῖν + εἰ M **15** ἀληθῆ V T: ἀληθεύει M ἀληθῶς Vc[mg] (Morin) edd. | ῥομφαῖ sic M **16** ἤγουν] ἤτοι Vc[mg] (Probatares) edd. **17** Χριστοῦ] υἱοῦ M **18** ὅτι + τὰ M | τὸν ἰσχυρὸν V τοῦ ἰσχυροῦ M | μεριεῖ *Sept.* (sed μεριεῖται Q*) | σκῦλα M ed.Rom.* (ex Vc) **21** πάλιν ταῦτα V | οἰκοδομεῖσθαι M **22** ἑαυτοὺς V | ἀνθρωπίνου M **24** ὄντος M | εὐλογημένου Vc[mg] (Bonafides) edd. **27** Οἱ M ed.Rom. (ex Vc) *Niceph.*[ref]: Οἱ V T ed.Reg.* **28** λῃϊζόμενοι T | μὴ] οὐκ *Niceph.*[ref] | ἀνεχόμενοι] sententia continuatur infra p. 634,23

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

bant quia „sicut olim *Iesus* salutis nostrae *auctor et consummator*“. hinc accidit eis dicere: ‚omne *quod antiquatur et senescit prope interitum* fit, et quia antiquata est Rom. 581
apostolorum doctrina, nouam nos procuramus erigere, quia et Moyses et Aaron sacerdotes simili modo fecisse probantur, sed quando gratia subintrauit, apostolus dicit *alium surrexisse sacerdotem*.‘ ergo et nunc debuerant dare maximam quandam gratiam, apostolorum scilicet superantem; sic enim et dicunt: „ad perfectionem qui- PL 129, 387
dem nostram et magisterium“. et cum episcopi essent, qui talem synodum adinuenerunt, et perfectionem apostolicarum dispositionum haberent, et alios debuissent Ha. 343
perficere, non ab aliis perfici: magis renuerunt doctrinam magisterii ac traditionis sanctorum apostolorum et illustrium patrum nostrorum. unde consortes et participes nullatenus ostensi sunt horum eruditionis <et> doctrinae, eo quod non consenserint traditioni eorum, et imprecetur eis psalmista Dauid dicens: *disperdat dominus uniuersa labia dolosa et linguam magniloquam*. dicat et nobis psallens ueraciter ipse Dauid et nos una cum ipso: *inimici defecerunt frameae in finem et ciuitates eorum destruxisti*. quando *defecerunt inimici frameae et ciuitates*, id est munitiones eius? nonne in Christi humanatione? de quo scriptum est quia *fortium diuidet spolia*. an super pseudosyllogo et factione ipsorum scriptum est quia *inimici defecerunt frameae in finem*? et si *in finem* et per omnia *defecerunt frameae inimici* impietatisque *ciuitates destructae sunt*, quomodo haec iterum reaedificata et renouata esse garrierunt? ut sibimet ascribant distructionem eorum et redemptionem humani generis quae ex illis effecta est, derogantes magno salutis nostrae mysterio et dispen- La.-Co. 415
sationi Christi *qui est super omnia deus benedictus in saecula* saeculorum. *amen*. dein adolationibus ad imperantes usi ita aiunt:

(Gregorius episcopus legit:) Ma. 230

«Qui diuino zelo qui illis inest moti fidelium ecclesiam daemonum surreptam seductione uidere non patientes»

12–13 disperdat – magniloquam *cf. LC I 27 p. 221,2–4 (= I Capit. p. 105,1–2) = *Hadr. p. 34,12–14* (In actione sexta. In tomo secundo Epiphanius legit. Capitulo XL): Quod non ad eorum parentes (*om. Hadr., suppl. Hampe*) pertineat, sicut illi dicunt: ‚Disperdat Dominus universa labia dolosa et linguam magniloquam (lingua maliloqua *Hadr.* [magniloqua *Hampe*]).‘ **14–15** inimici – destruxisti *cf. LC I 28 p. 222,13–16 (= I Capit. p. 105,3–4) = *Hadr. p. 34,19–22* (In eadem actione. Capitulo XLI): Quod non (*om. Hadr., suppl. Hampe*) in eorum (*om. Capit.*) parentibus, ut illi dicunt, impletum sit, quod scriptum est: ‚Inimici defecerunt framea in finem, et civitates eorum destruxisti.‘ *cf. Hadr. p. 40,20.*

P VE

---

1 quia *om. ed. Rom.** | consumator VE | accedit *ed. Rom.** **3** Moses V Moises E **4** fecisse] fuisse *ed. Rom.** **5** dixit F *edd., sed cf. gr.* **6–7** quidem] quidam V, *om.* E *(corr. ed. Rom.)* **7–8** adunauerunt *ed. Rom.** **8** alias P^{pc} (o *in* a *mut.* P^{c}) **9** perfici + nam *ed. Rom.** | rennuerunt VE **11** et *add. ed. Rom.* | quod *iter.* P^{ac} (quod^{1} *subterlin.* P^{x}) | non *om.* P^{ac} (*add.* P^{c} *s. l.*) **11–12** consenserunt E *edd.* **12** imprecetur (~ ἀποφαίνεται?) P: inprecetur VE imprecatur *ed. Rom.** **13** et^{1} *habent etiam Psalt. Rom. et LC et Hadr.* | ipse] *debuit* idem **14** et^{1} – ipso *om.* P | una E: *om.* V | eorum *habent etiam Psalt. Rom. et LC et Hadr.* **16** humanatione] hamantetione *(?)* P **17** seudosyllogo *(sic)* P pseudosillogo E **18** in^{1} – frameae^{2} *om.* P^{ac} *(suppl.* P^{c} *in marg. inf.)* **19** ciuitates *om.* P | reedificata V rehed- E **20** destructionem E *edd., sed cf. Act. I p. 109,3 al.* **21** misterio *codd.* **22** benedictus deus E *edd., sed cf. gr.; exspectaueris tamen* deus <uere> benedictus | secula P E (*abbr.* V) | seculorum P E (*abbr.* V) **23** deinde *ed. Rom.** | adultionibus P^{ac} (u^{1} *in* o *mut.,* a *superscr.* P^{c}) adulationibus F^{2} *edd.* | imperatores E *edd., sed cf. gr.* **25** subreptam *ed. Rom.**

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Ταῦτα λέγοντες οὔτε ἔγνωσαν τὰς ἐπαγγελίας, ἃς ἡ καθολικὴ ἐκκλησία παρὰ τοῦ αὐτὴν θεμελιώσαντος Χριστοῦ ἔλαβεν, οὔτε διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν ὁμολογοῦσι σωθῆναι τὸ ἀνθρώπινον γένος. οὓς γὰρ Χριστὸς τῷ ἰδίῳ αἵματι ἐξωνήσατο, πάλιν τῷ διαβόλῳ πιπράσκουσιν· οὓς τῷ ἰδίῳ θανάτῳ ἐζωοποίησεν, αὐτοὶ τῷ δηλητηρίῳ τῶν αὐτῶν χειλέων θανατοῦσι καὶ εἰς *πέταυρον ᾅδου* καταβιβάζουσιν. ἀκουσάτωσαν τῶν ᾀσμάτων διαρρήδην ἀδόντων
Rom. 582 πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ὡς ἐκ προσώπου Χριστοῦ· *ὅλη καλὴ εἶ πλησίον μου*, ὅλη καλή, *καὶ μῶμος οὐκ ἔστιν ἐν σοί*. ἤδη ἤκουσαν ὅλην αὐτὴν καλὴν εἶναι καὶ πλησίον Χριστοῦ καὶ μώμου παντὸς ἀπηλλάχθαι. πρὸς ἣν καὶ διὰ Ἡσαΐου φθέγγεται· *ἐπὶ τῆς χειρός μου ἐζωγράφησά σου τὰ τείχη· καὶ ἐνώπιόν μου εἶ διὰ παντός*. καὶ πῶς ἡ ταύτας τὰς ἐπαγγελίας λαβοῦσα ληΐζεται ὑπὸ τῆς τῶν δαιμόνων ἀντικειμένης δυνάμεως; καὶ ἔνθα *Χριστός ἐστι κεφαλὴ* κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον, τίς ὁ ταύτην δυνάμενος εἰς προνομὴν λαβεῖν; *αὐτὸς παρέστησεν* αὐτὴν *ἑαυτῷ μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ῥυτίδα*, καὶ πῶς πάλιν μολύνεται; φεῦ τῆς ὑπολήψεως ταύτης. πρόδηλον γὰρ ὅτι ἄρνησις τῆς αὐτοῦ οἰκονομίας μεσολαβεῖ τὴν ὑπόνοιαν ταύτην. ἀλλ᾽ ἔσπευσαν ἐξουδενῶσαι τὴν ἐκκλησίαν. διὰ τοῦτο *ἐξουδενώσει* αὐτοὺς *κύριος*, καὶ ἔσονται παρὰ πᾶσι τοῖς ἐν αὐτῇ γεννηθεῖσι καὶ ἐξουδενωμένοι καὶ ἀναθεματισμένοι· ἔμεινε γὰρ ἀλήϊστος καὶ ἀρραγὴς καὶ ἀσάλευτος. ταῖς δὲ κολακείαις πληρώσαντες τὸ στόμα ἐπὶ τὴν διήγησιν τῶν παρ᾽ αὐτοῖς πραχθέντων τὸν λόγον ποιοῦνται σεμνυνόμενοι·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

« πᾶσαν τὴν ἱερατικὴν συνεκαλέσαντο τῶν θεοφιλῶν ἐπισκόπων ὁμήγυριν, ὅπως συνοδικῶς ἐπὶ τὸ αὐτὸ γενομένη γραφικήν τε συζήτησιν ποιησαμένη περὶ τῆς ἀπατηλῆς τῶν ὁμοιωμάτων χρωματουργίας τῆς κατασπώσης ἐκ τῆς ὑψηλῆς καὶ θεῷ πρεπούσης λατρείας εἰς τὴν χαμαίζηλον καὶ ὑλικὴν κτισματολατρίαν τὸν τῶν ἀνθρώπων νοῦν θεοκινήτως ἐκφωνήσῃ τὸ αὐτῇ δοκοῦν, εἰδότες τὸ γεγραμμένον ἐν προφήταις, *ὅτι χείλη ἱερέων φυλάξεται γνῶσιν, καὶ νόμον ἐκζητήσουσιν ἐκ στόματος αὐτῶν, ὅτι ἄγγελοι κυρίου παντοκράτορός εἰσιν*. »

Ha. 345 (Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Ma. 232 Ἀμνημονήσαντες τὴν τοῦ θεοῦ λόγου ἐκ παρθένου γέννησιν, τοῦτο τὸ μέγα καὶ
La.-Co. 417 σωτήριον μυστήριον, ὅπερ αὐτὸς σαρκὶ ἐπιδημήσας ἡμῖν ἐχαρίσατο ῥυσάμενος ἡμᾶς

6–7 Prou. 9,18 **8–9** Cant. 4,7 **10–11** Is. 49,16 **13** Eph. 4,15; cf. 1 Cor. 11,3 **14–15** cf. Eph. 5,27 **17** cf. 1 Reg. 15,23 et 26 **28–29** cf. Mal. 2,7

23–27 πᾶσαν – δοκοῦν = Niceph. refut. c. 19,38–44

(H)V T M **23–27** = *Niceph.*^{ref} **31–638,3** Ἀμνημονήσαντες – ἀνέγνω praetermisit H

---

1 διάκονος + καὶ κουβουκλείσιος T M edd., sed cf. lat. **2** παρὰ om. T **7** καταβιβάζω(σιν) V **8** προσώπου + τοῦ V | εἶ T: ἡ V M εἴ ἡ *Sept.* **11** τῶν χειρῶν *Sept.* **13** ἐστιν + ἡ V **14** σπῖλον V edd. **17** ἐκκλησίαν] ἐξουσίαν T **18** καὶ[1] om. ed.Rom.* (ex Vc) | ἀνατεθεματισμένοι T edd. (sed reduplicatio saepius omissa est; cf. Fatouros II p. 916) **22** Γρηγόριος – ἀνέγνω dehinc semper om. T **23** ἱερατικὴν] ἱερωσύνην *Niceph.*^{ref} (ἱερωτάτην P^{pc}) | προσεκαλέσαντο *Niceph.*^{ref} **24** ζήτησιν *Niceph.*^{ref} **26** λατρίας V (abbr. H) | κτισματολατρείαν T (abbr. HV) **27** ἐκφωνήσῃ H (prob.) M *Niceph.*^{ref}: ἐκφωνήσει V T **28–29** ἱερέων – εἰσιν] ἱερέως … αὐτοῦ … ἄγγελος … ἐστιν *Sept.* (cf. Gero, Constantine V p. 71 adn. 61) **29** διότι *Sept.* (uar. lect. ὅτι) **30** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω dehinc semper om. T | διάκονος + καὶ κουβουκλείσιος M **31** τοῦτο] καὶ τούτου ed.Rom.* (ex lat.)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

(Epiphanius diaconus legit:)

Haec dicentes neque cognouerunt repromissiones quas catholica ecclesia suscepit a Christo qui eam fundauit, neque per redemptionem quae est in Christo Iesu domino nostro confitentur saluari genus humanum. quos enim Christus proprio mercatus est sanguine, iterum diabolo uendunt; quos propria morte uiuificauit, ipsi toxico labiorum suorum mortificant et in laqueum *inferni* dimergunt. audiant cantica canticorum aperte ad ecclesiam ex persona Christi cantantia: *tota* bona *es* proxima *mea*, tota bona es, *et macula non est in te*. ecce iam audierunt totam eam bonam esse et proximam Christi ac ab omni macula liberam, ad quam et per Esaiam affatur: *in manu mea* depixi *muros tuos*, et in conspectu meo es *semper*. et quomodo quae has repromissiones accepit, surripitur a daemonum aduersa uirtute? et maxime ubi *Christus est caput* secundum diuinum apostolum, quis est qui hanc possit praedam arripere? ipse *exhibuit* eam *sibi non habentem maculam aut rugam*, et quomodo rursus coinquinatur? o reprehensionem istam! certum est enim quod negationem dispensationis eius sequestret opinio haec. sed festinauerunt ecclesiam spernere. idcirco spernet illos dominus, et erunt apud omnes qui in ea nati sunt reprobati et anathematizati; mansit enim inexpugnabilis et incorruptibilis et inmutabilis. porro adolationibus replentes os ad narrationem a se gestorum sermonem faciunt gloriantes: Rom. 582 PL 129, 388

(Gregorius episcopus legit:)

«omne sacratum conuocauerunt deo amabilium episcoporum collegium, ut synodice in idipsum effectum et scripturarum quaestionem faciens de seductoria similitudinum colorum operatione, quae euellit ex summa et deo decibili latria ad humilem ac materialem creaturae latrian hominum sensum, deo mouente pronuntiet quod sibi fuerit uisum, scientes quod scriptum est in prophetis: quia *labia sacerdotum custodient scientiam et legem* exquirent *ex ore* ipsorum, *quia angeli domini* omnipotentis sunt.»

(Epiphanius diaconus legit:) Ha. 346

Inmemores dei uerbi natiuitatis ex uirgine huiusque magni et salutaris mysterii quod ipse in carne ueniens nobis donauit, eruens nos ab idolorum errore ac horum insana Ma. 231 La.-Co. 418

9–10 in – semper *cf. Vet. Lat. (Beuron) Is. 49,16*

P VE

3 Iesu Christo *ed. Rom.** **6** demergunt VE *edd.* **7** bona] pulchra *ed. Rom.*^{mg} *(ex Vulg.)* **9** Hesaiam P Ysaiam E Isaiam *ed. Rom.** **10** depinxi P^{pc} (n *superscr.* P^{c}) F *edd., sed cf. Act. II p. 141,4 al.* **11** repromisiones P | accipit P | demonum P E demonium V **12** predam P E (*abbr.* V) **13** exibuit P^{ac} (h *superscr.* P^{c}) | regem P^{ac} (u *superscr.*, e *in* a *mut.* P^{c}) **14** reprehensionem] „*gr.* opinionem“ *ed. Rom.*^{mg} **15** sequestret ~ μεσολαβεῖ? *Anast. sententiam male intellexisse uidetur* **17** incorruptibilis] „*gr.* inconcussa“ *ed. Rom.*^{mg} | inmutabilis] immobilis *ed. Rom.** **18** adulationibus F *edd.* **21** sacramentum P **22** idipsum P^{pc} V: ipsum E id collegium ipsum P^{ac} (collegium *subterlin.* P^{x}) | questionem *codd.* | ductoria P **23** auellit *ed. Rom.** | ac] et *ed. Rom.** **24** latriam E *edd.* | hominem E hominis F^{2} *edd.* | deommouente *(sic)* P^{ac} (m^{1} *exp.*) | quod] quid F *edd., sed cf. infra p. 637,24* **26** quia] qui P^{ac} (a *add.* P^{c} *s. l.*) **29** immemores F *edd.* **30** ac horum] hacorum P^{ac} hac horum P^{pc} (h *add.* P^{c} *s. l.*)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

ἐκ τῆς τῶν εἰδώλων πλάνης καὶ τῆς τούτων μανιώδους θρησκείας, αὐτοί τε ταύτην τὴν σωτηρίαν σφετερισάμενοι, δόξαν ἑαυτοῖς βουλόμενοι περιθεῖναι, ἀδόξως παρὰ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας θριαμβεύονται. οἷς εἰκότως προσφθέγγεται Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν διὰ τοῦ προφήτου· *οἱ ἱερεῖς ἠθέτησαν νόμον μου καὶ ἐβεβήλωσαν τὰ ἅγιά μου· ἀνὰ μέσον ἁγίου καὶ βεβήλου οὐ διέστειλαν, καὶ ἀνὰ μέσον καθαροῦ καὶ ἀκαθάρτου οὐ διέστειλαν*. αὐτοὶ γὰρ τὰς εἰκόνας τοῦ κυρίου καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ οὐ διέστειλαν τῇ τῶν δαιμόνων εἰκόνι, αὐτὰς παραπλησίως εἴδωλα ὀνομάσαντες καὶ κατηγορικῶς συκοφαντήσαντες *τὴν ἐκκλησίαν ἣν περιεποιήσατο* Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν *τῷ ἰδίῳ*
Rom. 583 *αἵματι*. ἀπατηλὴν χρωματουργίαν τὴν τοῦ εὐαγγελίου διήγησιν ἐθρύλλησαν, ἣν σεπτὴν καὶ ἁγίαν οἱ πιστοὶ λέγουσί τε καὶ ὀνομάζουσιν, οὐκ ἀποβλέποντες εἰς τὸ ὁρώμενον, ἀλλ᾽ εἰς τὰ ἐν αὐτῷ ἐνσημαινόμενα. ἀκούοντες γὰρ τοῖς ὡσί, ‚δόξα σοι, κύριε′ προσφθέγγονται, καὶ ὁρῶντες τοῖς ὄμμασι πάντως τὴν αὐτὴν ἀναπέμπουσι δοξολογίαν· εἰς γὰρ μνήμην ἐρχόμεθα τῆς ἐν ἀνθρώποις αὐτοῦ ἀναστροφῆς. εἴ τι γὰρ ἡ ἐξήγησις ἐγγράφως ἡμῖν δηλοῖ, ταυτὸν καὶ ἡ ἀναζωγράφησις. οἷα δὲ ἀναίδην ‹καὶ› ἀλαζονικῶς πεφληναφήκασι, σκοπήσωμεν· „τῆς κατασπώσης ἐκ τῆς ὑψηλῆς καὶ θεῷ πρεπούσης λατρείας εἰς τὴν χαμαίζηλον καὶ ὑλικὴν κτισματολατρίαν." ὧ τῆς παραπληξίας· τὴν γλῶσσαν *ὡς μάχαιραν ὀξεῖαν* ἔχοντες καὶ τεθηγμένην τῷ ψεύδει τὴν ἀμώμητον πίστιν ἡμῶν τῶν χριστιανῶν εἰς τὴν τῶν εἰκόνων νομίζουσι μετηλλάχθαι σεβασμιότητα, καὶ ὑβριστικῶς προσφθέγγονται ‚χαμαίζηλον καὶ ὑλικὴν κτισματολατρίαν′ ταύτην ἀποκαλοῦντες. οὐδεὶς τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν χριστιανῶν ἀνθρώπων εἰκόνι ἐλάτρευσεν. ἑλληνικὸν γὰρ τὸ μύθευμα, δαιμόνων ἐφεύρεμα, πράξεως σατανικῆς τὸ ἐγχείρημα. ἀπόλωλε τοῦτο τῇ τοῦ Χριστοῦ ἐπιδημίᾳ. λατρεία *νῦν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ* ἐστί, διάφορα δὲ τῷ θεῷ ἀνατεθειμένα πρὸς μνήμην αὐτοῦ τε καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ ἔχει ἡ ἐκκλησία ἐναποκείμενα, ἐξ ὧν ἐστι καὶ ἡ τῶν εἰκόνων ποίησις. αὐτοὶ δὲ ἑαυτοὺς ἐλέγχουσιν εἰπόντες· „ἐκφωνήσῃ [κατὰ] τὸ αὐτῇ δοκοῦν". λέληθεν αὐτοῖς τὸ γεγραμμένον παρὰ τοῦ κυριακοῦ στόματος· *ὁ λαλῶν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ τὴν ἰδίαν δόξαν ζητεῖ*. τοίνυν αὐτοὶ μαρτυροῦσιν ἀφ᾽ ἑαυτῶν φθέγγεσθαι καὶ οὐ παρὰ τοῦ πνεύματος. τίς ἄρα τούτων ἀκούσειεν, εἰ μή πω οὐκ ἔστι τοῦ πνεύματος; εἶτα ἐγκαυχώμενοι οὐκ ἐν κυρίῳ, ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν γλώσσῃ, οὕτως φασί·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Καὶ δὴ τὰ νῦν συναθροισθεῖσα ἡ καθ᾽ ἡμᾶς ἱερὰ σύνοδος, ἧς τὸν ἀριθμὸν πληροῦμεν τριακόσιοι τριάκοντα ὀκτώ, ταῖς συνοδικαῖς ἑπόμενοι θεσμοθεσίαις, ἀσπασίως

4–6 Ez. 22,26 **8–9** cf. Act. 20,28 **17** cf. Is. 49,2 **23** Ioh. 4,23 et 24 **27** cf. Ioh. 7,18

(H)V T M

1 θρησκίας V **2** σφετερισάμενοι τὴν σωτηρίαν M **3** καθολικῆς ἐκκλησίας] ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας V **4** ἐβεβήλουν *Sept.* **5** ἀναμέσον T (bis) edd. | οὐ¹] οὐδὲ ὅλως V **5–6** διέστελλον (bis) *Sept.* **5–6** καὶ² – διέστειλαν¹ om. M **5** καθαροῦ καὶ ἀκαθάρτου] ἀκαθάρτου καὶ τοῦ καθαροῦ *Sept.* | καθαρῶν Vc edd. | ἀκαθάρτων ed.Rom.* ex Vc (Bonafides in marg.) **9** ἀπατηλὴν + δὲ ed.Rom.*; si locus non sanus, potius τε supplendum | ἐθρύλησαν T **11** ἐν om. M | αὐτοῖς V **12** κύριε ed.Rom.: κυρίω codd. (cf. lat.) **14** δηλοῖ ἡμῖν M | τοῦτο ed.Rom.* ex Vc (Probatares in ras.) **14–15** ἀναιδεῖ V ἀνέδην M **15** καὶ add. ed.Rom., cf. lat. | πεφλυαρήκασι M **16–17** κτισματολατρείαν T edd. (abbr. V) **17** γλῶτταν M **20** κτισματολατρείαν T edd. (abbr. V) **22** ἐφεύρημα T M edd. | ἀπώλωλε T **25–26** ἐκφωνήσῃ ed.Rom.* (cf. supra p. 634,27): ἐκφωνῆσαι V ἐκφωνήσει T ἐκφωνήσεις M **26** κατὰ seclusi (cf. lat. et supra p. 634,27) | αὐτῇ T: αὐτῶν V αὐτοῖς M | λέληθεν + οὖν M | αὐτοὺς M ed.Rom.* **29** αὐτῶν M **31** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T | ἐπίσκοπος + Νεοκαισαρείας ed.Rom.* **32** δὴ τὰ νῦν scripsi: δεῖ τὰ νῦν V δῆτα νῦν T M δὴ τανῦν ed.Rom.* | ἀθροισθεῖσα M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

superstitione, ipsique hanc salutem usurpantes gloriamque sibi cumulare uolentes inglorie a catholica ecclesia praedicantur. quibus aperte affatur Christus deus noster per prophetam dicens: *sacerdotes* spreuerunt *legem meam* et coinquinauerunt sancta *mea; inter sanctum et* pollutum *non* distinxerunt, *et inter mundum et* inmundum *non* distinxerunt. ipsi enim iconas domini et sanctorum eius a daemoniorum icona non distinxerunt, eas similiter idola nominantes et calumniose accusantes *ecclesiam quam adquisiuit* proprio *sanguine* Christus deus noster, seductoriamque colorum operationem euangelii enarrationem susurrando fatentes, quam uenerabilem et sanctam Rom. 583
fideles dicunt et nominant, non profecto aspicientes ad id quod uidetur, sed ad ea quae in ipso signantur. audientes enim auribus ‚gloria tibi domino' proclamant, et uidentes oculis eandem utique referunt gloriae actionem; in memoriam quippe uenimus conuersationis eius qua cum hominibus conuersatus est. quicquid enim narratio in scriptis insinuat, idipsum et pictura denuntiat. qualia uero inpudenter iactanterque uerbosa fauce garrierunt, inspiciamus: „quae euellit ex summa et deo decibili latria ad humilem ac materialem creaturae latrian." o uesaniam: linguam ut *gladium acutam* et mendacio infectam habentium inmaculatamque fidem christianorum in imaginum aestimantium commutari culturam quique contumeliose profantur humilem ac materialem creaturae latrian hanc appellantes! nullus christianorum hominum qui sub caelo sunt imagini cultum seruitutis exhibuit. pagana est enim ista fabulatio et daemonum adinuentio atque opus actionis satanicae. periit hoc Christi aduentu. seruitus nunc *in spiritu et ueritate* est; diuersa autem [sunt] quae deo exhibentur, ad memoriam uidelicet eius et sanctorum ipsius, habet ecclesia reposita, ex PL 129, 389
quibus etiam imaginum est factura. ipsi praeterea sese arguunt dicentes: „pronuntiet quod sibi fuerit uisum". latuit eos quod ab ore dominico scriptum est: *qui loquitur a semetipso, propriam gloriam quaerit*. igitur ipsi testantur se a semetipsis effari et non a spiritu sancto. quis putas haec audiat, nisi forte qui non fuerit spiritus? deinde gloriantes non in domino, sed in lingua sua, sic aiunt:

(Gregorius episcopus legit:)

«Et ecce nunc congregata sacra synodus nostra, cuius numerum implemus trecenti triginta octo, synodicas sequentes legislationes amplectenter suscipimus et praedica-

P VE

2 inglorie *Dubielzig coll. gr. et ACO I 5 p. 332,2 (cf. ThLL VII 1, 1556,39–41)*: ingloria P inglorii VE *edd.* **3** meam *om.* F *edd.* **4** immundum E *edd.* **5** demoniorum *codd.* **7** acquisiuit V *edd.* **8** euangelii enarrationem *om.* P^{ac} (*add.* P^{c} *in marg. inf.*) **10** domine F *edd. non male, sed Anast. legit* κυρίῳ *(cf. app. crit. gr.)* **11** eamdem P^{ac} (m^{1} *radendo in* n *mutatum*) | deferunt *ed. Rom.** **13** impudenter E *edd.* **14** auellit *ed. Rom.** **15** latriam F *edd.* | uesanam P^{pc} (i *exp.*) **15–17** linguam – profantur] *Anast. uerborum constructionem mutauit* **16** mendacium P^{ac} (*in* u *scr.* o, m *eras.* P^{c}) | inmaculatumque P^{ac} (*in* u^{2} *scr.* a P^{c}) inmaculatam E immaculatam F *edd.* | in *om.* P^{ac} *(add.* P^{c} *in marg.)* **17** imaginum aestimantium *om.* P | culturam] cultum seruitutis P **18** ac] hac P^{ac} (h *eras.*) | latriam F *edd.* **19** exibuit P^{ac} (h *add.* P^{c} *s. l.*) **21** sunt *om. ed. Rom.*, seclusi (cf. gr.)* **22** habet + haec P^{c} *in fine lineae* (*uide supra* sunt) **24** consumator VE **25** querit *codd.* | affari F *edd.* **29** nostra *om. ed. Rom.** **30–639,1** predicamus P (*abbr.* VE)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

δεχόμεθα καὶ ἀνακηρύττομεν τὰ δόγματα καὶ τὰς παραδόσεις, ἃς αὗται βεβαιώσασαι ἀσφαλῶς κρατεῖν ἡμᾶς τεθεσπίκασι. »

Ma. 233 (Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Πολυάνδριον ἔχοντες τὴν ὁμήγυριν ἐναβρύνονται τῷ πλήθει ἐγκαυχώμενοι. ὀχλαγωγήσαντες γὰρ κατὰ τῆς ἐκκλησίας πεφλυαρήκασιν ἀθυροστομοῦντες ἃ μὴ θέμις, *ἀδικίαν εἰς τὸ ὕψος λαλήσαντες*. καὶ κατὰ τὸν Ἑβραῖον λαὸν *ηὐξήθησαν καὶ χυδαῖοι ἐγένοντο*. ἀλλ᾽ *οὐκ εὐδόκησεν ἐν αὐτοῖς ὁ κύριος*. διὰ τί; ὅτι τῆς ἐκκλησίας ἑαυτοὺς ἐξωθήσαντες *ἐπλανήθησαν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν ἀνύδρῳ*, τὸν *εὐφραίνοντα καρδίας ἀνθρώπων* πνευματικὸν *οἶνον* μὴ ἔχοντες. αὖθις δὲ τὰ αὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν φθέγγονται, λόγῳ μὲν σχηματιζόμενοι ταῖς συνοδικαῖς ἀκολουθεῖν θεσμοθεσίαις, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται. καὶ ἀπαριθμοῦσι τὰς οἰκουμενικὰς συνόδους λέγοντες·

La.-Co. 420

Rom. 584

Ha. 348 (Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

« Κατὰ μὲν πρῶτον λόγον ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ἐν Νικαίᾳ συγκροτηθεῖσα μεγάλη σύνοδος ἐπὶ τοῦ ἐν ἁγίοις Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου βασιλέως· ἥτις τὸν δυσσεβέστατον Ἄρειον τῆς ἱερατικῆς καθεῖλεν ἀξίας διὰ τὸ λέγειν κτίσμα εἶναι τὸν ἄκτιστον υἱὸν τοῦ θεοῦ, τὸν ὁμοούσιον τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι καὶ κατὰ πάντα ὁμόδοξον καὶ ὁμότιμον· ἣ καὶ τὸ θεόλεκτον τῆς σωτηριώδους ἡμῶν πίστεως ἐξεφώνησε σύμβολον. εἶθ᾽ οὕτως ἡ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ἁγίων πατέρων τῶν συνελθόντων ἐν ταύτῃ τῇ βασιλίδι πόλει ἐπὶ Θεοδοσίου βασιλέως τοῦ μεγάλου· ἥτις Μακεδόνιον τὸν πνευματομάχον κατέκρινεν, ὡς εἰς τὸ πανάγιον καὶ ἄκτιστον βλασφημοῦντα πνεῦμα, μὴ εἶναι αὐτὸ ὁμοούσιον τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ ἀσεβῶς δογματίζοντα, αὐτό τε τὸ τῆς σωτηριώδους ἡμῶν πίστεως σύμβολον πλατυτέρως ἐτράνωσε, θεὸν καὶ τὸ πανάγιον καὶ παντοδύναμον πνεῦμα κυρώσασα. »

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Ταύτας τὰς ἁγίας οἰκουμενικὰς δύο συνόδους καὶ Νεστόριος ὁ δυσσεβὴς ἐδέξατο καὶ οἱ ἀμφ᾽ αὐτὸν αἱρετικοί. οὕτως καὶ ἡ τῆς τούτων ὀχλαγωγίας σύνοδος ταύτας δεχομένη ἑτέραν αἵρεσιν παρεισήγαγεν, ἀφ᾽ ἧς οἱ αὐτῇ προσέχοντες χριστιανοκατήγοροι ὠνομάσθησαν παρὰ τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς ἐκκλησίας. κατ᾽ οὐδὲν διαφέροντες ἀνοήτων ἀνδρῶν τῶν τὸν ἥλιον ὁρώντων ὑπὲρ γῆν ὄντα καὶ πρὸς ἀλλήλους φασκόντων „τῇ λαμπρότητι τοῦ ἡλίου οἱ ἀστέρες κεκρυμμένοι εἰσί, καὶ ἡμέρα ἐστὶ καὶ οὐχὶ νύξ", τὰ προφανῆ καὶ εὔδηλα ἀργολογίᾳ συλλογισάμενοι περαίνουσιν. εἶτα ἐπιφέρουσι·

---

6 ἀδικίαν – λαλήσαντες cf. Ps. 72,8 **6–7** ηὐξήθησαν – ἐγένοντο cf. Ex. 1,7 **7** οὐκ – κύριος Ps. 151,5 **8** ἐπλανήθησαν – ἀνύδρῳ Ps. 106,4 **8–9** cf. Ps. 103,15

(H)V T M

1 αὗται M: αὗται sic V αὐταὶ T edd. (cf. lat.) **1–2** βεβαιώσασθαι M **3** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T **4** Πολύανδρον ed.Rom.* ex Vc (Bonafides in marg.) **6** τὸν Ἑβραῖον V M (cf. lat.): τὸν Ἑβραίων T τὸν τῶν Ἑβραίων ed.Rom.* ex Vc **11** τὰς συνόδους τὰς οἰκουμενικὰς M **12** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T | ἐπίσκοπος + Νεοκαισαρείας M **13–14** σύνοδος μεγάλη M **17** καὶ[1] om. M **18** ρν΄ V T **21** πνεῦμα + καὶ ed.Rom.* (ex lat.) **22** αὐτό] αὐτή M **23** ἅγιον T edd. **24** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T **29** τῶν om. ed.Rom.* **32** εἶτα ἐπιφέρουσι om. T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

mus dogmata seu traditiones quas ipsae roborantes secure nos tenere sanxerunt.»

(Epiphanius diaconus legit:) Ma. 234

Populosum habentes concilium iactant de multitudine gloriantes. turbas quippe contra ecclesiam congregantes garrierunt, os non habens ostium aperientes quod La.-Co. 419
licitum non est; *iniquitatem in excelsum locuti sunt*. et secundum Hebraeum populum *creuerunt* et uilissimi facti sunt. sed *non* beneplacuit *in eis domino*. quare? quoniam ab ecclesia sese pellentes *errauerunt in* heremo *in inaquoso*, spiritale *uinum* quod *laetificat corda hominum* non habentes. rursus autem eadem de semetipsis asseuerant, uerbo quidem figurantes synodicas se sectari legum positiones, factis Rom. 584
autem negant. et dinumerant uniuersales synodos, dicentes:

(Gregorius episcopus legit:) Ha. 347

«Secundum primum quidem sermonem sancta et uniuersalis ac magna synodus, quae apud Nicaeam celebrata est sub sanctae memoriae Constantino magno imperatore; quae impiissimum Arrium a sacerdotali deposuit dignitate, eo quod diceret creaturam increatum filium dei, qui consubstantialis patri et sancto spiritui est et per omnia unius gloriae ac unius honoris; quae et a deo electum salubris fidei nostrae protulit symbolum. sicque demum centum quinquaginta sanctorum patrum qui conuenerunt in hac regia urbe sub maiore Theodosio imperatore; quae Macedonium pneumatomachum damnauit, tamquam in sanctissimum et inconditum spiritum blasphemantem et non esse homousion patri et filio impie dogmatizantem, ipsum quoque salutaris fidei nostrae symbolum latius expressit, deum etiam sanctum et omnipotentem spiritum firmans.»

(Epiphanius diaconus legit:)

Has sanctas uniuersales duas synodos etiam impius recepit Nestorius et qui partis eius erant heretici. ita et horum factiosae cohortis synodus has recipiens aliam heresim introduxit, a qua qui intendunt ei christianorum calumniatores nominati sunt a PL 129, 390
sancta dei catholica ecclesia. in nullo ab insensatis uiris discrepantes, qui solem uidentes super terram esse dicunt adinuicem „prae claritate solis stellae absconsae sunt, et dies est et non est nox“, manifestissima et certissima otioso sermone ratiocinantes deliberant, ita subdentes:

P VE

---

1 ipsae] *Anast. legit* αὐταὶ (*cf. gr.* T) **5** Hebreum *codd.* **7** uinum spirituale E *edd.* | spiritualem P^{pc} (u *superscr.* P^{c}) VE *edd., sed cf. Act. IV p. 459,10 al.* **8** letificat *codd.* | semetipsis] *„gr.* iisdem“ *ed. Rom.^{mg} (mendum interpretis, ut uidetur)* **9** figurantes (~ σχηματιζόμενοι, *cf. Gloss.*)] simulantes E *(cf. Act. I p. 83,26; Act. II p. 115,18)* | se *om. ed. Rom.** **12** Secundum – sancta] *„gr.* primo quidem loco sancta“ *ed. Rom.^{mg} (sed est mendum interpretis)* | quidem primum *ed. Rom.** **13** Niceam *codd.* **15** spiritui sancto E *edd.* | est *post* ac unius F *edd.* **16** electum] *„gr.* dictatum“ *ed. Rom.^{mg} non male (sed idem mendum interpretis occurrit Act. IV p. 285,17)* **17** *„gr.* deinde centum“ *ed. Rom.^{mg}* **18** ac P^{ac} (h *add.* P^{c} *s. l.*) | regia] regula P^{ac} *(punctis corr.)* **19** et inconditum *om. ed. Rom.** **21** sanctum et] sanctum E et sanctum *ed. Rom.*, sed cf. gr.* **25** coortis P **26** kalumniatores P calumpn- E **27** uiros P^{ac} (o *exp.*, i *superscr.* P^{c}) **28** super esse terram E esse super terram F *edd.* **29** et non est *om.* P **30** deliberant] *„gr.* concludunt“ *ed. Rom.^{mg}* | ita subdentes ~ εἶτα ἐπιφέρουσι*? debuit* dein afferunt*, ut notauit Dubielzig*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Μετὰ ταύτας ἡ τῶν διακοσίων ἁγίων πατέρων ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον συνελ-
Ma. 236 θοῦσα ἐπὶ Θεοδοσίου βασιλέως τοῦ νέου· ἥτις τὸν ἰουδαιόφρονα καὶ ἀνθρωπο-
λάτρην Νεστόριον κατεδίκασε διὰ τὸ δοξάζειν αὐτὸν Χριστὸν ἰδικῶς τὸν ἐκ θεοῦ
λόγον καὶ Χριστὸν ἕτερον τὸν ἐκ γυναικός, ἀνὰ μέρος καὶ ἰδικῶς τιθέντα τὸν θεὸν
λόγον καὶ ἀνὰ μέρος τὸν ἄνθρωπον, δύο ἐντεῦθεν ὑποστάσεις ἐπὶ τοῦ ἑνὸς Χρι-
στοῦ δογματίζοντα καὶ ἀρνούμενον τὴν καθ᾽ ὑπόστασιν ἕνωσιν, καθ᾽ ἣν οὐχ ὡς
ἕτερος ἑτέρῳ συμπροσκυνεῖται, ἀλλ᾽ εἷς νοεῖται Χριστὸς Ἰησοῦς υἱὸς μονογενής, μιᾷ
προσκυνήσει τιμώμενος μετὰ τῆς ἰδίας σαρκός. »

Rom. 585 (Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

La.-Co. 421 Ταύτην καὶ Εὐτυχὴς καὶ Διόσκορος καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς συγχυτικοὶ ἐδέξαντο, ἀλλ᾽
αἱρετικοὶ μεμενήκασιν ἑτέραν αἵρεσιν εἰσαγαγόντες. οὐκοῦν τούτοις συναριθμηθή-
σονται καὶ αὐτοὶ ὡς νεωτεροποιὸν κενοφωνίαν παρεισενέγκαντες ἐν τῇ καθολικῇ
ἐκκλησίᾳ. καὶ οἷα παῖδες τὰ παρὰ τῶν ἰδίων πατέρων προφανῶς λεγόμενά τε καὶ
γινόμενα χλευαστικῶς ἀλλήλοις διηγούμενοι, οὕτως καὶ οὗτοι τὰ παρὰ πάντων
ἀριδήλως γινωσκόμενα διδακτικῶς οἴονται προφέρεσθαι καὶ γραφῇ παραδοῦναι.
ἀλλὰ καταγέλαστοι τοῖς πᾶσι γεγόνασι. καὶ αὖθις τῇ ἑαυτῶν εἰκαιομυθίᾳ χρώ-
μενοι λέγουσιν·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Εἶτα ἡ ἐν Χαλκηδόνι μεγάλη καὶ περιβόητος σύνοδος ἡ ἐπὶ Μαρκιανοῦ τοῦ
θεοφιλοῦς βασιλέως συνδραμοῦσα· ἥτις Διόσκορον καὶ τὸν δυστυχῆ Εὐτυχέα
ἀνεθεμάτισε, δογματίζοντας μὴ ἐν δυσὶ φύσεσι μετὰ τὴν ἄκραν καθ᾽ ὑπόστασιν τοῦ
θεοῦ λόγου ἕνωσιν εἶναι τὸν αὐτὸν καὶ ἕνα Χριστὸν καὶ κύριον μετὰ τῆς σαρκός,
ἀλλ᾽ ἐκ δύο μὲν γεγενῆσθαι φύσεων τὴν ἕνωσιν, μίαν δὲ ἀποτελεσθῆναι πεφυρμένην
τε καὶ συγκεχυμένην. πρός γε ταύταις ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει συνελθοῦσα τῶν
ἑκατὸν ἑξήκοντα πέντε ἁγίων πατέρων ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ τῆς θείας λήξεως· ἥτις
ἀνεθεμάτισεν Ὠριγένην τὸν καὶ Ἀδαμάντιον, Εὐάγριον, Δίδυμον μετὰ τῶν ἑλληνικῶν
αὐτῶν συγγραμμάτων, Θεόδωρον τὸν Μοψουεστίας καὶ Διόδωρον τὸν καθηγητὴν
Νεστορίου, Σεβῆρον, Πέτρον, Ζωόραν μετὰ τῶν ἀσεβῶν αὐτῶν δογμάτων καὶ τὴν

27 τὸν – Ἀδαμάντιον cf. e.g. Eus. hist. eccl. (CPG 3495) VI 14,10 p. 552,9 Schwartz

(H)V T M **7–9** καθ᾽^{2} – σαρκός praetermisit H **12–18** ἑτέραν – λέγουσιν praetermisit H **22–642,3** δογματίζοντας – ἀνέγνω praetermisit H

1 Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **3** βασιλέως om. T edd. **5** τιθέντα T: θέντα V κτισθέντα M **8** εἷς] εἴ sic V | Ἰησοῦς Χριστὸς T edd. **10** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T | διάκονος + καὶ κουβουκλείσιος M **16** προσφέρεσθαι M **17** καινομυθία T κενομυθία ed. Rom.* **19** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **20** περιβόητος] οἰκουμενικὴ M **21** θεοφιλεστάτου M **22** δογματιζοντ(ες) sic V **25** γε] δὲ M **26** ρξε΄ V **28** Διόδωρον V M (cf. lat): Θεόδωρον T edd. (corr. ed. Rom.^{mg}) **29** Ζωορᾶν ed. Rom.* ex Vc

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

(Gregorius episcopus legit:)

«Post has ducentorum sanctorum patrum apud Ephesum prius conueniens sub iuniori Theodosio imperatore; quae Iudaeorum sensum habentem et hominem colentem Nestorium condemnauit, quoniam praedicabat Christum seorsum ex deo uerbum et Christum alterum qui esset ex muliere, partim priuatimque ponens deum uerbum et partim hominem, duas hinc subsistentias in uno Christo dogmatizans et negans unitatem quae per subsistentiam facta est, secundum quam non quasi alter cum altero coadoratur, sed unus intellegitur Christus Iesus filius unigenitus, una adoratione honorandus cum propria carne.» Ma. 235

(Epiphanius diaconus legit:) Rom. 585

Haec et Eutyches et Dioscorus atque * confusi qui cum ipsis erant admiserunt, sed heretici permanserunt aliam heresim inferentes. ergo his connumerabuntur et ipsi, tamquam uersutam uocum nouitatem in catholicam ecclesiam inferentes. et ueluti pueri qui ea quae a patribus suis euidenter dicta et facta sunt illusorie adinuicem enarrantes, ita et isti quae ab omnibus manifeste sciuntur docte opinantur proferre tradereque scripturae. sed ridendi omnibus facti sunt. et rursus uana confabulatione utentes dicunt: La.-Co. 422

(Gregorius episcopus legit:)

«Dein Chalcedonae magna et opinatissima synodus quae sub Marciano deo amabili principe concurrit quaeque Dioscorum et infelicem Eutychea anathematizauit praedicantes non in duabus naturis post summam dei uerbi unitatem quae in subsistentia facta est eundem et unum Christum et dominum cum carne subsistere, sed ex duabus naturis unitionem factam et unam mixtam et confusam effectam. praeterea et quae Constantinopoli conuenit centum sexaginta quinque sanctorum patrum sub Iustiniano diuae recordationis; quae anathematizauit Origenem qui et Adamantius dictus est, Euagrium, Didymum cum paganis conscriptis eorum atque Theodorum Mopsuestenum et Diodorum praeceptorem Nestorii, Seuerum, Petrum, Zooran cum impiis

P VE

1 Gregorius – legit *om.* P^{ac}, *add.* P^{c} *in fine lineae* **2** aput P^{ac} (*corr.* P^{c}) **3** Iudeorum *codd.* **4** condonauit P^{ac} (o^{2} *exp. et* em *superscr.* P^{c}) condempn- E **5** priuatumque P^{ac} (u *in* i *mut.* P^{c}) **8** intelligitur VE *edd.* **11** Haec + et his similia P^{ac} (*subterlin.* P^{x}) | Euthices P Eutiches VE *(corr. ed. Rom.)* | atque – erant] atque qui confusionem duarum in Christo naturarum praedicant *ed. Rom.* reliquis omissis (uide infra)* | atque + hereticos (hereticus P^{pc} F^{2}) dicit qui confusionem duarum in Christo (Christi P^{ac}, *corr.* P^{c}) naturarum (naturalium P^{ac}, *corr.* P^{c}) praedicant P E *(adnotatio Anastasii quae ad* confusi *pertinet in textum recepta)* | confusi ~ συγχυτικοὶ *minus apte (melius* qui confundunt *Act. I p. 87,5)* **11–12** sed – permanserunt *om.* P^{ac}, sed et [*sic*] heretici permanserunt *add.* P^{c} *in marg. inf.* **12** connumerauit P^{ac} *(prob.)* (-buntur P^{c} *s. l.*) **13** uersutam ~ νεωτεροποιὸν*?* | uocum nouitatem] *Anast. legit uel intellexit* καινοφωνίαν **14** dicta] ducta P^{ac} *(prob.;* u *radendo in* i *mut.)* | sunt *om.* E *edd.* | illusorię P^{pc} V illurię P^{ac} (so *add.* P^{c} *s. l.*) **15** enarrant *ed. Rom.*, sed cf. gr.* | docte] more doctorum *ed. Rom.^{mg} (Anast. fort. legit uel intellexit* διδασκαλικῶς*, cf. Gloss.)* **19** Deinde F *edd.* | Calcedone P E Chalcedone V, *correxi coll. Can. V p. 905,20 (forma* Chalcedona *occurrit etiam Nicol. I. epist. 88 p. 467,28 Perels al.)* | Martiano *codd., corr. ed. Reg.* **20** Eutichea VE Eutychem *ed. Rom.** **21** duaribus P^{ac} (ri *subterlin.* P^{x}) | uerbum P^{ac} (um *subterlin.,* i *superscr.* P^{c}) **25** Amanitius P^{ac} Amantius P^{pc} (i^{1} *exp.*) **26** Dydimum P Didimum VE*, corr. ed. Rom.* **27** Diodorum P: ydolorum V idolorum E (*corr.* F^{2}) | Zoaran V^{ac} (o *in* a^{1} *scr.* V^{1}) E Zooram *ed. Rom.**

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

Ha. 349 λεγομένην Ἴβα ἐπιστολὴν γραφεῖσαν πρὸς Μάριν τὸν Πέρσην, τὰ τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης τετάρτης συνόδου εὐσεβῆ ἐπικυρώσασα δόγματα. »

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Ταύτας τὰς ἁγίας καὶ οἰκουμενικὰς συνόδους καὶ τὰς πρὸ αὐτῶν ἐδέξαντο Σέργιος ὁ Κωνσταντινουπόλεως, Κύρος Ἀλεξανδρείας, Ὀνώριος Ῥώμης καὶ οἱ περὶ αὐτοὺς Μονοθελῆται λεγόμενοι, ἀλλ᾽ ὡς αἱρετικοὶ ἀναθεματίζονται παρὰ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ὡς κενὰ διὰ τῆς αὐτῶν αἱρέσεως λαρυγγίσαντες ἐν τῇ αὐτῇ ἐκκλησίᾳ.
Ma. 237 οὕτως καὶ οὗτοι ταύτας τὰς ἁγίας συνόδους δεξάμενοι, ἀλλ᾽ οὖν διὰ τὴν ἑαυτῶν αἵρεσιν ἐκβέβληνται τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, καὶ μάταιος αὐτοῖς ὁ περὶ τούτου λόγος καὶ ἀργὸς καὶ οὐδὲ ἀποκρίσεως ἄξιος, ὅτι ἐν προσηγορίᾳ τῶν ἁγίων συνόδων ταύταις ἀντίκεινται καὶ ἐναντιοῦνται. καὶ εἰ μὲν ἀγνωσίᾳ τοῦτο πεποιήκασιν, εὐηθείας καὶ ἀμαθίας ἀνάμεστον, εἰ δὲ ἐν γνώσει, ἀσεβείας καὶ πάσης
Rom. 586 ἀλλοκότου συνειδήσεως· ἢ γὰρ δείξωσιν ἡμῖν σύνοδον ἀντικειμένην συνόδῳ, εἰ μή πω ἐκ τῶν ἀλλοτριωθέντων τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καὶ ἀναθεματισθέντων ὡς καὶ ἡ αὐτῶν, ἢ ταῖς ἁγίαις καὶ ἐγκρίτοις ἀκολουθήσωσι καὶ ἅπερ εἴασαν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ οὗτοι δέξωνται. καὶ εἰ μὲν δέξονται τὰς σεπτὰς εἰκόνας, τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ἕπονται, ὡς παρὰ τῶν ἁγίων ἓξ οἰκουμενικῶν συνόδων δεδεγμένας. εἰ δὲ
La.-Co. 424 μὴ ἕπονται τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, οὐδεὶς αὐτῶν ἀκούσει μὴ ἀκολουθούντων τῇ θεοπρεπεῖ παραδόσει ταύτης.

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

« Ὡσαύτως καὶ ἡ ἐν χρόνοις Κωνσταντίνου τοῦ εὐσεβοῦς βασιλέως ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ πόλει ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ἁγίων πατέρων συνελθοῦσα· ἥτις ἀνεθεμάτισε καὶ ἐκκήρυκτον ἐποίησε Θεόδωρον τὸν τῆς Φαράν, Κύρον τὸν Ἀλεξανδρείας, Ὀνώριον Ῥώμης, Σέργιον, Παῦλον, Πύρρον καὶ Πέτρον τοὺς ἐνταῦθα προεδρεύσαντας, Μακάριόν τε Ἀντιοχείας καὶ Στέφανον τὸν αὐτοῦ μαθητήν, διὰ τὸ λέγειν αὐτοὺς μίαν θέλησιν καὶ ἐνέργειαν ἐπὶ τῶν δύο τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν φύσεων. »

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Τούτοις τοῖς λογυδρίοις οὐδεὶς λόγος ἀνασκευῆς διὰ τὸ ἀνωτέρω ταῦτα ἀνεσκευάσθαι. σοφίσματι δὲ κιβδήλῳ τὰς ἁγίας συνόδους πάλιν εἰς μέσον ἄγουσιν οὑτωσὶ λέγοντες·

(H)V T M **8–646,2** οὕτως – διάσκεψις omnia fere euanida in H (sine dubio quaedam praetermissa sunt)

---

1 Μάρην T edd. | καὶ om. M **2** μεγάλης + καὶ οἰκουμενικῆς M | τετάρτης] δ′ V | εὐσεβῆ om. M **3** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T | διάκονος + καὶ κουβουκλείσιος M **4** ἐδέξατο V **5** Κῦρος HV edd., sed cf. Act. III p. 240,10 | αὐτὸν V **6** Μονοθελῆται H: Μονοθεληταὶ V Μονοθελίται T Μονοθελῖται M **7** ἐν – ἐκκλησίᾳ] κατὰ τῆς ἐκκλησίας H, sed cf. lat. | αὐτῇ] αὐτοῦ V (de H uide supra) **8** ἀλλ᾽ οὖν om. M | ἑαυτῶν T: αὐτῶν V M **12** εὐηθίας V | ἀσεβείας om. V **13** ἢ] εἰ T | δείξουσιν M **13–14** μή πω] μήπου ed.Rom.* **14** ἀλλοτριωθέντων – ἀναθεματισθέντων] sc. συνόδων (cf. Act. I p. 44,3 et Fatouros II p. 910) | ἀλλοτριωθέντων] ἀλλοτρίων ὄντων T edd. **15** ἐγκρίτοις καὶ ἁγίαις V | ἀκολουθήσουσι V M | καὶ² om. T | εἴασαν om. M **15–16** ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ] πᾶσα ἡ ἐκκλησία M **16** δέξωνται ed.Rom. (ex Vc^{pc}): δέξονται codd. | δέξονται] δέξωνται ed.Rom.* **17** ἑξὶ M | δεδειγμένας V **20** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T | ἐπίσκοπος + Νεοκαισαρείας M **22** ρο′ V T | συνελθοῦσα om. ed.Rom.* **23** Φαρᾶν T M | Κῦρον V edd. **24** Πῦρον V **25** μαθητήν] φοιτητήν V **28** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T **29** λογιδρίοις ed.Rom.* **29–30** ἀνεσκευάσθαι M: ἀνασκευᾶσθαι V ἀνεσκευᾶσθαι T **31** οὕτ(ως) M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

dogmatibus eorum et factam Hibae epistolam quae scribitur ad Marin Persam, sanctae ac magnae quartae synodi pia corroborans dogmata.» Ha. 350

(Epiphanius diaconus legit:)

Has sanctas et uniuersales synodos et praecedentes eas susceperunt Sergius Constantinopolitanus, Cyrus Alexandrinus, Honorius Romanus et qui circa ipsos sunt unam PL 129, 391
uoluntatem in Christo dicentes, sed ut heretici anathematizantur a catholica ecclesia, utpote in eadem ecclesia per heresim suam uana loquentes. sic et isti, licet et has sanctas synodos admittant, propter heresim tamen suam abiciuntur a catholica Ma. 238
ecclesia, et uanus illis est super hoc sermo et otiosus ac nulla responsione condignus, quoniam in appellatione sanctarum synodorum his resultant et aduersantur. et si quidem ignorantia hoc fecerunt, amentia est et indisciplinatione plenum, quodsi scienter, impietate ac omni absurda conscientia; aut enim ostendant nobis synodum aduersantem synodo, nisi forte ex illis quae alienatae sunt a catholica ecclesia et Rom. 586
anathematizatae quemadmodum et eorum, aut probabiles et sanctas sequantur et quae dimiserunt in ecclesia et isti suscipiant. et si quidem susceperint uenerabiles iconas, catholicam ecclesiam sectantur, utpote a sanctis sex uniuersalibus susceptas synodibus. si uero non sectantur catholicam ecclesiam, nemo illos audiet non sequentes deo decibilem traditionem huius. La.-Co. 423

(Gregorius episcopus legit:)

«Similiter et ea quae temporibus Constantini pii principis in hac a deo conseruanda urbe centum septuaginta sanctorum patrum conuenit; quae anathematizauit et abiectum fecit Theodorum Pharanitanum, Cyrum Alexandrinum, Honorium Romanum, Sergium, Paulum, Pyrrhum et Petrum qui hicine praesules extiterunt, Macariumque Antiochenum et Stephanum discipulum eius, eo quod dicerent unam uoluntatem et operationem in duabus unius Christi dei nostri naturis.»

(Epiphanius diaconus legit:)

His ratiunculis nullus est refutationis sermo necessarius, eo quod sint haec superius confutata. sophismate autem profano sanctas synodos iterum in medium afferunt, ita dicentes:

P VE

---

1 factam] „*gr.* dictam“ *ed. Rom.*^{mg} (*cf.* quae dicitur *Act. III p. 263,11*); *neglegentia interpretis, ut uidetur* | Hibae P: Ybę V^{ac} Hybę V^{pc} (h *add.* V$^{1-2}$ *s. l.*) Ibe E Ibae *ed. Rom.** | Marim *ed. Rom.** **2** ac] et *ed. Rom.** | pia *om.* P **5** qui] quia P **6** condicentes E *edd.* **7** utpote – ecclesia *om.* E *edd.* | per] pro *(sic)* P | suum P **10** resultant (~ contradicunt; *cf. Lat. Ital. s. u.)* ~ ἀντίκεινται **11** plerum *(sic)* P **12** ac] hac P et *ed. Rom.** **14** et^2 – sequantur] et sequantur sanctas E sequantur et sanctas F^2 *edd.* **16** suscepta VE (*corr.* F^2) **17** sinodibus E synodis F *edd.* | audit P **18** huius *om. La.-Co.** **20** pii *om.* P V^{ac} *(add.* V$^{1-2}$ *s. l.)* **23** Pyrrum P V Pirrum E, *corr. ed. Rom.* | hicine] hic VE *edd.* | Machariumquę P Machariumque E **27** quod + non P^{ac} (*subterlin.*) **28** synodus P

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

« Αὗται τοίνυν αἱ ἅγιαι καὶ οἰκουμενικαὶ ἓξ σύνοδοι εὐσεβῶς τε καὶ θεαρέστως τὰ δόγματα τῆς καθ᾽ ἡμᾶς ἀμωμήτου τῶν χριστιανῶν πίστεως ἐκθέμεναι, ἐκ τῶν θεοπαραδότων εὐαγγελίων μυηθεῖσαι, μίαν ὑπόστασιν ἐν δυσὶ φύσεσι καὶ θελήμασι καὶ ἐνεργείαις ἐπὶ τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ, κυρίου δὲ ἡμῶν καὶ θεοῦ παραδεδώκασι καὶ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ τά τε θαύματα καὶ τὰ παθήματα ὑπάρχειν ἐδίδαξαν. »

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Ὦ τῆς οἰήσεως καὶ τοῦ ἀλαζονικοῦ φρονήματος· ὡς ἀμαθῆ τὴν ἐκκλησίαν καὶ μηδέπω θείων δογμάτων ἐν γνώσει οὖσαν διδάσκειν πειρῶνται. ἥτις μεμαρτύρηται πάσης σοφίας ἀνάπλεως οὖσα, καθὼς τῇ μεγαλοφωνίᾳ τοῦ πνεύματος ἐμβοᾷ ὁ ταύτης μυσταγωγὸς θεῖος ἀπόστολος φάσκων περὶ αὐτῆς· *ἵνα γνωρισθῇ ταῖς ἀρχαῖς*
Ma. 240 *καὶ ταῖς ἐξουσίαις διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ θεοῦ*. οὐ τοίνυν
Rom. 587 ὀρθῶς κεκρίκασιν, ἀλλὰ καὶ λίαν ἐπισφαλῶς τὰ μὴ ζητούμενα εἰς μέσον ἄγοντες. ὡς γὰρ ἄγκυραν ἀσφαλῆ ἡ καθολικὴ ἐκκλησία ταῦτα τὰ δόγματα καὶ ἀπεδέξατο καὶ ἐσφράγισε καὶ τῆς διδασκαλίας τούτων ἀνενδεῶς ἔχει. ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶν θείων αὐτῶν δογμάτων καὶ τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἀπεδέξαντο καὶ σεβασμοῦ τινος καὶ τιμῆς ταύτας οἱ πατέρες ἡμῶν ἠξίωσαν καὶ ἀνεστηλογράφησαν ταύτας ἐν τοῖς σεπτοῖς ναοῖς τοῖς παρ᾽ αὐτῶν δομηθεῖσιν· ἀλλὰ καὶ ἐν παντὶ τόπῳ τῷ δέοντι διεζωγράφησαν καὶ ταύτας ἠσπάσαντο. αὐτοὶ δὲ πᾶσαν τὴν αὐτῶν θείαν ὁμήγυριν ὑπερανα-
Ha. 352 βεβηκέναι τετολμήκασι καὶ τὸν θρόνον αὐτῶν ἐξ ἐναντίας τούτων τεθείκασι, τραχηλιάσαντες κατὰ τὸν πατέρα τοῦ ψεύδους διάβολον· καὶ τὰ ἅγια ἔχραναν καὶ ἐνύβρισαν καὶ πυρὶ παρέπεμψαν. ὢ τῆς ἐπιχειρήσεως· ὢ τῆς τολμηρᾶς ἀπονοίας. οἰχέσθω αὐτῶν τὸ φρόνημα, καὶ *φείσεται τοῦ λαοῦ αὐτοῦ κύριος* ἐκ τῆς φθοροποιοῦ ταύτης αὐτῶν κακίας· καὶ γένοιτο πάντας τῇ καθολικῇ κατακολουθεῖν ἐκκλησίᾳ
La.-Co. 425 ἀποδέχεσθαί τε πάσας τὰς εὐαγγελικὰς ἀναζωγραφήσεις καὶ τῶν μαρτυρικῶν ἄθλων τὰς ἐκτυπώσεις καὶ ταύτας ἀσπάζεσθαι, καθὼς ἀρχῆθεν ἡ ἁγία τοῦ θεοῦ ἐκκλησία παρέλαβεν. ἔτι δὲ τῶν αὐτῶν ἔχονται τεχνασμάτων οὑτωσὶ ληρωδοῦντες·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

« Ἃ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας καὶ διασκέψεως καὶ ἡμεῖς τῇ ἐπιπνοίᾳ τοῦ παναγίου πνεύματος ἐξετάσαντες καὶ ἐπιγνόντες εὕρομεν εἰς αὐτὸ τὸ καίριον δόγμα τῆς σωτηρίας ἡμῶν ἤγουν εἰς τὴν κατὰ Χριστὸν οἰκονομίαν τὴν ἀθέμιτον τῶν ζωγράφων τέχνην βλασφημοῦσαν καὶ ἀνατρέπουσαν μὲν τὰς αὐτὰς ἁγίας καὶ οἰκουμενικὰς ἓξ θεοσυλλέκτους καὶ θεοπνεύστους συνόδους, »

11–12 cf. Eph. 3,10 **20** τὸν – τεθείκασι cf. Is. 14,13 **20–21** τραχηλιάσαντες – διάβολον cf. Iob 15,25 **23** cf. Ioel 4,16

16–19 τὰς – ἠσπάσαντο cf. Steph. Diac. uita Steph. Iun. (BHG[a] 1666) § 44 p. 145,20–22

(H)V T M

---

1 Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **2** ἐξὶ M **5** δὲ – θεοῦ] δὲ θεοῦ ἡμῶν V (om. καὶ) **6** ταυτοῦ V | τε om. V **7** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T | διάκονος + καὶ κουβουκλείσιος M **9** μηδέπω ~ μηδέποτε (ut saepe; cf. Lampe s.u. οὐδέπω) **10** ἀνάπλεο(ς) V | πνεύματος] πατρὸς V **16** ἐδέξαντο ed.Rom.* **17** ταύτας[2] om. V **20** τεθήκασι V **25** τε M: om. V T edd. **29** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T | ἐπίσκοπος + Νεοκαισαρείας M **30** ἐπινοία V M, sed cf. lat. et infra p. 646,4 **32** ἤγουν] ἤτοι ed.Rom.* ex Vc (Probatares in marg.) | τὴν[1] om. V **34** ἐξὶ M | καὶ θεοπνεύστους om. M ed.Rom.*, sed cf. lat. | συνόδους] sententia continuatur infra p. 648,11

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

(Gregorius episcopus legit:)

«Ipsae igitur sanctae ac uniuersales sex synodi pie ac deo placabiliter dogmata inmaculatae christianorum fidei exponentes, ex traditis diuinitus euangeliis inbutae, unam subsistentiam in duabus naturis et uoluntatibus et operationibus in uno Christo domino nostro et deo tradiderunt et unius eiusdemque miracula et passiones existere docuerunt.»

(Epiphanius diaconus legit:)

O elationem et sensum arrogantissimum: quam imperitam et nondum diuinorum dogmatum gnaram ecclesiam docere nituntur! cui nimirum testimonium perhibetur quod omni sapientia plena sit, quemadmodum magna uoce spiritus exclamauit diuinus apostolus, qui hanc sacramentis imbuit, dicens de illa: *ut innotescat principatibus et potestatibus per ecclesiam multiformis sapientia dei.* non igitur recte iudicauerunt, Ma. 239
sed nimis periculose quae non quaeruntur in medium deducentes. ut enim anchoram Rom. 587
certam catholica ecclesia haec dogmata et recepit et signauit atque horum magisterio PL 129, 392
opus <non> habet. uerum cum diuinis dogmatibus eorum etiam uenerabiles imagines receperunt et cultu quodam et honore patres nostri dignas iudicauerunt et pictas erexerunt eas in uenerabilibus templis quae ab eis aedificata sunt, sed et in omni congruo loco depixerunt et has amplexi sunt. ipsi autem omnem diuinam cateruam eorum transcendere praesumpserunt et aduersus hos sedem suam locauerunt, super- Ha. 351
bientes secundum patrem mendacii, id est diabolum, et sancta coinquinauerunt iniuriisque affecerunt atque igni mandauerunt. o argumentum, o audacem dementiam! recedat sensus eorum, et parcet populo suo dominus ab hac corruptrice malitia eorum; fiatque ut omnes qui catholicam sectantur ecclesiam recipiant euangelicas La.-Co. 426
picturas et martyricorum certaminum formationes et has amplectantur, quemadmodum antiquitus sancta dei ecclesia suscepit. adhuc autem sua continuantes artificia taliter maledicunt:

(Gregorius episcopus legit:)

«Quae cum multo studio et tractatu et nos aspiratione sancti spiritus examinantes et agnoscentes inuenimus in ipsum oportunissimum <dogma> salutis nostrae, id est in dispensationem Christi, illicitam pictorum artem blasphemantem et subuertentem easdem sanctas et uniuersales sex diuinitus collectas et inspiratas synodos.»

P VE

---

2 Ipse *codd.* | ac[1]] et *ed. Rom.** **2–3** inmaculate P E immac- *ed. Rom.** **3** ex] et V[ac] (*in* t *scr.* x V[1–2]) E *edd., sed cf. gr.* | imbute E imbutae *ed. Rom.** **8** quam] quasi *ed. Rom.** | nondum (*debuit* numquam)] non VE, *om. ed. Rom.** **9** ignaram F *edd.* **11** principatibus *etiam Vulg. Clem.* (principibus *Vulg.*) **13** pericule *(sic)* P | queruntur *codd.* | medio *ed. Rom.** | deducentes F: diducentes P VE | ancoram *ed. Rom.** **15** opus + designari P[ac] *(subterlin.)* | non *add. ed. Rom., cf. gr.* **18** depinxerunt *ed. Rom.** **21** iniuriisquę P iniurisque E | argumentum] facinus *ed. Rom.*[mg] *(sed Anast. legit uel intellexit* ἐπιχειρήματος, *ut uidetur)* **23** omnes – sectantur] „*gr.* omnes cath. sectentur“ *ed. Rom.*[mg] (*Anast. constructionem uerborum mutauit; cf. gr.* V T) **28** tractatu ~ διασκέψεως (*sic etiam infra p. 647,2); cf. ThLL s.u.* disceptatio **29** cognoscentes E *edd.* | ipsum + id VE *(corr. ed. Rom.; cf. infra p. 647,9)* | opportunissimum *ed. Rom.** | dogma *suppleui coll. gr. et p. 647,15* **31** collectas *ed. Rom. (cf. Act. I p. 51,17; Act. III p. 261,26)*: electas *codd.* | synodos (*om.* E) *post* sex F *(ex coni.) edd.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Ἔστιν ἐπιμέλεια καὶ διάσκεψις ἐπὶ κακῷ γινομένη, καθὼς ἐπεμελεῖτο καὶ διεσκέπτετο μετὰ τοῦ Ἀχιτόφελ κατὰ τοῦ ἰδίου πατρὸς Ἀβεσσαλώμ, οἷα καὶ αὐτοὶ κατὰ τῶν ἁγίων πατέρων· καὶ ὡς ἐδόκει τῷ Ἀχαὰβ ἐκ θείας ἐπιπνοίας τὰς διὰ τῶν ψευδοπροφητῶν προρρήσεις δέχεσθαι, ἀλλὰ καὶ οὗτος ἐψεύσθη τῆς ἐλπίδος — ἔφη δὲ καὶ ὁ παροιμιαστής· *εἰσὶν ὁδοὶ δοκοῦσαι ἀνδρὶ ὀρθαὶ εἶναι, τὰ μέντοι τελευταῖα αὐτῶν* κατάγουσιν *εἰς πυθμένα ᾅδου* —, τοιαῦτα καὶ οὗτοι πεπόνθασιν ἅτε τῷ πάθει τῆς ἀνθρωπαρεσκείας ἡττημένοι καὶ *ἐκ τῆς* ἰδίας *κοιλίας* φθεγγόμενοι, δοκοῦντες μὲν τὰς ὁδοὺς αὐτῶν ὀρθὰς εἶναι, εἰς δὲ *πέταυρον ᾅδου* τοὺς πειθομένους αὐτοῖς κατάγουσι. πῶς γὰρ εἰς αὐτὸ τὸ καίριον, ὥς φασι, τῆς οἰκονομίας τοῦ Χριστοῦ μυστήριον ἡ τῶν εἰκόνων ποίησις παρὰ τοῦ ζωγράφου γινομένη βλασφήμως φέρεται; ἢ πῶς πάλιν τὰς ἁγίας ἓξ οἰκουμενικὰς συνόδους ἡ τῶν ζωγράφων τέχνη ἀθετεῖ καὶ παρὰ
Rom. 588 γνώμην αὐτῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις αἱ εἰκόνες ἀνετέθησαν, ὁπόταν αὐτοὶ ἐκεῖνοι οἱ
Ma. 241 θεῖοι πατέρες ἡμῶν διδασκαλικῶς καὶ ἐθελουσίως τρανοῦντες τὸ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας μυστήριον ἐν τοῖς σεπτοῖς ναοῖς ἀνετύπωσαν τῇ τῶν ζωγράφων τέχνῃ χρώμενοι, καὶ οὐχ ὡς οὗτοί φασι; τίς τῶν θείων πατέρων ἡμῶν εἰς αὐτὸ τὸ καίριον δόγμα τῆς σωτηρίας ἡμῶν, ἤγουν εἰς τὴν κατὰ Χριστὸν οἰκονομίαν, ἀθέμιτον ἀπεφήνατο τὴν τῶν ζωγράφων τέχνην; ὃ γάρ τις ἀποδέχεται, τοῦτο ψέγειν οὐκ ἀνέχεται. τοιγαροῦν ληρωδεῖν γινώσκουσιν, ἀλλ᾽ οὐκ ἀποδεικνύειν τὰ ληρωδούμενα. ὡς ἔοικεν, ὑπέλαβον ὅτι οὐδεὶς αὐτοὺς γνώσεται *δολοῦντας τὸν λόγον τῆς ἀληθείας*. πᾶσαι μὲν οὖν αἱ βάναυσοι τέχναι τοῦ σκοποῦ τῶν ἐντολῶν τοῦ θεοῦ ἐκκλίνουσαι ἀποκήρυκτοί εἰσιν, αἱ δὲ μὴ οὕτως ἔχουσαι, ἀλλ᾽ εἰς τὸν βίον ἡμῶν χρησιμεύουσαι οὐδαμῶς τὸ ἀπρεπὲς ἔχουσιν οὐδὲ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν διεπτύσθησαν ἢ ἀπεβλήθησαν. καὶ ἡ ζωγραφικὴ τέχνη, εἰ μὲν εἰς ὄψιν αἰσχρότητος ταύτῃ χρήσαιτό τις, ἀπόπτυστός ἐστι καὶ ἐπιβλαβής· οἷον ἐὰν ζωγραφήσῃ τις σχήματα πορνικὰ καὶ θεάματα, λυγίσματά τε ὀρχηστικὰ καὶ ἱπποδρομιῶν θέας καὶ εἴ τι ἕτερον τούτοις παραπλήσιον ὑπὸ τῆς τέχνης γένοιτο, αἰσχρὸν τὸ ἐπιτήδευμα, εἰ δὲ ἐναρέτων ἀνδρῶν βίους καὶ μαρτυρικῶν ἄθλων διηγήσεις καὶ τὰ τούτων ἐξηγητικὰ παθήματα καὶ τῆς *τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ*
La.-Co. 428 *Χριστοῦ* οἰκονομίας τὸ μυστήριον γράφειν ἐθέλομεν, τηνικαῦτα τῇ τῶν ζωγράφων χρώμενοι τέχνῃ εὑρισκόμεθα λίαν ὀρθῶς ἐργαζόμενοι. καὶ γὰρ καὶ σταυρὸν ζωγράφος ἀνατυποῖ, καὶ οὐδεὶς τῶν εὖ φρονούντων τὸν γραφέντα σταυρὸν ἀποβάλλεται οὐδὲ θείας τοῦτον γυμνοῖ χάριτος, κἂν ζωγράφος αὐτὸν ἐχρωματούργησε. τοὔμπαλιν καὶ ἐπὶ τῶν βιβλίων ὁμοίως ὑποληπτέον. εἰ μὲν γὰρ αἰσχρὰ διηγήματα ἐν βιβλίοις τις διαγράφει, αἰσχρὰ καὶ ἀπόβλητα καὶ χριστιανικῆς ἀκοῆς ἀλλότρια, εἰ

2–3 καθὼς — Ἀβεσσαλώμ cf. 2 Reg. 15–17 **4–5** ὡς — ἐλπίδος cf. 3 Reg. 22 **6–7** εἰσὶν — ᾅδου cf. Prou. 16,25 et 14,12 **8** cf. Is. 8,19 **9** cf. Prou. 9,18 **20–21** cf. 2 Cor. 4,2 **29–30** Tit. 2,13

18–19 ὃ — ἀνέχεται fort. Ioh. Dam. parall. (CPG 8056,2.1), PG 95, 1564 C 8–9 (~ Men. sent. 7 Jäkel) conferendum

(H)V T M **8–648,9** καὶ — φασι omnia fere euanida in H (sine dubio quaedam praetermissa sunt)

1 Ἐπιφάνιος — ἀνέγνω om. T | διάκονος + καὶ κουβουκλείσιος M **2** fort. ⟨καὶ⟩ ἐπὶ scribendum, cf. lat. **3** πατρὸς + ὁ ed.Rom.* **5** οὗτος H M ed.Rom. (cf. lat.): οὕτως V T **8** κοιλίας om. T | μὲν om. ed. Rom.*, sed cf. lat. **9** εἰς δὲ] αἱ δὲ εἰς ed.Rom.* ex Vc | κατάγουσι] *exspectaueris* κατάγοντες **11** τῶν ζωγράφων Vc edd. **12** ἓξ] ἑξὶ M post οἰκουμενικὰς **13** ὁπότ᾽ ἂν T | οἱ M ed.Rom.: om. V T **14–15** τῆς σωτηρίας τῆς ἡμετέρας T edd. **18** τὴν τέχνην τῶν ζωγράφων M **20** fort. ὡς ⟨γὰρ⟩ scribendum; cf. lat. **24** ἡ ζωγραφικὴ τέχνη M (fort. ex coni.): τὴν ζωγραφικὴν τέχνην T V edd. (cf. lat.) **26** λογίσματά V | ἱπποδρομίων V T edd. (cf. lat.) **29–30** Ἰησοῦ Χριστοῦ om. ed.Rom.* **30** ἐθέλωμεν ed.Rom.* ex Vc **31** τέχνη χρώμενοι V | καὶ² om. V (cf. lat.) **35** βιβλίοις M: βίβλοις V T edd. | καὶ² + τῆς V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

(Epiphanius diaconus legit:)

Est studium et tractatus etiam in malo, quemadmodum studebat et tractabat cum Achitophel contra patrem suum Abessalom, sicut et ipsi contra sanctos patres; et ut uidebatur Achahab ex diuina inspiratione pseudoprophetarum dicta suscipere, sed et iste fraudatus est spe – ait autem et prouerbiator: *sunt uiae quae uidentur* uiro *rectae* esse*, nouissima* tamen earum mergunt *in profundum inferni* –, talia et isti passi sunt: quippe passione homini placita superati et ex proprio uentre profati, putantes quidem uias suas rectas esse, in laqueum autem *inferni* oboedientes sibi dimergunt. quomodo enim in ipsum oportunissimum, ut aiunt, dispensationis Christi mysterium imaginum factio a pictore facta ore blasphemo refertur? uel quomodo iterum sanctas sex uniuersales synodos pictorum ars spernit et praeter uoluntatem earum in ecclesiis sunt imagines positae, cum idem ipsi diuini patres nostri didascalice ac Rom. 588
uoluntarie expressius explanantes salutis nostrae mysterium in uenerabilibus templis figurauerunt arte pictorum usi, et non ut isti fatentur? quis sacratissimorum patrum Ma. 242
nostrorum in ipsum oportunissimum dogma salutis nostrae, id est in Christi dispensationem, illicitam pronuntiauit pictorum artem? quod enim quis suscipit, id uituperare non patitur. igitur desipere sciunt, sed non demonstrare illa [in] quae desi- PL 129, 393
piunt. ut enim apparet, arbitrati sunt quod nemo cognoscat *uerbum* eos ueritatis fraudare. omnes quidem manuales artes quae a consilio mandatorum dei declinant abiciendae sunt, quae uero ita se non habent, sed ad uitam nostram utiles esse probantur nihil indecens habent, neque has sancti patres nostri respuerunt uel abiecerunt. porro si picturae arte in effigiem turpitudinis quis usus fuerit, respuendus et noxius est; ut puta si pinxerit quis figuras meretriculares siue spectacula anfractusque saltatorios et circorum uisiones et quicquid aliud his simile ab arte fuerit factum, turpis est adinuentio. at uero si industriorum uirorum uitas et martyricorum certaminum relationes et horum narrandas passiones et *magni dei et saluatoris nostri Iesu Christi* dispensationis mysterium pingere uoluerimus, tum pictorum usi artificio La.-Co. 427
inueniemur ualde recte operantes. etenim crucem pictor format, et nullus eorum qui bene sapiunt depictam crucem eicit neque diuina denudat gratia, licet pictor eam coloribus operatus extiterit. rursusque super libris similiter accipiendum est. nam si turpes quidem narrationes quis in libris depinxerit, turpes sunt et reiciendae atque ab

P VE

2 tractatus] *cf. supra ad p. 645,28* **3** Abessalon VE *edd.* | sicut] sic F^2 *edd.* **4** Achab E *edd.* **5** et *om. ed. Rom.*, sed cf. gr.* | rectae *scripsit* F: recte P VE **6** earum *ed. Rom.*: eorum *codd.* | isti + qui P **7** quippe + qui E *edd.* | homini placita] „*gr.* hominibus placendi“ *ed. Rom.*^{mg} | et *om.* E *edd.* **8** esse *om.* E *edd.* | demergunt V *edd.*; *de uerborum constructione cf. app. crit. gr.* **9** opportunissimum *ed. Rom.** **17** in *om. La.-Co., seclusi (cf. e.g. Conc. Const. IV Anast. interpr. Act. VII l. 1568)* **18** agnoscat *ed. Rom.** **20** abiciende *codd.* | non *om.* P | ad *om.* P | utiles] inutiles E non inutiles F^2 *edd.* **21** nichil VE **22** artem *codd., corr. ed. Rom.* **22–23** respuenda et noxia *ed. Rom.*, sed Anast. cum legisset* τὴν ζωγραφικὴν τέχνην (*cf. gr.* V T)*, sententia male intellecta constructionem mutauit* **22** respiciendus P **23** est *om.* P | metriculares P | speculata P | infractusque *ed. Rom.** **24** saltatorius P | circorum] *Anast. intellexit* ἱπποδρομίων *(cf. app. crit. gr.)* | quidquid *ed. Rom.** **25** turpe exercitium *ed. Rom.*^{mg}*, sed cf. Gloss.* | at] ad P | industrionem *(sic)* P **28** crucem pictor] crucem *om.* V^{ac} (*add.* V^1 *post* etenim)*, unde* pictor crucem *ed. Rom.** | et] ut P **29** diuina + eum *ed. Rom.** **31–649,1** reiciendae … alienandae *Anast. male ad* narrationes *rettulit, unde infra posuit* laudandum *etc.*] reiciendis … alienandis *(sic) ed. Rom.* reiciendi … alienandi *ed. Reg.**

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

Ha. 353 δέ γε θεόπνευστα ῥήματά τε καὶ διηγήματα ὁδηγοῦντα πρὸς εὐσέβειαν, ἀξιεπαίνετα καὶ ἀποδεκτὰ καὶ τῆς τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἐπάξια. τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῆς εἰκόνος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ, ὡς φθάσαντες εἴπομεν, ἐννοεῖν ἀναγκαῖον. ἐπεὶ καὶ κιθάραν ἢ αὐλούς τις ἐργαζόμενος, αἰσχρὸν τὸ αὐτοῦ ἐπιχείρημα, εἰ δέ τι τῶν ἱερῶν σκευῶν, ἀποδεκτόν, καὶ οὐδεὶς τῶν εὖ φρονούντων τὴν τέχνην κακίζει, ἂν εἰς τὰ τοῦ βίου τούτου ἀναγκαῖα χρήσιμόν τι κατασκευάσῃ. διανοεῖσθαι γὰρ δεῖ τὸν σκοπὸν καὶ τὸν τρόπον, δι' οὗ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν τεχνῶν γίνεται· καὶ εἰ μὲν πρὸς εὐσέβειαν, δεκτόν, εἰ δὲ πρὸς αἰσχρότητά τινα, στυγητὸν καὶ ἐκβεβλημένον. τῇ δὲ κατηγορίᾳ προσπηγνύμενοι καὶ ἑξῆς φασι·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«συνιστῶσαν δὲ Νεστόριον τὸν διαιροῦντα εἰς υἱῶν δυάδα τὸν δι' ἡμᾶς ἐνανθρωπήσαντα ἕνα υἱὸν καὶ λόγον τοῦ θεοῦ,»

Rom. 589 (Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Πάλιν, καθὼς φθάσαντες εἴπομεν, μόνον ἀποφαίνονται καὶ οὐκ ἀποδεικνύουσι. πῶς
Ma. 244 γὰρ συνιστᾷ Νεστόριον ὁ ἀναζωγραφῶν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ; ὁ Νεστόριος δύο υἱοὺς εἰσάγει, ἕνα τὸν λόγον τοῦ πατρὸς καὶ ἕτερον τὸν ἐκ τῆς παρθένου. οἱ δὲ ἀληθινοὶ χριστιανοὶ ἕνα ⟨καὶ⟩ τὸν αὐτὸν ὁμολογοῦσιν υἱὸν καὶ Χριστὸν καὶ κύριον, καὶ ἀναζωγραφοῦντες εἰκόνα καθὸ *ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν* ἤγουν ἄνθρωπος τέλειος, λίαν ὀρθῶς καὶ εὐσεβῶς ποιοῦσι. περιεγράφη γὰρ ὁ θεὸς λόγος σαρκὶ εἰς ἡμᾶς ἐπιδημήσας. οὐ μὴν δὲ τὴν θεότητα αὐτοῦ διενοήθη τις ἀναζωγραφῆσαι – *θεὸν* γάρ, φησίν, *οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε*· ἀπερίγραπτος γὰρ καὶ ἀόρατος καὶ ἀκατάληπτος –, ἀλλὰ τὴν ἀνθρωπότητα. ἐκ δύο γὰρ φύσεων ἴσμεν τὸν Χριστὸν καὶ ἐν δύο φύσεσιν ἀδιαιρέτως, ἤγουν θείᾳ καὶ ἀνθρωπίνῃ. ἡ μία οὖν ἀπερίγραπτος καὶ ἡ μία περιγεγραμμένη ἐν τῷ ἑνὶ Χριστῷ θεωρεῖται. καὶ ἡ εἰκὼν οὐ κατὰ τὴν οὐσίαν τῷ πρωτοτύπῳ ἔοικεν ἢ μόνον κατὰ τὸ ὄνομα καὶ κατὰ τὴν θέσιν τῶν χαρακτηριζομένων μελῶν· οὐδὲ γὰρ εἰκόνα τις ἀναζωγραφῶν ἀνθρώπου τινὸς ψυχὴν ἐν τῇ εἰκόνι ζητεῖ, καίτοι γε τῆς διαφορᾶς ἀσυγκρίτου οὔσης ψυχῆς ἀνθρώπου καὶ θείας φύσεως. ἡ μὲν γὰρ ἄκτιστος καὶ δημιουργικὴ καὶ ἄχρονος, ἡ δὲ κτιστὴ καὶ χρονικὴ καὶ παρ' αὐτῆς δημιουργηθεῖσα. καὶ οὐδείς ποτε τῶν εὖ φρονούντων ἰδὼν ἀνθρώπου εἰκόνα διελογίσατο ὅτι χωρίζεται διὰ τοῦ ζωγράφου ὁ
La.-Co. 429 ἄνθρωπος ἐκ τῆς ψυχῆς. οὐ μόνον γὰρ ψυχῆς ἐστέρηται ἡ εἰκών, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς τοῦ σώματος οὐσίας, φημὶ δὴ σαρκῶν, μυῶν, νεύρων, ὀστῶν καὶ στοιχείων, ἤτοι αἵματος, φλέγματος, χυμοῦ καὶ χολῆς. ὧν τὴν σύγκρασιν ἐν εἰκόνι ἰδέσθαι τῶν ἀμηχάνων ἐστίν· εἰ γὰρ ταῦτα ἐν τῇ εἰκόνι καθωρᾶτο, ἄνθρωπον ἂν αὐτὴν

18 Ioh. 1,14 **21** Ioh. 1,18

(H)V T M **13–650,3** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω praetermisit H

1 ὁδηγοῦντα] διηγοῦνται M **1–2** ἀξιέπαινα M (aeque bonum) **2** ἀπόδεκτα V **4** καὶ om. M **5** ἀπόδεκτον V **6** ἂν ed.Rom.: κἂν codd. **7** δεῖ] χρὴ ed.Rom.* ex Vc | δι' ὃν M **10** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **11** συνιστῶσαν] sc. τὴν τέχνην (cf. supra p. 644,32–33) **12** θεοῦ] sententia continuatur infra p. 650,4 **13** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T **17** καὶ[1] add. ed.Rom. (cf. lat. et Conc. Chalc., ACO II 1,1 p. 24,31 al.) **19** τέλειος ἄνθρωπος V | καὶ εὐσεβῶς om. Vc edd. | εὐσεβῶς + τοῦτο V | γὰρ] δὲ M **22** ἀλλὰ + περιγραπτὸς κατὰ V edd., sed cf. lat. **28–29** καὶ[3] – χρονικὴ om. T **30** ἐλογίσατο ed.Rom.* **31** ἡ om. ed.Rom.* **32** μυιῶν V **34** τῶν ἀμηχάνων] ἀμήχανόν M | καθωρᾶτο] καθορᾶ τὸν V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

auditu christiano alienandae, si uero diuinitus inspirata uerba seu narrationes ducentes ad pietatem, laudandum est et admittendum et ecclesia dignissimum iudicandum. Ha. 354
idipsum etiam super icona domini nostri Iesu Christi ac sanctorum eius, ut praediximus, sentire necessarium est. nam et si citharam uel tibias quis operatus fuerit, turpis est eius operatio, si autem quid sacrorum uasorum, acceptabile, et nullus eorum qui bene sapiunt arti derogat, si in his quae uitae huius sunt necessaria utile quid effecerit. considerare enim oportet intentionem et modum per quem perfectio artium fit: et si quidem ad pietatem spectat, acceptabile, si uero ad quamlibet turpitudinem, odibile est et abiectum. porro accusationi continuati deinceps aiunt:

(Gregorius episcopus legit:)

«Statuerunt autem Nestorium partientem in filiorum dualitatem eum qui propter nos homo factus est, unum filium et uerbum dei,»

(Epiphanius diaconus legit:) Rom. 589

Iterum, sicut praediximus, tantum pronuntiant et non ostendunt. quomodo sistit Nestorium qui pingit imaginem Christi? Nestorius duos filios introducit, unum Ma. 243
uerbum patris, alterum eum qui est ex uirgine. ueri autem christiani unum eundemque confitentur filium et Christum et dominum, et pingentes iconam secundum id quod *uerbum caro factum est et habitauit in nobis*, id est homo perfectus, ualde recte et pie faciunt. circumscriptum est enim deus uerbum carne ad nos profectum. non tamen quis excogitauit diuinitatem depingere – *deum* enim, inquit, *nemo uidit umquam*; incircumscriptus enim est et inuisibilis et incomprehensibilis –, sed humaPL 129, 394
nitatem. ex duabus enim naturis nouimus Christum et in duabus naturis indiuise, id est diuina et humana. una ergo incircumscripta et una circumscripta in uno Christo uidetur. et imago non secundum substantiam principali assimilatur, sed tantum secundum nomen et secundum positionem membrorum figuratorum. neque enim imaginem quis scribens hominis alicuius animam in imagine quaerit, praesertim cum differentia incomparabilis sit animae hominis et diuinae naturae. nam illa quidem increata est et conditrix et sine tempore, ista uero creata et temporalis et ab ipsa condita. et nullus aliquando bene sentientium uisa hominis imagine cogitauit quod separaretur per pictorem homo ab anima. non enim solummodo anima priuatur imago, sed et ipsa substantia corporis, uidelicet carnibus, medullis, neruis, ossibus et La.-Co. 430
elementis, id est sanguine, phlegmate, nigra et rubea cholera. quorum temperantiam in imagine uideri impossibile est; si enim haec in imagine uidissemus, hanc utique

P VE

1 audito P **4** sentire] existimare *ed. Rom.** | est *om.* F *edd.* **5** eius *om.* E *edd.* | sacrorum F^2: sacorum *(sic)* P sacrarum V sacrarium E **6** huius sunt uitae E *edd.* **7** considerari VE | perfectio] opus *ed. Rom.^{mg}* **9** est *post* abiectum F *edd.* **11** Statuerunt autem] „*gr.* stabilientem autem“ *ed. Rom.^{mg}; Anast. sententiam continuari (cf. app. crit. gr.) non agnouit, unde uerborum constructionem mutauit* **14** sistit] *exspectaueris* statuit *(cf. supra l. 11)* **18** quod F: co *(sic)* P quo VE **19** circumscriptus VE *edd.* | perfectum P **20** diuinitatem + eius *ed. Rom.* (ex gr.)* | enim *om. ed. Rom.** | inquit V (*post* nemo): inquid P E (*corr.* F) **21** est enim E *edd.* | inconpraehensibilis P inconpreh- E **21–22** sed humanitatem *signis transposuit post* depingere V^x*; „gr.* sed circumscriptus secundum humanitatem“ *ed. Rom.^{mg}* (*ex gr.* V) **23** diuisa P **24** uidetur ~ θεωρεῖται*? exspectaueris* consideratur *uel sim., ut notauit Dubielzig* **26** scribens] *exspectaueris* pingens *(cf. supra l. 17 al.)* | querit *codd.* **27–28** illa … ista] *debuit* ista (*i.e.* haec) … illa*, ut notauit Dubielzig* **30** separetur V *edd.* **31** medullis] „*gr.* musculis“ *ed. Rom.^{mg}; Anast. legit uel intellexit* μυελῶν (*cf. Gloss. et ThLL s.u.* medulla) **32** phelmate *(sic)* P | colera V^{ac} (h *add.* V^{1-2} *s.l.*) E **33** est *om.* E *edd.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

ὀνομάσαιμεν καὶ οὐκ ἀνθρώπου εἰκόνα. οὐκοῦν οἴχεται μετὰ τῶν λοιπῶν αὐτῶν προβλημάτων καὶ ἡ παροῦσα τερθρεία. γέλωτος δὲ ἄξια καὶ τὰ ἐπιφερόμενα·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

« οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Ἄρειον καὶ Διόσκορον καὶ Εὐτυχέα καὶ Σεβῆρον τοὺς σύγχυσιν καὶ φυρμὸν ἐπὶ τῶν δύο φύσεων τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ δογματίζοντας. »

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Ὦ τῶν ἀπερισκέπτων αὐτῶν καὶ γραϊδίων μύθων καὶ τοῦ κεκρυμμένου δόλου.
Rom. 590 πάλιν γὰρ ταῖς αὐταῖς φίλον αὐτοῖς ἐστιν ἐνδιατρίβειν φλυαρίαις· ἢ ἀγνοοῦσι τὴν ἐναντιότητα τῶν ὑπ᾽ αὐτῶν ἠριθμημένων αἱρεσιωτῶν ἢ ἑκόντες φλυαρεῖν προαιροῦνται. Ἀρείου γὰρ Διοσκόρου τε καὶ Εὐτυχοῦς αἱ αἱρέσεις ἐναντίαι πώς εἰσι τῷ Νεστορίῳ καὶ ἀλλήλαις μάχονται, κἂν ὁμότιμοι τὴν ἀσέβειαν. Ἄρειος γὰρ ἐξ οὐκ ὄντων εἰς τὸ εἶναι λέγων τὸν προαιώνιον καὶ ἄκτιστον λόγον τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς προστίθησι τῇ ἀσεβείᾳ καὶ ἑτέραν αἵρεσιν, μὴ ἔχειν λέγων τὸν Χριστὸν
Ma. 245 ψυχὴν λογικήν, ἀλλ᾽ ἀντὶ τῆς ψυχῆς τὴν θεότητα, ᾗ καὶ τὸ πάθος προσῆπτε.
Ha. 356 Διόσκορος δὲ καὶ Εὐτυχὴς τῷ Νεστορίῳ λέγοντι δύο φύσεις καὶ ὑποστάσεις ἐπὶ Χριστοῦ ἐξ ἐναντίας φερόμενοι τὰς φύσεις συγχέοντες μίαν ἐκενολόγησαν, καὶ πόρρω τῆς βασιλικῆς ὁδοῦ βαδίσαντες τῆς *μὴ ἐκκλινούσης μήτε δεξιὰ μήτε ἀριστερὰ* τῆς ἀποστολικῆς καὶ πατρικῆς διδασκαλίας ἐξετράπησαν. καὶ τίς ἡ κοινωνία καὶ συμφωνία τῇ καθολικῇ τοῦ θεοῦ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ ἕνεκεν τῶν ἐξηγητικῶν ἀναζωγραφήσεων μετὰ Ἀρείου καὶ Διοσκόρου καὶ Εὐτυχοῦς; ἀλλ᾽ ἢ μόνον κενοὶ λόγοι καὶ ἐξίτηλοι καὶ ἀποστολικοῦ παραγγέλματος ἀλλότριοι διαγορεύοντος· *ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἔστω ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένος*. οὓς βδελυττόμενος καὶ ὁ πολύαθλος Ἰὼβ ἔλεγεν· *εἰ βρωθήσεται ἄρτος ἄνευ ἁλός; εἰ δὲ καὶ ἔστι γεῦμα ἐν ῥήμασι κενοῖς;* πρόκειται οὖν ὡς εἰκῇ καὶ μάτην κατηγοροῦσι τῆς τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας, πῇ μὲν λέγοντες Νεστορίῳ τῷ δυσσεβεῖ καὶ διαιρέτῃ ταύτην συμφύρεσθαι εἰκονογραφοῦσαν τὴν τοῦ κυρίου ἐνανθρώπησιν, πῇ δὲ Εὐτυχεῖ καὶ Διοσκόρῳ τοῖς ἐναγέσι καὶ συγχυτικοῖς. καὶ πρόδηλον, καθὼς ἀποδέδεικται, ὡς ἐναντίως μὲν ἀλλήλοις ἔχουσιν, ἄμφω δὲ τῇ ἐκκλησίᾳ προσπολεμοῦσιν. εἰ γὰρ δῶμεν τῷ Νεστορίῳ κατὰ τὴν αὐτῶν φωνὴν τὴν ἐκκλησίαν παρέπεσθαι, διαψεύδονται λέγοντες τῷ Εὐτυχεῖ καὶ Διοσκόρῳ ταύτην συμφρονεῖν· εἰ δὲ τοὐναντίον Εὐτυχεῖ καὶ Διοσκόρῳ ταύτην ὁμονοεῖν συγχωρήσοιμεν, καὶ ἐν τούτῳ πεφανέρωνται ψευδολογοῦντες. ὡς γὰρ φθάσας ὁ λόγος ἀπέδειξε, Νεστόριος καὶ Εὐτυχὴς ἀλλήλων τῇ ἀσεβείᾳ διενηνόχασι, καὶ ἄλογος καὶ περιττὸς ὁ τοιοῦτος αὐτῶν παρασυλλογισμός.

---

17 cf. Prou. 4,27; Deut. 2,27 **21–22** Col. 4,6 **23** Iob 6,6

(H)V T M

---

1 ὠνομάσαμεν M fort. recte (cf. lat.) **2** τερθρεία M ed.Rom. (ex Vc [Bonafides in marg.]): τερθρία V T | καὶ² om. V **3** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T | ἐπίσκοπος + Νεοκαισαρείας M **6** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T | διάκονος om. M **7** γραϊκῶν ed.Rom.* **8** γὰρ + καὶ V | ἐστιν om. V | ἢ om. V, ἢ ‹γὰρ› coni. Dubielzig coll. lat. **10** Εὐτυχέος T edd. | πῶς V T **11** κἂν] καὶ V **12** exspectaueris λέγων ‹παρῆχθαι› (cf. e.g. Bas. epist. 52,2) uel. sim., ut uidit Dubielzig **16** ἐκαινολόγησαν T **21** διηγορεύοντο V **22** ἐν + τῇ T edd. **23** ῥεῦμα V **25** συμφέρεσθαι V edd. **27** μὲν om. V **29** παρέπεσθαι + καὶ T **30** συμφρονεῖν] ὁμονοεῖν ed.Rom.* | τὸ ἐναντίον V τοὐναντίον + τῶ M | ταύτην ὁμονοεῖν] συμφρονεῖν ed.Rom.* **30–31** συγχωρήσωμεν ed.Rom.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

iam hominem et non hominis imaginem nominassemus. ergo properat una cum reliquis problematibus suis etiam praesens uaniloquium. risu praeterea digna sunt quae proferuntur:

(Gregorius episcopus legit:)

«necnon et Arrium et Dioscorum et Eutychea et Seuerum qui confusionem et mixtionem in duabus naturis unius Christi dogmatizant.»

(Epiphanius diaconus legit:)

O inconsideratas et aniles eorum fabulas et absconditam fraudem! iterum enim eisdem gratum illis est immorari garrulitatibus: aut enim ignorant diuersitatem a se Rom. 590 numeratorum hereticorum; aut sponte garrire procurant. Arrii nempe ac Dioscori et Eutycheos hereses contrariae sunt Nestorio et inuicem aduersantur, licet pares impietate consistant. Arrius enim ex non extantibus ut esset inquiens aeternum et increatum uerbum dei et patris, addit impietati suae etiam aliam heresim, non habere dicens Christum animam rationalem, sed pro anima diuinitatem, quam et passio teti- Ma. 246 gisset. Dioscorus autem et Eutyches Nestorio dicenti duas naturas et subsistentias in Ha. 355 Christo ex aduerso ducti naturas confundentes unam uane locuti sunt, et procul a regia uia incedentes quae *non declinat neque ad dexteram neque ad sinistram*, ab apostolica et paterna doctrina retro reuersi sunt. et quae communicatio uel consensus catholicae dei sanctae ecclesiae propter enarrabiles picturas cum Arrio et Dioscoro et Eutyche, nisi quod tantum inanes sunt sermones eorum et corruptibiles et ab apostolico mandato alieni quod ait: *sermo uester semper sit in gratia, sale conditus*? quos et abhominatus multi certaminis Iob dicebat: si *comeditur* panis absque *sale*? si uero et est gustus in uerbis inanibus? claret ergo quod frustra et uane calumnientur ecclesiam dei, nunc quidem dicentes eam cum Nestorio impio et diuisore commiscere PL 129, 395 pingendo iconas humanitatem dominicam, nunc uero cum Eutyche ac Dioscoro sceleratis confundere. nam manifestum est, sicut supra ostensum est, quod contrarie sibimet sentiant, licet uterque inpugnet ecclesiam. si enim dederimus, ut Nestorium secundum ipsorum uocem sequatur ecclesia, mentiuntur dicentes eam cum Eutyche ac Dioscoro sapere; si uero potius eam, quod contrarium est, Eutychi ac Dioscoro consentire permittimus, etiam in hoc manifestantur falso loquentes. ut enim sermo praecedens ostendit, Nestorius et Eutyches ab inuicem impietate uariantur, et irrationabile ac superfluum est huiusmodi eorum commentum.

P VE

---

1 imaginem hominis E *edd.* | properat] perit *ed. Rom.* non male* (properat *La.-Co.*^{mg} *ex* P)*, sed mendum interpreti tribuendum (melius* discessit *p. 655,24)* **2** presens *codd.* **2–3** risu – proferuntur] *exspectaueris* risu digna sunt et quae subinferuntur *uel sim.; cf. e.g. p. 617,23* **5** Eutichea VE Eutychetem F *edd.* **8** abscunditam *(sic)* P, eorum *add.* V **9** est *om.* P | immorari] immo puri *(sic)* P **10** nempe] enim V *edd.* **11** contrarie P contraria E (*corr.* F^2) | pares + in E *edd.* **12** persistant E *edd.* **13** addidit *ed. Rom.*, sed cf. gr.* **15** Eutyces P Eutiches VE*, corr. ed. Rom.* **16** uanę V uana E **17** declinant P **18** retro reuersi] retrouersi *ed. Rom.*, sed cf. e.g. Nicol. I. epist. 69 p. 386,20 Perels* | et quae] etq(ue) P et que E **19** sanctae dei F *edd.* | enarrabiles] uenerabiles F *edd.* **20** Eutychę V Euthice E **21** noster P | gratia + dei V *edd., sed cf. gr. et Vulg.* **23** gustus est E *edd.* **24** commiscere] cum missore *(sic)* P commisceri *ed. Rom.** **25** iconas] in iconis *ed. Rom.** | cum] eum eum *(sic)* P | Euthice P Eutiche VE*, corr. ed. Rom.* **26** confundere ~ καὶ συγχυτικοῖς*? exspectaueris* et confusoribus *uel sim., ut notauit Dubielzig; cf. etiam supra p. 641,11* | contraria VE **27** impugnet F *edd.* | ut] quod *ed. Rom.** **28** mentientur P^{ec} *(prob.)* | Eutiche VE **29** Eutici P E Eutichi V*, corr. ed. Rom.* **30** consentire *ed. Rom.*: sentire *codd.* **31** Nestorium P | Eutychen P Eutiches VE*, corr. ed. Rom.* | inuicem + in P **32** ac] hac P

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

La.-Co. 432 (Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

(Τόμος τρίτος)

Καὶ ἐπειδὴ *ἐπ᾽ ἀκάνθαις* ἀροτριάσαντες τῶν ἀποστολικῶν σπερμάτων ἀλλότρια φθέγγονται, τῶν δὲ αἱρετικῶν ζιζανίων βλαστήματα καρποφοροῦσι, πρὸς αὐτοὺς ὁ θεὸς διὰ τοῦ προφήτου βοᾷ· *ποιμένες πολλοὶ διέφθειραν τὸν ἀμπελῶνά μου, ἐμόλυναν τὴν μερίδα μου*, ταῦτα λέγοντες·

Rom. 591 (Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Ὅθεν δίκαιον ᾠήθημεν λεπτομερῶς διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν ὅρου ἀποδεῖξαι τὴν τῶν ποιούντων καὶ σεβομένων πλάνην. πάντων τοιγαροῦν τῶν θεοφόρων πατέρων καὶ τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν συνόδων τὴν καθαρὰν καὶ ἀμίαντον καὶ θεαπόδεκτον πίστιν ἡμῶν καὶ ὁμολογίαν οὕτως παραδεδωκότων τοῦ μηδένα τρόπον διαιρέσεως ἢ συγχύσεως ἐπινοεῖν τινα εἰς τὴν ὑπὲρ νοῦν τε καὶ ἔννοιαν ἄρρητόν τε καὶ ἄγνωστον ἐκείνην ἕνωσιν τῶν δύο καθ᾽ ὑπόστασιν μίαν τοῦ μονωτάτως δηλουμένου προσώπου φύσεων,»

Ma. 248 (Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Ὄντως τὴν ἑαυτῶν πλάνην ἔδειξαν λεπτομερῶς οἱ ματαιόφρονες· πάντων γὰρ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν τῶν καὶ ἐν ταῖς ἁγίαις ἓξ οἰκουμενικαῖς συνόδοις ἀθροισθέντων τὰς σεπτὰς εἰκονικὰς ἀναζωγραφήσεις καθιδρυσάντων ἐν τοῖς ἁγίοις ναοῖς καὶ ἐν ἄλλοις ἐπιτηδείως ἔχουσι τόποις καὶ ἀποδεξαμένων ταύτας αὐτοὶ ἀποκηρύκτους πεποιήκασι διά τινων παρεγγράπτων λογυδρίων, πλάνην λέγοντες καὶ εἰδωλολατρίαν ἑτέραν παρὰ τὴν δαιμονικὴν ἀντεισάγοντες, καὶ δύο πραγμάτων ἀλλήλοις ἀντικαθισταμένων οὐ διέστειλαν παρ᾽ ἑκατέροις αὐτῶν. τὰ γὰρ εἰς δόξαν Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ ἀνάμνησιν τῆς ἐν σαρκὶ πολιτείας τελούμενα καὶ τὰ διὰ δόξαν καὶ μνήμην δαιμονίων ὑπὸ τῶν αὐτοῖς λατρευόντων Ἑλλήνων καὶ Ἰουδαίων τινῶν γεγενημένα μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ὀνομασίαν τοῖς στόμασιν αὐτῶν περιφέρουσι καὶ γραφῇ παραδοῦναι ἠναισχύντησαν, μιγνύντες τὰ ἄμικτα. καὶ *προφασιζόμενοι προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις* διαιρέσεως καὶ συγχύσεως περιβομβοῦσι ληρωδήματα εἰς τὴν θεολογικὴν ἐπιστήμην τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καὶ φλυαροῦσι λέγοντες μηδένα τρόπον διαιρέσεως ἐπινοεῖν ἐν τῇ καθ᾽ ὑπόστασιν σαρκὶ ἑνώσει τοῦ θεοῦ λόγου. καὶ Ha. 357
ὡς ἔοικε, πατρικὰς φωνὰς οὐδέπω ἀνέγνωσαν· εἰ δὲ καὶ ἀνέγνωσαν, παροδευτικῶς ἀνέγνωσαν καὶ οὐκ ἐρευνητικῶς. ὁ θεολόγος Γρηγόριος ἀναιρεῖ τὸ διάκενον αὐτῶν

3 Ier. 4,3 **5–6** Ier. 12,10 **24** Ἰουδαίων τινῶν cf. 3 Reg. 11,1–8 etc. **26–27** cf. Ps. 140,4

3–4 τῶν – καρποφοροῦσι cf. Conc. Ephes. (Theod. Cyr. epist. ad Ioh. Antioch. [CPG 6266]), ACO I 1,7 p. 163, 25–27 **9–14** πάντων – φύσεων cf. Krannich/Schubert/Sode p. 14–15

(H)V T M **7–658,2** Γρηγόριος – συνεπλανήθησαν praetermisit H

1 Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω post Τόμος τρίτος M ed.Rom.* (sed cf. lat.), om. T (H denuo adest post ἀνέγνω) | διάκονος + καὶ κουβουκλείσιος M **2** τρίτος] γ′ ed.Rom.* **3** Καὶ om. M | ἐπειδὴ HV: ἐπεὶ δὲ T M | ἐπ᾽] ἐν M **6** ταύτῃ ed.Rom.* ex Vc **7** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **9** σεβομένων] sc. τὰς εἰκόνας | τοιγαροῦν] οὖν ed.Rom.* **10–11** ἀπόδεκτον V θεαπόδεικτον ed.Rom.* **14** φύσεων] sententia continuatur infra p. 654,13 **15** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T **17** καὶ om. V | ἑξὶ M **17–18** συναθροισθέντων V **20** λογιδρίων ed.Rom.* ex Vc **20–21** εἰδωλολατρείαν ed.Rom.* **22** ἑκάτερον τούτων M ἑκατέρου αὐτῶν coni. Dubielzig **22–23** Χριστοῦ τοῦ om. V **26** ἀνῃσχύντησαν V ed.Reg.* ἀναισχύντησαν T ed.Rom. | μιγνῦντες V T ed.Rom. **29** σαρκὶ om. M, sed cf. lat. **30** οὐδέπω ~ οὐδέποτε (ut saepe); cf. Lampe s.u. **30–31** ἀνέγνων (ter) V T edd. **31** καὶ om. ed.Rom.* | ὁ + δὲ M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

(Epiphanius diaconus legit:) La.-Co. 431

(Tomus tertius)

Et quia in *spinis* arantes ab apostolicis seminibus aliena profantur et hereticorum zizaniorum germina fructificant, ad eos deus per prophetam clamat: *pastores multi* corruperunt *uineam meam*, demoliti sunt *portionem meam*, haec dicentes:

(Gregorius episcopus legit:) Rom. 591

«Vnde iustum arbitrati sumus subtiliter per praesentem diffinitionem nostram ostendere <eorum> qui faciant et colant errorem. omnium igitur deiferorum patrum et sanctarum ac uniuersalium synodorum, qui puram et incontaminatam et deo acceptam fidem et confessionem nostram ita tradiderunt, ut nullum modum diuisionis uel confusionis excogitaret aliquis in illam ineffabilem et ignotam unitionem quae super omnem sensum et cogitationem est, duarum scilicet per subsistentiam naturarum unice demonstratae personae.»

(Epiphanius diaconus legit:) Ma. 247

Vere suum errorem ostenderunt subtiliter uana sapientes. omnibus enim sanctis patribus nostris qui in sanctis sex uniuersalibus synodis conuenerunt uenerabiles imaginales picturas in sanctis templis et in aliis congruentibus locis stabilientibus et suscipientibus has ipsi reprobauerunt per quasdam falsidicas ratiunculas, errorem dicentes et idololatriam alteram praeter daemonicam subrogantes, et duas res sibimet aduersantes non discreuerunt ab inuicem. eorum enim quae ad gloriam Christi dei nostri et rememorationem in carne conuersationis eius patrata sunt, et eorum quae propter gloriam et memoriam daemoniorum a paganis et quibusdam Iudaeis qui eis deseruiunt facta sunt, unam et eandem nominationem ore suo circumferunt et scripturae tradere non sunt reueriti, miscentes quae misceri non possunt. et *excusantes excusationes in peccatis* diuisionis et confusionis deleramentorum strepitum dant in theologicam disciplinam ecclesiae catholicae et garriunt dicentes nullum modum diuisionis excogitare in unitione quae per subsistentiam in carne facta est dei uerbi. PL 129, 396
et ut apparet, paternas uoces numquam legerunt; porro si legerunt, transeundo legerunt et non scrutando. deiloquus Gregorius interimit inane ipsorum commentum ita Ha. 358

P VE

---

1 Epiphanius – legit *post* Tomus tertius V *edd.* **4** deus] dominus E *edd.* **8** eorum *addidi* | faciant – colant] *sc.* imagines **8–10** omnium – tradiderunt] „*gr.* omnibus igitur deiferis etc. puram et incontaminatam tradentibus“ *ed. Rom.*^{mg}*; Anast. genitiuum abs.* τῶν ποιούντων – παραδεδωκότων *et uerborum quae sequuntur constructionem non perspexit* **11** que P VE*, corr.* F **13** demonstrate *codd.* **17** imagines VE *edd., sed cf. gr.* | pictas F^{2} *edd.* **19** demonicam P^{pc} E dęminicam *(sic)* V^{pc} dominicam P^{ac} (o *in* e *mut.,* i^{1} *exp. et* o *superscr.* P^{c}) V^{ac} (*in* o *scr.* ę) | subregantes P **20** Christi *om.* P **24** reuerti P | et] ut P **25** excusationem E *edd.* | deliramentorum F *edd.* **28–29** porro – legerunt *om.* P^{ac} *(add.* P^{c} *in marg.)*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

ῥαψῳδημα οὑτωσὶ λέγων· „Ἡνίκα αἱ φύσεις διΐστανται ταῖς ἐπινοίαις, συνδιαιρεῖται καὶ τὰ ὀνόματα." καὶ πάντες οἱ ἅγιοι πατέρες ἡμῶν τὴν σύγχυσιν μὴ προσιέμενοι χωριστὰς τῇ ἐπινοίᾳ λέγουσι τὰς δύο φύσεις τῷ λόγῳ τῆς διαφορᾶς, οὐ τῆς διαιρέσεως. τοιγαροῦν ἢ ἠγνόηται αὐτοῖς καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀκριβὴς τῶν δογμάτων ἐπίγνωσις, ἢ κατηγοροῦσι τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν κατὰ μηδένα τρόπον λέγειν αὐτοὺς διαίρεσιν ἐπὶ τῇ τῶν δύο φύσεων ἑνώσει τῆς κατὰ Χριστὸν οἰκονομίας. καὶ ὁ μὲν Νεστόριος τοῖς πράγμασι διαιρεῖ τὰς φύσεις, λέγων ἄλλον τὸν τοῦ θεοῦ
La.-Co. 433 λόγον καὶ ἄλλον τὸν ἐκ τῆς παρθένου, εἰς ἄνθρωπον ἰδικῶς καὶ εἰς θεὸν ἰδικῶς· ἡ
Rom. 592 δὲ καθολικὴ ἐκκλησία ἀσυγχύτως ὁμολογοῦσα τὴν ἕνωσιν τῇ ἐπινοίᾳ καὶ μόνῃ διαιρεῖ τὰς φύσεις ἀδιαιρέτως, ἕνα τὸν αὐτὸν ὁμολογοῦσα τὸν Ἐμμανουὴλ καὶ μετὰ τὴν ἕνωσιν. ὕβριν δὲ πνέοντες ἐν τοῖς ἑαυτῶν μυκτῆρσιν ἐπιφέρουσι·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«τίς ἡ ἀνόητος ἐπίνοια τοῦ σκαιογράφου δι᾽ οἰκτρὰν αἰσχροκέρδειαν ἐπιτηδεύσαντος τὸ ἀνεπιτήδευτον, τουτέστι τὰ *καρδίᾳ πιστευόμενα* καὶ *στόματι ὁμολογούμενα* χερσὶ βεβήλοις διαμορφῶσαι;»

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Ἀποπληξία τοῦτο λέγειν καὶ φρονεῖν. οὐδὲ γὰρ ἀνδρὸς σώφρονος τὸ αἰτιάσασθαι
Ma. 249 ἀναιτίους· τίς γὰρ ἡ αὐτῶν σκαιολόγος διανόησις ταῦτα τὰ ληρήματα ἐννοεῖσθαι ἐπὶ τῶν τῆς ἐκκλησίας καθιερωμένων πραγμάτων; εἰ ὁ ζωγραφῶν δι᾽ αἰσχροκέρδειαν λέγεται εἰκονίζειν τὸν κύριον ἡμῶν καθὸ ἄνθρωπος τέλειος γέγονε καὶ τοὺς ἁγίους αὐτοῦ, ὥρα αὐτοὺς καὶ τοὺς τὰ θεῖα εὐαγγέλια γράφοντας αἰτιᾶσθαι καὶ τοὺς τὸν σταυρὸν ἐγχαράττοντας διὰ χρωμάτων σκαιογράφους ἀποκαλεῖν καὶ δι᾽ αἰσχροκέρδειαν λέγειν τοῦτο ποιεῖν. τί οὖν; καὶ τέκτων σταυρὸν κατασκευάζων σκαιοτέκτων ὀνομασθήσεται; καὶ λιθουργὸς τράπεζαν ἁγίαν ἀποξέων καὶ διατυπῶν σκαιολιθουργός; καὶ χρυσοχόος καὶ ἀργυροκόπος καὶ ὑφάντης ὡσαύτως; οὐκοῦν κατὰ τὴν αὐτῶν παράνοιαν οἴχεται πᾶσα ἐπιστήμη καὶ τέχνη δοθεῖσα παρὰ τοῦ θεοῦ πρός τε τὴν αὐτοῦ δόξαν καὶ πρὸς σύστασιν τῆς ἡμετέρας ζωῆς. καὶ ἐπειδὴ ἥκασιν εἰς ἀγνωσίας καὶ μοχθηρίας ὑπερβολήν, ἐκ τῆς θείας γραφῆς καὶ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν ἀκουσάτωσαν ἐπαινουμένην τὴν δοθεῖσαν τῇ φύσει ἡμῶν σοφίαν διὰ τοῦ δημιουργήσαντος ἡμᾶς μεγαλοδώρου θεοῦ, τοῦ μὲν Ἰὼβ περὶ τοῦ θεοῦ φάσκοντος· *τίς ἔδωκε γυναιξὶν ὑφάσματος σοφίαν*; καὶ τῆς θείας γραφῆς μαρτυρούσης διὰ τοῦ θεοῦ δεδόσθαι σοφίαν τῷ Βεσελεὴλ εἰς πᾶσαν τεκτονικὴν ἐπιστήμην· φησὶ

---

10 Ἐμμανουὴλ cf. Is. 7,14; Mt. 1,23 **14** cf. Rom. 10,10 **31** Iob 38,36

1–2 Greg. Naz. or. 30 (theol. IV) (CPG 3010,30) c. 8,9–10 Gallay/Jourjon **11** ὕβριν – μυκτῆρσιν cf. Greg. Naz. or. 5 (c. Iul. II) (CPG 3010,5) c. 23,18 Bernardi

---

(H)V T M **1–2** = *Greg. Naz.*

---

1 nonnulli Gregorii editores et interpretes post διΐστανται interpungunt (quod hoc quidem loco etiam Anast. praetulit), sed cf. infra p. 764,29 sqq. **6** αὐτοὺς M ed. Rom.: αὐτοῖς V T **11** αὐτῶν M **12** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **13** σκιογράφου M **13–14** ἐπιτηδεύοντος M **16** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T **18** ἀναιτίως V | σκαιολόγος T (cf. lat.): κενολόγος V ἀκαιρολόγος M καινολόγος ed. Rom.^{mg} **21** ὥρα] ὅρα V | αἰτιάσασθαι M **22** σταυρὸν] Χριστὸν M | σκιογράφους M **23** αἰσχροκέρδιαν sic V | λέγειν om. T^{ac} (add. T$^{1-2}$ s.l.) **25** ὡσαύτως] ὁμοίως M **27** καὶ^{2} om. M | ἐπειδὴ ed. Rom.* (cf. lat.): ἐπεὶ δὲ codd. **29** τῇ φύσει ἡμῶν] ἡμῖν V **31** φάσκοντος + καὶ M | μαρτυρούσης γραφῆς V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

dicens: „Cum naturae distent, cum intellectibus quoque diuiduntur et nomina.“ et omnes sancti patres nostri confusionem non admittentes separatrices intellectu dicunt duas naturas ratione differentiae, non diuisionis. igitur aut ignota est illis etiam in hoc uera dogmatum agnitio, aut calumniantur sanctos patres nostros quod nullo modo dicant diuisionem in duarum naturarum unitione dispensationis Christi. et Nestorius quidem rebus diuidit naturas, dicens alterum dei uerbum et alterum La.-Co. 434
eum qui est ex uirgine, in hominem specialiter et in deum specialiter; catholica uero Rom. 592
ecclesia inconfuse confessa unitionem intellectu solo diuidit naturas indiuise, unum eundem confessa Hemmanuhel etiam post unitionem. porro iniuriarum spirantes in suis nasis efferunt:

(Gregorius episcopus legit:)

«Quis est insensatus intellectus uani scriptoris propter friuolum et turpe lucrum studentis quod studeri non potest, id est *corde credita* et *oris confessione* prolata manibus pollutis formare?»

(Epiphanius diaconus legit:)

Apoplexia est hoc dicere uel sentire. neque enim uiri prudentis est culpare inculpabiles; nam quae est eorum sinistri sermonis excogitatio haec deleramenta intelligendi Ma. 250
in ecclesiae dicatis rebus? si is qui pingit propter turpe lucrum dicatur imaginari dominum nostrum secundum quod homo perfectus factus est et sanctos eius, uide illos etiam eos qui diuina euangelia scribunt incusare et eos qui crucem per colores exarant stultos pictores appellare ac dicere, quod propter turpe lucrum hoc faciant. ergone et faber qui crucem facit stultitiae fabricator nominabitur? et latomus mensam sanctam incidens et formans stultitiae latomus est? et aurifex et argentarius et textor similiter? itaque iuxta illorum uesaniam discessit omnis disciplina et ars a deo data tam ad gloriam suam quam ad statum uitae nostrae. et quia uenerunt in ignorantiae ac malignitatis superfluitatem, ex diuina scriptura et sanctis patribus nostris audiant laudari sapientiam quae data est naturae nostrae per magnum datorem deum qui nos condidit. et quidem Iob de deo asseuerante: „quis dedit mulieribus texturae sapientiam?“ diuina quoque scriptura testatur deum dedisse sapientiam Beselehel in omnem fabrilem disciplinam, ita dicens: <*locutusque est dominus ad Moysen dicens*:>

28–29 quis – sapientiam[1] *cf. Vet. Lat. (Sabatier) Iob 38,36*

P VE

1 nature *codd.* | distent – diuiduntur] „*gr.* distant consideratione intellectus, simul diuiduntur“ *ed. Rom.*[mg]*; Anast. hoc loco post* διΐστανται *interpungendum esse putauit; aliter infra p. 765,27–28* **2** separatrices] separatas F[2] *edd., sed mendum interpreti tribuendum* (*cf. Gloss.* χωριστής ~ separator) **2–3** dicunt intellectu E *edd.* **9** eundemque *ed. Rom.*, sed cf. gr.* | Hemmanuhel V: Hemmanuel P Hemanuel E Emmanuel *ed. Rom.** | iniuriarum spirantes] *cf. Vulg. Act. 9,1* spirans minarum **10** efferunt] *exspectaueris* inferunt*; cf. p. 617,3 al.* **12** scriptoris] pictoris *La.-Co.*[mg] *(sed mendum est interpretis)* | fribobum *(sic)* P fribolum V **13** et *post* confessione P **17** nam quae] namque P E | synistri P | deliramenta F *edd.* **18** is] his P V **18–19** deum P **19** uide] unde *ed. Rom.* („f.* uelint“ *ed. Rom.*[mg]*), sed Anast. legit* ὅρα (*cf. gr.* V)*, unde* αὐτοὺς καὶ *mendose uertit* **20** eos[1] *om. ed. Rom.** **22** stultitie *codd.* **22–23** mensam + et P **23** latomus] lamus *(sic)* P **29** diuina – sapientiam[2] *om.* E | tentantur P[ac] (n *bis exp.,* s *add.* P[1] *s. l.*) | dominum *ed. Rom.*[corr*] | Beseleel *ed. Rom.** **30** locutusque – dicens[2] *suppleui ex Vulg. (uix lacuna in Anastasii exemplari graeco)*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

γὰρ οὕτως· *καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωσῆν λέγων· ἰδοὺ ἀνακέκλημαι ἐξ ὀνόματος τὸν Βεσελεὴλ τὸν τοῦ Οὐρίου* υἱοῦ *Ὢρ τῆς φυλῆς Ἰούδα, καὶ ἐνέπλησα αὐτὸν πνεῦμα θεῖον σοφίας καὶ συνέσεως καὶ ἐπιστήμης ἐν παντὶ ἔργῳ διανοεῖσθαι καὶ ἀρχιτεκτονεῖν, ἐργάζεσθαι τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸν χαλκὸν καὶ τὴν ὑάκινθον καὶ τὴν πορφύραν καὶ τὸ κόκκινον τὸ νηστὸν καὶ τὴν βύσσον τὴν κεκλωσμένην καὶ τὰ λιθουργικὰ εἰς τὰ ἔργα καὶ τὰ τεκτονικὰ τῶν ξύλων ἐργάζεσθαι κατὰ πάντα τὰ ἔργα. καὶ ἐγὼ δέδωκα αὐτὸν καὶ τὸν Ἐλιὰβ τὸν τοῦ Ἀχισαμὰχ ἐκ φυλῆς Δάν· καὶ παντὶ συνετῷ καρδίᾳ δέδωκα σύνεσιν, καὶ ποιήσουσι πάντα ὅσα συνέταξά σοι.* οἷς συνῳδὰ καὶ ὁ πολὺς ἐν θεολογίᾳ Γρηγόριος φάσκει· „Καὶ *κατέβη πνεῦμα κυρίου καὶ ὡδήγησεν αὐτούς*, καὶ πνεῦμα ἐπιστήμης ἐνέπλησε τὸν Βεσελεὴλ τὸν ἀρχιτέκτονα τῆς σκηνῆς." οὐκοῦν τὰς ἐκ θεοῦ δοθείσας ἐπιστήμας τοῖς ἀνθρώποις ἀποφαυλίζοντές τε
Rom. 593 καὶ καταγινώσκοντες τῇ τῶν θεοκαταγνώστων αἱρέσει συναρίθμιοί εἰσί τε καὶ λέγονται, *προστιθέντες* κατὰ τὸ γεγραμμένον *ἁμαρτίαν ἐφ' ἁμαρτίᾳ*. οἱ οὖν γνήσιοι
La.-Co. 436 καὶ οὐ νόθοι υἱοὶ τῆς ἐστολισμένης νύμφης τοῦ Χριστοῦ καὶ *σπίλον ἢ ῥυτίδα μὴ*
Ha. 360 *ἐχούσης* καθολικῆς *ἐκκλησίας*, μόνῳ θεῷ τὰς λογικὰς θυσίας καὶ τὰς λατρείας προσφέροντες, διὰ μὲν τῆς ὁρατικῆς αἰσθήσεως βλέποντες τὴν σεπτὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς κυρίως καὶ ἀληθῶς δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας θεοτόκου, ἁγίων ἀγγέλων τε καὶ πάντων ἁγίων ἁγιάζονται καὶ εἰς ἀνάμνησιν τούτων τὸν νοῦν αὐτῶν ἀνατυποῦσι, καὶ *καρδίᾳ* εἰς ἕνα θεὸν *πιστεύουσιν εἰς δικαιοσύνην* καὶ *στόματι ὁμολογοῦσιν εἰς σωτηρίαν*. ὡσαύτως καὶ τοῦ εὐαγγελίου ἀκούοντες τὴν ἀκουστικὴν αἴσθησιν ἁγιασμοῦ καὶ χάριτος πληροῦσι *καὶ τῇ καρδίᾳ συνιᾶσι* τὴν τῶν γεγραμμένων διήγησιν. εἶτα *εἰκῇ φυσιούμενοι* τί φασιν;

Ma. 252 (Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Ἐποίησε γὰρ ὁ τοιοῦτος εἰκόνα ὀνομάσας αὐτὴν Χριστόν. καὶ ἔστι τὸ ‚Χριστὸς' ὄνομα θεὸς καὶ ἄνθρωπος, λοιπὸν καὶ *εἰκὼν θεοῦ* καὶ ἀνθρώπου. καὶ λοιπὸν ἢ συμπεριέγραψε κατὰ τὸ δοκοῦν τῇ αὐτοῦ ματαιότητι τὸ ἀπερίγραφον τῆς θεότητος τῇ περιγραφῇ τῆς κτιστῆς σαρκὸς ἢ συνέχεε τὴν ἀσύγχυτον ἕνωσιν ἐκείνην τῷ τῆς συγχύσεως ἀνομήματι περιπεσών, δύο βλασφημίας ἐκ τούτου τῇ θεότητι προσάψας διὰ τῆς περιγραφῆς τε καὶ συγχύσεως. ταῖς αὐταῖς οὖν καὶ ὁ προσκυνήσας

1–8 Ex. 31,1–6 **9–10** Is. 63,14 **10–11** πνεῦμα – σκηνῆς cf. Ex. 35,30–36,1 **13** cf. Is. 30,1; Sir. 3,27 et 5,5 **14** νύμφης τοῦ Χριστοῦ cf. Ioh. 3,29 **14–15** cf. Eph. 5,27 **15** τὰς[1] – λατρείας cf. Rom. 12,1 **19–20** cf. Rom. 10,10 **21** Is. 6,10; Mt. 13,15; Act. 28,27 **22** cf. Col. 2,18 **25** cf. Col. 1,15

9–11 Greg. Naz. or. 41 (in pent.) (CPG 3010,41) c. 13,3–6 Moreschini/Gallay **15–16** θεῷ – προσφέροντες cf. (Ps.-)Ioh. Chrys. lit. (CPG 4686) p. 329,12–14 et 331,12–13 Brightman

---

(H)V T M **9–11** = *Greg. Naz.*

---

1 οὕτος V | Μωυσῆν M **2** Οὐρίου M: Οὐρῆ V T | υἱὸν M | τῆς] ἐκ ed. Rom.* ex Vc (Bonafides in marg.) **3** ἀρχιτεκτονῆσαι *Sept.* (sed ἀρχιτεκτονεῖν cod. *A*) **4** χρύσιον M (prob.) | τὸν] τὸ V | τὴν[1]] τὸν Vc ed. Rom. | καὶ[4] om. M **5** τὸν ἰστὸν sic V **6** καὶ εἰς τὰ ἔργα *Sept.* (sed εἰς τὰ ἔργα καὶ cod. *A*) | κατὰ om. V **7** ἔδωκα *Sept.* (sed δέδωκα cod. *A*) | Ἀχισαμὰκ ed. Rom.* ex Vc (Bonafides in marg.) **8** σοι συνέταξα *Sept.* (sed συνέταξά σοι cod. *A*) | συνωδᾶ V **10** ἐμπλῆσαν *Greg. Naz.* | Μεσελεὴλ V **11** ἐκ θεοῦ M: τοῦ θεοῦ V T (cf. lat.) παρὰ τοῦ θεοῦ ed. Rom.* fort. recte (cf. supra p. 654,26–27) **13** ἁμαρτίᾳ] ἁμαρτίαν V ἁμαρτ' T ἁμαρτίαις *Sept.* **14** σπῖλον V edd. **16** μὲν om. V fort. recte | τὴν εἰκόνα τὴν σεπτὴν M **18–19** τὸν νοῦν αὐτῶν] ἐν νοῖ M **20** ἀκουστικὴν] τῶν ἀκουστῶν ed. Rom.*, sed cf. lat. **21** συνιᾶσι ed. Rom.: συνῶσι V T (ex *N. T.* uel *Sept.*) συνιῶσι M **23** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **25** ἢ] εἰ V **26** ἀπερίγραπτον M, sed synodus Hier. semper forma ἀπερίγραφ- usa est; cf. Uphus p. 215–216 **28** ἀνομήματι] ὀνόματι V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

ecce uocaui ex nomine Beselehel filium Huri filii Hur de tribu Iuda, et impleui eum spiritu dei, sapientia, intelligentia et scientia in omni opere ad excogitandum fabre quicquid fieri potest ex auro et argento et aere, marmore et gemmis et diuersitate PL 129, 397
lignorum, dedique ei socium Oliab filium Achisamech de tribu Dan et in corde omnis eruditi posui sapientiam, ut faciant cuncta quae praecepi tibi. quibus consona Gregorius qui multus est in theologia profatur: „Et descendit spiritus domini et deduxit eos, et spiritu disciplinae repleuit Beselehel principem fabrorum tabernaculi." ergo qui disciplinas dei quae hominibus datae sunt deprauant et reprehendunt, diuinitus reprobatorum heresi connumerati et sunt et dicuntur, *addentes*, secundum quod Rom. 593
scriptum est, *peccatum super peccatum*. hi ergo qui germani et non nothi stolis amic- La.-Co. 435
tae sponsae Christi et *maculam* uel *rugam non habentis*, catholicae uidelicet ecclesiae, filii sunt, soli deo rationabilia sacrificia et seruitutes offerentes, per uisibilem Ha. 359
sensum intuentes uenerabilem imaginem Christi et proprie ac ueraciter dominae nostrae sanctae dei genitricis sanctorumque angelorum ac omnium sanctorum sanctificantur et per recordationem horum mentem suam informant, et *corde* in unum deum *credunt ad iustitiam* et *ore* confitentur ad *salutem*. similiter et euangelium audientes auditorium sensum sanctificatione ac gratia replent *et corde intellegunt* eorum quae scripta sunt narrationem. dein *frustra inflati* quid aiunt?

(Gregorius episcopus legit:) Ma. 251

«Fecit enim iste talis imaginem nominans eam Christum. et est nomen quod est ‚Christus' deus et homo, ergo est et *imago dei* et hominis. itaque aut circumscripsit secundum quod uisum est uanitati suae incircumscriptionem deitatis circumscriptione creatae carnis aut confudit inconfusibilem unitionem illam confusionis iniquitatem incurrens, duas blasphemias ex hoc deitati applicans per circumscriptionem et

6–7 Et – eos *cf. Vet. Lat. (Beuron) Is. 63,14*

1–4 ecce – Achisamech *cf. LC I 16 p. 175,17–24 (= I Capit. p. 104,4–7) = *Hadr. p. 19,4–9* (In actione sexta. Tomo tertio. Capitulo XII): Quod nec inde adorandarum imaginum usus adstrui possit (Quod non pertineat ad imaginum adorationem *Capit. Hadr.*), ut illi stultissime et (*om. Hadr., suppl. Hampe*) inrationabiliter dicunt (putant *Capit. Hadr.*), eo (*om. Capit. Hadr.*) quod in lege (in lege] per legislatorem *Capit. Hadr.*) scriptum est: ‚Ecce vocavi ex nomine Beseleel filium Ur (Besehel de Uri *Capit. Hadr.*), filii Hor (fili Or *Hadr.*), de tribu Iuda, et replevi eum spiritu (spiritum *Hadr.*) sapientiae et intellegentiae ad perficiendum opus ex auro et argento et dedi ei Ooliab (Aeaeliab *Capit.* Eliab *Hadr.* [Oliab *Hampe*]) de Achisama' (+ et cetera *Capit. Hadr.*). *cf. Freeman p. 104 adn. 46*

P VE

1 ecce] ego F *edd.* | Beseleel P *ed. Rom.** | filium] filiu *(sic)* P | Huri] Ur *LC* Uri *Hadr. Vulg.* Urii *ed. Reg.** | Hur (*cf. Vulg.*)] Uri E Or *Hadr. ed. Rom.** Hor *LC* | eum + de *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **2** sapientia + et E *edd.* | et scientia *om.* E *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **3** quidquid *ed. Rom.** **4** Oliab P *Hadr.*: Ooliab E (Oliab filium *om.* V) *LC* Hooliab *Vulg.* Eliab *ed. Rom.* (ex gr.)* | Achisamec E *edd.* | tribu Dan] trubudan *(sic)* P **5** precepi P V *abbr.* E | consonat E consonans F^2 *edd.* **7** spiritus *ed. Rom.* (ex gr.) fort. recte* | Besehleel E Beseleel *ed. Rom.** **8** qui] *Anast. fort. legit* οἱ τὰς | dei] *Anast. legit* τοῦ θεοῦ (*cf. gr.* V T) | deprauant] „*gr.* uituperant" *ed. Rom.*^{mg} **10** est *om.* F *edd.* **11–12** ecclesia P^{ac} (e *add.* P^{c} *s. l.*) **12** uisibilem + que P^{c} (que *s. l.*) VE, *sed cf. gr.* **14** ac] et *ed. Rom.** **17–18** intelligunt E *edd.* **18** deinde *ed. Rom.** **21** est *om. ed. Rom.* (ex gr., ut uidetur)* **23** confundit P E

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

βλασφημίαις ὑποβέβληται· καὶ τὸ οὐαὶ ἀμφοτέροις ἐφάμιλλον, ὅτι Ἀρείῳ καὶ Διοσκόρῳ καὶ Εὐτυχεῖ καὶ τῇ τῶν Ἀκεφάλων αἱρέσει συνεπλανήθησαν.»

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Οὐ ζωγράφων ἐφεύρεσις ἡ τῶν εἰκόνων ποίησις, ἀλλὰ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἔγκριτος θεσμοθεσία καὶ παράδοσις, καὶ „τὸ ἀρχαιότητι διαφέρον αἰδέσιμον" κατὰ τὸν θεῖον Βασίλειον. μαρτυρεῖ δὲ αὐτὴ τῶν πραγμάτων ἡ ἀρχαιότης καὶ ἡ τῶν πνευματοφόρων πατέρων ἡμῶν διδασκαλία, ὅτι ὁρῶντες ταύτας ἐν τοῖς σεπτοῖς ναοῖς ἠσμενίσαντο καὶ αὐτοὶ σεπτοὺς ναοὺς δειμάμενοι ταύτας ἐστηλογράφησαν· ἐν οἷς τὰς θεοπροσδέκτους αὐτῶν εὐχὰς καὶ ἀναιμάκτους θυσίας τῷ δεσπότῃ τῶν ὅλων θεῷ προσέφερον. μενοῦνγε αὐτῶν ἡ ἐπίνοια καὶ ἡ παράδοσις καὶ οὐ τοῦ ζωγράφου· τοῦ γὰρ ζωγράφου ἡ τέχνη μόνον, ἡ δὲ διάταξις πρόδηλον τῶν δειμαμένων ἁγίων πατέρων. τὸ δὲ ‚Χριστὸς' ὄνομα σημαντικόν ἐστι θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος, τῶν δύο τελείων τοῦ σωτῆρος φύσεων. καὶ καθ' ἣν ὡράθη φύσιν τὴν εἰκόνα αὐτοῦ οἱ χριστιανοὶ ἀναζωγραφεῖν ἐδιδάχθησαν, ἀλλ' οὐ καθ' ἣν ἀόρατος ἦν· αὕτη γὰρ ἀπερίγραπτος· *θεὸν γὰρ οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε*, εὐαγγελικῶς
Rom. 594 ἠκούσαμεν. τῇ ἀνθρωπίνῃ οὖν φύσει τοῦ Χριστοῦ ἀναζωγραφουμένου δῆλον ὅτι, καθὼς ἡ ἀλήθεια ἔδειξε, κατὰ τὸ ὄνομα μόνον ὁμολογοῦσιν οἱ χριστιανοὶ κοινωνεῖν τὴν ὁρωμένην εἰκόνα τῷ ἀρχετύπῳ καὶ οὐ κατὰ τὴν οὐσίαν. αὐτοὶ δὲ κεπφωθέντες ἀδιάφορον λέγουσιν εἶναι εἰκόνα καὶ πρωτότυπον καὶ ἐν ἑτεροουσίοις τὸ ταυτὸν τῆς οὐσίας κρίνουσι· καὶ τίς αὐτοὺς οὐ γελάσει τῆς ἀμαθίας, μᾶλλον δὲ θρηνήσει τῆς ἀσεβείας; *εἰς ἀδόκιμον* γὰρ *νοῦν* ἐκτραπέντες λαλοῦσι *τὰ μὴ καθήκοντα*, συγχύσεως αἰτίαν θρυλλοῦντες ἔχειν διὰ τῆς τῶν σεπτῶν εἰκόνων ποιήσεως τὴν
La.-Co. 437 ἁγίαν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν καὶ προσάπτειν αὐτὴν τῇ θεότητι περιγραφῆς εἶδος, εἶτά τε καὶ ἀνομίαν ἐπ' ἀνομίᾳ προστιθέντες οὐαὶ ἐπιπέμπουσιν. ἀλλ' *ἐπιστρέψει ὁ πόνος αὐτῶν* ἐπὶ τὴν *κεφαλὴν αὐτῶν*· εἰ γὰρ *ὁ καταρώμενος* τὸν πάλαι Ἰσραὴλ ἐπικατάρατος καὶ *ὁ εὐλογῶν* αὐτὸν *εὐλογημένος*, πόσῳ γε μᾶλλον ὁ τὸν νέον Ἰσραὴλ τὸν νοερῶς ὁρῶντα θεόν, τὴν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν, καταρώμενός ἐστι κατάρας ἔμπλεως; τίς δὲ οὐκ ἂν αὐτοὺς βδελύξηται Ἀρείῳ καὶ Διοσκόρῳ καὶ Εὐτυχεῖ
Ma. 253 λέγοντας καὶ τῇ τῶν Ἀκεφάλων αἱρέσει ταύτην ἀποπλανᾶσθαι, αὐτῶν τούτους ἐχόντων καθηγητὰς καὶ προστάτας τῆς ἑαυτῶν κενολέκτου αἱρέσεως; ἐν γὰρ τοῖς ἑξῆς Εὐσέβιος ὁ Παμφίλου παρ' αὐτῶν εἰς μαρτυρίαν ἄγεται, ὅστις ὑπὸ πάσης τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας γινώσκεται προστάτης εἶναι τῆς Ἀρείου αἱρέσεως, καθὼς ἐν πᾶσι τοῖς συγγράμμασιν αὐτοῦ καὶ ἐκδόσεσιν ἐμφέρεται, δεύτερον προσκυνητὸν

15 Ioh. 1,18 **21** cf. Rom. 1,28 **24** ἀνομίαν – προστιθέντες cf. Is. 30,1 **24–25** cf. Ps. 7,17 **25–26** cf. Num. 24,9

5 τὸ – αἰδέσιμον Bas. ieiun. hom. I (CPG 2845), PG 31, 165 C 14 – D 1; cf. Bas. spir. (CPG 2839) c. 29,71,22–23 Pruche **12–13** τὸ – ἀνθρωπότητος cf. e.g. Cyr. Alex. c. Nest. (CPG 5217) II 1, ACO I 1,6 p. 36,15–16

26–27 ὁ² – θεόν cf. Steph. Diac. uita Steph. Iun. (BHG³ 1666) § 22 p. 117,24

(H)V T M **5** post θεσμοθεσία καὶ euanida sunt uerba in H f. 219ʳ l. 1–3, quo in loco multa praetermissa esse patet, deinde l. 4 leguntur uerba p. 662,9 ὅτι τῆς σαρκὸς | τὸ – αἰδέσιμον = *Bas. (= PG)*

2 καὶ² om. V **3** om. T **8** ἠσμένισαν M **11** πρόδηλον + ὡς M **15** αὐτὴ T edd. **16** τοῦ om. V | ἀναζωγραφούμενοι V ἀναγραφομένου T edd. **18** τὴν² om. Vc edd. **19** ἐν om. T edd. **19–20** ταυτὸ ed. Rom.* ex Vc **20** καταγελάσει V **22** θρυλλοῦντες] λαλοῦντες V **24** ἀνομίᾳ] ἀνομίαν V | ἐπιστρέφει V **26** γε om. Vc edd. **28** ἔμπλεος V **29** ταύτης T **30** κενολέκτου] μισολέκτου ed. Rom.* ex Vc (corr. ed. Rom.^{mg}, καινολέκτου Hard.^{mg}) **32** ἐν om. M **33** γράμμασιν ed. Rom.* | καὶ + ταῖς M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

confusionem. eisdem ergo et is qui adorauit blasphemiis summittitur. et ‚uae' utrisque consimile, quia cum Arrio et Dioscoro et Eutyche atque cum Acephalorum heresi errauerunt.»

(Epiphanius diaconus legit:)

Non est pictorum adinuentio imaginum factura, sed catholicae ecclesiae approbabilis legislatio et traditio, atque antiquitati congruens reuerentia secundum diuinum Basilium. testimonium autem perhibet ipsa rerum antiquitas et spiritu indutorum patrum nostrorum doctrina, quia uidentes has in uenerabilibus templis libenter susceperunt et ipsi uenerabilia templa dedicantes has pingere studuerunt; in quibus deo accepta uota sua et incruenta sacrificia domino cunctorum deo obtulerunt. igitur eorum est ingenium et traditio et non pictoris. nam pictoris sola ars est, dispositio uero manifestum est quod sit sanctorum patrum qui dedicarunt. nomen autem quod ‚Christus' dicitur indicium est deitatis et humanitatis, duarum uidelicet perfectarum saluatoris naturarum. et secundum naturam qua uisus est imaginem eius PL 129, 398
christiani pingere sunt edocti et non secundum quam inuisibilis erat; ipsa enim incircumscripta est; *deum* quippe *nemo uidit umquam*, ex euangelio audiuimus. humana ergo natura Christo depicto scilicet, iuxta quod ueritas demonstrauit, Rom. 594
secundum nomen tantum christiani confitentur communicare imaginem ei quod principale est, et non secundum substantiam. ipsi autem stolidi effecti indifferentem dicunt esse imaginem et principale atque in aliis substantiis esse ipsam substantiam iudicant. et quis eos non derideat indisciplinationis, immo lugeat impietatis? *in reprobum* quippe *sensum* conuersi loquuntur *quae non conueniunt*, confusionis causam susurrantes habere per uenerabilium imaginum effectum ecclesiam et applicare eam deitati circumscriptionis speciem asserentes, deindeque iniquitatem super La.-Co. 438
iniquitatem apponentes uae transmittunt. sed *conuertetur dolor eorum in caput* ipsorum; si enim qui *maledicit* antiquo Israel maledictus et qui *benedicit benedictus* est, quanto magis qui nouo Israel qui intelligibiliter uidet deum, id est dei ecclesiae, maledicit est maledictione repletus? quis autem eos non execrabitur cum Arrio et Dioscoro et Eutyche dicentes atque cum Acephalorum heresi illam errare, ipsis hos Ma. 254
habentibus praeceptores et tutores suae ipsius noua eligentis hereseos? in subsequentibus enim Eusebius Pamphili ab eis in testimonium ducitur; qui ab omni ecclesia catholica noscitur patronus esse Arrii hereseos, quemadmodum in omnibus conscriptis suis et expositionibus continetur, secundum adorabilem dicens deum uer-

P VE

1 uae P *ed. Rom.*: uice VE **2** utriusque VE *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | et² *om.* P **3** orauerunt P^{ac} (o *in* e *mut.*, r² *superscr.* P^{c}) herrauerunt V **6** antiquitati – reuerentia ~ καὶ τὸ ἀρχαιότητι διαφέρον αἰδέσιμον*? cf. p. 751,15–16* **7** autem *om.* E *edd.* | inductorum F² *edd.* **9** pingere studuerunt ~ ἐστηλογράφησαν*?* **12** uero *om.* E *edd.* | dedicauerunt E *edd.* **13** quod] quo E *edd.* **14** qua] quam P **15** ipsa] *Anast. legit* αὐτὴ (*cf. gr.* T) **17** scilicet ~ δῆλον ὅτι *minus apte* **20** in – substantiam] „*gr.* in aliis et aliis substantiis esse eandem substantiam" *ed. Rom.*^{mg} *(Anast. sententiam male intellexit)* **23** causam] crimen *ed. Rom.*^{mg} *(sed mendum est interpretis)* | effectum ~ ποιήσεως*? exspectaueris* facturam *uel sim.* **24** deitati] diuinitati E *edd.* | deindeque] deinde quę P **25** uae] ue V sue E **26** et] est *ed. Rom.** **29** ipsis] ipsi P **30** noua eligentis] *Anast. legit uel intellexit* καινολέκτου **33** et expositionibus] expositionibus E expositionibusque F *edd.* | adorabile *ed. Rom.** | dicens *post* uerbum F *edd.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

Ha. 361 λέγων τὸν θεὸν λόγον καὶ ὑπουργὸν τοῦ πατρὸς καὶ τὰ δευτερεῖα τῆς ἀξίας ἔχοντα, τῇ τοῦ ὁμοουσίου ἀντιφερόμενος δόξῃ, καὶ μεταβολὴν τῆς ἁγίας σαρκὸς τοῦ κυρίου εἰς τὴν τῆς θεότητος φύσιν· καὶ ἐκ τούτου σύγχυσιν πρεσβεύων οὐδὲ εἰκόνα δέχεται, ἀλλ᾽ οὐδὲ πᾶσα ἡ τῶν Ἀρειομανιτῶν ἐναγὴς ὁμήγυρις. δοξάζουσι γὰρ ἐκτὸς ψυχῆς λογικῆς ἐνανθρωπῆσαι τὸν κύριον ἡμῶν καὶ ἀντὶ τῆς ψυχῆς τὴν θεότητα ἔχοντα, ἵνα τὸ πάθος αὐτῇ προσενέγκωσι, καθὰ μαρτυρεῖ Γρηγόριος ὁ θεολόγος, καὶ ὡς Θεοπασχῖται εἰκόνα οὐκ ἀποδέχονται. ὡσαύτως καὶ Σευῆρος ὁ συγχυτικὸς οὐκ ἐδέξατο εἰκόνα Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ, καθὼς πλεῖστοι τῶν ἱστορικῶν διηγοῦνται. πῶς οὖν Ἀρείῳ καὶ Διοσκόρῳ καὶ Εὐτυχεῖ ⟨καὶ⟩ τῇ τῶν Ἀκεφάλων αἱρέσει ἔπεσθαι τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν φάσκουσι τὴν δεξαμένην τὰς εἰκονικὰς ἀναζωγραφήσεις, θαυμάσαι ἔστι, μέγα ἐξερευγόμενοι καί τινα βλάσφημα λογύδρια ἐκ τῆς ἀπυλώτου αὐτῶν γλώττης εἰς ἀέρα χέοντες καὶ οὐδὲν ἕτερον. ἀκουσάτωσαν οὖν ἀληθῶς· ἀνωτέρα περιγραφῆς ἐστι, καθὼς εἴπομεν, ἡ θεία φύσις, ἡ δέ γε ἀνθρωπίνη περιγεγραμμένη· καὶ οὐδεὶς τῶν εὖ φρονούντων, περιγραπτὴν λέγων τὴν ἀνθρωπείαν φύσιν, ταύτῃ συμπεριγράφει τὴν ἀπερίγραπτον οὖσαν. καὶ γὰρ ὁ κύριος, καθὸ τέλειος ἄνθρωπος ἦν, ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ οὐκ ἦν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ· καὶ τοῦτο αὐτὸς πιστοῦται λέγων· *ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν.* καὶ περὶ τοῦ Λαζάρου διαλεγόμενος τοῖς αὐτοῦ φοιτηταῖς οὕτως ἔφη· *χαίρω δι᾽*
Rom. 595 *ὑμᾶς, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ.* καθὸ δὲ θεός ἐστιν, ἐν παντὶ τόπῳ τῆς δεσποτείας αὐτοῦ πάρεστι μένων παντάπασιν ἀπερίγραπτος. πῶς οὖν φληναφήματά τινα κενοφωνοῦντες βατταρίζουσιν ἀκρατεῖ γλώττῃ λέγοντες „συμπεριέγραψεν" ὁ ζωγράφος „κατὰ τὸ δοκοῦν τῇ αὐτοῦ ματαιότητι τὸ ἀπερίγραφον τῆς θεότητος τῇ περιγραφῇ τῆς κτιστῆς σαρκός"; εἰ συμπεριεγράφη, ἀνακείμενος καὶ *ἐσπαργανωμένος ἐν φάτνῃ*, τῇ φύσει τῆς ἀνθρωπότητος ἡ φύσις τῆς θεότητος αὐτοῦ, συμπεριγράφεται καὶ ἐν τῇ ἀναγεγραμμένῃ εἰκόνι τῆς ἀνθρωπότητος αὐτοῦ ἡ ἀπερίγραπτος θεότης αὐτοῦ. ὡσαύτως καὶ ἐν τῷ σταυρῷ εἰ συμπεριεγράφη τῇ φύσει τῆς ἀνθρωπότητος ἡ φύσις τῆς θεότητος αὐτοῦ, συμπεριγράφεται καὶ ἐν τῇ ἀναγεγραμμένῃ εἰκόνι τῆς ἀνθρωπότητος αὐτοῦ ἡ ἀπερίγραπτος θεότης αὐτοῦ· εἰ δὲ ἐκεῖνο οὐ γέγονεν, οὐδὲ τοῦτο πάντως. εἶθε ἔγνωσαν τὸ τοῦ θεοφόρου Διονυσίου ῥητὸν ἐκ τοῦ περὶ ἱεραρ-
La.-Co. 440 χίας λόγου οὕτω λέγοντος· „Οὐδὲ γάρ ἐστιν ἀκριβὴς ἐμφέρεια τοῖς αἰτιατοῖς καὶ τοῖς αἰτίοις, ἀλλ᾽ ἔχει μὲν τὰ αἰτιατὰ τὰς τῶν αἰτίων ἐνδεχομένας εἰκόνας, αὐτὰ δὲ

17 Ioh. 11,7 **18–19** Ioh. 11,15 **23** cf. Lc. 2,12

6 ἵνα – προσενέγκωσι cf. Greg. Naz. epist. 101 (= epist. 1 ad Cled. = theol. 1) (CPG 3032) § 34,3 Gallay/Jourjon; cf. infra p. 736,17–18 **30–662,2** (Ps.-) Dion. Ar. diu. nom. (CPG 6602) II 8 p. 132,14–17 Suchla

(H)V T M **30–662,2** = *(Ps.-) Dion. Ar.*

1 δευτερία sic V **3** τούτων ed. Rom.* ex Vc **4** ἡ om. V **5** καὶ om. ed. Rom.*, sed cf. lat. **6** πάθος + ἐπ᾽ T **7** Σεβῆρος ed. Rom.* **9** διηγοῦνται V (cf. lat.): διήγηνται T edd. διηγήσαντο M | καὶ³ add. Morin in Vc^{mg} (cf. supra p. 658,2 al.) **11** ἐξερρευγόμενοι T M^{pc} (ρ² s.l.) **12** λογίδρια ed. Rom.* | χέοντες scripsi („L. χέοντες" ed. Rom.^{mg}): χεόμενα codd. **13** ἀνωτέρω T edd. | καθὰ V καθ᾽ T **15** τὴν² M ed. Rom.: om. V T **16** ὢν om. M | οὐκ om. M **17** αὐτὸς] αὐτὸ V | ἄγομεν V **21–23** συμπεριέγραψεν – σαρκός] cf. supra p. 656,26–27 **22–23** κατὰ – συμπεριεγράφη] cf. supra p. 656,26–27 **22** ἀπερίγραπτον M (uide quae adnotaui ad p. 656,26) **23** ἀνακειμένου καὶ ἐσπαργανωμένου ed. Rom.* **24** αὐτοῦ om. V **26** τῷ om. V edd. **28** ἐκεῖνα V T edd. **29** εἴθε M Ml (incertum in T): εἰ δὲ V Vc^{ac} (corr. Morin in marg.) **29–30** ἐκ – λόγου] aut error Tarasii aut mendosa adnotatio marginalis in textum recepta (cf. app. font.) **31** αὐτὰ] ταῦτα T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

bum et ministrum patris et secunda dignitatis habentem, ab homousii differens Ha. 362
maiestate, et commutationem sanctae carnis domini in diuinitatis naturam; ac per
hoc confusionem dogmatizans nec iconam recipit, sed neque omnis Arrianorum
scelerata collectio. praedicant enim sine anima rationabili hominem factum fuisse
dominum nostrum et pro anima deitatem habere, ut passionem in eam afferant, sicuti
testatur Gregorius deiloquus, et utpote deitatem passam fatentes imaginem non
admittunt. similiter et Seuerus confusibilis minime suscepit imaginem Christi dei
nostri in ecclesia, sicut plurimi historici narrant. quomodo ergo Arrium et Dios-
corum ac Eutychen, Acephalorum scilicet heresim secutam fuisse catholicam eccle-
siam asserant quae suscepit imaginales historias, mirandum est, dum magna eructent
et quasdam blasphemas ratiunculas ex lingua sua quae sine porta est in aerem fun-
dant et non aliud. audiant ergo ueraciter: superius circumscripta est, quemadmodum
diximus, diuina natura, an potius humana est circumscripta? et nullus bene senti-
entium, circumscriptam dicens humanam naturam, cum hac circumscribit eam quae PL 129, 399
incircumscripta est. etenim dominus secundum quod homo perfectus erat, cum esset
in Galilaea, non erat in Iudaea, et hoc ipse affirmat dicens: *eamus in Iudaeam iterum*.
et cum de Lazaro dissereret discipulis suis, ita dixit: *gaudeo propter uos*, quia *non
eram ibi*. porro secundum quod deus est, in omni loco dominationis suae praesto Rom. 595
est, manens modis omnibus incircumscriptus. quomodo ergo uaniloquiis quibus-
dam nouitate uocis perstrepentes, uerbosantur infreni lingua dicentes: „circum-
scripsit pictor secundum quod uisum est uanitati suae incircumscriptibile deitatis
circumscriptione creatae carnis“? si circumscripta est, reclinatus et cunabulis *inuolu-
tus in praesepio*, natura humanitatis natura deitatis eius, simul circumscripta est et in
depicta imagine humanitatis eius incircumscripta deitas eius. similiter et in cruce si
circumscripta est natura humanitatis natura deitatis eius, simul circumscripta est et in
depicta imagine humanitatis eius incircumscripta deitas eius; si uero †illa non est
factus†, nec hoc utique. utinam cognouissent deiferi Dionysii dictum in sermone de
hierarchia ita perhibentis: „Neque enim certa similitudo est causalibus et causis. sed La.-Co. 439
habent quidem causalia causarum conuenientes imagines, ipsae autem causae causali-

28–663,1 Neque – rationem *cf. Ioh. Scot., Dion. Areop. diu. nom. p. 99–100 Chevallier*: Neque enim est diligens similitudo causatiuis et causalibus, sed habent quidem causatiua causalium receptas imagines, ea uero causalia causatiuis remouentur, et supercollocantur iuxta proprii principii rationem.

P VE

1–2 ab – maiestate ~ τῇ τοῦ ὁμοουσίου ἀντιφερόμενος δόξῃ? „*gr.* sententiæ consubstantialitatis repugnans, et comm.“ *ed. Rom.*^{mg} **4** rationali *ed. Rom.** **5** diuinitatem E *edd.* | efferant F *edd.* **6** imaginem (*om.* F) *post* admittunt *ed. Rom.** **7** confusibilis (~ confusus*; cf. p. 641,11 et ThLL s.u.*) ~ ὁ συγχυτικὸς*? (melius* eos qui confundunt *Act. I p. 87,5)* **8** istorici P hystorici E **9** Eutychetem F *edd.* | scilicet] καὶ *deerat in Anastasii exemplari graeco (cf. app. crit. gr.)* **11** aere P **12** superius] *cf. gr.* T | circumscripta] circumscriptione *ed. Rom.* non male, sed incertum, quid legerit uel intellexerit Anast.* **13** an potius humana] „*gr.* at uero humana“ *ed. Rom.*^{mg} *(sed uide supra)* **14** eam quae] eamque P V **16** Galilea VE **17** dissereret *ed. Rom. (cum datiuo coniungitur Vulg. Act. 17,2)*: assereret *codd.* **20** nouitate] uanitate E *edd.* (*Anast. legit uel intellexit* καινοφωνοῦντες) **22** create *codd.* | circumscripta *ed. Rom.*: circumscriptus *codd. (fort. ipsius interpretis mendum)* **22–23** reclinatus – praesepio *om.* P **22–23** reclinatus – inuolutus] reclinati … inuoluti *ed. Rom.*, sed cf. gr.* **23** natura^{2}] „*gr.* cum natura“ *ed. Rom.*^{mg}*, sed cf. gr. et infra l. 25* | deitatis] diuinitatis VE *edd.* | eius *iter.* P | simul] simus P^{ac} (s^{2} *exp.*, l *superscr.* P^{c}) | et] etiam VE *edd.* **24–26** similiter – eius^{2} *om.* P **25** circumscripta^{1} *ed. Rom.*: circumscriptus VE | natura^{1}] cum nat. *ed. Rom.*^{mg}*, sed cf. gr. et supra l. 23* | simul circumscripta E: simulcripta *(sic)* V **26–27** illa – factus] *exspectaueris* illud non est factum *(„gr.* facta non sunt“ *ed. Rom.*^{mg}*)* **28** ierarchia *codd., corr. ed. Rom.* | certa] „*gr.* exacta“ *ed. Rom.*^{mg}*, sed cf. Gloss.* | causalibus ~ τοῖς αἰτιατοῖς*? cf. Ioh. Scot. l.l.* **29** causalia *ed. Rom. (ex gr.)*: causales *codd.* | ipse VE

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

τὰ αἴτια τῶν αἰτιατῶν ἐξήρηται καὶ ὑπερίδρυται κατὰ τὸν τῆς οἰκείας ἀρχῆς
Ma. 256 λόγον." ὥστε δέδεικται καὶ τοῖς μικρὰ νοεῖν δυναμένοις, ὡς ματαίαν κενοφωνίαν τινὰ εἰσάγειν πειρᾶται ὁ ἐρραψῳδημένος αὐτῶν λόγος, κατὰ τῆς ἐκκλησίας τοὺς ἀγῶνας προτιθέμενος καὶ οὐ κατὰ τοῦ ζωγράφου. τὸ δὲ ἀναισχυντεῖν ἔχοντες αὐθαδῶς λέγουσι·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Κατακρινόμενοι δὲ παρὰ τῶν εὖ φρονούντων ἐν τῷ τὴν ἀκατάληπτον καὶ ἀπερίγραφον θείαν τοῦ Χριστοῦ φύσιν ἐπιχειρεῖν αὐτοὺς γράφειν, πάντως δήπου ἐφ᾽ ἑτέραν καταφεύξονται κακομήχανον ἀπολογίαν, ὅτι τῆς σαρκὸς μόνης, ἣν *ἑωράκαμεν* καὶ *ἐψηλαφήσαμεν* καὶ ᾗ *συνανεστράφημεν*, ἐκείνης ἱστοροῦμεν τὴν εἰκόνα· ὅ ἐστι δυσσεβὲς καὶ τῆς Νεστοριανῆς κακοδαιμονίας ἐφεύρεμα.»

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Ἔτι τῶν αὐτῶν ἔχονται τεχνασμάτων οἱ ψευδηγόροι περὶ τὴν ἀλήθειαν, πρὸς ἀναίσχυντον ἐναντιολογίαν ἐκτραπέντες. ὅμως ἑαυτοῖς ἀκόλουθα λέγοντες *ἐμπίπτουσιν εἰς παγίδα* βλασφημίας, καὶ παρανοίας ἔχοντες ῥήματα τὴν ἀκατάληπτον καὶ ἀπερίγραφον θείαν τοῦ Χριστοῦ φύσιν κατηγοροῦσι τῶν χριστιανῶν, λέγοντες ταύτην αὐτοὺς περιγράφειν. εἶτα καὶ τεχνολογοῦντες αὐτῶν ἀναλαμβάνοντες τὸ πρόσωπον, ψευδῶς ἀποφαίνονται ὅτι τῆς σαρκὸς μόνης, ἣν *ἑωράκαμεν καὶ ἐψηλαφήσαμεν*
Ha. 364 καὶ ᾗ *συνανεστράφημεν*, ἐκείνης ἱστοροῦμεν τὴν εἰκόνα, ἵνα ὡς ἐκ τούτου πάλιν εἰς τὴν Νεστορίου δυσφημίαν τὴν ἐκκλησίαν ἀπαγάγωσιν. ἔνθεν καὶ ἐπάγουσιν „ὅ ἐστι δυσσεβὲς καὶ τῆς Νεστοριανῆς κακοδαιμονίας ἐφεύρεμα". οὐκοῦν
Rom. 596 τἀληθὲς ἀκουσάτωσαν· οἱ χριστιανοὶ ἕνα τὸν Ἐμμανουὴλ γινώσκοντες Χριστὸν κύριον αὐτὸν ἀναζωγραφοῦσι, καθὸ *ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο*, καὶ τὰς πολυπλόκους φλυαρίας ἀφ᾽ ἑαυτῶν ἐξελαύνουσιν, ἁπλῇ καρδίᾳ πάντα τὰ παραδεδομένα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀποδεχόμενοι, καὶ βλέποντες τὰς ἀναζωγραφήσεις οὐδὲν ἕτερον ἐννοοῦσιν ἢ τὰ ἐνσημαινόμενα ἐν αὐταῖς. ὅταν γὰρ ἴδωσιν ἐν τῇ ἀναζωγραφήσει τετοκυῖαν τὴν παρθένον καὶ ἀγγέλους ἐπιστάντας μετὰ ποιμένων, ἀναλογίζονται θεὸν ἐνανθρωπήσαντα τεχθῆναι διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν καὶ ὁμολογοῦσι λέγοντες· „ὁ ἄσαρκος ἐσαρκώθη, ὁ λόγος ἐπαχύνθη, ὁ ἄκτιστος ἐκτίσθη, ὁ ἀναφὴς ἐψηλαφήθη." καὶ ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ὁμολογοῦσι τέλειον ἐν θεότητι καὶ τέλειον ἐν ἀνθρωπότητι, θεὸν ἀληθῶς καὶ ἄνθρωπον ἀληθῶς. εἴρηται δὲ ἐν τοῖς κατόπιν περὶ τῆς Νεστορίου ἐναγοῦς αἱρέσεως ὅτι αἱ τῶν εἰκόνων ἀνατυπώσεις οὐδὲν αὐτῇ συμφωνοῦσι. καὶ

9–10 cf. 1 Ioh. 1,1; Lc. 24,39 **10** συνανεστράφημεν cf. Bar. 3,38 **14–15** cf. 1 Tim. 3,7 **18–19** cf. 1 Ioh. 1,1 **19** cf. Bar. 3,38 **23** Ioh. 1,14

28–29 ὁ – ἐψηλαφήθη ~ Greg. Naz. or. 38 (in theophania) (CPG 3010,38; BHG^{a} 1921) c. 2,16–17 et c. 13,28–29 Moreschini/Gallay **30–31** ἕνα – ἀληθῶς^{2} cf. Conc. Chalc. (def. fidei [CPG 9005]), ACO II 1,2 p. 129,23–25

(H)V T M **25** post ἀποδεχόμενοι omnia fere euanida in H f. 219^{v} l. 1–3, quo in loco quaedam praetermissa sunt, l. 4 leguntur uerba p. 664,3 Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω

1 ἀρχῆς] ὑπεροχῆς V **3** τινὰ om. V **4** προτιθέμενος M ed.Rom.: προστιθεμένος V T **6** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **7–8** ἀπερίγραπτον V M, sed uide supra ad p. 656,26 **10** ᾗ om. M **11** ἐφεύρημα M ed.Reg.* **12** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T | διάκονος + καὶ κουβουκλείσιος M **13** ψευδήγοροι V M **14** ἐναντιολογίαν] ἀπολογίαν V (incertum in H) **15** ῥῆμα V **15–16** ἀπερίγραφον καὶ ἀκατάληπτον M **16** θείαν om. Vc edd. **17** αὐτῶν] αὐτὸν M | τὸ] τε M **18** ψεῦδος M **19** ἐκείνης] εἰκόνι ἧς sic V **20** ἀπάγωσιν T edd. **21** ἐφεύρεμα T: ἐφεύρημα V M ed.Reg.* **24** διελαύνουσιν M **26** τὸ ἐνσημαινόμενον ed.Rom.* ex Vc **27** ἀναλογίζωνται T **30** καὶ^{1} om. V **31** ἐν τοῖς] ἐκ τῶν V | τῆς + τοῦ M **32** ἐναγοῦς αἱρέσεως] αἱρέσεως τῆς ἐναγοῦς M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

bus supereminent et superstabilitae sunt secundum principii sui rationem.“ itaque ostensum est etiam his qui pauca intelligere possunt, quam uanam uocum quandam nouitatem introducere temptet resarcinatus eorum sermo, contra ecclesiam et non contra pictorem agones apponens. porro inpudentiam continuantes temere dicunt: Ma. 255

(Gregorius episcopus legit:)

«Damnandi autem ab his qui bene sentiunt, eo quod incomprehensibilem et incircumscriptam diuinam Christi naturam pingere conentur, profecto ad aliam confugient malae machinationis defensionem, quia solius carnis illius quam *uidimus* et *palpauimus* et cum qua *conuersati sumus* iconam depingimus; quod est impium et Nestoriani pessimi sensus inuentio.»

(Epiphanius diaconus legit:)

Adhuc eisdem continuantur artificiis falsi assertores circa ueritatem, ad impudentem contradictionem conuersi. uerum conuenientia sibi dicentes *incidunt laqueum* blasphemiae, et amentiae continuantes uerba [id est] incomprehensibilem et incircumscriptam diuinam Christi naturam accusant christianos dicentes hanc eos circumscribere. deinde artificiose fatentes eorum assumendo personam falso pronuntiant quia solius carnis illius quam uidimus et palpauimus et cum qua conuersati Ha. 363 sumus iconam depingimus, ut quasi ex hoc iterum in Nestorii blasphemiam ecclesiam inducant. unde et inferunt „quod est impium et Nestoriani pessimi sensus Rom. 596 inuentio“. ergo ueritatem audiant: christiani unum Emmanuhel scientes Christum dominum ipsum depingunt, secundum quod *uerbum caro factum est*, et multiplices PL 129, 400 garrulitates a se procul repellunt, simplici corde omnia quae tradita sunt in ecclesia suscipientes, et intuentes picturas nihil aliud intelligunt nisi quae signantur in ipsis. etenim cum uiderint in pictura parientem uirginem et angelos supra stantes cum pastoribus, recogitant deum humanatum nasci propter salutem nostram et confitentur dicentes: „is qui sine carne erat caro factus est, uerbum incrassatum est, increatus creatus est, impalpabilis palpatus est.“ atque unum eundemque confitentur perfectum in deitate et perfectum in humanitate, deum ueraciter et hominem ueraciter. praeterea dictum est retro de scelesta Nestorii heresi quia imaginum effigies in nullo

P VE

1 superstabilite P V **2** paucea P^{ac} (e *exp.*) | quam] quod F^{2} *edd.* | quendam P **3** nouitatem] *Anast. legit uel intellexit* καινοφωνίαν | temtet V teptet *(sic)* E tentet *ed. Rom.* tenet *La.-Co.** **4** apponens (*Anast. fort. legit* προστιθέμενος, *cf. gr.* V T)] ostendens P^{ac} (ostendens *subterlin.,* apponens *add.* P^{c} *s. l.*) | impudentiam F *edd.* | continuantes ~ ἔχοντες, *cf. infra l. 14* **6** inconprehensibilem P **8** male P VE (*corr.* F) **9** palpauimus] culpauimus P **13** incidunt + in E *edd., sed cf. ThLL VII 1, 905,67 sqq.* **14** amentiam P | id est *secl. Dubielzig coll. gr.* | inconprehensibilem P V (*abbr.* E) **16** eorum *om.* P^{ac} (*add.* P^{c} *s. l.*) **16–17** pronontiant P **20** Emmanuel P *ed. Rom.** **24** parentem P *fort. recte* **26** is] his P V **27** est^{1} *om. ed. Rom.** | impalpabilis palpatus est *om.* P^{ac} (*add.* P^{c} *in marg. inf.*) **29** retro ~ κατόπιν*? exspectaueris* supra *uel sim.* | scęlesta P scelesti V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

ἤδη ἀρκούντως ἐρρήθη· εἰ δὲ χρή, καὶ πάλιν ῥηθήσεται. δοκοῦντες δὲ ἐν ἑαυτοῖς τι ἐννοεῖν φασι·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Σκοπητέον γὰρ καὶ ἐν τούτῳ ὅτι, εἰ κατὰ τοὺς ὀρθοδόξους πατέρας ἅμα σὰρξ
La.-Co. 441 ἅμα θεοῦ λόγου σάρξ, μηδέποτε μερισμοῦ ἔννοιαν δεχομένη, ἀλλ᾽ ὅλη ὅλως τῇ θείᾳ
Ma. 257 φύσει προσληφθεῖσα καὶ ὁλοκλήρως θεωθεῖσα, πῶς διχασθήσεται ἢ ἰδιοστατηθήσεται παρὰ τῶν ἀσεβῶς τοῦτο δρᾶν ἐπιχειρούντων; ὡσαύτως δὲ ἔχει καὶ ἐπὶ τῆς ἁγίας αὐτοῦ ψυχῆς· προσλαβούσης γὰρ τῆς τοῦ υἱοῦ θεότητος ἐν τῇ ἰδίᾳ ὑποστάσει τὴν τῆς σαρκὸς φύσιν, ἡ ψυχὴ ἐμεσίτευσε θεότητι καὶ σαρκὸς παχύτητι. καὶ ὥσπερ ἅμα σὰρξ ἅμα θεοῦ λόγου σάρξ, οὕτως ἅμα ψυχὴ ἅμα θεοῦ λόγου ψυχή, καὶ ἀμφότερα τῶν ἅμα, τεθεωμένης δηλονότι τῆς ψυχῆς ὡς καὶ τοῦ σώματος καὶ ἀχωρίστου τούτων τῆς θεότητος ὑπαρχούσης καὶ ἐν αὐτῇ τῇ διαζεύξει τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος ἐν τῷ ἑκουσίῳ πάθει· ὅπου γὰρ ψυχὴ Χριστοῦ, ἐκεῖ καὶ ἡ θεότης· καὶ ὅπου σῶμα Χριστοῦ, ἐκεῖ καὶ ἡ θεότης.»

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Ὅταν τινὸς ἅπτεσθαι μέλλουσι πονηροῦ λόγου οἱ παρεκτρεπόμενοι τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, προσλαμβάνουσί τινα ὁμολογούμενα παρὰ πάντων, ἵνα διὰ τῆς ἐν τούτοις εὐγνωμοσύνης μηδὲ περὶ τῶν λοιπῶν ἀπιστῶνται. ὀλίγα γὰρ ἅττα καλῶς ἀποφηνάμενοι τοὺς κάχληκας τοῖς μαργαρίταις συμφύρουσι, καὶ *ἐπὶ τὸν ἴδιον ἔμετον ἐπιστρέψαντες* φάσκουσι διχασθῆναι καὶ ἰδιοστατηθῆναι τὸν ἕνα Χριστὸν παρὰ τῶν ἀποδεχομένων τὰς σεπτὰς εἰκονικὰς ἀναζωγραφήσεις, καὶ δυσφήμως φθέγγονται· „μηδέποτε μερισμοῦ ἔννοιαν δεχομένη". ἀλλ᾽, ὡς ἔοικεν, ἠγνόηνται αὐτοῖς αἱ τῶν
Rom. 597 πατέρων φωναί· κατ᾽ ἐπίνοιαν γὰρ πάντες διαίρεσιν τῶν δύο φύσεων τρανῶς κηρύττουσιν, οὐ μὴν δὲ τοῖς πράγμασι, καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται, ὡς βλασφήμως τετόλμηκεν εἰπεῖν Νεστόριος. οὐδεὶς δὲ ἀληθείας λόγος ἕνεκεν τοῦ ἀναζωγραφεῖσθαι τὸν κύριον, καθὸ ἄνθρωπος τέλειος γέγονε, διχοστασίας καὶ ἰδιοστατήσεως ἢ τινος διαιρέσεως ἢ πάλιν τοὐναντίον συγχύσεως, καθὼς πολλαχῶς ἐψευδηγόρησαν. ἄλλο γάρ ἐστιν εἰκὼν καὶ ἄλλο τὸ πρωτότυπον· καὶ τὰ ἰδιώματα τοῦ πρωτοτύπου οὐδαμῶς τις τῶν εὖ φρονούντων ἐν τῇ εἰκόνι ἐπιζητεῖ. ἐν γὰρ τῇ εἰκόνι ἄλλο οὐδὲν ὁ ἀληθὴς λόγος γινώσκει ἢ κατὰ τὸ ὄνομα κοινωνεῖν οὗτινός ἐστιν εἰκὼν καὶ οὐ κατὰ τὴν οὐσίαν, καθὼς πολλαχῶς εἴπομεν ἀναγκαζόμενοι ἐκ τῶν αὐτῶν δια-

19–20 cf. Prou. 26,11; 2 Petr. 2,22

4–5 ἅμα – σάρξ uide infra ad l. 10 **10** ἅμα¹ – ψυχή cf. (Ps.-) Ath. epist. ad imp. Iou. (CPG 2253) l. 14–16 Bizer (PG 28, 532 A 13–14); Conc. Later., ACO ser. II, I p. 134,27–28 (= ACO ser. II, II 2 p. 600, 3–4); cf. Krannich/Schubert, Väterzitate p. 122 adn. 13 **19** τοὺς – συμφύρουσι cf. Greg. Naz. or. 33 (adu. Ar.) (CPG 3010,33) c. 1, 5–6 Moreschini/Gallay **19–20** ἐπὶ – ἐπιστρέψαντες cf. Greg. Naz. or. 6 (de pace I) (CPG 3010,6) c. 19,6 Calvet-Sebasti **26** διχοστασίας – ἰδιοστατήσεως cf. Greg. Naz. carm. II 1, 50 (CPG 3036) v. 9–10, PG 37, 1386 A 3–4

(H)V T M

1 καὶ πάλιν om. M **3** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **5** οὐδέποτε V **8** αὐτοῦ ἁγίας H (prob.) T edd. **11** ἀμφότερα τῶν H (prob.) V T: ἀμφοτέρων M ἀμφότερα ed.Rom.* ex Vc | τεθεωμένων M (incertum in H) | ὡς HV T: om. M **15** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T **16** μέλλωσι ed.Rom.* | τρεπόμενοι M **18** ἅττα ed.Rom.* **19** κάχληκας M ed.Rom.: κάχλικας V T **20** ἐπιστρέφοντες V | διδαχθῆναι V **21** δυσφήμως φθέγγονται] δυσφημοῦσι τὴν M **22** μερισμοῦ om. V | δεχομένη scripsi (cf. supra l. 5): δεχομένην codd. „L. δεδέχθαι" ed.Rom.^{mg} | ἀλλ᾽ M (fort. ex coni.): om. V T edd. **25** ἀληθείᾳ ed.Rom.* (ex lat. *procul dubio*) | ἕνεκα Vc edd. **27** τοὐναντίου V | πολλάκις M **31** αὐτῶν fort. post διαλέξεων ponendum

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

cum ea concordant. et iam sufficienter dictum est; quodsi oportuerit, et iterum dicetur. putantes autem in se quid intelligere aiunt:

(Gregorius episcopus legit:)

«Tractandum est enim et in hoc quia, si secundum horthodoxos patres simul caro simul dei uerbi caro, numquam partitionis sensum suscipiens, sed tota ex toto a La.-Co. 442 diuina natura suscepta et integre deificata est, quomodo findetur uel separatim Ma. 258 statuetur ab his qui impie hoc agere conantur? similiter autem et super eius habetur anima; assumente quippe filii deitate in propria persona carnis naturam, anima mediatrix effecta est inter deitatem et carnis crassitudinem. et sicut simul caro simul dei uerbi caro est, ita simul anima simul dei uerbi anima est, et utroque simul deificato, [sic] scilicet anima sicut et corpore, et ab his indiuisa deitate manente etiam in ipsa disiunctione animae a corpore in uoluntaria passione. ubi enim anima Christi, ibi et deitas; et ubi corpus Christi, ibi et deitas.»

(Epiphanius diaconus legit:)

Quando aliquem tacturi sunt nequam sermonem subuersores catholicae ecclesiae, assumunt aliqua quae omnes profitentur, ut per sensum bonum qui in his esse cernitur nec de reliquis incredibiles iudicentur. pauca enim quaedam bene pronuntiantes et quodammodo glareas margaritis commiscentes atque *ad* proprium *uomitum* repedantes aiunt findi et separatim statui unum Christum ab his qui [non] recipiunt uenerabiles imaginales picturas, et uituperabiliter effantur numquam partitionis sensum fuisse receptum. liquet ergo quod ignorentur ab eis patrum uoces; studiose quippe omnes separationem duarum naturarum expressius praedicant, sed non Rom. 597 rebus, ut superius dictum est, sicuti blaspheme Nestorius dicere ausus est. nulla autem est procul dubio ratio dissensionis uel separationis aut alicuius diuisionis uel rursus e contra confusionis, quemadmodum crebro falso contionati sunt, pro eo quod pingitur dominus secundum quod homo fuit perfectus. aliud est enim imago et aliud principale; et proprietates principalis nullatenus quis eorum qui sanum PL 129, 401 sapiunt in imagine quaerit. in imagine quippe nil aliud uera ratio nouit quam secundum nomen communicare illi cuius imago est et non secundum substantiam,

P VE

1 et iam] etiam P E et *ed. Rom.** **4** et *om.* E *edd.* | simul caro P *ed. Rom.*: simulacro *(sic)* VE **6** est *Anast. de suo addidisse uidetur, ut notauit Dubielzig* | findetur] scindetur *ed. Rom.** **10** utroque simul deificato (*cf. gr.* M)] utraque simul deificata *ed. Rom.** **11** sic *om. ed. Rom.*, *deleui* | scilecet P^{ac} (i *in* e^{1} *scr.* P^{c}) | his] is P | indiuisa] in diuinis a *(sic)* P **13** Christi *om.* P^{ac} *(add.* P^{c} *s. l.)* **15** subuersores – ecclesiae] „*gr.* qui auertunt se a Catholica Ecclesia“ *ed. Rom.*^{mg} **16** p(er)fitentur P **17** incredibiles] „*i.* fide minus digni“ *ed. Rom.*^{mg} **18** glareis F^{2} *edd.* | margaritis V *(cf. gr.)*: margaritas P E *edd.* | uomitum proprium E *edd.* **19** findi] scindi F *edd.* | non *om. ed. Rom., deleui (uix mendum interpretis)* **20** imagines V imagineas E *edd.* | affantur F *edd.* **21** ergo ~ ἀλλ᾽? (*cf. app. crit. gr.*) | studiose ~ κατ᾽ ἐπίνοιαν? „*gr.* cogitatione“ *ed. Rom.*^{mg} *(cf.* per intelligentiam *p. 669,29)* **23** blasphemo P **24** uel^{1} – diuisionis *om.* E **24–25** uel^{2} – confusionis *om.* P^{ac} *(add.* P^{c} *in marg.)* **25** e contra] essentiae *(sic) ed. Rom.** **26** secundum + id VE *edd., sed cf. Act. I p. 53,5; Act. III p. 257,7–8 al.* **28** in^{1} V F^{2}: *om.* P E **29** cummunicare P | est imago *ed. Rom.**

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

λέξεων. ἐπαποροῦντες γὰρ δίκαιόν τι λέγειν κατὰ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, τὰ αὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν φθέγγονται, κενὰ λαρυγγίζοντες καὶ ἀδολεσχίαν τοῖς ἀκροωμένοις ἐμποιοῦντες. διὸ καὶ καταγέλαστοι παρὰ πᾶσιν ἀποδείκνυνται, ποτὲ μὲν διαίρεσιν, ποτὲ δὲ σύγχυσιν λέγοντες, ἑτοιμοτάτην τὴν γλῶσσαν ἔχοντες πρὸς τὸ ἁμαρτοεπεῖν. ἔνθεν καὶ λέγουσιν·

Ha. 365 (Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Εἰ τοίνυν ἐν τῷ πάθει ἀχώριστος τούτων ἔμεινεν ἡ θεότης, πῶς οἱ ἀνόητοι καὶ πάσης ἀλογίας πεπληρωμένοι διαιροῦσι τὴν σάρκα τῇ θεότητι συμπλακεῖσαν καὶ θεωθεῖσαν, καὶ δῆθεν ὡς ψιλοῦ ἀνθρώπου εἰκόνα γράφειν πειρῶνται; καὶ ἐν τούτῳ
Ma. 260 γὰρ εἰς ἕτερον ἀνομίας βάραθρον ἐμπίπτουσι, χωρίζοντες τὴν σάρκα ἐκ τῆς θεότητος καὶ ἰδιοϋπόστατον αὐτὴν παρεισάγοντες καὶ ἕτερον πρόσωπον διδόντες τῇ
La.-Co. 444 σαρκί, ὅπερ εἰκονίζειν λέγουσιν, ἐκ τούτου δεικνύντες τετάρτου προσώπου προσθήκην ἐν τῇ τριάδι, πρός γε τούτοις καὶ τὸ θεωθὲν πρόσλημμα ἱστοροῦντες ἀθέωτον. συναχθήσεται οὖν τοῖς τοῦ Χριστοῦ εἰκόνα γράφειν οἰομένοις ἢ τὸ θεῖον περιγραπτὸν καὶ τῇ σαρκὶ συγχυθὲν ἢ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ ἀθέωτον καὶ διῃρημένον καὶ πρόσωπον ἰδιοϋπόστατον ἐπὶ τῆς σαρκὸς διδόναι, ἐξομοιουμένοις ἐν τούτῳ τῇ Νεστοριανῶν θεομαχίᾳ. εἰς τοιαύτην οὖν βλασφημίαν τε καὶ ἀσέβειαν ἐμπίπτοντες *αἰσχυνθήτωσαν καὶ ἐντραπήτωσαν* καὶ παυέσθωσαν οἱ δρῶντες καὶ οἱ ποθοῦντες καὶ σεβόμενοι τὴν ψευδωνύμως γινομένην καὶ λεγομένην ὑπ᾽ αὐτῶν τοῦ Χριστοῦ εἰκόνα. ἀπέστω ἡμῶν ἐξ ἴσου καὶ ἡ τοῦ Νεστορίου διαίρεσις καὶ ἡ τοῦ Ἀρείου, Διοσκόρου, Εὐτυχοῦς καὶ Σεβήρου σύγχυσις, τὰ ἐκ διαμέτρου κακὰ καὶ ὁμότιμα τὴν ἀσέβειαν.»

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Οὐδαμῶς τῆς μιᾶς ὁδοῦ ἔχονται οἱ τῆς χριστιανοκατηγορικῆς αἱρέσεως πρόβολοι —
Rom. 598 καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς περὶ θείων δογμάτων ὀρθοδόξοις, τῆς βασιλικῆς ὁδοῦ ἔχεσθαι μόνον καὶ μὴ ἐκκλίνειν ἔνθεν καὶ ἔνθεν —, ἀλλὰ *διαστρέφοντες τὰς ὁδοὺς κυρίου* ἐναντιωτάτας δόξας παρ᾽ ἑαυτοῖς συλλέγουσι *τῷ ἰδίῳ νοΐ πληροφορούμενοι*, σοφοὶ τὰ πάντα δοκοῦντες εἶναι. ἀλλὰ ἀκούουσι παρὰ τοῦ παρρησιαστοῦ Ἡσαΐου λέγοντος· *οὐαὶ οἱ σοφοὶ ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐνώπιον ἑαυτῶν ἐπιστήμονες*. καὶ γὰρ τὰ μηδέπω παρὰ ὀρθοδόξων χριστιανῶν λαληθέντα ὡς ὁμολογούμενα λαμβάνουσι καὶ παρασυλλογιζόμενοι σοφιστικῶς τὴν ἐκκλησίαν ἐλέγχουσι. καὶ συνάγεται παρ᾽ αὐτῶν ὕβρις καὶ λοιδορία, ἐπὶ προσθήκῃ δὲ τούτων καὶ ἀσέβεια. ἃ γὰρ Διόδωρος

---

18 Ps. 34,4 al. **26** cf. Act. 13,10 **27** cf. Rom. 14,5 **29** Is. 5,21

20–22 ἀπέστω — ἀσέβειαν cf. Greg. Naz. or. 39 (in s. lumina) (CPG 3010,39; BHG[a] 1938) c. 11,23–25 Moreschini/Gallay

---

4–5 ἑτοιμοτάτην — ἁμαρτοεπεῖν (cf. infra p. 750,26–27) cf. Niceph. refut. c. 74,31–32 **14–16** συναχθήσεται — διδόναι cf. Niceph. refut. c. 37,3–9. 23–25 (ex synodi a. 815 habitae definitione) **18–20** καὶ[2] — εἰκόνα cf. Niceph. refut. c. 66,5–7 (ex synodi a. 815 habitae definitione)

(H)V T M **6–22** Γρηγόριος — ἀσέβειαν praetermisit H

---

1 τὰ om. V T, sed cf. lat. **4** γλῶτταν T **6** Γρηγόριος — ἀνέγνω om. T **12** δεικνῦντες codd., corr. ed. Reg. **13** τῇ om. V | γε om. V **14** Χριστοῦ — γράφειν] τὸν Χριστὸν εἰκονογραφεῖν M **16** ἐξομοιουμένοις ed. Rom.: ἐξομοιούμενοι codd. (cf. lat.) **17** τῇ M ed. Rom.: om. V T | θεομαχίᾳ M ed. Rom.: θεομαχίαν V T | τε om. M **19** γενομένην M **20** ἡ[2] om. V **21** Εὐτυχοῦς + τε V **23** Ἐπιφάνιος — ἀνέγνω om. T **25** ἔστιν ἔθος M | τοῖς om. M | ὀρθοδόξοις] „ex l. διαλεγομένοις ὀρθ.“ ed. Rom.[mg] fort. recte **26** μόνης M **28** ἀλλ᾽ V **29** σοφοὶ] συνετοὶ *Sept.* (uar. lect. σοφοὶ in *Sept.*[G]) | αὐτῶν V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

iuxta quod crebro iam diximus coacti ex ipsis disputationibus. inopiam enim passi aliquid dicendi contra catholicam ecclesiam, eadem de eisdem effantur, uana fauce loquentes et exercitium audientibus facientes. propter quod et ridendi apud omnes monstrantur, aliquando partitionem, aliquando uero confusionem dicentes, paratissimam linguam habentes ad subsequendum. unde et dicunt:

(Gregorius episcopus legit:) Ha. 366

«Si igitur in passione inseparabilis ab his mansit diuinitas, quomodo insensati et cuncta irrationabilitate repleti diuidunt carnem quae cum diuinitate conexa et deificata est, et quasi puri hominis imaginem pingere temptant? nam et in isto aliud iniquitatis barathrum incidunt, separantes carnem a deitate et priuatae subsistentiae Ma. 259 illam asseuerantes et aliam personam carni tribuentes, quam et imaginari fatentur, ex La.-Co. 443 hoc ostendentes quartae personae additamentum in trinitate, super haec et assumptionem quae diuinitus est suscepta {sine deo} atheoton depingentes. colligetur ergo ab his qui Christi imaginem pingendam existimant aut diuinitatem circumscriptam et carni confusam aut corpus Christi atheoton et diuisum ac personam priuatae subsistentiae super carnem dari: similes in hoc effecti Nestorianorum inpugnationi quae in deum est in talem blasphemiam atque impietatem incurrentes *confundantur et reuereantur* et cessent qui patrant et desiderant et colunt imaginem quae fallaciter ab eis facta et dicta est Christi. cesset etiam a nobis ex aequo et Nestorii partitio atque Arrii, Dioscori, Eutychetis et Seueri confusio, quae sunt immensa mala et impietate comparia.»

(Epiphanius diaconus legit:)

Nequaquam per unam uiam gradiuntur christianos calumniantis hereseos propugnatores – quemadmodum moris est horthodoxis, qui de diuinis dogmatibus disputantes Rom. 598 regiam uiam tantum retinent et hac uel illac nullo pacto declinant –, sed euertentes *uias domini* contrarias opiniones apud se colligunt et in *suo sensu abundantes* sapientes per omnia esse putantur. sed audiunt ab Esaia qui fiducialiter dicit: *uae qui sapientes estis in oculis uestris et coram uobismet ipsis prudentes!* etenim quae nusquam ab horthodoxis christianis dicta sunt quasi praedicata per illos assumunt et seductorios syllogismos contexentes ecclesiam sophistice arguunt. et colligitur ab eis PL 129, 402

P VE

1 ipsis] „*gr.* ipsorum“ *ed. Rom.*^{mg} *(cf. app. crit. gr.)* **3** exercitium ~ ἀδολεσχίαν (*cf. Gloss. et ThLL s. u.* exercitatio)*;* „*gr.* uaniloquentiam“ *ed. Rom.*^{mg} **4** monstantur *(sic)* P **5** subsequendum ~ ἁμαρτοεπεῖν*?* „*gr.* hab. ut uerbis peccent“ *ed. Rom.*^{mg}*,* „*gr.* ad uerbis peccandum“ *ed. Reg.*^{mg} *(cf. infra p. 751,26)*; *Anastasium* ἀμφιέπειν *legisse suspic. Dubielzig* **7** mansit ab his E *edd.* | sensati P **8** connexa E *edd.* **9** temtant E tentant *ed. Rom.** | in *om.* P^{ac} *(add.* P^{c} *s. l.)* **10** diuinitate E *edd.* **11** imaginari *(cf. Gloss. et ThLL s. u.)*] imaginare *ed. Rom.*, „i.* imaginibus exprimere“ *ed. Rom.*^{mg} **12–13** et – depingentes] „*gr.* et quod ex assumptione deificatum est, atheoton. *i.* non deificatum depingentes“ *ed. Rom.*^{mg} **12–13** assumptionem ~ πρόσλημμα *(cf. Lampe s. u.)* **13** quae] quem *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | sine deo (*glossema Anastasii ad* atheoton *pertinens*) P V: *om.* E *edd.* | colligitur E *edd.* **14** pingendam] „*gr.* pingi“ *ed. Rom.*^{mg} **15** carni *scripsi*: carne P V *edd.* carnem E **16** super carnem] in carne *ed. Rom.*^{mg} **16–17** similes – confundantur] *Anastasium lectionem* ἐξομοιουμένοι *quae in codd. gr. traditur secutum neglecto* οὖν *constructionem mutauisse agnouit Dubielzig* **16–17** inpugnationi – est ~ θεομαχίᾳ **16** impugnationi E *edd.* **17** confundatur P^{ac} (n^{3} *add.* P^{c} *s. l.*) **18** et^{3} *om.* VE (*corr.* F) **19** ex aequo] exequo P exęquo V ex equo E*, corr. ed. Rom.* **20** Dioscori + et E *edd.* | Euticetis V Eutichetis E | immensa] „*gr.* e diametro pugnantia mala“ *ed. Rom.*^{mg} **26** habundantes *codd.* **27** audiant *ed. Rom.*, sed cf. gr. et infra p. 673,20 et 673,25* | Ęsaia VE Isaia *ed. Rom.** **28–29** nunquam E numquam *ed. Rom.* fort. recte (cf. gr.)* **30** ecclesiam *om.* E *edd.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

καὶ Θεόδωρος ὁ Μοψουεστίας καὶ Νεστόριος, Εὐτυχής τε καὶ Διόσκορος καὶ Σευῆρος ἀνελάβοντο κατὰ τῆς ἀληθείας λυττήσαντες, αὐτοὶ τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ προσνέμουσι. καὶ κακῷ τὸ κακὸν ἀναμιγνύντες προσάπτουσι ταύτην τούτοις τοῖς δυσσεβέσιν αἱρεσιώταις συμφύρεσθαι, ἠλιθιότητος καὶ εὐηθείας ἀνάμεστα ἔχοντες ῥήματα. καὶ ὡς *κάπηλοι μιγνύουσι τὸν οἶνον ὕδατι,* τὸν ἀληθῆ λόγον τῷ διεστραμμένῳ, καὶ ἀνακιρνῶσι *χολὴν πικρίας*. ἡ γὰρ αἵρεσις Διοσκόρου καὶ Εὐτυχοῦς ἐναντία Νεστορίῳ πῶς ἐστι, καθὰ φθάσαντες εἴπομεν, καὶ ἐναντίας αἱρέσεις ἐν μιᾷ δόξῃ τε καὶ ὁμολογίᾳ εἶναι τῶν ἐνδεχομένων οὐκ ἔστιν, ὥσπερ λευκὸν καὶ μέλαν ἢ θερμὸν καὶ ψυχρὸν ἀμήχανον ἰδεῖν ἐν ἑνὶ ὑποκειμένῳ κατὰ τὸν αὐτὸν καιρόν· οὐδὲ γὰρ ἐν τῇ χιόνι εὕρηταί ποτε τὸ θερμὸν οὐδὲ ἐν τῷ πυρὶ τὸ ψυχρόν. τῆς δὲ παρανοίας αὐτῶν τὴν εὐήθειαν ἐκδηλοτέραν λέξομεν· τὴν εἰκόνα καὶ τὸ πρωτότυπον ταυτὸν λέγουσιν εἶναι οἱ ταχεῖς περὶ τὴν κατηγορίαν· καὶ τούτου ἕνεκεν εἰς συγχύσεις καὶ διαιρέσεις εἰσάγουσι τοὺς στηλογραφοῦντας τὴν εὐαγγελικὴν εἰσήγησιν. τῶν γὰρ Εὐτυχιανιστῶν ἤτοι τῶν πρεσβευόντων μίαν φύσιν ἐπὶ τῆς καθ᾽ ὑπόστασιν ἑνώσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ σύγχυσιν ἐκ τούτου δογματιζόντων, τῆς ἀλη-
Ma. 261 θείας ἡ παρατροπὴ οὐδὲν ἕτερον αὐτοῖς ἐστιν εἰ μὴ ‹ὅτι› ὑπόστασιν καὶ φύσιν ταυτὸν ὁρίζονται· ὅπερ ἄλλο καὶ ἄλλο γινώσκομεν οἱ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας τρόφιμοι· ὑπόστασιν γὰρ λέγομεν οὐσίαν τινὰ μετὰ ἰδιωμάτων καὶ παρὰ τὸ ὑφεστάναι,
La.-Co. 445 φύσιν δὲ πρᾶγμα αὐθύπαρκτον μὴ δεόμενον ἑτέρου πρὸς σύστασιν καὶ παρὰ τὸ πεφυκέναι. τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ καὶ οὗτοι τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ καὶ αὐτὸν τὸν Χριστὸν οὐδὲν [ἕτερον] κατ᾽ οὐσίαν λέγουσι διαφέρειν. ἐπεί, εἰ τὴν διαφορὰν
Ha. 368 ἔγνωσαν, οὐκ ἂν ταύτας τὰς κενοφωνίας ἐτερατολόγησαν. ἀρίδηλον γὰρ πᾶσιν ὑπάρχει ὅτι ἄλλο ἐστὶν εἰκὼν καὶ ἄλλο πρωτότυπον· τοῦτο μὲν ἔμψυχον, ἐκεῖνο δὲ ἄψυχον. καὶ ἐπειδὴ ἐφληνάφησαν ἐν τῇ εἰκόνι συμπεριγράφεσθαι τὴν θείαν φύσιν, ἐκστάντες τοῦ ὀρθοῦ λόγου *παρεδόθησαν εἰς ἀδόκιμον νοῦν*. Πέτρος γὰρ καὶ Παῦλος ἀναζωγραφούμενοι ‹βλέπονται, ἀλλ᾽› αἱ ψυχαὶ αὐτῶν ἐν ταῖς εἰκόσιν οὐ πάρεισιν, ὁπόταν οὐδὲ αὐτοῦ τοῦ σώματος τοῦ Πέτρου παρόντος τὴν ψυχὴν αὐτοῦ βλέπει
Rom. 599 τις. καὶ ἐπειδὰν αὐτὴ οὐχ ὁρᾶται, τίς τῶν τῇ ἀληθείᾳ ἑπομένων λέγει ὅτι κεχωρισμένη ἐστὶν ἡ σὰρξ τοῦ Πέτρου ἐκ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ εἰ μή πω κατ᾽ ἐπίνοιαν μόνον; πόσῳ γε μᾶλλον ἡ ἀπερίγραπτος φύσις τοῦ θεοῦ λόγου ἐκ τῆς προσληφθείσης παρ᾽ αὐτοῦ σαρκὸς περιγραφομένης· οὐδὲ γὰρ ὅτε *κεκοπίακεν ἐκ τῆς ὁδοιπορίας* καὶ παρὰ γυναικὸς Σαμαρείτιδος πιεῖν ἐζήτει καὶ παρὰ τῶν Ἰουδαίων ἐλιθάζετο, ἡ τῆς θεότητος φύσις κεκοπίακεν ἢ λίθοις ἐβάλλετο — ἄπαγε τῆς δυσφημίας. ταύτας

---

5 cf. Is. 1,22 **6** Act. 8,23 **25** cf. Rom. 1,28 **31–32** cf. Ioh. 4,6–7 **32** παρὰ² — ἐλιθάζετο cf. Ioh. 10,31–33

18–20 ὑπόστασιν — πεφυκέναι cf. Uphus p. 225–226

(H)V T M **10–670,15** τῆς — ἐκουσίου omnia fere euanida in H (sine dubio quaedam pratermissa sunt)

1–2 Σεβῆρος T edd. **3** ἀναμιγνῦντες codd., corr. ed.Reg. | ταύτη M, fort. ταύτῃ ‹τὸ› uel αὐτῇ ‹τὸ› scribendum **6** Εὐτυχέος HV T edd., sed cf. p. 650,10 al. **10** τὸ om. M (bis) **11** παροινίας ed.Rom.* (ex p. 674,32?), sed cf. lat. | ἔξομεν Vc edd. **12–13** εἰς — διαιρέσεις] ἡ σύγχυσις καὶ διαίρεσις V **16** ὅτι add. ed. Rom.; cf. e.g. ACO I 1,1 p. 28,14 et II 1,1 p. 106,18 **17** τῆς ἐκκλησίας τῆς καθολικῆς M **18** ὑφεστᾶναι V T **20** τοῦ om. M **21** ἕτερον seclusi coll. lat., ἑτέρου τοῦ ἑτέρου ed.Rom.* **23** ἄλλο² + τὸ V **24** καὶ ἐπειδὴ T: καὶ ἐπεὶ δὲ V ἐπεὶ δὲ M **26** βλέπονται ἀλλ᾽ suppl. Dubielzig coll. lat. (βλέπονται, αἱ δὲ ed. Rom.*) **27** τοῦ¹ om. V **28** αὐτὴ] αὕτη M ed.Rom.*, sed cf. lat. | τῇ om. V edd. **29** πω] που V edd. **33** δυσφημίας] βλασφημίας T edd. (cf. lat., sed et p. 662,20)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

iniuria et maledictio, quin potius et impietas. quae enim Diodorus et Theodorus Mopsuestiae ac Nestorius, Eutyches quoque et Dioscorus atque Seuerus assumpsere contra ueritatem rabiem eructantes, ipsi catholicae ecclesiae tribuunt. et malo malum commiscentes applicant hanc impiis istis hereticis conspergi perhibentes et stoliditate et inutilitate uerba referta possidentes. et sicut caupones miscent *uinum aqua*, id est uerum sermonem cum peruerso, et temperant *fel amaritudinis*. heresis enim Dioscori et Eutychetis contraria est Nestorio, quemadmodum iam diximus, atque contrarias hereses in una opinione atque professione esse possibile non est, quemadmodum album et nigrum uel calidum et frigidum impossibile est uideri in uno subiecto uno eodemque tempore; neque enim in niue inuentum est aliquando calidum neque in igne frigidum. porro amentiae ipsorum inutilitatem manifestiorem dicemus; imaginem enim et principale idipsum dicunt, ueloces erga calumniam, et idcirco in confusiones et partitiones inducunt eos qui depingunt euangelicam relationem. Eutychianorum enim, id est eorum qui praedicant unam naturam secundum subsistentiam in unitione Christi ac per hoc dogmatizant confusionem, ueritatis transmutatio nihil aliud illis est nisi quod subsistentiam et naturam idipsum diffiniunt. quod aliud Ma. 262
atque aliud esse alumni catholicae norunt ecclesiae. subsistentiam enim dicimus substantiam quandam cum proprietatibus, ab eo quod est * ΥΦΕΣΤΑΝΑΙ; porro naturam fatemur rem per se subsistentem, non indigentem alio ad sui stabilitatem, ab eo quod est * ΠΕΦΥΚΕΝΑΙ. hoc praeterea modo et isti imaginem Christi et ipsum La.-Co. 446
Christum nihil distare per substantiam dicunt. nam si differentiam nossent, nequaquam has uocum nouitates portentuose praetenderent. euidens enim omnibus Ha. 367
est quia aliud est imago et aliud primitiuum: hoc quidem animatum, illud autem inanimatum est. et quoniam uerbosati sunt in imagine circumscribi pariter diuinam naturam, excedentes a recta ratione *traditi sunt in reprobum sensum*. Petrus enim et Paulus depicti uidentur, sed eorum animae in imaginibus non assunt, quandoquidem nec ipso corpore Petri praesente animam eius aliquis uidet. cum ergo ipsa non aspiciatur, quis eorum qui ueritatem sectantur dicit quia separata est caro Petri ab anima Rom. 599
eius nisi forte per intelligentiam tantum? quanto magis incircumscripta natura dei uerbi a circumscripta carne quae ab eo assumpta est! neque enim quando *fatigatus* est *ex itinere* et a muliere Samaritana bibere quaerebat et a Iudaeis lapidabatur, deitatis natura fatigabatur uel lapidibus submittebatur – absit blasphemia! has ergo multi-

5 sicut – aqua *cf. Vet. Lat. (Beuron) Is. 1,22 (**E**)*

P VE

1 et[3]] atque *ed. Rom.** **2** Nestorius + et *ed. Rom.** | quoque *om. ed. Rom.** | atque] et *ed. Rom.** **4** applicant] addunt *ed. Rom.*[mg]*, sed cf. Gloss. et ThLL s. u.; Anast.* προσάπτουσι *ad ea quae praecedunt rettulit* | hanc – perhibentes] hanc cum imp. i. h. sentire per. *ed. Rom.*[mg]*, sed cf. Gloss. et ThLL s. u.* conspergo **7** Euticetis V Eutichetis E **9** subiecto + in E *edd.* **13–14** Eutichianorum *codd., corr. ed. Rom.* **16** aliud[1] + in *ed. Rom.***, sed cf. gr.* **17** esse *ante* atque E *edd.* **18** est + id est substare P *(adnotatio marginalis, quae ad* ΥΦΕΣΤΑΝΑΙ *pertinet, in textum recepta; fort. Anastasio tribuenda)* | ΥΦΕΣΤΑΝΑΙ P *i. t.* V *i. t.*: hyphestane P[1] *s. l.* V[1] *s. l.* iphestane E hyphestanae *ed. Rom.** | porro + autem E *edd.* **19** subsistentem] „*gr.* existentem“ *ed. Rom.*[mg] | stabilitatem] „*gr.* constitutionem“ *ed. Rom.*[mg] **20** ΠΕΦΥΚΕΝΑΙ P *i. t.* V *i. t.*: pe phy cene *(sic)* P[1] *s. l.* pephicene V[1] *s. l.* E *i. t.* pephycenae *ed. Rom.*;* id est esse uel natum esse siue naturaliter esse *add.* P[1] *in marg. (adnotatio Anastasii, ut uidetur)* **22** uocum nouitates] *Anast. legit uel intellexit* καινοφωνίας | portentose *ed. Rom.** **22–23** omnibus enim euidens F *edd.* **23** animatum + est P[ac] (*subterlin.* P[x]) **24** uerbosati sunt (~ garrierunt*; cf. Gloss. et ThLL VI 2, 1695,73 et 1696,25 s. u.* garrio) ~ ἐφληνάφησαν | imagine P *ed. Rom.*: imaginem VE **25** excidentes *ed. Rom.** **26** adsunt E *edd.* **27** non] nos P **29–30** natura – a *om.* P

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

οὖν τὰς πολυπλόκους συστροφάς, θέλουσα τὰς εἰκονικὰς ἀναζωγραφήσεις διαπτύσαι, ἡ πολυθρύλλητος ματαιότης τῶν χριστιανοκατηγόρων παρεισήγαγεν, ἀκρατεῖ γλώττῃ καὶ ἕτερά τινα παρεισφέρουσα· καὶ ἀνομίαν ἐπ᾽ ἀνομίαις συνάπτουσα τετάρτου προσώπου προσθήκην ἐν τῇ ἁγίᾳ τριάδι ἐφληνάφησεν. ‹ἡμεῖς› δὲ οἱ ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ὡς τέκνα γνήσια γεννηθέντες πάντα τὰ τῆς οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀποδεχόμενοι καὶ Ἄρειον καὶ Νεστόριον Ἀπολινάριόν τε καὶ τοὺς τούτου φοιτητὰς Εὐτυχέα καὶ Διόσκορον βδελυττόμενοι, τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἀποδεχόμεθα, εἰκόνας μόνον καὶ οὐδὲν ἕτερον αὐτὰς γινώσκοντες, καθὸ τοῦ πρωτοτύπου τὸ ὄνομα μόνον ἐχούσας καὶ οὐχὶ τὴν οὐσίαν. καρκίνου δὲ δίκην λοξὰ βαίνοντες ἐφ᾽ ἑτέραν βλασφημίας ὁδὸν ἀπάγονται λέγοντες·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«*Εὐφρανθήτωσαν καὶ ἀγαλλιάσθωσαν* καὶ παρρησιαζέσθωσαν οἱ τὴν ἀληθῆ τοῦ Χριστοῦ εἰκόνα εἰλικρινεστάτῃ ψυχῇ ποιοῦντες καὶ ποθοῦντες καὶ σεβόμενοι καὶ εἰς σωτηρίαν ψυχῆς καὶ σώματος προσφερόμενοι· ἣν αὐτὸς ὁ ἱεροτελεστὴς καὶ θεός, τὸ ἡμῶν ἐξ ἡμῶν ὁλικῶς ἀναλαβόμενος φύραμα, κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ ἑκουσίου πάθους εἰς τύπον καὶ ἀνάμνησιν ἐναργεστάτην τοῖς αὐτοῦ μύσταις παραδέδωκε. μέλλων γὰρ ἑαυτὸν ἑκουσίως ἐκδιδόναι τῷ ἀοιδίμῳ καὶ ζωοποιῷ θανάτῳ αὐτοῦ, *λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησε καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ* μεταδοὺς *εἶπε· λάβετε, φάγετε εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, τοῦτό μού ἐστι τὸ σῶμα*· ὁμοίως καὶ *τὸ ποτήριον* μεταδοὺς εἶπε·
Ma. 264 *τοῦτό μού ἐστι τὸ αἷμα· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν*, ὡς οὐκ ἄλλου εἴδους ἐπιλεχθέντος παρ᾽ αὐτοῦ ἐν τῇ ὑπ᾽ οὐρανὸν ἢ τύπου εἰκονίσαι τὴν αὐτοῦ σάρκωσιν δυναμένου. ἰδοὺ οὖν ἡ εἰκὼν τοῦ ζωοποιοῦ σώματος αὐτοῦ ἡ ἐντίμως καὶ τετιμημένως πραττομένη· τί γὰρ ἐμηχανήσατο ἐν τούτῳ ὁ πάνσοφος θεός; οὐχ
La.-Co. 448 ἕτερόν τι ἢ δεῖξαι καὶ τρανῶσαι φανερῶς ἡμῖν τοῖς ἀνθρώποις τὸ πραγματευθὲν μυστήριον ἐν τῇ κατ᾽ αὐτὸν οἰκονομίᾳ· ὅτι ὥσπερ ὃ ἐξ ἡμῶν ἀνελάβετο ὕλη μόνη ἐστὶν ἀνθρωπίνης οὐσίας κατὰ πάντα τελείας μὴ χαρακτηριζούσης ἰδιοσύστατον πρόσωπον, ἵνα μὴ προσθήκη προσώπου ἐν τῇ θεότητι παρεμπέσῃ, οὕτω καὶ τὴν εἰκόνα ὕλην ἐξαίρετον ἤγουν ἄρτου οὐσίαν προσέταξε προσφέρεσθαι μὴ σχηματίζουσαν ἀνθρώπου μορφήν, ἵνα μὴ εἰδωλολατρία παρεισαχθῇ. ὥσπερ οὖν τὸ κατὰ

---

12 Ps. 66,5 al. **15** φύραμα cf. Rom. 11,16 **17–20** λαβὼν – ἀνάμνησιν cf. Mt. 26,26–28; Mc. 14,22–24; Lc. 22,19–20; 1 Cor. 11,23–25 (uide etiam app. font.)

9–10 καρκίνου – βαίνοντες cf. (Ps.-) Greg. Naz. carm. I 2,32 (CPG 3035) v. 121, PG 37, 925 A 8 **12–672,13** Εὐφρανθήτωσαν – παραδέδωκεν cf. S. Schurig apud Krannich/Schubert/Sode p. 15–20; Thümmel, Bilderstreit p. 48–51; Uphus p. 229–231 **16–20** μέλλων – ἀνάμνησιν cf. Bas. lit. (CPG 2905,2) p. 327,23–328,20 Brightman

(H)V T M **29–672,13** ὥσπερ – παραδέδωκεν praetermisit H

3 ἀνομίαις] ἀνομίας V **4** ἡμεῖς δὲ οἱ scripsi coll. lat.: οἱ δὲ codd. **5** τὰ om. V **6** Ἀπολλιναρίου T edd. **11** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T | ἐπίσκοπος + Νεοκαισαρείας M **16** τόπον *La.-Co.** **17** ἑαυτὸν] αὐτὸν ed. Rom.* ex Vc | θανάτου V M θανάτ (sine abbr.) T (incertum in H), corr. ed. Rom. **21** ἐπιλεγέντος M | ἐν – οὐρανὸν] cf. e.g. Iob 18,19 et 42,15 **27** προσθήκ(ην) V (prob.; incertum in H) **28** ὕλην] ὅλην M **29** εἰδωλολατρεία ed. Rom.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

plices conglobationes uolens imaginales picturas respuere multum susurrans uanitas christianos calumniantium incontinenti lingua induxit, et alia quaedam subinferens atque iniquitatem super iniquitates congerens quartae personae additamentum in PL 129, 403
sancta trinitate stolide fassi sunt. ast nos qui in catholica ecclesia utpote proprii filii nati sumus, omnia quae sunt dispensationis domini nostri Iesu Christi suscipientes atque Arrium et Nestorium, Apolinarium quoque et huius discipulos Eutychea et Dioscorum abominantes uenerabiles imagines suscipimus, imagines tantum et nihil aliud eas scientes, secundum quod principalis tantummodo nomen habent et non substantiam. cancri autem more oblique gradientes ad aliam blasphemiae ducuntur uiam dicentes:

(Gregorius episcopus legit:)

«*Laetentur et exultent* et fiducialiter agant hi qui ueram Christi imaginem sincerissima anima faciunt et desiderant et colunt et in salutem animae et corporis offerunt; quam ipse sacratissimus immolator et deus, nostram ex nobis ex toto massam assumens, secundum tempus propriae passionis in typum et rememorationem euidentissimam tradidit ministris suis. sese namque uoluntarie traditurus memorabili et uiuificae morti suae acceptum *panem benedixit* et gratias agens *fregit* et dans dixit: *accipite et comedite in remissionem peccatorum; hoc est corpus meum*. similiter et *calicem* tradens dixit: *hic est sanguis meus; hoc facite in meam commemorationem*, ueluti nul- Ma. 263
la alia specie ab eo electa sub caelo uel forma imaginari eius incarnationem ualente. uide ergo quod imago uiuifici corporis eius pretiose ac honorabiliter facta sit; quid enim argumentatus est in hoc sapientissimus deus? nonne ut ostenderet et exprimeret euidenter nobis hominibus mysterium quod operatus est per dispensationem La.-Co. 447
suam? quia <sicut> id quod ex nobis suscepit materia sola est humanae substantiae per omnia perfectae non figurantis proprie subsistentem personam, ut non additamentum personae diuinitati intercidat, ita et imaginem materiam praecipuam, id est panis substantiam, praecepit offerri, non figurantem hominis formam, ne idololatria subintroducatur. sicut ergo corpus Christi quod secundum naturam sanctum est Rom. 600

12–16 Laetentur – suis ~ *LC IV 14 p. 522,19–24 (= IV Capit. p. 487,14–18; deest in *Hadr.)*: De eo, quod Gregorius, Neocesariae episcopus, ait: „Lętentur et exultent et praesumantur, qui veram Christi imaginem benigno animo facientes et diligentes et venerantes ad salutem animę et corporis offerentes, quam ipse sacrificii perfector et Deus nostram ex nobis ex toto suscipiens massam secundum tempus voluntarię passionis in signum et in memoriam manifestam suis tradidit discipulis.“ *cf. Freeman p. 522 adn. 201* **28–673,2** sicut – sanctificata *cf. LC II 27 p. 289,30–290,4 (= II Capit. p. 237,27–30) = *Hadr. p. 33,15–18* (In actione sexta. Capitulo XXXVIII): Quod magnę sit temeritatis ingentisque absurditatis sępe memoratas imagines corpori et sanguini Dominico aequiperare (aequipreperare *Hadr. ex corr.*) velle, sicut in eadem vanitate, quę pro illis adorandis scripta est, legitur (sicut – legitur *om. Hadr.*). *cf. etiam LC II 27 p. 290,7–16*: qui in adorandarum imaginum tantam exarsere socordiam, ut … non solum adorare, sed etiam corpori et sanguini Dominico aequiperare eas praesumant dicentes: „Sicut corpus Dominicum et sanguis a fructibus terrę ad insigne mysterium transit, ita et imagines artificum industria conpaginatae ad earum personarum, in quarum

P VE **12–16** ~ *LC*

2–3 incontinenti – congerens] *Anast. constructionem uerborum mutauit* **4** fassi sunt] *exspectaueris* fassa est; *Anast. fort. legit* ἐφληνάφησαν *(an constructio ad sensum?)* **6** Apollinarium V F *edd.* | Eutichea VE Eutychetem F *edd.* **7** abhominantes VE **14** noster *ed. Rom.*, sed cf. gr. et LC* **15** propriae ~ ἑκουσίου*?* (uoluntarię *LC*) **17** mortis VE **19** commerationem *(sic)* P | ueluti ~ ὡς*? exspectaueris* utpote **20** forma] figura *ed. Rom.*^{mg} *(cf. e. g. p. 681,10, sed* forma *legitur e. g. Act. IV p. 311,19)* | ualente P *ed. Rom.*: ualent VE (uolunt F^{2}) **21** uide – sit] *interpretatio minus apta („gr.* En ergo imago ui. cor. quae prec. ac hon. fit“ *ed. Rom.*^{mg}*)* **24** sicut *add. ed. Rom. (cf. gr.)* **26** intercedat P^{ac} (*in* e^{2} *scr.* i P^{x}) **27** figurantis P^{ac} (is *exp.,* e(m) P^{c} *s. l.*) **28** quod secundum naturam ~ τὸ κατὰ φύσιν

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

Rom. 600 φύσιν τοῦ Χριστοῦ σῶμα ἅγιον ὡς θεωθέν, οὕτως δῆλον καὶ τὸ θέσει ἤγουν ἡ εἰκὼν αὐτοῦ ἁγία, ὡς διά τινος ἁγιασμοῦ αὕτη χάριτι θεουμένη. τοῦτο γὰρ καὶ ἐπραγματεύσατο, ὡς ἔφημεν, ὁ δεσπότης Χριστός, ὅπως καθάπερ τὴν σάρκα ἣν ἀνέλαβε τῷ οἰκείῳ κατὰ φύσιν ἁγιασμῷ ἐξ αὐτῆς ἑνώσεως ἐθέωσεν, ὁμοίως καὶ τὸν τῆς εὐχαριστίας ἄρτον ὡς ἀψευδῆ εἰκόνα τῆς φυσικῆς σαρκὸς διὰ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπιφοιτήσεως ἁγιαζόμενον θεῖον σῶμα εὐδόκησε γίνεσθαι, μεσιτεύοντος
Ha. 369 τοῦ ἐν μετενέξει ἐκ τοῦ κοινοῦ πρὸς τὸ ἅγιον τὴν ἀναφορὰν ποιουμένου ἱερέως. λοιπὸν ἡ κατὰ φύσιν ἔμψυχος καὶ νοερὰ σὰρξ τοῦ κυρίου *ἐχρίσθη πνεύματι ἁγίῳ* τὴν θεότητα· ὡσαύτως καὶ ἡ θεοπαράδοτος εἰκὼν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, ὁ θεῖος ἄρτος, ἐπληρώθη πνεύματος ἁγίου σὺν τῷ ποτηρίῳ τοῦ ζωηφόρου αἵματος τῆς πλευρᾶς αὐτοῦ. αὕτη οὖν ἀποδέδεικται ἀψευδὴς εἰκὼν τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καθὼς προλέλεκται· ἣν αὐτὸς ἡμῖν ὁ ἀληθινὸς τῆς φύσεως ζωοπλάστης οἰκειοφώνως παραδέδωκεν. »

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Ἔοικέ πως πᾶς λόγος προβαλλόμενος, ἐπειδὰν τῆς ἀληθείας ἅπαξ παρεκτραπῇ, εἰς πολλὰς καὶ ἐπικινδύνους ἀτοπίας ὑπὸ τῆς κατὰ τὴν πλάνην ἀκολουθίας ἐκφέρεσθαι. ὃ λοιπὸν καὶ οὗτοι οἱ τῆς καινοτομίας εἰσηγηταὶ πεπόνθασιν. ἐκτραπέντες γὰρ τῆς ἀληθείας ἕνεκεν τῆς τῶν εἰκόνων ποιήσεως, καὶ εἰς ἑτέραν ἐσχάτην ἀποπληξίας μανίαν κατηνέχθησαν. ὡς γὰρ ἐκ Δελφικοῦ τρίποδος τὰ λοξὰ ταῦτα καὶ ὀλέθρια ἐχρησμῴδησαν δόγματα. ἀλλὰ ἀκούουσι παρὰ τοῦ παροιμιακοῦ λόγου· *παγὶς ἰσχυρὰ ἀνδρὶ τὰ ἴδια χείλη, καὶ ἁλίσκεται ῥήμασιν ἰδίου στόματος*. *ξύλα* γὰρ καὶ *χόρτον* καὶ *καλάμην* παρέθεντο, *ὧν τὸ τέλος εἰς καῦσιν*. οὐδεὶς γάρ ποτε τῶν σαλπίγγων τοῦ πνεύματος ἁγίων ἀποστόλων ἢ τῶν ἀοιδίμων πατέρων ἡμῶν τὴν ἀναίμακτον ἡμῶν θυσίαν τὴν εἰς ἀνάμνησιν τοῦ πάθους Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ πάσης τῆς αὐτοῦ οἰκονομίας γινομένην εἶπεν εἰκόνα τοῦ σώματος αὐτοῦ· οὐδὲ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου οὕτως λέγειν ἢ ὁμολογεῖν. ἀλλὰ ἀκούουσι λέγοντος αὐτοῦ εὐαγγελικῶς· *ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε*
Ma. 265 *αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν,* καὶ *ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ*, καὶ *λαβὼν ἄρτον καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ εἶπε· λάβετε, φάγετε, τοῦτό*

---

8 cf. Act. 10,38 **10–11** αἵματος – αὐτοῦ cf. Ioh.19,34 **20–21** Prou. 6,2 **21–22** ξύλα – καλάμην cf. 1 Cor. 3,12 **22** Hebr. 6,8 **27–28** ἐὰν – αἷμα Ioh. 6,53 **28** οὐ – οὐρανῶν Mt. 5,20; 18,3 **28–29** ὁ – αὐτῷ Ioh. 6,56 **29–674,3** Mt. 26,26–28

19 ἐκ – τρίποδος cf. e.g. Greg. Naz. or. 39 (in s. lumina) (CPG 3010,39; BHG^{a} 1938) c. 5,5 Moreschini/Gallay **22–23** τῶν – ἀποστόλων cf. e.g. Conc. Later., ACO ser. II, I p. 358, 28; cf. Act. I p. 38,15–16 al.

20–21 παγὶς – στόματος ~ Steph. Diac. uita Steph. Iun. (BHG^{a} 1666) § 2 p. 88,18–19

(H)V T M **20–21** ~ *Vit.Steph. (= BFJS CD AH EN)* **29–674,18** καὶ^{2} – φθεγγόμενοι praetermisit H

1 δῆλον om. M | ἤγουν] ἤτοι ed.Rom.* ex Vc (Probatares in marg.) **2** αὕτη M: αὐτὴ V T Vc^{ac} αὐτὴ Vc^{pc} (acc. mut.) edd., om. ed.Rom.* (ex lat.) fort. recte | θεουμένη] θεοῦ μένει M **5** σαρκὸς + οὐ V **6** γενέσθαι M **8** λοιπὸν ‹καθάπερ› coni. Hennephof, sed cf. lat. **8–9** ἐχρίσθη – θεότητα] de uerborum constructione cf. Uphus p. 230 adn. 95 **12** ὁ om. V **14** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T | διάκονος + καὶ κουβουκλείσιος M **17** ὃ T: om. V M, sed cf. lat. | οὗτοι] αὐτοὶ V **20** ἀλλὰ + καὶ V ἀλλ᾽ Vc edd. **21** ῥήμασιν (etiam Vit. Steph.)] χείλεσιν *Sept.* (codd. plerique; cf. Hexapla, ed. Field) **23** τοῦ + θείου V | πνεύματος + τῶν H **24** Χριστοῦ om. Vc edd. **26** παρέλαβον – ὁμολογεῖν] ὁ παραλαβὼν … λέγει καὶ ὁμολογεῖ M **28** μου + τὸ σῶμα M (sic)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

utpote diuinitus sanctificatum, ita manifestum est quod adoptio, id est ipsa imago eius, sancta est utpote per quandam sanctificationem gratiae sanctificata. hoc enim et mercatus est, ut diximus, dominus Christus, ut sicut carnem quam suscepit propria secundum naturam sanctificatione ex ipsa unitione deificauit, similiter et eucharistiae panem, non ut falsam imaginem naturalis carnis, per sancti spiritus aduentum sanctificandum diuinum corpus fieri uoluit, mediante sacerdote qui oblationem de communi separans ad sanctificationem pertingere facit. itaque Christi caro secundum Ha. 370
naturam animata et intelligibilis *uncta est spiritu sancto* in deitatem. similiter et di- PL 129, 404
uinitus tradita imago carnis eius, diuinus uidelicet panis, repletus est spiritu sancto cum calice uitam ferentis sanguinis lateris eius. haec ergo demonstrata est uera imago dispensationis quae in carne facta est, scilicet Christi dei nostri, quemadmodum supra dictum est; quam ipse nobis uerus naturae uiuificator et fictor uoce propria tradidit.»

(Epiphanius diaconus legit:)

Patet qualiter omnis sermo propositus, quoniam semel a ueritate auersus est, in multas et periculosas prauitates a consequentia seductoria proferatur. quippe quod et isti praeceptores nouitatis perpessi sunt. auersi enim a ueritate propter imaginum factionem, etiam in alteram extremam apoplexiae insaniam dilapsi sunt. etenim quasi ex Delphico tripode torua haec et perniciosa dogmata oraculo consecuti sunt. sed audiunt a prouerbiali uerbo: laqueus fortis uiro labia sua et *capitur uerbis proprii oris*. *ligna* enim et *foenum* et *stipulam* apposuerunt, quorum finis *in combustionem*. nullus enim aliquando tubarum spiritus, sanctorum uidelicet apostolorum, aut illustrium patrum nostrorum incruentum sacrificium nostrum, quod in commemorationem Christi dei nostri ac omnis dispensationis eius efficitur, dixit imaginem corporis eius; neque enim acceperunt a domino sic dicere uel confiteri. sed audiunt euangelice dicente eo: *nisi manducaueritis carnem filii hominis et biberitis eius sanguinem*, *non intrabitis in regnum caelorum*, et *qui manducat carnem meam et bibit sangui-* Ma. 266
nem meum, in me manet et ego in eo, et accepto pane gratias agens *fregit* et *dedit discipulis suis et ait: accipite et comedite, hoc est corpus meum. et accipiens calicem*

similitudinem conpaginantur, transeant venerationem." *cf. Freeman p. 290 adn. 3*

22–27 nullus – caelorum ~ *Hadr. p. 33,19–24 (spectat ad LC II 27; uide supra)*: Non aequipreparaverunt, sed magis scripturaliter dixerunt: „Nullus enim aliquando tubarum spiritui, sanctorum apostolorum aut probabilium patrum nostrorum, qui sine sanguine nostram libationem, quae ad memoriam passionis Christi dei nostri et omnis eius dispensationis facta, dixit imaginem corporis eius <nec> (*suppl. Hampe*) susceperunt a Domino sic dici aut confiteri, sed audiunt dicente eum evangelicae: ‚Nisi comederitis carnem filii hominis et biberitis eius sanguinem, non intrabitis in regnum caelorum'."

P VE **22–27** ~ *Hadr.*

1 diuinitus sanctificatum] „*gr.* utpote deificatum" *ed. Rom.*^{mg} | adoptio (~ τὸ θέσει)] adoptione *ed. Rom.** **2** *exspectaueris* gratia | sanctificata] „*gr.* deificata" *ed. Rom.*^{mg} **3** mercatus est] industrie gessit *ed. Rom.*^{mg}*, sed cf. ThLL VIII, 789,65 et 800,81–84* | Christus] Iesus F *edd.* | propriam P **5** non ut falsam ~ ὡς ἀψευδῆ? ut non f. *ed. Rom.*^{mg} *non male, sed fort. est mendum interpretis; recte infra l. 10–11* uera imago **5–6** sanctificandum *ed. Rom.*: sanctificandam P E sanctificanda V **7** itaque ~ λοιπὸν *(cf. supra p. 657,21)* **8** intelligibilis – deitatem] mente prędita uncta est per Spiritum S. diuinitate *ed. Rom.*^{mg} | deitatem] diuinitatem E *edd.* **10** ferentes P **15** qualiter] *Anast. legit* πῶς | praepositus *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | quoniam] quando *ed. Rom.* non male, sed potius mendum interpretis* **16** seductoria ~ κατὰ τὴν πλάνην **19** oraculo consecuti sunt ~ ἐχρησμῴδησαν (uaticinati sunt *ed. Rom.*^{mg}) **20** audiant F^2 *edd., sed cf. gr.* | et – oris *om.* P | proprii uerbis E *edd.* **21** fęnum V *(cf. Vulg.)* fenum F *ed. Reg.** ferrum *ed. Rom.* **27** regno *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | meam carnem F *(fort. ex Vulg.) edd.* **27–28** meum sanguinem *Vulg.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

ἐστι τὸ σῶμά μου, καὶ λαβὼν τὸ *ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες, τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς διαθήκης τὸ περὶ*
La.-Co. 449 *πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν*. καὶ οὐκ εἶπε· ‚λάβετε, φάγετε τὴν εἰκόνα τοῦ σώματός μου.' ἀλλὰ καὶ Παῦλος ὁ θεῖος ἀπόστολος ἐκ τῶν θείων φωνῶν τοῦ
Rom. 601 κυρίου ἀρυσάμενος ἔφη· *ἐγὼ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ παρεδίδοτο ἔλαβεν ἄρτον καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ εἶπε· λάβετε, φάγετε, τοῦτό μού ἐστι τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλώμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὁσάκις ἂν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ὁσάκις γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὗ ἂν ἔλθῃ*. οὐκοῦν σαφῶς ἀποδέδεικται ὅτι οὐδαμοῦ οὔτε ὁ κύριος οὔτε ἀπόστολοι ἢ πατέρες εἰκόνα εἶπον τὴν διὰ τοῦ ἱερέως προσφερομένην ἀναίμακτον θυσίαν, ἀλλὰ αὐτὸ σῶμα καὶ αὐτὸ αἷμα. καὶ πρὸ μὲν τῆς τοῦ ἁγιασμοῦ τελειώσεως ἀντίτυπά τισι τῶν ἁγίων πατέρων εὐσεβῶς ἔδοξεν ὀνομάζεσθαι. ὧν ἐστιν Εὐστάθιος ὁ εὐσταθὴς πρόμαχος τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τῆς Ἀρειανῆς κακοδαιμονίας καταλύτης καὶ Βασίλειος τῆς αὐτῆς δεισιδαιμονίας καθαιρέτης ὁ τὴν ὑφήλιον τὴν λείαν βάσιν τῶν ὀρθῶν ἐκδιδάξας δογμάτων. ἐξ *ἑνὸς* γὰρ *καὶ τοῦ αὐτοῦ πνεύματος* φθεγγόμενοι, ὁ μὲν ἑρμηνεύων τὸ ἐν ταῖς παροιμίαις Σολομώντειον ῥητὸν ‚*φάγετε τὸν ἐμὸν ἄρτον καὶ πίετε οἶνον, ὃν κεκέρακα ὑμῖν*' τάδε φησί· „Διὰ τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἄρτου τὰ ἀντίτυπα τῶν σωματικῶν τοῦ Χριστοῦ κηρύττει μελῶν", ὁ δὲ ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς ἀπαντλήσας, ὡς ἴσασι πάντες οἱ τῆς ἱερωσύνης μυστηπόλοι, ἐν τῇ εὐχῇ τῆς θείας ἀναφορᾶς ὧδέ πως λέγει· „Θαρροῦντες προσεγγίζομεν τῷ ἁγίῳ θυσιαστηρίῳ· καὶ προθέντες τὰ ἀντίτυπα τοῦ ἁγίου σώματος καὶ αἵματος τοῦ Χριστοῦ σου, σοῦ δεόμεθα καὶ σὲ παρα-
Ha. 372 καλοῦμεν." καὶ τὸ ἑξῆς ἐπιφερόμενον ἐκδηλοτέραν τὴν ἔννοιαν τοῦ πατρὸς καταρτίζει, ὡς πρὸ τοῦ ἁγιασθῆναι ἐκλήθη ἀντίτυπα, μετὰ δὲ τὸν ἁγιασμὸν σῶμα κυρίως καὶ αἷμα Χριστοῦ λέγονται καί εἰσι καὶ πιστεύονται. αὐτοὶ δὲ οἱ γεννάδαι, θέλοντες τὴν τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἀφανίσαι θέαν, ἑτέραν εἰκόνα παρεισήγαγον, ἥτις οὐκ εἰκών ἐστιν, ἀλλὰ σῶμα καὶ αἷμα· μοχθηρίᾳ δὲ καὶ πανουργίᾳ συνεχόμενοι σοφίσματι κιβδήλῳ ἑαυτοὺς παρακρουόμενοι θέσει ὠνόμασαν γίνεσθαι ταύτην τὴν θείαν προσένεξιν. καὶ ὥσπερ τοῦτο λέγειν ἐστὶ μανίας σαφοῦς, οὕτω καὶ τὸ εἰκόνα λέγειν τὸ σῶμα καὶ αἷμα τοῦ κυρίου τῆς ἴσης ἔχεται παροινίας καὶ πλέον τῆς ἀμαθίας τὴν ἀσέβειαν ἔχει. εἶτα ἀφέντες τὸ ψεῦδος ἅπτονται μικρόν τι τῆς ἀληθείας,

---

5–11 1 Cor. 11,23–26 **18** cf. 1 Cor. 12,11 **19–20** Prou. 9,5

---

14 ἀντίτυπά cf. Lampe s.u. 7 b **20–21** Eust. Antioch. fr. 130 Declerck (in prou.; CPG 3366,1) (ex Actis Nicaenis; cf. Declerck p. CCCXLI–CCCXLVI) **23–25** Θαρροῦντες – παρακαλοῦμεν Bas. lit. (CPG 2905,2) p. 329, 21–27 Brightman **25–27** καὶ – πιστεύονται cf. Bas. lit. (CPG 2905,2) p. 330,3–11 Brightman **29–30** σοφίσματι – παρακρουόμενοι cf. Bas. c. Eun. (CPG 2837) II 3,28–29 Sesboüé/de Durand/Doutreleau

---

(H)V T M **11–27** οὐκοῦν – πιστεύονται Am f. 150^{v} in marg. **30–676,9** ταύτην – παραδόσεων omnia fere euanida in H (sine dubio quaedam praetermissa sunt)

---

2 τοῦτό] τοῦτο + γάρ *N.T.* (sed cf. Bas. lit. l.l. al.) **5** ἀρρυσάμενος T M | ὅτι + ὁ κύριος Ἰησοῦς *N.T.* **6** νυκτὶ + ταύτῃ T^{ac} (del. T^{x}) **7** ὑμῶν] ἡμῶν V **9** ὁσάκις ἂν πίνητε om. V edd. (sed uide ed.Reg.^{mg}) **12** οὐδαμῶς M, sed cf. lat. | οὔτε^{2} + οἱ Am ed.Rom.* | ἢ] οὔτε V οὔθ' οἱ Am **13** αὐτὸ τὸ σῶμα καὶ αὐτὸ τὸ αἷμα M **14** πρὸ(ς) V | ἡγιασμένου Am **15** ὀνομάζεσθαι] sc. ταῦτα (cf. lat.), i.e. σῶμα καὶ αἷμα **16** Ἀρειανικῆς M aeque bonum **17** λίαν V **19** τῶν ἐμῶν ἄρτων *Sept.* **20** τοῦ ἄρτου M Am ed.Rom. (ex lat.): τῶν ἄρτων HV T (recepit Declerck) **21** μέλλων V (incertum in H) **23** ἁγίῳ + σου Bas. lit. l.l. **26** ὡς] ὅτι Am | κυρίως] κυρίου M **27** καὶ^{2} (post εἰσι) om. V **29** συγχεόμενοι M **31** μανία σαφής M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

gratias egit et dedit illis dicens: bibite ex hoc omnes; hic est enim sanguis meus noui testamenti qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum. et non dixit: „accipite et comedite imaginem corporis mei." sed et Paulus diuinus apostolus ex diuinis domini uocibus hauriens ait: *ego accepi a domino quod et tradidi uobis, quoniam in qua nocte tradebatur accepit panem et gratias agens fregit et dixit: accipite et comedite, hoc est corpus meum quod pro uobis frangetur; hoc facite in meam commemorationem. similiter et calicem, postquam cenauit, dicens: hic calix nouum testamentum est in meo sanguine; hoc facite, quotienscumque bibetis, in meam commemorationem. quotienscumque enim manducabitis, panem hunc et calicem* hunc *bibetis, mortem domini annuntiabitis, donec ueniat*. ergo liquido demonstratum est quod nusquam dominus uel apostoli aut patres imaginem dixerint sacrificium sine sanguine quod per sacerdotem offertur, sed ipsum corpus et ipsum sanguinem. et ante sanctificationis quidem celebrationem typos quibusdam sanctorum patrum haec pie uisum est nominare. quorum est Eustathius propugnator horthodoxae fidei et Arrianae destructor uesaniae et Basilius eiusdem infelicis superstitionis depositor qui omne quod sub sole est planam rectorum dogmatum basim edocuit. *ex uno* enim *eodemque spiritu* disputantibus, unus quidem eorum interpretans Salomoniacum dictum quod in prouerbiis legitur ‚*comedite panem meum et bibite uinum quod miscui uobis*' haec dicit: „Per panem et uinum typos corporalium Christi praedicat membrorum", alter uero ex eodem fonte hauriens, ut nouerunt omnes sacerdotii mystici cultores, in oratione diuinae oblationis ita dicit: „Confidentes appropinquamus sancto altari et praeponentes typos sancti corporis et sanguinis Christi tui, te deprecamur et te rogamus." et quod deinceps infertur certiorem patris huius perficit intellectum, qualiter, antequam sanctificata fuerint, uocata sint typi, post sanctificationem autem corpus proprie ac sanguis Christi dicuntur, sunt et creduntur. ipsi uero uiri fortes, uolentes uenerabilium imaginum demoliri uisionem, aliam imaginem introduxerunt, quae non est imago, sed corpus et sanguis; porro fatigatione et astutia depressi sophismate prauo semet offendentes adoptione nominauerunt fieri hanc diuinam oblationem. et hoc dicere <***> corpus et sanguinem domini aequali quodammodo appropinquat amentiae et ampliorem indisciplinationis habet impietatem. deinde dimisso mendacio tangunt pauxillum quid ueritatem, diuinum corpus dicentes fieri.

La.-Co. 450
Rom. 601
PL 129, 405
Ha. 371

P VE

3 apostolus + et VE **6** frangetur P V: tradetur E *(cf. Vulg. Clem.)* frangitur *ed. Rom.* fort. recte (cf. gr.)* **8** biberitis *ed. Rom.** **9** hunc² *Anast. ex gr.* **11** dixerunt E *edd.* **13** celebrationem – quibusdam] „*gr.* consummationem, antitypa quibusdam" *ed. Rom.mg* **14** Eusthatius V Eustachius E **17** disputantes *ed. Rom.* (ex gr.)* **22** proponentes F² *edd.* **23** et] ut P | perfecit *ed. Rom.** | intellectum ~ ἔννοιαν*; cf. infra p. 761,25* **24** qualiter ~ ὡς*? fort. Act. II p. 117,13 conferendum* | fuerit *codd., corr. ed. Rom.* **25** *fort.* <et> sunt *scribendum (cf. gr.)* **27** fatigatione ~ μοχθηρία*?* „*gr.* improbitate" *ed. Rom.mg; Anast. fort. legit uel intellexit* μόχθῳ (*inde infra* depressi ~ συνεχόμενοι*; cf. Taras. apol. p. 9,17*) **28** offendentes] „*gr.* decipientes" *ed. Rom.mg; sed cf. ThLL IX 2, 489,15* | adoptionem *codd., corr. ed. Rom. (cf. gr.)* **29** hoc dicere *om. ed. Rom.** | *locus fort. iam in Anastasii exemplari graeco lacunosus; „gr. add.* et quemadmodum hoc dicere aperta insania est, sic et imaginem asserere corpus *etc.*" *ed. Rom.mg non male* **30** amentiae] *Anastasium* παρανοίας *legisse suspic. Dubielzig* | indisciplinatione *ed. Rom.mg fort. recte (an mendum interpretis?)*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

θεῖον σῶμα λέγοντες γίνεσθαι. καὶ εἰ εἰκὼν τοῦ σώματός ἐστιν, οὐκ ἐνδέχεται εἶναι αὐτὸ θεῖον σῶμα. οὐκοῦν ἔνθεν κἀκεῖθεν περιφερομένοις ἀβέβαια πάντῃ μένουσι τὰ
Ma. 268 παρ᾽ αὐτῶν θρυλλούμενα. ὥσπερ γὰρ ὀφθαλμὸς διαταραχθεὶς οὐκ ὀρθῶς ὁρᾷ, οὕτω καὶ αὐτοὶ τῇ τῶν πονηρῶν συγχύσει λογισμῶν τὸν ἑαυτῶν νοῦν ταράξαντες καὶ θολώσαντες τὸ αὐτὸ πάσχουσιν οἷα οἱ μαινόμενοι, ἕτερα ἀνθ᾽ ἑτέρων φανταζό-
Rom. 602 μενοι, ποτὲ μὲν εἰκόνα λέγοντες τοῦ ἁγίου σώματος Χριστοῦ τὴν νοερὰν θυσίαν ἡμῶν, ποτὲ δὲ θέσει σῶμα. ταῦτα δὲ πεπόνθασι, καθὼς φθάσαντες εἴπομεν, τὴν τῶν εἰκονικῶν ἀνατυπωμάτων ὄψιν ἐκ τῆς ἐκκλησίας θέλοντες ἀφανίσαι, ἐπιχαίροντες τῇ διαστροφῇ τῶν ἐκκλησιαστικῶν παραδόσεων.

La.-Co. 452 (Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

(Τόμος τέταρτος)

Πάλιν ἐχόμενοι τῶν αὐτῶν δυσφημιῶν κινοῦσι τὰς γλώσσας αὐτῶν, πρὸς ὕβριν ταύτας θήγοντες τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας. καὶ δή φασιν·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Ἡ δὲ τῶν ψευδωνύμων εἰκόνων κακωνυμία οὔτε ἐκ παραδόσεως Χριστοῦ ἢ ἀποστόλων ἢ πατέρων τὸ εἶναι ἔχει οὔτε εὐχὴν ἱερὰν ἁγιάζουσαν αὐτήν, ἵνα ἐκ τούτου πρὸς τὸ ἅγιον ἐκ τοῦ κοινοῦ μετενεχθῇ, ἀλλὰ μένει κοινὴ καὶ ἄτιμος, ὡς ἀπήρτισεν αὐτὴν ὁ ζωγράφος.»

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Γλῶσσαν ἔχοντες μεγαλορήμονα προσθήκαις τὸ κακὸν πλεονάζουσι φόβου θεοῦ ἐκτός, καὶ θράσει ἀκρατεῖ κενὰ μελετήσαντες ψευδωνύμους καὶ κακωνύμους εἰκόνας τὰς ἐπ᾽ ὀνόματι Χριστοῦ ἀπεφήναντο. καὶ εἰ τοῦτο τετολμήκασιν ἐπὶ βασιλέων εἰκόσιν εἰπεῖν, θανάτῳ τὴν δίκην ἴσως ὑπέστησαν. πείσονται δὲ ταύτην καὶ λάβοιεν, ὅτε καὶ λόγων καὶ πράξεων ἀντάμειψις γένηται. μετὰ δὲ πολλῶν τῶν ἀγράφως ἡμῖν παραδοθέντων καὶ ἡ τῶν εἰκόνων ποίησις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πεπλάτυνται ἀπὸ τῆς τῶν ἀποστόλων κηρύξεως, καὶ δηλοῖ ἡ ἱστορία ἡ περὶ τὴν αἱμορροοῦσαν ἐκ διαφόρων ἱστορικῶν μαρτυρουμένη ὅτι αὕτη ἀνδριάντα ἀναθεῖσα τοῦ κυρίου καὶ

26–678,4 καὶ – ἀλεξητήριος cf. Eus. hist. eccl. (CPG 3495) VII 18,1–2 p. 672,3–16 Schwartz (= Ioh. Dam. imag. III 69,3–15); cf. Act. IV p. 476,25–478,6 (Germ. epist. ad Thom.), ubi plura adferuntur

24–27 μετὰ – κυρίου cf. Steph. Diac. uita Steph. Iun. (BHG^{a} 1666) § 9 p. 99,16–18

(H)V T M **21–680,20** ψευδωνύμους – φθέγγονται praetermisit H

1 καὶ] exspectaueris ἀλλ᾽ | εἶναι om. V **2** αὐτὸ + τὸ Vc edd. | περιφερομένοις ed.Rom. (ex lat.): περιφερόμενοι codd. | μένουσι om. ed.Rom.* **5** ἑτέρων + λογιζόμενοι ἢ μᾶλλον εἰπεῖν V **6** νοερὰν] ἱερὰν ed. Rom.*, sed cf. lat. **10** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω HV: om. T M, post Τόμος τέταρτος transp. ed.Rom.*, sed cf. lat. **11** Τόμος τέταρτος non traditur in H (incertum utrum consulto praetermissum [cf. supra app. testium ad p. 674,30–676,9] an casu omissum) | τέταρτος] δ′ V edd. **12** γλώττας ed.Rom.* ex Vc **14** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T | ἐπίσκοπος + καὶ κουβουκλείσιος M **16–18** οὔτε – ζωγράφος iterantur infra p. 680,2–3 **16** ἵν᾽ ed.Rom.* ex Vc **18** ἀπήρτησεν V^{ac} M **19** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T **20** μεγαλορρήμονα T M (incertum in H), sed uide supra p. 630,2 et 632,14 | φόβου M ed.Rom. (cf. lat.): φόβω V T **23** εἰκόσιν – θανάτῳ] ὀρθοδόξων nec plura M **23–24** λάβοιεν M Vc^{mg} (Bonafides?): λάβοισαν sic V λάβοις ἂν T **24** τῶν om. V **25** πεπλάτυται V πεπλατῦνθαι sic M (-ῦνθαι incertum) **26** δηλοῖ sc. τοῦτο (cf. lat.), fort. supplendum **27** ἱστοριῶν T edd., sed cf. lat. **27–678,2** αὕτη – ἔτυχε] locus difficilis, fort. corruptus **27** αὐτὴ T edd., sed cf. lat.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

et si imago corporis est, non potest esse hoc diuinum corpus. ergo hinc et inde circumductis inualida omnino manent ea quae ab illis susurrata sunt. sicut enim oculus turbatus non recte uidet, ita et ipsi nequam confusione cogitationum sensum suum turbantes et turbulentum reddentes idipsum patiuntur quod insanientes, alia Ma. 267
scilicet pro aliis phantastice passi, aliquando quidem imaginem dicentes sancti corporis Christi intelligibile sacrificium nostrum, aliquando uero positione corpus. porro Rom. 602
haec passi sunt, quemadmodum supra diximus, imaginalium formationum uultum ab ecclesia uolentes exterminare, gaudentes super euersione ecclesiasticarum traditionum.

(Epiphanius diaconus legit:) La.-Co. 451

(Tomus quartus)

Iterum continuati eisdem oblocutionibus mouent linguas suas, has ad iniuriam acuentes sanctae dei ecclesiae. etenim aiunt:

(Gregorius episcopus legit:)

«Mendacis autem cognominis malum imaginum nomen neque ex traditione Christi uel apostolorum aut patrum esse habet neque orationem sacram sanctificantem illud, PL 129, 406
ut ex hoc ad sanctitatem ex eo quod commune est transferatur, sed manet commune et inhonoratum, sicuti patrauit hoc pictor.»

(Epiphanius diaconus legit:)

Linguam habentes magniloquam adiectionibus malum absque timore dei amplificant, et temerario corde ac potentatu inania meditantes mendacis cognominis et mali nominis imagines quae sub nomine Christi factae sunt pronuntiauerunt. et si hoc de regum imaginibus dicere auderent, morte uindictam forsitan pertulissent. patientur autem hanc et percipient utique, quando et uerborum et actuum retributio fiet. praeterea cum multis quae nobis sine scripto tradita sunt etiam imaginum factio in ecclesia ab apostolorum praedicatione dilatata est. indicat autem hoc et historia de aemorrousa quae ex diuersis historicis testimonium habet – et secundum quod

---

P VE

---

1 et² *om.* E *edd.* **5** phantastice passi (*cf. supra* patiuntur) ~ φανταζόμενοι*? „gr.* phantastice iudicantes“ *ed. Rom.*^{mg}*; fort. latet forma uerbi* phantasiari*, e. g.* phantasiantes **7** uultum (~ ὄψιν*, ut saepe; cf. e. g. Act. IV p. 295,13; cf. etiam Gloss.*)] aspectum *ed. Rom.*^{mg} **11** Tomus quartus *om.* E, *ante* Epiphanius diaconus legit *transp. ed. Rom.** **15** cognominationis *ed. Rom.**, *sed cf. infra l. 21* **17** ex²] ab *infra p. 681,2* | eo quod V *(cf. infra p. 681,2)*: eo quo P hoc quod E *edd.* **18** inhonorandum *infra p. 681,3; cf. etiam p. 681,16* | parauit P^{ac} (t¹ *add.* P^{c} *s. l.*) **23** patienter P E **27** emorrousa VE emoroissa F haemoroissa *ed. Rom.** | hystoricis VE historiis *ed. Rom.** (*ex gr.* T) **27–679,1** et – est] *Anast. seriem sententiarum in LC seruatam mutauit*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

ἑαυτὴν ἁπτομένην τοῦ κρασπέδου τοῦ ἀνδριάντος, καθὼς λοιπὸν διηγεῖται τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον ὅτι τῆς ἰάσεως ἔτυχε – μεταξὺ αὐτῆς τε καὶ τῆς τοῦ κυρίου εἰκόνος βοτάνη τις ἀνεφύη προσεγγίζουσα τῷ ποδὶ τοῦ ἀνδριάντος, πάσης νόσου ἀλεξητήριος.

Καὶ ἐγγράφως δὲ ταύτας ἐμπολιτεύεσθαι εἰς τοὺς χριστιανοὺς πλεῖστοι τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν παραδεδώκασι· Βασίλειος ὁ μέγας, οὗ ἡ διδασκαλία περιηχεῖ πάντα τὰ πέρατα, ἐν διαφόροις λόγοις αὐτοῦ μνήμην αὐτῶν πεποίηται, Γρηγόριος ὁ αὐτοῦ καὶ σαρκὶ καὶ πνεύματι ἀδελφός, ὁ Νυσσαέων πρόεδρος, ἐν τῷ εἰς τὸν Ἀβραὰμ λόγῳ αὐτοῦ καὶ Γρηγόριος ὁ τῆς θεολογίας ἐπώνυμος ἐν τοῖς γεγραμμένοις
Rom. 603 ἔπεσιν αὐτοῦ ἐν οἷς λόγος ἐμφέρεται ἐπιγεγραμμένος ‚Περὶ ἀρετῆς', Ἰωάννης ὁ
Ma. 269 χρυσοῦ τιμαλφέστερον τὸ στόμα κεκτημένος ἐν τῷ ἐπιταφίῳ λόγῳ αὐτοῦ εἰς
Ha. 373 Μελέτιον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας καὶ εἰς τὸν ἐπιγεγραμμένον λόγον αὐτοῦ ‚Ὅτι παλαιᾶς καὶ καινῆς διαθήκης εἷς ὁ νομοθέτης', Κύριλλος ὁ καθαιρέτης Νεστορίου ἐν τῇ ἐπιστολῇ αὐτοῦ πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον Σκυθοπόλεως, Ἀναστάσιος Θεουπόλεως, Σωφρόνιος, Μάξιμος. καὶ τί κατ᾽ ὄνομα τούτων μνημονεύομεν; πάντες οἱ ἅγιοι πατέρες ἡμῶν τὴν τῶν εἰκόνων ποίησιν ἀπεδέξαντο. καὶ ψευδηγοροῦσι λέγοντες ὅτι πατέρων οὐκ ἔστι παράδοσις· ναί, καὶ πάνυ γε εἰκότως, ἐὰν οὐδὲ εὐαγγέλιον παρέδωκαν ἀναγινώσκεσθαι οὐδὲ εἰκόνας ἀνατυποῦν· εἰ δὲ τοῦτο, καὶ ἐκεῖνο. ἐπακολουθεῖ γὰρ ἡ διὰ στηλογραφίας ἀνατύπωσις τῇ εὐαγγελικῇ διηγήσει
La.-Co. 453 καὶ αὕτη τῇ στηλογραφικῇ ἐξηγήσει, καὶ ἄμφω καλὰ καὶ τίμια. τὰ γὰρ ἀλλήλων δηλωτικὰ ἀναμφιβόλως καὶ τὰς ἀλλήλων ἔχουσιν ἐμφάσεις. εἰ γὰρ εἴπομεν „ἥλιος ὑπὲρ γῆν ἐστι", πάντως ἡμέρα ἐστί· καὶ ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἡμέρα ἐστί, πάντως ὁ ἥλιος ὑπὲρ γῆν ἐστιν. οὕτως καὶ ἐνταῦθα· ἐὰν ἴδωμεν ἐν εἰκόνι εὐαγγελιζόμενον τὸν ἄγγελον τῇ παρθένῳ, πάντως εἰς ἀνάμνησιν ἔχομεν ἐλθεῖν τῆς τοῦ εὐαγγελίου διηγήσεως ὅτι *ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ θεοῦ πρὸς* τὴν *παρθένον, καὶ εἰσελθὼν πρὸς αὐτὴν εἶπε· Χαῖρε, κεχαριτωμένη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ, εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν*. οὐκοῦν ⟨τοῦ⟩ εὐαγγελίου ἀκούσαντες τὸ πραγματευθὲν μυστήριον διὰ τοῦ ἀγγέλου πρὸς τὴν παρθένον ἀναμιμνησκόμεθα, καὶ ἐν εἰκόνι ὁρῶντες ὡσαύτως ἐμφαντικώτερον τὸ πραγματευθὲν ἐννοοῦμεν. εἰς δὲ ἑτέραν αὖθις ἀμαθίας ὁδὸν ἐξετράπησαν εἴποντες·

1–2 καθὼς – ἔτυχε cf. Mt. 9,20–22; Mc. 5,25–34; Lc. 8,43–48 **25–27** cf. Lc. 1,26–28 (text. byz.; cf. Vulg.)

8–9 Greg. Nyss. deit. (CPG 3192; BHG 2354); cf. Act. IV p. 294,8–19 et infra p. 744,19–21 **9–10** Greg. Naz. carm. I 2,10 (CPG 3035); cf. Act. IV p. 300,4–20 **11–12** Ioh. Chrys. pan. Melet. (CPG 4345; BHG[a] 1244); cf. Act. IV p. 290,5–19 **12–13** (Ps.-) Ioh. Chrys. (Seuer. Gabal.) hom. de legislatore (CPG 4192); cf. Act. IV p. 292,8–14 (ubi plura adferuntur) et infra p. 716,5–10 **13–14** Cyr. Alex. ad Acac. Scyth. (epist. 41) (CPG 5341); cf. Act. IV p. 296,19–298,27 **14–15** Ἀναστάσιος Θεουπόλεως cf. Act. IV p. 370,24–372,7 et 374,1–12 **15** Σωφρόνιος cf. Act. IV p. 376,4–378,22 et 380,11–382,13 | Μάξιμος cf. Act. IV p. 340,12–342,6 et infra p. 788,31–790,1 **20–21** τὰ – ἐμφάσεις cf. Max. Conf. mystag. (CPG 7704) c. 2 l. 255–257 Boudignon; cf. Uphus p. 176–183

(H)V T M

---

1 ἑαυτὴν Vc[ec] (ἠν Vc[x] s.l. fort. ex lat.): ἑαυτῆς V T M edd. | ἁπτομένης M ed.Rom.*, sed cf. lat. **1–2** καθὼς – ἔτυχε] haec uerba post μαρτυρουμένη collocauit Anast., sed cf. *LC* **2** ἅγιον om. ed.Rom.* **3** τῷ ποδὶ M: τοῦ ποδὸς V T edd. **4** ἀλεξητήριον ed.Rom.* **5** πλεῖστοι] πιστοὶ V **6** ἡμῶν πατέρων M **7** τὰ πέρατα om. V | αὐτοῦ om. V **11** τὸ om. M ed.Rom.* | αὐτοῦ + τῶ M **13** ὁ[1] om. M **14** αὐτοῦ + τῇ πρώτη Vc edd. **15–16** πάντες – πατέρες M ed.Rom.: πάντες τῶν ἁγίων πατέρων V T **18–19** καὶ ἐκεῖνο] κακεῖνο T edd. **20** αὕτη V (cf. lat.): αὐτῇ T αὐτὴ M **23** καὶ om. Vc edd. **23–24** τὸν ἄγγελον εὐαγγελιζόμενον V **24** εὐαγγελίου] ἀγγέλου Vc edd. („L. εὐαγγελίου" ed.Rom.[mg]) **25** ὁ om. V **27** τοῦ addidi (ἐκ τοῦ add. ed.Rom. ex lat.) | ἀκούσαντες scripsi (cf. infra ὁρῶντες): ἠκούσαμεν V T edd. ἠκούσαμεν + καὶ M **28** παρθένον + καὶ ed.Rom.* (ex lat.) **29** ἑτέρας V **30** ἐτράπησαν V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

sanctum euangelium refert sanitatem adepta est –, quia haec statuam erexit domini et se tangentem a fimbria statuae posuit, inter illam autem et Christi imaginem herba quaedam oriebatur appropinquans pedi statuae, omnis languoris remedium.

Porro has etiam in scriptis operatas in christianos fuisse sanctorum patrum nostrorum plurimi tradiderunt: Basilius magnus, cuius doctrina per omnes terminos resonat, in diuersis sermonibus suis mentionem earum facit, et Gregorius ipsius et carne et spiritu frater, Nyssaeorum praesul, in sermone suo de Abraham, et Gregorius cognomento deiloquus in scriptis a se carminibus in quibus sermo refertur qui est Rom. 603
inscriptus ‚De uirtute', Iohannes etiam qui os auro pretiosius possidet in epitaphio Ma. 270
sermone suo quem in Meletium habuit episcopum Antiochiae et in sermone suo qui suprascribitur ‚Quia ueteris et noui testamenti unus est legislator', Cyrillus depositor Ha. 374
Nestorii in epistola sua ad Acacium episcopum Scythopoleos, <Anastasius Theupoleos>, Sophronius, Maximus. sed quid nominatim horum memoriam facimus, cum omnes sancti patres nostri imaginum facturam susceperint? at hi mendaciter asserunt perhibentes quod patrum non sit traditio – etiam, satis congrue, si euangelium legendum minime tradiderunt nec imagines figurandas; at si hoc, et illud. sequitur enim titulationis uel picturae formatio euangelicam relationem et haec picturalem narrationem, et utraeque bonae et honorabiles. quae enim indicatiua sunt La.-Co. 454
inuicem, indubitanter etiam alter alterius habent intelligentias. si enim dixerimus „sol super terram est", utique dies est; et si dixerimus quia dies est, utique sol super terram est. ita et hic: si uiderimus in imagine euangelizantem angelum uirgini, utique in commemorationem habemus uenire euangelicae narrationis quia *missus est angelus Gabrihel a deo ad uirginem et ingressus ad eam dixit: aue, gratia plena, dominus* PL 129, 407
tecum, benedicta tu inter mulieres. ergo ex euangelio audiuimus gestum mysterium per angelum ad uirginem et commonemur, et in imagine intuentes similiter quod gestum est manifestius intelligimus. porro in aliam rursus indisciplinationis uiam conuersi sunt dicentes:

1–3 quia – remedium ~ *LC IV 15 p. 525,1–5 (= IV Capit. p. 487,19–23; deest in *Hadr.)*: De eo, quod Epiphanius diaconus imaginum adorationem adstruere volens dixit: „Quoniam hic *(sic)* titulum erigens Domini et se ipsa tangens fimbriis tituli, sicuti quidem venitur (veniat *Capit.*) sanctum evangelium, quoniam salutem adepta est, inter medium ille et Domini imaginis herba quaedam germinavit, quae adpropinquans pedem tituli omnes infirmitates curat." *cf. Freeman p. 525 adn. 210*

P VE **1–3** ~ *LC*

---

2 a fimbria (*sc.* dominum)] fimbriam *ed. Rom.** **4** in[1] – fuisse] in scriptis inter Christianos uersari *ed. Reg.* in scripturis Christianos uersari *La.-Co.** (*ante* uersari *add.* operatas *La.-Co.[mg]* [*ex* P]) | in[2] *eras.* F[2], *om. ed. Rom.* **7** Nisaeorum *codd., corr. ed. Rom.* | suo *om. ed. Rom.*, sed cf. gr.* **10** qui + etiam VE *edd.* **12** Scitopoleos V Scithopoleos E **12–13** Anastasius Theupoleos *addidi coll. Act. IV p. 371,21 et 373,25* (Anastasius Antiochenus patr. *add. La.-Co.[mg]*) **13** nominatum P V **16** at – illud *om.* V *spatio relicto* **17** picture P V **18** quae] que P **21** hic *om. ed. Rom.** | imaginem P **23** Gabriel E *edd.* | deo] domino P **24** gestum + est P **25** et[2] *om. ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | imaginem *ed. Rom.*, sed cf. gr.* **26** porro + et *ed. Rom.**

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«οὔτε εὐχὴν ἱερὰν ἁγιάζουσαν αὐτήν, ἵνα ἐκ τούτου πρὸς τὸ ἅγιον ἐκ τοῦ κοινοῦ μετενεχθῇ, ἀλλὰ μένει κοινὴ καὶ ἄτιμος, ὡς ἀπήρτισεν αὐτὴν ὁ ζωγράφος.»

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Καὶ τὸ ἀληθὲς ἀκουσάτωσαν· πολλὰ τῶν ἐν ἡμῖν καθιερωμένων εὐχὴν ἱερὰν οὐ δέχονται, αὐτόθεν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος πλήρη ὄντα ἁγιασμοῦ τε καὶ χάριτος· τοὔνεκεν ὡς σεπτὰ καὶ τιμῶμεν καὶ ἀσπαζόμεθα. αὐτὸς οὖν ὁ τύπος τοῦ ζωοποιοῦ σταυροῦ χωρὶς εὐχῆς ἱερᾶς γινόμενος παρ᾽ ἡμῖν σεβάσμιός ἐστι, καὶ ἀρκούμεθα τῷ τύπῳ αὐτοῦ λαμβάνειν τὸν ἁγιασμὸν διά τε τῆς γινομένης παρ᾽ ἡμῶν εἰς αὐτὸν προσκυνήσεως τῆς τε ἐν τῷ μετώπῳ σημειώσεως, καὶ τῆς ἐν τῷ ἀέρι διὰ δακτύλου γινομένης σφραγῖδος ἀποδιώκειν δαίμονας ἐλπίζομεν. ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῆς εἰκόνος διὰ τῆς τοῦ ὀνόματος σημασίας εἰς τὴν τοῦ πρωτοτύπου τιμὴν ἀναφερόμεθα, καὶ ἀσπαζόμενοι ταύτην καὶ τιμητικῶς προσκυνοῦντες μεταλαμβάνομεν ἁγιασμοῦ, ἐπεὶ καὶ ἱερὰ διάφορα σκεύη ἔχοντες ταῦτα ἀσπαζόμεθα καὶ περιπτυσσόμεθα καὶ ἁγιασμόν τινα εἰληφέναι παρ᾽ αὐτῶν ἐλπίζομεν· ἢ καὶ τὸν σταυρὸν καὶ τὰ ἱερὰ σκεύη φληναφήσουσι κοινὰ καὶ ἄτιμα εἶναι, ὡς ἀπήρτισεν αὐτὰ ὁ τέκτων καὶ ὁ ζωγράφος καὶ ὁ ὑφάντης, ἐπειδὰν οὐκ ἔχουσιν εὐχὴν ἱερὰν ἁγιάζουσαν αὐτά, ἢ καὶ τὰς σεπτὰς εἰκόνας ὡς ἱερὰς καὶ ἁγίας καὶ τιμίας ἀποδέξονται. βουλόμενοι δὲ καὶ ἕτερα ζιζανιώδη φυτουργῆσαι σπέρματα, ὡς ἐκ πνεύματος πυθωνικοῦ καὶ ἔτι φθέγγονται·

Rom. 604

Ma. 272

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Εἰ δέ τινες τῶν ἐν τῇ τοιαύτῃ πλάνῃ κατασχεθέντων λέγοιεν ὀρθῶς μὲν καὶ εὐσεβῶς εἰρῆσθαι παρ᾽ ἡμῶν τὰ ἐπ᾽ ἀνατροπῇ τῆς λεγομένης τοῦ Χριστοῦ εἰκόνος λεχθέντα διὰ τὸ ἀδιαίρετον καὶ ἀσύγχυτον τῶν δύο φύσεων τῶν ἐν τῇ μιᾷ ὑπο-

19 πνεύματος πυθωνικοῦ cf. Act. 16,16

(H)V T M

1 Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T | ἐπίσκοπος + Νεοκαισαρείας M **2–3** οὔτε – ζωγράφος] locus laudatus est iam supra p. 676,16–18 **2** αὐτῆ V | τούτου] τοῦ V **2–3** μετενεχθῆ ἐκ τοῦ κοινοῦ M **4** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T | διάκονος + καὶ κουβουκλείσιος M **5** τἀληθὲς T edd. **6** δέχεται M **7** τοῦ ἕνεκεν M | σεπτὰς V **8** ἱερᾶς εὐχῆς M **9–10** προσκυνήσεως εἰς αὐτὸν V **10** τῆς²] fort. ‹διὰ› τῆς scribendum, cf. lat. **11** σφραγίδος V **16** φληναφοῦσι M | ἀπήρτησεν M **17** καὶ ὁ ζωγράφος fort. delendum | αὐτά] αὐτὰς V αὐτὴν T^{ac} (prob.) **21** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **23** ἐπὶ V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

(Gregorius episcopus legit:)

«neque orationem sacram sanctificantem illud, ut ex hoc ad sanctificationem ab eo quod commune est transferatur, sed manet commune ac inhonorandum, quemadmodum hoc pictor effecit.»

(Epiphanius diaconus legit:)

Et quod uerum est audiant: multa quae in nobis sacrata sunt orationem sacram non recipiunt, cum inde et ex ipso nomine plena sint sanctitudine simul et gratia, et propter ea haec ut reuera ueneranda et honoramus et salutamus. ipse enim typus uiuificae crucis absque oratione sacra effectus penes nos colitur, et contenti sumus figura eius ad suscipiendam sanctificationem per adorationem quae facta est a nobis in eum et per notam in fronte expressam, atque per signaculum quod in aere per digitum fit insequi daemones speramus. similiter et in imagine per nominis annotationem ad primitiui honorem reducimur, et salutantes hanc ac honorabiliter adorantes percipimus sanctificationem; nam et sacra diuersa uasa habentes haec salutamus atque amplectimur et sanctitatem quandam percipere ab eis speramus. itaque aut crucem et sacra uasa stulte dicturi sunt communia et inhonoranda, sicuti fecit ea faber et pictor et textor, eo quod non habeant orationem sacram sanctificantem illa, aut certe et uenerabiles imagines tamquam sacras et sanctas et honorandas admittent. ceterum uolentes et alia zizaniis inmixta plantare semina quasi ex spiritu pythonico etiam adhuc effantur: Rom. 604 Ma. 271

(Gregorius episcopus legit:)

«Si uero quidam eorum qui in tali errore detinentur dixerint recte quidem a nobis et pie dici ea quae in subuersionem imaginis quae Christi dicitur asseruntur propter inseparabiles et inconfusas duas naturas quae in una subsistentia conuenerunt, sed

---

2–4 neque – effecit (= *supra p. 677,16–18) ~ Hadr. p. 34,1–3 (spectat ad LC II 29)*: eo quod heretici in eorum pseudosyllogum oblatrantes delirabant: „neque orationem sacram sanctificantem eam, ut ex hoc ad sanctam a communi transferatur, sed manet communis et inhonorata, sicut operavit eam pictor.“ *uide infra ad l. 14–15* **6–15** multa – speramus ~ *LC IV 16 p. 526,18–27 (= IV Capit. p. 487,24–33; deest in *Hadr.)*: Inutile dictum Epiphanii diaconi reprehenditur in eo, quod ait: „Multa, quae in nobis sacrantur orationem, sacrata non suscipiunt; et post pauca: Nec plurimum sicut veneranda et honoramur et amplificamur; ipse enim signum vivificae crucis, sine oratione fatur, a (*om. Capit.)* nobis (nobisve *Capit.*) veneranda est; et sufficiemur signum eius accipere sanctificationem; per quae facta a nobis ad eum adorationem quidam in fronte sanctificatione, et quae in aere per digitum factum signum, effugari daemones speramus. Similiter et imaginem per nomen significationis ad primam formam honoris deducimus, et osculantes eam et honorabiliter honorantes accipiemus sanctificationem; nam et sacra diversa vasa habentes has osculamur et amplectimur et sanctificationem quandam speramus.“ **14–15** nam – speramus ~ *Hadr. p. 33,31–34,1 (spectat ad LC II 29; uide quae adnotaui ad Act. IV p. 343,9–10; cf. etiam Freeman p. 300–301 adn. 8)*: Pro hoc in synodo dictum est a Tharasio patriarcha Constantinopolitano: „Quia sacra diversa vasa habentes, has osculamus et amplectimus et sanctificationem quandam accipere ab eis speramus.“ *continuatur loco supra laudato.* **19** quasi – pythonico *cf. LC IV 17 p. 531,7–17*

P VE **2–4** ~ *Hadr.* **6–15** ~ *LC* **14–15** ~ *Hadr.*

2 ab] ex *supra p. 677,17* **3** inhonoratum *supra p. 677,18 (cf. Hadr.), sed* inhonorand- *etiam infra l. 16* **4** hoc *om.* P **7** sunt E *ed. Rom.* **8** et[1] *om.* E *edd.* | enim ~ οὖν *? (idem mendum infra p. 705,22)* **10** sanctificationem + et *ed. Rom.** | per adorationem *om.* P **11** sinnaculum *(sic)* P | quo P **12** insequi (~ ἀποδιώκειν, *cf. ThLL s.u.*)] abigere *ed. Reg.** (insequi *La.-Co.*[mg] *ex* P) **13** salutamus P | hanc *om.* E *edd.* **19** immixta *ed. Rom.** | pythonico F *ed. Reg.**: poethonico P VE pytonico *ed. Rom.* **24–683,1** sed deficere nos a ratione eo quod ~ ἀπορεῖν δὲ ὅτου ἕνεκα *(sic etiam infra p. 683,16); „gr.* sed dubitare eo q.“ *ed. Rom.*[mg] *(Anast. libere uertit)*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

στάσει συνελθουσῶν, ἀπορεῖν δὲ ὅτου ἕνεκα τῆς παναμώμου καὶ ὑπερενδόξου κυρίως θεοτόκου, προφητῶν ἀποστόλων τε καὶ μαρτύρων, ψιλῶν ἀνθρώπων ὄντων
La.-Co. 456 καὶ οὐκ ἐκ δύο φύσεων, θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος, ἐν μιᾷ ὑποστάσει ὡς ἐπὶ τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ, τὰς εἰκόνας γίνεσθαι τὴν ἀπαγόρευσιν ποιούμεθα, »

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Ha. 376 Οὐδεὶς τῶν ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ἀνατεθραμμένων ἐννοήσειεν ἢ εἴποι ὅτι ὀρθῶς καὶ εὐσεβῶς κεκρίκασιν ἐπὶ ταύτῃ τῇ καινοτομίᾳ· ἀλλὰ πάντες ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς τῆς τε ἑώας ⟨καὶ⟩ δύσεως, ἄρκτου τε καὶ μεσημβρίας ἀναθέματι παρέπεμψαν τοὺς οὕτως φρονήσαντας. μικρὸν δὲ μέρος ἀπεπλάνησαν τῶν τῇδε παροικιῶν καὶ τοῦ σώματος ὅλου τῆς ἐκκλησίας ἐξέτεμον, ἢ ἀγνοήσαντες τὴν τοῦ κυρίου φωνὴν ἢ καταφρονήσαντες τὴν λέγουσαν· *ὃς ἕνα τῶν μικρῶν τούτων σκανδαλίσει, συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ* καὶ βληθῇ εἰς *τὴν θάλασσαν*. καὶ αὐτὸν μὴ ἐντραπέντες, ὡς κατὰ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ λυττήσαντες, οὔτε τοὺς ἁγίους αὐτοῦ αἰδοῦνται. ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτοὺς κεκινήκασι τὰς γλώσσας, οὑτωσὶ λέγοντες·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«[ἀπορεῖν, ὅτου ἕνεκα τῆς παναμώμου καὶ ὑπερενδόξου κυρίως θεοτόκου, προφητῶν ἀποστόλων τε καὶ μαρτύρων, ψιλῶν ἀνθρώπων ὄντων καὶ οὐκ ἐκ δύο φύσεων, θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος, καὶ ὅτι] δέον πρὸς τούτους λέξαι· τοῦ πρώτου ἀνατραπέντος οὐδ᾽ αὐτῶν ἐστι χρεία. »

Rom. 605 (Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Οὔτε πρῶτον εὐαγγελικῶς ἢ ἀποστολικῶς ἢ γραφικῶς ἢ πατρικῶς ἢ ἀποδεικτικῶς ⟨ἢ⟩ ἁπλῶς εἰπεῖν εὐσεβῶς ἀνατροπὴν πεποιήκασιν, ἀλλ᾽ *ἐκ τῆς* ἰδίας *κοιλίας* φθεγγόμενοι τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ ἀντετάχθησαν· οὔτε περὶ τῶν προκειμένων τῆς [τε] ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου εἰκόνων ἢ τῶν ἁγίων ἐστὶν
Ma. 273 αὐτοῖς ἀληθὴς ἢ εὐσεβὴς λόγος ἀντιτάξασθαι, καθὰ θεοῦ δόντος λόγον ἀπεδείξαμεν. φθάσαντες γὰρ εἴπομεν, ἐκ τῶν ἁγίων πατέρων ἁρυσάμενοι, ὅτι ἡ τῆς εἰκόνος τιμὴ ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει, καὶ ὅτι ὁ ἑνορῶν εἰκόνα τοῦ βασιλέως ὁρᾷ ἐν αὐτῇ

11–13 cf. Mt. 18,6 **23** cf. Is. 8,19

27 φθάσαντες – εἴπομεν cf. supra p. 678,5–16 **27–28** ἡ – διαβαίνει Bas. spir. (CPG 2839) c. 18,45,19–20 Pruche; cf. Act. IV p. 396,19 al. et infra p. 748,5–6 **28–684,2** ὅτι – εἰκών ~ Ath. c. Ar. (CPG 2093) or. 3 c. 5,16–17.21–22 Metzler/Savvidis; cf. Act. IV p. 396,11–12.16–17 et infra p. 748,6–7

(H)V T M

1–3 ἀπορεῖν – ἀνθρωπότητος iterantur infra l. 17–19, ubi uide adnotationem criticam **1** δὲ ὅτου] δέον τοῦ M **2** κυρίως + καὶ ἀληθῶς V **3** ὡς H T M: om. V **4** ποιούμεθα] textus continuatur infra l. 19 **5** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T | διάκονος + καὶ κουβουκλείσιος M **6** Οὐδεὶς iter. T (cf. lat. VE) | νοήσειεν ed. Rom.* | εἴποιεν Vc edd. **8** τε¹ om. ed. Rom.* | καὶ¹ add. Probatares Vc^{mg} (cf. lat.) **10** ἐκκλησίας + ἀπέτεμον καὶ V **12** κρεμασθῇ post αὐτοῦ V, post ὀνικὸς T edd., sed cf. *N. T.* | μῦλος V T **14** γλώττας T edd. **16** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **17–19** ἀπορεῖν – ὅτι seclusi, quia uerba ἀπορεῖν – ἀνθρωπότητος ex l. 1–3 iterata primum in margine adscripta (omissis uerbis l. 3–4 ἐν – ποιούμεθα), deinde uerbis καὶ ὅτι additis in textum recepta esse arbitror; rem aliter explicat Uphus p. 243–244 adn. 155; cf. etiam Gero, Constantine V p. 78 adn. 82 **17** ἀπορεῖν + δὲ supra l. 1 **19** δέον] δεῖ Vc^{mg} (Morin; δὲ Vc i.t.) edd. **21** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T **23** ἢ add. ed. Rom. (cf. lat.) **25** τε om. ed. Rom.* (cf. lat.), seclusi **27** ἁρρυσάμενοι V T **27–28** ἡ – διαβαίνει] Βασιλ(είου) H^{1mg} T^{1mg}; cf. app. crit. lat. **28–684,2** ὅτι – εἰκών] Ἀναστ(ασίου) H^{1mg} T^{1mg}; cf. app. crit. lat.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

deficere nos a ratione, eo quod superimmaculatae ac supergloriosae, quae proprie dei genetrix, est et prophetarum, apostolorum quoque ac martyrum, cum sint puri homines et non ex duabus naturis, deitate scilicet et humanitate, in una subsistentia La.-Co. 455
instar unius Christi, ad fiendum imagines interdictionem faciamus,»

(Epiphanius diaconus legit:)

Nullus eorum qui in catholica ecclesia enutriti sunt intellexerit uel dixerit quia recte Ha. 375
ac pie iudicauerunt super hac nouitate, sed omnes summi sacerdotes et sacerdotes PL 129, 408
tam orientis et occidentis quam arcti et mesembriae anathemati destinauerunt eos qui ita senserunt. uerum modicam partem harum dioeceseon seduxerunt et a toto ecclesiae corpore reciderunt, aut ignorantes aut contempnentes domini uocem dicentem: *qui unum* ex minimis meis *istis scandalizauerit*, *expedit ei ut suspendatur mola asinaria* circa *collum eius et dimergatur* in mare. et ipsum non reuerentes, utpote aduersus imaginem eius rabiem exercentes, nec sanctos eius erubescunt. sed et aduersus ipsos commouerunt linguas, ita dicentes:

(Gregorius episcopus legit:)

«deficere nos a ratione, eo quod superimmaculatae et supergloriosae quae proprie dei genetrix est et prophetarum, apostolorum quoque ac martyrum, cum sint puri homines et non ex duabus naturis, deitate scilicet et humanitate, et quia oportet ad istos dicere quod primo destructo nec his sit opus.»

(Epiphanius diaconus legit:) Rom. 605

Neque primum euangelice aut apostolice aut scripturaliter aut paterne aut argumentose aut, ut absolute dicamus, [aut] pie destructionem fecerunt, sed ex proprio uentre pronuntiantes catholicae dei ecclesiae restiterunt; neque de propositis intemeratae dominae nostrae dei genetricis imaginibus aut sanctorum est illis uerax uel pius sermo resistendi, quemadmodum iam dante deo uerbum monstrauimus. * prius Ma. 274
quippe diximus, ex sanctis patribus haurientes, quia imaginis honor ad principale

---

22–23 ex – pronuntiantes ~ *LC IV 17 p. 530,1–2 (= IV Capit. p. 487,34–35; deest in *Hadr.)*: Ridiculosissimum dictum Epiphanii reprehenditur in eo, quod ait: „Ex proprio ventre locutus.“

P VE **22–23** ~ *LC*

---

1 supergloriosae (*sic etiam infra l. 16*)] semper gloriosae *ed. Rom.** **2** genitrix VE *edd.* | ac] et *ed. Rom.** **3** diuinitate E *edd.* **4** faciamus] *textus continuatur infra l. 18; cf. gr.* **6** Nullus *iter.* VE (*cf. gr.* T) **10** contemnentes E *ed. Reg.** **11** qui + enim F *edd.* (autem *Vulg.*) | scandalizauerunt *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | ei *om.* E *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **12** demergatur E *edd.* | rentes *(sic)* V reuertentes E (*corr.* F²) **13** erubescunt ~ αἰδοῦνται, *cf. ThLL s. u.* **16–18** deficere – quia] *cf. app. crit. gr.* **16–17** superimmaculatae – est] *cf. supra l. 1–2* **16** superinmaculata(e) VE super immaculata *ed. Rom.* | supergloriose P E semper gloriosa *ed. Rom.* semper gloriosae *ed. Reg.** **17** genitrix VE *edd.* | ac] a *(sic)* P **18** diuinitate E *edd.* **21** aut¹] ut P **22** aut ut Dubielzig: aut P et ut VE *edd.* | aut² *seclusi (cf. gr.)* **23** ecclesi(a)e dei VE *edd.* **24** dei genitricis V genitricis dei E *edd.* **25** demonstrauimus *ed. Rom.** | *ante* prius *add.* Basilius et Anastasius Antiochenus cuius sanctus Gregorius meminit VE (*adnotatio marginalis in textum recepta, quam Anast. ex exemplari graeco transtulisse uidetur; cf. gr.* H T) **26** quippe] quidem E enim *ed. Rom.* (ex gr.)*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

τὸν βασιλέα. ὁ γοῦν προσκυνῶν τὴν εἰκόνα ἐν αὐτῇ προσκυνεῖ τὸν βασιλέα· ἡ γὰρ ἐκείνου μορφὴ καὶ τὸ εἶδός ἐστιν ἡ εἰκών. καὶ ὥσπερ ὁ παροινῶν εἰκόνι βασιλέως τιμωρίαν δικαίως ὑφίσταται, ὡς αὐτόχρημα βασιλέα ἀτιμάσας, καίτοι τῆς εἰκόνος οὐδὲν ἕτερον οὔσης ἢ ξύλον καὶ χρώματα κηρῷ μεμιγμένα καὶ κεκραμένα, τὸν αὐτὸν τρόπον ὁ τὸν τύπον τοῦδέ τινος ἀτιμάζων εἰς αὐτὸ ἐκεῖνο οὗ τύπος ἐστὶν ἀναφέρει τὴν ὕβριν. ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ φύσις τῶν πραγμάτων διδάσκει ὅτι τῆς εἰκόνος ἀτιμαζομένης πάντως τὸ πρωτότυπον ἀτιμάζεται. τοῦτο πάντες ἄνθρωποι ἴσασι καὶ αὐτοὺς γινώσκουσι τῶν πατέρων κατεπανίστασθαι καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἐναντιοῦσθαι καὶ τῇ φύσει τῶν πραγμάτων μὴ ἐξακολουθεῖν. πάλιν δὲ μεστὴν ψεύδους ἔχοντες τὴν γλῶτταν οἴονται παρακρούειν τὴν ἀλήθειαν λέγοντες·

La.-Co. 457 (Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Πλὴν ἐροῦμεν καὶ τὰ τῆς αὐτῶν ἀνατροπῆς, ἐπείπερ ἡ καθολικὴ ἡμῶν τῶν χριστιανῶν ἐκκλησία μέση ἰουδαϊσμοῦ καὶ ἑλληνισμοῦ τυγχάνουσα οὐδ' ὁποτέρας αὐτῶν συνήθους τελετῆς μετέχει, ἀλλὰ καινὴν εὐσεβείας καὶ μυσταγωγίας θεοπαραδότου τρίβον ὁδεύει, τοῦ μὲν ἰουδαϊσμοῦ τὰς ἐναίμους θυσίας καὶ ὁλοκαυτώσεις μὴ παραδεχομένη, τοῦ δὲ ἑλληνισμοῦ πρὸς ταῖς θυσίαις καὶ πᾶσαν εἰδωλοποιΐαν τε καὶ εἰδωλολατρίαν βδελυσσομένη. ὃς ἀρχηγὸς καὶ ἐφευρετὴς τῆς βδελυρᾶς ταύτης τέχνης γεγένηται. ἐλπίδα γὰρ ἀναστάσεως μὴ ἔχων ἄξιον ἑαυτοῦ παίγνιον συνεσκόπησεν, ἵνα τὸν μὴ παρόντα ὡς παρόντα διὰ τῆς χλεύης παραστήσοι. εἰ οὖν οὐδὲν τῶν ξένων ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἄρα ὡς ἀλλότριον καὶ τοῦτο καὶ δαιμονιοφρόνων ἀνδρῶν εὕρημα ἀποτρεπέσθω τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας.»

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Τὸ τῆς ἀμέτρου χυδαιολεξίας αὐτῶν γράμμα πληρέστατα ταῖς ληροκοπίαις ἐξησκη-
Rom. 606 μένον σχέτλιόν τι καὶ κομιδῇ γελοῖον τυγχάνει. ἐν γὰρ τοῖς κατόπιν εἰς κρημνοὺς καὶ φάραγγας κατενεχθέντες διὰ τῶν ἑαυτῶν λογυδρίων νῦν εἰς *πέταυρον ᾅδου*
Ha. 377 ἑαυτοὺς κατηγηόχασιν, ἑλληνισμοῦ καὶ ἰουδαϊσμοῦ ἀποφαινόμενοι μέσην εἶναι τὴν τῶν χριστιανῶν ἐκκλησίαν, εἶτα πάλιν ἑαυτοῖς περιπίπτοντες λέγουσιν οὐδ' ὁποτέρας αὐτῶν συνήθους τελετῆς μετέχειν. τοιγαροῦν ἢ κἀκεῖ διαψεύδονται ἢ ὧδε οὐκ ἀληθεύουσι, τἀληθὲς δὲ εἰπεῖν ἑαυτοῖς ψεύδονται. τὸ γὰρ ψεῦδος οὐ τῇ ἀληθείᾳ μόνον ἐναντιοῦται, ἀλλὰ καὶ ἑαυτῷ, ὡς ὁ ἱεροψάλτης ἔφη Δαβίδ· *ἐψεύσατο*

---

26 cf. Prou. 9,18 **31–686,1** Ps. 26,12

2–6 καὶ² – ὕβριν ~ Anast. I. Antioch. ad Sym. Bostr. (CPG 6955) p. 141,5–9 Sakkos (PG 89, 1405 A–B) = Act. IV p. 374,8–12; cf. infra p. 748,3–4

(H)V T M **2–6** καὶ² – ὕβριν ~ Act. IV **6–22** ἀλλὰ – ἐκκλησίας praetermisit H **27–686,29** εἶναι – τε omnia fere euanida in H (sine dubio quaedam praetermissa sunt)

---

1 τὴν om. M **2** ἡ εἰκών] ἐν τῇ εἰκόνι ed.Rom.* ex Vc **3** δικαίαν Act. IV (sed δικαίως *Nicet.*) | βασιλέα ἀτιμάσας] βασιλέως ἀτιμάσας εἰκόνα T **4** χρώματα κηρῷ] χρῶμα μετὰ κηροῦ M | κεκραμμένον sic V **5** οὗ + ὁ M ed.Rom.* **7** πρωτότυπον] α'τυπον sic V **8** κατεξανίστασθαι V **10** μεστὴν + τοῦ M **10–11** τὴν ἀλήθειαν om. M **12** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **17** εἰδωλοποιΐαν] εἰδωλοποίησίν M **18** εἰδωλολατρείαν ed.Rom.* | βδελλυρᾶς V **20** τὸν] τὰ ed.Rom.* ex Vc (Probatares in marg.), sed cf. lat. | παραστήσοι V M (παραστή abbr. T): παραστήσῃ ed.Rom.* ex Vc **21** καὶ¹ om. V edd. | δαιμονιοφόρων ed.Rom.*, sed cf. lat. **22** εὕρεμα T edd. | ἀποτραπέσθω ed.Rom.* **23** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T | διάκονος + καὶ κουβουκλείσιος M **26** φάραγγας] βάραθρα M | λογιδρίων ed.Rom.* | νυνὶ T edd. **27** κατηγηόχασιν T M: κατηγειώχασιν V καταγηόχασιν ed.Rom.* ex Vc **29** μετέχειν] sc. τὴν ἐκκλησίαν

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

transit et quia qui intuetur imaginem regis intuetur in ea regem. qui ergo adorat imaginem in ea adorat regem; illius enim forma et species est imago. et sicut qui iniuriam infert regis imagini poenam iure perpetitur, tanquam qui ipsi causae, regi uidelicet, inhonorantiam intulit, quanquam imago nihil aliud sit quam lignum et colores cerae immixti et temperati, ita et hoc modo qui figuram cuiuslibet inhonorat in idem ipsum cuius figura est refert iniuriam. sed et ipsa natura rerum docet quia dum imago inhonoratur utique principale inhonoratur. hoc omnes homines sciunt ipsosque cognoscunt aduersus patres insurgere et catholicae ecclesiae traditioni resistere atque naturam rerum non sequi. iterum autem refertam mendacio habentes linguam opinantur offendere ueritatem dicentes:

(Gregorius episcopus legit:) La.-Co. 458

«Verumtamen dicimus ea quae sunt eorum destructionis, quoniam quidem catholica nostra christianorum ecclesia media inter iudaismum et paganismum existens neutrorum sollemnes eorum cerimonias habet, sed noua pietatis et mystici sacrificii diuinitus traditi semita incedit, iudaismi quidem sacrificia sanguinolenta et holocaustomata non admittens, paganismi autem prae sacrificiis omnem idolorum factio- PL 129, 409
nem et idolorum cultum abhominans. qui auctor et inuentor abhominabilis huius artis factus est. spem enim resurrectionis non habens dignum ludibrium sibi adinuenit, ut non praesentem quasi praesentem per derisionem exhibeat. si ergo nil extraneorum est in ea, merito ut alienum etiam hoc et daemonici sensus uirorum adinuentio auertatur a Christi ecclesia.»

(Epiphanius diaconus et cubuclesius legit:)

Inmensurabilis ac friuolae dictionis eorum littera plenissime deleramentis procurata importunum quiddam et nimis risu dignum existit. in posterioribus enim in prae- Rom. 606
cipitia et fauces per ratiunculas suas inducti sunt, nunc autem in profundum *inferni* se intulerunt, mediam inter iudaismum et paganismum pronuntiantes esse christia- Ha. 378
norum ecclesiam, deinde iterum intra se cadentes dicunt neutrorum sollemnes eorum cerimonias haberi. igitur aut ibi mentiuntur aut hic ueritatem non dicunt, sed ut uerius dicatur: sibimet mentiuntur. mendacium enim non modo ueritati contradicit, sed et sibi, ut sacer psalmista inquiens Dauid: *mentita est* enim, ait, *iniquitas sibi*.

P VE

---

3 poenam *om. ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | tamquam E *abbr.* V **3–4** uidelicet regi E *edd.* **4** quamquam V *edd.* (*abbr.* P E) **5** cere P cęre V | inmixti V (*abbr.* E) | ita et *fort. delendum; cf. gr. et Act. IV* **6** idem] id F *edd.* | figura] imago *ed. Rom.* ex* F **10** offendere] fraudare *ed. Rom.*^{mg}*, sed cf. supra p. 675,28* **12** dicamus *ed. Rom.*, sed uide quae adnotaui ad Act. IV p. 454,28 et 455,27* **12–13** nostra catholica F *edd.* **14** solemnes F *edd.* | eorum *om. ed. Rom.*, sed cf. gr. et infra l. 27* **15–16** holocaustomata] holocausta inanimata E holocausta *ed. Rom.** **16** prae sacrificiis] praeter sacrificia *ed. Rom.* non male, sed mendum est interpreti tribuendum* **19** praesentem^{2}] presentem *codd.* **20** demonici *codd.* **20–21** adinuentio] et inuentio P **22** et cybuclesius P et cubyclesius E, *om.* F *edd. (non exstat in gr. nisi in* M*)* **23** Immensurabilis E *edd.* | fribole P fribolę VE (*corr.* F) | deliramentis F *edd.* **24** posterioribus] „*gr.* antecedentibus“ *ed. Rom.*^{mg} *recte id quidem (cf. Lampe s. u.), sed mendum est interpretis* **25** fauces (*cf. Gloss.*)] barathra *ed. Rom.*^{mg} **27** ecclesia P | iterum – cadentes (~ πάλιν ἑαυτοῖς περιπίπτοντες?)] it. sibi non constantes *ed. Rom.*^{mg} | solemnes F *edd.* | eorum *om. ed. Rom.*, sed cf. gr. et supra l. 14* **28** habere *ed. Rom.* non male, sed Anast. uerba* οὐδ' – μετέχειν *male intellexisse uidetur* **30** inquit *ed. Rom.* fort. recte (cf. gr.)*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

γάρ, φησίν, *ἡ ἀδικία ἑαυτῇ*. Βασίλειος οὖν ὁ Καισαρέων πρόεδρος, οὗ *εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ὁ φθόγγος ἐξῆλθεν*, ἐν αὐτῷ τῷ προοιμίῳ τοῦ κατὰ Σαβελλίου λόγου αὐτοῦ οὕτως φησί· „Μάχεται ἰουδαϊσμὸς ἑλληνισμῷ, ἀμφότεροι δὲ χριστιανισμῷ." Ma. 276 αὐτοὶ δὲ οἱ δοκοῦντες ὑπέρσοφοι τῶν πατέρων εἶναι μέσην ἀπεφήναντο τὴν τῶν χριστιανῶν πίστιν τούτων τῶν δύο ἐναντίων· ὁ μὲν γὰρ ἰουδαϊσμὸς πενίαν θεότητος, ὁ δὲ ἑλληνισμὸς πολυθεΐαν εἰσήγαγε. Γρηγόριος γὰρ ὁ τῆς θεολογίας ἐπώνυμος τῶν δύο τὴν ἀπαγόρευσιν ποιούμενος οὕτω φησί· „Θεοῦ δὲ ὅταν εἴπω, λέγω πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος, οὔτε ὑπὲρ ταῦτα τῆς θεότητος χεομένης, ἵνα μὴ δῆμον θεῶν εἰσαγάγωμεν, οὔτε ἐντὸς τούτων ὁριζομένης, ἵνα μὴ πενίαν θεότητος κατακριθῶμεν, ἢ διὰ τὴν μοναρχίαν ἰουδαΐζοντες ἢ διὰ τὴν ἀφθονίαν ἑλληνίζοντες. τὸ γὰρ κακὸν ἐν ἀμφοτέροις ὅμοιον, κἂν ἐν τοῖς ἐναντίοις εὑρίσκηται." καὶ τὰ μὲν τῆς παλαιᾶς διαθήκης ἧς μετέσχεν ὁ Ἰσραηλίτης λαὸς θεοῦ παράδοσις ὑπῆρχεν, αἱ δὲ τῶν Ἑλλήνων δαιμόνων. οὐκοῦν καὶ ἐνταῦθα τοῖς θεοπαραδότοις προστάγμασι τὰ δαιμονιώδη συνηρίθμησάν τε καὶ συνέμιξαν, ὅτι τὴν εἰκόνα τοῦ κυρίου εἴδωλον ἀπεφήναντο ταῖς τῶν δαιμόνων εἰκόσι παραπλήσιον. κατηγορήσουσιν οὖν καὶ Ἄβελ καὶ Νῶε καὶ Ἀβραὰμ χάριν τῶν παρ' αὐτῶν προσαχθέντων θυσιῶν διὰ ζῴων, καὶ Μωσέως καὶ Σαμουὴλ καὶ Δαβὶδ καὶ τῶν λοιπῶν πατριαρχῶν, ὅτι καὶ La.-Co. 460 αὐτοὶ ξένας καὶ ἑλληνικὰς θυσίας τῷ θεῷ ἐθυσίαζον, καίτοι γε τῆς γραφῆς μαρτυρούσης τῇ αὐτῶν θυσίᾳ· *ὠσφράνθη κύριος* εἰς *ὀσμὴν εὐωδίας*. εἶθε ἔγνωσαν τὴν ἀλήθειαν, ὅτι τὰ τῷ θεῷ ἀνατεθειμένα ἀποδεκτὰ παρ' αὐτῷ – *ἔθυσαν* γὰρ *κυρίῳ τῷ θεῷ*, γέγραπται –, τὰ δὲ τοῖς δαιμονίοις βδελυκτὰ καὶ ἀπόπτυστα – *ἔθυσαν* γὰρ *δαιμονίοις καὶ οὐ θεῷ*, φησὶν ἡ γραφή. ἀφ' ἡμῶν οὖν καὶ δι' ἡμῶν ἐστι τὸ καλὸν καὶ τὸ ἐναντίον τούτου καὶ οὐκ ἐκ τῶν ὑποκειμένων ὑλῶν. *εἴδωλον* γάρ, φησὶν ὁ ἀπόστολος, *τί ἐστιν; ἢ εἰδωλόθυτον τί ἐστιν,* εἰ μὴ *ἃ θύει τὰ ἔθνη δαιμονίοις θύει καὶ οὐ θεῷ;* τὰ μέγιστα δὲ σφαλλόμενοι καὶ ὕβρεις καὶ ψεύδη ἀναπλάττοντες σκέπτονται καὶ ἐπιφέρουσι τοιάδε·

Rom. 607 (Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Παυσάτω οὖν *πᾶν στόμα λαλοῦν ἄδικα* καὶ ἐφύβριστα κατὰ ταύτης ἡμῶν τῆς θεαποδέκτου γνώμης τε καὶ ψήφου. οἱ γὰρ τῷ θεῷ εὐαρεστήσαντες ἅγιοι καὶ παρ' αὐτοῦ τιμηθέντες τῷ ἀξιώματι τῆς ἁγιότητος *ζῶσιν* ἀεὶ *θεῷ*, κἂν ἐνθένδε μετέστησαν. οὓς ὁ ἐν νεκρᾷ τέχνῃ καὶ στυγητῇ μηδέ ποτε ζησάσῃ, ἀλλ' ἐξ ἀντικειμένων Ἑλλήνων ματαίως ἐφευρεθείσῃ λογιζόμενος ἀναστηλοῦν βλάσφημος ἀποδείκνυται.»

1–2 cf. Ps. 18,5 = Rom. 10,18 **19** Gen. 8,21 **20–21** cf. Ex. 8,22 al. **21–22** Deut. 32,17 = Od. 2,17 **23–25** cf. 1 Cor. 10,19–20 (text. byz.) **28** cf. Is. 9,16 **30** cf. Rom. 14,8

---

3 Bas. c. Sabell. (CPG 2869; cf. 2243, suppl. 3674), PG 31, 600 B 8–9; cf. Act. IV p. 398,17 **7–11** Greg. Naz. or. 38 (in theophania) (CPG 3010,38; BHG[a] 1921) c. 8,14–20 Moreschini/Gallay = or. 45 (in s. pascha) (CPG 3010,45) c. 4, PG 36, 628 C 8–15 **22–23** ἀφ' – τούτου cf. Greg. Nyss. anim. et res. (CPG 3149) p. 39,17–40,2 Spira/Mühlenberg

---

(H)V T M **3** = *Bas. (= PG)* **7–11** = *Greg. Naz.*

---

1 οὖν om. V **2** ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος M (cf. *Sept.*) **3** ἀμφότεροι δὲ] καὶ ἀμφότεροι *Bas.* (cf. Act. IV) **7** τῶν δύο] τοῖν δυοῖν T (atticismo tribuendum, ut uidetur) edd. **11** ἐν[1] om. ed. Rom.* | καὶ erasum in Vc, om. edd. **13** δαιμονίων ed. Rom.* **14** ὅτι M: ὥσπερ V T edd. **15** δαιμονίων ed. Rom.* | παραπλησίως codd., correxi **16** προσαχθεισῶν M, sed cf. Act. I p. 44,3 al. **17** Μωϋσέως T edd. **19** εἰς non habet *Sept.*, sed cf. lat. et Greg. Nyss. in cant. or. 9 p. 267,12 Langerbeck **20** ἀπόδεκτα V **22** γάρ + φησι V **23** καλὸν] κακὸν ed. Rom.* (ex lat.), sed cf. Greg. Nyss. l.l. **24** ἢ] ἢ ὅτι *N. T.* | εἰ μὴ (cf. lat.): ἀλλ' ὅτι *N. T.* **25** ψεύδη M: ψευδῆ V T edd. **27** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **28** Παυσάσθω M (sed cf. LSJ s. u. II)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

Basilius ergo Caesariensium praesul, cuius in omnem terram sonus exiuit, in ipso prooemio sermonis sui contra Sabellianos scripti sic ait: „Impugnat iudaismus paganismum, uterque uero christianismum.“ ipsi autem qui putantur super patres esse Ma. 275
sapientes mediam perhibuerunt esse christianorum fidem inter hos duos aduersarios. iudaismus quidem inopiam deitatis, at uero paganismus multitudinem deorum induxit. Gregorius enim qui a theologia cognominatur utriusque abiectionem faciens ita dicit: „‚Dei‘ autem cum dixero – ‚pater‘ aio et ‚filius‘ et ‚spiritus sanctus‘ – neque supra haec deitate excedente, ut non uulgus deorum introducamus, neque intra haec diffinita, ne deitatis inopiam iudicemus, aut propter monarchiam iudaizantes uel propter deorum copiam paganizantes. malum enim in utroque simile, licet in contrariis inueniatur.“ et quae ueteris quidem sunt testamenti quod tenuit Israheliticus populus dei traditio erat, paganorum autem daemonum. ergo et hic cum diuinitus traditis praeceptis daemonica connumerauerunt et commiscuerunt, imaginem domini idolum pronuntiantes daemonum imaginibus similem. calumniantur ergo et Abel et Noe et Abraham causa sacrificiorum quae ab ipsis per animalia sunt oblata, et Moysen et Samuhel et Dauid et reliquos patriarchas, quia et ipsi extranea et pagana sacrificia deo sacrificabant, quanquam scriptura testimonium eorum perhibeat sacrificio La.-Co. 459
dicens: *odoratus est dominus* in *odorem suauitatis*. utinam cognouissent ueritatem, quia quae deo dicantur accepta sunt apud deum – *immolauerunt* enim *domino deo*, scriptum est –, quae uero daemonibus, abhominabilia et respuenda – sacrificauerunt enim *daemoniis et non deo*, ait scriptura. a nobis ergo et per nos est malum atque PL 129, 410
huius aduersum, et non ex subiectis materiis. *idolum* enim, ut ait apostolus, *quid est?* et idolothytum *quid est,* nisi *quae immolant gentes daemoniis immolant et non deo?* porro plurimum errantes et iniurias et mendacia fingentes deliberant et inferunt huiuscemodi:

(Gregorius episcopus legit:) Rom. 607

«Quiescat ergo omne *os loquens* iniqua et contumeliosa contra nostrum deo acceptum consilium atque sententiam. sancti enim qui deo placuerunt et ab ipso sunt dignitate sanctitatis honorati *uiuunt* semper *deo*, licet hinc migrauerint. quos qui in mortua arte atque odibili numquamque uiuente, sed ab aduersariis paganis uane reperta pensat erigere blasphemus ostenditur.»

12–17 ergo – sacrificabant ~ *LC IV 18 p. 531,18–20 (= IV Capit. p. 487,36–38; deest in *Hadr.)*: Contra eos, qui dicunt: „Qui imaginem idolorum dixerunt daemoniorum imaginibus similem, accusent Abel et Noe et Abraham et Moysen et Samuhel et David, quod ipsi aliena et pagana sacrificia Deo libaverunt.“

P VE **12–17** ~ *LC*

1 exiuit sonus E *edd.* **2** proemio P proęmio V prohemio E, *corr. ed. Rom.* **3** putantur] sibi uidentur *ed. Rom.*^{mg} **5** diuinitatis E *edd.* **7** pater – sanctus] patris aio et filii et spiritus sancti *ed. Rom.*, sed ipse interpres casum mutauit* | et filius *om.* P **9** diffinita ~ ὁριζομένης *(cf. ThLL s. u.)* | diuinitatis E *edd.* | inopia iudicemur *ed. Rom.** (damnemur *ed. Rom.*^{mg}*), sed mendum est interpreti tribuendum* **11** Israeliticus E *edd.* **13** demonica *codd.* **14** demonum *codd.* | consimilem F *edd.* simile *coni. Dubielzig* **15–16** Moysem *ed. Rom.** **16** Samuhel V *LC*: Samuel P E *edd.* **17–18** quanquam – dicens *om.* P **17** quamquam V *edd.* **18** in] *Anast. ex gr. (uide app. crit. gr.)* **20** sacrificarunt F^2 *edd.* immolauerunt *Vulg.* **21** demoniis *codd.* | malum] *Anast. legit* κακὸν *(cf. gr.)* **23** idolothium P idolotitum V idolothitum E, *corr. ed. Rom.* | nisi quae P E *(cf. gr.)*: nisi qui V quae enim F^2 nisi quod *ed. Rom.** **27** omnis P | obloquens *ed. Rom.** **29** migrauerunt *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **30** numquamque] nunquam E numquam F *edd.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Ἐπὶ τοῖς παρ᾽ αὐτῶν νυνὶ λεχθεῖσι ξένους καὶ ἀλλοτρίους ἑαυτοὺς τῆς τοῦ θεοῦ εἰρήνης ἀποδεικνύουσιν, ἣν ὁ κύριος ἡμῶν τοῖς γνησίως καὶ ἀδόλως εἰς αὐτὸν πιστεύσασιν ἀφῆκεν εἰπών· *εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· εἰρήνην* τὴν ἐμὴν *ἀφίημι ὑμῖν*. πῶς γὰρ εἰρήνη, ἐὰν κατὰ τῆς αὐτῶν γνώμης καὶ ψήφου ἡ καθολικὴ ἐκκλησία
Ma. 277 διανίσταται, κρατοῦσα καὶ βεβαιουμένη ταῖς παραδόσεσιν αὐτῆς; οἱ γὰρ θείῳ ζήλῳ κινούμενοι πάντοτε τοῖς πατράσι συμφωνοῦσι καὶ τῇ παραδόσει τῶν ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν, τῶν δὲ ἐναντίως ἐχόντων ὡς ἐχθρῶν ἀποφεύγουσι. τούτους οὖν ὡς ἐξ ὅλου τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας ἑαυτοὺς ἀποτεμόντας οὐ παύονται *οἱ* ἀληθεῖς *προσκυνηταί*, οἱ *ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ* τῷ θεῷ λατρεύοντες καὶ τὰς εἰκονικὰς ἀναζωγραφήσεις εἰς ἐξήγησιν καὶ ἀνάμνησιν μόνον ἔχοντες καὶ ταύτας περιπτυσ-
Ha. 380 σόμενοι καὶ ἀσπαζόμενοι, κατὰ τῆς ἀδέκτου αὐτῶν παρὰ τῷ θεῷ γνώμης τε καὶ ψήφου *τὸν θώρακα τῆς* ἀληθείας *ἐνδεδυμένοι* τῷ σειρομάστῃ τοῦ πνεύματος ἐκκεντᾶν. οἱ γὰρ ἀπ᾽ αἰῶνος εὐαρεστήσαντες τῷ θεῷ ἅγιοι πρὸς ἡμετέραν ὠφέλειάν τε καὶ σωτηρίαν τοὺς βίους αὐτῶν ἀναγεγραμμένους ἡμῖν καταλιπόντες καὶ τὰ παρ᾽ αὐτῶν πραχθέντα διὰ ζωγραφικῆς ἐξηγήσεως ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ παραδεδώκασιν εἰς ὑπόμνησιν τοῦ ἡμετέρου νοὸς καὶ πρὸς ἀναγωγὴν τῆς αὐτῶν πολιτείας. καὶ γὰρ ὁ ἅγιος Βασίλειος ἐν τῷ ἐγκωμιαστικῷ τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα μαρτύρων λόγῳ αὐτοῦ οὕτως φησί·

„Δεῦρο δὴ οὖν, εἰς μέσον αὐτοὺς ἀγαγόντες διὰ τῆς ὑπομνήσεως κοινὴν τὴν παρ᾽ αὐτῶν ὠφέλειαν τοῖς παροῦσι καταστησώμεθα, προδείξαντες πᾶσιν ὥσπερ ἐν γραφῇ τὰς τῶν ἀνδρῶν ἀριστείας· ἐπεὶ καὶ πολέμων ἀνδραγαθήματα καὶ λογογράφοι πολλάκις καὶ ζωγράφοι διασημαίνουσιν, οἱ μὲν τῷ λόγῳ κοσμοῦντες, οἱ δὲ τοῖς
La.-Co. 461 πίναξιν ἐγχαράττοντες, καὶ πολλοὺς διήγειραν εἰς ἀνδρείαν ἑκάτεροι. ἃ γὰρ ὁ

---

4 cf. Ioh. 14,27 **9–10** cf. Ioh. 4,23 **13** cf. Eph. 6,14 **13–14** σειρομάστῃ – ἐκκεντᾶν cf. Num. 25,7–8

20–690,2 Bas. in quadr. mart. (hom. 19) (CPG 2863; BHG[a] 1205), PG 31, 508 C 11 – 509 A 6; cf. Act. II p. 141,1–5 (Hadr. epist. ad imp.); Act. IV p. 462,2–4 (Germ. epist. ad Thom.); infra p. 716,3–4; cf. Crimi, Le „chreseis“ p. 83–84 adn. 54

2–3 Ἐπὶ – ἀποδεικνύουσιν cf. Steph. Diac. uita Steph. Iun. (BHG[a] 1666) § 29 p. 128,11–13 **20–690,2** = Doctr. Patr. 45,XIII; Ioh. Dam. imag. I 44+46 / II 40+42, III 106; Sophr. Alex. de imag. in cod. Harl. 5665 f. 21[r–v] (cf. praef. part. I p. IX–X) **22–690,2** ἐπεὶ – δείκνυσι = Ioh. Dam. imag. III 47; Niceph. refut. c. 108,4–9 **22–24** ἐπεὶ – ἐγχαράττοντες = Theod. Stud. epist. 532,199–201 **24–690,2** ἃ – δείκνυσι = Theod. Stud. epist. 380,138–139 et epist. 499,28–29

(H)V T M **8–690,3** τούτους – φασί pratermisit H **20–690,2** = *Bas. (= PG)*, *Pa* f. 247[v], *Ma* f. 9[r], *Doctr. Patr.*, *Ioh. Dam.*[I.II.III 106], *Sophr.* **22–690,2** = *Mo* f. 240[r], *Ioh. Dam.*[III 47], *Niceph.*[ref] **22–24** = *Theod. Stud.*[ep. 352] **24–690,2** = *Theod. Stud.*[ep. 380. 499]

---

1 Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T **2** νυνὶ H T M: νῦν V **6** διαβεβαιουμένη V **8** τῶν – ἐχθρῶν] de genetiuo cf. 2 Petr. 1,4 **9** ἀληθινοὶ *N. T.* **11** μόνην M **14** τῷ θεῷ εὐαρεστήσαντες M **16** καθολικῇ ἐκκλησίᾳ] ἐκκλησιαστικῇ ἐξουσία V **18** γὰρ + καὶ T edd. | ἐγκωμιαστικῷ M ed. Rom.[mg]: ἐγκωμίῳ V T edd. | τεσσαράκοντα] μ΄ V T **20** δὴ om. *Pa Ma* **20–21** παρ᾽ αὐτῶν] ἁπάντων *Sophr.* **20** παρ᾽] ἀπ᾽ *Pa Ma Doctr. Patr. Ioh. Dam.*[I.II.III] *PG* **22** ἀνδρῶν + τούτων *Pa Ma* | ἐπεὶ καὶ] ἐοικὼς *Pa* ἐοικὸς *Ma* (*non interp. post* ἀριστείας) | πολέμων + γὰρ *Pa Ma* **23** κατασημαίνουσιν *Pa Ma* | διακοσμοῦντες *PG* **24** διήγειραν (etiam *Mo Niceph.*[ref])] ἐξήγειραν *Pa* ἐπήγειραν *Ma Doctr. Patr. Ioh. Dam.*[I.II.III] *Sophr. PG* **24–690,1** εἰς – ἱστορίας om. *Mo* **24** εἰς] πρὸς V *Pa Ma Doctr. Patr. Ioh. Dam.*[II(D)] *Ioh. Dam.*[III 47] *Sophr. PG* ἐπὶ *Ioh. Dam.*[III 106] | ἀνδρίαν Vc edd. *PG*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

(Epiphanius diaconus et cubuclesius legit:)

In his quae ab eis nunc dicta sunt extraneos et alienos se a dei pace demonstrant, quam uidelicet dominus noster his qui germane ac sine dolo in illum credunt dimisit dicens: *pacem meam do uobis, pacem* meam *relinquo uobis*. quomodo enim pax, si contra eorum consilium et sententiam catholica ecclesia erigitur, confortata et certificata traditionibus suis? qui enim diuino zelo mouentur, semper patribus et traditioni Ma. 278
ecclesiasticarum legum concordant, eum uero qui contrarie se habet ut inimicum effugiunt. hos ergo, tamquam eos qui ex toto corpore ecclesiae sese reciderunt, non cessant ueri adoratores, qui *in spiritu et ueritate* deo seruiunt et imaginales picturas in relationem et commemorationem tantum habent et has amplectuntur atque salutant, contra reprobum diuinitus consilium eorum atque sententiam thorace Ha. 379
ueritatis *induti* pugione spiritus pungere. sancti enim [patres] qui a saeculo deo placuerunt ad nostram utilitatem atque salutem uitas suas conscriptas nobis dimittentes etiam quae a se acta sunt per picturae narrationem in catholica ecclesia tradiderunt in commemorationem animi nostri et ad erectionem conuersationis suae. etenim sanctus Basilius in sermone suo super laude sanctorum quadraginta martyrum sic ait:

„Age itaque, in medium eos per commemorationem adducentes communem utilitatem ipsorum his qui praesentes sunt constituamus, praemonstrantes omnibus uelut in pictura uirorum fortia facta. nam et bellorum praeconia et uerborum scriptores multotiens et pictores designant, alii quidem sermone adornantes, alii uero tabulis

P VE

1 et cubuclesius *deest in gr. (om.* F *fort. recte)* **9** deo seruiunt V F: deseruiunt P deo deseruiunt E **12** patres *seclusi coll. gr. et Act. I p. 61,7 (uix ab interprete additum)* | seculo P E (*abbr.* V) **13** salutem atque utilitatem E *edd.* **14** etiam + ea *ed. Rom.** **21** alii[1] – tabulis] „*gr.* illi quidem s. ad. hi uero t.“ *ed. Rom.*[mg] | sermonem *codd., corr. ed. Rom.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

λόγος τῆς ἱστορίας δι᾽ ἀκοῆς παρίστησι, ταῦτα γραφὴ σιωπῶσα διὰ μιμήσεως δείκνυσι."

Συμμίξαντες δὲ ἐγκώμια ἑαυτῶν τῇ πανουργίᾳ τάδε φασί·

Rom. 608 (Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Πῶς δὲ καὶ τὴν πανύμνητον μητέρα τοῦ θεοῦ, ἐν ᾗ *ἐπεσκίασε τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος*, δι᾽ ἧς ἡμῖν ἔλαμψε τὸ *φῶς* τὸ *ἀπρόσιτον*, τὴν ὑψηλοτέραν τῶν οὐρανῶν καὶ ἁγιωτέραν τῶν χερουβίμ, ἐν τῇ χυδαίᾳ τοῦ Ἕλληνος τέχνῃ γράφειν κατατολμῶσιν; ἢ πάλιν τοὺς μέλλοντας *συμβασιλεύειν* τῷ Χριστῷ συγκαθέδρους τε γίνεσθαι καὶ κρίνειν τὴν οἰκουμένην καὶ *συμμόρφους τῆς δόξης αὐτοῦ* ἔσεσθαι, *ὧν*, ὡς τὰ λόγιά φησιν, *οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος*, οὐκ ἐντρέπονται τῇ τοῦ Ἕλληνος ἀναγράψασθαι τέχνῃ; οὐ θεμιτὸν γὰρ τοῖς ἐλπίδα ἀναστάσεως κεκτημένοις χριστιανοῖς δαιμονολατρῶν ἐθνῶν ἔθεσι χρᾶσθαι καὶ τοὺς τοιαύτῃ καὶ τοσαύτῃ μέλλοντας δόξῃ φαιδρύνεσθαι ἁγίους ἐν ἀδόξῳ καὶ *νεκρᾷ* ὕλῃ καθυβρίζειν. ἡμεῖς γὰρ παρὰ τῶν ἀλλοτρίων οὐ δεχόμεθα τὰς ἀποδείξεις τῆς καθ᾽ ἡμᾶς πίστεως. καὶ γὰρ τῶν δαιμόνων θεολογούντων τὸν Ἰησοῦν *ἐπετίμα αὐτοῖς*, ἀπαξιῶν ὑπὸ δαιμόνων μαρτυρεῖσθαι.»

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Ἐξ ἐγκωμίων ἀρξάμενοι βούλονται τοὺς ἁπλουστέρους συναρπάσαι πρὸς τὴν ἑαυτῶν ματαιοφροσύνην. ἀλλ᾽ οἱ τὸ φρόνημα τοῦ ὄφεως ἔχοντες — καὶ οὐχὶ τὸ
Ma. 280 πανοῦργον — καὶ τὸ ἀκέραιον τῆς περιστερᾶς ἴσασι καὶ λόγοις καὶ ἐγκωμίοις τὴν πανάχραντον καὶ πανάμωμον καὶ ἀληθῶς καὶ κυρίως θεοτόκον καὶ τοὺς ἁγίους τιμᾶν καὶ τὰς τούτων ἀρετὰς διὰ ἱστορικῶν βίβλων ἐν μνήμῃ φέρειν καὶ αὖθις διὰ εἰκονικῆς στηλογραφίας ἀναγνωρίζειν τούς τε ἄθλους καὶ τὰς ἀνδρείας αὐτῶν καὶ τούτους μεγαλύνειν ταῖς ἀνωτάτω τιμαῖς καὶ γινώσκειν αὐτοὺς κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον *ἀναλύσαντας καὶ σὺν Χριστῷ ὄντας* καὶ πρεσβεύειν ὑπὲρ ἡμῶν καὶ τὴν εἰλικρινῆ καὶ ἀκραιφνῆ πίστιν καὶ λατρείαν *ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ* τῷ θεῷ μόνῳ προσφέρειν καὶ μὴ τοῖς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν οἱοισδήποτε κτίσμασι. τί δὲ τὴν ὕλην

---

5 ἐπεσκίασε cf. Lc. 1,35 **5–6** τὸ — θεότητος Col. 2,9 **6** τὸ[1] — ἀπρόσιτον cf. 1 Tim. 6,16 **8** τοὺς — γίνεσθαι cf. Mt. 19,28 | συμβασιλεύειν cf. 2 Tim. 2,12 **9** κρίνειν τὴν οἰκουμένην cf. 1 Cor. 6,2 | συμμόρφους — αὐτοῦ cf. Phil. 3,21 **9–10** ὧν — κόσμος Hebr. 11,38 **14–16** καὶ — μαρτυρεῖσθαι cf. Mc. 1,24–25 et 3,11–12; Lc. 4,41 **19–20** ἀλλ᾽ — περιστερᾶς cf. Mt. 10,16 **25** cf. Phil. 1,23 **26** Ioh. 4,23 et 24

13–14 ἡμεῖς — ἀποδείξεις ~ Ioh. Chrys. (?) or. in Abraham apud Niceph. refut. c. 146,13–14 (ex synodi a. 815 habitae florilegio)

5–13 Πῶς — καθυβρίζειν cf. Niceph. refut. c. 34,2–10 (ex synodi a. 815 habitae definitione) **13–14** ἡμεῖς — ἀποδείξεις ~ Niceph. refut. c. 146,13–14; cf. app. font.

(H)V T M **11–18** γὰρ — Ἐξ omnia fere euanida in H (sine dubio quaedam praetermissa sunt) **13–14** ~ *Niceph.ref* **23–692,19** καὶ[2] — λέγουσι praetermisit H

1 ταῖς ἱστορίαις ed.Rom.* ex Vc (Probatares in marg.) τοῖς λογογράφοις *Pa Ma*, om. *Ioh.Dam.III47* | δι᾽ ἀκοῆς παρίστησι] ὑπέγραψεν *Niceph.ref* | δι᾽] διὰ τῆς *Pa Ma Mo Ioh.Dam.I.II Ioh.Dam.III47 PG* | γραφὴ (etiam *Niceph.ref*)] γραφικὴ *Ma Mo Doctr.Patr. Ioh.Dam.I.II.III* (γραφὴ καὶ *Ioh.Dam.II42* [F]) *Theod.Stud.ep.380.499 Sophr. PG* γραφικῆ *Pa* | σιωπῆ *Pa Ma* σιωπὼς sic *Mo* | διὰ + τῆς *Pa Ma* **2** ἐνδείκνυσι V T **3** Συμμείξαντες M **4** Γρηγόριος — ἀνέγνω om. T **5** ἐν ᾗ HV T: ἣν M | ἐπισκίασε T **8** τε om. V **10** φασιν T edd. **11** τοῖς — χριστιανοῖς] τοὺς … κεκτημένους χριστιανοὺς V **12** χρῆσθαι ed.Rom.* | καὶ τοσαύτῃ om. T edd. **13–14** τῶν ἀλλοτρίων] τῶν ἔξωθεν *Niceph.ref* **15–16** μαρτύρεσθαι M **17** Ἐπιφάνιος — ἀνέγνω om. T **18** ἀρξάμενοι ed.Rom. (ex lat.): χρησάμενοι codd. **21** πανάμωμον καὶ πανάχραντον M **22** διὰ[1]] δι᾽ M | διὰ[2]] δι᾽ M **23** ἀνδρίας ed.Rom.* **27** ὑπὸ τὸν] ὑπ᾽ M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

exarantes, multosque ad uirilitatem erexerunt utrique. quae namque sermo historiae La.-Co. 462
per auditionem exhibet, haec pictura tacens per imitationem ostendit."
Commiscentes autem praeconia sua uersutiae talia fantur:

(Gregorius episcopus legit:) Rom. 608

«Quomodo autem et superlaudabilem matrem dei in qua *obumbrauit plenitudo* PL 129, 411
diuinitatis, per quam nobis inluxit *lux inaccessibilis*, excelsiorem caelis et sanctiorem cherubim, in uili gentilis arte pingere audent? aut iterum eos qui *corregnaturi sunt* Christo consessoresque fieri ac iudicare orbem terrarum atque conformes fore gloriae ipsius, *quibus*, ut sacra dicunt eloquia, *dignus non erat mundus*, non erubescunt gentilis arte depingere? nefas est enim christianis qui spem resurrectionis habent daemonum cultricum gentium moribus uti et sanctos qui tali et tanta gratia resplendebunt in ingloria et mortua materia iniuriis cumulare. nos enim ab alienis non suscipimus approbationes fidei nostrae. etenim daemoniis deum praedicantibus Iesum increpabat eos, dedignatus a daemonibus testimonium habere.»

(Epiphanius diaconus legit:)

A laudibus inchoantes uolunt simpliciores subripere ad uanum sensum suum. sed qui prudentiam serpentis habent – et non uersutiam – simplicitatemque columbae norunt et sermonibus et laudibus intemeratam et immaculatam uere ac proprie dei Ma. 279
genetricem et sanctos honorare et horum uirtutes per historicos libros ad memoriam ducere et rursus per imaginales titulationes nota facere certamina et fortitudines eorum atque hos magnificare superioribus honoribus et scire illos secundum sacrum apostolum *dissolutos cum Christo esse* et intercedere pro nobis et sinceram et summam fidem et seruitutem *in spiritu et ueritate* deo soli offerre et non quibuscumque creaturis quae sub caelo sunt. quid autem materiam sumentes ut turpem contumeliis

P VE

3 uersutia E *edd.* (uersutiae *La.-Co.*^{mg} *ex* P) **5** domini E *edd.* **6** illuxit VE *edd.* | excelsiorem] et celsiorem P **7** conregnaturi E *edd.* **8** fieri – iudicare] futuri, ac iudicaturi *ed. Rom.*^{mg}, *sed Anast. neglegentius uertit* | fore] futuri *ed. Rom.*^{mg} *(uide supra)* **10** gentili V F^{2} *edd., sed cf. gr. et supra l. 7* | pingere *ed. Rom.** | enim est F *edd.* **11** demonum *codd.* | culti cum *(sic)* VE (*corr.* F^{2}) **13** probationes *ed. Rom.** **14** demonibus P E **16** surripere *ed. Rom.** **19** genitricem VE *edd.* **20** reducere *ed. Rom.** **21** superioribus] supremis *ed. Rom.** | sacrum ~ θεῖον? (*exspectaueris* diuinum) **23** soli deo F *edd.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

λαβόντες ὡς αἰσχρὰν κακίζειν ἐθέλουσι τὴν ἀλήθειαν; ἔδει αὐτοὺς μᾶλλον φυγεῖν τὸ χεῖρον καὶ τὸ κρεῖττον ἑλέσθαι καὶ ἀναμνησθῆναι τῶν πάλαι παρὰ τῆς γραφῆς ἐπαινουμένων ἁγίων θυσιῶν· ὁτὲ τῷ θεῷ προσήγοντο, ὁτὲ δὲ τοῖς δαιμονίοις, καίτοι γε ἡ αὐτὴ ὕλη τυγχάνουσα παντὸς μιασμοῦ ὑπῆρχεν ἔμπλεως. καὶ εἰς τὸ ὑποκείμενον μόνον ἀποβλέποντες κατηγοροῦσι τῆς ἐκκλησίας ἑλληνικῶν ἀναπλασμάτων ἔχειν σύμβολα. ἀλλ᾽ οὐκ, ἐπειδὴ ⟨ἡ⟩ ὕλη εἰς διαφόρους ἐναντιότητας πραγμάτων χρησιμεύουσα κακίζεται ἢ αἰσχρὰ δείκνυται, παρορατέον αὐτῆς τὸ χρήσιμον. εἰ γὰρ μέλλοιεν οὕτω νοεῖν τε καὶ ἐκλαμβάνεσθαι, οἰχήσεται πάντα κατ᾽ αὐτοὺς τὰ τῷ θεῷ καθιερωμένα, λέγομεν δὴ ἱεραὶ ἐσθῆτες καὶ σκεύη ἱερά. καὶ γὰρ
Rom. 609 οἱ τὰ Ἑλλήνων φρονοῦντες ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου εἴδωλα κατεσκεύασαν καὶ σπονδὰς ἐξ οἴνου ἔσπενδον, καὶ ἐξ ἀλεύρου *χαύωνας τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ* οἱ
Ha. 381 τῶν Ἑβραίων εἰδωλολατρήσαντες προσέφερον. λείπεται οὖν αὐτοῖς ἐγκαλεῖν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, ὅτι οἱ Ἕλληνες διὰ ἱστορικῶν βίβλων τοὺς ἑαυτῶν θεούς τε καὶ
La.-Co. 464 δαίμονας ἐγκωμιάζουσι. καὶ ἡμεῖς μὴ ἐγκωμιάσωμεν, καθὼς οἱ Ἕλληνες, μήτε *τὸν ἐπὶ πάντων θεὸν* μήτε τοὺς ἁγίους αὐτοῦ διὰ ἱστορικῶν βίβλων, ὅτι ἐξ ἀλλοτρίων δεχόμεθα τὰς ἀποδείξεις; καὶ ὧ τῆς παρατροπῆς καὶ τῆς παρανοίας. δηλαδὴ γὰρ ἄνθρωποι ὄντες αἰσθητικοὶ αἰσθητοῖς πράγμασι χρώμεθα πρὸς ἡμετέραν ἀναγνώρισιν καὶ ὑπόμνησιν πάσης θείας καὶ εὐσεβοῦς παραδόσεως. εἶτα ὡς παραχαράκται τῆς ἀληθείας διαστρέφοντες καὶ τὰς ὁδοὺς καὶ τὰς ἐννοίας τοῦ κυρίου λέγουσι·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Πρὸς τούτῳ οὖν τῷ διεξεταστικῷ καὶ διεσκεμμένῳ ἡμῶν δόγματι παρέξομεν καὶ ἐκ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς καὶ τῶν ἐγκρίτων ἡμῶν πατέρων ἐναργεῖς τὰς μαρτυρίας, συμπνεούσας ἡμῖν καὶ ἐπικυρούσας τὸν τοιοῦτον ἡμῶν εὐσεβῆ σκοπόν. αἷς μὴ ἀντερείτω ὁ ἐν πείρᾳ τούτων ὑπάρχων, ὁ δὲ ἀγνοῶν μανθανέτω καὶ κατεχέτω αὐτὰς ὡς τοῦ θεοῦ οὔσας. καὶ κατὰ μὲν πρῶτον λόγον ἐκ τῆς κυριολέκτου φωνῆς λεγούσης· *πνεῦμα ὁ θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν*, καὶ πάλιν· *θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε*, καί· *οὔτε φωνὴν αὐτοῦ ἀκηκόατε οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑωράκατε*, καὶ μακαριζούσης *τοὺς μὴ ἰδόντας* αὐτὸν *καὶ πιστεύσαντας*,»

Ma. 281 (Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Ὅταν τινὲς τὰ ὀρθὰ διαστρέφειν ἐπιχειρῶσι δόγματα κατὰ τὸ αὐτοῖς δοκοῦν, θαυμαζέτω μηδείς, εἰ γραφικοῖς λόγοις κέχρηνται, ἐπεὶ καὶ πάντες αἱρεσιάρχαι ἐκ

---

11 cf. Ier. 7,18 et 51,19 **14–15** cf. Rom. 9,5 **26–27** Ioh. 4,24 **27** Ioh. 1,18 **27–28** Ioh. 5,37 **28–29** cf. Ioh. 20,29

(H)V T M **23–29** τὸν – πιστεύσαντας praetermisit H

3 ὁτὲ δὲ] καὶ ὅτε M **4** ὑπῆρχεν] τυγχάνουσα sic V **5–6** ἀναπλασμάτων ἑλληνικῶν M **6** ἡ add. ed.Rom. **7** ἢ] εἰ M | παρορατέον] παρορᾶται οὖν M **11** χαύωνας M (χαυῶνας *Sept.*): χύνοντας V χαυόνας T edd. („χαυῆνας ἄλ. χύνοντας L. λάγανα“ ed.Rom.^{mg}) **14** δαίμονας] Ἕλληνας T^{ac} (δαίμονας T^{1} s.l.) | καθὼς οἱ Ἕλληνες suspectum (fort. adnotatio marginalis in textum recepta) **16** καὶ^{1} om. ed.Rom.* (ex lat., ut uidetur), sed cf. e.g. Theod.Stud. epist. 6,22 al. | τῆς^{2} om. M | γὰρ om. V **20** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **22** ἐκκρίτων M **24** ἀντερείτω M: ἀντερήτω V ἀντεροῖτ(ο) T ἀντερεῖ ed.Rom.* **27** καί om. V **28–29** πιστεύσαντας] sententia continuatur infra p. 696,16 **30** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T **31** δόγματα + καὶ V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

uolunt afficere ueritatem? quos oportebat potius quod peius est fugere et quod melius est sectari et priscorum recordari sanctorum sacrificiorum quae a scriptura laudantur, cum modo deo, modo uero daemonibus offerrentur, quanquam eadem existens materia omni esset contagio plena. et in subiectum tantum aspicientes calumniantur ecclesiam gentilium figmentorum habere indicia. sed non, quia materia, <quia> in diuersis contrarietatibus rerum est utilis, exprobratur uel turpis ostenditur, despicienda est eius utilitas. si enim studuerint taliter intellegere et excipere, pellentur omnia secundum ipsos quae sunt deo dicata, sacrata scilicet uestimenta et uascula sacra. etenim qui quae paganorum sunt sapiebant ex auro et argento idola construebant atque libamina ex uino libabant, et ex farina lagana militiae caeli offere- Rom. 609
bant hi qui ex Hebraeis idololatrae fiebant. restat ergo eis incusare catholicam eccle- Ha. 382
siam, quia pagani per historicos libros deos suos et daemones collaudabant. et nos La.-Co. 463
non collaudemus, sicut pagani, neque *deum qui super omnia est* neque sanctos eius per historicos libros, quia ex alienis recipimus approbationes? o subuersionem et amentiam! cum enim homines procul dubio simus [more] sensibiles, <sensibilibus> PL 129, 412
rebus utimur ad recognitionem et commemorationem omnis diuinae ac piae traditionis. deinde ut adulteratores ueritatis subuertentes uias simul et intellegentias domini dicunt:

(Gregorius episcopus legit:)

«Super hoc ergo examinato et pertractato edicto nostro praebeamus et ex diuinitus inspirata scriptura et ex probabilibus patribus nostris manifesta testimonia, conspirantia nobis et roborantia huiusmodi piam intentionem nostram. quibus non contradicat qui horum habet experimentum, qui autem ignorat discat et retineat illa ut dei. et secundum primam quidem rationem ex eius uoce diuinitus dicta quae ait: *spiritus est deus, et qui adorant eum in spiritu et ueritate oportet adorare*, et iterum: *deum nemo uidit umquam*, <et>: *neque uocem eius audistis neque speciem eius uidistis*, et beatificante eos *qui non uiderunt et crediderunt*,»

(Epiphanius diaconus et cubuclesius legit:) Ma. 282

Cum aliqui recta secundum quod sibi uidetur dogmata conantur peruertere, nemo miretur si scripturae uerbis utuntur. nam et omnes heresiarchae de diuinitus inspi-

---

P VE

3–4 cum – omni] „*gr.* quando deo offerebantur, quando uero dęmonibus, quamquam eadem existens materia, omni“ *ed. Rom.*^{mg} **3** cum modo] quomodo E *edd.* | offerrentur *ed. Reg.**: offerruntur *(sic)* P offerentur VE *ed. Rom.* | eadem *om. ed. Rom.** **4** esset] erat *ed. Rom.** | in *om.* VE *edd., sed cf. gr.* **6** quia *add. Dubielzig* (*uel* <quae>) | est (uel F) *om. ed. Rom.** **7** intelligere E *edd.* | accipere *La.-Co.** **8** pellentur P: pollentur V polluentur E *edd.* („*gr.* abibunt“ *ed. Rom.*^{mg}) | deo sunt *ed. Rom.** (deo *om.* F) | sacrata] sacra *ed. Rom.** **9** qui – sapiebant ~ οἱ τὰ Ἑλλήνων φρονοῦντες *minus apte* | qui quae P *ed. Rom.*: quique VE | sunt *eras.* F^2, *om. ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **10** atque] at E ac F^2 *edd.* **11** Hębreis P Hebreis VE | idololatrae *ed. Rom. (cf. p. 603,21 al.)*: idolatri P^{pc} idolatrie P^{ac} (e *exp.*) ydolatrae V idolatrę E **12** et^1 *om.* E *edd.* | demones *codd.* (demonas E) | collaudabunt P^{ac} (*in* u^2 *scr.* a P^x) conlaudabant E **15** more *om. ed. Rom.**, *seclusi* | sensibilibus *addidi coll. gr. (post* rebus *add. ed. Rom.**) **16** cognitionem *ed. Rom.** **17** adultores *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | intellegentias (~ ἐννοίας, *cf. Act. IV p. 473,2*)] intelligentias E *edd.* **20** edicto ~ δόγματι *(ex Vulg. Lc. 2,1, ut uidetur), „gr.* dogmate“ *ed. Rom.*^{mg} (*exspectaueris* decreto) **25** et^1 + eos *Vulg.* **25–26** nemo deum F *edd.* **26** et^1 *add. ed. Rom.** (*cf. gr.* T M) | eius^1 *om.* E *edd.* (eius umquam *Vulg., sed cf. gr.*) **27** uiderunt + eum *ed. Rom.** *(ex gr.), sed cf. Vulg.* **28** et cubuclesius *deest in gr. (om.* F *fort. recte)* | cubucleus *(sic)* P cybudesiys *(sic)* E

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

τῆς θεοπνεύστου γραφῆς τὰς τῆς ἑαυτῶν πλάνης συλλέγουσιν ἀφορμάς, τὰ διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ὀρθῶς εἰρημένα ταῖς ἑαυτῶν κακονοίαις παραχαράττοντες. καὶ τοῦτο προανεφώνησε Πέτρος ἡ κορυφαία τῶν ἀποστόλων σάλπιγξ λέγων· *ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσι κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας.* ἴδιον γάρ ἐστι τοῖς αἱρεσιώταις *κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας* στρεβλοῦν τὴν τῶν θείων καὶ ἀληθινῶν δογμάτων γνῶσιν. καθόλου γὰρ τῶν ἁγίων πατέρων τὸ *‚κύριος ἔκτισέ με ἀρχὴν ὁδῶν αὐτοῦ εἰς ἔργα αὐτοῦ'* ἐπὶ τῆς κατὰ σάρκα οἰκονομίας τοῦ Χριστοῦ ἐκλαβόντων, Ἄρειος καὶ Εὐνόμιος καὶ οἱ περὶ αὐτοὺς ἐπὶ τῆς ἄνω θείας γεννήσεως ἐξελάβοντο, καὶ ἐκ τούτου τῆς ὀρθῆς γνώσεως παρετράπησαν. πάλιν δὲ καὶ Ἀπολινάριος εὐαγγελικὴν φωνὴν κακῶς ἐννοήσας τὸ *‚οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου'* εἰς ἀτοπίαν ἐκτέτραπται λέγων μετὰ
Rom. 610 σαρκὸς καταβεβηκέναι τὸν θεὸν λόγον ἐκείνης ἣν ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἔχων ἐτύγχανε προαιώνιόν τινα καὶ συνουσιωμένην αὐτῷ, καὶ ἀποστολικήν τινα ῥῆσιν προβαλλόμενος λέγουσαν *‚ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ὁ κύριος ἐξ οὐρανοῦ'* ἠπατᾶτο κατὰ τὸ αὐτῷ δοκοῦν. καὶ θαυμαστὸν οὐδὲν εἰ καὶ οἱ τῆς καινῆς ταύτης φαυλότητος αἱρεσιῶται ἐκ τῆς θείας γραφῆς ἡμῖν προφέρονται τὰς ὑπολήψεις· ἐκ γὰρ τῶν ἑαυτῶν διδασκάλων ἔλαβον τὰς ἀφορμάς. τὰς γὰρ ἐπὶ τῆς ἀοράτου καὶ ἀκαταλήπτου θεότητος φωνὰς εἰρημένας εἰς τὴν κατὰ σάρκα οἰκονομίαν ἀντηλλάξαντο τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος. τίς γὰρ τῶν εὖ φρονούντων οὐ
La.-Co. 465 γινώσκει ὅτι τὸ *‚θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε'* ἐπὶ τῆς θείας φύσεώς ἐστι γεγραμμένον καὶ τὸ *‚οὔτε φωνὴν αὐτοῦ ἀκηκόατε οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑωράκατε'* εἰ ἐννοήσειέ τις ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος, ὅλον τὸ εὐαγγέλιον ἀνατρέπει; ποῦ γὰρ θήσομεν τὸ ‚εἶπεν ὁ κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς' καὶ ‚εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν Ἰουδαίους' καὶ ‚εἶπεν ὁ κύριος· *οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι'*, ἢ πάλιν πῶς ἐννοήσομεν ‹τὸ› *‚ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτούς'*; δῆλον ταῦτα ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος, τὸ δὲ *‚οὔτε φωνὴν αὐτοῦ ἀκηκόατε οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑωράκατε'* ἐπὶ τῆς θείας οὐσίας. καθὸ γὰρ ἄνθρωπος τέλειος ἐγένετο ὁ θεὸς λόγος, ὡς φθάσαντες εἴπομεν, καὶ φωνὴν αὐτοῦ ἀκηκόαμεν καὶ εἶδος αὐτοῦ ἑωράκαμεν, ἀλλὰ
Ha. 384 καὶ μετὰ τὴν ἀνάστασιν· ἐψηλαφήθη γάρ, καὶ *ὀπτανόμενος* τοῖς μαθηταῖς *ἔλεγεν* αὐτοῖς *τὰ περὶ τῆς βασιλείας.*

Εἶτά τε καὶ τὴν θείαν λατρείαν καὶ προσκύνησιν, ἣν οἱ χριστιανοὶ ‹κατ᾽› ἀληθινὴν καὶ εἰλικρινῆ πίστιν ἐν ἑαυτοῖς ἔχουσι, τῇ σχετικῇ καὶ τιμητικῇ προσκυνήσει καθωμοίωσαν. ἐν τούτοις γὰρ τοῖς δυσὶ πράγμασίν ἐστι τὸ παρ᾽ αὐτοῖς διεστραμμένον. τοὔνεκεν καὶ χριστιανοκατήγοροί εἰσί τε καὶ προσαγορεύονται. λέγουσι γὰρ
Ma. 284 ὅτι τὴν πρέπουσαν τῷ θεῷ προσκύνησιν καὶ λατρείαν ταῖς σεπταῖς εἰκόσι προσφέ-

3–4 2 Petr. 3,16 et 3,3 **6–7** Prou. 8,22 **10–11** Ioh. 3,13 **14** 1 Cor. 15,47 **20** Ioh. 1,18 **21** οὔτε[1] – ἑωράκατε′ Ioh. 5,37 **22–23** εἶπεν – μαθηταῖς′ cf. e.g. Mt. 16,24 **23–24** εἶπεν – Ἰουδαίους′ cf. e.g. Ioh. 8,31 **24** εἶπεν – Φαρισαῖοι′ cf. Mt. 23,13.15 **25** Mt. 5,2 **26** οὔτε[1] – ἑωράκατε′ Ioh. 5,37 **29** ἐψηλαφήθη cf. Lc. 24,39 **29–30** cf. Act. 1,3

(H)V T M **2–696,19** καὶ – φωνὴν praetermisit H **3–6** Πέτρος – γνῶσιν Am f. 151r in marg.

2 σπαράττοντες M **4** ἐστι om. Am **7** αὐτοῦ om. ed.Rom. (corr. ed.Reg.) | ἐκλαμβανόντων V **9** ὀρθῆς om. ed.Rom.* | Ἀπολλινάριος T edd. **10** νοήσας T edd. **14** οὐρανοῦ + καὶ M | ἠπατᾶτο] εἰπάτω T (cf. lat.) | αὐτὸ V **15** καινῆς M (cf. lat.): κενῆς V T edd. **16–17** διδασκαλιῶν V **20** τὸ] τὸν V | ἐστι om. V **22–23** εἶπεν – καὶ om. T **24** Φαρισαῖοι V Φαρισαῖοι + ὑποκριταί M (ex *N. T.*) **25** τὸ[1] addidi **28** ἀλλὰ om. ed.Rom.* (ex lat.) **31** κατ᾽ suppl. Dubielzig coll. p. 696,8–9 („ἴσ. ἀληθινῇ καὶ εἰλικρινεῖ πίστει" ed.Rom.[mg])

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

rata scriptura erroris sui colligunt occasiones, quae per spiritum sanctum recte dicta sunt maligni sensibus suis adulterantes. et hoc summa praenuntiauit apostolorum tuba, Petrus uidelicet, dicens: *quae indocti et instabiles* peruertunt secundum *sua desideria*. proprium enim est hereticis secundum *sua desideria* peruertere diuinorum et uerorum scientiam dogmatum. generaliter enim sanctis patribus nostris ‚*dominus* creauit *me initium uiarum suarum* in opera sua‘ in dispensationem Christi secundum carnem factam assumentibus, Arrius et Nestorius et qui iuxta ipsos sunt in supernam et diuinam generationem acceperunt ac per hoc a recta scientia retro redierunt. rursus autem Apolinarius euangelicam uocem male intellegens ‚*nemo ascendit in caelum nisi qui de caelo descendit, filius hominis*‘ ad prauitatem conuersus est dicens cum carne illa descendisse deum uerbum quam habens in caelis erat aeternam quandam et consubstantialem sibi, et apostolicum quoddam dictum obiciens quod perhibet ‚*secundus homo* dominus *de caelo*‘, dicat secundum quod sibi uisum fuerit. nullique mirandum: et nouae huius prauitatis sectatores ex diuina scriptura nobis proferunt opiniones; ex magistris enim suis acceperunt occasiones. uoces enim quae super inuisibili et incomprehensibili deitate dictae sunt in carnis dispensationem domini nostri Iesu Christi qui est unus ex sancta trinitate commutauerunt. quis enim eorum qui bene sentiunt nescit quod illud quo dicitur ‚*deum nemo uidit umquam*‘ super diuina natura sit scriptum, et illud ‚*neque uocem eius audistis neque speciem eius uidistis*‘ si intellexerit quis super humanitate, totum euangelium subuertet? ubi enim ponemus illud quo fatemur ‚dixit dominus discipulis suis‘ et ‚dixit dominus ad Iudaeos qui ad se uenerant‘ et ‚dixit dominus: *uae uobis, scribae et Pharisaei*‘, uel rursus quomodo intellegemus ‚*aperiens os suum docebat eos*‘, significans haec super humanitate, illud autem ‚*neque uocem eius audistis neque speciem eius uidistis*‘ super diuina substantia? secundum id enim quod homo perfectus factus est deus uerbum, ut praediximus, et uocem eius audiuimus et speciem eius uidimus, etiam post resurrectionem; palpatus est enim, et *apparens* discipulis dicebat eis *de regno*.

Rom. 610 La.-Co. 466 PL 129, 413 Ha. 383

Deinde et diuinam seruitutem et adorationem christiani atque ueram et sinceram fidem in se habentes affectuosae ac honoranti adorationi similem praedicant. in his quippe duabus rebus est illud quod apud eos peruersum est. qua de re et christianorum calumniatores sunt et appellantur. dicunt enim quia decentem deo adorationem et seruitutem imaginibus offerunt christiani et quia incomprehensibilem diuinam

Ma. 283

P VE

---

2 hoc] hęc P **4** est enim E *edd.* **7** Nestorius] Eunomius *ed. Rom.* (ex gr.) fort. recte (incertum quid Anast. legerit in gr.)* **9** Apolenarius *(sic) codd.* (Apollinarius F *edd.), correxi* | male] melle P^{ac} mele *(sic)* P^{pc} (l^{1} *punctis del.*) | intelligens E *edd.* **11** ille *ed. Rom. (corr. ed. Reg.), om. Mansi* **13** dominus *Anast. ex gr.* | dicat (*cf. gr.* T)] „*gr.* decipiebatur“ *ed. Rom.*^{mg} | fuerat *ed. Rom.** **14** nullique] *Anast. uertit* οὐδενὶ *(Dubielzig)* | marandum P^{ac} (i *in* a^{1} *scr.* P^{c}) | et + si *ed. Rom.*, sed cf. supra* nullique **16** inconprehensibili P | diuinitate E *edd.* **18** quo] quod E *edd.* **20** humanitatem P **20–21** subuerteret F *edd.* **21** quo] quod V *edd.* **22** Iudeos P E | dominus dixit *ed. Rom.** (dominus *om.* E) **23** intellegemus *scripsi* (intelligemus *ed. Rom.**): intellegimus P V intelligimus E **23–24** significans (sc. dominus*; Anast. liberius uertit*)] significanter *ed. Rom.** **25–26** factus est perfectus E *edd.* **26** eius^{1} *om. ed. Rom.** **27** etiam] *Anast. neglexit* ἀλλὰ **29–30** christiani – habentes] *interpretatio mendosa (Anast. cum pro* κατ᾽ *legisset* καὶ*, uerborum constructionem mutauit)* **29** christiani atque] quam christiani *ed. Rom.* (ex gr.)* **29–30** ueram – habentes] „*f.* uera et sincera fide in se habent“ *ed. Rom.*^{mg} **30** affectuosae (affectuose *codd.*) ~ σχετικῇ *(sic codd. etiam in Act. II p. 189,3; exspectaueris* affectuali*, cf. infra p. 729,9 et 767,6)* | consimilem *ed. Rom.** **31** qua de re P E: qua V *ed. Rom.* quare *ed. Reg.** **32** dicentem P | deo *scripsi*: deum *codd.* **33** inconprehensibilem P V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

ρουσιν οἱ χριστιανοὶ καὶ ὅτι τὴν ἀκατάληπτον θείαν φύσιν περιγράφουσιν. ὦ τῆς παρεκτροπῆς καὶ ἠλιθιότητος καὶ εἴ τι τούτοις ἕτερον ἔπεται· οὐκ ἔχει γὰρ χώραν ὁ λόγος, ἀλλὰ λοιδορίας καὶ συκοφαντίας μεστός. οἱ γὰρ χριστιανοὶ οὔτε *τὴν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ* προσκύνησιν ταῖς εἰκόσιν ἀπένειμαν οὔτε τῷ θείῳ τύπῳ τοῦ σταυροῦ οὔτε τῆς ἀοράτου καὶ ἀκαταλήπτου φύσεως εἰκόνα ποτὲ πεποιήκασιν, ἀλλὰ καθὸ *ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν*, τὰ τῆς ἀνθρωπίνης οἰκονομίας αὐτοῦ ἀναγράφουσι καὶ εἰκονίζουσι, γινώσκοντές ‹τε› ὅτι *πνεῦμα ὁ θεὸς καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν* τὴν κατὰ πίστιν προσκύνησιν καὶ λατρείαν αὐτῷ μόνῳ *τῷ ἐπὶ πάντων θεῷ* ἐν τριάδι ἀνυμνουμένῳ προσάγουσιν. ἐπεὶ τὸν θεῖον τύπον τοῦ σταυροῦ καὶ τὰς σεπτὰς εἰκόνας πόθῳ καὶ στοργῇ κινούμενοι πρὸς τὴν τῶν πρωτοτύπων ἀναγωγὴν ἀσπαζόμεθα καὶ τιμητικῶς προσκυνοῦμεν. μάταιοι οὖν καὶ ὑπόκενοι καὶ σαθραὶ παντάπασιν αἱ
Rom. 611 κουφολογίαι αὐτῶν παρὰ τῆς ἀληθείας ἀποδείκνυνται. ὡς καὶ τὰ ἑξῆς ἀλλοτρίως τῆς εὐσεβείας ἐννοήσαντές φασι·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«καὶ ἐν τῇ παλαιᾷ φησάσης πρὸς Μωσέα καὶ τὸν λαόν· *οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἴδωλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω*. διότι *ἐν τῷ ὄρει ἐκ μέσου τοῦ πυρὸς φωνὴν ῥημάτων ὑμεῖς ἠκούσατε, καὶ ὁμοίωμα οὐκ εἴδετε ἀλλ᾽ ἢ φωνήν*.»

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Ἐντεῦθεν τὴν ἀφορμὴν τῆς ἀσεβείας ἐφέλκονται, ὥσπερ παῖδας τοὺς χριστιανοὺς μορμολύττοντες τοῖς ἑαυτῶν σοφίσμασιν, ὅτι γε ‚εἰ διὰ εἰκονικῆς ἀναζωγραφήσεως ἔχεις εἰς ὑπόμνησιν τὸν Χριστὸν ἢ τοὺς ἁγίους αὐτοῦ, εἰς εἰδωλολατρίαν κατολι-
La.-Co. 468 σθαίνεις'. καὶ πᾶσαν ἀδικίαν μελετήσαντες ἐν τοῖς προλελεγμένοις παρ᾽ αὐτῶν οἱ γεννάδαι πρὸς τὴν τοῦ ‚*οὐ ποιήσεις πᾶν ὁμοίωμα*' καταφεύγουσι λέξιν· καὶ *τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατέχοντες, τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες στῆσαι* παιδοτριβοῦσιν ἑαυτοὺς πρὸς ἀσέβειαν καὶ τῇ ἀνυπαρξίᾳ τοῦ ψεύδους ἐναβρυνόμενοι τῆς ἀληθείας ἠλλοτρίωνται. τὰς γὰρ πάλαι νενομοθετημένας τῷ λαῷ τοῦ Ἰσραὴλ φωνάς, τῶν τῷ μόσχῳ λατρευσάντων καὶ τῶν Αἰγυπτιακῶν βδελυγμάτων πεῖραν ἐχόντων, μεταρρυθμίζοντες εἰς τὴν τῶν χριστιανῶν θείαν ὁμήγυριν ἑαυτούς τε θεατρίζοντες

3–4 cf. Ioh. 4,23 et 24 **6** Ioh. 1,14 **7–8** Ioh. 4,24 **9** cf. Rom. 9,5 **16–17** Ex. 20,4; Deut. 5,8 (cf. Gero, Constantine V p. 80 adn. 94) **17–19** ἐν[3] – φωνήν cf. Deut. 4,12.15 **25** Ex. 20,4; Deut. 5,8 **25–26** τὴν[2] – κατέχοντες cf. Rom. 1,18 **26** τὴν – στῆσαι cf. Rom. 10,3

27–28 τῇ – ἠλλοτρίωνται cf. Bas. c. Eun. (CPG 2837) II 19,24–27 Sesboüé/de Durand/Doutreleau

1–2 ὦ – χώραν ~ Vita Theodorae imp. (BHG[a] 1731) c. 5,19–21 Markopulos **27–28** τῇ – ἠλλοτρίωνται ~ Vita Theodorae imp. (BHG[a] 1731) c. 5,27–28 Markopulos

(H)V T M **1–2** ~ *Vit. Theod.* **28–698,17** τὰς – τοιάνδε praetermisit H

1 θείαν om. ed.Rom.* **2** καὶ[1] + τῆς V **7** τε addidi coll. lat., καὶ ante γινώσκοντες add. ed.Rom.* **11** καιόμενοι suspic. Dubielzig coll. lat. et Lc. 24,32 | τῶν πρωτοτύπων] πρωτότυπον M **15** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **16** φησάσης scripsi („ἴσ. φησάσης" ed.Rom.[mg], cf. p. 692,28): φήσας codd., cf. lat. | Μωυσέα V **20** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T | διάκονος + καὶ κουβουκλείσιος M **23** εἰς[1] deperditum in T | τὸν om. Vc edd. | εἰδωλολατρείαν ed.Rom.* **23–24** κατολισθανεῖς V **24** παρ᾽] ὑπ᾽ V **25** τοῦ M: τὸ HV T edd. | πᾶν] cf. app. crit. ad Act. IV p. 288,21 **25–27** καὶ – ἀσέβειαν om. H **28** τοῦ om. M **28–29** τῶν – ἐχόντων] fort. est adnotatio marginalis in textum recepta **29** σχόντων ed.Rom.* **30** μεταρυθμίζοντες V | τε om. V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

naturam circumscribunt. o abnegationem et stoliditatem et quicquid his aliud attinet! non enim habet locum sermo, sed maledicto plenus est et calumniis. christiani quippe adorationem quae *in spiritu et ueritate* est neque imaginibus neque diuinae figurae crucis impertiti sunt, sed neque inuisibilis et incomprehensibilis naturae imaginem umquam fecerunt, sed secundum quod *uerbum caro factum est et habitauit in nobis*, ea quae humanae dispensationis eius sunt pingunt et imaginantur, scientesque quia *spiritus est deus et eos qui adorant eum in spiritu et ueritate oportet adorare* adorationem et seruitutem quae per fidem est ipsi soli deo qui *super omnes* in trinitate laudatur offerunt. nam diuinum typum crucis et uenerabiles imagines desiderio et affectu flagrantes secundum principalium relationem salutamus et honorabiliter adoramus. uana itaque et inania seu clandestina omnimodis atque leuia eorum eloquia esse monstrantur a ueritate. quemadmodum et cetera aliene a pietate intel- Rom. 611
ligentes aiunt:

(Gregorius episcopus legit:)

«et in ueteri testamento dicens ad Moysen et ad populum: *non facies* tibimet idolum *neque omnem similitudinem* quaecumque *in caelo* sursum *et* quaecumque *in terra deorsum*, eo quod *in* monte *de medio ignis uocem uerborum* uos *audistis*, *et* similitudinem *non uidistis*, sed uocem.»

(Epiphanius diaconus legit:)

Hinc occasionem impietatis attrahunt, quasi pueros christianos sophismatibus suis portentuosa rabie inficere nitentes, quia igitur, ‚si per imaginalem inscriptionem habes in commemorationem Christum uel sanctos eius, in idololatriam dilaberis'. omnemque fortes iniustitiam meditantes in praelocutionibus suis ad dictionem qua La.-Co. 467
praecipitur ‚*non facies omnem similitudinem*' fugiunt; et *ueritatem in iniustitia* possi- PL 129, 414
dentes et *suam iustitiam quaerentes statuere* exercent se ad impietatem et in insubsistentia mendacii gloriantes a ueritate alienantur. uoces enim quae olim in lege datae sunt populo Israhel, qui uitulo seruiuit et Aegyptiacarum abominationum experimentum habuit, christianorum sacratae cateruae coaptantes se publicant et portentuose loquuntur, †adusti labiis oris sui. utinam intellexissent quia deus inducturus

P VE

2 locum habet F *edd.* **4** imperiti E impartiti *ed. Rom.** | sed *fort. delendum (cf. gr.)* **5** unquam VE **6** imaginantur] imaginibus exprimunt *ed. Rom.*^{mg}*, sed cf. Gloss.* **8** super omnes] *Anast. liberius uertit* τῷ ἐπὶ πάντων θεῷ **10** flagrantes ~ κινούμενοι*? cf. app. crit. gr.* **11** clandestina ~ σαθραῖ*? (*„*gr.* infirma" *ed. Rom.*^{mg}*); Anast. fort. legit uel intellexit* λαθραῖαι **12** alienę P E **15** dicente *ed. Rom.* non male, sed Anast. legit* φήσας *(cf. app. crit. gr.)* | Moysem *ed. Rom.** **17** audiuistis E *edd.* **19** diaconus + et cubucleus *(sic)* P + et cubuclesius V (*cf. gr.* M) + et cubudesius E, *om.* F *edd.* **20–21** suis – per] „*gr.* suis ueluti larua territantes, quod si per" *ed. Rom.*^{mg} **21** quia igitur ~ ὅτι γε*?* | imaginalem inscriptionem] imaginem scriptionem E imaginum scriptionem F^{2} *edd.* **21–22** habens *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **22** idolatriam VE **23** fortes (~ οἱ γεννάδαι)] hi fortes *ed. Rom.*; exspectaueris* fortes isti *(cf. supra p. 631,29)* | praelocutionibus ~ προλελεγμένοις *(cf. ThLL s. u.)* **24** figiunt *(sic)* P | in *om. ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **25** quaerentes] uolentes E *edd.* **27** Israel E *edd.* | seruiunt E seruiit *ed. Rom.** | Aegyptiarum (Eg- P) P^{ac} (ca *add.* P^{1} *s. l.*) *edd.* | abhominationum VE **27–28** experimentum ~ πεῖραν *(cf. Gloss.)* **29** adusti] „*gr.* et capiuntur" *ed. Rom.*^{mg} *(cf. p. 673,20); Anastasium in exemplari graeco corrupto* καίονται *pro* καὶ ἁλίσκονται *legisse suspic. Dubielzig; an* abducti *scribendum?* (*cf. Ambros. de Abr. II 11,82 p. 633,26 Schenkl*: et abducitur a labiis sui oris) | deus] dominus E *edd.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

τερατολογοῦσι καὶ *ἁλίσκονται χείλεσιν ἰδίου στόματος*. ὄφελον ἐνενοήθησαν ὅτι μέλλων ὁ θεὸς εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας εἰσάγειν αὐτοὺς διὰ τὸ κατοικεῖν ἐκεῖ ἔθνη εἰδωλολατροῦντα καὶ προσκυνοῦντα δαιμονίοις, ἡλίῳ τε καὶ σελήνῃ καὶ ἄστρασι καὶ ἑτέροις κτίσμασιν, ἀλλὰ καὶ *πετεινοῖς καὶ τετραπόδοις καὶ ἑρπετοῖς* καὶ οὐ θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ, ἐνενομοθέτητο· *οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἴδωλον οὐδὲ παντὸς*
Ma. 285 *ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω*, ἐπειδήπερ ἐπιφέρει ἀπάγων αὐτοὺς τῆς εἰδωλολατρίας· *οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς οὐδ᾽ οὐ μὴ λατρεύσεις αὐτοῖς*. ἡνίκα δὲ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου κατὰ τὴν τοῦ θεοῦ διαταγὴν ἐποίει ὁ πιστὸς θεράπων αὐτοῦ Μωσῆς, *τὰ σύμπαντα* δεικνὺς *δοῦλα* αὐτῷ, αἰσθητὰ χερουβὶμ ἀνθρωπόμορφα ἀντίτυπα τῶν νοητῶν ἐκ χρυσίου κατεσκεύασε κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον, ἱλαστήριον τὸν Χριστὸν προτυποῦν. *αὐτός γάρ ἐστιν ἱλασμὸς τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν*, ὥς φησιν ὁ θεῖος ἀπόστολος. οὐκοῦν διὰ δύο πραγμάτων αὐτοὺς
Ha. 385 εἰσήγαγεν εἰς θεογνωσίαν, τοῦτο μὲν λέγων· *κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις*, τοῦτο δὲ ποιήσας χρυσᾶ χωνευτὰ χερουβὶμ κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον ἤτοι προσκυνοῦντα αὐτῷ. καὶ διὰ τῆς ὁράσεως καὶ τῆς ἀκοῆς
Rom. 612 ἀνῆγεν αὐτοὺς κυρίῳ τῷ θεῷ προσκυνεῖν καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύειν. ἀλλ᾽ οὗτοι διαστροφῆς μεστὸν ἔχοντες φρόνημα καὶ ἀποστολικὴν ῥῆσιν προβάλλονται τοιάνδε·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«*Καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου· καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα*. καὶ αὖθις· *εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους*. καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀποδεικτικῶς εἰρηκότος· *ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος θεοῦ*.»

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Διαρρήδην ἔστιν εἰπεῖν ὅτι αὐτοὶ παρεοίκασι τοῖς ἔθνεσι τοῖς *ἀλλάξασι τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ καὶ λατρεύσασι τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα*, ἀλλάξαντες καὶ διαστρέψαντες τὰς ἐννοίας τὰς ἀποστολικὰς *κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας*. ἐπεὶ πᾶσιν εὔδηλόν ἐστιν ὅτι Ἕλληνας κωμῳδῶν ὁ ἀπόστολος φαίνεται ἐν τῷ λέγειν *‚ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου′*· ἐπιφέρει γὰρ *‚καὶ πετεινῶν*
La.-Co. 469 *καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν′*, κἂν ὑπούλως ἔχοντες αὐτοὶ ἐξέτεμον τὴν ὁλόκληρον φράσιν, ἵνα ὡς ἐκ τούτου τοὺς ἁπλουστέρους δελεάσωσιν, ὅτι περὶ τῶν τῆς ἐκκλησίας εἰκονικῶν ἀναζωγραφήσεων ὁ ἀπόστολος ἀποτείνεται· καίτοι γε τὰ ἐπιφερόμενα φανερὰν ἔχει τὴν διασάφησιν· πετεινῶν γὰρ καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν μνήμην πεποίηται καὶ ὅτι *ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα*. ἴσασιν οὖν οἱ ἱστορικῶν βίβλων ἐμπειρότατοι ὅτι Αἰγύπτιοι πάλαι βόας ἐσέβοντο καὶ

---

1 cf. Prou. 6,2 **4** cf. Rom. 1,23 **5–6** οὐ^{2} – κάτω Ex. 20,4; Deut. 5,8 **7–8** Ex. 20,5; Deut. 5,9 **9** cf. Ps. 118,91 **9–11** cf. Ex. 25,17–21 **11–12** cf. 1 Ioh. 2,2 **13–14** Mt. 4,10; Lc. 4,8; cf. Deut. 6,13 et 10,20 **19** Rom. 1,23 **20** Rom. 1,25 **20–21** 2 Cor. 5,16 **21–22** 2 Cor. 5,7 **22–23** Rom. 10,17 **25–26** cf. Rom. 1,23.25 **27** 2 Tim. 4,3; 2 Petr. 3,3 **29–30** Rom. 1,23 **34** Rom. 1,25

(H)V T M **29–700,19** ἐπιφέρει – δόξαν praetermisit H

1 ὄφελον V (sed cf. Blass/Debrunner/Rehkopf § 359,1) | ἐνενόησαν ed.Rom.* **4** ἄστροις M **5** ἐνενομοθέτητο T M: *νενομοθέτητο* V ἐνομοθέτει τὸ ed.Rom.* **7** εἰδωλολατρείας ed.Rom.* | οὐδ᾽ οὐ μὴ (οὐδὲ μὴ *Sept.*)] cf. Act. V p. 576,22 **11** ἱλαστήριον^{2} + τὸ ed.Rom.* ex Vc | προτυποῦν ed.Rom.: προτυπῶν codd. | ἱλασμὸς + περὶ *N. T.*, sed cf. lat. et Bas. lit., PG 31, 1649 C 1 **12** αὐτὸς M **14** χρυσᾶ V **15** καὶ^{2} + διὰ V **16** ἀνήγαγεν V **18** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **19** ἀφθάρτου om. V **20–26** καὶ^{3} – κτίσαντα om. H **24** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

eos in terram repromissionis, eo quod habitarent in ea gentes colentes idola et adorantes daemonia, solem quoque ac lunam stellasque et alias creaturas, sed et *uolucres et quadrupedia* atque repentia et non deum uiuum et uerum, legem dabat: *ne facias tibi* idolum *neque omnem similitudinem* quaecumque *in caelo* sursum *et* quaecumque *in terra deorsum,* quandoquidem subinfert abstrahens eos ab idololatria: *non* Ma. 286
adorabis ea neque seruies illis. cum autem tabernaculum testimonii secundum domini dispositionem faceret fidelis famulus eius Moyses, uniuersa ostendens seruire illi, sensibiles cherubim humanae formae instar intelligibilium ex auro patrauit obumbrantes propitiatorium Christum praefigurans. *ipse* enim *est propitiatio peccatorum nostrorum*, ut ait diuinus apostolus. ergo per duas res eos introduxit ad dei cognitio- Ha. 386
nem, illud quidem dicendo: *dominum deum tuum adorabis et* ipsi *soli seruies*, hoc uero faciendo aureos et conflatiles cherubim obumbrantes propitiatorium, id est adorantes illud. et per uisionem et auditum subleuabat eos ad dominum deum adoran- Rom. 612
dum et illi soli seruiendum. sed isti peruersitate plenum habentes sensum etiam apostolicum dictum proponunt huiusmodi:

(Gregorius episcopus legit:)

«*Et commutauerunt gloriam incorruptibilis dei in similitudinem imaginis corruptibilis hominis*, *et coluerunt et seruierunt creaturae potius quam creatori*. et rursus: *et si* noueramus *secundum carnem Christum, sed iam nunc non nouimus* eum. *per fidem enim ambulamus, non per speciem*. et eodem approbanter dicente: *ergo fides ex auditu, auditus autem per uerbum* dei.»

(Epiphanius diaconus legit:)

Palam dicendum est quia ipsi comparati sunt gentibus quae *commutauerunt gloriam dei et seruierunt creaturae potius quam creatori*, commutantes et peruertentes sensus apostolicos *secundum sua desideria*. nam omnibus certum est quia paganos irridere uidetur apostolus dicendo ‚commutauerunt *gloriam incorruptibilis dei in similitudinem imaginis corruptibilis hominis*‘; infert enim ‚*et uolucrum et quadrupedum et serpentium*‘, licet ipsi fraudulenter integram reciderint disputationem, ut quasi ex La.-Co. 470
hoc simpliciores decipiant et quasi de ecclesiae imaginalibus descriptionibus aposto- PL 129, 415
lus hoc praetendat, praesertim cum illa quae subinferuntur manifestam habeant explanationem; uolucrum enim et quadrupedum et serpentium mentionem fecit et quia *seruierunt creaturae potius quam creatori*. nouerunt ergo historicorum librorum

P VE

3 ne] neque F *ed. Rom.* **8** intellegibilium P intelligentium *ed. Rom.** (typos intelligibilium *ed. Rom.*^{mg}) **9** est enim E *edd.* **11** illud – dicendo] tum dic. *ed. Rom.*^{mg} | ipsi] illi *Vulg. (Anast. ex gr.; melius* illi *infra l. 14)* **11–12** hoc – faciendo] tum fac. *ed. Rom.*^{mg} *(uide supra)* **14** soli illi F *edd.* **18** creatore P^{ac} (*in* e^{2} *scr.* i P^{x}) **19** nunc iam E *edd. Vulg., fort. etiam hic scribendum (cf. infra p. 701,28)* | non *om.* P **20** approbanter (~ ἀποδεικτικῶς, *cf. Act. II p. 187,25 et Act. IV p. 475,8–9*) V: approbantur P E **23** comparati sunt (*i. e.* similes facti sunt) ~ παρεοίκασι **26–27** similitudine P **29** et *om. ed. Rom.*, sed Anast. constructionem uerborum mutauit* **30** praesertim cum] *exspectaueris* licet *uel sim. (Dubielzig), sed* praesertim cum *inuenitur etiam supra p. 649,26* **32** ergo *om.* E *edd.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

ἕτερα τετράποδα καὶ πετεινὰ διάφορα καὶ μυίας καὶ σφηκίας καὶ εὐτελέστερα τούτων κνώδαλα, Πέρσαι δὲ τὸν ἥλιον καὶ τὸ πῦρ, Ἕλληνες δὲ πρὸς τούτοις καὶ πάσῃ κτίσει ἐλάτρευσαν, ἀλλὰ καὶ τῶν Ἑβραίων τινές, καθὼς ἱστορεῖ ἡ τῶν Βασιλειῶν βίβλος καὶ τῶν προφητῶν αἱ διηγήσεις. ἐπεὶ εἰπάτωσαν πότε *ἐματαιώθη* τὰ ἔθνη *καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία*· πρὸ τοῦ πιστεῦσαι εἰς Χριστὸν ἢ μετὰ
Ma. 288 τὸ πιστεῦσαι; πάντως πρὸ τοῦ πιστεῦσαι. πρόδηλον γὰρ τοῦτο. εἰ γάρ φασι μετὰ τὸ πιστεῦσαι εἰς Χριστὸν τὰ ἔθνη τῇ κτίσει καὶ τοῖς εἰδώλοις λατρεῦσαι, τῆς οἰκονομίας λέγω Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ψευδεῖς αἱ προαναρρήσεις κατ᾽ αὐτοὺς αἱ διὰ τῶν προφητῶν προκαταγγελθεῖσαι περὶ τῆς ἐκκλησίας· *ἔσται Ἱερουσαλὴμ ἁγία, καὶ ἀλλογενεῖς οὐ διελεύσονται δι᾽ αὐτῆς οὐκέτι*, καί· *τὸ ἔλεός μου οὐ μὴ διασκεδάσω ἀπ᾽ αὐτῶν, οὐδ᾽ οὐ μὴ βεβηλώσω τὴν διαθήκην μου· καὶ τὰ ἐκπορευόμενα διὰ τῶν χειλέων μου οὐ μὴ ἀθετήσω*. εἰ δὲ τῆς *ἐπιγνώσεως* τοῦ θεοῦ ἑαυτοὺς ἐξορίσαντες
Rom. 613 καὶ πρὸ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐπιδημίας *παρεδόθησαν εἰς ἀδόκιμον νοῦν* τῷ διαβόλῳ λατρεύσαντες, ματαία ἡ ἔγκλησις ἡ κατὰ τῶν χριστιανῶν νυνὶ παρ᾽ αὐτῶν γεγενημένη· καὶ παρρησιάσεται πρὸς αὐτοὺς Ἡσαΐας βοῶν· *οὐαὶ οἱ γράφοντες πονηρίαν· γράφοντες γὰρ πονηρίαν γράφουσι*. τοιγαροῦν πονηρῶς καὶ κακούργως τὰς ἀποστολικὰς καὶ γραφικὰς φωνὰς ἐκλαμβάνοντες σπεύδουσι τὸ μέγα τῆς σωτηρίας μυστήριον τῆς οἰκονομίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, δι᾽ οὗ ἐλυτρώθημεν τῆς πλάνης τῶν εἰδώλων, ἀνατρέψαι καὶ εἰς ἑαυτοὺς ἀπενέγκαι τὴν δόξαν. ἀλλ᾽ οὐδεὶς τῶν χριστιανῶν αὐτοῖς πιστοῦται. ὁμολογοῦμεν γὰρ ἅπαντες ἀποστῆσαι ἡμᾶς τῆς πλάνης τῶν εἰδώλων καὶ πάσης ἑλληνικῆς θρησκείας Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν θεὸν ἡμῶν ἐν τῇ κατὰ σάρκα πρὸς ἡμᾶς ἐπιδημίᾳ αὐτοῦ. εἰ δὲ αὐτοὶ τοῦτο οὐχ ὁμολογοῦσι γενέσθαι, οὐδὲ τὴν κλῆσιν αὐτοῦ ἔχουσι. καὶ πρὸς αὐτούς φησιν ὁ ἀπόστολος· *τί γὰρ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβον*, ἐκείνην ὁμολογεῖν ὤφειλον τὴν
Ha. 388 ἀπολύτρωσιν καὶ τὰς εἰκόνας δέξασθαι, ἐκκλησιαστικὰς εὐπρεπείας ἐν τῇ τῶν ὀφθαλμῶν ὁράσει ἡμῖν γεγενημένας καὶ διηγήσεις εὐαγγελικὰς δι᾽ αὐτῶν εἰς τοὺς νόας ἡμῶν ἀναλαμβανομένας πρὸς ἀνάμνησιν καὶ ἐξήγησιν τῆς εὐαγγελικῆς ἱστορίας, ὡς πολλαχῶς εἴρηται.

Καὶ ἐπειδήπερ καὶ ἑτέρας ἀποστολικὰς φωνὰς προβάλλονται λέγοντες· *εἰ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν· διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν* καὶ *οὐ διὰ εἴδους*, εἰς μέσον ἀγάγωμεν τοὺς τούτων ἑρμηνευτὰς μεγαλοφώνους διδασκάλους.

Ἰωάννης οὖν, ὁ ὑπὲρ χρυσίον καὶ λίθον τίμιον διδασκαλίαν κεκτημένος, ἑρμηνεύων τὴν αὐτὴν τοῦ ἀποστόλου ῥῆσιν τὴν λέγουσαν· *ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι*

3–4 καθὼς – βίβλος cf. 3 Reg. 11,1–8 etc. **4–5** cf. Rom. 1,21 **9–10** Ioel 4,17 **10–12** Ps. 88,34–35 **12–13** εἰ – νοῦν cf. Rom. 1,28 **15–16** Is. 10,1 **24** cf. 1 Cor. 4,7 **29–30** 2 Cor. 5,16 **30–31** 2 Cor. 5,7 **34–702,1** 2 Cor. 5,16

(H)V T M **26–702,19** καὶ – αὐτοῦ praetermisit H

---

1 μύας T M | σφικίας T σφῆκας M **3** ἡ om. V **4** εἰπάτωσαν + πῶς ἢ V edd., sed cf. lat. | ἐματαιώθη τὰ] ἐματαιώθησαν V **6** πάντως – πιστεῦσαι² om. T **7–8** τῆς οἰκονομίας (quod etiam Anast. legit, neglecto tamen λέγω)] ἴσ. μετὰ τὴν οἰκονομίαν ed. Rom.^{mg} fort. recte **8** ἀναρρήσεις V | αὐτοῦ M **11** αὐτῶν (cf. lat.)] αὐτοῦ *Sept.* (uar. lect. αὐτῶν) | οὐδ᾽ οὐ μὴ M (cf. supra p. 698,7): οὐδὲ μὴ V T edd. *Sept.* (uar. lect.) **13** καὶ suspectum, sed fort. τῷ διαβόλῳ λατρεύσαντες post καὶ transponendum | τοῦ om. ed. Rom.* **14** τῶν om. M **15** οἱ γράφοντες (cf. lat.)] τοῖς γράφουσιν *Sept.* (sed cf. Is. 5,20 al.) **19** ἀναστρέψαι ed. Rom.* **23** κλῆσιν] ἐκκλησίαν M **30** ἀλλὰ] ἀλλ᾽ οὐ M **30–702,1** διὰ – φησίν om. V **34** τὴν² om. ed. Rom.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

peritissimi quia Aegyptii olim boues colebant et alia quadrupedia et uolatilia diuersa et muscas et crabronum habitacula et uiliora istis animantia, Persae uero solem et ignem, Greci autem super haec omni creaturae seruierunt, sed et Hebraeorum quidam, ut liber Regnorum narrat et prophetarum relationes. nam dicant quando *stultae factae sunt* gentes *et obscuratum est insipiens cor eorum*: antequam credidissent in Christum an postquam crediderunt? utique antequam credidissent; manifestum enim hoc. si enim dixerint postea quam crediderunt in Christum gentes creaturae ac idolis deseruisse, dispensationis Christi dei nostri prophetiae secundum ipsos mendaces erunt quae pronuntiatae sunt de ecclesia: *erit Hierusalem sancta, et* alienigenae *non* pertransibunt *per eam* ultra, et: *misericordiam meam non dispergam ab* eis *neque profanabo testamentum meum et quae procedunt de labiis meis non faciam irrita*. si uero ab agnitione dei se exules facientes et ante Christi aduentum *traditi sunt in reprobum sensum* diabolo seruientes, uana est aduersus christianos accusatio quae nunc ab eis efficitur, et fiducialiter dicet ad eos Esaias clamans: *uae qui* scribunt malitiam! *scribentes* enim malitiam scribunt. igitur maligne ac tergiuersatorie apostolicas et ceterae sacrae scripturae uoces accipientes festinant magnum salutis nostrae mysterium dispensationis Christi dei nostri, per quem redempti sumus ab errore idolorum, peruertere et in se gloriam auferre. sed nullus eis credit christianorum. confitemur enim uniuersi ab errore idolorum et ab omni gentili religione Christum uerum deum nostrum in profectione sua qua secundum carnem ad nos uenit nos penitus abstraxisse. porro si ipsi hoc minime confitentur fuisse factum, nec uocationem eius habent. unde aduersus eos apostolus *quid* enim *habes*, inquit, *quod non accepisti*? at *si acceperunt*, illam redemptionem confiteri debuerant et suscipere imagines, quae sunt ecclesiastici decores in oculorum aspectum nobis effecti et enarrationes euangelicae per eas in mentes nostras assumptae ad commemorationem et relationem euangelicae historiae, sicuti crebrius dictum est.

Ma. 287

Rom. 613

Ha. 387

Et quoniam alias quoque apostolicas uoces proponunt dicentes: *et si* noueramus *Christum secundum carnem, sed nunc iam non nouimus* eum; *per fidem enim ambulamus, non per speciem*, in medium proferamus harum interpretes et magistros magniuocos.

Iohannes itaque, qui fulgentius auro et lapide possidet magisterium, interpretans idem apostoli dictum quod ait: *itaque nos ex hoc neminem nouimus secundum carnem, <et si* noueramus *Christum secundum carnem,> sed nunc iam non nouimus*, ita

PL 129, 416
La.-Co. 471

14–15 uae – scribunt² *cf. Vet. Lat. (Beuron) Is. 10,1*

P VE

---

1 Aęgyptii *(sic)* P Egyptii V Egiptii E **3** Gręci P *(praeter consuetudinem)* | haec] hoc *ed. Rom.** | Hebreorum *codd.* **5** facte P **6** in *om.* VE *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **10** alienigene P aligeni enę *(sic)* V | transibunt E *edd. (ex Vulg.)* **14** Ysaias V Isaias E *edd.* **16** ceterae *(in gr. nihil respondet)*] cętera *(sic)* V ceteras *ed. Rom.** **18** auferre *scripsi (cf. Gloss.)*: afferre P E offerre V transferre *ed. Rom.** **19–20** religione gentili E *edd.* **20** profectione ~ ἐπιδημίᾳ *(cf. Chron. trip. p. 41,14)* | qua] qui P^{ac} (a *exp.*, i *add. s. l.* P^{c}) **22** factum + nec confessionem *ed. Rom.*, *sed cf. gr.* | apostolus + ait *ed. Rom.** *(sed uide infra)* **23** inquit P: inquid V, *om.* E *edd.* **24** decoris V *edd.* **25** effectae *ed. Rom.** | ad] in E *edd.* **26** reuelationem P^{ac} (ue *exp.*) **28** eum *om. ed. Rom.** *(ex Vulg.)* **32** idem *om.* E *edd.* | ex hoc nos *ed. Rom.** **33** et – carnem *suppleui coll. gr. et infra p. 703,4–5* (et si cognouimus Christum secundum carnem *add. ed. Reg.**)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

La.-Co. 472 *γινώσκομεν*, οὕτω φησίν· „*Οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα*· τῶν πιστῶν· τί γάρ, εἰ καὶ ἐν σαρκί εἰσιν; ἀλλὰ ἡ ζωὴ ἐκείνη ἡ σαρκικὴ ἀπώλετο, καὶ ἄνωθεν ἐγεννήθημεν πνεύματι καὶ ἑτέραν οἴδαμεν πολιτείαν καὶ διαγωγὴν καὶ ζωὴν καὶ κατάστασιν τὴν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. καὶ πάλιν τούτου αὐτοῦ ἀρχηγὸν τὸν Χριστὸν ὄντα δείκνυσι· διὸ καὶ ἐπήγαγεν· *εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν*. τί οὖν; εἰπέ μοι· τὴν σάρκα ἀπέθετο καὶ νῦν οὐκ ἔστι μετὰ τοῦ σώματος; ἄπαγε· καὶ γὰρ καὶ νῦν ἐν σαρκί ἐστιν· *οὗτος* γὰρ *ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οὕτως ἐλεύσεται*. *‚οὕτως'* πῶς; ἐν σαρκὶ μετὰ τοῦ σώματος. πῶς οὖν φησιν *‚εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν'*; ὅτι εἰ καὶ παθητὸν ἐγνώκαμεν τὸν Χριστόν, ἀλλὰ *νῦν* οὐκέτι. ἐπὶ ἡμῶν μὲν γὰρ τὸ *κατὰ σάρκα* τὸ *ἐν ἁμαρτίαις* εἶναι, τὸ δὲ μὴ *κατὰ σάρκα* τὸ μὴ *ἐν ἁμαρτίαις* εἶναι, ἐπὶ δὲ

Ma. 289 Χριστοῦ τὸ *κατὰ σάρκα* τὸ ἐν τοῖς παθήμασιν εἶναι τῆς φύσεως, οἷον ἐν τῷ διψῆν, ἐν τῷ πεινῆν, ἐν τῷ κοπιᾶν, ἐν τῷ καθεύδειν· *ἁμαρτίαν* γὰρ *οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ δόλος εὑρέθη ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ*. διὸ καὶ ἔλεγε· *τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρ-*

Rom. 614 *τίας;* καὶ πάλιν· *ἔρχεται ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου καὶ ἐν ἐμοὶ εὑρήσει οὐδέν*, τὸ δὲ μὴ *κατὰ σάρκα* τὸ καὶ τούτων ἀπηλλάχθαι λοιπόν, οὐ τὸ ἐκτὸς σαρκὸς εἶναι. καὶ γὰρ μετὰ ταύτης *ἔρχεται κρινῶν τὴν οἰκουμένην*, ἀπαθῆ αὐτὴν ἔχων καὶ ἀκήρατον. εἰς ὃ καὶ ἡμεῖς βαδιούμεθα, *συμμόρφου τοῦ σώματος ἡμῶν γενομένου τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ*."

Καὶ Κύριλλος δὲ ὁ Ἀλεξανδρείας, ὁ ὑπέρμαχος τῆς εἰλικρινοῦς ἡμῶν πίστεως, σαφηνίζων ἡμῖν τὸ αὐτὸ ῥητὸν οὕτως διερμηνεύει· „Ἐπειδὴ γὰρ γέγονεν ἄνθρωπος ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος καὶ ῥίζα τοῦ γένους ἐφάνη δευτέρα – οὐ κατὰ τὴν πρώτην ἐξ Ἀδάμ, ἀλλ' ἐν ἀμείνοσιν ἀσυγκρίτως νοουμένη καὶ ὑπάρχουσα –, μετεστοιχειώμεθα πρὸς ζωήν. οὐ γάρ ἐσμεν ὑπὸ θάνατον, ἀλλ' ὑπ' αὐτὸν τὸν τὰ πάντα ζωοποιοῦντα λόγον. καὶ οὐδείς ἐστιν ἔτι ἐν σαρκί, τουτέστιν ἐν ἀσθενείᾳ σαρκικῇ, ὅ ἐστιν ἡ φθορά. οὐ τοῦτο δὲ λέγει ὁ Παῦλος ὅτι οὐ σεσάρκωται ὁ Χριστός. εἰ γὰρ καὶ λέγει ὅτι *οὐδένα ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα*, οὐ τοῦτο σημαίνει· ἐπεὶ πῶς ἀπέθανε; σαρκὸς γὰρ ἀσθένεια τοῦτο. ὃ οὖν λέγει τοῦτό ἐστι· γέγονε μὲν σὰρξ ὁ λόγος καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανε· καὶ οὕτως αὐτὸν *ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα*, πλὴν ἀπὸ τοῦ *νῦν οὐκέτι γινώσκομεν*. εἰ γὰρ καὶ ἔστι *νῦν* ἐν σαρκὶ – ἀνέστη γὰρ τριήμερος καὶ ἀνέβη εἰς οὐρανούς –, ἀλλ' ὑπὲρ σάρκα νοεῖται· οὐκέτι γὰρ ἀποθνῄσκει οὔτε ἄλλην τινὰ σαρκὸς ἀσθένειαν ὑπομένει, ἀλλὰ πάντων ἐστὶ τούτων ἀμείνων ὡς θεός."

7–8 Act. 1,11 **13–14** 1 Petr. 2,22 **14–15** Ioh. 8,46 **15** Ioh. 14,30 (cf. 12,31 et 16,11) **17** cf. Ps. 95,13 **18–19** cf. Phil. 3,21 **22–23** ῥίζα – Ἀδάμ cf. 1 Cor. 15,45–47 **27** cf. 2 Cor. 5,16

1–19 Ioh. Chrys. in epist. 2 Cor. (CPG 4429) hom. 11 p. 128 (514 C 1 – E 8) Field **21–33** Cyr. Alex. comm. in epist. 2 Cor. (CPG 5209,2) p. 352–353 Pusey III (textus congruit cum catena codicis Ath. Pantocr. 28 [CPG C 166] = cod. H apud Pusey)

(H)V T M **1–19** = *Chrys.* **21–33** = *Cyr. (= H)*

---

1 καὶ om. V **2** σαρκικὴ T M *Chrys.* (cf. lat.): κατὰ σάρκα V (fort. ex coni.) ed.Rom.^{mg} **3** τὴν om. V **4** τούτου αὐτοῦ] τοῦ αὐτοῦ T edd. (cf. lat.), sed τούτου αὐτοῦ sunt uerba Iohannis Chrysostomi **7** καὶ γὰρ om. V | ὑμῶν] ἡμῶν ed.Rom.* (ex lat. F) **9–10** γινώσκομεν – ἐπὶ om. *Chrys.* **9–10** ὅτι – οὐκέτι om. V **11–12** ἐπὶ δὲ Χριστοῦ] Χριστοῦ δὲ *Chrys.* **15** εὑρήσει] οὐκ ἔχει *Chrys.* (uar. lect. in *N. T.*) **17** κρινῶν ed.Rom. (cf. lat.): κρίνων V T *Chrys.* κρῖναι M (fort. ex *Sept.*) **18** ἡμῖν V T *Chrys.* (cf. lat.): ἡμῶν M (fort. ex *N. T.*) **22** τοῦ θεοῦ λόγος] υἱὸς καὶ λόγος τοῦ θεοῦ V **23** νοουμένην καὶ ὑπάρχουσαν ed. Rom.* **24** μεταστοιχειώμεθα *H* μεταστοιχειούμεθα ed.Rom.* | τὰ om. V M **26** ἡ om. M | ὁ^{2} om. ed.Rom.* **29** μὲν om. V **30** οὐκέτι] οὐ τοῦτο V **31** ἀνέστη γὰρ τριήμερος] ἀλλ' ἀνέστη τριήμερος *H* (τριήμερος γὰρ ἀνεβίω textus Cyrilli) **32** οὔτε] ἀλλὰ οὐδὲ H | τινὰ om. V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

dicit: „*Neminem nouimus secundum carnem* fidelium; deinde et si in carne sunt? sed uita illa carnalis periit, et desursum nati sumus spiritu et aliam nouimus ciuilitatem et conuersationem et uitam et constitutionem quae in caelis est. iterum eiusdem: auctorem Christum esse demonstrat; unde et intulit: *et si* noueramus *Christum secundum carnem, sed nunc iam non nouimus*. dic mihi: numquid carnem deposuit et nunc non est cum corpore? absit. etenim et nunc in carne est. *hic* enim *Iesus qui assumptus est a uobis in caelum sic ueniet*. *‚sic‘* quomodo? in carne cum corpore. quomodo ergo ait *‚et si* noueramus *secundum carnem Christum, sed nunc iam non nouimus‘*? quia et si passibilem noueramus Christum, sed iam nunc non. nam nostrum est *secundum carnem* esse *in peccatis* esse – et non secundum carnem esse *in peccatis* non esse –, Christi uero esse secundum carnem est in passionibus esse naturae, ut puta sitiendo, Ma. 290
esuriendo, fatigando, dormiendo; *peccatum* enim *non fecit, nec dolus inuentus est in ore eius*. unde et dicebat: *quis ex uobis arguet me de peccato?* et iterum: *uenit princeps mundi huius et in me non* inueniet *quicquam*. igitur non *secundum carnem* Rom. 614
Christum esse est etiam ab his tristitiis liberari, non absque carne esse. etenim cum ipsa *ueniet iudicaturus orbem*, impassibilem eam habens et incorruptibilem. in quod et nos transibimus, *configurato corpore* nobis effecto *corpori claritatis* eius.“

Praeterea Cyrillus Alexandrinus, propugnator sincerae fidei nostrae, explanans nobis idem dictum taliter interpretatur: „Nam quia factum est homo unigenitum dei uerbum et radix generis apparuit secunda – non iuxta primam quae est ex Adam, sed in melioribus incomparabiliter intelligenda et existens –, transformamur ad uitam. non enim sub morte sumus, sed sub ipso uerbo quod cuncta uiuificat. et nemo est in carne, id est in infirmitate carnali, quod est corruptio. non autem hoc dicit Paulus quod non sit incarnatus Christus. nam etsi dicit quia *neminem nouimus secundum carnem*, non tamen hoc significat; siquidem quomodo mortuus est? hoc enim carnis infirmitas est. ergo quod dicit hoc est: factum est caro uerbum et pro omnibus mortua est. et sic <eum> *cognouimus secundum carnem*, uerumtamen ex hoc *iam non nouimus*. nam et si est nunc in carne – resurrexit enim tertio die et ascendit in caelos –, sed supra carnem intelligitur; non enim iam moritur neque aliam aliquam carnis infirmitatem sustinet, sed his omnibus est potior tamquam deus.“

P VE

1 deinde] quid enim *ed. Rom.* ex gr.* **3** iterum eiusdem (*codd. litt. maiusc.*)] *Anast. legit* τοῦ αὐτοῦ (*cf. gr.* T) **7** nobis F *edd.* **9** est *post* carnem esse *ed. Rom.* non male, sed mendum potius interpreti tribuendum* **15** etiam] iam *ed. Rom.*, sed cf. gr.* | ab his tristitiis liberari] *Anastasium* λυπῶν *pro* λοιπόν *legisse suspic. Dubielzig* | liberati P | non] et non E *edd.* **18** Kyrillus P Cirillus E **19** factus F² *edd.* | homo est *ed. Rom.* ex* F (homo *om.* E, *suppl.* F² *post* factum) | unigenitus *codd., correxi coll. gr.* **21** intelligendam et existentem F² *edd., sed cf. gr.* | transformamur] *Anast.* μεταστοιχειούμεθα *legisse uidetur* **22** sumus sub morte E *edd.* **24** incarnatus] in carne E *edd.* | dicit quia] dicimus E *edd.* **27** sic eum *Dubielzig coll. gr.*: si *codd.* sic *ed. Rom.**

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

Ὁρᾶτε οὖν, οἱ δι᾽ ἐναντίας, ὅτι οὐ μόνον τὰς ἀποστολικὰς φωνὰς διαστρέφετε, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἁγίοις πατράσιν ἐναντιοῦσθε. αὐτοὶ μὲν γὰρ διὰ τῶν προκειμένων ἀποστολικῶν ῥητῶν παθῶν ἀπηλλάχθαι τὸν Χριστὸν μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἀποδεικνύουσι, καὶ ἡμᾶς ὁδηγοῦσιν ὡς *συμμόρφους γενομένους τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ* μὴ κατὰ σάρκα περιπατεῖν, τουτέστι μὴ ἐπακολουθεῖν ταῖς σαρκικαῖς ἡδοναῖς. ὑμεῖς δὲ τοῖς ἴχνεσι τούτων κατακολουθεῖν μὴ ἀνεχόμενοι, ἑτέρως παρὰ τοὺς πατέρας φρονήσαντες καινήν τινα δόξαν παρεισφέρετε, καὶ ὁδὸν ἀτριβῆ βαδίζοντες ἑαυτούς τε καὶ τοὺς ἑπομένους ὑμῖν εἰς κρημνοὺς καὶ φάραγγας ἀπάγοντες εἰς *πέταυρον ᾅδου* καταβιβάζετε. ἀλλ᾽ οὐδεὶς ὑμῖν πιστεύει μὴ ἑπομένοις τῇ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν διδασκαλίᾳ.

Ha. 389
La.-Co. 473

Τὸ δὲ *‚διὰ πίστεως περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους‘* ὁ αὐτὸς Ἰωάννης ἑρμηνεύων οὕτω φησίν· „"Ινα μή τις εἴπῃ· ‚τί οὖν; λέγοντός σου *ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου*, τί ταῦτα λέγεις; ἀλλοτριούμεθα οὖν αὐτοῦ ἐνταῦθα ὄντες;‘, προδιώρθωσεν εἰπών· *διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους*. καὶ ἐνταῦθα μὲν αὐτὸν ἴσμεν, ἀλλ᾽ οὐχ οὕτω σαφῶς· ὃ καὶ ἀλλαχοῦ λέγει· *ἄρτι βλέπομεν* ἐν *ἐσόπτρῳ καὶ ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον*."

Καὶ ταῦτα μὲν ἄμφω θεσπέσιοι πατέρες εἰρήκασιν· ἐπεὶ καὶ ἐν ἄλλοις ῥητοῖς αὐτοῦ ὁ ἀπόστολος σαφῆ ἡμῖν διαγγέλλει τὴν ἔννοιαν λέγων· *ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει; εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι᾽ ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα*. πρόδηλον οὖν ὅτι *διὰ πίστεως περιπατοῦμεν* καὶ *οὐ διὰ εἴδους*· οὐδὲ γὰρ ὁρῶμεν ἐνταῦθα τὸν θεόν, ἀλλὰ πιστεύομεν εἰς αὐτόν, ὅτι καὶ τὰ δημιουργήματα αὐτοῦ πίστει λέγομεν παρ᾽ αὐτοῦ γεγενῆσθαι, καθὼς τῇ μεγαλοφωνίᾳ τοῦ πνεύματος ὁ αὐτὸς κηρύττει λέγων· *πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων τὰ βλεπόμενα γεγονέναι*. καὶ θεωροῦντες τὴν εὔτακτον κίνησιν τοῦ παντὸς εἰς ἔννοιαν ἐρχόμεθα *τοῦ ἐν σοφίᾳ* τὰ *πάντα ποιήσαντος* θεοῦ. τοῦτο οὖν ἐστι *‚διὰ πίστεως περιπατοῦμεν* καὶ *οὐ διὰ εἴδους‘*, καὶ οὐχ ὡς αὐτοὶ ἐξ *ἀπαιδευσίας γλώσσης* στρεβλοῦντες τὴν ἔννοιαν τὴν ἀποστολικὴν εἰς τὴν τῶν σεπτῶν εἰκόνων ποίησιν ἐξελάβοντο τὸ εἰρημένον. τὰς οὖν πατρικὰς διδασκαλίας ἀκούσαντες ταύταις ἀκολουθήσωμεν καὶ τὴν νυνὶ καινοτομίαν βδελυξώμεθα λέγοντες· *ἐμίσησα ἐκκλησίαν πονηρευομένων, καὶ μετὰ ἀσεβῶν οὐ μὴ καθίσω,*

Ma. 292
Rom. 615

---

4 cf. Phil. 3,21 **8–9** εἰς^2 – ᾅδου cf. Prou. 9,18 **11** 2 Cor. 5,7 **12–13** 2 Cor. 5,6 **15–16** 1 Cor. 13,12 **18–19** Rom. 8,24–25 **23–24** Hebr. 11,3 **25** cf. Ps. 103,24 **25–26** cf. 2 Cor. 5,7 **26** cf. Os. 7,16 **29–30** Ps. 25,5

12–16 ~ Ioh. Chrys. in epist. 2 Cor. (CPG 4429) hom. 10 p. 120 (508 C 6 – D 4) Field (= Ioh. Dam. in epist. 2 Cor. [CPG 8079] l. 546–551 Volk)

(H)V T M **2–30** αὐτοὶ – καθίσω praetermisit H **12–16** ~ *Chrys.*, *Ioh. Dam.*

2 πατράσιν] πᾶσιν ed.Rom.* **6** τοῖς πατράσι V T **7** κενήν V **9** πιστεύει] πεισθῆ M | ὁσίων Vc edd. **11** περιπατοῦμεν + καὶ T M edd., sed cf. lat. et *N. T.* **12** μή τις etiam *Ioh. Dam.*: μηδεὶς *Chrys.* | τί – σώματι] ἀκούων ὅτι nec plura *Chrys. Ioh. Dam.* **12–13** ἐνδημοῦντες – αὐτοῦ om. V **13–14** προδιώρθωσεν + τοῦτο *Chrys. Ioh. Dam.* **15** ὃ om. M **15–16** ἄρτι – πρόσωπον^2] ἐν ἐσόπτρῳ καὶ ἐν αἰνίγματι nec plura *Chrys. Ioh. Dam.* **16** καὶ etiam *Chrys. Ioh. Dam.* (uar. lect. in *N. T.*) **17** ἄμφω + οἱ ed.Rom.* ex Vc (Bonafides in marg.) **18** ἔννοιαν] διάνοιαν + ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τὴν ἔννοιαν V (fort. correctio marginalis in textum recepta) **20** οὐδὲ] οὐ T edd. **25** ἐν om. Vc edd. | τὰ om. M, cf. *Sept.* | exspectaueris ἐστι ‹τὸ› (cf. supra l. 11) **26** ἀπαιδεύτου M | γλώττης M **29** κενοτομίαν V | βδελυξόμεθα V **30** καθίσω] sententia continuatur infra p. 706,2

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

Videtis ergo, aduersarii, quia non solum apostolicas uoces peruertitis, sed sanctis patribus aduersamini. ipsi enim per antelata dicta Christum passionibus liberatum post resurrectionem ostendunt, et nos docent tamquam conformes effectos *corpori claritatis* eius non secundum carnem ambulare, id est non sectari carnales uoluptates. porro uos uestigia horum persequi minime patientes, aliter quam patres sapiendo PL 129, 417
uanam quandam gloriam introducitis, et uiam non tritam ambulantes uosmet et sectatores uestros in praecipitia et fauces inducendo in profundum *inferni* dimergitis. Ha. 390
uerum uobis nemo credit non sequentibus sanctorum patrum nostrorum doctrinam. La.-Co. 474

Sane illud quod dicitur ‚*per fidem enim ambulamus, non per speciem*‘ idem Iohannes interpretans sic ait: „Ne quis dicat: ‚<quid> ergo? dicendo *quamdiu sumus in corpore, peregrinamur a domino*, ut quid haec dicis? alieni ergo efficimur ab eo hic existentes?‘, ante correxit dicens: *per fidem ambulamus, non per speciem*. et hic quidem eum scimus, sed non ita liquido; et alibi dicit: *nunc uidemus* in speculo et *in aenigmate, tunc autem facie ad faciem*.“

Et haec quidem ambo egregii patres dixerunt; quoniam et in aliis dictis suis apostolus liquido nobis sensum indicat dicens: *quod enim uidet quis*, *quid* et *sperat? si autem quod non uidemus speramus, per patientiam expectamus*. perspicuum ergo est quia Ma. 291
per fidem ambulamus et *non per speciem*. neque enim uidemus hic deum, sed credi- Rom. 615
mus in eum, quia et ea quae condidit fide dicimus ab eo facta fuisse, quemadmodum magna spiritus uoce ipse praedicat dicens: *fide intellegimus aptata esse saecula uerbo dei, ut ex inuisibilibus uisibilia fierent*. et contemplantes ordinatum motum uniuersitatis ad intelligentiam uenimus dei qui *omnia in sapientia fecit*. hoc enim est ‚*per fidem ambulamus, non per speciem*‘, et non ut ipsi ex indisciplinatione linguae deprauantes sensum apostolicum in uenerabilium imaginum factionem acceperunt quod dictum est. doctrinis ergo patriis auditis has sequamur et praesentem nouitatem abominemur dicentes: *odiui ecclesiam malignantium et cum impiis non sedebo*.

P VE

6 uanam] *Anast. intellexit* κενήν | gloriam] opinionem *ed. Rom.*^{mg} *(sed est mendum interpretis)* **7** demergitis VE *edd.* **10** quid *add. ed. Rom. (cf. gr.)* **11** dicitis P **13** et^{1}] *exspectaueris* <quod> et, *sed cf. gr.* M **13–14** egnimate *(sic)* V enigmate E **16** et P *(cf. gr.)*: *om.* VE *(cf. Vulg.)* **20** intelligimus E *edd.* | apta P *(uar. lect. in Vulg.)* **21** deo VE (*corr.* F) **22** enim (~ οὖν*? cf. p. 681,8*)] ergo *ed. Rom.**

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

(Τόμος πέμπτος)

ὅτιπερ *εἰς κακίαν τρέχοντες οἱ πόδες αὐτῶν* τοῖς ἑαυτῶν ἐνεπάρησαν βρόχοις. καὶ ἤδη ἀποδέδεικται ὅτι οὐδεὶς τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀνατεθραμμένων τὴν τοῦ θεοῦ δόξαν ἀντηλλάξατο εἰς τὴν τῶν εἰκόνων ποίησιν οὔτε ἐν ἄλλῳ οἱῳδήποτε κτίσματι. φέρε νῦν καὶ τῶν ἑξῆς τὴν ἀνασκευὴν ποιησώμεθα, σύμμαχον ἔχοντες τὴν μὴ νικωμένην ἀλήθειαν. καὶ γὰρ αὐτοὶ προσθήκαις τὸ κακὸν πλεονάσαι θέλοντες, καὶ ἁγίους πατέρας εἰς μέσον ἤγαγον, αὐτοὺς λοιδοροῦντες κατὰ τῆς τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἀναζωγραφήσεως διαγορεῦσαι, ταῦτα προτιθέμενοι·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Τὰ ἴσα δὲ καὶ οἱ τῶν ἀποστόλων μαθηταὶ καὶ διάδοχοι θεοφάντορες ἡμῶν πατέρες ἐκδιδάσκουσι. λέγει οὖν ὁ ἐν σημειοφόροις περιβόητος Ἐπιφάνιος ὁ Κύπρου· *„Προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις, ἃς παρελάβετε· μὴ ἐκκλίνητε δεξιὰ μηδὲ ἀριστερά."* οἷς ἐπιφέρει· „καὶ ἐν τούτῳ μνήμην ἔχετε, τέκνα ἀγαπητά, τοῦ μὴ ἀναφέρειν εἰκόνας ἐπ᾽ ἐκκλησίας μήτε ἐν τοῖς κοιμητηρίοις τῶν ἁγίων, ἀλλ᾽ ἀεὶ διὰ μνήμης ἔχετε τὸν θεὸν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· – ἀλλ᾽ οὔτε κατ᾽ οἶκον κοινόν· οὐκ ἔξεστι γὰρ χριστιανῷ δι᾽ ὀφθαλμῶν μετεωρίζεσθαι καὶ ῥεμβασμῶν τοῦ νοός." La.-Co. 476 ὃς καὶ ἑτέρους λόγους ἐξέθετο ἐπ᾽ ἀνατροπῇ τῆς τῶν εἰκόνων ποιήσεως, οὓς οἱ φιλομαθῶς ζητοῦντες εὑρήσουσιν.»

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Οἱ φιλομαθεῖς περὶ τὴν τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἔρευναν τοὺς ἑτέρως φρονοῦντας καὶ θέλοντας *τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην στῆσαι* καὶ *τῇ τοῦ θεοῦ* ἀντιταχθῆναι Rom. 616 ἴσασι κιβδήλοις καὶ παρεγγράπτοις συγγράμμασιν ἰσχυριζομένους, ἔνθεν ὡς νόθους Ma. 293 ὄντας καὶ οὐ γνησίους υἱοὺς τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἀδελφοὺς δέξασθαι οὐ προσίενται, μᾶλλον δὲ ἀποκρουόμενοι λέγουσι· *σπέρμα Χαναὰν καὶ οὐκ Ἰούδα*, γνόντες τὸ Ha. 392 ὑπὸ τοῦ εὐαγγελιστοῦ εἰρημένον· *ἐξῆλθον* ἀφ᾽ *ἡμῶν, ἀλλ᾽ οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν. εἰ γὰρ*

---

2 cf. Prou. 1,16 (ad Is. 59,7 rettulit Anast.) **5–6** τὴν[2] – ἀλήθειαν cf. 1 Esdr. 3,12 **12** Προσέχετε ἑαυτοῖς cf. Act. 20,28 al. | καὶ – παρελάβετε cf. 2 Thess. 2,15 et 3,6 **12–13** μὴ – ἀριστερά cf. Prou. 4,27; Deut. 2,27 **21** cf. Rom. 10,3 **24** σπέρμα – Ἰούδα Sus. (Theod.) 56 **25–708,1** 1 Ioh. 2,19

12–18 Epiph. testam. ad ciu. (CPG 3751) fr. 32–33 Holl (p. 363) = fr. 1–2 Ostrogorsky (p. 67–68); cf. Thümmel, BSl 47, 1986, 187; id., Frühgeschichte n. 38

12–16 = Niceph. refut. c. 158,3–12 (ex synodi a. 815 habitae florilegio) **16** οὐκ – νοός = Niceph. adu. Epiph. p. 301,12–13

(H)V T M **6–18** καὶ[1] – εὑρήσουσιν praetermisit H **12–16** = *Niceph.*[ref] **16** = *Niceph.*[Epi]

1 ante Τόμος πέμπτος (om. H fort. propter praetermissionem, uide app. testium ad p. 704,2–30) add. Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω HV edd. (deest in lat.) uix recte; nam textus ab Epiphanio pronuntiatus continuatur **2** ὅτιπερ – βρόχοις] haec coniungenda sunt cum iis quae in fine tomi quarti praecedunt **3** ἀποδέδεικται H T M: ἃ δέδεικται V **7** λοιδοροῦντες (~ obloquendo)]„ἴσ. ληρωδοῦντες" ed.Rom.[mg] **8** προστιθέμενοι ed.Rom.* (ex lat.) **9** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **10** ἴσα ed.Rom.* **11** οὖν] γὰρ V **13** μηδὲ] ἢ *Niceph.*[ref] **16** ἐξέσται *Niceph.*[Epi] | ῥεμβασμῷ *Niceph.*[ref] *Niceph.*[Epi] | τοῦ om. *Niceph.*[Epi] **19** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T | διάκονος + καὶ κουβουκλείσιος M **21** θεοῦ + χάριτι M, sed cf. lat. et *N. T.* **22** παρεγγράπτοις] νόθοις M (fort. correctio uel adnotatio marginalis in textum recepta); cf. etiam app. crit. lat. | ἰσχυριζομένους ἔνθεν HV M: ἔνθεν T ἰσχυριζομένους ed.Rom.* (om. ἔνθεν coll. lat., ut uidetur) **23–24** προσίενται] προσιέναι ed.Rom.* **24** Χαναὰμ ed.Rom.* | οὐκ om. ed.Rom.* („ἴσ. οὐχὶ Ἰούδα" ed.Reg.[mg]) **25** ἀφ᾽] ἐξ M (fort. ex *N. T.*), sed cf. lat.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

(Tomus quintus)

Quoniam *ad* malitiam *currentes pedes eorum* suis irretiti sunt laqueis, ecce ostensum est neminem ex his qui in ecclesia nutriti sunt gloriam dei in imaginum facturam uel in aliam qualemcumque commutasse creaturam. eia nunc et ceterorum destructionem faciamus, auxiliatrice habita quae non uincitur ueritate. etenim ipsi additamentis malum abundare uolentes, etiam sanctos patres in medium adduxerunt eos obloquendo contra uenerabilium imaginum picturam effatos fuisse, addentes:

(Gregorius episcopus legit:)

«Porro aequalia et apostolorum discipuli et successores, deiloqui uidelicet patres nostri, edocent. dicit ergo in patrandis signis famosissimus Epiphanius Cyprius: „*Attendite* uos ipsos, *et tenete traditiones quas* suscepistis; *ne declinetis ad dexteram neque ad sinistram*." quibus subinfert: „et in hoc memoriam habete, filii dilecti, PL 129, 418
ne inducatis imagines in ecclesias neque in coemeteria sanctorum, sed per memoriam habete deum in cordibus uestris – sed neque in domum communem; non enim expedit christiano per oculos et uagationes mentis efferri." qui et alios sermones La.-Co. 475
exposuit in subuersionem efficiendarum imaginum, quos qui amorem discendi habent quaerentes inuenient.»

(Epiphanius diaconus legit:)

Amatores discendi ecclesiasticorum negotiorum scrutinium eos qui aliter sapiunt *suam*que uolunt *iustitiam statuere* et dei resistere, nouerunt nothis et falsis conscriptionibus innitentes tamquam spurios et non proprios ecclesiae catholicae filios Rom. 616
minime ut fratres admittere, immo uero abdicantes dicunt *semen Chanaan et non* Ma. 294
Iuda, scientes ab euangelista dictum: exierunt a *nobis, sed non erant ex nobis. si* enim Ha. 391

---

2 ad – eorum *cf. Vet. Lat. (Beuron) Is. 59,7 (***O***)* **23–709,1** exierunt – nobiscum *cf. Vet. Lat. (Beuron) 1 Ioh. 2,19*

P VE

---

1 *post* Tomus quintus *suppl. ed. Rom.** Epiphanius diaconus legit, *sed cf. app. crit. gr.* **2–4** Quoniam – creaturam] *Anast. uerborum constructionem mutauit; cf. app. crit. gr.* **2** suis *post* sunt E *edd.* **6** habundare *codd. (fort. retinendum; cf. Act. II p. 145,3 al.)* | medio *ed. Rom.** **7** obloquendo] *i. e.* obloquendo calumniantes, *cf. ThLL s.u. II* | addentes] *Anast. legit uel intellexit* προστιθέμενοι **10** patrandis signis *exspectaueris* inter patrantes signa *(cf. Steph. TGL³ VII, 189 B–C)* **13** coemeteria *ed. Rom.*: coemeteriam P cimiteria V coe + *spatium* E **18** diaconus + et cubuclesius P V (*cf. gr.* M) **19** Amatores – scrutinium] „*gr.* Studiosi in scrutandis rebus Ecclesiasticis" *ed. Rom.*^{mg} **20** suumque P^{ac} (u^{2} *in* a *mut.* P^{x}) | statuere iustitiam *ed. Rom.** | statuerit P^{ac} (t^{3} *exp.*, e *supra* i *scr.* P^{c}) **20–22** nouerunt – admittere] ἔνθεν *Anast. in exemplari graeco non legisse uidetur; inde uerborum constructionem mutauit* **20** falsis ~ παρεγγράπτοις *(cf. infra p. 709,5)* **22** Chanaam *ed. Rom.** **23** a P V *(cf. gr.)*: ex E *edd. (cf. Vulg.)*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν, καὶ πάλιν τοῦ θείου ἀποστόλου λέγοντος· *ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου, τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν*, καί· *βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης*· καὶ πάλιν ὁ αὐτός φησι· *μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε*. πρέπον οὖν ἐστι παντὶ χριστιανῷ παρεγγράπτων βίβλων ἀκρόασιν ποιουμένῳ ταύτας διαπτύειν καὶ μηδόλως προσδέχεσθαι. καὶ γὰρ τοῦ θείου ἀποστόλου πρὸς Λαοδικεῖς φέρεται πλαστὴ ἐπιστολὴ ἔν τισι βίβλοις τοῦ ἀποστόλου ἐγκειμένη, ἣν οἱ πατέρες ἡμῶν ἀπεδοκίμασαν ὡς αὐτοῦ ἀλλοτρίαν. καὶ τὸ κατὰ Θωμᾶν Μανιχαῖοι παρεισήγαγον εὐαγγέλιον, ὅπερ ἡ καθολικὴ ἐκκλησία ὡς ἀλλότριον εὐσεβῶς ἀποστρέφεται. οἷα καὶ ἡ νυνὶ χρῆσις ἡ λεγομένη μὲν τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Ἐπιφανίου, μὴ οὖσα δέ. αὐτὸς γὰρ ὁ θεσπέσιος πατὴρ ὀγδοήκοντα κεφαλαίων ἔκδοσιν ποιησάμενος πάσας τὰς αἱρέσεις ἐθριάμβευσεν ἑλληνικάς τε καὶ ἰουδαϊκὰς καὶ ὅσαι μετὰ τὸν χριστιανισμὸν γεγόνασι, μηδεμίαν παραλελοιπώς. καὶ εἰ τὴν τῶν εἰκόνων ποίησιν ἀλλοτρίαν τοῦ Χριστοῦ ἐγίνωσκεν, εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν αἱρέσεων ταύτην κατέταξεν ἄν. πάλιν δὲ τὰς ἐκθέσεις ταύτας τὰς κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἡ ἐκκλησία εἰ ἐδέξατο, οὐδ' ἂν αἱ εἰκόνες ἀνεζωγράφηντο ἔν τε κοσμήσει τῶν σεπτῶν ναῶν καὶ πρὸς ἡμετέραν ἀνάμνησιν. ἐκ γὰρ αὐτῶν τῶν χρήσεων, ὧν εἰς μαρτυρίαν προφέρονται οἱ τῆς καινοφωνίας εἰσηγηταί, αὐτόθεν ἔχει τὴν ἀνατροπήν. ὁ γὰρ ἅγιος Ἐπιφάνιος ἐν τοῖς χρόνοις ἦν Θεοδοσίου καὶ Ἀρκαδίου· παρεκτείνονται οὖν ἔτη ἕως τῆς νυνὶ αἱρέσεως ὡσεὶ τετρακόσια. καὶ τὰς βίβλους τὰς κατὰ τῶν εἰκόνων οὐδεὶς τῶν χριστιανῶν ἐδέξατο εἰ μὴ οἱ τῆς νυνὶ καινοφωνίας ψευδηγόροι. καὶ ἐὰν τὰ τοσαῦτα ἔτη ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ οὐκ ἐδέχθησαν, οὐδὲ νυνὶ ἀποδεχθήσονται διὰ τὸ μηδέπω αὐτὰς δεδέχθαι. ἦν γὰρ ἐπιστολήν τινες αὐτῶν προφέρονται ψευδῶς ἐπιγεγραμμένην τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου τοῦ τῆς Κυπρίων προέδρου πρὸς Θεοδόσιον τὸν βασιλέα, ἡμεῖς ταύτην μετὰ χεῖρας λαβόντες καὶ ἀναγνόντες ἐρευνητικῶς καὶ οὐ παροδευτικῶς εὕρομεν ἐν τῷ τέλει τῆς ἐπιστολῆς ἔμφασιν τοιάδε περιέχουσαν ὅτι „Πολλάκις λαλήσας τοῖς συλλειτουργοῖς μου περιαιρεθῆναι τὰς εἰκόνας οὐκ ἐδέχθην παρ' αὐτῶν, οὐδὲ πρὸς βραχὺ ἀκοῦσαι τῆς ἐμῆς φωνῆς ἠνέσχοντο".

Σκοπήσωμεν οὖν, τίνες ἦσαν ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ μνημονευθέντος πατρὸς ἡμῶν Ἐπιφανίου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀοίδιμοι διδάσκαλοι καὶ περίβολοι ἀρραγεῖς τῆς ἐκκλησίας·
La.-Co. 477 Βασίλειος ὁ μέγας ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ, Γρηγόριος ὁ τῆς θεολογίας ἐπώνυμος, Γρηγόριος ὁ τῆς Νυσσαέων πόλεως πρόεδρος, ὁ πατὴρ πατέρων παρὰ πάντων ὀνομαζό-
Rom. 617 μενος, καὶ Ἰωάννης οὔτινος ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή — τοὔνεκεν γὰρ καὶ τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ χρυσοῦ στόματος ἐδέξατο —, πρὸς τούτοις καὶ Ἀμβρό-

2–3 Act. 20,29–30 **3–4** Col. 2,8 **4–5** 1 Ioh. 4,1

23–29 ἣν — ἠνέσχοντο cf. Epiph. epist. ad Theodos. imp. (CPG 3750) fr. 28 Holl (p. 362) = fr. 30 Ostrogorsky (p. 73); cf. Thümmel, BSl 47, 1986, 186; id., Frühgeschichte n. 37 **34** οὔτινος — αὐδή cf. Hom. Il. 1,249

27–29 Πολλάκις — ἠνέσχοντο ~ Niceph. refut. c. 198,26–30; cf. adu. Epiph. p. 340,20–24

(H)V T M **1–712,8** καὶ — τάδε praetermisit H **27–29** ~ *Niceph.*[ref]

3–4 συλλαγωγῶν V **4** ὁ αὐτός] error Tarasii **7** τισι] τοῖς V **8** τὸ M ed.Rom.: τοῦ V T **10** ἡ νυνὶ V M (cf. lat.): νυνὶ ἡ T edd. | μὲν om. V **16** αἱ + σεπταὶ T edd., αἱ om. V **17** σεπτῶν] αὐτῶν T | αὐτῶν τῶν] τῶν αὐτῶν V **18** κενοφωνίας codd., correxi (cf. lat.) **19** ἦν post Ἀρκαδίου V **22** κενοφωνίας codd., correxi (cf. lat.) **26** ἀναγνώσαντες M **34** γλώττης V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

essent *ex nobis, mansissent utique nobiscum*, et iterum sacratissimo apostolo dicente quia *intrabunt post discessum meum lupi graues in uos non parcentes gregi, ut abducant discipulos post se*, et: *uidete ne quis uos decipiat per philosophiam et inanem fallaciam*, et rursus idem *nolite*, inquit, *omni spiritui credere*. decet ergo unumquemque christianum qui falsos libros audit, hos expuere et nullatenus admittere. etenim diuini apostoli ad Laodicenses fertur ficta epistola in quibusdam libris apostoli iacere, quam patres nostri reprobauerunt ut alienam ab ipso. et Manichei secundum Thomam introducunt euangelium, quod catholica ecclesia pie tamquam alienum auertit. ita et praesens testimonium dicitur quidem, sed non est sancti patris nostri Epiphanii. ipse namque egregius pater octuaginta capitulorum editione facta cunctas hereses publicauit, paganas scilicet et Iudaicas et quotquot post christianismum factae sunt, nullam dimittens. et si imaginum factionem alienam a Christo nosset, hanc utique in numero hereseon statuisset. et rursus si expositiones has, quae sunt aduersus uenerabiles imagines, ecclesia suscepisset, non utique imagines pingerentur ad ornatum uenerandorum templorum et commemorationem nostram. ex ipsis enim scripturis quas nouitatis praeceptores in testimonium proferunt earum habetur euersio. sanctus enim Epiphanius temporibus erat Theodosii et Arcadii; extenduntur ergo anni usque ad praesentem heresim quasi quadringenti. et libros aduersus imagines nullus christianorum recepit nisi falsi praesentis nouitatis assertores. et si tot annis in ecclesia non sunt recepti, neque nunc recipiantur, eo quod aliquando recepti non fuerint. epistolam enim quam quidam eorum proferunt falso suprascriptam eiusdem sancti Epiphanii Cypriorum insulae praesulis ad Theodosium imperatorem nos in manibus accipientes et scrutabiliter et non transitorie perlegentes inuenimus PL 129, 419
in fine epistolae sententiam huiusmodi contineri quia „Multotiens locutus comministris meis, ut auferrentur imagines, receptus non sum ab eis, neque audire uocem meam saltem paululum passi sunt“.

Intendamus ergo qui fuerint temporibus iam memorati patris nostri Epiphanii in ecclesia illustres magistri et incorruptae munitiones ecclesiae: Basilius magnus in La.-Co. 478
opere et sermone, Gregorius cognomento theologus, Gregorius Nyssensium ciuitatis praesul, pater patrum ab omnibus nominatus, et Iohannes cuius a lingua uox melle dulcior effluebat – unde et cognomen aurei oris accepit –, insuper et Ambrosius, Rom. 617

10–13 ipse – statuisset *cf. LC IV 25 p. 552,6–8 (= IV Capit. p. 488,30–32; deest in *Hadr.)*: Contra eos, qui dicunt, quod Epiphanius octuaginta capitula digessit de heresibus, qui tamen, si imagines adorare heresem sciret, id quoque inter hereses conputaret.

P VE

1 mansissent *(uar. lect. in Vulg.)* P V: permansissent E *edd.* **2** discessum meum *est uar. lect. in Vulg. (cf. Wordsworth/White)* **3** philophiam *(sic)* P **4** inquit P: inquid V, *om.* E *edd.* **5** cristianum P | et] ac E *edd.* **6** diui *ed. Rom.** | fictam P **7** reprobauere E *edd.* | Manichaei *ed. Rom.** **10** nanque P *ed. Rom.* | edictione *ed. Rom. ex* edicione F *(corr. ed. Reg.)* | cuntas *(sic)* P **11** pulicauit P puplicauit E **16** preceptores VE (*abbr.* P) **18** anni *post* quasi *ed. Rom.** **18–19** imagines *ed. Rom.*: christianos *codd.* **20–21** aliquando … non ~ μηδέπω **23** et² *om.* E *edd.* | transitore P^{ac} (i *add.* P^{c} *s. l.*) **24** Multoties *ed. Rom.** **24–25** comministris] cum ministris V *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **25** auferrentur *ed. Rom. (cf. gr.)*: auferrent P E aufferent V^{pc} afferent V^{ac} (u V^{1} *s. l.*) **29** Nyssensium *ed. Rom. (recepi dubitanter)*: Nisęnsium P Niseensium V Nisiensium E

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

Ma. 296 σιος, Ἀμφιλόχιος, Κύριλλος Ἱεροσολύμων. εἰ τοίνυν αὐτὸς ὁ συγγραψάμενος τὴν τῶν ῥητῶν τούτων ἔκθεσιν τὴν κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων μὴ δεδέχθαι λέγει παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τότε ἐν τῷ βίῳ περιόντων, πῶς ἃ αὐτοὶ οἱ ἅγιοι πατέρες οὐκ ἐδέξαντο ἡμεῖς *οἱ εἰς τὰ τέλη τῶν αἰώνων καταντήσαντες* καὶ λόγου καὶ γνώσεως ἀποροῦντες, ὅτι οὐδὲ μαθηταί ἐσμεν ἄξιοι αὐτῶν καλεῖσθαι, τὰ φαλσολογηθέντα κατὰ τῆς ἐκκλησίας δεξόμεθα; ἄπαγε τῆς ἐναγοῦς καὶ τολμηρᾶς ἐκθέσεως. ἐξέστησαν τοῦ ὀρθοῦ λόγου οἱ τοῦτο κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἐγχειρήσαντες. ἔστω ἐν ἡμῖν τοῖς φιλοχρίστοις τὸ τοῦ ἀποστόλου ῥητὸν τὸ φάσκον· *κρατήσωμεν τὰς παραδόσεις ἃς παρελάβομεν*, καί· *τὰς βεβήλους καινοφωνίας* παραιτησώμεθα, καὶ ψευδῆ καὶ πεπλασμένα ταῦτα γνωσώμεθα εἶναι. αἱ γὰρ βίβλοι τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Ἐπιφανίου, ἥ τε λεγομένη Ἀγκυρωτὸς καὶ αἱ λοιπαί, εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην διαβεβόηνται, καὶ ὁ φθόγγος αὐτῶν ἐξήχηται, καὶ παρὰ μικρὸν κατὰ πᾶσαν ἐκκλησίαν διεσπαρμέναι εἰσί· ταῦτα δὲ τὰ λογύδρια ἃ κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων περιβομβοῦσι — δύο ἢ τρεῖς βίβλοι ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην οὐχ εὕρηνται, εἰ μήπω
Ha. 393 νεωστὶ ἐγράφησαν. καὶ εἰ ἦσαν γνώριμοι ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, ὥσπερ ἡ λεγομένη Ἀγκυρωτὸς τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις πεπλάτυνται, οὕτως καὶ αὗται ἂν ἐπλατύνθησαν· ἀλλ᾽ ὡς ξέναι καὶ ἀλλότριαι καὶ παρέγγραπτοι οὐδέπω ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ἐδέχθησαν, ἀλλ᾽ οὐδὲ ἐνεφανίσθησαν, οὐκοῦν οὐδὲ *νυνί*, ἵνα *ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ* [ἡ] ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις καὶ ἡ ἀρχῆθεν παράδοσις ἐμπολιτεύηται. μὴ παραπεμπέτωσαν δὲ τὰς γλώσσας οἱ κενολόγοι κατηγοροῦντες τῶν ὀρθῶς φρονούντων, ὅτι τῷ ἁγίῳ Ἐπιφανίῳ ἐναντιοῦνται οἱ ἀποδεχόμενοι τὴν ἀρχαίαν θεσμοθεσίαν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας. οὐδαμῶς· τὸ μὲν γὰρ σύγγραμμα ἀποβαλλόμεθα, τὸν δὲ ἅγιον πατέρα διδάσκαλον τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας γινώσκομεν. καὶ γὰρ οἱ ἐν τῇ ἁγίᾳ τετάρτῃ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ τῇ ἐν Χαλκηδόνι συναθροισθέντες θεῖοι πατέρες τὴν ἐπιστολὴν τὴν λεγομένην Ἴβα ἐπισκόπου Ἐδέσσης πρὸς Μάριν τὸν Πέρσην ἀνεθεμάτισαν ὡς Νεστορίῳ συμφωνοῦσαν, ὡσαύτως καὶ οἱ τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου, τὸν δὲ Ἴβαν οὐδαμῶς· οὐ γὰρ ἀληθὲς ἀπεδείχθη, ὅτι τοῦ Ἴβα ἦν ἡ ἐπιστολή. ἔνθεν καὶ εἰς τοὺς ἀναθεματισμοὺς οὐ τὸν Ἴβαν ἀναθέματι παρέπεμψαν, ἀλλὰ τὴν λεγομένην Ἴβα ἐπιστολήν· ἐλέγετο γάρ, οὐκ ἦν δέ. οὕτως οὖν καὶ ταῦτα τὰ ψευδηγόρα συγγράμματα τὰ κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων λέγονται μὲν παρά τινων τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου, οὐδαμῇ δὲ οὐδαμῶς εἰσιν, ὡς δέδεικται. καὶ γὰρ ναὸν ἀνεδείμαντο ἐν τῇ Κυπρίων νήσῳ οἱ αὐτοῦ μαθηταί, ὀνομάσαντες αὐτὸν τοῦ αὐτοῦ πατρός, καὶ μετὰ πολλῶν εἰκονικῶν στηλο-

---

4 cf. 1 Cor. 10,11 **8–9** κρατήσωμεν — παρελάβομεν cf. 2 Thess. 2,15 et 3,6 **9** τὰς βεβήλους καινοφωνίας (uar. lect. κενοφωνίας) 1 Tim. 6,20; 2 Tim. 2,16 **19** Phil. 4,7; Col. 3,15 (text. byz.)

24–30 καὶ[1] — δέ cf. (Ps.-?)Anast. Sin. de haer. (CPG 7774) § 15 p. 82,20–23 Uthemann (AHC 14, 1982), ubi p. 92 plura inuenies

(H)V T M

1 Ἀμφιλόχιος + καὶ M ed.Rom., sed cf. lat. **3** τῶν[1] M ed.Rom.: om. V T **5–6** φαλσολογηθέντα V M (cf. lat.): φαλσογραφηθέντα T edd. **7** ἐγχειρίσαντες V edd. | ἐν om. M **9** κενοφωνίας codd., correxi (cf. lat. et uar. lect. in *N. T.*) **10** γνωσόμεθα V **13** „τούτων δὲ τῶν λογιδρίων lat.“ ed.Rom.^{mg} | λογίδρια ed.Rom.* **14** οὐχ] οὔπω T edd. | ηὕρηνται sic V | μήπω] μὴ T edd. **15** εἰ ἦσαν] εἴησαν sic V | γνώριμον T **17** ἀλλότριοι V **18** οὐδέπω ~ οὐδέποτε, cf. Lampe s.u. (aliter lat.) **19** νῦν M | ἡ[2] om. ed.Rom., seclusi **20** ἐμπολιτεύηται M ed.Rom.: ἐμπολιτεύεται V T | παραπεμπέτωσαν M (cf. lat.): παραπεμπέσθωσαν V T edd. | κενολόγοι (cf. lat.)] κακολόγοι ed.Rom.* ex Vc **25–26** Ἐδέσσης T: Ἐδέσης V M edd. **26** Μάριν M: Μάρην V T edd. **27** πέμπτης] ε′ V | δὲ om. V | οὐ] οὐδὲ V **28** τοῦ om. ed.Rom.* **30** τὰ[2] om. T edd. **33** αὐτὸν] fort. αὐτὸν <ὀνόματι> scribendum, cf. lat. | αὐτοῦ om. V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

Amphilochius, Cyrillus Hierosolymitanus. si igitur ipse qui conscripsit horum expositionem dictorum contra uenerabiles imagines se non receptum dicit a sanctis patribus qui tunc in uita supererant, quomodo falsa dicta, quae ipsi sancti patres non Ma. 295
receperunt, nos *qui in fines saeculorum deuenimus* <et> scientia et sermone deficimus, quia nec discipuli eorum sumus digni uocari, contra ecclesiam recipiemus? absit scelerata ac temeraria expositio! caruerunt recto sermone qui hoc contra ecclesiam nisi sunt. sit in nobis Christum diligentibus apostoli dictum: *teneamus traditiones quas accepimus*, et: *profanas uocum nouitates deuitemus*, et mendacia haec esse sciamus. libri enim sancti patris nostri Epiphanii, siue qui dicitur Ancyrotos siue reliqui, in omnem orbem terrarum diffamantur, et sonus eorum uulgatur, et propemodum per uniuersam ecclesiam sparsi sunt. harum autem ratiuncularum quae contra uenerabiles imagines murmurant duo uel tres per uniuersum orbem libri non inueniuntur, nisi forte nouiter scripti sint. et si essent noti in catholica ecclesia, sicut Ha. 394
ille qui dicitur Ancyrotos sancti Epiphanii in omnibus est ecclesiis dilatatus, ita et ipsi dilatati existerent; sed ut extranei et alieni et falsati nondum in ecclesia catholica recepti sunt, sed nec apparuerunt, ergo nec nunc, ut pax dei in omnibus ecclesiis et antiqua traditio degat. ne emittant autem linguas uaniloqui calumniantes eos qui recte sapiunt, quod sancto Epiphanio aduersentur hi qui recipiunt antiquam legislationem catholicae ecclesiae. quod nequaquam uerum est; conscriptionem enim abicimus, sanctum uero patrem doctorem ecclesiae catholicae nouimus. etenim sacratissimi patres qui in quarta et uniuersali Chalcedonensi synodo congregati sunt epistolam quidem quae dicitur Hibae episcopi Hedessae ad Marin Persam anathematizauerunt ueluti Nestorio concordantem, similiter et quintae synodi patres, Hibam autem nequaquam; non enim uerum apparuit quod Hibae fuerit epistola. hinc et in anathematismis non Hibam anathemati summiserunt, sed epistolam quae dicebatur Hibae; dicebatur enim, licet non esset. ita ergo et haec mendacis assertionis conscripta quae contra uenerabiles imagines sunt dicuntur quidem a quibusdam sancti Epiphanii esse, sed nullo modo sunt, ut demonstratum est. etenim templum dedi- PL 129, 420
cauerunt in Cypriorum insula eius discipuli, nominantes illud eiusdem uocabulo patris, et cum multis aliis titularibus picturis imaginem eius in ipso templo loca-

28–713,1 etenim – locauerunt ~ *LC IV 19 p. 535,1–5 (= IV Capit. p. 487,39–488,2; deest in *Hadr.)*: Contra eos, qui dicunt: „Si sanctus Epiphanius imaginum destructor fuit et earum abominator, quomodo eius discipuli imagines depingebant in Cypriorum insula, in templo, quod eiusdem patris nomine titulaverunt“, cum videlicet multa pingantur (pinguntur *Capit.*), quae non adorantur, et plerumque a bonis magistris mali discipuli oriantur.

P VE **28–713,1** ~ *LC*

1 Amphilochius + et E *edd.* | Cyrillus F: Kyrillus P Cirillus VE | Hierosolimitanus *codd., corr. ed. Rom.* **4** fines *scripsi coll. gr. et Vulg.*: fine P V finem E *edd.* | et[1] *suppl.* F[2mg] *(cf. gr.)* | et[2]] ac F *edd.* **5** digni sumus E *edd.* | contra ecclesiam *coniungere debuit cum uerbis* falsa dicta *(supra l. 3)* | recipiamus E *edd.* **6** recta ratione *ed. Rom.[mg]* **7** in nobis sit E *edd.* **10** uulgatus E *edd.* **15** nondum ~ οὐδέπω *minus apte* (*melius p. 653,28* numquam) **16** sed *om. ed. Rom.** | nec[1]] neque VE *edd.* **21** uniuersali + sancta *ed. Rom.* (ex gr.) fort. recte (sed* sancta *ante* quarta *ponendum; cf. supra p. 621,8)* | Chalcedonensi P *ed. Rom.*: Calcid- V Calced- E **22** Hybe V Ibae *ed. Rom.** | Edessae *ed. Rom.** | Marin F: Marim P VE **23** Hybam V Ibam *ed. Rom.** **24** Hybe V Ibae *ed. Rom.** | et *om.* E *edd.* **25** Hybam V Ibam *ed. Rom.** **26** Hybe V Ibae *ed. Rom.** **30** titularibus picturis ~ εἰκονικῶν στηλογραφιῶν (imaginales titulationes *p. 691,20; cf. p. 787,21*) | ipso] *debuit* eodem

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

γραφιῶν καὶ αὐτοῦ εἰκόνα ἐν τῷ αὐτῷ ναῷ ἀνέθηκαν. καὶ εἰ οὕτος οὕτως τὴν τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἐβδελύσσετο ὄψιν, πῶς οἱ τούτου φοιτηταὶ εἰκονικῶς τοῦτον
Rom. 618 ἐστηλογράφησαν; κρίνατε πάντες οἱ ἀκούοντες καὶ τἀληθὲς ἀπὸ τοῦ ψεύδους χωρί-
La.-Co. 480 σατε, ὅτι οὐ τοῦ πατρὸς αἱ ἐκδόσεις αὗται, ἀλλὰ Μανιχαϊκαί τινες, ὧν φευξώμεθα ὡς *χολῆς πικρίας* μεμεστωμένων. αὐτοὶ γὰρ καὶ οἱ τῆς συγχύσεως εἰσηγηταὶ ταύτην τὴν θέαν ἐδέξαντο οὐδαμῶς, ὡς οὐκ ἀληθῶς πρεσβεύοντες ἐνανθρωπῆσαι τὸν θεὸν λόγον σαρκί, ἀλλὰ κατὰ φαντασίαν καὶ δόκησιν. διὸ καὶ οὗτοι φαντασιούμενοι, ἕτερα ἀνθ᾽ ἑτέρων νοοῦντες, προφέρονται τάδε·

Ma. 297 (Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Ὁμοίως δὲ καὶ Γρηγόριος ὁ θεολόγος ἐν τοῖς αὐτοῦ ἔπεσι λέγει· „Ὕβρις πίστιν ἔχειν ἐν χρώμασι καὶ μὴ ἐν καρδίᾳ. ἡ μὲν γὰρ ἐν χρώμασιν εὐχερῶς ἐκπλύνεται, ἡ δὲ ἐν τῷ βάθει τοῦ νοός, ἐκείνη ἐμοὶ προσφιλής."»

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Διεστραμμένως αὖθις νοήσαντες καὶ ἕτερον ῥητὸν Γρηγορίου τοῦ θεολόγου προβάλλονται· ὅπερ παρὰ μὲν τοῦ πατρὸς ἐξεδόθη

„ὕβρις πίστιν ἔχειν ἐν χρώμασι, μὴ κραδίῃσι·
ῥεῖά κεν ἔκπλυτ᾽ ἔοι· βένθος ἔμοιγε φίλον",

ὑπὸ δὲ τούτων τῶν φαλσολόγων „Ὕβρις πίστιν ἔχειν ἐν χρώμασι καὶ μὴ ἐν καρδίᾳ· ἡ μὲν γὰρ ἐν χρώμασιν εὐχερῶς ἐκπλύνεται, ἡ δὲ ἐν τῷ βάθει τοῦ νοός, ἐκείνη ἐμοὶ προσφιλής." ἔβυσαν τὰ ὦτα καὶ τὰ ὄμματα ἔμυσαν, καὶ ὀρθὰ νοεῖν οὐκ ἠθέλησαν οἱ ἀθετήσαντες τὰς ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις. *ἀκοῇ γὰρ ἤκουσαν καὶ οὐ συνῆκαν, καὶ βλέποντες ἔβλεψαν καὶ οὐκ εἶδον*. πωρωθέντες γὰρ τῇ καρδίᾳ καὶ τὰς πατρικὰς διδασκαλίας καὶ παραδόσεις ἐστρέβλωσαν *κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας*. ὁ γὰρ ἅγιος Γρηγόριος ὁ θεολόγος ἐν ταῖς μετρικαῖς αὐτοῦ ἐκδόσεσι τὸ ῥητὸν ὃ αὐτοὶ προήνεγκαν διαγορεύων ἠθικόν τινα λόγον εἰσάγει ῥυθμίζοντα τὸν βίον ἡμῶν πρὸς τὸ ἀφίστασθαι τῶν προσκαίρων καὶ κοσμικῶν πραγμάτων καὶ ἡδονῶν σαρκικῶν καὶ τὸν πνευματικὸν ἐλέσθαι βίον, ὅστις πρὸς τὰ οὐράνια ἀνάγει, καὶ μὴ πιστεύειν τῷ κόσμῳ τούτῳ καὶ τοῖς προσκαίροις καὶ μὴ μένουσι προσανέχειν – ἃ καὶ χρώματα

---

5 cf. Deut. 29,17; Act. 8,23 **21–22** cf. Is. 6,9; Mt. 13,14 **23** 2 Tim. 4,3; 2 Petr. 3,3

10–12 ~ Greg. Naz. carm. I 2,31 v. 39–40 (paraphr.); cf. app. testim. et infra l. 18–20; Krannich/Schubert, Väterzitate p. 121–122 **16–17** Greg. Naz. carm. I 2,31 (CPG 3035) v. 39–40, PG 37, 913 A 13–14; cf. Thümmel, Frühgeschichte n. 24; cf. Crimi, Nazianzenica IX p. 48–56; Demoen p. 5–6; Uphus p. 251–254

10–12 = Niceph. refut. c. 138,3–6 (ex synodi a. 815 habitae florilegio) **10–11** Ὕβρις – χρώμασι = Niceph. adu. Epiph. p. 366,26–27 **17** βένθος – φίλον = Niceph. refut. c. 142,3–4 **18–20** cf. supra ad l. 10–12

(H)V T M **10–12** = *Niceph.ref* **10–11** = *Niceph.Epi* **16–17** = *Greg.Naz. (= PG)* **17** = *Niceph.ref*

---

1 αὐτῷ V (cf. lat.): αὐτοῦ T M, om. Vc edd. | οὕτος οὕτως T M (cf. lat.): οὗτος ὁ ἅγιος οὕτως V οὗτος ed. Rom.* ex Vc **3** ἀπὸ] διὰ ed.Rom.* **4** ὧν] ἀφ᾽ ὧν ed.Rom.* | φευξώμεθα T: φευξόμεθα V φευξοίμεθα M **5** χολῆς M ed.Rom.: χολὴν V T **6** οὐκ ἀληθῶς] οὐ καλῶς M **9** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **11** καὶ om. *Niceph.ref* **13** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T **14** τοῦ θεολόγου Γρηγορίου V **15** τοῦ πατρὸς μὲν V **16** κραδίῃσι ed.Rom. *PG*: καρδίησι H κραδίησιν V T κραδίησιν + ἦν M **17** ῥείακεν HV | ἔκπλυτ᾽ ἔοι ed.Rom. *PG*: ἐκπλυτέοι HV T ἐκπλυτέον M | ἔμοιγε] ἐμοί γε M *PG* ἐμοὶ *Niceph.ref* **18** φαλσολόγων V (cf. lat. et supra p. 710,5 al.): ψευδοφαρσολόγων H ψευδοφαλσολόγων T M edd. (ex correctura uel glossa s.l. scripta ortum) | καὶ om. *Niceph.ref* **20** ἔβυσαν V | ἔμυσαν V **21** οἱ – παραδόσεις om. H | οἱ om. Vc edd. | ἀκοὴ V ἀκοὴν M **22** βλέποντες om. Vc edd. | πορρωθέντες V (incertum in H) **27** τὰ om. V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

uerunt. et si iste taliter uenerabilium abominaretur uultum imaginum, quomodo discipuli eius imaginanter hunc depingerent? iudicate omnes qui auditis, et ueritatem a mendacio separate, quia non patris editiones hae, sed Manichaicae quaedam sunt, Rom. 618
quas fugiamus ut *felle amaritudinis* plenas. ipsi enim et confusionis introductores La.-Co. 479
hanc effigiem nequaquam receperunt, quippe non ueraciter humanatum deum uerbum carne fuisse dogmatizantes, sed per phantasiam et coniecturam. propterea et isti phantasiam passi aliis pro aliis intellectis proferunt haec:

(Gregorius episcopus legit:) Ma. 298

«Similiter autem et Gregorius deiloquus in carminibus suis dicit: „Iniuria est fidem habere in coloribus et non in corde. quae enim in coloribus est, facile diluitur, quae uero in profundo mentis, illa est mihi amabilis.“»

(Epiphanius diaconus legit:)

Peruerse rursus intellegentes et aliud dictum Gregorii theologi proferunt; quod a patre quidem ita prolatum est:

„Iniuria est fidem habere in coloribus et non in cordibus.
qui fluentes diluuntur, sed mihi gratum profundum est“,

ab istis autem falsiloquis ita: „Iniuria est fidem habere in coloribus et non in corde; quae enim in coloribus est, facile diluitur, quae uero in profundo mentis, illa est mihi amabilis.“ obturauerunt aures et oculos clauserunt et recta intellegere noluerunt hi qui spreuerunt ecclesiasticas traditiones; auditione quippe *audierunt et non intellexerunt, et uidentes uiderunt et non* cognouerunt. obcaecati enim sunt corde et paternas doctrinas peruerterunt *secundum sua desideria*. sanctus namque Gregorius deiloquus in metricis editionibus suis sententiam quam ipsi protulerunt dictans quendam moralem sermonem inducit, informans uitam nostram, ut recedamus a temporalibus et mundanis negotiis et carnalibus uoluptatibus atque sectemur uitam spiritalem quae ad caelestia ducit et non credamus huic mundo et temporalibus quae

20–21 auditione – cognouerunt *cf. Vet. Lat. (Beuron) Is. 6,9 (E); Vulg. Mt. 13,13–14*

P VE

1 habominaretur *(sic)* V abhom- E | uultum ~ ὄψιν, *ut saepe (cf. app. crit. ad p. 677,7)* **2** imaginantur E imaginaliter F^2 *edd., sed cf. infra p. 769,23* **5** effigiem ~ θέαν? *melius* uisionem *supra p. 631,16; 675,26 al.* | nequaquam] minime E *edd.* **7** profert P **8** episcopus + Neocaesariae F *edd.* **13** intelligentes E *edd.* **16** qui – diluuntur] *incertum quid Anast. legerit in gr.* | est profundum *ed. Rom.** **18** illae P **19** amabiles P^{ac} (e *in* i *mut.* P^{c}) | intelligere VE *edd.* **21** obcecati P E obcoecati *ed. Rom.** **22** doctrinas] „*gr. add.* doctrinas ac traditiones“ *ed. Rom.^{ms}; fort.* καὶ παραδόσεις *deerat in Anastasii exemplari graeco* **23** protulerunt ipsi E *edd.* **24** informans] *Anast. uerborum constructionem mutauit* **26** spiritualem *ed. Rom.** **26–715,1** temporalibus – perdurant] *Anast. liberius uertit*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

Ha. 395 ὠνόμασεν —, ἀλλ᾽ ἔχεσθαι μᾶλλον τῶν πνευματικῶν καὶ ἀληθινῶν, ἅτινα ἐν τῇ καρδίᾳ τὴν βεβαίωσιν ἔχει, καὶ *μενόντων εἰς τὸν αἰῶνα*. ὁ δὲ βίος ἡμῶν ῥευστός, καὶ παροικία ἡ ἐνταῦθα ζωή. ὥσπερ γὰρ χρῶμα καὶ μέλαν ταχέως ἐκπλύνεται, εἰ καὶ ὑπὸ τοῦ χρωματουργοῦντος μετασκευάζεται, οὕτως καὶ ἐν τῷ βίῳ τούτῳ, καθὼς ὁ αὐτός φησι, „κύκλος τις τῶν ἡμετέρων περιτρέχει πραγμάτων, ἄλλοτε ἄλλως ἐπὶ μιᾶς ἡμέρας, ἔστι δ᾽ ὅτε καὶ ὥρας φέρων μεταβολάς." καὶ γὰρ πάντα σκιᾶς δίκην ἀφανίζεται τὰ ἀνθρώπινα· καὶ πομφολύγου εὐδιαπνευστότερός ἐστι πᾶς
Rom. 619 ὁ τῆς ἀνθρωπίνης δυναστείας ὄγκος. πᾶς γὰρ ἄνθρωπος *χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου*, ἡ δὲ τῶν πνευματικῶν ἔργων ἐπίδειξις ἀκράδαντός τίς ἐστι καὶ ἐν τοῖς μένουσιν ἔχει τὴν ἀντάμειψιν. ἐὰν γὰρ κατὰ τῶν εἰκόνων ἦν τὸ εἰρημένον, διηγόρευσεν ἂν „ὕβρις πίστιν ἔχειν ἐν χρώμασι καὶ μὴ εἰς τὸν θεόν", ἀλλὰ „μὴ ἐν κραδίῃσιν" ἀπεφήνατο, τουτέστι τὰ πάγια καὶ βέβαια, ἵνα ἐργαζώμεθα ⟨τὰ⟩ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν καὶ οὐχὶ τοῦ κόσμου τούτου, ἅτινα ὡς ῥευστὰ
La.-Co. 481 ταχέως ἀλλοιούμενα πίστιν οὐκ ἔχει. αὖθις δὲ κακῶς ἀλληγοροῦντες καὶ κατὰ
Ma. 300 τὸν ἴδιον νοῦν τὰ πάντα συνάγοντες τῶν μεγάλων μυστηπόλων Βασιλείου καὶ Ἰωάννου ῥητὰ προφέρουσιν εἰς μαρτυρίαν, λέγοντες·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Ἰωάννης δὲ ὁ Χρυσόστομος διδάσκει οὕτως· „Ἡμεῖς διὰ τῶν γραφῶν τῆς τῶν ἁγίων ἀπολαύομεν παρουσίας, οὐχὶ τῶν σωμάτων αὐτῶν, ἀλλὰ τῶν ψυχῶν τὰς εἰκόνας ἔχοντες. τὰ γὰρ παρ᾽ αὐτῶν εἰρημένα τῶν ψυχῶν αὐτῶν εἰκόνες εἰσί." „Μεγίστη γὰρ ὁδὸς πρὸς τὴν τοῦ καθήκοντος εὕρεσιν", ὁ ἅγιος ἔφη Βασίλειος, „ἡ μελέτη τῶν θεοπνεύστων γραφῶν. ἐν ταύταις γὰρ καὶ αἱ τῶν πράξεων ὑποθῆκαι εὑρίσκονται καὶ οἱ βίοι τῶν μακαρίων ἀνδρῶν ἀνάγραπτοι παραδεδομένοι, οἷόν τινες εἰκόνες ἔμψυχοι τῆς κατὰ θεὸν πολιτείας, τῷ μιμήματι τῶν κατὰ θεὸν ἔργων προκείμενοι."»

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Οὐδαμῶς τις τῶν ὀρθὰ φρονούντων ἐπ᾽ ἀνατροπῇ τῶν σεπτῶν εἰκόνων ταύτας τὰς ἐκδόσεις ἐνενόησεν ἢ ἐννοήσειεν. ἀναφανδὸν γὰρ πᾶσίν ἐστιν ὅτι ἀκούοντες τὰς ἀνδρείας τῶν ἁγίων καὶ τὰς αὐτῶν καρτερίας, τῶν ψυχῶν αὐτῶν τὸ στερρὸν καὶ

---

2 cf. Ps. 111,9 al. **8–9** cf. Is. 40,6

5–6 Greg. Naz. or. 14 (de pauperum amore) (CPG 3010,14) c. 19, PG 35, 881 B 4–6 (= Ioh. Dam. parall. [CPG 8056,2.1], PG 95, 1121 D 4–6); cf. Crimi l.l. p. 55–56; cf. etiam app. testim. **18–20** Ioh. Chrys. in ps. 145 (CPG 4415), PG 55, 521,27–30 (= ecl. 6, PG 63, 607,29–33) **21–25** Bas. epist. 2 (ad Gregorium) (CPG 2900) c. 3,1–6 Courtonne I (l. 79–83 Rudberg, Études p. 161); cf. Thümmel, Frühgeschichte n. 17

5–6 κύκλος — μεταβολάς = (Ps.-)Ioh. Chrys. in ps. 118 hom. 1 (CPG 4552 [saec. nono conscripta?]), PG 55, 676, 10–12 (ex Actis Nicaenis; cf. app. crit.) **18–20** = Niceph. refut. c. 149,6–10 (ex synodi a. 815 habitae florilegio)

(H)V T M **5–6** = *Greg. Naz. (= PG), Ps.-Chrys., Ioh. Dam.* **9–25** ἡ — προκείμενοι praetermisit H **18–20** = *Chrys. (= PG), Niceph.*[ref] **21–25** = *Bas.*

---

1 τῇ om. V **2** μενόντων scripsi (cf. supra p. 712,27–28): μένουσιν codd. (quod legit etiam Anast.) **3** εἰ V (cf. lat.): ἢ H T M edd. **5** καθὸ M **6** ἄλλως H T M *Ps.-Chrys.* (cf. lat.): ἄλλας V *PG Ioh. Dam. (recte quidem id apud Greg.)* | ἡμέρας + πολλάκις *PG Ioh. Dam.* | δ᾽] δὲ T (abbr.) edd. | ὥρας + πολλὰς M **7** πομφολύγου Dubielzig coll. lat.: πομφόλυγος HV T edd. πομφόλυγγος M (cf. Eustath. in Od. I p. 350,29–30 Stallbaum) | εὐδιαπνευστότερός] διαπνευστότερός τις H | πᾶς om. H **9** χόρτου + καὶ ταχὺ ἀποξηρανθήσεται H (ex Ps. 36,2) **13** τὰ suppl. Dubielzig **17** Γρηγόριος — ἀνέγνω om. T **18** δὲ om. V **19–20** τὰς — ἔχοντες post αὐτῶν *Niceph.*[ref] **21** γὰρ] δὲ *Bas.* **24** εἰκόνες τινὲς *Bas.* | κατὰ θεὸν[2] (sic etiam infra p. 716,2)] ἀγαθῶν *Bas.* **25** πρόκεινται *Bas.* **26** Ἐπιφάνιος — ἀνέγνω om. T **29** ἀνδρίας ed. Rom.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

non permanent nec perdurant – quae et colores nominauit –, sed haereamus potius Ha. 396
spiritalibus et ueris quae in corde firmitatem habent et *permanent in aeternum*. nam saeculum nostrum fluxibile, et incolatus est praesens uita. sicut enim color et atramentum cito diluuntur, licet a pictore conficiantur, ita et in mundo isto, quemadmodum ipse ait, „circuitus nostrarum discurrit rerum: nonnumquam aliter in una die, est autem quando et hora fert mutationes." etenim more umbrae omnia exterminantur humana, et ampulla in aqua ex pluuia facta magis expirat omnis elatio potentatus humani. *omnis* enim homo *foenum, et omnis gloria eius quasi flos* foeni. porro PL 129, 421 Rom. 619
spiritalium operum exhibitio immobilis quaedam est et in his quae permanent habet uicissitudinem. si enim contra imagines dictum illud esset, assereret utique dicens „iniuria est fidem habere in coloribus et non in deum". sed „in cordibus" pronuntiauit, id est firma et stabilia, ut operemur regni caelorum et non mundi huius, quae ut fluida cito mutata fidem non habent. rursus autem male allegorizantes et secun- La.-Co. 482
dum proprium sensum omnia colligentes magnorum antistitum Basilii et Iohannis Ma. 299
dicta proferunt in testimonium, asserentes:

(Gregorius episcopus legit:)

«Iohannes autem Chrysostomus docet ita: „Nos per scripturas sanctorum praesentia fruimur, non corporum eorum sed animarum imagines habentes. quae enim ab illis dicta sunt animarum ipsorum imagines sunt." „Maxima enim uia ad oportunitatis inuentionem", sanctus ait Basilius, „meditatio est scripturarum diuinitus inspiratarum. in his enim et actuum commonitiones inueniuntur et uitae beatorum uirorum inscriptae traduntur, ueluti quaedam imagines animatae conuersationis quae in deo est, imitatione operum quae secundum deum sunt positae."»

(Epiphanius diaconus legit:)

Nequaquam aliquis eorum qui recta sapiunt in subuersionem uenerabilium imaginum has expositiones sensit uel senserit. euidens quippe omnibus est quia audientes uirilitates sanctorum et perseuerantias eorum animarum ipsorum stabilitatem et

8 omnis[1] – foeni *cf. Vet. Lat. (Beuron) Is. 40,6*

P VE

2 permanent] *cf. app. crit. gr.* | nam ~ δὲ? **3** seculum P (*abbr.* V) secundum *(sic)* E | fluxile P[ac] (bi *add.* P[c] *s. l.*) | et[1] *eras.* F[2], *om. ed. Rom.** | incolatus ~ παροικία, *cf. Gloss.* **3–4** adtramentum V attramentum F *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **4** diluitur E *edd.* | licet – conficiantur] uel a pictore transformatur *ed. Rom.*[mg] (*Anast. legit* εἰ καὶ, *cf. gr.* V*; exspectaueris* transformentur, *sed Anast. fort. legit uel intellexit* κατασκευάζεται) **5** ipse] *debuit* idem | nonnumquam – una] „*gr.* alias aliter in una" *ed. Rom.*[mg] | nonnunquam E (*abbr.* P) **6** fert] *Anast. constructionem uerborum mutauit* **7** ampulla ~ πομφόλυγος? *exspectaueris* bulla *(cf. ThLL II, 2241,32–35)* | in – facta] *in gr. nihil respondet; fort. glossa in textum recepta (cf. CGL VI p. 156 s. u.* bulla*)* **9** spiritualium *ed. Rom.** | quaedam P E *(cf. gr.)*: quidam V quidem F[2] *edd.* **10** uicissitudinem] retributionem *ed. Rom.*[mg]*, sed cf. e. g. Vulg. Is. 59,18* **11** sed + non *ed. Rom.** *ex gr. (uix necessarium)* **13** mutati P[ac] (i *exp.*, a *superscr.* P[c]) **19–20** oportunitatis (opport- *ed. Rom.**) ~ τοῦ καθήκοντος? *(„gr.* officii" *ed. Rom.*[mg]*); Anast. uocem fort. ad* oportet *rettulit (Dubielzig)* **20** ait] enim P[ac] (ait P[c] *s. l.*) **22** conuersationes P[ac] (*in* e[2] *scr.* i P[c])

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

γενναῖον μακαρίζομεν· καὶ θείαις γραφαῖς ἐντυγχάνοντες καὶ βίους ἀνδρῶν ἁγίων ἀναγινώσκοντες καὶ εἰκονικὰς ἀναζωγραφήσεις ὁρῶντες τῶν κατὰ θεὸν αὐτῶν ἔργων ἐν ἀναμνήσει γινόμεθα. „Ἃ γὰρ ὁ λόγος διὰ τῆς ἀκοῆς παρίστησι, ταῦτα γραφὴ σιωπῶσα διὰ μιμήσεως δείκνυσιν", ὡς ὁ μέγας ἔφη Βασίλειος, ἀλλὰ καὶ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἐν τῷ λόγῳ αὐτοῦ ὅτι παλαιᾶς καὶ καινῆς διαθήκης εἷς ὁ νομοθέτης καὶ εἰς τὸ ἔνδυμα τοῦ ἱερέως, οὗ ἡ ἀρχή· „Τῆς Χριστοῦ βασιλείας τὸ εὐαγγέλιον προκηρύττουσι μὲν προφῆται." καὶ μεθ' ἕτερα· „Ἐγὼ καὶ τὴν κηρόχυτον ἠγάπησα γραφὴν εὐσεβείας ἕνεκεν. εἶδον γὰρ ἄγγελον ἐν εἰκόνι ἐλαύνοντα βαρβάρων στίφη, εἶδον πατούμενα βαρβάρων φῦλα καὶ τὸν Δαβὶδ ἀληθεύοντα· *κύριε, ἐν τῇ πόλει σου τὴν εἰκόνα αὐτῶν ἐξουδενώσεις*." ἀποδέδεικται τοίνυν ὅτι τὰ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων καλῶς ἐκδεδομένα αὐτοὶ ἔξω θείου χοροῦ γενόμενοι διέστρεψαν. ἔτι δὲ ἔχονται κακίας καὶ τὰ κατὰ τῶν εἰδώλων παρὰ τοῦ ἁγίου
Rom. 620 πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου ῥηθέντα πρὸς ἀνατροπὴν τῶν εἰκονικῶν ἀναζωγραφήσεων προβάλλονται, λέγοντες·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Καὶ Ἀθανάσιος δὲ ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας φωστὴρ ἔφη· „Πῶς οὐκ ἔστιν ἐλεῆσαι τοὺς τὰ κτίσματα σεβομένους, ὅτι οἱ βλέποντες τοῖς μὴ βλέπουσι προσεύχονται καὶ οἱ ἀκούοντες τοῖς μὴ ἀκούουσι; κτίσμα γὰρ ὑπὸ κτίσματος οὐδέποτε σωθήσεται."»

Ma. 301 (Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Ha. 397 Βαβαὶ τῆς παρανοίας· καινήν τινα βλασφημίας ὁδὸν ἐννοήσαντες τῆς ἀληθείας
La.-Co. 484 παρεκβεβήκασι. τοῦ γὰρ θεσπεσίου πατρὸς κατὰ τῶν εἰδώλων ταῦτα διαγορεύσαντος αὐτοὶ μετὰ *τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας* καὶ τῆς εἰλικρινοῦς ὁμολογίας καὶ τῆς θείας ἀναγεννήσεως ἐκτὸς *τοῦ* ἑνὸς *ἐπὶ πάντων θεοῦ* κτίσμασι λατρεύειν τῶν χριστιανῶν κατηγοροῦσι καὶ εἰδωλολατρεῖν ἀποφαίνονται. *φεῖσαι, κύριε, τοῦ λαοῦ σου καὶ μὴ δῷς* τινα ἀπαχθῆναι τῇ τούτων βλασφημίᾳ. πάντες γὰρ *οἱ τῷ ὀνόματί* σου *κεκλημένοι* ὁμολογοῦμέν σε λυτρώσασθαι ἡμᾶς ἐκ τῆς τῶν εἰδώλων ἀπάτης καὶ πλάνης· καὶ μετὰ τὴν σὴν ἐπίγνωσιν οὐδαμῶς οἱ τῆς θείας ἀναγεννήσεως ἀξιωθέντες ἐξετράπημέν τινι κτίσματι ⟨τῶν⟩ ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὴν θείαν σου προσκύνησιν προσάγειν, ἀλλὰ σοὶ μόνῳ τῷ λυτρωτῇ ἡμῶν καὶ ψάλλομεν· *κύριε, ἐκτὸς σοῦ ἄλλον*

---

10 Ps. 72,20 **22** cf. 1 Tim. 2,4; Hebr. 10,26 al. **23** cf. Rom. 9,5 **24–25** Ioel 2,17 **25–26** cf. Is. 48,1 **29–718,1** Is. 26,13 = Od. 5,13

3–4 Bas. in quadr. mart. (hom. 19) (CPG 2863; BHG[a] 1205), PG 31, 509 A 4–6; uide supra ad p. 688,20–690,2, ubi plura adferuntur **5–10** (Ps.-) Ioh. Chrys. (Seuer. Gabal.) hom. de legislatore (CPG 4192), PG 56, 397,1–4 et 407, 43–48; cf. Act. IV p. 292,8–14 (ubi plura adferuntur) **16–18** Πῶς – ἀκούουσι ~ Ath. gent. (CPG 2090) c. 13,26–28 Thomson **18** κτίσμα – σωθήσεται ~ Ath. epist. ad Adelph. (CPG 2098), PG 26, 1081 D 1

16–18 cf. Niceph. c. Eus. p. 476,12–14

(H)V T M **1–14** καὶ[1] – λέγοντες praetermisit H **3–4** = *Bas. (= PG)* **5–10** = *Chrys. (= PG), Act. IV* **16–18** ~ *Ath.* **27–718,11** καὶ – τοιάδε praetermisit H

---

3 λόγος + τῆς ἱστορίας *PG* et supra p. 690,1 | δι' ἀκοῆς supra p. 690,1 **4** γραφικὴ *PG;* uide supra ad p. 690,1 | Βασίλειος + ἐν τῷ ἐγκωμίῳ τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα V (adnotatio marginalis in textum recepta) edd., sed cf. lat. **5** ὁ[2] om. M **8** ἕνεκεν] πεπληρωμένην Act. IV **9** στίφη – βαρβάρων[2] om. T | στίφη] νέφη codd. H T M in Act. IV (νέφος V) *PG* | φῦλα] φύλλα V φύλα T (etiam codd. T M in Act. IV, ubi νέφη HV) **15** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **19** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T **20** Βαβαὶ] exspectaueris Παπαῖ, cf. lat. **23** θείας om. V **24** κατηγοροῦσι post λατρεύειν H | εἰδωλολατρίαν M **25** τούτων] αὐτῶν T edd. **28** τῶν add. ed.Rom. **29** μόνῳ τῷ M: τῷ μόνῳ V T edd. | ἡμῶν + δὲ V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

fortitudinem beatificamus; et diuinas scripturas recitantes uitasque sanctorum uirorum relegentes ac imaginales picturas intuentes gestorum secundum deum ipsorum operum recordamur. „Quae enim sermo per auditionem repraesentat, haec pictura tacens per imitationem ostendit", sicuti magnus ait Basilius. sed et Iohannes Chrysostomus asserit in sermone suo quod ueteris et noui testamenti unus sit legislator et in indumentum sacerdotis habito, cuius initium est: „Christi regni euangelium praedicant quidem prophetae." et post alia: „Ego et cera perfusam dilexi picturam pietatis causa. uidi enim angelum in imagine pellentem barbarorum cuneos, uidi conculcatas barbarorum tribus et Dauid ueritatem dicentem: *domine, in ciuitate tua imagines eorum ad nihilum rediges*." comprobatum est igitur quod ea quae a sanctis patribus bene sunt edita ipsi extra diuinum chorum effecti subuerterint. porro adhuc detinentur a malitia et ea quae contra idola a sancto patre nostro Athanasio dicta sunt ad subuersionem imaginalium picturarum proponunt, dicentes: Rom. 620

(Gregorius episcopus legit:)

«Denique et Athanasius Alexandriae luminare ait: „Quomodo non misereamur eorum qui creaturas colunt, quoniam hi qui uident eos qui non uident et qui audiunt illos qui non audiunt orant? creatura enim a creatura numquam saluabitur."» PL 129, 422

(Epiphanius diaconus legit:) Ma. 302

Papae amentiae: inanem quandam blasphemiae uiam excogitantes a ueritate proiecti sunt. cum enim egregius pater contra idola haec promulgauerit, ipsi post *agnitionem ueritatis* et sincerae confessionis ac diuinae regenerationis absque uno *qui est super omnia deus* creaturis seruire christianos accusant et idololatriam exercere pronuntiant. *parce, domine, populo tuo, et ne dederis* quenquam horum seduci blasphemia. omnes enim qui nomine tuo uocamur, confitemur te redemisse nos ab idolorum deceptione pariter et errore; atque post agnitionem tuam nos qui diuina regeneratione digni facti sumus nequaquam conuersi sumus, ut alicui creaturae sub caelo diuinam adorationem tuam offerremus, sed tibi soli redemptori nostro psallimus: „domine, praeter te alium nescimus, nomen tuum nominamus." testis est ipse et Ha. 398 La.-Co. 483

28 domine – nominamus = *Vet. Lat. (Beuron) Is. 26,13 (E)*

P VE

1 recitantes ~ ἐντυγχάνοντες *(cf. Steph. TGL³ III, 1187 C–D s. u.)* **2** ac] et *ed. Rom.** **4** ait magnus *ed. Rom.** **4–5** Crisostomus V Chris- E **5** testamenti *scripsi (cf. supra p. 679,11 al.)*: testimonii *codd.* **6** sacerdotis – est *om.* P^{ac} *(add.* P^{1} *in marg.)* **7** quidem] ante quidem *Act. IV* **9** ueritatem] ueraciter *Act. IV* **10** eorum *(cf. Psalt. Rom. et Vulg. iuxta Hebr.)*] ipsorum *Vulg. iuxta LXX* **11** subuerterunt *ed. Rom.** **12** ea *scripsi coll. gr.*: mala *codd.* **15** liminare P **17** illos] eos F *edd.* | orant] *exspectaueris* adorant, *sed Anastasio* adorare *semper est* προσκυνεῖν | nunquam F *edd.* (*abbr.* P E) **19** Pape P E *edd.* | amentia VE quanta amentia *ed. Rom.** | inanem] *Anast.* κενὴν *legisse uidetur* **20** haec *om.* P **21** sincere P E **22** idolatriam *codd., corr. ed. Rom.* **23** quemquam E *edd.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

οὐκ οἴδαμεν, τὸ ὄνομά σου ὀνομάζομεν. μάρτυς αὐτὸς καὶ ἁγίων ἀγγέλων στρατιαὶ καὶ θεία ὁμήγυρις ἀποστόλων, προφητῶν καὶ μαρτύρων καὶ θεσπεσίων πατέρων. ἔχομεν δὲ εἰς ἀνάμνησιν τοῦ παντὸς ἡμῶν αἰσθητηρίου ⟨καὶ⟩ εἰς δόξαν σὴν πρὸς τὸ ἀνάγεσθαι ἡμᾶς πρὸς τὴν σὴν μεγαλειότητα καὶ τύπον θείου σταυροῦ καὶ εὐαγγελικὴν διήγησιν καὶ εἰκονικὴν ἀναζωγράφησιν καὶ ἕτερα πλεῖστα καθιερωμένα σκεύη, καὶ ταῦτα ἀσπαζόμεθα διὰ τὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου γενέσθαι καὶ ἀνατεθῆναι. ἀλλ᾽ ὡς *ἐνεργήσαντες θησαυρίσματα γλώσσῃ ψευδεῖ μάταια ἐδίωξαν*. διὸ καὶ οἴχεται αὐτῶν πᾶσα γλωσσαλγία. καθάπερ γὰρ φωτὸς ἀναλάμψαντος τὸ σκότος ἐκδιώκεται, οὕτως τῆς ἀληθείας φανείσης τὸ ψεῦδος τῆς αὐτῶν γλώττης ἐξετμήθη *τῇ μαχαίρᾳ τοῦ πνεύματος*. τοῦ δὲ τμηθέντος ἔχοντες καταλείμματα ἐπιφέρουσι λέγοντες τοιάδε·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Ὁμοίως καὶ Ἀμφιλόχιος ὁ τοῦ Ἰκονίου οὕτω φησίν· „Οὐ γὰρ τοῖς πίναξι τὰ σαρκικὰ πρόσωπα τῶν ἁγίων διὰ χρωμάτων ἐπιμελὲς ἡμῖν ἐντυποῦν, ὅτι οὐ χρῄζομεν τούτων, ἀλλὰ τὴν πολιτείαν αὐτῶν δι᾽ ἀρετῆς ἐκμιμεῖσθαι.“»

Rom. 621 (Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Αἱρετικῶν οὖν ἴδιόν ἐστι τὸ περικεκομμένας ἐκβάλλειν τὰς χρήσεις. ἐπεί, εἴ τις φιλοπόνως ἐρευνήσει, οὐδαμῶς τὴν ἔννοιαν τοῦ πατρὸς εὑρήσει ἀπαγορεύουσαν τὴν τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἀνατύπωσιν, ἀλλ᾽ ἐγκωμιάζων τὴν ἀνδρείαν καὶ στερρότητα τῆς ψυχικῆς διαθέσεως τῶν ἁγίων καὶ προκρίνων τὴν τῶν ἀρετῶν ἐργασίαν ταῦτά φησιν ὁ πατὴρ καὶ ἵνα πρὸς μίμησιν ἡμᾶς ἀναγάγῃ τῆς αὐτῶν πολιτείας. οὐ γὰρ διὰ σαρκικὴν φιλίαν αὐτοὺς ἐγκωμιάζομεν οὐδὲ ἀναστηλογραφοῦμεν, ἀλλὰ πρὸς μίμησιν θέλοντες ἔχειν τὰς αὐτῶν ἀρετὰς καὶ ἐν βίβλοις τοὺς βίους αὐτῶν
Ma. 304 ἀνιστοροῦμεν καὶ εἰκονικῇ γραφῇ αὐτοὺς ἀναζωγραφοῦμεν, ἥκιστα χρῃζόντων τοῦ παρ᾽ ἡμῶν ἱστορικῶς ἐγκωμιάζεσθαι ἢ στηλογραφικῶς εἰκονίζεσθαι, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἡμῶν ὠφέλειαν, καθὰ εἴρηται, τοῦτο ποιοῦμεν. οὐ γὰρ μόνον τὰ πάθη τῶν ἁγίων πρὸς ἡμετέραν σωτηρίαν ἐστὶ παιδαγωγά, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ συγγραφὴ τῶν παθημάτων αὐτῶν καὶ διὰ εἰκονικῆς ἀναζωγραφήσεως δεικνυμένη, ὡσαύτως καὶ ἡ ἐτήσιος αὐτῶν μνήμη. ὅλος γὰρ ὁ χαρακτὴρ τοῦ λόγου ταύτην τὴν ἔννοιαν παρίστη-
La.-Co. 485 σι, καὶ πρὸς ἀνατροπὴν τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἐστὶν οὐδαμῶς τὸ παρὰ τοῦ πατρὸς εἰρημένον οὐδὲ διαβολήν τινα πρὸς αὐτὰς πεποίηται. εἰ γὰρ καὶ φάσκει „οὐ χρώμασι τοῖς πίναξι τὰ σαρκικὰ αὐτῶν πρόσωπα ἐπιμελὲς ἡμῖν ἐκτυποῦν“, διὰ τὸν σκοπὸν τῆς ἀρετῆς ταῦτα παρ᾽ αὐτοῦ λέλεκται· ἐπιφέρει γὰρ „ἀλλὰ τὴν πολιτείαν

---

7 cf. Prou. 21,6 **10** cf. Eph. 6,17

13–15 ~ Amphil. Icon. encom. s. Bas. (CPG 3252; BHG 260z) fr. XI Datema (p. 236,1–4, ex Actis Nicaenis; plura exstant apud Niceph. refut. [cf. app. testim.]); cf. Gero, Constantine V p. 83–84 adn. 106; Crimi, Le „chreseis“ p. 85–86; Thümmel, Frühgeschichte n. 19; cf. infra l. 31–720,1 **31–720,1** οὐ – ἐκμιμεῖσθαι cf. supra l. 13–15

13–15 ~ Niceph. refut. c. 114,18–21 (ex synodi a. 815 habitae florilegio); cf. adu. Epiph. p. 372,20–25

(H)V T M **13–15** ~ *Niceph.*[ref] **23** post ἀρετὰς pauca euanida, deinde omnia usque ad p. 724,4 τοιοῖσδε praetermissa sunt in H

3 καὶ addidi coll. lat. **4** τύπον + τοῦ ed. Rom.* **6** ἐπὶ τῷ] ἐπ᾽ M **7** ὡς] οἱ V edd., sed cf. lat. **9** γλώσσης M **12** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **16** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T **17** ἐστιν ἴδιον V **18** φιλόπονος M **19** ἀνδρίαν V edd. **20** ψυχικῆς διαθέσεως] ψυχῆς H **24** τοῦ ed. Rom.: τοῦτο codd. **31** καὶ om. ed. Rom.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

sanctorum angelorum militiae et sacratissimus coetus apostolorum, prophetarum, martyrum et egregiorum patrum. habemus autem in commemorationem omnis sensus nostri et in gloriam tuam, ut subleuemur ad magnitudinem tuam, figuram diuinae crucis et [ad] euangelicam narrationem et imaginalem picturam necnon et alia plura uasa sacrata, et haec salutamus, eo quod in nomine tuo fiant et statuantur. sed ut compotes *thesaurorum lingua mendaci* uana persecuti sunt; propter quod et procidit omnis eorum garrulitas. nam quemadmodum illucescente lumine tenebrae abiguntur, ita ueritate apparente mendacium linguae ipsorum excisum est *gladio spiritus*. sed ex eo quod excisum est habentes quaedam residua haec proferunt ita dicentes:

(Gregorius episcopus legit:)

«Similiter et Amphilochius Iconii dicit: „Non enim in tabulis carneas personas sanctorum per colores curae nobis est figurare, quoniam non his opus habemus, sed conuersationem eorum uirtutibus imitari.“»

(Epiphanius diaconus legit:) Rom. 621

Hereticorum ergo proprium est recisa producere testimonia. nam si quis studiose scrutatus fuerit, nullo modo sensum patris inueniet inhibentem uenerabilium imaginum formationem, sed fortitudinem collaudans et firmamentum animae sanctorum affectus et praeferens uirtutum effectum haec locutus est pater et ut ad imitationem nos erigeret conuersationis eorum. non enim ob carnalem amorem illos laudamus aut depingimus, sed ad imitationem uolentes habere uirtutem eorum et in libris uitas ipsorum describimus et in imaginali scriptura illos depingimus, cum minus indigeant Ma. 303
hoc a nobis historice collaudari uel in imagine lineamentis depingi, sed ad utilitatem PL 129, 423
nostram hoc, sicuti praedictum est, facimus. non enim tantum passiones sanctorum nos ad salutem nostram erudiunt, sed et ipsa conscriptio passionum ipsorum etiam per imaginalem picturam ostensa, similiter et anniuersaria eorum memoria. totus enim sermonis stilus hunc sensum commendat, et ad subuersionem uenerabilium La.-Co. 486
imaginum nullatenus est id quod a patre dictum est neque oblocutionem aliquam aduersus illas facit. nam etsi dicit „non coloribus in tabulis carneas eorum personas curae nobis est figurare“, propter intentionem uirtutis haec ab eo dicta sunt; subinfert enim „sed conuersationem eorum per uirtutem imitari“. curae quippe nobis est

P VE

1 cætus VE **4** ad *om. ed. Rom.*, seclusi* **6** sed – lingua] *„gr.* sed qui collegerunt thesauros lingua“ *ed. Rom.*^{mg}*, sed cf. gr.* ὡς ἐνεργήσαντες κτλ. **7** procidit *scripsi*: procedit *codd.* (perit *ed. Rom.*^{mg}) | lumine illucescente *ed. Rom.** | tenebre P E **12** personas ~ πρόσωπα *(cf. infra l. 29 et Act. IV p. 307,18)* **13** coleres P^{ac} (e^{1} *exp.,* o *add.* P^{c} *s. l.*) | figurę P **22** indigeant F^{2}: indigeat P VE **23** hoc] *Anast. legit* τοῦτο*, ut uidetur (cf. app. crit. gr.)* **25** et *om.* VE *edd.* **26** uniuersalia P^{ac} (an *et* r *superscr.* P^{c}) **27** stylus *ed. Rom.** **28** neque + enim E *edd., sed cf. gr.* **29** personas ~ πρόσωπα *(cf. supra l. 12)* (facies *ed. Rom.*^{mg}) **30** ab eo] habere P^{ac} (h *exp.,* re *del.*, o *superscr.* P^{c})

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

αὐτῶν δι᾽ ἀρετῆς ἐκμιμεῖσθαι". ἐπιμελὲς γὰρ ἡμῖν τὰς ἀρετὰς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἐκλέγεσθαι καὶ τὰς πράξεις αὐτῶν μιμεῖσθαι καὶ τὴν πολιτείαν αὐτῶν ζηλοῦν.

Τὸ δὲ ναοὺς αὐτοῖς ἀναδείμασθαι διηνεκῶς ἢ ἐν εἰκόνι τούτους ἀναστηλοῦν καταφρονοῦντας τῆς τούτων ἀρετῆς οὐκ ἐπαινετόν· οὐδεὶς γὰρ ἂν ἐπαινέσειεν, εἰ ἴδοι ἄνδρα τὰς ἀρετὰς τῶν ἁγίων ἀποκρουόμενον [καὶ] *ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ* εἰκόνας τούτων
Ha. 400 ἀνατιθέμενον ἢ ναοὺς ἐγείροντα πλείστους ἢ σκεύη ἱερὰ κατασκευάζοντα καὶ τὸν ἑαυτοῦ *ναὸν* ταῖς ἐνθέοις ἀρεταῖς μὴ κατακοσμοῦντα. ἔφη γὰρ ὁ θεὸς διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς οὕτω διακειμένους· *ἐὰν προσφέρητέ μοι σεμίδαλιν, μάταιον· θυμίαμα βδέλυγμά μοί ἐστι*, καί· *ὅταν τὰς χεῖρας ὑμῶν ἐκτείνητε πρός με, ἀποστρέψω τοὺς ὀφθαλμούς μου ἀφ᾽ ὑμῶν, καὶ ἐὰν πληθύνητε τὴν δέησιν, οὐκ εἰσακούσομαι ὑμῶν.* ἀλλὰ τί ποιήσετε; *λούσασθε, καθαροὶ γένεσθε, ἀφέλετε τὰς πονηρίας ἀπὸ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν μου· παύσασθε ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν· μάθετε καλὸν ποιεῖν· ἐκζητήσατε κρίσιν· ῥύσασθε ἀδικούμενον· κρίνατε ὀρφανῷ καὶ δικαιώσατε χήραν.* ὅταν οὖν ταῦτα κατορθώσωμεν, τότε καὶ τὰ παρ᾽ ἡμῶν προσφερόμενα δεκτὰ παρὰ τῷ θεῷ, εἴτε ἅγιοι ναοί εἰσιν εἴτε ἱερὰ σκεύη εἴτε καὶ σεπταὶ εἰκόνες. οὕτως οὖν
Rom. 622 ἁρμόδιόν ἐστιν ἐκλέγεσθαι ἡμᾶς πρὸς μνήμην ἁγίων τὰς τούτων ἀρετὰς καὶ κατὰ τὸ δυνατὸν ἐκμιμεῖσθαι. „Τοῦτο γάρ ἐστι μαρτύρων ἐγκώμιον, ἡ πρὸς ἀρετὴν παράκλησις τῶν συνειλεγμένων", ὡς ὁ μέγας ἔφη Βασίλειος ἐν τοῖς ἠθικοῖς αὐτοῦ λόγοις. σὺν τούτοις δέ, καθὰ εἴρηται, καὶ τὸ ναοὺς ἐγείρειν καὶ εἰκόνας ἀνατυποῦν καὶ ἱερὰ σκεύη τῷ θεῷ προσφέρειν τῶν ἀξιεπαίνων ἐστί. *δεῖ* γὰρ καὶ *ταῦτα ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι*, ὁ ἀληθὴς λόγος ἡμᾶς ἐκδιδάσκει. οὐ γὰρ ἄν τις ἀρετὴν κτήσασθαι δύναιτο, ἐὰν μὴ *ἐν ταῖς αὐλαῖς τοῦ κυρίου* παρεδρεύῃ καὶ διὰ τῆς ἀναγνώσεως ἐνωτίζηται τῶν θείων λογίων καὶ διὰ τῆς ὁράσεως πρὸς αἴσθησιν ὁδηγῆται τῶν τε εὐαγγελικῶν ἐξηγήσεων καὶ μαθημάτων καὶ τῶν μαρτυρικῶν διηγήσεών τε καὶ ἄθλων. ἐν παντὶ δὲ καιρῷ καὶ τόπῳ καὶ χρόνῳ καὶ ὥρᾳ τὰς ἀρετὰς ποιεῖν ἐπιμελές ἐστι καὶ ἐπάναγκες, ὅτι καὶ τοῖς παθήμασι τοῦ Χριστοῦ ἐμπολιτεύεσθαι πάντοτε καὶ ἀεὶ καὶ διὰ παντὸς ἀναγκαῖον, καὶ *τὴν νέκρωσιν* αὐτοῦ *ἐν τῷ σώματι ἡμῶν περιφέρειν* καὶ ἐπιμελῶς τοῦτο ποιεῖν λυσιτελές· πρόξενος γάρ ἐστι τῆς οὐρανῶν βασιλείας. τὸ δὲ σταυροὺς πολλοὺς ἐγχαράττειν ἐν ἑνὶ οἰκίσκῳ καὶ καταφρο-
Ma. 305 νεῖν τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς μιμήσεως τῶν παθημάτων αὐτοῦ τῶν ἀνοήτων ἐστίν· ἄνευ γὰρ *τῶν ἔργων ἡ πίστις νεκρά*. φησὶ γὰρ εὐαγγελικῶς ὁ κύριος· *Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι „κύριε, κύριε" εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ᾽ ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς*.

Ἔτι δὲ ἐχόμενοι τῶν προκειμένων καὶ ἑτέραν ἀπόδειξιν πρὸς τοῖς εἰρημένοις ἀποδώσομεν· σύνηθές ἐστι τοῖς τὸ σωτήριον ἡμῖν τοῦ θεοῦ διασαφήσασι θέλημα ἁγίοις
La.-Co. 488 πατράσιν ἡμῶν κατ᾽ ἐπίτασιν τὴν τῶν ἐντολῶν τήρησιν ἐκδιδάσκειν ἡμᾶς καὶ πρὸς

---

5 cf. Ps. 18,3 **8–9** Is. 1,13 (de uar. lect. προσφέρητέ μοι cf. *Sept.*^{G}) **9–10** ὅταν – ὑμῶν^{2} Is. 1,15 **11–13** Is. 1,16–17 **20–21** cf. Mt. 23,23 **22** cf. Ps. 83,3 et 91,14 **27–28** cf. 2 Cor. 4,10 **31** cf. Iac. 2,26 **32–33** Mt. 7,21

17–18 Bas. in quadr. mart. (hom. 19) (CPG 2863; BHG^{a} 1205), PG 31, 509 A 10–12

(H)V T M **17–18** = *Bas. (= PG)*

4 ἂν ἐπαινέσειεν] ἐπαινέσει M **5** καὶ seclusi coll. lat. | „ἴσ. ἡμέραν ἐξ ἡμέρας" ed.Rom.^{mg} **11** ποιήσετε M ed.Rom. (cf. lat.): ποιήσατε V T **20** ἀξιεπαινέτων T edd. **21** ἀφεῖναι M (uar. lect. in *N. T.*) **22** παρ- οδεύῃ ed.Rom.* ex Vc (corr. ed.Rom.^{mg}) **23** τὰ θεῖα λόγια M (ex Act. 2,14?), sed cf. e.g. Ps. 38,13 | ὁδηγεῖται V **24** τε^{1} om. V **25** καιρῷ + τε V **26** ἐπιμελές – ἐπάναγκες] ἐπάναγκές ἐστι nec plura M, cf. lat. **28** πρόξενον V edd. **29** χαράττειν M **31** γὰρ^{2} om. M **36** ἔκτασιν ed.Rom.* ex Vc (ἐπίτασιν ed. Rom.^{mg})

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

uirtutes bonorum uirorum eligere et actus eorum imitari atque conuersationem ipsorum aemulari.

Praeterea templa istis iugiter dedicare aut in imagine istos erigere illos qui uirtutem ipsorum contempnunt non est laudabile. nemo plane laudauerit, si uiderit hominem uirtutes sanctorum paruipendentem de die in diem horum imagines commendantem uel templa multa erigentem aut uasa sacra patrantem et suum ipsius templum deificis Ha. 399 uirtutibus non adornantem. ait enim deus per Esaiam prophetam ad eos qui huiuscemodi erant: „si obtuleritis mihi similam, uanum; thus *abominatio mihi est*“, et: „*cum manus uestras extenderitis* ad me, *auertam oculos meos a uobis; et* si *multiplicaueritis* deprecationem uestram, *non exaudiam* uos.“ sed quid facietis? „*lauamini, mundi estote, auferte* mala ab animabus uestris in conspectu oculorum meorum; *quiescite* a malis uestris; *discite benefacere; quaerite iudicium*; liberate *oppressum*; *iudicate pupillum* et iustificate *uiduam*.“ ergo cum ista correxerimus, tunc et ea quae a nobis offeruntur apud deum accepta erunt, siue sancta templa siue sacrata uasa siue uenerabiles imagines sint. sic ergo aptum est ad memoriam sanctorum nos uirtutes Rom. 622 horum secundum quod possibile fuerit imitari. „Martyrum enim laudatio est collectorum ad uirtutem hortatio“, sicut magnus ait Basilius in moralibus sermonibus suis. cum his autem, sicuti dictum est, etiam templa erigere et imagines formare et sacra uasa deo offerre laude dignum est. *oportet* enim et *haec facere et illa non omittere*, ut uerus sermo nos docet. non enim quis utique uirtutem acquirere poterit, nisi *in atriis domini* assuescat et per lectionem diuina eloquia audiat et per uisionem ducatur ad sensum tam euangelicarum narrationum et disciplinarum quam martyricarum relationum atque certaminum. in omni autem tempore, loco, momento et hora uirtutibus dare operam pernecessarium est, quia et in passionibus Christi semper et continuo conuersari necesse est, et *mortificationem* eius *in corpore nostro circumferre* et hoc diligenter facere commodum est; conciliatio enim est regni caelorum. porro multas cruces exarare in una domuncula et contempnere mandata Christi et imitatio- Ma. 306 nem passionum eius insipientissimum est. *sine operibus* namque *fides mortua est*. PL 129, 424 dicit enim euangelice dominus: *non omnis qui dicit mihi „domine, domine“ intrabit in regnum caelorum, sed qui facit uoluntatem patris mei qui in caelis est*.

Adhuc autem subiungentes propositis et aliam approbationem his quae dicta sunt reddemus: moris est sanctis patribus nostris, qui salutarem nobis dei uoluntatem disseruerunt, prolixe mandatorum nos dicta docere et ad mandatum de quo eis La.-Co. 487

8 si – est *cf. Vet. Lat. (Beuron) Is. 1,13* **9–10** cum – uos *cf. Vet. Lat. (Beuron) Is. 1,15* **10–13** lauamini – uiduam *cf. Vet. Lat. (Beuron) Is. 1,16–17*

P VE

2 emulari P E **3** Preterea *codd.* **4** condemnunt E *edd.* **5** commendantem ~ ἀνατιθέμενον *(cf. Act. III p. 237,8),* dicantem *ed. Rom.*^{mg} **7** Isaiam E *edd.* **8** uanum *ed. Rom.*: uanam P E uanan V **13** pupillo *Vulg., sed cf. e.g. Greg. Magn. in Ezech. lib. I hom. 6 l. 389 Adriaen* | et^{1} *om.* E *edd., sed cf. gr.* **16** imitari] *„gr.* diligere et imitari“ *ed. Rom.*^{mg} **18** erigite P^{ac} (i^{2} *in* e *mut.,* re *superscr.* P^{c}) **20** uerus sermo] *exspectaueris* uerum uerbum *(Dubielzig)* **22** quam] et *ed. Rom.** | martyricarum *ed. Rom. (cf. gr. et supra p. 645,24 al.)*: martyrum P martirum VE **24** et^{1} *om. ed. Rom.*, *sed cf. gr.* **26** conciliatio ~ πρόξενος *(*conciliatio ~ προξένησις *Gloss.)* **27** contemnere E *edd.* **28** nanque P *ed. Rom.** **31** subiungentes] *exspectaueris* haerentes *(Dubielzig), cf. e.g. p. 715,1* | probationem *ed. Rom.** **33** dicta ~ τήρησιν *? Anast. fort. legit* ῥῆσιν *(Dubielzig)*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

ἣν ἐντολήν ἐστιν αὐτοῖς ὁ σκοπὸς ῥυθμίζειν τοὺς ἀκροωμένους, ταύτην διαγγέλλειν ὑψηλήν τε καὶ μείζονα, ἵνα ὡς ἄγκυραν ἀσφαλῆ ταύτην κατέχοντες μηδὲ περὶ τὰς λοιπὰς ἀμελῶμεν. διὰ δὲ τὴν ἔκτασιν τοῦ μήκους τοὺς πλείους σιγήσαντες Ἀστέριον τὸν Ἀμασείας εἰς μέσον ἀγάγωμεν. καὶ γὰρ αὐτὸς εἰς τὸν Λάζαρον καὶ εἰς τὸν πλούσιον λόγον συγγραψάμενος ἔμφασίν τινα περὶ πτωχοτροφίας καὶ κατὰ πλουτούντων διαγορεύσας παραινεῖ τοῖς πλουσίοις τὴν ἐλεημοσύνην ἐγκαρπίζεσθαι καὶ μὴ φαιδρῶς καὶ λαμπρῶς μαλακοῖς ἱματίοις ἀμφιέννυσθαι. καὶ παρεισάγει ἠθικόν τινα λόγον πρός τινας εὐλαβεστέρους κατὰ τὸν βίον πλούτου ἐφιεμένους λέγων οὕτως· „μὴ γράφε τὸν Χριστὸν" ἐν ἱματίοις, ἀλλὰ μᾶλλον τὴν τῶν ἀναλωμάτων τούτων δαπάνην πτωχοῖς προσπορίζου. εἶτα καὶ θέλων ἐκκόψαι τοῦ πλούτου τὴν ἔφεσιν ἐπιφέρει· „ἀρκεῖ γὰρ αὐτῷ ἡ μία τῆς ἐνσωματώσεως ταπείνωσις", τουτέστιν οὐκ ἀρεστὸν Χριστῷ τῷ θεῷ ἡμῶν διὰ κοσμικῆς προσπαθείας καὶ φιλαργυρίας ἐμφαίνεσθαι τὰ τῆς οἰκονομίας αὐτοῦ μυστήρια. οὐδὲ γὰρ εὐσεβές ἐστιν ἢ *ἀποδεκτὸν ἐνώπιον* αὐτοῦ εὐαγγελικῆς ἀναμνήσεως ἕνεκεν ὕλην πλούτου θησαυρίζειν καὶ *προφασίζεσθαι προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις*, πτωχῶν δὲ καταφρονεῖν ἐνδεομένων ἄρτων
Rom. 623 καὶ ἐνδυμάτων καὶ σκεπασμάτων ἐστερημένων· τοῦτο γὰρ φιλαργυρίας ἴδιον καὶ οὐκ εὐσεβείας. *ὥσπερ γὰρ οὐ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος* οὐδὲ *μετοχὴ δικαιοσύνῃ*
Ha. 401 *καὶ ἀνομίᾳ*, οὕτως οὐδὲ πλούτου ἔφεσις καὶ ἱματίων μαλακῶν ἀμφίασις πρὸς τὴν εὐαγγελικὴν ἀνατύπωσιν καὶ ἱστορίαν. ἡ μὲν γὰρ τὴν τῆς οἰκονομίας διήγησιν τρανῶς ἡμᾶς ἐκδιδάσκει εἰς σωτηρίαν ἀνάγουσα, ἡ δὲ ταλανίζεται ὡς ὑπεύθυνος κολάσεως, καθώς φησιν Ἰάκωβος ὁ ἀδελφόθεος· *οἱ πλούσιοι κλαύσατε* καὶ θρηνήσατε, *ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαιπωρίαις ὑμῶν. ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπε, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν. ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται, καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν* μένει. τοιγαροῦν, καθὰ εἴρηται, πάντα τὰ διὰ φιλαργυρίαν γινόμενα τῷ κόσμῳ οἴχεται. δυνατὸν γὰρ ἡμῖν ἐστι διὰ μικροῦ τινος ἀναλώματος ἔχειν διατροφὰς ἐνδύματά τε καὶ σκεπάσματα καὶ ἐν τούτοις ἀρκεῖσθαι. „Πᾶν" γὰρ „ὃ μὴ διὰ χρείαν, ἀλλὰ διὰ καλλωπισμὸν παραλαμβάνεται περπερείας ἔχει κατηγορίαν", ὡς ὁ θεῖος ἔφη Βασίλειος. ἀρκεσθῶμεν οὖν οἷς χρείαν ἔχομεν καὶ ἐκ τούτων τοῖς πτωχοῖς ἐπαρκέσωμεν καὶ χεῖρα αὐτοῖς ὀρέξωμεν, ἵνα καὶ τῆς τοῦ κυρίου φωνῆς ἀκούσωμεν λεγούσης· *μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται*, καί· *ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε*.

13–14 ἀποδεκτὸν – αὐτοῦ cf. 1 Tim. 2,3 et 5,4 **15** Ps. 140,4 **17–18** cf. 2 Cor. 6,14 **21–24** cf. Iac. 5,1–3 **30** Mt. 5,7 **30–31** ἐφ' – ἐποιήσατε[2] Mt. 25,40

3–11 Ἀστέριον – ταπείνωσις cf. Aster. Amas. hom. I (de diuite et Lazaro) (CPG 3260) c. 4 Datema (p. 8–9), partim ad uerbum (uide infra); cf. Crimi, Le „chreseis" p. 86–87; Thümmel, Frühgeschichte n. 41; Speck, Asterios p. 366–371 **9** μὴ – Χριστὸν = Aster. l.l. p. 9,10 Datema **11** ἀρκεῖ – ταπείνωσις = Aster. l.l. p. 9,10–11 Datema **26–27** Bas. reg. breu. (CPG 2875) 49, PG 31, 1116 C 5–6

4–11 καὶ[1] – ταπείνωσις cf. Niceph. refut. c. 85,17–43 (ubi Asterius ad uerbum laudatur) **9–11** μὴ – ταπείνωσις ~ Niceph. refut. c. 85,4–6 (ex synodi a. 815 habitae florilegio) et 85,28–29 (ex Asterio); Theod. Stud. epist. 380,15–16; cf. Niceph. antirrh. II c. 16, PG 100, 364 C 9–10

(H)V T M **9–11** ~ *Aster., Niceph.*[ref]*, Theod. Stud.* **26–27** = *Bas. (= PG)*

4 Ἀμασίας V | γὰρ + ὁ V, sed cf. lat. **6** ἐκκαρπίζεσθαι M[ec] (κ[1] M[1] s.l.) **11** ταπεινοφροσύνη *Aster. Niceph.*[ref] *Theod. Stud.* **13** ἀπόδεκτον V **15** ἐνδεουμένων V δεομένων M **16** καὶ[3] om. M **18** ἀμφίεσις ed. Rom.* **20** ἀνάγουσαν V **24** ὑμῖν T *N. T.*: ὑμῶν V M **25** „*Ex Latino* ἐν τῷ κόσμῳ" Hard.[mg] fort. recte **27** περπερίας V M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

intentio est moderari audientes, [et] hoc annuntiare excelsum esse et maius, ut tanquam anchoram certam id habentes nec circa reliqua negligentes simus. porro prolixitatem uitantes pluresque silentio praetereuntes Asterium Amasinum in medium adducamus. etenim ipse in Lazarum et in diuitem conscribens sermonem, quoddam uerbum de pauperibus alendis et contra diuites dictans admonet diuites elemosinae fructus reddere et non splendide uel clare mollibus uestimentis amictos esse. et introducit moralem quendam sermonem ad quosdam religiosiores in uita diuitias ambientes perhibens ita: „noli pingere Christum“ in uestimentis, sed potius horum sumptus pauperibus eroga. ac deinde uolens recidere diuitiarum cupiditatem subinfert: „sufficit enim ei una incorporationis humilitas“, id est non placet Christo deo nostro per mundialem fauorem et auaritiam demonstrari dispensationis suae mysteria. neque enim pium est uel acceptum in conspectu eius propter euangelicam commemorationem materiam diuitiarum thesaurizare *ad excusandas excusationes in peccatis*, pauperibus contemptis indigentibus panum atque priuatis indumentis et tegumentis; hoc enim auaritiae et non pietatis est proprium. sicut enim non est Rom. 623
communicatio *luci ad tenebras* neque *participatio iustitiae et iniquitati*, ita neque diuitiarum concupiscentia et mollium uestimentorum amictus ad euangelicam for- Ha. 402
mam atque historiam. haec enim dispensationis quidem relationem affatim edocet in salutem ducens, illa uero misera denuntiatur uti cruciatus obnoxia, quemadmodum Iacobus ait domini frater: *diuites, plorate ululantes in miseriis quae aduenient uobis. diuitiae uestrae putrefactae sunt et uestimenta uestra a tineis comesta sunt, aurum et argentum uestrum eruginauit et erugo eorum in testimonium uobis erit*. igitur, sicuti dictum est, omnia quae propter auaritiam facta sunt in mundo transibunt. possibile quippe nobis est per modicam inpensam habere alimenta et indumenta et operimenta et his esse contentos. „Quicquid enim non propter necessitatem, sed propter speciositatem assumitur, prauitatis habet accusationem“, ut diuinus ait Basilius. contenti ergo simus his quorum egemus et ex his pauperibus sufficienter demus et manum illis porrigamus, ut et domini uocem audiamus dicentem: *beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur*, et: *quamdiu fecistis uni ex his fratribus meis* PL 129, 425
minimis, mihi fecistis.

P VE

1 et[1] *om. ed. Rom.*, seclusi (cf. gr.)* | adnuntiare P **2** id] hid *(sic)* P **3** pretereuntes VE (*abbr.* P) **4** ipse *om.* F *edd.* **4–5** quoddam – pauperibus] sententiam quandam latius explicatam de paup. *ed. Rom.*^{mg} **5** helemosinę VE eleemosynae *ed. Rom.** (helemosyn- *inuenitur Conc. Const. IV Anast. interpr. praef. l. 168 et Act. IX l. 493)* **7** religiosioris uitae d. *ed. Rom.*^{mg} **13** diuitiarum *ed. Reg. (cf. gr.)*: diuitiis *codd.* **15** tegmentis *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **16** lucis E *edd.* **17–18** formam ~ ἀνατύπωσιν *? (cf. p. 623,9)* **21** commesta VE **22** aeruginauit et aerugo *ed. Rom.* (cf. Vulg. Clem.)* | et] ut P^{ac} (ut *subterlin.,* et *add.* P^{c} *s. l.*) | eorum *om.* E *edd.* **24** quippe *om. ed. Rom.** | impensam E *edd.* **25** contentos *ed. Rom.*: contenti P E contempti V **30** minimis *post* his E *edd.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

Καὶ ἐπειδὴ Ἀστερίου μνήμην ἐποιησάμεθα, φέρε τοῖς αὐτοῦ λόγοις χρησάμενοι τὴν
Ma. 308 τῶν σεπτῶν εἰκόνων παράδοσιν ἀρχαίαν θεσμοθεσίαν ἀποδείξωμεν τῆς καθολικῆς
ἐκκλησίας. καὶ γὰρ αὐτὸς θεασάμενος εἰκόνα τοῦ πάθους Εὐφημίας τῆς μάρτυρος
ἐγκωμίοις ἐκέχρητο τοιοῖσδε·

„Γυνή τις ἱερὰ παρθένος ἀκήρατος θεῷ τὴν σωφροσύνην καθιερώσασα — Εὐφημίαν
καλοῦσιν αὐτήν —, τυράννου δέ ποτε τοὺς εὐσεβοῦντας ἐλαύνοντος μάλα προθύμως
τὸν ἐπὶ θανάτῳ εἵλετο κίνδυνον. οἱ δὲ δὴ πολῖται καὶ κοινωνοὶ τῆς θρησκείας,
La.-Co. 489 ὑπὲρ ἧς ἐτελεύτησεν, ὡς ἀνδρείαν ὁμοῦ καὶ ἱερὰν τὴν παρθένον θαυμάσαντες πλη-
σίον τοῦ ἱεροῦ τὴν θήκην δειμάμενοι καταθέμενοί τε τὴν λάρνακα τιμὰς τελοῦσιν
αὐτῇ καὶ τὴν ἐτήσιον ἑορτὴν κοινὴν καὶ πάνδημον ποιοῦνται πανήγυριν. οἱ μὲν
οὖν τῶν τοῦ θεοῦ μυστηρίων ἱεροφάνται καὶ λόγῳ τιμῶσι τὴν μνήμην ἀεὶ καὶ ὅπως
ἐξετέλεσε τὸν τῆς καρτερίας ἀγῶνα ἐπιμελῶς τοὺς συνιόντας λαοὺς ἐκδιδάσκουσιν,
ὁ δὲ δὴ ζωγράφος εὐσεβῶν καὶ αὐτὸς διὰ τῆς τέχνης τὰ κατὰ δύναμιν πᾶσαν τὴν
ἱστορίαν ἐν σινδόνι χαράξας αὐτοῦ που περὶ τὴν θήκην ἱερὸν ἀνέθηκε θέαμα. ἔχει
δὲ ὧδε τὸ φιλοτέχνημα·

Ὑψηλὸς ἐπὶ θρόνου καθίδρυται δικαστής, πικρὸν καὶ δυσμενὲς βλέπων εἰς τὴν παρ-
θένον — ὀργίζεται γάρ, ὅταν ἐθέλῃ, κἀν ταῖς ἀψύχοις ὕλαις ἡ τέχνη —, δορυφόροι
δὲ τῆς ἀρχῆς καὶ στρατιῶται πολλοί, οἱ μὲν τῶν ὑπομνημάτων ὑπογραφεῖς δέλτους
φέροντες καὶ γραφίδας· ὧν θάτερος ἀναρτήσας ἀπὸ τοῦ κηροῦ τὴν χεῖρα βλέπει
πρὸς τὴν κρινομένην σφοδρῶς, ὅλον ἐκκλίνας τὸ πρόσωπον, ὥσπερ παρακελευόμε-
Rom. 624 νος γεγωνότερον λαλεῖν, ἵνα μὴ κάμνων περὶ τὴν ἀκοὴν ἐσφαλμένα γράφῃ καὶ ἐπι-
λήψιμα. ἕστηκε δὲ ἡ παρθένος ἐν φαιῷ χιτῶνι καὶ ἱματίῳ τὴν φιλοσοφίαν σημαί-
νουσα, ὡς μὲν ἔδοξε τῷ γραφεῖ, καὶ τὴν ὄψιν ἀστεία, ὡς δὲ ἐμοὶ δοκεῖ, τὴν ψυχὴν
κεκαλλωπισμένη ταῖς ἀρεταῖς. ἄγουσι δὲ αὐτὴν πρὸς τὸν ἄρχοντα δύο στρατιῶ-
ται, ὁ μὲν ἕλκων ἐπὶ τὸ πρόσω, ὁ δὲ κατόπιν ἐπείγων· κεκραμένον τῆς παρθένου
τὸ ἦθος αἰδοῖ καὶ στερρότητι· νεύει μὲν γὰρ εἰς γῆν, ὥσπερ ἐρυθριῶσα τὰς ὄψεις
τῶν ἀρρένων, ἕστηκε δὲ ἀκατάπληκτος οὐδὲν πάσχουσα πρὸς τὸν ἀγῶνα δειλόν.
ὡς ἔγωγε τοὺς ἄλλους τέως ἐπῄνουν ζωγράφους, ὅταν ἐθεασάμην τῆς γυναικὸς
ἐκείνης τῆς Κολχίδος τὸ δρᾶμα, ὅπως μέλλουσα τοῖς τέκνοις ἐπιφέρειν τὸ ξίφος ἐλέῳ
καὶ θυμῷ μερίζει τὸ πρόσωπον καὶ θάτερος μὲν τῶν ὀφθαλμῶν τὴν ὀργὴν ἐμφανί-

---

5–726,22 Aster. Amas. hom. XI (in Euphemiam) (CPG 3260; BHG^{a} 623) p. 153,16–155,17 Datema (= *DMPQRS*) = c. 2–4 (p. 5–8) Halkin (= *DHMPQRS*); laudatur etiam Act. IV p. 304,13–308,4, ubi plura adferuntur **28–726,1** cf. Eur. Med. v. 1236–1250

5–726,22 = Niceph. refut. c. 105,23–86 (ex Asterio); cf. Niceph. antirrh. II c. 16, PG 100, 364 C – 365 A

(H)V T M **5–726,22** = *Aster. (= DHMPQRS)*, Act. IV (= H^{IV}V^{IV}T^{IV}M^{IV}), *Niceph.^{ref} (= CP)*, *Pa* f. 264^{v}–265^{v}

1 Καὶ om. M | ἐπειδὴ V: ἐπεὶ δὲ T M | τοῖς + αὐτοῖς M **2–3** τῆς — ἐκκλησίας om. M **5** ἀκήρατος + τοὔνομα Εὐφημία H (uide infra), ἀκήρατον *Aster. (DS) Niceph.^{ref}* **5–6** Εὐφημίαν — αὐτήν om. H (uide supra) **6** δέ om. H | προθύμως] πρὸ πάντων V **9** τε M V^{IV} *Niceph.^{ref} (P)*, cf. lat.: δὲ HV T H^{IV} T^{IV} M^{IV} *Pa Aster. (DQRS) Niceph.^{ref} (C)*, om. *Aster. (HMP)* **10** καὶ^{1} incertum in M | τὴν om. T^{IV} *Aster. (HR)* | κοινὴν] καινὴν H^{IV} T^{IV} M^{IV} *Pa Aster. (HMPQR)* | ποιοῦνται M^{IV} *Aster. (DS) Niceph.^{ref}* (cf. lat.): ποιοῦντες H (prob.) V T M H^{IV}V^{IV} T^{IV} *Pa Aster. (HMPQR)* **11** ἀεὶ + καὶ προαιρέσει *Aster. (D)* **12** τοῖς συνιοῦσι λαοῖς H | συνόντας M^{IV} *Aster. (H)* συνιῶντας *Pa* (de H uide supra) **13** τὰ om. *Aster.* (*HMPQ)* **16** κάθηται V V^{IV} **17** ἐθέλοι *Niceph.^{ref}* | ἀψύχοις] τῶν ἀψύχων H **19** ἀναρτίσας V **20–21** παρακελευόμενος + αὐτῇ *Aster. (HMPQS)* **21–22** ἐπιλείψιμα H H^{IV} **22** δὲ] μὲν M^{IV} δὲ + καὶ *Pa*, om. V^{IV} *Aster. (D)* | καὶ ἱματίῳ om. H **22–23** σημαίνουσιν Keil **23** ἀστεῖα T M H^{IV}V^{IV} T^{IV} M^{IV} | δέ μοι T^{IV} δ᾽ ἔμοιγε *Aster. (D)* **24** κεκαλλωπισμένην *Pa Aster. (M)* **25** κεκραμμένον V H^{IV} *Pa* **26** ἦθος] εἶδος M H^{IV} *Aster. (S)* **27** δῆλον V *Pa* δεινόν *Aster. (DS) Niceph.^{ref}* δι᾽ ὅλου *Aster. (HMPQ)* **28** ὅταν] ὅτ᾽ ed.Rom.* ἔστ᾽ ἂν *Aster. (S)* **29** δράμα codd. (etiam in Act. IV) *Pa*, corr. ed.Rom.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

Et quia Asterii memoriam fecimus, eia uerbis eius utentes uenerabilium imaginum traditionem antiquam esse legislationem monstremus catholicae ecclesiae. etenim ipse contemplatus imaginem passionis Euphemiae martyris talibus est laudibus usus: Ma. 307

„Mulier quaedam fuit sacra uirgo incorrupta deo pudicitiam uouens quam Euphemiam uocant. cum autem tyrannus aliquando pios persequeretur, satis prompte mortis elegit periculum. porro ciues et communicatores religionis, pro qua et mortua est, uirilitatis lege sacram uirginem admirantes, iuxta sacrarium sepulchro dedicato et arca posita honores ei concelebrant et annuatim diem festum faciunt et sollemnem. denique sacrati diuinorum mysteriorum assertores etiam sermonibus memoriam semper honorant et qualiter perfecerit agonem perseuerantiae diligenter praesentes populos edocent, at uero pictor pie agens et ipse per artem secundum uires totam eius historiam in sindone figurans circa sepulchrum posuit titulum. habet autem se sic artis diligentia: La.-Co. 490

Excelsus super thronum locatur iudex, amare ac furiose uirginem intuens – irascitur enim ars etiam in materiis inanimatis, cum uult –, satellites autem principis et milites multi, alii quidem monumentorum descriptos ferentes libros et pittacia; quorum alius suspensa manu a cera aspicit ad eam quae iudicabatur ualide, totam inclinans faciem quasi iussus facilius loqui, ut non laborans erga auditum mendosa describeret et imperfecta. stabat autem uirgo in fulua tunica et ueste philosophiam significans et, ut uisum est pictori, et uultum urbanum, ut autem mihi apparet, animam decoratam uirtutibus. ducunt autem eam ad principem duo milites, uno quidem ante trahente, altero uero postergum urguente temperatum uirginis morem pudore atque constantia; nam in terram quidem innuit ut erubescens marium uultus, stabat autem inperterrita, nihil perpetiens ad agonem. uerum cum ego alios interim laudarem pictores, <quando> uidi mulieris illius Colchidis opus, quod gnatis gladium illatura misericordia et furore diuideret faciem et uno quidem oculorum iram ostenderet, altero uero Rom. 624

P VE **4–727,20** ~ *Act. IV (cf. app. crit.)*

4–727,20 *interpretationem multis locis discrepantem, sed uix meliorem praebet Act. IV p. 305,13–309,3* **4** incorruptam *codd., correxi coll. gr. et Act. IV* **6** communicatores ~ κοινωνοὶ *(cf. Vulg. 1 Petr. 5,1)* **7** uirilitatis lege ~ ἀνδρείαν ὁμοῦ καὶ*?* (uirilem et *Act. IV*)*; interpres fort. legit* ἀνδρείας νόμῳ | lege] ergo *ed. Rom.*^{mg}*, sed uide supra* | sepulcro *ed. Rom.** **8** annuantim *(sic)* P | festum diem VE (*corr.* F) **9** sollempnem V solemnem *ed. Rom.** | sacrati … assertores ~ ἱεροφάνται (hierophantae *Act. IV, ubi glossema Anastasii* sacri disputatores) **10** perseuerantie P V **11** praesentes] *Anast. uertit* συνόντας **12** eius] *interpres* αὐτοῦ που (*i. e.* eodem fere loco) *male intellexit (idem mendum in Act. IV)* | sepulcrum *ed. Rom.** | titulum ~ ἱερὸν … θέαμα (sacram uisionem *Act. IV*), sacrum spectaculum *ed. Rom.*^{mg} **13** artis diligentia ~ τὸ φιλοτέχνημα (amabile artificium *Act. IV*) **15** principis ~τῆς ἀρχῆς*?* (principatus *Act. IV*) **16** monumentorum – pittacia (monumentorum descriptos libros ferunt et codicillos *Act. IV*) ~ τῶν ὑπομνημάτων ὑπογραφεῖς δέλτους φέροντες καὶ γραφίδας*? interpres sententiam male intellexisse uidetur* | descriptos] descriptores *ed. Rom.* ex gr., sed uide supra* | pittacia P *ed. Rom.*: pitacia V pictacia E „*gr.* stylos“ *ed. Rom.*^{mg} (stilos *Hard.*^{mg}) **17** aliis P^{ac} (u *add.* P^{c} *s. l.*) | ualide (~ σφοδρῶς) *male hoc loco positum (om. Act. IV)* **18** iussus facilius loqui ~ παρακελευόμενος γεγωνότερον λαλεῖν*?* (iubens magis loquendum *Act. IV*), „iubens clarius l.“ *ed. Rom.*^{mg} | erga] *melius* circa *Act. IV* **19** imperfecta] *melius* reprehensibilia *Act. IV* (reprehendenda *ed. Rom.*^{mg}) | fulua] *melius* aquilo (*sc.* indumento) *Act. IV* (fusca *La.-Co.*^{mg}) **19–21** et^{3} – uirtutibus] *interpres constructionem uerborum mutauit (etiam in Act. IV)* **20** et (etiam *Act. IV*) *om.* F *edd.* | uultum urbanum] pulchra facie *ed. Rom.*^{mg}*, sed uide supra* | decorata *ed. Rom.** **21** ante quidem F *edd.* **22** postergum *(cf. Act. IV)*] posttergum P post ergum V post tergum E *edd.* **22–23** urguente – constantia] *interpres constructionem uerborum mutauit (etiam in Act. IV)* **22** urgente E *edd.* **23** terra F *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | innuit ut] intuetur F^{2} *edd., sed cf. gr. et Act. IV* | uultus marium *ed. Rom.** (a uultibus marium *Act. IV*) **23–24** imperterrita F *edd.* **24** agonem + timendum *Act. IV* **25** quando *suppleui coll. gr. et Act. IV* **26** unus … alter *Act. IV*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

ζει, θάτερος δὲ τὴν μητέρα μηνύει φειδομένην καὶ φρίττουσαν — νῦν δὲ τὸ θαῦμα ἀπ᾽ ἐκείνης τῆς ἐννοίας πρὸς ταύτην μετέθηκα τὴν γραφήν· καὶ σφόδρα γε ἄγαμαι τοῦ τεχνίτου, ὅτι μᾶλλον ἔμιξε τῶν χρωμάτων τὸ ἦθος, αἰδῶ τε ὁμοῦ καὶ ἀνδρείαν κεράσας, πάθη κατὰ φύσιν μαχόμενα.

Προβαινούσης δὲ εἰς τὸ πρόσω τῆς μιμήσεως δήμιοί τινες ἐν χιτωνίσκοις γυμνοὶ ἤδη ἤρχοντο τοῦ ἔργου. καὶ ὁ μὲν δραξάμενος τῆς κεφαλῆς καὶ ἀνακλίνας εἰς τὸ
Ha. 404 κατόπιν παρεῖχε τῷ ἑτέρῳ εὐτρεπὲς εἰς τιμωρίαν τῆς παρθένου τὸ πρόσωπον, ὁ δὲ παραστὰς ἐξέκοπτε τῶν ὀδόντων. σφύρα δὲ καὶ τέρετρον φαίνεται τῆς τιμωρίας τὰ ὄργανα. δακρύω δὲ τὸ ἐντεῦθεν καί μοι τὸ πάθος ἐπικόπτει τὸν λόγον. τὰς γὰρ τοῦ αἵματος σταγόνας οὕτως ἐναργῶς ἐπέχρωσεν ὁ γραφεύς, ὥστε εἴποις ἂν προχεῖσθαι τῶν χειλέων ἀληθῶς καὶ θρηνήσας ἀπέλθοις. δεσμωτήριον μετὰ ταῦτα, καὶ πάλιν ἡ παρθένος σεμνὴ ἐν τοῖς φαιοῖς ἱματίοις κάθηται μόνη ἐκτείνουσα
Ma. 309 τὼ χεῖρε πρὸς οὐρανὸν καὶ καλοῦσα θεὸν ἐπίκουρον τῶν δεινῶν. εὐχομένῃ δὲ αὐτῇ φαίνεται ὑπὲρ κεφαλῆς τὸ σημεῖον ὃ δὴ νόμος χριστιανοῖς προσκυνεῖν τε καὶ ἐπιγράφεσθαι, σύμβολον οἶμαι τοῦ πάθους ὅπερ αὐτὴν ἐξεδέχετο. εὐθὺς γοῦν καὶ μετ᾽ ὀλίγον πῦρ ἀλλαχοῦ σφοδρὸν ὁ ζωγράφος ἀνῆψεν, ἐρυθρῷ χρώματι ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐπιλαμφθέντι σωματοποιήσας τὴν φλόγα. ἵστησι δὲ μέσην αὐτὴν τὰς μὲν χεῖρας πρὸς οὐρανὸν διαπλώσασαν, ἀχθηδόνα δὲ οὐδεμίαν ἐπιφαίνουσαν τῷ προσώπῳ, ἀλλὰ τοὐναντίον γεγηθυῖαν, ὅτι πρὸς τὴν ἀσώματον καὶ μακαρίαν ἐξεδήμει
La.-Co. 492 ζωήν. μέχρι τούτου καὶ ὁ ζωγράφος ἔστησε τὴν χεῖρα κἀγὼ τὸν λόγον. ὥρα δέ σοι καὶ αὐτήν, εἰ βούλει, τελέσαι τὴν γραφήν, ἵνα κατίδῃς ἀκριβῶς, εἰ μὴ πολὺ κατόπιν τῆς ἐξηγήσεως ἤλθομεν."

Καὶ ταῦτα μὲν Ἀστέριος. σκοποῦντες δὲ τὰ ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ εἰρημένα, εὑρήσομεν τὸν αὐτὸν ἐκεῖθεν ἐκλεξάμενον τὰ παρ᾽ αὐτοῦ διηγορευμένα. ὁ θεὸς γὰρ τῷ θεράποντι αὐτοῦ Μωσεῖ περὶ τῆς σκηνῆς διατασσόμενος ποικίλα καὶ διάφορα ἐν αὐτῇ ἔργα προστάξας πρὸς τούτοις ἔφη· *ποιήσεις αὐλαίας ἐκ βύσσου κεκλωσμένης καὶ ὑακίνθου καὶ πορφύρας καὶ κοκκίνου κεκλωσμένου, χερουβὶμ ἐργασίᾳ ὑφάντου ποιήσεις*
Rom. 625 *αὐτάς*. καὶ αὕτη μὲν ἡ διαταγὴ διδάσκει ἡμᾶς, ἵνα τὰ τῷ θεῷ ἀνατεθειμένα ἀναλώμασι πλείστοις κατασκευάζωνται, ἐπὶ δὲ τῶν ἀνθρωπίνων οὐχ οὕτως· εἴρηται γὰρ τῷ λαῷ· *καὶ ἱμάτιον ἐκ δύο ὑφασμένον οὐκ ἐπιβαλεῖς σεαυτῷ*. λευκότατα δὲ ὁ θεῖος ἀπόστολος τούτων τὴν ἔννοιαν παρίστησι παραγγέλλων *τὰς γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυτάς, μὴ ἐν πλέγμασιν ἢ χρυσῷ ἢ μαργαρίταις ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, ἀλλ᾽ ὃ πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναις θεοσέβειαν δι᾽ ἔργων ἀγαθῶν*. ταῦτα οὖν εἰδότες ἡμεῖς οἱ τῷ θεῷ μόνῳ τὴν

26–28 Ex. 26,1 **30** Leu. 19,19 **31–34** 1 Tim. 2,9–10

20–22 ὥρα — ἤλθομεν cf. Act. IV p. 310,3–4; Speck, Asterios p. 363

(H)V T M **20–22** ὥρα — ἤλθομεν praetermisit H **23–728,11** σκοποῦντες — φασι praetermisit H

2 μετατέθεικα T^{IV} *Aster. (R)* | γε om. V V^{IV} **3** ἦθος] εἶδος *Pa* ἄνθος *Aster. (DS) Niceph.*^{ref}, cf. K.–H. Uthemann, JÖB 49, 1999, 358 | ἀνδρίαν V^{IV} edd. *Niceph.*^{ref} *(C)* **5** γυμνοὶ ἤδη] γυμνῶ εἴδει T^{IV} γυμνοειδεῖς *Aster. (R)* **7** εὐπρεπὲς V V^{IV} *Pa Aster. (RS) Nicep.*^{ref} *(C)* **8** ὀδόντων + τὸ μαργαρῶδες *Aster. (D) (recepit Datema)* | σφυρὰ T T^{IV} σφῦρα V^{IV} *Aster.* **9** τὸ^{1} (etiam in Act. IV scribendum)] τὰ M **10** ἐναργῶς om. V^{IV} *Aster. (D) Niceph.*^{ref} | γραφεύς] ζωγράφος V T^{IV} *Aster. (R)* **11** χειλῶν HV M H^{IV} T^{IV} M^{IV} *Pa* **12** τοῖς om. H | κάθηται μόνη om. M **14** αὐτὴ V αὕτη T^{IV} *Niceph.*^{ref} *(C*, εὐχομένης δὲ αὐτῆς *P)* | νόμος] νόμοις M^{IVac} (prob.) *Aster. (DS)* πέφυκε *Aster. (HMPQ* [om. νόμος], πέφυκε post τε *HMP)* **17** ἐπιλαμφθέντι — φλόγα om. H | μὲν om. Vc edd. **18** χείρας HV (et sic saepe V) | διαπλώσας M **21** καὶ] κἀς Keil **25** Μωϋσῆ M **26** ἔργα + τεχνάσθαι sic V (cf. lat.) | πρὸς τούτοις] nihil respondet in lat. **27** ὑφαντοῦ V T **30** ὑφασμένον + κίβδηλον *Sept.* (cf. *Sept.*^{G} ad loc.) **34** θεοσεβεῖν M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

matrem indicaret parcentem et horrescentem – nunc autem miraculum ab illo sensu ad hanc mutaui picturam; et ualde quoque admiror artificem, quoniam magis commiscuit colorum morem, pudorem pariter et fortitudinem temperans, affectiones uidelicet quae inuicem aduersantur.

Cumque progrederetur anterius imitatio, carnifices quidam in paruis tunicis nudi iam opus urguebant. et unus quidem apprehendens caput et inclinans retrorsum praebebat alteri paratam ad poenam uirginis faciem, at ille assistens incidebat dentes. Ha. 403
malleus et teretrum poenae instrumenta uidentur. lacrimor hinc et mihi passio sermonem recidit. sanguinis enim guttas ita pictor liquido colorauit, ut diceres ueraciter eas a labiis fluere et lamentis affectus abires. uinculum post haec, et iterum PL 129, 426
uirgo decora in fuluis uestibus sedet sola extendens manus ad caelum, inuocans deum tutorem in poenis. orante autem ea uidetur super caput signum quod lex est Ma. 310
christianis adorandi et superscribendi, quod ego indicium esse arbitror passionis quae illam manebat. mox ergo et post paululum ignem alibi uehementem pictor succendit, rubro colore hinc et inde clarescente corpus efficiens. at uero in medio flammae statuit eam manibus ad caelum expansis, sed molestia nulla in facie apparente, quin e diuerso hilarem, quoniam ad incorpoream et beatam uitam pergebat. usque huc et pictor retinuit manum et ego sermonem. porro adtende tibi, si uolueris La.-Co. 491
et eandem perficere picturam, ut consideres diligenter, nisi multum inferius quam oportuit ad narrationem accessimus."

Et haec quidem Asterius. tractantes autem et quae in diuina scriptura dicta sunt, inueniemus eundem ex ea elegisse quae ab ipso dicta fuerunt. deus enim famulo suo Mosi de tabernaculo disponens, postquam uaria et diuersa in eo opera fieri praecepit, ait: *facies cortinas* ex *bysso retorta*, *hyacintho* et *purpura* et *cocco* retorta, cherubim *opere* textoris *facies* eos. et ipsa quidem dispositio docet nos, ut ea quae deo dicata Rom. 625
sunt expensis multis conficiantur, in humanis autem non ita. dictum est enim populo: et *uestem duobus* contextam *ne induas*. lucidissime autem diuinus apostolus horum sensum commendat praecipiens *mulieres in habitu ornato cum uerecundia et sobrietate ornantes se, non in tortis crinibus aut auro aut margaritis uel ueste pretiosa, sed quod decet mulieres promittentes pietatem per opera bona*. haec considerantes

P VE

2 quoque ~ γε*? (om. Act. IV)* **4** inuicem] *melius* per naturam *Act. IV* **6** opus] ad opus *ed. Rom.*, sed cf. e.g. Vulg. 2 Par. 34,12* | urgebant E *edd.* **7** paratam] ad paratam *(sic)* E apparatam F *edd.* | pęnam VE **8** malleum *codd., corr. ed. Rom. (cf. Act. IV)* | poene P penę V **9** sanguis P *Hard. (sic etiam codd. omnes in Act. IV, ubi uide app. crit.)* **10** *melius* uincula *Act. IV* („*gr.* carcer" *ed. Rom.*^{mg}) **11** sedet] sed et *ed. Rom.** | celum P **12** caput + eius P V, *sed cf. gr. et Act. IV* **13** superscribendi ~ ἐπιγράφεσθαι*?* (praescribere *Act. IV*); *de notione cf. Keil ad loc.* **15** corpus efficiens (afficiens E)] flammam *ante* corpus efficiens *add. ed. Rom.* ex gr.* (*praetulerim, si corrigere uelis,* corpus efficiens <flammam>*; cf.* corpoream faciens flammam *Act. IV*) **17** ediuerso *codd. (fort. retinendum)* **18** huc] adhuc P^{ac} (ad *del.* P^{x}) | adtende (attende E *edd.*)] *interpres legit uel intellexit* ὅρα (tempus *recte Act. IV); idem mendum supra p. 655,19* **19** et *om.* F *edd.* (et *ante* si *habet Act. IV*) | eadem P^{ac} (n *superscr.* P^{c}) | ut] et E *edd.* **21** et *interpreti tribuendum, ut uidetur, om. ed. Rom.** **22** legisse *ed. Rom.** | dictata P | fuerunt] sunt fuerunt P^{ac} (sunt *exp.* P^{c}) **23** Moysi E *edd.* **24** facies (*uar. lect. in Vulg.*)] facias *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | bisso P E | retorta^{1}] *fort.* retorta <et> *scribendum; cf. gr. et Vulg.* | hiacintho P yacinto V iacinto E*, corr. ed. Rom.* **27** ne *uar. lect. in Vulg.* **28** precipiens *codd.* | ornato] decenti *ed. Rom.*^{mg}*, sed cf. Vulg.* **29** ornantes ~ κοσμεῖν *(Anast. ex Vulg.)*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

λατρείαν ἡμῶν *ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ* προσάγοντες πάντα τὰ αὐτῷ ἀνατεθειμένα καὶ καθιερωμένα, εἴτε θεῖος τύπος τοῦ τιμίου σταυροῦ εἴτε ἅγιον εὐαγγέλιον εἴτε σεπταὶ εἰκόνες εἴτε ἱερὰ σκεύη εἰσί, καὶ ἀσπαζόμεθα καὶ περιπτυσσόμεθα, ὡς ἐλπίδα ἔχοντες ἁγιασμοῦ μεταλαμβάνειν παρ᾽ αὐτῶν, καὶ προσκύνησιν τιμητικὴν αὐτοῖς ἀποδιδόαμεν. *προσκυνεῖτε* γάρ, φησί, *τῷ ὑποποδίῳ τῶν ποδῶν αὐτοῦ, ὅτι ἅγιός ἐστι*. διὸ καὶ Γρηγόριος ὁ θεολόγος ἐν τῷ εἰς τὰ γενέθλια τοῦ Χριστοῦ λόγῳ αὐτοῦ οὕτω φησί· „Τὴν Βηθλεὲμ τίμησον καὶ τὴν φάτνην προσκύνησον." ἃ γὰρ τῷ θεῷ ἀνατέθεινται τῇ αὐτοῦ ἐπιφοιτήσει τε καὶ μεθέξει ἅγιά ἐστι, καθὼς πᾶσα ἡ θεία γραφὴ μαρτυρεῖ, καὶ τῷ ἁγίῳ ἡ τιμὴ τῆς ἁγιότητος οὐκ ἄλλως φυλάττεται ἢ διὰ τῆς ἡμῶν σχετικῆς προσκυνήσεως. αὐτοὶ δὲ ἔτι ἐμπνέοντες ψεύδους ἀλλότριόν τι τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας συρράψαντές φασι·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Συνῳδὰ δὲ τούτοις καὶ Θεόδοτος Ἀγκύρας ὁ συναγωνιστὴς Κυρίλλου περὶ τῶν αὐτῶν διδάσκει οὕτως· „Τὰς τῶν ἁγίων ἰδέας οὐκ ἐν εἰκόσιν ἐξ ὑλικῶν χρωμάτων ἀναμορφοῦν παρειλήφαμεν, ἀλλὰ τὰς τούτων ἀρετὰς διὰ τῶν ἐν γραφαῖς περὶ
Ma. 312 αὐτῶν δηλουμένων οἷόν τινας ἐμψύχους εἰκόνας ἀναμάττεσθαι δεδιδάγμεθα, ἐκ τούτου πρὸς τὸν ὅμοιον αὐτοῖς διεγειρόμενοι ζῆλον· ἐπεὶ εἰπάτωσαν οἱ τὰς τοιάσδε ἀναστηλοῦντες μορφάς, ποίας ἐκ τούτων ἄρα καταπολαύοιεν ὠφελείας ἢ ἐν ποίᾳ διὰ τῆς τούτων ἀναμνήσεως ἀνάγονται πνευματικῇ θεωρίᾳ. ἀλλ᾽ εὔδηλον, ὡς ματαία ἡ τοιαύτη ἐπίνοια καὶ διαβολικῆς μεθοδείας εὕρημα."»

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Ha. 405 Εἰ Θεόδοτος παρῆν ἐν τῷδε τῷ βίῳ, τῇ μακαρίᾳ συνεξεβόησεν ἂν Σωσάννῃ πρὸς τὸν θεὸν λέγων· *ὁ θεὸς ὁ αἰώνιος, ὁ τῶν κρυπτῶν γνώστης, ὁ εἰδὼς πάντα πρὶν*
La.-Co. 493 *γενέσεως αὐτῶν, σὺ ἐπίστασαι ὅτι ψευδῆ* κατηγόρησάν *μου*, ζηλώσαντες τοὺς πρεσβυτέρους τῆς βαβυλωνικῆς συγχύσεως οἱ τῆς ψυχοφθόρου ταύτης κενοφωνίας
Rom. 626 εἰσηγηταί. ἀλλὰ θέλοντες ἑαυτοὺς ἱκανοὺς καὶ περιφανεῖς ἀποδεῖξαι κενά τινα λαρυγγίζουσι, καὶ ψευδὴς ἀποδείκνυται ὁ κάλαμος τῆς γραφῆς αὐτῶν, καὶ προφανῶς παραχαράκται τῆς ἀληθείας εὑρίσκονται. πολλοὶ γὰρ μεθ᾽ ἡμῶν ἐκζητήσαντες εἶτά τε καὶ ἐρευνήσαντες ἐν τοῖς λόγοις τοῦ αὐτοῦ Θεοδότου περὶ τοῦ προκειμένου ῥητοῦ, εἰ ἄρα ἐγγέγραπταί τι τῶν τοιούτων, οὐδαμῇ οὐδαμῶς εὕρομεν· οὐδὲ γὰρ

---

1 Ioh. 4,23 et 24 **5–6** Ps. 98,5 **20** διαβολικῆς μεθοδείας cf. Eph. 6,11 **23–24** cf. Sus. (Theod.) 42–43

7 Greg. Naz. or. 38 (in theophania) (CPG 3010,38; BHG[a] 1921) c. 17,6–7 Moreschini/Gallay; laudatur etiam infra p. 788,30–31 **14–20** Theodot. Ancyr. fragmentum contra imagines (CPG 6133); cf. infra p. 770,8–13; cf. Thümmel, Frühgeschichte n. 49

14–20 = Niceph. refut. c. 93,3–14 (cf. c. 107,4–8) (ex synodi a. 815 habitae florilegio); Theod. Stud. epist. 380,125–133; cf. Niceph. adu. Epiph. p. 372,25–26

(H)V T M **7** = *Greg. Naz.* **14–20** = *Niceph.[ref], Theod. Stud.* **21–746,15** Ἐπιφάνιος – ἀπεφήναντο praetermisit H

3 ἀσπασώμεθα καὶ περιπτυξώμεθα V T edd., sed cf. lat. **5** ἀποδώσωμεν V T edd., sed cf. lat. **6** ἐν τῷ om. V **7** οὕτω om. V **8** ἐστι] εἰσι V **9** τῷ scripsi coll. lat.: ὡς codd. | ἁγίῳ] ἅγια V **12** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **13** Ἀγκύρας H M ed. Rom.: Ἀγκύρων V T **14** ἰδέας H T M: εἰκόνας V εἰδέας *Niceph.[ref] (C) Theod. Stud. (CS)* **18** ἄρα (ἄρα *Theod. Stud.* [*CM*]) ἐκ τούτων *Niceph.[ref] Theod. Stud.* | καταπολαύειν V (prob.) **20** εὕρεμα *Theod. Stud.* **21** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T **23** τὸν om. Vc edd. | εἰδὼς + τὰ V *Sept.* (sed cf. e.g. Conc. Later., ACO ser. II, I p. 234,37) **24** γεννέσεως V **25** καινοφωνίας ed. Rom.* (cf. lat.), sed uide infra κενά τινα λαρυγγίζουσι **28** πολλὰ V **29** εἶτά om. M **30** εὕραμεν V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

nos qui deo soli seruitutem nostram *in spiritu et ueritate* offerimus, omnia quae ei oblata et dicata sunt, siue diuinus typus pretiosae crucis siue euangelium siue uenerandae imagines siue sacra uasa sint, et salutamus et amplectimur ea, ueluti spem habentes sanctificationem ab eis percipere, et adorationem honoratoriam illis impendimus. *adorate* enim *scabellum*, inquit, *pedum eius, quoniam sanctus est*. propter quod et Gregorius theologus in sermone suo de natiuitate Christi sic ait: „Bethlehem honora, praesepe adora." ergo quod deo dicatur praesentia et participatione eius sanctum est, quemadmodum omnis scriptura testatur, et ei qui sanctus est honor sanctitatis non aliter conseruatur quam per nostram affectualem adorationem. ipsi autem adhuc spirantes mendacii aliena quaedam ab ecclesia catholica consuentes aiunt:

(Gregorius episcopus legit:)

«Consona uero istis et Theodotus Ancyranus concertator Cyrilli de eisdem docet ita: „Sanctorum uultus non in imaginibus ex materialibus coloribus factis formandos accepimus, sed horum uirtutes per ea quae de illis in scriptis indicantur quasi quas- PL 129, 427
dam animatas imagines imitari didicimus et ex hoc ad similem illis zelum erigimur. Ma. 311
nam dicant hi qui tales erigunt formas, quali putas ex his perfruantur utilitate uel in quam spiritalem contemplationem ducantur per harum commemorationem. sed manifestum est quod uana sit huiusmodi excogitatio et diabolicae argumentationis inuentio." »

(Epiphanius diaconus legit:)

Si Theodotus esset in hac uita, cum beata Susanna clamaret dicens: *deus aeterne, qui* Ha. 406
absconditorum es cognitor, qui scis *omnia antequam fiant, tu* nosti quia *falso contra me tulerunt testimonium* hi qui senes aemulantes Babylonicae confusionis huius La.-Co. 494
nouitatis auctores existunt. sed uolentes se idoneos et illustres ostendere quaedam Rom. 626
uana fauce loquuntur, et fallax ostenditur calamus scripturae ipsorum, et euidenter adulteratores ueritatis inueniuntur. multi enim nobiscum exquirentes deindeque scrutantes in sermonibus eiusdem Theodoti de proposito dicto, si uere scriptum sit huiuscemodi, [et] numquam usquam inuenimus; neque enim ipse quid tale locutus

22–24 *Vulg. Dan. 13,42–43*

P VE

1 ei *om.* VE *edd.* **2** dedicata E *edd., sed cf. supra p. 693,8 al.* **3** uasa sacra F *edd.* | „salutemus, amplectamur, *etc.*" *La.-Co.*^{mg} *(cf. app. crit. gr.)* **5** inquit *post* enim *ed. Rom.** | sanctum V *edd. („gr.* sanctus" *ed. Rom.*^{mg}*) Vulg., sed cf. psalt. antiqua apud Weber* **6** sic *om.* E *edd.* **7** Betlehem P^{ac} (h^{1} *add.* P^{c} *s. l.*) Betlęęm V Bethleem E *edd.* **10** mendaci P **17** putas] *Anast. confudit* ἄρα *cum* ἄρα *(idem mendum Act. V p. 539,3 al.)* | perfruamur *codd., corr. ed. Rom.* **22** aeternæ P eternę V eterne E **23** *exspectaueris* falsum *(ita Vulg.)* **24** aemulantes senes *ed. Rom.** | senes ~ πρεσβυτέρους *(cf. Gloss.)* **25** nouitatis] *Anast. uertit* καινοφωνίας **26** locuntur P **27** deindequæ P **28** siue rescriptum *(sic)* P E **29** et *om. ed. Rom.*, seclusi* | nunquam E (*abbr.* P)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

αὐτός τι τῶν τοιούτων διηγόρευσε. προφανῶς γὰρ δέδεικται ὅτι οὐ Θεοδότου ἡ χρῆσίς ἐστι· πικρίας γὰρ καὶ παροξυσμοῦ μεστὸς ὁ λόγος, καὶ γλώσσης ἀκρατοῦς καὶ *ἀκαθάρτων χειλέων* ἡ τόλμα τοῦ φληναφῆσαι διαβολικῆς μεθοδείας εὕρημα τὴν τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἀνατύπωσιν· ὄντως εὔδηλον ὅτι τῶν χριστιανοκατηγόρων τοῦτο ἰδίωμά τε καὶ πλάσμα καὶ οὐ Θεοδότου· ἐπεὶ εἰ, ὡς αὐτοί φασιν, ἐξ αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν παρήγαγον, ἔδει αὐτοὺς τρανῶς δηλῶσαι, ἐκ ποίου λόγου αὐτοῦ ἡ χρῆσις ἐλήφθη· ἀλλ᾽ ὡς γινώσκοντες αὐτὸ φάλσον τὸ ψεῦδος τῇ σιωπῇ ἐπαφῆκαν. τοὺς λόγους αὐτοῦ τοίνυν συναγείραντες, λέγομεν δὴ τοὺς πρὸς Λαῦσον γραφέντας κατὰ Νεστορίου ἐν τόμοις ἕξ καὶ τὴν ἑρμηνείαν τὴν εἰς τὸ σύμβολον τῶν ἐν Νικαίᾳ ἁγίων πατέρων καὶ τὸν λόγον τὸν εἰς τὴν *γέννησιν* τοῦ κυρίου καὶ τὸν εἰς τὰ φῶτα καὶ τὸν εἰς τὸν Ἠλίαν καὶ τὴν χήραν καὶ τὸν εἰς τὸν ἅγιον Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ ⟨τὸν⟩ εἰς τὸν χωλὸν τὸν καθήμενον πρὸς τὴν ὡραίαν πύλην καὶ τὸν εἰς τοὺς τὰ τάλαντα λαβόντας καὶ τὸν εἰς τοὺς δύο τυφλούς, οὐδαμῶς τὸ ῥητὸν ὃ αὐτοὶ προήνεγκαν εὕρομεν. ἀλλ᾽ οὐδὲ ὁ ψευδοσύλλογος αὐτῶν ὅτε ὠχλαγωγεῖτο καὶ ἐνεγράφη ἐν τῷ φαλσολογήματι αὐτῶν, ἀπὸ βιβλίου τοῦ Ἀγκυρανοῦ ἡ χρῆσις μετελήφθη, ἀλλὰ διὰ ψευδοπιττακίου τινὸς ὡς λοιμός τις διέδραμεν· οὗτινος μετέλαβον οἱ ἁπλούστεροι, οἱ δὲ ἐχέφρονες καὶ τῇ ἀληθείᾳ πειθόμενοι τοῦτο πάντοτε ὡς ψεῦδος ἡγήσαντο. ἡγήτορα δὲ τῆς αὐτῶν λοιμώδους αἱρέσεως ἔτι προβάλλονται τὸν ὑπερασπιστὴν Ἀρείου καὶ συνασπιστὴν Εὐσεβίου Νικομηδείας, Θεογνίου Νικαίας καὶ Μάριδος Χαλκηδόνος, τὸν ἐξάρξαντα τῶν ἀντιπαραταξαμένων τῇ ἐν Νικαίᾳ ἁγίᾳ συνόδῳ, οὕτω φάσκοντες·

Ma. 313 (Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Ὁμοίως δὲ καὶ ὁ τοῦ Παμφίλου Εὐσέβιος πρὸς Κωνσταντίαν Αὐγούσταν αἰτησαμένην Χριστοῦ εἰκόνα ἀποσταλῆναι αὐτῇ παρ᾽ αὐτοῦ τοιάδε λέγει· „Ἐπεὶ δὲ καὶ περί τινος εἰκόνος ὡς δὴ τοῦ Χριστοῦ γέγραφας βουλομένη σοι ταύτην ὑφ᾽ ἡμῶν πεμφθῆναι, τίνα λέγεις καὶ ποίαν ταύτην ἣν φῂς τοῦ Χριστοῦ εἰκόνα; πότερον τὴν ἀληθῆ καὶ ἀμετάλλακτον καὶ φύσει τοὺς αὐτοῦ χαρακτῆρας φέρουσαν ἢ ταύτην ἣν δι᾽ ἡμᾶς ἀνείληφε τῆς τοῦ *δούλου μορφῆς* περιθέμενος τὸ *σχῆμα*; ἀλλὰ περὶ μὲν τῆς τοῦ *θεοῦ μορφῆς* οὐδ᾽ αὐτὸς ἡγοῦμαί σε ζητεῖν ἅπαξ πρὸς αὐτοῦ πεπαιδευμένην, ὅτι οὔτε *τὸν πατέρα τις* ἔγνω *εἰ μὴ ὁ υἱὸς οὐδ᾽* αὖ *τὸν υἱὸν* γνοίη ποτέ τις ἐπαξίως

---

3 cf. Is. 6,5 | διαβολικῆς μεθοδείας cf. Eph. 6,11 **28** ἀνείληφε – σχῆμα cf. Phil. 2,7 **29** θεοῦ μορφῆς cf. Phil. 2,6 **30–732,1** οὔτε – πατήρ cf. Mt. 11,27

23–732,16 Eus. epist. ad Constantiam Augustam (CPG 3503; PG 20, 1545–1549 repetit editionem ab I. Boivin ex uariis fontibus constitutam), excerpta tria; cf. Thümmel, Frühgeschichte n. 13; A. von Stockhausen apud Krannich/Schubert/Sode p. 99–100 (fr. 7–8); Chryssostalis, Recherches p. 19–26 et 307–308

26–28 πότερον – σχῆμα = Niceph. c. Eus. p. 392,2–5 **28–29** περὶ – πεπαιδευμένην = Niceph. c. Eus. p. 403, 27–30 **28–29** περὶ – ζητεῖν = Niceph. refut. c. 46,9–10

(H)V T M **24–732,1** = *Eus.* **26–28** = *Niceph.*^{Eus} **28–29** περὶ – πεπαιδευμένην = *Niceph.*^{Eus} **28–29** περὶ – ζητεῖν = *Niceph.*^{ref}

3–4 μεθοδείας – τῶν^{2} om. Vc^{ac} (add. Morin in marg. sup.) edd. (alia suppleuit ed. Rom.^{mg}) **12** τὸν^{1} add. Morin Vc^{mg} **13** τυφλούς + καὶ V + ἀλλ᾽ M | ὃ + οἱ V **14** προσήνεγκαν ed. Rom.* | ηὕρομεν V | ὠχλαγώγητο V **16** μετειλήφθη V μετεβλήθη M **21** ἁγίᾳ om. V **22** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **25** γέγραφας + εἰκόνα ed. Rom.* ex Vc (Probatares in marg. [l. 24–25 εἰκόνα – Χριστοῦ om. Vc^{ac}, suppl. Morin in marg.]) | σοι post ἡμῶν M **26** φῂς V T **27** καὶ^{2} om. *Niceph.*^{Eus} **28** τοῦ om. Vc edd. **29** οὐδὲ *Niceph.*^{Eus} *Niceph.*^{ref} | πρὸς] παρ᾽ *Niceph.*^{Eus} | παιδευομένην *Niceph.*^{Eus} **30** αὖ τὸν] αὐτὸν Vc edd., sed cf. οὐδὲ τὸν *N. T.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

est. euidenter namque monstratum est quod non sit Theodoti testimonium; amaritudine quippe et exacerbatione plenus sermo, et linguae intemperatae atque immundorum *labiorum* praesumptio est dicere diabolicae esse argumentationis inuentionem uenerabilium formationem imaginum. uere perspicuum est quod christianos accusantium sit haec adinuentio atque figmentum et non Theodoti; nam si, ut ipsi aiunt, ex ipso testimonium protulerunt, oportebat eos expresse indicare ex quo eius sermone testimonium sit assumptum; sed ut scientes illud falsum silentio mendacium reliquerunt. itaque sermonibus eius coaceruatis, uidelicet his qui ad Lausum scripti sunt contra Nestorium in tomis sex et interpretatione symboli sanctorum patrum apud Nicaeam conuenientium et sermone de natiuitate domini et in lumina et in Heliam et uiduam et in sanctum Petrum ac Iohannem et in claudum qui sedebat ad speciosam portam et in eos qui talenta acceperunt et [in] eo qui est de duobus caecis, nullo modo dictum quod ipsi protulerunt inuenimus. sed nec cum pseudosyllogus eorum collectus turbaretur et inscriberetur in falsa sermocinatione ipsorum, a codice Ancyrani testimonium est assumptum, sed per quoddam mendax pittacium ut pestilens quidam discurrit; quod simplices admiserunt, porro sensati et qui acquiescunt ueritati hoc semper mendacium arbitrati sunt. praeterea ductorem pestiferae hereseos suae adhuc proponunt adiutorem Arrii et coadiutorem Eusebii Nicomediensis, Theognii Nicaeni et Maridis Chalcedonensis, qui praefuit his qui restiterunt sanctae Nicaenae synodo, ita fatentes:

(Gregorius episcopus legit:) Ma. 314

«Similiter autem et Pamphili Eusebius ad Constantiam Augustam petentem Christi imaginem mitti sibi ab eo talia fatur: „Quia uero de quadam imagine quasi Christi scripsisti uolens hanc tibi a nobis mitti: quam dicis et qualem hanc quam perhibes Christi imaginem? utrum ueram et inmutabilem et natura characteres suos portantem an istam quam propter nos suscepit *serui formae* schemate circumamictus? sed de *forma* quidem *dei* nec ipse arbitror te quaerere semel ab ipso edoctam, quoniam PL 129, 428

P VE

1 nanque E (*abbr.* P) **3** esse diabolicae *ed. Rom.** **4** formationem (~ ἀνατύπωσιν) *scripsi coll. p. 679,17 al.*: figuram *codd.* figurarum F^2 figuras *ed. Rom.** **7** falsum *sc.* esse **10** Niceam P V **11** Eliam E *edd.* | ac] et V *edd.* **12** in eum *codd., correxi* (eo *sc.* sermone) | qui est] quidem E qui F^2 *edd.* **12–13** cecis P E coecis *ed. Rom.** **14** collectus turbaretur ~ ὠχλαγωγεῖτο? **15** Ancyrano P V Ancirano E, *corr. ed. Rom.* | pictacium E pictatium *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **16** pestilens ~ λοιμός *(cf. ThLL X 1, 1924,35 sqq.)* | quiddam *ed. Rom.** **17** preterea *codd.* | pestifere P V **18** sue P **18–19** Nicomediensis + et *ed. Rom.*, *sed cf. gr.* **19** Theognii – Chalcedonensis *om.* E | Teognii P^{ac} (h *add.* P^{c} *s. l.*) | Niceni E Nicaeensis *ed. Rom.** | Chalcidonensis V **20** Nicene synodo P Nicene (*om.* synodo) E synodo Nic(a)enae F *edd.* | facientes P^{ac} (c *exp.*, i *in* t *mut.* P^{c}) **24** scripti P | hanc uolens F *edd.* | perhybes V perhibens E (*corr.* F^2) **25** incommutabilem E *edd.* | caracteres VE **26** scæmate P scemate VE, *corr. ed. Rom.* | circumamictis P^{ac} (u *superscr.* P^{c}) -ctos V^{ac} (u *superscr.* V^1) **27** de P *ed. Rom.*: ne VE

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

εἰ μὴ μόνος ὁ γεννήσας αὐτὸν πατήρ." καὶ μετά τινα· „Ἀλλὰ πάντως που τῆς
Rom. 627 τοῦ *δούλου μορφῆς* ἐπιζητεῖς τὴν εἰκόνα καὶ οὗ δι' ἡμᾶς περιεβλήθη σαρκίου. ἀλλὰ καὶ τοῦτο τῇ δόξῃ τῆς θεότητος ἀνακεκρᾶσθαι μεμαθήκαμεν καὶ *καταπεπόσθαι τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς.*" καὶ μετ' ὀλίγα· „Τίς οὖν τῆς τοιαύτης ἀξίας τε καὶ δόξης
La.-Co. 496 τὰς ἀποστιλβούσας καὶ ἀπαστραπτούσας μαρμαρυγὰς οἷός τε ἂν εἴη καταχαράξαι νεκροῖς καὶ ἀψύχοις χρώμασι καὶ σκιαγραφίαις, ὁπότε μηδὲ προσβλέψαι αὐτῷ ἐπὶ τοῦ ὄρους οἱ θεσπέσιοι ὑπέμειναν *μαθηταί*, οἵ γε *ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον*, ἀφόρητον αὐτοῖς τὸ θεώμενον ὁμολογήσαντες. εἰ δ' οὖν τότε ἡ ἔνσαρκος αὐτοῦ μορφὴ τοσαύτης ἔλαχε δυνάμεως πρὸς τῆς ἐνοικούσης αὐτῇ θεότητος μεταβληθεῖσα, τί χρὴ
Ha. 408 λέγειν, ὅτε τὴν θνητότητα ἀποδὺς καὶ τὴν φθορὰν ἀπονιψάμενος τὸ εἶδος τῆς τοῦ *δούλου μορφῆς* εἰς τὴν τοῦ δεσπότου καὶ θεοῦ δόξαν μετεσκευάσατο μετὰ τὴν κατὰ τοῦ θανάτου νίκην, μετὰ τὴν εἰς οὐρανοὺς ἄνοδον, μετὰ τὴν ἐν τῷ βασιλικῷ θρόνῳ ἀμφὶ τὰ δεξιὰ τοῦ πατρὸς ἵδρυσιν, μετὰ τὴν ἐν τοῖς ἀκατονομάστοις καὶ ἀρρήτοις κόλποις τοῦ πατρὸς ἀνάπαυσιν, εἰς ἣν ἀνιόντα καὶ ἀποκαθιστάμενον αἱ οὐράνιαι δυνάμεις ἀνευφήμουν λέγουσαι· *ἄρατε πύλας, οἱ ἄρχοντες ὑμῶν, καὶ ἐπάρθητε, πύλαι αἰώνιοι, καὶ εἰσελεύσεται ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης.*" »

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Ἡ προφητικὴ φωνὴ τούτοις ἁρμόσειεν, ἣν ὁ θεὸς διὰ τοῦ προφήτου Ἱερεμίου τοῖς τῶν Ἰουδαίων λαοῖς ἐγκαλῶν ἔλεγεν· *Ἐμὲ ἐγκατέλιπον, πηγὴν ὕδατος ζῶντος, καὶ ὤρυξαν ἑαυτοῖς λάκκους συντετριμμένους, οἳ οὐ δυνήσονται ὕδωρ συνέχειν*. ἀφέντες γὰρ τὰς τῶν ἐγκρίτων πατέρων διδασκαλίας οἱ λογάδες τῶν ψευδολόγων καὶ ζηλώσαντες τοὺς ἀποκηρυχθέντας *τῷ πτύῳ* τῆς θείας κρίσεως ἐκ τῆς δεσποτικῆς *ἅλωνος*, λέγω δὴ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, αὐτοὺς εἰς συνασπισμὸν τῆς ἑαυτῶν αἱρέσεως ἐπισπῶνται. τίς γὰρ οὐκ ἔγνω τῶν πιστῶν τῆς ἐκκλησίας καὶ γνῶσιν
Ma. 316 εἰληφότων ἀληθινῶν δογμάτων, ὅτι Εὐσέβιος ὁ Παμφίλου *εἰς ἀδόκιμον νοῦν παραδοθεὶς* ὁμόδοξος καὶ σύμφρων γέγονε τοῖς τὰ Ἀρείου θρησκεύουσιν; ἐν γὰρ πάσαις ταῖς ἱστορικαῖς αὐτοῦ βίβλοις κτίσμα τὸν υἱὸν καὶ λόγον τοῦ θεοῦ ἀποκαλεῖ καὶ ὑπουργὸν καὶ δεύτερον προσκυνητόν. εἰ δέ τινες τοῦτον διεκδικοῦντες λέγουσιν ὑπογράψαι ἐν τῇ συνόδῳ, δῶμεν οὕτως εἶναι· ἀλλὰ *τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ* τὴν ἀλή-

---

3–4 cf. 2 Cor. 5,4 **7** οἵ – πρόσωπον cf. Mt. 17,6 **15–16** Ps. 23,7 et 9 **19–20** Ier. 2,13 **22–23** τῷ – ἅλωνος cf. Mt. 3,12 et 13,36–40 **25–26** cf. Rom. 1,28 **29–734,1** τοῖς – αὐτῆς cf. Is. 29,13; Mt. 15,8 et Mc. 7,6

22–23 τοὺς – ἐκκλησίας cf. Conc. Const. III (epist. Leonis II papae [CPG 9441]), ACO ser. II, II 2 p. 876,21–23

1–4 Ἀλλὰ – ζωῆς = Niceph. refut. c. 46,10–13; c. Eus. p. 403,31–404,1 **4–13** Τίς – ἵδρυσιν = Niceph. c. Eus. p. 405,10–14. 409,11–14. 410,3–13 **4–6** Τίς – σκιαγραφίαις = Niceph. refut. c. 173,16–19 **4–6** Τίς – χρώμασι = Niceph. refut. c. 46,20–23

(H)V T M **1–4** = *Eus.*, *Niceph.*^{ref}, *Niceph.*^{Eus} **4–16** = *Eus.* **4–13** = *Niceph.*^{Eus} **4–6** = *Niceph.*^{ref}

1 καὶ + δὴ ed.Rom.* ex Vc (Probatares s.l. [μὴ Vc^{ac}]) | Ἀλλὰ + γὰρ *Niceph.*^{Eus} *Niceph.*^{ref} | που om. *Niceph.*^{Eus} *Niceph.*^{ref} **1–2** τῆς τοῦ om. V **2** τὴν εἰκόνα om. *Niceph.*^{Eus} *Niceph.*^{ref} **4** τοσαύτης *Niceph.*^{Eus} *Niceph.*^{ref} **5** ἂν om. V | εἴη *Niceph.*^{Eus} *Niceph.*^{ref}: ᾖ codd. **6** σκιογραφίαις *Niceph.*^{Eus} *Niceph.*^{ref} | μήτε V **6–7** προσβλέψαι – ὄρους] ἐμβλέψαι αὐτῷ τοῦτον ὀφθέντι τὸν τρόπον *Niceph.*^{Eus} **8** τεθεωμένον sic V | δ' οὖν] οὖν V γοῦν ed.Rom.* | ἔνσαρκος] ἐν σαρκὶ *Niceph.*^{Eus} **9** αὐτοῖς V **10** ἀποδῦς V ὑποδὺς M^{ac} (ὰ superscr. M^{1}) | τὸ εἶδος post μορφῆς *Niceph.*^{Eus} **11** μετασκευάσατο *Niceph.*^{Eus} **12** νίκην + καὶ *Niceph.*^{Eus} (δίκην in Paris. gr. 910 et 1250 tradi docet Thümmel) | ἄνοδον + καὶ *Niceph.*^{Eus} **13** δεξιᾶ V **17** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T | διάκονος + καὶ κουβουκλείσιος M (cf. lat.) **19** ζῶντος est uar. lect. in *Sept.* **21** ἐκκρίτων M **22** τοῖς ἀποκηρυχθεῖσι V T edd. | τῶ τῆς θείας κρίσεως πτύω V **23** αὐτοὺς (sc. τοὺς πατέρας)] αὐτοῦ V **26** γὰρ om. Vc edd. **27** ἀποκαλῶν ed.Rom.* (ἀποκαλεῖν Vc^{ac})

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

neque patrem quis nouit nisi filius neque ipsum *filium nouit* quis aliquando digne *nisi* solus *pater* qui eum genuit.“ et post aliqua: „Sed utique *serui formae* imaginem quaeris et corpusculi quo amictus est propter nos. sed et id gloria diuinitatis tempe- Rom. 627
ratum didicimus et *absortum esse mortale a uita*.“ et post pauca: „Quis ergo
huiusmodi dignitatis et gloriae uibrantes et praefulgentes splendores exarare potuis- La.-Co. 495
set mortuis et inanimatis coloribus et scripturis umbraticis, quandoquidem nec aspicere in eum in monte egregii sustinuere *discipuli*? qui etiam *ceciderunt in faciem*, inportabile quod uisum sibi fuerat confitentes. ergo si tunc incarnata eius forma tantam uirtutem sortita est ab inhabitante in se deitate mutata, quid oportet dicere,
cum mortalitate exutus et corruptione ablutus speciem seruilis formae in domini et Ha. 407
dei gloriam commutauerit, post uictoriam uidelicet contra mortem, post regressum ad caelos, post locationem in regio solio circa dexteram patris, post quietem in inenarrabilibus et ineffabilibus sinibus patris? in quam ascendentem et restitutum caelestes uirtutes collaudabant dicentes: *tollite portas, principes, uestras*, *et eleuamini, portae aeternales, et introibit rex gloriae*.“»

(Epiphanius diaconus et cubuclesius legit:)

Prophetica uox istis conuenit qua deus per prophetam Hieremiam aduersus Iudaeorum populos queritur dicens: *me dereliquerunt fontem aquae uiuae et foderunt sibi* lacos contritos qui *aquam continere non* poterunt. deserentes enim probabilium
patrum doctrinas fallacium collegiorum primores et aemulantes eos qui *uentilabro* diuini iudicii ab *area* dominica, id est catholica ecclesia, sunt proiecti, ipsos in protectionem hereseos suae adducunt. quis enim fidelium ecclesiae et eorum qui uerorum dogmatum scientiam perceperunt ignorat quod Eusebius Pamphili *in reprobum sensum traditus* unius opinionis et sensus fuerit cum his qui Arrii superstitionem Ma. 315
secuti sunt? in omnibus quippe historicis suis libris creaturam filium et uerbum dei uocat et ministrum et secundum adorabilem. si uero quidam hunc defendentes dicunt subscripsisse illum in synodo, concedamus ita fuisse. sed *labiis suis* ueritatem *honorauit*, *cor autem longe fuit ab* ea, ut ostendunt conscripta eius et epistolae om-

27–28 labiis – ea *Anast. ex Vulg. Mt. 15,8 et Mc. 7,6*

P VE

1 ipsum] *Anast. uertit* αὐτὸν τὸν **4** absorptum *ed. Rom.*, sed cf. ThLL et MLW s. u.* **6** inamatis *(sic)* P **7** sustinere P | etiam ~ γε? | cecidere E *edd.* **8** importale E importabile F^2 *edd.* | sibi uisum E *edd.* (*exspectaueris* inportabile sibi quod uisum fuerat) **9** diuinitate E *edd.* **11** commutauit *ed. Rom.** **12** celos P E | quetem *(sic)* P | in^2] est P **14** caelestes P F^2: cęlestis V celestis E **15** introbit *(sic)* P **16** et cubuclesius *om.* F *edd., sed cf. gr.* M **17–18** Iudeorum P E **18** et foderunt] ut foderent *Vulg. (uar. lect.* et foderunt*; cf. gr. et Vulg. Clem.)* **19** lacos – poterunt] *ex Vet. Lat.; cf. Sabatier II p. 646* | lacon P^{ac} (n *exp.*, s *superscr.* P^c) lacus F^2 *edd., sed cf. ThLL s. u.* **20** fallacium – collegiorum] *Anast. uertit* ψευδοσυλλόγων *(Dubielzig); exspectaueris* falsiloquorum*; cf. supra p. 713,17* **22** abducunt P *(fort. ex corr.)* V **27** scripsisse P^{ac} (sub *add.* P^c *s. l.*)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

θειαν *τετίμηκεν, ἡ δὲ καρδία* αὐτοῦ *πόρρω* ἄπεστιν ἐξ αὐτῆς, ὡς δεικνύουσι τά τε συγγράμματα καὶ αἱ ἐπιστολαὶ αὐτοῦ πᾶσαι. εἰ δὲ ἄλλοτε ἄλλως κατὰ τοὺς καιροὺς καὶ τὰ πράγματα συνεφύρετο καὶ μετεβάλλετο, ποτὲ μὲν ἐπαινῶν τοὺς τὰ Ἀρείου φρονοῦντας, ποτὲ δὲ τὴν ἀλήθειαν ὑποκρινόμενος, ἀποδείκνυται κατὰ τὸν ἀδελφόθεον Ἰάκωβον *ἀνὴρ δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ* καὶ *μὴ οἰέσθω, ὅτι λήψεταί τι παρὰ κυρίου*. εἰ γὰρ *καρδίᾳ ἐπίστευσεν εἰς δικαιοσύνην* καὶ
Rom. 628 *στόματι ὁμολόγησεν εἰς σωτηρίαν* τὸν ἀληθῆ λόγον, πάντως ὑπὲρ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ συγγνώμην ᾐτήσατο, τούτων τὴν ἐπανόρθωσιν ποιούμενος, καὶ ὑπὲρ τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ λόγον ἀπολογίας ἐποιήσατο ἄν. ἀλλ᾽ οὐδαμῇ οὐδαμῶς τοῦτο πέπραχεν· ἔμεινε γὰρ ὡς *Αἰθίοψ* μὴ *ἀλλάξας τὸ δέρμα αὐτοῦ*.

Ἐν γὰρ τῷ ἑρμηνεύειν αὐτὸν τὸ *εἶπα τῷ κυρίῳ ,κύριός μου εἶ σύ'*, ἔξω τῆς ἀληθοῦς γνώσεως ἐκβεβηκὼς οὕτως φησί· „Νόμοις φύσεως παντὸς υἱοῦ πατὴρ κύριος ἂν εἴη αὐτοῦ. διὸ καὶ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ ὁ γεννήσας αὐτὸν θεὸς εἴη ἂν αὐτοῦ καὶ θεὸς ὁμοῦ καὶ κύριος καὶ πατήρ." ὡσαύτως δὲ καὶ ἐν τῇ πρὸς τὸν ἅγιον Ἀλέξανδρον ἐπιστολῇ τὸν καθηγητὴν τοῦ μεγάλου Ἀθανασίου, ἧς ἡ ἀρχή· „Μεθ᾽ ὅσης μὲν ἀγωνίας καὶ μεθ᾽ ὅσης φροντίδος ἐπὶ ταῦτα ἦλθον τὰ γράμματα", τρανότατα
La.-Co. 497 βλασφημῶν οὕτω φησὶ περὶ τοῦ Ἀρείου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ· „Κατηγορεῖ αὐτῶν τὰ σὰ γράμματα ὡς λεγόντων ὅτι ὁ υἱὸς ἐκ τοῦ μὴ ὄντος γέγονεν ὡς εἷς τῶν πάντων. οἱ δὲ προήνεγκαν ἑαυτῶν γραμματεῖον ὃ πρὸς σὲ πεποιήκασιν· ἐν ᾧ τὴν ἑαυτῶν πίστιν ἐκθέμενοι αὐτοῖς ῥήμασι τάδε ὡμολόγουν· ,τὸν νόμου καὶ προφητῶν καὶ καινῆς διαθήκης θεὸν γεννήσαντα υἱὸν μονογενῆ *πρὸ χρόνων αἰωνίων*, *δι᾽ οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας* καὶ τὰ πάντα *πεποίηκε*, γεννήσαντα δὲ οὐ δοκήσει, ἀλλὰ ἀληθείᾳ, ὑποστήσαντα ἰδίῳ θελήματι, ἄτρεπτον καὶ ἀναλλοίωτον, κτίσμα τοῦ θεοῦ τέλειον, ἀλλ᾽ οὐχ ὡς ἓν τῶν κτισμάτων.' εἰ δὴ οὖν τὰ παρ᾽ αὐτῶν γράμματα ἀληθεύει — πάντως δὲ καὶ παρὰ σοὶ φέρεται ἐν ᾧ ὁμολογοῦσι τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ *πρὸ χρόνων αἰωνίων*, *δι᾽ οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας πεποίηκεν*, εἶναι ἄτρεπτον καὶ κτίσμα τοῦ θεοῦ τέλειον, ἀλλ᾽ οὐχ ὡς ἓν τῶν κτισμάτων —, ἡ δὲ σὴ ἐπιστολὴ κατηγορεῖ αὐτῶν ὡς ἂν λεγόντων ὅτι ὁ υἱὸς γέγονεν ὡς ἓν τῶν κτισμάτων, αὐτῶν τοῦτο μὴ λεγόντων, ἀλλὰ σαφῶς
Ha. 409 διορισαμένων ὅτι ,οὐχ ὡς ἓν τῶν κτισμάτων', ὅρα εἰ μὴ εὐθὺς πάλιν αὐτοῖς ἀφορμὴ δίδοται εἰς τὸ ἐπιλαβέσθαι καὶ διαβάλλειν ὁρμᾶσθαι ὅσα καὶ θέλουσι. πάλιν αὐτοὺς ᾐτιῶ λέγοντας ὅτι ,ὁ ὢν τὸν μὴ ὄντα ἐγέννησε'. θαυμάζω δέ, εἰ δύναταί τις ἄλλως εἰπεῖν. εἰ γὰρ εἷς ἐστιν ὁ ὤν, δῆλον ὅτι ἐξ αὐτοῦ γέγονε πᾶν ὅ τι καὶ

5–6 cf. Iac. 1,7–8 **6–7** cf. Rom. 10,10 **10** cf. Ier. 13,23 **11** Ps. 15,2 **21** πρὸ — αἰωνίων 2 Tim. 1,9; Tit. 1,2 **21–22** δι᾽ — πεποίηκε cf. Hebr. 1,2

11–14 Eus. comm. in ps. 15 (?) (locum non inueni) **14–736,2** Eus. epist. ad Alex. (CPG 3501) p. 14,1–15,6 Opitz (gr. et lat. ex Actorum codd., locis similibus additis)

(H)V T M

1 τετόλμηκεν V | ἐξ αὐτῆς] ἀπ᾽ αὐτοῦ V (ex *Sept.*?) **3** τὰ¹ + κατὰ ed.Rom.* ex Vc **5** ἀνὴρ + ὢν ed. Rom.* ex Vc **6** οἴεσθαι V | ὅτι om. V **10** ὡς + ὁ V **11** τῷ¹] τὸ V **12** φησί + Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω V **13** αὐτὸν + ὁ ed.Rom. ex Vc (corr. ed.Reg.) | θεὸς] πατὴρ M | αὐτοῦ²] nihil respondet in lat. **14** καὶ¹ — πατήρ] καὶ κύριος ὁμοῦ καὶ θεὸς καὶ πατήρ M, sed cf. lat. | ὁμοῦ om. V | πατήρ + Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω V **16** τρανώτατα V **17** αὐτῷ + Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω V | Κατηγορεῖ] Καὶ κατηγορεῖ Vc edd. **17–18** τὰ σὰ γράμματα] τὰ συγγράμματα V τὰ γράμματα ed.Rom.* **19** γραμμάτιον M **22** ἀλλ᾽ V **22–23** ὑποστήσαντι V **24** εἰ δὴ T M: ἤδη V | δὲ om. V **25** φέρεται sc. τοῦτο **27–28** ὡς² — αὐτῶν om. V **28** ἓν T: εἷς M | κτισμάτων T: πάντων M **29** εἰ om. V **30** διαβαλεῖν V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

nes, licet aliter atque aliter secundum tempus et causas conspergi et mutari, aliquando quidem laudans ea quae sunt Arrii sentientes, aliquando uero ueritatem simulans ostendatur, iuxta Iacobum fratrem domini *uir duplici animo, inconstans in omnibus uiis suis*, et *non existimet quod accipiat aliquid a domino*. si enim *corde credidisset ad iustitiam* et *ore* confessus esset *in salutem* uerum sermonem, utique pro scriptis suis ueniam postulasset, horum correctionem faciens, et pro epistolis suis profecto uerbum rationis fecisset. sed hoc nullatenus usquam fecit; mansit enim sicut *Ethiops* non *mutata pelle sua*. PL 129, 429 Rom. 628

Denique cum interpretaretur: *dixi domino ‚deus meus es tu'*, extra ueracem sensum excedens sic ait: „Legibus naturae omnis filii pater dominus est utique eius, et idcirco unigeniti filii dei ipse qui genuit eum deus simul et deus et dominus et pater est." similiter autem et in epistola ad sanctum Alexandrum praeceptorem magni Athanasii directa, cuius initium est: „Cum quanta sollicitudine uel cum quanta cura ad haec litterae uenerint", expressius blasphemans taliter ait: „Calumniantur eos litterae tuae tanquam dicentes quia filius ex non existentibus factus est sicut unus ex omnibus. at illi protulerunt ei epistolam quam ad te fecerant; in qua fidem suam exponentes ipsis uerbis haec confitebantur, ‚legis' uidelicet ‚ac prophetarum et noui testamenti deum genuisse filium unigenitum *ante tempora aeterna*, *per quem et saecula* et omnia *fecit*, genuisse autem eum non coniectura, sed ueritate, ac subiecisse propriae uoluntati, inconuertibilem et incommutabilem, creaturam dei perfectam, sed non sicut unam ex creaturis.' si ergo litterae ipsorum ueritatem dicunt – utique apud te fertur –, in quibus confitentur filium dei *ante tempora* aeterna, *per quem et saecula fecit*, esse inconuertibilem et creaturam dei perfectam, sed non sicut unam ex creaturis, porro epistola tua calumniatur eos tanquam dicentes quia filius factus est sicut unum omnium, cum hoc non dixerint, sed clare diffinierint quia ‚non sicut unam ex creaturis', nota ergo si non protinus eis iterum occasio detur ad reprehendendum et detrahendum mouendi quotquot uoluerint. iterum eos accusabas dixisse quia ‚qui est eum qui non erat genuit'. miror autem si possit quis aliter dicere. si enim unus est qui La.-Co. 498 Ha. 410

P VE

1 licet] *Anast. legit* εἰ καὶ, *ut uidetur; inde constructionem uerborum mutauit* | conspergi – mutari] immiscendo sese ac immutando *ed. Rom.*^{mg} **3** duplici *est uar. lect. in Vulg.* | animo + et E *edd.* **4** existimet *est uar. lect. in Vulg.* | aliquid accipiat P, *sed cf. Vulg.* **6** postulaxset *(sic)* P^{ac} (x *exp.*, s *superscr.* P^{c}) | correptionem P | profecta P^{ac} (a *in* o *mut.* P^{c}) **6–7** uerbum rationis ~ λόγον ἀπολογίας? (defensionis *ed. Rom.*^{mg}) **7** usque *ed. Rom.** | Ethyops V Aethiops *ed. Rom.** **9** Denique ~ γὰρ *(cf. Act. IV p. 325,15 al.)* | dixit E *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | deus *est uar. lect. in Vulg.* **11** et^{3} *om.* P **13** uel] et *Opitz* **13–14** haec litterae uenerint] *interpres male intellexit* ἦλθον (has litteras uenerim *ed. Rom.*^{mg} *ex gr.*) **14** taliter] sic F^{2} *edd.* | ait + de Ario et eius asseclis *ed. Rom. ex gr. (lac. in Anastasii exemplari graeco, ut uidetur)* **16** ei] *interpres* αὐτῷ *pro* ἑαυτῶν *legisse uidetur, om. ed. Rom.** **18** aeterna *est uar. lect. in Vulg.* | et omnia et saecula E *edd.* **19** coniectura ~ δοκήσει; *cf. p. 713,6 et 781,18; melius* putatiue *Act. V p. 577,3* | sed – uoluntati] „*gr.* sed uere in rerum naturam produxisse propria uoluntate" *ed. Rom.*^{mg} | subiecisse ~ ὑποστήσαντα? **20** incomutabilem *(sic)* P inmutabilem V **21–22** litterae – quibus] *Anast. uerbis* δὲ καὶ *neglectis uerborum constructionem mutauit* **21** utique – fertur] quae utique apud te etiam sunt *ed. Rom.*^{mg} **22** et – fecit] fecit et saecula fecit *(sic)* V fecit et saecula *ed. Rom.* (ex Vulg.)* **25** unum E *edd.* **26** ergo *minus apte inseruit interpres (similiter Act. IV p. 375,15)*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

Ma. 317 ἔστι μετ᾽ αὐτόν· εἰ δὲ μὴ μόνος αὐτός ἐστιν ὁ ὤν, ἀλλὰ καὶ ὁ υἱὸς ἦν ὁ ὤν, [καὶ] πῶς τὸν ὄντα ὁ ὢν ἐγέννα; οὕτως γὰρ ἂν δύο εἴη τὰ ὄντα."

Καὶ ταῦτα μὲν Εὐσέβιος πρὸς τὸν ἀοίδιμον Ἀλέξανδρον. ἀλλὰ καὶ ἕτεραι ἐπιστολαὶ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν ἱερὸν ἄνδρα φέρονται, ἐν αἷς εὕρηνται ποικίλαι βλασφημίαι τοὺς περὶ Ἄρειον διεκδικοῦσαι. ὡσαύτως καὶ πρὸς Εὐφρατίωνα ἐπίσκοπον ἐπιστέλλων τρανότατα βλασφημεῖ· ἧς ἐπιστολῆς ἡ ἀρχή ἐστιν οὕτως· „Τῷ δεσπότῃ μου κατὰ πάντα χάριν ὁμολογῶ." καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς· „Οὐ γὰρ συνυπάρχειν φαμὲν τὸν υἱὸν τῷ πατρί, προϋπάρχειν δὲ τὸν πατέρα τοῦ υἱοῦ. πλὴν αὐτὸς ὁ πάντων μᾶλλον ἀκριβῶς ἐπιστάμενος υἱὸς τοῦ θεοῦ, ἕτερον ἑαυτὸν εἰδὼς τοῦ πατρὸς καὶ μείω καὶ ὑποβεβηκότα, εὖ μάλα εὐσεβῶς τοῦτο καὶ ἡμᾶς διδάσκει λέγων· *ὁ πατήρ ὁ πέμψας με μείζων μού ἐστι*." καὶ μεθ᾽ ἕτερα· „Ἐπεὶ καὶ αὐτὸς μὲν θεὸς ὁ
Rom. 629 υἱός, ἀλλ᾽ οὐκ ἀληθινὸς θεός." ἐκ τούτων οὖν τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ ἀποδείκνυται τὰ Ἀρείου καὶ τῶν ἀμφ᾽ αὐτὸν δοξάζων. μετὰ δὲ ταύτης τῆς ἀποστατικῆς αὐτῶν αἱρέσεως οἱ τῆς Ἀρείου μανίας ἐφευρεταὶ καὶ μίαν φύσιν πρεσβεύουσιν ἐπὶ τῆς καθ᾽ ὑπόστασιν ἑνώσεως καὶ δοξάζουσι σάρκα δίχα ψυχῆς ἀναλαβέσθαι τὸν κύριον ἡμῶν ἐν τῇ σωτηριώδει αὐτοῦ οἰκονομίᾳ, λέγοντες τὴν θεότητα ἀναπληροῦν τῆς ψυχῆς τά τε βουλεύματα καὶ κινήματα, ἵνα τὸ πάθος, καθώς φησι Γρηγόριος ὁ θεολόγος, τῇ θεότητι ἐπιγράψωσι· καὶ οἱ τὸ πάθος τῇ θεότητι προσάπτοντες Θεοπασχῖται δῆλόν εἰσι. καὶ οἱ ταύτης τῆς αἱρέσεως μετέχοντες εἰκόνα οὐ προσίενται δέχεσθαι, ὡς οὐδὲ ὁ δυσσεβὴς Σευῆρος καὶ Πέτρος ὁ Κναφεύς καὶ Φιλόξενος ὁ Ἱεραπόλεως καὶ πᾶσα ἡ ἀμφ᾽ αὐτοὺς πολυκέφαλος ὕδρα καὶ ἀκέφαλος. ταύτης οὖν τῆς συμμορίας καὶ Εὐσέβιος ὑπάρχων, ὡς δέδεικται ἔκ τε τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ καὶ τῶν ἱστορικῶν συγγραμμάτων, εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ ὡς Θεοπασχίτης ἀποβάλλεται. τοὔνεκεν γράφει καὶ Κωνσταντίᾳ τῇ τοῦ Λικιννίου γυναικὶ μὴ παρ᾽ αὐτῷ εὑρῆσθαί
La.-Co. 500 ποτε εἰκόνα· ἐπειδὴ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ λέγει ὅτι μετεβλήθη ἡ ἔνσαρκος αὐτοῦ μορφὴ εἰς τὴν τῆς θεότητος φύσιν. ἀλλ᾽ οὐδεὶς τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν οὕτως ἐφρόνησεν ἢ ἐδίδαξεν· οὐδὲ γὰρ ἡ ἀλήθεια οὕτως ἔχει.

Ἀκούσωμεν Ἀθανασίου τοῦ καθαιρέτου τῆς Ἀρείου μανίας, τί φησιν ἐν τῇ δογματικῇ αὐτοῦ ἐπιστολῇ τῇ πρὸς Εὐψύχιον πρεσβύτερον Καισαρείας, ὡσαύτως καὶ Κυρίλλου ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ τῇ πρὸς Σούκενσον ἐπίσκοπον Διοκαισαρείας καὶ ἐν τῷ κατὰ Συνουσιαστῶν λόγῳ. ἄμφω γὰρ ὥσπερ ἐπίγειον ἐμπολίτευμα ἔχοντες οὕτως καὶ οὐράνιον καὶ παρὰ τοῦ ἑνὸς πνεύματος ἐμπνευσθέντες συνῳδὰ ἀλλήλοις φθέγγονται.

10–11 cf. Ioh. 14,28 et 1,33 al. **14** ἐφευρεταὶ cf. Rom. 1,30

5–12 Eus. epist. ad Euphr. (CPG 3500) p. 4,1–5 et p. 5,1–3.7–8 Opitz (gr. et lat. ex Actorum codd., locis similibus additis); laudatur plenius, paucis tamen omissis (p. 5,1–3), etiam Act. V p. 560,10–19 (cf. p. 562,2–8) **17–18** ἵνα – ἐπιγράψωσι cf. Greg. Naz. epist. 101 (= epist. 1 ad Cled. = theol. 1) (CPG 3032) § 34,3 Gallay/Jourjon; cf. supra p. 660,6–7 **24–25** μὴ – εἰκόνα incertum, quo haec referenda sint **25–26** μετεβλήθη – φύσιν cf. supra p. 732,8–9

(H)V T M **5–8** πρὸς – υἱοῦ ~ Act. V **11–12** Ἐπεὶ – θεός = Act. V

---

1 ὁ² om. ed.Rom.* | καὶ² seclusi; cf. lat. **2** ἐγέννα] ἐγέννησεν T edd., sed cf. Eus. eccl. theol. I 11,6,1; I 12,3,9 Klostermann/Hansen al.; cf. etiam lat. | ὄντα² + Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω V **3** μὲν om. V **4** ηὕρηνται V **5** Εὐφρατίωνα Opitz ex Act. V: Εὐφρασίωνα codd. (cf. lat.) **6** τρανώτατα V **7** χάριν om. Act. V **8–9** πάντα V **9** ἐπιστάμενος ἀκριβῶς V **18** καὶ οἱ om. V **20** Σεβῆρος ed.Rom.* | ὁ³ om. V **23** θεοπασχίτην T **24** καὶ om. Vc edd. | Κωνσταντίνα V | τοῦ om. V edd. | αὐτοῦ M **28** Ἀκούσωμεν] fort. οὖν supplendum; cf. lat. **29–30** ὡσαύτως – Διοκαισαρείας om. V **31** ἐμπολίτευμα] ἓν πολίτευμα M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

est, profecto ex ipso factum est omne quia et est cum ipso. si uero non solus ipse est qui est, sed et filius erat qui est, quomodo eum qui erat is qui est gignebat? taliter enim utique duo essent qui existerent." Ma. 318

Et haec quidem Eusebius ad memorandum Alexandrum. sed et aliae epistolae ipsius ad eundem sacratum uirum feruntur, in quibus inueniuntur uariae blasphemiae illos PL 129, 430 qui circa Arrium sunt defendentes. similiter et ad Euphrasionem episcopum mittens expressius blasphemat. cuius epistolae initium est ita: „Domino meo per omnia grates confiteor." et in ceteris: „Non enim simul cum patre filium fuisse, sed ante patrem quam filium fuisse fatemur. uerumtamen ipse filius dei, qui magis omnia liquido nouit, alium se a patre et minorem atque inferiorem sciens admodum pie hoc etiam nos docet dicens: *pater, qui misit me, maior me est*." et post alia: „Nam et ipse quidem filius deus est, sed non uerus deus." ex his ergo scriptis eius Rom. 629 ostenditur Arrii et comparium eius dogmata praedicare. cum hac autem apostatica sua heresi inuentores Arrianae insaniae et unam naturam dogmatizant in unitione quae est per subsistentiam et praedicant carnem sine anima suscepisse dominum nostrum in salutari dispensatione sua, dicentes deitatem adimplesse animae uoluntates et motus, ut passionem, sicut ait Gregorius theologus, diuinitati ascribant; et qui passionem diuinitati applicant, constat eos Theopaschitas * esse. et qui huius hereseos participes sunt imagines non admittunt, quemadmodum nec impius Seuerus et Petrus Gnapheus et Philoxenus Hierapolitanus et omnis qui circa eos est polycephalos * atque sine capite hydra. huius ergo factionis etiam Eusebius existens, sicuti demonstratum est tam ex epistolis quam ex historicis eius conscriptis, imaginem Christi tanquam Deopassianus abicit, et hac pro causa Constantiae uxori Licinii scribit non aliquando apud se inueniendam imaginem; quoniam et in eadem epistola dicit quia mutata est incarnata eius forma in diuinitatis eius naturam. sed nullus La.-Co. 499 sanctorum patrum nostrorum sic sapuit aut docuit; neque enim sic se ueritas habet.

Audiamus itaque, quid Athanasius depositor Arrianae insaniae in epistola dogmatica sua dicat quam ad Eupsychium presbyterum Caesariae scripsit, pari modo et Cyrillus in prima epistola ad Sucensum episcopum Diocaesariae et in sermone contra Commixtores edito. ambo enim sicut terrenam ita et caelestem conuersationem habentes atque ab uno spiritu inspirati consona inuicem fantur.

P VE

---

1 quia] quod F^2 *edd., Anast. uertit* ὅτι *pro* ὅ τι (*exspectaueris* quicquid*; idem mendum supra p. 607,21 al.*) | et *om. ed. Rom.** | cum ipso] *Anast. uertit* μετ᾽ αὐτοῦ („*gr.* quod est post ipsum" *ed. Rom.*^{mg}) **3** essent – existerent] „*gr.* essent quae sunt" *ed. Rom.*^{mg} **4** hoc *ed. Rom.** | memorandum *(sic etiam p. 789,31)*] *exspectaueris* memorabilem *uel sim.; cf. p. 627,3 al.* **5** uirum sacratum E *edd.* **6** Euphrasionem] *cf. app. crit. gr., melius* Euphrationem *Act. V p. 561,8* **8–9** sed – fuisse *om.* E *edd.* **9** ueruntamen V *edd.* (*abbr.* P E) **10** a *om.* P **11** me est] est me E *edd.* **13** conparium P (*abbr.* V) **14** inuentores *post* insaniae E *edd.* | Arriane *codd.* **15** dominum V *(cf. gr.)*: deum P E **16** diuinitatem E *edd.* **16–17** uoluntates] *Anast.* βουλήματα *legisse uel intellexisse uidetur (Dubielzig)* **18** theopascitas V, deopassianos *add.* P^{1mg} *(glossema Anastasii)* **20** Gnatheos E Cnapheus *ed. Rom.** | Hieropolitanus *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **20–21** polycephalos VE: multiceps P *(ex glossemate ortum, ut uidetur)*, multorum capitum *(glossema Anastasii)* P^{1mg} V^{1mg} *ed. Rom.*^{mg} **21** atque] et VE *edd.* **23** theopassianus F^2 *edd.; fort. glossema* deopassianus *pro* theopaschites *(uide supra ad l. 18) in textum receptum est* | Constantie P | Licinii E: Lucinii P Licanii V **24** inueniendam (~ εὑρῆσθαι*?*)] inueniendum V inconueniendam E (*corr.* F^2) **25** natura P **26** ueritas se *ed. Rom.** **27** itaque] igitur *ed. Rom.* (sed cf. Act. III p. 269,3 al.); nihil respondet in gr.* **28** Eutychium P Eutichium VE*, corr. ed. Rom.* **29** Sucensum P *(cf. gr.)*: Succensum VE Successum *ed. Rom.** | Dioces- VE

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

Ἀθανάσιος μὲν ἐν τῇ προλεχθείσῃ πρὸς Εὐψύχιον ἐπιστολῇ, ἧς ἡ ἀρχή· „Ἐφ᾽ οἷς μὲν ᾠήθης ἡμᾶς, εὐλαβέστατε", μεθ᾽ ἕτερά φησι· „Κοινὸς ὁ τῶν προβάτων καρπός, τοῦτο δὴ τὸ νωτιαῖον θέρος, τὸ ἔριον, εἰς κοινὴν χρῆσιν τοῖς ἅπασι προκείμενον. ἀλλ᾽ ὅταν τῇ ἐκ τῆς θαλάσσης προσομιλήσῃ βαφῇ, πορφύρα λέγεται καὶ τῆς προσηγορίας ἀμειβομένης καὶ τῆς χρήσεως κατ᾽ ἐξαίρετον βασιλεῦσι μόνοις ἁρμόττειν λαχούσης. καὶ ἔστιν ἔρια καὶ οὐκ ἔστι, τὴν μὲν φύσιν ἐκεῖνο ὅπερ πρότερον ἦν, τὴν δὲ χρῆσιν οὐκέτι· φεύγει γὰρ τὴν κοινότητα διὰ τὸ τοῦ χρωμένου ἀξίωμα. οὕτω γοῦν καὶ ἡ σὰρξ τῆς κοινῆς ληφθεῖσα φύσεως, ἐπειδὴ γέγονε περιβόλαιον βασιλέως,
Ma. 320 τῆς αὐτῆς ἠξιώθη δόξης τῷ χρησαμένῳ, κἂν μὴ τὴν φύσιν ἐγένετο, ὥστε *κύριος δόξης* λέγεται εἰκότως καὶ καθὸ ἄνθρωπος, τῆς μὲν καθ᾽ αὑτὸν φύσεως προσιεμένης τὸ πάθος, τῆς δὲ ὕβρεως διαβαινούσης ἐπ᾽ αὐτὸν τὸν ὥσπερ ἐσθῆτι χρησάμενον τῇ σαρκί. ὥσπερ γὰρ ὁ τὴν ἁλουργίδα διαρρήξας ὡς ἐπιβεβουλευκὼς αὐτῷ τῷ βασιλεῖ τὴν τιμωρίαν ὑπέχει — καίτοι γε οὐδὲν δεινὸν αὐτὸς πέπονθεν ὁ βασιλεύς, τῆς
Ha. 412 δὲ πορφύρας τὸ πάθος ἐπ᾽ αὐτὸν ἀνήνεκται —, οὕτω καὶ τὸ τῆς σαρκὸς πάθος μένοντος ἐν τῇ ἀπαθείᾳ τοῦ θεοῦ λόγου διὰ τῆς ὕβρεως ἐπ᾽ αὐτὸν ἐληλυθέναι λέγε-
Rom. 630 ται. καὶ διὰ τοῦτο Παῦλος τὸν δεσπότην Χριστόν, καθὸ ἄνθρωπος, υἱὸν θεοῦ παραδίδωσι. καὶ πρὸ τούτου Γαβριὴλ ὁ ἀρχάγγελος, τὸν παράδοξον τόκον εὐαγγελιζόμενος τῇ Μαρίᾳ, *χαῖρε*, φησί, *κεχαριτωμένη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ· ἰδοὺ σὺ ἐν γαστρὶ ἕξεις καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσουσιν* αὐτὸν *Ἰησοῦν. οὗτος ἔσται μέγας καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται.* ὥστε καλεῖται υἱὸς θεοῦ Ἰησοῦς, οὐκ εἰς θείαν φύσιν τῆς σαρκὸς μεταβληθείσης, ἀλλὰ τῇ πρὸς τὸν θεὸν λόγον ἑνώσει τὴν ὁμώνυμον ἀξίαν λαβούσης."

Κύριλλος δὲ ὡσαύτως ἐν τῇ προειρημένῃ πρὸς Σούκενσον ἐπιστολῇ, ἧς ἡ ἀρχή· „Ἐνέτυχον τῷ ὑπομνηστικῷ τῷ παρὰ τῆς σῆς ὁσιότητος ἀποσταλέντι", καὶ μεθ᾽ ἕτερα οὕτως φησί· „Μετὰ δέ γε τὴν ἀνάστασιν ἣν μὲν αὐτὸ τὸ σῶμα τὸ πεπονθός, πλὴν οὐκέτι τὰς ἀσθενείας τὰς ἀνθρωπίνας ἔχον ἐν ἑαυτῷ· οὐ γὰρ ἔτι πείνης ἢ κόπου ἢ ἑτέρου τινὸς τῶν τοιούτων δεκτικὸν εἶναί φαμεν αὐτό, ἀλλὰ λοιπὸν ἄφθαρτον, καὶ οὐχὶ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ γὰρ καὶ ζωοποιόν· ζωῆς γὰρ σῶμά ἐστι, τουτέστι τοῦ μονογενοῦς, κατελαμπρύνθη δὲ καὶ δόξῃ τῇ θεοπρεπεστάτῃ καὶ

9–10 cf. 1 Cor. 2,8; Iac. 2,1 **16–17** τὸν — παραδίδωσι cf. Rom. 1,3–4 **17–20** cf. Lc. 1,26–28 et 31–32; Mt. 1,18

1–21 [Ps-Ath.] <Attic. Const.> epist. ad Eupsychium (CPG 5655 [olim 2163]) fr. gr., ed. Geerard/Van Roey p. 78 (ex T); PG 26, 1245–1248 (ex Actis Nicaenis) **23–740,15** Cyr. Alex. ad Succ. I (epist. 45) (CPG 5345), ACO I 1,6 p. 151,8 et p. 155,27–156,18 **23** Ἐνέτυχον — ἀποσταλέντι = Flor. Cyr. c. 36 p. 125,2–4 **24–28** Μετὰ — θεοπρεπεστάτῃ = Flor. Cyr. c. 46 p. 127,23–128,2

24–27 Μετὰ — ζωοποιόν = Ioh. Caes. adu. Aphth. (CPG 6857), flor. II 20, l. 203–207 (p. 76) Richard **24–25** Μετὰ — ἑαυτῷ = Niceph. c. Eus. p. 484,30 (ubi singula non exscribuntur; uariae lectiones hic adferuntur secundum A. Chryssostalis)

(H)V T M **23–740,15** = *Cyr. (= VARWBEFLUZΛ^{d}Λ^{c})* **23** = *Flor. Cyr. (= MS)* **24–28** = *Flor. Cyr. (= MS)* **24–27** = *Ioh. Caes.* **24–25** = *Niceph.^{Eus} (= ABD)*

---

2 μεθ᾽] καὶ μεθ᾽ M (cf. lat.) **3** νωτιαῖον M ed. Rom.: νοτιαῖον V T (cf. lat.) („νοτιαῖον uidetur legisse Anastasius ut patet ex uersione" La.-Co.^{mg}) **4** θαλάττης T edd. **5** μόνοις] ὑμῶν οἷς sic V | ἁρμόττει T **6** ἔριον M | ἔστι] ἔστιν + ἔρια V **9** κύριος + τῆς V fort. recte; cf. *N.T.* **10** καθ᾽ αὑτὸν T: καταυτὸν sic V καθ᾽ αὐτὸ sic M **11** ἐπ᾽] πρὸς M **12** ἐπιβεβηκὼς ed. Rom.* ex Vc (corr. ed. Rom.^{mg}) **14–15** μένοντος M: μὲν V T edd. **15** ἐν om. V | θεοῦ om. La.-Co.* **16** ἄνθρωπον ed. Rom.* ex Vc (Probatares s.l.) **18** Μαριὰμ M fort. recte (cf. *N.T.*) **19** καὶ^{3} om. T edd. **20** θεοῦ + ὁ M **23** Ἐνέτυχον + μὲν *Cyr.* (excepto *L*) *Flor. Cyr.* | καὶ fort. delendum (cf. supra l. 2) **24** γε om. *Cyr. (FL) Ioh. Caes.* **25** πλὴν om. *Flor. Cyr.* | τὰς^{1} — ἀνθρωπίνας] τὰς ἀνθρωπίνας ἀσθενείας *Cyr. Flor. Cyr. Ioh. Caes. Niceph.^{Eus}* | ἔχων V *Cyr. (VREFL)* **26** τῶν — αὐτό] τοιούτου nec plura *Ioh. Caes.* **27** γὰρ^{1} om. V *Cyr. (V) Flor. Cyr. (S) Ioh. Caes.* | ἐστι om. ed. Rom.* (ex Vc)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

Athanasius quidem in praedicta ad Eupsychium epistola, cuius initium est: „In quibus quidem assuetus es nos, reuerentissime“ et post alia sic ait: „Communis ouium est fructus, sed et australi aestate lana in communem usum uniuersis apponitur, licet non, cum de mari tinctura assumitur, purpura dicatur aut talem appellationem mereatur, sed cum in usum praecipue regibus solis aptatur. et est lana et non est: natura quidem illud quod prius erat est, usu uero non iam; fugit enim quod commune erat propter dignitatem utentis. sic ergo et caro de communi suscepta natura, quoniam facta est amictus regis, eandem gloriam meruit quam is qui illa usus fuisse dinoscitur, licet per naturam amictus regis ante facta non fuerit, ita ut *dominus* PL 129, 431
gloriae dicatur fortassis etiam secundum quod homo est, natura humana passionem Ma. 319
admittente et iniuria in ipsum transeunte qui ueluti ueste usus est carne. sicut enim is qui ostrum scidit, quasi ipsi regi insidiatus fuerit, animaduersionem sustinet, quoniam rex purpurae passionem in se transtulit, quanquam ipse nihil mali pertulerit, ita Ha. 411
et carnis passio manens in impassibilitate dei uerbi per contumeliam in ipsum uenisse
dicitur. et ideo Paulus dominum Christum, secundum quod homo est, *filium dei* Rom. 630
esse tradit. et ante hunc Gabrihel archangelus, admirabilem partum euangelizans Mariae, *aue*, inquit, *gratia plena, dominus tecum. ecce* tu *in utero* habebis *et paries filium*, et *uocabunt* eum *Iesum. hic erit magnus, et filius* excelsi *uocabitur*. itaque uocatur filius dei Iesus, non in diuinam naturam carne conuersa, sed per unitionem ad deum uerbum effectam aequiuocam dignitatem sumente.“

Cyrillus autem similiter in praedicta ad Sucensum epistola, cuius initium est: „Lecto commonitorio quod a sanctitate tua transmissum est“, et post alia sic ait: „Post resurrectionem uero corpus quod passum est non iam infirmitates humanas habuit in se; non enim ultra famis uel fatigii aut alius huiuscemodi capax esse dicimus illud, sed iam incorruptum, et non hoc tantum, sed et uiuificans; uitae quippe corpus est, id est unigeniti, clarificatum est autem claritate deo decibili et intelligitur dei corpus. cuius rei gratia et si quispiam dixerit illud diuinum, sicut id quod hominis

P VE

1 Eupsychium] Eutychium P Eutichium VE, *corr. ed. Rom.* **2** assuetus es] *Anast. fort. legit* εἴωθας *(„gr.* existimasti nos r.“ *ed. Rom.*^{mg}*)* | et] *cf. gr.* M | sic ait *om.* P V **3–5** sed – aptatur] *interpretatio mendosa; interpres legit* δὲ *et* νοτιαῖον*, male intellexit* θέρος*, constructionem uerborum mutauit* (*cf.* licet non *pro* ἀλλ') **3** sed – lana] *„gr.* haec inquam dorsi messis“ *ed. Rom.*^{mg} *(uide supra)* | ętate V estate E **4** licet non] sed *ed. Rom.** | dicitur *ed. Rom.** | aut] et *ed. Rom.* (ex gr.)* **5** meretur *ed. Rom.** | usu VE *edd.* | precipuę V precipue E (*abbr.* P) **8–9** eandem – regis *om.* VE *edd.* (*suppl. La.-Co.*^{mg} *ex* P, *alia suppl. ex gr. ed. Rom.*^{mg}) **9** regis + quod E *edd. (propter lacunam)* | fuerat F^2 *edd.* | ut] et E *edd.* **10** dicitur *ed. Rom.** | fortassis ~ εἰκότως? (merito *ed. Rom.*^{mg}) **13** quamquam F *edd.* (*abbr.* VE) **14** manens in] manente *ed. Rom.*, sed Anast.* μένον ἐν *legisse uidetur; exspectaueris* manente in impassibilitate deo uerbo **15** et *om.* E *edd.* | dominum *ed. Rom.* (cf. gr.)*: deum *codd.* **16** Gabriel E *edd.* **21** Kyrillus P Cirillus E | Succensum E Successum *ed. Rom.* (cf. supra p. 737,29)* **23–24** corpus – se] *Anast. uerbis* ἦν *et* πλὴν *neglectis constructionem et sensum mutauit* **23** humanas *om.* E *edd.* **27** quisquam E *edd.* | id] illud *ed. Rom.**

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

νοεῖται θεοῦ σῶμα. τοιγάρτοι κἂν εἴ τις αὐτὸ λέγοι θεῖον, ὥσπερ ἀμέλει τοῦ ἀνθρώπου ἀνθρώπινον, οὐκ ἂν ἁμάρτοι τοῦ πρέποντος λογισμοῦ. ὅθεν οἶμαι καὶ τὸν σοφώτατον Παῦλον εἰπεῖν· *εἰ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν*. θεοῦ γάρ, ὡς ἔφην, ἴδιον σῶμα ὑπάρχον ὑπερέβη πάντα τὰ ἀνθρώπι-
La.-Co. 501 να, μεταβολὴν δὲ τὴν εἰς θεότητος φύσιν οὐκ ἐνδέχεται παθεῖν σῶμα τὸ ἀπὸ γῆς· ἀμήχανον γάρ, ἐπεὶ καταγορεύομεν τῆς θεότητος ὡς γεννητῆς καὶ ὡς προσλαβούσης τι ἐν ἑαυτῇ ὃ μή ἐστι κατὰ φύσιν αὐτῆς ἴδιον. ἴσον γάρ ἐστιν εἰς ἀτοπίας λόγον τὸ εἰπεῖν ὅτι μετεβλήθη τὸ σῶμα εἰς θεότητος φύσιν, καὶ μὴν κἀκεῖνο ὅτι μετεβλήθη ὁ λόγος εἰς τὴν τῆς σαρκὸς φύσιν. ὥσπερ γὰρ τοῦτο ἀμήχανον – ἄτρεπτος γὰρ καὶ ἀναλλοίωτός ἐστιν –, οὕτω καὶ τὸ ἕτερον· οὐ γάρ ἐστι τῶν ἐφικτῶν εἰς θεότητος οὐσίαν ἤτοι φύσιν μεταχωρῆσαί τι δύνασθαι τῶν κτισμάτων· κτίσμα δὲ καὶ ἡ σάρξ. οὐκοῦν θεῖον μὲν εἶναί φαμεν τὸ σῶμα Χριστοῦ, ἐπειδὴ θεοῦ σῶμά ἐστι καὶ ἀρρήτῳ δόξῃ κατηγλαϊσμένον, ἄφθαρτον, ἅγιον, ζωοποιόν· ὅτι δὲ εἰς φύσιν θεότητος μετεβλήθη, οὔτε τῶν πατέρων τις τῶν ἁγίων ἢ πεφρόνηκεν ἢ εἴρηκεν οὔτε ἡμεῖς οὕτω διακείμεθα."

Ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῷ κατὰ Συνουσιαστῶν λόγῳ, οὗ ἡ ἀρχή· „Ὁ μακρὸς ἡμῖν ἀρτίως πεπόνηται λόγος τῶν τῆς ἀληθείας δογμάτων", καὶ μεθ' ἕτερά φησιν· „Οὐκοῦν εἰ μεταβαλούσης αὐτοῦ τῆς σαρκὸς εἰς τὴν τῆς θεότητος φύσιν ἀπέστη τοῦ εἶναι καὶ υἱὸς ἀνθρώπου, σαφὲς ἂν γένοιτο παντὶ τὸ λοιπόν, ὅτι τῆς υἱοθεσίας τὸ καύχημα καὶ ἡμεῖς ἀποβεβλήκαμεν, ὡς οὐκ ἔχοντες ἔτι *πρωτότοκον* τὸν *ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς*, ὅτε γέγονε καθ' ἡμᾶς." καὶ μετὰ βραχέα· „Ἆρα τῆς δεδωρημένης
Ma. 321 ἡμῖν εὐκλείας ἀδοκήτως διωλισθήκαμεν; οὔμενουν· οὐ γὰρ ταῖς τινων ἀβελτηρίαις καὶ ἀνουστάτοις εὑρήμασιν *εἰς ἀδόκιμον νοῦν* ἀπενηνεγμένοι φρονήσομεν παρ' ὃ δεῖ

3–4 2 Cor. 5,16 **20–21** Rom. 8,29 **23** Rom. 1,28

12–15 θεῖον – διακείμεθα = Flor.Cyr. c. 47 p. 128,4–8 **16–744,13** Cyr. Alex. lib. c. Synous. fragmenta (cf. CPG 5230, ubi ea quae in Actis Nicaenis tradita sunt non adferuntur) **16–17** ~ Flor.Cyr. c. 76 p. 138,5–7 **18–21** Οὐκοῦν – ἀδελφοῖς = Flor. Cyr. c. 82 p. 145,7–10

4–15 θεοῦ – διακείμεθα = Niceph. c. Eus. p. 484,32 (ubi singula non exscribuntur; uariae lectiones hic adferuntur secundum A. Chryssostalis) **7–15** ἴσον – διακείμεθα = Doctr.Patr. 5,III et 20,III (inde *Pa* f. 122$^{r–v}$ et f. 129^{r}; cf. Alexakis p. 272 et 279) **7–12** ἴσον – σάρξ = Theor. disput. (cf. Beck, Kirche p. 628), PG 133, 137 B 10 – C 3 et 152 C 15 – D 7 **10–12** οὐ – σάρξ = Ephr. patr. Antioch. apud Phot. bibl. (cf. CPG 6908) 251 b 31–33 (p. 133) Henry; Phot. epist. 284,1839–1841 Laourdas/Westerink

---

(H)V T M **4–15** = *Niceph.^{Eus} (= ABD)* **7–15** = *Doctr.Patr.^{ab}, Pa^{ab}* **7–12** = *Theor.^{ab}* **10–12** = *Phot.^{bib}, Phot.^{epi}* **12–15** = *Flor.Cyr. (= MS)* **16–17** ~ *Flor.Cyr. (= MS)* **18–21** = *Flor.Cyr. (= MS)*

---

1 ἀμέλει + τὸ T edd., sed cf. *Cyr.* **1–2** ἀνθρώπου + τὸ *Cyr.* (excepto *W*, del. Schwartz) **3** Χριστὸν κατὰ σάρκα T edd. **4–5** τὰ ἀνθρώπινα πάντα M **5** εἰς + τὴν τῆς *Cyr.* (codd. plur.) **6** καταγορεύομεν T M *Cyr.* (codd. plur.), cf. lat.: καταγορευοῦμεν sic V κατηγοροῦμεν *Cyr. (BE) Niceph.^{Eus}* ed.Rom.* καταγορεύσομεν Schwartz | γενετῆς M *Cyr.* (excepto *W*) *Niceph.^{Eus}* **7** ἑαυτῇ] αὐτῇ M *Cyr.* (exceptis *VEL*) | μὴ ἔστι codd. | ἴδιον αὐτῆς *Cyr. Niceph.^{Eus}* | ἴσον ed.Rom.* **8** λόγων *Niceph.^{Eus}* (λόγον *D^{pc}*) | τὸ σῶμα] ἡ σὰρξ *Doctr.Patr.^{ab} Pa^{ab}* **9** τὴν τῆς σαρκὸς] τὴν ἀνθρωπότητος *Doctr.Patr.^{b}* (lac. in *Doctr.Patr.^{a}*) *Pa^{ab}*; cf. Λ^{c} apud Schwartz | γὰρ] δὲ *Cyr. (VARWL) Doctr.Patr.^{ab} Pa^{ab}* **10** τῶν ἀφικτῶν *Theor.^{b}*, om. *Theor.^{a}* **11** οὐσίαν ἤτοι om. *Theor.^{a}* | δύνασθαί τι *Theor.^{b}* **12** ἔφημεν *Niceph.^{Eus}* | ἐπειδὴ + καὶ *Cyr.* (excepto *E*) *Niceph.^{Eus}*, + δὲ *Flor.Cyr.* | σῶμα θεοῦ *Cyr. (E) Flor.Cyr.* **14** θεότητος + οὐ *Cyr. (RL) Niceph.^{Eus}* | ἢ^{1} – ἢ^{2}] ἢ πεφρόνηκεν ἢ om. *Niceph.^{Eus} (A)* ἢ πεφρόνηκεν om. *Niceph.^{Eus} (BD)* | ἢ^{1} om. ed.Rom.* (ex Vc) *Doctr.Patr.^{ab} Pa^{ab}* **16** ἐκ τοῦ … λόγου *Flor.Cyr.* | μακρὸς] μακάριος Vc edd. („ἄλ. μακρὸς" ed.Rom.^{mg} ex V) **17** πεποίηται *Flor.Cyr.* | τῶν – δογμάτων om. *Flor.Cyr.* | καὶ fort. delendum; cf. supra p. 738,2 **18** Οὐκοῦν om. *Flor.Cyr.* | μεταβαλλούσης V **19** παντὶ τὸ] παντί τω sic V edd. **20** τὸν om. *N. T. Flor.Cyr.* **21** ὅτε – ἡμᾶς om. *Flor.Cyr.* | ὅτε] οὔτε V **21–742,4** Ἆρα – ἀνθρώπου desunt in *Flor.Cyr.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

est humanum, non exorbitabit a decente ratione. unde reor et sapientissimum Paulum dicere: *et si noueramus secundum carnem Christum, sed nunc iam non nouimus*. cum enim dei, sicut dixi, proprium sit corpus, transcendit omnia quae humana sunt. porro commutationem in deitatis naturam non potest pati corpus quod de terra est; La.-Co. 502
inpossibile enim est. nam praedicamus deitatem ut factam et eam quae assumpserit quid in se quod non est per naturam ipsius proprium. aequalis enim prauitatis est dicere quia mutatum est corpus in deitatis naturam, necnon et illud quia mutatum est uerbum in carnis naturam. sicut enim hoc inpossibile est – inconuertibilis namque et incommutabilis est –, ita et alterum. non enim ualet in deitatis substantiam, id est naturam, transferri quid creaturarum; creatura quippe etiam caro est. ergo diuinum quidem est corpus Christi, quoniam dei corpus est, et ineffabili claritate praefulgidum, incorruptibile, sanctum, uiuificum. quod uero in naturam deitatis conuersum sit, nullus sanctorum patrum aut sapuit aut dixit. itaque et nos ita disponimus."

Similiter autem et in sermone quem contra Commixtores edidit, cuius initium est: „Beatus modo nobis sermo dogmatum ueritatis in studio est", et post alia dicit: „Ergo si suscepta eius carne in deitatis naturam desiit esse etiam filius hominis, liquebit utique omnibus quod filiorum adoptionis gloriam etiam nos deposuerimus, quasi PL 129, 432
non habentes ultra *primogenitum in multis fratribus*, quando factus est similis nobis." Ma. 322 et post pauca: „Putasne a donata nobis gloria insperate dilapsi sumus? nequaquam; non enim quorundam profanationibus et insipientibus adinuentionibus

P VE

2 nunc] non *(sic)* P **4** diuinitatis E *edd.* **5** impossibile E *edd.* | diuinitatem E *edd.* | factam] *debuit* genitam *(Dubielzig); cf. Act. IV p. 401,1; Act. V p. 561,12* **7** diuinitatis E *edd.* **8** impossibile E *edd.* | nanque P **9** diuinitatis E *edd.* **12** diuinitatis E *edd.* **13** nullus – disponimus] *Anast. liberius uertit* **15** Beatus] longus *ed. Rom.*^{mg}*; Anast. legit* μακάριος (*idem mendum in gr.* Vc) | in studio est] „*gr.* elaboratus est" *ed. Rom.*^{mg} | alia + sic F *edd.* | dixit F *edd.* **16** suscepta] „*gr.* mutata" *ed. Rom.*^{mg} | diuinitatis E *edd.* | natura P | etiam *om.* V *edd.* **18** primogitum *(sic)* P **19** pauca + dicit E *edd.* | dilapsim(us) sumus *(sic)* P **20** profanationis P^{ac} (bu *add.* P^{c} *s. l.*) | et – adinuentionibus *om.* P

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

Rom. 631 φρονεῖν. κανόνα δὲ ὥσπερ τῆς εἰς εὐθὺ καὶ ἀδιαστρόφου πίστεως τὴν ἱερὰν καὶ θεόπνευστον δεχόμενοι γραφήν φαμεν ὅτι γενόμενος ἡμῶν πρωτότοκος ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος οὐκ ἀποπεφοίτηκε τοῦ εἶναί τε καὶ λέγεσθαι μετὰ τοῦ ‚θεὸς ἀληθινὸς' καὶ υἱὸς ἀνθρώπου. οὔτε μὴν εἰς φύσιν θεότητος τὴν ἀτρέπτως τε καὶ ἀσυγχύτως ἐνωθεῖσαν αὐτῷ σάρκα μεταστοιχειώσας ὁρᾶται, δόξῃ δὲ μᾶλλον ἰδίᾳ καταφαδρύνας αὐτὴν *νοοῖτ'* ἂν εἰκότως καὶ θεοπρεπῶν ἐμπλήσας ἀξιωμάτων· οὕτω κατὰ καιροὺς ὀφθήσεται τοῖς ἀνὰ πᾶσαν τὴν γῆν ὑπονοστήσας ἐξ οὐρανοῦ. καὶ γοῦν ὅτε τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας διαπεράνας εὖ μάλα τὸ μυστήριον ἀναπεφοίτηκεν εἰς τὸν οὐρανόν, εἶτα τὸ χρῆμα κατατεθήπεσαν οἱ τοῦτο τεθεαμένοι — *νεφέλη* γὰρ *ὑπέλαβεν αὐτόν*, καθὰ γέγραπται —, τότε τοῖς τεθαυμακόσι προσπεφώνηκέ τις τῶν
Ha. 413 ἁγίων ἀγγέλων· *ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε βλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οὕτως ἐλεύσεται, ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν*. ἆρ' οὖν οἱ πρὸς οὓς ὁ λόγος ἄσαρκον αὐτὸν τεθέανται λόγον ἀναφοιτῶντα πρὸς τὸν πατέρα ἤγουν ἀποβεβληκότα τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμοίωσιν καὶ οὐκ ὄντα μὲν ἐν ἁπτῷ τε καὶ ὁρατῷ σώματι, μετεσκευασμένον δὲ μᾶλλον εἰς ἀναφῆ τε καὶ ἀόρατον φύσιν; εἶτα τίς ὁ φάναι τοῦτο τολμῶν; εἰ δὲ οὕτως ἐλεύσεται καθὰ καὶ ἀνέβη, πῶς οὐκ ἀληθὲς εἰπεῖν ὡς ἥξει δὴ πάλιν ἐνσώματος καὶ οὐ γυμνὸς καὶ ἄσαρκος λόγος;" καὶ μετ' ὀλίγα· „Σύνες οὖν ὅτι τὴν ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς ἐξ οὐρανοῦ κάθοδον ὁποία τις ἔσται προαναφαίνων αὐτοῖς μετεμορφήθη μέν, τὸ δέ γε τῆς μεταμορφώσεως σχῆμα πεπράχθαι φησὶν ὁ θεσπέσιος εὐαγγελιστὴς οὐ κατά γε τὴν τοῦ εἴδους ἀπόθεσιν ἤγουν ἀνθρωπίνου
La.-Co. 504 σχήματος ἀποβολήν, περὶ μόνην δὲ μᾶλλον τὴν δόξαν. *ἐκλάμψαι* γὰρ ἔφη *τὸ πρόσωπον αὐτοῦ* καὶ ἰσάμιλλον ταῖς ἡλίου μαρμαρυγαῖς ἐκδοῦναι τὸ σέλας." καὶ μετὰ βραχέα· „Γέγραφε δὲ περὶ Χριστοῦ καὶ ὁ πάνσοφος Παῦλος· *ὃς μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ*. εἶτα τί πρὸς τοῦτο φαῖεν ἂν οἱ μεταβαλεῖν λέγοντες εἰς τὴν τοῦ λόγου φύσιν τὴν σάρκα αὐτοῦ; ἆρα καὶ τὰ τῶν ἁγίων σώματα μετοιχήσονται κατὰ τροπὴν εἰς φύσιν θεότητος, ἵνα καὶ σύμμορφα γένηται τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ; καίτοι πῶς οὐ ψυχρολογία αὕτη τῆς ἐσχάτης ἀμαθίας ἔμπλεως; μεταβαλούσης γὰρ ὅλως, καθά φασι, τῆς σαρκὸς εἰς φύσιν θεότητος, ποίῳ κεχρήσεται σώματι θεὸς ὢν ὁ λόγος; ἀσώματον γάρ τι χρῆμα θεότης, καὶ ἀληθὲς ὅτι *θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε*." τρανότατα δὲ αὖθις ἀποτεινόμενος ὡς πρὸς αὐτὸν Εὐσέβιον οὕτω φησὶν ὁ αὐτὸς θεσπέσιος πατὴρ

9–10 Act. 1,9 **11–13** Act. 1,11 **22–23** ἐκλάμψαι — σέλας cf. Mt. 17,2 **24–25** Phil. 3,21 **31** Ioh. 1,18

4–18 οὔτε — λόγος = Flor. Cyr. c. 83 p. 145,12–146,3 **24–31** Γέγραφε — πώποτε = Flor. Cyr. c. 84 p. 146,5–15

(H)V T M **4–18** = *Flor. Cyr. (= MS)* **24–31** = *Flor. Cyr. (= MS)*

---

1 εἰς εὐθὺ] εὐθείας M | πίστεως] φύσεως V **3–4** ἀληθινὸς + θεὸς ed. Rom.* ex Vc (Bonafides in marg.) **4** οὔτε μὴν] οὐκ *Flor. Cyr.* (inc. excerptum) | φύσιν + τῆς *Flor. Cyr. (S)* | τε V *Flor. Cyr.*: om. T M edd. **5** ἐνωθεῖσαν αὐτῷ om. *Flor. Cyr.* | ὁρᾶται δὲ δόξη V **6** θεοπρεποῦς … ἀξιώματος V | ἐκπλήσας ed. Rom.* **9** εἶτα] εἰ καὶ (om. *S*) κατὰ *Flor. Cyr.* | κατατεθήπεσαν V *Flor. Cyr.*: κατετεθήπεσαν T M | θεασάμενοι *Flor. Cyr.* **12** Ἰησοῦς ὁ om. *Flor. Cyr.* | ἐλεύσεται + πάλιν *Flor. Cyr.* **13** ἆρ'] ἄρ' V M ἄρα Vc edd. **15** οὐκ om. M | τε om. V **16** φύσιν om. *Flor. Cyr.* | φᾶναι T **17–18** ἐνσώματος] ἐν σώματι M ed. Rom.* (ex Vc [Bonafides in marg.]) **18–23** Σύνες — σέλας desunt in *Flor. Cyr.* **19** ἐστιν V **21** ἤγουν] ἤτοι ed. Rom.* ex Vc (Probatares in marg.), incertum in T (ἤως Vc^{ac} Ml) **22** σχήματος + μεταβολὴν ἢ μᾶλλον V (fort. correctio marginalis in textum recepta) **23** ἰσάμιλλον] εἰς ἀμείνω V **24** δὲ om. *Flor. Cyr.* initio excerpti | μετασχηματίσει *Flor. Cyr.*, sed cf. *N. T.* **25** ἡμῖν *Flor. Cyr.* **27** μεταστοιχειωθήσονται M **28** γενήσεται *Flor. Cyr.* **29** αὕτη M *Flor. Cyr.*: τοῦτο + καὶ V ταῦτα T edd. | ἔμπλεον V | ὅλως om. M **30** φύσιν + τῆς V | κεχρήσεται] γε χρήσεται *Flor. Cyr.* | ὁ om. V **31** τρανώτατα V **32** αὐτὸν] τὸν M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

in reprobum sensum inducti sapiemus praeter quod oportet sapere. regulam autem rectae atque directae fidei sacram et diuinitus inspiratam suscipientes scripturam Rom. 631
fatemur, quia factus primogenitus noster unigenitum dei uerbum non cessauit esse ac dici deus pariter et uerus filius hominis. sed nec in naturam deitatis carnem quam inconuertibiliter et inconfuse sibi uniuit cernitur transformasse, immo uero gloria sua illustrans eam deo decibilibus hanc dignitatibus replesse conuenienter agnoscitur; ita per tempora manifestabitur his qui in uniuersa terra sunt e caelo adueniens. ergo et quando cum carne dispensationis consummato ualde bene mysterio regressus est in caelum, confestim consternati sunt qui hoc contemplati sunt – *nubes enim suscepit eum*, secundum quod scriptum est –, tumque his qui mirabantur acclamauit quidam sanctorum angelorum: *uiri Galilaei, quid statis aspicientes in caelum? hic Iesus qui* Ha. 414
assumptus est a uobis in caelum sic ueniet, quemadmodum uidistis eum euntem in caelum. itane uos ad quos nobis sermo est? sine carne uiderunt uerbum rediens ad patrem, id est similitudine nostra exutum et non existens in tractabili et uisibili corpore, an potius compositum ad intractabilem et inuisibilem naturam? denique quis est qui hoc dicere audeat? At uero si sic ueniet, quemadmodum et ascendit, quomodo non uere dicatur quia ueniet etiam iterum incorporatum et non nudum et sine carne uerbum?“ et post pauca: „Intellege itaque: quia descensionem in nouissimis saeculi temporibus e caelo futuram et quae uel qualis erit illis praenuntiauit, transfiguratus quidem est, et transfigurationis quoque habitus factus est, ut egregius ait euangelista, non secundum speciei depositionem, id est humani habitus abiectionem, sed potius secundum solam gloriam. *resplenduit* namque, ait, *facies* La.-Co. 503
eius, itaque in similitudinem solis fulgoris dedit splendorem.“ et post breuia: „Scripsit autem de Christo et sapientissimus Paulus: *qui reformabit corpus humilitatis nostrae configuratum corpori claritatis suae*. dein quid ad hoc asseruerint qui mutatam dicunt in uerbi naturam carnem eius? ergo et sanctorum corpora transferentur conuersione in naturam deitatis, ut configurata fiant corpori claritatis eius? et certe quomodo non sit [extrema et] frigida haec assertio extrema indisciplinatione referta? conuersa quippe omnino iuxta id quod aiunt carne in naturam deitatis, quo utetur corpore deus existens uerbum? incorporea enim et uera quaedam substantia PL 129, 433
est deitas, quoniam *deum nemo uidit umquam*.“ expressius autem denuo prosecu-

P VE

2 recte P | atque] et *ed. Rom.** | directe P **4** diuinitatis E *edd.* **5** inconuertibile P^{ac} (*in* e^{2} *scr.* i, t(er) *add.* P^{c} *s. l.*) | uiuit P^{ac} (ui^{2} *subterlin.*, uni *add.* P^{c} *s. l.*) iniuit E (*corr.* F^{2}) **6** eam + et *ed. Rom.*, sed Anast. constructionem uerborum mutauit* **7** manifestatur P^{ac} (bi *add.* P^{c} *s. l.*) **9** sunt^{1} *om. ed. Rom.*, sed Anast. constructionem uerborum mutauit* (*cf. infra* tumque) **10** tumque P: cumque VE tum *ed. Rom.** **11** Galilei *codd., corr. ed. Rom.* **13** itane] ita ne P *ed. Rom.** | uos – est] *Anast. sententiam male intellexit („gr.* hi ad quos sermo factus est“ *ed. Rom.^{mg})* **18** pauca + dicit E *edd., sed cf. gr.* | Intellige E *edd.* **19** seculis VE **19–20** praenuntians *ed. Rom.*, sed Anast. constructionem uerborum mutauisse uidetur* **20** est factus *ed. Rom.** **22** nanque P | ait *post* eius F *edd.* **23** itaque ~ καὶ? **24** qui] quia F^{2} *edd., sed cf. gr. et Vulg.* | reformabit F^{2} *(cf. gr. et Vulg.)*: reformauit P VE *(uar. lect. in Vulg.)* **25** corporis P | deinde F *edd.* | asseruerint *ed. Rom.*: asseruerunt VE (*abbr.* P) **27** diuinitatis E *edd.* **28** extrema et *om. ed. Rom.*, seclusi (cf. gr.)* **29** diuinitatis E *edd.* **30** et uera ~ καὶ ἀληθὲς *(quod interpres male ad* χρῆμα *rettulit)* **31** diuinitas E *edd.* | et uerum est *ante* quoniam *add. ed. Rom.*, sed uide supra* | unquam E *edd.* **31–745,1** prosecutus ~ ἀποτεινόμενος?

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ· „Παρεισκρίνεται δέ τις καὶ ἕτερος αὐτοῖς, καθά φασι, περὶ τούτων λόγος· ὁ γάρ τοι θεσπέσιος Παῦλος εὑρίσκεται γεγραφώς· *εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν.* οὐκοῦν εἰ μὴ κατὰ σάρκα
Rom. 632 γινώσκεται, φασί, μεταβαλεῖν ἀνάγκη τὴν σάρκα λέγειν εἰς τὴν ἑαυτοῦ τοῦ λόγου
Ma. 324 φύσιν, ἵν᾽ ὡς θεὸς γινώσκηται. φαίη δ᾽ ἂν οἶμαί τις πρὸς τοῦτο εὐθύς· ἆρ᾽ οὖν ἡνίκα ἂν λέγῃ καὶ περὶ ἡμῶν· *οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται, ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκί, ἀλλ᾽ ἐν πνεύματι*, γυμνοὺς ἡμᾶς οἶδε σαρκὸς καὶ αἵματος; ἆρα πνεύμασιν ἀσωμάτοις τὰ τοιάδε προσλαλεῖ; καίτοι πῶς οὐ τερθρεία τοῦτό γε νοεῖν ἢ φράσαι; οὐκοῦν ἐφ᾽ ἡμῶν μὲν σάρκα φησὶ τὰ τῆς σαρκὸς ἔκτοπά τε καὶ οὐκ ἀνεπίπληκτα πάθη, ἐπὶ δέ γε τοῦ *πάντων* ἡμῶν *σωτῆρος* Χριστοῦ, πανάγνου τε ὄντος καὶ τὸ πλημμελεῖν οὐκ εἰδότος — *οὐ* γὰρ *ἐποίησεν ἁμαρτίαν* —, ἑτεροτρόπως ἂν τὸ *κατὰ σάρκα* νοεῖσθαι πρέποι· οὐ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστιν ἐν ἀσθενείαις ἔτι σαρκικαῖς."

Σαφῶς οὖν ἴσμεν ἐκ τῶν θεοφθόγγων πατέρων ὅτι οὐκ *ἐκ τῶν πηγῶν* τοῦ *Ἰσραὴλ* ἠρύσαντο οἱ τῆς ἐρεσχελίας ταύτης προΐστορες, ἵνα γένηται αὐτοῖς *εἰς ζωὴν αἰώνιον*, ἀλλ᾽ ἐκ τῶν πηγῶν τῶν πονηρῶν καὶ ἀτεκνούντων ἑαυτοῖς πόμα εἰσκεκομίκασι καὶ ἄλλοτρίῳ ἐξακολουθήσαντες εἰς κρημνοὺς καὶ φάραγγας ἀπάγονται. ἔδει αὐτούς, εἰ τῆς ἐκκλησίας ὑπῆρχον τρόφιμοι, Βασίλειον τὸν μέγαν προενεγκεῖν λέγοντα „Ἡ τῆς εἰκόνος τιμὴ ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει", Γρηγόριον τὸν Νύσσης „Εἶδον εἰκόνα τοῦ πάθους" λέγοντα „καὶ οὐκ ἀδακρυτὶ τὴν θέαν παρῆλθον ἐναργῶς τῆς τέχνης ὑπ᾽ ὄψιν ἀγούσης τὴν ἱστορίαν", Ἰωάννην τὸν καὶ τὴν κηρόχυτον γραφὴν ἀγαπᾶν λέγοντα εὐσεβείας πεπληρωμένην, καὶ τοὺς τούτοις συνομίλους καὶ συνδιδασκάλους. ἔπειτα ‹τὰ› διεστραμμένα προβλήματα οὐδέπω κατευθύνουσι, προσθήκαις δὲ τὸ κακὸν πλεονάζοντες ἔτι φασί·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

Ha. 416 «Ταύτας οὖν τὰς γραφικὰς καὶ πατρικὰς μαρτυρίας ἐν τῷ παρόντι ἡμῶν ὅρῳ ὡς ἐκ πολλῶν ὀλίγας ἀθροίσαντες συντεθείκαμεν διὰ τὸ μὴ εἰς μῆκος τοῦτον ἐκτείνεσθαι, πλείστων καὶ ἄλλων οὐσῶν, ἃς ἑκουσίως παρελίπομεν διὰ τὸ ἄπειρον πλῆ-

---

2–3 2 Cor. 5,16 **6–7** Rom. 8,8–9 **10** cf. 1 Tim. 4,10 **11** cf. 1 Petr. 2,22 **14** ἐκ^2 — Ἰσραὴλ cf. Ps. 67,27 **15** γένηται — αἰώνιον cf. Ioh. 4,14

1–13 Παρεισκρίνεται — σαρκικαῖς = Flor. Cyr. c. 86 p. 148,8–24 **18–19** Bas. spir. (CPG 2839) c. 18,45,19–20 Pruche; cf. Act. III p. 266,23 al. **19–21** Greg. Nyss. deit. (CPG 3192; BHG 2354) p. 138,20–139,3 Rhein; cf. Act. II p. 137,2–3; Act. IV p. 294,12–13 al. **21–22** cf. (Ps.-) Ioh. Chrys. (Seuer. Gabal.) hom. de legislatore (CPG 4192), PG 56, 407,43–45; uide ad Act. IV p. 292,8–14, ubi plura adferuntur

(H)V T M **1–13** = *Flor. Cyr. (= MS)* **18–19** = *Bas.* **19–21** = *Greg. Nyss.*

1 φασι T *Flor. Cyr. (M)*: φησι V M *Flor. Cyr. (S)* **4** γινώσκετε *Flor. Cyr.* | μεταβάλλειν *Flor. Cyr.* | εἰς] ὡς *Flor. Cyr. (S)* | ἑαυτοῦ *Flor. Cyr.*: αὐτοῦ codd. **5** ἵνα Vc edd. εἶναι *Flor. Cyr.* | γινώσκεται V *Flor. Cyr.* | φαίην V | ἄρα V edd. **7** οἶδεν + ὄντας *Flor. Cyr.* **8** καίτοι + γε V M | τερθρεία M ed. Rom. (coni. Pusey): τερθρία V T τερθρείαν *Flor. Cyr.* **10** ἀνεπίληπτα V ed. Rom.^{mg} **12** πρέποι V M^{ec}: πρέπ sic T πρέπει *Flor. Cyr.* | οὐκ ἔστιν om. *Flor. Cyr.* **16** καὶ^1 — πόμα] ἀτεκνοῦντα ἑαυτοῖς πόματα V (om. καὶ) | ἀτεκνούντων] de participii congruentia cf. Act. I p. 44,3 al. **17** ἔδει + οὖν M **20** λέγοντα M (cf. lat.): om. V T edd. **21** ἀγαγούσης M | τὸν καὶ om. M **23** ἔπειτα — δὲ] οἳ δὲ προσθήκαις nec plura M | ἔπειτα] ἐπεὶ τὰ V (de M uide supra) | τὰ add. ed. Rom. | οὐδέπω] οὐδέποτε ed. Rom.*, sed uide supra ad p. 710,18 | κατευθύνουσι scripsi coll. lat.: κατευθυνθήσεται V Ml (abbr. T) κατευθυνθήσονται Vc κατευθύνοντες ed. Rom.* **25** Γρηγόριος — ἀνέγνω om. T **26** γοῦν V | ὡς om. V **27** συντεθήκαμεν V **28** πλείστων + γὰρ ed. Rom.*, sed cf. lat. | ἃς om. ed. Rom.* ex Vc (del. Vc^x) | παρελείπαμεν sic T | διὰ om. ed. Rom.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

tus acsi ad ipsum Eusebium taliter ait idem egregius pater in eodem sermone: „Infertur autem quidam et alius ab eis, ut aiunt, de his sermo; siquidem egregius Paulus inuenitur scripsisse: *et si noueramus secundum carnem Christum, sed nunc* Ma. 323 *iam non nouimus*. ergo si non secundum carnem noscitur, inquiunt, necessario mutasse dicitur carnem in sui uerbi naturam, ut sicut deus dinosceretur. dicet forte, Rom. 632 ut reor, ad istud quis: nam cum statim dicat etiam de nobis: *qui* uero *in carne sunt deo placere non possunt, uos autem non estis in carne, sed in spiritu*, nudos nos nouit carne ac sanguine. putasne spiritibus incorporeis huiuscemodi alloquitur, dum nec erubescit hoc intellegere uel asserere? ergone in nobis carnem dicit procaces et non sine querela passiones? denique cum *omnium* nostrum *saluator* Christus castissimus sit et delinquere nesciat – *neque* enim *peccatum fecit* –, alio nimirum modo illud quod dicitur *secundum carnem* intelligi decet. non enim est uel erit in infirmitatibus ultra carnalibus."

Euidenter ergo nouimus ex diuinitus sonantibus patribus quia non ex fontibus Israhel hauserunt contentionis huius auctores, ut fieret illis in uitam aeternam, sed ex fontibus sibi potum malignis et sterilibus attulerunt, et alienum sectantes in praecipitia et hiatus inducti sunt, cum oporteret eos, si ecclesiae essent alumni, Basilium magnum afferre dicentem: „Imaginis honor ad principale transit", et Gregorium Nyssenum perhibentem: „Vidi imaginem passionis et non sine tristitia uisionem transiui, liquidius arte ante faciem historiam afferente", atque Iohannem qui etiam cera perfusam picturam se diligere dicit pietate repletam necnon et horum consermocinatores et aequemagistros. deinde peruersa problemata necdum dirigunt, adiectionibus autem malum abundare facientes adhuc asseuerant:

(Gregorius episcopus legit:)

«Haec ergo scripturalia et paterna testimonia in praesenti diffinitione nostra ex Ha. 415 multis pauca colligentes posuimus, ne in longum extenderetur, cum sint etiam et alia plurima quae sponte deseruimus propter infinitam multitudinem. ex his ergo diuini-

P VE

1 acsi – Eusebium *om.* P **2** sermo] sermone P^{ac} (ne *del.* P^{x}) **5** dicitur mutasse E *edd.* | sui ~ ἑαυτοῦ (*i.e.* suam) | dicet] docet P **6–11** nam – nesciat] *interpres constructionem uerborum et sensum male intellexit* **7** nos nudos F *edd.* **8** ac] et *ed. Rom.** **8–9** dum – asserere] *„gr.* nonne ineptum est hoc *etc.*" *ed. Rom.*^{mg} **9** intelligere VE *edd.* | ergone] ergo *ed. Rom.** | dicit] *exspectaueris* dicit <carnis>, *cf. gr.* **12** debet P^{ac} (b *exp.*, c *superscr.* P^{c}) | erit] *Anast. fort. legit* ἔσται **14–15** Israhel] Israel E *edd.* (*abbr.* P) **15** eternam P E **16** sibi potum *post* sterilibus *ed. Rom.** *ex gr.* **16–17** precipitantes *codd.* **19** Nysenum P Misęnum *(sic)* V Nisenum E, *corr. ed. Rom.* **21** cęra P V **22** eque magistros VE **23** malum autem F *edd.* | habundare VE **26** et *om.* P **27–747,1** diuinitus – patribus] *cf. gr.* V T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

θος. ἐκ τούτων οὖν τῶν θεοπνεύστων γραφῶν τε καὶ μακαρίων πατέρων βεβαίως
La.-Co. 505 οἰκοδομηθέντες καὶ ἐπὶ τῇ πέτρᾳ τῆς ἐν πνεύματι θείας λατρείας τοὺς πόδας ἡμῶν ἑδράσαντες ἐν ὀνόματι τῆς ἁγίας ὑπερουσίου καὶ ζωαρχικῆς τριάδος μιᾶς γνώμης γενόμενοι ἅπαντες ἡμεῖς οἱ τὸ τῆς ἱερωσύνης ἀξίωμα περικείμενοι ὁμοφώνως ὁρίζομεν ἀπόβλητον εἶναι καὶ ἀλλοτρίαν καὶ ἐβδελυγμένην ἐκ τῆς τῶν χριστιανῶν ἐκκλησίας πᾶσαν εἰκόνα ἐκ παντοίας ὕλης καὶ χρωματουργικῆς τῶν ζωγράφων κακοτεχνίας πεποιημένην. »

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Τῇ ἐκκλησιαστικῇ παραδόσει τὸν ἑαυτῶν αὐχένα κλίνειν μὴ ἀνεχόμενοι, ἀλλὰ ἀποτυφλωθέντες πρὸς τὴν ἐκλογὴν τοῦ συμφέροντος καὶ τὴν κατάληψιν τῆς ἀληθείας
Rom. 633 καὶ τὴν εὐσεβῆ παράδοσιν ἀποκήρυκτον ποιησάμενοι οὐ *τὸν χειμάρρουν τῆς τρυφῆς*
Ma. 325 *ποτισθῆναι* ἠνέσχοντο, ἵνα *γένηται ἐν αὐτοῖς πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον*, οἱ ταύτης τῆς καινοτομίας ἀθυρολέκται, ἀλλ᾽ ἐκ *λάκκων συντετριμμένων* ἀρδευθέντες δυσώδη στελέχη βλαστάνουσιν ἔχοντα καρπὸν *χολὴν πικρίας* καὶ ψεῦδος ἐπὶ ψεύδει προστιθέντες ἀπεφήναντο· „πλείστων καὶ ἄλλων οὐσῶν γραφικῶν μαρτυριῶν ἃς ἑκουσίως παρελίπομεν." τοιγαροῦν, καθὼς προαποδέδεικται, ὅσαι μὲν ἐγκρίτων πατέρων χρήσεις παρ᾽ αὐτῶν προηνέχθησαν, *τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες στῆσαι* διεστραμμένως ταύτας ἐνόησαν, ὅσαι δὲ τῶν ἐναντίων, οὐκ εἰσὶ τοῦ θείου πνεύματος. ὅθεν καὶ προσφθέγγεται αὐτοῖς μελῳδῶν ἐν πνεύματι ὁ μακάριος Δαβίδ· *Μάταια ἐλάλησεν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, χείλη δόλια ἐν καρδίᾳ καὶ ἐν καρδίᾳ ἐλάλησε κακά*. καὶ ἀντιφθέγγεται ὁ παρρησιαστὴς Ἡσαΐας λέγων· *Ἡ βουλὴ τῶν πονηρῶν ἄνομα βουλεύεται· οὐκ ἔγνωσαν* γὰρ *φρονῆσαι, ὅτι ἀπημαυρώθησαν βλέπειν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν*. τοὺς γὰρ ὑγιαίνοντας ὅρους καὶ νόμους καταλιπόντες ῥήμασι σχηματίζονται τὴν εὐσεβείαν καὶ πειρῶνταί τινα εὐσεβῆ διαγορεύειν, ἵνα διὰ τῆς ἐν τούτοις εὐγνωμοσύνης μηδὲ περὶ τῶν λοιπῶν ἀπιστῶνται λέγοντες „ἐν ὀνόματι τῆς ἁγίας καὶ ὑπερουσίου καὶ ζωαρχικῆς τριάδος". ἀλλὰ περὶ τὸν νοῦν κακουργεῖν ἐθέλοντες ἐξ ἰδίας γνώμης φθέγγονταί τε καὶ ὁρίζονται γυμνὴν τιθέμενοι τὴν ἀσέβειαν, μηδὲ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ κατὰ νοῦν λαβόντες μηδὲ τὴν κυριακὴν ἀπόφασιν βοῶσαν ἐννοήσαντες· *ὃς ἐὰν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς εἰς τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ καταποντισθῇ εἰς τὴν θάλασσαν*. εἶτά τε καὶ καθάπερ χοῖροί τινες τοὺς μαργαρίτας πατήσαντες, λέγω δὴ τὰς ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις, „ἀπόβλητον καὶ ἐβδελυγμένην ἐκ τῆς τῶν χριστιανῶν ἐκκλησίας πᾶσαν εἰκόνα ἐκ παντοίας ὕλης" τεθρυλλήκασι, *ποιήσαντες βουλὴν οὐ διὰ κυρίου καὶ συνθήκας οὐ διὰ τοῦ πνεύματος* αὐτοῦ, καὶ

---

2 οἰκοδομηθέντες – λατρείας cf. Mt. 16,18; Ioh. 4,23.24 **11–12** cf. Ps. 35,9 **12** cf. Ioh. 4,14 **13** cf. Ier. 2,13 **14** Act. 8,23 **17** Rom. 10,3 **20–21** Ps. 11,3 **21–22** Is. 32,7 **22–23** Is. 44,18 **29–31** cf. Mt. 18,6; Mc. 9,42 **31** καθάπερ – μαργαρίτας cf. Mt. 7,6 **34** cf. Is. 29,15 et 30,1

5–7 ἀπόβλητον – πεποιημένην = Niceph. refut. c. 18,42–45 (continuatur infra p. 750,4)

(H)V T M **5–7** = *Niceph.*^{ref} **22–748,22** οὐκ – ἀνέγνω praetermisit H

1 τῶν – πατέρων M: τῶν θεοπνεύστων καὶ μακαρίων γραφῶν τε καὶ πατέρων V T edd. (cf. lat.) **2** τὴν πέτραν V **5** καὶ ἐβδελυγμένην] ἐβδελυγμένην τε V **6** καὶ om. V **8** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T **11** χειμάρουν V **13** κενοφωνίας V **15** ἀπεφήναντο + Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω HV | γραφικῶν om. ed.Rom.* **16** παρελίπομεν + Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω HV | ἀποδέδεικται H | ἐγκρίτων HV: ἐκκρίτων T M edd. **18** εἰσὶ] ἦν M **22** βουλεύεται est uar. lect. in *Sept.* | ἔγνωκαν M | ἀπημαυρώθησαν + τοῦ *Sept.*, fort. hic supplendum **27** θέλοντες Vc edd. **30** μῦλος V T **32** δὴ] δὲ Vc edd. **33–34** τεθρυλήκασι V edd.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

tus inspiratis et beatis scripturis ac patribus firmiter aedificati et supra petram diui- La.-Co. 506
nae seruitutis quae in spiritu est pedes nostros locantes, in nomine sanctae super-substantialis et uitae principalis trinitatis unius uoti effecti omnes nos qui sacerdotii dignitate circumdamur una uoce diffinimus abiectam fore et alienam atque abomina-
5 bilem a christianorum ecclesia omnem imaginem ex diuersa materia et coloribus per malam pictorum artem effectam.»

(Epiphanius diaconus legit:)

Ecclesiasticae traditioni ceruicem suam inclinare nullatenus passi, sed obcaecati ad PL 129, 434
electionem congruentiae perceptionem<que> ueritatis et piam traditionem reproba-
10 bilem facientes non *torrente uoluptatis potari* passi sunt, ut *fieret in eis fons aquae* Rom. 633
salientis in uitam aeternam, huius nouitatis garruli assertores, sed ex lacis contritis Ma. 326
irrigati foetidam stirpem germinauerunt habentem fructum *fel amaritudinis*, et mendacium super mendacium adicientes protulerunt: „plurimis etiam aliis existentibus scripturalibus testimoniis quae sponte dimisimus“. igitur, sicut iam ostensum
15 est, quotquot probabilium patrum testimonia ab eis prolata sunt, *suam iustitiam quaerentes statuere* haec peruerse intellexerunt, quotquot autem aduersariorum sunt, non sunt diuini spiritus. unde et affatur eis melos in spiritu canens beatus Dauid: *uana locutus est unusquisque ad proximum suum, labia dolosa in corde et corde locuti sunt mala*. et iterum fiducialiter agens loquitur Esaias dicens: consilium malorum
20 iniqua consiliatur; non enim nouerunt sapere, quia obscurati sunt uidere oculis suis. etenim sanas diffinitiones et leges derelinquentes uerbis simulant pietatem et temptant quaedam pia pronuntiare, ut per sensum bonum qui in his inest nec super reliquis incredibiles habeantur, dum aiunt „in nomine sanctae ac supersubstantialis et uitae principalis trinitatis“. sed erga sensum male operari uolentes ex proprio sensu
25 pronuntiant et diffiniunt nudam ponentes impietatem, neque iudicium dei in mente accipientes neque dominicam sententiam clamantem intelligentes: quicumque *scandalizauerit unum* ex *minimis istis qui in me credunt, expedit ei ut suspendatur mola asinaria in collo eius et demergatur in mare*. sicque demum quemadmodum porci quidam margaritas, id est ecclesiasticas traditiones, conculcantes „abiectam et ab-
30 ominabilem a christianorum ecclesia omnem imaginem ex diuersa materia“ tumultuati dixerunt, *facientes consilium et non* per dominum, et sponsiones *et non per*

19–20 consilium – consiliatur *cf. Vet. Lat. (Beuron) Is. 32,7* **20** non – suis *cf. Vet. Lat. (Beuron) Is. 44,18*

P VE

4 circundamur V F *edd.* **5** a P: ex F² *edd., om.* VE **8** obcecati E obcoecati *ed. Rom.** **9** congruentiae ~ τοῦ συμφέροντος*? exspectaueris* commodi *uel sim. (cf. Taras. apol. p. 9,6)* | que *add. ed. Rom.* **10** uoluntatis V *(uar. lect. in Vulg.)* **11** laccis *ed. Rom.*, sed cf. Vulg. Lam. 3,55 et ThLL s.u.* lacus **16** statuere quaerentes *ed. Rom.* ex* F, *sed cf. Vulg. et gr.* **19** mala *etiam Psalt. Rom., om. Vulg.* | Isaias P E *edd.* **19–20** consilium – suis] *Anast. ex gr.* **23** incredibiles] fide minus digni *ed. Rom.*^{mg} **27** minimis *est uar. lect. in Vulg.* **29–30** abhominabilem VE **30** a P V: ex F² *edd., om.* E

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

ὥσπερ *λύκοι βαρεῖς* τῇ ποίμνῃ τοῦ Χριστοῦ ἐπῆλθον. ἀλλ᾽ ἡ τῆς ἀληθείας λαμπρότης καὶ ἡ τοῦ φωτὸς αἴγλη ἀκράδαντον ἔχει τὴν παρρησίαν. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν ὅτι τῆς εἰκόνος ἀτιμαζομένης πάντως οὔτινος ἐστὶν ἡ εἰκὼν εἰς αὐτὸν προστρίβεται ἡ ἀτιμία; τοῦτο καὶ ἡ ἀλήθεια οὕτως οἶδε καὶ ἡ φύσις τῶν πραγμάτων διδάσκει· καὶ ταύτῃ συνᾴδουσι καὶ θεῖοι πατέρες, ὁ μὲν ἅγιος Βασίλειος λέγων· „Ἡ τῆς εἰκόνος τιμὴ ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει", Ἀθανάσιος δέ· „Ὁ γοῦν προσκυνῶν τὴν
La.-Co. 508 εἰκόνα ἐν αὐτῇ προσκυνεῖ τὸν βασιλέα", ὁμοίως δὲ καὶ ὁ Χρυσόστομος· „Οὐκ οἶδας, ὅτι ἐὰν εἰκόνα βασιλέως ὑβρίσῃς, εἰς τὸ πρωτότυπον τῆς ἀξίας φέρεις τὴν ὕβριν;" καὶ αὐτοὶ μὲν οἱ πατέρες τῇ φύσει τῶν πραγμάτων κατηκολούθησαν, οὗτοι δὲ κατεξανίστανται καὶ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ἀληθείας, ὅτι οὐ βλασφημίας μόνον εἰσὶ μεστοί, ἀλλὰ καὶ παρανοίας καὶ ἀμαθίας ὑπερβολὴν ὁ λόγος αὐτῶν ἔχει. ἔδει γοῦν
Rom. 634 Ha. 417 αὐτοὺς τὴν κοινὴν καὶ μὴ διαφωνοῦσαν ἀποφθέγξασθαι φωνὴν καὶ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν ἐπιστηρίξαι καὶ περισπούδαστον ἑαυτοῖς περιποιήσασθαι, ἣν τῶν πιστῶν ἅπαν τὸ πλῆθος ἐκ παραδόσεως ἀποστόλων καὶ πατέρων κεκράτηκέ τε καὶ ὡμολόγησε, καὶ μὴ καινοτομίαν καὶ ἀφαίρεσιν ποιήσασθαι τῆς εὐσεβῶς ἐν ἡμῖν
Ma. 328 κεκρατηκυίας συνηθείας. τὰ γὰρ παραδοθέντα ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ οὔτε προσθήκην οὔτε μείωσιν ἐπιδέχεται· μεγίστη γὰρ τὸν προστιθέντα καὶ τὸν ἀφαιροῦντα τιμωρία δεσμεῖ. *ἐπικατάρατος* γάρ, φησίν, *ὃς μετατίθησιν ὅρια πατέρων αὐτοῦ*. ἀλλ᾽ οὐκ ἔσχον προαίρεσιν πρὸς τὸ γνῶναι τἀληθές. οὐκοῦν ἀκούσονται τὰ τῆς Σοφίας· *ὁ ἐνεργῶν θησαυρίσματα γλώσσῃ ψευδεῖ μάταια διώκει καὶ ἐλεύσεται ἐπὶ παγίδα θανάτου*.

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

(Τόμος ἕκτος)

Ὄφελον εἰς ἔννοιαν ἔλαβον τὴν φωνὴν ἣν ὁ κύριος εἶπε τῷ κορυφαίῳ τῶν ἀποστόλων Πέτρῳ· *σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν,*

---

1 Act. 20,29 **18–19** ἐπικατάρατος – αὐτοῦ cf. Deut. 27,17; Prou. 22,28 **20–21** Prou. 21,6 **25–750,1** Mt. 16,18

3–4 τῆς – ἀτιμία cf. Anast. I. Antioch. ad Sym. Bostr. (CPG 6955), Act. IV p. 374,8–12 et supra p. 684,2–6 **5–6** Bas. spir. (CPG 2839) c. 18,45,19–20 Pruche; cf. Act. III p. 266,23 al. **6–7** Ath. c. Ar. (CPG 2093) or. 3 c. 5,21–22 Metzler/Savvidis; cf. Act. IV p. 396,16–17 et supra p. 684,1 **7–8** (Ps.-)Ioh. Chrys. enarr. in parab. seminis = Seuer. Gabal. sigill. (CPG 4209 [cf. 4495,24]; BHG 2351), PG 63, 544,9–10; cf. Act. II p. 142,3–5 (textus graecus retrouersus) et p. 143,3–5 (Hadr. epist. ad imp.); cf. Lamberz, Studien p. 14–17; Uthemann, Severian von Gabala p. 18–28; cf. etiam praef. part. II p. XVI–XVIII et adn. 44

7–8 Οὐκ – ὕβριν = Ioh. Dam. imag. II 61,4–5 (inde V f. 36^{r} in Act. IV, cf. praef. part. II p. XIV) **16–19** τὰ – τἀληθές cf. Quae supersunt actorum graecorum concilii Florentini, pars I, p. 208,28–209,2 Gill

(H)V T M **5–6** = *Bas.* **7–8** = *Seu. Gab. (= PG), Ioh. Dam., Pa* f. 252^{r}, *Ma* f. 11^{r} (= *Ma*^{1}) et 17^{v} (= *Ma*^{2}), *Mo* f. 228^{v} et 235$^{r–v}$, *Nicet.* n. 16

5 καὶ^{2} om. V **8** ὅτι om. M | ἐὰν – φέρεις] εἰ εἰκόνα βασιλέως τις ὑβρίσει … φέρει *PG* | βασιλέως] τοῦ βασιλέως *Pa Ma*^{1}, βασιλικὴν *Nicet.* | τὸ] τὸν *Mo* | φέρει *Pa Ma*^{1} ἀναφέρεις *Nicet.* **12** αὐτοὺς M ed. Rom.: αὐτοῖς V T **13** ἐπιστηρίζειν ed. Rom.* ex Vc | ποιήσασθαι V περιποιεῖσθαι M **18–19** πατέρων αὐτοῦ est uar. lect. in Deut. 27,17 (cf. Wevers in *Sept.*^{G}); cf. Uphus p. 259 adn. 219 **19** τὸ ἀληθές M **20** καὶ ἐλεύσεται] καὶ ἔρχεται *Sept.* (om. *BS*) **22** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω post Τόμος ἕκτος M (cf. codd. lat.), om. T (ut semper; deest H); potius delendum; cf. praef. p. XIII adn. 37 **23** ἕκτος] ς′ HV **24–750,2** Ὄφελον – τοιάδε] Sahas p. 147 adn. 1 (cf. Gerbino/Re p. 165 adn. 551) haec posteriore tempore a Latino quodam, fort. ab Anastasio, inserta esse censet, sed haec uerba coniungenda sunt cum iis quae in fine tomi quinti praecedunt

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

spiritum eius, et sicut *lupi graues* in gregem Christi superuenerunt. sed ueritatis claritas et lucis iubar immobilem confidentiam habet. quis enim nesciat quod imagine inhonorata in eum profecto cuius imago est referatur inhonorantia? hoc ueritas ita nouit et natura edocet rerum, atque cum hac concinunt et diuini patres, et quidem sanctus Basilius dicens: „Imaginis honor ad primitiuum transit", Athanasius uero: „Qui ergo adorat imaginem, in ipsa adorat regem." similiter et Chrysostomus: „Nescis quia si imagini regis iniuriam feceris, ad principale dignitatis affers iniuriam?" La.-Co. 507 et ipsi quidem patres naturam rerum secuti sunt, isti uero insurgunt et aduersus ecclesiam et aduersus ueritatem, quia non solum blasphemia sunt pleni, sed et amentiae ac indisciplinationis superfluitatem sermo ipsorum habet. oportebat ergo eos communem et nihil dissonantem uocem pronuntiare et priscam traditionem Ha. 418 Rom. 634 firmare sibique diligenter acquirere, quam fidelium uniuersa multitudo ex traditione PL 129, 435 apostolorum et patrum tenuit et confessa est, et non nouitatem et interceptionem facere consuetudinis quae pie in nobis retenta est. quae enim tradita sunt in catholica ecclesia neque augmentum neque detrimentum admittunt; maxima enim apponentem et adimentem uinciunt poena. *maledictus* enim, ait, *qui transfert terminos* Ma. 327 patrum suorum. sed non habuerunt propositum ad cognoscendam ueritatem. ergo audient illa Sapientiae: *qui* operatur *thesauros lingua mendaci* uana persequitur et ueniet in *laqueum mortis*.

(Epiphanius diaconus legit:)

(Tomus sextus)

Vtinam in mentem assumpsissent uocem quam dominus dixit principi apostolorum Petro: *tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam, et portae inferi*

18–19 qui – mortis *similiter Hier. adu. Ruf. 3,43,48–49 Lardet*

P VE

5 Atanasius P **6** et similiter E *edd.* | Crisostomus V Christonius *(sic)* E **16** pęna VE **18** illa] uerba F^2 *in ras.; inde* uerba illa *ed. Rom.** | mendaci *ed. Rom.*: mendace P E mendacę V mendacii *Vulg., sed cf. supra p. 719,6 et Hier. l.l.* **20** Epiphanius – legit *post* Tomus sextus *codd.* (*cf. gr.* M), *transposui coll. p. 625,1–2 al.; cf. praef. p. XIV adn. 39* **22** mente VE **23** porte *codd.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. ἀλλὰ γενόμενοι τῆς ἁρμονίας καὶ τῆς οἰκοδομῆς ταύτης ἀλλότριοι, τοῦ γελᾶσθαι ἄξια ληρωδοῦσι, διοριζόμενοι τοιάδε·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«μηκέτι τολμᾶν ἄνθρωπον τὸν οἱονδήποτε ἐπιτηδεύειν τὸ τοιοῦτον ἀσεβὲς καὶ ἀνόσιον ἐπιτήδευμα. ὁ δὲ τολμῶν ἀπὸ τοῦ παρόντος κατασκευάσαι εἰκόνα ἢ προσκυνῆσαι ἢ στῆσαι ἐν ἐκκλησίᾳ ἢ ἐν ἰδιωτικῷ οἴκῳ ἢ κρύψαι, εἰ μὲν ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος εἴη, καθαιρείσθω· εἰ δὲ μονάζων ἢ λαϊκός, ἀναθεματιζέσθω καὶ τοῖς βασιλικοῖς νόμοις ὑπεύθυνος ἔστω ὡς ἐναντίος τῶν θεοῦ προσταγμάτων καὶ ἐχθρὸς τῶν πατρικῶν δογμάτων.»

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Τῆς ἐκκλησίας ἁπάσης κατηγορήσαντες καὶ εἰς τοῦτο μὴ ἀρκεσθέντες μήτε κόρον τῆς ἀσεβείας λαβόντες, ἔτι ἀνόμως καὶ ἀθέσμως ὁρίζουσι μὴ ποιεῖν εἰκόνα. καὶ τίς ἂν τῶν εὐσεβῶς νοούντων ἢ βιούντων τούτοις πεισθείη; τοσοῦτον γὰρ ἐβεβαιώθη ἡ τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἐμφάνεια ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ὅτι ἀφ᾽ οὗ κατηγγέλη τὸ εὐαγγέλιον μέχρι τοῦ νῦν ἐν αὐταῖς ἀναδεδειγμέναι εἰσί· καὶ „πᾶν τὸ ἀρχαιότητι διαφέρον αἰδέσιμον". τί γὰρ ἄλλο κελεύει ὁ θεῖος ἀπόστολος Κορινθίοις γράφων· *κρατεῖτε τὰς παραδόσεις, ἃς παρελάβετε,* καὶ αὖθις Τιμοθέῳ καὶ Τίτῳ· *τὰς βεβήλους κενοφωνίας* ἀποστρέφεσθε; πάντες οὖν οἱ χριστιανοὶ ὡς γεννηθέντες ἐν τῇ ἁγίᾳ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ τὰς παραδόσεις ἃς παρελάβομεν κρατοῦμεν καὶ ἐν αὐταῖς βεβαιούμεθα καὶ τὰς νέας κενοφωνίας παραιτούμεθα, ἐξακολουθοῦντες τῷ θείῳ ἀποστόλῳ. καὶ ὅσα μὲν κατὰ καιροὺς τοῖς ἀοιδίμοις ἡμῶν πατράσιν ἔδοξεν *ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν ἐποικοδομῆσαι* δεχόμεθα, τὰ δὲ ἐναντίως ἔχοντα ὡς ἐχθρὰ καὶ πολέμια διαπτύομεν, λέγομεν δὴ πάντα τὰ παρὰ τῶν αἰσχίστων καὶ δυσσεβῶν αἱρέσεων φληναφηθέντα. μεθ᾽ ὧν καὶ τὴν νεότευκτον τῶν χριστιανοκατηγόρων ὡς θεοστυγῆ ἀθυρολεξίαν προσοχθίζοντες μυσαττόμεθα. ἐκτεταμένην δὲ ἔσχοντες τὴν ἀσέβειαν οὐ μόνον τὴν γλῶσσαν τεθηγμένην ἔσχον πρὸς τὸ ἁμαρτοεπεῖν, ἀλλὰ καὶ τὴν χεῖρα τῶν κρατούντων συκοφαντεῖν καὶ πλήττειν ἐδίδαξαν εἰπόντες· ‚τοῖς βασιλικοῖς νόμοις ὑπεύθυνος ἔστω ὁ μὴ αὐτοῖς προσανεχόμενος.' ἐκ ταύτης οὖν τῆς φωνῆς πολλά τε καὶ παντοδαπὰ τὴν οἰκουμένην διῆλθεν· ὠμότης

Rom. 635
La.-Co. 509
Ma. 329

1–2 τῆς οἰκοδομῆς cf. Eph. 2,21 **17** cf. 2 Thess. 2,15 et 3,6 **17–18** τὰς βεβήλους κενοφωνίας 1 Tim. 6,20; 2 Tim. 2,16 (uar. lect. καινοφωνίας); cf. Tit. 3,9 **21–22** cf. Eph. 2,20

15–16 πᾶν – αἰδέσιμον Bas. ieiun. hom. I (CPG 2845), PG 31, 165 C 14 – D 1 (cf. supra p. 658,5) **26–27** τὴν² – ἁμαρτοεπεῖν cf. supra p. 666,4–5

4–6 μηκέτι – κρύψαι = Niceph. refut. c. 18,45–49 (uide supra p. 746,5–7) **6–9** εἰ – δογμάτων cf. Niceph. refut. c. 18,49–51

(H)V T M **4–6** = *Niceph.ref* **18–752,25** πάντες – οὕτως praetermisit H

2 τάδε V **3** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **4** μηκέτι] καὶ μηκέτι *Niceph.ref* is recte quidem, sed καὶ fort. iam ipsis in Actis omissum | τολμᾶν] sc. ὁρίζομεν, cf. supra p. 746,4 **5** κατασκευᾶσαι HV **7** εἴη H: εἶεν V T M edd. **10** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T **15** αὐταῖς] ταῖς ἐκκλησίαις H (prob.) **15–16** καὶ – αἰδέσιμον om. H **16** κελεύεται V | Κορινθίοις] error Tarasii (cf. app. bibl.) **18** καινοφωνίας (uar. lect. in *N. T.*, cf. lat. et *Vulg.*) ed. Rom.* | ἀποτρέπετε V **21** μὲν om. ed. Rom.* (ex Vc) **23–752,24** λέγομεν – ἀμήν] haec posteriore aetate inserta esse censet Speck, Ich bin's nicht p. 304–305 non male; cui si assensum praebeas, interpolationem potius inde a p. 752,1–2 καὶ ποία γλῶσσα incipere conicias **28** προενεχόμενος M **29** ὁμότης V **29–752,1** ὠμότης – ἀλλοτριεπισκόποις] locus suspectus (ex lat. nihil colligitur)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

non praeualebunt aduersus eam. sed effecti armoniae huius alieni ac aedificationis, risu digna delerant, diffinientes huiusmodi:

(Gregorius episcopus legit:)

«non audere hominem quemlibet ultra studere tam scelestum et impium studium. qui uero ausus fuerit amodo construere imaginem uel adorare, aut statuere in ecclesia uel in priuata domo seu occultare, si quidem episcopus aut presbyter aut diaconus fuerit, deponatur, si uero monachus aut laicus, anathematizetur et imperialium legum obnoxius sit tanquam contrarius praeceptorum dei et inimicus dogmatum paternorum.»

(Epiphanius diaconus legit:)

Ecclesiam uniuersam accusantes et in hoc minime contenti neque saturitatem impietatis accipientes, adhuc sine lege ac sine iure diffiniunt non faciendam imaginem. sed quis rogo eorum qui pie uiuunt et sentiunt istis oboediat? adeo namque confirmata est uenerabilium in ecclesiis imaginum exhibitio, ut ex quo denuntiatum est euangelium usque nunc in illis manifestatae consistant. et omne quod antiquitate cedit reuerendum est. quid enim aliud iubet diuinus apostolus Corinthiis scribens: *tenete traditiones quas accepistis*, et rursus Timotheo Titoque *profanas uocum nouitates* praecipiens *deuitare*? omnes ergo christiani tanquam in sancta catholica ecclesia Rom. 635
geniti traditiones quas accepimus tenemus et in illis stabilimur et nouitates uocum La.-Co. 510
deuitamus, sequentes diuinum apostolum. et quotquot per singula tempora nobilibus patribus nostris uisa sunt supra *fundamentum apostolorum et prophetarum superaedificanda* recipimus, ea uero quae aliter se habent ut inimica et impugnantia execramur, omnia uidelicet quae a pessimis et impiis heresibus uane deprompta sunt. cum quibus et nouiter fabrefactam christianos accusantium garrulitatem utpote deo Ma. 330
odibilem execrantes abominamur. porro extensam habentes impietatem non solum PL 129, 436
linguam acutam habuerunt ad quandam fraudem, sed et manum imperantium calumniari et percutere docuerunt dicentes: ‚imperialium legum obnoxius habeatur qui

P VE

1 harmoniae *ed. Rom.** **2** delirant E *edd.* **3** episcopus *om.* P **4** audere] *sc.* diffinimus, *cf. supra p. 747,4* | quemlibet] quenquam E quemquam *ed. Rom.** **7** fuit *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **8** tanquam ~ ὡς *(ut saepe)* **11** saturitatem ~ κόρον *(sic etiam p. 769,11;* satietatem *p. 775,6 et Act. IV p. 333,24)* **12** ac] et *ed. Rom.** **13** obędiat V obediat E | nanque P E **15** antiquitati VE **16** cedit (~ διαφέρον?)] excellit *ed. Rom.** (*exspectaueris* praecedit *uel* differt) antiquitati (*cf. supra* VE) excedit *coni. Dubielzig* | Corinthiis] Thessalonicensibus *ed. Rom.mg, sed cf. gr.* **17–18** uocum nouitates] *Anast. uertit* καινοφωνίας, *cf. app. crit. gr.* **19** *Anast.* καινοφωνίας *uertens neglexit* νέας **22** superaedificata P *(fort. ex Vulg.), sed cf. gr.* | inpugnantia P **23** uane deprompta ~ φληναφηθέντα (*cf. MLW s. u.* depromo II) **25** execramur abhominantes E exsecramur abominantes *ed. Rom.** **26** ad quandam fraudem] ad peccandum loquendo *ed. Rom.mg*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

ἔντονος ἐξησκεῖτο τοῖς κρατοῦσι, τοῖς ἄρχουσιν, αὐτοῖς τοῖς ἀλλοτριεπισκόποις. καὶ ποία γλῶσσα δύναται ταῦτα ἐκτραγῳδῆσαι; πόθεν δὲ ἢ πῶς ἄρξομαι ὅθεν ἕκαστον τῶν πραγμάτων διηγήσασθαι· τοὺς κλόνους, τοὺς φόβους, τοὺς διωγμούς, τὰς κατὰ πόλιν φρουρήσεις τῶν μοναχῶν καὶ μαστιγώσεις, τὸ δεσμώτας αὐτοὺς εἶναι
Ha. 420 ἐν πολλοῖς ἔτεσιν, ἁλύσεις τοῖν ποδοῖν περικειμένων, τῶν ἱερῶν σκευῶν τὸν ἀφανισμόν, τῶν βίβλων τὸν ἐμπρησμόν, τῶν ἁγίων ναῶν τὰς κοινώσεις, τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων τὰς βεβήλους μεταποιήσεις εἰς κοσμικὰ καταγώγια, ὥστε τοὺς ἐνδιαιτωμένους ἐν αὐτοῖς εὐλαβεῖς ἄνδρας μετὰ τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶν τὰς βαρβαρικὰς χώρας καταλαβεῖν, ἀποστολικῶς κρείττονα ζωὴν ἡγησαμένους τὴν *εἰς τὰ ἔθνη* διαγωγὴν τῆς μετὰ τῶν ὁμοφύλων βεβήλου συναναστροφῆς, τῷ θείῳ ἀποστόλῳ πειθομένους *τοῖς τοιούτοις μηδὲ συνεσθίειν* — καὶ τὸ δεινότατον πάντων, ὅτι καὶ ἕως τοῦ νῦν αὕτη ἡ ἀσέβεια τῆς βεβηλώσεως τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων παρά τισιν ἀθέσμως διαμένει καὶ ἀντὶ τῶν ἱερῶν ὕμνων καὶ τῆς *φωνῆς* τῆς *ἀγαλλιάσεως* τῆς *ἐν σκηναῖς* τῶν *δικαίων* ᾄσματα πορνικὰ καὶ σατανικὰ μελῳδήματα καὶ ἀντὶ τῶν ἀλλεπαλλήλων γονυκλισιῶν ὀρχηστικὰ λυγίσματα —, σὺν τούτοις δὲ τοὺς κινδύνους, τὸν τάραχον, τὸν σάλον, τοὺς αἰκισμούς, τὰς ποινάς, τὰς πηρώσεις τῶν ὀφθαλμῶν, τὰς ἐκτομὰς τῶν ῥινῶν, τῶν γλωσσῶν τὰς ἀποτομάς, τὰς ἀτίμους φυγὰς ἤγουν ἐξορίας τῶν εὐλαβῶν ἀνδρῶν ὅτι ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην διεσπάρησαν, τοὺς τῶν ἁγίων προσώπων ἐμπρησμούς, τῆς γενειάδος τὰς ἐκκαύσεις, τῶν παρθένων μετὰ τὴν πρὸς Χριστὸν σύνταξιν τὴν ἄνομον καὶ βιαίαν συζυγίαν καὶ — τὸ δεινότατον πάντων — τὰς μιαιφονίας; ταῦτα καρποὶ τῶν ἐρεσχελούντων κατὰ τῆς ἀληθείας, ταῦτα μανία σαφὴς καὶ οὐ κρίσις ἀληθής. ἐπεῖδεν ὁ θεὸς καὶ ἐκ τούτων πάντων τῶν συνεχόντων δεινῶν ἀπήλλαξε τὴν ἐκκλησίαν αὐτοῦ. καὶ δόξα
Rom. 636 αὐτῷ, ἀμήν. ὑπὸ δὲ τῆς ἰδίας ἀθέσμου βουλῆς παρεωραμένοι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐλέγχονται, λέγοντες οὕτως·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Ὁρίζομεν δὲ καὶ τοῦτο· μὴ τολμᾶν ἄνθρωπον τὸν οἱονοῦν ἐκκλησίας θεοῦ ἢ
La.-Co. 512 εὐαγοῦς οἴκου προεστῶτα προφάσει ἐκμειώσεως τῆς τοιαύτης τῶν εἰκόνων πλάνης ἐπιβάλλειν τὰς αὐτοῦ χεῖρας εἰς ἀφιερωμένα τῷ θεῷ ἅγια σκεύη χάριν μεταποιήσεως τοῦ εἶναι αὐτὰ ἔνζωδα»

9–10 ἀποστολικῶς — διαγωγὴν cf. Act. 13,46 et 18,6 **11** τοῖς — συνεσθίειν cf. 1 Cor. 5,11 **13–14** cf. Ps. 117,15

(H)V T M

---

1 κρατοῦσι + καὶ ed. Rom.* ex Vc^{pc} (Probatares s.l.) | ἀλλοτριεπισκόποις (cf. 1 Petr. 4,15 [ubi *alienorum appetitor Vulg.*; cf. etiam Ps.-Zonar. Lex. s.u. ἀλλοτριοεπίσκοπος p. 124,7 Tittmann) T M: ἀλλοτριοεπισκόποις V (prob.; cf. uar. lect. in *N. T.*) ἀλλοτρίοις ἐπισκόποις ed. Rom.* ex Vc^{pc} (Probatares s.l.) **1–24** καὶ — ἀμήν] haec uerba, quae ad monachorum persecutiones pertinent, posteriore aetate inserta esse uidentur (cf. supra ad p. 750,23) **2** ὅθεν (sc. ἐγένετο uel sim.) om. M **3** διηγήσομαι V **5** ἐν] ἐπὶ V | περικειμένους M ed. Rom.*, sed cf. e.g. Act. 28,20 **8** αὐτῶν] αὐτοῖς M (sed cf. e.g. Gen. 12,5) **9** ἡγησαμένους M ed. Rom.*: ἡγησάμενοι V T **10** μετὰ] ἐκ V **11** πειθομένους M ed. Rom.*: πειθόμενοι V T **13–14** ἀγαλιάσεως V **14** ᾄσματα om. ed. Rom.* (ex Vc) **15** δὲ] καὶ Vc edd. **16** τὸν σάλον ante τὸν ταράχον (sic) M | τοὺς] καὶ Vc edd. | πυρώσεις M **19** ἐκκαύσεις + τὴν (sic) V **20** μετὰ — σύνταξιν post βιαίαν V **21** τὸ — πάντων] iteratio suspecta (cf. supra l. 11) **22** ἐπεῖδεν ~ *quae uidit*? fort. ἃ ante ἐπεῖδεν supplendum (cf. e.g. Ex. 2,25) **24** ἀθέσμου ἰδίας M **26** Γρηγόριος — ἀνέγνω om. T **29** ἐπιβαλεῖν T edd. **30** τοῦ (quod legit etiam Anast.) genit. obi. esse uidetur; an διὰ τὸ scribendum? cf. infra p. 754,13 | ἔνζωδα (cf. LBG s.u.)] sententia continuatur infra p. 754,12

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

non illis paruerit.‘ ex hac igitur uoce multa et diuersa per orbem diffundebatur crudelitas, et indeficienter hoc studium erat imperantibus et principibus eius atque alienis episcopis. et quae lingua potest haec tragicis fletibus enarrare? unde autem uel qualiter incipiam singularum rerum hinc gestarum referre turbationes, timores, persecutiones, custodias monachorum per ciuitates atque flagella, uincula eorum per multos annos, catenas circumdatorum pedum, sacrorum uasorum demolitionem, Ha. 419 codicum ustionem, sanctorum templorum profanationes, uenerabilium monasteriorum pollutas translationes in saecularia receptacula, ita ut inhabitantes in eis reuerendi uiri post rapinam bonorum suorum ad barbaricas regiones pergerent et more apostolico meliorem ducerent uitam, eligentes potius inter gentes degere quam cum contribulibus conuersationem obscenam ducere, diuino oboedientes apostolo praecipienti *cum* huiusmodi *nec cibum sumere* – et quod est horum omnium atrocissimum, quia etiam usque in praesens haec impietas profanationis uenerabilium monasteriorum apud quosdam praeuaricatorie permanet et pro sacris hymnis et *uoce exultationis* quae *in tabernaculis iustorum* fiunt cantica meretricia et satanicae modulationes et pro creberrimis genuflexionibus saltatoriae disputationes –, cum his autem pericula, tumultum, commotionem, uerbera, poenas, orbationes oculorum, excisiones narium, mutilationes linguarum, ignominiosas fugas id est exilia reuerendorum uirorum quia per uniuersum orbem dispersi sunt, sanctarum facierum adustiones, barbarum incendia, uirginum post foedus Christo promissum iniquum et uiolentum coniugium et – quod his omnibus est truculentius – homicidia? hi sunt fructus peruicaciter contendentium contra ueritatem, haec est insania manifesta et non iudicium uerum. quae uidit deus et his omnibus continuis malis liberauit ecclesiam suam. et gloria ipsi, amen. de nequam autem consilio suo contempti a ueritate Rom. 636 arguuntur, dum taliter aiunt:

(Gregorius episcopus legit:)

«Diffinimus autem et hoc: non audere hominem quemlibet qui ecclesiae dei aut uenerabili domui praeest sub obtentu diminutionis talis imaginum erroris mittere La.-Co. 511 manus suas in sancta uasa quae sunt deo deputata, causa transferendi ea in simulacra,»

P VE

1–3 ex – episcopis] *interpretatio mendosa (incertum quid legerit Anast. in gr.)* **1** diffundebantur *ed. Rom.* (ex gr.)* **2** et¹ *om. ed. Rom.* (cf. gr.)* **2–3** et² – episcopis] „*gr.* et princip. et ipsis aduersariis episcopis“ *ed. Rom.*^{mg} *(sed cf. app. crit. gr.)* **2** eius *suspectum* (*fort. Anast. legit* αὐτοῦ) **4** singularum – turbationes] *Anast.* ἑκάστου *legit et* τοὺς κλόνους *cum eis quae praecedunt coniunxit (Dubielzig)* | hinc ~ ὅθεν*?* | referret P^{ac} (t *exp.*) **8** secularia P E (*abbr.* V) **11** obscoenam *ed. Rom.** | obędientes V obedientes E **11–12** pręcipientes P^{ac} (e³ *in* i *mut.*, s *exp.* P^{c}) **12** huiuscemodi P **14** praeuaricatoriæ P preuaricatorię V preuaricatione E praeuaricatores F² | ymnis V hinnis *(sic)* E **16** crebrerrimis *(sic)* P | saltatorie P E | disputationes] inflixiones *ed. Rom.*^{mg}; „λογίσματα *legit Anastasius*“ *La.-Co.*^{mg} *non male; exspectaueris* luctationes **17** pęnas V penas E **19** adustionem E *edd.* **20** foedus P^{pc} E: foetus P^{ac} (t *in* d *mut.* P^{c}) fędus V **22** contra ueritatem *post* peruicaciter E *edd.* | uesania *ed. Rom.** **29–30** ea – simulacra] „*gr.* ea in alios usus, quod simulacris depicta sint“ *ed. Rom.*^{mg} *non male (sed ipse Anast. graeca male intellexit; cf. app. crit. gr.)*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Ma. 332 Ταῦτα στόματα μὴ *φοβουμένων τὸν κύριον* ἐξηρεύξαντο. τίς γὰρ ἂν τῶν ἐχόντων τῷ θείῳ φόβῳ καθηλωμένον τὸν νοῦν τὰ τῷ θεῷ ἀνατεθειμένα τολμήσειε τῇ τῶν εἰδώλων προσηγορίᾳ ἀποκαλέσαι; οὐδὲ τῶν λίαν ἀμαθῶν καὶ ἀπαιδεύτων, εἰ μή πω ἀμνημονήσειε τὸ μέγα καὶ σωτηριῶδες μυστήριον ὃ ὁ θεὸς λόγος σαρκὶ ἐπιδημήσας ἐν ἡμῖν εἰργάσατο ῥυσάμενος ἡμᾶς ἐκ τῆς τῶν εἰδώλων πλάνης. τὸ γὰρ ζῷδα καλεῖν σύνηθες τοῖς εὐσεβέσι τὰ τῶν ἐθνῶν εἴδωλα. ὄντως ταῦτα τῶν ἐκ *τῆς γῆς φωνούντων* τὰ βατταρίσματα καὶ *τῆς* τούτων *κοιλίας* τὰ ἀποφθέγματα· ἅτις χορτάσματα κοπρώδη λαβοῦσα δυσώδεις ἀναθυμιάσεις τῷ νοΐ ἐκπέμπουσα παραπλῆγας καὶ φρενιτιῶντας τοῦ γελᾶσθαι ἀξίους πεποίηκεν. διὸ καὶ ἐπιφέρουσι·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«μήτε μὴν εἰς ἐνδυτὰς ἢ ἕτερα βῆλα ἢ εἰς ἕτερόν τι ἀφιερωμένον εἰς ἱερὰν ὑπουργίαν διὰ τὸ μὴ ἀχρείωσιν εἰς αὐτὰ γίνεσθαι,»

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Διαβάλλοντες καὶ ὁρίζοντες κακῶς δεδέχθαι τὰς εἰκονικὰς ἀναζωγραφήσεις τὴν ἁγίαν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν, αἰσχρά τε καὶ εἴδωλα καὶ ἔνζῳδα ταύτας ἀποκαλοῦντες νῦν ὥσπερ ἐπιλαθόμενοι τῆς ἑαυτῶν ἐναγοῦς ἀποφάσεως ταῦτα μένειν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὡς τῷ θεῷ καθιερωμένα κρίνουσι. καὶ εἰ τῷ θεῷ καθιέρωνται, πῶς αἰσχρὰ καὶ διαβολικῆς μεθοδείας εὑρήματα; ἀλλὰ πρόδηλον ὅτι Καϊαφαϊκὴ ἡ ἀπόφασις· ἐκεῖνος γὰρ τῇ μὲν κακίᾳ τὸν Χριστὸν ἀπέκτεινεν, ἀγνοίᾳ δὲ ἀληθεύων σωτῆρα τοῦτον τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων ὡμολόγει. οὕτως καὶ αὐτοὶ ἀφομοιωθέντες αὐτῷ τῇ κακίᾳ μὲν πλάνην καὶ ζῷδα καὶ αἰσχρὰ καὶ διαβολικῆς μεθοδείας εὕρημα
Rom. 637 τὴν τῶν ἁγίων εἰκόνων θέαν ἐνδιαβάλλουσιν, ἄκοντες δὲ καὶ ὑπὸ τῆς ἀληθείας
Ha. 421 ἐλεγχόμενοι ἱερὰ ταῦτα καὶ ἀναθήματα τῷ θεῷ ἀναγκάζονται ὁμολογεῖν καὶ ταῖς πάγαις τῶν ἰδίων ἐρεσχελιῶν περιπίπτουσιν. ὅθεν φενακίζοντες τοὺς αὐτοῖς ἑπομένους προσφθέγγονται·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«εἰ δέ τις λαβὼν παρὰ θεοῦ δύναμιν θελήσειε μεταποιῆσαι τὰ αὐτὰ σκεύη ἢ καὶ ἐνδυτάς, μὴ τολμᾶν αὐτὸν ἄνευ γνώμης καὶ εἰδήσεως τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου καὶ ἐπιτροπῆς τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων ἡμῶν τοῦτο πρᾶξαι, ἵνα μὴ τῇ προφάσει ταύτῃ ὁ διάβολος τὰς ἐκκλησίας

---

2 cf. Col. 3,22 **3** τῷ[1] – νοῦν cf. Ps. 118,120 **7–8** τῶν[2] – κοιλίας cf. Is. 8,19 **19** διαβολικῆς μεθοδείας cf. Eph. 6,11 **20–21** ἐκεῖνος – ὡμολόγει cf. Ioh. 11,51–52 **22** διαβολικῆς μεθοδείας cf. Eph. 6,11

22 διαβολικῆς – εὕρημα cf. supra p. 728,20

(H)V T M **7–10** ὄντως – ἐπιφέρουσι praetermisit H **28–758,3** εἰ – ἀνέγνω praetermisit H

1 Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T **2** Ταῦτα + τὰ M **3** ἀνατιθέμενα M **5** πω] που M ed.Rom.* | τοῦ μεγάλου καὶ σωτηριώδους μυστηρίου M | μέγα + τοῦτο H **7** εὐσεβέσι] εὐσεβεῖν ἐθέλουσι M **9–10** παραπλῆγας] παρὰ πληγὰς T **10** φρενητιῶντας ed.Rom.* | καὶ[2] om. ed.Rom.* **11** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **12** βήλα H **13** διὰ om. M | sententia continuatur infra l. 28 **14** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T **15** δέχεσθαι ed.Rom.* **16** ταῦτα V **18** καθιερωμένα – θεῷ[2] om. T | καὶ εἰ] εἰ δὲ ed.Rom.* (ex Vc) **19** εὕρημα V **20** ἐκεῖνος + μὲν V M **21** ὡμολόγησεν M | αὐτοὶ] οὗτοι M, sed cf. lat. **22** εὕρεμα T εὑρήματα V **23** καὶ om. V | τῆς om. Vc edd. **24** ἱερὰς ταύτας M, sed cf. lat. **25** φενακίζοντες] ἀπατῶντες V **27** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **29** ἑαυτὸν V **29–30** μακαριωτάτου καὶ ἁγιωτάτου M **31** τῇ om. M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

(Epiphanius diaconus legit:)

Haec ora <non> timentium dominum eructarunt. quis enim eorum qui habent diuino timori confixam mentem ea quae deo sunt deputata praesumeret idolorum uocabulo nuncupare, licet nimium sit indoctus ac indisciplinatus? nisi forte oblitus fuerit magni et salutaris mysterii quod deus uerbum carne adueniens in nobis operatus est, eruens nos ab idolorum errore. nam simulacra uocare dei cultoribus moris est gentilium idola. uere haec eorum sunt qui ex terra garrulitates prouocant et de uentre horum pronuntiationes eliciunt; qui saturitatibus stercoralibus conceptis putidas euaporationes menti emittens uesanos et phrenesi captos effecit. unde et inferunt: Ma. 331 PL 129, 437

(Gregorius episcopus legit:)

«sed nec in uestes aut alia uela uel aliud quid consecratum in sacrum ministerium, ne inutilitas in illa efficiatur,»

(Epiphanius diaconus legit:)

Detrahentes et deliberantes quod male recipiat imaginales picturas ecclesia sancta, turpia et idola et simulacra has appellantes nunc ac si obliti suae scelestae sententiae haec manenda in ecclesia tanquam deo consecrata iudicant. et si deo consecrantur, quomodo turpia sunt et diabolicae artis adinuentiones? sed certum est quod Caiphae sit sententia. ille enim malitia quidem Christum occidit, ignorantia uero uera dicens hunc saluatorem humani generis confitetur. ita et ipsi similes ei facti malitia quidem errorem et simulacra et turpia et diabolici argumenti adinuentionem imaginum effigiem dicunt, nolentes autem et a ueritate conuicti sacra haec et deo dicata confiteri coguntur <et> in laqueos propriarum contentionum incidunt. unde eos qui sequuntur illos deridentes alloquuntur: Rom. 637 Ha. 422

(Gregorius episcopus legit:)

«si uero quis a deo accepta uirtute uoluerit transferre eadem uasa uel pallas, non audere eum absque consilio et notitia sanctissimi et beatissimi uniuersalis patriarchae ac praeceptione piissimorum et amicorum Christi imperatorum nostrorum hoc agere, ne hac occasione diabolus ecclesias dei humiliet; sed nec quenquam principum

P VE

2 ora *ed. Rom.*: ore *codd.* | non *add. ed. Rom.** | habet *codd., corr. ed. Rom.* **3** timore *ed. Rom.** **4** licet] *Anast. constructionem uerborum mutauit* **6** dei cultoribus] *Anast. fort. legit* θεοσεβέσι **8** eorum E *edd., sed cf. gr.* | qui] *sc.* uenter **9** putridas F *edd.* | mentis F^2 *edd.* | emittentes F^2 **15** deliberantes] *exspectaueris* diffinientes | sanctorum *ed. Rom.*; exspectaueris* sancta dei ecclesia, *cf. gr.* **16** turpia] pictura P | sue P **18** diabolice P | Cahiphe P Cayphę VE, *corr. ed. Rom.* **20** confitebatur *ed. Rom.*, sed Anast.* ὁμολογεῖ *legisse uel intellexisse uidetur* **22** effigiem ~ θέαν*? idem mendum supra p. 713,5, ubi uide app. crit.* | dicata P *ed. Rom.*: dedicata VE **23** et *suppl. ed. Rom.** **24** secuntur P **26** uirtute ~ δύναμιν *(ut saepe)* **29** quemquam F *edd.* | principium P

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

τοῦ θεοῦ ταπεινώσῃ· μήτε δέ τινα τῶν ἀρχόντων ἢ τῶν ὑπ᾽ αὐτοὺς ἤγουν τοῦ λαϊκοῦ τάγματος τῇ αὐτῇ προφάσει ἐπιβάλλειν τὴν χεῖρα ἐπὶ τοὺς θείους ναοὺς καὶ τούτους αἰχμαλωτίζειν, καθὼς τοιαῦτα ὑπό τινων ἀτάκτως φερομένων προγέγονε.»

La.-Co. 513 (Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Ma. 333 Τίς οὐ γελάσειεν ἐπὶ ταύτῃ τῇ νομοθεσίᾳ, μᾶλλον δὲ θρηνήσειε; διὰ τούτων γὰρ τῶν διακένων ῥημάτων πολλοὶ κατετόλμησαν τὰς Βριάρεω χεῖρας ἐπιβαλεῖν τοῖς ἱερατικοῖς σκεύεσι, παρ᾽ αὐτῶν δηλονότι λαβόντες τὰς προφάσεις — εὐόλισθον γὰρ ἡ κακία —· αὐτοὺς γὰρ προϊδόντες τοὺς μακαριωτάτους ὡς αὐτοί φασιν, ὡς δὲ ἡ ἀλήθειά φησιν ἀλλοτριεπισκόπους σφετεριζομένους τὸν χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον τῶν ἱερῶν ἀναθημάτων καὶ τὰς ἐν μουσείοις ἀναζωγραφήσεις, καὶ αὐτοὶ οὕτως εἰργάσαντο εἰς κοινοὺς οἴκους καὶ λουτρὰ καὶ θέατρα ταῦτα μεταποιήσαντες. καὶ τά ποτε ἅγια τῇ τούτων κρίσει ἐβεβηλώθησαν. καὶ ἐγκαυχώμενοι φασί·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Τούτων δὴ καλῶς ἐχόντων καὶ παγιωθέντων τῇ τοῦ θεοῦ χάριτι δίκαιον ἐκρίναμεν τῷδε ἡμῶν τῷ καθολικῷ καὶ θεαρέστῳ συγγράμματι ὅρους κεφαλαιώδεις ἐκθέσθαι, ἐπειδὴ καὶ ἡμεῖς δοκοῦμεν ἀποστολικῶς εἰπεῖν, ἀλλὰ μὴν καὶ πιστεύομεν *πνεῦμα Χριστοῦ ἔχειν*. καὶ καθάπερ οἱ πρὸ ἡμῶν εἰς αὐτὸ πιστεύσαντες τὰ συνοδικῶς ὑπ᾽ αὐτῶν ὁρισθέντα λελαλήκασι, *καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν* εἰς αὐτό, *διὸ καὶ λαλοῦμεν*, μετά τινας προταχθησομένους πατρικοὺς ὅρους ἀκολούθως καὶ συμφώνως τὰ δόξαντα ἡμῖν ὁρίζοντες.»

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Πολλά τε καὶ παντοδαπὰ ἀνωτέρω ληρωδήσαντες καὶ τὴν ἰδίαν φαυλότητα τρανῶς
Rom. 638 ἀποφηνάμενοι καὶ εἰς πολλὰ ταύτην διελόντες, ἑαυτοὺς παρεισφέρουσι τοῖς διδασκάλοις τῆς ἐκκλησίας ἐξισοῦσθαι καὶ ταῖς ἱεραῖς αὐτῶν ἐμφάσεσι τοὺς ἐναγεῖς αὐτῶν ὅρους συναριθμεῖσθαι ἀλαζονεύονται, τὸ ψεῦδος τῇ ἀληθείᾳ συγκαταμίξαι βουλόμενοι, οἷα δηλητήρια ἀνακιρνῶντες μέλιτι· ἀλλ᾽ οἱ τῷ θείῳ πνεύματι ὁδηγούμενοι διακρίνουσι τὸ κρεῖττον ἀπὸ τοῦ χείρονος, καὶ ὅσα μὲν εὐσεβῶς ὡς παρὰ ἁγίων πατέρων προορισθέντα ἀποδέχονται, ὅσα δὲ διεστραμμένως ὡς παρ᾽ αὐτῶν λαληθέντα ἀποκρούονται. αὐτοὶ γὰρ οἱ ψευδορήμονες ὁμολογοῦσι μὲν εἰδέναι θεόν, τῆς δὲ ἀπαγούσης τρίβου πρὸς τὴν βασιλικὴν ὁδὸν ἐκτρέπονται, τὰ τῆς ἡμετέρας εἰλικρινοῦς πίστεως ῥήματα πονηρίας ἰῷ χρώσαντες, ἀπαιδευσίας ὁμόρους ἔχοντες τοὺς πάλαι αἱρεσιάρχας. καὶ αὐτοὶ γὰρ τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ τὰ πλεῖστα συμπε-

---

17 cf. 1 Cor. 7,40; Rom. 8,9 **18–19** cf. 2 Cor. 4,13

---

6 τὰς — χεῖρας cf. e.g. Greg. Naz. or. 18 (funebris in patrem) (CPG 3010,18; BHG[a] 714) c. 6, PG 35, 992 C 8

(H)V T M

---

1 ἤγουν] ἤως T ἤτοι ed.Rom.* ex Vc (Probatares in marg.) **4** Ἐπιφάνιος — ἀνέγνω om. T **6** ἐπιβάλλειν V | τοῖς M (cf. *Greg.*): ἐν τοῖς V T edd. **7** ἱεροῖς V **8** παριδόντες Vc edd. | μακαριωτάτους — φασιν] mihi quidem non constat quo haec spectent **9** fort. coll. lat. σφετεριουμένους *uel* σφετερισομένους scribendum **12** ποτε om. ed.Rom.* (ex Vc [del. Vc[x]]), sed cf. lat. **13** Γρηγόριος — ἀνέγνω om. T **14** δὴ] δὲ M (cf. lat.) **21** Ἐπιφάνιος — ἀνέγνω om. T **22** τὴν om. T edd. **23** παραφέρουσι V **26** δηλητήριον ed.Rom.* ex Vc (Probatares in marg.; δηλητ᾽ Vc[ac] δηλῆται sic Ml, partim euanidum in T) **27** ὡς om. V **29** ψευδορρήμονες M ed.Rom.* **30** τῆς[1] — ὁδὸν] locus suspectus; ἀγούσης uel προσαγούσης suspic. coll. lat. Dubielzig **31** ἀπαιδευσίας ὁμόρους scripsi coll. lat.: ἀπαιδευσίαν ὅμορον codd. **32** τῶν πάλαι αἱρεσιαρχῶν M τοῖς πάλαι αἱρεσιάρχαις ed.Rom.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

uel eorum qui sub ipsis sunt, id est laicalis ordinis, huiusmodi occasione immittere manum in diuina templa et haec captiuare, quemadmodum a quibusdam qui inordinate ambulabant ante iam talia facta sunt.»

(Epiphanius diaconus legit:) La.-Co. 514

Quis non derideat, immo lamentetur super hac legislatione? propter haec enim uaniloqua uerba multi temere praesumpserunt graues manus mittere in sacrata uasa, ab ipsis uidelicet sumentes excusationes – facile namque malitia labitur –; illos enim praeuidentes beatissimos, ut ipsi dicunt, sed, ut ueritas se habet, alienos episcopos defraudaturos aurum et argentum sacrorum monumentorum atque factas in musiuis picturas, et ipsi sic operati sunt in communes domos et balnea atque theatra haec transmutantes. et quondam sancta horum iudicio polluerunt. et gloriantes aiunt: Ma. 334 PL 129, 438

(Gregorius episcopus legit:)

«His autem bene habitis atque gratia diuina firmatis iustum iudicauimus hoc catholico ac deo placente scripto nostro diffinitiones capitulares exponere, quoniam et nos putamus apostolice dicere, sed et credimus *nos spiritum Christi habere*. et sicut antecessores nostri qui in ipsum crediderunt quaedam synodice diffinientes locuti sunt, *et nos credimus* in ipsum per quem *loquimur*, post quasdam quae praeceptae sunt patrias diffinitiones consequenter et concorditer quae nobis uidentur diffinientes.»

(Epiphanius diaconus legit:)

Multis et uariis superius deleratis prauitatem suam expresse pronuntiantes et in multa hanc dispertientes, semetipsos magistris ecclesiae coaequare nituntur et cum sacris eorum affatibus scelestas diffinitiones suas arroganter annumerant, mendacium ueritati commiscere uolentes et quodammodo melle haustus pestiferos temperantes. sed qui spiritu dei aguntur quod melius est a peiore discernunt et quaecumque pie tanquam a sanctis patribus ante sunt diffinita recipiunt, quaecumque uero peruerse ab ipsis dicta sunt offensi retundunt. ipsi enim falsiloqui confitentur quidem se nosse deum, sed a semita quae ducit ad regiam uiam exorbitant, sincerae fidei nostrae uerba malitiae ueneno inficientes et suae inscitiae affines heresiarchas habentes. nam et ipsi plura ecclesiae catholicae consona sapuerunt, uerum in uno uel duobus Rom. 638

P VE

1 horum P^{ac} (h *exp.*, e *superscr.* P^{c}) | sub ipsis sunt P: ipsis sunt V ipsi sunt E ipsis subsunt *ed. Rom.** **6** graues] „*gr.* Briarei“ *ed. Rom.^{mg}; Anast. fort. legit uel intellexit* βαρείας | immittere *ed. Rom.*, sed cf. supra p. 753,28* **7** ipsas P^{ac} (*in* a *scr.* i P^{c}) **8** preuidentes *codd.* prouidentes *ed. Rom.*, sed cf. gr. („gr.* parum curantes“ *ed. Rom.^{mg} ex gr.* Vc*)* | ipsis VE (*corr.* F^{2}) | ueritates P^{ac} (*corr.* P^{x}) | alienos episcopos] *Anast.* ἀλλοτριεπισκόπους *male intellexit (cf. supra p. 753,3)* **9** defraudaturos] *Anast. uertit* σφετεριουμένους *uel* σφετερισομένους **10** ipsi *om. ed. Rom.* („gr.* ipsi quoque sic“ *ed. Rom.^{mg}*), et ipsi *om. ed. Reg.** **11** polluerunt] polluta sunt *ed. Reg.* non male (cf. gr.), sed mendum potius interpreti tribuendum* **13** autem] *cf. gr.* M **15** apostolicæ P V **17** per quem] propter quod etiam loq. *ed. Rom.^{mg}* (*ex Vulg., ubi* propter quod et loq.); *Anast. fort. legit* δι᾽ οὗ *uel* δι᾽ ὃ **17–18** praeceptae sunt] „*gr.* praemittentur pat.“ *ed. Rom.^{mg}; Anast. fort. legit uel intellexit* προσταχθέντας *(cf. Act. IV p. 409,20)* **17** preceptae P E (*abbr.* V) **18** patrias] *exspectaueris* paternas *(sed* patrios terminos *traditur etiam Conc. Const. IV Anast. interpr. praef. l. 397, cf. etiam supra p. 625,21 al.)* **21** deliratis F *edd.* | pronuntiantes P (prob.) *ed. Rom. (cf. gr.)*: pronuntiant VE **22** dispartientes E *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **23** scelestes P **24** melle – temperantes] *Anast. uerborum constructionen mutauit* **26** quecunque E (*abbr.* P) **27** ipsis] his E *edd.* **29** suae – habentes] *cf. app. crit. gr.* | inscientiae E *edd.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

φωνήκασιν, ἐν ἑνὶ δὲ ἢ δύο παρεκβεβηκότες τὸ ἀνάθεμα ἐκληρώσαντο. μεθ' ὧν τὴν μερίδα ἔτυχον, κἂν τοιάδε ἀποφαίνωνται·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ κατὰ τὰς ἀποστολικὰς καὶ πατρικὰς παραδόσεις ἐπὶ πατρὸς
Ma. 336 καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος μίαν καὶ τὴν αὐτὴν θεότητα, φύσιν τε καὶ οὐσίαν, θέλησίν τε καὶ ἐνέργειαν, δύναμίν τε καὶ κυριότητα, βασιλείαν καὶ ἐξουσίαν ἐν τρισὶν ὑποστάσεσιν ἤγουν προσώποις δοξαζομένην, ἀνάθεμα. Εἴ τις οὐχ ὁμολο-
La.-Co. 516 γεῖ τὸν ἕνα τῆς αὐτῆς ἁγίας τριάδος, ἤγουν τὸν υἱὸν καὶ λόγον τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, πρὸ αἰώνων μὲν ἐκ τοῦ πατρὸς κατὰ
Ha. 424 τὴν θεότητα, ἐπ' ἐσχάτων δὲ τῶν ἡμερῶν τὸν αὐτὸν διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς ἀειπαρθένου καὶ ἐξ αὐτῆς γεννηθέντα ὑπὲρ πᾶσαν νοὸς ἀνθρώπων κατάληψιν, ἀνάθεμα. Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ θεὸν εἶναι κατὰ ἀλήθειαν τὸν Ἐμμανουὴλ καὶ διὰ τοῦτο θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον – γεγέννηκε γὰρ σαρκικῶς σάρκα γεγονότα τὸν ἐκ θεοῦ λόγον –, ἀνάθεμα. Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν ἡνῶσθαι τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ἕνα τε εἶναι Χριστὸν μετὰ τῆς ἰδίας σαρκός, τὸν αὐτὸν δηλονότι θεόν τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον, ἀνάθεμα. Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ τὴν τοῦ κυρίου σάρκα ζωοποιὸν εἶναι καὶ ἰδίαν αὐτοῦ τοῦ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγου, ἀλλ' ὡς ἑτέρου τινὸς παρ' αὐτὸν συνημμένου μὲν αὐτῷ κατὰ τὴν ἀξίαν ἤγουν ὡς μόνην θείαν ἐνοίκησιν ἐσχηκότος, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ζωοποιόν, ὡς ἔφημεν, ὅτι γέγονεν ἰδία τοῦ λόγου τοῦ τὰ πάντα ζωογονεῖν ἰσχύοντος, ἀνάθεμα. Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ ἐπὶ τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν δύο φύσεις καὶ δύο φυσικὰ θελήματα καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας κοινωνικῶς τε καὶ ἀδιαιρέτως, ἀτρέπτως, ἀμερίστως, ἀσυγχύτως κατὰ τὴν τῶν ἁγίων πατέρων διδασκαλίαν, ἀνάθεμα. Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν μετὰ τοῦ προσλήμματος ἤγουν τῆς
Rom. 639 ἐψυχωμένης ψυχῇ λογικῇ τε καὶ νοερᾷ σαρκὸς αὐτοῦ συνεφεδρεύειν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ οὕτω τε πάλιν ἥξειν μετὰ τῆς πατρικῆς αὐτοῦ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, οὐκέτι μὲν σάρκα, οὐκ ἀσώματον δέ, οἷς αὐτὸς οἶδε λόγοις θεοειδεστέρου

---

6 δύναμίν – ἐξουσίαν cf. Eph. 1,21 **14–15** σάρκα – λόγον cf. Ioh. 1,14

4–7 cf. Conc. Const. II can. 1, ACO IV 1 p. 240,3–5; Conc. Later., ACO ser. II, I p. 368,6–17 **7–13** cf. Conc. Const. II can. 2, ACO IV 1 p. 240,8–11; Conc. Const. III (Cyri Alex. satisf. [CPG 7613]), ACO ser. II, II 2 p. 596, 6–9; cf. ACO ser. II, I p. 226,1–4 **13–17** Conc. Ephes. (Cyr. Alex. epist. tert. ad Nest. [epist. 17; CPG 5317], anathema 1–2), ACO I 1,1 p. 40,22–27 **17–21** ibid. p. 41,28–42,2 (anathema 11) **21–24** ~ Conc. Const. III (def. fidei), ACO ser. II, II 2 p. 774,20–21 **24–27** Εἴ – πατρὶ cf. Conc. Const. II can. 4, ACO IV 1 p. 241,5–6 al. **25** μετὰ τοῦ προσλήμματος cf. supra p. 616,27 **27–760,1** πάλιν – παχύτητος ~ Greg. Naz. or. 40 (in s. baptisma) (CPG 3010,40; BHG[a] 1947) c. 45,33–36 Moreschini/Gallay; cf. Krannich/Schubert/Sode p. 86 adn. 148

28–760,1 οὐκέτι – σώματος = Niceph. refut. c. 129,5–6; cf. Theod. Stud. epist. 380,58–59

(H)V T M **13–15** = *Conc. Ephes.* **15–760,7** Εἴ – ἐξεμοῦσιν praetermisit H **15–17** = *Conc. Ephes.* **17–21** = *Conc. Ephes.* **21–24** ~ *Conc. Const. III* **27–760,1** ~ *Greg. Naz.* **28–760,1** = *Niceph.*[ref]

---

2 ἔτυχον] ἔσχον ed. Rom.* | κἂν V | ἀποφαίνονται V **3** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **4–774,26** Εἴ – συνόδων] anathemata numerat α' – ιθ' M[1mg] **5** καὶ[1] om. H, καὶ τοῦ V **6** τε[2] om. H **7** ἤγουν] ἤως H T ἤτοι Vc[mg] (Probatares) edd. | δοξαζομένην V M: δοξαζομένοις T edd. (cf. lat.), incertum in H **8** αὐτῆς om. Vc edd. | ἤγουν] ἤως H T ἤτοι Vc[mg] (Probatares) edd. **12** ἀειπαρθένου HV T (ἀει T[1] s.l.): παρθένου M Vc edd. | νοὸς (νοὸν Vc) om. ed. Rom.*, sed cf. lat. **14** γεγένηκε M **16** τῆς om. V **19** ἤγουν] ἤως T ἤτοι Vc[mg] (Probatares) edd. **21** ζωοποιεῖν M **22** ἐπὶ τοῦ om. Vc edd. **25** ἤγουν] ἤως H T ἤτοι Vc[mg] (Probatares) edd. **26–27** ἐψυχωμένης – αὐτοῦ] ἐψυχωμένης σαρκὸς λογικῆς τε καὶ νοερᾶς nec plura M **26** ἐμψυχωμένης V | ψυχῆς T | συνεδρεύειν ed. Rom.* **28** αὐτὸς om. *Niceph.*[ref]

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

praeuaricantes anathematis poenam sortiti sunt. cum quibus portionem consecuti sunt hi qui talia fantur:

(Gregorius episcopus legit:)

«Si quis non confitetur secundum apostolicas et paternas traditiones in patre et filio et spiritu sancto unam deitatem, naturam atque substantiam, uoluntatem et operationem, uirtutem et dominationem, regnum et potestatem in tribus subsistentiis, id est personis, glorificatis, anathema. Si quis non confitetur unum de sancta trinitate, id est filium et uerbum dei et patris, dominum uidelicet nostrum Iesum Christum, ante saecula quidem genitum secundum diuinitatem, in nouissimis autem diebus eundem propter salutem nostram descendisse de caelis et incarnatum ex spiritu sancto et Maria semper uirgine et ex ea natum super omnem sensus humani capacitatem, anathema. Si quis non confitetur deum esse secundum ueritatem Hemmanuhel et idcirco dei genitricem sanctam uirginem esse – genuit enim carnaliter carnem factum dei uerbum –, anathema. Si quis non confitetur carni secundum subsistentiam unitum esse uerbum quod est ex deo patre atque unum esse Christum cum carne sua, eundem scilicet ipsum deum simul et hominem, anathema. Si quis non confitetur domini carnem uiuificam esse et propriam eiusdem uerbi quod est ex deo patre, sed ut alterius cuiusdam praeter se sibi quidem sociati per dignitatem, id est ut solam diuinam habitationem habentis, et non potius etiam uiuificantem, ut diximus, quia facta est propria uerbi omnia uiuificare ualentis, anathema. Si quis non confitetur in uno Christo uero deo nostro duas naturas et duas naturales uoluntates et duas naturales operationes communicabiliter, inseparabiliter, inconuertibiliter, indiuise et inconfuse secundum sanctorum patrum magisterium, anathema. Si quis non confitetur dominum nostrum Iesum Christum cum assumptione, id est animata carne sua anima rationabili atque intellectuabili, deo et patri consedere sicque demum uenturum cum paterna claritate sua iudicare uiuos et mortuos, non quidem iam carnem, sed nec incorporeum, quibus ipse nouit rationibus * deo specificato corpore, quo et

Ma. 335 La.-Co. 515 Ha. 423 PL 129, 439 Rom. 639

P VE

1 pęnam V penam E **2** hi qui ~ κἂν? *Anast. sententiam male intellexit* **4–775,24** anathemata numerant I–XIX P^{1mg} V^{1mg} **5** unam] *exspectaueris* unam et eandem, *cf. gr.* **6** in *om.* P^{ac} *(add.* P^{c} *s.l.)* **7** glorificatis] *cf. gr.* T **8** et^{1} *om.* E *edd.* **12** Hemmanuel E Emmanuel *ed. Rom.** **13** enim] eum P **14** dei – anathema ~ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον? *uide infra l. 15* | carni *scripsi coll. gr.*: carne P carnem VE *edd.* **14–15** unitam F *edd.* **15** uerbo F^{2} *edd.* | patrem P^{ac} (m *exp.*) **17** eiusdem] *debuit* ipsius *(Dubielzig)* | deo *om.* F *edd.* **20** facta est] factae P **21–22** uoluntates – naturales *om.* P **25** intellectuali *ed. Rom.*, *sed cf. Act. V p. 577,2* | demum ~ πάλιν? **26** iudicare] iudicatu ire *(sic)* P **27** deo – corpore] diuinam speciem uel similitudinem non habet P^{1} *in marg. sup. (adnotatio Anastasii);* deo + diuinam speciem uel similitudinem habentem *(sic)* E *i. t.* (*crucem posuit* F^{2mg}) „*gr.* deiformi corpori“ *ed. Rom.*^{mg}

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

σώματος, ἵνα καὶ ὀφθῇ ὑπὸ τῶν ἐκκεντησάντων καὶ μείνῃ θεὸς ἔξω παχύτητος, ἀνάθεμα. »

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Μέχρι τούτων εὐγνωμονοῦσι συνᾴδοντες ταῖς τῶν ἁγίων πατέρων ἐκδόσεσι, μᾶλλον δὲ τὰ αὐτῶν σφετερισάμενοι δόγματα δόξαν ἑαυτοῖς περιτίθενται. ἐν δὲ τοῖς ἑξῆς τὰ πικρὰ τῆς ἰοβόλου αὐτῶν γλώττης καὶ ἐχιδνώδη δόγματα *ἰοῦ θανατηφόρου* μεμεστωμένα ἐξεμοῦσιν·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Εἴ τις τὸν θεῖον τοῦ θεοῦ λόγου χαρακτῆρα κατὰ τὴν σάρκωσιν δι᾽ ὑλικῶν χρωμάτων ἐπιτηδεύοι κατανοῆσαι καὶ μὴ ἐξ ὅλης καρδίας προσκυνεῖν αὐτὸν ὄμμασι νοεροῖς, ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου *ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ* ἐν ὑψίστοις *ἐπὶ θρόνου δόξης καθήμενον*, ἀνάθεμα. »

Ma. 337 (Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Παράδοξοί τινες ἀλληγορισταὶ ἀποδείκνυνται ἐπὶ ταύτῃ αὐτῶν τῇ φασματώδει ἀποφάσει. *χαρακτῆρα* γὰρ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς τὸν υἱὸν τοῦ ἀποστόλου κηρύξαντος διὰ τὸ ἀπαράλλακτον τῆς οὐσίας, αὐτοὶ ἐναλλὰξ ποιησάμενοι εἰς τὴν προσληφθεῖσαν σάρκα παρὰ τοῦ θεοῦ λόγου σκολιῶς ἐννοήσαντες, ἐξ ἀφρένων φρενῶν ἐρεύγονται καινήν τινα ἀπόφασιν λέγοντες „εἴ τις τὸν θεῖον τοῦ θεοῦ λόγου χαρα-
La.-Co. 517 κτῆρα κατὰ τὴν σάρκωσιν δι᾽ ὑλικῶν χρωμάτων ἐπιτηδεύοι κατανοῆσαι". ὅτι μὲν ἑτεροούσιος τῆς τοῦ θεοῦ λόγου φύσεως ἡ σὰρξ ἣν προσέλαβε, πάντες ἴσμεν ἔκ τε τῆς ἀληθείας καὶ τῶν πρωτάρχων τῆς ἐκκλησίας ἁγίων ἀποστόλων καὶ θεσπεσίων πατέρων ἡμῶν παιδευθέντες· καὶ γὰρ ὁ τῶν ἀπορρήτων θεατὴς Παῦλος ὁ θεῖος ἀπόστολος, καθὰ εἴρηται, τὸ ὁμοούσιον θέλων κηρύξαι πρὸς τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ υἱοῦ καὶ θεοῦ λόγου, οὐδὲν ἕτερον ᾠκειωμένον καὶ συνᾷδον ἐφεῦρεν ἢ τὸ ἐκβοῆσαι *χαρακτῆρα τῆς ὑποστάσεως* τοῦ πατρὸς τὸν υἱόν, οὗτοι δὲ τὴν ἀλήθειαν εἰς ψεῦδος μετατρέπειν πειρώμενοι ἀντεισάγουσι διαψόφους καὶ σαθρὰς φωνάς, προσπηγνύμενοι τῷ τῶν σεπτῶν εἰκόνων μίσει. ἔνθεν καὶ παρεμπίπτουσιν εἰς ἐννοίας συνιστῶσας τὸ βλάσφημον, καὶ *παραδοθέντες εἰς ἀδόκιμον νοῦν* ἔτι φασίν·

6–7 ἰοῦ – μεμεστωμένα cf. Iac. 3,8 **11** ἐκ – θεοῦ Mc. 16,19; Act. 7,55 **11–12** ἐπὶ – καθήμενον cf. Mt. 19,28 et 25,31 **15–16** cf. Hebr. 1,3 **22** ὁ[1] – θεατὴς cf. 2 Cor. 12,1–4 **25** cf. Hebr. 1,3 **28** cf. Rom. 1,28

9–10 Εἴ – κατανοῆσαι Epiph. epist. dogm. (CPG 3752) fr. 34 Holl (p. 363) = fr. 3 Ostrogorsky (p. 68) (ex Niceph. adu. Epiph., uide app. testim.); cf. Thümmel, BSl 47, 1986, 184; id., Frühgeschichte n. 36; fort. etiam quae usque ad ἀνάθεμα sequuntur Epiphanio tribuenda (cf. Holl l.l.)

9–10 Εἴ – κατανοῆσαι = Niceph. adu. Epiph. p. 303,18–20

(H)V T M **9–10** = *Niceph.*^{Epi} **14–764,7** Παράδοξοί – ἀνέγνω praetermisit H

3 Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T **8–18** Γρηγόριος – λέγοντες adscripsit V^{1} in marg. (Γρηγόριος – l. 10 κατανοῆσαι exstant etiam i.t.) **8** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **9** δι᾽] ἐξ *Niceph.*^{Epi} **10** ἐπιτηδεύει V i.t. *Niceph.*^{Epi} **10–18** καὶ – λέγοντες om. V^{ac} (add. V^{1} in marg. [partim euanida]; uide supra) **10** μὴ H T M: μήτε V^{mg} (prob.) | προσκυνεῖν scripsi coll. lat.: προσκυνεῖ codd. (incertum in H) προσκυνῇ Vc edd. **11** δεξιῶν H M **12** δόξης H T M: om. V **13** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T **14** φαντασιώδει Morin Vc^{mg} (sed del. et superscr. φασματώδει) edd. (corr. ed.Rom.^{mg}) **18** κενήν V | λέγοντες + Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω V **18–19** εἴ – κατανοῆσαι om. M **21** τῆς ἀληθείας] i.e. Ἰησοῦ (cf. Ioh. 14,6) | καὶ[2] + τῶν M **23** καθὸ V (prob.) | κηρῦξαι T edd. **24** εὗρεν sic V **26** μετατρέπειν εἰς ψεῦδος M | διαψόφους (cf. ἔμψοφος et sim.)] διαψόγους coni. Hase (cf. app. crit. lat.) **28** φάσκουσιν V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

appareat [ab] his qui eum pupugerunt et maneat deus absque crassitudine, anathema.»

(Epiphanius diaconus et cubuclesius legit:)

Vsque ad haec bene sentiunt cum sanctorum patrum editionibus concinentes; immo uero dogmata eorum usurpantes, sibi gloriam conferunt. porro in ceteris amara uirulentae linguae suae et uiperea *ueneno mortifero plena* dogmata euomunt:

(Gregorius episcopus legit:)

«Si quis diuinum dei uerbi characterem secundum incarnationem per materiales colores considerare studuerit et non ex toto eum corde adorare oculis intelligibilibus, super claritatem solis *a dextris dei* in excelsis *super* thronum *sedentem*, anathema.»

(Epiphanius diaconus legit:) Ma. 338

Inopinati quidam allegoristae super hac phantastica sua sententia demonstrantur. characterem enim dei et patris filium apostolo praedicante propter indissimilitudinem et inmutabilitatem substantiae, ipsi alterum facientes characterem in assumpta a dei uerbo carne praue intellegunt et ex sensibus insensatis eructant inanem quandam sententiam perhibentes [Gregorius episcopus legit] „si quis diuinum dei uerbi characterem secundum incarnationem per materiales colores considerare studuerit". [Epiphanius diaconus legit] quia alterius quidem substantiae est caro quam assumpsit La.-Co. 518 et dei uerbi natura, cuncti nouimus tam ex ueritate quam ex principibus ecclesiae, sanctis uidelicet apostolis et egregiis patribus nostris edocti; etenim archanorum inspector Paulus diuinus apostolus, secundum quod dicitur, homousion uolens praedicare ad deum et patrem filii et dei uerbi, nihil aliud proprium et conueniens adinuenit, quam ut exclamaret characterem *substantiae* patris filium, isti autem ueritatem in PL 129, 440 mendacium conuertere temptantes introducunt uituperationes atque quassatas uoces, has uenerabilium imaginum odio configentes. unde et incidunt in intellectus blasphemiam commendantes, atque *in reprobum sensum traditi* adhuc inquiunt:

P VE

1 ab *eras.* F², *om. ed. Rom.** (*sed fort. ex gr.* ὑπὸ *per neglegentiam translatum*) **8** caracterem VE **10** thronum + gloriae *ed. Rom.* fort. recte* (*cf. gr.* H T M) **12** Inopinati ~ παράδοξοι *(cf. ThLL VII 1, 1749,53)* **13** et *om.* P^{ac} (*add.* P^{c} *s. l.*) **13–14** indissimilitudinem et] *nihil respondet in gr.* **14** incommutabilitatem F *edd.* | alterum – characterem] *Anast. constructionem uerborum mutauit* **14–15** a dei] absque *(sic)* E a deo *ed. Rom.* fort. recte* **15** intelligunt E *edd.* | inanem] *Anast. legit uel intellexit* κενὴν (*cf. gr.* V) **16** Gregorius – legit *om. ed. Rom.*, seclusi dubitanter* (*haec fort. iam in Anastasii exemplari graeco inserta erant; cf. gr.* V) | uerbi dei E *edd.* **18** Epiphanius – legit *om. ed. Rom.*, seclusi (uide supra)* **20** arcanorum V *edd.* **21** dicitur] „*gr.* dictum est" *ed. Rom.*^{mg} | omousion P **24** tentantes E *edd.* | uituperationes] *Anastasium* διαψόγους *legisse suspic. C. B. Hase (Steph. TGL³ II, 1407 A); cf. etiam app. crit. gr.* | quassatas ~ σαθρὰς *(cf. Gloss.)* **25** has] *debuit* se *(Dubielzig)* | configentes] affixi *ed. Rom.*^{mg} (*sed Anast. uerborum constructionem mutauit; cf. supra* has) | et *om.* E *edd.* | intellectus ~ ἐννοίας*; cf. supra p. 675,23*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

Rom. 640 (Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Εἴ τις τὴν ἀπερίγραφον τοῦ θεοῦ λόγου οὐσίαν τε καὶ ὑπόστασιν διὰ τὸ σεσαρ-
Ha. 425 κῶσθαι ἐπιτηδεύοι δι᾽ ὑλικῶν χρωμάτων ἐν εἰκόσιν ἀνθρωπομόρφως περιγράφειν καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον θεολογεῖ αὐτὸν οὐδὲν ἧττον καὶ μετὰ τὴν σάρκωσιν ἀπερίγραφον ὄντα, ἀνάθεμα.»

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Ὡς περὶ τὰ καίρια τῶν ἐκκλησιαστικῶν παραδόσεων ἀνιάτως νοσήσαντες καὶ τὴν λοιμώδη νόσον ἀνιμησάμενοι τὸν νοῦν διαφθαρέντες ταῦτα φράζουσι καὶ τὸ αἶσχος τῆς ἀπάτης προστρίβουσι τῷ ὀρθῷ λόγῳ καὶ ἐξαπατῶνται τὸν νοῦν, εἰς τὴν ἀπερίγραφον φύσιν τοῦ θείου λόγου τὴν περιγεγραμμένην καὶ παρ᾽ αὐτοῦ ληφθεῖσαν σάρκα συγχέοντες. τοῦτο γὰρ τρανῶς δηλοῖ τὸ παρ᾽ αὐτῶν εἰρημένον „οὐδὲν ἧττον καὶ μετὰ τὴν σάρκωσιν ἀπερίγραφον ὄντα". ποῦ ποτε ταύτην τὴν κουφολογίαν ἐφεῦρον οἱ σοφοὶ περὶ τὰ μάταια; βλασφημίας γὰρ πλήρους τὸ ἀπερίγραφον μετὰ τὴν σάρκωσιν διαγορεῦσαι τὸν ἐπὶ πάντων κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν θεὸν ἡμῶν, καὶ μάλιστα αὐτοῦ διαγορεύσαντος τοῖς μαθηταῖς ὅτι *Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται, καὶ χαίρω δι᾽ ὑμᾶς, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ*. ἆρα τὸ *οὐκ ἤμην ἐκεῖ* οὐ περιγραφῆς ἴδιον; ναί, καὶ πάνυ γε. καὶ ἵνα τὰ πρὸ τοῦ πάθους περὶ τούτου εὐαγγελικῶς λεχθέντα ἐάσωμεν, τὰ μετὰ τὴν ἀνάστασιν εἴποιμεν· ταῖς
Ma. 340 γυναιξὶν ἐμφανίσας ἀπερίγραφος ἦν οὐδαμῶς· τὸ ἑαυτὸν φανερῶσαι δυσὶ μαθηταῖς περιγραφῆς ἐστιν ἴδιον· τὸ *τῶν θυρῶν κεκλεισμένων* εἰσελθεῖν καὶ ὑπὸ Θωμᾶ ψηλαφηθῆναι τί ἕτερον ἢ περιγραφή; καὶ τὸ *πορευθῆναι τοὺς μαθητὰς εἰς τὴν Γαλιλαίαν* κἀκεῖ αὐτὸν ὑπ᾽ αὐτῶν *ὀφθῆναι* καὶ *προσκυνηθῆναι* αὐτὸ τοῦτό ἐστι· τὸ δὲ βλεπόντων τῶν μαθητῶν ἀναληφθῆναι εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῖς ἐπιστάντος καὶ εἰπόντος· *ἄνδρες, τί ἑστήκατε ἀτενίζοντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναληφθεὶς ἀφ᾽ ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οὕτως ἐλεύσεται, ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν*, ἆρα οὐκ ἔστι περιγραφῆς ταῦτα; καὶ πάνυ γε. οὕτως γὰρ καὶ πάντες οἱ θεοφόροι πατέρες ἡμῶν ἐκδιδάσκουσι· καὶ πρόδηλόν ἐστι τοῖς εὖ φρονοῦσιν ὅτι, καθὸ μὲν θεὸς καὶ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ πατρός ἐστιν, ἀόρατος, ἀπερί-
La.-Co. 520 γραπτος, ἀκατάληπτος καὶ ἐν παντὶ τόπῳ ἐστὶ τῆς δεσποτείας αὐτοῦ· καθὸ δὲ ἀνθρώπου φύσιν ἀνελάβετο, καὶ ὁρατὸς καὶ περιγραπτός, καθὼς αὐτὸς τοῖς μαθηταῖς διηγόρευσε μὴ εἶναι ἐκεῖ, καὶ καταληπτός, ὡς ὁ Θωμᾶς ἡμᾶς ἐπιστώσατο. εἰς πολλὰς οὖν κακίας διὰ τῆς μιᾶς αὐτῶν βλασφημίας συμπίπτουσιν οἱ τῆς ἀπατηλῆς τῶν χριστιανοκατηγόρων φρενοβλαβείας εἰσηγηταί. αὖθις γὰρ συκοφαντοῦντες φθέγγονται·

---

14 τὸν – κύριον cf. Rom. 9,5 **16** cf. Ioh. 11,11.14–15 **18–19** ταῖς – ἐμφανίσας cf. Mt. 28,9–10 **19** τὸ – μαθηταῖς cf. Lc. 24,13–31 **20–21** τὸ – ψηλαφηθῆναι cf. Ioh. 20,26–29 **21–22** τὸ – προσκυνηθῆναι cf. Mt. 28,16–17 **24–26** Act. 1,10–11 **30–31** καθὼς – ἐκεῖ cf. Ioh. 11,14–15 (cf. supra l. 16)

(H)V T M

---

1 Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **2** τε om. ed. Rom.* **4** δὴ om. Vc edd. **6** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T **7** ἐκκλησιαστικῶν] ἀποστολικῶν M **8** ταῦτα om. M **11** συγχέοντες] συνέχοντες M **12** αὐτὴν M **13** πλήρους (sc. νοός ἐστι)] πλῆρες ed. Rom.*, sed cf. lat. **14** πάντα T edd. **16** ἄρα V **18** τὰ om. V | εἴποιμεν V T (prob.): εἴποιμι M ed. Rom.* (ex Vc), cf. lat. **19** ἐμφανίσας + ἑαυτὸν ed. Rom.* (sed cf. LBG s.u.) | signum interrogationis post ἦν in V | ἑαυτῶν V | φανερῶσαι + τοῖς M **21** περιγράφειν M **22** αὐτὸν T | προσκυνεῖσθαι ed. Rom.* ex Vc **25** ἡμῶν T ed. Rom. (corr. ed. Reg.) **28** καθὰ M **33** φρενοβλαβίας V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

(Gregorius episcopus legit:) Rom. 640

«Si quis incircumscriptam dei uerbi essentiam atque subsistentiam, pro eo quod incarnatum sit, studuerit per materiales colores in imaginibus humana forma circumscribere et non potius deum praedicat illud nihilominus etiam post incarnationem Ha. 426
incircumscriptum esse, anathema.»

(Epiphanius diaconus legit:)

Tanquam circa oportunas ecclesiasticas traditiones insanabiliter infirmati et pestilenti languore sensum corruptum habentes haec asserunt et contagium deceptionis recto sermoni applicant et decipiuntur mente, <in> incircumscriptam naturam diuini uerbi circumscriptam et ab ipso assumptam carnem confundentes. hoc enim expresse indicat quod ab ipsis est dictum „nihilominus etiam post incarnationem incircumscriptum esse“. ubi aliquando hanc leuem assertionem adinuenerunt sapientes circa inania? nam pleni blasphemia sensus est incircumscriptum post incarnationem asserere super omnia dominum Iesum Christum uerum deum nostrum, et maxime ipso discipulis perhibente: *Lazarus amicus noster dormit, et gaudeo propter uos*, quia *non eram ibi*. ergo ‚*non eram ibi*‘ circumscriptionis est proprium; etiam, et oppido etiam. sed ut ea quae ante passionem de hoc euangelice dicta sunt omittamus, quae post resurrectionem acta sunt dicam: mulieribus apparens incircumscriptus nullatenus Ma. 339
erat; semetipsum manifestare duobus discipulis circumscriptionis est proprium; *ianuis clausis* intrare et a Thoma palpari quid aliud quam circumscriptio est? et *discipulis in Galilaeam* euntibus illic ab eis *uideri* et *adorari*, hoc ipsum est. uidentibusque discipulis ascendere in caelum et angelo super ipsos astante atque dicente: *uiri, quid statis intuentes in caelum? <hic Iesus qui assumptus est a uobis in caelum> sic ueniet, quemadmodum uidistis eum euntem in caelum,* putas non sunt haec circumscriptionis? etiam ualde. sic enim et omnes deiferi patres nostri docent; et manifestum est his qui bene sapiunt quod, secundum id quidem quod deus et uerbum dei et patris est, inuisibilis, incircumscriptus, incomprehensibilis et in omni loco sit La.-Co. 519
dominationis suae; secundum id autem quod humanam naturam suscepit, et uisibilis et circumscriptus, iuxta quod ipse discipulis ait non illic se fuisse, et comprehensibilis est, ut Thomas certos nos reddidit. in multas ergo malitias per unam blasphemiam suam concidunt deceptoriae christianos accusantium uesaniae praeceptores. rursus PL 129, 441
enim calumniantes pronuntiant:

P VE

---

2 subsistentiam *ed. Rom. (cf. Anast. praef. p. 2,23)*: substantiam *codd.* **4** deum … praedicat ~ θεολογεῖ *(cf. supra p. 691,13) hic minus apte* | deum *eras.* F² (deum *ed. Rom.* ex* V) | illud] *sc.* uerbum | nihilhominus P nichilominus V **5** esse] est *ed. Rom.* (interp. supra ante* deum*), sed cf. infra l. 12* **7** opportunas *ed. Rom.** **9** in *suppleui coll. gr.* | uerbi + et *ed. Rom.*, sed cf. gr.* **11** nihilhominus P nichilominus V **13** plenus F² *edd., sed cf. gr.* | blasphemiae *ed. Rom.*, sed cf. e.g. Conc. Const. IV Anast. interpr. Act. I l. 23 al.* **15** gaudio P gaudẹo V **16** ergo] ego F² *edd.* (*Anast. legit uel intellexit* ἄρα) **17** euangelicæ P **18** dicam] *Anast. legit* εἴποιμι, *cf. gr.* M **19** erat] habet P **21** Galileam *codd., corr. ed. Rom.* **22** ipsos] illos *ed. Rom.* (ex Vulg.)* **23** hic – caelum² *add. ed. Reg.* tacite ex Vulg.; cf. gr.* **25** patris P **26** quod²] quo P V **28** quod] quo P V **29** conprehensibilis P (*abbr.* V) **30** nos certos *ed. Rom.** (nos *om.* F) **31** concinunt *ed. Rom.* (error typogr., ut uidetur)* **32** kalumpniantes P calumpniantes V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

Rom. 641 (Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Εἴ τις τῆς τοῦ θεοῦ λόγου φύσεως καὶ τῆς σαρκὸς τὴν ἀδιαίρετον καθ' ὑπόστασιν ἕνωσιν ἤγουν τὸ ἐξ ἀμφοῖν ἓν ἀσύγχυτόν τε καὶ ἀμέριστον ἀποτέλεσμα γεγονὸς ἐν εἰκόνι πειρᾶται γράφειν ὀνομάζων αὐτὴν Χριστόν – τὸ δὲ ‚Χριστὸς' ὄνομα θεὸν καὶ ἄνθρωπον δηλοῖ – ὡς ἐκ τούτου σύγχυσιν τῶν δύο φύσεων τερατευόμενος, ἀνάθεμα.»

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Οἶδε τὸ αἶσχος τῆς ἀπάτης προστρίβεσθαι τῷ ὀρθῷ λόγῳ. καὶ γὰρ οὗτοι τῇ ἐπὶ Χριστοῦ ἀδιαιρέτῳ καὶ ἀσυγχύτῳ καθ' ὑπόστασιν ἑνώσει τὴν τῶν εἰκόνων ποίησιν ἐναντιουμένην ὡς σύγχυσιν τῶν δύο φύσεων ψευδῶς καὶ κακῶς ἐκλαμβάνουσιν. *ἀλλ'* ἡ ἀλήθεια *τοῦ θεοῦ οὐ δέδεται*. τὸ γὰρ ‚Χριστὸς' ὄνομα δύο φύσεών ἐστι γνωριστικόν, τῆς μὲν ὁρατῆς, τῆς δὲ ἀοράτου. αὐτὸς δὲ ὁ Χριστὸς ὁρώμενος τοῖς ἀνθρώποις διὰ *τοῦ καταπετάσματος*, τουτέστι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, κἂν ἡ θεία φύσις ἐνεκρύπτετο, διὰ τῶν σημείων ταύτην ἐφανέρου. ἡ γοῦν ἁγία τοῦ θεοῦ ἐκκλησία, ὡς παρέλαβε παρὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ πατέρων, αὐτὸ τὸ εἶδος τὸ ὁραθὲν τοῖς ἀνθρώποις ἀναζωγραφεῖ καὶ οὐ διαιρεῖ τὸν Χριστὸν κατὰ τὴν αὐτῶν ληρώδη
Ha. 428 κατηγορίαν· ἡ γὰρ εἰκὼν κατὰ τὸ ὄνομα μόνον καὶ οὐ κατὰ τὸν ὅρον κοινωνεῖ τῷ πρωτοτύπῳ, ὡς πολλάκις εἰρήκαμεν, ἐπειδὴ καὶ ψυχῆς ἐστέρηται, ἣν ἀδύνατον περιγράφειν, ὅτι ἀόρατος. καὶ εἰ τὴν ψυχὴν καίπερ κτιστὴν οὖσαν ἀναζωγραφεῖν ἀδύνατον, πόσῳ γε μᾶλλον τὴν ἀκατάληπτον καὶ ἀνεξιχνίαστον τοῦ μονογενοῦς
Ma. 341 υἱοῦ θεότητα ἐννοήσειέ τις αἰσθητῶς εἰκονίζεσθαι, κἂν εἰ λίαν ἔξω φρενῶν ὑπάρχῃ; *ἐπέστρεψεν* οὖν *ὁ πόνος αὐτῶν* ἐπὶ τὰς *κεφαλὰς αὐτῶν*. τὸ γὰρ ἀνάθεμα ὃ αὐτοὶ ἐληρώδησαν ἐν αὐτοῖς μένει εἰς τὸν αἰῶνα. αὖθις δέ φασιν·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Εἴ τις διαιρεῖ τὴν ἑνωθεῖσαν σάρκα τῇ τοῦ θεοῦ λόγου ὑποστάσει ἐν ἐπινοίᾳ ψιλὴν αὐτὴν ἔχων καὶ ὡς ἐκ τούτου γράφειν αὐτὴν ἐν εἰκόνι ἐπιτηδεύων, ἀνάθεμα.»

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ τῆς θεολογίας ἐπώνυμος οὕτω φησίν· „Ἡνίκα αἱ φύσεις διΐστανται ταῖς ἐπινοίαις, συνδιαιρεῖται καὶ τὰ ὀνόματα." ἀλλὰ καὶ πλεῖστοι τῶν
Rom. 642 πατέρων ταύτῃ τῇ ἐννοίᾳ ἐχρήσαντο· καὶ γὰρ τῇ ἀληθείᾳ οὕτως δοκεῖ. αὐτοὶ δὲ
La.-Co. 521 ἐκστάντες καὶ αὐτῆς καὶ τῶν πατρικῶν παραδόσεων λέγουσιν „εἴ τις διαιρεῖ τὴν ἑνωθεῖσαν σάρκα τῇ τοῦ θεοῦ λόγου ὑποστάσει ἐν ἐπινοίᾳ". εὑρίσκονται οὖν μηδὲ

---

11 cf. 2 Tim. 2,9 **13** cf. Hebr. 6,19 **22** cf. Ps. 7,17

29–30 Greg. Naz. or. 30 (theol. IV) (CPG 3010,30) c. 8,9–10 Gallay/Jourjon **32–33** εἴ – ἐπινοίᾳ cf. Sahas p. 158 adn. 36

(H)V T M **14–23** ἡ – φασιν praetermisit H **29–30** = *Greg. Naz.*

---

1 Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **3** ἤγουν] ἤως T ἤτοι Vc^{mg} (Probatares) edd. | τε om. V | γεγονὼς V **7** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T **10** φύσεων + εἰσάγουσαν ed.Rom.* (ex lat., ut uidetur, sed Anast. liberius uertit) **11** ἐστι + Χριστοῦ H **17** ἡ] εἰ T | τὸ om. Vc edd. **20** ἀδύνατον] οὐ δυνατόν M | ἀνεξιχνίαστον καὶ ἀκατάληπτον M **21** ὑπάρχῃ M (prob.): ὑπάρχ V T sine abbr. ὑπάρχων Vc edd. **23** ἐν om. V | αὐτοῖς T: ἑαυτοῖς V τούτοις M **24** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **26** ψιλὴν] ψιλῇ ed.Rom.* ex Vc (ῆ superscr. Vc^{x}, ψιλῇ iter. Bonafides in marg.), sed cf. lat. **28** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T **29** Ἡνίκα + ἂν H **31** ἐπινοίᾳ HV **32** αὐτῆς] αὐτοὶ V **33** μηδ' ed.Rom.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

(Gregorius episcopus legit:) Rom. 641

«Si quis dei uerbi naturae et carnis inseparabilem per subsistentiam factam unitionem, id est patrationem quae ex utroque inconfusa et inseparabilis est effecta, in imagine pingere temptat nominans eam Christum – Christi autem nomen deum et hominem significat – ac per hoc confusionem duarum naturarum portentuose fingens, anathema.»

(Epiphanius diaconus legit:)

Nouit execramentum erroris recto uerbo adhaerere. etenim isti inseparabili et inconfusae unitioni quae in Christo per subsistentiam est imaginum facturam aduersam et confusionem duarum naturarum afferentem mendaciter et nequiter autumant. *sed* ueritas *dei non est alligata*. nam Christus nomen est duarum naturarum, uisibilis scilicet et inuisibilis, index. ipse uero Christus uisus hominibus per uelum, id est carnem suam, licet diuina natura occultaretur, per signa hanc manifestabat. si ergo sancta dei ecclesia, ut accepit a sanctis apostolis et patribus, ipsam speciem quae uisa est hominibus describit, et non diuidit Christum secundum eorum deleram accusationem; imago enim secundum nomen tantum et non secundum diffinitionem com- Ha. 427
municat primitiuo, ut saepe iam diximus, quia et anima caret, quam inpossibile est circumscribi, quia inuisibilis est. et si animam, praesertim cum sit creata, inpossibile est depingere, quanto magis incomprehensibilem et inuestigabilem unigeniti filii deitatem imaginari quis sensibiliter excogitarit, licet nimis extra sensus existat? *con-* Ma. 342
uersus ergo *est dolor* eorum *in capita* ipsorum; anathema enim quod ipsi sortiti sunt in ipsis manet in saeculum. porro iterum aiunt:

(Gregorius episcopus legit:)

«Si quis diuidit unitam dei uerbi subsistentiae carnem in sensu puram eam habens et ut ex hoc pingere illam in imagine studens, anathema.»

(Epiphanius diaconus legit:)

Sanctus Gregorius cognomento theologus ita dicit: „Quando naturae distant in sensu, separantur simul et nomina." sed et multi ex patribus hoc usi sunt sensu; etenim ueritati ita uidetur. ipsi autem et ea priuati et paternis diffinitionibus dicunt Rom. 642
„si quis diuidit unitam dei uerbi subsistentiae carnem in sensu". repperiuntur ergo La.-Co. 522

P VE

---

2 substantiam P **3** effecta] facta F *edd.* **4** tentat *ed. Rom.** **5** signat P **8** adherere P E **8–9** inconfuse P E **9** substantiam VE | est *post* Christo E *edd.* **12** uelum] uelamen *Vulg. l. l. (sed* uelum *Vulg. Mt. 27,51 al.)* **13** si] *Anast. pro* ἡ *uertit* εἰ *(Dubielzig)* | ergo] uero F *edd.* **15** et] *coniunctione* si *l. 13 introducta* et *ab interprete omitti debuit* | deliram F *edd.* **17** sepe P E | quam F^2: quæ P V que E | impossibile E *edd.* **18** circumscribi] describi *ed. Rom.*^{mg}, *sed cf. gr.* | animam] anima VE (*corr.* F^2) | praesertim cum ~ καίπερ *?* | presertim P (*abbr.* V) | impossibile E *edd.* **20** diuinitatem E *edd.* | excogitaret F^2 *edd.* **21** est ergo E *edd.* | sortiti] „*gr.* nugati" *ed. Rom.*^{mg} *(Anast. fort. legit* ἐκληρώθησαν, *cf. infra p. 767,27)* **24** subsistentiae *ed. Rom. (cf. Anast. praef. p. 2,23)*: substantiae *codd. (quod mendum saepius occurrit)* | sensu ~ ἐπινοίᾳ *? uide infra ad l. 28* **25** ut *om.* E *edd., sed cf. gr.* **28** sensu^1 ~ ἐπινοίαις *?* *melius* intellectibus *supra p. 655,1, ubi Anast. uerba Gregorii aliter intellexit* | sensu^2 (~ ἐννοίᾳ*; cf. Act. I p. 109,16; Act. III p. 271,7 al.*) *om. ed. Rom.** **30** subsistentiae *ed. Rom.*: substantiae *codd. (uide supra)* | reperiuntur *ed. Rom.**

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

ἐν τούτῳ συμφωνοῦντες τῇ τῶν ἁγίων πατέρων ἐκδόσει, ἀλλὰ τῇ ἀληθείᾳ φανότατα διαμάχονται, ‹τὰ› αὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν φθεγγόμενοι, καὶ Νεστορίῳ τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν ἴσα δοξάζειν κατηγοροῦσιν. ἑαυτοῖς δὲ ἀκόλουθα λέγοντες ἐπιφέρουσιν·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Εἴ τις τὸν ἕνα Χριστὸν διαιρεῖ εἰς ὑποστάσεις δύο, ἀνὰ μέρος τιθεὶς τὸν τοῦ θεοῦ υἱὸν καὶ ἀνὰ μέρος τὸν τῆς παρθένου Μαρίας καὶ οὐχὶ ἕνα καὶ τὸν αὐτόν, ἀλλὰ σχετικὴν αὐτοῖς τὴν ἕνωσιν γεγενῆσθαι ὁμολογῶν, καὶ ἔνθεν ἐν εἰκόνι ὡς ἰδιοϋπόστατον τὸν ἐκ τῆς παρθένου διαγράφοι, ἀνάθεμα.»

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Τοσαῦτα τὰ περὶ τῶν αὐτῶν ἀνακυκλούμενοι φθέγγονται, ὡς παρὰ βραχὺ μηδὲ ἀριθμῷ ὑποπίπτειν τὰ παρ᾽ αὐτῶν θρυλλούμενα· ἐφευρόντες γὰρ τὴν τοῦ Νεστορίου δυσσεβῆ δόξαν, τῇ τῶν εἰκόνων ἀνατυπώσει ταύτην προστρίβουσι, παράδοξά τινα καὶ ἀλλόκοτα καττύοντες λογύδρια. ὧν πολλαχῶς τὴν ἀνατροπὴν ποιησάμενοι νυνὶ τῇ σιωπῇ παραδοῦναι ἀναγκαῖον ἐκρίναμεν. ἐρεύγονται δὲ αὖθις τοιάδε·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Εἴ τις τὴν ἐκ τῆς πρὸς τὸν θεῖον λόγον ἑνώσεως θεωθεῖσαν σάρκα ἐν εἰκόνι γράφοι, ὡς διαιρῶν αὐτὴν ἐκ τῆς προσλαβούσης καὶ θεωσάσης ‹αὐτὴν› θεότητος καὶ ἀθέωτον αὐτὴν ἐκ τούτου κατασκευάζων, ἀνάθεμα.»

Ma. 344 (Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Ἡ καθολικὴ ἐκκλησία, εἰ καὶ ἀναζωγραφεῖ τὸν Χριστὸν τῇ ἀνθρωπίνῃ μορφῇ, ἀλλ᾽ οὐ διαιρεῖ ταύτην ἐκ τῆς ἑνωθείσης αὐτῇ θεότητος, θεωθεῖσαν δὲ μᾶλλον πιστεύει καὶ ὁμόθεον ταύτην ὁμολογεῖ κατὰ τὸν μέγαν Γρηγόριον τὸν θεολόγον καὶ τὴν ἀλήθειαν καὶ οὐχ, ὡς αὐτοὶ ἀμαθῶς καὶ ἀπαιδεύτως βαρβαρίζοντες ἔφησαν, ἀθέωτον τὴν σάρκα τοῦ κυρίου ἐκ τούτου κατασκευάζεσθαι. ὥσπερ γάρ τις ἄνθρωπον ἀναζωγραφῶν οὐκ ἄψυχον ποιεῖ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ᾽ ἐκεῖνος ἐψυχωμένος μένει καὶ ἡ εἰκὼν εἰκὼν αὐτοῦ λέγεται παρὰ τὸ ἐοικέναι, οὕτως καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ κυρίου ποιοῦντες τεθεωμένην τὴν σάρκα τοῦ κυρίου ὁμολογοῦμεν, καὶ τὴν εἰκόνα οὐδὲν
Rom. 643 ἕτερον ἴσμεν ἢ εἰκόνα δηλοῦσαν τὴν τοῦ πρωτοτύπου μίμησιν. ἔνθεν καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ κεκλήρωται καὶ κατ᾽ αὐτὸ κοινωνεῖ μόνον. καὶ διὰ τοῦτο σεπτὴ καὶ ἁγία, εἰ δὲ ἐναγοῦς ἀνδρὸς καὶ δαίμονός ἐστιν εἰκών, βέβηλος καὶ μεμιασμένη, ὅτι καὶ τὸ

24 ὁμόθεον cf. Greg. Naz. or. 45 (in s. pascha) (CPG 3010,45) c. 13, PG 36, 641 A 3; cf. Demoen p. 7 adn. 32

(H)V T M **1–768,25** ἀλλὰ – λέγοντες praetermisit H **22–31** Ἡ – τοῦτο Am f. 151r in marg.

1–2 φανώτατα V **2** τὰ add. ed. Rom.* (ex lat., ut uidetur) | τῶν om. V **3** ἴσα ed. Rom.* | αὐτοῖς V **5** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **7** οὐχ V **10** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T **11** τὰ T: αὐτὰ V αὐτοὶ M, om. ed. Rom.* | ὡς παρὰ βραχὺ T: ὥσπερ βάτραχοι sic V ὡς παραβραχὺ M **14** καὶ ἀλλόκοτα post λογύδρια M | λογίδρια ed. Rom.* | πολλάκις M **17** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **19** αὐτὴν² suppl. Dubielzig coll. lat. **20** ἀθέατον V **21** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T **24** κατὰ – θεολόγον] κατὰ τὸν θεολόγον Γρηγόριον Am **26** κατασκευάζεσθαι] sc. πιστεύει (cf. lat.) **27** ἐμψυχωμένος V **28** τοῦ om. V **32** μεμιασμένη M ed. Rom. (ex Vc): μεμιαμένη V T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

nec in isto consonantes cum patrum expositione sanctorum, sed ueritatem euidenter impugnant, eadem de se ipsis affati, et catholicam ecclesiam similia Nestorio praedicare calumniantur. porro sibi congrua dicentes inferunt:

(Gregorius episcopus legit:)

«Si quis unum Christum diuidit in subsistentias duas, separatim ponens dei filium et separatim uirginis Mariae, et non unum ac eundem, sed affectualem eis unitionem PL 129, 442
factam fuisse fatetur et hinc eum in imagine, quasi priuatae subsistentiae sit ex uirgine, pingit, anathema.»

(Epiphanius diaconus legit:)

Tanta eademque de semetipsis in circuitu ambulantes pronuntiant, ut pene nec numero subiciantur quae ab eis rumore improbo asseruntur. adinuenientes enim impiam Nestorii opinionem, imaginum formationi hanc applicant, inopina quaedam et absurda resarcinantes. huiuscemodi ergo ratiuncularum crebro facta destructione nunc silentio has tradere necessarium iudicauimus. eructant autem rursus haec:

(Gregorius episcopus legit:)

«Si quis carnem quae deificata est ex unitione sua quae ad diuinum uerbum effecta est in imagine pixerit, ueluti separans eam ex assumente atque deificante illam deitate et sine deo hanc per hoc conficiens, anathema.»

(Epiphanius diaconus legit:) Ma. 343

Catholica ecclesia, etsi pingit Christum in humana forma, sed non separat hanc ex unita sibi deitate, deificatam autem potius credit et unam cum deo hanc confitetur secundum magnum Gregorium theologum et ueritatem et non, sicut ipsi indocte ac inerudite barbarizantes dixerunt, sine deo ex hoc carnem domini confici. sicut enim quis hominem pingens sine anima facit hominem, sed ille cum anima permanet et imago imago eius dicitur, eo quod similis ei appareat, ita et nos imaginem domini facientes deificatam carnem domini confitemur, et imaginem nihil aliud scimus quam imaginem indicantem principalis imitationem. hinc et nomen eius sortita est et Rom. 643
secundum id tantum ei communicat. et ideo uenerabilis est et sancta, si uero scelesti uiri uel daemonis est imago, polluta et contaminata est, quia et principale eius profa-

P VE

1 expositionem P (prob.) **2** eadem – affati] *Anast.* τὰ αὐτὰ περὶ ἑαυτῶν *legisse uidetur* | de – ipsis] de eisdem *ed. Rom.*^{mg} | se *om.* VE *edd.* **3** kalumniantur P kalumpniantur V **6** unitionem eis *ed. Rom.** **7** priuate P | subsistentiae *ed. Rom.*: substantiae *codd.* **10** Tanta – pronuntiant] Tam multa de eisdem eadem inculcando pron. *ed. Rom.*^{mg} *(Anast. fort. legit* Τοσαῦτα τά τε αὐτὰ περὶ ἑαυτῶν*, uide supra l. 2)* | paene V *edd.* **12** Nestorii impiam *ed. Rom.** (Nestorii *om.* E) | inopina] *fort. coll. p. 761,12* inopinata *scribendum* **13** huiusmodi *ed. Rom.** **17** pinxerit VE *edd.* | diuinitate E *edd.* **18** et sine deo ~ καὶ ἀθέωτον (et minime deificatam *ed. Rom.*^{mg}) **21** diuinitate E *edd.* **22** theologum *om. ed. Rom.** | et^2 *om. ed. Rom.** **23** confici (*sc.* credit*; cf. gr.*) V: confitetur P conficit E **24** depingens *ed. Rom.** | anima^1 + non *ed. Rom.*, sed mendum potius interpreti tribuendum* **26** nihil imaginem E *edd.* **29** demonis *codd.* **29–769,1** eius – existit] *cf. app. crit. gr.* **29–769,1** profane P

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

πρωτότυπον ‹...›. οὐκοῦν *κοπιάσαντες εἰς κενὰ συνάγουσι χερσὶν ἀκαρπίαν* καὶ δέχονται παρὰ τῆς ἀληθείας τὸ ἀνάθεμα. οὗ οὐκ ἐκστήσονται λέγοντες τοιάδε·

Ha. 429 (Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Εἴ τις τὸν *ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχοντα* θεὸν λόγον τὴν τοῦ *δούλου μορφὴν* ἐν τῇ ἰδίᾳ
La.-Co. 524 ὑποστάσει ἀναλαβόντα καὶ *κατὰ πάντα* ὅμοιον ἡμῖν γενόμενον *χωρὶς ἁμαρτίας* πειρᾶται δι' ὑλικῶν χρωμάτων ἀναμορφοῦν ὡς δῆθεν ψιλὸν ἄνθρωπον ὄντα καὶ χωρίζειν αὐτὸν τῆς ἀχωρίστου καὶ ἀμεταβλήτου θεότητος, ὡς ἐκ τούτου τετράδα εἰσάγων ἐπὶ τῆς ἁγίας καὶ ζωαρχικῆς τριάδος, ἀνάθεμα.»

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Ὦ τῆς αὐτῶν ἀνοίας καὶ ἀπονοίας. οὐκ αἰσχύνονται γὰρ συνάγειν τὸ ἀνάθεμα, ἀλλ' ὥσπερ σκώληκες ἐν βορβόρῳ κυλινδούμενοι τρέφονται, οὕτως καὶ οὗτοι ταύτῃ τῇ φωνῇ ἐνειλούμενοι κόρον λαβεῖν οὐκ ἀνέχονται, τὴν ἡγιασμένην τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν ἀρᾶσθαι πειρώμενοι, αὐτοὶ ὄντες ἀρᾶς ἄξιοι. *οἱ* γὰρ *εὐλογοῦντες* αὐτήν, ὥς φησιν ἡ θεία γραφή, *εὐλόγηνται καὶ οἱ καταρώμενοι* αὐτὴν *κεκατήρανται*. τὸ δὲ ψιλὸν ἄνθρωπον ὑπονοεῖν τὸν σωτῆρα Χριστὸν καὶ χωρίζειν αὐτὸν τῆς θεότητος εἶτά τε καὶ τετράδα εἰσάγειν διὰ τῆς ἀναζωγραφήσεως, τίς ἂν οὐ γέλωτα πλατὺν τῆς αὐτῶν ἀφροσύνης καταχέοιτο, μᾶλλον δὲ θρηνήσοι τὸ βλάσφημον; οὐ γάρ, καθὸ εἰκονίζεται Χριστὸς τῇ ἀνθρωπίνῃ μορφῇ, τετράδα πιστεύει ὁ τοῦτο ποιῶν, ἀλλ' ὁμολογεῖ τὸν θεὸν λόγον ἐνανθρωπῆσαι ἀληθείᾳ καὶ οὐ κατὰ φαντασίαν. ὁ δὲ φρενολαβὴς Νεστόριος δύο ὑποστάσεις ὡς δύο φύσεις βλασφήμως δοξάζων ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ, ἐκεῖνος εἰσάγειν τετράδα κεκήρυκται. ἡ δὲ τοῦ θεοῦ ἁγία ἐκκλησία μίαν ὑπόστασιν τοῦ Χριστοῦ ἐν δυσὶ ταῖς φύσεσιν ὀρθῶς ὁμολογοῦσα πρὸς ἀνάμνησιν
Ma. 345 τῆς σωτηριώδους αὐτοῦ οἰκονομίας εἰκονικῶς ἀνατυποῦν αὐτὸν ἐνθέως ἐκπεπαίδευται. θέλοντες δὲ ἑαυτοὺς δοκίμους δεῖξαι, καὶ ἀληθές τι φράζουσιν οὕτω λέγοντες·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ τὴν ἁγίαν ἀειπάρθενον Μαρίαν κυρίως καὶ ἀληθῶς θεοτόκον
Rom. 644 ὑπερτέραν τε εἶναι πάσης ὁρατῆς καὶ ἀοράτου κτίσεως καὶ μετὰ εἰλικρινοῦς πίστεως τὰς αὐτῆς οὐκ ἐξαιτεῖται πρεσβείας ὡς παρρησίαν ἐχούσης πρὸς τὸν ἐξ αὐτῆς τεχθέντα θεὸν ἡμῶν, ἀνάθεμα.»

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Ἐν τούτοις ἱδρυμένη καὶ βεβαιουμένη ἡ καθολικὴ ἐκκλησία παρὰ τῶν ἑτέρως φρονούντων τῇ αὐτῆς ἐνθέῳ παραδόσει οὐ δέεταί τι ἐνωτίζεσθαι. καὶ γὰρ ὁ

---

1 κοπιάσαντες – κενὰ cf. Iob 20,18 | συνάγουσι – ἀκαρπίαν cf. Prou. 9,12c **4** ἐν[1] – μορφὴν cf. Phil. 2,6–7 **5** κατὰ – ἁμαρτίας cf. Hebr. 4,15 **13–14** cf. Num. 24,9 **33–770,1** ὁ – ἐξήλαυνε cf. Mc. 5,7–8; Lc. 8,28–29

5 κατὰ – ἁμαρτίας cf. Conc. Chalc. (def. fidei), ACO II 1,2 p. 129,27 al.

(H)V T M **31–770,7** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω praetermisit H

1 lacunam statuit Dubielzig coll. lat.; possis ‹αὐτοῦ βέβηλον καὶ μεμιασμένον› | οὐκ οὖν V **3** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **9** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T **12** ἐνηλούμενοι V **14** τὸ] ὅτι V **16** ἀναγραφήσεως T **17** τῆς … ἀφροσύνης Vc Ml (incertum in T): τῇ … ἀφροσύνῃ V M **23** εἰκονικῶς om. V **26** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **27** ἁγίαν om. ed. Rom.* (ex Vc) | παρθένον H **28** κτίσεως om. V **28–29** καὶ[2] – πρεσβείας] οὐχ ἕξει τὴν αὐτῆς βοήθειαν H (prob.) **31** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T | ἀνέγνω om. V **32** βεβαιωμένη ed. Rom.* **33** τι om. M | ἐνωτίζεσθαι] στηρίξεσθαι M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

num et contaminatum existit. ergo laborantes in uanum colligunt manibus sterilitatem et recipiunt a ueritate anathema. quo non carebunt dicentes huiusmodi:

(Gregorius episcopus legit:) Ha. 430

«Si quis deum uerbum, qui *in forma dei* est quique *serui formam* in sua subsistentia recepit et *per omnia* similis nobis factus est *absque peccato*, temptat per materiales La.-Co. 523 colores formare quasi purum hominem et separare illum ab inseparabili et incommutabili deitate, ut ex hoc quaternitatem inducat in sanctam et uiuificam trinitatem, anathema.»

(Epiphanius diaconus legit:)

O amentiam ipsorum et uecordiam! non enim reuerentur colligere anathema, sed ut uermes in coeno uolutati nutriuntur, ita et isti huic uoci infixi saturitatem accipere minime patiuntur, sanctificatae dei ecclesiae maledicere conantes, cum sint ipsi male- PL 129, 443 dictione dignissimi. hi namque *qui benedicunt* ei, ut ait scriptura, *benedicentur, et qui maledicunt* ei maledicti sunt. porro purum hominem illos conicere saluatorem Christum et separare illum a deitate sicque quaternitatem inducere per picturam, quis putas non derideat et risum latum super eorum insipientia non diffundat, immo uero blasphemiam lugeat? non enim secundum quod imagine figuratur Christus in humana forma quaternitatem credit is qui hoc facit, sed confitetur deum uerbum incarnatum esse ueritate et non phantasia. denique Nestorius qui laesis sensibus duas subsistentias sicut duas naturas blaspheme dogmatizauit in Christo, ille quaternitatem induxisse dinoscitur. sancta uero dei ecclesia unam subsistentiam Christi in duabus naturis recte confessa, ad commemorationem salutaris eius dispensationis Ma. 346 imaginanter formare illum diuinitus erudita est. porro uolentes semetipsos probatos ostendere, etiam uerum quid asserunt ita dicentes:

(Gregorius episcopus legit:)

«Si quis non confitetur sanctam semper uirginem Mariam proprie ac uere dei genitricem sublimiorem esse omni uisibili et inuisibili creatura et cum sincera fide ipsius Rom. 644 non expetit intercessiones, tanquam fiduciam habentis ad deum nostrum qui ex illa genitus est, anathema.»

(Epiphanius diaconus legit:)

In his stabilita et certificata catholica ecclesia ab his qui aliter sapiunt quam eius in deo traditio docet non indiget quid audire. etenim dominus, dum a daemonibus

P VE

2 huiuscemodi P^{ac} (ce *subterlin.* P^{x}) **4** formam serui E *edd. (ex Vulg.; sed cf. gr.)* | subsistentia *ed. Rom.*: substantia *codd.* **5** temtat E tentat *ed. Rom.** **7** diuinitate E *edd.* | inducens *ed. Rom.^{mg} non male, sed Anast. uerborum constructionem mutauisse uidetur* **10** ut *om.* P^{ac} (*add.* P^{c} *s. l.*) **11** cęno V ceno E **11–12** minime accipere E *edd.* **12** sanctificate P **13** nanque P E | benedicentur] benedicti sunt *La.-Co.^{mg}* (*ex gr.; sed cf. Vulg.* erit … benedictus) **15** diuinitate E *edd.* | sicque ~ εἶτά τε? *similiter supra p. 639,30* ita **17** imaginem VE in imagine F^{2} *edd.* **19** lesis *codd.* **20** substantias P^{ac}, *corr.* P^{x} **21** dignoscitur *ed. Rom.** **23** imaginantur E imaginaliter F^{2} *edd., sed cf. supra p. 713,2* **28** expectat E expedit *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

κύριος ὑπὸ τῶν δαιμόνων κηρυττόμενος τούτους ἐξήλαυνε· καὶ Παῦλος ὁ θεῖος ἀπόστολος καὶ οἱ συνέκδημοι αὐτοῦ, ὑπ᾽ αὐτῶν μαρτυρούμενοι *ἄνθρωποι εἶναι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου* καὶ τὴν *ὁδὸν* τῆς *σωτηρίας καταγγέλλειν*, αὐτοὺς ἐξεδίωκον. οὕτως καὶ οὗτοι εἰ καί τι ἀληθὲς προφθέγγονται, ἀλλ᾽ οὖν παρὰ τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς ἐκκλησίας ἐξελαύνονται. αὖθις δὲ ὥσπερ *κύνες ἐπιστρέφοντες ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα καὶ ὗες λουόμενοι εἰς κύλισμα βορβόρου* γρύζουσι τάδε·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

La.-Co. 525 «Εἴ τις τὰς τῶν ἁπάντων ἁγίων ἰδέας ἐν εἰκόσιν ἀψύχοις καὶ ἀναύδοις ἐξ ὑλικῶν χρωμάτων ἀναστηλοῦν ἐπιτηδεύοι μηδεμίαν ὄνησιν φερούσας — ματαία γάρ ἐστιν ἡ ἐπίνοια καὶ διαβολικῆς μεθοδείας εὕρεσις — καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον τὰς τούτων ἀρετὰς διὰ τῶν ἐν γραφαῖς περὶ αὐτῶν δηλουμένων οἷόν τινας ἐμψύχους εἰκόνας ἐν ἑαυτῷ ἀναζωγραφεῖ καὶ πρὸς τὸν ὅμοιον αὐτοῖς ἐκ τούτου διεγείρεται ζῆλον, καθὼς οἱ ἔνθεοι ἡμῶν ἔφησαν πατέρες, ἀνάθεμα.»

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Οἱ ἔνθεοι ἡμῶν πατέρες τι τοιοῦτον οὔτε ἐδίδαξαν οὔτε ἐκήρυξαν, ἀλλ᾽ ἑαυτοῖς τοῦτο τὸ ὄνομα περιτιθέασιν οἱ ψευδηγόροι, καὶ αὐτῶν ἐστιν αὕτη ἡ ληρωδία, ἐπειδὴ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ἑβδόμην σύνοδον ἑαυτοὺς κικλήσκουσι. καί τις σοφὸς εἶπεν· ἐπαινείτω *σε ὁ πέλας καὶ μὴ τὸ σὸν στόμα, ἀλλότριος καὶ μὴ τὰ σὰ χείλη*. οὗτοι δὲ
Ha. 432 παρά τινος μήτε διδαχθέντες μήτε ἐπαινεθέντες ἑαυτοῖς ἔπαινον προσπορίζονται καὶ *καλεῖσθαι* θέλουσιν *ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ,ῥαββί'*, πατέρες προαιρούμενοι εἶναι τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας. ταύτην δὲ συκοφαντοῦσι Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν καταλελοιπέναι καὶ εἰδωλολατρίᾳ προσκολληθῆναι. καίτοι γε αὐτὸς ἔφη διὰ Ἡσαΐου τοῦ
Ma. 348 προφήτου πρὸς αὐτήν· *θήσω σε ἀγαλλίαμα αἰώνιον, εὐφροσύνην γενεῶν γενεαῖς*. καὶ τοῦ ἐκκλησιαστοῦ· ὅλη *καλὴ εἶ, πλησίον μου*, ὅλη καλή, *καὶ μῶμος οὐκ ἔστιν ἐν σοί*. σκοπήσωμεν οὖν τὴν αὐτῶν παραφροσύνην, ὅτι ἧς κατηγοροῦσιν εἰδωλολατρίαν,
Rom. 645 ταύτης ἐγκαυχῶνται εἶναι διδάσκαλοι. καὶ εἰ εἰδωλολατρῶν εἰσι πατέρες, εἰπάτωσαν· μέρους τινὸς εἰδωλολατρήσαντος τῆς ἐκκλησίας εἰσὶ διδάσκαλοι ἢ ὅλης; καὶ εἰ μὲν μέρους, ὤφειλον αὐτοὶ συνᾴδειν τῷ πληρώματι τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καὶ ὑπὸ ταύτης δικαιοῦσθαι καὶ τοὺς καρποὺς τῆς ἀληθείας παρ᾽ αὐτῆς δρέπεσθαι, καθὼς πάντες οἱ πατέρες ἡμῶν τὰ ἐσφαλμένα ἐπηνώρθουν καὶ συνηρμολόγουν τὰ διερρωγότα. ἀλλ᾽ ἐπειδὴ ἡ καθολικὴ ἐκκλησία ταύτῃ τῇ παραδόσει φαιδρύνεται,

1–3 Παῦλος — ἐξεδίωκον cf. Act. 16,17–18 **5–6** cf. 2 Petr. 2,22 **10** διαβολικῆς μεθοδείας cf. Eph. 6,11 **18** Prou. 27,2 **20** cf. Mt. 23,7 **23** Is. 60,15 **24** ὅλη[1] — σοί cf. Cant. 4,7

8–13 cf. supra p. 728,14–20

(H)V T M **14–792,12** Ἐπιφάνιος — ἀμήν reliqua usque ad finem sextae actionis praetermisit H

1 ἐξέλαυνε V **6** ὗες V T (prob.): ὗες M ed.Rom.* (ex Vc^{mg} [Bonafides]) | fort. λουόμεναι scribendum (cf. *N. T.* et lat.) **7** Γρηγόριος — ἀνέγνω om. T **9** ἀναστηλοῦν om. H, ut uidetur | ἡ om. H **10** εὕρεσις] εὕρημα supra p. 728,20 (cf. p. 730,3 et 754,22), fort. etiam hic scribendum **14** Ἐπιφάνιος — ἀνέγνω om. T **18** ἐπαινείτω] ἐγκωμιαζέτω *Sept.*, sed ἐπαινείτω etiam Greg. Nyss. adu. Ar. et Sabell. p. 82,2 Müller | καὶ[1] — ἀλλότριος om. V **21** τὸν + ἀληθινὸν M **22** εἰδωλολατρείᾳ ed.Rom.* **24** εἶ scripsi coll. *Sept.* (text. byz.) et lat.: ἡ codd.; possis etiam ‹εἶ› ἡ (cf. e.g. Theod. Cyr. in cant., PG 81, 133 D 3) | ὅλη καλή (post μου) fort. secundum Cant. 4,1 (cf. Theod. Cyr. l.l.) **25** τὴν + παρ᾽ V | εἰδωλολατρείαν ed.Rom.* **26** εἰ om. V **28** συνᾴδειν (euanidum in T; lac. in Ml)] προσιδεῖν Vc edd. **30** ἐσφαλμένα + τῶν αἱρετικῶν (uerba quae sequuntur partim euanida in T) Vc edd. | ἐπηνώρθουν V M (partim euanidum in T, spatium + νώρθουν Ml): ἀνώρθουν Vc edd. **31** ἀλλ᾽ ἐπειδὴ] ἐπεὶ δὲ M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

praedicaretur, hos abigebat; et Paulus diuinus apostolus et comites peregrinationis eius, ab eis testimonium habentes quod *homines essent dei excelsi* et *uiam salutis* denuntiarent, eos pellebant. ita et isti licet aliquid uerum pronuntient, attamen a sancta dei ecclesia propelluntur. rursus autem ueluti *canes reuersi ad suum uomitum et sues lotae in uolutabro luti* grunniunt huiuscemodi:

(Gregorius episcopus legit:)

«Si quis uniuersorum sanctorum effigies in imaginibus inanimatis et surdis ex materialibus coloribus titulari studuerit nullum profectum ferentes – uanum enim est commentum et diabolicae argumentationis inuentio – et non magis horum uirtutes per ea quae in scripturis de illis insinuantur ueluti quasdam animatas imagines in se depingit et ad similem illis ex hoc erigitur zelum, quemadmodum diuini patres nostri dixerunt, anathema.» La.-Co. 526

(Epiphanius diaconus legit:)

Diuini patres nostri tale quid neque docuerunt, neque praedicauerunt, sed sibimet hoc nomen imposuerunt falsiloqui, et ipsorum sunt istae ineptiae, quoniam et in subsequentibus septimam sese synodum nuncupant. et quidam sapiens dicit: alius *te laudet et non os tuum, extraneus et non labia tua*. isti autem a quoquam neque eruditi neque laudati sibimet laudem excogitant et *uocari* uolunt *ab hominibus ‚rabbi'*, patres esse gestientes catholicae ecclesiae. hanc autem calumniantur Christum deum nostrum derelinquere et idololatriae adhaerere, cum ipse dicat per Esaiam prophetam ad illam: „ponam te exultationem aeternam, laetitiam generationum generationibus." et per Salomonem: *tota* bona *es*, proxima *mea*, tota bona es, *et macula non est in te*. inspiciamus ergo insipientiam ipsorum, quia quam calumniantur idololatriae, huius se gloriantur esse magistri. et si idololatrarum sunt patres, dicant: partis alicuius quae idololatriam exercuit in ecclesia sunt magistri an totius? et si quidem partis, debuerant et ipsi concinere plenitudini ecclesiae et sub huius iure subsistere et fructus ueritatis apud se carpere, quemadmodum omnes egregii patres nostri, qui incorrecta corrigebant et coaptabant discissa. sed quia catholica ecclesia hac traditio- PL 129, 444 Ha. 431 Ma. 347 Rom. 645

21–22 ponam – generationibus *cf. Vet. Lat. (Beuron) Is. 60,15*

P VE

3 uero P | tamen *ed. Rom.** **5** lotae P *(cf. Vulg.)*: lota V lote E loti *ed. Rom.* (ex gr.)* **7** surdis] *debuit* mutis *(Dubielzig)* **8** titulari (*an* titulare *scribendum?*) ~ ἀναστηλοῦν *(cf. Act. IV p. 345,13)* **15** inposuerunt P V | et² *om. ed. Rom.** **16** quidam] quidem *ed. Rom. (corr. ed. Reg.mg)* | alius] alienus *Vulg. (fort. etiam hic scribendum)* **19** kalumniantur P calumpniantur V **20** idolatriæ P E ydolatrię V, *corr. ed. Rom.* | adherere P E | Isaiam *ed. Rom.** **21** ad *om.* P^ac *(add.* P^c *s.l.)* **22** bona¹ *om.* P | tota bona es (*post* mea) *om.* E *edd., sed cf. gr.* **23** idololatrie P ydolatrię V idolatrie E **24** ydolatrarum V idolatrarum E **25** ydolatriam V idolatriam E **27** apud se] „*gr.* ab ea" *ed. Rom.mg* (*Anast. fort. legit* παρ᾽ αὑτοῖς) **28** incorrepta E *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

αὐτοὶ ταύτης ἀποσχισθέντες δοκοῦσι πᾶσαν κατακρίνειν ὡς ἐσφαλμένην. καὶ φρικῶδές ἐστι τὸ λαλεῖν, καὶ τὸ σιωπᾶν κατάκρισις· οἴχεται γὰρ κατ᾽ αὐτοὺς ἡ εἰς Χριστὸν ἀληθὴς ὁμολογία, καὶ πανωλεθρία τὸ πᾶν κατείληφεν. ἀλλ᾽ ἀπέστω ταῦτα ὡς μάτην λαληθέντα καὶ εἰκῇ ἐκφωνηθέντα. οὐκοῦν ἔνθεν κἀκεῖθεν ἀπωσθήσονται, ὅτι ἡ τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἀναζωγράφησις ἐξ ἄνωθεν τῶν χρόνων παραδοθεῖσα ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τοῖς σεπτοῖς ναοῖς ταύτῃ διατυπωθεῖσα, ἣν ⟨οἱ⟩ ἅγιοι πατέρες καὶ παρέδωκαν καὶ ἐδέξαντο καὶ πᾶσα ἡ τῶν χριστιανῶν ὁμήγυρις. αὐτοὶ οὐ μόνον ἐξέστησαν τούτων ἁπάντων, ἀλλὰ καὶ — τὸ δεινότατον καὶ φρικωδέστατον — *ἡ κραυγὴ αὐτῶν* τοῦ ἀναθέματος σοδομικῶς καὶ γομορρικῶς πεπλήθυνται. ἔνθεν καὶ ἡ ἁμαρτία αὐτῶν μεγάλη σφόδρα. καὶ τίς δυνήσεται ὑπενεγκεῖν ταύτης τῆς μανίας τὸ θυμωδέστατον καὶ τούτων τῶν σατυρικῶν θορύβων τὰ μορμολύκεια; εἴθε ἔγνωσαν τἀληθές· ἀρίδηλον γάρ ἐστι πᾶσι τοῖς εὐσεβῶς νοεῖν ἐθέλουσιν ὅτι, ὥσπερ διὰ τῶν ἐν γραφαῖς περὶ τῶν ἁγίων δηλουμένων ἐν μνήμῃ τῶν αὐτῶν γινόμεθα παθημάτων πρὸς τὸν ὅμοιον διεγειρόμενοι ζῆλον, οὕτω
La.-Co. 528 καὶ διὰ τῆς εἰκονικῆς ἀναζωγραφήσεως τὰ παθήματα τούτων ὁρῶντες εἰς ἀνάμνησιν τῆς αὐτῶν ἀνδρείας καὶ τοῦ ἐνθέου αὐτῶν βίου ἐρχόμεθα. εἶτα πάλιν εὐγνωμονοῦσι, λέγοντες οὕτως·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ ἅπαντας τοὺς ἀπ᾽ αἰῶνος καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἁγίους πρὸ νόμου καὶ ἐν νόμῳ καὶ ἐν χάριτι τῷ θεῷ εὐαρεστήσαντας τιμίους εἶναι ἐνώπιον αὐτοῦ ψυχῇ τε καὶ σώματι καὶ τὰς τούτων οὐκ ἐξαιτεῖται προσευχὰς ὡς παρρησίαν ἐχόντων ὑπὲρ τοῦ κόσμου πρεσβεύειν κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν, ἀνάθεμα.»

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Ἠνίκα „ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν" εἶπον, ἔδει αὐτοὺς ἀποφήνασθαι· ‚εἴ τις καὶ τὰς εἰκονικὰς ἀναζωγραφήσεις οὐκ ἀποδέχεται, ἀνάθεμα ἔστω.' ἀρχαία γὰρ αὕτη ὄντως ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ παράδοσις καὶ μάλα εἰκότως εἰς ἀνάμνησιν τῶν
Ma. 349 πρωτοτύπων ἡμῖν ἐγνωσμένη. ἀλλ᾽ ἀναιδείᾳ ἀπειπάμενοι ταύτην τὴν μύησιν
Rom. 646 ὀλεθρίως τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ προσφθέγγονται· *ὁδούς σου εἰδέναι οὐ βουλόμεθα*. ὅθεν καὶ μετὰ τὴν ἔκδοσιν αὐτῶν ταύτην καὶ τὴν τῶν πρεσβειῶν εὐπρόσδεκτον τῷ θεῷ προσαγωγὴν ἀπεβάλοντο, λειώσαντες ταύτην ἐκ τοῦδε αὐτῶν τοῦ συγγράμματος· καὶ τοῦτο ἴσασι πάντες. ἔθος γὰρ τοῖς αἱρετικοῖς, ὅταν ἐν ἑνὶ λόγῳ περιΐδωσι τὴν εὐσέβειαν καὶ τῆς ἀληθινῆς ὁδοῦ διαστραφῶσιν, εἰς πολλὰ καὶ διάφορα

9 ἡ — γομορρικῶς cf. Gen. 19,13 **29** cf. Iob 21,14

28–29 ἀναιδείᾳ — βουλόμεθα cf. (Ps.-) Dion. Ar. eccl. hier. (CPG 6601) III 6 p. 84,22–25 Heil/Ritter

V T M

1 οὗτοι ed. Rom.* (ex Vc) | δοκοῦσι + πάντες οὗτοι πᾶσι V **4** μάτην (partim euanidum in T)]: μήπω Vc^{ac} μή τις Ml μήτε Vc^{mg} (Bonafides) edd. | οὐκ οὖν V **4–5** ἀποστήσονται T^{ac} (ωσθή T^{1} s.l.) **6** ταύτῃ] sc. τῇ ἐκκλησίᾳ **7** οἱ suppl. Dubielzig **8** ὁμήγυρις αὐτοὶ] locus fort. lacunosus (ὁμήγυρις ⟨ἠσπάσατο, ὑπὸ πάντων τῶν εὐσεβῶν ἐτιμᾶτο· ἀλλ᾽⟩ αὐτοὶ e.g. proposuit Dubielzig) **9** τοῦ ἀναθέματος suspectum; fort. glossa in textum recepta | σοδομιτικῶς M, sed cf. lat. **12** μορμολύκια V **16** ἀνδρίας ed. Rom.* **18** Γρηγόριος — ἀνέγνω om. T **19** ἁγίους + καὶ M **24** Ἐπιφάνιος — ἀνέγνω om. T **25** αὐτοὺς M ed. Rom.: αὐτοῖς V T **30–31** τῶν — θεῷ] τῶν εὐπροσδέκτων τῶ θεῶ πρεσβειῶν M **31** ἀπεβάλλοντο V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

ne decoratur, ipsi ab ea excisi putant totam damnare tanquam erroneam. et certe horrendum est dicere, et tacere damnatio; procedit enim contra ipsos uera in Christum professio, et pernicies uniuersitatem arripuit. sed procul sint haec, tanquam in uanum dicta et sine causa pronuntiata. itaque hinc et inde impellentur, quia uenerabilium imaginum pictura ex superioribus annis tradita in catholica ecclesia et in uenerabilibus templis hac informata, quam sancti patres et tradiderunt et receperunt et omne christianorum collegium. ipsi non solum his omnibus sunt frustrati, sed, quod est saeuius et terribilius, *clamor* anathematis *eorum* sodomice ac gomorrice multiplicatus est. hinc et peccatum eorum magnum est nimis. et quis poterit sufferre huius furoris insaniam harumque satyricarum turbulentiarum scenicas facies? quodsi cognouissent ueritatem – manifesta namque est omnibus qui pie intellegere uolunt –, scirent utique quia, sicut per ea quae in scriptis de sanctis indicantur memores passionum eorum efficimur et ad similem zelum erigimur, ita et per imaginalem descriptionem passiones horum uidentes in commemorationem uirtutis La.-Co. 527
eorum et deo plenae uitae uenimus. dein rursus bene sentiunt, dicentes ita:

(Gregorius episcopus legit:)

«Si quis non confitetur omnes sanctos, qui a saeculo usque nunc sunt quique ante legem ac in lege et in gratia deo placuerunt, honorabiles esse coram ipso anima et corpore uel horum non postulat orationes tanquam fiduciam habentium pro mundo intercedere secundum ecclesiasticam traditionem, anathema.»

(Epiphanius diaconus legit:)

Cum „ecclesiasticam traditionem“ dixerint, oportebat eos promulgare: ‚si quis et PL 129, 445
imaginales picturas non recepit, anathema sit.‘ antiqua quippe reuera est in catholica ecclesia traditio et ualde iuste in commemorationem nobis principalium agnita. sed impudenter hanc mysticam proicientes scientiam, catholicam alloquuntur ecclesiam: Ma. 350
uias tuas <scire> *nolumus*. unde et post hanc editionem suam et intercessionum deo Rom. 646
acceptabilem oblationem abiecerunt, delentes hanc ex hoc scripto suo; quod omnes nouerunt. moris enim est hereticis, ut, cum uiderint uel in uno sermone pietatis et ueritatis uiam, reuertantur in multa et diuersa fallentes. simplex enim est ueritas, at

26 uias tuas scire nolumus *sic etiam Ioh. Scot., Dion. Areop. eccl. hier. p. 1196 Chevallier*

P VE

1 scisi P^{ac} (s^{1} *exp.*, ex *superscr.* P^{c}) excisa E (*corr.* F^{2}) | putant] „*gr.* uidentur“ *ed. Rom.*^{mg} *minus apte (cf. Gloss. et ThLL X 2, 2765,69 sqq.)* **2** procedit – ipsos] „*gr.* perit enim secundum ipsos“ *ed. Rom.*^{mg}*; fort.* procidit *scribendum (cf. supra p. 719,7); Anast.* κατ᾽ αὐτοὺς *etiam aliis locis male intellexit* **3** tamquam VE **4** appellentur P^{ac} (ap *exp.*, im *add.* P^{c} *s. l.*) **6** hac (*eras.* F^{2}, *om. ed. Rom.**) ~ ταύτῃ **7** solum + ab *ed. Rom.*, sed cf. infra p. 781,17–18* | frustrati] abducti *ed. Rom.*^{mg}*, sed cf. infra l. l.* **8** sodomicę V sodomitice *ed. Rom.*, sed cf. gr.* | ac] et *ed. Rom.** **10** scoenicas *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **11** quodsi] *Anast. legit* εἰ δὲ, *ut uidetur* (εἴθε ~ utinam, *cf. supra p. 603,24 al.*), *inde constructionem uerborum mutauit* | manifesta – omnibus] manifestam (manifesta F^{2}) quae est omnibus E quae manifesta est omnibus *ed. Rom.** | nanque P | intelligere E *edd.* **15** deinde F *edd.* **17** seculo P E (*abbr.* V) | sunt] *debuit* fuerunt *(Dubielzig)* **25** misticam VE **26** scire *addidi coll. gr. et Vulg., cf. Ioh. Scot. l. l. (cf. app. bibl.)* („*gr.* scire nolumus“ *ed. Rom.*^{mg}) | et^{1} *om.* E *edd.* **28–29** ut – fallentes] *locus difficilis; incertum quid Anast. legerit uel intellexerit in gr.* **28** uiderint] „*gr.* contempserint“ *ed. Rom.*^{mg} **28–29** sermone – reuertantur] „*gr.* uerbo pietatem, et a ueritatis uia aberrauerint“ *ed. Rom.*^{mg} **29** fallentes] labi *ed. Rom.*^{mg} | est enim *ed. Rom.**

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

διεσφάλθαι· μονοειδὴς γὰρ ἡ ἀλήθεια, τὸ δὲ ψεῦδος πολυσχιδές. Ἀρειανοὶ γὰρ κτίσμα λέγοντες τὸν θεὸν λόγον μετὰ ταύτης αὐτῶν τῆς δυσσεβοῦς βλασφημίας ἐκτὸς ψυχῆς τοῦτον ἐνανθρωπῆσαι λεληρωδήκασι. καὶ Εὐτυχὴς ὁ δείλαιος μίαν φύσιν δοξάζων ἐπὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἐβλασφήμει θειοτέραν τινὰ σάρκα
Ha. 433 λέγων αὐτὸν ἀνειληφέναι καὶ οὐχ ὁμοούσιον τῆς ἡμετέρας φύσεως. ὡσαύτως οὖν καὶ οἱ προΐστορες ταύτης τῆς αἱρέσεως τούτους ζηλώσαντες ἐν μιᾷ καινοτομίᾳ μὴ ἀρκεσθέντες, ὡς κόρον τοῦ κακοῦ μὴ ἔχοντες, καὶ ἑτέραν γείτονα ταύτης ἐπεσπάσαντο. ἀκόλουθα δὲ λόγια δοκοῦντες τοῖς ἁγίοις πατράσιν ἐξισοῦσθαι ὑποκρίσει προσποιούμενοι τὴν εὐσέβειαν ἐπιφέρουσιν·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ κρίσιν καὶ ἀνταπόδοσιν τὴν πρὸς ἀξίαν ἑκάστῳ τοῖς δικαίοις τοῦ θεοῦ σταθμοῖς καὶ μὴ εἶναι τέλος κολάσεως μήτε μὴν τῆς οὐρανίου βασιλείας, ἥτις ἐστὶν ἡ τοῦ θεοῦ κατατρύφησις — *οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν πνεύματι ἁγίῳ* κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον —, ἀνάθεμα.»

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Οὗτος τῶν πρωτάρχων τῆς ἀληθινῆς ἡμῶν πίστεως ἁγίων ἀποστόλων καὶ θεσπε-
La.-Co. 529 σίων πατέρων ἀφορισμός, αὕτη τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἡ ὁμολογία καὶ οὐχὶ τῶν αἱρετιζόντων. ὁ δὲ ἐπιὼν τούτων οἰκεῖος, ἐπειδὴ ἀμαθίας καὶ ἀπαιδευσίας γέμει, οὕτως περιβομβῶν·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Εἴ τις οὐ παραδέχεται τὴν καθ' ἡμᾶς ἁγίαν ταύτην καὶ οἰκουμενικὴν ἑβδόμην σύνοδον, ἀλλὰ ταύτην ἐνδιαβάλλοι καθ' οἱονδήποτε τρόπον καὶ οὐ μετὰ πάσης πληροφορίας ἀσπάζεται τὰ παρ' αὐτῆς κατὰ τὴν τῆς θεοπνεύστου γραφῆς διδασκαλίαν ὁρισθέντα, ἀνάθεμα ἔστω ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος καὶ τῶν ἁγίων ‹καὶ› οἰκουμενικῶν ἑπτὰ συνόδων.»

Rom. 647 (Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Ma. 352 Ἡ τῆς ἀληθείας ἀπόπτωσις νοῦ καὶ φρενός ἐστι τύφλωσις. αὕτη γὰρ αὐτῶν ἡ ἀπόφασις πλέον τῆς ἀσεβείας τὴν ἀμαθίαν καὶ παραφροσύνην ἔχει. οὐδὲ γάρ εἰσι σοφοὶ εἰ μὴ τὴν ἀπαιδευσίαν. ἑβδόμην γὰρ σύνοδον ἑαυτοὺς ἀποκαλοῦντες ὡς περὶ ἄλλων ἑπτὰ συνόδων γεγονότων τὸν ἑαυτῶν ἀναθεματισμὸν ἀνατιθέασι

---

13 ἡ[1] — κατατρύφησις cf. Ps. 36,4 **13–15** cf. Rom. 14,17 (τῶν οὐρανῶν ex Mt. 20,1 al.)

---

1 μονοειδὴς — πολυσχιδές cf. Greg. Naz. or. 30 (theol. IV) (CPG 3010,30) c. 20,19–20 Gallay/Jourjon; Cyr. Hier. catech. 18 (CPG 3585,2) c. 1,19–20 Reischl/Rupp **12** μὴ — κολάσεως cf. Iustin. edictum c. Orig. (CPG 6880), ACO III p. 214,4–5 **25–26** ἀνάθεμα — πνεύματος cf. Syn. Const. a. 536 (acclam. syn. Tyri; cf. CPG 9205 et 9329,8), ACO III p. 89,13 al. **28** Ἡ — τύφλωσις cf. Bas. c. Eun. (CPG 2837) II c. 16,9–10 Sesboüé/de Durand/Doutreleau (cf. Ioh. Dam. parall. [CPG 8056,2.1], PG 96, 436 A 3–4)

V T M

---

2 ταύτης] τῆς V **3** ἐκτὸς] ἐκ τῆς M **8** δοκοῦσι M **9** ἐπιφέρουσιν scripsi coll. p. 718,10 al.: ἐκφέρουσιν V T: ἐμφέρουσι M **10** Γρηγόριος — ἀνέγνω om. T **14** χαρὰ καὶ εἰρήνη V **16** Ἐπιφάνιος — ἀνέγνω om. T **18–19** καὶ — αἱρετιζόντων om. M **19** ἐπιὼν] sc. ἀφορισμός **20** περιβομβούντων V **21** Γρηγόριος — ἀνέγνω om. T **26** καὶ[2] suppleui coll. lat.; cf. infra p. 776,1 (et sic semper in definitione Hieriae) **27** Ἐπιφάνιος — ἀνέγνω om. T **28** ἀπόπτωσις] ἀπόστασις M **29** καὶ + τὴν V | οὐδὲ] οὐ Vc edd. **31** περὶ] παρὰ ed.Rom.*, sed cf. lat. | γενομένων M (de participii congruentia cf. Act. I p. 44,3 al.)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

uero mendacium multiplex. Arriani quippe creaturam dicentes deum uerbum, cum hac impia blasphemia sua sine anima hunc incarnatum fuisse delere mentiti sunt. et Eutyches infelix unam naturam opinans in dispensatione domini blasphemabat diuiniorem quandam carnem dicens eum suscepisse et non consubstantialem naturae nostrae. similiter ergo et antistites huius hereseos hos aemulantes una nouitate mini- Ha. 434
me contenti, ut satietatem mali non habentes, et aliam uicinam huius arripuerunt. sequentia uero eloquia putantes sanctis patribus coaequari et hypocrisi simulantes pietatem proferunt:

(Gregorius episcopus legit:)

«Si quis non confitetur resurrectionem mortuorum et iudicium et retributionem condignam unicuique iustis dei ponderibus recompensaturam et non fore terminum supplicii, sed nec caelestis <regni>, id est dei deliciarum – *non enim est regnum* caelorum *esca et potus, sed iustitia et pax et gaudium in spiritu sancto* secundum diuinum apostolum –, anathema.»

(Epiphanius diaconus legit:)

Haec primatum uerae fidei nostrae, sanctorum scilicet apostolorum, et egregiorum patrum est segregatio. haec catholicae ecclesiae est et non hereticorum confessio. La.-Co. 530
quod uero subsequitur proprium eorum est, quoniam indisciplinatione ac ineruditione plenum est, dum ita circumboat:

(Gregorius episcopus legit:)

«Si quis non recipit sanctam hanc et uniuersalem septimam synodum nostram, sed huic quoquo modo derogat et non cum omni satisfactione amplectitur ea quae ab ipsa secundum diuinitus inspiratae scripturae doctrinam diffinita sunt, anathema sit a patre et filio et spiritu sancto et sanctis ac uniuersalibus septem synodibus.»

(Epiphanius diaconus legit:) Rom. 647

Veritatis ignorantia sensuum et mentis est caecitas. haec enim eorum sententia plus Ma. 351
inscitiae et amentiae quam impietatis habet. non enim sapientes sunt nisi circa indisciplinationem. septimam enim synodum sese uocantes quasi de aliis septem syn- PL 129, 446

P VE

2 delire F *ed. Reg.*, sed cf. e.g. p. 765,15* **3** Eutyces P Eutiches VE, *corr. ed. Rom.* **6** ut] et E *edd., sed cf. gr.* **7** sequentia ~ ἀκόλουθα? consentanea *ed. Rom.*^{mg}, *sed Anast. uertit* τὰ δὲ ἀκόλουθα, *unde post* coaequari *inseruit* et | coaequare *codd., corr. ed. Rom.* **11** condigna VE **12** regni *add. ed. Rom.* (ex gr.)* **17** segregatio *(mendum interpretis)*] separatio E definitio *ed. Rom.*^{mg} **18–19** quod – est] *Anast. liberius uertit* **18** est eorum E *edd.* **19** circumbat *ed. Rom. (error typogr., ut uidetur)* circumbombat *ed. Reg.** (*corr. La.-Co.*^{mg} *ex* P)*; Anast. fort. uertit* περιβοῶν *(Dubielzig)* **23** inspirate P E **24** et sanctis *om.* F *edd.* | synodis F *edd.* **26** cecitas P E coecitas *ed. Rom.** **27** inscientiae E *edd.* **28–777,1** synodis F *edd.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

λέγοντες „ἀνάθεμα ἔστω ἐκ τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν ἑπτὰ συνόδων". καὶ οὐ μᾶλλον γελῶνται τῆς ἀπαιδευσίας ἢ οἰκτείρονται τῆς ἀσεβείας. τὴν γὰρ ἀλήθειαν ἀφέντες καὶ τῆς εὐτριβοῦς καὶ βασιλικῆς ὁδοῦ παρατραπέντες ἐπὶ βόθρους ἴενται καὶ φάραγγας καὶ κρημνούς. καὶ προσφθέγγεται αὐτοῖς ὁ παροιμιακὸς λόγος· *τοὺς ἄξονας τοῦ ἰδίου γεωργίου πεπλάνηνται*, καὶ *συνῆξαν χερσὶν ἀκαρπίαν*. διὸ καὶ *τὰ* τεθηγμένα αὐτῶν *βέλη καὶ τὰ ἐντεταμένα τόξα*, ἃ κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἠκόντισαν, οἱ τῆς ἀληθείας ἐρασταὶ καὶ τῆς δικαιοσύνης ζητηταὶ εἰς τὴν αὐτῶν καρδίαν ἐμπήσσουσι, καὶ ἀναλαμβάνονται τὸν Δαβὶδ μελῳδοῦντα ἐν πνεύματι· *λάκκον ὤρυξαν* οἱ ταύτης τῆς κενῆς φαυλότητος εἰσηγηταὶ *καὶ ἀνέσκαψαν αὐτὸν καὶ ἐνέπεσον εἰς βόθρον ὃν εἰργάσαντο,* καὶ *ἐπέστρεψεν ὁ πόνος αὐτῶν* ἐπὶ τὴν *κεφαλὴν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ κορυφὴν αὐτῶν ἡ ἀδικία αὐτῶν καταβήσεται*. διότι *λέγουσι τὸ πικρὸν γλυκὺ καὶ τὸ γλυκὺ πικρόν* καὶ *τιθέασι τὸ φῶς σκότος καὶ τὸ σκότος φῶς*, λέγοντες οὕτως·

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Τούτων τοίνυν παρ᾽ ἡμῶν μετὰ πάσης ἀκριβείας τε καὶ ἐμμελείας θεσπισθέντων ὁρίζομεν ἑτέραν πίστιν μηδενὶ ἐξεῖναι προφέρειν ἤγουν συγγράφειν ἢ συντιθέναι ἢ φρονεῖν ἢ διδάσκειν ἑτέρως, τοὺς δὲ τολμῶντας συντιθέναι πίστιν ἑτέραν ἢ προκομίζειν ἢ διδάσκειν ἢ παραδιδόναι τοῖς θέλουσιν ἐπιστρέφειν *εἰς ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας* ἐξ αἱρέσεως οἱασοῦν ἢ καινοφωνίαν ἤτοι λέξεως ἐφεύρεσιν πρὸς ἀνατροπὴν εἰσάγειν τῶν νῦν παρ᾽ ἡμῶν διορισθέντων, τούτους, εἰ μὲν ἐπίσκοποι εἶεν ἢ κληρικοί, ἀλλοτρίους εἶναι τοὺς ἐπισκόπους τῆς ἐπισκοπῆς καὶ τοὺς κληρικοὺς τοῦ κλήρου, εἰ δὲ μονάζοντες εἶεν ἢ λαϊκοί, ἀναθεματίζεσθαι.»

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Βουκοληθέντες ἐξ ἀπαιδευσίας ταῦτα κεκλόφασι παρὰ θεσπεσίων πατέρων ἡμῶν
La.-Co. 532 καὶ ὡς οἰκεῖα συντεθείκασι. διὸ καὶ μάταιος καὶ ἀργὸς αὐτῶν ὁ λόγος καὶ οὐδὲ
Ha. 436 ἀποκρίσεως ἄξιος.

4–5 cf. Prou. 9,12b–c **5–6** τὰ – τόξα cf. Is. 5,28 **8–11** cf. Ps. 7,16–17 **11–12** cf. Is. 5,20 **17–18** cf. 1 Tim. 2,4; Hebr. 10,26 al.

2–5 τὴν – ἀκαρπίαν cf. Cyr. Alex. ad mon. Aeg. (epist. 1) (CPG 5301), ACO I 1,1 p. 13,21–23 **14–21** ~ Conc. Const. III, ACO ser. II, II 2 p. 776,20–27 (~ Conc. Chalc., ACO II 1,2 p. 130,4–11)

V T M **14–21** ~ *Conc. Const. III, Conc. Chalc.*

7 τῆς[1] + οὐκ V | συζητηταὶ V | καρδίαν αὐτῶν M **7–8** ἐμπήσουσι V ἐμπίπτουσι M **9** καινῆς T edd. (nihil respondet in lat.) **11** ἡ om. V **13** Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **14** παρ᾽ ἡμῶν post ἐμμελείας *Conc. Const. III Conc. Chalc.* | πάσης + πανταχόθεν *Conc. Const. III Conc. Chalc.* | θεσπισθέντων] διατυπωθέντων *Conc. Const. III Conc. Chalc.* **15** ὁρίζομεν] ὥρισεν ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος *Conc. Chalc.* | ἤγουν V *Conc. Const. III Conc. Chalc.*: ἤως T ἢ M **15–16** ἢ φρονεῖν om. M **16** τολμῶντας + ἢ *Conc. Const. III Conc. Chalc.* | ἢ[2]] ἤγουν *Conc. Chalc.* **16–17** προσκομίζειν M **17** παραδιδόναι + ἕτερον σύμβολον *Conc. Const. III Conc. Chalc.* **17–18** ἀληθείας + ἐξ Ἑλληνισμοῦ ἢ ἐξ Ἰουδαϊσμοῦ ἢ γοῦν *Conc. Const. III Conc. Chalc.* **18** οἱασδηποτοῦν V οἵας δήποτε οὖν *Conc. Chalc.* **18–19** ἢ – διορισθέντων *deest in Conc. Chalc.* **18** καινοφωνίαν (cf. lat. et *Conc. Const. III*) T^{pc} M: κενοφωνίας V κενοφωνίαν T^{ac} (αι T^{1} s.l.) καινοφωνίας ed. Rom.* **19** εἶεν ἐπίσκοποι *Conc. Chalc.* **20** τῆς ἐπισκοπῆς τοὺς ἐπισκόπους M **21** εἶεν post λαϊκοί *Conc. Chalc.* | ἀναθεματιζέσθωσαν V, ἀναθεματίζεσθαι + αὐτούς *Conc. Const. III* **22** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T **24** συντεθήκασι V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

odibus quae factae fuerint anathematismum suum posuerunt dicentes „anathema sit a sanctis et uniuersalibus septem synodibus“. et non magis deridentur propter indisciplinationem quam compassionis affectu lugentur propter impietatem. ueritatem enim deserentes et a bona semita et regia uia auersi in foueam et hiatus atque praecipitia incidunt. quibus et prouerbialis sermo pronuntiat: „in axis agri sui errauerunt et collegerunt manibus infecunditatem.“ propter quod et *acutas sagittas* suas *et* tensos *arcus*, quos aduersus ecclesiam iaculati sunt, in corde ipsorum ueritatis amatores et iustitiae quaesitores infixerunt, et assumunt Dauid modulantem in spiritu: *lacum aperuerunt* huius prauitatis institutores *et foderunt eum et inciderunt in foueam quam fecerunt, et conuersus est dolor eorum in caput eorum, et in uerticem eorum iniquitas eorum descendet*. quoniam *dicunt amarum dulce et dulce amarum et ponunt lucem tenebras et tenebras lucem*, dicentes ita:

(Gregorius episcopus legit:)

«His igitur a nobis cum omni districtione ac diligentia decretis diffinimus aliam fidem nemini licere proferre, id est conscribere uel componere aut sapere seu docere aliter, at uero qui ausi fuerint componere fidem aliam uel proferre aut docere seu tradere his qui uolunt reuerti *ad agnitionem ueritatis* a quacumque heresi aut nouitatem uocum, id est dictionis adinuentionem, ad subuersionem praesentium diffinitionum quae a nobis promulgatae sunt introduxerint, si quidem episcopi fuerint uel clerici, alienos esse episcopos ab episcopatu et clericos a clero, si uero monachi fuerint aut laici, anathematizari.»

(Epiphanius diaconus legit:)

Illusi ab indisciplinatione haec ab egregiis patribus nostris extorserunt et acsi propria composuerunt. propter quod et inanis et otiosus est sermo ipsorum et nec responsione dignus. La.-Co. 531 Ha. 435

P VE

1 fuerant E *edd.* | suum] *i.e.* sui | posuere E *edd.*; *Anast. uertit* ἀνατεθείκασι *(Dubielzig)* **3** compassionis affectu lugentur ~ οἰκτείρονται? **4** deserentes *ed. Rom.*^{mg} *(cf. p. 611,8 al.)*: ferentes *codd. edd. i.t.* **4–5** precipitia P E (*abbr.* V) **5–6** in – infecunditatem] *eisdem fere uerbis Anast. locum transtulit Conc. Const. IV Anast. interpr. Act. X l. 907–909* **5** in axis *tradunt codd. etiam in Conc. Const. IV l.l.*: in axibus *ed. Rom.*^{mg} *et Leonardi/Placanica i.t.* **6** infecunditatem E *ed. Reg.**: infoec- P *ed. Rom. (fort. retinendum)* infęc- V **7** ecclesiam (-m *incertum in* P)] ęcclesias V ecclesias E *(corr. ed. Rom.)* **9** effoderunt *Vulg., sed cf. Psalt. Ambros. apud Weber* **10** capud P | eorum^{3}] *cf. Psalt. Rom.* **11** quoniam ~ διότι *(cf. e.g. p. 605,19)* **14** ac] et F *edd.* **16** qui ausi] quia usi *dist.* VE (qui nisi F^{2}) | seu] aut E *edd.* **23** et acsi] ac et si F *ed. Rom.* ac ueluti *ed. Reg.** **24** composuerint F *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

Rom. 648 (Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Οἱ θειότατοι βασιλεῖς Κωνσταντῖνος καὶ Λέων εἶπον· Λεγέτω ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, εἰ κατὰ συναίνεσιν πάντων τῶν ὁσιωτάτων ἐπισκόπων ὁ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀναγνωσθεὶς ὅρος ἐξεφωνήθη. Ἡ ἁγία σύνοδος ἐξεβόησε· Πάντες οὕτως πιστεύομεν. πάντες τὸ αὐτὸ φρονοῦμεν. πάντες συναινέσαντες καὶ ἀσμενίσαντες ὑπεγράψαμεν. πάντες ὀρθοδόξως πιστεύομεν. πάντες νοερῶς τῇ νοερᾷ
Ma. 353 θεότητι λατρεύοντες προσκυνοῦμεν. αὕτη ἡ πίστις τῶν ἀποστόλων. αὕτη ἡ πίστις τῶν πατέρων. αὕτη ἡ πίστις τῶν ὀρθοδόξων. οὕτω πάντες λατρεύοντες τῷ θεῷ προσεκύνουν. πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων. τοὺς φωστῆρας τῆς εἰρήνης, κύριε, φύλαξον. εὐσεβῆ, κύριε, ζωὴν αὐτοῖς. Λέοντι καὶ Κωνσταντίνῳ αἰωνία μνήμη. ὑμεῖς ἡ εἰρήνη τῆς οἰκουμένης. φυλάξει ὑμᾶς ἡ πίστις ὑμῶν. τὸν Χριστὸν τιμᾶτε, αὐτὸς ὑμᾶς φυλάξει. τὴν ὀρθοδοξίαν ὑμεῖς ἐβεβαιώσατε. εὐσεβῆ, κύριε, ζωὴν αὐτοῖς. ἀπέστω φθόνος τῆς βασιλείας αὐτῶν. ὁ θεὸς φυλάξει τὸ κράτος ὑμῶν. ὁ θεὸς τὴν βασιλείαν ὑμῶν εἰρηνεύσει. ἡ ὑμετέρα ζωὴ τῶν ὀρθοδόξων ζωή. οὐράνιε βασιλεῦ, τοὺς ἐπιγείους φύλαξον. δι᾽ ὑμῶν ἡ οἰκουμενικὴ ἐκκλησία εἰρήνευσεν. ὑμεῖς φωστῆρες τῆς ὀρθοδοξίας. τοὺς φωστῆρας τῆς οἰκουμένης, κύριε, φύλαξον. αἰωνία μνήμη Κωνσταντίνῳ καὶ Λέοντι. νέῳ Κωνσταντίνῳ τῷ εὐσεβεστάτῳ βασιλεῖ πολλὰ τὰ ἔτη. τὸν ἀπὸ γένους ὀρθόδοξον, κύριε, φύλαξον. εὐσεβῆ, κύριε, ζωὴν αὐτῷ. ἀπείη φθόνος τῆς βασιλείας αὐτοῦ. τῆς εὐσεβεστάτης Αὐγούστης πολλὰ τὰ ἔτη. τὴν εὐσεβῆ, τὴν ὀρθόδοξον ὁ θεὸς φυλάξει. ἀπείη φθόνος τῆς βασιλείας ὑμῶν. ὁ θεὸς φυλάξει τὸ κράτος ὑμῶν. ὁ θεὸς εἰρηνεύσει τὴν βασιλείαν ὑμῶν. τὸ ἀσύγχυτον τῆς κατὰ Χριστὸν οἰκονομίας ὑμεῖς διηυκρινήσατε. τὸ ἀδιαίρετον τῶν δύο τοῦ Χριστοῦ φύσεων βεβαιοτέρως ὑμεῖς ἐκηρύξατε. τὰ τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν ἓξ συνόδων δόγματα ὑμεῖς ἐπεκυρώσατε. πᾶσαν εἰδωλολατρίαν ὑμεῖς ἐξηφανίσατε. τοὺς διδασκάλους τῆς τοιαύτης πλάνης ὑμεῖς ἐθριαμβεύσατε. τοὺς τὰ ἐναντία φρονοῦντας ὑμεῖς ἐστηλιτεύσατε.»

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Προσφωνήσαντες τοῖς βασιλεῦσι τὰ εἰωθότα, τῷ τοῦ ψεύδους οἴστρῳ τὴν ψυχὴν ἐκκαυθέντες, ἐξ αὐτῆς *τῆς τοῦ διαβόλου μεθοδείας* φθέγγονται εἰπόντες „πᾶσαν εἰδωλολατρίαν ὑμεῖς ἐξηφανίσατε". εἶθε κεκώφωτο τὰ ὦτα ἡμῶν μὴ ἀκοῦσαι τῆς

29 τῆς – μεθοδείας cf. Eph. 6,11

2–4 = Conc. Const. III, ACO ser. II, II 2 p. 798,2–3 (~ Conc. Chalc., ACO II 1,2 p. 155,6–7) **4–22** Πάντες – ὑμῶν cf. Conc. Chalc., ACO II 1,2 p. 155,9–28; Conc. Const. III, ACO ser. II, II 2 p. 798,5–16 **6–7** πάντες² – προσκυνοῦμεν cf. p. 760,10–11 **19–20** τῆς² – φυλάξει cf. Gero, Constantine V p. 93–94 adn. 139; PmbZ #4725; Speck, Frauen 579–580 **28–29** τῷ – ἐκκαυθέντες cf. Conc. Const. III, ACO ser. II, II 2 p. 834,19–20

29–780,1 ἐξ – φωνῆς cf. Steph. Diac. uita Steph. Iun. (BHG[a] 1666) § 29 p. 128,9–11

V T M **2–4** = *Conc. Const. III, ~ Conc. Chalc.*

1 Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **6** τῇ νοερᾷ om. V **9–10** τοὺς – φύλαξον om. ed. Rom.* **10** αἰωνία + ἡ V edd., sed cf. Conc. Chalc. l. l. p. 155,19 al. (uide infra l. 17) **11** ἡ¹ om. V | φυλάξῃ ed. Rom.* **13** φυλάξει M: φυλάξοι T edd. φυλα′ sine abbr. V **14** εἰρηνεύσοι T edd. **15** ἐπουράνιε ed. Rom.* **17** αἰωνία + ἡ ed. Rom.*, sed uide supra l. 10 | Κωνσταντίνῳ¹] Κωνσταντίνου Vc edd. | Λέοντος Vc edd. **18** τὸν – ὀρθόδοξον] τοὺς … ὀρθοδόξους V **19** αὐτῷ] αὐτοῖς V | αὐτοῦ] αὐτῶν V **20** φυλάξει M: φυλα′ sine abbr. V T φυλάξοι ed. Rom.* **21** φυλάξει M: φυλα′ sine abbr. V T φυλάξοι ed. Rom.* | εἰρηνεύσοι T edd. **22** διευκρηνήσατε sic V (prob.) **24** ἐξὶ M | ἐκυρώσατε M | εἰδωλολατρείαν M ed. Rom.* (εἰδωλολατρ′ sine abbr. V) **27** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T **28** τῷ] τὸ V | τοῦ om. ed. Rom.* **30** εἰδωλολατρείαν ed. Rom.* | ἡμῶν] ὑμῶν V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

(Gregorius episcopus legit:) Rom. 648

«Diui imperatores Constantinus et Leo dixerunt: Dicat sancta et uniuersalis synodus, si per consensum omnium sanctissimorum episcoporum diffinitio quae nunc lecta est promulgata sit. Sancta synodus exclamauit: Omnes ita credimus. omnes idipsum sapimus. omnes consonanter et libenter subscripsimus. omnes horthodoxe credimus. omnes intelligibiliter intelligibilem deitatem adoramus. haec est Ma. 354 fides apostolorum. haec est fides patrum. haec est fides horthodoxorum. sic omnes seruientes deo adorabant. multos annos imperatorum. luminaria pacis, domine, custodi. piam, domine, uitam illis. Leoni et Constantino aeterna memoria. uos estis pax orbis terrae. conseruet uos fides uestra. Christum honorificatis, ipse uos conseruabit. horthodoxiam uos confirmastis. piam, domine, uitam eis. absit inuidia ab PL 129, 447 imperio eorum. deus custodiat imperium uestrum. deus imperium uestrum pacificet. uestra uita horthodoxorum uita. caelestis rex, terrenos custodi. per uos uniuersalis ecclesia pacificata est. uos luminaria horthodoxiae estis. luminaria orbis, domine, conserua. aeterna memoria Constantino et Leoni. nouo Constantino piissimo imperatori multos annos. a genere horthodoxum, domine, custodi. piam, domine, uitam ei. abscedat inuidia a regno eius. piissimae Augustae multos annos, eam quae pia, quae horthodoxa est deus conseruet. abscedat inuidia a regno uestro. deus custodiat imperium uestrum. deus pacificet regnum uestrum. inconfusam in Christo dispensationem uos bene discreuistis. inseparabilitatem duarum in Christo naturarum firmius uos praedicastis. sanctorum et uniuersalium sex conciliorum dogmata uos roborastis. omnem idololatriam uos exterminastis. magistros huiusmodi erroris uos publicastis. contraria sentientes uos propalastis.»

(Epiphanius diaconus legit:)

Pronuntiantes imperatoribus consueta, mendacii furorisque facibus animam exardescere facientes, ex ipsa diaboli argumentatione loquuntur dicentes „omnem idololatriam uos exterminastis“. utinam surdae fierent aures nostrae, ne audirent corrum-

22 omnem – exterminastis *cf. LC praef. p. 99,20–21*

P VE

3 consensum] confessionem P^{ac} (fessionem *subterlin.*, sensum *superscr.* P^{x}) **6** diuinitatem E *edd.* **16** imperatorum VE *edd.* **17** piissime Auguste *codd.* **18** piam P^{ac} (m *exp.*) **25** furorisque] furoribus quae E furoribus quasi F^{2} *edd.* **27** surde *codd.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

ψυχοφθόρου ταύτης φωνῆς. *μὴ ἐνδελέχιζε* γάρ φησιν ὁ παροιμιακὸς λόγος *γυναικὶ πόρνῃ*. τὸν γὰρ σωτηριώδη τῆς οἰκονομίας λόγον λυμᾶναι βουλόμενοι εἰς πᾶσαν βλασφημίας ὑπερβολὴν κατέδυσαν· καὶ τί πρὸς ταύτην τὴν γοερὰν λύσσαν εἴποιμεν
Rom. 649 ἢ ἃ παρὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος τῷ θεσπεσίῳ Δαβὶδ λελάληται; *ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν, τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν*, καὶ *ταῖς γλώσσαις αὐτῶν δολιοῦσιν*. ἔνθεν καὶ *ἀπέπεσον* ἐκ *τῶν διαβουλίων αὐτῶν*, κριθέντες παρὰ τοῦ ῥυσαμένου ἡμᾶς τῆς πλάνης τῶν εἰδώλων Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν. αὐτὸς γὰρ ἄνθρω-
La.-Co. 533 πος τέλειος διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν ἀξιώσας γενέσθαι πᾶσαν εἰδωλολατρίαν ἐξηφάνισεν. ἔφη γὰρ διὰ τοῦ προφήτου· *ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται* καὶ *ἐξαλείψω τὰ ὀνόματα τῶν εἰδώλων ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ οὐκέτι ἔσται αὐτῶν μνεία*. δῆλον ἡ προφητεία εἰς αὐτὸν ἀναφέρεται καὶ οὐχ, ὡς αὐτοὶ ἔφησαν, εἰς βασιλέων κράτος. ἀποστασίας τοίνυν ἴδιον ταύτην τὴν χάριν καὶ δωρεὰν ἑτέροις προσπορίζειν. βοῶσιν οἱ χριστιανοὶ ἐκ τοῦ μεγαλοφωνοτάτου Ἡσαΐου ἀρυσάμενοι· *οὐ πρέσβις, οὐκ ἄγγελος, ἀλλ'*
Ma. 356 *αὐτὸς ὁ κύριος ἔσωσεν* ἡμᾶς. εἰ δέ, ὡς αὐτοί φασι, σύλλογος ἐπισκόπων καὶ βασιλέων κράτος ἐρρύσατο ἡμᾶς τῆς πλάνης τῶν εἰδώλων, διεψεύσθη παρὰ τῆς ἀληθείας τὸ ἀνθρώπινον γένος, ἄλλου τοῦτο σώσαντος καὶ ἄλλου μεγαλαυχοῦντος τοῦτο διασώσασθαι. τῆς γὰρ εἰδώλων πλάνης καὶ ἀπάτης Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ῥυσαμένου ἡμᾶς, αὐτοὶ μεγαλαυχοῦσι τὴν ἀπολύτρωσιν ποιήσασθαι. ὧ τῆς ἀλα-
Ha. 437 ζονείας καὶ παρανοίας· ἐκστάντες γὰρ τῆς ἀληθείας τὸν νοῦν καὶ τὴν φρένα ἀπετυφλώθησαν, καὶ ταῖς οἰκείαις δοκήσεσι καὶ φαντασίαις τῇ κολακείᾳ καταβαπτισθέντες περιπεπλάνηνται, καὶ τὰ ἁρμόδια καὶ πρέποντα ἀναγορεύειν τοῖς βασιλεῦσιν ἐγκώμια ἀπωσάμενοι τὰ εἰς Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν ἀναφερόμενα αὐτοῖς προσπεφωνήκασιν. ἔδει μᾶλλον αὐτοῖς τὰς ἀνδρείας τούτων ἐξειπεῖν, τὰς κατὰ τῶν πολεμίων νίκας, τὰς βαρβαρικὰς ὑποπτώσεις, ἃς ἐν εἰκόσι καὶ διατοίχοις εἰς μνήμην ἐξηγήσεως πολλοὶ ἐστηλογράφησαν τοὺς ὁρῶντας πρὸς πόθον καὶ ζῆλον ἕλκοντες, τὴν τοῦ ὑπηκόου περιποίησιν, τὰς βουλάς, τὰ τρόπαια, τὰς κοσμικὰς συστάσεις, τὰς πολιτικὰς καταστάσεις, τὰς τῶν πόλεων ἐπανορθώσεις. αὗται ἀξιεπαίνετοι βασιλεῦσιν εὐφημίαι, αἵτινες καὶ πᾶν τὸ ὑπήκοον προσκαλοῦνται εἰς εὔνοιαν. τὰς δὲ γλώσσας ἔτι τεθηγμένας ἔχοντες καὶ ἐμπνέοντες ὀργῆς καὶ συκοφαντίας *ἐν σκοτομήνῃ* δοκοῦσι *κατατοξεύειν τοὺς εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ*, λέγοντες τοιάδε·

1–2 cf. Prou. 5,3 et Sir. 9,4 **4–6** cf. Ps. 13,3 (= Ps. 139,4 + Ps. 5,10); Rom. 3,13 **6** cf. Ps. 5,11 **9** ἰδοὺ – ἔρχονται Zach. 14,1 al.; Ier. 38,31; Hebr. 8,8 **9–10** ἐξαλείψω – μνεία Zach. 13,2; cf. Deut. 9,14 **13–14** Is. 63,9 **29–30** cf. Ps. 10,2

15–16 διεψεύσθη – μεγαλαυχοῦντος cf. Greg. Naz. epist. 101 (= epist. 1 ad Cled. = theol. 1) (CPG 3032) § 35,4–5 Gallay/Jourjon; Conc. Later., ACO ser. II, I p. 362,17–18

9–10 ἐξαλείψω – μνεία cf. Niceph. adu. Epiph. p. 346,21–24

V T M

2 λόγον ante τῆς οἰκονομίας V **3** βλασφημίαν ὑπερεκβολ(ὴν) sic V | λύτταν Vc^{pc} (Morin s.l.) edd. | εἴπωμεν ed. Rom.* ex Vc^{pc} **4** ἢ ἃ M ed. Rom.: ἢ τὰ ἃ V ἢ τὰ T | θείω M | λέλεκται ed. Rom.* | ἀσπίδος Vc^{pc} (ων in ος mut. Vc^{x}) edd. **5** καὶ fort. delendum, cf. lat. *Sept. N. T.* **5–6** ἐδολιοῦσαν *Sept. N. T.* (*agebant* Anast. ex *Vulg.*) **6** ἐκ] ἀπὸ M *Sept.* | διαβουλιῶν V **8** εἰδωλολατρείαν ed. Rom.* **13** ἀρρυσάμενοι V T | πρέσβις V^{pc} M^{pc} *Sept.* (uar. lect.) ed. Rom. (cf. etiam Conc. Ephes., ACO I 1,5 p. 90,13 et I 1,6 p. 38,19): πρέσβυς V^{ac} T M^{ac} Mansi **14** ἐπισκόπων + καὶ πρεσβυτέρων V edd. **15** exspectaueris ⟨ἐκ⟩ τῆς πλάνης (cf. Act. I p. 52,27 al.), sed cf. infra l. 17 | παρὰ T M (cf. Greg. Naz. l.l.): om. V, περὶ Vc edd. **16–17** τοῦτο – τοῦτο] τοῦ … τοῦ V **22** ἀπεωσάμενοι V (prob.) T edd., sed cf. infra p. 784,21 **23** ἀνδρίας ed. Rom.* **24–25** ἃς – ἕλκοντες posteriore aetate inserta esse censet Speck, Ich bin's nicht p. 303 adn. 712; fort. adnotatio marginalis in textum recepta **24** διατοίχοις] τοίχοις M **25** ζῆλον καὶ πόθον M **27** πόλεων] πολέμων T | ἀξιέπαινοι M **29** ἐμπνέοντες] ἔμπλεοι ὄντες V **30** τοιάδε] τάδε ed. Rom.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

pentem animas uocem! noli, inquit prouerbialis sermo, *assiduus esse* cum muliere meretrice. salutarem namque dispensationis rationem demoliri uolentes, in omnem blasphemiae superiectionem deuenerunt. et quid ad hanc lugendam rabiem dicemus nisi ea quae a spiritu sancto per Dauid psalmographum sunt prolata? *uenenum aspi-* Rom. 649
dum sub labiis eorum, sepulchrum patens est guttur eorum, linguis suis dolose agebant. hinc et *deciderunt a cogitationibus suis*, iudicati a Christo deo nostro qui nos eripuit ab errore idolorum. ipse enim homo perfectus propter salutem nostram fieri dignatus omnem idololatriam exterminauit. dixit enim per prophetam: *ecce dies* La.-Co. 534
ueniunt, et *delebo nomina* simulacrorum a *terra*, et iam non erit eorum memoria. certum ergo est quod prophetia in ipsum referatur et non, sicut ipsi dixerunt, in imperium principum. apostasiae quippe proprium est hanc gratiam seu donum aliis acquirere. clamant christiani ex magniuoco Esaia potati: non legatus, non angelus, sed ipse dominus saluauit nos. si uero, ut ipsi fatentur, episcoporum collegium uel regum imperium eruit nos ab errore idolorum, fefellit a ueritate humanum genus, et Ma. 355
non saluantis, sed alterius magna extollentis est hoc reddere saluum. ab idolorum enim errore ac deceptione Christo deo nostro eruente nos, ipsi magna extollunt fatentes se redemptionem fecisse. o arrogantiam et amentiam! frustrati quippe ueri- Ha. 438
tate mente et sensibus excaecati sunt, propriisque coniecturis et phantasiis decepti PL 129, 448
adolatione intincti sunt, et aptas ac decentes declamare imperatoribus laudes recusantes ea quae in Christum deum nostrum referuntur eis deprompserunt, cum magis oporteret eos fortitudines horum edicere: contra hostes uictorias, barbaricas subiectiones, quas in imaginibus et in parietibus in memoriam narrationis multi pinxerunt et uidentes ad amorem et zelum traxerunt, subiciendorum acquisitiones, consilia, tropaea, mundanos status, ciuiles ordinationes, ciuitatatum directiones. hae sunt laude dignae ac bonae offerendae imperatoribus famae, per quas et omne quod subditum esset eis prouocaretur ad mentem. porro linguas adhuc acutas habentes et irae atque accusationis spirantes in obscura luna se putant *sagittare rectos corde*, dicentes ista:

8–9 ecce – ueniunt *Vulg. Ier. 31,31* **12–13** non[1] – nos *cf. Vet. Lat. (Beuron) Is. 63,9 (**E**)*

P VE

---

2 nanque P **4** prolata sunt E *edd.* **5** sepulcrum *ed. Rom.** **5–6** agebant] *Anast. ex Vulg.* **7** idolorum errore F *edd.* **8** ydolatriam V idolatriam E **10** ipsum] ipso P | sicuti E *edd.* | in[2]] ad *ed. Rom.** **12** acquirere] tribuere *ed. Rom.[mg], sed cf. Gloss.* | Isaia E *edd.* **13** saluabit P E (*corr.* F[2]) **14–15** et – saluum] „*gr.* alio saluante hoc, et alio saluatum a se illud iactante“ *ed. Rom.[mg]; Anast. fort. legit* ἀλλ᾽ οὐ [~ et non], *inde sententiam male intellexit* **15** saluantes *ed. Rom.** **17–18** ueritate + et E *edd.* **18** excecati P excecatis (*om.* sunt) E **19** adulatione F *edd.* | intincti] demersi *ed. Rom.[mg], sed cf. ThLL VII 2, 21,63 sqq.* **21** eos *om.* F *edd.* **23** subiciendorum acquisitiones] subiectorum conseruationem *ed. Rom.[mg], sed Anast. ad Vulg. 1 Thess. 5,9 et 2 Thess. 2,14 respexisse uidetur (Dubielzig)* **24** tropea P E trophaea *ed. Rom.** (*ex* F) | hae E: haec P V **25** ac – famae ~ βασιλεῦσιν εὐφημίαι*?* | bone *codd.* **26** esset – mentem] est eis prouocatur ad beneuolentiam *ed. Rom.[mg]; Anast. fort. legit* ἔννοιαν **27** atque] ac F *edd.* | luna P[ec] (u *in alia litt.,* na *supra ras.* P[c]) | se – sagittare] uidentur sag. *ed. Rom.[mg], sed cf. supra p. 617,23 al.* **28** ista] ita E *edd.* (*corr. La.-Co.[mg] ex* P)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

(Γρηγόριος ἐπίσκοπος ἀνέγνω·)

«Γερμανοῦ, Γεωργίου καὶ Μανσοὺρ τῶν κακοδόξων τὸ φρόνημα ὑμεῖς διελύσατε. Γερμανῷ τῷ διγνώμῳ καὶ ξυλολάτρῃ ἀνάθεμα. Γεωργίῳ τῷ ὁμόφρονι αὐτοῦ καὶ φαλσευτῇ τῶν πατρικῶν διδασκαλιῶν ἀνάθεμα. Μανσοὺρ τῷ κακωνύμῳ καὶ σαρακηνόφρονι ἀνάθεμα. Τῷ εἰκονολάτρῃ καὶ φαλσογράφῳ Μανσοὺρ ἀνάθεμα. Rom. 650 Τῷ τοῦ Χριστοῦ ὑβριστῇ καὶ ἐπιβούλῳ τῆς βασιλείας Μανσοὺρ ἀνάθεμα. Τῷ τῆς ἀσεβείας διδασκάλῳ καὶ παρερμηνευτῇ τῆς θείας γραφῆς Μανσοὺρ ἀνάθεμα. Ἡ τριὰς τοὺς τρεῖς καθεῖλεν.»

(Ἐπιφάνιος διάκονος ἀνέγνω·)

Εἶπωμεν πρὸς ταῦτα τὸ τοῦ προφήτου· *ὄψις πόρνης ἐγένετό σοι, ἀπηναισχύντησας πρὸς πάντας*· καὶ γὰρ ἐκεῖναι εἰς τὰ ἑαυτῶν ὀνείδη καὶ αἰσχρὰ ἐπιτηδεύματα ἐγκαλλωπιζόμεναι τοὺς σεμνῶς βεβιωκότας μυκτηρίζειν εἰώθασι· *βδέλυγμα* γὰρ *ἁμαρτωλοῖς θεοσέβεια*. οὕτως καὶ οὗτοι *χείλη* ἔχοντες *δόλια* ἐλάλησαν *κατὰ τῶν δικαίων* La.-Co. 536 *ἀνομίαν ἐν ὑπερηφανίᾳ καὶ ἐξουδενώσει*. ἀλλὰ κύριος ἔκρυψεν *αὐτοὺς ἐν ἀποκρύφῳ τοῦ προσώπου* αὐτοῦ καὶ *ἀπὸ* τῆς *ταραχῆς* αὐτῶν *ἐσκέπασεν αὐτούς* καὶ *ἀπὸ ἀντιλογίας* τῶν *γλωσσῶν* αὐτῶν ἐρρύσατο αὐτούς· *ὡς φωστῆρες* γὰρ *ἐν κόσμῳ* διέλαμψαν *λόγον ζωῆς ἐπέχοντες*. καὶ Γερμανοῦ μὲν τοῦ ἐν τοῖς ἱεροῖς γράμμασιν ἀνατε- Ma. 357 θραμμένου καὶ ὡς Σαμουὴλ ἐκ βρέφους τῷ θεῷ ἀνατεθειμένου καὶ τῶν θεσπεσίων πατέρων ἐφαμίλλου, οὗ ταῖς διαλογαῖς ἐξακολουθεῖν ἀναγκαῖον, διαβεβόηνται τὰ συγγράμματα ἐν πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ· *αἱ* γὰρ *ὑψώσεις τοῦ θεοῦ ἐν τῷ λάρυγγι αὐτοῦ, καὶ ῥομφαῖαι δίστομοι ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ* ἀκοντιζόμεναι κατὰ τῶν ἀπειθούντων τῇ ἐκκλησιαστικῇ παραδόσει. Γεώργιος δέ, οὗ Κύπρος ἡ πατρίς, εὐαγγελικῶς τὸν βίον ἐμπολιτευσάμενος καὶ Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν τὸν δόντα ἡμῖν *ὑπογραμμόν* τὴν οἰκονομίαν αὐτοῦ μιμησάμενος οὐκ ἤρισεν, οὐκ ἐκραύγασε, *λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρησε, πάσχων οὐκ ἠπείλησε, τῷ τύπτοντι* αὐτὸν *εἰς τὴν σιαγόνα* ἔστρεφε *καὶ τὴν ἄλλην*, τῷ *ἀγγαρεύοντι* αὐτὸν *μίλιον* προσετίθει τὸ διπλάσιον, *ἦρε* τὸν *ζυγὸν* ἐκ *νεότητος αὐτοῦ, ἀγαθὸν* ἡγησάμενος κατὰ τὸν προφήτην *καθίσαι κατὰ μόνας καὶ σιωπῆσαι*. Ἰωάννης δέ, ὃς παρ' αὐτῶν ὑβριστικῶς Μανσοὺρ προσηγόρευται, *ἀφεὶς πάντα* Ματθαῖον τὸν εὐαγγελιστὴν ζηλώσας Χριστῷ ἠκολούθησε, *μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενος τῶν* ἐν Ἀραβίᾳ *θησαυρῶν τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ Χριστοῦ*, καὶ *εἵλετο μᾶλλον συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας*

10–11 Ier. 3,3 **12–13** cf. Sir. 1,25 **13–16** cf. Ps. 30,19.21 **16–17** cf. Phil. 2,15–16 **18** ὡς Σαμουὴλ cf. 1 Reg. 1,11.22.28 **20–21** cf. Ps. 149,6 **23–24** ὑπογραμμὸν 1 Petr. 2,21 **24–25** λοιδορούμενος – ἠπείλησε cf. 1 Petr. 2,23 **25–26** τῷ – ἄλλην cf. Lc. 6,29 **26** τῷ – διπλάσιον cf. Mt. 5,41 **26–28** ἦρε – σιωπῆσαι cf. Thren. (Lam.) 3,27–28 **29** cf. Lc. 5,11; Mt. 19,27 **30–784,1** cf. Hebr. 11,25–26

V T M

---

1 Γρηγόριος – ἀνέγνω om. T **2** Μανσοὺρ + τὸ V T (erasum in Vc, inde ed. Rom.*) | τὸ om. V T edd. (uide supra) **5** σαρρακηνόφρονι ed. Rom.* **9** Ἐπιφάνιος – ἀνέγνω om. T **10** ἀπηναισχύντησας T M *Sept.*: ἀπηνεσχύντησας V ἀναισχύντησας Vc ed. Rom. ἀνῃσχύντησας ed. Reg.* **11** ἐκεῖναι] sc. πόρναι **12** βεβιωκότας] βιοῦντας M **15** τῆς om. Vc edd. (cf. *Sept.*) **19** διαβεβόηνται] διαβεβαιοῦνται M (cf. lat.) **23** καὶ om. Vc edd. **24–25** λοιδορούμενος post ἀντελοιδόρησε M **25** εἰς est var. lect. in *N. T.* pro ἐπὶ **26** μίλιον + ἓν ed. Rom.* ex *N. T.*, sed cf. e.g. Iust. apol. I c. 16,2 Munier; Theod. Stud. catech. magna 63 p. 444,14 Pap.-Ker. | τὸ om. M **27–28** καταμόνας ed. Rom.* **28** καὶ σιωπῆσαι om. M | ὑβριστικῶς post Μανσοὺρ M **29** Ματθαίῳ τῷ εὐαγγελιστῇ T **30** Ἀρραβίᾳ T M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

(Gregorius episcopus legit:)

«Germani, Georgii et Mansur malae opinionis uirorum sensum uos dissoluistis. Germano duplici sensu et ligni cultori anathema. Georgio consentaneo eius et falsario paternorum magisteriorum anathema. Mansur nequam nominis et similia Saracenis sentienti anathema. Imaginum seruitori et falsa scribenti Mansur anathema. <Contumelioso in Christum et insidiatori imperii Mansur anathema.> Impietatis doctori et malo interpreti diuinae scripturae <Mansur> anathema. Rom. 650
Trinitas tres istos deposuit.»

(Epiphanius diaconus legit:)

Dicamus ad haec illud prophetae: facies *meretricis facta est tibi*, renuens *erubescere* ad omnes. etenim illae in sua ipsius opprobria et turpia studia uenustatae eos qui pudice uiuunt subsannare consueuerunt; abhominatio enim *peccatoribus* dei cultus. ita et isti *labia* habentes *dolosa* locuti sunt contra *iustos iniquitatem in superbia et* contemptu. sed dominus *abscondit eos in abdito* uultus sui et *a conturbatione* eorum La.-Co. 535
texit *eos* et *a contradictione linguarum* ipsorum eruit illos; ut *luminaria* enim *in mundo luxerunt uerbum uitae continentes*, Germanus uidelicet qui in sacris litteris enutritus et ut Samuhel ab infantia deo deputatus atque sanctis est patribus consimi- Ma. 358
lis comprobatus, cuius sequi disputationes necessarium esse conscripta eius affirmant per uniuersum orbem; *exaltationes* enim *dei in faucibus eius, et gladii ancipites in manibus eius* iaculati contra diffidentes ecclesiasticae traditioni. et Georgius patria Cyprius qui euangelice patrimonium uenundans et Christum deum nostrum, qui dedit nobis normam dispensationem suam, imitans non contendit, non clamauit, *cum malediceretur non maledicebat, cum pateretur non* comminatus est, *percutienti se in maxillam uertebat et alteram*, *angarianti se mille passus* apponebat et duplum, PL 129, 449
tulit *iugum a* iuuentute *sua*, bonum arbitratus secundum prophetam *sedere* singulariter *et* silere. atque Iohannes qui ab eis iniuriose Mansur appellatus est quique dimissis omnibus Matheum euangelistam aemulatus Christum secutus est, *maiores diuitias* arbitratus *thesauro*, quem in Arabia dereliquit, opprobrium *Christi*, et *elegit* potius *affligi cum* plebe *dei quam temporalem uoluptatem habere peccati*. ipse ita-

12 abhominatio – cultus *cf. Vulg. Sir. 1,26; Anast. ex Rustico, ut uidetur (cf. ACO II 3,1 p. 249,19–20)*

P VE

4 paternorum + et P **5** Sarracenis F *edd.* **6** Contumelioso – anathema *add. ed. Rom.* (ex gr.), recepi dubitanter* **7** interpretati P^{ac} (ta *del.* P^{x}) | Mansur *add. ed. Rom.* (ex gr.)* **11** ille *codd. (corr. ed. Rom.)* | sua ipsius ~ ἑαυτῶν *(cf. supra p. 619,4 al.),* ipsius *om.* E *edd.* | opprobria *ed. Rom. (uide infra l. 28)*: obpropria P obprobria VE **12** consuerunt P^{ac} (ue *add.* P^{c} *s. l.*) | abominatio VE **14** abdito] abscondito P^{ac} (scondito *subterlin.,* dito *superscr.* P^{c}) **15** texit *(cf. gr. et Gloss.)*: contexit *ed. Rom.* (exspectaueris* protexit, *cf. Vulg. et Psalt. Rom.)* | illos] eos E *edd.* **16–19** Germanus – orbem] *Anast. uerborum constructionem mutauit* (*uide infra ad l. 18* affirmant) **17** Samuel E *edd.* | patribus est F *edd.* **18** affirmant] *Anast. legit* διαβεβαιοῦνται (*cf. gr.* M) celebrata per *ed. Rom.*^{mg} (*ex gr.* διαβεβόηνται) **19** faucibus *etiam Psalt. Rom.*: gutture *Vulg.* **21** patrimonium uenundans] uitam instituens *ed. Rom.*^{mg} **23** remaledicebat P^{pc} (re *add.* P^{c} *s. l.*) | comminatus est] cominabatur E *(ex Vulg.)* comminabatur F *edd.* **24** in *om.* E *edd.* **25–26** singulariter sedere E *edd.* **27** Matthaeum *ed. Rom.** **28** quem – dereliquit] omni Arabum *La.-Co.*^{mg} *(Anast. sententiam male intellexit)*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

ἀπόλαυσιν. αὐτὸς οὖν *τὸν σταυρὸν ἑαυτοῦ ἀράμενος καὶ ἀκολουθήσας* αὐτῷ, ὑπὲρ Χριστοῦ καὶ τῶν τοῦ Χριστοῦ ἐξ ἀνατολῆς διὰ Χριστοῦ ἐσάλπισε, μὴ φορητὴν
Ha. 440 ἡγούμενος τὴν ἐν ἀλλοδαπῇ γεγονυῖαν καινοφωνίαν καὶ τὴν κατὰ τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς ἐκκλησίας ἄθεσμον συσκευὴν καὶ λυσσώδη μανίαν. ἀλλὰ ταύτην θριαμβεύσας πάντας παραινετικῶς καὶ νουθετικῶς ἠσφαλίζετο μὴ *ἀπαχθῆναι μετὰ τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν*, ζητῶν ἐν ἐκκλησίαις τὴν ἀρχαίαν θεσμοθεσίαν κρατεῖσθαι καὶ τὴν εἰρηναίαν κατάστασιν, ἣν ὁ κύριος τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὡς γνώρισμα τῶν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ κεκλημένων ἐδωρήσατο λέγων· *εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν, εἰρήνην* τὴν ἐμὴν *ἀφίημι ὑμῖν*.

Τούτων οὖν τῶν αἰδεσίμων ἀνδρῶν καὶ ἀξίων πίστεως οὕτως ἀναδειχθέντων ἐν τῇ
Rom. 651 καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, τίς ἡ πρὸς αὐτοὺς ἐπαναστατικὴ συκοφαντία καὶ οἵα αὕτη φρικωδεστάτη, ‹ἣν› καὶ φέρειν τις οὐ δύναται; ὄντως ἀγνόημα ἠγνόησαν οἱ ταλαίπωροι τὴν οἰκείαν γλῶσσαν ἀσχήμως ἀπογυμνώσαντες, Γερμανὸν τὸν μυστηπόλον θύτην καὶ ἱερέα Χριστοῦ ,δίγνωμον καὶ ξυλολάτρην′ ὀνομάσαντες, ὡσαύτως καὶ Γεώργιον καὶ Μανσούρ, ὁπότε οὐδὲ ἐκ τῶν ἐν τέλει τις τοιοῦτον βλάσφημον τῷ ὁμοπίστῳ προσέτριψεν, ἐξ Ἑβραίων δὲ καὶ Ἀγαρηνῶν καὶ ἄλλων ἀπίστων ἔγκλησιν τοιαύτην περί τε τοῦ θείου τύπου τοῦ σταυροῦ καὶ τῶν σεπτῶν εἰκόνων καὶ ἄλλων ἱερῶν ἀνατεθειμένων τῷ θεῷ πολλαχῶς οἱ χριστιανοὶ ἐνεκλήθησαν, ἐπεὶ χριστιανὸς ὁμοπίστῳ τοιαύτην ἔγκλησιν οὐδαμῶς προσήγαγεν. ἀλλὰ *δύσχρηστος ὁ δίκαιος* τῷ ἀδίκῳ ὥσπερ ὀφθαλμιῶσιν ἥλιος. αὐτοὶ γὰρ δραπετεύσαντες ἀπὸ τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ θεσμοῦ ἐξωσθέντες παρεδόθησαν τοῖς ψευδηγορήμασι καὶ
La.-Co. 537 ταῖς λοιδορίαις, καὶ οὐδὲν ἕτερον συνάγουσιν ἢ κατηγορῆσαι τῶν χριστιανῶν καὶ τῶν τοῦ θεοῦ ἱερέων καταλελοιπέναι θεὸν ζῶντα καὶ ἀληθινὸν καὶ εἰκόσι λατρεύειν, ἐπεσβόλοι τινὲς καὶ λωβητῆρες, ἀκριτόμυθοί τε καὶ ἁμαρτοεπεῖς γινόμενοι. καὶ τίς τῶν *φοβουμένων τὸν κύριον* καὶ γελώντων τὸ γελᾶν οὐ πλατὺν αὐτῶν καταχεεῖ γέ-
Ma. 360 λωτα ἢ μᾶλλον οὐ στυγνὸν πένθος περιβαλεῖται καὶ νύκτα βαθεῖαν ἐπὶ ταύτῃ αὐτῶν τῇ ἀσεβείᾳ; καὶ ἐπειδὴ *ἐφευρεταὶ κακῶν* κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον ὄντες *ἐξέλιπον ἐξερευνῶντες ἐξερευνήσεις*, ταῖς αὐτῶν φλυαρίαις ἐρρῶσθαι φράζοντες ἱκανὰ

---

1 cf. Mc. 8,34; Lc. 9,23 **5–6** cf. Ps. 124,5 **8–9** cf. Ioh. 14,27 **19–20** δύσχρηστος – ἀδίκῳ cf. Sap. 2,12; Is. 3,10 **25** cf. Col. 3,22 **27** ἐφευρεταὶ κακῶν cf. Rom. 1,30 **27–28** ἐξέλιπον – ἐξερευνήσεις Ps. 63,7

12 ἀγνόημα ἠγνόησαν cf. Greg. Naz. or. 4 (c. Iul. I) (CPG 3010,4) c. 3,6 Bernardi **13** τὴν – ἀπογυμνώσαντες cf. Conc. Later., ACO ser. II, I p. 182,30–31 **20** ὥσπερ – ἥλιος cf. Bas. (?) in Is. (CPG 2911) c. 3 § 114, PG 30, 304 B 5 (= § 114,23 Trevisan I p. 323) **24** ἐπεσβόλοι – ἁμαρτοεπεῖς cf. Hom. Il. 2,275; 2,246; 13,824

1–6 αὐτὸς – ἀνομίαν = Gennad. Schol. tract. de proc. spir. s. II p. 422,9–15 Petit/Sidéridès/Jugie **13–14** Γερμανὸν – ὀνομάσαντες cf. Steph. Diac. uita Steph. Iun. (BHG^{a} 1666) § 29 p. 127,20–22

V T M **1–6** = *Gennad. Schol.*

1 ἀράμενος + καὶ τοῦ Χριστοῦ Morin Vc^{mg} (ex lat., ut uidetur; sed ipse deleuit) edd. | αὐτῷ] sc. τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ, cf. lat. **2** ἀνατολῶν *Gennad. Schol.* | Χριστοῦ^{3}] Χριστὸν V **3** ἀλλοδαπεῖ T (abbr. V) | γενομένην *Gennad. Schol.* | κενοφωνίαν codd., corr. ed. Rom. (cf. lat.) **4** θεοῦ] Χριστοῦ *Gennad. Schol.* **5** νουθετητικῶς M | ἠσφαλίσατο V **7** γνώριμον T edd. i.t. (γνώρισμα ed. Rom.^{mg}) **8–9** δίδωμι – ἐμὴν om. M **11** οἵα T M: οἷα V οἷον ed. Rom.* | αὕτη M (cf. lat.): ταύτη V T, om. ed. Rom.* **12** ἣν add. ed. Rom. (ex lat.) | ὄντως] οὕτως M, sed cf. lat. **15** ἐκ om. ed. Rom.* (ex Vc; „ἴσ. τῶν εὐτελῶν τις“ ed. Rom.^{mg}, quod reiciendum; cf. lat.) **15–16** ὁμοτίμῳ V **16** προσέρριψεν Vc^{pc} (ρ^{1} in ras.) edd., sed cf. supra p. 762,9 al. **17** ἄλλων om. ed. Rom.* (ex Vc) **19** προσήνεγκεν M **25** καὶ – γελᾶν] locus difficilis; fort. est adnotatio marginalis in textum recepta; cf. etiam Ioh. Chrys. in epist. 1 Cor. hom. 34 p. 430,1–2 Field (PG 61, 293 A 4–5) | καὶ γελώντων om. M | τὸ γελᾶν om. ed. Rom.*, sed cf. lat. | καταχεεῖ M: καταχέει V T καταχέοι ed. Rom.* **26** ἐπὶ M (cf. lat.): πρὸς V T edd. **26–27** ταύτην … τὴν ἀσέβειαν ed. Rom.*, sed cf. lat. **27** καὶ ἐπειδὴ T: καὶ ἐπεὶ δὲ V ἐπεὶ δὲ M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

que *crucem suam* et Christi portans *et secutus* eam, pro Christo ab oriente per Christum tubicinauit, non tolerabilem ducens uocum nouitatem quae diuerso fuerat modo Ha. 439
facta seu praeuaricatricem factionem rabidamque insaniam quae aduersus sanctam dei catholicam ecclesiam erat armata. sed hanc publicans omnes exhortando et admonendo cautos reddebat, ne abducerentur *cum operantibus iniquitatem*, quaerens in ecclesiis antiquam legislationem teneri et pacificam constitutionem, quam dominus discipulis suis nominis sui uocabulum sortientibus donauit dicens: *pacem meam do uobis, pacem* meam *relinquo uobis*.

His ergo reuerendis uiris et fide dignis taliter in catholica ecclesia demonstratis, quae Rom. 651
est aduersus eos insurgens accusatio et quam haec est horrenda, quam etiam ferre quis omnino non poterit? uere ignorantiam ignorauerunt miseri propriam linguam inhoneste denudantes Germanumque mysticum sacrificatorem et sacerdotem Christi ‚duplici sensu et ligni seruitorem' nominantes, similiter et Georgium et Mansur, cum aliquando nec ex principibus quisquam talem blasphemiam ei qui unius fidei secum erat iniecerit, ab Hebraeis autem et Agarenis et aliis infidelibus querelam talem tam super diuino typo crucis quam super uenerabilibus imaginibus et aliis sacris deoque dicatis rebus saepe christiani accusati sint; nam christianus christiano huiusmodi accusationem nullatenus intulit. sed *inutilis est iustus* iniusto quemadmodum lippis oculis sol. ipsi quippe fugientes a ueritate atque ab ecclesiastica lege repulsi, traditi
sunt falsiloquiis et maledictis, et nihil aliud colligunt quam ut accusent christianos et La.-Co. 538
domini sacerdotes, quasi dereliquerint deum uiuum et uerum atque iconis deseruiant, maledici quidam et laesi, multiloqui et horum sectatores effecti. et quis timentium dominum et deridentium derisum non latum risum suum effundat uel potius non tristi lamento induatur et noctem profundam super hac ipsorum impietate secte- Ma. 359
tur? et quia, cum sint *inuentores malorum* secundum diuinum apostolum, *defecerunt scrutantes scrutinia*, * garrulitatibus eorum ‚bene ualete' fatentes sufficientia dei gra-

P VE

1 et Christi *de suo addidisse uidetur Anast.; cf. gr.* | eam (*sc.* plebem dei)] eum *ed. Rom.** **2–3** diuerso – facta *(error interpretis;* ἀλλοδαπής ~ diuersus *habent Gloss.)*] „*gr.* in aliena f. regione facta" *ed. Rom.*^{mg} **4** publicans ~ θριαμβεύσας *(cf. Act. V p. 559,23 al.)* **5** adducerentur F *edd. (ex Vulg., ut uidetur; sed cf. gr.)* **7** discipulis – donauit] d. suis tamquam insigne donauit *ed. Rom.*^{mg} *(Anast. uerba* ὡς γνώρισμα *non legisse uidetur; inde ea quae sequuntur liberius uertit)* **9** ecclesia catholica *ed. Rom.** **13** et^{2} *om.* E *edd.* **15** ębreis P ebreis V^{ac} hebreis V^{pc} (h *add. s. l.* V^{1}) E | querela tali *ed. Rom.*, *sed cf. gr. et Kühner/Stegmann I 285 sqq.* | quærelam P quęrelam V **17** sint *Dubielzig*: sunt *codd.* **22** maledicti P | et^{1} – effecti] „*gr.* et conuiciatores, locutores temerarii et linguaces" *ed. Rom.*^{mg} *(Anast. graeca male intellexit)* **23** dominum] deum E *edd.* | deridentium derisum] *cf. app. crit. gr.* | derisu V, *om.* E *edd.* | suum ~ αὐτῶν? **24** nocte profunda *ed. Rom.*, *sed cf. infra* sectetur **24–25** sectetur] *nihil respondet in gr., om. ed. Rom.** **26** garrulitatibus – fatentes] garrulitatibus uel huiusmodi aliquando secundum grecum idioma bene ualete aut aue dicere uel ualedicere est garrulitatibus uel huiusmodi factis uel dictis amplius nullum sermonem facere, sed deinceps ab illis cessare tanquam noxiis *add.* P^{1} *in marg. inf. (adnotatio Anastasii)* | ualere *ed. Rom.*, *sed Anast. salutationem rectam, quae est* ἔρρωσθε, *restituit* | sufficienter F^{2} *edd., sed cf. gr.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

θεοῦ χάριτι πρὸς τελείαν ἀνατροπὴν τῶν ματαίων λογισμῶν *τῆς ψευδωνύμου* αὐτῶν *γνώσεως* ἀπαρτίσαντες καὶ ταῖς παλαιαῖς αἱρέσεσι τὴν πλάνην αὐτῶν ταύτην τῆς καινῆς φαυλότητος συναριθμήσαντες ἐξετέμομεν *τῇ μαχαίρᾳ τοῦ πνεύματος*.

Φέρε κατηθικεύσωμεν τῶν ἀκροωμένων τοὺς νόας. *πάντα* οὖν *ἐνώπια τοῖς συνιοῦσι καὶ ὀρθὰ τοῖς εὑρίσκουσι γνῶσιν*, ὡς τῷ παροιμιαστῇ καλῶς καὶ τῇ ἀληθείᾳ δοκεῖ. ἡ γὰρ ἁγία τοῦ θεοῦ καθολικὴ ἐκκλησία ἐκ διαφόρων καὶ ποικίλων πραγμάτων τοὺς ἐν αὐτῇ γεννηθέντας ἕλκει πρὸς μετάνοιαν καὶ ἐπίγνωσιν τῆς τῶν ἐντολῶν τοῦ θεοῦ τηρήσεως, καὶ πάσας τὰς αἰσθήσεις ἡμῶν σπεύδει καθοδηγεῖν πρὸς δόξαν *τοῦ ἐπὶ πάντων θεοῦ*, καὶ δι᾽ ἀκοῆς καὶ ὁράσεως τὴν ἐπανόρθωσιν ποιεῖται, αὐτὰ τὰ πεπραγμένα ἐπ᾽ ὄψεσι τῶν προσερχομένων προτιθεῖσα. ὅταν γὰρ ἐκ πλεονεξίας καὶ φιλαργυρίας ἁρπάσῃ τινά, ὑποδείκνυσιν αὐτῷ ἐν εἰκόνι Ματθαῖον τὸν ἐκ τελωνῶν ἀπόστολον τὴν τῆς φιλαργυρίας μανίαν καταλιμπάνοντα καὶ Χριστῷ ἀκολουθοῦντα, καὶ *Ζακχαῖον ἐπὶ συκομορέαν* ἀνερχόμενον ποθοῦντα Χριστὸν *ἰδεῖν* καὶ αὐτῷ *συντασσόμενον τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων* παρέξειν *πτωχοῖς καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησεν ἀποδιδόντα* τετραπλάσιον· καὶ γίνεται πρὸς φυλακὴν τῆς ἐπιστροφῆς καὶ διηνεκῆ μνήμην ἡ τῶν εἰκονικῶν ὑποτυπώσεων συνεχὴς θέα πρὸς τὸ μὴ παλινδρομῆσαι *εἰς τὸν ἴδιον ἔμετον*. ἥρπασεν ἕτερον αὖθις ἔρωτι πορνικῷ κατεχόμενον·
Rom. 652 Ἰωσὴφ τοῦ σώφρονος τὴν εἰκόνα προτίθησιν, ὃς τὴν πορνείαν βδελυξάμενος καὶ τῇ σωφροσύνῃ ταύτην νικήσας τὸ *κατ᾽ εἰκόνα* διεφυλάξατο, οὗ μέτοχοι γίνονται οἱ ταύτης ἐρασταί. πάλιν ἑτέρωθι τὴν μακαρίαν Σωσάνναν ἀνατίθησι σωφροσύνῃ κοσμουμένην καὶ χεῖρας ἐκτείνουσαν, τὴν ἐξ ὕψους βοήθειαν ἐπικαλουμένην, καὶ Δανιὴλ κριτὴν προκαθήμενον καὶ ταύτην ἐξαιρούμενον ἐκ χειρὸς πρεσβυτέρων ἀνό-
Ha. 441 μων· καὶ γίνεται τῆς εἰκονικῆς στηλογραφίας ἡ μνήμη πρὸς φυλακὴν σώφρονος βίου. ἥρπασε τὸν ἐν τρυφῇ τὸν βίον δαπανήσαντα καὶ μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον καὶ ἃ χρὴ τοῖς πένησι παρέχειν ἐν τοιαύταις ἐσθήσεσι καταναλίσκοντα καὶ τὴν ἁβροδίαιτον ζωὴν ἀσπασάμενον· δεικνύει αὐτῷ τὸν Ἠλίαν μηλωτὴν ἠμφιεσμένον καὶ τῇ αὐτάρκει τροφῇ ἐπαρκούμενον, καὶ *Ἰωάννην τρίχας καμήλου ἐνδεδυμένον* καὶ *ἀγρίῳ μέλιτι* τρεφόμενον, τὸν δὲ Χριστὸν δακτύλῳ δεικνύοντα καὶ προδιαγράφοντα *αἴρειν τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου*, σὺν τούτοις καὶ τὸν μέγαν Βασίλειον ἀσκητῶν τε καὶ μοναζόντων πλῆθος κατεσκληκότων τῷ σώματι.

Διὰ δὲ τὸ μὴ ἐκτετᾶσθαι τὸν λόγον ὀλίγων μνήμην ποιησάμενοι τὰ λοιπὰ ἐπαφήκαμεν τοῖς ἀκροωμένοις ἐρευνᾶν. ἔχομεν γὰρ πᾶσαν τὴν τοῦ εὐαγγελίου διήγησιν ἀναστηλογραφουμένην καὶ εἰς μνήμην θεοῦ ἡμᾶς ἄγουσαν καὶ χαρᾶς ἡμᾶς ἐμπιπλῶ-
La.-Co. 540 σαν. τούτων γὰρ ἐπ᾽ ὄψεσιν ἡμῖν προκειμένων *καρδία φοβουμένων τὸν κύριον*

1–2 cf. 1 Tim. 6,20 **3** cf. Eph. 6,17 **4–5** Prou. 8,9 **9** cf. Rom. 9,5 **11–13** cf. Mt. 9,9–13; Mc. 2,14–17; Lc. 5,27–32 **13–15** cf. Lc. 19,2–8 **17** cf. Prou. 26,11; 2 Petr. 2,22 **18–19** cf. Gen. 39,6–20 **19** κατ᾽ εἰκόνα Gen. 1,26 **20–23** cf. Sus. (Theod.) 42–50 **26–27** cf. 3 Reg. 19,6–13 **27–28** cf. Mc. 1,6; Mt. 3,4 **28–29** cf. Ioh. 1,29 **34–788,1** cf. Prou. 15,13 et Col. 3,22

4–790,11 Φέρε – ἀσπασμόν cf. Uphus p. 260–264 **19** τὸ – διεφυλάξατο cf. e.g. Ath. gent. (CPG 2090) c. 34,24 Thomson

V T M

2 ἀπαντήσαντες M **3** καινῆς M ed.Rom.^{mg}: κενῆς V T edd. i.t. **4** κατηθικεύσωμεν] καθικετεύσωμεν Vc^{pc} (Bonafides in marg.) edd. **11** ἁρπάσει V **13** καὶ^{1} om. ed.Rom.* | συκομοραίαν V | ἀνερχόμενον + καὶ M **14** τινά M **15** συκοφάντησεν V | ἀποδιδόντα + εἰς τὸ M **16** εἰκονικῶν ὑποτυπώσεων] εἰκονικῶς ὑποτυπωθέντων M **17** εἰς] πρὸς M (cf. lat.) ἐπὶ *Sept.* et *N. T.* (ubi uar. lect. εἰς) **25** ἃ χρὴ] ἄχρι V **25–26** ἁβροδίαιτον V T **26** δεικνύει – καὶ om. M **27** τροφῇ + μὴ M (propter omissionem praecedentem) **29** κόσμου + προστίθησι M (propter eandem omissionem) | ἀσκητῶν] ἀσίτων M **31** τὸ] τῷ V | ἐκτετάσθαι Vc edd.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

tia ad perfectam destructionem uanarum cogitationum *falsi nominis* eorum *scientiae* consummantes et cum ueteribus heresibus errorem inanis prauitatis ipsorum connumerantes hunc excidimus *gladio spiritus*. PL 129, 450

Age nunc instruamus audientium animos. omnia ergo praesentia sunt *intellegentibus et recta his qui inueniunt scientiam*, sicuti prouerbiatori bene necnon et ueritati uidetur. sancta enim dei catholica ecclesia ex diuersis et uariis rebus eos qui sibi nati sunt trahit ad poenitentiam et ad agnitionem mandatorum dei custodiae, et omnes sensus nostros festinat dirigere ad gloriam eius *qui est super omnia deus*, atque per auditum et uisum correctionem facit, ipsa quae gesta sunt uultibus eorum qui accedunt apponens. quando namque ex auaritia et amore pecuniarum rapit quenquam, ostendit ei in imagine Matheum qui ex telonariis apostolus factus auaritiae furia derelicta Christum secutus est, et *Zacheum in sycomorum ascendentem*, desiderantem Christum *uidere*, ac ei repromittentem *dimidium* substantiae se praebere *pauperibus et, si* cui aliquid abstulit, *reddere quadruplum*; et fit ad custodiam conuersionis et iugem memoriam imaginalium formationum continua uisio, ne repedetur *ad* proprium *uomitum*. rapuit rursum alium desiderio meretricio depressum: pudici Ioseph imaginem apponit, qui fornicationem abhominans et hanc pudicitia uincens illud quo dicitur *ad imaginem* custodiuit, cuius participes efficiuntur qui hanc dilexerint. Rom. 652 iterum alibi beatam Susannam proponit pudicitia ornatam et manibus extensis adiutorium ab excelso inuocantem et Danihelem iudicem praesidentem et hanc eruentem de manibus seniorum iniquorum; et fit imaginalis titulationis memoria ad custodiam pudicae uitae. Ha. 442 rapuit in deliciis substantiam suam consumentem et mollibus uestimentis uestitum, quae oportet egenis praebere in talibus uestibus expendentem et delicatam uitam amplectentem: et ostendit ei Heliam melota amictum et sufficienti esca contentum et Iohannem *pilis cameli* indutum et agresti melle nutritum Christumque digito demonstrantem et profitentem hunc *tollere peccatum mundi*, cum his etiam magnum Basilium atque ascetarum et monachorum multitudinem corpore arefactorum.

Ne uero extendamus sermonem, paucorum mentionem facientes reliqua dimisimus audientibus perscrutanda. habemus enim omnem euangelii narrationem depictam et ad recordationem dei nos adducentem et gaudio nos replentem. his enim uultibus La.-Co. 539

19–21 beatam – iniquorum *cf. Vulg. Dan. 13, 42–50*

P VE

2 consumantes VE *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* consumentes F (*inde supra* sufficienter F²) (disputatione peracta *ed. Rom.*^{mg}) | inanis] *Anast. legit* κενῆς *(aliter supra p. 695,14), cf. gr.* V T **4** animos audientium E *edd.* | audientum P^{ac} (i² *add. s.l.* P^{c}) | ergo *om.* P | intelligentibus E *edd.* **5** erecta *ed. Rom.** | secuti P^{ac} (*in* e *scr.* i P^{c}) **6** sibi ~ ἐν αὐτῇ? *Anastasium* ἑαυτῇ *legisse suspic. Dubielzig* **7** pęnitentiam V penitentiam E **9** correptionem P **10** nanque P *ed. Rom.* | quemquam F *edd.* **11** Matthaeum *ed. Rom.** **12** Zacchaeum *ed. Rom.** | sicomorum VE **17–18** illud – imaginem ~ τὸ κατ᾽ εἰκόνα **17** quo] quod E *edd.* **18** dilexerunt *ed. Rom.** **20** Danielem E *edd.* **24** et¹ *ante* quae *poni debuit, cf. gr. (mendum interpretis)* | melote E *edd.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

εὐφραίνεται, θάλλει πρόσωπον, ψυχὴ ἀθυμοῦσα εἰς εὐθυμίαν μεταπεποίηται καὶ ψάλ-
Ma. 361 λει μετὰ τοῦ θεοπάτορος Δαβίδ· *ἐμνήσθην τοῦ θεοῦ καὶ εὐφράνθην*. μνήμην οὖν θεοῦ
δι᾽ αὐτῶν πάντοτε ἔχομεν· ἡ γὰρ ἀνάγνωσις ἐσθ᾽ ὅτε καὶ ἐλλείπει ἄδεσθαι ἐν τοῖς
σεπτοῖς ναοῖς, ἡ δὲ εἰκονικὴ ἀνατύπωσις ἑσπέρας καὶ πρωΐ καὶ μεσημβρίας ὡς ἐν
αὐτοῖς καθιδρυμένη διηγεῖται ἡμῖν καὶ ἀναγγέλλει τὴν τῶν πραγματευθέντων ἀλή-
θειαν.

Δεξώμεθα οὖν τὴν παράδοσιν τῆς ἐκκλησίας· τιμήσωμεν τὴν θεσμοθεσίαν· μὴ περι-
εργασώμεθα τὴν εὐσεβῆ καὶ ἔνθεσμον συνήθειαν· μὴ πολυπραγμονήσωμεν τὰ ἀρ-
χαῖα δίκαια. πᾶν γὰρ ὃ εἰς ἀνάμνησιν τοῦ θεοῦ ἀνατίθεται ἀποδεκτὸν αὐτῷ. οἱ
δὲ ἐκτὸς γινόμενοι τῆς παραδόσεως ταύτης, ἧς μέτοχοι γεγόνασι πάντες οἱ γνησίως
υἱοθετηθέντες ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, ἄρα νόθοι εἰσὶ καὶ οὐχ υἱοί. οὐκοῦν αἰσθώ-
μεθα εὖγε καὶ καλῶς εἶναι τὴν τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἀνάθεσιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ
πνευματικῶς δι᾽ αὐτῶν ἀνάγεσθαι ἐπὶ τὴν τῶν πρωτοτύπων αὐτῶν ἀνάμνησιν καὶ
ταύτας διὰ τὴν αὐτῶν τιμιότητα καὶ ἀσπάζεσθαι καὶ περιπτύσσεσθαι καὶ τὴν ὀφει-
λομένην προσκύνησιν ἀπονέμειν, εἴτε οὖν ἀσπασμόν τινι τοῦτο φίλον καλεῖν ἢ
προσκύνησιν· ταυτὸν γὰρ ἀμφότερα, εἰ μή πω τὴν κατὰ λατρείαν προσκύνησίν τις
ἐννοήσειεν· ἄλλη γὰρ αὕτη, ὡς πολλαχῶς δέδεικται — μόνον ἄξιος ὁ προσερχόμενος
ἔστω τῆς προσκυνήσεως, εἰ δὲ οὐκ ἄξιος, καθαρθήτω πρῶτον καὶ εἶθ᾽ οὕτως προσ-
ελθέτω τῇ εἰκονικῇ σεπτῇ ἀνατυπώσει. μὴ ἔνστασις σατανικὴ εἴη περὶ τὴν αὐτῶν
Rom. 653 προσκύνησιν μήτε δειλία ὑπονοίας ἔχουσα πρόφασιν πονηρᾶς, ὅτι, εἰ προσέλθω τῇ
εἰκόνι, ταύτην ἀσπαζόμενος εὑρίσκομαι τὴν ἐν πνεύματι λατρείαν αὐτῇ προσνέμων
— ἄπαγε τῆς ὑπονοίας ταύτης· θεομάχοι καὶ κενολόγοι τὸν ὄφιν μιμούμενοι ταῦτα
γλωσσαλγοῦσι. καὶ γὰρ αὐτὸς τῇ γυναικὶ προσελθὼν ἐψιθύρισε ψευδολογήσας· *τί
ὅτι εἶπεν ὁ θεός· ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ βρώσει φάγῃ, ἀπὸ δὲ τοῦ
ξύλου τοῦ ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου οὐ φάγεσθε ἀπ᾽ αὐτοῦ;* οὕτως καὶ οὗτοι τὰς
θηλυδριώδεις καρδίας ἐξαπατῶσι λέγοντες ὅτι ‚ὁ προσκυνῶν εἰκόνα τοῦ κυρίου ἢ
τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν καὶ ἀληθῶς θεοτόκου ἢ ἁγίων ἀγγέλων ἤ τινος τῶν
ἁγίων τὴν ἐν πνεύματι λατρείαν ταύτῃ προσφέρει'. μὴ ἀπατηθῶμεν οὖν τῷ λόγῳ
αὐτῶν. παραίνεσις καὶ παραίφασις τοῦ διαβόλου αὕτη. ὁ θεολόγος Γρηγόριος
ἀνατρέπει τοῦτο τὸ μύθευμα παρακελευόμενος πᾶσιν ἡμῖν· „τὴν Βηθλεὲμ σεβάσθητι
καὶ τὴν φάτνην προσκύνησον", σὺν τούτῳ δὲ καὶ Μάξιμος ὁ ἀοίδιμος, οὗ ἔπαινος ἐν
πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις, ἡνίκα μετά τινων ἀνδρῶν διαλεγόμενος περὶ ἐκκλησιαστι-
κῶν πραγμάτων θεῖον τύπον τοῦ τιμίου σταυροῦ, ἅγιον εὐαγγέλιον καὶ σεπτὴν
εἰκόνα προστάττων εἰς μέσον ἄγεσθαι καὶ ταῦτα ἐπὶ βεβαιώσει τῶν λαληθέντων

---

2 Ps. 76,4 **23–25** Gen. 3,1 et 2,16–17; cf. Gen. 3,3

30–31 Greg. Naz. or. 38 (in theophania) (CPG 3010,38; BHG[a] 1921) c. 17,6–7 Moreschini/Gallay **31–790,1** cf. <Anast. apocris.?> disp. inter Max. et Theod. (CPG 7735; BHG[a] 1233) p. 117 (l. 464–467) Allen/Neil (partim ad uerbum); cf. Act. IV p. 340,18–342,1

V T M **30–31** = *Greg. Naz.*

5 ἀναγγέλλει V T: ἀπαγγέλλει M ἀγγέλλει Vc edd. **9** ἀπόδεκτον V **16** πω] που ed. Rom.* **17–19** μόνον — ἀνατυπώσει] cf. infra p. 790,12 sqq. **18** εἶθ᾽ om. M **21** ἀσπασόμενος ed. Rom.* (ex lat., ut uidetur) **22** fort. <γὰρ> καὶ scribendum; cf. lat. **23–24** τί ὅτι M (cf. *Sept.*): ὅτι V τί T edd. **24–25** εἶπεν — αὐτοῦ] ἢ δ᾽ ἂν ἡμέρα φάγηται (sic) ἀπὸ τοῦ ξύλου, διανοιχθήσονται ὑμῶν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἔσεσθε ὡς θεοὶ γινώσκοντες καλὸν καὶ πονηρόν V (ex Gen. 3,5) **24** φαγῆ T M ed. Rom., corr. ed. Reg. **26** θηλυθριώδεις M **27** ἡμῶν + τῆς μητρὸς αὐτοῦ V | ἢ + τῶν M **28** οὖν om. M, sed cf. lat. **29** παραίφασις V (inde ed. Rom.[mg]): παρέμφασις T edd. i.t. παράβασις M | <καὶ γὰρ> ὁ coni. Dubielzig coll. lat.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

nostris oppositis cor timentium dominum laetificatur, floret facies, anima taedio affecta in alacritatem transfertur et psallit una cum dei patre Dauid: *memor fui dei et delectatus sum.* memoriam ergo dei per eos semper habemus; lectio enim minus nonnumquam recitatur in uenerabilibus templis, imaginalis uero formatio uespere et Ma. 362
mane et meridie tanquam in eis stabilita narrat nobis et annuntiat ueritatem gestorum.

Suscipiamus ergo traditionem ecclesiae; honoremus legislationem; ne scrutemur piam et legitimam consuetudinem, ne curiose agamus aduersus antiqua iura. omne quippe quod in commemorationem dei conditur, acceptum est illi. qui uero praeter PL 129, 451
hanc traditionem efficiuntur, cuius participes facti sunt omnes qui germane filiorum adoptionem receperunt in catholica ecclesia, merito nothi sunt et non filii. itaque sentimus bonum et optimum esse uenerabilium imaginum positionem in ecclesia fieri et spiritaliter reduci per has ad principalium suorum memoriam atque istas propter earundem honorificentiam et salutare et amplecti ac debitam adorationem impendere, siue ergo salutationem alicui sit gratum uocare siue adorationem; hoc ipsum enim est utrumque, nisi forte quis adorationem quae ‚catalatrian' exhibetur intellegat; alia est enim haec, ut multipliciter est ostensum – tantum dignus is qui accedit sit adoratione; at si non fuerit dignus, purificetur primum et ita demum accedat ad imaginalem uenerabilem formam. ne instantia satanica sit erga adorationem
earum neque formido nequam suspicionis habens occasionem, quia, si accessero ima- Rom. 653
gini hanc salutaturus, inuenior latrian quae in spiritu est huic impendere. absit suspicio haec. impugnatores enim dei atque uaniloqui serpentem imitantes haec garrulis linguis effantur. etenim ipse accedens mulieri susurrauit mendaciter: quid, perhibens, quia dixit *deus: ex omni ligno quod est in paradiso comedes, de ligno autem quod est in medio paradisi ne comedas?* ita et isti effeminata corda seducunt dicentes quia ‚qui adorat imaginem domini uel intemeratae dominae nostrae ac uere dei genitricis uel sanctorum angelorum aut cuiusquam sanctorum, latrian quae in spiritu est huic offert'. ne decipiamur ergo sermone ipsorum. admonitio enim et praua diaboli est haec assertio. nam et theologus Gregorius hanc destruit fabulationem, omnibus nobis iubens cum dicit: „Bethlehem cole et praesepe adora", cum hoc autem et Maximus memorandus, cuius laus in omnibus est ecclesiis, dum cum uiris quibusdam de ecclesiasticis negotiis disputaret, diuinum pretiosae crucis typum, sanctum euangelium et uenerandam iconam praecepit in medium afferri et haec cum

P VE

1 appositis *ed. Rom.** | tedio *codd. (fort. retinendum)* **4** nonnunquam *ed. Rom.** | et *om.* E *edd.* **5** tamquam V (*abbr.* E) **9** conditur] dicatur *ed. Rom.*^{mg} **12** sentimus] *Anast. uertit* αἰσθανόμεθα *(Dubielzig)* **13** spiritualiter *ed. Rom.** **15** inpendere P | salutationem *post* sit E *edd.* **16** ipsum] *debuit* idem *(Dubielzig)* | catalatrian (i.e. κατὰ λατρείαν)] secundum latriam *ed. Rom.** ex F *(ubi* i.e. secundum *add. manus posterior s.l.)* | exibetur P **17** intelligat E *edd.* | enim *om.* E (*inde* alia enim est *ed. Rom.**) | is] his VE **19** ne] nec F^2 *edd., sed cf. gr.* **20** nequam] iniquae *ed. Rom.** **20–21** imaginem E *edd., sed cf. gr.* **21** latriam V *edd.* **22** serpentes VE (*corr.* F^2) **23–24** susurrauit – quia ~ ἐψιθύρισε ψευδολογήσας· τί ὅτι **24** quia *om. ed. Rom.** | paradyso P **24–25** comedes – ne *om.* E **25** ne comedas] non comedetis *ed. Rom.* (ex Vulg. Gen. 3,1) propter lacunam in* E | et *om.* P **26** uel] aut VE *edd.* **26–27** genitricis dei E *edd.* **27** latriam E *edd.* | in *om.* P **29** nam et] *cf. app. crit. gr.* **30** omnibus – iubens] *de datiuo cf. Stotz IV, IX § 15,2* | Bethleem *codd., correxi coll. p. 729,7 al.* | et *om.* E *edd.* | preſępe V presepe E **30–31** autem hoc E *edd.,* hoc *om.* V **32** praeciose P pretiose E

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

σὺν αὐτοῖς ἠσπάσατο. ὁ δὲ τῆς ἀθανασίας ἐπώνυμος τρανότατα ἡμῖν διαγορεύει
Ha. 444 ἐν τῇ πρὸς Μαρκελλῖνον ἐπιστολῇ, ἣν προέταξεν ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ἑρμηνείας τῶν
ψαλμῶν, οὑτωσὶ λέγων· „Τὴν βίβλον τῶν ψαλμῶν τις λαμβάνων τὰς μὲν τοῦ
σωτῆρος προφητείας συνήθως ὡς ἐν ταῖς ἄλλαις γραφαῖς θαυμάζων καὶ προσκυνῶν
La.-Co. 541 διεξέρχεται." ὁρᾷς; τὰς τοῦ σωτῆρος προφητείας ὁ θεσπέσιος πατὴρ προσκυνεῖν
Ma. 364 ἡμῖν παρακελεύεται. καὶ εἰ ταύτας εὐσεβές ἐστι προσκυνεῖν, πόσῳ γε μᾶλλον τὰς
ἐκβάσεις τῶν προφητικῶν ἐμφάσεων ἐν εἰκόνι ὁρῶντας ἀναγκαῖόν ἐστι προσκυνεῖν;
ἔχει γὰρ ἡ προφητεία· *ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱόν*. ταύτην οὖν
τὴν προφητείαν ἐν εἰκόνι ἡμεῖς ὁρῶντες ἤγουν τὴν παρθένον ἀγκαλιζομένην ὃν ἔτε-
κε, πῶς ὑπενέγκωμεν μὴ προσκυνεῖν καὶ ἀσπάζεσθαι; τίς ἀπαίδευτος τὸν νοῦν ἀνα-
βαλέσθαι τολμήσειε πρὸς τὸν τοιοῦτον ἀσπασμόν;

Ἀξίους οὖν ἑαυτοὺς ποιήσωμεν τῆς προσκυνήσεως, ἵνα μὴ προσελθόντες ἀναξίως
τοῦ Ὀζᾶν τὴν τιμωρίαν πεισόμεθα. αὐτὸς γὰρ προσψαύσας τῆς κιβωτοῦ αὐθωρὸν
ἀπώλετο ἀναξίως αὐτῇ προσεγγίσας, καίτοι γε καὶ αὐτῆς διαφόροις μορφαῖς πεποι-
κιλμένης καὶ ἐκ ξύλων κατασκευασμένης, καθάπερ καὶ ἡ τῶν εἰκόνων ποίησις. οἱ
δέ γε ἀρκεῖσθαι λέγοντες τὰς εἰκονικὰς ἀνατυπώσεις εἰς ἀνάμνησιν μόνον ἔχειν καὶ
οὐχὶ καὶ εἰς ἀσπασμόν, τὸ μὲν ἀποδεχόμενοι, τὸ δὲ ἀθετοῦντες, ἡμίφαυλοί τινες καὶ
ψευδαλήθεις ἀποδείκνυνται, ἄλλοθι μὲν ὁμολογοῦντες τἀληθές, ἑτέρωθι δὲ φαυλίζον-
τες. καὶ ὢ τῆς τούτων παραφροσύνης.

Οὐκοῦν οἵ ποτε κατήγοροι τῆς ὀρθοδοξίας καὶ ἀληθείας νυνὶ συνήγοροι τούτων
Rom. 654 γενώμεθα καὶ ὑπὲρ τῆς ἀθετήσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν παραδόσεων αἰτησώμεθα
συγγνώμην τοῦ ἁμαρτήματος.

Ἐπὶ πᾶσι τούτοις τὰς ἐντολὰς φυλάξωμεν διὰ τῶν προσταγμάτων. ὁδεύσωμεν τὴν
προφητικὴν φωνὴν ἐνωτιζόμενοι τὴν λέγουσαν· *εἰ ἀνηγγέλη σοι, ἄνθρωπε, τί καλόν;
ἢ τί κύριος ἐκζητεῖ παρὰ σοῦ ἀλλ' ἢ τοῦ ποιεῖν κρίμα καὶ ἀγαπᾶν ἔλεος καὶ ἕτοιμον
εἶναι πορεύεσθαι μετὰ κυρίου τοῦ θεοῦ σου;* πρὸς τούτοις θυμὸν κατευνάσωμεν,
γλῶσσαν χαλινώσωμεν ψευδοῦς αἰσχρολογίας τε καὶ λοιδορίας ἀπέχεσθαι, ὀφθαλμὸν
σωφρονίσωμεν, *γαστέρα παιδαγωγήσωμεν*, τῇ ψαλμῳδίᾳ καὶ *τῇ προσευχῇ προσ-
καρτερήσωμεν*, ἐν πᾶσι τοῖς δεδωρημένοις ἡμῖν παρὰ θεοῦ εὐχαριστήσωμεν. ὅρκῳ

---

8 Is. 7,14 **13–14** αὐτὸς – προσεγγίσας cf. 2 Reg. 6,6–7 **24–26** Mich. 6,8 **27** cf. Iac. 1,26 **28–29** cf. Act. 6,4 al.

3–5 ~ Ath. epist. ad Marc. (CPG 2097), PG 27, 21 C 2–5 **26–28** θυμὸν – παιδαγωγήσωμεν cf. Greg. Naz. or. 2 (apolog.) (CPG 3010,2; BHG 730c) c. 77,16–18 Bernardi

---

V T M **3–5** ~ *Ath. (= PG)*

---

1 ἠσπάσαντο V M (fort. neglegentia excerptoris; cf. Act. IV p. 342,1) | τρανώτατα V **3–5** μὲν – τὰς om. V **3** μὲν + περὶ ed.Rom.* *PG*, sed cf. lat. et infra l. 5 **4** ὡς om. Vc edd. *PG* **5–6** ἡμῖν προσκυνεῖν M **6** ἐστι om. ed.Rom.* (ex Vc) **7** ἐκβάσεων V **9** ἤγουν] ἤως T ἤτοι Vc^{mg} (Probatares) edd. **10** ὑπενέγκομεν V **10–11** ἀναβάλλεσθαι M **13** Ὀζῆ Vc edd. Ὀζᾶ T Ὀζὰν ed.Rom.^{mg} | πεισόμεθα V (de indic. futuri post ἵνα adhibito cf. e.g. Fatouros II p. 901): πεισώμεθα T M edd. **14** προσεγγίσας αὐτῇ V **17** καὶ^{1} om. V M, sed cf. lat. **18** ψευδαληθεῖς V | ἄλλοθεν V | τὸ ἀληθές M **20–22** Οὐκοῦν – ἁμαρτήματος] haec uerba Gregorio ep. Neocaesariae, non ipsi refutationi definitionis Hieriae tribuenda esse arbitror (exspectaueris Γρηγόριος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας εἶπε uel sim. praecedere), cf. praef. p. XIV; rem aliter explicat Uphus p. 264 **20** Οὐκ οὖν V **20–21** συνήγοροι – γενώμεθα] συνηγόρους ἡμᾶς ἐχέτωσαν M (ex coni., ut uidetur), sed cf. lat. **21** γενόμεθα V **23–792,12** Ἐπὶ – ἀμήν] haec uerba Tarasio tribuenda esse conicio, quibus actio sexta concluditur; cf. praef. p. XIV **25** σοῦ] σοὶ V | ἄλλο M | ἔλεον *Sept.* (uar. lect.) **27** ψευδοῦς M: ψεύδους V T edd. | ἀπέχεσθαι] exspectaueris ἀπεχόμενοι, cf. lat. **28** σωφρονήσωμεν T edd., sed cf. Greg. Naz. l.l. **28–29** γαστέρα – προσκαρτερήσωμεν om. V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

illis ad certitudinem eorum quae dicta fuerant salutauit. Athanasius autem, qui ab immortalitate nomen accepit, expressius nobis annuntiat in epistola ad Marcellinum missa, quam praeordinauit in codice interpretationis psalmorum, ita dicens: Ha. 443 „Libro psalmorum quis accepto saluatoris quidem prophetias consuete sicut in aliis scripturis admirans et adorans egreditur.“ uidesne qualiter saluatoris prophetias egregius pater adorare nobis iubeat? et si has pium est adorare, quanto magis pro- La.-Co. 542 uentus propheticarum assertionum in imagine uisos necessarium est adorare? habet PL 129, 452 enim <prophetia>: *ecce uirgo* in utero habebit *et pariet filium*. hanc ergo prophetiam Ma. 363 in imagine nos uidentes, id est uirginem eum amplexantem quem peperit, quomodo sufferemus, quominus adoremus et salutemus? quis ineruditus mente differre audeat ad huiusmodi salutationem?

Dignos ergo nosmetipsos adoratione faciamus, ne accedentes indigne Ozan poenam incidamus. ipse quippe tangens arcam eadem hora periit, indigne appropians illi, quanquam et ipsa diuersis figuris uariata et ex lignis constructa fuerit, quemadmodum et imaginum factura. porro hi qui dicunt imaginales formationes sufficere in commemorationem tantum haberi et non etiam ad salutationem, unum recipientes et alterum reprobantes, per hoc praui quidam partimque mendaces et partim ueraces demonstrantur, alias quidem uera confitentes atque alias deprauantes. et o insensibilitatem horum!

Ergo qui aliquando eramus horthodoxiae ac ueritatis calumniatores nunc harum efficiamur aduocatores et pro reprobatione ecclesiasticarum traditionum petamus ueniam peccatorum. Rom. 654

In omnibus his mandata custodiamus per ea quae praecepta sunt. ambulemus propheticam uocem audientes quae dicit: si annuntiauerit tibi homo, *quid bonum* aut *quid dominus* requirat *abs te*, quam ut facias *iudicium et* diligas *misericordiam* et paratus sis *ambulare cum* domino *deo tuo*? super haec furorem sopiamus, *linguam refrenemus* mendaci a turpiloquio et maledicto retinentes, oculum temperemus, uentrem erudiamus, psalmodiae ac *orationi instemus*, in omnibus datis nobis a deo gra-

---

8 ecce – filium *cf. Vet. Lat. (Beuron) Is. 7,14*

7–13 habet – incidamus ~ *LC IV 21 p. 539,22–26 (= IV Capit. p. 488,8–12; deest in *Hadr.)*: De eo, quod dixerunt: „Habet enim prophetia: ‚Ecce virgo in utero accipiet et pariet filium‘; hanc autem prophetiam in imaginem nos videntes, videlicet virginem in ulnis ferentem quem genuit, quomodo sustinebimus non adorare et osculari? Quis indisciplinatus mente resistere audebit? In tale osculum dignos enim nos ipsos faciamus adorationis, ut non accedentes indigni Ozę supplicium suadamus (subeamus *Capit.*).“

P VE **7–13** ~ *LC*

---

1 fuerant] sunt E *edd.* **2** inmortalitate P (inmortate P^{ac}, lita *ins.* P^{c} *s. l.*) **3** preordinauit VE **5** egreditur] prosequitur *ed. Rom.*^{mg} (*Anast. fort. legit* ἐξέρχεται) | saluatoris *om. ed. Rom.** **6** nobis iubeat] *uide supra ad p. 789,30* **8** prophetia^{1} *add. ed. Rom.* (cf. gr. et LC)* **10** sufferente(m?) P^{ac} (nte *subterlin.*, mus *superscr.* P^{c}) **12** ergo *om.* E *edd.* | facimus VE *(corr. ed. Rom.)* | Ozan] Ozam *ed. Rom. (corr. La.-Co.)* in Ozae *ed. Rom.*^{mg}, *exspectaueris* <in> Ozan (*sed cf. ThLL VII 1, 905,67 sqq. s. u.* incido) **14** quamquam F *edd. (abbr.* E) **16** et^{2} *om.* E *edd.* **17** praui] „*gr.* semipraui“ *ed. Rom.*^{mg} **18** atque] et *ed. Rom.** | deprauantes] „*i.* uituperantes“ *ed. Rom.*^{mg} **20–22** Ergo – peccatorum] *cf. app. crit. gr.* **20** kalumniatores P (l *ex corr.*) icalumpniatores *(sic)* V **21** traditionem P^{ac} (u *superscr.* P^{c}) **23** quae] quam P V **24** annuntiauerit] annuntiatum est (+ tibi *Hard.*^{mg}) o homo *ed. Rom.*^{mg}*; Anast. fort. legit uel intellexit* ἀναγγείλῃ *(Dubielzig); an Tert. adu. Marc. 4,36 p. 545,5 Kroymann (CSEL 47)* si adnuntiauit tibi homo *conferendum? cf. Vet. Lat. (Sabatier) Mich. 6,8 cum adnot.* **25** dominus exquirat E exquirat dominus F requirat dominus *ed. Rom.** **27** mendaci *scripsi coll. gr.*: mendacii *codd.* mendacio *ed. Rom.** | a] ac *ed. Rom.** **28** a deo *post* omnibus *ed. Rom.**

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

μὴ ἐθίσωμεν τὸ στόμα ἡμῶν, ἀλλὰ τῆς κυριακῆς φωνῆς ἀκούσωμεν λεγούσης· *ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὀμόσαι ὅλως.* δόξαν πατήσωμεν τὴν κάτω μένουσαν. τὸ μέγιστον πάντων τῶν ἀγαθῶν, τὸν ἔλεον καὶ τὴν ἀγάπην, ἐπισπασώμεθα, καὶ ταύτην φόβῳ θεοῦ συνεζευγμένην· χωρὶς γὰρ φόβου θεοῦ ἀγάπη ἀδόκιμος. ἐπεὶ καὶ Ἰωσαφὰτ ἐφιλιοῦτο τῷ Ἀχαάβ, ἀλλ᾽ ἤκουσεν· *εἰ ἁμαρτωλῷ σὺ φιλιάζεις,* εἰ *μισουμένῳ ὑπὸ κυρίου σὺ βοηθεῖς;* μετὰ οὖν φόβου θεοῦ πάντα ποιῶμεν, ἐξαιτούμενοι καὶ τὰς πρεσβείας τῆς τε ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν καὶ φύσει θεοτόκου ἀειπαρθένου Μαρίας τῶν τε ἁγίων ἀγγέλων καὶ πάντων τῶν ἁγίων, ἀσπαζόμενοι καὶ τὰ σεβάσμια αὐτῶν λείψανα πρὸς τὸ μετέχειν ἡμᾶς τῆς αὐτῶν ἁγιότητος. οὕτω γὰρ *καταρτισθείημεν* εἰς *πᾶν ἔργον ἀγαθὸν* ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν· ᾧ πρέπει δόξα, κράτος, λατρεία σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

1–2 Mt. 5,34 **5–6** cf. 2 Par. 19,2 **9–10** καταρτισθείημεν – ἀγαθὸν cf. Hebr. 13,21

2 δόξαν – μένουσαν cf. Greg. Naz. l.l. c. 77,18 Bernardi

V T M **12** in cod. T sequitur concilii definitio fidei ex canonum collectione sumpta; cf. definitionem in Act. VII editam, ubi uariae lectiones hoc loco in T repertae sub siglo T^{VI} adferuntur

1 ἐθίσωμεν] ἐνθήσωμεν M **4** Ἰωσὰφ M **5** σὺ φιλιάζεις] συμφιλίαζεις M **5–6** φιλιάζεις – βοηθεῖς] βοηθεῖς … φιλιάζεις *Sept.* **5** εἰ²] ἢ *Sept.* fort. etiam hic scribendum, sed cf. lat. et e.g. Theodor. quaest. in libros regnorum et Paralip., PG 80, 832,36–37 **7** τε om. M | καὶ φύσει V T (cf. lat.): καὶ M φύσει Vc edd. **8** τε om. Vc edd. **9** αὐτῶν²] αὐτῆς V **11** κράτος] ἄκρατος V **12** ἀμήν om. M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

tias agamus. iuramento ne assuetum os nostrum faciamus, sed dominicam uocem audiamus dicentem: *ego autem dico uobis*: nolite *iurare omnino*. gloriam conculcemus quae deorsum iacet. maximum omnium bonorum, misericordiam scilicet et caritatem, arripiamus, et hanc timori dei coniunctam; sine timore quippe dei caritas reprobabilis est. nam et Iosaphat amicus erat cum Achaab, sed audiuit: „si peccatori tu *amicitia iungeris*, si odio habito a domino tu auxiliaberis." ergo cum timore dei omnia faciamus, expetentes etiam intercessiones intemeratae dominae nostrae et natura dei genitricis semper uirginis Mariae atque sanctorum angelorum et omnium simul sanctorum, salutantes quoque colendas eorum reliquias, ut eorum sanctitatis participes simus. sic enim perfecti erimus ad omne opus bonum in Christo Iesu domino nostro. quem decet gloria, imperium, latria cum patre et spiritu sancto nunc et semper et in saecula saeculorum. amen.

P VE

1–2 sed – audiamus *om.* P **3** scilicet] sed *ed. Rom., om. ed. Reg.** **5** reprobabilis] reproba E *edd.* | Ioasaph P *(prob.)* | Achab *ed. Rom.*; *fort.* Achahab *scribendum; cf. p. 647,4* **7** intercessionem E *edd.* **8** atque *om.* P **8–9** simul omnium E *edd.* **9** colentes P^{ac} (das P^{c} *s. l.*) **12** secula E (*abbr.* P V) | seculorum VE (*abbr.* P)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:19 AM

La.-Co. 544

Πρᾶξις σὺν θεῷ ἑβδόμη

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν

βασιλείας τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν δεσποτῶν Κωνσταντίνου καὶ
Ma. 365 Εἰρήνης τῆς θεοστέπτου αὐτοῦ μητρὸς ἔτους ὀγδόου τῆς αὐτῶν ὑπατείας, πρὸ τριῶν Εἰδῶν Ὀκτωβρίων ἰνδικτιῶνος ἑνδεκάτης

συνελθούσης τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ θείαν χάριν καὶ εὐσεβὲς θέσπισμα τῶν αὐτῶν θεοκυρώτων βασιλέων συναθροισθείσης ἐν τῇ Νικαέων λαμ-
Ha. 445 πρᾷ μητροπόλει τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας

τουτέστι Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρωτοπρεσβυτέρου τῆς κατὰ Ῥώμην ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου καὶ Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἡγουμένου τῆς κατὰ Ῥώμην εὐαγοῦς μονῆς τοῦ ἁγίου Σάβα ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀδριανοῦ

καὶ Ταρασίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης

Rom. 655 καὶ Ἰωάννου καὶ Θωμᾶ τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων μοναχῶν καὶ τοποτηρητῶν τῶν ἀποστολικῶν θρόνων τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως

1. Ἀγαπίου ἐπισκόπου Καισαρείας
2. Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἐφέσου
3. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Κωνσταντείας τῆς Κύπρου
4. Λέοντος ἐπισκόπου Ἡρακλείας τῆς Θρᾴκης
5. Βασιλείου ἐπισκόπου Ἀγκύρας τῆς Γαλατίας
6. Νικολάου ἐπισκόπου Κυζίκου
7. Εὐθυμίου ἐπισκόπου Σάρδεων
8. Πέτρου ἐπισκόπου Νικομηδείας
9. Ἠλία ἐπισκόπου τῆς Κρητῶν νήσου
10. Ὑπατίου ἐπισκόπου Νικαίας τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας
11. Θεοφίλου ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης
12. Σταυρακίου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος

18–818,21 catalogum episcoporum qui actioni septimae adfuisse dicuntur (= E) posteriore aetate (paulo post a. 800, ut uidetur; cf. Zuckerman p. 210–214) Actis insertum esse demonstraui Bischofslisten p. 22–23 et 28–30

(H)V T M **10–820,8** καὶ – εὐαγγελίων praetermisit V (uide app. crit.)

---

1 σὺν θεῷ om. M ed. Rom.* | ἑβδόμη M: ζ′ + κεφάλ(αιον) α′ H T$^{1\text{-}2mg}$ ἑβδόμη + ἡμέρα α′ (sic) V **2** κυρίου τοῦ δεσπότου M | καὶ + θεοῦ καὶ HV **3** ἡμῶν om. V M **4** ὀγδόου η′ H **5** ἑνδεκάτης] ια′ HV T **8** μητροπόλει] πόλει V **9** α′πρεσβυτέρου sic V **10–820,8** καὶ – εὐαγγελίων] καὶ δεῖ(νος) καὶ δεῖνο(ς), καθὼς αἱ ἄλλαι πράξεις ἔχου(σιν) nec plura V **12** ἐπέχοντος H **12–14** τοῦ – Ταρασίου om. H **14** ὁσιωτάτου καὶ om. ed. Rom.* | καὶ ἁγιωτάτου om. M **16** μοναχῶν πρεσβυτέρων H **18–818,21** non numerantur episcopi in codd., numeros addidi; de erroribus communibus catalogorum D et E cf. Bischofslisten p. 22–24 et 27–28 **19** ἐπισκόπου dehinc semper fere om. M **20** Κωνσταντίνου] Κώνστα sic ed. Rom.*, ut saepe | Κωνσταντείας om. H **21** τῆς om. M **22** τῆς Γαλατίας om. H T, sed cf. lat. et D 5 **24** Σαρδ(έων) H T **26** τῆς Κρητῶν νήσου] Κρήτης M (cf. A 8, B 8, C 9, F 9), sed cf. D 10 **27** τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας om. M, sed cf. lat. et D 11 **28** Θεοφίλου – Θεσσαλονίκης] metropolita Thessalonicae quarto loco collocatur in subscriptionum catalogo D (Act. IV p. 490,4–5) **29** Καλχηδόνος T edd.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

Actio in dei nomine septima

La.-Co. 543

In nomine domini et dominatoris Iesu Christi ueri dei nostri
imperio piissimorum et amicorum Christi dominorum nostrorum Constantini et Heirenae deo redimitae matris eius anno octauo consulatus eorum, tertio Kalen- Ma. 366
darum Octimbriarum indictione undecima
conueniente sancta et uniuersali synodo quae per diuinam gratiam et piam sanctio- PL 129, 453
nem eorundem deo roboratorum imperatorum collecta est in Nicaensium splendida metropoli Bithyniensium prouinciae Ha. 446
id est Petro reuerentissimo archipresbytero sanctissimae ecclesiae quae Romae est sancti apostoli Petri et Petro reuerentissimo presbytero monacho et egumeno uenerabilis monasterii sancti Sabae Romae siti retinentibus locum apostolicae cathedrae almi et sanctissimi archiepiscopi senioris Romae Hadriani

et Tarasio almo et sanctissimo archiepiscopo magni nominis Constantinopoleos nouae Romae
et Iohanne ac Thoma reuerentissimis presbyteris monachis et loci seruatoribus apos- Rom. 655
tolicorum thronorum orientalis dioeceseos

1. Agapio episcopo Caesariae
2. Iohanne episcopo Ephesi
3. Constantino episcopo Constantiae Cypri
4. Leone episcopo Heracliae Thracae
5. Basilio episcopo Ancyrae Galatiae
6. Nicolao episcopo Cyzici
7. Euthymio episcopo Sardis
8. Petro episcopo Nicomediae
9. <Helia episcopo Cretensium insulae>
10. * Hypatio episcopo Nicaeae Bithyniensium prouinciae
11. Theophilo episcopo Thessalonicae
12. Stauracio episcopo Chalcedonis

P VE

---

1 Actio in dei nomine septima P V: Actio septima E *edd.* (In nomine domini incipit actio septima F); Actio in dei nomine *etiam Act. V p. 533,1, exspectaueris* In dei nomine actio*; cf. Act. I p. 19,2 etc.* **3** imperio *scripsi coll. Act. I p. 19,4 etc.*: imperii *codd.* **4** Irenae *ed. Rom.** **4–5** Kalendarum *(error Anastasii)*] Iduum *ed. Reg.* (ex gr.)* **5** Octobriarum F *edd.* **6** conuenienti VE **7** Nicensium VE *edd.* **7–8** splendida – Bithyniensium *om.* P^{ac}, *add.* P^{c} *in marg. inf.* **7** splendida] clara et splendida *ed. Rom.* (ex Act. I p. 19,8 etc., ubi* clara *pro* splendida *traditur)* **8** Bithinensium *(sic)* P Bythiniensium V Bithiniensium E*, corr. ed. Rom.* **9** quae + in P^{ac} (in *del.*) **15** presbiteris P *(praeter consuetudinem)* **16** dioceseos P E **17–819,21** *non numerantur episcopi in codd., numeros addidi* **20** Thraciae *ed. Rom.* (sed cf. A 24 etc.)* **23** Euthimio VE **25** Helia – insulae *suppleui coll. D 10,* Elia episcopo Cretae insulae *tacite suppl. ed. Rom.** **26** Hypatio] Iste episcopus secutor uehemens fuit et tormenta intulit sanctis uiris et depositus est secundum canones, sed mansit in episcopio non oboediens canoni. uerumtamen propter misericordiam ecce hic inter episcopos episcopus ac si sancta synodo dignus admittitur *add.* P^{1} *in marg. sup. (adnotatio Anastasii, quam fort. ex exemplari graeco transtulit; cf. Act. IV p. 339,10)* | Nicaee P Niceę VE*, corr. ed. Rom.* | Bithynensium P Bythinensium V Bithinensium E*, corr. ed. Rom.* **27** Theophilo om. P V^{ac}E (V *et* E *spatio relicto*)*, ins.* V^{2} **28** Chalcedonensis P Calcedonis E

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

13. Λέοντος πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τῆς μητροπόλεως Σίδης
14. Ἐπιφανίου διακόνου καὶ τοποτηρητοῦ Σαρδανίας
15. Νικηφόρου ἐπισκόπου τοῦ Δυρραχίου
16. Νικολάου πρεσβυτέρου ἡγουμένου καὶ τοποτηρητοῦ Τυάνων
17. Δανιὴλ ἐπισκόπου Ἀμασείας
18. Γρηγορίου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ Μωκισσοῦ
19. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Γαγγρῶν
20. Νικήτα ἐπισκόπου Κλαυδιουπόλεως
21. Γρηγορίου ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας
22. Γρηγορίου ἐπισκόπου Πισινούντων
23. Θεοδώρου ἐπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας
24. Εὐσταθίου ἐπισκόπου Λαοδικείας τῆς Φρυγῶν ἐπαρχίας
25. Μιχαὴλ ἐπισκόπου Συνάδων
26. Γεωργίου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας τῆς Πισιδίας
27. Θεοφυλάκτου διακόνου καὶ τοποτηρητοῦ Καρίας
28. Λέοντος ἐπισκόπου τοῦ Ἰκονίου
29. Ἀναστασίου ἐπισκόπου Νικοπόλεως Παλαιᾶς Ἠπείρου
30. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Πέργης
31. Γρηγορίου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ Τραιανουπόλεως
32. Λέοντος ἐπισκόπου Ῥόδου
33. Χριστοφόρου ἐπισκόπου ⟨τοῦ⟩ Φάσιδος
34. Μανουὴλ ἐπισκόπου Ἀδριανουπόλεως τῆς Θρᾴκης
35. Νικολάου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως τῆς Φρυγῶν ἐπαρχίας
36. Βασιλείου ἐπισκόπου τοῦ Συλαίου
37. Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Ἐυχαΐτων
38. Κυρίλλου μοναχοῦ καὶ ἐκ προσώπου Γοτθίας
39. Θεοδώρου ἐπισκόπου Σελευκείας
40. Στεφάνου ἐπισκόπου Σουγδάων
41. Ἀντωνίου μοναχοῦ καὶ τοποτηρητοῦ Σμύρνης

(H) T M

2 Σαρδονίας M (prob.), abbr. H Σαρδινίας ed.Rom.*, sed cf. Act. IV p. 490,25 al. **3** τοῦ om. M **4** πρεσβυτέρου] μοναχοῦ A 12, C 14, D 16 | ἡγουμένου om. H **5** Δανιὴλ – Ἀμασείας] uide adn. ad D 17 et Bischofslisten p. 22–23 **6** Γρηγορίου – Μωκισσοῦ] cf. Bischofslisten p. 22–23 et p. 44 adn. 167 | Μωκισσοῦ H: Μωκησοῦ T M Μωκισοῦ ed.Rom.* (uide quae adnotaui ad A 23) **7** Γάγγρων H **8** Νικήτα] Νείλου ed.Rom.* ex Vc (Νικήτα ed.Rom.^{mg}) **10** Πισινοῦντος T edd. (incertum in H), sed cf. D 22 **11** τῆς Λυκίας om. M **12** τῆς – ἐπαρχίας om. M; uide adn. ad D 24 **14** Γεωργίου – Πισιδίας] uide adn. ad D 26 | Πισσιδίας M **15** Θεοφυλάκτου – Καρίας] uide adn. ad D 27 **16** τοῦ om. M edd. **17** Νικοπόλεως + τῆς H **18** Κωνσταντίνου – Πέργης] uide adn. ad D 30 **19** Γρηγορίου – Τραιανουπόλεως] uide adn. ad D 31 | καὶ τοποτηρητοῦ om. H **21** τοῦ suppleui coll. D 33 etc. | Φασίδος T **22** Ἀδριανουπόλεως ed.Rom.* | τῆς Θρᾴκης om. M, cf. D 34 **23** τῆς – ἐπαρχίας om. M, sed cf. D 35 **24** Βασιλείου – Συλαίου] uide adn. ad D 36 | τοῦ om. M | post E 36 exspectaueris Γαλάτωνος πρεσβυτέρου καὶ ἐκ προσώπου Στεφάνου ἀρχιεπισκόπου Σικελίας uel sim. (cf. D 37 [ubi uide app. crit.], A 42, B 61a, F 40); cf. Bischofslisten p. 30–31 **26** Κυρίλλου – Γοτθίας] cf. D 39 et Bischofslisten p. 31 et adn. 174; Zuckerman p. 215–216 | καὶ ἐκ προσώπου om. H **27** Θεοδώρου – Σελευκείας] uide adn. ad D 40

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

13. Leone presbytero et loci seruatore metropoleos Sidae
14. Epiphanio diacono et loci seruatore Sardiniae
15. Nicephoro episcopo Dyrrhachii
16. Nicolao presbytero et egumeno ac loci seruatore Tyanensium
17. Danihel episcopo Amasiae
18. Gregorio presbytero et loci seruatore Mocisi
19. Constantino episcopo Gangrensium
20. Niceta episcopo Claudiopoleos
21. Gregorio episcopo Neocaesariae
22. Gregorio episcopo Pisinuntensium
23. Theodoro episcopo Myrensium Lyciae
24. Eustathio episcopo Laodiciae Phrygensium prouinciae
25. Michahel episcopo Synadensium
26. Georgio episcopo Antiochiae Pisidiae
27. Theophylacto diacono et loci seruatore Cariae
28. Leone episcopo Iconii
29. Anastasio episcopo Nicopoleos Veteris Hepiri
30. Constantino episcopo Pergae
31. Gregorio presbytero et loci seruatore Traianopoleos
32. Leone episcopo Rhodi
33. Christophoro episcopo Phasidis
34. Manuhel episcopo Hadrianopoleos Thracae
35. Nicolao episcopo Hierapoleos Phrygensium prouinciae
36. Basilio episcopo Sylei
37. Theophylacto episcopo Euchaitensium
38. Cyrillo monacho et uicario Gotthiae
39. Theodoro episcopo Seleuciae
40. Stephano episcopo Sugdaensium
41. Antonio monacho et loci seruatore Smyrnae

P VE

1 presbytero] episcopo E *edd. i.t. (corr. ed. Rom.^{mg})* **3** Dyrrhachii] *uide quae adnotaui ad F 16* **4** Tranensium VE *(corr. ed. Rom.)* **5** Daniele E^{pc} *edd.* Daniel E^{ac} (e^{2} *add.* E$^{1-2}$ *s. l.*) **6** presbytero] episcopo *ed. Rom.* i.t. (corr. ed. Rom.^{mg})* **7** Cangrensium *codd., corr. ed. Rom.* **8** Cladiopoleos P Claudipoleos E **9** Neocesariae *codd., corr. ed. Rom.* **10** Pessinuntensium *ed. Rom.** **11** Mirensium P E | Licię VE **12** Eustatio VE | Laudicię V Laudacię E Laodiceae *ed. Rom.** | Phrigensium VE **13** Michaele E *edd.* **14** Gregorio *ed. Rom.* i.t. (corr. ed. Rom.^{mg})* **17** Epiri *ed. Rom.** **22** Manuel E *edd.* | Adrianopoleos E *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | Thraciae *ed. Rom.** **23** Phrigensium VE **24** Sylei *scripsi coll. A 22 etc.*: Sylla P Sylli V Silla E Sylaei *ed. Rom.** **25** Theophilacto VE | Euchætensium P V Euthensium E, *corr. ed. Rom.* **26** Gothię V Gotthie E **29** Smyrne P E Smirnę V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

42. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου τοῦ Ῥηγίου
43. Ἰωάννου μοναχοῦ καὶ ἐκ προσώπου Πατρῶν
44. Θεοδώρου ἐπισκόπου Κατάνης
La.-Co. 545 45. Ἰωάννου ἐπισκόπου Ταυρομενίου
46. Γαυδιώσου ἐπισκόπου Μεσήνης
47. Θεοδώρου ἐπισκόπου Πανόρμου
48. Στεφάνου ἐπισκόπου Βιβόνων
49. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Λεοντίνης
50. Ἰωάννου ἐπισκόπου Τρεοκάλεως
51. Θεοδώρου ἐπισκόπου Ταυριανῆς
52. Χριστοφόρου ἐπισκόπου τῆς ἁγίας Κυριακῆς
53. Βασιλείου ἐπισκόπου τῆς Λιπαριτῶν νήσου
54. Θεοτίμου ἐπισκόπου Κροτώνων
55. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Καρίνης
56. Θεοφάνους ἐπισκόπου τοῦ Λιλυβαίου
57. Θεοδώρου ἐπισκόπου Τροπαίων
58. Σεργίου ἐπισκόπου Νικοτέρων
Ma. 368 59. Θεοδώρου ἐπισκόπου Βιζύης
60. Μαυριανοῦ ἐπισκόπου Πομπηϊουπόλεως
61. Ἰωάννου ἐπισκόπου τῆς ἁγίας Σαλονηντίας
62. Εὐστρατίου ἐπισκόπου Ἀπαμείας τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας
63. Πέτρου ἐπισκόπου τῶν Γερμίων
64. Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀρκαδιουπόλεως
65. Κωνσταντίνου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ Σεβαστουπόλεως
66. Γρηγορίου πρεσβυτέρου καὶ ἐκ προσώπου Νικοπόλεως Ἀρμενίας δευτέρας
67. Σισινίου ἐπισκόπου τοῦ Παρίου
68. Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Μιλήτου
69. Νικήτα ἐπισκόπου Προικονήσου
Rom. 656 70. Ἰωάννου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ Κολωνείας
71. Οὔρσου ἐπισκόπου τῆς Ἀβαριτιανῶν ἐκκλησίας

(H) T M

2 Πατρῶν M (cf. lat.): Παιῶν H Παίων T; locus suspectus, cf. Bischofslisten p. 30–31 cum adn. 104–105 et p. 46 cum adn. 177; uide etiam adn. ad D 44 **3** Θεοδώρου] Δωροθεόυ ed.Rom.^{mg} **5** Γαυδιώσου incertum in T (Γαυδιόσου Vc Ml) | Μεσσήνης ed.Rom.* **7** Βιβόνων H M (cf. A 31 et F 43 et Notit. 3,639): Κιβώνων T edd. **8** Λεοντινῆς M **9** Τρεοκάλεως T: Τρεοκάλεων H Τρωκάλων M Τροκάλεως ed.Rom.^{mg}; cf. Bischofslisten p. 47 cum adn. 181 **10** Ταυριάνης H (prob.) **15** τοῦ om. M | Λιλυβίου H (prob.) M (cf. codd. in Notit. 2,236) **17** Νικοτερῶν M Νικωτέρων ed.Rom.* **20** Ἰωάννου – Σαλονηντίας] cf. Darrouzès, Listes p. 24–25; Bischofslisten p. 48 adn. 188 | Σαλονιντίας M (Σαλονηντιανῆς ἐκκλησίας D 62) **21** τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας T: τῆς Βιθυνίας M, om. H; uide adn. ad D 63 **22** τῶν om. M **24–25** πρεσβυτέρου – καὶ om. M **25** Ἀρμενίας δευτέρας suspectum, deest in D 67; cf. Darrouzès, Listes p. 18 et 41; Bischofslisten p. 49 cum adn. 192 | δευτέρας M: δεύτερον H β′ T, om. lat. **26** Σισιννίου T edd. | τοῦ om. M **28** Νικήτα – Προικονήσου om. T edd. **30** Οὔρσου – ἐκκλησίας post E 73 tradit M | Ἀβαριτιανῶν scripsi coll. D 72 et F 108: Συβαριτιανῶν H Ἰβαριτιανῶν T edd. Βαριτιανῶν M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

42. Constantino episcopo Regii
43. Iohanne monacho et uicario Patrarum
44. Theodoro episcopo Katanae
45. Iohanne episcopo Tauromeniae La.-Co. 546
46. Gaudioso episcopo Mesinae
47. Theodoro episcopo Panormi
48. Stephano episcopo Bibonensium
49. Constantino episcopo Leontinae
50. Iohanne episcopo Treocalensium
51. Theodoro episcopo Taurianae
52. Christophoro episcopo sanctae Cyriacae
53. Basilio episcopo Liparitensium insulae
54. Theotimo episcopo Crotonensium
55. Constantino episcopo Karinae
56. Theophane episcopo Lilybii
57. Theodoro episcopo Tropaeorum
58. Sergio episcopo Nicoterensium
59. Theodoro episcopo Bizyae PL 129, 454
60. Mauriano episcopo Pompeiupoleos
61. Iohanne episcopo sanctae Salonentiae Ma. 367
62. Eustratio episcopo Apamiae Bithyniensium prouinciae
63. Petro episcopo Germiensium
64. Iohanne episcopo Arcadiopoleos
65. Constantino presbytero et loci seruatore Sebastopoleos
66. Gregorio presbytero et ex persona Nicopoleos Armeniae
67. Sisinnio episcopo Parii
68. Epiphanio episcopo Mileti
69. Niceta episcopo Proconesi
70. Iohanne presbytero et loci seruatore Coloniae Rom. 656
71. Vrso episcopo Hibaritensium ecclesiae

P VE

1 Rhegii *ed. Rom.** **3** Theodoro] Dorotheo *ed. Rom.*^{mg} *(uide app. crit. gr.)* | Icatanę *(sic)* V Kathane E **4** Tauromenii *ed. Rom.*, sed cf. A 28 etc.* **5** Messinae *ed. Rom.* Messanae *ed. Reg.** **7** Bibonensium *scripsi coll. A 31 etc.*: Bithynensium P Bythiniensium V Bithinensium E Bithyniensium *ed. Rom.** Cibonensium *ed. Rom.*^{mg} (*ex gr.* T) **9** Trocalensium *ed. Rom.** (*ex* F); Treocaleos *traditur in A 38, D 51, F 51* **10** Tauriane P E **11** Chrystophoro P Cristophoro VE | Cyriace P Ciriacę VE **14** Karenę P E Carenę V, *corr. ed. Rom. (cf. A 37 etc.)* **15** Lilybii P (*cf. gr.* M): Lybii V Lilibii E Lilybaei *ed. Rom.** **16** Tropeorum P E **18** Bizię P Byzzię V Bziae E Briaae *ed. Rom.* i.t.* (*ex* F), *corr. ed. Rom.*^{mg} **20** Iohanne – Salonentiae *om.* P^{ac}, *add.* P^{c} *in marg. inf.* **21** Eustratio *ed. Rom.*^{mg} *(cf. A 47 etc.)*: Eustochio *codd.* Eustathio *ed. Rom.* i.t.* | Apameae *ed. Rom.** | prouinciae Bithyniensium *ed. Rom.** | Bithinensium P Bythinensium V Bithiniensium E, *corr. ed. Rom.* **28** Proconesi *scripsi coll. A 53 etc. (possis etiam* Proconisi, *cf. B 45)*: Proconissi *codd.* Brococussi *ed. Rom.** Proconnesi *La.-Co.*^{mg} **30** Hibaritensium (*cf. gr.* T): *exspectaueris* Abaritianensium *uel* Auaritianensium *(cf. D 72 et F 108)*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

72. Εὐστρατίου ἐπισκόπου Μεθύμνης
73. Λέοντος ἐπισκόπου τῆς Κίου
74. Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἄπρου
75. Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Κυψέλλων
76. Λαυρεντίου ἐπισκόπου τῆς Ἀψετιανῶν ἐκκλησίας
77. Λέοντος ἐπισκόπου Καρπάθου
78. Εὐσταθίου ἐπισκόπου Κοτράδων
79. Κυριακοῦ ἐπισκόπου Δριζιπάρων
80. Λέοντος ἐπισκόπου Μεσημβρίας
81. Γρηγορίου ἐπισκόπου Δέρκων
82. Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἡρακλείας
83. Θεοδοσίου ἐπισκόπου τοῦ Ἀμορίου
84. Ἰωάννου ἐπισκόπου Νύσσης
85. Γεωργίου ἐπισκόπου τῶν Βασιλικῶν Θερμῶν
Ha. 448 86. Γεωργίου ἐπισκόπου Καμουλιανῶν
87. Σωτηρίχου ἐπισκόπου Κισκισῶν
88. Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Ὑπέπων
89. Δαμιανοῦ ἐπισκόπου Μιτυλήνης
90. Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Τράλλης
91. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Μασταύρων
92. Ἰγνατίου ἐπισκόπου Πρίνης
93. Γεωργίου ἐπισκόπου Βριούλων
94. Κωνσταντίνου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ Ἀγάης
95. Θεοδοσίου ἐπισκόπου Νύσσης
96. Βασιλείου ἐπισκόπου Μαγνησίας †Ἠπίλου
97. Βασιλείου ἐπισκόπου ‹Μαγνησίας› τῆς Μαιάνδρου
98. Σάβα ἐπισκόπου Ἀνέων

(H) T M

1 Μηθύμνης M (incertum in H); cf. Bischofslisten p. 50 cum adn. 195 **2** τῆς om. M **3** ἐπισκόπου + τοῦ H T edd.; uide adn. ad B 51 et D 75 | Ἄπρω M **4** fort. Κυψάλων scribendum, cf. lat. et A 57, D 76; cf. Bischofslisten p. 50 **5** Ἀψετιανῶν] exspectaueris Ἀψαριτιανῶν, cf. D 77 et F 109 **7** Κοτράδων scripsi coll. D 79 et F 72: Τράδων H T edd. (cf. lat.) Τρωάδος M **10** Δέρκου M; cf. Bischofslisten p. 51 cum adn. 200 **11** Θεοδώρου – Ἡρακλείας = E 332? (deest in D); cf. Bischofslisten p. 32 | Ἡρακλείας] Ἡρακλειουπόλεως coni. Darrouzès, Listes p. 18 coll. E 332 et F 71 fort. recte; cf. Bischofslisten p. 51 cum adn. 201 **12** Ἀμωρίου ed.Rom. (corr. ed.Reg.) **13** Νίσσης H **16** Κισκισσῶν H (prob.) Ml (incertum in T, Λισκιτῶν sic Vc) edd.; cf. adn. ad D 87 et Bischofslisten p. 52 cum adn. 206 **17** Ὑπαίπων M, cf. Bischofslisten p. 52 cum adn. 209 **18** Δαμιανοῦ – Μιτυλήνης deest in D; cf. Bischofslisten p. 32 et 52 cum adn. 208 **19** Τράλης H T edd., sed cf. lat. et D 89 **21–22** Ἰγνατίου – Βριούλων] E 92–93 inuerso ordine traduntur in D 91–92; cf. Bischofslisten p. 27 cum adn. 87 **21** Πριήνης M, sed cf. lat.; cf. Bischofslisten p. 52 cum adn. 211 **24** Νήσης H abbr. Νύ(σης?) T **25** Ἠπίλου T (fort. ex Σιπύλου ortum; cf. lat. in E 95), om. M (euanidum in H); exspectaueris Μαγνησίας τῆς Ἀνηλίου, cf. adn. ad D 95 et Bischofslisten p. 53 cum adn. 214 **26** Μαγνησίας suppleui coll. D 96, A 71, B 72 | τῆς T: τῶν H, om. M | Μενάνδων H Μενάνδου T edd. **27** Σάββα H edd. | Ἄνεων M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

72. Eustratio episcopo Methymnae
73. Leone episcopo Cii
74. Iohanne episcopo Apri
75. Theophylacto episcopo Cypsallensium
76. Laurentio episcopo Apsetianensium ecclesiae
77. Leone episcopo Carpathi
78. Eustathio episcopo Tradensium
79. Cyriaco episcopo Driziparensium
80. Leone episcopo Mesembriae
81. Gregorio episcopo Dercensium
82. Theodoro episcopo Heracliae
83. Theodosio episcopo Amorii
84. Iohanne episcopo Nysae
85. Georgio episcopo Regalium Thermarum
86. Georgio episcopo Camulianensium
87. Sotericho episcopo Ciscissensium Ha. 447
88. Theophylacto episcopo Hypepensium
89. Damiano episcopo Mitylinae
90. Theophylacto episcopo Trallae
91. Constantino episcopo Mastaurensium
92. Ignatio episcopo Prinae
93. Georgio episcopo Briullensium
94. Constantino presbytero et loci seruatore Agaae
95. Theodosio episcopo Nyssae †Sepilensium
96. Basilio episcopo Magnesiae
97. Basilio episcopo Menandensium
98. Saba episcopo Aneensium

P VE

---

1 Eustatio E Eustathio *ed. Rom.* i. t. (corr. ed. Rom.^{mg})* **4** Theophilacto V Theophilatto E | Cypsellensium *ed. Rom.*, sed cf. app. crit. gr. et A 57 etc.* **6** Caphathi P **7** Eustachio P Eustatio VE, *corr. ed. Rom.* | Tradensium] *Anast. legit* Τράδων, *cf. gr.* H T **8** Dryzeparensium P Drizeparensium VE, *corr. ed. Rom.* **10** Cercensium P Cernensium VE *edd., corr. ed. Rom.^{mg}* **12–803,22** Theodosio – Kallipoleos] *episcoporum seriem E 83–120, quae ordine turbato traditur in codd. (E 116–117 omissis) ad seriem graecam accommodaui; cf. Bischofslisten p. 15. ordo a codicibus exhibitus est hic: E 83, 85, 87, 89, 91, 93, 95 (adiungitur altera pars textus E 96), 98, 100, 102, 104, 106, 108, 110, 112, 114, 118, 119, 84, 86, 88, 90 (88 et 90 inuerso ordine* P), *92, 94, 96, 97, 99, 101, 103, 105, 107, 109, 111, 113 (111 et 113 inuerso ordine* P), *115, 120. ordinem in editionibus exhibitum, qui haud paucis mendis affectus est, praetereo* **13** Nysae *scripsi coll. B 62 etc. (uide adn. ad D 84)*: Onisae P *(spatio post* episcopo *relicto)* E Onise V Nyssae *ed. Rom.** **14** Thermalium P **15** *post* episcopo *spatium in* P **16** Soterico P^{ac} (h *add.* P^{c} *s. l.*) V Sotherico E *(corr. ed. Rom.)* | Ciscissennium P Cissensium V **17** Theophylacto – Hypepensium om. V | Hipepensium E *(corr. ed. Rom.)* **18** Mitilinę V Mocilinę *(sic)* E Mitylenae *ed. Rom.* fort. recte* **19** Theophilacto V Theophilatto E | Tralle VE **21** Prine VE **22** *fort.* Briulensium *scribendum (cf. gr. et A 65 etc.)* **23** Agae P **24** Nyssae Sepilensium V: Nyssese pilensium *(sic)* P Nissepilensium E Nissepelensium *ed. Rom.*;* Sepilensium *in Anastasii exemplari graeco fort. ex E 96 hic male positum; cf. app. crit. gr.* **25** Magnesie VE **26** Menandensium (*cf. gr.* H T)] Menadensium E *edd.* **27** Anęęnsium V Aniensium *ed. Rom.**

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

99. Νικηφόρου πρεσβυτέρου καὶ ἐκ προσώπου Γαργάρων
100. Γρηγορίου ἐπισκόπου Παλαιᾶς Πόλεως
101. Θεοφάνους ἐπισκόπου Καλόης
102. Λέοντος ἐπισκόπου Ἀλγίζων
103. Νικοδήμου ἐπισκόπου Εὐγάζων
104. Λυκάστου ἐπισκόπου Βαρέτων
105. Θεογνίου πρεσβυτέρου καὶ ἐκ προσώπου Σιών
106. Θεοφάνους ἐπισκόπου Λεβέδου
107. Στρατονίκου ἐπισκόπου Κύμης
108. Εὐσταθίου ἐπισκόπου Ἐρυθρῶν
109. Θεοφίλου ἐπισκόπου Τύμνων
110. Κοσμᾶ ἐπισκόπου Μυρίνης
111. Ὀλβιανοῦ ἐπισκόπου Ἐλαίας
112. Πάρδου ἐπισκόπου Πιττάνης
113. Βασιλείου ἐπισκόπου Περγάμου
114. Βασιλείου ἐπισκόπου Ἀτραμυτίου
115. Μαριανοῦ ἐπισκόπου Ἀτάνδρου
116. Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀσσοῦ
117. Λέοντος ἐπισκόπου Φωκείας
118. Ἰωάννου ἐπισκόπου Ῥαιδεστοῦ
119. Ἰωάννου ἐπισκόπου Πανίου Θρᾴκης
120. Μελχισεδὲκ ἐπισκόπου Καλλιουπόλεως
121. Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Χαριουπόλεως
122. Λεωνίδου ἐπισκόπου Μαδύτου ἤτοι Κοίλων
123. Σισινίου ἐπισκόπου Τζουρουλοῦ
124. Θωμᾶ ἐπισκόπου τοῦ Δαονίου
125. Γρηγορίου ἐπισκόπου Θεοδωρουπόλεως
126. Σισινίου ἐπισκόπου Χαλκίδος
127. Βενιαμὶν ἐπισκόπου Λιζίκων

(H) T M

4 Ἀλγιζῶν H **5** Αὐάζων H (prob.) Εὐάζων ed.Rom.^{mg}; cf. Bischofslisten p. 53 adn. 219 **6** Βαρετῶν M **7** ἐκ προσώπου T: τοποτηρητοῦ H M (cf. lat.), sed cf. D 104 **8** Θεοφάνους scripsi coll. A 79 etc. (cf. E 329 et Bischofslisten p. 54 adn. 221): Θωμᾶ codd. (cf. lat.) **11** Τύμνων] fort. coll. D 108 Τύμνου (= Τέμνου) scribendum; cf. Bischofslisten p. 54 adn. 224 **12** Μυρρίνης M **14** possis Πιτάνης (cf. A 84, D 111, F 87) **15–18** ἐπισκόπου – Ἰωάννου om. Vc edd. **16** Ἀτραμυτίου H: Ἀτραμύτου T M, sed cf. D 113 etc. **17** Μαριανοῦ M: Μαρίνου H T, sed cf. lat. et D 114 etc. | Ἀτάνδρων T **18** Ἄσσου H **19** Φωκίας H **21** Θρᾴκης om. M **22** Καλιουπόλεως H; fort. Καλλιπόλεως scribendum; cf. lat. et D 119; cf. Bischofslisten p. 55 adn. 232 **23** Θεοφίλου T edd. (Θεοφυλάκτου ed.Rom.^{mg}) **24** ἤτοι Κοίλων om. H M, sed cf. D 121 et F 118 | Κοίλων scripsi coll. F 118 (cf. Bischofslisten p. 56 adn. 234): Κοίλα T Ἠκοίλα ed.Rom.* ex Vc **25** Σισινν ίου ed.Rom.* **25–28** Τζουρουλοῦ – ἐπισκόπου om. Vc; suppl. ed.Rom. ex coni. erroribus quibusdam, quos praetereo, commissis **25** Τζουρούλου H **26** τοῦ om. M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

99. Nicephoro presbytero et uicario Gargarensium
100. Gregorio episcopo Palaeas Poleos
101. Theophane episcopo Caloae
102. Leone episcopo Algizensium
103. Nicodemo episcopo Eugazensium
104. Lycasto episcopo Baretensium
105. Theognio presbytero et loci seruatore Sion
106. Thoma episcopo Lebedi
107. Stratonico episcopo Cymae
108. Eustathio episcopo Erythrensium
109. Theophilo episcopo Tymnensium
110. Cosma episcopo Myrinae
111. Olbiano episcopo Heleae
112. Pardo episcopo Pittanae
113. Basilio episcopo Pergamensium
114. Basilio episcopo Adramyttensium
115. Mariano episcopo Atandrensium
116. <Iohanne episcopo Assi>
117. <Leone episcopo Phociae>
118. Iohanne episcopo Rhedesti
119. Iohanne episcopo Panidis Thracae
120. Melchisedech episcopo Kallipoleos
121. Theophylacto episcopo Chariupoleos
122. Leonide episcopo Madyti id est Cyladensium
123. Sisinnio episcopo Zurulli
124. Thoma episcopo Daonii
125. Gregorio episcopo Theodoropolensium
126. Sisinnio episcopo Chalcidis
127. Beniamin episcopo Lizicensium

P VE

---

1 Gasgarensium VE (*corr.* F) **2–4** Gregorio – Algizensium] *E 100 et E 102 om.* P^{ac}, *add.* P^{c} *in marg. inf.* **2** Palaeas Poleos *scripsi coll. A 72 etc.*: Paleapoleos *codd.* Palaeopoleos *ed. Rom.** (*ex* F) **4** Algizentium P **6** Varetensium P E *edd.* Vatetensium E, *correxi (cf. A 76 etc.)* **9** Cyme V Cimę E Cumae *ed. Rom.** **10** Eustathio – Erythrensium *om.* P^{ac}, *add.* P^{c} *in marg.* | Eustathio V: Lycasto P Eustatio E | Erythrensium *ed. Rom.*^{mg} *(cf. gr. et A 78 etc.)*: Eiritrensium P Eirithrensium V Etrutrensium E Caritensium *ed. Rom.* i. t.* **11** Timnensium VE Tumnensium F *edd.* **12** Mirinae E *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **15** Basilio – Pergamensium *om.* P^{ac}, *add.* P^{c} *in fine lineae ante E 111* | Basilio episcopo *om. ed. Rom.** **16** episcopo *om. ed. Rom.** | Adramittensium VE *(corr. ed. Rom.)* **18** Iohanne – Assi *suppleui coll. gr. et A 88 etc.* **19** Leone – Phociae *suppl. ed. Rom. ex gr. (sed male post E 113 posuit), om. codd.* **20** Rhaedesti *ed. Rom.** **21** Pannidis V, *fort. coll. B 92, D 118, F 119* Panidi *scribendum* | Thraciae *ed. Rom.** **22** Kallipoleos *scripsi coll. D 119 et F 117*: Kalipoleos P V Calipoleos E Calliopoleos *ed. Rom.** **23** Theophylacto – Chariupoleos *om.* P^{ac}, *add.* P^{c} *in fine lineae* | Theophilacto P V Theophilatto E, *corr. ed. Rom.* | Chariupoleos E: Caliupoleos *(sic)* P Chauriupoleos V **24** Cyladensium (*suspectum; cf. F 118* Cylensium): Ciladensium E Siladensium F *edd.* (Syladensium *Hard.*) **25** Sisinnio – Zurulli *om.* P^{ac}, *add.* P^{c} *intra lin.* **27** Theodopolensium *codd., corr. ed. Rom.* **28** Sisinnio – Chalcidis *om.* Vc *edd.* **29** Limicensium E *edd.* (Licizensium [*sic*] *ed. Rom.*^{mg})

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

128. Ἰωάννου ἐπισκόπου τῆς Βρύσεως
129. Σπυρίδωνος ἐπισκόπου Παλαιᾶς ἤτοι Κύθρων
130. Εὐσταθίου ἐπισκόπου Σόλων
131. Θεοδώρου ἐπισκόπου Κιτίου
132. Γεωργίου ἐπισκόπου Τριμιθούντων
La.-Co. 548 133. Ἀλεξάνδρου ἐπισκόπου Ἀμαθούντων
134. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Ἰουλιουπόλεως
135. Συνεσίου ἐπισκόπου Κίνης
136. Θεοφίλου ἐπισκόπου Ἀναστασιουπόλεως
137. Λέοντος ἐπισκόπου Μίνζου
138. Πέτρου ἐπισκόπου Ἀσπόνης
139. Ἀνθίμου ἐπισκόπου Βερινουπόλεως
140. Μιχαὴλ ἐπισκόπου Μελιτουπόλεως
141. Σισινίου ἐπισκόπου Ἀδρανείας
142. Θεοδώρου ἐπισκόπου Γέρμης
143. Βασιλείου ἐπισκόπου Ἀδριανουθηρῶν
144. Λέοντος ἐπισκόπου Ποιμανινῶν
Ma. 369 145. Συμεὼν ἐπισκόπου Ὤκης
146. Στρατηγίου ἐπισκόπου Δαρδάνου
147. Ἰωάννου ἐπισκόπου Λαμψάκου
148. Θεοδότου ἐπισκόπου Παλαιῶν
149. Λέοντος ἐπισκόπου Τρωάδος
150. Θεοδώρου ἐπισκόπου τῆς Ἀβύδου
151. Νικήτα ἐπισκόπου τοῦ Ἰλίου
152. Ἀναστασίου ἐπισκόπου Τριπόλεως
153. Λέοντος ἐπισκόπου Τρακούλων
154. Στεφάνου ἐπισκόπου Σάλων
155. Ἰωάννου ἐπισκόπου Ταβάλων

(H) T M

1 τῆς om. M **2** Κυθρῶν H M; cf. Bischofslisten p. 57 adn. 240 **4** Κιτίων H Κητίων T^{ac} Κητίου T^{pc} (ου T$^{1-2}$ s.l.) **5** Τριμιθοῦντος H T edd.; cf. Bischofslisten p. 57 adn. 241 **6** Ἀμαθούντων ed.Rom. (cf. A 115 etc.): Ἀμαθοῦντος H (prob.) T Τριμιθούντων M **7** Ἡλιουπόλεως M **8** Κίνης scripsi coll. F 131 (cf. Bischofslisten p. 57 cum adn. 243): Κιβίας H (prob.) T (cf. lat.) edd. Ταβίας M **9–12** ἐπισκόπου – Ἀνθίμου om. Vc (suppl. ed.Rom. ex D 135–138) **10** Μινζοῦ M; uide adn. ad D 136 **12** Βηρινουπόλεως M (Βε incertum in H) **13** Μελητουπόλεως T ed.Rom. (corr. ed.Reg.) **14** Σισιννίου ed.Rom.* | Ἀδριάνης H Ἀδριανῆς M Ἀδρανίας Vc edd.; cf. Bischofslisten p. 58 adn. 249 **16** Ἀδριανουθηρῶν scripsi coll. D 142 (cf. Bischofslisten p. 58 adn. 251): Ἀδρανουθύρων T edd. Ἀδριανοῦ H M **17** Ποιμανινῶν H (prob.) M: Ποιμανινοῦ T (prob.) edd.; uide adn. ad D 143 et Bischofslisten p. 58 adn. 252 **18** Οὔκης M **20** Λαμψάκων H **21** Παλαιῶν H M: Παλαίων T edd. **22–806,4** Λέοντος – Σετῶν] E 149–159 eodem fere ordine tradit cod. M in D 148–158 (quod erat notandum Bischofslisten p. 27 adn. 87) **22** Τρωάδος M (cf. lat. et D 148): Τρωάδων T edd. (euanidum in H) **23** τῆς om. M | Ἀβύδου H (prob.) M: Ἀβύδος T **24** Νικήτα M Ml ed.Rom.^{mg}: Νείλου Vc edd. (euanidum in H et T) | τοῦ om. M ed.Rom.* | Ἰλίου M: Ἡλαίου T edd. (euanidum in H); uide adn. ad D 149 **27** Σαλῶν M **28** Γαβάλων M ed.Rom.^{mg} (cf. Darrouzès, Listes p. 35), sed cf. lat. et D 153 etc.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

128. Iohanne episcopo Bryseos
129. Spyridone episcopo Palaeae id est Cythrensium
130. Eustathio episcopo Solensium
131. Theodoro episcopo Citii
132. Georgio episcopo Trimithuntensium
133. Alexandro episcopo Amathuntensium La.-Co. 547
134. Constantino episcopo Iuliopoleos
135. Synesio episcopo Cibiae
136. Theophilo episcopo Anastasiopoleos
137. Leone episcopo Minzi
138. Petro episcopo Asponae
139. Anthimo episcopo Berinopoleos
140. Michahel episcopo Melitopoleos
141. Sisinnio episcopo Hadrianae
142. Theodoro episcopo Germae
143. Basilio episcopo Hadrianopoleos PL 129, 455
144. Leone episcopo Poemaninensium
145. Simeone episcopo Ocae
146. Strategio episcopo Dardanensium Ma. 370
147. <Iohanne episcopo Lampsaci>
148. <Theodoto episcopo Palaeensium>
149. Leone episcopo Troadis
150. Theodoro episcopo Abydi
151. Niceta episcopo Helaei
152. Anastasio episcopo Tripoleos
153. Leone episcopo Traculensium Rom. 657
154. Stephano episcopo Salensium
155. Iohanne episcopo Taballensium

P VE

---

1 Iohanne – Bryseos *om.* P^{ac}, *add.* P^{c} *in fine lineae* | Bryseos *scripsi coll. gr. et A 103 etc.*: Byrsę P Brisęę V Brisee E Briseae *ed. Rom.* Bryseae *ed. Reg.** **2** Spiridone VE *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | Paleae P Palee E | Cytrensium V Citrensium E **3** Eustrathio V Eustachio E **5** Tremethuntensium *codd., corr. ed. Rom. (cf. gr. et A 114 etc.)* **6** Alexandro – Amathuntensium E: *om.* P V *(cf. Bischofslisten p. 15 adn. 40)* | Alexandro *ed. Rom.*^{mg} *(cf. A 115 etc.)*: Georgio E *edd. i. t.* **8** Synesio – Cibiae] *E 135 post E 136 tradunt codd., correxi (cf. Bischofslisten p. 15)* | Sinesio VE | Cibiae *ex gr.* Κιβίας (*cf. gr.* H T) **12** Berenopoleos *codd., corr. ed. Rom. (cf. gr. et A 110 etc.)* **13** Michael P *(praeter consuetudinem)* E *edd.* **14** Hadrianae (*ex gr.* Ἀδριάνης *uel* Ἀδριανῆς, *cf. gr.* H M)] Adrianae E *edd. i. t.* Adrianiae *ed. Rom.*^{mg} Hadraniae *ed. Reg.*^{mg} **15** Theodoro *ed. Rom.*^{mg} *(cf. gr. et A 117 etc.)*: Theodosio *codd.* **16** Adrianopoleos *ed. Rom.** Adranuthyrensium *ed. Rom.*^{mg} *(cf. A 118 etc.), sed Anast. legit* Ἀδριανοῦ (*cf. gr.* H M), *unde* poleos *de suo suppleuit, ut uidetur (similiter infra E 177)* **17** Poemaninensium *ed. Reg. (cf. gr. et D 143)*: Pymaniensium P Pymaninensium V Pimaninensium E Paemaninensium *ed. Rom.* **20** Iohanne – Lampsaci *suppl. ed. Rom. ex gr., om. codd.* **21** Theodoto – Palaeensium *suppleui ex gr. coll. D 147 et F 156* (Theodoto episcopo Palaearum *suppl. ed. Rom.*), *om. codd.* **24** Helaei P (*cf. gr.* T): Helei VE **28** Ballensium E *ed. Rom. i. t.* Gabalensium *ed. Rom.*^{mg} *(cf. app. crit. gr.)* Tabalensium *La.-Co.*^{mg} *Hard. fort. recte (cf. gr.)*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

Rom. 657 156. Ἰσώου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ Θυατείρων
157. Στεφάνου ἐπισκόπου Σιλάνδου
158. Νικολάου ἐπισκόπου τοῦ Περικόμματος
159. Ἰωάννου ἐπισκόπου Σετῶν
160. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Ἀκρασοῦ
161. Θεοφάνους ἐπισκόπου Μαιονίας
162. Μιχαὴλ ἐπισκόπου Στρατονικείας
163. Γρηγορίου ἐπισκόπου Γόρδου
164. Ἰωάννου ἐπισκόπου Δάλδης
165. Εὐσταθίου ἐπισκόπου Ὑρκανῆς
166. Ἰωσὴφ ἐπισκόπου Ἀτταλείας
167. Θεοπίστου ἐπισκόπου Ἑρμοκαπηλίας
168. Ζαχαρίου ἐπισκόπου Ἱεροκαισαρείας
169. Μιχαὴλ ἐπισκόπου Κερασέων
170. Δαβὶδ ἐπισκόπου Ἑλενουπόλεως
171. Κυρίωνος ἐπισκόπου τοῦ Λόφου
172. Βασιλείου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ Δασκυλίου
173. Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Ἀπολλωνιάδος
174. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Καισαρείας τῆς Βιθυνίας
175. Γεωργίου ἐπισκόπου Βασιλινουπόλεως
176. Λέοντος ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας ἤτοι Ἀρίστης
177. Νικηφόρου ἐπισκόπου Ἀδρανοῦς
178. Θεοδώρου ἐπισκόπου Προύσης
179. Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Λάμπης
180. Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἡρακλειουπόλεως
181. Ἀναστασίου ἐπισκόπου Κνωσσοῦ
182. Μελίτωνος ἐπισκόπου Κυδωνίας
183. Λέοντος ἐπισκόπου Κισάμου
184. Θεοδώρου ἐπισκόπου Σουβρίτων

(H) T M

1 Ἰσώου scripsi coll. D 157: Ἰσωίου T edd. Ἡσαΐου H M | τοποτηρητοῦ + τοῦ ed.Rom.* | Θυατείρων M: Θυατρίων T edd. (incertum in H) Θυατήρων ed.Rom.^{mg} (cf. lat.) **2** Σιλανδοῦ M **3** Περικώματος T **4** Σετῶν H M: Σέτων Vc edd. Σίτων Ml (euanidum in T) **6** Μαιωνίας H **7** post E 162 exspectaueris E 334–335 (cf. D 162–163); cf. Bischofslisten p. 28 **9** Δαλδῆς H M **10** Ὑρκάνης H; cf. adn. ad D 166 et Bischofslisten p. 60 adn. 262 **11** Ἀταλείας M **14** Καισαρέων T edd. (Κερασέων ed.Rom.^{mg}) **15** Ἑλενουπόλεως H T **16** τοῦ om. M **17** τοῦ om. M **18** Θεοφιλ T sine abbr. Θεοφίλου ed.Rom.* **19** τῆς deest in D 175 etc. **21** Νεοκαισαρείας – Ἀρίστης] uide adn. ad D 177 et Bischofslisten p. 61 adn. 267; cf. etiam Janin p. 78 adn. 6 et p. 79 adn. 4 | Ἀριστῆς M **22** Ἀδρανοῦς M: Ἀδριανοῦ H T (prob.), sed cf. A 146 etc. **25** Θεοδώρου – Ἡρακλειουπόλεως] cf. Bischofslisten p. 61 adn. 271 **26** Κνωσοῦ M Κνώσου H (prob.); cf. adn. ad D 182 **27** Κυδωνείας T **28** Κισσάμου ed.Rom.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

156. Hesoio presbytero et loci seruatore Thyaterensium
157. Stephano episcopo Silandensium
158. Nicolao episcopo tu Pericomatos
159. Iohanne episcopo Setensium
160. Constantino episcopo Acrasi
161. Theophane episcopo Meoniae
162. Michahel episcopo Stratoniciae
163. Gregorio episcopo Gordi
164. Iohanne episcopo Daldae
165. Eustathio episcopo Hyrcanae
166. Ioseph episcopo Attaliae
167. Theopisto episcopo Hermocapiliae
168. Zacharia episcopo Hierocaesariae
169. Michahel episcopo Ceraseorum
170. Dauid episcopo Helenopoleos
171. Cyrione episcopo tu Lophu
172. Basilio presbytero et loci seruatore tu Diascyliu
173. Theophylacto episcopo Apolloniadis
174. Constantino episcopo Caesariae Bithyniae
175. Georgio episcopo Basilinopoleos
176. Leone episcopo Neocaesariae id est Aristae
177. Nicephoro episcopo Hadrianopoleos
178. Theodoro episcopo Prusae
179. Epiphanio episcopo Lampae
180. Theodoro episcopo Heracleopoleos
181. Anastasio episcopo Cnosi
182. Melitone episcopo Cydoniae
183. Leone episcopo Cisami
184. Theodoro episcopo Subritensium

P VE

---

1 Hesoio P V: Nesoio E Nesorio *ed. Rom.* i.t.* Isoio *ed. Rom.*^{mg} *fort. recte (cf. gr.* T) | Thurensium V Thiarensium E *(corr. ed. Rom.)* **2** Silardensium *codd., corr. ed. Rom.* **3** tu Pericomatos P E (*cf. gr.* T): tuper icomatos *(sic)* V Tuperikommatos *ed. Rom.* Perikommatos *ed. Reg.** **4** Setensium episcopo F *edd.* **6** Meoniae *scripsi coll. A 133 etc.*: Neoniae P Neo anię *(sic)* V Neonie E Maeoniae *ed. Rom.** **7** Michael E *edd.* **9** Dalde P **11** Ioseph] Iohanne F *edd.* (Ioseph *ed. Rom.*^{mg}) | Attaleae P V Attalee E, *corr. ed. Rom.* **12** Theophisto *(sic)* E Theophrasto F *edd.* (Theopisto *ed. Rom.*^{mg}) **13** Hierocesariae VE **14** *E 169 om.* P | Michael E *edd.* **16** tu Lophu] Tulophii E Tulolophus *ed. Rom.* Lophi *ed. Reg.** **17** *E 172 om.* P | tu Diascyliu *scripsi coll. D 173 (ubi uide adn. crit.)*: tudiasciliu V tudrascilii E tu Dascyliu *ed. Rom.* Dascylii *ed. Reg.** **18** Theophilacto P V Theophilatto E Theophilo *ed. Rom.*^{mg} (*ex gr.* T) | Apoloniadis *codd., corr. ed. Rom.* **19** Cesarię VE Caesareae *ed. Rom.*, sed cf. A 143 etc.* | Bithinię VE **20** Basiliopoleos *codd., corr. ed. Rom.* **21** Neocesarię VE | Aristae P^{pc} *(prob.) ed. Rom. (cf. gr. et D 177)*: Aristiae P^{ac} (i^{2} *exp.*) VE **22** Hadrianopoleos] *exspectaueris* Hadrani *(cf. D 178), sed Anast. legit* Ἀδριανοῦ (*cf. gr.* H T), *unde* poleos *de suo suppleuit, ut uidetur (similiter E 143; cf. F 166)* **23–24** Theodoro – Lampae *om.* P^{ac} *(add.* P^{c} *in marg.)* **24** Epiphaniæ *(sic)* P | Lampe P **26** Cnosi *scripsi (cf. gr.* H M *et D 182, F 170)*: Gnosi *codd.* Gnossi *ed. Rom.** **27–28** *E 182–183 om.* P **27** Cidoniae VE, *corr. ed. Rom.* **28** Cissami *ed. Rom.**

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

185. Λέοντος ἐπισκόπου Φοίνικος
186. Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀρκαδίας
187. Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Ἐλευθερίας
188. Φωτεινοῦ ἐπισκόπου Καντάνου
189. Σισινίου ἐπισκόπου Χερσονήσου
190. Γρηγορίου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ Κεφαληνίας
191. Φιλίππου ἐπισκόπου Κερκύρων
192. Ἀντωνίου ἐπισκόπου Τροιζήνης
193. Πέτρου ἐπισκόπου Μονοβασίας
194. Γαβριὴλ ἐπισκόπου Αἰγίνης
195. Λέοντος ἐπισκόπου Πορθμοῦ
196. Φιλητοῦ ἐπισκόπου Ὠρεοῦ
197. Λέοντος ἐπισκόπου Ζακύνθου
198. Λέοντος ἐπισκόπου Λινόης
Ha. 449 199. Νικήτα ἐπισκόπου Μέλης
200. Νεοφύτου ἐπισκόπου Γορδοσέρβων
201. Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἐτένων
202. Λέοντος ἐπισκόπου Ἀσπένδου
203. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Ζήλων
204. Γρηγορίου ἐπισκόπου Σινώπης
205. Μαρίνου διακόνου καὶ τοποτηρητοῦ Ἀνδράπων
206. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Ζαλίχου
207. Γρηγορίου ἐπισκόπου Ἀμάστριδος
208. Ἡρακλείου ἐπισκόπου Ἰουνουπόλεως
209. Νικήτα ἐπισκόπου Δαδύβρων
210. Θεοφάνους ἐπισκόπου Σωρῶν
211. Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου

(H) T M

1 Φοινίκων H M, sed cf. D 186 **2** Ἀρκαδ sine abbr. H Ἀρκαδείας T M, corr. ed.Rom. (cf. D 187 et F 176) **3** Ἐλευθερίας T M (cf. lat. et F 172): Ἐλευθρ' sic H Ἐλευθέρνης ed.Rom.* (uide adn. ad D 188) **5** Σισιννίου ed.Rom.* | Χερονήσου M **6** Κεφαλληνίας ed.Rom.* **7** Κερκύρων H M: Κερκυραίων T edd. **8** Τροιζήνης scripsi coll. B 106 et F 183 (cf. Notit. 3,771): Τρυζήνης H Τροιζῆνος T edd. Τριζήνης M **9** Μονοβασίας scripsi coll. lat. et B 251 (uide adn. ad D 194): Μονεμβασίας T M (incertum in H) edd. **10** Αἰγαίνης H **11** Πόρθμου H **12** Φιλητοῦ T (cf. lat.): Φιλιτοῦ H Φιλίππου M | Ὠρεοῦ M ed.Rom.: Ὡραίου H Ὡραιοῦ T **15** Μελῆς M **16** Γορδοσερβῶν M **17** Ἐτένων M (cf. A 152 etc. et Bischofslisten p. 64 cum adn. 283): Στένων H T edd. **21** Μαριανοῦ M | Ἀντράπων M **22** Κωνσταντίνου – Ζαλίχου om. M et lat. (fort. ne E 203 iteraretur; cf. Bischofslisten p. 64 adn. 289); post E 206 fort. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Σασίμων supplendum (cf. D 208 et Bischofslisten p. 30) | Κωνσταντίνου] coll. D 207 exspectaueris Ἰωάννου, sed cf. Bischofslisten p. 31 et p. 64 adn. 289; cf. etiam Darrouzès, Listes p. 40–41 | Ζαλίχου scripsi coll. A 155, B 255, D 207 (ubi uide adn.): Ζήλων H (cf. supra E 203) Ζαλήχων T edd. **23** Ἀμάστριδος scripsi coll. B 101 et D 209 (ubi uide adn.): Ἀμάστρης codd. **24** Ἰουνουπόλεως scripsi coll. A 160 et D 210 (cf. Bischofslisten p. 65 adn. 291): Ἰωνοπόλεως T M Ἰουνοπόλεως H **26–810,1** ἐπισκόπου – Θεοφίλου om. Vc edd. **26** Σορῶν H Σόρων T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

185. Leone episcopo Phoenicensium
186. Iohanne episcopo Arcadiae
187. Epiphanio episcopo Eleutheriae
188. Photino episcopo Cantanensium
189. Sisinnio episcopo Cheronissi
190. Gregorio presbytero et loci seruatore Cephalinensium
191. Philippo episcopo Cercyreensium
192. Antonio episcopo Tryzenae
193. Petro episcopo Monobasiae
194. Gabrihel episcopo Hegenae
195. Leone episcopo Porthmi
196. Phileto episcopo Orei
197. Leone episcopo Zacynthi
198. Leone episcopo Liboae
199. Niceta episcopo Melae Ha. 450
200. Neophyto episcopo Gordoseruorum
201. Iohanne episcopo †Heienensium
202. Leone episcopo Aspendensium
203. Constantino episcopo Zilensium
204. Gregorio episcopo Sinopae
205. Mariano diacono et loci seruatore Andrapensium
206.
207. Gregorio episcopo Amastrae
208. Heraclio episcopo Hionopoleos
209. Niceta episcopo Dadybrensium
210. Theophane episcopo Sorensium
211. Iohanne episcopo Heracliae Ponti

P VE

1 Phoenicensium P *ed. Reg.**: Phonicensium VE Phaenicensium *ed. Rom.* **3** Eleuthernae *ed. Rom.*, *sed cf. gr.* **4** Catanoensium *codd., corr. ed. Rom.* **5** Chersonissi *ed. Rom.* Chersonesi *ed. Reg.*; *exspectaueris* Chersonisi (*cf. D 190 et F 171*), *sed cf. gr.* M **6** Cephallinensium *ed. Rom.* Cephallenensium *ed. Reg.*, *sed cf. gr.* **7** Cercyreensium (*cf. gr.* T)] Cercireensium E Corcyrensium *ed. Rom.** **8** Tryzenae V *(cf. gr.* H*; cf.* Tryzinae *in B 106, D 193, F 183)*: Tryzene P Trizonę E Troezenae *ed. Rom.** **9** Monembasiae *ed. Rom.*, *sed cf. B 251 etc. et Bischofslisten p. 63 cum adn. 277* **10** Gabriel E *edd.* | Hegenae] Aiginae *ed. Rom.*; *Anast. legit* Αἰγαίνης (*cf. gr.* H) *uel* Ἐγένης *(cf. gr.* H T *in B 252)* **11–12** *E 195–196 om.* P **11** Porthmi *ed. Rom. (cf. F 184)*: Portmi V Portini E **12** Horei *in D 197 et F 185* **13** Zacinthi V Zacinti E **14** Linoae *ed. Rom.* *non male*, *sed Anast.* Λιβόης *legisse uidetur (cf. gr.* H M *in A 150)* **16** Gordoseruorum F *(ex coni., ut uidetur)*: Gordoseruae P VE **17** Herenensium E *edd.* Stenensium *ed. Rom.*^{mg} (*ex gr.* T)*; incertum quid Anast. legerit in gr.; fort. coll. A 152* Hetenensium *scribendum* **21** Marino *ed. Rom.*^{mg}, *sed Anast. legit* Μαριανοῦ (*cf. gr.* M) **22** *E 206 deest in codd. lat. et in gr.* M *(cf. app. crit. gr.);* Constantino episcopo Zalechorum (Zalichensium *traditur in D 207*) *suppl. ed. Rom.** **23** *E 207 om.* P | Amastrae E: Amastrie V (*Anast. legit* Ἀμάστρης, *cf. app. crit. gr.*) **24** Hionopoleos (*cf. gr.* T M)] Ionopoleos *ed. Rom.** **25** Dadybrensium P *ed. Rom.*^{mg} *(Hard. i.t.)*: Dadibrensium V Cladibrensium E *edd.* **27** Iohanne – Ponti *om.* P^{ac}, *add.* P^{c} *in marg.* | Heraclie *codd.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

212. Θεοφίλου ἐπισκόπου Προυσιάδος
213. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Κρατείας
214. Νικήτα ἐπισκόπου Ἀδριανουπόλεως
215. Νικήτα ἐπισκόπου τοῦ Ῥυζέου
216. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου τοῦ Πολεμωνίου
217. Θεοδώρου ἐπισκόπου Κομάνων
218. Ἰωάννου ἐπισκόπου Κερασοῦντος
219. Νικηφόρου ἐπισκόπου Κλανέου
220. Λέοντος ἐπισκόπου Τρωκνάδων
221. Ἰωάννου διακόνου καὶ ἐκ προσώπου Φασήλιδος
222. Θεοδώρου ἐπισκόπου Πιννάρων
223. Στεφάνου ἐπισκόπου Κάμνου
La.-Co. 549 224. Ἀναστασίου ἐπισκόπου Πατάρων
225. Γεωργίου ἐπισκόπου Νίσσα
226. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Κανδίβων
227. Λέοντος ἐπισκόπου Κορυδάλων
228. Νικοδήμου ἐπισκόπου Σιδύμων
229. Λέοντος ἐπισκόπου Λιμύρων
230. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Τλῶν
231. Πέτρου διακόνου καὶ ἐκ προσώπου Ὀρυκάνδων
232. Στεφάνου ἐπισκόπου Ἀράξου
Ma. 372 233. Γεωργίου ἐπισκόπου Ὑνιάνδου
234. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Κόμβων
235. Σταυρακίου ἐπισκόπου Ζηνοπόλεως
236. Γρηγορίου ἐπισκόπου Κιβύρης
Rom. 658 237. Βασιλείου ἐπισκόπου Ταβῶν
238. Δωροθέου ἐπισκόπου Νεαπόλεως
239. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Ἀλαβάνδων
240. Δαβὶδ ἐπισκόπου Ἰασσοῦ
241. Γρηγορίου ἐπισκόπου Μυλάσσων

(H) T M

1–2 ἐπισκόπου – Κωνσταντίνου om. Vc (suppl. ed.Rom. ex D 214–215) **1** Προυσιάδος ed.Rom. (cf. lat. et A 163 etc.): Σιάδων sic H Προυσιάδων T Πλουσιάδος M **2** Κρατ sine abbr. H Κρατίας M **3** Ἀδρανουπόλεως Vc ed.Rom. (corr. ed.Reg.) **4** Ῥυζέου scripsi coll. A 168 etc. (cf. lat.): Ῥυζαίου H (prob.) T Ῥοιζαίου M ed.Rom.* **5** Πολεμ′ sic H Πολεμονίου T **7** Κερασούντων H T edd. **8** Κλαναίου T edd. **9** Τροκνάδων H **10** Φασηλίδος T Φασίλιδος H M, corr. ed.Rom. **11** Πινάρων M **12** Καμνοῦ M; exspectaueris Καύνου, cf. Bischofslisten p. 66 adn. 300 **14** Νίσσα H (cf. Bischofslisten p. 67 adn. 301): Νήσα T edd. Νισᾶ M **15** Κανδίδων H **16** Κορυδαλῶν M **18–19** ἐπισκόπου – Κωνσταντίνου om. Vc edd. **20** καὶ ἐκ προσώπου] καὶ ἐπισκόπου H **22** Ὑνιάνδου (cf. lat. et F 219)] Οὐνιάνδου ed.Rom.* (ex A 177 et B 170, ut uidetur; Ὑνιάνδου ed.Rom.^{mg}); fort. Οἰνιάνδου scribendum; cf. D 234 et Bischofslisten p. 67 cum adn. 308 **23** Κομβῶν M **24** Ζινουπόλεως H (prob.); cf. Bischofslisten p. 67 cum adn. 309 **26** Τάβων H T edd. **28** Ἀλαβανδῶν H **29** Ἰάσσου H Ἰασοῦ M **30** Μυλάσσων H (cf. D 242 etc.): Μυλά(σσης) T Μιλάσου M ed.Rom.^{mg} Μιλάνης ed.Rom.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

212. Theophilo episcopo Prusiadis
213. Constantino episcopo Cratiae
214. Niceta episcopo Hadrianopoleos
215. Niceta episcopo tu Ryzeu
216. Constantino episcopo Polemonii
217. Theodoro episcopo Comanensium
218. Iohanne episcopo Cerasuntensium
219. Nicephoro episcopo Clanei
220. Leone episcopo Trocnadensium
221. Iohanne diacono et uicario Phasilidensium
222. Theodoro episcopo Pinnarensium
223. Stephano episcopo Camni
224. Anastasio episcopo Patarensium La.-Co. 550
225. Georgio episcopo Nesae
226. Constantino episcopo Candibensium
227. Leone episcopo Corydalensium
228. Nicodemo episcopo Sidymensium
229. Leone episcopo Limyrensium
230. Constantino episcopo Tlensium
231. Petro diacono et uicario Orycandensium Ma. 371
232. Stephano episcopo Araxensium
233. Georgio episcopo Hyniandensium PL 129, 456
234. Constantino episcopo Combensium
235. Stauracio episcopo Zenopoleos
236. Gregorio episcopo Cibyrae
237. Basilio episcopo Tabensium Rom. 658
238. Dorotheo episcopo Neapoleos
239. Constantino episcopo Alabandensium
240. Dauid episcopo Hiassi
241. Gregorio episcopo Mylassensium

P VE

---

2 *E 213 om.* P **3** Adrianopoleos F *edd.* **4** Turizeti E tu Rizeu *ed. Rom.* Roezaei *ed. Reg.** **5** *E 216 om.* P | Polemonii *ed. Reg. (cf. gr. et D 217 et F 205)*: Polemiu V Polemni E tu Polemoniu *ed. Rom. non male* **8** Clanaei VE *edd.* **12** Cammi VE Camnu F *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **14** Gregorio E *edd.* | Nesae] *Anast.* Νήσα (*cf. gr.* T) *legisse uidetur* **16** Coryadallensium P Coriadallensium VE, *corr. ed. Rom.* **17** Sydimensium P V Sidimensium E, *corr. ed. Rom.* **18** Limirensium VE *edd.* **19** Densium VE *edd.* („*pro* Tlensium" *Hard.*^{mg}) **20** *E 231 om.* P | Orycandensium V *ed. Reg.**: Oricandensium E Oricadensium F *ed. Rom.* **21** Araxensium *scripsi coll. A 174*: Araxense P V Arazensę E Araxi *ed. Rom.* (cf. D 233)* **22** Hyniandensium *scripsi coll. gr.*: Hyniadensium P V *edd.* Hiniadensium E **27** episcopo *om.* E *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **28** episcopo *om.* E *edd.* **29** Hiassi *scripsi coll. B 184 etc.*: Hiasi *codd.* Iassi *ed. Rom.** **30** Milassensium E *ed. Reg.* Millassensium *ed. Rom. (corr. Hard.)*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

242. Σεργίου ἐπισκόπου Βαργυλίων
243. Γρηγορίου ἐπισκόπου Ἡρακλείας τοῦ Λάτμου
244. Ἰωάννου ἐπισκόπου Μύνδου
245. Σταυρακίου ἐπισκόπου Σταδίας
246. Γρηγορίου ἐπισκόπου Στρατονικείας
247. Νικήτα διακόνου καὶ ἐκ προσώπου Ἁλικαρνασοῦ
248. Μιχαὴλ ἐπισκόπου Χαιρετόπων
249. Παντολέοντος ἐπισκόπου Οὐαλεντίας
250. Γεωργίου ἐπισκόπου Πελτῶν
251. Χριστοφόρου ἐπισκόπου Ἀτανασοῦ
252. Λέοντος ἐπισκόπου Εὐμενείας
253. Παύλου ἐπισκόπου Ἀκμωνείας
254. Γρηγορίου ἐπισκόπου Τιμενουθηρῶν
255. Φιλίππου ἐπισκόπου Τρανουπόλεως
256. Λέοντος ἐπισκόπου Ἀλέων
257. Νικηφόρου ἐπισκόπου Λούνδων
258. Γεωργίου ἐπισκόπου Ἀππίας
259. Ἰωάννου ἐπισκόπου Σιβλίας
260. Ζαχαρίου ἐπισκόπου Τραπεζουπόλεως
261. Λέοντος ἐπισκόπου Σεβαστῆς
262. Ἀνδρέου ἐπισκόπου Κιδισωσοῦ
263. Δοσιθέου ἐπισκόπου Χωνῶν ἤτοι Κολασσαέων
264. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου τοῦ Κοτυαείου
265. Νικήτα ἐπισκόπου Νακωλείας
266. Λέοντος ἐπισκόπου τοῦ Δοκιμίου
267. Θεοφυλάκτου πρεσβυτέρου καὶ ἐκ προσώπου Ἴψου
268. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Εὐκαρπίας

(H) T M

1 Βαργυλίων scripsi coll. D 243 et F 230: Βαργυλίου T M edd. Βαργυλ' H **2** Γεωργίου H | Ἡρακλείας τοῦ om. M **3–4** Μύνδου – ἐπισκόπου om. La.-Co.* **3** Μίνδου ed.Rom.* **4** Σταδ' H Σταδείας T edd. **6** Ἁλικαρνασσοῦ ed.Rom.* **8–10** Παντολέοντος – ἐπισκόπου om. Vc (suppl. ed.Rom. ex D 250–252 nonnullis erroribus commissis) **8** Παντολέοντος H M ed.Rom.^{mg} (cf. A 204 etc.): Πανταλέοντος T (cf. lat.) Λέοντος ed.Rom.* i.t. (corr. ed.Rom.^{mg}) | Οὐλάντου H (prob.) **9** Πελτῶν H (cf. Notit.): Πέλτων T M Πέτλων ed.Rom.* **10** Ἀτανασοῦ M ed.Rom. (cf. lat. et D 252): Ἀτανάσσου H Ἀτανασσοῦ T **11** Εὐμενίας M **12** Ἀκμωνείας H M: Ἀκμονείας T Ἀκμονίας ed.Rom.* (uide adn. ad A 208) **13** Τιμενουθηρῶν H M: Τιμενουθήρων T ed.Reg.* Τιμανουθήρων Vc ed.Rom. **14** Φιλίππου – Τρανουπόλεως] cf. Bischofslisten p. 70 adn. 326 **14–17** Τρανουπόλεως – ἐπισκόπου om. Vc (suppl. ed.Rom. ex D 256–259) **15** Τραλέων H (prob.) Ἀλέου ed.Rom.* **16** Λουνδῶν H **18** Σιβλίας scripsi (uide adn. ad D 260): Σεβίος H (prob.) Σίβεως T edd. Σιβλίων M **20** Σεβάστης H Σεβαστείας traditur in D 262 (cf. lat.) **21** Κιδισωσοῦ Hard.^{mg} (cf. lat. et D 265, ubi uide adn.): Κιδέστου H (prob.) Κηδιστοῦ T Κιδισσωσοῦ M Κιδεστοῦ ed.Rom.* ex Vc **22** Δοσιθέου – Κολασσαέων] uide adn. ad D 266 | Χωνῶν scripsi coll. A 202, B 190, F 241 (cf. Bischofslisten p. 28 adn. 90 et p. 70–71 adn. 329): Ψόνων T edd. Ψονῶν M | Κολασσαέων M: Κολασσαεῖς T Κολασσῶν ed.Rom.* ex Vc **23** τοῦ om. M | Κοτυαείου scripsi coll. A 221 etc. (cf. etiam Notit.): Κοττυαείου T M edd. (-αείου incertum in H) **24** Νακολείας T **25** Δοκιμίου M: Δοκιμείου T edd. **26** Ἰψοῦ M **27** Εὐκαρπείας T edd.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

242. Sergio episcopo Bargyliensium
243. Gregorio episcopo Heracliae tu Latmu
244. Iohanne episcopo Myndi
245. Stauracio episcopo Stadiensium
246. Gregorio episcopo Stratoniciae
247. Niceta diacono et uicario Alicarnasensium
248. Michahel episcopo Chaeretopensium
249. Pantaleonte episcopo Valentiae
250. Georgio episcopo Peltensium
251. Christophoro episcopo Atanasi
252. Leone episcopo Eumeniae
253. Paulo episcopo Acmoniae
254. Gregorio episcopo Timenutherensium
255. Philippo episcopo Tranopoleos
256. Leone episcopo Aleensium
257. Nicephoro episcopo Lundensium
258. Georgio episcopo Appiae
259. Iohanne episcopo †Siblios
260. Zacharia episcopo Trapezupoleos
261. Leone episcopo Sebastiae
262. Andrea episcopo Cidisosensium
263. Dositheo episcopo Psonuntensium †secundum Colosenses†
264. Constantino episcopo tu Cotyagiu
265. Niceta episcopo Nacoliae
266. Leone episcopo Docimii
267. Theophylacto presbytero et uicario †Psoensium
268. Constantino episcopo Eucarpensium

P VE

1 Bargilensium E *ed. Rom.* Bargylensium *ed. Reg. (corr. Hard.)* **2** *E 243 om.* P | tu Latmu *scripsi coll. gr. et D 244*: tu Latmii VE Latmi *ed. Rom.** **3** Mindi E *ed. Rom. (corr. Hard.)* **4** Stadinensium *codd., corr. ed. Rom.* **5** *E 246 om.* P | Stratonicae VE, *corr. ed. Rom.* **6** Alicarnasensium *scripsi*: Alicarensium *codd.* Halicarnassensi *ed. Rom.** **7** Michael E *edd.* | Cheretopensium P Cherotopensium VE^{pc} (Cheropensium E^{ac}), *corr. ed. Rom.* **8** Pantaleone E *edd., sed cf. gr.* **9** Peltrusium *ed. Rom.* Petlensium *ed. Rom.^{mg}* Paltensium *Hard.* **13** *E 254 om.* P **15** Alcensium *ed. Rom.** **16** Ludensium E *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **18** Sibeos *ed. Rom.^{mg}* (*ex gr.* T), *exspectaueris* Sibliae *(cf. B 218)* **19** Trapezupeleos P Trapezapoleos E **20** Sebastiae *(cf. gr. et lat. in D 262)*] Sebastae *ed. Rom.* (ex gr.)* **21** Cidestentium *ed. Rom.** **22** secundum Colosenses V (*spatium post* Colosen) (*cf. gr.* T): secundum Colenses E *om.* P siue Colasson *ed. Rom.** (*ex gr.* Vc [ἤτοι Κολασσεῖς]); *coll. D 266 exspectaueris* id est Colassaensium **23–26** *E 264–267 om.* E **23** tu Cotyagiu *(cf. B 208)*] tu Cottaiu *ed. Rom.** Cottyaii *ed. Reg.*; exspectaueris* tu Cotyaiu *(cf. D 267)* **26** Ipsensium *ed. Rom.^{mg}* („*pro* Hypsensium“ *Hard.^{mg}*); *incertum quid Anast. legerit in gr.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

269. Μιχαὴλ ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως
270. Ἰωάννου πρεσβυτέρου καὶ ἐκ προσώπου τοῦ θρόνου Ἐκτορίου
271. Νικολάου ἐπισκόπου Φυτείας
272. Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Κινναβάρεως
273. Δαμιανοῦ ἐπισκόπου Μηροῦ
274. Χριστοφόρου ἐπισκόπου Προμισοῦ
275. Νικήτα ἐπισκόπου Αὐγουστοπόλεως
276. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Ἀμβλάδων
277. Στεφάνου πρεσβυτέρου καὶ ἐκ προσώπου Ὄτρου
278. Γεωργίου ἐπισκόπου τοῦ Μηδαΐου
279. Γρηγορίου πρεσβυτέρου καὶ ἐκ προσώπου Πολυβώτου
280. Σισινίου ἐπισκόπου τοῦ Φιλομηλίου
281. Μιχαὴλ ἐπισκόπου Πάππων
282. Σισινίου ἐπισκόπου Ἀπαμείας τῆς Κιβωτοῦ
283. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Κονάνης
284. Νικηφόρου ἐπισκόπου Ἀδάδων
285. Πέτρου ἐπισκόπου Τοτιασοῦ
286. Θεοδοσίου ἐπισκόπου Ἀγαλασσοῦ
287. Λέοντος ἐπισκόπου Βάρης
288. Πέτρου ἐπισκόπου Σελευκείας Πισιδίας
289. Νικηφόρου ἐπισκόπου Φόγλων
290. Μαριανοῦ ἐπισκόπου Μαγύδων
291. Λέοντος ἐπισκόπου Ἀνδίδων
292. Στεφάνου ἐπισκόπου Παρνασοῦ
293. Βαρδάνου ἐπισκόπου Δοάρων
294. Εὐστρατίου ἐπισκόπου Δεβελτοῦ

(H) T M

2 θρόνου om. M | Ἐκτορίου scripsi coll. A 225 etc.: Ἀκτορίου T M edd. (euanidum in H), cf. lat.; exspectaueris Στεκτορίου (cf. Bischofslisten p. 71 adn. 332) **3** Φυτίας M **4** Κιναβάρεως Vc edd.; exspectaueris Κινναβορίου, quod nusquam in codd. traditur, cf. Bischofslisten p. 71 adn. 333 **5** Μηροῦ scripsi coll. B 211 et F 254 (cf. Notit. 1,338 etc.): Μιροῦ M Μήρου T edd. **6** Προμίσου H; exspectaueris Πρυμνησσοῦ (uide adn. ad D 275) **7** Αὐγουστουπόλεως H **8** Κωνσταντίνου – Ἀμβλάδων] E 276 aptiorem locum habet post E 279; cf. Bischofslisten p. 23 adn. 60 et p. 72 adn. 337 **9** ἐκ προσώπου H T: τοποτηρητοῦ M | Ὄτρου H T: Ὀτροῦ M **10** Μηδαΐου M: Μιδαΐου H Μιδαείου T edd. **11** πρεσβυτέρου – προσώπου] ἐπισκόπου H | Πολυβωτοῦ M, Πολυβότου traditur in D 280 **12** Σισιννίου ed.Rom.* | Φιλομηλίου ed.Rom.: Φιλομηλ' H Φιλομιλίου T M **13** Πάππων scripsi coll. A 229 etc.: Παππῶν H Πάπων T M edd. **14** Σισιννίου ed.Rom.* **15** Κονάννης H ed.Rom. (corr. ed.Reg.) **16** Νικηφόρου] Νεοφύτου ed.Rom.* (ex Vc, ut uidetur), corr. ed. Rom.^{mg} **16–19** ἐπισκόπου – Λέοντος om. Vc (suppl. ed.Rom. ex D 285–288) **17** Τοτιασοῦ M (cf. lat. et D 286, ubi uide adn.): Τωτιάσσων H Τοστιασσοῦ T τοῦ Τιασοῦ ed.Rom.* **18** Ἀγαλασσοῦ T: Ἀδαλασσοῦ H (prob.) Ἀγαλασοῦ M ed.Rom.* (ex lat., ut uidetur); fort. Σαγαλασσοῦ scribendum; cf. D 287 et Bischofslisten p. 73 cum adn. 341 **20** Πισιδίας M ed.Rom.^{mg}: τῆς Ἰδίας H T edd. **21** Φόγλων scripsi coll. lat. et A 240 etc. (cf. Bischofslisten p. 73 adn. 347): Φογλῶν H M Φλόγων T edd. **22** Μαρίνου T edd. | Μαγύδων] uide adn. ad D 291 et Bischofslisten p. 73 adn. 348 **23** Ἀνδίδων] uide adn. ad D 292 et Bischofslisten p. 74 adn. 350 **24** Παρνασσοῦ H (prob.) T edd. **25** Βαρδανίου T edd. **26** Δεβελτοῦ H M: Δεβελίου T edd.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

269. Michahel episcopo Hieropoleos
270. Iohanne presbytero et uicario throni Actoriensis
271. Nicolao episcopo Phytiae
272. Theophylacto episcopo †Cinnabariensis
273. Damiano episcopo Meri
274. Christophoro episcopo Promissensium
275. Niceta episcopo Augustopoleos
276. Constantino episcopo Ambladensium
277. Stephano presbytero et uicario Otri
278. Georgio episcopo Midiaii
279. Gregorio presbytero et uicario Polybotensium
280. Sisinnio episcopo Philomeliensium
281. Michahel episcopo Papensium
282. Sisinnio episcopo Apamiae Cibotensium
283. Constantino episcopo Conanensium
284. Nicephoro episcopo Adadensium
285. Petro episcopo Totiasensium
286. Theodosio episcopo Agalasi
287. Leone episcopo Barae
288. Petro episcopo Seleuciae Hidiae
289. Nicephoro episcopo Phoglensium
290. Mariano episcopo Magydensium
291. Leone episcopo Andidensium
292. Stephano episcopo Parnasi
293. Bardane episcopo Doarensium
294. Eustratio episcopo Debelti

P VE

1 Michael E *edd.* **2** *E 270 om.* P | Actoriensis] *cf. gr.* T M **4** Cinabariensis E Cinnabariensi *ed. Rom.*, fort.* Cinnabarensium *scribendum (cf. F 256)* **6** Promisensium *ed. Rom. fort. recte (cf. gr. et D 275)* **8** Ambadensium *codd., corr. ed. Rom. (cf. gr. et A 226, D 278, F 261)* **10** Midiaii V (*cf. D 277)*: Mediaii P Midaii E *ed. Reg.*, fort. coll. A 222 et B 209* Medaii *scribendum* **11** Polybentensium P V Polibentensium E, *corr. ed. Rom.* **12** Philomeliensium *ed. Rom.* (*an* Philomiliensium *scribendum? cf. gr.* T M): Phylomiensium P Philomiensium VE **13** Michael E *edd.* | Papensium] *cf. gr.* T M **14** *E 282 om.* P | Apameae *ed. Rom.** **15** Conaensium *codd., corr. ed. Rom.* **16** episcopo *om.* P V **17** Totiasensium P *ed. Rom.*: Totiatensium VE Tiasensium *ed. Reg.** **18** Theodoro *ed. Rom.* (fort. ex B 220)* | Agalasi] *cf. gr.* M **20** Hidiae] Pisidiae *ed. Rom.*^{mg} *non male, sed Anast. legit* τῆς Ἰδίας *uel* τῆς Ἱδίας (*cf. gr.* H T) **21** *E 289 om.* P | Phlogensium *ed. Rom.** (*ex gr.* T) **22** Marino *ed. Rom.*^{mg} (*ex gr.* T) **24** Parnassi *ed. Rom.** (*ex gr.* T) **25** Bardano P, *sed cf. D 294* **26** Eustathio *ed. Rom.** (*ex* Eustachio F), *corr. ed. Rom.*^{mg} | Delti V Delci E Debelii *ed. Rom.* (*ex gr.* T)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

295. Εὐφημίου ἐπισκόπου Σωζοπόλεως
296. Θεοδώρου ἐπισκόπου Βουλγαροφύγου
297. Γεωργίου ἐπισκόπου Πλουτινουπόλεως
298. Βασιλείου ἐπισκόπου Περβέρεως
299. Μιχαὴλ ἐπισκόπου Παμφίλου
300. Ῥουβὶμ ἐπισκόπου τοῦ Σκοπέλου
301. Σισινίου ἐπισκόπου Γαριέλων
302. Καλλίστου ἐπισκόπου Εὐδοκιάδος
303. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Λαγίνων
304. Ἰωάννου ἐπισκόπου Κουδρούλων
305. Θεοδώρου ἐπισκόπου Κρημνῶν
306. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Ἀδριανῆς
307. Θεοφίλου ἐπισκόπου τῆς Χίου
308. Γαλατίου ἐπισκόπου τῆς Μήλου
309. Σεργίου ἐπισκόπου τῆς Λέρου
310. Μάνζωνος ἐπισκόπου Διοκαισαρείας ‹ἤτοι› Πρακάνων

Ma. 373 311. Εὐσταθίου ἐπισκόπου Κελενδέρεως

Ha. 452 312. Ζαχαρίου ἐπισκόπου Καρδαβούνδων

La.-Co. 552 313. Σισινίου ἐπισκόπου Μουσβάδων

314. Εὐσταθίου ἐπισκόπου Λάμου
315. Θεοδώρου ἐπισκόπου Γερμανικοπόλεως
316. Σισινίου ἐπισκόπου Συκῆς
317. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Δαλισανδοῦ

Rom. 659 318. Λέοντος ἐπισκόπου Σιβύλων

319. Στεφάνου ἐπισκόπου Φιλαδελφείας
320. Εὐδοξίου πρεσβυτέρου καὶ ἐκ προσώπου Μετελλουπόλεως
321. Θεοδώρου ἐπισκόπου Κάδων
322. Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Μοσύνων

(H) T M

---

1 Εὐφημίου H M (Bischofslisten p. 74 corrigendum): Εὐθυμίου T edd. | Ζουπό(λεως) H **4** Περβέρεως H M: Περβεραίου T edd. **5** Παμφύλου B 248 et F 289 **6** τοῦ H T: om. M **7** Σισιννίου ed.Rom.* | Γαριέλων T (cf. D 302): Γαριάλων H Γαρέλης M Γαριλέων Vc edd.; nomen episcopatus incertum; cf. Bischofslisten p. 75 cum adn. 359 **9** Λαγίνων M (cf. D 304 et F 279 et Bischofslisten p. 75 adn. 361): Λαγνῶν H (prob.) Vc Ml (euanidum in T) edd. **10** Κουδρούλων H T: Κοδρούλων M fort. recte (uide adnot. ad D 305 et F 281) **13** τῆς H T: om. M **14** Γαλάτου H M | τῆς Μήλου T: τοῦ Μιλίτου H Μήλου M **16** ἤτοι add. Darrouzès, Listes p. 53; cf. Bischofslisten p. 76 adn. 367 | Πρακάνων H T: om. M **17** Καλενδ(έ)ρ(εως) H **19** Σισιννίου ed.Rom.* **20** Λαμ(ῶν) H **22** Σισιννίου ed.Rom.* | Συκῆς H (prob.) M (cf. A 246 etc.): Συκίων T edd. **23** Δαλισάνδ(ου) H (T sine acc.) **24** Σιβύλων scripsi dubitanter (cf. D 319 et Bischofslisten p. 77 adn. 373): Συβύλων H Σιβίλων M Σιβήνων Vc edd. Σηβήνων Ml (euanidum in T) **26** ἐκ προσώπου H T: τοποτηρητοῦ M **27** post E 321 fort. Μιχαὴλ ἐπισκόπου Τιβεριουπόλεως, Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Ἀγκύρας, Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀζάνων ex D 325–327 supplendum; cf. Bischofslisten p. 30 **28** Μοσυνῶν H

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

295. Euphemio episcopo Sozopoleos
296. Theodoro episcopo Bulgarensium Phygi
297. Georgio episcopo Plutinopoleos
298. Basilio episcopo Perberehensium
299. Michahel episcopo Pamphili
300. Ruben episcopo Scopeli
301. Sisinnio episcopo Gariallensium
302. Kallisto episcopo Eudociadensium
303. Constantino episcopo †Laccensium
304. Iohanne episcopo Cudrulensium
305. Theodoro episcopo Cremnensium
306. Constantino episcopo Hadrianae
307. Theophilo episcopo Chii
308. Galatio episcopo Mili
309. Sergio episcopo Leri
310. Manzone episcopo Diocaesariae Pracanensium
311. Eustathio episcopo Celendereos
312. Zacharia episcopo Cardabundensium — Ma. 374 Ha. 451
313. Sisinnio episcopo Musbadensium — La.-Co. 551
314. Eustathio episcopo Lamensium
315. Theodoro episcopo Germanicopoleos
316. Sisinnio episcopo †Sycis
317. Constantino episcopo Dalisandensium
318. Leone episcopo Sibillensium — Rom. 659
319. Stephano episcopo Philadelphiae
320. Eudoxio presbytero et uicario Metellopoleos
321. Theodoro episcopo Cadensium
322. Theophylacto episcopo Mosynensium

P VE

---

1 Euthymio *ed. Rom.*^{mg} (*ex gr.* T) **2** Bulgarensium Phygi *scripsi dubitanter (cf. F 284)*: Vulgarensium Physi P Vulgarensium Phygi V *edd.* Vulgarensium Phigi E Bulgarophygi *ed. Rom.*^{mg} *non male (cf. B 245 et D 297)* **4** Perberaeensium *ed. Rom.** (*ex gr.* T) **5** *E 299 om.* P | Michael E *edd.* | Pamphili E: Pamphyli V **6** Scopeli *ed. Rom. (cf. gr. et F 287)*: Scupelli *codd.* **7** Garialensium E Garilensium *ed. Rom.*; exspectaueris* Garielensium *(cf. D 302), sed cf. gr.* H *et B 250* **8** Kalisto E Callisto *ed. Rom.** **9** Lacensium *ed. Rom.* i. t.* Lagnon *ed. Rom.*^{mg} (*ex gr.* Vc)*; incertum quid Anast. legerit in gr.;* Laginensium *traditur in D 304 et F 279* **10** Cudrulensium F *(cf. D 305 et F 281)*: Cudrullensium P VE Crudulensium *La.-Co.** **12** Adrianae F *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **14** Meli *ed. Reg.** **15** Sergio] Georgio F *edd.* (Sergio *La.-Co.*^{mg} *ex* P) **16** Manzeno P | Diocesariae *codd., corr. ed. Rom.* **18** Cardabundensium *ed. Rom.*^{mg} *(cf. gr. et A 247 etc.)*: Cardabunachens *(sic)* P Cardibimachensium VE *edd.* **19** Muroadensium *codd., corr. ed. Rom.* **20** Lamensium *scripsi coll. gr. et A 249 etc.*: Lamoensium *codd.* **21** *E 315 om.* P **22** Sicis E *edd.* (Sycis *Hard.*)*; exspectaueris* Sycae *(cf. gr. et A 246 etc.)* **23** Dalesansensium P Dalesandensium VE, *corr. ed. Rom.* **24** Sibillensium (*cf. gr.* M): Sibinen. *ed. Rom.*^{mg} **26** Meteullopoleos P V Meteullepoleos E, *corr. ed. Rom.* (Metellupoleos *traditur in D 321*) **27** Candensium VE *(corr. ed. Rom.)* **28** *E 322 om.* P | Theophilacto VE, *corr. ed. Rom.* | Mosinensium VE, *corr. ed. Rom. (cf. D 328 et F 301)*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

323. Βασιλείου ἐπισκόπου Διονυσουπόλεως
324. Στεφάνου ἐπισκόπου Συνάου
325. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου τῆς Ἄνδρου
326. Εὐσταθίου ἐπισκόπου τῆς Τήνου
327. Ἰωάννου ἐπισκόπου Δεκατέρων
328. Ἰωάννου ἐπισκόπου Νικαίας τῆς Θρᾴκης
329. Θεοφάνους ἐπισκόπου Λεβέδου
330. Ἰωάννου ἐπισκόπου Λιθοπροσώπου
331. Νικηφόρου ἐπισκόπου Ἀρκαδιουπόλεως
332. Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἡρακλειουπόλεως ἤτοι Πιδαχθόης
333. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Μέτρων
334. Λυκάστου ἐπισκόπου Φιλαδελφείας
335. Μιχαὴλ ἐπισκόπου Τράλλων
336. Ἰωάννου ἐπισκόπου Λήμνου
337. Λέοντος ἐπισκόπου Ἀμισοῦ
338. Μιχαὴλ ἐπισκόπου τῆς Τίου
339. Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Πέρτων
340. Ἰωάννου ἐπισκόπου Τυμβριάδων
341. Στεφάνου ἐπισκόπου Ὀρύμνων
342. Ἡρακλείου ἐπισκόπου τῆς Σάμου
343. Ἰωάννου ἐπισκόπου Πραινέτου

καθεσθέντων τε πρὸ τοῦ ἱερωτάτου ἄμβωνος τοῦ ναοῦ τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τῆς ἐπωνύμου Σοφίας

(H) T M

---

1 Διονυσουπόλεως H T: Διονυσοπόλεως M (cf. lat.) Διονυσιουπόλεως ed.Rom.*, sed cf. Bischofslisten p. 78 adn. 379 **2** Συνάου H: Συννάους T (acc. incertus) Σιναοῦ M Συννάου ed.Rom.*; cf. Bischofslisten p. 78 adn. 381 **3–4** Κωνσταντίνου – Τήνου] E 325–326 (= D 322–323) aptiorem locum habent post E 307 uel E 308; cf. Bischofslisten p. 22 et p. 76 adn. 364 **4** Τίνου H **5–21** de episcoporum serie E 327–343 cf. Bischofslisten p. 28 et Darrouzès, Listes p. 56–60 **5** Ἰωάννου – Δεκατέρων suspectum, deest in lat. et in reliquis episcoporum catalogis; cf. Bischofslisten p. 78 adn. 383 | Δεκατέρων H T: Δεκατερῶν M ed.Rom.* **6** Ἰωάννου – Θρᾴκης] cf. Bischofslisten p. 55 adn. 230 | Νίκ(ης) H **7** Θεοφάνους – Λεβέδου] E 329 ex F 85 insertum iterat E 106; cf. Bischofslisten p. 54 adn. 221 **8** Ἰωάννου – Λιθοπροσώπου] cf. Bischofslisten p. 56 adn. 233 **10** Θεοδώρου – Πιδαχθόης] E 332 ex F 71 insertum prob. iterat E 82; cf. Bischofslisten p. 51 adn. 201 | ἤτοι Πιδαχθόης om. H **12–13** Λυκάστου – Τράλλων] episcopi post E 162 omissi ex F 134 et F 145 suppleti sunt; cf. Bischofslisten p. 28 **12** Φιλαδελφείας Ml (incertum in T): Φιλαδελφ' H Φιλαδ' M Φιλαδέλφου Vc (Φιλαδελφείας Bonafides in marg.) edd. (Φυλλάδων ed.Rom.mg nescio unde sumptum) **13** Τράλλων H (prob.) T: Τράλλεων M (cf. Bischofslisten p. 60 adn. 260) **14** Λίμν(ου) H **15** Ἀμίσου H Ἀμήσου ed.Rom. (corr. ed.Reg.) **16** τῆς H T: om. M | compilator catalogi debuit post E 338 addere Μαυριανοῦ … Κεράμου ex F 235 **17** Περτῶν H M **18** Τημβιάδων Vc edd. **19** Στεφάνου – Ὀρύμνων] cf. Bischofslisten p. 64 adn. 282 | Ὀρυμνῶν M **21** Ἰωάννου – Πραινέτου] cf. Bischofslisten p. 28 et p. 61 adn. 264

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

323. Basilio episcopo Dionysopoleos PL 129, 457
324. Stephano episcopo Synai
325. Constantino episcopo Andri
326. Eustathio episcopo Tini
327.
328. Iohanne episcopo Nicaeae Thracae
329. Theophane episcopo Lebedi
330. Iohanne episcopo Lithoprosopi
331. Nicephoro episcopo Arcadiopoleos
332. Theodoro episcopo Heracliopoleos id est Pidachthoae
333. Constantino episcopo Metrorum
334. Lycasto episcopo Philadelphiae
335. Michahel episcopo Trallensium
336. Iohanne episcopo Limni
337. Leone episcopo Amisi
338. Michahel episcopo tis Tiu
339. Epiphanio episcopo Pertensium
340. Iohanne episcopo Tymbriadensium
341. Stephano episcopo Orymnensium
342. Heraclio episcopo Sami
343. Iohanne episcopo Praeneti

residentibusque ante sacratissimum ambonem templi sanctissimae magnae ecclesiae quae cognominatur Sophia

P VE

1 Dyonisopoleos V Dionisiopoleos E Dionysiopoleos *ed. Rom.** **2** Synai P *(cf. gr.* H *et D 330)*: Sinay V Sinai E Synnai *ed. Rom.** **3** Androae *codd., corr. ed. Rom. (cf. gr. et F 275)* **4** Teni *ed. Reg.*, sed cf. F 276* **5** *E 327 non traditur in codd. lat. (cf. app. crit. gr.);* Iohanne episcopo Decateron *suppl. ed. Rom.* ex gr.* **6–7** *E 328–329 om.* E **6** *E 328 om.* P | Nicaeae *ed. Reg.**: Niceę V Nicae *ed. Rom.* | Thraciae *ed. Rom.** **8** *E 330 om.* P **9** Arcadiupoleos VE *edd., sed cf. F 105* **10** Pidachthoae *ed. Rom.*^{mg} *(cf. gr. et D 181)*: Tidachthoę P E tidath thoae *(sic)* V Tidathoę F *edd. i.t.* **13** Michael E *edd.* **14** Lemni *ed. Reg.*, sed cf. gr.* H **15** Amissi *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **16** Michael VE *edd.* | tis Tiu E *ed. Rom. (cf. gr.)*: Tustiu P Tistici V Tii *ed. Reg.* (fort. ex F 202)* **18** Timbriathensium E Timbriadensium *ed. Rom.* (corr. Hard.)* **19** Orimnensium E *edd.* **21** Preneti VE **22** ambonem sacratissimi E *edd.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

συμπαρόντων τε καὶ ἀκροωμένων τῶν ἐνδοξοτάτων καὶ μεγαλοπρεπεστάτων ἀρχόντων τουτέστι Πετρωνᾶ τοῦ πανευφήμου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κόμητος τοῦ θεοφυλάκτου βασιλικοῦ ὀψικίου καὶ Ἰωάννου βασιλικοῦ ὀστιαρίου καὶ λογοθέτου τοῦ στρατιωτικοῦ ⟨λογοθεσίου

καὶ πάσης τῆς ἁγίας συνόδου κατὰ τάξιν τὴν προταχθεῖσαν ἐν τῇ πρώτῃ πράξει⟩

καὶ εὐλαβεστάτων ἀρχιμανδριτῶν ἡγουμένων τε καὶ μοναχῶν [κατὰ τάξιν τὴν προταχθεῖσαν ἐν τῇ πρώτῃ πράξει]

προκειμένων καὶ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων τοῦ θεοῦ εὐαγγελίων

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ταυριανῆς τῆς Σικελῶν νήσου λαβὼν ἐπὶ χεῖρας τὸν ἐκτεθέντα ὅρον ἀνέγνω·

Ὅρος τῆς ἁγίας μεγάλης καὶ οἰκουμενικῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου τὸ δεύτερον

Ἡ ἁγία μεγάλη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἡ κατὰ θεοῦ χάριν καὶ θέσπισμα τῶν εὐσεβῶν καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῆς αὐτοῦ μητρὸς συναθροισθεῖσα τὸ δεύτερον ἐν τῇ Νικαέων λαμπρᾷ μητροπόλει τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ἐν τῇ ἁγίᾳ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ τῇ ἐπονομαζομένῃ Σοφίᾳ ἀκολουθήσασα τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ὥρισε τὰ ὑποτεταγμένα

Ὁ τὸ φῶς τῆς αὐτοῦ ἐπιγνώσεως ἡμῖν χαρισάμενος καὶ τοῦ σκότους τῆς εἰδωλικῆς μανίας ἡμᾶς λυτρωσάμενος Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν, *νυμφευσάμενος τὴν ἁγίαν αὐτοῦ καθολικὴν ἐκκλησίαν μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ῥυτίδα*, ταύτην ἐπηγγείλατο διαφυλάττεσθαι τοῖς τε ἁγίοις αὐτοῦ μαθηταῖς διεβεβαιοῦτο λέγων· *μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς*
Ma. 376 *ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος*. ταύτην δὲ τὴν ἐπαγγελίαν οὐ μόνον αὐτοῖς ἐχαρίσατο, ἀλλὰ καὶ ἡμῖν *τοῖς δι' αὐτῶν πιστεύσασιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ*.

Rom. 660 Τῆς οὖν δωρεᾶς ταύτης ἀλογήσαντές τινες ὡς ὑπὸ τοῦ ἀπατεῶνος ἐχθροῦ ἀναπτερούμενοι ἐξέστησαν τοῦ ὀρθοῦ λόγου, καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας
La.-Co. 553 ἀντιταξάμενοι πρὸς τὴν σύνεσιν τῆς ἀληθείας διήμαρτον καί, ὥς φησιν ὁ παροιμια-

---

17 τὸ – ἐπιγνώσεως cf. 2 Cor. 4,6; Eph. 1,17 **19** Eph. 5,27 **20–21** Mt. 28,20 **22** cf. Ioh. 1,12 et 17,20

11–828,17 ed. Uphus p. 2–10 (graece) et iterum COGD I p. 309–317 (graece et latine); cf. Uphus p. 82–349 et passim **11** de tituli auctoritate cf. Uphus p. 15 adn. 14

11–822,19 Ὅρος – παντοκράτορα = Quae supersunt actorum graecorum concilii Florentini, pars I, p. 83,21–85,13 Gill (continuatur infra p. 852,18); cf. Lamberz, Überlieferung und Rezeption p. 1092–1095; id., Vermißt und gefunden p. 159–163 **25–822,1** ὥς – ἀκαρπίαν cf. Steph. Diac. uita Steph. Iun. (BHG^{a} 1666) § 29 p. 128,4–5

(H) T M **9** Θεόδωρος hinc denuo adest V (uide supra ad p. 794,10) **11–856,10** accedunt (subscriptionibus omissis) T^{VI} *Can (= Ba Vl Vo La Co Mn Cu)* **11–822,19** = *Conc. Flor.*

1–2 τῶν – ἀρχόντων] τῶν ἐνδοξοτάτων ἄρχοντων H τοῦ ἐνδοξοτάτου καὶ μεγαλοπρεπεστάτου ἄρχοντος T M (cf. lat.), correxi coll. Act. I p. 36,23–24 etc. **3–4** καὶ^{1} – στρατιωτικοῦ H (uerba βασιλικοῦ ὀστιαρίου, quae partim euanida sunt, restitui coll. Act. I p. 36,25–26 etc.): om. T M (cf. lat.) **4–5** λογοθεσίου – πράξει] λογοθεσίου – συνόδου suppleui, κατὰ – πράξει transposui ex l. 6–7 coll. Act. I p. 36,25–26, Act. II p. 112,22–24 etc. **6** καὶ^{1} – μοναχῶν] sic etiam Act. I p. 36,27 | εὐλαβεστάτων H T: εὐσεβεστάτων M | τε om. Vc edd. **6–7** κατὰ – πράξει transposui (uide supra) **6** κατὰ + τὴν H **8** καὶ^{1} fort. delendum (cf. Act. I p. 38,1 etc.) | ἁγίων – ἀχράντων om. T edd. **11** οἰκουμενικῆς + ἑβδόμης M | συνόδου om. H *Ba^{ac}* (add. *Ba^{1}* s.l.) **12** θέσπισμα + εὐσεβὲς M *Conc. Flor.* **13–14** τῆς – μητρὸς om. T^{VI} *Ba* **14** μητροπόλει] πόλει V **16** ὥρισε – ὑποτεταγμένα om. H **17** αὐτοῦ om. H **19** σπίλον T T^{VI}: σπῖλον HV M *Ba Vl Vo* [σπῆλον] *La Mn*, sed cf. *N. T.* et Act. IV p. 464,29 al. **20** τοῖς τε] καὶ τοῖς M *Conc. Flor.* | μαθηταῖς αὐτοῦ H **23** ἀπαταιῶνος V *Ba Vl Vo La Co Mn* **24** ὀρθοῦ om. V *Co Mn^{ac}* (add. *Mn^{1}* in marg.)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

praesentibus quoque et audientibus gloriosissimo et magnificentissimo principe Petrona uidelicet laudabilissimo exconsule patricio et comite deo conseruandi imperialis obsequii

ac reuerentissimis archimandritis, egumenis et monachis secundum ordinem ante taxatum in prima actione

propositis etiam sanctis et intemeratis dei euangeliis

Theodorus sanctissimus episcopus Taurianae Siculorum insulae acceptum prae manibus librum, expositum terminum legit:

Terminus sanctae magnae ac uniuersalis synodi secundo in Nicaea collectae

Sancta magna et uniuersalis synodus, quae per dei gratiam et sanctionem piorum et Christi amicorum imperatorum nostrorum Constantini et Heirenae matris eius congregata est secundo in Nicaensium clara metropoli Bithyniensium prouinciae in sancta dei ecclesia quae cognominatur Sophia, sectata traditionem catholicae ecclesiae diffiniuit inferius ordinata:

Qui lucem agnitionis suae nobis donauit et a tenebris idolorum insaniae redemit, Christus scilicet deus noster, disponsata sibi sancta sua catholica ecclesia *non habente maculam aut rugam*, hanc se conseruaturum promisit sanctisque discipulis suis asseuerabat dicens: *uobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem saeculi*. porro hanc repromissionem non solum illis donauit, sed et nobis *qui per eos credidimus in nomine* ipsius. Ma. 375

Ergo donum hoc quidam non cogitantes a uersuto inimico uolatici quodammodo facti a recta ratione ceciderunt, traditioni etiam catholicae ecclesiae resultantes intellectu ueritatis frustrati sunt et, ut ait prouerbialis sermo, in axis agri sui errauerunt et Rom. 660 La.-Co. 554

P VE

1–6 gloriosissimo – actione] *Anast. ex exemplari graeco mendoso* (*cf. gr.* T M) **2** exconsule *scripsi coll. Act. I p. 37, 24 etc.*: ex consulibus *codd.* | conseruandi] seruandi E *edd.* **5** hegumenis *codd. praeter consuetudinem* **8** pre P E *abbr.* V **9** expositam definitionem *ed. Rom.*^{mg} **10** Nicea VE **11** et^{1}] ac *ed. Rom.** **12** Christi amicorum] christianicorum *(sic)* E christianorum *ed. Rom.** | nostrorum *om.* E *edd.* | Heiraenæ P^{ac} *(prob.)* Irenae *ed. Rom.** **13** Nicensium VE *edd.* | Bitynensium P Bythinensium V Bithiniensium E, *corr. ed. Rom.* **15** diffiniuit – ordinata *om.* P *linea sequente uacua relicta* **16** insania E ac insania F^{2} *edd.* **17** desponsata F^{2} *edd., sed cf. Lat. Ital. s. u. et Conc. Const. IV Anast. interpr. append. monum. l. 377* **18** aut] seu E *edd.* **23** etiam ~ καί*? exspectaueris* et traditioni catholicae **24–823,1** in – sterilitatem] *Anast. ex gr. (similiter Conc. Const. IV Anast. interpr. Act. X l. 907–909, ubi* axis *in codd. traditur,* axibus *coni. Leonardi)* **24** axis] axe *ed. Rom.* (uide supra)* | agri sui] agris sui V agris ui *(sic)* E, *corr.* F^{2} agricolationis suae *ed. Rom.*^{mg}

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

κὸς λόγος, *τοὺς ἄξονας τοῦ ἰδίου γεωργίου πεπλάνηνται* καὶ *συνῆξαν χερσὶν ἀκαρπίαν*, ὅτι τῶν ἱερῶν ἀναθημάτων τὴν θεοπρεπῆ εὐκοσμίαν διαβάλλειν τετολμήκασιν, ἱερεῖς μὲν λεγόμενοι, μὴ ὄντες δέ. περὶ ὧν ὁ θεὸς διὰ τοῦ προφήτου βοᾷ· *ποιμένες πολλοὶ διέφθειραν τὸν ἀμπελῶνά μου, ἐμόλυναν τὴν μερίδα μου*. ἀνιέρως γὰρ ἐπακολουθήσαντες ἀνδράσι ταῖς ἰδίαις φρεσὶ πειθομένοις κατηγόρησαν τῆς ἁρμοσθείσης Χριστῷ τῷ θεῷ ἡμῶν ἁγίας αὐτοῦ ἐκκλησίας, καὶ *ἀνὰ μέσον ἁγίου καὶ βεβήλου οὐ διέστειλαν* τὴν εἰκόνα τοῦ κυρίου καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ ὁμοίως τοῖς ξοάνοις τῶν σατανικῶν εἰδώλων ὀνομάσαντες.

Ha. 453

Διὸ μὴ φέρων ὁρᾶν ὑπὸ τῆς τοιαύτης λύμης διαφθειρόμενον τὸ ὑπήκοον ὁ δεσπότης θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἁπανταχῆ τῆς ἱερωσύνης ἀρχηγοὺς τῇ αὐτοῦ εὐδοκίᾳ συνεκάλεσε θείῳ ζήλῳ καὶ ἐπινεύσει Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῶν πιστοτάτων ἡμῶν βασιλέων, ὅπως ἡ ἔνθεος παράδοσις τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας κοινῇ ψήφῳ ἀπολάβῃ τὸ κῦρος.

Μετὰ πάσης τοίνυν ἀκριβείας ἐρευνήσαντές τε καὶ διασκεψάμενοι καὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἀληθείας ἀκολουθήσαντες οὐδὲν ἀφαιροῦμεν, οὐδὲν προστίθεμεν, ἀλλὰ πάντα τὰ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἀμείωτα διαφυλάττομεν· καὶ ἑπόμενοι ταῖς ἁγίαις οἰκουμενικαῖς ἓξ συνόδοις, πρῶτα μὲν τῇ ἐν τῇ λαμπρᾷ Νικαέων μητροπόλει συναθροισθείσῃ, ἔτι γε μὴν καὶ τῇ μετ᾽ αὐτὴν ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, „πιστεύομεν εἰς ἕνα θεόν· πατέρα, παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων, φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ πατρί, δι᾽ οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, τὸν δι᾽ ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου καὶ παθόντα καὶ ταφέντα καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς γραφὰς καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ καθεζόμενον ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς καὶ πάλιν ἐρχό-

---

1 cf. Prou. 9,12b et c **3–4** Ier. 12,10 **6–7** Ez. 22,26 **15–16** οὐδὲν[1] – διαφυλάττομεν cf. Deut. 4,2 et 13,1; Apoc. 22,18–19 al.

18–824,6 Symbolum Nicaeno-Constantinopolitanum (CPG 8599), ACO II 1,2 p. 80,3–16 (cf. p. 128,2–14), p. 244–251 Dossetti

---

14–824,3 Μετὰ – συνδοξαζόμενον = Nil. Cabas. or. 5 de spiritu sancto c. 18,5–26 Kislas **14–19** Μετὰ – παντοκράτορα = Gennad. Schol. tract. de proc. spir. s. II p. 422,17–23 Petit/Sidéridès/Jugie; Ioh. Eugen. antirrh. adu. decretum conc. Flor. p. 123,16–124,1 Rossidou-Koutsou **14–16** Μετὰ – διαφυλάττομεν = Isid. Kiev. serm. inter concilium Flor. conscriptus 3 p. 32,16–21 Candal/Hofmann; cf. Quae supersunt actorum graecorum concilii Florentini, pars I, p. 182,3–8 Gill

---

(H)V T M T^{VI} *Can (= Ba Vl Vo La Co Mn Cu)* **14–824,3** = *Ioh. Eug. Nil. Cabas.* **14–19** = *Gennad. Schol.* **14–16** = *Isid.*

---

1 πεπλάνηνται om. *Ba*^{ac}, add. *Ba*^{2mg} **3** τοῦ προφήτου] τῆς προφητείας ed. Rom.* ex Vc **4** ἀνιέρως M T^{VI} *Ba Vl Vo* (cf. lat.): ἀνιέροις V T *La Co Mn Cu Conc. Flor.* edd. **6** ἡμῶν om. T edd. | ἀνὰ μεσὸν H M **6–7** διέστελλον *Sept.* **7–8** τὴν – ὀνομάσαντες om. V **7** τοῦ om. *La* **9** τῆς om. ed. Rom.* | φθειρόμενον H | δεσπότης + Χριστὸς ὁ M *Conc. Flor.* **10** θεὸς] Χριστὸς *La* | ἁπάντων T^{VI} ἅπαντας *La* ἁπανταχοῦ ed. Rom.* (ex Vc) **11–12** θείῳ – βασιλέων om. H **12** κοινῇ + τῇ *Vl Vo* | ἀπολάβοι V *La Co Mn Cu* **13** κύρος HV **15** ἀκολουθήσαντες] ὁμολογήσαντες *Gennad. Schol. Ioh. Eugen. Nil. Cab.* | οὐδὲν[2] οὐδὲ T^{VI} *La* **16** τὰ om. *La* | διαφυλάττομεν] φυλάττομεν V *La Co Mn Cu* | ἁγίαις + καὶ V *Co Mn Cu* + καθολικαῖς καὶ *La* **16–17** ἓξ οἰκουμενικαῖς H **17** ἑξὶ M | Νικαέων λαμπρᾷ M **18** καὶ[2] om. ed. Rom.* **19–824,6** πατέρα – ἀμήν] καὶ τὰ ἑξῆς nec plura T^{VI} *Ba Conc. Flor.* **19–824,6** ποιητὴν – ἀμήν] προεγράφη εἰς τὴν τετάρτην σύνοδον τῆς Χαλκηδόνος nec plura *Co Mn* **27** ἐκ δεξιῶν *Nil. Cab.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

collegerunt manibus sterilitatem, quia sacrorum monumentorum deo decibili ornamento detrahere praesumpserunt, cum sacerdotes quidem dicerentur, non essent autem. de quibus deus per prophetam clamat: *pastores multi* corruperunt *uineam meam*, contaminauerunt *portionem meam*. scelerate quippe secuti uiros sensibus suis PL 129, 458
pellectos calumniati sunt sanctam Christi dei nostri ecclesiam, quae ipsi est disponsata, et *inter sanctum et profanum non* distinxerunt imaginem domini et sanctorum eius similiter [eos] ut statuas diabolicorum idolorum nominantes. Ha. 454

Propter quod dominus deus non ferens intueri ab huiusmodi peste corrumpi subditos suos nos sacerdotii principes beneplacito suo undique conuocauit diuino zelo feruentes et nutu Constantini et Heirenae fidelium imperatorum nostrorum adductos, quatinus deifica catholicae traditio ecclesiae communi decreto recipiat firmitatem.

Igitur cum omni diligentia perscrutantes et discutientes et intentionem ueritatis sectantes nihil adimimus, nihil addimus, sed omnia quae catholicae sunt ecclesiae immutilata seruamus; et sequentes sancta sex uniuersalia concilia, in primis quod in splendida Nicaena metropoli conuenit, adhuc etiam et quod post hoc in diuinitus conseruanda regia urbe collectum est, „credimus in unum deum: patrem omnipotentem, factorem caeli et terrae, uisibilium omnium et inuisibilium; et in unum dominum Iesum Christum filium dei unigenitum, qui ex patre natus est ante omnia saecula, lumen ex lumine, deum uerum ex deo uero, natum non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt, qui propter nos homines et propter salutem nostram descendit de caelis et incarnatus est ex spiritu sancto et Maria uirgine et homo factus est, crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato passus ac sepultus est et resurrexit tertia die secundum scripturas et ascendit in caelos et sedet in dextera patris et iterum uenturus est cum gloria iudicare uiuos et mortuos, cuius regni non

3–4 pastores – meam² *cf. Vet. Lat. II p. 667 Sabatier = Hier. in Ier. 3,9,1 p. 156,25–157,2 Reiter (CSEL 59)*

P VE

1 manibus + suis *ed. Rom.*, sed cf. gr.* **1–2** ornamento detrahere] *de constructione uerborum cf. Lat. Ital. s. u.* detraho **4** sceleratos *ed. Rom.** (*ex gr.* Vc) **5** kalumniati P calumpniati V **5–6** desponsata VE *edd.* **7** eos *om. ed. Rom. (eras.* F²*), secl. Uphus in COGD I p. 310 l. 49* **9–10** diuino – nutu] *Anast., cum* θείῳ ζήλῳ *ad* ἡμᾶς *rettulit, constructionem uerborum et sensum mutauit; „gr.* diuino zelo et nutu“ *ed. Rom.*^{mg} **10** Irenae *ed. Rom.** **11** ecclesiae traditio F *edd.* **15** sex + et P **16** Nicętna V^{ac} (t *exp.*) Nicena E **18** terre P E **20** ex²] de VE *edd.* **21–22** nostram salutem E *edd.* **22** ex] de E *edd.* | et²] ex F *edd.* **23** ac] et VE *edd.* **24** et² *om.* E *edd.* | in¹] ad P^{ac} (ad *exp.*, in *superscr.* P^{c}) E *edd.* | et³ *om.* E *edd.* | in dextera] ad dexteram E *edd., sed cf. gr.* **25** et²] ac P^{pc} (et *exp.*, ac *superscr.* P^{c})

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

μενον μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος· καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ κύριον καὶ ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ σὺν πατρὶ καὶ υἱῷ συμπροσκυνούμενον καὶ συνδοξαζόμενον, τὸ λαλῆσαν διὰ τῶν προφητῶν· εἰς μίαν ἁγίαν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν· ὁμολογοῦμεν ἓν βάπτισμα εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν· προσδοκῶμεν ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. ἀμήν."

Rom. 661 Βδελυσσόμεθα δὲ καὶ ἀναθεματίζομεν Ἄρειον καὶ τοὺς αὐτοῦ σύμφρονας καὶ κοινωνοὺς τῆς μανιώδους αὐτοῦ κακοδοξίας Μακεδόνιόν τε καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν καλῶς
Ma. 377 ὀνομασθέντας πνευματομάχους. ὁμολογοῦμεν δὲ καὶ τὴν δέσποιναν ἡμῶν τὴν ἁγίαν Μαρίαν κυρίως καὶ ἀληθῶς θεοτόκον ὡς τεκοῦσαν σαρκὶ τὸν ἕνα τῆς ἁγίας τριάδος Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν, καθὰ καὶ ἡ ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον ἐδογμάτισε σύνοδος, καὶ τὸν ἀσεβῆ Νεστόριον καὶ τοὺς ἀμφ᾽ αὐτὸν ὡς προσωπικὴν δυάδα εἰσ-
La.-Co. 556 ἀγοντας τῆς ἐκκλησίας ἐξώθησε. σὺν τούτοις δὲ καὶ τὰς δύο φύσεις ὁμολογοῦμεν τοῦ σαρκωθέντος δι᾽ ἡμᾶς ἐκ τῆς ἀχράντου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, τέλειον αὐτὸν θεὸν καὶ τέλειον ἄνθρωπον γινώσκοντες, ὡς καὶ ἡ ἐν Χαλκηδόνι σύνοδος ἐξεφώνησεν, Εὐτυχῆ καὶ Διόσκορον δυσφημήσαντας τῆς θείας αὐλῆς ἐξελάσασα, συνυποβάλλοντες αὐτοῖς Σευῆρον, Πέτρον καὶ τὴν πολυβλάσφημον αὐτῶν ἀλληλόπλοκον σειράν. μεθ᾽ ὧν καὶ τὰ Ὠριγένους Εὐαγρίου τε καὶ Διδύμου μυθεύματα ἀναθεματίζομεν, ὡς καὶ ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει συγκροτηθεῖσα πέμπτη σύνοδος. εἶτά τε καὶ δύο θελήματα καὶ ἐνεργείας κατὰ τὴν τῶν φύσεων ἰδιότητα ἐπὶ Χριστοῦ κηρύττομεν, καθ᾽ ὃν τρόπον καὶ ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἕκτη σύνοδος ἐξεβόησεν, ἀποκηρύξασα Σέργιον, Ὀνώριον, Κύρον, Πύρρον, Μακάριον τοὺς ἀθελήτους τῆς εὐσεβείας καὶ τοὺς τούτων ὁμόφρονας. καὶ συνελόντες φαμέν· πάσας τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἐγγράφως καὶ ἀγράφως τεθεσπισμένας ἡμῖν παραδόσεις ἀκαινοτομήτως φυλάττομεν· ὧν μία ἐστὶ καὶ ἡ τῆς εἰκονικῆς ἀναζωγραφήσεως ἐκτύπωσις ὡς τῇ ἱστορίᾳ τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος συνᾴδουσα πρὸς πίστωσιν τῆς ἀληθινῆς καὶ οὐ κατὰ φαντασίαν τοῦ θεοῦ λόγου ἐνανθρωπήσεως καὶ εἰς ὁμοίαν λυσιτέλειαν ἡμῖν χρησιμεύουσα. τὰ γὰρ ἀλλήλων δηλωτικὰ ἀναμφιβόλως καὶ τὰς ἀλλήλων ἔχουσιν ἐμφάσεις.

23–25 πάσας – φυλάττομεν cf. 1 Cor. 11,2; 2 Thess. 2,15

23–25 πάσας – ἡ cf. Bas. spir. (CPG 2839) c. 29,71,7–10 Pruche (cf. Uphus p. 195) **28–29** τὰ – ἐμφάσεις cf. Max. Conf. mystag. (CPG 7704) l. 255–257 Boudignon; cf. Uphus p. 176–183

9–13 ὁμολογοῦμεν – ἐξώθησε = Gennad. Schol. tract. de proc. spir. s. II p. 422,28–32 Petit/Sidéridès/Jugie

---

(H)V T M T^{VI} *Can (= Ba Vl Vo La Co Mn Cu)* **13–18** σὺν – σειράν praetermisit H **20–29** εἶτά – ἐμφάσεις praetermisit H

---

1 κρίναι HV *La* **2** καὶ] τὸ *Nil. Cab.*, om. V **4** ὁμολογῶ ed. Rom.* **5** προσδοκῶ ed. Rom.* **7** αὐτοῦ M T^{VI} *Ba Vl Vo La* (prob.) *Co Mn Cu*: αὐτῶ V T edd. **8** μανιώδους αὐτοῦ om. H **10** Μαρίαν + τὴν T^{VI} *Ba* | σαρκὶ om. M **12–13** καὶ[1] – ἐξώθησε] aut coll. lat. ἣ … ἐξώθησε aut coll. l. 16 et 22 [καὶ] … ἐξωθήσασα scribendum coni. Dubielzig **14** καὶ om. M T^{VI} **15** καὶ[2] om. V | Καλχηδόνι V T^{VI} **16** καὶ om. *Vl* **17** Σέυηρον V *Ba Vl Vo Co Cu* **19** πέμπτη] ε′ HV *Vl* **21** ἕκτη] ς′ V **22** Κῦρον V *Vl Mn* edd., sed cf. app. crit. ad Act. III p. 240,10 | Πύρρον (Πύρον T [prob.] *Ba*) + Παῦλον *La Co Mn Cu* **23** ἁπάσας T edd. **24** καὶ] ἢ ed. Rom.* (ex lat. *siue*, καὶ ἀγράφως om. Vc) **24–25** ἀκαινοτομήτους V **27** καὶ[2] om. V | ὁμοίαν] μίαν V **28** χρησιμεύουσα V T^{VI} *Ba Co Mn Cu*: χρησιμεύουσαν T M *Vl La* (cf. lat.) χρησιμεύσασαν *Vo*; cf. Uphus p. 200

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

erit finis; et in spiritum sanctum, dominum et uiuificantem, qui ex patre procedit, qui cum patre et filio simul adoratur et conglorificatur, qui locutus est per prophetas; in unam sanctam catholicam et apostolicam ecclesiam; confitemur unum baptismum in remissionem peccatorum; expectamus resurrectionem mortuorum et uitam futuri saeculi. amen."

Abominamur autem et anathematizamus Arrium et consentaneos et communicatores uesanae opinionis eius Macedoniumque et eos qui iuxta ipsum bene pneumatomachi Rom. 661
nominati sunt. confitemur autem et dominam nostram sanctam Mariam proprie ac Ma. 378
ueraciter dei genetricem, quoniam peperit carne unum ex sancta trinitate, Christum uidelicet deum nostrum, secundum quod et Ephesenum prius dogmatizauit concilium, quod infirmum Nestorium cum collegis suis tanquam personalem dualitatem introducentem ab ecclesia pepulit. cum his autem et duas naturas confitemur eius La.-Co. 555
qui incarnatus est propter nos ex intemerata dei genetrice semper uirgine Maria, perfectum eum deum et perfectum hominem cognoscentes, quemadmodum et Chalcedonensis synodus promulgauit, Eutyche ac Dioscorum diffamatos a diuino atrio PL 129, 459
abigens, conferentes cum illis pariter et Seuerum, Petrum et eorum multifarie blasphemantem alterutris perplexionibus restim contextam. cum quibus et Origenis atque Euagrii et Didymi fabulas anathematizamus, sicuti et Constantinopoli congregatum quintum concilium egisse dinoscitur. deinde quoque et duas uoluntates et operationes secundum naturarum proprietatem in Christo praedicamus, quemadmodum et Constantinopoli sexta synodus exclamauit, abiciens Sergium, Honorium, Cyrum, Pyrrhum, Macarium, [et eos] qui sine uoluntate sunt pietatis, atque istis similia sentientes. et ut compendiose fateamur: omnes ecclesiasticas siue scripto siue sine scripto sancitas nobis traditiones illibate seruamus; quarum una est etiam imaginalis picturae formatio, quae historiae euangelicae praedicationis concinit ad certitudinem uerae et non secundum phantasiam dei uerbi inhumanationis effectae et ad similem nobis utilitatem commode proficientem. quae namque se mutuo indicant incunctanter etiam mutuas habent significationes.

23–24 omnes – seruamus ~ *Iuo decr. IV 198* („Actio 7 contra falsam synodum"), *PL 161, 309 A*: Omnes traditiones ecclesiasticas sive in scripto, sive sine scripto inviolabiliter custodimus. *Continuatur loco infra ad p. 857,4–5 laudato.*

P VE **23–24** ~ *Iuo decr.*

---

1 patre + filioque E *edd.; cf. Lamberz, Überlieferung und Rezeption p. 1096 adn. 116* **2** cumglorificatur P | in] et E *edd.* **3** confiteor *ed. Rom.** | baptisma E *edd.* **4** remissione VE | expecto *ed. Rom.** **5** seculi P E (*abbr.* V) **6** Abominamus VE **7** pheumatichi *(sic)* P^{ac} pheumatomachi *(sic)* P^{pc} (ti *exp.*, toma *add.* P^{x} *s. l.*) **8** propriæ P V **9** genitricem VE *edd.* **10** Ephesinum F *edd.* **11** infirmum] impium *ed. Rom.*^{mg} (*Anast. legit uel intellexit* ἀσθενῆ) **13** genitrice VE *edd.* **15** Eutyche (~ Εὐτυχῆ)] Eutychetem F *edd., sed cf. Act. I p. 99,15* | ac] et *ed. Rom.** | diffamatos] *Anast. fort. legit uel intellexit* δυσφημηθέντας *(„gr.* blasphemantes" *ed. Rom.*^{mg}*)* **16** conferentes] *Anast.* συμβάλλοντες *uertisse uidetur (Dubielzig)* | et^{1} *om. ed. Rom.* (ex gr., ut uidetur)* | multifariae P V multipharie E, *corr. ed. Rom.* **17** perpexionibus *(sic)* P **18** atque] et F *edd.* | Didimi VE **19** dignoscitur F *edd.* **22** Cirum VE (*corr.* F) | Pyrrum P V Pirrhum E, *corr. ed. Rom.* | Maccarium V Macharium E (*corr.* F) | et eos *seclusit Dubielzig coll. gr.* **25** euangelice P V **26** uere P E | effecte P E **27** proficientem] *Anast. legit* χρησιμεύουσαν (*cf. gr.* T M *Vl La*), *inde uerborum constructionem mutauit* | nanque P **28** incunctanter (~ ἀναμφιβόλως)] indubitanter *ed. Rom.*^{mg}, *sed cf. ThLL VII 1, 1079,57 sqq.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

Ha. 456 Τούτων οὕτως ἐχόντων τὴν βασιλικὴν ὥσπερ ἐρχόμενοι τρίβον ἐπακολουθοῦντες τῇ τε θεηγόρῳ διδασκαλίᾳ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας – τοῦ γὰρ ἐν αὐτῇ οἰκήσαντος ἁγίου πνεύματος εἶναι ταύτην γινώσκομεν – ὁρίζομεν σὺν ἀκριβείᾳ πάσῃ καὶ ἐμμελείᾳ παραπλησίως τῷ τύπῳ τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ ἀνατίθεσθαι τὰς σεπτὰς καὶ ἁγίας εἰκόνας τὰς ἐκ χρωμάτων καὶ ψηφίδος καὶ ἑτέρας ὕλης ἐπιτηδείως ἐχούσης ἐν ταῖς ἁγίαις τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις, ἐν ἱεροῖς σκεύεσι καὶ ἐσθήσεσι, τοίχοις τε καὶ σανίσιν, οἴκοις τε καὶ ὁδοῖς, τήν τε τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰκόνα, τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας θεοτόκου τιμίων τε ἀγγέλων καὶ πάντων ἁγίων καὶ ὁσίων ἀνδρῶν – ὅσῳ γὰρ συνεχῶς διὰ εἰκονικῆς ἀνατυπώσεως ὁρῶνται, τοσοῦτον καὶ οἱ ταύτας θεώμενοι διανίστανται πρὸς τὴν τῶν πρωτοτύπων μνήμην τε καὶ ἐπιπόθησιν –, καὶ ταύταις ἀσπασμὸν καὶ τιμητικὴν προσκύνησιν ἀπονέμειν
Rom. 662 – οὐ μὴν τὴν κατὰ πίστιν ἡμῶν ἀληθινὴν λατρείαν, ἣ πρέπει μόνῃ τῇ θείᾳ φύσει, ἀλλ' ὃν τρόπον τῷ τύπῳ τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ καὶ τοῖς ἁγίοις εὐαγγελίοις καὶ τοῖς λοιποῖς ἱεροῖς ἀναθήμασι – καὶ θυμιαμάτων καὶ φώτων προσαγωγὴν πρὸς τὴν τούτων τιμὴν ποιεῖσθαι, καθὼς καὶ τοῖς ἀρχαίοις εὐσεβῶς εἴθισται. ἡ γὰρ τῆς εἰκόνος τιμὴ ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει, καὶ ὁ προσκυνῶν τὴν εἰκόνα προσκυνεῖ ἐν αὐτῇ τοῦ ἐγγραφομένου τὴν ὑπόστασιν.

1–2 τὴν – ἡμῶν cf. Cyr. Alex. epist. tert. ad Nest. (epist. 17) (CPG 5317 [8644]), ACO I 1,1 p. 35,12–14 **16–17** ἡ – διαβαίνει ~ Bas. spir. (CPG 2839) c. 18,45,19–20 Pruche; cf. Act. IV p. 398,9–10, ubi plura adferuntur **17–18** ὁ – ὑπόστασιν cf. Ath. c. Ar. (CPG 2093) or. 3 c. 5,21–22 Metzler/Savvidis; cf. Act. IV p. 396,16–17, ubi plura adferuntur

---

4–10 ὁρίζομεν – ἀνδρῶν cf. Niceph. refut. c. 26,37–41 et 34,56–59 **10–12** ὅσῳ – ἐπιπόθησιν ~ Euth. Zigab. panopl. tit. XXII, PG 130, 1168 C 6–8; Matth. Blast. synt. E c. 6, Rhalles/Potles VI p. 247,20–22 (= PG 144, 1269 A 9–11) **17–18** καὶ – ὑπόστασιν = Theod. Stud. epist. 528,95–96

(H)V T M T^{VI} *Can (= Ba Vl Vo La Co Mn Cu)* **10–828,17** ὅσῳ – ἀφορίζεσθαι praetermisit H **16–17** ~ *Bas.*

1–18 de uerborum constructione cf. Uphus p. 202–207 et COGD I p. 345 **1** τὴν βασιλικὴν ὥσπερ ἐρχόμενοι (ἐχόμενοι M *Vl*) τρίβον H T M T^{VI} *Ba Vl Vo*: τῆς βασιλικῆς ὥσπερ ἐχόμενοι τρίβου V *La Co Mn Cu* (defendit Uphus p. 306 et COGD I p. 345, sed cf. Cyr. Alex. l.l. et Lamberz, Kanonistische Überlieferung p. 84) **2** τε om. T^{VI} *Ba^{ac}* (add. *Ba$^{1-2}$* subter lin.) *Vl Vo La* edd. (euanidum in T, om. Vc Ml) | ἁγίων om. *Vl Vo* **4** ἐπιμελείᾳ V **5** σεπτὰς] τιμίας M **6** ψηφῖδος V^{ec} edd. **7** ἐσθῆσι ed.Rom.* **8** τῆς τε … εἰκόνος T τῆς τε … εἰκόνος καὶ ed.Rom.* | καὶ θεοῦ om. V | ἡμῶν post θεοῦ T^{VI} **9** τιμίων τε] τῶν τιμίων V *Co* | πάντων + τῶν V *Co Mn* **10** ὅσον *La* | συνεχῶς post ὁρῶνται M | διὰ] δι' T edd. **11** τοσούτω V *Co Mn Cu* | ταύτας] ταύτης T^{VI} | τεθεαμένοι M **12** καὶ^{2}] τοῦ M | ταύταις] ταύτας *La* | ἀπονέμουσιν V *Co* **15** τοῖς om. M | ἱεροῖς om. V *Co Mn^{ac}* (add. *Mn^{1}* in marg.) **17** τιμὴ τῆς εἰκόνος *Vl Vo* | α΄τυπον sic V **18** ὑπόστασιν + δῆλον δὲ τοῦτο καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν πεφανερωμένοις καὶ ἐγνωσμένοις καὶ κεκηρυγμένοις (καὶ κεκηρυγμένοις om. V *Mn^{ac}* [add. *Mn^{1}* in marg.]), ὡς ἐξ εἰκόνων καὶ ἐν εἰκόσι τιμᾶται καὶ προσκυνεῖται ἡ ἀλήθεια, ὡς ἐν τῇ ἕκτῃ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ ἐμφέρεται ἐπὶ λέξεως οὕτως ἐχούσης (ἐχούσῃ *La Co Mn Cu*)· Ἔν τισι τῶν σεπτῶν εἰκόνων γραφαῖς ἀμνὸς δακτύλῳ τοῦ Προδρόμου δεικνύμενος (hinc usque ad p. 828,7 τῶν folio 338 mutilato deest *Cu*, adhibetur apographon *Os*) ἐγχαράττεται, ὃς εἰς τύπον παρελήφθη τῆς χάριτος τὸν ἀληθινὸν ἡμῖν διὰ νόμου προϋποφαίνων ἀμνὸν Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν. τοὺς οὖν παλαιοὺς τύπους καὶ τὰς σκιὰς ὡς τῆς ἀληθείας σύμβολά τε καὶ προχαράγματα τῇ ἐκκλησίᾳ παραδεδομένους (παραδεδομένα V) κατασπαζόμενοι, τὴν χάριν προτιμῶμεν καὶ τὴν ἀλήθειαν, ὡς πλήρωμα νόμου ταύτην ὑποδεξάμενοι. ὡς ἂν οὖν τὸ τέλειον κἀν (κἂν *La Os*) ταῖς χρωματουργίαις ἐν ταῖς ἁπάντων ὄψεσιν ὑπογράφηται, *τὸν τοῦ αἴροντος τὴν ἁμαρτίαν ἀμνοῦ* Χριστοῦ *τοῦ θεοῦ* ἡμῶν κατὰ τὸ (τὸν *La Co Os*) ἀνθρώπινον χαρακτῆρα καὶ ἐν ταῖς εἰκόσιν ἀπὸ τοῦ νῦν (ἀπὸ τοῦ νῦν om. V) ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ ἀμνοῦ ἀναστηλοῦσθαι ὁρίζομεν, δι' αὐτοῦ τὸ τῆς ταπεινώσεως ὕψος τοῦ θεοῦ λόγου κατανοοῦντες καὶ πρὸς μνήμην τῆς ἐν σαρκὶ πολιτείας τοῦ τε πάθους αὐτοῦ καὶ τοῦ σωτηρίου θανάτου χειραγωγούμενοι καὶ τῆς ἐντεῦθεν γενομένης (γιν- V *Mn*) τῷ κόσμῳ ἀπολυτρώσεως V (intra cruces posita) *La Co Mn Cu* (= Conc. Trull. [CPG 9444] can. 82, ACO ser. II, II 4 p. 54,2–13; cf. Act. IV p. 344,6–346,2, ubi plura adferuntur)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

His ita se habentibus regiae quasi continuati semitae sequentesque diuinitus inspira- Ha. 455
tum sanctorum patrum nostrorum magisterium et catholicae traditionem ecclesiae – nam spiritus sancti hanc esse nouimus, qui nimirum in ipsa inhabitat – diffinimus in omni certitudine ac diligentia sicut figuram pretiosae ac uiuificae crucis ita uenerabiles et sanctas imagines proponendas, tam quae de coloribus et tessellis quam quae alia ex materia congruenter in sanctis dei ecclesiis et sacris uasis et uestibus, parietibus et tabulis, domibus et uiis habentur, tam uidelicet imaginem domini dei et saluatoris nostri Iesu Christi quam intemeratae dominae nostrae sanctae dei genetricis honorabiliumque angelorum et omnium sanctorum simul et almorum uirorum. quanto enim frequentius per imaginalem formationem uidentur, tanto qui has contemplantur alacrius eriguntur ad primitiuorum earum memoriam et desiderium et ad osculum et ad honoratoriam his adorationem tribuendam, non tamen ad ueram latrian, quae secundum fidem est quaeque solam diuinam naturam decet, inpartiendam; ita Rom. 662
ut istis, sicuti figurae pretiosae ac uiuificae crucis et sanctis euangeliis et reliquis sacris monumentis, incensorum et luminum oblatio ad harum honorem efficiendum exhibeatur, quemadmodum et antiquis piae consuetudinis erat. imaginis enim honor ad primitiuum transit, et qui adorat imaginem, adorat in ea depicti subsistentiam. Ma. 379

3–5 diffinimus – proponendas *cf. LC II 28 p. 296,8–10 (= II Capit. p. 238,1–3) = *Hadr. (ser. 2) p. 52,32–34* (In actione septima. Capitulo XX): Quanta ratione mysterium (ministerii *Hadr., corr. Hampe*) Dominicę crucis ab imaginibus distet, quas quidem illi eidem ęquiperare contendunt. **4–15** uenerabiles – monumentis ~ *Hadr. p. 17,29–18,5 (spectat ad LC III 17)*: et ideo talem adorationem se confessi sunt pro sacris imaginibus credere, quale in definitione synodi constituta est infra cetera: „Reordinari venerandas et sanctas imagines, quae ex coloribus et metallo et cetera materia oportune habente in sanctarum Dei ecclesiarum, in sacris vasis et in vestibus, parietibus et tabulis (talibus *Hadr., corr. Hampe*) domibusque et viis, quaeque domini dei et salvatoris nostri Iesu Christi imagine *(fort.* imagines *scribendum)*, intemerate (intemeritate *Hadr., corr. Hampe*) domine nostrae sanctae Dei genetricis, pretiosorum angelorum et omnium sanctorum et iustorum virorum – quantum enim frequenter per imaginariam reformationem videntur, tantum et qui eas aspiciunt insurgunt ad prime forme memoriam et dilectionem – et has osculum et honorabilem salutationem reddere, nequaquam secundum fidem nostram veram culturam, quae decet sole divine nature, sed quemadmodum in signum pretiose et vivifice crucis et sanctis evangeliis et ceteris sacris ornatis“ et reliqua. *cf. Hadr. p. 18,16–18 (spectat ad LC III 18)*: „nequaquam secundum fidem nostram veram culturam, quae decet sole divine nature, sed quemadmodum in signum preciose et vivifice crucis, et sanctis evangeliis, et ceteris sacris ornatis.“ *cf. Hadr. p. 40,6–8 (spectat ad LC III 25)*: Iam superius exaravimus pro adorandis imaginibus, qualiter in eorum explanaverunt definitione, demonstrantes „eas osculum et honorabilem salutationem reddere, nequaquam secundum fidem nostram veram culturam, quae decet sole divine naturae.“ *cf. Hadr. (ser. 2) p. 56,30–32*: ita et ipsi in eadem synodo definitionem confessi sunt: „has osculum et honorabilem salutationem reddere nequaquam secundum fidem nostram veram culturam, que decet sole divine nature.“

P VE **3–5** ~ *LC* **4–15** ~ *Hadr.*

1 regiae – semitae] regia q. incedentes uia *ed. Rom.*^{mg} | regie *codd.* **3** nimirum] mirum VE | diffinimus + autem P^{ac} *(exp.)* **5** et^{1}] ac *ed. Rom.** | tam quae] tamque VE | quam quae] quamque VE **6** ex alia E *edd.* | congruenter] „*gr.* cong. se habente“ *ed. Rom.*^{mg} *(Anast.* ἐχούσης *male intellexit, cf. infra* habentur*; melius Hadr. l.l.)* | uestibus + et in *ed. Rom.*, sed cf. gr. et Hadr. l.l.* **7** et^{1}] ac *ed. Rom.** | habentur (*om. ed. Rom.**) ~ ἐχούσης*? Anast. sententiam male intellexisse uidetur (uide supra)* **8** genitricis + Marię V, genetricis *om.* E **9–16** quanto – exhibeatur] *Anast. uerborum constructionem et sensum male intellexit (melius Hadr. l.l.); cf. Uphus p. 322–323 et COGD I p. 345* **11–12** et^{2} – latrian] „*gr.* et his osculum et honorariam adorat. tri. non tamen ueram lat.“ *ed. Rom.*^{mg} *(Anast.* καὶ ταύταις … ἀπονέμειν *male ad* πρὸς … ἐπιπόθησιν *rettulit)* **12** honoratoriam V (*cf. Act. VI p. 729,4*): honoratorium *(sic)* P honorariam E *edd.* | latriam F *edd.* (V *abbr.*) **13** sola … inpartienda P | diuinam – decet] *cf. Act. VI p. 793,11* quem [*sc.* Christum] decet … latria | impartiendam E *edd. (de* P *uide supra)* **17** substantiam P*; cf. Anast. praef. p. 2,23 et COGD I p. 345*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

Οὕτω γὰρ κρατύνεται ἡ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν διδασκαλία εἴτουν παράδοσις
Ma. 380 τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας τῆς ἀπὸ περάτων εἰς πέρατα δεξαμένης τὸ εὐαγγέλιον, οὕτω τῷ *ἐν Χριστῷ λαλήσαντι* Παύλῳ καὶ πάσῃ τῇ θείᾳ ἀποστολικῇ ὁμηγύρει καὶ πατρικῇ ἁγιότητι ἐξακολουθοῦμεν *κρατοῦντες τὰς παραδόσεις ἃς παρειλήφαμεν*, οὕτω τοὺς ἐπινικίους τῇ ἐκκλησίᾳ προφητικῶς κατεπᾴδομεν ὕμνους· *Χαῖρε σφόδρα,*
La.-Co. 557 *θύγατερ Σιών, κήρυσσε, θύγατερ Ἰερουσαλήμ· τέρπου καὶ εὐφραίνου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου· περιεῖλε κύριος* ἐκ *σοῦ τὰ ἀδικήματα* τῶν ἀντικειμένων σοι· *λελύτρωσαι ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν σου. κύριος βασιλεὺς ἐν μέσῳ σου. οὐκ ὄψει κακὰ οὐκέτι*, καὶ *εἰρήνη ἐπὶ* σοὶ *εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον*.

Τοὺς οὖν τολμῶντας ἑτέρως φρονεῖν ἢ διδάσκειν ἢ κατὰ τοὺς ἐναγεῖς αἱρετικοὺς τὰς ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις ἀθετεῖν καὶ καινοτομίαν τινὰ ἐπινοεῖν ἢ ἀποβάλλεσθαί τι ἐκ τῶν ἀνατεθειμένων τῇ ἐκκλησίᾳ, εὐαγγέλιον ἢ τύπον τοῦ σταυροῦ ἢ εἰκονικὴν ἀναζωγράφησιν ἢ ἅγιον λείψανον μάρτυρος, ἢ ἐπινοεῖν σκολιῶς καὶ πανούργως πρὸς τὸ ἀνατρέψαι τι τῶν ἐνθέσμων παραδόσεων τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ἔτι γε μὴν ὡς κοινοῖς χρῆσθαι τοῖς ἱεροῖς κειμηλίοις ἢ τοῖς εὐαγέσι μοναστηρίοις, ἐπισκόπους μὲν ὄντας ἢ κληρικοὺς καθαιρεῖσθαι προστάσσομεν, μονάζοντας δὲ ἢ λαϊκοὺς τῆς κοινωνίας ἀφορίζεσθαι.

Πέτρος ἐλέει θεοῦ πρωτοπρεσβύτερος τῆς κατὰ Ῥώμην ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου καὶ τὸν τόπον ἀναπληρῶν Ἀδριανοῦ πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ὁρίσας ὑπέγραψα.

Πέτρος ἀνάξιος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Σάβα καὶ τὸν τόπον ἀναπληρῶν Ἀδριανοῦ πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ταράσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης τοῖς πατρικοῖς δόγμασιν ἐξακολουθῶν καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ πατριαρχικὸς σύγκελλος τὸν τόπον ἐπέχων τῶν τριῶν ἀποστολικῶν θρόνων Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων τοῖς

---

2 ἀπὸ – πέρατα cf. Sap. 8,1 **3** τῷ – Παύλῳ cf. 2 Cor. 2,17 **4** cf. 2 Thess. 2,15 et 3,6 **5–8** cf. Soph. 3,14–15 **8–9** εἰρήνη ἐπὶ σοὶ cf. Ps. 124,5 et 127,6 **9** εἰς – χρόνον Ex. 14,13 al.

2 τῆς[1] – εὐαγγέλιον cf. Act. I p. 42,23–24 **5–8** τοὺς – οὐκέτι ~ Conc. Later., ACO ser. II, I p. 388,13–22

(H)V T M T[VI] *Can (= Ba Vl Vo La Co Mn Cu)* **5–8** ~ *Conc. Later.* **17** post ἀφορίζεσθαι des. V T[VI] *Can* (uide app. crit.)

1–7 Οὕτω – τῶν folio 338 mutilato desunt in *Cu* (adhibetur apographon *Os*), cf. app. crit. ad p. 826,18 **1** εἴτουν] ἤγουν M T[VI] ἤτ᾽ οὖν *Vl Vo* **2** διαδεξαμένης T[VI] *Ba* **3** θείᾳ ‹καὶ› coni. Dubielzig coll. lat. **4** ἐξακολουθοῦμεν κρατοῦντες] ἐξακολουθοῦντες κρατοῦμεν M **5** σφόδρα + θεοῦ *La* **6** εὐφραίνου καὶ κατατέρπου *Sept. Conc. Later.* (uar. lect. τέρπου in *Sept.*[G]) **7** ἀντικειμένων] denuo adest *Cu* | λελύτρωσαι T M T[VI] *Ba*[ac] *Vl Vo*: λελύτρωταί σε V[pc] *La Co Mn Cu Sept. Conc. Later. Uphus* λελύτρωται *Ba*[pc] (σ in τ mut. *Ba*[x], ut uidetur), uar. lect. λελύτρωσαι et λελύτρωσαί σε (sic V[ac]) in *Sept.*[G] **8** κύριος βασιλεὺς] βασιλεὺς Ἰσραὴλ κύριος *Sept.* κύριος βασιλεύσει *Conc. Later.* | ὄψη *Ba Vl Vo* (ὄψει est uar. lect. in *Sept.*[G]) **11** καὶ om. Vc[VI] Ml[VI] (locus euanidus in T[VI]) **12** τοῦ om. T[VI] *Ba* **14** τι] τις T[VI] ἕν τι ed. Rom.* ex Vc (Probat. et Bonafides in marg.) **18–25** Πέτρος – ὑπέγραψα tradit V post finem actionis reliquis subscriptionibus omissis (uide app. crit. ad p. 856,10); T[VI] et collectiones canonicae omnes subscriptiones praetermittunt **18** ἐλέει θεοῦ V M: ἀνάξιος T edd., om. H | πρεσβύτερος sic HV | τῆς – ἐκκλησίας V M (cf. Act. I p. 18,10–11 al.): τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας H, om. T (τοῦ θρόνου add. Probat. Vc[mg] [ex coni., ut uidetur], inde ed. Rom.*) **18–20** τοῦ – Ῥώμης om. H (ζήτει τὴν Ῥωμ[αίων?] add. H[1] s.l.) **19–20** καὶ – Ῥώμης T M: τοῖς πατρικοῖς δόγμασιν ἐξακολουθῶν καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας V (ex l. 23–24, ut uidetur) **23** ἐλέω T edd. (incertum in H) **24** ἐξακολουθήσαντες sic V (uide infra app. crit. ad p. 856,10) **26** ἐλέω H (prob.) T edd.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

Sic enim robur obtinet sanctorum patrum nostrorum doctrina, id est traditio sanctae catholicae ecclesiae, quae a finibus usque ad fines terrae suscepit euangelium, sic Paulum, qui *in Christo locutus* est, et omnem diuinum et apostolicum coetum et patriam sanctitatem exsequimur *tenentes traditiones quas accepimus*, sic triumphales PL 129, 460
ecclesiae prophetice canimus hymnos: gaude satis, *filia Sion*, praedica, *filia Hierusalem*, iocundare et *laetare* ex toto *corde* tuo; *abstulit dominus* iniustitias aduersantium La.-Co. 558
tibi; redemit te de manu inimicorum tuorum. *dominus rex in medio tui*. non uidebis mala *ultra*, et pax in te in tempus aeternum.

Eos ergo qui audent aliter sapere aut docere aut secundum scelestos hereticos ecclesiasticas traditiones spernere et nouitatem quamlibet excogitare uel proicere aliquid ex his quae sunt ecclesiae deputata, siue euangelium siue figuram crucis siue imaginalem picturam siue sanctas reliquias martyris, aut excogitare praue et astute subuertendi quicquam ex legitimis traditionibus ecclesiae catholicae uel etiam quasi communibus uti sacris uasis aut uenerabilibus monasteriis, si quidem episcopi uel clerici fuerint, deponi praecipimus, monachos autem uel laicos a communione segregari.

<Petrus misericordia dei archipresbyter sanctissimae Romanae ecclesiae sancti apostoli Petri et locum supplens Hadriani papae senioris Romae diffiniens subscripsi.>

Petrus indignus presbyter et egumenus sancti patris nostri Sabae et locum supplens Hadriani papae senioris Romae diffiniens subscripsi.

Tarasius misericordia dei episcopus Constantinopoleos nouae Romae paterna dogmata sequens et traditionem catholicae ecclesiae diffiniens subscripsi.

Iohannes misericordia dei presbyter et patriarchalis syncellus locum retinens trium apostolicarum sedium Alexandrinae, Antiochenae et Hierosolymitanae paterna dog-

5–8 gaude – ultra *similiter Vet. Lat. II p. 976 Sabatier = Hier. in Soph. (CPL 589) 3,14/18 l. 453–457 Adriaen*

11–12 siue[3] – martyris *cf. LC III 24 p. 448,3b–10 (= III Capit. p. 334,24–30) = *Hadr. p. 41,25–30* (Capitulo LIX): Quod non sint coęquandę (quoequande *Hadr.*) imagines reliquiis sanctorum martyrum et confessorum, ut illi in sua erronea synodo facere nituntur, eo quod reliquię aut de corpore sunt aut de his, quę in corpore, aut de his, quę circa corpus cuiusdam sancti fuerunt (fuerint *Hadr., corr. Hampe*), imagines vero nec in corpore nec circa corpus fuisse vel fore creduntur (credunt *Hadr.*) illis, quibus adscribuntur.

P VE

3 et[2] *om.* E *edd. fort. recte (cf. gr.)* | cętum VE **4** patriam] paternam *ed. Rom.*, sed cf. infra p. 933,7 al.* **5** ymnos V imnos E **6** locundare *(sic)* VE (*corr.* F) | letare P E | dominus + a te *ed. Rom.* (ex gr.)* **12** martiris VE | et] aut E *edd.* **12–13** subuertendi] ad subuertendum *ed. Reg.* fort. recte* **14** uel] aut E *edd.* **15** precipimus P E | segregari] priuari E *(ex coni., ut uidetur)* **16–17** Petrus – subscripsi *suppleui coll. gr. (cf. Act. IV p. 489,3–7; Act. I p. 19,10–11. 12–13 al.)*: Petrus indignus primus presbyter sedis sancti apostoli Petri et locum supplens Hadriani papae senioris Romae diffiniens subscripsi *ed. Rom.* ex gr.* Vc, *om. codd.* (P *spatio trium fere linearum relicto*) **18** egumenus + monasterii F *edd., sed cf. gr.* | Sabae + Romae siti F + siti Romae *ed. Rom.*, sed cf. gr.* **22** sincellus VE **23** *exspectaueris* Alexandriae, Antiochiae et Hierosolymorum *(cf. gr. et Act. IV p. 489,16 al.), sed Anast. constructionem ultro mutauisse uidetur (Dubielzig); cf. infra p. 831,3–4* | Antiochene P | Hierosolimitane P V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

πατρικοῖς δόγμασιν ἐξακολουθῶν καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Θωμᾶς ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος ⟨μονῆς⟩ τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Ἀρ-
Ha. 457 σενίου τῆς διακειμένης ἐν Αἰγύπτῳ ἄνω Βαβυλῶνος ἐπέχων τὸν τόπον τῶν τριῶν ἀποστολικῶν θρόνων Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων τοῖς πατρικοῖς ἑπόμενος δόγμασι καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Rom. 663 1. Ἀγάπιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Καισαρείας τοῖς πατρικοῖς δόγμασιν ἐξακολουθῶν καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

2. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἐφέσου τοῖς πατρικοῖς δόγμασιν ἐξακολουθῶν καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

3. Κωνσταντῖνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κυπρίων νήσου τοῖς πατρικοῖς δόγμασιν ἐξακολουθῶν καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

4. Λέων ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἡρακλείας Θρᾴκης τοῖς πατρικοῖς δόγμασιν ἐξ-
Ma. 381 ακολουθῶν καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

5. Βασίλειος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας τοῖς πατρικοῖς δόγμασιν ἐξακολουθῶν καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

6. Νικόλαος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κυζίκου τοῖς πατρικοῖς δόγμασιν ἐξακολουθῶν καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

La.-Co. 560 7. Εὐθύμιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σάρδεων τοῖς πατρικοῖς δόγμασιν ἐξακολουθῶν καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

8. Πέτρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Νικομηδείας τοῖς πατρικοῖς δόγμασιν ἐξακολουθῶν καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

9. Ἠλίας ἁμαρτωλὸς ἐπίσκοπος Κρήτης τοῖς πατρικοῖς δόγμασιν ἐξακολουθῶν καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

10. Ὑπάτιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Νικαίας τοῖς πατρικοῖς δόγμασιν ἐξακολουθῶν καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

11. Σταυράκιος ἁμαρτωλὸς ἐπίσκοπος Χαλκηδόνος τοῖς πατρικοῖς δόγμασιν ἐξακολουθῶν καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

12. Λέων πρεσβύτερος τῆς ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ ἐκ προσώπου τοῦ θρόνου τῆς μητροπόλεως Σίδης τοῖς πατρικοῖς δόγμασιν ἐξακολουθῶν καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

13. Δανιὴλ ἁμαρτωλὸς ἐπίσκοπος Ἀμασείας τοῖς πατρικοῖς δόγμασιν ἐξακολουθῶν καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

7–852,17 de subscriptionum catalogo (= F) cf. Bischofslisten p. 15–17 et 32–33

(H) T M

1–5 δόγμασιν – πατρικοῖς om. M **3** ἐλέω H T edd. | μονῆς add. Dubielzig coll. Act. IV p. 488,22 („ἴσ. τῆς μονῆς τοῦ“ ed.Reg.^{mg}) **4** τριῶν] γ′ H **5–6** τοῖς – ἐκκλησίας] ὁμοίως nec plura H **6** καὶ – ὁρίσας] καὶ τὰ ἑξῆς ὁμοίως M **7–852,17** episcopi non numerantur in codd., numeros addidi **7–8** τοῖς – ὑπέγραψα] ὁμοίως ὁρίσας ὑπέγραψα nec plura H **7** ἐξακολουθῶν δόγμασι M **8** καὶ – ὑπέγραψα] καὶ τὰ ἑξῆς ὁμοίως ὑπέγραψα M **9–10** τοῖς – ὑπέγραψα] ὁμοίως ὁρίσας ὑπ(έγραψα) H ὁμοίως ὑπ(έγραψα) M (dehinc sic semper H M usque ad F 15) **13** ἐλέῳ T edd. (abbr. H) | Ἡρακλείας + τῆς H **19** Σαρδ′ M **27** Καλχηδόνος T edd. **29** Λέων + χάριτι θεοῦ D 13; hic potius nihil supplendum (cf. lat.) **30** μητροπόλεως Σίδης M (cf. B 12, C 13, E 13): Σιδητῶν μητροπόλεως T edd. (cf. lat.) **32** ἁμαρτωλὸς om. M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

mata sequens et traditionem catholicae ecclesiae diffiniens subscripsi.

Thomas misericordia dei presbyter et egumenus sancti patris nostri Arsenii siti in Aegypto super Babylonem retinens locum trium apostolicarum sedium Alexandrinae, Antiochenae et Hierosolymitanae paterna dogmata sequens et traditionem catholicae ecclesiae diffiniens subscripsi. Ha. 458

1. Agapius indignus episcopus Caesariae paterna dogmata sequens et traditionem catholicae ecclesiae diffiniens subscripsi. Rom. 663

2. Iohannes indignus episcopus Ephesi paterna dogmata sequens et traditionem catholicae ecclesiae diffiniens subscripsi.

3. Constantinus misericordia dei indignus episcopus Cypriorum insulae paterna dogmata sequens et traditionem catholicae ecclesiae diffiniens subscripsi.

4. Leo misericordia dei episcopus Heracliae Thracae paterna dogmata sequens et traditionem catholicae ecclesiae diffiniens subscripsi. Ma. 382

5. Basilius indignus episcopus Ancyrae paterna dogmata sequens et traditionem catholicae ecclesiae diffiniens subscripsi. PL 129, 461

6. Nicolaus indignus episcopus Cyzici paterna dogmata sequens et traditionem catholicae ecclesiae diffiniens subscripsi.

7. Euthymius indignus episcopus Sardeorum paterna dogmata sequens et traditionem catholicae ecclesiae diffiniens subscripsi. La.-Co. 559

8. Petrus indignus episcopus Nicomediae paterna dogmata sequens et traditionem catholicae ecclesiae diffiniens subscripsi.

9. Helias peccator episcopus Cretae paterna dogmata sequens et traditionem catholicae ecclesiae diffiniens subscripsi.

10. Hypatius indignus episcopus Nicaeae paterna dogmata sequens et traditionem catholicae ecclesiae diffiniens subscripsi.

11. Stauracius peccator episcopus Calchedonis paterna dogmata sequens et traditionem catholicae ecclesiae diffiniens subscripsi.

12. Leo presbyter sanctae dei magnae ecclesiae et uicarius sedis Sidensis metropoleos paterna dogmata sequens et traditionem catholicae ecclesiae diffiniens subscripsi.

13. Danihel peccator episcopus Amasiae paterna dogmata sequens et traditionem catholicae ecclesiae diffiniens subscripsi.

6–853,17 *ad hunc subscriptionum catalogum spectant quae dicta sunt LC IV 13 p. 516,26–28; cf. Bischofslisten p. 16 et 34*

P VE

---

2 egumenus + monasterii *ed. Rom.*, sed* μονῆς *iam deerat in Anastasii exemplari graeco* **3** Aegipto P Egipto VE | Babylonem (-m *incertum in* P)] Babillonem V Babilonem E **3–4** Alexandrinae – Hierosolymitanae] *uide supra ad p. 829,23* **4** Antiochiae *ed. Rom.* | Hierosolimitane P Hierosolimitanę V Hierosolomitane *(sic)* E | subsequens *ed. Rom.** **6–853,17** *episcopi non numerantur in codd., numeros addidi* **6** Casariae *(sic)* P **10** episcopus + Constantiae F *edd., sed cf. gr.* **12–13** *F 4 ante F 3 posuit ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **12** Thraciae V *edd.* **18** Euthimius VE | Sardorum F *edd.* **20–23** *F 8–9 om.* E **24–25** *F 10 om.* P **24** Hipatius E | Niceę VE, *corr. ed. Rom.* **26** peccator episcopus] episcopus indignus F *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | Calchedonensis P Chalcedonis *Hard. non male (cf. E 12), sed cf. gr.* T **28** magnae dei F *edd.* **31** Daniel E *edd.* | peccator + indignus P

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

14. Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Γαγγρῶν τοῖς πατρικοῖς δόγμασιν ἐξακολουθῶν καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

15. Ἐπιφάνιος ‹ἁμαρτωλὸς› διάκονος τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας Κατάνης τῆς Σικελῶν νήσου καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Θωμᾶ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Σαρδανίας τοῖς πατρικοῖς δόγμασιν ἐξακολουθῶν καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

16. Νικηφόρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τοῦ Δυρραχίου ὁμοίως.

17. Ἀναστάσιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Νικοπόλεως Παλαιᾶς Ἠπείρου ὁμοίως.

18. Νικήτας ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κλαυδιουπόλεως ὁμοίως.

19. Γρηγόριος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας ὁμοίως.

Rom. 664 20. Γρηγόριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Πισινούντων ὁμοίως.

21. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μύρων τῆς Λυκίας ὁμοίως.

22. Θεοφύλακτος ἁμαρτωλὸς διάκονος καὶ ἔξαρχος καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τοῦ θρόνου Σταυρουπόλεως ἤτοι Καρίας ὁμοίως.

23. Εὐστάθιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Λαοδικείας ὁμοίως.

24. Μιχαὴλ ἀνάξιος ἐπίσκοπος Συνάδων ὁμοίως.

25. Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος τοῦ Ἰκονίου ὁμοίως.

Ha. 459 26. Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας τῆς Πισιδίας ὁμοίως.

27. Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Πέργης ὁμοίως.

Ma. 384 28. Γρηγόριος ἁμαρτωλὸς πρεσβύτερος καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τοῦ θρόνου Μωκισσοῦ ὁμοίως.

29. Χριστοφόρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Τραπεζοῦντος ὁμοίως.

30. Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ῥόδου ὁμοίως.

31. Μανουὴλ ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀδριανουπόλεως ὁμοίως.

32. Βασίλειος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τοῦ Συλαίου ὁμοίως.

La.-Co. 561 33. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σελευκείας ὁμοίως.

34. Νικόλαος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἱεραπόλεως ὁμοίως.

35. Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τοῦ Ῥηγίου ὁμοίως.

36. Κύριλλος ἁμαρτωλὸς μοναχὸς καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Νικήτα ἐπισκόπου Γοτθίας ὁμοίως.

(H) T M

1 ἀνάξιος dehinc semper fere om. M | Γάγγρ(ας) M **3** ἁμαρτωλὸς suppleui coll. lat. et D 14, F 22 al. **3–4** τῆς[2] – Σαρδανίας om. H **4** Σαρδανίας T (cf. Bischofslisten p. 43 adn. 162): Σαρδηνίας M Σαρδινίας ed.Rom.* **7** ὁμοίως + ὁρίσας ὑπέγραψα H + ὑπ(έγραψα) M (sic H M etiam in F 17–18) **8** F 17 post F 18 tradit H | ἀνάξιος om. H M | Παλαιᾶς Ἠπείρου om. H **10** ἐλάχιστος om. M | ὁμοίως H T: ὁμοίως ὑπ(έγραψα) M (dehinc H congruit cum T, M eadem tradit usque ad F 22) **11** Πισινούντων H (prob.) M: Πισινοῦντος T edd. **12** ἀνάξιος hic tradit etiam M **13–14** καὶ[1] – Καρίας om. H **13** καὶ ἔξαρχος] nihil respondet in lat.; cf. Bischofslisten p. 44 cum adn. 164 **14** Σταυροπόλεως ed.Rom.* | ἤτοι] nihil respondet in lat.; cf. Bischofslisten p. 44 adn. 164 **15** ὁμοίως dehinc semper om. M **17** τοῦ om. M **18** τῆς – ὁμοίως om. M | τῆς om. H **20** Γρηγόριος scripsi coll. lat. et B 24 et E 18: Γεώργιος codd. (sic etiam codd. in D 18) | ἁμαρτωλὸς om. H M | καὶ – θρόνου om. H **20–21** Μωκισσοῦ scripsi coll. B 24 etc.: Μωκισοῦ H Μωκησοῦ T M (uide quae adnotaui ad A 23) **24** Ἐμμανουὴλ ed.Rom.* **25** τοῦ om. M **29** ἁμαρτωλὸς om. H | καὶ om. M | Νικήτα] Νικοπόλεως Vc edd. (corr. ed.Rom.[mg])

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

14. Constantinus indignus episcopus Gangrensium paterna dogmata sequens et traditionem catholicae ecclesiae diffiniens subscripsi.

15. Epiphanius peccator diaconus sanctissimae ecclesiae Katanae Siculorum insulae et locum retinens Thomae sanctissimi archiepiscopi Sardiniae paterna dogmata sequens et traditionem catholicae ecclesiae diffiniens subscripsi.

16. Nicephorus indignus episcopus Dyrrachii similiter.

17. Anastasius indignus episcopus Nicopoleos Veteris Hepiri similiter.

18. Niceta indignus episcopus Claudiopoleos similiter.

19. Gregorius exiguus episcopus Neocaesariae similiter.

20. Gregorius exiguus episcopus Pisinuntensium similiter. Rom. 664

21. Theodorus indignus episcopus Myrensium Lyciae similiter.

22. Theophylactus peccator diaconus et locum retinens throni Stauropoleos Cariae similiter.

23. Eustathius indignus episcopus Laodiceae similiter.

24. Michahel indignus episcopus Synadensium similiter.

25. Leo indignus episcopus Iconii similiter.

26. Georgius indignus episcopus Antiochiae Pisidiae similiter. Ha. 460

27. Constantinus indignus episcopus Pergae similiter.

28. Gregorius peccator presbyter <et> locum retinens throni Mocisi similiter. Ma. 383

29. Christophorus indignus episcopus Trapezuntensium similiter. PL 129, 462

30. Leo indignus episcopus Rhodi similiter.

31. Manuhel indignus episcopus Hadrianopoleos similiter.

32. Basilius indignus episcopus Sylei similiter.

33. Theodorus indignus episcopus Seleuciae similiter. La.-Co. 562

34. Nicolaus indignus episcopus Hierapoleos similiter.

35. Constantinus indignus episcopus Regii similiter.

36. Cyrillus peccator monachus <et> locum retinens Nicetae episcopi Gotthiae similiter.

P VE

---

1 Cangrensium VE *(corr. ed. Rom.)* **3** Catane VE *edd.* **3–4** insulae *om.* E prouinciae F *edd.* **6** Dyrrachii P *ed. Reg.**: Dirrhachii V Dirrachii E Dyrrhachii *ed. Rom. (cf. D 15 et E 15, sed aliis locis semper fere* Dyrrachii *traditur)* **7** Veteris Hepiri *scripsi coll. A 19 etc.*: Veteris Hepyri (Hepri V) P V ueteris E, *om.* F *edd.* **9** exiguus episcopus *scripsi*: episcopus exiguus P indignus episcopus V F *edd.* episcopus indignus E | Neocasariae *(sic)* P Neocesariae VE, *corr. ed. Rom.* **10** *F 20 om.* P F (Gregorius indignus episcopus Pesinuntis similiter *suppl. ed. Rom. ex gr.* Vc) | exiguus] *Anast.* ἐλάχιστος *pro* ἀνάξιος *legisse uidetur (an* exiguus *in archetypo ex praecedente subscriptione hic male iteratum?)* | Pisinuntensium E *(cf. C 19 etc.)*: Pisinutensium V **11** Lyciae P: Liciu V Licie E, *om.* F *edd.* **12** Theophilactus VE | *exspectaueris* Stauropoleos <id est> (~ ἤτοι, *cf. e.g. E 122*) **15** Michael E *edd.* | Sinadensium VE **17** Gregorius *codd., corr. ed. Rom. (cf. gr. et C 26 etc.)* | Pysidiae P **19** Georgius *ed. Rom.* (cf. app. crit. gr.)* | et *suppl. ed. Rom.* | throni Mocisi *om.* P | Mocisi (*cf. gr.* H) V: Moicisi E **20** Trapezutensium V Trapezitensium E (*corr.* F) **22** Manuel E *edd.* | Adrianopoleos *ed. Rom.*, sed cf. A 24 etc.* **23** Sylei P: Silei VE Sylaei *ed. Rom.** **25** Hieropoleos *codd., corr. ed. Rom. (cf. gr. et C 31, D 35, E 35)* **26** Rhegii *ed. Rom.*, sed cf. A 25 etc.* **27** Cyrillus F: Kyrillus P V Cirillus E | et *suppl. ed. Rom.* | Nicete P V Niceri E *ed. Rom.* i. t., corr. ed. Rom.*mg* | Gothię VE *(corr. ed. Rom.)*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

37. Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σουγδάων ὁμοίως.
38. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κατάνης ὁμοίως.
39. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ταυρομενίου ὁμοίως.
40. Γαλάτων ἀνάξιος πρεσβύτερος καὶ ἐκ προσώπου Στεφάνου ἐπισκόπου Συρακούσης ὁμοίως.
41. Γαυδίωσος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μεσήνης ὁμοίως.
42. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Πανόρμου ὁμοίως.
43. Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Βιβόνων ὁμοίως.
44. Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Λεοντίνης ὁμοίως.
45. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ταυριανῆς ὁμοίως.
46. Χριστοφόρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας Κυριακῆς ὁμοίως.
47. Βασίλειος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Λιπαριτῶν νήσου ὁμοίως.
48. Θεότιμος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κροτώνων ὁμοίως.
49. Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Καρίνης ὁμοίως.
50. Θεοφάνης ἀνάξιος ἐπίσκοπος τοῦ Λιλυβαίου ὁμοίως.
51. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Τρεοκάλεως ὁμοίως.
52. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Τροπαίων ὁμοίως.
53. Σέργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Νικοτέρων ὁμοίως.
54. Θεοφύλακτος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Εὐχαΐτων ὁμοίως.
55. Μαυριανὸς ἀνάξιος ἐπίσκοπος Πομπηϊουπόλεως ὁμοίως.
56. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Βιζύης ὁμοίως.
57. Ἀντώνιος ἁμαρτωλὸς μοναχὸς καὶ τοποτηρητὴς τοῦ θρόνου Σμύρνης ὁμοίως.
Rom. 665 58. Εὐστράτιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀπαμείας ὁμοίως.
59. Πέτρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῶν Γερμίων ὁμοίως.
60. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀρκαδιουπόλεως ὁμοίως.
61. Σισίνιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τοῦ Παρίου ὁμοίως.
Ma. 385 62. Ἐπιφάνιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μιλήτου ὁμοίως.
63. Νικήτας ἀνάξιος ἐπίσκοπος Προικονήσου ὁμοίως.
64. Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σεβαστουπόλεως ὁμοίως.
65. Ἰωάννης ἀνάξιος πρεσβύτερος καὶ ἐκ προσώπου τοῦ θρόνου Κολωνείας ὁμοίως.

(H) T M

3 Ταυρομενείου ed.Rom.* **4** Πλάτων Vc edd. (corr. ed.Rom.^{mg}) **6** Γαυδίωσος scripsi (B 33 et D 47 corrigendum): Γαυδιωσὸς H Γαυδιωσσὸς T Γαυδιόσος M Γαυδιῶσος ed.Rom.* | Μεσσίνης H Μεσσήνης ed. Rom.* **9** Λεοντινῆς T **10** Ταυριανῆς scripsi coll. lat. et A 33 etc. (cf. Notit.): Ταυριανῶν T M edd. (incertum in H) **12** τῆς om. H (prob.) **13** Προτόνων M **15** Λιλυβαίου T (cf. A 39): Λιλυβ' H Λιλυβίου M fort. retinendum (cf. lat. et app. crit. ad D 57 et E 56) **16** dehinc usque ad finem subscriptiones perturbato ordine tradit M; cf. Bischofslisten p. 15 cum adn. 43 | Τρεοκάλεως H T: Τρωκάλων M Τριβάλεως ed.Rom.^{mg} (nescio unde sumptum) **17** Τροπαίων H M: Τροπέων T **21** Βιζύης H M: Βιΰνης Vc edd. Βιβύης Ml (incertum in T) **22** ἁμαρτωλὸς om. H M | καὶ τοποτηρητὴς om. H **23** Εὐστάθιος ed.Rom.* **24** τῶν om. M | Γερμείων H **25** ἀνάξιος om. Vc ed.Rom. (suppl. La.-Co.) **26** Σισίννιος ed.Rom.* **27** Μιλητίνης Vc Μελιτηνῆς ed. Rom.* **29** ἐπίσκοπος] presbyter dicitur in D 66 et E 65; cf. Bischofslisten p. 49 adn. 191 | Σεβαστοπόλεως M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

37. Stephanus indignus episcopus Sugdahensium similiter.
38. Theodorus indignus episcopus Katanae similiter.
39. Iohannes indignus episcopus Tauromeniae similiter.
40. Galato indignus presbyter et uicarius Stephani episcopi Syracusae similiter.

41. Gaudiosus indignus episcopus Mesinae similiter.
42. Theodorus indignus episcopus Panormi similiter.
43. Stephanus indignus episcopus Bibonis similiter.
44. Constantinus indignus episcopus Leontinae similiter.
45. Theodorus indignus episcopus Taurianae similiter.
46. Christophorus indignus episcopus sanctae Cyriacae similiter.
47. Basilius indignus episcopus Liparensium insulae similiter.
48. Theotimus indignus episcopus Crotonensium similiter.
49. Constantinus indignus episcopus Karinae similiter.
50. Theophanes indignus episcopus Lilybii similiter.
51. Iohannes indignus episcopus Treocaleos similiter. Rom. 665
52. Theodorus indignus episcopus Tropaeorum similiter.
53. Sergius indignus episcopus Nicoterensium similiter.
54. Theophylactus indignus episcopus Euchaitensium similiter.
55. Maurianus indignus episcopus Pompeiopoleos similiter.
56. Theodorus indignus episcopus Bizyae similiter.
57. Antonius peccator monachus et loci seruator throni Smyrnae similiter.
58. Eustratius indignus episcopus Apamiae similiter.
59. Petrus indignus episcopus Germiensium similiter.
60. Iohannes indignus episcopus Arcadiopoleos similiter.
61. Sisinnius indignus episcopus Parii similiter.
62. Epiphanius indignus episcopus Mileti similiter. Ma. 386
63. Niceta indignus episcopus Proconisi similiter.
64. Constantinus indignus episcopus Sebastopoleos similiter.
65. Iohannes indignus presbyter et uicarius throni Coloniae similiter.

P VE

---

1 Suggerahensium *(sic)* E Sugdaensium *ed. Rom.** **2** indignus E: *om.* P V | Catanae VE *edd.* **3** Tauromenii *ed. Rom.*, sed cf. A 28 etc.* **4** Siracusę VE, *om.* P (*corr.* F) **5** Messinae *ed. Rom.** **7–9** *F 43–45 om.* P **7** Bibonis] *exspectaueris* Bibonensium *(cf. A 31 etc.); Anast. fort. legit* Βιβόνος *uel* Βιβῶνος **11–12** *F 47–48 om.* E **11** Lyparensium V | insulae *om. ed. Rom.** **13** Carinae VE *edd.* **14** Lilybii (*cf. gr.* M)] Libii E Lilybaei *ed. Rom.** **15** *dehinc usque ad F 222 subscriptiones perturbato ordine tradunt codd.; episcoporum seriem ed. Rom. inde a F 59, ed. Reg. inde a F 51 ad seriem graecam in* T *traditam accommodauit; cf. Bischofslisten p. 16–17* **16** *F 52 om.* P **18** Eucatensium P Euchatensium V Euchahetensium E, *corr. ed. Rom.* **19** Pompiopoleos P E Pompioleos *(sic)* V, *corr.* F **20** Bizyae *scripsi coll. gr. et A 43 etc.*: Byziis P Bizys V Biziis E Biynes *ed. Rom.*^{mg} (*ex gr.* Vc) Bizyes *Hard.*^{mg} **21** throni Smyrnae *om.* P | Smirnę VE, *corr. ed. Rom.* **23** Germensium *ed. Rom.** **26** Mileti *scripsi coll. gr. et A 51 etc. (cf. Hard.*^{mg}*)*: Meliti P E (*om.* V) Melitenae *ed. Rom.** (*ex gr.* Vc) **27** Proconisi *(cf. B 45; possis etiam* Proconesi, *cf. A 53, D 70)*] Praeconesi *ed. Rom.* Proeconnesi *ed. Reg.** **28** Sebastapoleos *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

66. Εὐστράτιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μεθύμνης ὁμοίως.
La.-Co. 564 67. Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κίου ὁμοίως.
68. Γρηγόριος ἀνάξιος πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τοῦ θρόνου Νικοπόλεως ὁμοίως.
69. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἄπρου ὁμοίως.
70. Θεοφύλακτος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κυψέλλων ὁμοίως.
71. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἡρακλειουπόλεως ἤτοι Πιδαχθόης ὁμοίως.
72. Εὐστάθιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κοτράδων ὁμοίως.
Ha. 461 73. Κυριακὸς ἀνάξιος ἐπίσκοπος Δριζιπάρων ὁμοίως.
74. Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μεσημβρίας ὁμοίως.
75. Γρηγόριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Δέρκων ὁμοίως.
76. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Νύσσης ὁμοίως.
77. Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῶν Βασιλικῶν Θερμῶν ὁμοίως.
78. Σωτήριχος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κισκισῶν ὁμοίως.
79. Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Καμουλιανῶν ὁμοίως.
80. Δαμιανὸς ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μιτυλήνης ὁμοίως.
81. Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μασταύρων ὁμοίως.
82. Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Βριούλων ὁμοίως.
83. Θεοδόσιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Νύσσης ὁμοίως.
84. Θεοφύλακτος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Τράλλης ὁμοίως.
85. Θεοφάνης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Λεβέδου ὁμοίως.
86. Ὀλβιανὸς ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἐλαίας ὁμοίως.
87. Πάρδος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Πιτάνης ὁμοίως.
88. Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀλγίζων ὁμοίως.
89. Θεόγνιος ἀνάξιος πρεσβύτερος καὶ ἐκ προσώπου Σιὼν ὁμοίως.
90. Στρατόνικος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κύμης ὁμοίως.
91. Βασίλειος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀτραμυτίου ὁμοίως.
92. Θεοφύλακτος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ὑπέπων ὁμοίως.
93. Θεοφάνης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Καλόης ὁμοίως.
94. Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Φωκίας ὁμοίως.

(H) T M

1 Μηθύμνης M (euanidum in H) **5** ἐπίσκοπος + πόλεως T edd. ἐπίσκοπος + τοῦ H | Ἄπρου H T: Ἄπρω M **6** Κυψάλλων H (prob.); fort. Κυψάλων scribendum; cf. lat. et A 57 etc. **7** ἤτοι Πιδαχθόης H T: om. M; cf. Bischofslisten p. 51 adn. 201 **8** ἐπίσκοπος + πόλεως T edd. **9** Δριζιπάρων M (incertum in H): Δριζυπάρων T edd. (sic etiam codd. in D 80, ubi uide adn.), sed cf. lat. et B 60 et E 79 **11** Δερκῶν H **12** Νύσσης H M: Νύσου Vc edd. (incertum in T et Ml) **14** Κισκισῶν H (prob.) M: Κισκισσῶν T edd. **15** Καμουλιάνων T **16** Δαμιανὸς – ὁμοίως om. H | Μιτηλήνης ed.Rom. (corr. ed.Reg.) **17** ἀνάξιος om. Vc ed.Rom. (corr. ed.Reg.) **18** Βριούλλων M **19** Νύσης uel Νήσης H **20** Θεοφύλακτος – ὁμοίως om. H | Τράλλης M: Τράλης T edd. **21** F 85 om. T edd.; cf. Bischofslisten p. 54 adn. 221 **23** Πιττάνης H fort. retinendum (cf. e.g. B 82) **25** Θεόγνιος H (cf. lat.): Θέογνις T M edd. (cf. A 92), sed cf. B 90, D 104 (Bischofslisten p. 53 corrigendum), E 105 | ἀνάξιος om. H | καὶ – προσώπου om. H **27** Ἀδραμ- H (prob.) Ἀτραμμυτείου ed.Rom.*, sed cf. Bischofslisten p. 54 adn. 226 **28** Ὑπαίπων M (euanidum in H); cf. Bischofslisten p. 52 adn. 209 **29** ἀνάξιος H: om. T ed.Rom. (suppl. ed.Reg.) **30** Φωκίας T (prob.; Φώκας Vc Φωκὰς Ml): Φωκείας M Φωκ' H

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

66. Eustratius indignus episcopus Methymnensium similiter. PL 129, 463
67. Leo indignus episcopus Cii similiter. La.-Co. 563
68. Gregorius indignus presbyter et loci seruator throni Nicopoleos similiter.

69. Iohannes indignus episcopus Apri similiter.
70. Theophylactus indignus episcopus Cypsalorum similiter.
71. Theodorus indignus episcopus Heracliopoleos Pidachthensium similiter.
72. Eustathius indignus episcopus Cotradensium similiter.
73. Cyriacus indignus episcopus Driziparensium similiter. Ha. 462
74. Leo indignus episcopus Mesembriae similiter.
75. Gregorius indignus episcopus Dercensium similiter.
76. Iohannes indignus episcopus Nysae similiter.
77. Georgius indignus episcopus Regalium Thermarum similiter.
78. Soterichus indignus episcopus Ciscisensium similiter.
79. Georgius indignus episcopus Camulianensium similiter.
80. Damianus indignus episcopus Mitylenae similiter.
81. Constantinus indignus episcopus Mastaurensium similiter.
82. Georgius indignus episcopus Briulensium similiter.
83. Theodosius indignus episcopus Nysae similiter.
84. Theophylactus indignus episcopus Trallae similiter.
85. Theophanes indignus episcopus Lebedi similiter.
86. Olbianus indignus episcopus Heleae similiter.
87. Pardus indignus episcopus Pitanae similiter.
88. Leo indignus episcopus Algizensium similiter.
89. Theognius indignus presbyter et uicarius Sion similiter.
90. Stratonicus indignus episcopus Cymae similiter.
91. Basilius indignus episcopus Hadramyttensium similiter.
92. Theophylactus indignus episcopus Hypepensium similiter.
93. Theophanes indignus episcopus Caloae similiter.
94. Leo indignus episcopus Phociae similiter.

P VE

---

1 Methimnensium VE **3** Nicopoleos *om.* P **5** Cypsellorum *ed. Rom.*, sed cf. A 57 etc. et app. crit. gr.* **6** Heracliopoleos Pidachthensium E: Heracbiopoleos (b *in* l *corr.* V^{x}) Pidagtensium V Heracleopoleos P *ed. Rom.** (*ex* F, + siue Pidachthoae *ed. Rom.^{mg} ex gr.* T)*; Anast. neglexit uel ignorauit* ἤτοι, *exspectaueris* Heracliopoleos id est Pidachthoae *(cf. gr. et E 332)* **7** Cotradensium V: Contradensium P E **8** Ciriacus VE | Driziparensium V: Driziparensis P E Drizyparensium *ed. Rom.* (ex gr.* T) **11** Nysae] *uide adn. ad D 84* **12** *F 77 om.* E | Regalium] Imperialium *ed. Rom.* (ex A 61 etc., sed cf. E 85)* **13** Sothericus E *edd.* | Ciscisensium P (*cf. gr.* H M): Ciciscentium V Scisensium E Ciscissensium *ed. Rom.** (*ex gr.* T) **14** Gregorius *ed. Rom.* i.t. (corr. ed. Rom.^{mg})* **15** Metylinae P Metilinę VE, *corr. ed. Rom. (an* Mitylinae *scribendum? cf. E 89)* **18** Nyssae *ed. Rom.*, sed cf. gr.* H *et B 62 etc.* **20** Theophanes – similiter] *cf. Bischofslisten p. 54 adn. 221* | Theophanus F *ed. Rom.** (Theophanius *Hard.*) **21** Holbianus *codd., corr. ed. Rom.* | Elaeae *ed. Rom.*, sed cf. A 83 etc.* **23** Algezensium *codd., corr. ed. Rom. (cf. A 74 etc.)* **24** Syon V F *edd.* **25** Cymis P Simi V Cimis E, *corr. ed. Rom.* **26** Hadramyttensium P *(cf. A 86 etc.)*: Hadramittensium VE Atrammyttensium *ed. Rom.* Atrammytensium *ed. Reg.** **27** Hyppepensium P Hippepensium E **28** *F 93 om.* P

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

95. Βασίλειος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Περγάμου ὁμοίως.
96. Γρηγόριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Παλαιᾶς Πόλεως ὁμοίως.
Rom. 666 97. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀσσοῦ ὁμοίως.
98. Βασίλειος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μαγνησίας ὁμοίως.
Ma. 388 99. Μαριανὸς ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀτάνδρου ὁμοίως.
100. Λύκαστος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Βαρέτων ὁμοίως.
101. Κωνσταντῖνος ‹ἀνάξιος πρεσβύτερος καὶ› τοποτηρητὴς πόλεως Ἀγάης ὁμοίως.
102. Νικηφόρος ‹ἀνάξιος πρεσβύτερος καὶ› τοποτηρητὴς Γαργάρων ὁμοίως.
La.-Co. 565 103. Νικόδημος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Εὐγάζων ὁμοίως.
104. Σάβας ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀνέων ὁμοίως.
105. Νικηφόρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀρκαδιουπόλεως ὁμοίως.
106. Κοσμᾶς ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μυρίνης ὁμοίως.
107. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας Σαλουντιανῆς ἐκκλησίας ὁμοίως.
108. Οὖρσος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας Ἀβαριτιανῶν ἐκκλησίας ὁμοίως.
109. Λαυρέντιος ἁμαρτωλὸς ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας Ἀψαριτιανῶν ἐκκλησίας ὁμοίως.
110. Εὐστάθιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σόλων ὁμοίως.
111. Σπυρίδων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κύθρων ὁμοίως.
112. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τοῦ Κιτίου ὁμοίως.
113. Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Τριμιθούντων ὁμοίως.
114. Ἀλέξανδρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀμαθούντων ὁμοίως.
115. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Νικαίας τῆς Θρᾴκης ὁμοίως.
116. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ῥαιδεστοῦ ὁμοίως.
117. Μελχισεδὲκ ἀνάξιος ἐπίσκοπος Καλλιπόλεως ὁμοίως.
118. Λεωνίδης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κοίλων ὁμοίως.
119. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Πανίου ὁμοίως.
120. Θεοφύλακτος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Χαριουπόλεως ὁμοίως.
121. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Λιθοπροσώπου ὁμοίως.
Ha. 464 122. Σισίνιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Χαλκίδος ὁμοίως.

(H) T M

---

2 F 96 post F 97 tradit H (pleraque euanida) | Παλαιασπόλεως T M (sic ed.Reg.*), corr. Vc **3** πόλεως om. M, sed cf. lat. | Ἀσσοῦ scripsi coll. A 88 etc.: Ἀσσῶν T edd. (Ἀσσῶν uel Ἀσῶν H) Ἀσοῦ M **4** Μαγνησίας H T: Μαγνησιπύλης M (fort. ex Μαγνησίας Σιπύλου ortum; cf. Bischofslisten p. 53 cum adn. 214), exspectaueris Μαγνησίας τῆς Ἀνηλίου (cf. A 68) **5** Μαριανὸς M (cf. lat. et B 85 etc.): Μαρῖνος H (prob.) T edd. | πόλεως om. H M, sed cf. lat. **6** Βαρετῶν M **7** ἀνάξιος – καὶ suppleui coll. D 93 et E 94 **9** ἀνάξιος – καὶ suppleui coll. D 98 et E 99 **10** Εὐγάζων H (cf. A 75, B 75, D 102, E 103): Εὐάζων T M (cf. lat.); cf. Bischofslisten p. 53 adn. 219 **11** Σάββας ed.Rom.* | Ἄνεων M **13** Μυρρίνης M **14** ἀνάξιος om. T edd. | Σαλουντιανῆς T: Σαλουντ(ιας) M (euanidum in H); fort. coll. D 62 Σαλονηντιανῆς scribendum **15** Θύρσος M | ἁγίας – ἐκκλησίας T: ἐκκλησί(ας) ἁγ' Ἀβαριτ(ια)ν(ῶν) H (prob.) Ἀβαρτιανῶν ἐκκλησίας M **16** ἁμαρτωλὸς om. M | ἁγίας om. M | Ψαριτιανῶν M Ἀψαρτιανῶν Vc edd. **18** Κυθρῶν H Κυθήρων M **19** τοῦ om. M **20** Τριμιθούντων H M: Τριμιθοῦντος T edd. **21** Ἀμαθούντων H M: Ἀμαθοῦντος T edd. **23** ἐπίσκοπος + τῆς H **24** Καλλιπόλεως H M: Καλλιουπόλεως T edd.; cf. Bischofslisten p. 55 cum adn. 232 **25** Κύλων M (euanidum in H) **26** F 119 post F 116 tradit H | Πανίου + τῆς Θράκης H (prob.); cf. E 119 **27** Χαριουπόλεως H (prob.) M (cf. A 99 etc.): Χαριτοπόλεως T edd. **29** Σισίννιος ed.Rom.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

95. Basilius indignus episcopus Pergami similiter.
96. Gregorius indignus episcopus Palaeas Poleos similiter.
97. Iohannes indignus episcopus ciuitatis Assensium similiter. Rom. 666
98. Basilius indignus episcopus Magnesiae †Hyopylli similiter.
99. Marianus indignus episcopus ciuitatis Atandri similiter. Ma. 387
100. Lycastus indignus episcopus Baretensium similiter.
101. Constantinus loci seruator ciuitatis Agaae similiter.

102. Nicephorus loci seruator Gargarensium similiter.
103. Nicodemus indignus episcopus Euazensium similiter. La.-Co. 566
104. Sabas indignus episcopus Aneensium similiter.
105. Nicephorus indignus episcopus Arcadiopoleos similiter. PL 129, 464
106. Cosmas indignus episcopus Myrinae similiter.
107. Iohannes indignus episcopus sanctae Saluntanensis ecclesiae similiter.
108. Vrsus indignus episcopus sanctae Abaritianensium ecclesiae similiter.
109. Laurentius peccator episcopus sanctae Apsaritianensis ecclesiae similiter.
110. Eustathius indignus episcopus Solensium similiter.
111. Spyrido indignus episcopus Cythrensium similiter.
112. Theodorus indignus episcopus tu Citiu similiter.
113. Georgius indignus episcopus Trimithuntensium similiter.
114. Alexander indignus episcopus Amathuntensium similiter.
115. Iohannes indignus episcopus Nicaeae Thracae similiter.
116. Iohannes indignus episcopus Rhedesti similiter.
117. Melchisedech indignus episcopus Callipoleos similiter.
118. Leonides indignus episcopus Cylensium similiter.
119. Iohannes indignus episcopus Panidi similiter.
120. Theophylactus indignus episcopus Charitupoleos similiter.
121. Iohannes indignus episcopus Lithoprosopensium similiter.
122. Sisinnius indignus episcopus Chalcidis similiter. Ha. 463

P VE

2 Paleapoleos *codd., corr. ed. Rom.* (Palaeaspoleos *ed. Reg.**) **4** *F 98 om.* P E | Hyopylli V (*cf. gr.* M*?*), *om. ed. Rom.*; incertum quid Anast. legerit in gr. (cf. app. crit. gr.)* **5** Maurianus F *edd.* Marinus *ed. Rom.*^{mg} (*ex gr.* T) **6** Lucastus P Licastus E **7** Constantinus indignus episcopus loci seruator similiter *(sic)* P | ciuitatis + episcopi F *edd.* | Agaae V: Agathę E *(om.* P, *uide supra)* **9** Nichodemus V Nicomedus E **10** Saba P VE, *corr.* F | Anęensium V Anaensium E **13** Saluntanensis P V: Salutanensis E Saluntianentis *ed. Rom.* Saluntianensis *ed. Reg.*; incertum quid Anast. legerit in gr.* (Salonentianae *traditur in D 62*) | ecclesiae *om.* P **14** indignus *om. ed. Rom.** | Auaritianensium VE *edd.* | ecclesiae *om.* P^{ac} *(add.* P^{2} *s.l., ut uidetur)* **15** Apsaritianensis *scripsi coll. gr. et D 77*: Abaritianensis *codd.* Absaritanensis *ed. Rom.* Absartianensis *ed. Reg.** **17** Spirido VE *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | Cythensium P Cytrensium V Cithrensium E, *corr. ed. Rom.* **18** tu Citiu (Tucitiu V): Ticitiu P Tucitii E Citii *ed. Rom.** **21** Thraciae *ed. Rom.** **22** Rhedesti V *(cf. A 94 etc.)*: Redesti P Yhedesti E Rhaedesti *ed. Rom.** **23** Callipoleos (*an* Kallipoleos*? cf. D 119 et E 120) scripsi coll. A 96 et B 93*: Calipoleos P V Caliopoleos E Calliopoleos *ed. Rom.** (*ex gr.* T) **24** Cilensium E Coelensium *ed. Rom.*; cf. E 122* **25** *F 119 om.* P | Panidi V^{pc}E Pani V^{ac} (di *add.* V$^{1-2}$ *s.l.*) Panii *ed. Rom.*, sed cf. B 92 et D 118; cf. Bischofslisten p. 55 adn. 231* **26** Theophilactus *codd., corr. ed. Rom.* | Charitupoleos] *cf. gr.* T **28** Chalcidis *ed. Rom. (cf. gr. et E 126)*: Chalcedonensis P Chalcedonis V Calcedonis E

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

123. Σισίνιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Τζουρουλοῦ ὁμοίως.
124. Βενιαμὶν ἀνάξιος ἐπίσκοπος Λιζίκων ὁμοίως.
125. Κωνσταντῖνος ‹ἀνάξιος› πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τοῦ Ἑξαμιλίου ὁμοίως.
126. Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μέτρων ὁμοίως.
127. Γρηγόριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Θεοδωρουπόλεως ὁμοίως.
128. Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἰουλιουπόλεως ὁμοίως.
129. Θεόφιλος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀναστασιουπόλεως ὁμοίως.
130. Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μίνζου ὁμοίως.
131. Συνέσιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κίνης ὁμοίως.
132. Πέτρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀσπόνης ὁμοίως.
133. Ἄνθιμος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Βερινουπόλεως ὁμοίως.
134. Λύκαστος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Φιλαδελφείας ὁμοίως.
Ma. 389 135. Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σιλάνδου ὁμοίως.
136. Θεοφάνης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μαιονίας ὁμοίως.
Rom. 667 137. Μιχαὴλ ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κερασέων ὁμοίως.
La.-Co. 568 138. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σετῶν ὁμοίως.
139. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Δάλδης ὁμοίως.
140. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ταβάλων ὁμοίως.
141. Θεόπιστος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἑρμοκαπηλίας ὁμοίως.
142. Νικόλαος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Αὐρηλιουπόλεως ὁμοίως.
143. Ἀναστάσιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Τριπόλεως ὁμοίως.
144. Ζαχαρίας ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἱεροκαισαρείας ὁμοίως.
145. Μιχαὴλ ἀνάξιος ἐπίσκοπος Τράλων ὁμοίως.
146. Γρηγόριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Γόρδου ὁμοίως.
147. Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Τρακούλων ὁμοίως.
148. Εὐστάθιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ὑρκανίδος ὁμοίως.
149. Ἰωσὴφ ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀτταλείας ὁμοίως.
150. Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ποιμανινοῦ ὁμοίως.
151. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Λαμψάκου ὁμοίως.
152. Νικήτας ἀνάξιος ἐπίσκοπος τοῦ Ἰλίου ὁμοίως.

(H) T M

1 Σισίννιος ed.Rom.* | Τζουρούλου H **3–4** Κωνσταντῖνος – ὁμοίως] cf. Bischofslisten p. 56 adn. 236 **3** ἀνάξιος suppleui **7** Ἰουλιουπόλεως H (cf. A 105 etc.): Ἰουλιοπόλεως T edd. Ἡλιουπόλεως M **9** Μίνζου scripsi coll. A 109 etc. (cf. Bischofslisten p. 58 adn. 245): Μιζούης T edd. Μινζοῦ M **11** Ἀσπόνης M (cf. A 106 etc.): Ἀσπώνης T edd. **12** Βηρινουπόλεως M (euanidum in H) **14** Σιλανδοῦ M **15** Μαιονίας M (cf. D 160 et E 161): Μαιωνίας H (prob.) Μιονίας T edd. **18** ἐπίσκοπος + πόλεως T (cf. lat.) | Δαλδῆς M **19** ἐπίσκοπος + πόλεως T edd. (cf. lat.) | Ταβάλων T: Ταβάλλων H Γαβάλων M; cf. Bischofslisten p. 59 cum adn. 256 **20** Ἑρμοκαπηλ′ sic H T Ἑρμοκαπήλου ed.Rom.*, sed cf. lat. et A 139 etc. **21** Αὐριλιουπόλεως H Ἀβριλιουπόλεως T **24** Τραλῶν H Τρωάλων M Τράλλων Hard. (ex E 335) **28** Ἀταλείας M **29** Λεόντιος ed.Rom.* ex Vc (ubi traditur Λέωντος) | Ποιμανινῶν M (euanidum in H); cf. Bischofslisten p. 58 cum adn. 252 **31** Νεκτάριος Vc edd. (corr. ed.Rom.^{mg}) | τοῦ H T: om. M | Ἰλίου H (prob.) M: Ἰλαίου T edd.; cf. Bischofslisten p. 59 cum adn. 254

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

123. Sisinnius indignus episcopus Zurulli similiter.
124. Beniamin indignus episcopus Lizicensium similiter.
125. Constantinus indignus presbyter et loci seruator tu Hexamiliu similiter.

126. Constantinus indignus episcopus Metrorum similiter.
127. Gregorius indignus episcopus Theodoropoleos similiter.
128. Constantinus indignus episcopus Iuliopoleos similiter.
129. Theophilus indignus episcopus Anastasiopoleos similiter.
130. Leo indignus episcopus Mizuae similiter.
131. Synesius indignus episcopus Cinae similiter.
132. Petrus indignus episcopus Asponae similiter.
133. Anthimus indignus episcopus Berinopoleos similiter.
134. Lycastus indignus episcopus Philadelphiae similiter.
135. Stephanus indignus episcopus Silandi similiter. Ma. 390
136. Theophanes indignus episcopus Meoniae similiter.
137. Michahel indignus episcopus Ceraseorum similiter. Rom. 667
138. Iohannes indignus episcopus Setensium similiter. La.-Co. 567
139. Iohannes indignus episcopus ciuitatis Daldae similiter.
140. Iohannes indignus episcopus ciuitatis Taballensium similiter.
141. Theopistus indignus episcopus Hermocapiliae similiter. PL 129, 465
142. Nicolaus indignus episcopus Auriliopoleos similiter.
143. Anastasius indignus episcopus Tripoleos similiter.
144. Zacharias indignus episcopus Hierocaesariae similiter.
145. Michahel indignus episcopus Tralensium similiter.
146. Gregorius indignus episcopus Gordi similiter.
147. Leo indignus episcopus Traculensium similiter.
148. Eustathius indignus episcopus Hyrcanidensium similiter.
149. Ioseph indignus episcopus Attaliae similiter.
150. Leo indignus episcopus Poemanini similiter.
151. Iohannes indignus episcopus Lampsaci similiter.
152. Niceta indignus episcopus Hilei similiter.

P VE

1 Zurilli VE **2** Lizicensium F *(cf. gr. et A 104 etc.)*: Lezicensium P VE **3** indignus E *(fort. ex coni.)*, *om.* P V *edd.* | tu Hexamiliu *ed. Rom. (ex gr.)*: tuexamias *(sic)* P V tueramias *(sic)* E **4** indignus E *(fort. ex coni.; cf. gr.)*: *om.* P V **5** Theodorepoleos P **6** *F 128 om.* P **7** Theophylus P | Anastasiapoleos P **8** Mizuae] *cf. gr.* T **9** Sinesius VE **11** Verinopoleos *codd., correxi coll. gr. et A 110 etc.* **12** Philadelphiae V *(cf. A 134 etc.)*: Philadelphensium P Philadelphium E **14** Mioniae *ed. Rom.** (*ex gr.* T) | *post F 136 add.* Gregorius indignus presbyter et loci seruator tu Eramias similiter *ed. Rom.* (male iterat F 125; cf. Bischofslisten p. 16; uncis inclusit ed. Reg.)* **15** Michael E *edd.* **17** ciuitatis *om. ed. Rom.*, sed cf. gr.* T **18** Tabalensium *ed. Rom.* fort. recte* (*sed cf. gr.* H) **19** Hermocapiliae *(cf. gr. et D 168, E 167)*] Hermocapili *ed. Rom.* Hermocapeli *ed. Reg.** **20** Auriliopoleos *ed. Rom.*: Abriliopoleos P E (*fort. retinendum; cf. gr.* T) Abariliopoleos V Aureliopoleos *ed. Reg.* non male* **23** Michael E *edd.* | Trallensium *Hard. (cf. app. crit. gr.)* **27** Ataliae *codd., corr. ed. Rom.* (*cf. D 167 al.)* **28** Pymanini P V Pimanini E, *corr. ed. Rom.* **30** Hilei P E *(cf. gr.* T *et A 124)*: Hylei V Ilaei *ed. Rom.**

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

153. Βασίλειος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀδριανουθηρῶν ὁμοίως.
154. Συμεὼν ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ὤκης ὁμοίως.
155. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Γέρμης ὁμοίως.
156. Θεόδοτος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Παλαιῶν ὁμοίως.
157. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀβύδου ὁμοίως.
158. Στρατήγιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Δαρδάνου ὁμοίως.
159. Μιχαὴλ ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μελιτουπόλεως ὁμοίως.
160. Σισίνιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀδρανείας ὁμοίως.
161. Θεοφύλακτος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀπολλωνιάδος ὁμοίως.
162. Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Καισαρείας Βιθυνίας ὁμοίως.
163. Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Βασιλινουπόλεως ὁμοίως.
164. Κυρίων ἀνάξιος ἐπίσκοπος τοῦ Λόφου ὁμοίως.
165. Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀρίστης ὁμοίως.
166. Νικηφόρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀδρανοῦς ὁμοίως.
167. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Προύσης ὁμοίως.
168. Βασίλειος ‹ἀνάξιος› πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τοῦ Δασκυλίου ὁμοίως.
169. Δαβὶδ ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἑλενουπόλεως ὁμοίως.
170. Ἀναστάσιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κνωσσοῦ ὁμοίως.
Ma. 392 171. Σισίνιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Χερσονήσου ὁμοίως.
La.-Co. 569 172. Ἐπιφάνιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἐλευθερίας ὁμοίως.
Ha. 465 173. Μελίτων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κυδωνίας ὁμοίως.
174. Φωτεινὸς ἀνάξιος ἐπίσκοπος Καντάνου ὁμοίως.
Rom. 668 175. Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος τοῦ Φοίνικος ὁμοίως.
176. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀρκαδίας ὁμοίως.
177. Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κισάμου ὁμοίως.
178. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σουβρίτων ὁμοίως.
179. Ἐπιφάνιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Λάμπης ὁμοίως.
180. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Λήμνου ὁμοίως.
181. Γαβριὴλ ἀνάξιος ἐπίσκοπος Αἰγίνης ὁμοίως.

(H) T M

1 Ἀδριανουθηρῶν M (incertum in H): Ἀδρανουθήρων T edd.; cf. Bischofslisten p. 58 cum adn. 251 **3** ἐπίσκοπος + πόλεως T edd. (cf. lat.), sed cf. A 117 etc. **4** Παλαίων T edd. (euanidum in H) **7** Μελητουπόλεως T ed.Rom. (corr. ed.Reg.) **8** Σισίννιος ed.Rom.* | Ἀδραν′ H Ἀδρανίας M; cf. Bischofslisten p. 58 cum adn. 249 **12** F 164 post F 161 tradit H | τοῦ om. M **13** ἐπίσκοπος + πόλεως T edd. (cf. lat.), sed cf. A 145 etc. | Ἀριστῆς M **14** Νύμφος ed.Rom.* ex Vc (Νίμφος) (euanidum in T) | ἐπίσκοπος + πόλεως T edd. (cf. lat.), sed cf. A 146 etc. | Ἀδραν(οῦ) H; cf. Bischofslisten p. 61 cum adn. 268 **16** ἀνάξιος suppleui (cf. lat.) | τοῦ om. M **17** Ἑλληνουπόλεως H **18** Κνωσσοῦ Vc Ml (euanidum in T): Κνώσσου H Κνωσοῦ M (cf. lat. et adn. ad D 182) **19** Σισίννιος ed.Rom.* | Χερονήσου H M **20** Ἐλευθερίας M (cf. lat. et E 187): Ἐλευθρ′ sic H Ἐλευθερίνης T Ἐλευθέρνης ed.Rom.* **21** Κυδωνίας M ed.Rom.: Κυδνίας H Κυδωνείας T **22** Κατάνης H Καντανοῦ M **23** τοῦ deest in D 186 et E 185, fort. delendum **23–844,13** Φοίνικος – ὁμοίως] omnia fere euanida in H **23** Φοίνικος scripsi coll. D 186 et E 185 (cf. Notit.): Φοινικίου T M; cf. lat. **25** Κισάμου M: Κισσάμου T, sed cf. D 184 et E 183 **26** ἐπίσκοπος + πόλεως T edd. (cf. lat.) | Σουβρίτων M Hard.: Σουβριτῶν T ed.Rom., sed cf. D 185 et E 184 **27** ἐπίσκοπος + πόλεως T edd. (cf. lat.) **28** Λήμνου M (cf. E 336): τοῦ Λίμβου H (prob.) T edd. (cf. lat.)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

153. Basilius indignus episcopus Hadranotherensium similiter.
154. Symeon indignus episcopus Ocae similiter.
155. Theodorus indignus episcopus ciuitatis Germae similiter.
156. Theodotus indignus episcopus Palaeensium similiter.
157. Theodorus indignus episcopus Abydi similiter.
158. Strategius indignus episcopus Dardani similiter.
159. Michahel indignus episcopus Melitopoleos similiter.
160. Sisinnius indignus episcopus Hadraniae similiter.
161. Theophylactus indignus episcopus Apolloniadis similiter.
162. Constantinus indignus episcopus Caesariae Bithyniae similiter.
163. Georgius indignus episcopus Basilinopoleos similiter.
164. Cyrio indignus episcopus Lophi similiter.
165. Leo indignus episcopus ciuitatis Aristae similiter.
166. Nicephorus indignus episcopus ciuitatis Hadrianae similiter.
167. Theodorus indignus episcopus Prusae similiter.
168. Basilius indignus presbyter et uicarius tu Diascyliu similiter.
169. Dauid indignus episcopus Helenopoleos similiter.
170. Anastasius indignus episcopus Cnosi similiter.
171. Sisinnius indignus episcopus Chersonisi similiter. Ma. 391
172. Epiphanius indignus episcopus Eleutheriae similiter. La.-Co. 570
173. Melito indignus episcopus Cydoniae similiter. Ha. 466
174. Photinus indignus episcopus Cantani similiter.
175. Leo indignus episcopus Phynicii similiter. Rom. 668
176. Iohannes indignus episcopus Arcadiae similiter.
177. Leo indignus episcopus Cisami similiter.
178. Theodorus indignus episcopus ciuitatis Subritensium similiter.
179. Epiphanius indignus episcopus ciuitatis Lampae similiter.
180. Iohannes indignus episcopus tu Limbu similiter.
181. Gabrihel indignus episcopus †Hegiae similiter. PL 129, 466

P VE

1 Hadranotherensium (*cf. gr.* T)] Adranotherensium *ed. Reg.** **2** Simeon E *ed. Rom.* **3** ciuitatis] *cf. gr.* T **4** Paleensium P V Palensium E, *corr. ed. Rom. (cf. D 147)* **6** Strategius F: Stratigius P VE **7** Michael E *edd.* **8** Adraniae *ed. Reg.** **9** Apolloniadis F: Apoloniadis P VE **10** indignus *om.* F *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | Bithyniae *scripsi*: Bythiniae P Bythinię V Bithinię E Bithiniensium F Bithyniensium *ed. Rom.** **13** ciuitatis] *cf. gr.* T **14** ciuitatis Hadrianae] *exspectaueris* Hadrani *(cf. D 178), sed cf. gr.* T *et E 177 (ubi uide app. crit.)* **16** indignus presbyter et uicarius *scripsi*: indignus episcopus *codd.* presbyter et uicarius *ed. Rom.** | Diascyliu P *(cf. A 147, D 173, E 172)*: Diasculu *(sic)* V Diasciliu E Dascyliu *ed. Rom.* (*ex gr.)* **17** Helinopoleos *codd.*, *corr. ed. Rom.* **18** episcopus *om.* P | Cnosi P *(cf. gr.* M *et D 182, E 181)*: Nosi V Gnosi E Cnossi *ed. Rom.** **19** Sisinnus P **20** Eleutheriae P E *(cf. gr. et E 187)*: Eleutherinę V Eleuthernae *ed. Rom.** **22** Photius P V Phatius E, *corr. ed. Rom.* **23** Phynicii P *(cf. D 186)*: Phinicii V Phiniui E Phaenicii *ed. Rom.* Phoenicii *ed. Reg.* * *fort. recte (cf. app. crit. gr. et E 185)* **25** Leo – similiter *om.* P | Cisami E: Cysami V Cissami *ed. Rom.** (*ex gr.* T) **26** ciuitatis] *cf. gr.* T **27** ciuitatis] *cf. gr.* T **28** tu Limbu *ed. Rom.* (*ex gr.* T), *recepi dubitanter*: Tubimbu P Tilumbis V Tilumbus E Limbi *ed. Reg.** **29** Gabriel E *edd.* | Hegiae P E: Ęgię V Aiginae *ed. Rom.* * *non male, sed incertum quid legerit Anast. in gr.* (Hegenae *traditur in B 252 et E 194*)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

182. Πέτρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μονοβασίας ὁμοίως.
183. Ἀντώνιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Τροιζήνης ὁμοίως.
184. Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Πορθμοῦ ὁμοίως.
185. Φιλητὸς ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ὠρεοῦ ὁμοίως.
186. Νικήτας ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μέλης ὁμοίως.
187. Νεόφυτος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Γορδοσέρβων ὁμοίως.
188. Γρηγόριος ἀνάξιος πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς Κεφαληνίας ὁμοίως.
189. Φίλιππος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κερκύρων ὁμοίως.
190. Λέων ἁμαρτωλὸς ἐπίσκοπος Ζακύνθου ὁμοίως.
191. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἐτένων ὁμοίως.
192. Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σασίμων ὁμοίως.
193. Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀσπένδου ὁμοίως.
194. Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀμισοῦ ὁμοίως.
195. Ἡράκλειος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἰουνουπόλεως ὁμοίως.
196. Θεοφάνης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σωρῶν ὁμοίως.
197. Νικήτας ἀνάξιος ἐπίσκοπος Δαδύβρων ὁμοίως.
198. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἡρακλείας Πόντου ὁμοίως.
199. Νικήτας ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀδριανουπόλεως ὁμοίως.
200. Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κρατείας ὁμοίως.
201. Θεόφιλος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Προυσιάδος ὁμοίως.
202. Μιχαὴλ ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Τίου ὁμοίως.
203. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κομάνων ὁμοίως.
204. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κερασοῦντος ὁμοίως.
205. Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τοῦ Πολεμωνίου ὁμοίως.
206. Νικήτας ἀνάξιος ἐπίσκοπος τοῦ Ῥυζέου ὁμοίως.
207. Νικηφόρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κλανέου ὁμοίως.
208. Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Τρωκνάδων ὁμοίως.
209. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Πιννάρων ὁμοίως.

(H) T M

1 Μονοβασίας scripsi coll. lat. (uide adn. ad D 194): Μονεμβασίας T M (incertum in H) edd. **2** Τροιζήνης H M: Τροιζῆνος T edd., sed cf. lat. et B 106 etc. **4** Ὠρεοῦ M ed.Rom.: Ὡραίου H Ὡραιοῦ T **5–6** F 186 et 187 (sunt episcopi Bithyniae II) aptiorem locum habent post F 179; cf. Bischofslisten p. 19 et p. 32 adn. 117 **5** Νεκτάριος Vc edd. (Νικήτας ed.Rom.^{mg}) | ἀνάξιος om. Vc ed.Rom. (corr. ed.Reg.) | Μελῆς M **6** ἀνάξιος om. ed.Rom. (corr. ed.Reg.) | Γορδοσερβῶν M **7** καὶ τοποτηρητὴς om. H | Κεφαληνίας T (abbr.) M (cf. D 191 et E 190) ed.Reg.*, om. H Κεφαλληνίας ed.Rom. **8** Κερκύρων M (cf. D 192 et E 191): Κερκυραίων T edd. **9** ἁμαρτωλὸς om. M **10** Ἐτένων M (cf. A 152 etc.): Ἐγενῶν H (prob.) Ἐγένων T Γέμων ed.Rom.* ex Vc (Γένων) **11–12** F 192 post F 193 tradit H recte (cf. Bischofslisten p. 32 adn. 117) **12** Ἀσπένδου M (cf. D 203 et E 202): Ἀσπόνδου T edd. **13** Ἀμίσου H **14** Ἰουνουπόλεως H (prob.) (cf. A 160 etc.): Ἰουνιουπόλεως T M Ἰουνοπόλεως ed.Rom.*; cf. Bischofslisten p. 65 adn. 291 **15** Σορῶν H **16–17** F 197–198 om. Vc edd. **18** Νεκτάριος Vc edd. (corr. ed.Rom.^{mg}) | Ἀδριανουπόλεως scripsi coll. A 165 etc.: Ἀδριανοῦ H (prob.) M Ἀδριανῶν T edd. **19** Κρατείας T: Κρατίας M **20** Προυσιάδος T: Πλουσιάδος M **21** τῆς H T: om. M **23** Κερασούντων H **24** τοῦ om. M | Πολεμονίου T (incertum in H) **25** Νεκτάριος Vc edd. (corr. ed.Rom.^{mg}) | τοῦ T M: τῆς H | Ῥυζέου H (Ῥυ- incertum): Ῥυζαίου T edd. Ῥοιζαίου M **27** Λεόντιος ed.Rom.* ex Vc | ἐπίσκοπος + πόλεως T edd. (cf. lat.) **28** Πινάρων M (incertum in H)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

182. Petrus indignus episcopus Monobasiae similiter.
183. Antonius indignus episcopus Tryzinae similiter.
184. Leo indignus episcopus Porthmi similiter.
185. Philetus indignus episcopus Horei similiter.
186. Niceta indignus episcopus Melae similiter.
187. Neophytus indignus episcopus Gordoseruorum similiter.
188. Gregorius indignus presbyter et loci seruator Cephalinensium similiter.
189. Philippus peccator episcopus Cercyreos similiter.
190. Leo peccator episcopus Zacynthi similiter.
191. Iohannes indignus episcopus Hegenensium similiter.
192. Constantinus indignus episcopus Sasimensium similiter.
193. Leo indignus episcopus Aspendi similiter.
194. Leo indignus episcopus Amisi similiter.
195. Heraclius indignus episcopus Iunopoleos similiter.
196. Theophanes indignus episcopus Sorensium similiter.
197. Niceta indignus episcopus Dadybrensium similiter.
198. Iohannes indignus episcopus Heracliae Ponti similiter.
199. Niceta indignus episcopus Hadrianensis similiter.
200. Constantinus indignus episcopus Cratiae similiter.
201. Theophilus indignus episcopus Prusiadis similiter.
202. Michahel indignus episcopus Tii similiter.
203. Theodorus indignus episcopus Comanensium similiter.
204. Iohannes indignus episcopus Cerasuntensium similiter.
205. Constantinus indignus episcopus Polemonii similiter.
206. Niceta indignus episcopus Rizei similiter.
207. Nicephorus indignus episcopus Clanei similiter.
208. Leo indignus episcopus ciuitatis Trocnadensium similiter.
209. Theodorus indignus episcopus ciuitatis Pinnarensium similiter.

P VE

---

1 Monembasiae *ed. Rom.*, sed cf. B 251 etc. et Bischofslisten p. 63 cum adn. 277* **2** Tryzinae P *(cf. B 106 et D 193)*: Trizinę VE Traezenae *ed. Rom.* Troezenae *ed. Reg.** **3** Porthimi VE *(corr. ed. Rom.)* **4** Phelitus P E Helitus V, *corr. ed. Rom.* | Orei *ed. Rom.*, sed cf. D 197* **6** Neophitus *codd., corr. ed. Rom.* **7** seruator + episcopi F *edd.* | Cephalinensium *scripsi coll. D 191 et E 190:* Cephalensium *codd.* Cephallenensium *ed. Rom.* Cephalenensium *ed. Reg.** **8** peccator] *Anast. uertit* ἁμαρτωλὸς *(fort. ex gr. F 190)* | Cercyreos P *(cf. D 192)*: Cercireos VE Cercyraeon *ed. Rom.** Corcyręorum *La.-Co.*^{mg} **9** peccator + indignus *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | Zacynthi P *ed. Rom.*: Iacinthi VE **10** Hegenensium (*cf. gr.* H T)] Gemensium *ed. Rom.* i. t.* (*ex gr.* Vc) Hemensium *ed. Rom.*^{mg} **11–12** *F 192 post F 193 transponendum; cf. app. crit. gr.* **12** Aspondi *ed. Rom.* (*ex gr.* T) *(corr. Hard.)* **13** Amisi *scripsi coll. gr. et A 153, E 337*: Amissi *codd.* **16** *F 197 male post F 175 posuit ed. Rom.** | Dadibrensium *codd., correxi coll. gr. et A 161 etc. (cf. Hard.*^{mg}*)* Cladibrensium E *edd.* **18** *F 199 om.* P | *fort.* <ciuitatis> Hadrianensis *restituendum; cf. gr.* **21** Michael E *edd.* **25** Rizei *ed. Rom.* Ryzei *ed. Reg. fort. recte (cf. D 216 et E 215)* Rhizei *Hard.* **26** Nicephorus + episcopus *(sic)* P **27** ciuitatis] *cf. gr.* T | Trocnadensium P *ed. Rom.*: Trugnadensium V Truenadensium E **28** ciuitatis *suspectum (fort. ex F 208 insertum), cf. gr.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

210. Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Νήσσα ὁμοίως.
211. Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κάμνου ὁμοίως.
Ma. 393 212. Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Τλῶν ὁμοίως.
213. Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κανδίβων ὁμοίως.
La.-Co. 572 214. Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κορυδάλων ὁμοίως.
215. Πέτρος ἀνάξιος διάκονος καὶ τοποτηρητὴς τοῦ θρόνου Ὀρυκάνδων ὁμοίως.
216. Νικόδημος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σιδύμων ὁμοίως.
217. Ἰωάννης ‹ἀνάξιος› διάκονος καὶ τοποτηρητὴς Φασήλιδος ὁμοίως.
218. Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀράξου ὁμοίως.
219. Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ὑνιάνδου ὁμοίως.
220. Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Λιμύρων ὁμοίως.
221. Σταυράκιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ζηνοπόλεως ὁμοίως.
222. Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κόμβων ὁμοίως.
223. Γρηγόριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κιβύρης ὁμοίως.
Rom. 669 224. Βασίλειος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ταβῶν ὁμοίως.
225. Δωρόθεος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Νεαπόλεως ὁμοίως.
Ha. 468 226. Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀλαβάνδων ὁμοίως.
227. Γρηγόριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἡρακλείας ὁμοίως.
228. Δαβὶδ ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἰασσοῦ ὁμοίως.
229. Γρηγόριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μυλάσσων ὁμοίως.
230. Σέργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Βαργυλίων ὁμοίως.
231. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Μύνδου ὁμοίως.
232. Σταυράκιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σταδίας τῆς Κνίδου ὁμοίως.
233. Γρηγόριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Στρατονικείας ὁμοίως.
234. Νικήτας ἀνάξιος πρεσβύτερος καὶ ὑποψήφιος Ἁλικαρνασοῦ ὁμοίως.
235. Μαυριανὸς ἀνάξιος πρεσβύτερος καὶ ὑποψήφιος Κεράμου ὁμοίως.
236. Παῦλος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀκμωνείας ὁμοίως.

(H) T M

---

1 ἐπίσκοπος + πόλεως M | Νήσσα T (cf. lat.): Νισᾶ M, fort. Νίσσα scribendum (cf. A 173 etc.); cf. Bischofslisten p. 67 adn. 301 **2** Κάμνου H (prob.) T (cf. lat. et E 223): Καμνοῦ M; exspectaueris Καύνου, cf. Bischofslisten p. 66 adn. 300 **3** πόλεως H T (cf. lat.): om. M **5** Λεόντιος La.-Co.* | ἐπίσκοπος + πόλεως T edd. (cf. lat.) **6** διάκονος καὶ τοποτηρητὴς] πρεσβύτερος H | τοῦ θρόνου om. M | Ὀρυκάνδων scripsi coll. D 232 et E 231 (cf. Bischofslisten p. 67 adn. 306): Ὀρικάνδων H (prob.) T Ὀρυκανδοῦ M Ὀρικάνδου ed.Rom.* **7** ἐπίσκοπος + πόλεως T (cf. lat.) **8** ἀνάξιος suppleui (cf. lat.) | Φασήλιδος ed.Rom.: Φασηλίδος T Φασίλιδος M **9** Ἀράξου T (cf. D 233 et E 232): Ἀράζου M (cf. lat.) **10** Ὑνιάνδου (incertum in H)] cf. E 233 et Bischofslisten p. 67 cum adn. 308 **11** ἐπίσκοπος + πόλεως T edd. (cf. lat.) **13** Κομβῶν H M, sed cf. A 183 etc. et Notit. **14** Κιβύρρης M **15** Τάβων H T edd. **17** Ἀλαβάνδων H: Ἀλαβανδ' T Ἀλαβάνδου M ed.Rom.* **19** Ἰάσου H Ἰασοῦ M **20** Μυλάσσων H (prob.): Μυλάσσης T M edd., sed cf. A 193 etc. **21** ἐπίσκοπος + πόλεως T edd. (cf. lat.) | Βαργύλων H **22** Μύνδου H (prob.) Hard.^{mg} (cf. lat. et A 195 etc.): Μίνδου T M edd. **23** Σταδίας M: Σταδ' H Σταδείας T edd. | τῆς Κνίδου H M (cf. lat.): om. T edd.; cf. Bischofslisten p. 68 adn. 317 **25** καὶ ὑποψήφιος om. H **25–26** Ἁλικαρνασοῦ – ὑποψήφιος om. T edd. **26** Μαριανὸς H (prob.) | καὶ ὑποψήφιος om. H **27** Παῦλος H M: Μαυριανὸς T edd. (ex F 235, ut uidetur) | ἐπίσκοπος + πόλεως T edd. (cf. lat.) | Ἀκμωνείας M (uide quae adnotaui ad A 208): Ἀκμονίου H Ἀκμονείας T edd.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

210. Georgius indignus episcopus Nessae similiter.
211. Stephanus indignus episcopus Camni similiter.
212. Constantinus indignus episcopus ciuitatis Tlensium similiter. Ma. 394
213. Constantinus indignus episcopus Candibensium similiter.
214. Leo indignus episcopus ciuitatis Corydalensium similiter. La.-Co. 571
215. Petrus indignus diaconus et loci seruator throni Oricandensium similiter.
216. Nicodemus indignus episcopus ciuitatis Sidymensium similiter.
217. Iohannes indignus diaconus et loci seruator Phasilidis similiter.
218. Stephanus indignus episcopus Arazi similiter.
219. Georgius indignus episcopus Hyniandi similiter.
220. Leo indignus episcopus ciuitatis Limyrensium similiter. PL 129, 467
221. Stauracius indignus episcopus Zenopoleos similiter.
222. Constantinus indignus episcopus Combensium similiter.
223. Gregorius indignus episcopus Cibyrae similiter.
224. Basilius indignus episcopus Tabensium similiter. Rom. 669
225. Dorotheus indignus episcopus Neapoleos similiter.
226. Constantinus indignus episcopus Alabandensium similiter. Ha. 467
227. Gregorius indignus episcopus Heracliae similiter.
228. Dauid indignus episcopus Hiassi similiter.
229. Gregorius indignus episcopus Mylassensium similiter.
230. Sergius indignus episcopus ciuitatis Bargyliensium similiter.
231. Iohannes indignus episcopus ciuitatis Myndi similiter.
232. Stauracius indignus episcopus Stadiae Cnidi similiter.
233. Gregorius indignus episcopus Stratoniciae similiter.
234. Niceta indignus presbyter et electus Alicarnasi similiter.
235. Maurianus indignus presbyter et electus Cerami similiter.
236. Paulus indignus episcopus ciuitatis Acmoniae similiter.

P VE

---

1 Nesse VE **3** Tlensium P *ed. Reg.*: Thelsium VE Tlesium *ed. Rom.* **5** ciuitatis] *cf. gr.* T | Karidalensium P Caridalensium VE, *corr. ed. Rom. ex gr.* **6** *F 215 om.* P | Orycandensium *Hard. fort. recte (cf. D 232 et E 231)* **7** ciuitatis] *cf. gr.* T | Sydimensium V Sidimensium E *(corr. ed. Rom.)* **8** Iohannes VE *(cf. gr.)*: Petrus P **9** Arazi P $V^{ac}E^{pc}$ (*cf. gr.* M): Arazzi V^{pc} (z^{1} *add.* V^{1-2} *subter lin.*) Carci E^{ac} Araxi *ed. Rom.** **10** Hyniandi *ed. Reg.*: Hyniadi P V Hiniadis E Hyniadis *ed. Rom.* **11** ciuitatis] *cf. gr.* T | Limirensium VE **14** *dehinc series episcoporum latina graecae denuo respondet (cf. supra ad F 51)* | Cybire V Cipre E *(corr. ed. Rom.)* **19** Iassi *ed. Rom.** **20** Mylasensium P Milasensium VE, *corr. ed. Rom.* **21** ciuitatis] *cf. gr.* T | Bargiliensium V Bargilensium E Bargylensium *ed. Rom.* **22** Myndi P *Hard.*: Mindi VE *ed. Rom.* **23** Stadiae Cnidi P: Stadiegnidi *(sic)* V Stadiernidi *(sic)* E Stadiae *ed. Rom.** **24** Stratoniciae P *ed. Rom.*: Stratonicę VE **25** presbyter] episcopus *ed. Rom. (corr. Hard.)* | Halicarnassi *ed. Rom.** **27** ciuitatis] *cf. gr.* T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

237. Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀλέων ὁμοίως.
238. Ζαχαρίας ἀνάξιος ἐπίσκοπος Τραπεζουπόλεως ὁμοίως.
239. Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Εὐμενείας ὁμοίως.
240. Φίλιππος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Τρανουπόλεως ὁμοίως.
241. Δοσίθεος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Χωνῶν ὁμοίως.
242. Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Πελτῶν ὁμοίως.
243. Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀππίας ὁμοίως.
244. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σούβλιος ὁμοίως.
245. Παντολέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος †Γαλατίας ὁμοίως.
246. Μιχαὴλ ἀνάξιος ἐπίσκοπος Χαιρετόπων ὁμοίως.
Ma. 396 247. Γρηγόριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Τιμενουθηρῶν ὁμοίως.
248. Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μηδαΐου ὁμοίως.
249. Νικήτας ἀνάξιος ἐπίσκοπος Νακωλείας ὁμοίως.
250. Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τοῦ Κοτυαείου ὁμοίως.
251. Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος τοῦ Δοκιμίου ὁμοίως.
252. Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Εὐκαρπίας ὁμοίως.
253. Μιχαὴλ ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἱεραπόλεως ὁμοίως.
La.-Co. 573 254. Δαμιανὸς ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μηροῦ ὁμοίως.
255. Νικήτας ἀνάξιος ἐπίσκοπος Αὐγουστοπόλεως ὁμοίως.
256. Θεοφύλακτος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κινναβάρεως ὁμοίως.
257. Γρηγόριος ἀνάξιος πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς πόλεως Πολυβωτοῦ ὁμοίως.
258. Θεοφύλακτος ‹ἀνάξιος› πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τοῦ θρόνου Ἴψου ὁμοίως.
259. Νικόλαος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Φυτείας ὁμοίως.
260. Στέφανος ‹ἀνάξιος› πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τοῦ θρόνου Ὄστρου ὁμοίως.

(H) T M

1 Ἀλεῶν H M **3** Εὐμεν' H Εὐμενίας M **4** Φίλιππος – ὁμοίως] cf. Bischofslisten p. 70 adn. 326 | Τρανουπόλεως H T Hard.^{mg}: Τρανοπόλεως M ed.Rom.* (ex Vc) **5** Χωνῶν M: Χονῶν H Χώνων T edd.; cf. Bischofslisten p. 70 adn. 329 **6** Πελτῶν H (cf. Notit.): Πέλτων T M edd. **7** Ἀππίας H M: Ἀππείας T **8** Σούβλιος M (cf. lat.): Σουβλ[…] H Σουβλίου T edd., fort. coll. B 218 Σιβλίας scribendum; cf. Bischofslisten p. 70 adn. 328 **9** Γαλατίας H (-ίας incertum) M: Γαλατείας T edd.; exspectaueris Οὐαλεντίας (cf. B 192 etc.) **11** Τιμενουθήρων T edd. (correxi coll. A 209 etc.) Τιμένου Θηρῶν M; cf. Bischofslisten p. 70 adn. 325 **12** Μηδαΐου H (Μη euanidum) M (cf. B 209 etc. et Notit. 7,412 al.): Μινδαείου T edd. **13** ἐπίσκοπος + πόλεως T edd. (cf. lat.) | Νακολείας T **14** τοῦ om. M | Κοτυαείου M (cf. A 221 etc. et Notit.): Κοττυαείου T edd. **15** τοῦ om. M | Δοκιμίου M ed.Reg.: Δοκιμείου T ed.Rom. **16** ἀνάξιος om. Vc ed.Rom. | ἐπίσκοπος + πόλεως T edd. (cf. lat.) **17** Ἱεραπόλεως M ed.Rom.: Ἱεροπόλεως T **18** ἐπίσκοπος + πόλεως T edd. (cf. lat.) **18–20** Μηροῦ – ἐπίσκοπος om. Vc edd. **18** Μηρ- euanidum in H **19** Αὐγουστουπόλεως H (prob.) **20** ἐπίσκοπος + πόλεως T edd. | Κινναβάρεως M (cf. D 273 et E 272): Κινναβάρων T Κιναβάρων Vc edd.; exspectaueris Κιννα̣βορίου, sed nusquam in codd. traditur, cf. Bischofslisten p. 71 adn. 333 **21** ἀνάξιος om. H (et M ut semper) | καὶ – πόλεως (cf. lat. et D 280)] καὶ τοποτηρητὴς om. H, πόλεως om. T M **21–26** Πολυβωτοῦ – ὁμοίως] omia fere euanida in H **21** Πολυβωτοῦ T M (cf. M in E 279, ubi Πολυβώτου T): Πολυβότου ed.Rom.$^{corr.*}$ non male (cf. D 280 et Notit.) **22** ἀνάξιος suppleui (cf. lat.) | καὶ τοποτηρητὴς om. H | θρόνου H T: om. M | Ἴψου H T: Ἰψοῦ M **24** Φυτείας T: Φυτίας M **25** ἀνάξιος suppleui (cf. lat.) | τοῦ θρόνου om. M | Ὄστρου T (cf. D 279): Ὀστροῦ M; exspectaueris Ὄτρου (cf. B 213 et E 277; Notit. 1,347 al.); cf. Bischofslisten p. 72 cum adn. 336

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

237. Leo indignus episcopus Aleensium similiter.
238. Zacharias indignus episcopus Trapezupoleos similiter.
239. Leo indignus episcopus Eumeniae similiter.
240. Philippus indignus episcopus Tranopoleos similiter.
241. Dositheus indignus episcopus Chonensium similiter.
242. Georgius indignus episcopus Peltensium similiter.
243. Georgius indignus episcopus Appiae similiter.
244. Iohannes indignus episcopus Sublios similiter.
245. Pantoleo indignus episcopus Galatiae similiter.
246. Michahel indignus episcopus Chaeretopensium similiter.
247. Gregorius indignus episcopus Timenutherensium similiter. Ma. 395
248. Georgius indignus episcopus †Midiadii similiter.
249. Niceta indignus episcopus ciuitatis Nacoliae similiter.
250. Constantinus indignus episcopus †Cotaii similiter.
251. Leo indignus episcopus Docimii similiter.
252. Constantinus indignus episcopus ciuitatis Eucarpiae similiter.
253. Michahel indignus episcopus Hieropoleos similiter.
254. Damianus indignus episcopus ciuitatis Meri similiter. La.-Co. 574
255. Niceta indignus episcopus Augustopoleos similiter.
256. Theophylactus indignus episcopus Cinabarensium similiter.
257. Gregorius <indignus> presbyter et loci seruator ciuitatis Polyboti similiter.
258. Theophylactus indignus presbyter et loci seruator throni Ipsi similiter. PL 129, 468

259. Nicolaus indignus episcopus Phytiae similiter.
260. Stephanus presbyter et loci seruator throni Ostri similiter.

P VE

---

1 Alęęnsium V Saleensium E **2–3** *F 238–239 om.* P **5** Chonensium *scripsi coll. A 202 et B 190*: Chonen *(sic)* P V Chonensi E Chonensis *ed. Rom.** **7** *F 243 om.* P **8** Sublios (*cf. gr.* M)] Sublii *ed. Rom.** (*ex gr.* T) **9** Pantoleon *ed. Rom.** | Galatiae] *cf. app. crit. gr.* **10** Michael E *edd.* | Cetoapensium *(sic) codd., corr. ed. Rom.* **11** *F 247 om.* P | Georgius F *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | Timenutherensium *ed. Rom.*: Timerutherensium VE **12** Midiadii] Mindaii *ed. Rom.* (*ex gr.* T)*; incertum quid Anast. legerit in gr., exspectaueris* Medaii *(cf. gr. et B 209)* **13** *F 249 om.* P | ciuitatis] *cf. gr.* T **14** Cotaii P V *(incertum quid Anast. legerit in gr.)*: Cotai E Cottyaii *ed. Rom.* (*ex gr.* T) Cotyaei *Hard., praetulerim* Cotyaii **15** Tocimi P Tocimii VE, *corr. ed. Rom.* **16** *F 252 om.* P | ciuitatis] *cf. gr.* T **17** Michael E *edd.* | Hierapoleos *ed. Rom.*, sed cf. A 215 etc.* **18** ciuitatis (*cf. gr.* T) *om.* F *edd.* **20** Theophilactus P V Theopilattus E, *corr. ed. Rom.* | indignus episcopus *om.* F *edd.* | *fort.* Cinnabarensium *scribendum, cf. gr.* T **21** indignus *suppl. ed. Reg. ex gr.* | ciuitatis *om.* P, *sed cf. gr.* | Polinoti *codd., corr. ed. Rom.* **22** *F 258 om.* P | Theophilactus V Theopilattus E, *corr. ed. Rom.* | throni Ipsi E: *om.* V **23** Phitię VE **24** *F 260 om.* P | *exspectaueris* Stephanus <indignus>, *sed cf. app. crit. gr.* | throni Ostri *ed. Rom. (cf. gr.)*: thromosti *(sic)* E throni V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

261. Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀμβλάδων ὁμοίως.
262. Ἐπιφάνιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Πέρτων ὁμοίως.
263. Μιχαὴλ ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Πάππων ὁμοίως.
Rom. 670 264. Σισίνιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως τοῦ Φιλομηλίου ὁμοίως.
265. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Τυμβριάδων ὁμοίως.
266. Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Ὀρύμνων ὁμοίως.
267. Νικηφόρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Φόγλων ὁμοίως.
268. Μαριανὸς ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μαγύδων ὁμοίως.
269. Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀνδίδων ὁμοίως.
270. Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Παρνασσοῦ ὁμοίως.
271. Θεόφιλος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Χίου ὁμοίως.
272. Σέργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος ‹τῆς› Λέρου ὁμοίως.
273. Ἡράκλειος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Σάμου ὁμοίως.
274. Γαλάτιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Μήλου ὁμοίως.
Ha. 469 275. Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Ἄνδρου ὁμοίως.
276. Εὐστάθιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Τήνου ὁμοίως.
277. Κάλλιστος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Εὐδοκιάδος ὁμοίως.
278. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κρεμνῶν ὁμοίως.
279. Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Λαγίνων ὁμοίως.
280. Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀδριανῆς ὁμοίως.
281. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κοδρούλων ὁμοίως.
282. Εὐστράτιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Δεβελτοῦ ὁμοίως.
Ma. 397 283. Εὐφήμιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σωζοπόλεως ὁμοίως.
284. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τοῦ Βουλγαροφύγου ὁμοίως.
285. Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Πλουτινουπόλεως ὁμοίως.

(H) T M

1 πόλεως H T: om. M | Ἀμβλάδων H (prob.) T: Ἀμυλάδων M **2** πόλεως H T: om. M | Πέρτων Hard.^{mg} (cf. A 227 etc.): Πελτῶν H T (fort. ex F 242) edd. Πέλτων M **3** πόλεως T (incertum in H): om. M | Πούππων T edd. i.t. Πάπων M (euanidum in H), corr. ed.Rom.^{mg} (cf. lat. et A 229 etc.) **4** Σισίννιος ed.Rom.* | πόλεως H T: om. M | τοῦ H T: om. M | Φιλομιλίου T M (incertum in H), corr. ed.Rom. (cf. A 228 etc.) **5** ἀνάξιος om. Vc ed.Rom. (corr. ed.Reg.) | ἐπίσκοπος + πόλεως T (om. Vc) | Τυμβριάδων H (prob.) T: Τυμβριάδος M **6** Στέφανος – ὁμοίως] cf. Bischofslisten p. 64 adn. 282 | πόλεως H T: om. M edd. | Ὀρυμνῶν M **7** ἀνάξιος om. H (et M ut semper) | Φογλῶν H **8** Μαρῖνος T edd. | Μαγύδων] uide adn. ad D 291 et Bischofslisten p. 73 adn. 348 **9** Ἀνδίδων scripsi coll. A 241 etc.: Δίδων codd.; cf. Bischofslisten p. 74 adn. 350 **10** Παρνασσοῦ H M: Παρνασσοῦ T edd. **11** τῆς om. M **12** τῆς addidi coll. D 310 et E 309 **13** Ἥρακλῆς sic M | τῆς H T: om. M **14** Γαλάτιος M (cf. lat. et D 309, E 308): Γαλάτων H (prob.) Γαλατ′ T Γαλατίων ed.Rom. ex Vc (Γαλατίον) | τῆς om. M | Μήλου H (prob.) T: Μιλήτου M **15** τῆς H T: om. M | Ἄνδρου ed.Rom. (cf. lat.): Ἄντρου codd. (idem mendum in D 322) **16** τῆς H T: om. M **17** πόλεως T (cf. lat. et D 303), om. M (incertum in H) | Εὐδοκιάδος M (cf. D 303 et E 302): Εὐδοκιάδων T edd. **18** Κρεννίων H (prob.) Κρημνῶν ed.Reg.* fort. recte (cf. B 259 etc.) **19** Λαγίνων] Λαγνῶν ed.Rom. ex Vc (Λάγνων) (euanidum in H) **20** Κωνσταντῖνος – ὁμοίως] F 280 fort. posteriore aetate insertum est (non traditur in codd. lat.); cf. Bischofslisten p. 16 adn. 48 | Ἀδριανῆς T (cf. B 260 etc.): Ἀδριανοῦ M Ἀνδριανῆς Vc edd. **21** Κοδρούλων H T: Κουδρούλλου M; cf. Bischofslisten p. 75 adn. 362 **22** Δεβέλτου ed.Rom.* ex Vc **23** Εὐφήμιος M (cf. D 296 et E 295): Εὐθύμιος T edd. **24** τοῦ H T: om. M **25** Πλουτινουπόλεως T (cf. B 246 etc. et Notit.): Πλουτινοπόλεως M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

261. Constantinus indignus episcopus ciuitatis Ambladensium similiter.
262. Epiphanius indignus episcopus ciuitatis Peltensium similiter.
263. Michahel indignus episcopus ciuitatis Pappensium similiter.
264. Sisinnius indignus episcopus ciuitatis Philomilii similiter. Rom. 670
265. Iohannes indignus episcopus Tymbriadensium similiter.
266. Stephanus indignus episcopus ciuitatis Orymnensium similiter.
267. Nicephorus indignus episcopus Phoglensium similiter.
268. Marianus indignus episcopus Magydensium similiter.
269. Leo indignus episcopus Didensium similiter.
270. Stephanus indignus episcopus Parnasi similiter.
271. Theophilus indignus episcopus Chii similiter.
272. Sergius indignus episcopus Leri similiter.
273. Heraclius indignus episcopus Sami similiter.
274. Galatius indignus episcopus Militi similiter.
275. Constantinus indignus episcopus Andri similiter. Ha. 470
276. Eustathius indignus episcopus Tini similiter.
277. Kallistus indignus episcopus ciuitatis Eudociadensium similiter.
278. Theodorus indignus episcopus Cremnensium similiter.
279. Constantinus indignus episcopus Laginensium similiter.
280.
281. Iohannes indignus episcopus Cudrulensium similiter.
282. Eustratius indignus episcopus Debelti similiter.
283. Euthymius indignus episcopus Sozopoleos similiter. Ma. 398
284. Theodorus indignus episcopus Bulgarophygensium similiter.
285. Georgius indignus episcopus Plutinopoleos similiter.

P VE

1 ciuitatis *om.* P F *edd.* **2** ciuitatis *om.* F *edd.* | Peltensium] *cf. app. crit. gr.* **3** Michael E *edd.* | ciuitatis *om.* F *edd.* **4** ciuitatis *om.* F *edd.* **5** Timbriadensium VE **6** *F 266 om.* P | ciuitatis *om.* F *edd.* | Orimnensium VE, *corr. ed. Reg. (cf. gr. et E 341)* **8** *F 268 om.* E | Magidensium V **9** Didensium] *Anast. legit* Δίδων, *cf. app. crit. gr.* **10** Parnasi P: Pharnasi VE Parnassi *ed. Rom.** **14** Militi P E (*cf. gr.* M): Meliti V Mili *ed. Rom.* Meli *ed. Reg.** **17** Kallistus *scripsi (cf. E 302)*: Kalistus P V Calistus E Callistus *ed. Rom.** **19** *F 279 om.* P | Lagnensium *ed. Rom.* (ex gr.* Vc) **20** *F 280 non traditur in codd. lat. (cf. app. crit. gr.);* Constantinus indignus episcopus Andrianae (*debuit* Hadrianae) similiter *suppl. ed. Rom.** (*ex gr.* Vc) **21** *F 281 om.* P | Cudrulensium E *(cf. gr.* M *et D 305, E 304)*: Crudulensium V Codrulensium *ed. Rom.** **22** Eustratius V: Eustathius P Eustatius E | Duelti *codd., corr. ed. Rom.* **23** Euthymius (*cf. gr.* T) *ed. Rom.*: Euthimus P Euthimius VE **24** Bulgarophygensium *scripsi dubitanter (cf. E 296)*: Vulgarephesium P Vulgarophesium V Vtigarophesium E Bulgarophygi *ed. Rom.* (cf. gr. et B 245, D 297)* **25–853,1** *F 285–286 om.* P

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

286. Σισίνιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Γαρέλλης ὁμοίως.
287. Ῥουβὶμ ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σκοπέλου ὁμοίως.
288. Βασίλειος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Περβέρεως ὁμοίως.
289. Μιχαὴλ ἀνάξιος ἐπίσκοπος τοῦ Παμφύλου ὁμοίως.
290. Μάνζων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Πρακάνων ὁμοίως.
291. Εὐστάθιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κελενδέρεως ὁμοίως.
292. Σισίνιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μουσβάδων ὁμοίως.
La.-Co. 575 293. Εὐστάθιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Λάμου ὁμοίως.
294. Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σιβύλων ὁμοίως.
295. Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Φιλαδελφείας ὁμοίως.
296. Ζαχαρίας ἀνάξιος ἐπίσκοπος Καρδαβούνδων ὁμοίως.
297. Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Συνάου ὁμοίως.
298. Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας ὁμοίως.
299. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κάδων ὁμοίως.
300. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀζανοῦς ὁμοίως.
301. Θεοφύλακτος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μοσύνων ὁμοίως.
302. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Πραινέτου ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἡ ἁγία σύνοδος ἐξεβόησε· Πάντες οὕτως πιστεύομεν, πάντες τὸ αὐτὸ φρονοῦμεν, πάντες συναινέσαντες ὑπεγράψαμεν. αὕτη ἡ πίστις τῶν ἀποστόλων, αὕτη ἡ πίστις τῶν πατέρων, αὕτη ἡ πίστις τῶν ὀρθοδόξων, αὕτη ἡ πίστις τὴν οἰκουμένην ἐστήριξε. πιστεύοντες εἰς ἕνα θεὸν ἐν τριάδι ἀνυμνούμενον τὰς τιμίας εἰκόνας
Rom. 671 ἀσπαζόμεθα. οἱ μὴ οὕτως ἔχοντες ἀνάθεμα ἔστωσαν, οἱ μὴ οὕτως φρονοῦντες πόρρω τῆς ἐκκλησίας ἐκδιωχθήτωσαν. ἡμεῖς τῇ ἀρχαίᾳ θεσμοθεσίᾳ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἐπακολουθοῦμεν, ἡμεῖς τοὺς θεσμοὺς τῶν πατέρων φυλάττομεν. ἡμεῖς τοὺς προστιθέντας τι ἢ ἀφαιροῦντας ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἀναθεματίζομεν. ἡμεῖς τὴν ἐπείσακτον καινοτομίαν τῶν χριστιανοκατηγόρων ἀναθεματίζομεν. ἡμεῖς τὰς

18–854,2 Ἡ – καθυποβάλλομεν = Quae supersunt actorum graecorum concilii Florentini, pars I, p. 85,28–86,14 Gill (continuatur infra p. 856,4–5) **21–854,4** πιστεύοντες – ἀνάθεμα² ~ Niceph. apol. min. p. 7,1-9 (= cod. V f. 132ᵛ–133ʳ) **23–25** ἡμεῖς – ἀναθεματίζομεν haec tempore concilii Florentini saepe laudantur; cf. e.g. Nil. Cabas. or. 5 de spiritu sancto c. 18,27–30 Kislas

(H) T M **18** Ἡ ἁγία σύνοδος dehinc denuo adsunt V T^{VI} *Can (= Ba Vl Vo La Co Mn Cu)* **18–854,2** = *Conc. Flor.* **21–854,13** ~ Act. V p. 598,13–30 **21–854,9** ~ Act. IV p. 480,11–26 **21–854,4** ~ *Niceph. (= V^{N})* **25–26** ἡμεῖς – ἀναθεματίζομεν Am f. 149ʳ

1 Σισίννιος ed.Rom.* | Γαρέλλης M: Γαριάλων H (prob.) Γαριέλης T edd.; nomen episcopatus incertum, cf. Bischofslisten p. 75 cum adn. 359 **3** Περβέρεως T (cf. B 247 etc.): Πιπέρεως M **4** τοῦ H T: om. M **5** Μανζὼν H (prob.) **6** Κελενδέρων H M **7** Σισίννιος ed.Rom.* **9** Σιβύλων scripsi dubitanter (cf. D 319 et Bischofslisten p. 77 adn. 373): Σιβίλλων H (cf. A 242 et B 236) Σιβίλων T edd. (cf. lat.) Συβίλλων M **12** Συνάου H M (cf. D 330 et E 324): Συννάους T edd. **14** Κάδων scripsi coll. D 324 et E 321: Καδ' H Κάδους T edd. (cf. B 237) Καδασσοῦ M **15** Ἀζανοῦς H M: Ἀζάνους T edd.; exspectaueris Ἀζανῶν (cf. Notit.; Ἀζάνων traditur in B 239 et D 327) **17** F 302 fort. posteriore aetate additum, cf. Bischofslisten p. 28 et p. 61 adn. 264 | ὁρίσας ὑπέγραψα M: ὁμοίως H T, sed cf. lat. **19–20** αὕτη² – πατέρων om. ed.Rom.* **21** πιστεύομεν V | ὑμνούμενον *V^{N} Conc. Flor.* ed.Rom.* | ἁγίας *V^{N}* **22** ἔστω sic V *Co Mn* **23** διωχθήτωσαν V *Mn* **23–24** τῆς² – ἐκκλησίας om. *V^{N}* **24** ἀκολουθοῦμεν *Vl* **25** τι om. *V^{N}* | ἐκ om. V *Co Mn* | τῆς + καθολικῆς T *V^{N}* (sic etiam Act. IV) **25–854,1** ἡμεῖς – ἀποδεχόμεθα om. *V^{N}* **25–26** ἡμεῖς – ἀναθεματίζομεν om. M *Vo^{ac}* (add. *Vo^{1}* in marg. inf.) *Conc. Flor.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

286. Sisinnius indignus episcopus Garelensium similiter.
287. Ruben indignus episcopus Scopeli similiter.
288. Basilius indignus episcopus Piperensium similiter.
289. Michahel indignus episcopus Pamphili similiter.
290. Manzo indignus episcopus Pracanensium similiter.
291. Eustathius indignus episcopus Celendereos similiter.
292. Sisinnius indignus episcopus Musbadensium similiter.
293. Eustathius indignus episcopus Lami similiter. La.-Co. 576
294. Leo indignus episcopus Sibilensium similiter.
295. Stephanus indignus episcopus Philadelphiae similiter. PL 129, 469
296. Zacharias indignus episcopus Cardabundensium similiter.
297. Stephanus indignus episcopus Synai similiter.
298. Constantinus indignus episcopus Ancyrae similiter.
299. Theodorus indignus episcopus Cadi similiter.
300. Iohannes indignus episcopus Azani similiter.
301. Theophylactus indignus episcopus Mosynensium similiter.
302. Iohannes indignus episcopus Praenetensium diffiniens subscripsi.

Sancta synodus exclamauit: Omnes ita credimus, omnes idipsum sapimus, omnes consentientes subscripsimus. haec est fides apostolorum, haec fides patrum, haec fides horthodoxorum, haec fides orbem terrarum firmauit. credentes in unum deum in trinitate laudandum honorabiles imagines osculamur. qui sic se non habent anathema sint, qui sic non sentiunt procul ab ecclesia expellantur. nos anti- Rom. 671
quam legislationem ecclesiae catholicae sequimur, nos leges patrum custodimus. nos eos qui addunt quid uel adimunt de ecclesia anathematizamus. nos subintroductam nouitatem christianos accusantium anathematizamus. nos uenerandas imagines recipimus. nos eos qui sic non se habent anathemati summittimus. his qui

P VE

1 Garelensium V: Galerensium E Gariensium *ed. Rom.* Garielensium *La.-Co.* (fort. recte; cf. D 302)* **2** Rubim *ed. Rom.** (Ruben *La.-Co.*^{mg} *ex* P) **3** Piperensium (*cf. gr.* M)] Perbereos *ed. Rom.*^{mg} (*ex gr.* T) **4** Michael E *edd.* | Pamphyli *ed. Rom.* fort. recte* **6** *F 291 om.* P | Eustatius E | Çelendereos V **7** Musmadensium *codd., corr. ed. Rom.* **12–13** *F 297–298 om.* P **12** Synai F *(cf. gr.)*: Sinai VE Synnai *ed. Rom.** **13** Ancyrae F: Ancirę VE **14** Cadi] *Anast. fort. legit* Κάδου (Cadus *traditur in B 237*) **16** Theophilactus *codd., corr. ed. Rom.* | Mosinensium V Mosinen *(sic)* E **17** Prenetensium VE | diffiniens subscripsi] similiter *ed. Rom.** (*ex gr.* T) **22** pellantur *ed. Rom.** **23** leges V^{ec}: legis P legem E **24–25** subintroductam P: ubi introductam V subinductam E *edd.* **26** recepimus P, *sed cf. gr.* | anathemati] anathematismis F *edd.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

σεπτὰς εἰκόνας ἀποδεχόμεθα. ἡμεῖς τοὺς μὴ οὕτως ἔχοντας τῷ ἀναθέματι καθυποβάλλομεν. τοῖς ἐκλαμβάνουσι τὰς παρὰ τῆς θείας γραφῆς ῥήσεις τὰς κατὰ τῶν εἰδώλων εἰς τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἀνάθεμα. τοῖς μὴ ἀσπαζομένοις τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας ἀνάθεμα. τοῖς ἀποκαλοῦσι τὰς ἱερὰς εἰκόνας εἴδωλα ἀνάθεμα. τοῖς λέγουσιν ὅτι ὡς θεοῖς οἱ χριστιανοὶ ταῖς εἰκόσι προσῆλθον ἀνάθεμα. τοῖς κοινωνοῦσι ἐν γνώσει τοῖς ὑβρίζουσι καὶ ἀτιμάζουσι τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἀνάθεμα. τοῖς λέγουσιν ὅτι πλὴν Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἄλλος ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῶν εἰδώλων ἀνάθεμα. τοῖς τολμῶσι λέγειν τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν εἴδωλά ποτε δεδέχθαι ἀνάθεμα.

Πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων. Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῆς αὐτοῦ μητρὸς πολλὰ τὰ ἔτη. νικητῶν βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη. *νέῳ* Κωνσταντίνῳ καὶ *νέᾳ* Ἑλένῃ αἰωνία ἡ μνήμη. ὁ θεὸς φυλάξει τὸ κράτος αὐτῶν. οὐράνιε βασιλεῦ, τοὺς ἐπιγείους φύλαξον.

Ma. 400 Ὅλοις τοῖς αἱρετικοῖς ἀνάθεμα. τῷ φρυαξαμένῳ συνεδρίῳ κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἀνάθεμα. τῷ δεχομένῳ τὰ δυσσεβῆ τῆς αἱρέσεως αὐτῶν λογύδρια ἀνάθεμα. Θεοδοσίῳ τῷ ψευδωνύμῳ ἐπισκόπῳ Ἐφέσου ἀνάθεμα. Σισινίῳ τῷ ἐπίκλην Ha. 472 Παστιλλᾷ ἀνάθεμα. Βασιλείῳ τῷ κακεμφάτῳ τρικακάβῳ ἀνάθεμα. ἡ τριὰς τῶν τριῶν τὸ δόγμα καθεῖλεν. Ἀναστασίῳ, Κωνσταντίνῳ καὶ Νικήτᾳ τοῖς κατὰ διαδοχὴν τῷ θρόνῳ Κωνσταντινουπόλεως προεδρεύσασιν ὡς *νέῳ* Ἀρείῳ, Νεστορίῳ La.-Co. 577 καὶ Διοσκόρῳ ἀνάθεμα. ἡ ἁγία τριὰς τῶν τριῶν τὸ δόγμα καθεῖλεν. Ἰωάννῃ Νικομηδείας καὶ Κωνσταντίνῳ Νακωλείας τοῖς αἱρεσιάρχαις ἀνάθεμα. *ἐξουδένωσαν* τὴν εἰκόνα τοῦ *κυρίου* καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ, *ἐξουδένωσεν* αὐτοὺς *κύριος*. εἴ τις τῆς χριστιανοκατηγορικῆς αἱρέσεως ὄντα τινὰ ἢ ἐν αὐτῇ τὸν βίον ἀπορρήξαντα διεκ-

21–22 cf. 1 Reg. 15,23 et 26

16–18 Θεοδοσίῳ – καθεῖλεν cf. Steph. Diac. uita Steph. Iun. (BHG[a] 1666) § 29 p. 128,20–22

(H)V T M T[VI] *Can (= Ba Vl Vo La Co Mn Cu)* **2–3** τοῖς – ἀνάθεμα praetermisit H **7–9** τοῖς – ἀνάθεμα praetermisit H **14–856,1** τῷ – ἀνάθεμα praetermisit H **16–17** Θεοδοσίῳ – ἀνάθεμα[2] ~ *Pa* f. 283[v] (continuatur infra l. 20) **20–21** Ἰωάννῃ – ἀνάθεμα = *Pa* f. 283[v] **22–856,1** εἴ – ἀνάθεμα Am f. 149[r]

1 σεπτὰς + καὶ ἁγίας *Ba* | ἀποδεχόμεθα] ἀσπαζόμεθα T edd. Act. IV | τῷ om. HV **2** τὰς[2] om. V **3–4** τοῖς – ἀνάθεμα[1] om. *V[N]* **5** προσῆλθον (cf. lat. et Act. V)] προσέρχονται Act. IV **5–6** τοῖς[2] – ἀνάθεμα om. Vc edd. **6** καὶ ἀτιμάζουσι om. *Ba* **7** ἐκ + τῆς πλάνης M **10** Πολλὰ – βασιλέων om. V *La Co Mn Cu* (sed cf. infra app. crit. ad p. 856,5) | Κωνσταντίνου + τοῦ ὀρθοδόξου ἡμῶν βασιλέως V *La Co Mn Cu* **10–11** πολλὰ – ἔτη[1]] αἰωνία ἡ μνήμη V *La Co Mn Cu, om.* T[VI] *Ba Vl Vo* **11** νικητῶν – ἔτη[2] om. V *La Co Mn Cu* | καὶ om. V *Mn* **12** ἡ μνήμη om. *Cu* | μνήμη + Γερμανοῦ τοῦ ὀρθοδόξου καὶ ἁγιωτάτου πατριάρχου αἰωνία ἡ μνήμη V *La Co Mn Cu* (uide infra p. 856,6) **12–13** ὁ – φύλαξον om. V *La Co Mn Cu* (sed cf. infra app. crit. ad p. 856,5) **12** φυλάξει M *Ba Vl Vo[ac]* (prob., ει in η mut. *Vo[x]*) (-ει incertum in HV T T[VI]) φυλάξῃ ed.Rom.* **12–13** ἐπιγείους] ἐπὶ γῆς *Vl Vo* **15** λογίδρια ed.Rom.* **16** Σισινίῳ T M *Ba* (abbr. T[VI]): Σισιννίω V *Vl Vo La Co Mn Cu Pa* **17** Παστιλλᾶ M *Vl Pa*: Παστιλᾶ V T T[VI] *Vo La Co Mn Cu* Παστιλὰ *Ba* | Βασιλείῳ – ἀνάθεμα[2] om. *Vl* | τρικακάβῳ V M *Ba Vo La Co Mn Cu*: τρικακκάβω T T[VI] *Pa* **18** τὰ δόγματα V *La Co Mn Cu* (cf. lat.) **19** ὡς om. T[VI] **20** ἁγία om. T[VI] *Ba* fort. recte (cf supra l. 17) | τὰ δόγματα V *La Co Mn Cu* edd. (cf. lat.) | post καθεῖλεν inseruit ed.Rom.* ea quae in V post l. 21 ἀνάθεμα traduntur (uide infra) **21** καὶ om. *La* | Νακωλίας V *Mn* Νακολείας T T[VI] *Vl Vo* Νακολίας *Ba* Νακολασίας sic *Pa* | ἀνάθεμα + προσέτι τοῖς ζηλώσασι καὶ μιμησαμένοις τὴν τριφυῆ (τριφυᾶ *La Co Cu*) κακίαν τῶν εἰρημένων αἱρεσιαρχῶν προέδρων ἀνάθεμα (des. *Cu* folio 338[v] mutilato, adhibetur dehinc apographon *Os*). Θεοδώρω (Θεοδότω *La Co Mn Os*), Ἀντωνίω καὶ Ἰωάννη ὡς Μάνεντι, Ἀπολιναρίω καὶ Εὐτυχεῖ τοῖς φαντασιοσκόποις καὶ δοκήταις ἀνάθεμα. Θεοδώρω τῷ Συρακουσῶν τῆς Σικελίας τῷ ἐπιλεγομένῳ Κριθίνῳ καὶ τοῖς συναποστατοῦσιν αὐτῷ ἀνάθεμα V *La Co Mn Os* (inseruit ed.Rom.* post l. 20 καθεῖλεν); cf. Gouillard, Synodikon p. 150 adn. 252; Gero, Constantine V p. 55 adn. 10 **22** ἐξουδένωσεν] ἐξουδενώσει T[VI] (fort. ex *Sept.*) | αὐτοὺς + ὁ V M *Vl La Co Mn Os* edd., sed cf. *Sept.* **22–856,1** εἴ – ἀνάθεμα om. T[VI] *Ba* **22** τῆς om. ed. Rom.* (ex Vc)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

assumunt dicta quae a diuina scriptura contra idola proferuntur in uenerabiles imagines anathema. his qui non salutant sanctas et uenerabiles imagines anathema. his qui uocant sacras imagines idola anathema. his qui dicunt quia ut ad deos christiani ad imagines accesserunt anathema. his qui communicant scienter iis qui iniuriam et contumeliam uenerabilibus imaginibus inferunt anathema. his qui dicunt quia praeter Christum alius eruit nos ab idolis anathema. his qui audent dicere catholicam ecclesiam aliquando idola recepisse anathema.

Multos annos imperatorum. Constantini et Heirenae matris eius multos annos. uictorum imperatorum multos annos. nouo Constantino et nouae Helenae aeterna memoria. deus custodiat imperium eorum. caelestis rex, terrenos custodi. Ma. 399

Omnibus hereticis anathema. frementi concilio contra uenerabiles imagines anathema. ei qui recipit impias hereseos eorum ratiunculas anathema. Theodosio falsi nominis episcopo Epheseno anathema. Sisinnio cognomento Pastilla anathema. Basilio, qui obscena pronuntiatione tricacauus appellatus est, anathema. trinitas Ha. 471
horum trium dogmata deposuit. Anastasio, Constantino et Nicetae, qui per successionem throno Constantinopolitano praesederunt, ac si nouo Arrio, Nestorio et Dioscoro anathema. sancta trinitas horum trium dogmata deposuit. Iohanni Nico- La.-Co. 578
mediae, Constantino Nacoliae heresiarchis anathema. ad nihilum deduxerunt imagi- PL 129, 470
nem domini et sanctorum eius, ad nihilum deduxit eos dominus. si quis quenquam hereseos christianos accusantis uel in ea uitam suam transigentem defenderit, ana-

P VE

6 preter P E **8** Irenae *ed. Rom.** **9** noue P E **10** deus] dominus E *edd.* **12** ei] et E *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | eorum ratiunculas] ratiunculas ipsorum E *edd.* **13** Ephesino P F *edd.* | Pastillae *ed. Rom.** **14** obscoena *ed. Rom.** | tricacauus (*cf. gr. et Conc. Const. IV Anast. interpr. Act. X l. 871*)] tricaccabus *ed. Rom.* (ex Act. I p. 53,16, ubi* tricaccauum *codd.)* **18** nihilum] nichilum VE **19** quemquam *ed. Rom.** **20** transigentem] *exspectaueris* finientem*; cf. infra p. 931,1* (uita sua functum *ed. Rom.*^{mg}) | defendit *ed. Rom.**

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

δικεῖ, ἀνάθεμα. εἴ τις Χριστὸν τὸν θεὸν περιγραπτὸν οὐχ ὁμολογεῖ κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, ἀνάθεμα. εἴ τις τὰς εὐαγγελικὰς ἐξηγήσεις τὰς στηλογραφικῶς γινομένας οὐ προσίεται, ἀνάθεμα. εἴ τις οὐκ ἀσπάζεται ταύτας ὡς εἰς ὄνομα τοῦ κυρίου οὔσας καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ, ἀνάθεμα. εἴ τις πᾶσαν παράδοσιν ἐκκλησιαστικὴν ἔγγραφόν τε ἢ ἄγραφον ἀθετεῖ, ἀνάθεμα.

Rom. 672 Γερμανοῦ τοῦ ὀρθοδόξου αἰωνία ἡ μνήμη. Ἰωάννου καὶ Γεωργίου αἰωνία ἡ μνήμη. τῶν κηρύκων τῆς ἀληθείας αἰωνία ἡ μνήμη. ἡ τριὰς τοὺς τρεῖς ἐδόξασεν. ὧν ταῖς διαλογαῖς κατακολουθεῖν ἀξιωθείημεν οἰκτιρμοῖς τε καὶ χάριτι τοῦ πρώτου καὶ *μεγάλου ἀρχιερέως* Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, πρεσβευούσης τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας θεοτόκου καὶ πάντων αὐτοῦ τῶν ἁγίων· γένοιτο. ἀμήν.

9 cf. Hebr. 4,14

1–2 εἴ – ἀνάθεμα cf. Niceph. refut. c. 47,11–14; Steph. Diac. uita Steph. Iun. (BHG[a] 1666) § 44 p. 145,25–26 **4–5** εἴ – ἀνάθεμα = Quae supersunt actorum graecorum concilii Florentini l.l. p. 86,15–16

(H)V T M T[VI] *Can (= Ba Vl Vo La Co Mn Cu)* **4–5** ~ *Conc.Flor.*

1 οὐκ *Ba Vl Vo* **2–3** γενομένας T[VI] **3–4** εἴ – ἀνάθεμα om. *Os* **3** ὡς om. M **4** οὔσας om. M **4–5** εἴ – ἀνάθεμα] καὶ τί νῦν πράξουσιν οἱ ἀθετοῦντες; add. *Vl*[2mg] (= schol. 479 apud Beneševič) **5** ἢ V T T[VI] *Vl Vo La Co Mn Os* (cf. Act. VIII p. 968,29): καὶ H M *Ba Conc.Flor.* | ἀθετεῖ] οὐ προσίεται H ἀθετῆ *La* | ἀνάθεμα + Πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων. (*Os* add. ὁ δεῖνα τοῦ ὀρθοδόξου ἡμῶν βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη· ὁ δεῖνα τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν βασιλίσσης πολλὰ τὰ ἔτη) ὁ θεὸς φυλάξει τὸ κράτος αὐτῶν. ὁ θεὸς τὴν βασιλείαν αὐτῶν εἰρηνεύσει. οὐράνιε βασιλεῦ (βασιλεὺς *La*), τοὺς ἐπιγείους (ἐπὶ γῆς *Os*) φύλαξον V *La Co Mn Os* (des. *Os*; codices *La Co Mn* add. τοῦ ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη [τοῦ – ἔτη om. *Co Mn*]. Βασιλείου καὶ Κωνσταντίνου, Λέοντος καὶ Ἀλεξάνδρου, Χριστοφόρου καὶ Ῥωμανοῦ, Κωνσταντίνου, Ῥωμανοῦ, Νικηφόρου καὶ Ἰωάννου, Βασιλείου, Κωνσταντίνου καὶ [om. *Co Mn*] Ῥωμανοῦ [+ καὶ Μιχαὴλ *Co Mn*] τῶν τὴν οὐράνιον βασιλείαν τῆς ἐπιγείου ἀλλαξαμένων αἰωνία ἡ μνήμη. Εὐδοκίας καὶ Θεοφανοῦς, Θεοδώρας καὶ Ἑλένης, Θεοφανοῦς καὶ Θεοδώρας τῶν εὐσεβεστάτων αὐγουστῶν αἰωνία ἡ μνήμη [+ Ζωῆς τῆς εὐσεβεστάτης αὐγούστης καὶ τρισμακαρίστου αἰωνία ἡ μνήμη *Co Mn*]. Γερμανοῦ, Ταρασίου, Νικηφόρου καὶ Μεθοδίου τῶν ἀοιδίμων καὶ μακαρίων πατριαρχῶν αἰωνία ἡ μνήμη, Ἰγνατίου, Φωτίου, Στεφάνου καὶ Ἀντωνίου, Νικολάου καὶ Εὐθυμίου, Στεφάνου, Τρύφωνος, Θεοφυλάκτου, Πολυεύκτου, Ἀντωνίου, Νικολάου, Σισιννίου, Σεργίου καὶ [om. *Co Mn*] Εὐσταθίου [+ καὶ Ἀλεξίου *Co Mn*] τῶν ὀρθοδόξων πατριαρχῶν αἰωνία ἡ μνήμη. ἡ ἁγία τριὰς αὐτοὺς ἐδόξασεν. Θεοδώρου τοῦ πανοσίου ἡγουμένου τῶν Στουδίου [Στουδίων *Co*, abbr. *La Mn*] αἰωνία ἡ μνήμη); continuatur in V *La Co Mn* infra l. 7–8 ὧν ταῖς κτλ. **6** Γερμανοῦ – μνήμη[1] tradunt V *La Co Mn Cu* supra p. 854,12 post μνήμη **6–7** Ἰωάννου – ἐδόξασεν om. V *La Co Mn* **7** post ὧν reliqua uerba usque ad finem actionis euanida sunt in H f. 238[r] (textum abbreuiatum esse patet) **8** κατακολουθῶν V ἀκολουθεῖν *Ba Vl Vo* | τε om. V **10** αὐτοῦ om. T edd. | ἀμήν + μηνὶ Ὀκτωβρίῳ ια΄ ἰνδικτιῶνος ια΄ Vc[VI] Ml[VI] (euanidum in T[VI]) *Ba* (*Ba* praemittit ΕΠΡΑΧΘΗ ΕΝ ΕΤΗ ϛσϙς τῆς τοῦ κυρίου μου γενέσεως [sic]). V post ἀμήν addit Ἴσθι δὲ καὶ τὰς ὑπογραφὰς τῶν ἐκτεθεμένων (sic) τὸν τοιοῦτον ὅρον ἔχειν οὕτως· (sequuntur uicariorum Romanorum et Tarasii subscriptiones supra p. 828,18–25 in V omissae Πέτρος … ὑπέγραψα) ὁμοίως καὶ οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι τοῖς πατρικοῖς δόγμασιν ἐξακολουθήσαντες καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ὁρίσαντες ὑπεγράψαμεν (sic). αὗται δὲ αἱ ὑπογραφαὶ οὐκ ἀναγινώσκονται ἐπὶ ἄμβωνος. cf. Bischofslisten p. 15.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

thema. si quis Christum deum circumscriptum non confitetur secundum humanitatem, anathema. si quis euangelicas narrationes titulis picturisque factas non admittit, anathema. si quis non osculatur has tanquam in nomine domini et sanctorum eius factas, anathema. si quis omnem traditionem ecclesiasticam siue scriptam siue non scriptam irritam facit, anathema.

Germani horthodoxi aeterna memoria. Iohannis et Georgii aeterna memoria. Rom. 672
praedicatorum ueritatis aeterna memoria. trinitas hos tres glorificauit. quorum disputationes sequi mereamur miserationibus et gratia primi et *magni pontificis* Christi dei nostri, intercedente intemerata domina nostra sancta dei genetrice et omnibus sanctis eius. fiat. amen.

4–5 si – anathema ~ *Iuo decr. IV 198* („Actio 7 contra falsam synodum"), *PL 161, 309 A (cf. supra ad p. 825,23–24)*: Si quis omnem traditionem ecclesiasticam vel scriptam vel non scriptam violat, anathema sit*; cf. Iuo trip. A 2, 12,4 (in initio) et Grat. C. I q. 7 c. 2 col. 426,24–25*

P VE **4–5** ~ *Iuo decr.*

1 non confitetur *post* humanitatem *ed. Rom.** **6** Gregorii E *edd.* **9** genitrice VE *edd.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:22 AM

PG 98, 1428 Τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ γαληνοτάτοις ἡμῶν βασιλεῦσι Κωνσταντίνῳ καὶ Εἰρήνῃ τῇ αὐτοῦ μητρὶ Ταράσιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος ὑμῶν πόλεως νέας Ῥώμης καὶ πᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος ἡ κατ᾽ εὐδοκίαν μὲν θεοῦ, προστάξει δὲ τῆς φιλοχρίστου ὑμῶν βασιλείας συνελθοῦσα ἐν ταύτῃ τῇ Νικαέων λαμπρᾷ μητροπόλει τὸ δεύτερον

Δοξάζεται ἡ *τῆς ἐκκλησίας κεφαλή, Χριστὸς* ὁ θεὸς ἡμῶν, κράτιστοι βασιλεῖς, ὅτιπερ ἡ *ἐν* τῇ *χειρὶ* αὐτοῦ φυλαττομένη *καρδία* ὑμῶν ἔβλυσε λόγον ἀγαθόν, προστάξασα συναγηγέρθαι ἡμᾶς ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, ἵνα τὴν τῶν ἐκκλησιαστικῶν δογμάτων ἀκράδαντον καὶ ἀσάλευτον θεηγορίαν βεβαίαν κατάσχωμεν. καὶ γὰρ ὥσπερ ἡ κεφαλὴ ὑμῶν χρυσῷ καὶ λίθοις διαυγεστάτοις ἐστεφάνωται, οὕτως οἱ νόες ὑμῶν
Ma. 401 εὐαγγελικαῖς τε καὶ πατρικαῖς διδασκαλίαις κατακεκόσμηνται. αὐτῶν γάρ, *ὧν εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ὁ φθόγγος ἐξελήλυθεν*, ὡς ὄντες φοιτηταὶ καὶ συμμέτοχοι, παντὸς δὲ τοῦ χριστωνύμου λαοῦ ὁδηγοὶ πρὸς εὐσέβειαν τὸν τῆς ἀληθείας ἐστηλογραφήσατε λόγον καὶ τὸν τῆς ὀρθοδοξίας καὶ εὐσεβείας διεζωγραφήσατε χαρακτῆρα καὶ οἷα λαμπτῆρες περιφανεῖς τοῖς πιστοῖς ἀνελάμψατε καὶ ταῖς κινδυνευούσαις ἐκκλησίαις χεῖρα ὠρέξατε, τὰ ὑγιῆ δόγματα κρατύναντες καὶ τὴν ὁμογνωμοσύνην τῶν διεστώτων πρυτανεύσαντες. ἐξὸν τοίνυν μετὰ παρρησίας εἰπεῖν· τὸ τῆς εὐσεβείας εὐδοκίᾳ θεοῦ δι᾽ ὑμῶν ἐβεβαιώθη κατόρθωμα, καὶ *πεπλήρωται χαρᾶς τὸ στόμα ἡμῶν καὶ ἡ γλῶσσα ἡμῶν ἀγαλλιάσεως*, καὶ δι᾽ ἐγγράφου φωνῆς ἡμῶν αἱ γλῶσσαι λαλοῦσι τὰ πράγματα. τί γὰρ τοῦ φυλάττεσθαι ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων βεβαίωσιν φαι-
PG 98, 1429 δρότερον καὶ πρὸς εὐφροσύνην χαριέστερον;

Ἐπεὶ δὲ ἀνέστησάν τινες ἄνδρες μόρφωσιν μὲν εὐσεβείας ἔχοντες, ὅτι ἱερωσύνης ἀξίωμα περιεβέβληντο, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι καὶ τῶν Βαβυλωνίων ἱερέων τὴν κατηγορίαν ἐπισπασάμενοι — οὓς καὶ ἡ προφητεία θριαμβεύει λέγουσα·
La.-Co. 580 *ἐξῆλθεν ἀνομία ἐξ* ἱερέων *Βαβυλῶνος* —, μᾶλλον δὲ Καϊαφαϊκὸν συνέδριον συστησά-
Ha. 473 μενοι, γεννήτορες γεγόνασι δυσσεβῶν διδαγμάτων, καὶ *ἀρᾶς καὶ πικρίας* ἔχοντες *στόμα* τὸ ἐπὶ κακοῖς ἰσχύειν δόξαν ἐλογίσαντο· καὶ δύσφημον ἔχοντες γλῶτταν καὶ κάλαμον ὑπουργοῦντα ταύτῃ ταῖς αὐτολέκτοις τοῦ θεοῦ φωναῖς μαχόμενοι ἑτερατο-
Rom. 673 λόγησαν, τὸ *βασίλειον ἱεράτευμα* καὶ *ἔθνος ἅγιον*, τοὺς *ἐνδυσαμένους Χριστὸν* καὶ τῇ χάριτι αὐτοῦ ἀνασωθέντας ἐκ τῆς τῶν εἰδώλων πλάνης εἰδωλολάτρας ἀποκαλέσαντες, καὶ κακουργίας ἔχοντες γνώμην χεῖρας ἀθέσμους ἐπέβαλον, ἀφανίσαι οἰόμε-

---

6 cf. Eph. 5,23 al. **7** cf. Prou. 21,1 **11–12** cf. Ps. 18,5 = Rom. 10,18 **18–19** cf. Ps. 125,2 **25** cf. Sus. (Theod.) 5 **26–27** cf. Rom. 3,14 (= Ps. 13,3); cf. etiam Ps. 9,28 **29** cf. 1 Petr. 2,9 | cf. Rom. 13,14 et Gal. 3,27

1–868,6 cf. Grumel/Darrouzès, Reg. n. 358 **15–16** ταῖς — ὠρέξατε ~ Conc. Const. III (sermo prosph. [CPG 9437,2]), ACO ser. II, II 2 p. 820,4 **16–17** τὴν — διεστώτων = Conc. Const. III l.l. p. 804,24 **17–21** τὸ — χαριέστερον cf. Conc. Chalc. (epist. ad Leonem papam [CPG 5957 = 9022]), ACO II 1,3 p. 116,18–21

22–862,3 Ἐπεὶ — συμπεφωνήκαμεν ~ (Ps.-) Decretum synodi a. 843 habitae l. 13–53 Gouillard (continuatur infra p. 862,15) **22–25** Ἐπεὶ — Βαβυλῶνος cf. Steph. Diac. uita Steph. Iun. (BHG[a] 1666) § 29 p. 128,1–3

V T M **22–862,3** ~ *Decr. (= B M)*

1–5 superscriptionem om. H, ubi 138[r] l. 2–9 (κεφά(λαιον) γ′ in marg.) nihil inuenitur nisi epistulae initium Δοξάζεται ἡ τῆς ἐκκλησίας (fort. usque ad l. 11 κατακεκόσμηνται; sequitur doxologia, ut uidetur), omnia fere uerba euanida sunt (dinoscitur f. 138[r] l. 8 διδασκαλίαις). **2–3** πόλεως ὑμῶν V **2** ἡμῶν M **3** μὲν om. T edd., sed cf. lat. **4** ταύτῃ om. V **6** ἡμῶν + ὦ V **12** ἐξῆλθεν *Sept. N. T.* | ὄντες] ὄντως Vc[mg] (Bonafides) edd. **19** ἡμῶν[2] M ed. Rom. (cf. lat.): ὑμῶν V T **20** βεβαίωσις V **22** Ἐπειδὴ *Decr.* **23** περιβέβληνται V | αὐτῆς V T *Decr.*: ταύτης M | καὶ om. ed. Rom.* **25** Καϊφαϊκὸν ed. Reg.* **28** κάλαμον + δὲ V | ταύτῃ om. M **30** ἀνασωθέντες V **30–31** καλέσαντας (sic) V **31** ἀθέσμως *Decr.* | ἐπέβαλλον V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:29 AM

Piissimis et christianissimis imperatoribus nostris Constantino et Heirenae matri eius Tarasius indignus episcopus diuinitus conseruandae regiae urbis uestrae nouae Romae et tota sancta synodus, quae beneplacito quidem dei, praeceptione uero deum amantis imperii uestri secundo conuenit in hac splendida Nicaenorum metropoli

Glorificatur *ecclesiae caput*, *Christus* uidelicet deus noster, optimi principes, quoniam *cor* uestrum, quod *in manu* eius custoditur, protulit uerbum bonum, praecipiens simul erigere nos in nomine ipsius, ut ecclesiasticorum dogmatum inconcussum et immobilem ac diuinum affatum firmissimum teneamus. etenim sicut caput uestrum auro et lapidibus fulgidis coronatur, ita et sensus uestri euangelicis et paternis magisteriis adornantur. cum enim eorum quorum *in omnem terram sonus exiuit* Ma. 402 essetis discipuli et participes totiusque Christi nomine nuncupatae plebis ad pietatem ductores, ueritatis stilo descripsistis sermonem et horthodoxiae ac pietatis depixistis characterem et ueluti luminaria praefulgida fidelibus illuxistis et manum periclitantibus ecclesiis porrexistis, sana dogmata confirmantes et consensum eorum quae inter se dissonant instaurantes. licet igitur cum fiducia dicere: pietatis bona uoluntate dei per uos correctio stabilita est, et idcirco *repletum est gaudio os nostrum et lingua nostra exultatione*, et per inscriptam uocem nostram res linguae loquuntur. quid enim ecclesiasticorum negotiorum firmitatis custodia iocundius et ad laetitiam gra- PL 129, 471 tius?

Quia uero insurrexerunt quidam uiri formam quidem pietatis habentes, quoniam sacerdotii dignitate circumamicti sunt, uirtutem autem eius abnegantes et Babyloniensium sacerdotum calumniam arripientes – quos et prophetia publicat dicens: *egressa est iniquitas a* sacerdotibus Babylonis –, immo uero Caiphaicum concilium La.-Co. 579 statuentes, genitores facti sunt dogmatum impiorum, et *os maledictionis et amaritu-* Ha. 474 *dinis* habentes praeualere in malis gloriam arbitrati sunt; infamemque linguam et calamum ministrantem huic possidentes et uoces quae ab ipso deo prolatae sunt impugnantes atque portentuose *regale sacerdotium* et *gentem sanctam* et eos qui *Christum induerunt* et gratia eius ab idolorum errore saluati sunt idololatras uocantes et nequam operationis habentes uotum manus illicitas inmiserunt, demoliri opinati Rom. 673

23 egressa – Babylonis *cf. Vulg. Dan. 13,5*

P VE

1–4 Piissimis – metropoli P *litt. maiusc.* (V *usque ad* diuinitus) **1** Eirene V Irenae *ed. Rom.** **3** preceptione P E (*abbr.* V) **4** Nicaenorum P: Nicaeorum V *edd.* Niceorum E*; exspectaueris* Nicaensium **7** simul erigere ~ συναγηγέρθαι? *Anast. uertit* συνεγεῖραι *(„gr.* conuenire" *ed. Rom.*^{mg}*)* | simul] scilicet *ed. Rom.** **8** firmissimæ V firmissime *ed. Rom.** **10** exiuit sonus *ed. Rom.* (ex Vulg.)* **12** descriptis P | depinxistis E *edd.* **13** caracterem VE **14–15** quae – dissonant] qui i. se dissonabant *ed. Rom.*^{mg} **16** correctio stabilita] „*gr.* insigne opus stabilitum" *ed. Rom.*^{mg} *(Anast. uertit* ἡ … κατόρθωσις*; cf. Gloss.)* **17** inscriptam VE *(Anast.* ἐγγράφου *ad uerbum uertit)*: scriptam P | linguae + nostrae V *edd., sed cf. gr.* | locuntur P V **18** iocunditatis P^{ac} (tatis *exp.*, us *superscr.* P^{c}) **21–22** Babylloniensium V Babilloniensium E Babylonensium *ed. Rom.** **22** kalumniam P calumpniam V*;* accusationem *ed. Rom.*^{mg} *(non male, sed* calumniam arripientes *est mendum interpretis)* **23** Babyllonis V Babilonis E | Cahiphaicum P **26** prolate P V **27–29** atque – inmiserunt] *Anast. constructionem uerborum mutauit („gr.* portentuose *etc.* idololatras uocarunt" *ed. Rom.*^{mg}*)* **28** ydolatras V F idolatras E *(corr. ed. Rom.)* **29** illicita E ad illicita F^{2} *edd., sed cf. gr.* | immiserunt *ed. Rom.**

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:29 AM

νοι τὴν τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἀναζωγράφησιν. καὶ ὅσα μὲν ἐκ ψηφίδος ὄντα ἐξώρυξαν, ὅσα δὲ ἐκ κηροχύτου χρωματουργίας λεάναντες τῶν σεπτῶν ναῶν τὴν εὐκοσμίαν εἰς ἀκοσμίαν μετέβαλον, σὺν τούτοις δὲ καὶ τὰ ἐν σανίσιν εἰς μνήμην ὄντα Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ πυρὶ παρέδωκαν καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν τὰς καθ᾽ ἡμᾶς ἐκκλησίας λυμηνάμενοι διετάραξαν. καὶ αἱρεσιάρχαι οἱ ἱεράρχαι γεγόνασι, καὶ ἀντὶ μὲν εἰρήνης ἔριν τῷ λαῷ προσεφώνησαν, ἀντὶ δὲ *σίτου ζιζάνια* ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς ἀρούραις ἐνέσπειραν, *τὸν οἶνον ἔμιξαν ὕδατι* καὶ *τὸν πλησίον ἐπότισαν ἀνατροπὴν θολεράν*. καὶ λύκοι ἁρραβικοὶ ὄντες δορὰν προβάτων ὑπεκρίθησαν ἐνδύσασθαι καὶ τὴν ἀλήθειαν παραλογιζόμενοι τὸ ψεῦδος ἐπεσπάσαντο. ἀλλ᾽ *ὡὰ ἀσπίδων ἔρρηξαν καὶ ἱστὸν ἀράχνης* κατὰ τὸν προφήτην *ὕφαναν· καὶ ὁ μέλλων τῶν ὠῶν αὐτῶν φαγεῖν συντρίψας οὔριον εὗροι καὶ ἐν αὐτῷ βασιλίσκον* ἰοῦ καὶ πνοῆς θανατηφόρου γέμοντα.

Καὶ ἐπεὶ ταῦτα οὕτω διέθεντο καὶ τὴν ἀλήθειαν τὸ ψεῦδος κατεβόσκετο, οὐ συνεχωρήσατε, ἡμερώτατοί τε καὶ ἀνδρειότατοι ἡμῶν βασιλεῖς, ἐν τοῖς ὑμετέροις χρόνοις τὴν οὕτω λοιμώδη καὶ ψυχοφθόρον πλάνην ἐνδιαμένειν, ἀλλὰ ταύτην τῇ αὔρᾳ *τοῦ* θείου *πνεύματος* τοῦ *ἐν ὑμῖν οἰκοῦντος* ἀφανίσαι προεθυμήθητε, ὅπως εὐσταθὲς διαμείνῃ τῆς ἐκκλησίας τὸ σύστημα καὶ τοῦ παντὸς ὑπηκόου τὸ σύγκριμα καὶ τὸ βασίλειον ὑμῶν κατὰ τὴν ὑμετέραν ἐπωνυμίαν εἰρηνικῶς διευθύνηται. καὶ οὐκ ἀν-
Ma. 404 εκτὸν ἢ φορητὸν ἡγήσασθε τὰ μὲν ἄλλα ὁμονοεῖν ἡμᾶς καὶ συμβιβάζεσθαι, περὶ δὲ τὸ τῆς ζωῆς ἡμῶν κεφάλαιον, ἤγουν τὴν εἰρήνην τῶν ἐκκλησιῶν, ἑαυτῶν ἀπορρήγνυσθαι καὶ ἀποσχίζεσθαι, καὶ ταῦτα *Χριστοῦ κεφαλῆς ὄντος* ἡμῶν, ἡμεῖς δὲ καθεξῆς *μέλη* καὶ *ἓν σῶμα* διὰ τῆς πρὸς ἀλλήλους ὁμοδοξίας καὶ πίστεως.

Διὸ τὴν ἱερὰν ἡμῶν καὶ πολυάνθρωπον συναθροισθῆναι ἐκελεύσατε ὁμήγυριν ἐν
PG 98, 1432 ταύτῃ τῇ Νικαέων μητροπόλει, ἵνα τὴν τῶν ἐκκλησιῶν διάστασιν ἀποσεισάμενοι τὰ διεζευγμένα πρὸς ἕνωσιν ἐφελκύσωμεν, καὶ τὴν ἔναγχος ὑφανθεῖσαν ἐξ ἀκανθίνων νημάτων συρφετώδη σισύραν εἴτουν ψευδοδιδασκαλίαν διαρρῆξαι καὶ διασχίσαι καὶ τὸν τῆς ὀρθοδοξίας διαπλῶσαι χιτῶνα.

Καὶ δὴ ἀποστολικαῖς καὶ πατρικαῖς ἐξακολουθήσαντες παραδόσεσι — τολμῶμεν δὲ λέγειν· συμπνοίᾳ τοῦ παναγίου ὁμονοήσαντες πνεύματος — ἀλλήλοις τε συνενεχθέν-

---

6–7 cf. Mt. 13,25 **7** οἶνον — ὕδατι cf. Is. 1,22 **7–8** τὸν[2] — θολεράν cf. Hab. 2,15 **10–11** cf. Is. 59,5 **16** cf. Rom. 8,11; 1 Cor. 3,16 **21** cf. Eph. 4,15 al. **22** cf. Rom. 12,5; 1 Cor. 12,12

5–9 αἱρεσιάρχαι — ἐπεσπάσαντο ~ Conc. Const. III (sacra ad syn. Romae [CPG 9440]), ACO ser. II, II 2 p. 860,4–7 (partim ad uerbum) **10–11** ὡὰ — βασιλίσκον ~ Conc. Ephes. (epist. syn. or. ad Augustas [CPG 6318 = 8706]), ACO I 1,5 p. 132,11–13 **13** ἐπεὶ — κατεβόσκετο ~ Conc. Const. III l.l. p. 860,8–9 **23–862,1** Διὸ — ἅπαντες cf. Conc. Const. III (sermo prosph. [CPG 9437,2]), ACO ser. II, II 2 p. 812,5–13

V T M **5–9** ~ *Conc. Const. III* **10–11** ὡὰ — βασιλίσκον ~ *Conc. Ephes.* **13** ~ *Conc. Const. III*

---

1 ψηφῖδος ed. Rom.* **2** λειάναντες M^{ac} (prob.) **3–4** ὄντα post σανίσιν M **7** ἐνέσπειρον V | ἐνέμιξαν V **8** ἀνατροπῇ θολερᾷ *Sept.* (ubi uar. lect. ἀνατροπὴν θολεράν), cf. lat.; ἀνατροπὴν θολεράν tradunt etiam *Conc. Const. III* l.l. et *Decr.* | ἀραβικοὶ V *Decr.* edd. | προβάτου *Decr.* **13** Καὶ ἐπεὶ T (cf. lat.): καὶ ἐπειδὴ V *M* ἐπεὶ δὲ Μἐπεὶ *B* **14** τε om. V *Decr.* | ἀνδρειότατοι + καὶ ὀρθοδοξότατοι *Decr.* **15** om. V **16** ἐξαφανίσαι *Decr.* | προθυμήθητε V | εὐσταθῶς V *Decr., sed cf. lat.* **17** διαμένῃ *Decr.* ed. Rom.* **20** ἤγουν] ἤως T ἤτοι ed. Rom.* ex Vc (Probatares in marg.) **21** κεφαλῆς] κεφάλαιον T edd. | ἡμῶν M ed. Rom. (cf. lat.): om. V T *Decr.* | ἡμεῖς T *Decr.* (cf. lat.): ὑμεῖς V, om. M ed. Rom.* **22** μέλη — σῶμα V T *Decr.*: μελῶν καὶ ἑνὸς σώματος M (fort. ex coni., uide supra) **23** ἡμῶν + ταύτην *Decr. (cf. Conc. Const. III)* **26** σισύραν] σηρᾶν *B* σειρὰν *M* **27** διπλῶσαι *M* ἐξαπλῶσαι *B* | χιτῶνα] „add. ex l. σπουδάσωμεν“ ed. Rom.^{mg} (cf. app. crit. lat.) **28** ἐξακολουθοῦντες M *B* | τολμῶ ed. Rom.* ex Vc | δὲ] δὴ M, om. *Decr.* **29** ἁγίου *Decr.* | πνεύματος ὁμονοήσαντες V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:29 AM

uenerabilium picturam imaginum. et quidem quaecumque de tessellis fuerunt facta effoderunt, quae uero ex cera fuere perfuso colorum opere deleuerunt uenerabiliumque imaginum decus in dedecus transtulerunt. cum his autem et ea quae in tabulis in memoriam Christi dei nostri et sanctorum eius extiterunt igni tradiderunt et, ut apertius dicamus, ecclesias nostras depopulati conturbauerunt. et facti sunt hereseon principes qui erant principes sacerdotum, et pro pace quidem contentionem populo acclamauerunt, porro pro frumento *zizania* ecclesiasticis aruis seminauerunt, *uinum miscuerunt aquae* et proximum potauerunt subuersione turbulenta. et cum lupi arabici essent, pelle ouium se simulauerunt indutos et ueritate paruipensa mendacium arripuerunt. *sed oua aspidum ruperunt et telam araneae* secundum prophetam *texuerunt*, et *qui* comessurus est ouum earum conterens calefactum inueniet et in eo *regulum* esse ueneno et spiritu mortifero plenum.

Et quia haec ita disposuerunt et ueritatem mendacium depauit, non indulsistis, mansuetissimi atque fortissimi imperatores nostri, temporibus uestris permanere tam pestilentem et animas corrumpentem errorem, sed hunc aura diuini *spiritus*, qui *in uobis* habitat, exterminare procurastis, quatinus stabilis permaneat ecclesiae coetus et cunctorum subditorum collatio atque imperium uestrum secundum cognomen uestrum pacifice dirigatur. nec tolerabile uel portabile duxistis quominus unum sentiremus et in idipsum conueniremus et erga uitae nostrae capitulum, id est pacem eccle- Ma. 403
siarum, nemo ex nostris se discinderet et abscinderet, cum *Christus sit caput* nostrum, nos autem consequenter *membra* et *unum corpus* per mutuae ac unius opinionis fidem.

Propter quod sacram nostram et populosam congregari iussistis cateruam in hac Nicaensium metropoli, ut ecclesiarum dissensionem repellentes disiuncta ad unitatem trahamus et eam quam nuper intexuerunt ex spineis filis ignominiosam grossamque PL 129, 472
uestem, id est falsam doctrinam, disrumpere et scindere et horthodoxiae incorruptam conseruare tunicam studeamus.

Itaque apostolicas et paternas traditiones sequentes – audemus autem dicere: conspiratione sanctissimi spiritus consonantes – inuicemque collecti uniuersi, concordan-

---

7–12 porro – plenum ~ *LC IV 22 p. 542,13–19 (= IV Capit. p. 488,13–19; deest in *Hadr.)*: De eo, quod nec sibi ipsis parcunt, cum parentibus suis iniuriam inferunt dicentes: „Pro vero tritico zizania ecclesiasticis agris seminaverunt, vinum miscuerunt aquę et proximum potaverunt subversionem turbulentam, et lupi Arabici exsistentes pellem ovium subsannaverunt indueri et veritatem praetereuntes mendacium amplexi sunt, sed ova aspidum iactaverunt et tela aranei secundum prophetam texuerunt, et qui sperat ova eorum comedere, confringens caudam inveniet et in eo basiliscum venenum et flatum mortiferum repletum."

P VE **7–12** ~ *LC*

1 quaecunque E *ed. Rom.* **3** imaginum] „*gr.* templorum" *ed. Rom.*^{mg} *(cf. e. g. p. 875,12); error interpretis esse uidetur* **7** zizania + in *ed. Rom.*, sed cf. LC* **9** simulauerunt + esse F *edd.* | paruipensa] defraudata *ed. Rom.*^{mg} **11** commessurus VE commesturus *ed. Rom.** comesturus *ed. Reg.** | eorum *ed. Rom.* (cf. Vulg. et LC) non male, sed Anast. pronomen ad* aspidum *rettulisse uidetur (Dubielzig)* | calefactum (*cf.* confotum *Vulg.*)] caudam (~ οὐρὰν) *LC* putridum *ed. Rom.*^{mg} *(fort. ex Hier. in Is. 16,59,5 l. 7–8 Adriaen)* **16** instabilis P^{ac} (in *exp.*) | cętus VE **17** collatio] collectio *ed. Rom.*^{mg}*, sed cf. ThLL s. u.* collatio **18–20** quominus – abscinderet] *Anast. uerbis* τὰ μὲν ἄλλα *et* δὲ *neglectis sententiam male intellexit (uide infra ed. Rom.*^{mg}*)* **18** quominus unum] „*gr.* ut in aliis quidem unum *etc.*" *ed. Rom.*^{mg} **19–20** ecclesiarum – abscinderet] „*gr.* eccl. essent inter nos dissidia" *ed. Rom.*^{mg} **20** abscideret *codd., corr. ed. Rom.* **23–24** Nichaensium V Nicahensium E Nicensium F *edd.* **25–27** et – studeamus] *Anast.* studeamus *de suo addidisse uidetur, inde uerborum constructionem mutauit (in gr. ea quae post* ἐφελκύσωμεν *leguntur cum* ἐκελεύσατε *coniungenda sunt)* **25** ea VE (*corr.* F^{2}) **26** id] ad P | doctrinam falsam F *edd.* | dirrumpere V dirumpere E **27** conseruare] „*gr.* expandere" *ed. Rom.*^{mg} **29** collecti] conuenientes *ed. Rom.*^{mg}

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:29 AM

τες ἅπαντες, σύμφωνον ἡμῖν ἔχοντες τὴν παράδοσιν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ταῖς ὑποτυπωθείσαις συμφωνήσεσι παρὰ τῶν ἁγίων ἓξ οἰκουμενικῶν συνόδων συμπεφωνήκαμεν, ἀναθεματίσαντες τὴν Ἀρείου μανίαν, τὴν Μακεδονίου λύτταν, Ἀπολιναρίου τὴν ἀνόητον φρένα, Νεστορίου τὴν ἀνθρωπολατρίαν, Εὐτυχοῦς καὶ Διοσκόρου
Rom. 674 τὴν συγχυτικὴν ματαιότητα καὶ τὴν σὺν αὐτοῖς πολυκέφαλον ὕδραν, Ὠριγένους,
La.-Co. 581 Διδύμου καὶ Εὐαγρίου τὰ ληρώδη μυθεύματα, Σεργίου καὶ Ὀνωρίου καὶ Κύρου καὶ Πύρρου καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς ⟨τὴν⟩ μονοθέλητον, μᾶλλον δὲ κακοθέλητον βούλησιν· καὶ τὸ καινούργημα τὸ τούτοις ἐφάμιλλον, τὸ μετὰ ταύτας κενῶς φλυαρηθὲν κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων, συμφώνως καὶ συμψύχως παρὰ τοῦ πνεύματος λαβόντες λόγον καὶ παρ᾽ αὐτοῦ ἀρυσάμενοι καθαρὸν ὕδωρ τῷ σπόγγῳ τῶν θείων δογμάτων τοῦτο ἐξηλείψαμεν καὶ τοὺς ἐφευρετὰς τῆς νεωτεροποιοῦ κενοφωνίας πόρρω
Ha. 476 που τῶν ἐκκλησιαστικῶν περιβόλων ἐβάλομεν. καὶ ὥσπερ *χεῖρες καὶ πόδες συμφώνως τοῖς τῆς ψυχῆς ἀφηγήμασι κινοῦνται, οὕτως* παρὰ τοῦ πνεύματος λαβόντες χάριν καὶ ἰσχύν, σύνδρομον ἔχοντες τοῦ κράτους ὑμῶν τὴν συμμαχίαν τε καὶ εὐσέβειαν, συμπεφωνήκαμεν καὶ τὴν ἀλήθειαν ἐκηρύξαμεν, ὥστε κατὰ πάντα ἀποδέχεσθαι τὰς σεπτὰς εἰκόνας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καθὸ τέλειος ἄνθρωπος γέγονε καὶ ὅσα ἱστορικῶς κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν διήγησιν διαγράφονται, τῆς τε ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας θεοτόκου ἁγίων τε ἀγγέλων – ὡς ἄνθρωποι γὰρ ἐνεφανίσθησαν τοῖς ἀξίοις γενομένοις τῆς αὐτῶν ἐμφανείας – καὶ πάντων τῶν ἁγίων [καὶ τοὺς ἀγωνιστικοὺς αὐτῶν ἄθλους] ἔν τε σανίσι καὶ ἐν τοίχοις ἱεροῖς τε σκεύεσι καὶ ἐσθήσεσι, καθὼς ἐκ τῶν ἀνέκαθεν χρόνων ἡ ἁγία τοῦ θεοῦ καθολικὴ ἐκκλησία παρέλαβε καὶ ἐθεσμοθετήθη παρά τε τῶν ἁγίων πρωτάρχων τῆς ἡμῶν διδασκαλίας καὶ τῶν αὐτῶν διαδόχων θεσπεσίων πατέρων ἡμῶν, καὶ ταύτας προσκυνεῖν ἤγουν ἀσπάζεσθαι.

Ταυτὸν γὰρ ἀμφότερα· ,κυνεῖν᾽ γὰρ τῇ ἑλλαδικῇ ἀρχαίᾳ διαλέκτῳ τὸ ἀσπάζεσθαι καὶ τὸ φιλεῖν σημαίνει, καὶ τὸ τῆς ,πρὸς᾽ προθέσεως ἐπίτασίν τινα δηλοῖ τοῦ πόθου· ὥσπερ ,φέρω᾽ καὶ ,προσφέρω᾽, ,κυρῶ᾽ καὶ ,προσκυρῶ᾽, ,κυνῶ᾽ καὶ ,προσκυνῶ᾽, ὃ ἐμφαίνει τὸν ἀσπασμὸν καὶ τὴν κατ᾽ ἐπέκτασιν φιλίαν· ὁ γάρ τις φιλεῖ, καὶ προσκυνεῖ, καὶ ὁ προσκυνεῖ, πάντως καὶ φιλεῖ, ὡς μαρτυρεῖ ἡ ἀνθρωπίνη σχέσις ἡ παρ᾽

11 ἐφευρετὰς cf. Rom. 1,30 **12–13** cf. 4 Mac. 14,6

15–24 ὥστε – ἀσπάζεσθαι cf. Act. VII (def. fid.) p. 826,4–16 et infra p. 866,9–12

3–7 ἀναθεματίσαντες – βούλησιν cf. (Ps.-) Decretum synodi a. 843 habitae l. 76–83 Gouillard **4–5** Εὐτυχοῦς – ὕδραν cf. Steph. Diac. uita Steph. Iun. (BHG[a] 1666) § 22 p. 118,18 **15–23** ὥστε – ἡμῶν ~ (Ps.-) Decretum synodi a. 843 habitae l. 53–61 Gouillard (continuatur infra p. 866,9)

V T M **15–23** ~ *Decr. (= B M)*

1 ἔχοντες ἡμῖν V **2** ἑξὶ M **3–4** Ἀπολλιναρίου T edd. **4** ἀνθρωπολατρείαν T (abbr. V) **6–7** Πύρρου καὶ Κύρου V **7** τῶν coni. ed.Reg.[mg]: τὴν codd. | τὴν suppleui **9** συμψύχως] συμψήφως M, sed cf. lat. et Conc. Const. III, ACO ser. II, II 2 p. 818,23 **10** ἀρρυσάμενοι V T (corr. Vc[x], inde *edd.*) **11** τοῦτο suspectum, cf. lat. **12** ἐβάλλομεν T edd. **14** τε καὶ scripsi coll. lat.: τὴν codd. **19–20** καὶ[2] – ἄθλους seclusi, quia haec neque constructione neque sensu reliquis congruunt (cf. infra p. 866,9–12); fort. adnotatio marginalis in textum recepta **21** ἐσθῆσι M ed.Rom.*, sed cf. p. 826,7 al. **22** ἐθεσμοθέτησε V **23** αὐτοῦ V | διαδόχων om. V | ἤγουν] ἤως T ἤτοι ed.Rom.* ex Vc (Probatares in marg.) **25** Ταῦτα V | κυνεῖν – ἑλλαδικῇ] κοινὸν γάρ τι ἑλλάδι M (cf. etiam LC) **26** δηλοῖ τινὰ λόγου; καὶ πόθον sic V **27** καὶ[2] om. ed.Rom. (ex Vc) (corr. ed.Reg.) | exspectaueris ⟨οὕτω⟩ ,κυνῶ᾽ (Dubielzig), sed mendum ipsis Actorum librariis tribuendum esse uidetur (cf. lat. et LC) **28** ἐμφαίνω V, fort. coll. lat. ἐμφαίνει ⟨καὶ⟩ scribendum | κατ᾽ ἐπέκτασιν] κατεπίτασιν sic V **28–29** καὶ[2] – φιλεῖ om. T (suppl. Morin in Vc ex V)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:29 AM

tem nobis habentes traditionem ecclesiae catholicae, consonantiis quae formatae sunt a sanctis sex uniuersalibus conciliis concordes effecti sumus, anathematizantes Arrii uesaniam, Macedonii rabiem, Apolinarii insensatum sensum, Nestorii humanam culturam, Eutychetis et Dioscori confusibilem uanitatem et cum illis polycephalon Rom. 674
hydram, Origenis, Didymi et Euagrii desipientes fabulationes, Sergii et Honorii et La.-Co. 582
Cyri et Pyrrhi et eorum <qui cum ipsis erant> unius, immo nequam moris uoluntatem; necnon et his similem nouitatem, quae post has uane garriuit contra uenerabiles imagines, consonanter et unanimiter ab spiritu sumentes uerbum et ab eo haurientes mundam aquam sphongia dogmatum diuinorum deleuimus et inuentores tergiuersatoriae uocum nouitatis ab ecclesiasticis uestibulis procul emisimus. et sicut manus et pedes concorditer animae motibus agitantur, ita ab spiritu accepta gratia et fortitudine uestrique imperii concursu, pietate pariter et auxilio, habito simul acclamauimus ueritatemque praedicauimus, omnimodis uidelicet recipiendas uenerabiles imagines domini nostri Iesu Christi, secundum quod perfectus homo factus est et quaecumque historice secundum euangelicam narrationem scribuntur, atque intemeratae dominae nostrae sanctae dei genitricis sanctorumque angelorum – ut enim homines apparuerunt his qui digni facti sunt apparitione ipsorum – una cum omnibus sanctis; necnon et certaminum eorum agones figurandos decreuimus tam in tabulis et parietibus quam in sanctis uasis et uestibus, quemadmodum a priscis temporibus sancta dei catholica ecclesia recepit et in legem accepit tam a sanctis primisque doctrinae nostrae magistris quam ab eorum successoribus egregiisque patribus nostris, et has adorandas, id est salutandas. Ha. 475

Idipsum enim est utrumque: ΚΥΝΕΙΝ quippe antiqua greca lingua et salutare et osculari significat, et ΠΡΟΣ praepositio augmentum quoddam signat amoris: quemadmodum ΦΕΡΩ et ΠΡΟΣΦΕΡΩ, ΚΥΡΩ et ΠΡΟΣΚΥΡΩ, ΚΥΝΩ et ΠΡΟΣΚΥΝΩ, quod et salutationem indicat et secundum protensionem amicitiam; quod enim quis osculatur et

20–865,1 a – osculatur ~ *LC IV 23 p. 544,14–21 (= IV Capit. p. 488,20–26; iteratur ad uerbum p. 546,34–39 et 547, 22–23; deest in *Hadr.)*: Inutilis et inerudita interpraetatio eorum, qui, dum adorare et osculari unum esse adfirmare vellent, dixerunt: „Quique sanctorum principum (principium *Capit. et p. 544,15*) nostrae doctrinae et eorum successores aegregium patrum nostrorum et has adorari videlicet osculari; idipsum enim utrumque; communem vero Grecae antique loquutionis osculari et amplectere designatur (designat *Capit. et p. 546,37*), et voluntatis extensione aliqua significat amoris, sicuti fero et offero, firmo et confirmo, participo et adoro, quod demonstrat osculum et extensionis amicitiae. Quod enim quis diligit (diligit quis *p. 547,22*) et adorat, et quod adorat omnino et diligit.“ *notandum est interpretem* κοινὸν *pro* κυνεῖν et κοινῶ pro κυνῶ *legisse; cf. etiam Freeman p. 547 adn. 298*

P VE **20–865,1** ~ *LC*

1 consonantius V consonantis E, *corr. ed. Rom.* | sunt *om.* P **3** Apollenari VE Apollinarii F *edd.* **3–4** humanam culturam ~ ἀνθρωπολατρίαν*? exspectaueris* hominis culturam *(cf. Act. III p. 239,27;* culturam hominis *ed. Rom.*^{mg}*)* **4** Eutychetis F *(cf. Act. I p. 55,2 al.)*: Eutychis P Eutichis VE | et^{2} – illis ~ τὴν σὺν αὐτοῖς*? Anast. neglexit* τὴν | policephalon VE **5** dydram *(sic)* P hidram E | Eoagri *(sic)* P **6** Pyrri P Pirrhi VE, *corr. ed. Rom.* | qui – erant *suppleui coll. gr. et Act. VI p. 641,11 al.;* asseclarum *add. ed. Rom.* ante* eorum **7** uanitatem E *edd.* **9** sphongia V *(cf. e. g. Chron. trip. p. 137,10)*: sphogia P spongia E *edd.* **9–10** tergiuersatoriae – nouitatis] nouatricis uanitatis *ed. Rom.*^{mg}*, sed Anast. legit* καινοφωνίας (tergiuersatoriae ~ νεωτεροποιοῦ) **12** concursus *codd., corr. Dubielzig coll. gr.* **14** est *post* perfectus E *edd.* **14–15** quecumque V quæcunque E *ed. Rom.* **15** historiæ P^{ac} historicæ P^{pc} (c *ins.* P^{c} *s. l.*) hystorice V **18** figurandos decreuimus *Anast. de suo addidit, ut constructionem magis perspicuam redderet (perperam id quidem); cf. app. crit. gr.* **21–22** adoranda (adhoranda V) … salutanda P VE, *corr.* F^{2} **24** ΠΡΟΣ + ad V *i. t.,* P^{1} *s. l.* | significat *ed. Rom.** **25** ΦΕΡΩ] fero *add.* P^{1} V^{1}E^{1} *s. l.* | ΠΡΟΣΦΕΡΩ] af *et* fero *add.* P^{1} V^{1}E^{1} *s. l.* | ΚΥΡΩ] firmo *add.* P^{1} V^{1}E^{1} *s. l.* | ΠΡΟΣΚΥΡΩ] af *et* firmo *add.* P^{1} V^{1} *s. l.* | ΚΥΝΩ] cyno *add.* P^{1} V^{1}E^{1} *s. l.* | ΠΡΟΣΚΥΝΩ] pros *et* cyno *add.* P^{1} V^{1} *s. l.* pro *et* scino *(sic) add.* E^{1} *s. l.* | et^{4} *om. ed. Rom.**

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:29 AM

ἡμῶν πρὸς τοὺς φίλους γινομένη καὶ ἔντευξις τὰ δύο ἀποτελοῦσα. οὐ μόνον δὲ
Ma. 405 τοῦτο παρ᾽ ἡμῖν, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ ἐγγεγραμμένον
PG 98, 1433 εὑρίσκομεν. ἐν γὰρ ταῖς ἱστορίαις τῶν Βασιλειῶν γέγραπται· *καὶ Δαβὶδ ἀνέστη καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ προσεκύνησε τρὶς* τὸν Ἰωνάθαν *καὶ κατεφίλησεν* αὐτόν. τί δὲ πάλιν ὁ κύριος περὶ τῶν Φαρισαίων εὐαγγελικῶς φησιν· ἀγαπῶσι *τὰς πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς*; δῆλον ἐνταῦθα ἀσπασμὸν τὴν προσκύνησιν λέγει· οἱ γὰρ Φαρισαῖοι ἀλαζονικὸν φρόνημα ἔχοντες καὶ ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι οἰόμενοι προσκυνεῖσθαι ὑπὸ πάντων ἔσπευδον, οὐχὶ στόμα πρὸς στόμα φιλεῖσθαι· τοῦτο γὰρ ταπεινοφροσύνης μᾶλλον σύμβολον καὶ οὐ φαρισαϊκῆς οἰήσεως. πάλιν δὲ καὶ Παῦλος ὁ θεῖος ἀπόστολος, καθὼς ἱστορεῖ Λου-
Rom. 675 κᾶς ἐν ταῖς Πράξεσιν, ὅτι *γενομένων ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα ἀσμένως ἀπεδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσήει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς ἐξηγεῖτο καθ᾽ ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσι διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ*. οὐκοῦν κἀνταῦθα τὸν ἀσπασμὸν τὴν πρὸς ἀλλήλους τιμητικὴν προσκύνησιν ὁ ἀποστολικὸς νοῦς διαγράφει, καθάπερ καὶ
La.-Co. 584 περὶ τοῦ Ἰακώβ φησι· *προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ*. σύμφωνα δὲ τούτοις καὶ ὁ τῆς θεολογίας ἐπώνυμος Γρηγόριος λέγει· „τὴν Βηθλεὲμ σεβάσθητι καὶ τὴν φάτνην προσκύνησον." τίς ἄρα γε τῶν ὀρθῶς καὶ εἰλικρινῶς νοούντων τὰ γεγραμμένα τῆς θείας γραφῆς ἐννοήσειεν ὅτι ταῦτα περὶ τῆς ἐν πνεύματι λατρείας διαγορεύονται, εἰ μή πω τῶν ἀνοηταινόντων καὶ ἀμοίρων ὄντων πάσης γραφικῆς γνώσεως καὶ πατρικῆς διδασκαλίας εἴη; μὴ γὰρ τῷ ἄκρῳ τῆς ῥάβδου ἐλάτρευσεν Ἰακώβ, ἢ τῇ φάτνῃ προστάσσει ὁ θεολόγος Γρηγόριος λατρεύειν;

Πάλιν τε καὶ ἡμεῖς τὸν ζωοποιὸν σταυρὸν ἀσπαζόμενοι πάντες συμφώνως ᾄδομεν· „τὸν σταυρόν σου προσκυνοῦμεν, δέσποτα" καὶ „προσκυνοῦμεν τὴν λόγχην τὴν νύξασαν τὴν ζωοποιὸν πλευρὰν τῆς σῆς ἀγαθότητος." ὅπερ προδήλως ἀσπασμός ἐστί τε καὶ λέγεται, ὡς δηλοῖ τὸ προσψαύειν αὐτοῖς τοῖς οἰκείοις ἡμῶν χείλεσιν. εἰ δὲ καὶ πολλάκις εὕρηται ἡ προσκύνησις ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ καὶ τοῖς ἀστειολόγοις ἁγίοις πατράσιν ἡμῶν, ἐπὶ τῆς ἐν πνεύματι λατρείας ὡς πολύσημος οὖσα ἡ φωνὴ μίαν τῶν αὐτῆς σημαινομένων ἐμφαίνει, τὴν κατὰ λατρείαν προσκύνησιν. ἔστι γὰρ προσκύνησις καὶ ἡ κατὰ τιμὴν καὶ πόθον καὶ φόβον, ὡς προσκυνοῦμεν ἡμεῖς τὴν
Ha. 477 καλλίνικον καὶ ἡμερωτάτην ὑμῶν βασιλείαν· ἔστιν ἑτέρα κατὰ φόβον μόνον, ὡς

3–5 cf. 1 Reg. 20,41 **5–6** cf. Mt. 23,6–7; Lc. 20,46 **11–14** Act. 21,17–19 **16** Hebr. 11,21; cf. Gen. 47,31

17–18 Greg. Naz. or. 38 (in theophania) (CPG 3010,38; BHG[a] 1921) c. 17,6–7 Moreschini/Gallay **24** τὸν – δέσποτα cf. Follieri, Initia hymnorum t. IV p. 233 **24–25** προσκυνοῦμεν[2] – ἀγαθότητος = J. Mateos, Le Typicon de la Grande Église, Tome II: Le cycle des fêtes mobiles (Orient. Christ. Anal. 166), Rome 1963, p. 72,10–12 **31–866,4** ὡς – Φαραώ cf. Act. IV p. 356,3–9 (Leont. Neap. c. Iud.)

V T M

1 ἔντευξιν V | ἀποκαλοῦσα V **2** τοῦτο] τὸ M **7–8** ἔχοντες om. V **9** σύμβολον μᾶλλον V **10** Παῦλος post ἀπόστολος V | ἀπόστολος sc. φησί **11** ὑπεδέξαντο M **12** ὁ om. M **14** τῆς] τὰς V | αὐτοῦ ed.Rom. (cf. *N.T.* et lat.): αὐτῶν codd. **17** καὶ[2] om. V **18** ἄρα – νοούντων] γὰρ εἴ γε τῶν … νοούντων εἴη M | ἄρα V T, corr. ed.Reg. (de M uide supra) | καὶ M (cf. lat.): ἢ T edd., om. V | νοούντων] δοκούντων V **19** τῆς θείας γραφῆς] ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ M | ἐννοήσειεν] οὐ νοήσειεν M **20** πω] που ed.Rom.* | ἀνοηταινόντων] ἀνοήτων ed.Rom.* ex Vc (Bonafides in marg.) **21** εἴη om. V T edd. **22** προστάσσει post θεολόγος T edd. | λατρεύειν + οὐδαμῶς T M edd., sed cf. lat. **23** τε] δὲ M | ὑμεῖς V **26** ὡς] ὃς M | αὐτοῖς M: αὐτοὺς V αὐτὰ T edd. **26–27** εἰ δὲ om. V **27** καὶ[2] + ἐν M **30** ἡ om. V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:29 AM

adorat, et quod adorat profecto et osculatur, sicut testatur humana affectio quae a nobis ad amicos habetur et lectio haec ambo perficiens. hoc autem non solum apud Ma. 406
nos, sed et apud ueteres in diuina scriptura scriptum repperimus. in historiis namque Regnorum scriptum est: et *Dauid surrexit* et cecidit in faciem suam et adorauit
5 tertio Ionathan et deosculatus est eum. quid autem rursus dominus de Pharisaeis PL 129, 473
euangelice ait: *amant primos recubitus in cenis et salutationes in foro*? certum est quod hic salutationem adorationem appellet. Pharisaei quippe iactantem sensum habentes seseque iustos opinantes adorari ab omnibus festinabant, non ore ad os osculari; hoc enim est potius humilitatis et non pharisaici tumoris indicium. iterum
10 autem Paulus diuinus apostolus, sicut Lucas in Actibus apostolorum describit, quia *cum uenissemus Hierosolymam, libenter exceperunt nos fratres. sequenti autem die introibat Paulus nobiscum ad Iacobum omnesque collecti sunt seniores. quos cum* Rom. 675
salutasset, narrabat per singula quae fecisset deus in gentibus per ministerium ipsius. ergo et hic salutationem honoratoriam adorationem quam inuicem exhibemus apos-
15 tolicus sensus describit, quemadmodum et de Iacob ait: *adorauit fastigium uirgae eius*. consona uero istis et Gregorius cognomento deiloquus dicit: „Bethlehem cole La.-Co. 583
et praesepe adora." quis putas eorum, qui recte et sincere intellegunt quae in diuina scriptura proferuntur, intellegat quod haec de adoratione quae in spiritu fit pronuntientur, nisi forte de insensatis sit uel ex his qui totius scripturalis scientiae ac pater-
20 nae doctrinae inexpertes existunt? numquidnam fastigio uirgae seruiuit Iacob, aut praesepi praecipit theologus Gregorius deseruire?

Et rursus nos quoque uiuificam crucem salutantes omnes consone canimus: „crucem tuam adoramus, domine" et „adoramus lanceam quae aperuit uiuificum latus tuae bonitatis." quod certissime salutatio et est et dicitur, sicut indicat illud quod haec
25 propriis labiis nostris contingimus. nam etsi multotiens inuenitur adoratio in diuina scriptura et urbane loquentibus patribus nostris, pro seruitute quae est in spiritu, cum uox multa significet, secundam unam tamen significationem eius tantummodo repperitur, quae scilicet solam manifestat adorationem quae est secundum latrian. adhuc autem adoratio est et ea quae per honorem et per amorem ac timorem fit, sic-

---

29–867,6 adhuc – seruies *cf. LS*^{b} *p. 518,43–519,6 (Pr f. 75*$^{r–v}$*)*: In actione septima de significatione adorationis: „Adoratio multis modis intelligitur. Est enim adoratio secundum honorem et amorem et timorem, sicuti adorantur principes et illorum potestas. Est alia adoratio timoris proprie, sicut Iacob adoravit Esau. Est iterum adoratio secundum gratiam, sicut Abraham propter agrum quem accepit a filiis Eth (*ras. post* Eth *in Pr;* Seth *PL 98*) in sepulturam Sarae mulieris eius, et adoravit eos. Est iterum adoratio, cum creditur aliqua protectio adipisci a supereminentibus, sicut Iacob Pharaonem. Est vera et certissima adoratio, quae soli debetur omnipotenti et divinae maiestati, sicut dicit scriptura: ‚Dominum Deum tuum adorabis et illi soli servies.' Hanc autem adorationem ad nullam creaturam licet transferre nec in manufactis inmutare" et cetera.

P VE

2 lectio ~ ἔντευξις *(cf. LSJ s.u.) hic minus apte („gr.* obuiorum congressus" *ed.Rom.*^{mg}*); exspectaueris* conuentus *uel sim. (cf. Gloss. et ThLL s.u.* conuentus*)* | haec] hec VE ad P | proficiens P **3** et *om.* F *edd.* | reperimus *ed.Rom.** **5** Ionatham P F *edd.* | rursus *post* Pharisaeis F *edd.* **6** cænis P cęnis V **8** omnibus] hominibus P *(fort. ex Mt. 23,7)* **11** Hierosolimam VE **15** uirge *codd.* **16** deilocus P | Betleem V^{ec} Bethleem E *edd.* **17** presepe V presępe E (*abbr.* P) | intelligunt E *edd.* | in *om.* VE *edd.* **18** intelligat E *edd.* **21** praecipit V *(cf. gr.)*: praecepit P E *edd.* **22** quoque nos F *edd.* | omnes *om.* E *edd.* **24** bonitatis] bonę uoluntatis P^{ac} (*subterlin. et* bonitatis *superscr.* P^{c}) | et est et V *(cf. gr.)*: et est P est et E *edd.* | quod^{2}] quo P V **27** secundam – significationem] una tamen significatione *ed.Rom.** (unum ex significatis eius est adoratio secundum latriam *ed.Rom.*^{mg}*; sed Anast. rem uberius explicans uerba* μίαν – προσκύνησιν *liberius uertit*) **28** reperitur *ed.Rom.** | solam *scripsi coll. gr.*: sola *codd.* | latriam E *edd.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:29 AM

Ἰακὼβ προσεκύνησε τὸν Ἠσαῦ· ἔστι καὶ κατὰ χάριν, ὡς Ἀβραὰμ ὑπὲρ τοῦ ἀγροῦ, οὗ ἔλαβε παρὰ τῶν υἱῶν Χὲτ εἰς ταφὴν Σάρρας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, προσεκύνησεν αὐτούς· πάλιν δὲ προσδοκῶντές τινες ἀντιλήψεως τυχεῖν παρὰ τῶν ὑπερεχόντων προσκυνοῦσιν αὐτούς, ὡς Ἰακὼβ τὸν Φαραώ. ἔνθεν καὶ ἡ θεία γραφὴ διδάσκουσα
PG 98, 1436 ἡμᾶς· *κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις*, τὴν προσκύνησιν ἀπολύτως καὶ οὐ ‚μόνῳ' εἴρηκεν, ὡς διάφορα σημαινόμενα ἔχουσαν καὶ ὁμώνυμον οὖσαν τὴν φωνήν. τὸ δὲ *‚λατρεύσεις αὐτῷ μόνῳ'* εἴρηκε· καὶ γὰρ μόνῳ θεῷ τὴν λατρείαν ἡμῶν ἀναφέρομεν.

Ma. 408 Τούτων οὕτως ἀποδειχθέντων ὁμολογουμένως καὶ ἀναμφισβητήτως *ἀποδεκτὸν καὶ εὐάρεστόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ* τὰς εἰκονικὰς ἀνατυπώσεις τῆς τε οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἀχράντου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας τῶν τε τιμίων ἀγγέλων καὶ πάντων τῶν ἁγίων προσκυνεῖν καὶ ἀσπάζεσθαι. καὶ εἴ τις μὴ οὕτως ἔχοι, ἀλλ᾽ ἀμφισβητοίη καὶ *νοσοῖ* περὶ τὴν τῶν σεπτῶν εἰκόνων προσκύνησιν, τοῦτον ἀναθεματίζει ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ἡμῶν σύνοδος, ὀχυρωθεῖσα τῇ τοῦ θείου πνεύματος ἐνεργείᾳ καὶ ταῖς πατρικαῖς καὶ ἐκκλησιαστικαῖς παραδόσεσι. καὶ τὸ ἀνάθεμα οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν ἢ χωρισμὸς ἀπὸ τοῦ θεοῦ. εἰ γάρ τινές εἰσι
Rom. 676 ζυγομαχοῦντες πρὸς τὰ ὁρισθέντα μὴ πειθόμενοι, εἰς *κέντρα λακτίζουσι* καὶ τὰς ἑαυτῶν ἀδικοῦσι ψυχὰς Χριστῷ προσκρούοντες, καὶ ταῖς κατὰ τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ συκοφαντίαις ἡδόμενοι εὑρίσκονται πολεμοῦντες ἐκμανῶς τὴν εὐσέβειαν, ὡς τῶν πάλαι αἱρετικῶν ὄντες κοινωνοὶ καὶ σύστοιχοι καὶ ὁμόφυλοι κατὰ τὴν ἀσέβειαν.

Τοὺς δὲ ἀδελφοὺς καὶ συλλειτουργοὺς ἡμῶν θεοφιλεῖς ἐπισκόπους ἀπεστείλαμεν σὺν ἡγουμένοις καὶ κληρικοῖς, ἵνα πάντων τῶν ἐν ἡμῖν πεπραγμένων τὴν δήλωσιν ἀναγγείλωσιν εἰς τὰς θεοηχεῖς ὑμῶν ἀκοάς. πρὸς δὲ ἐπισφράγισιν καὶ ἐπικύρωσιν τῶν παρ᾽ ἡμῶν ὁρισθέντων καὶ μέντοι καὶ πληροφορίαν τοῦ ὑμετέρου πανευσεβοῦς
La.-Co. 585 κράτους ὑπετάξαμεν πατρικὰς χρήσεις ἐκ πολλῶν ὀλίγας συναγαγόντες τῇ λαμπρότητι τῆς ἀληθείας καταυγαζούσας τὸ βέβαιον.

Ὁ δὲ *πάντων* ἡμῶν *σωτὴρ* καὶ συμβασιλεύων ὑμῖν, ὁ ταῖς ἐκκλησίαις δι᾽ ὑμῶν τὴν εἰρήνην αὐτοῦ βραβεῦσαι εὐδοκήσας, ἐν πολλοῖς ἔτεσι φυλάξαι τὸ βασίλειον ὑμῶν σὺν τῇ συγκλήτῳ καὶ ἄρχουσι καὶ τῷ πιστοτάτῳ ὑμῶν στρατῷ καὶ παντὶ τῷ

---

1 Ἰακὼβ – Ἠσαῦ cf. Gen. 33,3 **1–3** Ἀβραὰμ – αὐτούς cf. Gen. 23,7 **4** ὡς – Φαραώ cf. Gen. 47,7 et 10 **5** Mt. 4,10; Lc. 4,8; cf. Deut. 6,13 et 10,20 **9–10** ἀποδεκτὸν – θεοῦ cf. 1 Tim. 2,3 et 5,4; Hebr. 13,21 **17** εἰς κέντρα λακτίζουσι cf. Act. 26,14 **27** cf. 1 Tim. 4,10

21–26 cf. Bischofslisten p. 29–30 adn. 100 et praef. partis I p. LIV adn. 250 **27** συμβασιλεύων ὑμῖν cf. Conc. Const. III (epist. Agath. papae et syn. Rom. ad Const. IV imp. [CPG 9423,2]), ACO ser. II, II 1 p. 138,10 al.

9–16 ὁμολογουμένως – θεοῦ ~ (Ps.-) Decretum synodi a. 843 habitae l. 62–65. 68–72 Gouillard **27–868,1** Ὁ – πολιτεύματι ~ (Ps.-) Decretum synodi a. 843 habitae l. 132–136 Gouillard

V T M **9–16** ~ *Decr. (= B M*, accedit partim *C)* **27–868,1** ~ *Decr. (= B M C)*

1 τοῦ om. T edd. **3** τινες om. V **5** τὴν + μὲν T edd. **6–7** ὁμώνυμον οὖσαν] ὁμωνυμοῦσαν M **8** ἡμεῖς ed. Rom.* ex Vc^{mg} (Bonafides), corr. ed. Rom.^{mg} **9** ἀπόδεκτον V *(cf. N. T.)* εὐαπόδεκτον *Decr.* **10** ἐστιν *Decr. (cf. N. T.)*: εἶναι codd. („ex l. add. εἶναι πρόδηλον ἐνώπ." ed. Rom.^{mg}) **11** καὶ^{2} om. M **12** τιμίων] ἁγίων *Decr.* **13** ἔχει *M* | ἀλλὰ M | ἀμφισβητείη *M* ἀμφισβητῆ *B* | νοσοῖ ed. Rom.: νοσεῖ V T M *M C* νοσῆ *B* | σεπτῶν] ἁγίων V **14** σύνοδος ἡμῶν *Decr.* **15** θείου om. V **17** εἰς] πρὸς *N. T.*, sed cf. e. g. Ath. decr. Nic. syn. c. 1,7 Opitz **19** εὑρίσκονται + τε M | ἐμμανῶς ed. Rom.*, sed cf. e. g. Conc. Const. III, ACO ser. II, II 1 p. 482,16 **22–23** ἀπαγγείλωσιν M **23** δὲ + καὶ V **25** πατρικὰς] γραφικὰς V | ὀλίγα V **27** βασιλεύων T δεσπότης *Decr.* | ὑμῖν om. *Decr.* **28** φυλάξει V φυλάττ sine abbr. T φυλάττοι Vc^{mg} (Bonafides) edd. **29** στρατῶ ὑμῶν V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:29 AM

uti nos adoramus uictoriosissimum et mansuetissimum imperium uestrum; est et alia Ha. 478
per timorem tantum, sicut Iacob adorauit Esau; est et per gratiam, sicut Abraham adorauit filios Chet pro agro quem accepit ab eis in sepulturam Sarrae uxoris suae; iterum autem expectantes quidam a sublimioribus beneficium consequi adorant eos, sicut Iacob Pharaonem. hinc et diuina scriptura docens nos: *dominum deum tuum adorabis et illi soli seruies*, ‚adorationem' sine prohibitione dixit tanquam diuersas quidem significationes, sed omonymam uocem habentem, et non ‚soli' addidit. porro ‚*seruies illi soli*' dixit; etenim soli deo seruitutem nostram referimus.

His ergo sic comprobatis ueraciter et incunctanter esse *coram deo acceptum* et beneplacitum constat imaginales formationes dispensationis domini nostri Iesu Christi et Ma. 407
intemeratae dei genitricis semper uirginis Mariae ac honorabilium angelorum et om- PL 129, 474
nium sanctorum adorare ac osculari. et quisquis sic se non habuerit, sed disceptauerit uel etiam elanguerit erga uenerabilium imaginum adorationem, hunc anathematizat sancta nostra et uniuersalis synodus, quae munita est diuini spiritus operatione ac paternis et ecclesiasticis traditionibus. porro anathema nihil aliud est quam separatio a deo. si enim quidam fuerint altercantes et contra ea quae diffinita sunt non oboedientes, in stimulos calcitrant et suas ipsius animas laedunt, Christum offendentes et ecclesiae ipsius calumniis delectati inpugnantes uesane pietatem, utpote priscorum hereticorum communicatores et consentanei et contribules per impietatem. Rom. 676

Fratres autem et comministros nostros deo amabiles episcopos misimus cum abbatibus et clericis, ut omnium quae in nobis gesta sunt manifestationem denuntient deisonis auribus uestris. porro ad signaculum et robur eorum quae a nobis diffinita sunt, quin etiam ad satisfactionem piissimi imperii uestri subiecimus paterna testimonia ex multis pauca collecta et claritate ueritatis certitudinem illustrantia. La.-Co. 586

Ceterum *omnium* nostrum *saluator*, qui uobis coimperat quique per uos ecclesiis pacem suam concedere uoluit, per multos annos custodiat regnum uestrum cum se-

P VE

1 adoramus + et E *edd.* | uictoriosissimum] gloriosissimum E *edd.* **2** Hesau P^{pc} (H *add.* P^{c} *s. l.*) | est et] et est *ed. Rom.** **3** Het VE *edd.* | Sarre V Sarra E **5** et] enim E *edd.* | deum *om. ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **6–7** sine – porro] *incondita interpretatio* (absolute ponit, et non adicit, soli: ut significata multa habentem, et uocem æquiuocam. porro *ed. Rom.*^{mg}) **6** sine prohibitione] *Anast. uertit* ἀκωλύτως *(Dubielzig)* | tamquam V (*abbr.* P) **7** omonimam VE homonymam *ed. Rom.** | soli] *Anast. ex gr.* **9** esse] *Anast. ex gr. (cf. app. crit. gr.), inde* constat *addidit* **12** ac] et *ed. Rom.** | osculare *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **15** est *om.* P **16** contraęquæ *(sic)* P **16–17** obędientes V obedientes E **18** impugnantes E *edd.; Anast. neglexit* εὑρίσκονται, *inde uerborum constructionem mutauit (an* inueniuntur *ante* inpugnantes *supplendum?)* | uesanie P^{ac} (i *exp.*) uesanę V **22** difinita P

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:29 AM

πολιτεύματι καὶ δωρήσαιτο ὑμῖν τὸ νικᾶν. αὐτὸς γὰρ εἶπε· *ζῶ ἐγώ, λέγει κύριος, ὅτι τοὺς δοξάζοντάς με δοξάσω*. αὐτός ἐστιν *ὁ περιζωννύων* ὑμᾶς *δύναμιν*· καὶ κόψεται πᾶν τὸ πολέμιον, χαρήσεται δὲ τὸ ὑπήκοον. χαῖρε οὖν καὶ αὐτή, πόλις, *εὐφραίνου*, ἡ νέα *Σιών*, τῆς οἰκουμένης περιωπή· κἀκεῖ γὰρ *Δαβὶδ ἐβασίλευσε*, καὶ ὧδε δαυϊτικῶς αὐτοί σε πρυτανεύουσι. *κύριος ἐν μέσῳ σου*, καὶ *εἴη τὸ ὄνομα* αὐτοῦ *εὐλογημένον* εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

1 ζῶ – ὅτι Rom. 14,11; Is. 49,18 **2** τοὺς – δοξάσω 1 Reg. 2,30 | ὁ – δύναμιν cf. Ps. 17,33 **3–4** cf. Zach. 2,14 **4** cf. 2 Reg. 8,15 al. **5** κύριος – σου Soph. 3,15 **5–6** εἴη – εὐλογημένον cf. Ps. 112,2 al.

1–2 ζῶ – δοξάσω ~ Conc. Ephes., ACO I 1,4 p. 16,6 = Conc. Chalc., ACO II 1,1 p. 108,1–2 (Cyr. Alex. epist. ad Ioh. Antioch. [CPG 5339 = 8848]) **2–3** αὐτός – ὑπήκοον cf. Conc. Const. III (sermo prosph. [CPG 9437,2]), ACO ser. II, II 2 p. 820,14–17 **3–4** χαῖρε – περιωπή cf. Conc. Const. III l.l. p. 820,10–11

V T M

1 δωρήσεται V **2** αὐτὸς + γάρ V **3** χαρίσεται V^{pc} (fort. ex lat.) edd. i.t. (corr. ed. Rom.^{mg}) | αὐτή + ἡ M **4** Σιών + ἡ T edd., sed cf. Conc. Const. III l.l. | γὰρ om. V **5** αὐτοί σε πρυτανεύουσι V (cf. lat.): οἱ εὐσεβεῖς βασιλεῖς πρυτανεύουσι T (ex coni., ut uidetur) edd. αὐτοῖς ἐπρυτάνευσε M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:29 AM

natu et principibus et fidelissimo exercitu uestro atque uniuersa republica donetque uobis uictoriam. ipse quippe ait: *uiuo ego, dicit dominus*, quia glorificantes *me glorificabo*. ipse est qui *praecingit* uos *uirtute* et tundet cunctos hostes et donabit omnes uobis oboedientes. gaude ergo et tu, ciuitas, *laetare*, noua *Sion*, orbis terrae speculatio. nam et ibi Dauid regnauit, et hic dauitice te ipsi custodiunt. *dominus in medio tui*, et *sit nomen* eius *benedictum* in saecula saeculorum. amen.

4 *cf. Vulg. Zach. 2,10*

P VE

3 praecinxit F *edd. (cf. Vulg. Clem.), sed cf. gr.* **3–4** et[1] – oboedientes] *Anast. sententiam male intellexit* (et plangent hostes, et gaudebunt subditi *ed. Rom.*[mg]) **3** donabit] *Anast. legit* χαρίσεται **3–4** uobis omnes E *edd.* **4** obędientes V obedientes E | et tu *om.* E *edd. („gr.* et tu ciu.“ *ed. Rom.*[mg]) **4–5** speculatio] specula *ed. Rom.*[mg]*, sed cf. e. g. Hier. in Ier. 6,13,4 p. 381,14 Reiter (CSEL 59)* **5** dauidice *ed. Rom.*, sed cf. gr. et ThLL O. III p. 62,21–23*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:29 AM

Τοῖς θεοφιλεστάτοις ἱερεῦσί τε καὶ κληρικοῖς τῆς τε ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως ἡ ἁγία σύνοδος ἡ ἐν Νικαίᾳ συναθροισθεῖσα τὸ δεύτερον

Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν ἡ ὄντως ἀλήθεια, τὸ πατρικὸν φῶς καὶ ἀπαύγασμα, *ὁ ἐκ σκότους* ἡμᾶς *καλέσας εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς* καὶ τῆς εἰδωλικῆς μανίας ἡμᾶς ῥυσάμενος, ὁ *ἐξαλείψας τὰ ὀνόματα τῶν εἰδώλων ἀπὸ τῆς γῆς* καὶ ἐπαγγειλάμενος *μηκέτι αὐτῶν εἶναι μνείαν*, εὐδόκησεν ἐπινεῦσαι τοὺς εὐσεβεῖς καὶ κατὰ πάντα ὀρθοδόξους πιστοὺς βασιλεῖς ἡμῶν συναθροισθῆναι ἡμᾶς ἐν τῇ Νικαέων λαμπρᾷ μητροπόλει, καθὼς γινώσκετε, ἵνα τῶν διεστώτων τὴν διαφωνίαν εἰς συμφωνίαν μεταγάγωμεν καὶ *τὸ μεσότοιχον* ἀρθῇ *τῆς ἔχθρας* καὶ ἡ ἀρχῆθεν θεσμοθεσία τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας τὸ κῦρος ἀπολάβοι. καὶ δὴ συνελθόντων ἡμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ τοῦ ἁγίου
Ma. 409 πνεύματος ἐπιπνοίᾳ καὶ ἐνεργείᾳ πάντες συμπεφωνήκαμεν· καὶ ἀνατολή, ἄρκτος,
Ha. 480 δύσις καὶ μεσημβρία εἰς μίαν ἑνότητα συνήλθομεν· καὶ ἐβραβεύθη τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν εἰρηναία κατάστασις διὰ τῆς πρὸς ἀλλήλους ὁμοδοξίας καὶ πίστεως ἣ *κατ-*
Rom. 677 *εύθυνε τὴν τρίβον τῶν ποδῶν ἡμῶν*· καὶ τῆς βλαστησάσης ἐκ τῶν ζιζανίων τοῦ ἀρχεκάκου ἐχθροῦ αἱρέσεως ἐξερριζώθη τὸ στέλεχος.

Καὶ *ἰδοὺ εὐαγγελιζόμεθα ὑμῖν ἐπ᾽ ὄρους ὑψηλοῦ* ἑστῶτες *χαρὰν* τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης καὶ πάνδημον ἑορτήν. τί γὰρ τούτου χαριέστερον τοῦ παρρησιαστοῦ Ἡσαΐου ἄνωθεν προειπόντος· *ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην, τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθά*; καὶ ἄξιον ἦν καὶ ἐπέραστον καὶ τῆς ὑμετέρας ἱεροπρεποῦς θεοφιλείας ἐγκαλλώπισμά τε καὶ ἀγαλλίαμα τοῦ πᾶσαν τὴν θεόλεκτον ὑμῶν ὁμήγυριν συνευρεθῆναι καὶ θεωροὺς γενέσθαι τῶν κατὰ θεοῦ χάριν πεπραγμένων καὶ τῶν λαλουμένων τὴν δύναμιν ἀναθεωρεῖν, ἐπί τε τῇ κατορθώσει τῶν ἐνθέσμων παραδόσεων τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καὶ καταλύσει καὶ καταστροφῇ τῶν φρυαξαμένων κατὰ τῆς ἀληθείας καὶ τὰς ἀποστολικὰς καὶ πατρικὰς τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας παραδόσεις ἀλλοιωσάντων καὶ τό γε κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς εἰς ἀφανισμὸν ποιησάντων. ἀλλ᾽ ἐπειδὴ ὑγρὰ κέλευθός ἐστι διὰ μέσου, πάλιν δὲ καὶ χερσαία τρίβος, δύο χρεία πραγμάτων ἦν, πλοίων τε πρὸς τὸ διαπλεῦσαι καὶ κτηνῶν ὀφει-
La.-Co. 588 λόντων ὑμᾶς μετακομίσαι. ἀμφοτέρων οὖν ἀποροῦσα ἡ ἱερωτάτη ὑμῶν ὁμήγυρις

---

4 πατρικὸν – ἀπαύγασμα cf. Sap. 7,26; Hebr. 1,3 **4–5** cf. 1 Petr. 2,9 **6–7** cf. Zach. 13,2; Deut. 9,14 **10** cf. Eph. 2,14 **14–15** cf. Lc. 1,79 (= Od. 9,79); Is. 3,12 **17** cf. Lc. 2,10; Is. 40,9 **19–20** Rom. 10,15

1–876,10 epistula non commemoratur apud Grumel/Darrouzès, Reg. **4–6** Χριστὸς – ῥυσάμενος cf. Act. VII (def. fidei) supra p. 820,17–18 **4** τὸ – ἀπαύγασμα cf. Conc. Ephes. (Cyr. Alex. c. eos qui theotocon nolunt confiteri [CPG 5226]), ACO I 1,7 p. 21,19 **9–10** ἵνα – μεταγάγωμεν cf. epist. ad imp. supra p. 858,16–17 **10–13** τὸ – συνήλθομεν cf. Act. III p. 280,12–14 **17–18** εὐαγγελιζόμεθα – ἑορτήν ~ Conc. Const. III (edictum Const. IV [CPG 9438]), ACO ser. II, II 2 p. 854,15–16 **20–872,6** καὶ[1] – βλεπόμενα cf. Brubaker/Haldon 2011 p. 275 adn. 114

V T M **1–876,10** praetermisit H, accedit *Can (= Ms Pe)*

1–3 ante superscriptionem add. κεφάλαιον τέταρτον T **2** καὶ[1] – ἐκκλησιῶν post πόλεως *Pe* | βασιλίδος καὶ θεοφυλάκτου V | καὶ[2] om. *Pe* **4** πατρικὸν] πνευματικὸν *Pe* **5** ἡμᾶς μανίας *Ms* **8** ἐν + ταύτῃ *Can* fort. recte, cf. supra p. 858,4 et 860,24 **10** ἀρχῆθεν] ἀρχῆ θεοῦ sic *Pe* **11** κύρος *Can* **12** ἐνεργείᾳ] συνεργίᾳ M (cf. lat.), sed cf. supra p. 866,15 | καὶ[2] om. *Pe* **13–14** ἐκκλησιῶν + ἡ *Pe* **14** ἣ ed.Rom. (ex lat.): καὶ codd. *Can* **14–15** κατευθύναι sic T (ex Lc. 1,79?) **15** βλαστησάσης + τῆς T[1] s.l. **16** ἐξεριζώθη V *Can* **18** εἰρήνης] ἑορτῆς V | καὶ] μετὰ ed.Rom.* **20** τὰ ἀγαθά om. V **21** θεοφιλίας *Ms* (abbr. V) ed.Rom.* (ex Vc) | καὶ + ἀγλάϊσμα καὶ *Can* | τοῦ] τὸ M | θεόλεκτον] θεοφύλακτον *Ms* **22** θεωροῖς *Pe* | γενέσθαι + καὶ ed.Rom.* (add. Morin in Vc s.l.) **24** exspectaueris καὶ ‹ἐπὶ τῇ› καταλύσει **26** παραδόσεις post πατρικὰς M **28** ἦν om. V **29** ἡμᾶς M | ἱερατικὴ T edd. | ἡμῶν V Ml (incertum in T)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:13 AM

Deo amabilibus sacerdotibus et clericis tam sanctissimae dei magnae ecclesiae quam omnium ecclesiarum deo conseruatae regiae ciuitatis sancta synodus apud Nicaeam secundo collecta

Christus deus noster, qui uere est ueritas paternumque lumen et splendor, *qui de tenebris* nos *uocauit in admirabile lumen suum* et ab idolica uesania nos eruit, qui *deleuit nomina idolorum* a *terra* et repromisit non eorum ulterius esse memoriam, uoluit annuere piis et per cuncta horthodoxis ac fidelibus imperatoribus nostris ad congregandum nos in Nicaena clara metropoli, sicut nostis, ut distantium dissonantiam in consonantiam perduceremus et *medius paries* tolleretur *inimicitiae* et antiqua legispositio catholicae ecclesiae firmitatem resumeret. igitur nobis in idipsum sancti spiritus inspiratione et cooperatione conuenientibus omnes consonuimus; et oriens, arctus, occidens et mesembria in unam unitionem concurrimus; et triumphauit sanctarum ecclesiarum pacifica ordinatio per alternae opinionis unitatem et fidem quae *direxit* semitam *pedum nostrorum*; ac per hoc stirps quae ex antiqui hostis zizaniorum heresi germinauit eradicata est. Ma. 410 Ha. 479 PL 129, 475 Rom. 677

Et *ecce euangelizamus uobis super montem excelsum* stantes ecclesiasticae pacis *gaudium* et publicam festiuitatem. quid enim hoc gratius Esaia fiducialiter agente et caelitus praedicente: *quam speciosi pedes euangelizantium pacem, euangelizantium bona*? et dignum erat et ualde placitum atque uestrae decentis sacraeque deo amabilitatis specimen et exultatio, ut omnis deo electa contio uestra simul inueniretur et contemplaretur uirtutem eorum quae per dei gratiam dicta et gesta sunt, tam scilicet super legitimarum correctione traditionum ecclesiae catholicae quam in distructionem et subuersionem eorum qui fremuerunt aduersus ueritatem necnon et apostolicas et paternas ecclesiae catholicae commutauerunt traditiones uel etiam iuxta quod sibi uisum est in exterminium redegerunt. sed quoniam humidum iter in medio est rursusque terrena uia, duabus rebus opus erat, nauibus uidelicet ad nauigandum et iumentis congruis ad uehendum. utrisque carens sacratissima uestra caterua mutua La.-Co. 587

14 semitam – nostrorum *cf. Vet. Lat. (Beuron) Is. 3,12*

P VE

1–3 *litt. maiusc. codd.* **2** Niceam P E **5** suum lumen E *edd.* **7** pios et per cuncta orthodoxos ac fideles imperatores nostros *ed. Rom.** **8** Nicea P V^{ac} Nicena V^{pc} [n^{2} *add.* V^{1} *s. l.*] E, *corr. ed. Rom.* **10** legispositio] *exspectaueris* legislatio, *cf. e. g. p. 853,23* **11** cooperatione] *Anast. fort. legit* συνεργίᾳ, *cf. gr.* M **12** triumphauit] constituta est *ed. Rom.*^{mg}, *sed cf. e. g. ACO I 5 p. 364,2* **14** ac] atque E *edd.* **17** Æsaia P Isaia *ed. Rom.** **18** celitus P E antiquitus *ed. Rom.*^{mg} **19** dicentis VE (*corr.* F) **22** correctione ~ κατορθώσει *(cf. Gloss.) minus apte* (comprobatione *ed. Rom.*^{mg}) **22–23** destructionem F *edd.* **23** et^{2} *om.* E *edd.* **25** exterminum P **26** scilicet F *edd.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:13 AM

τῆς μεθ᾽ ἡμῶν συνελεύσεως ἐστέρηται. πνευματικῶς δὲ καὶ νοερῶς συμπαρῆτε ἡμῖν, τὸ αὐτὸ φρονοῦντες ὅπερ *τῆς* καθολικῆς *ἐκκλησίας τὸ πλήρωμα*. καὶ ἐπειδὴ *ἀλλήλων μέλη ἐσμὲν Χριστοῦ* τοῦ θεοῦ *κεφαλῆς* ἡμῶν *ὄντος*, τῶν θειωδῶς πεπραγμένων παρ᾽ ἡμῖν τὴν διήγησιν ἀναγκαῖον ἡγούμεθα διὰ βραχέων ὑμῖν ἐπιστεῖλαι. λαλοῦσι γὰρ καὶ διὰ γραμμάτων αἱ γλῶσσαι τὰ πράγματα καὶ παριστῶσιν ὡς βλεπόμενα.

Ἤδη γὰρ συνελήλυθότων ἡμῶν ἐνταῦθα ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν πατρικῶν ἀμαρυγμάτων εἰς ἓν ἐστηρίχθημεν, τὸ ἓν πεφρονήκαμεν, ᾠδὴν ἣν Μωσῆς ἐδίδαξε μὴ ἐπιλαθόμενοι τὴν λέγουσαν· *ἐπερώτησον τὸν πατέρα σου, καὶ ἀναγγελεῖ σοι, τοὺς πρεσβυτέρους σου, καὶ ἐροῦσί σοι*. οὕτως τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἐξηκολουθήσαμεν· καὶ οὔτε ὕφεσιν οὔτε πλεονασμὸν ἐποιησάμεθα, ἀλλ᾽ ἀποστολικῶς *διδαχθέντες κρατοῦμεν τὰς παραδόσεις ἃς παρελάβομεν*, πάντα ἀποδεχόμενοι καὶ ἀσπαζόμενοι ὅσαπερ ἡ ἁγία καθολικὴ ἐκκλησία ἀρχῆθεν τῶν χρόνων ἀγράφως καὶ ἐγγράφως παρέλαβεν· ἐξ ὧν εἰσι καὶ αἱ ὑποτυπώσεις τῶν εἰκονικῶν ἀναζωγραφήσεων. καὶ ὅσα τοὔμπαλιν ἀπεβάλοντο οἱ θεσπέσιοι πατέρες ἡμῶν, καὐτοὶ ἡμεῖς ἀπεβαλόμεθα καὶ τῆς ἐκκλησίας ἡγούμεθα πολέμια· μεθ᾽ ὧν συναριθμεῖται καὶ ἡ προσεχὴς καινοφωνία τῶν χριστιανοκατηγόρων, *ὡς γάγγραινα νομὴν* λαβοῦσα ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἡμῶν. ἀλλ᾽ *οὐχ ὑπερεῖδε κύριος* ὁ θεὸς εἰς τέλος· τῆς γὰρ ἀληθείας ἀνακαλυφθείσης πᾶσιν ἡ ὀρθοδοξία ἐξέλαμψε, καὶ τὸ ψεῦδος μετὰ τοῦ συμφυοῦς αὐτοῦ σκότους ὑποδέδυκεν. εἰ γάρ, ὡς αὐτοὶ πεφληναφήκασιν, εἰδώλοις παρέοικεν ἡ τῶν εἰκόνων στηλογραφία, τῆς ἡμετέρας ἀπολυτρώσεως τὸ μυστήριον ματαιοῦται, ὅπερ ὁ τοῦ θεοῦ υἱὸς τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ ἦν δι᾽ ἡμᾶς σαρκὶ ἐπολιτεύσατο *χωρὶς ἁμαρτίας* ἐπραγματεύσατο, καὶ οἴχονται καὶ αἱ ἐπαγγελίαι αἱ προφητικαί, ἡ μὲν λέγουσα *λατρεύειν αὐτῷ ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν*, ἡ δέ· *ἐξηγέρθη ὡς ὁ ὑπνῶν κύριος, ὡς δυνατὸς κεκραιπαληκὼς ἐξ οἴνου, καὶ ἐπάταξε τοὺς ἐχθρούς αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, ὄνειδος αἰώνιον ἔδωκεν αὐτοῖς*. εἰ ὄνειδος αἰώνιον ἐδόθη τοῖς ἐχθροῖς ἡμῶν ἤγουν ταῖς πονηραῖς δυνάμεσι διὰ τῆς αὐτοῦ ἀναστάσεως, πῶς πάλιν οἱ χριστιανοὶ εἰδώλοις ἐλάτρευσαν; φεῦ καὶ τῆς ἀμαθίας καὶ τῆς ἀσεβείας αὐτῶν. εἶθε ἐνενόησαν ὅτι τὸ *σκανδαλίσαι ἕνα τῶν μικρῶν τῶν πιστευσάντων εἰς* Χριστὸν ἀφόρητον ἔχει τὴν ἀγανάκτησιν — πόσῳ γε μᾶλλον *οἰκουμένην ἀναστατῶσαι*. ἀλλ᾽ *ἐξουδένωσαν τὸ ῥῆμα κυρίου* ἀθετήσαντες τὰς ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις· διὰ τοῦτο *ἐξουδένωσεν* αὐτοὺς *κύριος* καὶ μετὰ Ἀρείου, Εὐνομίου, Μακε-

Ma. 412
Rom. 678

2–3 τῆς — ὄντος cf. Eph. 1,22–23; Rom. 12,5; 1 Cor. 11,3 et Eph. 4,15 **9–10** Deut. 32,7 = Od. 2,7 **12** cf. 2 Thess. 2,15 et 3,6 **17** 2 Tim. 2,17 **18** cf. Sap. 19,22 **23** Hebr. 4,15 **24–25** Lc. 1,74–75 (= Od. 9,75) **25–26** Ps. 77,65–66 **29–30** cf. Mt. 18,6 **30–31** cf. Act. 17,6 **31–32** cf. 1 Reg. 15,23 et 26

12–15 πάντα — ἀναζωγραφήσεων cf. Act. VII (def. fidei) supra p. 824,25

V T M *Can (= Ms Pe)*

1 συμπαρῆτε V *Ms*: συμπαρείτε *Pe* συμπάρητε T συμπάρεστε M (cf. lat.) **3** ὄντως *Pe* **4** ἡμῖν] ἡμῶν *Can* **7** πατρικῶν] πνευματικῶν V **8** Μωϋσῆς M **12** ὑποδεχόμενοι *Can* **13** ἁγία + καὶ V, ἁγία om. M **13–14** ἐγγράφως καὶ ἀγράφως *Pe* **14** τυπώσεις V **15** τὸ ἔμπαλιν Vc edd. | ἀπεβάλλοντο V **16** ἀπεβαλόμεθα M (incertum in T) *Can*: ἀπεβαλλόμεθα V Ml ἀποβαλλόμεθα Vc edd. fort. recte (cf. lat.) **17** καινοφωνία T (cf. lat.): κενοφωνία V M *Can* | ψευδοχριστιανοκατηγόρων V | γάγγραιναν V **18** ταῖς + ἁγίαις *Pe* | οὐχὶ T | ὑπερίδεν *Can* **19** καὶ om. Vc edd. **20–21** παρέοικεν — στηλογραφία M ed.Rom. (ex lat.): παρεοικέναι τὴν τῶν εἰκόνων στηλογραφίαν V T *Can* **23** καὶ² om. T edd., sed cf. lat. **24** ἡμέρας post ἡμῶν T edd. **25** δυνατὸν V | κεκραιπαληκὼς] καὶ κεκραιπαληκὼς V M^{pc} καὶ κραιπαληκὼς M^{ac} (κε add. M^{1} s.l.) *Can* (κρεπαληκὼς *Pe*^{ac}, αι *Pe*^{2} s.l.) **27** ἤγουν] ἤως T **29** εἴθε (εἰ δὲ *Pe*) + καὶ V T edd., sed cf. lat. **30** γε om. *Pe* | μᾶλλον + τὴν ed.Rom.* (fort. ex *N. T.*) **32** τοῦτο + δὲ M | αὐτοὺς + ὁ V M edd., sed cf. *Sept.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:13 AM

nostra conuentione priuata est. uerum spiritaliter et intelligibiliter praesto estis nobiscum id sentientes quod et catholicae *ecclesiae plenitudo*. et quia inuicem *membra sumus Christi* dei *capitis* nostri, eorum quae apud nos deo donante acta sunt necessarium ducimus uobis breuiter narrationem mittendam. loquuntur enim etiam per litteras linguae causas et repraesentant quasi uidendas.

Cum enim hic conuenissemus, ex paternarum magisterio normarum in unum confirmauimus quod et sapuimus, cantici quod Moyses docuit non obliti quod dicit: *interroga patrem tuum, et annuntiabit tibi,* seniores *tuos, et dicent tibi*. sic traditionem catholicae ecclesiae sectati sumus et neque minus neque plus quippiam fecimus, sed ab apostolo edocti *tenemus traditiones quas accepimus*, omnia recipientes et amplectentes quaecumque sancta catholica ecclesia antiquitus scripta et non scripta recepit; ex quibus sunt etiam figurationes picturarum imaginalium. et e contra quaecumque abiecerunt egregii patres nostri, et nos quoque proicimus et ecclesiae arbitramur aduersa. cum quibus connumeratur intenta uocum nouitas christianos accusantium, ueluti cancer pascua in ecclesiis nostris accipiens. sed *non despexit dominus* deus in finem. nam ueritate reuelata horthodoxia cunctis illuxit, et mendacium cum secum nascentibus tenebris abolitum est. si enim, ut ipsi uane garrierunt, idolis comparatur imaginum titulatio, nostrae redemptionis mysterium euanescit, quod dei filius operatus est praesentia sua qua pro nobis carne conuersatus est *absque peccato*, et subsequuntur etiam repromissiones propheticae dicentes: *seruiamus illi in sanctitate et* Rom. 678
iustitia omnibus diebus uitae nostrae, et rursus: *excitatus est tanquam dormiens* PL 129, 476
dominus, tanquam potens crapulatus a uino, et percussit inimicos suos in posteriora, Ma. 411
obprobrium sempiternum dedit eis. si obprobrium sempiternum datum est inimicis nostris, malis uidelicet uirtutibus, per resurrectionem eius, quomodo iterum christiani idolis seruierunt? o et inscitiam et impietatem ipsorum! utinam intellexissent quod *scandalizare unum* ex minimis *qui crediderunt in* Christum inportabilem habeat indignationem – quanto magis orbem sollicitum simultatibus reddere! sed ad nihilum uerbum domini redegerunt reprobantes ecclesiasticas traditiones; propter ea

P VE

1 intellibiliter *(sic)* P | presto P V (*abbr.* E) | estis] eratis *ed. Rom.*^{mg}, *sed Anast. legit* συμπάρεστε (*cf. gr.* M) **2** id] *exspectaueris* idipsum, *cf. gr.* **2–3** sumus membra E *edd.* **3** Christo Deo capite nostro *ed. Rom.*^{mg} **4** locuntur P **6** hic *om.* F *edd.* | normarum ~ ἀμαρυγμάτων*?* **6–7** confirmauimus – sapuimus] confirmati sumus, unum sensimus *ed. Rom.*^{mg}*; Anast. fort. legit* ὃ καὶ *pro* τὸ ἓν **12** pictarum P | imaginalium *scripsi coll. p. 825,25 al.*: imaginum *codd.* **13** egregii *post* nostri E *edd.* | et^{1} *om. ed. Rom.** | proicimus] *Anast.* ἀποβαλλόμεθα *legisse uidetur (cf. app. crit. gr.)* **14** intenta ~ προσεχὴς*?* nupera *ed. Rom.*^{mg} (*praetulerim* recens)*; Anast. fort. legit* πρόσοχος *(cf. Gloss. et Lampe s.u.; cf. etiam Act. IV p. 283,26)* **19–20** subsequuntur (subsecuntur P) ~ οἴχονται*?* uanae sunt *ed. Rom.*^{mg} (*Anastasium* ἔχονται *uertisse suspic. Dubielzig*) **21** tanquam] tamquam V (*abbr.* P E) **22** tamquam V (*abbr.* P) **23** eis] illis E edd. *(ex Vulg.)* **25** inscientiam E *edd.* **26** importabilem VE *edd.* **27** reddere simultatibus E *edd.* | simultantibus P

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:13 AM

Ha. 481 δονίου, Ἀπολιναρίου, Νεστορίου, Εὐτυχοῦς καὶ Διοσκόρου, Σεργίου καὶ Ὀνωρίου καὶ πάσης αὐτῶν τῆς κακοδοξίας συνηρίθμησε τὴν τῆς συμμορίας αὐτῶν ὀχλαγωγίαν· τὴν γὰρ μωρίαν τούτων ἀπομαξάμενοι μωρὰ λελαλήκασι, καὶ τῇ σφενδόνῃ τῆς ἀληθοῦς ὁμολογίας σὺν αὐτοῖς λελιθοβόληνται, καὶ διαλέλυται ἡ παράταξις αὐτῶν. *οὐδὲ γὰρ ἀφῆκε κύριος* εἰς *τὸν αἰῶνα τὴν ῥάβδον* αὐτῶν *ἐπὶ τὸν κλῆρον* τῆς ἐκκλησίας. ὅτι Ἰουδαϊκῶς ἐμελέτησαν κενὰ καὶ τὰ δευτερεῖα τοῦ συνεδρίου ἐκείνου ἐκληρώσαντο, τοῦτο τὸ συνέδριον Καϊαφαϊκὸν βουλευτήριον γέγονεν· ἐκεῖνο κατὰ
La.-Co. 589 τοῦ κυρίου κενὰ ἐμελέτησε, τοῦτο δὲ κατὰ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ ἐφρυάξατο. τοῦτο τὸ συνέδριον τὴν διὰ Χριστοῦ γενομένην ἡμῶν ἀπολύτρωσιν ἑαυτοῖς καὶ ἄλλοις ἐπεγράψατο. τοῦτο τὸ συνέδριον *βαθεῖαν βουλὴν ἐβουλεύσατο καὶ οὐ διὰ κυρίου, καὶ συνθήκας πεποίηκε καὶ οὐ διὰ τοῦ πνεύματος* αὐτοῦ, ὅτιπερ τὴν εὐκοσμίαν τῶν σεπτῶν ναῶν ἐξηφάνισεν. ἐν τούτῳ τῷ συνεδρίῳ οὐδεὶς τῶν κατ' εἰκόνα θεοῦ ἀνθρώπων εὕρηται, ὅτι τὴν εἰκόνα τοῦ κυρίου καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ ἀτιμάσαντες καὶ συντρίψαντες τῷ πυρὶ παραδεδώκασι. τοῦτο τὸ συνέδριον μανίᾳ καὶ ἀπονοίᾳ κατάπλεων σατανικῶν φωνῶν τὴν ἀπόφασιν ἐποιήσατο. τοῦτο τὸ συνέδριον τὴν προσηγορίαν μόνον ἔχει ἱερατικήν, φαύλην δὲ καὶ ἀνίερον τὴν γνῶσιν. τοῦτο τὸ συνέδριον ἀκόλαστον ἔχει τὸ στόμα, τὸ δὲ πνεῦμα *ψευδόχριστον*· τὴν μὲν ἀλήθειαν ὑπεκρίθη, τῷ δὲ ψεύδει ἐπαρρησιάσθη. τοῦτο τὸ συνέδριον ἡ καθολικὴ ἐκκλησία ἅτε *ζιζάνια* τῆς δεσποτικῆς *ἄλωνος*, λέγομεν δὴ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ἐξελίκμησε καὶ *τῷ πτύῳ* τῆς θείας κρίσεως ἀπεβάλετο. ἀφῄρηται οὖν ἐκ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καὶ διηλέγχθη αὐτοῦ τὰ πλαστουργήματα· ἡ γὰρ ἀληθινὴ τῆς ἐκκλησίας καὶ εὐθυτάτη κρίσις καινουργεῖσθαι ἐν αὐτῇ συγχωρεῖ οὐδὲν οὔτε ἀφαίρεσιν ποιεῖσθαι.
Ἡμεῖς τοιγαροῦν πατρῴοις νόμοις ἑπόμενοι παρὰ τοῦ ἑνὸς πνεύματος λαβόντες χάριν ἀκαινοτομήτως καὶ ἀμειώτως πάντα τὰ τῆς ἐκκλησίας ἐφυλάξαμεν, καθὼς αἱ ἅγιαι ἓξ οἰκουμενικαὶ σύνοδοι παραδεδώκασι, καὶ ὅσα εἴασαν τιμᾶσθαι ἐν τῇ καθ-
Rom. 679 ολικῇ ἐκκλησίᾳ ἀποδεχόμεθα δίχα πάσης ἀμφιβολίας. ἐξ ὧν ἐστιν, ὡς εἴρηται, καὶ ἡ τῶν εἰκόνων ποίησις. καὶ ταύτας τιμητικῶς προσκυνοῦμεν καὶ ἀσπαζόμεθα –

---

5 cf. Ps. 124,2–3 **10–11** βαθεῖαν – αὐτοῦ cf. Is. 29,15; 30,1; 31,6 **17** ψευδόχριστον cf. Mt. 24,24; Mc. 13,22 **19–20** ζιζάνια – ἀπεβάλετο cf. Mt. 3,12 et 13,36–40 **22** καινουργεῖσθαι – ποιεῖσθαι cf. Apoc. 22,18–19

2–3 συνηρίθμησε – λελαλήκασι cf. Conc. Const. III (edictum Const. IV [CPG 9438]), ACO ser. II, II 2 p. 846, 10–11 **6–7** ὅτι – γέγονεν cf. epist. ad imp. supra p. 858,25–26 **18–20** ἡ – ἀπεβάλετο ~ Conc. Const. III (epist. Leonis II papae [CPG 9441]), ACO ser. II, II 2 p. 876,21–23 **20–21** ἀφῄρηται – πλαστουργήματα cf. Conc. Const. III (sacra ad syn. Romae [CPG 9440]), ACO ser. II, II 2 p. 864,13–14

V T M *Can (= Ms Pe)* **18–20** ~ *Conc. Const. III*

---

1 Ἀπολλιναρίου T edd. **2** συνηρίθμησαν V **3** μωρὰ + καὶ V | σφενδόνι *Ms* σφενδόνης *Pe* **5** αὐτῶν²] τῶν ἁμαρτωλῶν T edd. (ex *Sept.*) αὐτοῦ *Ms* | κλῆρον + τῶν δικαίων (ex *Sept.*) ἤτοι M | τῆς + αὐτοῦ *Pe* **6** δευτέρια *Ms* | ἐκείνου] sc. τοῦ Ἰουδαϊκοῦ **7** τοῦτο] τούτων *Pe*; fort. γὰρ addendum (cf. lat.) **9** ἡμῖν V edd., sed cf. lat. et infra p. 878,5 | ἑαυτοῖς] ἐν αὐτοῖς T **9–10** ἐπεγράψαντο *Pe* **10** βουλὴν βαθείαν (sic) M **11** τοῦ om. *Pe* **12** ἐξηφάνισαν *Pe* **13** ηὕρηται *Ms* | τῶν ἁγίων καὶ τοῦ κυρίου V | αὐτοῦ om. *Can* **15** κατάπλεων Dubielzig (cf. lat.; „L. πλήρη σατ." iam ed.Rom.^{mg}): καὶ codd. κατὰ Vc^{ac} (καὶ Morin in marg. ex V) edd. | φωνῶν] φόνων *Pe* **15–16** τοῦτο – γνῶσιν om. T *Ms* **16** μόνον M *Pe*: μόνην V edd. | φαῦλον V **17** πνεῦμα + αὐτοῦ Vc edd. | ψευδόχριστον + ὅτι V^{1} s.l. edd. **18** ἡ καθολικὴ ἐκκλησία] „L. ἡ ἁγία ἡμῶν σύνοδος" ed.Rom.^{mg}, sed cf. Conc. Const. III l.l. **19** ζιζάνια + ὄντα *Can* **20** ἀπεβάλλετο V (abbr. T) | ἀφῄρηνται *Pe* | ἐκ om. M *Pe* **21** διηλέγχθη αὐτοῦ] διηλέχθη αὐτῶν *Pe* **22** εὐθυτάτη] πανευθυτάτη V^{pc} (παν add. V^{2} s.l.), καὶ πανευθυτάτη αὐτῆς V^{2mg} | καινουργεῖσθαι + τι *Can* | συγχωρεῖ οὐδέν] οὐ συγχωρεῖ *Can* | οὔτε] οὐδὲ M **23** τοιγαροῦν + τοῖς V | νόμοις πατρώοις M **24–25** αἱ – οἰκουμενικαὶ] καὶ αἱ ἅγιαι καὶ οἰκουμενικαὶ ἓξ *Pe* **25** ἑξῆ M **26** δίχα – ἀμφιβολίας om. *Ms*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:13 AM

ad nihilum redegit eos dominus et cum Arrio, Eunomio, Macedonio, Apolinario, Nestorio, Eutyche ac Dioscoro, Sergio et Honorio atque cum omni eorum pessima Ha. 482
secta connumerauit turbulentum factionis eorum concilium. stultitiam namque horum imitantes stulta locuti sunt, et funda uerae confessionis cum ipsis lapidati sunt, atque soluta est acies ipsorum. *neque* enim *reliquit dominus* in perpetuum *uirgam* eorum *super sortem* ecclesiae. quoniam Iudaice meditati sunt inania et secunda illius concilii hereditauerunt, hoc nempe concilium Caiphaicum conciliabulum factum est: illud aduersus dominum inania meditatum est, hoc aduersus ipsius imaginem fremuit. hoc enim concilium redemptionem nostram, quae per Christum effecta est, La.-Co. 590
sibi et aliis ascripsit. hoc concilium profundum *consilium* consiliatum est *et non per* dominum, et foedera fecit *et non per spiritum* eius, quoniam ornatum uenerabilium templorum demolitum est. in hoc concilio nullus hominum inuenitur ad imaginem dei factus, quia imaginem domini ac sanctorum eius dehonestantes et confringentes igni tradiderunt. hoc concilium furia et uecordia plenam satanicarum uocum sententiam fecit. hoc concilium solam nuncupationem habet sacerdotalem, scientiam autem prauam atque profanam. hoc concilium contumax habet os et spiritum mendacio delibutum; nam ueritatem quidem finxit, in fallacia uero praesumpsit. hoc concilium sancta nostra synodus utpote *zizania* dominicae *areae*, id est ecclesiae catholicae, uentilauit et *uentilabro* diuini iudicii proiecit. ablata ergo sunt a catholica ecclesia et redarguta figmenta eius; uerum enim et rectissimum ecclesiae iudicium nec nouum fieri nec adimi in ea quicquam indulget.

Nos igitur paternas leges sequentes ab uno spiritu accepta gratia immutilate ac indiminute omnia quae ecclesiae sunt custodiuimus, quemadmodum sanctae sex uniuersales synodi tradiderunt, et quaecumque dimiserunt honoranda in catholica ecclesia absque omni cunctatione recipimus. ex quibus, ut dictum est, etiam imaginum factio Rom. 679

P VE

1 ad] a P | Apolenario VE Apollinario F *edd.* **2** Eutychete F *edd.* | et *om.* E *edd.* **4** imitantes ~ ἀπομαξάμενοι *(cf. LSJ s. u. III),* exprimentes *ed. Rom.*^{mg} | ipsis *ed. Rom. (cf. gr.)*: ipso *codd.* **6** eorum] peccatorum E *edd. (ex Vulg.); cf. app. crit. gr.* **9** enim] *nihil respondet in gr., fort. delendum* **10** scripsit P | consilium] concilium VE *(corr. ed. Rom.)* | conciliatum VE *(corr. ed. Rom.)* **11** fędera V federa E **15** solam] *Anast. fort. legit* μόνην (*cf. gr.* V) **16–17** mendacio delibutum ~ ψευδόχριστον *(Anast. ad uerbum uertere conatus est)* **17** in – praesumpsit] falsitatem uero libere docuit *ed. Rom.*^{mg}*, sed potius* ueritatem *subaudiendum* | uero *om.* E *edd.* **18** sancta nostra synodus] *cf. app. crit. gr.* **18–19** catholicae ecclesiae E *edd.* **22** immutilate ~ ἀκαινοτομήτως (illibate *p. 825,24;* sine ulla innouatione *ed. Rom.*^{mg}) | ac] et *ed. Rom.** **23** sex sanctae E *edd.* **24** quaecunque F (*abbr.* P E) *ed. Rom.* **25** recipimus P^{ac} (i *in* e *scr.* P^{c})

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:13 AM

Ma. 413 ταυτὸν γὰρ ἀμφότερα —, καὶ εἴ τις ταύτης τῆς ὁμολογίας ἔχεται, τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἐστὶ γνήσιος υἱός τε καὶ μέτοχος. οὐκοῦν πάντα τὰ σκάνδαλα οἴχεται, πάντα ἠφάνισται· ἡ ἀλήθεια πολιτεύεται, τὸ ψεῦδος ἐξώρισται· ὁ σπορεὺς *τῶν ζιζανίων* τελείως ἐξέλιπεν, *ὁ* δὲ *σῖτος*, ὁ λαὸς ὁ φιλόχριστος, *εἰς* μίαν *ἀποθήκην* τῆς ἐκκλησίας Χριστοῦ συγκεκόμισται· τὸ τῆς ὀρθοδοξίας φῶς ἀνατέταλκε, τὸ τῆς πλάνης σκότος καθυποδέδυκεν· ἡ κατήφεια εἰς χαρὰν μετημφίασται, τὸ πένθος εἰς εὐφροσύνην μεταβέβληται, *ἐστράφη ὁ κοπετὸς εἰς χαρὰν* ἡμῖν· πάντα πρὸς τὸ κρεῖττον μεταπεφοίτηκε. διὸ καὶ ἡμεῖς ἀποστολικῶς ὑμῖν προσφθεγγόμεθα· *χαίρετε ἐν κυρίῳ, χαίρετε*, καὶ *πάλιν χαίρετε*· τριαδικὴν γὰρ χαρὰν ἡ τριὰς ἡμῖν ἐχαρίσατο. ᾗ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

3–5 ὁ — συγκεκόμισται cf. Mt. 13,24–30 et 36–40 **7** cf. Ps. 29,12 **8–9** cf. Phil. 3,1 et 4,4

1 ταυτὸν — ἀμφότερα cf. epist. ad imp. supra p. 862,25 **3–9** ἡ — ἐχαρίσατο ~ Conc. Const. III (sacra ad syn. Romae [CPG 9440]), ACO ser. II, II 2 p. 864,16–866,4

V T M *Can (= Ms Pe)* **3–9** *~ Conc. Const. III*

1 εἴ τις M *Can*: ὅστις T edd., om. V | ὁμολογήσεως Vc edd. | ἔχεται + καὶ V **2** υἱός om. M **4** τελέως V T *Ms* | σῖτος + ἤγουν *Pe* | φιλόχριστος] χριστώνυμος V ed.Rom.^{mg} **5** εἰσκεκόμισται *Conc. Const. III* **6** εἰς χαρὰν om. *Conc. Const. III* **7** μεταβέβληται om. *Conc. Const. III* | κρεῖττον + ἡμῖν *Ms* **8** ὑμῖν] ἡμῖν M *Pe* ὑμᾶς *Conc. Const. III* **9** καὶ πάλιν χαίρετε Vc (incertum in T, l. 8–9 ἡμεῖς — πάλιν om. Ml): καὶ πάλιν ἐρῶ χαίρετε *Can* (cf. *N. T.* et *Conc. Const. III*), om. V M | γὰρ χαρὰν] χαρὰν γὰρ *Pe* | γὰρ om. V **10** πᾶσα δόξα V M *Pe*: δόξα πᾶσα T *Ms* (nihil respondet in lat.) | καὶ om. V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:13 AM

est. quas honoranter honoramus et salutamus – idipsum est enim utrumque –, et quisquis huic professioni haeserit, catholicae est ecclesiae germanus et particeps fi- PL 129, 477
lius. ergo omnia scandala recesserunt, omnia exterminata sunt; ueritas uiget, mendacium foras emissum est; sator *zizaniorum* prorsus defecit, frumentum autem, popu-
5 lus uidelicet Christi amicus, *in* unum *horreum* ecclesiae Christi allatum est; hortho- Ma. 414
doxiae lux orta est, erroris tenebrae sublatae sunt; mestitia in gaudium commutata est, luctus in laetitiam transductus est, *conuersus est planctus in gaudium* nobis; om- PL 129, 478
nia in melius transuecta sunt. propter quod et nos apostolice uobis pronuntiamus: *gaudete in domino*, gaudete <et *iterum gaudete*>; trinum enim gaudium trinitas no-
10 bis donauit. quam decet honor et imperium in saecula saeculorum. amen.

P VE

1 honoramus ~ προσκυνοῦμεν *(praeter consuetudinem* [*cf. e.g.* adorandas *supra p. 863,21*]*; fort. neglegentia interpretis); „gr.* adoramus“ *ed. Rom.*^{mg} | est enim] etenim *ed. Rom.*, sed cf. supra p. 863,23* **2** heserit VE **6** sublate *codd.* | maestitia *ed. Rom.** **7** traductus E *edd.* | conuersum est planctum P^{pc} (s *exp., abbr.* m *add. s.l.* P^{x} *bis*) V *(fort. ex Vulg.* conuertisti planctum meum *ortum)* **9** et iterum gaudete *add. ed. Rom. ex gr., recepi dubitanter* (καὶ πάλιν χαίρετε *fort. deerat in Anastasii exemplari graeco, cf. gr.* V M*;* iterum dico gaudete *Vulg. Phil. 4,4; cf. app. crit. gr.*) **10** et *om.* P | secula seculorum E (*abbr.* P V)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:13 AM

Ma. 442 Λόγος ἐγκωμιαστικὸς τῇ ἁγίᾳ προσφωνηθεὶς συνόδῳ παρὰ Ἐπιφανίου διακόνου
PG 98, 1313 Κατάνης τῆς Σικελῶν ἐπαρχίας καὶ τοποτηρητοῦ Θωμᾶ ἀρχιεπισκόπου τῆς Σαρδῴων νήσου

Ὁ μακάριος προφήτης Ἡσαΐας θείῳ καταλαμπόμενος πνεύματι τὴν διὰ Χριστοῦ γεγενημένην τῶν ἐθνῶν ἀπολύτρωσιν εὖ μάλα προαναθεωρήσας καὶ τῶν δι᾽ αὐτοῦ σεσωσμένων τὴν πληθὺν οὐκ ἠγνοηκὼς προσπεφώνηκέ που ὡς ἐκ προσώπου τοῦ θεοῦ τοῖς κατὰ καιροὺς τῶν ἱερῶν λαχοῦσι ποιμνίων ἐπιστατεῖν τοιάδε· *πορεύεσθε διὰ τῶν πυλῶν μου καὶ ὁδοποιήσατε τῷ λαῷ μου καὶ τοὺς λίθους ἐκ τῆς ὁδοῦ διαρρίψατε*. τίνες δ᾽ ἂν νοοῖντο αἱ πύλαι ἢ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς καὶ τῶν ἁγίων προφητῶν οἱ λόγοι; οὓς ὥσπερ τινὰς νοητὰς ἀναπτύσσοντες πύλας τῇ ἑρμηνείᾳ οἱ τῶν λογικῶν θρεμμάτων ποιμένες οὕτως αὐτὰ ἐπὶ τὴν εὐρεῖάν τε καὶ ἀληθινὴν ἀποφέρουσι θύραν, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν ὄντως πρὸς τὸν πατέρα γινόμενον ἡμῖν θύραν, καθὼς αὐτός που φησίν· *ἐγώ εἰμι ἡ θύρα*. λίθοι δὲ πάλιν οἱ ἐν τῇ ὁδῷ προσριπτούμενοι τὰ ἐξ αἱρετικῆς τυχὸν συμμορίας ἂν εἶεν σκάνδαλα, ἃ καθάπερ τινὲς λίθοι τῇ ἡμετέρᾳ τῆς πίστεως παρατιθέμενα τρίβῳ τοὺς πρὸς τὴν ὄντως οὖσαν ὁδὸν ἰέναι θέλοντας δυσσεβῶς προσκόπτειν παρασκευάζει, τὸ ὅσον ἐφ᾽ ἑαυτοῖς τὴν ὁδὸν αὐτοῖς ἀποκλείειν σπουδάζοντες. ὁδὸς δὲ πάλιν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ταύτῃ ἂν νοοῖτο, καθὼς φησιν αὐτὸς ὅτι *ἐγώ εἰμι ἡ ζωὴ καὶ ἡ ὁδός*. οὕστινας δὴ αἱρετικοὺς λίθους οἱ τῶν ἱερέων ἐπιστήμονες προσφυῶς τε καὶ μάλα εὐτέχνως σὺν ὁδηγίᾳ τοῦ πνεύματος τῆς ἡμετέρας ὁδοῦ ἤτοι τοῦ τῆς πίστεως ἀποκαθαίροντες λόγου πέμπουσι μὲν αὐτοὺς πρὸς τὰς τῶν ῥιψάντων κεφαλάς, εὔκολον δὲ οὕτω καὶ τετριμμένην τοῖς ὑπὸ χεῖρα λαοῖς τὴν εἰς τὴν ὁδὸν ἰοῦσαν τρίβον ἀπεργάζονται, ὡς δύνασθαι φρονεῖν τε καὶ λέγειν· *ἡ ψυχὴ ἡμῶν ὡς στρουθίον ἐρρύσθη ἐκ τῆς παγίδος τῶν θηρευόντων· ἡ παγὶς συνετρίβη, καὶ ἡμεῖς ἐρρύσθημεν. ἡ βοήθεια ἡμῶν ἐν ὀνόματι κυρίου*.

Ἰδοὺ τοιγαροῦν ἡ θεία τῶν ἱερέων ὁμήγυρις ἀκόλουθα ταῖς θείαις ἐντολαῖς παρ-
PG 98, 1316 άγουσα ἐνταῦθα συνέδραμε τὸ σεπτὸν τῆς οἰκονομίας Χριστοῦ ταῖς πατρικαῖς διδασκαλίαις ⟨διατάξαι καὶ⟩ διατρανῶσαι μυστήριον, οὐχ ὡς ἐν πρώτοις αὐτὸ τοῦτο τοῖς λαοῖς κηρυττόντων, ὅπου γε πρὸ ὀκτακοσίων ἐτῶν ἐγγύς που τῇ οἰκουμένῃ πάσῃ κεκήρυκται, τὸν δι᾽ αὐτοῦ δὲ μόνον σωτήριον σκοπὸν τελεσθέντα ταῖς γραφικαῖς ἑρμηνείαις τηλαυγεστάτως τοῖς λαοῖς ἀναπτυσσόντων καὶ τοὺς προσριφέντας αὐτῷ αἱρετικοὺς τῷ πνεύματι ἀποσκυβαλιζόντων λίθους — καὶ μάλα γε εἰκότως· ἴσασι γὰρ τὴν προφητικὴν φωνὴν αὐτοῖς ὡς ἐκ προσώπου τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τούτῳ βοῶσαν· οἱ *ἱερεῖς, ἀκούσατε καὶ ἐπιμαρτύρασθε τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ*, δῆλον δὲ ὅτι τῷ πνευματικῷ. οἷς δὴ καὶ ἡμεῖς συνδεδραμηκότες, ὡς καὶ αὐτοῖς συμφρονοῦντες, τῇ

7–9 Is. 62,10 **10–11** οἱ[2] — ποιμένες cf. Ioh. 10,27 (ad uerbum laudatur in eiusdem Epiphanii subscriptione Act. IV p. 492,1) **13** Ioh. 10,9 **18–19** cf. Ioh. 14,6 **23–25** Ps. 123,7–8 **34** Am. 3,13

1–896,26 de Epiphanii sermone laudatorio cf. praef. p. VIII–XI **10–11** οἱ[2] — ποιμένες cf. Epiphanii subscriptionem Act. IV p. 490,26

M **1–896,26** codd. HV T pro Epiphanii sermone laudatorio concilii actionem octauam quae dicitur substituerunt; quam posteriore aetate confectam esse arbitratus in appendice graeca (p. 967–969) edidi; cf. praef. p. VIII–XI

2 τῆς[2] om. Mansi **18** ἡ ζωὴ καὶ fort. posteriore aetate ex *N. T.* insertum; cf. lat. **26** τῶν θείων ἐντολῶν Mansi **28** διατάξαι καὶ suppl. Dubielzig coll. lat. **34** Ἰσραήλ est uar. lect. pro Ἰακώβ in *Sept.*[G]

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:51 AM

Sermo laudatorius sanctae pronuntiatus synodo ab Epiphanio diacono ecclesiae Katanae Siculorum prouinciae ac loci seruatore Thomae archiepiscopi Sardorum insulae

Rom. 691 Ha. 501 Ma. 441 La.-Co. 617

Beatus propheta Esaias, diuino accepto spiritu factam gentium per Christum redemptionem ualde bene praeuidens et eorum qui per ipsum saluandi erant multitudinem non ignorans, ut ex persona dei alicubi pronuntiauit his qui per singula tempora sacrorum sortiuntur praeposituram ouilium haec: ambulate *per portas* meas et ducite populum meum et *lapides* a uia proicite. quaenam intelliguntur portae nisi diuinitus inspiratae scripturae sanctorumque prophetarum uerba? quae nimirum quasi quasdam intellectuales portas rationabilium pastores pecudum interpretando aperientes sic eas ad latum et uerum adducunt ostium, dominum uidelicet nostrum Iesum Christum, qui uere ad patrem nobis factus est ostium, quemadmodum ipse ait quia *ego sum ostium*. porro lapides qui in uia proiecti sunt scandala forte sunt hereticae factionis, quae ueluti quidam lapides fidei nostrae semitae apposita eos qui ad Christum, qui uere est uia, properare uolunt impie impedire procurant, quantum in se est, iter eis salutis claudere festinantes. rursusque uia haec dominus utique noster Iesus Christus conicitur, sicut ipse ait quia *ego sum uia*. hereticorum ergo scandalis acsi quibusdam lapidibus sacerdotum peritissimi ingeniose satis et artificiose ductore spiritu a uia nostra, id est fidei ratione, purgatis non solum hos contra capita eorum qui illos iecerant mittunt, uerum etiam hoc modo semitam quae ducit ad uiam subiectis plebibus facilem et tritam efficiunt, ita ut possint sapere ac dicere: *anima nostra sicut passer erepta est de laqueo uenantium. laqueus contritus est, et nos liberati sumus. adiutorium nostrum in nomine domini.*

PL 129, 489

En igitur diuinus sacerdotum conuentus dominicorum mandatorum sequax huc ad uenerabile dispensationis Christi mysterium paternis doctrinis ordinandum et enucleandum concurrit, non quasi hoc ipsum primum plebibus praedicauerint, cum ante octingentos ferme annos in orbe toto fuerit praedicatum, sed quod tantum salutare consilium quod per eum consummatum est scripturae diuinae interpretationibus lucidissime populis adaperuerint et hereticos ab ipso petris allisos spiritu ceu stercora ualde congrue reputauerint; nouerunt enim propheticam uocem sibi quasi ex persona dei etiam in hoc clamantem: sacerdotes, *audite et contestamini* domui Israhel, haud dubium quin spiritali. quibus et nos quoque concurrentes, utpote quod in ipsis est pariter sentientes, splendido huic choro congratulamur, et prae desiderio mentis pen-

Rom. 692

P VE

2 Catane E Catanae *ed. Rom.** | seruatore] sere *(sic)* P | Thome *codd.* **4** Isaias P *(praeter consuetudinem) ed. Rom.** **11** uidelicet dominum *ed. Rom.** **12** hostium V^{ac} (h *exp.*) E **14–15** ad – uia] *Anast. eadem aliter uertit infra l. 20)* **15** uera *ed. Rom.*, sed cf. gr.* | se ~ ἑαυτοῖς **16** haec] *Anast.* αὕτη *pro* ταύτῃ *legisse uidetur* **16–17** utique … conicitur ~ ἄν νοοῖτο *(cf. e.g. Act. VI p. 735,10)* **17** ego sum] esum *(sic)* P **19** hos] os P^{ac} (h *add.* P^{c} *s.l.*) | contra] purgata P^{ac} *(subterlin.,* contra *add.* P^{c} *s.l.)* **24** conuentus] uentus *(sic)* VE (*corr.* F^{2}) **25** dispositionis P^{ac} (i^{2} *exp.,* nsa *superscr.* P^{c} [*sic*]) **26** primum *ed. Rom.*: prius *codd.* **27** octogintos P^{ac} (in *et* e *superscr.* P^{c}) **28** diuinae scripturae *ed. Rom.** **29** adaperuerunt *ed. Rom.** | hereticos – allisos] *Anast. uerba* τοὺς προσριφέντας … λίθους *male intellexit (exspectaueris* hereticas ipsi illatas petras *uel sim.)* | spiritus seu *ed. Rom.** (*corr. La.-Co.*^{mg} *ex* P) **29–30** stercora … reputauerint ~ ἀποσκυβαλιζόντων, ualde congrue ~ καὶ μάλα γε εἰκότως **30** congruere VE *edd.* (*corr. La.-Co.*^{mg} *ex* P) | putauerint V *edd.* **31** Israel F *edd.* **33–881,1** pennam] poenam *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:51 AM

φαιδρᾷ ταύτῃ γαννύμεθα χορείᾳ, καὶ ὑφ᾽ ἡδονῆς τὸ τῆς διανοίας πτερὸν ἀνακινού-
Ma. 443 μενοι τὰ κατὰ δύναμιν αὐτῇ συνεισβάλλειν προθυμούμεθα καὶ τοῖς τῷ καιρῷ πρέ-
πουσι λόγοις τὸ παρὸν τοῦτο συγκροτῆσαι θέατρον καὶ τοῖς τῶν ἐγκωμίων ἄνθε-
σιν αὐτὸ στεφανῶσαι. οὐδὲν γὰρ κωλύει, εἰ καὶ τοῦ λίαν ὑπερτελοῦς διὰ πενίαν
ἴσως καὶ νοὸς ἀσθένειαν οὐκ ἐφικνούμεθα, τὰ δέ γε ἡμῖν ἐφικτὰ συνεισηνέγκαι· πολ- 5
λάκις γὰρ καὶ μικρὰ ψηφὶς μεγάλοις ὑποβληθεῖσα λίθοις τὸ ὅσον ἐπ᾽ αὐτῇ τὸ ἀσά-
λευτον τούτοις προσεποιήσατο. τίς τοίνυν ἐστὶν ὁ ἡμέτερος λόγος, ἐν μέσῳ προ-
ΐτω τοῖς θείοις ὑμῖν τραπεζίταις σὺν εὐμενείᾳ πολλῇ δοκιμαζόμενος.

Σκοπὸς τῇ θεοπνεύστῳ γραφῇ, ὦ ἱερώτατον σύστημα, ἄνω τε καὶ κάτω τὸν κατ᾽
εἰκόνα θεοῦ γεγενημένον ἄνθρωπον εἰς τὸ εὐθὲς ἀντισώσασθαι καὶ τὴν εἰς τὸ ἀρχέ- 10
γονον κάλλος ἀναφοίτησιν, ὃ διὰ ἀπροσεξίας ἀφῄρηται, πάλιν δι᾽ ἐπιμελείας αὐτῷ
πραγματεύσασθαι. τοῦτο αἵ τε παραφυλακαὶ τῶν νομικῶν ἐνταλμάτων αἵ τε ὡς ἐν
ἱστορίας τρόπῳ τῶν εὖ ἢ ἑτέρως τῷ βίῳ ἐμπολιτευσαμένων ἀνθρώπων ὑφηγήσεις
αἵ τε ψαλμικαὶ ἱερολογίαι αἵ τε παροιμιώδεις διδασκαλίαι τὴν ἠθικὴν ἡμῖν ἐπεξ-
ηγούμεναι φιλοσοφίαν διὰ πολλῆς φροντίδος τεθείκασιν. ἀλλ᾽ οὐχ οἵα τε γέγονεν 15
αὐτὴ ἑαυτὴν ἡ εὐόλισθος ἡμῶν καὶ τῇ ἁμαρτίᾳ ὑπελθοῦσα φύσις εἰς τὸ ἐξ οὗπερ
πέπτωκεν ἐν Ἀδὰμ ἀρχικώτατον ἀνακομίσασθαι ἀξίωμα, δεδέηται δὲ μᾶλλον ἄλλης
τινὸς εὐσθενοῦς τε καὶ ἀκαταμαχήτου κρείττονος δυνάμεως, ἥτις αὐτὴν τῶν ἐξ
ἀσθενοῦς προαιρέσεως ἐμφυεισῶν αὐτῇ κηλίδων ἐξιάσοιτο καὶ πρὸς τὸ ῥωμαλεώ-
τερον μετά τινος φιλοτίμου προσθήκης ἀνθυπονοστήσει. 20

Τοῦτο τοιγαροῦν εἰδυῖα ἡ θεία τε καὶ πνευματοκίνητος τῶν προφητῶν χορεία —
ἄλλος ἄλλοθί που — τῶν τοιούτων αὐτῇ ἀγαθῶν τὰς ἀγγελίας φέρουσα — ἐν τοῖς
ἑαυτῶν ἕκαστος καιροῖς — διηγόρευε τὸν συναΐδιον καὶ ὁμοούσιον τοῦ θεοῦ καὶ πα-
τρὸς υἱὸν καὶ λόγον περιουσίᾳ ἀγαθότητος εἰς τὴν ἡμετέραν ἐσχατιὰν ἀφιχθέντα
τὴν ἡμῶν τελείως ἀμφιάσασθαι φύσιν καὶ ταύτην τῷ ἀΰλῳ καὶ ἀοράτῳ πυρὶ τῆς 25
αὐτοῦ θεότητος εἰς τὸ ἀρχαῖον ἀναχαλκεῦσαι, ἄλλος μὲν τὴν ἀνύμφευτον σύλληψιν
καὶ τὸν ἀμώμητον καὶ παρθενικὸν τοκετὸν ἀνακηρύττων, ἕτερος τὴν τῆς ἐπικρα-
PG 98, 1317 τησάσης *ἀπὸ τῆς ἐν Ἀδὰμ παραβάσεως* καὶ *μέχρι* τοῦ *νόμου* σατανικῆς πλημμελείας
ἀδυναμίαν παντελῆ ὀλόθρευσίν τε καὶ ἐκμείωσιν, ἄλλος τὴν αὐτοῦ τοῦ σατανᾶ με-
τὰ καὶ τῶν συναποστατησάντων αὐτῷ δαιμόνων ὀλεθρίαν ὑπόπτωσιν ἀπὸ προσ- 30
ώπου τοῦ φανησομένου θεοῦ καὶ τὴν τῶν λελυτρωμένων ἡμῶν ὑπὲρ τῶν εἰς ἡμᾶς
πραχθησομένων δαψιλεστάτων ἀγαθῶν ἀναφαίρετον εὐχαριστίαν τῷ λυτρωσαμένῳ
κομισθησομένην, ἕτερος τὸ ἑκούσιον τοῦ σαρκωθέντος θεοῦ πάθος καὶ τὴν εἰς ᾅδου
κάθοδον καὶ αὖθις τὴν ἐξ ᾅδου εὐσθενῆ ἀνακομιδὴν μετὰ τῶν τοῖς ἀφύκτοις ἐκείνου

9–10 τὸν — ἄνθρωπον cf. Gen. 1,26–27 **26–27** τὴν — τοκετὸν cf. Is. 7,14 **27–29** τὴν — ἐκμείωσιν cf. Rom. 5,13–15 **29–31** τὴν — θεοῦ cf. Lc. 10,18

8 τραπεζίταις cf. Lampe s.u. **10–11** τὴν — ἀναφοίτησιν cf. Greg. Nyss. anim. et res. (CPG 3149) p. 121,2–3 Spira/Mühlenberg **14** ψαλμικαὶ ἱερολογίαι cf. (Ps.-) Dion. Ar. eccl. hier. (CPG 6601) III p. 80,11 Heil/Ritter al.

M

1 τὸ om. Mansi **2** αὐτῇ (sc. χορείᾳ)] αὐτῷ Mansi **4–5** πενίας … ἀσθενείας Mansi **6** καὶ] δὲ Mansi **8** ὑμῖν Dubielzig (cf. lat.): ἡμῖν M | εὐμενία M, corr. Mansi **9** Σκοπὸς] κοπὸς M (σ relinquens rubricatori), corr. Mansi **11** αὐτῷ scripsi coll. lat.: αὐτὸ M **13** συμπολιτευσαμένων Mansi **18** τε om. Mansi **22–23** ἄλλος — καιροῖς] locus difficilis, fort. corruptus (cf. lat.) **22** αὐτῇ] sc. τῇ ἡμετέρᾳ φύσει **23** ἑαυτῶν] fort. ἑαυτοῦ scribendum **25** τελείαν Mansi **26** ἀναχαλκῶσαι Mansi **27** τὸν] τὴν Mansi ex ed. Rom. (uide app. crit. lat.) | παρθενικὴν Mansi (corr. PG) **28** τῆς] τὴν Mansi (corr. PG) **29** ἐκμείωσιν scripsi coll. p. 882,35 al.: μείωσιν M

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:51 AM

nam mouentes quod possibile est ei conferre satagimus, et uerbis tempus decentibus praesens celebrare ac praeconiorum hoc floribus coronare studemus spectaculum. nihil enim prohibet, licet ad id perfecte prae inopia fortassis et infirmitate sensus pertingere nequeamus; quae tamen nobis sunt possibilia conferre maturamus; saepe namque paruus calculus magnis commissus lapidibus, quantum in se fuit, his immobilitatem se contulisse simulauit. quis autem noster sit sermo, in medium proferatur a diuinis uobis trapezitis benignitate multa discutiendus et diuinitus inspirata scriptura probandus. Ma. 444 PL 129, 490 Ha. 502 La.-Co. 618

O sacratissima statio, sursum atque deorsum hominem ad imaginem dei factum ad rectitudinem iterato saluate et reditum ad originalem pulchritudinem, quae per incuriam sublata est, rursus per curam ei mercamini. hoc enim siue obseruationes legalium mandatorum siue relationes hominum, qui more historiae bene aliterue in saeculo conuersati sunt, siue sacra psalmorum eloquia siue prouerbiales doctrinae moralem nobis narrantes philosophiam per multam sollicitudinem exposuerunt. sed inpossibile erat facile lapsam peccatoque summissam naturam nostram in se antiquissimam, ex qua cecidit in Adam, recipere dignitatem; quae uidelicet potius eguit alia quadam robusta et inexpugnabili meliori uirtute, quae illam ex infirmo ulcerum sibi turgentium proposito sanaret et ad robustiorem ualetudinem cum quodam liberali augmento reduceret.

Hoc igitur cum sciret diuino spiritu motus prophetarum chorus, alibi aliterque talium ei bonorum nuntia protulit, in suo tempore unus quisque praedicans consempiternum et consubstantialem dei patris filium et uerbum diuitiis bonitatis suae ad nostram extremitatem profectum nostram perfecte induisse naturam et hanc inuisibili et qui sine materia est igne diuinitatis suae in antiquitatem reformasse, alius quidem innuptam conceptionem et inmaculatum ac uirginalem partum praedicans, alius uero potentatus omnimodum exterminium et imminutionem *praeuaricationis*, quae optinuit *ab Adam* et in Adam facta est *usque ad legem*, atque diabolici simul *delicti*, alius autem eiusdem satanae ac daemonum qui cum eo apostatae facti sunt exitialem ruinam a facie apparentis dei atque incomparabilem gratiarum actionem redemptori offerendam a nobis, qui redempti sumus, super largissimis bonis quae in nobis patrata sunt, ast alius uoluntariam incarnati dei passionem et in infernum descensionem et rursus ex inferno ualidum reditum cum animabus quae ineuitabilibus illius uincu-

P VE

1 est *om.* P **1–2** uerbis – spectaculum] *Anast. liberius uertit* **3** sensus ~ νοὸς *(ut saepe, cf. etiam Vulg. Rom. 1,28 al.)* **4** maturamus *Anast. constructione uerborum male perspecta de suo addidit* **6** se contulisse simulauit ~ προσεποιήσατο*?* | autem ~ τοίνυν*?* **7–9** discutiendus – statio] *incertum quid Anast. legerit uel intellexerit in gr.* (σκεπτέος *pro* σκοπὸς *eum legisse suspic. Dubielzig*) **7** discutientibus P **10–11** iterato – mercamini] *Anast. uertit* ἀντισώσασθε (*uel* αὖτις σώσασθε) … πραγματεύσασθε **11** mereamini *ed. Rom.** (mercamini *La.-Co.*^{mg} *ex* P) **15** impossibile VE *edd.* **17** uirtute ~ δυνάμεως *(ut saepe)* **18** liberali (~ φιλοτίμου*, cf. Gloss.*) VE: liberari P **20** alibi aliterque] *Anast. uertit* ἄλλως *pro* ἄλλος *uerborumque ordinem mutauit* **21** unius P^{ac} (i *exp.*) | praedicens *codd., corr. Dubielzig (cf. infra l. 25 et p. 889,29)* **22** diuitiis] diuinitus P^{ac} (nitus *subterlin.*, tiis *superscr.* P^{c}) **24** in antiquitatem ~ εἰς τὸ ἀρχαῖον *(sic etiam infra p. 885,1)* **25** immaculatam *ed. Rom.** **26–27** potentatus – delicti] *incertum quid Anast. legerit uel intellexerit in gr.* (δυναστείαν *pro* ἀδυναμίαν *eum uertisse suspic. Dubielzig*) **26** potentatus *scripsi dubitanter* („*f.* potentatuum“ *ed. Reg.*^{mg}): potentatum *codd.* **27** obtinuit P *(praeter consuetudinem)* E *edd.* | est *fort. delendum; cf. gr.* **28** demonum P E | apostate P E **29** apparentis ~ φανησομένου*?* | incomparabilem ~ ἀναφαίρετον*? melius infra p. 883,13* non auferendorum *(Dubielzig)* **30** auferendam E afferendam F^{2} *edd.* **32** illius *scripsi coll. gr.*: illis *codd.* „*forte* illic“ *Hard.*^{mg}

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:51 AM

δεσμοῖς κατεχομένων ψυχῶν, ἄλλος τὴν ἀφ᾽ ἡμῶν πρὸς τὸν ἐν οὐρανοῖς αὐτοῦ πατέρα ἔνδοξον ἀναφοίτησιν καὶ τὴν ἀμφὶ τὰ δεξιὰ τοῦ πατρὸς ἵδρυσιν, ἕτερος τὴν ἐξ οὐρανοῦ καταπτᾶσαν ἡμῖν τοῖς εἰς αὐτὸν πιστεύσασιν ἄφθονον τοῦ πνεύματος ἐπιφοίτησιν καὶ τὴν εἰς πάντα τὰ ἔθνη τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος ταχυτάτην περίοδον καὶ τὴν ἐντεῦθεν γεγενημένην τῶν ἀνὰ τὴν οἰκουμένην εἰδώλων παντελῆ ὀλό-
Ma. 446 θρευσιν διὰ τῆς πρὸς τὸν ἕνα καὶ μόνον ἀληθινὸν θεὸν ἡμῶν καθαρᾶς ἀνανεύσεως καὶ τῆς ἀνενδότου καὶ διηνεκοῦς πρὸς ὅλων ἀναστησομένης αὐτῷ κατὰ πάσης τῆς γῆς νοερᾶς τε καὶ πνευματικῆς λατρείας. ἅτινα πάντα τοῖς ἑαυτῶν καιροῖς τῇ ἀληθείᾳ συνεπεράνθησαν καὶ τέλος εὐκλεέστατον ἐδέξαντο.

Ἄκουσον τοιγαροῦν τοῦ Παύλου μεγαλοφώνως ἐμβοῶντος καὶ τὴν ἀλήθειαν τούτοις ἐπισφραγίζοντος· *θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ*. ὢ τῆς τοῦ διδασκάλου μεγαληγορίας. *θεός*, φησίν, *ἐφανερώθη ἐν σαρκί*, τὸ πάντων τῶν ἀγαθῶν αἴτιον, ἡ ἀνέκλειπτος δωρεά, ὁ διαρκέστατος πλοῦτος, ἡ ἀένναος τῶν ἀναφαιρέτων χαρισμάτων πηγή, ἡ ἀκόρεστος τῶν πεινώντων τροφή, *ὁ ἐξ οὐρανοῦ* ζωοποιὸς *ἄρτος*, τὸ ἀένναον τῶν διψώντων ῥεῖθρον, ἐξ οὗ *ὁ πίνων οὐ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα*. οὗτος *ἐφανερώθη ἐν σαρκί*, ἀλλὰ καὶ τῷ *κόσμῳ*, φησίν, *ἐπιστεύθη*. πῶς *ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ*; εἰπέ, ὦ μακαριώτατε Παῦλε, μύησον καὶ ἡμᾶς ἐκ τῶν *ἀρρήτων* ἐκείνων φωνῶν, ὧν ἐν τοῖς ἀδύτοις *τοῦ παραδείσου* ἐμυήθης· πρόστηθι καὶ νῦν τοῦ κηρύγματος οὗ ἐπιστεύθης εἰς πάντα τὰ ἔθνη κηρύξαι καὶ ἀπόστολος γενέσθαι· πήγασον τῇ παρούσῃ ἐκκλησίᾳ *τὸν τῆς ἀληθείας λόγον* καὶ σβέσον τὰς νοητὰς τῶν αἱρετιζόντων ὄψεις, ὥς ποτε *Ἐλύμα τοῦ μάγου*· τράνωσον μετὰ παρρησίας τὸ τῆς οἰκονομίας μυστήριον. λαλεῖς γὰρ καὶ μετὰ θάνατον φωνῆς ὑψηλότερον καὶ ἐνεργεῖς τῷ πνεύματι ὅσα καὶ βούλει. *,ναί'*, φησὶν ὁ διδάσκαλος, *,ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, ἐν τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸν ἀνεξιχνίαστον πλοῦτον τοῦ Χριστοῦ καὶ φωτίσαι πάντας τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων*
PG 98, 1320 *ἐν τῷ θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι*. τοιγάρτοι ἀκούσατε· *ἐπιστεύθη*, εἶπον, *ἐν κόσμῳ, ἀποκαταλλάξας τὰ πάντα εἰς* ἑαυτὸν καὶ *εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.'* ὢ τοῦ ὑψηλοῦ τούτου κηρύγματος. ὢ τῆς ἀνεκδιηγήτου ταύτης φιλανθρωπίας. ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ θεοῦ *τὰ πάντα εἰς* ἑαυτὸν *ἀποκαταλλάξας εἰρηνοποίησε διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ*. καὶ πῶς τινες μετὰ τὴν τοσαύτην ἀνέκφραστον καταλλαγὴν ὑπὸ χεῖρα τῶν πάλαι στασιαστῶν ἐχθρῶν ἡμᾶς γενέσθαι διϊσχυρίζονται; πῶς μετὰ τὴν εἰς τὸν ἕνα καὶ μόνον ἀληθινὸν θεὸν ἐπίγνωσιν εἰδώλοις τοὺς χριστιανοὺς προσκυνῆσαι εἰπεῖν τετολμήκασι, καίτοι τοῦ προφήτου τὴν παντελῆ τούτων ἐκμείωσιν ὥσπερ ἀναβοῶντος καὶ λέγοντος· ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ *ἐπιφανήσεται κύριος καὶ ἐξολοθρεύσει τοὺς θεοὺς τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς, καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ, ἕκαστος ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ, πᾶσαι αἱ νῆσοι τῶν ἐθνῶν*; ἀκούεις τὴν ἡλίκην τῶν πολλῶν θεῶν καταστροφὴν καὶ

---

8 νοερᾶς – λατρείας cf. Rom. 12,1 et Phil. 3,3 **11–12** 1 Tim. 3,16 **15** cf. Ioh. 6,33–35 **16** cf. Ioh. 4,14 **18–19** ἐκ – ἐμυήθης cf. 2 Cor. 12,4 **21** cf. Eph. 1,13; 2 Tim. 2,15 | σβέσον – ὄψεις cf. 2 Cor. 4,4 **21–22** ὥς – μάγου cf. Act. 13,8 **23** λαλεῖς – ὑψηλότερον cf. Hebr. 11,4 et 12,24 **23–24** ἐνεργεῖς – βούλει cf. 1 Cor. 12,11 **24–27** ἐμοὶ – κτίσαντι Eph. 3,8–9 **27** ἐπιστεύθη – κόσμῳ 1 Tim. 3,16 (uide supra) **28–29** ἀποκαταλλάξας – οὐρανοῖς cf. Col. 1,20 **36–38** Soph. 2,11

M

6 πρὸς τὸν] πρῶτον Mansi **7** ὅλων suspectum (cf. lat. *nobis*) **14** διαργέστατος Mansi διαυγέστατος PG **19** ἀδύτοις] ἀφύκτοις Mansi male (fort. ex p. 880,34) **24** ναί] καὶ M, corr. Dubielzig coll. lat. et Act. 22,27 **28** ἑαυτὸν] αὐτὸν *N. T.*, sed cf. infra l. 31 **36** ἐξολοθρεύσει + πάντας *Sept.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:51 AM

lis tenebantur, alius uero gloriosum a nobis ad patrem, qui in caelis est, regressum et ad patris dexteram sessionem, alius autem descendentem de caelo nobis collatum, qui in illum credidimus, sine inuidia spiritus aduentum et in omnes gentes euangelicae praedicationis circuitum uelocissimum et, quod hinc factum est, per orbem terrarum idolorum omnimodum exterminium per mundam reuersionem ad unum et solum uerum deum nostrum effectam atque inpraetermissam et iugem latrian quae illi a nobis per uniuersam terram intelligibiliter et spiritaliter exhibetur. quae omnia ueritate temporibus suis terminata sunt et finem gloriosissimum susceperunt. Ha. 503 PL 129, 491

Audi igitur Paulum magna uoce clamantem et ueritatem istis corroborantem: deus *manifestatus est in carne, iustificatus est in spiritu, apparuit angelis, praedicatus est gentibus, creditus est in mundo, assumptus est in gloria*. o magnum doctoris affatum! deus, inquit, *manifestatus est in carne*, quod est omnium bonorum causa, indeficiens donatio, sufficientissimae diuitiae, perennis non auferendorum charismatum fons, insatiabilis esurientium esca, uiuificus de caelo panis, iugis sitientum riuus, ex quo qui biberit non sitiet in aeternum. hic *manifestatus est in carne*, sed et *mundo*, ait, *creditus est*. quomodo *creditus est in mundo*? dic, beatissime Paule, imbue et nos ex arcanis illis uocibus quibus in adytis paradisi imbutus es; incumbe etiam nunc praedicationi cuius creditus es in omnes gentes praedicator et apostolus fieri; infunde praesenti ecclesiae *ueritatis uerbum* et extingue spiritales hereticorum uisus, ut quondam Helymae magi; exprime cum fiducia dispensationis mysterium. loqueris enim etiam post mortem uoce excellentius et operaris spiritu quaecumque uis. ‚etiam', inquit doctor, *‚mihi minimo omnium sanctorum data est gratia haec, in gentibus* euangelizandi scilicet *inuestigabiles diuitias Christi et* illuminandi *omnes* ac docendi *quae sit dispensatio* mysterii *absconditi a saeculis in deo qui omnia creauit*. quapropter audite: *creditus est*, dixi, *in mundo*, *reconcilians omnia in* semetipso et *pacificans per sanguinem crucis* suae *siue quae in terra siue quae in caelis sunt*.' o sublimem hanc praedicationem! o inenarrabilem istam misericordiam! unigenitus filius dei *omnia in* se ipso *reconcilians pacificauit per sanguinem crucis* suae. et quomodo quidam post tantam ineffabilem reconciliationem nos fieri priorum seditiosorum inimicorum affirmant? quomodo post unius et solius ueri dei agnitionem adorare idola christianos dicere ausi sunt? praesertim cum propheta omnimodam horum comminutionem quodammodo clamet et dicat: in die illa apparebit *dominus* et exterminabit *deos* gentium *terrae*, *et adorabit eum* unusquisque *de loco suo, omnes insulae gentium*. ecce subuersionem idolorum et deo celebrandam adorationem ab unoquoque de loco suo audiuimus. quomodo igitur nos qui hoc agimus idololatrian exercere accusamur? Ma. 445 La.-Co. 619 Rom. 693

P VE

1 qui] quæ P V **2** collatum ~ καταπτᾶσαν? **3** credidimus (~ πιστεύσασιν)] credimus *ed. Rom.** | sine inuidia ~ ἄφθονον **6** latriam E *edd.* **6–7** nobis] *Anast. uertit* ἡμῶν **9** istam F^2 *edd., sed cf. gr.* **11** magnum *scripsi coll. gr.*: magni *codd.* | affatum P *(inde La.-Co.^{mg})*: affectum VE *edd.* **12** inquid P V **13** diuitiae] diuine P^{ac} (ne *subterlin.*, tiæ *superscr.* P^{c}) | perhennis VE **15** hic] his *ed. Rom.** **16** est²] sit P | beate V *edd.* **17** archanis VE | aditis V abditis E *edd.* | paradysi P | imbututus P^{ac} (tu¹ *del.* P^{x}) | incumbe] imbue *ed. Rom.** *(cf. Crimi, Per un'edizione p. 380)* **17–18** praedicatione *ed. Rom.** **19** praesente P^{ac} (*in* e³ *scr.* i P^{x}) | et *om. ed. Rom.** **20** Helimę E Elymae *ed. Rom.** **21** uoce *scripsi coll. gr.*: uoces *codd.* | operaris + in F *edd., sed cf. gr.* | etiam² ~ ναί *(cf. gr. et Vulg. Act. 22,27)* **22** michi VE **23** uidelicet *ed. Rom.** | inuestigabiles *(uar. lect. in Vulg.)*] inuestigales *(sic)* P **24** in deo] a domino E *edd.* **26** celis *codd.* | sublimen P V *(fort. retinendum, cf. Stotz III, VII § 249.2)* **33–35** ecce – audiuimus] *incertum quid Anast. legerit in gr.* **35** ydolatriam V idololatriam *ed. Rom.**

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:51 AM

τὴν ἐξ ἁπάσης τῆς γῆς, ἕκαστον ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ τῷ θεῷ ἀποτελοῦντα, προσκύνησιν. πῶς τοίνυν ⟨ἡμεῖς⟩ οἱ τοῦτο πράττοντες εἰδωλολατρεῖν αἰτιώμεθα; τίς δὲ ὅλως καὶ ἴσχυσεν εἰς τὸ ἀρχαῖον τὴν τῶν εἰδώλων πλάνην ἐπὶ γῆς ἐπανακαινίσαι; εἰ μὲν γὰρ οἱ διὰ τούτων θεραπευόμενοι πονηρότατοι δαίμονες τοῦτο ποιῆσαι δεδύνηνται, πῶς οὐκ ἀνατραπήσεται ὅλον τὸ τῆς οἰκονομίας μυστήριον, τῆς ἁγίας διαρρήδην βοώσης γραφῆς ὅτι *ἐπάταξε τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω* [δῆλον δὲ ὅτι Χριστὸς] καὶ *ὄνειδος αἰώνιον ἔδωκεν αὐτοῖς*; πάντως γὰρ ⟨δῆλον⟩ ὅτι ὁ δυνάμενός τι ἐνεργεῖν οὐκ ἐν τοῖς τεθνεῶσιν, ἀλλ᾽ ἐν τοῖς ζῶσιν ἔτι κατατέτακται. πῶς δὲ καὶ αὐτὸς τοὺς ἰδίους ἐπιθαρρύνων μαθητὰς καὶ πρὸς πᾶν ὁτιοῦν τῶν δυσχερῶν ἀνδρικῶς ἰέναι παρακελευόμενος ἐπαληθεύσει λέγων· *θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον*; εἰ γὰρ οὓς νικῆσαι ἐκεῖνος ἐπήγγελται τοῦτο ἐκεῖνοι ἴσχυσαν διὰ τῆς ὧν ἀφῃρέθησαν ἀνταναρρύσεως, οὐδ᾽ ἂν τὸ τοιοῦτον ὀνομασθήσεται νίκη οὐδ᾽ ἂν ταῖς εἰς ἀνδρείαν ἀριστείαις κατατετάξεται. πῶς γὰρ νίκη ἡ τοὺς λυτρωθέντας εἰς τέλος μὴ ἀποκερδήσασα, ἀλλὰ τοῖς ὁμοίοις ὑπὸ τῶν προτέρως ἡττημένων ὑποβληθεῖσα παλαίσμασι; καίτοι γε οὐδὲ τοῖς ὁμοίοις, πολλοῦ γε καὶ δεῖ· τὸ γὰρ κτήσασθαί τι καὶ ἀπολέσαι πλέον ἔμοι γε τοῦ τὸ ἀφῃρημένον ἀντικατασχεῖν εἰς ἀνανδρείας κατηγορηθήσεται λόγον.

Ma. 447

Ποῦ δὲ καὶ ἄρα τὰς τῶν εἰδώλων στάσεις οἱ τοῦτο λέγοντες τεθεᾶσθαί φασιν; εἰ μὲν ἐν τοῖς ἀρχαίοις τῶν δαιμονικῶν τεμενῶν ἱδρύμασιν, οὔ πω τοῦτο τοῖς χριστιανοῖς εἰς λόγον ἐγκλήματος προστριβήσεται· ὁρῶμεν γὰρ λείψανά που ἐνιαχοῦ τῶν πάλαι εἰδωλικῶν τεμενῶν παρὰ τῶν παλαιῶν ἐγκαταλελειμμένα πρὸς θρίαμβον, οἶμαί που, τῶν ἐν τούτοις ἐπιθυσάντων καὶ μέντοι καὶ πρὸς μνήμην ἡμῶν τῶν λελυτρωμένων εἰς εὐχαριστίαν ἡμᾶς ἐνάγουσαν διὰ τῶν ὁρωμένων ἐξιτήλων μορφωμάτων· ἐκ ποίων τὸ χριστιανῶν γένος βδελυκτῶν σεβασμάτων διὰ Χριστοῦ ἐκλελύτρωται. εἰ δὲ δὴ ἐν ταῖς χριστιανικωτάταις ἡμῶν ἐκκλησίαις ταῦτά φασιν εὑρηκέναι — ὢ τῆς ἐντεῦθεν ἀτοπίας, ὢ τῆς παγκάκου βλασφημίας· πῶς γάρ, ἔνθα *Χριστὸς κεφαλὴ* καὶ *θεμέλιός* ἐστι κατὰ τὸν σοφώτατον Παῦλον, τοῦτο γενέσθαι δεδύνηται; ἐψεύσθημεν ὄντως χριστιανοὶ τῆς ἐλπίδος. πεφενακίσμεθα δὲ καὶ ταῖς τῶν κηρύκων φωναῖς, οἵ γε θεὸν ἡμῖν τῆς τῶν δαιμόνων πλεονεξίας ἡμᾶς ἀπαλλάττοντα ἐπιδεδημηκέναι τῷ βίῳ κεκηρύχασι. πῶς δὲ ὅλως τοῦτο καὶ ἴσχυσαν; ἆρα γάρ, ἐροίμην ἂν τοὺς οὕτως φρονοῦντας, ὡς τοῦτο τῆς *κεφαλῆς* ἡμῶν παραχωρούσης γεγένηται ἢ τυχὸν θελούσης μὲν μὴ γίνεσθαι, μὴ δυναμένης δὲ ἐπαμῦναι; καὶ πῶς οὐκ ἐπέκεινα τοῦτό γε πάσης βλασφημίας; εἰ γάρ ἐστιν ἀληθὴς ὁ ἱερώτατος Παῦλος *Χριστὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν* ὀνομάζων τὸν υἱόν, πῶς ἄρα καὶ ἴσχυσε τὴν τοῦ πατρὸς ἀκαταμάχητον δύναμίν τε καὶ σοφίαν τὴν πᾶσι τὸ εἶναι διδοῦσαν τῶν ὄντων κατευμεγεθῆσαί τι; δῆλον γὰρ ὅτι, εἰ τοῦτο ταύτῃ συμβέβηκεν, οὐδὲ τὸν οὗ ἐστι ταῦτα τῶν τοιούτων κατηγορημάτων ἐξωθήσουσι. πῶς γὰρ

PG 98, 1321

6–7 Ps. 77,66 **10–11** Ioh. 16,33 **27** cf. Eph. 4,15 et 5,23; 1 Cor. 3,11 **34** 1 Cor. 1,24

M

1 coll. lat. exspectaueris ὑφ᾽ ἑκάστου … ἀποτελουμένην **2** ἡμεῖς suppleui dubitanter coll. lat.; uide etiam infra ad l. 28 et p. 894,11 **5** δέδυνται Mansi (error typogr.) **6** τὰ] τὸ Mansi, sed cf. *Sept.* et supra p. 872,26 **6–7** δῆλον — Χριστὸς seclusi (adnotatio marginalis in textum recepta) **7** δῆλον suppleui (cf. lat. *procul dubio*) **11** οὗς] fort. coll. lat. ὃ scribendum **12** ἀνταναρρήσεως Mansi **13** κατατετάξαται M, corr. PG **14** πρότερον Mansi **16** ἀφῃρημένων Mansi | ἀνανδρείας Mansi: ἀνανδρίας M **24–25** ἐκ — ἐκλελύτρωται] sententia exclamatiuva, ut uidetur (cf. Act. V p. 554,18) **28** exspectaueris ⟨ἡμεῖς οἱ⟩ χριστιανοὶ (cf. lat. et supra l. 2; uide etiam infra ad p. 894,11) **29–30** exspectaueris ἀπαλλάξοντα, cf. lat. **34** ἆρα Mansi **35** ἴσχυσε] sc. ἡ τῶν δαιμόνων δύναμις (cf. Crimi, Il discorso p. 114 adn. 105)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:51 AM

quis autem et omnino posset in antiquitatem idolorum errorem renouare super terram? si enim nequissimi daemones qui per haec placantur hoc facere possunt, quomodo non destruetur totum dispensationis mysterium, sancta manifeste clamante scriptura quia *percussit inimicos suos in posteriora*? in quo innuitur quia Christus etiam *obprobrium sempiternum dedit eis.* qui enim potest aliquid operari, non inter mortuos, sed inter uiuentes adhuc procul dubio constituitur. quomodo autem et ipse proprios confortans discipulos et ad omnes uel qualescumque difficultates uiriliter subeundas adhortans ueritatem dicet, cum asserat: *confidite, ego uici mundum*? si enim quod hic uicisse se repromittit hoc illi ualuerunt rursus per rebellionem auferre, non utique tale quid uictoria nominabitur nec inter fortia facta connumerabitur. nam quomodo uictoria erit, si liberatos in finem minime lucrifaciat, sed similibus ab his qui prius superati fuerant luctaminibus redigatur? uerum nec similibus, sed fortioribus; nam possidere quid et perdere plus mihi quam non acquisitum non possidere in rationem imbecillitatis reputabitur. PL 129, 492 Ma. 448

Porro ubi putas idolorum status qui hoc dicentes posuistis aiunt? et si in antiquis daemonicorum templorum sedibus, nondum hoc christianis in causam criminis irrogabitur. uidemus enim reliquias in quibusdam locis priscorum daemonicorum templorum a ueteribus derelictas ad pompam, ut reor, eorum qui in his immolauerunt uel etiam ad memoriam nos, qui redempti sumus, [et] in gratiarum actiones ducentem per uisibiles infirmasque formationes: ex quibus christianorum abhominabiles factae sunt culturae. a quibus per Christum erepti sumus, nisi in christianissimis haec, inquiunt, ecclesiis nostris inuenirentur. o prauitatem quae hinc efficitur, o pessimam blasphemiam! quomodo enim, ubi *Christus caput* et *fundamentum* est secundum sapientissimum Paulum, hoc fieri poterit? fraudati uere sumus spe nos christiani. decepti sumus etiam praedicatorum uocibus, qui etiam deum nobis a daemoniorum superstitione nos liberaturum in mundum uenisse praedicauerunt. quomodo etiam hoc penitus dicere potuerunt? nam interrogauerim eos qui sic sapiunt utrum hoc *capite* nostro permittente factum sit an forte uolente quidem ne fieret, non ualente tamen auxiliari. et quomodo subsequenter hoc non sit totius blasphemiae? si enim uerax est sacratissimus Paulus, dum *Christum* filium *dei uirtutem et dei sapientiam* nominat, quomodo, quaeso, ualuit patris inexpugnabilem uirtutem et sapientiam, quae omnibus esse tribuit, quicquam eorum quae sunt exsuperare? perspicuum Ha. 504 La.-Co. 620

P VE

2 demones *codd.* **5** opprobrium *ed. Rom.** **9** quod] *Anast. pro* οὗς *uertit* ὃ *(Dubielzig), cf. app. crit. gr.* **9–10** rursus – auferre] *Anast. liberius uertit* **11** liberator *ed. Rom.** (liberatos *La.-Co.*^{mg} *ex* P) **12** redigantur *La.-Co.*^{mg} **13–14** non^{1} – possidere ~ τὸ ἀφῃρημένον ἀντικατασχεῖν*?* **15** ubi – posuistis] *Anast. sententiam male intellexit, quia* ἄρα *pro* ἄρα *et* τέθεισθε *pro* τεθεᾶσθαι *legit* | stratus P **16** nondum ~ οὔ πω *minus apte* (*cf. LSJ s.u.* οὔπω) **18** pompam ~ θρίαμβον (*cf.* publicatio(nem) *Act. IV p. 469,26 et Act. V p. 535,9); cf. etiam Crimi, Il discorso p. 113 adn. 100* **19** nos qui P V: nos E quod nos F^{2} *edd.* | et *seclusi coll. gr.* **20–22** ex – inuenirentur] *Anast. uerba graeca male intellexit uel alia legit atque in gr.* M *traduntur* (*uide etiam infra ad* nisi) **21** nisi] *Anast. uertit* εἰ μὴ *pro* εἰ δὲ δὴ **25** etiam^{2} ~ γε*? Anast. fort. legit* καὶ *pro* γε **26** superstitione ~ πλεονεξίας*; cf. Col. 3,5 (Dubielzig)* **27** dicere] *supplementum Anastasii (sed potius* daemones facere *subintellegendum)* | interrogauerim *scripsi coll. gr.*: interrogauerunt *codd.* („*f.* interrogemus“ *ed. Rom.*^{mg}) **29** subsequenter ~ ἐπέκεινα*?*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:51 AM

θεὸς παντοκράτωρ δυνατός τε καὶ ἰσχυρὸς ὁ πατὴρ ἔτι λέγοιτο τῆς ἰδίας ὥσπερ ἀφῃρημένος δυνάμεως καὶ ὑπὸ χεῖρα τῶν σφῶν ἐχθρῶν γεγενημένος; πῶς δὲ καὶ ὅλως παρακεχώρηκε *τὴν τῷ ἰδίῳ* αὐτοῦ *αἵματι* ἁρμοσθεῖσαν αὐτῷ *ἐκκλησίαν* τοῖς ἁγίοις οὕτω καὶ ἀφιλοικτίρμοσι καταδουλωθῆναι πάλιν πνεύμασι, καίτοι τοῦ ὑμνογράφου λέγοντος *ὅτι κατὰ τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τῆς γῆς ἐκραταίωσε κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτόν*; εἰ γὰρ ἐπὶ τοῦτο σεσάρκωται, ὥστε τῆς
Ma. 450 τούτων ἡμᾶς ἀπαλλάξαι χειρὸς κατὰ τὰς προφητικὰς προαναρρήσεις, ἀπηλλάγμεθα δέ, ὥς φασι, πρὸς βραχύ, τίς ὄνησις τῆς πρὸς βραχύ, οὐκ οὔσης μέν, δοκούσης δὲ ἐλευθερίας; οὐ γάρ τοι χαρᾶς, ἀλλὰ πλείονος καὶ δυσχερεστέρας δουλείας πρόξενος ἡμῖν γέγονε, τοσοῦτον τοὺς καθ᾽ ἡμῶν ἐχθροὺς ἀγριωτέρους παρασκευάσασα, ὅσον ἐκείνοις ἡμεῖς ἀπαλλαγέντες, ᾠόμεθα, κατεκαγχάζομεν. ποῦ δὴ οὖν *τὸ* διηνεκὲς *αὐτοῦ ἔλεος* ἔτι σῴζοιτο ἄν, ὅπερ *κατὰ τὸ ἀπὸ τῆς γῆς* πρὸς *τὸ* οὐράνιον *ὕψος* διάμετρον *κραταιῶσαι* ἐφ᾽ ἡμᾶς ἐπηγγείλατο, ὃ δηλοῖ τὸ ἀπεριόριστον; πῶς δὲ καὶ *τὰς ἀνομίας ἡμῶν* κατὰ τὸ τῆς *ἀνατολῆς* ἐπὶ τὸ δυτικὸ κλῖμα διάστημα *ἀφ᾽ ἡμῶν μακρῦναι* λέγεται, ὅπερ τὴν παντελῆ ἀπολύτρωσιν σημαίνει, εἰ ἔτι τοσαύταις ἐνεχόμεθα πλάναις; καὶ γοῦν ὁρῶμεν τοὺς τῶν ἰατρῶν ἐπιστήμονας, οἵ, ἐπειδάν τινα τῶν ἀσθενῶς τὸ σῶμα διακειμένων τοῖς ἐκ τῆς τέχνης ἀκριβασμοῖς ἐπαμύναντες εἰς ὑγείαν ἐπανάξωσι, οὐχ ὅπως μὲν αὐτὸν τοῦ παρόντος ἀπαλλάξωσι πάθους τὴν ἑαυτῶν εἰσφέρουσι τεχνικὴν ἐμπειρίαν, ἀλλά γε καὶ τὴν ἐξῆς τοῦ βίου περίοδον ἀσφαλεστέραν αὐτῷ διά τινων προφυλακτικῶν βοηθημάτων πραγματεύονται, ὡς ἂν μὴ τοῖς αὐτοῖς τυχὸν ἐξ ἀπειρίας ὀχληροῖς πάλιν συνενεχθείη.

Εἰ δὲ δὴ πάλιν ἀληθές ἐστιν, ὥσπερ οὖν καὶ δέδεικται, ὅτι τὴν ἡμετέραν ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς υἱὸς πεφόρηκε φύσιν, δῆλον ὅτι τῶν οἰκείων αὐτὴν πεπλούτηκεν ἀγαθῶν καὶ τῶν τοῦ πνεύματος ἐξαιρέτων ἐνέπλησε θησαυρῶν, ὡς
PG 98, 1324 μηκέτι ταύτην εἰς τὸ ἐξῆς δευτέρας ἐπιδέεσθαί τινος βοηθείας ἅπαξ τὸ εὐσθενὲς παρὰ τοῦ ταύτην ἀνειληφότος λαβοῦσαν. τοῦτο γάρ, οἶμαι, καὶ ὁ μακάριος εὐαγγελιστὴς αἰνίττεται, ἐν τῷ καιρῷ τοῦ βαπτίσματος τοῦ *πάντων* ἡμῶν *σωτῆρος* Χριστοῦ ἰδεῖν *λέγων τὸ πνεῦμα* τὸ ἅγιον *ἐξ οὐρανῶν καταβὰν καὶ μένον ἐπ᾽ αὐτόν*, ὅπερ τοῦ ἀναπόβλητον αὐτὸ τὴν φύσιν εἰς τὸ ἐξῆς καταπλουτεῖν ἔμφασιν ἔχει. καὶ γάρ τοι οὐκ ἐδέετο ὁ κατὰ πάντα τῷ πατρὶ ἰσοστάσιος τῆς τοῦ πνεύματος ἐξ οὐρανῶν ἐπιφοιτήσεως, ὅσον γε εἰς τὸν τῆς ἰδίας φύσεως λόγον. τί γὰρ ἂν αὐτῷ προσθήκην ἁγιότητος ἐμποιήσαι τῷ τοὺς πατρικοὺς ἐν ἑαυτῷ φέροντι χαρακτῆρας καὶ τῇ τοῦ πνεύματος ὁμοουσιότητι μηδαμῶς παραλλάττοντι; ἀλλὰ τὴν ἡμετέραν ἐν ἑαυτῷ

3 cf. Act. 20,28 **5–6** Ps. 102,11 **6–7** εἰ – προαναρρήσεις cf. Lc. 1,69–71 **11–15** τὸ – μακρῦναι cf. Ps. 102,11–12 **27–28** τοῦ[2] – Χριστοῦ cf. 1 Tim. 4,10 **28** cf. Ioh. 1,32; Mt. 3,16; Mc. 1,10; Lc. 3,22

22–888,5 cf. Uphus p. 95 adn. 26

M

1 λέγοιτο ‹ἄν› coni. Dubielzig coll. l. 12 **4** πάλιν om. Mansi **11** exspectaueris ἐκείνων, cf. LBG s.u. κατακαγχάζω **15** μακρύναι M **32** ἐμποιήση M, correxi

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:51 AM

enim est quia, si istud huic accidit, nec id quod non est haec a talibus accusationibus pellent. quomodo enim deus omnitenens potens et fortis pater adhuc dicatur quasi a sua sublatus uirtute subdita inimicis suis effecta? uel quo pacto filius indulsit [in] *ecclesiam, quam* proprio *sanguine suo* sibi disponsauit, inmanibus taliter et inmiseri-
5 cordibus rursus deseruire spiritibus, praesertim cum hymnographus dicat *quia secundum altitudinem caeli a terra confirmauit dominus misericordiam suam super timentes eum*? si enim in hoc incarnatus est, ut de horum nos manu liberaret secundum propheticas praelocutiones, liberati autem sumus, ut aiunt, ad modicum, qui profectus libertatis est quae ad modicum non fuit, sed putata est? non enim gaudii,
10 sed abundantioris et difficilioris seruitutis nobis factus est causa, tanto inimicos nostros ferociores construens, quanto illos nos liberati, ut opinamur, irrisimus. ubi PL 129, 493
autem continua *misericordia* conseruatur, quam *secundum* caelestem *altitudinem a terra* immensam super nos confirmasse se repromisit, quod indicat infinitum? uel quomodo *iniquitates nostras* elongasse *a nobis* dicitur, *quantum distat* ab oriente
15 usque ad occidentalem plagam, quod omnimodam redemptionem signat, si adhuc eisdem implicamur erroribus? et certe uidemus medicorum peritissimos, cum ali- Ma. 449
quem infirmo corpore iacentem artis suae diligentiis adiuuerint et ad sanitatem reduxerint, non, <cum> eum mox a praesenti liberauerint passione, suae subtrahere artis experientiam, sed ceterae uitae circuitum cautiorem ei per quaedam auxilia prae-
20 munire ualentia sollicitos operari, quatinus non eisdem forte per imperitiam iterum molestiis opprimatur.

Ast rursus si uerum est, quemadmodum et comprobatum est, quia nostram unigenitus dei et patris filius induit naturam, manifestum est quod propriis eam bonis ditauerit et praecipuis spiritus donis repleuerit, ne de cetero secundi cuiusquam egeret
25 auxilii, semel ab eo robore qui hanc assumpsit accepto. hoc enim, reor, et beatus euangelista insinuat, cum tempore baptismatis *omnium* nostrum *saluatoris* Christi se uidisse *dicit spiritum* sanctum *de caelis descendentem et manentem super eum*, significans eum naturam de cetero sine abiectione ditasse. etenim non egebat ille, qui per Ha. 505
omnia spiritui est coaequalis, spiritus de caelis aduentu, quantum ad propriae naturae
30 pertinet rationem. numquidnam in se augmentum sanctitatis acquireret qui paternos La.-Co. 621
fert in semetipso characteres et spiritus consubstantialitate nullatenus commutatur?

5–7 *cf. Psalt. Rom. Ps. 102,11*

P VE

---

1 id – haec ~ τὸν οὗ ἐστι ταῦτα? *Anast. fort. legit* ὃ οὐκ ἔστι ταῦτα | accusationibus ~ κατηγορημάτων *(debuit* attributionibus *uel sim.) minus apte (cf. Crimi, Il discorso p. 114 adn. 106)* **2** omnipotens *ed. Rom.** **2–3** quasi – effecta] si quae sua sublata (a^2 F^2 *in ras.*) sunt (*add.* F^2) uirtute subdita inimicis sunt (*sic etiam* E) effecta F^{pc} (*sed uerba* si quae *fort. erasa in* F) *edd.* **3** subdita – effecta] *Anast.*γεγενημένης *lecto* καὶ *praetermisit; cf. Crimi, Per un'edizione p. 380–381* | in *seclusi* **4** desponsauit F^2 *edd.* | in manibus E immanibus F *edd.* **4–5** immisericordibus F^2 *edd.* **5** ymnographus V himnographus E **7** horum] eorum *ed. Rom.** **8** prolocutiones F *edd.* **8–9** qui – modicum *om.* VE *edd.* **9** libertatis est quae *scripsi coll. gr.*: liberatus est qui P | gaudii] gladii VE *edd. i. t. (corr. ed. Rom.^{mg})* **11** opinamur] *Anast.* οἰόμεθα *legisse uidetur* **12** *exspectaueris* continua <eius>, *cf. gr.* | altitudinem caelestem E *edd.* **13** inmensam V immensa *ed. Rom.* i. t. (corr. ed. Reg.^{mg})* **18** cum eum *scripsi* : eum *codd.* cum *ed. Rom.** **19** ceterae] certe *ed. Rom.** **20** sollicitum *ed. Rom.* solicitum *ed. Reg.** **21** opprimamur P **24** secundi] seculi E *edd.* (*corr. La.-Co.^{mg} ex* P) **25** auxilio V^{pc} (*in* i *scr.* o V^{x}) *edd.* | ab – assumpsit] *exspectaueris* robore ab eo qui hanc assumpsit **26** baptismatis] beatissimis P^{ac} (*subterlin. et* baptismatis *superscr.* P^{c}) **28** sine abiectione ~ ἀναπόβλητον | adiectione *ed. Rom.** (*corr. La.-Co.^{mg} ex* P) **29** spiritui] *debuit* patri*; cf. gr.* | coequalis P E | celo P^{ac} celis P^{pc} (o *exp.*, is *superscr.* P^{c}) **30** adquireret P **31** in semetipso fert *ed. Rom.**

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:51 AM

προδιεζωγράφει χάριν, ὅτι τε ὃ ἐν Ἀδὰμ ἀφῃρήμεθα *δι᾽ αὐτοῦ* τε *καὶ ἐν αὐτῷ* πάλιν πεπλουτήκαμεν, καὶ τῇ φύσει τὸ ἀρχαῖον ἐπανῆλθεν ἀξίωμα. εἰ τοίνυν ἡ τοῦ πνεύματος χάρις ἐπ᾽ αὐτὸν καταπτᾶσα μεμενηκέναι λέγεται, τοῦτο δὲ τὸ ἀναπόβλητον ἀεὶ τὴν φύσιν εἰς τὸ ἑξῆς διασῴζειν ὁ λόγος ἀποδέδειχε, δῆλον ὅτι ἡ τοιαύτη χάρις εἰς ὅλον διαβαίνει τὸ γένος.

Πῶς οὖν φασιν ἡμᾶς ἀγνοίᾳ τἀληθοῦς ἡμαρτηκέναι καὶ προφάσει δῆθεν τῆς εἰς θεὸν τιμῆς εἰδώλοις πάλιν προσκεκυνηκέναι; εἰ μὲν γὰρ οὔπω διὰ Χριστοῦ τὴν τοιαύτην πεπλουτήκαμεν χάριν, ἔστι τοῦτο λέγειν τοῖς τὰ πάντα τολμῶσιν· εἰ δὲ δὴ ὁμολογήσουσι τούτων μὲν ἡμᾶς τῶν ὑπὲρ λόγων ἀγαθῶν ἠξιῶσθαι διὰ Χριστοῦ, μετὰ τοῦτο δὲ ἡμᾶς ταῖς προτέραις ἀνθυπενεχθῆναι πλάναις, ἠσθένησε λοιπὸν κατ᾽ αὐτοὺς ἡ δοθεῖσα ‹διὰ› τοῦ πνεύματος χάρις τοῦ μὴ διαρκῶς μέχρι τέλους τοῖς
Ma. 451 ἅπαξ αὐτῆς μεταλελογχόσι παραμεῖναι. καὶ τί τοῦ οὕτως φρονεῖν δυσσεβέστερον ἢ ἀθλιώτερον; πῶς γὰρ τὸ *διὰ πάντων διῆκον* καὶ πᾶσι *τὴν* ζωογόνον παρέχον *δύναμιν*, τὸ *παντεπίσκοπον* καὶ *παντοδύναμον* τοῦ πατρὸς *πνεῦμα*, τῆς ἰδίας ἐκσταίη φύσεως καὶ τοῖς τῆς ἀσθενείας ὑποκείσεται μέτροις; πῶς δὲ καὶ τὸ *ἔσεσθαι μεθ᾽ ἡμῶν πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος* ἡ σωτήριος ἐπαληθεύσει φωνή, εἰ τὸ τῶν ἰδίων ὑποσχέσεων χρῆμα δι᾽ ἔργων εἰς πέρας ἐκβεβηκὸς οὐχ ὁρᾶται; καὶ γάρ τοι οὐ τοῖς τότε αὐτῷ συνοῦσιν ἁγίοις ἀποστόλοις τὴν τοιαύτην ἐπαγγελίαν δεδώρηται. πῶς γὰρ *ἕως τῆς συντελείας* οὗτοι σαρκὶ μεμενήκασιν, οἵ γε μικρὸν μετὰ τὴν εἰς οὐρανοὺς αὐτοῦ ἀναφοίτησιν τῷ βίῳ παραμείναντες τῷ κοινῷ τῆς φύσεως ἐλειτούργησαν *νόμῳ* ζωὴν τῷ θανάθῳ ἀπολιπόντες; ἀλλά γε εἰς ἡμᾶς ἡ τοιαύτη τῶν ἐπαγγελιῶν δωρεὰ διαβαίνει τοὺς τὸ αὐτῶν ὑπελθόντας κήρυγμα καὶ τὸν μετ᾽ αὐτῶν ἀναστραφέντα Χριστὸν συνόντα ἡμῖν ἐν πνεύματι διὰ παντὸς τοῦ βίου ἔχοντας. ἔξεστι τοιγαροῦν ἐν τούτοις τὴν τῶν οὕτω πεφρονηκότων αἱρετικῶν ἀποδακρῦσαι πλάνην, ὅτι τοῖς οὕτως ἐναργέσι διαμάχονται δόγμασι καὶ τὰς οὕτω θεοπρεπεῖς ἀθετοῦσιν ἐπαγγελίας, τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας δυσσεβῶς καταγορεύοντες. οὐδαμῶς γὰρ αὕτη ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτῇ μετακεκίνηται πίστεως, μεμένηκε δὲ ὥσπερ *παρθένος ἁγνή* κατὰ τὸ γεγραμμένον τοῦ ἑαυτῆς νυμφίου Χριστοῦ *τὸν*
PG 98, 1325 *ἀρραβῶνα* ἄσυλον διασώσασα ἤτοι τὴν δοθεῖσαν ἐπ᾽ αὐτὴν *τοῦ πνεύματος* χάριν. τοιγάρτοι καὶ ὁ θεῖος Δαβὶδ πολλαῖς πρότερον γενεαῖς τὸ πρὸς τὴν πίστιν αὐτῆς ἑδραῖον ἀνακηρύττων ἔλεγεν· *ὁ θεὸς ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ οὐ σαλευθήσεται*, καὶ πάλιν· *ἐστερέωσε τὴν οἰκουμένην, ἥτις οὐ σαλευθήσεται*, ταῖς σατανικαῖς δηλονότι πολιορ-

---

1 δι᾽ – αὐτῷ cf. Rom. 11,36 **13–14** τὸ – πνεῦμα cf. Sap. 7,22–25 **15–16** cf. Mt. 28,20 **28** παρθένος – Χριστοῦ cf. 2 Cor. 11,2 **28–29** τὸν – χάριν cf. 2 Cor. 1,22 et 5,5 **31** ὁ – σαλευθήσεται Ps. 45,6 **32** ἐστερέωσε – σαλευθήσεται Ps. 92,1

15–24 πῶς – ἔχοντας cf. Act. VII (def. fidei) supra p. 820,20–22

M

7 οὔπω + οὕτω Mansi **11** διὰ suppl. Dubielzig coll. lat. **12** αὐτῆς scripsi (cf. lat.): αὐτοῖς M | μεταλελοχόσι M, corr. PG **15** ὑμῶν *N. T.* (cf. lat. [ex *Vulg.*, ut uidetur]) **16** ἐπαληθεύσῃ Mansi **22** εὐαγγελιῶν (sic) Mansi (ex lat., ut uidetur), sed cf. supra l. 18 **25** ἀποδακρύσαι M **28** Χριστοῦ om. Mansi

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:51 AM

sed nostram in se praefigurabat gratiam, quoniam eo quo in Adam sumus priuati *per ipsum et in ipso* sumus iterum locupletati et naturae antiqua dignitas rediit. si igitur spiritus gratia super eum descendens mansisse legitur et hoc quod non est ei reiciendum, naturam scilicet, deinceps conseruasse uerbum, apparuit quia profecto huiuscemodi gratia in omne genus pertransit.

Quomodo ergo perhibent nos ueraciter ignorantia peccasse et quasi honorem qui erga deum est exercendus idolis exhibuisse? nam si huiusmodi quidem per Christum Rom. 694
gratia sumus ditati, his dicendum est qui omnia praesumunt; porro si confessi fuerint haec nos quae super uerbum sunt bona per Christum meruisse, sed post hoc prioribus denuo summissos erroribus, infirmata est ergo secundum ipsos gratia quae per spiritum data est, ne sufficienter usque in finem cum his qui semel hanc sortiti sunt permaneret. et quid <quam> ita sapere magis est impium uel infelicius? uel quomodo is qui per omnia iustus est et cunctis uiuificam praebet uirtutem, omnium uidelicet inspector atque omnipotens patris spiritus, natura sua deficiet et mensuris infirmitatis succumbet? aut quomodo illud quod dicitur: *uobiscum sum omnibus diebus usque* PL 129, 494
ad consummationem saeculi uerum salutaris fatebitur uox, si repromissionum eius res per opera in finem processisse non cernitur? etenim talibus tunc secum existentibus sanctis apostolis talem repromissionem donauit. quomodo enim *usque ad consummationem* hi in carne permanserunt, qui etiam modicum post regressum eius ad caelos in uita manentes communi naturae functi sunt lege uitam morti deserentes? uerum et in nos huiusmodi euangeliorum munus pertransit, qui uidelicet eorum praedicationi summissi sumus et Christum qui cum eis conuersatus est nobiscum existentem in spiritu per totam uitam habemus. expedit igitur in his plorare hereticorum errorem qui haec taliter contempserunt, quia tam manifestis dogmatibus obiur- Ma. 452
gantur et tam deo decibiles irritas promissiones ecclesiae catholicae faciunt, his impie derogantes. nullatenus enim haec a tradita sibi commota est fide, mansit autem sicut *uirgo casta*, secundum quod scriptum est, Christi sponsi sui arram inuiolabilem seruans, id est datam in se spiritus gratiam. cuius rei gratia et diuinus Dauid multis prius generationibus immobilitatem fidei ab illa exhibitae praedicans asserebat: *deus in medio eius non commouebitur*, et iterum: *firmauit orbem terrae qui non commouebitur*,

P VE

1–2 quoniam – rediit] *Anast.* τε (*post* ὅτι) *neglecto constructionem mutauit* **2** natura P **3–4** legitur – profecto] *locus difficilis; de singulis uide infra* **3** legitur ~ λέγεται*?* | quod] quidem *ed. Rom.** | ei *om.* E *edd.* (*add. La.-Co.*^{mg} *ex* P)*; Anast. pro* ἀεὶ *uertit* αὐτῷ *(Dubielzig)* **4** uerbum – profecto] uerbum <aperuit> (~ ἀποδέδειχε) … profecto *coni. Dubielzig; an* uerbum apparuit *(Anast. fort. legit* ἀποδέδεικται*; cf. Act. VI p. 711,24)*, [quia] profecto *(~* δῆλον ὅτι*, cf. e.g. p. 899,9) scribendum?* **4–5** huiusmodi *ed. Rom.** **5** pertransiit F^2 *edd.* **6** perhibetur *ed. Rom.** (*corr. La.-Co.*^{mg} *ex* P) | ueraciter] *Anast. uertit* ἀληθῶς **7–8** nam – est] οὔπω *fort. deerat in Anastasii exemplari graeco, unde sententiam male intellexit* (*cf. infra* his dicendum est) **7** si *om.* VE *edd.* **8** his dicendum est ~ ἔστι (= ἔξεστι) τοῦτο λέγειν τοῖς κτλ.*?* **10** summissos + esse *ed. Rom.* ex* F (summisistis E) **11–12** ne – permaneret] *exspectaueris* ita ut … non permaneret **12** quam *suppleui coll. gr.* | est *om. ed. Rom.** **13** iustus] *Anast. uertit* δίκαιον *(Dubielzig)* **15** quod *om. ed. Rom.** **16** consumationem VE (*corr.* F) **17** talibus] *Anast. legit* τοιούτοις *pro* τοι οὐ τοῖς*; inde sententiam male intellexit* **19** etiam ~ γε*? uide supra ad p. 885,25* **20** morte *ed. Rom.*, sed cf. gr. et ThLL V 1, 674,44 sqq.* **21** et *(quod Anast. propter* euangeliorum *addidisse uidetur) om.* E *edd.* | euangeliorum] *Anast. legit* εὐαγγελίων **23** spiritu + et *ed. Rom.*, sed cf. gr.* **24** contempserunt] *Anast. uertit* περιπεφρονηκότων | quia] qui VE *edd., sed cf. gr.* **25–26** decibiles – derogantes] *exspectaueris* decibiles promissiones irritas faciunt, ecclesiae catholicae impie derogantes *(mendum interpretis)* **27** secundum quod] sicut E *edd.* | arrham *ed. Rom.** **29** generibus E gentibus F^2 *edd.* | fidei] fieri E *edd.* (*corr. La.-Co.*^{mg} *ex* P) **30** et iterum] etenim *ed. Rom.* (ex Ps. 92,1)* (*corr. La.-Co.*^{mg} *ex* P)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:51 AM

κουμένη μηχαναῖς. ἂν γάρ τινες τὸ στερέωμα τοῦ εἰς αὐτὴν διαδοθέντος εὐαγγελικοῦ κηρύγματος τῶν πάλαι ἢ τῶν νῦν αἱρετικῶν κατασεῖσαι τεθελήκασιν, ἐκείνοις μὲν τὸ μελετηθὲν εἰς ἔργον ⟨οὐκ⟩ ἐκβέβηκε, ταύτῃ δὲ μόνῃ τὸ ἀσάλευτον εἰς αἰῶνα τετήρηται κατὰ τὴν ἀψευδῆ τοῦ φήσαντος ἐπαγγελίαν· εἰ *ἐπιλήσεται γυνὴ τοῦ παιδίου αὐτῆς ἢ τοῦ μὴ ἐλεῆσαι τὰ ἔκγονα τῆς κοιλίας αὐτῆς; εἰ δὲ καὶ ἐπιλήσεται ταῦτα γυνή, ἀλλ᾽ ἐγὼ οὐκ ἐπιλήσομαί σου, λέγει κύριος*.

Ἐάσαντες τοιγαροῦν τὰς ἐν τούτοις αὐτῶν τῶν *λόγων στροφὰς* καὶ μακρὰ ταῖς φλυαρημοσύναις αὐτῶν χαίρειν εἰπόντες ταῖς τῶν ἁγίων πατέρων ἀνθυπονοστήσωμεν δόξαις. θεὸν τοιγαροῦν ἅπαντες ἐν ἀνθρωπείᾳ μορφῇ τῷ βίῳ ἐπιδεδημηκότα τῆς τῶν εἰδώλων πολυτρόπου πλάνης ἡμᾶς ἠλευθερωκέναι δεδείχασιν. οὕτως αἱ προφητικαὶ προαγορεύσεις τεθεσπίκασιν, οὕτως ἡ ἀποστολικὴ χάρις ἐτράνωσε, ταύτην ἡμεῖς τὴν διδασκαλίαν *οὐκ ἐν πειθοῖς σοφίας ἀνθρωπίνης λόγοις, ἀλλ᾽ ἐν διδακτοῖς πνεύματος*, ὡς γέγραπται, ἐβεβαιώθημεν. οὐ γὰρ ἡμᾶς αἱ τῶν λόγων κομψεῖαι οὕτως ἔχειν πεπείκασιν – Ἑλλήνων γὰρ τοῦτο –, ἀλλ᾽ ἡ τῶν συμπερασμάτων αὐτῶν ἀλήθεια. ποῦ γὰρ ἔτι τὸ τῶν δαιμονίων ὀλέθριον στῖφος, ποῦ αἱ διάκενοι καὶ βδελυραὶ τῶν εἰδώλων τελεταί, ποῦ αἱ τῶν ψευδωνύμων θεῶν ἐπισφαλεῖς καὶ ψυχοφθόροι μαντεῖαι, ποῦ αἱ βακχεῖαι τῆς Ἀφροδίτης καὶ τὰ ὄργια τῆς Δημήτρας
Ma. 454 καὶ τῆς Ἀρτέμιδος αἱ ξενοκτονίαι, ποῦ αἱ τοῦ Διονύσου παράφοροι ἑορταὶ μετὰ τῆς ἀθέσμου ἀνδρομανίας καὶ ἡ τοῦ λεγομένου Μίθρου ἔνδικος μύησις, ποῦ αἱ ὑπόγειοι καὶ ὑπέργειοι καὶ ἀέριοι ἀνθρωποκτονίαι τῶν λεγομένων θεῶν οὕτως ἐπιτερπομένων; οὐχὶ πάντα τῇ ἐπιδημίᾳ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ ὤλλυντο καὶ τέλος παμβέβηλον ἐδέξαντο; οὐχὶ τὰ ἐν κάλλει δομήσεών ποτε ἐκπεποιημένα αὐτῶν τεμένη νῦν ἠρίπωται καὶ εἰς γῆν καταβέβληται, αὐτοκρατορικοῖς παρακελεύμασι τοῦτο αὐτῶν πεπονθότων; οὐχὶ ἐκ τῆς ἁπάντων χριστιανῶν καρδίας αἱ τούτων μνεῖαι ἐξηφανίσθησαν καὶ τὸ τῆς προφητείας αὐτοῖς πράγμασι πεπερατωμένον ὁρᾶται, τὸ *ἐπλήσθη πᾶσα ἡ γῆ τοῦ γνῶναι τὸν κύριον ὡς ὕδωρ πολὺ κατακαλύπτον θαλάσσας*;

Προσκυνήσωμεν τοίνυν τὸν ἐπιφανέντα κύριον καὶ τῆς τούτων ἡμᾶς λελυτρωκότα παγχαλέπου πλάνης. ὑμνήσωμεν αὐτοῦ τὸ ἀπεριόριστον τῆς φιλανθρωπίας. κηρύξωμεν ἐν τῷ τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας *ὑψηλοτάτῳ ὄρει* τὴν φρικτὴν καὶ ἀνέκφραστον αὐτοῦ τῆς οἰκονομίας συγκατάβασιν. *ὑψώσωμεν τὰς φωνὰς ἐν ἰσχύι καὶ μὴ φεισώ-*
PG 98, 1328 *μεθα*, τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς δόξης αὐτοῦ, δηλαδὴ τὴν περὶ ἡμᾶς αὐτοῦ ἀκατάληπτον ἐκδιηγούμενοι στοργήν. εἴπωμεν μετὰ τοῦ προφήτου καὶ ἡμεῖς πρὸς αὐτόν· *τίς θεὸς ὥσπερ σύ, ἐξαίρων ἀνομίας καὶ* ἀποκρύπτων ἁμαρτίας *τοῖς καταλοίποις τῆς*

4–6 Is. 49,15 **7** cf. Sap. 8,8 **12–13** cf. 1 Cor. 2,4.13 **26** ἐπλήσθη – θαλάσσας cf. Is. 11,9 **29–31** ἐν – φεισώμεθα cf. Is. 40,9 et 58,1 **33–892,1** cf. Mich. 7,18

15–21 ποῦ[1] – ἐπιτερπομένων cf. Crimi, Il discorso p. 118–119 adn. 126–129; id., Ideologia p. 39 adn. 39.41–42 **18** τῆς[1] – ξενοκτονίαι cf. Greg. Naz. or. 4 (c. Iul. I) (CPG 3010,4) c. 70,7–8 Bernardi **19** ἡ – μύησις cf. Greg. Naz. l.l. c. 70,6–7 Bernardi (ubi uide adn. crit.) **23–24** αὐτοκρατορικοῖς – πεπονθότων cf. Crimi, Ideologia p. 39 adn. 40

M

3 οὐκ suppleui (cf. supra p. 888,17) **4** εἰ] μὴ *Sept.* fort. etiam hic scribendum **5** ἢ om. lat. et *Sept.* (sed traditur in *S**, cf. *Sept.*^{G}) | ἐπιλήσεται] ἐπιλάθοιτο uel ἐπελάθετο *Sept.* **6** εἶπεν *Sept.* (uar. lect. λέγει in *Sept.*^{G}) **12** πιθοῖς M, corr. PG ex *N. T.* **15** στίφος M **22** παμβέβηλον scripsi (cf. e.g. Conc. Const. III, ACO ser. II 2,1 p. 486,2): πᾶν βέβηλον M **23–24** τοῦτο – πεπονθότων] nihil respondet in lat. **24** αὐτῶν] sc. τεμενῶν **25** περατωμένων Mansi περατωμένον PG **26** ἐπλήσθη – γῆ (sic e.g. Cyr. Alex. in Is. [CPG 5203] I 4, PG 70, 177 A 10–11)] ἐνεπλήσθη ἡ σύμπασα (+ γῆ pars codd. in *Sept.*^{G}) *Sept.* | κατακαλύψαι *Sept.* **33** ἐξαιρῶν M, correxi ex *Sept.* | ἀνομίας est uar. lect. in *Sept*^{G}

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:51 AM

diabolicis uidelicet inpugnata machinamentis. nam etsi firmamentum euangelicae praedicationis quae in eam data est quidam antiquorum uel instantium hereticorum concutere uoluerunt, illis tamen quod meditati sunt in opus reputatum est, huic autem soli immobilitas in aeternum seruata est iuxta repromissionem illius qui non mentitur dicens: si *oblita* fuerit *mulier* pueri sui, *ut non misereatur* sobolis uentris sui? quodsi et *oblita fuerit* huius mulier, sed *ego non obliuiscar tui*, dicit dominus.

Dimissis itaque *sermonum* eorum tortionibus, quibus in his usi sunt, et a longe garrulis sermocinationibus ipsorum ‚aue' dicto sanctorum patrum saporis delectemur opinionibus. deum igitur omnes nobis in humana forma in mundum profectum a multimodo nos idolorum errore liberasse monstrauerunt. sic propheticae praelocutiones promulgauerunt, sic apostolica gratia explanauit, hac nos doctrina *non in per-* La.-Co. 622
suasibilibus humanae sapientiae uerbis, sed in ostensione spiritus, sicut scriptum est, Ha. 506
certificati sumus. non enim nos sermonum suasiones sic habere fecerunt – paganorum enim est hoc –, sed ipsarum rerum quae consummatae sunt ueritas. nam ubi est perniciosa daemoniorum acies, ubi inanes et execrandae idolorum immolationes, ubi falsi nominis deorum deceptoriae animarumque corruptrices diuinationes, ubi debacchationes Veneris et sacra mysteria Cereris atque Dianae hospiticidia, ubi Dionysi uesanae festiuitates cum illicita uirorum insania et nuncupati Mithri iusta imbutio, ubi subtus terram et supra terram facta et aeria homicidia uocatorum deorum PL 129, 495
taliter delectantium? nonne omnia unigeniti filii dei aduentu perierunt et finem profanissimum susceperunt? nonne pulchre quondam dedicata eorum templa nunc imperatoriis elisa iussis et ad terram prostrata sunt? nonne memoriae ipsorum ab omnium corde christianorum disparuerunt et illud prophetiae ipsis rebus factum aspicitur, uidelicet *repleta est terra* cognoscendi dominum, quasi *aqua* multa quae *operit mare*?

Adoremus igitur dominum, qui apparuit et ab hoc nos saeuissimo liberauit errore. hymnum dicamus ipsius infinitae misericordiae. praedicemus in ecclesiae nostrae altissimo *monte* horribilem et ineffabilem dispensationis eius condescensum. *exaltemus uoces in fortitudine* et ne parcamus, magnificentiam maiestatis eius, incomprehensibilem scilicet affectum, quem erga nos exhibuit, enarrantes. dicamus ad eum et nos cum propheta: *quis deus* sicut tu, *auferens iniquitates* et occultans *peccata* resi-

---

24–25 repleta – mare *Anast. ex gr.; cf. etiam Vet. Lat. (Beuron) Is. 11,9*

P VE

---

1 impugnata E *edd.* **3** reputatum est ~ ἐκβέβηκε*? Anast. exemplar graecum, cum esset mendosum, corrigere studuit* **5** si] *Anast. legit* εἰ (numquid *Vulg.*) | oblata P^{ac} (i *add.* P^{c} *s.l.*) **6** oblata P^{ac} (i *in* a^{1} *scr.* P^{c}) | dixit F *edd.* **8–9** saporis – opinionibus] *incertum quid Anast. legerit in gr. (ad* tortionibus – delectemur *cf. Sap. 16,2)* **8** *„fort.* sapidis" *ed. Rom.^{mg} (adiect.* saporis *recte defendit La.-Co.^{mg})* **10–11** prolocutiones *ed. Rom.** **12** ostensione *Anast. ex Vulg. 1 Cor. 2,4* **13** fecerunt] *Anast. uertit* πεποιήκασιν *(cf. infra l. 23)* **14** ipsarum – sunt ~ συμπερασμάτων αὐτῶν*? (debuit* conclusionum eorum *uel sim.)* | confirmatae VE *edd.* (*corr. La.-Co.^{mg} ex* P) **15** demoniorum *codd.* **16–17** debacha- V debacca- E *(corr. ed. Rom.)* **17** misteria V misteriis E *(corr. ed. Rom.)* | Cereris] ceteris P^{ac} (r^{1} *superscr.* P^{c}) **17–18** Dionisi V Dionysii F *edd. (corr. Hard.^{mg})* **18** uesania *ed. Rom.** | Mitri E Mithrae *ed. Rom.** **19** aera P^{ac} (i *add.* P^{c} *s.l.*) | uocatorum ~ τῶν λεγομένων **21** dedicata] aedificata *coni. Dubielzig coll. gr.* **23** factum ~ πεπερατωμένον*? (cf. supra l. 13)* **26** seuissimo *codd.* **27** predicemus *codd.* | in *om.* E *edd.* **28** monti F *edd.* | condescensum *ed. Rom.*: consensum *codd.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:51 AM

κληρονομίας σου; συγχορεύσωμεν δὲ καὶ τῇ παρούσῃ ἱερᾷ πανηγύρει, τὸ ‚χαῖρε' αὐτῇ προσφθεγγόμενοι ὡς τῆς χαρᾶς βραβευτρίᾳ.

Χαίροις τοίνυν, ὦ ἱερώτατε σύλλογε θείας καὶ ἱερατικῆς ὁμηγύρεως. χαίροις, ἁγίων πατέρων ἁγιώτατε πρόμαχε. χαίροις, [θεοῦ] ἀψευδέστατον ἄθροισμα, ἐν ᾧ *θεὸς ἐν μέσῳ* περιπολεύει, ὡς γέγραπται. χαίροις, χορεία πνευματικῆς δᾳδουχίας ἀνάπλεε, ἐξ ἧς ὁ καταλαμπόμενος οὐ *προσκόψει πρὸς λίθον* αἱρετικῆς ψευδοδοξίας *τοὺς* νοητοὺς τῆς ψυχῆς *πόδας*. χαίροις, ὁ σκοπὸς τῶν θείων δηλώσεων, ᾧ ὁ εὐρύθμως ἑπόμενος τῆς ἀπειλούσης ῥομφαίας ἐκρύεται. χαίροις, ἀειθαλέστατε παράδεισε, ἐν ᾧ *τῆς ζωῆς ἐν μέσῳ τὸ ξύλον* πεφύτευται διὰ τῆς τετραστόμου τῶν εὐαγγελίων νοτίδος ἀρδευόμενον. χαίροις, χριστοπύρσευτε στύλε, ὁ *τὸν νέον τοῦ θεοῦ Ἰσραὴλ* ταῖς φωτοφαέσι τῶν δογμάτων διδασκαλίαις τῆς Αἰγυπτιακῆς χειρὸς ἀπαλλάξας ‹ἤτοι› τῆς τῶν αἱρετιζόντων περιπλανήσεως καὶ πρὸς τὴν *γῆν τῆς ἐπαγγελίας* τῇ τῶν πατέρων ὀρθοδοξίᾳ καθοδηγήσας. εὐτόλμως ἐπὶ τῇ ἀναδείξει τῆς ἀληθείας παρρησιάσθητι. *ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν* τῆς ἱερᾶς καὶ καθολικῆς ἐκκλησίας κήρυξον. ἐπὶ τὴν πέτραν τῆς στερεᾶς ὁμολογίας τὰς εὐμεταφόρους τῶν τινῶν διανοίας ταῖς διδασκαλίαις ὑποστήριξον.

Σύ τε κατ' ἐξαίρετον, ὦ ἱερῶν πατέρων σύστοιχε ἱεροκῆρυξ καὶ τοῦ παρόντος ἡμῶν συλλόγου ἔξαρχε, ὁ τὸν μετάρσιον ἡμῖν διὰ Χριστοῦ κατασκευάζων θρόνον, τὸ τοῦ μεγάλου καὶ πρώτου ποιμένος ἀκριβέστατον ἔσοπτρον, τὸ τοῦ πνεύματος καθαρώτατον ἐνδιαίτημα, ἡ εὐθυτάτη τῶν ὀρθοδόξων δογμάτων στάθμη, ὁ ἀπεξεσμένος τῆς ἐν Χριστῷ πολιτείας κανών, ὁ περιώνυμος καὶ ἐπταφώτου λυχνίας ὁλολαμπέστατος λύχνος, πύρσευε ἡμῖν ὡς ἐξ ἀπόπτου λυχνίας τῆς ἱερᾶς καθέδρας τῶν φανοτάτων λόγων τὰς διαυγείας, διάθρυπτε δὲ καὶ τοῖς πεινῶσι ζωτικώτατον
Ma. 455 τῆς θείας διδασκαλίας ἄρτον καὶ θρέψον λαὸν ἐν ξένῃ γῇ ἀλήτην γεγενημένον τῆς αἱρετικῆς ἀποικεσίας. γενοῦ ἡμῖν νέος Ἰωσὴφ σιτοδότης ταῖς ἀπορίαις τῶν γραφικῶν αἰνιγμάτων ταῖς εὐπορίστοις ἀναπτύξεσι τῶν πνευματικῶν ἑρμηνειῶν ἡμᾶς ἐκτρέφων. *ἆρον κύκλῳ τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ ἴδε* ἐπὶ σὲ *συνηγμένα τὰ τέκνα σου* ἃ ταῖς τῶν λύκων ἐφόδοις διεσκόρπιστο· πλήρης σοι πᾶς ὁ ἱερώτατος οὗτος τοῦ θείου συντάγματος νεὼς ὁρᾶται. πυκνῷ σου τῆς διανοίας ἅλματι τὰς τῶν θηρῶν προλάμβανε ἐφόδους καὶ ταύτας τῇ σῇ σοφίᾳ προαποκλείων ἀεί σου τῇ ποίμνῃ τὸ ἀτάραχον προξένει. προσοχύρου γε τοῦτο καὶ ταῖς πυκναῖς τῶν εὐήχων εἰς θεὸν προσευχῶν σου ἐπάλξεσιν, ἵνα σοι εἰς πλῆθος ἐπιδοίη κατὰ τὰς ἐν τῷ Ἀβραὰμ ἐπαγγελίας τοῖς ἄστρων χοροῖς παραπλησίως.

---

5 cf. Ps. 45,6; Deut. 23,15 **6–7** οὐ – πόδας cf. Ps. 90,12 (= Mt. 4,6; Lc. 4,11) **8** ῥομφαίας ἐκρύεται cf. Ps. 143,10–11 al. **9** cf. Gen. 2,9 **10** στύλε cf. Ex. 13,21 **10–11** cf. Gal. 6,16 **12–13** Hebr. 11,9 **14** 2 Cor. 3,18 **27** cf. Is. 60,4 **32–33** κατὰ – χοροῖς cf. Gen. 15,5

6–7 οὐ – πόδας cf. Conc. Later., ACO ser. II, I p. 314,24 **8–10** χαίροις – ἀρδευόμενον cf. Bas. Seleuc. hom. 39 (in s. deip. annunt. [CPG 6656,39; BHG[a] 1112p]), PG 85, 444 A 9–13 **25** νέος – σιτοδότης cf. Greg. Naz. or. 43 (in Basilium) (CPG 3010,43; BHG 245) c. 36,1–2 Bernardi

M

1 σου est uar. lect. in *Sept*^{G} **2** βραβευτήριον Mansi; cf. Crimi, Per un'edizione p. 382 et LBG s.u. βραβεύτρια. **4** θεοῦ seclusi coll. lat. **10** χρισοπύρσευτε Mansi (corr. PG) χρυσοπύρσευτε coni. Crimi, Il discorso p. 127 coll. lat., sed χριστοπύρσευτε melius congruit iis quae sequuntur (cf. etiam LGB s.u. θεοπύρσευτος) **12** ἤτοι suppleui coll. lat. **16** ὑποστήριξον scripsi coll. lat.: ὑποστήριζον sic M ὑποστηρίζων Mansi **22** ὁλολαμπρέστατος Mansi | ἐξαπόπτου M **23** φανωτάτων Mansi **31** γε] fort. τε uel δὲ (cf. app. crit. lat.) scribendum

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:51 AM

duis *hereditatis tuae*. praeterea choros ducamus cum praesenti sacro commercio, Ma. 453
‚aue' illi affati tanquam gaudii brauium tribuenti.
Gaude igitur, sacratissimum collegium diuini ac sacrati conuentus. gaudete, sanctorum patrum sanctissimi propugnatores. gaude, sine mendacio congregatio, *in* cuius *medio deus* inambulat, sicut scriptum est. gaude, concilium spiritali apparatione refertum, ex qua qui illustratur non *offendet ad lapidem* hereticae falsaeque locutionis spiritales animae *pedes*. gaude, speculator diuinarum indagationum, quem qui modeste sequitur a minitante romphaea eruitur. gaude, semper floride paradise, *in* cuius *medio uitae lignum* plantatum est per quadripertitam euangeliorum †tabulam praesidens†. gaude, aurea ignitaque columna, [et] nouum dei Israhel lucidis dogmatum doctrinis ab Aegyptiaca manu, id est heretizantium errore, liberans et ad *terram repromissionis* patrum horthodoxia deducens. audacter in ostensione ueritatis et fiducialiter age. *reuelata facie gloriam* sacrae et catholicae ecclesiae praedica. supra petram stabilis confessionis uersatiles quorundam mentes doctrinis confirma.

Tuque praecipue, o sacrorum patrum concors et sacratissime praeco atque instantis nostri coetus exarche, qui sublimem nobis per Christum thronum adornas, magni et primi pastoris diligentissimum speculum, spiritus mundissimum habitaculum, rec- Rom. 695
tissima horthodoxorum dogmatum ponderatio, polita in Christo conuersationis habitae regula, nominatissima lucerna et septem candelabrorum luminibus tota fulgidissima, resplendere fac nobis tanquam ex inuisibili candelabro sacrae cathedrae euidentissimorum uerborum perspicuitates, distribue autem et esurientibus uiuificum La.-Co. 623
diuini magisterii panem et nutri populum in extranea terra uagum effectum heretici incolatus. efficere nobis nouus Ioseph frumenti dator et ambiguitates scripturalium explanans enigmatum opimis nos et spiritalibus interpretationibus nutri. eleua *oculos tuos et uide* super te collectos *filios tuos*, qui luporum congressionibus dispersi sunt. PL 129, 496
plenum tibi esse omne sacratissimum hoc diuino decreto templum conspicitur. cre- Ha. 507
bro mentis tuae saltu bestiarum praeoccupa impetus et hos praeueniens sapientia tua exclude, semper ouili tuo tranquillitatem concilia. praemuni autem hoc frequentibus ac bene sonantibus ad deum emissis orationibus, ut tibi in multitudinem augeatur secundum repromissiones quae sunt in Abraham instar astrorum numeri factae.

P VE

---

1 cohors P^{ac} (hors *subterlin.,* h *et* ros *superscr.* P^{c}) **2** tamquam V (*abbr.* P) | tribuentem *ed. Rom.*, sed cf. gr.* **3–4** gaudete – propugnatores] *Anastasium sententiam mutauisse suspicor, ne hoc loco Tarasius prius quam debuit commemorari uideretur (in gr. forma singularis* πρόμαχε *ad* σύλλογε *spectat)* **5–6** apparatione ~ δᾳδουχίας*? exspectaueris* illuminatione *uel sim.; fort.* apparitione *scribendum (Dubielzig)* **6–7** falsaeque locutionis ~ ψευδοδοξίας*? Anast. fort. intellexit* ψευδολογίας *(cf. Act. VI p. 651,30)* **7** indagationum ~ δηλώσεων*? exspectaueris* manifestationum *uel sim. (cf. etiam Gloss.)* **8** rompheae P romphea VE, *corr. ed. Rom.* **9** paradyse P paradisę V | quadripartitam E *edd.; Anast. uertit* τετρατόμου *(Dubielzig)* **9–10** euangelicorum P **10** tabulam praesidens] *incertum quid Anast. legerit in gr., fort. locus corruptus* | aurea (auream P) ignitaque] *Anastasium* χρυσοπύρσευτε *legisse coni. Crimi (cf. app. crit. gr.)* | et *seclusi coll. gr.*: in *ed. Rom.** | Israel E *edd.* (*abbr.* P) **11** Egiptiaca VE **13** fiducialiter age ~ παρρησιάσθητι *(cf. Act. I p. 45,13 al.)* **14** conuersationis VE *edd., sed cf. gr.* **16** sacrorum (~ ἱερῶν*, ut semper*)] sanctorum *ed. Rom.** **17** cetus VE | sublimen P F^{2} *(fort. retinendum, cf. supra p. 883,26 et Stotz III, VII § 249.2)* **19** politaque *ed. Rom.** **20** regulae E *edd.* **21** tamquam V (*abbr.* P) **24** efficere ~ γενοῦ **25** aenigmatum *ed. Rom.** **26** sunt] *exspectaueris* erant*, cf. gr.* **27** diuino decreto ~ τοῦ θείου συντάγματος (sc. νεὼς)*? exspectaueris* diuini collegii (*sc.* templum) *uel sim.* **28** praeoccupata P **29** exclude] *Anast. uerborum constructionem mutauit* | praemuni] praemium *ed. Rom.* (corr. PG)* | autem] *Anast.* δὲ *legisse uidetur; cf. etiam app. crit. gr.* **31** Habraam VE

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:51 AM

PG 98, 1329 Χαίροις δὲ καὶ σύ, Νικαέων περίκλυτον ἄστυ, τὸ ἐν μητροπόλεσι περίπυστον ὄνομα, τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας τὸ εὐκλεέστατον ἀκροθίνιον, ἡ πρότερον μὲν τοῖς τῶν ἁγίων ὀκτωκαίδεκα καὶ τριακοσίων θεοφόρων πατέρων ἴχνεσιν ἁγιασθεῖσα, νῦν δὲ τοῖς τούτων διαδόχοις τριῶν ἑκατοντάδων σὺν πέντε δεκάσιν ἀριθμὸν ἐκπληροῦσιν εὐλαβῶν τε μοναχῶν οὐκ εὐαριθμήτων πλήθει ταῖς αὐταῖς τῶν εὐλογιῶν περικυκλουμένη χάρισιν· ἐν σοὶ γὰρ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ὁ θεμέλιος ὑπό τινος σατανικῆς δυστροπίας σεισθῆναι κινδινεύων ἑδραίωσιν ἀκλόνητον εἴληφεν, ἐν σοὶ τὸν ἅγριον ἐκεῖνον καὶ ἀτίθασον θῆρα Ἄρειον ὁ θεῖος ἐκεῖνος τῶν πατέρων χορὸς τὰ ἱερὰ τῶν γραφῶν ἐφαπλώσαντες λῖνα ἐζώγρησαν καὶ τοῖς φοβεροῖς κατηκόντισαν ἀναθέμασι, κἀντεῦθεν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὁμοούσιον τῷ γεγεννηκότι πᾶσα φύσις ἀνθρώπων θεολογεῖν ἐκμεμαθήκαμεν. διά τοι τοῦτο καὶ τὸ παρὸν ἱερώτατον σύνταγμα τῆς ἑπταρίθμου ταύτης χορείας δυὰς εὐσεβῶν βασιλέων ἐν σοὶ συγκροτηθῆναι τεθέσπικεν, Εἰρήνη νέα Ἑλένη σὺν υἱῷ γνησίῳ νέῳ Κωνσταντίνῳ· οὓς ἡ ἐν σοὶ τοῦ πνεύματος χάρις τοῖς τότε καὶ νῦν ἁγίοις ἐπιλάμψασα πατράσι φυλάξοι, ἐν δαψιλέσι χρόνοις ἀτάραχον αὐτοῖς τὸ κράτος δωρουμένη, καὶ τῶν ἐχθρῶν τὰ φῦλα πρὸ ποδῶν καταστρώσοι, ὡς ἂν ἡμῖν ἡ τῶν ἀγαθῶν μὴ διαλίποι χορηγία. χαίροις τοίνυν, ὦ μητροπόλεων περίδοξον κάλλος, ἐν τούτοις, ὅτι ἐν σοὶ τὸ πρῶτον ἡμῖν τῶν ἀγαθῶν ἀνέφυ, ἐν σοὶ δὴ καὶ τὸ τέλος, [οὐχ ὡς πρὸς ἀξίαν, πρὸς ἀριθμὸν δέ,] ἥτις ἐστὶ τῶν σεπτοτάτων εἰκόνων τῆς καθολικῆς ἡμῶν ἐκκλησίας ἡ ἀρχαία παράδοσις ἐν τοῖς ἰδίοις ἀποκατασταθεῖσα ὅροις.

Νῦν ὄντως *εὐφραίνεται ὁ οὐρανός, καὶ αἱ νεφέλαι δικαιοσύνην* ἀποστάζουσι, καὶ *τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λέλυται* τῇ ἑνώσει τῆς διαστάσεως παραχωρησάσης, καὶ εἰς μίαν ὁμοφροσύνης σύμπνοιαν ἡ τετρὰς τῆς οἰκουμένης συνήνεκται. νῦν αἱ πολλαὶ τῶν διαφόρως ὑποσυρέντων εἰς ἓν συνελήλυθασι δόξαι, καὶ σύμφωνος ὕμνος ἀπὸ περάτων γῆς ἕως περάτων τῷ θεῷ ἀναπέμπεται.

Χαίροις τοιγαροῦν καὶ σκίρτα ἐπὶ τούτοις καὶ σύ, ἐκκλησία καθολικὴ ἡ ἐν πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ· χόρευε ἀγαλλιωμένη ἐπὶ τῇ τῶν υἱῶν σου ἐπανελεύσει· ἀπόθου τὸ τῆς διαλύσεως ῥάκος καὶ ἔνδυσαι τὸν ὁλόκληρον τῆς ὀρθοδόξου ἑνώσεως χιτῶνα. οὐκέτι *τεθήσῃ ὄνειδος τοῖς γείτοσί* σου, *μυκτηρισμὸς καὶ χλευασμὸς τοῖς κύκλῳ* σου *λαοῖς*· οὐκέτι φοβηθήσῃ ἐξουδενώσεις ἀθέων καὶ ἀμυήτων ἀνθρώπων, Ἑβραίων δὴ λέγω
Ma. 458 καὶ Ἀγαρηνῶν, ὡς δή σοι μὴ τοῦ τελείου τῆς πίστεως ταῖς ἀποστολικαῖς παραδο-

---

16 τῶν[1] – καταστρώσοι cf. 1 Cor. 15,25–27; Ps. 109,1 **21** εὐφραίνεται – ἀποστάζουσι cf. Is. 45,8 **21–22** τὸ – λέλυται cf. Eph. 2,14 **24–25** ἀπὸ – περάτων[2] cf. Sap. 8,1 **28** τὸν – χιτῶνα cf. Ioh. 19,23 **29** cf. Ps. 43,14–15 al.

---

4 τριῶν – ἀριθμὸν cf. Bischofslisten p. 29 adn. 97

M

---

2 τοῖς Crimi, Ideologia p. 37 adn. 31: ταῖς M **4** ἀριθμῶν Mansi (corr. PG) **8** ἀτίθασσον Mansi | Ἄρειον PG: ἄγριον M **9** λῖνα = λίνα **11** πᾶσα – ἐκμεμαθήκαμεν] constructio ad sensum, ut uidetur (cf. lat.); cf. supra p. 884,2 et 884,28 **12** ἑπταρίθμου (cf. Ign. Diac. uit. Niceph. p. 155,24 de Boor)] ὑσαρίθμου (sic) Mansi ἰσαρίθμου PG **15** ἐν om. Mansi **16** καταστρῶσι Mansi (error typogr., ut uidetur) **18–19** οὐχ – δέ] nihil respondet in lat. (est adnotatio marginalis in textum recepta), seclusi **23** μίαν] μίας (sic) Mansi **29** χλευασμὸς] cf. uar. lect. in *Sept.*[G]

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:51 AM

Gaude uero et tu, Nicaensium inclyta urbs, inter metropoles opinatissimum nomen, Bithyniensium prouinciae gloriosissimae primitiae, quae prius quidem sanctorum decem et octo tricentorumque deiferorum patrum uestigiis sanctificata es, nunc autem horum successorum aeque tricentorum cum quinque decadibus numerum complentium ac reuerendorum monachorum, qui pene innumerabilis sunt multitudinis, eisdem benedictionum circumdata es gratiis; in te quippe horthodoxae fidei fundamentum a quadam satanica subuersione concussum periclitaturum stabilimentum sine perturbatione percepit, in te feram illam et immitem bestiam, Arrium scilicet, diuinus ille patrum chorus sacris scripturarum expansis captauit retibus et terribilibus anathematibus perculit, et hinc filium dei et patris deum et consubstantialem gignenti omnis natura hominum praedicare didicimus. et idcirco praesens sacratissimum compactum huius numerosi conuentus dualitas piorum imperatorum consolidans colligi sanxit, Heirene uidelicet noua Helena cum filio proprio nouo Constantino; quos in te spiritus gratia, quae tunc et nunc sanctis illuxit patribus, conseruet, per largissima tempora imperturbabile donans eis imperium, hostiumque nationes ante pedes prosternat, quatinus nobis bonorum copia non deficiat. gaude itaque in his, o metropoleon inclyta species, quoniam in te nobis et primo bonorum exordium et nunc finis exortus est, uenerabilium nimirum imaginum catholicae nostrae ecclesiae prisca traditio in suis terminis restituta. Ma. 456

Nunc uere laetatur *caelum, et nubes* stillant iustitiam, nunc *medius paries maceriae* dissolutus est unitione dissensionis concessa, et in unius assensus conspirationem quaternitas orbis terrarum collecta est. nunc multae quae in diuersa trahebant conuenerunt opiniones, et consonus hymnus a finibus terrae usque ad fines deo dirigitur.

Gaude igitur tripudians super his et tu, ecclesia catholica in toto terrarum orbe diffusa; duc choros exultans super filiorum tuorum conuentu; depone diuisionis pannos et induere integra horthodoxae tunica unitatis. iam non *poneris obprobrium inimicis* tuis, *subsannatio et* derisio *populis qui in circuitu* tuo *sunt*; non iam timebis contemptus hominum, Hebraeorum scilicet et Agarenorum, qui sine deo et sacra initiatione consistunt, quasi tibi non fuerit perfectio fidei doctrinis apostolicis tradita; non iam La.-Co. 624 Ha. 508

20 laetatur – iustitiam *Anast. ex gr.; cf. etiam Vet. Lat. (Beuron) Is. 45,8* **27–28** poneris – sunt *cf. Psalt. Rom. Ps. 43,14*

P VE

1 Nicaensium E: Nicahensium P V Nicensium F *edd.* | inclita VE **2** Bithiniensium P^{ac} Bithinensium P^{pc} (i^3 *exp.* P^x) Bithynensium V Bithiniensium E, *corr. ed. Rom.* **3** trecentorumque F *edd.* **4** aeque] *nihil respondet in gr.* | trecentorum F *edd.* **5** uerendorum P^{ac} (re *add.* P^c *s. l.*) | penę VE paene *ed. Rom.** **6** benedictionum V *ed. Rom.*^{mg}: benedictionem P benedictionibus E *edd. i. t., sed cf. gr.* | horthodoxae fidei] horthodoxiae VE *edd.* **7** perecliturum *ed. Rom.** (*corr. La.-Co.*^{mg} *ex* P) **10–11** deum … praedicare ~ θεολογεῖν *(cf. Act. VI p. 691,13) hic minus apte* **10** deum] domini E dominum *ed. Rom.*, sed uide supra* **11** omnis – didicimus] *cf. app. crit. gr.* **12** compactum ~ σύνταγμα *(cf. MLW s. u. compingo)* | numerosi ~ ἐπταρίθμου? **12–13** consolidans (*sc.* compactum) *Anast. de suo addidit* **13** Irene *ed. Rom.** **13–14** Constantino nouo E *edd.* **16** o *om.* P^{ac} (*add.* P^c *s. l.*) **17** inclita VE | species ~ κάλλος *(cf. Act. VI p. 619,1 et Vulg. Ps. 67,13 [iuxta LXX])* **18** exhortus P | nostrae *post* ecclesiae VE, *om. ed. Rom.** **20** uero VE *edd., sed cf. gr.* **21** unitione – concessa ~ τῇ ἑνώσει τῆς διαστάσεως παραχωρησάσης? | unius] *Anast.* μιᾶς *legisse uidetur* | assensionis E *edd.* **22** terrae *ed. Rom.** **23** ymnus V hynnus *(sic)* E | fines + terrae E *edd., sed cf. gr.* **25** catholica ecclesia F *edd.* (catholica ecclesia catholica *sic* E) **26** conuentu] *Anast.* συνελεύσει *legisse uidetur* **27** opprobrium *ed. Rom.** | inimicis ~ γείτοσι *(cf. uar. lect. in Ps. 43,14 apud Weber, Psalt. Rom.)* **29** Hebreorum *codd.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:51 AM

θέντος διδασκαλίαις· οὐκέτι τὴν ἐκ τοῦ ἑνὸς θεοῦ ἀποφοίτησιν διὰ τὴν πρὸς τοὺς αὐτοῦ φίλους πρεπωδεστάτην τιμὴν τοῖς τῶν αἱρετικῶν ἐγκληθήσῃ στόμασιν· οὐκέτι τοῖς τῶν εἰδώλων τεμένεσιν ἐν ἴσῳ καταλογισθήσῃ διὰ τὴν ἐν σοὶ τῶν ἱερωτάτων καὶ σεπτῶν ἁγίων εἰκόνων ἀναστήλωσιν. πρέπει γάρ σοι ὡς *τῷ βασιλεῖ τῶν αἰώνων* υἱῷ καὶ λόγῳ τοῦ θεοῦ νυμφευθείσῃ τὴν τῆς ἐνσάρκου αὐτοῦ οἰκονομίας
PG 98, 1332 ἀνθρωπόμορφον εἰκόνα διὰ γραφῆς φέρειν, ἵνα γνωρίζῃ βασιλικὴ ὑπάρχουσα νύμφη· πρέπει σοι τῆς τοῦ νυμφευσαμένου σε Χριστοῦ θεομήτορος καὶ ἀειπαρθένου μητρὸς ἐμμουσούργῳ γραφῇ τὴν εἰκόνα σοῖς πανιέροις τοίχοις φέρειν, ὡς ἂν ἡ διὰ ταύτης σοι ἀναλάμψασα χάρις σιγῶντι κηρύγματι κοινῶς τοῖς λαοῖς διαγγέλληται· εἰ μὴ γὰρ ἐκ ταύτης σεσάρκωτο, πῶς σὺ τῷ τοιούτῳ ὡραίῳ νυμφίῳ ἐν πνευματικῇ συναφείᾳ προσεπέλασας; πρέπει σοι καὶ †τῶν πάντων ἁγίων†, ἀποστόλων τε καὶ προφητῶν, πατριαρχῶν καὶ ὁσίων πατέρων, ἀσκητῶν τε καὶ μαρτύρων καὶ παντὸς εὐσεβοῦς συλλόγου τὰς εἰκόνας ἔνδον ταῖς γραφικαῖς κατασκευαῖς ἐντυπουμένας φέρειν, ὡς ἄν σοι τὸ τέλειον τῆς *ἐξ ὕψους* σε περιλαμψάσης *ἀνατολῆς* πάσῃ τῇ θείᾳ καταστάσει μένῃ, τῶν μὲν τὴν σὴν ὥσπερ προαναφωνούντων ἱερὰν πρόσκλησιν καὶ τοῖς τοῦ νυμφίου σε προμνηστευομένων προικῴοις ταῖς προφητείαις, τῶν δὲ τῷ εὐαγγελικῷ σοι διακονούντων λόγῳ καὶ τὰ πανταχοῦ γῆς ἐσκορπισμένα σοι ἐπισυναγόντων λογικὰ ποίμνια, τῶν δὲ τοῖς ἰδίοις ὥσπερ ἱδρῶσι διὰ τῆς ἐν δόγμασι ταυτοομολόγου συμπνοίας τὸ ἀδιάρρηκτον τοῖς σοῖς ποιμνίοις πραγματευομένων, τῶν δὲ τοῖς ἑαυτῶν αἵμασι τὸ πρὸς σὲ γνήσιον καὶ μέχρι θανάτου διαφυλαξάντων καὶ ταύτῃ τὸ βέβαιον τῆς ἐν σοὶ ἐπιδεικνυμένων ἀληθείας. οἷς σὺν *μυριάσιν ἐπουρανίων ἀγγέλων* στεφανηφόρος πομπεύουσα *ἐξάγγελλε τὰς ἀρετὰς τοῦ ἐκ σκότους* σε τῆς εἰδωλολάτρου πλάνης *καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς*, λέγω δὴ τὴν εἰς αὐτόν τε καὶ τὸν ἄναρχον αὐτοῦ πατέρα καὶ τὸ συναΐδιον καὶ ὁμοούσιον αὐτοῦ πνεῦμα, τὴν μίαν ὑπεράρχιον φύσιν, πίστιν καὶ ὁμολογίαν. ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος νῦν καὶ εἰς τοὺς σύμπαντας αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

4–5 1 Tim. 1,17 **14** cf. Lc. 1,78 (= Od. 9,78) **21–22** cf. Hebr. 12,22 **22–23** cf. 1 Petr. 2,9

M

1 ἀναφοίτησιν Mansi **4** πρέπον Mansi **5** οἰκονομίαν Mansi (corr. PG) **6** φέρον Mansi (corr. PG) **11** τῶν – ἁγίων] exspectaueris πάντων τῶν ἁγίων, sed fort. lacuna est statuenda, qua angelorum commemoratio periit; cf. Crimi, Ideologia p. 43 adn. 59 **12** καὶ³ om. PG **14–15** πάσῃ – μένῃ] locus suspectus (cf. lat.); fort. ⟨ἐν⟩ πάσῃ scribendum **15** ἱερὰν] nihil respondet in lat. **19** ταυτοομολόγου scripsi (cf. ταυτοούσιος et sim.): ταυτομολόγου M **24** αὐτοῦ²] exspectaueris αὐτῷ, sed cf. supra p. 880,23–24 **25** ὑπεραρχικὴν Mansi

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:51 AM

ab hereticorum ore criminaberis, quasi recesseris ab uno deo propter decentissimum PL 129, 497
honorem erga ipsius amicos exhibitum; iam non reputaberis idolorum similis templis propter sacratissimarum in te imaginum erectionem effectam. decet enim te tanquam *regi saeculorum* filio et uerbo dei nuptam incarnatae ipsius dispensationis * anthropomorphon imaginem per picturam ferre, ut innotescat quod regia sponsa sis; decet te dei genitricis et semper uirginis matris Christi, qui te disponsauit, imaginem tuis sacratissimis parietibus in pictura facta ex musiuorum opere ferre, quatinus gratia quae tibi per hanc illuxit tacita praedicatione communiter cunctis populis praedicetur; nisi enim ex hac incarnaretur, quomodo tam specioso sponso tu spiritali copula iungereris? decet te et omnium sanctorum, apostolorum et prophetarum, patriarcharum et sanctorum patrum, studiosorum quoque ac martyrum et totius pii collegii formatas imagines interius in picturarum confectionibus ferre, quatinus ipsa perfectionem *orientis*, qui te ab *alto* circumfulsit, omni uisione ostentes, aliis quidem tuam quodammodo praenuntiantibus uocationem et prophetiis suis sponso quasi quibusdam dotibus antea disponsantibus, aliis uero euangelicum tibi ministrantibus uerbum et per uniuersam terram dispersa rationabilia tibi ouilia colligentibus, aliis autem suis Ma. 457
quasi sudoribus per eandem in dogmatibus diligentiam incorruptibilitatem gregibus tuis mercantibus, porro aliis sanguinibus suis erga te sinceram affectionem etiam usque ad mortem conseruantibus et hoc modo certitudinem in te ueritatis demonstrantibus. quibus cum denis milibus caelestium angelorum coronam ferens et amplissime praedicans enuntia uirtutes eius qui de tenebris te idolatrici erroris uocauit in admirabile lumen suum, id est in se ac in patrem, qui sine initio est, atque in consempiternum et consubstantialem spiritum suum, in unam scilicet quae est super omnem principatum naturam, fidem et confessionem. cui est gloria et imperium nunc et in uniuersa saecula saeculorum. amen.

P VE

1 decretissimum P^{ac} (r *in* e *mut.*, e^{2} *exp.*, n *superscr.* P^{c}) **2** similis ~ ἐν ἴσῳ **3** tamquam V (*abbr.* P) **4** incarnatae] in carne *ed. Rom.*, sed cf. gr.* | dispensationis + humanam formam habentem P^{1mg} E *i.t. edd., om.* P *i.t.* V *(glossa Anastasii ad* anthropomorphon *pertinens)* **6** te^{1}] enim V *edd., sed cf. gr.* | et – uirginis *om. ed. Rom.** | desponsauit F *edd.* **7** in – opere (~ ἐμμουσούργῳ γραφῇ)] factam in pictura et musiuorum opere *ed. Rom.** (*corr. La.-Co.^{mg} ex* P) **10** decet + enim V *edd.* | sanctorum *om.* P^{ac} (*add.* P^{c} *s. l.*) | prophetarum + confessorum E *edd. (adnotatio marginalis inepto loco in textum recepta; uide infra)* **11** studiosorum ~ ἀσκητῶν *(cf. Act. I p. 59,14)*] id est confessorum P^{1} *in marg. inf. (cf. supra* E *i.t.); adnotatio, quam Anastasio tribuendam esse negauerim, reuera spectat ad* martyrum | totius] *Anast. uertit* τοῦ παντὸς **12–13** ipsa – ostentes] *incertum quid Anast. legerit in gr.* (*uide infra ad* uisione)*; Anastasium pro* ἄν σοι … καταστάσει μένῃ *uertisse* ἂν σὺ … σημαίνῃς *suspic. Dubielzig* **12–13** perfectione morientis *dist.* VE **13** uisione] *Anast.* θέᾳ *legisse uidetur* **15** desponsantibus *ed. Rom.** **17** per – diligentiam] *Anast.* διὰ τῆς … ταυτοομολόγου συμπνοίας *liberius uertit* **18** sinceram affectionem ~ τὸ … γνήσιον **20** millibus *ed. Rom.** **21** idololatrici *ed. Rom.* fort. recte* **22** se] *Anast. uertit* αὐτόν | in^{3} *om.* E *edd.* **23** spiritum suum] *Anast. uertit* αὐτοῦ*; debuit* ei *(uel* eius*; cf. gr.)* spiritum **24** est *om.* E *edd.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:51 AM

Rom. 681 Κανόνες ἐκκλησιαστικοὶ ἐκφωνηθέντες παρὰ τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου τὸ δεύτερον
Ma. 417
La.-Co. 593
Ha. 485

Α′

Ὅτι δεῖ τοὺς θείους κανόνας κατὰ πάντα φυλάττεσθαι

Τοῖς τὴν ἱερατικὴν λαχοῦσιν ἀξίαν μαρτύριά τε καὶ κατορθώματα αἱ τῶν κανονι-
La.-Co. 596 κῶν διατάξεών εἰσιν ὑποτυπώσεις. ἃς δεχόμενοι ἀσμένως μετὰ τοῦ θεοφάντορος Δαβὶδ ᾄδομεν πρὸς τὸν δεσπότην θεὸν λέγοντες· *ἐν τῇ ὁδῷ τῶν μαρτυρίων σου ἐτέρφθην ὡς ἐπὶ παντὶ πλούτῳ*, καί· *ἐνετείλω δικαιοσύνην τὰ μαρτύριά σου εἰς τὸν αἰῶνα· συνέτισόν με καὶ ζῆσόν με*. καὶ εἰ *εἰς τὸν αἰῶνα* ἡ προφητικὴ φωνὴ ἐντέλλεται ἡμῖν *φυλάττειν τὰ μαρτύρια* τοῦ θεοῦ καὶ ζῆν ἐν αὐτοῖς, δῆλον ὅτι ἀκράδαντα καὶ ἀσάλευτα διαμένουσιν, ὅτι καὶ ὁ θεόπτης Μωϋσῆς οὕτω φησίν· ἐν αὐτοῖς *οὐκ ἔστι*
Rom. 682 *προσθεῖναι καὶ ἀπ᾽ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἀφαιρεῖν*. καὶ ὁ θεῖος ἀπόστολος ἐν αὐτοῖς ἐγκαυχώμενος βοᾷ· *εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι*, καί· *εἰ ἄγγελος εὐαγγελίζεται ὑμῖν παρ᾽ ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω*.

Τούτων οὕτως ὄντων καὶ διαμαρτυρομένων ἡμῖν *ἀγαλλιώμενοι* ἐπ᾽ αὐτοῖς, *ὡς* εἴ τις *εὕροι σκύλα πολλά*, ἀσπασίως τοὺς θείους κανόνας ἐνστερνιζόμεθα καὶ ὁλόκληρον τὴν αὐτῶν διαταγὴν καὶ ἀσάλευτον κρατύνομεν τῶν ἐκτεθέντων ὑπὸ τῶν ἁγίων καὶ σαλπίγγων τοῦ πνεύματος πανευφήμων ἀποστόλων τῶν τε ἓξ ἁγίων οἰκουμε-
Ha. 488 νικῶν συνόδων καὶ τῶν τοπικῶς συναθροισθεισῶν ἐπὶ ἐκδόσει τοιούτων διαταγμάτων καὶ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν. ἐξ *ἑνὸς* γὰρ ἅπαντες *καὶ τοῦ αὐτοῦ πνεύματος*
Ma. 420 αὐγασθέντες ὥρισαν τὰ συμφέροντα. καὶ οὓς μὲν τῷ ἀναθέματι παραπέμπουσι καὶ ἡμεῖς ἀναθεματίζομεν· οὓς δὲ τῇ καθαιρέσει καὶ ἡμεῖς καθαιροῦμεν· οὓς δὲ τῷ ἀφ-

---

6–7 Ps. 118,14 **7–8** Ps. 118,138.144 **8–9** εἰς – αὐτοῖς cf. Ps. 118,86–89 **10–11** ἐν – ἀφαιρεῖν cf. Eccl. 3,14; Deut. 4,2 et 13,1 **12** 1 Petr. 1,12 **12–13** εἰ – ἔστω cf. Gal. 1,8–9 **14–15** cf. Ps. 118,162 **19** cf. 1 Cor. 12,11

1–924,13 Jo. I 1 p. 245–285; canonum editionem, quam dedi in COGD I p. 317–344, pluribus quam illic codicibus usus certiorem, nonnullis locis correctis meliorem hic reddere studui; praeterea monendum est in hac editione eorum tantum codicum quos ipse contuli lectiones adferri; cf. praef. p. XVI–XVIII **4–900,3** cf. Conc. Chalc. can. 1, ACO II 1,2 p. 158; Synag. tit. 48,3 (= Jo. I 1 p. 69); Conc. Trull. can. 2, ACO ser. II, II 4 p. 24–25

(H)V T (M) *Can (= Ba Ms Vl Val Cl Pr La Mn Tr)* **15–900,3** ἀσπασίως – βοᾷ Am f. 149v

---

1 Κανόνες – δεύτερον H V T *Val* (partim euanidum in H et *Val*): Κανόνες ἐκκλησιαστικοὶ ἐκφωνηθέντες παρὰ τῆς αὐτῆς ἁγίας συνόδου (cf. lat.) et add. ὧν αἱ ἀρχαὶ μόναι ἐγράφησαν διὰ τὸ ἐν τῷ νομοκανόνῳ κεῖσθαι ἔχοντες (sic) οὕτως M Κανόνες τῶν ἐν Νικαίᾳ πατέρων (om. *La*) συνελθόντων τὸ δεύτερον ἐν (om. *Cl Mn*) ἔτει ,ϛϙϛ′ (,ϛϙ′ *La*) τῆς τοῦ κόσμου κτίσεως ἰνδικτιῶνος ια′ εὐσεβῶς (εὐτυχῶς *Ms*) βασιλευόντων Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῆς αὐτοῦ μητρός (τῆς αὐτοῦ μητρός om. *Ms*, τῆς μητρὸς αὐτοῦ *La*) *Ba Ms Vl Cl Pr La Mn* Συνόδου τῶν ἐν Νικαίᾳ πατέρων συνελθόντων τὸ δεύτερον ἐν ἔτει ,ϛϙϛ′ τῆς τοῦ κόσμου κτίσεως ἰνδικτιῶνος ια′ βασιλεύοντος Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῆς αὐτοῦ μητρὸς κανόνες κβ′ tradit cod. Patm. 172 f. 2^{v} in indice (canones in codice non exscribuntur) **2** canones non numerantur in V **3** Ὅτι – φυλάττεσθαι om. V *Val* (superscriptiones semper om. *Tr*); de canonum superscriptionibus cf. praef. p. XVI adn. 52 | φυλάττειν *Mn* **4** τῶν + ἁγίων *Ba* **5** εἰσιν om. M | ὑποθῆκαι ed.Rom.^{mg} **6** ᾄδομεν – λέγοντες] λέγομεν … ᾄδοντες *Cl* **8** ζῆσόν με] ζήσομαι (uar. lect. *Sept.*) T *La* edd., sed cf. lat. | εἰ *Ba Ms* (cf. lat.): om. V T *Vl Val Cl Pr La Mn Tr* **9** ὅτι om. V *Ba Ms Val Cl Pr La Mn* **10** διαμένοντα *Tr* | Μωσῆς T *Val Mn Tr* edd. **11** ἀπόστολος + Πέτρος *Tr* **12–13** καί – παρελάβετε] καὶ ὁ Παῦλος φησίν· κἂν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ ὑμῖν εὐαγγελίζεται (sic) παρ᾽ ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν *Tr* (ex Gal. 1,8) **14** Τούτων + οὖν V *Cl Pr Mn Tr* | καὶ om. *Ba* **15** σκῦλα *Vl Cl Pr Mn Tr* ed.Rom.* | ἐνστερνιζώμεθα T (cf. lat.) ἐνστηριζόμεθα *Cl Mn* **16** αὐτὴν V *Cl Mn*, om. Am | κρατύνομεν Am *Ba Ms Tr* ed.Rom.: κρατύνωμεν T *Val* (cf. lat.) κρατυνομένων V *Vl Cl Pr Mn* διατηροῦμεν κρατυνομένων *La* | ἐντεθέντων *Cl* **16–17** ἁγίων καὶ om. V *Tr*, ἁγίων om. *Cl Mn* **17** τῶν τε] καὶ τῶν *Tr* | ἁγίων + καὶ T Am *La* edd. (cf. lat.) **18–19** ἐπὶ – διαταγμάτων om. Am **18–19** δογμάτων T edd. **19** αὐτοῦ] ἁγίου *Ba^{ac}* (αὐτοῦ *Ba$^{1-2}$* s.l.) **21** οὓς^{1} – καθαιροῦμεν om. V *Mn* | καθαίρομεν *Val* **21–900,1** οὓς^{2} – ἀφορίζομεν om. *Val^{ac}* (add. *Val$^{1-2}$* in marg.)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:46 AM

Kanones ecclesiastici promulgati ab eadem synodo

Rom. 681
Ma. 418
La.-Co. 594
Ha. 486
PL 129, 479

I.

Quod oporteat sacros kanones per omnia conseruari

His qui sacram sortiti sunt dignitatem testimonia et directiones canonicarum praeceptionum formae consistunt. quas libenter suscipientes cum deiloquo Dauid canimus ad dominum deum dicentes: *in uia testimoniorum tuorum delectatus sum sicut in omnibus diuitiis*, et: *mandasti iustitiam testimonia tua in aeternum, intellectum da mihi et* uiuifica me. et si *in aeternum* prophetica uox mandat nobis *custodire testimonia* dei et uiuere in illis, immutilata profecto et immota permanent, quia et dei inspector Moyses ita dicit: in illis non est *addendum* et ab eis non est *auferendum*. et diuinus apostolus in eis gloriatus clamat: *in quae desiderant angeli prospicere*, et: *si angelus euangelizauerit uobis praeter quod accepistis, anathema sit*.

La.-Co. 595

Rom. 682

PL 129, 480

His ita se habentibus et protestantibus exultantes in eis, *sicut qui inuenit spolia multa*, diuinos kanones amplectabiliter in pectore recondamus et integram illorum praeceptionem ac immobilem teneamus, tam scilicet eorum qui ab almis et laudabilissimis apostolis sancti spiritus tubis editi sunt quam eorum qui a sex sanctis et uniuersalibus synodibus atque his conciliis quae localiter collecta sunt in expositionem huiusmodi decretorum promulgati sunt necnon et eorum qui a sanctis patribus nostris prolati fuisse probantur. ab *uno* enim *eodemque spiritu* illustrati diffinierunt quae expediunt. et quidem quos anathemati transmittunt et nos anathematizamus;

Ma. 419
Ha. 487

P VE **6–903,8** sicut – canonem *folio post f. 182 abscisso desunt in* V

1 Chanones *(sic)* E Canones F *edd.* **2** *canones non numerantur in* E **3** oportet *ed. Rom.** | canones VE *edd.* | conseruare *ed. Rom.** **5** formae ~ ὑποτυπώσεις *(cf. e.g. Vulg. 2 Tim. 1,13; de re cf. ThLL VI 1, 101,58 sqq.)* | deiloco P **8** uiuifica me *(Anast. ex gr.; cf. etiam Vulg. Ps. 118,88)*] uiuifica *ed. Rom. (corr. La.-Co.)* uiuam *ed. Rom.*^{mg} *(ex Vulg.)* **9** immutilata] inconcussa *ed. Rom.*^{mg} | quia et P *(cf. gr.)*: et quia E *edd. (corr. ed. Rom.*^{mg}*)* **10** Moses P | dixit *ed. Rom.** **11** quae] quem E *edd. („gr.* in quae“ *ed. Rom.*^{mg}*)* **13** habentibus + et exultantibus E *(corr. ed. Rom.)* | protestantibus ~ διαμαρτυρομένων (*Anast. neglexit* ἡμῖν)*; cf. ThLL s.u.* (contestans *infra p. 927,7*) **14** canones E *edd.* **14–15** recondamus – teneamus] recondimus … tenemus *ed. Reg.*, sed Anast. legit* ἐνστερνιζώμεθα *et* κρατύνωμεν (*cf. gr.* T) **15** immouilem P | eorum P: illorum E *edd.* **16** et] *cf. gr.* T **17** synodis *ed. Reg.**

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:46 AM

ορισμῷ καὶ ἡμεῖς ἀφορίζομεν· οὓς δὲ ἐπιτιμίῳ παραδιδόασι καὶ ἡμεῖς ὡσαύτως ὑποβάλλομεν. *ἀφιλάργυρος γὰρ ὁ τρόπος, ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν*, ὁ βεβηκὼς *εἰς τρίτον οὐρανὸν καὶ ἀκούσας ἄρρητα ῥήματα* Παῦλος ὁ θεῖος ἀπόστολος διαρρήδην βοᾷ.

Β′

Ὅτι δεῖ τὸν χειροτονούμενον ἐπίσκοπον ἀσφαλῶς συντάσσεσθαι τοὺς κανόνας φυλάττειν· εἰ δὲ μή γε, μὴ χειροτονεῖσθαι

Ἐπειδήπερ ψάλλοντες συντασσόμεθα τῷ θεῷ· *ἐν τοῖς δικαιώμασί σου μελετήσω, οὐκ ἐπιλήσομαι τῶν λόγων σου*, πάντας μὲν χριστιανοὺς τοῦτο φυλάττειν σωτήριον, κατ᾽ ἐξαίρετον δὲ τοὺς τὴν ἱερατικὴν ἀμπεχομένους ἀξίαν. ἔνθεν ὁρίζομεν πάντα τὸν προάγεσθαι μέλλοντα εἰς τὸν τῆς ἐπισκοπῆς βαθμὸν πάντως τὸ ψαλτήριον γινώσκειν, ἵνα ὡς ἐκ τούτου καὶ πάντα τὸν κατ᾽ αὐτὸν κλῆρον οὕτω νουθετῇ μυεῖσθαι, ἀνακρίνεσθαι δὲ ἀσφαλῶς ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου, εἰ προθύμως ἔχει ἀναγινώσκειν ἐρευνητικῶς καὶ οὐ παροδευτικῶς τούς τε ἱεροὺς κανόνας, τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον τήν τε τοῦ θείου ἀποστόλου βίβλον καὶ πᾶσαν τὴν θείαν γραφήν, καὶ κατὰ τὰ θεῖα
La.-Co. 597 ἐντάλματα ἀναστρέφεσθαι καὶ διδάσκειν τὸν κατ᾽ αὐτὸν λαόν. „οὐσία γὰρ τῆς καθ᾽ ἡμᾶς ἱεραρχίας ἐστὶ τὰ θεοπαράδοτα λόγια" – εἴτουν ἡ τῶν θείων γραφῶν ἀληθινὴ ἐπιστήμη –, καθὼς ὁ μέγας ἀπεφήνατο Διονύσιος. εἰ δὲ ἀμφισβητοίη καὶ μὴ ἀσμενίζοι οὕτω ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, μὴ χειροτονείσθω. ἔφη γὰρ προφητικῶς ὁ θεός· *σὺ ἐπίγνωσιν ἀπώσω, κἀγώ ἀπώσομαί σε τοῦ μὴ ἱερατεύειν μοι*.

Γ′

Ὅτι οὐ δεῖ ἄρχοντας ψηφίζεσθαι ἐπίσκοπον

Πᾶσαν ψῆφον γινομένην παρὰ ἀρχόντων ἐπισκόπου ἢ πρεσβυτέρου ἢ διακόνου ἄκυρον μένειν κατὰ τὸν κανόνα τὸν λέγοντα· „εἴ τις ἐπίσκοπος κοσμικοῖς ἄρχουσι
Rom. 683 χρησάμενος δι᾽ αὐτῶν ἐγκρατὴς ἐκκλησίας γένηται, καθαιρείσθω καὶ ἀφοριζέσθω καὶ οἱ κοινωνοῦντες αὐτῷ πάντες." δεῖ γὰρ τὸν μέλλοντα προβιβάζεσθαι εἰς ἐπισκοπὴν ὑπὸ ἐπισκόπων ψηφίζεσθαι, καθὼς παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ ὥρισται ἐν τῷ κανόνι τῷ λέγοντι· „ἐπίσκοπον προσήκει μάλιστα μὲν ὑπὸ

---

2 ἀφιλάργυρος – παροῦσιν Hebr. 13,5 **2–3** εἰς – ῥήματα cf. 2 Cor. 12,2.4 **7–8** Ps. 118,16 **19** Os. 4,6

7–19 cf. Nou. Iust. 6,1,8 p. 37,30–38,2; 6,4 p. 42,10–22; 123,1 pr. p. 594,12 et 2 p. 595,9–12; 123,12 p. 604,8–9 Schöll/Kroll; cf. Troianos p. 289–290 **15–16** (Ps.-) Dion. Ar. eccl. hier. (CPG 6601) I 4 p. 67,6–7 Heil/Ritter **23–25** Can. ap. 30, Synag. tit. 11,2 p. 51,11–12 (= Jo. I 2 p. 21), Metzger III p. 282; cf. Cod. Iust. 1,3,41(42),22 p. 27 Krüger; cf. Troianos p. 291–292 **27–902,5** Conc. Nic. I can. 4, Synag. tit. 7,3 p. 44,11–16 (= Jo. I 1 p. 26)

(H)V T (M) *Can (= Ba Ms Vl Val Cl Pr La Mn Tr)*

2–3 ὁ² – οὐρανὸν] ὁ εἰς τρίτον οὐρανὸν ἀναβὰς Am **2** ἀναβεβηκὸς (sic) *Tr* **5** συντάττεσθαι *La* **8** χριστιανοὺς + τοὺς V | φυλάττειν τοῦτο *La* | ταῦτα Vc edd. **9** ἔνθεν] ὅθεν *Val* (ἔνθεν *Val*^{2mg}) *Cl Pr La Mn Tr* **10** πάντως] πάντα *Val* (πάντως *Val*^{2mg}) | τὸ ψαλτήριον T: τὰ ψαλτήρια V τὸν ψαλτῆρα *Can* **11** ὡς om. Vc edd. | κατ᾽ om. *Val*^{ac} (add. *Val*$^{1-2mg}$) **13** τε om. *Tr* | κανόνας + καὶ *Tr* **16** εἴτουν T: ἤγουν V *Vl Cl Pr La Mn Tr* ἤτουν *Ba* ἢτ᾽ οὖν sic *Ms* εἰτοῦν *Val* **21** ἐπισκόπους V *Cl Pr La Mn* **22** ἄρχοντος *Ba* **24** δι᾽ – γένηται] ἐγκρατὴς γένηται δι᾽ αὐτῶν ἐκκλησίας *Ba* **24–25** ἀφοριζέσθω καὶ (sic etiam *Can. ap.*)] ἀφοριζέσθωσαν καὶ *Ms Tr*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:46 AM

quos uero depositioni et nos deponimus; quos autem segregationi et nos segregamus; porro quos epitimio * tradunt et nos quoque simili modo summittimus. *sine auaritia* namque *sint mores, contenti praesentibus*, Paulus aperte clamat diuinus apostolus, qui in *tertium caelum* ascendit *et audiuit* ineffabilia *uerba*.

II.

Quod oporteat consecrandum episcopum caute polliceri kanones seruare; sin autem, minime consecrari

Quoniam psallentes repromittimus deo: *in iustificationibus tuis meditabor, non obliuiscar sermones tuos*, omnes quidem christianos hoc seruare saluberrimum est, sed praecipue hos qui hieraticam consecuti fuerint dignitatem. unde diffinimus omnem qui ad episcopatus prouehendus est gradum modis omnibus psalterium nosse, ut ex hoc etiam omnis clerus qui sub eo fuerit ita moneatur et imbuatur; inquiratur autem diligenter a metropolita, si in promptu habeat legere scrutabiliter et non transitorie tam sacros kanones et sanctum euangelium quam diuini apostoli librum et omnem diuinam scripturam atque secundum dei mandata conuersari et docere populum sibi commissum. „substantia enim summi sacerdotii nostri sunt eloquia diuinitus tradita“ La.-Co. 598 – id est uera diuinarum scripturarum disciplina –, quemadmodum magnus perhibet Dionysius. quod si disceptauerit et ita libenter facere et docere minime spoponderit, nullatenus consecretur. ait enim prophetice deus: *tu scientiam reppulisti,* et ego *repellam te, ne sacerdotio fungaris mihi*.

III.

Quod non oporteat principes eligere episcopum

Omnis electio a principibus facta episcopi uel presbyteri aut diaconi irrita maneat secundum regulam quae dicit: „si quis episcopus saecularibus potestatibus usus ecclesiam per ipsos obtineat, deponatur, et segregentur omnes qui illi communicant.“ Rom. 683 oportet enim ut qui prouehendus est in episcopum ab episcopis eligatur, quemadmodum a sanctis patribus qui apud Nicaeam conuenerunt in regula diffinitum est quae PL 129, 481

8–20 = *Iuo decr. V 372 (PL 161, 435 B–C); Iuo trip. A 2, 12,5; Grat. D. 38 c. 6 col. 142,6–24* **23–25** Omnis – communicant = *Iuo decr. V 120 (PL 161, 364 C); Iuo trip. A 2, 12,6; Ans. VI 6 p. 270,4–7; Deusd. IV 13 p. 406,26–29 (= Coll. Brit. Var. II 105 f. 198r); Grat. D. 63 c. 7 col. 237,5–9*

P VE **8–20** = *Iuo decr., Iuo trip., Grat.* **23–25** = *Iuo decr., Iuo trip., Ans., Deusd., Coll. Brit., Grat.*

1 nos² *om.* E **2** epitimio] epitimium est poena quae pro modo delicti in obseruantiam datur (*glossema Anastasii*) P¹ᵐᵍ epitimio + id est poenae *ed. Rom.** | submittimus *ed. Rom.** **3** nanque P | contempti E **6** caute ~ ἀσφαλῶς, *cf. Gloss.* | canones E *edd.* **7** conseruari E *(corr. ed. Rom.)* **8** Quoniam] Omnes *Grat.* **9** tuos + quod *Grat.* | hoc seruare] obseraure *Iuo decr. Iuo trip. Grat.* **10** hierarchicam *ed. Rom.** ecclesiasticam *Iuo decr. Iuo trip. Grat.* **12** omnis – imbuatur] *Anast. liberius uertit* | clerus] clericus *ed. Rom.*, sed cf. gr.* **13** metropolitano *Iuo decr. Iuo trip. Grat.* **14** canones E *edd.* **15** dei *om. Iuo decr. Iuo trip. Grat.* **16** sustantia *(sic)* P | summi *Anast. suo Marte addidisse uidetur* **17** scripturarum diuinarum *ed. Rom.** **18** Dionisius E | et¹ – spoponderit *om.* F *edd.* (*add. La.-Co.ᵐᵍ ex* P) **19** prophetice] per prophetam *Iuo decr.* prophete *(sic) Iuo trip.* | repulisti *ed. Rom.** **23** electi *Coll. Brit.* | a principibus facta *post* diaconi *Iuo decr. Iuo trip. Ans. Deusd. Coll. Brit. Grat., sed cf. gr.* | uel] aut E *edd.* **24–25** ecclesias *Ans. Grat.* **25** ipsas *Iuo decr. Iuo trip. Ans. Deusd. Coll. Brit. Grat.* (ipsos *Anast. ex gr.* ἀρχόντων) | obtinuerit *Grat.* | segregentur – communicant (*sic etiam Iuo decr. Iuo trip.*)] segregetur omnesque qui illi communicant *Ans. Deusd. Grat. Coll. Brit.; Anast. legisse uidetur* ἀφοριζέσθωσαν οἱ κοινωνοῦντες αὐτῷ πάντες („*gr.* segregetur, et omnes qui“ *ed. Rom.ᵐᵍ*) **27** Niceam E

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:46 AM

Ma. 421 πάντων τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ καθίστασθαι· εἰ δὲ δυσχερὲς εἴη τὸ τοιοῦτον ἢ διὰ κατεπείγουσαν ἀνάγκην ἢ διὰ μῆκος ὁδοῦ, ἐξάπαντος τρεῖς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναγομένους, συμψήφων γινομένων καὶ τῶν ἀπόντων καὶ συντιθεμένων διὰ γραμμάτων, τότε τὴν χειροτονίαν ποιεῖσθαι, τὸ δὲ κῦρος τῶν γινομένων δίδοσθαι καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν τῷ μητροπολίτῃ."

Δ'

Περὶ τοῦ ἀπέχεσθαι τοὺς ἐπισκόπους πάσης δοσοληψίας

Ὁ κῆρυξ τῆς ἐκκλησίας Παῦλος ὁ θεῖος ἀπόστολος οἱονεὶ κανόνα τιθεὶς τοῖς Ἐφεσίων πρεσβυτέροις, μᾶλλον δὲ καὶ παντὶ ἱερατικῷ πληρώματι, οὕτως ἐπαρρησιάσθη εἰπών· *ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα· πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν ὅτι κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μακάριον* ἡγούμενος τὸ *διδόναι*. διὸ καὶ ἡμεῖς μαθητευθέντες παρ' αὐτοῦ ὁρίζομεν μηδόλως αἰσχροκερδῶς ἐπινοεῖσθαι ἐπίσκοπον, *προφασιζόμενον προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις*, ἀπαιτεῖν χρυσίον ἢ ἀργύριον ἢ ἕτερον εἶδος τοὺς ὑπ' αὐτὸν τελοῦντας ἐπισκόπους ἢ κληρικοὺς ἢ μοναχούς.
Ha. 489 φησὶ γὰρ ὁ ἀπόστολος· *ἄδικοι βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι*, καί· *οὐκ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσι θησαυρίζειν, ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις*. εἴ τις οὖν δι' ἀπαίτησιν χρυσίου ἢ ἑτέρου τινὸς εἴδους εἴτε διά τινα ἰδίαν ἀπάθειαν εὑρεθείη ἀπείργων τῆς λειτουργίας καὶ ἀφορίζων τινὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν κληρικῶν ἢ σεπτὸν ναὸν κλείων μὴ γίνεσθαι ἐν αὐτῷ τὰς τοῦ θεοῦ λειτουργίας, εἰς ἀναίσθητα τὴν ἑαυτοῦ μανίαν ἐπι-
La.-Co. 600 πέμπων, ἀναίσθητος ὄντως ἐστὶ καὶ τῇ ταυτοπαθείᾳ ὑποκείσεται, καὶ *ἐπιστρέψει ὁ πόνος αὐτοῦ* ἐπὶ *τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ*, ὡς παραβάτης ἐντολῆς θεοῦ καὶ τῶν ἀποστολικῶν διατάξεων. παραγγέλλει γὰρ καὶ Πέτρος ἡ κορυφαία τῶν ἀποστόλων ἀκρότης· *ποιμαίνετε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ θεοῦ, μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ' ἑκουσίως κατὰ θεόν, μὴ αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως, μηδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων, ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου· καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον*.

---

10 ἀργυρίου – ἐπεθύμησα Act. 20,33 **10–11** πάντα – διδόναι cf. Act. 20,35 **13** cf. Ps. 140,4 **15** 1 Cor. 6,9 **15–16** 2 Cor. 12,14 **20–21** cf. Ps. 7,17 **23–26** 1 Petr. 5,2–4

12–14 cf. Nou. Iust. 123,3 p. 598,17–24; 123,16 p. 606,17–607,20 Schöll/Kroll; cf. Troianos p. 292–293 **16–22** cf. Nou. Iust. 123,11 pr. p. 603,18–28 Schöll/Kroll

(H)V T (M) *Can (= Ba Ms Vl Val Cl Pr La Mn Tr)*

1 ἐν – ἐπαρχίᾳ] τῆς ἐπαρχίας ἐπισκόπων *Conc.Nic.* (ubi uar. lect. ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἐπισκόπων) | τὸ τοιοῦτον] τοῦτο *La Conc.Nic.* (ubi uar. lect. τὸ τοιοῦτον); cf. lat. | τοιοῦτο *Ba Val* **2** ὁδοῦ] τῆς ὁδοῦ V *Cl Pr Mn* | ἐξ ἅπαντος ed.Rom.* **3** ἀπόντων] ἁπάντων V | καὶ² om. ed.Rom. (corr. ed.Reg.) | γραμμάτων + καὶ V *Cl Pr*^{ac} (erasum, ut uidetur) *Mn* **4** τότε] ὥστε *Ba*^{pc} (add. *Ba*$^{1-2}$ s.l.) **5** μητροπολίτῃ + ἢ τῷ ἐπισκόπῳ *Conc.Nic.*, ubi uar. lect. τῆς μητροπόλεως ἐπισκόπῳ (cf. lat.) **8** κήρυξ V *Val Mn* edd. | ἐκκλησίας] ἀληθείας V *Cl Pr La Mn Tr* | οἷον εἰκόνα *Val* **9** καὶ om. ed.Rom.* | παντὶ + τῷ *Tr* **11** ὅτι + οὕτως V *Cl Pr La Mn Tr* (ex *N.T.*) | ἡγούμενοι V *Cl Pr*^{ac} (prob.) *Mn Tr* **12** παρ' αὐτοῦ μαθητευθέντες *Cl* | παρ'] ὑπ' *Ba*^{ac} *(corr. Ba*^{2}*) Vl* **13** χρυσὸν V *Cl Pr La Mn Tr* **13–14** ἄργυρον V *Ba*^{ac} *(corr. Ba*^{2}*) Cl Pr La Mn Tr* **16** θησαυρίζειν om. V *Cl Pr La Mn* **17** χρυσοῦ V *Cl Pr La Mn Tr* | εἴτε] ἢ T edd. | ἰδίαν ἀπάθειαν] ἰδιοπάθειαν V *Mn* edd. ἰδίαν ἐμπάθειαν *La Tr* **19** λειτουργίας + καὶ V *Mn* | ἀναίσθητον *Mn Tr* **19–20** ἐκπέμπων *Val*^{ac} (corr. *Val*^{2mg}) **20** ὄντως om. *Val*^{ac} (add. *Val*^{2mg}) | αὐτοπαθεία V *Pr* | ὑποκείσθω T **21** ἐπὶ τὴν] εἰς *Val La* (ex *Sept.*) ἐπὶ *Tr* | παραβάτου T *Tr* edd. (παραβάτ sine abbr. V) | τῆς ἐντολῆς *Ba* **23** ποιμάνατε V *Ba Pr Mn* (ex *N.T.*) **24** μηδ' T *Ba Ms*: μὴ V *Vl Cl Pr La Mn Tr* μηδὲ *Val* **25** φανερωθέντος + παρὰ *Cl Pr*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:46 AM

dicit: „episcopum conuenit maxime quidem ab omnibus qui sunt in prouincia episcopis ordinari; si autem hoc difficile fuerit aut propter instantem necessitatem aut propter itineris longitudinem, tribus tamen omnimodis in idipsum conuenientibus et aliis per litteras consentientibus tunc consecratio fiat. firmitas autem eorum quae geruntur per unamquamque prouinciam metropolitano tribuatur antistiti.“ Ma. 422a = 424

IIII.

Quod abstinendum sit episcopis ab omni dati acceptione

Praedicator ecclesiae Paulus diuinus apostolus acsi canonem ponens Ephesiorum presbyteris, immo uero et omni sacratae plenitudini, ita fiducialiter perhibuit dicens: *argentum et aurum aut uestem nullius concupiui*; *omnia ostendi uobis, quoniam sic laborantes oportet suscipere infirmos*, *beatius* existimans *dare*. propter quod et nos edocti ab eo diffinimus nullatenus episcopum turpis lucri gratia excogitare *ad excusandas excusationes in peccatis* et expetere aurum uel argentum aut aliam speciem ab episcopis uel clericis aut monachis qui sub ipso sunt. ait enim apostolus: *iniqui regnum dei non possidebunt*, et: *non debent filii parentibus thesaurizare, sed parentes filiis*. quisquis ergo propter exactionem auri uel alterius cuiuslibet speciei aut propter proprium uitium inuentus fuerit coercens a ministerio uel sequestrans aliquem clericorum qui sub se degunt aut uenerabile templum claudens, ne in eo dei ministeria celebrentur, ad insensata suam transmittens insaniam, insensatus ueraciter est, ac per hoc simili poenae eo subiecto conuertetur dolor eius in caput eius ut in transgressorem mandati dei et mandatorum apostolicorum. praecipit enim et Petrus principalis apostolorum summitas: *pascite qui in uobis est gregem dei, non coacte, sed spontanee secundum deum, non turpis lucri gratia, sed* prompte, *neque ut dominantes cleris, sed formae facti gregis; et cum apparuerit princeps pastorum, percipietis immarcescibilem gloriae coronam*. Ha. 490 La.-Co. 599

1–5 episcopum – antistiti ~ *Dionys. Exig. interpr. can. Nic. p. 258 Turner*

8–25 ~ (*praetermissis uerbis l. 16* quisquis – *l. 21* apostolicorum) *Ans. VI 160 p. 343,14–26; Deusd. III 7 p. 273,20–274,3; Grat. C. 16 q. 1 c. 64 col. 782,22–783,3* **12–14** diffinimus – sunt = *Coll. Brit. Var. II 80 f. 194^{r}*

P VE **1–5** ~ *Dionys. Exig.* **8–16** Praedicator – filiis ~ *Ans., Deusd., Grat.* **8** ponens *denuo adest* V *(uide supra ad p. 899,6)* **12–14** diffinimus – sunt = *Coll. Brit.* **21–25** praecipit – coronam ~ *Ans., Deusd., Grat.*

3–4 et – fiat] *Anast. ex gr.* **4** aliis ~ ἀπόντων*; Anast. sententiam contraxit* **5** antistiti] episcopo *Dion. Exig.* **9** plenitudini] multitudini E *edd.* multitudini ac plenitudini *Grat.* | dicens *om. Ans. Deusd. Grat.* **10** et *(uar. lect. Vulg.)*: aut *ed. Rom.** | sic] *Anast. ex Vulg., ut uidetur; cf. app. crit. gr.* **11** dare + quam accipere *Ans. Deusd. Grat. (ex Vulg.)* **12–13** excogitare – expetere] *Anast. uerborum constructionem mutauit* **13** et *om. Ans. Deusd. Coll. Brit. Grat.* **14** aut] uel *Ans. Deusd. Coll. Brit. Grat.* **14–15** iniqui – et *om. Ans. Deusd. Grat.* **17** uitium] *incertum quid Anast. legerit in gr. (cf. app. crit. gr.)* affectum *ed. Rom.^{mg}* (*ex gr.* V) **20** conuertatur F *edd.* | ut V: et P E **21–22** praecipit – summitas] et apostolus Petrus *Ans. Grat.* et Petrus apostolus *Deusd.* **22** dei] domini *Deusd.* **23** sed prompte *om. Ans. Deusd. Grat.* | prompte *(uar. lect. apud Wordsworth/White ad loc. = Vet. Lat. [Beuron] 1 Petr. 5,2 [Cod. 64])*] uoluntarie *Vulg.* | ut *om. Ans., ut uidetur* **24** cleris P VE *(cf. e.g. Hier. in Ioel 3,1–3 l. 68 Adriaen)*: in cleris F *(ex Vulg.)* in clero *Ans. Deusd. Grat. ed. Rom.* (uar. lect. Vulg.)* | forma *Ans. Deusd. Grat. ed. Rom.* (uar. lect. Vulg.)* **25** gloriae *om. Ans. Deusd.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:46 AM

Ε′

Ὅτι οἱ ὀνειδίζοντες τοὺς κληρικοὺς διὰ τὸ τετάχθαι ἐν ἐκκλησίᾳ χωρὶς δοσίων ἐπιτιμίῳ ὑπόκεινται

Ἁμαρτία πρὸς θάνατόν ἐστιν, ὅταν τινὲς ἁμαρτάνοντες ἀδιόρθωτοι μένωσι. τὸ δὲ τούτου χεῖρον, ἐὰν καὶ τραχηλιῶντες κατεξανίστανται τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς ἀλη-
Rom. 684 θείας, καὶ προτιμώμενοι τὸν μαμωνᾶν τῆς τοῦ θεοῦ ὑπακοῆς καὶ τῶν κανονικῶν αὐτοῦ διατάξεων μὴ ἀνεχόμενοι. *ἐν τούτοις οὐκ ἔστι κύριος ὁ θεός*, εἰ μή πω ταπει-
Ma. 426 νωθέντες τοῦ ἰδίου σφάλματος ἀνανήψωσι. χρὴ γὰρ μᾶλλον αὐτοὺς προσέρχεσθαι τῷ θεῷ καὶ μετὰ συντετριμμένης καρδίας τὴν ἄφεσιν τούτου τοῦ ἁμαρτήματος καὶ τὴν συγχώρησιν αἰτεῖσθαι, οὐχὶ ἐναβρύνεσθαι τῇ ἀθέσμῳ δόσει· *ἐγγὺς γὰρ κύριος τοῖς συντετριμμένοις τῇ καρδίᾳ*. τοὺς οὖν ἐγκαυχωμένους διὰ δόσεως χρυσίου τετάχθαι ἐν ἐκκλησίᾳ καὶ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ συνηθείᾳ ἐπελπίζοντας τῇ ἀλλοτριούσῃ ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ πάσης ἱερωσύνης καὶ ἐκ τούτου ἀναιδεῖ προσώπῳ καὶ ἀπερικαλύπτῳ στόματι ὀνειδιστικοῖς λόγοις τοὺς δι᾽ ἀρετὴν βίου ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκλεγέντας καὶ καταταγέντας ἐκτὸς δόσεως χρυσίου ἀτιμάζοντας, πρῶτα μὲν τοῦτο ποιοῦντας τὸν ἔσχατον βαθμὸν λαμβάνειν τοῦ οἰκείου τάγματος· εἰ δὲ ἐπιμένοιεν, δι᾽ ἐπιτιμίου διορθούσθωσαν. εἰ δέ τις ἐπὶ χειροτονίᾳ φανείη ποτὲ τοῦτο πεποιηκώς, γινέσθω κατὰ τὸν ἀποστολικὸν κανόνα τὸν λέγοντα· „Εἴ τις ἐπίσκοπος διὰ χρημάτων τῆς ἀξίας ταύτης ἐγκρατὴς γένηται ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος, καθαιρείσθω καὶ αὐτὸς καὶ ὁ χειροτονήσας καὶ ἐκκοπτέσθω παντάπασι καὶ τῆς κοινωνίας, ὡς Σίμων ὁ μάγος ὑπ᾽ ἐμοῦ Πέτρου." ὡσαύτως καὶ κατὰ τὸν δεύτερον κανόνα τῶν ἐν Καλχηδόνι ὁσίων πατέρων ἡμῶν τὸν λέγοντα· „Εἴ τις ἐπίσκοπος ἐπὶ χρήμασι χειροτονίαν ποιήσοιτο καὶ εἰς πρᾶσιν καταγάγοι τὴν ἄπρατον χάριν καὶ χειροτονήσοι ἐπὶ χρήμασιν ἐπίσκοπον ἢ χωρεπίσκοπον ἢ πρεσβυτέρους ἢ διακόνους ἤ τινα τῶν ἐν τῷ κλήρῳ καταριθμουμένων ἢ προβάλοιτο ἐπὶ χρήμασιν οἰκονόμον ἢ ἔκδικον ἢ
La.-Co. 601 παραμονάριον ἢ ὅλως τινὰ τοῦ κανόνος δι᾽ αἰσχροκέρδειαν οἰκείαν, ὁ τοῦτο ἐπιχειρήσας ἐλεγχθεὶς κινδυνευέτω εἰς τὸν ἴδιον βαθμόν, καὶ ὁ χειροτονούμενος μηδὲν ἐκ

4 cf. 1 Ioh. 5,16–17 **7** ἐν – θεός cf. Deut. 31,17 **10–11** Ps. 33,19

4–17 cf. Nou. Heracl. 1 et 3 p. 66 l. 55–64 et p. 82–84 l. 44–67 Konidaris; cf. Troianos p. 293–294 **18–21** Can. ap. 29, Synag. tit. 11,1 p. 51,8–10 (= Jo. I 2 p. 21), Metzger III p. 282; cf. infra p. 936,4–6 (Taras. epist. II ad Hadr.) **22–906,4** Conc. Chalc. can. 2, ACO II 1,2 p. 158,11–19, Synag. tit. 11,3 p. 51,13–52,6 (= Jo. I 1 p. 70–71); cf. infra p. 942,8–17 (Taras. epist. II ad Hadr.)

(H)V T (M) *Can (= Ba Ms Vl Val Cl Pr La Mn Tr)*

2 δοσίων (cf. LBG s.u. et infra p. 920,2)] δόσεων T *La* δόσεως V *Mn* edd. **4** μείνωσι M *Vl Cl Pr La* μείνουσιν *Ba* **5** τούτων *Val* **6** μαμωνᾶ *Ba* **7** ἀντεχόμενοι V *Cl Pr La Mn Tr, sed cf. e.g. Eph. 4,2* | ἐν] διὸ ἐν T edd. | κύριος om. V | πω] που *Tr* ed.Rom.* **8** αὐτοῖς *Cl* **10** τῇ – δόσει] τῇ ἑτέρα δόσει τῇ ἀθέσμῳ *Tr* **11** τὴν καρδίαν *Ba Ms Vl Val Pr; cf. Sept.* (ubi uar. lect. τῇ καρδίᾳ) | οὖν post ἐγκαυχωμένους *Cl La*, om. *Ms* **12** ἐν + τῇ ed.Rom.* | ἐλπίζοντας *Val* **13** τοῦ om. *Val* | καὶ[1] + ἐκ V *Cl Pr Mn Tr* | πάσης] τῆς *Val* | καὶ[3] om. *Ba* **14** ἀρετῆς V *Cl Pr Mn Tr* **15** καταταγέντας] καταλεγέντας V *Mn*, incertum in T (καταγέντας Vc καταταγέντας Ml) | πρῶτον T *Val Mn* edd. **16** λαμβάνειν] sc. ὁρίζομεν (cf. lat.) | δ᾽ *La Tr* | ἐπιμείνοιεν *Cl Pr* **17** ἐπιτιμίων *Val* | διορθούσθωσαν T *Ms*: διορθούσθω *Ba Vl Val* διορθοῦσθαι V *Cl Pr La Mn Tr*; cf. Lamberz, Kanonistische Überlieferung p. 85 | φανείη T *Val*: φανῆ V *Ba Ms Vl Cl Pr La Mn Tr* | πεποιηκὼς τοῦτο *Val* **18** γινωσκέτω *Val* **18–19** διὰ χρημάτων om. *Ba* **20** ἐκκοπτέσθωσαν V *Mn Tr* **22** Χαλκηδόνι *Cl Pr La Mn Tr* ed.Rom.* | τὸν om. ed.Rom.* **23** ποιήσηται ed.Rom.* ex Vc (incertum in T) | καταγάγῃ ed.Rom.* ex Vc (καταγάγ T sine abbr.) καταγάγει *Cl* | χειροτονήσει *Ba Vl* χειροτονήσῃ ed.Rom.* **24** πρεσβύτερον ἢ διάκονον *Cl La Tr Conc. Chalc.* | ἢ (post διακόνους) + ἕτερόν *Conc. Chalc.*; cf. infra p. 942,10 **25** προβάλλοιτο *Ba* **26** προσμονάριον V *Mn* | αἰσχροκερδίαν V *Ms Cl Pr* **26–27** ἐπιχειρήσας] ποιήσας *Vl* ἐπιχειρῆσαι *Tr* ed.Rom.* (ex lat.) **27** εἰς τὸν ἴδιον] περὶ τὸν οἰκεῖον infra p. 942,12–13 | ἴδιον] οἰκεῖον *Conc. Chalc.* (uar. lect. ἴδιον *Synag.*)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:46 AM

V.

Quia qui exprobrant clericis eo quod ordinati sint in ecclesia sine datis epitimio subiacent

Peccatum ad mortem est, quando quidam peccantes incorrecti persistunt. hoc uero deterius est, si et arroganter elati insurgunt aduersus pietatem et ueritatem et praeferentes mamona dei oboedientiae nullatenus regularibus eius praeceptis intendunt. in Rom. 684
his *non est* dominus *deus*, nisi humiliati a proprio resipuerint fortassis excessu. oportet enim eos magis accedere ad deum et cum contrito corde remissionem huius pec- Ma. 425
cati et indulgentiam petere et non gloriari in illicito dato; *iuxta* enim *est dominus his* PL 129, 482
qui tribulato sunt corde. eos ergo qui gloriantur se per dationem auri ordinatos in ecclesia et in hac maligna consuetudine, quae alienat a deo et omni sacerdotio, sperant et ex hoc impudenti facie et non operto ore exprobrabilibus uerbis eos qui ob uirtutem uitae a sancto spiritu electi et constituti sine datione auri sunt inhonorant, primo quidem nouissimum gradum accipere sui ordinis diffinimus; quodsi permanserint, per epitimium corrigantur. si uero quis claruerit super consecratione hoc aliquando faciens, efficiatur secundum apostolicam regulam quae dicit: „Si quis episcopus per pecunias dignitatem hanc optinuerit uel presbyter aut diaconus, deponatur et ipse <et> qui eum consecrauit; et excidatur omnimodis etiam a communione, quemadmodum Simon magus a me Petro." similiter et iuxta secundam regulam sanctorum patrum qui apud Chalcedonam conuenerunt, quae ait: „Si quis episcopus per pecunias consecrationem fecerit et sub pretio redegerit gratiam, quae non potest uendi, ordinaueritque per pecunias episcopum uel chorepiscopum siue presbyteros uel diaconos aut quenquam eorum qui in clero connumerantur aut praeposuerit per pecunias oeconomum uel defensorem siue mansionarium aut prorsus quenquam qui sub regula est turpis lucri gratia: qui hoc conatus est agere, si conuictus fuerit, pro- La.-Co. 602

20–907,5 Si – excommunicetur ~ *Dionys. Exig. interpr. can. Chalced., ACO II 2,2 p. 54,10–19 (hic ab Anastasio liberius adhibita quam infra p. 943,8–17 in Taras. epist. II ad Hadr.)*

P VE **20–907,5** ~ *Dionys. Exig.*

2 Quia] Quod E *edd.* | sunt *ed. Rom.** **6** mammonam V mammona E *edd.* **7** fortasse E *edd.* **10** ergo *om.* E, igitur *suppl. ed. Rom.** **12** exprobabilibus P E **17** pecuniam E *edd.* | obtinuerit *ed. Rom.** **18** et¹ *add. ed. Rom.; cf. gr. et infra p. 937,5* **19** Symon P V **20** Chalcedonam P^{pc}: Chalcedoniam P^{ac} (i *exp.*) Calcedonam E Chalcedonem *ed. Rom.** **21** redegerit F² *(cf. infra p. 943,8 et Dionys. Exig.)*: degerit P redigerit VE **22** per *om.* P | chorepiscopum V: corepiscopum P coepiscopum E | uel²] siue E aut *ed. Rom.** **23** quendam VE *edd.* **24** quemquam *ed. Rom.** **25** sub *om.* P^{ac}, *add.* P^{c} *s. l.* | regulam *ed. Rom.** | est²] fuerit E *edd.* | fuerit *om.* P^{ac}, *add.* P^{c} *in marg.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:46 AM

τῆς κατ᾽ ἐμπορίαν ὠφελείσθω χειροτονίας ἢ προβολῆς, ἀλλ᾽ ἔστω ἀλλότριος τῆς ἀξίας ἢ τοῦ φροντίσματος οὗπερ ἐπὶ χρήμασιν ἔτυχεν. εἰ δέ τις καὶ μεσιτεύων φανείη τοῖς οὕτως αἰσχροῖς καὶ ἀθεμίτοις λήμμασι, καὶ οὗτος, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, ἐκ τοῦ οἰκείου ἐκπιπτέτω βαθμοῦ, εἰ δὲ λαϊκὸς ἢ μοναχός, ἀφοριζέσθω."

ϛ′

Περὶ τοῦ γίνεσθαι τοπικὴν σύνοδον κατὰ χρόνον

Ha. 492 Ἐπειδήπερ κανών ἐστιν ὁ λέγων· δὶς τοῦ ἔτους καθ᾽ ἑκάστην ἐπαρχίαν χρὴ γίνεσθαι διὰ συναθροίσεως ἐπισκόπων τὰς κανονικὰς ζητήσεις, διὰ οὗν τὴν συντριβὴν καὶ τὸ ἐνδεῶς ἔχειν πρὸς ὁδοιπορίαν τοὺς συναθροιζομένους ὥρισαν οἱ τῆς ἕκτης συνόδου ὅσιοι πατέρες ἐξ ἅπαντος τρόπου καὶ προφάσεως ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ γίνεσθαι καὶ τὰ ἐσφαλμένα διορθοῦσθαι. τοῦτον οὖν τὸν κανόνα καὶ ἡμεῖς ἀνανεοῦμεν. καὶ εἴ τις εὑρεθῇ ἄρχων τοῦτο κωλύων, ἀφοριζέσθω. εἰ δέ τις ἐκ τῶν μητροMa. 427 πολιτῶν ἀμελήσοι τοῦτο γίνεσθαι ἐκτὸς ἀνάγκης καὶ βίας καί τινος εὐλόγου προRom. 685 φάσεως, τοῖς κανονικοῖς ἐπιτιμίοις ὑποκείσθω. τῆς δὲ συνόδου γενομένης περὶ κανονικῶν καὶ εὐαγγελικῶν πραγμάτων δεῖ τοῖς συναθροισθεῖσιν ἐπισκόποις ἐν μελέτῃ καὶ φροντίδι γίνεσθαι τοῦ φυλάττεσθαι τὰς θείας καὶ ζωοποιοὺς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ· *ἐν* γὰρ *τῷ φυλάσσεσθαι αὐτὰς ἀνταπόδοσις πολλή*, *ὅτι* καὶ *λύχνος ἐντολή*, *νόμος* δὲ *φῶς*, *καὶ ὁδὸς ζωῆς ἔλεγχος καὶ παιδεία*, καὶ *ἡ ἐντολὴ κυρίου τηλαυγής*, *φωτίζουσα ὀφθαλμούς*. μὴ ἔχειν δὲ ἄδειαν τὸν μητροπολίτην ἐξ ὧν ἐπιφέρεται ὁ ἐπίσκοπος μετ᾽ αὐτοῦ ἢ κτῆνος ἢ ἕτερον εἶδος ἀπαιτεῖν· εἰ δὲ τοῦτο ἐλεγχθῇ, ἀποτίσει τετραπλάσιον.

---

17 Ps. 18,12 **17–18** ὅτι – παιδεία cf. Prou. 6,23 **18–19** Ps. 18,9

7–11 cf. Nou. Iust. 137,4 p. 698,3–16 Schöll/Kroll; cf. Troianos p. 294–295 **7–8** δὶς – ζητήσεις cf. Can. ap. 37, Synag. tit. 49,1 p. 149,5–7 (= Jo. I 2 p. 26,3–7), Metzger III p. 286 l. 139–142; Conc. Nic. I can. 5, Synag. tit. 49,2 p. 149,14–17 (= Jo. I 1 p. 27,15–22); Conc. Antioch. can. 20, Synag. tit. 49,3 p. 150,3–5 (= Jo. I 2 p. 120,5–9); Conc. Chalc. can. 19, ACO II 1,2 p. 161,31–162,1, Synag. tit. 49,5 p. 150,18–21 (= Jo. I 1 p. 84,18–85,2) **8–11** διὰ² – διορθοῦσθαι cf. Conc. Trull. can. 8, ACO ser. II, II 4 p. 28,20–22 **11** καὶ¹ – διορθοῦσθαι cf. etiam Conc. Chalc. can. 19 l.l.

(H)V T (M) *Can (= Ba Ms Vl Val Cl Pr La Mn Tr)*

2–3 φανῆ + ras. *Cl* **3** ἐκ om. V *Conc. Chalc.* (cf. infra p. 942,16) **4** ἀφοριζέσθω] ἀναθεματιζέσθω *Conc. Chalc.* et infra p. 942,17 **7** ἔτους] ἐνιαυτοῦ V *Val Mn* (cf. *Conc. Nic.* l.l., ubi uar. lect. ἔτους) | χρὴ] χρῆναι *Tr* **8** οὖν] γοῦν T *La* edd., om. *Tr* **9** ἀθροιζομένους V **10** καὶ προφάσεως (deest in Conc. Trull. l.l.)] exspectaueris ἐκτὸς πάσης προφάσεως uel sim. (cf. lat. et infra l. 13–14) | καὶ om. H, ut uidetur **12** εὑρεθείη H *Ms Val* | ἄρχων om. H **13** τοῦτον ed.Rom. (corr. Mansi) | γενέσθαι *Val* **14** γινομένης *Vl Tr* ed.Rom.* (γενομένης ed.Reg.^{mg}) **16** γενέσθαι *Val* | τοῦ φυλάττεσθαι om. V *Cl Pr Mn* **17** φυλάσσεσθαι (φυλάσσειν *Sept.*)] φυλάττεσθαι *Ms Vl Tr* **17–18** ἐντολὴ νόμου καὶ φῶς *Sept.* **18** τηλαυγής om. *Tr* **19** τῶ μητροπολίτη T *Ba Ms Vl Val* fort. retinendum (cf. Blass/Debrunner/Rehkopf § 190,3) **19–20** ἐπιφέρονται οἱ ἐπίσκοποι μετ᾽ αὐτῶν T edd. **19** ὁ om. V *Vl Pr* **20** δὲ] γὰρ *Tr* | ἐλεγχθῇ (ἐλεχθῆ T)] ἐλεγχθείη *Ba Ms Vl* | ἀποτίση *Val Cl* **21** τὸ ante τετραπλάσιον add. ed.Rom.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:46 AM

prii gradus periculum subeat, et qui consecratus est nihil proficiat ex consecratione uel promotione quae per negotiationem effecta est, sed sit alienus a dignitate uel sollicitudine quam per pecunias consecutus est. si uero quis mediator apparuerit in huiusmodi turpibus et illicitis datis, si quidem clericus fuerit, proprio gradu decidat, si uero laicus uel monachus, excommunicetur."

VI.

Vt efficiatur localis synodus per annum

Quoniam quidem regula est quae dicit bis in anno per singulas prouincias oportere Ha. 491
fieri per conuentum episcoporum regulares inquisitiones, propter fatigationem et ut oportune habeantur ad iter agendum hi qui congregandi sunt, * diffinierunt sextae synodi sancti patres omni excusatione remota modis omnibus semel in anno fieri et deprauata corrigi. hunc ergo canonem et nos renouamus. et si quisquam princeps inuentus fuerit hoc prohibere, communione priuetur. si quis uero metropolitanorum hoc neglexerit agere absque necessitate uel ui seu aliqua rationabili occasione, cano- Rom. 685
nicis poenis subiaceat. dum autem synodus agitur super canonicis et euangelicis PL 129, 483
negotiis, oportet congregatos episcopos in meditatione et sollicitudine fieri custodiendorum diuinorum et uiuificorum domini mandatorum; *in custodiendis* enim *illis retributio multa*, *quia* et *lucerna mandatum, lex* autem *lux*, *et uia uitae* argutio et *disciplina* est, et mandatum *domini lucidum, illuminans oculos*. porro non habeat metropolitanus licentiam ex his quae defert episcopus secum siue iumentum siue aliam speciem expetendi; quodsi hoc egisse conuictus fuerit, soluat quadruplum.

8–21 = *Iuo decr. V 373 (PL 161, 435 D – 436 A); Iuo trip. A 2, 12,8; Grat. D. 18 c. 7 col. 55,27–56,9* **10–15** diffinierunt – subiaceat ~ *Deusd. IV 14 p. 407,3–7*

P VE **8–21** = *Iuo decr., Iuo trip., Grat.* **10–15** ~ *Deusd.*

---

2 uel²] et VE *edd.* (seu *ed. Rom.*^{mg}) **4** datis] lucris *ed. Rom.*^{mg}, *sed cf. infra p. 943,15* | decidat *om.* P **8** oportet *ed. Reg.* (ex gr.)* **9** fatigationes *Grat.* **9–10** ut oportune habeantur ~ διὰ … τὸ ἐνδεῶς ἔχειν *minus apte* („*gr.* quod inopia laborant [laborent *ed. Reg.*^{mg}] ad iter" *ed. Rom.*^{mg}; *Anast. fort. legit uel intellexit* ἀδεῶς) **10** opportune *ed. Rom.** | *post* sunt *add.* ne te moueat si hanc diffinitionem nos minime habeamus, cum et earum nonnullas quas inter canones habemus in auctoritatem non recipiamus (recipiantur E *ed. Rom.*) sicut quasdam ex conciliis. aliae namque apud Grecos tantum, aliae uero apud certas solum prouincias in obseruantiam ecclesiasticam assumuntur, sicut sunt hidodicensis (idodicensis E Laodicensis F² *edd.*) concilii sexta decima et septima decima (decona E, *corr.* F) regulae quae apud Grecos tantum seruantur, necnon et Africanorum conciliorum sextum et octauum capitula quae nonnulla (nulla F² *ed. Rom., leg.* non ulla) prouincia seruare nisi Africana dignoscitur (din- E, *corr.* F) VE *i. t.* (*deest in* P) *ed. Rom.*^{mg} *(adnotatio Anastasii in textum recepta)* **11** omnibus modis *Grat.* **12** ergo *om. Iuo decr.* **14** occasione ~ προφάσεως; *cf. Gloss.* **15** dum – agitur] „*gr.* synodo autem peracta" *ed. Rom.*^{mg} **16** solicitudine *ed. Reg.** **17–19** in – oculos *om. Grat.* **21** aliam] aliquam *Iuo decr. Iuo trip. Grat.* | expendendi *Iuo decr.* (*codd.* CP) *Iuo trip.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:46 AM

Ζ'

Ὅτι τοὺς ἐγκαινισθέντας ναοὺς ἐκτὸς καταθεσίων ἁγίων λειψάνων δέον ἀναπληρωθῆναι

Ἔφη Παῦλος ὁ θεῖος ἀπόστολος· *τινῶν αἱ ἁμαρτίαι πρόδηλοί εἰσι, τισὶ δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν*. ἁμαρτιῶν οὖν προκαταλαμβανόντων καὶ ἕτεραι ἁμαρτίαι παρέπονται ταύταις. τῇ οὖν ἀσεβεῖ αἱρέσει τῶν χριστιανοκατηγόρων καὶ ἄλλα ἀσεβήματα συνηκολούθησαν. ὥσπερ γὰρ τὴν τῶν σεπτῶν εἰκόνων ὄψιν ἀφείλαντο ἐκ τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἕτερά τινα ἔθη παραλελοίπασιν, ἃ χρὴ ἀνανεωθῆναι καὶ κατὰ τὴν
La.-Co. 604 ἔγγραφον καὶ ἄγραφον θεσμοθεσίαν οὕτως κρατεῖν. ὅσοι οὖν σεπτοὶ ναοὶ καθιερώθησαν ἐκτὸς ἁγίων λειψάνων μαρτύρων, ὁρίζομεν ἐν αὐτοῖς κατάθεσιν γενέσθαι λειψάνων μετὰ καὶ τῆς συνήθους εὐχῆς. καὶ εἰ ἀπὸ τοῦ παρόντος τις εὑρεθῇ ἐπίσκοπος χωρὶς λειψάνων καθιερῶν ναόν, καθαιρείσθω ὡς παραβεβηκὼς τὰς ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις.

Η'

Ὅτι τοὺς Ἑβραίους οὐ χρὴ δέχεσθαι, εἰ μή πω ἐξ εἰλικρινοῦς καρδίας ἐπιστρέψωσιν

Ἐπειδὴ πλανώμενοι οἱ ἐκ τῆς τῶν Ἑβραίων θρησκείας *μυκτηρίζειν* ἔδοξαν Χριστὸν τὸν *θεόν*, προσποιούμενοι χριστιανίζειν, αὐτὸν δὲ ἀρνοῦνται, κρύβδην καὶ λαθραίως σαββατίζοντες καὶ ἕτερα ἰουδαϊκὰ ποιοῦντες, ὁρίζομεν τούτους μήτε εἰς κοινωνίαν μήτε εἰς εὐχὴν μήτε εἰς ἐκκλησίαν δέχεσθαι – ἀλλὰ φανερῶς ἔστωσαν κατὰ τὴν ἑαυτῶν θρησκείαν Ἑβραῖοι – μήτε τοὺς παῖδας αὐτῶν βαπτίζειν μήτε δοῦλον ὠνήσασθαι ἢ κτᾶσθαι.
Ma. 430 εἰ δὲ ἐξ εἰλικρινοῦς καρδίας καὶ πίστεως ἐπιστρέψοι τις αὐτῶν καὶ ὁμολογήσοι ἐξ ὅλης καρδίας, θριαμβεύων τὰ κατ' αὐτοὺς ἔθη καὶ πράγματα πρὸς τὸ καὶ ἄλλους ἐλεγχθῆναι καὶ διορθώσασθαι, τοῦτον προσδέχεσθαι καὶ βαπτίζειν καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ καὶ ἀσφαλίζεσθαι αὐτοὺς ἀποστῆναι τῶν ἑβραϊκῶν ἐπιτηδευμάτων· εἰ δὲ μὴ οὕτως ἔχοιεν, μηδαμῶς αὐτοὺς προσδέχεσθαι.

4–5 1 Tim. 5,24 **16–17** μυκτηρίζειν – θεόν cf. Gal. 6,7

4–13 cf. Conc. Carth. can. 83, Jo. I 2 p. 323–324 **16–19** Ἐπειδὴ – δέχεσθαι cf. Cod. Iust. 1,12,1 p. 65 Krüger; cf. Troianos p. 295–296 **20–21** μήτε[1] – κτᾶσθαι cf. Cod. Iust. 1,10,1 p. 62 Krüger; Nou. Iust. 37,7 p. 245,15–17 Schöll/Kroll

---

(H)V T (M) *Can (= Ba Ms Vl Val Cl Pr La Mn Tr)*

---

2 καινισθέντας V *Mn* | καταθεσίων (cf. Lampe s.u.)] καταθέσεως V *Pr La Mn* edd. καταθέσεων *Cl* | ἁγίων λειψάνων] ἁγίων om. V *Mn* λειψάνων om. T λειψάνων ἁγίων ed.Rom.* (ex lat.) **2–3** ἀποπληρωθῆναι *Cl* **4** τινῶν + ἀνθρώπων V *Cl Pr La Mn Tr* (ex *N. T.*); cf. Lamberz, Kanonistische Überlieferung p. 86 **5** προκαταλαβουσῶν V *La Mn* edd. προκαταλαμβανουσῶν *Cl Pr Tr*; cf. Lamberz l.l. p. 85 | ἕπονται V *Cl Pr La Mn Tr* **7** ἀφείλοντο ὄψιν *Tr* | ἀφείλοντο T *Cl Pr La Mn Tr* edd. **8** παραλελύκασιν T edd. | κατὰ om. *Tr* **10** ἐν om. V *Cl Pr La Mn* **11–12** μετὰ – λειψάνων] ὁ δὲ ἄνευ ἁγίων λειψάνων reliquis omissis V *Cl Pr La Mn Tr*; cf. Lamberz l.l. p. 86 **11** τις om. *Val* | εὑρεθείη *Ms* **12** χωρὶς + ἁγίων ed.Rom.* (ex V, uide supra) **15** πω] που *Ms La* ed.Rom.* ποτε V *Cl Pr Mn* | ἐπιστρέψουσιν *Ms La* ἐπιστρέφειν V **16** οἱ] τινὲς *La Tr* ed.Rom.*, om. *Cl Pr* **17** προσποιούμενοι + μὲν V *Mn Tr* | δὲ] τε *Val* | ἀρνούμενοι V *Mn Tr* **18** καὶ] τε καὶ V *Mn Tr* **19** δέχεσθαι post κοινωνίαν V *Mn* **19–20** ἔστωσαν – Ἑβραῖοι] εἶναι … Ἑβραίους καὶ V *Mn Tr* **20–21** ὠνεῖσθαι V *La Mn Tr* **21** ἐξ – πίστεως om. *Cl Pr La* | καρδίας καὶ om. V *Mn Tr* | ἐπιστρέψει V (ἐπιστρέψ sic T) *Cl Pr Mn Tr*[ec] (ει incertum in *La*) edd. **22** ὁμολογήσει V (incertum in T) *Cl Pr La Mn Tr* edd. | αὐτοὺς scripsi coll. lat. et Act. IV p. 454,26 al.: αὐτῶν T *Ba Ms Vl Val Pr* edd. αὐτὸν V *Cl La Mn Tr*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:46 AM

VII.

Quod nouiter templa sine reconditis sanctorum reliquiis dedicata oporteat suppleri

Ait Paulus diuinus apostolus: *quorundam peccata manifesta sunt, quosdam autem et subsequuntur*. peccatis ergo praeuenientibus et alia peccata his accidunt. impiam itaque christianos accusantium heresim et aliae impietates subsecutae sunt. sicut enim uenerabilium imaginum uultum abstulerunt ab ecclesia, ita et alios quosdam mores deseruerunt, quos et oportet renouari et secundum scriptam et non scriptam legislationem denuo detineri. quotquot ergo uenerabilia templa consecrata sunt La.-Co. 603 absque sanctis reliquiis martyrum, diffinimus in eis reliquiarum una cum solita oratione fieri positionem. et si a praesenti tempore inuentus fuerit episcopus absque limpsanis consecrare templum, deponatur ut ille qui ecclesiasticas traditiones transgreditur.

VIII.

Quod Hebraeos non oporteat recipi, nisi forte ex sincero corde conuersi fuerint

Quoniam errantes hi qui ex Hebraeorum superstitione consistunt subsannare se Christum deum existimant, simulantes christianizare, ipsum autem negant, clam ac latenter sabbatizantes et alia Iudaeorum more facientes, diffinimus hos neque in communione neque in oratione neque in ecclesia suscipi – sed manifeste sint secundum religionem suam Hebraei – neque pueros eorum baptizari neque seruum emi uel acquiri. si uero ex sincero corde ac fide conuerterit quis eum et confessus fuerit ex toto corde, diuulgans mores eorum et res, ut alii etiam arguantur et corrigantur, hunc suscipi et baptizari et pueros eius, quin et obseruari eos, ut recedant ab Hebraicis adinuentionibus, diffinimus, alias autem nullatenus admittendos.

P VE

---

2 templa nouiter F *edd.* **3** quosdam] quorundam F *edd.* **4** accidunt *(cf. Gloss.)*] *exspectaueris* accedunt *(Dubielzig)* **8** denuo] *Anast. pro* οὕτως *fort. legit* αὖτις *uel* αὖθις *(Dubielzig)* **11** lipsanis *ed. Rom.** **16** existimant ~ ἔδοξαν*?* | ac] et *ed. Rom.** **18** communionem … orationem … ecclesiam *ed. Rom.** **19** Hebrei P E^{pc} (haberi E^{ac}, *corr.* E^{2} *in marg.*) **19–20** emi – acquiri] *„gr.* emere uel possidere“ *ed. Rom.^{mg} (Anast. constructionem uerborum mutauit)* **20** quis eum] se quis eorum *ed. Rom.* non male, sed Anast. uidetur legisse* ἐπιστρέψοι τις αὐτὸν*, unde sensum perturbauit* **21** diuulgans ~ θριαμβεύων *(cf. Act. IV p. 377,5 al.) hic minus apte (melius* deuincens*; cf. Act. V p. 569,3)* **22** obseruari] cautos reddi *ed. Rom.^{mg}* **23** diffinimus *suo Marte add. Anast.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:46 AM

Θ′

Rom. 686 Περὶ τοῦ μὴ κρύπτειν τινὰ τῆς χριστιανοκατηγορικῆς αἱρέσεως βίβλον

Ha. 493 Πάντα τὰ μειρακιώδη ἀθύρματα καὶ μανιώδη βακχεύματα, τὰ ψευδοσυγγράμματα τὰ κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων γενόμενα, δέον δοθῆναι ἐν τῷ ἐπισκοπείῳ Κωνσταντινουπόλεως, ἵνα ἀποτεθῶσι μετὰ τῶν λοιπῶν αἱρετικῶν βίβλων. εἰ δέ τις εὑρεθείη ταῦτα κρύπτων, εἰ μὲν ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος εἴη, καθαιρείσθω, εἰ δὲ μοναχὸς ἢ λαϊκός, ἀναθεματιζέσθω.

Ι′

Ὅτι οὐ δεῖ κληρικὸν ἀπολιπεῖν τὴν ἑαυτοῦ παροικίαν καὶ ἐν ἑτέρᾳ ἀφικέσθαι χωρὶς εἰδήσεως τοῦ ἐπισκόπου

Ἐπειδή τινες τῶν κληρικῶν παραλογιζόμενοι τὴν κανονικὴν διάταξιν ἀπολιπόντες τὴν ἑαυτῶν παροικίαν εἰς ἑτέρας παροικίας ἐκτρέχουσι, κατὰ πλεῖστον δὲ ἐν ταύτῃ
La.-Co. 605 τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, καὶ εἰς ἄρχοντας προσεδρεύουσιν ἐν τοῖς αὐτῶν εὐκτηρίοις τὰς λειτουργίας ποιοῦντες, τούτους οὖν χωρὶς τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου καὶ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως οὐκ ἔξεστι δεχθῆναι ἐν οἱῳδήποτε οἴκῳ ἢ ἐκκλησίᾳ· εἰ δὲ τοῦτο ποιήσοι ἐπιμένων, καθαιρείσθω. ὅσοι δὲ μετ᾽ εἰδήσεως τῶν προλεχθέντων ἱερέων τοῦτο ποιοῦσιν, οὐκ ἔξεστιν αὐτοῖς κοσμικὰς καὶ βιωτικὰς φροντίδας ἀναλαμβάνεσθαι, ὡς κεκωλῦσθαι τοῦτο ποιεῖν παρὰ τῶν θείων κανόνων. εἰ δέ τις φωραθείη τῶν λεγομένων μειζοτέρων τὴν φροντίδα ἐπέχων, ἢ παυσάσθω ἢ καθαιρείσθω· μᾶλλον μὲν οὖν ἤτω πρὸς διδασκαλίαν τῶν τε παίδων καὶ τῶν οἰκετῶν, ἐπαναγινώσκων αὐτοῖς τὰς θείας γραφάς· εἰς τοῦτο γὰρ καὶ τὴν ἱερωσύνην ἐκληρώσατο.

3–7 cf. Conc. Trull. can. 63, ACO ser. II, II 4 p. 48; Can. ap. 60, Synag. tit. 50,2 (= Jo. I 2 p. 39), Metzger III p. 298; cf. Troianos p. 296 **11–16** cf. Conc. Nic. I can. 16, Synag. tit. 20,3 (= Jo. I 1 p. 37–38); Conc. Chalc. can. 10 et 23, ACO II 1,2 p. 160 et 162, Synag. tit. 19,2 et 20,11 (= Jo. I 1 p. 77–78 et 87); Conc. Trull. can. 17, ACO ser. II, II 4 p. 32; Can. ap. 15, Synag. tit. 20,1 (= Jo. I 2 p. 15), Metzger III p. 278; Conc. Antioch. can. 3, Synag. tit. 20,6 (= Jo. I 2 p. 106–107); Nou. Heracl. 2 p. 76 l. 61–76 Konidaris; cf. Troianos p. 296–298 **16–22** cf. Can. ap. 6 et 81, Synag. tit. 14,1.4 (= Jo. I 2 p. 11 et 49), Metzger III p. 276 et 304–306; Nou. Iust. 123,6 p. 599,23–29 Schöll/Kroll

(H)V T (M) *Can (= Ba Ms Vl Val Cl Pr La Mn Tr)*

2 τῆς om. Vc edd. | βίβλον T Ba^{pc} (βίβλων Ba^{ac}): βιβλίον V *Ms Val Cl Pr La Mn* βιβλία *Vl* **3** τὰ² om. M **4** τὰ] τε M, om. *Ms* ed. Rom.* | σεπτῶν + καὶ ἁγίων *Ba* | δέον] δεῖ *Tr* | ἐπισκοπίῳ *Ba Tr* **5** βίβλων T *Ms Val*: βιβλίων V *Ba Vl Cl Pr La Mn Tr* **6** κρύπτων ταῦτα *Val* | εἴη] εἶεν *Ba Ms Val* **7** λαϊκὸς ἢ μοναχός V *Cl Pr La Mn Tr*, λαϊκός om. Val^{ac} (add. Val^{1} in marg.) | ἀναθεματιζέσθω] ἀφοριζέσθω καὶ ἀναθεματιζέσθω *Ba* ἀφοριζέσθω V *Cl Pr La Mn Tr* **9** κληρικοὺς *Val* | ἐν ἑτέρᾳ] ἑτέρα *Cl* ἀλλαχοῦ *La* | ἀφικέσθαι + χώρα V **12** ἑτέραν V *Cl Pr La Mn* | παροικίας] παροικίαν V *Cl Pr Mn*, om. *La* | κατὰ + τὸ *Tr* **12–13** ἐν – πόλει] εἰς ταύτην τὴν θεοφύλακτον καὶ βασιλίδα πόλιν *Tr* **14** οὖν om. *Tr* **15** δὲ + τις *Tr* **16** ποιήσει V *Cl Pr La Mn Tr* edd. **17** ποιῶσιν *Ba Ms* ποιήσωσιν *Tr* | αὐτοὺς *Cl* **18** κεκωλῦσθαι (κεκωλύσθαι *Val*, καὶ post ὡς add. Val^{2})] κεκώλυται T edd. κεκωλυμένων Vl^{ec} (μένων in ras.) κεκωλυμένον Vl^{pc} (ο add. Vl^{x} s.l.) κεκωλυμένοις *Tr* **19** τὴν om. T Val^{ac} (τὴν add. Val^{2} s.l.) edd. | ἔχων *Vl* **20** ἤτω (sic etiam *Tr*)] εἰ V *Cl* (in ras., ut uidetur) *Pr Mn*; cf. Lamberz, Kanonistische Überlieferung p. 86 | τε om. *Ms* ed. Rom.* (ex Vc) **21** αὐτοῖς – καὶ om. *Cl Pr* Mn^{ac} (add. Mn^{1} in marg.) | καὶ om. *La*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:46 AM

VIIII.

De non abscondendo libro quolibet hereseos christianos accusantium Rom. 686

Omnia puerilia ludibria insanasque debacchationes atque conscripta, quae falso contra uenerabiles imagines facta sunt, dari oportet in episcopio Constantinopoleos, ut recondantur cum ceterorum hereticorum libris. si uero quis inuentus fuerit haec occultare, si quidem episcopus uel presbyter aut diaconus fuerit, deponatur, si uero monachus aut laicus, anathematizetur. Ha. 494 PL 129, 484

X.

Quod non oporteat clericum relinquere parroechiam suam et ad aliam transire absque notitia episcopi

Quoniam quidam clericorum paruipendentes canonicam constitutionem relinquunt parroechiam propriam et ad alias parroechias conuolant, et maxime in hac deo seruanda regia urbe sese apud principes locant, in eorum oratoriis missas facientes, hos absque proprio episcopo et Constantinopolitano antistite non licet suscipere in qualibet domo uel ecclesia; quodsi hoc fecerit et ita perseuerauerit, deponatur. quotquot autem cum scientia hoc praedictorum fecerint sacerdotum, non licet eis mundanas et saeculares curas suscipere, praesertim cum hoc agere prohibeantur a sacris kanonibus. quisquis autem apparuerit eorum qui dicuntur maiores curam tenere, aut desinat aut deponatur; potius autem maneat ad magisterium tam puerorum quam famulorum, relegens eis diuinas scripturas; ad hoc enim etiam sacerdotium consecutus est. La.-Co. 606

11–21 = *Coll. Caes. VIII 45 f. 68^{r}*

P VE **11–21** = *Coll. Caes.*

2 libro quolibet] *Anast.* τινὰ ad βίβλον rettulit **3** atque *Anast. de suo addidit* **5** haec] hoc P **6** uel] aut F *edd.* | aut] uel F *edd.* **9** parrochiam E parochiam *ed. Rom.** **12** parrocchiam E *Coll. Caes.* parochiam *ed. Rom.** | parroecias P parrocchias E parochias *ed. Rom.**, *om. Coll. Caes.* **13** urbe – locant] *Anast.* καὶ *neglecto uerborum constructionem mutauit* **14** absque] atque P **16** cum scientia] cum conscientia E conscientia *Coll. Caes.* | praedictorum hoc *ed. Rom.** **17–18** prohibeantur – kanonibus] a sacris prohibeantur canonibus *Coll. Caes.* **17** prohibeantur] *Anast.* κεκωλυμένοις *legisse uel intellexisse uidetur (cf. gr. Tr)* **17–18** canonibus VE *Coll. Caes. edd.* **18** tenere] agere *Coll. Caes.* **19** magistrum *Coll. Caes.* **20** etiam *om. Coll. Caes.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:46 AM

ΙΑ′

Ὅτι δεῖ οἰκονόμους εἶναι ἐν τοῖς ἐπισκοπείοις καὶ τοῖς μοναστηρίοις

Ὑπόχρεοι ὄντες πάντας τοὺς θείους κανόνας φυλάττειν καὶ τὸν λέγοντα οἰκονόμους εἶναι ἐν ἑκάστῃ ἐκκλησίᾳ παντὶ τρόπῳ ἀπαράτρωτον διατηρεῖν ὀφείλομεν. καὶ εἰ μὲν ἕκαστος μητροπολίτης ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ καθιστᾷ οἰκονόμον, καλῶς ἂν ἔχοι· εἰ δὲ μή γε, ἐξ αὐθεντίας ἰδίας τῷ Κωνσταντινουπόλεως ἐπισκόπῳ ἄδειά ἐστι προχειρίζεσθαι οἰκονόμον ἐν τῇ αὐτοῦ ἐκκλησίᾳ, ὡσαύτως καὶ τοῖς μητροπολίταις, εἰ οἱ ὑπ᾽ αὐτοὺς ἐπίσκοποι οὐ προαιροῦνται οἰκονόμους ἐγκαταστῆσαι ἐν ταῖς ἑαυτῶν ἐκκλησίαις· τὸ αὐτὸ δὲ φυλάττεσθαι καὶ ἐπὶ τῶν μοναστηρίων.

Ma. 431

ΙΒ′

Ὅτι οὐ δεῖ ἐκποιεῖσθαι ἐπίσκοπον ἢ ἡγούμενον ἐκ τῶν προαστείων τῆς ἐκκλησίας

Εἴ τις ἐπίσκοπος εὑρεθῇ ἢ ἡγούμενος ἐκ τῶν αὐτουργίων τοῦ ἐπισκοπείου ἢ τοῦ μοναστηρίου ἐκποιούμενος εἰς ἀρχοντικὴν χεῖρα ἢ καὶ ἑτέρῳ προσώπῳ ἐκδιδούς, ἄκυρον εἶναι τὴν ἔκδοσιν κατὰ τὸν κανόνα τῶν ἁγίων ἀποστόλων τὸν λέγοντα· „Πάντων τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ὁ ἐπίσκοπος ἐχέτω τὴν φροντίδα καὶ διοικείτω αὐτὰ ὡς θεοῦ ἐφορῶντος, μὴ ἐξεῖναι δὲ αὐτῷ σφετερίζεσθαί τι ἐξ αὐτῶν ἢ συγγενέσιν ἰδίοις τὰ τοῦ θεοῦ χαρίζεσθαι· εἰ δὲ πένητες εἶεν, ἐπιχορηγείτω ὡς πένησιν, ἀλλὰ μὴ προφάσει τούτων τὰ τῆς ἐκκλησίας ἀπεμπολείτω." εἰ δὲ προφασίζοιντο ζημίαν ἐμποιεῖν καὶ μηδὲν πρὸς ὄνησιν τυγχάνειν τὸν ἀγρόν, μηδ᾽ οὕτως τοῖς κατὰ τόπον ἄρχουσιν ἐκδιδόναι τὸν τόπον, ἀλλὰ κληρικοῖς ἢ γεωργοῖς. εἰ δὲ πανουργίᾳ πονηρᾷ χρήσοιντο καὶ ἐκ τοῦ γεωργοῦ ἢ τοῦ κληρικοῦ ὠνήσηται ἄρχων τὸν ἀγρόν, καὶ οὕτως ἄκυρον εἶναι τὴν πρᾶσιν καὶ ἀποκαθίστασθαι ἐν τῷ ἐπισκοπείῳ ἢ ἐν τῷ μοναστηρίῳ· καὶ ἐπίσκοπος ἢ ἡγούμενος τοῦτο ποιῶν ἐκδιωχθήτω, ὁ μὲν ἐπίσκοπος τοῦ ἐπισκοπείου, ὁ δὲ ἡγούμενος τοῦ μοναστηρίου, ὡς διασκορπίζων κακῶς ἃ οὐ συνήγαγεν.

Rom. 687

La.-Co. 608

3–4 οἰκονόμους – ἀπαράτρωτον cf. Conc. Chalc. can. 26, ACO II 1,2 p. 163,4–5, Synag. tit. 5,5 p. 42,15–16 (= Jo. I 1 p. 89,16–18); Theoph. can. 10, Jo. II p. 270,7–8 **12–25** cf. Conc. Antioch. can. 25, Synag. tit. 5,4 (= Jo. I 2 p. 125–126); Conc. Carth. can. 26 et 33, Jo. I 2 p. 242 et 248; Cod. Iust. 1,2,24 pr. et 1–2 p. 17 Krüger; Nou. Iust. 120,1 pr. p. 578,13–24 Schöll/Kroll; cf. Troianos p. 298–299 **15–18** Can. ap. 38, Synag. tit. 5,1 p. 41,1–4 (= Jo. I 2 p. 26–27), Metzger III p. 286

(H)V T (M) *Can (= Ba Ms Vl Val Cl Pr La Mn Tr)*

---

2 εἶναι post μοναστηρίοις *Cl* | ἐν] ἐπὶ *Vl*, om. *Val* | ἐπισκοπίοις *Ba* ἐπισκόποις *Val* | καὶ + ἐν T edd. | τοῖς² om. *Vl* **3** Ὑπόχρεῳ ed. Rom. (restituit Mansi) | θείους + καὶ ἱεροὺς *Ba* **6** αὐθεντείας *Cl Pr* **7** εἰ om. *Ba*^{ac} (add. *Ba*$^{t-2}$ s.l.) *Ms* | οἱ om. *La Tr*^{ac} (add. *Tr*^{2} s.l.) **8** αὐτοὺς] αὐτοῦ T **8–9** ἐν – ἐκκλησίαις] τῇ ἑαυτῶν ἐκκλησία *Tr* **8** ἐν om. *La* | ἑαυτῶν] αὐτῶν V *Ba Mn* **9** τὸ αὐτὸ] τῶ αὐτῶ *Ba* | τῶ μοναστηρίω *Pr* | τῶν om. *Val*^{ac} (add. *Val*^{2} s.l.) **12** εὑρεθείη V *Val Cl Pr La Mn Tr* | αὐτουργιῶν *Ba La* **13** καὶ om. V *B*^{ac} (add. *Ba*^{2} s.l.) *Cl Pr La Mn Tr* **16** διοικρίτω sic T (corr. Morin Vc^{mg}) | ὡς + τοῦ T edd. **17** ἢ om. V | συγγενέσιν] συγγενέσιν ἢ *Ms* συγγενεῦσιν ἢ *Val* συγγενέσι καὶ *La* | εἶεν] εἰσίν *Ba* (εἰσίν etiam Can. ap. 38 [Synag. p. 41, 4, ubi uaria lectio εἶεν]) **18–19** προφασίζοιτο V *Ba Vl*, sed cf. lat. et infra l. 21 χρήσοιντο **21** πανούργως Vc Ml (incertum in T) | χρήσονται V *Mn Tr* | τοῦ κληρικοῦ ἢ τοῦ γεωργοῦ *La* | ὠνήσεται V *Cl Pr La Mn Tr* edd. **22** καὶ¹ om. V *Ba Vl*^{ac} (add. *Vl*^{2} *s.l.*) *Cl Pr Mn* | ἄκυρον – τῷ] ἄκυρος ἔστω ἡ πρᾶσις καὶ ἀποκαθιστάσθω τῶ *Tr* **23** ἐν om. *Val Cl Tr* | καὶ ὁ ἐπίσκοπος ἢ ὁ ἡγούμενος ὁ *Tr* **25** διασκορπίζοντες … συνήγαγον V *Cl Pr La Mn Tr*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:46 AM

XI.

Quod oporteat oeconomos esse in episcopiis ac monasteriis

Cum simus debitores omnes sacras regulas custodire, et eam quae dicit in unaquaque ecclesia oeconomos esse modis omnibus inuiolabilem conseruare debemus. et si quidem unusquisque metropolitanus in sua ecclesia constituerit oeconomum, bene utique; sin autem, ex auctoritate propria Constantinopoleos episcopo licentia est praeponendi oeconomum in eius ecclesia, similiter et metropolitanis, si episcopi qui sub ipsis sunt non sategerint oeconomos statuere in suis ecclesiis. idipsum autem seruandum est etiam in monasteriis.

XII.

Quod non oporteat episcopum uel abbatem alienare quid de proastiis ecclesiae

Quisquis episcopus inuentus fuerit uel abbas de salariis episcopii siue monasterii transferre quicquam in principum manus uel etiam alii personae conferre, irritum sit quod datum esse constiterit secundum kanonem sanctorum apostolorum qui dicit: „Omnium ecclesiasticarum rerum episcopus habeat sollicitudinem et dispenset eas tanquam deo contemplante, non licere autem ei fraudare quicquam ex illis uel cognatis propriis donare quae dei sunt. quodsi pauperes fuerint, ut pauperibus largiatur, sed non sub horum occasione quae sunt ecclesiae defraudentur.“ quodsi excusationem praetenderint damnum facere et nihil ad profectum agrum existere, nec sic principibus qui per loca illa sunt tribuatur ager uel locus, sed clericis uel agricultoribus. quodsi calliditate usus fuerit et a colono uel clerico emerit princeps agrum, etiam sic irrita sit uenditio, et restituatur in episcopio uel in monasterio; et episcopus uel abbas hoc faciens abiciatur, episcopus quidem ab episcopio, abbas autem a monasterio, tanquam qui dispergit male quae non collegit.

Rom. 687

La.-Co. 607

PL 129, 485

3–9 = *Iuo decr. V 374 (PL 161, 436 A–B); Iuo trip. A 2, 12,9; Grat. C. 9 q. 3 c. 3 col. 607,6–15* **12–24** = *Iuo decr. V 375 (PL 161, 436 B–D); Iuo trip. A 2, 12,10; Ans. VI 175 p. 348,29–349,12; Deusd. III 8 p. 274,6–19; Grat. C. 12 q. 2 c. 19 col. 692,41–693,9 (Eusebio adscribunt Ans. et Grat.)*

P VE **3–9** = *Iuo decr., Iuo trip., Grat.* **12–24** = *Iuo decr., Iuo trip., Ans., Deusd., Grat.*

3 regulas] litteras *ed. Rom.* (corr. Hard.^{mg})* | et *om. Iuo decr.* | dixit *Iuo decr.* **4** oeconomus *Iuo decr. (fort. infra p. 915,21* chorepiscopus *conferendum)* **6** sin autem ~ εἰ δὲ μή γε, *cf. Taras. apol. p. 11,21 al.* | propria] „*gr.* speciali“ *ed. Rom.^{mg}* | episcopo VE *(cf. gr.)*: episcopos P *Iuo trip. (codd. ZOGHA)* episcopis *Iuo decr. Iuo trip. (codd. CSKN BP) Grat.* **7** proponendi P *Iuo trip.* | oeconomorum P *Iuo trip. (codd. NZOHQA)* oeconomos *Iuo decr. Iuo trip. (codd. LRXWBPCSK) Grat.* **8** ipsis] ipsi P^{ac} (s *add.* P^{c} *s. l.*) ipso E eis *Grat.* **12** inuentus – abbas] uel abbas inuentus fuerit *Ans. Deusd. (sic etiam PL 161 in Iuonis decr. ex cod. M),* inuentus fuerit *om. Grat.* | episcopii] episcopi *Iuo decr. Iuo trip.* | siue] uel *Ans. Deusd. Grat.* | monasteriis *Iuo decr. Iuo trip. (codd. WHQ)* **13** alii personae] aliquid persone alicui *Iuo decr*. alicui (*uar. lect.* aliquid) persone *Iuo trip.* | conferre + uoluerit *Grat. (propter omissionem praecedentem; uide supra)* **13–14** irritum – secundum] „*gr.* irrita sit alienatio secundum“ *ed. Rom.^{mg} (ex l. 22)* **14** canonem VE *edd.* **15** sollicitudinem habeat *ed. Rom.** | et] ut *Iuo decr. Iuo trip.* **16** licet F^{2} *Deusd.* liceat *Grat. ed. Rom.** | fraudare ei *Iuo decr. Iuo trip.* | quidquam E *edd.* **18** horum] eorum F *edd.* honorum *Deusd.* | defraudentur] „*gr.* venundet“ *ed. Rom.^{mg}* | quodsi + et VE *edd.,* si *post* excusationem *transp. La.-Co.** **19** damnum – existere] *Anast. ad uerbum uertit* **20** qui – sunt *om. Ans. Deusd. Grat.* | loca per illa *Iuo decr. Iuo trip.* | ager uel *explicationis gratia add. Anast.* | ager + ille *Iuo decr.* **21** *exspectaueris* usi fuerint*; cf. gr.* | et – clerico] et uel a colono uel a clero *Grat.* | princeps *post* fuerit *Ans. Deusd. Grat.* | etiam sic *om. Grat.* **22** sit irrita *Ans. Deusd. Grat.* | in^{1} *om. Ans. Deusd. Grat. ed. Rom.** | uel^{1}] et *Grat.* | in^{2} *om.* VE *Ans. Deusd. Grat. edd.* | et^{2} *om. Grat.* **23** episcopus – monasterio *om. Ans. Deusd. Grat.* **24** dispersit *Ans. Grat.* | male *om. Ans. Deusd. Grat.* | colligit *Iuo decr.* (collegit *PL 161 in Iuonis decr. ex cod. M*) *Iuo trip. Deusd.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:46 AM

ΙΓ'

Ha. 496 Ὅτι μεγάλης κατακρίσεως ἄξιοί εἰσιν οἱ τὰ μοναστήρια κοινοῦντες

Ἐπειδὴ διὰ τὴν γενομένην κατὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν συμφορὰν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις καθηρπάγησάν τινες εὐαγεῖς οἶκοι ὑπό τινων ἀνδρῶν, ἐπισκοπεῖά τε καὶ μοναστήρια, καὶ ἐγένοντο κοινὰ καταγώγια, εἰ μὲν οἱ διακρατοῦντες ταῦτα προαιροῦνται ἀποδιδόναι, ἵνα κατὰ τὸ ἀρχαῖον ἀποκατασταθῶσιν, εὖ καὶ καλῶς ἔχει· εἰ δὲ μή γε, εἰ μὲν τοῦ καταλόγου τοῦ ἱερατικοῦ εἰσι, τούτους καθαιρεῖσθαι προστάσσομεν, εἰ δὲ μοναχοὶ ἢ λαϊκοί, ἀφορίζεσθαι, ὡς ὄντας κατακρίτους ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ τετάχθωσαν *ὅπου ὁ σκώληξ οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται*, ὅτι τῇ τοῦ κυρίου φωνῇ ἐναντιοῦνται τῇ λεγούσῃ· *μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορίου*.

ΙΔ'

Ma. 434 Ὅτι οὐ χρὴ ἐκτὸς χειροθεσίας ἀναγινώσκειν ἐν τῇ συνάξει ἐπ᾽ ἄμβωνος

Ὅτι τάξις ἐμπολιτεύεται ἐν ἱερωσύνῃ πᾶσιν ἀρίδηλόν ἐστιν, καὶ ἀκριβείᾳ διατηρεῖν τὰς τῆς ἱερωσύνης ἐγχειρήσεις θεῷ εὐάρεστον. καὶ ἐπειδὴ ὁρῶμεν ἐκτὸς χειροθεσίας νηπιόθεν τὴν κουρὰν τοῦ κλήρου λαβόντας τινάς, μήπω δὲ παρ᾽ ἐπισκόπου χειροθεσίαν λαβόντας, καὶ ἀναγινώσκοντας ἐν τῇ συνάξει ἐπ᾽ ἄμβωνος, ἀκανονίστως τοῦτο ποιοῦντας, ἐπιτρέπομεν ἀπὸ τοῦ παρόντος τοῦτο μὴ γίνεσθαι· τὸ αὐτὸ δὲ φυλάττεσθαι καὶ ἐπὶ μοναχῶν. ἀναγνώστου δὲ χειροθεσίαν ἄδειά ἐστιν ἐν ἰδίῳ μοναστηρίῳ καὶ μόνον ἑκάστῳ ἡγουμένῳ ποιεῖν, εἰ αὐτῷ τῷ ἡγουμένῳ ἐπετέθη χειροθεσία παρὰ ἐπισκόπου πρὸς προεδρίαν ἡγουμένου, δῆλον ὄντος αὐτοῦ πρε-
Rom. 688 σβυτέρου. ὡσαύτως καὶ κατὰ τὸ ἀρχαῖον ἔθος τοὺς χωρεπισκόπους κατ᾽ ἐπιτροπὴν τοῦ ἐπισκόπου δεῖ προχειρίζεσθαι ἀναγνώστας.

9–10 Mc. 9,48 **10–11** Ioh. 2,16

3–11 cf. Conc. Chalc. can. 24, ACO II 1,2 p. 162, Synag. tit. 33,4 (= Jo. I 1 p. 88); Conc. Trull. can. 49, ACO ser. II, II 4 p. 44; Nou. Iust. 7,11 p. 61,12–35; 120,7,1 p. 586,17–23 Schöll/Kroll; cf. Troianos p. 299 **14–23** cf. Conc. Trull. can. 33, ACO ser. II, II 4 p. 38

(H)V T (M) *Can (= Ba Ms Vl Val Cl Pr La Mn Tr)*

---

3 γινομένην M **4** οἶκοι εὐαγεῖς *Val* | ἀνδρῶν om. *Tr* **5** ταῦτα] αὐτὰ *Val* **6** κατασταθῶσιν V *Mn* **10** τῇ^{1} – λεγούσῃ] τὴν … φωνὴν … τὴν λέγουσαν *Ba Ms Vl* | τῇ φωνῇ τοῦ κυρίου *Val* **11** ἐμπορίας Vc edd. **13** ἐπὶ ἄμβωνος ἐν τῇ συνάξει *Vl* | ἐπὶ V *Ba Ms Vl Pr La Mn* **14** ἐν] τῇ *Tr*, om. V *Mn* | ἱερωσύνῃ + καὶ T | ἐστιν om. T edd. | καὶ ἀκριβείᾳ] ὅτι τὸ ἐν ἀκριβείᾳ T καὶ τὸ σὺν ἀκριβείᾳ *Tr* καὶ ἐν ἀκριβείᾳ ed. Rom.* **15** ἐγχειρίσεις T *Vl*^{ec} *Val* edd. | θεῷ εὐάρεστον] θεῶ ἐστιν εὐάρεστον T edd. θεῶ εὐάρεστόν ἐστιν *Val* | καὶ ἐπειδὴ] ἐπεὶ οὖν *Tr* **16–17** νηπιόθεν – χειροθεσίαν om. V **16** λαμβάνοντάς *Cl Pr La Mn Tr* | δὲ om. *Tr* | ἐπισκόπων *Tr* **17** ἐπ᾽] ἐπὶ V *Ms Vl Mn* | ἀκανονίστως + τε *Tr* **18** ἀποτρέπομεν ed. Rom.* **20** μόνω V *Cl Pr La Mn Tr* **21** παρ᾽ V *Cl Pr La Mn Tr* | πρὸς] εἰς V *Vl*^{pc} (add. *Vl*^{2} s.l.) *La Mn Tr*, om. *Vl*^{ac} *Cl*^{ac} (incertum quid addiderit *Cl*^{2} *in marg.*) *Pr* | δηλονότι *Pr La Tr* **22** τοῖς χωρεπισκόποις T *Val* **23** ἀναγνώστας om. Vc Ml (euanidum in T)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:46 AM

XIII.

Quod magna damnatione digni sint hi qui monasteria communia faciunt habitacula Ha. 495

Quoniam propter calamitatem quae pro peccatis nostris in ecclesiis facta est subreptae sunt a quibusdam uiris quaedam uenerabiles domus, tam uidelicet episcopia quam monasteria, et factae sunt communia diuersoria, si quidem uoluerint ii qui haec retinent reddere ea, ut secundum antiquitatem instaurentur, bene et optime; alioquin, si de sacrato catalogo fuerint, hos deponi praecipimus, si uero monachi uel laici, excommunicari; quos nimirum constat condemnatos esse a patre et filio et spiritu sancto, et deputentur *ubi uermis non moritur et ignis non extinguitur*, quia uoci domini aduersantur quae dicit: ne faciatis *domum patris mei domum negotiationis*.

XIIII.

Quod non oporteat sine manus impositione legere in collecta super ambonem

Quia ordo debet in sacratione custodiri omnibus liquet, et cum diligentia conseruare sacerdotii promotiones deo est prorsus acceptum. et quoniam uidemus sine manus impositione a paruula aetate tonsuram cleri quosdam accipientes nondumque ab episcopo manus impositione percepta super ambonem irregulariter in collecta legentes, praecipimus amodo id minime fieri; idipsum quoque conseruandum est etiam inter monachos. lectoris autem manus impositionem licentia est unicuique abbati in proprio monasterio solummodo faciendi, si dumtaxat eidem abbati manus impositio facta noscatur ab episcopo secundum morem praeficiendorum abbatum, dum constet illum esse presbyterum. simili modo secundum antiquam consuetudinem chor- Rom. 688
episcopus per praeceptionem episcopi oportet promouere lectores.

3–10 = *Ans. VII 162 p. 429,13–21; Deusd. III 9 p. 274,22–275,3; Grat. C. 19 q. 3 c. 5 col. 841,19–29* **13–22** = *Iuo decr. V 376 (PL 161, 436 D – 437 A); Iuo trip. A 2, 12,11* **14–22** quoniam – lectores = *Grat. D. 69 c. 1 col. 256,19–32*

P VE **3–10** = *Ans., Deusd., Grat.* **13–22** = *Iuo decr., Iuo trip.* **14–22** = *Grat.*

2 magna – sint] in magna damnatione sint (sunt *ed. Rom., corr. ed. Reg.*) F *edd.* **3** propter – est *om. Ans. Deusd. Grat.* **3–4** subreptae sunt] subripiuntur *post* domus *Ans. Deusd. Grat.* **3–4** subrepente P^{ac} (en *del.* P^{x}) **5** facta *Ans. Deusd. Grat. ed. Rom.** | ii] hi *Ans. Deusd. Grat.* **6** secundum antiquitatem] in pristinum statum *ed. Rom.*^{mg} | restaurentur E *Grat.* instaurarentur *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **8** a] et *Grat.* **9** deputantur *Ans. Deusd. Grat., sed cf. gr.* | uermis + eorum *Ans. Deusd. Grat. ex Vulg.* **9–10** moritur – quae] morietur … extinguetur quia deo aduersantur qui *Ans. Deusd. Grat.* **10** ne faciatis P V: ne facias E non facias F non faciatis *ed. Rom.** nolite facere *Ans. Deusd. Grat. ex Vulg.* **13** sacratione] *uar. lect.* consecratione *in Iuonis decr. (codd. DM) et Iuonis trip. (codd. KND)* consecrationem *PL 161 „gr.* sacerdotio“ *ed. Rom.*^{mg} | omnibus + modis *Iuo decr. Iuo trip., sed cf. gr.* **14** uidemus + multos *Grat. (uide infra)* **15** quosdam tonsuram clerici *Iuo decr.* tonsuram quosdam cleri *Iuo trip.* | clerici *Iuo decr. Grat. La.-Co.** | quosdam *om. Grat. (uide supra)* | nondumque] nondum *ed. Rom.** **17** id] ad P^{ac} (*in* a *scr.* i P^{c}) | obseruandum *Iuo decr.* **18** impositione *Iuo decr. Iuo trip. (codd. ZOGHA) Grat.* **19** solummodo *post* abbati *Grat.* | si] *uar. lect.* sed *in Iuonis trip. (codd. CLRXS)* | eidem (~ αὐτῷ τῷ*? hoc mendum saepius occurrit*) *om. ed. Rom.** **21** presbiterum esse *Grat.* **21–22** chorepiscopus (= χωρεπισκόπους *litteris latinis redditum*) P V: corepiscopus E (*sic etiam codd. ZOGDA in Iuonis trip.*) corepiscopum *Iuo decr. Iuo trip. (codd. CSKNBP) Grat.* chorepiscopos *ed. Rom.** **22** per receptionem E praeceptione *Iuo decr. Iuo trip. Grat. ed. Rom.** (*corr. La.-Co.*^{mg} *ex* P) | oportet epicopi *Iuo decr. Iuo trip. Grat.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:46 AM

La.-Co. 609

ΙΕ′

Ὅτι οὐ δεῖ κληρικὸν ἐν δυσὶν ἐκκλησίαις κατατάσσεσθαι

Κληρικὸς ἀπὸ τοῦ παρόντος μὴ καταταττέσθω ἐν δυσὶν ἐκκλησίαις· ἐμπορίας γὰρ καὶ αἰσχροκερδείας ἴδιον τοῦτο καὶ ἀλλότριον ἐκκλησιαστικῆς συνηθείας. ἠκούσαμεν γὰρ ἐξ αὐτῆς τῆς κυριακῆς φωνῆς ὅτι οὐ *δύναταί* τις *δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ* τοῦ *ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει*. *ἕκαστος* οὖν κατὰ τὴν ἀποστολικὴν φωνὴν *ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἐν τούτῳ* ὀφείλει *μένειν* καὶ προσεδρεύειν ἐν μιᾷ ἐκκλησίᾳ· τὰ γὰρ δι᾽ αἰσχροκέρδειαν γινόμενα ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἀλλότρια τοῦ θεοῦ καθεστήκασι. πρὸς δὲ τὴν τοῦ βίου τούτου χρείαν ἐπιτηδεύματά εἰσι διάφορα· ἐξ αὐτῶν, εἴ τις βούλοιτο, τὰ χρειώδη τοῦ σώματος ποριζέσθω. ἔφη γὰρ ὁ ἀπόστολος· *ταῖς χρείαις μου καὶ τοῖς οὖσι μετ᾽ ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὗται*. καὶ ταῦτα μὲν ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ πόλει, ἐν δὲ τοῖς ἔξω χωρίοις διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν ἀνθρώπων παραχωρείσθω.

ΙϚ′

Ὅτι οὐ δεῖ ἱερατικὸν ἄνδρα ἱματίοις πολυτελέσιν ἀμφιέννυσθαι

Πᾶσα βλακεία καὶ κόσμησις σωματικὴ ἀλλοτρία ἐστὶ τῆς ἱερατικῆς τάξεως. τοὺς οὖν ἑαυτοὺς κοσμοῦντας ἐπισκόπους ἢ κληρικοὺς δι᾽ ἐσθήτων λαμπρῶν καὶ περιφανῶν, τούτους διορθοῦσθαι χρή· εἰ δὲ ἐπιμένοιεν, ἐπιτιμίῳ παραδίδοσθαι· ὡσαύτως καὶ τοὺς τὰ μύρα χριομένους. ἐπειδὴ δὲ *ῥίζα πικρίας ἄνω φύουσα* μίασμα γέγονεν ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, ἡ τῶν χριστιανοκατηγόρων αἵρεσις καὶ οἱ ταύτην δεξάμενοι οὐ μόνον τὰς εἰκονικὰς ἀναζωγραφήσεις ἐβδελύξαντο, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν εὐλάβειαν ἀπώσαντο, τοὺς σεμνῶς καὶ εὐσεβῶς βιοῦντας προσοχθίζοντες· καὶ πεπλήρωται ἐπ᾽ αὐτοῖς τὸ γεγραμμένον· *βδέλυγμα ἁμαρτωλῷ θεοσέβεια*. εἰ εὑρεθῶσι τοίνυν ἐγγελῶντες τοῖς τὴν εὐτελῆ καὶ σεμνὴν ἀμφίασιν περικειμένοις, δι᾽ ἐπιτιμίου διορθούσθωσαν. ἐκ γὰρ τῶν ἄνωθεν χρόνων πᾶς ἱερατικὸς ἀνὴρ μετὰ μετρίας καὶ σεμνῆς ἀμφιάσεως ἐπολιτεύετο – „πᾶν γὰρ ὃ μὴ διὰ χρείαν, ἀλλὰ διὰ καλλωπισμὸν παραλαμβάνεται περπερείας ἔχει κατηγορίαν", ὡς ὁ μέγας ἔφη Βασίλειος –, ἀλλ᾽

Ha. 497
Ma. 435

5–7 οὐ – καταφρονήσει cf. Mt. 6,24; Lc. 16,13 **7–8** ἕκαστος – μένειν cf. 1 Cor. 7,20 **11–12** Act. 20,34 **19** ῥίζα – μίασμα cf. Hebr. 12,15 **23** Sir. 1,25

3–9 cf. Conc. Chalc. can. 10, ACO II 1,2 p. 160, Synag. tit. 19,2 (= Jo. I 1 p. 77–78); Nou. Heracl. 2 p. 76–78 l. 76–87 Konidaris; cf. Troianos p. 300–301 **16–918,3** cf. Conc. Trull. can. 27, ACO ser. II, II 4 p. 35,20–23; Conc. Gangr. epil., Synag. tit. 32,8 p. 98,13–15 (= Jo. I 2 p. 98,20–99,3) **26–27** Bas. reg. breu. (CPG 2875) 49, PG 31, 1116 C 5–6

(H)V T (M) *Can (= Ba Ms Vl Val Cl Pr La Mn Tr)*

2 κατατάττεσθαι V *Ms Val Cl Pr La Mn* **3** κατατασσέσθω T edd. | ἐμπορείας V *Vl* **4** αἰσχροκερδίας *Ms Val Cl Pr Tr* (αἰσχροκερδ′ V) **7** ἕκαστον *Pr* | τὰς ἀποστολικὰς φωνὰς *Val* **8** αἰσχροκερδίαν *Ms Val Cl Pr Tr* (αἰσχροκερδ′ V) **10** αὐτῶν + οὖν *Val*^{pc} (οὖν ins. *Val*^{2}) *Tr* **12** χεῖρες + μου V **16** ἀλλοτρία ἐστὶ] ἀλλότριόν ἐστι M ἀλλότριά εἰσι V *Cl Pr La Mn* ἀλλότριαί εἰσι *Tr* | τάξεως] καταστάσεως *Vl* τάξεως + καὶ καταστάσεως *Tr* **19** ἐπειδὴ] ἐπεὶ *Tr* | ἄνω φύουσα] ἀναφύουσα *La* **20** ἐν om. V *Vl Val Cl Pr La Mn Tr* **22** τοὺς – βιοῦντας] τοῖς … βιοῦσι *Tr* **24** τοίνυν + τινὲς *Tr* **27** περπερίας V *Ba Val Cl Mn*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:46 AM

XV. La.-Co. 610

Quod non oporteat clericum duabus ecclesiis connumerari

Clericus ab instanti tempore non connumeretur in duabus ecclesiis. negotiationis enim est hoc et turpis commodi proprium et ab ecclesiastica consuetudine penitus alienum. audiuimus enim ex ipsa dominica uoce quia *nemo potest duobus dominis seruire; aut enim unum odio habebit et alterum diliget, aut unum sustinebit et alterum contemnet*. *unusquisque* ergo secundum apostolicam uocem *in* quo *uocatus est*, *in* hoc debet manere et in una locari ecclesia. quae enim per turpe lucrum in ecclesiasticis rebus efficiuntur aliena consistunt a deo. ad uitae uero huius necessitatem studia sunt diuersa; ex eis ergo, qui uoluerit, acquirat corporis oportuna. ait enim apostolus: *ad ea quae mihi opus erant et his qui mecum sunt ministrauerunt manus istae*. et haec quidem in hac deo seruanda urbe, ceterum in uillis quae foris sunt propter inopiam hominum indulgeatur. PL 129, 486

XVI.

Quod non oporteat sacratum uirum uestimentis pretiosis indui

Omnis iactantia et ornatura corporalis aliena est a sacrato ordine. eos ergo episcopos uel clericos qui se fulgidis et claris uestibus ornant emendari oportet; quodsi in hoc permanserint, epitimio tradantur; similiter et eos qui ungentis inunguntur. quoniam uero *radice amaritudinis* exorta contaminatio facta est in ecclesia catholica, christianos calumniantium heresis et hi qui hanc receperunt non solum imaginarias picturas abominati sunt, sed et omnem reuerentiam reppulerunt, eos qui religiose ac pie uiuunt offendentes, ac per hoc completur in eis quod scriptum est: abominatio est *peccatori* dei cultus. igitur si inuenti fuerint deridentes eos qui uilibus et religiosis uestimentis amicti sunt, per epitimium corrigantur. priscis enim temporibus omnis sacratus uir cum mediocri ac uili ueste conuersabatur – „omne quippe quod non propter necessitatem suam sed propter uenustatem accipitur elationis habet calumniam“, quemadmodum magnus ait Basilius –, sed neque ex sericis texturis uestem Ha. 498

3–13 = *Iuo decr. VI 311 (PL 161, 508 D – 509 A); Iuo trip. A 2, 12,12; Grat. C. 21 q. 1 c. 1 col. 852,28–43* **3–9** Clericus – deo = *Ans. VII 93 p. 402,7–11; Deusd. II 8 p. 196,3–7 (= Coll. Brit. Var. II 67a f. 191^{v}) (abbreuiatum)* **16–919,3** = *Iuo decr. V 377 (PL 161, 437 A–C); Iuo trip. A 2, 12,13; Grat. C. 21 q. 4 c.1 col. 857,29–858,12; abbreuiatus traditur textus apud Ans. VI 176 p. 349,15–20; Deusd. II 9 p. 196,10–15; Coll. Brit. Var. II 67b f. 191^{v} (uide app. crit.)*

P VE **3–13** = *Iuo decr., Iuo trip., Grat.* **3–9** = *Ans., Deusd., Coll. Brit.* **16–919,3** = *Iuo decr., Iuo trip., Grat.; partim Ans., Deusd., Coll. Brit.*

---

3 ab – tempore *om. Ans. Deusd. Coll. Brit.* **4** commodi proprium] lucri commodum *Grat.* **5** quia] quod *Grat.* **6–8** aut^{1} – ecclesia] et cetera *reliquis omissis Ans. Deusd. Coll. Brit.* **7** ergo] enim P *Iuo decr. Iuo trip. Grat., sed cf. gr.* | in *om. Iuo decr.* **10** diuersa sunt *Grat.* | eis ergo] eis uero E his uero *ed. Rom.** | opportuna *ed. Rom.** **12** deo seruanda] a deo conseruanda *ed. Rom.** seruanda *Iuo decr. Iuo trip. Grat.* **13** indulgatur P **18** contradantur *Grat.* **18–23** similiter – si] qui uero *reliquis omissis Ans. Deusd. Coll. Brit.* **18** et *om.* E *edd.* | unguentis E *edd.* **19** catholica ecclesia *ed. Rom.** **20** heresis] hereticorum *Grat.* | et *Iuo decr.*: etiam *codd. Iuo trip., om. Grat. (mendum* etiam *ipsi interpreti tribuendum esse negauerim)* **21** abhominati VE | et] etiam *Iuo decr. fort. recte, si* etiam *l. 20 traditum hinc translatum est (Dubielzig)* | repulerunt E *edd.* **22** offendentes] odio habentes *ed. Rom.^{mg}* **23** peccatoris E *Iuo trip. Grat.* **24** uestimentis *post* uilibus *Ans. Deusd. Coll. Brit.* **24–919,3** priscis – sunt *om. Coll. Brit.* **24–919,2** priscis – mollibus] scriptum est enim: qui mollibus *reliquis omissis Ans. Deusd.* **26–27** elationis – calumniam] luxus h. crimen *ed. Rom.^{mg}* **26–27** calumniam E: kalumniam P calumpniam V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:46 AM

La.-Co. 612 οὐδὲ ἐκ σηρικῶν ὑφασμάτων πεποικιλμένην ἐσθῆτα ἐνδέδυτό τις, οὐδὲ προσετίθεσαν ἑτερόχροα ἐπιβλήματα ἐν τοῖς ἄκροις τῶν ἱματίων· ἤκουσαν γὰρ ἐκ τῆς θεοφθόγγου γλώττης ὅτι *οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλείων εἰσίν*.

ΙΖ'

Rom. 689 Ὅτι μὴ ἔχων τις τὰ πρὸς ἀπαρτισμὸν μὴ ἐπιχειροίη κτίζειν εὐκτήριον οἶκον

Ὅτι τινὲς τῶν μοναχῶν καταλιπόντες τὰ ἑαυτῶν μοναστήρια, ἐφιέμενοι ἄρχειν καὶ τὸ ὑπακούειν ἀναινόμενοι, ἐγχειροῦσι κτίζειν εὐκτηρίους οἴκους τὰ πρὸς ἀπαρτισμὸν μὴ ἔχοντες· εἴ τις οὖν τοῦτο ἐπιχειρήσοι ποιεῖν, κωλυέσθω ὑπὸ τοῦ κατὰ τὸν τόπον ἐπισκόπου· εἰ δὲ τὰ πρὸς ἀπαρτισμὸν ἔχοι, τὰ βεβουλευμένα αὐτῷ εἰς πέρας ἀγέσθωσαν. τὸ αὐτὸ δὲ φυλάττεσθαι καὶ ἐπὶ λαϊκῶν καὶ κληρικῶν.

ΙΗ'

Ὅτι οὐ δεῖ γυναῖκας ἐνδιαιτᾶσθαι ἐν ἐπισκοπείοις ἢ ἐν ἀνδρείοις μοναστηρίοις

Ἀπρόσκοποι γίνεσθε καὶ τοῖς ἔξωθεν, φησὶν ὁ θεῖος ἀπόστολος, τὸ δὲ γυναῖκας ἐνδιαιτᾶσθαι ἐν ἐπισκοπείοις ἢ καὶ μοναστηρίοις παντὸς προσκόμματος αἴτιον. εἴ τις οὖν δούλην ἢ ἐλευθέραν ἐν τῷ ἐπισκοπείῳ κτώμενος φωραθείη ἢ ἐν μοναστηρίῳ πρὸς ἐγχείρησιν διακονίας τινός, ἐπιτιμάσθω, ἐπιμένων δὲ καθαιρείσθω. εἰ δὲ καὶ τύχοι ἐν προαστείοις γυναῖκας εἶναι καὶ θελήσοι ἐπίσκοπος ἢ ἡγούμενος πορείαν ἐν τοῖς ἐκεῖσε ποιήσασθαι, παρόντος ἐπισκόπου ἢ ἡγουμένου μηδόλως ἐγχείρησιν διακονίας ποιεῖσθαι κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν γυναικί, ἀλλ' ἰδιαζέτω ἐν ἑτέρῳ τόπῳ, ἕως ἂν τὴν ἀπαναχώρησιν ποιήσηται ὁ ἐπίσκοπος ‹ἢ ὁ ἡγούμενος›, διὰ τὸ ἀνεπίληπτον.

---

3 Mt. 11,8 **13** cf. 1 Cor. 10,32; Col. 4,5; 1 Thess. 4,12

6–10 cf. Nou. Iust. 131,7 p. 657,8–17 Schöll/Kroll; cf. Troianos p. 301–302 **13–16** cf. Conc. Nic. I can. 3, Synag. tit. 28,1 (= Jo. I 1 p. 25–26); Conc. Trull. can. 5, ACO ser. II, II 4 p. 27; Conc. Anc. can. 19, Synag. tit. 34,2 (= Jo. I 2 p. 70); Bas. epist. 55 (Paregorio presb.) p. 141–142 Courtonne I = can. 88 (Jo. II p. 169–172); Nou. Iust. 123,29 p. 615,26–616,16 Schöll/Kroll; cf. Troianos p. 302–303

(H)V T (M) *Can (= Ba Ms Vl Val Cl Pr La Mn Tr)*

1 ἐνδέδυτό τις οὐδὲ *Ba Ms Vl Val*: ἐνεδέδυτό τις οὐδὲ T *Tr* edd. ἐνδέδυτο οὐδέ τι V Pr^{ac} (ἐνεδέδυντο οὐδέ τινα Pr^{pc} [ε², ν², να add. Pr^{2} s.l.]) *Mn* ἐνδέδυτο οὐκ ἔτι *Cl* ἐνεδέδυντο οὐδέ τι *La* **2–3** θεοφθέγκτου *Vl* **3** γλώσσης Val^{pc} *Pr La* | φρονοῦντες V | βασιλείων V *Vl Val, cf. N. T* (text. byz.): βασιλειῶν *Ba Ms* βασιλέων T *Cl Pr La Mn* edd. (uar. lect. in *N. T., cf. Vulg.*) **5** Ὅτι – τις] Ὅτι οἱ μὴ ἔχοντες *Vl* | ἐπιχειρεῖν V *Pr Mn* ἐπιχειροῖεν *Vl* ἐπιχειροῖν sic *Ba* **6** Ὅτι om. *Tr* | ὡς ἐφιέμενοι τοῦ ἄρχειν *Tr* **7** ἀπαναινόμενοι V Ba^{pc} (πα add. Ba^{2} s.l.) *Vl* Val^{pc} (ἀπ' add. Val^{2} in marg.) *Cl Pr La Mn Tr* | ἐγχειροῦσι V *Cl Pr Mn Tr* (fort. ex coni.); cf. lat.: ἐγχειρίζουσι T *Ba Ms Vl Val La* edd. **8** ἐπιχειρήσει Vc *Tr* edd. (ἐπιχειρήσ sic T) | τὸν om. Ba^{ac} (add. Ba^{2} s.l.) **9** ἔχει *Tr* **10** ἀγέσθω *Tr* | φυλαττέσθω *Tr* **12** διαιτᾶσθαι H | μοναστηρίοις ἀνδρείοις *Pr* | ἀνδρώοις T edd. **13** γίνεσθαι V T *Ba Ms* Cl^{ac} *Mn* | ἔξω V *Mn* (ex *N. T.*, ut uidetur) **14** καὶ om. *La Tr* **15** ἐν¹ – μοναστηρίῳ] ἐν τῶ ἐπισκοπείω ἢ τῶ μοναστηρίω κτώμενος φωραθείη *Vl* | τῷ om. *Tr* **17** θελήσει *Vl* ed.Rom.* (ex Vc [θελήσ sic T]) | ἐπίσκοπος ἢ ἡγούμενος] ἡγούμενος ἢ ἐπίσκοπος V ὁ ἐπίσκοπος ἢ ὁ ἡγούμενος *Ms Vl* (ὁ² add. Vl^{2}) *La* ὁ ἐπίσκοπος ἢ ἡγουμένη sic *Val* **18** ἐκεῖσε] ἐκεῖ V **19** ποιεῖσθαι – γυναικί] ποιείσθω … γυνή *Tr* ed.Rom.* | γυναῖκα *La* **20** ἀπαναχώρησιν T *Ba Ms*: ἐπαναχώρησιν V *Cl Pr La Mn* edd. ἀποχώρησιν *Vl Val* ὑπαναχώρησιν *Tr* | ποιήσηται] ποιήσεται Ml (ποιήσ sic T) *Ba* ποιήσωνται ed.Rom.* (ex ποιήσονται Vc) | ἢ ὁ ἡγούμενος add. ed.Rom. (cf. lat.)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:46 AM

quis uariatam induebat, neque apponebant uariorum colorum ornamenta in summi- La.-Co. 611
tatibus uestimentorum; audierant enim ex deisona lingua quia *qui mollibus uestiuntur in domibus regum sunt*.

XVII.

Vt qui non habet ea quae ad consummationem sufficiant minime oratoriam aedifica- Rom. 689
re domum incipiat

Quia quidam monachorum deserentes monasteria sua, praeesse anhelantes et obo-
edire renuentes, inchoant construere oratorias domos, ea quae ad perfectionem
necessaria sunt non habentes: quisquis hoc nisus fuerit agere, prohibeatur a loci epis-
copo; at uero si sumptus sufficientes ad perficiendum habuerit, quae ab ipso desi-
derantur ad terminum perducantur. idipsum autem seruandum est etiam super laicis
et clericis.

XVIII.

Quod non oporteat feminas habitare in episcopiis uel uirorum monasteriis

Sine offensione estote his etiam *qui foris sunt*, diuinus dicit apostolus, feminas autem
commorari in episcopiis uel etiam in monasteriis omnis est offensionis materia.
quisquis ergo ancillam uel liberam in episcopio possidere claruerit uel in monasterio PL 129, 487
ad opus ministerii alicuius, increpetur, si autem permanserit, deponatur. porro si
contigerit in proastiis feminas esse et uoluerit episcopus uel abbas iter ad ea facere,
praesente episcopo uel abbate nullatenus opus ministerii facere eo tempore mulieri
liceat, sed seorsum moretur in alio loco, donec episcopus uel abbas recedat, propter
inreprehensibilitatem.

P VE

---

1 apponebat *ed. Rom.*, sed cf. gr. et infra* audierant **1–2** sumitatibus P summitate *Grat.* **2** enim] autem *ed. Rom.** | ex deisona lingua *om. Grat.* **3** regum] *cf. app. crit. gr.* **5** consumationem VE (*corr.* F) **9** quisquis + igitur *ed. Rom.* (cf. gr.); exspectaueris* quisquis + ergo *coll. l. 17 al. (Dubielzig)* | nisus] uisus *ed. Rom.* ((error typogr., ut uidetur)* **10** perficiendum] perfectionem *ed. Rom.** **10–11** desiderantur] *Anast. uertit* βεβουλημένα *(Dubielzig)* **14** oportet *ed. Rom.** | feminis P^{ac} (i^2 *exp.,* a *superscr.* P^x) **16** comorari P communicari E | in^2 *om.* E *edd.* **19** ea] eas E *edd.* **20** ministerii (monasterii *La.-Co. Mansi* [*error typogr., ut uidetur*]) opus F *edd.* **22** irreprehensibilitatem V *edd.* reprehensibilitatem E

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:46 AM

ΙΘ′

Περὶ τοῦ ἐκτὸς δοσίων τὰς καταταγὰς τῶν ἱερατικῶν μοναχῶν τε καὶ μοναστριῶν γίνεσθαι

Ma. 438 Τοσοῦτον κατενεμήθη τῆς φιλαργυρίας τὸ μῦσος εἰς τοὺς ἡγήτορας τῶν ἐκκλησιῶν, ὥστε καί τινας τῶν λεγομένων εὐλαβῶν ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν *ἐπιλαθομένους τὰς ἐντολὰς* τοῦ κυρίου ἐξαπατηθῆναι καὶ διὰ χρυσίου τὰς εἰσδοχὰς τῶν προσερχομένων τῷ τε ἱερατικῷ τάγματι καὶ τῷ μονήρει βίῳ ποιεῖσθαι. καὶ γίνεται „ὧν ἡ La.-Co. 613 ἀρχὴ ἀδόκιμος καὶ τὸ πᾶν ἀπόβλητον", ὥς φησιν ὁ μέγας Βασίλειος. οὐδὲ γὰρ *θεῷ* διὰ *μαμωνᾶ δουλεύειν* ἔξεστιν. εἴ τις οὖν εὑρεθείη τοῦτο ποιῶν, εἰ μὲν ἐπίσκοπος ἢ ἡγούμενος ἤ τις τοῦ ἱερατικοῦ, ἢ παυσάσθω ἢ καθαιρείσθω κατὰ τὸν δεύτερον κανόνα τῆς ἐν Καλχηδόνι ἁγίας συνόδου, εἰ δὲ ἡγουμένη, ἐκδιωχθήτω ἐκ τοῦ μοναστηρίου καὶ παραδοθήτω ἐν ἑτέρῳ μοναστηρίῳ πρὸς ὑποταγήν, ὡσαύτως καὶ ἡγούμενος μὴ ἔχων χειροτονίαν πρεσβυτέρου. ἐπὶ δὲ τῶν παρὰ γονέων διδομένων δίκην προικῴων τοῖς τέκνοις ἢ ἰδιοκτήτων αὐτῶν πραγμάτων προσαγομένων, ὁμο- Rom. 690 Ha. 500 λογούντων τῶν προσαγόντων ταῦτα εἶναι ἀφιερωμένα τῷ θεῷ, ὡρίσαμεν, κἂν τε μείνοι, κἂν τε ἐξέλθοι, μένειν αὐτὰ ἐν τῷ μοναστηρίῳ κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν αὐτῶν, εἰ μὴ εἴη αἰτία τοῦ προεστῶτος.

Κ′

Ὅτι οὐ δεῖ ἀπὸ τοῦ παρόντος γίνεσθαι διπλοῦν μοναστήριον καὶ περὶ τῶν διπλῶν μοναστηρίων

Ἀπὸ τοῦ παρόντος ὁρίζομεν μὴ γίνεσθαι διπλοῦν μοναστήριον, ὅτι *σκάνδαλον* καὶ *πρόσκομμα* τοῖς πολλοῖς τοῦτο γίνεται. εἰ δέ τινες μετὰ συγγενῶν προαιροῦνται ἀποτάξασθαι καὶ τῷ μονήρει βίῳ κατακολουθεῖν, τοὺς μὲν ἄνδρας δέον ἀπιέναι εἰς ἀνδρεῖον μοναστήριον καὶ τὰς γυναῖκας εἰσιέναι ἐν γυναικείῳ μοναστηρίῳ· ἐπὶ τούτῳ γὰρ *εὐαρεστεῖται ὁ θεός*. τὰ δὲ ὄντα ἕως τοῦ νῦν διπλᾶ κρατείτωσαν κατὰ τὸν κανόνα τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου καὶ κατὰ τὴν διαταγὴν αὐτοῦ οὕτω διατυπούσθωσαν· μὴ διαιτάσθωσαν ἐν ἑνὶ μοναστηρίῳ μοναχοὶ καὶ μονάστριαι·

5–6 cf. Ps. 118,176 **8–9** cf. Mt. 6,24; Lc. 16,13 **21–22** cf. Rom. 14,13 **25** Hebr. 13,16

7–8 Bas. ieiun. hom. II (CPG 2846), PG 31, 192 A 1–2 **10–11** cf. Conc. Chalc. can. 2 (laudatur supra p. 904,22–906,4) **13–17** cf. Cod. Iust. 1,3,38(39) pr. p. 24 Krüger; Nou. Iust. 5,4 p. 32,13–19; 5,7 p. 33,14–18 Schöll/Kroll; cf. Troianos p. 303–304 **21–922,8** cf. Cod. Iust. 1,3,43(44) p. 29–30 Krüger; Nou. Iust. 123,36 p. 619,26–620,6; 133,3 pr. p. 669,26–670,10 Schöll/Kroll; cf. Troianos p. 304–305 **21–25** cf. Conc. Trull. can. 46, ACO ser. II, II 4 p. 43 **25–26** cf. Bas. reg. fus. (CPG 2875) 33, PG 31, 997–1000; reg. breu. (CPG 2875) 108–111 et 220, PG 31, 1156–1157 et 1228

(H)V T (M) *Can (= Ba Ms Vl Val Cl Pr La Mn Tr)*

---

2 δόσεων V T *Mn* edd., sed cf. supra p. 904,2 | καταγωγὰς *Vl*^{ac} (τὰ *Vl*^{2} s.l.) | ἱερατικῶν + ἀνδρῶν T *Val* edd. (cf. lat.) | τε om. *Ba*^{ac} (add. *Ba*^{2} s.l.) | μοναστηρίων *Ba* **4** τοσούτω *Val* **5** λεγομένων om. V *Mn* **5–6** τῶν ἐντολῶν V *La Mn* (sed cf. *Sept.*) τῆς ἐντολῆς *Tr* **7** τε *om. Ba Ms Vl* | μονήρη V **9** διὰ] καὶ *Tr* (ex *N. T.*, ut uidetur) | μαμωνᾶν *Vl* | εὑρεθῆ V *Cl La Mn Tr* | ἐπίσκοπος + εἴη T *La* (cf. lat.) + ἤ *Val* **9–10** ἢ ἡγούμενος om. *La* (uide infra ad l. 11) **10** ἡγούμενος + ἐστὶν V *Mn* **10–11** κατὰ – συνόδου om. *La*^{ac} (add. *La*^{1} in marg.) **11** Χαλκηδόνι *Vl La Mn Tr* ed. Rom.* | ἁγίας om. T edd. | ἡγούμενος *La*, ἡγουμένη + ἤ *Val* | ἐκ om. *Ms Tr* ed. Rom.* **13** παρὰ + τῶν *Val*^{ac} (eras.) | παραδιδομένων *Cl Pr* παραδεδομένων *La* **14** ἢ om. *Val* | αὐτῶν om. *Val* **15** ταῦτα] αὐτὰ *Ms* πάντα *Val* **16** μείνη T edd. μένη *Val* | ἐξέλθη T edd. | αὐτῶν] αὐτοῦ *Can*, sed cf. lat. **19–20** τῶν – μοναστηρίων] τῶν ὄντων τοιούτων *La* **21** παρόντος + κανόνος *Tr* **23** μονήρει] μονήρη V | δέον] δεῖ *Tr* **24** ἀνδρῶον T *Vl*^{pc} edd. ἀνδρῶν *Tr* | καὶ τὰς] τὰς δὲ *Tr* **24–25** τοῦτο *Cl Tr* **25** ὁ om. T *Val* edd., sed cf. *N. T.* **27** μὴ διαιτάσθωσαν om. *Ba*^{ac} (add. *Ba*^{2mg}) | διαιτάσθωσαν + δὲ *Tr*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:46 AM

XVIIII.

Vt sine dationibus sponsiones sacrorum uirorum, monachorum quoque ac monacharum fiant

In tantum inoleuit auaritiae facinus in rectores ecclesiarum, ut etiam quidam eorum qui dicuntur religiosi uiri atque mulieres *obliuiscentes mandatorum* domini decipiantur et per aurum introitus accedentium tam ad sacratum ordinem quam ad monasticam uitam efficiant. unde fit ut „quorum initium improbabile est omnia sint proicienda“, ut magnus ait Basilius. neque enim *deo* per *mamona seruire* licet. si La.-Co. 614 quis ergo inuentus fuerit hoc faciens, si quidem episcopus uel abbas extiterit uel quilibet de sacrato collegio, aut desinat aut deponatur iuxta secundam regulam sancti Chalcedonensis concilii, abbatissa uero eiciatur de monasterio et tradatur in alio monasterio ad subiectionem, similiter et abbas qui non habuerit manus impositionem presbyteri. porro de his quae filiis a parentibus dantur more dotis uel si qua ex propriis rebus adquisita offeruntur, profitentibus his qui ea offerunt deo dicanda, diffiniuimus, siue perseuerauerint siue exierint, manere illa in monasterio secundum Rom. 690 Ha. 499 repromissionem ipsorum, nisi fuerit culpa praelati.

XX.

Quod non oporteat amodo duplex monasterium fieri et de duplis monasteriis

Ex hoc diffinimus minime duplex fieri monasterium, quia *scandalum* id et *offendiculum* multis efficitur. si uero aliqui cum cognatis abrenuntiare et monasticam uitam sectari uoluerint, debent uiri quidem uirorum adire coenobium, feminae uero mulierum ingredi monasterium; in hoc enim placatur *deus*. quae autem hactenus sunt dupla, teneant secundum regulam sancti patris nostri Basilii et secundum praeceptionem eius ita formentur: non habitent in uno monasterio monachi et monachae; adulterium enim intercipit cohabitationem. non habeat aditum monachus ad mona-

---

13–16 porro – praelati = *Coll. Caes. IX 60 f. 82^{r}* **19–923,6** = *Iuo decr. VII 25 (PL 161, 551 B–C); Iuo trip. A 2, 12,14; Grat. C. 18 q. 2 c. 21 col. 834,50–835,19*

P VE **13–16** = *Coll. Caes.* **19–923,6** = *Iuo decr., Iuo trip., Grat.*

2 sponsiones] admissiones *ed. Rom.*^{mg} (*exspectaueris* ordinationes*;* κατατάσσω ~ ordino *habent Gloss.; cf. etiam LBG s.u.* καταταγή) | uirorum] *cf. gr.* T **4** quidam *ed. Rom.*: quosdam *codd.* (*an mendum Anastasii? cf. gr.* τινας) **6** introitus] receptiones *ed. Rom.*^{mg} **8** mammona E *edd.* **11** Chalcedonensis (P^{ec})] Chalcidonensis V Calcidonensis E **13** de his *om.* F *edd.* | dotis + in monasteriis *Coll. Caes.* **14** acquisita E *edd.* | dicanda] „*gr.* dicata“ *ed. Rom.*^{mg} **15** diffinimus E *Coll. Caes.* definimus *ed. Rom.** (def- *ut semper*) **16** culpa fuerit *Coll. Caes.* | fuerint P **19** Ex hoc VE *(cf. gr.)*: Et hoc P *Iuo decr. Iuo trip., om. Grat.* **21** quidem uiri E *edd.* **22** placatur] prometetur *Vulg., sed cf. e.g. Cassiod. compl. in Hebr. c. 17,15–16 Donelin (PL 70, 1362 A 14); cf. etiam Vet. Lat. (Beuron) Hebr. 13,16 ad loc.* **23** teneant *om. Iuo decr. Iuo trip. Grat., sed cf. gr.* | regulam – secundum^{2}] *om.* P^{ac} (*add.* P^{c} *in marg.*) | nostri *om. Iuo decr. Iuo trip. Grat.* **25** cohabitatio *Iuo decr.* | non] si *Iuo decr. Iuo trip. Grat., sed cf. gr.* | aditum ~ παρρησίαν (*Anast. liberius uertit; cf. etiam ThLL s.u.* aditus II)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:46 AM

μοιχεία γὰρ μεσολαβεῖ τὴν συνδιαίτησιν. μὴ ἐχέτω παρρησίαν μοναχὸς πρὸς μονάστριαν ἢ μονάστρια πρὸς μοναχὸν ἰδίᾳ προσομιλεῖν. μὴ κοιταζέσθω μοναχὸς ἐν γυναικείῳ μοναστηρίῳ μηδὲ συνεσθιέτω μοναστρίᾳ κατὰ μόνας. καὶ ὅτε τὰ ἀναγκαῖα τοῦ βίου παρὰ τοῦ ἀνδρείου μέρους πρὸς τὰς κανονικὰς ἀποκομίζονται, ἔξωθεν τῆς πύλης ταῦτα λαμβανέτω ἡ ἡγουμένη τοῦ γυναικείου μοναστηρίου μετὰ γραός τινος μοναστρίας. εἰ δὲ συμβῇ καὶ συγγενῆ τινα θέλει θεάσασθαι ὁ μοναχός, ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς ἡγουμένης ταύτῃ προσομιλείτω διὰ μικρῶν καὶ βραχέων λόγων καὶ συντόμως ἐξ αὐτῆς ἀπαναχωρείτω.

ΚΑ'

Ὅτι οὐ δεῖ καταλιμπάνειν τοὺς μοναχοὺς τὰ οἰκεῖα μοναστήρια καὶ ἐν ἑτέροις μεταβαίνειν

Μὴ δεῖν μοναχὸν ἢ μονάστριαν καταλιμπάνειν τὴν οἰκείαν μονὴν καὶ ἐν ἑτέρᾳ ἀπέρχεσθαι. εἰ δὲ συμβῇ τοῦτο, ξενοδοχεῖσθαι αὐτὸν ἀναγκαῖον, προσλαμβάνεσθαι δὲ ἄνευ γνώμης τοῦ ἡγουμένου αὐτοῦ οὐ προσήκει.

Ma. 439
La.-Co. 616

ΚΒ'

Ὅτι δεῖ μετ' εὐχαριστίας καὶ πάσης φειδοῦς καὶ εὐλαβείας μοναχούς, εἰ συμβῇ, μετὰ γυναικῶν ἐσθίειν

Θεῷ μὲν τὸ πᾶν ἀνατίθεσθαι καὶ οὐ τοῖς ἰδίοις θελήμασι δουλοῦσθαι μέγα χρῆμα τυγχάνει· *εἴτε γὰρ ἐσθίετε εἴτε πίνετε*, ὁ θεῖος ἀπόστολός φησι, *πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιεῖτε*. Χριστὸς οὖν ὁ θεὸς ἡμῶν ἐν τοῖς εὐαγγελίοις αὐτοῦ τὰς ἀρχὰς τῶν ἁμαρτημάτων ἐκκόπτειν προστέταχεν· οὐ γὰρ ἡ μοιχεία μόνον παρ' αὐτοῦ κολάζεται, ἀλλὰ καὶ ἡ κίνησις τοῦ λογισμοῦ πρὸς τὴν τῆς μοιχείας ἐγχείρησιν κατακέκριται λέγοντος αὐτοῦ· *ὁ ἐμβλέψας γυναικὶ πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ*. ἔνθεν οὖν μαθητευθέντες λογισμοὺς ὀφείλομεν καθαίρειν· εἰ γὰρ καὶ *πάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει*, ὡς ἐξ ἀποστολικῆς φωνῆς διδασκόμεθα. ἐπάναγκες οὖν ἐστι παντὶ ἀνδρὶ διὰ τὸ ζῆν ἐσθίειν. καὶ οἷς μὲν βίος ἐστὶ γάμου καὶ τέκνων καὶ λαϊκῆς διαθέσεως, ἀναμὶξ ἐσθίειν ἄνδρας καὶ γυναῖκας τῶν ἀδιαβλήτων ἐστί, μόνον τῷ διδόντι τὴν τροφὴν τὴν εὐχαριστίαν προσάγοντας καὶ μὴ διά τινων θυμελικῶν ἐπιτηδευμάτων εἴτουν σατανικῶν ᾀσμάτων κιθαρῶν τε καὶ πορνικῶν

Rom. 691

19–20 1 Cor. 10,31 **23–24** Mt. 5,28 **25** 1 Cor. 10,23

2–3 μὴ – μοναστηρίῳ cf. Conc. Trull. can. 47, ACO ser. II, II 4 p. 44,2 **12–14** cf. Conc. Chalc. can. 4, ACO II 1,2 p. 159, Synag. tit. 33,3 (= Jo. I 1 p. 72–74); Nou. Iust. 3,2 pr. p. 21,28–30; 5,7 p. 33,14–19 Schöll/Kroll; cf. Troianos p. 305 **28–924,1** καὶ – λυγισμάτων cf. Conc. Trull. can. 51, ACO ser. II, II 4 p. 45,3–4

(H)V T (M) *Can (= Ba Ms Vl Val Cl Pr La Mn Tr)*

1 τῇ συνδιαιτήσει T edd. | μὴ] μηδὲ *Tr* | μοναχὸς παρρησίαν V *Cl Pr La Mn Tr* **2** ὁμιλεῖν V *Mn Tr* προσομιλείτω *Cl La* | μὴ] μηδὲ *Tr* | κοιταζέτω V **3** ἐσθιέτω V *Mn* | μονάστρια V (prob.) T *Mn Tr* **4** τοῦ² om. V | ἀνδρώου T *Vl*^{pc} *Pr*^{pc} *Tr* edd. **5** γυναικείου] οἰκείου *Tr* **6** συμβῇ om. V | θέλη *Val* θελήσει Vc edd. | ὁ om. *Ba* **8** καὶ – ἀπαναχωρείτω om. V *Cl Pr La Mn* | ὑπαναχωρείτω *Tr* ἐπαναχωρείτω ed. Rom.* **12** Μὴ δεῖν] Οὐ δεῖ *Tr* **12–13** ἐπέρχεσθαι *Cl* **13** τοῦτο συμβῇ *La* | δὲ² + αὐτὸν *Vl Val* **14** γνώμης om. *Val* | προσῆκεν *Vl* **18** οὐ] μὴ *La* | δουλοῦσθαι erasum in V **19** πίνετε] τι ποιεῖτε T (ex *N. T.*) **20** οὖν] δὲ *Tr* **23** ἐμβλέψας γυναικὶ] βλέπων γυναῖκα *N. T.*, sed saepe sic laudatur locus apud patres graecos | γυναῖκα *Ba* (ex *N. T.*) | ἐπιθυμῆσαι + αὐτὴν V *Cl Pr Mn* + αὐτῆς *La Tr* (cf. uarias lectiones in *N. T.*) **24** καθαιρεῖν V T *Val La Mn* edd. i.t. (corr. ed. Rom.^{mg}) **26** μὲν + ὁ *Tr* **27** ἄνδρας + τε V *Mn* **28** μόνῳ *Vl La* | τὴν¹ om. V *Ms La Mn Tr* | προσαγέτωσαν T edd. (cf. lat.) | καὶ om. *Tr* | διά] μετά *Tr* **29** ἐπιτηδευμάτων θυμελικῶν *Pr* | εἴτουν] ἤτουν *Ms Cl Pr* ἤγουν *Val* | κιθαρικῶν *Tr*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:46 AM

cham uel monacha ad monachum secreto ad collocutionem. non cubet monachus in muliebri monasterio neque cum monacha singulariter conuiuetur. et quando necessaria uitae a uirorum parte ad regulares deferuntur, extra portam haec suscipiat abbatissa monasterii feminarum cum quadam uetula monacha. porro si contigerit et aliquam propinquam suam uidere uoluerit monachus, in praesentia abbatissae huic confabuletur per modica et compendiosa uerba et in breui ab ea discedat.

XXI.

PL 129, 488

Quod non oporteat monachos deserere propria monasteria et in alia transire

Non oportere monachum uel monacham monasterium proprium relinquere et ad alia proficisci. quodsi contigerit hoc, recipi hunc hospitio necesse est, assumi autem La.-Co. 615 eum sine uoluntate abbatis eius non conuenit.

XXII.

Quod oporteat cum gratiarum actione et omni parcitate ac reuerentia monachos, si contigerit, cum feminis manducare

Deo quidem totum committere et non propriis uoluntatibus deseruire magna res est. *siue* enim *manducatis siue bibitis*, diuinus apostolus dicit, *omnia in gloriam dei facite*. Christus ergo deus noster in euangeliis suis initia peccatorum recidere praecepit; non enim moechia tantum ab eo inhibetur, sed et motio cogitationis ad moechiae commissum damnatur dicente eo: *qui uiderit mulierem ad concupiscendum eam, iam* Rom. 691 *moechatus est eam in corde suo*. hinc ergo edocti cogitationes debemus mundare. nam etsi *omnia licent, sed non omnia expediunt*, ut ex apostolica uoce docemur. necessarium ergo est omni homini manducare, ut uiuat. et quidem inter eos quibus uita est nuptiarum et natorum atque laicalis affectus, manducare uiros et mulieres simul nulli detractioni patet, tantum ut ei qui dat escam gratias agant et non ab eis per quasdam thymelicas uoluptates satanae imago cantibus citharisque ac meretriciis

9–11 = *Coll. Caes. IX 55 f. 82*^{r}

P VE **9–11** = *Coll. Caes.*

1 cubat *Iuo decr.* **2** singulariter cum monacha *ed. Rom.** **3** deferuntur + monachas *Iuo decr.* **4** et] ut F *Iuo decr. edd., sed cf. gr.* **8** transire in alia E *edd.* **9** oportet *Coll. Caes.* **10** hoc *om. Coll. Caes.* | hunc + uel hanc *Coll. Caes.* **11** eum] cum E, *om. Coll. Caes.* | eius *om. Coll. Caes.* **15** committere] omni tempore *(sic)* P **18** ab eo tantum *ed. Rom.** **19** concupiscendam P, *sed cf. Vulg.* | eam] *Anast. ex Vulg., ut uidetur* **24** detractione P | agant] *cf. gr.* T **25** satanae imago] *Anast. pro* σατανικῶν *intellexit* σατᾶν εἰκὼν *(Dubielzig) ideoque uerbo* εἴτουν *neglecto et uerbis* ab eis *et* coli uideatur *additis sententiam penitus mutauit* („*gr.* et non per quasdam thymelicas uoluptates hoc est satanicas cantilenas citharasque et meretrices inflexiones, quibus“ *ed. Rom.*^{mg}) | cantibus *scripsi coll. gr.*: cantantibus *codd.* | ac] atque E *edd.* | metriciis P

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:46 AM

λυγισμάτων· οἷς ἐπέρχεται προφητικὴ ἀρὰ οὑτωσὶ λέγουσα· *οὐαὶ οἱ μετὰ κιθάρας καὶ ψαλτηρίου τὸν οἶνον πίνοντες, τὰ δὲ ἔργα κυρίου οὐκ ἐμβλέπουσι καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ οὐ κατανοοῦσι*. καὶ εἰ πώποτε εἶεν τοιοῦτοι ἐν τοῖς χριστιανοῖς, διορθούσθωσαν· εἰ δὲ μή γε, κρατείτωσαν ἐπ᾽ αὐτοῖς τὰ παρὰ τῶν πρὸ ἡμῶν κανονικῶς ἐκδοθέντα. οἷς δὲ ὁ βίος ἐστὶν ἡσύχιος καὶ μονότροπος, ὡς συνταξαμένοις κυ- 5
Ha. 501 ρίῳ τῷ θεῷ *ζυγὸν* μονήρη *ἄραι, καθίσαι* τε *κατὰ μόνας καὶ σιωπῆσαι*. ἀλλὰ μὴν καὶ τοῖς ἱερατικὸν ἐκλεξαμένοις βίον οὐδ᾽ ὅλως ἔξεστι κατ᾽ ἰδίαν γυναιξὶ συνεσθίειν, εἰ μή πω μετά τινων θεοφόβων καὶ εὐλαβῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἵνα καὶ αὐτὴ ἡ συνεστίασις πρὸς κατόρθωσιν πνευματικὴν ἀπάγῃ· καὶ ἐπὶ συγγενῶν δὲ τὸ αὐτὸ ποιείτω. εἰ δὲ καὶ αὖθις ἐν ὁδοιπορίᾳ συμβῇ τὰ τῆς ἀναγκαίας χρείας μὴ ἐπιφέρεσθαι 10
μοναχὸν ἢ ἱερατικὸν ἄνδρα καὶ διὰ τὸ ἀναγκαῖον καταλῦσαι βούλεται εἴτε ἐν πανδοχείῳ ἢ καὶ ἐν οἴκῳ τινός, ἄδειαν ἔχειν αὐτὸν τοῦτο ποιεῖν, ὡς τῆς χρείας κατεπειγούσης.

1–3 cf. Is. 5,11–12 **6** cf. Thren. (Lam.) 3,27–28

10–13 cf. Can. ap. 54, Synag. tit. 30,3 (= Jo. I 2 p. 37), Metzger III p. 296

(H)V T (M) *Can (= Ba Ms Vl Val Cl Pr La Mn Tr)*

1 λιγυσμάτων *Vl Tr* λιγισμάτων *Val*^{ac} | ἡ ante προφητικὴ add. *Tr* **2** πίνουσιν *Ba Ms* (ex *Sept.)* | καὶ^{2} + εἰς V *Mn* **3** που ποτὲ *Tr* ed.Rom.* **5** οἷς] ὧ *Tr* | ὡς συνταξαμένοις] ὁ συνταξάμενος V *Cl Pr Mn* ὡς συνταξάμενος *La Tr* **6** καθίσεται (καθήσεται *Tr*) κατὰ … σιωπήσει V *Cl Pr La Mn Tr* (ex *Sept.*, ut uidetur) | καθίσαι τε] καθήσεται καὶ *Ba* καθῆσαι τὲ *Ms* | κατὰ μόνας om. T edd. (cf. lat.) **7** γυναικὶ V **8** πω] που ed.Rom.* | καὶ^{2}] ἢ καὶ *Ms* ἢ *Val* **9–10** ποιείσθω ed.Rom.* (ex lat., ut uidetur) **11** ἢ] ἢ καὶ *Ba Ms Val Cl Pr* καὶ *Vl* | βούλεται om. T (cf. lat.) **12** ἢ καὶ] ἢ V *La Mn* εἴτε *Tr* **12–13** κατεπειγούσης + μόνον μετ᾽ εὐλαβείας *Tr* („al. cod. addit. μόνον ἔστω μετ᾽ εὐλαβείας“ ed.Rom.^{mg})

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:46 AM

contortionibus coli uideatur; quibus superueniet prophetica maledictio quae ita dicit: Vae qui cum cithara et psalterio uinum bibunt, opera autem domini non intuentur et opera manuum eius non intellegunt! et si usquam fuerint inter christianos huiusmodi, corrigantur; sin autem, obtineantur super eis quae sunt ante nos regulariter edita. quibus autem uita est solitaria et unius moris, ut eis uidelicet est qui domino deo iugum se singulare tollere spondent, sedere et tacere conuenit. sed et his qui sacratam Ha. 502
elegerunt uitam nullo modo licet secreto cum mulieribus conuiuari, nisi forte cum quibusdam deum timentibus et reuerendis uiris uel etiam mulieribus, quatinus et ipsa conuiuatio ad directionem spiritalem proficiat; et inter consanguineos quoque idipsum efficiatur. rursusque si contigerit in itinere monachum uel sacratum uirum non circumferre quae uictui oportuna sunt et propter necessitatem diuertere siue in xenodochium siue in domum alicuius, licentiam habebit hoc faciendi, tanquam urgente necessitate.

P VE

2–3 Vae – intellegunt] *Anast. uertit ex gr.; cf. etiam Vet. Lat. (Beuron) Is. 5,11-12* **2** cythara V citera E **3** intelligunt E *edd.* **4** obtineant *ed. Rom.** **5** uita – moris] uita est quieta et solitaria *ed. Rom.*^{mg} | est^{2} *om. ed. Rom.** | qui domino deo] quid non deo E qui domini F^{2} *edd.* **6** sedere et tacere] *cf. gr.* T **7** elegere *ed. Rom.** **11** opportuna *ed. Rom.**

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 9:46 AM

Rom. 696 La.-Co. 624 Ha. 508 Ma. 458 PG 98, 1436

Τῷ τὰ πάντα ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ κυρίῳ Ἀδριανῷ πάπᾳ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ταράσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης ἐν κυρίῳ χαίρειν

Ἤρκει μὲν ἡ σωτηριώδης οἰκονομία *τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ* πρὸς εἰρήνην ὁμόνοιάν τε καὶ συμφωνίαν πᾶσι τοῖς χριστιανοῖς. αὐτὸς γὰρ
PG 98, 1437 μετὰ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀναβίωσιν τοῖς ἀποστόλοις αὐτοῦ *ἐμφυσήσας* ἔφη· *εἰρήνην τὴν*
La.-Co. 625 *ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν, εἰρήνην* τὴν ἐμὴν *ἀφίημι ὑμῖν*. τοὔνεκεν διαμαρτυρόμενος πᾶσιν ἡμῖν *ὁ ἁρπαγεὶς* εἰς *τρίτον οὐρανὸν* καὶ *εἰς τὸν παράδεισον* εἰσελθὼν *καὶ ἀκούσας ἄρρητα ῥήματα* Παῦλος ὁ θεῖος ἀπόστολος ἀπεφήνατο εἰπών· Χριστός *ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἓν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, τὴν ἔχθραν, ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ*. καὶ αὖθις Θεσσαλονικεῦσι γράφων παραγγέλλει· *ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις, ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς*
Ha. 509 *ἡμῶν*. ἀλλ' ἐπειδὴ *ὁ* ἀρχέκακος *ἐχθρὸς διάβολος* οὐ διέλιπε κατὰ διαφόρους καιροὺς τὴν *ἐποικοδομηθεῖσαν ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν* ἐκκλησίαν κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ διασχίζειν τε καὶ διαρρήσσειν, ἑαυτὸν παρεισφέρων διά τινων αὐτῷ ἐπακολουθούντων ἀνδρῶν πονηρῶν, καὶ *ζιζάνια ἐπισπείρειν* ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ τῇ γεωργηθείσῃ ὑπὸ τῶν σαλπίγγων τοῦ πνεύματος ἁγίων ἀποστόλων — αὐτοὶ γὰρ *δύναμιν ἐξ ὕψους* λαβόντες ταύτην τῇ αὔλακι τῆς θείας ἐνεργείας ἀρο-
Ma. 459 τριάσαντες τροφὴν ζωῆς αἰωνίου κατέλιπον δρέπεσθαι τοῖς δι' αὐτῶν πιστεύσασι —, τούτων τὴν θεηγόρον διδασκαλίαν λαβόντες οἱ κατὰ καιροὺς ταύτης ποιμένες καὶ φύλακες ἅγιοι πατέρες ἡμῶν τὰ μὲν ζιζάνια ἤτοι αἱρέσεις καὶ καινοτομίας παρεισκριθείσας καὶ ἐπεισαχθείσας πρόρριζον ἐξέτεμον καὶ τὸν ἀμητὸν καθαρὸν τῇ ἀρούρᾳ διετήρησαν.

Ἡ οὖν ὑμετέρα ἀρχιεροπρεπὴς ἀδελφικὴ ἁγιωσύνη, τούτοις ὁμιλήσασα διὰ τῶν αὐτῶν θεηγόρων διδασκαλιῶν καὶ παρ' αὐτῶν λαβοῦσα *τὸν τῆς ἀληθείας λόγον*, τὰς *νυνὶ* ἀκανθώδεις βλαστησάσας βοτάνας, τῇ τῶν πιστοτάτων καὶ εἰρηνοποιῶν βασιλέων ἡμῶν συμφωνοῦσα ἀληθείᾳ, ἐκτῖλαι *τῇ μαχαίρᾳ τοῦ πνεύματος* ἔσπευσεν, ἀποστείλασα κατὰ τὴν ἡμῶν γραφεῖσαν αὐτῇ αἴτησιν πρὸς τὸ γενέσθαι οἰκουμενικὴν σύνοδον ὁμωνύμους ἄνδρας τῷ πρωτάρχῳ τῶν ἀποστόλων Πέτρῳ· ὧν παραγενομένων οἵ τε εὐσεβεῖς καὶ γαληνότατοι ἡμῶν βασιλεῖς τούτους εὐμενῶς δεξάμενοι

4–5 Tit. 2,13 **5–7** αὐτὸς — ὑμῖν[2] cf. Ioh. 20,19–22 et 14,27 **8–9** ὁ — ῥήματα cf. 2 Cor. 12,2.4 **9–11** Eph. 2,14 **11–13** 2 Thess. 2,15 **13–23** ἐπειδὴ — διετήρησαν cf. Mt. 13,25–30.36–39 **14** cf. Eph. 2,20 **18** cf. Lc. 24,49 **25** cf. Eph. 1,13; 2 Tim. 2,15 **27** cf. Eph. 6,17

1–930,26 cf. Grumel/Darrouzès, Reg. n. 359 **29–928,8** ὧν — γέγονεν cf. Act. I p. 46,30–48,22 (sacra imp. ad syn.)

(H)V T M **13** post ἡμῶν des. H reliquis huius epistulae partibus omissis

1 κεφάλ(αιον) γ′ H^{mg} T^{mg} (partim euanidum in T) γ′ V^{mg} **2** τῆς πρεσβυτέρας om. V | ἐλέει M: ἐλέῳ T edd. ἐλέ sine abbr. HV **4** Ἤρκει μὲν] Ἡ (om. H) προκειμένη HV **5** πᾶσι + ὠκονόμηται V (locus euanidus in H) **6** ἔφη] εἶπεν V **7** τὴν ἐμὴν] sic etiam e.g. Conc. Const. III, ACO ser. II, II 2 p. 768,9–10 | τοῦ ἕνεκεν M **8** τρίτον om. M **10** λύσας] διαλύσας T edd. **11** ἄρα] ἄρ' H ἆρ' V **13** κατέλιπε ed.Rom.* ex Vc **16** ἀκολουθούντων M | πονηρῶν ἀνδρῶν V **18** λαβόντες + καὶ V **18–19** ἀρόσαντες V M (sed cf. Deut. 22,10 et al. in *Sept.*) **20** ταύτης om. M **22** πρόρριζον] πρὸ ῥιζῶν M **23** ἀρούρᾳ] ἐκκλησία M **24** ἀδελφικὴ om. M **26** βλαστησάσας ἀκανθώδεις M **26–27** τῇ — ἀληθείᾳ] locus suspectus **26** τῶν] τούτων V **27** ἡμῶν + τῶν T | συμφωνοῦσα Dubielzig coll. lat. (συμφωνῶν iam ed.Rom.*): συμφών V (sine abbr.) συμφώνων T συμφώνω M | ἀληθείᾳ] συνηθείᾳ (uel φιλαληθείᾳ) coni. Dubielzig | ἐκτεῖλαι V ἐκτίλλαι T ed. Rom. ἐκτίλαι M, corr. ed.Reg. **28** κατὰ om. V **30** εὐμενῶς] εὐσεβῶς V

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:34 AM

Per cuncta sanctissimo et beatissimo fratri et comministro domino Hadriano papae senioris Romae Tarasius misericordia dei episcopus Constantinopoleos nouae Romae in domino salutem

Rom. 696
La.-Co. 623
Ha. 507 Ma. 457
PL 129, 497

Sufficeret quidem salutaris dispensatio *magni dei et saluatoris nostri Iesu Christi* ad pacem, unanimitatem et concordiam omnibus christianis. ipse nanque post ex mortuis resurrectionem apostolis suis *insufflans* ait: *pacem meam do uobis, pacem* meam *relinquo uobis*. cuius rei gratia contestans omnibus nobis ille qui *raptus* in *tertium caelum* et *in paradisum* ingressus *audiuit arcana uerba*, Paulus uidelicet diuinus apostolus, asseruit dicens: Christus *est pax nostra, qui fecit utraque unum, et medium parietem maceriae* dissoluens, *inimicitiam, in carne sua.* et rursus Thessalonicensibus praecipiens ait: *itaque, fratres, state et tenete traditiones, quas didicistis siue per sermonem siue per epistolam nostram*. sed quoniam *inimicus* qui ab initio nequam est – haud dubium quin diabolus – non dimisit per diuersa tempora aedificatam supra *fundamentum apostolorum et prophetarum* ecclesiam secundum quod sibi uisum est discindere atque disrumpere, semet inferens per quosdam se sequentes uiros malos, et *zizania superseminare* in regione hac quae cultata est a tubis spiritus, apostolis scilicet sanctis – ipsi enim *uirtute ex alto* accepta et hac sulcis diuinae operationis proscissa escam aeternae uitae reliquerunt his qui per ipsos crediderunt carpendam –, horum deiloquam doctrinam sancti patres nostri, qui huius pastores et custodes per singula fuere tempora, suscipientes zizania, id est hereses et nouitates subreptas atque introductas, radicitus exciderunt et messem mundam ruri conseruauerunt.

La.-Co. 626
PL 129, 498
Ha. 510
Ma. 460

Vestra ergo fraterna et summo pontificio decorata sanctitas, cum his per deiloquas suas doctrinas quodammodo sermocinata et ab eis accepto *ueritatis uerbo*, spinosas herbas quae nunc germinauerunt, fidelissimorum et pacificorum imperatorum <nostrorum> ueritati concordans, euellere machera *spiritus* festinauit, mittens secundum scriptam sibi petitionem nostram ad uniuersalem synodum faciendam aequiuocos uiros principis apostolorum Petri; quibus aduenientibus pii et tranquillissimi imperatores nostri eos benigne suscipientes ad nos iubebant mitti, per eos litteras uestras

P VE **4** *post* magni *des. mut.* V, *dehinc adhibetur* H

8 scilicet F *edd.* **10** dissoluens *Anast. ex gr., ut uidetur* (*cf. gr.* T) : soluens *Vulg.* (dissoluit *ed. Rom.*^{mg}) **13** haud dubium quin *om. ed. Rom.** **16** regione] religione P | cultata] culta *ed. Rom.*, sed cf. Lat. Ital. et MLW s. u.* culto **17** uirtutem P *(prob.)* EH, *corr.* F^{2} | accepta E: accepto P excepta H | diuinae sulcis F *edd.* **18** aescam P **21** subreptas P *(inde La.-Co.*^{mg}*)* H F^{2}: subrepta E addititias *ed. Rom.** | ruri] aruo *ed. Rom.** **25–26** nostrorum *suppleui coll. gr.; cf. infra l. 29 et p. 929,6* **26** machaera *ed. Rom.** **27** sibi scriptam EH (*corr.* F) **29–929,1** per – suscipientibus] *cf. gr.* V T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:34 AM

πρὸς ἡμᾶς ἐκέλευον πέμπεσθαι. καὶ δι᾽ αὐτῶν δεξάμενοι τὰ γράμματα ὑμῶν καὶ ὁμιλήσαντες αὐτοῖς τὰ προσήκοντα, προσεκαλεσάμεθα καὶ τοὺς ἐκ τῆς ἀνατολῆς ἱεροπρεπεῖς ἄνδρας Ἰωάννην καὶ Θωμᾶν, *λόγου καὶ γνώσεως* μετέχοντας καὶ εὐλα-
Rom. 697 βείᾳ καὶ σεμνότητι κεκοσμημένους· παρῆσαν γὰρ ἐνταῦθα κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν καὶ αὐτοὶ ἐληλυθότες.

Καὶ δὴ συναθροισθέντων πάντων τῶν θεοφιλῶν ἐπισκόπων τῆς ἐνταῦθα διοικήσεως κατ᾽ ἐπίνευσιν καὶ θεῖον ζῆλον τῶν πιστοτάτων καὶ εὐσεβῶν βασιλέων ἡμῶν καθέδρα συνόδου γέγονεν. ἀλλά τινες ἐξ ἀφρόνων φρενῶν κινηθέντες ταραχὴν ἐν ἑαυτοῖς ποιησάμενοι ἐξανέστησαν ἡμᾶς τῆς καθέδρας, καὶ κωλυθέντες ἐνιαυτὸν ἕνα ἡσυχῇ διεμείναμεν. τοῦ δὲ χρόνου παρελθόντος αὖθις οἱ θεοφιλεῖς ἐπίσκοποι συναθροίζεσθαι ἐν τῇ Νικαέων λαμπρᾷ μητροπόλει τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας παρὰ τῶν εὐσεβῶν βασιλέων ἡμῶν ἐκελεύοντο. καὶ δὴ καὶ ἡμεῖς συνεκδήμους ἡμῖν λαβόντες
PG 98, 1440 τούς τε θεοφιλεῖς ἄνδρας καὶ τοποτηρητὰς ὑμῶν, ὡσαύτως καὶ τοὺς ἐκ τῆς ἀνατολῆς ἐληλυθότας, ἀφικόμεθα ἐν τῇ αὐτῇ μητροπόλει. καὶ προκαθεσθέντων ἁπάντων ἡμῶν κεφαλὴν ἐποιησάμεθα Χριστόν· ἔκειτο γὰρ ἐν ἁγίῳ θρόνῳ τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον ἐπιφωνοῦν πᾶσιν ἡμῖν τοῖς συνελθοῦσιν ἱερουργοῖς ἀνδράσι· *κρίμα δίκαιον κρίνατε*, δικάσατε τῇ ἁγίᾳ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ γενομένῃ καινοτομίᾳ.

La.-Co. 628 Καὶ προκριθέντων ἀναγνωσθῆναι τῶν τῆς ὑμετέρας ἀδελφικῆς ἁγιότητος γραμμάτων ἦμεν ἐν κοινῇ χορείᾳ ἅπαντες τοῖς πνευματικοῖς ἐδέσμασιν ὡς ἐν βασιλικοῖς δείπνοις ἐντρυφῶντες, ἅπερ ὁ Χριστὸς διὰ τῶν σῶν γραμμάτων εὐωχουμένοις εὐτρέπιζε. καὶ ὡς ὀφθαλμὸς τὸ ὅλον σῶμα πρὸς τὴν τῆς εὐθείας καὶ ἀληθείας τρίβον ὑπεδείκνυες. οὕτως οὖν τὰ διερρωγότα μέλη εἰς ἓν συνεβιβάζετο· οὕτως ἡ ἀληθὴς συμφωνία ἐκρατύνετο· οὕτως ἡ καθολικὴ ἐκκλησία τὴν ἕνωσιν ἀπελάμβανε. μεθ᾽ ὧν καὶ τῶν ἐκ τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως ἀποσταλέντων ἡμῖν γραμμάτων ἡ ἀνάγνωσις γεγονυῖα τὸ ἀκραιφνὲς τῆς πατρικῆς παραδόσεως ἐδείκνυε κάλλος. καὶ τῆς ἀληθείας ἡ δύναμις ἐκρατύνετο, προκαταρχόντων δηλονότι τῆς ἀναγνώσεως πατρικῶν χρήσεων πλείστων. τούτων οὕτως γενομένων ὡμολογεῖτο παρὰ πάντων ἡμῶν τῶν εὐδοκίᾳ θεοῦ συναθροισθέντων ἡ ὀρθὴ καὶ ἀδιάβλητος ὁμολογία, ἥτις παρ᾽ ὑμῶν ἀπεστάλη ἡμῖν καὶ δι᾽ ἀναφορᾶς ὑμῶν καὶ τοῖς εὐσεβέσιν ἡμῶν βασιλεῦσι. καὶ πάντες οἱ τῆς αἱρετικῆς ἐκείνης φάλαγγος αἱρεσιάρχαι καὶ οἱ τούτοις ἀκολουθή-

---

3 cf. 2 Cor. 8,7 **16–17** Zach. 7,9; cf. Ioh. 7,24

10–12 τοῦ – ἐκελεύοντο cf. Dölger/Müller, Reg. n. 345a (ubi hic locus addendus) **14–17** καὶ – καινοτομίᾳ cf. Conc. Ephes. (Cyr. Alex. apolog. ad Theodos. imp. [CPG 5224 = 8790]), ACO I 1,3 p. 83,24–27 **19–21** ἦμεν – εὐτρέπιζε ~ Conc. Chalc. (epist. ad Leonem papam [CPG 5957 = 9022]), ACO II 1,3 p. 116,30–32; cf. Uphus p. 356 adn. 11 **21–22** πρὸς – ὑπεδείκνυες cf. Conc. Ephes. (mandatum orientalium [CPG 8742]), ACO I 1,3 p. 38,28 **30–930,1** καὶ[1] – ἀπορρήξαντες cf. supra p. 854,22–856,1

V T M **19–21** ~ *Conc. Chalc.*

---

1 καὶ δι᾽ αὐτῶν δεξάμενοι M: δι᾽ αὐτῶν δεξαμένων ἡμῶν (ὑμῶν V) et post ἡμῶν interp. V T edd. (cf. lat.) **4** γὰρ om. M | καιρὸν αὐτὸν V **6** δὴ + ἀναγνωσθέντων τῶν προγραμμάτων V **8** ἀφρόνων M (cf. e.g. Conc. Const. III, ACO ser. II, II 1 p. 482,3): ἀφρένων V T edd. | ἐν om. V **12** καὶ[2] om. T edd., sed cf. lat. **14** αὐτῇ] αὐτῶν V | προκαθεσθέντων] fort. exspectaueris καθεσθέντων coll. lat. (cf. ed. Rom.[mg]), sed ἁπάντων ἡμῶν ad patriarcham et legatos, non ad omnes episcopos pertinere uidetur; cf. etiam LC et Act. III p. 226,22 **16** ἀνδράσι om. M[ac] (add. M[1mg]) **18** προκριθέντες V **18–19** τῶν – γραμμάτων T edd. (cf. lat.): τὰ … γράμματα V M **18** ἀδελφικῆς om. ed. Rom.* **19** ἦμεν] οἱ μὲν T | βασιλικοῖς + ἐδέσμασι καὶ M **20–21** ηὐτρέπισε *Conc. Chalc.* **21** τῆς εὐθείας καὶ] εὐθεῖαν τῆς M, sed cf. lat. et e.g. Conc. Ephes., ACO I 1,7 p. 54,33 **22** ὑπεδείκνυες T (cf. lat.): ὑποδεικνύοντες V ὡδήγεις M **26** προκαταρχόντων – ἀναγνώσεως ~ *praepositis … lectioni*? | προκαταρχουσῶν M, sed cf. e.g. Act. I p. 44,3 et supra p. 908,5 | πατρικῶς V **27** ὡμολογήθη M **28** ἀδιάβλητος] ἀδιαίρετος V **29** ὑμῶν[1]] ἡμῶν M | ἐπεστάλθη V | ἡμῖν] ὑμῖν M | ὑμῶν[2]] ἡμῶν M **30** φάλαγγος (cf. infra p. 930,13) om. V T κακίας ed. Rom.* (ex lat.)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:34 AM

nobis suscipientibus. et locuti cum illis quae conueniebant, aduocauimus et eos qui ab oriente uenerant sacerdotio decoratos uiros, Iohannem scilicet et Thomam, uerbi *et scientiae* participes atque reuerentia et modestia perornatos; aderant enim hic et Rom. 697
ipsi per idem tempus peruenientes.

Itaque congregatis omnibus deo amabilibus episcopis huius dioeceseos per nutum et diuinum zelum fidelissimorum et piorum imperatorum nostrorum sessio synodi facta est. sed quidam ex insensatis sensibus moti turbationemque inter se facientes exsurgere nos fecerunt e consessu, et prohibiti anno uno taciti mansimus. at uero anno transacto rursus deo amabiles episcopi congregari in Nicaensium clara metropoli Bithyniensium prouinciae a piis imperatoribus nostris iussi sunt. siquidem et nos comites nobis asciscentes deo amabiles uiros et loci seruatores uestros, similiter et eos qui de oriente uenerant, perreximus ad eandem metropolim. qui cum omnes sedissemus, caput fecimus Christum; iacebat enim in sancta sede sanctum euangelium, contestans omnibus nobis sacratis uiris qui conueneramus: *iudicium iustum iudicate*, iudicate inter sanctam dei ecclesiam et nouitatem quae facta est.

Et cum praelatae primitus uestrae fraternae sanctitatis litterae legerentur, praestola- La.-Co. 627
bantur omnes spiritalibus eduliis tanquam in regalibus cenis fruentes quae Christus per litteras tuas epulantibus praeparabat. et sicut oculus totum corpus ad rectitudinis et ueritatis semitam ostendebas. sic ergo dirrupta membra in unum conueniebant, PL 129, 499
sic uera consonantia confirmabatur, sic catholica ecclesia unitatem recipiebat. cum quibus et earum quae de orientali dioecesi missae sunt nobis litterae lectione facta integra paternae traditionis pulchritudo demonstrabatur. et ueritatis potentia confirmabatur, praepositis uidelicet lectioni plurimis testimoniis patrum. his ita gestis praedicabatur a nobis omnibus qui beneplacito dei congregati eramus recta et irreprehensibilis confessio, quae nobis missa est a uobis et per relationem etiam piis imperatoribus nostris. et omnes hereticae illius prauitatis heresiarchae et qui eos Ma. 461

11–13 similiter – Christum ~ *LC IV 24 p. 550,7–9 (= IV Capit. p. 488,27–29; deest in *Hadr.)*: De eo, quod superciliose et indocte dixerunt: „Similiter et qui ab Oriente venerunt coniunximus in eadem Nicea metropoli (metropolim *Capit.*) et praesidentibus omnibus nobis caput fecimus Christum."

P EH **11–13** ~ *LC*

2 scilicet *om.* EH *edd.* | uerbi ~ λόγου *? exspectaueris* sermonis *coll. 2 Cor. 8,7* **5** dioceseos *codd., corr. ed. Rom.* **6** nostrorum *om.* E *edd.* **7** inter] intra E *edd.* **7–8** exurgere EH **8** consensu P H **9** Nicaensium E: Nicahensium P H Nicensium F *edd.* **10** Bithiniensium P E **12** qui²] *fort.* atque *scribendum (Dubielzig), cf. gr.* **13** euangelium sanctum F *edd.* **16** prelate *codd.* **16–17** praestolabantur (prest- *codd.*) ~ ἤμεν ἐν κοινῇ χορείᾳ *?* („*gr.* communi confidebamus corona omnes" *ed. Rom.*^{mg}*; cf. ACO II 3,2 p. 93,25* eramus in communi corona) **17** cænis P **19** dirupta E *edd.* **21** eorum *codd., corr. ed. Rom.* | diocesi *codd., corr. ed. Rom.* **22–23** et – confirmabatur *om.* F (ac uis ueritatis roborabatur *suppl. ed. Rom.* ex gr.*) **23** propositis *ed. Rom.*, sed cf. gr.* | ita] itaque *ed. Rom.** **25** relationem (*i. e.* Hadr. epist.) ~ ἀναφορᾶς*; cf. Act. II p. 195,3 al.* **26** prauitatis (prauitati EH, *corr.* F²)] *Anast. uertit* φαυλότητος *(Dubielzig); cf. infra p. 931,8 et 931,13*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:34 AM

Ma. 462 σαντες καὶ ἀδιαστρόφως τὸν βίον ἀπορρήξαντες ὁμοίᾳ ἀφοσιώσει κατεδικάσθησαν τῶν πρὶν αἱρετισάντων ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ· οἱ γὰρ τῷ βίῳ παρόντες ὡμολόγησαν τὴν σωτηρίαν δι᾽ ἐγγράφων αὐτῶν λιβέλλων.

Ha. 512 Καὶ οὐδαμῶς εἴασε *Χριστὸς* ὁ θεὸς ἡμῶν, *ἡ πέτρα ἐν ᾗ ἐστηριγμένοι* ἐσμέν, *τὸν ἄνωθεν ὑφαντὸν δι᾽ ὅλου χιτῶνα* εἴτουν *τὴν* παρ᾽ αὐτοῦ καὶ *ἐπ᾽* αὐτῷ *οἰκοδομηθεῖσαν ἐκκλησίαν* αὐτοῦ διεσχισμένην καὶ διερρηγμένην καὶ τὰ μέλη ἄλλοτε ἄλλως κινούμενα, ἀλλ᾽ ἅμα ταῖς παλαιαῖς αἱρέσεσι καὶ τὴν πλάνην τῆς καινῆς φαυλότητος τῶν χριστιανοκατηγόρων τῶν κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων λυττησάντων *τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ* ἀνέτρεψε καὶ *τῇ μαχαίρᾳ τοῦ πνεύματος* ἐξεκέντησε. καὶ πεπληροφορήμεθα κατὰ πάντα καὶ διὰ πείρας αὐτῆς ἔγνωμεν, ὅτι *ἰσχύει* ὑπὲρ ἅπαντα *ἡ*
Rom. 698 *ἀλήθεια* καὶ νικᾷ κατὰ τὴν ἀψευδῆ τοῦ εἰπόντος φωνήν, ἀντιτάσσεται δὲ αὐτῇ τὸ σύμπαν οὐδέν, καὶ ἔστιν εὐσθενεστάτη ὡς κατεξανίστασθαι παντὸς ἐχθροῦ καὶ τῶν ἀνθεστηκότων αὐτῇ διαλύει τὰς φάλαγγας. ἰδοὺ γάρ, ἰδοὺ τὰ μὲν τῶν ψευδηγορησάντων ἤργησε χείλη, καὶ πέπαυται τῶν ἐκτόπων δυσφημιῶν ἡ ἀχλύς, ἀνέλαμψε δὲ τῶν τῆς ἀληθείας δογμάτων τὸ κάλλος πανταχόθεν τῆς αἱρετικῆς δυσφημίας ἐκβεβλημένης, καὶ ἡ ἐκκλησία τὸν ἴδιον ἐκληρώσατο κόσμον καὶ ἔλαβεν ἀνάπαυσιν
PG 98, 1441 ἐκ τῶν συνεχόντων πόνων· ἄσειστος γάρ ἐστι καὶ ἀκαταμάχητος, ἧς *πύλαι ᾅδου* καὶ ἀπιστίας τὴν πίστιν *οὐ κατισχῦσαί* ποτε δυνήσονται, ὡς ἐκ τῆς κυριακῆς φωνῆς ἠκούσαμεν· καὶ *ἐπλήσθη χαρᾶς τὸ στόμα ἡμῶν καὶ ἡ γλῶσσα ἡμῶν ἀγαλλιάσεως·* καὶ *ἐγενήθημεν εὐφραινόμενοι* ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ᾗ προκαθεζόμεθα κατὰ θεοῦ βούλησιν. Ταῦτα οὖν γεγόνασι *Χριστοῦ τοῦ ἐπὶ πάντων* ἡμῶν *θεοῦ* εὐδοκήσαντος διὰ τῶν ὀρθοδόξων καὶ ἀνδρειοτάτων ἡμῶν βασιλέων. αὐτοὶ γὰρ κατὰ παντὸς τόπου τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἀνέστησαν, ἔν τε σεβασμίοις ναοῖς καὶ ἐν ταῖς αὐλαῖς τῶν βασιλείων αὐτῶν· οἷς κύριος ὁ θεὸς τὴν ἀντίδοσιν παράσχοι, *ὑψῶν τὸ κέρας* τῆς βασιλείας αὐτῶν πρός τε εἰρήνην τῶν ἐκκλησιῶν αὐτοῦ καὶ σωτηρίαν πάντων ἡμῶν τῶν χριστιανῶν. *εἴη τὸ ὄνομα* αὐτοῦ *εὐλογημένον* εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

---

4 Χριστὸς – ἐσμέν cf. 1 Cor. 10,4 et 2 Petr. 1,12 **4–5** τὸν – χιτῶνα cf. Ioh. 19,23 **5–6** τὴν – αὐτοῦ cf. Mt. 16,18 **8–9** Act. 14,3 et 20,32 **9** cf. Eph. 6,17 **10–11** ἰσχύει – νικᾷ cf. 1 Esdr. 3,12 **17–18** cf. Mt. 16,18 **19–20** cf. Ps. 125,2–3 **21** cf. Rom. 9,5 **24** cf. Ps. 88,18 al. **26** cf. Ps. 112,2 al.

9–15 πεπληροφορήμεθα – κάλλος ~ Conc. Ephes. (Cyr. Alex. epist. ad septem mandatarios [= epist. 32; CPG 5332 = 8789]), ACO I 1,7 p. 137,17–22 **16–19** καὶ² – ἠκούσαμεν ~ (Ps.-)Germ. syn. haer. (CPG 8020) c. 37, PG 98, 76 A 3–8

V T M **9–15** ~ *Conc. Ephes.* **16–19** ~ *(Ps.-)Germ.*

---

1 διαστρόφως M **2** πρὶν αἱρετισάντων T: προαιρετισάντων V πρὶν ἀθετησάντων M | περιόντες ed. Rom.* non male, sed cf. lat. **5** διόλου T edd. | ἤγουν M | αὐτῷ] αὐτὸν T edd. **6** αὐτοῦ – διερρηγμένην] δι᾽ αὐτοῦ ἐσχισμένην nec plura V **7** ἀλλὰ ἅμα V ἀλλὰ T (spatio relicto) edd. | κενῆς V **12** κατεπανίστασθαι M ἐξανίστασθαι ed. Rom.*, sed cf. *Conc. Ephes.* **18** καὶ] εἴτουν *(Ps.-)Germ.* fort. etiam hic scribendum | τὴν πίστιν om. T edd. | κατισχύσαι V^{ac} T M | δυνηθῶσιν V **19** ἐπληρώθη T edd. **20** ἐγεννήθημεν V M | θεοῦ] θείαν V **22** καὶ ἀνδρειοτάτων om. V | τρόπου T **23** σεβασμίοις] σεπτοῖς V | αὐλαῖς] πύλαις M, sed cf. lat.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:34 AM

secuti sunt et inconuertibiliter uitam suam finierunt pari depositione damnati sunt cum his qui ante catholicae heretici fuerunt ecclesiae. qui enim in uita praesentes fuere salutem suam per scriptos a se libellos confessi sunt.

Et nequaquam dimisit *Christus* deus noster, *petra* nimirum in qua stabiliti sumus, Ha. 511
desuper contextam per totum tunicam, id est *ecclesiam* suam, quae ab ipso et *super* ipsum *aedificata est*, discissam et dirruptam constitui, sed nec membra alias atque aliter sese mouentia, quin potius una cum ueteribus heresibus etiam errorem uanae prauitatis eorum qui christianos accusantes contra uenerabiles imagines rabide latrant *uerbo gratiae suae* destruxit et *gladio spiritus* pupugit. et satisfacti sumus per omnia et per experimentum eius cognouimus quia ualet super omnia *ueritas* et uincit secundum non mentientem dicentis uocem, resistit autem ei uniuersorum nullus et Rom. 698
est robustissima, ita ut eleuetur contra omnes inimicos et eorum qui resistunt sibi legiones dissoluit. ecce enim, ecce labia quidem falsa loquentium cessauerunt, et caligo procacium uituperationum quieuit, illuxit autem ueritatis dogmatum speciositas undique abiecta heretica infamia, et ecclesia ornamentum suum sortita est et accepit requiem ex opprimentibus se doloribus; immobilis enim est et inexpugnabilis, *aduersus* cuius fidem *portae inferi* et infidelitatis *praeualere* non poterunt, sicut ex dominica uoce audiuimus; et *repletum est gaudio os nostrum et lingua nostra exultatione*, et *facti sumus laetantes* in ecclesia cui praesidemus secundum dei uoluntatem.

Haec itaque facta sunt *Christo, qui super omnia deus* noster *est*, uolente per horthodoxos et fortissimos imperatores nostros. ipsi enim in omni loco uenerabiles imagines erexerunt, tam scilicet in celeberrimis templis quam in regalibus palatiis suis. quibus dominus deus uicissitudinem tribuat, *exaltans cornu* regni eorum tam ad pacem ecclesiarum suarum quam ad salutem omnium christianorum. et *sit nomen* eius *benedictum* in saecula saeculorum. amen.

P EH

1 depositione ~ ἀφοσιώσει*? exspectaueris* execratione (*cf. Lampe s.u.* ἀφοσίωσις) („*hoc est.* religionis officio“ *ed. Rom.*^{mg}*); fort. Anast. intellexit* καθαιρέσει **2** ante – ecclesiae] in cath. eccl. hęreses amplexi sunt *ed. Rom.*^{mg} | uita + sua EH *edd.* (adhuc superstites erant, sal. *ed. Rom.*^{mg}*), sed cf. gr.* **5** super] per F *edd. i.t. (corr. ed. Rom.*^{mg}*)* **6** disscissam EH | diruptam E *edd.* | constitui *om. ed. Rom.* (ex gr.)* **7** uanae] *Anast. legit* κενῆς (*cf. gr.* V) („*gr.* nouae“ *ed. Rom.*^{mg}) **8** rapide EH (*corr.* F) **10** eius *om. ed. Rom.** **11** uniuersorum nullus] *Anast. uertit* τῶν συμπάντων οὐδείς *(Dubielzig) (cf.* omnium nihil *ACO I 3 p. 180,5), „gr.* omnino nihil“ *ed. Rom.*^{mg} **12** rubustissima P **14** ueritas P **25** secula seculorum *codd.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:34 AM

La.-Co. 629 Τῷ τὰ πάντα ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ κυρίῳ Ἀδριανῷ πάπᾳ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ταράσιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως ἐν κυρίῳ χαίρειν

Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως, εὐαγγελικῶς ἀποστολικῶς τε καὶ πατρικῶς, διδασκόμεθα *ἀφιλάργυρον τὸν τρόπον* ἔχειν ἐν τῇ τῆς ἱερωσύνης ἁγιστείᾳ καὶ μὴ χρυσίζεσθαι ἢ ἀργυρίζεσθαι ἤ τι σφετερίζεσθαι ἐπὶ χειροτονίᾳ παντὸς ἱερατικοῦ ἀνδρός, ὡς ὑποδείξομεν ἐν ταῖς καθυποτεταγμέναις χρήσεσιν ἀπό τε γραφικῶν θεηγοριῶν
Ma. 463 καὶ πατρικῶν διδασκαλιῶν. οἱ γὰρ ἐπιτιθέντες τὰς χεῖρας ὑπηρέται τοῦ πνεύματός εἰσιν, οὐχὶ πρᾶται τοῦ πνεύματος. *δωρεὰν* γὰρ *λαβόντες* τὴν χάριν τοῦ πνεύματος *δωρεὰν δίδοσθαι* τοῖς παρ᾽ αὐτῶν μεταλαμβάνουσιν ἀπεφήναντο ⟨οἱ⟩ ἐκ τῆς κυριακῆς φωνῆς ταύτην τὴν ἐλευθεριότητα εἰληφότες. εἰ δέ τις ἐλεγχθείη χρυσίῳ ταύτην ὠνησάμενος, ἀποκήρυκτον διαγορεύουσι τὸν τοιοῦτον τῆς ἱερατικῆς τάξεως· καὶ εἰ καὶ ὀνόματι τὴν ἱερωσύνην κεκλήρωται, ἀλλ᾽ οὖν διαψεύδεται ὁ λόγος ἐπὶ τῷ πράγματι. οὐδεὶς γὰρ *θεῷ δουλεύειν δύναται καὶ μαμωνᾷ*, ὡς εὐαγγελικῶς ἐμάθομεν. καὶ ἐπεὶ ἠκούσαμεν προφητικῶς τοῦ θεοῦ βοῶντος· *ἱερεῖς, λαλήσατε εἰς τὴν καρδίαν Ἰερουσαλήμ*, αὖθίς τε ἐπαπειλοῦντος καὶ λέγοντος· *ὁ σκοπὸς ἐὰν ἴδῃ τὴν ῥομφαίαν*
Rom. 699 *ἐρχομένην καὶ μὴ σημάνῃ τῇ σάλπιγγι καὶ ὁ λαὸς μὴ φυλάξηται καὶ ἐλθοῦσα ἡ ῥομφαία λάβῃ ἐξ αὐτῶν ψυχήν, τὸ αἷμα ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ σκοποῦ ἐκζητήσω*, φόβῳ τοῦ τῆς σιωπῆς κατακρίματος ἀναγγέλλομεν τοῖς προέδροις πᾶσι τῶν καθ᾽ ἡμᾶς ἐκκλησιῶν, ἵνα μετὰ παρρησίας κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον εἴπωμεν· *καθαροί ἐσμεν ἀπὸ τοῦ αἵματος* τῶν παραβαινόντων τὰς κανονικὰς διατάξεις καὶ πάνυ γε μᾶλλον τῶν
Ha. 513 ἐπὶ χρήμασι χειροτονησάντων ἢ χειροτονηθέντων, Πέτρου τοῦ θείου ἀποστόλου, οὗ καὶ τὴν καθέδραν ἐκληρώσατο ἡ ἀδελφικὴ ὑμῶν ἁγιότης, ὡς Σίμωνα τὸν μάγον
PG 98, 1444 τούτους καθελόντος. τοὔνεκεν *οὐχ ὑποστελλόμεθα τοῦ ἀναγγέλλειν* τὴν ἀλήθειαν, φυλάττοντες καὶ κρατοῦντες τὰ παρὰ τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων καὶ

4 Hebr. 1,1 **5** cf. Hebr. 13,5 **9–10** cf. Mt. 10,8 **14** οὐδεὶς – μαμωνᾷ cf. Mt. 6,24; Lc. 16,13 **15–16** Is. 40,2 **16–18** Ez. 33,6 **20–21** cf. Act. 20,26 **23** ὡς – μάγον cf. Act. 8,18–23 **24** οὐχ – ἀναγγέλλειν cf. Act. 20,27

1–944,21 Jo. II p. 315–332; cf. Grumel/Darrouzès, Reg. n. 364

(H)V (M) T *Can (= Vl Vo Pt Cl Pr La Mn Tr)* **3** post χαίρειν des. H (cf. app. crit.)

1–3 Τῷ – χαίρειν] Τοῦ αὐτοῦ ἑτέρα ἐπιστολὴ πρὸς τὸν αὐτὸν Ἀδριανὸν πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης περὶ τῶν ἐν (sic) χρήμασι χειροτονούντων καὶ χειροτονουμένων superscriptioni praemittit V (cf. infra cod. Patm. 172) Ἐπιστολὴ ἑτέρα τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτόν· ἧς ἡ ἀρχή· Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως διδασκόμεθα. ἥτις καὶ διὰ τὸ κεῖσθαι ἐν τῷ νομοκανονίῳ παρελείφθη ἐνταῦθα γραφῆναι ipsa epistula omissa M Ἐπιστολὴ Ταρασίου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης πρὸς Ἀδριανὸν πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης περὶ τοῦ μὴ γίνεσθαι ἐπὶ χρήμασι τὰς χειροτονίας *Tr* Ταρασίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Ἀδριανὸν πάπαν Ῥώμης ἐπιστολὴ κανονικὴ περὶ τῶν ἀσεβῶς ἐπὶ χρήμασι χειροτονούντων καὶ χειροτονουμένων tradit cod. Patm. 172 f. 2^{v}–3^{r} in indice (ipsa epistula in codice non est exscripta) **1** κεφάλαιον δ΄ add. Vc^{mg} Ml^{mg} (partim euanidum in T); uestigia litterae δ΄ seruantur in H^{mg} V^{mg} | τὰ om. *Cl La* **2–3** Κωνσταντινουπόλεως om. V *Pr La Mn*, exspectaueris Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης (cf. supra *Tr* et p. 926,3 al.) **3** post χαίρειν duobus foliis abscissis reliqua huius epistulae pars deest in H **4** εὐαγγελικῶς + καὶ V, + τε καὶ *Tr* | τε om. *Vo Cl Tr* **5** τὸν om. T edd. **6** ἤ – χειροτονίᾳ om. V | ἤ – σφετερίζεσθαι om. *Cl Pr La Mn* | τι T *Vl Vo Tr* (cf. lat.): om. *Pt* ed. Rom.* **7** τε] γε V *Mn* **8** πατρικῶν] πατριαρχικῶν V *Mn* | τὰς om. V *Mn* | χείρας V (ut saepe) *Pt* **9** πράται T *Pt Pr* | δωρεὰν γὰρ] καὶ δωρεὰν *Tr* | λαμβάνοντες V *Pr Mn Tr* **10** λαμβάνουσιν V | οἱ suppleui **12** καὶ εἰ] εἰ γὰρ *Tr* ed. Rom.*, sed cf. lat. **13** ὄνομα V *Mn* | ψεύδεται V *Mn* **15** ἐπεὶ T: ἐπεὶ δὲ *Vl Vo Pt* ἐπειδὴ V *Cl Pr La Mn Tr* | βοῶντος] λαλοῦντος *Tr* **16** ἀπειλοῦντος *Vl* **18** ἐκζητήσει V ζητήσω *Vl Vo* | φόβον ed. Rom.* ex Vc^{pc} (Morin ex lat., ut uidetur) **19** τῆς] τι V, ut uidetur **21** διατάξεις] διατυπώσεις *La* **22** χρήμασι + ἢ ed. Rom.* | χειροτονηθέντων ἢ χειροτονησάντων *La* **24** τοὔνεκεν T *Vl Vo Pt^{ec}*: τούτου ἕνεκεν V *Cl Pr Mn Tr* edd. | ἀγγέλλειν ed. Rom.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:57 AM

Per omnia sanctissimo et beatissimo fratri et comministro Hadriano papae senioris La.-Co. 630
Romae Tarasius indignus episcopus Constantinopoleos in domino salutem PL 129, 500

Multifarie multisque modis, euangelice simul et apostolice atque paterne, docemur *sine auaritia* habere *mores* in sacerdotii sanctificatione et non aurum, non argentum aut aliquid aliud usurpare super manus impositione omnis sacrati uiri, quemadmodum ostendemus in ordinatis inferius testimoniis tam ex scripturae diuinae assertionibus quam ex patriis magisteriis sumptis. qui enim manus imponunt ministri sunt Ma. 464 spiritus, non uenditores spiritus. *gratis* quippe *accipientes* gratiam spiritus *gratis* his qui a se percipiunt *dare* praecipiunt ex dominica uoce hanc libertatem adepti. si quis autem conuictus fuerit pecunia hanc optinuisse, abiectum fore ab ordine sancto promulgant huiusmodi; et licet nomine sacerdotium sortiatur, sed fallitur sermo in causa. nemo enim *seruire deo potest et mamonae*, sicut ex euangelio didicimus. quia uero prophetice audiuimus deo clamante: sacerdotes, *loquimini ad cor Hierusalem*, rursusque comminante atque dicente: *speculator si uiderit gladium uenientem et non insonuerit* tuba *et populus se non custodierit* et ueniens *gladius* acceperit ex *eis animam*, *sanguinem de manu speculatoris requiram*, timorem ex silentio damnationis denuntiamus praesulibus omnibus ecclesiarum quae apud nos sunt, ut cum fiducia secundum diuinum apostolum dicamus: *mundi sumus a sanguine* praeuaricantium canonicas dispositiones, et multo magis eorum qui per pecunias manus imposuerunt uel imponunt, Petro diuino apostolo, cuius cathedram sortita est fraterna sanctitas Ha. 514 uestra, hos tanquam Simonem magum deponente. huius rei gratia *non subterfugimus quominus annuntiemus* ueritatem, custodientes et tenentes quae a sanctis et Rom. 699

1–937,1 Per – quandocumque (*praetermissis uerbis l. 3–19* multifarie – magis, *l. 21–935,6* huius – spiritus, *p. 935,19–26* si – testimonia) ~ *Ans. VI 75 p. 306,13–307,10; Deusd. IV 15 p. 407,10–408,7 (partim ad uerbum; non adferuntur lectiones uariae nisi selectae)*

P EH **1–937,1** Per – quandocumque ~ *Ans., Deusd. (cf. app. testim.)*

2 Constantinopoleos + nouae Romae F *edd., cf. app. crit. gr.* **4** sacerdotio P^{ec} (o^2 *in ras., ut uidetur*) **5** inpositione P **7** patriis] paternis *ed. Rom.* non male, sed cf. supra p. 829,4 al.* | assumptis EH *edd.* | inponunt P **9** praecipiunt] praecipiuntur *ed. Rom.*, sed Anast. uertit ex exemplari mendoso* | „*gr.* liberalitatem“ *ed. Rom.*^{mg} *non male (cf. Gloss.)* **10** obtinuisse H *ed. Rom.** | sancto] *exspectaueris* sacrato *(cf. e. g. p. 917,16)* **11** huiusmodi ~ τὸν τοιοῦτον **11–12** in causa] in re *ed. Rom.*^{mg} **12** potest deo *ed. Rom.** | mammonae H *ed. Rom.** (*ex* F) **13** propheticę P **16** timorem] *Anast. fort. legit uel intellexit* φόβον *(an* timore *scribendum?), cf. app. crit. gr.* **19** eorum *om.* P | inposuerunt P **20** uel imponunt] „*gr.* uel manus impositionem acceperunt“ *ed. Rom.*^{mg}*; Anast. legit uel intellexit* ἢ χειροτονούντων | inponunt P

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:57 AM

τῶν ἀοιδίμων πατέρων ἡμῶν κανονικῶς ἐκδοθέντα· καὶ εἴ τι τούτων παρεβάθη ὑπό τινων, βδελυττόμεθα.

Ἡ οὖν ἀδελφικὴ ὑμῶν ἀρχιεροπρεπὴς ἁγιωσύνη, ἐνθέσμως καὶ κατὰ θεοῦ βούλησιν πρυτανεύουσα τὴν ἱεραρχικὴν ἁγιστείαν, διαβόητον ἔχει τὴν δόξαν· εἴρηκε γὰρ διὰ τοῦ προφήτου ὁ πρῶτος καὶ μέγας ἀρχιερεὺς Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν· *ζῶ ἐγώ, ἀλλ᾽ ἢ τοὺς δοξάζοντάς με δοξάσω*. οἶδας γάρ, *ἄνερ ἐπιθυμιῶν* τῶν τοῦ πνεύματος, ὅτι φορητοτέρα μᾶλλόν ἐστι Μακεδονίου καὶ τῶν ἀμφ᾽ αὐτὸν πνευματομάχων ἡ δυσσεβὴς αἵρεσις· ἐκείνων γὰρ κτίσμα καὶ δοῦλον τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς τὸ ἅγιον πνεῦμα ληρωδούντων, οὗτοι ἑαυτῶν, ὡς δοκοῦσι, δοῦλον αὐτὸ ποιοῦσι· πᾶς γὰρ δεσπότης ὅ τι ἂν ἔχοι, εἰ βούλοιτο, πιπράσκει, εἴτε οἰκέτην εἴτε ἕτερον ὧν κέκτηται· ὡσαύτως καὶ ὁ ἀγοράζων, δεσπότης βουλόμενος εἶναι τοῦ ἠγορασμένου, διὰ τιμῆς ἀργυρίου τοῦτο κτᾶται. οὕτως οἱ ταύτην τὴν ἄθεσμον πρᾶξιν ἐργαζόμενοι καταβιβάζουσι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἴσα ἁμαρτάνοντες τοῖς βλασφημοῦσιν *ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκ-*
La.-Co. 632 *βάλλειν τὰ δαιμόνια* τὸν Χριστὸν ἤ, τό γε ἀληθέστερον εἰπεῖν, παρεοίκασιν Ἰούδᾳ τῷ προδότῃ, ὃς τοῖς θεοκτόνοις Ἰουδαίοις τιμῆς ἀργυρίου τὸν Χριστὸν ἀπεμπολήσατο. ὡς οὖν τὸ ἅγιον πνεῦμα ὁμοούσιόν ἐστι Χριστῷ τῷ θεῷ ἡμῶν, τῆς αὐτῆς παντί που δῆλον ἔσονται μερίδος, ὡς ἀποδέδεικται. εἰ δὲ οὐ πιπράσκεται — πρόδηλον γὰρ οὐδαμῶς —, ἀναμφιλέκτως οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς ἡ χάρις τοῦ ἁγίου πνεύματος εἴτουν ἡ τῆς ἱερωσύνης ἁγιστεία· καὶ ὃ οὐκ ἔλαβον, οὐδὲ ἔχουσι. μνησθῶσι τοῦ ἁγίου Πέτρου πρὸς τὸν τοῦτο ἐπιτηδεύσαντα οὑτωσὶ λέγοντος· *Οὐκ ἔστι σοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ*. εἰ γὰρ ἀπεμπολεῖται ἡ τῆς ἱερωσύνης ἀξιά,
Ma. 466 ἄρα περιττὴ παρ᾽ αὐτοῖς ἡ κατὰ τὸν βίον σεμνὴ πολιτεία καὶ ἡ ἐν ἁγνείᾳ καὶ ἀρεταῖς ἀναστροφή, περιττὸς κατ᾽ αὐτοὺς καὶ Παῦλος ὁ θεῖος ἀπόστολος διδάσκων *δεῖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίληπτον εἶναι, σώφρονα, κόσμιον, διδακτικόν, ἐγκρατῆ, νηφάλιον, ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν*. οἴχεται τοίνυν ταῦτα πάντα
Rom. 700 ἐκ τοῦ πράτου καὶ ἀγοραστοῦ τῆς ἱερωσύνης. αἱ οὖν ὑποκείμεναι ἁγιόλεκτοι χρήσεις ἀλλότριον πάντῃ τῆς ἱερωσύνης ἀποφαίνονται τόν ποτε δόντα ἢ λαβόντα ἐν οἱῳδήποτε χρόνῳ εἴτε καὶ πρὸ τῆς χειροτονίας εἴτε καὶ ἐν τῇ χειροτονίᾳ εἴτε καὶ

---

5 ζῶ ἐγώ Ez. 5,11 al. **5–6** 1 Reg. 2,30 **6** cf. Dan. (Theod.) 9,23 et 10,11.19 **13–14** cf. Lc. 11,18; Mt. 9,34 al. **14–16** Ἰούδᾳ — ἀπεμπολήσατο cf. Mt. 26,15 **20–21** Act. 8,21 **23–24** δεῖν — νηφάλιον cf. 1 Tim. 3,2 **24** ἐγκρατῆ ex Tit. 1,8 **25–26** ἀντεχόμενον — ἐλέγχειν cf. Tit. 1,9

V T *Can (= Vl Vo Pt Cl Pr La Mn Tr)*

3 οὖν] γοῦν *Tr*, om. *Vo* | ἀρχιερωπρεπὴς V *Mn* ἱεροπρεπὴς *Tr* **4** ἀρχιερατικὴν *Vl Tr* ἱερατικὴν *Cl* **5** ζῶ ἐγώ om. V **6** δοξάζω V *La*^{ac} (corr. *La*^{2}) *Mn* | τῶν om. *Tr* ed.Rom.* (ex Vc) **8** τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον V *Mn* **10** εἰ βούλοιτο] ὡς βούλεται *Tr* | ὧν] ὃ *Vl Tr* ὥ *Vo Pt* **13** ἴσα *Vl Vo Pt* **15** τὸν om. T edd. | Χριστὸν] κύριον V *Mn Tr* **15–16** ἀπεμπωλήσατο V *Pt Cl Tr* ed.Rom. (corr. ed.Reg.) **17** πάντη *Vl Vo* παντή sic *La* **19** εἴτουν T: εἴτ᾽ οὖν *Vl Vo Pt* ἤτοι V *Cl Pr La Mn Tr* | ὅ] εἰ *Tr*, om. T | μνησθήτωσαν T edd. μνησθήτωσαν + γὰρ *Tr* **20** οὕτως V *Cl Pr La Mn Tr* | λέγοντος] λαλοῦντος *Tr* **21** ἀπεμπωλεῖται V *Pt Mn Tr* ed.Rom. (corr. ed.Reg.) **22** παρ᾽ om. *Tr* **22–23** ἀρετῆ V *Cl Pr La Mn Tr* **23** δεῖν] δεῖ V *Cl Pr La Mn* **24** νηφάλεον *Cl Pr La*, om. *Vl Vo Pt* **25** καὶ] εἰς τὸ *Vl Vo Pt* **28** λαμβάνοντα V *Mn Tr* **29** εἴτε^{2} — χειροτονίᾳ om. *La Tr* | εἴτε καὶ^{3} om. Vc^{ac} Ml spatio relicto (euanidum in T), ἢ καὶ ed.Rom.* ex Vc (suppl. Probatares)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:57 AM

laudabilissimis apostolis et memorabilibus patribus nostris canonice sunt prolata; et hos qui quid horum contempserint abominamur.

Igitur fraterna et summo sacerdotio decorata sanctitas uestra, iure ac secundum dei uoluntatem pontificalem ordinans pietatem, opinatissimam habet gloriam; dixit enim per prophetam primus et magnus summus sacerdos Christus deus noster: *uiuo ego*, *sed* glorificantes *me glorificabo*. nosti enim, *uir desideriorum* spiritus, quia tolerabilior est Macedonii et eorum qui circa ipsum sunt spiritus impugnatorum impia heresis; illis enim creaturam et seruum dei ac patris spiritum sanctum delere fatentibus, isti suum ipsius eum, ut autumant, seruum efficiunt; omnis enim dominus quod habuerit, si uoluerit, uenundat, siue seruum siue aliud quid eorum quae possidet. similiter et qui emit, dominus uolens esse eius quod emerit, per pretium pecuniae illud acquirit. ita et qui hanc iniquam actionem operantur detrahunt spiritui sancto, aequaliter peccantes his qui blasphemant dicentes *in Beelzebub eicere daemonia* PL 129, 501
Christum atque, ut uerius dicamus, Iudae comparantur proditori, qui dei occisoribus La.-Co. 631
Iudaeis pretio argenti Christum uenundauit. cum ergo sanctus spiritus consubstantialis sit Christo deo nostro, eiusdem omnino et ipsi portionis erunt, et, ut ostensum est, non est procul dubio in eis gratia spiritus sancti, id est sacerdotii sanctitas. nam quod non acceperunt, non habent. memores ergo sint sancti Petri ad eum qui hoc studebat ita dicentis: *non est tibi pars neque sors in sermone hoc*. si enim uenundatur
sacerdotii dignitas, ergo superflua est apud ipsos uitae probabilis actio et in castitate Ma. 465
aliisque uirtutibus conuersatio, superfluus secundum ipsos est etiam Paulus diuinus apostolus docens *oportere episcopum inreprehensibilem esse, prudentem, ornatum, doctorem, continentem, sobrium*, *amplectentem eum qui secundum <doctrinam est> fidelem sermonem, ut potens sit exhortari in doctrina sana et eos qui contradicunt arguere*. proferuntur igitur haec omnia de uenditore ac emptore sacerdotii. porro Rom. 700
subiecta sanctorum testimonia alienum omnino a sacerdotio pronuntiant eum qui aliquando dederit uel acceperit in aliquo tempore, siue scilicet ante manus impositionem siue in manus impositione siue post manus impositionem – accipere est enim

9–939,24 omnis – est *ex hac epistulae parte ea, quae Alger. de miser. et iustit. III 31–32 (p. 337,5–338,5 Kretzschmar) exponit, orta esse uidentur (inde Grat. C. 1 q. 1 c. 11 col. 360,31–361,17)*

P EH

1 laudatissimis E *edd.* **2** quid *om.* EH *(corr. ed. Rom.)* | contempserit *codd., corr.* F² **4** pontificalem – pietatem] „*gr.* sacrum hierarchicum gubernans ordinem“ *ed. Rom.*^{mg} **8** illis *ed. Reg.* (cf. gr.)*: illi *codd.* (illi … seruum dei patris et filii spiritum sanctum delirando fatentur *Ans. Deusd.*) | dei ac patris] dei patris et filii *Ans. Deusd. (uide supra)* | spiritum sanctum *Ans. Deusd. (cf. gr.)*: spiritus P EH spiritum F *edd.* | delire *ed. Rom.** (*sed cf. e. g. Act. IV p. 359,12 et MLW s. u.* delirus) delirando *Ans. Deusd.* **9** suum ipsius] sui ipsius F² *edd.* sui ipsorum *coni. Hard.*^{mg}, *sed cf. Act. VI p. 619,4.6 al.* | ipsius – efficiunt] eundem spiritum sanctum efficiunt seruum *Ans. Deusd.* **10** si *Ans. Deusd.*: et *codd. (corr. ed. Rom.; cf. gr.)* | uenumdat *ed. Reg.** **12** adquirit P **13** demonia *codd.* **14** atque ~ ἢ? | traditori *ed. Rom.** **15** spiritus sanctus P **16** et² *propter lacunam (uide infra) ab ipso Anastasio insertum, ut uidetur, om. ed. Rom.** **17** est¹ + si uero non uenditur: perspicuum enim est, quod nullo modo: *add. ed. Rom.* ex gr. non male, sed Anastasii exemplar graecum lacunosum fuisse uidetur* | procul dubio non est *Ans. Deusd. fort. recte; cf. gr.* **19** hoc] isto *Ans. Deusd. Vulg.* (*ubi uar. lect.* hoc) **21** est *post* superfluus F *edd.* **22** irreprehensibilem H *ed. Rom.** **23–24** doctrinam – fidelem] fidem *nec plura codd., corr. ed. Rom. ex Vulg.* **24** sana] sua P **25** proferuntur ~ οἴχεται*? fort.* auferuntur *scribendum* (euanescunt *ed. Rom.*^{mg}) | sacerdotii] beneficii E *edd. i. t. (corr. ed. Rom.*^{mg}*)* **27** dederit aliquando EH *edd.* **27–28** inpositionem P **28** siue² – impositionem *om.* P^{ac} *(add.* P^{c} *in marg.)* | inpositionem P | enim est *Ans. Deusd.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:57 AM

μετὰ τὴν χειροτονίαν – λαβεῖν γάρ ἐστι τὸ λαβεῖν ὁτεδήποτε –, ἀλλὰ καὶ πάσας τὰς προβολὰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀφαιροῦσιν ἐπὶ τῇ τῶν χρημάτων δόσει.

PG 98, 1445

Κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων κθ΄

Εἴ τις ἐπίσκοπος διὰ χρημάτων τῆς ἀξίας ταύτης ἐγκρατὴς γένηται ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος, καθαιρείσθω καὶ αὐτὸς καὶ ὁ χειροτονήσας καὶ ἐκκοπτέσθω παντάπασι καὶ τῆς κοινωνίας, ὡς Σίμων ὁ μάγος ὑπ᾽ ἐμοῦ Πέτρου.

Ἐκ τῶν Πράξεων τῶν ἁγίων ἀποστόλων

Ἰδὼν δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα λέγων· δότε κἀμοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἵνα ᾧ ἐὰν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας λαμβάνῃ πνεῦμα ἅγιον. Πέτρος δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι. οὐκ ἔστι σοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν
Ha. 516 *εὐθεῖα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης καὶ δεήθητι τοῦ κυρίου εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου· εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὁρῶ σε ὄντα.*

Ἐκ τῆς τρίτης τῶν Βασιλειῶν

Καὶ οὐκ ἐπέστρεψεν Ἱεροβοὰμ ἀπὸ τῆς κακίας αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψε καὶ ἐποίησεν ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ ἱερεῖς ὑψηλῶν. ὁ βουλόμενος ἐπλήρου τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ἐγίνετο ἱερεὺς εἰς τὰ ὑψηλά. καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆμα τοῦτο εἰς ἁμαρτίαν τῷ οἴκῳ Ἱεροβοὰμ καὶ εἰς ὄλεθρον καὶ εἰς ἀφανισμὸν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.

Ἐκ τῆς τετάρτης τῶν Βασιλειῶν περὶ τῆς λέπρας Γιεζί

Καὶ ἐπέστρεψε Νεεμὰν *πρὸς Ἐλισσαιέ, αὐτὸς καὶ πᾶσα ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ· καὶ ἦλθε*
La.-Co. 633 *καὶ ἔστη ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ εἶπεν· ἰδοὺ δὴ ἔγνωκα, ὅτι οὐκ ἔστι θεὸς ἐν πάσῃ τῇ γῇ ἀλλ᾽ ἢ ἐν τῷ Ἰσραήλ. καὶ νῦν λάβε τὴν εὐλογίαν παρὰ τοῦ δούλου σου. καὶ εἶπεν Ἐλισσαιέ· ζῇ κύριος, ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ, εἰ λήψομαι. καὶ παρεβιάσατο αὐτὸν λαβεῖν, καὶ ἠπείθησε.* καὶ μετ᾽ ὀλίγα· *Καὶ εἶπε Γιεζὶ τὸ παιδάριον Ἐλισσαιέ· ἰδοὺ ἐφείσατο ὁ κύριός μου τοῦ Νεεμὰν τοῦ Σύρου τοῦ λαβεῖν ἐκ χειρὸς αὐτοῦ ὧν ἐνήνοχε·*
Ma. 467 *ζῇ κύριος, εἰ μὴ δραμοῦμαι ὀπίσω αὐτοῦ καὶ λήψομαι παρ᾽ αὐτοῦ τι. καὶ ἐδίωξε Γιεζὶ*

8–15 Act. 8,18–23 **17–20** 3 Reg. 13,33–34 **22–938,9** 4 Reg. 5,15–16.20–21.23.25–27

---

1 λαβεῖν[1] – ὁτεδήποτε ~ Bas. epist. 53 (chorepiscopis) c. 1,26 Courtonne I = can. 90 (Jo. II p. 177,14–15); cf. infra p. 938,29–940,3 **4–6** Can. ap. 29, Synag. tit. 11,1 p. 51,8–10 (= Jo. I 2 p. 21), Metzger III p. 282; cf. supra p. 904,18–21 (Can. 5)

V T *Can (= Vl Vo Pt Cl Pr La Mn Tr)*

---

1 ὁτεδήποτε τὸ λαβεῖν infra p. 938,30, sed cf. lat. **2** τὰς ἐκκλησιαστικὰς προβολὰς ed.Rom.* | παραβολὰς Vc ὑπερβολὰς Ml (euanidum in T) | ἀφορίζουσιν T **3** Τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν κθ΄ V *Mn* | κθ΄ om. *Vl Tr* **4** ἐγκρατὴς γένηται ante τῆς ἀξίας *La* **6** καὶ om. *La* | ὑπ᾽ ἐμοῦ Πέτρου om. V *Cl Pr Mn Tr* **8** ὁ om. *Vl Vo Pt* **9** αὐτοῖς] τοῖς ἀποστόλοις V *Mn* **10** ἐὰν] ἂν *La Tr* **11** εἴη om. V *Vo Mn Tr* **13** ἐνώπιον (text. byz.; cf. etiam Act. 7,46 al.)] ἔναντι *N.T.* **13–14** μετανόησον – κυρίου om. *La* **14** κυρίου T *Vl Pt N.T.*: θεοῦ V *Vo Cl Pr Mn Tr* **18** ἐγίνετο T *La*: ἐγένετο V *Vl Vo Pt Cl Pr Mn Tr* (uar. lect. in *Sept.*) **19** ἱερεὺς – τοῦτο] τοῦτο τὸ ῥῆμα nec plura *Tr* | ἐγίνετο T edd. | τῷ οἴκῳ post ἐγένετο *La* **20** εἰς ὄλεθρον καὶ om. ed.Rom.* **21** τετάρτης] δ΄ T *Pr La Mn Tr* | περὶ – Γιεζί om. *Tr* | Γιεζῆ sic semper T *Pt La* edd. **22** Ἐλισαιὲ sic semper V *Mn Sept.* **23** δὴ ἔγνωκα] διέγνωκα V ἐγὼ ἔγνωκα *Tr* | θεὸς post ὅτι V *Mn* **25** πάρεστιν *Vo Pr* παρέστιν sic *Vl*^{ac} (prob.) *Pt* **27** τοῦ[3]] τούτου τοῦ μὴ *Sept.* | ὧν] ἃ *Tr Sept.* (uar. lect. ὅν) **28** κύριος + ὅτι *Sept.* | δράμωμαι T edd. | τι om. V *Mn*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:57 AM

accipere quandocumque –, sed et omnes promotiones ecclesiasticas auferunt in datione pecuniarum.

Canon sanctorum apostolorum uicesimus nonus *

Si quis episcopus aut presbyter aut diaconus per pecunias hanc obtinuerit dignitatem, deiciatur et ipse et ordinator eius et a communione modis omnibus abscidatur, sicut Simon magus a * me Petro.

De Actibus sanctorum apostolorum

Cum uidisset autem Simon quia per impositionem manus apostolorum daretur spiritus sanctus, obtulit eis pecuniam dicens: date et mihi hanc potestatem, ut cuicumque imposuero manus accipiat spiritum sanctum. Petrus autem dixit ad eum: pecunia tua tecum sit in perditionem, quia donum dei existimasti pecunia possideri. non est tibi pars neque sors in sermone isto; cor enim tuum non est rectum coram deo. paenitentiam itaque age ab hac nequitia tua et roga deum, si forte remittatur tibi haec cogitatio cordis tui. in felle enim amaritudinis et obligatione iniquitatis uideo te esse. Ha. 515

Ex libro tertio Regnorum

Non est reuersus Hieroboam de uia sua pessima, sed e contrario fecit de nouissimis populi sacerdotes excelsorum: quicumque uolebat implebat manum suam et fiebat sacerdos excelsorum. et propter hanc causam peccauit domus Hieroboam et euersa est et deleta de superfacie terrae.

Ex libro quarto Regnorum de lepra Giezi PL 129, 502

Reuersusque Naaman *ad uirum dei cum uniuerso comitatu suo, uenit et stetit coram eo et ait: uere scio quod non sit deus alius in uniuersa terra nisi tantum in Israel. obsecro itaque ut accipias benedictionem a seruo tuo. at ille respondit: uiuit dominus, ante quem sto, quia non accipiam. cumque uim faceret, penitus non adquieuit.* La.-Co. 634 et post pauca: *Dixitque Giezi puer uiri dei: pepercit dominus meus Naaman Syro isti, ut non acciperet ab eo quae attulit. uiuit dominus, quia curram post eum et accipiam*

4–6 = *Dionys. Exig. interpr. can. ap. 30 p. 20 col. II Turner*

P EH

1 quandocumque accipere (accipiatur *Deusd.*) *Ans. Deusd.* (quandocumque accipiatur *infra p. 939,28–941,1)* **3** uicesimus nonus H: uicesimum nonum P^{pc} (nouum *sic* P^{ac}, n^2 *superscr.* P^c) XXVIIII E *edd.;* iste in hoc habetur numerus aput grecos P^c *in marg. (adnotatio Anastasii, ut uidetur)* **5** abscindatur *ed. Rom.** **6** a me Petro *om.* P^{ac}, *add.* P^1 *litt. maiusc. in fine lineae sequentis (cf. praef. partis I p. XL)* | me] sic se habet editio greca P^{1-2mg} H^{1mg} *(adnotatio Anastasii, ut uidetur; alluditur ad Dionysii Exigui interpretationem, cuius Karolini aeui codices* me *omittunt; cf. Turner I p. 33)* **7** sanctorum *om. ed. Rom.** **9** et *om.* EH *(ed. Rom. ex Vulg.)* | ut *om.* EH *(ed. Rom. ex Vulg.)* **11** perditione *codd., corr.* F^2 | quia] quoniam *Vulg.* (*uar. lect.* quia) | possidere EH *edd. (uar. lect. in Vulg.)* **12–13** paenitentiam *codd.* **14** uideo te] uidente EH (*corr.* F) **17** populis *codd. (uar. lect. Vulg.), corr. ed. Rom.* **19** de superfacie] desuper facie E *edd.* **20** lebra EH, *corr.* F^2 | Gizi EH, *corr.* F^2 **22** deus alius *est var. lect. in Vulg.* (Φ) *pro* deus **24** acquieuit EH *edd.* **25** uir P | Siro EH **26** quae] qui P^{ac} H, *corr.* P^c

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:57 AM

Rom. 701 *ὀπίσω Νεεμάν.* καὶ μετὰ βραχέα· *Καὶ εἶπε Νεεμάν· λάβε δὴ τάλαντον ἀργυρίου· καὶ ἔλαβε δύο τάλαντα ἀργυρίου ἐν δυσὶ θυλάκοις καὶ δύο ἀλλασσομένας στολάς.* καὶ μεθ᾽ ἕτερα· *Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἐλισσαιέ· πόθεν, Γιεζί; καὶ εἶπε Γιεζί· οὐ πεπόρευται ὁ δοῦλός σου ἔνθα καὶ ἔνθα. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἐλισσαιέ· οὐχὶ ἡ καρδία μου ἐπορεύθη μετὰ σοῦ* καὶ οἶδα *ὅτε ἐπέστρεψεν ὁ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ἅρματος εἰς συνάντησίν σου; καὶ νῦν ἔλαβες τὸ ἀργύριον καὶ νῦν ἔλαβες καὶ τὰ ἱμάτια, καὶ λήψῃ ἐν αὐτῷ κήπους καὶ ἐλαιῶνα καὶ ἀμπελῶνα καὶ πρόβατα καὶ βόας καὶ παῖδας καὶ παιδίσκας· καὶ ἡ λέπρα Νεεμὰν κολληθήσεται ἐν σοὶ καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ προσώπου αὐτοῦ λελεπρωμένος ὡς χιών.*

PG 98, 1448 Τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐκ τῆς εἰς τὸν Ἡσαΐαν ἑρμηνείας

Νόμον ἔδωκεν εἰς βοήθειαν, ἵνα εἴπωσιν· οὐχ ὡς τὸ ῥῆμα τοῦτο περὶ οὗ οὐκ ἔστι δῶρα δοῦναι περὶ αὐτοῦ. οὗτος δὲ ὁ νόμος οὐκ ἔστιν ὡς τὸ ῥῆμα τοῦτο τοῦ ἐγγαστριμύθου· οὐ γὰρ πρὸς ἀπάτην ἐπινενόηται ὥσπερ ἐκεῖνα, ἀλλὰ ἀληθείας ἐστὶ διδάσκαλος. κἀκεῖνοι μὲν ἐπ᾽ ἀργυρίῳ μαντεύονται — τοῦτο γάρ ἐστι τὸ καταγέλαστον, ὅτι καὶ ἀργύριον αὐτοῖς τελοῦσι μισθὸν τοῦ ψεύδους οἱ ἀπατώμενοι —, τοῦτο δὲ τὸ ῥῆμα, τουτέστι τοῦ νόμου, οὐκ ἔστι τοιοῦτον ὥστε δῶρα δοῦναι περὶ αὐτοῦ. οὐδεὶς γὰρ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἀποδίδοται· *δωρεάν*, φησίν, *ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.* ὁρᾷς πῶς ἠγανάκτησε Πέτρος ἐπὶ τῷ Σίμωνι ἀργύριον ὑπὲρ τῆς τοῦ πνεύματος χάριτος προσκομίσαντι; *τὸ ἀργύριόν σου*, φησί, *σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι ἐνόμισας τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ διὰ χρημάτων κτᾶσθαι.* οὐκ ἔστιν οὖν ὁ τοῦ εὐαγγελίου λόγος ὡς τὰ πωλούμενα ῥήματα παρὰ τῶν ἐγγαστριμύθων. τί γὰρ ἂν τις δῴη ἄξιον αὐτῶν ἀντάλλαγμα; ἄκουε τοῦ Δαβὶδ ἀποροῦντος καὶ λέγοντος· *τί ἀνταποδώσω τῷ κυρίῳ περὶ πάντων ὧν ἀνταπέδωκέ μοι;* οὐκ ἔστιν οὖν δῶρα δοῦναι περὶ τούτου ἀντάξια τῆς ἀπ᾽ αὐτοῦ χάριτος· ἓν δῶρον ἄξιον, ἡ φυλακὴ τοῦ δωρηθέντος· ὁ δούς σοι τὸν θησαυρὸν οὐχὶ τιμὴν ἀπαιτεῖ τοῦ δοθέντος, ἀλλὰ φυλακὴν ἀξίαν τοῦ δεδομένου.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τοὺς ὑφ᾽ ἑαυτὸν ἐπισκόπους ὥστε μὴ χειροτονεῖν ἐπὶ χρήμασιν

Νομίζουσι μὴ ἁμαρτάνειν τῷ μὴ ἅμα προλαμβάνειν, ἀλλὰ μετὰ τὴν χειροτονίαν λαμβάνειν. λαβεῖν δέ ἐστιν ὁτεδήποτε τὸ λαβεῖν. παρακαλῶ οὖν, ταύτην τὴν

11–12 Is. 8,20 **12–13** τὸ — ἐγγαστριμύθου cf. Is. 8,19; 19,3 **17** Mt. 10,8 **19–20** Act. 8,20 **22–23** Ps. 115,3

11–26 Bas. (?) in Is. (CPG 2911) c. 8 § 220, PG 30, 500 B – 501 A (= § 221 Trevisan II p. 275) **29–940,3** Bas. epist. 53 (chorepiscopis) c. 1,24–2,4 Courtonne I = can. 90 (Jo. II p. 177,11–21)

V T *Can (= Vl Vo Pt Cl Pr La Mn Tr)* **11–26** = *Bas. (= PG)* **29–940,3** = *Bas.*

1 ὀπίσω + τοῦ *Sept.* | καὶ μετὰ βραχέα om. *La* | δὴ τάλαντον (ex 4 Reg. 5,22?)] διτάλαντον *Sept. fort. etiam hic scribendum* **2** θυλακίοις T *Pr* edd. **3–4** πόθεν — Ἐλισσαιέ om. V *Cl Mn* **5** ἀπέστρεψεν ed.Rom.* ex Vc ἐπέτρεψεν *Tr* **6** σου] σοι *Sept.* (ubi σου *O*) | τὸ — καὶ[3] om. V *Cl Pr La Mn* | καὶ[2] — ἱμάτια om. *Tr* | καὶ[3] T *Sept. (O)*: om. *Vl Vo Pt* fort. recte | λήψει V | αὐτοῖς *Pt La* **7** καὶ ἀμπελῶνας καὶ ἐλαιῶνας *Tr* | ἐλαιῶνας T *La Tr Sept.* (sed ἐλαιῶνα *O*) | ἀμπελῶνας *Pt* (prob.) *La Tr Sept.* (sed ἀμπελῶνα *O*) **8** ἐν[1] om. T **9** τοῦ om. *La Sept.* (sed traditur in *O*) | ὡς T *Vl Vo Pt Pr:* ὡσεὶ V *Cl La Mn Tr Sept.* edd. **11–12** περὶ — τοῦτο om. V **13** ἐκεῖνα T *Vl Vo PG*: ἐκεῖναι V *Pt* (prob.) *Cl Pr Mn* ἐκεῖνο *La* ἐκεῖνοι *Tr* | ἀλλ᾽ V *Vl Vo Pt Cl Pr La Mn Tr* **14** τὸ om. V *Mn* **15** καὶ om. Vc edd. **16** τουτέστι] τοῦτο ἐστὶν *Vo Pt* φησὶ V *Mn* ἐστιν *Cl Pr La*, om. *Tr* **17** τοῦ θεοῦ om. V *Cl Pr*^{ac} (add. *Pr*$^{1-2}$ in marg.) *Mn Tr* **18** ὅρα *Vl* **19** τὸ + γὰρ *PG* | εἴη om. V **21** παρὰ om. V *Cl Pr Mn Tr* edd. | δῴη] δοίη T *PG* edd. **23** δοῦναι om. V *Mn* **24** ἀπ᾽] ὑπ᾽ *Tr*, om. *La* **25** δοθέντος] δωρηθέντος *La Tr* **27** ὑφ᾽] ἐφ᾽ V *Mn* | αὐτὸν V **29** τῷ] τὸ *Vl Vo Cl Pr* | προσλαμβάνειν *Tr* ed.Rom.* **30** λαβεῖν[2]] λαμβάνειν ἢ προσλαμβάνειν *La*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:57 AM

ab eo aliquid. et secutus est Giezi post tergum Naaman. et post breuia: Et *dixit* Rom. 701
Naaman: accipe talentum argenti, *et coegit eum ligauitque duo talenta argenti in* Ma. 468
duobus saccis et duplicia uestimenta. et post alia: *Et dixit Heliseus: unde uenis, Giezi? qui respondit: non iuit seruus tuus quoquam. at ille ait: nonne cor meum in praesenti erat, quando reuersus est homo de curru suo in occursum tui? nunc igitur accepisti argentum et accepisti uestes, ut emas oliueta et uineas et oues et boues et seruos et ancillas, sed et lepra Naaman adhaerebit tibi et semini tuo in sempiternum. et egressus est ab eo leprosus quasi nix.*

Sancti Basilii de interpretatione in Esaiam

„Legem dedit in adiutorium, ut dicant: non sicut uerbum hoc de quo non sunt munera danda pro eo." haec autem lex non est sicut uerbum hoc quod est in uentriloquio; non enim ad deceptionem excogitata est sicut illa, sed ueritatis magistra est. et illi quidem pro argento diuinant – hoc enim est quod deridetur, quia et argentum eis tribuunt mercedem fallaciae hi qui decipiuntur –, hoc autem uerbum, id est legis, non est tale ut munera dentur de eo. nemo enim gratiam dei uenundat. *gratis*, inquit, *accepistis, gratis date*. uide qualiter indignatus sit Petrus contra Simonem pecuniam pro spiritus gratia offerentem: *pecunia tua*, inquit, *tecum sit in perditionem, quia existimasti donum dei per pecunias possidere*. non est ergo euangelii sermo sicut uerba quae uenduntur a uentricolis; quid enim dabit quisquam dignum pro eis in commutationem? audi Dauid hesitantem atque dicentem: *quid retribuam domino pro omnibus quae retribuit mihi?* non possunt ergo munera dari de hoc condigna gratia quae ab ipso est. unum est donum dignum, custodia uidelicet eius quod donatum est: qui dedit tibi thesaurum, non pretium repetit dati, sed custodiam dignam eius quod datum est.

Eiusdem ex epistola ad episcopos destinata qui sub ipso erant, ut non manus imponerent per pecunias

Existimant se non peccare, quia non pariter cum manus impositione, <sed post manus impositionem> munus accipiunt. accipere autem est, quandocumque accipia-

10–11 Legem – eo *Anast. ex gr.; cf. etiam Vet. Lat. (Beuron) Is. 8,20*

P EH

1 breuia] pauca E *edd.* **2** accipe – argenti[1]] *Anast. ex gr.* | accipite *ed. Rom., corr. ed. Reg.* **3** Elisaeus *ed. Rom.** **6** uineta *Vulg. (var. lect.* uineas Φ, *cf. Vulg. Clem.)* **7** et[2] *om.* E *edd.* | adherebit *codd.* **9** Ex sancti Basilii interpretatione *ed. Rom.** | Aesaia E Esaia H Isaiam *ed. Rom.** **10** dicant] iudicat P[ac] (iu *subterlin.,* n *add.* P[c] *s. l.*) | uerbum *om. ed. Rom.** **10–11** munera non sunt EH **10–11** sunt – eo *(Anast. ex gr.)*: licet dare munera *ed. Rom.* (cf. Vet. Lat.)* **11** autem] uero *ed. Rom.** **12** illa *ed. Rom.*: ille *codd.* | magistra est ueritatis EH *edd.* **13** pro *ed. Rom.*[mg]: in *codd.* (*retinendum, si Anast. legit* ἐν) | quia] qui P **14** fallacie P H **15** dent E *edd.* | de] pro EH *edd., sed cf. gr. et infra l. 21* | inquid P **16** uides *ed. Rom.* non male, sed Anast. legit* ὅρα, *ut uidetur (cf. gr. Vl)* | sit *om.* F *edd.* **17** spiritus + sancti F *edd.* | inquit tua P | quia] quoniam *Vulg. (uar. lect.* quia) **18** per – possidere] *Anast. ex gr., ut uidetur (aliter supra p. 937,11); cf. etiam uar. lect. in Vulg. apud Wo./Wh.* | pecuniam EH *edd.* **20** æsitantem P esitantem H haesitantem *ed. Rom.** **23** repetit] recepit P **27–28** sed – impositionem *suppleui coll. gr.; cf. supra p. 935,27–28* **28–941,1** quandocumque accipiatur] *melius* accipere quandocumque *supra p. 937,1*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:57 AM

Ha. 517 πρόσοδον, μᾶλλον δὲ τὴν προσαγωγὴν τὴν ἐπὶ γέενναν, ἀπόθεσθε καὶ μὴ τὰς χεῖρας μολύναντες τοιούτοις λήμμασιν ἑαυτοὺς ἀναξίους ποιήσητε τοῦ ἐπιτελεῖν ἅγια μυστήρια.

Rom. 702 Ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου

La.-Co. 636 Προσῆλθεν ὁ τῆς μακρηγορίας ἡμῖν αἴτιος τοῖς ἐπισκόποις πᾶσιν Εὐσέβιος ὁ κατήγορος τῶν ἓξ λοιπῶν ἐπισκόπων, ἀξιῶν δεχθῆναι εἰς κοινωνίαν. προσαντιλέγουσί τινες τῶν ἐπισκόπων μὴ δεῖν αὐτὸν δεχθῆναι ὡς συκοφάντην. ἐπὶ τούτοις ἱκέτευε
Ma. 470 λέγων· „ἐπειδὴ ἡ δίκη τὸ πλεῖστον μέρος ἐπὶ ἔτη δύο ἐβασανίσθη, εἰς μάρτυρας δὲ γεγένηται ἡ ὑπέρθεσις, δέομαι τῆς ὑμετέρας θεοφιλείας σήμερον παραυτὰ δοῦναί με τοὺς μάρτυρας. εἰ γὰρ καὶ Ἀντωνῖνος τετελεύτηκεν ὁ ἐπίσκοπος ὁ λαβὼν τὸ χρυσίον καὶ χειροτονήσας, ἀλλ᾽ οὖν γε μένουσιν οἱ δεδωκότες καὶ χειροτονηθέντες." ἐδικαίωσεν ἡ παροῦσα σύνοδος ζητηθῆναι τὸ πρᾶγμα. ἄρχεται ἡ ὑπόθεσις ἐξ ἀναγνώσματος τῶν πρώην πραχθέντων ὑπομνημάτων. εἰσῆλθον οἱ μάρτυρες, εἰσῆλθον καὶ οἱ ἓξ τῶν δεδωκότων καὶ χειροτονηθέντων. ἐν ἀρχῇ ἠρνοῦντο. ἐπιμενόντων δὲ
PG 98, 1449 τῶν μαρτύρων, τῶν μὲν λαϊκῶν, τῶν δὲ πρεσβυτέρων, οἷς ἔδοξαν τεθαρρηκέναι, — τινὲς δὲ καὶ γυναικῶν — καὶ τὰ εἴδη τῶν ἐνεχύρων λεγόντων καὶ τοὺς τόπους καὶ τοὺς καιροὺς καὶ τὴν ποσότητα, οὐ πάνυ καλῶς αὐτῶν διακειμένης τῆς συνειδήσεως αὐθαίρετοι ὁμολογοῦσι δίχα πολλῆς ἀνάγκης ὅτι „δεδώκαμεν, ὡμολόγηται, καὶ γεγόναμεν, τοιαύτην νομίσαντες ἀκολουθίαν εἶναι, ἵνα δόξωμεν τῆς βουλῆς τῆς δημοσίας ἐλευθεροῦσθαι. καὶ νῦν δεόμεθα, εἰ μέν ἐστιν ὅσιον, ἡμᾶς εἶναι ἐν τῇ λειτουργίᾳ τῆς ἐκκλησίας, ἐπεὶ κἄν, τὸ χρυσίον ὃ δεδώκαμεν ἵνα λάβωμεν· τῶν γὰρ γυναικῶν ἡμῶν δεδώκαμέν τινες σκεύη." ὁ Ἰωάννης πρὸς ταῦτα ὑπέσχετο τῇ συνόδῳ ὅτι „τοῦ μὲν βουλευτηρίου ἐγὼ αὐτοὺς σὺν θεῷ ἀπαλλάσσω ἀξιώσας τὸν βασιλέα, ὑμεῖς δὲ προστάξατε αὐτοὺς λαβεῖν ὃ δεδώκασι παρὰ τῶν Ἀντωνίνου κληρονόμων, κοινωνεῖν δὲ ἔνδον τοῦ θυσιαστηρίου." προσέταξεν ἡ σύνοδος τὸ μὲν χρυσίον αὐτοὺς λαβεῖν παρὰ τῶν κληρονόμων Ἀντωνίνου, κοινωνεῖν δὲ ἔνδον τοῦ θυσιαστηρίου, εἶναι δὲ ἀπὸ ἱερέων, ἵνα μὴ τούτων συγχωρηθέντων ἔθος γένηται

5–942,5 <Pall.> uita Ioh. Chrys. (CPG 6037; BHG[a] 870) c. 15,1–41 Malingrey/Leclercq

---

V T *Can (= Vl Vo Pt Cl Pr La Mn Tr)* **5–942,5** = *Pall. (= A M*; neglegitur hic excerptum *G)*

---

1 ἀπόθεσθε T *Bas.* (uar. lect. ἀποθέσθαι): ἀποθέσθαι V *Vl Vo Pt Cl Pr Mn Tr* ἀπωθεῖσθαι *La* **2** μολύναντας V *Cl Mn* μολύνεσθαι *La* μολύνοντες ed.Rom.* | λήμμασι + καὶ *La* | ποιεῖ *La*[ac] ποιεῖν *La*[pc] (ν add. *La*[2]) **5** ὑμῖν *Cl*, om. *Vl Vo* **6** λοιπὸν *Vl Vo Pr M* | ἀξίων T **7** ἱκέτευσε T fort. recte (cf. lat.) ἱκετεύει *Pall.* **8** δύο ἔτη *Vl Vo Pr Pall.* **9** ἡ ὑπέρθεσις om. *Pt* | ὑπόθεσις T edd. (ὑπέρθεσις ed.Rom.[mg]) | θεοφιλίας *Pt La Mn Tr* ed.Rom.* θεοσεβείας *Pall.* | παρ᾽ αὐτὰ V *Vl La Mn Tr* edd. πάραυτα *Pall.* | μοι *Tr* **10** Ἀντώνιος *Vl Vo* | ἐτελεύτησεν *Pall.* | ὁ ἐπίσκοπος om. *La Pall.* **10–11** ὁ² — χειροτονήσας om. T (suppl. Morin Vc[mg] ex V) **12–13** ἀναγνωσμάτων V *Cl Pr La Mn Tr* **13** εἰσῆλθον οἱ μάρτυρες om. *Pt* **13–14** εἰσῆλθον καὶ] καὶ εἰσῆλθον V *Cl Pr La Mn* καὶ εἰσῆλθον καὶ *Tr* **14** οἱ om. *Pall.* | ἐν ἀρχῇ] ἐν μὲν τῇ ἀρχῇ *Pall.* **15** δὲ + καὶ *Vl Vo Pall.* | ἔδοξε V *Cl Pr La Mn* **16** τινὲς — γυναικῶν] καὶ γυναικῶν τινες *Pall.* πρῶτον μὲν ἠρνοῦντο, ὡς δὲ οἱ μάρτυρες ἤλεγχον, τόπων αὐτοὺς ὑπομιμνήσκοντες καὶ καιρῶν *Tr*, locus suspectus | τινῶν ed.Rom.* non male (cf. lat.) | καὶ³ om. T edd. **17** διακειμένης αὐτῶν *Pall.* **18** δίχα] δι᾽ οὗ ἀπὸ T | πολλῆς] τινὸς V | ὡμολόγηται] ὁμολογουμένως V *Mn* ὁμολογεῖται *Pr* ὁμολογοῦμεν ed.Rom.* (ex lat. F), om. *Cl La Tr* **19** εἶναι ἀκολουθίαν *Pall.* | εἶναι + καὶ *Tr* | δόξωμεν om. *Tr* **19–20** τῆς βουλῆς τῆς δημοσίας] τοῦ βουλευτηρίου *Pall.* **19** βουλῆς] λειτουργίας *Tr* **20** ἐλευθερωθῶμεν *Tr* | μέν] μή *Vl Vo Pt Tr* | ὅσιον] ἄξιον *La* **21** ἐπεὶ κἄν ~ sin autem; cf. e.g. Theoph. p. 390,6–8 | ἐπεὶ] ἔτι *Vl* | ἵνα λάβωμεν] ἀπολάβωμεν *La* **22** δεδώκαμέν τινες] δεδώκαμέν τινα T *La Tr* edd. τινες δεδώκαμεν *Pall.* | ὁ om. V *Mn* edd. **24** ὃ δεδώκασι om. *Vl Vo Pt* | ὃ] ἃ ed.Rom.* **24–25** Ἀντωνίνου κληρονόμων] κληρονόμων Ἀντωνίνου *Pt La* κληρονόμων Ἀντωνίου *Vl Vo* **25** κοινωνεῖν — θυσιαστηρίου om. V *Cl Pr La Mn Tr Pall.* edd. fort. recte (cf. lat.) **25–27** προσέταξεν — θυσιαστηρίου om. *Vl Vo Pt* **26–27** κοινωνεῖν — θυσιαστηρίου om. V *Mn* (de *Vl Vo Pt* uide supra)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:57 AM

tur. rogo ergo ut hanc oblationem, immo uero terrenum commodum, deponatis et ne manus talibus contaminantes acceptionibus uosmetipsos indignos faciatis celebrandi sancta mysteria. Ha. 518 PL 129, 503

De uita sancti Iohannis oris aurei Rom. 702

Accessit ille qui longae nobis erat disputationis auctor ad episcopos omnes, Eusebius uidelicet accusator sex reliquorum episcoporum, postulans ut susciperetur in communionem. contradicunt quidam episcoporum non oportere illum ut calumniatorem admitti. in his supplicauit dicens: „quoniam lis maiorem partem per duos annos examinauit et dilatio ad testes effecta est, deprecor uestram deo amabilitatem ut mihi ab eo testes hodie tribuantur. nam etsi Antoninus episcopus mortuus est, qui accepto auro promouit, sed manent qui dederunt et ordinati sunt.“ sanxit praesens concilium ut requiratur negotium. inchoatur causa ex lectione monumentorum quae primitus gesta sunt. ingressi sunt testes, ingressi sunt et sex qui dederunt et ordinati sunt. in initio negabant. cumque permanerent testes tam laici quam presbyteri, quibus uisum fuerat fidenter esse credendum, quaedam autem et mulieres, etiam species pignerum profati et loca et tempora et quantitatem, non admodum bene conscientia sua disposita ultronei confitentur absque multa necessitate quia „dedimus, confitemini, et facti sumus, talem existimantes consequentiam esse, ut uideremur a curia publica liberari. et nunc obsecramus ut, si quidem iustum est nos esse in ministerio ecclesiae, simus, sin autem, saltem aurum quod dedimus recipiamus; nam uxorum nostrarum quidam dedimus uasa.“ Iohannes ad haec repromittebat concilio quia „a curia quidem ego eos cum deo liberabo postulans imperatorem, uos autem praecipite accipere illos quod dederunt ab heredibus Antonini.“ praecepit synodus aurum quidem eos recipere ab heredibus Antonini, communicare autem intra altare et esse priuatos sacerdotio, ne istis indulgentiam consecutis consuetudo fieret Iudaica uel La.-Co. 635 Ma. 469

P EH

1 terrenum commodum] *Anast.* ἐπίγειον *pro* ἐπὶ γέενναν *legisse uidetur* (inductionem in gehennam *ed. Rom.*^{mg}) **3** misteria EH **4** oris aurei] *cf. Act. IV p. 293,5 al.* **6** episcoporum + ut EH + et F *edd.* **7** quidam + eorum P^{ac} *(exp.)* | ut] in *ed. Rom.** *i. t.* (ut *ed. Rom.*^{mg}) **7–8** kalumniatorem P calumpniatorem H **8** lis] litis F^{2} *edd. i. t.* (lis *ed. Rom.*^{mg}) **9** examinauit] examinata est *ed. Rom.*^{mg} (*ex gr.; Anast. fort. legit uel intellexit* ἐβασάνισεν) | dilatio] caussa *ed. Rom.*^{mg} (*ex gr.* T) **9–10** ut mihi ab eo testes] ut a me testes *ed. Rom.*^{mg} (*Anast. legit* παρ᾽ αὐτοῦ *pro* παραυτὰ) **10** tribuatur P E *(corr. ed. Rom.)* | etsi] si et F *edd.* **11** sed (*i. e.* tamen) ~ ἀλλ᾽ οὖν *(cf. supra p. 933,11)* | presens P E (*abbr.* H) **14** in *om.* P **14–15** quibus – credendum] „*gr.* uisi fuerant confidere“ *ed. Rom.*^{mg} **15** fident P *(prob.)* **16** pignorum *ed. Rom.** | praefati *ed. Rom.** **17–18** confitemur F *edd. non male, sed Anast.* ὁμολογεῖτε *legisse uidetur; cf. app. crit. gr.* **18** estimantes P H | consequentiam] consuetudinem *ed. Rom.*^{mg}*, sed cf. Act. IV p. 435,2 al. et Gloss.* **19–20** ut – simus] *Anast. constructionem uerborum mutauit* **21** nostrorum P | quaedam F^{2} *edd., sed cf. gr.* | a *om. ed. Rom. (corr. La.-Co.)* **22** precipite *codd.* **23** precipit EH

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:57 AM

Ἰουδαϊκὸν ἢ Αἰγύπτιον τοῦ πωλεῖν καὶ ἀγοράζειν τὴν ἱερωσύνην. φασὶ γὰρ τὸν λυμεῶνα καὶ ψευδώνυμον πατριάρχην τῶν Ἰουδαίων κατ᾽ ἔτος ἀμείβειν ἢ παρ᾽ ἔτος τοὺς ἀρχισυναγώγους ἐπὶ συλλογῇ τοῦ ἀργυρίου, ὁμοίως καὶ τὸν ζηλωτὴν τούτου τὸν τῶν Αἰγυπτίων πατριάρχην, ἵνα πληρωθῇ τὸ προφητικόν· *οἱ ἱερεῖς αὐτῆς μετὰ δώρων ἀπεκρίναντο, καὶ οἱ προφῆται αὐτῆς μετὰ ἀργυρίου ἐμαντεύοντο*.

Ἐκ τῶν κανόνων τῶν ἑξακοσίων τριάκοντα ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Καλχηδόνι συνελθόντων κανὼν δεύτερος

Εἴ τις ἐπίσκοπος ἐπὶ χρήμασι χειροτονίαν ποιήσαιτο καὶ εἰς πρᾶσιν καταγάγοι τὴν ἄπρατον χάριν καὶ χειροτονήσοι ἐπὶ χρήμασιν ἐπίσκοπον ἢ χωρεπίσκοπον ἢ πρε-
Rom. 703 σβύτερον ἢ διάκονον ἢ ἕτερόν τινα τῶν ἐν τῷ κλήρῳ καταριθμουμένων ἢ προβάλοιτο ἐπὶ χρήμασιν οἰκονόμον ἢ ἔκδικον ἢ παραμονάριον ἢ ὅλως τινὰ τοῦ κανόνος δι᾽ αἰσχροκέρδειαν οἰκείαν, ὁ τοῦτο ἐπιχειρήσας ἐλεγχθεὶς κινδυνευέτω περὶ τὸν οἰκεῖον βαθμόν, καὶ ὁ χειροτονούμενος μηδὲν ἐκ τῆς κατ᾽ ἐμπορίαν ὠφελείσθω χειροτονίας ἢ προβολῆς, ἀλλ᾽ ἔστω ἀλλότριος τῆς ἀξίας ἢ τοῦ φροντίσματος οὗπερ ἐπὶ
La.-Co. 637 χρήμασιν ἔτυχεν. εἰ δέ τις καὶ μεσιτεύων φανείη τοῖς οὕτως αἰσχροῖς καὶ ἀθεμίτοις λήμμασι, καὶ οὗτος, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, τοῦ οἰκείου ἐκπιπτέτω βαθμοῦ, εἰ δὲ λαϊκὸς ἢ μονάζων, ἀναθεματιζέστω.

Ma. 471 Ἐκ τῆς ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς Γενναδίου τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς σὺν αὐτῷ συνόδου

Ha. 520 Ἔστω τοίνυν καὶ ἔστιν ἀποκήρυκτος καὶ πάσης ἱερατικῆς ἀξίας τε καὶ λειτουργίας ἀλλότριος καὶ τῇ κατάρᾳ τοῦ ἀναθέματος ὑποκείμενος ὅ τε κτᾶσθαι ταύτην τὴν ἱερωσύνην διὰ χρημάτων οἰόμενος καὶ ὁ ταύτην παρέχειν ἐπὶ χρήμασιν ὑπισχνού-
PG 98, 1452 μενος, εἴτε κληρικὸς εἴτε λαϊκὸς εἴη, κἂν ἐλέγχοιτο, κἂν μὴ ἐλέγχοιτο τοῦτο ποιεῖν· οὐ γὰρ οἷόν τε συμβιβασθῆναί ποτε τὰ ἀσύμβατα οὐδὲ θεῷ συμφωνῆσαι τὸν μαμωνᾶν ἢ τοὺς τούτῳ δουλεύοντας δουλεῦσαι θεῷ. δεσποτικὴ αὕτη ἐστὶν ἀπόφασις ἀναμφίλεκτος· *Οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ*.

4–5 cf. Mich. 3,11 **26** Mt. 6,24; Lc. 16,13

8–17 Conc. Chalc. can. 2, ACO II 1,2 p. 158,11–19, Synag. tit. 11,3 p. 51,13–52,6 (= Jo. I 1 p. 70–71); cf. supra p. 904,22–906,4 (Can. 5) **20–26** Genn. epist. encyclia (CPG 5977; Grumel/Darrouzès, Reg. n. 143), Jo. II p. 297,30–298,16

V T *Can (= Vl Vo Pt Cl Pr La Mn Tr)* **8–17** = *Conc. Chalc.* **20–26** = *Genn.*

1 καὶ ἀγοράζειν om. T **2** ἀμείβειν] λαμβάνειν *Vl Vo Pt* | ἢ + καὶ T *M* edd. **3–4** τούτου τὸν τῶν T *Vl Vo*: τούτων τὸν V τούτων τὸν τῶν *Pt* τούτων τῶν *Cl Pr Mn Tr* τούτου τῶν *La Pall.* ed. Rom.* **5** ἀπεκρίνοντο *Cl Sept.* (ubi uar. lect. ἀπεκρίναντο) | μετὰ ἀργυρίου] μισθοῦ *Cl La* **6–7** Τῶν ἐν Χαλκηδόνι συνελθόντων χλ΄ πατέρων *La* (κανὼν β΄ add. *La*^{1} in marg.) **6** ἑξακοσίων τριάκοντα] χλ΄ V *Can* | Χαλκηδόνι *Can* ed. Rom.* **7** κανὼν δεύτερος om. *Tr* | δεύτερος] κβ΄ sic V β΄ *Can* **8** ποιήσαιτο (uar. lect. in *Synag.*)] ποιήσοιτο supra p. 904,23 (Can. 5) | πράσιν T *Cl Mn Tr* | καταγάγῃ ed. Rom.* (καταγάγ sic T) **9** χειροτονήσει *Vl Vo Pt Tr* χειροτονήσῃ ed. Rom.* (χειροτονή sic T); exspectaueris χειροτονήσαι, sed cf. supra p. 904,23 **9–11** ἐπίσκοπον – χρήμασιν om. *Tr* **9–10** πρεσβυτέρους V *Pt Cl Pr Mn* **10** διακόνους V *Vl Pt Cl Pr Mn* **10–11** προβάλλοιτο V T *Pt Mn* edd., sed cf. p. 904,25 **12** αἰσχροκερδίαν V *Pt Cl Pr* | τούτω *La* οὕτω *Tr* | ἐπιχειρίσας V *Pt* ἐπιχειρήσει *Tr* **12–13** περὶ τὸν οἰκεῖον (sic etiam *Conc. Chalc.*)] εἰς τὸν ἴδιον supra p. 904,27 (cf. *Synag.*) **13** ὁ om. *Vl*^{ac} (add. *Vl*^{1} s.l.) *Tr* | ἐμπορείαν V *Vl Pr Mn* **14** ἢ^{2} om. *Vl Vo Pt Pr Mn* **15** φανῇ V *Cl Pr La Mn Tr* **17** μονάζων (sic etiam *Conc. Chalc.*)] μοναχὸς V *Mn* (sic supra p. 906,4; cf. *Synag.*) **21** ταύτην om. V *Mn* **21–22** τὴν ἱερωσύνην om. *Genn.* **22** ὁ om. V *Pr Mn* **24–25** τῷ μαμωνᾷ T **25** δεσποτικὴ] δεσπότη καὶ T **26** ἀναμφιλέκτως *Vl Vo* ἀναμφιλέκτος sic *Pt* | δύνασθαι *Vo Pt* ed. Rom.* (ex lat., ut uidetur)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:57 AM

Aegyptia uendendi sacerdotium et emendi. aiunt enim pestilentem et falsidicum patriarcham Iudaeorum per singulos annos uel infra archisynagogos per uices constituere causa colligendae pecuniae, similiter et aemulatorem huius, Aegyptiorum scilicet patriarcham, ut impleatur illud propheticum: *sacerdotes eius* cum muneribus respondebant, *et prophetae* ipsius cum argento *diuinabant*.

Ex canonibus sexcentorum triginta sanctorum patrum qui Calchedone conuenerunt regula secunda.

Si quis episcopus per pecunias fecerit ordinationem et sub pretio redegerit gratiam, quae non potest uendi, ordinaueritque per pecunias episcopum aut presbyterum aut Rom. 703
diaconum uel quemlibet ex his qui connumerantur <in> clero aut promouerit per pecunias dispensatorem aut defensorem uel quenquam qui subiectus est regulae pro PL 129, 504
sui turpissimi lucri commodo, is cui hoc attemptanti probatum fuerit proprii gradus periculo subiacebit, et qui ordinatus est nihil ex hac ordinatione <uel promotione> quae est per negotiationem facta proficiat, sed sit alienus ea dignitate et sollicitudine
quam pecuniis quaesiuit. si quis uero mediator tam turpibus et nefandis datis uel ac- La.-Co. 638
ceptis extiterit, si quidem clericus fuerit, proprio gradu decidat, si uero laicus aut monachus, anathematizetur.

Ex encyclia epistola Gennadii sanctissimi archiepiscopi Constantinopoleos et synodi Ma. 472
quae cum eo erat

Sit igitur et est abiectus et ab omni sacerdotali dignitate atque officio alienus et male- Ha. 519
dictioni anathematis subditus tam qui possidere hoc sacerdotium per pecunias opinatur quam is qui id praebere propter pecunias pollicetur, siue clericus siue laicus sit, siue conuictus siue non fuerit conuictus hoc facere. non enim possibile est conuenire inconuenientia neque cum deo concordare mamona uel eos qui huic deseruiunt seruire deo. dominica etiam est sententia haec quae incunctanter asserit *non posse deo seruire et mamonae*.

8–17 = *Dionys. Exig. interpr. can. Chalced., ACO II 2,2 p. 54,10–19; cf. supra p. 905,20–907,5 (Can. 5)*

P EH **8–17** = *Dionys. Exig.*

---

1 et[1]] uel E *edd.* | pestilentem] *Anast. uerbum* λυμεῶνα *ad uerbum* λοιμός *rettulit (Dubielzig) (recte supra p. 861,15 al.)* | falsidicum ~ ψευδώνυμον*? Anastasium* ψευδολόγον *uertisse suspic. Dubielzig* **2** Iudeorum *codd.* | infra … per uices ~ παρ᾽ ἔτος*?* **3** colligende *codd.* | emulatorem *codd.* **5** illius EH *edd.* (eius *Vulg.*) **6** kanon(i)bus P | Calchedone *(Anast. praeter consuetudinem uel ex gr. uel ex Dionys. Exig. l.l. p. 54,5)* P: Calcedone EH Chalcedone *ed. Rom.** **8** pecuniam *Dionys. Exig.* | redigerit EH *(corr. ed. Rom.)* **9** uendi P[ec] (*ras. post* n) | pecuniam EH *edd.* | episcopum + uel chorepiscopum *ed. Rom. (ex gr. uel ex p. 905,22), sed haec desunt etiam apud Dionys. Exig.* | aut[1]] uel P *ed. Rom.*, sed cf. Dionys. Exig.* **10** diaconem EH (*corr.* F[2]) | in *suppl. ed. Rom. (cf. infra p. 945,5 et Dionys. Exig.)* **11** defensorem + uel mansionarium *ed. Rom.* (ex p. 905,24), sed cf. Dionys. Exig.* | uel] aut E *edd.* | quemquam H *edd.* (*abbr.* P E) **12** is] his EH (*corr.* F[2]) | cui – attemptanti] quem hoc attentasse *ed. Rom.*, sed cf. Dionys. Exig.* **13** uel promotione *suppleui dubitanter ex Dionys. Exig. coll. gr. et p. 907,2 (sed fort. haec deerant in exemplari, quo Anast. usus est)* aut promotione *suppl. tacite ed. Rom.** **14** est *post* facta *ed. Rom.** **18** encyclia P: inoclia *(sic)* E inciclia *(sic)* H synodica F[2] *edd.* **19** que E qui H **22** praebere id EH *edd.* **23** siue[2] – conuictus[2] *om.* P | est *post* non *ed. Rom.** **24** mammona H *ed. Rom.** (*ex* F) | seruiunt EH *edd.* **25** est etiam *ed. Rom.** | etiam] *cf. gr.* T | incunctanter (~ indubitanter) ~ ἀναμφίλεκτος *(cf. ThLL s.u.)* | posse] *Anast. uertit* δύνασθαι **26** mammone E H mammonae *ed. Rom.**

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:57 AM

Ἐκ τῶν κανόνων τῆς ἁγίας ἕκτης συνόδου κανὼν κβ΄

Τοὺς ἐπὶ χρήμασι χειροτονουμένους, εἴτε ἐπισκόπους ἢ οἱουσδήποτε κληρικούς, καὶ οὐ κατὰ δοκιμασίαν καὶ τοῦ βίου αἵρεσιν καθαιρεῖσθαι προστάσσομεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς χειροτονήσαντας.

Ἀκούσωμεν ταῦτα πάντα καὶ *ἐνωτισώμεθα*, οὐ μόνον ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς καὶ οἱ ἐν τῷ κλήρῳ κατηριθμημένοι, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην· *δεῖ* γὰρ *περισσοτέρως ἡμᾶς προσέχειν τοῖς ἀκουσθεῖσι, μήποτε παραρρυῶμεν, ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ,* ἠγοράσθημεν *ἐκ τῆς ματαίας πατροπαραδότου ἀναστροφῆς, ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου* Ἰησοῦ *Χριστοῦ*. οὕτως ἡμᾶς δίδαξον, ἄνερ ἱερώτατε, ἕπεσθαι τοῖς γραφικοῖς — καὶ εὐαγγελικοῖς καὶ ἀποστολικοῖς — κανονικοῖς τε καὶ πατρικοῖς παραγγέλμασι. πειθόμεθα γὰρ τοῖς ῥήμασι τοῦ στόματος ὑμῶν· *„ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ἀνάβηθι, ὕψωσον ἐν ἰσχύι τὴν φωνήν σου, πορεύθητι ἐν πλατυσμῷ*, κήρυξον μετὰ παρρησίας", ὅπως ἐξαρθῇ καὶ εἰς ἀφανισμὸν οἰχήσεται ἡ διὰ χρημάτων χειροθεσία καὶ πᾶν εἴ τι ταύτῃ διὰ φιλαργυρίαν ἀδικίαν τε καὶ ἐμπορίαν αἰσχροκερδῶς παρέπεται· ταύτης γὰρ μετὰ τῶν συστοιχούντων αὐτῇ ἐξαιρουμένης
Rom. 704 ἐκ τοῦ *περιουσίου λαοῦ* τοῦ τῷ ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ κεκλημένου καὶ δωρεὰν τυχόντος τῆς ἀπολυτρώσεως πάντα τὰ τῇ κακίᾳ συνεπόμενα μιάσματα πρόρριζον συνεκτμηθήσονται, καὶ οἱ ἱερεῖς *ὡς φοῖνιξ ἀνθήσουσι, Χριστοῦ εὐωδίαν τοῖς σῳζομένοις* ἐμπνέοντες καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ ἐπινικίως προσᾴδοντες· *περιεῖλε κύριος* ἐκ σοῦ *τὰ ἀδικήματά σου*, ἔτι τε καὶ τοὺς δρεπομένους γλυκάζοντες *πληθύνοντές* τε αὐτοὺς *ἐν γήρει πίονι*, τῆς μακραίωνος ἐκείνης λέγω καὶ ἀκηράτου ζωῆς κληρονόμους ἀναδεικνύοντες.

5 cf. Iud. 5,3; Is. 1,2; Ier. 13,15 **6–7** Hebr. 2,1 **7–9** cf. 1 Petr. 1,18–19 **12** ἐπὶ — σου cf. Is. 40,9 | πορεύθητι — πλατυσμῷ cf. Ps. 118,45 **15–17** ἐξαιρουμένης — ἀπολυτρώσεως cf. Tit. 2,14; Rom. 3,24; 1 Petr. 2,9 **18** ὡς — ἀνθήσουσι cf. Ps. 91,13 | Χριστοῦ — σῳζομένοις cf. 2 Cor. 2,15 **19–20** περιεῖλε — σου cf. Soph. 3,15 **20–21** πληθύνοντές — πίονι cf. Ps. 91,15

2–4 Conc. Trull. can. 22, ACO ser. II, II 4 p. 34 **11** πειθόμεθα — ὑμῶν haec uidentur spectare ad epistulam quandam ab Hadriano ad Tarasium missam, quae non seruatur

V T *Can (= Vl Vo Pt Cl Pr La Mn Tr)* **2–4** = *Conc. Trull.*

1 ἕκτης] ς΄ V *Vo Pr Mn Tr* | κανὼν κβ΄ om. *Tr* **5** καὶ ἱερεῖς om. V *Cl Pr La Mn Tr*, cf. lat. | ἐν V *Mn Tr* (fort. ex coni.): om. T *Vl Vo Pt Cl Pr La*, sed cf. lat. et supra p. 942,10 **7** παραρυῶμεν *Vo Pt N.T.* **8–9** ἀλλὰ — αἵματι om. *Cl Pr* **9** ἀμνοῦ (cf. lat.)] ὡς ἀμνοῦ V *Cl Pr La Mn Tr N.T.* (ὡς om. codd. pauci) **10** γραφικοῖς καὶ om. *La* | καὶ[1] — ἀποστολικοῖς] adnotatio marginalis in textum recepta, ut uidetur; cf. lat. *id est* | καὶ[2] om. T *Vl Vo Pt* edd.; cf. lat. | ἀποστολικῶς *Vl* **11** ἡμῶν V *Pr*[ac] *Mn* **13** καὶ om. V **14** ἐμπορείαν V *Vl Pr Mn* **15** συστοιχουμένων V | αὐτῇ] αὐτῶ T αὐτῆς *Cl* **17** τῆς κακίας *Tr* | προρριζῶν V *Vl Vo* (προριζῶν) *Mn* πρόρριζα *La* **18** συνεκτμηθήσεται V *Cl Mn* ἐκτμηθήσονται *La* | ἐξανθήσουσι *Vl Vo Pt* **20** τε[1]] δὲ V *Cl Pr La Mn Tr* | γήρα *Tr* ed.Rom.* **21** πίονι + καὶ V *Mn* | μακαρίας V *Cl Pr La Mn Tr* edd. (μακραίωνος ed.Rom.[mg]) | ἀναδεικνύντες *Vl Vo*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:57 AM

Ex * canonibus sanctae sextae synodi regula XXII[a]

Eos qui per pecunias ordinati sunt, siue episcopi siue quicumque clerici, et non secundum probationem et uitae optionem deponi praecipimus, sed et illos qui hos ordinasse noscuntur.

Audiamus haec omnia et *auribus percipiamus*, non solum summi sacerdotes et qui in clero connumeramur, sed et omnes qui orbem habitamus terrarum. *oportet* enim *abundantius nos* intendere his quae audiuntur, *ne forte* defluamus, quia *non corruptibilibus, argento uel auro, redempti sumus de uana* nostra *conuersatione paternae traditionis, sed pretioso sanguine agni inmaculati et incontaminati* Iesu *Christi*. sic nos doce, merito sacratissime, sequi diuinae scripturae, id est euangelica, apostolica, canonica et paterna praecepta. oboedimus enim uerbis oris uestri: „*super excelsa* conscende, *exalta in fortitudine uocem tuam*, abi *in latitudine*, praedica cum fiducia“, ut auferatur et in abolitionem ueniat positio manus quae per pecunias fit necnon et quicquid hanc propter auaritiam, iniustitiam et acquisitionem turpis lucri gratia sequitur. hac enim una cum his quae cum illa conueniunt *a populo acquisitionis*, qui nomine Christi censetur et gratis consecutus est redemptionem, ablata omnia contagia quae cum nequitia sequuntur radicitus amputabuntur, et sacerdotes *ut palma florebunt*, *Christi odorem his qui salui fiunt* inspirantes et ecclesiae triumphale carmen canentes: *abstulit dominus* ex te iniustitias tuas, quin et eos qui carpunt dulcedine replentes et *multiplicantes* illos in terra pingui longaeuaeque illius uitae ac incorruptibilis heredes monstrantes. Rom. 704 PL 129, 505

15 *cf. Vulg. 1 Petr. 2,9*

P EH

1 hic (*leg.* hi) canones non apud latinos sed apud quosdam grecos inueniuntur sicut alia nonulla *(sic) add.* P[1–2] *in marg. (adnotatio Anastasii, ut uidetur; cf. Anast. praef. p. 1,20–2,8)* | XXII[a]] uigesima secunda H F *edd.* **2** quicunque E *edd.* **3** precipimus *codd.* **5** solum *om.* EH (*corr.* F[2]) | sacerdotes + et sacerdotes *ed. Rom.** (*ex gr.* T) **6** connumerantur *ed. Rom.** **7–8** ne – corruptibilibus *om.* H **7** non + in P **8** uel] et *ed. Rom.** **8–9** nostra traditionis paternae conuersatione F *edd., sed cf. Vulg.* **9** agni] quasi agni *Vulg.; cf. app. crit. gr.* | immaculati EH *edd.* **9–10** sic nos *om.* P[ac] *(add.* P[c] *s. l.)* **10** doce – est] doceto, uir sacratissime, sequi diuinam scripturam et *ed. Rom.* (ex gr.), sed incertum quid Anast. legerit in gr.* | docent merito EH | *exspectaueris* euangelica <et> apostolica, *sed cf. gr.* T **11** obedimus EH **12** abi] ab EH (*corr.* F[2]) **13** impositio *ed. Rom.* (cf. supra Can. 14), sed Anast.* χειροθεσία *hic ad uerbum uertit* **14** quidquid *ed. Rom.** | turpiis P[ac] (i[2] *eras.*) **14–15** sequimur P **15** hæc E hec H (*corr.* F[2]) | populo acquisitionis ~ τοῦ περιουσίου λαοῦ *(Anast. ex Vulg. 1 Petr. 2,9)* **17** cum nequitia] nequitiam *ed. Rom.*, sed cf. gr.* συνεπόμενα **19** ex te *post* tuas F *edd.* | tuas] suas P[ac] (s[1] *exp.*, t *superscr.* P[c]) **20** terra] *Anast. legit* γῇ *pro* γήρει, *ut uidit La.-Co.*[mg] (senecta uberi *ed. Rom.*[mg] *ex Vulg.*) | longaeuaeque (longeueque P H longeuęque E)] longaevae inquam *ed. Rom.* ex gr., sed ipse Anast.* λέγω *neglexisse uidetur*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 10:57 AM

Τῷ θεοσεβεστάτῳ καὶ εὐλαβεστάτῳ συλλειτουργῷ κυρίῳ Ἰωάννῃ πρεσβυτέρῳ καὶ ἡγουμένῳ καὶ ἀναχωρητῇ τῶν κοσμικῶν φροντίδων Ταράσιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης

Ὁ ἐκ τῶν *ναμάτων* τοῦ θείου πνεύματος ἀρδευθεὶς καὶ τῇ ἐμπνεύσει τούτου κατ-
Ma. 474 αυγασθεὶς Δαβίδ, ὁ ἐν βασιλεῦσι προφήτης καὶ ἐν προφήταις βασιλεύς, ὑμνῶν ἔλε- 5
γε· *κατ᾽ ἀρχὰς ἔγνων ἐκ τῶν μαρτυρίων σου ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐθεμελίωσας αὐτά*.
La.-Co. 640 ἀψευδὴς τοῖς *νοῦν* ἔχουσιν ἡ ὑμνῳδία αὕτη καὶ βεβαία τοῖς αὐτὴν ᾄδουσιν· ἔφη
γὰρ καὶ ὁ θεόπτης Μωϋσῆς περὶ πάσης γραφικῆς θεηγορίας· *ἐπ᾽ αὐτοῖς οὐκ ἔστι*
PG 98, 1453 *προσθεῖναι καὶ ἀπ᾽ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἀφελεῖν*. οἱ οὖν ἐρευνητικῶς καὶ οὐ παροδευτι-
κῶς πᾶσι τοῖς γραφικοῖς καὶ πατρικοῖς διδάγμασιν ἐγκύπτοντες καὶ τῇ ἀναγνώσει 10
τούτων προσέχοντες καὶ τὸν *νοῦν* ἑαυτῶν τῇ εὐσεβείᾳ καὶ τῇ ἀληθείᾳ προσπη-
γνύντες καὶ οὐ πρὸς τὸ ἴδιον θέλημα τοῦτο φέροντες *φωτίζονται θαυμαστῶς ἀπὸ*
ὀρέων αἰωνίων, καταυγαζόμενοι ὑπὸ τῶν εὐαγγελικῶν καὶ ἀποστολικῶν ἐνταλμά-
των. ‚ὄρη᾽ γὰρ ταῦτα ὁ ψαλμῳδὸς ὀνομάζει, ὅτι ἐν αὐτοῖς ἐμμελετῶντες καὶ ὁδεύ-
οντες πρὸς τὰ οὐράνια ἐπιβαίνομεν, ‚αἰώνια᾽ δέ, ὅτι οὐ πρόσφατα οὐδὲ πρόσκαιρα, 15
Ha. 521 ἀλλὰ *πρὸ καταβολῆς κόσμου* λελάληνται, εἰ καὶ *ἐπ᾽ ἐσχάτων τῶν χρόνων* ἐκπεφώ-
νηνται παρὰ τῶν κηρύκων τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος.

Ἡμεῖς οὖν, *ἄνερ ἐπιθυμιῶν* τῶν τοῦ πνεύματος, ὡς τῷ θεῷ σε ἐκ νεότητος γινώ-
σκοντες ἀνακείμενον, τῆς καρδίας ἡμῶν ὀλίγα τινὰ κινήματά τε καὶ βουλεύματα
πρὸς ψυχικὴν εὐθυμίαν ἀνατιθέμεθα· τὰ γὰρ πλείονα σιωπῇ τιμάσθω. 20

Πάντως ἐνηχήθη ὑμῖν περὶ τῆς συνόδου τῆς γενομένης εὐδοκίᾳ θεοῦ ἐν τῇ Νικαέων
πόλει. εἰς ἣν σύνοδον ἡμεῖς τε καὶ ἱερομύσται ἄνδρες τοποτηρηταὶ τοῦ τε πάπα
τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ τῶν τῆς ἀνατολῆς ἁγιωτάτων ἀρχιερέων συνήλθομεν
καὶ θεοφιλεῖς ἐπίσκοποι πλεῖστοι κατὰ πρόσταξιν τῶν εὐσεβῶν βασιλέων ἡμῶν,
ὡσαύτως καὶ εὐλαβεῖς ἀρχιμανδρῖται καὶ ἡγούμενοι καὶ πληθὺς μοναχῶν. καὶ ἤδη 25
πολλῶν μεταξὺ ἡμῶν λαληθέντων τὸ ἀληθὲς καὶ ἀρεστὸν τῷ θεῷ ἐκρίθη. καὶ κατὰ
τὴν ἀρχαίαν θεσμοθεσίαν τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν ἡ ἐκκλησία ἀπέλαβε τὴν τῶν
Rom. 705 εἰκόνων ἀναζωγράφησίν τε καὶ στηλογραφίαν πρὸς ἀναγωγὴν καὶ ὑπόμνησιν τοῦ
καθ᾽ ἡμᾶς νοὸς καὶ μετοχήν τινος ἁγιασμοῦ. εἴ τι γὰρ τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον διὰ τῆς
ἀναγνώσεως ἐνσημαίνει ἡμῖν, τὸ αὐτὸ καὶ αἱ εἰκόνες· καὶ εἴ τι αἱ μαρτυρικαὶ βίβλοι 30
διηγοῦνται περὶ τῶν παθημάτων τῶν μαρτύρων, ὁμοίως καὶ αἱ εἰκόνες. καὶ ταύτας
ἀσπαζόμεθα, ὡς ἐκτυπώματα τῶν πρωτοτύπων ὄντα καὶ οὐδὲν ἕτερον, πρόδηλον

---

6 Ps. 118,152 **8–9** cf. Eccl. 3,14; Deut. 4,2 et 13,1 **12–13** cf. Ps. 75,5 **16** cf. 1 Petr. 1,20 **18** cf. Dan. (Theod.) 9,23; 10,11.19

1–954,28 cf. Grumel/Darrouzès, Reg. n. 363

V T M **1–954,28** accedit *Vth*

---

1 Ἐπιστολὴ ἑτέρα superscriptioni praemittit M | θεοφιλεστάτω V | καὶ¹ om. M | καὶ² om. M *Vth* **4** ἐκ τῶν ναμάτων] ἐκ τῶν θείων ναμάτων T ἐκ θείων ναμάτων ed.Rom.* | τοῦ πνεύματος τοῦ θείου *Vth* **7** ἀψευδὴς + τοίνυν *Vth*, cf. lat. **8** καὶ om. V | θεόπτης] θεσπέσιος V | Μωσῆς M *Vth* | θεολογίας V ed.Rom.^{mg} **9** ἀπ᾽] ἐξ V **10** πᾶσι] παρὰ V | διδάγμασιν] δόγμασιν V διατάγμασιν *Vth* **11** τῇ² om. V **11–12** προσπηγνῦντες T M **13** ἀποστολικῶν καὶ εὐαγγελικῶν *Vth* **16** λελάληται M *Vth* **19** βουλεύματα καὶ κινήματα V **20** ἀνατιθέμεθα] ἀνακείμενα *Vth* **21** ὑμῖν + τὰ *Vth* **22** ἄνδρες + καὶ V **23** ἀνωτάτων M *Vth* | συνήχθημεν *Vth* **26** ἀρεστὸν – θεῷ] θεῶ ἀρεστὸν V ἀρεστὸν τῶ κυρίω *Vth* **28** ἀναζωγραφίαν *Vth* | τε καὶ στηλογραφίαν om. *Vth* **29** μετοχήν M *Vth*: μετοχῆς V T (corr. ed.Rom.), cf. lat. **30** αἱ¹ om. *Vth* **31** ταῦτα V **32** ἀσπαζόμεθα] ἀπεδεξάμεθα M *Vth*, sed cf. lat.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:01 AM

Deo colendissimo et reuerentissimo comministro domino Iohanni presbytero et egumeno seu anachoritae saecularium curarum Tarasius indignus episcopus Constantinopoleos nouae Romae

Qui ex fluentis diuini spiritus irrigatus et inspiratione huius est illustratus, Dauid uidelicet inter reges propheta et inter prophetas rex, laudans dicebat: *initio cognoui de testimoniis tuis quoniam in aeternum fundasti ea*. sine mendacio itaque his qui intellectum habent est hymnodia haec et firma his qui concinunt eam. ait enim inspector dei Moyses de omni diuinae scripturae affatu: in illis non est *addere* et ab illis non est *auferre*. qui ergo scrutabiliter et non transitorie omnibus sacris scripturis et paternis doctrinis incumbunt et lectioni horum intendunt et mentem suam pietati et ueritati infigunt et non ad propriam hanc uoluntatem referunt, *illuminantur mirabiliter a montibus aeternis*, illustrati ab euangelicis ac apostolicis praeceptis. ‚montes' enim haec psalmista nominat, quoniam in eis meditantes et inambulantes ad caelestia pertransimus, ‚aeternos' autem, quia non recentia nec temporalia, sed *ante* originem *mundi* praedicta sunt, quamquam *nouissimis temporibus* prolata sint a praedicatoribus euangelicae praedicationis. Ma. 473 La.-Co. 639 Ha. 522

Nos ergo, *uir desideriorum*, eorum uidelicet quae sunt spiritus, deo te a iuuentute cognoscentes deditum, paucos cordis nostri motus et uoluntates ad animi alacritatem commendamus; plura quippe silentio honorentur.

Vtique auditum est a uobis de synodo quae facta est beneplacito dei in Nicaensium urbe. ad quam uidelicet synodum nos et sacrati uiri et loci seruatores tam papae senioris Romae quam orientis sanctissimorum principum sacerdotum conuenimus necnon et deo amabiles episcopi plurimi secundum praeceptionem piorum imperatorum nostrorum, similiter et reuerendi archimandritae ac egumeni et multitudo monachorum. cumque multa inter nos dicerentur, quod uerum et placitum est deo sancitum est. et secundum priscam legislationem sanctorum patrum nostrorum ecclesia recepit picturam et titulos ad superiorem sensum et memoriam mentis nostrae ac participationis cuiusdam sanctificationis. quicquid enim sanctum euangelium per lectionem insinuat nobis, idipsum et imagines; et quicquid gestorum libri de passionibus martyrum narrant, similiter et imagines. et has salutamus tanquam formas primitiuorum et nihil aliud, profecto nisi in unum deum in trinitate laudandum creden- Rom. 705

P EH

1 et reuerentissimo *om.* EH *edd.* **2** gegumeno *(sic)* P heugumeno *(sic)* E engumeno *(sic)* H, *corr.* F | seu ~ καὶ *(cf. e.g. Act. I p. 49,17)* | saecularium curarum *om.* E *edd.* | secularium P H **3** Romae + s(alutem) d(icit) E + in domino salutem F *edd.* **5** uidelicet] ille licet E ille scilicet *ed. Rom.** **6** quoniam] quia *infra p. 949,19, sed cf. cod.* α *apud Weber, Psalt. Rom.* | itaque *Anast de suo addidisse uidetur (cf. tamen gr. Vth)* **12** a *Psalt. Rom.*: de *Vulg.* | ac] et *ed. Rom.** **13** eis] his *ed. Rom.** **14** aeternos] et nos *(sic)* EH *(corr. ed. Rom.)* **14–15** ante originem P^{pc} H: ab origine P^{ac} *(prob.)* F^{2} *edd.* a me origine *(sic)* E **15** praedicta sunt ~ λελάληνται*?* („*gr.* ante mundi constitutionem dicta sunt" *ed. Rom.*^{mg}) **18** uoluntates] *Anast. uertit* βουλήματα | alacritate EH (*corr.* F^{2}) **20** Nicaensium *scripsi coll. p. 795,7 al.*: Nicahensium P H Nichaensium E Nicensium F *edd.* **21** et^{1} *om.* EH *(corr. ed. Rom.)* **22** principium P **23** preceptionem *codd.* **24** ac] et E *edd.* | egumeni F: hegumeni P E (P *praeter consuetudinem*) eugumeni H **25** diceretur P **27** picturam – titulos] *exspectaueris* imaginum *(suppl. ed. Rom.* ex gr.)* picturam *(cf. supra p. 861,1 al.)* et titulationem *(cf. supra p. 873,18), sed Anast. uoce* εἰκόνων *omissa* picturam *non ‚facturam tabularum pictarum', sed ipsas ‚tabulas pictas' intellexisse ideoque pro ‚titulationem'* titulos *scripsisse perspexit Dubielzig* | superiorem sensum ~ ἀναγωγὴν*?* (eleuationem animi *ed. Rom.*^{mg}) **28** participationem *ed. Rom.* non male, sed cf. gr.* V T

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:01 AM

πιστεύοντες εἰς ἕνα θεὸν ἐν τριάδι ἀνυμνούμενον καὶ *αὐτῷ μόνῳ λατρεύοντες*. ἐξαιτούμεθα καὶ τὰς πρεσβείας τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας θεοτόκου ἁγίων τε ἀγγέλων καὶ πάντων τῶν ἁγίων καὶ ὁσίων πατέρων ἡμῶν.

Τούτων οὕτως ὄντων ἐνεκάλεσαν τῇ συνόδῳ τὸ πλέον μέρος τῶν εὐλαβῶν μοναχῶν – καὶ ἡμεῖς δὲ προεγινώσκομεν τὴν ἔγκλησιν ταύτην – ὅτι οἱ πλείονες τῶν ἐπισκόπων χρήμασιν ὠνήσαντο τὴν ἱερωσύνην. καὶ κἂν *ἁμαρτίαις* ἡμετέραις περιπειρώμεθα καὶ *σειραῖς* τούτων συσφιγγώμεθα, ἐφ᾽ αἷς ἵλεως ἡμῖν γένοιτο κύριος, ἀλλ᾽ οὖν τῶν εὐαγγελικῶν ἐνταλμάτων καὶ κανονικῶν διατάξεων τὴν γνῶσιν εἰλήφαμεν· καὶ ἐν καθαρῷ συνειδότι καὶ ἁπλῇ καρδίᾳ καὶ *ἀφιλαργύρῳ τρόπῳ* καὶ ἐν συνειδήσει ἀνεπτερωμένῃ πρὸς τὸν θεὸν τῇ κανονικῇ καὶ εὐαγγελικῇ διατάξει κατὰ πάντα ἕπεσθαι εὐχόμεθα· καὶ καθήκαμεν ἑαυτοὺς καὶ ὑπεκλίναμεν δουλοῦσθαι τοῖς
Ma. 475 εὐαγγελικοῖς καὶ ἀποστολικοῖς καὶ πατρικοῖς παραγγέλμασιν, ἀγωνιζόμενοι καὶ
PG 98, 1456 τοὺς τὴν ἱερωσύνην κληρωσαμένους οὕτως ἀναστρέφεσθαι καὶ βιοῦν καὶ πολιτεύε-
La.-Co. 641 σθαι, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς τῷ Χριστοῦ ὀνόματι κεκλημένους. εἰ δέ τινες ἀπειθοῦσι τοῖς ἐντάλμασι τούτοις, κοινωνὸς τῶν τοιούτων, λεγομένων μὲν ἱερέων, οὐκ ὄντων δέ, εἶναι οὐκ ἀνέχομαι, ἀλλὰ ἀλλότριος τῆς τούτων εἰμὶ μερίδος· καὶ *ἐμοὶ* διαμαρτύρασθαι ταῦτα *οὐκ ὀκνηρόν*, αὐτοῖς *δὲ τὸ ἀσφαλές*.

Οἱ οὖν θεῖοι κανόνες τὸν δόντα ἢ λαβόντα ἐπὶ χειροτονίᾳ ἱερωσύνης καθαιροῦσι καὶ ἀποδιώκουσι τῆς ἱερατικῆς ἀξίας. ὁ θεόπτης Μωϋσῆς, ὡς ἔφθην εἰπών, βοᾷ· *ἐπ᾽ αὐτοῖς οὐκ ἔστι προσθεῖναι καὶ ἀπ᾽ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἀφελεῖν*. ὡσαύτως καὶ ὁ ὑμνογράφος Δαβὶδ ψάλλει καὶ ἡμεῖς σὺν αὐτῷ· *κατ᾽ ἀρχὰς ἔγνων ἐκ τῶν μαρτυρίων σου, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐθεμελίωσας αὐτά*. καὶ τίς ἱκανὸς πρὸς ταῦτα ἀντιστῆναι, εἰ μή πω μωραίνει τὴν διάνοιαν καὶ παίζειν ἐθέλει τὰ θεῖα; ἤδη γὰρ *τεθεμελίωνται* τὰ μαρτύρια τοῦ θεοῦ καὶ *ἐρριζωμένα* εἰσὶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ, κἂν προσκαίρως τινὲς ἀπειθοῦντες οὐ φυλάττωσιν αὐτά. ἐκεῖνα οὖν εἰς τὸν αἰῶνα μένουσι· καὶ μα-

1 cf. Mt. 4,10; Lc. 4,8 **6–7** ἁμαρτίαις – συσφιγγώμεθα cf. Prou. 5,22 **9** cf. Hebr. 13,5 **16–17** cf. Phil. 3,1 **19–20** cf. Eccl. 3,14; Deut. 4,2 et 13,1 **21–22** Ps. 118,152 **23–24** τεθεμελίωνται – εἰσὶν cf. Eph. 3,17

V T M *Vth*

1–3 ἐξαιτούμεθα – ἡμῶν] dubito an haec aptum hic locum habeant; fort. adnotatio marginalis in textum recepta **1–2** ἐξαιτούμεθα + δὲ T edd., sed cf. lat. **4** ἐνεκάλεσε V | εὐλαβῶν om. M *Vth* **5** προγινώσκομεν V *Vth* | ἔκκλησιν V **7** σφιγγώμεθα M *Vth* (cf. *Sept.*), sed cf. e.g. (Ps.-) Greg. Agrig. comm. in eccles. (CPG 7950) VII 5,42 Ettlinger/Noret | οἷς V **10** τὸν om. M **12** καὶ πατρικοῖς om. *Vth* **13** κεκληρωμένους V **14** τῷ] τοῦ V **15** μὲν om. V edd., sed cf. lat. **16** εἰμὶ post ἀλλότριος V **16–17** διαμαρτυρῆσαι V **17** τὸ V T (uar. lect. in *N. T.*): om. M *Vth* ed.Rom.* **19** ἀξίας scripsi coll. lat. et p. 898,4; 906,2 al.: ἁγιότητος codd. (cf. etiam ἁγιστείας p. 952,4, ubi Anast. tamen uertit *sanctitate* | ὡς om. *Vth* **20** ἀπ᾽] ἐξ V **23** πω] που ed.Rom.* | μωραίνῃ ed.Rom.* | ἐθέλ sic T ἐθέλοι *Vth* ἐθέλῃ ed.Rom.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:01 AM

tes et ipsi *soli seruientes*. expetimus etiam intercessiones intemeratae dominae nostrae PL 129,506
sanctae dei genitricis sanctorumque angelorum et omnium sanctorum patrum nostrorum.

His ita se habentibus questa est synodo pars maior reuerendorum monachorum – sed et nos praesciuimus querelam istam – quia plures episcoporum pecuniis optinuerunt sacerdotium. et licet *peccatis* nostris obcaecemur et horum restibus *constringamur*, euangelicorum tamen mandatorum et canonicarum praeceptionum cognitionem percepimus; et in munda conscientia et simplici corde ac in *more sine auaritia* et in imperturbabili animo ad deum habito canonicum per omnia sequi optamus praeceptum; et comprehendimus nosmetipsos et inclinauimus ad seruiendum euan- Ma. 476
gelicis atque apostolicis et paternis dispositionibus, decertantes ut et hi qui sacerdotium sortiti sunt sic degant, uiuant et conuersentur, sed et omnes qui Christi nomine uocitantur. at si quidam non acquieuerint praeceptis istis, communicator talium, qui La.-Co. 642
dicuntur quidem, non autem sunt sacerdotes, esse non patior, sed alienus ab horum sum portione; et *mihi quidem* protestari haec *non pigrum*, ipsis *autem* tutum.

Diuini ergo canones dantem uel accipientem in ordinatione sacerdotii deponunt et persequuntur a sacerdotali dignitate. inspector dei Moyses, ut dixi, clamat: in illis, inquiens, non est *addendum* et ab eis non est *auferendum*. similiter et hymnographus Dauid psallit et nos cum illo: *ab initio cognoui de testimoniis tuis, quia in aeternum fundasti ea*. et quis ad haec resistendi idoneus, nisi forte infatuet sensum et diuinis uelit illudere? iam enim *fundata* sunt testimonia dei et *radicata* sunt in ecclesia eius, licet quidam temporaliter non oboedientes minime custodiant ea. illa ergo in aeternum manent; et beati qui scrutantur ea et his oboediunt, et uae qui non oboedi-

P EH

4 monachorum *ed. Rom. (cf. gr.)*: episcoporum *codd.* **5** quærelam P **5–6** obtinuerunt H *edd.* **6** obcęcamur P^{ac} (a *exp.,* e *superscr.* P^{c}) obcechemur E obcecemur H implicemur *ed. Rom.^{mg}* | restibus ~ σειραῖς *(cf. Iren. 3,9,3 l. 102 Rousseau/Doutreleau)* **6–7** constringamur + in quibus propitius nobis sit deus, attamen *ed. Rom.* ex gr. non male, sed haec iam in Anastasii exemplari graeco omissa erant, ut patet ex* tamen *quod sequitur* **7** tamen *om.* E *edd.* | preceptionem EH (*abbr.* P) **8** ac] et *ed. Rom.** **9** in imperturbabili P H: in perturbabili E imperturbabili *ed. Rom.** | animo *om.* E *edd.* | habito] *Anast. libere uertit* **10** comprehendimus] summissimus *ed. Rom.^{mg} (error typogr.;* submisimus *ed. Reg.^{mg}); Anast. fort. legit* συνήκαμεν *(Dubielzig)* | inclinamus *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* **11** atque E: ac H, *om.* P | et^{2} *om.* EH *edd.* **12** degant + et *ed. Rom.* fort. recte (cf. gr.)* | et^{1} *om.* EH *(corr. ed. Rom.)* **13** acquieuerunt *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | preceptis EH (*abbr.* P) | communicatores *codd., corr. ed. Rom. (cf. gr.)* **17** persecuntur P E expellunt *ed. Rom.^{mg}, sed cf. e.g. Taras. apol. p. 11,6* **18** inquiens] *Anast. uertit* ὡς ἔφην, εἰπὼν βοᾷ *(Dubielzig)* **18–19** hymnigraphus P F^{2} *(cf. Act. IV p. 487,21 cum adnot. crit.)*: inhimnigraphus *(sic)* E himnigraphus H hymnographus *ed. Rom.** **19** ab *deest supra p. 947,5, sed cf. Weber, Psalt. Rom.* **20** infatuetur sensu *ed. Rom.*, sed Anast. constructionem graecam imitatus est* **22** obedientes EH *(et sic semper)*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:01 AM

κάριοι οἱ ἐξερευνῶντες αὐτὰ καὶ τούτοις πειθόμενοι, καὶ οὐαὶ τοῖς ἀπειθοῦσι. πᾶς οὖν ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος ἐλεγχθεὶς ἐπὶ χρήμασι τὴν χειροτονίαν ἢ δόσει λαβὼν τῆς ἱερωσύνης ἐκπίπτει.

Ἴσως δέ τινες λέγουσιν ὅτι ‚μετανοοῦμεν ὑπὲρ τῆς ἁμαρτίας, καὶ ὁ θεὸς συγχωρεῖ αὐτήν'. ναί, καὶ ἐγὼ λέγω ὅτι πᾶσαν μετάνοιαν ὁ θεὸς προσδέχεται καὶ συγχωρεῖ διὰ μετανοίας τὰ προγεγονότα ἁμαρτήματα. οἶδα γὰρ καὶ Δαβὶδ μοιχείᾳ συσχεθέντα καὶ φόνῳ, ἀλλὰ μετανοήσαντα δεχθέντα καὶ μαρτυρηθέντα — *εὗρον Δαβὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαὶ ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου* καὶ *τὰ ὅσια Δαβὶδ* προφητικῶς μαρτυρούμενα — εὔδηλον διὰ μετανοίας τοῦτον διορθωσάμενον. ἀλλὰ πάλιν οἶδα ἀκούσαντα αὐτὸν παρὰ τοῦ θεοῦ· *οὐ σὺ οἰκοδομήσεις μοι οἶκον, ὅτι ἀνὴρ αἱμάτων* εἶ. οἶδα Μανασσῆν δι' ἐξαγορεύσεως ἀφεθέντα τῆς ἀσεβείας. οἶδα καὶ *πόρνας καὶ τελώνας* δεχθέντας διὰ μετανοίας, οὐδένα δὲ τούτων εἰς ἱερωσύνην ἀριθμηθέντα, εἰ μή πω πρὸ τοῦ βαπτίσματος τοῦτο πέπραχεν. οἶδά τινας μοναχούς, ὅτε μὲν ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν, πορνείᾳ συσχεθέντας, μονάσαντας δὲ *ὡς φωστῆρας ἐν κόσμῳ* λάμψαντας διὰ τοῦ ἀσκητικοῦ βίου, οὐδένα δὲ εἰς ἱερωσύνην ἐπιβάντα· εἰ δὲ καὶ σπάνιον γέγονεν, οὐ νόμος ἐκκλησίας τοῦτο. τὴν ὁσίαν Μαρίαν πόρνην τὸ πρότερον ἴσμεν, αὖθις δὲ σώφρονα, οὐ μὴν δὲ εἰς τὰς διακόνους καταλεγεῖσαν, ἁγίαν δὲ καὶ ἐξῃρημένην παντὸς πονηροῦ πράγματος. καὶ τί ταῦτα λέγω; τὸν ἀληθῆ λόγον ἐπιστάμενος, παρὰ τῶν θείων ἀποστόλων μυηθεὶς καὶ

Rom. 706
Ha. 524

6–7 Δαβὶδ — δεχθέντα cf. 2 Reg. 11,2–12,23 **7–8** Act. 13,22 (ubi praecedunt uerba ᾧ καὶ εἶπεν μαρτυρήσας) **8–9** τὰ[2] — Δαβὶδ cf. Act. 13,34; Is. 55,3 **10–11** οὐ — οἶκον 2 Reg. 7,5; 1 Par. 17,4 **11** ὅτι — εἶ cf. 2 Reg. 16,8 **11–12** Μανασσῆν — ἀσεβείας cf. 2 Par. 33,12–13 **12** πόρνας — μετανοίας cf. Mt. 21,31 **15** cf. Phil. 2,15

1–3 πᾶς — ἐκπίπτει cf. supra Can. 5 et 14, ubi plura adferuntur

V T M *Vth*

2–3 ἢ δόσει M *Vth*: ἢ (om. V) δοὺς ἢ V T edd. (cf. lat.) **3** λαβὼν V T (cf. lat.): λαμβάνων M *Vth* | ἐκπίπτει om. Vc[ac] Ml spatio relicto (euanidum in T), suppl. Bonafides Vc[mg] ex V **4** καὶ om. V **5** πᾶσαν μετάνοιαν] cf. app. crit. lat. **6–7** συσχεθέντα μοιχεία V **9** εὔδηλον + ὅτι *Vth* **9–10** τούτου διορθωσαμένου T edd. **11** Μανασσῆ M **12** οὐδένα] οὐδέ τινα Vc edd. **13** πω] που ed.Rom.* | οἶδα + καί M *Vth* **14** τῷ om. M **15** ἐν + τῷ ed.Rom.* **16** τὴν om. *Vth* **17** δὲ[2] om. *Vth* **18** πράγματος πονηροῦ M **19** λόγον] θεὸν *Vth*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:01 AM

unt. omnis ergo episcopus uel presbyter aut diaconus conuictus quod per pecunias manus impositionem dederit uel acceperit a sacerdotio decidit.

Fortassis autem dicunt aliqui quia ‚paenitentiam agimus pro peccato, et deus ignoscit illud'. ita, et ego dico quia omnes agentes paenitentiam deus suscipit et indulget per paenitentiam peccata quae iam patrata sunt. noui enim et Dauid moechia depressum et homicidio, sed acta paenitentia receptum et diuino testimonio approbatum: *inueni*, inquit, *Dauid filium Iesse uirum secundum cor meum, qui faciet omnes uoluntates meas*, et *sancta Dauid* prophetice testimonium habentia; perspicuum ergo est per paenitentiam eum fuisse correctum. sed iterum noui audisse illum a deo: *non tu aedificabis mihi domum*, quia *uir sanguinum es*. noui Manassen per confessionem ab impietate dimissum. noui et *meretrices et publicanos* receptos per poenitentiam, nullum tamen horum in sacerdotium connumeratum, nisi forte ante baptismum hoc gessit. noui quosdam monachos, cum essent in mundo, fornicatione detentos, effectos autem monachos sicut *luminaria in mundo* per studiosam uitam lucentes, sed nullum horum ad sacerdotium ascendentem. quod si raro factum est, non lex est ecclesiae hoc. almam Mariam fornicariam prius nouimus, rursus autem pudicam, non tamen

Rom. 706
Ha. 523

1–953,9 omnis – est ~ *Iuo trip. A 2, 12,4 (laudatur secundum editionem M. Brett) (= Grat. C. 1 q. 7 c. 2 § 1–3 col. 426,25–427,13)* (*uerba* Scio Manasse – computata non est *et* Et si in fornicationem – degradetur *traduntur etiam in collectione canonum cod. Paris. Arsenal 713 f. 153^{r} sub titulo* „Ex gestis septime sinodi Tarasius patriarcha Iohanni presbitero et ygumeno"): Omnis episcopus aut presbiter (+ aut *Grat.*) dyaconus conuictus quod pro muneribus ordinationem dederit uel acceperit a sacerdocio cadit. Sed dicunt quidam quia penitentiam agimus pro peccato et Deus indulget illud. Ita et ego dico quia omnem penitentiam recipit Deus, et indulget per penitentiam peccata que iam facta sunt. Noui enim quod Dauid fornicatorem et homicidam per penitentiam receperit Deus, et dixerit de eo, Inueni uirum secundum cor meum. Noui rursus eundem audientem a Deo, Non edificabis mihi domum, quia uir sanguinum es. Scio Manasse per confessionem dimissam impietatem suam, scio meretrices et thelonearios (telonarios *Arsen. 713 Grat.*) per penitentiam receptos, nullum tamen horum qui (nisi *Arsen. 713*) ante baptismum peccauerit (peccauit *Grat.*) sacerdotibus connumeratum. Scio quosdam dum essent in mundo in multa fornicatione mansisse, monachos uero factos quasi luminaria mundi (mundo *Arsen. 713*) resplenduisse, nullum tamen ad sacerdotium ascendisse. Quod et si raro contigit, nulla tamen lex ecclesie fuit. Nouimus primum peccatricem Mariam, post conuersionem tamen (*om. Grat.*) quamuis sancta et casta inter dyaconissas computata non est. Sed quid hec (hoc *Grat.*) dico? Sequens sanctos apostolos et uenerabiles patres cum omni fiducia clamo quod qui per pecuniam (symoniam *Grat.*) ordinatus est, siue episcopus siue presbiter siue diaconus, alienus est a sacerdocio. Neque enim uenalis est gratia Spiritus Sancti. Cayphe traditio est et adinuentio Symonis a sancto sacerdocio (+ est *Grat.*) aliena. Et si in fornicationem lapsus est aliquis post baptismum (post baptismum *post* fornicationem *Arsen. 713*), in sacerdocium non recipitur. Canones enim hoc prohibent. Si quis uero cum hoc peccato ad sacerdocium prouectus est, cognitus (conuictus *Arsen. 713*) degradetur. *Continuatur loco infra ad p. 953,13–17 laudato.* **1–5** omnis – sunt = *Iuo trip. A 2, 12,7; Iuo decr. V 121 (PL 161, 364 C–D); Ans. VI 76 p. 307,13–18* („Ex ultima epistola synodi VII"); *Deusd. IV 16 p. 408,10–14; Coll. Brit. Var. II 106 f. 198^{r}. Continuatur locis infra ad p. 953,16–18 et p. 953,16–17 laudatis.*

P EH **1–953,9** omnis – est ~ *Iuo trip.^{I} Grat.^{I} (partim Arsen. 713; cf. app. testim.)* **1–5** omnis – sunt = *Iuo trip.^{II}, Iuo decr., Ans., Deusd., Coll. Brit.* **11** *post* per *des.* EH *(cf. app. crit.)*

---

1 ergo *om. Iuo trip.^{II} Iuo decr. Coll. Brit.* | pecuniam *Iuo trip.^{II} Iuo decr. Deusd. Coll. Brit.* **2** inpositionem P *Deusd.* | dederit uel] *cf. gr.* V T | sacerdotio + et a gradu *Ans. Deusd.* + et gradu *Iuo trip.^{II} Iuo decr.* + uel gradu *Coll. Brit., sed cf. gr. et Iuo trip.^{I} et Grat.^{I}* | decidat *Iuo trip.^{II} Iuo decr. Ans. Coll. Brit.* **3** autem] enim P | pro] de *Iuo trip.^{II} Iuo decr. Coll. Brit.* **4** ita – dico] ita est *Iuo trip.^{II} Iuo decr. Ans. Deusd. Coll. Brit., sed cf. gr. et Iuo trip.^{I} et Grat.^{I}* | quia + et F *edd.* | omnes – paenitentiam] *Anast. uertit* πάντας τοὺς μετανοοῦντας **5** quae iam] queque *Iuo decr.* | sunt *om. Iuo decr.* | moechia] adulterio *ed. Rom.** **7** inquit (inquid P) Dauid P H: Dauid inquit E *edd.* | inquit] *sc.* deus *(cf. Vulg. Act. 13,22)* **7–9** qui – correctum] *nihil respondet apud Iuo trip.^{I} et Grat.^{I}* **8–9** perspicuum – correctum] *Anast. uertit* διορθωθέντα *(Dubielzig)* („*gr.* persp. ubi is per pænitentiam correctus est" *ed. Rom.^{mg} ex gr.* T) **9** poenitentiam P **10** Manassem F *edd.* **11** poenitentiam] *dehinc desunt* EH*; ed. Rom.* usque ad finem epistulae Longolii interpretationem repetit; cf. praef. partis I p. XLIV et LVIII* **16** non tamen *scripsi coll. gr. et infra p. 953,23 (cf. etiam Iuo trip.^{I} Grat.^{I})*: sed et P

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:01 AM

παρὰ τῶν αὐτοῖς ἀκολουθησάντων ἁγίων πατέρων ἡμῶν, πεπαρρησιασμένως βοῶ
PG 98, 1457 ὅτι ὁ ἐπὶ χρήμασι χειροτονηθεὶς ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος ἀλλότριός ἐστι τῆς ἱερωσύνης. οὐδὲ γὰρ ἡ τοῦ θείου πνεύματος χάρις πιπράσκεται. Καϊαφαϊκὸν τὸ ἐπιτήδευμα, Σιμωνιακὸν τὸ ἐγχείρημα, ἀλλότριον τῆς ἱερατικῆς ἁγιστείας. καὶ ἐπὶ πορνείᾳ εἰ ἐλήφθη ποτέ τις μετὰ τὸ βάπτισμα, εἰς ἱερωσύνην οὐ προσεδέχθη — θεῖοι κανόνες τοῦτο διαγορεύουσιν —, ἀλλ᾽ εἰ καί τις εἰσήχθη εἰς τὴν ἱερωσύνην τοιοῦτόν τι πράξας, γνωσθεὶς ἐξεβλήθη. πάντα δὲ ἄνδρα τῇ μετανοίᾳ προσ-
Ma. 478 καρτεροῦντα ἐπὶ ἁμαρτήμασι τὴν ἀγαθότητα καὶ φιλανθρωπίαν τοῦ θεοῦ γινώσκων οἶδα λυτροῦσθαι τῆς ἁμαρτίας, καθὼς καὶ ἀνωτέρω ἀποδεδώκαμεν — καὶ ἀναθεματίζω Ναυάτον καὶ τοὺς τούτου τὴν δυσσεβῆ αἵρεσιν ἐπισπωμένους ὡς ἀθετοῦντας τὴν μετάνοιαν καὶ τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ θεοῦ μὴ προσιεμένους —, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸν ἐπὶ χρήμασι χειροτονηθέντα ἐπίσκοπον μετανοοῦντα ὁμολογῶ προσδέχεσθαι· ἀγαθὸς γὰρ ὁ θεὸς ἐπὶ πᾶσι, καὶ ἀνεῳγμένα τὰ *σπλάγχνα* αὐτοῦ *ἐπὶ* παντὶ ἀνθρώπῳ *μετανοοῦντι*, καὶ εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τοῦτον εἰσάγει, ἀλλ᾽ ἐπεὶ κατὰ τὸν ἀπόστολον ὁ ἱερεὺς *ἀνεπίληπτος* ὀφείλει *εἶναι*, ὁ ἐπὶ χρήμασι χειροτονήσας τινὰ ἢ χειροτονηθεὶς ἐπ᾽ αὐτοῖς ἀλλότριός ἐστιν ἱερωσύνης, ὡς πάντες οἴδαμεν οἱ τῆς ἐκκλησίας τρόφιμοι ἐκ κανονικῶν μαθημάτων παιδευθέντες. οὐκοῦν καλὴ καὶ ἀγαθὴ ἡ μετάνοια καὶ πρὸς θεὸν ἀνάγει καὶ τῶν ἁμαρτημάτων λυτροῦται. καὐτὸς γὰρ ἐγὼ χρῄζω ἐλέους· [οἶδα γὰρ τὴν τοῦ θεοῦ φιλανθρωπίαν ὅτι πάντα τὸν προσερχόμενον ἀποδέχεται.] ἔφη γὰρ διὰ τοῦ προφήτου· *λέγε σὺ τὰς ἁμαρτίας σου πρῶτος, ἵνα δικαιωθῇς*, καί· *εἶπα· ἐξαγορεύσω κατ᾽ ἐμοῦ τὴν ἀνομίαν*
Rom. 707 *μου τῷ κυρίῳ, καὶ σὺ ἀφῆκας τὴν ἀσέβειαν τῆς καρδίας μου*, καί· *ὑπὲρ ταύτης προσεύξεται πρὸς σὲ πᾶς ὅσιος ἐν καιρῷ εὐθέτῳ*. καὶ τὸν πορνεύσαντα Κορίνθιον οἶδα προσδεχθέντα παρὰ τῷ θείῳ ἀποστόλῳ Παύλῳ, οὐ μὴν δὲ εἰς ἱερωσύνην ἀναβιβασθέντα. εἰ γὰρ πατὴρ ἀποδημήσαντος υἱοῦ καὶ τοῦτον ἀθετήσαντος, αὖθις δὲ ἐπανερχομένου προσλαμβάνεται διὰ τὴν φυσικὴν στοργήν, πόσῳ γε μᾶλλον ὁ πατὴρ πάντων ἡμῶν θεὸς πάντα μετανοοῦντα καὶ προσδέχεται καὶ ἀγκαλίζεται ὡς φιλάνθρωπος. *οὐ* γὰρ θέλει *τὸν θάνατον τοῦ* ἁμαρτωλοῦ *ὡς τὸ* ἐπιστρέψαι *καὶ ζῆν αὐτόν*, καθὰ καὶ ἠκούσαμεν ἐξ αὐτῆς τῆς κυριακῆς φωνῆς εὐαγγελικῶς παραβολὴν διηγουμένης περὶ τοῦ ἀσώτως τὸν βίον ζήσαντος, ὅτι μετανοήσας παρὰ τοῦ ἐν οὐρανοῖς πατρὸς ἀπεδέχθη· χαίρει γὰρ *ἐπὶ* παντὶ *ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι*.

---

4 Σιμωνιακὸν — ἐγχείρημα cf. Act. 8,9–24 **13** ἀνεῳγμένα — αὐτοῦ cf. Lc. 1,78 (= Od. 9,78) **14** ἐπὶ — μετανοοῦντι cf. Lc. 15,7.10 **15** ὁ[1] — εἶναι cf. 1 Tim. 3,2 **20–21** Is. 43,26 **21–23** Ps. 31,5–6 **23–24** τὸν — Παύλῳ cf. 2 Cor. 2,6–8 **25–26** πατὴρ — στοργήν cf. Lc. 15,11–24 **28–29** οὐ — αὐτόν cf. Ez. 18,23; 33,11 **31** χαίρει — μετανοοῦντι cf. Lc. 15,7.10

5–6 ἐπὶ — προσεδέχθη cf. Can. ap. 17, Synag. tit. 25,1 p. 83,1–3 (= Jo. I 2 p. 16), Metzger III p. 278 **9** καθὼς — ἀποδεδώκαμεν cf. supra p. 950,5–6

V T M *Vth*

5 καὶ om. M *Vth* | εἰ ἐλήφθη] εἰ ληφθῆ V edd. | ποτέ om. V **8** ἁμαρτήματα V ἁμαρτήμα sic *Vth* **10** ἀναθεματίζων V | i.e. Nouatianum (Νάυατον ed.Rom.) **11** μὴ προσιεμένους] προσιεμένους μηδόλως V **12** δὲ om. M *Vth* **15** ὁ[1] om. ed.Rom.* **16** ἐστι + τῆς V **17** τρόφιμοι + καὶ V **19** καὐτὸς] καὶ αὐτὸς M **19–20** οἶδα — ἀποδέχεται seclusi coll. lat. (cf. app. crit. lat.) **20** ἀποδέξεται V **21** ἁμαρτίας] ἀνομίας *Sept.* (uar. lect. ἁμαρτίας *Sept.*^{G}) | ἀνομίαν] ἁμαρτίαν ed.Rom.* **23** πρὸς σὲ om. M *Vth* **25** ἠθετηκότος *Vth* **25–26** αὖθις ἐπανερχόμενον M *Vth* **26** γε om. Vc Ml (euanidum in T) *Vth* edd. **27** πάντων om. V | ἡμῶν om. *Vth* **29** καθὼς V **30** διηγουμένου V | μετανοήσας M *Vth* (cf. lat.): μετανοήσαντος αὐτοῦ V T edd. **31** ἀπεδέχθη πατρὸς M *Vth*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:01 AM

inter diaconas selectam, etsi sanctam atque ab omni opere malo sublatam. et ut quid haec dico? ueram rationem sciens, a diuinis apostolis imbutus et sanctis patribus nostris qui eos secuti sunt, fiducialiter clamo quia qui per pecunias consecratus est episcopus uel presbyter aut diaconus alienus est a sacerdotio. neque enim diuini spiritus gratia uenditur. Kaiphaicum enim studium et Simoniacum est hoc conamen ac alienum est a sacerdotali sanctitate. et in fornicatione si conprehensus est aliquando quis post baptismum, in sacerdotium non est receptus sacris hoc pronuntiantibus regulis, sed et si quisquam receptus est in sacerdotio, postquam tale quid egit, agnitus eiectus est. omnem autem uirum in poenitentia perseuerantem super peccatis bonitatem et humanitatem dei sciens noui liberandum a peccato, quemadmodum superius rationem reddidimus – et anathematizo Nauatum et eos qui huius impiam heresim sectantur tanquam poenitentiam reprobantes et misericordiam domini non admittentes –, similiter autem et episcopum per pecunias ordinatum, cum poenituerit, profiteor suscipiendum; benignus enim est deus in omnibus, et aperta sunt *uiscera* eius *super* omni homine *poenitentiam agente*, et in regnum suum hunc introducit, sed quia secundum apostolum sacerdos *inreprehensibilis* debet *esse*, qui per pecunias quenquam consecrauit uel consecratus est alienus est a sacerdotio, sicut omnes ecclesiae scimus alumni ex canonicis disciplinis eruditi. ergo bona et optima est poenitentia et ad deum sustollit atque a peccatis liberat. nam et ipse ego indigeo misericordia; ait namque per prophetam: *dic* tu iniquitates tuas prius, *ut iustificeris*, et: *dixi: ego pronuntiabo aduersus me iniustitiam meam domino, et tu remisisti impietatem cordis mei*, et: *pro hac orabit ad te omnis sanctus in tempore oportuno*. et fornicantem Corinthium noui receptum a diuino apostolo Paulo, non tamen promotum ad sacerdotium. si enim pater peregre profectum filium et se reprobantem rursus redeuntem suscipit propter naturalem amorem, quanto magis pater omnium nostrum deus omnem poenitentem et recipit et amplexatur quasi misericors! non enim uult *mortem* peccatoris quam *ut conuertatur et uiuat*, sicuti audiuimus etiam ex ipsa dominica uoce euangelice parabolam enarrante de eo qui luxuriose uita uixit, quoniam repoenitens est a patre, qui est in caelis, receptus. gaudet enim *super* omni *peccatore poenitentiam agente*.

13–17 episcopum – sacerdotio ~ *Iuo trip. A 2, 12,4 (= Grat. C. 1 q. 7 c. 2 § 4 col. 427,13–19) (laudatur secundum editionem M. Brett)*: („Item“) Ipsum qui per pecuniam ordinatus est, confiteor quia per penitentiam recipit Deus. Bonus est in omnibus, et aperta uiscera eius omni homini penitenti. Sed quoniam iuxta apostolum oportet episcopum inreprehensibilem esse (esse inrepr. *Grat.*), quicumque per pecuniam (+ uel *Grat.*) ordinauit aliquem uel ordinatus est, ab omni sacerdocio alienus est (sit alienus *Grat.*). **16–18** sed – eruditi = *Ans. VI 76 p. 307,18–21; Deusd. IV 16 p. 408,15–18* **16–17** qui – sacerdotio = *Iuo trip. A 2, 12,7; Iuo decr. V 121 (PL 161, 364 D); Coll. Brit. Var. II 106 f. 198r; Grat. C. 1 q. 1 c. 9 col. 360,18–19*

P **13–17** episcopum – sacerdotio ~ *Iuo trip.I Grat.I* **16–18** sed – eruditi = *Ans., Deusd.* **16–17** qui – sacerdotio = *Iuo trip.II, Iuo decr., Coll. Brit., Grat.II*

---

1 etsi *Dubielzig (cf. gr.)*: et P **3** nostri P (*corr.* R) | clama P (*corr.* R²) **5** *fort.* Caiphaicum *scribendum, cf. p. 859,23 et 875,7* **6** est¹ *fort. delendum; cf. gr. et Iuo trip.I* **8** quid] quod P, *corr.* R² **11** Nauatum] *Anast. ex gr., ut uidetur* (Nouatum R²mg) **17** consecrauerit *Iuo decr. Grat.II* | uel + ab alio *Grat.II* | alienus a sacerdotio sit *Grat.II* **19** *post* misericordia *Longolius suppl.* noui enim Dei mansuetudinem, qui omnem ad se uenientem recipit *ex gr., sed in gr. haec posteriore aetate inserta esse arbitror* **20–21** ego pronuntiabo *(cf. Psalt. Rom.)*] confitebor *Vulg.* **21** redemisti P, *correxi ex Vulg.* | cordis *(cf. Psalt. Rom.)*]: peccati *Vulg.* **23** a – Paulo] *Anast. fort. consulto uertit ac si* παρὰ τοῦ θείου ἀποστόλου Παύλου *scriptum esset (Dubielzig)* **24** se ~ τοῦτον **28** enarrantem P, *correxi coll. gr.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:01 AM

Μέγα ὅπλον ἡ μετάνοια, μεγάλη σωτηρίας ὁδός, πρόξενος οὐρανῶν βασιλείας, ἀφθάρτου ζωῆς ὁδηγός, μαρτυρικῶν ἀθλήσεων παρίσωσις, πρὸς θεὸν ὁδηγοῦσα καὶ σὺν θεῷ εἶναι ποιοῦσα, τοῦ ἀνθρωπίνου γένους βακτηρία, πιπτόντων ἀνάστασις.
PG 98, 1460 μακάριοι οἱ ταύτην ἀσπαζόμενοι· οἱ ταύτῃ προσέχοντες μετὰ ἀγγέλων συνδιαιτῶνται· οἱ ταύτην ἀσκοῦντες ἐκκλίνουσιν ἀπὸ παντὸς κακοῦ καὶ ποιοῦσιν ἀγαθόν. μετάνοια σύντροφος καὶ ὁμόοικος *ἀγάπης*, ἐλεημοσύνης, προσευχῆς, *νηστείας*, *ἐγκρατείας*, σωφροσύνης, ταπεινοφροσύνης, *χρηστότητος*, *ἀγαθωσύνης*, ἐπιεικείας καὶ τῶν τούτοις ἀκολούθων — τἀληθὲς εἰπεῖν, ταῦτα μετάνοια. καὶ εἴ τις ταύτην ἀθετεῖ, *ἐν τοῖς σῳζομένοις* οὐκ ἔστιν, ἀλλ᾽ *ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις*, ἐν οἷς *ὁ σκώληξ οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται*· ὧν ῥυσθείημεν ἀξιωθησόμενοι τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐλέει καὶ οἰκτιρμοῖς Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

Καὶ ταῦτα ἤδη παρ᾽ ἡμῶν κηρύσσονται, ἱερώτατε ἄνερ, εἰ καί τινες θέλουσι λοιδορεῖν ἡμᾶς. καὶ οἴδαμέν σε δοχεῖον εἶναι τῶν εὐαγγελικῶν καὶ ἀποστολικῶν καὶ κανονικῶν διαταγμάτων. τοὔνεκεν καὶ προσανεθέμεθά σοι ταῦτα διὰ τοῦδε τοῦ ὕφους. καὶ παρακαλοῦμεν, ἐφ᾽ οἷς πεπληροφόρησαι, ἀνδράσιν εὐλαβέσι, μοναχοῖς τε
Ma. 479 καὶ βιωτικοῖς, ταῦτα προσαναθέσθαι, εἰ δὲ ἀρεστόν σοί ἐστι, καὶ ὑποδεικνύναι. αἰτούμεθα δὲ ἐν ταῖς οὐρανοπόροις σου εὐχαῖς μεμνῆσθαι ἡμῶν, ὅπως ῥυσθῶμεν ἐκ τῶν κύκλῳ συνεπιτιθεμένων κακῶν. εἰσὶ γὰρ καὶ ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν ἐπαναστάσεις, ἐξ ὧν διὰ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐρρύσθημεν καὶ ῥυσθῆναι ἐλπίζομεν καὶ ἀπὸ τοῦ παρόντος φυλαττομένης τῆς ψυχῆς ἡμῶν ἀπαρατρώτου. οὐδεὶς γὰρ *ἤλπισεν ἐπὶ κύριον* καὶ *κατῃσχύνθη*. λέγομεν οὖν καὶ πάλιν· εὔχου, εὔχου ἡμῖν, ἄνερ φίλε θεοῦ καὶ ἡμέτερε, ἀλλὰ καὶ πάτερ· οἴδαμεν γὰρ ὅτι στοργῇ τέκνου πρὸς ἡμᾶς διάκεισαι. καὶ *ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης* ὁ τὰ μακρὰν καὶ τὰ ἐγγὺς εἰς ἑαυτὸν προσκαλεσάμενος ἐν εἰρήνῃ τὴν ζωὴν διατηρήσει πάντων ἡμῶν τῶν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ κεκλημένων, πρεσβείαις καὶ εὐχαῖς τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας θεοτόκου καὶ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ· ἀμήν.

Πᾶσι δὲ τοῖς ἀδελφοῖς τοῖς καταντῶσιν εἰς ὑμᾶς ὡς ἐξ ἡμῶν προσαγορεύσοις, ἵνα καὶ αὐτοὶ μεθ᾽ ὑμῶν εὔχωνται ἡμῖν.

6–7 ἀγάπης — ἐπιεικείας cf. Gal. 5,22–23 **9** ἐν[1] — ἀπολλυμένοις cf. 2 Cor. 2,15 **9–10** ὁ — σβέννυται cf. Mc. 9,48 **20–21** cf. Ps. 21,6 et 113,19 **23** ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης Rom. 15,33 et 16,20 | εἰρήνης — ἐγγὺς cf. Eph. 2,17; Is. 57,19

1–2 πρόξενος — ὁδηγός cf. Conc. Ephes. (Cyr. Alex. c. eos qui theotocon nolunt confiteri [CPG 5226]), ACO I 1,7 p. 32,20–21

V T M *Vth*

---

2 παρίσωσις] πάρισος V edd. (cf. lat.) κυπάρισσος T | πρὸς] εἰς M *Vth* **4** μετ᾽ V **6** μετάνοια σύντροφος M *Vth* (cf. lat.): μετανοίας οὖν τροφὴ V μετανοίας οὖν τροφὸς T μετάνοια οὖν τροφὸς ed.Rom.* **6–7** ἀγάπη … ἐπιείκεια (ubique nomin.) V **7** ταπεινοφροσύνης om. *Vth* **10** καὶ om. ed.Rom.* (corr. ed.Reg.[mg]) **12** ἤδη om. V | κηρύσσεται ed.Rom.* **13** καὶ[1]] ἡμεῖς οὖν T edd., sed cf. lat. | δοχεῖον — εὐαγγελικῶν] τῶν εὐαγγελικῶν εἶναι δοχεῖον *Vth* **13–14** καὶ κανονικῶν om. V **14** διδαγμάτων V **15** παρακαλοῦμεν + σε *Vth* **16** ὑποδεικνῦναι V M[ac] **17** μεμνῆσθαι M *Vth*: μνήσκεσθαι V T μιμνήσκεσθαι V[cmg] (Bonafides) edd. **18** συνεπιτιθεμένων + ἡμῖν *Vth* **20–21** ἐπὶ κύριον (cf. Ps. 113,19) T: κυρίῳ V ἐν κυρίῳ M *Vth* **21** εὔχου[2] post ἡμῖν M *Vth*, om. V edd.; sed cf. lat. **22** ἀλλὰ] λέγω δὲ M *Vth* **23** μακρὰν V *Vth*: μακρὰ T M **24** ζωὴν + ἡμῶν V | διατηρήσει M *Vth:* διατηρή sic V διατήρησαι T διατηρήσαι ed.Rom.* | πάντων ἡμῶν om. V | τῶν om. ed.Rom.* **25** ἀχράντου om. V **26** αὐτοῦ om. V **27** Πᾶσι — καταντῶσιν] „ἴσ. Πάντας δὲ etc.“ ed.Rom.[mg] non male (cf. ACO II 1,1 p. 40,11 al.) | δὲ om. M *Vth*, sed cf. lat. | ὡς — προσαγορεύσοις] πρόσειπε ἀφ᾽ ἡμῶν M *Vth* (cf. πρόσειπε τὴν παρὰ σοὶ ἀδελφότητα ACO II 1,3 p. 67,16 al., ubi tamen σὲ ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίῳ προσαγορεύει uel sim. sequitur) | προσαγορεύσοις T: προσαγορεύση V **28** ἡμῖν (ὑμῖν M) + Ἰησοῦς Χριστὸς θεὸς υἱός V edd., sed haec librario sunt tribuenda

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:01 AM

Magna est arma poenitentia, magna salutis uia, reconciliatio caelorum regni, incorruptibilis uitae dux, martyricorum certaminum coaequalis, ad deum adducens et cum deo esse faciens, humani generis baculus, decidentium resurrectio. beati qui hanc amplectuntur. qui huic intendunt cum angelis conuersantur. qui hanc colunt declinant ab omni malo et faciunt omne bonum. poenitentia collactanea est et cohabitatrix *karitatis*, helemosinae, orationis, ieiunii, abstinentiae, sobrietatis, humilitatis, *benignitatis, bonitatis*, clementiae et quae ista sequuntur – ut uerius dicatur, <haec> poenitentia est. et quisquis hanc irritam fecerit, inter eos *qui* saluantur non est, sed inter eos *qui pereunt*, *ubi uermis* [qui] *non moritur et ignis* [qui] *non extinguitur*. a quibus eruamur digni futuri bonis quae repromissa sunt misericordia et miserationibus Christi dei nostri.

Et haec a nobis iam praedicata sunt, sacratissime uir, licet quidam uelint maledicere nobis. et scimus te receptaculum euangelicorum et apostolicorum ac regularium praeceptorum. et hac pro causa tibi haec per textum hunc commendamus. et rogamus ut haec religiosis uiris, monachis et saecularibus, exponas, in quibus satisfactus es. <…> petimus autem ut memor sis nostri in orationibus tuis, quae ad caelum transmeant, quatinus eruamur a malis quae in circuitu sunt. sunt enim extrinsecus et intrinsecus simultates, ex quibus per Christum deum nostrum erepti sumus et eripi speramus etiam a praesenti tempore conseruata anima nostra illesa. nemo enim *sperauit in domino et confusus est*. dicimus ergo denuo: ora, ora nobis, uir amice dei et noster, sed et pater; scimus enim quoniam affectu filii erga nos flagras. et *deus pacis*, qui ea quae longe et quae prope sunt in semetipsum aduocauit, in pace uitam conseruet omnium nostrum qui eius nomine uocitamur, intercessionibus et orationibus intemeratae dominae nostrae sanctae dei genitricis et omnium sanctorum eius. amen.

Omnibus autem fratribus qui obuenerint ad uos quasi ex nobis salutem dicas, ut et ipsi uobiscum orent pro nobis.

P

1 magna²] magnę P, *corr.* R² | reconciliatio ~ πρόξενος (*cf. Act. VI p. 721,26* conciliatio) **2** coaequalis (coequalis P, *corr.* R²)] *Anast. legit* πάρισος, *ut uidetur; cf. gr.* V **4** amplectentur P^{ac} (u¹ *superscr.* P^{c}) **5** omne *de suo addidisse uidetur Anast.* | collectanea R (*incertum in* P), *corr. Dubielzig (cf. Gloss. et ThLL s.u.)* **6** elemosinę R *(fort. praeferendum; cf. Act. IV p. 337,15)* **7** haec *suppleui coll. gr.* **9** ubi *Vulg.*: uti P | qui *seclusi bis coll. gr. et Vulg.* **14** commendamus] *exspectaueris* commendauimus, *nisi forte Anast. legit* προσανατιθέμεθα **15–16** in quibus satisfactus (~ certus factus) es ~ ἐφ᾽ οἷς πεπληροφόρησαι *(cf. Gloss.)* **16** *post* es *lacuna statuenda, nisi forte uerba* εἰ – ὑποδεικνύναι *in Anastasii exemplari graeco defuerunt; „gr. add.* si uero etiam libuerit ostendas“ *ed.Rom.*^{mg} *(apud Longolium uerbis* εἰ – ὑποδεικνύναι *nihil respondet)* **18** simultates *scripsi coll. gr. et Anast. chron. trip. p. 62,5 al.*: simultantes P **20** nobis] *fort.* <pro> nobis *scribendum coll. l. 26* **21** affatu P^{ac} (c *add. s.l.*, a² *in* e *mut.* P^{c})

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:01 AM

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:01 AM

Πῶς δεῖ νοεῖν *τὸ ἀκοινώνητον ὄνομα* τοῦ θεοῦ καὶ πᾶσαν προφητικὴν ῥῆσιν τὴν τὰ εἴδωλα στηλιτεύουσαν Rom. 708 La.-Co. 645 Ha. 525 Ma. 479

Ὁ εἰς *τρίτον οὐρανὸν* βεβηκὼς καὶ εἰσελθὼν *εἰς τὸν παράδεισον καὶ ἀκούσας ἄρρητα ῥήματα*, ὁ *ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ* κηρύξας *τὸ εὐαγγέλιον*, Παῦλος ὁ θεῖος ἀπόστολος, ἐλέγχων τὴν τῶν Ἑλλήνων δυσσεβῆ καὶ ματαίαν θρησκείαν οὕτως φησίν· *ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν· καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα*. κατὰ γοῦν τὴν διάνοιαν ταύτην ἔστιν ἐννοῆσαι ‚*τὸ ἀκοινώνητον ὄνομα* τοῦ θεοῦ *λίθοις καὶ ξύλοις περιέθηκαν*'. αὐτοὶ γὰρ τοῦτο πεποιήκασιν οἱ πάσης θεοσεβείας ἀλλότριοι καὶ οἱ ἀποστατήσαντες τῶν Ἑβραίων παράφρονες. *ἐμίγησαν* γὰρ *τοῖς ἔθνεσι καὶ ἔμαθον τὰ ἔργα αὐτῶν*· καὶ καταλιπόντες τὸν ἀόρατον καὶ ἀκατάληπτον καὶ δημιουργὸν τοῦ παντὸς θεὸν ἡμῶν δαίμοσιν ἔθυσαν, τῇ Βάαλ καὶ τῇ Ἀστάρτῃ, τῷ Χαμῶς, Ἀπόλλωνί τε καὶ τῷ Διί, Ἀρτέμιδί τε καὶ τῇ Ἀφροδίτῃ, Διονύσῳ τε καὶ Ἑρμῇ καὶ ἑτέροις πλείστοις, καὶ τὰ τούτων εἴδωλα θεοὺς προσηγόρευσαν, ἀλλὰ καὶ *πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν*. διὸ ἔφη ὁ αὐτὸς ἀπόστολος· *παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ κακίᾳ πονηρίᾳ πλεονεξίᾳ, μεστοὺς φθόνου φόνου ἔριδος, ψιθυριστάς, καταλάλους, θεοστυγεῖς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς κακῶν*.

Τοὔνεκεν δέδωκεν ὁ θεὸς διὰ Μωσέως νόμον, εἶτα προφήτας προκαταγγέλλοντας τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐλέγχοντάς τε, ἀπειλοῦντας, νουθετοῦντας, παρακαλοῦντας τοῦ ἐπιστρέψαι τούτους *εἰς* τὴν *ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας* καὶ ἀφέντας τὴν κτίσιν λατρεῦσαι *θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ*, οὗτινος τὸ ὄνομα οὐκ ἔχει κοινωνίαν πρὸς τὰ κτίσματα καὶ τὰ εἰδωλικὰ σεβάσματα. φησὶ γὰρ Ha. 528 Ma. 482 ὁ ἀπόστολος· *τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος* ἢ *τίς συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίαρ;* ἀλλ᾽ οὐκ ἴσχυσαν οὔτε νόμος οὔτε προφῆται τούτους ἐπιστρέψαι· ἐπέμειναν γὰρ τῇ ἑαυτῶν ἀπωλείᾳ. ἦλθεν οὖν ὁ προφητευθείς, αὐτὸς ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, ὁ συνάναρχος τῷ πατρὶ καὶ συναΐδιος καὶ θεὸς ἀληθινός, σάρκα προσλαβὼν ἐκ τῆς ἀχράντου θεοτόκου ἀειπαρθένου Μαρίας, καὶ γέγονε καθ᾽ ἡμᾶς ἄνθρωπος πλὴν ἁμαρτίας, ἵνα ῥύσηται ἡμᾶς τῆς πλάνης τῶν εἰδώλων καὶ ἐλευθερώσῃ ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου δου-

1 Sap. 14,21 (uide infra) **3–4** εἰς[1] – ῥήματα cf. 2 Cor. 12,2.4 **4** ἀπὸ – εὐαγγέλιον cf. Rom. 15,19 **6–8** Rom. 1,23.25 **9** cf. Sap. 14,21 **11** cf. Ps. 105,35 **13** δαίμοσιν ἔθυσαν cf. Ps. 105,37 **15–16** πετεινῶν – ἑρπετῶν Rom. 1,23 **16–19** cf. Rom. 1,28–30 **22–23** εἰς – ἀληθείας cf. 1 Tim. 2,4; Hebr. 10,26 al. **23** ἀφέντας – ἀληθινῷ cf. 1 Thess. 1,9; Rom. 1,25 **25** 2 Cor. 6,14–15 **26–27** τῇ – ἀπωλείᾳ cf. 2 Petr. 3,16 **29** πλὴν ἁμαρτίας cf. Hebr. 4,15 **30–960,1** ῥύσηται – δουλείας cf. Col. 1,13; Rom. 8,21

1–962,3 Di Domenico p. 464 hunc textum epistulam Tarasii ad Constantinum VI. imperatorem esse arbitratur; cf. praef. p. XI adn. 26. interpretationem latinam ab ipsis editoribus confectam adposuit ed.Rom.*; cf. Lamberz, Editio Romana p. 357 **13** τῇ[1] – Χαμῶς cf. e.g. Greg. Naz. or. 16 (in patrem tacentem) (CPG 3010,16) c. 19, PG 35, 960 C 13–14 **13–14** Ἀπόλλωνί – πλείστοις cf. Epiph. serm. laudat. supra p. 890,17–21 **27–960,3** ἦλθεν – βδελυγμάτων cf. Uphus p. 93

T (ad locos euanidos aut deperditos restituendos adhibentur apographa Vc Ml Vd)

1–2 superscriptio posteriore aetate suppleta esse uidetur (cf. app. fontium et praef. p. XI adn. 26); κεφάλαιον ς' (i.e. capitulum sextum actionis octauae, quam pro Epiphanii sermone laudatorio substituerunt codd. HV T) add. Vc[mg] Vd[mg] et Ml in fine lineae praecedentis (in T[mg] nihil seruatur nisi numerus ς'); cf. praef. p. VIII adn. 8 **1** τὴν Vc Ml (margine abscisso nunc deperditum in T), om. ed.Rom.* **9** ἐννοῆσαι + ὅτι ed.Rom.* | περιέθηκαν est uar. lect. in *Sept.* **11** τοῖς] ἐν τοῖς *Sept.* **13** Βαὰλ ed.Rom.* | Χαμώς ed.Rom.* **25** ἢ τίς (ἢ euanidum in T)] τίς δὲ *N.T.* | συμφωνία ed.Rom.* **27** αὐτὸς] αὐτοῦ Vc edd. (fort. ex Apoc. 10,13 [Dubielzig]) | ὁ[3] om. La.-Co.* **28** ἀληθινός om. La.-Co. Mansi | προσλαβόμενος Vc edd.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:07 AM

La.-Co. 648 λείας. πάντα τοίνυν *τὰ τῆς οἰκονομίας* αὐτοῦ πληρώσας *μυστήρια*, *παθὼν σαρκὶ* ἐν τῷ σταυρῷ καὶ ταφεὶς καὶ ἀναστὰς καὶ ἀνελθὼν εἰς οὐρανοὺς ὅθεν κατῆλθεν, ἠλευθέρωσεν ἡμᾶς ἀπὸ πάντων ἐκείνων τῶν μιασμάτων καὶ βδελυγμάτων, ἀποστείλας
Rom. 709 τοὺς ἁγίους μαθητὰς αὐτοῦ καὶ ἀποστόλους *εἰς πάντα τὰ ἔθνη*, λαβόντας *δύναμιν ἐξ ὕψους*, καθὼς αὐτοῖς ἐπηγγείλατο, τὸ πνεῦμα τὸ κύριον καὶ ζωοποιόν, τὸ παντοδύναμον, τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς δι᾽ υἱοῦ ἐκπορευόμενον. δι᾽ οὗ γενόμενοι δυνατοὶ ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐλυτρώσαντο τὸ ἀνθρώπινον ἐκ τῆς ματαίας τῶν εἰδώλων λατρείας, διδάξαντες ἡμᾶς πιστεύειν εἰς ἕνα θεὸν ἐν τριάδι ἀνυμνούμενον καὶ δοξαζόμενον, παραδόντες καὶ σύμβολα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτοί τε καὶ οἱ αὐτῶν διάδοχοι ἀοίδιμοι πατέρες ἡμῶν· ἃ κρατοῦντες οἱ χριστιανοί, †τόν τε τύπον τοῦ τιμίου σταυροῦ, ἅγιον εὐαγγέλιον διὰ γραφικῆς θεωρίας, σεπτὰς εἰκόνας δι᾽ ἐξηγητικῆς ἀνατυπώσεως† καὶ ἕτερα πλεῖστα ἱερὰ ἀναθήματα, καὶ ταῦτα προσεγγίζοντες καὶ σχετικῶς προσκυνοῦντες καὶ ἀσπαζόμενοι τοῦ ἁγιασμοῦ αὐτῶν μεταλαμβάνομεν.

Οὐ μὴν δὲ τούτοις ὡς θεοῖς προσῆλθον οἱ χριστιανοί, καθάπερ οἱ Ἕλληνες τοῖς εἰδώλοις – ἄπαγε τῆς κατηγορίας. φληναφήματα ταῦτα καὶ φλυαρίαι τῶν εἰκονοκλαστῶν· διὸ καὶ ἀξίως χριστιανοκατήγοροι ὀνομάζονται. καὶ παράφρονες ὄντες *μάταια ἐλάλησαν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, χείλη δόλια ἐν καρδίᾳ καὶ ἐν καρδίᾳ ἐλάλησαν κακά*, ὅτι τὰ κατὰ τῶν εἰδώλων διηγορευμένα παρά τε τοῦ θείου νόμου καὶ τῶν προφητῶν καὶ τῶν ἀποστόλων εἰς τὰς εὐαγγελικὰς στηλογραφίας κακῶς ἐξειλήφασι, στρεβλώσαντες τὴν θείαν γραφὴν *κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας*, οὐδὲν ἕτερον ἐννοοῦντες ἢ ‚Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν ἐξ ἐκείνων τῶν εἰδώλων οὐκ ἐρρύσατο ἡμᾶς οὐδὲ ἔσωσεν ἡμᾶς'. ὢ τῆς τούτων παραφροσύνης καὶ παραφορᾶς, ὅτι *ἀνὰ μέσον ἁγίου καὶ βεβήλου οὐ διέστειλαν*· τὴν εἰκόνα γὰρ τοῦ κυρίου καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ ἴσα ταῖς εἰκόσι τῶν δαιμονίων ὠνόμασαν. φεῦ τῆς τούτων πονηρίας. *οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι ἀπεπήδησαν ἀπὸ* τοῦ θεοῦ. οἱ γὰρ χριστιανοί, ἕνα θεὸν σέβοντες ἐν τριάδι ἀνυμνούμενον *καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύοντες*, δι᾽ αἰσθητῶν συμβόλων πρὸς τὰ νοητὰ ἀναγόμεθα. αἰσθητικοὶ γὰρ ὄντες ἄλλως πως πρὸς τὰ νοητὰ οὐκ ἀνατεινόμεθα εἰ μὴ δι᾽ αἰσθητῶν συμβόλων διά τε γραφικῆς θεωρίας καὶ διὰ εἰκονικῆς ἀνατυπώσεως. αὕτη γὰρ ἁπάντων τῶν πρωτοτύπων ὑπόμνησίς ἐστι καὶ ἀναγωγὴ πρὸς αὐτά· καὶ τὸ μὲν διὰ τῆς ἀκοῆς ἑνωτιζόμεθα, τὸ δὲ διὰ τῆς ὁράσεως κατανοοῦμεν. τὰ γὰρ ἀλλήλων γνωριστικὰ χωρὶς πάσης ἀντιλογίας καὶ τὰς ἀλλήλων ἔχουσι δηλώσεις καὶ ταῖς αὐταῖς τιμαῖς γεραίρονται.

Ma. 483 Ἔτι δὲ πρὸς ἀκριβεστέραν κατανόησιν καὶ ἕτερά τινα προσαπολογήσομαι· κοινὸν πάντων ἐστὶ τῶν τοῦ θεοῦ δημιουργημάτων ἀλλήλων μετέχειν καὶ πρὸς ἄλληλα

---

1 τὰ – μυστήρια cf. Eph. 3,9 | παθὼν σαρκὶ cf. 1 Petr. 4,1 **4–5** εἰς – ὕψους Lc. 24,47.49 **17–18** Ps. 11,3 **20** 2 Tim. 4,3; 2 Petr. 3,3 **22–23** Ez. 22,26 **24–25** cf. Os. 7,13 **26** cf. Mt. 4,10; Lc. 4,8

2–4 ἀνελθὼν – ἔθνη cf. Act. VI p. 618,25–26 **6** δι᾽ υἱοῦ cf. Taras. epist. ad episc. or., Act. III p. 236,15 **25–32** οἱ – γεραίρονται cf. Max. Conf. mystag. (CPG 7704) c. 2 l. 241–257 Boudignon; cf. Uphus p. 185 adn. 192

T (ad locos euanidos aut deperditos restituendos adhibentur apographa Vc Ml Vd) **8** ἀνυμνούμενον – δοξαζόμενον leguntur post folium nunc deperditum in H f. 241^{r} l. 3 reliquis usque ad p. 962,3 praetermissis

5–7 ἐπηγγείλατο – ἐλυτρώσαντο omnia fere nunc deperdita in T **5** ἐπηγγείλατο τὸ Vc: ἐπησ + spatium + τὸ Ml ἐπηγ + spatium + τὸ Vd **10–13** ἃ – μεταλαμβάνομεν] constructio ad sensum, ut uidetur; cf. infra l. 25–27 **10–12** τόν – ἀνατυπώσεως] locus suspectus, fort. lacunosus; res lucidius exponitur infra l. 27–29 et Act. VI p. 622,6–20 **17** μάταια *Sept.* ed.Rom.: καὶ μάτοιοι T **20** στρεβλώσαντες scripsi coll. Act. VI p. 712,23 al.: στρέψαντες T **22–23** ἀναμέσον T **23** διέστελλον *Sept.* **24** ἴσα ed.Rom.* **25–27** οἱ – ἀναγόμεθα] constructio ad sensum, ut uidetur (cf. supra l. 10–13) **26** καὶ αὐτῷ μόνῳ scripsi (cf. e.g. Taras. epist. ad Ioh. presb. supra p. 948,1): αὐτῶ μόνω καὶ T **27** ἀναγόμεθα Ml Vd: ἀγόμεθα Vc edd. (partim euanidum in T) | αἰσθητοὶ ed.Rom.* **31** γὰρ om. Vc edd.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:07 AM

ἔχειν τὴν συγγένειαν· καὶ εἰ ἕτερόν τι τοῦ ἑτέρου ὑπερέχει κατ᾽ ἀξίαν καὶ τάξιν, ἀλλ᾽ οὖν πάντα τὰ ὄντα κοινωνίαν ἔχει εἰς ἄλληλα. οἱ γὰρ ἄγγελοι ἁπλοῖ νόες ὄντες ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι παρήχθησαν παρὰ τοῦ πάντων δημιουργοῦ θεοῦ· ὡσαύτως καὶ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις, ἀλλὰ μέση τίς ἐστι μεγέθους καὶ ταπεινότητος ἤγουν τῆς τῶν οὐρανίων ἀγγέλων καὶ τῶν ἐπιγείων, καὶ καθὸ κτίσματά εἰσιν ἑκάτερα, κοινωνίαν ἔχουσιν εἰς ἄλληλα. εἶθ᾽ οὕτως οἱ ἄγγελοι μὲν ἁπλοῖ νόες Rom. 710
ὑπάρχουσι καὶ ἀνώλεθροι, ὁ δὲ ἄνθρωπος θνητός, ἀλλὰ νοῦ καὶ ἐπιστήμης ὢν La.-Co. 649
δεκτικὸς μετέχει κατὰ τοῦτο τῆς τῶν ἀγγέλων φύσεως. αὖθις ἡ ἀνθρωπίνη φύσις Ha. 529
μετέχει τῆς τῶν λοιπῶν ζῴων, ὅτι καὶ αὐτὸς καὶ αὐτὰ σάρκες καὶ ἐσθίουσι καὶ ὑπνοῦσιν, ἀλλὰ καὶ *τῆς γῆς* μετέχουσιν, *ἐξ ἧς ἐλήφθημεν*, ὅτι καὶ πάλιν εἰς αὐτὴν ἀναλύομεν ἕως τῆς μεταποιήσεως ἡμῶν τῆς ἀπὸ φθορᾶς εἰς ἀφθαρσίαν. τοιγαροῦν καὶ τὰ τέσσαρα στοιχεῖα ἀλλήλων μετέχουσιν, ἤγουν ἡ γῆ, τὸ ὕδωρ, ὁ ἀήρ, τὸ πῦρ. καὶ ἡ γῆ μὲν ξηρὰ καὶ ψυχρά ἐστι, τὸ πῦρ ξηρὸν καὶ θερμόν, τὸ ὕδωρ ψυχρὸν καὶ ὑγρόν, ὁ ἀὴρ θερμὸς καὶ ὑγρός. καὶ καθὸ μέν ἐστι ξηρὰ ἡ γῆ, μετέχει τοῦ πυρός, καθὸ δὲ ψυχρά, μετέχει τοῦ ὕδατος. ὡσαύτως καὶ τὰ λοιπὰ στοιχεῖα τούτῳ τῷ λόγῳ πρὸς ἄλληλα κοινωνίαν ἔχουσιν. ἔνθεν καὶ τὰ σώματα ἡμῶν τῇ ἀναλογίᾳ τῶν τεσσάρων τούτων στοιχείων ἐκ τεσσάρων στοιχείων σύγκεινται, αἵματος, φλέγματος, χυμοῦ καὶ χολῆς. καὶ τὸ μὲν αἷμα θερμὸν καὶ ὑγρὸν καὶ ἀναλογεῖ τῷ ἀέρι, ἡ ξανθὴ χολὴ θερμὴ καὶ ξηρὰ καὶ ἀναλογεῖ τῷ πυρί, ἡ μέλαινα ξηρὰ καὶ ψυχρὰ καὶ ἀναλογεῖ τῇ γῇ, ὁ χυμὸς ὑγρὸς καὶ ψυχρὸς καὶ ἀναλογεῖ τῷ ὕδατι.

Πρὸς δὲ σαφεστέραν διήγησιν καὶ ἔτι λέξω· βασιλεὺς ὁ δεσπότης. εἰ καὶ προλάμπει ἐπὶ πᾶσι τὸ κράτος ὑμῶν καὶ ὑπερέχεις τῇ ἀξίᾳ σὺν τῇ δεσποίνῃ καὶ βασιλίσσῃ μητρί σου καὶ τῷ νεύματι ὑμῶν τὸ ὑπήκοον ἅπαν κατακολουθεῖ, ἀλλὰ μὴν ἄνθρωποί ἐστε καὶ ὁρισμὸν ἐπιδέχεσθε, εἴ γε πᾶς ἄνθρωπος ζῷον λογικόν, θνητόν, νοῦ καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν — καὶ Πέτρος γὰρ καὶ Παῦλος καὶ οἱ λοιποὶ ἄνθρωποι τὸν αὐτὸν ὁρισμὸν ἐπιδέχονται —, ἤγουν μετέχετε τῶν ⟨κοινῶν⟩ τοῖς ἀνθρώποις καὶ κοινωνίαν ἔχετε μετὰ πάντων. ὁ δὲ θεός, ἀόρατος ὢν καὶ ἀκατάληπτος ἀνεξιχνίαστός τε καὶ ἀπερίγραπτος, ἀπαθής, ἀθάνατος, *μόνος βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων*, οὐκ ἔχει κοινωνίαν οὔτε μετὰ ἀγγέλων οὔτε μετὰ ἀνθρώπων οὔτε μετὰ ἑτέρας κτίσεως. αὐτὸς γὰρ δημιουργός, τὰ δὲ πάντα ποιήματα· αὐτὸς προνοητής, τὰ δὲ πάντα παρ᾽ αὐτοῦ προνοούμενα. ἔξω οὖν πάσης φύσεως κτιστῆς ἐστιν ὁ θεός, κατὰ τοῦτο *ἀκοινώνητόν* ἐστι *τὸ ὄνομα* αὐτοῦ. ἔνθεν καὶ ὁ θεσπέσιος Μωσῆς ἴδια στοιχεῖα παρέδωκε γράφεσθαι ἐπὶ τῷ τοῦ θεοῦ ὀνόματι, καὶ ἐν ἑτέραις φωναῖς οὐδαμοῦ ταῦτα ἔγραφον. εἰ δὲ καὶ μετέχουσι τοῦ θεοῦ ⟨αἱ⟩ ἀγγελικαὶ δυνάμεις καὶ οἱ θεοσεβεῖς καὶ φοβούμενοι αὐτὸν ἄνδρες, χάριτι αὐτοῦ μετέχουσι καὶ οὐκ οὐσίᾳ. οὕτινος ἀξιωθείης ἐν μετοχῇ γενέσθαι διὰ ἀγαθῶν ἔργων.

10–11 τῆς — ἀναλύομεν cf. Gen. 3,19 **11** τῆς[1] — ἀφθαρσίαν cf. 1 Cor. 15,42 **28–29** cf. 1 Tim. 6,15 **32** Sap. 14,21

11–20 τοιγαροῦν — ὕδατι cf. e.g. Ioh. Dam. exp. fid. (CPG 8043) c. 26,61–70 Kotter II

T (ad locos euanidos aut deperditos restituendos adhibentur apographa Vc Ml Vd) **34** θεοῦ des. mut. Vc[1], reliqua usque ad p. 962,3 suppl. Santamaura ex Vat. gr. 834, ut uidetur; cf. Lamberz, Editio Romana p. 339–341

---

4 ἡ om. Vc edd. **5** ἐπιγείων] sc. δημιουργημάτων (cf. supra p. 960,34) **9–10** καὶ[1] — μετέχουσιν uerba nunc deperdita in T **10** τῆς — μετέχουσιν] τῶν τῆς + spatium Vd | γῆς μετέχουσιν Vc[1–2] in marg.: σῆς με + spatium Vc[ac] σῆς μετε + spatium Ml (de Vd uide supra) **19** μέλαινα] sc. χολή **24** εἴ γε Dubielzig: εἴ τι T ὅτι ed.Rom.* | ζῷον Vc[pc] (Bonafides in marg.): ζῶν T **26** κοινῶν suppl. ed.Rom. **34** αἱ suppl. ed.Rom. **36** διὰ] δι᾽ ed.Rom.*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:07 AM

Ma. 486 αὐτὸς οὖν ὑψώσαι τὴν βασιλείαν ὑμῶν καὶ ἀξιώσαι ὑμᾶς *νοεῖν* καὶ λογίζεσθαι τὰ ἀπάγοντα *εἰς τὴν αἰωνίαν* αὐτοῦ *βασιλείαν* τῷ τε αὐτοῦ ἐλέει καὶ πρεσβείαις τῆς ἁγίας ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ. ἀμήν.

2 cf. 2 Petr. 1,11

T (ad locos euanidos aut deperditos restituendos adhibentur apographa Vc Ml Vd)

1 τὴν om. Vc edd. | ἀξιώσαι scripsi coll. Act. II p. 190,9: ἀνάξιοι Ml ἀνάξοι Vd (locus euanidus in T) ἀνάξαι ed. Rom. ex Vc (hoc loco descriptum ex Vat. gr. 834; uide app. testium ad p. 961,34)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:07 AM

Ἀδελφοῖς καὶ συλλειτουργοῖς πᾶσι τοῖς ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις τῆς φιλοχρίστου Pitra 309
Σικελῶν νήσου Ταράσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης

Οἱ τοῖς θείοις σοφῶς ἐμμελετῶντες λόγοις καὶ ἐρευνητικῶς καὶ οὐ παροδευτικῶς ἐν αὐτοῖς ἐγκύπτοντες καὶ τὸν νοῦν αὐτῶν τῇ εὐσεβείᾳ καὶ τῇ ἀληθείᾳ προσπηγνύντες *φωτίζονταί* πως *θαυμαστῶς ἀπὸ ὀρέων αἰωνίων*, ἐξ ἀποστολικῶν προφητικῶν τέ φημι καὶ πατρικῶν διδαγμάτων, καὶ τῇ αἴγλῃ *τῆς τηλαυγήσεως* προορῶνται τὸν κύριον *ἐνώπιον αὐτῶν* διὰ παντὸς καὶ διὰ τῆς πρακτικῆς ἀρετῆς πρὸς θεωρίαν ἀνάγονται. εἶτά τε καὶ τὴν δογματικὴν διδασκαλίαν ταύταις ἀναμιγνύντες σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ τοὺς ἄλλους πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἐκπαιδεύοντες τὸ ἦθος τοῦ βίου ῥυθμίζουσι καὶ τῶν γηΐνων ὑπεραναβεβηκότες *τὰ ἄνω ζητοῦσι, τὰ ἄνω φρονοῦσι*· καὶ ὥσ- Pitra 310
περ τὸ διαφανὲς ὕδωρ ἐκμάσσεται τῶν εἰσορώντων τὰς ὄψεις καὶ αὐτοῦ τοῦ ἡλίου τὸν κύκλον καὶ τῶν οὐρανῶν τὰ κύτη, οὕτω καὶ αὐτοὶ νόες καθαροὶ νοῒ καθαρῷ προσμιγνύμενοι οἷόν τι ἐκμαγεῖον καὶ κάτοπτρον γίνονται τῆς θείας δόξης, ὡς ὁ κύριος ἔφη· *μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται*· καὶ ἀξίως θῦται καὶ ἱερεῖς καὶ μυστηπόλοι ἐκλέγονται τοῦ λαοῦ προκαθεζόμενοι, ὅτι καὶ περὶ αὐτῶν εἴρηται· *ὅπου εἰσὶ δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν*.

Ἄνδρες οὖν *ἐπιθυμιῶν* τῶν τοῦ πνεύματος, ἀκούομεν ὅτι τὸν κανονικὸν θεσμὸν φυλάττοντες συναθροίζεσθε καθ' ἕκαστον χρόνον ἐπὶ τῷ διακρίνειν τὰ παρατυγχάνοντα ἐκκλησιαστικὰ κεφάλαια ἐπὶ πάσῃ τῇ ἐπαρχίᾳ ὑμῶν. καὶ πάντως ἐπικαλεῖσθε τὸν κύριον, ἵνα τὴν χάριν *τοῦ πνεύματος* καταπέμπων ὑμῖν *δῷ ἑκάστῳ* ὑμῶν *λόγον συνέσεως*, *λόγον* θείας *βουλῆς*, λόγον φυλακῆς ἐντολῶν θεοῦ, λόγον τηρήσεως κανονικῶν διαταγμάτων· καὶ ταῖς κοσμικαῖς φροντίσι ταῖς ἐναντιουμέναις τοῖς προστάγμασι τοῦ θεοῦ χαίρειν λέγοντες *πνευματικῶς πνευματικὰ συγκρίνετε*, μὴ προκρίναντες τὰ ἀνθρώπινα τῶν πνευματικῶν· τοῦτο γὰρ ἀνθρωπίνης χάριτος ἔργον, οὐ τῆς τοῦ πνεύματος. τί δέ εἰσι τὰ πνευματικά; εὐαγγελικαὶ ἀποφάσεις, ἀποστολικαὶ διαταγαί, τὰ τῶν θείων κανόνων διατάγματα· ἐκτὸς γὰρ τούτων κρίσις ἐκκλησιαστικὴ λοιδορίας οὐδὲν ἔχει πλέον.

Διὸ καὶ ἡ ἁγία σύνοδος ἡ κατὰ θεοῦ χάριν καὶ εὐδοκίαν συναθροισθεῖσα ἐν Νικαίᾳ ἐν τοῖς χρόνοις ἡμῶν, εἰς ἣν καὶ οἱ πλείους ὑμῶν εὑρέθητε, μετὰ τὸ ὁρίσαι κρατεῖ-

---

5 cf. Ps. 75,5 **6–7** τῆς – αὐτῶν cf. Ps. 17,13 **10** cf. Col. 3,1–2 **12** τῶν – κύτη cf. Dan. (Theod.) 4,11.20 **14** Mt. 5,8 **16–17** cf. Mt. 18,20 (sic laudatur e.g. Conc. Later., ACO ser. II , I p. 36,16–17) **18** cf. Dan. (Theod.) 9,23 et 10,11.19 **21–22** τὴν – βουλῆς cf. Is. 11,2 et 1 Cor. 12,7–8 **24** cf. 1 Cor. 2,13

1–966,8 cf. Grumel/Darrouzès, Reg. n. 365 („prob. a. 790 exeunte post mens. Oct."), ed. Pitra, Monumenta II p. 309–313 (partim ed. [usque ad p. 964,20 ἀποφαινόμενοι] Mai, Nova Patrum Bibliotheca V 2 p. 143–144 = PG 98, 1477–1480; deest in ed.Rom.*) **7–8** διὰ² – ἀνάγονται cf. e.g. (Ps.-)Ioh. Dam. de uirtutibus et uitiis (CPG 8111), PG 95, 96 D 3–4 **10–14** ὥσπερ – ὄψονται ~ Theod. Cyr. interpr. in XII epist. s. Pauli (CPG 6209), PG 82, 397 D 5 – 400 A 1 **18–19** τὸν – χρόνον cf. supra Can. 6

V (partim H T [ad locos euanidos aut deperditos restituendos adhibentur apographa Ml Vd]) **1–17** Ἀδελφοῖς – αὐτῶν tradit H f. 241r (ubi multa nunc euanida sunt), reliquam epistulae partem praetermisit **6** post τῆς des. mut. T, textus continuatur in apographis Ml p. 965,13 τῶν κανόνων, Vd p. 965,14–15 ὁ κοσμικοῖς **10–14** ~ *Theod.*

2 Σικελῶν νήσου T: Σικελῶν sic V Mai (qui add. ἐκκλησίας in marg.) Σικελίας Pitra | ἐλέῳ Mai Pitra (abbr. V) **3** ἐρευνητικῶς + τε H **6** τῆς (euanidum in T) om. Pitra **7** αὐτῶν Pitra αὐτοῦ Mai **10** φρονοῦσι H (prob.) Mai: φρονοῦν V Pitra **11** εἰσορώντων H *Theod.* (coni. Pitra): εἰσρεόντων V **14–15** αἱ – προκαθεζόμενοι om. H **15** θῦται = θύται | μυστιπόλοι Pitra | περὶ + τῶν H **16** ἐπὶ] ἐν H **19** τῷ] τὸ Mai Pitra **23** καὶ om. Mai **24** πνευματικῶς est uar. lect. pro πνευματικοῖς in *N. T.* **28** λοιδορίας] „fort. ληρωδίας" Pitra, sed cf. e.g. Act. VI p. 666,32

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:13 AM

σθαι τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς ἐκκλησίας, ἀποδεχομένη τὰς σεπτὰς καὶ ἁγίας εἰκόνας καὶ ἀναθέματι παραπέμπουσα τοὺς αἱρεσιώτας, οὓς χριστιανοκατηγόρους καὶ εἰκονοκλάστας ἡ ἀλήθεια ὠνόμασεν, ἀπεφήνατο, ὡς αὐτοὶ ἐπίστασθε, πάντα τὰ κανονικὰ διατάγματα ἀπαρατρώτως ἀναμφιβόλως φυλάττεσθαι καὶ κρατεῖσθαι ἀμείωτα παρὰ πάντων ἡμῶν τῶν ἱερέων καὶ μοναχῶν καὶ λαϊκῶν, ὡς τρανῶς διαγορεύουσιν αἱ σημειώσεις τῶν συνοδικῶν αὐτῆς βίβλων· κατὰ πάντα γὰρ *ἐκ τῶν πηγῶν* τοῦ *Ἰσραὴλ* ἠρύσατο καὶ οὐδὲν περαιτέρω τούτων ἐκ-
Pitra 311 πεφώνηκεν οὔτε ἐνέλιπεν· τὰ γὰρ τούτων διδάγματα οὔτε προσθήκην οὔτε ὕφεσιν ἐπιδέχεται· γέγραπται γάρ· *ἐπ᾽ αὐτοῖς οὐκ ἔστι προσθεῖναι* καὶ *ἀπ᾽ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἀφελεῖν*. καὶ γὰρ ἐν τοῖς βασιλικοῖς νομίσμασι μικρόν τι τοῦ χαρακτῆρός τις περικόψας ὅλον τὸ νόμισμα κίβδηλον εἰργάσατο· οὕτως καὶ ὁ τὸ ἐλάχιστον τῶν θείων κανόνων ἀνατρέπων τῷ παντὶ λυμαίνεται· ὥστε οἱ προσθήκην ἐννοούμενοι ἔν τε τῇ θείᾳ γραφῇ ἢ τοῖς θείοις κανόσιν ἢ τοῖς πατρικοῖς παραγγέλμασιν εὑρίσκονται παραχαράττοντες τὴν ἀλήθειαν, καὶ μετὰ τοῦ ψόφου τῆς γλώττης αὐτῶν συναφανίζεται ἡ ψευδηγορία.

Τοιγαροῦν μνήσθητε τοῦ θεοῦ λέγοντος· ὅτε πάντα κατορθώσεις, *τότε σωθήσῃ*, αὐτοὶ ἐν τῇ διὰ τὸν κύριον συναθροιζομένῃ συνόδῳ ὑμῶν τὴν ἀλήθειαν ἐπισπώμενοι, πάντων τῶν προσταγμάτων τὴν φυλακὴν διατηροῦντες, *πλατύνατε τὸ στόμα καὶ* πνεύματος *πληρώσατε*, εὐαγγελικῶς τε καὶ ἀποστολικῶς, κανονικῶς τε καὶ πατρικῶς ἀποφαινόμενοι εἴπατε· οἱ ἐπὶ χρήμασι χειροτονήσαντες ἢ χειροτονοῦντες ἢ χειροτονούμενοι ἢ χειροτονηθέντες ἐπίσκοποι ἢ πρεσβύτεροι, εἴτε καὶ διάκονοι, εἴτε τοῦ καταλόγου τοῦ ἱερατικοῦ, ἐκκοπτέσθωσαν παντάπασι τῆς ἱερωσύνης, ὡς Σίμων ὁ μάγος ὑπὸ τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων Πέτρου. εἴπατε· οἱ διὰ τῶν χρημάτων οἰκονόμοι ἢ φροντισταὶ γενόμενοι μοναστηρίων ἢ ἐκκλησιῶν ἢ εὐαγῶν τινων οἴκων ἢ γηροκομείων τε καὶ ξενώνων ἢ ὀρφανοτροφείων μετὰ ἀφορισμοῦ ἐκδιωχθήτωσαν ἐκ τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς φροντίδος. εἴπατε· ὁ μετὰ τὸ βάπτισμα ἐπὶ πορνείᾳ κρατηθεὶς καὶ ἀγνοίᾳ τοῦ κανόνος χειροτονηθείς, καὶ μετὰ τοῦτο αὐτὸς ὁμολογήσει, αὐτὸν τῆς λειτουργίας ἐξείργεσθαι, εἰ δὲ ἐλεγχθῇ ὑπό τινος ὅτι ποτὲ ἐπόρνευσε, παντάπασι καθαιρείσθω. εἴπατε· ὁ τύπτων ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος, κἂν δι᾽ ἑτέρου τοῦτο ποιήσῃ, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐκφοβεῖν θέλων καθαιρείσθω. εἴπατε· οἱ τετράδα καὶ ἡμιολίας λαμβάνοντες ἐπίσκοποι ἢ πρεσβύτεροι ἢ διάκονοι καὶ ἐπιμένοντες καθαιρείσθωσαν, εἰ δὲ μοναχοὶ ἢ λαϊκοί, [ἢ] ἀφοριζέσθωσαν.

---

7 cf. Ps. 67,27 **9–10** cf. Deut. 4,2 et 13,1 **16** ὅτε – σωθήσῃ cf. Is. 30,15 **18–19** cf. Ps. 80,11 **22–23** ὡς – Πέτρου cf. Act. 8,18–23

3–6 ἀπεφήνατο – λαϊκῶν cf. supra Can. 1 **7** ἐκ – ἠρύσατο cf. Act. VI p. 744,14–15 **14–15** μετὰ – ψευδηγορία cf. Bas. c. Eun. (CPG 2837) I 6,8–9 Sesboüé/de Durand/Doutreleau; Greg. Nyss. c. Eun. (CPG 3135) II 236 p. 295,5–6 Jaeger **18–19** πλατύνατε – πληρώσατε cf. Greg. Naz. or. 16 (in patrem tacentem) (CPG 3010,16), PG 35, 936 B 4 **20–23** cf. Can. ap. 29, Synag. tit. 11,1 p. 51,8–10 (= Jo. I 2 p. 21), Metzger III p. 282; cf. supra Can. 5 p. 904,18–21 et Taras. epist. II ad Hadr. p. 936,4–6 **23–26** cf. supra Can. 5 et 19 **26–29** cf. Can. ap. 17, Synag. tit. 25,1 p. 83,1–3 (= Jo. I 2 p. 16), Metzger III p. 278; Taras. epist. ad Ioh. presb. p. 952,5–7 **29–31** cf. Can. ap. 27, Synag. tit. 15,1 p. 61,9–11 (= Jo. I 2 p. 20), Metzger III p. 280–282 **31–32** cf. Conc. Laod. can. 4, Synag. tit. 14,9 p. 60,19–20 (= Jo. I 2 p. 132)

V (partim H T [ad locos euanidos aut deperditos restituendos adhibentur apographa Ml Vd])

---

1 ἀποδεχομένη scripsi: ἀποδέχεσθαι V **3** ὡς] καὶ Mai Pitra (ex Vat. gr. 835) **5** ἡμῶν] ὑμῶν Mai | τῶν om. Pitra **12** ὥστε] οὕτως Mai Pitra **14–15** συναφανίζεται] συναγωνίζεται Mai συμφανίζεται Pitra, sed cf. Bas. l.l. et Greg. Nyss. l.l. **19** πληρώσατε] cf. Greg. Naz. l.l. **25** ξενώνων scripsi (cf. e.g. Theoph. p. 486,31): ξένων V **27–28** καὶ² – ἐξείργεσθαι] exspectaueris εἰ μὲν μετὰ τοῦτο αὐτὸς ὁμολογήσει, τῆς λειτουργίας ἐξειργέσθω („fort. ὁμολογήσας, αὐτὸς τ. λ. ἐξειργέσθω“ Pitra) **32** ἢ² seclusi: ὥσιν Pitra

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:13 AM

εἴπατε· οἱ κραιπαλῶντες καὶ οἴνῳ πολλῷ χρώμενοι καὶ τῇ μέθῃ αὑτοὺς προσπη- Pitra 312
γνύντες, μὴ διορθούμενοι, ἀλλ᾽ ἐπιμένοντες, καθαιρείσθωσαν. εἴπατε· ὁ κοσμικοῖς ἄρχουσι προσιὼν ἢ προστρέχων ἐπὶ χειροτονίᾳ ἢ ἐπὶ κρατήσει ἐκκλησίας καθαιρείσθω, εἰ δὲ εὐαγῶν οἴκων, μετὰ ἀφορισμοῦ ἐκδιωχθήτω. εἴπατε· εἴ τις ἱερεὺς ἢ τοῦ κλήρου ἐγγύας διδούς, καθαιρείσθω. εἴπατε· εἴ τις ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος κοσμικὰς φροντίδας ἀναλαμβάνων, καθαιρείσθω.

Ὁ οὖν θεῖος ἀπόστολος τρανῶς ἀποφαίνεται πᾶσι τοῖς τῷ ὀνόματι Χριστοῦ κεκλημένοις· *δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖς*. τὰ οὖν κανονικὰ διατάγματα νομοθεσίαι εἰσί, καὶ ἐὰν μόνον ταῦτα φυλάττωμεν, *ὑπὸ νόμον ἐσμὲν* καὶ *φρουρούμεθα*, καὶ μήπως *ὑστερούμεθα χάριτος*, καὶ οὐ *περισσεύει ἡ δικαιοσύνη* ἡμῶν *πλέον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων*. μενοῦνγε μετὰ τὴν φυλακὴν τούτων καὶ τήρησιν τὰς τοῦ εὐαγγελίου φωνὰς ἀσπασώμεθα τὰς ὑπεράνω τῶν κανόνων οὔσας· οὐ γὰρ δέεται τοῦ παραγγέλλοντος νόμου ‚*μὴ πορνεύσῃς*᾽ ὁ μὴ ἐμβλέπων *γυναικὶ πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι*. οὐ δέεται κανόνος τοῦ νομοθετοῦντος ‚ὁ κοσμικοῖς ἄρχουσι προστρέχων καὶ δι᾽ αὐτῶν ἐγκρατὴς ἐκκλησίας γενόμενος καθαιρείσθω᾽ ὁ ἀκούων τὴν τοῦ κυρίου φωνήν ‚*ὅστις θέλει ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔστω ὑμῶν διάκονος*᾽. οὐ χρῄζει τοῦ νομοθετοῦντος ‚*μὴ ἐπιθυμήσῃς τὸν ἄγρον τοῦ πλησίον σου*᾽ ὁ *δύο χιτῶνας ἔχων* καὶ τὸν ἕνα *μεταδιδοὺς* τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ καὶ ὁ *πωλῶν τὰ ὑπάρχοντα* αὐτοῦ καὶ *ἀκολουθῶν ὀπίσω* Χριστοῦ. οὐ δέεται παραγγέλματος λέγοντος ‚*μὴ φονεύσῃς*᾽ ὁ λαμβάνων *εἰς τὴν σιαγόνα* παρὰ τοῦ πλησίον καὶ *στρέφων αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην*.

Καὶ τί τὰ ὅλα λέγομεν; πρὸς γνῶσιν ἔχοντας λαλοῦμεν· οὐδέν ἐστιν ὑμῖν τὸ λανθάνον, μόνον μὴ ἐκκακήσητε τὸ διδάσκειν πρὸς τὸ καὶ ἄλλους ἐπανορθοῦσθαι. καὶ τὰ μὲν προκείμενα ἀπόρροιά τις τῶν θείων κανόνων, τὰ δὲ καθ᾽ ἕκαστον αὐτοὶ εἰς τὸ πέλαγος αὐτῶν ναυτιλλόμενοι πηδαλιουχοῦντος τοῦ Χριστοῦ τὰ ἱστία τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς εὐλαβείας ὑμῶν ἀναπετάσαντες ἐν αὐτοῖς διαπλεύσατε, ὅπως *ἐπὶ λιμένα* Pitra 313
τῶν *θελημάτων* Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καθορμῶντες τύχοιτε τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν

8 1 Tim. 1,9 **10** ὑπὸ – φρουρούμεθα cf. Gal. 3,23; 4,21; 5,18 | μήπως – χάριτος cf. Hebr. 12,15 **10–11** οὐ – Φαρισαίων cf. Mt. 5,20 **13** μὴ πορνεύσῃς Os. 3,3; cf. Ex. 20,13; Deut. 5,17 al. **14** ὁ[1] – ἐπιθυμῆσαι cf. Mt. 5,28 **16–17** ὅστις – διάκονος cf. Mt. 20,26–27; Mc. 9,35 **17–18** μὴ – σου cf. Ex. 20,17 **18** ὁ[1] – αὐτοῦ cf. Lc. 3,11 **18–19** ὁ[2] – αὐτοῦ cf. Mt. 19,21 **19** ἀκολουθῶν – Χριστοῦ cf. Mt. 10,38 **20** μὴ φονεύσῃς Mc. 10,19; Lc. 18,20; Iac. 2,11; cf. Ex. 20,15; Deut. 5,18 **20–21** ὁ – ἄλλην cf. Mt. 5,39; Lc. 6,29 **26–27** cf. Ps. 106,30

1–2 cf. Can. ap. 42–43, Synag. tit. 30,1–2 p. 93,14–17 (= Jo. I 2 p. 29–30), Metzger III p. 288 **2–4** cf. Can. ap. 30, Synag. tit. 11,2 p. 51,11–12 (= Jo. I 2 p. 21), Metzger III p. 282; cf. Can. 3 supra p. 900,23–24 **4–5** cf. Can. ap. 20, Synag. tit. 14,2 p. 59,1 (= Jo. I 2 p. 17), Metzger III p. 280 **5–6** cf. Can. ap. 6, Synag. tit. 14,1 p. 58,18–19 (= Jo. I 2 p. 11), Metzger III p. 276 **14–16** ὁ[2] – καθαιρείσθω cf. Can. ap. 30, Synag. tit. 11,2 p. 51,11–12 (= Jo. I 2 p. 21), Metzger III p. 282; cf. supra Can. 3 p. 900,23–24

V (partim H T [ad locos euanidos aut deperditos restituendos adhibentur apographa Ml Vd]) **13** τῶν κανόνων denuo adest Ml **14–15** ὁ κοσμικοῖς denuo adest Vd

1–2 προσπηγνῦντες V, corr. Pitra **3** ἢ[2] – ἐκκλησίας] εἰ ἐπικρατήσῃ ἐκκλησίᾳ Pitra **5** ἐγγύην Pitra (ex Vat. gr. 835), sed cf. Can. ap. 20 **5–6** διδούς … ἀναλαμβάνων] fort. coll. p. 964,28 ἐλεγχθῇ subintelligendum (εἴ τις non legitur in Can. ap. 6 et 20) **10–11** ὑστερώμεθα … περισσεύῃ Pitra, sed cf. e.g. Act. I p. 70,21–22 et Act. II p. 114,17–19 **11** πλεῖον *N. T.* πλέων Pitra (fort. error typogr.) **13** πορνεύσεις Pitra (sed cf. Os. 3,3) **14** γυναῖκα Ml (ex *N. T.*, ut uidetur; cf. supra ad Can. 22 p. 922,23) **15** ἐκκλησίας Ml Vd: om. V **15–16** γενόμενος – ὑμῖν om. Ml **15** γενόμενος om. Vd spatio relicto **16** εἶναι πρῶτος Ml Vd: πρῶτος εἶναι V (fort. ex Mc. 9,35) **17** ἐπιθυμήσεις Ml Pitra **18** χιτώνας V Ml | καὶ[2] om. V Pitra **20** φονεύσεις Pitra (ex Ex. 20,15) | λαμβάνων] sc. ῥαπίσματα; cf. e.g. Steph. Diac. uita Steph. Iun. (BHG[a] 1666) § 44 p. 143,26–27 | σιαγῶνα V **23** τὸ[2] Vc Pitra: τῶ V Ml Vd

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:13 AM

οἰκτιρμοῖς τε καὶ χάριτι αὐτοῦ καὶ πρεσβείαις τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας θεοτόκου καὶ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ.

Καὶ ἐνταῦθα τὸν νοῦν ἡμῶν διαναπαύσαντες τὸν *δεδωκότα στόμα ἀνθρώπῳ* θεὸν ἀνυμνήσωμεν, παρακαλοῦντες ὑμᾶς, ἅγιοι ἀδελφοί, εὔχεσθαι ἡμῖν, ἐν τούτοις μένειν, ἐν τούτοις ἀνατρέφεσθαι, μὴ *ἐκκλίνειν* τῇδε κἀκεῖσε, ἀλλὰ τὴν *βασιλικὴν ὁδὸν* βαδίζειν *τὴν ἀπάγουσαν εἰς τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον*, *ἐν* ᾗ ἐστι *πάντων εὐφραινομένων ἡ κατοικία*, λυτρωθῆναί τε ἐκ τῶν συνεχόντων σκανδάλων τῆς τοῦ κόσμου τούτου πονηρίας σὺν πᾶσι τοῖς *φοβουμένοις τὸν κύριον*. ἀμήν.

3 cf. Ex. 4,11 **5** μὴ – βαδίζειν cf. Num. 20,17 **6** τὴν[1] – αἰώνιον cf. Mt. 7,14; 1 Ioh. 1,2 et 2,25 | ἐν – κατοικία cf. Ps. 86,7 **8** cf. Col. 3,22

V (partim H T [ad locos euanidos aut deperditos restituendos adhibentur apographa Ml Vd]) **6** post κατοικίᾳ des. Vd

1 καὶ[2]] ἢ Pitra **4–5** ἐν – ἀνατρέφεσθαι om. Ml Vd

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:13 AM

Πρᾶξις σὺν θεῷ ὀγδόη

Rom. 679
La.-Co. 589

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν βασιλείας τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν δεσποτῶν Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῆς αὐτοῦ μητρὸς ἔτους ὀγδόου τῆς αὐτῶν ὑπατείας, πρὸ δέκα Καλανδῶν Νοεμβρίων ἰνδικτιῶνος ια΄ Ha. 481 Ma. 413

Ὡς διαπρύσιοι κήρυκές τε καὶ φύλακες τῆς ἀληθείας γεγονότες οἱ τῆς ὀρθοδοξίας συνήγοροι βασιλεῖς θείῳ πόθῳ κινούμενοι οὐ φορητὸν ἡγήσαντο μὴ συνεδρεῦσαι τῇ συνόδῳ. τοὔνεκεν διὰ κελεύσεως αὐτῶν ἐπιστέλλουσι τῷ πατριάρχῃ ἀγαγεῖν ἅπαντας τοὺς θεοφιλεῖς ἐπισκόπους ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει αὐτῶν Ha. 484
νέᾳ Ῥώμῃ. αὐτὸς οὖν δεξάμενος τὰ γράμματα εἰς ἔργον τὴν κέλευσιν τῶν βασι- La.-Co. 592
λέων ἐπλήρου, καὶ τῶν προτεταγμένων ἁπάντων διαλαληθέντων καὶ πέρας αἴσιον δεξαμένων ἅπαντας τοὺς θεοφιλεῖς ἐπισκόπους σὺν αὐτῷ λαβών, εἴχοντο τῆς ὁδοῦ καὶ ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ πόλει τὴν ἄφιξιν αὐτῶν ἐποιοῦντο. καὶ παραγενομένων αὐτῶν οἱ βασιλεῖς εὐμενῶς πάντας ἀπεδέξαντο. ἡ δὲ αἰσίως προλάμπουσα θεοφρούρητος βασίλισσα ἀγαθὴν βουλὴν βουλευσαμένη τακτὴν ἡμέραν ὁρίσασα συνοδικῶς μετὰ τῶν ἐπισκόπων προκαθεσθῆναι ἐκέλευσεν· ὃ δὴ καὶ γέγονεν ἐν τῷ παλατίῳ τῷ ἐπιλεγομένῳ Μαγναύρᾳ. καὶ δὴ προτεθέντων τῶν ἁγίων τοῦ θεοῦ εὐαγγελίων, αὐτῆς προκαθισάσης μετὰ τοῦ συμβασιλεύοντος αὐτῇ υἱοῦ ἅμα πάσῃ τῇ συνόδῳ παρ᾽ αὐτῶν τε προτραπεὶς ὁ πατριάρχης τῇ συνόδῳ προσειπεῖν τὰ εἰκότα τὸ κελευσθὲν ἐπλήρου· εἶθ᾽ οὕτως καὶ αὐτοὶ παρὰ θεοῦ ἐνηχηθέντες προσηνεῖ τε καὶ ἐμμελεῖ λόγῳ πάσῃ τῇ συνόδῳ προσεφώνουν. ὥστε σὺν τῷ πατριάρχῃ πάντες οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εὐφήμουν αὐτοῖς τὰ δέοντα.

Τούτων οὕτως πραχθέντων ἐκέλευσαν οἱ βασιλεῖς ἔτι διαλεχθῆναι τῇ συνόδῳ οὕτως· Ἀναγνωσθήτω ὁ παρ᾽ ὑμῶν ἐκφωνηθεὶς ὅρος εἰς ἐπήκοον ἡμῶν τε καὶ Rom. 680
παντὸς τοῦ περιεστῶτος φιλοχρίστου ἡμῶν λαοῦ.

Καὶ πᾶσα ἡ σύνοδος ἐπὶ τούτῳ ἐπινεύσασα, λαβὼν Κοσμᾶς ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ κουβουκλείσιος τὸν ὅρον ἀνέγνω.

Καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ἐπύθοντο οἱ βασιλεῖς ταῦτα· Λεγέτω ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, εἰ κατὰ συναίνεσιν πάντων ὑμῶν ἐξεφωνήθη ὁ ἀναγνωσθεὶς ὅρος.

1–969,22 Actionem octauam quae dicitur in codd. HV T pro Epiphanii sermone laudatorio, quem cod. M et Anastasii interpretatio latina ante concilii canones tradunt (ed.Rom.* male post canones posuit), posteriore aetate substitutam esse pro certo habeo; qua de causa eam in hac appendice graeca edendam esse censui; cf. praef. p. VIII–XI. interpretationem latinam ab ipsis editoribus confectam adposuit ed.Rom.* **8** cf. Dölger/Müller, Reg. n. 347 (dubium)

(H)V T **1–9** Πρᾶξις – πόλει omnia fere euanida in H **10–27** post Ῥώμῃ pauca uerba euanida exstant in H, sed plura pratermissa esse inde apparet, quod in linea sequenti leguntur uerba l. 28 Καὶ μετὰ

---

1 σὺν θεῷ om. ed.Rom.* | ὀγδόη (η΄ V) + κεφάλαιον α΄ V + κεφάλαιον πρῶτον T, cf. praef. p. VIII adn. 8 **3** βασιλέων V **4** τῆς αὐτοῦ] τῆς αὐτοῦ θεοστέπτου Act. II p. 112,4 al. τῆς θεοστέπτου αὐτοῦ ed.Rom.* ex Act. VII p. 794,4; θεοστέπτου om. codd. etiam in Act. I p. 18,5, praeterea codd. V T in Act. III p. 222,4 et cod. V in Act. VI p. 600,4 | ὀγδόου] η΄ H **6** ὀρθοδοξίας] ἀληθείας V **8** τοὔνεκεν] καὶ H, τοὔνεκεν + καὶ V **9** αὐτῶν om. H, ut uidetur **12** εἴχετο V, sed constructio ad sensum est conseruanda **13** αὐτῶν τὴν ἄφιξιν V **14** αὐτῶν] πάντων V | πάντας] αὐτοὺς V | λάμπουσα V **15–16** συνολικῶς V **17** λεγομένῳ V edd. **18** αὐτὴ προκαθίσασα V | αὐτῇ om. V **19** προτραπεὶς ὁ πατριάρχης] προσταχθέντος τοῦ πατριάρχου V **23** ἔτι om. V **24** ἐπήκοον ed.Rom. (cf. infra p. 969,17): ὑπήκοον codd. **25** ἡμῶν om. V **26** τοῦτωνεύσασα sic V τοῦτο ἐπινεύσασα Vᶜᵉᶜ edd. (τούτ ἐπινεύσασα sic T); cf. Taras. apol. p. 10,21–22 | Κοσμᾶς] Θωμᾶς V ed.Rom.ᵐᵍ **27** καὶ – ὅρον om. V **29** ὑμῶν om. HV

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:20 AM

Οἱ δὲ ἐξεβόησαν· Πάντες οὕτως πιστεύομεν, πάντες οὕτως φρονοῦμεν, πάντες
Ma. 416 συναινέσαντες ὑπεγράψαμεν. αὕτη ἡ πίστις τῶν ἀποστόλων, αὕτη ἡ πίστις τῶν πατέρων, αὕτη ἡ πίστις τῶν ὀρθοδόξων, αὕτη ἡ πίστις τὴν οἰκουμένην ἐστήριξε. πιστεύοντες εἰς ἕνα θεὸν ἐν τριάδι ἀνυμνούμενον τὰς τιμίας εἰκόνας ἀσπαζόμεθα. οἱ μὴ οὕτως ἔχοντες ἀνάθεμα ἔστωσαν, οἱ μὴ οὕτως φρονοῦντες πόρρω τῆς ἐκκλησίας ἐκδιωχθήτωσαν. ἡμεῖς τῇ ἀρχαίᾳ θεσμοθεσίᾳ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἐπακολουθοῦμεν. ἡμεῖς τοὺς προστιθέντας τι ἢ ἀφαιροῦντας ἐκ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἀναθεματίζομεν. ἡμεῖς τὴν ἐπείσακτον καινοτομίαν τῶν χριστιανοκατηγόρων ἀναθεματίζομεν. ἡμεῖς τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἀποδεχόμεθα. ἡμεῖς τοὺς μὴ οὕτως ἔχοντας τῷ ἀναθέματι καθυποβάλλομεν. τοῖς ἐκλαμβάνουσι τὰς παρὰ τῆς θείας γραφῆς ῥήσεις τὰς κατὰ τῶν εἰδώλων εἰς τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἀνάθεμα. τῷ μὴ ἀσπαζομένῳ τὰς ἁγίας εἰκόνας ἀνάθεμα. τοῖς ἀποκαλοῦσι τὰς ἱερὰς εἰκόνας εἴδωλα ἀνάθεμα. τοῖς λέγουσιν ὅτι ὡς θεοῖς οἱ χριστιανοὶ ταῖς εἰκόσι προσέρχονται ἀνάθεμα. τοῖς λέγουσιν ὅτι πλὴν Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἄλλος ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῶν εἰδώλων ἀνάθεμα. τοῖς τολμῶσι λέγειν τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν εἴδωλά ποτε δεδέχθαι ἀνάθεμα.

Ὅλοις τοῖς αἱρετικοῖς ἀνάθεμα. τῷ φρυαξαμένῳ συνεδρίῳ κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἀνάθεμα. τῷ δεχομένῳ τὰ δυσσεβῆ τῆς αἱρέσεως αὐτῶν συγγράμματα ἀνάθεμα. Θεοδοσίῳ τῷ ψευδωνύμῳ ἐπισκόπῳ Ἐφέσου ἀνάθεμα. Σισινίῳ τῷ ἐπίκλην Παστιλλᾷ ἀνάθεμα. Βασιλείῳ τῷ κακεμφάτῳ τρικακάβῳ ἀνάθεμα. ἡ τριὰς τῶν τριῶν τὸ δόγμα καθεῖλεν. Ἀναστασίῳ, Κωνσταντίνῳ καὶ Νικήτᾳ τοῖς κατὰ διαδοχὴν τῷ θρόνῳ Κωνσταντινουπόλεως προεδρεύσασιν ὡς νέῳ Ἀρείῳ, Νεστορίῳ
La.-Co. 593 καὶ Διοσκόρῳ ἀνάθεμα. Ἰωάννῃ Νικομηδείας καὶ Κωνσταντίνῳ Νακωλείας τοῖς αἱρεσιάρχαις ἀνάθεμα. *ἐξουδένωσαν* τὴν εἰκόνα τοῦ *κυρίου* καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ, *ἐξουδένωσεν* αὐτοὺς *κύριος*. εἴ τις Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν περιγραπτὸν οὐχ ὁμολογεῖ κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, ἀνάθεμα ἔστω. εἴ τις τὰς εὐαγγελικὰς ἐξηγήσεις τὰς στηλογραφικῶς γινομένας οὐ προσίεται, ἀνάθεμα ἔστω. εἴ τις οὐκ ἀσπάζεται ταύτας ὡς εἰς ὄνομα τοῦ κυρίου οὔσας καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ, ἀνάθεμα ἔστω. εἴ τις πᾶσαν παράδοσιν ἐκκλησιαστικὴν ἔγγραφον ἢ ἄγραφον ἀθετεῖ, ἀνάθεμα ἔστω.

Ha. 485 Καὶ τούτων ἐκφωνηθέντων προσφέρει ὁ πατριάρχης τοῖς βασιλεῦσι τὸν ἀναγνωσθέντα τόμον τοῦ ὅρου καὶ ἐξῄτει μετὰ πάσης τῆς συνόδου ἐπισφραγίσαι καὶ διαRom. 681 βεβαιῶσαι δι᾽ εὐσεβῶν αὐτῶν ὑπογραφῶν. καὶ λαβοῦσα ἡ αἰσίως προλάμπουσα εὐσεβεστάτη βασίλισσα ὑπέγραψε καὶ ἐδίδου τῷ συμβασιλεύοντι αὐτῇ υἱῷ καὶ

24–25 cf. 1 Reg. 15,23 et 26

1–16 ~ Act. VII p. 852,18–854,9 **17–29** ~ Act. VII p. 854,14–856,5

(H)V T **1–16** ~ Act. VII **10–12** τοῖς – ἀνάθεμα praetermisit H **17–29** ~ Act. VII **24–26** ἐξουδένωσαν – ἔστω praetermisit H **27–29** εἴ – ἔστω praetermisit H

1 Πάντες om. ed.Rom.* **4** τιμίας + αὐτοῦ Vc edd. **5** πόρρω V T^{ec} (πορρ- manu posteriore in loco euanido rescriptum): spatium + ω Ml ἐκ Vc^{x} (Bonafides?) in ras. edd. **7** τι om. V | καθολικῆς om. Act. VII (ubi tamen traditur in T; cf. etiam Act. IV p. 480,15–16) **9–29** ἡμεῖς² – ἔστω] καὶ μετὰ τοὺς ἀναθεματισμοὺς τοὺς καὶ προγραφέντας πολλάκις, φησίν (?) nec plura V **13** προσῆλθον Act. VII (cf. Act. V p. 598,24) **18** συγγράμματα] λογύδρια Act. VII **19** Σισιννίῳ ed.Rom.* **20** κακεμφάτῳ + τῷ ed.Rom.* | τρικακάβῳ scripsi coll. Act. VII et Act. I p. 52,16: τρικακκάβω T edd. (sic etiam T T^{VI} in Act. VII et T in Act. I l.l.) **21** τὰ δόγματα ed.Rom.* (sic etiam cod. V in Act. VII) **23** Νακωλείας H: Νακολείας T **23–24** τοῖς αἱρεσιάρχαις ἀνάθεμα T: ἀνάθεμα ὡς αἱρεσιάρχαις H, sed cf. Act. VII **25** αὐτοὺς + ὁ ed.Rom.*, sed cf. *Sept.* | ἡμῶν deest in Act. VII **26–29** ἔστω deest his quattor locis in Act. VII **28** ὡς om. ed.Rom.*; sed cf. Act. VII et Act. II p. 188,5 **31** ἐζήτει H **31–32** βεβαιῶσαι V **32** εὐσεβοῦς αὐτῶν ὑπογραφῆς H (prob.) V **33** αὐτῇ] αὐτῆς HV

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:20 AM

αὐτὸν ὑπογράφειν. καὶ τούτων οὕτως τελεσθέντων ἀπέδοντο τὸν ὅρον τῷ πατριάρχῃ διὰ Σταυρακίου τοῦ πανευφήμου πατρικίου καὶ λογοθέτου τοῦ δρόμου.

Καὶ ἐκ συμφωνίας πάντες οἱ ἐπίσκοποι εὐφήμουν τοὺς βασιλεῖς τοιάδε· Πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων. Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῆς αὐτοῦ μητρὸς πολλὰ τὰ ἔτη. ὀρθοδόξων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη. νικητῶν βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη. εἰρηνοποιῶν βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη. *νέῳ* Κωνσταντίνῳ καὶ *νέᾳ* Ἑλένῃ αἰωνία ἡ μνήμη. ὁ θεὸς φυλάξει τὸ κράτος αὐτῶν. εἰρηναίαν, κύριε, ζωὴν αὐτοῖς. διαμείναι, κύριε, τὸ βασίλειον αὐτῶν. οὐράνιε βασιλεῦ, τοὺς ἐπιγείους φύλαξον. Ma. 417

Καὶ μετὰ τὴν εὐφήμησιν ἐκέλευσαν οἱ βασιλεῖς πατρικὰς χρήσεις ἀναγνωσθῆναι ἐκ τῶν προαναγνωσθέντων ἐν τῇ Νικαέων μητροπόλει καὶ προγραφέντων ἐν τῇ τετάρτῃ πράξει, τουτέστιν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου εἰς Μελέτιον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας, Ἀστερίου ἐπισκόπου Ἀμασείας εἰς Εὐφημίαν τὴν μάρτυρα, Ἰωάννου ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης ἐκ τῶν γραφέντων αὐτῷ λόγων κατὰ Ἑλλήνων, τοῦ ὁσίου Συμεὼν τοῦ Στυλίτου ἐπιστολὴ πρὸς Ἰουστῖνον τὸν βασιλέα, τοῦ μακαρίου Νείλου ἀσκητοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Ὀλυμπιόδωρον ἔπαρχον καὶ ἐκ τῶν κανόνων τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἕκτης συνόδου κεφάλαιον πβ'.

Ὧν ἀναγνωσθεισῶν εἰς ἐπήκοον αὐτῶν τε καὶ τῶν ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων καὶ τοῦ φιλοχρίστου λαοῦ ἅπαντες *κατανυγέντες τὴν καρδίαν ἐπείσθησαν τῇ ἀληθείᾳ*. καὶ πάλιν τὰ εἰκότα οἱ θεοφιλεῖς ἐπίσκοποι εὐφήμησαν σὺν τῷ πλήθει τοῦ λαοῦ — ἐπεπλήρωτο γὰρ ἡ προρρηθεῖσα βασιλικὴ δίαιτα ἀνδρῶν· πᾶσα γὰρ ἡ πόλις παρῆν μετὰ καὶ τῶν στρατιωτικῶν ταγμάτων — καὶ τῆς καθέδρας ἐξανέστησαν. οἳ καὶ τὸν θεὸν ἐδόξαζον καὶ χαίροντες ηὐχαρίστουν τῷ οὕτως εὐδοκήσαντι.

---

18 κατανυγέντες — καρδίαν cf. Act. 2,37 | ἐπείσθησαν — ἀληθείᾳ cf. Gal. 3,1 (text. byz.) et 5,7

3–8 ~ Act. VII p. 854,10–13; cf. etiam Act. I p. 110,23–26; Act. III p. 280,18–23; Act. V p. 598,28–30 **10–11** ἐν τῇ τετάρτῃ πράξει immo in Actione quarta et quinta

---

(H)V T **3–8** ~ Act. VII **7–8** εἰρηναίαν — αὐτῶν praetermisit H **9–22** Καὶ — εὐδοκήσαντι praetermisit H

---

1 αὐτὸν] αὐτῶ HV **7** φυλάξῃ ed.Rom.* **7–8** διαμείναι ed.Rom.: διαμείνη V διαμεῖναι T **9** πατρικὰς] τὰς πατρικὰς ed.Rom.* ex Vc (Bonafides in marg.) **14–15** exspectaueris ἐπιστολὴν (bis), sed inconcinnitas potius toleranda **15** ἀσκητοῦ om. V | καὶ om. ed.Rom.* **17** ὑπήκοον V **21** καὶ² om. V **22** εὐχαρίστουν T edd.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:20 AM

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:20 AM

Addenda et Corrigenda ad partes I–II

apparatus singuli distinguuntur abbreuiationibus his:
b. = app. biblicus; c. = app. criticus; f. = app. fontium; t. = app. testimoniorum; te. = app. testium

pars I

in textu:

2,10: *leg.* „adolationi" (*sic cod.* P; *cf.* 633,23 *al.*) | **25**,21: *leg.* „Hadramyttii" (*sic cod.* P; *cf. D 113*) | **28**,3–5: *leg.* „127. Ἀναστασίου … 128. Λέοντος … 129. Στεφάνου …" | **43**,14: *del. signum citationis* | **71**,9: *leg.* „sanctissimus" | **76**,9: *leg.* „Εὐσέβιον" | **87**,21 (*item* **261**,26): *leg.* „Chalcedonae" (*cf.* 641,19 *et* 905,20) | **133**,16: *leg.* „Esaias" | **198**,29: *leg.* „Θράκης" | **200**,21: *leg.* „Γαυδίωσος" | **207**,21: *leg.* „Georgius" (*uide infra addendum ad app. crit.*) | **210**,30: *leg.* „Πιννάρων" (*sic cod.* M) | **211**,28: *leg.* „Pinnarensium" (*cf. A 175 etc.*) | **222**,1 (*in marg. exter.*): *leg.* „Rom. 437" | **241**,22: *leg.* „*agni* Christi *dei* nostri, *qui tollit peccatum mundi*" | **249**,15: *leg.* „congregati"

in apparatibus:

1,27 (f.): *leg.* „*Hadr. p. 33,20*" | **2**,15–16 (c.): *leg.* „*p. 138,24–139,1*" | **3**,2–3 (f.): *leg.* „*epist. 12*" *et infra* „*28,1–5*" | **3**,9 (b.): *leg.* „*Ps. 73,12*" | **3**,18 (f.): *leg.* „*p. 193 Dreves … p. 376 Walpole*" | **11**,6 (c.): *leg.* „*ThLL X 1 p. 1689,28 sqq.*" | **12**,11–16,10 (f.): *leg.* „c. 7–8 Halkin" | **16**,5 (b.): *add.* „**5** τὸν τῆς ἀληθείας λόγον cf. Eph. 1,13; 2 Tim. 2,15" | **20**,10–11 (c.): *leg.* „**10** A 20 om. V | τοῦ om. H" | **22**,20 (c.): *leg.* „B 53 etc." | **26**,3 (c.): *leg.* „Λεωνίδου" | **36**,2 (c.): *add.* „Τυτιάσου V T" (*quod correxi in textu*) | **42**,23–24 (f.): *leg.* „Euaesenos" | **50**,5–6 (b.): *add.* „Hebr. 10,26 al." | **52**,21–54,6 (f.): *add.* „cf. Act. IV p. 480,18–26; Act. V p. 598,20–27" | **53**,25–55,5 (t.): *leg.* „**26–55,5** … *p. 54,7–12*" | **57**,26–59,1 (c.): *leg.* „*glossema Anastasii*" | **62**,12 (b.): *del.* „4,38" | **64**,4–6 (f.): *leg.* „(Ps.-)Pamph. Caes." | **68**,12–14 (f.): *leg.* „Synag. … p. 113,8–10" | **68**,13–14 (b.): *leg.* „Lc. 15,7.10" | **68**,20–70,6 (f.): *leg.* „p. 30,3–31,2" | **69**,19–21 (t.): *add.* „**19–21** De – permaneant *cf. Iuo prol. 53 D*" | **76**,25–80,17 (c.): *leg.* „recentiore" | **78**,3–11 (f.): *leg.* „**1–11**" | **81**,6–11 (t.): *leg.* „*54 C*" | **84**,21 (f.): *leg.* „reg. fus. 28,1" | **87**,22–89,4 (f.): *leg.* „*p. 258,29*" | **89**,11–91,1 (f.): *leg.* „*p. 991,14–992,15*" | **89**,14–15 (b.): *add.* „**14–15** quaerebant – pluribus *cf. 1 Cor. 10,33*" | **98**,7–9 (f.): *leg.* „p. 137,8–10" | **98**,13–18 (f.): *leg.* „**12–18**" | **107**,19–20 (t.): *leg.* „*p. 55,7–8*" | **108**,2–9 (f.): *leg.* „can. 95" | **114**,18–19 (f.; *bis*): *leg.* „p. 240,26 … § 8,3–4 Gallay/Jourjon" | **127**,6–8 (t.): *leg.* „*p. 237,17–18*" | **133**,1–12 (f.): *leg.* „*p. 27,30–28,1*" | **135**,5 (c.): *leg.* „**5** uultum tuum *etiam*" | **135**,8–9 (t.): *leg.* „*II Capit.*" | **137**,5–9 (f.): *leg.* „*p. 28,7–13*" | **139**,1–11 (f.): *leg.* „*l. 900–912 Mitsides*" *et infra* (l. 13) „τῶν (+ ἁγίων *Mo*) εἰκόνων" | **140**,4 (c.): *leg.* „ἀνδρείαν T" | **141**,4 (c.): *leg.* „§ *118.3*" | **145**,1–7 (f.): *leg.* (l. 11) „οὐδὲ (ὥσπερ *Ioh. Dam.*)" *et infra* (l. 17) „*p. 92,20–26 Werminghoff*" | **147**,5–7 (t.): *leg.* „*p. 272,26–273,9*" | **149**,2–6 (f.): *leg.* „*p. 166*" | **151**,1–3 (t.): *leg.* „*263,7–17*" | **162**,4 (c.): *leg.* „p. 180,3" | **175**,4–187,13 (f.): *leg.* „*monendum … epistula quibusdam locis exceptis non ipsius … uersionis graecae; cf. praef. p. XLVII–L*" | **179**,15–181,17 (f.): *leg.* „*cf. epist. 11,28*" | **184**,8–9 (b.): *leg.* „cf. Ioh. 21,15–18" | **186**,4 (b.): *leg.* „**4–5** cf. Ps. 25,8" | **189**,3 (c.): *post* „*codd.*"

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:26 AM

add. „*fort. retinendum; cf. Act. VI p. 695,30*“ | **189**,9 (c.): *leg.* „admittit] *fort.*“ | **191**, 10–11 (t.): *leg.* „*p. 333,26–28*“ | **205**,17 (c.): *leg.* „*A 83*“ | **205**,20 (c.): *leg.* „*coll. D 113 etc.*“ | **206**,2 (c.): *leg.* „Λεωνίδης“ | **207**,21 (c.): *add.* „Georgius *scripsi (cf. gr. et A 114 etc.)*: Gregorius *codd.*“ | **212**,28 (c.): *leg.* „cf. ad A 208“ | **219**,5 (c.): *leg.* „*cf. gr.* H T“ | **226**,7–9 (f.): *leg.* „p. 61,9–11“ | **226**,15 (b.): *add.* „**15** φοβουμένοις τὸν κύριον cf. Col. 3,22“ | **227**,5–7 (f.): *leg.* „*can. 27,1–5 (= 28,1–5)*“ | **234**,10–11 (t.): *leg.* „c. 37,10–12“ | **236**,14–16 (t.): *leg.* „papam (cf. Laurent, Reg. n. 1432) p. 485,9–10 Laurent/Darrouzès; … p. 372,22–23 Petit/Sidéridès/Jugie“ | **236**,19–20 (f.): *leg.* „196,10–11 Suchla“ | **244**,17–254,13 (f.): *add.* „cf. praef. p. LIV–LVI“ | **254**,14–268,7 (f.): *leg.* „p. 652,35–653,3“ | **262**,25 (f.): *leg.* „c. 42,5–6 Kotter IV“ | **276**,21–22 (f.): *leg.* „p. 17,25–26“

in praefatione:

XIII l. 5: *leg.* „Folienzählung 208–355“ | **XXVIII** l. 21–22 (*item* **LXXI** l. 13): *leg.* „Mosqu. synod. gr. 265 (197 Vlad.)“ | *notandum ad* **XXXII** l. 3: *syntagmatis XIV titulorum recensionem, quam edidit V. Beneševič (cf. part. I p. LXXI), saeculo nono confectam ideoque non in apparatu fontium, sed in apparatu testimoniorum laudandam esse monuit Andreas Schminck per litteras. quam ob rem syntagma in apparatu fontium partium II et III non amplius laudatur. eos locos, qui in partibus II et III in numero testimoniorum habendi sunt, suppleuit G. Duursma in appendice β indicis fontium et testimoniorum.* | **XXXII** adn. 135: *pro* „p. 74,12–14“ *leg.* „p. 74,19–20“ | **XXXV** l. 9: *leg.* „von ganz erheblichem Wert“ | **XXXIX** l. 19: *leg.* „der erste Teil“ | *ad* **XL** adn. 174: *adnotatio codicis* R *non legitur in* P, *ut nunc ex imaginibus electronicis dinoscitur* | **XLVIII** l. 2: *leg.* „epist. 86 … Jahre 862“ | **XLIX** adn. 224: *leg.* „auszuschließen“ | **LXIV** adn. 301: *leg.* „Zwischen mit *et* verbundenen Sätzen und Satzteilen steht meist Interpunktion. Anreden und Appositionen werden nicht durch Interpunktion abgetrennt.“ | **LXXII** l. 12: *leg.* „Thaner, fasc. 1–2, Oeniponte 1906/1915“ | *ibid.* l. 14–15: *leg.* „V. Wolf von Glanvell“ | *ibid.* l. 18: *leg.* „PL 161, 59–1022“ *et add.* „*Iuo prol. = prologus decreti*, PL 161, 47–60; *Yves de Chartres: Le prologue*, ed. J. Werckmeister (Sources canoniques 1), Paris 1997“ | **LXXIII** l. 5: *leg.* „159–247“ | *ibid.* l. 28: *leg.* „Lipsiae“

pars II

in textu:

303,6 (*item* **457**,20–21; **537**,13): *leg.* „execr-“ (*sic semper codd.*) | **306**,21: *leg.* „τὸ ἐντεῦθεν“ (*adnot. crit. delenda*) | **309**,7: *pro* „et quidem“ *leg.* „siquidem“ (*sic codd.; cf. e.g.* 475,24) | **313**,24 (*item* **329**,15; **379**,4; **419**,1; **431**,9): *leg.* „exult-“ (*sic semper codd.*) | **330**,5: *praeferendum* „δακρῦσαι“ (*sic cod.* V) | **342**,3: *leg.* „κῦρι ὁ“ | **347**,17–18: *leg.* „hereticis“ (*sic codd.*) | **379**,6–7: *leg.* „Cyrus et Iohannes martyres“ | **430**,22: *praeferendum* „κατισχῦσαι“ (*sic cod.* T) | **447**,24: *leg.* „suum ipsius“ (*sic codd.; cf.* 935,9 *al.*) | **475**,23–24: *leg.* „extiterit; siquidem“ | **485**,22: *leg.* „praenuntiatos“ (*cf.* 533,27) | **494**,7: *leg.* „Παλαιᾶς“ | **496**,24: *leg.* „Γαυδίωσος“ (*sic cod.* T) | **504**,22: *leg.* „Κίνης“ (*cf.* A 107 *etc.*) | **506**,20: *praeferendum* „Σετῶν“ (*sic cod.* M; *cf.* A 132 *etc.*) | **512**,26: *leg.* „Ἀλαβάνδων“ (*cf.* A 190 *etc.*) | **566**,2: *leg.* „Καλανδίων“ (*sic codd.* H T, Καλενδίων Vc edd.)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:26 AM

in apparatibus:

283,4 (c.): *leg.* „redimitae“ | **285**,23–287,5 (t.): *leg.* „*p. 104,1–3*“ | **289**,23–24 (t.): *leg.* „*I Capit. p. 103,29–30*“ | **292**,12–13 (te.): *leg.* „Ἐγὼ – στίφη“ | **294**,12–13 (t.): *leg.* „epist. 380,202–204 … 469 A 12–14“ | **300**,6–20 (t.): *leg.* „antirr. III c. 17“ | **300**,17–20 (t.): *leg.* „551,14“ | **301**,4–303,15 (t.): *leg.* „*cf. responsum Hadr. p. 18,26–32*“ | **305**,25 (c.): *leg.* „descriptos *codd., fort. retinendum; uide quae adnotaui ad Act. VI p. 725,16*“ | **306**,10–12 (f.): *leg.* „**10–13**“ | **306**,21 (c.): *adnot. crit. delenda* | **308**,15 (b.): *add.* „**15** ἤλθομεν – ἀληθείας cf. 1 Tim. 2,4; Hebr. 10,26 al.“ | **316**,16–330,2 (f.): *leg.* „PG 28, 797–805“ | **318**,18–19 (b.): *add.* „Hebr. 10,26 al.“ | **344**,6–346,2 (f.): *leg.* „Nedungatt“ | **344**,6–346,2 (te.): *leg.* „*Ma* f. 15^{v}–16^{r}“ | **346**,19–348,3 (f.): *add.* „**19–348,3** ἡ – εἰκόνων cf. Act. VI p. 620,8–16“ | **347**,11–349,1 (t.): *leg.* „*A 2, 10A,4; … col. 43,7–25*“ | **358**,9–12 (t.): *leg.* „621 C 1–8“ | **361**,3–4 *et* 4 (t.): *leg.* „*II 5 p.*“ *et* „*II 6 p.*“ | **366**,9 (b.): *add.* „Hebr. 9,4“ | **370**,7–9 (f.): *leg.* „7882–7883“ | **372**,21 (c.; *item* **384**,14; **420**,24; **562**,24): *leg.* „Act. II“ | **373**,20–23 (t.): *leg.* „*I 25 p.*“ | **380**,12–382,1 (t.; *bis*): *leg.* „III 13,5–20 … 621 C 8–15“ | **385**,3–7 (t.): *leg.* „*1329 D*“ | **388**,1–390,8 (f.): *leg.* „13,1–37“ | **393**,17 (c.): *leg.* „*Gloss. s.u.* chrisma“ | **394**,4–8 (t.): *leg.* „528,70–74“ | **396**,8–17 (t.): *leg.* „PG 28, 709 B 10 – C 9 … cf. etiam Niceph. … 280 B 10–11; Niceph. adu. Epiph. p. 312, 28–30“ | **398**,1 (c.): *leg.* „p. 43 adn. 162“ | **398**,5–10 (t.): *leg.* „PG 100, 404 A 1–6 … epist. 57,26–30 … p. 329,14–16; Niceph. antirr. I c. 30, PG 100, 280 B 9–10“ | **398**,15–400,7 (f.): *leg.* „600 B 8–9“ | **398**,19 (b.): *add.* „**19** ὁ τῆς ἀληθείας λόγος cf. Eph. 1,13; 2 Tim. 2,15“ | **401**,18–20 (t.): *leg.* „*IV 2 p. 491,13–15*“ | **402**,1–12 (t.): *leg.* „l. 900–912“ | **402**,1–12 (te.): *leg.* „*Mo* f. 223^{r-v}“ | **403**,9–10 (t.): *leg.* „*p. 282,15–17*“ | **404**,1–5 (f.): *leg.* „Leroy-Molinghen“ | **404**,11–408,3 (f.; *item* **408**,5–410,3): *leg.* „CPG“ | **406**,27–408,2 (b.): *add.* „Lc. 8,43–47“ | **412**,12–414,2 (t.): *leg.* „I 34 / II 30“ | **418**,18–19 (b.): *add.* „Mt. 9,34 al.“ | **429**,7–13 (t.): *leg.* „*p. 483,41–484,1*“ | **430**,4–442,2 (f.): *leg.* „148 A – 156 B“ | **434**,4–9 (f.): *leg.* „VII 18,1–2“ | **434**,22–24 (b.): *leg.* „Lc. 2,1–14“ | **440**,1 (b.): *leg.* „cf. Ex. 25,23“ (*pro* 33) | **440**,5 (b.): *add.* „Ex. 40,34“ | **440**,11 (c.): *add.* „εἰς^{1} fort. delendum (Dubielzig)“ | **444**,26–28 (f.): *leg.* „XIII“ | **452**,2–3 (b.): *add.* „**2–3** τῷ – πληροφορουμένη cf. Rom. 14,5“ | **456**,21 (b.): *add.* „**21** ὁ τῆς ἀληθείας λόγος cf. Eph. 1,13; 2 Tim. 2,15“ | **473**,27 (c.; *item* **533**,1): *leg.* „*Act. II*“ | **474**,9–10 (f.): *leg.* „PG 31, 508 B 2–4“ | **482**,23 (b.): *leg.* „Ps. 73,9“ | **483**,18–21 (t.): *leg.* „*p. 238,20–23* … In actione quarta“ | **484**,24 (b.): *add.* „cf. Deut. 9,14“ | **486**,12–13 (b.): *leg.* „Col. 1,19–20“ | **490**,25 (c.): *leg.* „B 11“ | **492**,6 (c.): *leg.* „A 12 etc.“ | **492**,8–9 *et* 10–11 (c.): *leg.* „p. 22–23“ | **510**,20 (c.): *leg.* „A 160“ | **514**,17 (c.): *leg.* „E 257“ | **522**,26 (c.): *leg.* „PG 98“ | **534**,3 (c.): *leg.* „p. 96,19“ | **534**,17–26 (f.): *leg.* „421 B 6 – C 3“ | **534**,25–26 (b.): *add.* „**25–26** τὰ^{3} – κύριος cf. Num. 7,89“ | **536**,8–540,6 (f.): *add.* „cf. Act. VIII p. 969,13–14“ | **536**,27–538,4 (te.): *leg.* „*Pa* f. 264^{r-v}“ | **537**,25–541,2 (t.): *leg.* „*praecedunt p. 497,30–32. 498,4–11*“ | **546**,2 (b.): *add.* „Leu. 26,1“ | **546**,8–16 (f.): *leg.* „1360 B 11–14 et D 2–7“ | **570**,11 (c.): *leg.* „PmbZ #285“ | **576**,1–2 (t.): *leg.* „c. 46,22–23“ | **584**,15–586,11 (f.): *leg.* „2900 B 1 – D 3; cf. (Ps.-)Ath. qu. Antioch. duc. (CPG 2257) 39, PG 28, 621 C 8–15; laudatur“ | **585**,15–587,10 (t.): *leg.* „*p. 335,24–29*“ | **596**,1 (c.): *leg.* „leg. Γαυδίωσος“

in praefatione:

XI l. 22: *leg.* „Anastasius Bibliothecarius“ | **XV** l. 7: *leg.* „Mosqu. synod. gr. 265 (197 Vlad.)“

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:26 AM

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:26 AM

INDICES

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Einführung

Dieses Register, das die in drei Bänden edierten Akten des VII. Ökumenischen Konzils von 787 erschließt, besteht aus drei Hauptteilen: Index der Bibelstellen (*IA*) sowie der hauptsächlich im Quellen- oder im Testimonienapparat belegten Textstellen (*IB*); prosopographischer Index (*II*); topographischer Index (*III*). Die Indices sind nach sachlichen Kriterien weiter in Kapitel oder Abschnitte untergliedert, wie die nachfolgende Übersicht zeigt, die zugleich als Inhaltsverzeichnis dienen kann:

I. INDEX LOCORVM
conspectus materiae 985
A. *sacra scriptura*
1. *graeca* 989
2. *latina* 1006
B. *fontes et testimonia*
1. *graeca* 1008
appendices 1041
2. *latina* 1049

II. PROSOPOGRAPHIA
A. *personae quae actionibus siue ipsae siue per uicarios interfuerunt*
1. *imperium*
a. *imperatores* 1065
b. *principes imperii* 1066
2. *apostolica sedes*
a. *papa* 1066
b. *uicarii papae* 1067
3. *patriarchatus*
a. *patriarcha Constantinopolitanus* 1067
b. *patriarchae orientales (eorumque sedes)* 1069
c. *uicarii patriarcharum orientalium* 1070
4. *episcopatus*
a. *metropolitae, archiepiscopi, episcopi* 1070
b. *uicarii episcoporum* 1086
5. *monachi, clerici et uarii officiales* 1088
B. *ceterae quae memorantur personae* 1094

III. TOPOGRAPHIA
A. *ciuitates, regiones, gentes* 1113
B. *monasteria, ecclesiae* 1142

Die Numerierung der Indexteile, die sich am Kopf ihrer Versoseiten wiederfindet, ist konstitutiv für das System der Verweisbeziehungen, die zwischen verwandten oder in einem bestimmten Aspekt vergleichbaren Registereinträgen bestehen; auf solche Weise verknüpft werden etwa Toponyme (*III*) mit den jeweils zugehörigen Personen (*II*) oder Personen, die (auch) als Autoren genannt sind, mit den korrespondierenden Lemmata im Stellenindex (*IB*). Personen gleichen Namens, die im selben Indexteil aufeinanderfolgen, tragen Nummern zur Unterscheidung. Jeder Verweis wird in der kürzestmöglichen Form geboten, die das beabsichtigte Ziel(stichwort) eindeutig kennzeichnet.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Beispiele zur Illustration:

Σαρδανίας (… Ἐπιφάνιος [*IIA4b*]; *cf.* Θωμᾶς [*IIA4a:2*]): Lemma im topographischen Index (*IIIA*) mit Verweisen auf die Personen Θωμᾶς [*2*], Erzbischof von Sardinien, und Ἐπιφάνιος, seinen Vertreter (τοποτηρητής) auf dem Konzil.

Ἐπιφάνιος … τοπ. Θωμᾶ [*4a:2*] …: Lemma im prosopographischen Indexteil der Vertreter (*IIA4b*) mit Verweis auf Θωμᾶς [*2*], der unter den Bischöfen (*4a*) registriert ist; da beide Lemmata demselben Kapitel *IIA* angehören, ist dieser Verweisbestandteil entbehrlich (*cf.* Θωμᾶς [*2*] genügte also, wenn auf ihn von einem anderen Konzilsbischof her zu verweisen wäre).

Ἀθανάσιος … (*cf. sub IB1*) …: Lemma im prosopographischen Index (*IIB*) mit Verweis auf die Lemmata 'Athanasius Alexandrinus' und '(Ps.-)Athanasius Alexandrinus' im Indexteil der griechischen *fontes* (von der Nennung des Autors begleitete Zitat-Fundstellen häufig in Fettdruck und/oder mit der Sigle ᵅ versehen, vgl. unten S. 979).

Dem Charakter der im Register behandelten Inhalte entsprechend wurde Latein für metasprachliche Äußerungen gewählt (stets in Kursive gesetzt, auch um sie von lateinischen Stichwörtern oder Zitaten aus dem Anastasius-Text deutlich abzuheben). Eine umfängliche Liste der verwendeten Abkürzungen und Siglen sowie eine Bibliographie der abgekürzt zitierten Literatur finden sich auf S. 982–984; der gelegentlich anzutreffende Hinweis *cf. part. I* (usw.) bezieht sich auf die Einleitungen und *Conspectus siglorum et editionum* zu den Bänden I–III; auf die *Addenda et Corrigenda* (S. 971–973), die selbstverständlich im Register berücksichtigt sind, wird nur in seltenen Ausnahmefällen eigens aufmerksam gemacht.

Zum INDEX LOCORVM (*IA*, *IB*)

Die Abkürzung der biblischen Bücher folgt weitestgehend den üblichen Konventionen, und durch die Position in der kanonischen Reihenfolge (gemäß der *Biblia Graeca* bzw. der *Vulgata*) ist ein jeder Kurztitel klar bestimmt. Vom Indexteil *IA1* mit den griechischen Bibelstellen wird punktuell verwiesen auf die lateinischen unter *IA2*, die zu den nicht aus dem Griechischen (rück)übersetzten Texten – überwiegend zum ersten Hadrianbrief – gehören, außerdem per Sigle $^{(+L)}$ auf den lateinischen *apparatus biblicus*, wo der Editor fallweise die Übersetzung einer Stelle durch Anastasius kommentiert hat. Für die mit $^{J/K}$ gekennzeichneten Angaben (zu S. 550, 552) wurde der Apparat in der von Junod/Kaestli besorgten Edition der *Acta Iohannis* ausgewertet.

Auch der Index der Quellen und Testimonien hat zwei Teile, einen griechischen (*IB1*) und einen lateinischen (*IB2*), wobei für die Zuordnung eines Textes primär die Sprache des Originals maßgebend ist: Ein im ersten Brief Hadrians lateinisch wiedergegebenes Basilios-Zitat findet sich folglich unter den Graeca (freilich mit dem 'warnenden' Hinweis *lat.*). Die Benennung der Autoren und Werke im Index orientiert sich, mit gewissen Einschränkungen, am Beispiel der Repertorien (*CPG*, *BHG* usw.). Über die angegebene Nummer, die einem Werk im einschlägigen Repertorium (mit Supplementen) zugewiesen ist, läßt sich meist auch die zitierte Textausgabe bequem identifizieren; anderenfalls wird entweder auf eine ausführliche Angabe an anderer Stelle in den Bänden I–III verwiesen oder ad hoc ein knapper bibliographischer Vermerk ergänzt. Mehrere Werke eines Autors sind, sofern nicht durch Zählung (z. B. von Briefen) vorgegeben, in aller Regel alphabetisch nach dem ersten sinntragenden Wort im Titel geordnet; Konzilien und Synoden hingegen sind chronologisch gereiht, Stücke auf der nächstunteren Ebene jeweils nach *Clavis*-Nummern. Anonyme Schriften (z. B. Heiligenviten), die ihren je eigenen Platz laut Werktitel haben, können über das (Verweis-)Lemma

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

anonyma opera aufgefunden werden. In zwei *appendices* zum griechischen Indexteil gesammelt sind die Belegstellen aus den nichtedierten Florilegien (*α*) sowie den von Joannou und Beneševič edierten Kanonessammlungen (*β*).

Generell zu beachten ist, daß die im Register angegebenen Fundstellen (Seiten und Zeilen dieser Edition) sich nicht notwendigerweise immer eins zu eins mit den Angaben in den Apparaten decken müssen, denen – prinzipiell – nicht genau die gleichen Aufgaben zukommen wie dem Register.

> Ein typisches Beispiel: Die auf S. 468,13–15 (im dritten Germanosbrief) zitierte Malachias-Stelle 1,11 übernimmt zu Beginn eine leicht variierende Formulierung aus Psalm 49,1 (ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου *καὶ μέχρι* δυσμῶν); dieser im Apparat zu den Zeilen 13–15 neben der Hauptstelle genannte Vers ist im Index – der (so gut es geht) dem Benutzer ermöglichen soll, jede Stelle zunächst für sich gesondert zu betrachten – nur auf die betreffende Textzeile 13 bezogen. Mit derlei und ähnlichen Fällen ist ständig zu rechnen, man vergleiche z. B. den Quellenapparat zu S. 256,4–18 mit den Einträgen sub voce 'Sophronius Hierosolymitanus'.

Die Sigle $^{\alpha}$ nach einer Fundstelle bedeutet, daß der betreffende Text auf dem Konzil verlesen wurde – wenn ihn die Akten im Wortlaut überliefern, erscheint die Fundstelle zudem in fetter Auszeichnung; ebenso sind mit der Sigle ^{x} (und Fettdruck der Fundstellen) kenntlich gemacht die im zweiten Brief des Tarasios an Hadrian aufgeführten χρήσεις (S. 936–944); vgl. dazu auch den *conspectus materiae* (unten S. 985–988). Ohne Sigle fettgedruckte Fundstellen markieren zum einen ganze Aktenstücke oder Beigaben zu den Akten (z. B. Tarasios' *Apologeticus*), zum anderen aus Vätern und früheren Synoden stammende Zitate, die in Briefen, Dokumenten oder mündlichen Äußerungen mit Angabe der Quelle vorgebracht wurden, um eine Argumentation zu stützen oder zu widerlegen. (Diese Art von Information mußte dem Index der nichtbiblischen *fontes* vorbehalten bleiben; im Fall der Bibelzitate wären zuviele willkürliche Entscheidungen zu treffen gewesen, die letztlich ein Ergebnis von fragwürdigem Nutzen gezeitigt hätten.)

Zu den Indices PROSOPOGRAPHIA (*II*) und TOPOGRAPHIA (*III*)

In gewisser Analogie zu dem bewußt 'lebendig' gestalteten, nicht als 'Variantengrab' begriffenen kritischen Apparat der Edition (siehe Einleitung zu Band I, S. LXV) wollen die beiden Indices kein bloßes 'Fundstellengrab' für Personen- und Ortsnamen vorstellen. Kommentierte und gegliederte Einträge mögen insoweit zur 'Lebendigkeit' beitragen, als sie den Benutzern einen – zumindest vorläufigen, je nach Interesse auch fragmentarischen – Eindruck von der Materie vermitteln, ohne daß erst jede einzelne Stelle nachgeschlagen werden muß. Hie und da sind die Grenzen einer strikt an Namensnennungen gebundenen, dadurch das Gesamtbild etwas verzerrenden *prosopographia* oder *topographia* überschritten, um die auf dem Konzil verhandelten Themen und andere im Text transportierte Auskünfte ausgewogener zu berücksichtigen (ein schlagendes Beispiel: 'Hiereia' ist zwar in aller Munde, aber der Name fällt kein einziges Mal).

Für die Gestaltung der Registereinträge war besonders ein Grundsatz leitend: die Verhältnisse, wie sie sich im edierten Text darstellen, möglichst getreu abzubilden, natürlich in komprimierter Form. Beispielsweise sind die im Genetiv stehenden Bistümer tel quel als Lemmata angesetzt worden (eine 'Normalform' im Nominativ zu konstituieren wäre nicht selten

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

zum Problem geworden, dem die Flucht ins Lateinische nur unzureichend abgeholfen hätte); beispielsweise sind erschlossene Namen oder Amtstitel mit spitzen Klammern versehen, die im Textbestand konkurrierenden Schreibweisen oder Varianten – bisweilen mit Seitenblick auf die Übersetzung zur Rechten – vermerkt (womit, nota bene, kein erschöpfendes Inventar der Überlieferungssituation bezweckt ist). Um namentlich die prosopographischen Einträge nicht mit unnötigem Ballast zu beschweren, wird auf die Wiedergabe aller ehrenden Epitheta gewöhnlich verzichtet (für die Beschimpfungen versteht sich das ohnehin); Anredefloskeln in Briefen sind nur in geringer Auswahl erfaßt. Eine andere Vereinfachung betrifft die diversen Funktionsbezeichnungen von Stellvertretern – neben τοποτηρητής auch τὸν τόπον ἐπέχων, ἐκ προσώπου usw. –, deren Stelle allein die Abkürzung τοπ. im Register vertritt. Insgesamt wurde sich darum bemüht, die für ein Stichwort typischen Eigenheiten in nuce vorzuführen, wobei die Einheitlichkeit im Auftritt als wichtiges, doch nicht oberstes Gebot galt.

Im Unterschied zu den Stellenindices (*IA*, *IB*) sind in den Namenindices diejenigen Fundstellen, die auf lateinischen Text – vornehmlich die *Praefatio* des Anastasius, die *Sacra* der Kaiser an Papst Hadrian I. und Hadrians Brief an jene – zielen, kursiv gesetzt. Lateinische Stichwörter sind nach den Regeln des griechischen Alphabets eingeordnet (z. B. 'Franci' unter Φ). Gemeinhin werden die Lemmata entweder in der am häufigsten belegten oder in einer kräftiger aussagenden Form, für die mindestens ein Beleg im Text existiert, geboten; auf wesentliche Varianten und Abweichungen wird oft schon im Lemmaansatz (etwa durch Klammerung), sonst direkt bei den betreffenden Fundstellen hingewiesen. Namen oder andere Bestandteile eines Lemmas werden bei wiederholter Nennung in der Folge abgekürzt, meist bis auf die Initiale; für Spezialfälle gebrauchte Abkürzungen sind am Ort erklärt (und nicht im Generalverzeichnis, S. 983–984).

Mit der Fundstelle zu einer in den Präsenz-, Akklamations-, Subskriptionslisten genannten Person oder Lokalität wird stets die individuelle Listennummer angegeben (A 1 – F 302 für Bischöfe bzw. deren Vertreter und für Bistümer; B^m 1–10, D^m 1–132 für Mönche und Klöster). Die Zuweisung des Titels μητροπολίτης respektive ἀρχιεπίσκοπος – in den Konzilsakten fast immer ἐπίσκοπος – sowie der (durchweg griechisch geschriebenen) Kirchenprovinz oder Eparchie – in den Akten sehr selten belegt – basiert auf Lamberz, *Bischofslisten* (2004); bezüglich der (vorsichtigen) Lokalisierung einiger Klöster vgl. Janin (1975), S. 427–441. Bischöfe und Äbte, die sich in Nikaia vertreten ließen, sind mit einem Asterisk eingangs des Lemmas markiert, mit der Sigle $^{(i)}$ die ehemaligen Ikonoklasten, die auf dem Konzil rehabilitiert wurden. Fundstellen, denen die Sigle $^{\varepsilon}$ oder die Sigle $^{\alpha}$ anhängt, zeigen an, wo Konzilsteilnehmer eine wörtlich überlieferte Äußerung getan (εἶπεν) oder einen Text vorgelesen (ἀνέγνω) haben.

Drei praktische Beispiele:

Στέφανος ὑποψήφιος (*in* A *et* B) / πρεσβ. καὶ τοπ. (τοῦ θρόνου) Ὄ(σ)τρου (Φρυγία Σαλουτ.) …: Stephanos wird in den Listen A und B als ὑποψήφιος des Bistums, in den übrigen als Priester und τοποτηρητής (bzw. ἐκ προσώπου) des Bistums bezeichnet, an zwei Stellen (in D und F) mit der Erweiterung τοῦ θρόνου. Der Name des Bistums, eines Suffragans der Eparchie Phrygia Salutaris, schwankt zwischen Ὄτρου (B, E) und Ὄστρου (D, F); die singuläre dritte Variante Ὄτρων (A) ist nur im topographischen Index verbucht. Nähere Details, speziell zur handschriftlichen Überlieferung, sind dem kritischen Apparat – auch im lateinischen Pendant – sowie Lamberz, *Bischofslisten* (hier S. 72 mit Anm. 336, dazu S. 26 mit Anm. 80) zu entnehmen.

Κύριλλος [*1*] ἀρχιεπ. Ἀλεξανδρείας (ὁ πατήρ) / Cyrillus …: Der Kirchenvater (die Nummer *1* von zwei Κύριλλοι im Kapitel *IIB*) wird nicht nur in den griechischen Aktenstücken, sondern

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

auch im ersten Hadrianbrief genannt, dort (*147,1*: 'beati Cyrilli') ohne Titulatur. Der Ansatz des griechischen Lemmas beruft sich auf die Stelle 78,14 mit exakter Entsprechung; die punktuell abweichenden Belege 102,12–13 (τὸν … τῆς Ἀλεξανδρέων ἀρχιεπ.; vgl. *IIIA* sub voce), 296,19 (ἐπ. Ἀλεξανδρείας) und 702,20 (ὁ Ἀλεξανδρείας) – darüber hinaus sechs Stellen, an denen Κύριλλος allein steht – sind mit impliziert (eine Explikation, zumal ohne namhaften Erkenntnisgewinn, verbot sich hier aus Platzgründen). Der Ausdruck in Klammern bedeutet, daß an mindestens zwei Stellen – so die selbstgewählte Regel – statt des Namens ein indirekt nominierendes Appellativum, in diesem Fall πατήρ, vorkommt (ein Einzelfall solcher Art wird normalerweise nicht im 'Entree', sondern bei der ihn betreffenden Fundstelle behandelt).

Κύρου (*Syria* | Θεοδώριτος [*IIB*]): Ortsnamen im Genetiv hängen von der Person (unter Umständen auch von mehreren) ab, die im Klammerbereich genannt ist – in diesem Beispiel der Bischof und Kirchenschriftsteller Theodoretos (der im Text der Akten -ριτ- geschrieben wird). Jede in 'metasprachlicher' Notation (kursiv, lateinisch) angeführte Region, hier *Syria*, ist als schlichtes geographisches Datum zu lesen, das nicht – d. h. nirgends, wo das Feld nicht von Lamberz, *Bischofslisten* bestellt wurde – mit der Einordnung in einen kirchenrechtlich verfaßten Distrikt verwechselt werden darf.

Lediglich als eine erste Orientierungshilfe gedacht sind die Hinweise (immer in eckigen Klammern) auf bio-bibliographische Nachschlagewerke: Die naturgemäß einschlägige *PmbZ* wurde komplett ausgewertet, des weiteren die Prosopographien zur Spätzeit des römischen Reiches (*PLRE*, *PCBE*); ihnen nachrangig herangezogen wurden die theologischen Lexika *LThK*^{3} und *DHGE* (eine rein pragmatische Wahl, halten zu Gnaden), vereinzelt auch *Paulys Realencyclopädie*; wo eine derartige Referenz zu leisten nicht glückte, ist der historische oder literarische Zusammenhang angemerkt, in dem jemand in den Konzilsakten begegnet. Mit Absicht hiervon ausgespart blieben allerdings in biblischen Texten und Kontexten vorkommende Personen (und Gottheiten), die demnach mit *VT* oder *NT* bezeichnet sind – so gehandhabt außerdem für 'biblische' Topo- und Demonyme –, ferner Personen der klassischen Antike sowie Gestalten der antiken Mythologie.

Bereits erwähnt wurde die Vergabe von Ordnungsnummern (kursiv, in eckigen Klammern) für Namensvetter in einer Serie – um von andernorts präzise auf Einzelne verweisen zu können –, die sich grob nach diesem Schema richtet ('grob' auch, weil der Heiligenstatus als Distinguens stets verschmäht wurde): biblische Personen, Kaiser, Päpste, Patriarchen von Konstantinopel usw., Bischöfe, Äbte usw., Laien; bei gleicher oder ähnlicher Dignität sorgen differenzierende Namensbestandteile (z. B. Bischofssitze) für eine Reihung nach Alphabet, bei Inhabern desselben Amtes die Regentennummern – die ganz allgemein, da der Identifikation eines geistlichen oder weltlichen Herrschers dienlich, in runden Klammern beigefügt sind. Namenlos überlieferte Personen finden sich am Ende der Abschnitte *IIA4a*, *b* und *5* sowie unter dem Stichwort *anonymi* im Kapitel *IIB* (nicht im eigentlichen Sinne anonym ist die Gruppe der sizilischen Bischöfe, vgl. S. 1073). Einer Serie gleichlautender Klöster (unter *IIIB*) geben die Namen der angehörigen Mönche ein sekundäres Ordnungsprinzip vor.

Herzliche Dankesworte gebühren Erich Lamberz, der die Arbeit in allen Phasen mit Rat und Tat begleitet, schließlich das fertige Manuskript kritisch durchgesehen hat. Verbliebene Irrtümer und Unzulänglichkeiten sind nicht ihm, sondern allein mir anzulasten.

Perchtoldsdorf, im August 2016 Gerard Duursma

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Abgekürzt zitierte Literatur

Einführung:

Janin	siehe Bd. III, S. XXII
Junod/Kaestli	siehe Bd. II, S. XXXIV; im Indexteil *IA1* mit der Sigle J/K bezeichnet
Lamberz, *Bischofslisten*	siehe Bd. III, S. XXI

INDEX LOCORVM (*IB*):

AB	Analecta Bollandiana (Bruxelles 1882 ff.)
ACO / ACO ser. II	siehe Bd. III, S. XXIX
AOC	Archives de l'Orient chrétien (Paris 1948 ff.)
AW	Athanasius Werke (Berlin [u. a.] 1934 ff.)
BHG / BHG^{n}	F. Halkin, Bibliotheca hagiographica graeca, Tome I–III, Bruxelles ^{3}1957; Novum Auctarium, Bruxelles 1984; zitiert nach Nummern
BHL / BHL^{n}	Socii Bollandiani, Bibliotheca hagiographica latina, Bruxellis 1898–1901; H. Fros, Novum Supplementum, Bruxelles 1986; zitiert nach Nummern
CANT	M. Geerard, Clavis Apocryphorum Novi Testamenti, Turnhout 1992; zitiert nach Nummern
CCCM	Corpus Christianorum, Continuatio Mediaevalis (Turnhout 1966 ff.)
CCSG	Corpus Christianorum, Series Graeca (Turnhout 1977 ff.)
CPG / CPG suppl.	M. Geerard, Clavis Patrum Graecorum, Vol. I–IV, Turnhout 1974–1983; M. Geerard et J. Noret, Supplementum, Turnhout 1998; J. Noret, Vol. III A, Turnhout 2003; zitiert nach Nummern (die Sigle ° verweist auf eine *nota*)
CPL	E. Dekkers, Clavis Patrum Latinorum, Steenbrugis ^{3}1995; zitiert nach Nummern
CSEL	Corpus Scriptorum Ecclesiasticorum Latinorum (Wien [u. a.] 1866 ff.)
Dölger/Müller	siehe Bd. III, S. XXII; zitiert nach Reg(est)n(ummern)
DOP	Dumbarton Oaks Papers (Cambridge, Mass. [Washington, D. C.] 1941 ff.)
GNO	Gregorii Nysseni Opera (Berlin [Leiden u. a.] 1921 ff.)
Grumel/Darrouzès	siehe Bd. III, S. XXII; zitiert nach Reg(est)n(ummern)
JK, JE	Ph. Jaffé, Regesta Pontificum Romanorum (…), Tom. I, Lipsiae ^{2}1885 (pars I: ab condita ecclesia ad annum DXC ed. F. Kaltenbrunner [= Nr. 1–1065]; pars II: ab anno DXC usque ad annum DCCCLXXXII ed. P. Ewald [= Nr. 1066–3386]); zitiert nach Nummern
Jo.	siehe Bd. III, S. XXVII
Laurent	V. Laurent, Les regestes des actes du patriarcat de Constantinople, Vol. I: Les actes des patriarches, Fasc. IV: Les regestes de 1208 à 1309, Paris 1971; zitiert nach Reg(est)n(ummern)
MGH	Monumenta Germaniae Historica (Hannover [u. a.] 1826 ff.)
NA	Neues Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde (Hannover [u. a.] 1876–1935)
PG	J.-P. Migne, Patrologia Graeca, Tom. 1–161, Paris 1857–1866 (und diverse Nachdrucke, in denen die Sektorenbuchstaben leicht versetzt sein können)
PL	J.-P. Migne, Patrologia Latina, Tom. 1–217, Paris 1844–1855 (vgl. oben)
PO	Patrologia Orientalis (Paris [Turnhout] 1903 ff.)
PTS	Patristische Texte und Studien (Berlin [u. a.] 1963 ff.)
RB	Revue bénédictine (Maredsous 1884 ff.)
SC	Sources Chrétiennes (Paris 1942 ff.)
StT	Studi e Testi (Roma [Città del Vaticano] 1900 ff.)
Synag.	siehe Bd. III, S. XXVII
TM	Travaux et Mémoires (Paris 1965 ff.)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

PROSOPOGRAPHIA (*II*):

DHGE	Dictionnaire d'histoire et de géographie ecclésiastiques, Vol. 1–(32, Fasc. 186), Paris 1912–(2015); zitiert nach der unter www.brepolis.net zugänglichen Online-Publikation (letzter Zugriff: 6. 6. 2016)
LThK³	W. Kasper (Hg.), Lexikon für Theologie und Kirche. Dritte, völlig neu bearbeitete Auflage, Freiburg/Basel/Rom/Wien 1993–2001 (1.–11. Band)
PCBE 2	Ch. Pietri et L. Pietri (direction), Prosopographie chrétienne du Bas-Empire, 2: Prosopographie de l'Italie chrétienne (313–604), Rome 1999 (Vol. 1: A–K), 2000 (Vol. 2: L–Z); zitiert nach Namen (ggf. mit Nummer)
PCBE 3	S. Destephen, Prosopographie chrétienne du Bas-Empire, 3: Prosopographie du diocèse d'Asie (325–641), Paris 2008; zitiert nach Namen (ggf. mit Nummer)
PLRE I	A. H. M. Jones, J. R. Martindale & J. Morris, The Prosopography of the Later Roman Empire, Vol. I (A. D. 260–395), Cambridge 1971; zitiert nach Namen (ggf. mit Nummer)
PLRE II	J. R. Martindale, The Prosopography of the Later Roman Empire, Vol. II (A. D. 395–527), Cambridge 1980; zitiert nach Namen (ggf. mit Nummer)
PLRE III	J. R. Martindale, The Prosopography of the Later Roman Empire, Vol. III (A. D. 527–641), Cambridge 1992; zitiert nach Namen (ggf. mit Nummer)
PmbZ	R.-J. Lilie u. a. (nach Vorarbeiten F. Winkelmanns), Prosopographie der mittelbyzantinischen Zeit: Erste Abteilung (641–867), Berlin/New York 1998 (Prolegomena), 1999–2002 (1.–6. Band). Zweite Abteilung (867–1025), ebd. 2009 (Prolegomena), Berlin/Boston 2013 (1.–8. Band); zitiert nach Nummern
RE	Paulys Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft. Neue Bearbeitung, begonnen von G. Wissowa (…), Bände I 1, Stuttgart 1893 – Suppl. XV, München 1978; zitiert i. d. R. nach Namen (mit Nummer)

Abkürzungen und Siglen

kursiv: Verwendung in der lateinischen Metasprache
aufrecht (lateinisch): Verwendung im Stellenindex (*I*) oder in Textzitaten (Indices *II* und *III*)

Hier nicht berücksichtigt sind – aus dem jeweiligen Kontext leicht zu erschließende – Abkürzungen diverser Eigennamen (z. B. *Hadr.* für *Hadrianus I. papa*, *Ath.* oder *Athan.* für *Athanasius Alexandrinus*, *Chalc.* für *Chalcedonense*) und Werktitel; bezüglich der biblischen Bücher vgl. oben S. 978.

Siglen:

*	vertretene Person (Kaiser, Bischof usw.)
(i)	ehemaliger Ikonoklast (wird rehabilitiert)
ᵅ / ᵅ	(ἀνέγνω) vorgelesener Text / Vorlesertätigkeit; vgl. S. 979, 980 und 985–987
ᵋ	(εἶπεν) Äußerung in Konzilssitzungen
ᵡ	χρῆσις in Tarasios' 2. Brief an Hadrian; vgl. S. 979 und 987–988
J/K	Bibelstelle aus *act. Ioh.* ed. Junod/Kaestli
(+L)	Verweis auf den lateinischen Bibelapparat
ʳ / ᵛ	recto / verso (bei Folioangaben)
§	Paragraph
…	Textauslassung
< >	erschlossene (oder ergänzte) Angabe
[ ]	Lemma (in dieser Form) nicht anerkannt

A	Bischofsliste A (numeriert)
a. (a.)	*annus*, *anno*
act.	*actio* (Sitzung dieses Konzils) / *acta* (*Iohannis*), *actus* (*Siluestri*)
Act.	*Actus apostolorum*
add.	*addendum*
addit.	*additamentum*
adn. (adn.)	*adnotatio*
al.	*alius*, *(et) alio loco*, *alibi*
app. crit.	*apparatus criticus*
app. font.	*apparatus fontium*
app. testim.	*apparatus testimoniorum*
archiep. (archiep.) / ἀρχιεπ.	*archiepiscopus* / ἀρχιεπίσκοπος
archipresb. (archipresb.) / ἀρχιπρεσβ.	*archipresbyter* / ἀρχιπρεσβύτερος

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

B Bischofsliste B (numeriert)
B^m Liste der Mönche (folgt auf B)
b. beatus
C Bischofsliste C (numeriert)
c. caput, capitulum / contra
ca. *circa*
can. (can.) *canon*
carm. carmen
cf. *confer*, *confera(n)tur*
cod. (cod.) *codex*
codd. *codices* (der Konzilsakten)
col. columna
conc. (conc.) *concilium*
CP (CP) *Constantinopoli(tanu)s*; ebenso: *CPolis* (CPolis), *CPolitanus* (CPolitanus)
D Bischofsliste D (numeriert)
D^m Liste der Mönche (folgt auf D)
des. desinit
diac. (diac.) / διάκ. *diaconus* / διάκονος
dial. dialogus
E Bischofsliste E (numeriert)
e. g. *exempli gratia*
ed. editio (zitierte Textausgabe)
eg. / ἡγ. (h)egumenus / ἡγούμενος
ep. (ep.) / ἐπ. *episcopus* / ἐπίσκοπος
epist. (epist.) *epistula*
epit. epitome
eqs. *et quae sequuntur*
etc. *et cetera*
euang. *euangelium*
exc. excerptum
F Bischofsliste F (numeriert)
f. folio
flor. florilegium
fort. *fortasse*
fr. fragmentum
gr. (gr.) *graecus* (*textus*), *graece*
Hadr., **Hadr.* siehe Bd. III, S. XXIX
haer. *haeretici*
hist. (hist.) *historia*
hom. (hom.) *homilia*
ibid. *ibidem*
imp. (imp.) *imperator(es)*
inc. / inc. *incertus* / incipit
interpol. *interpolatus* (*locus*)
Κ.πολις Κωνσταντινούπολις
κτλ. καὶ τὰ λοιπά
l. linea
lat. *latinus* (*textus*), *latine*
lib. liber
locut. *locutio* ('Ausdruck, Wendung')
Ma cod. Marc. gr. 573
metr. (metr.) / μητρ. *metropolita* / μητροπολίτης
mir. (mir.) *miracula*
Mo cod. Mosqu. synod. gr. 265 (197 Vlad.)
mon. (mon.) / μον. *monachus* / μοναχός
n. numerus
NT *nouum testamentum*
om. *omittitur*
or. oratio
p. / *p.* pagina / Seite dieser Edition
Pa cod. Paris. gr. 1115
pan. panegyricus
part. *partis* (*I–III*: Band dieser Edition)
pass. (pass.) *passio*
patr. (patr.) / πατρ. *patriarcha* / πατριάρχης
pr. principium (ante § 1)
praef. (praef.) *praefatio*
presb. (presb.) / πρεσβ. *presbyter* / πρεσβύτερος
prooem. prooemium
πρωτοπρεσβ. πρωτοπρεσβύτερος
ps. psalmus
Ps.- (Ps.-) *Pseudo-*
qu. quaestio
rec. recensio
respic. *respici(un)tur* ('bezogen auf')
restit. *restituitur*
s. sanctus
saec. *saeculum*, *saeculo*
sc. *scilicet*
sec. *secundum*
serm. *sermo*
sim. *similia*, *similiter*
sq., *sqq.* *sequen(te)s*
ss. sancti
subscr. *subscriptio*
suppl. *suppletur*
susp. *suspectus* (*locus*)
syn. (syn.) *synodus*
Theod. Theodotionis uersio (Sus., Dan., Bel-et-Dr.)
tit. (tit.) *titulus*
τοπ. τοποτηρητής, τὸν τόπον ἐπέχων, ἐκ προσώπου usw.
trad. *traditur*
uar. lect. *uaria lectio*
uide in Verbindung mit Lemmata ggf. als *uideatur* zu lesen
VT *uetus testamentum*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

I. INDEX LOCORVM

conspectus materiae

(*de excerptis uel fragmentis recitatis uide plura in indice B1*)

praefatio Anastasii Bibliothecarii (*lat.*) 1,1–4,24
epistula dedicatoria ad Iohannem VIII. papam 1,2–3,23
tituli designantes quae in codice continentur 4,1–24

sacra imp. Constantini VI. et Irenae ad Hadrianum I. papam (*lat.*) 5,1–7,8
Tarasii patr. CP apologeticus ad populum 8,1–12,7
gesta ante synodum (conscriptio breuis) 12,11–16,10

actio prima [*24 sept.*] 18,2–110,28
catalogus episcoporum (A) 18,19–36,20
sacra imperatorum ad synodum 42,1–48,22
auctoritates quae recitantur:
canon apostolorum ‹52› (CPG 1740) 68,11–14
concilii Nicaeni I canon 8 (CPG 8513) 68,19–70,6
concilii Epheseni canon 3 (CPG 8800) 72,5–11
Basilius Caesariensis, epistulae (CPG 2900):
188 (ad Amphilochium) 72,20–74,15
251 (ad Euaesenos) 74,22–27
263 (ad occidentales) 76,1–21
99 (ad Terentium comitem) (*paraphrasis*) 76,22–24
concilii Epheseni definitio contra Messalianitas (CPG 8746) 78,1–11
Cyrillus Alexandrinus, epistulae:
57 (ad Maximum diac. Antiochenum; CPG 5357) 78,14–80,2
56 (ad Gennadium presb.; CPG 5356) 80,3–17
Athanasius Alexandrinus, epistula ad Rufinianum (CPG 2107) ..... 80,22–82,19 (*al.*)
concilii Chalcedonensis actio I (CPG 9000) 86,23–88,4
Rufinus Aquileiensis, historia ecclesiastica (*uersio gr.; cf.* CPG 3495) 88,9–90,2
‹Theodorus Anagnostes› ('Socrates'), historia ecclesiastica (CPG 7503) 90,4–6. 8–13
‹Cyrillus Scythopolitanus›, uita Sabae (CPG 7536) 94,18–96,2
‹Socrates Scholasticus› ('Rufinus'), historia ecclesiastica (CPG 6028) 98,6–9
Theodorus Anagnostes, historia ecclesiastica (CPG 7503) 98,12–18
concilii Chalcedonensis actio I (CPG 9000) 100,2–8
‹Cyrillus Scythopolitanus›, uita Sabae (CPG 7536) 100,11–106,2
Basilius Caesariensis, epistula 240 (ad Nicopolitas; CPG 2900) 108,1–9

actio secunda [*26 sept.*] 112,1–220,13
Hadriani epistula ad imperatores (*lat.*) 119,3–173,3
Hadriani epistula ad Tarasium (*uersio gr.*) 174,5–186,15
acclamationes episcoporum (B) et hegumenorum (B^m) 190,11–220,13

actio tertia [*28 sept.*] 222,1–280,23
Tarasii epistula synodica ad episcopos orientales 234,7–244,4
Episcoporum orientalium epistula ad Tarasium 244,17–254,13
Theodori patr. Hierosolymorum epistula synodica 254,14–268,7
acclamationes episcoporum (C) 268,20–278,24

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

actio quarta [*1 oct.*] 282,1–530,27
auctoritates quae recitantur:
Exodus 25,1 *et* 17–22 284,23–286,7
Numeri 7,88–89 286,8–13
Ezechiel 41,1 *et* 16–20 286,14–23
Pauli epistula ad Hebraeos 9,1–5 286,24–288,2
Iohannes Chrysostomus, de s. Meletio Antiocheno (CPG 4345) 290,5–19
‹Seuerianus Gabalensis› ('Chrysostomus'), homilia de legislatore (CPG 4192) 292,8–14
Gregorius Nyssenus, de deitate filii et spiritus sancti et in Abraham (CPG 3192) 294,8–19
Cyrillus Alexandrinus, epistula 41 (ad Acacium Scythopolitanum; CPG 5341) 296,19–298,27
Gregorius Nazianzenus, carmen I 2, 10 (CPG 3035) 300,4–20
Antipater Bostrensis, homilia in mulierem quae fluxum sanguinis passa est (CPG 6683) 302,9–14
Asterius Amasenus, homilia (XI) in Euphemiam (CPG 3260,1) 304,1–308,4
uita et martyrium s. Anastasii Persae (BHG 84) 312,1–13
miracula s. Anastasii Persae (BHG 89g–90) 312,18–316,2
(Ps.-)Athanasius, narratio de imagine Berytensi (CPG 2262) 316,16–330,2
Nilus Ancyranus, epistulae (CPG 6043):
IV 62 (ad Heliodorum silentiarium) 330,14–332,26
IV 61 (ad Olympiodorum praefectum) ..... 334,18–336,22 (*al.*)
‹Anastasius apocrisiarius*?*›, dialogus Maximi cum Theodosio ep. Caesareae in Bithynia (CPG 7735) ..... 340,12–342,6 (*al.*)
concilii Quinisexti canon 82 (CPG 9444) ..... 344,6–346,2 (*al.*)
Leontius Neapolitanus, contra Iudaeos oratio V (CPG 7885) 348,18–370,3
Anastasius I. Antiochenus, epistula ad scholasticum (CPG 6954) 370,24–372,7
idem, ad Symeonem Bostrensem (CPG 6955) 374,1–12
Sophronius Hierosolymitanus, laudes in ss. Cyrum et Iohannem (CPG 7645) 376,4–15
idem, narratio miraculorum ss. Cyri et Iohannis, mir. 36 (CPG 7646) 376,16–378,22
‹Iohannes Moschus› ('Sophronius'), pratum spirituale, c. 45 (CPG 7376) 380,11–382,13
miracula ss. Cosmae et Damiani:
mir. 30 (BHG 389h) 386,1–23
mir. 13 (BHG 387) 388,1–390,8
mir. 15 (BHG 387) 392,1–23
‹Seuerianus Gabalensis› ('Chrysostomus'), homilia de lotione pedum (CPG 4216) 394,1–8
Athanasius Alexandrinus, oratio ‹III› contra Arianos (CPG 2093) 396,5–17
Basilius Caesariensis, de spiritu sancto, c. ‹18› (CPG 2839) 398,5–10
idem, contra Sabellianos (CPG 2869) 398,15–400,7
(Ps.-)Basilius, epistula 360 (ad Iulianum imp.; CPG 2900) 402,1–12
Theodoretus ep. Cyri, historia religiosa (CPG 6221) – uita 26 (Symeon Stylita) 404,1–5
‹Arcadius ep. Cypri*?*›, uita Symeonis Stylitae iunioris (CPG 7984) 404,11–410,3
(Ps.-)Basilius, in Barlaam martyrem (CPG 2861) 412,12–414,2
Photinus presb. CP, uita Iohannis Ieiunatoris (CPG 7971) 414,4–420,23
‹(Ps.-)Sophronius›, uita Mariae Aegyptiacae (CPG 7675) 422,1–426,3
passio Procopii martyris (BHG 1577) 426,9–428,4
‹Georgius Syceota›, uita Theodori Syceotae (CPG 7973) 428,7–430,2
(Ps.-)Gregorius II. papa, epistula ad Germanum I. patr. CP (CPG 8006) 430,4–442,2
Germanus I. patr. CP, epistulae:
ad Iohannem ep. Synadorum (CPG 8002) 442,6–450,5
ad Constantinum ep. Nacoliae (CPG 8003) 450,15–452,18
ad Thomam ep. Claudiupoleos (CPG 8004) 452,23–478,20
synodi pronuntiatio per chartam relata 482,4–486,26
subscriptiones episcoporum (D) et hegumenorum (D^m) 488,26–530,27

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

actio quinta [*4 oct.*] 532,1–598,30
auctoritates quae recitantur:
Cyrillus Hierosolymitanus (*?*), catechesis 2 ad illuminandos (CPG 3585,2) 534,17–26
Symeon Stylita iunior (*?*), epistula ad Iustinum iuniorem (CPG 7366) 536,8–540,6
Iohannes I. Thessalonicensis, sermo contra gentiles (CPG 7923) 542,1–544,17
dialogus Iudaei et Christiani 544,25–546,26
acta Iohannis (CANT 215,I):
c. 27–28 (BHG 901) 548,9–550,3
c. 93–95 *et* 97–98 (BHG 909) 550,5–552,23
Amphilochius Iconiensis, de falsis superscriptionibus haereticorum (*?*)
(CPG 3245,18) 558,7–19
Eusebius Caesariensis, epistula ad Euphrationem (CPG 3500) 560,10–19; 562,2–8
Antipater Bostrensis, contradictiones in Eusebium ep. Caesareae (CPG 6687a) 562,24–564,26
Theodorus Anagnostes, historia ecclesiastica (CPG 7503) 566,1–10
Iohannes Diacrinomenus, historia ecclesiastica (CPG 7509) 566,12–24
⟨Cyrillus Scythopolitanus⟩, uita Sabae (CPG 7536) 568,8–19
synodus Constantinopolitana a. 518, preces clericorum et monachorum Antiochiae
(CPG 9202°) 568,21–570,7
Iohannes Gabalensis, uita Seueri Antiocheni (CPG 7525) 570,14–21
Constantinus diac. et chartophylax, laudatio omnium martyrum (CPG 7403) 572,24–576,7
Exodus 20,3–5 (= Deut. 5,7–9) 576,20–22
scholion *in locum* = ⟨(Ps.-)Cyrillus, expositio in psalmos⟩ (CPG 5202,1) .... 578,1–8 (*al.*)
Euagrius Scholasticus, historia ecclesiastica IV (CPG 7500) 580,23–582,21
⟨Iohannes Moschus⟩, pratum spirituale, c. 45, 81, 180 (CPG 7376) 584,15–590,3
Iohannis Syncelli narratio 590,23–594,23

actio sexta [*6 oct.*] 600,1–792,12
refutatio definitionis synodi Hieriae (*cf. part. III p. XI–XIV*) 602,8–792,12
tomus primus 602,10–622,20
tomus secundus 624,1–650,33
tomus tertius 652,1–676,9
tomus quartus 676,10–704,30
tomus quintus 706,1–748,21
tomus sextus 748,22–792,12

actio septima [*13 oct.*] 794,1–856,10
catalogus episcoporum (E) 794,18–818,21
definitio fidei 820,11–828,17
subscriptiones episcoporum (F) 830,7–852,17
anathemata et acclamationes 852,18–856,10

Tarasii et synodi epistula ad imperatores 858,1–868,6
synodi epistula ad clerum Constantinopolitanum 870,1–876,10
Epiphanii diaconi sermo laudatorius 878,1–896,26

canones 898,1–924,13

Tarasii epistula I ad Hadrianum 926,1–930,26
Tarasii epistula II ad Hadrianum 932,1–944,21
auctoritates ex quibus insunt excerpta:
canon apostolorum 29 (CPG 1740) 936,3–6
Actus apostolorum 8,18–23 936,7–15

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Regnorum III 13,33–34 936,16–20
Regnorum IV 5,15–27 936,21–938,9
Basilius Caesariensis (?), enarratio in prophetam Isaiam (CPG 2911) 938,10–26
idem, epistula 53 (ad chorepiscopos; CPG 2900) 938,27–940,3
‹Palladius›, dialogus de uita Iohannis Chrysostomi (CPG 6037) 940,4–942,5
concilii Chalcedonensis canon 2 (CPG 9008) 942,6–17
Gennadius patr. CP, epistula encyclia (CPG 5977) 942,18–26
concilii Quinisexti canon 22 (CPG 9444) 944,1–4
Tarasii epistula ad Iohannem presb. 946,1–954,28

appendix graeca
quomodo intelligendum sit dei nomen esse incommunicabile (*cf. part. III p. XI adn. 26*) 959,1–962,3
Tarasii epistula ad episcopos Siciliae 963,1–966,8
actio octaua quae dicitur (*cf. part. III p. VIII–XI*) 967,1–969,22

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

A. *sacra scriptura*

1. *graeca*

uetus testamentum

Gen. *cf. etiam sub 2* (*latina*)

1,4 190,12–13; 458,16–17
1,26–27 362,1; 880,9–10
1,26 614,14–15; 786,19
2,9 362,19–20; 892,9
2,16–17 788,23–25
3,1. 3 788,23–25
3,19 961,10–11
8,21 686,19
15,5 892,32–33
19,13 772,9
22,1–6 298,1–12
22,9–12 294,13–19
22,9–10 298,13–15
22,13 362,20
23,7 356,6–7; 368,17; 866,1–3
23,19 364,9–10
28,13–18 288,23–24
28,18 364,11
31,38–40 180,13–17
31,46–48 364,12
32,25–29 288,25
32,31 288,26–27
33,3 356,9; 866,1
37,31–34 354,7–9
39,6–20 786,18–19
47,7. 10 356,8; 368,18; 866,4
47,31 356,3–4; 464,9–10; 864,16
49,25 416,3

Ex. *cf. etiam sub 2* (*latina*)

1,7 638,6–7
3,2 366,10
4,11 966,3
7,20 362,21
8,13 362,21
8,22 686,20–21
13,19 364,6–7
13,21 892,10
14,13 828,9
14,16. 21 362,21
15,9 430,24–25
15,25 362,21
16,33 366,10; 438,23
17,6 362,21–22; 366,10. 17; 438, 22
18,7 368,18
20,3–5 **576,20–22**$^{\alpha}$ (= Deut. 5,7–9)
20,4–5 288,20–21; 442,15–16; 466, 10–12
20,4 350,4–5; 546,2; 594,7; 696, 16–17. 25; 698,5–6
20,5 468,4–5; 698,7–8
20,7 466,12–13. 26–27
20,13 965,13
20,15 965,20
20,17 965,17–18
25,1 **284,24**$^{\alpha}$
25,10 *sqq.* 438,23–440,1
25,17–22 **284,24–286,7**$^{\alpha}$
25,17–21 698,9–11
25,17 440,1
25,18–20 348,22–350,1
25,18 350,5–6; 366,3–4; 440,3
25,19–20 546,18–22
25,23 440,1
25,40 288,16–17
26,1 *sqq.* 440,1–2
26,1 366,11–12; 726,26–28
28,36 440,1
31,1–6 656,1–8
31,18 366,9. 14; 438,19
32,1–6 466,20–21
32,1 460,13–14
32,4 366,14; 436,20; 438,19
32,8 366,14; 438,19
32,22–23 82,12–14
35,30–36,1 656,10–11

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

36,37 366,11
38,6–8 364,14–15
38,22 366,11
40,26 366,15; 438,20
40,34 440,5; 470,29

Leu.
16,34 546,18–22
19,19 726,30
26,1 350,4–5; 546,2; *cf. sub 2* (*latina*)
26,11–12 362,4

Num.
7,88–89 **286,9–13**[α]
7,89 534,25–26
15,20–21 256,24–25
15,20 576,1
15,37–39 462,12–15
17,16–25 362,22–364,1
17,23 366,16; 438,21
20,11 362,21–22; 366,10. 17; 438, 22. 23
20,17 966,5
21,8–9 546,22–25; *cf. sub 2* (*latina*)
21,9 362,21
23,19 616,22–23
24,9 658,25–26; 768,13–14
25,3 436,21–22
25,7–8 604,13–15; 688,13–14

Deut.
2,27 650,17; 706,12–13
4,2 822,15–16; 898,10–11; 946, 8–9; 948,19–20; 964,9–10
4,12 696,17–19
4,15 466,17–19; 696,17–19
4,16 466,13–14. 19–20; *cf. etiam sub 2* (*latina*)
5,7–9 **576,20–22**[α] (= Ex. 20,3–5)
5,8–9 288,20–21; 442,15–16; 466, 10–12
5,8 350,4–5; 546,2; 594,7; 696, 16–17. 25; 698,5–6
5,9 468,4–5; 698,7–8
5,11 466,12–13. 26–27
5,17 965,13
5,18 965,20
6,5 120,25; 368,1
6,13 372,2–3. 10–11; 442,22; 698,13–14; 866,5
8,14 354,2
9,14 484,24; 616,13–14; 780,9–10; 870,6
10,1–4 366,10–11
10,20 372,2–3. 10–11; 442,22; 698,13–14; 866,5
13,1 822,15–16; 898,10–11; 946, 8–9; 948,19–20; 964,9–10
19,15 420,24–25
23,15 892,5
27,15 470,27
27,17 748,18
29,17 620,4; 712,5
31,17 904,7
32,7 374,3–4; 872,9–10
32,17 266,29; 456,28; 686,21–22
32,32 240,11–12

Ios.
4,20–24 364,13

Iud.
2,13 366,16. 17; 438,21. 22
5,3 944,5
16,23 438,7

1 Reg.
1,11. 22. 28 782,18
2,4 432,7
2,18 440,1
2,30 314,8; 448,4–5; 868,2; 934, 5–6
15,23. 26 634,17; 854,21–22; 872,31–32; 968,24–25
18,15 8,19
20,41 864,3–5
23,9 366,11
30,7 366,11

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

2 Reg.
6,6–7 790,13–14
7,5 950,10–11
7,29 416,3
8,15 868,4
11,2–12,23 950,6–7
15–17 646,2–3
16,8 950,11

3 Reg.
1,23 444,13–14
7,16. 22 350,8–10; 364,17–18
7,34 366,15; 438,20
11,1–8 652,24; 700,3–4
11,11 62,13
12,28 366,15–16; 436,19–20; 438, 20
13,33–34 **936,17–20**^{x}
16,31 366,17; 438,22
17–19 628,3
18,26 366,17; 438,22
19,6–13 786,26–27
22 646,4–5

4 Reg.
1,2 *sqq.* 366,14; 438,19
4,29 364,3–4
5,15–16 **936,22–26**^{x}
5,20–21 **936,26–938,1**^{x}
5,23 **938,1–2**^{x}
5,25–27 **938,3–9**^{x}
6,1–7 364,2–3
13,21 364,7–8
17,16 366,15–16. 17; 436,19–20; 438,20. 22
18,28 624,18–19
19,35 294,2–3
23,5 438,4
25,7 534,23–24

1 Par.
17,4 950,10–11

2 Par.
4,19 366,15; 438,20
19,2 792,5–6
24,18 366,16; 438,21
33,12–13 950,11–12

1 Esdr.
3,12 62,12; 234,24–236,1; 706,5–6; 930,10–11
[4,38 62,12] *deleatur* (*sec. p. 971*)

Idt.
7,30 486,21
13 440,16–17
15,9–12 440,17–18

1 Mac.
13,7 430,9

3 Mac.
2,3 430,10–11

4 Mac.
6,6 430,10
14,6 862,12–13

Ps. *cf. etiam sub 2* (*latina*)
2,3 604,18. 19
2,4–5 604,20–21
5,10 780,5–6
5,11 780,6
7,12 440,21
7,16–17 776,8–11
7,17 580,8–9; 658,24–25; 764,22; 902,20–21
9,5 10,24–25
9,7 632,15–16 (*cf.* 19–21)
9,17 584,7–8
9,28 38,17; 858,26–27
10,2 64,20; 780,29–30
11,3 622,17–19; 746,20–21; 960, 17–18
11,4 632,13–14
11,9 244,24
13,3 38,17; 780,4–6; 858,26–27
15,2 734,11
15,3 264,27–266,2

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

17,13 963,6–7
17,33 868,2
18,2–5 436,15–16
18,2 360,12–13
18,3 720,5
18,5 236,10–11; 284,7–8; 470, 15–16; 608,9–10; 686,1–2; 858,11–12
18,9 906,18–19
18,12 906,17
19,10 186,2–4
21,6 954,20–21
23,7 732,15–16
23,8 440,20–21
23,9 732,15–16
25,5 704,29–30
25,8 186,4–5
26,12 684,31–686,1
28,2 470,10–11
29,12 372,22–23; 876,7
30,19 782,13–14
30,21 782,14–16
30,25 252,13–14
31,5–6 952,21–23
33,14 314,7–8
33,19 416,4; 904,10–11
34,4 666,18
35,9 746,11–12
36,4 774,13
40,12–13 246,23–25
41,2 474,5
43,14–15 894,29(+L)
44,13 432,17–18
44,14 616,30–31
45,6 888,31; 892,5
47,9 622,16
49,1 468,13
49,5 44,1–2
49,16–18 612,31–34
49,21 606,3–4
51,7 432,1–3
54,18 472,28–29
54,22 614,26–616,1
62,12 348,21
63,4–5 630,22–23
63,7 784,27–28
65,7 444,4
66,5 670,12
67,27 744,14; 964,7
67,36 264,27
68,22 322,12–13; *cf.* 552,12–13
68,24 608,6–7
68,29 578,21–22
72,8 604,17–18; 630,14; 638,6
72,20 292,14; 434,1; 716,10
73,3–4 482,22
73,9 482,23
75,5 946,12–13 (*cf.* 14–15); 963,5
75,6 358,12
76,4 788,2
76,17 318,5–6
77,65–66 872,25–26
77,66 884,6–7
78,4 246,20–21
79,2 440,5. 21–22; 472,1–2
80,10 546,2–3
80,11 964,18–19
81,6 472,24–26
83,3 720,22
84,11 188,16–17. 19–20. 22
86,7 966,6
88,18 190,7–8; 930,24
88,34–35 700,10–12
90,12 482,8; 892,6–7
91,13 944,18
91,14 720,22
91,15 944,20–21
92,1 888,32
95,9 470,10–11
95,13 702,17
96,7 266,28
98,5 360,3–4; 728,5–6
98,9 360,4–5
102,11 886,5–6(+L). 11–13
102,12 886,14–15
103,4 544,2–3
103,15 482,11–12; 638,8–9
103,24 704,25
105,2 246,5–7
105,19 436,20. 21

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

105,28 436,21–22
105,35 959,11
105,37 266,29; 436,22–23; 959,13
105,38 436,24–438,1
106,4 638,8
106,30 234,22; 965,26–27
109,1 190,8; 894,16
111,9 714,2
112,2 868,5–6; 930,26
113,12 448,1
113,19 954,20–21
115,3 938,22–23
115,6 264,20
117,15 752,13–14
118,14 898,6–7
118,16 900,7–8
118,45 944,12
118,86–89 898,8–9
118,91 698,9
118,120 754,3
118,130 604,6–7
118,138 898,7
118,144 898,7–8
118,152 946,6; 948,21–22
118,162 898,14–15
118,176 920,5–6
123,7–8 878,23–25
124,2–3 874,5
124,3–4 486,21–24
124,3 348,8–9
124,5 486,25–26; 784,5–6; 828,8–9
125,2 858,18–19; 930,19
125,3 930,20
127,6 828,8–9
131,4–5 38,22–23
135,25 436,1
136,1–2 362,15
139,4 780,4–5
140,4 652,26–27; 722,15; 902,13
143,10–11 892,8
144,18 416,4
145,10 616,20
149,1–2 472,34–474,1
149,6 474,1–2; 782,20–21
151,5 638,7

Od. (*cf.* Ex. 15,9; Deut. 32,7. 17. 32; 1 Reg. 2,4; Hab. 3,3; Is. 26,13; Dan. 3,59–64; Lc. 1,69–1,79)
1,9 430,24–25
2,7 374,3–4; 872,9–10
2,17 266,29; 456,28; 686,21–22
2,32 240,11–12
3,4 432,7
4,3 462,23
5,13 716,29–718,1
8,59–64 360,12–15
9,69 246,8–9
9,75 872,24–25
9,78–79 246,2–5
9,78 896,14; 952,13
9,79 578,26–27; 870,14–15

Prou. *cf. etiam sub 2* (*latina*)
1,16 706,2
2,11 248,14–15
3,17 246,5
4,3 480,10; 598,11. 12
4,27 650,17; 706,12–13
5,3 780,1–2
5,22 948,6–7
6,2 606,1–2$^{(+L)}$; 672,20–21; 698,1
6,23 906,17–18
8,7 282,29–30; 610,8
8,9 786,4–5
8,22 694,6–7
9,5 674,19–20
9,12b 776,4–5; 822,1
9,12c 768,1; 776,5; 822,1
9,18 634,6–7; 646,9; 684,26; 704, 8–9
10,7 448,27
12,14 606,2–3
12,20 190,5
14,12 646,6–7
15,13 786,34–788,1
16,24 274,10–11
16,25 646,6–7
17,28 370,26
18,19 452,25–26

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

21,1 858,7
21,6 718,7; 748,20–21(+L)
22,28 284,9; 748,18–19
26,11 664,19–20; 786,17
26,24 190,5
27,2 770,18
30,8 478,23
31,4 456,5

Eccl.
3,14 898,10–11; 946,8–9; 948, 19–20

Cant.
1,10 382,15
2,14 622,14–15
4,7 634,8–9; 770,24
7,2 382,15

Iob
6,6 650,23
8,6 38,24
15,25 644,20–21
20,18 768,1
21,14 612,7; 772,29(+L)
27,22 416,3
38,36 654,31(+L)

Sap.
1,14 444,5
2,12 784,19–20
3,1 264,18
5,20 432,9
7,22–25 888,13–14
7,26 264,17; 870,4
8,1 42,23; 828,2; 894,24–25
8,8 890,7
13,5 460,2
14,7 364,1
14,8–31 436,23–24
14,12–14 468,22–25; 470,13
14,17 472,10
14,21 959,1. 9; 961,32
14,23 436,22
19,22 872,18

Sir.
1,25 782,12–13(+L); 916,23
3,27 656,13
5,5 656,13
9,4 780,1–2
9,13 478,22–23
43,4 244,26

Os.
3,3 965,13
4,6 900,19
4,13 470,7–9
7,13 960,24–25
7,16 704,26
10,12 248,25
13,4 444,4; 458,33

Am.
3,13 878,34
5,8 248,22–23

Mich.
3,11 942,4–5
6,8 790,24–26
7,18 890,33–892,1

Ioel
2,17 716,24–25
4,16 644,23
4,17 700,9–10

Hab.
2,15 534,3; 612,29–30; 860,7–8
3,3 462,23

Soph.
2,11 882,36–38
3,9 280,13–14; 458,4–5
3,14–15 828,5–8(+L)
3,15 868,5; 944,19–20

Zach.
2,14 868,3–4(+L)
7,9 928,16–17
8,17 384,14–15

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

13,1–2 468,18–20
13,2 484,24; 616,13–14; 780,9–10; 870,6–7
14,1 616,13; 780,9

Mal.
1,11 468,13–15
2,7 242,21; 634,28–29; *cf. sub 2* (*latina*)

Is. *cf. etiam sub 2* (*latina*)
1,2 944,5
1,13 720,8–9(+L)
1,15 720,9–10(+L)
1,16–17 720,11–13(+L)
1,22 628,24(+L); 668,5(+L); 860,7
3,9 14,25
3,10 784,19–20
3,12 870,15(+L)
5,11–12 924,1–3
5,20 776,11–12
5,21 666,29
5,28 776,5–6
6 472,5
6,5 730,3
6,9 712,21–22(+L)
6,10 656,21
7,14 654,10; 790,8(+L); 880,26–27
8,19 646,8; 682,23; 754,7–8; 938,12–13
8,20 938,11–12(+L)
9,1 578,26–27
9,16 686,28
10,1 700,15–16(+L)
11,2 963,21–22
11,5 40,2–3; 178,8–9; 242,1–2
11,9 890,26(+L)
13,10 318,6–7
14,13–14 608,20–21(+L)
14,13 644,20
19,1 436,4
19,3 938,12–13
26,13 716,29–718,1(+L)
28,15 612,6
29,13 732,29–734,1
29,15 62,7; 746,34; 874,10
30,1 62,7–8; 656,13; 658,24; 746,34; 874,10–11
30,15 964,16
31,6 62,7; 874,10
32,7 746,21–22(+L)
34,4 318,6–8
35,5–6 436,8–9
40,2 932,15–16
40,4 38,10–11
40,6 714,8–9(+L)
40,9 284,1–2; 870,17; 890,29–31; 944,12
40,26 458,30–33
42,17 368,9
43,11 444,4
43,26 952,20–21
44,9–11 468,25–27
44,10 460,6–7
44,12–20 468,27–29
44,18 746,22–23(+L)
44,20 460,8; 468,29–30
45,8 894,21(+L)
45,21 444,4
48,1 716,25–26
49,2 636,17
49,13 246,7
49,15 890,4–6
49,16 634,10–11(+L)
49,18 868,1
50,4 604,6(+L)
51,6 316,18
53,12 632,18
55,3 950,8–9
56,10 438,16; 456,19
57,19 954,23
58,1 890,30–31
58,6 62,13–14
59,5 860,10–11
59,7 706,2(+L)
60,4 892,27
60,15 770,23(+L)
62,10 878,7–9
63,9 484,13–14; 780,13–14(+L)
63,14 656,9–10(+L)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

65,15–16 458,21–22
66,1 360,5–6

Ier. *cf. etiam sub 2* (*latina*)
2,13 532,30–534,1; 732,19–20; 746,13
2,27 368,8; 458,29–30
3,3 782,10–11
4,3 652,3
7,18 692,11
8,1–2 534,22
8,23 536,10
9,7 616,1–2(+L)
12,10 652,5–6; 822,3–4(+L)
13,15 944,5
13,23 734,10
14,14 604,23–26
14,16 604,26
15,15 390,17–18
23,28 470,3
38,31 780,9(+L)
39,29 438,6–7
51,19 692,11

Bar.
2,24–25 534,22
3,38 266,9; 352,21; 542,15–16; 576,4–5; 662,10. 19

Thren. (Lam.)
3,27–28 782,26–28; 924,6

Ez.
5,11 934,5
8,10 438,2–3
8,14 438,3–4
8,16 438,4
18,20 98,23–24
18,23 952,28–29
22,26 606,22–23; 636,4–6; 822,6–7; 960,22–23
23,2–4 438,5–6
33,6 932,16–18
33,11 952,28–29
40–43 366,6–7
41,1 **286,15–16α**
41,16–20 **286,16–23α**
41,18–20 350,2–3. 6–7
41,19 288,12

Sus. (Theod.)
5 858,25(+L)
42–50 786,20–23(+L)
42–43 728,23–24(+L)
56 706,24

Dan. (Theod.)
2,46 368,18–19
3,1 *sqq.* 368,15–16
3,12 358,5–6
3,59–64 360,12–15
4,3 616,19–20(+L)
4,11. 20 963,12
4,31–33a 536,5–6
9,23 934,6; 946,18; 963,18
10,11. 19 934,6; 946,18; 963,18

Bel-et-Dr. (Theod.)
3 438,6–7

nouum testamentum

Mt. *cf. etiam sub 2* (*latina*)
1,18 738,18–19
1,23 654,10
2,11 434,23
3,4 786,27–28
3,10 48,6–7. 8
3,12 482,10–13; 732,22–23; 874,19–20
3,16 566,19–20; 886,28
4,1–2 542,2–3
4,2 266,10
4,6 482,8; 892,6–7
4,10 372,2–3. 10–11; 442,22; 698,13–14; 866,5; 948,1; 960,26
4,16 578,26–27

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

5,2 694,25
5,7 722,30
5,8 963,14
5,9 42,13–14
5,15 44,4–6; 482,5–7; 578,26; 608,7–8
5,16 462,11–12
5,20 672,28; 965,10–11
5,28 922,23–24; 965,14
5,29–30 482,10
5,34 792,1–2
5,39 965,20–21
5,41 782,26
6,24 916,5–7; 920,8–9; 932,14; 942,26
7,6 746,31
7,7 428,23–24
7,14 966,6
7,15 610,19
7,16 624,21
7,21 720,32–33
7,23 604,22
7,24–25 10,2; 46,18–19
8,12 10,7; 44,23
8,26 236,2–3
9,9–13 786,11–13
9,20–22 302,11–14; 476,28–29; 678,1–2
9,20–21 406,27–408,2
9,34 418,18–19; 934,13–14
10,1 58,3–4
10,8 58,3–4; 932,9–10; 938,17
10,16 690,19–20
10,30 234,12
10,38 965,19
11,8 918,3
11,17 552,5[J/K]
11,19 554,1–2
11,27 730,30–732,1
12,39 330,11–12
13,14 712,21–22[(+L)]
13,15 656,21
13,24–30 876,3–5
13,25–30 926,13–23
13,25 40,4–5; 264,2; 860,6–7
13,29 184,1
13,36–40 732,22–23; 874,19–20; 876,3–5
13,36–39 926,13–23
14,7. 9 384,3
14,15–21 550,10[J/K]
15,8 732,29–734,1[(+L)]
15,21 318,11
15,32–39 550,10[J/K]
16,4 330,11–12
16,13 476,27–28
16,18 40,8; 184,2–4; 458,19–20; 624,4; 746,2; 748,25–750,1; 930,5–6. 17–18
16,19 184,4–6
16,24 694,22–23
17,2 742,22–23
17,6 732,7
18,3 672,28
18,6–10 474,15–17
18,6 452,13; 456,7; 682,11–13; 746,29–31; 872,29–30
18,16 420,24–25
18,20 464,25–26; 963,16–17
19,21 965,18–19
19,27 782,29
19,28 690,8; 760,11–12
20,1 774,13–14
20,26–27 965,16–17
21,31 950,12
22,13 10,7; 44,23
22,37–40 178,19–20
22,37 368,1
23,6–7 864,5–6
23,7 770,20
23,13. 15 694,24
23,23 720,20–21
23,27 624,21–24
24,24 874,17
24,29 318,6–8
25,12 612,9
25,30 10,7; 44,23
25,31 760,11–12
25,40 722,30–31
25,41 44,23–24

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

26,15 934,14–16
26,26–28 670,17–20; 672,29–674,3
26,30 550,18–19[J/K]
26,51 48,5–6
26,55 550,16–17[J/K]
26,56 552,7–8[J/K]
26,67 322,4–5
26,69–75 384,1–2. 4
27,24 108,6
27,29–31 322,3–9
27,30 322,15–16; 552,12[J/K]
27,34 322,12–13; 552,12–13[J/K]
27,45 552,10[J/K]
27,48 322,12–13; 552,12–13[J/K]
28,2 288,14–15
28,9–10 762,18–19
28,16–17 762,21–22
28,18 448,18
28,20 464,22–23; 618,26; 820,20–21; 888,15–16 (*cf.* 19)

Mc.
1,6 786,27–28
1,10 566,19–20; 886,28
1,12–13 542,2–3
1,24–25 690,14–16
2,14–17 786,11–13
3,11–12 690,14–16
4,26 552,22[J/K]
5,7–8 768,33–770,1
5,25–34 302,11–14; 476,28–29; 678,1–2
5,25–33 406,27–408,2
6,23. 26 384,3
6,35–44 550,10[J/K]
7,6 732,29–734,1[(+L)]
7,24 318,11
8,1–10 550,10[J/K]
8,27 476,27–28
8,34 784,1
9,35 965,16–17
9,42 746,29–31
9,48 914,9–10; 954,9–10
10,19 965,20
10,45 248,1–2
12,30 368,1
13,22 874,17
13,24–25 318,6–8
14,22–24 670,17–20
14,26 550,18–19[J/K]
14,48 550,16–17[J/K]
14,50 552,7–8[J/K]
15,19–20 322,3–9
15,19 322,15–16; 552,12[J/K]
15,33 552,10[J/K]
15,36 322,12–13; 552,12–13[J/K]
16,19 760,11

Lc. *cf. etiam sub 2* (*latina*)
1,2 210,6–7
1,11 288,14–15
1,26–28 288,14–15; 678,25–27; 738,17–18
1,28 386,22
1,31–32 738,18–20
1,35 406,25–26; 690,5
1,41 378,4
1,69–71 886,6–7
1,69 246,8–9
1,74–75 872,24–25
1,78–79 246,2–5
1,78 896,14; 952,13
1,79 578,26–27; 870,14–15
2,1–14 434,22–24
2,4. 7 352,14–15
2,10 870,17
2,12 660,23
2,20 406,22–23
2,22–35 436,1–2
3,5 38,10–11
3,9 48,6–7. 8
3,11 965,18
3,17 482,10–13
3,22 566,19–20; 886,28
4,1–2 542,2–3
4,8 372,2–3. 10–11; 442,22; 698,13–14; 866,5; 948,1; 960,26
4,11 482,8; 892,6–7
4,41 690,14–16

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

5,11 782,29
5,27–32 786,11–13
5,32 422,21–22
6,29 782,25–26; 965,20–21
6,48 10,2; 46,18–19
7,32 552,5[J/K]
7,34 554,1–2
7,36 550,7–8[J/K]
7,48–50 58,25
8,5. 11 552,22[J/K]
8,28–29 768,33–770,1
8,43–48 302,11–14; 476,28–29; 678, 1–2
8,43–47 406,27–408,2
9,1–2 58,3–4
9,12–17 550,10[J/K]
9,23 784,1
10,18 430,21–22; 880,29–31
10,27 368,1
11,9 428,23–24
11,18 418,18–19; 934,13–14
11,37 550,7–8[J/K]
12,7 234,12
12,47 540,19–20
13,25 612,9
14,1 550,7–8[J/K]
15,4–10 58,26–60,2
15,4–5 42,9–10
15,7. 10 68,13–14; 952,14. 31
15,11–24 952,25–26
15,13 58,25
15,18. 21 58,24–25
16,13 916,5–7; 920,8–9; 932,14; 942,26
17,3–4 384,4–5
18,20 965,20
19,2–8 786,13–15
20,46 864,5–6
22,19–20 670,17–20
22,39 550,18–19[J/K]
22,50 48,5–6
22,54 550,16–17[J/K]
23,36 552,12–13[J/K]
23,40–43 58,25–26
23,44 552,10[J/K]
24,13–31 762,19
24,39 662,10 (*cf.* 18–19); 694,29
24,44 190,6
24,47 960,4
24,49 612,22–23; 630,23–24; 926, 18; 960,4–5

Ioh. *cf. etiam sub 2* (*latina*)
1,1 552,21[J/K]; 562,7
1,3 234,11–12
1,9 604,3–4
1,12 820,22
1,14 552,23[J/K]; 570,9–10; 648,18; 662,23; 696,6; 758,14–15
1,17 344,9–12; 552,23[J/K]; 610,7
1,18 266,7; 444,20; 464,7; 648,21; 658,15; 692,27; 694,20; 742, 31
1,29 176,16–17; 240,21; 344,13–14; 434,14–15; 620,23–622, 1; 786,28–29
1,32 566,19–20; 886,28
1,33 736,10–11
2,16 914,10–11
3,13 694,10–11
3,14 362,21
3,29 656,14
4,6–7 668,31–32
4,6 266,10; 554,3–4
4,11–12 554,4
4,14 744,15; 746,12; 882,16
4,23–24 446,29; 464,7–8; 470,11
4,23 616,6; 636,23; 688,9–10; 690,26; 696,3–4; 728,1; 746,2
4,24 542,18; 566,16–17; 616,6; 636,23; 690,26; 692,26–27; 696,3–4. 7–8; 728,1; 746,2
4,35 316,18
5,37 692,27–28; 694,21. 26
5,39 454,10–11
6,5–13 550,10[J/K]
6,33–35 882,15
6,35–58 552,22[J/K]
6,53 672,27–28

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

6,56 672,28–29
7,18 636,27
7,24 48,2; 928,16–17
8,10–11 58,25
8,12 264,18–19
8,31 694,23–24
8,40 266,13–14
8,44 558,18–19
8,46 702,14–15
10,1–2 180,1–3
10,9 180,4; 552,22$^{J/K}$; 878,13
10,11 42,9
10,27 492,1; 878,10–11
10,30 266,15; 396,14
10,31–33 668,32
11,7 660,17
11,11 762,16
11,14–15 762,16–17. 30–31
11,15 660,18–19
11,25 264,18; 552,22 *et* 23$^{J/K}$
11,51–52 754,20–21
11,52 242,12
12,31 702,15
14,6 180,1; 264,18; 552,22 *et* 23$^{J/K}$; 558,17; 760,21 *app. crit.*; 878,18–19
14,27 688,4; 784,8–9; 926,6–7
14,28 736,10–11
14,30 702,15
16,11 702,15
16,13 478,18
16,32 552,7–8$^{J/K}$
16,33 884,10–11
17,3 8,15; 18,3; 42,4–5; 56,21; 222,2; 270,16; 562,2–3
17,20 820,22
18,10 48,5–6
18,12 550,16–17$^{J/K}$
18,15 554,15
18,36 550,18$^{J/K}$
19,3 322,5
19,23 894,28; 930,4–5
19,26–27 554,15–16; 558,15–16
19,28 266,10
19,29 322,12–13; 552,12–13$^{J/K}$
19,34 324,1. 3–4; 552,12$^{J/K}$; 672, 10–11
20,19–22 926,5–7
20,25 322,10
20,26–29 762,20–21
20,29 692,28–29
21,15–18 184,8–9

Act. *cf. etiam sub 2* (*latina*)
1,3 694,29–30
1,8 630,24
1,9 742,9–10
1,10–11 258,14–15; 762,24–26
1,11 702,7–8; 742,11–13
1,16 550,16–17$^{J/K}$
2,37 969,18
4,12 448,12–13
4,13 250,23
5,5. 11 410,1
5,12 476,11–12
5,15 476,16–17
6,4 790,28–29
7,55 760,11
8,9–24 952,4
8,18–23 932,23; **936,8–15^{x}**; 964,22–23
8,20 938,19–20
8,21 934,20–21
8,23 620,4; 668,6; 712,5; 746,14
9,3 186,20–21
9,15 8,22–23; 440,9
10,15 314,24–25
10,38 672,8
11,9 314,24–25
13,8 882,21–22
13,10 666,26
13,16 8,14
13,22 950,7–8
13,26 8,14
13,34 950,8–9
13,46 752,9–10
14,3 930,8–9
14,8–10 326,4–5
16,3 470,20–21
16,16 680,19

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

16,17–18 770,1–3
17,6 872,30–31
17,29 466,24–26
18,6 752,9–10
19,12 476,16–17
20,26 932,20–21
20,27 932,24
20,28 470,16; 636,8–9; 706,12; 886,3
20,29–30 708,2–3
20,29 610,19; 748,1
20,32 930,8–9
20,33 902,10
20,34 916,11–12
20,35 902,10–11
21,17–19 864,11–14
21,24–26 470,20–23
21,39 464,30
22,6–10 8,20–21
26,14 866,17
28,27 656,21

Rom. *cf. etiam sub 2* (*latina*)
1,2 484,22–23
1,3–4 738,16–17
1,8 186,23–24
1,18 696,25–26
1,20 458,25–26
1,21–22 338,18–19
1,21 700,4–5
1,22–23 472,11–12
1,23 698,4. 19. 25–26. 28–30; 959,6–7. 15–16
1,25 436,20–21; 438,4–5; 470,5; 602,21–22; 612,19; 626,25; 698,20. 25–26. 34; 959,7–8. 23
1,28–30 959,16–19
1,28 658,21; 668,25; 700,12–13; 732,25–26; 740,23; 760,28
1,30 406,11; 736,14; 784,27; 862,11
3,13 780,4–6
3,14 38,17; 858,26–27
3,20 470,20–21
3,24 944,16–17
4,17 610,22–23
5,5 248,8; 392,2–3
5,13–15 880,27–29
8,8–9 744,6–7
8,9 756,17
8,11 362,2; 860,16
8,21 959,30–960,1
8,24–25 704,18–19
8,29 740,20–21
9,5 632,24–25; 692,14–15; 696,9; 716,23; 762,14; 786,9; 930,21
9,19 38,12
10,3 696,26; 706,21; 746,17
10,10 472,33–34; 654,14; 656,19–20; 734,6–7
10,15 870,19–20
10,17 462,25; 698,22–23
10,18 236,10–11; 284,7–8; 470,15–16; 608,9–10; 686,1–2; 858,11–12
11,10 608,6–7
11,16 256,24–25; 576,1; 670,15
11,29 616,24
11,36 888,1
12,1 656,15; 882,8
12,5 860,22; 872,3
13,10 344,11–12
13,14 858,29
14,5 452,2–3; 666,27
14,8 686,30
14,10 194,8–9; 278,4
14,11 868,1
14,13 920,21–22
14,17 774,13–15
15,4 310,17
15,6 478,19–20
15,19 959,4
15,33 954,23
16,20 954,23

1 Cor.
1,8 10,24; 430,11–12
1,24 42,4; 884,34

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

2,4 890,12–13
2,8 738,9–10
2,10 242,19–20
2,13 890,12–13; 963,24
3,11 178,18–19; 884,27
3,12 672,21–22
3,16 860,16
3,17 246,9–10
4,7 700,24
4,15 186,21
5,11 752,11
6,2 690,9
6,9 902,15
7,18–19 470,20
7,20 916,7–8
7,37 48,2
7,40 756,17
8,6 328,1–2; 466,28–30
9,16 604,9–10
9,22 604,5–6
9,27 8,23–24
10,4 10,2; 46,18; 930,4
10,11 484,21–22; 710,4
10,19–20 686,23–25
10,20 266,29; 456,28
10,23 922,25
10,31 922,19–20
10,32 918,13
10,33 *uide sub 2* (*latina*)
11,2 824,23–25
11,3 634,13; 872,3
11,23–26 674,5–11
11,23–25 670,17–20
11,24–26 474,2–4
12,7–8 963,21–22
12,11 674,18; 882,23–24; 898,19
12,12 860,22
13,4–5 454,13–14
13,12 704,15–16
14,22 330,9
15,25–27 190,8; 894,16
15,42 961,11
15,45–47 702,22–23
15,47 694,14

2 Cor.
1,3 428,8
1,19 40,6–7
1,22 888,28–29
2,6–8 952,23–24
2,14 240,6
2,15 944,18; 954,9
2,17 828,3
3,5 242,9–10
3,18 892,14
4,2 482,23; 646,20–21
4,4 882,21
4,6 820,17; *cf. sub 2* (*latina*)
4,10 720,27–28
4,13 756,18–19
5,4 732,3–4
5,5 888,28–29
5,6 704,12–13
5,7 698,21–22; 700,30–31; 704, 11. 25–26
5,16 698,20–21; 700,29–30. 34–702,1 (*cf.* 11. 12). 27; 740,3–4; 744,2–3
5,20 242,19
6,2 250,13; *cf. sub 2* (*latina*)
6,14–15 460,4–5; 959,25
6,14 722,17–18
6,16 362,4; 436,19; 468,16; 484,23
8,7 928,3
9,15 486,20–21
10,4–5 630,11–12. 20–21
10,5 604,16
10,6 252,14
11,2 888,28
12,1–4 760,22
12,2 900,2–3; 926,8–9; 959,3
12,4 8,21–22; 882,18–19; 900,2–3; 926,8–9; 959,3–4
12,14 902,15–16
13,1 420,24–25

Gal.
1,8–9 898,12–13
3,1 969,18
3,2. 5 446,21

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

3,23 965,10
3,27 858,29
4,21 965,10
5,1 458,27
5,7 969,18
5,17 458,15
5,18 965,10
5,19 460,23
5,20 10,18–19
5,22–23 954,6–7
6,7 908,16–17
6,14 476,1–2
6,16 892,10–11

Eph.
1,3 428,8
1,13 16,5; 398,19; 456,21; 882,21; 926,25
1,17 820,17
1,21 758,6
1,22–23 872,2–3
2,14 42,11–12; 246,16–17; 280, 12–13; 480,4–5; 870,10; 894, 21–22; 926,9–11
2,17 954,23
2,18 464,8
2,20 242,6–7; 364,11–12; 750, 21–22; 926,14
2,21 750,1–2
3,8–9 882,24–27
3,9 462,23–24; 960,1
3,10 644,11–12
3,17 948,23–24
4,5–6 468,7–8
4,5 10,8–9; 242,28
4,11–12 630,9–10; 632,7–8
4,14 630,11–12. 21
4,15–16 10,16–17; 242,11–12
4,15 634,13; 860,21; 872,3; 884, 27; *cf. sub 2* (*latina*)
4,16 48,9–10
4,29 610,10
5,23 858,6; 884,27
5,27 464,28–29; 634,14–15; 656, 14–15; 820,19
6,5 248,22
6,11 54,6; 234,20–21; 630,11–12. 16. 21; 728,20; 730,3; 754, 19. 22; 770,10; 778,29
6,14 40,2–3; 178,8–9; 242,1–2; 688,13
6,17 240,4–5; 480,3; 604,1–2. 18–19; 718,10; 786,3; 926, 27; 930,9
6,19 250,25–26

Phil.
1,6 430,11–12
1,23 690,25
2,2 188,22; 190,4–5. 10; 248,9; 276,21
2,6–7 256,20–21
2,6 730,29; 768,4
2,7 266,4; 546,15; 730,28; 768,4
2,9 438,9; 468,2–3
2,15–16 782,16–17
2,15 950,15
3,1 876,8–9; 948,16–17
3,3 882,8
3,18 474,21
3,21 690,9; 702,18–19; 704,4; 742,24–25
4,4 876,8–9
4,5 416,4
4,7 10,19–20; 242,29–30; 246, 18–19; 450,5; 710,19

Col. *cf. etiam sub 2* (*latina*)
1,13 959,30–960,1
1,15 656,25
1,16 258,28; 444,5
1,18 10,16
1,19–20 486,12–13
1,20 882,28–29 (*cf.* 30–31)
2,8 708,3–4
2,9 690,5–6
2,18 656,22
3,1–2 963,10
3,15 710,19
3,17 440,6–7

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

3,22 224,17; 226,15; 754,2; 784, 25; 786,34; 966,8
4,3 38,4
4,5 918,13
4,6 610,9–10; 650,21–22

1 Thess.
1,8 252,30
1,9 458,26–27; 959,23
4,12 918,13
4,16 258,16–17

2 Thess.
2,15 114,23–24; 284,10; 706,12; 710,8–9; 750,17; 824,23–25; 828,4; 872,12; 926,11–13
3,5 406,18–19
3,6 284,10; 706,12; 710,8–9; 750,17; 828,4; 872,12

1 Tim.
1,9 965,8
1,15 360,8
1,17 470,10; 896,4–5
2,3 10,10; 722,13–14; 866,9–10
2,4 50,5–6; 308,15; 318,18–19; 716,22; 776,17–18; 959,22–23; *cf. sub 2* (*latina*)
2,6 422,24–25
2,9–10 726,31–34
3,2 934,23–24; 952,15
3,7 662,14–15
3,15 468,17
3,16 464,1; 882,11–12 (*cf.* 13. 17). 27
4,10 744,10; 866,27; 886,27–28
5,4 10,10; 722,13–14; 866,9–10
5,14 234,21
5,24 908,4–5
6,15 961,28–29
6,16 690,6
6,20 116,1; 440,24; 710,9; 750, 17–18; 786,1–2

2 Tim.
1,9 734,21
1,14 362,2; 440,24
2,9 12,7; 764,11
2,12 690,8
2,15 16,5; 398,19; 456,21; 882,21; 926,25
2,16 710,9; 750,17–18
2,17 872,17
4,1 436,11–12
4,3 624,26; 698,27; 712,23; 960, 20
4,7 180,23; 184,25

Tit.
1,2 40,8; 734,21
1,8 934,24
1,9 934,25–26
2,13 470,14–15; 486,10–11; 592, 6; 646,29–30; 926,4–5
2,14 944,15–17
3,9 750,17–18
3,10 116,1

Hebr. *cf. etiam sub 2* (*latina*)
1,1–2 614,3–6
1,1 932,4
1,2 614,5; 734,21–22
1,3 760,15–16. 25; 870,4
1,7 544,2–3
2,1 944,6–7
2,9 258,11
2,14 444,22–23
3,6 468,19–20
4,14 856,9
4,15 444,23–24; 446,1–2; 546,16; 576,2–3; 768,5; 872,23; 959, 29
6,8 672,22
6,19 764,13
7,11 632,5–6
7,25 484,20
8,1 476,3
8,5 288,16–17

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

8,8 616,13; 780,9
8,13 632,3
9,1–5 **286,25–288,2$^{\alpha}$**
9,3–7 546,18–22
9,3 440,3
9,4–5 470,27–28
9,4 366,9. 10–11. 14. 16; 438,19. 21
9,5 288,4 (*cf.* 7–8. 9); 440,4
10,1 344,9–12
10,26 50,5–6; 308,15; 318,18–19; 716,22; 776,17–18; 959,22–23
11,3 704,23–24
11,4 882,23
11,9 892,12–13
11,21 356,3–4; 464,9–10; 864,16
11,25–26 782,30–784,1
11,38 690,9–10
12,2 630,5; 632,2
12,4 460,28
12,15 916,19; 965,10
12,22 896,21–22
12,24 882,23
13,5 900,2; 932,5; 948,9
13,7 462,16–17
13,15 468,9–11
13,16 920,25
13,21 10,10; 792,9–10; 866,9–10

Iac.
1,7–8 734,5–6
1,26 790,27
2,1 738,9–10
2,11 965,20
2,26 720,31
3,8 760,6–7
5,1–3 722,21–24

1 Petr.
1,3 428,8
1,4 376,13
1,12 898,12
1,13 40,2–3; 178,8–9; 242,1–2
1,14 250,28; 480,10; 598,11
1,18–19 944,7–9
1,20 946,16
2,5 268,1
2,9 602,22–23; 858,29; 870,4–5; 896,22–23; 944,16$^{(+L)}$
2,21 782,23–24
2,22 702,13–14; 744,11
2,23 782,24–25
2,25 42,9–10
4,1 960,1
4,15 752,1 *app. crit.*
5,2–4 902,23–26; *cf. etiam sub 2* (*latina*)
5,4 376,13

2 Petr.
1,11 962,2
1,12 930,4
2,22 664,19–20; 770,5–6; 786,17
3,3 624,26; 694,4; 698,27; 712, 23; 960,20
3,16 694,3–4; 959,26–27

1 Ioh.
1,1 550,6$^{J/K}$; 662,9–10. 18–19
1,2 966,6
1,5 550,24$^{J/K}$
1,8 384,8
2,2 698,11–12
2,19 706,25–708,1$^{(+L)}$
2,25 966,6
4,1 708,4–5
4,9 614,3–6
5,4 458,18
5,16–17 904,4
5,20 8,15; 18,3; 42,4–5; 56,21; 222,2; 270,16; *cf. sub 2* (*latina*)

Apoc.
1,8 598,5
22,18–19 480,15; 482,25–26; 598,16–17; 822,15–16; 874,22

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

2. ***latina***

(*respic. paginae* 1–7, 89 *et* 119–173,3 [*dextrae*]; *cf. supra p. 978*)

uetus testamentum

Gen.

1,26–27	129,15; 157,2–3
2,7	129,15–16
2,19–20	129,17–19
4,4	129,19–22
8,20	129,23–24
22,9	129,25
28,12–13	129,26–131,1
28,17	131,3
28,18–19	131,1–3
31,13	131,6
47,31	131,10–11

Ex.

20,4	3,2–5
25,10	157,13–14
25,17–18	131,16–19
25,20–22	131,19–21
26,1–6. 14	131,21–22
26,15	157,13–14 (*cf.* 156,14 *app. crit.*)
38,6	157,17–159,1

Leu.

26,1	157,12

Num.

21,8–9	133,3–5

Deut.

4,16–18	3,2–5

3 Reg.

6	133,13–14

Ps.

4,7	135,7
19,10	171,20–22
25,8	135,2–3
26,8	135,5–6
44,13	135,6
68,10	3,15
73,12	3,9
83,10	119,10
95,6	135,2
113,12	3,2–5
126,4	3,17

Prou.

8,15–16	171,23–24
31,17	3,15

Is.

6,2	157,17–159,1
19,19–20	133,17–135,1
40,1–2	6,2–3
40,9	3,13–14
58,1	3,14

Ier.

3,15	6,6

Mal.

2,7	6,3–4

nouum testamentum

Mt.

13,29–30	6,21–22
13,29	165,15
16,18	6,23; 165,16–18
16,19	3,20; 123,1–2; 165,18–20
18,7	127,17–18
18,20	6,10–11

Lc.

11,33	3,15
12,35	3,15
15,20–22	89,23–25 (*Rufin. hist.*)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Ioh.
1,9 119,7
4,24 129,10–11
7,18 121,3–4
10,16 129,4
14,6 127,18
21,15–17 3,18–19

Act.
12,7 3,14–15
20,28 6,6–7

Rom.
1,14 1,18
11,13 1,19
15,19 6,5–6

1 Cor.
10,33 89,14–15 (*Rufin. hist.*)

2 Cor.
4,6 119,6
6,2 125,12–13

Eph.
4,15 6,24

Col.
1,13 119,6
1,19–20 119,7–9
2,9 119,7–8

1 Tim.
2,4 5,20–21

Hebr.
9,1–7 157,14–16
9,3 157,17
11,21 131,10–11

1 Petr.
5,2 6,6

1 Ioh.
5,20 6,25

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

B. ***fontes et testimonia***

1. ***graeca***

acta Iohannis (ed. Junod/Kaestli; CANT 215,I)
(BHG 901) c. 27 l. 1 – c. 28 l. 6: **548,10–550,3**$^{\alpha}$
(BHG 909) c. 93 l. 1 – c. 95 l. 22: **550,5–552,6**$^{\alpha}$
c. 97 l. 1 – c. 98 l. 12: **552,6–23**$^{\alpha}$

Agatho papa: *uide concilia* (CPolitanum III [a. 680/681])

Amphilochius Iconiensis
encomium s. Basilii Magni (CPG 3252; BHG 260z), fr. XI (p. 236) Datema: **718,13–15** (*cf.* 31–720,1)
fr. XVIII (de falsis superscriptionibus haereticorum [*?*]) (CPG 3245,18) = fr. X (p. 235–236) Datema; p. 400 Junod/Kaestli; p. 302–304 Bonnet/Voicu (SC 553, 2012): **558,7–19**$^{\alpha}$

Anastasius I. Antiochenus
epist. ad scholasticum (fragmentum) (CPG 6954, *cf.* 6957°)
p. 136,1–137,5 Sakkos; PG 89, 1405 C–1408 A: **370,24–372,7**$^{\alpha}$ (*cf. e. g.* 372,16–17)
p. 136,8–137,3 Sakkos; PG 89, 1408 A 4–10: 442,20–23
ad Symeonem Bostrensem (fragmenta) (CPG 6955)
p. 140,1–12 Sakkos; PG 89, 1405 A 1–11: **374,1–8**$^{\alpha}$
p. 141,5–9 Sakkos; PG 89, 1405 A 11–B 2: **374,8–12**$^{\alpha}$; 684,2–6; 748,3–4
cf. 678,14–15

Anastasius apocrisiarius (*?*)
dialogus Maximi cum Theodosio ep. Caesareae in Bithynia (ed. Allen/Neil; CPG 7735; BHG 1233)
l. 5–6 (p. 73): **340,14**$^{\alpha}$
l. 460–467 (p. 115–117): **340,16–342,1**$^{\alpha}$ (*cf.* 8. 21)
l. 464–467 (p. 117): 788,31–790,1
l. 646–651 (p. 133): **342,2–6**$^{\alpha}$
cf. 342,18–19$^{\alpha}$; 678,15 (Μάξιμος)

Anastasius Sinaita
uiae dux (ed. Uthemann; CPG 7745)
X 2,5 l. 51–52: 266,10
XIII,2 l. 43–46: 444,26–28

(Ps.-)Anastasius Sinaita
disputatio aduersus Iudaeos (CPG 7772)
PG 89, 1233 C 5–8. 10–12: 354,2–7

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

—, 1233 C 8–9. 12–D 3: 356,2–5
—, 1233 D 6–1236 A 3: 350,15–352,1
florilegium aduersus monotheletas (CPG 7771), c. 2 l. 63 Uthemann: 260,8
de haeresibus (CPG 7774), § 15 l. 20–23 (p. 82) Uthemann: 710,24–30

anonyma opera:
dialogus Iudaei et Christiani (*excerpta*): **544,25–546,26$^{\alpha}$**
aduersus iconoclastas (CPG 8121), c. 13 *et* 15, PG 96, 1360 B 11–14 *et* D 2–7 (= PG 109, 513 B 1–4 *et* C 5–10): 546,8–16

uide acta Iohannis; canones apostolorum; constitutiones apostolorum; *florilegia*; miracula …; Νουθεσία γέροντος; passio …; typicon magnae ecclesiae; uita …

cf. etiam (Ps.-)Anastasius Sinaita; (Ps.-)Athanasius Alexandrinus; (Ps.-)Basilius Caesariensis; (Ps.-)Cyrillus Alexandrinus; (Ps.-)Dionysius Areopagita; Episcopi orientales; (Ps.-)Felix III. papa; (Ps.-)Gelasius Cyzicenus; (Ps.-)Germanus I. Constantinopolitanus; (Ps.-)Gregorius II. papa; (Ps.-)Gregorius Nazianzenus; (Ps.-)Iohannes Chrysostomus; (Ps.-)Iohannes Damascenus; (Ps.-)Pamphilus Caesariensis; (Ps.-)Sophronius Hierosolymitanus

Antipater Bostrensis
contradictiones in Eusebium ep. Caesareae (fragmentum) (CPG 6687a)
PG 85, 1792 C 16–1793 C 11: **562,24–564,26$^{\alpha}$**
homilia in mulierem quae fluxum sanguinis passa est (fragmentum) (CPG 6683)
PG 85, 1793 C 12–D 7: **302,9–14$^{\alpha}$**

Apollinaris Laodicenus, contra Sabellianos (CPG suppl. 3674): *uide* Basilius Caesariensis

Arcadius ep. Cypri (*?*)
uita Symeonis Stylitae iunioris (ed. van den Ven; CPG 7984 [= 7369]; BHG 1689)
c. 118: **404,15–408,3$^{\alpha}$**
c. 158: **408,5–410,3$^{\alpha}$**

Asterius Amasenus
homilia I (de diuite et Lazaro) (ed. Datema; CPG 3260,1)
c. 4 p. 8–9: 722,3–11
c. 4,2 p. 9,10–11: **722,9. 11**
homilia XI (in Euphemiam) (ed. Datema; CPG 3260,1; BHG 623–623a)
c. 1–4 p. 153,3–155,17 (*cf.* p. 4–8 Halkin): **304,2–308,4$^{\alpha}$** (*cf.* 308,9–10); *cf.* 969,12$^{\alpha}$
c. 2–4 p. 153,16–155,17: **724,5–726,22**
c. 3,3 p. 154,19–24: 308,25–26
c. 4,4 p. 155,16–17: 310,3–4

Athanasius Alexandrinus
epist. ad Adelphium (CPG 2098), c. 8, PG 26, 1081 D 1: **716,18**
epist. ad Marcellinum (CPG 2097), c. 11, PG 27, 21 C 2–5: **790,3–5**

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

epist. ad Rufinianum = canon 3 (ed. Joannou II; CPG 2107)
p. 76,16–18: **80,23–24**$^{\alpha}$ (*cf.* 74,16–17; 80,19)
p. 77,17–79,19: **80,24–82,19**$^{\alpha}$; 90,25–92,1$^{\alpha}$
p. 78,7–16: **82,29–84,3**$^{\alpha}$ (*cf.* 82,27–28)
p. 78,7–11: 228,18–19
expositiones in psalmos (CPG 2140, *cf.* C 32), in ps. 79, PG 27, 360 B 8–C 6: 472,1–2
oratio III contra Arianos (ed. Metzler/Savvidis, AW I/1,3 [2000]; CPG 2093)
c. 1 (§ 1) l. 1: **396,6**$^{\alpha}$
c. 5 (§ 3–5) l. 13–22: **396,8–17**$^{\alpha}$
c. 5 (§ 3) l. 16–17: 682,28–684,1
c. 5 (§ 5) l. 21–22: 684,1–2; **748,6–7**; 826,17–18
oratio contra gentes (ed. Thomson; CPG 2090)
c. 13 l. 26–28: **716,16–18**
c. 34 l. 24: 786,19
c. 44 l. 32 – c. 45 l. 11: 460,1–4
oratio de incarnatione uerbi (ed. Thomson; CPG 2091)
c. 1 l. 1: **149,2** (*lat.*)
c. 14 l. 1–5: **149,2–6** (*lat.*)
de synodis Arimini et Seleuciae (CPG 2128), c. 17 § 3 Opitz: 562,4–5; *cf.* 736,11–12
locus non inuentus (*cf.* Ioh. Dam. exp. fid., c. 88 l. 46–48 Kotter II): **264,24–26**

(Ps.-)Athanasius Alexandrinus
epist. ad Eupsychium (CPG 2163): *uide* Atticus Constantinopolitanus
fragmentum sermonis de imaginibus (CPG 2259)
PG 28, 709 A 3–12: 350,15–352,3
—, 709 B 10–C 9: 396,8–17
ad imperatorem Iouianum (CPG 2253), l. 14–16 (p. 300) Bizer; PG 28, 532 A 13–14: 664,4–5. 10
narratio de imagine Berytensi (CPG 2262; BHG 780–782), PG 28, 805–812 (*cf.* 797–805): **316,16–330,2**$^{\alpha}$
quaestiones ad Antiochum ducem (CPG 2257)
qu. 39, PG 28, 621 B 1–6: 350,15–352,1
—, 621 B 6–9: 356,2–5
—, 621 C 1–8: 358,9–12
—, 621 C 8–15: 380,12–382,1; 584,16–25
qu. 41, PG 28, 624 A 15–B 5: 352,1–3
contra Sabellianos (CPG 2243): *uide* Basilius Caesariensis

Atticus Constantinopolitanus
epist. ad Eupsychium (CPG 5655 [*olim* 2163]), fragmentum gr., ed. Geerard/Van Roey
p. 78; PG 26, 1245–1248: **738,1–21** (*cf.* 736,28–29)

Basilius Caesariensis
epistulae (ed. Courtonne [= C.] I–III; CPG 2900):
epist. 2 (ad Gregorium), c. 3 l. 1–6 (C. I); l. 79–83 (p. 161) Rudberg: **714,21–25**

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

epist. 53 (ad chorepiscopos) = canon 90 (ed. Joannou II; *cf.* CPG 2901,2)
c. 1 l. 24 – c. 2 l. 4 (C. I); p. 177,11–21 Jo.: **938,29–940,3**[x]
c. 1 l. 26 (C. I); p. 177,14–15 Jo.: 936,1
epist. 55 (ad Paregorium presb.) = canon 88 (ed. Joannou II; *cf.* CPG 2901,2)
p. 141–142 (C. I); p. 169,18–172,9 Jo.: 918,13–16
epist. 99 (ad Terentium comitem), p. 214–218 (C. I): 76,22–24[α]; *cf.* 230,14
epist. 188 (ad Amphilochium) = canon 1 (ed. Joannou II; *cf.* CPG 2901,1)
c. 1 l. 65–89 (C. II); p. 97,20–99,12 Jo.: **72,22–74,15**[α]
epist. 240 (ad Nicopolitas) = canon 95 (ed. Joannou II; *cf.* CPG 2901,4)
c. 3 l. 7–18 (C. III); p. 197,5–24 Jo.: **108,2–9**[α] (*cf.* 11–12. 21–22)
epist. 251 (ad Euaesenos)
c. 3 l. 22–26: **74,23–25**[α]
c. 3 l. 37–40: **74,25–27**[α]
c. 4 l. 24–25: 42,23–24; 828,2
epist. 263 (ad occidentales), c. 3 l. 1–28: **76,2–21**[α]
(Ps.-)Bas., epist. 360 (ad Iulianum imp.), p. 220 (C. III): **139,1–11** (*lat.*); **402,1–12**[α]
uaria opera (enarratio in prophetam Isaiam *uide in fine*):
aduersus Eunomium libri (ed. Sesboüé/de Durand/Doutreleau; CPG 2837)
lib. I, c. 3 l. 9–10: 618,12–13
—, c. 6 l. 8–9: 964,14–15
lib. II, c. 3 l. 28–29: 674,29–30
—, c. 16 l. 9–10: 774,28
—, c. 19 l. 24–27: 696,27–28
de ieiunio homilia I (CPG 2845), c. 3, PG 31, 165 C 14–D 1: **658,5**; **750,15–16**
de ieiunio homilia II (CPG 2846), c. 4, PG 31, 192 A 1–2: **920,7–8**
liturgia (ed. Brightman; CPG 2905,2)
p. 327,23–328,20: 670,16–20
p. 329,21–27: **674,23–25**
p. 330,3–11: 674,25–27
in quadraginta martyres Sebastenses (CPG 2863; BHG 1205)
c. 1, PG 31, 508 B 2–4: **264,15–16**; **474,9–10**
c. 2, PG 31, 508 C 11–509 A 6: **688,20–690,2**
—, 508 D 2–509 A 6: **141,1–5** (*lat.*)
—, 508 D 2–509 A 4: **58,17–19**
—, 509 A 3–4: 462,3–4
—, 509 A 4–6: **462,2–3**; **716,3–4**
—, 509 A 10–12: **720,17–18**
c. 8, PG 31, 521 C 7–524 A 1: **58,20–21**
regulae breuius tractatae (CPG 2875)
n. 49, PG 31, 1116 C 5–6: **722,26–27**; **916,26–27**
n. 108–111, —, 1156 C–1157 A: 920,25–26
n. 220, —, 1228 B–D: 920,25–26
regulae fusius tractatae (CPG 2875)
n. 28 § 1, PG 31, 989 A 4: 84,21
n. 33, —, 997 A–1000 B: 920,25–26

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

contra Sabellianos (CPG 2869; *cf.* 2243, suppl. 3674)
c. 1, PG 31, 600 B 8–9: **398,17$^{\alpha}$**; **686,3**
c. 4, —, 605 D 7–608 A 13: **398,19–400,7$^{\alpha}$**
de spiritu sancto (ed. Pruche; CPG 2839)
c. 16,38 l. 47–52: 542,27–544,7
c. 18,45 l. 15–20: **398,7–10$^{\alpha}$**
— l. 15–16: 400,16–17
— l. 19–20: **266,23**; 396,19; 400,13–14; **432,20**; 682,27–28; **744,18–19**; **748,5–6**; 826,16–17
c. 29,71 l. 7–10: 824,23–25
— l. 22–23: 658,5; 750,15–16
Bas. (*?*), enarratio in prophetam Isaiam (CPG 2911)
c. 3 § 114, PG 30, 304 B 5 (= l. 23 [p. 323] Trevisan I, Torino 1939): 784,20
c. 8 § 220, —, 500 B 5–501 B 1 (= § 221 [p. 275] Trevisan II, *ibid.*): **938,11–26^{x}**

(Ps.-)Basilius Caesariensis
in Barlaam martyrem (CPG 2861; BHG 223)
c. 1, PG 31, 484 A 3: **412,13$^{\alpha}$**
c. 3, —, 489 A 4–B 4: **412,14–414,2$^{\alpha}$**
epist. 360 (CPG 2900): *uide* Basilius Caesariensis

Basilius Hierosolymitanus: *uide* epistula trium patriarcharum *eqs.*

Basilius Seleuciensis
homilia 39 (in s. deiparae annuntiationem) (CPG 6656,39; BHG 1112p)
c. 5, PG 85, 444 A 9–13: 892,8–10

canones: *uide concilia nec non* Athanasius Alexandrinus (epist. ad Rufinianum); Basilius Caesariensis (epist. 53, 55, 188, 240); canones apostolorum; Cyrillus Alexandrinus (epist. 56, 57); Gennadius Constantinopolitanus; (Ps.-)Pamphilus Caesariensis; Tarasius patr. CP (epist. II ad Hadr.); Theophilus Alexandrinus
cf. etiam canonum collectiones

canones apostolorum (= const. ap. VIII 47, ed. Metzger III p. 274–308; CPG 1740)
can. 6, p. 276 l. 20–21: 910,16–22; 965,5–6
can. 15, p. 278 l. 50–56: 910,11–16
can. 17, p. 278 l. 60–62: 952,5–6; 964,26–29
can. 20, p. 280 l. 68: 965,4–5
can. 27, p. 280–282 l. 85–87: 226,7–9; 964,29–31
can. 29, p. 282 l. 95–98: **904,18–21**; **936,4–6^{x}**; 964,20–23; *cf.* 950,1–3
can. 30, p. 282 l. 99–101: **900,23–25**; 965,2–4
—, p. 282 l. 99–100: **965,14–16**
can. 37, p. 286 l. 139–142: 906,7–8
can. 38, p. 286 l. 144–149: **912,15–18**
can. 42, p. 288 l. 178–179: 965,1–2

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

can. 43, p. 288 l. 180–181: 965,1–2
can. 52, p. 296 l. 259–262: **68,12–14$^{\alpha}$**
can. 54, p. 296 l. 267–268: 924,10–13
can. 60, p. 298 l. 283–285: 910,3–7
can. 81, p. 304–306 l. 365–368: 910,16–22

canonum collectiones (sc. Can. [Jo.], *Synag.*, *Synt.): uide in appendice β*
de codicibus collectionum adhibitis cf. part. III p. XVI–XIX. XXVI–XXVII

Christophorus Alexandrinus: *uide* epistula trium patriarcharum *eqs.*

codex Iustinianus: *uide* Iustinianus I. imp.

concilia et synodi:
(*de Synag.*, Jo. *cf. part. III p. XXVII, de lemmatum ordine supra p. 978*)

synodus Ancyrana (a. 314)
canones (CPG 8501), can. 19, *Synag.* tit. 34,2 p. 101,12–14 (= Jo. I 2 p. 70,4–8): 918,13–16

concilium oecumenicum Nicaenum I (a. 325)
canones (CPG 8513)
can. 3, *Synag.* tit. 28,1 p. 90,1–5 (= Jo. I 1 p. 25,19–26,4): 918,13–16
can. 4, *Synag.* tit. 7,3 p. 44,11–16 (= Jo. I 1 p. 26,7–18): **900,27–902,5**
can. 5, *Synag.* tit. 49,2 p. 149,14–17 (= Jo. I 1 p. 27,15–22): 906,7–8
can. 8, *Synag.* tit. 38,2 p. 113,11–19 (= Jo. I 1 p. 30,3–31,2): **68,20–70,6$^{\alpha}$**
can. 16, *Synag.* tit. 20,3 p. 74,1–8 (= Jo. I 1 p. 37,7–38,2): 910,11–16

synodus Antiochena (*ca.* a. 330)
canones (CPG 8536)
can. 3, *Synag.* tit. 20,6 p. 74,17–75,6 (= Jo. I 2 p. 106,22–107,18): 910,11–16
can. 20, *Synag.* tit. 49,3 p. 150,3–5 (= Jo. I 2 p. 120,5–9): 906,7–8
can. 25, *Synag.* tit. 5,4 p. 41,17–42,13 (= Jo. I 2 p. 125,4–126,15): 912,12–25

synodus Gangrensis (*ca.* a. 340–342)
canones (CPG 8554), epilogus, *Synag.* tit. 32,8 p. 98,13–15 (= Jo. I 2 p. 98,20–99,3): 916,16–918,3

synodus Laodicena (*ante* a. 380)
canones (CPG 8607), can. 4, *Synag.* tit. 14,9 p. 60,19–20 (= Jo. I 2 p. 132,3–5): 964,31–32

concilium oecumenicum Constantinopolitanum I (a. 381)
symbolum Nicaeno-Constantinopolitanum (CPG 8599), ACO II 1,2 p. 80,3–16 (*cf.* p. 128,2–14); p. 244–251 Dossetti: **822,18–824,6**

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

synodus Carthaginiensis (a. 419)
canones (ed. Joannou I 2; *cf.* CPL 1765)
can. 26, p. 242,4–21: 912,12–25
can. 33, p. 248,9–20: 912,12–25
can. 83, p. 323,4–324,7: 908,4–13

concilium oecumenicum Ephesenum (a. 431)
actio I (CPG 8675), ACO I 1,2 p. 17,25–26: 276,21–22
epist. synodi orientalium ad Pulcheriam et Eudociam augustas (CPG [8706] = 6318), ACO I 1,5 p. 132,11–13: 860,10–11
synodi epistula generalis (CPG 8717), ACO I 1,3 p. 28,3–7: 72,6–11
mandatum orientalium episcopis CPolim directis (CPG 8742), ACO I 1,3 p. 38,28: 928,21–22
definitio contra Messalianitas (CPG 8746), ACO I 1,7 p. 117,10–18: **78,3–11$^{\alpha}$**
epist. Cyrilli ad septem mandatarios (CPG [8789]): *uide* Cyrillus Alexandrinus (epist. 32)
Cyrilli apologeticus ad Theodosium imp. (CPG [8790]): *uide* Cyrillus Alexandrinus
canones (CPG 8800), can. 3, *Synag.* tit. 38,10 p. 116,11–16 (= Jo. I 1 p. 59,10–60,2): **72,6–11$^{\alpha}$**
epist. Cyrilli ad Iohannem Antioch. (CPG [8848]): *uide* Cyrillus Alexandrinus (epist. 39)
epist. Iohannis Antiocheni ad Cyrillum (CPG [8851]): *uide* Iohannes Antiochenus
relatio Iohannis Antiocheni ad imperatores (CPG [8853]): *uide* Iohannes Antiochenus
epist. Cyrilli ad Valerianum (CPG [8867]): *uide* Cyrillus Alexandrinus (epist. 50)
epist. Theodoreti ep. Cyri ad Iohannem Antiochenum: *uide* Theodoretus ep. Cyri

synodus Beryti (a. 448 [449?])
epist. Ibae ad Marim (CPG 8902,4): *uide* Ibas Edessenus

concilium oecumenicum Chalcedonense (a. 451)
actio I (CPG 9000)
ACO II 1,1 p. 56,2–7: **100,3–8$^{\alpha}$**
— p. 70,20–21: **226,23**
— p. 94,18–21: **86,24–27$^{\alpha}$**
— p. 115,25–28: **86,27–88,3$^{\alpha}$**
— p. 195,27–28: **88,3–4$^{\alpha}$**
actio II (III) (CPG 9001), ACO II 1,2 p. 70,7–13: 100,3–8
symbolum Nicaeno-CPolitanum (CPG 9001,2): *uide* concilium CPolitanum I (a. 381)
actio IV (CPG 9003), ACO II 1,2 p. 84,40–85,4: 100,3–8
actio V (CPG 9005): definitio fidei
ACO II 1,2 p. 128,2–14: 236,13–238,8; *cf. e. g.* 822,18–824,6
— p. 129,15: 268,22
— p. 129,23–31: 262,1–4
— p. 129,23–25: 662,30–31
— p. 129,27: 768,5
— p. 130,4–11: 776,14–21

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

actio VI (CPG 9007)
ACO II 1,2 p. 155,6–7: 778,2–4
— p. 155,9–28: 778,4–22
actio VII (CPG 9008): canones (ACO II 1,2 p. 158–163)
can. 1, p. 158,9–10: 898,4–900,3
can. 2, p. 158,11–19: **904,22–906,4; 942,8–17**^{x}; *cf.* 920,10–11; 950,1–3
can. 4, p. 159,10–23: 922,12–14
can. 10, p. 160,14–21: 910,11–16; 916,3–9
can. 19, p. 161,31–162,1: 906,7–8
—, p. 161,33–162,1: 906,11
can. 23, p. 162,15–23: 910,11–16
can. 24, p. 162,24–27: 914,3–11
can. 26, p. 163,4–5: 912,3–4
actio XI (CPG 9013), ACO II 1,3 p. 41,25–26: 54,24–25
epist. Ibae ad Marim (*cf.* CPG 9013,1): *uide* Ibas Edessenus
epist. concilii ad Leonem papam (CPG [9022] = 5957)
ACO II 1,3 p. 116,18–21: 858,17–21
— p. 116,30–32: 928,19–21

synodus Constantinopolitana (a. 518)
preces clericorum et monachorum Antiochiae (CPG 9202°; *cf.* 9329,6)
ACO III p. 60,6: **568,24**$^{\alpha}$
— p. 60,34–61,3: **568,25–570,7**$^{\alpha}$

synodus Tyri (a. 518)
acclamationes et allocutiones (CPG 9205°; *cf.* 9329,8), ACO III p. 89,13: 774,25–26

synodus Constantinopolitana (a. 536)
actio I, libellus monachorum ad Iustinianum (CPG 9325,1), ACO III p. 133,27–30: 190,8–10
actio V, libellus episcoporum secundae Syriae ad imperatorem (CPG 9329,1), ACO III p. 30,29–30: 268,22
preces clericorum et mon. Antiochiae (CPG 9329,6): *uide* synodus CPolitana (a. 518)
acclamationes et allocutiones synodi Tyri (CPG 9329,8): *uide* synodus Tyri (a. 518)

concilium oecumenicum Constantinopolitanum II (a. 553)
actio VIII, canones (CPG 9362,2; *cf.* 9401,7)
can. 1, ACO IV 1 p. 240,3–5 (*cf.* ACO ser. II, I p. 224,32–34): 758,4–7
can. 2, — p. 240,8–11 (*cf.* ser. II, I p. 226,1–4): 758,7–13
can. 4, — p. 241,5–6 (*cf.* ser. II, I p. 226,18–20): 758,24–27

concilium Lateranense (a. 649)
secretarius I (CPG 9398)
ACO ser. II, I p. 8,16–17: 44,1–2
— p. 10,11–13: 42,5–7

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

secretarius II (CPG 9399)
ACO ser. II, I p. 48,8–13: 482,22–23
— p. 50,36–37: 42,4
secretarius III (CPG 9400)
ACO ser. II, I p. 116,6–7: 284,4–5
— p. 142,6–15: 624,16–25
Cyri Alexandrini c. VII satisfactionis (CPG 9400,2): *uide* Cyrus Alexandrinus
epist. *eiusdem* ad Sergium CPolitanum (CPG 9400,9): *uide* Cyrus Alexandrinus
secretarius IV (CPG 9401)
ACO ser. II, I p. 182,17–34: 604,15–606,4
— p. 182,30–31: 784,13
— p. 240,26: 114,18–19
epist. Pauli CPolitani (CPG 9401,1): *uide* Paulus II. Constantinopolitanus
definitio s. quintae synodi (CPG 9401,7): *uide* concilium CPolitanum II (a. 553)
secretarius V (CPG 9402)
ACO ser. II, I p. 314,24: 892,6–7
— p. 316,1–2: 284,7–9
— p. 338,13: 604,13
— p. 358,28: 38,15–16; 236,9–10; 672,22–23; 694,3; 898,16–17; 926,17
— p. 362,17–18: 780,15–16
anathemata (CPG 9402,5)
anath. 1, ACO ser. II, I p. 368,6–17: 758,4–7
anath. 20, — p. 388,13–22: 828,5–8
epist. I encyclica Martini papae et synodi Romanae ad omnes Christifideles (CPG 9403; *cf.* JE 2058), ACO ser. II, I p. 406,10: 262,25

concilium oecumenicum Constantinopolitanum III (a. 680/681)
epist. Agathonis papae et synodi Romae ad Constantinum IV. imp. (CPG 9418, *cf.* 9423, 2; JE 2110), ACO ser. II, II 1 p. 138,10: 866,27
actio VIII (CPG 9427), ACO ser. II, II 1 p. 202,25: 284,9
actio XI, epist. Sophronii Hierosol. (CPG 9430,1): *uide* Sophronius Hierosolymitanus
actio XIII, satisfactio facta inter Cyrum *eqs.* (CPG 9432,3): *uide* Cyrus Alexandrinus
actio XVIII:
definitio fidei (CPG 9437,1)
ACO ser. II, II 2 p. 774,20–21: 758,21–24
— p. 774,33: 260,7–8
— p. 776,20–27: 776,14–21
— p. 798,2–3: 778,2–4
— p. 798,5–16: 778,4–22
sermo prosphoneticus ad Constantinum imp. (CPG 9437,2)
ACO ser. II, II 2 p. 804,24: 858,16–17
— p. 812,5–13: 860,23–862,1
— p. 812,22–814,3: 262,25
— p. 814,8–9: **262,22–24**
— p. 814,16–816,10: 262,16–22

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

— p. 820,4: 858,15–16
— p. 820,10–11: 868,3–4
— p. 820,14–17: 868,2–3
edictum Constantini IV. imp. (CPG 9438; *cf.* Dölger/Müller, Reg. n. 245)
ACO ser. II, II 2 p. 834,19–20: 778,28–29
— p. 836,8–9: 44,3
— p. 838,12–18: 614,5–10
— p. 844,21–22: 260,7–8
— p. 846,4–6: 238,26–28
— p. 846,10–11: 874,2–3
— p. 846,13–16: 262,25
— p. 854,15–16: 870,17–18
sacra Constantini IV. imp. ad Leonem II. papam (CPG 9439; *cf. ibid.*, Reg. n. 247)
ACO ser. II, II 2 p. 894,32–895,3: 42,13–19
— p. 896,27–31: 92,8–9
— p. 897,9–20: 48,2–12
sacra Constantini IV. imp. ad synodum Romae (CPG 9440; *cf. ibid.*, Reg. n. 248)
ACO ser. II, II 2 p. 860,4–7: 860,5–9
— p. 860,8–9: 860,13
— p. 860,13–17: 44,8–16
— p. 864,6–8: 92,8–9
— p. 864,13–14: 874,20–21
— p. 864,16–866,4: 876,3–9
epist. Leonis II. papae ad Constantinum IV. imp. (CPG 9441; *cf.* JE 2118)
ACO ser. II, II 2 p. 874,1–3: 480,1–3
— p. 876,21–23: 732,22–23; 874,18–20

concilium Constantinopolitanum in Trullo habitum (Quinisextum) (a. 691/692)
canones (ACO ser. II, II 4 [2013] p. 21–61; CPG 9444)
can. 2, p. 24,2–25,12: 898,4–900,3
can. 5, p. 27,6–11: 918,13–16
can. 8, p. 28,20–22: 906,8–11
can. 17, p. 32,18–27: 910,11–16
can. 22, p. 34,10–12: **944,2–4**^{x}
can. 27, p. 35,20–23: 916,16–918,3
can. 33, p. 38,6–17: 914,14–23
can. 46, p. 43,23–31: 920,21–25
can. 47, p. 44,2: 922,2–3
can. 49, p. 44,13–19: 914,3–11
can. 51, p. 45,3–4: 922,28–924,1
can. 63, p. 48,17–21: 910,3–7
can. 82, p. 54,2–13: **176,10–178,4** (*cf. lat.*); **240,15–26**; **344,7–346,2**$^{\alpha}$ (*cf.* 15–16$^{\alpha}$); **620,17–622,5**; 826,18 *app. crit.*; *cf.* 969,15–16$^{\alpha}$
—, p. 54,4–6: 434,10–11
—, p. 54,7–13: **434,13–18**

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

—, p. 54,8–13: 444,24–446,5; 462,18–22
—, p. 54,11–13: 348,2–3; 630,18–20
—, p. 54,11: 296,16–17

concilium oecumenicum Nicaenum II (a. 787)
synodi pronuntiatio per chartam relata: **482,4–486,26$^{\alpha}$**
definitio fidei: **820,11–828,17$^{\alpha}$**; *cf.* 967,26–27$^{\alpha}$
(Tarasii et) synodi epist. ad imp. Constantinum VI. et Irenam (*cf.* Grumel/Darrouzès, Reg. n. 358): **858,1–868,6**
synodi epist. ad clerum Constantinopolitanum: **870,1–876,10**
canones I–XXII: **898,1–924,13**
uide conspectum materiae supra p. 985–988

synodus Constantinopolitana (a. 843)
(ps.-)decretum synodi (ed. Gouillard, TM 2, 1967 p. 293–298)
l. 13–53: 858,22–862,3
l. 53–61: 862,15–23
l. 62–65: 866,9–12
l. 65–68: 58,1–4
l. 68–72: 866,12–16
l. 72–73: 52,19–20
l. 76–83: 862,3–7
l. 84–101: 52,21–54,8
l. 102–105: 52,14–17
l. 132–136: 866,27–868,1

concilium Florentinum (a. 1436–1445)
acta Graeca, pars I (ed. Gill, Roma 1953)
p. 83,21–85,13: 820,11–822,19
p. 85,28–86,14: 852,18–854,2
p. 86,15–16: 856,4–5
p. 133,17–24: 236,14–16
p. 182,3–8: 822,14–16
p. 208,28–209,2: 748,16–19

Constantinus IV. imp.: *uide concilia* (CPolitanum III [a. 680/681]) *et sub 2* (*latina*)

Constantinus VI. imp. et Irene
sacra ad Hadrianum I. papam (*cf.* Dölger/Müller, Reg. n. 343a): **5,1–7,8** (*lat.*); *cf.* 119,18–121,5
sacra ad synodum (*cf. ibid.* n. 346): **42,1–48,22$^{\alpha}$**
iussiones memorantur 172,7–18 (*cf. ibid.* n. 343b–c); 928,10–12 (n. 345a); 967,8 (n. 347); *cf. etiam* 167,4–5 (*ibid.* n. 343)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Constantinus II. papa: *uide sub 2* (*latina*)

Constantinus diaconus et chartophylax CP
laudatio omnium martyrum (CPG 7403; BHG 1191)
c. 1 p. 94,8 Mai (= PG 88, 480 A 1): **572,26$^{\alpha}$**
c. 15–16 p. 120,7–123,6 Mai (= PG 88, 496 D 6–497 D 7): **574,1–576,4$^{\alpha}$**
c. 16 p. 124,7–11 Mai (= PG 88, 500 A 12–B 2): **576,4–7$^{\alpha}$**

constitutiones apostolorum (CPG 1730)
prooem. 2 l. 10–11 Metzger; p. 3,14 Funk I: 40,1–2
VII 16 l. 1–2 Metzger; p. 402,4–5 Funk I: 98,24
VIII 47: *uide* canones apostolorum

Cyrillus Alexandrinus
epistulae:
epist. 1 (ad monachos Aegypti) (CPG 5301), ACO I 1,1 p. 13,21–23: 776,2–5
epist. 17 (ad Nestorium III) (CPG 5317)
ACO I 1,1 p. 35,12–14: 826,1–2
— p. 37,16–17: 258,11–13
— p. 38,22: 260,23–24
— p. 40,22–24 (anathema 1): 758,13–15
— p. 40,25–27 (anathema 2): 758,15–17
— p. 41,28–42,2 (anathema 11): 758,17–21
epist. 32 (ad septem mandatarios) (CPG 5332), ACO I 1,7 p. 137,17–22: 930,9–15
epist. 38 (CPG [5338]): *uide* Iohannes Antiochenus
epist. 39 (ad Iohannem Antiochenum) (CPG 5339)
ACO I 1,4 p. 16,6 (= ACO II 1,1 p. 108,1–2): 868,1–2
epist. 41 (ad Acacium Scythopolitanum) (CPG 5341)
ACO I 1,4 p. 40,3: **296,21–22$^{\alpha}$**
— p. 47,21–24: **296,23–26$^{\alpha}$**
— p. 47,30–48,22: **296,26–298,27$^{\alpha}$**
cf. 678,13–14
epist. 45 (ad Successum ep. Diocaesareae I) (CPG 5345)
ACO I 1,6 p. 151,8: **738,23**
— p. 155,27–156,18: **738,24–740,15**
cf. 736,29–30 *et infra* florilegium Cyrillianum
epist. 50 (ad Valerianum ep. Iconii) (CPG 5350)
ACO I 1,3 p. 96,19–20 (*Hab. 2,15*): 534,3
epist. 56 (ad Gennadium presb. = canon 7) (CPG 5356)
p. 17,12–24 Schwartz; p. 286,7–287,17 Joannou II: **80,4–17$^{\alpha}$**
epist. 57 (commonitorium ad Maximum diac. Antiochenum = canon 6) (CPG 5357)
p. 21,14–26 Schwartz; p. 284,19–285,28 Joannou II: **78,16–80,2$^{\alpha}$**
uaria opera:
apologeticus ad Theodosium imp. (CPG 5224), c. 18, ACO I 1,3 p. 83,24–27: 928,14–17
commentarii in Iohannem (CPG 5208), p. 401,11–12 Pusey I: 276,10

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

commentarii in Lucam (*?*); *locus incertus, cf.* (CPG 5207,3: scholia in catenis) PG 72, 624 C 12–D 3: **147,5–7** (*lat.*)
commentarii in Matthaeum (*?*); *locus non inuentus, cf.* (CPG 5206) fr. 93 l. 7–20 (p. 182) Reuss: **147,2–4** (*lat.*)
fr. in epist. II ad Corinthios (CPG 5209,2), p. 352–353 Pusey III (= catena codicis Ath. Pantocr. 28 [CPG C 166,3]): **702,21–33**
glaphyra in Pentateuchum (CPG 5201)
in Genesim (lib. II, de Abraham et Melchisedec, c. 3), PG 69, 85 D 11: 288,25–26
libri V contra Nestorium (CPG 5217)
lib. II, c. 1, ACO I 1,6 p. 36,15–16: 658,12–13
lib. III, c. 3, — p. 67,1–2 (*Is. 63,9*): 484,13–14
liber contra Synousiastas (fragmenta) (*cf.* CPG 5230,1): **740,16–744,13** (*cf.* 736,29–31)
cf. infra florilegium Cyrillianum
contra eos qui Theotocon nolunt confiteri (CPG 5226)
ACO I 1,7 p. 21,19: 870,4
— p. 32,20–21: 954,1–2

florilegium Cyrillianum (ed. Hespel [*cf. part. III p. XXIX*]):
ex epist. 45
c. 36 p. 125,2–4: 738,23
c. 46 p. 127,23–128,2: 738,24–28
c. 47 p. 128,4–8: 740,12–15
ex lib. contra Synousiastas
c. 76 p. 138,5–7: 740,16–17
c. 82 p. 145,7–10: 740,18–21
c. 83 p. 145,12–146,3: 742,4–18
c. 84 p. 146,5–15: 742,24–31
c. 86 p. 148,8–24: 744,1–13

(Ps.-)Cyrillus Alexandrinus
expositio in psalmos (CPG 5202,1), in ps. 113, p. 431,23–31 Mai (= PG 69, 1268 D 2–1269 A 7) = scholion in Ex. 20,3–5 *uel* Deut. 5,7–9 (*ex catena quadam*): **578,1–8**$^{\alpha}$ (*cf.* 9–11$^{\alpha}$; 576,14)

Cyrillus Hierosolymitanus
catecheses ad illuminandos (CPG 3585,2)
catech. 18, c. 1 l. 19–20 Reischl/Rupp; PG 33, 1017 B 7–8: 774,1

Cyr. Hier. (*?*), catech. 2:
c. 1 l. 1–2 Dorn (Didaskaleion 3,1914 p. 6) (= rec. A); PG 33, 381 A 1–2: **534,18**$^{\alpha}$
c. 17 l. 299–308 Dorn (p. 32–34) (= rec. A); PG 33, 421 B 6–C 3: **534,20–26**$^{\alpha}$

Cyrillus Scythopolitanus
uita Sabae (ed. Schwartz; CPG 7536; BHG 1608)
p. 148,9–152,2: **100,12–106,2**$^{\alpha}$
p. 148,9–22: **568,9–19**$^{\alpha}$

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

p. 157,20–21: 244,2–3
p. 199,1–17: **94,19–96,2**$^{\alpha}$

Cyrus Alexandrinus
epist. ad Sergium CPolitanum (CPG 7612; *cf.* 9400,9)
ACO ser. II, I p. 172,19–20: 430,10–11
satisfactio facta inter Cyrum et eos qui erant ex parte Theodosianorum (CPG 7613; *cf.* 9400,2 *et* 9432,3)
ACO ser. II, II 2 p. 596,6–9: 758,7–13
— p. 600,3–4 (= ACO ser. II, I p. 134,27–28): 664,4–5. 10

Demosthenes
oratio 19: *cf.* 304,2–3

dialogus Iudaei et Christiani: *uide anonyma opera*

dialogus Maximi cum Theodosio *eqs.* (CPG 7735; BHG 1233): *uide* Anastasius apocrisiarius

dialogus Moschi de imaginibus: *uide* Moschus mon. et inclusus

(Ps.-)Dionysius Areopagita
de diuinis nominibus (ed. Suchla; CPG 6602)
II 8 p. 132,14–17: **660,30–662,2**
II 10 p. 134,11: 236,19–20
VII 2 p. 196,10–11: 236,19–20
de ecclesiastica hierarchia (ed. Heil/Ritter; CPG 6601)
I 4 p. 67,6–7: **900,15–16**
III p. 80,11: 880,14
III 6 p. 84,22–25: 772,28–29
locus dubius: 610,22–25 (*cf.* 16–17)

doctrina Patrum de incarnatione uerbi (ed. Diekamp; CPG 7781)
c. 1, XI p. 4,1–4: 398,5–10
c. 5, III p. 34,2: 740,7–15
c. 20, III p. 124,17–18: 740,7–15
c. 45, VII p. 327,10: *cf.* 149,2–6 (*lat.*)
—, X p. 328,29–31: 294,12–13; *cf.* 137,2–3 (*lat.*)
—, XIII p. 329,13: 688,20–690,2
—, XIV p. 329,14–16: 398,5–10
—, XVIII p. 330,13–15: 534,17–26

Ephraem Antiochenus
apologia Cyrilli epistulae secundae ad Successum (*cf.* CPG 6908) *apud* Phot. bibl. 229, 251 b 31–33 (p. 133) Henry: 740,10–12

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Epiphanius Constantiensis
Ἀγκυρωτός (CPG 3744): *cf.* 710,10–11. 15–16
epist. dogmatica (CPG 3752), fr. 34 Holl (p. 363) = fr. 3 Ostrogorsky (p. 68): 760,9–10 (–12?); *cf.* 18–19
epist. ad Theodosium imp. (CPG 3750), fr. 28 Holl (p. 362) = fr. 30 Ostrogorsky (p. 73): **708,27–29**
panarion (aduersus haereses) (CPG 3745), haer. 65,8,10 p. 12,10–11 Holl III: **151,4–6** (*lat.*)
testamentum ad ciues (CPG 3751), fr. 32–33 Holl (p. 363) = fr. 1–2 Ostrogorsky (p. 67–68): **706,12–18**

Epiphanius diaconus Catanae
sermo laudatorius (*cf. part. III p. VIII–XI*): **878,1–896,26**

Episcopi orientales (*cf. infra p. 1069*)
epist. ad Tarasium patr. CP (*cf. part. I p. LIV–LVI*): **244,17–254,13**$^{\alpha}$

epistula trium patriarcharum orientalium ad Theophilum imp. (BHG 1386)
'Alternative Ending 2', c. 9–10 p. 97,4–24 Munitiz (*et al.*, Camberley 1997): 592,11–594,23

Euagrius Scholasticus
historia ecclesiastica (CPG 7500), lib. IV, c. 27 p. 174,15–175,17 Bidez/Parmentier: **580,24–582,21**$^{\alpha}$

Euripides
Medea 1236–1250: 306,10–13 (= 724,28–726,1); *cf.* 308,25

Eusebius Caesariensis
epist. ad Alexandrum Alexandrinum (fragmentum) (CPG 3501), p. 14,1–15,6 Opitz: **734,14–736,2**
epist. ad Constantiam Augustam (fragmenta) (CPG 3503; *cf.* PG 20, 1545–1548 A 11): **730,24–732,16**; *cf.* 560,6–7; 736,24–25 (*locus inc.*). 25–26
epist. ad Euphrationem (fragmenta) (ed. Opitz; CPG 3500)
p. 4,1–10: **560,10–19**$^{\alpha}$
p. 4,1–2. 4–5: **736,6–8**
p. 5,1–3. 7–8: **736,8–12**
p. 5,5–10: **562,2–8**$^{\alpha}$
historia ecclesiastica (ed. Schwartz; CPG 3495)
lib. VI, c. 14,10 p. 552,9: 640,27
lib. VII, c. 18,1–3 p. 672,3–18: 476,27–478,6
—, c. 18,1–2 p. 672,3–16: 434,4–9; 676,26–678,4
—, c. 18,4 p. 672,20–22: 478,10–12
locus non inuentus (commentarius in ps. 15?): **734,12–14** (*cf.* 11)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Eustathius Antiochenus
in prouerbia (fragmentum) (CPG 3366,1) = fr. 130 Declerck (CCSG 51, 2002):
674,20–21

Euthymius Zigabenus
panoplia dogmatica
tit. XI, PG 130, 409 C 10–D 11: 396,8–17
tit. XXII, PG 130, 1168 C 6–8: 826,10–12

(Ps.-)Felix III. papa
epist. ad Petrum Fullonem (CPG 6525; JK 606), ACO III p. 13,20–21; 230,8–9: 264,7–9

florilegia: uide (Ps.-)Anastasius Sinaita (flor. aduersus monotheletas); Cyrillus Alexandrinus (flor. Cyrillianum); doctrina Patrum de incarnatione uerbi; gnomologium Vaticanum; Iohannes Caesariensis; Iohannes Damascenus (orationes de imaginibus tres); Leo I. papa (flor. Leonis); Leontius Neapolitanus; Nicetas hegumenus Medicii
inedita (sc. Ma, Mo, Pa, Vtp): uide in appendice α

(Ps.-)Gelasius Cyzicenus
historia ecclesiastica (CPG 6034), lib. II, c. 32,8 p. 93,12–22 Hansen: 68,20–70,6

Gennadius Constantinopolitanus
epistula encyclia (CPG 5977; *cf.* Grumel/Darrouzès, Reg. n. 143), p. 297,30–298,16
Joannou II: **942,20–26**[x]

Gennadius Scholarius
tractatus de processu spiritus sancti (ed. Petit/Sidéridès/Jugie II, Paris 1929)
I, pars 3, p. 120,5–6: 236,14–16
I, pars 5, p. 216,12–14: 236,14–16
II, pars 2, p. 372,22–23: 236,14–16
II, pars 4, p. 422,9–15: 784,1–6
—, p. 422,17–23: 822,14–19
—, p. 422,28–32: 824,9–13

Georgius Metochites
historia dogmatica (ed. Cozza-Luzi, Roma 1871. 1905)
lib. I, c. 37 l. 10–12: 234,10–11
— l. 12–14: 236,14–16
lib. III, c. 96 l. 12–18: 270,7–11
— l. 18–26: 272,23–274,2
lib. III, c. 97 l. 1–12: 276,5–12
— l. 12–16: 276,16–18
— l. 16–25: 276,21–278,2
— l. 25–37: 280,1–8

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Georgius Monachus
chronicon, p. 735,14–736,15 de Boor II (Leipzig 1904) (*cf.* rec. P, ed. Afinogenov, Eranos 100, 2002 p. 1–2): 592,11–594,23

Georgius Syceota
uita Theodori Syceotae (ed. Festugière; CPG 7973; BHG 1748)
c. 1 l. 1–2: **428,8**$^{\alpha}$
c. 8 l. 1–10: **428,10–17**$^{\alpha}$
c. 13 l. 1–15: **428,17–430,2**$^{\alpha}$

Germanus I. Constantinopolitanus
epistulae (*ordine positae sec.* Grumel/Darrouzès, Reg.):
epist. ad Gregorium II. papam (*dubium; cf. ibid.* n. 325a [*delendum?*]): *cf.* 430,16 (αὖθις)
cf. (Ps.-)Gregorius II. papa (*ibid.* n. 327)
epist. ad Iohannem ep. Synadorum (CPG 8002; *cf. ibid.* n. 328): **442,6–450,5**$^{\alpha}$
epist. ad Constantinum ep. Nacoliae (CPG 8003; *cf. ibid.* n. 329): **450,15–452,18**$^{\alpha}$
epist. ad Thomam ep. Claudiupoleos (CPG 8004; *cf. ibid.* n. 330): **452,23–478,20**$^{\alpha}$

(Ps.-)Germanus I. Constantinopolitanus
de haeresibus et synodis (CPG 8020)
c. 37, PG 98, 76 A 3–8: 930,16–19
c. 39, —, 76 C 3–6: 478,21–480,1

gnomologium Vaticanum
n. 137 Sternbach (Berlin 1963): 248,8–9

(Ps.-)Gregorius II. papa
epist. ad Germanum I. CPolitanum (CPG 8006; JE 2181; *cf.* Grumel/Darrouzès, Reg. n. 327; *part. II p. VII adn. 3*): **430,4–442,2**$^{\alpha}$

Gregorius Nazianzenus
carmina (CPG 3035 [carm. I 2], 3036 [carm. II 1]):
carm. I 2, 10,184 Crimi: **300,5**$^{\alpha}$
—,793–807 Crimi: **300,6–20**$^{\alpha}$ (*cf.* 308,9)
cf. 678,9–10
carm. I 2, 31,39–40 (PG 37, 913 A 13–14): **712,16–17** (*cf.* 10–12. 18–20; 714,11–12)
(Ps.-)Greg. Naz., carm. I 2, 32,121 (PG 37, 925 A 8): 670,9–10
carm. II 1, 11 (BHG 730a),229–230 Jungck: 248,8–9
carm. II 1, 50,9–10 (PG 37, 1386 A 3–4): 664,26
epistulae (theologicae, ed. Gallay/Jourjon; CPG 3032):
epist. 101 (= epist. 1 ad Cledonium = theol. 1)
§ 25 l. 3: 616,27; 758,25
§ 34 l. 3: 660,6; 736,17–18
§ 35 l. 4–5: 780,15–16
epist. 102 (= epist. 2 ad Cledonium = theol. 2), § 8 l. 3–4: 114,18–19

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

orationes (CPG 3010 *et* suppl. 3010,2–45):
or. 2 (apologetica) (ed. Bernardi; BHG 730c)
c. 77 l. 16–18: 790,26–28
— l. 18: 792,2
or. 4 (contra Iulianum I) (ed. Bernardi)
c. 3 l. 6: 784,12
c. 54 l. 7: **454,3–4**
c. 70 l. 6–7: 890,19
— l. 7–8: 890,18
or. 5 (contra Iulianum II) (ed. Bernardi), c. 23 l. 18: 654,11
or. 6 (de pace I) (ed. Calvet-Sebasti)
c. 4 l. 10–14: 10,15–18; 242,25–27
c. 19 l. 6: 664,19–20
c. 22 l. 9–10: 440,24–442,1
or. 14 (de pauperum amore), c. 19, PG 35, 881 B 4–6: **714,5–6**
or. 16 (in patrem tacentem)
c. 1, PG 35, 936 B 4: 964,18–19
c. 19, —, 960 C 13–14: 959,13
or. 18 (funebris in patrem) (BHG 714), c. 6, PG 35, 992 C 8: 756,6
or. 23 (de pace III) (ed. Mossay/Lafontaine), c. 11 l. 15–16: 468,1–2
or. 30 (theologica IV) (ed. Gallay/Jourjon)
c. 8 l. 9–10: **654,1–2**; **764,29–30**
c. 12 l. 5: 260,7–8
c. 20 l. 19–20: 774,1
or. 33 (aduersus Arianos) (ed. Moreschini/Gallay), c. 1 l. 5–6: 664,19
or. 34 (in Aegyptiorum aduentum) (ed. Moreschini/Gallay), c. 4 l. 1: 236,11–12
or. 38 (in theophania) (ed. Moreschini/Gallay; BHG 1921)
c. 2 l. 16–17: **662,28–29**
c. 8 l. 14–20: **686,7–11**
c. 13 l. 21–22: 576,2–3
— l. 25–26: 256,25–26
— l. 28–29: **662,29**
c. 15 l. 2–3: 266,10
c. 17 l. 6–7: **728,7**; **788,30–31**; **864,17–18**
or. 39 (in sancta lumina) (ed. Moreschini/Gallay; BHG 1938)
c. 5 l. 5: 672,19
c. 11 l. 18–19: 484,7–8
— l. 23–25: 666,20–22
c. 12 l. 1–3 (*1 Cor. 8,6*): 466,28–30
or. 40 (in sanctum baptisma) (ed. Moreschini/Gallay; BHG 1947)
c. 45 l. 33–36: 758,27–760,1
or. 41 (in pentecosten) (ed. Moreschini/Gallay), c. 13 l. 3–6: **656,9–11**
or. 43 (in Basilium) (ed. Bernardi; BHG 245)
c. 20 l. 9–10: 248,8–9
c. 36 l. 1–2: 892,25

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

or. 45 (in sanctum pascha II)
c. 4, PG 36, 628 C 8–15: **686,7–11**
c. 13, —, 641 A 3: 766,24
c. 27, —, 660 C 2–3: 266,10
(Ps.-)Gregorius Nazianzenus, carmen I 2, 32 (CPG 3035): *uide supra*

Gregorius Nyssenus
in Basilium fratrem (ed. Lendle; CPG 3185; BHG 244)
p. 114,17–115,23: **626,7–628,5** (*cf.* 628,21–22. 31)
p. 114,24–115,6: 624,8–14
p. 115,6: *cf.* 628,26–29
in Canticum canticorum (CPG 3158), homilia I p. 28,7–13 Langerbeck: **137,5–9** (*lat.*)
de deitate filii et spiritus sancti et in Abraham (ed. Rhein; CPG 3192; BHG 2354)
p. 117,4: **294,10**$^{\alpha}$
p. 138,20–139,11: **294,12–19**$^{\alpha}$; 466,1–4
p. 138,20–139,3: **137,2–3** (*lat.*); **744,19–21**
cf. 466,2; 678,7–9
dialogus de anima et resurrectione (ed. Spira/Mühlenberg, GNO III 3 [2014]; CPG 3149)
p. 39,17–40,2: 686,22–23
p. 121,2–3: 880,10–11
contra Eunomium libri (CPG 3135), lib. II, § 236 p. 295,5–6 Jaeger: 964,14–15
de uirginitate (ed. Aubineau; ed. Cavarnos; CPG 3165)
c. 20,4 l. 40 Au.; p. 328,7 Ca.: 242,20
c. 23,6 l. 22–23 Au.; p. 340,16–17 Ca.: 234,22–23

Hadrianus I. papa: *uide sub 2* (*latina*)

Heraclius imp.
nouellae (ed. Konidaris, Fontes Minores V, Frankfurt 1982)
nou. 1 (*cf.* Dölger/Müller, Reg. n. 165), p. 66 l. 55–64: 904,4–17
nou. 2 (*cf. ibid.* n. 172a), p. 76 l. 61–76: 910,11–16
—, p. 76–78 l. 76–87: 916,3–9
nou. 3 (*cf. ibid.* n. 175), p. 82–84 l. 44–67: 904,4–17

Hieronymus presb. Hierosolymitanus
dialogus de s. trinitate inter Iudaeum et Christianum (CPG 7815) (*apud* Ioh. Dam. imag. III 125; *in florilegiis Mo* f. 225^{r} *et Ma* f. 21^{r}): **161,1–5** (*lat.*)

Homerus, Ilias
1,249: 708,34
2,246: 784,24
2,275: 784,24
5,442: 484,21
13,824: 784,24
19,258: 460,20–21

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Ibas Edessenus
epist. ad Marim Persam (CPG 6500; *cf.* 8902,4), ACO II 1,3 p. 34,20–21: 280,12–13
cf. 262,12; 642,1; 710,25–30

Ignatius Diaconus
uita Tarasii patr. CP (BHG 1698), § 29–30 (p. 104–107) Efthymiadis: *cf. part. III p. X adn. 20* (*et p. XXIX*)

Iob Antiochenus: *uide* epistula trium patriarcharum *eqs.*

Iohannes Antiochenus
epist. ad Cyrillum Alexandrinum de pace (= Cyr. epist. 38) (CPG 6310 = [5338]), ACO I 1,4 p. 8,27–9,5: 260,19–22
relatio ad imperatores (CPG 6333), ACO I 1,7 p. 157,24–26: 38,9–12

Iohannes XI. Beccus patr. CP
epist. ad papam Iohannem XXI. (*cf.* Laurent, Reg. n. 1432), p. 485,9–10 Laurent/Darrouzès (AOC 16, 1976): 236,14–16

Iohannes Caesariensis
aduersus Aphthartodocetas (CPG 6857), flor. II 20, l. 203–207 (p. 76) Richard: 738,24–27

Iohannes Chrysostomus
in epist. II ad Corinthios homiliae (CPG 4429)
hom. 10, p. 120 (508 C 6–D 4) Field: **704,12–16**
hom. 11, p. 128 (514 C 1–E 8) Field: **702,1–19**
de s. Meletio Antiocheno (CPG 4345; BHG 1244)
c. 1, PG 50, 515,4–6: **290,6–7**$^{\alpha}$
—, 516,15–32: **290,9–19**$^{\alpha}$ (*cf.* 308,10)
cf. 678,10–12; 969,11–12$^{\alpha}$
in psalmum 145 (CPG 4415), c. 2, PG 55, 521,27–30 = ecloga 6 (CPG 4684), PG 63, 607, 29–33: **714,18–20**

Ioh. Chrys. (*?*), oratio in Abraham *apud* Niceph. refut., c. 146 l. 13–14 (*ex florilegio synodi a. 815 habitae*): 690,13–14

(Ps.-)Iohannes Chrysostomus
liturgia (ed. Brightman; CPG 4686)
p. 329,12–14: 656,15–16
p. 331,12–13: 656,15–16
p. 369,27–29: 610,22–23
in pentecosten sermo 1 (CPG 4536), PG 52, 803,32–33 (43–44): **58,21–22**
in psalmum 118 homilia 1 (CPG 4552; *saec. IX?*), c. 1, PG 55, 676,10–12: 714,5–6

cf. Seuerianus Gabalensis

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Iohannes Damascenus

orationes de imaginibus tres (ed. Kotter III; CPG 8045; BHG 1391e–g; *cf. part. II p. XIII–XV*):

I 34: 412,12–414,2
I 35 l. 1–7: 398,5–10
I 44: 688,20–22
I 46: 688,22–690,2; *cf.* 141,1–5 (*lat.*)
I 52: 294,8–19
— l. 5–7: *cf.* 137,2–3 (*lat.*)
I 54: 356,2–5
I 56 l. 2–7: 356,5–9
— l. 9–14: 360,3–6
— l. 14–15: 368,17–19
— l. 21–26: 364,6–9
— l. 27–36: 362,19–364,4
— l. 36–54: 366,3–14
— l. 58–62: 368,1–4
— l. 62–64: 368,13–15
— l. 64–78: 368,4–13
I 63: *cf.* 422,1–426,3
I 64: 380,11–382,13 (*cf.* 584,15–586,11)

II 12 l. 27–29: *cf.* 165,4–5 (*lat.*)
II 30: 412,12–414,2
II 31 l. 1–7: 398,5–10
II 40: 688,20–22
II 42: 688,22–690,2; *cf.* 141,1–5 (*lat.*)
II 44 (l. 2) *addit. in cod. F*: 398,15–400,7
II 48: 294,8–19
— l. 5–7: *cf.* 137,2–3 (*lat.*)
II 50: 356,2–5
II 52 l. 2–7: 356,5–9
— l. 9–14: 360,3–6
— l. 14–15: 368,17–19
— l. 21–26: 364,6–9
— l. 27–36: 362,19–364,4
— l. 36–54: 366,3–14
— (l. 57) *addit. in cod. F*: 366,14–368,1
— l. 58–62: 368,1–4
— l. 62–64 *et addit. in cod. F*: 368,13–17
— l. 64–78: 368,4–13
II 59: *cf.* 422,1–426,3
II 60: 292,8–14
II 61 l. 4–5: 748,7–8
II 62: 290,5–19
II 65: 340,17–342,1
II 66: 374,1–12
II 67: 380,11–382,13 (*cf.* 584,15–586,11)

III 13 l. 5–20: 380,12–382,1 (*cf.* 584,16–25)
III 24–25: 268,1–2
III 46: 412,12–414,2
III 47: 688,22–690,2; *cf.* 141,1–5 (*lat.*)
III 48 l. 1–7: 398,5–10
III 50: 294,8–19
— l. 5–7: *cf.* 137,2–3 (*lat.*)
III 55 l. 4–9: 404,3–5
III 69 l. 3–17: 476,27–478,6
— l. 3–15: 434,4–9; 676,26–678,4
— l. 19–20: 478,10–12
III 73: 440,2–7; *cf.* 153,1–159,21 (*lat.*)
III 84: 348,18–350,12
III 86: 350,15–352,8
III 87 l. 2–18: 352,23–354,13
— l. 18–29: 356,1–11
— l. 29–43: 356,13–358,8
III 88 l. 6–17: 362,12–18
III 89 l. 1–8: 368,4–11
— l. 9–16: 368,17–22
III 92: 408,5–410,3
III 105: 292,8–14
III 106: 688,20–690,2
— l. 5–9: *cf.* 141,1–5 (*lat.*)
III 109: 300,6–20
III 114 l. 12–23: 396,8–17
III 116 l. 1–2. 5–8: *cf.* 151,1–3 (*lat.*)
III 122: 394,4–7; *cf.* 145,4–6 (*lat.*)
III 125: *cf.* 161,1–5 (*lat.*)
III 127 l. 1–6: 374,1–8
III 131: 340,16–342,1
III 132 l. 7–17: 376,19–378,9
— l. 30–36: 378,9–14
III 135: 422,14–424,22
III 137: 344,7–346,2

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

uaria opera:
commentarius in epist. II ad Corinthios (CPG 8079), l. 546–551 Volk (PTS 68, 2013): 704,12–16
dialogus contra Manichaeos (ed. Kotter IV; CPG 8048)
c. 16 l. 2–3: 256,25–26
c. 22 l. 22–23: 256,25–26
de duabus in Christo uoluntatibus (ed. Kotter IV; CPG 8052), c. 42 l. 5–6: 262,25
expositio fidei (ed. Kotter II; CPG 8043)
c. 8 l. 204–206: 236,19–20
c. 17 l. 31–36: 544,10–13
c. 26 l. 61–70: 961,11–20
c. 46 l. 22–24: 256,23–25
— l. 22–23: 576,1–2
— l. 34–40: 256,26–258,4
c. 47 l. 2–5: 258,4–6
c. 88 l. 19–27: 264,14–20
— l. 34–37: 264,20–23
— l. 46–48: 264,23–26
c. 89 l. 2–15: 266,23–28
— l. 16–20: 266,28–268,1
— l. 24–48: 266,2–23
homilia I in dormitionem b. uirginis Mariae (ed. Kotter V; CPG 8061; BHG 1114)
c. 3 l. 38–41: 258,6–8
laudatio in s. Iohannem Chrysostomum (ed. Kotter V; CPG 8064; BHG 879)
c. 3 l. 5–7: 256,2–4
sacra parallela (CPG 8056,2.1)
PG 95, 1121 D 4–6: 714,5–6
—, 1564 C 8–9: 646,18–19
PG 96, 436 A 3–4: 774,28

(Ps.-)Iohannes Damascenus
epist. ad Theophilum imp. (CPG 8115; BHG 1387), c. 9b–c, p. 159,13–161,13 Munitiz (*et al.*): 592,11–594,23
aduersus iconoclastas (CPG 8121): *uide anonyma opera*
de sacris imaginibus contra Constantinum Cabalinum (CPG 8114; BHG 1387e)
c. 3, PG 95, 317 A 8–12: 394,4–7
c. 5, —, 320 D 6–321 A 15: 344,7–346,2
c. 16, —, 332 C 13–D 4: 606,25–608,5
cf. Iohannes Hierosolymitanus
de uirtutibus et uitiis (CPG 8111), PG 95, 96 D 3–4: 963,7–8

Iohannes Diacrinomenus
historia ecclesiastica (ed. Hansen; CPG 7509), fr. 2 p. 155,2–156,9: **566,12–24**$^{\alpha}$
cf. epit. 550 p. 155,26–27: 566,13–24

Iohannes Eugenicus
antirrheticus aduersus decretum concilii Florentini, c. 28 p. 123,16–124,1 Rossidou-Koutsou (Nikosia 2006): 822,14–19

Iohannes Gabalensis
uita Seueri Antiocheni (fragmentum) (CPG 7525): **570,14–21**$^{\alpha}$

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Iohannes Hierosolymitanus
epist. ad Constantinum Copronymum (BHG 1387f–g)
Pa f. 240^{v}–241^{r}: *cf.* 394,4–7
Pa f. 243^{r}: *cf.* 344,6–346,2
cf. (Ps.-)Iohannes Damascenus (de sacris imaginibus)
aduersus iconoclastas (CPG 8121°): *uide anonyma opera*

Iohannes Moschus
pratum spirituale (CPG 7376; BHG 1442)
c. 45 (= BHG^{n} 1444u; inc. b, des. b), PG 87^{3}, 2900 B 1–D 3: **380,12–382,13$^{\alpha}$**; **584, 16–586,11$^{\alpha}$**; *cf.* 678,15 (Σωφρόνιος)
c. 81, PG 87^{3}, 2940 A 5–B 6: **586,13–22$^{\alpha}$**
c. 180 (= BHG^{n} 1076rb; inc. b, des. b), PG 87^{3}, 3052 A 1–C 11: **588,2–590,3$^{\alpha}$**

Iohannes Scholasticus, synagoga L titulorum (CPG 7550): *uide in appendice β*

Iohannes Syncellus
narratio (p. 312–313 Combefis [*ex Pa* f. 280^{v}–281^{v}] = PG 109, 517–520 = *Theophanes continuatus* p. 481–484 Bekker; *cf. part. II p. X et p. 590, app. font.*): **590,23–594,23$^{\alpha}$**

Iohannes I. Thessalonicensis
sermo contra gentiles (fragmentum) (CPG 7923): **542,1–544,17$^{\alpha}$**; *cf.* 969,12–13$^{\alpha}$

Irene: *uide* Constantinus VI. imp. et Irene

Isidorus metr. Kieuiensis
sermones inter concilium Florentinum conscripti, sermo 3 p. 32,16–21 Candal/Hofmann (Roma 1971): 822,14–16

Isidorus Pelusiota
epistulae (CPG 5557), epist. IV 73, PG 78, 1133 A 10–11: **64,6–7**

Iustinianus I. imp.
codex Iustinianus (ed. [min.] Krüger, ^{9}1915; CPG 6893)
1,2,24 pr. *et* 1–2 p. 17: 912,12–25
1,3,38 (39) pr. p. 24: 920,13–17
1,3,41 (42),22 p. 27: 900,23–25
1,3,43 (44) p. 29–30: 920,21–922,8
1,10,1 p. 62 (*lat. tantum*): 908,20–21
1,12,1 p. 65 (*lat. tantum*): 908,16–19
edictum contra Origenem (CPG 6880), ACO III p. 214,4–5: 774,12
epist. contra tria capitula (CPG 6882), p. 58,26 Schwartz: 256,25–26
nouellae (ed. Schöll/Kroll; CPG 6893)
3,2 pr. p. 21,28–30: 922,12–14
5,4 p. 32,13–19: 920,13–17

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

5,7 p. 33,14–19: 922,12–14
— p. 33,14–18: 920,13–17
6 praef. p. 35,27–36,1: 5,3–8 (*lat.*); **246,14–16**
6,1,8 p. 37,30–38,2: 900,7–19
6,4 p. 42,10–22: 900,7–19
7,11 p. 61,12–35: 914,3–11
37,7 p. 245,15–17 (*lat. tantum*): 908,20–21
120,1 pr. p. 578,13–24: 912,12–25
120,7,1 p. 586,17–23: 914,3–11
123,1 pr. p. 594,12: 900,7–19
—,1,2 p. 595,9–12: 900,7–19
—,3 p. 598,17–24: 902,12–14
—,6 p. 599,23–29: 910,16–22
—,11 pr. p. 603,18–28: 902,16–22
—,12 p. 604,8–9: 900,7–19
—,16 p. 606,17–607,20: 902,12–14
—,29 p. 615,26–616,16: 918,13–16
—,36 p. 619,26–620,6: 920,21–922,8
131,7 p. 657,8–17: 918,6–10
133,3 pr. p. 669,26–670,10: 920,21–922,8
137,4 p. 698,3–16: 906,7–11

leges (sc. praeter canones): uide Heraclius imp.; Iustinianus I. imp.

Leo I. papa
florilegium Leonis (*cf.* CPG [8922]), ACO II 1,1 p. 22,6: 266,10

Leo II. papa: *uide concilia* (CPolitanum III [a. 680/681])

Leontius Neapolitanus
contra Iudaeos oratio V (CPG 7885)
p. 66–72 Déroche; p. 403–417 Déroche² (*cf. part. II p. XXVII*): **348,18–370,3$^{\alpha}$**
l. 60–61 (p. 68 D.; p. 407 D.²): 434,3–4; 470,23–24; 478,9–10
l. 114–116 (p. 69 D.; p. 411 D.²): 448,4–6
l. 162–170 (p. 70 D.; p. 415 D.²): 438,17–440,2
in florilegiis (*cf. part. II p. 348, app. testim.*):
Γ (p. 82–83 D.; p. 421–422 D.²): 364,6–366,11
Δ^1 (p. 80–81 D.; p. 419–420 D.²): 352,23–354,13
Δ^2 (p. 81 D.; p. 420 D.²): 356,11–17
Δ^3 (p. 82 D.; p. 421 D.²): 358,7–12
φ^1 (p. 81 D.; p. 420 D.²): 356,2–9
φ^2 (p. 82 D.; p. 421 D.²): 360,3–6
φ^3 (p. 82 D.; p. 421 D.²): 362,19–364,4
φ^4 (p. 82 D.; p. 421 D.²): 364,6–9
φ^5 (p. 83 D.; p. 422 D.²): 366,3–14

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

φ6 (p. 83 D.; p. 422 D.²): 366,14–368,1
φ7 (p. 83 D.; p. 422 D.²): 368,1–4
φ8 (p. 84 D.; p. 423 D.²): 368,4–13
φ9 (p. 84 D.; p. 423 D.²): 368,13–17
φ10 (p. 84 D.; p. 423 D.²): 368,17–19
ψ1 (p. 79–80 D.; p. 418–419 D.²): 348,20–350,12
ψ3 (p. 80 D.; p. 419 D.²): 350,15–352,8
ψ4 (p. 80 D.; p. 419 D.²): 352,23–354,13
ψ5 (p. 81 D.; p. 420 D.²): 356,1–11
ψ6 (p. 81–82 D.; p. 420–421 D.²): 356,13–358,8
ψ7 (p. 82 D.; p. 421 D.²): 362,12–18
ψ8 (p. 84 D.; p. 423 D.²): 368,4–11
ψ9 (p. 84 D.; p. 423 D.²): 368,17–22
accedunt Pa f. 266v–269v, *Mo* f. 171v–177r (*cf. in appendice* α)
enumerantur alia Leontii opera: 370,6–9
uita Iohannis Eleemosynarii (CPG 7882; BHGn 886–886d): *cf.* 370,7–8
uita Symeonis Sali (CPG 7883; BHGn 1677–1677bb): *cf.* 370,8–9

Martinus I. papa: *uide concilia* (Lateranense [a. 649])

Matthaeus Blastares
syntagma alphabeticum, littera E, c. 6 p. 247,20–22 Rhalles/Potles VI (= PG 144, 1269 A 9–11): 826,10–12

Maximus Confessor
mystagogia (ed. Boudignon, CCSG 69, 2011; CPG 7704)
prooem. l. 103–106: 604,3–6
c. 2 l. 241–257: 960,25–32
— l. 255–257: 678,20–21; 824,28–29
dialogus Maximi cum Theodosio *eqs.* (CPG 7735; BHG 1233): *uide* Anastasius apocris.

Menander
sententiae (*ex codicibus ductae*), sent. 7 Jäkel (Leipzig 1964): 646,18–19

miracula s. Anastasii Persae (ed. Flusin, Paris 1992; BHG 89g–90)
prooem. l. 1: **312,19α**
c. 7 l. 1–45: **312,20–316,2α**

miracula ss. Cosmae et Damiani (ed. Deubner; BHG 385–392)
mir. 13 l. 1–37 (= BHG 387, exc.; *cf.* BHGn 387i I): **388,2–390,8α**
mir. 15 l. 1–27 (= BHG 387, exc.; *cf.* BHGn 387i II): **392,2–23α**
mir. 30 l. 1–26 (= BHG 389h): **386,2–23α**

Moschus mon. et inclusus
dialogus de imaginibus, l. 25–48 Alexakis (DOP 52, 1998 p. 190–191): 436,19–438,7

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Nicephorus I. Constantinopolitanus
antirrhetici I–III aduersus Constantinum Copronymum (*cf. part. II p. XXXIV*)
I, c. 30, PG 100, 280 B 9–10: 398,7
—, 280 B 10–11: 396,14
II, c. 16, PG 100, 364 C–365 A: 304,2–308,4; 724,5–726,22
—, 364 C 9–10: 722,9
III, c. 17, PG 100, 401 A 2–9: 300,6–20
III, c. 18, —, 404 A 1–6: 398,7–10
III, c. 22, —, 409 C 1–8: 400,3–7
III, c. 84, —, 528 D 1–532 A 7: 592,11–594,23
antirrheticus aduersus iconomachos (ed. Pitra [*cf. part. II p. XXXIV*])
c. 14 p. 271,12–35; 272,7–28: 334,18–336,14
apologeticus minor, p. 7,1–9 Mai (*cf. part. III p. XXX*): 852,21–854,4
aduersus Epiphanidem (ed. Pitra [*cf. part. III p. XXX*])
c. 4 p. 301,12–13: 706,16
c. 5 p. 303,18–20: 760,9–10 (*cf.* 18–19)
c. 7 p. 312,28–30: 396,14–16
— p. 312,30–34: 400,3–7
— p. 313,38–314,5: 412,14–414,2
c. 15 p. 340,20–24: 708,27–29
c. 17 p. 346,21–24: 616,12–14; 780,9–10
c. 18 p. 350,3–15: 476,27–478,8
— p. 350,16–19: 478,10–12
— p. 350,31–35: 294,12–13
— p. 350,40–351,6: 292,12–14
— p. 351,30–35: 412,14–414,2
c. 24 p. 366,26–27: 712,10–11 (*cf.* 18)
c. 25 p. 369,8–22 (*cf.* p. 368,34–369,8): 336,4–13
c. 29 p. 371,10–31: 352,23–354,13
— p. 371,32–372,7: 356,11–17
— p. 372,8–16: 358,7–12
— p. 372,20–25: 718,13–15
— p. 372,25–26: 728,14–20
contra Eusebium (ed. Pitra [*cf. part. III p. XXX*])
c. 3 p. 375,27–376,10: 592,11–594,23
c. 11 p. 392,2–5: 730,26–28
c. 18 p. 403,27–30: 730,28–29
— p. 403,31–404,1: 732,1–4
c. 20 p. 405,10–14: 732,4–6
c. 21 p. 409,11–14: 732,6–8
c. 22 p. 410,3–13: 732,8–13
c. 63 p. 472,27–473,18: 626,8–17
— p. 473,27–474,3 (scholion): 628,25–28
— p. 474,5–33: 626,17–628,5
— p. 476,12–14: 716,16–18

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

c. 66 p. 484,30: 738,24–25
— p. 484,32: 740,4–15
c. 70 p. 491,37–492,40: 476,27–478,8
c. 71 p. 493,3–6: 478,10–12

refutatio et euersio definitionis synodalis anni 815 (ed. Featherstone [*cf. part. III p. XXX*])

c. 7 l. 4–5: 616,6–7
c. 13 l. 15–24: 620,13–622,2
c. 18 l. 8–24: 344,7–346,2
— l. 42–45: 746,5–7
— l. 45–49: 750,4–6
— l. 49–51: 750,6–9
c. 19 l. 4–12: 626,2–5
— l. 16–24: 624,8–14
— l. 26–36: 630,5–12
— l. 36–38: 632,27–28
— l. 38–44: 634,23–27
c. 26 l. 37–41: 826,4–10
c. 34 l. 2–10: 690,5–13
— l. 56–59: 826,4–10
c. 37 l. 3–9. 23–25: 666,14–16
c. 46 l. 9–10: 730,28–29
— l. 10–13: 732,1–4
— l. 20–23: 732,4–6
c. 47 l. 11–14: 856,1–2
c. 66 l. 5–7: 666,18–20
c. 71 l. 65–68: 240,11–12
c. 74 l. 31–32: 666,4–5 (*cf.* 750, 26–27)
c. 75 l. 1: 602,8
c. 82 l. 6–14: *cf.* 64,3–6
c. 85 l. 4–6. 28–29: 722,9–11
— l. 17–43: 722,4–11
c. 88 l. 7–12: 302,11–14
c. 92 l. 21–307: 348,18–370,2
c. 92 l. 314–315: 374,1–12
c. 93 l. 3–14: 728,14–20
c. 97 l. 2–6: 292,12–14
c. 98 l. 2–10: 290,13–19
c. 100 l. 11–24: 412,14–414,2
c. 101 l. 4–14: 294,12–19
c. 105 l. 8–86: 304,2–308,4
— l. 23–86: 724,5–726,22
c. 107 l. 4–8: 728,15–17
c. 108 l. 4–9: 688,22–690,2
c. 110 l. 5–15: 300,6–20
c. 114 l. 18–21: 718,13–15
c. 123 l. 11–16: 398,5–10
c. 124 l. 6–12: 400,3–7
c. 129 l. 5–6: 758,28–760,1
c. 138 l. 3–6: 712,10–12. 18–20
c. 142 l. 3–4: 712,17
— l. 15–19: 624,8–14
c. 146 l. 13–14: 690,13–14
c. 149 l. 6–10: 714,18–20
c. 154 l. 35–41: 336,4–8
— l. 41–42: 338,1–2
c. 155 l. 2–35: 334,18–336,17
c. 156 l. 5–9: 332,13–16
c. 158 l. 3–12: 706,12–16
c. 173 l. 16–19: 732,4–6
c. 198 l. 26–30: 708,27–29
c. 200 l. 8–15: 476,27–478,8
— l. 15–17: 478,10–12

Nicetas hegumenus Medicii

florilegium (ed. Thümmel, ed. Alexakis [*cf. part. III p. XXVI*])

n. 5: 396,16–17
n. 6: 412,19–414,2
n. 7: 398,7. 9–10
n. 8 (l. 1–2 Al.): 402,9–10
n. 8 (l. 2–5 Al.): 138,10–12
n. 11: 300,18–20
n. 13: 294,12–13
n. 15: 292,12–13
n. 16 (l. 2–4 Al.): 748,7–8
n. 18: 290,15–17
n. 20: 150,5–6
n. 24: 374,8–12
n. 26: 536,8–9. 27–538,4
n. 27: 344,7–8

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Nilus Ancyranus
epistulae (CPG 6043):
epist. IV 61 (ad Olympiodorum praefectum), PG 79, 577 B–580 A: **334,18–336,22$^{\alpha}$** (*cf.* 27; 338,1–2; 340,1–2$^{\alpha}$); *cf.* 969,14–15$^{\alpha}$
epist. IV 62 (ad Heliodorum silentiarium), PG 79, 580 B–581 B: **330,14–332,26$^{\alpha}$**

Nilus Cabasilas
orationes quinque de spiritu sancto (ed. Kislas, Paris 2001)
or. 5, c. 18 l. 5–26: 822,14–824,3
— l. 27–30: 852,23–25

nouellae: *uide* Heraclius imp.; Iustinianus I. imp.

Νουθεσία γέροντος (*trad. in Mo* f. 142^{r}–171^{v}; ed. Mitsides, Leukosia 1989; ed. Melioranskij, St. Petersburg 1901)
l. 750–755 Mi. (p. XXVIII Me.): 570,2–6
l. 900–912 Mi. (p. XXXIII Me.): 402,2–12; *cf.* 139,1–11 (*lat.*)
l. 914–919 Mi. (p. XXXIII Me.): 398,7–10
l. 920–922 Mi. (p. XXXIII Me.): 394,4–7; *cf.* 145,4–7 (*lat.*)
l. 943–944 Mi. (p. XXXIV Me.): 294,12–13; *cf.* 137,2–3 (*lat.*)
l. 967–981 Mi. (p. XXXV Me.): 344,7–346,2
l. 984–990 Mi. (p. XXXV–XXXVI Me.): 538,10–15
l. 992–999 Mi. (p. XXXVI Me.): 538,20–540,2

Origenes
contra Celsum (CPG 1476), VI 18 p. 396,11–19 Marcovich (Leiden/Boston/Köln 2001): 288,12–13

Palladius
dialogus de uita Iohannis Chrysostomi (CPG 6037; BHG 870), c. 15 l. 1–41 Malingrey/Leclercq: **940,5–942,5^{x}**

(Ps.-)Pamphilus Caesariensis
ex apostolorum synodo Antiochiae celebrata (CPG suppl. 1717), canon 4, p. 144,19–146,1 Funk II: **64,4–6**

passio Procopii martyris (ed. Papadopulos-Kerameus; BHG 1577)
c. 1 p. 1,1–2: **426,10$^{\alpha}$**
c. 4 p. 5,20–29: **426,12–18$^{\alpha}$**
— p. 6,10–28: **426,19–428,4$^{\alpha}$**

Paulus II. Constantinopolitanus
epist. ad Theodorum papam (CPG 7620; *cf.* 9401,1), ACO ser. II, I p. 202,15–16: 604,13–15

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Photinus presb. CP
uita Iohannis Ieiunatoris (fragmentum) (CPG 7971; BHG 893): **414,4–420,23$^{\alpha}$**

Photius
epist. 284, l. 1839–1841 Laourdas/Westerink III (Leipzig 1985): 740,10–12

pratum spirituale (CPG 7376; BHG 1442): *uide* Iohannes Moschus

Rufinus Aquileiensis
Eusebii ecclesiasticae historiae continuatio, lib. X, c. 29–30 (*uersio gr. antiqua? cf.* p. 991, 14–992,14 Mommsen; CPG 3495): **88,10–90,**(1)**2$^{\alpha}$**

Seuerianus Gabalensis
homilia de legislatore (CPG 4192), *sub nomine Iohannis Chrysostomi tradita*
c. 1, PG 56, 397,3–4: **292,10$^{\alpha}$**; **716,6–7**
c. 6, PG 56, 407,43–48: **292,12–14$^{\alpha}$** (*cf.* 16. 18–19); **432,22–434,1**; **716,7–10**
—, 407,43–45: **66,7–8**; 744,21–22
cf. 678,12–13
homilia de lotione pedum (ed. Wenger; ed. Wallach [*cf. part. III p. XXV*]; CPG 4216) = (Ps.-)Iohannes Chrysostomus, homilia in quinta feria paschae
§ 8–9 p. 226 We.; p. 96 Wa.: **145,1–7** (*lat.*); **394,2–8$^{\alpha}$**
§ 9 p. 226 We.; p. 96 Wa.: 58,12–14
de sigillis sermo (CPG 4209; BHG 2351) = (Ps.-)Iohannes Chrysostomus, enarratio in parabolam seminis (*cf.* CPG 4495,24)
c. 6, PG 63, 544,7–15: **143,2–7** (*lat.*); 360,24–362,1
—, 544,9–10: **748,7–8**

Socrates Scholasticus
historia ecclesiastica (ed. Hansen; CPG 6028)
lib. II, c. 18,7 p. 112,7–9: 90,5–6
—, c. 20,10–13 p. 118,18–119,14: 90,9–13
—, c. 27,7 p. 137,8–10: **98,7–8$^{\alpha}$** (*cf.* 6 Ῥουφίνου)
—, c. 38,2 p. 164,1–2: **98,8–9$^{\alpha}$**
lib. III, c. 7,1 p. 197,12–14: 88,10–11

Sophronius Alexandrinus
de sacris imaginibus, cod. Harl. 5665 (*cf. part. I p. IX–X*)
f. 21$^{r–v}$: 688,20–690,2
f. 22^{v}: 298,15–24

Sophronius Hierosolymitanus
epist. synodica ad Sergium CPolitanum (CPG 7635; *cf.* 9430,1)
ACO ser. II, II 1 p. 414,9–16: 234,14–22
— p. 416,3–6: 236,5–8
— p. 416,20: 284,9

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

— p. 418,3–4: 236,12
— p. 418,6–18: 254,15–256,2
— p. 418,12: 236,16
— p. 418,21–420,14: 256,4–12
— p. 422,3–5: 256,12–13
— p. 422,11–15: 256,13–18
— p. 436,16–17: 260,23–24
— p. 480,3–4: 264,7–9

laudes in ss. Cyrum et Iohannem (CPG 7645; BHG 476)
p. 26,12–24 Bringel (PO 226, 2008): **376,6–15**$^{\alpha}$; *cf.* 678,15

narratio miraculorum ss. Cyri et Iohannis (ed. Fernández Marcos; CPG 7646; BHG 478)
mir. 36 l. 2 (p. 322): **376,17**$^{\alpha}$
— l. 225–236 (p. 328): **376,19–378,9**$^{\alpha}$
— l. 250–261 (p. 329): **378,9–18**$^{\alpha}$
— l. 267–271 (p. 329–330): **378,19–22**$^{\alpha}$
cf. 678,15

(Ps.-)Sophronius Hierosolymitanus
uita Mariae Aegyptiacae (CPG 7675; BHG 1042)
prologus (§ 1), PG 87^{3}, 3697 A 1–2: **422,2–3**$^{\alpha}$
c. III (§ 22–25), PG 87^{3}, 3713 A 19–3716 B 5: **422,4–426,3**$^{\alpha}$

Stephanus Bostrensis
contra Iudaeos (fragmenta) (CPG 7790), p. 666–668 Mercati (= StT 76, 1937 p. 203–206);
p. 51–55 Alexakis: **153,1–159,21** (*lat.*)
p. 666 M. (= p. 203 M.^{2}); l. 3–4 (p. 51) Al.: 440,6–7
p. 667 M. (= p. 205 M.^{2}); l. 24–29 (p. 53) Al.: 440,2–6; *cf.* 470,25–29

Stephanus Diaconus
uita Stephani iunioris (ed. Auzépy [*cf. part. III p. XXX*]; BHG 1666)
§ 2 p. 88,8–11: 622,10–15
— p. 88,18–20: 606,1–3
— p. 88,18–19: 672,20–21
— p. 90,4–9: 604,3–7
— p. 90,9–12: 606,5–6
§ 9 p. 99,16–18: 676,24–27
§ 22 p. 117,24: 658,26–27
— p. 118,18: 862,4–5
§ 23 p. 119,1–3: 612,16–18
§ 29 p. 127,10–11: 624,16
— p. 127,20–22: 784,13–14
— p. 128,1–3: 858,22–25
— p. 128,4–5: 820,25–822,1
— p. 128,9–11: 778,29–780,1
— p. 128,11–13: 688,2–3

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

— p. 128,17–18: 630,8
— p. 128,20–22: 854,16–18
§ 44 p. 144,13–16: 606,19–21
— p. 145,2–6: 606,25–608,5
— p. 145,7–8: 608,11–13
— p. 145,20–22: 644,16–19
— p. 145,25–26: 856,1–2

symbolum Nicaeno-CPolitanum (CPG 8599): *uide concilia* (CPolitanum I [a. 381])

Symeon Stylita iunior (*?*)
epist. ad Iustinum iun. (CPG 7366), PG 86², 3216–3220: **536,8–540,6**$^{\alpha}$; *cf.* 969,13–14$^{\alpha}$

synodus …: *uide concilia*

syntagma XIV titulorum: *uide in appendice β*

Tarasius patr. CP
apologeticus ad populum: **8,1–12,7**
epistulae (*ordine positae sec.* Grumel/Darrouzès, Reg.):
epist. synodica ad Hadrianum I. papam (*non seruata; cf. ibid.* n. 351): *cf.* 12,9–10; 169,1 (*lat.*); 172,14–15; 174,17–18; 176,4; *app. font. ad* 234,7–244,4
epist. synodica ad episcopos orientales (*cf. ibid.* n. 352): **234,7–244,4**$^{\alpha}$
epist. (Tarasii et synodi) ad imp. Constantinum VI. et Irenam (*cf. ibid.* n. 358): **858,1–868,6**
epist. I ad Hadrianum papam (*cf. ibid.* n. 359): **926,1–930,26**
epist. ad Iohannem presb. (*cf. ibid.* n. 363): **946,1–954,28**
epist. II ad Hadrianum papam (*cf. ibid.* n. 364): **932,1–944,21**
epist. ad episcopos Siciliae (*cf. ibid.* n. 365): **963,1–966,8**
cf. etiam part. III p. XI–XII cum adn. 26. 31–32

Theodoretus ep. Cyri
epist. ad Iohannem Antiochenum (CPG 6266), ACO I 1,7 p. 163,25–27: 652,3–4
historia religiosa (ed. Canivet/Leroy-Molinghen; CPG 6221)
uita 26 (Symeon Stylita; BHG 1678–1681), c. 1 l. 1: **404,2**$^{\alpha}$
—, c. 11 l. 19–22: **404,3–5**$^{\alpha}$
impugnatio XII anathematismorum Cyrilli (CPG 6214): *cf.* 262,13–14
interpretatio in XII epistulas s. Pauli (CPG 6209), PG 82, 397 D 5–400 A 1: 963,10–14

Theodorus Anagnostes
historia ecclesiastica (ed. Hansen; CPG 7503)
epit. 67 p. 34,23–24: **90,5–6**$^{\alpha}$ (*cf.* 4 Σωκράτους)
epit. 69 p. 35,26–31: **90,9–13**$^{\alpha}$ (*cf.* 8 Σωκράτους)
epit. 351 p. 99,18–20: *cf.* 98,13–18
epit. 444 p. 124,29–34: 566,2–10

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

fr. 2 p. 99,2–8: **98,12–18**[α]
fr. 35 p. 124,2–12: **566,1–10**[α]

Theodorus patr. Hierosolymorum
epist. synodica (*excerptum uidelicet; cf. part. I p. 254, app. font.*): **254,14–268,7**[α]

Theodorus Raithenus
praeparatio (CPG 7600), c. 9 p. 197,15–16 Diekamp: 624,4–5

Theodorus Studita
antirrhetici
II 19, PG 99, 365 B 7–8: 316,18
—, 365 B 8–D 9: 322,2–324,4
II 29, PG 99, 373 B 4–12: 290,14–19
epistulae (ed. Fatouros [*cf. part. III p. XXX*])
57 l. 26–30: 398,7–10
221 l. 124–138: 344,7–346,2
301 l. 93–94: 414,1–2
380 l. 15–16: 722,9. 11
— l. 47–48: 414,1–2
— l. 58–59: 758,28
— l. 125–133: 728,14–20
— l. 138–139: 688,24–690,2
— l. 202–204: 294,12–13
— l. 204–208: 292,12–14
— l. 210–212: 300,17–20
— l. 213–223: 412,14–414,1
416 l. 27: 414,1–2
499 l. 28–29: 688,24–690,2
528 l. 70–74: 394,4–8
— l. 95–96: 826,17–18
532 l. 147–148: 316,18
— l. 148–171: 322,2–324,4
— l. 176–177: 414,1–2
— l. 183–193: 412,14–414,1
— l. 199–201: 688,22–24
— l. 204–218: 344,7–346,2
551 l. 14: 300,17
refutatio et subuersio impiorum poematum
PG 99, 468 D 2–5: 412,14–15
—, 468 D 5–6: 414,1–2
—, 469 A 12–14: 294,12–13
—, 469 B 7–8: 344,7–8
—, 469 B 9–C 2: 344,12–15

Theodotus Ancyranus
fragmentum contra imagines (CPG 6133): **728,14–20**; 770,8–13
act. VI p. 728,20 (διαβολικῆς μεθοδείας): *cf.* 54,6–7; 730,3; 754,19. 22; 770,10
enumerantur cetera Theodoti opera (*pleraque deperdita*): 730,8–13
expositio symboli Nicaeni (CPG 6124): *cf.* 730,9–10

Theophanes Confessor
chronographia (ed. de Boor I, Leipzig 1883)
p. 43,22–30: 90,9–13
p. 361,17–20 (scholion): 346,17–348,2
p. 399,5–19: 592,4–8

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

p. 401,29–402,7. 16–18: 592,11–594,23
p. 457,13–458,2: 44,17–29
p. 458,21–460,22: 8,1–12,7
p. 460,25–32: 12,8–9
p. 461,12–462,29: 12,12–16,10
p. 463,5–10: *cf. part. III p. X adn. 20*

Theophilus Alexandrinus
edicta canonica (CPG 2678), canon 10, p. 270,7–8 Joannou II: 912,3–4

Theorianus magister
disputatio I cum Nersete, PG 133, 137 B 10–C 3 (= 152 C 15–D 7): 740,7–12

typicon magnae ecclesiae
p. 72,10–12 Mateos II (*cf. part. III p. 864, app. font.*): **864,24–25**

uita et martyrium s. Anastasii Persae (ed. Flusin, Paris 1992; BHG 84)
c. 1 l. 1: **312,2$^{\alpha}$**
c. 9 l. 1–10: **312,4–13$^{\alpha}$**
— l. 4–8: 466,7–8

uita Iohannis Chrysostomi (CPG 6037; BHG 870): *uide* Palladius

uita Irenae imp. (ed. Halkin, AB 106, 1988 p. 6–27; BHG 2205)
c. 5 (p. 10–11): 44,17–29
c. 6 (p. 12–14): 8,1–12,7
c. 7–8 (p. 14–15): 12,12–16,10

uita Mariae Aegyptiacae (CPG 7675; BHG 1042): *uide* (Ps.-)Sophronius Hierosolymitanus

uita Sabae (CPG 7536; BHG 1608): *uide* Cyrillus Scythopolitanus

uita Stephani iunioris (BHG 1666): *uide* Stephanus Diaconus

uita Symeonis Stylitae iunioris (CPG 7984 [= 7369]; BHG 1689): *uide* Arcadius ep. Cypri

uita Theodorae imp. (ed. Markopulos; BHG 1731)
c. 5 l. 19–21: 696,1–2
— l. 24–26: 602,17–19
— l. 26–27: 608,6–7
— l. 27–28: 696,27–28

uita Theodori Syceotae (CPG 7973; BHG 1748): *uide* Georgius Syceota

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

appendices

α. *florilegia inedita*

(*cf. part. I p. XXVIII–XXX, part. II p. XV–XXIII; testimonia numerantur sec.* Alexakis [*cf. part. III p. XXI*])

Ma = cod. Marc. gr. 573

f. 3^{r} (n. 5 / Ps.-Pamph. Caes. can. 4 [CPG suppl. 1717]): *cf.* 64,3–6
f. 3^{v} (n. 8 / Bas. spir. [CPG 2839]): 398,5–10
f. 3^{v}–4^{r} (n. 9 / Greg. Naz. carm. I 2,10 [CPG 3035]): 300,4–20
f. $4^{r–v}$ (n. 10 / Ioh. Chrys. pan. Melet. [CPG 4345]): 290,5. 14–19
f. 4^{v}–5^{r} (n. 13 / Anast. Antioch. ad Sym. Bostr. [CPG 6955]): 374,1–12
f. $5^{r–v}$ (n. 15 / Sophr. Hier. laus in Cyr. et Ioh. [CPG 7645]): 376,4–11
f. 8^{v} (n. 21 / Ath. or. III c. Ar. [CPG 2093]): 396,5–13
f. 9^{r} (n. 23 / Bas. in quadr. mart. [CPG 2863]): 688,20–690,2; *cf.* 141,1–5 (*lat.*)
f. $9^{r–v}$ (n. 24 / Ps.-Bas. in Barl. [CPG 2861]): 412,12–414,2
f. 11^{r} (n. 29 *addit.* / Seu. Gabal. sigill. [CPG 4209]): 748,7–8; *cf.* 143,1–7 (*lat.*)
f. $11^{r–v}$ (n. 30 / Seu. Gabal. hom. de legisl. [CPG 4192]): 292,8–14
f. 12^{r} (n. 33 / Sym. Styl. iun. [*?*] ad Iust. [CPG 7366]): 536,27–538,4
f. $12^{r–v}$ (n. 34 / Anast. apocris. [*?*] dial. Max. cum Theod. [CPG 7735]): 340,12–342,6
f. 12^{v}–14^{r} (n. 35 / Steph. Bostr. c. Iud. [CPG 7790]): *cf.* 153,1–159,21 (*lat.*)
f. 15^{v}–16^{r} (n. 38 / conc. Trull. can. 82 [CPG 9444]): 344,6–346,2
f. 17^{v} (n. 44 / Seu. Gabal. sigill. [CPG 4209]): 748,7–8; *cf.* 143,1–7 (*lat.*)
f. 21^{r} (n. 50 / Hieron. Hier. dial. de trin. [CPG 7815]): *cf.* 161,1–5 (*lat.*)
f. 22^{r}–23^{v} (n. 52 / Nil. Anc. epist. IV 62 [CPG 6043]): 330,14–332,26

Mo = cod. Mosqu. synod. gr. 265 (197 Vlad.)

f. 142^{r}–171^{v} (n. 1^{M}): *uide* Νουθεσία γέροντος
f. 171^{v}–177^{r} (n. 2^{M} / Leont. Neap. c. Iud. [CPG 7885]): 348,18–364,14. 368,10–370,3
f. 213^{r}–217^{r} (n. 10^{M} / Ps.-Ath. imag. Beryt. [CPG 2262]): 316,16–330,2
f. 219^{r}–223^{r} (n. 13^{M} / Germ. ad Ioh. Synad. [CPG 8002]): 442,6–450,5
f. $223^{r–v}$ (n. 14^{M} / Ps.-Bas. epist. ad Iul. [CPG 2900]): 402,1–12; *cf.* 139,1–11 (*lat.*)
f. 225^{r} (n. 16^{M} / Hieron. Hier. dial. de trin. [CPG 7815]): *cf.* 161,1–5 (*lat.*)
f. 227^{r} (n. 22^{M} / Ioh. Mosch. prat. spir., c. 81 [CPG 7376]): 586,12–22
f. 228^{v} (n. 24^{M} / Seu. Gabal. hom. de legisl. [CPG 4192]): 292,8–14
f. 228^{v} (n. 25^{M} / Seu. Gabal. sigill. [CPG 4209]): 748,7–8; *cf.* 143,1–7 (*lat.*)
f. 228^{v}–229^{r} (n. 26^{M} / Ioh. Chrys. pan. Melet. [CPG 4345]): 290,5–19
f. 229^{v} (n. 28^{M} / Germ. ad Thom. Claudiup. [CPG 8004]): 474,19–26
f. 235^{r} (n. 37^{M} / Ps.-Pamph. Caes. can. 4 [CPG suppl. 1717]): *cf.* 64,3–6
f. 235^{r} (n. 38^{M} / Anast. apocris. [*?*] dial. Max. cum Theod. [CPG 7735]): 340,12–342,1
f. $235^{r–v}$ (n. 39^{M} / Seu. Gabal. sigill. [CPG 4209]): 748,7–8; *cf.* 143,1–7 (*lat.*)
f. 235^{v} (n. 41^{M} / Seu. Gabal. hom. de lot. ped. [CPG 4216]): 394,1–8; *cf.* 145,1–7 (*lat.*)
f. 236^{r} (n. 42^{M} / Greg. Nyss. in cant., hom. I [CPG 3158]): *cf.* 137,5–9 (*lat.*)
f. 237^{v} (n. 45^{M} / Ioh. Gabal. uita Seu. Antioch. [CPG 7525]): 570,14–21

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

f. 237^{v}–238^{r} (n. 46^{M} / syn. CP a. 518 [CPG 9202°]): 568,21–23. 570,2–7
f. 238^{v}–239^{r} (n. 48^{M} / Ioh. Mosch. prat. spir., c. 45 [CPG 7376]): 380,11–382,13; *cf.* 584, 15–586,11
f. 239^{r} (n. 49^{M} / conc. Trull. can. 82 [CPG 9444]): 344,6–346,2
f. 239^{v}–240^{r} (n. 52^{M} / Ath. or. III c. Ar. [CPG 2093]): 396,5–17
f. 240^{r} (n. 53^{M} / Bas. in quadr. mart. [CPG 2863]): 688,22–690,2; *cf.* 141,1–5 (*lat.*)

Pa = cod. Paris. gr. 1115
f. 122$^{r–v}$ *et* f. 129^{r} (n. 56 *et* n. 107 / Cyr. epist. 45 [CPG 5345]): 740,7–15
f. 179^{v}–180^{r} (n. 126 / Bas. spir. [CPG 2839]): *cf.* 398,5–10
f. 240^{v}–241^{r} *et* f. 243^{r} (n. 2*): *uide* Iohannes Hierosolymitanus
f. 247^{v} (n. 15* / Ps.-Bas. in Barl. [CPG 2861]): 412,12–414,2
f. 247^{v} (n. 16* / Bas. in quadr. mart. [CPG 2863]): 688,20–690,2; *cf.* 141,1–5 (*lat.*)
f. 247^{v} (n. 17* / Ps.-Bas. epist. ad Iul. [CPG 2900]): 402,1–2. 6–12; *cf.* 139,1–11 (*lat.*)
f. 248^{r} (n. 19* / Bas. c. Sabell. [CPG 2869]): 398,15–400,7
f. 248^{r} (n. 21* / Greg. Naz. carm. I 2,10 [CPG 3035]): 300,4–20
f. 248$^{r–v}$ (n. 25* / Bas. spir. [CPG 2839]): 398,5–10
f. 251^{r} (n. 43* / Greg. Nyss. deit. [CPG 3192]): 294,8–15; *cf.* 137,2–3 (*lat.*)
f. 251^{r} (n. 44* / Greg. Nyss. in cant., hom. I [CPG 3158]): *cf.* 137,5–9 (*lat.*)
f. 251^{v}–252^{r} (n. 53* / Ioh. Chrys. pan. Melet. [CPG 4345]): 290,5–19
f. 252^{r} (n. 54* / Seu. Gabal. hom. de lot. ped. [CPG 4216]): 394,1–8; *cf.* 145,1–7 (*lat.*)
f. 252^{r} (n. 55* / Seu. Gabal. hom. de legisl. [CPG 4192]): 292,8–14
f. 252^{r} (n. 58* *addit.* / Seu. Gabal. sigill. [CPG 4209]): 748,7–8; *cf.* 143,1–7 (*lat.*)
f. 252^{v} (n. 61* / Cyr. comm. in Matth. [*?*]): 146,1–4
f. 252^{v} (n. 61* / Cyr. comm. in Luc. [*? cf.* CPG 5207,3]): 146,5–7
f. 252^{v}–253^{r} (n. 62* / Cyr. epist. 41 [CPG 5341]): 296,19–298,2. 5–6. 8–10. 13–27
f. 253^{v} (n. 68* / Ath. incarn. [CPG 2091]): 148,1–7
f. 253^{v} (n. 69* / Ath. or. III c. Ar. [CPG 2093]): 396,5–17
f. 254$^{r–v}$ (n. 71* / Ps.-Ath. imag. Beryt. [CPG 2262]): 316,16–324,4 (*abbreuiatum*)
f. 254^{v} (n. 73* / Ps.-Pamph. Caes. can. 4 [CPG suppl. 1717]): *cf.* 64,3–6
f. 261^{r} (n. 81* / Anast. Antioch. ad schol. [CPG 6954]): 370,24–372,7
f. 261^{r} (n. 82* / Anast. Antioch. ad Sym. Bostr. [CPG 6955]): 374,1–12
f. 261^{v} (n. 85* / Ambr. incarn. [CPL 152]): 150,1–4 (*gr.*)
f. 261^{v} (n. 86* / Epiph. Constant. adu. haer. [CPG 3745]): 150,5–6; *cf.* 151,4–6 (*lat.*)
f. 262^{v} (n. 91* / Cyr. Hier. [*?*] catech. 2 [CPG 3585,2]): 534,17–26
f. 262^{v} (n. 92* / Anast. apocris. [*?*] dial. Max. cum Theod. [CPG 7735]): 340,12–342,6
f. 262^{v}–263^{v} (n. 93* / Const. Diac. laud. mart. [CPG 7403]): 572,24–576,7
f. 263^{v} (n. 94* / conc. Trull. can. 82 [CPG 9444]): 344,6–346,2
f. 263^{v}–264^{r} (n. 95* / Steph. Bostr. c. Iud. [CPG 7790]): 158,9–22; *cf.* 153,1–159,21 (*lat.*)
f. 264^{r} (n. 96* / Hieron. Hier. dial. de trin. [CPG 7815]): 160,1–5
f. 264$^{r–v}$ (n. 97* / Sym. Styl. iun. [*?*] ad Iust. [CPG 7366]): 536,27–538,4
f. 264^{v} (n. 98* / Antip. Bostr. hom. in mul. [CPG 6683]): 302,9–14
f. 264^{v}–265^{v} (n. 99* / Aster. hom. XI [CPG 3260,1]): 304,1–308,4; *cf.* 724,5–726,22
f. 265^{v}–266^{r} (n. 101* / Ioh. Thess. c. gent. [CPG 7923]): 542,1–544,17
f. 266$^{r–v}$ (n. 102* / dial. Iud. et Chr.): 544,25–546,26

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

f. 266^{v}–269^{v} (n. 103* / Leont. Neap. c. Iud. [CPG 7885]): 348,18–370,3
f. 269^{v}–270^{r} (n. 104* / syn. CP a. 518 [CPG 9202°]): 568,21–23. 570,2–7
f. 270$^{r–v}$ (n. 106* / Euagr. Schol. hist. eccl. IV [CPG 7500]): 580,23–582,21
f. 270^{v} (n. 107* / Sophr. Hier. laus in Cyr. et Ioh. [CPG 7645]): 376,4–15
f. 270^{v}–271^{r} (n. 108* / Sophr. Hier. mir. Cyri et Ioh. [CPG 7646]): 376,16–378,22
f. 271$^{r–v}$ (n. 109* / mir. Cosmae et Dam., mir. 30 [BHG 389h]): 386,1–23
f. 271^{v}–272^{r} (n. 110* / *ibid.*, mir. 13 [BHG^{n} 387i I]): 388,1–390,8
f. 272^{r} (n. 111* / *ibid.*, mir. 15 [BHG^{n} 387i II]): 392,1–23
f. 272^{r} (n. 112* / Theod. Cyr. hist. rel., uita 26 [CPG 6221]): 404,1–5
f. 272^{r}–273^{r} (n. 113* / Arcad. Cypr. [*?*] uita Sym. Styl. iun., c. 118 [CPG 7984]): 404,11–408,3
f. 273^{r} (n. 114* / *ibid.*, c. 158): 408,5–410,3
f. 273^{r}–275^{r} (n. 115* / Photin. uita Ioh. Ieiun. [CPG 7971]): 414,4–420,23
f. 275$^{r–v}$ (n. 116* / Ps.-Sophr. uita Mar. Aeg. [CPG 7675]): 422,1–3. 14–426,3
f. 275^{v} (n. 117* / pass. Procopii [BHG 1577]): 426,9–11. 14–428,2
f. 275^{v}–276^{r} (n. 118* / Georg. Syc. uita Theod. Syc. [CPG 7973]): 428,7–430,2
f. 276^{r} (n. 119* / uita et mart. Anast. Persae [BHG 84]): 312,1–3. 6–13
f. 276^{r}–277^{r} (n. 120* / mir. Anast. Persae [BHG 89g–90]): 312,18–314,22. 25–316,2
f. 277^{r} (n. 121* / Ioh. Mosch. prat. spir., c. 81 [CPG 7376]): 586,12–22
f. 277$^{r–v}$ (n. 122* / *ibid.*, c. 180): 588,1–590,3
f. 277^{v} (n. 123* / *ibid.*, c. 45): 584,15–586,5; *cf.* 380,11–382,7
f. 280$^{r–v}$ (n. 127*–130* / Ex. 25,1. 17–22; Num. 7,88–89; Ez. 41,1. 16–20; Hebr. 9,1–5): 284,23–288,2
f. 280^{v}–281^{v} (n. 131* / Ioh. Sync. narr.): 590,23–594,23
f. 281^{v}–283^{v} (n. 133* / Ps.-Greg. II. epist. ad Germ. [CPG 8006]): 430,4–442,2
f. 283^{v} (n. 133* *addit.* / anathemata): 854,16–17. 20–21

Vtp = cod. Vatop. 236 (*cf. part. II p. XV adn. 41*)
f. 165^{v} (Ath. or. III c. Ar. [CPG 2093]): 396,8–17
f. 165^{v} (Ps.-Bas. in Barl. [CPG 2861]): 412,12–414,2
f. 165^{v}–166^{r} (Ps.-Bas. epist. ad Iul. [CPG 2900]): 402,1–12

β. *canonum collectiones*

Can. (Jo.) = *canones* ed. Joannou (*cf. part. III p. XXVII*)
tomus I, *pars* 1:
(conc. Nic. I)
p. 25,19–26,4 (can. 3): 918,13–16
p. 26,7–18 (can. 4): 900,27–902,5
p. 27,15–22 (can. 5): 906,7–8
p. 30,3–31,2 (can. 8): 68,20–70,6
p. 37,7–38,2 (can. 16): 910,11–16
(conc. Ephes.)
p. 59,10–60,2 (can. 3): 72,6–11

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

(conc. Chalc.)
p. 69,13–16 (can. 1): 898,4–900,3
p. 70,3–71,2 (can. 2): 904,22–906,4; 942,8–17
p. 72,14–74,2 (can. 4): 922,12–14
p. 77,18–78,13 (can. 10): 910,11–16; 916,3–9
p. 84,18–85,2 (can. 19): 906,7–8
p. 85,1–2: 906,11
p. 87,5–25 (can. 23): 910,11–16
p. 88,4–12 (can. 24): 914,3–11
p. 89,16–18 (can. 26): 912,3–4
(conc. Trull.)
p. 120,17–125,9 (can. 2): 898,4–900,3
p. 130,16–131,11 (can. 5): 918,13–16
p. 135,19–136,4 (can. 8): 906,8–11
p. 148,7–149,7 (can. 17): 910,11–16
p. 153,15–20 (can. 22): 944,2–4
p. 158,4–11 (can. 27): 916,16–918,3
p. 166,11–167,18 (can. 33): 914,14–23
p. 184,13–185,12 (can. 46): 920,21–25
p. 185,16–17 (can. 47): 922,2–3
p. 187,4–18 (can. 49): 914,3–11
p. 188,15–17 (can. 51): 922,28–924,1
p. 200,7–16 (can. 63): 910,3–7
p. 218,20–220,5 (can. 82): 176,10–178,4; 240,15–26; 344,7–346,2; 620,17–622,5
p. 219,6–11: 434,10–11
p. 219,12–220,5: 434,13–18
p. 219,15–220,5: 444,24–446,5; 462,18–22
p. 219,20–220,3: 630,18–20
p. 219,20–22: 296,16–17
p. 219,22–220,3: 348,2–3
(conc. Nic. II)
p. 245–285 (can. 1–22): 898,1–924,13

tomus I, *pars* 2:
(can. ap.)
p. 11,4–6 (can. 6): 910,16–22; 965,5–6
p. 15,4–14 (can. 15): 910,11–16
p. 16,4–8 (can. 17): 952,5–6; 964,26–29
p. 17,8–9 (can. 20): 965,4–5
p. 20,4–8 (can. 27): 226,7–9; 964,29–31
p. 21,6–12 (can. 29): 904,18–21; 936,4–6; 964,20–23
p. 21,16–20 (can. 30): 900,23–25; 965,2–4
p. 21,16–18: 965,14–16
p. 26,3–7 (can. 37): 906,7–8
p. 26,16–27,3 (can. 38): 912,15–18
p. 29,19–21 (can. 42): 965,1–2

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

p. 30,4–6 (can. 43): 965,1–2
p. 36,6–12 (can. 52): 68,12–14
p. 37,5–8 (can. 54): 924,10–13
p. 39,12–15 (can. 60): 910,3–7
p. 49,4–10 (can. 81): 910,16–22
(syn. Ancyr.)
p. 70,4–8 (can. 19): 918,13–16
(syn. Gangr.)
p. 98,20–99,3 (epilogus): 916,16–918,3
(syn. Antioch.)
p. 106,22–107,18 (can. 3): 910,11–16
p. 120,5–9 (can. 20): 906,7–8
p. 125,4–126,15 (can. 25): 912,12–25
(syn. Laod.)
p. 132,3–5 (can. 4): 964,31–32
(syn. Carth.)
p. 242,4–21 (can. 26): 912,12–25
p. 248,9–20 (can. 33): 912,12–25
p. 323,4–324,7 (can. 83): 908,4–13
tomus II:
p. 76,16–18 (Ath. can. 3): 80,23–24
p. 77,17–79,19 (Ath. can. 3): 80,24–82,19
p. 78,7–16: 82,29–84,3
p. 78,7–11: 228,18–19
p. 97,20–99,12 (Bas. can. 1): 72,22–74,15
p. 169,18–172,9 (Bas. can. 88): 918,13–16
p. 177,11–21 (Bas. can. 90): 938,29–940,3
p. 177,14–15: 936,1
p. 197,5–24 (Bas. can. 95): 108,2–9
p. 197,6–10: 108,11–12
p. 197,22–24: 108,21–22
p. 270,7–8 (Theoph. can. 10): 912,3–4
p. 284,19–285,28 (Cyr. can. 6): 78,16–80,2
p. 286,7–287,17 (Cyr. can. 7): 80,4–17
p. 297,30–298,16 (Gennad. epist. enc.): 942,20–26
p. 315–332 (Taras. epist. II ad Hadr.): 932,1–944,21

Synag. = Iohannes Scholasticus, synagoga L titulorum (ed. Beneševič; CPG 7550)
tit. 5,1 (can. ap. 38) p. 41,1–4: 912,15–18
tit. 5,4 (syn. Antioch. can. 25) p. 41,17–42,13: 912,12–25
tit. 5,5 (conc. Chalc. can. 26) p. 42,15–16: 912,3–4
tit. 7,3 (conc. Nic. I can. 4) p. 44,11–16: 900,27–902,5
tit. 11,1 (can. ap. 29) p. 51,8–10: 904,18–21; 936,4–6; 964,20–23
tit. 11,2 (can. ap. 30) p. 51,11–12: 900,23–25; 965,2–4. 14–16
tit. 11,3 (conc. Chalc. can. 2) p. 51,13–52,6: 904,22–906,4; 942,8–17

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

tit. 14,1 (can. ap. 6) p. 58,18–19: 910,16–22; 965,5–6
tit. 14,2 (can. ap. 20) p. 59,1: 965,4–5
tit. 14,4 (can. ap. 81) p. 59,4–7: 910,16–22
tit. 14,9 (syn. Laod. can. 4) p. 60,19–20: 964,31–32
tit. 15,1 (can. ap. 27) p. 61,9–11: 226,7–9; 964,29–31
tit. 19,2 (conc. Chalc. can. 10) p. 72,11–19: 910,11–16; 916,3–9
tit. 20,1 (can. ap. 15) p. 73,11–15: 910,11–16
tit. 20,3 (conc. Nic. I can. 16) p. 74,1–8: 910,11–16
tit. 20,6 (syn. Antioch. can. 3) p. 74,17–75,6: 910,11–16
tit. 20,11 (conc. Chalc. can. 23) p. 76,1–9: 910,11–16
tit. 25,1 (can. ap. 17) p. 83,1–3: 952,5–6; 964,26–29
tit. 28,1 (conc. Nic. I can. 3) p. 90,1–5: 918,13–16
tit. 30,1 (can. ap. 42) p. 93,14–15: 965,1–2
tit. 30,2 (can. ap. 43) p. 93,16–17: 965,1–2
tit. 30,3 (can. ap. 54) p. 94,1–2: 924,10–13
tit. 32,8 (syn. Gangr. epil.) p. 98,13–15: 916,16–918,3
tit. 33,3 (conc. Chalc. can. 4) p. 100,1–14: 922,12–14
tit. 33,4 (conc. Chalc. can. 24) p. 100,15–18: 914,3–11
tit. 34,2 (syn. Ancyr. can. 19) p. 101,12–14: 918,13–16
tit. 38,1 (can. ap. 52) p. 113,8–10: 68,12–14
tit. 38,2 (conc. Nic. I can. 8) p. 113,11–19: 68,20–70,6
tit. 38,10 (conc. Ephes. can. 3) p. 116,11–16: 72,6–11
tit. 48,3 (conc. Chalc. can. 1) p. 147,11–12: 898,4–900,3
tit. 49,1 (can. ap. 37) p. 149,5–7: 906,7–8
tit. 49,2 (conc. Nic. I can. 5) p. 149,14–17: 906,7–8
tit. 49,3 (syn. Antioch. can. 20) p. 150,3–5: 906,7–8
tit. 49,5 (conc. Chalc. can. 19) p. 150,18–21: 906,7–8
p. 150,20–21: 906,11
tit. 50,2 (can. ap. 60) p. 151,12–13: 910,3–7

Synt. = syntagma XIV titulorum (ed. Beneševič [*cf. part. I p. LXXI*]; *cf. supra p. 972*)
(can. ap.)
p. 63,5–7 (can. 6): 910,16–22; 965,5–6
p. 65,1–11 (can. 15): 910,11–16
p. 65,17–21 (can. 17): 952,5–6; 964,26–29
p. 65,30–31 (can. 20): 965,4–5
p. 66,27–67,2 (can. 27): 226,7–9; 964,29–31
p. 67,13–18 (can. 29): 904,18–21; 936,4–6; 964,20–23
p. 67,20–24 (can. 30): 900,23–25; 965,2–4
p. 67,20–22: 965,14–16
p. 69,24–28 (can. 37): 906,7–8
p. 70,1–9 (can. 38): 912,15–18
p. 71,19–21 (can. 42): 965,1–2
p. 71,23–25 (can. 43): 965,1–2
p. 73,20–25 (can. 52): 68,12–14

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

p. 74,1–4 (can. 54): 924,10–13
p. 74,28–31 (can. 60): 910,3–7
p. 79,23–29 (can. 81): 910,16–22
(conc. Nic. I)
p. 84,20–26 (can. 3): 918,13–16
p. 84,27–85,7 (can. 4): 900,27–902,5
p. 85,17–24 (can. 5): 906,7–8
p. 87,1–19 (can. 8): 68,20–70,6
p. 90,25–91,11 (can. 16): 910,11–16
(conc. Ephes.)
p. 104,10–19 (can. 3): 72,6–11
(conc. Chalc.)
p. 112,6–8 (can. 1): 898,4–900,3
p. 112,9–113,5 (can. 2): 904,22–906,4; 942,8–17
p. 114,1–115,3 (can. 4): 922,12–14
p. 117,9–26 (can. 10): 910,11–16; 916,3–9
p. 121,16–22 (can. 19): 906,7–8
p. 121,21–22: 906,11
p. 122,23–123,11 (can. 23): 910,11–16
p. 123,12–19 (can. 24): 914,3–11
p. 124,10–12 (can. 26): 912,3–4
(conc. Trull.)
p. 141,30–144,19 (can. 2): 898,4–900,3
p. 147,23–148,8 (can. 5): 918,13–16
p. 150,22–25 (can. 8): 906,8–11
p. 157,7–26 (can. 17): 910,11–16
p. 159,16–20 (can. 22[21]): 944,2–4
p. 162,8–16 (can. 27): 916,16–918,3
p. 166,27–167,22 (can. 33): 914,14–23
p. 176,9–27 (can. 46): 920,21–25
p. 176,28–30 (can. 47): 922,2–3
p. 177,16–29 (can. 49): 914,3–11
p. 178,9–12 (can. 51): 922,28–924,1
p. 184,6–15 (can. 63): 910,3–7
p. 193,8–32 (can. 82): 176,10–178,4; 240,15–26; 344,7–346,2; 620,17–622,5
p. 193,13–18: 434,10–11
p. 193,19–32: 434,13–18
p. 193,21–32: 444,24–446,5; 462,18–22
p. 193,26–31: 630,18–20
p. 193,26–28: 296,16–17
p. 193,28–31: 348,2–3
(conc. Nic. II)
p. 205–228 (can. 1–22): 898,1–924,13
(syn. Ancyr.)
p. 236,7–11 (can. 19): 918,13–16

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

(syn. Gangr.)
p. 249,18–23 (epilogus): 916,16–918,3
(syn. Antioch.)
p. 253,30–254,16 (can. 3): 910,11–16
p. 262,1–5 (can. 20): 906,7–8
p. 265,1–266,8 (can. 25): 912,12–25
(syn. Laod.)
p. 268,1–3 (can. 4): 964,31–32
(syn. Carth.)
p. 329,16–330,3 (can. 26): 912,12–25
p. 333,19–28 (can. 33): 912,12–25
p. 380,3–25 (can. 83): 908,4–13
(Bas. can.)
p. 464,22–465,28: 72,22–74,15
p. 510,9–18: 938,29–940,3
p. 510,12–13: 936,1
p. 515,5–516,29: 918,13–16
(Theoph. can. 10[9]) p. 537,1–2: 912,3–4
(Ath. can.)
p. 554,3–555,25: 80,23–82,19
p. 554,20–29: 82,29–84,3
p. 554,21–24: 228,18–19
(Cyr. can.)
p. 560,5–561,11: 78,16–80,2
p. 562,4–563,11: 80,4–17
(Gennad. epist. enc.) p. 602,21–603,7: 942,20–26

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

2. ***latina***

actus Siluestri papae (CPL 2235; BHL^{n} 7736a)
uersio A 1 (ed. Pohlkamp, ed. Levison [*partim; cf. part. I p. LXXIII*]): **123,21–125,27**
Pohlkamp p. 369 adn. 46: 123,21–125,3
— adn. 47: 125,8–13
Levison p. 240–241 (= Levison^{2} p. 459): 125,18–27

Agobardus Lugdunensis
de picturis et imaginibus (ed. Van Acker, CCCM 52, 1981)
c. 1 l. 27–31: 3,2–3
c. 28 l. 1–5: 3,2–3

Algerus canonicus Leodiensis
de misericordia et iustitia, pars III, c. 31–32 p. 337,5–338,5 Kretzschmar (Sigmaringen 1985): 935,9–939,24

Ambrosius Mediolanensis
de incarnationis dominicae sacramento (CPL 152), c. 7,75 l. 125–127 (p. 262) Faller: **151,2–3**

Anastasius Bibliothecarius
chronographia tripartita, p. 304,21–306,7 de Boor (*Theoph.* II, Leipzig 1885): 9,4–13,7
praefatio in septimam synodum:
epistula dedicatoria ad Iohannem VIII. papam: **1,2–3,23**
tituli designantes quae in codice continentur: **4,1–24**
adnotationes uel glossemata (*cf. part. I p. XXXV–XXXVI; ad app. crit. spectant numeri praeter* 163,4–9): 15,22–25; 39,17; 53,3; 57,26–59,1. 10; 65,2; 73,14; 79,7; 87,6; 163,4–9; 177,1; 181,19 (*cf.* 185,1); 183,10; 247,8 (*?*); 259,14; 265,5. 6. 21; 271,12; 305,18; 309,7; 313,22; 315,24. 24–25; 331,3; 337,15 (*?*); 339,10; 341,16; 371,7. 21. 22; 373,2. 3. 5; 375,13; 381,2; 395,8; 585,2. 12; 593,11. 14; 607,13; 621,1 (*?*); 641,11; 667,13; 669,18. 20; 683,25; 737,18 (*cf.* 23). 20–21; 759,27; 785,26; 795,26; 897,4; 901,2; 907, 10; 937,3. 6; 945,1
Anastasio non tribuenda uidentur e. g. 61,9; 897,11 (*cf.* 10)
uide etiam concilia (CPolitanum IV [a. 869/870])

annales Bertiniani
pars III, auctore Hincmaro (*ad a. 872*), p. 187,16–18 Grat/Vielliard/Clémencet (Paris 1964); p. 120,18–21 Waitz (MGH Script. rer. Germ. 5): 3,1–3

anonyma opera: uide actus Siluestri papae; *canonum collectiones*; constitutum Constantini; hymnus 'Veni creator spiritus'; uita Hadriani I. papae
cf. etiam canones apostolorum; (Ps.-)Dionysius Areopagita

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Anselmus Lucensis
collectio canonum (ed. Thaner [*cf. part. III p. XXVIII*])
lib. I
c. 82 p. 56,20–57,3: 171,1–3. 5–15
c. 84 p. 58,6–8: 119,3–5
— p. 58,8–28: 163,10–165,5
— p. 58,29–59,17: 167,4–21
lib. VI
c. 6 p. 270,4–7: 901,23–25
c. 75 p. 306,13–307,10: 933,1–2. 19–21; 935,6–19. 26–937,1
c. 76 p. 307,13–18: 951,1–5
— p. 307,18–21: 953,16–18
c. 160 p. 343,14–26: 903,8–16. 21–25
c. 175 p. 348,29–349,12: 913,12–24
c. 176 p. 349,15–20: 917,16–18. 23–24; 919,2–3
lib. VII
c. 93 p. 402,7–11: 917,3–9
c. 162 p. 429,13–21: 915,3–10

Augustinus Hipponensis
locus non inuentus, cf. enarrationes in psalmos (CPL 283), in ps. 66 § 4 l. 30–33 Dekkers/Fraipont; sermones (CPL 284), sermo 72,12 l. 196–206 Dolbeau (RB 103, 1993 p. 334 = Vingt-six sermons …, 1996 p. 128): **135,8–9**

canones: *uide concilia nec non* canones apostolorum
cf. etiam canonum collectiones

canones apostolorum, interprete Dionysio Exiguo (ed. Turner I; *cf.* CPG 1740)
can. 27 (= 28), l. 1–5 (p. 19): 227,5–7
can. 30, l. 1–6 (p. 20 col. II): 937,4–6 (*cf. app. crit.*)

canonum collectiones:
collectio Britannica (*cf. part. I p. LI–LII; numeri sec.* Ewald, NA 5, 1880 p. 567–592)
'Varia, pars I C'
f. 100^{r} (n. 35a): 123,11–15
f. 100$^{r–v}$ (n. 35b / Seu. Gabal. sigill. [CPG 4209]): 143,2–7
f. 100^{v} (n. 35c–e / Steph. Bostr. c. Iud. [CPG 7790]): *cf. app. testim. ad* 153,1–159,21
(n. 35c): 157,8–10
(n. 35d): 159,7–12
(n. 35e): 159,18–20
f. 100^{v}–101^{r} (n. 35f): 163,10–165,2
f. 101^{r} (n. 35g): 165,6–13
f. 101$^{r–v}$ (n. 35h): 167,4–15
f. 101^{v} (n. 35i): 167,19–169,2

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

f. 101v–102r (n. 40, *ex Hadr.* / Seu. Gabal. sigill. [CPG 4209]): 143,2–7
f. 102v (n. 47, *ex Hadr.*): *cf.* 621,16–17; 623,1–2
f. 103r (n. 53, *ex Hadr.* / Seu. Gabal. hom. de lot. ped. [CPG 4216]): 145,4–7
f. 103v–104r (n. 56): 183,9–185,1; *cf.* 163,13–165,2. 8–13
'Varia, pars II'
f. 183r (n. 20a): 55,3–5
f. 183v (n. 20b): 83,24. 27–85,3. 6–8
f. 183v (n. 20c): 93,20–25; 99,19–22
f. 183v–184r (n. 20d): 107,19–20; 109,14–19
f. 191v (n. 67a): 917,3–9
f. 191v (n. 67b): 917,16–18. 23–24
f. 194r (n. 80): 903,12–14
f. 198r (n. 105): 901,23–25
f. 198r (n. 106): 951,1–5; 953,16–17

collectio Caesaraugustana (rec. 1, cod. Salm. Bibl. Univ. 2644; *cf. part. III p. XIX. XXVIII*)
VIII 45 f. 68r: 911,11–21
IX 55 f. 82r: 923,9–11
IX 60 f. 82r: 921,13–16

collectio canonum cod. Paris. Arsenal 713 (*cf. part. III p. XIX*), f. 153r: 951,10–953,1. 6–9

Vallicellianus tom. XVIII (*cf. part. I p. LI*)
f. 154r: 129,15–131,6
f. 154r–v: 131,10–133,19
f. 154v: 139,1–11
f. 154v–155r: 143,1–7
f. 155r: 145,1–7; 151,1–6; 153,1–159,21
f. 155v: 161,1–5

uide etiam Anselmus Lucensis; decretum magistri Gratiani; Deusdedit cardinalis; Iuo Carnotensis

Carolus (Magnus) rex
capitulare aduersus synodum: *uide* Hadrianus I. papa
opus contra synodum: *uide* libri Carolini

Cassiodorus–Epiphanius
historia ecclesiastica tripartita (*ex Sozomeno; cf.* CPG 6030), lib. I, c. 5 (§ 3) l. 23–27 (p. 18)
Jacob/Hanslik: 59,10 *app. crit.*

Claudius Taurinensis
epist. 12 (*excerpta ex opere de imaginum cultu*), p. 611,9–13 Dümmler (MGH Epp. IV): 3,2–3

collectio …: *uide canonum collectiones*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

concilia:

concilium oecumenicum Nicaenum I (a. 325)
canones, interprete Dionysio Exiguo (ed. Turner I; *cf.* CPG 8520)
can. 4, l. 1–14 (p. 258): 903,1–5
can. 8, l. 1–20 (p. 262–263): 69,19–71,5

concilium oecumenicum Chalcedonense (a. 451)
actio I (*uersio lat.; cf.* CPG 9000)
ACO II 3,1 p. 71,13–16: 87,22–24
— p. 95,14–17: 87,25–89,2
— p. 249,19–20 (*Sir. 1,26*): 783,8
— p. 258,29: 89,3–4
canones, interprete Dionysio Exiguo (*cf.* CPG 9008)
can. 2, ACO II 2,2 p. 54,10–19: 905,20–907,5; 943,8–17

concilium Lateranense (a. 769)
actio IV, p. 88,1–3 Werminghoff (MGH Conc. II 1): 1,23–24
excerpta apud Hadr. laudata (ed. Hampe, MGH Epp. V)
p. 17,13–19: 143,1–7
p. 27,30–28,1 (= p. 91,10–21 Werminghoff): 133,1–12
p. 41,37–42,5 (*cf.* p. 41,31–32): 571,2–6
p. 47,11–17 (= p. 92,20–26 Werminghoff): 145,1–7

concilium Francofurtense (a. 794)
capitulare Francofurtense, c. 2 p. 73,31–74,2 Boretius (MGH Capit. I); p. 165,26–30 Werminghoff (MGH Conc. II 1): 271,11–15

concilium Parisiense (a. 825)
'libellus synodalis' (ed. Werminghoff, MGH Conc. II 2; *cf. part. I p. XXXIV adn. 144 et LXXIII*):
epistula synodi (= LS^a)
c. 2 p. 485,7–23 (*Pr* f. 17^v–18^v): 123,22–125,27
c. 5 p. 486,35–37 (*Pr* f. 20^r): 137,1–4
c. 6 p. 486,38–40 (*Pr* f. $20^{r–v}$): 137,7–9
epitome (= *Epit.*):
c. 2 p. 536,28–537,11: 123,22–125,27
c. 7 p. 538,16–18: 137,1–4
— p. 538,19–21: 137,7–9
florilegium (= LS^b)
p. 508,26–28 (*Pr* f. 54^v): 431,4–8
p. 508,29–509,5 (*Pr* f. 54^v–55^r): 433,11–20
p. 509,6–12 (*Pr* f. $55^{r–v}$): 435,16–437,2
p. 509,12–23 (*Pr* f. 55^v–56^r): 437,6–22
p. 509,23–25 (*Pr* f. 56^r): 439,8–11

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

p. 509,25–31 (*Pr* f. 56$^{r–v}$): 439,13–19
p. 509,31–510,2 (*Pr* f. 56^{v}): 439,20–441,6
p. 510,25–31 (*Pr* f. 58$^{r–v}$): 145,1–7
p. 510,32–37 (*Pr* f. 58^{v}): 143,1–7
p. 510,37–511,3 (*Pr* f. 59^{r}): 399,4–9
p. 511,4–12 (*Pr* f. 59$^{r–v}$): 139,1–11
p. 511,13–16 (*Pr* f. 59^{v}): 141,1–5
p. 511,25–27 (*Pr* f. 60$^{r–v}$): 147,1–4
p. 511,28–30 (*Pr* f. 60^{v}): 147,5–7
p. 511,34–35 (*Pr* f. 60^{v}): 151,4–6
p. 511,36–512,30 (*Pr* f. 60^{v}–62^{v}): 153,1–159,21
p. 513,1–3 (*Pr* f. 63$^{r–v}$): 621,16–18
p. 513,3–8 (*Pr* f. 63^{v}): 623,1–5
p. 513,13–18 (*Pr* f. 63^{v}): 149,1–6
p. 513,19–21 (*Pr* f. 64^{r}): 151,1–3
p. 513,22–24 (*Pr* f. 64^{r}): 137,1–4
p. 513,25–29 (*Pr* f. 64$^{r–v}$): 137,5–9
p. 513,30–38 (*Pr* f. 64^{v}–65^{r}): 349,17–351,6
p. 513,38–514,12 (*Pr* f. 65$^{r–v}$): 351,7–353,7
p. 514,13–15 (*Pr* f. 65^{v}–66^{r}): 353,10–13
p. 514,15–21 (*Pr* f. 66^{r}): 353,19–355,6
p. 514,22–25 (*Pr* f. 66$^{r–v}$): 355,16–357,2
p. 514,25–28 (*Pr* f. 66^{v}): 361,16–20
p. 514,29–38 (*Pr* f. 66^{v}–67^{r}): 369,1–12
p. 516,38–517,8 (*Pr* f. 71^{r}): 397,4–15
p. 517,9–17 (*Pr* f. 71^{v}): 375,1–10
p. 518,3–15 (*Pr* f. 73$^{r–v}$): 443,6–21
p. 518,16–18 (*Pr* f. 73^{v}–74^{r}): 443,21–445,4
p. 518,19–28 (*Pr* f. 74^{r}): 445,10–23
p. 518,29–42 (*Pr* f. 74^{v}–75^{r}): 447,6–449,4
p. 518,43–519,6 (*Pr* f. 75$^{r–v}$): 865,29–867,6
p. 519,38–520,12 (*Pr* f. 77$^{r–v}$): 591,23–595,12
p. 520,12–13 (*Pr* f. 77^{v}–78^{r}): 595,19–21

concilium Constantinopolitanum IV (a. 869/870), interprete Anastasio Bibliothecario
actio IV, l. 841–846 Leonardi/Placanica (*cf. part. III p. XXIX*): 175,17–177,1

(Ps.-)Constantinus I. imp.: *uide* constitutum Constantini

Constantinus IV. imp.
sacra ad Donum papam (CPG 9416; *cf.* Dölger/Müller, Reg. n. 242), ACO ser. II, II 1
p. 7,16–20 (*uersio lat.*): 163,20–165,3

Constantinus VI. imp. et Irene
iussa ad Hadrianum I. papam (*non seruata; cf.* Dölger/Müller, Reg. n. 343): *cf.* 167,4–5

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Constantinus II. papa
epist. ad Pippinum regem (JE 2375), p. 652,35–653,3 Gundlach (MGH Epp. III, Cod. Carol. n. 99): *cf.* 254,14–268,7 *app. font.*

constitutum Constantini
c. 7–8 l. 93–119 (p. 69–74) Fuhrmann (MGH Fontes iuris Germ. ant. X): 123,17–125,27

decretum magistri Gratiani (ed. Friedberg [*cf. part. III p. XXVIII*])
pars I
distinctio 16 can. 5, col. 43,4–5: 177,6–7
— can. 6, col. 43,7–25: 347,11–349,1
— can. 6 § 3–4, col. 43,25–44,3: 621,8–14
dist. 18 can. 7, col. 55,27–56,9: 907,8–21
dist. 38 can. 6, col. 142,6–24: 901,8–20
dist. 63 can. 7, col. 237,5–9: 901,23–25
dist. 69 can. 1, col. 256,19–32: 915,14–22
pars II
causa 1 qu. 1 can. 9, col. 360,18–19: 953,16–17
— can. 11, col. 360,31–361,17: 935,9–939,24
causa 1 qu. 7 can. 2, col. 426,24–25: 857,4–5
— can. 2 § 1–3, col. 426,25–427,13: 951,1–953,9
— can. 2 § 4, col. 427,13–19: 953,13–17
causa 1 qu. 7 can. 4 (= Iuo, coll. trip. A 2, 12,1)
col. 428,10–15: 19,7–19
col. 428,15–16: 39,2–6
§ 1, col. 428,16–24: 51,6–12
§ 2–4, col. 428,24–31: 61,15–21
§ 5, col. 428,31–33: 65,20–22
§ 6, col. 428,34–36: 67,3–5
§ 7, col. 428,36–37: 71,15–16
§ 8, col. 428,38–429,1: 91,14–16
§ 9, col. 429,1–7: 93,7–12
§ 10–11, col. 429,8–15: 99,19–23
§ 12–14, col. 429,15–26: 107,3–13
§ 15–16, col. 429,26–30: 107,16–20
§ 17, col. 429,31–38: 109,14–19
causa 1 qu. 7 can. 15, col. 433,15–27: 79,13–21
— can. 15 § 1, col. 433,27–32: 79,25–81,2
causa 1 qu. 7 can. 16, col. 434,2–3: 81,3
— can. 16, col. 434,4–11: 81,6–11
causa 9 qu. 3 can. 3, col. 607,6–15: 913,3–9
causa 12 qu. 2 can. 19, col. 692,41–693,9: 913,12–24
causa 16 qu. 1 can. 64, col. 782,22–783,3: 903,8–16. 21–25
causa 18 qu. 2 can. 21, col. 834,50–835,19: 921,19–923,6
causa 19 qu. 3 can. 5, col. 841,19–29: 915,3–10

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

causa 21 qu. 1 can. 1, col. 852,28–43: 917,3–13
— qu. 4 can. 1, col. 857,29–858,12: 917,16–919,3
causa 22 qu. 4 can. 18, col. 879,15–22: 383,15–21
— can. 18 § 1, col. 879,22–27: 385,3–7
— can. 18 § 1, col. 879,27–30: 385,15–17
pars III de consecratione
distinctio 3 can. 28, col. 1360,18–25: 629,12–18
— can. 29, col. 1360,28–41: 177,6–179,1

Deusdedit cardinalis
collectio canonum (ed. Wolf von Glanvell [*cf. part. III p. XXVIII*])
lib. I
c. 43 p. 53,11–21: 19,7–19
— p. 53,21–54,5: 489,2–21
c. 44 p. 54,7–12: 53,26–55,5
c. 45 p. 54,15–21: 83,24. 27–85,3
— p. 54,22–24: 85,6–8
— p. 54,26–55,3: 93,20–25
— p. 55,4–6: 99,19–22
— p. 55,7–8: 107,19–20
— p. 55,8–14: 109,14–19
c. 46 p. 55,16–24: 607,25–609,6
lib. II
c. 8 p. 196,3–7: 917,3–9
c. 9 p. 196,10–15: 917,16–18. 23–24; 919,2–3
lib. III
c. 7 p. 273,20–274,3: 903,8–16. 21–25
c. 8 p. 274,6–19: 913,12–24
c. 9 p. 274,22–275,3: 915,3–10
lib. IV
c. 10 p. 404,20–21: 7,4–6
c. 11 p. 404,24–26: 119,3–5
— p. 404,27–405,18: 163,10–165,5
— p. 405,18–406,7: 167,4–21
c. 12 p. 406,10–23: 171,1–3. 5–15
c. 13 p. 406,26–29: 901,23–25
c. 14 p. 407,3–7: 907,10–15
c. 15 p. 407,10–408,7: 933,1–2. 19–21; 935,6–19. 26–937,1
c. 16 p. 408,10–14: 951,1–5
— p. 408,15–18: 953,16–18

(Ps.-)Dionysius Areopagita
secundum translationem quam fecit Iohannes Scotus seu Eriugena (*cf.* CPG 6614)
de diuinis nominibus, p. 99–100 Chevallier I: 661,28–663,1
de ecclesiastica hierarchia, p. 1196 Chevallier II (*Iob 21,14*): 773,26

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Dionysius Exiguus
praefatio 2 (ad Stephanum episcopum) (CPL 652b), l. 48–49 (p. 40) Glorie: 1,23
uide etiam canones apostolorum; *concilia* (Nicaenum I [a. 325], Chalcedonense [a. 451])

Dungalus
responsa contra peruersas Claudii Taurinensis episcopi sententias, p. 24 Zanna (Firenze 2002); PL 105, 470 D 1–4: 137,1–4

Gelasius I. papa
epistulae (CPL 1667):
epist. 12 (ad Anastasium imp.; JK 632), p. 20,5–6 Schwartz: *cf.* 5,3–8
epist. 26 (ad episcopos Dardaniae; JK 664) = collectio Auellana (CPL 1617), epist. 95
§ 1 p. 369,3 Günther (*cf.* epit. p. 774,6): 167,4
§ 10 p. 372,9–18 Günther (*cf.* epit. p. 778,1–9): 165,21–167,3

Gratianus: *uide* decretum magistri Gratiani

Gregorius (Magnus) I. papa
registrum epistularum (ed. Norberg; CPL 1714):
epist. 1,24 (JE 1092), l. 192–199: 175,8–12
epist. 9,136 (JE 1661), l. 1–34: 179,15–181,17 (181,6–16 *ad uerbum* [= l. 18–31])
epist. 9,209 (JE 1736), l. 13–14: **127,7–8**
epist. 9,216 (JE 1744), l. 48–60: 169,6–14
—, l. 70–71: 169,14–15
epist. 11,28 (JE 1818), l. 16–42: 179,15–181,17

Hadrianus I. papa
epistulae (*ordine positae sec.* JE):
epist. ad imp. Constantinum VI. et Irenam (JE 2448; *cf. part. I p. XLV–XLVII*): **119,3–173,3** (**118,3–162,5**$^{\alpha}$ [*uersio gr.*])
epist. ad Tarasium patr. CP (JE 2449; *cf. part. I p. XLVII–L*): **174,5–186,15**$^{\alpha}$ (*uersio gr., ex qua undique fere lat.* 175,4–187,13)
epist. ad Carolum regem (JE 2483) = *Hadr., uide infra*
epist. ad Maginarium abbatem (ed. Hampe, MGH Epp. V; JE 2491)
p. 3,21–4,3: 165,21–167,3
p. 4,3–9: 167,9–11
epist. ad Tarasium patr. CP (*non seruata*): *cf.* 944,11

Hadr. = epistula ad Carolum regem (ed. Hampe, MGH Epp. V; JE 2483) (**Hadr. uide infra*)

p. 11,12–19: *cf.* 254,14–268,7 *app. font.*
p. 17,13–19: 143,1–7
p. 17,29–18,5: 827,4–15
p. 18,16–18: 827,12–15
p. 18,26–32: 301,4–303,15

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

p. 18,32–19,3: 303,1–19
p. 22,2–9: 537,25–539,6
p. 22,6–7: 539,14–16
p. 25,7–9: 615,2
p. 25,9–10: 615,15–16
p. 25,10–12: 615,22–24
p. 27,30–28,1: 133,1–12
p. 32,9–10: 621,16–17
p. 32,10–12: 623,1–2
p. 33,9–10: 137,1–4
p. 33,19–24: 673,22–27
p. 33,20: 1,27; *cf.* 236,9–10 *app. font.*
p. 33,31–34,1: 343,9–10; 681,14–15
p. 34,1–3: 681,2–4 (*cf.* 677,16–18)
p. 34,35–35,3: 293,11–13; 433,21–435,1
p. 36,11–14: 375,11–15
p. 39,26–27: 123,19–20
p. 40,6–8: 827,11–13
p. 40,20: 633,14–15
p. 41,37–42,5: 571,2–6
p. 47,11–17: 145,1–7
p. 47,31–34: *cf.* 145,1
p. 52,35–39: 151,1–3
p. 56,10–19: 129,4–14
p. 56,30–32: 827,11–13
p. 57,5–16: 165,6–13

uerba capitularis aduersus synodum *apud Hadr. laudata* (= **Hadr.*)

p. 7,20–25: 237,14–15
p. 11,7–11: 255,14–17
p. 13,12–15: 255,19–20
p. 14,3–7: 53,2–9
p. 15,20–24: 57,17–18
p. 15,24–26: 61,5–7
p. 16,7–11: 265,24–25
p. 16,30–33: 47,28–49,1
p. 17,6–8: 267,19
p. 17,20–27: 271,11–15
p. 18,6–12: 193,11–14
p. 18,20–25: 301,4–303,15
p. 19,4–9: 657,1–4
p. 20,14–17: 333,27–335,11
p. 20,36–21,3: 381,11–383,11; 585,15–587,10
p. 21,15–18: 483,18–21
p. 21,29–34: 537,25–539,6
p. 22,22–26: 541,11–13
p. 23,7–9: 583,14–16
p. 24,1–4: 483,21
p. 24,13–17: 623,12–14
p. 25,1–3: 615,14–15
p. 25,31–37: 369,15–16
p. 26,8–13: 355,7–8
p. 27,1–6: 357,2–6
p. 27,12–14: 357,7–9 (*cf.* 867,4–5)
p. 27,24–28: 133,9–11
p. 28,33–37: 373,20–23
p. 29,7–11: 623,16–17
p. 29,20–25: 189,13–14
p. 30,5–8: 361,3–4
p. 30,20–22: 361,4
p. 30,35–38: 487,22–23

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

p. 31,5–8: 579,26–27
p. 32,3–5: 621,16–623,5
p. 32,17–19: 403,9–10
p. 33,5–8: 147,1–4
p. 33,15–18: 671,28–673,2
p. 33,28–30: 343,9–10 (*cf.* 681, 14–15)
p. 34,12–14: 633,12–13
p. 34,19–22: 633,14–15
p. 34,30–33: 293,13; 433,21–435,1
p. 35,15–19: 487,18–20
p. 35,26–32: 295,1–4
p. 36,4–10: 375,11–15
p. 36,15–18: 289,21–22
p. 36,25–28: 285,23–287,5
p. 37,26–30: 127,6–8
p. 39,24–25: *cf.* 43,2 *app. font.*
p. 40,30–33: 567,24–27
p. 41,15–17: 157,13–14
p. 41,25–30: 829,11–12
p. 42,6–10: 597,26–599,6
(*noua series capitulorum inde a* p. 42,29)
p. 42,29–31: 129,13–14
p. 43,7–10: 191,10–11
p. 43,17–21: 369,19–371,1
p. 43,27–30: 401,18–20
p. 44,1–5: 535,18–23
p. 44,11–15: 573,4–9
p. 44,31–34: 573,11–14
p. 45,5–8: 5,19–20
p. 45,29–32: 289,23–24
p. 46,1–7: 463,12–16
p. 46,19–22: 365,11–12
p. 46,32–33: 445,11–13
p. 47,18–22: 309,4–5
p. 48,5–9: 311,12–14
p. 48,19–23: 401,16–17
p. 49,6–8: 157,10–11
p. 52,32–34: 827,3–5
p. 53,18–21: 373,2–3
p. 53,34–36: 353,17
p. 54,19–23: 351,1–9

Hieronymus
in Hieremiam prophetam (CPL 586), lib. III, c. 9 § 1 p. 156,25–157,2 Reiter (CSEL 59) (*Ier. 12,10*): 823,3–4
aduersus Rufinum, lib. III (epist.; CPL 614), § 43 l. 48–49 Lardet (*prou. 21,6*): 749,18–19
in Sophoniam prophetam (CPL 589), c. 3,14/18 l. 453–457 Adriaen (*Soph. 3,14–15*): 829,5–8

Hincmarus Remensis
opusculum LV capitulorum, c. 20 p. 219,30–220,5 Schieffer (MGH Conc. IV suppl. II): 3,1–3
uide etiam annales Bertiniani

hymnus 'Veni creator spiritus'
uersus 19, p. 193 Dreves (Analecta Hymnica 50, Leipzig 1907); p. 376 Walpole (Early Latin Hymns, Cambridge 1922): 3,18

Innocentius I. papa
epist. 24 (ad Alexandrum ep. Antiochenum; JK 310; CPL 1641), c. 1, PL 20, 548 A 4–6: 65,2 *app. crit.*

Iohannes VIII. papa
epist. 208 (ad episcopos ecclesiae CP *eqs.*; JE 3272), p. 178,12–40 Caspar (MGH Epp. VII): 169,1–17

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Iohannes Scotus seu Eriugena: *uide* (Ps.-)Dionysius Areopagita

Irene: *uide* Constantinus VI. imp. et Irene

Iuo Carnotensis
collectio tripartita (*secundum* Brett [*cf. part. III p. XXVIII*])
A 2, 10A,4: 347,11–349,1
—,5: 609,10–14; 621,8–14
A 2, 12,1: *uide* decretum magistri Gratiani (causa 1 qu. 7 can. 4)
A 2, 12,2: 383,15–21; 385,3–7. 15–17
—,3: 629,12–18
—,4 (*in initio*): 857,4–5
—,4: 951,1–953,9. 13–17
—,5: 901,8–20
—,6: 901,23–25
—,7: 951,1–5; 953,16–17
—,8: 907,8–21
—,9: 913,3–9
—,10: 913,12–24
—,11: 915,13–22
—,12: 917,3–13
—,13: 917,16–919,3
—,14: 921,19–923,6
decretum (PL 161, 59–1022)
(prologus: *uide infra*)
pars IV
c. 121, 293 C 12–294 A 2: 347,11–349,1
—, 294 A 3–8: 609,10–14
—, 294 A 8–B 1: 621,8–14
c. 122, 294 B 5–C 3: 177,6–179,1
c. 126, 295 C 3–6: *cf.* 621,16–17
—, 295 C 6–8: *cf.* 623,1–2
c. 159, 302 C 5–10: 183,9–185,1
c. 198, 309 A 13–14: 825,23–24
—, 309 A 14–16: 857,4–5
pars V
c. 40, 336 B 6–11: 183,9–185,1
—, 336 B 11–C 11: 185,6–17
—, 336 C 12–D 10: 187,14–189,1
—, 336 D 10–337 A 4: 189,8–26
—, 337 A 4–9: 191,18–22
c. 41, 337 A 13–B 6: 607,25–609,5
c. 120, 364 C 3–8: 901,23–25
c. 121, 364 C 11–D 2: 951,1–5
—, 364 D 3–5: 953,16–17

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

c. 372, 435 B 6–C 12: 901,8–20
c. 373, 435 D 15–436 A 10: 907,8–21
c. 374, 436 A 13–B 9: 913,3–9
c. 375, 436 B 13–D 4: 913,12–24
c. 376, 436 D 7–437 A 9: 915,13–22
c. 377, 437 A 12–C 8: 917,16–919,3
pars VI
c. 311, 508 D 4–509 A 6: 917,3–13
pars VII
c. 25, 551 B 1–C 8: 921,19–923,6
pars XII
c. 15, 784 A 12–B 5: 383,15–21
—, 784 B 5–11: 385,3–7
—, 784 B 11–14: 385,15–17
panormia (PL 161, 1041–1344), lib. VIII
c. 98, 1329 C 3–8: 383,15–19
c. 99, 1329 C 11–13: 383,20–21
c. 100, 1329 D 1–6: 385,3–7
—, 1329 D 6–9: 385,15–17
prologus (ed. Werckmeister [*cf. supra p. 972*]; PL 161, 47–60)
c. 31a, p. 94,18–96,2; 53 D 9–13: 69,19–21
c. 33, p. 98,3–14; 54 B 1–13: 79,13–21
c. 34, p. 98,15–100,2; 54 B 14–C 5: 79,25–81,2
c. 35, p. 100,3–4; 54 C 5–6: 81,3
—, p. 100,4–11; 54 C 6–14: 81,6–11
c. 36, p. 100,12–16; 54 D 1–5: 81,11–14
c. 37, p. 102,1–4; 54 D 6–9: 81,15–17

Iustinianus I. imp.: *uide sub 1* (*graeca*)

Leo (Magnus) I. papa
epist. 14 (ad Anastasium ep. Thessalonicensem; JK 411; CPL 1656), c. 11, PL 54, 676 B 3: 2,27–28

libri Carolini (opus Caroli regis contra synodum) (ed. Freeman, MGH Conc. II suppl. I)

praef. p. 99,20–21: 779,22

lib. I (= *LC* I)
c. 2 p. 115,11–14 (= I Capit. p. 103,4–6): 5,14–15
c. 3 p. 120,8–9 (= I Capit. p. 103,7–8): 5,1
c. 4 p. 124,18–21 (= I Capit. p. 103,9–11): 5,19–20
c. 7 p. 138,1–3 (= I Capit. p. 103,18–19): 615,14–15
c. 9 p. 148,18–26 (= I Capit. p. 103,21–25): 369,15–16
— p. 148,27–149,1: 369,15–16
— p. 151,23–26: 369,15–16

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

c. 10 p. 154,27–155,1 (= I Capit. p. 103,26–28): 289,21–22
c. 11 p. 158,23–26 (= I Capit. p. 103,29–30): 289,23–24
— p. 159,1–3: 289,23–24
c. 12 p. 160,27–161,3 (= I Capit. p. 103,31–34): 355,7–8
c. 13 p. 163,17–23 (= I Capit. p. 103,35–38): 357,2–6
c. 14 p. 166,21–23 (= I Capit. p. 103,39–40): 357,7–9
— p. 167,23–26: 357,7–9
c. 15 p. 169,1–5 (= I Capit. p. 104,1–3): 285,23–287,5
c. 16 p. 175,17–24 (= I Capit. p. 104,4–7): 657,1–4
c. 17 p. 181,22–30 (= I Capit. p. 104,8–12): 463,12–16
— p. 185,1–7: 463,12–16
— p. 187,13–18: 463,12–16
c. 18 p. 189,2–6 (= I Capit. p. 104,13–15): 133,9–11
c. 19 p. 192,5–8 (= I Capit. p. 104,16–18): 161,2–4
— p. 192,19–24: 161,2–4
c. 20 p. 195,25–30 (= I Capit. p. 104,19–22): 289,6–8
c. 21 p. 203,17–20 (= I Capit. p. 104,23–24): 365,11–12
— p. 203,27–30: 365,11–12
c. 22 p. 205,29–30 (= I Capit. p. 104,25–26): 445,11–13
c. 23 p. 209,6–9 (= I Capit. p. 104,27–29): 135,5–7
c. 24 p. 212,29–213,2 (= I Capit. p. 104,30–31): 135,5–7
c. 25 p. 216,8–13 (= I Capit. p. 104,32–35): 373,20–23
c. 26 p. 218,10–13 (= I Capit. p. 104,36–38): 623,16–17
c. 27 p. 221,2–4 (= I Capit. p. 105,1–2): 633,12–13
c. 28 p. 222,13–16 (= I Capit. p. 105,3–4): 633,14–15
c. 29 p. 224,12b–14 (= I Capit. p. 105,5–6): 135,2–3
c. 30 p. 231,6–8 (= I Capit. p. 105,7–8): 623,14–15

lib. II (= *LC* II)

c. 1 p. 238,20–23 (= II Capit. p. 234,23–26): 483,18–21
c. 2 p. 240,18b–20 (= II Capit. p. 234,27–29): 483,21
c. 3 p. 241,13b–16 (= II Capit. p. 234,30–235,3): 293,13; 433,21–435,1
c. 4 p. 244,1–7 (= II Capit. p. 235,4–10): 189,13–14
c. 5 p. 246,6b–9 (= II Capit. p. 235,11–14): 361,3–4
c. 6 p. 249,22b–24 (= II Capit. p. 235,15–17): 361,4
c. 7 p. 251,1–5 (= II Capit. p. 235,18–21): 487,18–20
c. 8 p. 252,1–5 (= II Capit. p. 235,22–25): 487,22–23
c. 9 p. 253,8b–11 (= II Capit. p. 235,26–29): 351,1–9
c. 10 p. 255,1–6 (= II Capit. p. 235,30–236,5): 623,12–14
c. 11 p. 256,27b–257,2 (= II Capit. p. 236,6–10): 133,17
c. 12 p. 258,29–259,3 (= II Capit. p. 236,11–14): 579,26–27
c. 13 p. 259,20–24 (= II Capit. p. 236,15–18): 123,17–125,27
— p. 260,3–11: 125,22–26
c. 14 p. 261,17–262,2: 149,1–6
c. 15 p. 262,18–27. 263,7–17: 151,1–3

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

c. 16 p. 263,21b–24 (= II Capit. p. 236,28–30): 135,8–9
c. 17 p. 267,8–11 (= II Capit. p. 237,1–3): 137,1–4
c. 18 p. 267,28b–30 (= II Capit. p. 237,4–5): 621,16–623,5
— p. 268,4–8: 621,16–18
c. 19 p. 270,14–22: 143,2–7
— p. 270,22–271,4: 145,1–7
c. 20 p. 272,15–17 (= II Capit. p. 237,9–11): 147,1–4
— p. 272,18–26: 147,1–4
— p. 272,26–273,9: 147,5–7
c. 22 p. 275,11–13 (= II Capit. p. 237,14–16): 157,10–11
c. 23 p. 277,28b–30 (= II Capit. p. 237,17–18): 127,6–8
c. 24 p. 280,11b–14 (= II Capit. p. 237,19–21): 159,10–12
c. 25 p. 282,15–17 (= II Capit. p. 237,22–23): 403,9–10
c. 26 p. 286,19–21 (= II Capit. p. 237,24–26): 157,13–14
c. 27 p. 289,30–290,4 (= II Capit. p. 237,27–30): 671,28–673,2
— p. 290,7–16: 671,28–673,2
c. 28 p. 296,8–10 (= II Capit. p. 238,1–3): 827,3–5
c. 29 p. 300,28b–30 (= II Capit. p. 238,4–6): 343,9–10
c. 30 p. 303,1–3 (= II Capit. p. 238,7–9): 129,13–14

lib. III (= *LC* III)

c. 2 p. 342,1–345,3: 169,4–17
— p. 344,23–27: 169,11–12
c. 3 p. 345,4–8 (= III Capit. p. 331,6–9): 237,14–15
c. 4 p. 354,1–7 (= III Capit. p. 331,10–15): 255,14–17
— p. 354,18–22: 255,14–17
c. 5 p. 358,11–14 (= III Capit. p. 331,16–19): 255,19–20
c. 6 p. 360,24–361,2 (= III Capit. p. 331,20–25): 53,2–9
— p. 365,1: 53,4
c. 7 p. 366,1–5 (= III Capit. p. 331,26–29): 57,17–18
— p. 366,5–10 (= III Capit. p. 331,29–332,3): 61,5–7
— p. 367,5–7: 57,17–18
— p. 367,24–27: 61,5–7
c. 10 p. 374,4b–9 (= III Capit. p. 332,13–17): 265,24–25
c. 13 p. 385,26–28 (= III Capit. p. 332,26–27): *cf.* 43,2 *app. font.*
c. 14 p. 391,18–21 (= III Capit. p. 332,28–30): 47,28–49,1
— p. 392,13–14: 47,28–49,1
c. 15 p. 399,2–8 (= III Capit. p. 333,1–7): 59,10–14
c. 16 p. 407,17–18 (= III Capit. p. 333,8–9): 267,19
c. 17 p. 412,4–13 (= III Capit. p. 333,10–18): 271,11–15
— p. 413,20–23: 271,11–13
c. 18 p. 416,25–417,4 (= III Capit. p. 333,19–25): 193,11–14
c. 19 p. 421,1–5 (= III Capit. p. 333,26–28): 191,10–11
c. 20 p. 423,27b–424,7 (= III Capit. p. 333,29–334,6): 295,1–4
— p. 426,8–13: 295,1–4
c. 21 p. 428,25b–429,3 (= III Capit. p. 334,7–13): 301,4–303,15

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

c. 22 p. 435,3–8 (= III Capit. p. 334,14–18): 309,4–5
— p. 437,15–18: 309,4–5
— p. 439,20–21: 309,4–5
c. 23 p. 440,5–9 (= III Capit. p. 334,19–23): 311,12–14
— p. 446,9–15: 311,12–14
— p. 447,6–9: 311,12–14
c. 24 p. 448,3b–10 (= III Capit. p. 334,24–30): 829,11–12
c. 26 p. 459,1–4 (= III Capit. p. 335,5–7): 333,27–335,11
c. 27 p. 466,8–10 (= III Capit. p. 335,8–9): 353,17
c. 28 p. 470,3–7 (= III Capit. p. 335,10–13): 369,19–371,1
— p. 470,10–12: 369,19–371,1
c. 29 p. 475,26–476,6 (= III Capit. p. 335,14–21): 375,11–15
c. 31 p. 481,16–23 (= III Capit. p. 335,24–29): 381,11–383,11; 585,15–587,10
— p. 483,19–21: 383,3–5; 587,3–5

lib. IV (= *LC* IV)

c. 1 p. 489,4–6 (= IV Capit. p. 486,10–12): 401,16–17
— p. 489,16–17: 401,16–17
c. 2 p. 491,13–15 (= IV Capit. p. 486,13–15): 401,18–20
— p. 493,16–17: 401,18–20
c. 3 p. 493,30–31 (= IV Capit. p. 486,16–17): 475,4–6
c. 4 p. 495,7–9 (= IV Capit. p. 486,18–20): 535,18–23
c. 5 p. 497,22–26 (= IV Capit. p. 486,21–24): 537,25–539,6
— p. 498,11–21 (*cf.* p. 497,30–32. 498,4–11): 537,25–541,2
c. 6 p. 505,1–4 (= IV Capit. p. 486,25–27): 541,11–13
c. 7 p. 507,8–10 (= IV Capit. p. 486,28–30): 567,24–27
c. 8 p. 508,21–23 (= IV Capit. p. 486,31–33): 573,4–9
— p. 509,3–7: 573,4–9
c. 9 p. 509,25–27 (= IV Capit. p. 486,34–36): 573,11–14
— p. 509,28–510,6: 573,11–14
c. 10 p. 511,1–2 (= IV Capit. p. 487,1–2): 583,14–16
c. 12 p. 514,10–13 (= IV Capit. p. 487,6–9): 589,2–591,3
— p. 514,14–17: 589,2–591,3
c. 13 p. 515,20–23 (= IV Capit. p. 487,10–13): 597,26–599,6
— p. 516,2–3: 599,12–13
— p. 516,26–28: *cf.* 831,6–853,17
— p. 521,11–15: 609,14–17
c. 14 p. 522,19–24 (= IV Capit. p. 487,14–18): 671,12–16
c. 15 p. 525,1–5 (= IV Capit. p. 487,19–23): 679,1–3
c. 16 p. 526,18–27 (= IV Capit. p. 487,24–33): 681,6–15
c. 17 p. 530,1–2 (= IV Capit. p. 487,34–35): 683,22–23
— p. 531,7–17: 681,19
c. 18 p. 531,18–20 (= IV Capit. p. 487,36–38): 687,12–17
c. 19 p. 535,1–5 (= IV Capit. p. 487,39–488,2): 711,28–713,1
c. 20 p. 537,6–10 (= IV Capit. p. 488,3–7): 631,6–10
c. 21 p. 539,22–26 (= IV Capit. p. 488,8–12): 791,7–13

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

c. 22 p. 542,13–19 (= IV Capit. p. 488,13–19): 861,7–12
c. 23 p. 544,14–21 (= IV Capit. p. 488,20–26): 863,20–865,1
— p. 546,34–39: 863,20–26
— p. 547,22–23: 863,26–865,1
c. 24 p. 550,7–9 (= IV Capit. p. 488,27–29): 929,11–13
c. 25 p. 552,6–8 (= IV Capit. p. 488,30–32): 709,10–13
c. 26 p. 554,14–15 (= IV Capit. p. 488,33–34): 353,19–355,2

Nicolaus I. papa
epistulae (ed. Perels, MGH Epp. VI):
epist. 71 (ad episcopos per Galliam constitutos; JE 2785), p. 392,29: 2,27–28
epist. 79 (ad episcopos synodi Suessionensis; JE 2822), p. 422,10–15: 165,21–167,3
epist. 86 (ad Photium; JE 2691), p. 448,30–449,4: 175,17–177,1
epist. 88 (ad Michaelem imp.; JE 2796), p. 457,16–17: 165,4–5
—, p. 458,14–19: 163,20–165,3
—, p. 458,22–24: 5,19–21
—, p. 458,24–25: 6,16–19
—, p. 473,13–14 (*cf. supra* epist. 79): 167,2–3

Paulus Bernriedensis
uita Gregorii VII. papae (ed. Watterich I; BHL 3652)
c. 24 p. 483,17–40: 589,2–591,3
— p. 483,41–484,1: 429,7–13

Rufinus Aquileiensis
Eusebii ecclesiasticae historiae continuatio (*cf.* CPG 3495; CPL p. 66), lib. X, c. 29–30
p. 991,14–992,15 Mommsen: 89,11–91,1

Stephanus II. papa
epist. ad Pippinum regem (JE 2335), p. 506,35–41 Gundlach (MGH Epp. III, Cod. Carol. n. 11): 165,6–11

Vallicellianus tom. XVIII: *uide canonum collectiones*

uita Hadriani I. papae (ed. Gaudenzi [*cf. part. I p. LXXIV*]; BHL 3738 ['Hadrianus III'])
p. 296–297: 5,1–7,8
p. 297–310: 119,3–173,3

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

II. PROSOPOGRAPHIA

A. *personae quae actionibus siue ipsae siue per uicarios interfuerunt*

1. *imperium*

a. *imperatores*

* *(act. I–VII)* Κωνσταντῖνος (ϛ΄) βασιλεὺς [PmbZ 3704] καὶ Εἰρήνη ἡ αὐτοῦ μήτηρ [PmbZ 1439] / Constantinus et Hirene imperatores (*uel* augusti): *1,6–7*; *5,1* (*in tit. sacrae ad Hadr.*); 18,4–5; 42,1 (*in tit. sacrae ad synodum*); 110,24; 112,3–4; *119,3–5* (*in tit. epist. Hadr. ad eos*); 222,3–4; 280,18–19; 282,3–4; 532,3–4; 596,30; 598,28–29; 600,3–4; 794,3–4; 820,13–14; 822,11–12; 854,10; 858,1–2 (*in tit. epist. Tarasii et synodi ad eos*); 967,3–4; 969,4; *cf. app. font. ad 959,1 sqq.* — *appellantur νέος* Κ. καὶ *νέα* Ἑλένη (*cf.* Κωνσταντῖνος [*B: 1*]): *121,18–19* (uestrum … nomen nouum C. et nouam H. [*cf. 14–15*]); 280,21; 482,15–16 (Εἰρήνης τῆς *ν*. Ἑ. καὶ *ν*. Κ. τοῦ ταύτης … βλαστοῦ); 854,11; 894,12–14 (*cf.* 15 αὐτοῖς); 969,6. — Εἰ. *nomen refertur ad notionem pacis*: 188,22–23 (ἡ … φερώνυμος Εἰρήνη … βασιλεύουσα); 860,17–18 (τὸ βασίλειον ὑμῶν κατὰ τὴν ὑμετέραν ἐπωνυμίαν εἰρηνικῶς διευθύνηται)

iidem memorantur οἱ (…) βασιλεῖς/δεσπόται (ἡμῶν), ἡ (ἡμετέρα) βασιλεία *uel sim., sc. nominibus* Κ. *uel* Εἰ. *praetermissis*: *4,19* (imperatoribus); 8,1–2 (οἱ βασιλεύοντες [*lat.* imperantes H. et C.]). 4–5. 17; 10,14. 21; 12,18; 14,3. 11. 20. 28; 16,6; 18,8; 38,20–21; 40, 20. 22–23; 42,2 (*in sacra eorum, item* 16; 46,1. 28–29; *cf.* 48,23–24); 110,23–26 (πολλὰ τὰ ἔτη τῶν β. κτλ., *uide etiam* 280,18–22; 598,28–30; 854,10–13; 969,3–8); 112,7. 32–114,1. 3; 116,14–15; *119,10–11* (uestram … imperialem clementiam *adloquitur Hadr. in epist., fere item 121,8–9* potentiam; *127,26–27*; *129,2–3*; *163,12–13. 20* potestas; *167,7*; *171,16*; *sim. al., cf. e.g. 165,6* uestrum … imperium); *131,7* (domini filii magni principes, *item 24; cf. 119,3–4; 133,1; 161,6*); *163,17–18* (uestra … potestas una cum domina augusta … imperii uestri genitrice); *169,18* (domini rerum, … magni principes et … imperatores; *cf. 171,21*); 172,2. 5–6. 10. 12–13. 17–18 (*bis*). 21; 180,24–25; 182,2–3. 10; 184,15; 186,3. 8. 26–27; 188,28–29; 190,6–7 (*cf.* 1. 9). 21–22 (*respic. epist. Hadr. ad eos in acclamatione episcoporum, item* 194,5. 12–13; 198,24; 200,15; 210,10–11; *hegumenorum* 218,15. 24); 222,7; 224,11; 230,20; 232,14 (*cf.* 16 τὸ αὐτῶν … κράτος); 234,15–16; 242,2–3. 22–23; 244,10; 246,10–12; 248,7; 250,3 (*cf.* 8). 16. 20; 252,4 (τοῖς δ. τῆς οἰκουμένης [*cf.* 246,12]). 12. 17–18; 254,5; 280,2–3. 4. 10–11. 18–22; 282,7; 532, 7; 568,2; 598,28–30; 600,7; 794,7; 854,10–13 (*cf.* 856,5 *app. crit.*); 858,4 (*in epist. Tarasii et synodi ad eos, item 6*; 860,14. 18; 864,31; 866,24–25. 28; 868,4–5 δαυϊτικῶς αὐτοί σε [*sc. CPolim*] πρυτανεύουσι); 870,7–8; 926,26–27. 30; 928,7. 12. 29; 930,21–25; 946, 24; 961,21–23 (βασιλεὺς ὁ δεσπότης … σὺν τῇ δεσποίνῃ καὶ βασιλίσσῃ μητρί σου); 962,1; 967,6–7 (*cf.* 8 *et* 9 αὐτῶν). 10–11. 14–18 (οἱ βασιλεῖς …, ἡ … βασίλισσα … [18] μετὰ τοῦ συμβασιλεύοντος αὐτῇ υἱοῦ; *cf.* 19 παρ᾽ αὐτῶν *et* 20). 23. 28; 968,30 (*cf.* 32 αὐτῶν). 32–969,1 (ἡ … βασίλισσα ὑπέγραψε καὶ ἐδίδου τῷ … υἱῷ κτλ.). 3–8. 9 (*cf.* 17 αὐτῶν)

cf. Κωνσταντινούπολις (*sub IIIA*); Constantinus VI. imp. et Irene (*sub IB1*)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

b. ***principes imperii***

Ἰωάννης βασιλικὸς ὀστιάριος καὶ λογοθέτης τοῦ στρατιωτικοῦ λογοθεσίου [PmbZ 3055]: 36,25–26; 112,22–23; 172,7ε; 222,22–23; 228,25ε; 282,22–23; 532,22–23; 600,22–23 (*cf. app. crit.; om. lat.*); 820,3–4 (*om. lat.*)

Πετρωνᾶς ἀπὸ ὑπάτων πατρίκιος καὶ κόμης τοῦ βασιλικοῦ ὀψικίου [PmbZ 5920 (= 5924?)]: 36,24–25; 112,21–22; 222,21–22; 282,21–22; 532,21–22; 536,4ε; 556,15ε. 22ε; 600,21–22; 820,2–3

ambo memorantur ἄρχοντες (*lat.* principes *fere, sed* iudices *223,19*; *309,4*; *601,19*): 36,23–24; 40,19–20ε; 70,23ε; 94,12ε; 112,20–21; 222,20–21; 232,24ε (*cf.* 19 πατρίκιοι); 282,20–21; 288,10ε; 294,20ε; 308,5ε; 532,20–21; 600,20–21; 820,1–2; *cf.* 866,29 *et* 969,17

officiales imperii: uide sub 5 Λεόντιος; Νικηφόρος [*5*]; Σταυράκιος; ὁ βασιλικὸς μανδάτωρ (*in fine*). — *cf. etiam sub B: anonymi*

2. ***apostolica sedes***

a. ***papa***

* Ἀδριανὸς πάπας τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης / Hadrianus (I.) papa [PmbZ 2536]: *1,6*; *4,6. 11. 21* (H. summum pontificem; *cf. 23* eundem); *5,1–2* (*in tit. sacrae ab imp. ad eum directae [in qua Hadr. appellari solet* uestra paterna beatitudo *uel sim.]; cf. e. g. 6,8–9* tanquam uerus primus sacerdos … ascendat); 12,8 (*Tarasii* συνοδικὰ τοῖς πατριάρχαις Ῥώμης κτλ.; *cf.* 10 τῶν ἀντιγραφέντων παρ᾽ αὐτῶν); 42,20–21 (δύσεως … ⟨πρόεδροι⟩ πάρεισι … διὰ τῶν αὐτῶν τοπ.; *cf.* 46,23–24 *nec non* 280,13; 870,13); 48,13–14; 50,15; 116,16–17. 19–20; *119,3* (H. episcopus *eqs., in tit. epistulae ad imp.; cf.* 118,2 ἑρμηνεία γραμμάτων Ῥωμαίων κτλ.); *121,24* (eius, *sc. Petri*, uicarium [*de se ipso; cf. 167,17*]; *cf. gr.*); *127,26* (nostra pusillitas [*de se ipso*]); 172,1. 4–5 (τοῦ ἀποστολικοῦ ἡμῶν πατρός [*loquuntur uicarii*]). 18. 25; 174,5–7 (*in tit. epistulae ad Taras. quae* ἑρμηνευθεῖσα ἐκ τῆς τῶν Ῥωμαίων διαλέκτου εἰς τὴν Ἑλλάδα φωνήν; *cf. etiam 177,1 app. crit.*); 186,18–19. 25 (πρόεδρος); 188,13. 20 (*cf.* 18–19). 28; 190,18 (*respic. epistulae eius in acclamatione episcoporum, item* 22. 26; 192,5. 9. 19. 24. 28; 194,4. 13–14. 22. 26–27; 196,2. 6–7. 10–11. 15–16. 19. 23–24. 27–28. 31–198,1. 5–6. 9–10. 14. 18–19. 23–24; 200,1–2. 6–7. 14–15; 210,9–10. 16–17; *hegumenorum* 218,14–15. 23; *cf. etiam* 282,30–31); 232,15–16 (προέδρου). 18. 21–22; 242,17–18 (προέδρου); 244,7; 252,31–254,1 (τοῦ τὸν ἀποστολικὸν θρόνον τοῦ κορυφαίου διέποντος; *cf.* 932,22–23 Πέτρου … τὴν καθέδραν ἐκληρώσατο); 268,11–12 (καὶ ἅπασα ἡ κατ᾽ αὐτὸν ἁγία σύνοδος). 15; 280,3–4 (*cf.* 22 τῶν πατριαρχῶν); 926,1–2 (*in tit. epistulae I Tarasii ad eum; in adlocutione e. g.* 926, 24 ἡ … ὑμετέρα ἀρχιεροπρεπὴς ἀδελφικὴ ἁγιωσύνη [*fere item* 934,3]; 928,18); 932,1–2 (*in tit. epistulae II Tarasii*). — *in appellatione uicariorum eius* (*de quibus uide sub b*): 18,13–14 (τοῦ … ἀρχιεπ. κτλ., *item* 112,12–13; 222,12–13; 282,12–13; 532,12–13; 600,12–13; 794,12–13; *cf. sub 3a*); 48,14 (αὐτοῦ); 92,8. 21–22; 172,3–4. 23 (αὐτοῦ); 186,16–17; 232,3–4; 244,5–6; 268,9; 316,3–4; 338,3–4; 348,14–15; 370,13; 400,24–25; 488,4–5. 10–11; 562,15–16; 596,9–10. 15. 24–25; 828,19–20. 22; 946,22–23; *cf. etiam e. g. 6,19* (ex persona … uestrae beatitudinis)

cf. Ῥώμη (*sub IIIA*); Hadrianus I. papa (*sub 1B1*)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

b. ***uicarii papae***

Πέτρος [*1*] πρωτοπρεσβ. τῆς κατὰ Ῥώμην ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου καὶ τοπ. (τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας …) Ἀδριανοῦ (*uel sim.*) [PmbZ 6024]: 18,10–11; 48,14–15; 92,7–8$^{\varepsilon}$ (πρεσβ., *item* 21–22$^{\varepsilon}$). 26 (ὁ πρωτοπρεσβ. τῆς ἀπ. κ.); 112,9–10; *171,13–14* (Petrum … nostrum archipresb. [*in epist. Hadr. ad imp.*]); 186,6–7; 222,9–10; 232,3–4$^{\varepsilon}$ (πρεσβ.); 282,9–10; 488,3–5 (ἀρχιπρεσβ. τῆς ἁγίας … καθολικῆς καὶ ἀπ. ἐκκλησίας κτλ. [*in subscr.; cf.* 1]); 532,9–10; 596,9–10$^{\alpha}$. 12–14 (*in tit. rogationis ad synodum*). 24–25$^{\varepsilon}$; 600,9–10; 794,9–10; 828,18–20 (*in subscr.*)

Πέτρος [*2*] πρεσβ. (μον.) καὶ ἡγ. τῆς κατὰ Ῥώμην μονῆς τοῦ ἁγίου Σάβα καὶ τοπ. (τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας …) Ἀδριανοῦ (*uel sim.*) [PmbZ 6023]: 18,11–13; 48,15; 112,10–12; *171,14–15* (Petrum abbatem atque presb. … monasterii sancti Sabae); 186,7–8 (Π. τὸν ἀββᾶν πρεσβ. καὶ ἡγ.); 222,10–12; 282,10–12; 488,9–11 (*in subscr.; cf.* 1); 532,10–12; 596,14 (*in tit. rogationis ad synodum*); 600,10–12; 794,10–12; 828,21–22 (*in subscr.*)

ambo memorantur: *1,5* (in uicariis suis, *sc. papae*); 12,12–13; 16,8–9 (μετὰ τῶν τοπ. … τῆς δύσεως); 18,13–14; 42,21 (διὰ τῶν … τοπ., *sc. occidentis; cf.* 46,23–24); 48,14–16; 112,12–13; *171,13–15* (praesentium, *sc. litterarum Hadr. ad imp.*, transuectores *eqs.*); 172,3–4$^{\varepsilon}$ (*cf.* 1). 22–23 (τῶν προκαθεζομένων αὐτοῦ, *sc. papae*, τοπ.); 182,7 (ἱερεῖς, *sc. ab Hadr. mandati* [*cf. 6,18–19*; 242,17–18; 926,28–29]). 13–184,1 (παρόντων τῶν ἀποκρισιαρίων ἡμῶν [*in epist. Hadr. ad Taras.*]); 186,6–8. 16–17$^{\varepsilon}$; 188,11–12$^{\varepsilon}$ (πρεσβ. καὶ πρεσβευταὶ τῆς ἀπ. κ.); 222,12–13; 244,5–6$^{\varepsilon}$; 268,8–9$^{\varepsilon}$; 282,12–13; 316,3–4$^{\varepsilon}$ (*cf.* 6–7); 338,3–4$^{\varepsilon}$; 348,14–15$^{\varepsilon}$; 370,13 (οἱ … τοπ. τοῦ … πάπα); 400,24–25; 488,1 (τῶν Ῥωμαίων); 532,12–13; 562,15–16$^{\varepsilon}$; 596,12–15; 600,12–13; 794,12–13; 926,29 (ὁμωνύμους ἄνδρας τῷ πρωτάρχῳ τῶν ἀποστόλων Πέτρῳ); 928,13 (τοὺς … ἄνδρας καὶ τοπ. ὑμῶν [*in epist. I Tarasii ad Hadr.; cf.* 946,22–23])

3. ***patriarchatus***

a. ***patriarcha Constantinopolitanus***

Ταράσιος πατρ. Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης (ὁ πατριάρχης; *cetera uide infra*) / Tarasius regiae urbis patriarcha [PmbZ 7235]: *2,9* (patr. suum, *sc. Graecorum*); *4,10. 21* (*cf. 23 et 24* eiusdem); 8,2–3 (*in tit. apologetici; cf. lat.* a Tarasio a secretis); 12,3 (ὁ … ἀσηκρῆτις). 22. 23; 14,11. 14; 16,5. 8; 18,15–16; 38,4–6 (τὸν προκαθεζόμενον τῆς βασιλευούσης Κ.πόλεως ν. Ῥ. … ἀρχιποιμένα καὶ προκατάρχοντα); 40,14–15; 42,22; 46,9 (*patr. eligitur; cf. e. g.* 8,7–9). 16 (τοῦ ἀνδρός, *cf.* 26–27); 50,16; 112,14–15; *163,5* (ex laicis erat Constantinopoli patriarcha factus [*in adn. Anastasii*]; *cf.* 8,24–27; *169,4–6* [apocaligus]; 174,19–20; 234,13–15). *18*; *167,4–5*; *169,1*; 172,11 (*respic.* Λέων [*B:4*]). 15 (τοῦ … μου δεσπότου *synodica ad Hadr.* [*cf.* 174,17–18; 176,4]). 22 (*litterae* πρὸς τὴν ὑμετέραν ἁγιότητα). 25–174,1; 178,6 (ἡ ὑμετέρα ἀδελφικὴ ἱερωσύνη [*in epist. Hadr. ad eum; cf. e. g.* 182,1–2 ἡ ὑ. σεπτὴ ὁσιότης]); 186,17–18. 27 (*litterae* πρὸς τὴν ἡμετέραν μετριότητα [*ipse loquitur*]); 188,21 (*cf.* 18–19). 29–30; 190,22–23 (*respic. epistula Hadr. ad eum in acclamatione episcoporum, item* 192,1. 6. 20. 28–29; 194,5–6 [*bis*]. 15; 198,25; 200,15–16; 210,11; *hegumenorum* 218,16. 24–220,1); 222,14–15; 232,17. 22–23; 234,1; 244,20–11 (τοῖς … λιβέλλοις τῆς ὑμετέρας … ἀποστολικῆς τε καὶ πατρικῆς ἁγιωσύνης, *sc. ad ep. orientales*); 250,3 (*cf.* 8); 268,10–11. 16. 21–22 (*in acclamatione*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

episcoporum, item 270,2–3. 9–10. 18–19. 23; 272,3–4. 12. 16–17. 24–25. 26–274,1 [τοῦ … ἀρχιερέως Κ.πόλεως]. 5–6. 12–13 [*cf.* 15 αὐτόν]. 25–26; 276,2–3. 8–9 [τοῦ … ἀρχιπροέδρου; *cf.* 10 αὐτόν]. 16–17. 23–24 [*cf.* 278,1 αὐτόν]); 280,5–6 (*cf.* 7). 11 (*cf.* 22 τῶν πατριαρχῶν); 282,14–15; 284,12. 16; 346,7; 488,15 (*in subscr.*); 532,14–15; 596,11–12; 600,14–15; 794,14–15; 828,23 (*in subscr.*); 892,17–33 (*laudibus ornatur in serm. Epiphanii, nota e. g.* 25 νέος Ἰωσὴφ σιτοδότης; *cf. etiam 893,3–4 app. crit.*); 946,22 (ἡμεῖς [*de se ipso*]); 967,8 (*cf.* 10 αὐτός, 12 σὺν αὐτῷ). 19. 21; 968,30; 969,1–2; *cf.* 856,5 *app. crit.* — *in tit. epistularum siue Tarasii siue ad eum*: 174,7 (*epist. Hadriani*); 234,8–9 (*ad ep. orientales*); 244,17–18 (*eorum rescriptum*); 858,2–3 (*ad imperatores*); 926,2–3 (*ad Hadr. prima*); 932,2–3 (*ad Hadr. secunda*); 946,2–3 (*ad Iohannem presb.*); 963,2 (*ad ep. Siciliae*); *cf. app. font. ad* 959,1 *sqq.*

appellatur οἰκουμενικὸς πατρ. (*quod improbant Latini, cf. 2,9–17; 167,4–21; 233,19 app. crit.*; u. = uniuersalis, *si hoc respondet in textu lat.*): 174,1 (u.); 192,1 (u.) *et octies in catalogo* B, B^{m} (*non habent* B 3, B 5, B 9); 232,22; 234,9; 244,18 (u.); 268,22 *et terdecies in catalogo* C (*non habent* C 12, C 16); 280,6; 284,12; 596,12 (‹u.›); *cf. de alio patr.* 754,30 (u.). — ἀρχιεπ.: 18,15 (*in initio actionis, item* 112,14; 222,14; 282,14; 532,14; 600,14; 794,14; *cf. sub 2a*); 194,6 (*antea* οἰκ. πατρ.); 244,17 (*in iunctura cum* οἰκ. πατρ., *item* 270,9. 19. 23; 272,4. 12. 24; 274,25; 596,11); 274,13. — ἐπ. (*sc.* Κ.πόλεως νέας Ῥώμης *uel sim.*): 488,15 (*in subscr., item* 828,23); 858,2 (*in tit. epistulae Tarasii, item* 926,2; 932,2; 946,2; 963,2). — *cetera notabiliora uide supra ad locos singulos*

in actionibus εἶπε(*ν*): 38,8; 50,5; 54,16. 24. 27; 56,12. 15; 60,12. 16; 62,6. 21. 25; 64,14. 19; 66,3. 11. 23; 68,6. 17; 70,9. 13. 19. 21; 72,1. 12; 82,24; 84,6. 19; 86,4. 11. 17; 90,14. 19. 23; 92,2. 20. 27; 94,14; 96,3. 10. 14. 20 (*cf. app. crit.*). 24; 98,19; 106,3. 6. 24; 108,13. 23; 110,11. 19. 27; 112,31; 114,4. 10. 17. 22; 116,9; 172,1; 186,20; 218,9; 224,8. 16. 22; 226,4. 11. 14. 18; 228,4. 20; 230,7. 12. 17 (*om. lat.*). 23; 280,12. 16; 282,28; 288,3. 7. 14; 292,3. 15; 296,14; 302,3. 15; 310,1; 330,7; 338,8; 342,11. 20; 346,11. 17; 348,7; 372,8. 14; 378,23; 382,21; 384,3. 7. 19; 394,9; 396,18; 442,3; 450,6. 9; 452,19; 478,21; 532,28; 534,27; 536,2; 540,7; 544,18; 552,24. 27; 554,7. 18. 28; 556,3. 20; 558,20. 26; 560,5. 20; 562,20; 564,27; 566,25; 570,8; 572,1; 576,8; 578,12 (*cf. 579,20*); 580,8. 13; 584,1; 590,6. 12. 14; 596,7; *cf. app. crit. ad* 790,23–792,12. — δέσποτα *fere uocatur ab adloquentibus eum in synodo*: 62,23 (πανίερε δ., *item* 94,9–10; 308,16–17; *cf.* 172,15; 348,12); 66,13 (δ., *item* 21; 70,20 *et uicies* [*ultimum* 596,3]; *cf.* 114,9). 15 (πανάγιε πάτερ; *cf.* 90,21–22 τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν; 192,1; 892,17); 562,9 (πανάγιε δ., *item* 584,5; *cf.* 114,16; 224,12); *addas e. g.* 56,5–6; 60,2 *et cf.* ἡ ἁγιωσύνη ὑμῶν (*uel sim.*) 54,22; 92,5; 116,6. 11 (σου); 172,14. 15; 228,7; 596,4, μακαριότης 66,21 (τὴν σὴν μ.); 224,20 (ὑμῶν), ἁγιότης 68,2; 172,22, ὁσιότης 540,21–22

cf. Κωνσταντινούπολις (*sub IIIA*); Tarasius patr. CP (*sub 1B1*)

patriarchatus Constantinopolitani notarii et alii officiales: uide infra sub 4b Γρηγόριος [*2*]; Λέων [*1*] *et sub 5* Γεώργιος [*4*]; Γρηγόριος [*9*]; Δημήτριος; Ἐπιφάνιος [*3*]; Ἠλίας (*?*); Θεοδόσιος [*5*]; Θεόδωρος [*8*]; Ἰωάννης [*12*]; Κοσμᾶς [*2*]; Κωνσταντῖνος [*7*]; Κωνσταντῖνος [*8*]; Λέων [*5*]; Νικήτας [*6*]; Νικηφόρος [*4*]; Πέτρος [*6*]; Στέφανος [*5*]; Στέφανος [*6*]. — *cf. etiam sub B: anonymi* (*nuntii duo Tarasii*); Λέων [*4*]

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

b. ***patriarchae orientales (eorumque sedes)***

* ‹Ἠλίας (Β′)› πατρ. Ἱεροσολύμων [PmbZ 1486]: 250,17–18 (ὁ τὸν θρόνον λαχὼν διέπειν τοῦ ἀδελφοθέου Ἰακώβου, *cf. app. font.*); *cetera uide infra*

* ‹Θεοδώρητος› πατρ. Ἀντιοχείας [PmbZ 7288]: 250,11 (δύο … πατριαρχῶν *syncelli, sc.* Ἰωάννης [*3c*] *et* Θωμᾶς [*3c*]; *de priore cf.* 48,20 τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου Ἀ.); *cetera uide infra.* — τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Ἀντιοχείας (Ἰωάννης [*3c*]): 66,14–15; 70,15 (τοῦ ἀπ. θ. τῆς ἀνατολῆς, *item* 370,11–12. 16–17)

* ‹Πολιτιανὸς› πατρ. Ἀλεξανδρείας [PmbZ 6313]: 250,11 (δύο … πατριαρχῶν *syncelli, sc.* Θωμᾶς [*3c*] *et* Ἰωάννης [*3c*]); *cetera uide infra*

omnes tres memorantur, sc. ἀρχιερεῖς (= ἀ.ς) *uel rarius* πατριάρχαι *appellati* (*praeter* 42,20; 232,23; 282,30): οἱ πατρ. Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ τῆς ἁγίας πόλεως: 12,8–9 (*cf.* 10 αὐτῶν); 234,7–8 (*in tit. epist. Tarasii* πρὸς τοὺς ἀ.ς καὶ ἱερεῖς Ἀντιοχείας κτλ.); *cf.* 252,19–20 (τῶν τριῶν ἀποστολικῶν θρόνων τῶν … πατρ. καὶ τῶν ὑπ᾽ αὐτοὺς … ἐπισκόπων ἡ ἀπόλειψις [*cf.* 23–24]). — οἱ ἀνατολικοὶ ἀ.ς: *4,10–11* (rescripta orientalium sacerdotum, … o. pontificum scripta); 232,1–2 (πατρ., *item* 26–27). 17; 244,9–10; 294,1–2; 296,4–5; 316,9–10; 374,13–14; 380,1–2; 382,17–18; 384,17; 390,9–10; 398,11–12; 400,8–9; 426,4–5; 540,11; 548,1–2; 554,23–24; 556,7–8; 558,1–2; 580,10–11; 590,21; 596,28–29. — οἱ ἀ.ς τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως: 48,18–19 (καὶ ἱερέων); 272,11. 25–26 (ἀπὸ τῆς ἀ. δ. παρὰ τῶν αὐτόθι ἀ.ων). — οἱ τῆς ἀνατολῆς ἀ.ς: 12,15 (τῶν ἐκεῖσε πατρ., *cf.* 13 ἐκ … τῆς ἀ.); 42,20–21 (ἀ. … ‹πρόεδροι› πάρεισι … διὰ τῶν αὐτῶν τοπ.; *cf.* 46,23–24 *nec non* 280,13; 870,12); 116,17; 232,23 (τοῖς τῆς ἀ. ἐπισκόποις); 268,14. 20–21; 270,1–2 (ἀπὸ τῆς ἀ. παρὰ τῶν αὐτόθι ἀ.ων, *item* 18; 272,15–16 [*cf.* 21–22 ἀπὸ τῆς ἀ. *tantum*]; 274,4–5; 276,2; 280,6–7 [*om.* αὐτόθι; *cf.* 22 τῶν πατρ. *sine additamentis*]). 24; 272,5 (πατρ.); 274,14 (*cf.* 15 αὐτῶν). 24–25; 276,17; 282,30 (τῶν ἁγιωτάτων ἀνδρῶν ἀ.); 946,23. — οἱ τῆς ἑῴας ἀ.ς: 234,1–2 (*cf.* 3 αὐτῶν); 244,18 (*in tit. epistulae quam ad Taras. miserunt* οἱ τῆς ἑ. ἀ.ς τε καὶ ἱερεῖς); 276,9 (τοὺς τῆς ἑ.; *cf.* 9–10 αὐτῶν). 24 (*cf.* 278,1 αὐτῶν)

sedes, prouinciae eorundem patr. (non indicatorum, sed hic illic subaudiendorum) una memorantur: οἱ (τρεῖς) ἀποστολικοὶ θρόνοι Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων: 50,16–17 (καὶ τῆς ἁγίας πόλεως); 488,19. 23–24; 828,27; 830,4–5; *cf. etiam* 250,17–20. — (οἱ ἀπ. θ.) τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως: 18,18; 84,23–24; 112,17; 188,15; 222,17; 228,1–2; 230,3–4; 282,17; 532,17; 600,17; 794,17; *cf.* 928,24 (*litterae missae* ἐκ τῆς ἀ. δ.). — οἱ ἀνατολικοὶ θ.: 86,14. — (οἱ ἀπ. θ.) τῆς ἀνατολῆς: 16,8; 232,5; 288,22–23; 334,13; 342,23; 590,18; *cf.* 232,19–20 (*litterae missae* ἐκ τῆς ἀ., *item* 244,15; 270,8–9). — οἱ ἀπ. θ.: 246,29; 252,6 (τριῶν); 310,5–6. 13–14. — *respic. bibliothecae*: 370,19 (*libri exemplar* ἐν τῇ ἀνατολῇ); 398,12–13 (ἀπὸ τῆς ἀ.); *cf. 2,4–5* (in … patriarchalium sedium … archiuis [*tempore Anastasii*])

trium patr. uel sedium orientalium uice fungi dicitur solus Ἰωάννης [*3c*]: 84,23–24; 86,14; 188,15; 228,1–2; 230,3–4; 232,1–2; 244,9–10; 288,22–23; 294,1–2; 296,4–5; 310,5–6. 13–14; 316,9–10; 342,23; 374,13–14; 382,17–18; 384,17; 390,9–10; 398,11–12; 400,8–9; 426,4–5; 488,19; 540,11; 548,1–2; 554,23–24; 556,7–8; 558,1–2; 580,10–11; 590,18. 21; 596,28–29; 828,27. — *solus* Θωμᾶς [*3c*]: 334,13; 380,1–2; 488,23–24; 830,4–5. — *uterque uicarius* (*cf. etiam* 12,13–15; 252,5–7): 16,8; 18,18; 42,20–21; 112,17; 222,17; 232,5. 26–27; 282,17; 532,17; 600,17; 794,17; 946,23

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

c. ***uicarii patriarcharum orientalium***

Θωμᾶς πρεσβ. μον. καὶ τοπ. τῶν ἀποστολικῶν θρόνων τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως (*uel sim.*) [PmbZ 8444]: 48,20–21 (πρεσβ. καὶ ἡγ.); 334,13^{ε}; 380,1–2^{ε}; 488,22–24 (πρεσβ. καὶ ἡγ. μονῆς τοῦ ἁγίου … Ἀρσενίου … ἐν Αἰγύπτῳ τοπ. κτλ. [*cf.* 19; *in subscr.*]); 830,3–5 (*in subscr.; sim. atque* 488,22–24)

Ἰωάννης πρεσβ. μον. καὶ τοπ. τῶν ἀποστολικῶν θρόνων τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως (*uel sim.*) [PmbZ 3056]: 48,19–20 (τοῦ … μον. καὶ συγκέλλου … τοῦ πατριαρχικοῦ θ. Ἀντιοχείας); 66,14–15^{ε} (τοπ. τοῦ ἀπ. θ. Ἀντιοχείας); 70,15^{ε}; 84,23–24^{ε}; 86,14^{ε}; 188,15^{ε} (πρεσβ. καὶ πρεσβευτὴς τῆς ἀ. δ.); 228,1–2^{ε}; 230,3–4^{ε}; 232,1–2^{ε}; 244,9–10^{ε}; 288,22–23^{ε}; 294,1–2^{ε}; 296,4–5^{ε}; 310,5–6^{ε}. 13–14^{ε}; 316,9–10^{ε}; 342,23^{ε}; 370,11–12^{ε}. 16–17^{ε}; 374, 13–14^{ε}; 382,17–18^{ε}; 384,17^{ε}; 390,9–10^{ε}; 398,11–12^{ε}; 400,8–9^{ε}; 426,4–5^{ε}; 488,18–19 (πρεσβ. καὶ πατριαρχικὸς σύγκελλος τοπ. τῶν τριῶν ἀπ. θ. Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων [*in subscr.; item* 828,26–27]); 540,11^{ε}; 548,1–2^{ε}; 554,23–24^{ε}; 556,7–8^{ε}; 558,1–2^{ε}; 580,10–11^{ε}; 590,17–18. 21^{α} (*cf. app. font. ad* 23–594,23); 596,28–29^{ε}; 828,26–27 (*in subscr.; cf.* 488,18–19)

ambo memorantur: 12,14–15 (καὶ συγκέλλων … τῶν … πατρ.); 16,8 (μετὰ τῶν τοπ. τῆς ἀνατολῆς); 18,17–18; 42,21 (διὰ τῶν … τοπ., *sc. orientis; cf.* 46,23–24); 48,19–21; 66, 23–24 (*cf.* 14 *sqq.*); 112,16–17; 222,16–17; 232,4–5^{ε}. 26–27^{ε}; 250,10–12 (τοὺς … ἀδελφοὺς ἡμῶν Ἰ. καὶ Θ. κτλ. [*in epist. ep. orientalium ad Taras.; cf.* 13; 252,4]; *cf.* 242,13–16; 928,2–3); 282,16–17; 532,16–17; 600,16–17; 794,16–17; 928,2–3 (τοὺς ἐκ τῆς ἀνατολῆς … ἄνδρας Ἰ. καὶ Θ. [*cf.* 13–14]); 946,22–23 (ἄνδρες τοπ.). — *cf. etiam sub b*

4. ***episcopatus***

(*cf.* 928,6–11 συναθροισθέντων, *sc. Constantinopoli a. 786*, πάντων τῶν … ἐπισκόπων τῆς ἐνταῦθα διοικήσεως [*antea memorantur uicarii papae et patr. orientalium, de quibus uide sub 2b et 3c*]…, *anno sequenti* αὖθις οἱ … ἐπ. συναθροίζεσθαι ἐν τῇ Νικαέων … μητροπόλει; 894,4 τοῖς τούτων, *sc. patrum concilii Nicaeni primi*, διαδόχοις τριῶν ἑκατοντάδων σὺν πέντε δεκάσιν ἀριθμὸν ἐκπληροῦσιν)

a. ***metropolitae, archiepiscopi, episcopi***

Ἀγάπιος ‹μητρ.› Καισαρείας (Καππαδοκία α΄) [PmbZ 123]: 18,19 (A 1); 190,11^{ε} (B 1); 268, 20^{ε} (C 1); 488,26 (D 1); 794,18 (E 1); 830,7 (F 1)

Ἀλέξανδρος ἐπ. Ἀμαθούντων (Κύπρος) [PmbZ 185]: 26,21 (A 115); 206,22 (B 114); 504,20 (D 132); 804,6 (E 133); 838,21 (F 114)

Ἀναστάσιος [*1*] ἐπ. Κνωσσοῦ (Κρήτη) [PmbZ 298]: 508,18 (D 182); 806,26 (E 181); 842,18 (F 170)

Ἀναστάσιος [*2*] ἐπ. Λαυζάνδων (Ἰσαυρία) [PmbZ 299]: 36,20 (A 252)

Ἀναστάσιος [*3*] ‹μητρ.› Νικοπόλεως (Παλαιὰ Ἤπειρος) [PmbZ 300]: 20,9 (A 19); 196,30^{ε} (B 21); 276,15^{ε} (C 17); 494,7 (D 29); 796,17 (E 29); 832,8 (F 17)

Ἀναστάσιος [*4*] ἐπ. Πατάρων (Λυκία) [PmbZ 301]: 30,21 (A 172); 210,28 (B 166); 512,11 (D 225); 810,13 (E 224)

Ἀναστάσιος [*5*] ἐπ. Τριπόλεως (Λυδία) [PmbZ 302]: 28,3 (A 127 [*sic recte*]); 208,5 (B 125); 506,14 (D 152); 804,25 (E 152); 840,22 (F 143)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Ἀνδρέας ἐπ. Κιδισωσοῦ (Φρυγία Πακατ. α′) [PmbZ 400]: 514,25 (D 265); 812,21 (E 262)
Ἄνθιμος [*1*] ἐπ. Βερινουπόλεως (Γαλατία α′) [PmbZ 489]: 26,16 (A 110); 504,26 (D 138); 804,12 (E 139); 840,12 (F 133)
Ἄνθιμος [*2*] ἐπ. Ὑλαρύμων (Καρία) [PmbZ 490]: 32,20 (A 198)
Ἀντώνιος ἐπ. Τροιζήνης (Ἑλλάς/Ἀχαΐα) [PmbZ 535]: 206,14 (B 106); 510,2 (D 193); 808,8 (E 192); 844,2 (F 183)
Βαρδάνης ἐπ. Δοάρων (Καππαδοκία γ′) [PmbZ 770 (Bardanios)]: 216,26 (B 254: *restit.* -νης; *lat.* -nius); 518,8 (D 294); 814,25 (E 293)
(i) Βασίλειος [*1*] ‹μητρ.› Ἀγκύρας (Γαλατία α′) [PmbZ 869]: 48,25 (*adducitur; cf.* 38,14. 17–19; 40,9–10. 15–16. 19); 50,1–2$^{\varepsilon}$. 7$^{\alpha}$ (*eadem pronuntiant alii ep.* 54,26; 110,14–18; 224, 14–15; *cf.* 930,2–3). 14 (ἐγὼ Β. κτλ. [*in libello*]); 60,21 (*iubetur sedere*); 110,15; 190,25$^{\varepsilon}$ (B 4); 270,17$^{\varepsilon}$ (C 4); 290,22$^{\varepsilon}$; 292,18$^{\varepsilon}$; 296,1$^{\varepsilon}$; 302,1$^{\varepsilon}$. 17$^{\varepsilon}$; 308,28$^{\varepsilon}$; 336,26$^{\varepsilon}$ (οἱ … ἐπ., *sc. errore olim capti*); 490,6 (D 5); 540,9$^{\varepsilon}$; 554,26$^{\varepsilon}$; 558,23$^{\varepsilon}$; 560,22$^{\varepsilon}$; 590,4$^{\varepsilon}$; 794,22 (E 5); 830,15 (F 5)
Βασίλειος [*2*] ἐπ. Ἀδριανουθηρῶν ([*uel* Ἀδρανουθύρων] Ἑλλήσποντος) [PmbZ 868]: 26,24 (A 118); 206,26 (B 118); 506,4 (D 142); 804,16 (E 143); 842,1 (F 153)
Βασίλειος [*3*] ἐπ. Ἀτραμυτίου (Ἀσία) [PmbZ 867]: 24,21 (A 86); 204,21 (B 84); 504,1 (D 113); 802,16 (E 114); 836,27 (F 91)
Βασίλειος [*4*] ἐπ. Διονυσουπόλεως (Φρυγία Πακατ. β′) [PmbZ 870]: 216,12 (B 240); 520,19 (D 329); 818,1 (E 323)
Βασίλειος [*5*] ἐπ. τῆς Λιπαριτῶν *νήσου* / (τῶν) †Νησίων (*Sicilia*) [PmbZ 872]: 20,26 (A 36); 202,11 (B 50); 498,16 (D 54); 798,12 (E 53); 834,12 (F 47); *cf.* 208,12 (B 132: Λιπάρων). — *cf.* Ἐπίσκοποι Σικελίας
Βασίλειος [*6*] ἐπ. Λιπάρων (Λυδία) [PmbZ 871]: 208,12 (B 132); *cf.* 202,11 (B 50: †Νησίων)
Βασίλειος [*7*] ἐπ. Μαγνησίας (τῆς Ἀνηλίου, Ἀσία) [PmbZ 873]: 24,3 (A 68); 204,5 (B 69); 502,9 (D 95); 800,25 (E 96); 838,4 (F 98)
Βασίλειος [*8*] ἐπ. Μαγνησίας τῆς Μαιάνδρου (Ἀσία) [PmbZ 874]: 24,6 (A 71); 204,8 (B 72); 502,10 (D 96); 800,26 (E 97)
Βασίλειος [*9*] ἐπ. Περβέρεως (Αἱμίμοντος) [PmbZ 875]: 216,19 (B 247); 518,13 (D 299); 816,4 (E 298); 852,3 (F 288)
Βασίλειος [*10*] ἐπ. Περγάμου (Ἀσία) [PmbZ 876]: 24,20 (A 85); 204,20 (B 83); 502,26 (D 112); 802,15 (E 113); 838,1 (F 95)
Βασίλειος [*11*] ‹μητρ.› (τοῦ) Συλαίου (Παμφυλία β′) [PmbZ 877]: 20,12 (A 22); 198,17$^{\varepsilon}$ (B 25); 278,8 (C 21); 494,22 (D 36); 796,24 (E 36); 832,25 (F 32)
Βασίλειος [*12*] ἐπ. Ταβῶν (Καρία) [PmbZ 878]: 32,10 (A 188); 212,13 (B 181); 512,24 (D 238); 810,26 (E 237); 846,15 (F 224)
Βενιαμὶν ἐπ. Λιζίκων (Εὐρώπη) [PmbZ 1008]: 26,10 (A 104); 206,8 (B 100); 504,14 (D 126); 802,29 (E 127); 840,2 (F 124)
Γαβριὴλ ἐπ. Αἰγίνης (Ἑλλάς/Ἀχαΐα) [PmbZ 1919]: 216,24 (B 252); 510,4 (D 195); 808,10 (E 194); 842,29 (F 181)
Γαλάτιος ἐπ. τῆς Μήλου (Νῆσοι Κυκλάδες) [PmbZ 1926]: 518,23 (D 309); 816,14 (E 308); 850,14 (F 274)
Γαυδίωσος ἐπ. Μεσήνης (*Sicilia*) [PmbZ 1940]: 20,19 (A 29); 200,21 (B 33); 496,24 (D 47); 596,1$^{\varepsilon}$ (*om.* Γ.); 798,5 (E 46); 834,6 (F 41). — *cf.* Ἐπίσκοποι Σικελίας

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

(i) Γεώργιος [*1*] ‹μητρ.› Ἀντιοχείας (Πισιδία) [PmbZ 2163]: 62,3–4 (*adducitur; cf.* 8–9; 38,14. 17–19; 40,9–10). 23$^{\varepsilon}$ (Ὑπάτιος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ [ἐπ.], *item* 64,1$^{\varepsilon}$; 66,1$^{\varepsilon}$; 84,28$^{\varepsilon}$); 92,14 (οἱ ἐξεταζόμενοι ἐπ., *item* 17$^{\varepsilon}$; *cf.* 94,7); 110,17$^{\alpha}$ (*cf.* 9–10; 94,10. 12; 930,2–3); 224,4–5 (οἱ … ἐπ. *aditum petunt*); 232,9 (‹ὁ τῆς Πισιδίας› *recipit sedem suam; cf. 4,9*; 110,20); 278,13 (C 26); 336,26$^{\varepsilon}$ (οἱ … ἐπ., *sc. errore olim capti*); 494,1 (D 26); 796,14 (E 26); 832, 18 (F 26)

Γεώργιος [*2*] ἐπ. Ἀππίας (Φρυγία Πακατ. α΄) [PmbZ 2165]: 34,7 (A 213); 214,3 (B 201); 514, 18 (D 259); 812,17 (E 258); 848,7 (F 243)

Γεώργιος [*3*] ἐπ. τῶν Βασιλικῶν Θερμῶν (Καππαδοκία α΄) [PmbZ 2166]: 22,24 (A 61); 500, 25 (D 85); 800,14 (E 85); 836,13 (F 77)

Γεώργιος [*4*] ἐπ. Βασι(λι)νουπόλεως (Βιθυνία α΄) [PmbZ 2167]: 28,20 (A 144); 208,26 (B 146); 508,12 (D 176); 806,20 (E 175); 842,11 (F 163)

Γεώργιος [*5*] ἐπ. Βριούλων (Ἀσία) [PmbZ 2168]: 22,28 (A 65); 204,2 (B 66); 502,5 (D 91); 800,22 (E 93); 836,18 (F 82)

* Γεώργιος [*6*] ἐπ. Ὕψου (Φρυγία Σαλουτ.) [PmbZ 2169]: 514,22–23 (D 263; *susp.*)

Γεώργιος [*7*] ἐπ. Καμουλιανῶν (Καππαδοκία α΄) [PmbZ 2170]: 22,25 (A 62); 202,26 (B 63); 500,26 (D 86); 800,15 (E 86); 836,15 (F 79)

Γεώργιος [*8*] ἐπ. (τοῦ) Μηδαΐου (Φρυγία Σαλουτ.) [PmbZ 2171]: 34,16 (A 222); 214,11 (B 209); 516,12 (D 277); 814,10 (E 278); 848,12 (F 248)

Γεώργιος [*9*] ἐπ. Νικοπόλεως (Ἀρμενία β΄*?*) [PmbZ 2172]: 30,6 (A 157)

Γεώργιος [*10*] ἐπ. Νίσσα (Λυκία) [PmbZ 2173]: 30,22 (A 173); 210,29 (B 167); 512,12 (D 226); 810,14 (E 225); 846,1 (F 210)

Γεώργιος [*11*] ἐπ. Οἰνιάνδου ([*uel* Οὐνι-, Ὑνι-] Λυκία) [PmbZ 2174]: 30,26 (A 177); 212,2 (B 170); 512,20 (D 234); 810,22 (E 233); 846,10 (F 219)

Γεώργιος [*12*] ἐπ. Πελτῶν (Φρυγία Πακατ. α΄) [PmbZ 2175]: 32,27 (A 205); 212,25 (B 193); 514,10 (D 251); 812,9 (E 250); 848,6 (F 242)

Γεώργιος [*13*] ἐπ. Πλουτινουπόλεως (Αἱμίμοντος) [PmbZ 2176]: 216,18 (B 246); 518,12 (D 298); 816,3 (E 297); 850,25 (F 285)

Γεώργιος [*14*] ἐπ. Τριμιθούντων (Κύπρος) [PmbZ 2177]: 26,20 (A 114); 206,21 (B 113 [*lat. legendum* Georgius]); 504,19 (D 131); 804,5 (E 132); 838,20 (F 113)

Γρηγόριος [*1*] ἐπ. Ἀμάστριδος (Παφλαγονία) [PmbZ 2413]: 30,8 (A 159); 206,9 (B 101); 510, 19 (D 209); 808,23 (E 207)

Γρηγόριος [*2*] ἐπ. Γόρδου ([*uel* -δων] Λυδία) [PmbZ 2415]: 28,12 (A 136); 208,17 (B 137); 506,26 (D 164); 806,8 (E 163); 840,25 (F 146)

Γρηγόριος [*3*] ‹ἀρχιεπ.› Δέρκων (Εὐρώπη*?*) [PmbZ 2414]: 206,11 (B 103); 500,22 (D 82); 800,10 (E 81); 836,11 (F 75)

Γρηγόριος [*4*] ἐπ. Ἡρακλείας (τοῦ Λάτμου, Καρία) [PmbZ 2416]: 32,13 (A 191); 212,15 (B 183); 514,3 (D 244); 812,2 (E 243); 846,18 (F 227)

Γρηγόριος [*5*] ἐπ. Θεοδωρουπόλεως (Εὐρώπη) [PmbZ 2422]: 26,7 (A 101); 206,5 (B 97); 504,12 (D 124); 802,27 (E 125); 840,6 (F 127)

Γρηγόριος [*6*] ἐπ. Κιβύρης (Καρία) [PmbZ 2417]: 32,9 (A 187); 212,12 (B 180); 512,23 (D 237); 810,25 (E 236); 846,14 (F 223)

Γρηγόριος [*7*] ἐπ. Μυλάσσων (Καρία) [PmbZ 2418]: 32,15 (A 193); 212,17 (B 185); 514,1 (D 242); 810,30 (E 241); 846,20 (F 229)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

(i) Γρηγόριος [*8*] ‹μητρ.› Νεοκαισαρείας (Πόντος Πολεμωνιακός) [PmbZ 2405]: 112,30; 114, 1–2 (*adducitur*). 4. 8ᵉ. 11ᵉ. 20ᵉ; 116,3ᵉ. 11 (ὁ προεστὼς ἐπ.; *cf.* 10); 224,4–5 (οἱ … ἐπ. *aditum petunt*). 8–9. 10ᵉ. 14ᵅ (ἑαυτοῦ; *cf.* 116,9–12; 930,2–3). 18ᵉ; 228,10ᵉ. 13ᵉ. 26–230, 1 (ὁ καὶ ἔξαρχος τῆς παρελθούσης ἀσεβοῦς συνόδου, *sc. a. 754 habitae; cf.* 228,16–17). 12 (οὗτος); 232,9 (*recipit sedem suam; cf. 4,9*); 276,1ᵉ (C 15); 336,26ᵉ (οἱ … ἐπ., *sc. errore olim capti*); 338,11 (*cf. 339,10 app. crit.*). 13ᵉ. 17ᵉ (*cf.* 15 ἀρχιερεῖς ὄντες); 492,16 (D 21); 554,20ᵉ; 556,16 (τὸν Ν.). 18ᵉ. 24ᵉ; 578,10ᵅ; 796,9 (E 21); 832,10 (F 19)

— (ἀνέγνω): 606,16; 608,22; 610,21; 612,11; 614,1; 616,4. 26; 624,7; 630,4; 632,26; 634, 22; 636,31; 638,12; 640,1. 19; 642,20; 644,1. 29; 648,10; 650,3; 652,7; 654,12; 656,23; 662,6; 664,3; 666,6; 670,11; 676,14; 680,1. 21; 682,16; 684,12; 686,27; 690,4; 692,20; 696,15; 698,18; 706,9; 712,9; 714,17; 716,15; 718,12; 728,12; 730,22; 744,25; 750,3; 752, 26; 754,11. 27; 756,13; 758,3; 760,8; 762,1; 764,1. 24; 766,5. 17; 768,3. 26; 770,7; 772,18; 774,10. 21; 776,13; 778,1; 782,1; *cf. app. crit. ad* 790,20–22

Γρηγόριος [*9*] ἐπ. Παλαιᾶς Πόλεως (Ἀσία) [PmbZ 2419]: 24,7 (A 72); 204,7 (B 71); 502,13 (D 99); 802,2 (E 100); 838,2 (F 96)

(i) Γρηγόριος [*10*] ‹μητρ.› Πισινούντων (Γαλατία β′) [PmbZ 2410]: 62,2–3 (*adducitur; cf. et* 8–9; 38,14. 17–19; 40,9–10). 18ᵉ. 23ᵉ (Ὑπάτιος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ [ἐπ.], *item* 64,1ᵉ; 66,1ᵉ; 84,28ᵉ); 64,3ᵉ; 66,6ᵉ; 92,14 (οἱ ἐξεταζόμενοι ἐπ., *item* 17ᵉ; *cf.* 94,7); 110,16–17ᵅ (*cf.* 9–10; 94,10. 12; 930,2–3); 224,4–5 (οἱ … ἐπ. *aditum petunt*); 232,10 (*recipit sedem suam; cf. 4,9*; 110,20); 278,6 (C 19); 336,26ᵉ (οἱ … ἐπ., *sc. errore olim capti*); 492,18 (D 22); 796, 10 (E 22); 832,11 (F 20)

Γρηγόριος [*11*] ἐπ. Σινώπης (Ἑλενόποντος) [PmbZ 2420]: 30,5 (A 156); 210,6ᵉ (B 156); 510, 14 (D 205); 808,20 (E 204)

Γρηγόριος [*12*] ἐπ. Στρατονικείας (Καρία) [PmbZ 2421]: 32,19 (A 197); 212,21 (B 189); 514,6 (D 247); 812,5 (E 246); 846,24 (F 233)

Γρηγόριος [*13*] ἐπ. Τιμενουθηρῶν (Φρυγία Πακατ. α′) [PmbZ 2423]: 34,3 (A 209); 212,29 (B 197); 514,14 (D 255); 812,13 (E 254); 848,11 (F 247)

Δαβὶδ [*1*] ἐπ. Ἑλενουπόλεως (Βιθυνία α′) [PmbZ 1259]: 28,16 (A 140); 208,22 (B 142); 508,7 (D 171); 806,15 (E 170); 842,17 (F 169)

Δαβὶδ [*2*] ἐπ. Ἰασσοῦ (Καρία) [PmbZ 1260]: 32,14 (A 192); 212,16 (B 184); 512,27 (D 241); 810,29 (E 240); 846,19 (F 228)

Δαμιανὸς [*1*] ἐπ. Μηροῦ (Φρυγία Σαλουτ.) [PmbZ 1204]: 214,13 (B 211); 516,9 (D 274); 814, 5 (E 273); 848,18 (F 254)

Δαμιανὸς [*2*] ἐπ. Μιτυλήνης (Ἀσία) [PmbZ 1205]: 800,18 (E 89); 836,16 (F 80)

Δανιὴλ ‹μητρ.› Ἀμασείας (Ἑλενόποντος) [PmbZ 1222]: 18,30 (A 11); 492,8 (D 17); 796,5 (E 17); 830,32 (F 13)

Δοσίθεος ἐπ. Χωνῶν ἤτοι Κολασσαέων (Φρυγία Πακατ. α′) [PmbZ 1411]: 516,1 (D 266); 812,22 (E 263); 848,5 (F 241: *om.* ἤτοι K.)

Δωρόθεος ἐπ. Νεαπόλεως (Καρία) [PmbZ 1403]: 32,11 (A 189); 212,14 (B 182); 512,25 (D 239); 810,27 (E 238); 846,16 (F 225)

Ἐπίσκοποι Σικελίας (τῆς νήσου): 38,2ᵉ (*cf.* 7); 84,31–32ᵉ; 92,25ᵉ; 226,1ᵉ (*om. lat.*). 20–21ᵉ; 342,14ᵉ; 963,1–2 (*in tit. epistulae Tarasii ad eos; cf.* 30 οἱ πλείους ὑμῶν); *cf.* 172,7–10 (οἱ … Σικελοί, *sc.* Θεόδωρος [*10*] *et* Ἐπιφάνιος [*sub 4b*] …; ἀμφότεροι)

Ἐπιφάνιος [*1*] ἐπ. Ἐλευθερίας (Κρήτη) [PmbZ 1567]: 508,24 (D 188); 808,3 (E 187); 842,20 (F 172)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Ἐπιφάνιος [*2*] ἐπ. Λάμπης (Κρήτη) [PmbZ 1568]: 508,16 (D 180); 806,24 (E 179); 842,27 (F 179)

Ἐπιφάνιος [*3*] ‹ἀρχιεπ.› Μιλήτου (Καρία) [PmbZ 1569]: 22,14 (A 51); 202,4 (B 43); 500,8 (D 69); 798,27 (E 68); 834,27 (F 62)

Ἐπιφάνιος [*4*] ἐπ. Πέρτων (Λυκαονία) [PmbZ 1570]: 34,21 (A 227); 214,18 (B 216); 818,17 (E 339); 850,2 (F 262)

Εὐθύμιος ‹μητρ.› Σάρδεων ([*uel* -δης] Λυδία) [PmbZ 1838]: 18,23 (A 5); 56,3^{ε}; 60,24^{ε}; 96,27^{ε}; 192,8^{ε} (B 6); 272,1^{ε} (C 6); 338,15^{ε}; 340,9^{ε}; 482,2^{α}; 490,11 (D 8); 554,10^{ε}; 794,24 (E 7); 830,19 (F 7)

Εὐστάθιος [*1*] ἐπ. Ἐρυθρῶν (Ἀσία) [PmbZ 1760]: 24,13 (A 78); 502,21 (D 107); 802,10 (E 108)

Εὐστάθιος [*2*] ἐπ. Κελενδέρεως (Ἰσαυρία) [PmbZ 1762]: 36,13 (A 245); 216,1 (B 229); 520,1 (D 312); 816,17 (E 311); 852,6 (F 291)

Εὐστάθιος [*3*] ‹ἀρχιεπ.› Κοτράδων (Ἰσαυρία) [PmbZ 1763]: 500,19 (D 79); 800,7 (E 78); 836,8 (F 72)

Εὐστάθιος [*4*] ἐπ. Λάμου ([*uel* -μων] Ἰσαυρία) [PmbZ 1764]: 36,17 (A 249); 216,6 (B 234); 520,4 (D 315); 816,20 (E 314); 852,8 (F 293)

Εὐστάθιος [*5*] ‹μητρ.› Λαοδικείας (Φρυγία Πακατ.) [PmbZ 1767]: 20,6 (A 16); 196,22^{ε} (B 19); 278,14 (C 27); 492,22 (D 24); 796,12 (E 24); 832,15 (F 23)

Εὐστάθιος [*6*] ἐπ. Σόλων (Κύπρος) [PmbZ 1765]: 26,18 (A 112); 206,19 (B 111); 504,17 (D 129); 804,3 (E 130); 838,17 (F 110)

Εὐστάθιος [*7*] ἐπ. τῆς Τήνου (Νῆσοι Κυκλάδες) [PmbZ 1766]: 520,13 (D 323); 818,4 (E 326); 850,16 (F 276)

Εὐστάθιος [*8*] ἐπ. Ὑρκανίδος ([*uel* -νῆς, Ὀρκάνης] Λυδία) [PmbZ 1761]: 28,14 (A 138); 208, 19 (B 139); 508,2 (D 166); 806,10 (E 165); 840,27 (F 148)

Εὐστράτιος [*1*] ‹ἀρχιεπ.› Ἀπαμείας (Βιθυνία) [PmbZ 1811]: 22,10 (A 47); 200,22 (B 34); 500,1 (D 63); 798,21 (E 62); 834,23 (F 58)

Εὐστράτιος [*2*] ἐπ. Δεβελτοῦ (Αἱμίμοντος) [PmbZ 1812]: 216,15 (B 243); 518,9 (D 295); 814, 26 (E 294); 850,22 (F 282)

Εὐστράτιος [*3*] ‹ἀρχιεπ.› Μεθύμνης (Νῆσος Λέσβος?) [PmbZ 1813]: 22,17 (A 54); 202,8 (B 47); 500,13 (D 73); 800,1 (E 72); 836,1 (F 66)

Εὐφήμιος ἐπ. Σωζοπόλεως (Αἱμίμοντος) [PmbZ 1841 (Euthymios)]: 216,16 (B 244: Λέων [*4b:2*] οἰκονόμος καὶ τοπ. Σ. *trad.; lat.* Leo *eqs.*); 518,10 (D 296); 816,1 (E 295); 850,23 (F 283; *lat.* Euthymius)

Ζαχαρίας [*1*] ἐπ. Ἱεροκαισαρείας (Λυδία) [PmbZ 8618]: 208,21 (B 141); 508,5 (D 169); 806, 13 (E 168); 840,23 (F 144)

Ζαχαρίας [*2*] ἐπ. Καρδαβούνδων (Ἰσαυρία) [PmbZ 8619]: 36,15 (A 247); 216,4 (B 232); 520, 2 (D 313); 816,18 (E 312); 852,11 (F 296)

Ζαχαρίας [*3*] ἐπ. Τραπεζουπόλεως (Φρυγία Πακατ. α′) [PmbZ 8620]: 216,2 (B 230); 514,20 (D 261); 812,19 (E 260); 848,2 (F 238)

Ἠλίας ‹μητρ.› Κρήτης (*uel* τῆς Κρητῶν *νήσου*) [PmbZ 1487]: 18,26 (A 8); 192,23^{ε} (B 8); 272, 21^{ε} (C 9); 490,15 (D 10); 794,26 (E 9); 830,23 (F 9)

Ἡράκλειος [*1*] ἐπ. Ἰουνουπόλεως (Παφλαγονία) [PmbZ 2562]: 30,9 (A 160); 206,12 (B 104); 510,20 (D 210); 808,24 (E 208); 844,14 (F 195)

Ἡράκλειος [*2*] ἐπ. τῆς Σάμου (Νῆσοι Κυκλάδες) [PmbZ 2563]: 818,20 (E 342); 850,13 (F 273)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

(i) Θεοδόσιος [*1*] ‹ἀρχιεπ.› τοῦ Ἀμορίου (Γαλατία β′) [PmbZ 7846]: 48,26 (*adducitur; cf.* 38, 14. 17–19; 40,9–10. 15–16. 19); 56,5ᵉ. 12–13 (ὁ … Θ.). 17ᵅ (*cf.* 930,2–3). 19 (Θ. ἐλάχιστος χριστιανός [*in tit. libelli*]); 60,15. 22–23 (*iubetur sedere*); 202,20 (B 59); 278,21 (C 33); 308,16ᵉ; 310,16ᵉ; 336,26ᵉ (οἱ … ἐπ., *sc. errore olim capti*); 338,11 (*cf. 339,10 app. crit.*). 13ᵉ (*cf.* 15 ἀρχιερεῖς ὄντες); 500,23 (D 83); 556,16 (τὸν τοῦ Ἀ.). 18ᵉ; 800,12 (E 83)

Θεοδόσιος [*2*] ἐπ. Νύσσης (Ἀσία) [PmbZ 7849]: 24,1 (A 66); 204,3 (B 67: Ἰωάννης *codd.; lat.* Iohannes); 502,8 (D 94); 800,24 (E 95); 836,19 (F 83)

Θεοδόσιος [*3*] ἐπ. Σαγαλασσοῦ ([*uel* -λλάου] Πισιδία) [PmbZ 7850]: 34,24 (A 230); 214,22 (B 220: Θεόδωρος *codd.; lat.* Theodorus); 518,1 (D 287); 814,18 (E 286)

Θεοδόσιος [*4*] ἐπ. Χωνῶν (Φρυγία Πακατ. α′) [PmbZ 7848]: 32,24 (A 202); 212,22 (B 190)

Θεόδοτος ἐπ. Παλαιῶν (Ἑλλήσποντος) [PmbZ 7944]: 26,29 (A 123); 506,9 (D 147); 804,21 (E 148); 842,4 (F 156)

Θεόδωρος [*1*] ἐπ. Ἀβύδου (Ἑλλήσποντος) [PmbZ 7583]: 28,2 (A 126); 208,4 (B 124); 506,12 (D 150); 804,23 (E 150); 842,5 (F 157)

* Θεόδωρος [*2*] ἐπ. Ἀνδράπων (Ἑλενόποντος) [PmbZ 7584]: 510,15 (D 206; *susp.*)

Θεόδωρος [*3*] ‹ἀρχιεπ.› Βιζύης (Εὐρώπη) [PmbZ 7585]: 22,6 (A 43); 200,12 (B 30); 498,25 (D 60); 798,18 (E 59); 834,21 (F 56)

Θεόδωρος [*4*] ἐπ. Βουλγαροφύγου (Αἱμίμοντος) [PmbZ 7586]: 216,17 (B 245); 518,11 (D 297: Θεοδόσιος *codd.; lat.* Theodosius); 816,2 (E 296); 850,24 (F 284)

Θεόδωρος [*5*] ἐπ. Γερμανικοπόλεως (Ἰσαυρία) [PmbZ 7587]: 36,12 (A 244); 214,30 (B 228); 520,5 (D 316); 816,21 (E 315)

Θεόδωρος [*6*] ἐπ. Γέρμης (Ἑλλήσποντος) [PmbZ 7588]: 26,23 (A 117); 206,25 (B 117); 506,3 (D 141); 804,15 (E 142); 842,3 (F 155)

Θεόδωρος [*7*] ‹ἀρχιεπ.› Ἡρακλειουπόλεως ἤτοι Πιδαχθόης (Ἀρμενία β′) [PmbZ 7589, 7590]: 800,11 (E 82: Ἡρακλείας, *cf. app. crit.*); 818,10 (E 332); 836,7 (F 71)

Θεόδωρος [*8*] ἐπ. Ἡρακλειουπόλεως (Κρήτη) [PmbZ 7591]: 508,17 (D 181); 806,25 (E 180)

Θεόδωρος [*9*] ἐπ. Κάδων (Φρυγία Πακατ. β′) [PmbZ 7592]: 216,9 (B 237); 520,14 (D 324); 816,27 (E 321); 852,14 (F 299)

Θεόδωρος [*10*] ἐπ. Κατάνης (*Sicilia*) [PmbZ 7579]: 20,17 (A 27); 70,7ᵉ; 84,31ᵉ; 92,25ᵉ; 172,8. 12ᵉ; 198,22ᵉ (B 26); 226,12ᵉ. 20ᵉ; 276,5ᵉ (C 16); 296,9ᵉ; 310,22ᵉ; 412,10; 496,17 (D 45); 554,8ᵉ; 578,17ᵉ; 798,3 (E 44); 834,2 (F 38). — *cf.* Ἐπίσκοποι Σικελίας

Θεόδωρος [*11*] ἐπ. (τοῦ) Κιτίου (Κύπρος) [PmbZ 7593]: 26,19 (A 113); 206,20 (B 112); 410, 20 (ὁ ἐπ. τοῦ Κ., *item* 23–24ᵉ). 23 (ὁ ἐπ.); 504,18 (D 130); 804,4 (E 131); 838,19 (F 112)

Θεόδωρος [*12*] ἐπ. Κομάνων (Πόντος Πολεμωνιακός) [PmbZ 7594]: 30,16 (A 167); 512,4 (D 218); 810,6 (E 217); 844,22 (F 203)

Θεόδωρος [*13*] ἐπ. Κρημνῶν (Παμφυλία β′) [PmbZ 7595]: 218,4 (B 259); 518,20 (D 306); 816, 11 (E 305); 850,18 (F 278)

(i) Θεόδωρος [*14*] ‹μητρ.› Μύρων (Λυκία) [PmbZ 7596]: 48,25 (*adducitur; cf.* 38,14. 17–19; 40,9–10. 15–16. 19); 54,20ᵉ. 26–27ᵅ (*cf.* 930,2–3); 56,1; 60,21–22 (*iubetur sedere*); 196, 9ᵉ (B 16); 278,10 (C 23); 308,12ᵉ; 310,11ᵉ; 312,14ᵉ; 332,29ᵉ; 334,2–3 (ὁ μητρ. [*in narratione*]; *cf.* 12 τῷ ἐπισκοπείῳ μου); 336,23ᵉ (*cf.* 26ᵉ); 338,20ᵉ; 492,20 (D 23); 578,14ᵉ. 25ᵉ; 796,11 (E 23); 832,12 (F 21)

Θεόδωρος [*15*] ἐπ. Πανόρμου (*Sicilia*) [PmbZ 7597]: 20,20 (A 30); 200,25 (B 37); 498,1 (D 48); 798,6 (E 47); 834,7 (F 42). — *cf.* Ἐπίσκοποι Σικελίας

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Θεόδωρος [*16*] ἐπ. Πιννάρων (Λυκία) [PmbZ 7598]: 30,24 (A 175); 210,30 (B 168); 512,9 (D 223); 810,11 (E 222); 844,28 (F 209)
Θεόδωρος [*17*] ἐπ. Προύσης (Βιθυνία α′) [PmbZ 7599]: 508,15 (D 179); 806,23 (E 178); 842, 15 (F 167)
Θεόδωρος [*18*] ‹μητρ.› Σελευκείας (Ἰσαυρία) [PmbZ 7600]: 20,11 (A 21); 198,8$^{\varepsilon}$ (B 23); 278, 16 (C 29); 390,21$^{\varepsilon}$; 496,6 (D 40); 796,27 (E 39); 832,26 (F 33)
Θεόδωρος [*19*] ἐπ. Σουβρίτων (Κρήτη) [PmbZ 7601]: 384,1$^{\varepsilon}$; 508,21 (D 185); 806,29 (E 184); 842,26 (F 178)
Θεόδωρος [*20*] ἐπ. Ταυριανῆς (*Calabria*) [PmbZ 7602]: 20,23 (A 33); 202,5 (B 44); 498,11 (D 52); 798,10 (E 51); 820,9$^{\alpha}$; 834,10 (F 45)
Θεόδωρος [*21*] ἐπ. Τροπαίων (*Calabria*) [PmbZ 7603]: 22,2 (A 40); 202,15 (B 54); 498,23 (D 58); 798,16 (E 57); 834,17 (F 52)
Θεόπιστος ἐπ. Ἑρμοκαπηλίας (Λυδία) [PmbZ 8381]: 28,15 (A 139); 508,4 (D 168); 806,12 (E 167); 840,20 (F 141)
Θεότιμος ἐπ. Κροτώνων (*Calabria*) [PmbZ 8397]: 20,25 (A 35); 202,9 (B 48); 498,18 (D 55); 798,13 (E 54); 834,13 (F 48)
Θεοφάνης [*1*] ἐπ. Καλόης (Ἀσία) [PmbZ 8110]: 24,8 (A 73); 204,10 (B 73); 502,14 (D 100); 802,3 (E 101); 836,29 (F 93)
Θεοφάνης [*2*] ἐπ. Λεβέδου (Ἀσία) [PmbZ 8111 *et* 8112]: 24,14 (A 79); 204,15 (B 78); 502,19 (D 105); 802,8 (E 106: Θωμᾶ *codd.; lat.* Thoma); 818,7 (E 329); 836,21 (F 85)
Θεοφάνης [*3*] ἐπ. τοῦ Λιλυβαίου (*Sicilia*) [PmbZ 8113]: 22,1 (A 39); 498,22 (D 57); 798,15 (E 56); 834,15 (F 50). — *cf.* Ἐπίσκοποι Σικελίας
Θεοφάνης [*4*] ἐπ. Μαιονίας (Λυδία) [PmbZ 8114]: 28,9 (A 133); 208,13 (B 133); 506,22 (D 160); 806,6 (E 161); 840,15 (F 136)
Θεοφάνης [*5*] ἐπ. Σωρῶν ([*uel* Σορ-] Παφλαγονία) [PmbZ 8115]: 30,11 (A 162); 206,10 (B 102); 510,22 (D 212); 808,26 (E 210); 844,15 (F 196)
Θεόφιλος [*1*] ἐπ. Ἀναστασιουπόλεως (Γαλατία α′) [PmbZ 8188]: 26,14 (A 108); 206,18 (B 110: Συνέσιος *codd.; lat.* Synesius); 504,23 (D 135); 804,9 (E 136); 840,8 (F 129)
Θεόφιλος [*2*] ‹μητρ.› Θεσσαλονίκης [PmbZ 8187]: 490,4 (D 4); 794,28 (E 11)
Θεόφιλος [*3*] ἐπ. Προυσιάδος (Ὀνωριάς) [PmbZ 8190]: 30,12 (A 163); 210,21 (B 159); 510,24 (D 214); 810,1 (E 212); 844,20 (F 201)
Θεόφιλος [*4*] ἐπ. Τύμνων (Ἀσία) [PmbZ 8191]: 24,16 (A 81); 502,22 (D 108); 802,11 (E 109)
Θεόφιλος [*5*] ἐπ. τῆς Χίου (Νῆσοι Κυκλάδες) [PmbZ 8189]: 518,22 (D 308); 816,13 (E 307); 850,11 (F 271); *cf.* 202,9 *app. crit.*
Θεοφύλακτος [*1*] ἐπ. Ἀπολλωνιάδος (Βιθυνία α′) [PmbZ 8298]: 28,18 (A 142); 208,24 (B 144); 508,10 (D 174); 806,18 (E 173); 842,9 (F 161)
Θεοφύλακτος [*2*] ‹ἀρχιεπ.› Εὐχαΐτων (Ἑλενόποντος) [PmbZ 8300]: 496,1 (D 38); 796,25 (E 37); 834,19 (F 54)
Θεοφύλακτος [*3*] ἐπ. Ζηνουπόλεως (Ἰσαυρία) [PmbZ 8306]: 36,18 (A 250)
Θεοφύλακτος [*4*] ἐπ. Κινναβόρου ([*uel* -βάρεως] Φρυγία Σαλουτ.) [PmbZ 8302]: 34,13 (A 219); 214,8 (B 206); 516,8 (D 273); 814,4 (E 272); 848,20 (F 256)
Θεοφύλακτος [*5*] ‹ἀρχιεπ.› Κυψέλλων ([*uel* -ψάλ-] Ῥοδόπη) [PmbZ 8303]: 22,20 (A 57); 202,14 (B 53); 500,16 (D 76); 800,4 (E 75); 836,6 (F 70)
Θεοφύλακτος [*6*] ἐπ. Μοσύνων (Φρυγία Πακατ. β′) [PmbZ 8304]: 520,18 (D 328); 816,28 (E 322); 852,16 (F 301)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Θεοφύλακτος [*7*] ἐπ. Τράλλης (Ἀσία) [PmbZ 8305]: 24,2 (A 67); 204,4 (B 68); 502,3 (D 89); 800,19 (E 90); 836,20 (F 84)

Θεοφύλακτος [*8*] ἐπ. Ὑπέπων (Ἀσία) [PmbZ 8301]: 24,12 (A 77); 204,14 (B 77); 502,2 (D 88); 800,17 (E 88); 836,28 (F 92)

Θεοφύλακτος [*9*] ἐπ. Χαριουπόλεως (Εὐρώπη) [PmbZ 8299]: 26,5 (A 99); 206,3 (B 95); 504,8 (D 120); 802,23 (E 121); 838,27 (F 120)

Θωμᾶς [*1*] ἐπ. (τοῦ) Δαονίου (Εὐρώπη) [PmbZ 8446]: 26,6 (A 100); 206,4 (B 96); 504,11 (D 123); 802,26 (E 124)

* Θωμᾶς [*2*] ἀρχιεπ. Σαρδανίας [PmbZ 8445]: 18,27–28 (A 9); 70,11 (*om.* Θ.; *cf. app. crit.*); 86,1. 8–9; 172,9–10 (*om.* Θ.); 194,10–11 (B 11); 226,21–22; 230,11; 274,10 (C 12); 398,1; 490,25 (D 14); 548,7–8; 832,4 (F 15); 878,2–3 (*in tit. sermonis laud. Epiphanii*); *non memoratur* 796,2 (E 14)

Ἰγνάτιος ἐπ. Πρίνης (Ἀσία) [PmbZ 2662]: 24,4 (A 69); 202,13 (B 52); 502,6 (D 92); 800,21 (E 92)

Ἰωάννης [*1*] ἐπ. Ἀζάνων (Φρυγία Πακατ. β′) [PmbZ 3061]: 216,11 (B 239); 520,17 (D 327); 816,27 *app. crit.* (E ⟨321^{c}⟩); 852,15 (F 300)

Ἰωάννης [*2*] ⟨ἀρχιεπ.⟩ Ἄπρου (Εὐρώπη) [PmbZ 3062]: 22,19 (A 56); 202,12 (B 51); 500,15 (D 75); 800,3 (E 74); 836,5 (F 69)

Ἰωάννης [*3*] ἐπ. Ἀρκαδίας (Κρήτη) [PmbZ 3063]: 508,23 (D 187); 808,2 (E 186); 842,24 (F 176)

Ἰωάννης [*4*] ⟨ἀρχιεπ.⟩ Ἀρκαδιουπόλεως (Εὐρώπη) [PmbZ 3064]: 22,12 (A 49); 200,26 (B 38); 500,3 (D 65); 798,23 (E 64); 834,25 (F 60)

Ἰωάννης [*5*] ἐπ. Ἀσσοῦ (Ἀσία) [PmbZ 3065]: 24,23 (A 88); 204,23 (B 86); 504,3 (D 115); 802,18 (E 116); 838,3 (F 97)

Ἰωάννης [*6*] ἐπ. (τῆς) Βρύσεως (Εὐρώπη) [PmbZ 3067]: 26,9 (A 103); 206,7 (B 99); 504,15 (D 127); 804,1 (E 128)

* Ἰωάννης [*7*] ⟨ἀρχιεπ.*?*⟩ Γοτθίας (Ζηκχία*?*) [PmbZ 3118]: 496,3 (D 39; *susp.*); *cf.* Νικήτας [*3*]

Ἰωάννης [*8*] ἐπ. Δάλδης (Λυδία) [PmbZ 3068]: 28,13 (A 137); 208,18 (B 138); 508,1 (D 165); 806,9 (E 164); 840,18 (F 139)

Ἰωάννης [*9*] ἐπ. Δεκατέρων (Ἰλλυρικόν*?*) [PmbZ 3069]: 818,5 (E 327; *susp.*)

Ἰωάννης [*10*] ἐπ. Ἐτένων (Παμφυλία α′) [PmbZ 3070]: 30,1 (A 152; *cf. app. crit.*); 210,4 (B 154); 510,11 (D 202); 808,17 (E 201); 844,10 (F 191)

Ἰωάννης [*11*] ⟨μητρ.⟩ Ἐφέσου (Ἀσία) [PmbZ 3057]: 18,20 (A 2); 190,17^{ε} (B 2); 270,1^{ε} (C 2); 488,28 (D 2); 794,19 (E 2); 830,9 (F 2)

* Ἰωάννης [*12*] ἐπ. Ζαλίχου (Ἑλενόποντος) [PmbZ 3090]: 510,16 (D 207; *susp.*)

Ἰωάννης [*13*] ἐπ. Ἡρακλείας Πόντου (Ὀνωριάς) [PmbZ 3071]: 30,15 (A 166); 210,23 (B 161); 510,23 (D 213); 808,27 (E 211); 844,17 (F 198)

Ἰωάννης [*14*] ἐπ. Κερασοῦντος (Πόντος Πολεμωνιακός) [PmbZ 3072]: 512,5 (D 219); 810,7 (E 218); 844,23 (F 204)

Ἰωάννης [*15*] ἐπ. Κουδρούλων (Παμφυλία β′) [PmbZ 3073]: 518,19 (D 305); 816,10 (E 304); 850,21 (F 281)

Ἰωάννης [*16*] ἐπ. Λαμψάκου (Ἑλλήσποντος) [PmbZ 3074]: 26,28 (A 122); 208,1 (B 121); 506,8 (D 146); 804,20 (E 147); 840,30 (F 151)

Ἰωάννης [*17*] ἐπ. Λήμνου (Ἑλλάς/Ἀχαΐα) [PmbZ 3075]: 818,14 (E 336); 842,28 (F 180)

Ἰωάννης [*18*] ἐπ. Λιθοπροσώπου (Εὐρώπη) [PmbZ 3076]: 818,8 (E 330); 838,28 (F 121)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Ἰωάννης [*19*] ἐπ. Μύνδου (Καρία) [PmbZ 3077]: 32,17 (A 195); 212,19 (B 187); 514,4 (D 245); 812,3 (E 244); 846,22 (F 231)

Ἰωάννης [*20*] ἐπ. Νικαίας τῆς Θρᾴκης (Εὐρώπη?) [PmbZ 3078]: 818,6 (E 328); 838,22 (F 115)

Ἰωάννης [*21*] ἐπ. Νύσσης (Καππαδοκία α′) [PmbZ 3079]: 22,23 (A 60); 202,25 (B 62: Θεοδόσιος *codd.; lat.* Theodosius); 500,24 (D 84); 800,13 (E 84); 836,12 (F 76)

Ἰωάννης [*22*] ἐπ. Πανίου (Εὐρώπη) [PmbZ 3080]: 26,1 (A 95); 204,29 (B 92); 504,6 (D 118); 802,21 (E 119); 838,26 (F 119)

Ἰωάννης [*23*] ἐπ. Πραινέτου (Βιθυνία) [PmbZ 3081]: 818,21 (E 343); 852,17 (F 302)

Ἰωάννης [*24*] ἐπ. Ῥαιδεστοῦ (Εὐρώπη) [PmbZ 3082]: 24,29 (A 94); 204,28 (B 91); 504,5 (D 117); 802,20 (E 118); 838,23 (F 116)

Ἰωάννης [*25*] ἐπ. τῆς ἁγίας Σαλονηντιανῆς ἐκκλησίας ([*uel sim.*] *Dalmatia*) [PmbZ 3084]: 498,27 (D 62); 798,20 (E 61); 838,14 (F 107)

Ἰωάννης [*26*] ἐπ. Σετῶν (Λυδία) [PmbZ 3083]: 28,8 (A 132); 208,11 (B 131); 506,20 (D 158); 806,4 (E 159); 840,17 (F 138)

Ἰωάννης [*27*] ἐπ. Σιβλίας (Φρυγία Πακατ. α′) [PmbZ 3085]: 214,20 (B 218); 514,19 (D 260); 812,18 (E 259); 848,8 (F 244)

Ἰωάννης [*28*] ἐπ. Ταβάλων (Λυδία) [PmbZ 3086]: 28,6 (A 130); 208,8 (B 128); 506,15 (D 153); 804,28 (E 155); 840,19 (F 140)

Ἰωάννης [*29*] ἐπ. Ταυρομενίου ([*uel* -νίας] *Sicilia*) [PmbZ 3087]: 20,18 (A 28); 200,13$^{\varepsilon}$ (B 31); 276,21$^{\varepsilon}$ (C 18); 316,6$^{\varepsilon}$; 496,21 (D 46); 798,4 (E 45); 834,3 (F 39). — *cf.* Ἐπίσκοποι Σικελίας

Ἰωάννης [*30*] ἐπ. Τρεοκάλεως (*Sicilia*) [PmbZ 3089]: 20,28 (A 38); 498,10 (D 51); 798,9 (E 50); 834,16 (F 51). — *cf.* Ἐπίσκοποι Σικελίας

Ἰωάννης [*31*] ἐπ. Τυμβριάδων (Πισιδία) [PmbZ 3088]: 818,18 (E 340); 850,5 (F 265)

Ἰωσὴφ ἐπ. Ἀτταλείας (Λυδία) [PmbZ 3443]: 208,20 (B 140); 508,3 (D 167); 806,11 (E 166); 840,28 (F 149)

Κάλλιστος ἐπ. (πόλεως) Εὐδοκιάδος (Παμφυλία β′) [PmbZ 3599]: 518,17 (D 303); 816,8 (E 302); 850,17 (F 277)

Κοσμᾶς ἐπ. Μυρίνης (Ἀσία) [PmbZ 4113]: 24,17 (A 82); 204,17 (B 80); 502,23 (D 109); 802,12 (E 110); 838,13 (F 106)

Κυριακὸς ‹ἀρχιεπ.› Δριζιπάρων (Εὐρώπη) [PmbZ 4194]: 202,21 (B 60); 500,20 (D 80); 800,8 (E 79); 836,9 (F 73)

Κυρίων ἐπ. τοῦ Λόφου (Βιθυνία α′) [PmbZ 4209]: 28,17 (A 141); 208,23 (B 143); 508,8 (D 172); 806,16 (E 171); 842,12 (F 164)

Κωνσταντῖνος [*1*] ἐπ. Ἀγκύρας (Φρυγία Πακατ. β′) [PmbZ 3836]: 520,16 (D 326); 816,27 *app. crit.* (E ‹321^{b}›); 852,13 (F 298)

Κωνσταντῖνος [*2*] ἐπ. Ἀδριανῆς (Παμφυλία β′) [PmbZ 3831]: 218,5 (B 260); 518,21 (D 307); 816,12 (E 306); 850,20 (F 280)

Κωνσταντῖνος [*3*] ἐπ. Ἀκρασοῦ (Λυδία) [PmbZ 3832]: 506,21 (D 159); 806,5 (E 160)

Κωνσταντῖνος [*4*] ἐπ. Ἀλαβάνδων (Καρία) [PmbZ 3833]: 32,12 (A 190); 512,26 (D 240); 810,28 (E 239); 846,17 (F 226)

Κωνσταντῖνος [*5*] ἐπ. Ἀμβλάδων (Λυκαονία) [PmbZ 3834]: 34,20 (A 226); 214,17 (B 215); 516,13 (D 278); 814,8 (E 276); 850,1 (F 261)

Κωνσταντῖνος [*6*] ἐπ. τῆς Ἄνδρου (Νῆσοι Κυκλάδες) [PmbZ 3835]: 520,12 (D 322); 818,3 (E 325); 850,15 (F 275)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Κωνσταντῖνος [*7*] ‹μητρ.› Γαγγρῶν (Παφλαγονία) [PmbZ 3839]: 20,3 (A 13); 196,1^{ε} (B 14); 492,12 (D 19); 796,7 (E 19); 832,1 (F 14)

Κωνσταντῖνος [*8*] ἐπ. Δαλισανδοῦ (Ἰσαυρία) [PmbZ 3837]: 36,19 (A 251); 520,7 (D 318); 816,23 (E 317)

Κωνσταντῖνος [*9*] ἐπ. Εὐκαρπίας (Φρυγία Σαλουτ.) [PmbZ 3838]: 34,8 (A 214); 214,4 (B 202); 514,24 (D 264); 812,27 (E 268); 848,16 (F 252)

Κωνσταντῖνος [*10*] ἐπ. Ζαλίχου (Ἑλενόποντος) [PmbZ 3866]: 808,22 (E 206)

Κωνσταντῖνος [*11*] ἐπ. Ζήλων (Ἑλενόποντος) [PmbZ 3857]: 30,3 (A 154); 210,5 (B 155); 510, 13 (D 204); 808,19 (E 203)

Κωνσταντῖνος [*12*] ἐπ. Ἰουλιουπόλεως (Γαλατία α′) [PmbZ 3840]: 26,11 (A 105); 206,13 (B 105); 504,21 (D 133); 804,7 (E 134); 840,7 (F 128)

Κωνσταντῖνος [*13*] ἐπ. Καισαρείας (Βιθυνία α′) [PmbZ 3841]: 28,19 (A 143); 208,25 (B 145); 508,11 (D 175); 806,19 (E 174); 842,10 (F 162)

Κωνσταντῖνος [*14*] ἐπ. Κανδίβων (Λυκία) [PmbZ 3842]: 30,27 (A 178); 212,3 (B 171); 512,13 (D 227); 810,15 (E 226); 846,4 (F 213)

Κωνσταντῖνος [*15*] ἐπ. Καρίνης (*Sicilia*) [PmbZ 3843]: 20,27 (A 37); 208,30 (B 150: ‹Κων.›); 498,20 (D 56); 798,14 (E 55); 834,14 (F 49). — *cf.* Ἐπίσκοποι Σικελίας

Κωνσταντῖνος [*16*] ἐπ. Κόμβων (Λυκία) [PmbZ 3844]: 32,5 (A 183); 212,8 (B 176); 512,21 (D 235); 810,23 (E 234); 846,13 (F 222)

Κωνσταντῖνος [*17*] ἐπ. Κονάνης (Πισιδία) [PmbZ 3845]: 34,26 (A 232); 214,24 (B 222); 516, 20 (D 284); 814,15 (E 283)

Κωνσταντῖνος [*18*] ἐπ. (τοῦ) Κοτυαείου (Φρυγία Σαλουτ.) [PmbZ 3847]: 34,15 (A 221); 214, 10 (B 208); 516,2 (D 267); 812,23 (E 264); 848,14 (F 250)

Κωνσταντῖνος [*19*] ἐπ. Κρατείας (Ὀνωριάς) [PmbZ 3848]: 30,13 (A 164); 210,24 (B 162); 510,25 (D 215); 810,2 (E 213); 844,19 (F 200)

Κωνσταντῖνος [*20*] ‹μητρ.› Κωνσταντ(ε)ίας (Κύπρος) [PmbZ 3846]: 18,21 (A 3); 40,13^{ε}; 60, 14^{ε}; 64,22^{ε}; 66,20^{ε} (*cf.* 24); 94,9^{ε}; 106,18^{ε}; 190,20^{ε} (B 3); 228,22^{ε}; 232,12^{ε}; 270,7^{ε} (C 3); 284,11^{ε}; 288,11^{ε}. 19^{ε}; 300,1^{ε}; 308,8^{ε}. 24^{ε}; 310,8^{ε}; 330,3^{ε}; 338,25^{ε}; 340,3^{ε}; 342,7^{ε}; 370,4^{ε}; 372,25; 382,14^{ε}; 410,4^{ε}; 490,1 (D 3); 534,9^{ε}; 540,16^{ε}; 554,5^{ε}. 12^{ε}; 578,23^{ε}; 794,20 (E 3); 830,11 (F 3)

Κωνσταντῖνος [*21*] ἐπ. Λαγίνων (Παμφυλία β′) [PmbZ 3849]: 518,18 (D 304); 816,9 (E 303); 850,19 (F 279)

Κωνσταντῖνος [*22*] ἐπ. Λεοντίνης (*Sicilia*) [PmbZ 3827]: *6,26–27* (Leontinae); 20,22 (A 32); 202,3 (B 42); 498,4 (D 49); 798,8 (E 49); 834,9 (F 44). — *cf.* Ἐπίσκοποι Σικελίας

Κωνσταντῖνος [*23*] ἐπ. Μασταύρων (Ἀσία) [PmbZ 3850]: 22,27 (A 64); 204,1 (B 65); 502,4 (D 90); 800,20 (E 91); 836,17 (F 81)

Κωνσταντῖνος [*24*] ἐπ. Μέτρων (Εὐρώπη) [PmbZ 3851]: 818,11 (E 333); 840,5 (F 126)

Κωνσταντῖνος [*25*] ‹μητρ.› Πέργης (Παμφυλία β′) [PmbZ 3852]: 20,8 (A 18); 196,26^{ε} (B 20); 278,15 (C 28); 494,9 (D 30); 796,18 (E 30); 832,19 (F 27)

Κωνσταντῖνος [*26*] ἐπ. τοῦ Πολεμωνίου (Πόντος Πολεμωνιακός) [PmbZ 3853]: 512,3 (D 217); 810,5 (E 216); 844,24 (F 205)

Κωνσταντῖνος [*27*] ἐπ. τοῦ Ῥηγίου (*Calabria*) [PmbZ 3854 (*dele* 1927)]: 20,15 (A 25); 202,24 (B 61b: ‹K. …› τοῦ Ῥ.); 496,12 (D 43); 798,1 (E 42); 832,28 (F 35)

Κωνσταντῖνος [*28*] ἐπ. Σασίμων (Καππαδοκία β′) [PmbZ 3855]: 30,7 (A 158); 210,15^{ε} (B 157); 510,18 (D 208); 808,22 *app. crit.* (E ‹206^{a}›); 844,11 (F 192)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Κωνσταντῖνος [*29*] ‹ἀρχιεπ.› Σεβαστουπόλεως (Ἀβασγία?) [PmbZ 3865]: 834,29 (F 64); *uide* Κωνσταντῖνος [*4b:3*]

Κωνσταντῖνος [*30*] ἐπ. Τλῶν (Λυκία) [PmbZ 3856]: 32,4 (A 182); 212,7 (B 175); 512,17 (D 231); 810,19 (E 230); 846,3 (F 212)

Λαυρέντιος ἐπ. τῆς ἁγίας Ἀψαριτιανῶν ἐκκλησίας (*Dalmatia*) [PmbZ 4224]: 500,17 (D 77); 800,5 (E 76: τῆς Ἀψετιανῶν ἐ.); 838,16 (F 109)

Λέων [*1*] ἐπ. Ἀλγίζων (Ἀσία) [PmbZ 4318]: 24,9 (A 74); 204,11 (B 74); 502,15 (D 101); 802,4 (E 102); 836,24 (F 88)

Λέων [*2*] ἐπ. Ἀλέων ([*uel* Ἀλεοῦς] Φρυγία Πακατ. α′) [PmbZ 4317]: 34,5 (A 211); 214,1 (B 199); 514,16 (D 257); 812,15 (E 256); 848,1 (F 237)

Λέων [*3*] ἐπ. Ἀμισοῦ (Ἑλενόποντος) [PmbZ 4319]: 30,2 (A 153); 818,15 (E 337); 844,13 (F 194)

Λέων [*4*] ἐπ. Ἀνδίδων (Παμφυλία β′) [PmbZ 4320]: 36,9 (A 241); 214,28 (B 226); 518,6 (D 292); 814,23 (E 291); 850,9 (F 269)

Λέων [*5*] ἐπ. (Νεοκαισαρείας ἤτοι) Ἀρίστης (Βιθυνία α′) [PmbZ 4332]: 28,21 (A 145); 208,27 (B 147); 508,13 (D 177); 806,21 (E 176); 842,13 (F 165)

Λέων [*6*] ἐπ. Ἀσπένδου (Παμφυλία α′) [PmbZ 4321]: 28,27 (A 151); 510,12 (D 203); 808,18 (E 202); 844,12 (F 193)

Λέων [*7*] ἐπ. Βάρης (Πισιδία) [PmbZ 4322]: 36,3 (A 235); 518,2 (D 288); 814,19 (E 287)

Λέων [*8*] ἐπ. τοῦ Δοκιμίου (Φρυγία Σαλουτ.) [PmbZ 4323]: 214,12 (B 210); 516,4 (D 269); 812,25 (E 266); 848,15 (F 251)

Λέων [*9*] ἐπ. Εὐμενείας (Φρυγία Πακατ. α′) [PmbZ 4324]: 34,1 (A 207); 212,27 (B 195: Λεόντιος); 514,12 (D 253); 812,11 (E 252); 848,3 (F 239)

Λέων [*10*] ἐπ. Ζακύνθου (Ἑλλάς/Ἀχαΐα) [PmbZ 4343]: 510,7 (D 198); 808,13 (E 197); 844,9 (F 190)

Λέων [*11*] ‹μητρ.› Ἡρακλείας Θράκης (Εὐρώπη) [PmbZ 4348]: 490,8 (D 6); 794,21 (E 4); 830,13 (F 4)

(i) Λέων [*12*] ‹μητρ.› τοῦ Ἰκονίου (Λυκαονία) [PmbZ 4314]: 62,3 (*adducitur; cf.* 8–9; 38,14. 17–19; 40,9–10). 23$^{\varepsilon}$ (Ὑπάτιος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ [ἐπ.], *item* 64,1$^{\varepsilon}$; 66,1$^{\varepsilon}$; 84,28$^{\varepsilon}$); 92,14 (οἱ ἐξεταζόμενοι ἐπ., *item* 17$^{\varepsilon}$; *cf.* 94,7); 110,16$^{\alpha}$ (*suppl.; cf.* 9–10; 94,10. 12; 930,2–3); 224,4–5 (οἱ … ἐπ. *aditum petunt*); 232,9 (*recipit sedem suam; cf. 4,9*; 110,20); 278,11 (C 24); 336,26$^{\varepsilon}$ (οἱ … ἐπ., *sc. errore olim capti*); 494,5 (D 28); 796,16 (E 28); 832,17 (F 25)

(i) Λέων [*13*] ‹ἀρχιεπ.› Καρπάθου (Νῆσοι Κυκλάδες) [PmbZ 4315]: 62,5 (*adducitur; cf.* 8–9; 38,14. 17–19; 40,9–10). 23$^{\varepsilon}$ (Ὑπάτιος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ [ἐπ.], *item* 64,1$^{\varepsilon}$; 66,1$^{\varepsilon}$; 84,28$^{\varepsilon}$); 92,14 (οἱ ἐξεταζόμενοι ἐπ., *item* 17$^{\varepsilon}$; *cf.* 94,7); 110,17$^{\alpha}$ (*cf.* 9–10; 94,10. 12; 930,2–3); 224,4–5 (οἱ … ἐπ. *aditum petunt*); 232,10 (*recipit sedem suam; cf. 4,9*; 110,20); 278,20 (C 32); 336,26$^{\varepsilon}$ (οἱ … ἐπ., *sc. errore olim capti*); 500,18 (D 78); 800,6 (E 77)

Λέων [*14*] ‹ἀρχιεπ.› (τῆς) Κίου (Βιθυνία) [PmbZ 4325]: 22,18 (A 55); 202,10 (B 49); 500,14 (D 74); 800,2 (E 73); 836,2 (F 67)

Λέων [*15*] ἐπ. Κισάμου (Κρήτη) [PmbZ 4326]: 508,20 (D 184); 806,28 (E 183); 842,25 (F 177)

Λέων [*16*] ἐπ. Κορυδάλων (Λυκία) [PmbZ 4327]: 30,20 (A 171); 218,3 (B 258); 512,14 (D 228); 810,16 (E 227); 846,5 (F 214)

Λέων [*17*] ἐπ. Λιμύρων (Λυκία) [PmbZ 4328]: 32,2 (A 180); 212,5 (B 173); 512,16 (D 230); 810,18 (E 229); 846,11 (F 220)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Λέων [*18*] ἐπ. Λινόης (Βιθυνία β′) [PmbZ 4329]: 28,26 (A 150); 210,3 (B 153); 510,8 (D 199); 808,14 (E 198)

[Λέων ἐπ. Μαδύτου]: *uide* Λεωνίδης

Λέων [*19*] ⟨ἀρχιεπ.⟩ Μεσημβρίας (Αἱμίμοντος) [PmbZ 4330]: 22,22 (A 59); 202,19 (B 58); 500,21 (D 81); 800,9 (E 80); 836,10 (F 74)

Λέων [*20*] ἐπ. Μίνζου (Γαλατία α′) [PmbZ 4331]: 26,15 (A 109); 504,24 (D 136); 804,10 (E 137); 840,9 (F 130)

Λέων [*21*] ἐπ. Ποιμανινῶν ([*uel* -νοῦ] Ἑλλήσποντος) [PmbZ 4335]: 26,25 (A 119); 206,27 (B 119); 506,5 (D 143); 804,17 (E 144); 840,29 (F 150)

Λέων [*22*] ἐπ. Πορθμοῦ (Ἑλλάς/Ἀχαΐα) [PmbZ 4336]: 216,25 (B 253); 510,5 (D 196); 808,11 (E 195); 844,3 (F 184)

(i) Λέων [*23*] ⟨μητρ.⟩ Ῥόδου (Νῆσοι Κυκλάδες) [PmbZ 4307]: 62,2 (*adducitur; cf.* 8–9; 38,14. 17–19; 40,9–10). 15$^{\varepsilon}$. 23$^{\varepsilon}$ (Ὑπάτιος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ [ἐπ.], *item* 64,1$^{\varepsilon}$; 66,1$^{\varepsilon}$; 84,28$^{\varepsilon}$); 64, 8$^{\varepsilon}$. 16$^{\varepsilon}$ (*cf.* 14–15). 24$^{\varepsilon}$; 92,14 (οἱ ἐξεταζόμενοι ἐπ., *item* 17$^{\varepsilon}$; *cf.* 94,7); 110,15–16$^{\alpha}$ (*cf.* 9–10; 94,10. 12; 930,2–3); 224,4–5 (οἱ … ἐπ. *aditum petunt*); 232,9 (*recipit sedem suam; cf. 4,9*; 110,20); 278,12 (C 25); 336,26$^{\varepsilon}$ (οἱ … ἐπ., *sc. errore olim capti*); 348,10$^{\varepsilon}$; 494,14 (D 32); 796,20 (E 32); 832,23 (F 30)

Λέων [*24*] ἐπ. Σεβαστῆς (Φρυγία Πακατ. α′) [PmbZ 4337]: 218,1 (B 256); 514,21 (D 262); 812,20 (E 261)

Λέων [*25*] ἐπ. Σιβύλων ([*uel* -βίλλ-] Ἰσαυρία) [PmbZ 4338]: 36,10 (A 242); 216,8 (B 236); 520,8 (D 319); 816,24 (E 318); 852,9 (F 294)

Λέων [*26*] ἐπ. Τρακούλων (Λυδία) [PmbZ 4340]: 28,4 (A 128 [*sic recte*]); 208,6 (B 126); 506, 13 (D 151); 804,26 (E 153); 840,26 (F 147)

Λέων [*27*] ἐπ. Τρανουπόλεως (Φρυγία Πακατ. α′) [PmbZ 4339]: 34,4 (A 210); 212,30 (B 198)

Λέων [*28*] ἐπ. Τρωάδος (Ἑλλήσποντος) [PmbZ 4341]: 28,1 (A 125); 208,3 (B 123); 506,10 (D 148); 804,22 (E 149)

Λέων [*29*] ἐπ. Τρωκνάδων (Γαλατία β′) [PmbZ 4342]: 30,19 (A 170); 210,27 (B 165); 512,7 (D 221); 810,9 (E 220); 844,27 (F 208)

Λέων [*30*] ἐπ. Φοίνικος (Κρήτη) [PmbZ 4333]: 508,22 (D 186); 808,1 (E 185); 842,23 (F 175)

Λέων [*31*] ἐπ. Φωκ(ε)ίας (Ἀσία) [PmbZ 4334]: 24,24 (A 89); 204,24 (B 87); 372,21$^{\varepsilon}$; 384,14$^{\varepsilon}$; 420,24$^{\varepsilon}$; 504,4 (D 116); 572,17$^{\varepsilon}$; 802,19 (E 117); 836,30 (F 94)

Λεωνίδης ἐπ. Μαδύτου (ἤτοι Κοίλων, Εὐρώπη) [PmbZ 4546]: 26,3 (A 97: Λέοντος); 206,2 (B 94: Λέων); 504,9 (D 121); 802,24 (E 122); 838,25 (F 118)

Λύκαστος [*1*] ἐπ. Βαρέτων (Ἀσία) [PmbZ 4648]: 24,11 (A 76); 204,13 (B 76); 502,17 (D 103); 802,6 (E 104); 838,6 (F 100)

Λύκαστος [*2*] ἐπ. Φιλαδελφείας (Λυδία) [PmbZ 4649]: 28,10 (A 134); 208,15 (B 135); 506,24 (D 162); 818,12 (E 334); 840,13 (F 134)

[Μακάριος ἐπ. Ἀρκάνδων] [*dele* PmbZ 4671]: 36,20 *app. crit.*

Μάνζων ἐπ. (Διοκαισαρείας ⟨ἤτοι⟩) Πρακάνων (Ἰσαυρία) [PmbZ 4711]: 36,11 (A 243); 214, 29 (B 227); 390,13$^{\varepsilon}$; 518,25 (D 311); 816,16 (E 310); 852,5 (F 290)

Μανουὴλ ⟨μητρ.⟩ Ἀδριανουπόλεως ([*uel* Ἀ. Θρᾴκης] Αἱμίμοντος) [PmbZ 4702]: 20,14 (A 24); 198,29$^{\varepsilon}$ (B 27); 494,18 (D 34); 796,22 (E 34); 832,24 (F 31)

Μαριανὸς [*1*] ἐπ. Ἀτάνδρου (Ἀσία) [PmbZ 4805 (Marinos)]: 24,22 (A 87; *lat.* -rin-); 204,22 (B 85); 504,2 (D 114); 802,17 (E 115); 838,5 (F 99)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Μαριανὸς [*2*] ἐπ. Μαγύδων (Παμφυλία β΄) [PmbZ 4759]: 36,6 (A 238); 214,26 (B 224); 518,5 (D 291); 814,22 (E 290); 850,8 (F 268)

Μαυριανὸς ‹ἀρχιεπ.› Πομπηϊουπόλεως (Παφλαγονία) [PmbZ 4888]: 22,7 (A 44); 200,5$^{\varepsilon}$ (B 28); 498,26 (D 61); 798,19 (E 60); 834,20 (F 55)

Μελίτων ἐπ. Κυδωνίας (Κρήτη) [PmbZ 4953]: 508,19 (D 183); 806,27 (E 182); 842,21 (F 173)

Μελχισεδὲκ ἐπ. Καλλιπόλεως (Εὐρώπη) [PmbZ 4943]: 26,2 (A 96); 206,1 (B 93); 504,7 (D 119); 802,22 (E 120); 838,24 (F 117)

Μιχαὴλ [*1*] ἐπ. Ἱεραπόλεως (Φρυγία Σαλουτ.) [PmbZ 5031]: 34,9 (A 215); 214,5 (B 203); 516,5 (D 270); 814,1 (E 269); 848,17 (F 253)

Μιχαὴλ [*2*] ἐπ. Κερασέων (Λυδία) [PmbZ 5032]: 508,6 (D 170); 806,14 (E 169); 840,16 (F 137)

Μιχαὴλ [*3*] ἐπ. Μελιτουπόλεως (Ἑλλήσποντος) [PmbZ 5033]: 26,22 (A 116); 206,23 (B 115); 506,1 (D 139); 804,13 (E 140); 842,7 (F 159)

Μιχαὴλ [*4*] ἐπ. (τοῦ) Παμφύλου ([*uel* -φίλ-] Αἱμίμοντος) [PmbZ 5034]: 216,20 (B 248); 518,14 (D 300); 816,5 (E 299); 852,4 (F 289)

Μιχαὴλ [*5*] ἐπ. Πάππων (Πισιδία) [PmbZ 5035]: 34,23 (A 229); 214,21 (B 219); 516,18 (D 282); 814,13 (E 281); 850,3 (F 263)

Μιχαὴλ [*6*] ἐπ. Στρατονικείας (Λυδία) [PmbZ 5036]: 208,14 (B 134); 506,23 (D 161); 806,7 (E 162)

Μιχαὴλ [*7*] ‹μητρ.› Συνάδων (Φρυγία Σαλουτ.) [PmbZ 5042]: 20,7 (A 17); 196,18$^{\varepsilon}$ (B 18); 278,9 (C 22); 492,24 (D 25); 580,6$^{\varepsilon}$; 796,13 (E 25); 832,16 (F 24)

Μιχαὴλ [*8*] ἐπ. Τιβεριουπόλεως (Φρυγία Πακατ. β΄) [PmbZ 5037]: 216,10 (B 238); 520,15 (D 325); 816,27 *app. crit.* (E ‹321^{a}›)

Μιχαὴλ [*9*] ἐπ. τῆς Τίου (Ὀνωριάς) [PmbZ 5039]: 818,16 (E 338); 844,21 (F 202)

Μιχαὴλ [*10*] ἐπ. Τράλλης ([*uel* -λ(λ)ων] Λυδία) [PmbZ 5038]: 28,11 (A 135); 208,16 (B 136); 506,25 (D 163); 818,13 (E 335); 840,24 (F 145)

Μιχαὴλ [*11*] ἐπ. Χαιρετόπων (Φρυγία Πακατ. α΄) [PmbZ 5030]: 32,25 (A 203); 212,23 (B 191); 514,8 (D 249); 812,7 (E 248); 848,10 (F 246)

Νεόφυτος ἐπ. Γορδοσέρβων (Βιθυνία β΄) [PmbZ 5242]: 28,25 (A 149); 210,2 (B 152); 510,10 (D 201); 808,16 (E 200); 844,6 (F 187)

Νικήτας [*1*] ἐπ. Ἀδριανουπόλεως (Ὀνωριάς) [PmbZ 5408]: 30,14 (A 165); 210,22 (B 160); 512,1 (D 215a; *deest in lat.*); 810,3 (E 214); 844,18 (F 199)

Νικήτας [*2*] ἐπ. Αὐγουστοπόλεως (Φρυγία Σαλουτ.) [PmbZ 5409]: 34,14 (A 220); 214,9 (B 207); 516,11 (D 276); 814,7 (E 275); 848,19 (F 255)

* Νικήτας [*3*] ‹ἀρχιεπ.?› Γοτθίας (Ζηκχία?) [PmbZ 5411]: 20,16 (A 26); 200,10 (B 29: ἐπ. Γ. *tantum*); 278,23–24 (C 35); 832,29–30 (F 36); *cf.* 312,16–17

Νικήτας [*4*] ἐπ. Δαδύβρων (Παφλαγονία) [PmbZ 5410]: 30,10 (A 161); 210,20 (B 158); 510, 21 (D 211); 808,25 (E 209); 844,16 (F 197)

Νικήτας [*5*] ἐπ. τοῦ Ἰλίου (Ἑλλήσποντος) [PmbZ 5412]: 26,30 (A 124); 208,2 (B 122); 506,11 (D 149); 804,24 (E 151); 840,31 (F 152)

Νικήτας [*6*] ‹μητρ.› Κλαυδιουπόλεως (Ὀνωριάς) [PmbZ 5413]: 20,4 (A 14); 196,5$^{\varepsilon}$ (B 15); 278,7 (C 20); 492,14 (D 20); 796,8 (E 20); 832,9 (F 18)

* Νικήτας [*7*] ‹ἀρχιεπ.› Κολωνείας (Ἀρμενία β΄) [PmbZ 5414]: 500,10 (D 71; *susp.*); *cf.* 500,6 *app. crit.* (D 67)

Νικήτας [*8*] ἐπ. Μέλης (Βιθυνία β΄) [PmbZ 5415]: 28,24 (A 148); 210,1 (B 151); 510,9 (D 200); 808,15 (E 199); 844,5 (F 186)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Νικήτας [*9*] ἐπ. Νακωλείας (Φρυγία Σαλουτ.) [PmbZ 5416]: 34,10 (A 216); 206,15 (B 107); 516,3 (D 268); 812,24 (E 265); 848,13 (F 249)

Νικήτας [*10*] ‹ἀρχιεπ.› Προικονήσου (Ἑλλήσποντος) [PmbZ 5417]: 22,16 (A 53); 202,6 (B 45); 500,9 (D 70); 798,28 (E 69); 834,28 (F 63)

Νικήτας [*11*] ἐπ. (τοῦ) Ῥυζέου (Πόντος Πολεμωνιακός) [PmbZ 5418]: 30,17 (A 168); 210,25 (B 163); 512,2 (D 216); 810,4 (E 215); 844,25 (F 206)

Νικηφόρος [*1*] ἐπ. Ἀδάδων (Πισιδία) [PmbZ 5271]: 36,1 (A 233); 516,21 (D 285); 814,16 (E 284)

Νικηφόρος [*2*] ἐπ. Ἀδρανοῦς (Βιθυνία α′) [PmbZ 5274]: 28,22 (A 146); 208,28 (B 148); 508,14 (D 178); 806,22 (E 177); 842,14 (F 166)

Νικηφόρος [*3*] ἐπ. Ἀρκαδιουπόλεως (Ἀσία) [PmbZ 5272]: 818,9 (E 331); 838,12 (F 105)

Νικηφόρος [*4*] ‹μητρ.› τοῦ Δυρραχίου (Νέα Ἤπειρος) [PmbZ 5273]: 18,29 (A 10: * N. ἐπ. Δ.); 194,3$^{\varepsilon}$ (B 10); 274,4$^{\varepsilon}$ (C 11); 294,5$^{\varepsilon}$; 302,5$^{\varepsilon}$; 308,21$^{\varepsilon}$; 384,11$^{\varepsilon}$; 492,4–5 (D 15: τῆς Δυρραχιανῶν χώρας κτλ. [*susp.*]); 560,1$^{\varepsilon}$; 796,3 (E 15); 832,7 (F 16)

Νικηφόρος [*5*] ἐπ. Κλανέου ([*uel* -νέων] Γαλατία β′) [PmbZ 5275]: 30,18 (A 169); 210,26 (B 164); 512,6 (D 220); 810,8 (E 219); 844,26 (F 207)

Νικηφόρος [*6*] ἐπ. Λούνδων (Φρυγία Πακατ. α′) [PmbZ 5276]: 34,6 (A 212); 214,2 (B 200); 514,17 (D 258); 812,16 (E 257)

Νικηφόρος [*7*] ἐπ. Φόγλων (Παμφυλία β′) [PmbZ 5277]: 36,8 (A 240); 214,27 (B 225); 518,4 (D 290); 814,21 (E 289); 850,7 (F 267)

Νικόδημος [*1*] ἐπ. Εὐγάζων (Ἀσία) [PmbZ 5529]: 24,10 (A 75); 204,12 (B 75); 502,16 (D 102); 802,5 (E 103); 838,10 (F 103)

Νικόδημος [*2*] ἐπ. Σιδύμων (Λυκία) [PmbZ 5530]: 30,25 (A 176); 212,1 (B 169); 512,15 (D 229); 810,17 (E 228); 846,7 (F 216)

(i) Νικόλαος [*1*] ‹μητρ.› Ἱεραπόλεως (Φρυγία Πακατ.) [PmbZ 5555]: 62,4–5 (*adducitur; cf.* 8–9; 38,14. 17–19; 40,9–10). 23$^{\varepsilon}$ (Ὑπάτιος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ [ἐπ.], *item* 64,1$^{\varepsilon}$; 66,1$^{\varepsilon}$; 84, 28$^{\varepsilon}$); 92,14 (οἱ ἐξεταζόμενοι ἐπ., *item* 17$^{\varepsilon}$; *cf.* 94,7); 110,16$^{\alpha}$ (*cf.* 9–10; 94,10. 12; 930,2–3); 224,4–5 (οἱ … ἐπ. *aditum petunt*); 232,10 (*recipit sedem suam; cf. 4,9*; 110,20); 278, 19 (C 31); 336,26$^{\varepsilon}$ (οἱ … ἐπ., *sc. errore olim capti*); 494,20 (D 35); 796,23 (E 35); 832,27 (F 34)

Νικόλαος [*2*] ‹μητρ.› Κυζίκου (Ἑλλήσποντος) [PmbZ 5560]: 18,22 (A 4); 192,4$^{\varepsilon}$ (B 5); 270, 22$^{\varepsilon}$ (C 5); 490,9 (D 7); 540,21$^{\varepsilon}$; 794,23 (E 6); 830,17 (F 6)

Νικόλαος [*3*] ἐπ. τοῦ Περικόμματος (Λυδία) [PmbZ 5556]: 208,10 (B 130); 506,18 (D 156); 806,3 (E 158); 840,21 (F 142: Αὐρηλιουπόλεως [*pro* τοῦ Π.])

Νικόλαος [*4*] ἐπ. Φυτείας (Φρυγία Σαλουτ.) [PmbZ 5557]: 34,12 (A 218); 214,7 (B 205); 516, 7 (D 272); 814,3 (E 271); 848,24 (F 259)

Ὀλβιανὸς ἐπ. Ἐλαίας (Ἀσία) [PmbZ 5645]: 24,18 (A 83); 204,18 (B 81); 502,24 (D 110); 802, 13 (E 111); 836,22 (F 86)

Οὖρσος ἐπ. τῆς ἁγίας Ἀβαριτιανῶν ἐκκλησίας (*Dalmatia*) [PmbZ 8557]: 500,12 (D 72); 798, 30 (E 71); 838,15 (F 108)

Παντολέων ἐπ. Οὐαλεντίας (Φρυγία Πακατ. α′) [PmbZ 5700]: 32,26 (A 204); 212,24 (B 192); 514,9 (D 250); 812,8 (E 249); 848,9 (F 245: †Γαλατίας)

Πάρδος ἐπ. Πιτ(τ)άνης (Ἀσία) [PmbZ 5723]: 24,19 (A 84); 204,19 (B 82); 502,25 (D 111); 802,14 (E 112); 836,23 (F 87)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Παῦλος [*1*] ἐπ. Ἀκμωνείας (Φρυγία Πακατ. α′) [PmbZ 5831]: 34,2 (A 208); 212,28 (B 196); 514,13 (D 254); 812,12 (E 253); 846,27 (F 236)

Παῦλος [*2*] ἐπ. Ἀτταλείας (Παμφυλία β′) [PmbZ 5832]: 36,7 (A 239)

Πέτρος [*1*] ἐπ. Ἀσπόνης (Γαλατία α′) [PmbZ 6027]: 26,12 (A 106); 206,16 (B 108); 504,25 (D 137); 804,11 (E 138); 840,11 (F 132)

Πέτρος [*2*] ‹ἀρχιεπ.› (τῶν) Γερμίων (Γαλατία β′) [PmbZ 6028]: 22,11 (A 48); 200,24 (B 36); 500,2 (D 64); 578,21$^{\varepsilon}$; 798,22 (E 63); 834,24 (F 59)

Πέτρος [*3*] ἐπ. Μονοβασίας (Ἑλλάς/Ἀχαΐα) [PmbZ 6029]: 216,23 (B 251); 510,3 (D 194); 808, 9 (E 193); 844,1 (F 182)

Πέτρος [*4*] ‹μητρ.› Νικομηδείας (Βιθυνία) [PmbZ 6030]: 18,24 (A 6); 192,18$^{\varepsilon}$ (B 7); 272,10$^{\varepsilon}$ (C 7); 290,20$^{\varepsilon}$; 316,12$^{\varepsilon}$; 342,16$^{\varepsilon}$. 26$^{\varepsilon}$; 346,13$^{\varepsilon}$; 490,13 (D 9); 794,25 (E 8); 830,21 (F 8)

Πέτρος [*5*] ἐπ. Σελευκείας (Πισιδία) [PmbZ 6031]: 36,4 (A 236); 518,3 (D 289); 814,20 (E 288)

Πέτρος [*6*] ἐπ. Τιτυασοῦ ([*uel* Τοτια-] Πισιδία) [PmbZ 6032]: 36,2 (A 234); 516,22 (D 286); 814,17 (E 285)

* Προκόπιος ‹ἀρχιεπ.*?*› Πατρῶν (Ἑλλάς*?*) [PmbZ 6360]: 496,14–15 (D 44; *susp., deest nomen episcopatus*); *cf.* 798,2 (E 43)

Ῥουβὶμ (*lat.* Ruben) ἐπ. (τοῦ) Σκοπέλου (Αἱμίμοντος) [PmbZ 6431]: 216,21 (B 249); 518,15 (D 301); 816,6 (E 300); 852,2 (F 287)

Σάβας ἐπ. Ἀνέων (Ἀσία) [PmbZ 6456]: 24,5 (A 70); 204,6 (B 70); 502,11 (D 97); 800,27 (E 98); 838,11 (F 104)

Σέργιος [*1*] ἐπ. Βαργυλίων ([*uel* Βεγ-] Καρία) [PmbZ 6625]: 32,16 (A 194); 212,18 (B 186); 514,2 (D 243); 812,1 (E 242); 846,21 (F 230)

Σέργιος [*2*] ἐπ. τῆς Λέρου (Νῆσοι Κυκλάδες) [PmbZ 6626]: 518,24 (D 310); 816,15 (E 309); 850,12 (F 272)

Σέργιος [*3*] ἐπ. Νικοτέρων (*Calabria*) [PmbZ 6627]: 22,3 (A 41); 202,17 (B 56); 498,24 (D 59); 798,17 (E 58); 834,18 (F 53)

(*nota ad* Σισίνιος: *in textu lat. non scribitur nisi* Sisinn-)

Σισίνιος [*1*] ἐπ. Ἀδρανείας (Ἑλλήσποντος) [PmbZ 6786]: 206,24 (B 116); 506,2 (D 140); 804, 14 (E 141); 842,8 (F 160)

Σισίνιος [*2*] ἐπ. Ἀπαμείας τῆς Κιβωτοῦ (Πισιδία) [PmbZ 6782]: 34,25 (A 231); 214,23 (B 221); 516,19 (D 283); 814,14 (E 282)

Σισίνιος [*3*] ἐπ. Γαριέλων ([*uel sim.*] Αἱμίμοντος) [PmbZ 6785]: 216,22 (B 250); 518,16 (D 302); 816,7 (E 301); 852,1 (F 286)

Σισίνιος [*4*] ἐπ. Μουσβάδων (Ἰσαυρία) [PmbZ 6787]: 36,16 (A 248); 216,5 (B 233); 520,3 (D 314); 816,19 (E 313); 852,7 (F 292)

Σισίνιος [*5*] ‹ἀρχιεπ.› τοῦ Παρίου (Ἑλλήσποντος) [PmbZ 6788]: 22,13 (A 50); 202,2 (B 41); 500,7 (D 68); 798,26 (E 67); 834,26 (F 61)

Σισίνιος [*6*] ἐπ. Συκῆς (Ἰσαυρία) [PmbZ 6790]: 36,14 (A 246); 216,3 (B 231); 520,6 (D 317); 816,22 (E 316)

Σισίνιος [*7*] ἐπ. Τζουρουλοῦ (Εὐρώπη) [PmbZ 6791]: 26,4 (A 98); 504,10 (D 122); 802,25 (E 123); 840,1 (F 123)

Σισίνιος [*8*] ἐπ. τοῦ Φιλομηλίου (Πισιδία) [PmbZ 6789]: 34,22 (A 228); 214,19 (B 217); 516, 17 (D 281); 814,12 (E 280); 850,4 (F 264)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Σισίνιος [*9*] ἐπ. Χαλκίδος (Εὐρώπη) [PmbZ 6783]: 26,8 (A 102); 206,6 (B 98); 504,13 (D 125); 802,28 (E 126); 838,29 (F 122)
Σισίνιος [*10*] ἐπ. Χερσονήσου (Κρήτη) [PmbZ 6784]: 508,26 (D 190); 808,5 (E 189); 842,19 (F 171)
Σπυρίδων ἐπ. (Παλαιᾶς ἤτοι) Κύθρων (Κύπρος) [PmbZ 6864]: 26,17 (A 111); 504,16 (D 128); 804,2 (E 129); 838,18 (F 111)
Σταυράκιος [*1*] ἐπ. Ζηνο(υ)πόλεως (Λυκία) [PmbZ 6883]: 32,1 (A 179); 212,4 (B 172); 512,22 (D 236); 810,24 (E 235); 846,12 (F 221)
Σταυράκιος [*2*] ἐπ. Σταδίας (Καρία) [PmbZ 6882]: 32,18 (A 196); 212,20 (B 188); 514,5 (D 246); 812,4 (E 245); 846,23 (F 232)
Σταυράκιος [*3*] ‹μητρ.› Χαλκηδόνος (Βιθυνία) [PmbZ 6881]: 18,25 (A 7); 64,26$^{\varepsilon}$; 192,27$^{\varepsilon}$ (B 9); 272,23$^{\varepsilon}$ (C 10); 490,19 (D 12); 794,29 (E 12); 830,27 (F 11)
Στέφανος [*1*] ἐπ. Ἀράξου (Λυκία) [PmbZ 7021]: 30,23 (A 174); 512,19 (D 233); 810,21 (E 232); 846,9 (F 218)
Στέφανος [*2*] ἐπ. Βιβόνων (*Calabria*) [PmbZ 7017]: 20,21 (A 31); 200,27 (B 39: ‹Σ.›); 498,7 (D 50); 798,7 (E 48); 834,8 (F 43)
Στέφανος [*3*] ἐπ. ‹Καύνου› (Λυκία; *cf. sub* III*A*) [PmbZ 7019]: 32,3 (A 181); 212,6 (B 174); 512,10 (D 224); 810,12 (E 223); 846,2 (F 211)
Στέφανος [*4*] ἐπ. (πόλεως) Ὀρύμνων (Παμφυλία β′*?*) [PmbZ 7018]: 818,19 (E 341); 850,6 (F 266)
Στέφανος [*5*] ἐπ. Παρνασοῦ (Καππαδοκία γ′) [PmbZ 7020]: 518,7 (D 293); 814,24 (E 292); 850,10 (F 270)
Στέφανος [*6*] ἐπ. Σάλων (Λυδία) [PmbZ 7023]: 28,5 (A 129 [*sic recte*]); 208,7 (B 127); 506,16 (D 154); 804,27 (E 154)
Στέφανος [*7*] ἐπ. Σιλάνδου (Λυδία) [PmbZ 7024]: 28,7 (A 131); 208,9 (B 129); 506,17 (D 155); 806,2 (E 157); 840,14 (F 135)
Στέφανος [*8*] ‹ἀρχιεπ.› Σουγδάων (Ζηκχία) [PmbZ 7025]: 22,21 (A 58); 202,16 (B 55); 496, 8 (D 41); 796,28 (E 40); 834,1 (F 37)
Στέφανος [*9*] ἐπ. Συνάου (Φρυγία Πακατ. β′) [PmbZ 7026]: 520,20 (D 330); 818,2 (E 324); 852,12 (F 297)
* Στέφανος [*10*] ἐπ. Συρακούσης (*Sicilia*) [PmbZ 7027]: 22,4–5 (A 42); 202,22 (B 61a: *suppl.*); 494,24–25 (D 37: ἀρχιεπ. Σικελίας, *cf. app. crit.*); 796,24 *app. crit.* (E ‹36^{a}›); 834,4–5 (F 40)
Στέφανος [*11*] ἐπ. Φιλαδελφείας (Ἰσαυρία) [PmbZ 7022]: 216,7 (B 235); 520,9 (D 320); 816, 25 (E 319); 852,10 (F 295)
Στρατήγιος ἐπ. Δαρδάνου (Ἑλλήσποντος) [PmbZ 7132]: 26,27 (A 121); 506,7 (D 145); 804, 19 (E 146); 842,6 (F 158)
Στρατόνικος ἐπ. Κύμης (Ἀσία) [PmbZ 7148]: 24,15 (A 80); 204,16 (B 79); 502,20 (D 106); 802,9 (E 107); 836,26 (F 90)
Συμεὼν ἐπ. Ὤκης (Ἑλλήσποντος) [PmbZ 7179]: 26,26 (A 120); 206,28 (B 120); 506,6 (D 144); 804,18 (E 145); 842,2 (F 154)
Συνέσιος ἐπ. Κίνης (Γαλατία α′) [PmbZ 7218]: 26,13 (A 107); 206,17 (B 109); 504,22 (D 134); 804,8 (E 135); 840,10 (F 131)
Σωτήριχος ἐπ. Κισκισ(σ)ῶν (Καππαδοκία α′) [PmbZ 6857]: 22,26 (A 63); 202,27 (B 64); 502,1 (D 87); 800,16 (E 87); 836,14 (F 78)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

(i) Ὑπάτιος ‹μητρ.› Νικαίας (Βιθυνία) [PmbZ 2615]: 62,1 (*adducitur; cf.* 8–9; 38,14. 17–19; 40,9–10). 23ᵉ; 64,1ᵉ; 66,1ᵉ. 5ᵉ; 84,28ᵉ; 92,14 (οἱ ἐξεταζόμενοι ἐπ., *item* 17ᵉ; *cf.* 94,7); 110, 14ᵅ (*cf.* 9–10; 94,10. 12; 930,2–3); 224,4–5 (οἱ … ἐπ. *aditum petunt*); 232,8–9 (*recipit sedem suam; cf. 4,9*; 110,20); 272,15ᵉ (C 8); 336,26ᵉ (οἱ … ἐπ., *sc. errore olim capti*); 490, 17 (D 11); 794,27 (E 10); 830,25 (F 10); *cf. 795,26 app. crit.*

Φιλητὸς ἐπ. Ὠρεοῦ (Ἑλλάς/Ἀχαΐα) [PmbZ 6148]: 510,6 (D 197: Φίλιππος *codd.; lat.* Philippus); 808,12 (E 196); 844,4 (F 185)

Φίλιππος [*1*] ἐπ. Κερκύρων (Ἑλλάς/Ἀχαΐα) [PmbZ 6163]: 510,1 (D 192); 808,7 (E 191); 844, 8 (F 189)

* Φίλιππος [*2*] ἐπ. Σιών (Ἀσία) [PmbZ 6164]: 502,18 (D 104; *susp.*)

Φίλιππος [*3*] ἐπ. Τρανουπόλεως (Φρυγία Πακατ. α′) [PmbZ 6165]: 514,15 (D 256); 812,14 (E 255); 848,4 (F 240)

Φωτεινὸς ἐπ. Καντάνου (Κρήτη) [PmbZ 6233]: 508,25 (D 189); 808,4 (E 188); 842,22 (F 174)

Χριστοφόρος [*1*] ἐπ. Ἀτανασ(σ)οῦ (Φρυγία Πακατ. α′) [PmbZ 1104]: 32,28 (A 206); 212,26 (B 194); 514,11 (D 252); 812,10 (E 251)

Χριστοφόρος [*2*] ἐπ. τῆς ἁγίας Κυριακῆς (*Calabria*) [PmbZ 1105]: 20,24 (A 34); 202,7 (B 46); 498,13 (D 53); 562,9ᵉ; 584,5ᵉ; 798,11 (E 52); 834,11 (F 46)

Χριστοφόρος [*3*] ἐπ. Προμισ(σ)οῦ (Φρυγία Σαλουτ.) [PmbZ 1107]: 34,11 (A 217); 214,6 (B 204); 516,10 (D 275); 814,6 (E 274)

Χριστοφόρος [*4*] ‹μητρ.› τοῦ Φάσιδος (ἤτοι Τραπεζοῦντος, Λαζική) [PmbZ 1106]: 20,10 (A 20); 198,4ᵉ (B 22); 278,22 (C 34); 494,16 (D 33); 796,21 (E 33); 832,22 (F 29)

… ‹ἀρχιεπ.› Λεοντοπόλεως (Ἰσαυρία) [PmbZ 10989]: 22,9 (A 46); *cf.* 202,1 (B 40)

b. ***uicarii episcoporum***

Ἀνδρόνικος πρεσβ. καὶ τοπ. (Λεοντοπόλεως ἤτοι) Ζαλίχου (Ἑλενόποντος) [PmbZ 430]: 216, 27 (B 255); 510,16 (D 207: τοπ. Ἰωάννου [*4a: 12*])

Ἀντώνιος μον. καὶ τοπ. (τοῦ θρόνου) Σμύρνης (Ἀσία) [PmbZ 542]: 496,10 (D 42); 796,29 (E 41); 834,22 (F 57)

Βασίλειος πρεσβ. καὶ τοπ. τοῦ Δασκυλίου (Βιθυνία α′) [PmbZ 884]: 28,23 (A 147); 208,29 (B 149: *om.* πρεσβ.); 508,9 (D 173); 806,17 (E 172); 842,16 (F 168)

Γαλάτων πρεσβ. καὶ τοπ. Στεφάνου [*4a: 10*] ἐπ. Συρακούσης (*Sicilia*) [PmbZ 1928]: 22,4–5 (A 42); 202,22 (B 61a: *restit.* -των; *lat.* Galata); 494,24–25 (D 37); 796,24 *app. crit.* (E ‹36ᵃ›); 834,4–5 (F 40)

Γεώργιος πρεσβ. καὶ τοπ. τοῦ θρόνου Ναζιανζοῦ (Καππαδοκία γ′) [PmbZ 2181]: 492,10 (D 18: *pro* Μωκισσοῦ*?*)

Γρηγόριος [*1*] πρεσβ. καὶ τοπ. Κεφαληνίας (Ἑλλάς/Ἀχαΐα) [PmbZ 2433]: 508,27 (D 191: τοῦ θρόνου Κ.); 808,6 (E 190); 844,7 (F 188)

Γρηγόριος [*2*] πρεσβ. καὶ τοπ. (τῆς μητροπόλεως / τοῦ θρόνου) Μωκισσοῦ (Καππαδοκία γ′) [PmbZ 2430]: 198,12–13ᵉ (B 24: πρεσβ. Κ.πόλεως τῶν ἁγίων ἀποστόλων); 796,6 (E 18); 832,20–21 (F 28: Γεώργιος *codd.; lat.* Gregorius)

Γρηγόριος [*3*] πρεσβ. καὶ τοπ. (τοῦ θρόνου) Νικοπόλεως (Θρᾴκη*?*) [PmbZ 2434]: 22,15 (A 52: τῆς ἐπισκοπῆς Ν.); 202,18 (B 57); 500,6 (D 67); 798,25 (E 66); 836,3 (F 68); *cf.* 216,13 (B 241)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Γρηγόριος [*4*] πρεσβ. καὶ τοπ. (πόλεως) Πολυβώτου (Φρυγία Σαλουτ.) [PmbZ 2435]: 516, 15 (D 280: τοῦ θρόνου π. Π.); 814,11 (E 279); 848,21 (F 257)

Γρηγόριος [*5*] πρεσβ. καὶ τοπ. (τῆς ἐπισκοπῆς) Σμύρνης (Ἀσία) [PmbZ 2436]: 22,8 (A 45); 200,19 (B 32)

Γρηγόριος [*6*] πρεσβ. καὶ τοπ. (τοῦ θρόνου) Τραιανουπόλεως (Ῥοδόπη) [PmbZ 2437]: 494, 11–12 (D 31); 796,19 (E 31)

Ἐπιφάνιος διάκ. τῆς ἐκκλησίας Κατάνης καὶ τοπ. Θωμᾶ [*4a:2*] ἀρχιεπ. Σαρδανίας [PmbZ 1565]: 18,27–28 (A 9); 70,10–11$^{\varepsilon}$; 84,32–86,1$^{\varepsilon}$. 8–9$^{\varepsilon}$; 172,9–10; 194,10–11$^{\varepsilon}$ (B 11); 226, 21–22$^{\varepsilon}$; 230,10–11$^{\varepsilon}$; 274,9–10$^{\varepsilon}$ (C 12); 396,21–398,1$^{\varepsilon}$; 490,24–25$^{\varepsilon}$ (D 14); 548,7–8$^{\alpha}$; 550, 4$^{\alpha}$ (ὁ αὐτός); 796,2 (E 14); 832,3–4 (F 15); 878,1–3 (*in tit. sermonis laud.*)

Εὐδόξιος πρεσβ. (μον.) καὶ τοπ. (τοῦ θρόνου) Μετελλουπόλεως (Φρυγία Πακατ. β′) [PmbZ 1642]: 520,10–11 (D 321); 816,26 (E 320)

Θεόγνιος τοπ. (*in* A *et* B) / πρεσβ. καὶ τοπ. Σιών (Ἀσία) [PmbZ 8000]: 24,27 (A 92); 204,27 (B 90); 502,18 (D 104: τοπ. Φιλίππου [*4a:2*]); 802,7 (E 105); 836,25 (F 89)

Θεοφύλακτος [*1*] τοπ. Ἀμυζῶνος (Καρία) [PmbZ 8297]: 32,21 (A 199)

Θεοφύλακτος [*2*] οἰκονόμος (*in* A *et* B) / πρεσβ. καὶ τοπ. Ἴψου (Φρυγία Σαλουτ.) [PmbZ 8312]: 34,17 (A 223); 214,14 (B 212); 514,22–23 (D 263: τοπ. τοῦ θρόνου Γεωργίου [*4a:6*]); 812,26 (E 267); 848,22 (F 258: τοῦ θρόνου Ἰ.)

Θεοφύλακτος [*3*] διάκ. (καὶ ἔξαρχος) καὶ τοπ. τῆς Σταυρουπολιτῶν μητροπόλεως (Καρία; *cf. sub IIIA*) [PmbZ 8296]: 20,5 (A 15); 32,8 (A 186: τοπ. Καρίας); 196,14–15$^{\varepsilon}$ (B 17); 278, 17–18 (C 30); 494,3–4 (D 27); 796,15 (E 27); 832,13–14 (F 22: τοῦ θρόνου … Καρίας)

Θεοφύλακτος [*4*] τοπ. Τέου (Ἀσία) [PmbZ 8313]: 24,28 (A 93)

Ἰσώης πρεσβ. καὶ τοπ. (τοῦ θρόνου) Θυατείρων (Λυδία) [PmbZ 3520]: 506,19 (D 157); 806, 1 (E 156: *restit.* Ἰσώ-; *lat.* Hesoio)

Ἰωάννης [*1*] διάκ. καὶ τοπ. †Ἀποστολίας [PmbZ 3059]: 200,23 (B 35)

Ἰωάννης [*2*] μον. καὶ τοπ. Νικηφόρου [*4a:4*] ⟨μητρ.⟩ Δυρραχίου (Νέα Ἤπειρος) [PmbZ 3103]: 18,29 (A 10)

Ἰωάννης [*3*] ὑποψήφιος (*in* A *et* B) / πρεσβ. καὶ τοπ. (τοῦ θρόνου) Ἐκτορίου (Φρυγία Σαλουτ.) [PmbZ 3107]: 34,19 (A 225); 214,16 (B 214); 516,6 (D 271); 814,2 (E 270)

Ἰωάννης [*4*] πρεσβ. καὶ τοπ. Κολωνείας (Ἀρμενία β′) [PmbZ 3106]: 500,10 (D 71: τοπ. Νικήτα [*4a:7*]); 798,29 (E 70); 834,30 (F 65: τοῦ θρόνου Κ.); *cf.* 216,14 (B 242)

Ἰωάννης [*5*] μον. καὶ τοπ. Προκοπίου ⟨ἀρχιεπ.*?*⟩ (*uel*) Πατρῶν (Ἑλλάς*?*) [PmbZ 3104]: 496, 14–15 (D 44; *susp.; cf. lat.* caucomonachus); 798,2 (E 43; *susp.*)

Ἰωάννης [*6*] διάκ. καὶ τοπ. Φασήλιδος (Λυκία) [PmbZ 3060]: 32,7 (A 185); 212,10 (B 178); 512,8 (D 222: τοῦ θρόνου Φ.); 810,10 (E 221); 846,8 (F 217)

Κύριλλος μον. καὶ τοπ. Νικήτα [*4a:3*] ⟨ἀρχιεπ.*?*⟩ Γοτθίας (Ζηκχία*?*) [PmbZ 4203]: 20,16 (A 26); 200,10 (B 29: Κ. τοπ. τοῦ … ἐπ. Γ.); 278,23–24 (C 35); 496,3 (D 39: τοπ. Ἰωάννου [*4a:7*]); 796,26 (E 38: τοπ. Γ.); 832,29–30 (F 36)

Κωνσταντῖνος [*1*] διάκ. (*in* A *et* B) / πρεσβ. καὶ τοπ. Ἀγάης (Ἀσία) [PmbZ 3830]: 24,26 (A 91); 204,26 (B 89); 502,7 (D 93: τοῦ θρόνου Ἀ.); 800,23 (E 94); 838,7 (F 101: *suppl.* πρεσβ.)

Κωνσταντῖνος [*2*] πρεσβ. καὶ τοπ. τοῦ Ἑξαμιλίου (Εὐρώπη) [PmbZ 3693* (Konstans)]: 840, 3 (F 125)

Κωνσταντῖνος [*3*] πρεσβ. καὶ τοπ. Σεβαστουπόλεως (Ἀβασγία*?*) [PmbZ 3865]: 500,4 (D 66: τοῦ θρόνου Σ.); 798,24 (E 65); 834,29 (F 64: ἐπίσκοπος [*4a:29*])

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Λέων [*1*] πρεσβ. (τῆς μεγάλης ἐκκλησίας) καὶ τοπ. τῆς μητροπόλεως Σίδης (Παμφυλία α′) [PmbZ 4350]: 194,20–21$^{\varepsilon}$ (B 12: πρεσβ. τῆς … ἐ. Κ.πόλεως); 274,23$^{\varepsilon}$ (C 13; *lat.* praepositus); 490,21–22 (D 13: καὶ ἄρχων τῶν μοναστηρίων καὶ ἔκδικος τῆς … ἐκκλησίας [*susp.*]); 796,1 (E 13); 830,29–30 (F 12: τοῦ θρόνου τῆς μ. Σ.). — *fort. idem est atque* Λέων [*B:4*]

Λέων [*2*] οἰκονόμος καὶ τοπ. Σωζοπόλεως (Πισιδία) [PmbZ 4349]: 36,5 (A 237); 214,25 (B 223); *cf.* 216,16 *app. crit.*

Μαριανὸς τοπ. Ζαλίχου (Ἑλενόποντος) [PmbZ 4760]: 30,4 (A 155)

Μαρῖνος διάκ. καὶ τοπ. Ἀνδράπων (Ἑλενόποντος) [PmbZ 4804]: 510,15 (D 206: τοπ. Θεοδώρου [*4a:2*]); 808,21 (E 205; *lat.* -rian-)

Μαυριανὸς τοπ. Κεράμων (*in* A) / πρεσβ. καὶ ὑποψήφιος Κεράμου (Καρία) [PmbZ 4887]: 32,23 (A 201); 846,26 (F 235); *cf.* 818,16 *app. crit.*

Νικήτας τοπ. (*in* A *et* B) / διάκ. καὶ τοπ. Ἁλικαρνασοῦ (Καρία) [PmbZ 5407]: 32,22 (A 200); 218,2 (B 257); 514,7 (D 248: τοῦ θρόνου Ἁ.); 812,6 (E 247); 846,25 (F 234: πρεσβ. καὶ ὑποψήφιος Ἁ.)

Νικηφόρος διάκ. (*in* A *et* B) / πρεσβ. καὶ τοπ. Γαργάρων (Ἀσία) [PmbZ 5270]: 24,25 (A 90); 204,25 (B 88); 502,12 (D 98); 802,1 (E 99); 838,9 (F 102: *suppl.* πρεσβ.)

Νικόλαος [*1*] μον. καὶ τοπ. τῆς μητροπόλεως Μωκισσοῦ (Καππαδοκία γ′) [PmbZ 5562]: 20,13 (A 23)

Νικόλαος [*2*] μον. καὶ ἡγ. (μονῆς τοῦ Ἄπρου *uel sim.*) καὶ τοπ. (τῆς μητροπόλεως) Τυάνων (Καππαδοκία β′) [PmbZ 5561]: 20,1–2 (A 12); 194,25–26$^{\varepsilon}$ (B 13); 274,28–29 (C 14); 492,6 (D 16: τοῦ θρόνου Τ.); 796,4 (E 16: πρεσβ. ἡγ.)

Πέτρος διάκ. καὶ τοπ. (τοῦ θρόνου) Ὀρυκάνδων (Λυκία) [PmbZ 6026]: 32,6 (A 184); 212,9 (B 177; *lat.* episcopus); 512,18 (D 232); 810,20 (E 231); 846,6 (F 215)

Σάβας τοπ. Τίου (Ὀνωριάς) [PmbZ 6457]: 212,11 (B 179)

Στέφανος ὑποψήφιος (*in* A *et* B) / πρεσβ. καὶ τοπ. (τοῦ θρόνου) Ὄ(σ)τρου (Φρυγία Σαλουτ.) [PmbZ 7032]: 34,18 (A 224); 214,15 (B 213); 516,14 (D 279); 814,9 (E 277); 848,25 (F 260)

… καὶ τοπ. Κολωνείας (Ἀρμενία β′): 216,14 (B 242); *uide* Ἰωάννης [*4*]

… τοπ. Λεοντοπόλεως (Ἰσαυρία) [PmbZ 10991]: 202,1 (B 40); *cf.* 22,9 (A 46)

… καὶ τοπ. Νικοπόλεως (Φρυγία Πακατ. β′*?*) [PmbZ 10992]: 216,13 (B 241); *cf.* 202,18 (B 57) *et uide* Γρηγόριος [*3*]

5. *monachi, clerici et uarii officiales*

(*ceteros, sc. munere uicarii fungentes, uide supra sub 1b, 2b, 3c, 4b*)

Ἀγάπιος ἡγ. τοῦ ἁγίου Θύρσου [PmbZ 124]: 526,8 (D^{m} 65)

Ἀκάκιος μον. τοῦ ἁγίου Ὀρέστου [PmbZ 158]: 526,22 (D^{m} 79)

Ἀναστάσιος ἡγ. Κανέων [PmbZ 303]: 524,6 (D^{m} 37)

Ἄνθιμος μον. Ψαμαθίου [PmbZ 491]: 530,9 (D^{m} 117)

Ἀντώνιος [*1*] ἡγ. Ἀκραβόρων [PmbZ 536]: 528,5 (D^{m} 88)

Ἀντώνιος [*2*] ἡγ. τῆς Δίου (Κ.πολις) [PmbZ 537]: 522,14 (D^{m} 18)

Ἀντώνιος [*3*] ἡγ. τοῦ Δωδεκαθέου [PmbZ 538]: 524,25 (D^{m} 56)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Ἀντώνιος [*4*] ἡγ. Οὐζίας [PmbZ 540]: 526,18 (D^{m} 75)
Ἀντώνιος [*5*] ἡγ. τοῦ Περιστερεῶνος [PmbZ 539]: 526,5 (D^{m} 62)
Ἀντώνιος [*6*] μον. [PmbZ 541]: 88,8^{α}; 292,7^{α}; 568,20^{α}
Βαάνης ἡγ. τῶν Θερμῶν [PmbZ 717]: 524,7 (D^{m} 38; *lat.* eg. et archimandrita)
Βάρδας ἡγ. καὶ ἀρχιμανδρίτης Προυσιάδος (Ὀνωριάς) [PmbZ 780]: 530,2 (D^{m} 110)
Βασίλειος [*1*] ἡγ. τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου [PmbZ 879]: 526,19 (D^{m} 76)
Βασίλειος [*2*] μον. τῆς ἁγίας Θεοτόκου πόλεως τοῦ Ἀμορίου (Γαλατία β΄) [PmbZ 882]: 530,4 (D^{m} 112)
Βασίλειος [*3*] ἡγ. τῆς ἁγίας Θεοτόκου Ὀρτυκιδίων [PmbZ 881]: 526,21 (D^{m} 78)
Βασίλειος [*4*] ἡγ. τοῦ ἁγίου Λουκιανοῦ [PmbZ 880]: 530,7 (D^{m} 115)
Βασίλειος [*5*] πρεσβ. μονῆς τοῦ Ὀξυπέτρου [PmbZ 883]: 530,5 (D^{m} 113)
Γεώργιος [*1*] ἡγ. Δομνίκων [PmbZ 2178]: 526,15 (D^{m} 72)
Γεώργιος [*2*] ἡγ. τῆς ἁγίας Θεοτόκου [PmbZ 2179]: 528,26 (D^{m} 107)
Γεώργιος [*3*] ἡγ. τῆς Πηγῆς (Κ.πολις) [PmbZ 2162]: 220,8 (B^{m} 6)
Γεώργιος [*4*] διάκ. καὶ νοτάριος τοῦ πατριαρχείου [PmbZ 2164]: 302,7^{α}
Γρηγόριος [*1*] ἡγ. τῶν Ἀγαύρου (Βιθυνία) [PmbZ 2440]: 524,17 (D^{m} 48)
Γρηγόριος [*2*] ἡγ. τῆς ἁγίας Θεοτόκου Συμβόλων (Βιθυνία) [PmbZ 2427]: 530,17 (D^{m} 124)
Γρηγόριος [*3*] ἡγ. τῶν Καλλιστράτου (Κ.πολις) [PmbZ 2424]: 524,3 (D^{m} 34)
Γρηγόριος [*4*] ἡγ. τοῦ ἁγίου Κλήμεντος (Βιθυνία?) [PmbZ 2425]: 530,21 (D^{m} 128)
Γρηγόριος [*5*] ἡγ. Μοναγρίας (Βιθυνία?) [PmbZ 2426]: 524,4 (D^{m} 35)
Γρηγόριος [*6*] ἡγ. (μονῆς) τῶν Ὁρμίσδου (Κ.πολις) [PmbZ 2428]: 376,1 (μον. καὶ ἡγ.); 520, 22 (D^{m} 2)
Γρηγόριος [*7*] μον. καὶ ἡγ. τοῦ ἁγίου Σεργίου [PmbZ 2429]: 218,18^{ε} (B^{m} 2)
Γρηγόριος [*8*] ἡγ. τῶν Ὑακίνθου (Νικαία, Βιθυνία) [PmbZ 2431]: 220,12 (B^{m} 10); 522,8 (D^{m} 12); 580,20^{ε} (πρεσβ. καὶ ἡγ. μονῆς τῶν Ὑ.)
Γρηγόριος [*9*] διάκ. τῶν ἁγίων Ἀποστόλων (Κ.πολις) [PmbZ 2412]: 294,7^{α} (διάκ. καὶ νοτάριος); 310,27–28^{α} (τῆς … μεγάλης ἐκκλησίας τῶν … Ἁ.); 402,13^{α}; 412,10–11^{α}
Δαβὶδ [*1*] ἡγ. τοῦ ἁγίου Γεωργίου Πριέτου (Βιθυνία) [PmbZ 1260*]: 526,6 (D^{m} 63)
Δαβὶδ [*2*] ἡγ. τοῦ ἁγίου Θύρσου [PmbZ 3862 (Konstantinos)]: 524,13 (D^{m} 44)
Δανιὴλ ἡγ. τῶν ἁγίων Ἀποστόλων Μαγνησίας (Ἀσία) [PmbZ 1223]: 526,9 (D^{m} 66)
Δημήτριος διάκ. καὶ σκευοφύλαξ (τῆς μεγάλης ἐκκλησίας) [PmbZ 1293]: 222,28–224,1^{ε} (τῆς κατὰ Κ.πολιν … μ. ἐ.); 290,3–4^{α} (τῆς … μ. ἐ. Κ.πόλεως); 400,25–26^{α}; 540,25^{α}; 564,29^{α}; 572,4^{ε}. 10 (ὁ αὐτὸς Δ.). 23^{α}
Δοσίθεος [*1*] μον. τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τῆς Σικουνδῶν [PmbZ 7855 (Theodosios)]: 528,22 (D^{m} 103; *cf. app. crit.*)
Δοσίθεος [*2*] ἡγ. Μνημοσύνων [PmbZ 1412]: 524,19 (D^{m} 50)
Ἐπιφάνιος [*1*] ἡγ. τῆς ἁγίας Θεοτόκου Λίμνας (Βιθυνία?) [PmbZ 1572]: 528,25 (D^{m} 106)
Ἐπιφάνιος [*2*] ἡγ. Παρανάνδου [PmbZ 1571]: 526,4 (D^{m} 61)
Ἐπιφάνιος [*3*] διάκ. (καὶ κουβουκλείσιος *saepe in uar. lect.*) [PmbZ 1566], (ἀνέγνω): 610,26; 612,21; 614,13; 616,8; 618,3; 624,1. 15; 630,13; 634,1. 30; 638,3. 24; 640,10; 642,3. 28; 644,7; 646,1; 648,13; 650,6; 652,1. 15; 654,16; 658,3; 662,12; 664,15; 666,23; 672,14; 676,10. 19; 680,4; 682,5. 21; 684,23; 688,1; 690,17; 692,30; 696,20; 698,24; 706,(1 *app. crit.*). 19; 712,13; 714,26; 716,19; 718,16; 728,21; 732,17; 746,8; 748,22 (*cf. app. crit.*); 750,10; 754,1. 14; 756,4. 21; 760,3. 13; 762,6; 764,7. 28; 766,10. 21; 768,9. 31; 770,14; 772,24; 774,16. 27; 776,22; 778,27; 782,9

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Εὐθύμιος [*1*] ἡγ. Ὀξυβέτων [PmbZ 1842]: 526,17 (D^{m} 74)
Εὐθύμιος [*2*] ἡγ. τῆς Πεπουζῶν [PmbZ 1843]: 526,16 (D^{m} 73)
Εὐθύμιος [*3*] διάκ. καὶ νοτάριος τοῦ ‹ἀρχιεπ.?› Γοτθίας (Ζηκχία?) [PmbZ 1840]: 312,16–17^{α}
Εὐστάθιος ἡγ. τῶν Μαξιμίνου (K.πολις) [PmbZ 1768]: 220,6 (B^{m} 4); 380,6–7^{ε} (μον. πρεσβ. καὶ ἡγ. μονῆς τῶν M.); 520,25 (D^{m} 5); 584,1–2 (*om.* Εὐ., *item* 11–12)
Εὐσχήμων [*1*] ἡγ. Κρέζων [PmbZ 1724]: 526,2 (D^{m} 59)
Εὐσχήμων [*2*] μον. τοῦ Σωτῆρος πλησίον τοῦ Βυραϊκοῦ [PmbZ 1725]: 530,1 (D^{m} 109)
Εὐτυχιανὸς μον. τῶν Καλλιστράτου (K.πολις) [PmbZ 1864]: 528,12 (D^{m} 94)
Ζαχαρίας ἡγ. τῶν Συγδάων [PmbZ 8621]: 526,25 (D^{m} 82)
Ἠλίας πρωτοπρεσβ. τῆς ἐκκλησίας τῆς θεοτόκου τῆς ἐν Βλαχέρναις (K.πολις) [PmbZ 1488]: 344,3–4^{α}; 346,3^{ε} (αὐτόν)
Θέογνις ἡγ. τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Τιμοθέου τῆς Κρητῶν νήσου [PmbZ 7999]: 530,22 (D^{m} 129)
Θεοδόσιος [*1*] ἡγ. τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου τοῦ Νησίου [PmbZ 7851]: 292,5 (*deest in* D^{m})
Θεοδόσιος [*2*] ἡγ. τῆς ἁγίας Θεοτόκου [PmbZ 7853]: 530,25 (D^{m} 131)
Θεοδόσιος [*3*] ἡγ. τῆς ἁγίας Θεοτόκου Περιζέτων [PmbZ 7854]: 526,10 (D^{m} 67)
Θεοδόσιος [*4*] ἡγ. τῆς ἁγίας Τριάδος [PmbZ 7852]: 528,18 (D^{m} 100)
Θεοδόσιος [*5*] διάκ. μον. καὶ νοτάριος (καὶ σκευοφύλαξ τῶν πατριαρχικῶν εὐκτηρίων) [PmbZ 7847]: 384,21^{α}; 386,24^{α} (ὁ αὐτός); 390,23–24^{α} (*om.* νοτ.); 442,5^{α} (*om.* διάκ.); 450,13–14^{α}
Θεόδοτος [*1*] μον. τῆς ἁγίας Θεοτόκου Ἐπικανζῆ [PmbZ 7946]: 528,13 (D^{m} 95)
* Θεόδοτος [*2*] ἡγ. τῆς ἁγίας Θεοτόκου Καλοκετῶν [PmbZ 7945]: 528,10–11 (D^{m} 93)
Θεόδωρος [*1*] ἡγ. τοῦ Ἀμορίου (Γαλατία β′) [PmbZ 7604]: 524,21 (D^{m} 52; *lat.* Theodosius)
Θεόδωρος [*2*] ἡγ. Ἀτράκτων [PmbZ 7605]: 524,22 (D^{m} 53)
Θεόδωρος [*3*] ἡγ. καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς †Βόδους [PmbZ 7580]: 522,10 (D^{m} 14)
Θεόδωρος [*4*] μον. καὶ τοπ. Θεοδότου [*2*] ἡγ. τῆς ἁγίας Θεοτόκου Καλοκετῶν [PmbZ 7609]: 528,10–11 (D^{m} 93)
Θεόδωρος [*5*] ἡγ. Λίμβου [PmbZ 7606]: 526,13 (D^{m} 70)
Θεόδωρος [*6*] ἡγ. τοῦ Ξηροκήπου (K.πολις) [PmbZ 7608]: 522,17 (D^{m} 21)
Θεόδωρος [*7*] ἡγ. καὶ ἀρχιμανδρίτης †τοῦ Πάνδου† (τοῦ Πάνιδος?) [PmbZ 7581]: 522,5 (D^{m} 9)
Θεόδωρος [*8*] διάκ. καὶ νοτάριος [PmbZ 7582]: 330,13^{α}
Θεόκτιστος ἡγ. τοῦ Αὐλητοῦ [PmbZ 8038]: 522,20 (D^{m} 24)
Θεόφιλος μον. καὶ τοπ. τοῦ ἡγουμένου τῆς ἁγίας Θεοτόκου Φωτεινοῦ [PmbZ 8192 (= 8207?)]: 526,26–27 (D^{m} 83)
Θεοφύλακτος [*1*] ἡγ. Βορδοῦ [PmbZ 8307]: 526,12 (D^{m} 69)
Θεοφύλακτος [*2*] ἡγ. τοῦ ἁγίου Ἠλία [PmbZ 8308]: 522,24 (D^{m} 28)
Θεοφύλακτος [*3*] μον. τῶν Καθαρᾶ (Βιθυνία) [PmbZ 8311]: 522,11 (D^{m} 15)
Θεοφύλακτος [*4*] ἡγ. τῶν Καθοδίας [PmbZ 8309]: 524,11 (D^{m} 42)
Θεοφύλακτος [*5*] ἡγ. τοῦ Πηγαδίου [PmbZ 8310]: 530,8 (D^{m} 116)
Θωμᾶς [*1*] ἡγ. τῶν Γηραγάθης [PmbZ 8447]: 524,10 (D^{m} 41)
Θωμᾶς [*2*] μον. Μοσύνων (Φρυγία Πακατ. β′) [PmbZ 8449]: 530,14 (D^{m} 122)
Θωμᾶς [*3*] μον. (μονῆς) τοῦ Χηνολάκκου (Βιθυνία) [PmbZ 8448]: 302,19^{ε}; 522,2 (D^{m} 7: μον. καὶ τοπ. Ἰωάννου [*11*])
Ἰγνάτιος ἡγ. τοῦ Συκέως (*Galatia?*) [PmbZ 2663]: 524,2 (D^{m} 33)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Ἱλαρίων [*1*] μον. τῆς ἁγίας Θεοτόκου τῶν Κελλίων [PmbZ 2582]: 528,21 (D^{m} 102)
Ἱλαρίων [*2*] ἡγ. τῶν Φλώρου (K.πολις) [PmbZ 2581]: 522,15 (D^{m} 19)
Ἰσίδωρος ἡγ. τοῦ Λάτρου [PmbZ 3511]: 524,18 (D^{m} 49)
Ἰωάννης [*1*] μον. καὶ τοπ. Στεφάνου [*1*] ἡγ. Βονισῶν (Παφλαγονία?) [PmbZ 3101]: 528,14 (D^{m} 96)
Ἰωάννης [*2*] ἡγ. τοῦ ἁγίου Ζωτικοῦ [PmbZ 3099]: 526,7 (D^{m} 64)
Ἰωάννης [*3*] ἡγ. τοῦ ἁγίου μάρτυρος Θεοδώρου [PmbZ 3097]: 530,24 (D^{m} 130)
Ἰωάννης [*4*] μον. καὶ τοπ. Στρατηγίου [*1*] ἡγ. τῆς ἁγίας Θεοτόκου [PmbZ 3102]: 528,19–20 (D^{m} 101)
Ἰωάννης [*5*] ἡγ. τῆς ἁγίας Θεοτόκου Ῥούδων [PmbZ 3098]: 530,18 (D^{m} 125)
Ἰωάννης [*6*] ἡγ. τῶν Κοιλάδων [PmbZ 3092]: 524,24 (D^{m} 55)
Ἰωάννης [*7*] ἡγ. τῶν Λάκκων [PmbZ 3093]: 524,15 (D^{m} 46)
Ἰωάννης [*8*] ἡγ. τοῦ Παγουρίου [PmbZ 3094]: 220,5 (B^{m} 3); 520,24 (D^{m} 4)
Ἰωάννης [*9*] πρεσβ. τοῦ ἁγίου Σεργίου τῶν Γερμίων (Γαλατία β′) [PmbZ 3105]: 528,3 (D^{m} 86)
Ἰωάννης [*10*] ἡγ. τοῦ Σωτῆρος [PmbZ 3096]: 526,23 (D^{m} 80)
Ἰωάννης [*11*] ἡγ. τοῦ Χηνολάκκου (Βιθυνία) [PmbZ 3091]: 522,2 (D^{m} 7: Θωμᾶς [*3*] … τοπ. Ἰωάννου κτλ.); 522,25 (D^{m} 29)
Ἰωάννης [*12*] διάκ. (τῆς μεγάλης ἐκκλησίας K.πόλεως) [PmbZ 3058]: 602,6–7^{α} (καὶ καγκελλάριος [*susp.*; σακ- *uar. lect.*]). — (ἀνέγνω): 606,18; 610,3
Ἰωσὴφ [*1*] ἡγ. τῶν Ἀκοιμήτων [PmbZ 3444]: 522,9 (D^{m} 13)
Ἰωσὴφ [*2*] ἡγ. τοῦ Ἡρακλείου (Κίος, Βιθυνία) [PmbZ 3445 (= 3449?)]: 220,10 (B^{m} 8); 404,6^{ε} (μον. καὶ ἡγ. μονῆς τοῦ Ἡ.); 522,1 (D^{m} 6: καὶ ἀρχιμανδρίτης)
Κάλλιστος [*1*] μον. Βονισῶν (Παφλαγονία?) [PmbZ 3601]: 528,15 (D^{m} 97)
Κάλλιστος [*2*] ἡγ. διαφόρων μοναστηρίων Κύπρου [PmbZ 3600]: 526,11 (D^{m} 68)
Κήρυκος ἡγ. Δουλοκόμης [PmbZ 3643]: 528,1 (D^{m} 84)
Κοσμᾶς [*1*] ἡγ. τῆς ἁγίας Θεοτόκου τοῦ Παραδεισίου [PmbZ 4114]: 528,27 (D^{m} 108)
Κοσμᾶς [*2*] διάκ. (καὶ νοτάριος) καὶ κουβουκλείσιος (τοῦ πατριαρχείου) [PmbZ 4112]: 94, 16–17^{α}; 98,10–11^{α}; 100,1^{α}; 172,24^{ε}; 174,4^{α} (K. ὁ προειρημένος); 300,3^{α}; 334,17^{α}; 342, 18^{α}; 404,10^{α}; 408,4^{α} (ὁ αὐτός); 430,3^{α}; 534,16^{α}; 536,7^{α}; 576,13^{ε}. 18 (ὁ αὐτὸς … K.). 19^{α} (ὁ αὐτός); 580,1^{ε}; 967,26–27^{α}
Κωνσταντῖνος [*1*] ἡγ. τοῦ Ἵππου [PmbZ 3858]: 526,14 (D^{m} 71)
Κωνσταντῖνος [*2*] ἡγ. Καλαυρῶν [PmbZ 3859]: 522,13 (D^{m} 17)
Κωνσταντῖνος [*3*] ἡγ. τοῦ ἁγίου Κηρύκου [PmbZ 3693 (Konstans)]: 522,21 (D^{m} 25)
Κωνσταντῖνος [*4*] ἡγ. τοῦ ἁγίου Πέτρου Ὑδένδρων [PmbZ 3860]: 530,19 (D^{m} 126)
Κωνσταντῖνος [*5*] ἡγ. τοῦ ἁγίου Στεφάνου τοῦ Ἀντιψιλοῦ [PmbZ 3861]: 528,9 (D^{m} 92)
Κωνσταντῖνος [*6*] ἡγ. τῶν ἁγίων Τριῶν Παίδων [PmbZ 3863]: 524,23 (D^{m} 54)
Κωνσταντῖνος [*7*] διάκ. καὶ νοτάριος (τοῦ πατριαρχείου) [PmbZ 3829]: 68,1^{ε} (*om.* διάκ.). 9–10^{α}. 18^{α} (ὁ αὐτὸς … νοτ.); 72,4^{α} (ὁ αὐτὸς κτλ.); 86,21–22^{α}; 90,3^{α}. 7^{α} (ὁ αὐτός); 98,1^{ε}; 100,10^{α}; 106,25^{α}; 244,14^{ε} (*cf.* 15–16 *app. crit.*); 302,22^{α}; 340,1^{α}. 11^{α}; 398,14^{α}; 414,3^{α}; 452,22^{α}
Κωνσταντῖνος [*8*] ἀναγνώστης τῆς μεγάλης ἐκκλησίας (*sc.* K.πόλεως) [PmbZ 3828]: 568,6^{α}
Λάζαρος ἡγ. τοῦ ἁγίου Αὐτονόμου [PmbZ 4233]: 524,1 (D^{m} 32)
Λεόντιος (βασιλικὸς) ἀσηκρῆτις [PmbZ 4582]: 40,24^{α}; 74,19^{ε}; 116,13^{ε}; 232,14 (διὰ βασιλικοῦ ἀ.); 284,15^{ε}. 22^{α} (ὁ αὐτός); 534,12^{ε}; 572,12^{ε}; 600,28^{ε}

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Λέων [*1*] ἡγ. τοῦ ἁγίου Γεωργίου τῶν Κελλίων [PmbZ 4344]: 524,14 (D^{m} 45)
Λέων [*2*] ἡγ. τῆς ἁγίας Θεοτόκου Σαλδάλων [PmbZ 4347]: 528,8 (D^{m} 91)
Λέων [*3*] ἡγ. τοῦ ἁγίου Κυριακοῦ [PmbZ 4345]: 528,24 (D^{m} 105)
Λέων [*4*] ἡγ. τοῦ Λευκοῦ Ὕδατος [PmbZ 4346]: 524,16 (D^{m} 47)
Λέων [*5*] ἀναγνώστης τῆς μεγάλης ἐκκλησίας Κ.πόλεως [PmbZ 4316]: 582,22–23^{ε}
Μάκαρις [*1*] ἡγ. καὶ ἀρχιμανδρίτης Βαρδᾶς [PmbZ 4676]: 522,6 (D^{m} 10)
Μάκαρις [*2*] ἡγ. Ψαρόδου [PmbZ 4677]: 526,3 (D^{m} 60)
Μάρκος ἡγ. τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου [PmbZ 4834]: 528,7 (D^{m} 90)
Μιχαὴλ [*1*] ἡγ. τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου [PmbZ 5040]: 530,10 (D^{m} 118)
Μιχαὴλ [*2*] μον. καὶ τοπ. τοῦ ἡγουμένου μονῆς τῆς ἁγίας Θεοτόκου τοῦ Πύργου [PmbZ 5043]: 530,15–16 (D^{m} 123)
Μιχαὴλ [*3*] ἡγ. τοῦ ἁγίου Πέτρου [PmbZ 5041]: 522,12 (D^{m} 16)
Νικήτας [*1*] ἡγ. τοῦ ἁγίου Ἀλεξάνδρου [PmbZ 5419]: 522,16 (D^{m} 20)
Νικήτας [*2*] ἡγ. τῶν Γουδίλα [PmbZ 5421]: 522,18 (D^{m} 22)
Νικήτας [*3*] ἡγ. τοῦ ἁγίου Ἠλία [PmbZ 5420]: 522,19 (D^{m} 23)
Νικήτας [*4*] ἡγ. τῆς ἁγίας Θεοτόκου μονῆς τοῦ κάστρου τῆς Τίου (Ὀνωριάς) [PmbZ 5423]: 528,16 (D^{m} 98)
Νικήτας [*5*] ἡγ. Ὀκταβίνου [PmbZ 5422]: 528,4 (D^{m} 87)
Νικήτας [*6*] διάκ. καὶ νοτάριος (τοῦ πατριαρχικοῦ σεκρέτου) [PmbZ 5406]: 346,15^{α}; 392,25–26^{α}; 398,4^{α}
Νικηφόρος [*1*] ἡγ. τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου [PmbZ 5278]: 524,12 (D^{m} 43)
Νικηφόρος [*2*] ἡγ. τῆς ἁγίας Θεοτόκου [PmbZ 5279]: 522,23 (D^{m} 27)
Νικηφόρος [*3*] ἡγ. τοῦ ἁγίου Σεργίου τοῦ Μηδικίου (Βιθυνία) [PmbZ 5280]: 524,20 (D^{m} 51)
Νικηφόρος [*4*] διάκ. καὶ χαρτοφύλαξ τοῦ πατριαρχείου [PmbZ 5269]: 112,28^{ε}
Νικηφόρος [*5*] βασιλικὸς ἀσηκρῆτις [PmbZ 5301]: 118,1^{α}
Νικόλαος ἡγ. τῶν Καινουργίων [PmbZ 5558]: 530,12 (D^{m} 120)
Παῦλος [*1*] ἡγ. τοῦ Βατιλέου [PmbZ 5834]: 522,26 (D^{m} 30)
Παῦλος [*2*] ἡγ. τῶν Γυβέων [PmbZ 5833]: 524,26 (D^{m} 57)
Παῦλος [*3*] ἡγ. τῆς ἁγίας Θεοτόκου †Τημπ [PmbZ 5836]: 528,23 (D^{m} 104)
Παῦλος [*4*] ἡγ. τοῦ ἁγίου Πέτρου πόλεως Ποιμανινῶν (Ἑλλήσποντος) [PmbZ 5835]: 526,1 (D^{m} 58)
Πέτρος [*1*] ἡγ. τῶν ἁγίων Ἀποστόλων κάστρου Πρωτιλέου [PmbZ 6033]: 530,3 (D^{m} 111)
Πέτρος [*2*] ἡγ. τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου τῆς Κρητῶν νήσου [PmbZ 6035]: 530,26 (D^{m} 132)
Πέτρος [*3*] μον. καὶ τοπ. τῶν Κελλαρίων [PmbZ 6037]: 526,24 (D^{m} 81)
Πέτρος [*4*] ἡγ. τῶν Ὁμηρικῶν [PmbZ 6034]: 524,8 (D^{m} 39)
Πέτρος [*5*] ἡγ. Πλατανίου [PmbZ 6036]: 528,6 (D^{m} 89)
Πέτρος [*6*] ἀναγνώστης (καὶ νοτάριος τοῦ πατριαρχείου) [PmbZ 6025]: 78,12–13^{α} (νοτ. τοῦ … πατριαρχικοῦ σεκρέτου); 396,3^{α}; 420,28^{α}; 558,6^{α}
Πλάτων ἡγ. (καὶ ἀρχιμανδρίτης) Σακκουδίωνος (Βιθυνία) [PmbZ 6285]: 220,11 (B^{m} 9: Σακουδεῶνος); 522,4 (D^{m} 8)
Σάβας μον. καὶ ἡγ. (μονῆς) τῶν Στουδίου (Κ.πολις) [PmbZ 6442]: 60,10^{ε}; 66,9^{ε}; 68,15^{ε} (Σ. ὁ εὐλαβέστατος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ); 82,20^{ε} (Σ. καὶ οἱ σὺν αὐτῷ … μον.); 84,18^{ε}; 88,5^{ε}; 96,26^{ε}; 218,11^{ε} (B^{m} 1); 228,16^{ε}; 230,19^{ε}; 346,9^{ε}; 520,21 (D^{m} 1); 568,1^{ε}; 572,20^{ε}; 596,3^{ε}
Σαμουὴλ μον. τοῦ ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ [PmbZ 6497]: 528,17 (D^{m} 99)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Σέργιος ἡγ. τῶν Γερμίων (Γαλατία β′) [PmbZ 6628]: 528,2 (D^{m} 85)
Σισίνιος [*1*] ἡγ. Ἀρίτας [PmbZ 6792]: 524,5 (D^{m} 36)
Σισίνιος [*2*] ἡγ. τοῦ Λιθίνου [PmbZ 6793]: 530,13 (D^{m} 121)
Σταυράκιος πατρίκιος καὶ λογοθέτης τοῦ δρόμου [PmbZ 6880]: 969,2
* Στέφανος [*1*] ἡγ. Βονισῶν (Παφλαγονία?) [PmbZ 7028]: 528,14 (D^{m} 96)
Στέφανος [*2*] ἡγ. τῶν Θερμιζῶν [PmbZ 7030]: 524,9 (D^{m} 40)
Στέφανος [*3*] ἡγ. τοῦ Καρεῶνος [PmbZ 7015]: 522,22 (D^{m} 26; *lat.* et archimandrita)
Στέφανος [*4*] ἡγ. τοῦ ἁγίου Κηρύκου [PmbZ 7029]: 522,27 (D^{m} 31)
Στέφανος [*5*] διάκ. καὶ νοτάριος (τοῦ πατριαρχικοῦ σεκρέτου) / διάκ. νοτ. καὶ ῥαιφερενδάριος (*ter*) [PmbZ 7016]: 76,25–26^{α}; 234,5–6^{α}; 296,18^{α}; 316,15^{α}; 348,17^{α}; 372,26–27^{α}; 426,7–8^{α} (ῥαιφ. τοῦ … σεκρέτου); 566,11^{α} (νοτ. τοῦ … πατριαρχείου); 570,13^{α}
Στέφανος [*6*] μον. (καὶ βιβλιοφύλαξ) [PmbZ 7031]: 72,14^{ε} (β. τοῦ … πατριαρχείου). 19^{α}; 74, 21^{α}; 76,22^{α} (*?*); 80,21^{α} (*cf.* 82,29); 90,25^{α}; 98,5^{α}; 370,23^{α}; 376,2^{α}; 380,10^{α}; 428,5^{α} (β. τοῦ … πατριαρχείου); 544,24^{α}; 560,9^{α} (*cf.* 562,1^{α}); 562,23^{α}; 580,16^{ε}. 22^{α}; 584,11^{ε}. 14^{α} (ὁ αὐτὸς Σ.); 590,10^{ε}
* Στρατήγιος [*1*] ἡγ. τῆς ἁγίας Θεοτόκου [PmbZ 7133]: 528,19–20 (D^{m} 101)
Στρατήγιος [*2*] μον. τῆς ἁγίας Σιών (Λυκία) [PmbZ 7134]: 522,7 (D^{m} 11)
Συμεὼν [*1*] ἡγ. (τῆς ἁγίας Θεοτόκου) τῶν Ἀβραμιτῶν (K.πολις) [PmbZ 7180]: 220,9 (B^{m} 7); 530,20 (D^{m} 127)
Συμεὼν [*2*] ἡγ. τῆς Χώρας (K.πολις) [PmbZ 7181]: 220,7 (B^{m} 5); 392,24 (μον. πρεσβ. καὶ ἡγ.); 520,23 (D^{m} 3)
Φίλιππος [*1*] ἡγ. Βέσκων [PmbZ 6166]: 526,20 (D^{m} 77)
Φίλιππος [*2*] ἡγ. Εὐμενείας (Φρυγία Πακατ. α′) [PmbZ 6167]: 530,6 (D^{m} 114)
Χριστοφόρος ἡγ. τῶν Κανδηλῶν [PmbZ 1108]: 530,11 (D^{m} 119)

ὁ βασιλικὸς μανδάτωρ [PmbZ 10998]: 112,32^{ε} (*cf.* 29 β. ἄνθρωπος)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

B. ***ceterae quae memorantur personae***

(*nomina gentium uel ab gentibus, locis ducta uide sub IIIA*)

Ἀαρών (*VT*): 82,12; 286,29; 362,22; 438,21; 460,13; 632,5
‹Ἀβακούμ› (*propheta, VT*): 534,3–4 (διὰ φωνῆς προφητικῆς [*iuxta uerba ex Hab. allata*])
Ἄβελ / Abel (*VT*): *129,19. 21*; 686,16
Ἀβεσσαλώμ (*VT*): 646,3
Ἀβραάμ / Abraham (*VT*): *129,25*; *137,2*; *159,5*; 294,9 (*cf.* 15–19); 296,7. 10; 298,2 (*ter*). 8–9 (*bis*). 11. 13. 15. 17. 24; 356,6; 364,9; 368,17; 466,2; 540,2; 678,9; 686,16; 866,1 (*cf.* 2 αὐτοῦ); 892,32. — *cf.* Ἰσαάκ
‹Ἀγάθων› πάπας Ῥώμης [PmbZ 129]: 252,27 (*agitur de conc. CP III; cf.* 28 διὰ τῶν οἰκείων ἀποκρισιαρίων [*de quibus uide* PmbZ 2286; 3414; 7785])
Ἀδάμ / Adam (*VT*): *129,17* (primus homo); *157,2. 5*; 338,6 (*in pictura*); 364,2; 574,13–14 (τοῦ πρώτου … ἀνθρώπου); 702,23; 880,17. 28; 888,1. — *de muliere eius*: 788,23 (*Gen. 3,1; cf.* 25–26 τὰς θηλυδριώδεις καρδίας)
Ἀδαμάντιος: *uide* Ὠριγένης
Hadrianus (II.) papa [PmbZ 22537]: *1,3–4*
Ἄδωνις (*sc.* ‹Θαμμούζ›, *VT*): 438,3–4
Ἀέτιος (*Antiochenus*) [LThK³ 1,187 *sq.*]: 238,18; 626,22; 628,31
Ἀθανάσιος (ὁ πατήρ) / Athanasius ep. Alexandriae (*cf. sub IB1*) [LThK³ 1,1126 *sqq.*]: 74,16; 80,19. 22. 23; 82,21 (*bis*). 25. 28; 84,4. 7. 10. 16. 18 (ὁ ἀνήρ). 26; 86,17–18; 90,11. 19. 25; 92,3; 94,1; *149,1*; 228,17–18; 264,23–24 (ὁ μέγας διδάσκαλος καὶ τῆς ἀθανασίας ἐπώνυμος; *cf. lat. et* 330,4 [*cum 331,3 app. crit.*]; 790,1); 316,12–13. 16; 330,4; 396,5. 20; 398,2; 460,3; 472,1; 544,4; 716,12–13. 16 (Ἀ. … ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας φωστήρ). 21; 734,15; 736,28 (*cf.* 29 αὐτοῦ, 31 ἄμφω [*sc. Athan. et Cyr.*]); 738,1; 748,6 (*cf.* 9); 790,1. 5
Αἰσχίνης (*rhetor*): 304,3
Ἀκάκιος [*1*] (*ep. Caesareae Palaest.*) [LThK³ 1,285]: 98,8
Ἀκάκιος [*2*] ἐπ. Σκυθοπόλεως: 296,19–20 (πρὸς Ἀ. *epist. Cyrilli, item* 678,14)
Ἀκέφαλοι (*haer.*): 100,21 (= 568,18); 240,2 (τὴν ἀκέφαλον αὐτῶν, *sc. Eutychis et Dioscori*, πληθύν); 264,6; 568,22 (Σευήρου τοῦ … Ἀ.); 658,2. 29; 660,10
Ἀλέξανδρος [*1*] (*patr. Alexandrinus*) [LThK³ 1,360; DHGE 2,182 *sq.*]: 734,14–15; 736,3 (*cf.* 4 τὸν αὐτὸν ἱερὸν ἄνδρα)
Ἀλέξανδρος [*2*] ‹ἐπ.› τοῦ Ἀβίλης [*cf.* DHGE 1,120]: 94,25–26 (*in uita Sabae*)
Ἀμβρόσιος / Ambrosius (*ep. Mediolanensis; cf. sub IB2*) [PLRE I, Ambrosius 3]: *151,1*; 708,35–710,1
Ἀμφιλόχιος [*1*] ἐπ. τοῦ Ἰκονίου (ὁ πατήρ; *cf. sub IB1*) [PCBE 3, Amphilochios 1]: 72,20; 398,5; 558,7. 20. 26; 710,1; 718,13. 18. 21. 30. 33 (αὐτοῦ)
Ἀμφιλόχιος [*2*] ἐπ. (*Sidensis*) [PCBE 3, Amphilochios 2]: 78,3
‹Ἀμώς› (*propheta, VT*): 878,33–34 (τὴν προφητικὴν φωνὴν … βοῶσαν· κτλ.)
Ἀναστάσιος [*1*] (Α′) βασιλεύς [PLRE II, Anastasius 4]: 100,13. 16. 21 (= 568,10. 13. 18). 24; 102,4 (*cf.* 5 βασιλικῇ δυναστείᾳ). 21–22. 23; 104,4. 24. 29
Ἀναστάσιος [*2*] πατρ. Κ.πόλεως [PmbZ 285]: 570,11 (Ἀ. ὁ προηγησάμενος τῆς Κ.πολιτῶν); 578,12–13; 854,18–19 (ὡς νέῳ Ἀρείῳ *anathema, item* 968,21–22)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Ἀναστάσιος [*3*] (Α′) ‹πατρ.› Θεουπόλεως (ὁ πατήρ; *cf. sub IB1*) [LThK³ 1,599]: 370,20. 24 (*cf. 371,21 app. crit.*); 372,9. 14. 18. 26; 374,1. 14. 18; 678,14–15; *683,25 app. crit.* (A. Antiochenus)
Anastasius [*4*] ‹Bibliothecarius› (*cf. sub IB2*) [PmbZ 341; 20341]: *1,2* (*in praef.; cf. 17–18* bibliothecae, *sc. apostolicae*, … minister)
Ἀναστάσιος [*5*] δούξ (*sc.* Παλαιστίνης) [PLRE II, Anastasius 10]: 104,6. 14. 18. 27. 29
Ἀναστάσιος [*6*] δούξ (*Palaestinae*) [PLRE III, Anastasius 12]: 94,30–96,1
Ἀναστάσιος [*7*] ὁ Πέρσης, μάρτυς (ὁ ἅγιος) [LThK³ 1,603]: 312,1. 18. 20. 26; 314,2. 10–11 (εὐκτήριον τῷ ἁγίῳ *structum Caesareae Palaest.*). 12. 19. 20. 23. 27 (τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου, *cf.* 11). 30; 316,2. 4–5 (*de eius imagine et reliquiis quae Romae sunt; cf.* 8); 466, 8. — τὸ (ἅγιον) λείψανον *eius*: 312,21. 25; 314,1. 5. 9. 24
Ἀνατόλιος ἀρχιεπ. Κ.πόλεως [LThK³ 1,606]: 98,14–15. 16. 19. 22. 25; 100,7–8
Ἄννας (*NT*): 610,12
Ἀνόμοιοι (*haer.*): 238,19 (*lat. respondet* Dissimiles, *item* 628,8); 398,16; *cf.* 30,1 *app. crit.*; 90, 10 (τὸ ἀνόμοιον)

anonymi
— πατριάρχης (*CPolitanus; de eo narrat* Θεόδωρος [*A4a: 14*]): 334,2. 4. 6
— πατρ. τῆς ἑῴας (*sc. Antiochiae*): 536,19 (*in Sym. Styl. epist. ad Iust.; cf.* 538,8)
— ἐπίσκοπος (*Beryti; in narratione Ps.-Athan.*): 326,20; 328,4 (ἀρχιεπ.). 7
— ἀρχιδιάκονος (*Myrensis; de eo narrat* Θεόδωρος [*A4a: 14*]) [PmbZ 10988]: 334,1 (ὁ ἀ. μου). 4
— *nuntii duo Tarasii* (*de quibus narratur in epist. ep. orientalium ad Taras.*): 246,27–30 (αἱ … δέλτοι ὑμῶν, ἃς … διὰ ξυνωρίδος … πεπόμφατε. οἵτινες κτλ.); *cf. imprimis* 248, 3 (ἄμφω). 8–9. 29 (τοὺς ἀποσταλέντας); 250,14 (σὺν τοῖς ἀνδράσι)
— ἐρημίτης (*miracula patrans; in uita Ioh. Ieiun.*): 414,21–23; 416,11. 13
— ‹ἄρχοντες› [PmbZ 10268]: 332,30–334,1 (ὑπό τινων ἀρχοντικῶν χειρῶν)
— οἱ τὸ βασίλειον πρυτανεύοντες: 12,16 (*lat.* instauratores imperii)
— βασιλικοὶ ἀποκρισιάριοι [PmbZ 10269]: 582,24
— τάγματα / στρατευόμενοι [PmbZ 10266]: 14,3–4 (τοῦ λαοῦ τῶν τ., … σ.). 7. 17–18. 28; *cf.* 38,16 (πολύανδρος ὄχλος); 928,8–9. — στρατιωτικὰ τ.: 969,21 (*in act. 'VIII'*)
— τις σχολαστικός: 370,24 (πρός τινα σ. *epist. Anastasii Antioch.*)
— *non liquet de personis quae memorantur in epist. Ps.-Gregorii II. papae ad Germanum patr. CP* (*cf. etiam part. II p. VII adn. 3*): 430,21 (τῆς ἀσεβείας ὁ πρόδρομος); 432,5 (τοῦ ἀποστάτου). 6 (τοῦ χριστομάχου). 8 (τῶν θεομάχων). 10 (τῶν ἀθέων); 440,14 (τῶν ἐχθρῶν)

Ἀντίπατρος ἐπ. Βόστρων (*cf. sub IB1*) [LThK³ 1,774; DHGE 3,713 *sq.*]: 302,9 (*cf.* 676,26–27); 562,24 (Βόστρης); *cf.* 564,28 (διὰ πατρικῆς φωνῆς)
Ἀντωνῖνος ἐπ. (*Ephesenus*) [PCBE 3, Antôninos 1]: 940,10. 24. 26
Ἀντώνιος (*I. patr. CPolitanus, saec. IX*) [PmbZ 550]: 854,21 *app. crit.*
‹Ἀπολινάριος› [*1*] πατρ. (*Alexandrinus*) [PLRE III, Apollinarius 2]: 94,22 (παρόντων τῶν … πατρ., *sc. in conc. CP II*)
Ἀπολινάριος [*2*] (*ep. Laodicenus*) [LThK³ 1,826 *sqq.*]: 238,22; 260,7; 670,6 (*cf.* 7 τούτου); 694, 9; 862,3–4; 874,1; *cf.* 854,21 *app. crit.*
Ἀπόλλων: 959,13

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Ἄρειος (*presb.; lat.* Arr-) [LThK³ 1,981 *sqq.*]: 54,2; 76,3. 10; 88,13 (*deest in lat.*); 92,16; 238, 18; 258,26; 398,15; 598,3; 626,22; 628,8. 31; 638,15; 650,4. 10. 11. 20; 658,1. 28. 32; 660, 9; 666,21; 670,6; 694,8; 730,19; 732,26; 734,4. 17; 736,5. 13. 14. 28; 824,7; 862,3; 872,32; 894,8. — νέος Ἄ. (*sc.* Ἀναστάσιος [*2*]): 854,19; 968,22
— Ἀρειανοί: 86,2; 92,22–23; 110,1; 256,8; 396,5; 562,16–17; 626,1. 5; 628,18. 29; 774,1. — Ἀρειομανῖται: 396,6; 628,6; 660,4. — *cf.* Ἡμιάρειοι
— Ἀρειανός: 674,16 (τῆς Ἀ. κακοδαιμονίας [*cf.* 16–17 τῆς αὐτῆς δεισιδαιμονίας]). — Ἀρειανικός: 84,12 (τῆς Ἀ. αἱρέσεως)
Ἀρετή: 314,4 (*in mir. Anast.; cf.* 2 γυνή τις κτλ.; *lat.* A., id est uirtus)
Ἀρκάδιος βασιλεύς [PLRE I, Arcadius 5]: 708,19–20; 940,23–24
Ἄρτεμις: 890,18 (*lat.* Dianae); 959,14
Ἀστάρτη (*VT*): 366,16; 438,21; 959,13
Ἀστέριος [*1*] ἐπ. Ἀμασείας (ὁ πατήρ/διδάσκαλος; *cf. sub IB1*) [LThK³ 1,1101]: 302,19–20; 304,1; 308,6. 10. 23. 28; 310,1. 22–23 (ὡς ἀστὴρ φαεινός); 722,3–4; 724,1 (*cf. ibid.* αὐτοῦ, 3 αὐτός); 726,23 (*cf.* 24 αὐτὸν … αὐτοῦ); 969,12
Ἀστέριος [*2*] (*ep. Petrensis*) [DHGE 4,1166 *sq.*]: 88,22 (*in Rufin. hist.*)
Ἀστ(ο)ύριος (*consul a. 449*) [PLRE II, Astyrius]: 98,18 (*lat.* -tur-)
Αὔγαρος (*V., rex Edessenus*) [LThK³ 1,48 *sq.*]: 582,15 (*lat.* Abg-)
Αὐγούστα: *uide* Κωνσταντία; Μαρία [*4*]
Augustinus (*ep. Hipponensis; cf. sub IB2*) [PLRE II, Augustinus 2]: *135,7–8* (A. …pater et … doctor)
Ἀφροδίτη: 890,17 (*lat.* Veneris); 959,14
Ἀχαάβ (*VT*): 628,3; 646,4; 792,5
Ἀχισαμάχ (*VT*): 656,7 (*lat.* -mech)
Ἀχιτόφελ (*VT*): 646,3

Βάαλ (*VT*): 366,17; 438,22; 959,13
Βαρλαὰμ ὁ μάρτυς [LThK³ 2,7 *sq.*]: 412,12. 17. 21 (*cf.* 14–15 τὴν τοῦ στρατιώτου … εἰκόνα, 16 τὸν στεφανίτην, 20 τὸν παλαιστήν)
Βασίλειος [*1*] ὁ μέγας (ὁ πατήρ) / Basilius (*Caesariensis; cf. sub IB1*) [LThK³ 2,67 *sqq.*]: 58, 17. 20 (αὐτός); 68,5; 72,15. 20–21; 74,20. 22; 76,1 (αὐτοῦ). 22. 23; 106,22; 108,1. 10 (*cf.* 15–16 ἡ πατρικὴ ἔννοια). 23. 26; 110,3; *139,1*; *141,1* (eiusdem); 230,14; 266,22; 398,5. 15; 400,12. 16. 22; 402,1; 412,12; 432,20; 462,3; 474,9 (Β. τοῦ σοφοῦ); 544,4; 626,3–4 (Β. … τὸν αὐτοῦ, *sc. Greg. Nyss.*, … ἀδελφόν [*cf.* 678,7–8]); 628,2. 7; 658,6; 674,16 (*cf.* 21 ὁ δὲ κτλ.; 25); 678,6–7; *683,25 app. crit.*; 686,1 (Β. … ὁ Καισαρέων πρόεδρος); 688, 18; 708,32; 714,15. 21; 716,4; 720,18; 722,28; 744,18; 748,5 (*cf.* 9); 786,29 (*in imagine*); 916,27; 920,8. 26; 938,10. 27 (αὐτοῦ … ἑαυτόν)
Βασίλειος [*2*] (Πισιδίας) ὁ κακέμφατος τρικάκαβος [PmbZ 866]: 52,16; 854,17; 968,20
Βεελζεβούλ (*NT; lat.* -bub): 418,19; 934,13
Βεελφεγώρ (*VT*): 436,21
Βελίαρ (*2 Cor. 6,15*): 460,5 (*lat.* Belial); 959,25
Βενέδικτος (Β′) πάπας [PmbZ 996]: 92,10 (*cf.* 11 αὐτοῦ)
Βεσελεήλ (*VT*): 654,32; 656,2. 10
Βήλ (*VT*): 438,7
Βιταλιανός (*magister militum*) [PLRE II, Vitalianus 2]: 104,25

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Βονιφάτιος [*1*] πρεσβ. [PCBE 2, Bonifatius 4]: 100,5–7
Βονιφάτιος [*2*] κονσιλιάριος (*Benedicti II. papae*) [PmbZ 1025]: 92,11
Βριάρεως (*Gigas*): 756,6

Γαβριὴλ ὁ (ἀρχ)ἄγγελος: 426,24 (*nomen inscriptum in cruce Procopii; cf.* 23. 25. 28–29); 678, 23–25 (ἐν εἰκόνι εὐαγγελιζόμενον κτλ. [*Lc. 1,26 sqq.*]; *cf.* 28; 738,17–18)
Γεννάδιος [*1*] (Α′) ἀρχιεπ. Κ.πόλεως (*cf. sub IB1*) [LThK³ 4,463]: 942,18–19 (καὶ τῆς σὺν αὐτῷ συνόδου)
Γεννάδιος [*2*] πρεσβ. καὶ ἀρχιμανδρίτης (*Palaestinae*): 80,3 (πρὸς Γ. *epist. Cyrilli*)
Γερμανὸς (Α′) πατρ. Κ.πόλεως [PmbZ 2298]: 430,4–5; 450,6. 11; 782,2. 3. 17 (*cf.* 18 ὡς Σαμουήλ); 784,13–14 (*cf.* 10 τούτων … ἀνδρῶν); 856,6; *cf. 165,4–5 app. font. — in tit. epistularum eius* (*cf. sub IB1*): 442,6–7 (*ad Iohannem ep. Synadorum*); 450,15 (*ad Constantinum ep. Nacoliae*); 452,23 (*ad Thomam ep. Claudiupoleos*)
Γεώργιος (*mon. Cyprius*) [PmbZ 2157]: 782,2. 3. 22; 784,14–15 (*cf.* 10 τούτων … ἀνδρῶν); 856,6
Γιεζί (*VT*): 936,21. 26. 28; 938,3 (*bis*)
Gratianus imp. [PLRE I, Gratianus 2]: *151,1*
Gregorius [*1*] (I.) papa (*cf. sub IB2*) [PCBE 2, Gregorius 9]: *127,6–7* (apostolicae sedis praesul; *cf. gr.*); *371,21 app. crit.*; *683,25 app. crit.* (sanctus G.)
Γρηγόριος [*2*] πάπας Ῥώμης / Gregorius (II.) ‹papa› [PmbZ 2522]: *127,18–19* (G. atque … Gregorius [*3*] … pontifices; *cf. gr.*); 430,4 (*in tit. epistulae ad Germanum I. patr. CP; cf.* 442,3–4 *nec non sub IB1*)
Gregorius [*3*] (III.) ‹papa› [PmbZ 2523]: *127,19* (*cf. gr. et* Γρηγόριος [*2*])
Γρηγόριος [*4*] ὁ θεολόγος (*uel* τῆς θεολογίας ἐπώνυμος; *cf. sub IB1*) [LThK³ 4,1004 *sqq.*]: 242,24–25; 300,4; 302,1–2; 308,9 (*cf. 309,7 app. crit.* [G. Nanzianzenus]). 29; 454,4; 468,2 (Γ. ὁ σοφός); 652,31; 656,8–9 (ὁ πολὺς ἐν θεολογίᾳ Γ.); 660,6–7; 678,9–10; 686, 6–7; 708,32; 712,10. 14 (*cf.* 15 τοῦ πατρός). 23–24 (*cf.* 714,5 αὐτός); 728,6; 736,17–18; 764,29; 766,24; 788,29; 864,17. 22
Γρηγόριος [*5*] ὁ Νύσσης (ὁ πατήρ) / Gregorius Nisenus ep. (*cf. sub IB1*) [LThK³ 4,1007 *sq.*]: *137,1. 5* (eius); 294,8. 20; 296,1. 5 (τοιούτῳ διδασκάλῳ). 8. 9–10 (Γ. ὁ γρηγορῶν εἰς τὰ θεῖα νοήματα); 300,2; 466,2; 626,2–3 (Γ. ὁ τῆς ἐκκλησίας Νυσσαέων πρόεδρος [*cf.* 678, 8; 708,33]). 4; 628,6. 20–21. 25–26; 678,7–9 (Γ. ὁ αὐτοῦ, *sc. Basilii*, … ἀδελφός [*cf.* 626, 3–4], κτλ.); 708,32–34; 744,19

Δαβίδ / Dauid (*VT*): 428,18; 444,14; 468,19; 646,3 (τοῦ ἰδίου, *sc. Absalom*, πατρός); 686,17; 864,3; 868,4 (*cf.* δαυϊτικῶς, *sc. regnare*); 950,6. 7–8 (τὸν τοῦ Ἰεσσαὶ ἄνδρα). 9 (*cf.* 10)
— Δ. (ὁ ὑμνογράφος/ψαλμῳδός/ἱεροψάλτης *uel sim.*) *memoratur iuxta uerba ex libro Psalmorum allata* (*cf. sub IA1 et 2*): *135,1* (*cf. 2* idem ipse); 246,6; 264,27; 292,14; 314, 6; 434,1; 472,29; 486,24; 612,31; 632,13. 15; 684,31; 716,9; 746,19; 776,8; 780,4; 788,2; 886,4–5; 888,30; 898,5–6; 938,22; 946,5 (Δ., ὁ ἐν βασιλεῦσι προφήτης καὶ ἐν προφήταις βασιλεύς). 14; 948,20–21. — *subauditur in locut. quibusdam*: *171,20* (cum propheta inquientes; *cf.* 186,2; 372,21 προφητικῶς εἰπεῖν); 188,16 (ψαλμικῶς μελῳδῆσαι; *cf.* 246,22–23; 472,28; 622,16); 432,1 (τῆς προφητικῆς … κατάρας; *cf.* 584,7 λόγος; 872, 23; 898,8 φωνή); 472,1 (τὸ ψαλμικὸν … ῥητόν; *cf.* 482,21–22 φωνήν). 25–26 (ἐν τῇ ἱερᾷ τῶν ψαλμῶν … βίβλῳ)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Δαγών (*VT*): 438,7
Δαμιανός: *uide* Κοσμᾶς [*2*] καὶ Δ.
Δανιήλ (*VT*): 368,18; 786,22 (*in imagine*); *cf.* 858,24 (ἡ προφητεία … λέγουσα· κτλ.)
Dauid: *uide* Δαβίδ
Δημήτηρ: 890,17 (*lat.* Cereris)
Δημοσθένης (*rhetor*): 304,2 (*bis*)
Δημόφιλος (*ep. CPolitanus*) [LThK³ 3,88]: 238,19
Δίδυμος (*Caecus*) [LThK³ 3,212 *sq.*]: 94,22; 240,6; 262,11; 640,27; 824,18; 862,6
Διόδωρος (*metr. Tarsensis*) [LThK³ 3,238; DHGE 14,496 *sqq.*]: 238,27; 640,28–29; 666,32
Διοκλητιανὸς βασιλεύς [PLRE I, Diocletianus 2]: 426,10 (*cf.* 20); *cf.* 304,14 (τυράννου [= 724,6])
Διονύσιος [*1*] ὁ μέγας (*sc. Ps.-Dion. Areopagita; cf. sub IB1*) [LThK³ 3,242 *sq.*]: 236,20–21; 610,16–17; 660,29; 900,17
Διονύσιος [*2*] πρεσβ. τῆς ἐκκλησίας Ἀσκάλωνος: 588,2 (*in prat. spir. 180*)
Διόνυσος: 890,18; 959,14
Διόσκορος (*I. patr. Alexandrinus*) [LThK³ 3,249 *sq.*]: 54,2; 98,13. 20; 102,13; 226,23; 240,2; 260,30 (*cf.* 32); 640,11. 21; 650,4. 10. 15. 20. 26. 29. 30; 658,1–2. 28; 660,9; 666,21; 668, 1. 6; 670,7; 824,16; 862,4; 874,1. — *νέος* Δ. (*sc.* Νικήτας *patr. CP; cf. sub uoce*): 854,19–20; 968,22–23
Δοκηταί (*haer.*): 854,21 *app. crit.* (τοῖς … δ.). — *cf.* Φαντασιασταί
‹Δομνῖνος› πατρ. (*Antiochenus*): 94,22 (παρόντων τῶν … πατρ., *sc. in conc. CP II*)

Ἐγκρατῖται (*haer.*): 72,22; 86,2
Ἔζιδος (Β′) σύμβουλος τῶν Σαρακηνῶν [PmbZ 8599]: 592,9. 13; 594,19 (ὁ πρωτοσύμβουλος Ἔ. [*cf.* 592,16 *et 593,14 app. crit.*]). 21 (τούτου). 22 (τοῦ ἰδίου, *sc. Vlidi II.*, πατρός); 596,2. — *appellatur* τύραννος: 592,16. 19; 594,8
Helena (*mater Constantini I. imp.*) [PLRE I, Helena 3]: *121,14–15.* — *νέα* Ἑλένη: *uide supra* Εἰρήνη [*A1a*]
Ἐλιάβ (*VT*): 656,7 (*lat.* Oliab)
Ἐλισσαιέ (*VT*): 936,22. 25. 26; 938,3 (*lat.* Heliseus). 4. — *forma declinabilis* Ἐλισσαῖος (*apud Leont. Neap.*): 364,2. 7
Ἐλύμας ὁ μάγος (*NT*): 882,22
Ἐμμανουήλ (*nomen Christi*): 426,23 (*inscriptum in cruce Procopii*); 538,14; 654,10; 662,22; 758,13
Ἐνθουσιασταί (*haer.*): 78,7–8 (Μεσσαλιανῶν ἤγουν Ἐ.; *cf. 79,7 app. crit.*)
Ἐπιφάνιος (ὁ πατήρ) / Epiphanius ep. Constantiae Cypri (*cf. sub IB1*) [LThK³ 3,723 *sqq.*]: *151,4*; 706,11 (Ἐ. ὁ Κύπρου; *cf.* 17 ὃς κτλ.); 708,10–11 (*bis*). 19. 24–25 (Ἐ. τοῦ τῆς Κυπρίων προέδρου). 30–31; 710,10–11. 16. 21. 23. 31. 32–712,2 (*de templo Epiphanii et imagine eius ibi posita*). 4
Ἑρμῆς: 959,14
Ἑρμογένης ‹μητρ.› Καισαρείας (*sc. Cappadociae*): 76,6–7 (*in Bas. epist. 263*)
‹Εὔα›: *uide sub* Ἀδάμ
Εὐάγριος [*1*] (*Ponticus*) [LThK³ 3,1027 *sq.*; DHGE 16,107 *sqq.*]: 94,21–22; 240,6; 262,11; 640,27; 824,18; 862,6
Εὐάγριος [*2*] (*Scholasticus; cf. sub IB1*) [PLRE III, Evagrius]: 580,23

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Εὐδόξιος (*patr. Antiochenus, ep. CPolitanus*) [LThK³ 3,978 *sq.*]: 238,19; 626,22; 628,8. 31
Εὐζώϊος (*ep.*): 74,11–12 (*in Bas. epist. 188; lat.* Hizoin)
Εὐνόμιος (*metr. Cyzicenus*) [PCBE 3, Eunomios 1]: 238,19; 626,22; 628,8. 31; 694,8; 872,32
Εὐσέβιος [*1*] ἐπ. (*sc. metr. Ancyranus, in conc. Chalc.*) [DHGE 15,1434]: 86,25–26
Εὐσέβιος [*2*] ὁ Παμφίλου, ἐπ. Καισαρείας (*sc. Palaest.; cf. sub 1B1*) [LThK³ 3,1007 *sqq.*]: 476, 26–27 (*cf.* 676,26–27); 478,7. 10; 560,5 (*cf.* 6 αὐτοῦ). 8. 10. 21 (οὗτος); 562,18 (*cf.* 20 αὐτοῦ). 24 (*cf.* 564,16–17. 26); 564,3 (πολυΐστωρ ὁ ἀνήρ [*item* 9]; *cf.* 6. 12. 15). 7. 27; 658,31; 730,19–21 (τὸν ὑπερασπιστὴν Ἀρείου καὶ συνασπιστὴν Εὐσεβίου Νικομηδείας κτλ.). 23 (*cf.* 24 αὐτοῦ); 732,25 (*cf.* 27 αὐτοῦ, *item* 734,2. 8. 9). 28 (τοῦτον); 734, 12 (φησί); 736,3 (*cf.* 4 αὐτοῦ, *item* 12. 22). 22; 742,32
Εὐσέβιος [*3*] ‹μητρ.› Νικομηδείας, ‹ἐπ.› Κ.πόλεως [LThK³ 3,1011]: 76,9; 730,19
Εὐσέβιος [*4*] ἐπ. (*Valentinianopolitanus*) [PCBE 3, Eusébios 7]: 940,5–6 (*cf.* 7 αὐτὸν … ὡς συκοφάντην)
Εὐσέβιος [*5*] (*ep. Vercellensis*) [PCBE 2, Eusebius 1]: 88,10. 23
Εὐστάθιος [*1*] (*patr. Antiochenus*) [LThK³ 3,1014 *sq.*; DHGE 16,13 *sqq.*]: 674,15. 18–20 (ὁ … ἑρμηνεύων … φησί [*cf. sub 1B1*])
Εὐστάθιος [*2*] ἐπ. (*sc. metr. Berytensis, in conc. Chalc.*) [LThK³ 3,1015]: 86,25–26
Εὐστάθιος [*3*] ‹ἐπ.› Σεβαστείας [LThK³ 3,1015 *sq.*]: 76,2–3 (ὁ ἐκ τῆς Σ. κτλ.). 8. 23; 230,13 (ὁ Σ. ἔξαρχος)
Εὐστόχιος πατρ. (*Hierosolymitanus*) [LThK³ 3,1017]: 94,28 (*cf.* 22); 96,4 (ἀρχιεπ.)
Εὐτυχής (*archimandrita*) [LThK³ 3,1023 *sq.*]: 54,2; 98,16. 21 (*deest in lat.*); 102,6. 13; 104,33; 240,1; 260,28 (*cf.* 32); 262,10; 640,11. 21; 650,4. 10. 15. 20. 26. 29. 30. 32; 658,2. 28; 660, 9; 666,21; 668,1. 6; 670,7; 774,3; 824,16; 862,4; 874,1; *cf.* 854,21 *app. crit.* — Εὐτυχιανισταί: 668,14
‹Εὐτύχιος› πατρ. (*CPolitanus*) [LThK³ 3,1024 *sq.*]: 94,22 (παρόντων τῶν … πατρ., *sc. in conc. CP II*)
Εὐφημία ἡ μάρτυς (*in pictura*) [LThK³ 3,991 *sq.*]: 304,1. 13–14 (= 724,5–6); 308,22. 26; 724,3; 969,12. — *appellatur* (ἱερὰ) παρθένος: 304,13. 16. 24–25; 306,4. 8. 19. 24 (= 724,5. 8. 16–17. 22. 25; 726,7. 12)
Εὐφράνωρ (*artifex*): 304,8 (*in hom. Asterii*)
Εὐφρατίων ἐπ. (*Balanensis*): 560,10 (πρὸς Εὐ. *epist. Eusebii Caes., item* 736,5 [-σί- *codd.; cf. lat.*])
Εὐχῆται (*haer.*): 78,1–2 (Μεσσαλιανῶν ἤγουν Εὐ.)
Εὐψύχιος πρεσβ. Καισαρείας: 736,29 (πρὸς Εὐ. *epist. Attici CP, item* 738,1)

Ζακχαῖος (*NT*): 786,13 (*in imagine*)
Ζαχαρίας [*1*] ὁ προφήτης / Zacharias (*VT*): *159,6. — memoratur iuxta uerba ex libro Zach. allata* (*cf. sub 1A1*): 244,28 (*cf. Zach. 3,8 et 6,12*); 468,18–19; 780,9 (διὰ τοῦ π.; *cf.* 10 ἡ προφητεία *nec non* 616,12 διὰ τῶν προφητῶν)
Za(c)charias [*2*] ‹papa› [PmbZ 8614]: *127,23* (*cf. 24* praedecessores nostri, *sc. Hadriani I.*, … pontifices)
Ζαχαρίας [*3*] ὑπατικός (*Palaestinae*) [PLRE II, Zacharias 2 (= 3?)]: 104,11–12. 27
Ζεύς: 460,20 (*lat.* Iouis); 959,13
Ζωόρας (*mon. Amidensis*): 640,29 (*iuxta alios haer.*)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Ἠλίας [*1*] / Helias (*VT*): *159,6*; 628,3; 730,11; 786,26 (*in imagine*)
Ἠλίας [*2*] (Α′) πατρ. (*Hierosolymitanus*) [LThK³ 3,592 *sq.*; DHGE 15,189 *sq.*]: 100,12. 16 (= 568,9. 13). 24 (ἀρχιεπ., *item* 102,22; 104,11); 102,26. 28
Ἡλιόδωρος σελεντιάριος [PLRE II, Heliodorus 3]: 330,14 (*Nili Ancyr. epistula* πρὸς Ἡ. σ. [*lat.* sil-])
Ἡμιάρειοι (*haer.; lat.* Semiarriani): 238,20; 260,3; 628,9. — *cf.* Ἄρειος
Ἡρώδης (*NT*): 384,3
Ἡσαΐας / Esaias (*VT*): *159,6*; 470,9
— Ἡ. (ὁ προφήτης) *memoratur iuxta uerba ex libro Isaiae allata* (*cf. sub 1A1 et 2*): *133, 16*; 458,21. 31; 460,7; 468,21–22. 25; 470,2. 7 (*cf.* 9); 472,5; 484,13; 628,24; 634,10; 666, 28; 700,15; 720,7–8; 746,21; 770,22–23; 780,13; 860,10; 870,18–19 (*cf. Is. 52,7*); 878,4; 938,10 (*in tit. commentarii in Is.*); 952,20. — *subauditur in locut. quibusdam*: 38,9 (τὴν προφητικὴν … φωνήν; *cf.* 282,31 λόγος; 284,2–3 διαταγῇ; 924,1 ἀρά); 790,8 (ἡ προφητεία; *cf.* 9; 890,25); 932,15 (προφητικῶς τοῦ θεοῦ βοῶντος; *cf.* 950,9)
Ἠσαῦ / Esau (*VT*): *129,26*; 356,9; 866,1

Θαλάσσιος ἐπ. (*sc. metr. Caesareae Cappad., in conc. Chalc.*): 86,25–26
<Θαμμούζ>: *uide* Ἄδωνις
Θέκλα (ἁγία) [LThK³ 9,1389 *sqq.*]: 588,13 (*respic. eius sacrum Seleuciae*)
Θεόγνιος <ἐπ.> Νικαίας [LThK³ 9,1429 (Theognis)]: 730,19–20
Θεοδόσιος [*1*] (Α′) βασιλεύς [PLRE I, Theodosius 4]: 638,19 (τοῦ μεγάλου); 708,19. 25
Θεοδόσιος [*2*] (Β′) βασιλεύς [PLRE II, Theodosius 6]: 640,3 (τοῦ νέου)
Θεοδόσιος [*3*] ὁ ψευδώνυμος ἐπ. Ἐφέσου [PmbZ 7845]: 52,15; 854,16; 968,19
Θεοδόσιος [*4*] ἐπ. Καισαρείας τῆς Βιθυνίας [PmbZ 7795]: 340,12–13 (*cf.* 342,2–3)
Θεοδόσιος [*5*] ὁ εἰς τὸν Σκόπελον [*cf.* RE IV A 2,1708,43 *sqq.*]: 586,17–18 (τὸ ὁμοιωσίδιν τοῦ ἀββᾶ Θ. κτλ.; *cf.* 19 τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου)
Θεοδόσιος [*6*] μον. (ἅγιος) [LThK³ 9,1422 *sq.*]: 104,30–31 (*cf.* 33 οἱ τρεῖς)
Θεόδοτος [*1*] (*I. patr. CPolitanus, saec. IX*) [PmbZ 7954]: 854,21 *app. crit.* (Θεοδώρῳ *uar. lect.*)
Θεόδοτος [*2*] <μητρ.> Ἀγκύρας (*cf. sub 1B1*) [LThK³ 9,1424 *sq.*]: 728,13. 22. 29; 730,1. 5–6. 8 (αὐτοῦ; *postea enumerantur eius opera quae genuina putantur*). 15 (τοῦ Ἀγκυρανοῦ)
Θεοδώρα [PmbZ 7286]: 30,1 *app. crit.* (τῶν … βασιλέων Μιχαὴλ [*sc. III.*] καὶ Θ.)
Θεοδώριτος ἐπ. Κύρου (*cf. sub 1B1; lat.* -ret-) [LThK³ 9,1401 *sqq.*]: 262,13; 404,1
Θεόδωρος [*1*] (Α′) πατρ. Ἀντιοχείας [PmbZ 7573]: 254,9–10 (*cf.* 11 αὐτῶν); 608,4–5 (*inter* τοὺς πατρ. τῆς ἕω κτλ. [*cf.* 1 οἱ … ἐκκλησιῶν πρόεδροι])
Θεόδωρος [*2*] (Α′) πατρ. Ἱεροσολύμων [PmbZ 7575]: 254,6–7 (*cf.* 8 αὐτός). 14 (*in tit. epist. synodicae; cf.* 282,30); 608,4–5 (*inter* τοὺς πατρ. τῆς ἕω κτλ. [*cf.* 1 οἱ … ἐκκλησιῶν πρόεδροι])
Θεόδωρος [*3*] <ἐπ.> Μοψουεστίας [LThK³ 9,1414 *sq.*]: 94,21; 238,27; 262,10; 640,28; 668,1
Θεόδωρος [*4*] <μητρ.> Συρακουσῶν τῆς Σικελίας ὁ ἐπιλεγομένος Κρίθινος (*saec. IX*) [PmbZ 7675]: 854,21 *app. crit.*
Θεόδωρος [*5*] <ἐπ.> τῆς Φαράν [LThK³ 9,1417]: 262,19–20; 642,23
Θεόδωρος [*6*] ὁ Αἰλιώτης, ἀββᾶς (*in prat. spir. 45*): 380,12 (*sed* 584,16 τινες τῶν γερόντων); 382,2 (= 586,1)
Θεόδωρος [*7*] ἀρχιμανδρίτης Σικέων (ἅγιος) [LThK³ 9,1419]: 428,7

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Θεόδωρος [*8*] Ἀναγνώστης (*cf. sub 1B1*) [PLRE III, Theodorus 2]: 98,12; 566,1. — *cf.* Σωκράτης
Θεόδωρος [*9*] (ἅγιος) [PLRE I, Theodorus 2]: 588,12–13 (*respic. eius sacrum Euchaitae*)
‹Θεόδωρος› [*10*] στρατηγὸς τῆς Σικελῶν ἐπαρχίας / stratigo Siciliae [PmbZ 7578]: *7,4–5*; 172,15–16
Θεοπασχῖται (*haer.*): 534,5 (Φαντασιαστὰς εἴτουν Θ.); 660,7; 736,18–19. 23 (*cf. lat.*)
Θεοτέκνα: 404,15 (γυνή τις ἐν Ῥωσοπόλει κτλ.; *cf.* 12, *insuper* 21; 406,5. 9. 11. 15. 16. 18. 24)
Θεοτόκος: *uide* Μαρία [*1*]
Θωμᾶς [*1*] (*NT*): 708,8–9 (τὸ κατὰ Θ. … εὐαγγέλιον); 762,20. 31
Θωμᾶς [*2*] (Β′) ‹πατρ. Κ.πόλεως› [PmbZ 8407]: 106,11–12 (οἱ … ἀρχιερεῖς)
Θωμᾶς [*3*] ‹μητρ.› Κλαυδιουπόλεως [PmbZ 8431]: 452,23–24

Ἰακώβ / Iacob (*VT*): *129,26*; *131,10*; 180,11 (*cf.* 12); 288,23–26; 354,7; 356,3. 8; 364,11; 368, 18; 464,9; 864,16. 22; 866,1. 4
Ἰάκωβος ὁ ἀδελφόθεος (*NT*): 864,12; *cf.* 250,17–18 (τὸν θρόνον … τοῦ ἁ. Ἰ., *sc. obtinuit* Ἠλίας [*A3b*]). — *memoratur iuxta uerba ex epist. Iacobi allata* (*cf. sub 1A1*): 722,21; 734,4–5
Ἴβας ἐπ. Ἐδέσσης [LThK³ 5,381]: 262,12; 642,1; 710,25–26. 27–29 (*quater*)
Ἰεζεκιήλ (*VT; lat.* Hiezechihel): 350,2. 6; 366,6; 438,3. — *memoratur iuxta uerba ex libro Ezech. allata* (*cf. sub 1A1*): 286,14 (Ἰ. προφήτου); 636,4 (διὰ τοῦ προφήτου, *item* 934, 4–5); *cf.* 606,22 (προφητικῶς φάναι)
Ἱερεμίας ὁ προφήτης (*VT; iuxta uerba ex libro Ier. [uel Thren.] allata, cf. sub 1A1*): 458,30 (κατὰ τὴν τοῦ π. φωνήν; *cf.* 782,10. 27); 532,29; 604,22; 652,5 (διὰ τοῦ π., *item* 822,3); 732,18 (ἡ προφητικὴ φωνὴ κτλ.); *cf.* 470,3 (τὸ προφητικὸν ῥῆμα)
Ἱεροβοάμ (*VT*): 936,17. 19
Hieronimus presb. Hierosolymitanus (*cf. sub 1B1*) [PmbZ 2577]: *161,1*
Ἰεσσαί (*VT*): 950,7–8 (Δαβὶδ τὸν τοῦ Ἰ. ἄνδρα; *lat.* Iesse)
‹Ἰζοΐς›: *uide* Εὐζώϊος
Ἰησοῦς [*1*]: *uide* Χριστός
Ἰησοῦς [*2*] ὁ τοῦ Ναυῆ (*VT*): 364,13
Innocentius (I.) papa [PCBE 2, Innocentius 7]: *65,2 app. crit.*
Ἰοθόρ (*sc. Iethro, VT*): 368,18 (*deest in lat.*)
Ἰουβενάλιος πατρ. Ἱεροσολύμων (*lat.* Iuuenalis) [LThK³ 5,1116]: 86,27; 228,22–23; 230,7–8. 11. 15. — ὁ τῆς Αἰλιέων: 80,12–13 (*lat.* Heliensium eg.)
Ἰούδας ὁ προδότης (*NT*): 934,14–15
Ἰουδήθ (*VT*): 440,16–17 (Ἰ. γυναικὸς Ἰσραηλίτιδος; *lat.* Iudith)
Ἰουλιανὸς [*1*] ὁ παραβάτης / Iulianus transgressor (*imp.*) [PLRE I, Iulianus 29]: *139,1*; 402,1
Ἰουλιανὸς [*2*] ‹ἐπ.› Ἁλικαρνασέως [PCBE 3, Ioulianos 9]: 240,3
Iuno: *305,9* (*uide app. crit.*)
Ἰουστινιανὸς [*1*] (Α′) βασιλεύς (*cf. sub 1B1*) [PLRE II, Iustinianus 7]: 94,23 (*cf.* 30); 246,14 (σοφός τις ἄναξ κτλ.); 640,26
Ἰουστινιανὸς [*2*] (Β′) βασιλεύς [PmbZ 3556]: 346,23. 25; 620,12
Ἰουστῖνος (Β′) βασιλεύς [PLRE III, Iustinus 5]: 536,9 (Ἰ. τὸν νέον; *cf. app. crit.*); 969,14; *cf. e. g.* 536,12–13 (τῆς ὑμετέρας … βασιλείας; *cf.* 538,17; 540,4). 16 (τὸ … κράτος; *item* 538,5. 19). 20 (αὐτοκράτορες; *item* 538,10)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Ἰσαάκ (*VT; respic. historia [depicta] sacrificii*): 294,14. 16 (τοῦ παιδός); 298,3. 6. 9 (τὸ παιδάριον; *cf.* 19–20). 11. 14 (*cf.* 15). 21; 466,3
Ἰσίδωρος ὁ Πηλουσιώτης (*cf. sub IB1*) [LThK³ 5,618]: 64,6
Ἰωάννης [*1*] ὁ βαπτιστής (*NT; in imaginibus*): 176,10 (γραφαῖς ἀμνὸς δακτύλῳ τοῦ Προδρόμου [= 240,15; 344,7; 620,17]); 378,3–4; 786,27–28
Ἰωάννης [*2*] ὁ ἀπόστολος/εὐαγγελιστής (*NT, act. Ioh.*): 548,13. 22–23; 552,11. 19; 554,13. 24–25 (τὴν εἰκόνα τοῦ ἀ.). 26–27 (Ἰ. ὁ θεολόγος); 558,16 (*cf.* 14); 588,12 (*respic. eius sacrum Ephesi*); 730,11–12 (*in tit. operis Theodoti Ancyr.*). — *memoratur iuxta uerba ex euang. Ioh., epist. Ioh., libro Apoc. allata* (*cf. sub IA1*): 384,7–8; 458,17–18; 558,14; 598,5; 610,6–7; 698,12 (ὁ θεῖος ἀ., *sc. Paulus [perperam]? cf. etiam* 708,1. 4); 706,25; 886,26–27
Iohannes [*3*] (VIII.) papa [PmbZ 23470]: *1,2* (domino … Anastasius)
Ἰωάννης [*4*] ὁ Χρυσόστομος / Iohannes archiep. Constantinopolitanus (*haud raro ei auctori tribuuntur opera quae reuera sunt Seueriani Gabal.; cf. sub IB1*) [LThK³ 5,889 *sqq.*]: 58,21; 66,6–7; *143,1* (*cf. gr.* ἐπ. Κ.πόλεως); *145,1* (eiusdem patris); 290,5. 20; 292,1 (ὁ πατήρ). 6. 8; 308,10; 394,1; 432,21–22; 678,11 (αὐτοῦ, *item* 12); 704,11 (*cf.* 17 ἄμφω … πατέρες, *sc. Cyr. et Ioh. Chrys.*); 714,15–16. 18; 716,5; 744,21; 748,7 (*cf.* 9); 940,4. 22; 969,11. — *circumscribitur cognomen*: 292,15 (ὁ χρυσοῦ τιμαλφέστερον ἔχων τὸ στόμα); 678,10–11; 700,33 (Ἰ. … ὁ ὑπὲρ χρυσίον … τίμιον διδασκαλίαν κεκτημένος); 708, 34–35 (Ἰ. … τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ χρυσοῦ στόματος)
Ἰωάννης [*5*] ὁ Νηστευτής, (Δ′) πατρ. Κ.πόλεως (ὁ πατήρ) [LThK³ 5,940]: 414,5–6. 7. 24; 416,5. 28; 418,1
Ἰωάννης [*6*] (Ε′) ‹πατρ. Κ.πόλεως› [PmbZ 2704]: 106,11–12 (οἱ … ἀρχιερεῖς)
Ἰωάννης [*7*] (*VII. patr. CPolitanus, saec. IX*) [PmbZ 3199]: 854,21 *app. crit.*
Ἰωάννης [*8*] ὁ Ἐλεήμων, ἀρχιεπ. Ἀλεξανδρείας [LThK³ 5,878]: 370,7–8 (*cf. lat.*)
Ἰωάννης [*9*] ἐπ. (*sc. I. patr. Antiochenus*) [LThK³ 11,145 *sq.*]: 78,17. 27; 564,1–2 (*eum [?] appellat sanctissimum patrem Antipater Bostr.*)
Ἰωάννης [*10*] (Γ′) ἀρχιεπ. Ἱεροσολύμων (*in uita Sabae*): 102,29–31 (ἐπ.); 104,1. 3. 5. 7. 9. 12. 18–19. 30 (*cf.* 33 οἱ τρεῖς)
Ἰωάννης [*11*] ἐπ. Γαβάλων (*cf. sub IB1*) [DHGE 27,47]: 570,14
Ἰωάννης [*12*] ‹μητρ.› Θεσσαλονίκης (ὁ πατήρ; *cf. sub IB1*) [PmbZ 2858]: 540,22–23; 542,1; 544,18. 21; 969,12–13
Ἰωάννης [*13*] ‹μητρ.› Νικομηδείας [PmbZ 3782 (Konstantinos)]: 854,20–21; 968,23
Ἰωάννης [*14*] μητρ. Συνάδων [PmbZ 2977*]: 442,7; 450,10. 17. 22–23; 452,9–10. 14–15
Ἰωάννης [*15*] πρεσβ. καὶ ἡγ. καὶ ἀναχωρητής [PmbZ 3095]: 946,1–2 (*cf. 4,24* ad Iohannem *eqs.*)
Ἰωάννης [*16*] ὁ ἀναχωρητής, ἀββᾶς: 588,2–3 (*in prat. spir. 180; appellatur* ὁ γέρων 5. 6. 12)
Ἰωάννης [*17*] (*Damascenus; cf. et sub IB1*) [PmbZ 2969]: 782,28–29 (*cf.* 784,1 αὐτός, 10 τούτων … ἀνδρῶν); 856,6. — *appellatur* Μανσούρ: 782,2. 4–7 (*quater*). 28 (ὑβριστικῶς); 784,15
Ἰωάννης [*18*] ὁ Διακρινόμενος (*cf. sub IB1*) [PLRE II, Ioannes 52]: 566,12
Ἰωάννης [*19*]: *uide* Κῦρος [*3*] καὶ Ἰ.
Ἰώβ (*VT; iuxta uerba ex libro Iob allata, cf. sub IA1*): 650,22 (ὁ πολύαθλος Ἰ.); 654,30
Ἰωνάθαν (*VT*): 864,4
Ἰωσαφάτ (*VT*): 792,4

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Ἰωσήφ / Ioseph (*VT*): *131,10*; 354,8. 10; 356,4. 5; 364,7; 440,22; 464,10; 786,18 (Ἰ. τοῦ σώφρονος τὴν εἰκόνα). — *νέος* Ἰ. σιτοδότης (*sc. Tarasius*): 892,25

Καθαροί (*haer.; lat.* C., id est mundi): 68,20; 70,12
Καϊάφας (*NT; lat.* Caiphas): 554,15; 610,12; 754,20 (ἐκεῖνος). 22 (αὐτῷ)
— Καϊαφαϊκός: 754,19 (K. ἡ ἀπόφασις); 952,3–4 (K. τὸ ἐπιτήδευμα). — *respic. synodus Hieriae*: 858,25 (K. συνέδριον); 874,7 (K. βουλευτήριον); *cf.* 484,16–17 (τὸ ἰουδαϊκὸν συνέδριον [*sec.* 610,12–13])
Καλανδίων (*patr. Antiochenus*) [DHGE 11,338 *sq.*]: 566,2 (*cf. p. 972*)
Karolus (*Magnus*) [PmbZ 3628 *cum add.*]: *171,1–2* (K. rex Francorum et Longobardorum ac patricius Romanorum)
Κοσμᾶς [*1*] πατρ. Ἀλεξανδρείας [PmbZ 4094]: 254,9–10 (*cf.* 11 αὐτῶν); 608,4–5 (*inter* τοὺς πατρ. τῆς ἕω κτλ. [*cf.* 1 οἱ … ἐκκλησιῶν πρόεδροι])
Κοσμᾶς [*2*] καὶ Δαμιανός (*martyres*) [LThK³ 6,395 *sq.*]: 386,1 (*cf.* 388,1; 392,1). 9–10 (τὸν … οἶκον, *cf.* 13. 15; 388,17–18; 392,6–7; 394,9–10). 17–18 (*in pictura*). 21; 388,3. 14–15. 20–21 (ἰατρούς); 390,1; 392,5. 8; *cf. 395,8 app. crit.* — *appellantur* οἱ ἅγιοι *tantum*: 386,11. 12. 15. 19; 388,6 (ἐν εἰκονιδίῳ, *item* 390,6 [*cf.* 11]). 12. 16. 19; 390,5. 8; 392,17 (γεγραμμένοι). 20. 22. 23
Κύριλλος [*1*] ἀρχιεπ. Ἀλεξανδρείας (ὁ πατήρ) / Cyrillus (*cf. sub 1B1*) [LThK³ 2,1368 *sqq.*]: 78,14; 80,3; 102,12–13; *147,1. 5* (idem ipse); 262,13–14; 296,19 (ἐπ.); 300,2; 678,13–14; 702,20 (*cf.* 704,17 ἄμφω … πατέρες, *sc. Cyr. et Ioh. Chrys.*); 728,13; 736,29–30 (*cf.* 31 ἄμφω, *sc. Athan. et Cyr.*); 738,22; 742,32
Κύριλλος [*2*] ἀρχιεπ. Ἱεροσολύμων (*cf. sub 1B1*) [LThK³ 2,1370]: 98,9; 534,17; 710,1
Κῦρος [*1*] <πατρ.> Ἀλεξανδρείας [PmbZ 4213]: 240,10–11; 262,19; 642,5. 23; 824,22; 862,6
Κῦρος [*2*] (*metr. Hierapolitanus*): 566,6 (*in Theod. Anagn. hist.*)
Κῦρος [*3*] καὶ Ἰωάννης οἱ μάρτυρες [LThK³ 6,561 *sq.*]: 376,5. 16 (τῶν αὐτῶν ἁγίων); 378,6–7. 13. 20 (τὸ τῶν ἁγίων τέμενος)
Κωνσταντία Αὐγούστα (*coniunx Licinii imp.*) [PLRE I, Constantia 1]: 560,6–7; 730,23; 736,24
Κωνσταντῖνος [*1*] (Α′) βασιλεύς / Constantinus imp. [PLRE I, Constantinus 4]: *59,10 app. crit.*; *121,14* (*cf. 23–24*); *123,20. 21* (regi; *in act. Silu., item 125,14. 16, sed 22* augusto [*ibid. iterum*], *25* imp.); 338,4 (*lat.* C. Magnus imp.); 618,27–28 (K. τοῦ β. τοῦ πρώτου χριστιανῶν βασιλεύσαντος); 638,14. — *νέος* K.: *uide* Κωνσταντῖνος [*A1a*]; Κωνσταντῖνος [*3*]
Κωνσταντῖνος [*2*] (Δ′) βασιλεύς [PmbZ 3702]: 346,19. 22. 23. 25; 620,10–12; 642,21
Κωνσταντῖνος [*3*] (Ε′) βασιλεύς [PmbZ 3703]: *5,10–11* (qui ante nos regnauerunt, *sc. Leo III., Const. V., Leo IV.; cf. 119,19–20*); *127,24–25* (auum … uestrae … tranquillitatis); 450,3–4 (τῶν … βασιλέων, *sc. Leonis III. et filii corregnantis; item* 474,27); 608,24; 630,8 (τοὺς … βασιλεῖς; *cf.* 632,25 τοὺς κρατοῦντας, 27 οἱ κτλ.); 778,2 (*loquitur in synodo Hieriae*). 9–26 (*acclamationes eiusdem synodi, nota* 17 νέῳ Κωνσταντίνῳ; *cf.* 28 *et e. g.* 780,14–15 βασιλέων κράτος); *cf. etiam* 556,22–23 (κατὰ βασιλικὴν ἐπικουρίαν [*susp.*]); 750,27 (τὴν χεῖρα τῶν κρατούντων συκοφαντεῖν); 754,30–31
Κωνσταντῖνος [*4*] (Α′) <πατρ. Κ.πόλεως> [PmbZ 3708]: 106,11–12 (οἱ … ἀρχιερεῖς)
Κωνσταντῖνος [*5*] (Β′) πατρ. Κ.πόλεως [PmbZ 3820]: 52,17; 578,12–13; 854,18–19 (ὡς νέῳ … Νεστορίῳ *anathema, item* 968,21–22); *cf.* 754,29–30

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Κωνσταντῖνος [*6*] ἐπ. Νακωλείας [PmbZ 3779]: 442,9. 11; 448,28; 450,9–11 (*nota* 11–12 ἡ … ἀρχὴ τῆς αἱρέσεως ἐξ αὐτοῦ ἐγένετο [*cf.* 452,19–21]). 15–16; 594,16 (ὁ ψευδεπίσκοπος N.); 854,21; 968,23
Κωνσταντῖνος [*7*] διάκ. καὶ χαρτοφύλαξ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας Κ.πόλεως (*cf. sub IB1*) [PmbZ 3750]: 572,7. 24–25
Κωνσταντῖνος [*8*] (*miles Laodiceae*): 388,1. 2 (*in mir. Cosmae et Dam.*)

Λάβαν (*VT*): 180,12. 18; 364,12
Λάζαρος (*NT*): 660,18; 722,4; 762,16
Λαῦσος [DHGE 30,1127 *sqq.; cf.* PLRE II, Lausus 1–3]: 730,8 (*ad eum tomos sex aduersus Nestorium scripsisse uidetur Theodotus Ancyr.*)
Λεόντιος [*1*] ἐπ. Νεαπόλεως τῆς Κύπρου (ὁ πατήρ; *cf. sub IB1*) [PmbZ 4570]: 348,15–16. 18; 370,4–5. 6–9 (*memorantur quaedam eius opera*). 12–13
Λεόντιος [*2*], τις τῶν μεγάλων ἀνδρῶν: 386,18 (*in pictura iuxta Cosmam et Dam.*)
Λέων [*1*] (Γ′) βασιλεύς [PmbZ 4242]: *5,10–11* (qui ante nos regnauerunt, *sc. Leo III., Const. V., Leo IV.; cf. 119,19–20*); 12,3–4 (*cf.* 5 ἀπὸ βασιλικῆς χειρός); *127,14* (proaui serenitatis uestrae; *cf. 15. 20*); 450,3–4 (τῶν … βασιλέων, *sc. ipsius et filii corregnantis; item* 474,27 [*cf. app. font. ad* 26 *sqq.*])
Λέων [*2*] (Δ′) βασιλεύς [PmbZ 4243]: *5,10–11* (qui ante nos regnauerunt, *sc. Leo III., Const. V., Leo IV.; cf. 119,19–20*); *127,24–25* (genitorem uestrae … tranquillitatis); 608,24–25; 630,8 (τοὺς … βασιλεῖς; *cf.* 632,25 τοὺς κρατοῦντας, 27 οἳ κτλ.); 778,2 (*loquitur in syn. Hieriae*). 9–26 (*acclamationes eiusdem synodi; cf.* 28 *et e. g.* 780,14–15 βασιλέων κράτος); *cf. etiam* 556,22–23 (κατὰ βασιλικὴν ἐπικουρίαν [*susp.*]); 750,27 (τὴν χεῖρα τῶν κρατούντων συκοφαντεῖν); 754,30–31
Λέων [*3*] (Α′) <πάπας> [PCBE 2, Leo 7]: 100,6–7 (ἀρχιεπ. τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Λ.)
Λέων [*4*] πρεσβ., ἀποκρισιάριος τοῦ πατριάρχου (*sc. Tarasii*) [PmbZ 4313]: 172,11. 13–14; 174,18. — *fort. idem est atque* Λέων [*A4b: 1*]
Λιβέριος <πάπας> [PCBE 2, Liberius 1]: 76,19 (τοῦ … ἐπ. Λ.)
Λικίν(ν)ιος (*imp.*) [PLRE I, Licinius 3]: 560,7; 736,24
Λουκᾶς (*euangelista; cf. sub IA1*): 864,10–11 (ἱστορεῖ Λ. ἐν ταῖς Πράξεσιν, ὅτι κτλ.; *cf. etiam* 476,11)
Λουκίνσιος ἐπ. (*Asculanus*) [PCBE 2, Lucensius]: 100,4–7 (*lat.* -cens-)
Λυκομήδης (*strategus Ephesi, in act. Ioh.*): 548,11. 17. 19; 550,1; 554,22. 24; 556,2. 4. 26

Μακάριος <πατρ.> Ἀντιοχείας [PmbZ 4670]: 92,9 (Μ. ὁ αἱρετικός); 642,25; 824,22
Μακεδόνιος (*I. ep. CPolitanus*) [LThK³ 6,1223 *sq.*]: 98,7–8; 238,21; 260,2 (τοῦ πνευματομάχου Μ.); 628,8; 638,20 (Μ. τὸν πνευματομάχον); 824,8; 862,3; 872,32–874,1; 934,7. — Μακεδονιανοί: 230,13
Μαλαχίας ὁ προφήτης (*VT; iuxta uerba ex libro Mal. allata, cf. sub IA1*): 468,12; *cf.* 634,27–28 (τὸ γεγραμμένον ἐν προφήταις, ὅτι κτλ.)
Μανασσῆς (*VT*): 950,11
Μάνης [LThK³ 6,1265 *sqq.*]: 238,14; *cf.* 854,21 *app. crit.* — Μανιχαῖοι: 86,4; 534,5; 556,11; 566,26; 590,15; 708,9. — Μανιχαϊκός: 712,4 (αἱ ἐκδόσεις … Μ. τινες)
Μανσούρ: *uide* Ἰωάννης [*17*]
Μάξιμος [*1*] <ἐπ.> Ἱεροσολύμων [LThK³ 7,11]: 98,8–9

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Μάξιμος [2] ὁ Ὁμολογητής (*respic. eius disputatio cum Theodosio ep. [opus Anastasii apocris.?]; cf. sub IB1*) [PmbZ 4921]: 340,9–10. 12. 16; 342,2 (ὁ ἀββᾶς M.). 8 (ὁ πατήρ). 17. 18–19. 27; 678,15; 788,31
Μάξιμος [3] διάκ. Ἀντιοχείας: 78,14–15 (Μαξίμῳ … ὑπομνηστικόν *Cyrilli*)
Μαρία [1] (*NT*): 554,16 (τῆς ἁγίας αὐτοῦ μητρός); 558,16; 678,25–26 (Γαβριὴλ … πρὸς τὴν παρθένον κτλ.; *cf.* 23–24. 27–28; 738,17–19; 790,8 [*in prophetia Is.*])
(Μαρία) ἡ θεοτόκος, δεσποίνη ἡμῶν, (ἀει)παρθένος *etc.* / (*Christi* dei) genitrix *memoratur cum (praeualente) respectu*:
— *incarnationis (uel partus) Christi*: 56,24 (*cf.* 22); 102,7–8; *139,5–6*; 190,3–4; 238,3–4. 25–26; 256,23–24; 258,1; 260,12 (*respic. doctrina Nestorii* [*cf.* 15 χριστοτόκον], *item* 640,5 ἐκ γυναικός; 648,16; 654,8; 766,7 [*anathema; cf.* 9]). 15–25 (*de nomine quod est* θεοτόκος); 324,9–10; 402,5–6; 422,16–17 (*cf.* 424,1–2); 434,22–23 (*cf.* 24–436,1. 4–5); 446,7–10 (*cf.* 6); 486,12; 542,21; 592,7; 614,7–8 (*cf.* 10); 634,31; 662,26–27; 738,17–19; 758,11–12. 14–15; 768,29–30; 790,8 (*in prophetia Is.*); 822,24–25; 824,9–11. 14; 959, 28–29; *cf.* 880,27 (τὸν ἀμώμητον καὶ παρθενικὸν τοκετόν)
— *cultus imaginum* (*sc. Mariae; passim iuxta memorantur imagines Christi, etiam sanctorum etc.*): 52,6; 56,22; 58,7. 15–16; *123,16*; *129,1*; *133,7*; 178,13–14; 184,27; 188,5–6; 266,17–18; 288,8–9; 340,20; 342,5–6. 10; 356,13–14 (*cf.* 368,12); 432,16–17; 446,6; 448, 14; 454,20; 464,12; 486,11–12; 536,25 (*cf.* 538,2); 544,19–20; 656,17; 662,26–27; 678,24 (*cf.* 28–29); 682,1–2 (*cf.* 17). 25; 690,5; 788,27; 790,9–10 (*cf.* 8); 826,9; 862,17–18; 866, 11; 896,7–8. — *speciatim narratur de picturis Mariae quibusdam*: 378,2–3; 380,19–20 (= 584,23–24; *cf.* 382,6–7 [= 586,5]); 386,17 (*cf.* 21–22); 410,9 (*cf.* 11); 414,25 (*cf.* 26; 416,2 τὸ ὁμοίωμα); 416,26–27 (*cf.* 29; 420,17. 19. 22); 422,15 (*cf.* 18; 424,18–19; 426,1–2); 426,5–6; 476,7–8; 588,6–8 (*cf.* 15–16. 19)
— *uario*: 410,15–16 (τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἁγίας θ. πεντεκαιδεκάτῃ Αὐγούστου); 424,6 (τῇ εὐσπλαγχνίᾳ τῆς θ.); 440,11–12 (τῆς … πάντων τῶν χριστιανῶν δ.); 446,11–12 (πάσης … κτίσεως ὑπερτέραν; *cf.* 484,26–27; 768,27–28); 690,20–22 (ἐγκωμίοις τὴν … θ. … τιμᾶν). — *in locut.* πρεσβεῖαι τῆς ἀχράντου δ. ἡμῶν τῆς ἁγίας θ. *uel sim.* (*cf. e. g.* 448, 19–21; 768,29): 52,1 (*cf.* 56,23); 238,9–10; 244,3; 792,6–7; 856,9–10; 948,2; 954,25; 962,2–3; 966,1–2
Μαρία [2] (*NT*): 950,16–17 (τὴν ὁσίαν M. πόρνην τὸ πρότερον)
Μαρία [3] ἡ Αἰγυπτία [LThK³ 6,1343 *sq.*]: 422,1
‹Μαρία› [4] Αὐγούστα (*coniunx Constantini V. imp.*) [PmbZ 4725]: 778,19
Μάρις [1] ὁ Πέρσης (*ep.*): 262,12 (πρὸς M. *epist. Ibae, item* 642,1; 710,26)
Μάρις [2] ‹ἐπ.› Χαλκήδονος [RE XIV 2, Maris 4]: 730,20
Μαρκελλῖνος: 790,2 (πρὸς M. *epist. Athanasii*)
Μάρκελλος ‹ἐπ.› Ἀγκύρας [LThK³ 6,1302 *sq.*]: 90,5. 6. 11
Μαρκιανὸς [1] βασιλεύς [PLRE II, Marcianus 8]: 640,20–21
Μαρκιανός [2] (*pater Iohannis III. patr. Hierosol.*): 102,29 (*in uita Sabae*)
Μαρκίων [LThK³ 6,1392 *sq.*]: 238,14. — Μαρκιωνισταί: 86,5
Μάρκος (τεχνίτης, *in pass. Procopii*): 426,17–18. 19. 25. 27. 28; 428,3
Μασαλμᾶς (*strategus Arabicus*) [PmbZ 4868]: 592,5
Ματθαῖος ὁ εὐαγγελιστής / Matheus (*NT*): *147,1* (*in tit. commentarii*); 742,20–22 (φησὶν … ἔφη); 782,29 (M. τὸν εὐ. ζηλώσας *Iohannes Damascenus*); 786,11–12 (ἐν εἰκόνι M. τὸν ἐκ τελωνῶν ἀπόστολον)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Μαυρίκιος βασιλεύς [PLRE III, Mauricius 4]: 370,10; 414,9–11; *cf. 371,21 app. crit.* (imperatori)
Μεθόδιος [*1*] πρόεδρος Κ.πόλεως [PmbZ 4977]: 30,1 *app. crit.* (*cf. etiam part. I p. VIII cum adn. 4*)
Μεθόδιος [*2*] (*Olympius*) [LThK³ 7,202 *sq.*]: 544,4
Μελέτιος ἐπ. Ἀντιοχείας [LThK³ 7,82 *sq.*]: 92,22; 290,5 (*cf. e. g.* 10 τὸν ἅγιον ἐκεῖνον); 292,1 (τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου M.; *cf. e. g.* 290,15); 678,12; 969,11–12
Μεσσαλιανοί (*haer.*): 78,1–2 (M. ἤγουν Εὐχητῶν). 7–8 (M. ἤγουν Ἐνθουσιαστῶν)
‹Μήδεια›: *uide* Κολχίς (*sub IIIA*)
Μίθρας: 890,19
Μιχαήλ [*1*] (*archangelus*): 426,24 (*nomen inscriptum in cruce Procopii; cf.* 23. 25. 28–29)
Μιχαὴλ [*2*] (Γ′) βασιλεύς [PmbZ 4991]: 30,1 *app. crit.*
‹Μιχαίας› ὁ προφήτης (*VT; iuxta uerba ex libro Mich. allata, cf. sub IA1*): 890,32 (μετὰ τοῦ π.); *cf.* 790,23–24 (τὴν προφητικὴν φωνήν); 942,4 (τὸ προφητικόν)
Μονοθελῆται (*haer.; cf. lat.*): 106,8; 642,5–6; *cf. e. g.* 862,7 (μονοθέλητον … βούλησιν)
Μονοφυσῖται (*haer.*): 264,6 (*in glossa*). — *cf.* Ἀκέφαλοι
Μω(ϋ)σῆς / Moyses (*VT*): 82,12; *131,16; 133,2. 4*; *159,5*; *161,3*; 266,27; 284,24; 286,10; 288, 16. 17. 20; 330,22; 348,22; 350,5; 366,4. 9; 368,18; 430,24; 438,23; 462,13; 546,18. 25; 632,4; 656,1; 686,17; 696,16; 698,9; 726,24–25; 872,8; 959,20; 961,33. — (ὁ θεόπτης) M. φησίν (*uel sim., iuxta uerba ex libro Deut. allata; cf. sub IA1*): 372,2–3; 466,17 (*cf.* 19); 898,10; 946,7–8; 948,19
— Μωσαϊκός: 368,14 (M. εἰκόνας)

Naaman: *uide* Νεεμάν
Ναβουχοδονόσορ (*VT*): 368,15–16. 19; 534,20. 27; 536,4; 556,9–10
Νάθαν (*VT*): 444,13 (ὁ προφήτης N.)
Ναυάτος (*antipapa*) [LThK³ 7,938 *sq.*]: 952,10. — Ναυατιανοί: 86,2 (*lat.* Noua-)
τοῦ Ναυῆ: *uide* Ἰησοῦς [*2*]
Νεανίας: *uide* Προκόπιος [*1*]
Νεεμάν (*VT; lat.* Naaman): 936,22. 27 (N. τοῦ Σύρου); 938,1 (*bis*). 8
Νεῖλος (*Ancyranus*, ὁ πατήρ; *cf. sub IB1*) [LThK³ 7,730]: 330,14; 334,14. 15. 18; 336,26; 338, 9. 22; 340,2. 4; 969,14–15 (N. ἀσκητοῦ)
Νεστόριος (*patr. CPolitanus*) [LThK³ 7,745 *sqq.*]: 54,2; 72,6; 78,18. 20. 26; 92,16; 104,33; 238, 26; 260,10 (*cf.* 18 τοῦτον); 262,5. 10; 638,25–26; 640,3–4. 29; 648,11. 15 (*bis*); 650,11. 15. 25. 28. 32; 654,7; 662,20. 31; 664,25; 666,20; 668,1. 7; 670,6; 678,13; 710,26; 730,9; 766,2. 12–13; 768,20; 824,12; 862,4; 874,1. — *νέος* N. (*sc.* Κωνσταντῖνος [*5*]): 854,19; 968,22
— Νεστοριανοί: 666,17. — Νεστοριανὴ κακοδαιμονία: 662,11. 21
Νικήτας πατρ. Κ.πόλεως [PmbZ 5404]: 578,12–13; 854,18–20 (ὡς *νέῳ* … Διοσκόρῳ *anathema, item* 968,21–23)
Νικόλαος (*Myrensis*, ἅγιος) [LThK³ 7,859 *sq.*]: 334,6–7 (τοῦ ἁγ. N. τὴν εἰκόνα; *cf.* 9–10)
‹Nouatianus›: *uide* Ναυάτος
Νῶε / Noe (*VT*): *129,22*; 686,16

Ξεναΐας: *uide* Φιλόξενος

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Ὀζᾶν (*VT*): 790,13
Ὀλοδὰμ καὶ Ὀλίβας (*VT*): 438,5–6 (εἰκόνας τῶν δύο πορνῶν κτλ.)
Ὁλοφέρνης (*VT*): 440,17
Ὀλυμπιόδωρος ἔπαρχος [PLRE II, Olympiodorus 3]: 334,18 (πρὸς Ὀ. *epist. Nili Ancyr., item* 969,15)
Ὀλύμπιος δούξ (*sc.* Παλαιστίνης) [PLRE II, Olympus]: 102,24 (Ὀ. τινα Καισαρέα). 27; 104, 3–4 (τῷ δουκί). 5
Ὀνώριος (*papa; lat.* Hon-) [PLRE III, Honorius 7]: 240,10–11; 262,19; 642,5 (Ὀ. Ῥώμης, *item* 24); 824,22; 862,6; 874,1
Οὐαλεριανὸς ἐπ. (*Iconiensis*) [PCBE 3, Valérianos]: 78,3
Οὔλιδος (Β΄) ‹σύμβουλος τῶν Ἀράβων› [PmbZ 8592]: 594,21 (τούτου, *sc. Ezidi II.*, υἱός)
Οὔμαρος (Β΄) ‹σύμβουλος τῶν Ἀράβων› [PmbZ 8550]: 592,4. 9
Οὐρίας (*VT*): 656,2

Πάμφιλος [*1*] (*magister Eusebii Caes.*) [LThK³ 7,1307]: 476,26; 560,10; 658,31; 730,23; 732,25
Πάμφιλος [*2*] [PLRE II, Pamphilus]: 104,6 (*respic. eius filius* Ἀναστάσιος [*5*])
Πασκασῖνος ἐπ. (*Lilybetanus*) [PCBE 2, Paschasinus 1]: 100,4–7
Παστιλλᾶς: *uide* Σισίνιος
Πατρόφιλος (*ep. Scythopolitanus*): 98,8 (*in Socr. hist.*)
Παῦλος [*1*] ὁ ἀπόστολος / Paulus apostolus (*NT*): *6,5–6* (*cf.* 959,4); 120,22–23 (τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Πέτρου καὶ Π. τῶν κορυφαίων τῶν ἀ. [*121,22–23* Petri apostolorum principis]; *cf. cum lat. etiam* 120,26–122,1. 5–8); *123,22* (*in act. Silu., item 125,19; cf. 20. 23. 24*); *171,27*; 476,19; 478,10–11 (*de eius imaginibus; cf.* 668,25–26); 708,6–7 (*bis*); 770,1–2; 828,3–4 (τῷ … Π. … ἐξακολουθοῦμεν); 864,10. 12; 900,13–14 (τήν τε τοῦ θείου ἀ. βίβλον); 961,25
— *memoratur iuxta uerba ex eius epistulis uel (raro) ex orationibus secundum Act. allata* (*cf. sub IA1 et 2*): *6,5*; 8,23; 114,23 (*cf.* 116,1); *131,11*; 186,21; 256,21; 286,24; 310,16; 330,8–9; 392,2; 438,4; 440,4; 444,23; 454,14; 458,26; 460,29; 462,25; 466,23–24 (ἐν τῇ πρὸς Ἀθηναίους δημηγορίᾳ). 28–29; 468,10; 470,20. 28; 472,12–13; 480,4; 604,9; 616, 23; 632,5; 634,13; 644,11; 674,4; 686,24; 690,24–25; 698,12 (*?*). 28. 32; 700,23–24. 34; 702,26; 704,18. 22 (ὁ αὐτός); 708,1. 4 (ὁ αὐτός, *sed sequuntur uerba ex I Ioh.; cf.* 698, 12 *nec non* 898,11); 710,8; 726,31; 738,16; 740,3; 742,24; 744,2; 750,16. 20–21; 752,10–11; 760,15. 22–23; 774,15; 784,27; 882,10 (*cf.* 12. 18. 20). 24 (ὁ διδάσκαλος); 884,27. 33–34; 898,11 (*?*); 900,3; 902,8–9 (τοῖς Ἐφεσίων πρεσβυτέροις). 15; 908,4; 916,11; 918, 13; 922,19; 926,9 (*cf.* 11); 932,20; 934,23; 952,15. 24; 959,5. 16. 25; 965,7. — *subauditur in locut. quibusdam*: 40,3 (ἀποστολικῶς, *item* 248,9; 252,14; 284,9; 458,15–16; 468,17; 608,9; 872,11; 876,8); 242,18–19 (τὴν ἀποστολικὴν … φωνήν, *quae etiam* 700,29; 916, 7; 922,25; *cf.* 460,28–29; 480,3–4); 462,17 (τὴν ἀποστολικὴν διδασκαλίαν; *cf.* 650,21 παραγγέλματος; 694,13 ῥῆσιν [*item* 698,17; *cf.* 700,34; 702,21; 710,8]; 864,15 νοῦς); *cf. 89,14* (qui imitantes apostolum *eqs.* [*1 Cor. 10,33*])
Paulus [*2*] (I.) ‹papa› [PmbZ 5890]: *127,23* (*cf. 24* praedecessores nostri, *sc. Hadriani I.*, … pontifices)
Παῦλος [*3*] (*I. ep. CPolitanus*) [LThK³ 7,1517]: 90,11
Παῦλος [*4*] (Β΄) ‹πατρ.› Κ.πόλεως [PmbZ 5763]: 106,7–9 (*cf.* 13. 15 αὐτοὺς τοὺς τέσσαρας, *sc. Sergium I., Pyrrhum, Paulum II., Petrum*); 240,10–11; 642,24–25

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Παῦλος [*5*] (Δ′) πατρ. ‹Κ.πόλεως› [PmbZ 5829]: 44,17 (*cf.* 21–22)
Παῦλος [*6*] ὁ Σαμοσατεύς (*ep. Antiochenus*) [LThK³ 7,1527 *sq.*]: 238,14
Παῦλος [*7*] ἐπ. Πορφυρεῶνος: 536,18 (*in Sym. Styl. epist. ad Iust.; cf.* 22 ὁ εἰρημένος … ἀρχιερεύς)
Παῦλος [*8*] μονάζων: 78,16 (*in Cyr. epist. 57*)
Πέτρος [*1*] ὁ ἀπόστολος / Petrus apostolus (*NT; saepe cum respectu capitis ecclesiae*): *3,14. 18* (*bis*); *6,8–9* (*de apostolica sede, item 123,4–5. 11–13*; *165,20*; 184,6; 252,31–254,1; 932,22–23); 48,4; *121,22–23* (*cf. gr.*); *123,1. 5–6* (clauigerum regni caelorum [*deest in gr.*]). *11–12* (P. qui apostolicae primitus sedi praesedit; *cf. gr.*). *22* (*in act. Silu., item 125,18; cf. 20. 23. 24*); *165,9–10* (patrimonia *eius; cf. 171,7–9*). *17* (*in loco Mt. 16,18, item* 184,3; 748,25). *21*; *167,16–17*; *169,27–28*; *171,5* (dei a., *item 8*). *27*; 184,7–8; 186, 9; 384,1–2. 4; 410,17–18 (*de imagine quae Citii est; cf.* 21); 442,3 (Πέτρον … ζηλώσας, *sc. papa* Γρηγόριος [*2*]); 476,18; 478,10–11 (*de eius imaginibus; cf.* 668,25–29); 730,11 (*in tit. operis Theodoti Ancyr.*); 748,24–25; 904,21 (*respic. repudiatio Simonis Magi, item* 932,22; 934,20; 936,6. 10; 938,18; 964,23); 926,29 (*eius nomen ferentes* Πέτρος [*A2b: 1*] *et* Πέτρος [*A2b: 2*]); 961,25
— *memoratur iuxta uerba ex eius epistulis allata* (*cf. sub IA1*): 694,3; 898,11 (ὁ θεῖος ἀ., *sc. Paulus [perperam]?*); 902,22; *fort. cf.* 40,3 (ἀποστολικῶς)
Πέτρος [*2*] ‹πατρ.› Κ.πόλεως [PmbZ 5941]: 106,7–10 (*cf.* 13. 15 αὐτοὺς τοὺς τέσσαρας, *sc. Sergium I., Pyrrhum, Paulum II., Petrum*); 262,19; 642,24–25
Πέτρος [*3*] ὁ Κναφεύς (*patr. Antiochenus*) [LThK³ 8,143]: 86,6; 264,7; 566,6. 9; 736,20; *de nomine lat.* Fullo *addito uide 87,6 (et 265,6) app. crit.*
Πέτρος [*4*] (*metr. Apamenus*) [RE XIX 2, Petrus 108]: 640,29; 824,17
Πιλᾶτος: *uide* Πόντιος Π.
Πλάτων ὁ μάρτυς [LThK³ 8,353]: 330,18–19; 332,9. 10. 13. 15 (τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἁγίου ἐπὶ τῶν εἰκόνων). 19. 20. 22. 27–28 (τῆς … εἰκόνος τοῦ μ.)
Πνευματομάχοι (*haer.*): 824,8–9; 934,7 (*cf. lat.*). — *cf.* Μακεδόνιος
Πολέμων (*Academicus*): 300,6. 17 (Π. ἐν εἰκόνι; *cf.* 20 τὸν γεγραμμένον; 302,2. 4. 5)
Πολυχρόνιος (*presb. mon.*) [PmbZ 6318]: 262,20
Πόντιος Πιλᾶτος (*NT*): 822,25–26 (*in symbolo*)
Πρόδρομος: *uide* Ἰωάννης [*1*]
Πρόκλος ἐπ. (*sc. patr. CPolitanus*) [LThK³ 8,617 *sq.*]: 80,11–12. 15–16
Προκόπιος [*1*] ὁ μάρτυς [LThK³ 8,621]: 426,9. — *appellatur* Νεανίας: 426,12. 19. 26 (ὁ δοὺξ ὁ λεγόμενος Ν.); 428,1
Προκόπιος [*2*] σιλεντιάριος [PmbZ 6361]: 370,18–19
Πρωτογένης (*consul a. 449*) [PLRE II, Protogenes]: 98,18
Πύρρος ‹πατρ.› Κ.πόλεως [PmbZ 6386]: 106,7–9 (*cf.* 13. 15 αὐτοὺς τοὺς τέσσαρας, *sc. Sergium I., Pyrrhum, Paulum II., Petrum*); 240,10–11; 262,19; 642,24–25; 824,22; 862,7

Ῥαψάκης (*VT*): 624,18
Ῥουφινιανός (*ep.*): 74,17 (πρὸς Ῥ. *epist. Athanasii, item* 80,19. 22; 82,28; 92,1; 228,18); 80,23 (συλλειτουργῷ Ῥ. *salutem dicit* Ἀθανάσιος)
Ῥουφῖνος (*Aquileiensis; cf. sub IB1*) [PCBE 2, Rufinus 3]: 88,9 (Ῥ. πρεσβ. Ῥώμης); 98,6 (*pro Socrate Schol.*)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Σάβας μον. (ἅγιος) [LThK³ 8,1400]: 94,18; 100,11 (= 568,8). 26–27; 102,32; 104,30–31 (*cf.* 33 οἱ τρεῖς)
Σαβέλλιος [LThK³ 8,1407 *sq.*]: 238,15 (Σ. τὸν Λίβυν); 686,2 (*lat.* contra Sabellianos). — Σαβελλιανοί: 256,11; 398,15
Salomon: *uide* Σολομών
Σαμουήλ (*VT*): 686,17; 782,18 (*ei comparatur Germanus I. patr. CP*)
Σάρρα (*VT*): 364,10; 866,2
Σατορνῖνος (*ep.*): 74,12 (*in Bas. epist. 188; lat.* -tur-)
Σεβῆρος: *uide* Σευῆρος
Σελεμὰν (Α′) σύμβουλος τῶν Ἀράβων [PmbZ 7159]: 592,3–4 (τυράννου ἤτοι σ. [*cf. app. crit.*])
Σεραντάπηχος ὁ φαρμακομάντις/φαρμακὸς Ἑβραῖος [PmbZ 7251 (= 6529?)]: 592,11–12 (*cf. app. crit. et lat.*). 14. 22; 594,6 (ὁ ψευδόμαντις). 10. 18–19. 22
Σέργιος [*1*] (Α′) ‹πατρ.› Κ.πόλεως [LThK³ 9,484]: 106,7–9 (*cf.* 13. 15 αὐτοὺς τοὺς τέσσαρας, *sc. Sergium I., Pyrrhum, Paulum II., Petrum*); 240,10–11; 262,19; 642,4–5. 24–25; 824,22; 862,6; 874,1
Σέργιος [*2*] (ἅγιος) [LThK³ 1,1362 *sq.*]: 588,13–14 (*respic. eius [et Bacchi] sacrum Resaphae*)
Σευῆρος (*uel* Σεβ-) ‹πατρ.› Ἀντιοχείας [LThK³ 9,502 *sqq.*]: 86,7; 100,21–22 (= 568,18–19). 22. 28; 102,2. 4. 16. 30; 104,2. 7. 14. 33; 240,2; 264,6–7; 568,22; 570,12. 14–15. 16; 640, 29; 650,4; 660,7; 666,21; 668,1–2; 736,20; 824,17
Siluester (I.) papa [PCBE 2, Silvester 1]: *123,19. 25*; *125,9. 19–20. 22* (papa). *24. 26* (ep.)
Σίμων ὁ μάγος (*NT*): 238,14; 264,3; 904,21; 932,23; 936,6. 8; 938,18; 964,22–23; *cf.* 952,4 (Σιμωνιακὸν τὸ ἐγχείρημα)
Σισίνιος ὁ (Πέργης) ἐπίκλην Παστιλλᾶς [PmbZ 6781]: 52,15; 580,6; 854,16–17; 968,19–20
Σολομών / Salomon (*VT*): *133,13* (S. rex); *157,16*; 350,8; 366,5. 7; 436,23–24
— *memoratur iuxta uerba ex libris Prou., Cant., Sap. allata* (*cf. sub IA1*): 364,1; 452,25; 468,21 (ἐν τῇ λεγομένῃ Σολομῶνος Σοφίᾳ; *cf.* 470,12; 748,20 [*pro Prou.*]); 674,18–19 (τὸ … Σολομώντειον ῥητόν); 770,17 (τις σοφός). 24 (τοῦ ἐκκλησιαστοῦ [*lat.* per Salomonem]). — *appellatur* ὁ παροιμιαστής: 610,8 (*lat.* Salomon); 646,6; 786,5; *cf.* 282,29 (παροιμιακῶς [*lat.* secundum prouerbiatorem]) *nec non locut.* ὁ παροιμιακὸς λόγος 672,20; 776,4; 780,1; 820,25–822,1
Σούκενσος ἐπ. Διοκαισαρείας: 736,30 (πρὸς Σ. *epist. Cyrilli, item* 738,22)
‹Σουλεϊμάν›: *uide* Σελεμάν
Susanna: *uide* Σωσάννα
‹Σοφονίας› ὁ προφήτης (*VT; iuxta uerba ex libro Soph. allata, cf. sub IA1*): 458,5; 882,35–36; *cf.* 828,5 (τοὺς … τῇ ἐκκλησίᾳ προφητικῶς κατεπᾴδομεν ὕμνους)
Stephanus [*1*] (II.) papa [PmbZ 7119]: *127,23* (*cf. 24* praedecessores nostri, *sc. Hadriani I.*, … pontifices); 608,2–3 (τὸν τηνικαῦτα, *sc. a. 754*, τῆς Ῥωμαίων πάπαν [*cf.* 1 οἱ … ἐκκλησιῶν πρόεδροι])
Stephanus [*2*] (III.) papa [PmbZ 7121]: *1,23–24*; *127,24* (*cf.* Stephanus [*1*])
Stephanus [*3*] ep. Bostron (*cf. sub IB1*) [PmbZ 6969]: *153,1*
‹Stephanus› [*4*] (II.) ep. Neapolitanus [PmbZ 7120]: *7,3*
Στέφανος [*5*] (*discipulus Macarii patr. Antiocheni*) [PmbZ 6920]: 642,25
Συγχυτικοί (*haer.*): 86,5 (τοὺς σ. τῶν Χριστοῦ φύσεων); 640,11; 650,26; 660,7–8 (Σευῆρος ὁ σ.); *cf. e. g.* 260,27–28 (τῆς συγχυτικῆς … αἱρέσεως); 666,21; 862,5

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Συμεὼν [*1*] ἐπ. Βόστρης: 374,1 (πρὸς Σ. … λόγος *Anastasii Antioch.*)
Συμεὼν [*2*] ὁ Σαλός (ἅγιος) [LThK³ 9,593]: 370,8–9 (*lat.* Symeonis Simplicis)
Συμεὼν [*3*] ὁ Στυλίτης [LThK³ 9,595]: 404,1. 2 (*cf.* 3 πολυθρύλλητον … τὸν ἄνδρα)
Συμεὼν [*4*] ὁ Στυλίτης, ὁ ἐν τῷ θαυμαστῷ ὄρει (ὁ ἅγιος/δίκαιος; *cf. etiam sub IB1*) [LThK³ 9,595 *sq.*]: 404,7–8. 11. 13 (εἰκόνα *eius; cf.* 21 [πνευματικήν]; 406,24. 28). 20; 406,6. 12. 17. 22 (τὸν δοῦλον τοῦ θεοῦ [*cf.* 408,2 ἄνθρωπον]). 24; 408,4. 8. 10 (εἰκόνα *eius; cf.* 14. 21. 28; 410,3). 19; 536,8 (εἰς τὸ θ. ὄρος); 540,7 (ὁ πατήρ; *ceterum cf.* 544,19–20); 969, 13–14
Συνουσιασταί (*haer.; lat.* Commixtores): 736,31; 740,16
Sozomenus historiographus [PLRE II, Sozomenus 2 (= 1?)]: *59,10 app. crit.*
Σωκράτης (*Scholasticus, pro Theod. Anagn.; cf. sub IB1*) [PLRE II, Socrates 2]: 90,4. 8. — *cf.* Ῥουφῖνος
Σωσάννα (*VT; lat.* Sus-): 728,22; 786,20 (*in imagine*)
Σωτήριχος ‹μητρ.› Καισαρείας Καππαδοκίας (*in uita Sabae*): 100,15 (= 568,12); 106,1
Σωφρόνιος ἀρχιεπ. Ἱεροσολύμων (ὁ πατήρ; *cf. sub IB1*) [LThK³ 9,736 *sq.*]: 376,2. 4. 16; 678, 15. — Σ. *laudatur auctor libri* τοῦ Λειμωναρίου: 380,7. 11; 382,18; *cf.* 678,15

Ταράσιος πατρίκιος (*ca. a. 727*) [*deest in* PmbZ (*fort. trahas ad* 7226)]: 442,8–9
Τερέντιος κόμης [PLRE I, Terentius 2]: 76,22 (πρὸς Τ. *epist. Basilii*)
‹Τεσσαρακοντάπηχος (*uel* -χυς)›: *uide* Σεραντάπηχος
Τιμόθεος (*NT*): 116,1; 470,21; 750,17
Τίτος (*NT*): 116,1; 750,17

Ὑπάτιος (*consobrinus Anastasii I. imp.*) [PLRE II, Hypatius 6]: 104,24. 28 (*lat. falso* consularis, *sc.* Ζαχαρίας [*3*])

Φαντασιασταί (*haer.*): 534,5 (Φ. εἴτουν Θεοπασχίτας); 552,28–554,1; 590,15–16; *cf. e. g.* 556,12 (τῶν … φαντασίαν δοκούντων κτλ.; *sim. circumscribuntur* 566,26–27); 712,6–8; 854,21 *app. crit.* (τοῖς φαντασιοσκόποις καὶ δοκήταις)
Φαραώ (*VT*): 356,8; 362,21; 368,18; 430,24; 866,4
Φαρισαῖοι (*NT*): 550,7; 694,24; 864,5. 7 (*cf.* 10 φαρισαϊκῆς οἰήσεως); 965,11
Φιλόξενος ‹μητρ.› Ἱεραπόλεως [LThK³ 8,262 *sq.*]: 100,15 (= 568,12); 566,6–7 (τοῦτον κτλ.). 9–10 (αὐτῷ κτλ.). 22; 736,20–21. — *appellatur* Ξεναΐας: 86,6 (Ξ. ὁ Ἱ.); 566,2 (Πέρσης τις Ξ.). 13
Φινεές (*VT*): 604,13 (*lat.* Fi-)
Φλαβιανὸς [*1*] ἀρχιεπ. ‹Κ.πόλεως› [LThK³ 3,1315 *sq.*]: 102,14–15
Φλαβιανὸς [*2*] (Β′) πατρ. (*Antiochenus*) [DHGE 17,386 *sqq.*]: 100,12. 16. 18 (= 568,9. 13. 15)
‹Φωκᾶς βασιλεύς› [PLRE III, Phocas 7]: 414,11 (ὁ … δράκων ὁ τύραννος)
Φωτεινὸς [*1*] ‹ἐπ.› τοῦ Σερμίου [LThK³ 8,267]: 90,5
Φωτεινὸς [*2*] πρεσβ. καὶ ἐκκλησιέκδικος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας Κ.πόλεως (*cf. sub IB1*) [PmbZ 6234]: 414,4–5; 416,17

Χαμῶς (*deus paganus*): 959,13
Χοσρόης (*rex Persarum*) [PLRE III, Chosroes I]: 580,24; 582,1

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

(Ἰησοῦς) **Χριστός** / (Iesus) Christus: *passim; saepissime accedunt aut pro* Ἰ. Χ. *ponuntur nomina sollemnia* κύριος (ἡμῶν), σωτήρ (ἡμῶν), υἱὸς τοῦ θεοῦ *etc.* (*quibus respondere solent uoces lat.*). — Χ. Ἰησοῦς: *123,23*; 328,18–330,1; 634,3–4; 640,8; 792,10; *cf. e. g. 179,17.* — Ἰησοῦς *tantum* (*fere in locis ex NT sumptis*): 550,5 (*in act. Ioh.; cf.* 552,22); 554,3; 610,7; 630,5; 632,2; 690,15; 702,7; 738,19 (*inde* 20); 742,12; 762,24. — ὁ Ναζωραῖος: 320,15 (ἡ εἰκὼν τοῦ κυρίου, … τοῦ Ν.). — *uide etiam* Ἐμμανουήλ

— *uariis nominibus uel locut. memoratur iuxta locos euangelii qui uerba Iesu tradentes doctrinam ipsius testantur* (*maxime in act. VI et in epist. patriarcharum*): *6,22* (*Mt. 16, 18[sq.], item* 40,8 [ὁ ἐπαγγειλάμενος]; *165,16*; 184,1–2; 624,3; 748,24; 930,18; *cf. e. g. 3,20*; *123,1–2. 5–7* [*deest in gr.*]; 458,19–20); 68,13 (*Lc. 15,7, item* 952,29–30); 180,1 (ἡ ἀλήθεια λέγει; *cf. 127,18*); 452,12–13 (*Mt. 18,6, item* 474,16; 682,10–11; 746,28–29; *cf.* 456,7–8); 464,22 (*Mt. 28,20, item* 820,20; 888,16 ἡ σωτήριος … φωνή); 636,26–27 (τὸ γεγραμμένον παρὰ τοῦ κυριακοῦ στόματος); 688,3–4 (*Ioh. 14,27, item* 784,7–8; 926, 5–6); 918,2–3 (ἐκ τῆς θεοφθόγγου γλώττης); *addi possunt ca. 35 exempla similia.* — *loquitur Christus* διὰ τοῦ προφήτου (*sequuntur uerba ex VT sumpta*): 636,3–4; 770, 22–23 (*cf.* 24 τοῦ ἐκκλησιαστοῦ); 780,9; 934,4–5. — *uita Christi breuiter enarratur* 618,21–26

— *persaepe agitur de cultu imaginum (uel crucis) Christi, uide imprimis 3,5–12*; 64,4–6; *127,30 sqq.*; 176,10–178,4 (*conc. Trull. can. 82* [= 240,15–26; 344,7–346,2; 620,17–622, 5]); 266,2–16; 296,11–17; 336,5–7; 352,1 *sqq.*; 374,15–17; 400,9–23; 432,14–16 (*de labaro*); 434,19 *sqq.*; 444,20–446,5; 462,18 *sqq.*; 542,14–22; 546,13–18; 614,2 *sqq.*; 656, 24 *sqq.* (*de eucharistia* 670,12–676,9); 730,23–732,16; 764,2 *sqq.; cf. etiam* Μαρία [*1*]. — *speciatim narratur de picturis, statuis (uel sim.) Christi quibusdam*: 302,13 (ἀνδριάντα; *de eodem* 16; 434,7–8; 478,1–5; 676,27–678,3); 316,16–17 (τῆς εἰκόνος τοῦ … Ἰ. Χ. … ἐν Βηρυτῷ; *cf.* 318,14 *sqq.*); 378,1–2 (*Alexandriae; cf. 7. 9. 11–12. 17*; 380,2–3); 380,19–382,1 (= 584,23–25; *cf.* 382,6–7 [= 586,5]); 386,15–16; 390,17–19 (*imago de qua narrat* Μάνζων [*A4a*]); 426,23 (*de imagine in cruce Procopii; cf.* 25. 28–29); 428, 14–16. 25; 474,26–476,2 (*cf. app. font.*); 478,11; 580,3–4 (*respic.* ἀχειροποίητη εἰκών, *item* 582,14–16. 24–25); 584,24–25; 588,8

— χριστιανοί / christiani: *passim; cf. e. g.* 8,15 (οἱ τῇ τοῦ Χριστοῦ κλήσει … ὀνομαζόμενοι, χ.). — χριστιανισμός / christianitas: *127,5*; *129,5*; 398,17; 540,18; 624,11; 626,14. 24; 686,3; 708,13

— χριστιανοκατήγοροι (*lat. fere* christianos accusantes, christianorum calumniatores): 12,19; 52,21 (τοῖς χ. ἤγουν εἰκονοκλάσταις ἀνάθεμα, *item* 60,8–9; 480,18–19; 598,20; *cf.* 480,16–17 τὴν … καινοτομίαν τῶν χ. ἀναθεματίζομεν, *item* 598,18; 852,25–26; 968, 8–9); 338,8–9; 340,6; 480,2; 580,17; 590,25; 600,32; 602,9 (*et octies in act. VI, e. g.* 638, 27–28; 694,34); 872,17; 908,6; 916,20; 930,8; 960,16; 964,3; *cf.* 534,2 (τῆς χριστιανοκατηγορικῆς αἱρέσεως, *item* 556,9; 566,27–28; 666,24; 854,23; 910,2). 10–11 (τῆς χριστιανοκατηγόρου καὶ ψευδοσυλλόγου … συνελεύσεως, *sc. Hieriae*). — χριστομάχος: 432,6

Χρυσόστομος: *uide* Ἰωάννης [*4*]

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Ὤρ (*VT*): 656,2 (*lat.* Hur)

Ὠριγένης [LThK^3 7,1131 *sqq.*]: 94,20; 240,6; 262,11; 562,25; 564,26 (*cf.* 16–17); 640,27 (Ὠ. τὸν καὶ Ἀδαμάντιον); 824,18; 862,5

‹Ὠσηὲ› ὁ προφήτης (*VT; iuxta uerba ex libro Os. allata, cf. sub 1A1*): 458,33–460,1 (ἕτερός τις … τῶν προφητῶν); 470,9 (τις π. σύγχρονος τῷ Ἡσαΐᾳ); *cf.* 900,18 (ἔφη … προφητικῶς ὁ θεός)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

III. TOPOGRAPHIA

A. *ciuitates, regiones, gentes*

τῆς ἁγίας Ἀβαριτιανῶν ἐκκλησίας (*Dalmatia* | Οὔρσος [*IIA4a*]): 500,12 (D 72); 798,30 (E 71: τῆς Ἀ. [*restit.*] ἐ.); 838,15 (F 108)
τοῦ Ἀβίλης (*Palaestina* | Ἀλέξανδρος [*IIB: 2*]): 94,25–26
Ἀβύδου (Ἑλλήσποντος | Θεόδωρος [*IIA4a: 1*]): 28,2 (A 126); 208,4 (B 124); 506,12 (D 150); 804,23 (E 150: τῆς Ἀ.); 842,5 (F 157)
Ἀγάης (Ἀσία | Κωνσταντῖνος [*IIA4b: 1*]): 24,26 (A 91); 204,26 (B 89); 502,7 (D 93: τοῦ θρόνου Ἀ.); 800,23 (E 94); 838,7 (F 101: πόλεως Ἀ.)
Ἀγαλασσοῦ: *uide* Σαγαλασσοῦ
Ἀγαρηνοί: *uide* Σαρακηνοί
ἡ ἁγία πόλις: *uide* Ἱεροσόλυμα; *cf. etiam* Καισάρεια τῆς Παλαιστίνης
τῆς ἁγίας Κυριακῆς (*etc.*): *uide* Κυριακῆς (*etc.*)
Ἄγκυρα (*Galatia*): 76,14 (*respic. synodus a. 358*)
— Ἀγκύρας (Γαλατία α′ | Βασίλειος [*IIA4a: 1*]): 48,25; 50,1–2. 7. 14 (πόλεως Ἀ.); 60,21; 110,15; 190,25 (B 4); 270,17 (C 4); 290,22; 292,18; 296,1; 302,1. 17; 308,28; 490,6 (D 5); 540,9; 554,26; 558,23; 560,22; 590,4; 794,22 (E 5); 830,15 (F 5). — Ἀ. (*uarii ep.*): 90,5 (Μάρκελλος [*IIB*], *item* 11); 728,13 (Θεόδοτος [*IIB: 2*], *cf.* 730,15 τοῦ Ἀγκυρανοῦ)
Ἀγκύρας (Φρυγία Πακατ. β′ | Κωνσταντῖνος [*IIA4a: 1*]): 520,16 (D 326); 816,27 *app. crit.* (E ⟨321^{b}⟩); 852,13 (F 298)
Ἀδάδων (Πισιδία | Νικηφόρος [*IIA4a: 1*]): 36,1 (A 233); 516,21 (D 285); 814,16 (E 284)
Ἀδρανείας (Ἑλλήσποντος | Σισίνιος [*IIA4a: 1*]): 206,24 (B 116); 506,2 (D 140); 804,14 (E 141); 842,8 (F 160)
Ἀδρανουθύρων: *uide* Ἀδριανουθηρῶν
Ἀδρανοῦς (Βιθυνία α′ | Νικηφόρος [*IIA4a: 2*]): 28,22 (A 146); 208,28 (B 148); 508,14 (D 178); 806,22 (E 177; *lat.* Hadrianopoleos); 842,14 (F 166)
Ἀδριανῆς (Παμφυλία β′ | Κωνσταντῖνος [*IIA4a: 2*]): 218,5 (B 260); 518,21 (D 307); 816,12 (E 306); 850,20 (F 280)
Ἀδριανουθηρῶν (Ἑλλήσποντος | Βασίλειος [*IIA4a: 2*]): 26,24 (A 118: Ἀδρανουθύρων); 206,26 (B 118: Ἀδρανουθύρων); 506,4 (D 142); 804,16 (E 143: *restit.; lat.* Hadrianopoleos); 842,1 (F 153)
Ἀδριανουπόλεως Θρᾴκης (Αἱμίμοντος | Μανουήλ [*IIA4a*]): 20,14 (A 24); 198,29 (B 27); 494,18 (D 34: *om.* Θ.); 796,22 (E 34: τῆς Θ.); 832,24 (F 31: *om.* Θ.)
Ἀδριανουπόλεως (Ὀνωριάς | Νικήτας [*IIA4a: 1*]): 30,14 (A 165); 210,22 (B 160); 512,1 (D 215a; *deest in lat.*); 810,3 (E 214); 844,18 (F 199: *restit.; lat.* Hadrianensis)
Ἀζάνων (Φρυγία Πακατ. β′ | Ἰωάννης [*IIA4a: 1*]): 216,11 (B 239); 520,17 (D 327); 816,27 *app. crit.* (E ⟨321^{c}⟩); 852,15 (F 300: Ἀζανοῦς)
Ἀθηναῖοι (*NT*): 466,24
Αἰγίνης (Ἑλλάς/Ἀχαΐα | Γαβριήλ [*IIA4a*]): 216,24 (B 252); 510,4 (D 195); 808,10 (E 194); 842,29 (F 181)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Αἴγυπτος / Aegyptus (*saepe VT*): 82,14. 15; *133,17. 19*; 250,19 (ἐκκλησίαις … ταῖς κατ᾽ Αἴ.); 364,7; 376,17 (Ἀλεξάνδρειαν Αἰγύπτου … μητρόπολιν); 436,4. 6; 438,5; 460,16. — μονῆς τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Ἀρσενίου τῆς διακειμένης ἐν Αἰγύπτῳ (Θωμᾶς [*IIA3c*]): 488,22–23; 830,3–4 (ἄνω Βαβυλῶνος)
— Αἰγύπτιοι: 466,22; 698,35; 942,4 (τὸν τῶν Αἰ. πατρ.)
— Αἰγύπτιος: 422,1 (Μαρίας τῆς Αἰ.); 430,24 (Φαραὼ … ὁ Αἰ. τύραννος); 940,27–942,1 (ἔθος … Αἰ.)
— Αἰγυπτιακός: 696,29 (τῶν Αἰ. βδελυγμάτων); 892,11–12 (τῆς Αἰ. χειρός)
Αἰθίοψ (*VT*): 734,10
τῆς Αἰλιέων (*sc. Aeliae Capitolinae* | Ἰουβενάλιος [*IIB*]): 80,12–13. — *cf.* Ἱεροσόλυμα
Ἀκμωνείας (Φρυγία Πακατ. α′ | Παῦλος [*IIA4a: 1*]): 34,2 (A 208); 212,28 (B 196: -μον-); 514,13 (D 254); 812,12 (E 253); 846,27 (F 236)
Ἀκρασοῦ (Λυδία | Κωνσταντῖνος [*IIA4a: 3*]): 506,21 (D 159); 806,5 (E 160)
Ἀλαβάνδων (Καρία | Κωνσταντῖνος [*IIA4a: 4*]): 32,12 (A 190); 512,26 (D 240; *cf. p. 972*); 810,28 (E 239); 846,17 (F 226)
Ἀλγίζων (Ἀσία | Λέων [*IIA4a: 1*]): 24,9 (A 74); 204,11 (B 74); 502,15 (D 101); 802,4 (E 102); 836,24 (F 88)

Ἀλεξάνδρεια: 76,4; 376,17 (Αἰγύπτου καὶ Λιβύων … μητρόπολιν); 378,15–16 (ἐν τῷ μεγάλῳ τετραπύλῳ, *cf.* 380,2 ἐν τῷ τ.). — *respic. synodi ibi habitae*: 78,6–7 (*a. 430*); 88,10 (*a. 362; cf.* 21 *et* 90,1, *praeterea* 82,1)
— Ἀλεξανδρείας / Alexandriae (*uarii patr.* [*cum clero* 234,7]): 12,8 (τοῖς πατριάρχαις κτλ.); 50,16–17 (τοῖς … ἀποστολικοῖς θρόνοις κτλ.; *cf.* τῶν τριῶν ἀπ. θ.: 488,19. 23–24; 828,27; 830,4–5); 78,14 (Κύριλλος [*IIB: 1*], *item* 296,19; 702,20); *149,1* (Ἀθανάσιος [*IIB*], *item* 716,16 [ὁ τῆς Ἀ. φωστήρ]); 234,7–8 (τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς Ἀντιοχείας, Ἀ. κτλ.); 254,10 (Κοσμᾶς [*IIB: 1*], *item* 608,5); 370,8 (Ἰωάννης [*IIB: 8*]); 642,5 (Κῦρος [*IIB: 1*], *item* 23)
— τῆς Ἀλεξανδρέων (ἐκκλησίας): 98,15 (*respic.* Ἀνατόλιος [*IIB*]); 102,12 (Κύριλλος [*IIB: 1*])
— τὸ τῶν ἁγίων (*sc.* Κύρου καὶ Ἰωάννου) τέμενος: 378,20. — τὸ τετράπυλον: 378,15–16 (ἐν τῷ μεγάλῳ τ.); 380,2. — νεώς τις τέλειος: 376,19
— *uide sub IIA3b*

Ἀλέων (Φρυγία Πακατ. α′ | Λέων [*IIA4a: 2*]): 34,5 (A 211: Ἀλεοῦς); 214,1 (B 199: Ἀλεοῦς); 514,16 (D 257); 812,15 (E 256); 848,1 (F 237)
Ἀλικαρνασοῦ (Καρία | Νικήτας [*IIA4b*]): 32,22 (A 200); 218,2 (B 257); 514,7 (D 248: τοῦ θρόνου Ἀ.); 812,6 (E 247); 846,25 (F 234). — Ἀλικαρνασέως (Ἰουλιανός [*IIB: 2*]): 240,3
Ἀμαθούντων (Κύπρος | Ἀλέξανδρος [*IIA4a*]): 26,21 (A 115); 206,22 (B 114); 504,20 (D 132); 804,6 (E 133); 838,21 (F 114)
Ἀμασείας (Ἑλενόποντος | Δανιήλ [*IIA4a*]): 18,30 (A 11); 492,8 (D 17); 796,5 (E 17); 830,32 (F 13). — Ἀ. (Ἀστέριος [*IIB: 1*]): 304,1; 722,4; 969,12
Ἀμάστριδος ([*lat.* -rae] Παφλαγονία | Γρηγόριος [*IIA4a: 1*]): 30,8 (A 159: -ρης); 206,9 (B 101); 510,19 (D 209); 808,23 (E 207: -ρης *codd.*)
Ἀμβλάδων (Λυκαονία | Κωνσταντῖνος [*IIA4a: 5*]): 34,20 (A 226); 214,17 (B 215: *restit.*); 516,13 (D 278); 814,8 (E 276); 850,1 (F 261: πόλεως Ἀ.)
Ἀμισοῦ (Ἑλενόποντος | Λέων [*IIA4a: 3*]): 30,2 (A 153); 818,15 (E 337); 844,13 (F 194)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

τοῦ Ἀμορίου (Γαλατία β′ | Θεοδόσιος [*IIA4a: 1*]): 48,26; 56,5. 17; 60,15. 22–23; 202,20 (B 59); 278,21 (C 33); 308,16; 310,16; 338,11; 500,23 (D 83); 556,16. 18; 800,12 (E 83). — τοῦ Ἀ. (Βασίλειος [*IIA5: 2*], Θεόδωρος [*IIA5: 1*]): 524,21 (D^{m} 52); 530,4 (D^{m} 112: πόλεως τοῦ Ἀ.)

Ἀμυζῶνος (Καρία | Θεοφύλακτος [*IIA4b: 1*]): 32,21 (A 199)

Ἀναστασιουπόλεως (Γαλατία α′ | Θεόφιλος [*IIA4a: 1*]): 26,14 (A 108); 206,18 (B 110); 504,23 (D 135); 804,9 (E 136); 840,8 (F 129)

Ἀνατολικοὶ ἐπίσκοποι (*in conc. Chalc.*): 86,24; 88,1–2

Ἀνδίδων (Παμφυλία β′ | Λέων [*IIA4a: 4*]): 36,9 (A 241); 214,28 (B 226); 518,6 (D 292); 814,23 (E 291); 850,9 (F 269: Δίδων *codd.; lat.* Didensium)

Ἀνδράπων (Ἑλενόποντος | Μαρῖνος [*IIA4b*]; *cf.* Θεόδωρος [*IIA4a: 2*]): 510,15 (D 206); 808,21 (E 205)

τῆς Ἄνδρου (Νῆσοι Κυκλάδες | Κωνσταντῖνος [*IIA4a: 6*]): 520,12 (D 322: -τ- *codd.*); 818,3 (E 325); 850,15 (F 275: -τ- *codd.*)

Ἀνέων (Ἀσία | Σάβας [*IIA4a*]): 24,5 (A 70); 204,6 (B 70); 502,11 (D 97); 800,27 (E 98); 838,11 (F 104)

τῆς Ἀνηλίου: *uide* Μαγνησίας (τῆς Ἀ.)

Ἀντιόχεια: 64,3–4 (ἐν τῇ κατὰ Ἀ. συνόδῳ τῶν ἁγίων ἀποστόλων); 100,18 (τῷ Ἀ. δήμῳ [= 568,15]); 318,12; 408,5 (τῆς πόλεως Ἀ.; *cf.* 10); *cf.* 568,25 (περὶ τὰς ἐν Δάφνῃ πηγάς); 570,2 (πᾶσα ἐκείνη … ἡ πόλις); 566,4 (τῆς χώρας)

— Ἀντιοχείας (*uarii patr.* [*cum clero* 234,7]; *diac.* 78,15): 12,8–9 (τοῖς πατριάρχαις κτλ.); 48,20 (τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου Ἀ.; *cf.* 66,14–15 ἀποστολικοῦ); 50,16–17 (τοῖς … ἀποστολικοῖς θρόνοις κτλ.; *cf.* τῶν τριῶν ἀπ. θ.: 488,19. 23–24; 828,27; 830,4–5); 78,15 (Μάξιμος [*IIB: 3*]); 100,22 (Σευῆρος [*IIB*], *item* 568,19); 234,7–8 (τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς Ἀ. κτλ.); 608,5 (Θεόδωρος [*IIB: 1*]); 642,25 (Μακάριος [*IIB*]); 678,12 (Μελέτιος [*IIB*], *item* 969,11–12); *cf. 683,25 app. crit.* (Antiochenus, *sc.* Ἀναστάσιος [*IIB: 3*]). — (Ἀ.) Θεουπόλεως: 254,10 (Θεόδωρος [*IIB: 1*]); 370,24 (Ἀναστάσιος [*IIB: 3*], *item* 372,26; 678,14–15; *cf. 371,21 app. crit.* Th. id est Antiochiae; 374,1 *app. crit.*)

— ἡ Ἀντιοχέων ἐκκλησία: 78,18; 568,23 (τῆς Ἀ. μεγαλοπόλεως … ἐ.); *cf. 65,2 app. crit.* (Antiochena ecclesia), *praeterea* 536,19 (τῆς ἑῴας πατρ. *quidam*)

— τὸ ἱερὸν τοῦ ἁγιωτάτου Μιχαήλ (*?*): 570,18–19 (*in uita Seueri Antioch.*)

— *uide sub IIA3b*

Ἀντιοχείας (Πισιδία | Γεώργιος [*IIA4a: 1*]): 110,17; 494,1 (D 26); 796,14 (E 26); 832,18 (F 26). — Πισιδίας (*pro* Ἀ. Π. | *idem metr.*): 62,4; 232,9 (*suppl.*); 278,13 (C 26). — Πισιδίας (Βασίλειος [*IIB: 2*]): 52,16

τοῦ Ἀντιψιλοῦ: *uide sub B* τοῦ ἁγίου Στεφάνου τοῦ Ἀ.

Ἀπαμείας (Βιθυνία | Εὐστράτιος [*IIA4a: 1*]): 22,10 (A 47); 200,22 (B 34); 500,1 (D 63; *cf. lat.*); 798,21 (E 62); 834,23 (F 58)

Ἀπαμείας τῆς Κιβωτοῦ (Πισιδία | Σισίνιος [*IIA4a: 2*]): 34,25 (A 231); 214,23 (B 221); 516,19 (D 283); 814,14 (E 282)

τὰ μέρη Ἀπάμειας (*Syria*): 586,14

Ἀπολλωνιάδος (Βιθυνία α′ | Θεοφύλακτος [*IIA4a: 1*]): 28,18 (A 142); 208,24 (B 144); 508,10 (D 174); 806,18 (E 173); 842,9 (F 161)

†Ἀποστολίας (Ἰωάννης [*IIA4b: 1*]): 200,23 (B 35)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Ἀππίας (Φρυγία Πακατ. α′ | Γεώργιος [*IIA4a:2*]): 34,7 (A 213); 214,3 (B 201); 514,18 (D 259); 812,17 (E 258); 848,7 (F 243)
Ἄπρου (Εὐρώπη | Ἰωάννης [*IIA4a:2*]): 22,19 (A 56); 202,12 (B 51); 500,15 (D 75); 800,3 (E 74); 836,5 (F 69). — (μονῆς) τοῦ Ἄ. (Νικόλαος [*IIA4b:2*]): 20,1 (A 12: μ. ἐπιλεγομένης Ἄ.); 194,25 (B 13); 274,28 (C 14)
Ἀραβία: 782,30. — Ἄραβες: 592,3; 594,13. 17. — ἀρραβικός (*sc. ueram fidem non habens uel sim.*): 246,3–4 (ἀ. δυσσεβείας); 860,8 (λύκοι ἀ.). — *cf.* Σαρακηνοί
Ἀράξου (Λυκία | Στέφανος [*IIA4a:1*]): 30,23 (A 174: -ξων); 512,19 (D 233); 810,21 (E 232); 846,9 (F 218)
Ἄραφαι (*Syria*): 588,14 (*respic. sacrum Sergii; cf. app. crit.*)
Ἀρίστης (Βιθυνία α′ | Λέων [*IIA4a:5*]): 28,21 (A 145); 208,27 (B 147); 508,13 (D 177: Νεοκαισαρείας ἤτοι Ἄ.); 806,21 (E 176: Νεοκαισαρείας ἤτοι Ἄ.); 842,13 (F 165)
Ἀρκαδίας (Κρήτη | Ἰωάννης [*IIA4a:3*]): 508,23 (D 187); 808,2 (E 186); 842,24 (F 176)
Ἀρκαδιουπόλεως (Ἀσία | Νικηφόρος [*IIA4a:3*]): 818,9 (E 331); 838,12 (F 105)
Ἀρκαδιουπόλεως (Εὐρώπη | Ἰωάννης [*IIA4a:4*]): 22,12 (A 49); 200,26 (B 38); 500,3 (D 65); 798,23 (E 64); 834,25 (F 60)
[Ἀρκάνδων]: 36,20 *app. crit.*
Ἀρμενία
— Ἀρμενίας δευτέρας: 798,25 (E 66: Νικοπόλεως Ἄ. δ. [*susp.*])
— Σεβάστεια ἡ κατὰ τὴν μικρὰν Ἀρμενίαν: 76,3 (*respic.* Εὐστάθιος [*IIB:3*])
Ἀρραβ-: *uide* Ἀραβ-
‹Ἀρυκάνδων›: *uide* Ὀρυκάνδων
τῆς ἐκκλησίας Ἀσκάλωνος (*Palaestina* | Διονύσιος [*IIB:2*]): 588,2
Ἀσπένδου (Παμφυλία α′ | Λέων [*IIA4a:6*]): 28,27 (A 151: -δων); 510,12 (D 203); 808,18 (E 202); 844,12 (F 193)
Ἀσπόνης (Γαλατία α′ | Πέτρος [*IIA4a:1*]): 26,12 (A 106); 206,16 (B 108); 504,25 (D 137); 804,11 (E 138); 840,11 (F 132)
Ἀσσοῦ (Ἀσία | Ἰωάννης [*IIA4a:5*]): 24,23 (A 88); 204,23 (B 86); 504,3 (D 115); 802,18 (E 116); 838,3 (F 97: πόλεως Ἄ.)
Ἀσσύριοι (*VT*): 294,3
Ἀτανασ(σ)οῦ (Φρυγία Πακατ. α′ | Χριστοφόρος [*IIA4a:1*]): 32,28 (A 206); 212,26 (B 194); 514,11 (D 252); 812,10 (E 251)
Ἀτάνδρου (Ἀσία | Μαριανός [*IIA4a:1*]): 24,22 (A 87); 204,22 (B 85); 504,2 (D 114); 802,17 (E 115); 838,5 (F 99: πόλεως Ἄ.)
Ἀτραμυτίου (Ἀσία | Βασίλειος [*IIA4a:3*]): 24,21 (A 86); 204,21 (B 84: *restit.*); 504,1 (D 113); 802,16 (E 114); 836,27 (F 91)
Ἀτταλείας (Λυδία | Ἰωσήφ [*IIA4a*]): 208,20 (B 140); 508,3 (D 167); 806,11 (E 166); 840,28 (F 149)
Ἀτταλείας (Παμφυλία β′ | Παῦλος [*IIA4a:2*]): 36,7 (A 239)
Αὐγουστοπόλεως (Φρυγία Σαλουτ. | Νικήτας [*IIA4a:2*]): 34,14 (A 220); 214,9 (B 207); 516,11 (D 276); 814,7 (E 275); 848,19 (F 255)
Αὐρηλιουπόλεως: *uide* τοῦ Περικόμματος
Africanus: *907,10 app. crit.* (A. conciliorum; prouincia … A.)
τῆς ἁγίας Ἀψαριτιανῶν ἐκκλησίας (*Dalmatia* | Λαυρέντιος [*IIA4a*]): 500,17 (D 77); 800,5 (E 76: τῆς Ἀψετιανῶν ἐ.); 838,16 (F 109)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Βαβυλών (*VT*): 358,6; 362,15; 438,7; 858,25. — Βαβυλώνιος: 362,16 (οἱ Β.); 858,23–24 (τῶν Β. ἱερέων). — βαβυλωνικός: 728,25 (τῆς β. συγχύσεως)
Βαβυλών (*Aegyptus*): 830,4 (*respic.* Θωμᾶς [*IIA3c*])
(Βαιθήλ) Bethel (*VT*): *131,3. 6*
‹Βαιτυλουά›: *uide* Βετουλούα
Βαργυλίων (Καρία | Σέργιος [*IIA4a: 1*]): 32,16 (A 194: Βεγ-); 212,18 (B 186: Βεγ-); 514,2 (D 243); 812,1 (E 242: *restit.*); 846,21 (F 230)
Βαρέτων (Ἀσία | Λύκαστος [*IIA4a: 1*]): 24,11 (A 76); 204,13 (B 76); 502,17 (D 103); 802,6 (E 104); 838,6 (F 100)
Βάρης (Πισιδία | Λέων [*IIA4a: 7*]): 36,3 (A 235); 518,2 (D 288); 814,19 (E 287)
τῶν Βασιλικῶν Θερμῶν (Καππαδοκία α′ | Γεώργιος [*IIA4a: 3*]): 22,24 (A 61); 500,25 (D 85); 800,14 (E 85); 836,13 (F 77)
Βασιλινουπόλεως (Βιθυνία α′ | Γεώργιος [*IIA4a: 4*]): 28,20 (A 144: Βασινου-); 208,26 (B 146: Βασινου-); 508,12 (D 176); 806,20 (E 175); 842,11 (F 163)
Βεγυλίων: *uide* Βαργυλίων
Βερινουπόλεως (Γαλατία α′ | Ἄνθιμος [*IIA4a: 1*]): 26,16 (A 110); 504,26 (D 138); 804,12 (E 139); 840,12 (F 133)
Βετουλούα (*VT*): 440,16 (*cf. app. crit.; lat.* Bethulia)
Βηθλεέμ (*NT*): 352,15; 434,22; 728,7; 788,30; 864,17
Βηρυτός (πόλις, *Phoenicia*): 316,17; 318,11. 12 (*cf.* 22; 326,7. 9; 328,11). — *memoratur Iudaeorum* συναγωγή: 318,13; 320,1; 324,20; 326,11; 328,8–9 (τήν τε σ. ἐκκλησίαν τοῦ … Χριστοῦ ἀφιέρωσεν; *cf.* 9–10)
Βιβόνων (*Calabria* | Στέφανος [*IIA4a: 2*]): 20,21 (A 31); 200,27 (B 39); 498,7 (D 50: -βών-); 798,7 (E 48); 834,8 (F 43)
Βιζύης (Εὐρώπη | Θεόδωρος [*IIA4a: 3*]): 22,6 (A 43); 200,12 (B 30); 498,25 (D 60); 798,18 (E 59); 834,21 (F 56)
Βιθυνία
— Ἀπαμείας τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας (Εὐστράτιος [*IIA4a: 1*]): 500,1 (D 63); 798,21 (E 62)
— Καισαρείας Βιθυνίας (Κωνσταντῖνος [*IIA4a: 13*]): 28,19 (A 143); 208,25 (B 145); 508,11 (D 175); 806,19 (E 174: τῆς Β.); 842,10 (F 162). — Καισαρείας τῆς Β. (Θεοδόσιος [*IIB: 4*]): 340,13
— Νικαίας τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας (Ὑπάτιος [*IIA4a*]): 490,17 (D 11); 794,27 (E 10). — ἐν τῇ Νικαέων μητροπόλει τῆς Β. ἐ. (*sc. habita est haec* σύνοδος): 18,9; 112,8; 222,8; 282,8; 532,8; 600,8; 794,8; 820,14–15; 928,11; *cf.* 894,2 (τῆς Β. ἐ. τὸ … ἀκροθίνιον). — *uide etiam* Νίκαια
Βόστρων (*Arabia* | Ἀντίπατρος [*IIB*]; Stephanus [*IIB: 3*]; Συμεών [*IIB: 1*]): *153,1* (Bostron); 302,9; 374,1 (Βόστρης, *item* 562,24)
Βουλγαροφύγου (Αἱμίμοντος | Θεόδωρος [*IIA4a: 4*]): 216,17 (B 245); 518,11 (D 297); 816,2 (E 296); 850,24 (F 284: τοῦ Β.)
Βριούλων (Ἀσία | Γεώργιος [*IIA4a: 5*]): 22,28 (A 65); 204,2 (B 66); 502,5 (D 91); 800,22 (E 93); 836,18 (F 82)
(τῆς) Βρύσεως (Εὐρώπη | Ἰωάννης [*IIA4a: 6*]): 26,9 (A 103); 206,7 (B 99); 504,15 (D 127); 804,1 (E 128)
Βυζάντιον: 94,26. — *cf.* Κωνσταντινούπολις
τοῦ Βυραϊκοῦ: *uide sub B* τοῦ Σωτῆρος πλησίον τοῦ Β.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Γάβαλα (πόλις, *Syria*): 410,25–28. — Γαβάλων (Ἰωάννης [*IIB: 11*]): 570,14
Γαγγρῶν (Παφλαγονία | Κωνσταντῖνος [*IIA4a: 7*]): 20,3 (A 13); 196,1 (B 14); 492,12 (D 19); 796,7 (E 19); 832,1 (F 14)
Γαλατία: 74,23
— Γαλάτης: 330,23 (τις ἀνὴρ Γ.); 332,3 (τοῦ γέροντος Γ.)
— Ἀγκύρας τῆς Γαλατίας (Βασίλειος [*IIA4a: 1*]): 490,6 (D 5); 794,22 (E 5)
†Γαλατίας: *uide* Οὐαλεντίας
Γαλιλαία (*NT*): 660,16; 762,21. — Γαλιλαῖος: 742,11 (ἄνδρες Γ.)
Γαλλία: 82,3 (τοῖς, *sc. episcopis*, ἐν … Γ.). — Galli: *3,1* (Gallorum, *sc. ep.*)
Γαργάρων (Ἀσία | Νικηφόρος [*IIA4b*]): 24,25 (A 90); 204,25 (B 88); 502,12 (D 98); 802,1 (E 99); 838,9 (F 102)
Γαριέλων ([*nomen inc.*] Αἱμίμοντος | Σισίνιος [*IIA4a: 3*]): 216,22 (B 250: Γαριάλου); 518,16 (D 302); 816,7 (E 301); 852,1 (F 286: Γαρέλλης)
Γερμανικοπόλεως (Ἰσαυρία | Θεόδωρος [*IIA4a: 5*]): 36,12 (A 244); 214,30 (B 228); 520,5 (D 316); 816,21 (E 315)
Γέρμης (Ἑλλήσποντος | Θεόδωρος [*IIA4a: 6*]): 26,23 (A 117); 206,25 (B 117); 506,3 (D 141); 804,15 (E 142); 842,3 (F 155)
(τῶν) Γερμίων (Γαλατία β′ | Πέτρος [*IIA4a: 2*]): 22,11 (A 48); 200,24 (B 36); 500,2 (D 64); 578,21; 798,22 (E 63); 834,24 (F 59). — τῶν Γ. (Ἰωάννης [*IIA5: 9*], Σέργιος [*IIA5*]): 528, 2 (D^m 85); 528,3 (D^m 86)
Γορδοσέρβων (Βιθυνία β′ | Νεόφυτος [*IIA4a*]): 28,25 (A 149); 210,2 (B 152); 510,10 (D 201); 808,16 (E 200); 844,6 (F 187)
Γόρδου (Λυδία | Γρηγόριος [*IIA4a: 2*]): 28,12 (A 136: -δων); 208,17 (B 137: -δων); 506,26 (D 164); 806,8 (E 163); 840,25 (F 146)
Γοτθίας (Ζηκχία? | Κύριλλος [*IIA4b*] *praeter* 312,17; *cf. etiam* Ἰωάννης [*IIA4a: 7*], Νικήτας [*IIA4a: 3*]): 20,16 (A 26); 200,10 (B 29); 278,24 (C 35); 312,17 (Εὐθύμιος [*IIA5: 3*]); 496, 3 (D 39); 796,26 (E 38); 832,29–30 (F 36)
(Γραικία)
— Greciae partes (*in epist. Hadr.*): *127,16*; *129,3*; *161,19*; *169,25*. — *cf.* (in) partibus illis / ἐν τοῖς μέρεσι(ν) κτλ.: *121,13*; *127,13*; 180,24–25 (τοῖς τῶν … βασιλέων); 182,8; 184, 22; 186,1
— Greci: *1,31*; *2,7. 9. 12*; *59,10 app. crit.* (Grecorum uulgus); *163,4*; *181,19 app. crit.*; *309, 7 app. crit.*; *341,16 app. crit.*; *593,14 app. crit.*; *907,10 app. crit.* (*bis*); *937,3 app. crit.*; *945,1 app. crit.*
— grecus: *2,5* (g. … lingua); *163,4* (codex g.); *177,1 app. crit.* (in greco); *785,26 app. crit.* (g. idioma [*cf. 1,9–10* utriusque linguae i.]); *937,6 app. crit.* (editio g.). — grece (*de lingua*): *2,15. 19. 23*; *265,21*; *371,22 app. crit.*; *373,2–5 app. crit.* (*ter*)
— *cf.* Ἑλλάς

Δαδύβρων (Παφλαγονία | Νικήτας [*IIA4a: 4*]): 30,10 (A 161); 210,20 (B 158); 510,21 (D 211); 808,25 (E 209); 844,16 (F 197)
Δάλδης (Λυδία | Ἰωάννης [*IIA4a: 8*]): 28,13 (A 137); 208,18 (B 138); 508,1 (D 165); 806,9 (E 164); 840,18 (F 139)
Δαλισανδοῦ (Ἰσαυρία | Κωνσταντῖνος [*IIA4a: 8*]): 36,19 (A 251); 520,7 (D 318); 816,23 (E 317)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Δάν (φυλή, *VT*): 656,7
(τοῦ) Δαονίου (Εὐρώπη | Θωμᾶς [*IIA4a: 1*]): 26,6 (A 100); 206,4 (B 96); 504,11 (D 123); 802, 26 (E 124)
Δαρδάνου (Ἑλλήσποντος | Στρατήγιος [*IIA4a*]): 26,27 (A 121: -νων); 506,7 (D 145); 804,19 (E 146); 842,6 (F 158)
τοῦ Δασκυλίου ([*lat.* Dia- *praeter 209,29*] Βιθυνία α′ | Βασίλειος [*IIA4b*]): 28,23 (A 147); 208, 29 (B 149); 508,9 (D 173); 806,17 (E 172); 842,16 (F 168)
Δάφνη (*prope Antiochiam*): 568,25
Δεβελτοῦ (Αἱμίμοντος | Εὐστράτιος [*IIA4a: 2*]): 216,15 (B 243); 518,9 (D 295); 814,26 (E 294); 850,22 (F 282)
Δεκατέρων (Ἰλλυρικόν? | Ἰωάννης [*IIA4a: 9*]): 818,5 (E 327; *susp.*)
Δελφικός: 672,19 (ἐκ Δ. τρίποδος)
Δέρκων (Εὐρώπη? | Γρηγόριος [*IIA4a: 3*]): 206,11 (B 103); 500,22 (D 82); 800,10 (E 81); 836, 11 (F 75)
[Δίδων]: *uide* Ἀνδίδων
Διοκαισαρείας (ἤτοι Πρακάνων): *uide* Πρακάνων
Διονυσουπόλεως (Φρυγία Πακατ. β′ | Βασίλειος [*IIA4a: 4*]): 216,12 (B 240: -σοπ-); 520,19 (D 329); 818,1 (E 323)
Δοάρων (Καππαδοκία γ′ | Βαρδάνης [*IIA4a*]): 216,26 (B 254); 518,8 (D 294); 814,25 (E 293)
τοῦ Δοκιμίου (Φρυγία Σαλουτ. | Λέων [*IIA4a: 8*]): 214,12 (B 210); 516,4 (D 269); 812,25 (E 266); 848,15 (F 251)
Δριζιπάρων (Εὐρώπη | Κυριακός [*IIA4a*]): 202,21 (B 60); 500,20 (D 80: -ζυπ-); 800,8 (E 79); 836,9 (F 73)
τοῦ Δυρραχίου (Νέα Ἤπειρος | Νικηφόρος [*IIA4a: 4*]; *cf.* Ἰωάννης [*IIA4b: 2*]): 18,29 (A 10: *om.* τοῦ); 194,3 (B 10); 274,4 (C 11: *om.* τοῦ); 294,5; 302,5; 308,21; 384,11; 492,4–5 (D 15: τῆς Δυρραχιανῶν χώρας τῆς Ἰλλυρικῆς ἐπαρχίας [*susp.*]); 560,1; 796,3 (E 15); 832,7 (F 16)

Ἑβραῖοι / Hebr(a)ei: *131,11–12* (*Pauli epist. ad Hebr., item* 286,24). — *habentur pro infidelibus, aduersariis Christianorum*: 348,6; 534,4; 548,4; 590,15; 592,11; 594,13; 692,12; 700,3; 784,16; 894,30; 908,15. 16. 20 (*cf.* 24–25 τῶν ἑβραϊκῶν ἐπιτηδευμάτων); 959,11
— Ἑβραῖος: 638,6 (τὸν Ἑ. λαόν). — *respic.* Σεραντάπηχος [*IIB*]: 592,14 (*cf.* 11). 22; 594, 10. 19
— ἡ ἑβραΐς διάλεκτος: 426,23; 624,18
— *cf.* Ἰουδαῖοι
Ἔδεσσα (*Osrhoena*): 582,24 (*respic.* ἀχειροποίητη εἰκών); *cf.* 580,24 (τῇ πόλει, *sc. a Persis oppugnatae; item* 25; 582,4–9 [*quinquies*]). — Ἐδέσσης (Ἴβας [*IIB*]): 710,25–26
Ἐκτορίου (Φρυγία Σαλουτ. | Ἰωάννης [*IIA4b: 3*]): 34,19 (A 225); 214,16 (B 214: τοῦ Ἐ.); 516, 6 (D 271: τοῦ θρόνου Ἐ.); 814,2 (E 270: τοῦ θρόνου Ἐ. [*restit.; lat.* Act-])
Ἐλαίας (Ἀσία | Ὀλβιανός [*IIA4a*]): 24,18 (A 83); 204,18 (B 81); 502,24 (D 110); 802,13 (E 111); 836,22 (F 86)
Ἑλενουπόλεως (Βιθυνία α′ | Δαβίδ [*IIA4a: 1*]): 28,16 (A 140); 208,22 (B 142); 508,7 (D 171); 806,15 (E 170); 842,17 (F 169)
Ἐλευθερίας (Κρήτη | Ἐπιφάνιος [*IIA4a: 1*]): 508,24 (D 188: -θέρνης); 808,3 (E 187); 842,20 (F 172)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Ἑλλάς: 82,2. 22 (οἱ Ἑλλάδος). — *respic. lingua graeca*: 174,6 (εἰς τὴν Ἑ. φωνήν); 862,25 (τῇ ἑλλαδικῇ ἀρχαίᾳ διαλέκτῳ)
— Ἕλληνες: 700,2 (*lat.* Greci; *nisi de paganis, ut semper*)
— Ἕλλην(ες) *quasi pagani, gentiles*: 266,29; 332,1 (βάρβαροί τινες, Ἕ. τὴν θρησκείαν); 362,12; 364,15 (τις Ἕ. εἰδωλολάτρης); 534,4; 542,1 (*Ioh. Thess. serm.* ‹κατὰ Ἑ.›; *cf.* 969,13). 4 (ὁ Ἕ. εἶπεν, *item* 22); 544,1. 20; 554,25; 556,10; 576,8; 578,8; 590,15; 618,28; 652,24; 686,13. 32; 690,7 (τῇ … τοῦ Ἕ. τέχνῃ, *item* 10–11); 692,10. 13. 14; 698,28; 700, 2 (*?*); 890,14; 959,5; 960,14. — *cf.* τὰ ἔθνη (*lat. fere* gentes) *e. g.* 438,8; 690,12; 698,25; 700,7; 752,10; 754,7; 959,11
— ἑλληνικός: 262,11–12 (τὰς … ἑ. αὐτῶν, *sc. haereticorum*, τερατολογίας; *cf.* 640,27–28 συγγραμμάτων); 362,17 (ἐπὶ εἰκόνων ἑ.); 436,17–18 (ἑ. μυθοποιΐα; *cf.* 456,22 τελετῶν καὶ μύθων; 636,21 μύθευμα); 460,18 (τῆς ἑ. δεισιδαιμονίας); 686,18 (ἑ. θυσίας); 692,5–6 (ἑ. ἀναπλασμάτων); 700,21 (ἑ. θρησκείας); 708,12 (τὰς αἱρέσεις … ἑ.). — *cf.* ἐθνικός (*lat.* gentilis): 434,3; 478,13; 548,18 (ἐθνικῶς)
— ἑλληνισμός: 398,17; 684,14. 17. 27; 686,3. 6. — ἑλληνίζοντες: 408,20; 686,10–11
— *cf.* Γραικία
τοῦ Ἑξαμιλίου (Εὐρώπη | Κωνσταντῖνος [*IIA4b:2*]): 840,3 (F 125)
Ἐπικανζῆ: *uide sub B* τῆς ἁγίας Θεοτόκου Ἐ.
Ἑρμοκαπηλίας (Λυδία | Θεόπιστος [*IIA4a*]): 28,15 (A 139); 508,4 (D 168); 806,12 (E 167); 840,20 (F 141)
Ἐρυθρῶν (Ἀσία | Εὐστάθιος [*IIA4a:1*]): 24,13 (A 78); 502,21 (D 107); 802,10 (E 108)
Hesperia pars (*tempore Karoli Magni*): *171,3* (omnis h. occiduaeque partis … nationes)
Ἐτένων (Παμφυλία α′ | Ἰωάννης [*IIA4a:10*]): 30,1 (A 152); 210,4 (B 154); 510,11 (D 202: *-νν-*); 808,17 (E 201); 844,10 (F 191)
‹Εὐάζων›: *uide* Εὐγάζων
Εὐαισηνοί (*Cappadocia*): 74,22 (πρὸς Εὐ. *epist. Basilii*)
Εὐγάζων ([*lat. partim* Eua-] Ἀσία | Νικόδημος [*IIA4a:1*]): 24,10 (A 75); 204,12 (B 75); 502,16 (D 102); 802,5 (E 103); 838,10 (F 103)
Εὐδοκιάδος (Παμφυλία β′ | Κάλλιστος [*IIA4a*]): 518,17 (D 303: πόλεως Εὐ.); 816,8 (E 302); 850,17 (F 277: πόλεως Εὐ.)
Εὐκαρπίας (Φρυγία Σαλουτ. | Κωνσταντῖνος [*IIA4a:9*]): 34,8 (A 214); 214,4 (B 202); 514,24 (D 264); 812,27 (E 268); 848,16 (F 252)
Εὐμενείας (Φρυγία Πακατ. α′ | Λέων [*IIA4a:9*]): 34,1 (A 207); 212,27 (B 195); 514,12 (D 253); 812,11 (E 252); 848,3 (F 239). — Εὐ. (Φίλιππος [*IIA5:2*]): 530,6 (D^m 114)
Εὐχάϊτα (*Pontus*): 588,13 (*respic. sacrum Theodori*). — Εὐχαΐτων (Ἑλενόποντος | Θεοφύλακτος [*IIA4a:2*]): 496,1 (D 38); 796,25 (E 37); 834,19 (F 54)
Ἔφεσος (*Asia*): 588,12 (*respic. sacrum Iohannis*)
— Ἐφέσου (Ἀσία | Ἰωάννης [*IIA4a:11*]): 18,20 (A 2); 190,17 (B 2); 270,1 (C 2); 488,28 (D 2); 794,19 (E 2); 830,9 (F 2). — Ἐ. (Θεοδόσιος [*IIB:3*]): 52,15; 854,16; 968,19
— *respic. concilium* ἐν Ἐφέσῳ (τὸ πρότερον) *a. 431 habitum* (ἡ ἁγία τρίτη σύνοδος): 72, 5 (*cf.* 8); 78,1; 102,11; 238,23; 260,8–9 (*cf.* 18–19; 262,8–9); 640,2–3 (*cf.* 11 ταύτην); 824,11–12. — ἡ λῃστρικὴ σύνοδος *ibidem a. 449 habita*: 102,10 (τὴν … ἐν Ἐ. δευτέραν σ.); 228,23; *cf.* 226,23–24. — σύνοδος *sub Ioh. Chrysostomo a. 400/1 habita*: 940, 12. 22–23. 25
— Ἐφεσίων πρεσβύτεροι (*NT*): 902,8–9

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Ζακύνθου (Ἑλλάς/Ἀχαΐα | Λέων [*IIA4a: 10*]): 510,7 (D 198); 808,13 (E 197); 844,9 (F 190)
Ζαλίχου (Ἑλενόποντος | Κωνσταντῖνος [*IIA4a: 10*]; Ἀνδρόνικος [*IIA4b*], Μαριανός [*IIA4b*]; *cf.* Ἰωάννης [*IIA4a: 12*]): 30,4 (A 155); 216,27 (B 255: Λεοντοπόλεως ἤτοι Ζ.); 510,16 (D 207); 808,22 (E 206: *restit.*)
Ζήλων (Ἑλενόποντος | Κωνσταντῖνος [*IIA4a: 11*]): 30,3 (A 154); 210,5 (B 155); 510,13 (D 204); 808,19 (E 203)
Ζηνουπόλεως (Ἰσαυρία | Θεοφύλακτος [*IIA4a: 3*]): 36,18 (A 250; *lat.* -nop-)
Ζηνο(υ)πόλεως ([*lat.* -nop-] Λυκία | Σταυράκιος [*IIA4a: 1*]): 32,1 (A 179); 212,4 (B 172); 512, 22 (D 236); 810,24 (E 235); 846,12 (F 221)

Ἤπειρος: *uide* Παλαιὰ Ἤπειρος
†Ἠπίλου: *uide* Μαγνησίας (τῆς Ἀνηλίου)
Ἡρακλείας: *uide* Ἡρακλειουπόλεως ἤτοι Πιδαχθόης
Ἡρακλείας Θρᾴκης (Εὐρώπη | Λέων [*IIA4a: 11*]): 490,8 (D 6); 794,21 (E 4: τῆς Θ.); 830,13 (F 4)
Ἡρακλείας (τοῦ Λάτμου, Καρία | Γρηγόριος [*IIA4a: 4*]): 32,13 (A 191); 212,15 (B 183); 514,3 (D 244: Ἡ. τοῦ Λ.); 812,2 (E 243: Ἡ. τοῦ Λ.); 846,18 (F 227)
Ἡρακλείας Πόντου (Ὀνωριάς | Ἰωάννης [*IIA4a: 13*]): 30,15 (A 166); 210,23 (B 161); 510,23 (D 213: *om.* Π.); 808,27 (E 211); 844,17 (F 198)
Ἡρακλειουπόλεως ἤτοι Πιδαχθόης (Ἀρμενία β′ | Θεόδωρος [*IIA4a: 7*]): 818,10 (E 332); 836,7 (F 71); *cf.* 800,11 (E 82: Ἡρακλείας), *insuper 509,17* (D 181)
Ἡρακλειουπόλεως (Κρήτη | Θεόδωρος [*IIA4a: 8*]): 508,17 (D 181); 806,25 (E 180)

Θεοδωρουπόλεως (Εὐρώπη | Γρηγόριος [*IIA4a: 5*]): 26,7 (A 101); 206,5 (B 97); 504,12 (D 124); 802,27 (E 125); 840,6 (F 127)
Θεουπόλεως: *uide* Ἀντιόχεια
Θεσσαλονίκη
— Θεσσαλονίκης (Θεόφιλος [*IIA4a: 2*]): 490,4 (D 4); 794,28 (E 11). — Θ. (Ἰωάννης [*IIB: 12*]): 540,22–23; 542,1; 969,13
— Θεσσαλονικεῖς (*NT*): 926,11
Θρᾴκη: 12,17–18
— (τῆς) Θρᾴκης: *uide* Ἀδριανουπόλεως Θ.; Ἡρακλείας Θ.; Νικαίας τῆς Θ.; Πανίου
— τῆς Θρᾳκῶν χώρας: *uide* Τραιανουπόλεως
Θυατείρων (Λυδία | Ἰσώης [*IIA4b*]): 506,19 (D 157: τοῦ θρόνου Θ.); 806,1 (E 156)

Ἰασσοῦ (Καρία | Δαβίδ [*IIA4a: 2*]): 32,14 (A 192); 212,16 (B 184); 512,27 (D 241); 810,29 (E 240); 846,19 (F 228)
Ἱεραπόλεως (*Syria* | Φιλόξενος [*IIB*]): 86,6; 736,20–21. — ἡ Ἱεραπολιτῶν ἐκκλησία: 566,6–7
Ἱεραπόλεως (Φρυγία Πακατ. | Νικόλαος [*IIA4a: 1*]): 62,4–5; 110,16; 232,10 (*lat.* -rop-); 278, 19 (C 31); 494,20 (D 35); 796,23 (E 35); 832,27 (F 34)
Ἱεραπόλεως ([*lat.* -rop-] Φρυγία Σαλουτ. | Μιχαήλ [*IIA4a: 1*]): 34,9 (A 215); 214,5 (B 203); 516,5 (D 270); 814,1 (E 269); 848,17 (F 253)
Hieriae a. 754 habita est ἡ ψευδοσύνοδος, τὸ ψευδοσύλλογον (*uel sim.*), *falso dicta* ἑβδόμη σύνοδος (*cf. e. g.* 262,28–29): 12,4–5 (ἡ σύνοδος κτλ.; *cf.* 44,24–25); 14,24 (*cf. 15,23–25*); 52,9–11; *163,14* (pseudosyllogum); 182,11; 228,26–230,1. 4–5; 252,8; 274,20–21

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

(τὸ ἀποστατικὸν … συνέδριον κτλ.); 276,13–14; 280,9; 338,10. 12 (*cf. et 339,10 app. crit.*); 340,5; 372,12; 400,9; 484,16–17 (τὸ ἰουδαϊκὸν συνέδριον); 534,10–11; 554,6. 10 (τὴν παρασυναγωγήν); 556,4. 16–17 (*cf.* 19 ἐκεῖ, 25 ἐν μέσῳ ἡμῶν); 562,11–12; 568,3; 584,8; 600,33; 602,15–16 (διὰ συμμορίας κτλ. [*cf. e. g.* 632,18–19]); 606,17 (τῆς ἁγίας μεγάλης καὶ οἰκουμενικῆς ἑβδόμης σ. *terminum recitare incipit* Γρηγόριος [*IIA4a: 8*], *cf.* 608,23; *epitheta refutantur* 606,21. 25; 608,11 [*cf.* 17 αὕτη]); 610,4 (ἡ ἄθροισις αὐτῶν); 632,8. 18; 634,23–24; 636,32–33 (*cf.* 638,4 πολυάνδριον … τὴν ὁμήγυριν); 638,26 (ἡ τῆς τούτων ὀχλαγωγίας σύνοδος); 730,14; 770,17; 774,22–26 (*cf.* 30–776,1); 778,2–3 (*cf.* 4; 780,14 σύλλογος ἐπισκόπων); 854,14–15 (τῷ … συνεδρίῳ κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἀνάθεμα [= 968,17–18]); 858,25 (Καϊαφαϊκὸν συνέδριον; *cf.* 874,7 Κ. βουλευτήριον); 874,7–18 (τοῦτο τὸ συνέδριον [*octies*]); *cf. e. g.* 602,8–9 (τῆς ὀχλαγωγηθείσης πληθύος τῶν χριστιανοκατηγόρων); 618,15–16

Ἱεροκαισαρείας (Λυδία | Ζαχαρίας [*IIA4a: 1*]): 208,21 (B 141); 508,5 (D 169); 806,13 (E 168); 840,23 (F 144)

Ἱεροσόλυμα: 94,23–24; 100,25; 104,8–9. 25; 312,12; 552,12; 588,6. 9. 11; 864,11

— Ἱεροσολύμων (*uarii patr.*): 98,8–9 (Μάξιμος [*IIB: 1*]); 102,31 (Ἰωάννης [*IIB: 10*]); 230,8 (Ἰουβενάλιος [*IIB*]); 254,7 (Θεόδωρος [*IIB: 2*], *item* 14); 376,4 (Σωφρόνιος [*IIB*]); 488,19 (τῶν τριῶν ἀποστολικῶν θρόνων κτλ., *item* 23–24; 828,27; 830,4–5); 534,17 (Κύριλλος [*IIB: 2*], *item* 710,1). — presb. Hierosolymitanus (Hieronimus [*IIB*]): *161,1*

— Ἱεροσολυμῖται: 102,2

— Ἱερουσαλήμ / Hierusalem (*VT, NT*): *6,5*; 284,2; 294,4; 366,17 (σου τὴν πόλιν [*ad Iudaeum*]); 604,26 (*respic. ecclesia catholica; item* 624,16 τὴν πνευματικὴν … Ἱ. [*distinguitur* 17 τὴν γηΐνην … Ἱ.]; 700,9–10); 828,6; 932,16; 959,4. — *cf.* Σιών

— ἡ ἁγία πόλις: 100,27. 28; 104,10. 19–20; 426,5–6 (ἐν τῇ ἁ. Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν π.). — τῆς ἁγίας πόλεως (*uarii patr.*): 12,8–9 (τοῖς πατριάρχαις κτλ.); 50,16–17 (τοῖς … ἀποστολικοῖς θρόνοις κτλ.); 234,7–8 (τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς κτλ.); 608,5 (Θεόδωρος [*IIB: 2*])

— τῆς Αἰλιέων (Ἰουβενάλιος [*IIB*]): 80,12–13

— τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν: 380,12–13 (= 584,16); 552,9 (*cf.* 14); 554,13. — τὸ ἅγιον Κρανίον: 102,1. — ὁ ναὸς <τῆς Ἀναστάσεως> (*in uita Mariae Aeg.*): 422,4. 10 (τῆς αὐλῆς τοῦ ν. [*cf.* 7 τὰ προαύλια], *item* 426,2). 23 (τῆς ἐκκλησίας); 424,10 (τὸν οἶκον); *cf.* 588, 9–10 (τὸν ἅγιον σταυρόν). — ὁ οἶκος/ναὸς τοῦ (ἁγίου) πρωτομάρτυρος Στεφάνου: 104,23 (*cf.* 26–27). 28

— *uide sub IIA3b*

Ἱερουσαλήμ: *uide supra*

τοῦ Ἰκονίου (Λυκαονία | Λέων [*IIA4a: 12*]): 62,3; 110,16 (*suppl.* Ἰ.); 232,9; 278,11 (C 24: *om.* τοῦ); 494,5 (D 28); 796,16 (E 28); 832,17 (F 25). — τοῦ Ἰ. (Ἀμφιλόχιος [*IIB: 1*]): 558,7; 718,13

τοῦ Ἰλίου (Ἑλλήσποντος | Νικήτας [*IIA4a: 5*]): 26,30 (A 124); 208,2 (B 122); 506,11 (D 149); 804,24 (E 151); 840,31 (F 152)

Ἰλλυρικόν / Hilliricum (*NT*): *6,5–6*; 959,4. — Ἰλλυρικιανοὶ ἐπίσκοποι (*in conc. Chalc.*): 88,3. — τῆς Ἰλλυρικῆς ἐπαρχίας: *uide* τοῦ Δυρραχίου

Ἰορδάνης (*flumen*): 352,18; 364,2; 424,26

Ἰούδα (φυλή, *VT*): 656,2; 706,24

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Ἰουδαία (*NT*): 660,17 (*bis*)
Ἰουδαῖοι / Iudaei (*saepe NT uel VT*): *161,2*; 266,13; 302,10; 318,12; 320,1; 324,18; 326,9. 14; 550,17; 554,2; 668,32; 694,24; 732,19; 934,15. — *habentur fere pro infidelibus, aduersariis Christianorum*: 348,19 (*Leont. Neap.* κατὰ Ἰ.); 358,7. 8; 362,4. 9; 364,16; 456,12. 22–23; 556,10; 594,17; 652,24; 942,1–2 (τὸν … ψευδώνυμον πατρ. τῶν Ἰ.)
— (ὁ) Ἰουδαῖος: 320,2. 6. 7. 9. 12. 14. 20. 21; 322,1; 438,17 (ὡς Ἰ.). — *in dialogis cum Christiano quodam*: *157,12* (dic …, o Iudaee); 350,13; 358,20 (*cf.* 360,2 ὁ δὲ ἔφη); 360, 7; 364,14; 366,8; 544,25. 26
— Ἰουδαϊκός: 48,5 (τῆς Ἰ. ἀκροάσεως [*respic. Mt. 26,51. al.*]); 610,12–13 (τὸ αὐτῶν, *sc. Annae et Caiphae*, Ἰ. συνέδριον; *cf.* 484,16–17 [*de synodo Hieriae*]); 708,12–13 (τὰς αἱρέσεις … ἰ.); 908,18 (ἕτερα ἰ. [*cf. lat.*]); 940,27–942,1 (ἔθος … Ἰ.). — Ἰουδαϊκῶς: 438, 13; 874,6
— Ἰουδαϊσμός: 398,17; 684,14. 16. 27; 686,3. 5 (*cf.* 10 Ἰουδαΐζοντες; *nota etiam* 640,3–4 τὸν Ἰουδαιόφρονα … Νεστόριον)
— *cf.* Ἑβραῖοι
Ἰουλιουπόλεως (Γαλατία α′ | Κωνσταντῖνος [*IIA4a: 12*]): 26,11 (A 105); 206,13 (B 105); 504, 21 (D 133); 804,7 (E 134); 840,7 (F 128)
Ἰουνουπόλεως ([*lat. fere* Iunop-] Παφλαγονία | Ἡράκλειος [*IIA4a: 1*]): 30,9 (A 160); 206,12 (B 104: *restit.*); 510,20 (D 210); 808,24 (E 208: *restit.*); 844,14 (F 195)
Ἰσραήλ (*VT*): 284,23; 286,7; 350,4; 366,18 (ὁ πάλαι Ἰ.; *cf.* 658,25); 368,7; 438,17; 440,17; 486, 26; 624,19; 696,28; 744,14; 878,34; 936,24; 964,7; *cf.* 288,25 (*deus appellauit Iacob* Ἰ.). — ὁ νέος Ἰ. (*sc. ecclesia Christi*): 658,26–27 (*cf.* 25 πάλαι); 892,10–11
— Ἰσραηλῖται: 362,15; 460,13. — ὁ Ἰσραηλίτης λαός / Israheliticus populus: *133,9*; 686, 12
— Ἰσραηλῖτις (γυνή, *sc. Iudith*): 440,16–17
Ἴψου (Φρυγία Σαλουτ. | Θεοφύλακτος [*IIA4b: 2*]; *cf.* Γεώργιος [*IIA4a: 6*]): 34,17 (A 223); 214, 14 (B 212: τοῦ Ἰψοῦ); 514,23 (D 263); 812,26 (E 267); 848,22 (F 258: τοῦ θρόνου Ἴ. [*cf.* 514,22])

Κάδων (Φρυγία Πακατ. β′ | Θεόδωρος [*IIA4a: 9*]): 216,9 (B 237: -δους); 520,14 (D 324); 816, 27 (E 321); 852,14 (F 299: *restit.; lat.* Cadi)
Καισάρεια τῆς Παλαιστίνης: 312,20. — *appellatur* ἡ πόλις: 312,21 (ἐν τῇ ἁγίᾳ π.). 22 (πάσῃ τῇ π.); 314,9. 10. 11. — ὁ ναὸς τῆς θεοτόκου ὁ ἐπιλεγόμενος τῆς Νέας: 312,23–24. — εὐκτήριον (*sc.* τοῦ ἁγίου Ἀναστασίου) πλησίον τοῦ τετραπύλου: 314,10–11 (*cf.* 20. 23)
— Καισαρείας (Εὐσέβιος [*IIB: 2*]): 562,24
— ἡ Καισαρέων (*sc.* πόλις): 104,11–12 (*respic.* Ζαχαρίας [*IIB: 3*]); 314,2
— Καισαρεύς: 102,24 (*respic.* Ὀλύμπιος [*IIB*])
Καισάρεια ἡ Φιλίππου: *uide* Πανεάς
Καισαρείας (Βιθυνία α′ | Κωνσταντῖνος [*IIA4a: 13*]): 28,19 (A 143); 208,25 (B 145); 508,11 (D 175); 806,19 (E 174); 842,10 (F 162). — K. τῆς Βιθυνίας (Θεοδόσιος [*IIB: 4*]): 340,13
Καισαρείας (Καππαδοκία α′ | Ἀγάπιος [*IIA4a*]): 18,19 (A 1); 190,11 (B 1); 268,20 (C 1); 488, 26 (D 1); 794,18 (E 1); 830,7 (F 1). — K. Καππαδοκίας (Σωτήριχος [*IIB*]): 106,1. — K. (Ἑρμογένης [*IIB*]; Εὐψύχιος [*IIB*]): 76,7; 736,29. — Καισαρέων πρόεδρος (Βασίλειος [*IIB: 1*]): 686,1

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Καλλιπόλεως (Εὐρώπη | Μελχισεδέκ [*IIA4a*]): 26,2 (A 96); 206,1 (B 93); 504,7 (D 119); 802, 22 (E 120: Καλλιουπ-; *lat.* Kallip-); 838,24 (F 117)
Καλόης (Ἀσία | Θεοφάνης [*IIA4a: 1*]): 24,8 (A 73); 204,10 (B 73: Κάλπης *codd.; lat.* Calpae); 502,14 (D 100); 802,3 (E 101); 836,29 (F 93)
Καλοκετῶν: *uide sub B* τῆς ἁγίας Θεοτόκου K.
[Κάλπης]: *uide* Καλόης
Καλχηδών: *uide* Χαλκηδών
Κάμνου: *uide* Καύνου
Καμουλιανῶν (Καππαδοκία α′ | Γεώργιος [*IIA4a: 7*]): 22,25 (A 62); 202,26 (B 63); 500,26 (D 86); 800,15 (E 86); 836,15 (F 79). — ἡ ἀχειροποίητη εἰκὼν K.: 580,3–4 (*de eadem cf.* 582,14–16. 24–25)
Κανδίβων (Λυκία | Κωνσταντῖνος [*IIA4a: 14*]): 30,27 (A 178); 212,3 (B 171); 512,13 (D 227); 810,15 (E 226); 846,4 (F 213)
Κανούας: *uide* Καύνου
Καντάνου (Κρήτη | Φωτεινός [*IIA4a*]): 508,25 (D 189); 808,4 (E 188); 842,22 (F 174)
Καππαδοκία
— Καισαρείας Καππαδοκίας (Ἀγάπιος [*IIA4a*]): 18,19 (A 1); 190,11 (B 1); 488,26 (D 1). — Καισαρείας K. (Σωτήριχος [*IIB*]): 106,1
Καρδαβούνδων (Ἰσαυρία | Ζαχαρίας [*IIA4a: 2*]): 36,15 (A 247); 216,4 (B 232); 520,2 (D 313: πόλεως K. [*restit.*]); 816,18 (E 312); 852,11 (F 296)
Καρίας (Θεοφύλακτος [*IIA4b: 3*]): 32,8 (A 186); 196,14–15 (B 17: τῆς μητροπόλεως K.); 494, 3–4 (D 27: τῆς … μητροπόλεως K.); 796,15 (E 27); 832,13–14 (F 22: τοῦ θρόνου … K.). — *uide etiam* τῆς Σταυρουπολιτῶν μητροπόλεως
Καρίνης (*Sicilia* | Κωνσταντῖνος [*IIA4a: 15*]): 20,27 (A 37); 208,30 (B 150); 498,20 (D 56); 798, 14 (E 55); 834,14 (F 49)
Καρπάθου (Νῆσοι Κυκλάδες | Λέων [*IIA4a: 13*]): 62,5; 110,17; 232,10; 278,20 (C 32); 500,18 (D 78); 800,6 (E 77)
Κάστρα (πλησίον τῆς πόλεως Πορφυρεῶνος, *Phoenicia*): 536,15 (*cf.* 15–16 εἰς τὸν σεπτὸν οἶκον … ἐκεῖσε)
Κατάνης (*Sicilia* | Θεόδωρος [*IIA4a: 10*]): 20,17 (A 27); 70,7; 84,31; 92,25; 172,8 (*-νέων*). 12; 198,22 (B 26); 226,12. 20; 276,5 (C 16); 296,9; 310,22; 412,10; 496,17 (D 45); 554,8; 578,17; 798,3 (E 44); 834,2 (F 38); *cf.* 878,2. — τῆς ἐκκλησίας K. (Ἐπιφάνιος [*IIA4b*]): 18,27 (A 9); 70,10; 84,32 (πόλεως K.); 86,8; 194,10 (B 11); 230,10; 274,9 (C 12); 396,21; 490,24 (D 14); 832,3 (F 15); 878,2 (*om.* τῆς ἐ.)
‹Καύνου› (Λυκία | Στέφανος [*IIA4a: 3*]): 32,3 (A 181: Καύνων); 212,6 (B 174: Καύνων); 512, 10 (D 224: Κανούας); 810,12 (E 223: Κάμνου); 846,2 (F 211: Κάμνου)
Καύνων: *uide supra*
Κελενδέρεως (Ἰσαυρία | Εὐστάθιος [*IIA4a: 2*]): 36,13 (A 245: *restit.*); 216,1 (B 229); 520,1 (D 312: -ντ-); 816,17 (E 311); 852,6 (F 291)
τῶν Κελλίων: *uide sub B* τοῦ ἁγίου Γεωργίου τῶν K. *uel* τῆς ἁγίας Θεοτόκου τῶν K.
Κεράμου (Καρία | Μαυριανός [*IIA4b*]): 32,23 (A 201: -μων); 846,26 (F 235); *cf.* 818,16 *app. crit.*
Κερασέων (Λυδία | Μιχαήλ [*IIA4a: 2*]): 508,6 (D 170); 806,14 (E 169); 840,16 (F 137)
Κερασοῦντος (Πόντος Πολεμωνιακός | Ἰωάννης [*IIA4a: 14*]): 512,5 (D 219); 810,7 (E 218); 844,23 (F 204)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Κερκύρων (Ἑλλάς/Ἀχαΐα | Φίλιππος [*IIA4a: 1*]): 510,1 (D 192); 808,7 (E 191); 844,8 (F 189)
Κεφαληνίας (Ἑλλάς/Ἀχαΐα | Γρηγόριος [*IIA4b: 1*]): 508,27 (D 191: τοῦ θρόνου K.); 808,6 (E 190); 844,7 (F 188)
Κιβύρης (Καρία | Γρηγόριος [*IIA4a: 6*]): 32,9 (A 187); 212,12 (B 180); 512,23 (D 237); 810,25 (E 236); 846,14 (F 223)
τῆς Κιβωτοῦ: *uide* Ἀπαμείας τῆς K.
Κιδισωσοῦ ([*restit.*] Φρυγία Πακατ. α′ | Ἀνδρέας [*IIA4a*]): 514,25 (D 265); 812,21 (E 262)
Κιλικία
— Ῥωσόπολις τῆς Κιλικίας: 404,15
Κίνης (Γαλατία α′ | Συνέσιος [*IIA4a*]): 26,13 (A 107); 206,17 (B 109); 504,22 (D 134: *restit. [cf. p. 972]; lat.* Nessae); 804,8 (E 135: *restit.; lat.* Cibiae); 840,10 (F 131)
‹Κινναβορίου› (Φρυγία Σαλουτ. | Θεοφύλακτος [*IIA4a: 4*]): 34,13 (A 219: -βόρου); 214,8 (B 206: -βόρου); 516,8 (D 273: -βάρεως); 814,4 (E 272: -βάρεως); 848,20 (F 256: -βάρεως)
[Κίννης]: *uide* Κίνης
(τῆς) Κίου (Βιθυνία | Λέων [*IIA4a: 14*]): 22,18 (A 55); 202,10 (B 49); 500,14 (D 74); 800,2 (E 73); 836,2 (F 67). — *cf. sub B* τοῦ Ἡρακλείου
Κισάμου (Κρήτη | Λέων [*IIA4a: 15*]): 508,20 (D 184); 806,28 (E 183); 842,25 (F 177)
Κισκισ(σ)ῶν (Καππαδοκία α′ | Σωτήριχος [*IIA4a*]): 22,26 (A 63); 202,27 (B 64); 502,1 (D 87); 800,16 (E 87); 836,14 (F 78)
(τοῦ) Κιτίου (Κύπρος | Θεόδωρος [*IIA4a: 11*]): 26,19 (A 113); 206,20 (B 112); 410,20. 23–24; 504,18 (D 130); 804,4 (E 131); 838,19 (F 112). — ἐν τῇ πόλει τῇ λεγομένῃ Κίτιον: 410, 15 (*cf.* 16 τὸν ναόν, *sc.* τῆς ἁγίας θεοτόκου)
Κλανέου (Γαλατία β′ | Νικηφόρος [*IIA4a: 5*]): 30,18 (A 169: -νέων); 210,26 (B 164: -νέων); 512,6 (D 220); 810,8 (E 219); 844,26 (F 207)
Κλαυδιουπόλεως (*Bithynia* | Θωμᾶς [*IIB: 3*]): 452,24 (*cf.* 454,26 ἐν τῇ κατ᾽ αὐτὴν πόλει)
Κλαυδιουπόλεως (Ὀνωριάς | Νικήτας [*IIA4a: 6*]): 20,4 (A 14); 196,5 (B 15); 278,7 (C 20); 492, 14 (D 20); 796,8 (E 20); 832,9 (F 18)
τῆς Κνίδου: *uide* Σταδίας
Κνωσσοῦ (Κρήτη | Ἀναστάσιος [*IIA4a: 1*]): 508,18 (D 182); 806,26 (E 181); 842,18 (F 170)
Κοδρούλων: *uide* Κουδρούλων
Κοίλων: *uide* Μαδύτου (ἤτοι K.)
Κολασσαέων: *uide* Χωνῶν (ἤτοι K.)
Κόλης: *uide* Μαδύτου (ἤτοι Κοίλων)
Κολχίς (γυνή, *sc. Medea* [*in pictura*]): 306,11 (= 724,28–29); 308,25
Κολωνείας (Ἀρμενία β′ | Ἰωάννης [*IIA4b: 4*]; *cf.* Νικήτας [*IIA4a: 7*]): 216,14 (B 242); 500,10 (D 71); 798,29 (E 70); 834,30 (F 65: τοῦ θρόνου K.); *cf.* 500,6 *app. crit.* (D 67)
Κομάνων (Πόντος Πολεμωνιακός | Θεόδωρος [*IIA4a: 12*]): 30,16 (A 167); 512,4 (D 218); 810,6 (E 217); 844,22 (F 203)
Κόμβων (Λυκία | Κωνσταντῖνος [*IIA4a: 16*]): 32,5 (A 183); 212,8 (B 176); 512,21 (D 235); 810, 23 (E 234); 846,13 (F 222)
Κονάνης (Πισιδία | Κωνσταντῖνος [*IIA4a: 17*]): 34,26 (A 232); 214,24 (B 222); 516,20 (D 284); 814,15 (E 283)
Κορίνθιοι (*NT*): 8,23; 750,16 (*perperam pro Thess.*). — Κορίνθιος: 952,23 (τὸν πορνεύσαντα K. [*cf. 2 Cor. 2,6–8*])

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Κορυδάλων (Λυκία | Λέων [*IIA4a: 16*]): 30,20 (A 171); 218,3 (B 258); 512,14 (D 228); 810,16 (E 227); 846,5 (F 214)
Κοτράδων (Ἰσαυρία | Εὐστάθιος [*IIA4a: 3*]): 500,19 (D 79); 800,7 (E 78: *restit.; lat.* Tra-); 836, 8 (F 72)
(τοῦ) Κοτυαείου (Φρυγία Σαλουτ. | Κωνσταντῖνος [*IIA4a: 18*]): 34,15 (A 221); 214,10 (B 208); 516,2 (D 267); 812,23 (E 264); 848,14 (F 250)
Κουδρούλων (Παμφυλία β΄ | Ἰωάννης [*IIA4a: 15*]): 518,19 (D 305); 816,10 (E 304); 850,21 (F 281: Κοδρ-)
Κρατείας (Ὀνωριάς | Κωνσταντῖνος [*IIA4a: 19*]): 30,13 (A 164); 210,24 (B 162: -τίας); 510,25 (D 215); 810,2 (E 213); 844,19 (F 200)
Κρημνῶν (Παμφυλία β΄ | Θεόδωρος [*IIA4a: 13*]): 218,4 (B 259); 518,20 (D 306); 816,11 (E 305); 850,18 (F 278: Κρε-)
Κρήτης (Ἠλίας [*IIA4a*]): 18,26 (A 8); 192,23 (B 8); 272,21 (C 9); 490,15 (D 10: τῆς Κρητῶν *νήσου*); 794,26 (E 9: τῆς Κρητῶν *νήσου*); 830,23 (F 9). — τῆς Κρητῶν *νήσου* (Θέογνις [*IIA5*], Πέτρος [*IIA5: 2*]): 530,22 (D^{m} 129); 530,26 (D^{m} 132); *cf. supra*
Κροτώνων (*Calabria* | Θεότιμος [*IIA4a*]): 20,25 (A 35); 202,9 (B 48); 498,18 (D 55); 798,13 (E 54); 834,13 (F 48)
Κυδωνίας (Κρήτη | Μελίτων [*IIA4a*]): 508,19 (D 183); 806,27 (E 182); 842,21 (F 173)
Κυζίκου (Ἑλλήσποντος | Νικόλαος [*IIA4a: 2*]): 18,22 (A 4); 192,4 (B 5); 270,22 (C 5); 490,9 (D 7); 540,21; 794,23 (E 6); 830,17 (F 6)
Κύθρων (Κύπρος | Σπυρίδων [*IIA4a*]): 26,17 (A 111); 504,16 (D 128: Παλαιᾶς ‹ἤτοι› K.); 804,2 (E 129: Παλαιᾶς ἤτοι K.); 838,18 (F 111)
Κύμης (Ἀσία | Στρατόνικος [*IIA4a*]): 24,15 (A 80); 204,16 (B 79); 502,20 (D 106); 802,9 (E 107); 836,26 (F 90)
Κύπρος: 370,5 (ἐν μιᾷ τῶν πόλεων τῆς K.); 412,8; 782,22 (*patria Georgii mon.*)
— Κύπρου / τῆς Κυπρίων (Ἐπιφάνιος [*IIB*]): 706,11; 708,24–25. — μοναστηρίων Κύπρου (Κάλλιστος [*IIA5: 2*]): 526,11 (D^{m} 68)
— Κύπριος: 410,7 (ἀνήρ τις K.; *cf.* 14). 25 (ἄνδρες K.; *cf.* 412,8). — ἐν τῇ Κυπρίων *νήσῳ*: 710,32 (*respic. templum Epiphanii Const.; cf.* 712,1)
— Κωνσταντ(ε)ίας τῆς Κύπρου (Κωνσταντῖνος [*IIA4a: 20*]): 40,13; 60,14; 64,22; 66,20; 94,9; 106,18; 190,20 (B 3); 228,22; 232,12; 270,7 (C 3); 284,11; 288,11. 19; 300,1; 308,8. 24; 310,8; 330,3; 338,25; 340,3; 342,7; 370,4; 372,25; 382,14; 410,4; 534,9; 540,16; 554, 5. 12; 578,23; 794,20 (E 3). — K. τῆς Κυπρίων *νήσου* (*idem metr.*): 18,21 (A 3); 490,1 (D 3); 830,11 (F 3: *om. ciuitas*). — Constantiae Cypri (Ἐπιφάνιος [*IIB*]): *151,4*
— Νεαπόλεως τῆς Κύπρου (Λεόντιος [*IIB: 1*]): 348,16. 18
τῆς ἁγίας Κυριακῆς (*Calabria* | Χριστοφόρος [*IIA4a: 2*]): 20,24 (A 34); 202,7 (B 46); 498,13 (D 53); 562,9; 584,5; 798,11 (E 52); 834,11 (F 46)
Κύρου (*Syria* | Θεοδώριτος [*IIB*]): 404,1
Κυψέλλων ([*lat. fere* Cypsal-] Ῥοδόπη | Θεοφύλακτος [*IIA4a: 5*]): 22,20 (A 57: -ψάλ-); 202, 14 (B 53); 500,16 (D 76: -ψάλ-); 800,4 (E 75); 836,6 (F 70)
Κωνσταντ(ε)ίας (Κύπρος | Κωνσταντῖνος [*IIA4a: 20*]): 18,21 (A 3); 190,20 (B 3); 270,7 (C 3); 490,1 (D 3); 794,20 (E 3); 830,11 (F 3: τῆς Κυπρίων *νήσου tantum*); *cetera uide supra sub* Κύπρος. — Constantiae Cypri (Ἐπιφάνιος [*IIB*]): *151,4.* — ἐν Κωνσταντείᾳ τῇ πόλει: 410,7 (*cf.* 8 εὐκτήριον οἶκον τῆς ἁγίας θεοτόκου)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Κωνσταντινούπολις / Constantinopolis: *2,11*; 12,24; *59,10 app. crit.*; 74,26; 76,9. 15–16; 94, 19; 98,13–14 (τῆς κατὰ Κ. ἐπισκοπῆς). 15; *163,5*; 222,28; 260,1; 294,8; 640,25; 824,19. 21; *cetera uide infra*

— Κ.πόλεως (Ταράσιος [*IIA3a*], *nisi alium patr. indicauimus*): 30,1 *app. crit.* (Μεθόδιος [*IIB: 1*]); 38,8; 188,21 (τῆς βασιλευούσης Κ.); 234,9; 244,17–18; 268,11; 272,26–274,1; 414,6 (Ἰωάννης [*IIB: 5*], *patr.* τῆς αὐτῆς πόλεως [*cf.* 5]); 430,5 (Γερμανός [*IIB*], *item* 442,6–7; 452,23); 642,5 (Σέργιος [*IIB: 1*]); 910,15 (*quislibet patr. CP, item* 912,6 [*in canonibus*]); 932,2–3; 942,18–19 (Γεννάδιος [*IIB: 1*]). — ἐπὶ τῆς Κ.πόλεως (Εὐσέβιος [*IIB: 3*]): 76,9 (*cf. lat.*)

— (τῆς βασιλευούσης/μεγαλωνύμου) Κ.πόλεως νέας Ῥώμης (Ταράσιος [*IIA3a*] *praeter* 100,7–8): 18,15–16; 38,5; 100,7–8 (Ἀνατόλιος [*IIB*]); 112,14–15; 222,14–15; 268,16 (τῆς ν. Ῥ. *tantum*); 274,13; 282,14–15; 488,15; 532,14–15; 596,11; 600,14–15; 794,14–15; 828,23; 858,2–3 (τῆς … πόλεως ν. Ῥ.); 926,2–3; 946,3; 963,2; *cf.* 932,2–3 *app. crit.* — ἐν τῇ … πόλει … νέᾳ Ῥώμῃ: 967,9–10

— ἡ (θεοφύλακτος καὶ) βασιλὶς πόλις / regia urbs (*uel* ciuitas) *uel sim.*: *5,10* (nostra, *sc. Const. VI. et Irenae; cf.* 8,8 αὐτῶν; 46,8; *119,19*; 182,6; 858,2; 967,9); *7,8*; 8,8; 12,17; 14,4; 38,14–15; 44,22; 46,7–8; *119,19* (regali c.); *161,19* (a deo seruata r. u.); 182,5–6; 184,17; 228,13–14; 262,15; 334,10–11; 370,18; 388,4 (τῆς φιλοχρίστου καὶ β. π.; *cf.* 14); 394,10; 416,1 (τὴν π. τοῦ βασιλέως); 568,21–22; 608,25; 638,19; 642,21–22 (ἐν … τῇ θ. π., *item* 916,12–13; 967,13); 822,18; 870,2 (πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν τῆς θ. καὶ β. π.); 910,13; 967,9–10 (ἐν τῇ θ. καὶ β. π. … νέᾳ Ῥώμῃ). — τῆς βασιλίδος πόλεως (Ταράσιος [*IIA3a*] *praeter* 102,14–15): 102,14–15 (Φλαβιανός [*IIB: 1*]); *163,18* (regiae urbis, *item 167,4*; *169,1*); 232,23; 858,2–3 (τῆς θεοφυλάκτου καὶ β. ὑμῶν π. νέας Ῥώμης)

— ἡ βασιλεύουσα πόλις: 14,30; 390,14. — τῆς β. πόλεως (Ταράσιος [*IIA3a*]): 186,18 (*cf.* 188,21); 276,8 (τῆς β. τῶν πόλεων)

— ἡ δεσπόζουσα τῶν πόλεων: 262,7

— Βυζάντιον: 94,26

— ἡ νέα Σιών: 868,4 (*cf.* 3 χαῖρε … πόλις, 5 σε)

— πᾶσα ἡ πόλις (*de multitudine hominum ibi congregata*): 969,20

— τὰ βασίλεια (*sc. palatia*): 474,28; 930,23 (ἐν ταῖς αὐλαῖς τῶν β.). — ἐν τῷ παλατίῳ τῷ ἐπιλεγομένῳ Μαγναύρᾳ (*sc. celebrata esse fertur actio 'VIII'*): 967,16–17 (*cf.* 969,20 ἡ προρρηθεῖσα βασιλικὴ δίαιτα, *insuper* 21 τῆς καθέδρας)

— ὁ θρόνος Κ.πόλεως: 106,9–10 (*bis; respic.* Πέτρος [*IIB: 2*] *eiusque decessores tres*); 854, 19 *et* 968,22 (*respic.* Ἀναστάσιος [*IIB: 2*], Κωνσταντῖνος [*IIB: 5*], Νικήτας [*IIB*]). — ἡ ἱερωσύνη/ἱερὰ καθέδρα: 46,7–8 (τῆς … βασιλίδος … πόλεως); 892,22; *cf.* 234,14–15 (θῶκον ἱεραρχικόν [*lat.* cath. pontificalem]). — τὸ ἐπισκοπεῖον Κ.πόλεως: 910,4–5

— τοῦ πατριαρχείου (Γεώργιος [*IIA5: 4*], Κοσμᾶς [*IIA5: 2*], Κωνσταντῖνος [*IIA5: 7*], Νικηφόρος [*IIA5: 4*], Πέτρος [*IIA5: 6*], Στέφανος [*IIA5: 5*], Στέφανος [*IIA5: 6*]): 68,1. 9–10; 72,14; 86,21–22; 94,16–17; 98,10–11; 100,1. 10; 112,28; 302,7; 340,1. 11; 396,3; 428,5; 566,11; *cf.* 576,14–15 (ἐν τῷ π. [*respic. bibliotheca, de qua cf. infra*]). — τοῦ πατριαρχικοῦ σεκρέτου (Νικήτας [*IIA5: 6*], Πέτρος [*IIA5: 6*], Στέφανος [*IIA5: 5*]): 76,25–26; 78, 12–13; 234,5–6; 392,25–26; 426,7–8 (*om.* π.). — τῶν πατριαρχικῶν εὐκτηρίων (Θεοδόσιος [*IIA5: 5*]): 390,23–24; 450,13–14; *cf.* 580,2 (ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ τῶν … εὐ. τοῦ πατριαρχείου). — ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ (τοῦ πατριαρχείου Κ.πόλεως): 68,3–4; 584,3; *cf.* 576,14–15 (ἐν τῷ πατριαρχείῳ)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

— τῆς Κωνσταντινουπολιτῶν (*sc.* ἐκκλησίας | Ἀναστάσιος [*IIB: 2*]): 570,11. — Constantinopolitanus: *4,19–20* (ad clerum C.); *143,1* (archiep. C., *sc.* Ἰωάννης [*IIB: 4*])

— ἡ ἁγία μεγάλη ἐκκλησία Κ.πόλεως: 572,4–5 (*respic. bibliotheca*). — (πρεσβ./διάκ./ἀναγνώστης *etc.*) τῆς ἁγιωτάτης (τοῦ θεοῦ) μεγάλης ἐκκλησίας (Κ.πόλεως): 194,20 (τῆς ἁγ. ἐ. Κ.; *respic.* Λέων [*IIA4b: 1*; B 12], *item* 490,21–22 [D 13]; 830,29 [F 12]); 222, 28–224,1 (Δημήτριος [*IIA5*], *item* 290,3–4; 400,26; *cf.* 572,4–5); 414,4–5 (Φωτεινός [*IIB: 2*]); 568,6 (Κωνσταντῖνος [*IIA5: 8*]); 572,24–25 (Κωνσταντῖνος [*IIB: 7*]); 582,22–23 (Λέων [*IIA5: 5*]: τῆς μ. ἐ. τῆς βασιλίδος Κ.); 602,6–7 (Ἰωάννης [*IIA5: 12*]); 870,1–2 (τοῖς … ἱερεῦσί τε καὶ κληρικοῖς κτλ.). — *cf.* 14,8–9 (ἐν τῷ λουτῆρι τῆς ἁγίας καθολικῆς ἐ.), *fort. etiam* 418,28–29 (ταῖς ἱεραῖς πύλῃσι τοῦ μ. ναοῦ)

— ὁ σεπτὸς ναὸς τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων (*in quo primus conuentus a. 786 factus est*): 14,5–6 (*cf.* 12. 13. 18 [πρὸ τῶν πυλῶν τοῦ σ. ν.]. 22–23); 38,15–16 (τῶν σαλπίγγων τοῦ πνεύματος κτλ.); *cf.* 928,7–8 (καθέδρα συνόδου [*lat.* sessio s.]; *cf.* 9). — (πρεσβ.) Κ.πόλεως τῶν ἁγίων ἀ. (Γρηγόριος [*IIA4b: 2*]): 198,12 (B 24). — (διάκ.) τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων Ἀ. (Γρηγόριος [*IIA5: 9*]): 310,27–28 (τῆς ἁγίας μεγάλης ἐκκλησίας τῶν π. Ἀ.); 402,13; 412,11

— ὁ ναὸς τῆς ἁγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου ὁ ἐπονομαζόμενος Βλαχέρναι: 608,25–610,2 (*hic post Hieriam congregata est synodus a. 754; cf.* 610,10–11); *fort. ad hanc ecclesiam spectat* 416,6 (ἐν τῷ τῆς θ. ν. [*in uita Ioh. Ieiun.; cf.* 19 τοῦ ἱερατείου]). — (πρωτοπρεσβ.) τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τῆς δ. ἡμῶν θ. τῆς ἐν Βλαχέρναις (Ἠλίας [*IIA5*]): 344,3–4

— ὁ ναὸς ‹τῶν ἁγίων ἀναργύρων› (*cf. lat.*): 394,9–10 (*respic. bibliotheca; cf.* 11 οἱ … κληρικοὶ τῶν ἐκεῖσε ὄντων). — ὁ οἶκος τῶν ἁγίων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ: 386,9–10 (*cf.* 13. 15); 388,17–18; 392,6–7

— σηκὸν μέγιστον πρὸς τιμὴν τῶν ἁγίων μαρτύρων καὶ Χριστοῦ (*si quidem huc pertinet*): 334,19–21 (*cf.* 21–22 ἐν τῷ ἱερατείῳ; 336,6. 10. 27)

— *monasteria uide infra sub B, sc.* τῆς Δίου; τῆς ἁγίας Θεοτόκου τῶν Ἀβραμιτῶν; τῶν Καλλιστράτου; τῶν Μαξιμίνου; τοῦ Ξηροκήπου; τῶν Ὁρμίσδου; τῆς Πηγῆς; τῶν Στουδίου; τῶν Φλώρου; τῆς Χώρας

— *respic. concilia synodiue Constantinopoli habita* (*de actione 'VIII' huius concilii uide* 967,1 *sqq., de sessione a. 786 facta* 12,11 *sqq.*; 38,14–19; 928,6–9 [συναθροισθέντων πάντων τῶν … ἐπ. τῆς ἐνταῦθα διοικήσεως]; *de synodo a. 754 habita cf. imprimis* 608, 23–610,2):
synodus a. 360: 76,15–16 (*cf.* 74,26–27 τῆς ἐν Κ. πίστεως). — *conc. CP primum a. 381* (τῶν ρν′ ἁγίων πατέρων): 238,20 (τῆς … δευτέρας [*cf.* 16]); 260,1–2 (*cf.* 3; 262,8–9); 638,18–19 (*cf.* 25); 822,18. — *synodus a. 518*: 568,21–22. — *conc. CP secundum a. 553* (ἡ ἁγία πέμπτη σύνοδος): 94,19–20 (*cf.* 24; 96,5); 240,4; 262,6–7; 640,25–26; 710,27; 824,19–20. — *conc. CP tertium a. 680/1* (ἡ ἁγία ἕκτη σύνοδος / sexta synodus; *saepe subauditur etiam synodus in Trullo, de qua cf. infra*): *1,20–21. 31*; *2,7*; 92,9; 106,6–7. 10. 14–15; 176,7; 240,7. 12; 252,22–23 (*cf.* 25); 262,14–15; 344,4–5. 6; 346,6 (οἱ ἅγιοι πατέρες τῆς ἕ. σ., *cf.* 12. 25; 348,1). 14. 18. 19; 434,12 (ἡ τῶν ἁγίων ὁμήγυρις); *585,12 app. crit.* (in sexte synodi codice); 618,14–15. 18; 620,9 (*cf.* 13 ἐν αὐτῇ); 642,21–22; 824,21; 906,9–10; 944,1; 969,15–16. — *synodus in Trullo a. 691/2* (*cf. supra*): 346,23. 25; 620,13–14. — *conc. CP quartum a. 869/70* (sancta octaua synodus): *1,4* (*cf. 8*). *16*

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Λαγίνων (Παμφυλία β′ | Κωνσταντῖνος [*IIA4a:21*]): 518,18 (D 304); 816,9 (E 303); 850,19 (F 279)
Λάμου (Ἰσαυρία | Εὐστάθιος [*IIA4a:4*]): 36,17 (A 249: -μων); 216,6 (B 234: -μων); 520,4 (D 315); 816,20 (E 314); 852,8 (F 293)
Λάμπης (Κρήτη | Ἐπιφάνιος [*IIA4a:2*]): 508,16 (D 180); 806,24 (E 179); 842,27 (F 179)
Λαμψάκου (Ἑλλήσποντος | Ἰωάννης [*IIA4a:16*]): 26,28 (A 122); 208,1 (B 121); 506,8 (D 146); 804,20 (E 147); 840,30 (F 151)
Λάμων: *uide* Λάμου
Langobardi: *uide* Longobardi
Λαοδίκεια (*Phrygia*): 388,1
— Λαοδικείας (Φρυγία Πακατ. | Εὐστάθιος [*IIA4a:5*]): 20,6 (A 16); 196,22 (B 19); 278,14 (C 27); 492,22 (D 24); 796,12 (E 24); 832,15 (F 23)
— Λαοδικέων πόλις: 388,6–7 (ἥτις ἐπωνομάσθη ἡ Τριμιταρία [*lat.* -met-])
— Λαοδικεῖς (*NT*): 708,7
— Laodicense concilium (*ante a. 380*): *907,10 app. crit.*
Latini: *1,7. 14*; *2,4*; *945,1 app. crit.* — latine: *2,16* (*cf. 15 et al.* grece *nec non 1,9–10* utriusque linguae idiomate). — *cf.* Ῥώμη
τοῦ Λάτμου: *uide* Ἡρακλείας (τοῦ Λ.)
Λαυζάνδων (Ἰσαυρία | Ἀναστάσιος [*IIA4a:2*]): 36,20 (A 252)
Λεβέδου (Ἀσία | Θεοφάνης [*IIA4a:2*]): 24,14 (A 79); 204,15 (B 78: -δων); 502,19 (D 105); 802, 8 (E 106); 818,7 (E 329); 836,21 (F 85)
Λεοντίνης (*Sicilia* | Κωνσταντῖνος [*IIA4a:22*]): *6,26* (Leontinae); 20,22 (A 32); 202,3 (B 42); 498,4 (D 49); 798,8 (E 49); 834,9 (F 44)
Λεοντοπόλεως (Ἰσαυρία | *nomina archiep. / uicarii desunt*): 22,9 (A 46: … ἐπ. Λ.); 202,1 (B 40: … τοπ. Λ.)
Λεοντοπόλεως ἤτοι Ζαλίχου: *uide* Ζαλίχου
τῆς Λέρου (Νῆσοι Κυκλάδες | Σέργιος [*IIA4a:2*]): 518,24 (D 310); 816,15 (E 309); 850,12 (F 272: ‹τῆς› Λ.)
Λήμνου (Ἑλλάς/Ἀχαΐα | Ἰωάννης [*IIA4a:17*]): 818,14 (E 336); 842,28 (F 180)
Λίβυς (Σαβέλλιος [*IIB*]): 238,15. — Λιβύων μητρόπολις (*sc. Alexandria*): 376,17
Λιζίκων (Εὐρώπη | Βενιαμίν [*IIA4a*]): 26,10 (A 104: -κου); 206,8 (B 100); 504,14 (D 126); 802, 29 (E 127); 840,2 (F 124)
Λιθοπροσώπου (Εὐρώπη | Ἰωάννης [*IIA4a:18*]): 818,8 (E 330); 838,28 (F 121)
τοῦ Λιλυβαίου (*Sicilia* | Θεοφάνης [*IIA4a:3*]): 22,1 (A 39: *om.* τοῦ); 498,22 (D 57); 798,15 (E 56); 834,15 (F 50)
Λίμνας: *uide sub B* τῆς ἁγίας Θεοτόκου Λ.
Λιμύρων (Λυκία | Λέων [*IIA4a:17*]): 32,2 (A 180); 212,5 (B 173); 512,16 (D 230); 810,18 (E 229); 846,11 (F 220)
Λινόης (Βιθυνία β′ | Λέων [*IIA4a:18*]): 28,26 (A 150; *lat.* Lib-); 210,3 (B 153); 510,8 (D 199); 808,14 (E 198; *lat.* Lib-)
τῆς Λιπαριτῶν νήσου (*Sicilia* | Βασίλειος [*IIA4a:5*]): 20,26 (A 36: τῶν †Νησίων); 202,11 (B 50: †Νησίων, *cf. app. crit.*); 498,16 (D 54); 798,12 (E 53); 834,12 (F 47)
Λιπάρων (Λυδία | Βασίλειος [*IIA4a:6*]): 208,12 (B 132; *cf. app. crit.*)
Longobardi (Lan- *uar. lect.*): *171,1–2* (Karolus rex … L.). *8* (L. gente)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Λούνδων (Φρυγία Πακατ. α′ | Νικηφόρος [*IIA4a:6*]): 34,6 (A 212: *restit.*); 214,2 (B 200); 514, 17 (D 258: Λουΐδων *codd.; lat.* Luid-); 812,16 (E 257)
τοῦ Λόφου (Βιθυνία α′ | Κυρίων [*IIA4a*]): 28,17 (A 141); 208,23 (B 143); 508,8 (D 172); 806, 16 (E 171); 842,12 (F 164)
τῶν Λυκαόνων ἐπαρχιῶν ἐπίσκοποι (*in conc. Ephes.*): 78,4
Λυκία
— Μύρων τῆς Λυκίας (Θεόδωρος [*IIA4a:14*]): 196,9 (B 16); 492,20 (D 23); 578,14. 25; 796,11 (E 23); 832,12 (F 21)

Μαγνησίας: *uide etiam sub B* τῶν ἁγίων Ἀποστόλων M.
Μαγνησίας (τῆς Ἀνηλίου, Ἀσία | Βασίλειος [*IIA4a:7*]): 24,3 (A 68: M. τῆς Ἀ.); 204,5 (B 69); 502,9 (D 95); 800,25 (E 96: M. †Ἠπίλου [*cf. 801,24*]); 838,4 (F 98)
Μαγνησίας τῆς Μαιάνδρου (Ἀσία | Βασίλειος [*IIA4a:8*]): 24,6 (A 71); 204,8 (B 72); 502,10 (D 96); 800,26 (E 97: ⟨M.⟩ τῆς M.)
Μαγύδων (Παμφυλία β′ | Μαριανός [*IIA4a:2*]): 36,6 (A 238); 214,26 (B 224); 518,5 (D 291); 814,22 (E 290); 850,8 (F 268)
Μαδύτου (ἤτοι Κοίλων, Εὐρώπη | Λεωνίδης [*IIA4a*]): 26,3 (A 97); 206,2 (B 94); 504,9 (D 121: M. ἤτοι Κόλης); 802,24 (E 122: M. ἤτοι K. [*restit.*]); 838,25 (F 118: K. *tantum*)
τῆς Μαιάνδρου (Μεσ- *uar. lect.*): *uide* Μαγνησίας τῆς M.
Μαιονίας (Λυδία | Θεοφάνης [*IIA4a:4*]): 28,9 (A 133: *restit.*); 208,13 (B 133: *restit.*); 506,22 (D 160); 806,6 (E 161); 840,15 (F 136)
Μαλάγινα (*Bithynia*): 16,1
Μασταύρων (Ἀσία | Κωνσταντῖνος [*IIA4a:23*]): 22,27 (A 64); 204,1 (B 65); 502,4 (D 90); 800, 20 (E 91); 836,17 (F 81)
Μεθύμνης (Νῆσος Λέσβος? | Εὐστράτιος [*IIA4a:3*]): 22,17 (A 54); 202,8 (B 47); 500,13 (D 73); 800,1 (E 72); 836,1 (F 66)
Μέλης (Βιθυνία β′ | Νικήτας [*IIA4a:8*]): 28,24 (A 148); 210,1 (B 151); 510,9 (D 200); 808,15 (E 199); 844,5 (F 186)
Μελιτινή (*Cappadocia*): 76,17 (*respic. synodus a.358; lat.* -ten-)
Μελιτουπόλεως (Ἑλλήσποντος | Μιχαήλ [*IIA4a:3*]): 26,22 (A 116); 206,23 (B 115); 506,1 (D 139); 804,13 (E 140); 842,7 (F 159)
Μεσημβρίας (Αἱμίμοντος | Λέων [*IIA4a:19*]): 22,22 (A 59); 202,19 (B 58); 500,21 (D 81); 800,9 (E 80); 836,10 (F 74)
Μεσήνης (*Sicilia* | Γαυδίωσος [*IIA4a*]): 20,19 (A 29); 200,21 (B 33); 496,24 (D 47); 596,1; 798, 5 (E 46); 834,6 (F 41)
Μετελλουπόλεως (Φρυγία Πακατ. β′ | Εὐδόξιος [*IIA4b*]): 520,10–11 (D 321: τοῦ θρόνου M.); 816,26 (E 320)
Μέτρων (Εὐρώπη | Κωνσταντῖνος [*IIA4a:24*]): 818,11 (E 333); 840,5 (F 126)
(τοῦ) Μηδαΐου ([*lat. fere* -dia-] Φρυγία Σαλουτ. | Γεώργιος [*IIA4a:8*]): 34,16 (A 222: *restit.*); 214,11 (B 209); 516,12 (D 277); 814,10 (E 278); 848,12 (F 248)
τῆς Μήλου (Νῆσοι Κυκλάδες | Γαλάτιος [*IIA4a*]): 518,23 (D 309); 816,14 (E 308); 850,14 (F 274)
Μηροῦ (Φρυγία Σαλουτ. | Δαμιανός [*IIA4a:1*]): 214,13 (B 211: τοῦ M.); 516,9 (D 274); 814,5 (E 273); 848,18 (F 254)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Μιλήτου (Καρία | Ἐπιφάνιος [*IIA4a:3*]): 22,14 (A 51); 202,4 (B 43); 500,8 (D 69); 798,27 (E 68); 834,27 (F 62)
Μίνζου (Γαλατία α′ | Λέων [*IIA4a:20*]): 26,15 (A 109); 504,24 (D 136); 804,10 (E 137); 840,9 (F 130)
Μιτυλήνης (Ἀσία | Δαμιανός [*IIA4a:2*]): 800,18 (E 89); 836,16 (F 80)
‹Μνίζου›: *uide* Μίνζου
Μονοβασίας (Ἑλλάς/Ἀχαΐα | Πέτρος [*IIA4a:3*]): 216,23 (B 251); 510,3 (D 194); 808,9 (E 193: -νεμβ- *codd.; lat.* -nob-); 844,1 (F 182: -νεμβ- *codd.; lat.* -nob-)
[Μοσβάδων]: *uide* Μουσβάδων
Μοσύνων (Φρυγία Πακατ. β′ | Θεοφύλακτος [*IIA4a:6*]): 520,18 (D 328); 816,28 (E 322); 852, 16 (F 301). — M. (Θωμᾶς [*IIA5:2*]): 530,14 (D^{m} 122); *cf.* 524,19 *app. crit.*
Μουσβάδων (Ἰσαυρία | Σισίνιος [*IIA4a:4*]): 36,16 (A 248); 216,5 (B 233); 520,3 (D 314: Μοσ- *codd.; lat.* Mos-); 816,19 (E 313); 852,7 (F 292)
Μοψουεστίας (*Cilicia* | Θεόδωρος [*IIB:3*]): 94,21; 262,10; 640,28; 668,1
Μυλάσσων (Καρία | Γρηγόριος [*IIA4a:7*]): 32,15 (A 193); 212,17 (B 185); 514,1 (D 242); 810, 30 (E 241); 846,20 (F 229)
Μύνδου (Καρία | Ἰωάννης [*IIA4a:19*]): 32,17 (A 195); 212,19 (B 187: *restit.; lat.* Mybdi); 514, 4 (D 245); 812,3 (E 244); 846,22 (F 231: πόλεως M.)
Μυρίνης (Ἀσία | Κοσμᾶς [*IIA4a*]): 24,17 (A 82); 204,17 (B 80); 502,23 (D 109); 802,12 (E 110); 838,13 (F 106)
Μύρων (Λυκία | Θεόδωρος [*IIA4a:14*]): 48,25; 54,20. 26; 56,1; 60,22; 196,9 (B 16); 278,10 (C 23); 308,12; 310,11; 312,14; 332,29; 336,23; 338,20; 492,20 (D 23); 578,14. 25; 796, 11 (E 23); 832,12 (F 21)
τῆς μητροπόλεως Μωκισσοῦ (Καππαδοκία γ′ | Γρηγόριος [*IIA4b:2*], Νικόλαος [*IIA4b:1*]): 20,13 (A 23); 198,13 (B 24); 796,6 (E 18: *om.* τῆς μ.); 832,20–21 (F 28: τοῦ θρόνου M.); *cf.* 492,10 (D 18: τοῦ θρόνου Ναζιανζοῦ [*pro* M.*?*])

Ναζαρέτ (*NT*): 352,17; 436,6. — Ναζωραῖος (*sc. Iesus*): 320,15 (εἰκόνα … τοῦ N. [*lat.* -za-])
Ναζιανζοῦ (Καππαδοκία γ′ | Γεώργιος [*IIA4b*]): 492,10 (D 18: τοῦ θρόνου N. [*pro* Μωκισσοῦ*?*]). — Nanzianzenus ([*sic*] Γρηγόριος [*IIB:4*]): *309,7 app. crit.*
Νακωλείας (Φρυγία Σαλουτ. | Νικήτας [*IIA4a:9*]): 34,10 (A 216); 206,15 (B 107); 516,3 (D 268); 812,24 (E 265); 848,13 (F 249). — N. (Κωνσταντῖνος [*IIB:6*]): 442,9; 448,28; 450,9–10. 11. 15–16; 452,21; 594,16; 854,21; 968,23
Νεαπόλεως (Καρία | Δωρόθεος [*IIA4a*]): 32,11 (A 189); 212,14 (B 182); 512,25 (D 239); 810, 27 (E 238); 846,16 (F 225)
Νεαπόλεως τῆς Κύπρου (Λεόντιος [*IIB:1*]): 348,16. 18
Neapolis (*Campania*): *7,4.* — Neapolitanus (Stephanus [*IIB:4*]): *7,3*
Νεοκαισαρείας (Πόντος Πολεμωνιακός | Γρηγόριος [*IIA4a:8*]): 112,30; 114,1–2. 4. 8. 11. 20; 116,3; 224,9. 10. 18; 228,10. 13 (*cf.* 14 ἐν τῇ χώρᾳ τῇ ἐμῇ). 26; 232,9; 276,1 (C 15); 338, 11. 17; 492,16 (D 21); 554,20; 556,16. 18. 24; 578,10; 606,16; 796,9 (E 21); 832,10 (F 19)
Νεοκαισαρείας ἤτοι Ἀρίστης: *uide* Ἀρίστης
τοῦ Νησίου: *uide sub B* τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου τοῦ N.
(τῶν) †Νησίων: *uide* τῆς Λιπαριτῶν *νήσου*
Νήσσα: *uide* Νίσσα

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Νίκαια

— *haec* σύνοδος *habita est* ἐν Νικαίᾳ: 18,1; 820,11; 870,3; 898,1; 963,29. — κατὰ Νίκαιαν: *1,6* (apud Nicaeam); 42,3. — ἐν τῇ Νικαέων μητροπόλει (τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας): 16, 6–7 (*cf.* 9 αὐτῇ πόλει); 18,8–9; 112,7–8; 222,7–8; 282,7–8; 482,16–17; 532,7–8; 596, 29–30 (τὴν φιλόχριστον N. … πόλιν; *cf.* 598,1–4); 600,7–8; 794,7–8; 820,14–15; 858,4–5; 860,24; 870,8–9 (*cf.* 872,7 ἐνταῦθα); 928,11 (*cf.* 14 αὐτῇ μ.); 946,21–22 (πόλει); 969, 10. — *laudibus ornatur in serm. Epiphanii*: 894,1–20 (σύ, N. περίκλυτον ἄστυ, τὸ ἐν μητροπόλεσι περίπυστον ὄνομα κτλ.)

— *actionibus I–VII celebrandis locus fuit* ὁ ναὸς τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τῆς ἐπωνύμου Σοφίας: 36,21–22 (πρὸ τοῦ … ἄμβωνος τοῦ ναοῦ κτλ. [= 112,18–19; 222, 18–19; 282,18–19; 532,18–19; 600,18–19; 818,22–23]); 112,29 (πρὸ τῶν πυλῶν … τοῦ σεπτοῦ ναοῦ; *cf.* 224,4); 820,15 (ἐν τῇ ἁγίᾳ … ἐκκλησίᾳ τῇ ἐπονομαζομένῃ Σοφίᾳ); 892,28–29 (ὁ ἱερώτατος … νεώς); *huc spectat* 596,18 (ἔλθῃ ἐν μέσῳ ἡμῶν σεβασμία εἰκών; *cf.* 25–26)

— *respic.* (ἡ πρώτη) ἐν Νικαίᾳ σύνοδος *a. 325 habita*: 68,19; 90,9; 238,17; 258,25 (*cf.* 262, 8–9); 268,17–18 (ἐνταῦθα); 598,1–2 (αὐτὴν κτλ.; *cf.* 3 ἐνταῦθα); 638,13–14 (*cf.* 25); 730,9–10. 20–21; 732,29; 822,17–18 (ἐν τῇ … Νικαέων μητροπόλει); 894,2–3 (*cf.* 8. 18); 900,26–27

— Νικαίας (Βιθυνία | Ὑπάτιος [*IIA4a*]): 62,1; 66,5; 110,14; 232,9; 272,15 (C 8); 490,17 (D 11); 794,27 (E 10); 830,25 (F 10). — N. (Θεόγνιος [*IIB*]): 730,19–20

— *cf. sub B* τῶν Ὑακίνθου

Νικαίας τῆς Θρᾴκης (Εὐρώπη? | Ἰωάννης [*IIA4a:20*]): 818,6 (E 328); 838,22 (F 115)

Νικομηδείας (Βιθυνία | Πέτρος [*IIA4a:4*]): 18,24 (A 6); 192,18 (B 7); 272,10 (C 7); 290,20; 316,12; 342,16. 26; 346,13; 490,13 (D 9); 794,25 (E 8); 830,21 (F 8). — N. (*uarii ep.*): 730,19 (Εὐσέβιος [*IIB:3*]); 854,21 (Ἰωάννης [*IIB:13*], *item* 968,23)

Νικοπόλεως (Ἀρμενία β΄? | Γεώργιος [*IIA4a:9*]): 30,6 (A 157). — Νικοπολῖται: 106,23 (πρὸς N. *epist. Basilii, item* 108,1)

Νικοπόλεως (Θρᾴκη? | Γρηγόριος [*IIA4b:3*]): 22,15 (A 52: τῆς ἐπισκοπῆς N.); 202,18 (B 57); 500,6 (D 67: *restit.* τοῦ θρόνου N.); 798,25 (E 66: N. Ἀρμενίας δευτέρας [*susp.*]); 836,3 (F 68: τοῦ θρόνου N.); *cf.* 216,13 (B 241)

Νικοπόλεως (Παλαιὰ Ἤπειρος | Ἀναστάσιος [*IIA4a:3*]): 20,9 (A 19); 196,30 (B 21); 276,15 (C 17); 494,7 (D 29); 796,17 (E 29); 832,8 (F 17)

Νικοπόλεως (Φρυγία Πακατ. β΄? | *nomen uicarii deest*): 216,13 (B 241: … τοπ. N.); *cf.* 202,18 (B 57)

Νικοτέρων (*Calabria* | Σέργιος [*IIA4a:3*]): 22,3 (A 41); 202,17 (B 56); 498,24 (D 59); 798,17 (E 58); 834,18 (F 53)

Νίσσα (Λυκία | Γεώργιος [*IIA4a:10*]): 30,22 (A 173); 210,29 (B 167); 512,12 (D 226); 810,14 (E 225); 846,1 (F 210: Νή-)

Νύσσης (Ἀσία | Θεοδόσιος [*IIA4a:2*]): 24,1 (A 66); 204,3 (B 67); 502,8 (D 94); 800,24 (E 95); 836,19 (F 83)

Νύσσης (Καππαδοκία α΄ | Ἰωάννης [*IIA4a:21*]): 22,23 (A 60); 202,25 (B 62); 500,24 (D 84); 800,13 (E 84); 836,12 (F 76). — N. (Γρηγόριος [*IIB:5*]): *137,1* (Nisenus); 294,8; 300,2; 466,2; 744,19. — Νυσσαέων (*idem*): 626,2–3 (τῆς ἐκκλησίας N.); 678,8; 708,33 (τῆς N. πόλεως)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Οἰνιάνδου (Λυκία | Γεώργιος [*IIA4a: 11*]): 30,26 (A 177: Οὐνι-); 212,2 (B 170: Οὐνι-); 512,20 (D 234); 810,22 (E 233: Ὑνι-); 846,10 (F 219: Ὑνι-)
Ὀρκάνης: *uide* Ὑρκανίδος
Ὀρτυκιδίων: *uide sub B* τῆς ἁγίας Θεοτόκου Ὀ.
Ὀρυκάνδων ([*uarie trad.*] Λυκία | Πέτρος [*IIA4b*]): 32,6 (A 184); 212,9 (B 177); 512,18 (D 232: τοῦ θρόνου Ὀ.); 810,20 (E 231); 846,6 (F 215: τοῦ θρόνου Ὀ.)
Ὀρύμνων (Παμφυλία β′*?* | Στέφανος [*IIA4a: 4*]): 818,19 (E 341); 850,6 (F 266: πόλεως Ὀ.)
Ὄτρου ([*nomen inc.*] Φρυγία Σαλουτ. | Στέφανος [*IIA4b*]): 34,18 (A 224: -ρων); 214,15 (B 213); 516,14 (D 279: τοῦ θρόνου Ὄστ-); 814,9 (E 277); 848,25 (F 260: τοῦ θρόνου Ὄστ-)
Οὐαλεντίας (Φρυγία Πακατ. α′ | Παντολέων [*IIA4a*]): 32,26 (A 204: *restit.; lat.* Vel-); 212,24 (B 192); 514,9 (D 250); 812,8 (E 249); 848,9 (F 245: †Γαλατίας [*pro* Οὐ.])
Οὐνιάνδου: *uide* Οἰνιάνδου

Παλαιὰ Ἤπειρος
— Νικοπόλεως (τῆς) Παλαιᾶς Ἠπείρου (Ἀναστάσιος [*IIA4a: 3*]): 20,9 (A 19); 196,30 (B 21); 276,15 (C 17); 494,7 (D 29); 796,17 (E 29); 832,8 (F 17)
Παλαιᾶς ἤτοι Κύθρων: *uide* Κύθρων
Παλαιᾶς Πόλεως (Ἀσία | Γρηγόριος [*IIA4a: 9*]): 24,7 (A 72); 204,7 (B 71); 502,13 (D 99); 802,2 (E 100); 838,2 (F 96)
Παλαιστίνη: 80,13; 94,24 (τῶν κατὰ Π. ἐπ.); 438,7
— δουκάτον Παλαιστίνης (*cf.* Ἀναστάσιος [*IIB: 5*], Ὀλύμπιος [*IIB*]): 102,24; 104,6
— Καισαρεία τῆς Παλαιστίνης: 312,20
Παλαιῶν (Ἑλλήσποντος | Θεόδοτος [*IIA4a*]): 26,29 (A 123); 506,9 (D 147); 804,21 (E 148); 842,4 (F 156)
(τοῦ) Παμφύλου (Αἱμίμοντος | Μιχαήλ [*IIA4a: 4*]): 216,20 (B 248); 518,14 (D 300: -φίλ-); 816,5 (E 299: -φίλ-); 852,4 (F 289)
τῶν Παμφύλων ἐπαρχιῶν ἐπίσκοποι (*in conc. Ephes.*): 78,4
Πανεάς (πόλις, *Phoenicia*): 434,5; 476,27 (ἤντινα Καισάρειαν τὴν Φιλίππου)
Πανίου ([*lat. fere* -di(s)] Εὐρώπη | Ἰωάννης [*IIA4a: 22*]): 26,1 (A 95); 204,29 (B 92); 504,6 (D 118); 802,21 (E 119: Π. Θρᾴκης); 838,26 (F 119)
Πανόρμου (*Sicilia* | Θεόδωρος [*IIA4a: 15*]): 20,20 (A 30); 200,25 (B 37); 498,1 (D 48); 798,6 (E 47); 834,7 (F 42)
Πάππων (Πισιδία | Μιχαήλ [*IIA4a: 5*]): 34,23 (A 229); 214,21 (B 219); 516,18 (D 282); 814,13 (E 281); 850,3 (F 263: πόλεως Π.)
τοῦ Παραδεισίου: *uide sub B* τῆς ἁγίας Θεοτόκου τοῦ Π.
τοῦ Παρίου (Ἑλλήσποντος | Σισίνιος [*IIA4a: 5*]): 22,13 (A 50); 202,2 (B 41); 500,7 (D 68); 798,26 (E 67); 834,26 (F 61)
Παρνασοῦ (Καππαδοκία γ′ | Στέφανος [*IIA4a: 5*]): 518,7 (D 293); 814,24 (E 292); 850,10 (F 270)
Πατάρων (Λυκία | Ἀναστάσιος [*IIA4a: 4*]): 30,21 (A 172); 210,28 (B 166); 512,11 (D 225); 810,13 (E 224)
Πατρῶν (Ἑλλάς*?* | Ἰωάννης [*IIA4b: 5*]): 798,2 (E 43; *susp.*); *cf.* 496,14–16 *app. crit.* (D 44)
Πελτῶν (Φρυγία Πακατ. α′ | Γεώργιος [*IIA4a: 12*]): 32,27 (A 205); 212,25 (B 193); 514,10 (D 251: Πέλτων *codd.*); 812,9 (E 250); 848,6 (F 242)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Πεπουζῶν: *uide sub B* τῆς Π.
Περβέρεως (Αἱμίμοντος | Βασίλειος [*IIA4a: 9*]): 216,19 (B 247); 518,13 (D 299: *restit.*); 816,4 (E 298); 852,3 (F 288)
Περγάμου (Ἀσία | Βασίλειος [*IIA4a: 10*]): 24,20 (A 85); 204,20 (B 83); 502,26 (D 112); 802,15 (E 113); 838,1 (F 95)
Πέργης (Παμφυλία β΄ | Κωνσταντῖνος [*IIA4a: 25*]): 20,8 (A 18); 196,26 (B 20); 278,15 (C 28); 494,9 (D 30); 796,18 (E 30); 832,19 (F 27). — Π. (Σισίνιος [*IIB*]): 52,15
Περιζέτων: *uide sub B* τῆς ἁγίας Θεοτόκου Π.
τοῦ Περικόμματος (Λυδία | Νικόλαος [*IIA4a: 3*]): 208,10 (B 130); 506,18 (D 156); 806,3 (E 158); 840,21 (F 142: Αὐρηλιουπόλεως [*pro* τοῦ Π.])
Περσίς: 314,5 (*respic. reliquiae Anastasii Pers., item* 24). — ἡ Περσική: 566,7–8
— Πέρσαι: 312,6; 566,5 (τῆς τῶν Π. χώρας); 700,2
— Πέρσης: 262,12 (Μάρις [*IIB: 1*], *item* 642,1; 710,26); 312,1 (Ἀναστάσιος [*IIB: 7*]); 566,2 (Φιλόξενος [*IIB*])
Πέρτων (Λυκαονία | Ἐπιφάνιος [*IIA4a: 4*]): 34,21 (A 227); 214,18 (B 216); 818,17 (E 339); 850,2 (F 262: πόλεως Π. [*restit.; lat.* Pelt-])
Πηλουσιώτης (*Aegyptus* | Ἰσίδωρος [*IIB*]): 64,6
Πιδαχθόης: *uide* Ἡρακλειουπόλεως ἤτοι Π.
Πιννάρων (Λυκία | Θεόδωρος [*IIA4a: 16*]): 30,24 (A 175); 210,30 (B 168; *cf. p. 971*); 512,9 (D 223); 810,11 (E 222); 844,28 (F 209)
Πισιδία
— Ἀντιοχείας (τῆς) Πισιδίας (Γεώργιος [*IIA4a: 1*]): 62,4 (*om.* Ἀ.); 110,17; 232,9 (*suppl.* τῆς Π.); 278,13 (C 26: *om.* Ἀ.); 494,1 (D 26); 796,14 (E 26); 832,18 (F 26). — Πισιδίας (Βασίλειος [*IIB: 2*]): 52,16
— Σελευκείας (τῆς) Πισιδίας (Πέτρος [*IIA4a: 5*]): 36,4 (A 236); 814,20 (E 288); *cf.* 518,3 (D 289)
— Σωζόπολις τῆς Πισιδίας: 476,7
Πισινούντων (Γαλατία β΄ | Γρηγόριος [*IIA4a: 10*]): 62,3. 18; 64,3; 66,6; 110,17; 232,10; 278,6 (C 19); 492,18 (D 22); 796,10 (E 22); 832,11 (F 20)
Πιτ(τ)άνης (Ἀσία | Πάρδος [*IIA4a*]): 24,19 (A 84); 204,19 (B 82); 502,25 (D 111); 802,14 (E 112); 836,23 (F 87)
Πλατανίου: *uide sub B*
Πλουτινουπόλεως (Αἱμίμοντος | Γεώργιος [*IIA4a: 13*]): 216,18 (B 246); 518,12 (D 298; *lat.* Plot-); 816,3 (E 297); 850,25 (F 285)
Ποιμανινῶν (Ἑλλήσποντος | Λέων [*IIA4a: 21*]): 26,25 (A 119); 206,27 (B 119: -νοῦ); 506,5 (D 143); 804,17 (E 144); 840,29 (F 150: -νοῦ). — πόλεως Π. (Παῦλος [*IIA5: 4*]): 526,1 (D^m 58)
τοῦ Πολεμωνίου (Πόντος Πολεμωνιακός | Κωνσταντῖνος [*IIA4a: 26*]): 512,3 (D 217); 810,5 (E 216); 844,24 (F 205)
Πολυβώτου ([*nomen inc.*] Φρυγία Σαλουτ. | Γρηγόριος [*IIA4b: 4*]): 516,15 (D 280: τοῦ θρόνου πόλεως -βότου); 814,11 (E 279); 848,21 (F 257: πόλεως -βωτοῦ)
Πομπηϊουπόλεως (Παφλαγονία | Μαυριανός [*IIA4a*]): 22,7 (A 44); 200,5 (B 28); 498,26 (D 61); 798,19 (E 60); 834,20 (F 55)
Πόντου: *uide* Ἡρακλείας Π.

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Πορθμοῦ (Ἑλλάς/Ἀχαΐα | Λέων [*IIA4a:22*]): 216,25 (B 253); 510,5 (D 196); 808,11 (E 195); 844,3 (F 184)
Πορφυρεών (*Phoenicia*): 536,15 (τῆς πόλεως Π.). — Πορφυρεῶνος (Παῦλος [*IIB:7*]): 536,18. — *cf.* Κάστρα
Πραινέτου (Βιθυνία | Ἰωάννης [*IIA4a:23*]): 818,21 (E 343); 852,17 (F 302). — *cf. sub B* τοῦ ἁγίου Γεωργίου Πριέτου
Πρακάνων (Ἰσαυρία | Μάνζων [*IIA4a*]): 36,11 (A 243); 214,29 (B 227); 390,13 (*cf.* 14–15 εἰς τὴν κατ᾽ ἐμὲ … πόλιν, *insuper* 22); 518,25 (D 311: Διοκαισαρείας, *fort.* ⟨ἤτοι Π.⟩); 816, 16 (E 310: Διοκαισαρείας ⟨ἤτοι⟩ Π.); 852,5 (F 290)
— Διοκαισαρείας (Σούκενσος [*IIB*]): 736,30
Πριέτου: *uide sub B* τοῦ ἁγίου Γεωργίου Π.
Πρίνης (Ἀσία | Ἰγνάτιος [*IIA4a*]): 24,4 (A 69); 202,13 (B 52); 502,6 (D 92); 800,21 (E 92)
Προικονήσου ([*lat.* Proc-] Ἑλλήσποντος | Νικήτας [*IIA4a:10*]): 22,16 (A 53); 202,6 (B 45); 500,9 (D 70); 798,28 (E 69); 834,28 (F 63)
Προμισ(σ)οῦ (Φρυγία Σαλουτ. | Χριστοφόρος [*IIA4a:3*]): 34,11 (A 217); 214,6 (B 204); 516, 10 (D 275); 814,6 (E 274)
Προύσης (Βιθυνία α′ | Θεόδωρος [*IIA4a:17*]): 508,15 (D 179); 806,23 (E 178); 842,15 (F 167)
Προυσιάδος (Ὀνωριάς | Θεόφιλος [*IIA4a:3*]): 30,12 (A 163); 210,21 (B 159); 510,24 (D 214); 810,1 (E 212); 844,20 (F 201). — Π. (Βάρδας [*IIA5*]): 530,2 (D^{m} 110)
⟨Πρυμνησ(σ)οῦ⟩: *uide* Προμισ(σ)οῦ
Πρωτιλέου: *uide sub B* τῶν ἁγίων Ἀποστόλων κάστρου Π.

Ῥαιδεστοῦ (Εὐρώπη | Ἰωάννης [*IIA4a:24*]): 24,29 (A 94); 204,28 (B 91); 504,5 (D 117); 802, 20 (E 118); 838,23 (F 116)
τοῦ Ῥηγίου (*Calabria* | Κωνσταντῖνος [*IIA4a:27*]): 20,15 (A 25); 202,24 (B 61b); 496,12 (D 43); 798,1 (E 42); 832,28 (F 35)
⟨Ῥήσαφα⟩: *uide* Ἄραφαι
Ῥόδου (Νῆσοι Κυκλάδες | Λέων [*IIA4a:23*]): 62,2. 15; 64,8. 16. 24; 110,16; 232,9 (τῆς Ῥ.); 278, 12 (C 25); 348,10; 494,14 (D 32); 796,20 (E 32); 832,23 (F 30)
Ῥούδων: *uide sub B* τῆς ἁγίας Θεοτόκου Ῥ.
(τοῦ) Ῥυζέου (Πόντος Πολεμωνιακός | Νικήτας [*IIA4a:11*]): 30,17 (A 168); 210,25 (B 163); 512,2 (D 216); 810,4 (E 215: *restit.*); 844,25 (F 206)

Ῥώμη: 12,12; 82,18; 84,11; 92,8; 172,11. 16; 316,5. 8; 338,5; 404,3 (ἐν Ῥ. τῇ μεγίστῃ); 442,4; *cetera uide infra.* — ἡ ἐκκλησία Ῥώμης: 188,25
— Ῥώμης (Ἀδριανός [*IIA2a*], *nisi alium papam* [*presb.* 88,9] *indicauimus*): 12,8; 46,24; 88, 9 (Ῥουφῖνος [*IIB*]); 92,8. 22; 118,2; 172,4; 190,18. 22; 232,18; 252,27 (Ἀγάθων [*IIB*]); 268,15; 430,4 (Γρηγόριος [*IIB:2*]); 642,5 (Ὀνώριος [*IIB*], *item* 24)
— τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης (Ἀδριανός [*IIA2a*] *praeter* 100,6): *5,2* (senioris R.); 18,14; 48, 13–14; 50,15; 100,6 (Λέων [*IIB:3*]); 112,13; 116,16–17. 20; 172,25; 174,5; 186,17. 19. 25; 188,13. 20; 190,26; 192,5. 9. 19. 24. 28; 194,4. 13. 22. 27; 196,2. 6. 10. 16. 19. 23. 27. 31–198,1. 5. 9. 14. 18. 23–24; 200,1–2. 6. 14–15; 210,10. 16; 218,23; 222,13; 232,4. 15–16. 21–22; 242,18; 244,6; 268,9; 280,4; 282,13; 316,4; 338,4; 348,15; 400,25; 488,5. 10–11; 532,13; 562,16; 596,10. 15. 25; 600,13; 794,13; 828,19–20. 22; 926,2; 932,2; 946,23
— (τῆς) νέας Ῥώμης: *uide* Κωνσταντινούπολις

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

— τῆς κατὰ Ῥώμην ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου (*respic.* Πέτρος [*IIA2b:1*]): 18,10–11; 112,9–10; 222,9–10; 282,9–10; 532,9–10; 596,13–14 (τῆς ἁγιωτ. ἐ. τοῦ ἁγ. καὶ πανευφήμου ἀ. Π.); 600,9–10; 794,9–10; 828,18–19
— ὁ ναὸς τοῦ σωτῆρος ἐν Ῥώμῃ (*quem aedificauit Const. I. imp.*): 338,5 (*cf.* 6)
— τῆς (κατὰ Ῥώμην εὐαγοῦς) μονῆς τοῦ ἁγίου Σάβα (Πέτρος [*IIA2b:2*]): 18,12–13; 112,11–12; *171,15* (monasterii sancti Sabae); 222,11–12; 282,11–12; 488,9 (*om.* τῆς); 532,11–12; 596,14; 600,11–12; 794,11–12; 828,21 (ἡγ. τοῦ ἁγ. πατρὸς ἡμῶν Σ.)
— ἐν Ῥώμῃ μοναστήριον (*sc.* τοῦ ἁγίου Ἀναστασίου, *ad Aquas Saluias*): 316,5 (*cf.* 4)
— Ῥωμαῖοι: 82,22 (οἱ Ῥ. καὶ οἱ Ἕλλάδος); 186,21–22 (Παῦλος … Ῥωμαίοις γράφων); 488,1 (τῶν Ῥ., *qui sunt* Πέτρος [*IIA2b:1*] *et* Πέτρος [*IIA2b:2*]); 566,5–6 (ἀπὸ … τῆς τῶν Περσῶν χώρας … εἰς τὴν Ῥ.); *cf.* 30,1 *app. crit.* (*respic.* Μεθόδιος [*IIB:1*]); 42,1 (βασιλεῖς [Ῥωμαίων, *interpol.*]; *lat.* imp. Romanorum). — ἡ Ῥωμαίων ἐκκλησία: 82,18; 608,2–3 (τὸν … τῆς Ῥ. πάπαν, *sc. Stephanum II.*). — *respic. lingua latina*: 118,2 (γραμμάτων Ῥ. [*cf. 119,1–2* litterarum latinarum]); 174,6 (ἐκ τῆς τῶν Ῥ. διαλέκτου [*lat.* Latinorum]); 582,9–10 (πρὸς Ῥωμαίων); *cf.* 498,27 (ῥωμαΐᾳ, *sc. subscripsit ep. Dalmatiae* [D 62; *lat.* latine]; *item* 500,12 [D 72] *et* 17 [D 77]). — *cf.* Latini
— ἡ Ῥωμαϊκὴ ἐκκλησία: 178,9 (καθολικὴ καὶ ἀποστολική); 184,19–20; 186,7 (τῆς ἁγίας ἡμῶν Ῥ. ἐ. *archipresb., sc.* Πέτρος [*IIA2b:1*])
— ἡ Ῥωμαϊκὴ πολιτεία: 42,17 (ἡμῶν); 48,11 (ὅλης); *cf.* 594,11 (ἐν τῇ γῇ ταύτῃ [*in narratione Ioh. Sync.; uide etiam app. font. ad* 590,23–594,23])
— Romanus: *1,30* (sedis R.); *4,6* (Hadriani papae R.); *123,25* (Siluester ep. ciuitatis R.); *125,4–5* (per totum orbem R.; *cf. gr.*); *171,1–2* (Karolus … patricius Romanorum). — Romana ecclesia: *1,15–16*; *121,16. 26*; *161,20–163,1. 2–3*; *165,7. 13*; *167,12. 18*; *181,19 app. crit.* (in archiuo R. … ecclesiae)
— ὁ ἀποστολικὸς θρόνος / apostolica sedes *uel sim.*: *1,30* (sedis Romanae; *cf. 2,1* principalis, *2* pontificum, *28* uestram); *2,30*; *6,8–9* (in loco et sede sancti … Petri); *123,4–5* (summae sedi). *11–13*; *127,6–7* (*cf.* 126,19–20); *163,5. 14*; *165,20* (cuius, *sc. Petri*, sedes; *cf. 167,2* primam, *14* ecclesiae nostrae); 174,17–18; 182,11–12; 184,6 (οὗ, *sc. Petri*, ὁ θ.). 10; 252,31–254,1 (τὸν ἀ. θ. τοῦ κορυφαίου); 932,22–23 (Πέτρου … τὴν καθέδραν). — τῆς ἀ. καθέδρας (Πέτρος [*IIA2b:1*], Πέτρος [*IIA2b:2*]): 18,13; 92,7–8. 26; 112,12; 188,11–12; 222,12; 282,12; 532,12; 600,12; 794,12. — sacra bibliotheca (*sc. apostolica*): *1,17*

Ῥωσόπολις (τῆς Κιλικίας): 404,12. 15

Σαγαλασσοῦ (Πισιδία | Θεοδόσιος [*IIA4a:3*]): 34,24 (A 230: -λλάου); 214,22 (B 220: -λλάου); 518,1 (D 287: *restit.*); 814,18 (E 286: Ἀγαλ-)
Σαλδάλων: *uide sub B* τῆς ἁγίας Θεοτόκου Σ.
τῆς ἁγίας Σαλονηντιανῆς ἐκκλησίας (*Dalmatia* | Ἰωάννης [*IIA4a:25*]): 498,27 (D 62: *restit.*); 798,20 (E 61: τῆς ἁγ. Σαλονηντίας); 838,14 (F 107: -λουντ-)
Σάλων (Λυδία | Στέφανος [*IIA4a:6*]): 28,5 (A 129 [*sic recte*]); 208,7 (B 127); 506,16 (D 154); 804,27 (E 154)
Σαμάρεια (*VT*): 366,16; 438,20
— Σαμαρεῖται (*secta Iudaeorum*): 534,4; 536,14; 540,12. 15 (ὀνομάσαι αὐτοὺς, *sc. qui imagines subuertunt*, Σ. [*cf.* 548,4–6]). 17; 544,19; 548,4; 556,10; 590,15
— Σαμαρεῖτις (γυνή, *NT*): 668,32

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Σαμοσατεύς (*Syria* | Παῦλος [*IIB: 6*]): 238,14
τῆς Σάμου (Νῆσοι Κυκλάδες | Ἡράκλειος [*IIA4a: 2*]): 818,20 (E 342); 850,13 (F 273)
‹Σανδίδων›: *uide* Ἀνδίδων
Σαρακηνοί / Ἀγαρηνοί: 14,29 (τὸ ἔθνος τῶν Ἀ.); 410,26–27 (ταξάτοι τῶν Ἀ.). 28 (τις τῶν Ἀ.); 412,3 (ὁ Σ.); 592,8; *593,14 app. crit.* (regem Saracenorum); 596,2; *cf.* 244,11–12 (τῶν … ἐχθρῶν τῆς ἐκκλησίας; *cf.* 248,11 τοῦ σταυροῦ); 252,21 (τῶν κρατούντων καὶ κυριευόντων αὐτῶν, *sc. in partibus orientis; cf.* 24–25). — *respic. eorum (impia) religio*: 456,31; 534,4; 784,16 (ἐξ … Ἀ. καὶ ἄλλων ἀπίστων); 894,30–31 (ἀθέων καὶ ἀμυήτων ἀνθρώπων, … Ἀ.); *cf.* 782,4–5 (Μανσοὺρ τῷ … σαρακηνόφρονι)
— *cf.* Ἀραβία
Σαρδανίας ([*lat.* -din-] Ἐπιφάνιος [*IIA4b*]; *cf.* Θωμᾶς [*IIA4a: 2*]): 18,28 (A 9: *restit.*); 70,11; 86,1. 9; 172,9–10; 194,11 (B 11); 226,22; 230,11; 274,10 (C 12); 398,1; 490,25 (D 14); 548,7–8; 796,2 (E 14); 832,4 (F 15); 878,2–3 (τῆς Σαρδῴων νήσου)
Σάρδεων (Λυδία | Εὐθύμιος [*IIA4a*]): 18,23 (A 5: -δης); 56,3 (-δης); 60,24 (-δης); 96,27; 192,8 (B 6); 272,1 (C 6); 338,15 (-δης); 340,9 (-δης); 482,2; 490,11 (D 8); 554,10; 794,24 (E 7); 830,19 (F 7)
Σάρδης: *uide supra*
Σαρδική (*Dacia*): 90,9 (*respic. synodus a. 342*)
τῆς Σαρδῴων νήσου: *uide* Σαρδανίας
Σασίμων (Καππαδοκία β′ | Κωνσταντῖνος [*IIA4a: 28*]): 30,7 (A 158); 210,15 (B 157); 510,18 (D 208); 808,22 *app. crit.* (E ‹206ª›); 844,11 (F 192)
(ἐκ τῆς) Σεβαστείας (*Armenia* | Εὐστάθιος [*IIB: 3*]): 76,2–3; 230,13
Σεβαστῆς (Φρυγία Πακατ. α′ | Λέων [*IIA4a: 24*]): 218,1 (B 256); 514,21 (D 262: -τείας); 812, 20 (E 261)
Σεβαστουπόλεως (Ἀβασγία? | Κωνσταντῖνος [*IIA4b: 3 = IIA4a: 29*]): 500,4 (D 66: τοῦ θρόνου Σ.); 798,24 (E 65); 834,29 (F 64)
Σελεύκεια (*Isauria*): 76,14–15 (*respic. synodus a. 359*); 588,13 (*respic. sacrum Theclae*). — Σελευκείας (Ἰσαυρία | Θεόδωρος [*IIA4a: 18*]): 20,11 (A 21); 198,8 (B 23); 278,16 (C 29); 390,21; 496,6 (D 40); 796,27 (E 39); 832,26 (F 33)
Σελευκείας (Πισιδία | Πέτρος [*IIA4a: 5*]): 36,4 (A 236); 518,3 (D 289); 814,20 (E 288)
τοῦ Σερμίου (*Pannonia* | Φωτεινός [*IIB: 1*]): 90,5
Σετῶν (Λυδία | Ἰωάννης [*IIA4a: 26*]): 28,8 (A 132); 208,11 (B 131); 506,20 (D 158; *cf. p. 972*); 806,4 (E 159); 840,17 (F 138)
Σιβίλλων: *uide* Σιβύλων
Σιβλίας (Φρυγία Πακατ. α′ | Ἰωάννης [*IIA4a: 27*]): 214,20 (B 218); 514,19 (D 260: *restit.*); 812, 18 (E 259: *restit.*); 848,8 (F 244: Σούβλιος)
Σιβύλων ([*nomen inc.*] Ἰσαυρία | Λέων [*IIA4a: 25*]): 36,10 (A 242: -βίλλ-); 216,8 (B 236: -βίλλ-); 520,8 (D 319); 816,24 (E 318); 852,9 (F 294)
τῆς μητροπόλεως Σίδης (Παμφυλία α′ | Λέων [*IIA4b: 1*]): 194,21 (B 12); 274,23 (C 13); 796,1 (E 13); 830,30 (F 12: τοῦ θρόνου τῆς μ. Σ.); *cf.* 490,22 *app. crit.* (D 13)
Σιδύμων (Λυκία | Νικόδημος [*IIA4a: 2*]): 30,25 (A 176); 212,1 (B 169); 512,15 (D 229); 810,17 (E 228); 846,7 (F 216)
Σιδών (*Phoenicia*): 318,11 (Τύρου καὶ Σ.). — *respic. synodus a. 511/2*: 100,12. 14 (= 568,9. 11); 102,25

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Σικελία / Sicilia: *7,4*; 316,7
— Σικελίας (Ἐπίσκοποι [*IIA4a*], Στέφανος [*IIA4a: 10*]): 84,32; 92,25; 226,1. 21; 494,25 (D 37: *pro* Συρακούσης); 796,24 *app. crit.* (E ⟨36ª⟩). — Σ. τῆς νήσου (Ἐπίσκοποι [*IIA4a*]): 38,2; 342,14; 963,1–2 (τῆς Σικελῶν *v.*). — Siciliae (Θεόδωρος [*IIB: 10*]): *7,5*
— οἱ Σικελοί (*sc.* Θεόδωρος [*IIA4a: 10*] *et* Ἐπιφάνιος [*IIA4b*]): 172,7–8. — τῆς Σικελῶν ἐπαρχίας (Θεόδωρος [*IIB: 10*]): 172,15–16
— Κατάνης τῆς Σικελῶν ἐπαρχίας (Θεόδωρος [*IIA4a: 10*]; Ἐπιφάνιος [*IIA4b*]): 70,7. 10–11; 490,24–25 (D 14); 878,2. — Κ. τῆς Σικ. νήσου (Ἐπιφάνιος [*IIA4b*]): 832,3–4 (F 15)
— Leontinae Siciliae insulae (Κωνσταντῖνος [*IIA4a: 22*]): *6,26–27*
— Συρακουσῶν τῆς Σικελίας (Θεόδωρος [*IIB: 4*]): 854,21 *app. crit.*
— Ταυριανῆς τῆς Σικελῶν νήσου (Θεόδωρος [*IIA4a: 20*]): 820,9
Σικέων (*Galatia* | Θεόδωρος [*IIB: 7*]): 428,7 (*uide app. crit.; cf.* 10–11 ἐν τῷ χωρίῳ ἐκείνῳ). — *memorantur oratoria* πλησίον τοῦ χωρίου: 428,12–13 (τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ). 20–21 (τοῦ ἁγίου μάρτυρος Χριστοφόρου). — *cf. sub B* τοῦ Συκέως
τῆς Σικουνδῶν: *uide sub B* τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τῆς Σ.
Σιλάνδου (Λυδία | Στέφανος [*IIA4a: 7*]): 28,7 (A 131); 208,9 (B 129: -δοῦ); 506,17 (D 155); 806,2 (E 157); 840,14 (F 135)
Σινᾶ (ὄρος, *Aegyptus*): 330,21–22 (*cf.* 332,1. 12); 588,10
Σινώπης (Ἑλενόποντος | Γρηγόριος [*IIA4a: 11*]): 30,5 (A 156); 210,6 (B 156); 510,14 (D 205); 808,20 (E 204)
Σιών (*VT; inde usu translato*): 284,1. 4 (ἀληθὴς Σ., *sc. ecclesia catholica*); 352,16–17 (*de Hierusalem ciuitate Christi*); 616,20; 828,6; 868,4 (νέα Σ., *sc. Constantinopolis*)
Σιών (Ἀσία | Θεόγνιος [*IIA4b*]; *cf.* Φίλιππος [*IIA4a: 2*]): 24,27 (A 92); 204,27 (B 90); 502,18 (D 104); 802,7 (E 105); 836,25 (F 89)
Σκόπελος (*mons Ciliciae*): 586,18 (*respic.* Θεοδόσιος [*IIB: 5*])
(τοῦ) Σκοπέλου (Αἱμίμοντος | Ῥουβίμ [*IIA4a*]): 216,21 (B 249); 518,15 (D 301); 816,6 (E 300); 852,2 (F 287)
Σκυθόπολις (*Palaestina*): 426,14. — Σκυθοπόλεως (Ἀκάκιος [*IIB: 2*]): 296,20; 678,14
Σμύρνης (Ἀσία | Ἀντώνιος [*IIA4b*], Γρηγόριος [*IIA4b: 5*]): 22,8 (A 45); 200,19 (B 32: τῆς ἐπισκοπῆς Σ.); 496,10 (D 42: τοῦ θρόνου Σ.); 796,29 (E 41); 834,22 (F 57: τοῦ θρόνου Σ.)
τὰ μέρη Σοκχοῦς τοῦ κτήματος (*prope Hierusalem*): 588,5–6
Σόλων (Κύπρος | Εὐστάθιος [*IIA4a: 6*]): 26,18 (A 112); 206,19 (B 111); 504,17 (D 129); 804,3 (E 130); 838,17 (F 110)
Σορῶν: *uide* Σωρῶν
Σούβλιος: *uide* Σιβλίας
Σουβρίτων (Κρήτη | Θεόδωρος [*IIA4a: 19*]): 384,1; 508,21 (D 185); 806,29 (E 184); 842,26 (F 178)
Σουγδάων (Ζηκχία | Στέφανος [*IIA4a: 8*]): 22,21 (A 58); 202,16 (B 55); 496,8 (D 41: πόλεως Σ.); 796,28 (E 40); 834,1 (F 37)
Σπανία: 82,3 (τοῖς, *sc. episcopis*, ἐν Σ.). — *cf.* Hesperia pars
Σταδίας (Καρία | Σταυράκιος [*IIA4a: 2*]): 32,18 (A 196); 212,20 (B 188); 514,5 (D 246); 812,4 (E 245); 846,23 (F 232: Σ. τῆς Κνίδου)
τῆς Σταυρουπολιτῶν μητροπόλεως (Καρία | Θεοφύλακτος [*IIA4b: 3*]): 20,5 (A 15); 278,17–18 (C 30); 832,13–14 (F 22: τοῦ θρόνου Σταυρουπόλεως ἤτοι Καρίας). — *uide etiam* Καρίας

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

<Στεκτορίου>: *uide* Ἐκτορίου
Στρατονικείας (Καρία | Γρηγόριος [*IIA4a: 12*]): 32,19 (A 197); 212,21 (B 189); 514,6 (D 247); 812,5 (E 246); 846,24 (F 233)
Στρατονικείας (Λυδία | Μιχαήλ [*IIA4a: 6*]): 208,14 (B 134); 506,23 (D 161); 806,7 (E 162)
Συκέων: *uide* Σικέων
Συκῆς (Ἰσαυρία | Σισίνιος [*IIA4a: 6*]): 36,14 (A 246); 216,3 (B 231); 520,6 (D 317); 816,22 (E 316)
(τοῦ) Συλαίου (Παμφυλία β′ | Βασίλειος [*IIA4a: 11*]): 20,12 (A 22); 198,17 (B 25); 278,8 (C 21); 494,22 (D 36: πόλεως τοῦ Σ.); 796,24 (E 36); 832,25 (F 32)
Συμβόλων: *uide sub B* τῆς ἁγίας Θεοτόκου Σ.
Συνάδων (Φρυγία Σαλουτ. | Μιχαήλ [*IIA4a: 7*]): 20,7 (A 17); 196,18 (B 18); 278,9 (C 22); 492,24 (D 25); 580,6; 796,13 (E 25); 832,16 (F 24). — Σ. (Ἰωάννης [*IIB: 14*]): 442,7; 450,17 (τῆς Συναδέων μητρ.)
Συνάου (Φρυγία Πακατ. β′ | Στέφανος [*IIA4a: 9*]): 520,20 (D 330); 818,2 (E 324); 852,12 (F 297)
Συρακούσης (*Sicilia* | Γαλάτων [*IIA4b*]; *cf.* Στέφανος [*IIA4a: 10*]): 22,4–5 (A 42); 202,22 (B 61a: *suppl.*); 494,25 (D 37: Σικελίας [*pro* Σ.]); 796,24 *app. crit.* (E <36ª>); 834,4–5 (F 40). — Συρακουσῶν τῆς Σικελίας (Θεόδωρος [*IIB: 4*]): 854,21 *app. crit.* — παροικία Συρακουσίων: 30,1 *app. crit.*
Syraptis (mons *Etruriae, sc. Soracte*): *123,25–125,1. 9*
Συρία: 250,19–20 (ἐκκλησίαις … ταῖς κατ᾽ Αἴγυπτον καὶ Σ.); 410,25; 582,23; 592,8; 596,1. — Σύρος (Νεεμάν [*IIB*]): 936,27
Σωζοπόλεως (Αἰμίμοντος | Εὐφήμιος [*IIA4a*]): 216,16 (B 244); 518,10 (D 296); 816,1 (E 295); 850,23 (F 283)
Σωζόπολις τῆς Πισιδίας: 476,7. — Σωζοπόλεως (Πισιδία | Λέων [*IIA4b: 2*]): 36,5 (A 237); 214,25 (B 223)
Σωμανῖτις (*mulier, VT*): 364,4
<Soracte>: *uide* Syraptis
Σωρῶν (Παφλαγονία | Θεοφάνης [*IIA4a: 5*]): 30,11 (A 162: Σορ-); 206,10 (B 102: Σορ-); 510,22 (D 212); 808,26 (E 210); 844,15 (F 196)

Ταβάλων (Λυδία | Ἰωάννης [*IIA4a: 28*]): 28,6 (A 130); 208,8 (B 128: -λλ-); 506,15 (D 153); 804,28 (E 155); 840,19 (F 140)
Ταβῶν (Καρία | Βασίλειος [*IIA4a: 12*]): 32,10 (A 188); 212,13 (B 181); 512,24 (D 238); 810,26 (E 237); 846,15 (F 224)
Ταυριανῆς (*Calabria* | Θεόδωρος [*IIA4a: 20*]): 20,23 (A 33); 202,5 (B 44); 498,11 (D 52); 798,10 (E 51); 820,9; 834,10 (F 45: *restit.*)
Ταυρομενίου ([*lat.* -niae] *Sicilia* | Ἰωάννης [*IIA4a: 29*]): 20,18 (A 28: -νίας); 200,13 (B 31: -νίας); 276,21 (C 18); 316,6; 496,21 (D 46); 798,4 (E 45); 834,3 (F 39)
<Τεμένου θηρῶν>: *uide* Τιμενουθηρῶν
<Τέμνου>: *uide* Τύμνων
Τέου (Ἀσία | Θεοφύλακτος [*IIA4b: 4*]): 24,28 (A 93)
Τζουρουλοῦ (Εὐρώπη | Σισίνιος [*IIA4a: 7*]): 26,4 (A 98); 504,10 (D 122); 802,25 (E 123); 840,1 (F 123)
†Τημπ: *uide sub B* τῆς ἁγίας Θεοτόκου †Τημπ

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

τῆς Τήνου (Νῆσοι Κυκλάδες | Εὐστάθιος [*IIA4a: 7*]): 520,13 (D 323); 818,4 (E 326); 850,16 (F 276)
Τιβεριάς (*Palaestina*): 592,11
Τιβεριουπόλεως (Φρυγία Πακατ. β′ | Μιχαήλ [*IIA4a: 8*]): 216,10 (B 238); 520,15 (D 325); 816,27 *app. crit.* (E ‹321ᵃ›)
Τιμενουθηρῶν (Φρυγία Πακατ. α′ | Γρηγόριος [*IIA4a: 13*]): 34,3 (A 209); 212,29 (B 197); 514, 14 (D 255); 812,13 (E 254); 848,11 (F 247)
τῆς Τίου (Ὀνωριάς | Μιχαήλ [*IIA4a: 9*]; Σάβας [*IIA4b*]): 212,11 (B 179: *om.* τῆς); 818,16 (E 338); 844,21 (F 202). — μονῆς τοῦ κάστρου τῆς T. (Νικήτας [*IIA5: 4*]): 528,16 (Dᵐ 98)
Τιτυασοῦ (Πισιδία | Πέτρος [*IIA4a: 6*]): 36,2 (A 234: *restit., cf. etiam p. 971*); 516,22 (D 286: Τοτια-); 814,17 (E 285: Τοτια-)
Τλῶν (Λυκία | Κωνσταντῖνος [*IIA4a: 30*]): 32,4 (A 182); 212,7 (B 175); 512,17 (D 231); 810,19 (E 230); 846,3 (F 212: πόλεως T.)
Τοτιασοῦ: *uide* Τιτυασοῦ
Τραιανουπόλεως (Ῥοδόπη | Γρηγόριος [*IIA4b: 6*]): 494,11–12 (D 31: τοῦ θρόνου T. τῆς Θρᾳκῶν χώρας); 796,19 (E 31). — *cf.* Τρανουπόλεως
Τρακούλων (Λυδία | Λέων [*IIA4a: 26*]): 28,4 (A 128 [*sic recte*]); 208,6 (B 126); 506,13 (D 151); 804,26 (E 153); 840,26 (F 147)
Τράλλης (‹Τράλλεων›, Ἀσία | Θεοφύλακτος [*IIA4a: 7*]): 24,2 (A 67); 204,4 (B 68); 502,3 (D 89); 800,19 (E 90); 836,20 (F 84)
Τράλλης (Λυδία | Μιχαήλ [*IIA4a: 10*]): 28,11 (A 135); 208,16 (B 136); 506,25 (D 163: *restit.; lat.* Stallae); 818,13 (E 335: -λλων); 840,24 (F 145: -λων)
Τρανουπόλεως (Φρυγία Πακατ. α′ | Λέων [*IIA4a: 27*], Φίλιππος [*IIA4a: 3*]): 34,4 (A 210); 212,30 (B 198); 514,15 (D 256); 812,14 (E 255); 848,4 (F 240). — *cf.* Τραιανουπόλεως
Τραπεζοῦντος: *uide* τοῦ Φάσιδος (ἤτοι T.)
Τραπεζουπόλεως (Φρυγία Πακατ. α′ | Ζαχαρίας [*IIA4a: 3*]): 216,2 (B 230); 514,20 (D 261); 812,19 (E 260); 848,2 (F 238)
Τρεοκάλεως (*Sicilia* | Ἰωάννης [*IIA4a: 30*]): 20,28 (A 38); 498,10 (D 51); 798,9 (E 50); 834,16 (F 51)
Τριμιθούντων (Κύπρος | Γεώργιος [*IIA4a: 14*]): 26,20 (A 114); 206,21 (B 113); 504,19 (D 131); 804,5 (E 132); 838,20 (F 113)
Τριμιταρία: *uide* Λαοδικεία
Τριπόλεως (Λυδία | Ἀναστάσιος [*IIA4a: 5*]): 28,3 (A 127 [*sic recte*]); 208,5 (B 125); 506,14 (D 152); 804,25 (E 152); 840,22 (F 143)
Τροιζήνης ([*lat.* Try-] Ἑλλάς/Ἀχαΐα | Ἀντώνιος [*IIA4a*]): 206,14 (B 106); 510,2 (D 193: *restit.*); 808,8 (E 192: *restit.*); 844,2 (F 183)
‹Τροκάλεως›: *uide* Τρεοκάλεως
Τροπαίων (*Calabria* | Θεόδωρος [*IIA4a: 21*]): 22,2 (A 40); 202,15 (B 54); 498,23 (D 58); 798, 16 (E 57); 834,17 (F 52)
Τρωάδος (Ἑλλήσποντος | Λέων [*IIA4a: 28*]): 28,1 (A 125); 208,3 (B 123); 506,10 (D 148); 804,22 (E 149)
Τρωκνάδων (Γαλατία β′ | Λέων [*IIA4a: 29*]): 30,19 (A 170); 210,27 (B 165); 512,7 (D 221); 810,9 (E 220); 844,27 (F 208)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Τύανα (*Cappadocia*): 76,21 (*respic. synodus a. 367*). — τῆς μητροπόλεως Τυάνων (Καππαδοκία β′ | Νικόλαος [*IIA4b: 2*]): 20,2 (A 12); 194,25–26 (B 13: τῆς Τυανέων μ.); 274,29 (C 14); 492,6 (D 16: τοῦ θρόνου Τ.); 796,4 (E 16: *om.* τῆς μ.)
Τυμβριάδων (Πισιδία | Ἰωάννης [*IIA4a: 31*]): 818,18 (E 340); 850,5 (F 265)
Τύμνων (Ἀσία | Θεόφιλος [*IIA4a: 4*]): 24,16 (A 81); 502,22 (D 108: -νου); 802,11 (E 109)
Τύρος (*Phoenicia*): 318,11 (Τ. καὶ Σιδῶνος)

Ὑδένδρων: *uide sub B* τοῦ ἁγίου Πέτρου Ὑ.
Ὑλαρύμων (Καρία | Ἄνθιμος [*IIA4a: 2*]): 32,20 (A 198)
Ὑνιάνδου: *uide* Οἰνιάνδου
Ὑπέπων (Ἀσία | Θεοφύλακτος [*IIA4a: 8*]): 24,12 (A 77); 204,14 (B 77); 502,2 (D 88); 800,17 (E 88); 836,28 (F 92)
Ὑρκανίδος (Λυδία | Εὐστάθιος [*IIA4a: 8*]): 28,14 (A 138: Ὀρκάνης); 208,19 (B 139: Ὀρκάνης); 508,2 (D 166: -νῆς); 806,10 (E 165: -νῆς); 840,27 (F 148)

τῆς Φαράν (*Aegyptus, Sinai* | Θεόδωρος [*IIB: 5*]; *lat.* Pharanitanus): 262,20; 642,23. — *cf. sub B* (λαύρα) Φαράν
Φασήλιδος (Λυκία | Ἰωάννης [*IIA4b: 6*]): 32,7 (A 185); 212,10 (B 178); 512,8 (D 222: τοῦ θρόνου Φ.); 810,10 (E 221); 846,8 (F 217)
τοῦ Φάσιδος (ἤτοι Τραπεζοῦντος, Λαζική | Χριστοφόρος [*IIA4a: 4*]): 20,10 (A 20); 198,4 (B 22); 278,22 (C 34: *om.* τοῦ); 494,16 (D 33: τοῦ Φ. ἤτοι Τ.); 796,21 (E 33: ⟨τοῦ⟩ Φ.); 832,22 (F 29: Τ. *tantum*)
Φιλαδελφείας (Ἰσαυρία | Στέφανος [*IIA4a: 11*]): 216,7 (B 235); 520,9 (D 320); 816,25 (E 319); 852,10 (F 295)
Φιλαδελφείας (Λυδία | Λύκαστος [*IIA4a: 2*]): 28,10 (A 134); 208,15 (B 135); 506,24 (D 162); 818,12 (E 334); 840,13 (F 134)
τοῦ Φιλομηλίου (Πισιδία | Σισίνιος [*IIA4a: 8*]): 34,22 (A 228); 214,19 (B 217: *om.* τοῦ); 516,17 (D 281); 814,12 (E 280); 850,4 (F 264: πόλεως τοῦ Φ.)
Φόγλων (Παμφυλία β′ | Νικηφόρος [*IIA4a: 7*]): 36,8 (A 240); 214,27 (B 225: *restit.; lat.* Flog-); 518,4 (D 290); 814,21 (E 289: *restit.*); 850,7 (F 267)
Φοίνικος (Κρήτη | Λέων [*IIA4a: 30*]): 508,22 (D 186); 808,1 (E 185); 842,23 (F 175: τοῦ Φ. [*restit.; cf. lat.*])
Franci: *171,1* (Karolus rex F.)
Φρυγία (*sc.* Πακατιανή)
— Ἱεραπόλεως τῆς Φρυγῶν ἐπαρχίας (Νικόλαος [*IIA4a: 1*]): 494,20 (D 35); 796,23 (E 35)
— Λαοδικείας τῆς Φρυγῶν ἐπαρχίας (Εὐστάθιος [*IIA4a: 5*]): 492,22 (D 24); 796,12 (E 24)
Φυτείας (Φρυγία Σαλουτ. | Νικόλαος [*IIA4a: 4*]): 34,12 (A 218); 214,7 (B 205); 516,7 (D 272); 814,3 (E 271); 848,24 (F 259)
Φωκ(ε)ίας (Ἀσία | Λέων [*IIA4a: 31*]): 24,24 (A 89); 204,24 (B 87); 372,21; 384,14; 420,24; 504,4 (D 116); 572,17 (*cf.* 18 ἐν … τῇ πόλει ἐν ᾗ κατοικῶ); 802,19 (E 117); 836,30 (F 94)
Φωτεινοῦ: *uide sub B* τῆς ἁγίας Θεοτόκου Φ.

Χαιρετόπων (Φρυγία Πακατ. α′ | Μιχαήλ [*IIA4a: 11*]): 32,25 (A 203); 212,23 (B 191); 514,8 (D 249); 812,7 (E 248); 848,10 (F 246)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

Χαλκηδών (*Bithynia*)
— Χαλκηδόνος (Βιθυνία | Σταυράκιος [*IIA4a: 3*]): 18,25 (A 7); 64,26; 192,27 (B 9); 272,23 (C 10); 490,19 (D 12); 794,29 (E 12); 830,27 (F 11). — X. (Μάρις [*IIB: 2*]): 730,20
— *respic. concilium* ἐν Χαλκηδόνι (Καλχ-) *a. 451 habitum* (ἡ ἁγία τετάρτη σύνοδος): 86, 23; 98,20; 100,2. 3–4 (ἐν τῇ Χαλκηδονέων πόλει). 19 (= 568,16); 102,5–6. 26. 30; 104,2. 7–8. 32; 106,1–2; 226,22; 228,2. 23–24; 230,8–9; 238,29; 260,26 (*cf.* 32; 262,8–9); 640, 20; 642,1–2; 710,24–25; 824,15–16; 904,21–22; 920,11; 942,6–7
— τὸ τοῦ θεοῦ τέμενος (*si re uera de templo Euphemiae Chalcedonensi agitur*): 304,6 (*cf.* 7. 17 [= 724,9])
Χαλκίδος (Εὐρώπη | Σισίνιος [*IIA4a: 9*]): 26,8 (A 102; *lat.* Ch. Thracae); 206,6 (B 98); 504,13 (D 125); 802,28 (E 126); 838,29 (F 122)
Χαναάν (*VT*): 706,24
Χαριουπόλεως (Εὐρώπη | Θεοφύλακτος [*IIA4a: 9*]): 26,5 (A 99); 206,3 (B 95); 504,8 (D 120); 802,23 (E 121); 838,27 (F 120)
Χερσονήσου (Κρήτη | Σισίνιος [*IIA4a: 10*]): 508,26 (D 190); 808,5 (E 189); 842,19 (F 171)
οἱ υἱοὶ Χέτ (*VT*): 866,2
τῆς Χίου (Νῆσοι Κυκλάδες | Θεόφιλος [*IIA4a: 5*]): 518,22 (D 308); 816,13 (E 307); 850,11 (F 271); *cf.* 202,9 *app. crit.*
Χοβάρ (*fanum Araborum*): 458,1–2
Χωνῶν (ἤτοι Κολασσαέων, Φρυγία Πακατ. α′ | Δοσίθεος [*IIA4a*], Θεοδόσιος [*IIA4a: 4*]): 32, 24 (A 202); 212,22 (B 190); 516,1 (D 266: X. [*restit.*] ἤτοι K.; *cf. lat.*); 812,22 (E 263: X. [*restit.*] ἤτοι K.; *cf. lat.*); 848,5 (F 241)
Χωρήβ (*VT*): 436,20; 466,18

Ὤκης (Ἑλλήσποντος | Συμεών [*IIA4a*]): 26,26 (A 120); 206,28 (B 120); 506,6 (D 144); 804,18 (E 145); 842,2 (F 154)
Ὠρεοῦ (Ἑλλάς/Ἀχαΐα | Φιλητός [*IIA4a*]): 510,6 (D 197); 808,12 (E 196); 844,4 (F 185)

B. *monasteria, ecclesiae*

τῶν Ἀβραμιτῶν: *uide* τῆς ἁγίας Θεοτόκου τῶν Ἀ.
τῶν Ἀγαύρου (Βιθυνία | Γρηγόριος [*IIA5: 1*]): 524,17 (D^{m} 48)
ὁ Ἀϊλά (*Palaestina*): 102,29 (*in uita Sabae*). — Αἰλιώτης (Θεόδωρος [*IIB: 6*]): 380,12; 382,2 (= 586,1)
τῶν Ἀκοιμήτων (Ἰωσήφ [*IIA5: 1*]): 522,9 (D^{m} 13)
Ἀκραβόρων (Ἀντώνιος [*IIA5: 1*]): 528,5 (D^{m} 88)
τοῦ ἁγίου Ἀλεξάνδρου (Νικήτας [*IIA5: 1*]): 522,16 (D^{m} 20)
τοῦ Ἀμορίου (Γαλατία β′ | Θεόδωρος [*IIA5: 1*]): 524,21 (D^{m} 52); *cf.* 530,4 (D^{m} 112)
ὁ ναὸς τῶν ἁγίων ἀναργύρων: *uide sub A* Κωνσταντινούπολις
ὁ ναὸς τῆς Ἀναστάσεως: *uide sub A* Ἱεροσόλυμα
εὐκτήριον (*sc.* τοῦ ἁγίου Ἀναστασίου) πλησίον τοῦ τετραπύλου (*Caesarea Palaest.*): 314, 10–11 (*cf.* 20. 23)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

ἐν Ῥώμῃ μοναστήριον (*sc.* τοῦ ἁγίου Ἀναστασίου, *ad Aquas Saluias*): 316,5 (*cf.* 4)
τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου (Βασίλειος [*IIA5: 1*]): 526,19 (D^{m} 76)
τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου (Νικηφόρος [*IIA5: 1*]): 524,12 (D^{m} 43)
τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου τοῦ Νησίου (Θεοδόσιος [*IIA5: 1*]): 292,5
τῶν ἁγίων Ἀποστόλων Μαγνησίας (Ἀσία | Δανιήλ [*IIA5*]): 526,9 (D^{m} 66)
τῶν ἁγίων Ἀποστόλων κάστρου Πρωτιλέου (Πέτρος [*IIA5: 1*]): 530,3 (D^{m} 111)
ὁ ναὸς τῶν ἁγίων ἀποστόλων: *uide sub A* Κωνσταντινούπολις
(μονῆς) τοῦ Ἄπρου (Εὐρώπη | Νικόλαος [*IIA4b: 2*]): 20,1 (A 12: μ. ἐπιλεγομένης Ἄ.); 194,25 (B 13); 274,28 (C 14)
Ἀρίτας (Σισίνιος [*IIA5: 1*]): 524,5 (D^{m} 36)
μονῆς τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Ἀρσενίου τῆς διακειμένης ἐν Αἰγύπτῳ (Θωμᾶς [*IIA3c*]): 488, 22–23; 830,3–4 (‹μ.› … ἄνω Βαβυλῶνος)
Ἀτράκτων (Θεόδωρος [*IIA5: 2*]): 524,22 (D^{m} 53)
τοῦ Αὐλητοῦ (Θεόκτιστος [*IIA5*]): 522,20 (D^{m} 24)
τοῦ ἁγίου Αὐτονόμου (Λάζαρος [*IIA5*]): 524,1 (D^{m} 32)
Βαρδᾶς (Μάκαρις [*IIA5: 1*]): 522,6 (D^{m} 10)
τοῦ Βατιλέου (Παῦλος [*IIA5: 1*]): 522,26 (D^{m} 30)
Βέσκων (Φίλιππος [*IIA5: 1*]): 526,20 (D^{m} 77)
ὁ ναὸς τῆς ἁγίας θεοτόκου τῆς ἐν Βλαχέρναις: *uide sub A* Κωνσταντινούπολις
τῆς †Βόδους (Θεόδωρος [*IIA5: 3*]): 522,10 (D^{m} 14)
Βονισῶν (Παφλαγονία? | Ἰωάννης [*IIA5: 1*], Κάλλιστος [*IIA5: 1*]; *cf.* Στέφανος [*IIA5: 1*]): 528, 14 (D^{m} 96); 528,15 (D^{m} 97: τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου B.)
Βορδοῦ (Θεοφύλακτος [*IIA5: 1*]): 526,12 (D^{m} 69)
τις ναὸς τῆς πόλεως (*sc.* Γαβάλων, *Syria*): 410,28
τοῦ ἀρχαγγέλου Γαβριήλ (Σαμουήλ [*IIA5*]): 528,17 (D^{m} 99)
τῶν Γερμίων (Γαλατία β′ | Σέργιος [*IIA5*]): 528,2 (D^{m} 85); *cf.* 528,3 (D^{m} 86)
τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου (Μιχαήλ [*IIA5: 1*]): 530,10 (D^{m} 118)
τοῦ ἁγίου Γεωργίου τῶν Κελλίων (Λέων [*IIA5: 1*]): 524,14 (D^{m} 45)
τοῦ ἁγίου Γεωργίου Πριέτου (Βιθυνία | Δαβίδ [*IIA5: 1*]): 526,6 (D^{m} 63)
τῶν Γηραγάθης (Θωμᾶς [*IIA5: 1*]): 524,10 (D^{m} 41)
τῶν Γουδίλα (Νικήτας [*IIA5: 2*]): 522,18 (D^{m} 22)
τῶν Γυβέων (Παῦλος [*IIA5: 2*]): 524,26 (D^{m} 57; *lat.* Gyn-)
τῆς Δίου (Κ.πολις | Ἀντώνιος [*IIA5: 2*]): 522,14 (D^{m} 18)
Δομνίκων (Γεώργιος [*IIA5: 1*]): 526,15 (D^{m} 72)
Δουλοκόμης (Κήρυκος [*IIA5*]): 528,1 (D^{m} 84)
τοῦ Δωδεκαθέου (Ἀντώνιος [*IIA5: 3*]): 524,25 (D^{m} 56)
Εὐμενείας (Φρυγία Πακατ. α′ | Φίλιππος [*IIA5: 2*]): 530,6 (D^{m} 114)
τοῦ ἁγίου Ζωτικοῦ (Ἰωάννης [*IIA5: 2*]): 526,7 (D^{m} 64)
τοῦ ἁγίου Ἠλία (Θεοφύλακτος [*IIA5: 2*]): 522,24 (D^{m} 28)
τοῦ ἁγίου Ἠλία (Νικήτας [*IIA5: 3*]): 522,19 (D^{m} 23)
τοῦ Ἡρακλείου (Κίος, Βιθυνία | Ἰωσήφ [*IIA5: 2*]): 220,10 (B^{m} 8); 404,6 (μονῆς τοῦ Ἡ.); 522,1 (D^{m} 6)
τοῦ ἁγίου μάρτυρος Θεοδώρου (Ἰωάννης [*IIA5: 3*]): 530,24 (D^{m} 130)
τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τῆς Σικουνδῶν (Δοσίθεος [*IIA5: 1*]): 528,22 (D^{m} 103: *lat.* sancti Theodoriti)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

monasteria τῆς ἁγίας **Θεοτόκου**

— τῆς ἁγ. Θ. (Γεώργιος [*IIA5:2*]): 528,26 (D^{m} 107)
— τῆς ἁγ. Θ. (Θεοδόσιος [*IIA5:2*]): 530,25 (D^{m} 131)
— τῆς ἁγ. Θ. (Ἰωάννης [*IIA5:4*]; *cf.* Στρατήγιος [*IIA5:1*]): 528,19–20 (D^{m} 101)
— τῆς ἁγ. Θ. (Νικηφόρος [*IIA5:2*]): 522,23 (D^{m} 27)
— τῆς ἁγ. Θ. τῶν Ἀβραμιτῶν (Κ.πολις | Συμεών [*IIA5:1*]): 220,9 (B^{m} 7: τῶν Ἀ. *tantum*); 530,20 (D^{m} 127)
— τῆς ἁγ. Θ. πόλεως τοῦ Ἀμορίου (Γαλατία β′ | Βασίλειος [*IIA5:2*]): 530,4 (D^{m} 112); *cf.* 524,21 (D^{m} 52)
— τῆς ἁγ. Θ. Ἐπικανζῆ (Θεόδοτος [*IIA5:1*]): 528,13 (D^{m} 95)
— τῆς ἁγ. Θ. Καλοκετῶν (Θεόδωρος [*IIA5:4*]; *cf.* Θεόδοτος [*IIA5:2*]): 528,10–11 (D^{m} 93)
— τῆς ἁγ. Θ. τῶν Κελλίων (Ἱλαρίων [*IIA5:1*]): 528,21 (D^{m} 102)
— τῆς ἁγ. Θ. Λίμνας (Βιθυνία? | Ἐπιφάνιος [*IIA5:1*]): 528,25 (D^{m} 106)
— τῆς ἁγ. Θ. Ὀρτυκιδίων (Βασίλειος [*IIA5:3*]): 526,21 (D^{m} 78)
— τῆς ἁγ. Θ. τοῦ Παραδεισίου (Κοσμᾶς [*IIA5:1*]): 528,27 (D^{m} 108)
— τῆς ἁγ. Θ. Περιζέτων (Θεοδόσιος [*IIA5:3*]): 526,10 (D^{m} 67)
— μονῆς τῆς ἁγ. Θ. τοῦ Πύργου (Μιχαήλ [*IIA5:2*]): 530,15–16 (D^{m} 123)
— τῆς ἁγ. Θ. Ῥούδων (Ἰωάννης [*IIA5:5*]): 530,18 (D^{m} 125)
— τῆς ἁγ. Θ. Σαλδάλων (Λέων [*IIA5:2*]): 528,8 (D^{m} 91)
— τῆς ἁγ. Θ. Συμβόλων (Βιθυνία | Γρηγόριος [*IIA5:2*]): 530,17 (D^{m} 124)
— τῆς ἁγ. Θ. †Τημπ (Παῦλος [*IIA5:3*]): 528,23 (D^{m} 104)
— τῆς ἁγ. Θ. μονῆς τοῦ κάστρου τῆς Τίου (Ὀνωριάς | Νικήτας [*IIA5:4*]): 528,16 (D^{m} 98)
— τῆς ἁγ. Θ. Φωτεινοῦ (Θεόφιλος [*IIA5*]): 526,26–27 (D^{m} 83)

ecclesiae τῆς (ἁγίας) θεοτόκου

— ὁ ναὸς τῆς ἁγ. θ. τῆς ἐν Βλαχέρναις: *uide sub A* Κωνσταντινούπολις
— ὁ ναὸς τῆς θ. ὁ ἐπιλεγόμενος τῆς Νέας (*Caesarea Palaest.*): 312,23–24
— ὁ ναὸς τῆς ἁγ. θ. (Κίτιον, Κύπρος): 410,16 (*cf.* 15)
— ὁ ναὸς τῆς θ. (*CPolis*): 416,6 (*in uita Ioh. Ieiun.; cf.* 19 τοῦ ἱερατείου)
— εὐκτήριον οἶκον τῆς ἁγ. θ. (Κωνστάντεια, Κύπρος): 410,8 (*cf.* 7. 11 τοῦ ναοῦ)

τῶν Θερμιζῶν (Στέφανος [*IIA5:2*]): 524,9 (D^{m} 40)
τῶν Θερμῶν (Βαάνης [*IIA5*]): 524,7 (D^{m} 38)
τοῦ ἁγίου Θύρσου (Ἀγάπιος [*IIA5*]): 526,8 (D^{m} 65)
τοῦ ἁγίου Θύρσου (Δαβίδ [*IIA5:2*]): 524,13 (D^{m} 44)
τοῦ Ἵππου (Κωνσταντῖνος [*IIA5:1*]): 526,14 (D^{m} 71)
ὁ εὐκτήριος οἶκος τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ (*Galatia*): 428,12–13 (*in uita Theodori Syceotae*)
τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου (Μάρκος [*IIA5*]): 528,7 (D^{m} 90)
τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου τῆς Κρητῶν νήσου (Πέτρος [*IIA5:2*]): 530,26 (D^{m} 132)
τῶν Καθαρᾶ (Βιθυνία | Θεοφύλακτος [*IIA5:3*]): 522,11 (D^{m} 15: -ρῶν *codd.; lat.* ton Cathara)
τῶν Καθοδίας (Θεοφύλακτος [*IIA5:4*]): 524,11 (D^{m} 42)
τῶν Καινουργίων (Νικόλαος [*IIA5*]): 530,12 (D^{m} 120)
Καλαυρῶν (Κωνσταντῖνος [*IIA5:2*]): 522,13 (D^{m} 17)
τῶν Καλλιστράτου (Κ.πολις | Γρηγόριος [*IIA5:3*], Εὐτυχιανός [*IIA5*]): 524,3 (D^{m} 34); 528,12 (D^{m} 94)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

τῶν Κανδηλῶν (Χριστοφόρος [*IIA5*]): 530,11 (D^{m} 119)
Κανέων (Ἀναστάσιος [*IIA5*]): 524,6 (D^{m} 37)
τοῦ Καρεῶνος (Στέφανος [*IIA5:3*]): 522,22 (D^{m} 26)
τῶν Κελλαρίων (Πέτρος [*IIA5:3*]): 526,24 (D^{m} 81)
τοῦ ἁγίου Κηρύκου (Κωνσταντῖνος [*IIA5:3*]): 522,21 (D^{m} 25)
τοῦ ἁγίου Κηρύκου (Στέφανος [*IIA5:4*]): 522,27 (D^{m} 31)
τοῦ ἁγίου Κλήμεντος (Βιθυνία? | Γρηγόριος [*IIA5:4*]): 530,21 (D^{m} 128)
τῶν Κοιλάδων (Ἰωάννης [*IIA5:6*]): 524,24 (D^{m} 55)
ὁ οἶκος τῶν ἁγίων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ: *uide sub A* Κωνσταντινούπολις
Κρέζων (Εὐσχήμων [*IIA5:1*]): 526,2 (D^{m} 59)
διαφόρων μοναστηρίων Κύπρου (Κάλλιστος [*IIA5:2*]): 526,11 (D^{m} 68). — (*Epiphanii Const.*) ναὸς ἐν τῇ Κυπρίων νήσῳ: 710,32 (*cf.* 712,1)
τοῦ ἁγίου Κυριακοῦ (Λέων [*IIA5:3*]): 528,24 (D^{m} 105)
τὸ τῶν ἁγίων (*sc.* Κύρου καὶ Ἰωάννου) τέμενος (*Alexandria*): 378,20
τῶν Λάκκων (Ἰωάννης [*IIA5:7*]): 524,15 (D^{m} 46)
τοῦ Λάτρου (Ἰσίδωρος [*IIA5*]): 524,18 (D^{m} 49)
τοῦ Λευκοῦ Ὕδατος (Λέων [*IIA5:4*]): 524,16 (D^{m} 47)
τοῦ Λιθίνου (Σισίνιος [*IIA5:2*]): 530,13 (D^{m} 121)
Λίμβου (Θεόδωρος [*IIA5:5*]): 526,13 (D^{m} 70)
τοῦ ἁγίου Λουκιανοῦ (Βασίλειος [*IIA5:4*]): 530,7 (D^{m} 115)
τῶν Μαξιμίνου (Κ.πολις | Εὐστάθιος [*IIA5*]): 220,6 (B^{m} 4); 380,6–7 (μονῆς τῶν Μ.); 520,25 (D^{m} 5); 584,2. 12
σηκὸν μέγιστον πρὸς τιμὴν τῶν ἁγίων μαρτύρων καὶ Χριστοῦ: *uide sub A* Κωνσταντινούπολις
ἡ μεγάλη ἐκκλησία Κ.πόλεως: *uide sub A* Κωνσταντινούπολις
ὁ ναὸς τῆς μεγάλης ἐκκλησίας τῆς ἐπωνύμου Σοφίας: *uide sub A* Νίκαια
τοῦ Μηδικίου: *uide* τοῦ ἁγίου Σεργίου τοῦ Μ.
τὸ ἱερὸν τοῦ ἁγιωτάτου Μιχαήλ (*Antiochia?*): 570,18–19 (*in uita Seueri*)
Μνημοσύνων (Δοσίθεος [*IIA5:2*]): 524,19 (D^{m} 50)
Μοναγρίας (Βιθυνία? | Γρηγόριος [*IIA5:5*]): 524,4 (D^{m} 35)
Μοσύνων (Φρυγία Πακατ. β′ | Θωμᾶς [*IIA5:2*]): 530,14 (D^{m} 122); *cf.* 524,19 *app. crit.*
ἡ Νέα λαύρα (*Palaestina*): 96,1 (*in uita Sabae*). — Νεολαυρῖται: 94,27 (*ibid.*)
τοῦ Ξηροκήπου (Κ.πολις | Θεόδωρος [*IIA5:6*]): 522,17 (D^{m} 21)
Ὀκταβίνου (Νικήτας [*IIA5:5*]): 528,4 (D^{m} 87)
τῶν Ὁμηρικῶν (Πέτρος [*IIA5:4*]): 524,8 (D^{m} 39)
Ὀξυβέτων (Εὐθύμιος [*IIA5:1*]): 526,17 (D^{m} 74)
μονῆς τοῦ Ὀξυπέτρου (Βασίλειος [*IIA5:5*]): 530,5 (D^{m} 113)
τοῦ ἁγίου Ὀρέστου (Ἀκάκιος [*IIA5*]): 526,22 (D^{m} 79)
(μονῆς) τῶν Ὁρμίσδου (Κ.πολις | Γρηγόριος [*IIA5:6*]): 376,1; 520,22 (D^{m} 2)
Οὐζίας (Ἀντώνιος [*IIA5:4*]): 526,18 (D^{m} 75)
τοῦ Παγουρίου (Ἰωάννης [*IIA5:8*]): 220,5 (B^{m} 3); 520,24 (D^{m} 4)
†τοῦ Πάνδου† (Θεόδωρος [*IIA5:7*]): 522,5 (D^{m} 9: τοῦ Πάνιδος *scribendum? cf. lat.* Panidis)
Παρανάνδου (Ἐπιφάνιος [*IIA5:2*]): 526,4 (D^{m} 61)
τῆς Πεπουζῶν (Εὐθύμιος [*IIA5:2*]): 526,16 (D^{m} 73)
τοῦ Περιστερεῶνος (Ἀντώνιος [*IIA5:5*]): 526,5 (D^{m} 62)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM

τοῦ ἁγίου Πέτρου (Μιχαήλ [*IIA5:3*]): 522,12 (D^{m} 16)
τοῦ ἁγίου Πέτρου πόλεως Ποιμανινῶν (Ἑλλήσποντος | Παῦλος [*IIA5:4*]): 526,1 (D^{m} 58)
τοῦ ἁγίου Πέτρου Ὑδένδρων (Κωνσταντῖνος [*IIA5:4*]): 530,19 (D^{m} 126)
τοῦ Πηγαδίου (Θεοφύλακτος [*IIA5:5*]): 530,8 (D^{m} 116)
τῆς Πηγῆς (K.πολις | Γεώργιος [*IIA5:3*]): 220,8 (B^{m} 6)
Πλατανίου (Πέτρος [*IIA5:5*]): 528,6 (D^{m} 89)
Προυσιάδος (Ὀνωριάς | Βάρδας [*IIA5*]): 530,2 (D^{m} 110)
τοῦ Πύργου: *uide* τῆς ἁγίας Θεοτόκου τοῦ Π.
τῆς κατὰ Ῥώμην μονῆς τοῦ ἁγίου Σάβα: *uide sub A* Ῥώμη
Σακκουδίωνος (Βιθυνία | Πλάτων [*IIA5*]): 220,11 (B^{m} 9: Σακουδεῶνος); 522,4 (D^{m} 8)
τοῦ ἁγίου Σεργίου (Γρηγόριος [*IIA5:7*]): 218,18 (B^{m} 2)
τοῦ ἁγίου Σεργίου τῶν Γερμίων (Γαλατία β′ | Ἰωάννης [*IIA5:9*]): 528,3 (D^{m} 86); *cf.* 528,2 (D^{m} 85)
τοῦ ἁγίου Σεργίου τοῦ Μηδικίου (Βιθυνία | Νικηφόρος [*IIA5:3*]): 524,20 (D^{m} 51)
Σικέων (*Galatia* | Θεόδωρος [*IIB:7*]): 428,7
τῆς ἁγίας Σιών (Λυκία | Στρατήγιος [*IIA5:2*]): 522,7 (D^{m} 11)
ὁ ναὸς τῆς μεγάλης ἐκκλησίας τῆς ἐπωνύμου Σοφίας: *uide sub A* Νίκαια
τοῦ ἁγίου Στεφάνου τοῦ Ἀντιψιλοῦ (Κωνσταντῖνος [*IIA5:5*]): 528,9 (D^{m} 92)
ὁ οἶκος/ναὸς τοῦ (ἁγίου) πρωτομάρτυρος Στεφάνου (*Hierosolyma*): 104,23 (*cf.* 26–27). 28
(μονῆς) τῶν Στουδίου (K.πολις | Σάβας [*IIA5*]): 60,10; 66,9; 88,5; 218,11 (B^{m} 1); 228,16; 230, 19; 520,21 (D^{m} 1); 568,1; 572,20; 596,3
τῶν Συγδάων (Ζαχαρίας [*IIA5*]): 526,25 (D^{m} 82)
τοῦ Συκέως (*Galatia?* | Ἰγνάτιος [*IIA5*]): 524,2 (D^{m} 33; *cf. app. crit.*)
τοῦ Σωτῆρος (Ἰωάννης [*IIA5:10*]): 526,23 (D^{m} 80)
τοῦ Σωτῆρος πλησίον τοῦ Βυραϊκοῦ (Εὐσχήμων [*IIA5:2*]): 530,1 (D^{m} 109)
ὁ ναὸς τοῦ σωτῆρος ἐν Ῥώμῃ (*quem aedificauit Const. I. imp.*): 338,5 (*cf.* 6)
τὸ τετράπυλον (ἐν Ἀλεξανδρείᾳ): 378,15–16 (ἐν τῷ μεγάλῳ τ.); 380,2
τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Τιμοθέου τῆς Κρητῶν νήσου (Θέογνις [*IIA5*]): 530,22 (D^{m} 129)
τῆς ἁγίας Τριάδος (Θεοδόσιος [*IIA5:4*]): 528,18 (D^{m} 100)
τῶν ἁγίων Τριῶν Παίδων (Κωνσταντῖνος [*IIA5:6*]): 524,23 (D^{m} 54)
τῶν Ὑακίνθου (Νίκαια, Βιθυνία | Γρηγόριος [*IIA5:8*]): 220,12 (B^{m} 10); 522,8 (D^{m} 12); 580,20 (μονῆς τῶν Υ.)
ἡ λαύρα Φαράν (*Aegyptus, Sinai*): 382,2–3 (= 586,1)
τῶν Φλώρου (K.πολις | Ἱλαρίων [*IIA5:2*]): 522,15 (D^{m} 19)
τοῦ Χηνολάκκου (Βιθυνία | Θωμᾶς [*IIA5:3*], Ἰωάννης [*IIA5:11*]): 302,19 (μονῆς τοῦ Χ.); 522,2 (D^{m} 7); 522,25 (D^{m} 29)
τὸ εὐκτήριον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Χριστοφόρου (*Galatia*): 428,20–21 (*in uita Theodori Syc.*)
τῆς Χώρας (K.πολις | Συμεών [*IIA5:2*]): 220,7 (B^{m} 5); 392,24; 520,23 (D^{m} 3)
Ψαμαθίου (Ἄνθιμος [*IIA5*]): 530,9 (D^{m} 117: *restit.*)
Ψαρόδου (Μάκαρις [*IIA5:2*]): 526,3 (D^{m} 60)

Brought to you by | Cambridge University Library
Authenticated
Download Date | 10/28/16 11:32 AM